KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ DÎVÂNI SÖZLÜĞÜ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Doktora Tezi

Hacı Emre PEKYÜREK

Danışman

Prof. Dr. Aysun SUNGURHAN

2018

Kırıkkale

KABUL-ONAY

Prof. Dr. Aysun SUNGURHAN danışmanlığında Hacı Emre PEKYÜREK tarafından hazırlanan "Muhibbî Dîvânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana bilim dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

09/08/2018

[İmza]

Prof. Dr. Filiz KILIÇ (Başkan)

……

[İmza]

Prof. Dr. Aysun SUNGURHAN

……

[İmza]

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

……

[İmza]

Prof. Dr. Necip Fazıl DURU

……

[İmza]

Öğr. Gör. Dr. Fahrettin ÇOSGUNER

……

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

09/08/2018

Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN

Enstitü Müdürü

Kişisel Kabul Sayfası

Doktora Tezi olarak sunduğum *Muhibbî Dîvânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)* adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

Tarih

09/08/2018

Adı Soyadı

Hacı Emre PEKYÜREK

İmza

ÖN SÖZ

Osmanlı hanedanlığında en uzun süre tahtta kalmış olan Kânûnî Sultan Süleyman, Osmanlı siyasi tarihi kadar kültür tarihi açısından da oldukça mühim bir şahsiyettir. Osmanlı padişahlarının pek çoğunda görüldüğü üzere Kânûnî Sultan Süleyman da şiirle yakından ilgilenmiş ve *Muhibbî Dîvânı*'nı kaleme almıştır. Yaşadığı asrın ve Osmanlı Devleti'nin son büyük padişahı olan Kânûnî Sultan Süleyman'ın Muhibbî mahlasıyla yazdığı şiirleri gösterdiği şairlik kudreti bakımından da dikkate şayandır. Tahtta kaldığı kırk altı yıl boyunca seferden sefere çıkan hükümdar, şiirle olan muhabbetini hiç eksiltmemiş sayısız gazele mürekkebini dokundurmuş, dîvânlar düzenlemiş ve asırlarca dimağdan dimağa dolaşacak mısralar yazmıştır. Hayatında şiire ayrıcalıklı bir yer vermiş, edebiyat ve sanatla olan bağını her daim canlı tutmuştur.

Kânûnî Sultan Süleyman'ın iyi bir devlet adamı olması, aile içi çekişmelerle boğuşması, tebaasına adaletle hükmetme gayreti, seferlerdeki mücadeleleri edebiyata olan ilgisini azaltmamış aksine perçinlemiş ve âdeta sığınağı olmuştur. Bütün bu serancam da Klasik Türk edebiyatına hacimli bir dîvânın doğuşunu hazırlamıştır.

Dîvânlar, Klasik Türk edebiyatı medeniyet havazasının tarihî, coğrafi, kültürel, dinî ve sosyal birikimini yansıtan kudretli bir mihenk taşıdır. Bu sebepledir ki Klasik Türk edebiyatının temelini oluşturan dîvânlar üzerinde yapılan her çalışma, Klasik Türk edebiyatını anlama yolunda önemli bir vazife gerçekleştirmektedir.

Klasik Türk edebiyatı eserlerini anlama yolunda tenkitli metin, tahlil, tedkik, şerh ve dil içi çeviri gibi pek çok çalışma mevcuttur. Son dönemde ise bu çalışmalara bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları eklenmiştir. Osmanlı dönemi Türkçesinin söz varlığını tespite çalışan bu tür çalışmalar, şairin kullandığı kelimelerin kullanım sıklığını da göstererek alfabetik olarak sıralamaktadır. Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları kelimelerin hangi anlamda kullanıldığını ortaya çıkararak klasik edebiyat metinlerinin anlaşılmasında kolaylık sağlamaktadır.

Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarının artmasıyla birlikte şairlerin üsluplarının ve söz varlıklarının mukayesesi araştırma konusu yapılacak, ayrıca şerh çalışmaları ve Osmanlı kültür tarihi araştırmalarının dökümü yapılan somut verilerle ve örneklerle desteklenmesi sağlanacaktır.

Coşkun AK tarafından hazırlanan Kültür Bakanlığı Yayınlarından 1987 yılında çıkan *Muhibbî Dîvânı* adlı eser esas alınarak, Muhibbî'nin söz varlığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda *Muhibbî Dîvânı*'ndaki her bir kelime, ait olduğu madde başlığı altında metnin bağlamına göre değerlendirilerek yaygın anlamlarının etkisinde kalmadan anlamlandırılmıştır.

Bütün yönleriyle Muhibbî'yi doğuran [6 Kasım 1494/6-7 Eylül 1566] yetmiş iki yıllık hayat serüveni dîvânının mana iklimini de oluşturmuştur. Mana iklimleriyle yoğrulan Klasik Türk edebiyatı metinlerini anlamak/anlamlandırmak başlı başına zor bir süreci beraberinde getirirken hacimli bir dîvân sahibi olan Kânûnî Sultan Süleyman'ın dîvânını anlamaya/anlamlandırmaya çalışmak ise bu zorluğu daha da perçinlemiştir. Bu zorluğun üstesinden gelebilmek adına Ali Nihat Tarlan'ın şu ifadeleri rehber edinilmiştir. "... edebî eseri kendi dışındaki ilimlere yarasın diye değil, kendi için tedkik (inceleme) gerektir. Edebî eseri anlamak başka, duymak başkadır. Metinler şerhi, (edebî eseri) anlamağa çalışır. Anladığını her zaman anlatabilir. Yolu âfâkîdir, neticeleri objektif maddelerdir. Davasını vesika ile ortaya koyar. İstifade ettiği ilimlerin daima müspet taraflarını almağa çalışır. Okuyanın zevkine hiçbir zaman müdahale etmez. Bir operatör veya kimyager bî-taraflığı ile eseri teşrih ve tahlil eder. Müşterek maddelerini bulur. " (Tarlan, 1982: 192-193).

Danışmanlığımı yürüten ve çalışmamı titizlikle kontrol ederek görüş ve eleştirileri ile çalışmama mühim katkılar sağlayan Prof. Dr. Aysun Sungurhan'a, yapıcı eleştirileriyle çalışmamı yönlendiren değerli hocam Prof. Dr. Muhittin Eliaçık'a, çalışmamın bilgisayar üzerindeki teknik altyapısını hazırlayan Mehmet Güven'e, mesai arkadaşlarım Ayfer Koçak ve Beytullah Aksoy'a, her daim bana anlayış gösteren, beni yüreklendiren ve destekleyen eşim Mervenur, kızlarım Elif Nihan ve Zeynep Erva'ya ve aileme teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZ

Pekyürek, Hacı Emre, "Muhibbî Dîvânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)", Doktora Tezi, Kırıkkale, 2018.

Coşkun AK tarafından hazırlanan 1987 yılında Kültür Bakanlığı Yayınlarından çıkan *Muhibbî Dîvânı* adlı eser esas alınarak hazırlanan bu çalışma, *Muhibbî Dîvânı*'nda yer alan yaklaşık 211.700 verinin ayıklanıp düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Bu çalışma, *Muhibbî Dîvânı*'nın hem bağlamlı dizinini hem de işlevsel sözlüğünü ortaya koymaktadır.

Ayıklama ve düzenleme çalışması neticesinde tespit edilen yaklaşık 14.480 sözlük maddesinin yanında köşeli parantez içerisinde kullanım sıklığı ve maddelerin altında parantez içerisinde varsa ek almış hâlleri de kullanım sıklığı ile birlikte verilmiştir. Bununla birlikte ilgili madde ile irtibatlı atasözleri, deyimler, kelime grupları ve kalıplaşmış sözler tespit edilerek *bakınız* (*bk.*) kısaltmasıyla birlikte italik dizilerek gerekli göndermeler yapılmıştır. Ayrıca bütün beyitler tek tek değerlendirilerek her bağlama göre değişen anlamlar belirlenmiş ve kelimeler buna göre anlamlandırılmıştır. Bütün bu anlamlandırmalarda kaynak eserler referans olarak gösterilmiştir.

Bu tezle, *Muhibbî Dîvânı*'ndaki atasözleri, deyimler, kelime grupları, kalıplaşmış sözler tespit edilerek Muhibbî'nin şiir dilini oluşturan unsurlar tespit edilmiştir. Kânûnî Sultan Süleyman'ın padişahlık vasfı ve bunun şiirine ne ölçüde yansıdığı tespit edilmiş ve şair sultanlar arasında en hacimli dîvâna sahip Muhibbî'nin söz varlığına ulaşılmıştır. Muhibbî şiirindeki kelimeleri kullanımlarına göre anlamlandırma esasına bağlı olarak oluşturulan bu çalışma ile Kânûnî Sultan Süleyman'ın şiirine nüfuz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Muhibbî Dîvânı, İşlevsel Sözlük, Bağlamlı Dizin

ABSTRACT

Pekyürek, Hacı Emre, "Glossary of Muhibbî's Dîvân (Concordance and Functional Glossary)", PhD Dissertation, Kırıkkale, 2018.

This work, which was prepared by Coşkun AK and published by the Ministry of Culture Publications in 1987 on the basis of the work called *Muhibbî Dîvânı,* is a glossary form created by extracting and editing approximately 211,700 data contained in the Muhibbî's Dîvân. This glossary reveals both the contextual index of the Divinity of Mohammad and the functional vernacular.

Approximately 14,480 items identified in the result of sorting and editing are given frequency brackets in square brackets and items in parentheses in brackets, together with frequency counts. However, it has been arranged in italics with the abbreviation of referring to proverbs, idioms, word items / groups / phrases and stereotyped words related to the related article (see). Moreover, all witnesses were assessed one by one, and if there were any meaning according to each context, the words were determined and the words were interpreted accordingly. In all these meanings, references are given as references.

In this thesis, the proverbs, idioms, word groups, stereotyped words in Muhibbî Dîvânı were determined and the elements forming the poem language of Muhibbî were determined. It has been determined to what extent Kânûnî Sultan Süleyman of Dîvân can reflect on the sultan's character and poetry, and he has reached the vocabulary of Muhibbî, who has the most voluminous Dîvân's among poet sultans. This work, which is based on the principle of making meaning according to the usage of the words of Muhibbi poerty, will be penetrated into the poem of Kânûnî Sultan Süleyman.

Keywords: Muhibbî's Dîvân, Functional Glossary, Concordance

KISALTMALAR

Ar.	Arapça
B	Beyit
bk.	bakınız
C.	Cilt
Çağ.	Çağatayca
D	Dörtlük
En	Elif-name
Erm.	Ermenice
esk.	eskimiş
Far.	Farsça
h.	hicri
G	Gazel
günl.	günlük dil
Hz.	Hazreti
İta.	İtalyanca
Ktp.	Kütüphanesi
mec.	mecaz
M	Mesnevi
Mh	Muhammes
Mr	Murabba
Nş	Nazım şekli parçası
ö.	ölüm
Rum.	Rumca
S.	Sayı
s.	sayfa

T.	Türkçe
Tb	Terci’bend
TDK	Türk Dil Kurumu
TS	Tarama Sözlüğü
ünl.	ünlem
vd.	ve diğerleri
Yun.	Yunanca

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ا(آ).	a, ā, e
ا(أ).	a, e, ı, i, u, ü
ء	ʾ
ب	b, p
پ	p
ت	t
ث	s̱
ج	c, ç
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẕ
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ḍ, ż
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ
غ	ġ
ف	f

ق	ķ
ك	k, g, ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v; o, ö, u, ü, ū
ه	h; a, e
ى	y; ı, i, ī

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....i

ÖZ (TÜRKÇE ÖZET SAYFASI)…….....iii

ABSTRACT (İNGİLİZCE ÖZET SAYFASI)…….....iv

KISALTMALAR.....…….....v

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ...….....vii

İÇİNDEKİLER.....ix

GİRİŞ.....1

Kânûnî Sultan Süleyman.....1

Muhibbî ve Dîvânı'nın Klasik Türk Edebiyatındaki Yeri.....3

Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışmaları.....7

Çalışmada İzlenen Usûl.....10

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK.....16

A/Ā/ʿA.....17

B.....241

C.....560

Ç.....653

D.....721

E.....964

F.....1082

G/Ġ.....1120

H/Ḥ/Ḫ.....1402

I/ Ī.....1609

İ/ i̇.....1632
J.....1779
K/Ķ.....1781
L.....1999
M.....2041
N.....2255
O/ o̓.....2372
Ö/ ö̓.....2421
P.....2441
R.....2490
S/Ş/Ş.....2544
Ş.....2761
T/Ţ.....2843
U/Ū/ u̓/ ū.....2965
Ü.....2986
V.....3000
Y.....3054
Z/Ż/Ẓ/Ƶ.....3184
SONUÇ.....3257
KAYNAKLAR.....3273

GİRİŞ

Kânûnî Sultan Süleyman

Trabzon'da geçen çocukluk yıllarında kuyumculuk öğrenen, on beş yaşında sancağa çıkan Şehzade Süleyman babası Yavuz Sultan Selim'in taht mücadelelerine şahitlik etmiştir. Yegâne taht vârisi sıfatıyla Manisa sancağına çıkan Şehzade, ömrü boyunca bulunduğu yahut görev aldığı, geşt ü güzâr ettiği ve sefer eylediği yerleri gezip görmeyi ve tanımayı âdet edinmiştir. Bunun yanı sıra pek çok Osmanlı hükümdarında olduğu gibi büyük bir av merakı olan Sultan gezip gördüğü pek çok yeri, bilhassa Edirne ve civarını avlanma alanı olarak seçmiştir. Adaleti yaymayı ve tebaasını korumayı kendisine düstur edinen Sultan I. Süleyman ümerâya kucak açmayı ihmal etmemiştir.

"Çağının diğer hükümdarları gibi avlanma vesilesiyle ihtişamını halka göstererek bunu meşruiyet aracı hâline getirmiştir. Gerek bu vesileyle gerekse uzun seferleri dolayısıyla imparatorluğunun çeşitli bölgelerini tanımış, doğuda ve batıda pek çok yeri görmüş, şehir ve kasabaları dolaşmıştır. Bu bakımdan o, imparatorluğunu coğrafî temelde de bizzat gezerek tanımış son Osmanlı padişahı olacaktır." (Emecan, 2010: 72).

İslam âleminin hem sultanı hem de halifesi olan Kânûnî Sultan Süleyman [1520-1566], kırk altı yıllık saltanatında "Belgrat, Rodos, Mohaç, Viyana, Alaman, Irakeyn, Palya, Karaboğdan, Istabur, Estergon, İran, Nahcivan ve nihayet Sigetvar olmak üzere bizzat on üçük sefere kumandanlık etmiştir." (Şentürk-Kartal, 2004: 278). Annesi Hafsa Sultan'ın vefatıyla sarsılan Sultan, aile içi çekişmeler ve hizipleşmelerle ruh dünyasında büyük yaralar almıştır.

Hürrem Sultan'a tutkuyla bağlı olan Sultan'ı, şehzadeler arasındaki alenî rekabet ve payitahttaki ağır siyasi hava sıklıkla büyük merak duyduğu av merasimlerine yönlendirmektedir. Bu buhranlı dönemde yakın çevresinin de tesiriyle Şehzade Mustafa'yı boğdurması ve öbür şahzedelerin de beklenmedik ölümü (Şehzade Murad, Şehzade Mahmud, Şehzade Mehmed, Şehzade Mustafa, Şehzade Cihangir) Kânûnî Sultan Süleyman üzerinde büyük izler bırakmış zaman geçtikçe bilhassa Şehzade Mustafa'nın boğdurulması hadisesi ömrünün sonuna dek onu hüzne boğmuştur.

Kânûnî Sultan Süleyman, doğum ve ölüm haberlerinin birbirini takip ettiği dönemlerde hem Batı'da hem Doğu'da büyük seferler tertip etmiş, bunların yanı sıra Anadolu'da çıkan isyanlar ve Safevî akınları ile de mücadele etmiştir. Bütün bu mücadeleler arasında aşk ve tutku ile bağlı olduğu eşi Hürrem Sultan'ın kaybına tanıklık etmesi Hükümdar'ı derinden sarsmıştır.

"Hürrem Sultan'ın kaybı sebebiyle derin üzüntüsünü üzerinden atamayan padişah, muhtemelen bu hislerin tesiriyle oğulları arasındaki çekişmede tarafsız kalmayı tercih etti." (Emecan, 2010: 70). Şehzade Selim ve Şehzade Bayezid arasındaki çekişme Şehzade Bayezid'ın kaybetmesi ve İran'a sığınması ile son bulmuştur. Daha sonra İran'dan diplomatik teşebbüslerle getirtilen Şehzade Bayezid, idam edilmek suretiyle kendi sonunu hazırlamıştır.

Osmanlı tarihinin tahtta en uzun süre kalan hükümdarı olan Kânûnî Sultan Süleyman ömrünün son on beş yılını ayağındaki tedavi edilemez bir yaranın (nikris) pençesinde geçirmiştir. Ailesinde de büyük kayıplar yaşamış olan Kânûnî Sultan Süleyman son dönemlerini yanında yalnızca çok sevdiği kızı Mihrimah Sultan ile geçirmiştir. Yaşlanan, hastalığı artan ve büyük kayıplar yaşayan hükümdar, son dönemlerinde dine riayet konusunda büyük hassasiyetler göstermiştir.

Yarım asra dayanan hükümdarlık döneminin sonlarındaki isyanlar, oğulları arasındaki mücadele ve sûfî çevrelerin söylentileri yaşlanmış ve hastalığı artmış hükümdarı son bir sefere yönlendirmiştir. Bu son sefer (Zigetvar ve Eğri kaleleri), ömrünü savaş meydanlarında geçiren hükümdarın son nefesini de savaş meydanında vermesiyle sonuçlanmıştır.

"Bu zaman diliminde Kânûnî Sultan Süleyman, sadece Doğu ve Batı'da kadîm hasımlarına karşı düzenlediği askerî harekâtlarla değil imparatorluğun uç sınırlarında, kuzey-güney ekseninde izlediği etkili politikayla da ön plana çıkmıştır. Söz konusu siyaset devrin dünya meselelerine müdahaleyi de öngörmüş, en uzak sınırlara kadar uzanmıştır. Osmanlı etkisi bu unutulmuş sınırlarda, gözden ırak bozkır ve çöllerde, uzak denizlerde ağırlıklı biçimde bu dönemde başlamıştır..." (Emecan, 2010: 72).

Kânûnî Sultan Süleyman, bütün bu vasıflarının yanı sıra uzun saltanat döneminde hayırseverliği, vakıfları, hayratları ve bilhassa Mimar Sinan'a inşa ettirdiği abidevi eserleri ile de öne çıkmaktadır.

Kısaca, ailesine düşkünlüğü, aile içi çekişmeler ve hizipleşmeler, annesinin vefatı, şehzadelerin vefatı/ihaneti/katli, vezirlerin ihaneti/katli, değer verdiği devlet adamlarının vefatı, Anadolu'daki isyanlar, Doğu'ya ve Batı'ya düzenlenen seferler, tutkuyla bağlı olduğu sevgili eşi Hürrem Sultan'ın kaybı, Safevî mücadeleleri, tebaasına adaletle hükmetmek ve refahını artırmak adına kanun koyuculuğu, ayağındaki aman vermez hastalığı, dine düşkünlüğü, kuyumculuk ve av merakı şiirini beslemiş ve hacimli bir dîvân tertip etmesini sağlamıştır.

Muhibbî ve Dîvânı'nın Klasik Türk Edebiyatındaki Yeri

Doğu'da "Kânûnî"; Batı'da ise "Muhteşem" sıfatıyla nam salan Osmanlı Devleti'nin en geniş sınırlarına ulaştığı 16. asırda kırk altı yıl hüküm süren devrin en güçlü padişahı Kânûnî Sultan Süleyman'ın siyaset, iktidar, ahlak ve özellikle sanat felsefesini doğru tespit edebilmek mühimdir. Bu devir pek çok olayla birlikte, Osmanlı siyasi tarihi kadar bilim ve kültür tarihi açısından da dikkat çeken bir devirdir. Kânûnî Sultan Süleyman, "Kânûnî" ve "Muhteşem" sıfatlarının yanında "Muhibbî" mahlasıyla yazdığı şiirleriyle de Türk şiir tarihinde adından söz ettirmiştir.

Şiir; duyguların, düşüncelerin, düşlerin, özlemlerin ve birikimlerin bir imbikten geçirilircesine söz sanatlarından, mazmunlardan ve ritimli bir dilden beslenerek bir armoniyle kâğıda dökülmesidir. Türk edebiyatında şiir, geleneği olan ve kuşaktan kuşağa aktarılan edebî ilhamı kılcal damarlara kadar hissettiren bir türdür. Bu gelenek içerisinde dîvân şiiri ise döneminin kültürünü, âdetlerini, değer yargılarını içine alan ve mensup olduğu toplumu yansıtan zengin bir kültürün mahsulüdür. Dîvân şiiri aynı zamanda kadim bir milletten, köklü bir medeniyetten ve geniş bir coğrafyadan beslenmektedir. Beslendiği kültürü şairin söz âleminden damıtarak taşıyan dîvân şiiri, Osmanlı Türkçesi söz varlığının eşsiz numunelerini de bünyesinde barındırmaktadır. Bu eşsiz numunelere Kânûnî Sultan Süleyman da *Muhibbî Dîvânı* ile katkı sunmuştur.

"Kânûnî Sultan Süleyman devri (926-974/1520-1566) hemen her sahada olduğu gibi Türk Edebiyatı yönünden de gerçekten muhteşem ve istisnaî bir devirdir. Bu yüzyıl her bakımdan Türk kültür ve edebiyatının, tamamen şahsiyetini kazandığı en zengin ve verimli bir kemâl devresini teşkil etmektedir." (Çelebioğlu, 1994: 7).

"Kânûnî Sultan Süleyman'ın uzun saltanatı devrinde, sultanın kendisinden önceki Osmanlı hükümdarları gibi sanata ve edebiyata ilgi ile yaklaşması ve sanatkârı

himaye edip korumasından dolayı edebiyat büyük ve hızlı bir gelişim göstermiştir." (Şentürk-Kartal, 2004: 259).

Dîvân şiiri geleneği temsilcilerinden olan Kânûnî Sultan Süleyman, hüküm sürdüğü devirde Klasik Türk edebiyatı söz varlığı ile kendini ifade etmiş ve Hükümdar'ın dîvânı nazar-ı dikkatleri celbetmiştir. Bu sebepledir ki "Kânûnî'nin dîvânlarının Türkiye'nin çeşitli kütüphanelerinde otuz civarında nüshası bulunmaktadır. Nüshalarının fazlalığı Sultan'ın şiirlerinin halk tarafından sevildiğinin bir delili olmalıdır." (Yavuz, 2014: 12).

Kânûnî Sultan Süleyman, "Allah'a derviş samimiyetiyle bağlı olduğunu, ayrıca halkına karşı ince bir sevgi yaklaşımı içinde bulunduğunu ifade eden" (Emecan, 2010: 73) Muhibbî mahlasıyla Klasik Türk edebiyatı söz havzasında aşk ve coşkunlukla şiirler kaleme almıştır. "Şiir, Muhibbî'nin sığındığı, dinlendiği, konuştuğu emniyetli bir yer gibidir. Onun için Muhibbî, Türk edebiyatında en çok şiir yazan beş altı şairden biri olarak görülür." (Yavuz, vd. 2014: 9). "Muhibbî, cihan hâkimi sultanlardan biri olmasaydı bile şair olarak edebiyat tarihimizin içinde yer alması gereken isimlerden biri olurdu." (Çelebioğlu, 1994: 36).

"Yorulmak bilmez bir savaş azmi ve gayreti içinde saltanatını devam ettiren Kânûnî, aynı zamanda ince duygu ve düşünceler şairidir. Yazdığı aşk, heyecan, kahramanlık ve tefekkür şiirleriyle büyük bir dîvân meydana getirecek san'at gayreti göstermiştir." (Ak, 1987: 4).

Dîvân şiirinin Zâtî (ö. 1546), Fuzûlî (ö. 1556), Hayâlî (ö. 1557), Taşlıcalı Yahya (ö. 1575), Nev'î (ö. 1599) ve Bâkî (ö. 1600) gibi üstadların olduğu 16. asırda Kânûnî Sultan Süleyman, hükümdarlık gücü ile tarihî çevre üzerinde etki kurarken şiirinin gücü ile de edebî çevre üzerinde etkili olmuştur.

"Netice olarak Kânûnî, aynı zamanda bir söz (şiir) sultanıdır. Kânûnî için şiir söylemek bir bakıma başka bir âleme hicrettir. Muhibbî sanki içinden geldiği gibi söylemekte, dolayısiyle yer yer konuşur gibi hitap etmektedir." (Çelebioğlu, 1994: 40, 45).

"Sultan Süleyman için yazılan kasideleri bir kenara bırakırsak devrindeki şairlerin ona ve şiirlerine büyük ilgi duyduklarını görürüz." (Yavuz, 2014: 41). Sanat ve saltanatı harmanlayan Kânûnî Sultan Süleyman hem kendi devrinin hem de

kendinden sonraki devrin şairleri tarafından büyük bir sevgiye mazhar olmuştur. "Zaten o, hem şiirin, hem şairlerin, hem de âlemin sultanıdır." (Yavuz, vd. 2014: 50).

"Muhibbî'ye devrin şaiirleri nasıl ilgi duymuşlarsa, o da şairlerle ve onların şiirleriyle ilgilenmiştir." (Yavuz, 2014: 41) Dîvân'ında Cem Sultan'ın (4), Hayâlî'nin (2), Necâtî'nin (2), Fazlî'nin (1), Husrev'in (1) ve Subhi'nin (1) gazellerini tahmis etmiştir.

Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle
Āh eylemege ʿışḳ ile ey **Cem** heves eyle
Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür

Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem
Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya **Cem**
Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ

Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynum n'ola dökerse nemi
Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem **Cem'i**
Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur

Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup
Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup
Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek

Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı
Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı
Gösterelden ey **Ḫayālī** la ʿl-i cānān cevherin

Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler
Dūd-ı āhumdan giyüp ṣaḥrā-yı dilde ḳareler
Cem ʿiyet Mecnūn içün ṭutdı **Ḫayālī** mātemi

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını
Ṣor şān-ı nükte-dāna **Necātī** nükātını
Ḫusrev me ʿānī-i kelimātı ḥasen bilür

Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb
Ḫavf ider ṣanma mühlike-i **Necātīden** raḳīb
Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz

Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr
Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr
Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var

Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer
Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar
Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma ʿnīde Ḫᵛāce imiş

Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür
Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür
Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż

Dîvân şiiri geleneğinin klasik üslubunun en olgun çağının yaşandığı 16. asırda, yaklaşık yarım asır hüküm süren ve pek çok şairi himayesine alan hükümdar şaire şairler kendi şiirlerini arz ettikleri gibi onun şiirlerine de nazireler yazmışlardır.

"Bir noktada Muhibbî şairliğini nazireden işe başlamasına borçludur. Belki Türk edebiyatında en çok nazire yazan şair de odur." (Yavuz, 2014: 41). Mecmualara bakıldığında Kânûnî Sultan Süleyman'ın; Abdulkerimzâde, Adlî, Ahmedî, Ahmet Paşa, Atâyî, Cem Sultan, Defterî Mehmet Beg, Hafî, Halîlî, Hâşim-i Acem, Hızrî Beg, Hilâlî, Kâdirî, Kâsım Paşa, Kemâl-i Zerd, Kemalpaşazâde, Kıvâmî, Melîhî, Necâtî, Nesîmî, Nihâlî, Nizamî, Resmî, Sa'dî, Safî, Sa'yî, Sabâyî, Sûzî Şâmî, Şeyhî, Tâcizâde Cafer Çelebi, Ulvî, Vâsfî, ve Zâtî'ye nazireler yazdığını görülmektedir.

"Belli başlı Osmanlı şairler tezkirelerinde Muhibbî'nin edebî yönüne az veya çok temas edilmektedir." (Ak, 1987: 2). Pek çok şiire konu olmuş, pek çok sanatkâr ondan bahsetmiştir. En tafsilâtlı bilgilerin yer aldığı Es-Seyyîd Pîr Mehmed bin Çelebi'nin *Meşâ'irü'ş-şu'arâ'*sının yanı sıra, Sehî Bey'in *Heşt Behişt*, Bağdatlı Ahdî'nın *Gülşen-i Şuʿarâ*, Beyânî'nin *Beyânî Tezkiresi*, Riyâzî'nin *Riyâzü'ş-şu'arâ*, Kınalızâde Hasan Çelebi'nin *Tezkiretü'ş-şu'arâ*, Latîfî'nin *Latîfî Tezkiresi*, Zehr-i Mār-Zāde Seyyid Mehmed Rızā'nın *Rızâ Tezkiresi* adlı tezkireleri ve Gelibolulu Mustafa Âli'nin *Künhü'l-Ahbâr* adlı tarih metinlerinde Kânûnî Sultan Süleyman'ın şairliği ve şiirine dair nitelemeler yer almıştır.

Bu eserlerde Kânûnî Sultan Süleyman'ın şiirden anladığı, âlim ve sanatkârları himayesi altında topladığı belirtilmekte, ondan ve şiirlerinden övgüyle bahsedilmektedir. Tezkire ve tarih kitaplarında da belirtildiği üzere Kânûnî Sultan Süleyman'ın himayesi altında olan ve ona şiirler sunan yüzlerce bilgin ve şairlerin başlıcaları şunlardır: Figânî, Lâmi'î Çelebi, İbrahim Gülşenî, Hadîdî Çelebi, Meâlî, Şükrî-i Bitlisî, Ahmed Sârbân, Fenârizâde Muhyiddin Efendi, Sehî Bey, Hayâlî, Fuzûli, Za'îfî, Edirneli Nazmî, Sürûrî (Gelibolulu), Seydî Ali Reis (Kâtibî), Fazlî (Kara Fazlî), Rahmî (Bursalı, Nakkaş), Ubeydî, Taşlıcalı Yahyâ, Şem'î (Prizrenli), Bâkî ve Muhyî-i Gülşenî Efendi.

Aynı zamanda padişahın çevresindeki kimi şairler de Kânûnî Sultan Süleyman'ın saltanatını konu edinip onun dönemindeki belli başlı olayları anlatan manzûm ve mensûr *Süleymannâme*ler yazmışlardır. Kânûnî Sultan Süleyman, *Süleymannâme*lerde bilhassa sanat ve edebiyat hâmisi vasfıyla övülmüştür. Türk

edebiyatında bu çerçevede ele alınabilecek otuzun üzerinde eser vardır. Bostan Çelebi, Matrakçı Nasuh, Gubâri Kireççizâde Mahmud Çelebi b. Ahmed Çelebi, Ârifî Fethullah Çelebi, Karaçelebizâde Abdulaziz Efendi, Mahremî, Senâî, Eyyûbî, Fevrî ve Hâkî başlıca *Süleymannâme* yazarlarıdır.

"Kânûnî devri Türk edebiyatı her yönüyle tarihî seyri içinde altın dönemini yaşamış, bu hususta "Muhteşem" sıfatını hakkıyla kazanmış olan devrin şair padişahının da inkâr edilemez büyük bir himmeti olmuştur" (Çelebioğlu, 1994: 125).

Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışmaları

Sözlükler bir dilin tarihî serüven içinde kazandığı anlam zenginliklerinin ve o dile ait kültürün söz varlığını ortaya koyan temel yapı taşlarıdır. *Dîvânu Lügâti't Türk*'ten *Yeni Türkçe Lügat*'e kadar pek çok manzum ve mensur sözlükler ise sözlükçülük geleneğimizin eskilere dayandığının delilidir. Bu tür çalışmalar Türk kültürünün tarihi gelişiminin takibi ve incelenmesi bakımından ilim dünyasına katkı sağlamaktadır.

Kelimelerin anlamlarını tespit için başvuru kaynağı olan "sözlükler, bir dilin bütün veya belli bir dönemdeki sözcüklerini yazılışları, türleri, söylenişleri, temel ve yan anlamları, kullanılış özellikleri bakımından kayıt altına alan, açıklayan, edebî metinlerden seçilen cümlelerle örneklendiren, alıntı sözcüklerin hangi dilden geçtiğini bildiren başvuru kaynaklarıdır." (TDK, 2011: XI). *Türkçe Sözlük*'te ise "sözlük", "bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat." şeklinde tanımlanmaktadır. (TDK, 2011: 2157).

Sözlükçülük geleneğimiz çok eskilere dayanmakla birlikte edebî metinleri kavramada yön göstermektedir. İşlevsel sözlükler, bütün bu kapsayıcı sözlük tanımlamalardan ayrı düşmemekte, standart sözlüklerden farklı bir usûlle hazırlanmakta, içerdikleri söz varlığının ve ait olduğu zaman diliminin hususiyetlerine göre oluşturulmaktadır.

Klasik metinlerimizi anlama hususunda şairlerin yaşadığı dönem de dikkate alınarak hazırlanan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları, Türk kültürünün tarihî gelişiminin takibi ve layıkıyla incelenmesinde yardımcı olacaktır. Kapsamlı sözlük çalışmalarının ilim dünyasında fazlaca yer almaması bu türde yapılan çalışmaları öne çıkarmaktadır. Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarının amacı

kelimelerin metnin bağlamına göre hangi anlamda kullanıldığını tespit etmektir. Bu bağlamda kelimelerin yaygın anlamlarının etkisinde kalmadan söz konusu anlamı tespit etmek oldukça güç ve emek isteyen bir çabadır. Şairin kullandığı her kelimenin anlamının doğru tespit edilerek şiirlerinden hareketle hem asıl hem de yan ve mecaz anlamlarına ulaşmak titizlik gerektirmektedir.

Anlaşılacağı üzere bu yöndeki anlama/anlamlandırma çalışmalarına da metnin bir parçası olan kelimeler kaynaklık etmektedir.

> "Dîvân şiirinde kelime seçimi büyük önem taşımaktadır. Kullanılan kelimeler aruz içindeki yerleri, ses değerleri, özellikle de anlam açısından nitelikleri ve birbirleriyle olan ilişkileri göz önünde tutularak seçilirdi. Bir kelime, çeşitli edebî sanatları gerçekleştirmek, başka kelimelerle ilişkiyi sağlamak için beyitteki yerini alırdı. Kelimeler, çoğu zaman birden çok anlamın beyit içine konulması amacıyla şiirde bulunur; beyit çeşitli hatırlatmalar ve ses açısından sağladığı güçle etkili olmaya yöneltilirdi. Kısacası bugün bağlam ya da söylem dediğimiz dil kullanımı geçmiş dönem şairi için önem arz etmekteydi." (Mengi, 2010: 430).

> "Klasik Türk şiirinin çok belirgin özelliklerinden biri, şiirde yer alan kelimelerden her birinin o metne çok önemli anlam katkısında bulunmasıdır. Bir başka deyişle bir kelime, şiirin şekillenmesini ve şiirde yer alacak diğer kelime ve kavramlar kadrosunu tayin eder. Bunun içindir ki eski şiirimizi okurken şiirde yer alan her kelimenin orada bulunma gerekçesi etraflıca araştırılmalı, kısaca kelimenin şeceresi çıkarılmalı ki beyte nüfuz etmek mümkün olsun." (Solmaz, 2005: 134).

Klasik Türk edebiyatında tespit, tedkik, şerh, izah, tahlil, çözümleme, açıklama ve dil içi çeviri gibi çalışmalar şairlerin kelime dünyasına göre şekillenmektedir. İşte tam da bu hususta bütün Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük çalışmalarının bu türde anlama/anlamlandırma temelli çalışamalara yapacağı katkı açığa çıkar. Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük çalışmalarının önemini şu ifadeler ayrıca ortaya konmaktadır. "Eser veya yazar temalı sözlükler, söz konusu eser ve yazarın derinliğine anlaşılabilmesi açısından son derece önemlidir. Temeldeki köşe taşları mesabesindeki bu sözlükler, incelemeler artmadıkça bir medeniyetin ileriye doğru yürüyüşünü sürdürmesi imkânsızdır." (Develi, 2015: 84). Bu türde çalışmaların çoğalması ile tahlil çalışmalarının daha somut verilere dayanacağı aşikârdır. Klasik edebiyat çalışmalarının somut verilerden hareket edilerek yapılması bu alanın temelini sağlamlaştıracak ve bu alana nesnel bir bakış açısı getirecektir. Bu yönüyle işlevsel sözlük, bir yapıtta bağıntılı dizin yardımıyla belirlenen söz varlığını, eş zamanlı yöntemle ele alarak dil içi bağlamıyla ortaya çıkarmaktadır.

Dil biriminin birlikte kullanıldığı ögelerle kazandığı anlamı ve değeri belirleyen dil içi bağlam, bağlamsal sözlük çalışmalarında üzerinde durulması gereken bir konudur. "Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük" çalışmalarında dil içi bağlamlar dikkate alınıp kendi dönemlerine dair işaretler taşıyan metinlerdeki kelimeler tek tek irdelenerek tanıklıklarıyla birlikte tespit edilmeleriyle anlam katmanları ortaya çıkarılmaktadır. Böylelikle tanıklıklarla birlikte kelimenin taşıdığı asıl anlamın yanı sıra kullanıma bağlı olarak kazandığı yeni anlamlar da tespit edilecektir.

Bir metin içinde kelimenin geçtiği yer ve bağlamları bütün olarak veren bağlamlı dizin çalışmaları araştırmacılar için kolaylıklar sağlamaktadır. Bu tür çalışmalar döneminin tanıklığını taşımakta ve bilimsel çalışmalara yol göstermektedir.

Çalışmamızda kelimelerin anlamlarını tespit için başvurduğumuz "bağlam (context)" kavramı kaynaklarda şu şekilde yer bulmuştur:

> "Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü, kontekst." (TDK, 2011: 230).

> "Bir cümlede, bir konuşmada veya bir metin içinde yer alan herhangi bir kelimenin anlamının daha iyi belirlenebilmesi ve başka anlamlarından ayırt edilebilmesi için, kendisini çevreleyen ve karşılıklı ilişkide bulunduğu öteki öge veya ögelerle oluşturduğu bütün." (Korkmaz, 2017: 84-85).

> "1- Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce ya da sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim ya da birimler bütünü. (İç bağlam, dil içi bağlam da denir) 2- Duruma, konuşucu ve dinleyicinin dil dışı, toplumsal, ekinsel, ruhsal nitelikli deneyim ve bilgilerine ilişkin ortak verilerin tümü. (Dış bağlam, dil dışı bağlam da denir)" (Vardar, 2017: 32).

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarında kelimelerin akla ilk gelen anlamlarından ziyade bağlama göre kazanılan, şairin dağarcığında yer alan anlamlar öne çıkmaktadır.

Klasik Türk edebiyatı üzerinde yapılan bütün çalışmalar zengin bir hazineden beslenerek yol almıştır. Bu sebeple köklü bir mirasa sahip olan edebiyat kültürünü anlamak, anlatmak ve anlamlandırmak meşakkatli bir süreçtir. Bu süreç içerisinde bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları, Klasik Türk edebiyatı metinlerini bütün unsurlarıyla göz önünde bulundurarak temelde anlam-bağlam ilişkisine dayanmaktadır. Bu çalışmalar, metinlerdeki kelimelerin hem dil içi hem de dil dışı bağlamda kazandığı anlamların belirlenmesini aynı zamanda kelimelerin en ince ayrıntısına kadar anlam bağlamından koparılmadan çözümlenmesini hedeflemektedir.

Aynı zamanda metnin çözümünün hem dil yapısının hem de kültürel yapının birlikte ele alınmasıyla mümkün olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük konusunda yapılan ilk çalışma Furkan Öztürk tarafından 2007'de doktora tezi olarak hazırlanan "Bâkî Dîvânı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]" adlı çalışmadır. İkinci çalışma ise Özer Şenödeyici tarafından 2011'de doktora tezi olarak hazırlanan "Nâilî Dîvânı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]" adlı çalışmadır. "Muhibbî Dîvânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" çalışması ise doktora tezi seviyesindeki üçüncü çalışma olacaktır. Ayrıca edebî metinlerin bağlamlı dizin ve sözlüğünü yapmayı amaçlayan internet üzerinden paylaşıma ve erişime açık, Furkan Öztürk'ün bahsi geçen çalışmasıyla temelleri atılan "Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması" kısa adı TEBDİZ olan bir çalışma da mevcuttur. Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak öncülüğünde yürütülen TEBDİZ çalışması, 13-19. asırlar edebî metinlerinin bağlamlı dizinini hazırlamayı esas almış, metinlerde yer alan kelime, tamlama, deyim, atasözü veya ibarelerin bağlamına uygun anlamını tespit ederek dizilerini oluşturmayı amaçlamıştır.

Bu tür çalışmalar kelimelerin anlam belirsizliğini gidermede büyük önem taşımakla birlikte anlam zenginliğini ve işlev çeşitliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan tezler Klasik Türk edebiyatı çalışmalarının sağlıklı bir zeminde yapılmasına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda tarihî metinlerin anlaşılması/anlamlandırılması noktasında somut verilerle mühim bir vazifeyi yerine getirecek ve nesnel bir yöntem izlenmesini sağlayacaktır. Dil araştırmacıları tarafından incelendiğinde kelimelerin ek almış hâllerinin de kullanım sıklıklarıyla birlikte verilmesi araştırmacılara kolaylık sağlayacaktır.

Çalışmada İzlenen Usûl

Çalışmamızda Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük üzerine yapılan tezler incelenerek çalışmada izlenecek en uygun usûl belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu tezlerde izlenen yol incelenmiş bu çalışmalarda olmayan sözlük kelimelerinin varsa ek almış hâlleri ile ilgili bilgiler sözlük maddelerinin altında verilerek gösterilmiş ve çalışmamız daha da zenginleştirilmiştir.

Üzerinde çalışılan bağlamlı dizin yardımıyla *Muhibbî Dîvânı*'ndaki somut veriler derli toplu ortaya koyulmaya ve söz yapıları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Kelimelerin yüklendiği anlamlarla ilgili olarak eski dönem sözlüklerin ve kaynak eserlerin karşılaştırılarak tetkik edilmesi ve uygun anlamın tespit edilebilmesi, ayrı bir çaba gerektirmiştir. Çalışma, Muhibbî Dîvânı'nın tamamı esas alınarak hazırlanmış dîvândaki bütün kelimelerin anlamları ait olduğu beyitlerdeki kullanımı dikkate alınarak verilmiştir. Bilhassa kelimelerin karşılıkları verilirken muteber sözüklerden yararlanılmıştır.

Muhibbî Dîvânı'nın hem bağlamlı dizinini hem de işlevsel hâle getirilmiş sözlüğünü hazırlamayı amaçladığımız tezimizde bağlamlı dizin kısmı, *Muhibbî Dîvânı*'nında yer aldığı şekliyle sıralanan tanıkların aralarına girilerek ayıklanması ve düzenlenmesi ile oluşturulmuştur. Daha sonra tanıklara madde ve kelimelerin kullanım sıklığı sayısı eklenmiştir. İşlevsel sözlük aşamasında ise her bağlama göre değişen anlamlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Kelimelerin kazandığı anlamlar belirlenirken asli anlam göz önünde bulundurularak metin içindeki bağlamına göre kazandığı anlam özelllikle dikkate alınmıştır. Bu hususta bir zorlamaya gidilmemiş, metin içinde yüklenen bütün anlamlar ortaya çıkarılmaya ve anlam belirsizlikleri giderilmeye çalışılmıştır. Bunun için bütün tanıklar tek tek ele alınarak anlamlandırılmış ve kaynak eserler referans olarak gösterilmiştir.

Muhibbî Dîvânı'nın Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü'nde şu yöntemler uygulanmıştır: Çalışmada, Coşkun Ak (1987) tarafından hazırlanan *Muhibbî Dîvânı* esas alınmıştır. Dîvân, çeviri yazılı olarak bilgisayar ortamına aktarılmış, çalışmanın hacmini artırmamak amacıyla beyitler (tanıklar) araya ayraç (/) işareti konularak yeniden dizilmiştir. Her beytin başına, hangi nazım şekline ait olduğunu ve içinde bulunduğu şiirin kaçıncı bendi/beyti olduğunu belirten kısaltmalar eklenmiştir. Dîvândaki bir gazel, aşağıdaki şekli almıştır:

(KESİT 1) 102

1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña
   Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi
   Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı
   Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḫi görsem seni
   Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim
   Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña

(KESİT 2)

G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña

Tek satır hâline getirilen beyitler/dizeler dîvânda bulunduğu yere göre sıralanmıştır. Dizilen metindeki sözlük maddeleri örnek beyitleriyle birlikte ayrı bir dosyaya yapıştırılarak belirlenmiştir. Çeviri yazı harfleriyle kurulan sözlük maddelerinin Türkçe karakter uyumsuzluğu sebebiyle alfabetik sırada bulunmaması her bir madde başlığını oluşturan sözcükleri yeniden sıralamayı gerektirmiştir. Örneklerin de çeviri yazı alfabesi kullanılarak verilmesiyle çalışmanın araştırmacılara kullanım kolaylığı sağlaması ve ilmî yönünü koruması hedeflenmiştir.

Madde başlıkları ve tanıkların bir araya getirilmesi ve alfabetik olarak dizilmesi ile işlenecek malzeme elde edilmiş ve elde edilen veriler dîvânda bulunduğu sıraya göre dizilmiştir. Aynı başlık altında toplanan tanıklarda, sözlük maddesi olan kelimenin olduğu yer koyu gösterilmiştir. “ābād” sözcüğü tanıkları (beyitler) ile aşağıdaki gibi bir başlık altında toplanmıştır.

(KESİT 3)

ābād []

G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini **ābād** idiser / Luṭfın izhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül **ābāddur** / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G1092-1. Giçdi yıllar āh dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẓālim ola mülkini **ābād** eylemez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh **ābād** istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne **ābād** eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāş
G1399-4. Ten aʿşāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim olmayam **ābād-ı ʿışḳ**
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini **ābād** itmedüñ
G1595-2. Geldi **ābād**-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ
G1641-2. Bir selām ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı **ābād** eyledüñ
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḥayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı **ābād** eyle gel

G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫi bir yüzden **ābād** eylesem
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın **ābād** eyledüm
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Ka ʾbe-i ʿulyā ḥaḳḳı **ābād** olam
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh **ābādam**
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Ka ʾbe-i ʿulyā ḥaḳḳı **ābād** olam
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi **ābād** ideyin
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup **ābād** ideyin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile **ābād** idesin
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül maʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi **ābād** eyleme
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez **ābād** olmadı
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ hergiz **ābād** itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

Sözlük maddelerinin yanında köşeli parantez içerisinde kullanım sıklıkları ve maddelerin altında parantez içerisinde maddelerin varsa ek almış hâllerinin de kullanım sıklıkları ayrıca verilmiştir.

(KESİT 4)

ābād [5] *Far.* Mamur, harab mukabili ki lisanımızda şen denir. (E. Tevfîk, 1890: 21)

(ābād [3], ābādam [1], ābāddur [1])

G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül **ābāddur** / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh **ābād** istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh **ābādam**

Bununla birlikte ilgili madde ile irtibatlı atasözleri, deyimler, kelime grupları ve kalıplaşmış sözler tespit edilerek bakınız (*bk.*) kısaltmasıyla birlikte italik dizilerek gerekli göndermeler yapılmıştır. Tespi edilen atasözlere, deyimlere, kelime gruplarına ve kalıplaşmış sözlere ilgili maddenin altında yer verilmiştir.

(KESİT 5)

ābād [5] *Far.* Mamur, harab mukabili ki lisanımızda şen denir. (E. Tevfîk, 1890: 21)

bk. ābād eylemek/itmek, ābād olmaḳ, ābād-ı dil, ābād-ı ʿışḳ olmaḳ, İstānbul-ı ābād

(ābād [3], ābādam [1], ābāddur [1])

G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül **ābāddur** / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh **ābād** istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ

G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh **ābādam**

ābād eylemek/itmek [13] Sevindürmek, açmaḳ, sáfālandürmaḳ, nüzhet virmek, feráh virmek, şād etmek, maʿmūr etmek... (Tulum, 2011: 243)

G413-2. Bu ḫarāb olmış gönül mülkini **ābād idiser** / Luṭfın izhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G1092-1. Giçdi yıllar āh dilber gönlümi yād eylemez / Şāh kim ẓālim ola mülkini **ābād eylemez**
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne **ābād eyle** gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāṣ
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış gönül mülkini **ābād itmedüñ**
G1641-2. Bir selām ile gönül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı **ābād eyledüñ**
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḥayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı **ābād eyle** gel
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫi bir yüzden **ābād eylesem**
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın **ābād eyledüm**
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi **ābād ideyin**
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola gönül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup **ābād ideyin**
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu gönül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile **ābād idesin**
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi gönül maʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi **ābād eyleme**
Mr21-4. Gönlümi vīrāne ḳılduñ hergiz **ābād itmedüñ** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

ābād olmaḳ [3] Rahata kavuşmak, gönenmek; mutlu olmak. (TDK, 2011: 3)

G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ gönlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḥaḳḳı **ābād olam**
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ gönlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḥaḳḳı **ābād olam**
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ gönül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez **ābād olmadı**

ābād-ı dil [1] Bayındır gönül.

G1595-2. Geldi **ābād-ı dile** çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ

ābād-ı ʿışḳ olmaḳ [1] Aşk mutlusu olmak.

G1399-4. Ten aʿṣāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim **olmayam ābād-ı ʿışḳ**

Ayrıca bağlama göre kelimelerin kazandıkları yeni anlamlar, aynı madde başlığı altında numaralandırılarak gösterilmiştir. Her madde "yuvalamaḳ" örneğinde olduğu gibi bu şekilde oluşturulduktan sonra kelimelerin bağlamından hareketle anlamları tespit edilmiş ve tanıklar ilgili anlamın altında toplanmıştır.

(KESİT 6)

yuvalamaḳ [3] *T.*

(yuvaladı [1], yuvalar [1], yuvalaruz [1])

1. Yuva yapmak. (Ş. Sami, 2010: 1341)

G1117-3. Mecnūn-vār başuma murġ-ı belā gelüp / Ṭutup mekān her biri didi **yuvalaruz**
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir şaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar **yuvalar** başuma

2. Yuvarlamak. (TS, 2009: 265)

G2448-4. Zülfi **yuvaladı** ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar ṣanası ṭūp ile çevgān girih girih

Tek kelimeden ya da bitişik yazılan kelimelerden oluşan maddelerde alıntılanan dile dair bilgi verilirken bu sınıfın dışında kalan maddelerde uygulanmamıştır.

āb [78] *Far.*

āb virmek [1]

āb-ı Āmū [2]

āb-ı engūr [2]

ābgīne [4] *Far.*

Oldukça büyük bir yekün tutan bu veriler şair hükümdarın üslubunu göstermekte ve şiire yaklaşımını ortaya koymaktadır. Muhibbî Dîvânı'ndaki söz varlığı somut delillerle ortaya çıkarılmış anlamların bağlamlara göre ne yönde değişikliğe uğradığı tespit edilmiştir. Böylece Muhibbî Dîvânı'nı incelemek isteyen bir araştırmacı bu çalışmayla herhangi bir beyitte görüp anlamlandıramadığı bir kelimeyi bulma ve anlamlandırma imkânını yakalayacaktır.

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

A/Ā/ʿA

a/ā [42] hay!, vāh!, vāy!, eyvāh!, meded!, heyhāt!, bre!, derdā!, háyfā!, üf! (Tulum, 2011: 243) İnanmazlık veya şaşkınlık bildirir.

G360-4. Hecr elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz **a** begüm bir iki yapraḳ kāġıẕ
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / **A** benüm pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāṣılum **a** dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm **a** Kaʿbem **a** ḳıblem
G2686-3. Deheninden baña ʿahd itmiş iken būse nigār / N'eyledümʿahdi niçün bozdı **a** ġaddār ṣıdı
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr16-4. Ẕerreye pertev şalarʿār eylemez çün āfitāb / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẕar / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / **Ā** begüm **ā** pādişāhum **ā** güzel ḫānum benüm
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-4. Gönlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından ṣoñra pā-māl eyledüñ / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / **Ā** benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

āb [78] *Far.* Su, ma', zülâl. Divân edebiyatında âb (su), birçok yönlerden ele alınmış, çeşitli inanış, müşâhede ve telakkîlere göre teşbîh ve mecazlara konu olmuştur. Onda, her şeyden önce bir hayat vericilik özelliği vardır. Gelişip büyümeye zemin hazırlar. Tahrip edicilik, boğuculuk ve batırıcılık özellikleriyle tehlike; temzileyicilik, güzelleştiricilik ve geliştiricilik özellikleriyle de nimettir... (Pala, 1999: 11)

bk. āb virmek, āb-ı Āmū, āb-ı ʿaṭā, āb-ı Ceyḥūn, āb-ı engūr, āb-ı firāvān, āb-ı ḥayāt, āb-ı ḥayāt-ı la'l-i nigār, āb-ı ḥayātest, āb-ı ḥayvān, āb-ı Ḫıżr, āb-ı ʿışḳ, āb-ı istiġfār, āb-ı ʿineb, āb-ı ʿiẕār, āb-ı Kaʿbe, āb-ı kevṯer, āb-ı kevṯerest, āb-ı maḥabbet, āb-ı mey, āb-ı nemek, āb-ı nisān, āb-ı raḥmet, āb-ı revān, āb-ı ṣāf, āb-ı telḫ, āb-ı tīġ, āb-ı zülāl, āb u āteş, āb u ʿalaf, āb u dāne, āb u ḫāk, āb u hevā, āb u gil, āb u gül, āb u ṣu, āteş hevā vü āb, cāy-ı āb, cūy-ı āb, çemen ü āb-ı cūybār, dīde-i āb, ġarḳ-ı āb itmek, ġarḳ-ı āb olmaḳ, ġarḳa-i āb olmaḳ, mey ü āb u çemen, naḳş-ı āb, sebz ü āb, sel-sebīl ü āb u kevṯer, şarāb u āb, şarāb u āb u kevṯer, teşne-dil-cūyā-yı āb

(āb [49], āba [7], ābadur [1], ābdan [5], ābdur [2], ābı [6], ābıdur [2], ābın [1], ābına [1], ābından [1], ābını [1], ābıyla [1], ābum [1])

1. Su.

G23-3. Şefāʿat **ābı** ile yu sefīd it / Günāhumdan yüzüm olmaya esved
G114-2. ʿAceb gözümden aḳan iki çeşme / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür yāḫūd **āb**
G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum füzūn olur / Bir yire cemʿ olmaz iken āteş ile **āb**
G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem **āb** ile ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb
G164-1. Çarḫ-ı gerdūndur iden göz yaşın **āb** / Göreyim döne döne ola ḫarāb
G174-1. Her ḳaçan kimʿaks-i ruḫsāruña düşe **āba** tāb / Eylese aña naẕar ditrer felekde āfitāb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde ṣor / **Ābdan** ġayri şarābın leẕẕetin bilmez devāb
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur vişālüñ **ābını** ister / Yā vaṣluñla anı ḳandur yā olsun ḳana ḳan ḫançer

G548-4. Ḫasteyem ża ʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma **āb** üç günde bir
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / **Āb** üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḫʿāba beñzer
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki **āb** üstindedür / Anuñ içündür ki gönlüm ıżṭırāb üstindedür
G837-5. Gördüm ol servüñ Muḥibbī meyli dāim **ābadur** / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī ṣi ʿrini hem sūz- nāk / Āteş ile **ābı** cem ʿitmiş kerāmet gösterür
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī ṣi ʿrini hem sūz-nāk / Āteş ile **ābı** cem ʿeyler kerāmet gösterür
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan **āb** iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫʿāb iñiler
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ **ābıyla** ider yoḫsa ziyān āteş
G1548-2. Cilve eyler ḳanda **āb** olsa perīler dem-be-dem / **Āb** ile pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür **āb** ile cem ʿolduġını āteşüñ
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir gören / Āhdan āteş ʿiyān āteşden **āb** olmaḳ gerek
G1676-1. ʿĀṣıḳa yaşı yiter hīç **āb** aña ḥācet degül / İñlesün derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1788-1. Nice bir ṣūfi gibi **āb** içelüm / Sāḳiyā gel berü ṣarāb içelüm
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem **ābum** mıdur yāḫūd gilüm
G1888-1. Nice bir ġam yiyüben **āb** içelüm / Devr-i güldür gelün ṣarāb içelüm
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün **ābdan** ʿālem / Çekdi sipāh-ı eşk-i yine pādişāh-ı ġam
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Ṣanmañuz dil āteşin **āb** ile teskīn eyledüm
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ **ābı** pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile ṣaçuñ yüzüme **āb** / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuṣum
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol **āb** üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur ḥayāt **āb** ile ʿömr-i cāvidān
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile āteş **ābdan**
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı **āb** ile bāde
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol **āb** beñzer āteşe
G2572-4. Çünki **āb** üstindedür gördük bināsı ʿālemüñ / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2574-3. İrüp aġzuma ṭamzur vaṣluñ **ābın** / Gelüpdür cān-ı şīrīnüm ṭudaġa
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben **āb** gibi
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fiṭratda beñzer ʿāşıḳuñ / ʿIşḳ **ābı** ile yoġurmış anuñ taḫmīrini
G2735-1. **Āba** māyil gördüm ol servüñ ḳadd-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm **āb** gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile dolāb gibi
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ gibi **āb** / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāna
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı **āb**
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa ṣarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem olur çün **ābdan** maḥfūẓ
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı yine **āb** üstine / Küp küp düşsem ʿaceb midür mey-i nāb üstine

2. Gözyaşı.

G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu **āb**
G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña **āb**
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣıbüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile gözden aḳan **āb**
G148-1. Ḳurısın ol ʿayn kim aḳıtmaya her demde **āb** / Oda yansun ṣol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe ṣormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu **āb**
G178-1. ʿĀṣıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz hergiz **āb** / Ḫʿāb görmez gözlerüm bu vech ile ḥālüm ḫarāb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde **āb** / Kim ṣora ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G180-5. Dil-i Muḥibbī iñiler dolābdur / Gözlerüm gözekleri dökdükce **āb**
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu **āb** it
G315-3. Kirpügüm cārūb olup şu şaçdı dem dem kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı **āba** meded
G384-4. Aḳar ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise **ābı** imiş āhum hevāyidür
G440-1. Dostum kūyuñda aḳan gözlerümüñ **ābıdur** / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G528-1. Her yana aḳan gözümüñ **ābıdur** / Üstine dil ḳurulı ṭolābıdur
G775-1. Bu göñül derd ü ġamundan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de **ābdur**
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı **āb** olur / İñler nice dil daḥi ṣanki ṭolābdur
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan **āba** baḳ
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu **āb** gerek / Anı aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb gerek
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem **āb** eglenmesün / İñlesün derd ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2196-4. Añ günāhuñ Muḥibbī ṣubḥa degin / Eksük itme gözinden **āb** ṣaḳın
G2219-1. Deryā gibi başdan aşaldan çeşm **ābdan** / Ḫāli degül sefīne-i dil ıżṭırābdan
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḫaẓer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi **ābından**
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger **āb** üstine
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu göñlüm ḫarābına / Ger muṭṭali ʿola idi bu çeşmüm **ābına**
G2603-5. Her kim işitse nālemi dolāba beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı **āb** ola
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden durmasun **āb** / Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫʿāb

3. Yağmur.

G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı gözlerüm / Ṣanasın ebr oldı ṭurmaz döker **āb**

4. Akarsu.

G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini **āba** beñzer

G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da **āba** beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba beñzer
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb üstindedür / N'eylesün dil zevraḳı her demde **āb** üstindedür
G2425-1. Sāye şaldı her ṭaraf çün servler **āb** üstine / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar şanasın **ābdur** / Bu göñül iñler ḳurulmış üstine ṭolābdur
B214. Göñül iñler bugün ṭolāba döndi / Aḳar her yaña yaşum **āba** döndi

5. Aydın, aydınlıḳ, rūşen, rūşenlıḳ. (Tulum, 2010: 243)

B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi **āb** didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu **āb** didi

6. Ter.

G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh **āb** u geh āteş-feşān / Ġālibā inkār ez-üstād-ı şunʿāmūḫte

āb virmek [1] *bk. şu virmek*

G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri **virmez** ger ölem bir kimse **āb**

āb-ı Āmū [2] Amuderya suyu.

G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider **āb-ı Āmūlar** mıdur
G2301-3. Gözüm yaşı benüm serv-i revāndur / Aḳar kūyuñda olmış **āb-ı Āmū**

āb-ı ʿaṭā [1] Bağışlama suyu.

G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini nūruñ ile / Zindedür **āb-ı ʿaṭāñ** ile bugün bāġ-ı vücūd

āb-ı Ceyḥūn [1] Ceyhun ırmağı.

G261-4. **Āb-ı Ceyḥūn** idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı itsün çeşmümʿummān ile baḫş

āb-ı engür [2] Şıra, şarap; üzüm suyu. *bk. āb-ı ʿineb*

G788-3. İçen mey buldıʿömr-i cāvidānı / Meger āb-ı ḥayātest **āb-ı engür**
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye şanur içüpdür **āb-ı engürı**

āb-ı firāvān [1] Bolca akan su.

G2448-5. Şiʿrüñ Muḥibbī şāf şuya beñzedi senüñ / Gördükde şandum **āb-ı firāvān** girih girih

āb-ı ḥayāt [16] Hızır (a.s.)'ın içtiği su ki içenleri hayât-ı sermedîye nail ettiği mervîdir. // Lâtif ve hafif su. (Ş. Sami, 2010: 21)

bk. āb-ı ḥayātest, āb-ı ḥayvān, āb-ı Ḫıżr

G176-1. Herkese bulmaġaʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḫıżra **āb-ı ḥayāt** viren de āb-ı ʿineb
G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḫaṭuñda çünkim gizlüdür **āb-ı ḥayāt**
G229-3. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye **āb-ı ḥayāt**
G238-2. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice şehler ḫāk ider **āb-ı ḥayāt**
G633-1. **Āb-ı ḥayāt** var didügüñ ol dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ anı emen midür
G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet menbaʿı cān binā-gūşuñdadur / Nitekim **āb-ı ḥayāt** dirler leb-i nūşuñdadur
G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden içeyim **āb-ı ḥayāt** / Yār elinden zehr nūş itsem baña cüllābdur
G842(a)-1. **Āb-ı ḥayāt** vardur ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise **āb-ı ḥayāt** / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise **āb-ı ḥayāt** / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse ger **āb-ı ḥayāt** / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygündur
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür **āb-ı ḥayāt** / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1474-3. Aradum hemçün Sikender bulamadum **āb-ı ḥayāt** / Beni ser-gerdān idenʿayn-i zülālüñdür senüñ
G1686-2. İstemez **āb-ı ḥayātı** kevşere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme ḫār u ḫāş / Şunsalar **āb-ı ḥayāt** ile gerekmez cām-ı Cem
G2610-3. N'eyler ol **āb-ı ḥayātı** yā şarāb-ı kevşeri / Laʿl-i dilberden kime ola müyesser çāşını

āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigār [1] Sevgilinin dudağının ölümsüzlük suyu.

G1810-1. **Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ** helākıyam / Dermān ide mi diyü anuñ derd-nākıyam

āb-ı ḥayātest [1] *bk. āb-ı ḥayāt, āb-ı ḥayvān, āb-ı Ḫıżr*

G788-3. İçen mey buldıʿömr-i cāvidānı / Meger **āb-ı ḥayātest** āb-ı engür

āb-ı ḥayvān [18] *bk. āb-ı ḥayāt, āb-ı ḥayātest, āb-ı Ḫıżr*

G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde laʿlüñ **āb-ı ḥayvāndur** baña / Ey Mesīḥi sözlerüñ derdüme dermāndur baña
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḥayāt sen **āb-ı ḥayvānsın** baña
G184-4. Çün getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan göñül / İçdügün cām-ı şarābı **āb-ı ḥayvān** oldı ṭut
G257-1. ʿĀrızı devrinde yārüñ bāġ u būstāndurʿabeş / Leblerine nisbet itme **āb-ı ḥayvāndur**ʿabeş

G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma ẕulmet içre **āb-ı ḥayvāndur** ʿabeş
G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣıd ki cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil çün **āb-ı ḥayvāndan** gelür
G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā çünki bu Yaʿḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün **āb-ı ḥayvāndan** gelür
G480-5. Ṭolanur şu gibi ṭabʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar baġışlar **āb-ı ḥayvāndur**
G679-3. Gerekmez baña ol dirlik niʾderem **āb-ı ḥayvānı** / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña āb-ı zülāl olur
G733-2. Bulanlar **āb-ı ḥayvānı** dimişler ẕulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa **āb-ı ḥayvān** istemez
G1702-4. **Āb-ı ḥayvāndur** leb-i laʿlüñ senüñ bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden ʿīsi-dehānum gitme gel
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben ḥasteye / **Āb-ı ḥayvāndur** lebüñ şun ḳanayam
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey **āb-ı ḥayvānum** benüm
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḥaṭuñ olmaz ʿaceb / Ẕulmet içredür dimişler **āb-ı ḥayvān** cevherin
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān / **Āb-ı ḥayvān** ger bu ʿālem içre nā-yāb olmasa
G2582-1. Sebze-i ḥaṭṭuñ gören dir laʿl-i ḥandān üstine / Ḫıżrdur şan sāye şalmış **āb-ı ḥayvān** üstine
G2697-1. **Āb-ı ḥayvāndur** naṣīb olsa kim emse ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr lebi

āb-ı Ḫıżr [1] *bk. āb-ı ḥayāt, āb-ı ḥayātest, āb-ı ḥayvān*

G163-5. Ey Muḥibbī cürʿa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti ḳatuñda anuñ **āb-ı Ḫıżr** olur şarāb

āb-ı ʿışḳ [3] Aşk suyu.

G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / **Āb-ı ʿışḳ** ile olupdur çünki bu göñlüñ ḥamir
G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / **Āb-ı ʿışḳ** ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G2336-2. **Āb-ı ʿışḳuñla** ezelden ṭopraġum ālūdedür / Beñzedürsin hīç revā mıdur beni bīgāneye

āb-ı istiġfār [1] Af dileme suyu.

G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını **āb-ı istiġfār** ile / Umaram ki pāk ide maḥşerde Ġāffirü'ẕ-ẕünūb

āb-ı ʿineb [2] *bk. āb-ı engūr*

G176-1. Herkese bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren de **āb-ı ʿineb**
B211. Sāḳiyā sāġar ile şun berü **āb-ı ʿinebi** / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi

āb-ı ʿīẕār [1] Yanağı suyu.

G1394-4. Seccāde şaldı zülfi **āb-ı ʿīẕārı** üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ

āb-ı Kaʿbe [1] Kâbe suyu; zemzem.

G2516-2. Eyleyelden gözlerüm yaşını kūyuñda sebīl / Teşne-diller raġbet itmez oldı **āb-ı Kaʿbeye**

āb-ı kevṯer [5] Cennet'teki sulardan biriolan Kevser suyu. *bk. āb-ı kevṯerest*

G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī cām-ı laʿlünden şehā / **Āb-ı kevṯer** istemez dir cām-ı şahbādan n'olur
G909-4. Ḳaddüñ ṭūbā özüñdür ḫūr-ı ravża / Yüzüñ cennet lebüñdür **āb-ı kevṯer**
G1322-2. Kim ki laʿlüñden senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre **āb-ı kevṯerden** ne ḥaẕẕ
G2096-4. Göz yumam ẕulmet şuyından **āb-ı kevṯer** adını / Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
Tb1-24. Leblerüñ şorduḳca bildüm **āb-ı kevṯerden** laṭīf / ʿĀşıḳa yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf

āb-ı kevṯerest [1] *bk. āb-ı kevṯer*

G209-1. Kūyı cinān ü ḳāmeti serv ü şanavberest / Gözüm yaşı da anda aḳar **āb-ı kevṯerest**

āb-ı maḥabbet [1] Muhabbet suyu.

G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çeke gelüpdür / **Āb-ı maḥabbet** ile yoġurdılar ḫamirin

āb-ı mey [1] Şarap.

G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi ḫırḳamda **āb-ı mey** / Cemʿ olduġı bu ikisi ʿışḳa nişānedür

āb-ı nemek [1] Tuzlu su.

G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür / Göz yaşı **āb-ı nemekdür** baġrum olaldan kebāb

āb-ı nisān [1] Nisan yağmuru.

G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm şadef / **Āb-ı nisān** ile güher-bār olupdur gözlerüm

āb-ı raḥmet [1] Rahmet suyu.

G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / **Āb-ı raḥmetle** umaram pāk ola yuna yüzüm

āb-ı revān [33] Akarsu, mâ'-i cârî. (Ş. Sami, 2010: 994) Sürat güzeranından kinaye mecazen hayat manasına gelir. (E. Tevfîk, 1890: 23)

G549-1. S̄inemüñ dāġın görenler gülsitānum var ṣanur / Ṣulayan göz yaşıdur **āb-ı revānum** var ṣanur
G558-4. Çaġlar her yana d̄idār isteyüp **āb-ı revān** / Çünki baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv ayaġında çaġlayan / Dehrüñ anuñçün virür **āb-ı revānından** ḫaber
G711-2. Dilde ġam olsa nāẕ̄ir eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ **āb-ı revān** cānı feraḥ-nāk eyler
G714-3. Ayaġuña eyā serv-i ḫırāmum / Gözüm yaşı aḳar **āb-ı revāndur**
G785-3. Aḳıdur **āb-ı revān** her yaña çeşmüm gözegi / İñiler b̄i-çāre dil derd ile ṣan ṭolābdur
G915(a)-2. Fitne-i cāndur **āb-ı revāndur** / Dāġ-ı nihāndur Ẓıll-ı Ḫudādur
G923-4. Eyledüm anuñ içün göz yaşını **āb-ı revān** / Bāġ-ı ḥüsnüñe bu vech ile girem gibi gelür
G1258-2. Sen serv-i seh̄i ḳaddi ʿar ʿar **āb-ı revāndur** / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün yaş
G1495-4. Gözlerüm yaşın dem-ā-dem eyleyen **āb-ı revān** / Bāġ-ı ḥüsninde görinen serv-i ālıdur anuñ
G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül serv ü semen **āb-ı revān** / Revnaḳ-ı gül demidür seyrini ḳıl var çemenüñ
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ **āb-ı revān** gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1609-1. Yārān görince ḳaddini t̄ir ü kemān ṭutuñ / Serv ayaġında başumı **āb-ı revān** ṭutuñ
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı **āb-ı revān** / Berḳi ʿin keşf eyleyüp göstermedi d̄idār gül
G1739-5. Gönli açılmaz Muḥibb̄i serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül daḫi **āb-ı revān** eksük degül
G1756-3. Şu gibi aḳıt gözlerünüñ şuyını her dem / Ol serv-i seh̄i ayaġına **āb-ı revān** ol
G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen **āb-ı revān** bāde vü cām / Sāḳ̄i-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli **āb-ı revān** ṭañ iden enhāra benem
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını **āb-ı revān** ideyim / Nāz ile bāġa gelsün ol serv-i ḳāmet olsun
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi **āb-ı revān** / Ḳıl ḥaẕer ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv ayaġına aḳar **āb-ı revān**
G2197-4. Serv tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm **āb-ı revān**
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / Ki bilmez olmasa teşne kişi **āb-ı revān** ḳadrin
G2273-2. Ġonceler dem-beste olup bülbül efġān eylesün / Āşikār eylesün göz yaşını **āb-ı revān**
G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibb̄i **āb-ı revān** şiʿri naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār serv
G2376-5. Bu Muḥibb̄i'nüñ gözi yaşıdur **āb-ı revān** / Dostlar itmen taʿaccüb dönse şābuñʿaynına
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibb̄i yaşını **āb-ı revān** / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı gelmişe
G2575-5. Ey Muḥibb̄i gözinüñ yaşını ḳıl **āb-ı revān** / Ola kim şalınup ol serv-i ser-efrāz gele
G2624-3. D̄idār-ı ʿāşıḳ olmasa idi benüm gibi / Aḳar mı idi göz yaşı **āb-ı revān** daḫi
G2725-5. Bu Muḥibb̄i yaşını **āb-ı revān** ister iseñ / Cilveler eyle şalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki ṣan **āb-ı revān** oldı
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını **āb-ı revān** / Ṣalınur her ṭarafa nāz ile ol serv-i sehi
D37-2. Serv gibi şalınup her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm **āb-ı revān** itmek neden

āb-ı ṣāf [1] Saf, berrak su.

G94-6. **Āb-ı şāfiye** müşābih yine bir şiʿr didüm / Didi taḥsīnler anı göricek ehl-i ṣafā

āb-ı telḫ [2] Acı su; göz yaşı.

G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem içinde h̄iç **āb-ı telḫ**
G313-4. Baḥr olsa gözümüñ yaşı cānāʿaceb midür / Her dem aḳar bu çeşme-i çeşmümden **āb-ı telḫ**

āb-ı t̄iġ [1] Kılıcın suyu.

G644-4. Teşnedür cānum göricek **āb-ı t̄iġüñ** yelmenür / Gel içür ben istedügüm t̄iġüñün yelmānıdur

āb-ı zülāl [6] Sâfi, berrak, hafif, singin, soğuk su. (Şükûn, 1984: 1077

G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin **āb-ı zülāl**
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken aña **āb-ı zülāl** / Ḳanda bir ola leb-i laʿlüñ ile ḳand ü nebāt
G679-3. Gerekmez baña ol dirlik niʾderem āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña **āb-ı zülāl** olur
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi şun içeyim **āb-ı zülāl**
G1710-4. Göreliden dostum ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ / Pāyuña oldı revān yüz sürmege **āb-ı zülāl**
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālem ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm **āb-ı zülālem** ben
Mh4-4. Laʿlüñ var iken eyleseler **āb-ı zülāli** / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫʷāb ola mı cāy-ı mekesdür

āb u āteş [2] Su ve ateş.

G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür Ḫudā / **Āb u āteş** bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ
G1881-4. **Āb u āteş** cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram s̄inemde vardur nār hem

āb u ʿalaf [1] Su ve alev.

G1370-3. ʿĀşıḳa göz yaşı mādur ġam ġıdā / ʿĀrif olan istemez **āb u ʿalaf**

āb u dāne [2] Mukadder olan rızık, kısmet, kader. (Ş. Sami, 2010: 21)

G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam ʿiẕār u ḫālüñe / Dostum cān murġını menʿitme **āb u dāneden**
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil menʿitme **āb u dāneden**

āb u ḫāk [1] Su ve toprak.

G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış **āb u ḫāk** ile yoluñda bir kiyāham ben

āb u hevā [3] Bir mahallin tabiat-ı iklimiyyesini tavsife mahsusdur. (E. Tevfîk, 1890: 21)

G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden gider meyḫāneye / Ḫasteye lāzımdurur **āb u hevāsı** mu ʿtedil
G2435-4. Baḳsañ cihāna göze gelür cām u bādedür / Aldanmaz anuñ merd olan **āb u hevāsına**
G2763-3. Ögrendi Ḳays başına bād-ı semūmla / Sevdi diyār-ı miḥnetüñ **āb u hevāsını**

āb u gil [2] Su ve çamur.

G1977-3. Şehr-i ʿışḳuñ **āb u gil** ḥācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam
G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / Işḳ ile taḫmīr itmişler meger **āb u gilin**

āb u gül [1] Su ve gül.

G1454-4. **Āb u gül** serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārı yoḳ

āb u şu [1] Su.

G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi ter / Diye taḥsīn maḥalüñ gören **āb u şuyına**

ʿabā [2] *Ar.* Yünden mamul maruf kaba kumaştan mamul üstlük ruba, hırka. (Ş. Sami, 2010: 21) *bk. bende-i āl-ı ʿabā*

(ʿabā [1], ʿabāsı [1])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫil ʿat yiterken bir palās ü bir ʿ**abā**
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi nisār / Görinürde ḳaldı ancaḳ bir ʿ**abāsı** bülbülüñ

ābād [5] *Far.* Mamur, harab mukabili ki lisanımızda şen denir. (E. Tevfîk, 1890: 21)

bk. ābād eylemek/itmek, ābād olmaḳ, ābād-ı dil, ābād-ı ʿışḳ olmaḳ, İstānbul-ı ābād

(ābād [3], ābādam [1], ābāddur [1])

G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül **ābāddur** / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh **ābād** istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime **ābād** ancaḳ
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh **ābādam**

ābād eylemek/itmek [13] Sevindürmek, açmaḳ, sáfālandürmaḳ, nüzhet virmek, feráh virmek, şād etmek, maʿmūr etmek... (Tulum, 2011: 243)

G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini **ābād idiser** / Luṭfın iẓhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G1092-1. Giçdi yıllar āh dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẓālim ola mülkini **ābād eylemez**
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne **ābād eyle** gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāş
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini **ābād itmedüñ**
G1641-2. Bir selām ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı **ābād eyledüñ**
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḫayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı **ābād eyle** gel
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫi bir yüzden **ābād eylesem**
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın **ābād eyledüm**
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi **ābād ideyin**
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup **ābād ideyin**
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile **ābād idesin**
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül maʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi **ābād eyleme**
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ hergiz **ābād itmedüñ** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

ābād olmaḳ [3] Rahata kavuşmak, gönenmek; mutlu olmak. (TDK, 2011: 3)

G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-iʿulyā ḫaḳḳı **ābād olam**
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-iʿulyā ḫaḳḳı **ābād olam**
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḫüsnüñde senüñ ol bir kez **ābād olmadı**

ābād-ı dil [1] Bayındır gönül.

G1595-2. Geldi **ābād-ı dile** çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ

ābād-ı ʿışḳ olmaḳ [1] Aşk mutlusu olmak.

G1399-4. Ten aʿşāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim **olmayam ābād-ı ʿışḳ**

ʿabd-i fermān [1] Fermanın kulu.

G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldı ʿ**abd-i fermānuñ** senüñ

abdāl [20] *Ar.* Üstü başı perişan; gezgin derviş. (TDK, 2011: 3) Kökleri melametî düşünceye uzanan, geleneksel simgeleri (hükümdarlık tacı, iktidar tahtı) terk ve reddeden, boyun ve bileklerine halkalar takarak "başı kabak yalın ayak" gezen kalenderî dervişlerin adı. *bk. abdāl-ı ʿışḳ*

(abdāl [11], abdāla [1], abdāldur [1], abdālem [3], abdālı [1], abdālıyam [1], abdālum [2])

G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse reşk ide her **abdāl** aña
G579-5. Muḥibbī tekye-i ʿışḳa girelden oldı **abdālı** / ʿAlāyıḳdan tırāş olmış yürür rind ü ḳalenderdür
G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan **abdāla** baḳ gel ḥusrevā / Baş açuḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei eydür gören / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā **abdāl** olur
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḥālini bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin **abdāl** ider
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi demde ḫ^ābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi **abdāl** eyledüñ
G1594-5. Rāh-ı ʿışḳuñda bilür misin Muḥibbī'yi şehā / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuñda **abdāl** eyledüñ
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını / Bir ḳalender meşrebem kendümi **abdāl** eyledüm
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda bir **abdālem**
G1824-5. Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur ʿışḳ olsun **abdālum**
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ **abdālıyam** / Yāreler sīnemde kim var ẕü'l-fiḳārumdur benüm
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh ḥaṭına ḥayrān olup / Gāh dīvāne vü geh şūrīde bir **abdāl** olam
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir **abdāl** olam
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre **abdālem** budur ḥayrānlıġum
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel hey **abdālum** benüm
G2125-2. Şanmañuz ṣūfi ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki **abdālem** bugün
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūsı nengi terk idüp **abdāl** olayın bir zamān
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri **abdāl** ile
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam **abdāl** / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ şūrīde-dil **abdāldur** / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle ḥayrān olmışam

abdāl-ı ʿışḳ [2] Aşkın dervişi.

G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz **abdāl-ı ʿışḳ** / Şanmañuz şimdengirü nāmūs ile ʿār isterüz
G1909-3. Ḳaplana dönse dāġ ile cismüm ʿaceb degül / **Abdāl-ı ʿışḳ** olalıdan sīne-çākıyam

ābdār [7] *Far.* (M. Nâcî, 2009: 15) *bk. ġazel-i ābdār*

1. Taravetli, taze.

G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini añ ki daḫi **ābdār** olur

2. Revnaklı, letafetli. (M. Nâcî, 2009: 15) Şiirin lafzî yönünü ifade etmektedir. (Zülfe, 2011:13)

G892-5. **Ābdār** eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz- nāk / Āteş ile ābı cem ʿitmiş kerāmet gösterür
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil meyve-i ma ʿnī gerek / Ma ʿnī ger olmasa olmaz aña **ābdār** şi ʿr
G1048-5. **Ābdār** eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz-nāk / Āteş ile ābı cem ʿeyler kerāmet gösterür
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm **ābdār** itdüm
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi ma ʿni-i şi ʿrüm **ābdār** itdüm

3. Zağlı, cevherli.

Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla **ābdār** itsem gerek

ʿ**abeş [15]** *Ar.* Faydasız iş, oyuncak kabilinden beyhude ve boş amel, malayani, saçma. (Ş. Sami, 2010: 22)

G257-1. ʿĀrızı devrinde yārüñ bāġ u būstāndur ʿ**abeş** / Leblerine nisbet itme āb-ı ḥayvāndur ʿ**abeş**
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli ʿāşıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurduġı cāndur ʿ**abeş**
G257-3. Cevher-i eşküme zāhid ṭa ʿn iderse ṭañ degül / Ṭālib-i ḥūr-mihriye çün la ʿl ü mercāndur ʿ**abeş**
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndur ʿ**abeş**
G257-5. Şi ʿr ile itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / Dime şimdengirü sen eş ʿār u dīvāndur ʿ**abeş**
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndur ʿ**abeş** / Olmasa ʿālemde çün cānān ne söz cāndur ʿ**abeş**
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿ**abeş**
G259-3. Başum ile ʿışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı çün ṭūp ile çevgāndur ʿ**abeş**
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿ**abeş**

G259-5. Kim göre rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim baḳar la'l-i bedaḫşāndur **ʿabeş**
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndur **ʿabeş**
G259-7. İki ʿālemde senüñ ben ʿāşıḳam dīdāruña / Sensüz olsa cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur **ʿabeş**
G2128-2. Nūş-ı cām ile göñül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur ki **ʿabeş** yirlere maḥzūn olasın

āb-gīne [4] *Far.* Şişe, sürahi. (M. Nâcî, 2009: 16) *bk. dil-i āb-gīne*

(āb-gīne [1], āb-gīneden [2], āb-gīnemüz [1])

G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger şınsa bu **āb-gīnemüz**
G2163-2. Atuban seng-i cefā ṣıduñ bu göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña ṣaḳın gel ol **āb-gīneden**
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey dost yirlere / Ṣaḳın ki batar ayaġuña **āb-gīneden**
G2544-6. Cefā sengiyle ṣındı āh göñlüm / Bütün kim idi şınsa **āb-gīne**

ʿabher [3] *Ar.* Nergis. (M. Nâcî, 2009: 16)

(ʿabher [2], ʿabheri [1])

G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi **ʿabher** elġıyāş
G531-1. Şīve-i mestānuna ey dost **ʿabher** imrenür / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü ḫançer imrenür
G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel **ʿabheri**

ʿābid [5] *Ar.* Tapan, tapınan, ibadet eden, ehl-i takvâ, zahit. (Ş. Sami, 2010: 22)

bk. kemter-i ʿābid

(ʿābid [4], ʿābide [1])

G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler **ʿābid**
G1002-2. Görse **ʿābid** şaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḫizmet ider kemter **ʿābid** olsun
G2075-5. Çünki ezelde her kişinüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldum **ʿābide** virdüm ʿibādetin
G2199-6. Ḫidmete geldi bu Muḥibb ḳapuña / Anı redd eyleme **ʿābid** olsun

ʿabīr [1] *Ar.* Amber. (Ş. Sami, 2010: 23)

G1848-1. **ʿAbīrüm** ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum güzeller içre sulṭānum

abkenīn [1] Şerbet.

G2181-1. Bilmedüm sükker midür la'lüñ veyāḫūd **abkenīn** / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿayne'l-yaḳin

ābnūs [1] *Far.* Siyah ağaç ki ziyadesiyle serttir. (E. Tevfîk, 1890: 22)

G2370-2. Gören ḫāli siyāhın ʿārıżında / Ki dir ʿāc üzre beñzer **ābnūsa**

āb-rūy [2] *Far.* Yüz suyu, ter; alın teri.

(āb-rūyı [1], āb-rūyuñ [1])

G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden **āb-rūyı** / Arar her ḳandasa ol serv boyı
B95. Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā Ka'be olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol **āb-rūyuñ**

ʿāc [7] *Ar.* Fil dişi. (Ş. Sami, 2010: 23) *bk. taḫt-ı ʿāc*

G2370-2. Gören ḫāli siyāhın ʿārıżında / Ki dir **ʿāc** üzre beñzer ābnūsa

ʿacabā [7] *Ar.* Âyâ, şüphe ve tereddüt beyan eder. (Ş. Sami, 2010: 23)

G489-2. Beni öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿ**Acabā** kim anı bu ḫayra peşīmān eyler
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı dirler ġam öldürür / Ben ölmiş ʿāşıḳam **ʿacabā** ġam nem öldürür
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿ**Acabā** bencileyin ḫāli mi var hīç kesüñ
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ile **ʿacabā** ben bu şerm-sārı çekem
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḫları dūrında yine / ʿ**Acabā** per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördi **ʿacabā** baña bu vīrāne vü tehī
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül içre **ʿacabā** zerrece var mı ki ġamı

ʿacāyib [2] *Ar.* Acîb, garip, tuhaf, şaşacak. (Ş. Sami, 2010: 23)

G1026-4. Ḳoyup Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasını / Oḳuñ ḳıṣṣam **ʿacāyib** dāsitāndur
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / Yürür kūyında dildāruñ **ʿacāyib** derd-mend olmış

ʿaceb [168] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 24)

bk. ʿaceb degül, ʿaceb eylemek/itmek, ʿaceb ḳılmaḳ, ʿaceb mi, ʿaceb olmaḳ, ʿaceb olmamaḳ, ʿaceb ü tekebbür eylemek, ne ʿaceb

(ʿaceb [138], ʿacebdür [30])

1. Şaşma, şaşakalma, taaccüp, hayret. Acîb, garip, şaşacak, tuhaf.

G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿ**aceb** dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola bir ʿali-cenāb
G155-1. Būse ister leblerinden dil ʿ**aceb** / Bī-nişāndan gör nişān ḳılur ṭaleb
G234-5. Derd idinmişdür ʿizāruñ zikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar aġzında ʿ**acebdür** nār-ı sūzānı dürüst
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿ**aceb** āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G357-4. Ey göñül zülfine dil virdüñ ʿ**aceb** dīvānesin / Bir ʿ**aceb** ḳurı uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G425-9. Vefā ummaḳ güzellerden ʿ**acebdür** / Dinür bunlara dehr-i dūna beñzer
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿ**aceb** rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G507-4. Güzellerden vefā gelse ʿ**acebdür** / Kim anlara cefā ḳānūn olupdur
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿ**aceb** sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G512-5. Ol gözi şāhin baḳışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġın ʿ**aceb** şehbāzdur
G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister irişmek zülf-i dildāra / ʿ**Aceb** dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿ**aceb** cūlar mıdur
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿ**aceb** dīvānedür / Şem ʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G680-4. Dil-i bī-tāb u ṭāḳat nice çeksün / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿ**aceb** bār-ı girāndur
G693-2. ʿ**Aceb** siḥr eylemiş çeşmüñ ḫaddüñi zülfüñ içinde / Gören ʿāḳil olur mecnūn u mecnūn görse ʿāḳildür
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿ**acebdür** arturur dil āteşin / Ṣanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G723-1. ʿ**Aceb** dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿ**Aceb** bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G781-3. Ser-i zülfi hevāsıyla ʿ**aceb** sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G798-4. Bu ʿ**aceb** bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿ**aceb** deste-i sünbül götürür
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿ**acebdür** hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadur
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿ**aceb** aña şu dökdükce daḫi muḥkem yanar
G872-3. Cān ile kimdür metā ʿ-ı büseye dirken ḫarīd / Bu ʿ**acebdür** her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / Bu ʿ**acebdür** baña geldükce neden ihmāl ider
G919-4. Güzellerden vefā ummaḳ ʿ**acebdür** / Cefā dirseñ igen bisyār iderler
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāşıḳam ʿāşıḳ ʿ**aceb** düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger görmese velī / Budur ʿ**aceb** ki yāri görsem öldürür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu ki ʿ**aceb** deste-i sünbül getürür
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿ**Aceb** budur ki bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿ**Aceb** ince ḫayāl idüp ʿ**aceb** fikr-i muḥāl eyler
G1068-2. Leylī zülfüñi fikr ideli senüñ / Dil-i Mecnūn ʿ**aceb** ki şeydādur
G1072-1. Didüm cānā ʿ**aceb** rūşen yüzüñ var / Didi taḥsīn idüp yaḫşi sözüñ var
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā mihmān olur / Pādişehdür bu ʿ**aceb** dervīşden ʿār eylemez
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile cānumdan / Bu ʿ**acebdür** ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1129-4. Giçer āhum oḳı çarḫ-ı felekden / ʿ**Acebdür** ḳatı göñlüñe yir itmez
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿ**aceb** gelmiye zāhid daḫi iḳrāra henüz
G1239-2. ʿ**Acebdür** āteş-i dil sākin olmaz / Nice kim gözlerümden dökerem yaş
G1240-2. ʿ**Aceb** seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿ**aceb** şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ ʿ**acebdür** bād ile hem-rāh şem ʿ
G1343-6. Şem ʿa yanarken ʿ**acebdür** dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne şem ʿ
G1379-4. Zāhidā ʿ**aceb** ile ger sen çekdüñ ise i ʿtikāf / Ben daḫi künc-i ḫarābāt içre oldum mu ʿtekif
G1414-4. Āl idersin gösterürsin āl ile evvel yüzin / Bu ʿ**acebdür** şoñra dirsin göñlümi alınca yoḳ
G1425-2. Şu ʿle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿ**acebdür** āteş ile cem ʿolan deryāya baḳ
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿ**aceb** lu ʿb ile ṣayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1594-1. ʿĀrıżun ʿarż eyleyüp baña ʿ**aceb** āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ile ʿaḳlum beni bed-ḫāl eyledüñ
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / Bu ʿ**aceb** gūş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿ**acebdür** bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿ**aceb** ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i ba ʿīd / Ben daḫi senden viṣāl ummaḳ ʿ**aceb** fikr-i muḥāl
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿ**aceb** dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G1789-3. ʿ**Aceb** dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / Yazılur ḳanda baḳsam āh şāhum
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿ**aceb** dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1908-2. ʿ**Aceb** bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿ**Acebdür** gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G2007-6. Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī / ʿ**Acebdür** teşne-dil-cūya-yı ābam
G2152-3. Lebleriüñe naḳd-i cān virdüm ʿ**aceb** dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿ**acebdür** daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿ**aceb** dīvānesin
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ʿ**aceb** cānānesin
G2247-1. Bir ʿ**aceb** dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün
G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına āḫır / Kūh-sār-ı belā içre ʿ**aceb** kūh-kenem ben
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında ʿ**aceb** nā-mihribāndur bu
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿ**aceb** nā-mihribāndur bu

G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿ**aceb** varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2344-3. ʿ**Aceb** sünbüldür boynuñda zülfüñ / Ya müşk ile ḳarışmış ʿanberīne
G2359-4. ʿ**Aceb** nāzik ʿ**aceb** şīrīn-dehendür / Meger süd diyü şekker virdi dāye
G2401-2. Ḳarār itmez ʿ**acebdür** çarḫ-ı devvār / Dem-ā-dem irgürür leyl ü nehāra
G2411-1. Yine baġlandı bu gönlüm zülf-i ʿanber-būlara / Gözlerüm yaşı ʿ**acebdür** dönmez ise cūlara
G2460-5. Gözleri açuḳ līk yine uyḫuya varmış / İrmezse ʿ**aceb** devlet-i bīdāre benefşe
G2485-4. Zāhidā ʿ**aceb** ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz şarābına
G2488-5. Nedür bu ʿ**aceb** u bu kibr ü teġāfül / Bilürken gireceksin sen zemīne
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿ**acebdür** ṭura pinhān bir avuç ḫākda
G2517-5. ʿ**Acebdür** aña taḥsīn ide yāri / Muḥibbī aña gönderse risāle
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿ**acebdür** ki ciger kūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2552-2. Yanında bu ʿ**acebdür** ki bir olmış / Seni cāndan seven de sevmeyen de
G2565-3. Ḳaçar mektebe varmaz ṭıfl olanlar / ʿ**Aceb** dil ṭıflı dāim mektebinde
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿ**aceb** serv-i ḫırāmān üstine
G2613-4. Men ʿidersin ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿ**aceb** ile gördün kendüñi dānā gibi
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿ**acebdür** / Bulardan görmedi kimse bu kārı
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿ**Aceb** ile şeyṭān olur bir kişi görse kendüñi
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz ise ʿ**acebdür** hevā bizi
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿ**acebdür** bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı bu çarḫuñ ḳaṭarı
G2720-3. Gözlerüm yaşı ʿ**aceb** budur ki teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi
G2776-3. Bu ʿ**acebdür** ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
G2789-3. ʿ**Aceb** dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
G2797-5. Işḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuşşāḳ-ārā sen de ʿ**aceb** dīvāne key
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿ**aceb** yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / Bend idüp bu gönlümüñ murġın ʿ**aceb** āl eyledüñ
Mr12-2. Ṣol cefālar kim çeker bu dil ʿ**acebdür** ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr26-4. Bu ʿ**aceb** ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
B112. ʿĀr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿ**aceb** ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle / ʿ**Aceb** naḳş u ʿ**aceb** ḥālet ʿaceb mi eylesem nāle

2. Acaba, âyâ.

G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez mi ʿ**aceb** iki güvāhum şanemā
G24-1. ʿ**Aceb** bilsem nedür başumda sevdā / Olupdur cān u dil anuñla şeydā
G114-1. ʿ**Aceb** ol leb midür yāḫūd mey-i nāb / ʿ**Aceb** ol diş mi yā lü'lü'-yi nā-yāb
G114-2. ʿ**Aceb** gözümden aḳan iki çeşme / ʿ**Aceb** ḫūn-ı ciger midür yāḫūd ab
G114-3. ʿ**Aceb** ḥaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G114-4. ʿ**Aceb** bu ġamze midür yā çü ḫançer / ʿ**Aceb** bu zülf midür ya çü ḳıllāb
G114-5. ʿ**Aceb** nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda yā ḫᵛāb
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eyler ʿ**aceb** ḳolın şalup
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez mi ʿ**aceb** bunca kerāmet
G355-2. ʿAhdine ṭurmaz ʿ**aceb** bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimse ʿahd ü peymānlar meded
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / Dir ki ʿ**aceb** bu nāle vü efġān ne yirdedür
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet mi ʿ**aceb** / Didiler kendüñi cem ʿit ol meh-i tābān gelür
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā ol miskīnüñ ʿ**aceb** ḫāli nedür
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿ**aceb** hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / Şimdiden şoñra ʿ**aceb** bilsem ki daḫi nem yanar
G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olan ʿ**aceb** aña çāh-ı zeḳan mıdur
G674-4. ʿ**Aceb** bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḥayāsuz ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿ**aceb** daha nesi var
G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden sirişte dür / Ḥūrī midür bilsem ʿ**aceb** yā firişte dür
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ eṣer itmez ʿ**aceb** mermer midür
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳur ʿ**aceb** / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G780-2. Yılduz şayar her gice şubḥa dek gözüm / Görmem o māhı bilsem ʿ**aceb** ne sitāredür
G794-1. Dīdeler segrür ʿ**aceb** ol gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿ**aceb** daḫi nesi var
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿ**aceb** ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G919-3. Dün iḳrār eylemişken būsei yār / ʿ**Aceb** n'oldı bugün inkār iderler
G955-1. ʿ**Aceb** sünbül midür zülfüñ yaʿanber / Dimāġ-ı dehr olur andan muʿaṭṭar
G955-4. ʿ**Aceb** bu ġamze midür yāḫūd cellād / Ṭutar ḫāżır elinde tīġ u ḫançer
G1034-3. Yaşum te'şir itmez āhum ile / ʿ**Aceb** āhen midür ḳalbi ya mermer
G1043-1. Var mıdur bilsem ʿ**aceb** yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿ**aceb** dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1098-1. ʿ**Aceb** bilsem niçün cānān görinmez / Sitāremde meh-i tābān görinmez
G1102-3. Hey ne ẓālimdür ʿ**aceb** ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1152-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / ʿ**Aceb** var mı görüp taʿẓim ḳılmaz
G1159-3. Ḫāk-i derini gözlerüme kuḥl ideyordum / Ḳandadur ʿ**aceb** bād-ı seḥer-gāh görinmez
G1165-1. Gülmedi ālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḫi ʿ**aceb** eflākümüz

G1166-1. Bulınur mı ʿ**aceb** bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿ**aceb** ol lebleri ī̇si-nefes
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿ**aceb** şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿ**aceb** / ʿIşḳuma pāyān olur mı yüregüm ṭopṭolu dāġ
G1439-2. Ḳaʿırına irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿ**aceb** ʿummān imiş deryā-yı ʿışḳ
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāṣıḳa maḥbes ʿ**aceb** çāh-ı ẕeḳandan yeg
G1619-4. Yaşum āhum neden te’ṣir ḳılmaz / ʿ**Aceb** ḳalbi anuñ āhen mi yā seng
G1671-1. Var mı ʿ**aceb** benüm gibi bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿ**aceb** bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1889-4. Yaḳarken āteş-i ʿışḳum cihānı / ʿ**Aceb** budur yaşum deryā ḳılan kim
G1906-3. Saña irmez mi ʿ**aceb** çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem perī̇-nāzum benüm
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī̇ bī̇d-veş ditrer / ʿ**Aceb** ḫālüm n’olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1933-4. Āteşe ʿādet budur ṣu sepseler teskī̇n olur / Nār-ı dil artar ʿ**aceb** aḳsa gözümden ḳan benüm
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāṣıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḫi ʿ**aceb** yanmaz mısın
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ʿ**aceb** baña ne virdün alabilmezsin
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫʷābda / Ḳanda gitmişdür ʿ**aceb** bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dil ʿ**aceb** bilsem bu çenberden
G2126-4. Nāvek-i tī̇r-i ḳażā mı ki ʿ**aceb** ṣol müjeler / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2163-1. Daḫi uşanmaz mısın cānā ʿ**aceb** bu kī̇neden / Yoḫsa hī̇ç gitmez mi bilsem kī̇ne hergiz sī̇neden
G2283-6. Bu Muḥibbī̇’i ʿ**aceb** añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2296-3. Baña baḳmaz ʿ**aceb** ol çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür kārı āhū
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿ**Aceb** beñzer mi ki fülfül o ḫāle
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿ**Aceb** n’itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden ol sī̇mī̇n-beden āgeh / Kim eyler ol şehi Yārab ʿ**aceb** ben bendeden āgeh
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker-añanlar / ʿ**Aceb** var mıdur anuñ aġzı dadı
G2710-3. Eṣer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿ**Aceb** āhen mi bilsem yā firengi
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿ**aceb** hī̇ç anuñ üstādı
G2749-5. Muḥibbī̇ muʿciz-i naẓmuñ ʿAcem iḳlimī̇ne irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿ**aceb** rūḥ-ı Selmānı
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿ**aceb** var mı bir güzel / Ger var ise de key ḳatı şī̇ve-kār ola
B131. ʿ**Aceb** bilsem ne şehden ayrusın sen / Ki zārı zārı iñler şayrusun sen
B204. Hey meded öldüm ʿ**aceb** didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pī̇rehensüz kim ḳoca cānā seni

ʿaceb degül [15] Dañ degül. (Tulum, 2011: 316) // Şaşılmaz, garip değil.

G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿ**aceb degül** / Mest olsa kişi lā-büd anuñ ḳaṣdı cānedür
G570-5. Deryā ḳumı gelürse şümāre **degül** ʿ**aceb** / Lī̇kin Muḥibbī̇ derd-i dili olmaya şümār
G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿ**aceb degül** / Mekkārelikde sürmesi gözden siler giçer
G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül ʿ**aceb degül** / ʿĀṣıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu gönlüm ʿ**aceb degül** / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā giçer
G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārıżı üzre ʿ**aceb degül** / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān gerek
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / **Degül** iken kimsenüñ ṣaydı ʿ**aceb** ala şikār oldum
G1909-3. Ḳaplana dönse dāġ ile cismüm ʿ**aceb degül** / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sī̇ne-çāḳıyam
G2332-3. Ġālib degülse zülfine ḫaṭṭı ʿ**aceb degül** / Cemʿ olsa mūr ġālib olur ejdihāsına
G2465-5. Zülf-i nigāra gönlüm aşılsa ʿ**aceb degül** / Çoḳlar Muḥibbī̇ kendin aṣar iḫtiyār ile
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿ**aceb degül** / Mecnūn gibi bu da bize iḫtirām ola
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿ**aceb degül** / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī̇ dil / Rūşen güni ʿ**aceb degül** anuñ ki şām ola
G2658-3. Sevdā-yı zülfi gitmese başdan ʿ**aceb degül** / Gücdür kimesne terk idebilmek hevāsını
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī̇ döksen ʿ**aceb degüldür** / Ol serv-ḳadde nāgāh bu dī̇de baḳa düşdi

ʿaceb eylemek/itmek [25] Şaşırmak, hayrete düşmek. *bk. ʿaceb ḳılmaḳ*

G83-5. Cevher olsa her sözi **itmeñ** Muḥibbī̇’nüñ ʿ**aceb** / Çün şunulmışdur ezelden ṭabʿ-ı gevher-pāş aña
G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar **itmen** ʿ**aceb** / Kim ki ʿāṣıḳdur belā vü derd mūnī̇sdür aña
G209-3. Ġam bārını götürür isem **itmeñüz** ʿ**aceb** / Dirler ezelde çünki baña üştür-i nerest
G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem **itmeñ** ʿ**aceb** ben Nī̇l ü Ceyḥūn ile baḥş
G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī̇ sözümi **itme** ʿ**aceb** / Ẓāhir iden çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G521-5. Mā’il olmasa Muḥibbī̇ aña sen **itme** ʿ**aceb** / Ẕerreden daḫi gözine bu cihān kem görinür
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup aġlar isem **itme** ʿ**aceb** / Her gice Şemʿ gibi cism eriyüp cān ezilür
G545-5. Her ġazel kim söylese **itmeñ** Muḥibbī̇’den ʿ**aceb** / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek şānumdadur
G619-7. Virmese dünyāya dil **itmeñ** Muḥibbī̇’ye ʿ**aceb** / Çünki anuñ her ne eylerse işi merdānedür
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile cefā kim ne bilür / Yār ʿ**aceb eyleye** mi mihr ü vefā kim ne bilür
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbī̇ ʿ**aceb eylemeñüz** / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / **İtmesün** kimse ʿ**aceb** aña ḳażādur dir isem
G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem ey faḳih **itme** ʿ**aceb** / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te’ṣir itmeye **itmeñ** ʿ**aceb** / Hī̇ç eṣer eyler mi bir söz dise anı serd olan
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi **itmeñ** ʿ**aceb** / Çünki şevḳüm kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2154-2. Ol perī̇ ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin / Ḫāṣıl olursa baña **itmeñ** ʿ**aceb** ṭavr-ı cünün
G2191-4. Sī̇nem üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin **itmeñ** ʿ**aceb** ṭutsa eger dehr ı tütün

G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı **itmeñ ʿaceb** ḫār u ḫāṣa
G2460-1. Ḥüzn ile gelüpdür yine gülzāra benefşe / Gelürse **ʿaceb eylemeñüz** zāre benefşe
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya māyil olmadum / Şāhbāzum ḳonmasam **itmeñ ʿaceb** beni leşe
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam **itmeñ ʿaceb** / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı **itme** Muḥibbī **ʿaceb** / ʿIşḳ āteşiyle çünki bu dil külḫānum gibi
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür **itmeñ ʿaceb** gül ile ḫārı
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿ**Aceb idüp** gördüñ tekebbürle ey miskīn kendüñi
D49-2. Nice bir öldüresin bir bölük üftādeleri / **İtmeyüp** raḥmi ʿ**aceb** arturur olduñ sitemi

ʿaceb ḳılmaḳ [5] *bk. ʿaceb eylemek/itmek*

G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi **ʿaceb ḳılmañ** / Cefā tīġ ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G1088-4. Ṣun-ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi **ḳılmañ ʿaceb** çün anda var ḫuffāş göz
G1441-2. Ṣorarsañ kişver-i dildür ḫarābe / ʿ**Aceb ḳılma** anuñ sulṭānıdur ʿışḳ
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile **ḳılmaz ʿaceb** / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī gibi güldürmedi anı / Ne **ḳıldı ʿaceb** dehr-i cefākāre benefşe

aceb mi [113] "Tuhaf mı" "Şaşılır mı" anlamında, ifadeyi vurgulamak ve ona güç katmak amacıyla kullanılır. *bk. ṭañ mı*

G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿ**Aceb midür** bu dīdemden ola her laḥẓa dem peydā
G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿ**aceb mi** bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿ**Aceb mi** dir isem alnuña mehtāb
G172-3. İder zülfiyle pinhān gün yüzini / ʿ**Aceb midür** güzeldür olsa maḥcūb
G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿ**aceb mi** / Ġamuñ taḫt-ı dile sulṭāndur ey dost
G202-4. ʿ**Aceb midür** şarābı ẕemm iderse / Yidügi zāhidüñ her laḥẓa bengest
G231-3. Gözüm yaşına ġarḳ olsam ʿ**aceb mi** / Ezelden çeşme-i Ceyḥūnam ey dost
G277-2. Yüzüñ ve'ş-şems alnuñ ve'ḍ-ḍuhādur / ʿ**Aceb mi** zülfüñ olsa leyl-i mi ʿrāc
G313-4. Baḥr olsa gözümüñ yaşı cānā ʿ**aceb midür** / Her dem aḳar bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿ**aceb mi** felek kebūd / Dem var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete dil varsa ʿ**aceb mi** / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ dīvānesi olsam ʿ**aceb mi** çaġıdur
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿ**aceb mi** / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G472-4. Göñül virsem ʿ**aceb midür** ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿ**aceb midür** / Dāma düşer çü murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G503-3. Ḳaçarlar olmayup insāna mūnīs / ʿ**Aceb mi** māh-rūlar çün perīdür
G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿ**aceb mi** sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓīr dil-i āgāhımuz vardur
G603-5. ʿ**Aceb mi** gelse ḫaṭuñ gül ïẕārum / Gülüñ eṭrāfını lā-büd ṭutar ḫār
G612-3. Göñül bağlansa bend olsa ʿ**aceb mi** zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol şaçı sünbüldür
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳat ʿ**aceb mi** çün başar ḫayret / Ḳıya ṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G727-4. ʿ**Aceb mi** mā'il olursa gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer andan kimi la'l-i bedaḫşāndur
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dil ʿ**aceb mi** göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḫnet ocaġıdur
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿ**aceb midür** nigār / İki yañadan iki zülfini bāl ü per giçer
G755-2. Gözüm yaşı ʿ**aceb midür** benüm her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür
G764-4. Göñül virsem ʿ**aceb midür** ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿ**aceb midür** dütā / Ṭaġlar ṭāḳat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿ**aceb midür** ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G796-3. ʿ**Aceb mi** şi'r ü eş'ārum leẕīẕ olursa şekkerden / Nigāruñ lebleri vaṣfı zebānumda mükerrerdür
G797-6. Leb-i la'lini añdum şi'rüm içre / ʿ**Aceb mi** olsa sözüm dürr-i şehvār
G839-4. ʿ**Aceb mi** bir cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu dil bīmāre beñzer
G844-4. Cān niṣār idem ʿ**aceb mi** sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol ṣāb ider
G853-6. ʿ**Aceb mi** iñlesem bu dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G953-3. Lem'a-i ḥüsnüñe yaḳsam ben ʿ**aceb mi** cān u dil / Şem'e yaḳar bāl ü per pervāneler büryān olur
G994-2. ʿ**Aceb mi** dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa / Baña göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ʿ**aceb midür** / ʿIşḳ āteşiyle sīnede ol dāġ-ı lāledür
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿ**Aceb mi** derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1033-7. Muḥibbī gāh cismüni getürse / ʿ**Aceb mi** yaşını seylāb idüpdür
G1035-3. ʿ**Aceb mi** eylese cevr ü cefāyı / Vefādan ʿari çün nā-mihribāndur
G1078-4. Ay olur hafta giçer göstermez oldı gün yüzin / Göklere irse ʿ**aceb mi** nāle vü efġānumuz
G1079-4. Dil çerāġın şu'lelendirsem ʿ**aceb mi** sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿ**aceb mi** ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa Muḥibbī ʿ**aceb midür** / Meh gibi var çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse ʿ**aceb mi** girye ile rūzgārumuz
G1264-2. İçerse nergisi ḳanum ʿ**aceb mi** / Şarāb-ı nāz ile mestāne olmış
G1268-3. Eger yaşdansa aġyārı ʿ**aceb mi** ol gül-i ra'nā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre yaşdanmış
G1287-2. Şerārı ʿışḳunuñ cānā ʿ**aceb mi** ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1323-1. ʿ**Aceb midür** iderse dil ġam u derd ü belādan ḫaẓẓ / Kim ola itmeye bilsem ḳadīmi āşınādan ḫaẓẓ
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿ**aceb midür** ḫaṭā ḳılmaḳ

G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿ**Aceb midür** ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿ**aceb midür** şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī irse kemāle ʿ**aceb midür** / İletdüm bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1418-6. Raʿd dirlerse ʿ**aceb midür** fiġān u naʿrama / Heybetinden lerze düşüp gökler itdilerʿaraḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿ**Aceb midür** ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1464-5. Görelden sen perī-rūyı Muḥibbīʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿ**aceb mi** cümle tār olmaḳ
G1484-3. Disem ben çeşmüñe kāfir ʿ**aceb mi** / İdüpdür biline zünnāre zülfüñ
G1488-4. Zülfüñ hevesin eylese dīvāne ʿ**aceb mi** / Günden güne başındaġı sevdāyı büyütdüñ
G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿ**aceb midür** / Işḳuñ ġamını şehlige virmez gedālaruñ
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün gibi cānānuñ senüñ / Göklere irse ʿ**aceb mi** āh u efġānuñ senüñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿ**Aceb mi** terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1568-3. Seyr-i būstān ider benümle o māh / Felege dimesem ʿ**aceb mi** kelek
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbī'yi / Artsa ʿ**aceb mi** her şeb ü her rūz miḥnetüm
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿ**aceb mi** sīne-i ṭabl eyledüm / Leşker oldı eşk-i çeşmüm şu'le-i āhum ʿalem
G1920-7. Şiʿrümüñ sūzı ile yansa ʿ**aceb mi** dil ü cān / Yana odlara Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿ**aceb mi** çeşm ü ḳāmet hem
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿ**aceb mi** cāmını Cem hem
G2008-3. Gözüm yaşını tār itdüm dönelde ḳāmetüm çenge / İñlersem ʿ**aceb midür** belā vü derd ü ġam çekdüm
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿ**aceb mi** ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿ**aceb mi** bendesin
G2063-4. Göricek şem'i pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse ʿāşıḳ-ı şādıḳ ʿ**aceb mi** cān ile serden
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur / Raġbet itmezsem ʿ**aceb mi** efser-i Dārā'ya ben
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿ**aceb mi** ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2190-2. ʿ**Aceb mi** kişver-i göñlüm ḫarāba varsa gün günden / Nice kez eyledi eyler añа ġam leşkeri aḳın
G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü bülbül ʿ**aceb midür** / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿ**aceb mi** ḫāṣılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār sen
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ʿ**Aceb mi** dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin
G2259-5. ʿ**Aceb mi** āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
G2291-1. Olupdur ḥasret ile eşk-i gülgūn / ʿ**Aceb mi** şu yirine aḳıda ḫūn
G2301-2. Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ʿ**Aceb mi** ʿāşıḳ olsa beñzi şaru
G2315-1. Āh eylesem ʿ**aceb mi** şevḳ ile yāra ḳarşu / Bülbül terennüm eyler evvel bahāra ḳarşu
G2330-1. Göñlümi virsem ʿ**aceb mi** ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevḳ ile peymāneye
G2333-3. Gözlerüm ʿ**aceb mi** dönse Nīl ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2351-2. Fütāde ḫaste-dil olsam ʿ**aceb mi** / Olur elbette āşıḳlar fütāde
G2375-3. ʿ**Aceb mi** göñlümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ her tārı ḳanca
G2404-5. ʿ**Aceb mi** dūd-ı dil çıḳsa depemden / Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ cigerde
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿ**aceb mi** kāfiri miḥrābda
G2455-1. Kim naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşı ʿ**aceb mi** ki döne Ceyḥūna
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her dem ʿ**aceb midür** / Āh itdügimce dāim añа çün şerer düşe
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿ**aceb mi** ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba döndi şancıldı çünki şīşe
G2512-2. Tāc-ı şadefī giydi başına çü ḳalender / Girerse ʿ**aceb mi** iki yapraġa benefşe
G2524-6. Göz yaşına meyl itse ʿ**aceb mi** / Güzeller māyil olur çünki māla
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi Ceyḥūna / ʿ**Aceb mi** nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ mīme beñzer / ʿ**Aceb mi** beñzede zülfüñi cīme
G2590-1. Dilber cefā vü cevr ile dil-firīb ola / ʿĀşıḳları ʿ**aceb mi** eger nā-şekib ola
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan ırаġ ola / Anuñ ʿ**aceb mi** sīnesi ṭopṭolu dāġ ola
G2603-6. Būyı ile ʿ**aceb mi** ṭolarsa dimāġ-ı dehr / Işḳ āteşiyle sīnede baġrum kebāb ola
G2628-1. ʿ**Aceb mi** yārüñ aġyār olsa yārі / Ne yirde kim bite gül bile ḫārı
G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿ**aceb midür** / Bulur murādı ger ire Ḥaḳḳuñ hidāyeti
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan ey şanem / Mesken itduġum ʿ**aceb midür** eger teb-ḫāneyi
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿ**Aceb mi** lezzet-i rūḥ ki zīrā añlamaz pendi
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / ʿ**Aceb mi** baña dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2716-2. Ser-i Mecnūn şikest olsa ʿ**aceb mi** / Şımışdur kāsenin in'ām-ı Leylī
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi ṭaşdan ṭaşa ursam ʿ**aceb mi** başumı
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿ**aceb mi** fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-i ʿAḳsā yüzüñdür Ka'be-i ʿulyā / ʿ**Aceb mi** zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh-pūşı
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿ**Aceb mi** Yūsufi görüp elini cümle zen kesdi
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿ**aceb mi** dil-i sūzān / Devrān getürüb bir deriyi sīneme yaḳdı
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿ**Aceb midür** beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿ**aceb midür** / Zīrā ki ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā gibi gitmezse ʿ**aceb mi** ḫafaḳānı
B81. ʿ**Aceb mi** cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ
B129. Sīnem delindi ney gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿ**aceb mi** göñül fiġān
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥāletʿ**aceb mi** eylesem nāle
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı yine āb üstine / Küp küp düşsem ʿ**aceb midür** mey-i nāb üstine

ʿ**aceb olmaḳ [4]** Şaşmak, hayrette kalmak.

G884-2. ʿ**Aceb olmış** görüp ʿanber ṣaçın müşk / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne mūdur
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm ister vaṣlını / Ne ʿaceb dīvāne **olmışdur** ʿ**aceb** sevdāsı var
G2446-4. Rūy-ı zerd ile yine olalı deşt arslānı / Dāġ ile **olsam** ʿ**aceb** ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
G2599-3. Zāhid ṣarāba tevbe ne vaḳtin **olur** ʿ**aceb** / Gül mevsiminde lāle gibi elde cām ola

ʿ**aceb olmamaḳ [66]** Şaşılmaz, garip değil.

G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile **olmaz** ʿ**aceb** / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G65-4. Baṣṣa şemsüñ nūrını nūruñ senüñ **olmaz** ʿ**aceb** / Onsekiz biñ ʿālem sensin çü maḥbūb-ı Ḫudā
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme **olmaz** ʿ**aceb** ḳıble-nümā
G130-4. Ṣormasa bu derd-mendüñ ḥālini **olmaz** ʿ**aceb** / ʿĀr ide dervīşden her ḳandase ʿālī-cenāb
G144-2. İñlesem elinden aġyār dostlar **olmaz** ʿ**aceb** / Ḫār elinden nitekim gülşende iñler ʿandelīb
G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḥālüñi gören dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsa ʿ**aceb olmaz** ẕübāb
G156-3. İñler isem ney gibi **olmaz** ʿ**aceb** / Oldı bu sīnem benüm hemçün rübāb
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā ġarīb / Senden umarsam şifā **olmaz** ʿ**aceb** sensin ṭabīb
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı **olmaz** ʿ**aceb** / Çün ola gelmişdür eyler sırrını iẓhār mest
G305-1. Zinde ḳıldı nice ʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem **olmaya** ʿ**aceb** ben leb-i cānāne melīḥ
G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür **olmaz** ʿ**aceb** çünki ezelden ḥāl-i çarḫ
G316-1. Yanalı ʿışḳ āteşine hemçü ʿūd / Çıḳsa başumdan ʿ**aceb olmaya** dūd
G364-5. Bi ḫūd iderse ṣubḥ-ı viṣāl **olmasun** ʿ**aceb** / Çünki Muḥibbī uyḫu olur çin-seḥer leẕīẕ
G385-2. Ten libāsın çāk idersem dostlar **olmaz** ʿ**aceb** / Pīrehen-i dildārla her gice ʿuryān ṣarmaşur
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşuñ miḥrābına **olmaz** ʿ**aceb** / Nice demlerdür ki o ebrūlara peyvestedür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar **olmaz** ʿ**aceb** çünki maḥabbet yolıdur
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar **olmaz** ʿ**aceb** / Ḳapusında ṣu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār **olmaz** ʿ**aceb** / Çünki ḳadrini bilür her biri bir dürdānedür
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar **olmaz** ʿ**aceb** çün ol cefākārı sever
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar **olmaz** ʿ**aceb** / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña **olmaz** ʿ**aceb** / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse dostlar **olmaz** ʿ**aceb** / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli dāim ḳanadur
G1116-4. Güm güm ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ **olmaz** ʿ**aceb** / Ḫālimüzce ehl-i ʿirfān içre ḥālāt ehliyüz
G1170-3. Ḫayrānuñ olmışuz ġamuñ esrārını yiyüp / Farḳ itmez isek **olmaz** ʿ**aceb** ṣol u ṣaġumuz
G1212-1. ʿ**Aceb olmaya** ger yārüm benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ **olmaz** ʿ**aceb** / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen **olmaz** ʿ**aceb** / Bülbül öñine çü ʿādetdür bu ṭutmaz gülde güş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem **olmaz** ʿ**aceb** sīnem rübābı var imiş
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı **olmaz** ʿ**aceb** / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş
G1388-3. Tīrinüñ laʿle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum **olmaz** ʿ**aceb** itse heves ḳana ṣadaḳ
G1553-3. Lebleriüñe bāde dirse beñzemez **olmaz** ʿ**aceb** / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa dil ü cān **olmaz** ʿ**aceb** / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim işi pervānenüñ
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa **olmaz** ʿ**aceb** / Çıḳ da ṣor ālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek **olmaz** ʿ**aceb** / Şemʿ gibi yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1619-5. İñilerse Muḥibbī bezm-i ġamda / ʿ**Aceb olmaz** olupdur ḳāmeti çeng
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini **olmaz** ʿ**aceb** / Her nefes görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre şaḳlasam **olmaz** ʿ**aceb** / Cān yirine geldi oldur fi'l-meṣel şānum benüm
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pā-māl / Didüm didi ki **olmaz** ʿ**aceb** atı ser-keşem
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi **olmaz** ʿ**aceb** / Görürem her dem seni zülfi perīşānsın begüm
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam **olmaz** ʿ**aceb** Mecnūnluġum
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḥamleme **olmaz** ʿ**aceb** żikum benüm
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben **olmaz** ʿ**aceb** / Ol gözi cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab **olur** mı kim ʿ**aceb** / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi **olur** mı ʿ**aceb** / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben / **Olmaya** ʿ**aceb** ṭatlu cānumdan uṣanam ben
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek **olmaz** ʿ**aceb** / Ḥşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2110-4. Ṣırsa göñlüm şīşesin **olmaz** ʿ**aceb** ol seng-dil / Ṣıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / Görmesem **olmaz** ʿ**aceb** şimdengirü uyḫuyı ben
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ dürr ile mercān yaşını / Didiler **olmaz** ʿ**aceb** çünki ciger-ḫūn olasın
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger **olmaz** ʿ**aceb** / Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ **olmaz** ʿ**aceb** / Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı ḳo / Kāfir **olmaz** mı ʿ**aceb** nūr-ı İlāhı sevmeyen
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil **olmaz** ʿ**aceb** / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār **olmaz** ʿ**aceb** / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın ol serv-i revān
G2288-4. Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿ**aceb olmaz** / Perverde ḳılupsın anı ḫūn-ı cigerümden
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ sāġarı ger / ʿ**Aceb olmaz** uyıcaḳ çeşmi meste
G2362-1. Ḳılur dil gevherin dilber şikeste / ʿ**Aceb olmaz** olur gevher şikeste
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer hafta ayile / **Olmaz** ʿ**aceb** giçerse günüm āh u vāyile
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp beñzede nāzik-tenüñe / Külli beñzetse ʿ**aceb olmaya** pīrāhenüñe
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n'ola zülfe şuna el / Ġarḳ olan **olmaz** ʿ**aceb** el şunar ise nāre
G2562-3. Bilmeyüp ḥālümi cevr eylerse **olmaz** ʿ**aceb** / Ṭıfldur sevdicegüm daḫi onüç yaşında

G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur **olmaz ʿaceb** itdügi hep bāz gele
G2596-1. S̄inesinde her kimüñ mihr-i ruḫ-ı cānān ola / Ẕerre-veş **olmaz ʿaceb** ʿālemde ser-gerdān ola
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḥaşr-ı bihişt **olmaz ʿaceb** / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevs̱er ol ṣahbā idi
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār **olmaz ʿaceb** / Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ feryādını
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek **olmaz ʿaceb**

ʿaceb ü tekebbür eylemek [1] Büyüklenmek.

G150-2. Yüce görme kendüñi **ʿaceb ü tekebbür eyleme** / Kim ki kendüñi görür yiri olur āḫır leheb

ʿaceblemek [3] Şaşırmak, hayrete düşmek, hayrette kalmak.

G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm āh olur / Kim **ʿacebler** āhumı ʿömrüm durur kütāh olur
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳ̄ibi eyleseñ yanuñda ḫāş / Kim **ʿacebler** gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫas
G2555-6. Kim **ʿacebler** şi ʿrini gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı Muḥibb̄i ş ʿir-i Selmāndan giçe

ʿAcem [4] *Ar.* İran ülkesi. (TDK, 2011: 7)

bk. āfet-i şūḫ-ı ʿAcem, ʿArab ü ʿAcem ü Ḥabeşi, Fürs-i ʿAcem

(ʿAcem [3], ʿAceme [1])

G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-dest **ʿAceme** / Bu Muḥibb̄i ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G664-6. Şi ʿr-i pür-sūzum eger varsa **ʿAcem** iḳl̄imine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā ṣatar
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdi **ʿAcem** iḳl̄imine / Āsitānın itdi bu cān bülbül nā-çār terk
G2749-5. Muḥibb̄i mu ʿciz-i naẓmuñ **ʿAcem** iḳlim̄ine irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿaceb rūḥ-ı Selmānı

acı [15] *T.* (Lexicon, 1890: 31) *bk. acı gelmek*

(acı [12], acıdur [1], acısın [2])

1. Acı.

G459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi genc̄ine-i ḥüsne **acı** mār
G831-5. S̄ine bilür ʿālemde ol zehr **acısın** / Pister-i devletde her kim ş̄ir emer
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim **acıdur**
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de ey ṭab̄ib / ʿArż itme baña bir yaña **acı** devālaruñ
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden **acı** vel̄i / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

2. Sitemli, dokunaklı.

G793-7. Müdde ī̄nüñ **acı** sözinden Muḥibb̄i bu yürek / Zehre doymaz yarılur ṣan kāse-i faġfūrdur
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden **acı** dili / Ṣor baña ṣehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

3. Kederli, kasvetli, yürek parçalayıcı.

G1053-5. İster ise dür dişin dök **acı** yaşlar ey göñül / Ḳa ʿr-ı deryāda Muḥibb̄i bulunur dürdāneler
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir **acı** deryā bilürüz
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı **acı** yaşumı gördi deryāda semek
G1705-2. **Acı** yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum d̄ide-i giryāne dil
G1707-2. Ḫāli olmaz **acı** yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye bu d̄ide-i giryāne dil
G1989-2. S̄ine zaḫmına anuñçün **acı** yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem
G2052-2. **Acı** yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki sen ālemde deryā meşrebin
G2449-2. Leẕẕet-i vaṣlını bilen tiryāk / Beñzedür hecr **acısın** zehre

acı gelmek [1] Dokunmak, kırmak, üzmek. (TDK, 2011: 9)

G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm **acı gelür** / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ

acımaḳ [17] *T.* (TDK, 2011: 11)

(acıdı [3], acıduġum [1], acıduġumdan [1], acımazdı [1], acımazdum [3], acır [1], acıram [1], acıya [6])

1. Başkasının uğradığı veya uğrayacağı kötü bir duruma üzülmek.

G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine **acımazdum** āh / Ş̄ir̄in lebüñ eylese bir būsesin diyet
G469-4. **Acıduġum** budur ki ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār s̄inemi her dem deler giçer
G784-3. Baḳışuñdan t̄ir-i ġamzeñ gelse buña **acıram** / Birisi s̄inemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G1165-2. **Acımazdum** öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuña āḫır ḫākumuz
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı **acıdı** şem ʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu dem ʿ
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / **Acıdı** acı yaşumı gördi deryāda semek

G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / **Acıdı** ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne dil
G2203-3. **Acımazdum** gelicek sīneme tīrüñ ṣanemā / Demreni ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan
G2284-5. Muḥibbī öldügine **acımazdı** / Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

2. Merhamet etmek.

G1849-2. Gözlerüm yaşından **acır** özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1902-3. **Acıduġumdan** gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / Dir beni ḫ'ār eyleme ben daḥi merdüm-zādeyem
G2342-1. Ṣanma ey ḫaste göñül saña cānān **acıya** / Derd ile ölür iseñ ṣanma ki dermān **acıya**
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını görse eger / Ḳaynayup cūşa gelüp ḫālüme ʿummān **acıya**
G2342-3. Ṣeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler ise / Ḫālüme ide teraḥḥum ṣeh-i ḫūbān **acıya**
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān **acıya**
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān **acıya**

ʿ**acīb [3]** *Ar.* Şaşacak, garip, tuhaf, mûcib-i hayret. (Ş. Sami, 2010: 25)

G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmaz ʿ**acīb**
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿ**acīb** / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile ḫāli ʿ**acīb** ola

ʿ**āciz [7]** *Ar.* Gücü bir işe yetmez olan güçsüz. (TDK, 2011: 12)

bk. ʿ*āciz ḳalmaḳ,* ʿ*āciz olmaḳ*

(ʿāciz [5], ʿācizdür [1], ʿācizem [1])

G18-2. Ḥüsnüñ idrākinde ʿ**āciz** çeşm-i erbāb-ı naẓar / Ḳāṣır olmışdur kemālātuñda ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G366-4. Feylesof olan daḥi bu nüktede ʿ**āciz** giçer / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ şānından ḫaber
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẓerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül ʿ**āciz** benüm dil gibi bāzum var
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿ**ācizdür** ḳamu naḳḳāşlar
G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında ʿ**āciz** ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī ḥāşiye / Kim bunuñ ḫallinde ʿ**āciz** fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān
G2355-2. Ne ʿ**ācizem** ki cürmüme tā ola i ʿtibār / Muḫtāc ṭā ʿatuma degül çün benüm Allāh

ʿ**āciz ḳalmaḳ [5]** Çok uğraşmasına karşın bir işi yapamamak. (TDK, 2011: 12)

G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳıluñ resminde çün ʿ**āciz ḳalur** naḳḳāşlar
G501-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşında ʿ**āciz ḳaldılar** / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G952-4. Şöyle yazmış ruḥları naḳşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir ḫarfini ʿ**āciz ḳala** naḳḳāşlar
G1058-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşında ʿ**āciz ḳaldılar** / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G1892-4. Görüp aġzın meyānın **ḳaldı** ʿ**āciz** / Anı bilmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

ʿ**āciz olmaḳ [2]** ...tükenmek, dayanmamaḳ... (Tulum, 2011: 317)

G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz **olmaz** çün şikārında ṭoġanuñ yigregi
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭa ʿn idüben söylemeñ / Işḳ elinden ʿaḳl ʿ**āciz olduġın** ʿayb eylemeñ / Bir rā ʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz

ʿ**acūz/** ʿ**acūze [5]** *Ar.* Kocakarı, bed-hûy ve bed-likâ ihtiyar karı, sahhâre ve mekkâre. (Ş. Sami, 2010: 25) *bk. dehr-i* ʿ*acūze, dünyā-yı* ʿ*acūze*

(ʿacūz [1], ʿacūze [3], ʿacūzeye [1])

G673-5. Bir ʿ**acūze** köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G1129-5. Muḥibbī olma dünyānuñ Muḥibbī / ʿ**Acūzeye** göñül virmek er itmez
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhne ʿ**acūz** ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G2370-5. Muḥibbī bivedür dünyā ʿ**acūze** / Ṣaḳın aldanma ṣanup nev-ʿarūsa
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş dünyā ʿ**acūze** bir ḳarı

ʿ**acz [2]** *Ar.* İktidarsızlık, beceriksizlik, el yetmeme. (Ş. Sami, 2010: 25)

(ʿaczine [1], ʿaczini [1])

G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ baġladum dil ʿ**aczini** / Neye teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi
G2760-2. Aġzı remzini bilmedi anuñ / ʿ**Aczine** ḳāyil oldı rāz ehli

aç itmek [1] Aç bırakmak. (TS, 2009: 7)

G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳu ʿ eyleme / Çünki ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını **itmez aç**

aç ḳomaḳ [1] Yiyecek vermeyerek karnını doyurmasına engel olmak. *bk. aç bırakmak.* (TDK, 2011: 13)

G275-1. Yaradaldan berü hīç **ḳomaduñ aç** / Beni itme İlāhi ġayre muḥtāc

açılmaḳ [99] *T.*

bk. göñül açılmaḳ/açmaḳ, gözi açılmaḳ, gözi göñli açılmaḳ, söz açılmaḳ, yüzinde güller açılmaḳ

(açıl [1], açıla [13], açılalum [1], açılan [2], açıldı [9], açılduḳca [1], açılmadı [2], açılmadum [1], açılmaduñ [1], açılmaġa [1], açılmaḳ [1], açılmasun [4], açılmaya [2], açılmaz [3], açılmış [8], açılsa [14], açılsun [1], açıluban [1], açılup [9], açılupdur [2], açılur [21], açılursa [1])

1. Yapraklanmak. (Ş. Sami, 2010: 26)

G7-2. Gül **açılsa** ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller **açılmaġa** dirler ki sebeb bārān aña
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende gül **açılsa** dikenden yaña
G99-2. Ḳırmuzı güller **açılur** sīnede / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden peykān aña
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḫi / Her ne yirde gül **açılsa** anda olur ʿandelīb
G207-4. **Açılsa** gül gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum n'ola bārāndur ey dost
G372-1. Serv n'eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle **açılmasun** ol ruḫları ḥamrā yiter
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim gül **açılur** bārān sever
G420-5. Ḳanda bir gül **açılsa** āşüftesi olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur
G442-1. Bāġda **açıldı** gül cān u cihānum ḳandadur / Cūlar aḳdı dīdeden serv-i revānum ḳandadur
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller **açıldı** gerçi seyrān vaḳtidür
G479-4. **Açılur** gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan **açılsa** gül bülbül olan efġān oḳur
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / **Açılur** her kūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G593-2. **Açılup** güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler hem ayasın ḳırsar çenār
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde **açılmış** her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül **açılur** yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G613-2. Ġonce gibi **açılup** gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G622-4. Tāze güller **açılur** bulur gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G627-4. Bāġda yir yir **açılan** şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / **Açılur** gül gibi şanur bād ile bārān olur
G668-4. Gül gibi gülmez **açılmaz** ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ **açılmış** bir gül-i raʿnāsı var / Aña ḳarşu şad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G817-1. Gördügince gün yüzüñ ʿāşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim **açıla** gül anda hezār elḫān olur
G819-2. Ḳanda kim gül **açılur** lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var aḳıdur yaşlar
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör **açılur** şan bād ile bārān olur
G880-1. Bāġda eşcār **açılmış** līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki şan dīvāndur
G956-7. Ḳanda bir gül **açılursa** anda biñ olur hezār / Gicelere tā şubḥa dek āh u fiġāna başlar
G996-2. **Açılup** güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler durmaz aya ḳarşu çenār
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı şabādan **açıluban** gül güler / Nāle eyler ḳarşusında şanmañuz bülbül güler
G1056-3. Her ṭarafdan güller **açılur** cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿiẕārın ter ṭutar
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi **açılmaduñ** / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum şanma ki bārān istemez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül **açılmaz** ḫārsuz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül **açıla** lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1268-3. Eger yaşdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül **açılsa** ki dirler ḫāre yaşdanmış
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül **açılduḳca** gelür çün bāġ ile būstāna ḥażż
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Şanma bir bir lāleler **açıldı** gel kūh-sāra baḳ
G1618-3. Ġonce gibi **açılup** gül gibi ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemim / **Açılup** tā olmayınca nāfe-i tātār gül
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi **açıla** nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde var nālişler it / Ol gül **açılmaz** eger gülşende nālān olmayam
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda gül **açılmasun** / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp şaçılmasun
G2053-1. **Açılupdur** gerçi her cānibde gül-hā-yı çemen / Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre **açılmış** bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir kiyāham ben
G2103-2. Gül gibi **açılmasun** irmez baḥr-i vaṣluña / Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül **açılmasun** / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp şaçılmasun
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim **açıla** gül ṭutar anuñ ḫār etegin
G2194-4. Ola ki gül gibi **açıla** ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2314-4. İder feryād bülbüller **açılmış** her ṭaraf güller / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur bu
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül **açılur** ol da meyān-ı ḫārda
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim **açıla** ḫārı görür ol bile sence
G2524-7. Görenler sīnemüñ üstinde dāġum / Şanur **açıldı** şaḥrālarda lāle
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine güller **açılsa** / Gül şevḳine gülşende ḳızıl müller **açılsa**
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / **Açılsa** her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller **açılup** yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele

G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller **açılmaḳ** ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur ẕerreler ʾiyān / Her ḳanda kim gül **açıla** lā-büd hezār ola
G2630-2. **Açıldı** gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür ḥazān yili gülistānı
G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle **açılupdur** sīne ṣaḥrālar gibi
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / ʾİbret al gör nice **açılmış** cihānuñ gülleri
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı Muḥibbī şu deñlü kim / Güller **açıldı** itmedi dilber tebessümi
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde **açılmış** ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-5. Dehr bāġınuñ ḳaçan kim **açılur** raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mh3-2. Her ṭaraf güller **açılmış** vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr23-1. Gül gibi **açılmadum** ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān

2. Neşelenmek, inşirâh-ı derûn peyda etmek. (Ş. Sami, 2010: 26)

G489-5. **Açıla** gül gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem **açılur** ṣan ġoncedür ḫandān olur
G684-6. **Açılsun** gül gibi gülsün ḥabībüm / Gözümüñ yaşı çün bārāna beñzer
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca **açılur** sen ġoncedür ḫandān olur
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen **açıl** gül gibi var ḫandān ol
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi **açıldı** biraz cānānum
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / **Açılup** gülşende dilber gül gibi ḫandān ola

3. Zuhur etmek, hâsıl olmak. (Ş. Sami, 2010: 26)

G341-3. **Açılur** āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda **açılur** bu nev verd
G2419-4. **Açıldı** bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2426-2. **Açılup** sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre çīn-seḥer jāle
Nş1-2. Yaḳsa eflākı ṣafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden **açılur**
Nş1-3. N'ola yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim sa ʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden **açılur**

4. Fetih ve küşat olunmak. (Ş. Sami, 2010: 26)

G31-2. **Açılsa** sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın şimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G301-5. Ġam kilidi **açılur** mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev geldi anaḫtārı **açıldı** ol kilid
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen būyın ṣabā / Rūşen olup **açılan** da dīde-i Ya ʿḳūbdur
G2195-2. İster iseñ ki dilā **açılmaya** perden senüñ / Sen sen ol açma ṣaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / **Açılur** her yaña müller ele girmez zamāndur bu
G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice yirden **açıla** üstine miḫnet ḳapusı
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe senüñ **açıla** raḥmet ḳapusı
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel **açılmadı** ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı

5. Zahir olmak, aşikâr olmak. (TS, 2009: 10)

G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün **açıla** / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1922-4. **Açılsa** bāġ-ı maḳṣūd görsem cemāl-i yāri / Olsa hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem
G2538-4. El ursa ṣabā gibi giderse ser-i zülfin / Refʿ itse sübḥānı yüzi ḫūrşīdi **açılsa**
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup ṣaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var **açılsa** āşikār olsa

6. Ortadan kaybolmak, görünmez olmak. (TS, 2009: 10)

G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam **açılmadı** ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile

7. Kapı, yol vb. geçit vermek. (TDK, 2011: 13)

G1567-5. **Açıla** ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ fikri lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm ile zerden **açılur**

8. Genişlemek, bollaşmak. (TDK, 2011: 13)

G2446-5. Çāre olmadı ni'dem **açıla** zülfi girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe

9. Sıkılması, çekinmesi, tutukluğu kalmamak. (TDK, 2011: 13)

G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgün yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce **açılup** gülşen ol

10. *mec.* Sırrını üzüntüsünü, sorunlarını birine söylemek. (TDK, 2011: 13)

G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz **açılalum** gülşene yārāna birüz
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ ẕikrini fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye **açılmaya** bu rāz

açmaḳ [67]

bk. aġız açmaḳ, bāl açmaḳ, baş açmaḳ, çeşmini açmaḳ, dil açmaḳ, fāl açmaḳ, göñül açılmaḳ/açmaḳ, göz açup yumınca, gözini açmaḳ, ʿibret çeşmin/gözin açmaḳ, ḳapu açmaḳ, per açmaḳ, per(r) ü bāl açmaḳ, revzen açmaḳ, revzene açmaḳ, söz açmaḳ, yāre açmaḳ

(aç [11], aça [2], açan [1], açar [8], açarsın [1], açdı [5], açduġiyçün [1], açduḳca [2], açdum [3], açduñ [3], açma [6], açmaġa [2], açman [1], açmaz [4], açmazdan [1], açmış [3], açsa [1], açsun [1], açuban [3], açup [8])

1. Görünür duruma getirmek. (TDK, 2011: 22)

G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳi ʿin keşf eyleyüp ruḫsāruñ **aç**
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībim yüzüñ **aç** / Dehri tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān **açmaz** yüzinden saña diye ṣāh ruḫ
G351-1. Yüzüñ **aç** kim cümle ʿālem olalar ṣādān ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim budur erkān-ı ʿıyd
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi **açar** / Gice zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu dehr-i zāl **açar**
G533-2. Yüzüñ **açarsın** gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şemʿ ol pervānedür
G574-4. Dün tefeʿʿül eyledüñ **açduñ** cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli nedür
G584-4. Nigārā **açma** genc-i ḥüsnüñi gel / Ki mālik olmasun her müflis-i ʿūr
G586-2. **Açdı** yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G614-2. **Açduñ** ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña belā görinür
G640-4. Çün niḳāb **açduñ** yüzüñden āfitāb / Utanup şeb çadırını ser çeker
G718-3. Tefeʿʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın **açdum** / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl añlar
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin muʿanber gösterür / Geh döner gün yüzini **açup** münevver gösterür
G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi **açdum** dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm āşüfte rüsvā olmama ol dāldur
G905-3. Dāl-ı zülfini diler **açduḳca** ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider
G963-5. **Açup** çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿʿül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum var
G1029-1. **Açuban** yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1174-3. **Aç** yüzüñ çāk-ı girībān eylesün ʿāşıḳlaruñ / Güm güm ötsün hāy u hūdan küşe-i meyḫānemüz
G1478-3. **Aç** yüzüñ āşüfte olsun ḥüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **açup** fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm
G2023-2. **Aç** yüzüñ göster zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿʿül eylesün **açsun**
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin **açsa** niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm baġlamaġ içün / Yüzini **açdı** yüregümi daġlamaġ içün
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel **aç** hele bir fāl eyle
G2579-1. Ḥālüm ne ola bilmezem ol āfitāb ile / **Açmaz** yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2589-3. **Aç** berḳi ʿüñi gülşene göster cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı göricegüz şerm-sār ola

2. Bir şeyi, bir yeri oyarak veya kazarak çukur, delik oluşturmak. (TDK, 2011: 22)

G1092-3. Ben belā kūhınuñ **açdum** dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütün içinde Ferhād eylemez
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum ḥālini / Şerḥalar kim aġız **açа** sīne-i ṣad-çāḳda

3. Ferahlık vermek. (TDK, 2011: 22)

G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden ṣarāb-ı al **açar** / Līk ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fiʾl-ḥāl açar
G465-3. Genc-i ḥüsnüñüñ ḫayāli göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri dirler meşeldür māl **açar**
G547-4. Cām-ı laʾlüñdür **açan** ʿāşıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G1769-4. **Açmaz** ṣarāb-ı göñlümi ancaḳ leb-i nigār / Anuñla defʿ olur bu dilümden melāmetüm
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki **açar** her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen

4. Bir konu ile ilgili konuşmak. (TDK, 2011: 22)

G440-5. Şemʿ-i ḥüsne yaḳsa dil pervānesin **açman** dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā naṭʿına çün / Saña **açmazdan** bel şāh dirler
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫʷābdan açup reyāḥinler gözin / Fırṣatı fevt itme dir her biri **açuban** zebān
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb / Bu ne istiġnā olur **açmaz** dehen

5. *mec.* Geçit sağlamak. (TDK, 2011: 22)

G2482-5. Ey Muḥibbī ḥīç olur mı beni āhum tütüni / Aġz **açup** çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
D20-2. Māhi-veş aġz **açup** dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḫāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz

6. Emniyet edip söylemek, keşf-i râz etmek. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G988(a)-1. Şorma ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir dīvānedür / **Açma** ʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı **açma** her ʿāmi anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi şaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı **açduġiyçün** rāz gül
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ **açma** şaḳın perdesin
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol **açma** şaḳın ʿālemde kimse perdesin

7. Çözmek, halletmek. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini **açduḳca** meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ

8. Yapraklanmak. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G875-3. Almaġa şabrı metāʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın **açup** gül tāciri zer gösterür
G2307-3. Çemende **açmaġa** yoḳdur mecāli / Gözini nergis ol şehlāya ḳarşu

9. Bir şeyden mevâni'i defedip serbest bırakmak. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyuñda ey ʿīsi-nefes / **Aç** kerāmet aġzuñı bulsun şifālar ʿan-ḳarīb
G651-3. Her yaña yaşın **açar** dīvāneler boynın şunar / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer

10. Kapalı şeyi fetih ve küşat etmek. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın **aç** işit / Nāle eyler nāy ü iñler çeng ü ʿūd
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi **açmaġa** yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup **açdı** meʿānī dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde **açuban** muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ
G1718-1. **Aç** güher dürcin tekellüm eyle gel / Ġonce-veş daḥi tebessüm eyle gel
G2264-6. **Açup** bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳtasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa **açup** miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
G2726-2. Dehenüñ vaşfiñı gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi var mı **açа** ġonceler anda deheni

11. Katlanmış şeyi çözmek. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin **açmış** sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf

12. Berrak ve bulutsuz olmak. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G1849-3. **Açma** ṣubḥuñ ey şabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G2083-1. **Açdı** gülşende şabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce ḳomadı lecc idüp inkār etegin
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere **açmış** ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

13. Zuhur etmek, hâsıl olmak. (Ş. Sami, 2010: 26-27)

G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden şarāb-ı al açar / Līk ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fiʾl-ḥāl **açar**

14. Parlatmak, perdahlamak. (TS, 2009: 12)

Mh3-11. Ebr gülzār üstine her ṣubḥ-dem gevher ṣaçar / Nefḫa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını **açar**

15. Uçmaya başlamak.

G889-4. Şeh-per **açmış** sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı var
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün **açdı** bāl ü per güneş

açuḳ [4] *T.* Kapalının zıddı, meftûh, küşâde. (Ş. Sami, 2010: 26)

bk. baş açuḳ, cān çeşmi açuḳ

G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı **açuḳ** gelsün gelen / Menʿ olınmaz hīç kes ʿışḳ ehli derbān istemez
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ ṣalādur ʿışḳ dergāhı **açuḳ** / Tekye-i ʿışḳ içre Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ
G1882-4. Her ne yañadan gelürse ġam **açuḳ** vīrāne-dil / Aña taʿẓim eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G2460-5. Gözleri **açuḳ** līk yine uyḫuya varmış / İrmezseʿaceb devlet-i bīdāre benefşe

ad [45] *T. bk. ad eylemek/itmek, ad ḳomaḳ, adı añılmaḳ, adını añmaḳ ad u şan*

(ad [9], ada [1], addan [1], addur [1], adı [10], adımı [1], adın [3], adına [2], adını [5], adum [1], adumı [2], aduñ [6], aduña [2], aduñı [1])

1. İsim, nam.

G4-3. Umaram her bir **aduñ** başḳa şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed Muṣṭafā
G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir **aduñ** oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G22-3. ʿAfv ḳıl īşyānumı kim bir **aduñ** ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb

G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme şehveti / Bunlara māil olursañ **aduña** dirler devāb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿiṣyānumı kim bir **aduñ** Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr ile **aduñ** / Anda olma ṣaḳın şūr u şer dost
G313-3. Yazma raḳīb **adını** gel sehv ile ṣaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Anuñ bir **adına** da dirler Aḥmed
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yireʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñülʿışḳuñ bir **adı** daḥi ḳātildür
G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir **adı** ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G1057-5. **Adı** var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1074-4. Kaʾbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez **adı** ammā ḥācıdur
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ **adını** çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-iʿışḳ içinde bu da bir **ad** ancaḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın virmez aġzından ḫaber / Anuñçün bunlaruñ **adı** olupdur var yoḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir **ad** ancaḳ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre **adını** ḫāl eyledüñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil murġına / Zülf didüñ birine **adın** birin ḫāl eyledüñ
G1532-4. Gerçi ser-defter-iʿuṣṣāḳ idi Mecnūn ezelī / Yazdılar **adumı** nāmın idüben anları ḥak
G1585-4. Ādem olmaz **ad** ile ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda her dem zādelik
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḥi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp **aduñı** Ferhād eyle gel
G2024-2. Bī-sütūn **adın** daḥi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2096-4. Göz yumam ẓulmet ṣuyından āb-ı kevṯer **adını** / Añmayam laʾl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi şīrīn içün / Baş u cān terkin urup **adımı** Ferhād ideyin
G2155-2. Unıdur **adumı** nevbet-be-nevbet / Olaldan āsiyā bu çarḫ-ı gerdūn
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / **Adına** kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn
G2374-4. Alup bir mü'minüñ **adın** dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre
G2397-3. **Adum** unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile
G2413-1. Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya / Ehl-i diller meclisinde **adı** erkān olmaya
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāra uş dir **ad** ile
G2519-5. Ey Muḥibbī benīādemde vefānuñ **adı** yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḥayvānlar ile
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār eline virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya **aduñ** her-cāyi
G2730-4. Vefānuñ **adı** var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezelʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış **adını**
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-iʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir **adı** var / Kār-ıʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur aʾlā murādı **ʿāşıḳuñ** / Boynuña ṣalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum **ad** ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile

2. Şöhret, sît, şan.

G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşi **ad**
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḫaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi **ad**
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir **addur**
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlarʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün **ad** istemez
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz **addan**
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yıʿacūze dil ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib **ad** ileʿavrat ere
G2481-6. Duʿā ile dilerseñ añılasın / Cihān içinde cehd it yaḫşi **ada**
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer mi **aduña** / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña

ad eylemek/itmek [7] Ad bırakmak. (TS, 2009: 18)

G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir **ad ideyim** / Çün gider her kişi ammā **ad** ile ṣan **ider**
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü **ad itmedüñ**
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü **ad eyle** gel
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben daḥi kūh-ı ġamı kesmekle bir **ad eylesem**
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuṣṣāḳ-ārā ben daḥi bir **ad eyleyem**
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü **ad ideyin**
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü **ad eyle** gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

ad ḳomaḳ [2] Adlandırmak, çağırmak için isim vermek. (Lexicon, 1890: 48)

G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṯ / Meyl itme aña gel **aduñı ḳoma** müenneṯ
G1402-4. Göñlümüñ şehrini vīrān eyleyüp āḫır dönüp / **Ḳoduñ** ol vīrānenüñ **adın** ḫarāb-ābādlık

adı añılmaḳ [7] Zikredilmek, bahsedilmek.

G946-4. Ölmez ol kim **añıla adı** anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl üstindedür
G1102-1. Dostlar rāh-ıʿademde ġam olaldan zādunuz / Ol sebebden ehl-iʿışḳ içre **añılur adımuz**
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı / **Añılur** mıydı ʿālemde belā vü derd ile **adı**
G2702-1. Olar kim bilmeye ḳabrüni şādī / Dilegüm bu ki **añılmaya adı**
G2744-1. Yolında her kim ölmezse **añılmasun** anuñ **adı** / Eger cān virmese ʿışḳ içre kim añardı Ferhādı

G2767-5. Arasan ṣanma Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / **Añılur adı** hemān kendüsi ne-yāb gibi
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāṣıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde **añılmasun** anuñ **adı**

adını añmaḳ [6] Zikretmek. (Ş. Sami, 2010: 27)

G304-2. Ḥüsnüñ görse idi eger kim ʿaziz-i Mıṣr / **Añmaġa** Yūsuf **adın** ider tevbe-i naṣūḥ
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber **adın** kim **añar** misk-i Ḫutenden ne biter
G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı gönlüm **añmanuz** ṣādī **adın** / ʿĀṣıḳ-ı ġam-ḫorlar çün ṣādiden bī rūn olur
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben ʿāṣıḳa bir gün nigār / **Adın añdum** diyü ol demden peşimāndur henüz
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿanber **adın añmaz** misk-i Tātār istemez
G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / **Añdura** ʿuṣṣāḳ içinde ḫayr ile ol **adını**

ad u ṣan [5] Ün, şöhret. (TS, 2009: 20)

G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāṣıḳlaruñ ṣanma ki **ad u ṣanı** var
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda **ad u ṣan** gerek
G2019-1. Añalı ḥaṭṭuñ ġubārı olmışam ḥayrānı ben / Terk ḳıldum ʿışḳunuñ yolında **ad u ṣanı** ben
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider ʿālemde **ad u ṣan** içün
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan **ad u ṣanın** terk ḳılmaz cān içün
G2178-4. ʿĀṣıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var **ad ile ṣanuñ** ṣaḳın

a ʿdā [2] *Ar.* Adular, düşmanlar. (Toven, 2004: 7) *bk. ḳalb-i a ʿdā, leşker-i a ʿdā*

(a ʿdā [1], a ʿdāya [1])

G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger **a ʿdā** ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
Mr8-3. **A ʿdāya** olsun rū-be-rū / Kimseyle itme güft ü gū

ādāb [2] *Ar.* (Devellioğlu, 2000: 8)

(ādāb [1], ādābını [1])

1. Usuller, yollar, kaideler.

G1203-3. Meygede **ādābını** mest ü ḫarāb olan bilür / Gözlerüz meyḫāne ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz

2. Terbiyeler, utanmalar.

G1604-5. Şaḳla şoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʿālemde hemān kişiye **ādāb** gerek

a ʿdād [1] *Ar.* Adetler, sayılar. (Toven, 2004: 7)

G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin anuñ **a ʿdādı** yoḳ

ādān-ı ṣahbā [1] Şarap vakti.

G2393-1. Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen eyyām-ı ṣaḥrādur yine / Mevsim-i ʿıyş u ṣafā **ādān-ı ṣahbādur** yine

adaş [2] *T.* Aynı ada sahip. (Lexicon, 1890: 50)

(adaşdan [1], adaşumdan [1])

G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi **adaşumdan**
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol **adaşdan**

ʿadāvet [1] *Ar.* Kin, garaz, buğz. (Ş. Sami, 2010: 28)

G569-3. Çoḳdur bizümle ortada cānā **ʿadāvetüñ** / Gönlüñ ne vaḳt gönlüm ile pür-ṣafā olur

ʿad(d) [1] *Ar.* Tutma, sanma, ittihaz etme, itibar etme, sayma. (Ş. Sami, 2010: 27) *bk. ʿadd eylemek/itmek*

G359-4. Dü-ālem şāhısuñ çākerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan bu kemter bendeñi **ʿad**

ʿadd eylemek/itmek [2] Saymak, temmül etmek, hısāb etmek... (Tulum, 2011: 318)

G1480-4. Beni **ʿadd eyle** kūyuñ itlerinden / Añadur gāh gāhi atuban seng
G2358-3. Zihī devlet kilābından **ide ʿadd** / Ḳıla boynuma zülfini ḳılāde

ʿadem [3] *Ar.* Yokluk, vücut zıddı. (Ş. Sami, 2010: 28)

bk. ʿadem itmek, ʿadem mülki, kūh-ı ʿadem, rāh-ı ʿadem

(ʿadem [1], ʿademden [1], ʿademdür [1])

G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuña alup lebin bir dem ol ʿ**adem** cānın öp
G530-2. Yine meclisde ey ney nāliş eyle / Degül bāḳi cihān āḫır ʿ**ademdür**
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ile ʿ**ademden** fāriġuz

ʿadem itmek [1] Yok etmek.

Mr17-14. **İtmeden** leşker-i ġam ḫāne-i cismüni ʿ**adem** / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

ʿadem mülki [6] Yokluk ülkesi; ölüm.

G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre melūl ol / Yaḳındur bil ʿ**adem mülkine** ḳurbet
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme yoldaş / İtdükde ʿ**adem mülkine** tenden sefer ey dost
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿ**adem mülkine** gitseñ ola anda saña ḳūt
G707-4. İsteyüp vaṣlın ʿ**adem mülkine** itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda baña zāddur
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿ**adem mülkine** vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup anda göñül şād eyler
G2517-4. ʿ**Adem mülkine** gitsem zād-ı ġamdur / Kim andan özge yoḳ baña nevāle

ādem [62] *Ar.* Hayvân-ı nâtık, insan, beşer, merdüm. (Ş. Sami, 2010: 28)

bk. ādem oġlı, ḫāk-i ādem

(ādem [31], ādemde [3], ādemdedür [1], ādemden [2], ādemdür [3], ādeme [3], ādemi [9], ādemidür [2], ādeminüñ [1], ādemle [2], ādemler [2], ādemümüz [1], ādemüñ [2])

G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı benīādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup **ādemden** oldı hem cüdā
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki **ādemde** ḫaṭā ileʿuyūb
G308-1. Devrānçün itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī piyāle ṣun ki ider **ādemi** feraḥ
G308-3. Firḳat belāsıdur cigerüm ḫūn iden benüm / Vuṣlat ümīdi eyleyiser **ādemi** feraḥ
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki **ādemden** vefā / İkiʿālemde baña perverdigārumdan meded
G353-3. **Ādeminüñ** yüzüñe itdügi cümle riş-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı kimseye hergiz iʿtimād
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice **ādemler** gelür
G393-5. Ol ṣaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / **Ādemi** dīvāne eyler çün perī-ruḫsāreler
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne **ādemdür**
G434-3. Ḫaṭā ise seni sevmek ḥabībüm / Ḫaṭādan ḫāli olmaz **ādemidür**
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ nice **ādemdedür**
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı ṣanma **ādem** ṣandılar
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim baṣa / Çünki dürlü dürlü anuñ **ādeme** iġvāsı var
G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki **ādemi** ildür ol pīre-zen giçer
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim ol kāfir **ādemüñ** şeyṭānıdur
G647-4. Uġrama ṣaḳın eşküme ey dil ṣanup geçid / **Ādemler** alıcı bulanıḳ ḳanlu tūnedür
G652-1. Göñlini āşıḳlaruñ ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp **ādem** ḳapar
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña **ādem** mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G707-2. **Ādem** oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne **ādem** cānıdur
G723-4. İde bir būsei iḥsān daḫi istersem ʿayb itme / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ **ādem** diler iḥsān-ı çend ister
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne **ādem** cānıdur
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi perī **ādem** ile āşinā olur
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / **Ādemüñ** göñlin açan ancaḳ şarāb-ı nābdur
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür **ādem** / Bulmaġa genc-i vaṣlı bu dil ḫarāba beñzer
G830-2. Perīde yoḳdurur **ādemde** hergiz / Eger ḫūrī disem bir pāre beñzer
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar **ādem** yanar / Hey ne **ādem** yalıñuz ṣanmañ bileʿālem yanar
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur kimerde **ādemi** dirler dem öldürür
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe gül didümse / Ḫaṭā itse n'ola ḳul **ādemidür**
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı **ādemi** / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1105-1. Dilber benümle bir dem olduġı yoḳdur olmaz / Mūnīs perīye **ādem** olduġı yoḳdur olmaz
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḫāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki varur yāre bizüm **ādemümüz**
G1171-1. Cihān içinde **ādem** bī-ġam olmaz / Meger ḥayvān ola ol **ādem** olmaz
G1171-6. Göñül virme bu dünyāya Muḥibbī / Ki dil virür buña hīç **ādem** olmaz
G1201-2. Saña ger ḫūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret anlara **ādem** dimez
G1319-2. Çünkim vefā vü mihr ü maḥabbet bulınmadı / **Ādemle** ṣaḳın eyleme dünyāda iḫtilāṭ
G1585-4. **Ādem** olmaz ad ile ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez **ādeme** dünyāda her dem zādelik
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur **ādem** degül / Eyleseñ içe naẓarʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1670-3. Ben senüñ ileʿışḳ ṣaḥrāsında ser-gerdān idüm /ʿĀlem ile yaradılmamışdı **ādem** ey göñül
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmu āriyeyeti / **Ādeme** bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol **ādem** göñül
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni sevmek /ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez **ādem**
G1889-6. Yaradılmamış idi daḫi **ādem** / Göñülde ʿışḳuñı peydā ḳılan kim

G1938-1. Ey ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem / Görmedi senüñ naẓirüñ **ādem**
G2073-5. Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre / Eyü yavuz giçer **ādem** başından
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / **Ādem** olan ad u ṣanın terk ḳılmaz cān içün
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp lī̇kin görinmezsin / Enīs olmazsın **ādemle** perīden zāde beñzersin
G2300-1. Perī misin ya **ādem** ey melek-ḫū / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2300-5. Cefā cevr itmege muʿtād olupsın / Kesebilmez ola **ādemde** çün ḫū
G2418-5. Muḥibbī'den perī-veş ḳaçma didüm / Enīs olmaz didi **ādem** bizümle
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem **ādemdür** ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aṣlā aña **ādem** dime
G2624-6. Ger ʿār iderse **ādemi** anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḥi
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol **ādem** cānını
G2672-2. Yoldan çıḳaran **ādemi** ḫūblar selāmıdur / Ey dil selāma baḳma dilersen selāmeti
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār **ādemi**
Mr25-11. Her kim **ādemdür** anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
M1-8. Ḳaçan ḥaşr güni mecmaʿ ola **ādem** / Aḳıda gözlerinden her kişi dem
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ **ādem** velī bir kimse gülmiş yoḳ

ādem oġlı [2] İnsan. (TDK, 2011: 28)

G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin / Ben **ādem oġlı** sen ḫod firişte
B105. Geh ṣabidür **ādem oġlı** geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez tī̇z giçer ortada hafta ay u yıl

Ādem [6] *Ar.* Semavî dinlere göre Allah'ın yarattığı ilk insan ve peygamber. (Pala, 1999: 15)

(Ādeme [1], Ādemi [5])

G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadinde ʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın cennetde virür **Ādeme** şeyṭān öġüt
G277-4. Çıḳardı **Ādemi** cennetden İblis / Raḳīb itdi beni kūyından iḫrāc
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / Cennetden **Ādemi** çıḳaran çünki dānedür
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / **Ādemi** cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G1525-4. Çıḳardı **Ādemi** cennetden iblis / Beni dūr itdi kūyından ḥabībüñ
G1729-4. Şūr u şirküm var cihānda cümle hep dilden gelür / **Ādemi** başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil

ādemiyyet [1] İnsana yakışır hâl, insaniyet. (Ş. Sami, 2010: 28)

G1585-4. Ādem olmaz ad ile ger **ādemiyyet** olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda her dem zādelik

ādemi-zād [2] İnsanoğlu.

(ādemi-zād [1], ādemi-zāde [1])

G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz **ādemi-zāde** / Ol cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G329-4. Enīs olsa ne ṭañ ḥayvāna Mecnūn / Vefā ḳılmadı aña **ādemi-zād**

ademlik [1] Yokluk.

G255-1. **Ademlik** ile ḳaçma igen ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle muṣāḥabet

ʿAden [1] *Ar.* Güney Arabistan'da Kızıldeniz'e bitişik bir sâhil şehridir. Burada eskiden beri inci çıkarılırmış... (Pala, 1999: 16) *bk. baḥr-i ʿAden, dürr-i ʿAden*

Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin ancaḳ ʿ**Aden** bilür

ʿādet [28] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 28)

bk. ʿādet eylemek/itmek, ʿādet idinmek, ʿādet ḳılmaḳ, ʿādet olmaḳ

(ʿādet [13], ʿādetdür [9], ʿādetdürür [2], ʿādeti [2], ʿādetin [1], ʿādetüñ [1])

1. Alışılmış şey, ülfet, her vakit yapılan.

G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel bu ʿ**ādet**
G220-3. Cefākārum ḳo cevr ü nāz ḳılsun / Budur çünkim güzeller içre ʿ**ādet**
G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden gücenmez / Güzeller içre böyledür çü ʿ**ādet**
G554-4. Ey dil viṣāle şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿ**ādeti** şād ü miḥen giçer
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı ʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılur ʿ**ādet** budur hengāmeler
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çü ʿ**ādetdür** bu ṭutmaz gülde güş
G1426-3. Kes şemʿ gibi başum ʿışḳ odı şuʿle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuşşāḳa ʿ**ādet** ancaḳ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek ise ʿ**ādetüñ** / Gel beni öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm ölür bir kişi kim ḳoya ʿ**ādetin**

G2451-3. Ḳanı içmege ezel ʿuṣṣāḳuñ olmış **ʿādeti** / Ḳanum iç dimek ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına

2. Resm, de'b, usul, herkes tarafından riayet olunagelen hâl.

G117-1. Noḳṭa **ʿādetdür** ḳonur çün zīr-i leb / Noḳṭa-i ḥālün nedür bālā-yı leb
G281-1. Ezelden olmaḳ **ʿādetdür** nihān genc / Nişānın şorma olur bī-nişān genc
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / **ʿĀdetdür** ezel māyil olur ḳana güzeller
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / Yaraşur **ʿādetdürür** çün bend içinde şirler
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür **ʿādet** ki herkes ḳana ḳan gözler
G1212-6. Muḥibbī saña bir gönlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür **ʿādet** aña hīç āstin olmaz
G1253-5. Öpdüm ol leblerini ṣoñra sürdüm gözüme / Böyledür **ʿādet** Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar **ʿādet** degül mīme nuḳaṭ
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu **ʿādet** yoḳ
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur **ʿādet** tekyede mihmān gerek
G1933-4. Āteşe **ʿādet** budur ṣu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü **ʿādetdür** baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse kim ḫāli ola **ʿādetdür** olur ser-nigūn
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḫayr ile **ʿādetdürür** her kişi añar mürdesin
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / **ʿĀdet** budur ki şem ʿ yaḳarlar çü şām ola
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / **ʿĀdetdür** ezel ẕebh ile başlansa bināya
G2676-6. Ka be-i kūyuñda çün ʿuṣṣāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski **ʿādetdür** n'ola alnuña sürseñ ḳanını
Tb1-29. Çünki **ʿādetdür** güzeller ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider

ʿādet eylemek/itmek [4] Alışkanlık ve huy hâline gelmek. *ʿādet ḳılmaḳ*

G1392-3. Şehā çün **eyledüñ** ẓulm ü cefāñı kendüne **ʿādet** / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿālemde yāri kimsenüñ / Cevri **ʿādet itmesün** Yārab nigārı kimsenüñ
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür / Ol tek cefā vü cevri kendiye **ʿādet itsün**
Mr15-2. Ẓulmi **ʿādet eyleyüp** dökme yire ḳanum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

ʿādet idinmek [1] Bir şeyi alışkanlık ve huy durumuna getirmek. (TDK, 2011: 28-29)

G741-2. **ʿĀdet idinme** kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme şīve daḫi vaḳtihā olur

ʿādet ḳılmaḳ [1] *ʿādet eylemek/itmek*

G75-4. Cevri **ʿādet ḳılmasun** ʿuṣṣāḳa zülfüñ key ṣaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i şeb-gīr aña

ʿādet olmaḳ [5] Öteden beri yapılır olmak. (TDK, 2011: 29)

G245-3. N'ola bī-mihr olursa māh-rūlar / **Olur** cevr ü cefā bunlarda **ʿādet**
G246-1. Ne yitmez ehl-i ʿıyşa bu sa**ʿādet** / **Ola** her cām içene būse **ʿādet**
G351-5. **ʿĀdet oldı** her ḳaçan ʿıyd olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī bendene ḳıl būseñi iḥsān-ı ʿıyd
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp **olmışdur** **ʿādet** beklerüz
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / **ʿĀdet olmışdur** ider çün ʿandelībin zār gül

adına [2] *T.* Bir şeyin veya bir kimsenin namına, hesabına, yerine. (TDK, 2011: 29)

G71-4. Kūh-ken kendüse kūh n'ola şīrīn **adına** / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir mā-i cārī / Muḥibbī **adına** dirler öper dost

ʿādil [1] *Ar.* Adalet sahibi, icrâ-yı adl eden, ihkâk-ı hak eden. (Ş. Sami, 2010: 28) *bk. şāh-ı ʿādil*

G519-4. Raḳībā gel nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah **ʿādil** şāhımuz vardur

ʿadl eylemek/itmek [3] Hakkını vermek, hakkını gözetmek. *bk. ʿadl ḳılmaḳ*

G239-4. Dil düzdini **ʿadl eyleyüben** zülfüñe gel aş / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G413-2. Bu ḫarāb olmış gönül mülkini ābād idiser / Luṭfın iẓhār **eyleyen** **ʿadl** ışşı sulṭānumdurur
G1566-3. Zülfüñ ucını her yaña zencīri **ʿadl idüp** / Olır serīr-i ḥüsnüñe Nūşirevān ḳaşuñ

ʿadl ḳılmaḳ [4] *bk. ʿadl eylemek/itmek*

G321-1. Şāh olup ey dil eger **ḳılmayasın** **ʿadl** ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G1711-4. Kāfir idi **ʿadl ḳılduġı** için Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler a rāfa gel
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña **ʿadl ḳıl** devletlü sulṭānum benüm
G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir ẓulm ile bī-dād idesin / Pādişehsin demidür **ʿadl ḳılup** dād idesin

ʿadl ü dād itmek [1] Adalet etmek. *bk. ʿadl ü dād ḳılmaḳ*

G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿ**Adl ü dād itmek** sezā degül midür sulṭāna hem

ʿadl ü dād ḳılmaḳ [1] *bk. ʿadl ü dād eylemek/itmek*

G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp **ḳıl ʿadl ü dād** / İsten iseñ bulasın dünyāda sen ʿömr-i ziyād

adlu [1] Meşhur, ünlü. (TS, 2009: 20)

G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle **adlu** şerḥ ider göynüklü sāzum var idi

ʿadn [1] *Ar.* Cennet. (M. Nâcî, 2009: 18)

G1848-2. Ḥayātum ḥāşılum ʿömrüm şarāb-ı kevṯerüm ʿ**adnüm** / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum

ʿadū [3] *Ar.* Düşman, yağı. (Devellioğlu, 2000: 10)

(ʿadū [1], ʿadūnuñ [2])

G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿ**adūnuñ** cānın ala tīrümüz
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirden ʿ**adūnuñ** her zamān / Ḳomaz elden nīzeler ḥāżır ṭutar her birimüz
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsa ʿ**adū** kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim ʿışḳ eri bī-bāk gerek

āfāḳ [5] *Ar.* Dünyanın köşesi, bucağı; göğün etrafı göze görünen kenarları. (M. Nâcî, 2009: 18) *bk. dīde-i āfāḳ*

(āfāḳ [1], āfāḳa [1], āfāḳı [3])

G280-4. Gönül şehbāzına pervāz vir **āfāḳı** seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine urup **āfāḳı** pür-āşūb olmış
G1413-1. Diger-gündur baḳarsañ sen bu **āfāḳ** / Aç ʿibret çeşmini dāim aña baḳ
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʾlüñ emdüm cānā **āfāḳa** düşdi
G2696-5. Ey Muḥibbī içüben mest ü ḫarābāt olup / Ṭoptolu eyleyelüm naʿra ile **āfāḳı**

āferīn [29] *Far.* Övme, takdir, beğenme vb. duyguları belirtmek için söylenen söz, bravo. (TDK, 2011: 33)

(āferīn [27], āferīne [1], āferīnler [1])

G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān **āferīn** / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G349-5. Eger gūş itse bu naẓmı Niẓāmī / Diye taḥsīn Muḥibbī **āferīn** bād
G589-5. Ey Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / **Āferīn** idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G730-5. **Āferīn** olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G763-5. Çün Muḥibbī urdı varlıḳ terkini / **Āferīn** her işi dervīşānedür
G938-6. **Āferīn** itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteş-i ʿışḳa girüp kendin semender gösterür
G1138-3. Bezm-i ġamda **āferīn** ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aşlā dimez
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / **Āferīn** saña taḥammül idemezdi aña Ḳāf
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān **āferīnler** yā laṭīf
G1634-5. **Āferīn** olsun Muḥibbī āsumān-ı ʿışḳda / Daġunuñ her penbesini māh-ı tābān eyledüñ
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳaysa **āferīn** / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān **āferīn** / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u feġān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir **āferīn**
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda bu Muḥibbī şi ʿrini / Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān **āferīn**
G2344-5. Muḥibbīʾye ezelden naẓmʿaṭādur / Deger her sözi yüz biñ **āferīne**
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān **āferīn** olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān **āferīn** direm anuñ naḳḳāşına
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān **āferīn** olsun anuñ ḫāmūşına
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān ayına / **Āferīn** olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2684-2. Kim ṭutar tīr-i cefā ḳarşusına sīne siper / **Āferīn** olsun aña eyledi mendāneligi
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / **Āferīn** idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp virdüm meyānından ḫaber / **Āferīn** ider Muḥibbīʾnüñ gören idrākini
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbüʾl-ālemin / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli güyendedür / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allāh ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān **āferīn**
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān **āferīn** dirdüñ anuñ naḳḳāşına

āfet [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 30)

bk. āfet-i cān, āfet-i devrān, āfet-i şūḫ-ı ʿAcem, ʿayn-ı āfet, belā-yı āfet

(āfet [12], āfetdür [3], āfetler [1])

1. Belâ, dâhiye, musibet.

G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü **āfetdür** saña
G264-2. Ṣaçı ẕālim ḥabībüñ çeşmi **āfet** / Olur her birisi fitneye bāʿiṣ
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu **āfetler** ol çeşm-i sitem-gerden midür
G505-3. N'ola efʿī gibi her dem ṣoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir **āfetdür** hemān ḫançer
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi **āfet** ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi **āfet** mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi **āfet** meger yoġ imiş īmānuñ senüñ
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi **āfet** cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1878-3. Zülfi **āfet** fitne-i āḫır zamāndur gözleri / İḫtiyār ile degüldür zülfine meftūnluġum
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin **āfet** gördüm / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G2286-2. Ġamzelerle cihāna fitne iken / İki zülfine **āfet** olmışsın
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü / İtmedi hergiz ḫaẕer çeşminden **āfetdür** diyü

2. Aşkına iptilâ bir musibet addolunan güzel, dilber.

G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi **āfet** ancaḳ
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre **āfet** ancaḳ
G2026-3. Buldı ʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey **āfet** cevre nihāyet olsun
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şuʾleñ aġyāra / Düşer mi saña hey **āfet** dīne gün gibi her-cāyi

āfet-i cān [5] Eziyet veren, ısdırap çektiren güzel.

G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın baña / ʿIşḳuñla ben dīvāneyem sen **āfet-i cānsın** baña
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẕāhirde cānāndur baña / Līk maʿnīde yine ol **āfet-i cāndur** baña
G506-2. Giçüben fırḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat uʿıyş / Ol gözi **āfet-i cān** kirpügi ḫançer geliser
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre firāvān iñler / Līk ol **āfet-i cān** serv-i ḫūbān iñler
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey **āfet-i cān** / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi yāra didüm

āfet-i devrān [4] Dünya güzeli, bütün herkesi kendine hayran bırakan güzel.

G663-1. ʿĀrıżın ʿarż itse dilber **āfet-i devrān** olur / Ḫaṭṭı geldükde velī āḫır belā-yı cān olur
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna teʾṣir eyledi / Hey dimezsün çeşmine bil **āfet-i devrān** olur
G2123-2. Bir ġamze ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir ṣīve ile **āfet-i devrān** degül misin
G2124-1. Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni **āfet-i devrān** olasın

āfet-i şūḫ-ı ʿAcem [1] İranʾın şuh güzeli.

G2728-3. **Āfet-i şūḫ-ı ʿAcem** fitne-i āşūb-ı ʿArab / Gözi pür-mekr ü ḫiyel Rūm ili sancārecügi

āfitāb [40] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 31)

bk. āfitāb ṭoġmaḳ, āfitāb-ı ʿālem, āfitāb-ı dehr, āfitāb-ı ḥüsn, āfitāb-ı raḫşān, āfitāb-ı tābān, āfitāb-ı ṭalʿat, āfitāb u māhitāb, āfitāb u māh, cemāl-i āfitāb, ḳadeḥ-i āfitāb, ruḫ-ı āfitāb

(āfitāb [31], āfitāba [2], āfitābdur [1], āfitābı [3], āfitābum [1], āfitābuñ [2])

1. Güneş, şems.

G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ **āfitāb** / Olmaz idi kim naẕar eylerse çeşmi ṭolu āb
G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda gire ol dem **āfitāb**
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm odını / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda **āfitāb**
G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl degül ḫāli felekden **āfitāb**
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil **āfitāb** / Nitekim olur şu ʿā ʿ-ı şemsden de māhitāb
G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini efşān eylese / Aña beñzer **āfitābuñ** yüzini ṭuta niḳāb
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḫayrete vardum hemān ṣandum ṭutuldı **āfitāb**
G174-1. Her ḳaçan kimʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / Eylese aña naẕar ditrer felekde **āfitāb**
G180-4. Gün yüzünden çün münevverdür cihān / Ṭañ mıdur dirsem yüzüñe **āfitāb**
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh **āfitāb** / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G367-4. **Āfitāba** ben didüm ʿāşıḳ mısın dīdārına / Didi olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G377-4. Zülfüñi refʿit cemālüñden görinsün **āfitāb** / Gice ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G699-3. **Āfitābı** uyudur ḳoynına ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede pinhān eyler
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer **āfitāb** / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür

G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīḥ idem kim **āfitāb** / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu ne **āfitābdur**
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā **āfitāba** baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur muḳābil **āfitāb** olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz
G1415-3. **Āfitābı** kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i ʿanber-bār yoḳ
G2016-2. **Āfitābı** bende ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol **āfitāb** eglemesün
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳar ʿālemde kim var **āfitābuñ** ʿaynına
G2603-1. Zülfin ol meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger **āfitāb** ola
G2678-1. Meh dime yüzi **āfitāb** oldı / Baḳduġumca gözüm pür-āb oldı
Mr16-4. Ẕerreye pertev ṣalar ʿār eylemez çün **āfitāb** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
D48-1. Alnuña yā yüzüñe ʿāşıḳ degülse **āfitāb** / Yā ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B15. Ḳaşları elinde rüyuñ görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür **āfitāb**
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa **āfitāb** / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer

2. mec. Pek güzel şahıs, pek parlak çehre.

G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey **āfitāb** / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān bāña
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ ṣaḥrāsına ol **āfitāb** / Eyleyem cān riştesinden yir yir aña ṭınāb
G154-1. Ḫaymesin ṣaḥrāda ḳursa her ḳaçan ol **āfitāb** / Rişte-i cāndan iderler ehl-i ʿışḳaña ṭınāb
G548-1. Baña göstermez yüziñ ol **āfitāb** üç günde bir / Ṭañ degüldür gözlerüm görmese ḫᵛāb üç günde bir
G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden **āfitāb** / Utanup şeb çadırını ser çeker
G685-3. **Āfitābum** seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem nāşıdur
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey **āfitāb** / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev degül
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir **āfitāb** ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez / **Āfitābum** yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G2196-1. Ṣaḳın āhumdan **āfitāb** ṣaḳın / Olmasun yüzüñe seḥāb ṣaḳın
G2579-1. Ḥālüm ne ola bilmezem ol **āfitāb** ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim **āfitāb** / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi ey **āfitāb** / Döne döne sīḫ-i miḫnetle idüp baġrum kebāb

āfitāb ṭoġmaḳ [5] *bk. güneş ṭoġmaḳ, ḫūrşīd ṭoġmaḳ*

G165-1. Fikre vardum tā ki ḫᵛābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken **ṭoġdı** nāgāh **āfitāb**
G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı **ṭoġdı āfitāb**
G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine **ṭoġdı āfitāb**
G1429-4. Leşker-i encümle cemʿ olmış yürürken **āfitāb** / **Ṭoġsa** ḳalmaz maḥv olur mihr-i cihān-ārāya baḳ
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / **Āfitāb** üzre ʿaceb **ṭoġmaḳ** diye iki hilāl

āfitāb-ı ʿālem [2] Âlemin güneşi.

G1581-2. Bunca istiġnā ile gör **āfitāb-ı ʿālemi** / ʿIşḳ ile üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur **āfitāb-ı ʿālem**-ārādan ġaraż

āfitāb-ı dehr [1] Dünyanın güneşi.

G1334-3. **Āfitāb-ı dehr** ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir ẕerre dilden ide ḳamʿ

āfitāb-ı ḥüsn [11] Güneşin güzelliği. // Sevgilinin güzelliği.

G975-1. **Āfitāb-ı ḥüsnüñe** zülfüñ seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki āh ol perdedür
G1138-1. **Āfitāb-ı ḥüsne** kim mihr-i cihān-ārā dimez / Ya muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña kim yā dimez
G1157-6. Ey Muḥibbī kim görürse **āfitāb-ı ḥüsnini** / Göz yumar hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1161-4. Ṣaḳla cemālüñ ayını ey **āfitāb-ı ḥüsn** / Gökler yüzine bir gün irişür şerārumuz
G1177-4. Ṣaḳın cemāl ü ḥüsnüñi ey **āfitāb-ı ḥüsn** / Gökler yüzine irişe tā ki şerārumuz
G1295-1. Yār-ı şirindür dilā şeftālū-yı laʿle iriş / **Āfitāb-ı ḥüsn** ile bulmışdurur ol perveriş
G1614-3. **Āfitāb-ı ḥüsn** andan her seḥer eyler ṭulūʿ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür güyā girībānuñ senüñ
G2122-3. Atalardan bu meṣeldür çün göze olmaz yasaġ / **Āfitāb-ı ḥüsnüñe** niçün senüñ yaḳılmasun
G2427-3. **Āfitāb-ı ḥüsnüñe** baḳsam gözüm pür-āb olur / Dostum bir ḫāṣṣadur bu mihr-i ʿālem-tābda
G2580-2. **Āfitāb-ı ḥüsnüñi** görmek senüñ mümkin degül / Nice görülsün baḳanuñ gözi yaş ile ṭola
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün mülk-i cihān / **Āfitāb-ı ḥüsnüñi** bu ẕerreden itme nihān

āfitāb-ı raḫşān [1] Parlak güneş. *bk. āfitāb-ı tābān*

G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu cānā yā **āfitāb-ı raḫşān** / Sünbül midür ya kākül yā zülf-i ʿanber-efşān

āfitāb-ı tābān [1] *bk. āfitāb-ı raḫşān*

G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh yā **āfitāb-ı tābān** / Kākül midür yāḫūd zülf yā sünbül-i perīşān

āfitāb-ı ṭalʿat [1] Yüzünün güneşi.

G555-1. **Āfitāb-ı ṭal ʿatuñ** kim ṣubḥ-dem tābān olur / Lerze düşer ay ü güne ḫāk ile yeksān olur

āfitāb u māh [1] Güneş ve ay.

G2554-3. Deryüze-i cemālüñ idüp rūz u şeb senüñ / Yüzüñi sürdi ḫāk-i dere **āfitāb u māh**

āfitāb u māhitāb [1] Güneş ve ay ışığı.

G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer alnuñ yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz **āfitāb u māhitāba** baḳmazuz

ʿafv eylemek/itmek [24] Suç bağışlamaḳ, suçinden giçmek, yarlıġamaḳ, günāh bağışlamaḳ, má ʿzūr etmek, ʿáfv ile setr etmek... (Tulum, 2011: 320) *bk. ʿafv ḳılmaḳ*

G6-6. Muḥibbī aġla añ yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ **ʿafv ide** ol şāh-ı şāhān
G26-2. Sen ʿinayet kānısın çek cürmümi **ʿafv it** ḳulam / Umaram senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G141-5. Yaş dök Muḥibbī şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿ**Afv eyleye** günāhuñı tā Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G275-2. Egerçi mücrimem **ʿafv it** günāhum / Anuñ ḫaḳḳı kim oldur ehl-i miʿrāc
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿ**Afv ide** tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Ya **ʿafv eyle** yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ eyledüm didüm ḫaṭā / Sen mürüvvet kānısın **ʿafv it** ḫaṭā eyler beşer
G874-3. Ola kim luṭf u keremden cürmüñi **ʿafv eyleye** / Giceler tā ṣubḥ olınca zārī ḳıl yalvarı gör
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿ**Afv eyle** ṣuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh ise nigārā / ʿ**Afv eyle** ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ **ʿafv eyle** disem dilber / Sürer ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni **ʿafv eyle** gel / Yoḳ begüm dīvāne olmışdur mu ʿāf
G1372-6. Ger ne deñlü var ise **ʿafv it** günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni sevmek / ʿ**Afv it** ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿ**Afv it** ṣuçını senden umar luṭf ile kerem
G1969-4. Ne ḳadar görse ṣuçı **ʿafv eyler** / Ḥadd-i ẕātında olsa kimse kerīm
G1979-4. Umaram **ʿafv ide** yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm
G2031-7. Olma ey dil añuben ʿişyānuñı sen nā-ümīd / Umaram **ʿafv ide** cürmüm añaram ġaffārı ben
G2167-7. Günāhuñ añ Muḥibbī eyle zārī / Ola ki cürmini **ʿafv ide** Raḫmān
G2293-2. Eger **ʿafv itmeseñ** cürm ü günāhum / Ne eksile şehā cūd u keremden
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿ**Afv eyle** pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim **ʿafv ide** / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2636-5. Benüm yoḳ senden özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ ṣuçın **ʿafv it** ilāhi
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿ**Afv it** pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi

ʿafv ḳılmaḳ [4] *bk. ʿafv eylemek/itmek*

G22-3. ʿ**Afv ḳıl** ʿişyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G139-6. ʿ**Afv ḳıl** ḳapuña gelmiş cümle mücrim bendeler / استجب هذا الدعا فى شانهم يا مستجب
G181-3. ʿ**Afv ḳıl** ʿişyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G1370-5. Cürm ise seni Muḥibbī sevdügi / ʿ**Afv ḳılma** öldür anı ḳıl telef

ʿafv ü kerem [1] Bağışlama ve ihsan.

G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdur **ʿafv ü kerem** ben ṭutalum ḳan eylesem

afyon [2] *Ar.* Olgunlaşmamış haşhaş kapsüllerine yapılan çiziklerden sızan, güçlü bir zehir olmakla birlikte içinde morfin kokain vb. uyuşturucular bulunan madde. (TDK, 2011: 35)

(afyon [1], afyondur [1])

G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı bil nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere **afyondur**
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḥab ile **afyon**

afyoni [1] Keyif için afyon yutan veya çeken, afyon tiryakisi kimse. *bk. afyonkeş* (TDK, 2011: 35)

G2755-1. Kimi **afyoni** ḫalḳuñ kimi bengi / Kimi içer şarāb-ı lāle rengi

aġ [17] *T.* Kafes şeklinde seyrek örgü, şebîke. (Ş. Sami, 2010: 31) *mec.* Tuzak (TDK, 2011: 36) *bk. aġ çekmek, aġ ḳurmaḳ, aġa çekmek, aġa/aġına düşmek, zülf-i aġ*

(aġ [5], aġa [2], aġdan [1], aġı [1], aġın [2], aġına [4], aġında [1], aġını [1])

G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil zülfi **aġına** / Ḫalāṣ olmaz nite cehd eylese çend
G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ **aġın** görüp / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G742-1. Gīsūlarında murġ-ı dili **aġa** ṣaldılar / Bī-çāre nice ḳurtula duzaġa ṣaldılar
G988(a)-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil murġın yine ṣayd itmege / Zülfi **aġında** Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm **aġ** imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller ṣaydı içün eylemişdür zülfin **aġ**
G1353-3. Āh kim ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin **aġ**
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi **aġ**
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol **aġdan** ḳurtarursam cānı saġ
G1360-3. Hīç olur mı ḳurtula bu murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini zülfini **aġ**
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol **aġa** baḳ
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgūn şarāb ṣun / Yāḫūd getür var ise **aġı** benefşenüñ
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi **aġına** / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dilʿaceb bilsem bu çenberden
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi **aġına** / Dil murġınuñ bu dām ile ḫāli nice ola
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb / Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi **aġını**
B103. Göñül ṭolaşa ger zülfi **aġına** / Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol

aġ çekmek [2] Yakalanan avı bulunduğu yerden çıkarmak.

G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ **aġın çeker**
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi **aġın çekdi** çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine

aġ ḳurmaḳ [4] Bir şeyi yakalamak için düzenek hazırlamak. *bk. tuzak kurmak* (TDK, 2011: 2395)

G932-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ **aġın ḳurup** / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma **ḳurdı** benüm **aġ** / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı **ḳurdı** yine zülfüñ **aġına** / Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2720-4. Zülfinüñ **aġını ḳurmış** yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde dānesi

aġa çekmek [1] Tuzağına düşürmek. *bk. ağa düşürmek* (TDK, 2011: 36)

G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / Luʾb ile **çekdi aġa** anı ḳara perçemüñ

aġa/aġına düşmek [5] Tuzağa/tuzağına düşmek.

G472-3. Didüm cān bülbüli **düşeli** yine zülfüñ **aġına** / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G764-3. Didüm cān bülbüli **düşdi** yine bu zülfüñ **aġına** / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G2264-3. Dil murġı **düşdi aġına** bend oldı zülfi bağına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2574-1. Görüp zülfüñde ḫālüñ **düşdüm aġa** / Ṭutulur murġ dāneyle duzaġa
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı **aġa düşdi** / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile baġa düşdi

aġ [3] *T.* Ak, beyaz. (TS, 2009: 23)

(aġ [2], aġı [1])

G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı **aġı aġ** olmış / İrem gülzārıdur gūyā ya gül-berk-i teridür bu
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir yüzi **aġ** ola

aġaç [8] *T.* Büyük ve sap ve dalları sert nebat, şecer, dıraht. (Ş. Sami, 2010: 31)

(aġaç [4], aġaçlar [4])

G917-4. Ṣalınur her bir **aġaç** söyler zebān-ı ḫāl ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G1022-3. Her **aġaç** sīm ü zerin elde ṭutar īṣār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Bāġda eyler **aġaçlar** dirhem ü dinārʿarż
G1715-3. Dem-be-demʿıyş u şafā eyle diyü her bir **aġaç** / Çıġırur lāle vü gül her biri gūyā mı degül
G1846-3. Ḥaşre dek ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle **aġaçlar** ḳalem
G2050-2. Sāyesin her bir **aġaç** gösterdi ṣan naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2436-1. Aşmadın ḳandīl-i zerrini felekler bāmına / Ḫilʿat-i sebzi **aġaçlar** almadan endāmına
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile ṣanki gülistān-ı İrem / Her **aġaçlar** ṣāḥ-ı gül pāyına dökdiler direm

āgāh [4] *bk. āgāh eylemek/itmek, āgāh olmaḳ, dil-i āgāh*

(āgāh [1], āgāhıyam [2], āgāhum [1])

1. Malûmatlı, habîr, vâkıf. *bk. āgeh*

G1237-3. Düşmemişken ana raḥmine daḥi Mecnūnı zār / Zülf-i Leylā'dan dil-i dīvānemüz **āgāh** imiş
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını ṣorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-iʿışḳdan **āgāhıyam**

G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / Ey Muḥibbī şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ **āgāhıyam**

2. Uyanık, müteyakkız, basiretli.

G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭañlamañ Mecnūn-vār / Yoḳ özümden olmışam dīvāne **āgāhum** benüm

āgāh eylemek/itmek [5] Haberdar etmek, haber vermek, bildirmek.

G47-1. Reh bulursan kūy-ı yāre her seḥer-gāh ey ṣabā / ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫastelerden **eyle āgāh** ey ṣabā
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfīdür benüm ḥālüm siyāh / **İtmedün** yāri benüm ḥālümden **āgāh** ey ṣabā
G71-5. Derd-i ʿışḳuñda Muḥibbī ne belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur **ide** ḥālimi **āgāh** saña
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ diyü **āgāh eylerüz** / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdur ʿādet beklerüz
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi ṣanmañ ki **āgāh eylerüz**

āgāh olmaḳ [7] Haberdar olmak, bilgi edinmek, haber almak.

G148-5. Her denīye söyleme ḥālüñi **āgāh olmasun** / Her ne eylerse Muḥibbī itsün ol ʿālī-cenāb
G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh āh dost / N'eyleyem derdā dirīġā **olmadı āgāh** dost
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür **olmaz** daḫi **āgāh** ruḫ
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ nāz ile ol şāh gelür / **Olmaġa** ḳullaruñ aḥvāline **āgāh** gelür
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan **olmaduñ āgāhlar** / Aġlasa didüñ yiridür itse göñlüñ āhlar
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / **Oldı** bu derd-i derünumdan meger **āgāh** şemʿ
G1916-4. **Oldılar āgāh** ḥālümden cihān merdümleri / Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ālem eyledüm

āġāz itmek [3] Başlamaḳ, işe başlamaḳ... (Tulum, 2011: 253) *bk. āġāz ḳılmaḳ*

G155-4. Türk-i çeşmüñ fitneye **āġāz ide** / Şūr u şer dola ʿIraḳ ile ʿArāb
G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye **āġāz idicek** / Geñ cihānı bu benüm başuma ol dar eyler
G680-3. Ṣaçı sünbül yüzi gül ḳāmeti serv / Söze **āġāz ide** ġonce-dehāndur

āġāz ḳılmaḳ [1] *bk. āġāz itmek*

G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye **āġāz ḳıl**

āġāz u encām-ı cihān [1] Dünyanın başı ve sonu.

G838-4. Dostlar **āġāz u encām-ı cihān** bir nüktedür / Ṣol ki virmez dil cihāna fikri ol encām ider

āgeh [2] *bk. āgāh*

G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḥālinden ol sīmīn-beden **āgeh** / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb ben bendeden **āgeh**
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa kimsene **āgeh** bulınmadı / Bülbül meger ki elde ṭuta dāmen-i güli

āgeh olmaḳ [5] *bk. āgāh olmaḳ*

G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen **ola** vāḳıf ü ne ḫod pīrehen **āgeh**
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş ṣaḳlayam dilde cān **ola** ne ten **āgeh**
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile Ferhād **ola** zīr-i kefen **āgeh**
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum budur tā ki **ola** çāh-ı zeḳan **āgeh**

aġı [2] *T.* Zehir. (TDK, 2011: 39)

(aġı [1], aġıdur [1])

G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin içen dimişler **aġıdur**
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz hicrān şebinde ṭas ṭas **aġı** gibi

aġır [2] *T.* (Ş. Sami, 2010: 32)

1. ...kıymetli.

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki ḫayruñ ola **aġır** / Ḳaçan kim ḳurula maḥşerde mizān

2. Yeğni mukabili vezinde çok gelen ve yerinden zor kalkıp oynatılan, sakîl, girân.

G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā ḥüsnüñ **aġır** / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını

aġırınca [1] Sıkletince, veznince. (Ş. Sami, 2010: 32)

G378-3. **Aġırınca** dürr ü cevher birle ṭartılsa n'ola / Ol ʿazizüm Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsuf-ı Ken ʿānıdur

aġız [81] *T.*

bk. ağız açmaḳ, ağza mühr-i süḳūt urmaḳ, ağzı dadı, ağzı ṣuyı aḳmaḳ, ağzına almaḳ, ağzına barmaḳ ḳomaḳ, ağzına düşmek, ağzından, ağzından çıḳmaḳ, ağzuñı mühr eylemek, barmağı ağzında ḳalmaḳ, cānı ağzına gelmek, yarım ağız

(ağız [2], ağz [2], ağzı [11], ağzın [3], ağzına [7], ağzında [5], ağzındaki [1], ağzından [13], ağzını [1], ağzınuñ [2], ağzuma [9], ağzumdan [1], ağzuñ [8], ağzuña [8], ağzuñda [4], ağzuñdan [1], ağzuñı [2], ağzuñla [1])

1. İnsan ve hayvanatın yüzlerinin alt kısmında olup yemeye ve ses çıkarmaya yarayan delik, fem, dehân. (Ş. Sami, 2010: 33)

G127-4. Çekdi **ağzumdan** lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele **ağzındaki** ḳanum görüp
G151-1. Var mıdur **ağzuñ** didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī **ağzuñ** andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyuñda ey ʿīsi-nefes / Aç kerāmet **ağzuñı** bulsun şifālar ʿan-ḳarīb
G174-2. **Aġzınuñ** esrārını ṣorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir şīrīn-cevāb
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem **ağzı** Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı **ağzına** devāt
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış ṣāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın **ağzın** ṣabā didi bu ḫod evkār mest
G234-5. Derd idinmişdür ʿīẕāruñ ẕikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar **ağzında** ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst
G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala **ağzında** ol dād
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce **ağzuñ** gibi teng iken bulur göñlüm küşād
G443-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler **ağzuña** kem ṣandılar
G530-5. Ḳadeḥ **ağzuñ** kemer olur meyānuñ / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G548-4. Ḫasteyem ża ʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur **ağzuma** āb üç günde bir
G583-1. Ṣaḳludur yārüm benüm **ağzında** vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G614-3. Fikr ider bilüñ ile **ağzuñı** dil / Anı bilmez yoġ ortada görinür
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ güşuña / Her dem **ağzından** anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ ẕerre **ağzından** nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı **ağzı** yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev ṣanduñ / Ġurāb-ı ḳarḫuñ **ağzından** düşürmiş üstüḫ ʿānumdur
G826-6. **Aġzına** şebnem seḥer-geh nergisüñ şu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz **ağzında** vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ **ağzına** / Ka ʿbe kūyına ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur
G970-1. Bilüñ ile **ağzınuñ** vaṣfında ʿāciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç **ağzına** ṣıġmaz / Nice añsun ki bir noḳṭa dehāndur
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber **ağzından** düşer / Ṣanki söyler ṭūṭidür kim sükker **ağzından** düşer
G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice şer **ağzından** düşer
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳışṣasın şerḥ eylesem / Şem ʿe yaḳar yüregini odlar **ağzından** düşer
G1076(a)-4. Er odur kim ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / Ṣanmañuz itmek şikāyet siz er **ağzından** düşer
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirā ʿitse ġazel / Ḳapuşurlar ṣanasın kim gevher **ağzından** düşer
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler **ağzuña** kem ṣandılar
G1165-5. Noḳṭadur **ağzı** didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / **Aġzuña** kim beñzedür ġonce güler hīç söylemez
G1202-5. Ṣun **ağzuma** dehānuñ şekkerini / Benüm boynuma ol şekker kem olmaz
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Lezzetden anuñ ṭoptolu **ağzı** şeker olmış
G1363-2. Ger na ʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile **ağzını** dikem urmaya tā ki lāf
G1395-1. Ġonce dirdüm **ağzuña** līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1414-2. Noḳṭa dirdüm **ağzuña** olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde anca yoḳ
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin ağzına / Evvelā lāyıḳ budur **ağzuñ** gülāb ile yumaḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei **ağzuña** kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde şehā **ağzuñ** gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1437-5. Lebi yiter Muḥibbī zehr-i ġamdan / Ölürsem eyleyem **ağzuma** tiryāḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın virmez **ağzından** ḫaber / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1485-4. **Aġzı** içün dil ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng
G1494-2. Noḳṭa didüm **ağzuña** dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭab ʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G1550-4. La ʿlini ağzuma aldum dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın **ağzuñdan** çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1571-3. **Aġzuñla** sırruñı bilinüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir la ʿlüñ **ağzuma** / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1626-1. Gösterüp **ağzuñda** la ʿlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1664-1. Yoḳ **ağzuña** bilüñe disem kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẕar degül
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer **ağzına** ṣu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G1717-3. Noḳṭa **ağzuñ** dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Ṣā ʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü **ağzı** mīmden ırağ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem

G1892-4. Görüp **aġzın** meyānın ḳaldı ʿāciz / Anı bilmekde ʿaḳl-ı ḥurde-bīnüm
G1962-3. **Aġzı** mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir ṣīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur **aġzı** diyü lebüñ gümānum var benüm
G1977-4. Noḳṭa **aġzından** virüp ḳılca meyānından ḫaber / Ḥamdülillah ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G1986-2. Eger istemez iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini **aġzuma** ṭut gör nefesüm
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ lu ḇ ile **aġzından** ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir ṣīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur **aġzı** diyü līkin gümānum var benüm
G2263-4. **Aġzına** kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur **aġzına** su
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir la ʾlüñ **aġzuma** / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2528-2. Ol ġonce-i mevzūnı ol ʾārıż-ı gülgūnı / Gördüm öpesim geldi **aġzuñda** yañaġında
G2556-5. Muḥibbī didi **aġzuñ** mīme beñzer / ʿAceb mi beñzede zülfüñi cīme
G2574-3. İrüp **aġzuma** ṭamzur vaṣluñ ābın / Gelüpdür cān-ı ṣīrīnüm ṭudaġa
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir la ʾlüñ **aġzuma** / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar ṣaçar **aġzından** ejderhā gibi
G2758-4. Genc-i ḫüsnüñde beni çün urı zülfüñ ʿaḳrebi / **Aġzuma** ṣun luṭf idüp la ʾl-i lebüñ tiryāḳını
G2760-2. **Aġzı** remzini bilmedi anuñ / ʿAczine ḳāyil oldı rāz ehli
G2785-4. Noḳṭadur **aġzı** bili ḳıldur diyü ṣerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
Mr22-3. Ġonce **aġzın** pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir ḳadem

2. Kenar, uç. (Ş. Sami, 2010: 33)

G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ **aġzuñda** pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ **aġzuñda** pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı göz göre ḳan eyledüñ
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum ḫālini / Şerḥalar kim **aġız** aça sīne-i ṣad-çākda
G2482-5. Ey Muḥibbī hiç olur mı beni āhum tütüni / **Aġz** açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
D20-2. Māhi-veş **aġz** açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḫāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz

3. Âlet-i cârihanın keskin tarafı. (Ş. Sami, 2010: 33)

G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri **aġzında** ḳanum var benüm

4. Defa, kere. (TS, 2009: 43)

G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir **aġız** būse iḳrār eyleseñ

aġız açmaḳ [15] Konuşmaya başlamak. (TDK, 2011: 44)

G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp benüm / Ġonce **aġız açuban** nergis ṭutupdur göz baña
G167-5. **Aġız açduḳca** Muḥibbī medḥüñe / Anuñ ile medḥüñi oḳur rübāb
G335-4. Bilmedüñ ġonce-dehānı sırrını / **Açma aġız** yoḳ yire eyleme ḫand
G387-3. Her ḳılum **aġız açup** derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña āhūlar mıdur
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü urdı yāreler / Yāreler **aġz açup** her dem saña yalvaralar
G571-2. **Aġz aç** ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan şanma müjgān ögredür / **Aġz açup** gūşına ol zülf-i fettān ögredür
G1037-3. Ġonce ḫayretden **aġz açmadı** sūy-ı çemene / Gördi la ʾl-i lebi ile deheni nāzik-ter
G1567-2. Ġoncenüñ **aġzını açmaġa** mecālin ḳomadı / Gülşen-i ḫüsnüñ ile ẓāhir olaldan dehenüñ
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi ṣaḳla **açma aġzuñı** / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri **aġız açup** ṣerḥ ide dildāra benem
G1782-4. Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti / Olmaz tamām **aġız açup** dirse her ḳılum
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḫālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum **aġız açup** derdümi didi mū-be-mū
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı **aġız açup** söylese
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek / Söyleye **aġz açup** ḫālini her bir kiyehi

aġza mühr-i süḳūt urmaḳ [3] Konuşmamak, susmak. *bk. ağzını mühürlemek* (TDK, 2011: 47)

G189-1. Ṣabr ile ger **urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt** / Āhum odından düşerdi ḫırmen-i devrāna od
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ dehānı yā **urulmuş aġzına mühr-i sükūt**
G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi **urasın aġzuña** sen **mühr-i sükūt**

aġzı dadı [1] Ailede veya toplumda dirlik düzenlik, iyi geçinme, rahatlık, kemaliafiyet. (TDK, 2011: 49)

G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker-añanlar / ʿAceb var mıdur anuñ **aġzı dadı**

aġzı ṣuyı aḳmaḳ [1] Çok beğenip istemek, imrenmek. (TDK, 2011: 47)

G2773-1. Ṣevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẓikr ile **aġzum ṣuyı aḳdı**

aġzına almaḳ [12]

1. Emmek, sormak.

G31-6. Lebüñi **aġzuña alsañ** aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / **Aġzuña alup** lebin bir dem ol ādem cānın öp
G810-4. Zülfi ucını **alur aġzına** mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül götürür
G1000-4. Zülfi ucını **alur aġzına** mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül getürür
G1284-2. Laʿl-ı ṣīrīnüñi cānā **almadın** ben **aġzuma** / Ġamze oḳın sīneme urduñ benüm zenbūr-veş
G1550-4. Laʿlini **aġzuma aldum** dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1740-6. Laʿl-i nābın **aġzına almaḳ** ḳolay mı ey göñül / Kişi cānın **aġzına almaḳ** igen āsān degül

2. Söylemek. (TDK, 2011: 45)

G1419-2. Hīç düşer mi **alasın** nām-ı şerīfin **aġzına** / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi ṣoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim **aġzına ala** mār gül
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi kim **aġzuma almaġa** ya cānum var benüm
G2103-1. Leblerüñ ẕikr itmesün ser-mest ü sekrān olmayan / Ḥubb-ı ḫālüñ **almasun aġzına** ḥayrān olmayan

3. Yemek, içmek. (TDK, 2011: 45)

G2240-4. **Almasun** zāhid ṣarāb-ı nābı düşmez **aġzına** / Ḫalvetinde oturup dāim hemān beng eylesün

aġzına barmaḳ ḳomaḳ [1] *bk. barmaġı aġzında ḳalmaḳ*

G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı **barmaḳ ḳodı aġzına** devāt

aġzına düşmek [1] Dedikodu konusu olmak. (TDK, 2011: 44)

G965-2. **Düşe** nādān **aġzına** ḳorḳum budur laʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem ey yār şiʿr

aġzından [1] Adına. (TDK, 2011: 44)

G1036-1. Nāme yazmış ġonce **aġzından** güle mażmūndur / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur

aġzından çıḳmaḳ [1] Bir sözü istemeden, farkına varmadan söylemek, söylemiş bulunmak. (TDK, 2011: 44)

G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / **Çıḳmaz aġzından** kelām aṣlā anuñ illā ki şer

aġzuñı mühr eylemek [1] Sıkıca kapatmak, mühürlemek.

G1658-3. **Aġzuñı mühr eyledüm** ey nāme yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl

aġlamaḳ [145] *T.* Gülmenin zıddı olan fi'l-i ma'lûmı icra etmek, gözyaşı dökerek sesle veya sessiz bükâ ve girye etmek. (Ş. Sami, 2010: 34) Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek. (TDK, 2011: 49) *bk. ḳan aġlamaḳ*

(aġla [17], aġladı [2], aġladuġı [1], aġladuġum [2], aġladuḳca [1], aġladum [12], aġlama [2], aġlamaġ [2], aġlamaġla [1], aġlamaḳ [1], aġlamaḳdan [6], aġlamayınca [2], aġlamaz [3], aġlamış [1], aġlar [25], aġlaram [13], aġlarsa [1], aġlarsam [1], aġlarsañ [1], aġlarsın [3], aġlasa [4], aġlasam [15], aġlasun [7], aġlaya [3], aġlayalum [1], aġlayu [3], aġlayup [14])

G6-6. Muḥibbī **aġla** añ yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
G29-3. Her ḳaçan ben **aġlasam** gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār baña / Çözdi sünbül ṣaçını **aġladı** kūh-sār baña
G57-4. **Aġlamaḳdan** nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura ṣanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G127-1. **Aġlasam** ḳan aġlasam serv-i ḫırāmānum görüp / Dostlar ʿayb eylemen ḫāk-i girībānum görüp
G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ göynüklügin añduḳca ḳan **aġlar** rübāb
G206-5. **Aġla** Muḥibbī **aġla** añduḳca her günāhuñ / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G228-4. Laʿlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire **aġlar** mest
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / **Aġladuġum** bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G244-4. Ḫālüm **aġlarsam** ḳatında ḫᵛāba varur çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldı ʿāḳıbet
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel **aġlama** / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeş
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz **aġlar** gözlerüm / Cūybār ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından **aġlaram** / Lāleye rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür
G410-2. **Aġlasam** ol ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim gül açılur bārān sever
G425-8. Yaşum deryā olalı **aġlamaḳdan** / İçinde bu göñül ẕü'n-nūna beñzer
G467-3. Bülbül gibi ben **aġlasam** ol gül gibi güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa **aġlaram** ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir ẕerre ol mekkāre kār

G477-2. **Aġlamaḳdan** oldı aʿmā çünki bu Yaʿḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G482-3. Gāh **aġlar** geh oḳur bülbül gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını rengīn ider
G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp **aġlar** baña ırmaġlar
G532-4. **Aġlasam** dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḥālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G537-5. **Aġla** Muḥibbī **aġla** derd ile baġrı ṭaġla / Ola ki ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup **aġlar** isem itmeʿaceb / Her gice Şemʿ gibi cism eriyüp cān ezilür
G544-3. Ḥālümi şemʿ gice görüp ṭañ mı **aġlasa** / Anuñ da başda bencileyin odı var
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī **aġlasa** / Ṭañ mıdur bārān olur diyü müneccimler yazar
G550-2. Serv gibi şalınur derd ile āh itsem eger / **Aġlar** isem açılur şan ġoncedür ḫandān olur
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle **aġlarsa** / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G599-5. Müjeler **aġlar** isem dürlü şükūfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / **Aġladum** şol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G626-2. Baḥr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan şadef / **Aġlasam** içinde anuñ dürr-i ġıḷṭān baġlanur
G641-4. **Aġlayup** āh eylesem dildāra te'şir eylemez / Bilmez idüm şimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ **aġlayup** āh eylesem / Açılur gül gibi şanur bād ile bārān olur
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / **Aġlaram** bülbül gibi tā şubḥ olınca zār u zār
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / **Aġlasa** didüñ yiridür itse göñlüñ āhlar
G710-3. **Aġlayup** āh eylesem artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm şanmañuz dil āteşin teskīn ider
G710-4. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden **aġlasam** ey pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīnider
G726-4. Durma **aġla** ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān te'şirler
G768-4. **Aġlasam** bülbül gibi kūyuñda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G823-1. Āh itse āşıḳ derd ile **aġlar** gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur şan bād ile bārān olur
G832-5. **Aġlayup** sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā laʿl ü altun ṭaş olur
G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden **aġlasam** bārān aḳar
G923-2. **Aġlamayınca** benüm yüzüme baḳmadı nigār / Eşk-i çeşmüm aña dinār u direm gibi gelür
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp tā şubḥ olınca **aġlaram** ben zār zār
G942-2. Serv gibi şalınur derd ile ger āh eylesem / **Aġladuḳca** açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / **Aġlar** bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G969-2. **Aġlayup** zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G1021-1. Gülşen-i ḫüsnüñ görüp her kim ki göñül baġlar / Ebr gibi gözler yaşın döküben **aġlar**
G1083-5. **Aġlamayınca** gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḫüsnüñ dostum şanma ki bārān istemez
G1096-1. Şemʿ-veş ḳan **aġlaram** tā şubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem gülzārsuz
G1135-5. Dem-be-dem **aġlar** ise ṭañ mı Muḥibbī ḫasteye / Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1196(b)-4. **Aġlayup** āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül **aġlamış**
G1307-3. **Aġlamaġla** ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri var şimdengirü ḫūni cigerden eyle ḳarż
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü ḥāline **aġlar** şemʿ
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca **aġladı** / Oldı bu derd-i derūnumdan meger āgāh şemʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü ḥāline **aġlar** şemʿ
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / **Aġla** ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1407-3. **Aġla** ey çeşm **aġla** tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1412-1. **Aġlayup** āh eylerem gelsün rūḥ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān iledür lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan **aġlamaḳ**
G1504-4. Raḥm idüp ḥālüme her gice baña **aġlarsın** / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler cānuma **aġlar** melek
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp **aġlar** isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1568-4. Redd ider ḳapusından **aġlar** isem / İgitlige daḥi sitāre gerek
G1578-3. Raḥm idersen ḥālüme añduḳca **aġlarsın** müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı **aġlayu aġlayu** bitürdüñ / Derdā vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G1635-3. Ey gözüm **aġla** gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ **aġlayup** tā şubḥa dek yaşuñı sil
G1689-5. **Aġlasam** dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram / **Aġlamaḳdan** ḳalmamışdur bende ẕerrece mecāl
G1740-5. **Aġlayup** zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi şanmañ ki dilber ḥālüme ḫandān degül
G1757-3. Jāleler şanma seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / **Aġlasa** āşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G1802-1. Gülşen-i ḫüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / **Aġlayup** āh eylesem gül gibi ḫandānsın begüm
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan **aġlamaz** / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı añdum **aġladum** / Yār ile evvel giçen devrānı añdum **aġladum**
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr lebleri mercānı añdum **aġladum**
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḥālüm n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum **aġladum**
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḫaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı añdum **aġladum**
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum **aġladum**
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol şaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum **aġladum**
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül gözleri mestānı añdum **aġladum**
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet **aġlaram** sīnemde vardur nār hem
G1931-3. Ḳana döndi **aġlamaḳdan** gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḥālüme raḥm idüp **aġlar** dīde-i giryān benüm

G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī **aġlayup** gülmek gerek her dem yolından hem
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp **aġlar** dīde-i giryān benüm
G1966-5. Ey Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şemʿ gibi dil yanar **aġlar** olupdur gözlerüm
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile **aġlar** ḳalem
G2104-1. Āh ḳılsam **aġlasam** ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi şan bād ile bārān içün
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm **aġlamaġ** içün
G2298-5. Ey Muḥibbī la ʾlin añup **aġlama** / Çün żarar eyler şeker tengine şu
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme **aġlar** benüm / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2353-4. Āh idersem āteş ile yana bu çarḫ-ı felek / **Aġlasam** ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl ile
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu göñlüm **aġlaya** / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem **aġlaya**
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde **aġlayup** / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2415-3. Derd ile hicrān şebinde **aġlasam** müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup **aġladuġı** bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2496-4. Didiler **aġlayup** fāş itme sırrı / Didüm ne çāre yā bu rūy-ı zerde
G2525-4. Ka ʾbe-i vaşlın añup her gice āh u vāh ḳıl / **Aġla** yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün zemzeme
G2592-2. Bār-ı ġamdan **aġlamaz** dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2596-5. Ey Muḥibbī **aġladuġum** gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil **aġla** her dem tek ol gül ḫandān ola
G2608-4. İñleyüp **aġlayalum** döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış şular üstündeki ṭolāb gibi
G2632-3. Āh ḳılsam **aġlasam** yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān **aġlayu** ḳaldı / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2660-4. **Aġlayup** didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭal ʿatı
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm **aġlamaġ** ile / Ey ṣabā irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2694-5. Neye **aġlar** düşelden ʿışḳa göñlüm / Meṣeldür **aġlamaz** çün kendi düşdi
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme **aġlaya** bir kimse semādan ġayri
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / **Aġlasam** daḫi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu **aġladum** tā kim mecālüm var idi
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün **aġladum**
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-4. Ḥālüme **aġlarsın aġla** ey gözüm artsun demüñ / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile **aġlarsañ** yiridür zamān / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben **aġlaram** bir ḫoş temāşādur gider
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker **aġlar** gözüm
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi lebe cānum benüm / **Aġlasun** ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-4. Ṭoludur baġrum ṣūrāḫī gibi her dem ḳan ile / **Aġlasun** ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / **Aġlasun** ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḫi bu sīnem rübāb / **Aġlasun** ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-9. Zülfini añup bu dil olup perīşān **aġlasun** / La ʾlini fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḫaste-dil ḥasret ile her an **aġlasun** / **Aġlasun** ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr19-5. Çeşmüm **aġlar** dīde-i Ya ʾḳūbdur / Ṣabr ider dil derde ṣan Eyyūbdur
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / **Aġlamaḳdan** lāle gibi ḳan ile peyvesteyem
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi yan **aġla**
Nş5-2. Gice gündüz işüñ günāh oldı / Añduġuñca anı her an **aġla**
Nş5-3. Emr-i Ḥaḳḳa itāʿat eylemedün / Fikr idüp anı her zamān **aġla**
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi giderür / Gāh sen pīr ü geh cevān **aġla**
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh **aġladum** / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ

aġlatmaḳ [16] Birini canını acıtarak ağlamaya mecbur etmek, ağlamasına sebep olmak. *mec.* Çok tesir etmek. (Ş. Sami, 2010: 34)

(aġladup [2], aġladur [1], aġladurdum [1], aġladursın [3], aġlatduñ [2], aġlatma [6], aġlatmayıcaḳ [1])

G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / **Aġladup** ol derd-mendi bilmedüm nem ṣandılar
G656-5. Ḳanlu ṣudur beni **aġlatma** Muḥibbī ḫaẕer it / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya virür
G752-3. Beni **aġlatma** gel cānum ḫaẕer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / **Aġladup** ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1107-4. Yiter **aġlatma** beni dost yaşumdan ḫaẕer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni **aġlatma** ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1691-4. Niceye dek **aġladursın** hecr ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1734-4. Yiter **aġlatduñ** beni gel eyle yaşumdan ḫaẕer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı **aġlatma** beni gel / Ey ġonce-dehen tīz bitürür sebzei bārān
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi **aġladurdum** göge dūd-ı siyāhı ben

G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / **Aġladur** mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2477-4. Yiter **aġlatduñ** beni ṭūfān-ı eşkümden şaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din ṭaşa
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp **aġlatmayıcaḳ** ḳomaz anı āḫır kār
Mr13-2. Beni **aġlatma** yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey cihān / Kime bir an yüz virürsin **aġladursın** bir zamān
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / **Aġladursın** meclis ehlin degme ey dil derdüñi

āġuş [1] *Far.* Kucalama. (Steingass, 1892: 77)

G513-2. Ger kenāra gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim ḫayāli çünki **āġūşumdadur**

āġuşte [1] *Far.* Bulaşmış, bulanmış... (E. Tevfîk, 1890: 43)

D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa **āġuşte** anuñla ṭañ mı her dem ḫākımuz

aġyār [55] *Ar.* Başkaları, yabancılar. Divân edebiyatındaki aşk üçgenini oluşturur. Bunlar seven, sevilen (yâr) ve sevgilinin diğer âşıkları(ağyâr)dır... Rakîb olarak da bilinen ağyâr, âşığın şikâyetlerine marûz kalır. Onun için kötü, çirkin, zararlı ve zalimdir... (Pala, 1999: 18) *bk. cevr-i aġyār, ḳahr-ı aġyār, terk-i aġyār eylemek*

(aġyār [27], aġyāra [11], aġyārdan [3], aġyāradur [1], aġyārı [8], aġyārın [1], aġyārla [1])

G53-3. Dostlar **aġyārı** görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil **aġyārdan** / Yā neden dirler ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār **aġyār** dāim ḳol şalup
G144-2. İñlesem elinden **aġyār** dostlar olmaz ʿaceb / Ḫār elinden nitekim gülşende iñler ʿandelīb
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem **aġyārdan** / Ṭāli ʿümdür gösterür baña bihişt içre ʿaẕāb
G295-1. Ḳoñ baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek beni andan ayırmasun ḳılup **aġyār** güc
G444-2. **Aġyār** ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G474-5. Nite gül eṭrāfını ṭutar Muḥibbī ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur dilberlere **aġyār** yār
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını şoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı aña **aġyār** ögredür
G770-3. Yāri **aġyārla** gördüm şan gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür **aġyār** eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür şādī **aġyāra** baña ancaḳ melāl olur
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından **aġyārın** görür
G906-4. Ṣalınur gül ḫār ile ṣalınma sen **aġyār** ile / Cünbişi raʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G912-5. Muḥibbī gül gibi her-cāyi dildār / Yanında ḫārlar **aġyāra** beñzer
G991-2. Yār ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña **aġyār** imiş
G1120-3. Yāri **aġyār** ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1156-4. Görün **aġyārı** yārüñ işiginde / Perī olmaz imiş āh ehrimensüz
G1156-5. Muḥibbī yāri **aġyār** ile gördüm / Didüm ʿālemde gül var mı dikensüz
G1204-2. İrem bāġıdur ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider **aġyārı** ḳapuñdan ki bülbüle ġurāb olmaz
G1217-2. Ben esir-i hecrem ü **aġyār** maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar **aġyār** ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1250-4. Yāri **aġyār** ile gördüm nitekim gül ḫār ile / ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1268-3. Eger yaṣdansa **aġyārı** ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre yaṣdanmış
G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı **aġyār** / Ṭutar mı hīç şīrüñ yirini mūş
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm ol da **aġyār** imiş
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz **aġyāra** ʿarż
G1366-2. Yār **aġyāra** uya ḳorḳum budur / Yā İlāhi نجنا مما نخفا
G1511-2. Virme **aġyār** eline dāmenüñ ey dost şaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1549-4. Ḳoma **aġyārı** şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ **aġyārı** almaya diyü ḳorḳar gül
G1713-5. Yāri **aġyār** ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān **aġyāra** ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān **aġyāra** ḳıl
G1913-6. Yār **aġyāra** yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse meṣelüm
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa **aġyārı** dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2177-2. **Aġyāra** ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cāyi güzelden ne gelür yāri ni'dersin
G2211-3. Gönderürsin baña cevr **aġyāra** mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2222-4. Luṭf ile her dem de **aġyāra** temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫırāş itmek neden
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum **aġyāra** hem-rāz olasın
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme **aġyāra** gel / Zāġlar ṣaydın ni'dersin sen ki şāhbāz olasın
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur **aġyāra** uş dir ad ile
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān **aġyāradur** / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine

G2628-1. ʿAceb mi yārüñ **aġyār** olsa yāri / Ne yirde kim bite gül bile ḫārı
G2676-2. Mihrüñi sīnemde ṣaḳlarsam ne ṭañ **aġyārdan** / Kişi lā-büd ṣaḳınur şeyṭāndan īmānını
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur ṣu ʾleñ **aġyāra** / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ **aġyār** üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran dāim görür **aġyār** olur
Tb1-19. Kim ki ʿışḳaṭolaşa bī-ġayret ü bī-ʿār olur / Cān u dil naḳdini almaġa gözi **aġyār** olur
Mh13-7. Ṣalınur **aġyār** ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḫtirām
Mr6-9. Refʿ idüp **aġyārı** varup yār ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem **aġyār** ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları **aġyār** ile hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D37-2. Serv gibi ṣalınup her bir yaña **aġyār** ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca **aġyār** olmaya / Var mıdur bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya

aġyārsuz [2] Rakip olmadan, rakipsiz.

G1081-1. **Aġyārsuz** ʿālemde dilā yār ele girmez / Gülşende nitekim gül-i bī-ḫār ele girmez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben **aġyārsuz** / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz

āh [636] Bir acı ünlemidir. Divân şiirinde âşıkın aşk ateşiyle gönlünden çıkan bir duman olarak düşünülür. Âşık bazan öyle ateşli âh eder ki onun ateşinden gökte yıldızlar, ay ve güneş tutuşur, yanar. Nitekim bu nedenle parlamaktadırlar. Âh, bazan oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir. Yerine göre âh, namludan fırlayan bir top gibidir, heryeri yerle bir eder. Bazan bir bayrak olur, göklere çekilir. Bazan rüzgârın önüne katılıp sevgiliye âşığın durumunu anlatan bir tercüman olur. Ateşli âhların tesiri ile sevgilinin demir ve taş gibi olan gönlünü yumuşatır. Âh, sabahlara kadar sürer ve hatta bazan sabah ezanı sanılıp halkı uyandırır. Âhın en önmeli sebebi sevgiliye kavuşamamak ve onun özlemini duymaktır... Divân edebiyatında âh ile ilgili pek çok teşbih ve mecazlar kullanılmıştır. Birkaçını şöyle sıralayabiliriz: Rüzgâr, bâd-ı seher, hava, bayrak, mancınık, ok, ceres (çan), ra'd (gök gürültüsü), hurûş (coşma, kabarma), râh (yol), ferrâş (süpürücü), mahrem, ûd, ateş, duman, çerhağ, şûle... (Pala, 1999: 19) Derinden bir soluk verme eylemi ile birlikte pişmanlık, beğenmeme, yakınma gibi duyguları ifade eden söz; acı ünlemi. Dert, keder, hüzün gibi ruh hâllerine delalet eder.

bk. āh almaḳ, āh çekmek, āh eylemek/itmek, āh ḳılmaḳ, āhı ṭutmaḳ, āhı(nı) yirde ḳalmamaḳ/ḳomamaḳ, āh-ı āteş, āh-ı āteş-ālūd, āh-ı bī-pervā çekmek, āh-ı derd-nāk, āh-ı dil, āh-ı dūd-efzā, āh-ı enīn çekmek, āh-ı gerd, āh-ı kebūd, āh-ı merdüm, āh-ı seḥer, āh-ı seḥer-gāh, āh-ı seḥer-gāh çekmek, āh-ı seḥer-ḫīz, āh-ı serd, āh-ı ṣubḥ-gāh, āh-ı sūzān, āh-ı şeb-gīr eylemek/itmek, āh-ı tāb-nāk, āh-ı zeneḫdān, āh u ber-vā, āh u dūd, āh u efġān, āh u efġān eylemek/itmek, āh u enīn, āh u eşk, āh u feryād, āh u feryād eylemek/itmek, āh u feryāda getürmek, āh u feryād u fiġān, āh u fiġān, āh u fiġān çekmek, āh u fiġāna başlamaḳ, āh u fiġān eylemek/itmek, āh u fiġān ḳılmaḳ, āh u nāle, āh u sirişk, āh u vā/vāh, āh u vā çekmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u vāh u zār, āh u veh, āh u zār, āh u zār eylemek/itmek, āh u zār ḳılmaḳ, ʿalem-i āh, āteş-i āh, ʿāṣā-yı āh, bād-ı āh, bārān-ı eşk-i āh, berḳ-i āh, dām-ı āh, dūd-ı āh, dūd-ı āh-ı derd-nāk, ebr-i āh, ejder-i āh, enīs-i āh u zār, eşk-i āh, eşk ü āh, feryād u āh, feryād u āh u nāle itmek, feryād u āh ü zār, fiġān u āh, fiġān u āh ü nāle, fiġān u āh ü zār, ġamām-ı dūd-ı āh, gird-bād-ı āh, hevā-yı āh, ḳandīl-i āh-ı pür-şerār, kemend-i āh, kemend-i dūd-ı āh, livā-yı

āh, mār-ı āh, nāle-i āh, nāle vü āh, nāle vü āh u enīn, nāle vü āh ü fiġān, nāle vü āh-ı seḥer, nār-ı āh, naʿra-i āh, peyk-i āh, raḫş-ı āh, rismān-ı āh, rūzgār-ı āh, rūzgīr-ı āh, ṣadā-yı āh, ṣadā-yı ṭūp-ı āh, ṣarṣar-ı āh, seḥāb-ı āh, sūz-ı āh, sūz-ı āh-ı derd-nāk, sūz u āh-ı ʿāṣıḳ, sūz-nāk-ı āh, şeb-dīz-i āh, şekl-i āh, şerār-ı āh, şerer-i āh, şu ʾle-i āh, tīr-i āh, tīşe-i āh, ṭūp-ı āh

(āh [385], āhdan [7], āhdur [1], āhı [33], āhımuz [2], āhın [3], āhından [3], āhını [8], āhla [1], āhum [152], āhuma [2], āhumdan [11], āhumdur [4], āhumı [5], āhumla [2], āhumuñ [5], āhuñ [10], āhuñdan [1], āhuñı [1])

G15-4. Sīne-i ṣad-pārede olmaz nihān **āhum** yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül pinhān ṣabā
G16-2. **Āhum** ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler bańa
G17-2. Ḥasret-i hicrān elinden **āh** vāh / Olmışam derdā dirīġā mübtelā
G24-4. Cehennem bir şerer **āhum** odından / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre deryā
G26-1. **Āh** kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G37-1. Gün yüzüñ göster didüm **āh** olmaduñ ḳāyil bańa / Ḳanı ṭāliʿ olmaya zülfüñ gelüp ḫāyil bańa
G37-6. **Āh** kim menzil baʿīd bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil bańa
G39-1. **Āh** kim bu ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz bańa / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz bańa
G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh bańa / Her gün ziyāde olur ise **āh** veh bańa
G46-1. Başuma **āhum** şuʿāʿı tāc-ı efserdür bańa / Eşk-i çeşmüm virdügi ḫilʿat-i ser-ā-serdür bańa
G50-2. Belā zencīrlerin Mecnūnleyin **āh** / Daḳar boynuma āḫır zülf-i Leylā
G57-1. Gösterelden gün yüzin **āh** ol gül-i raʿnā bańa / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā bańa
G68-3. Firḳat ile şoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm **āh** / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḫāzānıdur bańa
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür **āhum** göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın bańa
G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳıʿata itdi çü Allāh saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭaṅ **āh** saña
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi yücelt **āh** ʿālemin / Gördi lāyıḳ ʿalem ü ṭablı dilā şāh saña
G74-3. **Āh** kim baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā degül sāḥil bańa
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil **āhuñ** şemʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḫācet degül meşʿal saña
G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı **āhum** olmışdur ʿalem / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm kim yürür ṣaġa ṣola
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād ile **āhum** saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül **āhından** ṣaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G106-4. Nice yıldur biñ **āhı** gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum saña
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh bańa / Bir daḥi görmez isem **āh** bańa vāh bańa
G110-5. Ay olur **āh** gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı **āh** / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G130-1. **Āh** kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı bańa **āh** ol ḥicāb
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣībüm olur hemīn / Ancaḳ efendi **āhum** ile gözden aḳan āb
G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / **Āh** raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G152-2. Āteşe dil yanduġına **āhum** olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar ger āteşe yansa kebāb
G189-1. Ṣabr ile ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / **Āhum** odından düşerdi ḫırmen-i devrāna od
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / **Āhum** livāsı elde yitmez mi buʿālāmet
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / **Āh** kim ʿālemlere efsāne oldumʿāḳıbet
G209-5. **Āhın** Muḥibbī itdi ʿalem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şuʾle kim görinür tāc-ı ez-zerest
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder **āhuñ** āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi **āhum** eşer ey dost
G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh **āh** dost / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı āgāh dost
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫvānın **āh** inʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh dost
G223-3. **Āhum** ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben **āh** dost
G249-5. **Āhuñı** seḥāb eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı belā kūhı dü-çeşmüñi bıñar it
G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum **āh** / Şīrīn lebüñ eylese bir būsesin diyet
G278-2. **Āhum** eşer mi eyler aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḫadīd ü tūç
G284-4. Dil nice doysun cefā sengine **āh** / Hīç taḥammül ide mi senge zücāc
G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭaṅ mı ider **āhum**ʿurūc
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem şāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı **āh** ol cevāb eyler feraḥ
G311-1. Gün yüzinʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz **āh** ruḫ
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile **āh** ruḫ
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi **āhum** eşer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḫadīd
G331-1. **Āhum** irdi göklere ey māh-ı tābānum meded / İşidüp feryādumı raḥm eyle sulṭānum meded
G331-4. Ṭutuşur **āhum** şerārından kenār-ı āsumān / Ol şererden yanısardur hey meded cānum meded
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını ṣaldum **āh** / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan meded
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı **āhum** ṭolanur nice müddetdür medīd
G341-3. Açılur **āhum** yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu nev verd
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / **Āh** kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G360-5. Bu Muḥibbī yazupʿarż eylese sūz-ı dilin **āh** / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẓ

G368-2. Nişān-ı āteşüm şorma cevābını virür **āhum** / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre dūdum var
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa **āhum** sīneden anuñ yiri eflākdür
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden **āh** ol ruḥı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi şan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G383-2. Cūş ide **āhum** yilinden eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdūndur
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ şanma / Atar **āh** oḳların ʿāşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G384-4. Aḳar şuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş **āhum** hevāyidür
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer **āh** / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḥāyil olur
G396-5. **Āh** kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G397-1. **Āh** bilmedüm ki menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne ki ol cān ne yirdedür
G397-2. Ya ʿḳūb-vār ġarḳa virür ʿālemi yaşum . / **Āh** ol cemāl-i Yūsuf-ı Ken ʿān ne yirdedür
G405-4. Fitne ta ʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / **Āh** kim devr-i ḳamerde ne ʿaceb fettān olur
G412-1. Nāle döndürdi beni **āh** ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G413-5. **Āh** kim şormaz mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G415-4. **Āh** kim her bir viṣālüñ āḫırı hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd şoñı anuñ tārdur
G421-1. **Āh** ol şūḫ-ı cefā-ḫū dilber-i ṭannāzdur / ʿĀlemüñ ser-fitnesi ol ṭurra-i şehbāzdur
G431-1. Dil yanduġına ʿāşıḳa **āhı** eşer yiter / Şāhid gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil **āhum** ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G449-2. Seyl-i eşkümle eşer itmedi **āhum** yili **āh** / Bunca yıldur ṭoḳınur ol dil-i sengine gelür
G452-4. **Āh** kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram **āhum** ile bir şerer-i eflāke düşer
G470-1. **Āh** kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G474-1. **Āh** kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi **āh** ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret ile **āh** gider
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña hergiz eşer / **Āhum** odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine **āh** ol perī mümtāzdur
G519-1. Felek saḳfina ṭoġrulmış çıḳar bir **āhımuz** vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G519-3. Şorarsa bize ol meh-rū ne güne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden **āhımuz** vardur
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum **āh** kim bu ḫalḳa fāş / **Āhum** ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G549-4. Gizlü rāzum **āhum** ile göz yaşı fāş itmede / Daḫi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var şanur
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ **āh** / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳaralar
G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki ʿazm eyleye **āhı** ʿālemidür
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile ḳaçan **āh** gelür
G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfini nigār / **Āhum** ʿaṣāsını yudar anı ejdihālanur
G568-1. **Āh** bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün ezel ʿışḳı ṣatun / **Āh** günden güne ḥālümi diger-gün idiser
G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / **Āh** kim ḫūblara bid ʿati ḳānūn idiser
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna **āh** / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli nedür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle **āhı** gösterür
G590-4. İderler gün gibi her-cāylıḳ **āh** / Bu göñlüm bülbüline zār iderler
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile göñlüm ḳarardı **āh** / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu ʿışḳ āteşi / Göklere iletür benüm **āhum** duḫānından ḫaber
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek **āh** muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir isem / Ki zīrā eylemez **āhum** aña kār
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup eydürler **āh** ol bu mıdur
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar **āh** āsumān gözler
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ ġamuñı fāş ider **āh** / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı girībānumdur
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi **āh** bu dil ḫānesini / Yine ta ʿmīrine ol ḫusrev-i bīrūz gelür
G632-1. **Āh** olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir
G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne ḫod āh u vāh-ı zārumdur / Beni çeküp çeviren **āh** rūzgārumdur
G638-1. Ol dil-nüvāz **āh** ne şīrīn-zebān olur / Sözin tamām itmeyü gözden nihān olur
G638-3. Şol deñlü aḳdı kim semege irdi göz yaşı / **Āhuma** daḫi evc-i felekler mekān olur
G638-4. Dil şem ʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine **āhı** duḫān olur
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki **āhum** ile āşikār olur
G643-4. **Āhum** seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G648-5. Kāha dönmiş tenümi **āhla** ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḥsārına dildāruñ **āh** / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G653-5. Bilsem **āhum** niçün itmez göñline yārüñ eşer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G657-4. Siḥe şancup çevirür göñlümi **āh** ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G665-4. Gözlerüm baḫrine baḳ **āh** ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳuñ ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi **āhı** şu ʿā ʿından münevver gösterür
G675-3. Didüm ey dilber neden **āhum** saña itmez eşer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G679-2. Ḳaçan şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben **āhum** eser bād-ı şimāl olur
G681-3. Mevc ururşa bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu **āhum** yilinden aña her dem bād irür
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine ṣaça Muḥibbī / **Āhı** bulutından aña yaş maṭar ister
G698-1. **Āhum** odı her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G705-1. **Āh** kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer

G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce **āh** / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm **āh** olur / Kim ʿacebler **āhumı** ʿömrüm durur kütāh olur
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce müşkil **āh** olur
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki **āhı** oḳı ʿāşıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh aña nişānedür
G725-3. Çarḫ tennūrına **āhum** bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde **āh** / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez **āh** / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda ẕülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur **āhum** yilinden anda çin-der-çīndür
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / **Āhum** ʿalem elümde yanumca ʿışḳ sipehümdür
G747-1. **Āh** oḳlarıyla ʿışḳ eri ehl-i hüner giçer / Bir an içinde şīşe-i çarḫı deler giçer
G747-2. **Āhum** yili nesīm-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı **āh** / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada nīlüfer giçer
G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / **Āhı** ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G755-3. Mu ʿāvin olmasa **āhum** ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek ṭāḳına çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür
G767-3. Ṭoḳ idüp **āhını** zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne giçer
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī **āh** / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha **āh** dirler / Felek saḳfına anı rāh dirler
G781-3. Ser-i zülfi hevāsıyla ʿaceb sevdāya düşdüm **āh** / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi ṣaḳlarken olur ḫalḳa ʿiyān / **Āh** bu ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden çıḳar
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes sa ʿyi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol **āhdur**
G795-5. **Āhı** Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadur
G816-4. Dil perīşān idi **āh** oldı yine daḥi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G816-5. Ṣalınur ʿışve ile her ṭarafa nāz ile yār / **Āh** bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde **āh** / Bu söz imiş māhtābum her işe pāyān olur
G828-4. **Āh** ile ṣanma göñül yaşını te'ṣīr ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ ṣanma ki ol kār eyler
G829-1. **Āh** kim şīvelerle dilberler / Kim göre veyā melek dirler
G831-1. **Āh** kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G837-1. Ṣāh-ı ʿışḳam eyledüm **āhum** livāsın āşikār / Ṣu ʿle-i dil başum üzre dir gören zer-tācı var
G840-4. **Āh** kim cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / Eline almış yine tīġ ü teber
G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü būseme **āh** / Egleme vir Muḥibbī fırṣatdur
G853-3. Yaşum giydürse egnüme ser-ā-ser / Olur **āhum** başuma tāc-ı semūr
G857-2. Ebed ma ʿmūr olmaz mülk-i dil **āh** / Gözi Tātār-veş yaġmacımuzdur
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm **āh** gündüz irişe vehdür
G869-4. Ḳalbine **āhum** eşer ḳılmaz benüm / Seng-i ḫārādur yāḫūd pülāddur
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum **āh** / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd degül midür
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẕulmet göñlini / Dökilür **āhı** seḥābından yaşı bārāndur
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından **āh** kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G890-2. Ṭavḳ olup boynuma **āh** zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı dil mānend-i şir
G891-3. İden naẕar bu **āhum** ucından şerāruma / Didi belā memālikin aldı livāsıdur
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle **āh** bu bir yıḳılasıdur
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / **Āhum** ʿalem elümde yanumca eşk sipehdür
G899-4. Yaşum giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri / **Āhum** şu ʿā ʿı başuma tāc-ı şāhānedür
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek ḳaddümi kemān / **Āhum** oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp **āh** oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm ol yāya kirişler
G916-4. Şeh-i ʿışḳam ʿalemdür elde **āhum** / Gözüm yaşı olupdur baña leşker
G916-5. Fiġān u nālemi gūş eylemez **āh** / Cihāna anuñ içün didiler ker
G920-2. Ḥasret ile atdıran **āh** oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī **āh** ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G929-1. Ṣāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / **Āhumuñ** dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G933-3. Çün oldum mülk-i ʿışḳuñ pādişāhı / Yaşum leşker baña **āhum** ʿalemdür
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı līk izhār itdi **āh** / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi var
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere **āhı** Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur baña hem-dem / **Āhum** yili olur baña her yirde hevā-dār
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı **āh** / Olur kimerde ādemi dirler dem öldürür
G969-1. Leşker-i ġam **āh** kim dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ def ʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki **āh** ol perdedür
G981-1. **Āh** kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẕarla **āh** / İtdi ḫarābe göñlümi ġam ṣanki yaġı-vār
G989-3. Güzelüñ burcına ʿurūc itdüñ ẕulm [itme] / Ṣaḳın ʿāşıḳlar **āhından** zemīn ü āsumān ditrer
G993-1. **Āhumuñ** her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa / Baña göstermeyen gün **āh** meh-i nā-mihribānumdur
G994-4. Ṣaḳın bu **āhum** oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẕar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde **āh** ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1001-1. **Āh** bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp **āh** ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1012-5. Ben bıḥaram **āh** Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre ḫaberdür
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı **āhı** / Yürür dil her yañe ʿışḳuñ şehīdür

G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿiẕārumı / Bu naḳşı baña **āh** giçen bu zemānedür
G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçün ʿayn-i vefā / **Āh** kim cevr ü cefāsını görüñ az eyler
G1034-3. Yaşum te’şir itmez **āhum** ile /ʿAceb āhen midür ḳalbi ya mermer
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ **āhum** odından ḥaẕeri var
G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm **āh** / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben sīnede / **Āhum** ile göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña kiʿazm eyleye **āhı** ʿalemidür
G1080-2. **Āhum** ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / **Āhum** ammā ḳatı göñline anuñ kār eylemez
G1089-1. Cihān bāġında çün yār eksük olmaz / Anuñçün **āh** ile zār eksük olmaz
G1092-1. Giçdi yıllar **āh** dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẕālim ola mülkini ābād eylemez
G1095-1. Göstererelden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / **Āh** kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫᵛābımuz
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi **āh** bu dil-i zārum ḳomaz
G1106-1. Görmeden dil baġladum **āh** ol cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ **āh** / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1108-1. Bir perī-peyker melek-ruḫsāre düşdi göñlümüz / **Āh** kim günden güne āvāre düşdi göñlümüz
G1110-1. **Āhum** ejder görinür bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1111-5. Muḥibbī **āh** ʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamı ʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1112-3. **Āh** ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh şālümi ṣormaz mısuz
G1113-4. **Āhum** eflāke irüp oldı melāyik gözi nem / Ṣanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G1120-4. **Āhum** odından ṣaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1122-2. **Āhum** ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma ki sensüz eṣer olmaz
G1128-2. Ṣol ḳadar **āh** oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1129-4. Giçer **āhum** oḳı çarḫ-ı felekden / ʿAcebdür ḳatı göñlüñe yir itmez
G1153-1. Yıllar giçer üftādeye dilber naẕar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta **āhum** eṣer itmez
G1156-4. Görün aġyārı yārüñ işiginde / Perī olmaz imiş **āh** ehrimensüz
G1159-5. **Āhum** tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bir söz imiş **āh** görinmez
G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm **āh** intiẕār ile / Gel ḥadden aşdı iki gözüm intiẕārumuz
G1162-5. **Āh** kim bezm-i ġam içinde bir nefes hiç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde atup **āhum** oḳların / Ṭaşlar dikildi oldı nişān mezārumuz
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān ile / Menʿider şād olduġum **āh** ol sitem-kār istemez
G1195(a)-3. Oda yanar şuʾlesinden **āhumuñ** bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz **āhı** eylemez
G1197(a)-4. **Āhum** odından umar idüm eyleye eṣer / Āhen gibi göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre **āh** / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp **āhum** livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1210-4. Yaşum tār u ḳaddüm çeng olalı **āh** / Fiġān ü nāle zīr ü bemsüz ḳılmaz
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp **āhuñ** livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1231-4. Degül hicrān şebinde şemʿḫācet / Ki **āhum** şemʿa-i beytüʾl-ḥazen bes
G1239-1. İdiser sırrumı **āh** ʿāleme fāş / Naẕarla sürmelü göz vesmelü ḳaş
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫilʿat / **Āhum** da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi **āh** kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1247-5. **Āhını** ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu Muḥibbī şīr-veş
G1256-4. **Āhdan** zencīr idüp bu göñlümüñ ḳandīline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1264-5. Muḥibbī ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm **āh** / Yanında dilberüñ efsāne olmış
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / **Āhı** ʿalem ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa **āh** oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil **āh** senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez **āh** / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki **āhumdan** benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / **Āhum** ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk üʿarż
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu **āh** / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḥtiyāṭ
G1326(a)-2. **Āhum** oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār tīr ile kemāndan ḥaẕẕ
G1329-6. **Āhum** ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ ʿacebdür bād ile hem-rāh şemʿ
G1331-5. Ey Muḥibbī **āh** kim zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1339-2. Tīredür gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil ḫālini **āhum** baña olmışdur şu ʿāʿ
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / Dola **āhı** şuʾlesinden künbed-i devvār şemʿ
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir **āhum** ile oda yana gülsitān u bāġ
G1353-3. **Āh** kim ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz **āhum** odından aña hergiz çerāġ
G1365-2. Nice yıllardur beni ḥasretle **āh** / Ḳodı yollarda ḳılup āvāre zülf
G1367-5. Āḫırü’l-emr irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī atdı **āhı** oḳlarını her ṭaraf
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp **āhum** ʿalem / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meṣāf
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid **āh** u yaşıdur / Yaḳındur āşıḳuñ bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḥālüm n’ola / Yoḳ zevāde leng merkeb **āh** kim menzil uzaḳ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru **āh** / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ her gice **āh** / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ

G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine baḥr-i eşküme / **Āhumdan** özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1422-3. Göñül mir'āt-ı ṣāfídür velī **āh** / Temāṣā ḳılmaġa ṣāḥib-naẓar yoḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever **āh** / Anı ʿālemde hergiz bir sever yoḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir **āh** ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1435-2. **Āh** kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge **āh** ol varmada hergiz zārlık
G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar bu gözüm yaş ile / Gāh **āhum** geh seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle **āhuñdan** ʿalem / Leşkerüñdür ey göñül göz yaşı ṣol u ṣaġa baḳ
G1456-1. Bāġa vardum **āh** ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol leb-i ġonce ʿīẕārı verd-i ḫandān anda yoḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi **āh** sūdum yoḳ / Beni şeydā mı ṣanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1463-3. **Āhum** odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur anı kim ẓāhir olmışdur şafaḳ
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken rūze gibi **āh** / ʿId ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaṣuñ
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / **Āh** ḳıyın ḳıyın baḳan ṣol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki irişe murāda / Göz yaşı ile **āh** ile deryāyı büyütdüñ
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup **āh** ile ġavġāyı büyütdüñ
G1497-1. Ẓulm idüp ʿāşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile **āhı** görün
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānīʿ ola / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan **āhı** görüñ
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil **āh** ile eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın biledür ḳanda yürürsün ʿālemüñ
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlaruñ gönlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında **āh** ile vāhı görüñ
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan **āhı** görüñ
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde ṣanmañ nücūm / Sīnesine irişür her gice **āhumdan** ḫadeng
G1525-3. Siyāh eyler felek āyīnesini / Ṣaḳın **āhından** ey dilber ġarībüñ
G1526-3. Ol mehüñ gūşına te'şir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum **āhum** irişdi tā semāk
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser **āh** beni / ʿAcabā bencileyin ḥāli mi var hīç kesüñ
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar isem eger / **Āhum** eflāke ire ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / **Āh** kim cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1550-3. **Āh** kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1556-1. Dest uran dāmen-i ʿışḳa yaḳası çāḳ gerek / Göklere **āhı** irüp gözleri nem-nāk gerek
G1565-2. **Āh** kim hicrān şebinde baña ḫᵛāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1570-2. Raḥm eylemedi ḥālüme seng-dil imiş **āh** / Bir kez yañılup dimedi miskīn nice ḥālüñ
G1571-2. **Āhum** görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1573-2. Fiġānı çarḫa **āhı** āsumāna / İrer cevrin çeker devr-i zamānuñ
G1577-3. Derd-i dil ḥālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ **āh** / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ
G1578-5. Ṣol ḳadar çekdi Muḥibbī Miḥnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı ẕerre mecāli **āh** ol miḥnet-keşüñ
G1580-2. Dil şu ʿlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd ile **āhum** hevā gerek
G1586-5. Ẕerre-veş **āhum** ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini **āh** ben ol meh-rūnuñ
G1588-3. N'eyleyem bir yaña **āh** ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1596-3. Zevraḳ-ı dil **āh** ile düşdi yaşum girdābına / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G1596-5. **Āh** kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1603-2. **Āh** ṭūpını hevāya ḳaçan atsam pertāb / Feṭḥ idem gibi gelür ḳalʿasını gerdūnuñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / **Āh** kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir gören / **Āhdan** āteş ʿiyān āteşden āb olmaḳ gerek
G1619-4. Yaşum **āhum** neden te'şir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi yā seng
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden **āh** / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1625-1. Ḥālümi **āh** göñül yine diger-gūn itdüñ / Bir boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine **āh** ḳara perçemüñ / Aṣ dāre diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī **āh** / Ṣalınca gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1631-4. Baḥre döksem **āhum** odı şemmesin / Ḳaynayup pişerdi içinde semek
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda **āhuma** raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı gördi deryāda semek
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu **āhum** eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1660(b)-3. Bülbülüñ **āhı** yilinden her seḥer / Serv gibi ṣalınur raʿnā-yı gül
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu **āhum** ṣarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp **āh** ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ **āh** / Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña göñül
G1678-3. **Āhum** yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir ki çāre ḳıl
G1678-4. Ṭutsun ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri / Ḳandīl-i ʿarşı yaḳmaġa **āhuñ** şerāre ḳıl
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma **āhdan** ġāfil
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi **āh** / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa **āhum** yiter hīç rismān ḥācet degül
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ leşker dilā **āhuñ** ʿalem ḳıl
G1724-2. Ṣol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden **āh** kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider **āhum** ʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd ile ḥāl
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / **Āh** kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḥāl
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ **āh** ne müşkil
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide bir daḫi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye **āh** ne müşkil
G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm **āh** / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil
G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre **āh** / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʿl

G1752-5. Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye / Biñ **āhuñ** ile Muḥibbī ol ḳadd-i ṭūbāye ṣal
G1760-4. Hīç te’ṣir ide mi yaşum ile **āhum** aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini **āhum** benüm
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar **āh** bir tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n’eyleyem / Göklere irişdi **āhumdan** duḫānum n’eyleyem
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl **āh** ile feryād eylesem
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım **āhumı** şimdengirü bād eylesem
G1777-2. **Āhum** ile göz yaşı ḳalbüñe te’ṣir eylemez / Ḳatı gönlüñe müsellem āhen ü ḥārā disem
G1778-2. Vaʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā artursın **āh** ile zārum benüm
G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi **āh** ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1785-5. Zülfüñ şabā yili ki perīşān idince **āh** / Gördükce anı ben daḫi ġāyet müşevveşem
G1787-4. Ber-bād olurdı **āhum** ile ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu gilüm
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / Yazılur ḳanda baḳsam **āh** şāhum
G1794-1. **Āhumı** bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G1794-3. **Āhumı** ḳıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi / ʿIşḳ taḫtına çıḳup kendümi Dārā eyledüm
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel ʿışḳuma / **Āh** ile eşküm güvāhumdur benüm
G1809-4. Atalum yine **āh** oḳlarını / Büküben ḳaddümüzi yā olalum
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf **āh** / Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫa ʿurūcı **āhum** / Ola kim saña irişem diyü ben ey māhum
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār dīvārına gördüm yazılu **āh** şāhum
G1818-1. **Āh** kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler tā şubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider **āh** ol gülüm balum / N’olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1836-2. Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ / Çıḳar oldı depemden **āh āhum**
G1836-3. Benüm **āhum** irişdi nüh-felege / İrmedi saña ey yüzi māhum
G1836-4. Kūyuña varduġuma dün gice **āh** / Ḳanlu yaşumla bellüdür rāhum
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl **āhum** ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam ni’dem ni’dem **āh** ni’dem / Bulımadum bu derde em ni’dem ni’dem **āh** ni’dem
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı çün alnuma raḳam ni’dem ni’dem **āh** ni’dem
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eşer / Āteşe doyar mı beşer ni’dem ni’dem **āh** ni’dem
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın sīnemde cānum cānısın / Derdlü göñül dermānısın ni’dem ni’dem **āh** ni’dem
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür ni’dem ni’dem **āh** ni’dem
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi **āh** / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün baña ḫilʿat / Münāsib bende **āhumdan** başuma şeb-külāh itdüm
G1859-6. Ey Muḥibbī **āhuñ** ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ içre her dem ataram **āh** oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem
G1861-1. Gönlümi elden yitürdüm **āh** bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G1869-3. Atmaġa **āh** oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile bükülen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1873-6. Giçdi ʿömrüm **āh** kim bülbül gibi efġān ile / Ol şaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer şaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / **Āhum** oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum seni / **Āh** şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā **āh** ile zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden **āh** kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1903-1. Maḫabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup **āhum** yilin ʿālī-cenāb oldum
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaşruñ güzelüm / Meger **āhum** eli ile irişe aña elüm
G1916-4. Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri / **Āh** kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm **āh** ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm **āhum** ile anı ber-bād eyledüm
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḥayret gāh miḥnet gāh **āh** / ʿIşḳunuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1923-2. **Āh** kim yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1926-2. Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam / **Āhum** livāy göz yaşın eger sipāh çekem
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini **āh** cānān benüm / Bilmedüm ne virdi baña alamaz hicrān benüm
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı **āhum** ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem
G1937-4. Mānīʿ oldı ruḥına irmege **āh** / Zülfi imiş anuñ ʿases ni’delüm
G1939-3. Saña yitmez mi kim **āhuñ** duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī **āh** kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1946-1. Giçdi ʿömrüm **āh** kim mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil yatur devāyı görmedüm
G1955-5. Muḥibbī şaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu **āhumla** cihāna āşikār itdüm
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm **āhumla** bu zārum
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi **āh** kim / Beñzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa **āhumdur** / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G1961-1. N’eyleyem **āh** pür-cefā sevdüm / Ṭāli ʿümdür ki bī-vefā sevdüm
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum ḳulaḳdan **āh** saña / Olmadın daḫi āşinā sevdüm
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın bir gün diyü / Ol deme irdüm diyü **āh** çār olupdur gözlerüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaşruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa **āhum** kemendiyle fiġānum var benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / **Āh** kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G1976-1. Şalınan boynuñda zülfüñ şanma **āhumdur** benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum yine **āhum** livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu sipāhumdur benüm
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni **āh** ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi **āhumdur** benüm
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa **āhumdan** siyeh bir dāne per çekdüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre **āh** şāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u **āhum** ʿalemdür başuma / Eşk-i çeşmüm şaġlu şollu dih-sipāhumdur benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere **āhumdur** benüm
G1998-1. **Āh** kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G1998-3. Dostlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı **āhdan** ejdihā-peyker ʿalem
G2001-2. Şavurur **āhum** yili merdüm ġubārum göklere / Kūy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden **āhum** ʿalemdür baña ol dem hem
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / **Āh** ile bir kenāra ʿazm idelüm
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup **āhum** ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ʿalem çekdüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa **āhum** kemendiyle fiġānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / **Āh** kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī şanemden ayrı **āh** / Şabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı **āh** / Bād-ı āhum şaldı engine yine dil zevraḳın
G2034-1. Gönlümi dīvāne ḳıldı **āh** ol gīsū diyen / ʿAḳlumı tārāca virdi ʿārıż-ı gül-bū diyen
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir şaḳlayayım sīnede **āh** / İdeyim cümle cihān ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine **āhum** hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān ṭoldı şadāsından
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna **āh** / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḥayāt / **Āh** ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm cān u dilden giçdüm **āh** / Kimseler ʿışḳ ile yoldaş olmasun
G2066-1. Şaḳın **āhumdan** ey nigār şaḳın / Tünddür ḳatı rūzgār şaḳın
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice bülbül gibi **āh** / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran **āh** bu göz ile ḳaş olsun
G2073-4. Çıḳar ejderleyin eflāke **āhum** / Hālāyıḳ uşanur gözüm yaşından
G2075-3. Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme / İtdi ḫarābe **āh** bu gönli vilāyetin
G2078-1. Baġlamışdur gönlümi zencīre ol gīsū diyen / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı **āh** ol diyen
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı **āh** / Bezm-i ġamda nālemi güş eylesün sāz isteyen
G2085-1. Çıḳsa **āhum** ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çākdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona ḫāṣākdan
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-i ʿanber-sāya ben / **Āh** kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / **Āh** kim ḳanum içüp fi'l-cümle bārī ḳanasın
G2103-2. Gül gibi açılmasun irmez baḥr-i vaṣluña / **Āhını** bād eyleyüben zār u giryān olmayan
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / **Āhum** ile ey sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / **Āhum** oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2113-5. Sīnen dögicek **āh** Muḥibbī ḳoma elden / ʿUşşāḳ-ārā şu ʿle-i āh ü ʿalem olsun
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan **āh** kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2123-1. Nāziklik ile gönlümüz alan degül misin / **Āh** ol cefā sen cevr-i firāvān degül misin
G2124-5. Gönlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp **āh** / Bes neden şoñra dönüp cevr-i firāvān olasın
G2133-4. Āteş-i dil şu ʿlesin altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu **āhum** ejderin
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā **āh** neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı gönlüm kūsı anuñ dögülsün / **Āhı** livā idüben ya ʿni ʿalāmet olsun
G2151-2. Günāhum yoġ iken kendüm ḳadar **āh** / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi **āhını** ebr ü gözi yaşın daḥi bārān
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / **Āhum** olmışdur ʿālem leşker baña eşk-i revān
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem **āh** ol gözi medhūşdan / Pāy-bendem **āh** meded kākül diyen gülpūşdan
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup **āh** giçmeye ol gūşdan
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek her gün **āhı** ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı **āhum** āteşi / ʿĀşıḳ-ı āvāreye besdür bu deñlü ḫānümān
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda aña **āhum** hevā olsun
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā **āhdan** şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli **āh** ile yaşını bārān eylesün
G2195-4. Leylī zülfüñ ḫasretinden düşeli hicrāna **āh** / Ey gönül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2196-1. Şaḳın **āhumdan** āfitāb şaḳın / Olmasun yüzüñe seḥāb şaḳın
G2202-4. Yıḳdı gönlüm ḫānesin itmez ḫaẕer hīç **āhdan** / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2212-3. Ḥasret ile **āh** senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Ya ʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu **āhumdan** duhān olsun
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden **āhum** oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde **āh** / Hīç dimedi ki sen ḫarem-i muḥteremdesin
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı **āh** / Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan şaḳın kim bir gül-i tersin / Kim **āh** oḳı güẕer ḳılur irişe daḥi mermerden
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter şayar / Ṭālibem **āh** ol meh-i nā-mihribāna görmeden
G2245-1. Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna şalınsun / **Āhum** yiline ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2247-2. Genc-i ḫüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre **āh** ol ejderhā içün
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīşānı görüp / **Āh** sevdāya düşüp ḫāl-i perīşānum ben
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz ile **āhum** ʿalemi / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālüye / **Āh** kim ancaḳ irişdüm n’eyleyem ayvāya ben
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez vuṣlata / **Āh** kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun
G2285-2. Belā zencīrini Mecnūnleyin **āh** / Muḳarrer boynuña āḫır ṭaḳarsın
G2292-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarḳa virdi **āh** cismüm zevraḳın
G2301-1. Ne sünbüldür ṣaçuñ ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır **āh**
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ **āh** ise güẕer / Ḥālini ḫastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin **āh** urur kenāra ḳarşu
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi şaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı **āh** ile
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam didükce ẕāhir olur **āh** / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2331-2. Nāmeler **āhum** odından baġladı reng-i ḫazān / Eşk-i ḫasret birle yazdum ḫālümi dildāruma
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm ḳapuña **āh** / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü **āh** / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2335-1. **Āh** kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2350-1. ʿĀşıḳ oldur nāle itdügince **āhı** berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḫāl ile / **Āh** kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa **āh** / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh
G2356-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben **āhını** dūd eylemeye
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu **āhı** / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2366-1. **Āh** kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2380-1. **Āh** sevdā-zede olduḳ ġam-ı gīsūlar ile / Görmezüz uyḫu yüzin göz göre ḳayġular ile
G2381-3. **Āhum** bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil içinde
G2381-4. Laʾl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül **āh** / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḫasretile **āh** baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ **āh** / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2408-2. Bülbül yiridür **āhını** eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür ol bile sence
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur **āh** her dem şāne ol gīsūlara
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña virmez geçid / **Āh** seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine
G2416-4. Naẕar ḳılmadı **āh** belürmeyince / Var imiş ḫāṣṣa bildüm belürişte
G2418-3. Eger olmasa bu bārān-ı eşküm / Yana **āh** odına ʿālem bizümle
G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / **Āh** resmin naḳş ḳıldum bu derd-i dīvāruma
G2427-2. **Āh** kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Ṣanasm bir geştīdür durmaz döner girdābda
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraḳdı gūşına / **Āh** kim şimdengirü feryād girmez gūşına
G2431-5. Gün ārıżına mānīʿ olur **āh** Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir arasında
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẕar itmez niʾdeyim **āh** naẕar ben ḳulına
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında **āh** / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2438-3. Bir lebi şīrīn firāḳından belā kūhında **āh** / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde **āh** çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2443-4. Baña raḥm eyle **āhumdan** ḫaẕer ḳıl / Ġarībüñ āhı ḳalmaz çünki yirde
G2443-5. Muḥibbī gün yüzine ḳarşu **āhı** / Ṣaḳın ḳılma olur yüzine perde
G2448-2. Ḳanlu yaşum ki pençe-i mercān olaldan **āh** / **Āhum** yiliyle lücce-i ʿummān girih girih
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā **āh** bu nāşı gelmişe
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / **Āh** ile eşk ṣanma dilā aña kār ide
G2466-4. Penbe göñül ki şaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile **āh** āşikār ide
G2466-6. **Āhın** kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nevʿile o āhūyı umar şikār ide
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / İderʿurūc **āhum** her laḥẓa āsumāna
G2470-4. **Āhum** ile nice teʾşir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp ṣanma sürūd eylemeye / İñleyüp nāle ḳılup **āhını** dūd eylemeye
G2482-5. Ey Muḥibbī hiç olur mı beni **āhum** tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2489-5. Kendüden giçdi Muḥibbī **āhı** gelmez başına / Gördi zībā ṣūretin āyīne-i idrākda
G2490-3. Dūd elinden **āh** kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2491-4. Çıḳsa depemden **āhum** görüp taʿaccüb itmeñ / ʿIşḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine **āhın** diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2510-3. ʿIşḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ **āh** olmayınca tīşe
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar şaḳlayup / **Āh** ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2517-2. Olursam ṭañ mıdur ḫūnīn-ciger **āh** / Olupdur ġamzenüñ tīġi ḫavāle
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḫasretinden ḳāmetüm nūn olmada / **Āh** kim günden güne ḫālüm diger-gün olmada
G2544-6. Cefā sengiyle şındı **āh** göñlüm / Bütün kim idi şınsa āb-gine
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẕar iderse oḳur anda **āh** şāh
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda **āh** / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda rāh
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini **āh** kim anı yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden **āhuñ** irse göklere
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür āzāde iken **āh** kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2564-4. Yiter **āh** ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller ṣayd olur çün sīm ü zerle
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / **Āh** kim yazu imiş bu mācerālar başuma
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḫālüm nʾolur **āh** ol gözi ṣayyād ile
G2582-6. Ṭutuşur **āhum** şerārından dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ nefʿī nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2583-1. **Āh** kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile

G2585-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben **āhını** dūd eylemeye
G2600-3. **Āh** kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebinde ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste **āh** / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2603-4. Ḫālüñ ḫayāli ḳomadı uyḫu gözümde **āh** / Uyḫu yüzini kim göre anda ẕübāb ola
G2606-6. Gāh olur **āh** āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege bārān ider göñlüm beni
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile **āh** oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd ile **āh** ile fiġān idüp didi eri
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum **āh** ile zārı
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / **Āh** kim ṭūfān mı ḫāḳ ile yeksān eyledi
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / **Āhum** yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm gibi
G2622-4. Şol deñlü pāre pāre oldı baġrum / Dilümden **āh** ile her pāre düşdi
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice ṭāḳat olur **āh** / Eyleye aña ʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken **āh** / Luʿb ile çekdi aġa anı ḳara perçemüñ
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı / **Āh** ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2652-1. Ġam şuʿlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / **Āh** kim giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri
G2656-3. Gözüm egnüme bir ḫilʿat giyürdi / Başuma **āh** bir tāc-ı semūrı
G2662-3. **Āhumuñ** zencīrine aşup göñül ḳandīlini / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda baġrum yaġını
G2663-2. **Āhum** livāsı başını eflāke irgürüp / Ḳıldı diyār-ı derd ü ġama pādişā beni
G2670-2. Ḳıldı zemīni deryā yaşum yeñilmez oldı / **Āhum** ʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa düşdi
G2670-5. **Āh** ol libās-ı zer-keş bendüñi atısar keş / Baġlandı tirü terkeş ʿazm-i Irāḳa düşdi
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede fāş oldı **āh** / Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2680-4. Cevr oḳlarıyla **āh** olalı ṭoptolu yürek / Hir kim görürse beni şanur tīr-keş-in daḫi
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi **āh** / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Bī-çāre derd-mend **āh** yār ola seni şandı
G2691-4. İdem vefā diyü **āh** dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp añdı
G2695-4. **Āhum** duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı
G2700-3. Bir naẓar eyle göñül mirʾātına virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm **āhı** āyīne-i İskenderi
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm **āhumdan** livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum ʿaskeri
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur **āhum** ṭoḳınduḳca aña deryā gibi
G2718-3. Çıḳarsa göklere **āhum** ne ṭañdur / Yanar çün sīnem içre ʿışḳ nārı
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫasteye **āh** / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle **āhum** yāre teʾsīr eylemez / Seng-i ḫārādan ḳatıdur ḳalbinüñ mermerleri
G2734-1. **Āh** kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi taşdan taşa ursam ʿaceb mi başumı
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm **āh** irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
G2757-4. İdüp **āh** oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere **āhı** şadāsını
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı **āh** / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp **āh** ol perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā tīriyle **āh** / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / Nʾeyleyem derdā dirīġā görmedüm **āh** oñları
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem **āh** ol yüzi gülzārı görsem bir daḫi
G2786-1. Şalınup serv-tek gitdi dilümde **āh** ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup **āhum** özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı **āh** ol āhüvāne gözleri
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ ile **āh** Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup ḫālini her bir kiyehi
G2793-2. Gözüm yaşardı **āh** ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti
G2799-4. Bu göñül şāne gibi **āh** yine biñ pāre olur / Ol perī zülfine ger ide şabā şāneligi
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi **āhum** ile jeng ü ġubār
En1-29. Ye Yanar **āhum** odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḫasret ile yār beni leylü nehār
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur **āh** benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir **āh** ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ şayyādı var
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / **Āh** ile nāle ḳılsa gelür şādī ḫusreve
Mh10-5. **Āh** kim dād olmadı ḫālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ
Mh13-9. **Āh** kim devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh18-3. Ḳapusında dün gice **āh** ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol dil-i senginüñe kār ide diyü **āhumuñ** / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / **Āhum** odından yanupdur yir yüzinde ḳurı yaş
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / **Āhdan** her nā-kesi şanmañ ki āgāh eylerüz
Mr9-1. **Āh** kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum bende yoḳ
Mr9-9. Leylī zülfi ḫasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden **āh** kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr10-2. Hīç baña raḥm eylemez feryād elinden dilberüñ / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı çü Ceyḥūn u Aras / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-6. Ol cefākārum şalar ferdālar yelter beni / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-8. Cümle ʿuşşāḳuñ arasında hemān budur ḫaber / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār ile / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-12. Muḥibbī ḥoḳḳa-i laʿlini bilmez hīç kes / **Āh** elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-10. Nice bir eyleyesin gice vü gündüz yiter **āh** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden **āh** kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / **Āh** kim pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben **āh** didüm
Mr18-2. Ḥasret ile **āh** kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-6. **Āh** kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-7. Alalıdan göñlümi **āh** ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile dil kişverini eyledi cümle ḫarāb
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram **āhum** odından ʿāleme āteş düşe
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek neden / **Āh** kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
Mr21-12. **Āh** kim beñzer Muḥibbīʾye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr23-3. **Āh** kim ḫālüm diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḫr-i ḫūn
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen **āh** ol şaçı Leylā imiş / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler **āhum** şuʿāʿı görinür gündüz duḫān
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde **āh** / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr27-12. Eger irmezsem **āh** ol pür-cefāya / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-13. Meded ey ḫüsn ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī **āhı** yaḳar mihr ü māhı
Mr29-1. ʿIşḳ ile şaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz derde şataşdum **āh** bir bī-çāreyim
Mr29-3. Nefs elinden **āh** kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde senüñ bir günāh / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle **āh**
Mr30-1. **Āh** kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan daḫi mānīʿ dīde-i giryān baña
Mr30-5. **Āh** kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan
Mr30-7. Ḥasret ile **āh** kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
Nş1-2. Yaḳsa eflāḳı şafaḳ gibi nʾola **āhum** odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm **āh** ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben ġarīb
D7-2. Yār ḫandān-dil olur **āh** ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D26-2. **Āhuñ** oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḥaẕẕ
B6. Her gice **āhum** şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile **āh** ruḫ
B44. ʿĀlem **āhum** sipāhum ġam olaldan / Yürür bu dil şeh-i iḳlīme beñzer
B64. Çün ayru olmazam **āh** ile ġamdan / Kişiye bundan ulu hem-ser olmaz
B66. Nʾoldı bilmem kim fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur ki **āhum** diñlemez
B101. **Āh** kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eşer ola ḳomaz tende mecāl
B106. **Āh** kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḫi āsān degül
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāli ümdür geh yaşum geh **āhumı** māyil ḳılam
B127. **Āh** kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden **āh** / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana ben
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / **Āh** kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben

āh almaḳ [2] Birinin ilenmesini üstüne çekmek. (TDK, 2011: 52)

G786-3. **Alma āhum** gel aḳıtma eşk-i çeşmümden şaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G1512-4. Nice yıllar **almaz** iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup şād eyledüñ

āh çekmek [8] Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek. (TDK, 2011: 52)

bk. āh-ı bī-pervā çekmek, āh-ı enīn çekmek, āh-ı seḥer-gāh çekmek, āh u fiġān çekmek, āh u vā çekmek

G523-2. Cigerden dil **çekerse** nʾola **āhı** / Anuñ içün ki bilür yüz ḳaradur
G692-2. Ġam leşkeri cemʿoldı dögüp sīne-i ṭablum / Dil feṭḥin ider öñce **çeküp āhum** ʿalem-var
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben **çekdüm āh** / Her kim işitse diye bu derd-mendüñ derdi var
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde **çekilmez āh** / Ḳavs-i ḳuẓāt-ı elinde gerekse kebāde ol
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile eger **āh çekem** / Evc-i felekde mihr ile māha sipāh çekem
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür kimdür anı **çeken āh** / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿār ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı **çeke āh** benümle
G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā imiş / **Çekdi** kemend-i miḥnete **āh** ol belā beni

āh eylemek/itmek [159] Acı ile içini çekmek. (TDK, 2011: 52)

bk. āh ḳılmaḳ, āh u efġān eylemek/itmek, āh u feryād eylemek/itmek, āh u fiġān eylemek/itmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u zār eylemek/itmek

G21-2. Kūh-ı dilden derd ile **āh eylesem** Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G62-3. Jeng olur **āh eyledükce** bu göñül āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur hemān cilā

G68-2. Sūz ile **āh eylesem** her yaña ṣaçılur ṣerer / Bu ṣikāf-ı sīne ṣan ejder dehānıdur baña
G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz **āh eylerem** / Gönderürem her nefes āh ile efġānı saña
G71-2. Nice ṣerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / Çün gelür bād-ı hevā **eyledügüm āh** saña
G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n'eylesün tedbīr aña / Hey ne sengin-dil olur **āh eylemez** te'ṯir aña
G77-2. Lebüñ gelse ḫayāle **āh ider** dil / Anuñçün bişmedi bī-dūd ḥelvā
G117-4. Per yaḳar pervāne gör **āh eylemez** / ʿĀṣıḳa lāyıḳ degül illā sebeb
G121-1. Mescidi āteş ḳılam **āh eylemekden** ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde görsem gül yüzüñ **āh eylerem** / Devr-i gülde nitekim zārılıḳ eyler ʿandelīb
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger **āh iderse** bu ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G132-4. Bir ḥarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram **āh itmege** yana felekde māhitāb
G212-6. Yaġmāya virdi külli dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp **āh eyledi** anı ġāret
G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl **āh eyleme** / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut
G237-2. Ṣol ḳadar **āh eyledüm** çıḳdı felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G266-4. Ṣol ḳadar **āh eyledüm** hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḥālüme müslim didi kāfir elġıyāş
G289-4. İncinür **āh eyleyüp** zārılıḳ itsem ol ṣanem / Dostlar gül yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān **āh ider** / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ bīrūzı telḫ
G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp **āh eylesem** / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan ṣanki bīd
G346-1. **Āh eyledükce** olsa ʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G388-5. Ey Muḥibbī **āh idüp** nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol ṣaçı sünbül giçer
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / Bilmezem **āh eyledükce** ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / **Āh eyledükce** yaş ki dökem dāne dānedür
G511-2. Senden ayru derd ile feryād idüp **āh eylesem** / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G523-3. Çıḳar **āh eyledügimce** semāya / Yaşumuñ menzili taḫt-ı serādur
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd ile **āh itsem** eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme ṣol deñlü yaḳdı kim / **Āh eylesem** zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G593-3. Ebrler **āh eyleyüp** dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler nişār
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan **āh eylesem** her yaña bir pārem düşer
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger **āh eylesem** cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül dil zevraḳın / Mevc urur deryāleyin **āh eyledükce** cūş ider
G641-4. Aġlayup **āh eylesem** dildāra te'ṯir eylemez / Bilmez idüm ṣimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile ger **āh eylesem** / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G656-5. Ḳanlu ṣudur beni aġlatma Muḥibbī ḥaẕer it / Cūş ider **āh idicek** ʿālemi deryāya virür
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile **āh itsem** depemdendür duḫān yir yir
G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü **āh idem** / Ṣafaḳ ṣanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup **āh eylesem** / Açılur gül gibi ṣanur bād ile bārān olur
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ yiridür **itse** göñlüñ **āhlar**
G710-3. Aġlayup **āh eylesem** artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm ṣanmañuz dil āteşin teskīn ider
G745-3. **Āh idüp** ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene bu dīde bārān ʿarż ider
G776-1. Göñül **āh eylese** zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G797-3. Dilā çün ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür **āh itme** zinhār
G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāṣıḳ **idicek** derd ile **āh** / Ṣanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān ḫāyil olur
G823-1. **Āh itse** ʿāṣıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G825-1. Bu göñül rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / **Āh ider** tā ṣubḥ olınca giceler giryān olur
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī **ider āh** / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini dildār çeker / **Āh idüp** nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd ile ger **āh eylesem** / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G958-1. Her ḳaçan kim **āh ider** dil ṣu'le bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim ṣol u kim ṣağın çeker
G989-4. Eger derd ile **āh itsem** ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına ṣankim doḳunur bād revān ditrer
G992-4. Ḳamet itse ol sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf **āh eyleyüp** beñzeşmedür
G996-3. Ebrūlar **āh eyleyüp** degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler nişār
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile **āh eyleseñ** / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1029-5. Gülşen içre giceler **āh idüben** ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1056-4. Yāre ʿarż-ı ḥāl için **āh eyleyüp** ḳan aġlasam / Hīç te'ṯir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī **āh iderse** ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün ḫāli n'olur gülzārsuz
G1105-5. **Āh it** Muḥibbī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀṣıḳ olur mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile **āh eyler** isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb **āh eylerem** / Bilmezem kim n'olısar ḫālüm benüm dildārsuz
G1131-5. **Āh eyledükce** itse telāṭum gözüm yaşı / Ṭañ mı Muḥibbī baḥri gibi cūşlardanuz
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme **āh eyleyüp** / Didi çün yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1135-1. Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / **Āh ider** derd ile baġrındaki başın yeñemez
G1196(b)-3. Şem ʿ-i ḥüsne yana gör pervāne-veş **āh eyleme** / ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād istemez
G1196(b)-4. Aġlayup **āh eylesem** gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram **āh itmege** / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1208-5. **Āh itdügümce** itdi telāṭum sirişkümüz / Deryā gibi Muḥibbī hele pür-cūşlardanuz
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz **āh itmege** / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger **āh idem** Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / **Āh ider** bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas

G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar **āh eyleseñ** itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi **āh itme** dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme anda ses
G1240-3. O şem'üñ devr-i ḫaṭṭını görüp **āh eyleme** ey dil / Bilür her kim ki 'āḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1255-1. İşidüp 'ışḳdan şadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / 'Işḳ dir **āh eyle** gel 'aḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de **āh eylemeyem** / Diyeler tā ki benümçün bu da Eyyūb olmış
G1279-3. **Āh eyledükce** şu le virür 'ışḳuñ āteşi / Odlara yaḳan 'āşıḳı bildüm hevā imiş
G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın fikr idüp **āh eylesem** / Çīn-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫ'ābа varmışken dilā **āh eyleme** / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
G1329-1. Ṭutuşup 'ışḳ āteşine dün gice nāgāh şem' / Çıḳdı başından duḫānı **eyledi** bir **āh** şem'
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup **āh eylese** / Dola āhı şu'lesinden künbed-i devvār şem'
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile **āh eylese** / 'Āleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1404-5. Her ḳaçan **āh eylesem** artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1412-1. Aġlayup **āh eylerem** gelsün rūḫ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān iledür lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī **āh idüp** añduḳca bu 'işyānuñı / Lerze gelür cisme şanki bād ile ditrer varaḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp **āh eyledüñ** Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḫaḳḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i 'ışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger **āh eylesem** dilden çıḳar şanma ki dādum yoḳ
G1463-4. Derd-i dil ḫālin yazarken nāgehān **āh eyledüm** / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1478-5. Düşer **āh itse** Muḥibbī baḥr-i ġam girdābına / Olmasun Yārab muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G1489-2. Dilā **āh eyleyüp** dökme gözüm yaş / Şaḳın kim fāş olur Rāz-ı nihānuñ
G1490-2. Gül Ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp **āh eyledüm** / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1506-2. İñlesem **āh eylesem** güş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o yār şol fārigʾ'lbālum görüñ
G1525-5. Giceler tā seḥer **āh it** Muḥibbī / Fiġān u āh u zār imiş naṣibüñ
G1532-3. Giceler derdüñ ile **āh idüp** aġlar isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳa'r-ı semek
G1608-1. Baña düşer **āh idüp** yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1631-1. Derd ile **āh eylesem** yanar felek / Bu duḫāndan gücenir çeşm-i felek
G1641-5. Kāha dönmişdür ża'īf oldı Muḥibbī 'ışḳ ile / Ey göñül **āh itme** yoḫsa anı ber-bād eyledüñ
G1670-2. Sırr-ı 'ışḳı ben ne deñlü ṣaḳlaram āḫır beni / **Eyledüñ** bir **āh** ile rüsvā-yı 'ālem ey göñül
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin giceler **āh eylese** / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī **itdi āh** / Didi kim olmaz imiş 'ālemde hīç bī-ḫār gül
G1762-4. **Āh itdükce** gözümden dökilür ḫūn-ı ciger / Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yañum
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup **āh eylesem** gül gibi ḫandānsın begüm
G1812-3. Bilmedüm **āh eylemek** yanuñda olurmış günāh / Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm
G1835-4. Süz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram **āh itmege** / 'Ālemi oda yaḳup ḫākini ber-bād eyleyem
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm **āh itdüm** / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1873-1. Bezm-i ġamda **āh idüp** cānānı añdum aġladum / Yār ile evvel giçen devrānı añdum aġladum
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / **Āh idüp** tā derd ile çāk-ı girībān olmayam
G1906-3. Saña irmez mi 'aceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup **āh eylesem** disem perī-nāzum benüm
G1908-5. Ḳaçan 'ışḳ ile **āh itse** Muḥibbī bīd-veş ditrer / 'Aceb ḫālüm n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile **āh eylesem** / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden **eyle āh** aḫşam
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫā'il olur derdümle **āh itsem** / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum
G1977-3. Şehr-i 'ışḳuñ āb u gil ḫācet diyü ta'mīrine / **Āh idüp** çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam
G1984-4. Āteş-i 'ışḳ ile dilden her ḳaçan **āh eylesem** / Maḥv ola seng erise āhen ile pūlād hem
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger **āh eylesem** / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp **āh eyleyüp** Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel didüm
G2013-2. Sen gül-i ra'nāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / **Āh idüp** didüm budur dil bülbülini zār iden
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / **Āh eyleyeyin** bir yaña sen bir yaña benem ben
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā 'ışḳuñla **āh itmek** / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile **āh itdüm** / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2046-3. **Āh idüp** bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben **itdüm āh** kendüm kendüme / Bir naẓar cān terkin yār kendüm kün içün
G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle **āh eyleme** kim / Nev-'arūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ra'd-veş **āh eyleyüp** nisān u bārān dīdeyin
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne **āh eylesem** yanar semā ile zemīn
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp **āh eyledüm** dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḫayāl itmek neden
G2222-3. Sırr-ı 'ışḳı şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül **āh itmek** ile anı fāş itmek neden
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül **āh eyleme** / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol şayyāddan
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi şalın nāz ile her sü / Ben **āh ideyin** ḳarşuña ḳo bir eṣer olsun
G2353-4. **Āh idersem** āteş ile yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola 'ālem dīde-i seyyāl ile
G2302-5. **Āh eyleme** gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / Tā jeng-i seḫāb baġlamaya āyīne-i
G2315-1. **Āh eylesem** 'aceb mi şevḳ ile yāra ḳarşu / Bülbül terennüm eyler evvel bahāra ḳarşu
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile **āh eylesem** ḥabīb / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2387-1. Yaḳdum cihānı bu dil-i āteş-feşān ile / **Āh eyledükce** 'ālemi ṭutar duḫān ile
G2409-4. 'Işḳı gel pervāneden ögren yanar **āh eylemez** / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥża bu çeşmüm / Külli bu cihān yana eger **āh ide** sīne
G2460-2. **Āh eylemekden** çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi meger bir yüzi envāra benefşe
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her dem 'aceb midür / **Āh itdügimce** dāim aña çün şerer düşe

G2474-3. Derd ile **āh eylese** ṣīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / Bir ḳatı **āh eyledüm** düşdüm fenā ṭopraġına
G2512-5. **Āh eylemesün** mi ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd ile ṣolmaġa benefşe
G2522-5. Ḳaçan derd ile **āh itse** Muḥibbī / Olur bu sīne sūzān pāre pāre
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan **āh idesin** / Şöyle **āh eyle** kim şu ʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2541-3. Şaḳlayam didükce ʿışḳı ben derūn-ı sīnede / Işḳumuñ esrārı **āh itdükce** bīrūn olmada
G2588-1. Yaḳdum cihānı dildeki āteş-feşān ile / **Āh eyledükce** ʿālem ṭutam duḫān ile
G2602-4. **Āh eyledükce** derd-i dilüm āşikār olur / Hīç şaḳlanur mı dūd ki bir yirde nār ola
G2619-3. Ey güneş-ṭalʿat eger yaşlar döküp **āh eylesem** / Ebrler yaş dökmege bu çeşm-i giryānum gibi
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin **eyledügüm āh** ile zārı
G2645(a)-3. Aşar **āh eylesem** bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider **āh eyledükce** her ṭaraf deryā gibi
G2720-3. Gözlerüm yaşı ʿaceb budur ki teskīn eylemez / Germ olur **āh eyledükce** gönlüm āteş-ḫānesi
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile **āh itme** ey gönül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp yolında bir **āh eylesem** / ʿĀşıḳı nā-ḥaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile **āh eylesem** eflāke ilete gerdümi
Tb1-17. Her ḳaçan **āh eylesem** bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā **āh eyleme** / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / **Āh eylemege** ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh16-2. Ḳoñ gönül **āh eylemedükce** gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳara başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp **āh eylerüz** / Āhdan her nā-kesi şanmañ ki āgāh eylerüz
Mr28-5. Her ḳaçan **āh eylesem** çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur

āh ḳılmaḳ [23] *bk. āh eylemek/itmek, āh u zār ḳılmaḳ*

G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu gönlüm odını / Derd ile bir **āh ḳılsam** yana oda āfitāb
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz **ḳılur āh** seḥer ey dost
G333-1. Her nefes ben eylerem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı yād / **Āh ḳılmaz** yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G504-1. **Āh ḳılsam** derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G587-3. **Āh ḳılsa** māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G597-1. Sīnem içre āteş-i ʿışḳuñ şehā her dem yanar / **Āh ḳılsam** derd ile başdan başa ʿālem yanar
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / **Āh ḳılsam** derd ile iñler yanumca kūh-sār
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / **Āh ḳılsam** derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G861-1. **Āh ḳılsam** derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz şanmañ bile ʿālem yanar
G954-1. Zülfi ile yüzini ördükce gönlüm teng ider / **Āh ḳılsam** zülfüñi keşf itse ʿaḳlum deng ider
G1050-5. Eşk-i çeşmüm **āh ḳılduḳca** telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād esse ʿummān oynadur
G1140-2. **Āh ḳılsam** irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ırāḳ yire āvāz
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / **Āh ḳılsam** derd ile āteş-ber-efşān um çü şem ʿ
G1489-5. Gözüm yaşiyle ṭolar **āh ḳılsam** / Nem eyler ḫāṣṣesi budur duḫānuñ
G1505-2. **Āh ḳılsam** ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile **āh ḳılup** dīdeñe de giryān ol
G1851-4. **Āh ḳılsam** baḥr-i eşküm mevci başumdan aşar / Gör neler giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1877-5. **Āh ḳılsam** baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan ḳorḳaram
G2001-1. Ṭutuban dāmānuñı çāk-ı girībān eylesem / **Āh ḳılsam** derd ile gözüm yaşın ḳan eylesem
G2104-1. **Āh ḳılsam** aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi şan bād ile bārān içün
G2259-5. ʿAceb mi **āh ḳılduḳca** gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
G2632-3. **Āh ḳılsam** aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı gönlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
B30. Dūr olalı āsitānuñdan olupdur māhlar / Gün yüzüñi görmezem ṭañ mı **ḳılursam āhlar**

āhı ṭutmaḳ [2] Birinin ilenmeleri gerçekleşmek. (TDK, 2011: 52)

G51-3. Ḳorḳaram **āhı ṭutup** ʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allāhı saña
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān **āhum** anı **ṭutmasun**

āhı(nı) yirde ḳalmamaḳ/ḳomamaḳ [2] Yaptığı ilenme er geç etkisini göstermek. *bk. ahı yerde kalmamak* (TDK, 2011: 52)

G931-3. İgen cevr itme ʿuṣṣāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ **āhını yirde ḳomaz** Allāhımuz vardur
G2443-4. Baña raḥm eyle āhumdan ḫaẓer ḳıl / Ġarībüñ **āhı ḳalmaz** çünki **yirde**

āh-ı āteş [2] Ateşten ah.

G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Şanur mısuz ki sīnem içre **āh-ı āteşin** olmaz
G1892-1. Uyaldan yāre bu ḳalb-i ḥāṣinüm / Görinür yir yir **āh-ı āteşüm**

āh-ı āteş-ālūd [1] Ateşli ah.

G318-1. İrişdi çarḫa **āh-ı āteş-ālūd** / Melāik gözlerin nem ḳıldı ol dūd

āh-ı bī-pervā çekmek [1] Korkusuzca ah çekmek. *bk. āh çekmek*

G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / Ey Muḥibbī göñlüm anda **āh-ı bī-pervā çeker**

āh-ı derd-nāk [1] Dertli ah.

G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben ol sebebden her dem **āh-ı derd-nāk**

āh-ı dil [1] Gönlün ahı, gönülden yükselen ah.

G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿAlemdür **āh-ı dil** elde sirişk-i ġam sipāhumdur

āh-ı dūd-efzā [1] Duman çıkaran ah.

G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum üzre sāye-bānum **āh-ı dūd-efzā** yiter

āh-ı enīn çekmek [1] İniltili ah çekmek. *bk. āh çekmek*

G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek muḳarrerken baña / Hīç revā mıdur **çekem āh-ı enīnüñ** minnetin

āh-ı gerd [1] Toz toprağın ahı.

G341-1. Hecr ṭaşın üstüme yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil ḫānesi eflāke çıḳdı **āh-ı gerd**

āh-ı kebūd [1] Gök rengi ah.

G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar **āh-ı kebūd** / Bād ile şan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür

āh-ı merdüm [1] Göz bebeğinin ahı.

G1008-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdümi gör / Sirişk-i germ ü **āh-ı merdümi** gör

āh-ı seḥer [3] Seherde çıkarılan ah.

G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāşıḳ idicek derd ile āh / Ṣanmañ **āh-ı seḥere** kevn ü mekān ḫāyil olur
G1012-3. Ey şūḫ ḥaẕer eyle benüm ḳanuma girme / Bu nāle-i şebḫāk iderem **āh-ı seḥerdür**
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ **āh-ı seḥeri** var

āh-ı seḥer-gāh [2] Seher vakti çıkan ah.

G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey gül nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz mısın **āh-ı seḥer-gāhı** saña
G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül āhından şaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum **āh-ı seḥer-gāhum** saña

āh-ı seḥer-gāh çekmek [1] Seher vakti ah çekmek. *bk. āh çekmek*

G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan derd ile ben **āh-ı seḥer-gāh çekem**

āh-ı seḥer-ḫīz [1] Erkenden çıkan ah.

G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi **āh-ı seḥer-ḫīzüñ** senüñ

āh-ı serd [3] Şiddetli ah.

G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān bir **āh-ı serd**
G1446-5. Muḥibbī'den nişān isterseñ ʿışḳa / Gözüm yaşiyle **āh-ı serdüme** baḳ
G1644-5. **Āh-ı serd** itme Muḥibbī key şaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ

āh-ı şubḥ-gāh [1] Sabah vakti çıkan ah.

G800-3. Görinen şubḥ-dem şanmañ şafaḳ gökler kenārında / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu **āh-ı şubḥ-gāhumdur**

āh-ı sūzān [2] Yakıcı ah.

G1240-4. Beni cānā igen yaḳma şaḳın bu **āh-ı sūzāndan** / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G2619-4. Şu ʿle-i āh ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu **āh-ı sūzānum** gibi

āh-ı şeb-gīr eylemek/itmek [3] Gece uyumadan ah etmek.

G1808-1. Ey şanem ʿışḳuñ ġamına şanma tedbīr eyleyem / Giceler tā şubḥ olınca **āh-ı şeb-gīr eyleyem**
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ rūşen olsun gün gibi / Ḫaste-diller Niceye dek **āh-ı şeb-gīr eylesün**
G2406-5. Yanmaz idi dostlar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden **āh-ı şeb-gīr itmese**

āh-ı tāb-nāk [1] Parlak, ışıltılı ah.

G1047-1. Göklere peyveste olan **āh-ı tāb-nākumdurur** / ʿIşḳumı ẓāhir ḳılan bu sīne-i çākumdurur

āh-ı zeneḫdān [1] Çene çukuru ahı.

G2382-3. La'lüñ ṭama'ı **āh-ı zeneḫdāna** düşürdi / Ḳaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde

āh u ber-vā [1] Ah ve inleme.

Mr3-1. ʿĀlemüñ her kūşesi bir hūy u bir hādur gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn **āh u ber-vādur** gider

āh u dūd [1] Ah ve duman.

Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün **āh u dūd** / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd

āh u efġān [22] Ah ve inleme. *bk. āh u efġān eylemek/itmek*

G64-4. Ṣanma ʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs **āh u efġāndur** baña
G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes **āh ile efġānı** saña
G355-4. Dūr ḳılma gül yüzüñden bu dil-i ṣad-pārei / İtmesün tā ṣubḥ olınca **āh u efġānlar** meded
G531-5. **Āh u efġānı** Muḥibbī'nüñ saña itmez eṣer / Kim dil-i senginüñe pūlād u mermer imrenür
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden **āh u efġānlar** ḳopar
G900-4. Nevbet-i şāhı degül derd-i ser oldı ḥāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü **āh u efġān** baña yiter
G1265-5. **Āh u efġānuñ** feleklerde senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī ṣanma ki dildāra te'ṣir eylemiş
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu **āh u efġāndan** ḫalāṣ
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ hecr ile ṣorsañ ḥālini / **Āh u efġān** oldı işüm işidenlerden ırağ
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün gibi cānānuñ senüñ / Göklere irse ʿaceb mi **āh u efġānuñ** senüñ
G1612-5. Bunca gündür ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī **āh u efġānun** senüñ
G1901-1. Göklere irişdi gerçi **āh u efġānum** benüm / Saña irişmez ni'dem ey māh-ı tābānum benüm
G2176-3. Eṣer itmez fiġānuñ yāre hergiz / Ḳılup bu **āh u efġānı** ni'dersin
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu **āh u efġān** ile ben
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca **āh u efġān** ile ben
G2461-4. Gül gibi güş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm **āh ile efġān** ile
G2543-3. ʿIşḳıñuñ ḳāfile-sālārı olaldan bu göñül / Beñzedi **āh u efġānı** yanınca cerese
G2570-1. Nice bir ḳan ola göñlüm ḥasret-i cānān ile / Yā nice bir giçe ʿömrüm **āh ile efġān** ile
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün **āh u efġānum** sever
Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı çün ḳandīl-i māh / **Āh u efġānumdan** oldı nüh-felek saḳfı siyāh
Mr7-7. Kākülüñden her seḥer ḫāṭır perīşān eylerüz / Giceler tā ṣubḥ olınca **āh u efġān eylerüz**
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez bu ben gedāya / İrişdi **āh u efġānum** semāya

āh u efġān eylemek/itmek [11] Ah etmek ve inlemek. *bk. āh eylemek/itmek*

G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre **āh u efġān eylesem** / Bir işāretle yiter dimez baña ḳolın ṣalup
G404-2. **Āh u efġān eylemek** mirāṣdur ʿāşıḳlara / Dāimā cevr eylemek meh-rūlaruñ da şānıdur
G951-2. Bülbülem tā ṣubḥ olınca **āh u efġān eylerem** / Çünki ol serv-i semen gülzārı gördüm bir naẓar
G1618-7. Ġam seḥābından yaġar çün başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī **āh u efġān eylemek**
G1775-6. **Āh ü efġānum** dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey yār iñledüm
G1898-2. Giceler bülbül gibi gülzār-ı ḫüsnüñ yādına / Ṣubḥ olınca **āh u efġān itmedin** uşanmayam
G2001-3. Bir şaçı Leylāya bend olmış dil-i dīvāneyem / Göñlümüñ tā ṣubḥ olınca **āh u efġān eylesem**
G2275-4. Bu baḫtum gibi āḫır düşmen olduñ / **İdeyim** tā ölince **āh u efġān**
Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā vaṣlına anuñ dest-res / **İderem āh ile efġān** şanki feryād-ı ceres
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / **Āh u efġān eylerem** gūyā ki iñler ʿandelīb
B200. Geldi gül devri yine bülbül fiġāna başladı / **Āh u efġān eyleyüp** gül oldı yana başladı

āh u enīn [1] Ah ve inilti.

B110. Ḳomaz nāzını hergiz nāzenīnüm / İşitmez nāzdan **āh u enīnüm**

āh u eşk [4] Ah ve göz yaşı. *bk. āh u sirişk*

G341-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / Ẓāhir eyler **āh u eşk** ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G524-3. Aña te'ṣir ḳılmaz **āh u eşküm** / Anuñçün didiler ḳalbine mermer
G2210-5. Ḳo ḳılsun gül gibi dildār ḫande / Muḥibbī **āh u eşküm** bād u bārān
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳladuḳca rūşen oldı gün gibi / **Āh u eşkinden** kişi böyle şerm-sār olmasun

āh u feryād [6] Ah ve feryat.

bk. āh u feryād eylemek/itmek, āh u feryāda getürmeki, āh u feryād u fiġān, dād ü feryād, feryād u āh, feryād u āh u nāle, feryād u āh u zār, feryād u efġān, feryād u zār, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār

G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler **āh u feryādı** / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger bende liyāḳat yoḳ
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / Ömri giçer **āh u feryād** ile dāim bülbülüñ
G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / **Āh u feryād** ile bülbülleri hem zār idelüm
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāşıḳuñ aña irişmez **āh u feryādı**
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem **āh u feryādı**
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından daḫı bīdār olmadun / Şöyle ẓann itme ḳapuñda **āh u feryād** olmadı

āh u feryād eylemek/itmek [12] Ah ve feryat etmek. *bk. āh eylemek/itmek*

bk. feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek,

G350-1. **İder** dil hecr elinden **āh u feryād** / İrişmez n'eyleyem feryāduma dād
G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam **āh u feryād eylesem** / Eylemez benden yaña bir kez naẕar ol bağrı ṭaş
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm nitekim gül ḫār ile / ʿAndelīb-i dil anuñçün **āh u feryād eylemiş**
G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse muṭṭali ʿ / **Āh u feryād eylesem** yoḳdur aña hem müstemi ʿ
G1630-2. Giceler tā ṣubḥ olınca **āh u feryād ideli** / Ża ʿfile dil-ḫaste cism-i nā-tüvān-ı bülbülüñ
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem **āh u feryād eyle** gel
G1800-3. Gülşen-i ḫüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi / Tā seḥer zārılıḳ itdüm **āh u feryād eyledüm**
G1835-5. Ey Muḥibbī ḫasretinden ol gülüñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca **āh u feryād eyleyem**
G1918-1. Nev-bahārı ḫüsnüñ añup gül yüzüñ yār eyledüm / Bülbül-i şūrīde gibi **āh u feryād eyledüm**
G2409-4. ʿIşḳı gel pervāneden ögren yanar āh eylemez / Bülbül-i şūrīde gibi **āh u feryād eyleme**
G2493-2. **Āh u feryād itmesem** ṣabr eylesem mümkin velī / Men ʿe ḳudret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma
Mr20-8. Hecre düşdüm ʿışḳ elinden **āh u feryād eyledüm** / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

āh u feryāda getürmek [1] *bk. feryāda getürmek*

G814-4. Beni bülbülleyin her dem **getüren āh u feryāda** / Senüñ ey lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur

āh u feryād u fiġān [1] Ah, feryat ve figan.

bk. āh u feryād, dād ü feryād, feryād u āh, feryād u āh u nāle, feryād u āh u zār, feryād u efġān, feryād u zār, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār

G143-1. İrişür **āh u feryād u fiġānum** göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez o māhuñ bilmedüm Yārab

āh u fiġān [21] Ah ve ızdırapla inleme.

bk. āh u fiġān çekmek, āh u fiġāna başlamaḳ, āh u fiġān eylemek/itmek, āh u fiġān ḳılmaḳ, fiġān u āh, fiġān u nāle, fiġān u āh u nāle, fiġān u āh u zār, fiġān u zār, nāle vü āh u fiġān

G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli diyeler **āh u fiġānı** var
G476-3. Rūz u şeb **āh u fiġānumı** benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh gider
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ **āh u fiġānından** ḫaber / Yanduġın pervānenüñ şem ʿüñ zebānından ḫaber
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez şor ey nā-mihribān **āh u fiġānum** ḳandadur
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm benüm **āh u fiġānumdur**
G848-4. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler **āh u fiġānın** arturur / Her ḳaçan kim tāzece bir māh-rū cānān ḳopar
G878-5. Girmez zamāne gūşına **āh u fiġānum** āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd degül midür
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir isem revā / Çün ḳapusında **āh u fiġānum** olur ceres
G1525-2. Viṣāl-i gül naṣib-i ḫār olupdur / Budur **āh u fiġānı** ʿandelībüñ
G1529-2. Felek cevri elinden yandı baġruñ / Kimsene diñlemez **āh u fiġānuñ**
G1674-2. Dökeyim **āh u fiġān** ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1739-1. Sensüz ey dilber baña **āh u fiġān** eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / **Āh u fiġānı** çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1896-1. Ṭopṭolu gūş-ı cihān **āh u fiġānumdur** benüm / Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm
G1901-4. Bilmedüñ **āh u fiġānumdan** bu dil aḥvālini / Ne ʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / Girye vü **āh u fiġān** ü nāle vü feryād hem
G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de **āh u fiġān**
G2227-4. Benüm **āh u fiġānumdan** şaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güẕer ḳılur irişe daḥi mermerden
G2239-3. Gül gibi gūşına çün **āh u fiġānuñ** girmez / Yiter ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle **āh u fiġānun** yigregi
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı baña **āh u fiġān** / Oldı dil āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār

āh u fiġān çekmek [1] Ah ve figan çekmek. *bk. āh çekmek*

G918-2. Ḥasretinden sen gülün ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek **āh u fiġānlar çekdiler**

āh u fiġāna başlamaḳ [1] *bk. fiġāna başlamaḳ*

G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek **āh u fiġāna başlar**

āh u fiġān eylemek/itmek [9] Ah ve figan etmek. *bk. āh eylemek/itmek*

bk. āh u fiġān ḳılmaḳ, fiġān eylemek/itmek, fiġān u nāle eylemek/itmek, fiġān u zār itmek

G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de **ider āh u fiġān** / ʿIşḳa yitmez mi ʿaceb iki güvāhum şanemā
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy **ider āh u fiġān** / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-şıfat gülse gül gibi / Dil ʿandelībi ṣubḥa dek **āh u fiġān ider**
G1177-2. Bülbül gibi n'ola dil **iderse fiġān u āh** / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ʿiẕārumuz

G1558-3. Ḳāmetüñ çeng oldı çün tār ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun **āh u fiġānlar eylesün** her bir ḳıluñ
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür **ider** tā ṣubḥa dek **āh u fiġān**
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü **eyleseñ āh u fiġān** / Ṣanma kim saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G2547-1. Çünki virildi ḫande vü ṣādī ezel güle / **Āh ü fiġān eylemek** oldı ḫū bülbüle
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / **Eyleme āh u fiġānı** ey göñül gel yoḳ yire

āh u fiġān ḳılmaḳ [2] *bk. āh u fiġān eylemek/itmek, fiġān ḳılmaḳ, fiġān u nāle ḳılmaḳ*

G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / Giceler bülbül gibi ṭurmaz **ḳılur āh u fiġān**
G2532-4. Gül yüzi şevḳine **ḳıl** ṣubḥa degin **āh u fiġān** / Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle

āh u nāle [4] Ah ve inleme, inilti.

G141-5. Yaş dök Muḥibbī şām u seḥer **āh u nāle** ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı tā Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī bu raʿd ü berḳ / Miḥnet odıyla dilde olan **āh u nāledür**
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki dāim sürūd ider / Gül şevḳi ile bilüñ işi **āh u nāledür**
G1224-7. **Āh ü nāleñden** Muḥibbī yār añlar ḫālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir nükte bes

āh u sirişk [1] *bk. āh u eşk*

G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾşir eylemez **āh u sirişk** / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk

āh u vā/vāh [27] Ah ve vah.

bk. āh u veh, āh u vā çekmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u vāh u zār

G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden **āh u vāh** / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb
G486-1. Ġamzelerle her ḳaçan çeşm-i siyāhın gezdürür / İrgürür eflāke ʿāşıḳ **āh u vāhın** gezdürür
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın Muḥibbī ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā **āh ile vālar** nedür
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm **āh u vāh** ile / Derdā dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G812-5. İşüm gücüm **āh ile vāh** günden güne ḫālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol dil-sitānum ḳandadur
G1094-6. Giceler bu Muḥibbī bülbül-vār / İñler **āh u vāyı** kim sevmez
G1269-5. Leylī ṣaçına dil vireli bu Muḥibbīʾnüñ / Mecnūn gibi işi güci **āh u vāh** imiş
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde **āh u vāhı** yoḳ
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum **āh u vāh** / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli Muḥibbī dir iseñ / **Āh ü vāh** ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu nʾola bu **āh ile vā** / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1682-3. Gül gibi güş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / Giceler tā ṣubḥ olınca **āh u vādan** vāz gel
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭoldur dimāġuñı / Her şeb fiġān u nāle ḳılup **āh u vāda** ol
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide diyü ben **āh u vādan** ḳorḳaram
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde **āh u vāhı** sevmeyen / Ḳul olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / **Āh ü vāh** ile gezen vādideki Mecnūna
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer hafta ayile / Olmaz ʿaceb giçerse günüm **āh u vāyile**
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa **āh u vā** getürdüñ başuma
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bebr-veş ṣanur başında gören **āh u vāsını**
G2663-1. Dil itdi yine bir göz ile mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser **āh u vā** beni
G2792-3. Ṣaḳın şer işleme nefsine uyma / Ki ṣoñra dimeyesin **āh ile vāy**
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm **āh u vāh**
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde **āh u vāh** / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm **āh u vāh** ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden **āh u vāh** / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb

āh u vā çekmek [3] Ah ve vah çekmek. *bk. āh çekmek*

G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir nice ġādir bu kim göynüklü **āh u vā çeker**
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem **āh u vā çeker**
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile **āh u vā çeker** / Kimse bilmez ḫālini ancaḳ ten-i tenhā çeker

āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ [2] Ah vah etmek. *bk. āh eylemek/itmek*

G98-4. Giceler encüm ṣayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm ben **eylerem āh ile vā**
G2525-4. Kaʿbe-i vaṣlın añup her gice **āh u vāh ḳıl** / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün zemzeme

āh u vāh u zār [1] Ah, vah ve sızlanma.

G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne ḫod **āh u vāh u zārumdur** / Beni çeküp çeviren āh rūzgārumdur

āh u veh [2] *bk. āh u vā/vāh*

G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde **āh u vehdür**
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde **āh u vehdür**

āh u zār [22] Ah ve yanık yanık; hazin hazin ağlama.

bk. āh u zār eylemek/itmek, āh u zār ḳılmaḳ

G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi **āh u zārıdur**
G770-3. Yāri aġyārla gördüm ṣan gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş **āh u zārum** aldılar
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz **āh u zārıdur** diñüz
G1098-2. Ḳılur Ya ʿḳūb-veş dil **āh u zārı** / Ḳaçan ol Yūsuf-ı Ken ʿān görinmez
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol gül ʿīẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola **āh u zārumuz**
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ ol gül ʿīẕārumuz / Eksük degüldür anuñ içün **āh u zārumuz**
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer b**u āh u zārumdur** gerek
G1530-5. Muḥibbī gice artur **āh u zāruñ** / Şeb-i hecr içre sīne ñ olalı teng
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur **āh u zār** ile giçer zamānı bülbülüñ
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu **āh u zār** ile ʿīyān eyler göñül
G1841-5. Ṣāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / Sīne dür ṭablum nefīrüm **āh u zārumdur** benüm
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca anda nice **āh u zārı** görmişem
G1970-2. Kesmesün nālesini bir laḥẓa / Yüz urup **āh u zāre** yalvarayım
G2004-1. Bülbülüz **āh u zāra** ʿazm idelüm / Gülşen içre bahāra ʿazm idelüm
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda nice **āh u zārı** görmişem
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar **āh u zārından** / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu **āh u zārından**
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm **āh u zār** ile / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿīẕār elin
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger **āh u zāra** ḳarşu
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda **āh u zāruma**
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül- ʿīẕārı gözle / Bülbül gibi hemīşe sen **āh u zārı** gözle
G2595-1. Her kim ki anuñ işi bugün **āh u zār** ola / Şām u seḥerde nālesi anuñ hezār ola

āh u zār eylemek/itmek [12] Ah ederek ağlayıp inlemek.

bk. āh eylemek/itmek, āh u zār ḳılmaḳ

G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey gül ʿīẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile **eylerem** ben **āh u zār**
G493-3. Sen gül-i nev-reste gibi ḫande eyle her zamān / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda **itsün āh u zār**
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan ey nigār / Cān ʿandelībi **eyledi** ḳarşuñda **āh u zār**
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam göñülden **āh u zār itsem** / İñiler kūhlar cümle zemīn ü āsumān ditrer
G1469-4. Serv gibi ṣalınup gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben **āh u zār itsem** gerek
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī **āh u zār itmek** gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben **āh u zār itsem** gerek
G1843-4. Dirīġā gül gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül gibi nālān nice kim **āh u zār itdüm**
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī **āh u zār itdüm**
G2628-2. N'ola gülşende güller şād u ḫandān / Olup bülbüller **itsün āh u zārı**
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru cānā **āh u zār itsem** gerek / Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem gerek
Mr14-3. **İder** bülbül gibi dil **āh u zārı** / Görem dir bir daḥi sen gül ʿīẕārı

āh u zār ḳılmaḳ [3] *bk. āh u zār eylemek/itmek*

G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca **ḳılma āh u zār** güc
G2059-3. **Āh u zārı ḳılsa** bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden n'eylesün gül hem-demin
G2465-1. Bülbül çemende nāle **ḳılur āh u zār** ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile

aḥbāb [2] *Ar.* Dost, muhip. (Ş. Sami, 2010: 35)

(aḥbāb [1], aḥbābdan [1])

G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar dīdiler dünyā gibi / Ben ezel gūş itmişem bu sözleri **aḥbābdan**
G2571-2. Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek **aḥbāb** ile

ʿahd [14] *Ar.* Bir işi üstüne alıp, söz verme, taahhüt. (Ş. Sami, 2010: 36)

bk. ʿahd eylemek/itmek, ʿahd ḳılmaḳ, ʿahdine ṭurmaḳ, ʿahd ü iḳrār, ʿahd ü peymān, ʿahd ü vefā

(ʿahd [3], ʿahdi [2], ʿahdden [1], ʿahdinde [1], ʿahdine [1], ʿahdüm [1], ʿahdüñ [2], ʿahdüñe [3])

G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ **ʿahdinde** yoḳdur hīç ṣebāt / Anda kim **ʿahd** olmaya olur mı īmānı dürüst
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / **ʿAhdine** ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñle **ʿahd** velī bir ḳarāradur
G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı bugün **ʿahdden** rücū ʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden ol ʿahd-şiken midür
G1183-6. Gel beni öldür vefā kıl **ʿahdüñe** didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ile **ʿahdüñ** niçün dün gice gelmedüñ
G1553-4. Zülfüñüñ **ʿahdine** cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl **ʿahdüñe** ey bī-vefā / Hīç düşer mi va ʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1742-3. Şehā ʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / Şımaḳ **ʿahd** ile peymānı ne müşkil
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / **ʿAhdüñe** gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm

G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola ʿ**ahdi** bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿ**ahdüñ** bozar anı / dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna
G2663-5. ʿ**Ahdüm** bu idi baġlamayam bir kese göñül / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül baña beni
G2686-3. Deheninden baña ʿahd itmiş iken būse nigār / N'eyledüm ʿ**ahdi** niçün bozdı a ġaddār ṣıdı

ʿahd eylemek/itmek [9] Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek. (TDK, 2011: 53) *bk. ʿahd ḳılmaḳ*

G592-3. ʿ**Ahd itdi** vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol yār meger vardı Ḳarāmān'a dimişler
G1742-3. Şehā ʿ**ahd itmiş** iken vaṣla ferdā / Ṣımaḳ ʿahd ile peymānı ne müşkil
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿ**ahd ider** ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2176-2. Güzeller ʿ**ahd idüp** peymāna ṭurmaz / İdüp sen ʿahd ü peymānı ni'dersin
G2357-4. Her kim ki vefā ʿ**ahdin ider** ʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek ḥaḳḳını ol dizi gözinde
G2435-2. Ḳavlüm budur ki **eylemişem** göñlüm ile ʿ**ahd** / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2505-6. Beni öldürmege ʿ**ahd itmiş** idüñ / Kerem ḳıl dostum ʿahdini şıma
G2681-2. ʿ**Ahd idersin** and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2686-3. Deheninden baña ʿ**ahd itmiş** iken būse nigār / N'eyledüm ʿahdi niçün bozdı a ġaddār ṣıdı

ʿahd ḳılmaḳ [4] *bk. ʿahd eylemek/itmek*

G842(a)-4. Dün **ḳıldı** ʿ**ahd** ü ḳıldı bugün ʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿahd-şiken midür
G1492-4. ʿ**Ahd ḳılduñ** gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1966-2. ʿ**Ahd ḳılduñ** nice yıldur varayın bir gün diyü / Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

ʿahdine ṭurmaḳ [6] Verdiği sözü yerine getirmek, verdiği sözden dönmemek, verdiği sözü tutmak. *bk. sözünde durmak* (TDK, 2011: 2154) *bk. ʿahd ü iḳrāruña ṭurmaḳ*

G355-2. ʿ**Ahdine ṭurmaz** ʿaceb bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimse ʿahd ü peymānlar meded
G1371-1. ʿ**Ahdine ṭurmaz** dirīġā vaʿdeye eyler ḫilāf / يا غياث المستعيثين نجنا مما نخاف
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿ**ahdine** tīz **ṭurmaz** döner / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2357-4. Her kim ki vefā ʿahdin ider ʿ**ahdine ṭurmaz** / Yir nān u nemek ḥaḳḳını ol dizi gözinde
G1631-2. Ḳanı ʿ**ahdüñ ṭurmaduñ** iḳrāruña / Ḳanda gitdi arada nān u nemek
G2781-2. Çün muṭīʿ olup belī didüñ ezel rūz-ı elest / ʿ**Ahdüñe ṭur** terk ḳılma key ṣaḳın peymānuñı

ʿahd ü iḳrāruña ṭurmaḳ [1] *bk. ʿahdine ṭurmaḳ*

G1640-3. Būse iḥsān ideyim dimişdüñ cānum alup / ʿ**Ahd ü iḳrāruña ṭur** kişide iḳrār gerek

ʿahd ü peymān [13] Söz ve yemin.

G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yār ʿ**ahd ü peymānı** dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G234-4. Cān u dil aldı lebinden būse iḳrār eyledi / Ḫūblarda olmaz imiş ʿ**ahd ü peymānı** dürüst
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş idüm dostlar peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsar ʿ**ahd ü peymānum** meded
G355-2. ʿAhdine ṭurmaz ʿaceb bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimse ʿ**ahd ü peymānla**r meded
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirde ʿ**ahd ü peymānuñ** senüñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿ**ahd ü peymānu**ñ senüñ
G1995-2. Sāḳiyā şundum elüm sen daḥi şun peymānei / Yāduña nūş itmege ben ʿ**ahd ü peymān** eyledüm
G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿ**Ahd ü peymān** gözleyen alsun ḫaber peymāneden
G2176-2. Güzeller ʿahd idüp peymāna ṭurmaz / İdüp sen ʿ**ahd ü peymānı** ni'dersin
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüñe ṭur dostum gel ʿ**ahd ü peymānuñ** ṣaḳın
G2549-4. Kūyuña varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem ol ʿ**ahd ü peymān** üstine
G2578-2. Aramuzda olupdur ʿ**ahd ü peymān** / Benüm çoḳ sevdügüm zinhār unutma
D50-1. ʿ**Ahd ü peymān** ṣıyıcı eyle mi hey hey sīnemi / Dostı düşmen bilici eyle mi hey hey sīnemi

ʿahd ü vefā [2] Söz verme ve vefa.

G1105-3. Cevr ü cefāya māyil çoḳdur güzeller ammā / ʿ**Ahd ü vefāsı** muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm laʾl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanı ʿ**ahd ü vefā** ḳıblem

ʿahd-şiken [2] Sözünden dönen.

G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı bugün ʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿ**ahd-şiken** midür
G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān ol / Yaʿni gel ʿ**ahd-şiken** olma dürüst-peymān ol

āhen [25] *Far. bk. āhen leblebi, āhen ü ḫārā, āhen ü mermer, seng-i āhen*

(āhen [20], āhenden [3], āhendür [1], āheni [1])

1. Demir, timur, hadîd. (Ş. Sami, 2010: 35)

G106-1. Hīç eṣer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa **āhenden** mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe **āhen** daḫi / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm hemçü tūç
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek āh muḫāl / Belki **āhenden** ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile **āhen** gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki ol aña **āhen** ḥiṣār olur
G1085-4. **Āheni** nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı göñline anuñ kār eylemez
G1197(a)-4. Āhum odından umar idüm eyleye eṣer / **Āhen** gibi göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum **āhen** ḳafes
G1984-4. Āteş-iʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise **āhen** ile pūlād hem
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger **āhen** ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2470-4. Āhum ile nice te'ṣir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler ḳatı göñlüñ **āhen** ile mermere
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile **āhen** gibi varup nigārā çaḳmaya
G2710-3. Eṣer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb **āhen** mi bilsem yā firengi
G2772-5. Menʿola ṣanma Muḥibbī eyleme sīne ñ siper / Tīri **āhenden** giçer atsa kemān-ebrūları
Mr8-15. Ol gün gerek **āhen** ciger / Zīrā dökilür bāl ü per

2. Sert, katı; acımasız, merhametsiz.

G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi **āhen** ise daḫi hem ol an ezilür
G603-6. Yiridür ḳalbine **āhen** dir isem / Ki zīrā eylemez āhum aña kār
G828-4. Āh ile ṣanma göñül yaşını te'ṣir ḳıla / Ḳalbi **āhendür** anuñ ṣanma ki ol kār eyler
G1034-3. Yaşum te'ṣir itmez āhum ile / ʿAceb **āhen** midür ḳalbi ya mermer
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ **āhen** midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger **āhen** ise / Faẓl-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1619-4. Yaşum āhum neden te'ṣir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ **āhen** mi yā seng
G2268-5. Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi **āhen** ise / Ey Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2466-3. **Āhen** diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā aña kār ide
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / **Āhen** olursa yürek gördükde anı nār ile

āhen leblebi [1] Başarılması çok güç iş.

G1253-1. Şiʿrümi gören bu **āhen leblebi** ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış

āhen ü ḫārā [1] *bk. āhen ü mermer*

G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe teʾṣir eylemez / Ḳatı göñlüñe müsellem **āhen ü ḫārā** disem

āhen ü mermer [1] Demir ve mermer. *bk. āhen ü ḫārā*

G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña hergiz eṣer / Āhum odı ger irişe **āhen ü mermer** yaḳar

āhen-dil [3] *Far*. Cesur, korkusuz, gözüpek. (Steingass, 1892: 126)

(āhen-dil [2], āhen-dilem [1])

G1165-3. Dilde peykānuñ ḳalur geldükce ġamzeñ oḳları / Anuñ içün oldı **āhen-dil** dil-i bī-bākumuz
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña **āhen-dil** didüm anuñçün ey yār iñledüm
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu dil / **Āhen-dilem** meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam

āheng [7] *Ar*. Çalgı düzeni, çalgıya düzen veriş. (M. Nâcî, 2009: 21)

bk. āheng eylemek/itmek, āheng ḳılmaḳ, āheng-i sünbül

G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme **āheng** içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā ṣatar
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe **āheng** içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1095-4. Sāz-ıʿışḳa dem-be-dem ey dostlar **āheng** içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi **āheng** içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel rübāba baş
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña **āheng** içün iñler tā seḥer nālar benüm
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme **āheng** içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice **āheng** içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını

āheng eylemek/itmek [12] Bile ırłamaḳ... (Tulum, 2011: 259) Nağme tutmak, ötmek, şakımak. *bk. āheng ḳılmaḳ*

G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül **āheng ider** eṭrāf baña
G511-2. Senden ayru derd ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme **āheng iderler** her ṭarafdan ṭaġlar
G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp ḳānūna **āheng eyledüñ** / Buralı gūşum Muḥibbī dest-i ġam ṭanbūr-veş
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye **āheng ider** / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ıʿışḳ
G1530-1. Ġamuñla olalıdan ḳāmetüm çeng / **İderem** bezm-i ġamda nāya **āheng**
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna **āheng eyledüm**
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u efġān eylesem / Nāleme **āheng idüp** bülbül baña dir āferin

G2240-1. Diñüz ol serv-i ḫırāma cevre **āheng eylesün** / Ḫūn-ı dilden sa῾īd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / **Eyledi** bülbüller **āhengi** velī ṣavt-ı ḥazīn
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde **āheng eyledi** / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca **āheng itmedi** / Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende **āheng itmedi** / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun yigregi

āheng ḳılmaḳ [2] *bk. āheng eylemek/itmek*

G1475-1. Dili ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Demüñ **ḳılsun** aña ney gibi **āheng**
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Göñül **ḳılsun** aña ney gibi **āheng**

āheng-i sünbül [1] Sünbülün ahnegi.

G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur benüm / Muṭrib terāne başlasa **āheng-i sünbüle**

āheste [5] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 35)

(āheste [1], āhestedür [4])

1. Yavaş ve betâ'etle söylenilen (şarkı) veya çalınan (çalgı).

G424-1. Cān ża῾īf olduḳca gönlüm nālesi **āhestedür** / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G568-4. Ra῾d gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin ῾āşıḳların şanmañ ki siz **āhestedür**
G1001-4. Ra῾d gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini ῾āşıḳların şanmañ ki siz **āhestedür**

2. Yavaş, ağır, müte'ennî, bati.

G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin benüm **āhestedür**
G2361-4. Ṣabā yili ṣaçuñ ḫayrānı olup / Eser **āheste** olmış gibi ḫaste

āḫır/āḫir [232] *Ar.* (TDK, 2011: 54)

bk. āḫır nefes, āḫır zamān, āḫıra irmek, evvel āḫır, fitne-i āḫır zamān

(āḫır [213], āḫırda [2], āḫırı [13], āḫırıdur [1], āḫırına [1], āḫıruñ [2])

1. Sonra, en sonra, sonunda.

G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi **āḫır** fedā oldum saña
G50-2. Belā zencīrlerin Mecnūnleyin āh / Daḳar boynuma **āḫır** zülf-i Leylā
G62-4. Yime dehrüñ ni῾metini aldanursıñ ḫırṣ ile / Anı çoḳ yiyen olur elbette **āḫır** imtilā
G86-2. Her ne kim virürse **āḫır** cān alur / Nesne virmez bu cihān aylaḳ saña
G92-2. Gönlüm alınca baña ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / **Āḫır** itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen baña
G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur **āḫır** ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ῾ömrüm şitāb
G115-6. Muḥibbī'ye cefālar itdüñ **āḫır** / Ni'derdüñ bārī evvel gönlin alup
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem **āḫır** dimiş / Hey ne ra῾nā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden **āḫır** / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ῾ışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar **āḫır** benüm çāk-ı girībānum görüp
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni **āḫır** bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı la῾linden devā itmezse şeker-leb
G150-2. Yüce görme kendüñi ῾aceb ü tekebbür eyleme / Kim ki kendüñi görür yiri olur **āḫır** leheb
G150-3. Her ne ekerseñ dilā **āḫır** biçersin sen anı / Zīre ḫaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner **āḫır** sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm rūz u şeb / **Āḫır** irdüm aña kim itdüm ṭaleb
G178-3. Nice bildüm derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba **āḫır** olmadı kitāb
G195-7. Cür῾a-i ῾ışḳ Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Olısardur **āḫır** ol rüsvā-yı devrān ῾āḳıbet
G196-2. Anuñ pāyına ġılṭān olsa **āḫır** / Bilürdüm var imiş başumda devlet
G215-3. Va῾de ḳılduñ gerçi kim evvel vişālüñ şerbetin / Firḳate tebdīl idüp **āḫır** sem itdüñ ῾āḳıbet
G216-2. Ṭutalum olasın sen Ḫıżr-ı zinde / Felek **āḫır** içürür merg-i şerbet
G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām ile baḫş / Başılur elbette **āḫır** kim ider cām ile baḫş
G273-3. Ġarḳ ider **āḫır** beni bu göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān elinden elġıyāş
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā ṣıdı bu gönlüm şīşesin / Ḳorḳaram **āḫır** batar pāyuña ol ṣınmış zücāc
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına **āḫır** olısardur bu tāc
G310-2. Ġurra olma dehre **āḫır** ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫ῾āba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭ῾ına **āḫır** māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ
G344-3. Göz yaşın dökme dideler sırruñ ifşā olmasun / Çāre ne iżhār idiser didüm **āḫır** rūy-ı zerd
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam **āḫır** bu gönlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum diyār terkini **āḫır** men iḫtiyār
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz **āḫır** cānuñ ol ḳābın ṭutar
G438-2. Lezẕet-i tīġ-i ġam-ı yār ile **āḫır** ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu libāsı kefen-i çāke çıḳar
G446-3. Āḫırı ῾ömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer **āḫır** ölenler anı bir dem ṣandılar

G464-1. Bir sehī serve gözüm yaşı aḳar / Bildüm **āḫır** sedd-i müjgānum yıḳar
G478-3. Şemʿ-i ruḫına yaḳısaram bāl ü per **āḫır** / Cānını niṣār eyledi pervāne disünler
G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide **āḫır** / Ḥıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G487-2. Ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla **āḫır** ol īmāna ḳaṣd ider
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup gönlümi **āḫır** / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddüñ gibi ey bī-vefā / Bildüm **āḫır** kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G510-5. Kim ki dünyāya meyl ide **āḫır** / Bil Muḥibbī ḫayāl ü ḫᵛāb olısar
G513-1. Ehl-i diller bendi ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀṣıḳuñ **āḫır** helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı **āḫır** geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G528-3. Ḫār u ḫāṣ gibi bu cismüm ṣālını / Ġarḳ iden **āḫır** yaşum seylābıdur
G530-2. Yine meclisde ey ney nāliş eyle / Degül bāḳi cihān **āḫır** ʿademdür
G534-5. Dil gider ṣanma Muḥibbī **āḫır** anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir ṣīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda **āḫır** ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G594-3. **Āḫır** yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḫaẕer / ʿĀlemi ġarḳ ider **āḫır** ser-te-ser deryā olur
G634-3. Didüm dil-i dīvāneye **āḫır** olıcaḳ cā / Zencīr-i ser-i zülfi ile çāh-ı zeḳandur
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini **āḫır** bu dünyādan giçer
G659-6. Bükülüp ḳāmetüm **āḫır** belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur **āḫır** seni idem ṣikār / Gönlümüñ bāzıyla var çün bende himmetden ḫaber
G663-1. ʿĀrıżın ʿarż itse dilber āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı geldükde velī **āḫır** belā-yı cān olur
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür **āḫır** görürsin pāya düşmişdür
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna ḳaṣdı **āḫır** / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge beñzer
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḥi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün **āḫır** giçer
G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup **āḫır** gözümden cūybārum aldılar
G832-2. Cānda yir idem gelürse ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama **āḫır** cigerde baş olur
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm **āḫır** bu dil dīvānei bed-nām ider
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste **āḫır** sendedür / Ġayr yirden ister iseñ belki ḫayvānlıḳ budur
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı ʿāşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki **āḫır** memleket sulṭānı var
G891-1. Gönlüm gözüm ki ḳara ṣaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki **āḫır** aña aşılasıdur
G892-4. Kim ki bildiyse ḫaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur **āḫır** nedāmet gösterür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / **Āḫır** ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḫālini bilmez misin / **Āḫır** ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G915-3. **Āḫır** yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ **āḫır** ṭolar ṭopraġ ile / Ḫᵛāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl üstindedür
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli **āḫır** büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭʿ-ı zemīn üstine **āḫır** / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı beni zār
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaṣdını bildüm anuñ zülfinde **āḫır** aṣmadur
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḫaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa **āḫır** ol nedāmet arturur
G1010-3. Şaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni **āḫır** mār u mūr
G1013-5. Şemʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm **āḫır** / Yārüm didi ki yanmayup ol ya neme beñzer
G1048-4. Kim ki bildiyse ḫaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur **āḫır** nedāmet gösterür
G1087-4. Maġrūr olup cihāna aldanma māl ü cāha / Terk ide seni **āḫır** yoḳdur cihānda olmaz
G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya **āḫır** yaşumı bu ḳaş u göz
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider **āḫır** seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / **Āḫır** ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi çün yaşum yeñilmez ider **āḫır** ḳaş göz
G1137-3. Düketdi ḳalmadı yolında varum / Ḳalursa ġam degül **āḫır** kefensüz
G1139-4. Çünki **āḫır** yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi **āḫır** başuma / Cedd ü cehd ile kişi taḳdīri taġyīr eylemez
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuña **āḫır** ḫākumuz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / **Āḫır** ṣavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi **āḫır** keşf-i rāz
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi **āḫır** aña bes
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe **āḫır** / Olur cān gerdeninde bu resen bes
G1233-1. İtdi pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz **āḫır** kim ider nāre heves
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm **āḫır** egdi gözüm aña baş
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp **āḫır** irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer **āḫır** ḥesābı var imiş
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider **āḫır** beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ **āḫır** ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baş
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı **āḫır** oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1304-4. Her kim ki ʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde **āḫır** ölmek olur aña farż
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / **Āḫır** ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü **āḫır** itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1402-4. Göñlümüñ şehrini vīrān eyleyüp **āḫır** dönüp / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu cismümi **āḫır** ġubār itsem gerek
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem **āḫır** beni şehlā gözüñ

G1526-5. İrişüp rūz-ı vişāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / Olısar hicrān şebinde **āḫır** ol miskīn helāk
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿāṣıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni **āḫır** bu perhīzüñ senüñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp **āḫır** beni / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile **āḫır** öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker **āḫır** yire ḳanuñ
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi **āḫır** ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki şaçup / Cān u dil naḳdin daḫi **āḫır** nişār itsem gerek
G1607-4. Geh cefā vü gāh şīve gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem **āḫır** beni öldüriser cünbişlerüñ
G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma **āḫır** żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1663-2. Başduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen **āḫır** / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol gel
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü şaḳlaram **āḫır** beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ **āḫır** öldürseñ gerekdür ey göñül
G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür ḳand / Velī **āḫır** içürür ol helāhil
G1725-4. Ziynetine şaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi Līk / Olısardur anı fikr eyle kim **āḫır** pāy-māl
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde kim kiẕb olsa **āḫır** olısardur ol ẕelil
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Başar **āḫır** seni ger Rüstem ü Nerimān ol
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / **Āḫır** yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum **āḫır** / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā / Bilmezem **āḫır** n'olısardur ser-encāmum benüm
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur **āḫır** bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G1778-3. Nice diller baġlup **āḫır** beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ **āḫır** nihān / Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārüm benüm
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp **āḫır** cefā ḳılup / İtdüñ çü tīġ-i cevr ile baġrum dilüm dilüm
G1794-2. Nice yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm **āḫır** ifşā eyledüm
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / Öldürüp **āḫır** velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i vişālüñ / **Āḫır** arayup bu dil-i vīrānede buldum
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel vişāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı **āḫır** ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1837-1. Şimdilik hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / Yoluña cānum nişār itmekdür **āḫır** niyyetüm
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz **āḫır** çeşme-sārumdur benüm
G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ bendine **āḫır** / Ebed ḳurtulmasam ben yesir olsam
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın **āḫır** ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp **āḫır** yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bīd-veş ditrer / ʿAceb ḥālüm n'olur **āḫır** ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1911-3. Balına el şunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol **āḫır** virür ol saña sem
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm **āḫır** benüm / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1934-2. Virür mū ʿālemi **āḫır** ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim
G1955-5. Muḥibbī ṣaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı **āḫır** bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn viriser **āḫır** ḫalel didüm
G2019-2. Gösterüp evvel vefā **āḫır** baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı ṣādıḳ ṣanı ben
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / **Āḫır** anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2042-3. Göreyim ben seni **āḫır** giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānī ʿolur vuṣlat deminde pīrehensin sen
G2077-1. Biñ kerre yıḳdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin / **Āḫır** bilürsüz itdi bu ḫāne nişānesin
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini göz yaşı **āḫır** ḫarāb / Şehr-i dil vīrāne olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm didüm evvel / Serden giçeyim giçmeyem **āḫır** bu sözümden
G2199-5. Göreyim ḫaṭ-ı kāfirüñ **āḫır** / Gelüp īmāna vü sepīd olsun
G2200-4. Kim ki isterse bula **āḫır** varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2223-4. Ḫusrevā çün ḥüsn ile cānān-ı ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme **āḫır** ṣorılur dāddan
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı **āḫır** dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar ṣanmañ ziyān
G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına **āḫır** / Kūh-sār-ı belā içre ʿaceb kūh-kenem ben
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm n'olur **āḫır** benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür **āḫır** saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar **āḫır** ol girdābdan
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı zülfi baġına / **Āḫır** düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2275-4. Bu baḫtum gibi **āḫır** düşmen olduñ / İdeyim tā ölince āh u efġān
G2285-2. Belā zencīrini Mecnūnleyin āh / Muḳarrer boynuña **āḫır** ṭaḳarsın
G2301-1. Ne sünbüldür şaçuñ ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler **āḫır** āh
G2318-2. Her kim ki ʿāṣıḳ olmış serden giçer ol **āḫır** / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri **āḫır** eşer gelür / Şaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥişār serv
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ **āḫır** belāsına
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya **āḫır** cefāsına
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime öldürür **āḫır** / Bir ḥişşedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni **āḫır** / Ṣayyād bula ṣaydın izüñ bulur özinde
G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür **āḫır** belāsına
G2375-4. Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ **āḫır** / Nigārā destüñe gel virme rence
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi sengi tırāş / **Āḫır** anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise dünyā / Alur aldanma **āḫır** ol ḥasise
G2403-3. Öldürür **āḫır** seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme

G2428-2. Düşürme **āḫır** elden gülgün şarābı nūş it / Maʿni yüzinden ammā laʿl-i nigārı gözle
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya **āḫır** cefāsına
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni **āḫır** / Göreyim bārī gel seni doyınca
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm **āḫır** ġam imiş yine o derde çāre
G2505-2. Elifken ḳāmetüm dāl itdüñ **āḫır** / Göñül vireliden sen zülf-i cīme
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp **āḫır** ḳarār itmek nice
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām ile helāk **āḫır** anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2527-7. Zülfine el şun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala **āḫır** ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
G2532-1. Göster evvel yüzüñi göñlümi al āl eyle / Pūte-i hecre ḳoyup **āḫır** anı ḳıl eyle
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken **āḫır** / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2542-4. Meyān ile lebinden ṣordum **āḫır** / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi **āḫır** bu sere
G2577-4. Ṣād-pāre ola baġrı Muḥibbī görem **āḫır** / Nāziklügile zülfine ger şāne giçerse
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Ṣāh pādişāh iken ḳul itdi **āḫır** bir ḳula
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm **āḫır** ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur **āḫır** gemüm gibi
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem **āḫır** şāneyi
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete **āḫır** bilmezem sevdā beni
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı zülf ile **āḫır** helāk itdüñ beni
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki **āḫır** ölmek imiş çāresi
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser **āḫır** / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2672-5. Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil ṣaḳın / Baḳ cān göziyle görinür **āḫır** nedāmeti
G2708-2. Gözleri aḳ oluban **āḫır** olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda maḥabbetle seve sīm ü zerı
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger **āḫır** leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān buldı
G2751-2. **Āḫır** olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳaddüñ şimşādını
G2756-5. **Āḫır** seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp miʿmār-ı ġam **āḫır** aña yir yir beden kesdi
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar **āḫır** alur ol ḳan beni
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ **āḫır** itdi
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz **āḫır** yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı **āḫır** kār
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem **āḫır** kār
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün **āḫır** / Cānum yirine cān olan **āḫır** ol nefesdür
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde **āḫır** neydi deryādan ġaraż
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi **āḫır** mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek şabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör **āḫır** ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın **āḫır** varıcaḳ yiri sen
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñi maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / **Āḫır** anı kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mr2-4. Öldürür **āḫır** beni bu nevʿile cünbişlerüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña **āḫır** gider ol baġrı kan
Mr11-12. İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin **āḫır** kār / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḥālümi **āḫır** n'olur ferdā benüm
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḥarābına / Bildüm anı ki **āḫır** ʿimāret nişānıdur
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı ʿāleme / Anuñ içün tīşesi **āḫır** ṭoḳındı başına
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola **āḫır** bu ten

2. Son, sonraki.

G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun **āḫırıdur** yine ḫarāb
G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli var **āḫırına** / İrişilmez dinür yoḳ aña ġāyet
G242-3. Egerçi var imiş her derde **āḫır** / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur **āḫırı** meyl itme gülden hem dikenden geç
G297-3. Çün fenādur **āḫırı** gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G308-2. Kim biñ yaşarsa **āḫırı** anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ **āḫırun** / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī **āḫırı** ġāyet şedīd
G415-4. Āh kim her bir vişālüñ **āḫırı** hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G425-6. Olur dünyāya māyil cemʿ iderler / Giçer **āḫırı** de Ḳārūn'a beñzer
G434-5. Degül perr-i mekesden yeg bu dünyā / Muḥibbī çekdügüm **āḫırı** ġamıdur
G446-3. **Āḫırı** ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / Bir birinden ḳapuşur **āḫırı** ġavġāya düşer
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı **āḫırda** bī-imān ḳopar
G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa ʿışḳ evveli āsān görinür / **Āḫırı** müşkil olur terk-i dil ü cān görinür

G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod **āḫırı** / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük **āḫırı** hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1214-2. ʿIşḳa düşme **āḫırı** müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa **āḫırda** ad u şan gerek
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem başduñ dilā dünyā gibi / **Āḫıruñ** ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi

āḫır nefes [3] Hayatın sonu. *bk. son nefes* (TDK, 2011: 2137) *bk. ṣoñ nefes*

G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ ey ḥabīb / **Āḫır nefesde** eyleye göñlüm du ʿā saña
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir büse vir didüm didi / Ġam yime **āḫır nefesde** göñlüñi ḫoş eyleyem
G2599-2. Şīrīn lebi fırāḳiyle her kim ki cān vire / **Āḫır nefesde** menzili dārü's-selām ola

āḫır zamān [5] Son zaman; dünyanın son günleri, kıyametin kopmak üzere olduğu günler veya yıllar. (TDK, 2011: 54)

G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe cevr itme ʿāşıḳa / Ḫaṭṭuñ bozar çü ḥüsnüñi **āḫır zamānadur**
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni giderür **āḫır zamānadur**
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola **āḫır zamān** fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1601-4. Ṭutdı bu **āḫır zamānı** dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşunuñ
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise **āḫır zamān** / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını

āḫıra irmek [3] Son bulmak. *bk. sona ermek* (TDK, 2011: 2137)

G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe **irdi** ʿömrüm **āḫıra** / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / **İrdi** ʿömrüm **āḫıra** ḥall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / **İrdi** ʿömrüm **āḫıra** ḥall olmadı bu müşkilüm

āḫırü'l-emr [1] *Ar.* En nihayet, akıbet. (Ş. Sami, 2010: 36)

G1367-5. **Āḫırü'l-emr** irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī atdı āhı oḳlarını her ṭaraf

āḫiret [3] *Ar.* Öbür dünya, ukbâ, dâr-ı bekâ. (Ş. Sami, 2010: 36)

(āḫiret [2], āḫiretde [1])

G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḥāliḳi perverdigār / Didi her kim **āḫiret** isterse ol baḳmaz buña
G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / **Āḫiret** fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
B150. Aç gözüñi ʿibret al dünyādasın / **Āḫiretde** olasın ṣaġda sen

āḫker-i nūr [1] Kor ateşten nur.

G791-1. Yüzüñi kim ṭutar aya berāber / Diyebilür mi **āḫker-i nūra** beñzer

aḫmaḳ [2] *Ar.* Akılsız, budala; kalın kafalı, bön. (Ş. Sami, 2010: 37)

G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı **aḫmaḳdur** varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳangı **aḫmaḳdur** o kim derdi ḳoyup dermān alur

Aḫmed [5] *Ar.* Daha, en, pek memdûh. (M. Nâcî, 2009: 23) Peygamber efendimizin isimlerinden biri.

bk. Aḥmed ü Maḥmūd, livā-yı Aḥmed, Maḥmūd, Muḥammed, nām-ı Aḥmed

(Aḥmed [4], Aḥmedi [1])

G23-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Mübārek ismidür hem daḥi **Aḫmed**
G26-4. Ḥā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḥāya **Aḫmed** didiler mīme daḥi hem Muṣṭafā
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Anuñ bir adına da dirler **Aḫmed**
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre **Aḫmedi** / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn
M1-9. Şefāʿat ide ol gün bize **Aḫmed** / Şefāʿat kānıdur çünki Muḥammed

Aḫmed ü Maḫmūd [1] Ahmet ve Mahmut.

G4-3. Umaram her bir aduñ başḳa şefāʿat eyleye / **Aḫmed ü Maḫmūd** Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed Muṣṭafā

aḫmer [2] *Ar.* Kırmızı, kızıl, sürh. (Ş. Sami, 2010: 37)

bk. bāde-i aḫmer, berg-i gül-i aḫmer, cām-ı mey-i aḫmer, gül-i aḫmer, laʾl-i aḫmer, verd-i aḫmer, vird-i aḫmer, yāḳūt-ı aḫmer

G506-1. Dil ü cān cūş ider ol lebleri **aḫmer** geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber geliser
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿĀşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi **aḫmer** Ḫoş ne şafādur

aḫsen [2] *Ar.* Daha güzel, daha yakışıklı, pek güzel. (Ş. Sami, 2010: 37)

bk. aḥsen itmek, aḥsen-i taḳvim

G282-3. Yazdı **aḥsen** ḥüsnüñi ey dost ḥaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc
G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ ḥüsnüñi bir vech ile **aḥsen** yaradup / Ḳomadı ḥācet ola zīver ü pīrāyesine

aḥsen itmek [1] Güzelleştirmek.

G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī **itdi aḥsen** / Ki her beyti anuñ dīvāndur ey dost

aḥsen-i taḳvim [1] En iyi, en güzel biçimde; kıvamda.

G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿidesin ṣūfi bizi / **Aḥsen-i taḳvime** inkār eylemek taḳvā mı ki

aḥsenet [1] Aferin sana! Övgüler sana! Çok güzel, mükemmel!

G2556-2. Çıḳarduñ baḥr-i dilden gevher-i ḫāṣ / Hezār **aḥsenet** bu ṭabʿ-ı Selime

aḫşam [3] Gurûb-ı şems vakti, mesâ, şâm. (Ş. Sami, 2010: 42) *bk. aḫşam olmaḳ*

G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh **aḫşam** / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh **aḫşam**
G1949-3. Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar pervānesin didi olıcaḳ gāh gāh **aḫşam**
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh **aḫşam**

aḫşam olmaḳ [3] Gündüz geçip gece tekarrüb etmek. (Ş. Sami, 2010: 42)

G1949-2. Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler / **Olupdur** yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh **aḫşam**
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez **olur** ol dem siyāh **aḫşam**
G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini żikre getür / Ḫūb olur ṣoḥbet-i mey didiler **aḫşam olsa**

aḫşamlamaḳ [3] Akşam vakti bir yerde kalmak, akşamı orada geçirmek. (Ş. Sami, 2010: 43)

(aḫşamlamadan [1], aḫşamlamadun [1], aḫşamlar [1])

G476-1. Yine **aḫşamlamadan** n'eyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret ile āh gider
G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīḥ idem kim āfitāb / Her gün **aḫşamlar** anı gördüm zevāl üstindedür
B16. Gelüp **aḫşamlamadun** bir gice çün māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it

aḫter [8] *Far.* Yıldız, kevkeb. (E. Tevfîk, 1890: 62)

(aḫter [4], aḫtere [1], aḫteri [2], aḫteridür [1])

G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm **aḫter** yaḳar / Hey nice **aḫter** feleklerde melekler per yaḳar
G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü ger naḥs / Ḫaṭādur dime bunı itdi **aḫter**
G1257-2. Eyle ṭulūʿ gün gibi bulsun żiyā cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref **aḫteri** yetiş
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿandan ḥaḳīḳat **aḫteri** / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm **aḫter** ṣayar / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen laʿl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre saʿādet **aḫteridür** bu
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿide güneş raġbet ḳalur mı **aḫtere**

āhū [32] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 37)

bk. āhū-yı çemen, āhū-yı Çīn, āhū-yı müşk, çeşm-i āhū, misk-i āhū

(āhū [15], āhūdur [1], āhūlar [5], āhūları [2], āhūlaruñ [1], āhūya [1], āhūyı [7])

1. Ceylân, ceren, gazal, saby. *mec.* Dilber, mahbûb

G96-3. Gözleriüñe beñzedüp gözlerini **āhūlaruñ** / Anuñ içün ṭaġa düşüp ḫalḳdan oldum cüdā
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış şu isteyü gelmişler **āhūlar** mıdur
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña **āhūlar** mıdur
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde **āhūlar** mıdur
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi **āhūlar** mıdur
G682-4. İt gibi nʾola gitmesem ey yār izüñden / Çün kelb muʿallem ola **āhūya** segirdür
G1031-4. Ḥarim-i āsitānuñdur maḳāmı / Velī öldürme **āhūyı** ḥarāmdur
G1649-1. Yine bir luʿb ile ol **āhūyı** bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb ol çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür kārı **āhū**
G2308-3. Gözi elāsına aldanma ṣaḳın āl eyler / Nice arslānlar ṣayd idici **āhūdur** bu
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi **āhūyı** görüñ tīr arasında
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nevʿile ol **āhūyı** umar şikār ide

2. *mec.* İri ve güzel göz, çeşm-i gazâl.

G334-4. Cān dimāġını mu'aṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol gözi **āhū** ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẕar gördüm ki **āhū** gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G487-1. **Āhū** gözüñ ki 'āşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẕarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G756-2. Gözleri **āhū** olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre görinen 'anber midür
G818-2. Bir gözi **āhū** bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G915(a)-1. Ol gözi **āhū** Ol ruḫı meh-rū / Ḫāl-i siyeh-rū Māh-liḳādur
G1197(a)-1. **Āhū** göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / Ol gözi **āhū** yüzi gül gözleri mestānenüñ
G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol gözleri **āhū** diyen / Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri **āhūyı** ben
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri **āhūyı** ben
G2301-1. Ne sünbüldür ṣaçuñ ey çeşmi **āhū** / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2323(b)-1. Naẕar ḳıldı baña bir çeşmi **āhū** / Bu cān u dil dīdiler 'aḳla yāhū
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi **āhūlar** ile
G2623-4. Körpe iken ḳatumda şīr ü peleng / Bir gözi **āhū** beni şikār itdi
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri **āhūları** / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh oñları
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüñi **āhū** ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi **āhūları** / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup gīsūları
B3. Pişe-i 'ışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi **āhū** saña
B130. Gözi **āhūyı** sevdüm görmeden ben / Ḳulaḳ 'āşıḳ olurmış gözden öñdin

āhū-yı çemen [1] Çimenliğin ceylanı.

Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın işidüp **āhū-yı çemen** / Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını hemān

āhū-yı Çīn [1] Çin'in misk karacası.

G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf **āhū-yı Çīnde** / Ne Çīnde belki hem rūy-ı zemīnde

āhū-yı müşk [2] Misk kokulu ceylan.

G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar gözlerüñ **āhū-yı müşk** / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1593-1. Çīn-i zülfinden meşām-ı cān alurken būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ idi **āhū-yı müşk**

āhuvāne [1] Ahuca, ahucasına, ahuluğa layık surette. (E. Tevfîk, 1890: 60)

G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / 'Aḳlumı ṭaġıtdı āh ol **āhuvāne** gözleri

aḥvāl [58] *Ar.* Hâller, oluşlar, bulunuşlar. (Toven, 2004: 14)

bk. aḥvāl-i 'ışḳ, aḥvāl-i pür-ġuṣṣa

(aḥvāle [2], aḥvāli [4], aḥvālin [1], aḥvāline [3], aḥvālini [19], aḥvālüm [8], aḥvālümi [19], aḥvālüñi [2])

G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil **aḥvālini** / Rūyı zerdüme baḳup ma'lūm ola tā ḥāl aña
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe şormanuz **aḥvālümi** / Serde bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ **aḥvāli** n'olur bilmeye derdin ṭabīb
G159-1. Derd-mendem ḥasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ **aḥvālümi** çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G339-2. Derd-i dil **aḥvālini** ey bī-vefā şormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi **aḥvālümi** illā meger kim ehl-i derd
G381-2. 'Arż idem pīr-i muġān dergāhına **aḥvālümi** / Ol bilür derd-i derūnum ol baña maḥrem gelür
G443-5. 'Işḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler **aḥvālüm** İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G493-4. Ger ṣorarsañ 'āşıḳ-ı dil-ḫastenün **aḥvālini** / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ odı var
G566-1. Yine biñ 'işve vü biñ nāz ile ol şāh gelür / Olmaġa ḳullaruñ **aḥvāline** āgāh gelür
G611-2. Bilse idüñ raḥm iderdüñ derd-i dil **aḥvālini** / Görse idüñ gözlerüm yaşı ne ḥāl üstindedür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde **aḥvāli** Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G824-3. Derd-i dil **aḥvālini** dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G834-4. Dil ṭabībisin didüm bilmeyesin **aḥvālini** / Didi bildüm şimdi ol miskīn ne ḥāl üstindedür
G946-1. Bilmedüm **aḥvālümi** gerçi ne ḥāl üstindedür / Ṣol ḳadar bildüm ki nefs ile cidāl üstindedür
G1021-3. Kimse bilmez ḫaste-i 'ışḳ olanuñ **aḥvālini** / Derd-mend olanlaruñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar
G1076(b)-5. 'Işḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler **aḥvālümi** İbrāhim Edhem ṣandılar
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp **aḥvālümi** yāre diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ **aḥvālümi** yāre diñüz
G1098-3. Olursa ṭañ mı **aḥvālüm** diger-gūn / Baña çün ol şeh-i ḫūbān görinmez
G1112-1. Ġam ile bu ḥālüm yine **aḥvālümi** ṣormaz mısuz / Yārān nedür ḥālüñ diyü **aḥvālümi** ṣormaz mısuz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar başına gelmesün **aḥvālümi** ṣormaz mısuz
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı **aḥvālüm** henüz
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine ma'mūr iden sensin / Binā **aḥvālini** dirler ki mi'mār olmayan bilmez
G1197(b)-4. Gözüñden ṣor delü cānum nice bīmār-ı 'ışḳ oldı / Meşeldür ḫaste **aḥvālin** ki bīmār olmayan bilmez
G1215-3. 'Işḳuñ **aḥvāline** vāḳıf olamazlar hergiz / Ger ṣaḥāḥ ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar cānāna 'arż / Olıgelmişdür ḳuluñ **aḥvāli** çün sulṭāna 'arż

G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Yaʿḳūb-ı dil **aḥvālini** / Mıṣr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿāna ʿarż
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem **aḥvālümi** dermāna ʿarż
G1307-1. Hīç **aḥvālüm** dirīġā olmadı dildāraʿarż / Oldı şimden ṣoñra cān virmek baña bu yolda farż
G1331-1. ʿĀṣıḳam derdā degül **aḥvāle** kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemiʿ
G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt **aḥvālini** / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger **aḥvālümi** sen bīde baḳ
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ **aḥvālini** ḳonan göçenden yeg
G1506-1. Künc-i miḥnet ḥastesiyem dostlar ḥālüm görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı **aḥvālüm** görüñ
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem **aḥvālümi** saña diñle imdi yek-be-yek
G1636-4. Derd-i dil **aḥvālüñi** vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1637-4. Kāyināt uñ cümle **aḥvāline** olduñ muṭṭaliʿ / Ol melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm balum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu **aḥvālüm**
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil **aḥvālini** / Ne ʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1932-2. **Aḥvālümi** kim ola ki dildāreʿarż ide / Doymaz firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda **aḥvālüm** benüm / Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm
G1988-4. Bu ʿışyān u bu cürm ile n'ola **aḥvālümi** bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm **aḥvālini** / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳ ile **aḥvāli** / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile **aḥvālüñi** / Bir biriyle şiʿr içinde ḥālini īşār sen
G2149-3. Söylesem derd-i dilüm **aḥvālini** olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet uzun
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā **aḥvālümi** / Ḥalḳ-ı ʿālem ġış olup derd ile baġrın ṭaġlaya
G2403-5. Kendü ḥālin fikr ḳıl ḳo ġayriler **aḥvālini** / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2423-3. Ḥūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine **aḥvālümi** / Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf **aḥvāle**
G2525-1. Fikr ḳıl **aḥvālini** geldüñ ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil **aḥvālini** / Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2693-3. Derd-i dil **aḥvālini** bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi
G2786-4. Yazarken yāre **aḥvālüm** ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
Mh1-7. Derd-i dil **aḥvālini** yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem **aḥvālümi**

aḥvāl-i ʿışḳ [2] Aşkın hâlleri

G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür **aḥvāl-i ʿışḳ** / Ey Muḥibbī ḥālüñi baġrı kebābīler bilür
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā **aḥvāl-i ʿışḳ** ġāyet ḫafī / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum benüm

aḥvāl-i pür-ġuşşa [1] Tasalı hâller.

G835-5. Benüm **aḥvāl-i pür-ġuşşam** yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür dirler

aḥvel [1] *Ar.* Şaşı. (Ş. Sami, 2010: 37)

G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / Beñzedem nādān olam çeşmine **aḥvel** ʿabheri

aḳ [4] *T.* Beyaz, ebyaz, sefîd. (Ş. Sami, 2010: 37)

bk. aḳı ḳaradan seçmek, aḳ-ı gül, aḳ u ḳara, yüzi aḳ

G360-1. Derd-i dil ḥālini alsam ele yazmaḳ kāġıẕ / Ḳanlu yaşumdan ol dem sürḫe döner **aḳ** kāġıẕ
G2708-2. Gözleri **aḳ** oluban āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda maḥabbetle seve sīm ü zerı
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp **aḳ** vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / Ḫyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

aḳı ḳaradan seçmek [1] Bir işi başarıncaya kadar doğru tercihlerde bulunmak.

G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola / ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña **aḳı ḳaradan seçesin**

aḳ-ı gül [1] Beyaz gül.

G1006-2. Sīnem üzre görinen yir yir elifler servler / **Aḳ-ı güldür** penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür

aḳ u ḳara [2] Beyaz ve siyah.

G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī zülfine dil baġlama / Derd-i serdür ḥāşıluñ **aḳ u ḳaradan** vāz gel
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup / ʿĀlemüñ nice giçer **aḳ u ḳarasın** bilmedüm

aḳar [10] Daima akan, cari, revan. (Ş. Sami, 2010: 38)

G384-4. **Aḳar** ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben bād-ı āh ile / Nehr-i sirişk ṭurmaz **aḳar** rūzgārdur
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola şanmışdur / **Aḳar** ṣuya bend idüp eser yile ṭayanmışdur
G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından görenler yaşumuz / Bir **aḳar** ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda **aḳar** her demde ḳanum var imiş

G1355-1. Eşküñi **aḳar** ṣu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın **aḳar** anda bir abdālem
G2346-3. Göz yaşı fırāḳuñla **aḳar** ṣu gibi her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2688-3. Niyāz idüp **aḳar** ṣular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz **aḳar** ṣu gibi

aḳçe [1] *T.* Vaktiyle mütedavil bulunmuş bir küçük gümüş sikke, pul. (Ş. Sami, 2010: 39) *bk. aḳçe vü pul*

G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Nezr **aḳçesi** ṣanasın geldi çerāġa düşdi

aḳçe vü pul [1] Gümüş ve altın para.

G2129-3. Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ / Ele girmezse daḥi **aḳçe vü puldan** çıḳasın

ʿ**aḳd [1]** *Ar.* Sened-i nikâh. (E. Tevfîk, 1890: 695) *bk. ʿaḳd-i pervīn*

G641-3. Baḳuban çarḫuñ ʿarūsına ṣaḳın itme ḳabūl / ʿ**Aḳdine** meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür

ʿ**aḳd-i pervīn [1]** Yıldız bağı.

G1568-5. Ey Muḥibbī daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿ**Aḳd-i pervīne** ṭab ʿum aşdı elek

aḳdāḥ [1] *Ar.* Kadehler, bardaklar, kupalar. (Toven, 2004: 15)

G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola **aḳdāḥ**

ʿ**āḳıbet [83]** *Ar.* Sonunda, önünde sonunda. (TDK, 2011: 62)

(ʿāḳıbet [82], ʿāḳıbeti [1])

G54-2. Kūyuña varan ʿāşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿ**āḳıbet** n'eyler bu nā-ḥaḳ kām aña
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿ**āḳıbet** ʿālem cüdā
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿ**Āḳıbet** bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿ**āḳıbet** / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat ber-bād olur çün ʿ**āḳıbet** / Kendüñi ʿālem serīrine Süleymān oldı ṭut
G194-1. ʿIşḳ ile ben ṭālib-i cānāne oldum ʿ**āḳıbet** / Şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne oldum ʿ**āḳıbet**
G194-2. Baġlıyaldan dil şaçı zencīrine pervāne-veş / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bī-gāne oldum ʿ**āḳıbet**
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu göñül ma ʿmūr iken vīrāne oldum ʿ**āḳıbet**
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kim ʿālemlere efsāne oldum ʿ**āḳıbet**
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum ʿ**āḳıbet**
G195-1. La ʿl-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿ**āḳıbet** / Aḳmaġ ile gözden ol ḳan oldı ʿummān ʿ**āḳıbet**
G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿ**āḳıbet**
G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum ʿāleme / Naḳş olan seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʿ**āḳıbet**
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virān ʿ**āḳıbet**
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿ**āḳıbet**
G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿ**āḳıbet**
G195-7. Cür ʿa-i ʿışḳ Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān ʿ**āḳıbet**
G199-2. Biñ pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi pāreledü şāne ʿ**āḳıbet**
G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf ṭuzaġını ʿarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʿ**āḳıbet**
G199-4. Gözüm yaşı ne deñlü olur ise pāk ü ṣāf / Ḫūnābe-i cigerle döner ḳāne ʿ**āḳıbet**
G199-5. Bulmaz Muḥibbī kimsene yol genc-i ḥüsnine / Tā ḳılmayınca göñlini vīrāne ʿ**āḳıbet**
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme saña budur ögüt / Ger dilersen ʿ**āḳıbet** ḫayr ola bu sözi ṭut
G215-1. Bār-ı ġamdan ḳaddümi pīç ü ḫam itdüñ ʿ**āḳıbet** / Eyleyüp Mecnūnleyin rüsvā hem itdüñ ʿ**āḳıbet**
G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp ṭaḳduñ aña cān riştesin / Nāle vü feryādumı zīr ü bem itdüñ ʿ**āḳıbet**
G215-3. Va ʿde ḳılduñ gerçi kim evvel viṣālüñ şerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿ**āḳıbet**
G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿ**āḳıbet**
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle bizi sen bī-ġam itdüñ ʿ**āḳıbet**
G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī göñlini yıḳduñ yine / Sīnede bünyād-ı ʿışḳı muḥkem itdüñ ʿ**āḳıbet**
G244-1. Dil ṣaçuñ zencīrine dīvāne oldı ʿ**āḳıbet** / Cān u dil elden gidüp bī-gāne oldı ʿ**āḳıbet**
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿ**āḳıbet**
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çākına / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿ**āḳıbet**
G244-4. Ḫālüm aġlarsam ḳatında ḫ ʿāba varur çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldı ʿ**āḳıbet**
G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaṣlın isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿ**āḳıbet**
G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı eşküm ʿ**āḳıbet** / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḥş
G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete irür / Derbān olan ḳapunda bulur ʿ**āḳıbet** fütūḥ
G377-4. Zülfüñi ref ʿit cemālüñden görinsün āfitāb / Gice ger yeldā olursa ʿ**āḳıbet** gündüzlüdür
G379-3. Kim māyil ola dīni metā ʿını cem ʿide / Ḳārūn-vār ʿ**āḳıbet** anı zemīn ṭutar
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿ**āḳıbet** / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün ġamzeler / ʿ**Āḳıbet** cānın Muḥibbī bendenüñ hicrān alur

G534-5. Dil gider ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā şol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G565-4. Bu meşeldür zülfine el urma kim / Mār-gīri ʿāḳıbet mār öldürür
G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān istemez
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / Ṭutdı anuñçün göñül hengāme hengām-ı fırāḳ
G1399-2. Hecrüñ odı şuʾle virdi yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1431-3. ʿĀḳıbet dil fülkini ġarḳ idiser / Rūzgīr-ı āh ile deryā-yı ʿışḳ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿAcabā bencileyin ḥāli mi var hīç kesüñ
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḫabse ṣaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār iñledüm
G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ ile nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ ile ceng eyledüm
G1916-2. Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ / ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilüñe ġam eyledüm
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm
G1919-6. Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen
G2054-2. Ḥāşılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer / Ḥayfdur kim ʿāḳıbet ber-bād ider rūz-ı ḫazān
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḫazān
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2337-1. ʿIşḳ yolında ṣabr iden rence / İrişür ʿāḳıbet ulı gence
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2555-5. Virme dehre dil ṣaḳın itmez vefā ol ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol daḫi senden giçe
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / ʿĀḳıbet dir gelmez ol baña belā
G2627-3. Ḳo bu ʿıyş u işreti çünkim fenādur ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭā ʿat gibi
G2708-5. Ṣaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm Muḥibbī ʿāḳıbet / Ārzū-yı ṭal ʿat-ı ʿıyd-ı viṣāl egler beni
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḥaḳḳına sen sūsen gibi
Mr7-8. Dostlar biz ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh didüm
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān nite ki ṭoġmış idüñ evvel anadan
D50-2. Nice yıl ʿāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi hey hey sīnemi
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek

aḳın eylemek/itmek [4] Düşman ülkesine saldırmak, baskın yapmak. (TDK, 2011: 67)

G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya yine dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider **eyler aḳın**
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / Gönderüp ġāret ider dil şehrine **eyler aḳın**
G2190-2. ʿAceb mi kişver-i göñlüm ḫarāba varsa gün günden / Nice kez eyledi **eyler** aña ġam leşkeri **aḳın**
G2292-4. Bir yaña derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yaġmāya **itdiler aḳın**

aḳış [1] *T.* Akma işi. (TDK, 2011: 68)

G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün **aḳışlaruñ**

aḳıtmaḳ [42] *T.* Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek. (TDK, 2011: 68)

(aḳıda [2], aḳıdup [4], aḳıdur [12], aḳıt [3], aḳıtdı [4], aḳıtdılar [2], aḳıtdum [6], aḳıtduñ [1], aḳıtma [2], aḳıtmaġa [1], aḳıtmaḳ [1], aḳıtmasa [1], aḳıtmaya [1], aḳıtsa [1], aḳıtsan [1])

G83-1. Sīne gülşen olalı dīdem **aḳıdur** yaş aña / Ne ʿaceb merdümlik itdi çeşm-i gevher-pāş aña
G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb **aḳıtdı** oldı dil mülki ḫarāb
G148-1. Ḳurısın olʿayn kim **aḳıtmaya** her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G203-5. Ey Muḥibbī yaşını sen de **aḳıt** cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ olmış āşıḳ-ı dīdār mest
G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād **aḳıtma** hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet tuzludur
G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / Nīl **aḳıdur** birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G443-4. Cūları **aḳıtdılar** yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem ṣandılar
G557-5. Dirhem-i eşki **aḳıtsan** yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler

G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden iḫtiyārum aldılar / **Aḳıdup** āḫır gözümden cūybārum aldılar
G785-3. **Aḳıdur** āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil derd ile ṣan ṭolābdur
G786-3. Alma āhum gel **aḳıtma** eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var **aḳıdur** yaşlar
G847-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm / Gāh mercān **aḳıdur** geh dānedür
G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / **Aḳıdur** bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1076(b)-4. Cūları **aḳıtdılar** yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1182-4. **Aḳıdur** dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür her yaña kūh-sār sebz
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu gibi **aḳıtmaḳ** ister tā göre dīdār ṣemʿ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü ṣemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm **aḳıtdı** demʿ
G1382-2. Gözden **aḳıtdı** ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin **aḳıtduñ** gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider çün **aḳıdur** her dem devātuñ cūy-ı müşk
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı **aḳıtmaġa** da dil gibi ṭolāb gerek
G1756-3. Ṣu gibi **aḳıt** gözlerünüñ ṣuyını her dem / Ol serv-i sehī ayaġına āb-ı revān ol
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar **aḳıdup** / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden **aḳıdup** şular cihānı cümle al itdüm
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüñi / Pāyuña cūlar **aḳıtdum** şöyle giryān olmışam
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / **Aḳıdup** her ṭarafa varayımʿummāne degin
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm **aḳıtdum** cūyı ben
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden **aḳıtdum** Nīl'i gözüm mācirāsından
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ gözümden / **Aḳıdur** dīdeler yaş yirine ḳan
G2291-1. Olupdur ḥasret ile eşk-i gülgūn / ʿAceb mi şu yirine **aḳıda** ḫūn
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil **aḳıtdum** / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2468-5. Çünki dil-cūdur **aḳıt** ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol ṣaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler **aḳıtmasa** yaş sīnem üzre nāruma
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan bu iki çeşmüm ṣadef / Beñzedür dürdāneye çeşmüm **aḳıtsa** yaşını
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın **aḳıdur** mā gibi
G2707-1. **Aḳıtdum** gözlerümden āb-rūyı / Arar her ḳandasa ol serv boyı
G2716-3. Ṣalınsa serv gibi gülse gül-veş / **Aḳıdur** gözlerümde seyli ḫayli
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi **aḳıtdı** yaşumı / Ṣu gibi ṭaşdan ṭaşa ursamʿaceb mi başumı
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / **Aḳıtdum** pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
M1-8. Ḳaçan ḥaşr güni mecmaʿ ola ādem / **Aḳıda** gözlerinden her kişi dem
D19-1. **Aḳıdur** ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı her dem ḫākımuz

ʿaḳīḳ [4] *Ar.* Kıymetlice bir cins taş ki mühür hakkinde vesair işlerde kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 40) *bk. ʿaḳīḳ-i eşk, ʿaḳīḳ-i Yemeni*

G481-3. La ʾlüñʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı bahāsı belki bu dünyāda māladur
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevşer / Yāḳūt ya ʿaḳīḳ ü ya laʾl yāḫū mercān
Mh7-1. Yārüñʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin ancaḳ ʿAden bilür

ʿaḳīḳ-i eşk [1] Gözyaşı akiki.

G445-2. Ḳaddüm çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿ**Aḳīḳ-i eşk** ile rūyum nigīne döndi ḫātemdür

ʿaḳīḳ-i Yemeni [1] Kırmızı renkte olan en âlâ cinsi. (Ş. Sami, 2010: 40)

G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören şandıʿ**aḳīḳ-i Yemeni**

ʿāḳil [32] *Ar.* Akıllı, uslu, hûşyâr, hired-mend. (Ş. Sami, 2010: 40) Añłayıci, ʿārif, derrāk... (Tulum, 2011: 323)

(ʿāḳil [24], ʿāḳildür [6], ʿāḳilleri [2])

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz dānā göñül virmez buña ʿ**āḳil**
G222-5. Ṣādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿ**Āḳil** ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿ**Āḳil** iseñ aña baḳma göñlüñi andan ṣovut
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki ʿ**āḳildür** anuñ yanında birdür nīst hest
G254-2. Baġladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni gerek ʿ**āḳil** gerek dīvāne ṭut
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿ**Āḳil** odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G375-1. Çarḫuñ işi hemīşe şu ʾbdedür / ʿ**Āḳil** añlar bunı müşāhededür
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini dīvānenüñ / ʿ**Āḳil** olan añlıyamaz anı kim Mecnūn çeker
G396-3. Dü-cihānı virüp aldugı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni şanma ki sen ʿ**āḳil** olur
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ ḫaddüñi zülfüñ içinde / Gören ʿ**āḳil** olur mecnūn u mecnūn görse ʿ**āḳildür**
G888-4. ʿ**Āḳil** iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr yirden ister iseñ belki ḫayvānlıḳ budur
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña ḫālüñi gören ʿ**āḳil** bulur bir yol güler

G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1240-3. O şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim kiʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o ḫᵛābdan uyarup / Bir naẕarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / Hey nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1659-3. Yā şaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdan ʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden ṣanʿat al
G1930-7. Muḥibbī ʿāḳil iseñ saña örnek / Bu yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G2139-3. Egerçi naẕm-ı eş ʿāruñ olup her biri bir gevher / İçinden kim kiʿāḳildür alup nā-yābını seçsün
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi var ʿāḳil içinde
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā ile
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān ġavġā gibi
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā ile ḳanāʿat şerbetin
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳil / Sikender ḳalmadı çün gitdi Dārā
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ

ʿāḳilāne [1] *Far.* Akıllı adama yaraşır surette, akıl ve idrak ile, hired-mendâne. (Ş. Sami, 2010: 40)

G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden

ʿaḳl [58] *Ar.* Düşünme, anlama hassesi, insana mahsus olan ve efratta derecât-ı muhtelifede bulunan kuvve-i ma'neviyye ki ruh gibi halli müşkül bir muamma ve tamamıyla fehm-i mâhiyeti muhâl bir sırdır, us, hûş, hıred, zihin; anlama, fehim, idrâk, zekâ. (Ş. Sami, 2010: 39)

bk. ʿaḳl almaḳ, ʿaḳl dengest, ʿaḳl virmek, ʿaḳlı başa cemʿ ḳılmaḳ, ʿaḳlı başına gelmek, ʿaḳlı başından gitmek, ʿaḳlı daġıtmaḳ/ṭaġılmaḳ, ʿaḳlı gitmek, ʿaḳlı ṭaġılmaḳ, ʿaḳlın deng itmek, ʿaḳlını almaḳ, ʿaḳlını başından almaḳ, ʿaḳluñı başuña düşürmek, ʿaḳluñı dümek, ʿaḳl-ı ḫurde-bīn, ʿaḳl u dil, ʿaḳl u fikr, ʿaḳl u hūş, ʿaḳl u ṣabr, ʿaḳl u ṣabr u ʿār, ʿaḳl u ṣabr u hūş, fehm-i ʿaḳl-ı ḫırde-dān, ḫırmen-i ʿaḳl ṭaġıtmaḳ, hūş u ʿaḳl, ḳaṣr-ı ʿaḳl, pādişāh-ı ʿaḳl, ṣabr ile ʿaḳlı ṭaġıtmaḳ, ṣabr u ʿaḳl, ṣabr u ʿaḳl u dil, ṣabr u ʿaḳl u fikr, ṣabr u ʿaḳl u hūş, sipāh-ı ʿaḳl, sipeh-i ʿaḳl, şīşe-i ʿaḳl, tār u mār-ı ʿaḳl

(ʿaḳl [19], ʿaḳla [3], ʿaḳldan [3], ʿaḳlı [17], ʿaḳlımuz [1], ʿaḳlın [2], ʿaḳlum [7], ʿaḳlumı [5], ʿaḳluñ [1])

G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaṣfuñı idem ki oldum bī-mecāl
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutup ʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle yazdı tā ezelden alnuma Yezdān baña
G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meṣeldür kim ʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb
G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān ṣarmaşur / Dehşet alur ʿaḳlı dil olur perīşān ṣarmaşur
G389-1. Dāyimā ʿaḳl ile çünʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G550-1. Gāhʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñlüm ḫayrān olur
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl yaġıdur
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun bu ʿaḳl için yasaġum var
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār özgedür
G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter
G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşu ṭurmaz n'eylesün maġlūbdur
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilüñ ẕikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilümüz
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-demʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gel ʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş

G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿ**aḳldan** olur berī / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḥall eyleyüp ʿ**aḳl** olmış iken mū-şikāf
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdi ʿ**aḳlum** münḥarif
G1444-3. ʿ**Aḳl** terk itmek ister gerçi ʿışḳı / O cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1476-2. Bezm-i ġamda key şaḳın ʿ**aḳl** ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿ**aḳlı** ḫırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿ**aḳlı** kemdür yiye seng
G1627-7. ʿ**Aḳlın** yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Ṣalınca gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1639-3. ʿ**Aḳldan** dür ṣabrı yoḳ bir ʿāşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey āfītāb / Bilmez oldum kendümi ʿ**aḳlum** baña pey-rev degül
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı gerʿ**aḳlı** ferāmūş eyleyem / Zülfī zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1924-3. ʿ**Aḳla** tābiʿ her kişi dil baġlamaz meh-rūlara / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ile ʿ**aḳlum** daḥi yanumda yoḳ varum
G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh ol gīsū diyen / ʿ**Aḳlumı** tārāca virdi ʿārżı-ı gül-bū diyen
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿ**aḳluñ** var iken
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya bu ʿ**aḳl** sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿ**aḳlın** / Ayaġuña nişār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2323(b)-1. Naẓar ḳıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil dideler ʿ**aḳla** yāhū
G2343-1. Kim didi saña şaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup ʿ**aḳlı** perīşān eyle
G2560-3. ʿ**Aḳlumı** tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine
G2436-5. Ey göñül kim ʿāşıḳı menʿiderse bādeden / Bāda virür ʿ**aḳlı** gūş itme kelām-ı ḫāmına
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿ**aḳlı** şaşa
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel ʿaksin it yoḳ ʿ**aḳlı** anuñ zen gibi
G2635-3. ʿ**Aḳl** ser-keşlik ider şun sāḳiyā cām-ı şabūḥ / ʿ**Aḳlı** kimdür kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿ**aḳlumı** zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi
G2727-5. ʿ**Aḳl** ileʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni
G2754-4. Ṣunup bir bāde ʿ**aḳlum** bāda virdi / Yine bir muġbeçe aṣlı Firengi
G2756-2. Ciger ḫūnīnı nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Ṣaḳın yol virme gel ʿ**aḳla** olur ol meclise nāṣī
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭa'n idüben söylemeñ / Īşḳ elinden ʿ**aḳl** āciz olduġun ʿayb eylemeñ / Bir rā'iyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿ**Aḳlumı** tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / Ḥayret alur ʿ**aḳlumı** cān u dili şeydā ḳılur
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳda ʿ**aḳlı** tār u mār itsem gerek
Mr11-13. Göñlüñe uyubeni ʿ**aḳlı** ferāmūş idesin / Nice bir yār ḫayālini der-āġūş idesin
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿ**aḳl** eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār
B56. ʿ**Aḳl** ser-gerdān u dil ḫayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār

ʿ**aḳl almaḳ [1]** Danışmak, görüş almak. (TDK, 2011: 62)

G2604-3. ʿ**Aḳl alup** dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola

ʿ**aḳl dengest [1]** Aklını toplamak.

G202-3. Ḥazān olduḳda evrāḳa naẓar ḳıl / Al ʿibret her birinden ʿ**aḳl dengest**

ʿ**aḳl virmek [1]** Akıl öğretmek. (TDK, 2011: 62)

G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola / ʿ**Aḳl virdi** Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin

ʿ**aḳlı başa cem**ʿ **ḳılmaḳ [1]** Akılsızca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak. *bk. aklını başına toplamak* (TDK, 2011: 64) *bk. ʿaḳluñı başuña düşürmek*

G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme **başa** ʿ**aḳluñ cem**ʿ **ḳıl** / Ḳanda gitdi ḳandadur Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād

ʿ**aḳlı başına gelmek [2]** Davranışlarının yanlışlığını sezerek doğru yolu bulmak. (TDK, 2011: 63)

G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi ile ḳaşına / Daḥi ol demden dilüñ **gelmedi** ʿ**aḳlı başına**
G2771-4. **Gelmeye** tā ḥaşr olınca ʿ**aḳlı** hergiz **başına** / Ey perī her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi

ʿ**aḳlı başından gitmek [2]** Çok sevinçten veya çok korkudan ne yapacağını şaşırmak. (TDK, 2011: 63)

G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm **başumdan gitdi** ʿ**aḳl** u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G1464-5. Görelden sen perī-rūyı Muḥibbī ʿ**aḳlı başından** / **Gidüpdür** çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ

ʿ**aḳlı dağıtmaḳ/ṭağıtmaḳ [10]** Zihni karmakarışık etmek.

G408-1. Gönlümi iden perīşān zülfinüñ her mūyıdur / **Ṭaġıdan** her laḥẓa **ʿaḳlum** dil-rübānuñ rūyıdur
G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün sünbül ṣaçuñ / Zāhid-i ṣad-sāl eger görse **ʿaḳlın dağıdur**
G572-1. Ol gözi ala beni āl ile meftūn idiser / **Ṭaġıdup ʿaḳlumı** Leylī ṣaçı Mecnūn idiser
G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı göñül şeydā olur / **Ṭaġıdur ʿaḳlını** külli ʿāleme rüsvā olur
G704-1. Ḥaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görse **ʿaḳlın ṭaġıdur**
G923-5. Ey Muḥibbī yüzine baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / **Ṭaġıdup ʿaḳlumı** kendüm yitürdüm gibi gelür
G1044-1. Tāb-ı ruḥsāruñ nigārā ṭurmaz **ʿaḳlum ṭaġıdur** / Līk zülfüñüñ kemendi daḫi bu dil baġıdur
G1651-1. Siḥr ile **ʿaḳlum ṭaġıtdı** çeşm-i fettānuñ senüñ / Sīnemi itdi nişāne tīr-i müjgānuñ senüñ
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp **ṭaġıtdı** **ʿaḳlın** / Żerre gibi anuñçün āvāre düşdi zāre
G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / **ʿAḳlumı ṭaġıtdı** āh ol āhüvāne gözleri

ʿaḳlı gitmek [6] Çok beğenmek, bayılmak. (TDK, 2011: 63)

G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān ditrer / **Gidüp ʿaḳlum** gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan **gitdi ʿaḳlum** ḳalmadı hergiz bilüm
G1800-2. **Gitdi ʿaḳlum** yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol perīyi bilmezem n'oldum yine yād eyledüm
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan **gitdi ʿaḳlum** ḳalmadı hergiz bilüm
G2430-2. **Gider ʿaḳlum** zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına
G2718-2. Yüzine bir naẓarla ʿāşıḳ oldum / **Gidiserdür** bu **ʿaḳlum** varı varı

ʿaḳlı ṭaġılmaḳ [2] Zihni karmakarışık olmak.

G473-2. Kār-ı bārum ḳalmadı **ṭaġıldı ʿaḳlum** ser-te-ser / Gün yüzinde ideli zülf-i siyāhın tār u mār
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi **ṭaġıldı ʿaḳl** u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılur ʿādet budur hengāmeler

ʿaḳlın deng itmek [1] Şaşırmak, hayrete düşmek.

G954-1. Zülfi ile yüzini örtükce göñlüm teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itse **ʿaḳlum deng ider**

ʿaḳlını almaḳ [7] Güzelliğiyle büyülemek. (Tanyeri, 1999: 20)

G749-3. **ʿAḳlumı alup** evvel īmāna ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge beñzer
G1310-3. **ʿAḳlum aldı** sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir baña bir sāġar ʿivaż
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi demde ḫ̤ābda / **ʿAḳlumı alup** bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān **ʿaḳlumı aldurdum**
G2546-1. Dirigā **ʿaḳlum aldı** benüm bir gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midür **ʿaḳlumı aldı** ol perī
Mh3-14. **ʿAḳlumı aldı** beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ʿaḳlını başından almaḳ [1] Birini düşünemeyecek bir durum getirmek, çok şaşırtmak. (TDK, 2011: 64)

G915-1. Her kim ki göre zülfini ol mübtelā olur / **ʿAḳluñ alup başından** aña bir belā olur

ʿaḳluñı başuña düşürmek [1] *bk. ʿaḳlı başa cem ʿḳılmaḳ*

G2150-4. **Başuña ʿaḳluñı düşür** daḫi gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile çarḫ gibi dün olasın

ʿaḳluñı düşmek [1] Aklını devşirmek, aklını başına almak.

G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek biçerler **ʿaḳluñı düşer** / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz

ʿaḳl-ı ḫurde-bīn [4] Akıl sahibi.

G18-2. Ḥüsnüñ idrākinde ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar / Ḳāṣır olmışdur kemālātunda **ʿaḳl-ı ḫurde-bīn**
G1892-4. Görüp aġzın meyānın ḳaldı ʿāciz / Anı bilmekde **ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm**
G2088-4. Noḳṭa-i laʿl-i leb ile mū-meyānı farḳını / Fehm idemez degme kes olmasa **ʿaḳl-ı ḫurde-bīn**
G2278-1. Şiʿr oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki **ʿaḳl-ı ḫurde-bīn**

ʿaḳl u dil [6] Akıl ve gönül

G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun bu **ʿaḳl u dil** / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G400-1. Çeşm-i mestün dostum **ʿaḳl u dile** yaġmacıdur / Ḥāl ü ḥaṭuñ cān uġurlar ṣanasın ḳaracıdur
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñ **ʿaḳl u dil** / Zülfinüñ ḳaṣdı eger īmān olursa çoḳ mıdur
G940-4. Yitürdüm **ʿaḳl u dil** külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānede **ʿaḳl u dili** medhūş idelüm
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür **ʿaḳl u dil** benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1913-3. Gün yüzüñi göricek **ʿaḳl u dili** ḫayret alur / Saña ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm

ʿaḳl u fikr [1] Akıl ve fikir. *bk. ṣabr u ʿaḳl u fikr*

Mr23-9. Göñlümi āvāre ḳıldum zülfini yād eyledüm / **ʿAḳl u fikrüm** ḫırmenin ser-cümle ber-bād eyledüm

ʿ**aḳl u fikr irmez [1]** İdraksiz, kasîrü'l-akl. (Ş. Sami, 2010: 310)

G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar şun ʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿ**Aḳl u fikr irmez** bunuñ kārında ḥayrāndur

ʿ**aḳl u hūş [3]** Akıl ve şuur.

G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿ**aḳl u hūş** / Cān daḥi gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿ**aḳl u hūş** / Nice ḥayrānam aña ben baña da ḥalḳ ḥayrāndur
G1381-3. Aldı ʿ**aḳl u hūşı** elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef

ʿ**aḳl u ṣabr [9]** Akıl ve sabır.

G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem düşerem ayaġına / ʿ**Aḳl u ṣabrum** ni'deyim gāh gelür gāh gider
G1132-2. ʿ**Aḳl u ṣabrum** bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / Dil perīşān ʿ**aḳl u ṣabrum** tār u mār itsem gerek
G2039-1. ʿIşḳ mıdur ʿ**aḳl u ṣabrum** külli yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur ben ġarībi zār u şeydā eyleyen
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olur ʿ**aḳl u ṣabrı** ger nā ide nigāh
G2644-3. Bir naẓarla ʿ**aḳl u ṣabrum** gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2797-4. ʿ**Aḳl u ṣabrı** külli bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḥāşılum dīvāne key
Mr6-8. ʿ**Aḳl u ṣabrı** külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ile ʿademden fārīguz
Mr25-6. ʿ**Aḳl u ṣabrı** külli bir yirden ferāmūş eyledüm / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

ʿ**aḳl u ṣabr u ʿār [1]** Akıl, sabır ve utanma.

G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına anuñ Mecnūn-vār / ʿ**Aḳl u ṣabr u ʿārı** cümle tār u mār itsem gerek

ʿ**aḳl u ṣabr u hūş [4]** Akıl, sabır ve şuur.

G194-2. Baġlıyaldan dil şaçı zencīrine pervāne-veş / ʿ**Aḳl u ṣabr u hūşdan** bīgāne oldum ʿāḳıbet
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı ʿ**aḳl u ṣabr u hūş** / Şeb irişe ṭaġılur ʿādet budur hengāmeler
G1228-1. ʿ**Aḳl u ṣabr u hūş** gitdiler dilā gel eyle ses / Kārbān çünkim revān ola fiġān eyler ceres
Mr19-1. ʿIşḳunuñ zencīrine dīvāneyem / ʿ**Aḳl u ṣabr u hūşdan** bīgāneyem

aḳmaḳ [180] *T. bk. aḳa düşmek*

(aḳ [1], aḳa [9], aḳan [30], aḳar [89], aḳaraḳ [2], aḳarken [1], aḳarsa [2], aḳarsın [1], aḳdı [11], aḳduġı [1], aḳduḳda [1], aḳduñ [1], aḳı [1], aḳmadı [1], aḳmaġ [5], aḳmaḳ [1], aḳmaḳdadur [1], aḳmasa [1], aḳmasına [1], aḳmaya [1], aḳmayaydı [1], aḳsa [3], aḳsun [8], aḳup [6])

1. Mayi şey bulunduğu yerden aşağıya doğru hareket etmek, cereyan, seyelan etmek. (Ş. Sami, 2010: 41)

G45-3. Müdām **aḳar** ciger ḳanı gözümden / Uraldan kirpük oḳın ol ḳaşı yā
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan **aḳar** raḥm eyle gel cānā aña
G102-2. Baġrumuñ ḫūni **aḳar** her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden yaña / **Aḳdı** ṣan ṣudur ol serverden yaña
G114-2. ʿAceb gözümden **aḳan** iki çeşme / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür yāḫūd ab
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣībüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile gözden **aḳan** āb
G142-3. Cūybār olup **aḳarsa** ṭañ mı yaşum her ṭaraf / Bāġ-ārā reftār ider serv-i ḫırāmānum görüp
G186-2. Eşḳ-i çeşmüm **aḳmadı** her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G195-1. La ʿl-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / **Aḳmaġ** ile gözden ol ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G209-1. Kūyı cinān ü ḳāmeti serv ü ṣanavberest / Gözüm yaşı da anda **aḳar** āb-ı kevṣerest
G270-7. **Aḳa aḳa** cūy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḫş
G313-4. Baḥr olsa gözümüñ yaşı cānā ʿaceb midür / Her dem **aḳar** bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G369-3. Ḳorḳum budur ki dīdelerüm yaşı **aḳaraḳ** / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm āşikār olur
G376-4. Gözlerüm yaşı **aḳar** cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden ṣu gibi her dem **aḳan** / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadur
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḥi bir ḳaç gün **aḳarsa** diye deryādan n'olur
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden **aḳan** yaşlar
G427-1. La ʿl-i nābuñ yādına her dem gözümden ḫūn **aḳar** / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn **aḳar**
G427-2. Diñlemezsin nālemi güş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn **aḳar**
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḥi bu dīdeden bīrūn **aḳar**
G440-1. Dostum kūyuñda **aḳan** gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G442-1. Bāġda açıldı gül cān u cihānum ḳandadur / Cūlar **aḳdı** dīdeden serv-i revānum ḳandadur
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül **aḳan** belā ırmaġıdur
G464-1. Bir sehī serve gözüm yaşı **aḳar** / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G493-1. Kūh-ı dilden yine **aḳdı** ṭaşdı eşk-i cūybār / Sīne bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür ālemi çeşminden **aḳan** yaşlar

G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı **aḳup** ḳanda gider / Meger ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʿarʿar geliser
G528-1. Her yana **aḳan** gözümüñ ābıdur / Üstine dil ḳurulı ṭolābıdur
G530-1. Yidügi Ehl-i ʿışḳuñ derd ü ġamdur / Anuñçün gözden **aḳan** ʿayn-i demdür
G535-1. La ʾlüñi añduḳca cānā gözlerümden ḫūn **aḳar** / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn **aḳar**
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü dökeyin göz yaşların / Ḫāne ġarḳ oldı diyeler ḫāneden bīrūn **aḳar**
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Yaʾḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn **aḳar**
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn **aḳar**
G559-1. Serv-veş reftāre gelse göz yaşı her an **aḳar** / Ġonce-veş güftare gelse çeşme-i ḥayvān **aḳar**
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu yirine gördüm anuñ ḳan **aḳar**
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan **aḳar**
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem şular ider ṭuġyān **aḳar**
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān **aḳar**
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā cūydur berg-i gül ḫandān **aḳar**
G562-5. Pāyuña revān itmege ey serv Muḥibbī / Gözi yaşını yirine **aḳduġı** demidür
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳaddüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında **aḳan** şular mıdur
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ şadefleri / Zīrā **aḳan** sirişki anuñ dāne dānedür
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz **aḳar** gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı **aḳdı** nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından **aḳan** ḳanıdur
G638-3. Şol deñlü **aḳdı** kim semege irdi göz yaşı / Āhuma daḫi evc-i felekler mekān olur
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz **aḳar** göz yaşı her dem görinür
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz **aḳar** anda bu Muḥibbī yaşıdur
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ altında **aḳan** / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G714-3. Ayaġuña eyā serv-i ḫırāmum / Gözüm yaşı **aḳar** āb-ı revāndur
G731-2. Olaldan ʿārıżun gül ḳāmetüñ serv / **Aḳar** kūyuñda yaşum ʿayn-ı mādur
G792-3. Ṭurmaz **aḳar** gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı **aḳar** ol sehī ḳāmet mi gelür
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm **aḳmaḳdadur**
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / **Aḳar** anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden **aḳan** mā yiter
G883-1. Serv gibi şalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur **aḳan** pāyında yā cūlar mıdur
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle yüzüm hemçü nīlüfer / Çeşmünden **aḳan** göz yaşı da dāne dānedür
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / **Aḳar** cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan **aḳar** / Kaʾbedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden aġlasam bārān **aḳar**
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu **aḳar** anda kesilür başlar
G952-3. Görinen deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden **aḳan** yaşlar
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan **aḳar** gözlerümden yaşlar / Bile iñler iñlesem yanumca ṭaġlar ṭaşlar
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām **aḳsun** gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i göñlümden **aḳar** / Nehr olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña **aḳar** / Meger seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1012-1. Gözümden **aḳan** yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm budurur ḫāk-i derüñ kuḫl-ı başardur
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki **aḳar** dīdelerüm / Gülgūn ruḫuñ çeşme çü manẕūr-ı naẕardur
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña kuḫl-ı başardur / Gözümden **aḳan** yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı **aḳar** kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı **aḳar** / Beñzer olʾārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʾālemi gözümden **aḳan** yaşlar
G1063-2. Dīdeden **aḳdı** gözüm yaşı revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan **aḳa** ḫūnīn-cigeri var
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi **aḳsa** ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫʷāb iñiler
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden **aḳan** yaş yirine belki demidür
G1095-5. **Aḳaraḳ** çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1110-2. Görinen başum degül belki belā kūh-sārıdur / İki ʿaynum ḳaynayup **aḳar** buñarıdur diñüz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz **aḳar** / Müstedām ola ki artar eşk ile demümüz
G1183-3. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden **aḳmaġ** ile ḳanumuz
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir laʾl-pāredür / Gözümden **aḳan** ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden **aḳmayaydı** dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1243-5. Muḥibbī laʾl-i nābı ḥasretinden / **Aḳarken** gözlerüm yaşı dem olmış
G1258-2. Sen serv-i sehī ḳaddi ʿarʿar āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden **aḳar** anuñ içün yaş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup **aḳar** gözümden ḳanlu yaş
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim Baġdād şehri içre **aḳar** nehr-i Ṣaṭ
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ **aḳmasa** öñinde Ṣaṭ
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem şu gibi her yana **aḳ**
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / Işḳuma şāhid gerekse gözden **aḳan** yaşa baḳ
G1445-5. Şular almışdur ezelde çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa döğüp **aḳan** ırmaġa baḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña şu gibi **aḳ** / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden **aḳan** āba baḳ

G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre gözden **aḳan** ṣuyuñ
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ **aḳar** yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G1537-3. Gözlerüm yaşı **aḳup** ʿālemi pür-ḫūn itse / Gam degül dāġ-ı cigerdür başı çün ol ṣunuñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿ ola **aḳmasına** Ceyḥūnuñ
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż almaġa / **Aḳmaġ** ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ **aḳar** yaşı oñulmaz baġrumuñ baş / Bu ḥāli duymasun nāṣīḥ niçün dün gice gelmedüñ
G1578-3. Raḥm idersen ḥālüme añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm **aḳsun** yaşuñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden **aḳmaġ** ile bu ḳanlu yaşuñ
G1607-3. Şu gibi **aḳduñ** yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden **aḳar** ṣan cūy-ı Nīl
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre **aḳdı** yaşum hemçü Nīl
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / Kūyuña ola żarar kim **aḳa aḳa** ola sil
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür **aḳar** kūyuñda yaşum muttaşıl
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide / **Aḳsun** Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum
G1770-1. Şemʿ-veş başum kesildükce **aḳar** yaşum benüm / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar başum benüm
G1886-1. Gözlerümden **aḳa** ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram şimdengirü başum benüm
G1912-1. İkiʿaynumdan revān olup **aḳar** yaşum benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum benüm
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Aña ḳarşu göz yaşı **aḳar** bıñarumdur benüm
G1933-4. Āteşeʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artarʿaceb **aḳsa** gözümden ḳan benüm
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında **aḳan** enhāra beñzetdüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo **aḳsun** Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāṣākdur göñlüm
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum benüm / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz **aḳar** yaşum benüm
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı **aḳup** ḫūn olmasun
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar **aḳup** Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbīʿışḳ ṣaḳlanmaz / **Aḳar** bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesün
G2032-2. Yan yaḳıl birʿużvʿużvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil **aḳsun** bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2056-1. Pür-ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür **aḳar** deryā-yı ḫūn
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden **aḳan** yaşa ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʿāba ben
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye sīnemde benüm / **Aḳa** deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv ayaġına **aḳar** āb-ı revān
G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret **aḳar** ḫūn-ı ciger gözden / Didilerʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān pāyına şu gibi **aḳarsın**
G2288-1. Ey dost neler giçdi buʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm **aḳdı** gelüp dīdelerümden
G2293-4. Gözüñ aç **aḳa** bu eşkde sebūya / Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemden
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez **aḳar** ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2301-3. Gözüm yaşı benüm serv-i revāndur / **Aḳar** kūyuñda olmış āb-ı Āmū
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ **aḳar** cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2318-5. Gerdūnleyin iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / **Aḳduḳda** eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2319-1. N'ola göz yaşın aḳıdursa ol gül-ruḫsāra şu / Olıgelmişdür ezel dirler **aḳar** gülzāra şu
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden **aḳan** şu
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz **aḳar** her şuya
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüñe **aḳar** gözi yaşı / Gün yüzine naẕare iden kişiye n'ola
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı ol dem pāyına **aḳa** başlaya
G2438-1. **Aḳdı** yaşum şu gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2457-4. Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı **aḳar** her ṭarafa / Reşk iderse neʿaceb bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm **aḳmaya**
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi ṣalınsun ḥüsn bāġında / Ḳoñ **aḳsun** gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2522-1. Bu göñlüm itdi hicrān pāre pāre / **Aḳar** bu dīdeden ḳan pāre pāre
G2540-3. **Aḳar** bu gözlerüm yaşına mānend / Meriçdür birisi birisi Ṭunca
G2563-2. **Aḳup** cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden **aḳan** yaş ile
G2624-3. Dīdār-ı ʿāşıḳ olmasa idi benüm gibi / **Aḳar** mı idi göz yaşı āb-ı revān daḥi
G2667-5. **Aḳmaġ** ile ikiʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp sen serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda **aḳar** çaġlayı çaġlayı
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz **aḳar** çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn içre / Ayaġuña revān oldı **aḳar** bu gözlerüm yaşı
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikr ile aġzum ṣuyı **aḳdı**
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā ṭaġı gibi / Her yañadan yaşum **aḳar** anuñ ırmaġı gibi
M1-4. Ḳo **aḳsun** dīdelerden durmasun āb / Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫʿāb
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür **aḳar** hīç silmezem
Mr23-3. Āh kim ḫālüm diger-gün itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı **aḳup** eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn
Mr24-1. Göñül iñler olup ṭolāb-ı gerdūn / Gözüm gözeklerinden **aḳdı** Ceyḥūn
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar **aḳar** bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasunʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr3-13. Ey Muḥibbīʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler **aḳsun** demüñ
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / **Aḳmaḳ** ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña **aḳar** ṣanasın ābdur / Bu göñül iñler ḳurulmış üstine ṭolābdur
B11. Bu göñlüm ṣīṣesin ṣıduñ **aḳar** durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb

B17. Dil-i bī-çāre yanup ʿışḳ odına / Gözümden ṭurmaz **aḳar** ḫūn-ı ḥasret
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste **aḳar** durmaz gözüm yaşı
B214. Göñül iñler bugün ṭolāba döndi / **Aḳar** her yaña yaşum āba döndi

2. Meyletmek. (TS, 2009: 73)

G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn **aḳar**

3. Sıyrılıp çıkmak. (TS, 2009: 74)

G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn **aḳar**

4. Akın akın gitmek. (TS, 2009: 74)

G559-3. Şemʿuyandurdı çerāġını diyār-ı Şām'da / Eksük olmaz her gice pervāneden ḳurbān **aḳar**
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Kaʾbedür kūyı didüm her yana ḳurbān **aḳar**
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle cān **aḳar**
G911-3. Şemʿ-i ḥüsnüñde cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün cemʿolup her yañadan her an **aḳar**
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān **aḳar**
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz **aḳar** ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden **aḳar** ṭurmaz nişāndur bu

5. Suyun üstünde yüzer gibi kayıp gitmek. (Ş. Sami, 2010: 41)

G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki ʿāşıḳları / Kim şümār idebilür şu yirine ẕü'n-nūn **aḳar**

6. Bir kap veya bir yer, içindeki veya üstündeki sıvıyı sızdırmak. (TDK, 2011: 71)

G2696-2. Bādeye telḫ dime şun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm şun ṭolusın sāġar **aḳı**

7. Sürüp gitmek. (TDK, 2011: 71)

G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam **aḳsa** belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-iʿummān ol yüri

aḳa düşmek [1] Akmayı sürdürmek

G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına **aḳa düşdi**

aḳrān [6] *Ar.* Eşler, yaş veya rütbe ve sıfat ve hâlce müsavi ve mümasil olanlar, emsal. (Ş. Sami, 2010: 42)

(aḳrān [3], aḳrānsın [1], aḳrānumdurur [1], aḳrānuñ [1])

G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beniʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi eyler çünki **aḳrān** ile baḥş
G687-1. ʿĀşıḳam ʿışḳ içre Mecnūn çünki **aḳrānumdurur** / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün şiʿrini itdi bülend / Şimdiki şāʿirleri kendüye **aḳrān** istemez
G1952-5. Bir şaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna **aḳrān** eylesem
G2337-5. Şiʿr içinde Muḥibbī **aḳrānuñ** / Var ise şunsun el şunam bence
G2461-5. Kime **aḳrānsın** Muḥibbī şiʿr içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān ile

ʿaḳreb [2] *Ar.* Kuyruğu ucunda zehirli iğnesi bulunan haşarattan maruf hayvân-ı muzır ki îrâs-ı mazarratta yılanın eşi sayılır. (Ş. Sami, 2010: 42) *bk. ʿaḳreb-i zülf*

G957-7. Leb-i tiryākına irdi Muḥibbī / Ne ġam dirlerse zülfüñ **ʿaḳrebi** var
G2422-4. **ʿAḳrebi** zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola

ʿaḳreb-i zülf [4] Saçın akrebi.

G42-4. Egerçi **ʿaḳreb-i zülfüñ** urur daḫi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı laʾlünden olur her laḥẓa em peydā
G452-3. Leblerin ẕikr ile añma **ʿaḳreb-i zülfini** ḳo / Var iken laʾl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G1514-2. Üşenmez **ʿaḳreb-i zülfüñ** görse dil / Bilür laʾl-i lebüñdür ṭolı tiryāḳ
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına / **ʿAḳreb-i zülfi** semenden ey göñül saña ne ġam

ʿaks [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 41)

bk. ʿaḳs-i ḫāl, ʿaks-i laʾl, ʿaks-i leb, ʿaks-i ruḫsār, ʿaks-i rūy

(ʿaks [1], ʿaksi [2], ʿaksidür [1], ʿaksin [1], ʿaksinden [1])

1. Ziya veya suretin bir yere vurup geri dönmesi veya orada görünmesi.

G169-2. Gül yüzüñ ʿ**aksi** midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G494-3. Ruḫuñ mirʾātına baḳsam gözüm merdümleri ʿ**aksin** / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿ**aksinden** bu cānum şuʾle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şaḥrā vü bāġ / ʿ**Aks** düşmişdür gören dir çarḫ-ı mināduru yine
G2489-1. Şuʾleler kim görinür bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şām ʿ**aksidür** ẓāhir olur eflākde

2. Sesin bir yere vurup geri dönmesi, yankılama.

G2220-1. Her ṣadānuñ ʿ**aksi** kim ẓāhir olur feryāddan / Bir eṣerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan

ʿ**aks-i ḫāl [1]** Beninin yansıması

G1938-2. Gözüm yaşı içre ʿ**aks-i ḫālüñ** / Hind ü beçe ṣan ġarīḳ-i zemzem

ʿ**aks-i laʾl [1]** Dudağın kırmızılığının yansıması.

G1735-4. ʿ**Aks-i laʾlüñle** meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol leẕẕet ile ḳand ḳıl

ʿ**aks-i leb [1]** Dudağın yansıması.

G34-5. ʿ**Aks-i lebüñi** gördi Muḥibbī yaşı içre / Ṣandı ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā

ʿ**aks-i ruḫsār [1]** Yanağın yansıması.

G174-1. Her ḳaçan kim ʿ**aks-i ruḫsāruñla** düşe āba tāb / Eylese aña naẓar ditrer felekde āfitāb

ʿ**aks-i rūy [1]** Yüzün yansıması.

G1072-4. Gözüm yaşı içinde ʿ**aks-i rūyı** / Müneccim didi eyü yılduzuñ var

ʿ**aksine [1]** Tersine, zıddına, ters ve zıt olarak. (Ş. Sami, 2010: 41) *bk. ʿaksin itmek*

G211-6. Söyleseñ bir ḫaḳ sözi ḫalḳ anı alur ʿ**aksine** / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükût

ʿ**aksin itmek [2]** Tersini, zıddını yapmak.

G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutup ʿ**aksin ider** cevr ü cefādan ḥaẕẕ
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel ʿ**aksin it** yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi

al [17] *T.* Kanın rengi, kızıl, kırmızı. (TDK, 2011: 79)

bk. al eylemek, al olmaḳ, cāme-i al, eşk-i al, fānūs-ı al, reng-i al, şarāb-ı al

(al [9], ala [1], alı [2], alın [1], allar [2], alum [2])

G407-1. **Allar** giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü **al** üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G718-1. Ṣorarsam lebleri **alın** sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşıyla **alı** ḫāżır güvāhıdur
G898-3. Noḳṭalar kim **al** evrāḳ üzre yir yir görinür / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G1333-1. Eyledüm olʿizārı **ala** ṭamaʿ / Teşne olan ider zülāla ṭamaʿ
G1436-2. Ṣan şafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem **alum** görüñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ **al** reng
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni **al**
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḫı **alum**
G1911-2. **Al** bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi gözüm yaşından **al** / Kimseler bencileyin ḫāli diger-gün olmasun
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp **al** cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden ṣaḳın
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuṣṣāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından **al** ḫına yaḳın
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / **Al** üzre çünki nakş-ı siyeh düşe ter düşe
Mh4-3. Bir kerre eger ḳılsa tecellā-yı cemāli / Āṣüfte ide mihr ü mehi ruḫları **alı**

al eylemek [3]

1. Kana bulatmak.

G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen **al eyledüñ**
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu bağrum ḳana dönelden / Gözümden akıdup ṣular cihānı cümle **al itdüm**

2. Kırmızılaştırmak, pembeleştirmek.

G1494-1. Ruḫlaruñ **al eylemek** ey dost āluñdur senüñ / Ol sebebden niceler āşüfte-ḫālüñdür senüñ

al olmaḳ [6]

1. Kana bulanmak.

G29-2. Ḳan yaşumla **al olalıdan** benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem dür-i ġılṭān aña

2. Kırmızılaşmak; kızarmak.

G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi **al olur** / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḥazāna dāl olur
G1691-5. Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derd-mend / Göz yaşından sīne vü dāmānı **olur** cümle **al**
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre **al olur** / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni al
Mh16-5. Nergis-i şehlāsını her kim görürse **al olur** / Zülfini fikr eyleyen her dem ḳıyl ü ḳāl olur
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem **al ola** / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola

āl [28] *Ar*. Hile, hud'a, mekr. (Ş. Sami, 2010: 41)

bk. āl eylemek/itmek, āl ḳurmaḳ, çeşm-i āl, mekr ü āl

(āl [21], ālı [1], ālına [3], āledür [1], ālını [1], āluñdur [1])

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ **ālına** / Māl ü cāh ile seni aldamasun ṣaḳın bu zāl
G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı **āl** aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fi'l-ḥāl aña
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / **Āl** ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki **āl** ile yārāna ʿarż ider
G440-6. Ey Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihānuñ **ālına** / Şöyle ṭut kendüñi kim ṣarḳ ehlinüñ dārābıdur
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü al üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne **āl** üstindedür
G481-1. Gönlümi alan ol yüzi gül çeşmi **āledür** / Almaġa cānı ġamzesi baña ḥavāledür
G494-1. Ruḫuñ ḥālini ʿarż eyle disem dildār **āl** añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G572-1. Ol gözi ala beni **āl** ile meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī ṣaçı Mecnūn idiser
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb bu ʿāṣıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ **ālı** nedür
G611-1. Kec-ḳaş ile gözleri her laḥẓa **āl** üstindedür / Ḳırmaġa ʿāṣıḳları her dem ḫayāl üstindedür
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var ne **āl** üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār **āl** añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G742-2. ʿUṣṣāḳ gördi kim lebüñe bāde öykinür / **Āl** ile anı itmege ayaġa ṣaldılar
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir **āl** ile / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum bir zer kemer
G1135-2. Didiler gözlerinüñ **ālını** terk itdi nigār / Dil didi gözlerine hey dise ḳaşın yeñemez
G1414-4. Āl idersin gösterürsin **āl** ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür ṣoñra dirsin göñlümi alınca yoḳ
G1485-1. Göñlümi aldı **āl** ile bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile neng
G1494-1. Ruḫlaruñ al eylemek ey dost **āluñdur** senüñ / Ol sebebden niceler āşüfte-ḥālüñdür senüñ
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / **Āl** ile göñül alur dil virme perī-zāde gel
G1728-2. **Āl** ile göñlümi alduñ ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr ile āl
G2149-5. Bu Muḥibbī **ālına** nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḥālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı **āl** ile
G2363-3. Alur dilüñi **āl** ile döner cefā ḳılur / Şaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden şan ḫayāl işi durur **āl** üstine
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur **āl** ile
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben bu ḥāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu **āl** ile
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe / **Āl** ile gülüñ būyını almaġa benefşe

āl eylemek/itmek [14] Hile yapmak. (TS, 2009: 99)

G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb **āl eyledi** ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi **āl ider** / Ḳaşdı öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḥāl ider
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı **āl itdüm** / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1414-4. **Āl idersin** gösterürsin āl ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür ṣoñra dirsin göñlümi alınca yoḳ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi **āl eyledüñ** / Yire şalduñ ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ **āl idersin** / Giçersin baña bu nevʿ ile çoḳ reng
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb **āl eyledüñ** / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ
G1594-1. ʿĀrıżun ʿarż eyleyüp baña ʿaceb **āl eyledüñ** / Ṭaġıdup ṣabr ile ʿaḳlum beni bed-ḥāl eyledüñ
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / **Āl iden** bu ben dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G2308-3. Gözi elāsına aldanma ṣaḳın **āl eyler** / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur bu
G2532-1. Göster evvel yüzüñi göñlümi al **āl eyle** / Pūte-i hecre ḳoyup āḫır anı ḳıl eyle
Mr1-7. Murġ-ı dil naḳdine çün zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb **āl eyledüñ**
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ murġın ʿaceb **āl eyledüñ**
Mr21-5. Ala gözlerle alup göñlüm benüm **āl eyledüñ** / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ

āl ḳurmaḳ [1] Tuzak kurmak.

G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe **āl ḳurduġın** / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye

āl [4] *Ar.* Fahr-i kâ'inât (s.a.v) Efendimizin aileleri ki Hazret-i Nebî-i zî-şânile Cenâb-ı Murtazâ ve Hazret-i Fâtıma ile İmâm Hasan ve Hüseyin efendilerimizden mürekkep addolunur. (Ş. Sami, 2010: 43) *bk. bende-i āl-ı abā, serv-i āl*

(āl [1], ālına [1], āluñ [1], āluña [1])

G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü **āluña** eṣḥabuña biñ kez dürūd
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān ile **ālı** Muḥammedüñ
G1570-5. Maḥşerde Muḥibbī umaram ide şefā'at / Cān u dil ile bendesiyem çünki ben **āluñ**
G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī **ālına** evlādına / Ṣād-mānam ṭoġdı çün burc-ı şerefden yılduzum

ala [5] *T.* Ela. (TDK, 20009: 18)

G572-1. Ol gözi **ala** beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī ṣaçı Mecnūn idiser
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña **ala** gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur senüñ
G2425-3. **Ala** gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr olmışdur meger / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫᵛāb üstine
G2546-1. Dirīġā ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri **ala** / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
Mr21-5. **Ala** gözlerle alup göñlüm benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ

a ʾlā [4] *Ar.* Daha veya pek yüksek, en refî', bâlâ, bülend. (Ş. Sami, 2010: 44)

bk. cennet-i a ʾlā, firdevs-i a ʾlā, menzil-i a ʾlā

(a ʾlā [2], a ʾlādur [1], a ʾlāya [1])

G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḥı **a ʾlā** gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola **a ʾlādur** ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol ḳadd-i bālāya baḳ / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl **a ʾlāya** baḳ
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāṣıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur **a ʾlā** murādı ʿāṣıḳuñ / Boynuña ṣalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż

ʿalaf [4] ...saman, ot, mısır sapı. (DS, 2009: 183)

bk. āb u ʿalaf, beste-i kāh u ʿalaf

(ʿalaf [3], ʿalafdur [1])

G484-4. Riyāzet çek ḳoma tevḥīdi elden / Cimā ʿdur işi ḥayvānuñ **ʿalafdur**
G1362-5. Cām-ı la ʾl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör dāimā ḥayvān-ṣıfat ister **ʿalaf**
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḥayvān gibi lāyıḳ saña yimek **ʿalaf**
G1367-2. Ni ʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḥayvānāt gibi ṭurma **ʿalaf**

a ʾlālıḳ [1] Yücelik.

G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün **a ʾlālıġı** artur / Eyüler ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet

ālām-ı eyyām-ı firāḳ [1] Ayrılık günlerinin üzüntüleri.

G1383-1. Cānuma kār eyledi **ālām-ı eyyām-ı firāḳ** / Olmasaydı kāşki ʿālemde hīç nām-ı firāk

ʿalāmāt [1] *Ar.* İzler, nişanlar. (Devellioğlu, 2000: 26)

G240-5. Ṣaḳın beyḫūde lāf urma Muḥibbī / Gerekdür ʿışḳa şāhid yā **ʿalāmāt**

ʿalāmet [17] *Ar.* Bir şeyin bilinmesine vesile olan şey, nişane. (E. Tevfîk, 1890: 696)

bk. naḳş u ʿālamet

(ʿalāmet [15], ʿalāmeti [1], ʿalāmetin [1])

G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil gice ʿalem-vār / Yetmez mi şeh-i ʿışḳ olana böyle **ʿalāmet**
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / Āhum livāsı elde yitmez mi bu **ʿalāmet**
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāṣıḳ yitmez mi bu **ʿalāmet**
G225-2. Eṭibbā el urup nabżuma didi / Cünūn-ı ʿışḳ ancaḳ bu **ʿalāmet**
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿalem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez mi **ʿalāmet**
G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿalem-vār / Yetmez mi şehīd-i ġama bu deñlü **ʿalāmet**
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden **ʿalāmet** isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḥı rüsvā yiter
G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir **ʿalāmet** ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü **ʿalāmet** gösterür

G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı düpdüz / Diksem livā-yı āhı ya ʿni ʿ**alāmet** itsem
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿ**alāmet** hem
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu bir ʿ**alāmet** olsun
G2075-7. ʿIşḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿ**alāmetin**
G2141-3. Işḳ şāhı oldı göñlüm kūsı anuñ dögülsün / Āhı livā idüben ya ʿni ʿ**alāmet** olsun
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿ**alāmet** getüre
G2624-4. ʿIşḳa ʿ**alāmet** isteme zāhid saña yiter / ʿĀşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḫi
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿ**alāmeti**

alay [1] Dört tabur piyade veya beş bölük süvari askerinden mürekkep birlik. (Ş. Sami, 2010: 46)

G1488-2. Cem ʿiyyet idüp bir nice dīvāneler olduḳ / Anuñ ʿalemini çeküp **alayı** büyütdüñ

ʿ**alāyıḳ [1]** *Ar.* Münasebetler, alakalar.

G579-5. Muḥibbī tekye-i ʿışḳa girelden oldı abdālı / ʿ**Alāyıḳdan** tırāş olmış yürür rind ü ḳalenderdür

āl-engīz [1] Hilebaz.

G1115-5. Gitdi şabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür **āl-engīz**

alçaḳ [3] *T.* (Ş. Sami, 2010: 46)

(alçaḳ [3], alçaḳlaruñ [1])

1. *mec.* Tab'ı ve nesli aşağı, fürumaye, denî, zelil, dûn, pest.

G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden **alçaḳ** yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme **alçaḳ** gör / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz
G1759-2. Görüp **alçaḳlaruñ** ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol

2. Yüksek mukabili, dûn, pest.

G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm **alçaḳ** degül şunġurdan

aldamaḳ [8] *T.* Aldatmak, kandırmak, oyun etmek. (TS, 2009: 93)

(aldadı [1], aldamaġa [1], aldamaḳ [1], aldamasun [2], aldar [1], aldayup [2])

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni **aldamasun** şaḳın bu zāl
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni **aldamaġa** kendin nice dürlü metāʿ eyler
G1403-2. **Aldar** seni cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı **aldamaḳ**
G2018-4. **Aldayup** bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḫi aldanmaz mısın
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni **aldayup** hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni **aldamasun** / Danış evvel ʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile **aldadı** bizi yār yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār yine

aldanmaḳ [85] *T.* (TDK, 2011: 87)

(aldanan [1], aldanasın [1], aldandı [1], aldandum [1], aldanma [55], aldanmaġıl [1], aldanmañ [1], aldanmasun [1], aldanmayam [2], aldanmaz [4], aldanmazam [2], aldanmazuz [1], aldanuban [1], aldanup [10], aldanur [2], aldanursıñ [1])

1. Görünüşe bakarak yanlış bir yargıya varmak, yanılmak.

G62-4. Yime dehrüñ niʿmetini **aldanursıñ** ḥırṣ ile / Anı çoḳ yiyen olur elbette āḫır imtilā
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır sīm virür / **Aldanup** dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G179-3. Niʿmet-i dünyāya **aldanma** gözetme şehveti / Bunlara māil olursañ aduña dirler devāb
G254-4. Şaḳın **aldanma** göñül virme buʿālem naḳşına / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut
G277-5. Vefā umma Muḥibbī bī-vefādan / Şaḳın dünyāya **aldanma** gözüñ aç
G280-5. Dilā **aldanma** gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden hem dikenden geç
G311-4. Şaḳın **aldanma** cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ
G344-4. Būyına **aldanma** dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G374-1. Şaḳın **aldanma** cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzini eyle mūr
G381-4. Şaḳın **aldanma** vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker şunar maʿni yüzinden sem gelür
G399-4. Dinür dünyāya ey dil **aldanup** meyl eyleme / Bu meṣeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma **aldanup** tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne **aldanmaz** Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu dehr-i zāl açar

G475-4. Ṣaḳın **aldanma** görüp dehrüñ na īm ü ni ʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G517-2. Genc-i ḥüsne **aldanup** el ṣunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G520-3. Dünyāya ṣaḳın **aldanuban** virme aña dil / Maġrūr olayım dime ʿömr bād-ı hevādur
G537-2. **Aldanma** dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar
G539-4. Nice **aldanmayam** ki göz yaşı / Gizlice baña merḥabālar ider
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / **Aldanan** ḥüsnine anuñ ey Muḥibbī er midür
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü **aldanma** ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G698-5. Ṣaḳın **aldanma** Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın **aldanma** cihāna / Buña kim didi ʿişret-gāh dirler
G786-4. Zīver-i dünyāya **aldanma** görüp dil baġlama / Sen gözüñ açup yumınca key ṣaḳın dünyā giçer
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ **Aldanma** gel bu ḥüsne ki devrān gelür giçer
G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / **Aldanma** fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer
G886-4. Ṣaḳın **aldanma** bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol ızlāldur
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın **aldanma** ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1033-5. Ṣaḳın **aldanma** bu dünyā-yı dūna / Senüñ gibileri nā-yāb idüpdür
G1076(a)-2. Ṣaḳın **aldanma** raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1087-4. Maġrūr olup cihāna **aldanma** māl ü cāha / Terk ide seni āḫır yoḳdur cihānda olmaz
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp **aldanmazuz** / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā ki ma ʿnāsındayuz
G1122-6. **Aldanma** göñül virme bu dünyā-yı ʿacūze / Her kim ki göñül virdi bu dünyāya er olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhne ʿacūz ancaḳ / **Aldanmaz** aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1230-4. Kim ki dünyā ni ʿmetine **aldanup** meyl eyleye / Aña ḥayvāndur disünler dimesünler aña nās
G1367-2. Ni ʿmet-i dünyāya gel **aldanma** perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḥayvānāt gibi ṭurma ʿalaf
G1390-4. Ey göñül **aldanma** ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü lu bin gösterür ol bāzı çoḳ
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine **aldanma** dünyā bivedür / Ey Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki **aldanur** ādem degül / Eyleseñ içe naẓar ʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1698-4. Ṣaḳın **aldanma** cihāndan kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā dan ey dil ʿibret al
G1716-1. Naḳşına **aldanma** dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol ta ʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1725-4. Ziynetine ṣaḳın **aldanma** bu dehrüñ şimdi lik / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın **aldanma** / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḥi **aldanmaz** mısın
G2021-3. Ey göñül ger dirse **aldanma** saña mihr eylerem / Nice kerret **aldanup** gördüñ anuñ sen pāresin
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya **aldanma** / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2090-5. **Aldanup** dünyāya dil virme Muḥibbī ḳıl ḥaẓer / Kimse yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise **aldanma** ser-ā-ser cümle mālam ben
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam **aldanmayam** dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde ben Żālem bugün
G2162-5. Feraḥ ṣādī giçer bir dem Muḥibbī aña **aldanma** / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2166-3. Ṣaḳın **aldanma** göñül virme bu dünyāya ṣaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām ile Siyāvuşdan
G2196-2. Ṣaḳın **aldanma** devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil ile dir rübāb ṣaḳın
G2211-6. Ṣaḳın **aldanma** Muḥibbī ʿālemi anı yaḳar / Şu leler kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2214-6. Cennete **aldanma** zāhid gibi baḳma kevşere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā **aldanma** gel / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2290-2. Görüp **aldanma** dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın
G2308-3. Gözi elāsına **aldanma** ṣaḳın āl eyler / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur bu
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına **aldanma** zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile bāde
G2370-5. Muḥibbī bivedür dünyā ʿacūze / Ṣaḳın **aldanma** ṣanup nev-ʿarūsa
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise dünyā / Alur **aldanma** āḫır ol ḥasise
G2435-1. Her kim güzelüñ **aldanur** evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2435-4. Baḳsañ cihāna göze gelür cām u bādedür / **Aldanmaz** anuñ merd olan āb u hevāsına
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / **Aldanma** ṣaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2471-2. Ṣaḳın **aldanma** cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç gün bu ʿālem / Ṣaḳın **aldanmaġıl** bu bed-nihāda
G2495-5. **Aldanup** zīver-i dünyāya göñül virme ṣaḳın / Bu muḳarrerdür anuñ şoñı nedāmet getüre
G2540-2. Ṣaḳın **aldanma** dehre pend güş it / Ki pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Varup **aldanmañ** ṣaḳın ol çeşm-i fettān oynına
G2613-2. Cīfe-i dünyāya **aldanma** meges gibi göñül / Menzil eyle gel ḳanā ʿat Ḳāfını ʿanḳā gibi
G2615-5. Muḥibbī ṣaḳın **aldanma** ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür kārı
G2705-5. ʿĀḳil olan **aldanup** virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān ġavġā gibi
G2708-5. Ṣaḳın **aldanma** cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya **aldanma** meges gibi göñül / Ḳaṣduñ olursa ḳanā ʿat Ḳāfı ger ʿanḳā gibi
G2748-2. Ṣaḳın **aldanma** eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme **aldanma** şarāba / Eger ol bezme zühre ola çengi
Mr30-13. **Aldanup** dil baġlamaġa gel zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına

2. Bir hileye, bir yalana kanmak.

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ **aldanma** dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun ṣaḳın bu zāl
G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vā ʿıẓuñ **aldanma** kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G440-6. Ey Muḥibbī ṣaḳın **aldanma** cihānuñ ālına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur

G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ **aldanmazam** / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ **aldanmasun** / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2497-5. Her kim ki göñül virdi **aldandı** bühtāna / Dil virme Muḥibbī aña sen ʿālem içinde

3. Hayal kırıklığına uğramak.

G2089-6. Bu cihāna bir kez **aldandum** yine **aldanmazam** / İçmişem ben ḫaste anuñ döne döne şerbetin

4. Avunmak, oyalanmak.

G2543-1. Nice bir **aldanasın** dünyāda bir ḳaç nefese / Nice bir yeltenesin bunca hevā vü hevese

aldatmaḳ [1] *T.* Beklenmedik bir davranışla yanıltmak. (TDK, 2011: 88)

G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil **aldatmadı** hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cā ʿanḳā gibi

aldurmaḳ [2] *T.* Getirtmek. (TDK, 2011: 88)

G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı **aldurdum**
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı **aldurdum** yine ṭurna gibi

ʿalem [42] *Ar.* Bayrak, sancak. (Ş. Sami, 2010: 47) *bk. ʿalem-i āh, ʿalem ü ṭabl*

(ʿalem [29], ʿalemdür [7], ʿalemi [1], ʿalemidür [2], ʿalemin [2], ʿalemini [1])

G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şu ʾle-i āhum **ʿalem** / Şāh-ı ʿışḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi yücelt āh **ʿalemin** / Gördi lāyıḳ ʿalem ü ṭablı dilā şāh saña
G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum olmışdur **ʿalem** / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm kim yürür ṣaġa ṣola
G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur **ʿalem** / Dūd revzenden çıḳar ger āteşe yansa kebāb
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi **ʿalem** şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şu ʾle kim görinür tāc-ı ez-zerest
G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki ʿazm eyleye āhı **ʿalemidür**
G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhum **ʿalemin** de ser-i eflāke çeker
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum **ʿalem** elümde yanumca ʿışḳ sipehümdür
G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / **ʿAlemdür** āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum **ʿalem** elümde yanumca eşk sipehdür
G916-4. Şeh-i ʿışḳam **ʿalemdür** elde āhum / Gözüm yaşı olupdur baña leşker
G933-3. Çün oldum mülk-i ʿışḳuñ pādişāhı / Yaşum leşker baña āhum **ʿalemdür**
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu göñlüm ey perī / Naʿra-i āhum **ʿalem** bu sīne ṭabl-bāzıdur
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki ʿazm eyleye āhı **ʿalemidür**
G1173-3. Ölsem yolında āteş-i āhum **ʿalem** olup / Gökler yüzine irgüri her dem şerārumuz
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı **ʿalem** ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp āhum **ʿalem** / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meşāf
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan **ʿalem** / Leşkerüñdür ey göñül göz yaşı ṣol u ṣaġa baḳ
G1488-2. Cemʿiyyet idüp bir nice dīvāneler olduḳ / Anuñ **ʿalemini** çeküp alayı büyütdüñ
G1635-5. Sīneni ṭabl idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl senüñ **ʿalem** senüñ
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ leşker dilā āhuñ **ʿalem** ḳıl
G1799-3. Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın / Götürür dūd-ı āhumdan **ʿalem** hem
G1794-3. Āhumı ḳıldum **ʿalem** çekdüm sipāh-ı eşkümi / ʿIşḳ taḫtına çıḳup kendümi Dārā eyledüm
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum **ʿalem** / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne-i ṭabl eyledüm / Leşker oldı eşk-i çeşmüm şu ʾle-i āhum **ʿalem**
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum üstine **ʿalem**
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl / Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola **ʿalem**
G1962-1. Şu ʾle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem **ʿalem** / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam şu ʾle-i āhum olalıdan **ʿalem** / Gözlerüm yaşını cemʿitdüm sipāhumdur benüm
G1985-4. Olur şikāf sīne ḳaçan nāle eylesem / Derd ü elem feleklere çıḳar olur **ʿalem**
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum **ʿalemdür** başuma / Eşk-i çeşmüm ṣaġlu ṣollu dih-sipāhumdur benüm
G1998-3. Dostlar cemʿeyledüm bir yire eşküm ʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan ejdihā-peyker **ʿalem**
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum **ʿalemdür** baña ol dem hem
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup āhum **ʿalem** çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm **ʿalem** çekdüm
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhum **ʿalemdür** dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben
G2113-5. Sīnen dögicek āh Muḥibbī ḳoma elden / ʿUṣṣāḳ-ārā şu ʾle-i āh ü **ʿalem** olsun
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur **ʿalem** leşker baña eşk-i revān
G2268-4. Vādī-i ġamda yine sūz ile āhum **ʿalemi** / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşkerdürür sirişk / Her ḳanda varsa şu ʾle-i āhı **ʿalem** ḳıla
G2699-2. Olup sulṭān-ı ʿışḳ eşküm sipāhum / **ʿAlemdür** başum üzre dūd-ı āhı
B44. **ʿAlem** āhum sipāhum ġam olaldan / Yürür bu dil şeh-i iḳlīme beñzer

ʿalem-i āh [1] Ah bayrağı.

G495-2. Çal sīne ṭablını **ʿalem-i āhı** çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter

ʿalem ü ṭabl [1] Bayrak ve davul

G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi yücelt āh ʿalemin / Gördi lāyıḳ **ʿalem ü ṭablı** dilā şāh saña

ʿālem [514] *Ar.*

bk. ʿālem itmek, ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ, ʿālem-i cān, ʿālem-i ervāḥ, ʿālem-i fırdevs, ʿālem-i ġayb, ʿālem-i ʿışḳ, ʿālem-i ʿulyā, ʿālem-i vaḥdet, āfītāb-ı ʿālem, bāġ-ı ʿālem, bed-nām-ı ʿālem, ber-kār-ı cümle ʿālem, binā-yı ʿālem, bu ʿālem, cān-ı ʿālem, cānān-ı ʿālem, cümle ʿālem, çeşm-i ʿālem, deyr-i ʿālem, dildār-ı ʿālem, dimāġ-ı ʿālem, faḫr-i ʿālem, fitne-i ʿālem, gülzār-ı ʿālem, ḥāl-ı ʿālem, ḫalḳ-ı ʿālem, hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ, ḫūrşīd-i ʿālem, iki ʿālem, kār-ı ʿālem, ḳayd-ı ʿālem, meşām-ı ʿālem, mihr-i ʿālem, müfti-i ʿālem, mülk-i ʿālem, nūr-ı ʿālem, onsekiz biñ ʿālem, pādişāh-ı ʿālem, rüsvā-yı ʿālem, sāḳī-i ʿālem, ser-fitne-i ʿālem, sulṭān-ı ʿālem, şāh-ı ʿālem, ṭabl u ʿālem, tecrid-i ʿālem

(ʿālem [137], ʿālemde [175], ʿālemdür [1], ʿāleme [51], ʿālemi [96], ʿālemidür [1], ʿālemin [6], ʿālemine [1], ʿālemlere [11], ʿālemleri [1], ʿālemlerüz [1], ʿālemüm [2], ʿālemümümüz [1], ʿālemüñ [30])

1. Dünyā, cihān, gītī, rūzigār, dehr, zemān, zemāne, felek, çarḫ, sipihr, kevn ü mekān, devr. (Tulum, 2011: 329)

G3-2. Ḳaplamışdı **ʿālemi** ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şem ʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc aña
G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ iken **ʿālemi** var eyledüñ / Kimini müslim ḳılup kimini küffār eyledüñ
G10-2. Eyledüñ nūruñ ile **ʿālemi** ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi
G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeri ʿatle münevver **ʿālemi** / Ṭutar idi bu cihānı ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl
G25-3. Düşüp baḫr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ **ʿālemde** var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine **ʿālemdür** / Dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı **ʿālemde** şādān olmaya
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir **ʿāleme** / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫātırum mesrūr olur **ʿālem** bulur cümle żiyā
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam Muḥibbī **ʿāleme** / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G73-1. İtmedi itmeyiserdür kimseye **ʿālem** vefā / Līk dāim eylemekdürür işi cevr ü cefā
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil āhuñ şem ʿini / **ʿĀlemi** rūşen ḳılur ḥācet degül meş ʿal saña
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet **ʿālem** cüdā
G85-6. Pādişāh olan ḳurı ġavġā çeker / **ʿĀlemüñ** ẓevḳin sürer ḳāni ʿ gedā
G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz **ʿālem** içre pādişā
G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar **ʿālemi** / Genc-i ʿışḳı buldılar bu ḳalb-i virānum görüp
G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / **ʿĀlem** içinde ḳıldı Ḫudā seni münteḫab
G150-4. İster isen **ʿālem** içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G161-2. Gün yüzi virdi ḥarāret **ʿāleme** / Ṭañ mıdur ʿışḳ içre ṭutsa beni teb
G174-2. Aġzınuñ esrārını şorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi **ʿālemde** bir şīrīn-cevāb
G179-4. ʿĀşıḳa bundan ulı müşkil mi var **ʿālemde** kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G183-2. Ser-ā-ser **ʿālemi** gezdüñ ṭutalum olduñ Efridūn / Bu dehrüñ pençesin Rüstem olup **ʿālemde** burduñ ṭut
G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat ber-bād olur çün ʿāḳıbet / Kendüñi **ʿālem** serīrine Süleymān oldı ṭut
G193-1. Bulmadum **ʿālemde** bir yār ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi **ʿāleme** çāk-ı girībān ʿāḳıbet
G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum **ʿāleme** / Naḳş olan seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʿāḳıbet
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın ḥalḳa melāmet / **ʿĀlemde** hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī **ʿālem** içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G206-3. Gözler mi **ʿālem** içre nāmūs u ʿārı ʿāşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / **ʿĀlemde** Muḥibbī saña pesdür bu ri ʿāyet
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / ʿÖmr daḥi Ḫıżr ile **ʿālemde** hem-ser buldı ṭut
G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / **ʿĀlemi** efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut
G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile **ʿālem** ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken **ʿālemi** gel başına dār it
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli āşıḳa / **ʿĀlem** içre sīnesinde ṭurduġı cāndur ʿabeş
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndur ʿabeş / Olmasa **ʿālemde** çün cānān ne söz cāndur ʿabeş
G269-1. Olupdur ʿışḳ çün sevdāya bā īş / Bulursa ṭañ mı **ʿālemde** ḥavādiş
G284-2. Müşterī olalı **ʿālem** mihrüñe / Ḳalmadı ḫūrşīd ile māha revāc
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle şaçdum **ʿāleme** / Ḳalmaya şimdengirü sīme revāc
G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi **ʿālemde** melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma fırāḳ ile / Olsun şarāb-ı la ʾl ile her **ʿālemi** feraḥ
G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi **ʿālem** içinde hīç āb-ı telḫ
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür **ʿālem** içre rūzı telḫ
G316-3. **ʿĀlemi** nūruñ münevver ideli / Raḳş ider her yaña ẓerrāt-ı vücūd

G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda var **ʿālem** içinde ehl-i derd
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫālī olmaz bir nefes / Dilberüm **ʿālemde** varum hem nigārumdur nemed
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken **ʿālemüñ** ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G365-2. Ḥadiṯ-i zülf-i dildārı didiler eyleme kütāh / Anuñçün güft ü gūyum **ʿālem** içinde müselseldür
G366-3. Sırrumı fāş eyleyen **ʿālemde** göz yaşıdur / Kim bilürdi virmese rāz-ı nihānından ḫaber
G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / **ʿĀleme** dīvānelerle nice sersemler gelür
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola ol **ʿālemüñ** sulṭānıdur
G383-4. Ser-güzeştüm oḳuñuz **ʿālemde** bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile Mecnūndur
G392-4. ʿIşḳımuñ şıyt u şadāsın ẕāhir itdi **ʿāleme** / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem üzre kūsa şor
G397-2. Ya ʿḳūb-vār ġarḳa virür **ʿālemi** yaşum / Āh ol cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān ne yirdedür
G401-1. **ʿĀlemde** kimüñ sencileyin bir şanemi var / Kāfirdür eger ẕerrece göñlinde ġamı var
G402-1. **ʿĀlemde** şabānuñ yine müşkīn nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi var
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan özge daḫı **ʿālemde** nesi var
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳuluñ ey dost / **ʿĀlemde** senüñ gibi anuñ şanma kesi var
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / **ʿĀlemde** Muḥibbī ne saʿādetlü serüñ var
G406-5. **ʿĀlemde** Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çerī-vār
G420-3. Yine būy ile muʿaṭṭardur dimāġı **ʿālemüñ** / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı şabā yanındadur
G421-1. Āh ol şūḫ-ı cefā-ḫū dilber-i ṭannāzdur / **ʿĀlemüñ** ser-fitnesi ol ṭurra-i şehbāzdur
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm **ʿālemde** ne mātemdedür
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam şandılar / Bu beḳāsuz **ʿālemüñ** ẕevḳini **ʿālem** şandılar
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne oldugı / Bil naṣīḥatdür saña **ʿālem** şoñı vīrānedür
G471-3. **ʿĀlem** yüzinde yārī ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş şafāsı var
G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng reng / **ʿĀlemi** ḳıldı gözüme ol gözi tātār tār
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin baña ne gülşen ü ne **ʿālem** görinür
G499-5. **ʿĀlemüñ** ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber depredür
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür **ʿālemi** çeşminden aḳan yaşlar
G504-4. Meyl idüp gencīne-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu **ʿālem** ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar
G505-3. N'ola efʿī gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış **ʿālemde** bir āfetdür hemān ḫançer
G508-2. **ʿĀlemi** başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / ʿIşḳunuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat Muḥibbī / Disünler **ʿālem** içinde saña er
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir **ʿālemde** kimse vaṣlınuñ imkānı var
G533-1. Gördüm yüzini ol şanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ **ʿālemde** ol bir dānedür
G563-3. **ʿĀlemüñ** ḫalḳını tesḫīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan daḫı efsūn ġamze-i fettān oḳur
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün **ʿālem** yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer māh gelür
G574-2. Sāḳiyā meygūn lebüñ nūş itdi **ʿālem** cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede **ʿālem** ṭolu ġavġāyı gör
G595-5. **ʿĀlemi** maḥkūm iden her dem berʾāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭīʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G597-1. Sīnem içre āteş-i ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa **ʿālem** yanar
G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ **ʿālem** yanar
G600-4. **ʿĀlemüñ** didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber şaçın didi ki gör būlar mıdur
G601-5. Gerçi şi ʿr ehli Muḥibbī bulınur **ʿālemde** / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī **ʿālemi** / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı göñül şeydā olur / Ṭaġıdur ʿaḳlını külli **ʿāleme** rüsvā olur
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḫaẕer / **ʿĀlemi** ġarḳ ider āḫır ser-te-ser deryā olur
G616-5. Cām-ı laʿlüñden Muḥibbī'yi ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun **ʿāleme** ifşā olur
G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Şan göçüp faṣl-ı şitā **ʿāleme** nev-rūz gelür
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẕar meh-pārelerle **ʿāleme** / Yoḳ beḳāsı naḳş olınmış şanki āzer deyridür
G656-5. Ḳanlu şudur beni aġlatma Muḥibbī ḫaẕer it / Cūş ider āh idicek **ʿālemi** deryāya virür
G670-3. Cihāndan götürüldi cümle ẓulmet / Yüzüñden oldı çün **ʿālem** münevver
G671-1. Yine gül devridür **ʿālem** biḥamdillah münevverdür / Dimāġ-ı bāġ-ı dehrüñ yine būy ile muʿaṭṭardur
G675-1. ʿIşḳ çeşmin āşıḳuñ ter ruḫların zer gösterür / **ʿĀlemi** āhı şu'ā ʿından münevver gösterür
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne beñzer / Ne var **ʿālemde** ancaḳ cāne beñzer
G688-5. Şan ṭulū ʿeyler Muḥibbī gün bulur **ʿālem** żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu **ʿālemde** ʿaceb daha nesi var
G695-4. **ʿĀlemde** anuñ gibi benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm gibi kesi var
G705-3. Ne bilür **ʿālemde** ol ẕāhiresin / Pister-i devletde ol kim şīr emer
G710-2. Būy-ı zülfin var iken **ʿālemde** ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G720-4. Cānān yolında her ki bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār **ʿālem** içinde be-nām olur
G724-1. Şol gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor naẕarla baḳmañ aña **ʿālemüñ** sulṭānıdur
G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / Baş açuḳ serverlik ider **ʿāleme** sulṭān olur
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken **ʿālem** temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i şaḥrā mı olur
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün **ʿālemde** āh u vehdür
G745-2. Gösterür ʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / **ʿĀleme** nārı şanasın mihr-i raḫşān ʿarż ider
G768-6. **ʿĀlem** içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden şaḳın / Ġarḳa virür **ʿālemi** bu göz yaşı deryā giçer
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ muʿanberdür / Dimāġı **ʿālemüñ** cānā anuñ içün muʿaṭṭardur
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi **ʿālemi** / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur

G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭ̄ini benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu demde oldı ʿ**ālem** lālezār
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ ʿ**ālemi** cümle müsaḥḥar eyledün / Ḳaşlaruñ olmış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā meger
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿ**ālem** ṭolu ġavġāyı gör
G803-5. ʿ**Ālemi** maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿ**ālemde** ʿaceb daḫi nesi var
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿ**ālemde** āh / Bu söz imiş māhtābum her işe pāyān olur
G821-4. Hemīşe ḫurrem ol ʿ**ālemde** ḫānum / Beni mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G823-3. ʿ**Ālemde** her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G827-5. Dimāġı ʿ**ālemüñ** pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G831-5. Sīne bilür ʿ**ālemde** ol zehr acısın / Pister-i devletde her kim şīr emer
G846-2. ʿ**Ālemi** ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G848-3. El urup depretdükce zülf-i ʿanber-bārını / Ḥaşre dek şan ʿ**ālem** içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G851-2. Muʿaṭṭardur yine ʿ**ālem** dimāġı / Ṣabānuñ yār zülfinde eli var
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz şanmañ bile ʿ**ālem** yanar
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿ**ālemde** / Virilür şādī aġyāra baña ancaḳ melāl olur
G888-1. Hāy hūdan fāriġ ol ʿ**ālemde** sulṭānlıḳ budur / Pendini gūş eyle gel müruñ Süleymānlıḳ budur
G888-5. Nefs-i ḥaẕẕın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs itʿārif ol ʿ**ālemde** insānlıḳ budur
G893-3. Ẕikr eyle leb-i laʿlin vü ẕikr eyle meyānın / ʿ**Ālemde** hüner olmaya idrāke berāber
G895-5. ʿ**Āleme** pertev ṣalup eyler münevver ʿ**ālemi** / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz pes yā nedür
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿ**ālemde** āh u vehdür
G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿ**Ālemüñ** ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿ**ālemi** dehri bu çeşm-i eşk-bār
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿ**ālemde** ol teskīn ider
G948-5. Çün Muḥibbī cürʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿ**āleme** rüsvā olur
G950-3. Gönlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿ**ālem** içre cümle hep mümtāz olur
G952-3. Görinen deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿ**ālemi** gözümden aḳan yaşlar
G954-3. Var iken gül gibi ʿ**ālemde** şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān oldıġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ile ʿ**ālem** ṭolar şan dökilür müşk-iʿabir
G970-3. Āteş-i ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem ʿ**ālem** yanar şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿ**āleme** ol pādişā giçer
G980-6. Ey Muḥibbī ʿ**āleme** şāh olmadan / Dilberüñ olmaḳ gedāsı ḫoş gelür
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿ**Ālem** yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G988(b)-5. Şan ṭulū ʿider Muḥibbī gün bulur ʿ**ālem** żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem nʾola ḫūr / ʿ**Ālemi** ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr
G1017-7. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿ**ālem** / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1021-5. Gerçi kim ʿ**ālem** içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1023-1. Boyı gülşende bir serv-i sehīdür / Yüzi gün ʿ**ālemüñ** alnı mehidür
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup caʿd-ı müselsel ʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿ**ālem** eger Mecnūndur
G1045-3. Lāyıḳ olmaz gül yüzine gül dimek / ʿ**Āleme** bu müşk-i fām-ı zülfidür
G1049-3. Ẕikr eyle leb-i laʿlüñ u fikr eyle meyān / ʿ**Ālemde** güher olmaya idrāke berāber
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿ**ālemi** gözümden aḳan yaşlar
G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Şöyle kim ʿ**ālem** olar şan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ āşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿ**ālem** içre ben bu āyin ṭaġılur
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam şandılar / Bu beḳāsuz ʿ**ālemüñ** ẕevḳini her dem şandılar
G1079-3. ʿ**Ālemi** bir ḥabbeye şatduḳ irüp bir ʿ**āleme** / Şükr idüp Ḥaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1081-1. Aġyārsuz ʿ**ālemde** dilā yār ele girmez / Gülşende nitekim gül-i bī-ḫār ele girmez
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola günāhum / ʿ**Ālemde** Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize meyḫānedür / Lāʾübālī meşrebüz ʿ**ālemde** ʿārı nʾeylerüz
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿ**ālemde** dīdār āşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı nʾeylerüz
G1090-5. ʿ**Ālemi** laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez mā dimez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿ**ālemde** ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün işüm / Yā İlāhi olmasun ʿ**ālemde** kimse yārsuz
G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẕāhir eyler ʿ**āleme** bu sırr-ı eş ārum ḳomaz
G1103-3. Şu ʿle-i āhı kimüñ kim ʿ**āleme** pertev ṣalar / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan ḫaẕer it / ʿ**Ālemi** ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿ**Ālemi** bir cürʿaya ṣatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1119-5. Muḥibbī geşt ḳılduñ ʿ**ālemi** çün / Olupdur vaḳt idesinʿazm-i Tebriz
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben yārsuz / Gözine ʿ**ālem** ḳafesdür bülbülüñ gülzārsuz
G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿ**Ālemde** bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1125-3. ʿ**Ālemi** geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿ**ālemüñ** seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1128-4. Ẕerrece güş itmedi ol mihri yoḳ feryādumı / Lik ʿ**ālem** ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1139-5. ʿĀşıḳuz ʿ**ālemde** ammā virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿ**ālemde** bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿ**ālemde** ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār ile gördüm / Didüm ʿ**ālemde** gül var mı dikensüz
G1159-5. Āhum tütüni ʿ**ālemi** tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bir söz imiş āh görinmez

G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī **ʿālem** içre miḥnet oldı yirümüz
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi ḫoş **ʿālemümüz**
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi **ʿālemde** mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdur **ʿālemde** benüm tek mübtelā hergiz
G1165-1. Gülmedi **ʿālemde** bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḥi ʿaceb eflākümüz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı **ʿālemde** enis-i āh u zār olmaz
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz dünyā metā ʿına göñül / Fāriġuz āzādeyüz **ʿālemde** deryā-dillerüz
G1178-2. Gül yüzüñsüz **ʿāleme** ḳılmaz naẓar cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür yārsuz
G1180-4. Şu ʿā ʿ-ı şem ʿe muḥtāc iken **ʿālem** / Girür derviş evine ʿār ḳılmaz
G1183-6. Gel beni öldür vefā kıl ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür **ʿālem** içinde şānumuz
G1197(a)-2. **ʿĀlem** içinde başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler ey Muḥibbī / Didiler bundan özge **ʿālem** olmaz
G1209-4. Gün gibi rūşen olur **ʿāleme** ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḥi iḳrāra henüz
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi **ʿālem** ey Muḥibbī sözi kes
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma **ʿālemde** bir feryād-res
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı **ʿālemde** hergiz kendüye feryād-res
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem viṣālini **ʿālem** içinde bes
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler seni / Bulmadı **ʿālemde** hergiz vaṣluña ol dest-res
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / **ʿĀlemi** ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña bes
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ **ʿālem** dimāġını mu ʿaṭṭar ṭurma es
G1239-1. İdiser sırrumı āh **ʿāleme** fāş / Naẓarla sürmelü göz vesmelü ḳaş
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam **ʿālemde** şöhret ol iki ferzāne-veş
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir kemter gedā / İstemem kim yürüyem **ʿālem** içinde bebr-veş
G1251-2. Keşf-i berḳi ʿeyle yüzden nūra ġarḳ it **ʿālemi** / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp **ʿālem** duraldan berü devr eyler güneş
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire **ʿālemde** sürsün nice yaş
G1285-2. Siḥr ile cān u gözüñ ey dil-firīb / **ʿĀlemi** kendüye tesḫīr eylemiş
G1286-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaduñ / Sirişküñ ḳıldı anı **ʿāleme** fāş
G1287-1. Dilümden **ʿāleme** düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser **ʿālem** / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden **ʿālem** içinde żiyādur çün ġaraż
G1308-4. Sen selāmet ol yüri **ʿālemde** zāhid zühd ile / **ʿ**āşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1309-1. La ʾl-ı dilberdür bugün **ʿālemde** cevherden ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher bi'l-ġaraż
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser **ʿālemi** / Bu göñül pervā yimez olmış o baḥr içinde bat
G1323-2. Maḥabbet ehli **ʿālemde** ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutup ʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẓẓ
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder ẕevḳ ehli **ʿālemde** çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḥaẓẓ
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile **ʿālem** ṭolar eyler anuñçün şāne ḥaẓẓ
G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı hem vefāsı **ʿālemüñ** / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken **ʿāleme** / Bes ne ḫācet siḥr ide seḥḫāre zülf
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / **ʿĀleme** odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1383-1. Cānuma kār eyledi ālām-ı eyyām-ı firāḳ / Olmasaydı kāşki **ʿālemde** hīç nām-ı firāḳ
G1384-1. Göñül eglencesi **ʿālemde** bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham velī bir mihribānum yoḳ
G1388-2. **ʿĀlemi** ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1392-1. Saña mı ḳaldı **ʿālemde** dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿar ʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña **ʿālemde** hem-ser yoḳ
G1396-5. Egerçi **ʿ**āşıḳ olmışlar bulunur deyr-i **ʿ**ālemde / Muḥibbī gibi **ʿālemde** velī ḫāl-i mükedder yoḳ
G1400-1. Mevc urur her kūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür **ʿālemi** ṭūfān-ı ʿışḳ
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ **ʿāleme** / Çehresinden bellüdür çün **ʿ**āşıḳuñ āṣār-ı ʿışḳ
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi **ʿālemde** bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi ḫummār yoḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / Anı **ʿālemde** hergiz bir sever yoḳ
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / **ʿĀlemi** çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde **ʿālemde** senüñ bir köhne ṣāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1432-3. Añlamaz **ʿālemi** vü kendüzini / Dili mest itdi şöyle bāde-i ʿışḳ
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / **ʿĀlemi** ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ
G1435-5. **ʿĀlemi** gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını **ʿālemüñ** / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadur Dārā'yı baḳ
G1438-1. Ḳaynadı ṭaşdı yine ʿummān-ı ʿışḳ / Ġarḳ idiser **ʿālemi** ṭūfān-ı ʿışḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī **ʿālem** içre aña **ʿ**āşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / İster iseñ bulasın **ʿālemde** berḫudārlıḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / **ʿĀlemi** tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ **ʿālem** içre varı yoḳ
G1455-1. **ʿĀlem** içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı **ʿālem** mülkini / Gerçi baḳsañ ẓāhirā görinür anda nār yoḳ
G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir seḥḫāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi **ʿālemde** bir ṭarrāre yoḳ
G1464-5. Görelden sen perī-rūyı Muḥibbī ʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine **ʿālem** ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep **ʿ**āşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen **ʿāleme** sulṭān olduñ
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şi ʿrine daḫl itme / Dimişler **ʿālem** içinde bulunmaz hīç edebden yeg

G1485-5. Fikr idelden dehānı var mı diyü / Oldı ʿ**ālem** Muḥibbī gözüme teng
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿ**ālemde** nā-peydā gerek
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿ**ālemi** cānā ʿīẕāruñdur senüñ
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey bād-ı ṣabā / İşbu ʿ**ālem** içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿ**ālem** ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın biledür ḳanda yürürsün ʿ**ālemüñ**
G1515-7. İçürdüñ ʿ**ālemüñ** zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḥarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿ**ālemde** ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi bana itdi beni rüsvā gözüñ
G1536-1. Hey ne şirindür şehā la'l-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿ**Āleme** fitne virür zülf-i dil-āvizüñ senüñ
G1536-2. Ġam mı var ʿ**ālem** içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿ**ālemi** āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿ**ālemi** pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿ**ālemde** ola hergiz edebden yeg
G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup yine livā-yı āhumı / ʿ**Āleme** rāyāt-ı ʿışḳı ser-bülend itsem gerek
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿ**ālemde** cānlar görmedük
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da ṣor ʿ**ālemde** dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿ**ālemde** ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1578-4. Görmedüm ʿ**ālemde** hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi ḳardaş ḳardaşuñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿ**ālemi** gülgūn itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur ol şunuñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿ**ālemi** biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben ol meh-rūnuñ
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿ**ālem** içre yüzi bek
G1592-3. Fāş oldı ʿ**ālem** içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿ**ālemde** yāri kimsenüñ / Cevri ʿādet itmesün Yārab nigārı kimsenüñ
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿ**ālemde** kārı kimsenüñ
G1604-5. Ṣaḳla ṣoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʿ**ālemde** hemān kişiye ādāb gerek
G1616-1. ʿ**Ālemi** enver ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde ḫālüñdür senüñ
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿ**ālemde** hemān yār gerek
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key ṣaḳın kim ʿ**ālemi** / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿ**ālemi** dün gibi tār itsem gerek
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿ**āleme** destān olan göñül
G1657-3. Ben ẕerre gibi eyleyeyim ʿ**ālemi** seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben baña ʿiyān ol
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿ**ālem** içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ ṣaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿ**Ālem** ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿ**ālemde** merhem ey göñül
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmet ʿ**ālem** içre şöhret al
G1679-2. Yüri ṭaḳ boynuña zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ʿ**ālem** içre mübtelā bil
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel / Ey göñül ʿ**ālemde** gel bu mācerādan vāz gel
G1698-2. Ġam metāʿına gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿ**ālemde** olursın tuḫfe-i bī-ḳıymet al
G1699-4. Gülşen içre ger ʿīẕār-ı yārden reng almasa / ʿ**Ālem** içre bulmaz idi bu ḳadar ʿīẕār gül
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāşıḳları ʿ**ālemde** bir dād eyle gel
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿ**ālemde** hīç bī-ḫār gül
G1720-5. Çünki ʿ**ālem** mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1721-4. Virse żiyāyı ʿ**āleme** ruḫsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿ**ālemde** bu miḳdār gül
G1733-5. ʿ**Ālem** içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī şaḳın aldanma / Meşeldür ʿ**ālem** içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ʿ**ālem** içre kimse sır-dāşum degül
G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿ**āleme** sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb ister göñül
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿ**ālemi** nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G1754-3. Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿ**ālemüñ** / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı göñül
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir la'l-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿ**āleme** sen destān ol
G1780-1. Yine ʿ**ālemde** bī-vefā sevdüm / Cevri çoḳ yaʿni pür-cefā sevdüm
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿ**ālem** içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1788-2. Çün ḫarābātī olduḳ ʿ**ālemde** / Āşikār anı bī-ḥicāb idelüm
G1790-3. ʿ**Ālemi** geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿ**ālem** muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1809-5. Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm / Yaʿni ʿ**ālemde** bī-devā olalum
G1813-3. ʿ**Ālemi** geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1817-1. Yiter ʿ**ālemde** nigār ile mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum benüm
G1820-5. ʿ**Ālemde** ḫüsnüñe senüñ olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü men ḫāk-sār hem
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿ**ālem** içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1822-2. Geşt eylemişem ʿ**ālemi** ben genc-i viṣālüñ / Āḫır arayup bu dil-i vīrānede buldum
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḫayretüm / ʿ**Ālem** içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1832-3. Ḥasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamu ʿ**ālem** żiyā olsun dirüm
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿ**ālemde** ser-gerdān beni / Dostlar ʿAẕrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1835-4. Sūz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege / ʿ**Ālemi** oda yaḳup ḫākini ber-bād eyleyem
G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿ**ālemde** kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḫi yine ben **ʿālem** içinde çekerem ġam
G1854-3. Ġarḳ eyler ise **ʿālemi** bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1859-6. Ey Muḥibbī āhuñ ile yile virdüñ **ʿālemi** / Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1871-2. **ʿĀlemi** ide iḫāṭa gözlerüm yaşı gibi / Bād-ı āhumdan temevvüc itse gerʿummān-ı ġam
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / **ʿĀlemi** geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1877-5. Āh ḳılsam baḫr-i eşküm mevc urur deryāleyin / **ʿĀlemi** ġarḳ ide diyü ol hevādan ḳorḳaram
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile sevdālar yine / **ʿĀleme** Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse **ʿālemi** / Ey Muḥibbī şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1917-1. **ʿĀlemi** geşt eyledüm bir mihribānı bulmadum / Cānumı ḳıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum
G1917-5. Ḥākipāyına Muḥibbī genc-i ṭab ʿuñ ḳıl niṣār / Aña beñzer **ʿālem** içre ḫurde-dānı bulmadum
G1919-7. Cür ʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup / **ʿĀlemüñ** nice giçer aḳ u ḳarasın bilmedüm
G1921-1. Ḥākipāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm / Ẕerre deñlü kimseye **ʿālemde** yoḳdur minnetüm
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem **ʿālemi** ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm
G1925-2. Var mıdur hīç viṣāl **ʿālemde** / Bulmaduḳ aña dest-res ni'delüm
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / **ʿĀlemi** fānīde ṣanma ġayri rāyı isterem
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün ābdan **ʿālem** / Çekdi sipāh-ı eşk-i yine pādişāh-ı ġam
G1934-2. Virür mū **ʿālemi** āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim
G1941-1. Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem / Ġarḳa virüp **ʿālemi** ṭūfān eyleyem
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüp **ʿālemi** eṭrāfı temāmet gördüm
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup **ʿālemde** ṣayyādam
G1986-1. Senden özge benüm **ʿālemde** bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm **ʿālemde** bulunmaya kesüm
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uṣan dirler baña / Anı bilmezler ki ol **ʿālemde** varumdur benüm
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḫālümi bilmez / Her derdi çeken var ise **ʿālemde** benem ben
G2024-1. Yoġ idi **ʿālemde** hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin **ʿālemde** rüsvā eyleyen
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / **ʿĀlem** yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki sen **ʿālemde** deryā meşrebin
G2058-3. **ʿĀlem** içre **ʿāṣıḳa** yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2062-7. Gedā-yı kūyuñ olmaḳdur hemān **ʿālemde** maḳṣūdum / Bunı ṣanma ki **ʿālemde** Muḥibb māl ü cāham ben
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum ṣol ḳadar **ʿālemde** kim / Sīne gencīnem ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2092-5. Ġarḳ-ı baḫr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah virmedüm **ʿālemde** dil dünyāya ben
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider **ʿālemde** ad u ṣan içün
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş āruñ Muḥibbī **ʿālemi** yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben
G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola **ʿālem** döke eşk-i dīdesin
G2125-1. Ḥamdülillah **ʿāṣıḳam** **ʿālemde** ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳalem bugün
G2131-2. ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye ol **ʿālemde** serverlik yolın
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ **ʿāleme** sulṭānam ben / Olmazam ġırra velī ḫāk ile yeksānam ben
G2155-4. Gedā ḳāniʿ sürer **ʿālem** ṣafāsın / Olur şehler hemān ancaḳ ciger-ḫūn
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül **ʿālemde** çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün **ʿālem** yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini **ʿāḳıbet** rūy-ı ḥazān
G2159-6. İsm ü resminden tıraş olmış Muḥibbī **ʿālemüñ** / Tekyesinde ḫallḳuñ şūrīde-abdālem bugün
G2160-4. **ʿĀlemde** benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi senüñ var hezārān
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün **ʿālemde** gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-yi şeh-vār isteyen
G2181-5. **ʿĀlemi** gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge ya İlāhil-ālemīn
G2185-1. Virür **ʿālemde** bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma şaḳın **ʿālemde** kimse perdesin
G2211-6. Şaḳın aldanma Muḥibbī **ʿālemi** anı yaḳar / Şu ʿleler kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2228-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür / Ḥāli olma bir nefes **ʿālemde** sen eş ʿārdan
G2231-2. Sevmesün **ʿālemde** kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḫr içre bī-çāre / Olup **ʿālemde** āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2240-2. Bundan özge **ʿālem** olmaz **ʿāṣıḳa** kim ḫāfiye / Ḥışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm **ʿālemde** bu āh u efġān ile ben
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / **ʿĀleme** ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2249-1. Ḥamdülillah ki yine ṭālib-i cānānum ben / Bende-i ʿışḳ olalı **ʿāleme** sulṭānum ben
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḥudā ḫalḳ itmez idi **ʿālemi** / Oldı yüzüñ şuyına cümle semā ile zemīn
G2256-3. Ḥākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / **ʿĀlem** içre istemez bir kimse var mı devletin
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm **ʿālemde** nedür milletin
G2263-3. Zülfinüñ şor ḳıymetini ẓerrece ḳadrin bilen / Virmeye **ʿālem** ṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola şi ʿr-i Ḥusreve / Kişi **ʿālemde** bülend itmek gerekdür himmetin
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam şabā **ʿālemde** yāḫūd şāne ben
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez vuṣlata / Āh kim **ʿālemde** kimse böyle nā-çār olmasun
G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī añıcaḳ ṣan pür-ġubār / Kimseler ancılayın **ʿālemde** ḫayrān olmasun
G2330-4. Lā'übālem **ʿāṣıḳam** ben **ʿālem** içre dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye
G2348-3. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı mihrini ṭaleb / **ʿĀlem** içre māh-rūlar ger cefākār olmasa
G2353-4. Āh idersem āteş ile yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola **ʿālem** dīde-i seyyāl ile
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz **ʿālem** içinde anı sūd eylemeye

G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül **ʿālem** cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun **ʿālemde** böyle müşkile
G2366-2. Unudıldı Vāmıḳ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası / Söylenür **ʿālemde** ḳıṣṣam düşmişem dilden dile
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur **ʿālem** içre ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes kim bile
G2371-1. Gönlini kim bağladı bir şaçı sünbüle / Añlamazam ki **ʿālem** içinde anı güle
G2375-2. Şular kim çekdiler **ʿālemde** renci / İrişür muḳarrer ʿāli gence
G2376-3. ʿĀrife **ʿālemde** bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör ey dil ṭolābuñ ʿaynına
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳar **ʿālemde** kim var āfitābuñ ʿaynına
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim **ʿālemde** sen çoḳ çoḳ yaşa
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at şalup ol şeh-süvār / ʿ**Ālemi** tesḫīr içün şan nā'l şaldı āteşe
G2418-3. Eger olmasa bu bārān-ı eşküm / Yana āh odına **ʿālem** bizümle
G2438-1. Aḳdı yaşum şu gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün **ʿālemi** ġarḳ eyledi başdan başa
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı **ʿālemde** olurdı nihān / Dīdeler gözekler ü bu sīne dolāb olmasa
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı **ʿālemde** şādān olmaya
G2471-4. ʿ**Ālemi** gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri abdāl ile
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı bühtāna / Dil virme Muḥibbī aña sen **ʿālem** içinde
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri **ʿālemde** tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen īsā ile
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı **ʿālemde** bu dil-teng ile
G2509-1. İrmedüm düş olmadum **ʿālemde** ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp şordum semāvāt ehline
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden **ʿāleme** / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ʿışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr **ʿāleme**
G2551-1. Rāzını şaḳla dime **ʿālemde** hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı **ʿālemüñ** / Şanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Şanmañuz **ʿālem** içinde anı sūd eylemeye
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿ**Ālem** içinde sevdügi anuñla yār ola
G2596-1. Sīnesinde her kimüñ mihr-i ruḫ-ı cānān ola / Ẕerre-veş olmaz ʿaceb **ʿālemde** ser-gerdān ola
G2605-5. Geşt ider la'li hevāsıyla Muḥibbī **ʿālemi** / Ṭañ mı ger sevdā-zede **ʿālemde** ser-gerdān ola
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle **ʿālemi** oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege bārān ider göñlüm beni
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı / Añılur mıydı **ʿālemde** belā vü derd ile adı
G2615-5. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür **ʿālem** / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür kārı
G2618-2. Işḳ devletinde yine irişdüm bir **ʿāleme** / ʿ**Ālem** içinde olmaya ol ālemüm gibi
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu **ʿālem** ṭopṭoludur ben gibi
G2636-1. Ḫudāya sensin **ʿālem** pādişāhı / Ṭapuñdur cümle maḫlūḳuñ penāhı
G2649-5. Ey Muḥibbī şi'r-i pür-sūzuñla yaḳdun **ʿālemi** / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ beni
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm **ʿālemde** çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2654-1. Işḳ-ārā cānın revān itmekdür āşıḳ pişesi / Bundan özge **ʿālem** içre yoḳdurur endişesi
G2663-4. Derd-i derūnı şorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum **ʿālemi** söyletme hā beni
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur **ʿālem** olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫʷāb ulı
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri **ʿālemde** istiġnā yolın / Dün-himmet olma elden sen ḳoma ʿanḳālıġı
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir kūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki **ʿālem** ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / Duydı **ʿālem** ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını **ʿāleme** yaydı
G2690-3. Dehānı ḳāmeti çeşmi yañaġın / Cihānda medḥ iden ḫoş **ʿālem** itdi
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿ**Ālem** içre dostlar bu iḫtimāl egler beni
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle **ʿālemde** ecelden kim emān buldı
G2739-3. Ḫüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿ**Āleme** odlar şaçar biñ başlu ejderhā gibi
G2739-4. Bī-vefālıḳda müşābih olduġiyçün **ʿāleme** / Kendüye ziynet virür ol bī-vefā dünyā gibi
G2740-5. Baḳup Muḥibbī 'ibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi **ʿāleme** dünyā benüm gibi
G2747-2. Bağlama dünyāya dil **ʿālemde** şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī **ʿālem** içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2770-3. Cefādan ḳangı **ʿāşıḳ** kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur **ʿālemde** añılmasun anuñ adı
G2770-5. Muḥibbī **ʿālemüñ** ḳaşrın görüben i'timād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki bünyādı
G2776-3. Bu ʿacebdür **ʿālemi** ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
G2777-4. Cān virür kimdür didi **ʿālemde** dilber būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2778-2. ʿ**Ālemde** ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuşşa bu ben bī-dile düşdi
G2794-4. Ṭālī' müsā'id olmadı görmege gün yüzüñ / ʿ**Ālem** içinde var mı bed-aḫter benüm gibi
G2798-1. Hiç **ʿālemde** benüm bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḫẓa āzād olmadı
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle **ʿālem** tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende gün efkendedür
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla **ʿālem** nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu ne ḫüsn olur hezārān āferin
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı **ʿālemde** be kāfir / Cān virdi gözi büse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh11-5. Bulmadum feryād-res **ʿālemde** bir feryād-res / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı Aras
Mh11-12. ʿ**Ālemüñ** zevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı 'ālemi / Pür ider būy-ı vefā in'ām-ı zülfüñden senüñ
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük **ʿālemde** miḫnet ḳalmadı / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi **ʿālemi** / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi

Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden **ʿālemi**
Mh17-7. Çün vefādan ḥāli gördi bu Muḥibbī **ʿālemi** / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi **ʿālem** içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḫi bī-çāre yoḳ
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi **ʿālemde** yoḳdur bir çerāġ
Mr3-1. **ʿĀlemüñ** her kūşesi bir hūy u bir hādur gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen **ʿālemüñ** / Anuñ içündür tükenmez ey göñül derd ü ġamuñ
Mr3-9. **ʿĀlem** içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr3-13. Ey Muḥibbī **ʿālem** içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr4-1. Ṭālib-i gülden **ʿālem** içre naṣibüm ḫārdur / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm **ʿālemi** ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle bir dem **ʿālemi** / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi
Mr6-12. Ey Muḥibbī **ʿālemi** gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Mr7-14. Naʿralarla **ʿālemi** ṭoldurdılar mestāneler / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur bināsı **ʿālemüñ** / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḫāli n'olmışdur Cemüñ
Mr9-8. Baña **ʿālem** cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr10-11. Murġ-ı dil laʾlin görüp ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur hīç kes **ʿālemde** aña dest-res
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür **ʿāleme** nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy gibi
Mr12-16. Sevmesün **ʿālemde** kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
Mr15-4. Dostum cevr itmegi **ʿālemde** ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından **ʿāleme** āteş düşe
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes şanmañ daḫi **ʿālemde** dil şād eyledüm
Mr25-12. Bildiler degül vefā bünyādı üzre degül **ʿālemi** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun **ʿālemde** kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun **ʿālemde** kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun **ʿālemde** kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun **ʿālemde** kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile **ʿālemde** bī-cān olmada / Yanmasun **ʿālemde** kimse āteş-i hicrān ile
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı **ʿālemde** senüñ bir günāh / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy ile **ʿālem** ṭolar şankim yanar her yirde ʿūd
D22-1. Zülfine teshīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl ile **ʿālemi** baġlar cādūyimiş
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı **ʿāleme** / Anuñ içün tīşesi āḫır ṭoḳındı başına
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ Leylī şaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan **ʿālemde** derdüm var ḳatı
D49-1. **ʿĀlem** içinde kimüñ sencileyin var şanemi / Göñül içre ʿacabā ẕerrece var mı ki ġamı
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime şarardı yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını **ʿālem** içinde çeken bilür
B49. **ʿĀlem** yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ ẕiyā yiter
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi **ʿālemde** gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler **ʿālem** içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm
B160. **ʿĀlem** içre var iken maḥbūblar / Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtulamaz **ʿālemüñ** düşdi ebed ġavġāsına
B179. **ʿĀlem** içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
B194. Sırr-ı ʿışḳum **ʿālem** içinde benüm fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını

2. Cemiyet, cemaat, ayrıca bir hâl ve suret ibraz eden içtima veya keyfiyet. (Ş. Sami, 2010: 47)

G434-4. Dilüm miḥnet demin dünyāya virmez / Bilür ḳadrin maḥabbet **ʿālemidür**
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u şor baña ʿışḳuñ **ʿālemin** / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G1359-4. İster iseñ sen ḥużūrı ṭut tecerrüd **ʿālemin** / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç şol u şaġ
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd **ʿālemin** / Umuram ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet **ʿālemin**
G2130-4. Anadan ṭoġalı ʿışḳdan bir nefes ayrılmadum / Virseler cümle cihānı virmeyem ʿışḳ **ʿālemin**
G2145-1. Virmezin ben şādiye ʿışḳuñ ġamın / Ben bilürem çünki anuñ **ʿālemin**
G2667-1. Sīne de ʿışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ **ʿālemine** bu dil-i şeydā gibi

3. Evren. (TDK, 2011: 89)

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurduñ livā-yı ḥusrevi / Virdi ṭabluñ ser-te-ser **ʿālemlere** şıyt u şadā
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kim **ʿālemlere** efsāne oldum ʿāḳıbet
G452-2. Virmezem **ʿālemlere** ışḳ ile olan bir demüm / Vireyim her kim ki gūş eylerse ol demden ḫaber
G491-1. Başladı yine şīve ile nāze güzeller / **ʿĀlemlere** şalsa ne ṭañ āvāze güzeller
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben sīnede / Āhum ile göz yaşı **ʿālemlere** rüsvā ḳılur
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemüñ seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük **ʿālemlerüz**
G1203-1. Ḫayli ʿuşşāḳa ezel Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ile **ʿālemlere** fāş olmışuz
G1209-6. Oldı **ʿālemlere** destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1517-5. Leyli zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbi bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi **ʿālemlere** rüsvā gözüñ
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḫāṭa eyleyen **ʿālemleri** / Siz anı deryā şanursuz görinen deryā degül
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün gibi **ʿālemlere** meşhūr olam

G2596-4. Niceye dek şaḳlayam bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀşıḳuñ faḫrıdurur **ʿālemlere** destān ola
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede pinhān ola / Ḳıymet ile istemez **ʿālemlere** destān ola

4. Kendine özgü bir çok niteliği bulunan şey. (TDK, 2011: 89)

G2618-2. ʿIşḳ devletinde yine irişdüm bir ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya ol **ʿālemüm** gibi

5. *mec.* Eğlence. (TDK, 2011: 89)

G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş **ʿālemüm**

ʿālem itmek [1] Eğlenmek, hoş vakit geçirmek.

Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede **ʿālem idelüm** ḫoş giçelüm

ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ [13] *bk. cihānı ṭutmaḳ, dehri ṭutmaḳ, dünyāyı ṭutmaḳ*

G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībim yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver **ʿālemi ṭutsun** sirāc
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / **ʿĀlemi** şimdengirü bildüm kim sīm ü zer **ṭutar**
G632-2. **Dutdı** başum **ʿālemi** eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü rāzum anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G900-5. Rām olup şi ʿrüme naẓm ehli egeler n'ola baş / **Ṭutmaġa ʿālemi** bu tīġ-i zebān baña yiter
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne urmış zülfine / **ʿĀlemüñ ṭutdı** dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1644-3. Çöz mu ʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ **ṭuta** cümle **ʿālemi** būyuñ senüñ
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse **ṭutsa ʿālemi** / Ġam degül baña varup meyḫānei me'men ḳılam
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā ger ben gedāya devletüm / **ʿĀlemi** Ḳāfdan Ḳāfa **ṭutmaḳ** olurdı himmetüm
G2153-4. Şerārum **ʿālemi ṭutdı** baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2189-2. Ser-ā-ser **ʿālemi ṭutsun** gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun
G2387-1. Yaḳdum cihānı bu dil-i āteş-feşān ile / Āh eyledükce **ʿālemi ṭutar** duḫān ile
G2430-4. **ʿĀlemi** ʿışḳı **ṭutar** başdan başa şıyt u ṣadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse bu sīnem kūsına
G2588-1. Yaḳdum cihānı dildeki āteş-feşān ile / Āh eyledükce **ʿālem ṭutam** duḫān ile
B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser **ṭutsa** gerek **ʿālemi** bu āb didi

ʿālem-i cān [1] Can âlemi.

G1938-1. Ey **ʿālem-i cān** u cān-ı ʿālem / Görmedi senüñ naẓirüñ ādem

ʿālem-i ervāḥ [1] Ruhlar âlemi.

G895-6. **ʿĀlem-i ervāḥda** biz olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı kim ḳatında cümleten bīgānedür

ʿālem-i firdevs [1] Cennet âlemi.

G1894-2. **ʿĀlem-i firdevse** de girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

ʿālem-i ġayb [1] Görünmez âlem.

G1339-7. Virmedi kimse meyān ile dehānından ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī **ʿālem-i ġayba** ıṭṭılāʿ

ʿālem-i ʿışḳ [1] Aşk âlemi.

G2525-3. Kim ki başdı **ʿālem-i ʿışḳa** ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aṣlā aña ādem dime

ʿālem-i ʿulyā [1] Yüce âlem/dünya.

G2766-2. Mekānuñ **ʿālem-i ʿulyā** ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker saña ḫūri

ʿālem-i vaḥdet [1] Birlik âlemi; ahiret.

G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī keşreti terk eyle kim / **ʿĀlem-i vaḥdetde** bulursın viṣālin dostuñ

ʿālem-ārā [3] Âlemi tezyin eden. (Toven, 2004: 20)

bk. āfītāb-ı ʿālem-ārā

(ʿālem-ārā [1], ʿālem-ārādur [1], ʿālem-ārāy [1])

G24-5. Münevverdür dü-ʿālem gün yüzüñden / N'ola dirsem yüzüne **ʿālem-ārā**
G1204-1. Cemālüñ **ʿālem-ārādur** muḳābil āfītāb olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz
G2783-2. Dü-ʿālem çün münevverdür yüzinden / Ne ṭañ dirsem yüzine **ʿālem-ārāy**

ʿālemce [1] Dünya kadar.

G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd şanma **ʿālemce** anuñ ġavġāsı var

ʿālem-efrūz [2] Cihanı parlatan, bütün âleme nur saçan. (Toven, 2004: 20)

G680-2. Yüzüñ bir mihrdür kim **ʿālem-efrūz** / Seḥāb-ı zülfüñ aña sāye-bāndur
G1193-1. Şaçuñla ʿārıżuñ ey **ʿālem-efrūz** / Birisi ḳadrdür birisi nev-rūz

ʿālem-nümā [1] Cihânı parlatan, bütün âleme ışık saçan. (Devellioğlu, 2000: 27)

G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt aḥvālini / ʾĀrıżı **ʿālem-nümā** āyīnedür gül-rūya baḳ

ʿalem-vār [3] Bayrak gibi.

G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde **ʿalem-vār** / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez mi ʿalāmet
G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa **ʿalem-vār** / Yetmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet
G692-2. Ġam leşkeri cem ʿoldı dögüp sīne-i ṭablum / Dil fetḥin ider öñce çeküp āhum **ʿalem-vār**

ālet [1] *Ar.* Bir iş işlemekte veya bir sanat icrasında kullanılan edevat, avadanlık. (Ş. Sami, 2010: 48)

G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden **āletin** / Dürlü maʿniler ẓuhūra getürür gör ṣanʿatın

alıcı [1] *T.* Avını kaçırmayan avcı kuş. (TS, 2009: 101)

G647-4. Uġrama ṣaḳın eşküme ey dil ṣanup geçid / Ādemler **alıcı** bulanıḳ ḳanlu tūnedür

alın [46] *T.* Başın ön tarafının üst kısmı, göz ve kaşların üstüne gelen ciheti, nâsiye, cebîn, pîşânî. (Ş. Sami, 2010: 48) Sevgilinin güzellik unsurlarından biridir. Beyaz ve parlak olduğu için ay, nur ve Zühre'ye benzetilir. Yüz güneş; alın ise arzdır. Gece gibi saçlar arasında bir gündüz olarak bilinir... (Pala, 1999: 25)

bk. alın yazusı, alnına yazmaḳ

(alnı [9], alnın [1], alnına [3], alnındaki [1], alnınuñ [1], alnuma [1], alnuñ [14], alnuña [13], alnuñı [3])

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ṣ-ṣems daḥi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña **alnuña** mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem **alnuña** mehtāb
G123-1. Dostum **alnuñ** ḳamer olmasa yüzüñ āfītāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G277-2. Yüzüñ ve'ṣ-ṣems **alnuñ** ve'ḍ-ḍuhādur / ʿAceb mi zülfüñ olsa leyl-i mi ʿrāc
G356-4. Ḳamer **alnuña** vü gün yüziñe ʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer şanki levend
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle **alnınuñ** bildüm ḳamu muḥtācıdur
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün **alnı** ḳamerüñ var
G532-3. **Alnına** didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden berü dil dostlar şermendedür
G636-3. Ḳamerdür **alnuña** diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G673-2. Nice teşbīh eyleyem yüzin güne **alnın** mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer **alnuñ** temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir ẕerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür **alnuñ** ḳamer
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi **alnı** mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G902-2. Ay **alnuñ** ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre ol şems ü ḳamer ister
G1023-1. Boyı gülşende bir serv-i sehīdür / Yüzi gün ʿālemüñ **alnı** mehidür
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün **alnı** ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1053-4. Gün yüzüñe **alnuña** dirsem ḳamer Maʿẕūr ṭut / Gāh olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G1072-2. Didüm **alnuñ** ḳamer midür yüzüñ gün / Didi görmiş eyü ola gözüñ var
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā didüm / Ol şeb içre **alnuña** mehtāb beñzer beñzemez
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfītāba baḳmazuz / Çün ḳamer **alnuñ** yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer **alnuñ** yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfītāb u māhitāba baḳmazuz
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer **alnuña** / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1721-4. Virse żiyāyı ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ **alnı** ḳamer degül
G1853-4. Görmez oldum gün yüzüñ meh **alnuñı** / Gice gündüz sākin-i ġam-ḫāneyem
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün **alnı** ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret çünki **alnuma** ezel ḳılmış raḳam
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün **alnı** ḳamer / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe **alnuñ** aydın māhdan
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün **alnuña** cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2248-1. Göster yüzini **alnuñı** şems ü ḳamer olsun / Damsun lebüñüñ yāri deñizler şeker olsun
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer **alnuñı** görüp didi dil / Bir yire cemʿ olduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2626-4. Yüzine gün ḳamer **alnına** anuñ beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer **alnuñ** saña hīç beñzemez ḫūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2645-4. Çeşm üzre görüp **alnuñ** ol dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2676-6. Ka'be-i kūyuñda çün ʿuṣṣāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski ʿādetdür n'ola **alnuña** sürseñ ḳanını
G2697-4. Her kimüñ **alnı** ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi

G2712-1. Bu fenā dünyāda şanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün **alnı** meh ḳaşı hilāl egler beni
G2735-2. Gün yüzine **alnına** ʿāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar kūyını
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe gün dir idüm **alnuña** ay
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp **alnuña** mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
M1-10. İlāhi ol resūluñ ʿizzetiyçün / Daḫi **alnındaki** nūr ḥürmetiyçün
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ **alnuñ** ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ aña bilsem ne żarrdur
D48-1. **Alnuña** yā yüzüñe ʿāşıḳ degülse āfitāb / Yā ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B13. Olup şirāzesi ol zülf-i müşkīn / Kitāb-ı ḥüsne **alnuñ** oldı miḳlāb
B47. Yüzüñ gündür ḳamer **alnuñ** boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʿlüñ ṣorarsam ʿayni rāḥatdur
B100. **Alnuña** gün yüzüñe mehʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ

alın yazusı [1] Kader, mukederat. (Ş. Sami, 2010: 49) *bk. baş yazusı*

G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden **alnuma yazu** gibi

alnına yazmaḳ [5] Bir olayın, kişinin başına gelmesini Allah yazmış olmak. *bk. alnında yazılmış olmak* (TDK, 2011: 94)

G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutupʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle **yazdı** tā ezelden **alnuma** Yezdān baña
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ dest-i ḳudret bunı **yazmış alnına** / Giçüre ömrin cefāda görmeye ol şādlıḳ
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / **Yazdı** çün **alnuma** raḳam ni'dem ni'dem āh ni'dem
Mh8-5. **Alnuma yazmış** ezel ʿāşıḳluġı çünkim ḳalem / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam
Mr16-7. Çünki **yazmış alnuma** rūz-ı ezel bunı ḳalem / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem

alınmaḳ [6] *T.*

(alınma [2], alınmadum [1], alınmaya [1], alınmaz [1], alınur [1])

1. Tutulmak, kapılmak. (TS, 2009: 104)

G509-3. Her-cāyidür **alınma** gülüñ reng ü būyına / Bārī dilüñi virür iseñ bir nigārā vir
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿarūs-ı ḥüsnine **alınmaya** / Baḳıcaḳ ʿālī-naẓar bu köhne zāli n'eylesün
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / **Alınmadum** bī-nihāye imiş anı ol māl ile
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / Şaḳın **alınma** çeşmine baḳup elāsına

2. Alma işi yapılmak. (TDK, 2011: 94) Ahz olunmak. (Ş. Sami, 2010: 49)

G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış iken şer-i şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden **alınur** bāc
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde **alınmaz** dādımuz

alış veriş [1] *T.* Alım satım, ahzüita, dâd ü sitâd. (Ş. Sami, 2010: 49)

G1295-4. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / Aramızda yoḳ dime olsun bizüm **alış veriş**

ʿ**Ali [1]** *Ar.* Dört büyük halîfenin sonuncusu. Hz. Muhammed'in amcazadesi ve damadıdır. Soyu anne ve baba tarafından Peygamber soyuyla birleşir... (Pala, 1999: 25)

G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿ**Ali** gibi Düldüle

ʿ**ālī [1]** *Ar.* Yüksek, yüce, refî', bülend. (Ş. Sami, 2010: 49)

bk. dergāh-ı ʿālī, taḫt-ı ʿālī

G2375-2. Şular kim çekdiler ʿālemde renci / İrişür muḳarrer ʿ**ālī** gence

ʿ**ālī-cenāb [10]** *Ar.* Şeref ve celal sahibi... (E. Tevfîk, 1890: 681)

bk. dilber-i ʿālī-cenāb, şeh-i ʿālī-cenāb

(ālī-cenāb [9], ʿālī-cenābiler [1])

G113-1. Gördiler ḫāk olduġum yoluñda ey ʿ**ālī-cenāb** / Reşk idüp dir ehl-i dil يا ليتن كنت تراب
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola bir ʿ**ālī-cenāb**
G130-4. Şormasa bu derd-mendüñ ḥālini olmaz ʿaceb / ʿĀr ide dervīşden her ḳandase ʿ**ālī-cenāb**
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger olʿ**ālī-cenāb** / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G148-5. Her denīye söyleme ḥālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün olʿ**ālī-cenāb**
G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān diñüz / Pādişāh-ı dehre dirler nitekim ʿ**ālī-cenāb**
G179-4. ʿĀşıḳa bundan ulı müşkil mi varʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿ**ālī-cenāb**
G871-4. Meygede aʿdābını şūfi ne bilsün şor baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿ**ālī-cenābiler** bilür

G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa bir **ʿālī-cenāb** ister göñül
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yilin **ʿālī-cenāb** oldum

ʿalīm [2] *Ar.* Çok bilen, dânâ, habîr, vâkıf. (Ş. Sami, 2010: 50) Cenabıhakk'ın sıfatlarındandır.

G1-1. Ẕikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm / Āşikār u gizlüye sensin **ʿalīm**
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semīʿ ü hem başir ü hem **ʿalīm** ü hem kerīm

ʿālim [1] *Ar.* Bilen, bilgili, bilgiç. (Ş. Sami, 2010: 50)

G2579-4. Şordum rümūz-ı ʿışḳını **ʿālim** olanlar / Ḥall itmedi birisi suālüm kitāb ile

ʿālīmā [1] Ey her şeyi bilen.

M1-1. ʿĀlīmā rāzıḳā perverdigārā / Ḥudāvendā ḥākimā girdigāra

ʿālī-meşreb [1] Yüksek karakterli.

G170-3. Bulınur dürlü dürlü gerçi meẕheb / Bulınmaz ararsan bir **ʿālī-meşreb**

ʿālī-naẓar [2] Yüksek, ileri görüşlü.

G2146-4. Ḥūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre **ʿālī-naẓar** şanur beni teb-ḫāneyin
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ **ʿālī-naẓar** bu köhne zāli n'eylesün

ʿālī-neseb [1] Yüksek, yüce soylu.

G1479-3. Yüri bir şanʿatı tekmīl idüp olup ḫarābātī / Kemāl ehli gedā olsa olur **ʿālī-nesebden** yeg

ʿālī-şān [1] *Ar.* Zatında şerîf ve celîl olan. (E. Tevfîk, 1890: 681)

bk.sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men

G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre el irişmez / Ki sen kemter-gedā ol **ʿālī-şāndur**

ʿAli-vār [2] Hz. Ali gibi.

G752-4. Olam ḳanber gibi o gice piyāde / Süvār olsa ḳaçan dilber **ʿAli-vār**
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse ol **ʿAli-vār** ben öñünde ḳanberi

Allāh [29] *Ar.* Hâlik-i kâ'inat olan vücûd-ı mutlak, Tanrı, Rab, Mevlâ, Huda, Îzid. (Ş. Sami, 2010: 50) *bk. Allāh Allāh, ḳudret-i Allāh*

(Allāh [19], Allāhdan [1], Allāhı [2], Allāhımuz [2], Allāhını [1], Allāhum [3], Allāhuñ [1])

G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutup ʿāṣıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ **Allāhı** saña
G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳı ʿata itdi çü **Allāh** saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi **Allāhum** saña
G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Ṣākirem her ne ki taḳdīr ide **Allāh** baña
G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim nā-yābdur / Virmek **Allāhuñ** dilā sen ḳıl ṭaleb
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫʷānın āh inʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez **Allāh** dost
G497-1. Görmek istersen eger **Allāh** nūr / Kaʿbedür kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G519-2. Bizi bī-kes şanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile **Allāhımuz** vardur
G931-3. İgen cevr itmeʿuşşāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz **Allāhımuz** vardur
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün **Allāh** şemʿ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de **Allāhı** niçün dün gice gelmedüñ
G1836-5. Giçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār / Meger inṣāf vire **Allāhum**
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın **Allāhdan**
G2243-1. Sürdi yüzüme **Allāh** bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb şandı ḳan ile gören nigār elin
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum göñlüm saña **Allāh** ile
G2344-1. Göñül maḥzendür ʿışḳuñ gevherine / Anı ṣarf eyleme **Allāh** yirine
G2355-2. Ne ācizem ki cürmüme tā ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün benüm **Allāh**
G2656-1. Perī misin melek misin ya ḥūrī / Yüzüñde berḳ urur **Allāh** nūrı
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne hergiz günāh / Her nefesde bilse ḫāżırdur eger **Allāhını**
M1-7. Ne deñlü çoḳ ise cürm ü günāhum / Ümīdüm kesmezem senden **Allāhum**
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū **Allāh** ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm

Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile **Allāh** didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm
Mr13-14. Lez̲z̲et-i derdi bilen ṣanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem **Allāh** didüm

Allāh Allāh [2] Türk askerinin hücum narası. (TDK, 2011: 98)

G1890-1. **Allāh Allāh** diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm / Yüriyüp her yañadan Şarḳa sipāhı çekelüm

Allāhuekber [2] *Ar.* Allah büyüktür, makâm-ı tahayyürde. (Ş. Sami, 2010: 50)

G661-3. Eger mescide varup ḳāmet itseñ / Gele her yañadan **Allāhuekber**
G955-3. Ḳaşuñ miḥrābına ḳāmet getürdüm / Görüp yüzüñ didüm **Allāhuekber**

ʿallāme [3] *Ar.* Her ilme aşina olan. (Ş. Sami, 2010: 50) *bk. ʿallāme-i ʿaṣr*

G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında ʿāciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur **ʿallāmeler**
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña **ʿallāmeler** ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmedi **ʿallāmeler** daḫi / Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan

ʿallāme-i ʿaṣr [1] Asrın her şeyi bileni.

G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāṣıḳa ṣor ʿāṣıḳa / Eylemez **ʿallāme-i ʿaṣr** olsa daḫi anı ḥall

almaḳ [383] *T.*

bk. aġzına almaḳ, āh almaḳ, ʿaḳl almaḳ, ʿaḳlını almaḳ, ʿaḳlını başından almaḳ, araya almaḳ, ʿaynına almaḳ, başına belā almaḳ, başına ġavġā almaḳ, beni benden almaḳ, boynına almaḳ, būse almaḳ, cān almaḳ, çöpe almamaḳ, dāmenüñ almaḳ, ders-i ʿışḳ almaḳ, dil almaḳ, diline almaḳ, el almaḳ, ele almaḳ, elinden almaḳ, göñül almaḳ, göze almaḳ, gözüñe almamaḳ, gūşa almamaḳ, günāhını almaḳ, ḫaber almaḳ, ḫarāc almaḳ, ḥazz almaḳ, hiçe almaḳ, ʿibret almaḳ, i ʿtibār almaḳ, ḳanını penbeye almaḳ, ḳarż almaḳ, lez̲z̲et almaḳ, murād almaḳ, nām almaḳ, niḳāb almaḳ, ortaya almaḳ, örnek almaḳ, rehn almaḳ, reng almaḳ, ṣafā vü lez̲z̲et almaḳ, ṣatun almaḳ, sebaḳ almaḳ, Tañrı selāmı almaḳ, taḥrīre almaḳ, yeg almaḳ, yol almaḳ, z̲erreye almaḳ

(al [47], ala [14], alabilmezsin [2], aladur [1], alaldan [3], alalum [2], alam [2], alamaz [1], alan [4], aldı [48], aldılar [6], alduġı [1], alduġın [1], alduḳca [1], alduḳda [2], aldum [13], alduñ [10], alımadum [1], alınca [1], alısardur [1], alma [3], almadan [2], almadı [3], almaġ [2], almaġa [11], almaḳ [1], almaḳdayım [1], almamış [1], almasa [1], almasun [1], almaya [2], almaz [6], almazlar [1], almış [39], almışam [1], almışdur [6], alsa [23], alsalar [2], alsam [2], alsañ [2], alsun [1], aluban [3], alup [54], alupdur [1], alur [43], aluram [1], alurdum [1], alurken [1], alurlar [6], alursa [1])

1. Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak. (TDK, 2011: 102)

G48-3. Ey kemān-ebrū **alaldan** tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini **almış** ele tā kim ura çevgān aña
G65-6. Elüme **alup** nice kez baḳaram āyīneye / Añaram ʿışyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G78-4. Ḫālüñi **alduḳca** cānā dil ḥarāret bağlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura eline başını **alup**
G140-1. Kim vara meygedelerde eline **ala** şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim **ala** ol dilber niḳāb / Z̲erre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G202-5. Muḥibbī **al** ele āyīneye baḳ / Günāhuñ añ ki mūlar çün dü-rengest
G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele **al** ṭolı peykān oldı ṭut
G224-1. Eline **aldı** yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G240-1. Mey in ʿām eylese pīr-i ḫarābāt / Ele **al** sāḳī آفات خير فى النار
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden **al** ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer **alup** / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger **ala** ele dilber ḳadeḥ
G303-1. Sāḳī olup meclise **alsa** ele dilber ḳadeḥ / Cān bağışlar mürde-dil olanlara yek-ser ḳadeḥ
G304-5. Maḥşer güninde kevşeri içem diyü Muḥibb / Sāḳī elinden **almaz** ele bāde-i ṣabūḥ
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā **al** destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G316-4. Sāġar **alsa** meh-rūlar destine / Sen şürāḥī-veş dilā eyle sücūd
G324-2. Sāġarı dilberden **alup** nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād

G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp **aldı** ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G357-2. Zülfi çevgānın **alup** meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük bī-çāreler üzerine ṣaldı semend
G362-2. Pādişāhum avın **almış** başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden leẕīẕ
G421-2. Oḳ u yā **alur** ele ki zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G436-1. Çeşmi eline ḫançer **alup** ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḥidmete bil baġlamış / Sūsen **almış** tīġ ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G459-1. **Aldı** destine yine deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi gencīne-i ḥüsne acı mār
G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine **aldı** eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G464-3. Zülfinüñ zencīrini **almış** ele / Bu dil-i dīvāne boynına ṭaḳar
G478-4. Çevgān idüben zülfini **alduḳda** ele yār / Kim başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G481-4. Sāḳī bu demde **al** ele gülgūn piyālei / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G498-5. Yā ḳaşlarıyla **alsa** ele ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış aña dil nişānedür
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele **almış** kemend bir elde ḫançer depredür
G504-5. Şemʿ ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline **almış** Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G505-1. Yine mest oldı cānānum ele **aldı** revān ḫançer / İçelden ḫūn-ı ʿuşşāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele **aldı** yine ol ḳahramān ḫançer
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫvār-ı nigār / Ele tīġ **almış** dil-āverdür ki ḳaṣdı cānedür
G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ **alup** ele nūş oldılar / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline **alsa** ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G613-3. Tīġ-i tīz **alup** ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdına ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G617-1. Ḳaşı yāyın ele **almış** yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāžırdur eline oḳ u yā **almış** / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyına ʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara **almış** ele ebrū çeker
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger **alsa** kemend-i zülfini / Her ḳılında nice biñ kāfir müselmān baġlanur
G632-3. Kirpügi ṣaflar dizüp durmaz dil **alur** perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ṣıyup eyler savaş üç günde bir
G671-3. Çemende sāġar **almışdur** eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G722-4. Nicesi rām olmasun gören berāt-ı ḥüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ **almış** ele ṭuġrā çeker
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola mest / Çeşmini **alsa** eline ṭolu peymāne olur
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ **alup** oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa ṣaldılar
G753-2. Çeşmi eline yāyını **alup** kimin ider / Cān ḳaṣdına oḳını gizler kiriştedür
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu **almış** ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile ṣan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G779-4. Ġonce hemyānından **alsa** zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden **alur** sürmesin bir uġrudur
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin **alur** / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline ḫançerin **alsa** / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler
G840-4. Āh kim cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / Eline **almış** yine tīġ ü teber
G841-1. Sāḳī piyāle **al** elüñe şun ki gün giçer / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ **almış** berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G868-2. Eline **aluban** eşcār idüpdür sīm ü zer ḫāžır / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G868-4. Oḳ u yā **aluban** çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā **alup** / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G887-1. **Alup** ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḫaḳḳa ki ter çeker
G915(a)-6. **Al** ele sāġar ʿāşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer Ḫoş ne ṣafādur
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline **almış** yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā **al** ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ **alup** ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G952-1. Ḫançer **almaġa** ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini **almış** ele / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm **alup** çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer **almış** nişār içün ele her şāḫlar
G976-1. Esb-i nāz üzre şunup el zülfüñe çevgān **alur** / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān **alur**
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin **alsa** / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G993-3. Her ḳaçan **alsa** ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri ṣan bir kesmedür
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin **alur** / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1016-2. Mevsim-i gül ʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / Elüñe **alsañ** ṣürāḥī eyleyüp ḳulḳul güler
G1042-2. Bülbül-i ṣūrīdeler gül defterin **almış** ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1150-5. Minḳārına **alduḳda** dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūni ele ḫançer **alaldan** dostlar / Ḳaṣdı budur baġrum içre ḳanum içüp ḳanalar
G1061-1. Tīġini **aldı** helāk itmek içün ṭaşa çalar / Kesmeyicek başumı tīġin **alup** ṭaşa çalar
G1190-1. Ele sāġar **alalum** şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā **al** elüñe devr ide peymāne birüz
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele **almış** iki ṭaş
G1274-2. Oḳ u yā **almış** ele ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline **alup** iki ṭaş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele **alup** iki ṭaş
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse zülf-i çevgānın **alup** / Ṭūp olup ġılṭān olısardur yolına nice baş
G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār **alsa** tīġ-i inḳıṭā ʿ / Başumı ele **alup** tā ḥaşre dek idem semā ʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele **ala** ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ

G1368-4. Çeşmüñ **alsa** tīġ ele ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1368-5. Yā ḳaşıyla ġamze oḳların ele **alsa** nigār / Işḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1404-2. Yüzden **alup** berḳi ʾin dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1413-6. Neler yazmış neler bu dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar **al** ele evrāḳ
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elüme ʿaşā **alam** / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin **almış** ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1466-1. **Aldı** eline şīve ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1468-1. **Alduñ** elüñe ey dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1476-5. Yār ele **almış** Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1484-2. Mu ʿaṭṭar eyle gel dehrüñ dimāġın / Ele **al** şāne eyle dāre zülfüñ
G1524-2. Revāfiż ḳaṣdına **alup** ele tīġ / Çeküp ʿasker bizi İrāna ṣalduñ
G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege **al** elüñe sīneye çek
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ **alup** ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi diller perīşān eylemek
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı **almış** ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1637-4. Kāyināt uñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭaliʿ / Ol melek-sīmādan **alduñ** çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1649-1. Yine bir lu ʾb ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele **alup** dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1657-2. Ṭūp eyle başum **al** elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān ol
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḥ elinden bāde **al** nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeri ʿat dāmenin / Ḥavż-ı kevṣerden diyeler saña yarın şerbet **al**
G1707-4. Ṣol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur **alsa** ele peymāne dil
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez **ala** eline bu göñül tekrār gül
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur **al** elüñ gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlüñde melāl
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu göñlüm tevseni / Rişte-i cānı **alup** ayaġına peyvend ḳıl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum **alup** raḳṣ uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele **al** mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend **alup** ele kākül
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp **almış** ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile **alup** yir aña gerden ḳılam
G1788-5. **Almaz** idi Muḥibbī bāde ele / İñleyüp dimese rübāb içelüm
G1798-1. **Alup** bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum
G1828-2. **Alalum** lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı / Tiġlar **alup** ele ʿazm-i Firendūş idelüm
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam **alup** göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz **alup** / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ **alup** / At ṣalup ʿāşıḳlaruñ çignetme şehbāzum benüm
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa **aldum** ele ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıża yazdum görindi ġam
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe **alabilmezsin**
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle **almışdur** ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī **ala** ele peymānei / Fırṣatı fevt itme żāyiʿ ḳılma ʿömrüñ bir demin
G2076-1. Kātib-i dil destine **ala** ḳalemden āletin / Dürlü maʿniler ẓuhūra getürür gör ṣanʿatın
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile **ala** ele dildār etegin
G2087-2. Elüme **aldum** yine çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2104-6. Yār ele **alsa** Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḥi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi **al** ele sāḳī / Mey ṣun berü tā dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer **alup** / Ḳurup ʿuşşāḳını boyınca girer ḳana degin
G2118-2. Ele **aldum** pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2120-1. Rüstemāne yāyını **almış** ol çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş ʿāruñ olup her biri bir gevher / İçinden kim kiʿāḳildür **alup** nā-yābını seçsün
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki şunʿ-ı ḫāliḳi / **Al** ele āyīne ḥamd it kendü ḫüsnüñe baḳın
G2173-1. Pend gūş itme dilā **alma** ele ʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2181-2. Gözleri dil almaġa **almış** eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2184-1. Āyīne gibi **al** elüñe ṣāf cāmı sen / İç leẓẓet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2190-4. Ḫudānuñ ṣanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele **al** āyīne baḳın
G2194-1. Yār **alsun** destine zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını ġılṭān eylesün
G2213-5. Eline ḫançer **almışdur** dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2241-1. **Aldı** çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2259-3. Eline ḫançer **almışdur** yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2261-1. **Aldı** dildār eline çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken **almamış** idi eline tīşelerin
G2267-1. Yā ḳaşı **alup** ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele **almış** diler kim döke ḳan
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā **almış** eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña hem-ser dirile / **Alma** gel āyīne-i ḫüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2305-3. Eline **almış** yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek ḳanın eyler ārzū
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ **aldı** ḫançer ele / Baña mı dürlü dürlü işkence
G2349-5. **Alsa** Muḥibbī yār ele ġamze oḳların / Ḳurbān eyle cān u dili ḳaşı yāsına
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil nişān it / Ḳaşı yāyını dilber **aldı** deste
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme kimsene / **Almasun** ele başa çıḳamaz ol yāyile

G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ **alup** ele / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2424-1. Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle / Eline **aldı** gelüp bāde-i ḥamrā lāle
G2424-3. Ḳırmuzı pūş ol lebi **almış** ele laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ **aldı** dūşına
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr **aldı** nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2442-3. Ey kemān-ebrū **alaldan** tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2446-3. Ḳaşı yāyını ele **aldı** yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini şundı kīşe
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi **almış** gördüm eline ṣaḫr / ʿUṣṣāḳı itmek ister her birini dü-nīme
G2454-1. Peymāne ele **aldum** gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli çevgān-ı zülfin dilber **almış** dūşına
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın **alup** ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz anuñ nice er düşe
G2502-4. Derd-i dil ḫālini yaz şāyed **ala** yār eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / **Aldı** īṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup **almış** ele müjgān oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene
G2581-5. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudāyı ḳıl temāşā dostum / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe **alup** elüñe āyīne
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ **alup** / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2595-3. Tīri gelince sīneye **alup** cigerde ḳo / Cāndan ʿazīz ṣaḳla anı yādigār ola
G2611-1. Tīġ **alup** mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2628-5. İçüp mey giçe **almış** ele sāġarı / Başından defʿ ide lāle ḫumārı
G2689-5. Zülfini ele **aldı** kemend eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2729-2. Eline tīr ü kemān **alursa** çeşmi vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele **alsa** ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele **al** zülfi çevgānın / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı
G2752-1. Dün serv gibi şalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline **almış** ayacıġı
G2787-2. Bir eline yāsın **almış** bir ele kirpük oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
Mh11-11. **Al** ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḥamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı
B52. Ele **al** sāḳiyā gülgūn şarābı / Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür

2. Kabul etmek. (TDK, 2011: 102)

G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam ṭopraġumı / **Alup** kuḥl idine cennetde hūrā
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḥalḳ anı **alur** ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni **aladur**
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ **al** inṣāfa gel / Saña ḫālüñi göreni ʿāḳil bulur bir yol güler

3. Birlikte götürmek. (TDK, 2011: 102)

G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ **al** dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurulan şehā / Cān ele **alup** yürür dil ʿışḳunuñ cānbāzıdur
G2167-6. Ṣaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne **aldı** gitdi Firʿavn ile Hāmān
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / **Almadı** yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2609-3. Bile **alup** gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi

4. Örtmek, koymak. (TDK, 2011: 102)

G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Ṣevḳden güller **ala** egnine ḳırmuzı kabā
G423-3. Ḳuluñ olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫāk-i pāyuñ başına **almış** dil efser gösterür
G593-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine **aldı** zümürrüd cāmesini kūh-sār
G773-2. Nāzikāne el ṣalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına **alsa** anı key mevzūn giyer
G996-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine **aldı** zümürrüd cāmesini kūh-sār
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bil baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına **alsa** ne ṭañ şāhāne şemʿ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine nūrdan külāh / Şuʿle-i āhuñ **alup** başına ser-pūş eyledüñ
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat **al**
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin **aldı** ḳafasına
G2436-1. Aşmadın ḳandīl-i zerrini felekler bāmına / Ḫilʿat-i sebzi aġaçlar **almadan** endāmına
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa **al** / Giçer bu nevʿa dilber bañа rengi

5. Satın almak. (TDK, 2011: 102)

G172-5. Muḥibbī naḳd-i cāna derd-i yāri / Ziyāde ışşı itdi anı **alup**
G190-1. Naḳd-i cān ile kim **aldı** laʿl-i cānānı dürüst / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı dürüst
G336-2. Virüp cān naḳdin **aldum** ġam metāʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G423-4. Naḳd-i cānı **aldı** evvel şoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda **aldum** derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G503-5. **Alurlar** naḳd-i cāna ġam metāʿın / Şular kim ʿışḳa dilden müşterīdür
G561-4. Didiler būse metāʿın virür imiŞ cāna / Naḳd-i cānı **aluban** dil yine bāzāre gider
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ **alur** söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim **alur** dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G875-3. **Almaġa** ṣabrı metāʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül tāciri zer gösterür
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim dürr ile mercān **alur**

G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre **alup** derdini / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / **Aldum** metā ʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G1552-2. **Aldum** metā ʿ-ı būseñi cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil **aldı** belā vü elemüñ
G1651-4. Būseñe **al** naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet **al** / Rāygān saña virürler şoñra dirler rāḥat **al**
G1698-2. Ġam metā ʿına gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet **al**
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ eger varup metā ʿ-ı himmet **al**
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metā ʿ-ı būse **almaḳdayım** / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur bundan artuḳ şan ʿatum
G1857-5. **Alurdum** naḳd-i cāna ġam metā ʿın / Maḥabbet kişverine tācir olsam
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metā ʿını gözleri / Varumı **aldı** ḳomadı bir ẕerre dānesin
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / **Almışam** rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2309-3. İşidelden kim metā ʿ-ı būseñi çün cānā dir / Cān ele **alup** bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz gevherini / Ṣaḳın virme bilen **alur** bahāya
G2411-2. Naḳd-i cān **almaḳ** hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2416-5. Metā ʿ-ı derdi **alduñ** naḳd-i cāna / Muḥibbī ışşı itdüñ şimdi üşte
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / **Alımadum** ol metā ʿı ben ol bī-ḥadd māl ile
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil **aldı** bugün ayasına / Sen şehüñ tā ki niṣār ide hemīn pāyesine
G2655-1. Evvel **alduñ** būseñe cān naḳdine iḳrārumı / Şoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2723-2. Naḳd-i dil **alup** metā ʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsañ nedürür şan ʿat / **Alurlar** naḳd-i cān ile metā ʿ-ı vaṣl-ı cānānı
Tb1-19. Kim ki ʿışḳaṭolaşa bī-ġayret ü bī-ʿār olur / Cān u dil naḳdini **almaġa** gözi aġyār olur
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur **alsañ** ʿirfān cevherin / Ma ʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin
Mh14-7. Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ **al** şarāb-ı ṣāfını

6. Kazanç sağlamak. (TDK, 2011: 102)

G275-4. Meger luṭfı ola baña mu ʿāvin / Ki ehl-i şirkden **alam** yine bāc
G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc / Yedi kişverden **aldı** beglerüñ bāc
G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan **alsa** tāc u bāc
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim **aldı** bāc
G2709-3. Nüh-felek her gice **alur** encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı meger ḫüsnüñe olmış müşterī

7. Kazanmak, elde etmek. (TDK, 2011: 102)

G396-3. Dü-cihānı virüp **alduġı** içün ʿışḳı şora / Ḳaysa Mecnūn diyeni şanma ki sen ʿāḳil olur
G436-3. İki cihānı virüben **alan** metā ʿ-ı vaṣl / Dürr-i şemini ḫaḳ budurur rāygān ṭutar
G500-2. Ferdāyı ḫāṭıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz kimesne ḫaḳḳını **alur** zemānedür
G590-3. Dil ü cāndur metā ʿı ʿışḳ erinüñ / **Alurlar** şoñra tār u mār iderler
G968-4. Cān u dil **almaz** mısañ bir būseñe didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir şanasın bir nesnedür
G1376-3. Cān u dil **aldı** baña virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1378-4. **Alısardur** naḳd-i ömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1391-2. Eger cürm ise ʿāṣıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen **alduñ** cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1399-3. Leylī zülf ile lebi şīrīnüñ **aldı** cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1579-5. Dü-cihānı virüp **aldı** bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim vire dünyāya ġamuñ
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret **al**
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet **al**
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet **al**
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet **al**
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḫūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / Şoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet **al**
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdan ʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden şan ʿat **al**
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet **al**
G1851-3. Kirpügüm şaflar dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet **aldı** ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ **alsa** dil ü cān / Selāmet ḳala yiter baña dīnüm
G2075-5. Çünki ezelde her kişinüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben **aldum** ʿābide virdüm ʿibādetin
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / **Aldum** çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2228-4. Cān u dil **alduñ** baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan

8. İçine sığmak. (TDK, 2011: 102)

G479-2. Hüsre-i dil teng şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsi ʿdür senüñ gibi nice mihmān **alur**

9. Tat veya koku duymak. (TDK, 2011: 102)

G500-5. Her kim oḳursa şi ʿrümi būy-ı vefā **alur** / Zīrā Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G890-5. Ey Muḥibbī **alsalar** ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu gönlüñ ḫamir
G1151-5. **Alan** bir şemme bu sünbül şaçından / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū **alur** her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1593-1. Çīn-i zülfinden meşām-ı cān **alurken** būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ idi āhū-yı müşk

G2017-5. **Almadı** gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki bū **almış** ola kimse vefāsından
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā **almaz** mey-i engürdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2283-1. Nāmeler gelse ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini seḥer-geh **aluram** Baġdāddan
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan **alur** çün hemīşe müşk bu
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulūʿ bir māh-rū / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden **alur** müşk-bū
G2455-4. Sünbülüñ būyın **alup** bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben Mecnūna
G2478-2. Sünbül ṣaçınuñ būyını beñzer ki **alupdur** / Gülşende anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe / Al ile gülüñ būyını **almaġa** benefşe

10. Temizlemek. (TDK, 2011: 102)

G704-4. **Alsalar** ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş ḥūriler / Çünki sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur

11. Ele geçirmek, fethetmek. (TDK, 2011: 102)

G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi sīnemde bir muḥkem ḥışārum **aldılar**
G891-3. İden naẓar bu āhum ucından şerāruma / Didi belā memālikin **aldı** livāsıdur
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin **almaġa** çeküp leşker sefer çekdüm
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḥāşılun / Çün livā-yı ġamdan **alduñ** ey göñül tīmār sen
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḥāşılı derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü **aldı** çü ʿışḳuñ livāsını
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / **Aldum** diyār-ı miḥneti ben bu sipāh ile

12. İçeri sızmak, içine çekmek. (TDK, 2011: 102)

G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem **alur** żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1103-3. Şuʾle-i āhı kimüñ kim ʿāleme pertev ṣalar / Ẕerreye **almaz** güni ol māh-ı tābān istemez
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp **ala** andan şu ʿā
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfītāb ister göñül / Bilemez miḳdārını **almaġa** tāb ister göñül
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden **alurlar** gelüp mihr ile meh nūrı
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şemʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan **alur** mihr ile meh nūrı

13. Çalmak. (TDK, 2011: 102)

G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan **aldı** yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz

14. Sürükleyip götürmek. (TDK, 2011: 102)

G1445-5. Şular **almışdur** ezelde çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa baḳ
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil **alduġın** gül evrāḳın
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşı virmez giçer / Ḳanlu şudur bir gün **alur** ḳorḳaram ol şu seni
G2761-4. Ḳanına girdüm yire şaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır **alur** ol ḳan beni
Mr17-4. **Almadan** bād-ı ecel baḫr-şıfat cūş idelüm / Mest-i lā-ya ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

15. İşte. (TDK, 2011: 102)

G1756-5. Cān vir lebine al ile bir būse Muḥibbī / **Al** hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca şevāb / **Al** elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi

16. İçeçek veya sigara içmek. (TDK, 2011: 102)

G1637-1. Çün ezelden **alduñ** maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G2230-2. **Alup** bir cürʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḫi başda ḫumārından
Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle bir demʿālemi / Lāle vü gül nūş ider **alur** şarāb u şebnemi

17. Bürümek, sarmak, kaplamak. (TDK, 2011: 102)

G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān **alur**
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek için ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendenüñ hicrān **alur**
G2393-5. Didiler yaşum görenler kim **alur** eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī ki bulınmaya nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni **alsa**

18. Kendine ulaştırılmak, iletilmek. (TDK, 2011: 102)

G426-3. İḳrār **alınca** būseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb **alsam** bu cānum em ḳapar
G1324-4. Leblerinden bir cevāb **alsam** olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḥaẓẓ
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb **aldum** / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G2622-3. Cevāb **aldı** meger şīrīn lebüñden / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḫālini direm ḫāl ol / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum **al**

19. Kapmak, yakalanmak, müptelâ olmak. (Ş. Sami, 2010: 51)

G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān ṣarmaşur / Dehşet **alur** ʿaḳlı dil olur perīşān ṣarmaşur
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret **alur** bilemez nice giçer leyl ü nehār
G1842-3. Ḥayret **aldı** dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1913-3. Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret **alur** / Saña ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet **alurlar** āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından
G2796-1. Ḥayret **alup** ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / Ḥayret **alur** ʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur
D22-2. Ḥayret **aldı** dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş

20. ...edinmek, malik ve haiz olmak. (Ş. Sami, 2010: 51)

G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʿb ile cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ derdi ḳor dermān **alur**
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup **almaya** cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña cümle sezādur
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur ol kim derdi ḳoyup dermān **alur**
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür ṣaḳın bir birine devrān **alur**
G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿışḳa düşen bī-nevālaruz / Dermān virüp derdi **alan** mübtelālaruz
G1151-4. Virüp dermānuñı **al** derd-i ʿışḳı / Bunuñ tek degmeñüz sermāye düşmez
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz **alur** ol virmişdürür saña ḳarż
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile dermān virüp derdi **alan** pür-derde baḳ
G1870-3. Ṣatılur görüben derd ile dermān / Ḳodum dermānı ol dem derdi **aldum**
G2350-3. Arayup dildārumı dil **ala** ʿaṣā demür çarıḳ / Giye anı tā bulınca ʿazm-i ġarb ü ṣarḳ ide
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd **alur** derd üstine
G2596-2. Derdi **alur** ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını / İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermān ola
G2714-5. İlāc olmaz diyenler derd-i ʿışḳa / **Alurlar** derdi **almazlar** devāyı
G2795-3. Dermān yirine derdi **alur** mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā bizi

21. Anlamak, fehim ve idrâk etmek. (Ş. Sami, 2010: 51)

G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz **ala** dil-ḫᵛāhlar

22. Tutmaḳ, ele getürmek, yaḳałamaḳ. (Tulum, 2011: 275)

G99-4. Dil **alup** ḳaṣduñ bu dem ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G512-5. Ol gözi şāhin bakışlu bu Muḥibbī ḫasteden / **Aldı** bir ile dil murġınʿaceb şehbāzdur
G797-2. Kemend ile ṭurur zülfi ḳafada / Dil **alur** ġamzesi olmış kemāndur
G817-5. **Aldı** dil ḳāniʿ degül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḫi tek istesün ḳurbān olur
G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil **almaġa** dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G950-4. Zülfüñ ile beñlerün el bir ider dil **almaġa** / Vāy niceʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G1053-3. Murġ-ı dil ṣaydına **almışdur** ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G1188-4. Kebūter göñlümi çeşmi ayırdı / Şikārına **ālur** elbette şehbāz
G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil **almaġ** içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup dil **almaġa** dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp dil murġını rām eyledüñ
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı **almaya** diyü ḳorḳar gül
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ ṣaydıʿaceb **ala** şikār oldum
G2181-2. Gözleri dil **almaġa** almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2320-3. Ġamzelerle **aldı** dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül ṣaḳın megū
G2363-3. **Alur** dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / Ṣaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına
G2332-4. Dil **almaġ** içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın **almış** iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2652-3. Bir baḳışıyla eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan şāhin **aldı** pençesine bir kebūteri
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil **almaġa** gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
B4. Bir naẓarla dil **alup** ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña

23. Gidermek, götürmek, savdürmaḳ, savmaḳ, defʿ etmek. (Tulum, 2011: 275)

G294-3. Ḳaşlaruñı çīn ḳılup **alduñ** ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum alın bu vīrāndan ḫarāc
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / **Aldı** dilden ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden iḫtiyārum **aldılar** / Aḳıdup āḫır gözümden cūybārum **aldılar**
G770-3. Yāri aġyārla gördüm ṣan gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum **aldılar**
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum **aldılar**
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün ezel dilden ḳarārum **aldılar**
G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger **alsa** gözümden / Bu dehri ṣanmañuz pür-sim ḳılmaz
G1381-3. **Aldı** ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı **alduñ** ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ üstinde cānā zülfüñi dāl eyledüñ
G1575-1. Zülfi sevdāsını **al** başa belā ister iseñ / Sīneñi çāk idegör derde devā ister iseñ
G1958-5. Bulmış iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / **Aldı** ḫaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1984-2. Ḳaşlaruñ altında cānā nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr u ʿaḳlum **aldı** oldı ẓālim ü bī-dād hem
G2120-2. **Aldı** bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol çāh-ı zeḳan
G2491-1. Maġrūr-ı ḫüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin **alur** zamāne doymaz ol rūzgāre
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa varmaz selāmete / ʿĀşıḳ odur ki cān virüp **alur** melāmeti

23. Hissetmek.

G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr ile cānum ṣafā / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme **alma** dem-i serdüm benüm

24. Sağlamak, elde etmek, temin etmek.

G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki **almasa** zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / Bilmedüm ne virdi baña **alamaz** hicrān benüm
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ʿaceb baña ne virdün **alabilmezsin**
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise dünyā / **Alur** aldanma āḫır ol ḥasise
Mh14-1. Var iken **almadı** eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāra virdi ʿummān cevherin

25. Söylemek, zikretmek.

G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün **almaz** dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz

alt [10] *T.* Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı. (TDK, 2011: 104)

bk. ayaḳ altında ḳomaḳ

(altına [1], altında [7], altındaġı [1], altındaki [1])

G550-3. Zülfi **altında** meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ **altında** aḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G942-4. Zülfi **altında** meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G1145-2. Gözüñ **altında** ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ şaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı **altına** ider her şeb nihān āteş
G1287-2. Şerārı ʿışḳunuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller **altında** ḳaçan ola nihān āteş
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ **altındaki** ʿāşıḳları / Bu meşeldür ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1984-2. Ḳaşlaruñ **altında** cānā nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẕālim ü bī-dād hem
G2641-2. Nigārā cāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl itdürme ayaḳ **altındaġı** mūrı
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ **altında** zīr itdi

altun [14] *T.* Maruf kıymetli maden, zer, zeheb. (Ş. Sami, 2010: 52)

bk. laʾl ü altun, ḳızıl altun

(altun [10], altuna [2], altunuñ [2])

G425-10. Niṣār içün Muḥibbī pāy-ı yāre / Yaşum sīme yüzüm **altuna** beñzer
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ **altun** birisi daḥi dirhemdür
G507-3. Niçün ayaġun ṭopraġına / Yaşum gevher yüzüm **altun** ṭolupdur
G995-3. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Yüzüm **altuna** yaşum sīme beñzer
G1069-2. Zeyn ider **altun** ḳalemle ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1253-2. Beñzemese şi ʿri ʿrüme şi ʿri n'ola şā ʿirlerüñ / Kim ki ṣarrāf ola dir kim bir degül **altun** gümiş
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan oldur ʿāşıḳ / Ḳıymeti artuḳ olur ḳāl olıcaḳ **altunuñ**
G1625-4. Ka'be-i kūyuñı ṭavāf eylemek oldı baña farż / Gözlerüm yaşını sīm çün yüzüm **altun** itdüñ
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm **altunuñ** ḥal itdi ḥal
G1785-7. **Altun** ṣu ile şi ʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / Zer-dūz-vār ṣan ʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G2133-4. Āteş-i dil şu'lesin **altun** zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu āhum ejderin
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer laʾl ü cevāhir / Baña yiter yaşum sīm yüzüm **altun**
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm **altun** olmada
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar **altun** legeni

altunlı [1] *T.* İçinde altın bulunan.

G171-5. Yine teşrifler baña in ʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme **altunlı** şīb

ālūd [1] *Ar.* Bulaşık, bulaşmış, mülevves. (Ş. Sami, 2010: 53)

G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār **ālūd** ancaḳ saña dermān cām ider

ālūde [1] *Ar.* Bulamış, bulaşık. (Ş. Sami, 2010: 53) *bk. ālūde-i ḫūn eylemek*

G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum **ālūdedür** / Beñzedürsin hīç revā mıdur beni bīgāneye

ālūde-i ḫūn eylemek [1] Kana bulaşmak.

G2302-2. Bu ʿışve yatur arada ger cān ise maḳṣūd / **Ālūde-i ḫūn eyleme** gel saʿīd ü bāzū

ʿām [3] *Ar.* Umuma yani herkese ait, umumî, cümleye raci. (Ş. Sami, 2010: 53)

bk. ʿām eylemek/itmek, luṭf-ı ʿām itmek, pādişāh-ı ʿām

G265-7. Bu Muḥibbī görse her şā'ir sözin iġmāz ider / 'Aybdur çün ḫāṣ olana eylemek **'ām** ile baḫş
G1781-4. Müşkil-i 'ışḳı şaḳın söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir **'ām**
G2211-1. **'Ām** iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Şaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan

'ām eylemek/itmek [4] Göstermek.

G1535-4. Ẓulm ile ben 'āşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı **'ām eyledüñ**
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī bendeñi / Ḫ'vān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına çün **'ām eyledüñ**
G1996-5. Bugün **'ām itdi** dilber ni 'metini / Muḥibbī Ḳays-veş şındı çanaġum

a 'mā [2] *Ar.* Kör, nâ-bînâ; gözü görmez, darîr. (Ş. Sami, 2010: 53)

G477-2. Aġlamaḳdan oldı **a 'mā** çünki bu Ya 'ḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G492-2. Girye ile gözlerüm Ya 'ḳūb-veş **a 'mā** idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Ken 'ān gelür

āmādelik [1] Amade olma durumu. (TDK, 2011: 111)

G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü **āmādelik**

a 'māl [3] *Ar.* Ameller. *bk. 'amel*

(a 'māl [2], a 'mālümi [1])

G945-4. Zāhidā şanma ki **a 'māl** ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ faẓlıdurur yoḫsa 'amelden ne gelür
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm **a 'mālümi** şormaz mısuz
G2456-6. Her kişiden şorılur **a 'māl** şorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup aña ataya

'amel [6] *Ar.* Amade olma durumu. (Ş. Sami, 2010: 54)

bk. 'amel eylemek/itmek, 'amel virmek, ḫayr-ı 'amel, per-i 'amel, taṣnīf-i 'amel

('amel [4], 'amelden [1], 'ameline [1])

1. Tesir, fiil ve icrasını gösterme.

G1992-4. İtdi cemāl-i 'arż ile 'uşşāḳa merḥamet / Olmaz güzeller içre bugüne **'amel** didüm

2. Bir adamın evâmir ve menâhî-i mezhebiyyeye göre ettiği hareket. *bk. a 'māl*

G716-4. Ḫalḳ eyler iltićā **'ameline** velī benüm / Her dem ümīd idindügüm ol āsitānedür
G945-4. Zāhidā şanma ki a 'māl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ faẓlıdurur yoḫsa **'amelden** ne gelür
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ **'amel** ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh
G2355-4. Yarın ki şālihān **'amel** 'arżını ideler / Şādān olup cennete her biri ṭuta rāh

'amel eylemek/itmek [3] İşlemek, ḳılmaḳ, itmek... (Tulum, 2011: 332)

G1207-2. Muṭribā ol sāzuñı **eyle 'amel** / Kim muḫayyer ola sözüñden ḥicāz
G1950-4. 'Uşşāḳa ḳıldı būselik içre muḫālefet / Uymaz uşūle **eyleme** böyle **'amel** didüm
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi **itmez 'amel** / Çünki dünyā mestidür şanmañ ki anı ayıla

'amel virmek [1] İş vermek, iş edindirmek.

G1661-4. Çeng ile 'ūda **'amel virdi** mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü şalāḥı cümle tār u mār gül

āmennā [1] *Ar.* İnandık, tasdik ederiz, ona diyecek yok. (Ş. Sami, 2010: 55)

G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda **āmennā** dimeyem cānān iki

'āmī [1] *Ar.* Avam.

G1610-4. Sırr-ı 'ışḳı açma her **'āmī** anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ

'āmil [1] *Ar.* Bir kaide veya nasihat vesaireyi mevki'-i fi'le koyup icra eden, onunla amel yani ona göre hareket eden. (Ş. Sami, 2010: 55)

G1659-1. Fenn-i 'ışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla **'āmil** ol / Ya 'ni varup şāh-ı 'ışḳa sen kemīne muḳbil ol

āmīn eylemek/itmek [2] Âmin demek.

G482-4. Şāḥ-ı serv üzre ḳaçan ki ḫuṭbe oḳur 'andelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup **āmīn ider**
G1948-3. Giceler vird ü du 'ā-yı ḳudsīyānı işidüp / Şubḥa dek el ḳaldurup şıdḳ ile **āmīn eyledüm**

ammā [70] *Ar.*

1. Ama, fakat, lâkin ancak; şu kadar ki, o kadar ki, şöyle ki. (Devellioğlu, 2000: 32)

G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm **ammā** çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül bańa
G192-4. Bańa ṣor yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḥālümden **ammā** bī-ḫaber dost
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm **ammā** çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yańa ruḫsār-ı zerd
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadur / Cānumuñ cānānıdur **ammā** ki ol cān ḳandadur
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın **ammā** ʿāḳıbet / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın **ammā** bir noḳṭadan nişāndur
G595-3. Kimse yüzin görmedi **ammā** cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme görinmez āh / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G803-3. Kimse yüzin görmedi **ammā** şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G806-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim **ammā** ki ġāyet yaṣludur
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel **ammā** bu eş ʿār özgedür
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider her kişi **ammā** ad ile ṣan iñler
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür **ammā** bilemez ḫoş-ḥāl ider
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ **ammā** bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1074-4. Kaʿbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez adı **ammā** ḥācıdur
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum **ammā** ḳatı göñline anuñ kār eylemez
G1105-3. Cevr ü cefāya māyil çoḳdur güzeller **ammā** / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1129-1. Özini bańa dilber hem-ser itmez / Nice kerret dimiş **ammā** dir itmez
G1139-5. ʿĀşıḳuz ʿālemde **ammā** virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme **ammā** görinmez āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi **ammā** söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1339-2. Tīredür gerçi şeb-i hicrān **ammā** yazaram / Derd-i dil ḫālini āhum bańa olmışdur şu ʿāʿ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuña līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe **ammā** anuñ reftārı yoḳ
G1438-5. Hecri ṭururken Muḥibbī vaṣlını / **Ammā** zīrā ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki **ammā** / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī **ammā** ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1652-4. Söz giçer gevher velī **ammā** ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ **ammā** dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür **ammā** / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh ne müşkil
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup **ammā** du ʿāsın bilmedüm
G1919-6. Bańa mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet **ammā** anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G2046-1. Ey göñül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde **ammā** bendesin
G2294-2. Gerçi istedüm vefā **ammā** ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk **ammā** dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgün ṣarābı nūş it / Maʿni yüzinden **ammā** laʾl-i nigārı gözle
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vüʿuṣṣāḳ-ārā budur nidā / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-4. ʿIşḳ içinde ʿāṣıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-6. Kaʿbe kūyuñda şehāʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-8. Ḫākipāy itdüñ beni ʿömrümi pā-māl eyledüñ / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben küfri iẓhār eyleme / Meh-liḳā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-14. Ġırra olma ḥüsnüñe bil kim nice Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-16. Zehr ṣunduñ bu Muḥibbī'ye anı ṣād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin **ammā** bī-vefāsın bī-vefā
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var **ammā** ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr8-13. Her kişi gerçi er giçer / **Ammā** gerek erde hüner
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde **ammā** ḳulıyuz
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi **ammā** dimeñ bu yolda oldı saña ḫayf

2. Neden, neden ötürü, bundan ötürü. (Tulum, 2011: 333)

G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur **ammā** ki ben / İçeli ʿışḳuñ ṣarābın oluram her-bār mest
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi dīn-i Mesīḥ / Bāde ḫaḳḳında ḥelāl dinmiş degül **ammā** ṣaḥīḥ
G534-1. Dil bańa eydür yüri her yańa kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı **ammā** anuñla cān gider
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḫaḳīḳat güzelsin **ammā** ide bu işi hep oldur
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa **ammā** ʿārıẓuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G664-2. Gerçi bir eẕādadur **ammā** ṣalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā ṣatar
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfitāb / Kendi göklerde yürür **ammā** ki yüzi yirdedür
G776-4. Binā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı muḥkemdürür **ammā** / İrişse zelzele ʿışḳuñ hevāsından hemān ditrer

G778-4. Ger gedā iseñ n’ola aʿlādur **ammā** himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ **ammā** şerbetin içen bilür kim acıdur
G1748-3. ʿĀşıḳam **ammā** ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister göñül
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında **ammā** ṣādıḳam
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿişyānum ögiş **ammā** ümīdüm var / Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdur göñlüın
G1859-1. Ẕāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥrüñ şāhıyam / Bir ulı dergāhuñ **ammā** ben ġubār-ı rāhıyam
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür **ammā** āh ile zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / Bālā ḳaddini medḥ idüp **ammā** güzel didüm
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem **ammā** ol ḳaşı yādan el çekmem

āmūẖte [1] *Far.* Okur, müteallim. (E. Tevfîk, 1890: 55)

G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh āb u geh āteş-feşān / Ġālibā inkār ez-üstād-ı şunʿ **āmūẖte**

an [2] *Ar.* Lâhza, dem. (M. Nâcî, 2009: 31) *bk. bir an, her an*

G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise daḥi hem ol **an** ezilür
G815-4. Dil virme key ṣaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol **an** gelür giçer

ana [6] *T.* Anne. (TDK, 2011: 117) *bk. ana raḥmi, anadan ṭoġmaḳ*

(anadan [3], anadur [1], anamuz [1], ananuñ [1])

G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu yolda saña fedā ata **anadur**
G1121-2. İncinür şanmañ cefādan cevre muʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur **anamuz**
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden şorılmaz hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ **ananuñ**
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd yirine sen **anadan**
G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına gerek **anadan**
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / **Anadan** alur çün hemīşe müşk bu

ana raḥmi [4] Döl yatağı. (TDK, 2011: 121)

G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş / **Ana raḥminden** berü ben olmadum şād elġıyāş
G1237-3. Düşmemişken **ana raḥmine** daḥi Mecnūnı zār / Zülf-i Leylādan dil-i dīvānemüz āgāh imiş
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan feraḥ olur bu dil / **Ana raḥminden** beri gülmez o ġam-perverde baḳ
G2137-3. **Ana raḥminden** berü bir gün beni şād itmedüñ / El-emān ey çarḫ-ı ẕālim dād elüñden el-emān

anadan ṭoġmaḳ [6] Anadan doğma. (TS, 2009: 122)

G82-1. Benden **anamdan ṭoġaldan** olmamışdur ġam cüdā / Ölürem derd ile ġam benden ola bir dem cüdā
G1743-2. **Ṭoġmamışdur** ben ezel Mecnūn ile bir **anadan** / Şanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G2073-2. **Anadan ṭoġmadan** ʿışḳa ṭolaşdum / Giriftār oldı dil oġlan yaşından
G2130-4. **Anadan ṭoġalı** ʿışḳdan bir nefes ayrılmadum / Virseler cümle cihānı virmeyem ʿışḳ ʿālemīn
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne **ṭoġmış anadan**
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān nite ki **ṭoġmış** idüñ evvel **anadan**

aña [635] *T.*

(aña [634], añadur [1])

1. Ona. (TS, 2009: 121) Zamîr-i gâ'ib ve ism-i işâretinin mef'ûlün ileyhidir. (Ş. Sami, 2010: 57)

G1-4. Ṣoñ nefesde şaḳla īmānum benüm / Bulmaya yol **aña** şeyṭān-ı racīm
G2-2. Eger ẕāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur **aña** yoḳ ḫāyil
G3-1. Ḥaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı miʿrāc **aña** / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü tāc **aña**
G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc **aña**
G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir tāc **aña**
G3-4. Ḥaḳ Teʿālānuñ resūlı hem şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḫtāc **aña**
G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / Cümleten ola muṭīʿ rām ola ehl-i ḥāç **aña**
G4-4. Çünki dinildi **aña** ve'ṣ-ṣems daḥi ve’ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n’ola
G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur irişmez **aña** hīç vehm ü ḫayāl
G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār **aña** / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẕar dildār **aña**
G14-2. Çün şaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār **aña**
G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār **aña**
G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār **aña**
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār **aña**
G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf **aña** / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf **aña**
G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf **aña**
G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd şarāb-ı şaf **aña**
G21-5. Cevher-i vaṣlı metāʿın şorma her nā-ehle kim / Cevheriyem şor baña kim olmışam şarrāf **aña**

G21-6. La ʿl-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan yā ḳadeḥ ḫazzāf **añа**
G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf **añа**
G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān **añа** / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān **añа**
G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem dür-i ġılṭān **añа**
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān **añа**
G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ide ʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḫayrān **añа**
G29-5. Ka ʿbe kūyına Muḥibbī ger vara ʿāşıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān **añа**
G30-1. Didüm **añа** ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḫüsni gencini / İrmek **añа** mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı **añа** çün bahā
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā la ʿl-i nābuñdan **añа** gel eyle em peydā
G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ **añа** tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür **añа** bahā bulan ki oldur bī-bahā
G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür ṣad-belā / Çünki **añа** eksük olmaz biñ belā
G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān **añа** / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān **añа**
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna ṣanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān **añа**
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān **añа**
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān **añа**
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān **añа**
G36-1. **Añа** ʿāşıḳ mı dinür ʿışḳuñ yolında cān aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān **añа**
G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan **añа**
G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān **añа**
G36-4. Ṭūp ḳılunsun zülfi çevgānına ʿāşıḳlar serin / Çün şunulmışdur ezelden ṭūp ile çevgān **añа**
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / Ya melekdür ya perīdür dimezem insān **añа**
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese mu ʿtāddur ol ḳan **añа**
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil **añа**
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān **añа** / Ḫışm ile dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān **añа**
G41-2. Her ṭarafdan nice serler kevkebi ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān **añа**
G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n'eyler ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür bir ravżadan bir kūşe-i vīrān **añа**
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān **añа**
G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān **añа**
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī **añа** nisbet ölmek āsāndur baña
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān **añа** / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān **añа**
G54-2. Kūyuña varan āşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān āḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām **añа**
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān **añа**
G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġılṭān **añа**
G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān **añа**
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān **añа** / Umma ey derd ile perverde seni dermān **añа**
G58-2. La ʿl-i nābı şevḳidür her dem beni mest eyleyen / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḫayrān **añа**
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān **añа**
G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine gerçi kimse giçmedi / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu vireyin meydān **añа**
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan **añа**
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez **añа** sāḥilhā
G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus **añа** / Nālesi sertā nefir ü ṭabl u sīne kūs **añа**
G63-2. Ḫāste-i ʿışḳam lebüñden özge olmadı ʿīlāc / Fāide ḳılmadı çoḳ cehd itdi Cālinūs **añа**
G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs **añа**
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ʿār ile nāmūs **añа**
G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs **añа**
G65-5. Evveline ʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur **añа** intihā
G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḫālüm n'eylesün tedbīr **añа** / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şīr **añа**
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla tefsīr **añа**
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir **añа**
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key şaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i şeb-gīr **añа**
G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr **añа**
G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel **añа**
G81-5. Giçe şırāṭı berḳ ḫāṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger **añа** reh-nümā
G83-1. Sīne gülşen olalı dīdem aḳıdur yaş **añа** / Ne ʿaceb merdümlik itdi çeşm-i gevher-pāş **añа**
G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş **añа**
G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş **añа**
G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş **añа**
G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / Çün şunulmışdur ezelden ṭab ʿ-ı gevher-pāş **añа**
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān **añа** / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim dermān **añа**
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān **añа**
G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an **añа**
G87-5. Bu Muḥibbī eyler idi mihr-i ḥüsnine naẓar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān **añа**
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā **añа**
G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez āşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür **añа**

G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı çün ezel ʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū **aña**
G97-2. Ṣöyle ḥayrān olmışam ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür ise olur ḥayrān **aña**
G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḥū **aña**
G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür **aña**
G99-1. Bir daḫi ṣanma seni cānān **aña** / Terk olınmış ḳaçan cān **aña**
G99-2. Ḳırmuzı güller açılur sīnede / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden peykān **aña**
G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / Dostlar lā-büd dinür ṭūfān **aña**
G99-4. Dil alup ḳaṣdun bu dem ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān **aña**
G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle ten / Gözlerüm ger degmese bārān **aña**
G99-6. Şiʿr-i pür-sūzum olalıdan ḥasen / Gūş iden dir ḳışṣa-i Selmān **aña**
G99-7. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devlet olasın ḳurbān **aña**
G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil **aña**
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān **aña**
G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān **aña** / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān **aña**
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān baġışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān **aña**
G107-4. Vaṣlın umar ol perinüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān **aña**
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ āṣüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān **aña**
G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl **aña** / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fī'l-ḥāl **aña**
G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yaradan olupdur bāl **aña**
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse reşk ide her abdāl **aña**
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā ḥāl **aña**
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl **aña**
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded **aña** bir cevāb
G129-2. Almaġa būse lebüñden **aña** kim ḳādir olur / Ḳāniʿem cürʿaña tā kim getürem anı be-leb
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger olʿālī-cenāb / Eylerem bu riṣte-i cāndan **aña** yir ṭınāb
G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / Virem **aña** çek ʿınānuñ ideyim būs-ı rikāb
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / **Aña** ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G137-3. Didi uṣanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḫi / Didüm **aña** ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi **aña** ṭalub
G139-4. Her ki ʿāşıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp **aña** pend eyleyüp n'eyler edīb
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ ṣaḥrāsına ol āfitāb / Eyleyem cān riṣtesinden yir yir **aña** ṭınāb
G155-6. Çeşm-i Mecnūn Leylī'ye ḫargāhdur / Eylemişdür kirpügin **aña** ṭınāb
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm rūz u şeb / Āḫır irdüm **aña** kim itdüm ṭaleb
G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini efşān eylese / **Aña** beñzer āfitābuñ yüzini ṭuta niḳāh
G174-1. Her ḳaçankim ʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / Eylese **aña** naẓar ditrer felekde āfitāb
G197-1. Derūnum derdini itsem ḥikāyet / Ola ḥaşr olmaya **aña** nihāyet
G197-3. Bu ʿışḳın evveli var āḫırına / İrişilmez dinür yoḳ **aña** ġāyet
G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür ṣan / Bir riġdürür ṣīşe-i çeşmüm **aña** sāʿat
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl **aña** ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G206-6. Bu defter-i ḥadiṣüm ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim oḳursa lā-büd ider **aña** sirāyet
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış **aña** dām-ı ʿānkebūt
G209-4. Didüm lebüñ bahāsına cānum alur mısın / Didi bahā yoḳ **aña** ki yāḳūt-ı aḥmerest
G210-2. Hicrān şebi ʿāşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā ki **aña** eylemez ṣubḥ sirāyet
G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp ṭaḳduñ **aña** cān riṣtesin / Nāle vü feryādumı zir ü bem itdüñ ʿāḳıbet
G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola **aña** mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür **aña** urma dilā gel sen dest
G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur **aña** göre nīst ü hest
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken **aña** āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʿlüñ ile ḳand ü nebāt
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ **aña** baḳma göñlüñi andan ṣovut
G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḫüsnsin luṭf eyle vir **aña** zekāt
G240-3. Reh-i ʿışḳı giçer ʿışḳ ehli āsān / Ne ḳaṭʿ-ı menzil **aña** ne maḳāmāt
G241-6. Muḥibbī gird-i rāhuñ ḳıldı ser-tāc / Ne ṭañ dinse **aña** ehl-i saʿādāt
G244-4. Ḥālüm aġlarsam ḳatında ḫ̬āba varur çeşm-i yār / Miḫnet ü derdüm **aña** efsāne oldı ʿāḳıbet
G245-5. İden ẓulmi **aña** çün pādişehdür / Muḥibbī kime eylesün şikāyet
G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḫüsnüñi ṣaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile **aña** zülfüñi mār it
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur **aña** ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṣ / Meyl itme **aña** gel aduñı ḳoma müenneṣ
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefāʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin **aña** her an elġıyāṣ
G269-2. Ḥabāʾişden ider mi dilleri pāk / Neden dirler **aña** ümmü'l-ḫabāiṣ
G269-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ birdür iki ṣanup / Ṣaḳın dimeñ **aña** işna vü ṣāliṣ
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ **aña** çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḫṣ
G275-3. Ḫudā emriyle **aña** tīġ elden / Ḳılupdur ehl-i küfri cümle tārāc
G278-2. Āhum eṣer mi eyler **aña** seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḥadīd ü tūç
G284-3. Dün devā Ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi ölmekdür **aña** ancaḳ ʿilāc
G287-3. Ṣarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm **aña** ḳalma geçenden geç
G290-1. Çünki sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / Oldı dil yoḳdur **aña** hergiz ʿilāc
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḫi / Eylemez **aña** taḥammül olsa göñlüm hemçü tūç

G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün **aña** ḳonarsa dirler **aña** irte göç
G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller didiler **aña** sipenc
G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ ḳatında şu kim mey ṣabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur **aña** vü hem ġıdā-yı rūḥ
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı **aña** nice bin şürūḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī **aña** meydür miftāḥ
G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī diledi süre yüzin / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ **aña** ẓulm-i ṣarīḥ
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler **aña** bin şürūḥ
G313-1. İtsem suāl laʿlini virür cevāb-ı telḫ / Raġbet ider dilüm **aña** ṣanur ṣarāb-ı telḫ
G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / Eşk ü āhı **aña** yitmez mi şühūd
G318-4. Ayāz'a ḳul diyü isnād iderler / Ne ḳul belki ḳul oldı **aña** Maḥmūd
G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş **aña** ḫālüñ sipend
G327-2. Yoluña cümle varını ḥarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler **aña** kim budur cömerd
G329-4. Enīs olsa ne ṭañ ḥayvāna Mecnūn / Vefā ḳılmadı **aña** ādemi-zād
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur **aña** bend
G333-4. Ġayre in ʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẕāhirā göstermedi maʿnīde itdi **aña** yād
G336-3. Ayāz ẕāhirde Maḥmūd'uñ ġulāmı / Velī maʿnīde ḳuldur **aña** Maḥmūd
G336-4. **Aña** ʿāşıḳ mı dirler şem-ʿi ḥüsne / Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç **aña** merd
G346-1. Āh eyledükce olsaʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı **aña** çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G348-5. Ser-nüvişt olan gelür **aña** Muḥibbī çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dūnı yād
G354-4. Dimişdi zülfe idem sīne ber-dār / İnanmam ben **aña** ger ide sükend
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki **aña** beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün **aña** biñ başlu ejderhā yiter
G406-4. Ṣalınsa eger gelseʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle disem **aña** yiri var
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / Buyur şāfī cevābı ṣun **aña** çün leblerüñ emdür
G433-4. Ṣanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil **aña** ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu çeng oldı ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam toḳunur **aña** tāziyānedür
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen **aña** medḥ ü ṣenā getür
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil **aña** çün nişāndur
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider **aña** yāḫūd cefāsı var
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / **Aña** şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G484-1. Gözüm yaşı benüm baḥr-i Necef'dür / Yaşum dürdāne çeşm **aña** ṣadefdür
G498-5. Yā ḳaşlarıyla alsa ele ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış **aña** dil nişānedür
G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine cān eridür / Ḥaḳīḳat dirler **aña** ʿışḳ eridür
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez **aña** hergiz eṣer / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil **aña** urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün **aña** cümle sezādur
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī **aña** sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḫi gözine bu cihān kem görinür
G524-3. **Aña** te'ṣir ḳılmaz āh u eşküm / Anuñçün didiler ḳalbine mermer
G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya **aña** irmeye her Müflis-i ʿūr
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür **aña** sürūr
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler **aña** göñül / Ey püser sevdüm seni ṣanma ki göñlüm zendedür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen **aña** / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam **aña** ben baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G538-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-i ʿışḳı **aña** ol ḳurı bühtāndur
G539-2. Ol boyı serv seyr ḳılsa çenār / **Aña** el ḳaldurup duʿālar ider
G540-4. **Aña** taʾlīm eylemiş ṣalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle andan ögrenür
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder eksük itme sīneden / Mūnīs olmışdur **aña** baġrumda olan yāreler
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ **aña** ḫaḳīḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḫᵛāba beñzer
G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür **aña** nuḳl içün / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken **aña** / Biñ pāre ola el ṣunuben şāne ḳaṣd ider
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ **aña** irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir isem / Ki zīrā eylemez āhum **aña** kār
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd **aña** ḫam düşer
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā **aña** ezelden ḫū mıdur
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / **Aña** ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir **aña** kāküldür
G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge **aña** tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı **aña** çün zīrle bemdür
G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir marażdurʿışḳ **aña** çār u nā-çār ögredür
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını ṣoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı **aña** aġyār ögredür
G630-4. Gice gördüm ki oluram **aña** ḫᵛābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olanʿaceb **aña** çāh-ı zeḳan mıdur
G654-3. Meyḫāne bize mescid **aña** iki ulaşduñ / Mey-ḫᵛār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse **aña** peyġāmum virür
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir gül-i raʿnāsı var / **Aña** ḳarşu ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G680-2. Yüzüñ bir mihrdür kim ʿālem-efrūz / Seḫāb-ı zülfüñ **aña** sāye-bāndur
G681-3. Mevc ururs bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden **aña** her dem bād irür

G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür **aña** ki pehlūya segirdür
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / **Aña** ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḥabibüñ / Ṭūp itmege biçāre göñül **aña** ser ister
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine ṣaça Muḥibbī / Āhı bulutından **aña** yaş maṭar ister
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından **aña** ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḥāṣıldur
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī **aña** ḳāyildür
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını ṣorma ġayre benden ṣor / Nice kez **aña** ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G697-1. Uġurlamaġa la'linden bu göñlüm düzdi ḳand ister / **Aña** hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibrīl **aña** tā Sidreden taḥsīn ider
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül ṣaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḥabāb-ı eşk **aña** yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı oḳı ʿāşıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh **aña** nişānedür
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı **aña** ol dāneler
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes **aña** enīs ol gör ne ādem cānıdur
G724-1. Ṣol gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor naẕarla baḳmañ **aña** ʿālemüñ sulṭānıdur
G724-2. Kim içerse cür'a-i la'lin bulur tāze ḥayāt / Dimiş anuñçün Aristo **aña** rūḥ-ı ṣānidür
G730-5. Āferīn olsun **aña** kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḥan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol **aña** dürdāne olur
G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden **aña** ḳarşu çıḳubeni aladur
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne **aña** yoḳ dinür ne ḫod beli var
G754-2. Ḳanā'at iḫtiyār iden **aña** lā-büd gelür 'uzlet / Görinmez kimseye 'anḳā gibi ol 'azm-i Ḳāf eyler
G763-2. Şem'-i ḥüsni her ḳaçan ḫūbān yaḳar / ʿĀşıḳ-ı cānbāz **aña** pervānedür
G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuña yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi **aña** ġamze oḳın ṭoġrudur
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden **aña** nezr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G788-2. Diledi cānum itdüm **aña** īṣār / Eger küstaḫem el-me'mūr ma'ẕūr
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / **Aña** ṣayḳal ey göñül ancaḳ ṣarāb-ı nābdur
G794-4. Zāhidā gel dime 'āşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan **aña** ḫacālet mi gelür
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī **aña** dil / Yār bi-'ahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre ṣulu şeftālūler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa **aña** ayvā ṣatar
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm **aña** peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G815-4. Dil virme key ṣaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki **aña** ḳonsa hem ol an gelür giçer
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben **aña** yā ḫū bekler
G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / **Aña** ger himmet yüzinden baḳa er
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm **aña** vīrānedür dirler / Bulınursa eger vuṣlat **aña** genc-ḫānedür dirler
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / **Aña** murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir ra'nā güli var / **Aña** ḳarşu hezārān bülbüli var
G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / Ne zer dermān ider **aña** ne ḫod zūr
G856-3. Yetīmāne benefşe başın egmiş / Bu ḳayġular **aña** bilsem nedendür
G858-3. Mecnūn ki **aña** leşker olupdur vuḫūş u ṭayr / Murġ-ı āşiyānı başına tāc-ı şāhānedür
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu 'aceb **aña** şu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu 'ālem **aña** ḥikmet yiter
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem **aña** gel eyle tīmār incinür
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni **aña** ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol mi'mārı gör
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf **aña** / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür **aña** ol kāfir degül midür
G891-1. Göñlüm gözüm ki ḳara şaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır **aña** aşılasıdur
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki ol **aña** āhen ḥiṣār olur
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer **aña** anuñ ḳaşları peyvestedür
G909-2. Ne bilsün ḫālet-i hicrān ḳadrin / **Aña** kim vuṣlat olmışdur müyesser
G915-1. Her kim ki göre zülfini ol mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından **aña** bir belā olur
G923-1. Gülşen-i kūyı baña bāġ-ı İrem gibi gelür / Ḫaḳ naṣīb eylerise **aña** İrem gibi gelür
G923-2. Aġlamayınca benüm yüzüme baḳmadı nigār / Eşk-i çeşmüm **aña** dinār u direm gibi gelür
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ **aña** gönder yiter
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen **aña** vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma baş üstine / Şāhlar ḥükmi giçer ḳullar **aña** fermān oḳur
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / **Aña** çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G965-4. Ehl-i derd olan **aña** pervāne gibi per yaḳa / Ger disem şem'-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şi'r
G965-6. Naḫl-i naẕma ey göñül bil meyve-i ma'nī gerek / Ma'nī ger olmasa olmaz **aña** ebudār şi'r
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ 'umḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli **aña** ṭalalar
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür **aña** ki 'āleme ol pādişā giçer
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm **aña** naẕardur
G1017-7. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür 'ālem / Bunı bil ki göçer lā-büd **aña** kim ḳonup inmişdür
G1030-4. ʿĀşıḳ olmaz 'ışḳ yolında virmeyince baş u cān / **Aña** pervāne dimezler yaḳmayınca bāl ü per
G1057-2. **Aña** beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1057-6. Gel naẕar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẕardan dostum gelmez bilürsin **aña** żarr
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān **aña** menzildürür
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metā'-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / **Aña** bu yolda belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur
G1069-1. Giderüp zülfi seḫābın gün yüzin peydā ḳılur / Kim **aña** ider naẕarı āşüfte vü şeydā ḳılur

G1074-4. Ka ʿbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / **Aña** beñzer nūr görmez adı ammā ḥācıdur
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur **aña** şād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın şeyḫ ü eger şāb iñiler
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış **aña** ġār / Odlar kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1084-6. Bu Muḥibbī şi ʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini **aña** söyleñüz
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḥastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi **aña** tīmārı henüz
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir **aña** ḥüsnüñ zekātını / Zīrā ki **aña** müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1122-3. Münkir dirülürse n'ola gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur **aña** hergiz başar olmaz
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez **aña** bir ḳurı sevdā bilürüz
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / Ya muḳavves ḳaşlaruñ görüp **aña** kim yā dimez
G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür **aña** deryā dimez
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā **aña** kim bülbül-i gūyā dimez
G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem daḥi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā **aña** te'ṣīr eylemez
G1147-5. Ciger ḫūnīn ṣaḳlamaġa ey dil / Gözüñden ġayri **aña** şīşe olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhneʿacūz ancaḳ / Aldanmaz **aña** hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ gelür **aña** vefā / Anuñ içün ḥaste-dil derdine dermān eylemez
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez **aña** nedür ḥālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ ile Maḥmūd / Dimişlerdür **aña** ḥüsn ile Ayāz
G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı ṭaşdı / Ḳaşumdan özge **aña** pil gerekmez
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ **aña** dermānumuz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter **aña** hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī **aña** ḥicāb olmaz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz **aña** in olmaz
G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet **aña** hīç āstin olmaz
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ ṣorarsañ ger ezel bünyādını / **Aña** gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1217-5. Her şeb ey meh irdi eflāke Muḥibbī nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun **aña** feryād-res
G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem serīrinden Muḥibbī ʿār ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister **aña** bes
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır **aña** bes
G1230-4. Kim ki dünyā niʿmetine aldanup meyl eyleye / **Aña** ḥayvāndur disünler dimesünler **aña** nās
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ **aña** bes
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī **aña** el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende **aña** ol bir ulu şāh imiş
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur **aña** her dem mekān āteş
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / **Aña** taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1253-1. Şi ʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse **aña** diş uramamış
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḥnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan cān ile ider **aña** sābāş
G1260-5. Gelse ġam yeʾcūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı **aña** der baġlamış
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm **aña** baş
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm **aña** sezādur vāy ne bend olmış
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol iki ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler **aña** baş
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / **Aña** deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaṣdanmış
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi o nigār / Ser-i ʿuşşāḳ **aña** her yañadan ṭūp olmış
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki laʿl-i leb-i dilber **aña** maṭlūb olmış
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / **Aña** baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun **aña** ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / **Aña** Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben de feryād / **Aña** bülbül olımaz gül vaḳti ḥāmūş
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı kemān / **Aña** ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle **aña** gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳopardugın çün / Reşk idüp deştde oldı **aña** Mecnūn raḳḳāş
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre şaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa **aña** ne mümkin ḫalāş
G1304-2. Dil zevraḳını şaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ **aña** ṭūl ileʿarż
G1304-4. Her kim kī ʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır ölmek olur **aña** farż
G1307-5. Büse isterseñ lebüñden **aña** bulınmaz ʿivaż / Bārī gel eyle Muḥibbī cānuñı cānānaʿarż
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i ʿrābı olupdur **aña** ḫāliḳdür niḳaṭ
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳunuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp **aña** nihāyet yā vasaṭ
G1322-2. Kim ki laʿlüñden senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / **Aña** bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṣerden ne ḫaẓẓ
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur **aña** bu serden ne ḫaẓẓ
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki ġāfildür ne bilsün **aña** cevherden ne ḫaẓẓ
G1326(b)-2. Ġam gelürse dil **aña** ḳarşu çıḳar / Olur elbette āşinādan ḫaẓẓ
G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur **aña** hem müstemiʿ
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram **aña** muṭiʿ
G1350-4. Ḫācet degül bu ḫāne-i hicrāna ey refīḳ / Uyarma şemʿī sīnem olupdur **aña** çerāġ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından **aña** hergiz çerāġ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / **Aña** göre sīneme ben daḥi yaḳdum nice dāġ
G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı baña ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam **aña** ḫalef
G1375-5. Gerçi Mecnūnʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı bu Muḥibb **aña** ḫalef
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi **aña** Ḳāf

G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür **aña** ola bu dil hedef
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam **aña** ḫalef
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm **aña** yir yir elif / Şanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur **aña** benden eḥaḳḳ
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek **aña** ġāyet cehālet ancaḳ
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿar ʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ **aña** ʿālemde hem-ser yoḳ
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur **aña** benden eḥaḳḳ
G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur **aña** bī-dādlıḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür **aña** lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1413-1. Diger-gündur baḳarsan sen bu āfāḳ / Aç ʿibret çeşmini dāim **aña** baḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi **aña** göñül baġlamaḳ
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi **aña** olmışdur ḳabaḳ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu **aña** baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / **Aña** vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre **aña** ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḫālümi **aña** / Gördüm āyīnede ben daḥi ḥayrān ancaḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / **Aña** beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur **aña** varmaġa rāhum yoḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm **aña** olmışdur ḳabaḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu **aña** başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / **Aña** vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül ʿiẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ **aña** ḳarşu hezār olmaḳ
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ **aña** bend ile dār ancaḳ
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun **aña** ney gibi āheng
G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür ʿArabdan yeg / Taẓarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı **aña** şebden yeg
G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı yücedür **aña** çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek
G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārıżı üzre ʿaceb degül / Her ḳanda ki genc ola **aña** pāsbān gerek
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī **aña** di / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden **aña** çün dām eyledüñ
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿiş gül degül sünbül degül / **Aña** olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger şorsañ **aña** yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ākıbet / **Aña** da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1574-4. İster isem būse la l-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd **aña** dermān gerek
G1582-2. Her kimde kim hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / Evvel ḳademde lā-büd **aña** terk-i ser gerek
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi Muḥibbī **aña** demürden ciger gerek
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur **aña** dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḫālini gör Mecnūnuñ
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne sa ʿādetdür eger kim **aña** ṭūp ola başuñ
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin **aña** nişān ṭutuñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir **aña** cān içre gel yirüñ senüñ
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / **Aña** mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1622-4. Sünbül saçında hīç ola mı **aña** beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aşılmaḳ **aña** da müyesser daḥi nāzik
G1628-6. La ʾle beñzetmege bu söz gevherin / Ḫāşılı dil gibi **aña** ḳan gerek
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam **aña** kāşki berber daḥi nāzik
G1640-1. Baña bir ġonce-leb ü ʿarıżı gülzār gerek / Şubḥa dek ḳarşı **aña** bülbül-i dil zār gerek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd **aña** dermān gerek
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki gūş ide / **Aña** Muḥibbī diyebilür mi güher degül
G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm **aña** yol degül
G1672-5. Virmeyüz zülfine cāna kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken **aña** sen īmāna gel
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek **aña** fermān ḳıl
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb **aña** ḥācet degül / İñlesün derd ile dil ṭolāb **aña** ḥācet degül
G1676-2. Leblerüñ şehdi var iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb **aña** ḥācet degül
G1676-3. Ka ʾbe-i kūyına varıcaḳ dostum ʿāşıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb **aña** ḥācet degül
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider gül ḫaṭuñı / Müsta ʿid olan oḳur i ʿrāb **aña** ḥācet degül
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb **aña** ḥācet degül
G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem hemān / **Aña** maḳām-ı sīne ni ey dil maġāre ḳıl
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa bir nesne ʿiyān **aña** beyān ḥācet degül
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm **aña** ḥill
G1695-1. Leblerüñ ey ḥūr-peyker sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ **aña** rūşen delīl
G1695-3. Lebleriüñe dineli Nūşirevān / Oldı zülfin **aña** zencīr-i ʿadil
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı **aña** ki dāim hevāda ol
G1697-2. Kāfiri bünyādıdur dilde esās-ı ʿışḳumuñ / Anuñ içün seyl-i eşkümden **aña** gelmez ḫalel
G1700-5. Ey Muḥibbī baġlama dünyā denīdür dil **aña** / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / Bī-fāidedür **aña** çün biñ kerre zūra gel
G1710-5. Ey Muḥibbī şayd olur mıydı bu dil murġı **aña** / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā bīmār ider / İtdügini görmedi kimse **aña** tīmār gül
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile **aña** em ḳıl

G1728-3. Zülfüñi kim ki göre **añа** şeb-i yeldā diye / Yüzüñe kim ki naẓar ide diye ferḫunde-fāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster **añа** rūşen delīl
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm **añа** zil
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala bir būseñi / **Añа** cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm **añа** yitmez mi delīl
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür **añа** diyen ṭūfān degül
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider **añа** ḳarşu mest olup āvāz gül
G1760-4. Hīç te'ṣir ide mi yaşum ile āhum **añа** / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1761-3. Dökse ṣaçılsa hergiz **añа** kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben **añа** rūşen ḳılam
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir **añа** gerden ḳılam
G1779-5. Cür'añı bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür **añа** raḥm eyle benüm sulṭānum
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam **añа** ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde ṣordum ʿārıżın didi gülüm / Didüm **añа** ḳarşu iñler ben daḥi bir bülbülüm
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben **añа** olmışam ḳānīʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şem'ine ḳarşu / Degülsin **añа** pervāne velī ben yana ṭapşırdum
G1803-4. N'eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına / Dem-be-dem **añа** ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / ʿİzzet idüp sīne ṣadrına **añа** yir eyleyem
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın **añа** dögsün kūh-ken / Başa iletdüm şanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül / Gözlerümden yiridür **añа** ḳuram ḫargāhum
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür **añа** naḳş u nigār hem
G1838-4. Dil hecr-i leb-i laʿlüñle ölse gerekdür / Ger laʿlüñ **añа** ẕerre ḳadar itmez ise em
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca **añа** daḥi beter ola raġbetüm
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan **añа** seyl didüm
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben **añа** ṭūl-ı emel didüm
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib **añа** / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben **añа** himmetüm bāzın ṣalup anı şikār itdüm
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḫālüme kim baḳsa ben **añа** pendem
G1882-4. Her ne yañadan gelürse ġam açuḳ vīrāne-dil / **Añа** taʿẓīm eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil naḳdin virüp **añа** ḫarīdār olmışam
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül yañaġuñ / **Añа** dil bülbülin gūyā ḳılan kim
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem idenʿurūc **añа** duḫānumdur benüm
G1897-2. Her kiʿāşıḳdur didiler **añа** terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ olup ḫālüñ **añа** āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā ṣan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik **añа** servi ser-efrāzum benüm
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile irişe **añа** elüm
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre **añа** bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1915-3. Görmedüm bir **añа** beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ ḳıl niṣār / **Añа** beñzer ʿālem içre ḫurde-dānı bulmadum
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ **añа** ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup ṣanki irişür ecelüm
G1925-2. Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde / Bulmaduḳ **añа** dest-res ni'delüm
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin **añа** Muḥibbī seni hem-rāh çekem
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / **Añа** ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G1927-4. **Añа** şādum ṣordılar ben bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1929-5. Kūyuña vardı Muḥibbī **añа** yüz göstermedüñ / Vāh ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm **añа** sehven / Ne yüz ileʿacabā ben bu şerm-sārı çekem
G1947-2. Öldükde **añа** varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben **añа** çün pervīn eyledüm
G1949-2. Biri gelse biri gider **añа** şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüneʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum **añа** / Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm
G1967-4. Görmedüm bir **añа** beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüpʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / **Añа** ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki **añа** bir iki ḳadeḥ keşüm
G1985-5. Çünki Muḥibbīʿāşıḳa besdür ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül ṣarāb olıcaḳ **añа** cām-ı Cem
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben **añа** himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın **añа** sen ol ola sulṭān-ıʿālem hem
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḫarām / İtmesün kimseʿaceb **añа** ḳażādur dir isem
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar **añа** revā yüzi ḳaradur dir isem
G2006-5. Beni sevdālara ṣaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el **añа** Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim **añа** dem çekdüm
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm **añа** yār-ṣādıḳ ṣanı ben
G2035-1. Cāmiʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā ḳaş olsun / Dil ü cān ile **añа** secde ḳılan baş olsun
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / **Añа** dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı **añа** ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād **añа** / Ol lebi Şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur gülden ḳabā / Pīrehen olsa münāsib **añа** berk-i yāsemin
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi **añа** bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin

G2116-4. Ṭaġ u ṣaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi **aña** her ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / **Aña** ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2132-2. Kim bıçaḳ ṣuna baña ben **aña** boyın ṣunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben
G2140-5. Ṣorsa ḥālümi Muḥibbī nicedür dirdüm **aña** / Ḥasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah **aña** ġālib olup encüm-sipāham ben
G2157-2. Kākülinde baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam **aña** göre ol āvāre-i āvāreden
G2162-5. Feraḥ ṣādī giçer bir dem Muḥibbī **aña** aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ **aña** pāyān
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp **aña** bu iʿtibārı n'eyleyin
G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben **aña** nerdübān
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo **aña** mübtelā olsun
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda **aña** āhum hevā olsun
G2190-2. ʿAceb mi kişver-i göñlüm ḥarāba varsa gün günden / Nice kez eyledi eyler **aña** ġam leşkeri aḳın
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse **aña** kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti **aña** ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger yār tamām it / Başumı açup ḳarşu varan **aña** benem ben
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir **aña** māh-ı āsumān
G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ **aña** ey hem-demān ey dostān
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿ ol **aña** ey māh-ı tābān
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir **aña** zülf-i ʿanberīn
G2281-5. Hīç dil ḥalāş olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem **aña** şeb-ḫūn
G2282-4. Cāna beyʿider yine virmez metāʿ-ı būseye / Ḥüsn-i devrinde **aña** kimse ḫarīdār olmasun
G2285-3. Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı / **Aña** pervāne gibi cān yaḳarsın
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem dimiş ḥacel / Olduġiyçün dirler **aña** sürḫ bu
G2298-3. Laʾlüñi ol vaḳt öperem ey ṣanem / Eyleye bu ḫākümi **aña** sebū
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur **aña** ḫū
G2300-4. Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa ḥaṭuñ **aña** bārū
G2313-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsn görülmez / Çekildi ḥaṭı oldı **aña** bārū
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / Olmış çü **aña** iki ṭarafdan miʿmār serv
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / **Aña** ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz **aña** rāh
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Ṣanasın didüm **aña** göz göre gel ḳan eyle
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil **aña** bārān eyle
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn **aña** biri birinden farḳ ide
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı ḥased **aña** ḥasūd eylemeye
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berkdür kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet **aña** kebāde
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet **aña** ki raḥmet ile bir duʿā ḳıla
G2375-5. Muḥibbī pençesi ʿışḳuñ ḳatıdur / Demürden olsa daymaz **aña** pençe
G2378-1. Bir ṣaçı Leylāyı gördüm **aña** dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2402-1. Nigāruñ zülfin gördüm boyınca / Düşer sevdāya dil **aña** uyınca
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol **aña** ḥarāretden ki yir yir çāk ola
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār **aña** / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger o tāruma
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle / Yol bulma **aña** müşkil olur şīr arasında
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ **aña** ṣatarsa
G2446-5. Çāre olmadı ni'dem açıla zülfi girihi / **Aña** ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe
G2447-1. Gele ey ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile **aña** şemse-i eyvān eyle
G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemīne / Ġamze oḳını atsañ ṭutam ben **aña** sīne
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup **aña** ataya
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her demʿaceb midür / Āh itdügimce dāim **aña** çün şerer düşe
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā **aña** kār ide
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup **aña** yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḥalḳın **aña** dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör İskendere
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer **aña** ṣunmañ ayaġ anda
G2476-4. Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür ġurūr-ı ḥüsn ile **aña** selām ola
G2481-5. Çekilmeye dimişler ʿışḳ yāyı / Gerek derd ü belā **aña** kebāde
G2482-2. Esbüñüñ naʾlini her kim göre miḫrāb idine / Kim ola başın egüp **aña** sücūd eylemeye
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile **aña** bulmadı bir çāre benefşe
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun **aña** ḳanum ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı bühtāna / Dil virme Muḥibbī **aña** senʿālem içinde
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet **aña** gerek kebāde
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür **aña** dil virme ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez **aña** cism ile cāndan giçmeye
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil **aña** ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḥaṭuñ çekmiş **aña** ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʿbeye
G2517-5. ʿAcebdür **aña** taḥsīn ide yāri / Muḥibbī **aña** gönderse risāle
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı dilden çıḳarma / Ki ola tā ki maḥzen **aña** sīne
G2524-8. Mehā ḳatlüm mestāne çeşmüñ / İki ḥācib ider **aña** ḥavāle
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aşlā **aña** ādem dime

G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī āsitānın / Düşe miydi **añа** Vāmıḳ ḥicāza
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde **añа** bende dise
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse **añа** nigāh
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī **añа** çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2576-2. Dil murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẓar ḳılsun **añа** dāne gerekse
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd **añа** bir cān ki ġam perverd ola
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür **añа** dermānını / İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermān ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / **Añа** ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim görse hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan **añа** miḥrāb gibi
G2609-4. Kim ki gözler ʿār u nāmūsı **añа** ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur **añа** ne ḥācet beyān daḥi
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur **añа** nisbet ideler mihr ü mehi
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice ṭāḳat olur āh / Eyleye **añа** ʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter **añа** gözlemez ʿārı
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / **Añа** bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye **añа** seni
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun **añа** ḫʷāb ulı
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür **añа** beñzede bir pādişehi
G2684-2. Kim ṭutar tīr-i cefā ḳarşusına sīne siper / Āferīn olsun **añа** eyledi mendāneligi
G2685-3. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ **añа** ḫarīdār it beni
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup **añа** dil fitil / Bezm-i ġamda şem ʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca **añа** deryā gibi
G2716-1. Olur Mecnūna ḳıble rūy-ı Leylī / İder cān u göñülden **añа** meyli
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki **añа** gide bir yaña beni
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm **añа** ṭılısm olmış meger şu ʾbān iki
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini **añа** söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm gibi
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḥaḳḳ yire öldürmek **añа** ḫū gibi
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaşruñ / Anuñçün ʿāşıḳuñ **añа** irişmez āh u feryādı
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir **añа** cān ile "صحاعافی"
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp mi ʿmār-ı ġam āḫır **añа** yir yir beden kesdi
G2767-2. Cür ʿa-i ʿışḳı içüp kim **añа** ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb gibi
G2760-4. Yār ḳāmet getürse nāz ile / Uya cümle **añа** namāz ehli
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben **añа** Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir **añа** / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḥi
M1-11. Muḥibbī'ye ol gün eyle cināyet / Ḥabībüñ eyleye **añа** şefā ʿat
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vechile vīrān oldı / Kim eṭibbā **añа** cem ʿ olsa devā yoḳ zinhār
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep **añа** taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / **Añа** Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uṣlu imiş
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını naḳş eyledi çün ṣāni ʿ-i pāk / Kim naẓar itse **añа** ṭañ mıdur olursa helāk
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını **añа** zehr ile
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl **añа** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-11. Ḫaste-dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim ben **añа** / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden şoña
Mr10-11. Murġ-ı dil la ʾlin görüp ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde **añа** dest-res
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm saña göñül / Daḥi bed-ter oluban virdüñ **añа** cān u göñül
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ **añа** bilsem ne żarrdur
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur **añа** / Micmer olmışdı mu ʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse **añа** od / Būy ile ʿālem ṭolar şankim yanar her yirde ʿūd
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne **añа** bestedür
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun **añа** ney gibi āheng
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf **añа** / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inṣāf **añа**
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter dermān **añа** / Tā ebed ḳurtulmasun derdden eger dermān **añа**
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi **añа** dīnden biter
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem al ola / Derd ü miḥnet **añа** lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola
B193. Hīç belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldurur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim **añа** miḥnet ṭaşını

2. Onun için. (TS, 2009: 122)

G1480-4. Beni ʿadd eyle kūyuñ itlerinden / **Añadur** gāh gāhi atuban seng

anaḫtār [1] *Rum.* Kilit açacak maruf alet. (M. Nâcî, 2009: 31)

G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev geldi **anaḫtārı** açıldı ol kilid

ʿ**anber [22]** *Ar.* Adabalığının midesinden çıkardığı güzel rayihalı siyah bir madde ki bahr-ı Hind sevâhilinin bazı sığ mahallerinde bulunur; güzel koku, râyiha-i tayyibe. *mec.* Zülf-i dilberden kinaye olur. (Ş. Sami, 2010: 54)

bk. ʿanber-i sā, ʿanber-i sārā, ʿanber ü zülf, ḫāl-i ʿanber, hindū-y ʿanber, misk vü būy-ı ʿanber, müşk ü ʿanber, reyḥān ü ʿanber, zülf-i ʿanber

(ʿanber [18], ʿanberden [1], ʿanbere [1], ʿanberi [1], ʿanberüm [1])

G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿ**anber** şaçından böyle müşk-efşān şabā
G101-3. Kime ʿ**anber** kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şu ʾbāndur bańa
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿ**anber** elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿ**anberden** leẕīẕ
G418-2. ʿ**Anber** şaçuñı ʾārıżuñ üstinde ey şanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā şanur
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿ**Anber** adın kim añar misk-i Ḫutenden ne biter
G600-4. ʿĀlemüñ didüm mu ʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿ**anber** şaçın didi ki gör būlar mıdur
G661-1. Lebüñe mül didüm zülfüñe ʿ**anber** / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre görinen ʿ**anber** midür
G763-3. Bād-ı müşk-āmīz ʿ**anber** yaġdurur / Zülfüñe beñzer ki dāim şānedür
G787-2. Ey şabā müşk ile ʿ**anber** ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ bańa ol zülf-i semen-sāyı getür
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿ**Anber** şaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol mu ʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ile ʿ**anber** yaḳar
G884-2. ʿAceb olmış görüp ʿ**anber** şaçın müşk / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne mūdur
G955-1. ʿAceb sünbül midür zülfüñ ya ʿ**anber** / Dimāġ-ı dehr olur andan mu ʿaṭṭar
G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke şaçını ʿ**anbere** / Bu göñül şermendelikden infi ʾāl üstindedür
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿ**anber** adın añmaz misk-i Ṭātār istemez
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿ**anber** ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1848-1. ʿAbirüm ʿ**anberüm** varum ḥabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum güzeller içre sulṭānum
G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ʿ**anber** yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2327-4. Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dir ʿ**anberi** kāfūr eyle
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsa ʿ**anber** / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle

ʿanber-i sā [1] Amber kokusu gibi.

G915(a)-8. Mār-ı dütādur Çeşme żiyādur / ʿAyn-ı vefādur ʿ**Anber-i sādur**

ʿanber-i sārā [3] Hîlesiz, katkısız amber.

G34-2. Uġradı meger bād-ı şabā zülfine yārüñ / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿ**anber-i sārā**
G664-1. Ḫaṭ-ı la ʾlüñ müşk ü zülfüñ ʿ**anber-i sārā** şatar / Dişlerüñ dürr-i ʿAden şīrīñ lebüñ ḥelvā şatar
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / Şöyle şanurlar ki Rūma ʿ**anber-i sārā** gelür

ʿanber ü zülf [1] Amber ve zülüf.

G615-1. ʿ**Anber ü zülfe** naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt isterseñ ey dil la ʾl-i şīrīn kendidür

ʿanber-efşān [2] Anber saçan. (Develliođlu, 2000: 33)

bk. ʿanber-feşān, zülf-i ʿanber-efşān

G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey bād-ı şabā / İşbu ʿālem içre anı ʿ**anber-efşān** eyledüñ
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñda ʿ**anber-efşān** eyledüñ / Şoñra ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ

ʿanber-feşān [1] *bk. ʿanber-efşān, zülf-i ʿanber-feşān*

G1155-3. Ey şabā zülfine el şun ḳıl anı ʿ*anber-feşān* / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez

ʿanberīn [9] *Far.* Amber renkli veya kokulu. (Steingass, 1892: 870)

bk. zülf-i ʿanberīn

(ʿanberīn [3], ʿanberīne [4], ʿanberīneden [1], ʿanberīnüñ [1])

G448-2. Ḫāli şanmañ ḫüsninde zīverden anuñ / ʿ**Anberīne** zülfine zīver ṭutar
G699-2. ʿ**Anberīn** zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer ol ṭāvūsa ki cevlān eyler
G1268-2. Görinen ʿ**anberīn** beñler nigāruñ şem ʿ-i ḫüsnine / Şanasın bir bölük hindū vü perler nāre yaşdanmış
G2086-1. Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin / Almaz ʿaynuma müşki ʿ**anberīnüñ** minnetin
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynuñda zülfüñ / Ya müşk ile ḳarışmış ʿ**anberīne**
G2345-1. Şaçuñı beñzedenler ʿ**anberīne** / Ḫatāsıçün didiler ḳaşd itdi dīne
G2459-1. ʿ**Anberīne** eylemiş zülfini ol dilber yine / Bende çekmiş lu ʾb ile göñlümi ol kāfir yine
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿ**anberīneden**
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿ**Anberīn** itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

ʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşān [1] Mis saçan amber kokulu saç

G119-4. Dest-bāzi eyler iken şal ḳoluñı boynuna / El urup ol ʿ**ānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın** öp

ʿanber-kākül-i miskīn [1] Misk kokulu amber kâkül.

G221-1. Gül yüzine ḳodı ʿ**anber-kākül-i miskīn** dost / Eylemiş kendüyi çenber kākül-i miskīn dost

ʿanber-sā [2] Amber gibi. *bk. zülf-i ʿānber-sā*

G2006-1. Yaraşur sünbülüñe ʿ**anber-sādur** dir isem / ʿĀrıżuñda beñüñe müşk-i Ḫıṭādur dir isem
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / N'eylerem zülfüñ ṭururken ʿ**anber-sārāyı** ben

ʿanber-şemīm [1] Anber kokan. (Devellioğlu, 2000: 33)

G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿ**anber-şemīm** / Açılup tā olmayınca nāfe-i tātār gül

anca [4] *T.* O kadar, öyle. (TS, 2009: 126)

G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse biñ **anca** var imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ **anca** var imiş
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde **anca** yoḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı **anca** ḳıldan daḥi meyānuñ

ancaḳ [163] *T.* Tek, yalnız, sade, mücerret. (Ş. Sami, 2010: 58)

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u dārāyı / Saña **ancaḳ** bu sevdādan belā vü ġamdürür ḥāsıl
G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar **ancaḳ** degül āheng ider eṭrāf baña
G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān **ancaḳ** tevekküldür baña
G70-5. Ṣanma **ancaḳ** pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden ayru dem-be-dem / **Ancaḳ** oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G92-2. Göñlüm alınca baña **ancaḳ** hemān rıfḳ eyledüñ / Aḫır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen baña
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣībüm olur hemīn / **Ancaḳ** efendi āhum ile gözden aḳan āb
G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / **Ancaḳ** hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G178-3. Nice bildüm derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi **ancaḳ** faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile **ancaḳ** olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G225-2. Eṭibbā el urup nabżuma didi / Cünūn-ı ʿışḳ **ancaḳ** bu ʿalāmet
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da **ancaḳ** bulınur böyle kerāmet
G284-3. Dün devā Ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña **ancaḳ** ʿilāc
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri **ancaḳ** ol bāb eyler feraḥ
G317-2. Gözlerüm yaşı ile **ancaḳ** ġam oldı ḥāṣılum / Işḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı dermān arayu / Bulımadı **ancaḳ** oldı derdinüñ üstine derd
G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / **Ancaḳ** anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün **ancaḳ** gözinden yaş yirine dem gelür
G446-4. Gözlerümden dāne dāne laʿl ü mercān dökilür / Bilmediler ḳıymetin **ancaḳ** hem-ān-dem ṣandılar
G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şiʿrüñ ṭarzını **ancaḳ** yine ṣāḥib-kemāl añlar
G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā **ancaḳ** ṣudāʿ-ı serdür / Terk eyle cümlesin tā olasın sebük-bār
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde şınan **ancaḳ** hemān Mecnūn çanaġıdur
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi **ancaḳ** hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G636-4. Gel itmeʿāşıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eṣer çün eylemez zāhid hemān **ancaḳ** ṣudāʿ eyler
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ zerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ **ancaḳ** gümānın gezdürür
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var ne āl üstindedür / Ḫūn içer **ancaḳ** bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne beñzer / Ne varʿālemde **ancaḳ** cāne beñzer
G718-2. Ne bilsün zāhida ṣorma rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor / Bu bir sırdur bunı **ancaḳ** cihānda ehl-i ḥāl añlar
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini **ancaḳ** ten-i tenhā çeker
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ **ancaḳ** hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum **ancaḳ** ḫār seyr
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı **ancaḳ** ol bilür / ʿIşḳun odına cān u göñül kim kebāb ider
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm **ancaḳ** çehārdeh sende var
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise **ancaḳ** bu dil ḳādir giçer
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini **ancaḳ** Ḫudā bilür
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña şayḳal ey göñül **ancaḳ** şarāb-ı nābdur
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ göñlin açan **ancaḳ** şarāb-ı nābdur
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger dürr-i ʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ **ancaḳ** mül-i ḥamrā meger
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem laʿlüñ yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen **ancaḳ** hemān ḥayvān olur
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez **ancaḳ** ḳurı efsānedür dirler
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd **ancaḳ** saña dermān cām ider
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül **ancaḳ** mey-i gülgūna ṣor
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / **Ancaḳ** ṣor anı lāleye dil ṭaġlayan bilür
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür şādī aġyāra baña **ancaḳ** melāl olur
G881-5. Bilmezem **ancaḳ** senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez leb-i dilber / **Ancaḳ** bu daḥi çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı göñlüm ey dost / Ġāretde māhir **ancaḳ** Efrāsyāba beñzer

G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile **ancaḳ** / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / **Ancaḳ** işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider
G939-3. Kūyuña ḳoma raḳībi duzeḫidür dostum / **Ancaḳ** anuñ ḳadrini dārüʾs-selāmiler bilür
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetüñ **ancaḳ** bu dürlerüñ **ancaḳ** niẓāmiler bilür
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun **ancaḳ** aġzına / Kaʿbe kūyına ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur
G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil kişverin yaġmā ider / **Ancaḳ** anuñ defʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G970-3. Āteş-i ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem ʿālem yanar şanmañ ki **ancaḳ** nāmeler
G1004-2. Leblerinden **ancaḳ** ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler **ancaḳ** ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1023-6. Muḥibbīʾnüñ degül ġayri murādı / Murādı **ancaḳ** anuñ dergehidür
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / **Ancaḳ** hemān istedügüm bir rikābdur
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür **ancaḳ** / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar **ancaḳ** virür başa şudāʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / Zīre bir ḳaç gün hemān **ancaḳ** temāşāsındayuz
G1118-5. ʿĀşıḳuz **ancaḳ** hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma cennet isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhneʿacūz **ancaḳ** / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdiʿāşıḳ cümleten **ancaḳ** gelür dīdār ḫoş
G1253-1. Şiʿrümi gören bu āhen leblebi **ancaḳ** dimiş / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış
G1302-2. Ḥāşılum yoḳ cevher-i eşkümdür **ancaḳ** ḫāşılum / Nice yıllar baḫr-i ʿışḳ içinde kim oldum ġavāṣ
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün riyā / Ḳalbe teʾṣir eylemez **ancaḳ** virür başa şudāʿ
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā **ancaḳ** hemān var sende lāf
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem **ancaḳ** hemān cām-ı firāḳ
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir özge ḥālet **ancaḳ** / Ol āteşe göyinmek ol da saʿādet **ancaḳ**
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet **ancaḳ**
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet **ancaḳ**
G1394-4. Seccāde ṣaldı zülfi ab-ı īẓārı üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet **ancaḳ**
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize riʿāyet **ancaḳ**
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet **ancaḳ**
G1409-3. Bāl ü per yaḳ şemʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi **ancaḳ** rāz-ı ʿışḳ
G1419-4. Cān u dil terkin urur āşıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle **ancaḳ** ṣunuldı ayrulıḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet **ancaḳ** / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge ḥālet **ancaḳ**
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu da ticāret **ancaḳ**
G1426-3. Kes şemʿ gibi başum ʿışḳ odı şuʿle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuşşāḳa ʿādet **ancaḳ**
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet **ancaḳ**
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā bulınmaz ṣoñı nedāmet **ancaḳ**
G1434-1. Saña şīrīn didi ben ʿāşıḳa Ferhād **ancaḳ** / Kūy-ı ġam kesmede bir nevʿide üstād **ancaḳ**
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad **ancaḳ**
G1434-3. Yazsan ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād **ancaḳ**
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād **ancaḳ**
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl- / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād **ancaḳ**
G1448-1. Gördi zülfini bu dīde-i perīşān **ancaḳ** / Didi ʿāşıḳlar bu ḫāl-i perīşān **ancaḳ**
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḫālümi aña / Gördüm āyīnede ben daḫi ḥayrān **ancaḳ**
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri göñlümi başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı ol gözleri fettān **ancaḳ**
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle elüñde görinen ḳan **ancaḳ**
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu dökilen dürr ile mercān **ancaḳ**
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben anı bu derdüme dermān **ancaḳ**
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān **ancaḳ**
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād **ancaḳ** / Kūh-ı ġam kesmede bir nevʿde üstād **ancaḳ**
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad **ancaḳ**
G1461-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād **ancaḳ**
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād **ancaḳ**
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād **ancaḳ**
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār **ancaḳ**
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre **ancaḳ** iḥtimālüñdür senüñ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki **ancaḳ** ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / **Ancaḳ** bilini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eṣer / Bulmaduñ **ancaḳ** hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi niṣār / Görinürde ḳaldı **ancaḳ** birʿabāsı bülbülüñ
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden **ancaḳ** hemān ḳahr-ıʿitāb ister göñül
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde arama **ancaḳ** dil-i vīrāne gel
G1758-4. Key ḳatı maʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña **ancaḳ** bu ṣunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1769-4. Açmaz ṣarāb-ı göñlümi **ancaḳ** leb-i nigār / Anuñla defʿolur bu dilümden melāmetüm
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / **Ancaḳ** olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1822-5. Her beyti Muḥibbīʾnüñ ider bir ḳızıl altun / **Ancaḳ** ben anuñ miṣlini dürdānede buldum
G1824-5. Muḥibbī ḫubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur **ancaḳ** olur ʿışḳ olsun abdālum
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm Lokmāna derdüm bilmedi / Bilürem derdüme **ancaḳ** laʿl-i dilberdür emüm
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat kānısın **ancaḳ** budur dirdüm sözüm

G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre **ancaḳ** olur böyle kerāmet hem
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yaña cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum **ancaḳ** cāne hem
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı **ancaḳ** hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm şanmañ **ancaḳ** pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān **ancaḳ** nigāham ben
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿzimdür **ancaḳ** / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem ben
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʾl-i lebüñ / Ḳocar **ancaḳ** bilini anı kemerden ṣor sen
G2155-4. Gedā ḳānīʿ sürer ʿālem ṣafāsın / Olur şehler hemān **ancaḳ** ciger-ḫūn
G2162-3. Hezārān giceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān **ancaḳ** belā vü ġam irişür oldılar miḥmān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp ṣanmañ hemān **ancaḳ** / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḫāṣılı **ancaḳ** taʿabbüd zūrdan
G2214-4. Derd ü miḥnet **ancaḳ** olursa ʿaceb mi ḫāṣılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār sen
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfī gelün **ancaḳ** ḳurı ġavġā içün
G2278-5. Māverā-yı āferiniş rinde olmış cilve-gāh / Zāhide virildi **ancaḳ** ola ṣāḥib-erba ʿın
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālūye / Āh kim **ancaḳ** irişdüm n'eyleyem ayvāya ben
G2322-3. Degme kimesne ṣuyına baḳmaz yüzin yumaz / Nisān ṣuyıyla **ancaḳ** ider iftiḫār serv
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı **ancaḳ** saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı dūşına
G2496-3. Didüm ḳocsam meyānuñ didi dilber / Meger ḳocsa **ancaḳ** anı kemerde
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil **ancaḳ** yalñız ṣanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta **ancaḳ** / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḥāle
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim ḳala **ancaḳ** temāşāda
G2548-5. Muḥibbī bu cihānuñ yoḳ ṣebātı / Hemān **ancaḳ** gözüñ açup yumınca
G2563-1. Zümürrüd naṭʿı düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile **ancaḳ** nigār olsa
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı ṣor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün ṣorma Mecnūna gezer **ancaḳ** bu ṣaḥrāda
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi **ancaḳ** ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2627-2. Salṭanat didükleri **ancaḳ** cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü saʿādet dünyede vaḥdet gibi
G2628-6. Ḳomañ ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine / Ḳapuda baġlañ **ancaḳ** ol ḫumārı
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice ṭāḳat olur āh / Eyleye aña ʿışḳ eri **ancaḳ** taḥammüli
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān **ancaḳ** ki nā-yāb olmadı
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da **ancaḳ** imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem ʿine pervāne-veş / Bāl ü per **ancaḳ** degül külli yaḳup nār it beni
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var **ancaḳ** hemān ġavġā gibi
G2730-4. Vefānuñ adı var **ancaḳ** cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / Ḥāṣılum **ancaḳ** derd ü belā ḳayġu gibi
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān **ancaḳ** āḫır itdi
G2782-3. Dostlar ʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı **ancaḳ** zülfinüñ bağı gibi
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña **ancaḳ** elem ḳaldı
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyuñ hevāsıyla / Cihānda irmedük **ancaḳ** bāġ-ı İrem ḳaldı
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin **ancaḳ** ʿAden bilür
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur **ancaḳ** ḫaste göñlüm merhemi
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu cān çün nizāʿ / **Ancaḳ** eyler tīr-i ġamzeñ bu nizāʿı inḳitāʿ
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet **ancaḳ**
B166. Ṣarāb içmegi zāhid ḳanda bulsun / Meger **ancaḳ** ḳoruḳ ṣıḳsa gözine

ancılayın [1] *T.* Onun gibi, o kadar, öyle. (TS, 2009: 129)

G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī añıcaḳ ṣan pür-ġubār / Kimseler **ancılayın** ʿālemde ḫayrān olmasun

and içmek [3] Yemin, kasem etmek. (Ş. Sami, 2010: 486)

G1694-6. İneñ başına cāna **and içersem** / Sözüm ṣıdḳına olmışdur ḥamāyil
G2681-2. ʿAhd idersin **and içüp** tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire **içüp añdı**

anda [155] *T.* Orada; onda. (TS, 2009: 132)

(anda [153], andadur [1], andasın [1])

G6-5. Bugün ger bunda olsañ zār u maḥzūn / Olursın yarın **anda** şād u ḫandān
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı **anda** görinmez aña sāḥilhā
G81-3. Gülgūn şarābı çünki dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevşeri **anda** bulam şafā
G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var **anda** yā ḫᵛāb
G126-5. Ḥüsn-bāġın şaḳlayup zāġ u zaġandan dilberüm / Aṣup anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb
G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā **anda** ẓuhūr iden ḥabāb
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḥi / Her ne yirde gül açılsa **anda** olur ʿandelīb
G175-1. Felekdür āsitānuñ **anda** her şeb / Görinür eşk-i çeşm mānend-i kevkeb
G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḫu gider / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz **anda** ḫᵛāb
G191-5. Çün Kaʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl **anda** sen iḳāmet
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr ile aduñ / **Anda** olma şaḳın şūr u şer dost
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç ṣebāt / **Anda** kim ʿahd olmaya olur mı īmānı dürüst

G207-3. Ṣaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān **anda** çün mihmāndur ey dost
G209-1. Kūyı cinān ü ḳāmeti serv ü ṣanavberest / Gözüm yaşı da **anda** aḳar āb-ı kevṯerest
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola **anda** saña ḳūt
G236-4. Deyre varsañ ḥüsnüñi ʿarż eyleseñ / Ḳurıyup **anda** ḳadīd olurdı Lāt
G264-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṯ / Bulunsa ṭañ mıdur **anda** ḥavādiṯ
G274-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṯ / Bulunursa ne ṭañ **anda** ḥavādiṯ
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm **anda** sürūd
G369-1. Genc-i cemāli üzre ṣaçı tār u mār olur / Ger ḳanda genc olsa ʿīyān **anda** mār olur
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb **anda** yatur
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz **anda** bulunmaz şifā / Görʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer ṣunar
G440-1. Dostum kūyuñda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem **anda** iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini **anda** def eyler
G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / **Anda** ṣu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / Ey Muḥibbī göñlüm **anda** āh-ı bī-pervā çeker
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk **anda** olan cāne ḳaṣd ider
G592-4. Her söz ki dinür **anda** gerek nice meʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ yaġı ile **anda** çerāġ-ı ġam yanar
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ degülse / Neden ʿışḳ ehli yatur **anda** bīmār
G639-2. Kaʿbedür kūyı varan ʿāşıḳları / **Anda** ḳurbān ḥācılar bayramıdur
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / **Anda** sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer **anda** sīm ü zer sezer
G662-3. Uġradum Mecnūna ṣordum ḥālini didüm didi / ʿIşḳ bir ḥāletdür olmaz **anda** rāḥatdan ḫaber
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk **anda** daḫi artuḳ ölmegi bu cān umar
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar **anda** bu Muḥibbī yaşıdur
G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa **anda** maḳarr ister
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd **anda** bend ister
G719-1. Kūy-ı dilber var ise laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün **anda** ḳanıdur
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez **anda** ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān **anda** yatur
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür **anda** zülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur āhum yilinden **anda** çin-der-çīndür
G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli var / Göñülden baġlu **anda** biñ dili var
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden ṣanasın **anda** māhidür
G782-2. Taḫt-ı ʿālidür bu mülk-i vücūd / Oturur ʿışḳ **anda** sulṭāndur
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın gördüm **anda** yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup **anda** göñül şād eyler
G817-1. Gördügince gün yüzüñ āşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim açıla gül **anda** hezār elḫān olur
G817-2. Cām-ı laʿlin isteme gel eyle çeşminden ḥaẕer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd **anda** ḳan olur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur **anda** hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var aḳıdur yaşlar
G830-4. Olalı bār-ı ġamdan ḳāmetüm çeng / Sirişk-i çeşmüm **anda** tāra beñzer
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya **anda** hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāşılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil **anda** bir kiyehdür
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar **anda** gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G922-4. Baḫr olalı sirişküm ġarḳ oldı **anda** cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba beñzer
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar **anda** kesilür başlar
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa **anda** biñ olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim **anda** cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile **anda** üşmedür
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan **anda** baña nāşī gül midür bülbül midür
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan **anda** bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını çün itdi şarāb / **Anda** feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler
G1086-1. Gülşen-i ḥüsnüñ yiter biz gül ʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil **anda** bezārı n'eylerüz
G1088-4. Ṣun ʿı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẕar / Zāhidi ḳılmañ ʿaceb çün **anda** var ḫuffāş göz
G1089-3. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Olaldan **anda** bīmār eksük olmaz
G1089-4. Dükenür ṣanma çeşmüñ kīsesinden / Yime ġam **anda** dinār eksük olmaz
G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup el ḳaldurup **anda** münācāt ehliyüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli **anda** mihmāndur henüz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne bilsün ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin **anda** sa ʿādet beklerüz
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā ölince **anda** biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola itme Muḥibbī **anda** ses
G1227-5. Ḫᵛāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫᵛābdan bīdār olur gel itme ey dil **anda** ses
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme **anda** ses
G1243-2. Ser-i kūyuñ olaldan baña Kaʿbe / Gözümüñ yaşı **anda** zemzem olmış
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl **anda** hemān ey perī yetiş
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur ki **anda** ḳalmışam şāḥib-firāş
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı **anda** ʿivaż / Ḫāşılı yoḳ didi başuñda bu bir sevdā imiş
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odıyla bişmiş **anda** dil kebābı var imiş
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u şor baña ʿışḳuñ ʿālemin / **Anda** şeb derd ü elem endüh u miḥnet rūz imiş

G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī’ye suāl / Bir cevāb ide ki **anda** ola çoḳ maʿni-i ḫāṣ
G1302-5. Ḥālet-i sözi virür diñle Muḥibbī sözini / Diḳḳat eyle bulasın **anda** nice maʿni-i ḫāṣ
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş **anda** ṭūl uʿarż
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur **anda** namāz farż
G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca **anda** giçilmez ṣırāṭ
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı göñlümüñ Baġdādını / **Anda** yaşum olmasa biri Fırāt u biri Şaṭ
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n’eyler ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz **anda** zāġ
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde ʿuşşāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz **anda** zāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī’ye yiter hicrān şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḫācet degüldür yaḳmañuz **anda** çerāġ
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi yandurdı Muḥibb **anda** çerāġ
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / Dostlar ḫācet degül **anda** çalınmaḳ nāy u def
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış **anda** ṣaf
G1385-4. Laʾl-i lebüñ şifādur dārü’ş-şifā işigüñ / Yā niçün **anda** bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā **anda** ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i ʿanber-bār yoḳ
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / **Anda** vefā bulınmaz ṣoñı nedāmet ancaḳ
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi baḳsañ ẓāhirā görinür **anda** nār yoḳ
G1456-1. Bāġa vardum āh ol serv-i ḥırāmān **anda** yoḳ / Ol leb-i ġonce ʿiẕārı verd-i ḫandān **anda** yoḳ
G1456-2. Şanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān **anda** yoḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān **anda** yoḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān **anda** yoḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi Şāḫ-ı ḫūbān **anda** yoḳ
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola **anda** zülf-i dārumdur gerek
G1490-5. ʿArż-ı ḫāl itme ṭabībe çünki **anda** çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur yine dermān eylemek
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḫāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd **anda** mār olmaḳ gerek
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış **anda** taṣvīrüñ senüñ
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi seni **anda** ya gilüñ
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz ise **anda** göñülden giçer degül
G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿ budurur **anda** varup ḳurbān ol
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun **anda** raḳīb / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen ol
G1798-1. Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān **anda** velī cānāna ṭapşırdum
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / **Anda** ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar **anda** bir abdālem
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / **Anda** diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum şu ʿle-dār oldı / Gör **anda** ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī **anda** gūyā eylesem
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter **anda** lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca **anda** nice āh u zārı görmişem
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de **anda** yād olam
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli **anda** nūr olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de **anda** yād olam
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca **anda** nice āh u zārı görmişem
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş **anda** rāygān
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ **anda** bu derde devānuñ yolların
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd **andasın**
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil **anda** aña āhum hevā olsun
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın **anda** umaram kevşer şarābın içesin
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür **anda** eger kām olsa
G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise ṣalāḫuñ Muḥibbī’yā / Olur kerīme cürm-i ʿuṣāt **anda** ʿöẕr-ḫvāh
G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ **anda** nūş-ā-nūşına
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör **anda** ḳudret nakşını / ʿİbret alup diyesin ṣad-āferin nakḳāşına
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ **anda** / Elifler servlerdür ṣanasın ṣalmış budaġ **anda**
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ **anda**
G2475-3. Ruḫı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmiʿ-i ḥüsni / Degül ḫācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ **anda**
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde’l-meşrīḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile ırağ **anda**
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña ṣunmañ ayaġ **anda**
G2492-1. Meclis içre gördüm ol şemʿ-i cemʿ efruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban **anda** suḫte
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẓar iderse oḳur **anda** āh şāh
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum **anda** rāh
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre ḫadüñ gül ʿiẕār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil **anda** zār ola
G2603-4. Ḫālüñ ḫayāli ḳomadı uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre **anda** ẕübāb ola
G2608-1. Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi / **Anda** zülf-i siyehüñ sünbül-i sīrāb gibi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Kaʿbe ʿışḳ ehli / Anuñçün **anda** ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N’eylesün kim sīm-i eşki **anda** da bāb olmadı
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler ṣubḥa dek **anda** ney-i gūyā gibi
G2651-2. Her yire başa segi pāy başum **anda** ḳoyam / Ben kim olam ki segi ile idem peymāyi
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül ḳandīlini / Rūşen olsun diyü yaḳdı **anda** baġrum yaġını
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin terk / Her kim ki ḳıla **anda** ʿuşşāḳ-ārā nāmı

G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi var mı açа ġonceler **anda** deheni
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şuʿ lelenmez mi eger / Yaḳmasam dem dem ben **anda** bu yüregüm yaġını
G2769-2. Kaʿbe kūyına varup buldum ṣafā / **Anda** çeşmüm görinür zemzem gibi
Tb1-8. Ol kemān-ebrū nigāruñ kūyı bilmem ḳandadur / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum **andadur**
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur **anda** semen
B192. Ṣanmañuz ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola / **Anda** kim kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

andan [110] *T.* (TS, 2009: 138-143)

(andan [108], andandur [2])

1. Ondan; oradan.

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur cān bulur **andan** ṣafā
G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm **andan** cihān içinde müşkilhā
G61-5. Merve ḥaḳḳı saʿy ile ger kaʿbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil **andan** olurdı pür-ṣafā
G113-2. Gerçi kimʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek āşıḳlar **andan** eylemezler ictināb
G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḥayrān u zār / Nice yıl **andan** berü görmez gözüm bir ẕerre ḫʷāb
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ **andan** nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd ile el irmez / Meger ola yine **andan** ʿināyet
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki **andan** ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi **andan** ṣovut
G295-1. Ḳon baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek beni **andan** ayırmasun ḳılup aġyār güc
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür **andan** ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim **andan** gelür
G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur çeşmi her ne dir iseñ **andan** gelür
G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen **andan** saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G504-4. Meyl idüp gencine-i dünyāya **andan** urma dem / Ḳamu ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş ṣalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle **andan** ögrenür
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yineʿazm itdi bugün / **Andan** öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider
G598-4. Ḳanlu yaşumdan ṣorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / **Andan** artuḳ kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme ṣanma cerāḥātlar gelür / Līk **andan** cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller ṣāhınuñ / Hey ne ẕālimdür Muḥibbī ṣanma **andan** dād irür
G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber ṣalınup / Ġāfil olmañ **andan** ey dīvāneler dil bāġıdur
G727-4. ʿAceb mi mā'il olursa gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer **andan** kimi laʿl-i bedaḫşāndur
G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine **andan** varılur ṭoġrı rāhıdur
G766-5. Bir naẕar ḳıl eşke baḳ **andan** rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün **andan** gelür bir gevher-i nā-yābdur
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḫi girmez ele / Hafta giçer ay u yıllar alımam **andan** ḫaber
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol **andan** gelür
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür ḫaḳīḳatden ḫaber / Ṣanmañuz **andan** gelen efsūnla efsānedür
G955-1. ʿAceb sünbül midür zülfüñ yaʿanber / Dimāġ-ı dehr olur **andan** muʿaṭṭar
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse ne ġam / Ne ki **andan** gele vefā görinür
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-hużūr / Çünki **andandur** gelen bulur anuñla dil sürūr
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin **andan** beter
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen **andan** saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın **andan** ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi ʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet **andan** ol ʿār eylemez
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider **andan** güẕer / Ṣol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1102-2. Hīç olur mı ki ola **andan** ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan **andan** gelen cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp **andan** güẕer itmez
G1180-3. Gelen **andan** baña cevr ü sitemdür / Maḥabbet şarṭını dildār ḳılmaz
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur **andan** ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber **andan** Muḥibbī sözi kes
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger **andan** beni ayırmaġ imiş
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḥaẕẓ / Çünki **andandur** daḫi artuḳ gelür bu cāne ḥaẕẓ
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẓ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem **andan** ḥaẕẓ
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek mü'min eyler meger **andan** ḥaẕẓ
G1326(a)-4. Ṣāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye **andan** ḥaẕẓ
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen **andan** nesne hīç illā ṣudāʿ
G1333-3. Hecr imiş ṣoñı vuṣlatuñ bildüm / İtmem **andan** berü viṣāle ṭamaʿ
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderseʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala **andan** şuʿāʿ
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin güş itmeyüp sen olasın **andan** ırağ
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her varaḳ / Her kiʿārifdür naẕar ḳılup alur **andan** sebaḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda **andan** özge varı yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem **andan** / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḥlarından bū alur her ḫār u ḫāṣ / Bir naṣīb **andan** niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ

G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey şanem / Bil daḥi revnaḳ bulur gitmeye **andan** būy-ı müşk
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tïz göçer **andan** / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1519-4. Tā ki yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı **andan** nakş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle ḥakk
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / **Andan** berü ki derd ile bïmārunām senüñ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim **andan** merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn **andan** her seḥer eyler ṭulū ʿ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür gūyā girībānuñ senüñ
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler tevbelüdür / İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir **andan** ol
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / **Andan** özge olmaya hīç bāb aña ḫācet degül
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna mālik olduñ / Gider elden saña **andan** ne hāṣıl
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben **andan** bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1684-2. Her nefes eyler ṭulū ʿ **andan** ḥaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur **andan** āşikār / Var ise ger dostlar esrār ḳanıdur göñül
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile **andan** yāre irsāl eyledüm
G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi **andan** yüce ben ser-firāzam
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ **andan** nişān / Bilmedüm bu baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1846-2. Öpdi dirler bale laʿlüñ yoġ iken **andan** nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / Kelāmum meyvesin **andan** yetürdüm ābdār itdüm
G1902-2. Kaʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / **Andan** artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye / **Andan** berü ki ol şanemüñ derd-nākıyam
G1921-4. Naḫs-i ṭāliʿdür ḳılan her dem beni **andan** cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür devletüm
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben **andan** görmişem
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl içün / **Andan** özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2057-2. ʿĀşıḳuz dïdāra **andan** ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / Yegdür **andan** ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler **andan** ḳopar / Dostlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān içün
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ ṣorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber **andan** ḫaber-dār olmayan
G2242-2. Her ne zaḥmet kim gele **andan** baña rāḥat gelür / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez **andan** ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2316-6. Zülf-i şeb-dïz ile ḳoşdum yine gülgün yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben **andan** ilerü
G2333-2. Kaʿbe-i kūyun nigāra ḳıble-i ʿuşşāḳdur / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ **andan** artuḳ secde-gāh
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben **andan** giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2488-6. Umarsın çünki **andan** sen şefāʿat / Muḥibbī ḳoma dilde kibr ü kīne
G2509-3. Gün yüzüñ bir zerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer mi dostum **andan** semāvāt ehline
G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / Kim **andan** özge yoḳ baña nevāle
G2544-1. Neden eksük degül sīnede kīne / Revā mı dostum **andan** bu dïne
G2555-5. Virme dehre dil ṣaḳın itmez vefā ol ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen **andan** ol daḥi senden giçe
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler **andan** ḳopar / Varup aldanmañ ṣaḳın ol çeşm-i fettān oynına
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi **andan** güle itmek düşer mi bülbüle
G2602-3. **Andan** düşer mi ʿāşıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿömri sermedi / İsi gibi eger baña **andan** ḫiṭāb ola
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi **andan** saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş **andan** yaḳar çerāġı
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp **andan** / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2744-3. Güzeller ḳamusı **andan** cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol virdi-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür **andan** baña cānum sever
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün **andan** ırak / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi firāḳ
Mr9-5. **Andan** ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres

2. Ondan ötürü.

G1309-4. Göreyim bir kez seni ölürsem **andan** öleyin / Deyre gelmekden cihāna seni görmekdür ġaraż
Mr14-2. Göreyim gül yüzüñ **andan** öleyim /
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan bu ḫāk-sārı / Göreyim gül yüzüñ **andan** öleyim
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek cismüm türābın / Göreyim gül yüzüñ **andan** öleyim
Mr14-8. Beni öldürme Yārab firḳat ile / Göreyim gül yüzüñ **andan** öleyim
Mr14-10. Ölürsem ḫākine düşmezdi ḳanum / Göreyim gül yüzüñ **andan** öleyim
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur saña **andan** naṣīb
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg **andan** işigi ṭaşı

ʿandelīb [25] *Ar.* Bülbül, hezâr. (Ş. Sami, 2010: 58) *bk. ʿandelīb-i dil, ʿandelīb-i ḫaste*

(ʿandelīb [19], ʿandelībe [1], ʿandelībi [1], ʿandelībin [1], ʿandelībüm [1], ʿandelībüñ [1], ʿandelībünüñ [1])

G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿ**andelīb** / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G121-4. Ḫaddüñüñ dün żikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿ**andelīb**
G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde görsem gül yüzüñ āh eylerem / Devr-i gülde nitekim zārılıḳ eyler ʿ**andelīb**

G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿ**andelīb**
G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u ṣām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣan ʿ**andelīb**
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḫi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿ**andelīb**
G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿ**andelīb**
G144-2. İñlesem elinden aġyār dostlar olmaz ʿaceb / Ḫār elinden nitekim gülşende iñler ʿ**andelīb**
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñler ʿ**andelīb**
G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş ṣanmañ çemende ʿ**andelīb** / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G482-4. Ṣāḥ-ı serv üzre ḳaçan ki ḫuṭbe oḳur ʿ**andelīb** / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G558-2. Gülşen içre işidüp güller fiġānın ʿ**andelīb** / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser güş oldılar
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan ey nigār / Cān ʿ**andelībi** eyledi ḳarşuñda āh u zār
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿ**andelībinüñ** ne raʿnā āşiyānıdur
G1005-3. ʿIşḳ nüktesini oḳıdı gülşende ʿ**andelīb** / Evrāḳ-ı gül ṣanki öñinde risāledür
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içre ʿ**andelībe** gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa ʿ**andelīb** / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1525-2. Viṣāl-i gül naṣīb-i ḫār olupdur / Budur āh u fiġānı ʿ**andelībüñ**
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿ**andelīb** / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa eyler bāz gül
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿ**andelībin** zār gül
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿ**Andelībüm** bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyet ʿ**andelīb** / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh ile dil ʿ**andelīb** ola
G2620-3. İşidüp gülşen-i ḥüsnüñde nālem / Seḥer-geh ʿ**andelīb** efġāna geldi
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā ki iñler ʿ**andelīb**

ʿ**andelīb-i dil [3]** Gönül bülbülü.

G635-1. ʿ**Andelīb-i dil** nigārā gün yüzüñden ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler bir ṣayrudur
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm nitekim gül ḫār ile / ʿ**Andelīb-i dil** anuñçün āh u feryād eylemiş
G2573-4. Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿ**andelīb-i dil** fiġān-ı derd-mendāne

ʿ**andelīb-i ḫaste [1]** Hasta bülbül.

G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi yine gülzār gül / ʿ**Andelīb-i ḫasteye** tā göstere dīdār gül

añdurmaḳ [1] *T.* Hatırlatmak. (TS, 2009: 149, 144)

G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / **Añdura** ʿuşşāḳ içinde ḫayr ile ol adını

anı [583] *T.* Onu. (TS, 2009: 150)

G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī bendeñi / İrme **anı** raḥmetinden yā raḥīm
G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan ṣaḳla **anı** Yārabbenā
G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye **anı** Ḥudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Şemūd
G23-5. Muḥibbī cān ile ister ḳapuñı / Ḳapuñdan idesin ḫāṣā **anı** red
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur **anı** nihān / Ya melekdür ya perīdür dimezem insān aña
G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur **anı** ʿālemde şādān olmaya
G52-3. Ḳapusından baña dūr olsun dimiş / **Anı** ẕillet ṣanmaʿizzetdür baña
G61-6. Duymayup **anı** giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlü'l-ālemin baña olursuñ reh-nümā
G62-4. Yime dehrüñ niʿmetini aldanursın ḥırṣ ile / **Anı** çoḳ yiyen olur elbette āḫır imtilā
G70-1. Cān nedür ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür ger terk idem **anı** saña
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür **anı** nūş it olur ṣayḳal saña
G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā ister **anı** / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G85-5. Genc-i ḥüsnüñe el irmez rāygān / **Anı** zülfüñ bekler olmış ejdihā
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā ṣanma **anı** / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G94-5. Laʾl-i dildāra Muḥibb beñzedügiçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre düşürmez **anı** elden ẕürefā
G94-6. Āb-ı şāfiye müşābih yine bir şiʾr didüm / Didi taḥsīnler **anı** göricek ehl-i ṣafā
G95-5. Ḫākipāyuñ gözlerüme sürmedür / Sürme çeşmümden **anı** virsün żiya
G95-7. ʿIşḳ ile ḫoş-ḥāl olmışdur Muḥibb / Işḳdan ayırma **anı** Yārabbenā
G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ ka ʾbesin / Niceye dek **anı** mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş **anı** bildüm ṣavāb
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāniʿem cürʿaña tā kim getürem **anı** be-leb
G129-3. Serümi baġlama ḳaṭār öñüne ḳādir degülem / **Anı** ġılṭān ideyim tā başa şem-i merkeb
G137-3. Didi uṣanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḫi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben **anı** kūb
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm o baña mihr gelür gördüm **anı** kūb
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḫi sen **anı** niʾdersin arayıb
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür **anı** da Rabb
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen **anı** / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme **anı** ṭaleb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz **anı** bir vech ile illā ki ṣarāb
G170-7. Muḥibbīʾnüñ gören eş ʿārın ider / Me ʿānīyle **anı** itmiş müẕehheb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen **anı** şīr ile ejderden daḫi gördüm mehīb

G172-5. Muḥibbī naḳd-i cāna derd-i yāri / Ziyāde ışşı itdi **anı** alup
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż **anı** da işler bil devāb
G175-2. Güneş ruḫsāruña her kim baḳarsa / Mecāli ḳalmayup **anı** dutar teb
G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın **anı** ḳurduñ ṭut
G190-4. Şu ʾle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi **anı** dürüst
G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yārʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum **anı** dürüst
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā **anı** ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / **Anı** bir yüzden daḥi ḫalḳ itdi lā-yemut
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda **anı** bilmedi mihre bir ebrest
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser **anı** od
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḫalḳ **anı** alurʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G212-6. Yaġmāya virdi külli dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi **anı** ġāret
G225-4. Ufatmaḳ sāġarı zāhid hüner mi / Bütün ḳılmaḳdurur **anı** kerāmet
G234-3. Her gice bir nevʿa māhıʿarż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile **anı** dürüst
G235-1. ʿĀşıḳ mıdurur isteye ol rāh-ı selāmet. / Yāʾār ide ol eyleyicek **anı** melāmet
G235-5. Her dem ki müje ḫālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider **anı** hemān eşk-i nedāmet
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfitāb / Vir eline **anı** maḥrūm itme bir nānı dürüst
G246-2. Olur ẓāhir ḳadeḥle içme zāhid / Sebū ile **anı** içmek ẓarāfet
G248-3. Niceye deginʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde **anı** eşk ile bir demdeʿiyān it
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel **anı** ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭoptolu āb it
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuña giderme **anı** mengūş it
G280-3. Perī-rūdur **anı** bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer **anı** da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G305-2. İledüp ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḫaṭuñ / Göricek **anı** ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ
G314-2. Ġamzeñ oḳı geldügince sīneme / Görüp **anı** cān u dilden didi oḫ
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen **anı** yād
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster **anı** cān ile olmışdur ḫarīd
G345-2. Müzeyyen sīnem itdüm dāġlar ile / Görenler ṣanur **anı** taḫta-i nerd
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / **Anı** nā-ḥaḳ yire zülfinde aṣar dāre meded
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser **anı** ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G350-2. Lebüñden ayru ey şīrīn-zebānum / **Anı** kim çekmişem çekmedi Ferhād
G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi bu dil āteşin / Böyle bālā iden **anı** çeşm-i ḫāṣākumdurur
G379-3. Kim māyil ola dīni metāʿını cemʿide / Ḳārūn-vārʿāḳıbet **anı** zemīn ṭutar
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini dīvānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz **anı** kim Mecnūn çeker
G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī sözümi itmeʿaceb / Ẓāhir iden çün **anı** ṭabʿ-ı kehribārumdur
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler **anı** Ḳāvusa ṣor
G392-3. Nabż-ı ʿāşıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse **anı** Cālinūsa ṣor
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ ṣafāsını / Ṣanmañ **anı** ki derdini dermāneʿarż ider
G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī tā ezel / Ṣanmañ **anı** ḥūr u ya ġılmān sever
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā ṣanur / Her ne gelürse ʿāşıḳa **anı**ʿaṭā ṣanur
G418-4. ʿIşḳuñ ṣafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan **anı** ne bilsün belā ṣanur
G421-5. Bende-i muḫliṣ Muḥibbīʾdür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr **anı** yā şīve yāḫūd nāzdur
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç **anı** bilmedümʿālemde ne mātemdedür
G446-1. Ẓāhirā ṭaṣum görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / Her ne kim bī-ġamdur **anı** ṣanma ādem ṣandılar
G446-3. Āḫırı ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler **anı** bir dem ṣandılar
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler **anı** ḫod nem ṣandılar
G449-3. Zülfini kesse nigārum göricek **anı** diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān **anı** göster baña getür
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki **anı** söyledüm ol pehlevānedür
G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil **anı** çeker giçer
G470-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar **anı** bir düzd-i dil-düzdīdedür
G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ na īm ü niʿmetin / Çün degül bāḳi **anı** bilseñ zevāl üstindedür
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz **anı** bilmez misin bir nūrdur
G489-2. Beni öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿAcabā kim **anı** bu ḫayra peşīmān eyler
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek **anı** gedā meygedede Cem görinür
G494-3. Ruḫuñ mirʾātına baḳsam gözüm merdümleriʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler **anı** ḫāl añlar
G495-4. Çünki necātı ört ü döşek būriyā diler / Bilmez **anı** ki ʿāşıḳa bir ḳurı cā yiter
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī **anı** sen vaṣl ile yor
G503-2. Maḥabbet ehlinüñ ḫālini zāhid / Ne bilsün ṣanur **anı** serseridür
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla **anı** ḳandur yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı bezm-i ṣarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz **anı** bu ḫāk-sāra vir
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / Bekler **anı** zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ī meded **anı** nihān getür
G530-3. Elüñ irse ayaġı ṭopraġına / Gözüñe kuḥl iden **anı** ḳademdür
G542-5. Şi ʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden **anı** her an oḳur
G545-3. Aradum zülf-i perīşānuñda göñlümi didüm / Didi bulmazsın **anı** çāh-ı zeneḫdānumdadur
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī **anı** kim yār öldürür

G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaṣāsını yudar **anı** ejdihālanur
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʾāṣıḳa / Hīç ġayre ṣorayım dime **anı** bilen bilür
G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını kemāhi gösterür / Geh dönüp örter **anı** zülf-i siyāhı gösterür
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / **Anı** bir bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar didüm didi / Ḫūb-rūlar n'eylesünler **anı** sīm ü zer midür
G596-2. Görüp sevdi **anı** göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G603-9. Alup göñlin eger cān ise maḳṣūd / Muḥibbī eylesün **anı** da işār
G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer ṣanmañ **anı** siz ol perīdür
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün kim bilür **anı** zevāl üstindedür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler **anı** ki her birisi bir güldür
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı dil / **Anı** bilmez yoġ ortada görinür
G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış **anı** her dem iki ṣīr-i jiyān gözler
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre **anı** ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz **anı** her mū çeker
G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden **anı** meger bu dil-i virānumdur
G629-1. Leblerüñ ẓikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd **anı** serḫoş ider
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim **anı** ḫoş ḫoş ider
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ **anı** emen midür
G644-2. Bilmezem ḫūr u melek midür perī yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle **anı** bilsem kimüñ cānānıdur
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden **anı** bāde getür
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma gözinden ne bilür / **Anı** ṣor ḫūnī gözi göz göre ḳanum içedür
G656-4. Göreyim ḫāk-i meẓelletde **anı** ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārā'ya virür
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ **anı** mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim **anı** yārān umar
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / **Anı** bī-ḳayd ṣanma ʾālemce anuñ ġavġāsı var
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd **anı** ḫāke çeker
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid **anı** çünki şaşıdur
G693-1. Sitem tīri belā tīġi gelelden cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna **anı** gördüm ḥamāyildür
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim **anı** tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / **Anı** öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / **Anı** çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G714-5. Cemālüñ şem ʿine ḳarşu Muḥibbī / Özin pervāne ḳıldı **anı** yandur
G718-3. Tefe ʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil **anı** dāl añlar
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide **anı** da rām olur
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / **Anı** taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş **anı** bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āṣikār o nihān ditrer
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm **anı** ṣanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev **anı** bişüp māhi gibi püryān olur
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / **Anı** hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler **anı** bülbül işi āh u zārıdur
G731-3. Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāb olaldan / Gözüm gözler **anı** ḳıble-nümādur
G742-2. ʿUṣṣāḳ gördi kim lebüñe bāde öykinür / Āl ile **anı** itmege ayaġa ṣaldılar
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp **anı** yeler giçer
G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşīd ile perverdedür / Bilmeyen bilsün **anı** ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G751-3. Aç ḥaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez **anı** dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G754-3. Göñlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal ṣarāb iç **anı** ṣāf eyler
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ ṣuna / Nūş ide **anı** zehr ise kim ictināb ider
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasun / Ṣoñra cevr ile **anı** öldürmege ḳanġı fende var
G773-2. Nāzikāne el ṣalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa **anı** key mevzūn giyer
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına **anı** görüp reşk ile cān ditrer
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha āh dirler / Felek saḳfına **anı** rāh dirler
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem **anı** şehrümden çıḳar
G797-4. Yiter ḥabs oldı dil çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini ṣun **anı** ḳurtar
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp **anı** sen māh-ı nev ṣanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫᵛānumdur
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd **anı** ḳul götürür
G815-1. Biñ şīve ile nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce **anı** aġza bu cān gelür giçer
G816-3. La li Şīrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de **anı** nite ki Ferhād eyler
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez **anı** Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīh idem kim āfitāb / Her gün aḫşamlar **anı** gördüm zevāl üstindedür
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde **anı** pehlevān gibi / Ebrūları ki başını bir yire çatdılar
G844-2. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ tācı ebrūsın gören / Secdeden ḳaldurmayup başın **anı** miḥrāb ider
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil **anı** āḫırda bī-imān ḳopar
G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp un olduġın / **Anı** gendümden tefaḫḫus eyleme gerdūna ṣor
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ ṣor **anı** lāleye dil ṭaġlayan bilür
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa **anı** deryā çeker
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş ʾāruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile **anı** hemān ol dem yanar
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden **anı** her an getürür

G865-1. dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür ṣanma **anı** zaḫmetdedür
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ **anı** zülfinüñ çün dārı var
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / **Anı** bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / **Anı** vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye **anı** egerçi cürmi bir miṣḳāldür
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen **anı** senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzin zīrā ki ṣeyṭānlıḳ budur
G888-3. Her ne kim saña ṣanursun ṣan **anı** ḳardaşuña / Fi'l-ḥaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlıḳ budur
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş ṣanmañ **anı** dermānı var
G891-1. Gönlüm gözüm ki ḳara şaçı mübtelāsıdur / Bildüm **anı** ki āḫır aña aşılasıdur
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet **anı** her biri bir dürdānedür
G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür **anı** ḫazāna dāl olur
G901-1. Gönül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim **anı** gözler
G904-3. La l-i nābında görinen ṣanmañ **anı** ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bal üstindedür
G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde **anı** ḳāl ider
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd **anı** Ḫāliḳ sever
G908-5. Dil şīşesi bir daḫi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar **anı** seng-i cefā ile şımışlar
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen **anı** temāşā cennet-i ṣānī oḳur
G934-1. Cevr ider dilber baña ṣanur ki miḥnet arturur / **Anı** bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur
G935-2. Derd-i dil ḫālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz **anı** ki bīmār çeker
G956-3. Ġamzeñe di ʿāşıḳuñ ḳatline zaḫmet çekmesün / **Anı** hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp **anı** saña bīgāneler maḥrem gelür
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / **Anı** düşmen eylemez baña **anı** kim yār eyler
G965-1. Kān-ı dilden yine dürler eyledi iżhār şiʿr / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına **anı** īṣār şiʿr
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin **anı** ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel **anı** ḫūnīn-cigerden şor
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür **anı** keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḫallin istersen dilā gel **anı** benden şor
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi şorma **anı** bilmez müddeʿī / Oḳuyayım baña şor bir bir ḳamu ezberdedür
G981-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / Baña şorsunlar **anı** bir düzd-i dil-düzdidedür
G984-4. Eger cevr ü eger miḥnet eger ġam / **Anı** kim yār iderʿayn-ı şafādur
G991-2. Yār ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / **Anı** iżhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden **anı** giçer her biri ṣan bir kesmedür
G999-5. Kāh idinmiş cisminüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden **anı** bāde getür
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd **anı** ḳul getürür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden **anı** her an getürür
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur **anı** dime kim ziyān ider
G1013-4. genc oldı vişāl **anı** yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā **anı** ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla **anı** āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de **anı** sevdüm / Meşhūr meṣeldür bu ki seven sevenüñdür
G1067-5. İti çulini şordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin **anı** ki bu senüñ kefenüñdür
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa **anı** dār ele girmez
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol ṣanmañ **anı** cān istemez
G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur **anı** yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḥüsne giçerse **anı** uḫrā bilürüz
G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr ġamı eksük olmadı / Hicrān şebinde **anı** der-āġūşlardanuz
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile añdı seni nigār / Dirdüñ **anı** ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı **anı** nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem henüz
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür **anı** ṣanma mecāz
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / Sürer ḳapudan **anı** dīvāne ḳabūl itmez
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ **anı** eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine nām gerekmez
G1152-3. Dehānuñla meyānuñ sırr-ı ġaybı / Ḫıred-mend **anı** hīç tefhim ḳılmaz
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle götür kim **anı** kuḥl-ı başar itmez
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / **Anı** da yapar böylece miʿmār ele girmez
G1155-3. Ey ṣabā zülfine el ṣun ḳıl **anı** ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez gerçi **anı** terk-i cefā hergiz
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel ṣalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḥālif **anı** deryā bilürüz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar **anı** kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlaruñ yası **anı** nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ **anı** ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben **anı** bu defter ü ṭūmāra henüz
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı **anı** ol fitne-engīz eylemez
G1211-3. Her kişi cān terk ider ṣanma leb-i şīrīn çün / **Anı** kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün **anı** nadas
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan **anı** bir kāh imiş
G1239-5. Dimiş kūyında ḳurbān idem **anı** / Muḥibbī'nüñ murādı oldurur kāş
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç **anı** peymāne-veş
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce **anı** ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş

G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider **anı** der-āġūş
G1248-2. Gerek ʿāşıḳ olan ser-pā-bürehne / **Anı** kim gördi Mecnūn ola serpūş
G1248-3. Eger cān ister iseñ başum üzre / İdeyüm **anı** kim sañа gele ḫoş
G1248-5. Muḥibbī sözleri dürr ü güherdür / Gerekdür **anı** yārān ide mengūş
G1249-1. Eyleyen dehri muʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük **anı** ol müşk-bū gīsū imiş
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey Muḥibbī / İdindi cümle yārān **anı** mengūş
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter **anı** oda yaḳar güneş
G1264-3. Göreyim pāre pāre **anı** her dem / Ser-i zülf ile hem-ser şāne olmış
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül ḳandīl cānumdur fitil / **Anı** rūşen eyleyen bağrumda olan yaġ imiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki **anı** başuma derd ü belā imiş
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler **anı** dil-rübā imiş
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿīlāc / Levḥ üzre yazdı **anı** ḳalem bī-devā imiş
G1285-4. Metn-i ḥüsne ḫaṭuñ olmış ḥāşiye / Oḳuyup dil **anı** tefsīr eylemiş
G1286-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaduñ / Sirişküñ ḳıldı **anı** ʿāleme fāş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi **anı** ḫalḳa fāş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem **anı** bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma **anı** uyımış
G1292-4. Belā-yı cāndurur gitmez dilümden / Ne çāre idem **anı** ben ferāmūş
G1293-2. Yār şandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / **Anı** iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda **anı** zülfüñe aş
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen **anı** / Gāh taʿẓim eyle ḳo dilde gehi cānuña baş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tīrini / **Anı** taʿẓim eyleyüp dilden aluban cāna aş
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün **anı** yā zülfe aş
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil saʿādetdür sen **anı** sīneden al cāna baş
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı **anı** ġalaṭ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun ile **anı** ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ
G1351-6. Ḫāller şanmañ **anı** yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller şaydı içün eylemişdür zülfin aġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi şor **anı** direm işidenlerden ırаġ
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī **anı** bir ḳadeḥle **anı** ḳılur ber-ṭaraf
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle istiġnā yüzin / Nitekim gözler **anı** ʿanḳā-yı Ḳāf
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil **anı** dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʿāşıḳuñ / Bādı kim gördi kim ṭuta **anı** kef
G1370-5. Cürm ise seni Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür **anı** ḳıl telef
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola **anı** ki sen yoḳ yire idesin telef
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı ṣor ne bilsün **anı** cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme illā ṣadef
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı **anı** dām-ı firāḳ
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / **Anı** ṣanmañ gözi yaṣlu dilinde āh u vāhı yoḳ
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve **anı** / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle **anı** naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña bilmez **anı** bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1411-2. Gözine tevsenüñ naʿli görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste **anı** ḳıble-gāh ʿuşşāḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi yirden / İder kuḥl-ı başar **anı** melekler çeşmidür müştāḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur **anı** da tiryāḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / **Anı** ʿālemde hergiz bir sever yoḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / **Anı** bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur **anı** menʿ itmez siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1439-4. Gönlümüñ şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb luʿb ile ṣayd itdi **anı** ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen **anı** Muḥibbī yañılup didi şafaḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben **anı** bu derdüme dermān ancaḳ
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / **Anı** gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / **Anı** miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur **anı** kim ẓāhir olmışdur ṣafaḳ
G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben **anı** şikār itsem gerek
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil maʿmūresi / ʿIşḳ ile **anı** yeñiden üstüvār itsem gerek
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni ḫoş-ḥāl eyledüñ / Zehr ṣunduñ **anı** ṣanma şekker ü bal eyledüñ
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña **anı** muḳābil eyledüñ
G1482-4. Ḥüsnine maġrūr olmışdı ezelden māhtāb / Berḳi ʿüñ keşf eyleyüben **anı** ḳā'il eyledüñ
G1484-5. Aṣup dil şīşesin zülfe Muḥibbī / Ṣıyup ḳıldı **anı** ṣad-pāre zülfüñ
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine kāfir ṣaçuñ / Kesüben zünnārını **anı** müselmān eyledüñ
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey bād-ı ṣabā / İşbu ʿālem içre **anı** ʿanber-efşān eyledüñ
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen belālaruñ / Derde devā bilürler **anı** mübtelālaruñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge **anı** sen un itdüñ
G1523-2. Ḫayra gir ʿuşşāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek **anı** benden dimek
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal **anı** tek
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde cānā / Göñül murġına **anı** dāne ṣalduñ
G1531-5. ʿIşḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān içinde **anı** sen ḳāl eyledüñ
G1534-3. Düşmeyen baḫr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / Bilmege **anı** dilā ḫaylice idrāk gerek

G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem **anı** zinhār terk
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi **anı** levend itsem gerek
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez **anı** kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1565-3. Mest-i ʿışḳām ṣor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur **anı** içüp nūş eylemek
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz ile **anı** āsāndur saña ḫoş eylemek
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḫi **anı** göñülden ḳul ider / Her ḳaçan söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / **Anı** vefā bilür özine mübtelālaruñ
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / **Anı** bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / Rāygān girmez ele **anı** bahā ister iseñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı **anı** terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde dikenden yeg
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre **anı** şanur peleng
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / **Anı** aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb gerek
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm **anı** rismān ṭutuñ
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre **anı** armaġān ṭutuñ
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma her ʿāmi **anı** fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre **anı** zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek **anı** zencīre derdine devādur kākülüñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür **anı** der-āġūş eylemek
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise **anı** ānide serḫoş eylemek
G1631-3. Yazdı Mecnūn ezel serdār-ı ʿışḳ / Beni yazdı şimdi itdi **anı** ḥakk
G1641-5. Kāha dönmişdür ża īf oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa **anı** ber-bād eyledüñ
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ **anı** baña ögretmeñ / Bu dünyādan vefā ummañ cihānı baña ögretmeñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz **anı** baña ögretmeñ
G1643-4. İstedüñ dil **anı** virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1647-5. İdemezsin cehd ile **anı** Muḥibbī sen şikār / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G1649-2. Ḫāller mi āteş-i ḥaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün **anı** sipend itsem gerek
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfi meyvedür / **Anı** ma ʿni gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür **anı** der-āġūş eylemek
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise **anı** ānide serḫoş eylemek
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḫāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz **anı** deryā şanursuz görinen deryā degül
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum şanma **anı** mül degül
G1669-4. Serv-ḳaddler ḥasretinden bir elif çek sīneye / Giceler tā ṣubḥa dek **anı** der-āġūş eyle gel
G1669-7. Ey Muḥibbī şu ʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın gel **anı** serpūş eyle gel
G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa **anı** naḳḳāre ḳıl
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it **anı** ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa şor ʿāşıḳa / Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḫi **anı** ḥall
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / **Anı** gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / **Anı** vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse **anı** bārān şanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1716-5. Görinür **anı** Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur dil virme perī-zāde gel
G1719-5. Ne ekerseñ **anı** biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm umup dime ekse cev degül
G1720-1. Dāfi ʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var ise dilde **anı** ṣāf it rūşen ol
G1723-3. İster yüzini süre varup ḫākipāyına / Alup gözine **anı** ḳıla ṭūṭiyā göñül
G1725-4. Ziynetine şaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi Līk / Olısardur **anı** fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / **Anı** daḫi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ **anı** çal
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / La ʿl-i nābuñsuz **anı** hīç ele almalı degül
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi **anı** bir yire şalmalı degül
G1735-4. ʿAks-i la ʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür **anı** ol leẕẕet ile ḳand ḳıl
G1753-5. Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed **anı** gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī oldıġı mümtāz gül
G1756-2. Her söz ki gele senden **anı** bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1762-1. Luṭf idüp **anı** ḳabūl itse eger cānānum / Çoḳdan eyler idüm yolına terk-i cānum
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña şorma kim nihāyeti yoḳ / Şayılmaz **anı** eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / **Anı** ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1780-6. Olmasa cevrine Muḥibb rāżı / Dimez idi **anı** çirā sevdüm
G1785-5. Zülfüñ şabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce **anı** ben daḫi ġāyet müşevveşem
G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi **anı** devlete dāl eyledüm
G1788-2. Çün ḫarābātī olduḳ ʿālemde / Āşikār **anı** bī-ḥicāb idelüm
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken **anı** bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem **anı** münaḳḳaşum
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḫāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten **anı** devrāna ṭapşırdum
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca **anı** ḳalḳana ṭapşırdum
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem **anı** dāmāna ṭapşırdum
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün diyü **anı** dil-i ʿummāne ṭapşırdum
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur mı **anı** taḳrīr eyleyem
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp **anı** her bir ḳılum
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / **Anı** şayd itmege elden göñül şehbāzını şaldum

G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm **anı** devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne artsun cünūn u zilletüm
G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki **anı** ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1833-1. Ṣeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre **anı** şekl-i hilāl itdüm
G1857-3. Şikāyet itmez idüm ġam yükinden / Eger çekmege **anı** ḳādir olsam
G1861-1. Gönlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek **anı** zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G1861-3. Genc-i vaşlın ister iseñ **anı** dilde iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile **anı** deryā ḳılam
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın ṣalup **anı** ṣikār itdüm
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḥālüm n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum **anı** añdum aġladum
G1882-2. Ölür isem de ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü **anı** ḫaber-dār eylemem
G1885-3. Ḥasret ile çekelüm sīnemüze yir yir elif / Serv-ḳaddler yirine **anı** der-āġūş idelüm
G1889-7. Muḥibbī terk iderse n'ola ʿārı / **Anı** bu vech ile rüsvā ḳılan kim
G1892-4. Görüp aġzın meyānın ḳaldı ʿāciz / **Anı** bilmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm
G1897-4. Ḥasret ile ġam şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine **anı** der-āġūş eyledüm
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil **anı** ben ferāmūş eyledüm
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki añup ben **anı** ḫayrān olmayam
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḫayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ içün biz de **anı** nūş idelüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum **anı** zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile **anı** ber-bād eyledüm
G1919-6. Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā **anı** cāna ḳıyasın bilmedüm
G1922-5. Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Miʿmār olup Muḥibbī **anı** ʿimāret itsem
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur **anı** zil ḳılam
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm **anı** līk be-ġāyet güzel didüm
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın **anı** ol dem şikār itdüm
G1955-5. Muḥibbī ṣaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / **Anı** āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G1961-4. Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne / **Anı** ben sevmedüm veyā sevdüm
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine **anı** ḳıyāmet gördüm
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḫnet ṣanur ol ben **anı** rāḥat gördüm
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña ṣor / Bir bir idem **anı** ḥall ben bilürem
G1974-2. Anuñçün sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben **anı** dāre beñzetdüm
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā **anı** teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uşan dirler baña / **Anı** bilmezler ki ol ʿālemde varumdur benüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī **anı** pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege **anı** hemān ʿaḳlumı aldurdum
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban **anı** aldurdum
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla **anı** erit eyle ḥall didüm
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm **anı** ki tā bed-emān eyledüm
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben **anı** rāz-dār oldum
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ **anı** yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel ṣanduñ meger peykāne sen
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī **anı** cānuñ duymasun / Ḥālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle ṣaḳla **anı** cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez **anı** ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar **anı** kirāmen kātibin / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun ṭāʿatin
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / **Anı** bu ḫāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / **Anı** evvel ben idem nūş eyleyüp yā hū diyen
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer **anı** görüp lü'lü' diyen
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te'ṣir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eṣer eyler mi bir söz dise **anı** serd olan
G2101-5. Muḥibbī dimişler cāna ḳıymaz / İlāhi ṣaḳla **anı** iftirādan
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde **anı** aṣasın
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʾl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ bilini **anı** kemerden ṣor sen
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġdugını / Ger murāduñsa dilā sen **anı** serden ṣor sen
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / Gel **anı** bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / **Anı** bir laḥẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm dimedüñ bir kez **anı** yād ideyin
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki göre **anı** ṭaşumdan
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī şiʿrini / Bula laḥdinde işide **anı** Cāmi tāze cān
G2139-2. Ṣaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum **anı** yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile baġladı dil ṣüret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi **anı** bu dīde bīrūn
G2155-5. Maḥabbet meclisinde cām-ı ʿışḳı / **Anı** nūş ideyim evvel baña ṣun
G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben **anı** mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / **Anı** bil cevr ü cefā için yaratmış Yaradan
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī ṣanma **anı** ṭāliʿ-i seyyāreden
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / Ṭut göñül murġını maḥrūm itme **anı** çīneden
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler **anı** zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki dimāġın müşk-būya virmesün
G2181-1. Bilmedüm sükker midür laʾlüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem **anı** ʿayne'l-yaḳīn
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / Her ne kim gökden yaġar **anı** ḳabūl eyler zemīn
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña **anı** ṭaḳın

G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm **anı** ġāyet uzun
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfe ʿārıżı īmānını / Kesdürüp zünnārını **anı** müselmān eylesün
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ eridür **anı** / Gerek ise yürek ḥadīd olsun
G2199-6. Ḫidmete geldi bu Muḥibb ḳapuña / **Anı** redd eyleme ʿābid olsun
G2204-2. Ḫāk-i derüñe yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / Budur dilegüm **anı** ki mübteẕil olsun
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle **anı** cān ile kim söylemem efsāne ben
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şi ʿrümde anuñçün añaram / Her kim oḳursa **anı** vālih ü ḥayrān olsun
G2211-6. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī ʿālemi **anı** yaḳar / Şu ʿleler kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile **anı** fāş itmek neden
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse **anı** biçesin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden **anı** meger luṭf ile ābād idesin
G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı nakş itdüm yine müjgān ile / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup yārān **anı** seng eylesün
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā **anı** daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm **anı** ki ol der-be-der olsun
G2251-5. Ḫāṣṣālillah kim ḳapuñdan **anı** maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden hemīn
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide / Eydür ben **anı** māh-ı ṣeb-ārāya virmezin
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde **anı** naḳd-i cāna ben
G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan laʿl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā **anı** nigīn
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh ṣād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm **anı** daḥi diger-gūn
G2288-4. Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın **anı** ḫūn-ı cigerümden
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña **anı** gūşvār eyle daḳın
G2310-4. Zülfinüñ befteresin ṣalup bu göñlüm bāzına / **Anı** ṣayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2323(a)-2. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çekmege çünki **anı** mu ʿtādam oġlandan berü
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum **anı** ġarḳ ide eger bir gün ese
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey dil **anı** seyrān eyle
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun **anı** Tañrı ḳażāsına
G2344-1. Göñül maḥzendür ʿışḳuñ gevherine / **Anı** ṣarf eyleme Allāh yirine
G2350-1. ʿĀşıḳ oldur nāle itdüginçe āhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem **anı** ḫarḳ ide
G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿaṣā demür çarıḳ / Giye **anı** tā bulınca ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş **anı** ol māl ile
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde **anı** sūd eylemeye
G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd **anı** irişdürür āḫır belāsına
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berkdür kimdür **anı** çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳatar iseñ ḳat oran ile **anı** aşımuza
G2371-1. Göñlini kim baġladı bir ṣaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde **anı** güle
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün **anı** niḳābuñ ʿaynına
G2381-5. Der-yüze ide geldi yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm **anı** eyleme gel sāil içinde
G2383-4. Senüñ medḥüñde bu beytüm görenler / Degişmezler **anı** dürr-i ṣemine
G2384-2. Ey dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür **anı** ṣanma ayıla
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem **anı** baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma ile
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel bize inṣāf ile / İçlüm **anı** ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum **anı** cān ile
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki **anı** bir gün añasın zamān ile
G2401-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü gevher / Gerekdür eylen **anı** güşvāre
G2402-5. Ne ṣanursañ saña ṣan **anı** ġayre / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2403-4. Nice diller benddür billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller **anı** duzaġ eyleme
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīne ñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup **anı** bād eyleme
G2412-4. Nūş ḳılsam kāse-i çeşmüm yine **anı** ṭolar / Ṣanki cām-ı sāġar-ı İskenderi oldum yine
G2428-3. Yār itse vaṣla vaʿde getürme **anı** yāda / Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil ṣaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister **anı** sīne
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek baġla **anı** terkeşe
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur **anı** ʿālemde şādān olmaya
G2446-5. Çāre olmadı ni'dem açıla zülfi girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram **anı** dişe
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı **anı** müddeʿī / İkilikden giçmeye dünyāya ṣaşı gelmişe
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki bir gün nigār / Ḳulaġına daḳa **anı** beñzedüp mengūşına
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben **anı** itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāṣa
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī ṣaḳlar **anı** yā neye
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı gözden bıraġup / Hīç revā mıdur **anı** düşüresin dāmenüñe
G2464-2. Ṣāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem **anı** bütün dünyālara
G2466-4. Penbe göñül ki ṣaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña **anı** eşk ile āh āşikār ide
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle **anı** bahāne
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / **Anı** defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2473-3. İbret al gör nice ḫalḳ itmiş **anı** Perverdigār / Mārlar kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / Hīç revā mı beñzedesin **anı** çeşmüm yaşına
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan eceldür **anı** defʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa
G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī gibi güldürmedi **anı** / Ne ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre benefşe
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister müṣāḥabet / Kim gördi **anı** şehler otura gedā ile

G2488-3. Anuñ her bir ḥadīṣi bir güherdür / **Anı** virmez bilen dürr-i şemine
G2496-3. Didüm ḳocsam meyānuñ didi dilber / Meger ḳocsa ancaḳ **anı** kemerde
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle şalup **anı** şikār itmek nice
G2519-3. Ḳışşaya ṣıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin **anı** derderde dīvānlar ile
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām ile helāk āḫır **anı** / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2532-1. Göster evvel yüzüñi göñlümi al āl eyle / Pūte-i hecre ḳoyup āḫır **anı** ḳıl eyle
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim **anı** mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar **anı** / Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmān'a
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider **anı** aġız açup söylese
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā ḳo **anı** sen baş üstine
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsañ bil **anı** ṣun ʿ-ı Ḫudā / Ṭa ʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh kim **anı** yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2565-4. Olurdum ben daḥi bir ḥıżr-ı zinde / Öpebilsem **anı** bir kez lebinde
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / **Anı** ḫoş ṣaḳlayam dilde cān ola ne ten āgeh
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı çünki çeşmüñ / **Anı** ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger **anı** ġazādur ʿaẕāb ile
G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre **anı** beñzetdügüm / Ṣādılıġından ḳızarmışdur meger güle güle
G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün **anı** Ferhād ile Ḳays / Biri ṣaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem içinde **anı** sūd eylemeye
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez **anı** ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse **anı** götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler **anı** kimi ejder dir kimisi mār ola
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde ḳo / Cāndan ʿazīz ṣaḳla **anı** yādigār ola
G2595-4. ʿUṣṣāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker **anı** kim yarar ola
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it **anı** ḳoma ki ser-gerdān ola
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya **anı** gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / **Anı** kim bilmeye ṣanur içüpdür āb-ı engūrı
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / Lu ʿb ile çekdi aġa **anı** ḳara perçemüñ
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil gibi eyledi **anı** āvāre perçemüñ
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn **anı** bī-ḳayddur ṣanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp **anı** zülf ile āḫır helāk itdüñ beni
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre **anı** kim göre ṣanur nāyi
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür **anı** ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri eyā ḳaşı kemān / **Anı** ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aṣılu dil şīşesi / Uşadup **anı** cefā sengile dildār ṣıdı
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür **anı** ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / **Anı** bilenler dimiş dünyā ʿacūze bir ḳarı
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / **Anı** da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola **anı** ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez **anı** bu çarḫuñ ḳaṭarı
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / **Anı** ġāfil görmege ol araya her sü seni
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aṣma **anı** / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki **anı** ḳabūl eyle yā beni
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki ṣandı **anı** zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür ṣaşı
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / **Anı** ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü nāz ehli / Bilür **anı** vefā niyāz ehli
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it **anı** müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2767-2. Cür ʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre **anı** emān virmeye tīz-āb gibi
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında **anı** ṣanmañ şafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā yāri görsem bir daḥi / Olmaz ise **anı** düşde yāri görsem bir daḥi
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben **anı** hergiz temāşā ḳaşki
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz **anı** āḫır kār
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma **anı** uyımış
Mh2-9. Çün gereklü ma ʿnidür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez **anı** bāġbān kim virmeye meyve şecer
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür ṣanma **anı** engübīn / Ehl-i ḫāl olan çeker meyḫānelerde erba ʿin / Sırr-ı dehrüñ ṣūfiyā bu vech ile irşādı var
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse **anı** añlayabilmez bilen bilür
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum **anı** ṭutmasun
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭā ʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır **anı** kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mr1-16. Zehr ṣunduñ bu Muḥibbī'ye **anı** şād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara ṣalduñ **anı** pā-māl eyledüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde **anı** nār ile
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola menzil itsen **anı** ey şeh-i ʿālī-cenāb
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı **anı** jeng-i ġam / Yanmasun ālemde kimse āteş-i hicrān ile

Mr28-11. La ʾl-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā şād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan **anı** luṭf eyle āzād eyle gel
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür şanmañ ki **anı** ayıla
Nş4-3. Ġayret-i İslām içündür ḳılduġum ʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm ben **anı** mülk-i dād içün
Nş5-2. Gice gündüz işüñ günāh oldı / Añduġuñca **anı** her an aġla
Nş5-3. Emr-i Ḥaḳḳa itāʿat eylemedün / Fikr idüp **anı** her zamān aġla
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / Ṣun bir piyāle luṭf idüp **anı** münevver it
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen şanmañ **anı** ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç **anı** añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm **anı** ki āḫır ʿimāret nişānıdur
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿ ider vardur **anı** elde mey-i tiryākımuz
D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost **anı** şanma ki ola mütemārıż
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḫīd ile **anı** sedd-i İskender gibi
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ eṣer / Belki ḫayvāndur **anı** şanmañ beşer
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr şad üftādeye / Bu götürmez mi **anı** her nesne kim gökden yaġar
B105. Geh şabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / **Anı** bilmez tīz giçer ortada hafta ay u yıl
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda **anı** siz şanmañ nücūm
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim **anı** Ḥaḳḳ eylemiş ʿāşıḳlar içün ayına

añılmaḳ [26] *T.* Hatırlanmak, söz konusu olmak. (TS, 2009: 154)

bk. adı añılmaḳ

(añıla [2], añılan [1], añılasın [1], añılduġınca [2], añılmadı [1], añılmaġa [1], añılmaz [2], añılmazam [1], añılsa [4], añılup [1], añılur [10])

G568-2. ʿĀrıżı **añılsa** gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G582-4. Ḥüsnüñ **añılsa** ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā çeker
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda **añılan** bir addur
G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet **añılur** ol kim kemāl üstindedür
G1001-2. ʿĀrıżı **añılsa** gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn **añılur** / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn **añılur**
G1070-2. Leylī zülfüñe göñül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam içre şanup ḫaste vü Mecnūn **añılur**
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un **añılur**
G1070-4. Meyl-i dünyā ile cemʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn **añılur**
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbīʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn **añılur**
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn **añılur** serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī seni kemter görmedük
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / **Añıla** tā kūh-ken gibi bugün nāmun senüñ
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye **añılmaġa** āḫırda ad u şan gerek
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / **Añıla** tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum benüm
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād **añılur** / Ben daḫi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1780-3. Cān ile kim ki ide derdi ḳabūl / **Añılmazam** diye devā sevdüm
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ **añılup** yā zār u giryān olmayam
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ **anılduġınca** ben de anda yād olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ **anılduġınca** ben de anda yād olam
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn **añılur** / ʿIşḳı gel şaḳla Muḥibb sen daḫi Mecnūn olasın
G2444-3. Belā-keş **añılur** Mecnūn u Ferhād / Velī her biri çekmedi bence
G2481-6. Duʿā ile dilerseñ **añılasın** / Cihān içinde cehd it yaḫşi ada
G2589-1. Ruḫlaruñ **añılsa** göñül zār zār ola / Bülbül çemende nāle ḳılur nev-bahār ola
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / **Añılmaz** oldı pest olup ol bāġuñ serv ü şimşādı
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim **añılmaz** / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḫācet beyān daḫi
Mh10-6. Nāle olmayınca **añılmadı** adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur aʾlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña şalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż

āni [5] *Ar.* Bir lahzada vuku bulan. (M. Nâcî, 2009: 31)

(āni [2], ānide [3])

G877-5. Didi **ānide** Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı **ānide** serḫoş eylemek
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı **ānide** serḫoş eylemek
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı **āni** giçer / Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B46. Ḥased bir renc-i sūzān cānı yaḳar / Ne cān belki cānānı **āni** yaḳar

ʿanḳā [19] *Ar.* Kafdağında yaşadığı varsayılan, tüyleri renkli, yüzü insana benzer, asla yere konmayıp dâimâ yükseklerde uçan ve kendisinde her kuştan bir

alâmet bulunduran, adı var kendi yok bir kuştur. Boyu uzun olduğu için "anka" adıyla; avlarını kapıp uzaklara doğru uçtuğu için "muğrib" sıfatıyla anılır... (Pala, 1999: 30)

bk. ʿ*anḳā-yı ʿışḳ,* ʿ*anḳā-yı Ḳāf,* ʿ*anḳā-yı kūh-ı Ḳāf*

(ʿanḳā [14], ʿanḳālara [1], ʿanḳāsı [2], ʿanḳāsıyam [1], ʿanḳāyı [1])

G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelür ʿuzlet / Görinmez kimseye ʿ**anḳā** gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿ**anḳā** ile maḥremlerüz
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿ**anḳāyı** mekes
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāni ʿol / Ḥırş ile olma mekes ʿ**anḳā** oluban Ḳāfa gel
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳıl ʿ**anḳā** gibi / Himmet-i bālān ile ʿ**anḳā** oluban Ḳāfa gel
G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿ**anḳāsıyam** / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1794-4. Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿ**anḳā** eyledüm
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içre ʿ**anḳā** meşrebin
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿ**anḳāsı** yā şehbāzısın
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanāʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭuta ʿ**anḳā** gibi varup Ḳāf ile
G2531-6. Ey Muḥibbī dūn-himmet olma şehbāz olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanāʿatda varup ʿ**anḳālara**
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi gel / Lāyıḳ mıdur peşeye ʿ**anḳā** şikār ola
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Menzil eyle gel ḳanāʿat Ḳāfını ʿ**anḳā** gibi
G2645(a)-5. Ḳanāʿat kūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿ**anḳāsı**
G2667-3. Lezzet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cā ʿ**anḳā** gibi
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanāʿatda mekān ʿ**anḳā** gibi / Bir cevāhir girdi bu elüme istiġnā gibi
G2715-4. Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Ḳaṣduñ olursa ḳanāʿat Ḳāfı ger ʿ**anḳā** gibi
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḥaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat kūhını ʿ**anḳā** gibi

ʿ**anḳā-yı ʿışḳ [2]** Aşk ankası.

G1433-4. Ḳāniʿem rızḳuma ne gelse ḳanāʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda bugün ʿ**anḳā-yı ʿışḳ**
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb luʾb ile ṣayd itdi anı ʿ**anḳā-yı ʿışḳ**

ʿ**anḳā-yı Ḳāf [5]** Kafʾın ankası.

G1361-3. ʿIşḳ murġı keyʿazīmüʾş-şāndur / Bir mekesce görinür ʿ**anḳā-yı Ḳāf**
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle istiġnā yüzin / Nitekim gözler anı ʿ**anḳā-yı Ḳāf**
G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ dāmına ʿ**anḳā-yı Ḳāf** / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem gerek
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ile ʿ**anḳā-yı Ḳāf** / Baña ʿarż itmeñ semā ile zemīnüñ minnetin
G2602-3. Andan düşer mi ʿāşıḳa ʿ**anḳā-yı Ḳāf** iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola

ʿ**anḳā-yı kūh-ı Ḳāf [2]** Kaf Dağı'nın ankası.

G2095-3. Hem-cenāḥ olur bugün ʿ**anḳā-yı kūh-ı Ḳāf** ile / Āşiyān-ı vādi-i dehre girüben ferd olan
G2281-2. Ey dil ḳanāʿat eyle ʿ**anḳā-yı kūh-ı Ḳāf** ol / Olma ṣaḳın mekes-veş dāim mülevveş-i ḫūn

ʿ**anḳālıḳ [1]** Anka olma durumu, hâli.

G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri ʿālemde istiġnā yolın / Dūn-himmet olma elden sen ḳomaʿ**anḳālıġı**

ʿ**an-ḳarīb [1]** *Ar.* Yakında, çok geçmeden. (Devellioğlu, 2000: 34)

G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyuñda ey ʿīsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar ʿan-ḳarīb

ʿ**anḳā-veş [2]** Anka gibi.

G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿ**anḳā-veş** ḳanāʿat beklerüz
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿ**anḳā-veş** ḳanāʿat beklerüz

ʿ**ankebūt [1]** *Ar.* Örümcek. (Ş. Sami, 2010: 59)

G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḥayāli çün derūn-ı dildedür / ʿ**Ankebūtuñ** göñli şād olur meges çün dām ider

añlamaḳ [58] *T. bk. ḥāli añlamaḳ*

(añladı [2], añladuḳ [1], añladum [4], añladuñ [1], añlamadan [1], añlamam [1], añlamayup [1], añlamaz [13], añlamazam [2], añlamazlar [1], añlar [17], añlaram [3], añlardum [1], añlaruz [1], añlasam [1], añlayabilmez [1], añlayamaz [2], añlayan [1], añlayasın [1], añlayup [2], añlıyamaz [1])

1. Bir şeyin ne demek olduğunu neye işaret ettiğini kavramak. (TDK, 2011: 128)

G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı çün göñül / **Añlamazam** daḫi ayruḳ ḳurtula

G312-2. **Añlasam** bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G375-1. Çarḫuñ işi hemīşe şu ʾbdedür / ʿĀḳil **añlar** bunı müşāhededür
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini dīvānenüñ / ʿĀḳil olan **añlıyamaz** anı kim Mecnūn çeker
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḥāl **añlar**
G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şi ʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine şāḥib-kemāl **añlar**
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde **añlaram** şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış **añladum** ol sāye-i ebrū mıdur
G623-5. Müdde ī bilmez Muḥibbī nüktesini **añlamaz** / Ṭab ʿ-ı mevzūn olıcaḳ şi ʿri daḫi mevzūn çeker
G718-2. Ne bilsün zāhida şorma rümūz-ı ʿışḳı benden şor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl **añlar**
G718-4. Nigārā cür ʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan şūrīde-ḥāl **añlar**
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şi ʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmuñ leẕẕeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl **añlar**
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun **añlayamaz** nāle ile zār çeker
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid **añlamaz** / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen bilür
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş ʿāruñı / Dehr içinde **añlaram** şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / **Añladuḳ** fikr ile ẓikrüñi hemān cennetdedür
G1088-4. Şun ʿ-ı Ḫaḳḳa **añlamaz** gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañ ʿaceb çün anda var ḫuffāş göz
G1127-4. Derdi dermāna degişdük fārig ol bizden ṭabīb / Nef ʿ ü żarrı ḥālümüzce **añlaruz** ḫāzıḳlaruz
G1230-1. **Añlayup** ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḫikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās
G1432-3. **Añlamaz** ʿālemi vü kendüzini / Dili mest itdi şöyle bāde-i ʿışḳ
G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış **añladuñ** bī-çāre dāruñdur senüñ
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma her ʿāmi anı fehm idemez / **Añlamaz** huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / **Añladı** ancaḳ hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2095-1. Leẕẕeti cevr ü cefāyı **añlamaz** bī-derd olan / Ḳatlanur mı ḥīç belā vü zaḫmete nā-merd olan
G2188-1. Şem ʿ-i ḫüsnüñ ḳadrini bilmez hevā-dār olmayan / Sūz-ı ʿışḳı **añlamaz** müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / **Añlamam** ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḥaṭāmı **añladum** rāda
G2606-4. Gāh olur **añlar** rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḥayvān ider göñlüm beni
G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini almaz i ʿtibār / Her kim ki bunı fikr idüp **añlar** fenāsını
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki zīrā **añlamaz** pendi
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı **añlayabilmez** bilen bilür
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı **añlamaz** derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan
B170. Sevdügüm bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece / Ḳadr-i ʿāşıḳ **añlamaz** nā-mihribāndur tāzece

2. Birinin duygularını, istek ve düşüncelerini sezebilmek. (TDK, 2011: 128)

G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm raḥm itdi dildārum görüp / **Añladı** derd-i derūnum ḥālet-i zārum görüp
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde şarābı şūfi / Ḥürmetin **añlamayup** līk içer kendü de nīz
G1919-6. Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın **añladum** / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī / **Añlamadan** içümi bilmeyesin daşum benüm

3. Bir şey hakkında bilgisi bulunmak. (TDK, 2011: 128)

G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin **añlamaz** kec-tābsın / Diñlemezsin ḫaḳ sözi sende meger var saḫt gūş
G1821-2. **Añladum** cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs hīç **añlar** mı murġ-ı ḫāne key

4. Tahkik etmek, öğrenmek. (Ş. Sami, 2010: 59)

G2256-1. **Añlamaz** idüm ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh bir ḫarf **añlamaz** nādān ider göñlüm beni
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs **añlayup** bu göñlümüñ ol lāġını

5. Bilmek, vâkıf ve âgâh olmak. (Ş. Sami, 2010: 59)

G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez Ḫudādan ġayri kes / **Añlamazlar** ṣaġlar ḫaste ne ḥāl üstindedür
G935-2. Derd-i dil ḥālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar **añlayamaz** anı ki bīmār çeker
G1571-3. Aġzuñla sırruñı bilinüñ kimdür **añlayan** / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / **Añlaram** ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen
G2371-1. Göñlini kim baġladı bir ṣaçı sünbüle / **Añlamazam** ki ʿālem içinde anı güle
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḥālümi gel şorma benüm / Göricek **añlayasın** ḥāl-i perīşānumdan
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol **añlar** kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola

6. Hısāb etmek, tutmaḳ, sanmaḳ, zánn etmek. (Tulum, 2011: 282)

G494-1. Ruḫuñ ḥālini ʿarż eyle disem dildār āl **añlar** / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl **añlar**
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl **añlar**
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl **añlar**
G718-1. Şorarsam lebleri alın sözümden yār āl **añlar** / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl **añlar**
G718-3. Tefe ʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl **añlar**
G2441-3. Düşde gördüm diyü **añlardum** dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa

añlanmaḳ [1] *T.* Anlaşılmak, münfehim ve malûm olmak. (Ş. Sami, 2010: 59)

G1475-4. Ṣarābı zāhidā ẕemm ile añduñ / Sözüñden **añlanur** yirsin meger beng

anlar [51] *T.* Onlar. (TS, 2009: 162)

(anlar [25], anlara [9], anlardan [7], anları [10])

G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vā ʿıẕuñ aldanma kim / Gelmez **anlardan** riyā ehlidürür illā riyā
G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḫayf **anları** ḫaḳ birāderdür baña
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür **anlar** yāb yāb
G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Ka ʾbedür kūyuñ ḳamu **anları** ḳurbān oldı ṭut
G269-5. Ḳomazdı ʿışḳı saña Ḳays ü Ferhād / Muḥibbī olmasan **anlara** vāriş
G359-4. Dü-ālem şāhısuñ çākerlerün çoḳ / Ḳıl **anlardan** bu kemter bendeñi ʿad
G458-1. Kūy-ı dildāra varup **anlar** ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp **anlar** ki sekrān oldılar
G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / Ḥıredden behresi yoḳdur bil **anlar** ḫayli nā-dāndur
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʾāşıḳa / Bir nefes ayrılmaz **anlardan** güvāhın gezdürür
G507-4. Güzellerden vefā gelse ʿacebdür / Kim **anlara** cefā ḳānūn olupdur
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / Ehl-i ḥāl **anları** gördükce cigerler yāreler
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma **anlardan** bu ben göynüklü benden kem yanar
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice taʿẓim itmesün **anlar** anuñ mihmānıdur
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʾāşıḳı / Ḥasrete ḳānīʿ yoḳ **anlar** içre vuṣlatdan ḫaber
G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp **anlar** ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḥi bulunmaya anda hūş / **Anlar** ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa ʿrına anuñ irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben **anlar** ki batdılar
G877-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis- i ʿirfāna **anlar** girmeye lāyıḳ mıdur
G890-3. Her ne emr itseñ muṭīʿüñdür senüñ cān u gönül / Bende fermānuñdur itmez **anlara** sensin emīr
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün ṣunulmışdur ezel ʾāşıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur **anlar** mā-i şūr
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın **anlar** hep saña ḳurnāġlar
G1041-4. Añsa düşnām ile bu ʿuṣṣāḳı / Dime **anlar** du ʾāyı bilmezler
G1041-5. ʿIşḳ ile kim ki mübtelā olmaz / Ṣorsañ **anlar** belāyı bilmezler
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ ṣarābın nūş idüp / Gitdi **anlar** mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi **anlar** mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1201-2. Saña ger ḫūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret **anlara** ādem dimez
G1231-5. Añup Ferhād u Mecnūnı Muḥibbī / Du ʾā-yı ḫayr ḳıl **anlara** sen bes
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī ṣād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki **anlar** bāde nūş
G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına **anlar** çün el bir eylemiş
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı bu ʾālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḫüsnüñden gelüp **anlar** çerāġ
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini **anlara** dervīşāne vaḳf
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben **anlara** sebaḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü ẕeḳan / **Anlara** kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1467-4. Baḥr-i ḫüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli māhiler gibi / **Anları** ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuṣṣāḳ idi Mecnūn ezelī / Yazdılar adumı nāmın idüben **anları** ḫak
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk **anlardan** Muḥibbī seni kemter görmedük
G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kāʾināt / **Anlara** olmasa idi ṣer ʿüñ envārı delīl
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez **anlardan** vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḥṣ itdük / Eṣer yoḳ bildüm **anlardan** egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1872-4. Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp **anlar** gelüp ben üstüvār itdüm
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma **anları** oḳuyup ṣanki gel didüm
G2205-3. Öldür beni **anlar** ile tā kim naẓaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor ne bilsün Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar **anlar** oḳıdum ʿışḳuñ kitābından
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḫālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ **anları** külli oda yaḳdı āl ile
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir **anları** nitekim mehtāb gibi
G2735-2. Gün yüzine alnına ʾāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu **anlar** kūyını
Mr11-11. Daḥi dilberler ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce ideyim **anları** her demde firār
B32. Māh-rūlar neʿaceb ḫūn-ḫʷār olur / **Anları** kim sevse cāndan dūr olur
D43-2. Yürimez merd olanlar egri yolda / Varur **anlar** ṭarīḳ-i müstaḳīme
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʾālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter **anlar** gül degül

anlaruñ [3] *T.* Onların. (TS, 2009: 165)

G371-2. Hep güzeller āsitānuñda senüñ encüm-miṣā1 / İçlerinde **anlaruñ** ḫaddüñ meh-i tābānıdur
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʾāşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi **anlaruñ** mermer midür
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi göñül / Arada ḫayrān ḳaldum **anlaruñ** savaşına

añmaḳ [175] *T.* Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak. (TDK, 2011: 131) *bk. adını añmaḳ*

(añ [16], aña [2], añalı [1], añanlar [1], añar [3], añaram [3], añardı [2], añarsa [3], añarsam [1], añarsañ [1], añasın [2], añasuz [1], añdı [12], añduġuñca [2], añduḳca [8], añduḳda [2], añdum [14], añduñ [4], añıcaḳ [4], añma [10], añmadı [3], añmaduñ [3], anmaġa [1], añmam [1], añmasa [1], añmasam [1], añmasun [1], añmaya [3], añmayam [1], añmayasın [1], añmayup [2], añmaz [13], añmazsa [2], añmazsın [1], añmazuz [1], añmış [3], añsa [8], añsam [11], añsun [2], añuban [2], añup [22])

G6-6. Muḥibbī aġla **añ** yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿışḳuñ yolında cān **aña** / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın **añmayup** her dem idersen biñ sitem peydā
G59-4. Zülfini **añduñ** perīşān-ḫāṭır olduñ ey göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür saña
G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram āyīneye / **Añaram** ʿışyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G65-8. Kim bu şiʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle **aña**
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḥi **añmaz** beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün **añup** şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın **añup** her dem duʿā eyler / Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ göynüklügin **añduḳca** ḳan aġlar rübāb
G191-3. **Añsam** eger gül ü serv şiʿrüm içinde cānā / Ḳaddüñle ārızuñdan olur heme kināyet
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ **añ** ki mūlar çün dü-rengest
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla **añduḳca** her günāhuñ / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G210-5. İtüm diyü bir kerre **añarsa** seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu ri ʿāyet
G228-4. Laʿlüñ **añdum** feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire aġlar mest
G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan **añ** yārüñi / Kesmedi ẓikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G313-2. Dil āteşine **añdı** bu baġrum döne döne / Yansa ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini **añ** āḫıruñ / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G346-4. Nā-būd olursa **añmaya** ʿışḳ ehli būdını / Anuñ yanında bir görinür çün ziyān u sūd
G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini **añ** ki daḥi ābdār olur
G396-4. Yār idüp yādları yād **añmayasın** ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G432-3. Laʿlin **añdum** deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḫānum çıḳar
G452-3. Leblerin ẓikr ile **añma** ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken laʿl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G453-4. Düşnām ile n'ola **añarsa** seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü şenā getür
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören **añsun** firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd şoñında şāmı var
G482-4. Şāḫ-ı serv üzre ḳaçan ki ḫuṭbe okur ʿandelīb / **Añsa** gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül saçuñ **añup** / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G524-4. Kināyetdür lebin **añsam** nigāruñ / Bilen dir selsebīl ü āb u kevşer
G535-1. Laʿlüñi **añduḳca** cānā gözlerümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G537-1. **Añup** günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G567-4. Düşnām ile **añsa** eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil şafālanur
G569-5. **Añsa** Muḥibbī leblerüñ ile meyānuñı / Şiʿri ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G605-1. Serverā ḳaddüñi **añsam** gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / **Añsa** ammā ʿārızuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını **añmaz** mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G657-3. Derd-i ser başda **añup** ʿārızunı yaş döker / Anuñ içün ki ṣudāʿuñ derdi gülāb ile giçer
G686-1. **Añsam** gözini ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam lebini līk bu derdüm devālanur
G699-1. Mest ider lebleri ẓikri beni sekrān eyler / **Añıcaḳ** ḫaṭṭı ġubārını da ḫayrān eyler
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ **añup** olma nā-ümīd / Cürm ü ʿışyānuñ biñin bir kere istiġfār ṣır
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların **añmış** işitdüm ġayretüm bir dīndür
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi **añup** bu dil ẓākir giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā şākir giçer
G776-2. Cefā vü cevrüñi **añsam** göñülden āh u zār itsem / İñiler kūhlar cümle zemīn ü āsumān ditrer
G797-6. Leb-i laʿlini **añdum** şiʿrüm içre / ʿAceb mi olsa sözüm dürr-i şehvār
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan **añsam** bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G838-5. Mışr- ı ḫüsnüñ ḫaḳḳiyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi **añsa** olʿazm-i Şām ider
G840-6. Zülfin **añma** çün muṭavvel ḳışşadur / Der-dehānından sözüñ ḳıl muḫtasar
G872-2. Ġam şebinde zülfini **añsam** gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G880-7. **Añdı** zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet göñlini / Dökilür āhı seḥābından yaşı bārāndur
G921-5. **Añarsa** ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet görülmez ʿāşıḳ işi anuñ melāmetdür
G934-5. Fārigˇ ol fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḫayrān eyleyüp **añduḳca** ḫayret arturur
G945-5. **Añma** efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni **añ** yārümle ḳurı meşelden ne gelür
G977-3. Vaṣlın **añdum** cevāb virmedi yār / Ṭınmadı çün hemān rıżā görinür
G1004-3. Ḳanda kim zülfin **añup** leblerinüñ ẓikrin idem / Bir uzun ḳışşa olur hem şekeristān iñler
G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin **añuban** vaṣf-ı ḫāl eyler
G1032-5. Ḫʷāb gelse rūyuñ **añsa** bu Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / Nice **añsun** ki bir noḳṭa dehāndur
G1041-4. **Añsa** düşnām ile bu ʿuşşāḳı / Dime anlar duʿāyı bilmezler

G1086-2. **Añmazuz** ḫāl ü ḥaṭuñ dāim lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı şarābı biz ġubārı n’eylerüz
G1102-3. Hey ne ẕālimdür ʿaceb ferdāyı ḥīç **añmaz** mı yār / Şöyle ẕann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile **añdı** seni nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1186-3. Zülfini **añsam** nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1208-3. Şād ol dilā ki **añdı** seni cevr ile nigār / Virdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1211-5. Dişlerüñle şem ʿ-i ḫüsnüñ bu Muḥibbī **añmasa** / Şi ʿrini pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1231-5. **Añup** Ferhād u Mecnūnı Muḥibbī / Du ʿā-yı ḫayr ḳıl anlara sen bes
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini dün gice iderken / **Añduḳda** hemān yüzüñi gördüm seḥer olmış
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre du ʿādan **añasuz** / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1315-5. Nāme içre nāmunı **añmış** Muḥibbī dilerüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm **añmasam** ruḫsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şem ʿ
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḫüsnüñ **añup** āh eylese / Dola āhı şu ʾlesinden künbed-i devvār şem ʿ
G1341-3. La ʾl-i nābuñ **añıcaḳ** ḫūn-ı ciger eyledi cūş / Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı seri ʿ
G1357-5. Ey Muḥibbī **añ** günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde **añmaduñ** / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp **añduḳca** bu ʿışyānuñı / Lerze gelür cisme şanki bād ile ditrer varaḳ
G1475-4. Şarābı zāhidā ẕemm ile **añduñ** / Sözüñden añlanur yirsin meger beng
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin **añdı** meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / Zāhidā **añma** müşelleş sözlerüñ ḫām eyledüñ
G1578-3. Raḥm idersen ḫālüme **añduḳca** aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1630-4. Kim **añardı** bülbüli güli de bülbül olmasa / Oḳunur mıydı gülüñ de dāstānı bülbülüñ
G1648-3. Nev-bahār-ı ḫüsnüñ **añup** didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem gerek
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ **añıcaḳ** vāy ki fiġān eyler göñül
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / **Añ** günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1688-3. Mışr-ı ḫüsnüñi **añup** hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1688-5. Bu Muḥibbī **añsa** cürmin giceler āh eylese / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1694-7. Ölümüñ **añ** Muḥibbī günde biñ kez / Ṣaḳın bu pendümi ṭut olma ġāfil
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / **Añ** ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin **añup** nāle ḳılmaya / Çekse Muḥibbī bir nice yıllar cefā göñül
G1744-5. Yıllar giçer **añmaz** bu Muḥibbī’yi derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G1745-2. La ʾl-i lebümi **añdı** diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki **añmam** hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister göñül
G1791-1. **Añup** gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿışyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefāʿat kānını **añsam** benüm bī-bākdur göñlüın
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı **añdum** aġladum / Yār ile evvel giçen devrānı **añdum** aġladum
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr lebleri mercānı **añdum** aġladum
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḫālüm n’olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı **añdum** aġladum
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḫaḳıyçün Nīl’e döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı **añdum** aġladum
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı **añdum** aġladum
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı **añdum** aġladum
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül gözleri mestānı **añdum** aġladum
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür günāhın **añma** hīç / Dostum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1897-5. Didüm **añmazsın** neden cānā Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki **añup** ben anı ḫayrān olmayam
G1918-1. Nev-bahārı ḫüsnüñ **añup** gül yüzüñ yār eyledüm / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm
G1964-6. Leblerüñ dārü’ş-şifāsında Muḥibbī ḫastedür / Nice yıldur **añmayup** itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1966-5. Ey Muḥibbī şem ʿ-i ḫüsn-i yāri **añsam** giceler / Şem ʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḫüsnüñ güli bir dem ṣolar **añmaz** mısın
G2019-1. **Añalı** ḫaṭṭuñ ġubārı olmışam ḫayrānı ben / Terk ḳıldum ʿışḳunuñ yolında ad u ṣanı ben
G2031-7. Olma ey dil **añuban** ʿışyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ʿafv ide cürmüm **añaram** ġaffārı ben
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / Eski ḫuḳūkı **añdı** vü hem āşinā yolın
G2047-1. Nice yıllardur kūyında **añmaz** bendesin / Pādişāh-ı dehr **añmazsa** ne ṭañ efkendesin
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp kūyında ḥīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr **añmazsa** ʿaceb mi bendesin
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile **añma** raḳībi gel / Ey dil çekersin ol ferāḥuñ bir ḳasāvetin
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿız şerār-ı duzeḫi **añmış** / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar zebānından
G2096-4. Göz yumam ẓulmet ṣuyından āb-ı kevṯer adını / **Añmayam** la ʾl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest iken Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun **añdı** mest idi oldı ḫayrān
G2146-2. La ʾlüñi añduḳca **añsam** n’ola cām-ı mey gibi / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2146-2. La ʾlüñi **añduḳca** añsam n’ola cām-ı mey gibi / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2167-7. Günāhuñ **añ** Muḥibbī eyle zārī / Ola ki cürmini ʿafv ide Raḥmān
G2196-4. **Añ** günāhuñ Muḥibbī ṣubḥa degin / Eksük itme gözinden āb ṣaḳın
G2198-4. Ẕikr itdi la ʾl-i nābuñ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṣoñra ġubār-ı ḫaṭuñ **añduḳda** oldı ḫayrān
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şi ʿrümde anuñçün **añaram** / Her kim oḳursa anı vālih ü ḫayrān olsun
G2229-4. Cevrüñ **añup** mihrini dilden giderme key ṣaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2234-2. Cemāli şem ʿüñ **añduḳca** bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda **añmasun** zāhid senüñ ḫūr u cinān ḳadrin
G2283-6. Bu Muḥibbī’i ʿaceb **añmaz** mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī **añıcaḳ** ṣan pür-ġubār / Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel **añ** düşnām ile / Ḥayr ile ʿādetdürür her kişi **añar** mürdesin
G2298-5. Ey Muḥibbī la'lin **añup** aġlama / Çün żarar eyler şeker tengine ṣu
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile **añduñ** yine şekker lebin / Lezzet alsa oḳuyan şi'rüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün **añasın** benüm şāhum cihāndur bu
G2327-8. **Añ** günāhuñı aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün baḫre Muḥibbī yaşuñı şūr eyle
G2352-1. Lebüñ żikr eyledüm dil geldi vecde / Ḳaşuñ miḥrābın **añdum** ḳıldı secde
G2391-3. Ġabġabına ḫasretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm **añmadı** yārüm elma ile
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün **añasın** zamān ile
G2458-1. 'Işḳ ile her ki düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı **añmaya** vü baḳmaya dermān iline
G2483-1. Ḫüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ **añup** düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2495-3. Zāhidā **añma** baña virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2505-3. Ṣafādan çāk ider ġonce yaḳasın / **Añarsam** gül yüzüñ vaṣfın nesīme
G2525-4. Ka'be-i vaṣlın **añup** her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün zemzeme
G2526-5. Şi'r-ārā **añdı** Muḥibbī yine Leylī şaçuñı / Ola Mecnūn naẓar iden kişi dīvānumuza
G2531-1. Zülfini **añdum** yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ kimdür ey dost / **Añ** oñı bende bir kemter kemīne
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp hicrān **añar** / Gāh şād ider gehi giryān ider göñlüm beni
G2624-6. Ger 'ār iderse ādemi **anmaġa** n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḫi
G2646(a)-1. **Añmaduñ** sen şeb-i firḳatde eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan seveni
G2657-1. Arturur cān'andelībi dem-be-dem feryādını / **Añduġuñca** gül yüz ile ḳāmet-i şimşādını
G2657-5. Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla **añmaduñ** / Ölmeyince **añmadı** şīrīn daḫi Ferhādını
G2672-1. Mescidde eger görse mü'ezzin ol ḳāmeti / Kendin yitüre **añmaya** hergiz o ḳāmeti
G2676-1. Ṣol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde **añmaz** bu göñül dermānını
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker **añanlar** / 'Aceb var mıdur anuñ aġzı dadı
G2702-4. Bozarsın şi'rüñi zinhār zinhār / **Añarsañ** ol raḳīb-i bed-nihādı
G2716-4. Yolına cān metā'ın ḫarc ḳıldı / **Añar** mı Nev-bahārı gör Süheyli
G2723-5. Ḫasret-i la'l-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded **añmaz** mısın bīmāruñı
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese 'ışḳ içre kim **añardı** Ferhādı
G2753-2. Meclis-i 'ışḳda cān yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni **añma** gider ol lifāfı
G2754-3. Varup gülşende iç misket şarābın / Olup mest **añma** hīç nāmūs u nengi
G2779-1. 'Āşıḳ mıdur ki isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye **añup** cefāsını
Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül gibi dāmān-ı 'ışḳuñı / **Añduñ** cefā vü cevr ile bī-cān-ı 'ışḳuñı
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını **añmaz** dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç **añmaz** mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr18-9. Zülfini **añup** bu dil olup perīşān aġlasun / La'lini fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
Mr30-11. **Añmadı** hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḫūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
Nş5-2. Gice gündüz işüñ günāh oldı / **Añduġuñca** anı her an aġla
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı **añmaz** mısın kim çalına nāgāh şūr
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaşruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı **añ** ki menzil olısardur saña gūr
B19. Gider dilden raḳībi **añma** zinhār / Gider dir derd ile żikr-i Ḫabāi'ş
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī 'ışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı **añmaz** hīç kes

añsuzın [1] *T.* Büsbütün gaflet üzere iken, asla hatırda yokken. (Ş. Sami, 2010: 60)

G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup şanki gel didüm

anuñ [513] *T.* Onun. (TS, 2009: 176, 155) *bk. anuñçün, anuñ içün*

(anuñ [469], anuñdur [3], anuñla [41])

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi **anuñ** ḳalmaya hīç ġıll u ġışı
G24-1. 'Aceb bilsem nedür başumda sevdā / Olupdur cān u dil **anuñla** şeydā
G33-3. Vaṣlına **anuñ** irmek mümkin degül / Şehler ile hem-nişīn olmaz gedā
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes **anuñ** yiri niçün bend ile zindān olmaya
G55-5. Ey Muḥibbī 'ışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi **anuñ** hemān ancaḳ tevekküldür baña
G65-8. Kim bu şi'r-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet **anuñ** cānına ki beni raḥmetle aña
G79-4. Serverā servi nice ḳadduñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var **anuñ** arż u semā
G79-5. Eylese nāle Muḥibbī irişür menziline / Ṣanmañuz nāle vü feryādın **anuñ** bād-ı ḥevā
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma **anuñ** ḳurı bühtāndur baña
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i 'acūze / Gör başa çıḳabildi mi **anuñ** ile dānā
G101-3. Kime'anber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı **anuñ** mār u ṣu'bāndur baña
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile **anuñ** yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G148-2. Başdan aşduġın gözüm yaşın ta'accüb itmeñüz / Kim **anuñ** ile döner göñlüm olalıdan dolāb
G154-5. Ey Muḥibbī ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı 'ışḳ / Bildürür dergāh-ı 'ālisinde **anuñ** şeyḫ ü şāb
G163-5. Ey Muḥibbī cür'a-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti ḳatuñda **anuñ** āb-ı Ḫıżr olur şarāb

G167-5. Aġız açduḳca Muḥibbī medḥüñe / **Anuñ** ile medḥüñi oḳur rübāb
G174-2. Aġzınuñ esrārını şorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm **anuñ** gibi ʿālemde bir şīrīn-cevāb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur **anuñ** her bir kelāmı bir kitāb
G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün şaġ u selāmet / Dāim budurur ḳaşdı **anuñ** ola melāmet
G196-2. **Anuñ** pāyına ġılṭān olsa āḫır / Bilürdüm var imiş başumda devlet
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti **anuñ** dīvāndur ey dost
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki **anuñ** mişli yoḳ / Anı bir yüzden daḫi ḫalḳ itdi lā-yemut
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī **anuñla** dil avut
G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaşlın isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi **anuñ** vīrāne oldı ʿāḳıbet
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine **anuñ** zülfüñi aş per-i ġurāb it
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki ʿāḳildür **anuñ** yanında birdür nīst hest
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / Ḥāline **anuñ** raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it günāhum / **Anuñ** ḥaḳḳı kim oldur ehl-i miʿrāc
G277-3. Olur ḳadri **anuñ** eflāke hem-ser / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun kim ide tāc
G278-2. Āhum eṣer mi eyler aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez **anuñ** illā ḥadīd ü tūç
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp **anuñla** faḫr itme / Libās-ı müstaʿārıdur bu cān üstinde tenden geç
G284-5. Cevri yeg görür Muḥibbī mihrden / İtdi **anuñla** ezelden imtizāc
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm **anuñ** sulṭān beni bilmez mi hiç
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur **anuñ** / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı **anuñ** ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine **anuñ** gerçi görindi o perī-zād
G323-5. Geldügince ṭīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun **anuñ** ey Muḥibbī şaştı her demde küşād
G340-3. Noḳṭa dinmez laʿline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı **anuñ** māhiyyetin ehl-i ḫıred
G346-4. Nā-būd olursa añmaya ʿışḳ ehli būdını / **Anuñ** yanında bir görinür çün ziyān u sūd
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / **Anuñ** bir adına da dirler Aḥmed
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında **anuñ** billāh perden leẓīẓ
G363-7. Ey Muḥibbī dil meẓāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine **anuñ** bulunmaz bāde-i terden leẓīẓ
G364-1. Laʿlüñ bitüre söz ile ger meyveler leẓīẓ / Bilmeye hīç **anuñ** gibi cennetde ber leẓīẓ
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil **anuñ** fermānıdur
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṣ bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle **anuñ** yirine ṭola nūr
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden **anuñ** yiri eflākdür
G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ **anuñ** defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ şanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ **anuñla** ḳatı yāyıdur
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳuluñ ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi **anuñ** şanma kesi var
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes cānum **anuñla** eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete dil varsa ʿaceb mi / Görindi **anuñ** gözine çün yār perī-vār
G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki **anuñ** ḫūyıdur
G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫırı hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd şoñı **anuñ** tārdur
G416-1. Belā kūh-sārı kim dirler başumdur / **Anuñ** ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G416-4. Didüm çeşmüñ cihāna fitne şaldı / Didi ser-fitnesi **anuñ** ḳaşumdur
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḫi **anuñ** ne cānı var
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫvābdur / Kim **anuñ** bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G433-4. Şanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın **anuñ** / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G435-4. ʿÖmr murġı rızḳını yimekdedür / Çünki her güni **anuñ** bir dānedür
G447-3. Mecnūn benüm bu ḫāletüm iẓʿān idinmedi / Meşhūr egerçi **anuñ** dilde dāsitānı var
G448-2. Ḫāli şanmañ ḫüsninde zīverden **anuñ** / ʿAnberīne zülfine zīver ṭutar
G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir meger ḳaşdı **anuñ** İrānadur
G454-1. Kim güş iderse naẓmumı eydür yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı **anuñ** ʿāşıḳānedür
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿaceb degül / Mest olsa kişi lā-büd **anuñ** ḳaşdı cānedür
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre **anuñ** şanmañuz ārāmı var
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger **anuñ** dīvānesi olsamʿaceb mi çaġıdur
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün **anuñ** ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā şubḥ u mesā ikide bir
G493-4. Ger şorarsañ ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde **anuñ** odı var
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü **anuñ** ādeme iġvāsı var
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim **anuñ** seḫāb üstindedür
G519-1. Felek saḳfına ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / **Anuñla** bile çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir cānānı var / Mürdedür yāḫūd **anuñ** aġzına gelmiş cānı var
G528-2. Mescid olmış ḫüsni çeşmidür imām / Ḳaşları ṭāḳı **anuñ** miḥrābıdur
G529-3. Temāşā ideyim gülzār-ı ḫüsnüñ / **Anuñ** her kūşesi bāġ-ı İremdür
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger ʿāşıḳı menʿeylese / Güş itmezüz sözin **anuñ** yā bengi yā dīvānedür
G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā **anuñla** cān gider
G534-5. Dil gider şanma Muḥibbī āḫır **anuñ** ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim **anuñ** bir büsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G544-3. Ḫālümi şemʿgice görüp ṭañ mı aġlasa / **Anuñ** da başda bencileyin odı var
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt ü bir ṭaşı **anuñ** mercān olur
G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn ne ṭañ ṣāḥib-külāh olsa / Başında āşiyān-ı murġ **anuñ** tāc-ı saʿādetdür
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem **anuñ** baġrı cerāḥātdür

G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller içinde **anuñ** dānesidür kim bilür
G553-1. **Anuñ** kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında ṣu yirine gördüm **anuñ** ḳan aḳar
G561-2. Bezm-i ḥüsninde **anuñ** şem ʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi nāre gider
G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem ẕerre femidür / Üstinde **anuñ** māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç **anuñ** feryādını gūş eylemez mi gül ne dir
G577-5. Bir Nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki **anuñ** / Nāzik-tenine berg-i güli pīrehen bilür
G584-2. Viṣālüñ balına kim ola ṭālib / **Anuñ** ʿaynine gelmez niş-zenbūr
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ ṣadefleri / Zīrā aḳan sirişki **anuñ** dāne dānedür
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḥüsnine **anuñ** ey Muḥibbī er midür
G606-3. Eflāke ire gün gibi **anuñ** başı şehā / Her kim ki ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / **Anuñ** ḥüsnine kimse la dimez Çoḳ ḥüsni çaġıdur
G608-5. Maḥabbet baḫrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña **anuñ** beñzer ḳabaġıdur
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī **anuñ** ardınca bir ġamdur
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ Muḥibbī'ye ʿaceb / Çünki **anuñ** her ne eylerse işi merdānedür
G626-2. Baḫr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan ṣadef / Aġlasam içinde **anuñ** dürr-i ġılṭān baġlanur
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite **anuñ** yiri dikendür
G639-3. Rāḥat-ı cān bil **anuñ** düşnāmını / Göñlümüñ ḫaṭṭı **anuñ** düşnāmıdur
G639-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün **anuñ** nāmıdur
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice ta ʿẓim itmesün anlar **anuñ** mihmānıdur
G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var ise göñül **anuñ** seng-i ḫāredür
G655-2. Ṣürāḥī ḳulḳulın kim itmeye gūş / **Anuñ** sāġar gibi ḳalbi tehīdür
G655-5. Muḥibbī ʿarż-ı şaḥrā itse Leylī / Gözi Mecnūnuñ **anuñ** ḫargehidür
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın gezdürür / Pāyına lā-büd **anuñ** eşk-i revānın gezdürür
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı **anuñ** ḫaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdüğüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd şanma ʿālemce **anuñ** ġavġāsı var
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur **anuñ** fehmi muḥāl olur
G686-2. Gül şormadı meger ki **anuñ** ḫāl-i zārını / Bülbül çemende ḫaste olupdur yuvalanur
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭ ʿ eyle **anuñ** başını tīġ ile ḳalem-vār
G695-4. ʿĀlemde **anuñ** gibi benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm gibi kesi var
G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi **anuñ** ʿāsesi var
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki **anuñ** ġamdan ulu hem-nefesi var
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum **anuñ** altında aḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur **anuñ** otaġıdur
G705-2. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür **anuñla** ḥacer
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin **anuñ** ġam ḳapar
G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri **anuñ** yücelür menzilin eflāk eyler
G714-1. Baña her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / **Anuñla** eglenür dil çoḳ zamāndur
G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem **anuñ** ḳalḳanıdur
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim **anuñ** da murādı tamām olur
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin **anuñ** dürr ile mercāndur
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile dil **anuñ** nişānıdur
G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam **anuñ** nerdübānıdur
G729-1. Bir ṣūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ çünki yāridür / Derd ü belā vü miḥnet **anuñ** yār-ı ġārıdur
G729-4. Sehv ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı **anuñ** şerm-sārıdur
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser başuñda hep **anuñ** ḫumārıdur
G733-4. Nüzūl itse ḳaçan şaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum **anuñ** yir yir otaġıdur
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır **anuñ** çeşmi ṣadaġıdur
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki **anuñ** bende yatur
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi **anuñ** sen hīç bili var
G758-2. Işşı ziyānı gözde sermāyesin virüp / Ömrini **anuñ** kimdür ʿömrden ḥesāb ider
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi **anuñ** sāḥir giçer
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim **anuñ** derdini dermāne giçer
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim **anuñ** her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḫaẕer / Görinen zülfi **anuñ** biñ başlu ejderhā giçer
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / **Anuñ** ile ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur **anuñ** mezārında ki bu maġfūrdur
G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde **anuñ** naḳşı muṣavverdür
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış **anuñla** bir çoḳ başludur
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki **anuñ** ġamdan ulu hem-nefesi var
G817-5. Aldı dil ḳānī ʿ degül cānum diler ol māh-rū / Dil **anuñ** cānum daḫi tek istesün ḳurbān olur
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim **anuñ** naḳşında ʿācizdür ḳamu naḳḳāşlar
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / Ṭāli ʿi devlet bulup baḫtı **anuñ** ḫoş-ḥāl olur
G828-4. Āh ile şanma göñül yaşını te'şir ḳıla / Ḳalbi āhendür **anuñ** şanma ki ol kār eyler
G831-4. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür **anuñla** ḥacer
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa **anuñ** bu maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa ʿrına **anuñ** irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben anlar ki batdılar

G851-5. **Anuñ** gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek nice biñ biñ ḳulı var
G853-1. Görenler kūyuña dir beyt-i maʿmūr / Görinürsin **anuñ** içinde şan ḥūr
G876-3. Mālik olur mı kimsene hīç genc-i ḥüsnine / Zülfini **anuñ** iki yaña ejdihā olur
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Kaʿbeye her kim vara lā-büd **anuñ** ḳurbānı var
G893-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadrini ne ṭañ irse **anuñ** eflāke berāber
G895-3. Būsesine nice ben yüz cānla olanı ḫarīd / Kim **anuñ** her bir būsesi ʿālemde yüz biñ cānedür
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña **anuñ** ḳaşları peyvestedür
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / Zülfini **anuñ** her biri bir ejdihā olur
G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet görülmez ʿāşıḳ işi **anuñ** melāmetdür
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme nigārā tīr-i müjgānuñ / **Anuñla** eglenür cānum **anuñla** sīne rāḥatdur
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm **anuñ** buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer
G930-3. Var ey ṭabīb ḥaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi **anuñ** bī-devādurur
G932-2. Murġ-ı diller şaydın itmiş zülfinüñ aġın ḳurup / Ḥāller içinde **anuñ** dānesidür kim bilür
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün **anuñ** gibi hem-derdi var
G939-3. Kūyuña ḳoma raḳībi duzeḫidür dostum / Ancaḳ **anuñ** ḳadrini dārü's-selāmiler bilür
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu gönlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı **anuñ** mercān olur
G946-4. Ölmez ol kim añıla adı **anuñ** eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl üstindedür
G957-1. Nigāruñ laʿl-i cān-perver lebi var / **Anuñ** her kim eme ḫoş-meşrebi var
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme zāhid / **Anuñ** daḫi senüñ tek meşrebi var
G958-3. Çeşmi şayyādını gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller şaydına yoḳdur **anuñ** aġın çeker
G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī şem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ **anuñ** şehā göynüklü ḥālinden ḫabir
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür sīnem üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh **anuñ** üzre jāleler
G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ **anuñ** def ʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G977-4. Şeh dirilen cihān içinde bugün / Ḳapusında **anuñ** gedā görinür
G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi **anuñ** cemīʿ-i vuḥūşa revā giçer
G978-3. El urayın dime şaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi **anuñ** ejdihā giçer
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri her biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp **anuñ** gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm **anuñ** / Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G984-2. Ser-i zülfinden ey dil ḥaẓer ḳıl / **Anuñ** her bir ḳılı dām-ı belādur
G988(a)-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil murġın yine şayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli **anuñ** dānedür
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim **anuñ** yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaşdını bildüm **anuñ** zülfinde āḫır aşmadur
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ **anuñ** ayaġına niṣārum var
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar şanmañ olam bī-hużūr / Çünki andandur gelen bulur **anuñla** dil sürür
G1023-6. Muḥibbī'nüñ degül ġayri murādı / Murādı ancaḳ **anuñ** dergehidür
G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür **anuñ** līkin benüm āhestedür
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / Devlet **anuñ** ki meskeni ol āsitānedür
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī şem ʿin / Şiʿr-ārā **anuñ** ile kendüyi mümtāz eyler
G1030-3. Her ne kim söylerse ḫaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aşlā **anuñ** illā ki şer
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ irse **anuñ** eflāke berāber
G1053-3. Murġ-ı dil şaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli **anuñ** içinde dökmiş dāneler
G1054-3. İtdi cemāli güllerini çün nigār ʿarż / Vir cānı būsesini **anuñ** ol dem aladur
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam **anuñla** sen de kerem eyle ḳaladur
G1057-4. Kim bilem dir ḫāl-i Mecnūnı baña şor sen baña / Vādī-i ġamda **anuñla** itmişem bī-ḥadd sefer
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden **anuñ** ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki **anuñ** āhum odından ḫaẓeri var
G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün **anuñ** riyāsı var
G1073-3. Şu şaçup ey dīde şula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda **anuñ** ile gerdi var
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem ẓerre femidür / Üstinde **anuñ** māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü **anuñ** ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı göñline **anuñ** kār eylemez
G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden **anuñ** dūr olmayam / Olur isem bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa yolında **anuñ** degme ser olmaz
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar urur / Yürürüz içinde bī-pervā **anuñ** balıḳlaruz
G1132-5. Ey Muḥibbī āşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden **anuñ** baġrında çıḳdı baş göz
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında **anuñ** olmaġa ber-dār isterüz
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem **anuñ** tek ehl-i ḫāl olmaz
G1164-4. İlāhi her zamān artur **anuñ** mihrini gönlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül **anuñ** yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1167-1. Bu gönlüm murġı nāgāh itse pervāz / **Anuñ** ṣaydına ḫāżır çeşmi şehbāz
G1175-6. Sevdügüm kimdür **anuñ** adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam **anuñ** biñ cān ile / Menʿ ider şād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle hem-dem oldı / Cihānda var mı **anuñ** gibi hem-rāz
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan **anuñ** naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / Şanmañ **anuñ** her işi ḳallāşa beñzemez
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli **anuñ** hemçü sāz
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında **anuñ** ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına ben dest-res

G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-i ʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün baġrı **anuñ** şāne-veş
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur **anuñ** beñzini gör şaru imiş
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnı ʿuryān şanmasun / Eşk-i sürḫ ile **anuñ** rengīn ḳumāşı var imiş
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem **anuñla** savaş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken **anuñ** ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Lezzetden **anuñ** ṭopṭolu aġzı şeker olmış
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle **anuñla** şun elüñi gel gör iş
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḥālet gösterür per-i meges / Çünki **anuñ** şavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G1366-1. Kim der-i cānānda ide iʿtikāf / Menzili cennetdür **anuñ** bī-ḥilāf
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle **anuñla** ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin **anuñ** aʿdādı yoḳ
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm **anuñ** gibi iġmāzı yoḳ
G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile **anuñ** çendān günāhı yoḳ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi cān tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd **anuñla** merḥabā ḳılmaḳ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuña līkin **anuñ** güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā **anuñ** reftārı yoḳ
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz **anuñ** tārı yoḳ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki **anuñ** lāle-ḥaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben **anuñ** sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül **anuñ** beḳāsı yoḳ
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür ki şoñra **anuñ** intihāsı yoḳ
G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm **anuñ** hīç hevāsı yoḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde **anuñ** cānı yoḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz **anuñ** dermānı yoḳ
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş **anuñ** çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it **anuñ** icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola **anuñ** bugün cān ḳurtara / Ḳatline ʿāşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi şadaḳ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele **anuñ** ile göñül şād ancaḳ
G1441-2. Şorarsañ kişver-i dildür ḫarābe / ʿAceb ḳılma **anuñ** sulṭānıdur ʿışḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki **anuñ** ʿālem içre varı yoḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa **anuñ** üstinde kim dir mār yoḳ
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür **anuñ** ġayre sücūdum yoḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele **anuñla** göñül şād ancaḳ
G1468-5. Cānā Muḥibbī oldı şermende itlerüñden / Kūyuña varduġınca taʿzimin eyler **anuñ**
G1488-2. Cemʿiyyet idüp bir nice dīvāneler olduḳ / **Anuñ** ʿalemini çeküp alayı büyütdüñ
G1495-1. Şayd iden dil murġını zülf ile ḫālidür **anuñ** / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur **anuñ**
G1495-2. Lemʿa ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem çün cemālidür **anuñ**
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum gice gündüz gözlerüm / ʿIyd-ı vaṣla irmege ḳaşı hilāldür **anuñ**
G1495-4. Gözlerüm yaşın dem-ā-dem eyleyen āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsninde görinen serv-i ālıdur **anuñ**
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür **anuñ**
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / **Anuñla** eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī derd-mendi öldürüp / Ḥamdülillah ki **anuñ** derdine dermān eyledüñ
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez **anuñ** aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına **anuñ** revān gerek
G1529-1. Vefāsın görmedüm devr-i zamānuñ / Cefāsın çekmişem ṭoyınca **anuñ**
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfi miskīn / Bize yoḳ yire gör ṭaʿnını **anuñ**
G1534-2. Lezzet-i derdi bilen şanma ki dermān ister / Ġam u derd ile **anuñ** cānı feraḥ-nāk gerek
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi şu gibi **anuñ** pāk gerek
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden **anuñ** revzeneler / Ruḫlaruñ fikri lebüñ zikrin iderken ölenüñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma **anuñ**
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre **anuñ** mā-i ʿīnebden yeg
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm **anuñ** iḫtiyār **anuñ** / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek
G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ bilini ḳocmaġa **anuñ** kemer gerek
G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına **anuñ** Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ʿārı cümle tār u mār itsem gerek
G1601-2. İdemez taşvīr **anuñ** ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün mīm ü dālı ḳaşunuñ
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm **anuñ** tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp **anuñ** türāb olmaḳ gerek
G1619-4. Yaşum āhum neden teʾsīr ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi **anuñ** āhen mi yā seng
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ **anuñ** mümkin degül illā kim / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri şekker daḥi nāzik / Żikrini **anuñ** eyler mükerrer daḥi nāzik
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa **anuñ** ḫāli mükedder daḥi nāzik
G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar gülzār-ı ḥüsninde **anuñ** / Gülsitānuñ bülbülini cümle ḫāmūş eyledüñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini **anuñ** siz anı baña ögretmeñ
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ **anuñ** mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḫıfẓ itdüñ **anuñla** ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına **anuñ** ḫalel
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa şun ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür **anuñla** dil ḫoş eyle gel
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını **anuñ** şarrāfa gel

G1721-4. Virse ẕiyāyı ʿāleme ruḥsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi **anuñ** alnı ḳamer degül
G1723-2. Her dem **anuñ** viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse **anuñ** ġavrına gel epsem göñül
G1738-2. Cān virmek **anuñ** yolına āsān gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ **anuñ** āh ne müşkil
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem **anuñla** ḳandan āşinā oldı göñül
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez **anuñ** ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān şarrāfa gel
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / Nigāra her birisinden **anuñ** naẓare ḳılam
G1769-4. Açmaz şarāb-ı gönlümi ancaḳ leb-i nigār / **Anuñla** defʿ olur bu dilümden melāmetüm
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar pādişāh-ıʿaḳl / Mümkin degüldürür ki ben **anuñla** savaşam
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin **anuñ** ḫayāli ile dāimā ḫoşum
G1800-2. Gitdiʿaḳlum yirine geldi **anuñ** dīvānelik / Ol perīyi bilmezem n'oldum yine yād eyledüm
G1810-1. Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākıyam / Dermān ide mi diyü **anuñ** derd-nākıyam
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben **anuñ** muʿtādıyam
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūmaʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim **anuñ** ile ceng eyledüm
G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben **anuñ** miṣlini dürdānede buldum
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür **anuñ** ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / **Anuñ** nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G1824-1. Yine ben bülbülindenʿār ider āh ol gülüm balum / N'olısar bilmezem Yārab **anuñla** işbu aḥvālüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur **anuñla** Muḥibbī ṣoḥbetüm
G1842-2. Öldürürse emr **anuñdur** dirgürürse ḥükm **anuñ** / Her ne kim ḳılsa ben **anuñ** bende-i fermānıyam
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫāleti / Ol baña ḥayrān ise ben de **anuñ** ḫayrānıyam
G1845-3. Ol şehriyār nāz ile esbe süvār ola / Atı öñince olayın **anuñ** piyādeñem
G1858-3. Şākirem ben ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah ḫaḳḳını **anuñ** ferāmūş eyleyem
G1898-5. Āteş-i şevḳı yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle **anuñ** yanmayam
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḫr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur **anuñla** āşinā ḳıblem
G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / Ġam tekyesinde **anuñla** işti rākıyam
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine **anuñ** dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra **anuñ** yirini cān u dil ḳılam
G1937-2. Bulmadı leblerine kimse **anuñ** / Cāmeden ġayri dest-res ni'delüm
G1937-4. Mānīʿ oldı ruḥına irmege āh / Zülfi imiş **anuñ** ʿases ni'delüm
G1946-4. İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulunur çoḳ ḫaber / Līk **anuñ** vāridinden intihāyı görmedüm
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi **anuñ** ben saḫt yāyı görmedüm
G1967-1. Çeşmini fitne **anuñ** ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / **Anuñ** yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1976-4. Cevr iderse ḥükm **anuñdur** mihr iderse luṭf **anuñ** / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G1986-4. Cānı terk eyleyin yolına cānānelerüñ / Olaʿuşşāḳ-ārā vaşlına **anuñ** dest-resüm
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḥī baġrı ḳan olmış / **Anuñ** luʿb ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2000-2. Ola ki bir ḳadem baṣa gelüp ruḥsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben **anuñ** ḫāk-sār oldum
G2016-1. Baḥr-ārā hīç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına **anuñ** üşmesün
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse laʿl-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem **anuñ** gitmesün
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışken yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı **anuñ** her pāresin
G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ **anuñ** sen pāresin
G2035-2. Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm budur **anuñ** daş olsun
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır **anuñ** gözleri yaşını deryā eyleyen
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar **anuñ** başı yuvasından
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her sözi yegdür **anuñ** dürdāneden
G2046-1. Ey göñül sevdā-yı ʿışḳ ile **anuñ** efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine **anuñ** misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi şan naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan **anuñ** sāye-bān
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ **anuñ** / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñdaʿaḳluñ var iken
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-iʿışḳ içre **anuñ** yoḳ kimse olmış maḥremin
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini **anuñ** didiler ḳatı mermerden
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki **anuñdur** ne çıḳar gör kendü yanından
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi /ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki **anuñ** şiddetin
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben ḫaste **anuñ** döne döne şerbetin
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān **anuñ** keyfiyyetin
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi **anuñ** ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2094-1. Bir şaçı zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / Yanmaġa şemʿi cemāline **anuñ** pervānesin
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme **anuñ** gel giç şümārından
G2098-6. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / Yanında bir ola **anuñ** giçe yoġ ile varından
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine şāfī gevhere / Bilmez **anuñ** ḳadrini şarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḫıred / Līk **anuñ** varlığında göñlümüz eyler gümān
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / **Anuñ** cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı göñlüm kūsı **anuñ** dögülsün / Āhı livā idüben yaʿni ʿalāmet olsun
G2145-1. Virmezin ben şādiyeʿışḳuñ ġamın / Ben bilürem çünki **anuñ** ʿālemīn
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḫaẓer ṭurmaz **anuñ** seyline bāġ u būstān
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice **anuñ** aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin

G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur **anuñ** pūlād u mermerden
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ nʾola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar **anuñ** ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar **anuñ** dirler emīn
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla gül ṭutar **anuñ** ḫār etegin
G2176-5. **Anuñ** derdi devādur zaḫmı merhem / Muḥibbī derde dermānı niʾdersin
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez **anuñ** gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup zārı niʾdersin
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur **anuñ** cevr ü cefāsından
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / **Anuñ** ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden **anuñ** / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ **anuñ** ışşı nedür feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ **anuñ** raḥm umma ol şayyāddan
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem **anuñ** ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2263-3. Zülfinüñ şor ḳıymetini zerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālem ṭolu māl olsa **anuñ** bir ḳılın
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan **anuñ** māhiyyetin
G2275-5. Bulanlar derdi dermānı niʾderler / Çün **anuñ** derd olur derdine dermān
G2278-1. Şiʿr oldur oḳıyanlar bula şekker lezzetin / Lezzetin bilmez **anuñ** illā kiʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar **anuñ** sācidin
G2283-6. Bu Muḥibbīʾi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz **anuñ** gitmez ḫayāli yāddan
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben **anuñ** ḫurdesin
G2308-2. Kimse bulmadı **anuñ** ince bilin dikḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2312-5. Maʿni gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile **anuñ** boyını her sü
G2317-3. Zülfi uzun ḳışşadur ey dil söz açma gel / İrmez **anuñ** ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2339-3. Laʾl-i nābıdur **anuñ** dāfiʿ olan derd ü ġama / Laʾline ger heves itsem nʾola ben cānlar ile
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm **anuñ** intihāsına
G2351-1. Enīs olsa nʾolaʿuşşāḳa bāde / Olur **anuñ** ile çün dil küşāde
G2356-2. Naʾl-i esbini zemīn üzre **anuñ** her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥişşedür ḳonmış **anuñ** iki gözinde
G2363-5. Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī ḳo eylesün / Hīç girmesün kimesneler **anuñ** arasına
G2379-3. Boyı mı yeg **anuñ** ya serv üʿarʿar / **Anuñ** cevri mi çoḳ yā bende nāle
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsaʿanber / **Anuñ** derdiyle ben döndüm hilāle
G2381-2. Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm **anuñ** ḫāṣıl içinde
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi sengi tırāş / Āḫır **anuñ** da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm **anuñ** naḳḳāşına
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen baḳma **anuñ** ṭaşına
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bulaʿāşıḳları / Her ṭarafdan zülfi **anuñ** pāsbāndur tāzece
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār **anuñ** / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2417-3. Şarābı zāhidā terk itmek olmaz / Olupdur ṭıynum **anuñla** sirişte
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür **anuñ** yoḳ kimse şeyḫ ü şābda
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur **anuñ** uġraya āḫır cefāsına
G2435-4. Baḳsañ cihāna göze gelür cām u bādedür / Aldanmaz **anuñ** merd olan āb u hevāsına
G2440-2. Bir kere **anuñ** būyı irişmedi meşāma / İden bīgāne fāʾide ḫaddi gül-i terse
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes **anuñ** yiri niçün bend ili zindān olmaya
G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına **anuñ** revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun **anuñ** ḫāmūşına
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi **anuñ** ḥasret ile limona
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz **anuñ** nice er düşe
G2463-6. Gizlüdür ḫāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz **anuñ** içi nedürür ṭaşında
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün **anuñ** ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyuñı serv-i ʿarʿara
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim **anuñ** fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa başında **anuñ** ger / Er gelmez idi kūşe-i gülzāra benefşe
G2484-6. Göñlinde **anuñ** olmasa ger āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı varup nāre benefşe
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem **anuñ** nʾola ḳaşına
G2488-3. **Anuñ** her bir ḥadīsi bir güherdür / Anı virmez bilen dürr-i şemine
G2488-7. Çıḳarma dāimā tevḥīdi dilden / **Anuñla** varasın ola ki sīne
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi çoḳ / Ben **anuñ** görmedüm ḳatlini Pecde
G2495-5. Aldanup zīver-i dünyāya göñül virme şaḳın / Bu muḳarrerdür **anuñ** şoñı nedāmet getüre
G2497-4. Sīnemde **anuñ** zaḫmı gelür çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum degmez midi bir kez **anuñ** şormaġına
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuşşa vezīr olmış **anuñ** şolında şaġında
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız şanma bend olmış / Neler vardur aransa ger **anuñ** zülfi duzaġında
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ şunduḳ **anuñ** fermānına
G2545-4. Yārab ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından elüm / Rūz-ı maḥşerde **anuñla** dilümi şād eyle
G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde **anuñ** zerrece ḥırş / Ṭoymaya gözi cihān niʿmeti cümle yise
G2552-5. Göreyimʿömri **anuñ** ola kütāh / Boyını nisbet ide serv-i bülende
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez **anuñ** vefā / Öldürseler ger anı ġazādurʿaẕāb ile
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān ayına / Āferīn olsun **anuñ** ḳurbān olayım rāyına
G2585-2. Esb-i naʿlin zemīn üzre **anuñ** her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye

G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem içinde sevdügi **anuñla** yār ola
G2590-4. Her kim ki vire göñlüñ **anuñ** küfr-i zülfine / Ārām u ṣabrı ḳalmaya her dem ġarīb ola
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan ırag̱ ola / **Anuñ** ʿaceb mi sīnesi ṭopṭolu dāg̱ ola
G2595-1. Her kim ki **anuñ** işi bugün āh u zār ola / Şām u seḥerde nālesi **anuñ** hezār ola
G2599-1. Her kim ki şāh-ı ʿışḳa göñülden ġulām ola / Uyḫu yüzi dü-çeşmine **anuñ** ḥarām ola
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī dil / Rūşen güniʿaceb degül **anuñ** ki şām ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde **anuñ** ber-dār ola
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde **anuñ** yār ola
G2601-1. Güzel oldur ki **anuñ** ṭurra-i miskīni ola / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳ-ı miskīni ola
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḥẓada döke nice ḳan / ʿāşıḳ-ı ḫaste-dile dāim **anuñ** kīni ola
G2601-4. Zülf-i hindūsına **anuñ** nice kāfir dimeyem / Göz göre ṭapa öñinde būt-i simini ola
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş **anuñ** ini ola
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı **anuñ** īmān ola
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim **anuñ** bir bī-vefā cānān ola
G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ leb-i Laʿlin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez dimāg̱umdan **anuñ** dadı
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına **anuñ** beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel ʿaksin it yoḳ ʿaḳlı **anuñ** zen gibi
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem üstinde **anuñ** ḥāli degül bekler gibi
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüñi döndüm ḫayāle ben / Mümkin degül tamām ola **anuñ** taḫayyüli
G2638-5. Bag̱landuñise kāküle incinme mīr yā / Bende itmez idi olmasa **anuñ** ḥimāyeti
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse en ʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ **anuñ** iḥsānını
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳuñ / ʿIşḳ ābı ile yog̱urmış **anuñ** taḫmīrini
G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden kim nigāruñ mest ola / Müfti-i ʿışḳ menʿitmişdür **anuñ** taḳrīrini
G2640-5. Leşker-i g̱am gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle **anuñ** tedbīrini
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur kaʿbe ḳavseynüñ **anuñ** üstinde ṭug̱rāsı
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur şanma / Üşübdür başına **anuñ** cihānuñ cümle g̱avg̱ası
G2646(a)-4. İrmiye hergiz **anuñ** ḥüsni bahārına ḫazān / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini sünbül / Ug̱radı şabā şaçını **anuñ** yola yazdı
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile **anuñ** çeşmi ḳabag̱ı ṭola yazdı
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme vaṣlın **anuñ** ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāg̱ını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir **anuñ** dāg̱ını
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / Baña nisbet **anuñ** kūyındaki ḫāl-i kilāb ulı
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında **anuñ** bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki döndire ser-tig̱-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz **anuñ** istiḳāmeti
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / Başından **anuñ** gitmeye sevdā benüm gibi
G2684-3. Vaṣlı gencīne **anuñ** bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil **anuñla** iżhār it beni
G2687-1. Ol serv-i sehī nāz ile bir kez ṣalınaydı / Yolına **anuñ** cān revān itmege neydi
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur **anuñ** meşrebi
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i İlāhi / **Anuñla** bulasın tā gizlü rāhı
G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını **anuñ** nergise / Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker-añanlar / ʿAceb var mıdur **anuñ** ag̱zı dadı
G2713-5. Ey Muḥibbī zülf-i şeb-dīzine oldı hem-ʿīnān / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgün ü **anuñ** yigregi
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur **anuñ** şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecüg̱i
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña eglence olmışdur / **Anuñla** eglenür göñlüm ki şan āb-ı revān oldı
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya **anuñ** bād-ı hevādan g̱ayri
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun **anuñ** adı / Eger cān virmese ʿışḳ içre kim añardı Ferhādı
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsemʿaceb hīç **anuñ** üstādı
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-iʿAḳsā yüzüñdür Kaʿbe-iʿulyā / ʿAceb mi zülfüñ olursa **anuñ** her dem siyeh-pūşı
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben **anuñ** bag̱ladum dilʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi
G2753-4. Yine g̱avvāṣ-ṣıfat baḥr-i maʿāniye ṭalup / Nice dürler çıḳarup oldum **anuñ** ṣarrāfı
G2760-2. Ag̱zı remzini bilmedi **anuñ** / ʿAczine ḳāyil oldı rāz ehli
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var **anuñ** kūyında ḳurbān ol yüri
G2768-2. Her kim ki dehr niʿmetini yiye ḥırş eyleye / **Anuñ** ṣoñında çekse gerek imtilāsını
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun **anuñ** adı
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp yolında bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḫaḳḳ yire öldürmek **anuñ** ḫūları
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı şanmañ şafaḳ / Sūz-ı āhumdur **anuñ** dāmānına āteş ḳodı
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola kim bu nevʿile görem **anuñ** dīdārını
G2779-3. ʿIşḳ ile **anuñ** ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳara ḳaşla gözi elāsını
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā ṭag̱ı gibi / Her yañadan yaşum aḳar **anuñ** ırmag̱ı gibi
Mh2-5. Dehr bāg̱ınuñ ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿolur **anuñ** hezārān bülbüli
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi **anuñ** būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle ḫande ider nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı **anuñ** serve deger nāzlanur
Mh5-4. Ḫākipāyına **anuñ** eylemişem rūyumı ḫāk / Tīg̱-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur

Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẕliyā pīr-i ecel gibi **anuñ** ṣayyādı var
Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın **anuñ** seven bilür / Bī-derd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen bilür
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı **anuñ** şevḳine şanmañ pīrehen
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben **anuñ** ġam dimeñ
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ **anuñ** ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿitme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez gönlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḫālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline **anuñ** cāy-gāh / Berg-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
Mh14-8. Bulasın tā kim **anuñ** ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı dil **anuñ** belāsın bilmedüñ
Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā vaṣlına **anuñ** dest-res / İderem āh ile efġān şanki feryād-ı ceres
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına **anuñ** dest-res
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / Baġladuñ **anuñla** boynum eyledüñ bend üzre bend
Mr25-11. Her kim ādemdür **anuñ** eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
Mr27-9. Beni āşüfte ḳılan dil-rübādur / Dil ü cān yolına **anuñ** fedādur
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / **Anuñ** ile şanmasun kim irişür rāḥat baña
D18-2. Bir elifce daḥi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki **anuñ** ʿışḳını dāim hiceler
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte **anuñla** ṭañ mı her dem ḫākımuz
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ **anuñ** naḳḳāşına
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı **anuñ** çarḫ-ı felek
B112. ʿĀr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz **anuñ** mihr ü vefāsın isterem
B168. Ḳanḳı dilde ʿışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor **anuñ** bünyādına
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir gül ki **anuñ** çevresi ḫār olmaya

anuñçün [120] Andan ötürü, oł sebepden... (Tulum, 2011: 281, 280)

bk. anuñ içün

(anuñçün [117], anuñçündür [3])

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı **anuñçün** didiler vehhāc aña
G30-2. Didüm ki sensüz ey şanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi **anuñçün** ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G45-5. İçüp bezm-i elestde cām-ı ʿışḳı / **Anuñçündür** Muḥibbī böyle şeydā
G77-2. Lebüñ gelse ḫayāle āh ider dil / **Anuñçün** bişmedi bī-dūd ḫelvā
G145-4. Ṭutmadı çünki cān u göñülden naşīḥatuñ / Nār-ı cehīme girdi **anuñçün** Ebū Leheb
G231-1. Şaçuñ Leylāsına meftūnam ey dost / **Anuñçün** deşt-ārā Mecnūnam ey dost
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan **anuñçün** şādmān görmez leẕīẕ
G365-2. Ḥadiṣ-i zülf-i dildārı didiler eyleme kütāh / **Anuñçün** güft ü gūyum ʿālem içinde müselseldür
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem **anuñçün** zār u nālāndur
G507-1. Göñül bir dilbere meftūn olupdur / **Anuñçün** bu ciger pür- ḫūn olupdur
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / **Anuñçün** ḫāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat **anuñçün** derde emlerdür
G524-3. Aña te'şir ḳılmaz āh u eşküm / **Anuñçün** didiler ḳalbine mermer
G526-2. Genc-i ḫüsnine ṭılısm itdi **anuñçün** zülfin / Mālik olmaya aña irmeye her Müflis-i ʿūr
G530-1. Yidügi Ehl-i ʿışḳuñ derd ü ġamdur / **Anuñçün** gözden aḳanʿayn-i demdür
G564-3. Du ʿālar müstecāb olur seḥer-geh / **Anuñçündür** ki bu göñlüm şeb ister
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv ayaġında çaġlayan / Dehrüñ **anuñçün** virür āb-ı revānından ḫaber
G581-4. Beni nā-ḫaḳḳ yireʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / **Anuñçün** ey göñülʿışḳuñ bir adı daḥi ḳātildür
G590-5. Güzeller pādişā ʿāşıḳ gedādur / Muḥibbī'den **anuñçün** ʿār iderler
G596-5. Muḳarrer dünyā vüʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḥāṣıl / Diye bir kerre **anuñçün** ḳapumda kemterīn ḳuldur
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ gūşuña / Her dem aġzından **anuñçün** lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına **anuñçün** nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G674-6. **Anuñçün** pādişāh oldum ser-ā-ser cümleʿuşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma sāye düşmişdür
G693-1. Sitem ṭīri belā ṭīġi gelelden cānā ḫoş-dildür / **Anuñçün** gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G697-4. **Anuñçün** şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını pesend ister
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm **anuñçün** şāddur
G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḥayāt / Dimiş **anuñçün** Aristo aña rūḥ-ı ṣānidür
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ıʿaḳlı ṭaġıdur / **Anuñçün** şāh-ı ʿışḳ ile ezeldenʿaḳl yaġıdur
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / Ḫüsnini görür **anuñçün** her biri ḫod-bīndür
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm **anuñçün** ʿālemde āh u vehdür
G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / **Anuñçün** levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda **anuñçün** ḳaçar
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi **anuñçün** gāh mest ü geh ḫumār
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña cānā bu göñül / Rāh-ı kūyuñda **anuñçün** ḫāk ile yeksān olur
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān şaçı Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri **anuñçün** şānedür dirler

G837-5. Gördüm ol servüñ Muḥibbī meyli dāim ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm **anuñçün** cūybār
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim **anuñçün** sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G885-3. Ne yüz ile sen öyküdüñ nigāruñ yüzine ey gün / **Anuñçün** günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm **anuñçün** ʿālemde āh u vehdür
G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe lāleʿāşıḳdur / **Anuñçün** dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat yine bir māhımuz vardur / **Anuñçün** göge peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G933-1. Nigārā gözlerüm yaşı bıḳamdur / **Anuñçün** kim yidügüm derd ü ġamdur
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur laʾl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında **anuñçün** dimem ey yār şiʿr
G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum ser-ā-ser pārelenmişdür / **Anuñçün** gözlerüm yaşı ḳızıl ḳana boyanmışdur
G982-2. Olsañ yolında ḥāk saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden **anuñçün** ferāġı var
G983-3. Niṣār itmege dilber ayaġına / Gözüm yaşı **anuñçün** sīme beñzer
G983-6. Muḥibbī efser itmiş ḥāk-i pāyun / **Anuñçün** şāh-ı heft-iḳlīme beñzer
G1015-2. Ḥaber virdi gülistāna ṣabā bir şemme zülfinden / **Anuñçün** oldı gülşende perīşān-ḥāl sünbüller
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse **anuñçün** içüben ḳana ḳanmışdur
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / **Anuñçün** ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1079-3. ʿĀlemi bir ḥabbeye ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / Ṣūkr idüp Ḥaḳḳa **anuñçün** dāimā bī-ġamlaruz
G1082-4. Her ġazelde **anuñçün** eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar ḫūblar gūş ideler efsānemüz
G1089-1. Cihān bāġında çün yār eksük olmaz / **Anuñçün** āh ile zār eksük olmaz
G1098-4. Ḳılur dil bülbüli feryād u efġān / **Anuñçün** ol gül-i ḫandān görinmez
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı Muḥibbī cān u dil / **Anuñçün** rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük **anuñçün** hecri nā-çār isterüz
G1132-1. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudādur sende olan ḳaş göz / Kim görür ḫayret baṣar ṭolar **anuñçün** yaş göz
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz **anuñçün** bu şarāba baḳmazuz
G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ ile bulduñ ḥarāret / **Anuñçün** şiʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / Ġurradur ḥüsne **anuñçün** dād-ḫvāhı eylemez
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm nitekim gül ḫār ile / ʿAndelīb-i dil **anuñçün** āh u feryād eylemiş
G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür nihālüñ eyleyen tāze / **Anuñçün** ḳāmet-i bālāñ ṭūbādan bülend olmış
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar eyler **anuñçün** şāne ḥaẓẓ
G1362-1. Ṣol ḳadar dökdi ciger ḫūnını çeşm itdi telef / Lālezār oldı **anuñçün** ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / Ṭutdı **anuñçün** göñül hengāme hengām-ı firāḳ
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan **anuñçün** gösterür eş ʿāra şevḳ
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler **anuñçün** var yoḳ
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir dāne-i laʾl / **Anuñçün** bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın virmez aġzından ḫaber / **Anuñçün** bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1464-2. Göñül düzdini **anuñçün** ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G1514-4. Umaram başasın bir kez yüzüme / **Anuñçün** rāhuñ üzre olmışam ḫāk
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse **anuñçün** ki ola bū Lehebden yeg
G1590-4. Yüz virürsin **anuñçün** öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿālem içre yüzi bek
G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce **anuñçün** ṣalar el mevc-i deryānuñ
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider dāim Muḥibbī / **Anuñçün** eyler ol hecre taḥammül
G1737-4. Degme bir cāya **anuñçün** dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G1757-7. Ruḫların vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves / Ṭaġ u ṣaḥrāda **anuñçün** oldı ser-gerdān gül
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege **anuñçün** cām u sebūyı sevdüm
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eşer / Saña āhen-dil didüm **anuñçün** ey yār iñledüm
G1791-5. Yüzüñe veʾḍ-ḍuhā didüm ṣaçuña daḥi veʾl-leyl / **Anuñçün** āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum
G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi **anuñçün** cāna ṭapşırdum
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm **anuñçün** reh-i kūyuñda pā-mālem
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri n'eyler dimişler ʿār u nāmūsı / **Anuñçün** şīşe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G1852-3. Sīneme ser-tā- ḳadem kesdüm **anuñçün** naʾller / Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaġa ḫāl olam
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile vaṣl-ı nigār / Bes **anuñçün** ben aña ṭūl-ı emel didüm
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün başa diyü / **Anuñçün** yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḥidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz **anuñçün** kim riyādan ḳorḳaram
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / **Anuñçün** deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / **Anuñçün** ṭoġrulup geldüm bugünʿışḳuñ yolından hem
G1974-2. **Anuñçün** sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre beñzetdüm
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / **Anuñçün** tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / **Anuñçün** başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G1989-2. Sīne zaḫmına **anuñçün** acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek ḫaḳḳın ferāmūş eyleyem
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden **anuñçün** başa per çekdüm
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm **anuñçün** bu dil-i maʿmūrdan
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / **Anuñçün** bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen
G2098-2. Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / **Anuñçün** dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şiʿrümde **anuñçün** añaram / Her kim oḳursa anı vālih ü ḫayrān olsun
G2284-1. Naṣibüñ yoġ imiş ṣūfī ṣafādan / **Anuñçün** giçmedüñ bir dem riyādan
G2313-3. Gözüm yaşına ġarḳ nīlüfer oldum / **Anuñçün** beñzüm oldı böyle ṣaru
G2319-3. Zaḫm-ı tirüne **anuñçün** dökerem göz yaşını / Tā ebed oñulmaya dirler olıcaḳ yara ṣu
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev ṣalar dehre / **Anuñçün** māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre

G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti yoḳdur **anuñçün** bir ḳadem reftāre de
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre gibi **anuñçün** āvāre düşdi zāre
G2516-1. Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Kaʾbeye / Yüz sürerler ekşer **anuñçün** türāb-ı Kaʾbeye
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān pezir olmaz / **Anuñçün** ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet **anuñçün** yazılur birdür imlāda
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın gūş idüp / Geldi ʿışḳ içre **anuñçün** bu hevālar başuma
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / **Anuñçündür** ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı şuyı da oldı göz yaşı / **Anuñçün** böyle muḥkemdür Muḥibbī ʿışḳ bünyādı
G2622-1. Göñül gül yüzlü bir dildāra düşdi / **Anuñçün** bülbül-āsā zāre düşdi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Kaʾbe ʿışḳ ehli / **Anuñçün** anda ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet **anuñçün** yazılsa birdür imlāsı
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne iderler / **Anuñçün** zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp sen serv-i bālāyı / **Anuñçün** ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāṣılum / Baḥre döndürdüm **anuñçün** ey Muḥibbī yaşumı
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaşruñ / **Anuñçün** ʿāşıḳuñ aña irişmez āh u feryādı
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı **anuñçün** gelüp ḫūnīn kefen kesdi
Mr24-17. Felek kārındadur devr-i ḳamerdür / **Anuñçün** māh-rūlar fitnelerdür
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm **anuñçün** eyledüm ḫalḳdan ferāġ

anuñ içün [183] *bk. anuñçün*

G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / **Anuñ içün** kāfiri bünyāddur dirler baña
G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / **Anuñ içün** dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / **Anuñ içün** ki göñlinde olur ʿazm-i serüm peydā
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / **Anuñ içün** dostum pervāne söylersin baña
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḫi añmaz beni / **Anuñ içün** dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaşrını beñzer o māh / **Anuñ içün** irişemez nāle vü efġān saña
G96-3. Gözleriüñe beñzedüp gözlerini āhūlaruñ / **Anuñ içün** ṭaġa düşüp ḫalḳdan oldum cüdā
G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme raḥm eyledi çarḫ-ı felek / **Anuñ içün** raʿd-ı nālān ebr-i giryāndur baña
G134-1. Ey şaçı sünbül yüzi gül laʾli mül eṭvārı ḫūb / **Anuñ içün** olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbu'l-ḳulūb
G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup varup ḫayvān şuyın / **Anuñ içündür** görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Şoñra bildüm yoġ imiş **anuñ içün** virmez cevāb
G216-5. Bilür dünyāda yoḳdur şādmani / Muḥibbī eyler **anuñ içün** ferāġat
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz **anuñ içün** ʿışḳ-ārā ey yār baḫş
G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / **Anuñ içün** ehl-i diller didiler aña sipenc
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / **Anuñ içün** bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice ġarrā ġazel / **Anuñ içün** oldı elfāẕum benüm cümle faṣīḥ
G322-2. Mektebde meger yār oḳumış cevr rümūzın / Oldı bu cefā ʿilmine **anuñ içün** üstād
G324-1. Her zamān eyler dil-i sevdā-zede dildārı yād / **Anuñ içündür** olur günden güne ʿışḳum ziyād
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller **anuñ içün** saña dirler şīr-i merd
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle riş-ḫand / **Anuñ içün** ḳalmadı kimseye hergiz i ʿtimād
G366-2. Yücedür cānānenüñ ḳaşrı feleklerden yüce / **Anuñ içün** kimseler virmez mekānından ḫaber
G376-5. İşidelden ḫāke döker cürʿasın meh-pāreler / Bu Muḥibbī **anuñ içün** işiginde ḫākdur
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / **Anuñ içün** giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G420-3. Yine būy ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemüñ / **Anuñ içün** zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / **Anuñ içün** ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / **Anuñ içündür** görinür gāh mest ü geh ḫumār
G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki o serv-i revānedür / **Anuñ içün** pāyına yaşum revānedür
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / **Anuñ içün** emān virmez baña bī-emān ḫançer
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / **Anuñ içün** bār-ı ġam her dem benüm düşumdadur
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / **Anuñ içündür** ki dünyā inḳılāb üstindedür
G523-2. Cigerden dil çekerse n'ola āhı / **Anuñ içün** ki bilür yüz ḳaradur
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / **Anuñ içün** bu dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı ḳoyup / **Anuñ içün** bu benüm derdüme dermān ezilür
G544-4. Bildi gülüñ vişāli hemān firḳate döner / Bī-çāre bülbül **anuñ içün** zār u zārdur
G573-5. Dilde Muḥibbī ʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / **Anuñ içün** bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / **Anuñ içün** kim bilür anı zevāl üstindedür
G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī **anuñ içün** şiʿrini / Şimdiki şāʿirlere üslūb-ı eş'ār ögredür
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü rāzum **anuñ içün** oldı fāş üç günde bir
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / **Anuñ içün** ḫār elinden baġrı pāre pāredür
G657-3. Derd-i ser başda añup ʿārıżunı yaş döker / **Anuñ içün** ki ṣudāʿuñ derdi gülāb ile giçer
G659-6. Bükülüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī **anuñ içündür** ḳılur her mū fiġān yir yir
G660-2. **Anuñ içün** cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum virür
G677-1. Gülşen-i kūyında yārüñ bülbül-i cān yāddur / Ṣubḥ olınca itdügi **anuñ içün** feryāddur
G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī ḫaste-dil **anuñ içün** nāşāddur
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / **Anuñ içündür** ki göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G750-5. Zülf-i zencīrin **anuñ içün** daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu Muḥibbī'nüñ sözi / **Anuñ içün** ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr

G763-1. ʿIşḳuñ ile cān u dil dīvānedür / **Anuñ içün** ḫalḳ ile bīgānedür
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / **Anuñ içün** kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G771-5. Eksük olmaz maḥzen-i dilden me ʿānī gevheri / **Anuñ içün** kim Muḥibbī genc der-virānedür
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ mu ʿanberdür / Dimāġı ʿālemüñ cānā **anuñ içün** mu ʿaṭṭardur
G814-1. Maḥabbet baḥrine ṭaldum sözüm dürr-i me ʿānīdür / **Anuñ içün** ehl-i ʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / **Anuñ içün** dūd-ı āhum üstine bulutdur
G847-2. Genc-i ḫüsnüñ bulunur vīrānede / **Anuñ içün** bu göñül vīrānedür
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür **anuñ içün** kendüzin ner gösterür
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / **Anuñ içün** ki ol aña āhen ḥiṣār olur
G898-2. Ḥāl-i ʿālem bir degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül **anuñ içün** gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi meyānuñ żikr ider / **Anuñ içün** sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile bugün ḳaddüm dütā / **Anuñ içün** şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G916-5. Fiġān u nālemi gūş eylemez āh / Cihāna **anuñ içün** didiler ker
G923-4. Eyledüm **anuñ içün** göz yaşını āb-ı revān / Bāġ-ı ḫüsnüñe bu vech ile girem gibi gelür
G950-5. Ruḫlariyle lebleri żikrin ider dil dilberüñ / **Anuñ içün** bu Muḥibbī la ʿl ü gevher-sāz olur
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / **Anuñ içün** dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi **anuñ içün** ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḥi nev-restedür
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / **Anuñ içün** ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / **Anuñ içün** ki bu dil derdine dermān iñler
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / Gün başına **anuñ içün** işi zevāledür
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / **Anuñ içün** başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1083-6. Bu Muḥibbī **anuñ içün** şi ʿrini itdi bülend / Şimdiki şā ʿirleri kendüye aḳrān istemez
G1085-1. **Anuñ içün** ġonce gibi yār güftār eylemez / Kim dehānı olduġın ʿuşşāḳa iżhār eylemez
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / **Anuñ içün** bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme şāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm **anuñ içün** biz de ġarḳ-ı demlerüz
G1136-4. Üstüḫ ʿānum nāye döndi dem-be-dem eyler fiġān / **Anuñ içün** ʿūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ gelür aña vefā / **Anuñ içün** ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1165-3. Dilde peykānuñ ḳalur geldükce ġamzeñ oḳları / **Anuñ içün** oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ ol gül ʿiżārumuz / Eksük degüldür **anuñ içün** āh u zārumuz
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / **Anuñ içün** görinür her yaña kūh-sār sebz
G1203-1. Ḫayli ʿuşşāḳa ezel Mecnūn ile baş olmışuz / **Anuñ içün** ʿışḳ ile ālemlere fāş olmışuz
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cür ʿasın nūş eyledi / **Anuñ içün** bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem **anuñ içün** anı nadas
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / **Anuñ içün** sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1253-1. Şi ʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / **Anuñ içün** degme kimse aña diş uramamış
G1258-2. Sen serv-i sehī ḳaddi ʿar ʿar āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar **anuñ içün** yaş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir cür ʿa nūş / **Anuñ içün** ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ içer her laḥẓa ʿāşıḳ ḳanını / **Anuñ içün** ġamze-i mestüñ olur maḫmūr-veş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / **Anuñ içün** ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna **anuñ içün** didiler ribāṭ
G1326(b)-5. Sünbülinden getürdi būy-ı nesīm / **Anuñ içün** olur ṣabādan ḥażż
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şem ʿ / **Anuñ içündür** döker her gice gözden ḳanlu dem ʿ
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuña şikāyet itmege / **Anuñ içündür** yaḳar başına her dem nār şem ʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / **Anuñ içün** ḳarşuña başına yaḳar nār şem ʿ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü şem ʿ / Dāne dāne **anuñ içün** gözlerüm aḳıtdı dem ʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde **anuñ içündür** ki baña ḫum-ḫāne şem ʿ
G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı hem vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından **anuñ içün** eyledüm ferāġ
G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür **anuñ içün** egri ḫaberler her ṭaraf
G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / Ṭaşdıġınca eyledüm **anuñ içün** çeşmüm ṣuvaḳ
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri żikrin mükerrer eyledüñ / **Anuñ içün** oldı şīrīn naẓm u eş ʿāruñ senüñ
G1519-5. Berḳ-i āhum şu ʿle virdi ey Muḥibbī dün gice / **Anuñ içündür** ki rūşen görinür bezm-i felek
G1584-3. **Anuñ içün** sīneme yazıldı şekl-i żü'l-fiḳār / Tā görenler diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ
G1616-5. Bu Muḥibbī derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / **Anuñ içün** yollaruñda pāy-mālüñdür senüñ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳur gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb **anuñ içün** ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / **Anuñ içündür** beşerden dinmedi efḍal melek
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger sen ol gül-i nev-restei / **Anuñ içün** bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā görmez vefā / **Anuñ içün** dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / **Anuñ içün** görmezem ben seni ḫurrem ey göñül
G1683-5. Ezel bezminde bir cür ʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī **anuñ içündür** görinür mest-i lā-ya ʿḳıl
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam miḥnet mekānıdur göñül / **Anuñ içündür** ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1697-2. Kāfiri bünyādıdur dilde esās-ı ʿışḳumuñ / **Anuñ içün** seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel
G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāne dil / **Anuñ içün** her ne emr itseñ ṭurur fermāne dil
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / **Anuñ içün** āsitānında türāb ister göñül
G1753-5. Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḫaḳḳ / **Anuñ içündür** Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele / **Anuñ içün** ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳunuñ çün derd ü ġamdur ḫāṣılı / **Anuñ içün** ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / **Anuñ içün** kim belāya cānı āzād eyledüm

G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / **Anuñ içün** kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1812-5. Bu Muḥibbī **anuñ içün** yollaruñda ḫāk olur / Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / **Anuñ içün** ki yār diler derd-mend olam
G1847-1. Ruḫlaruñı dostum gül gibi ḫandān isterem / **Anuñ içün** gözlerüm yaşını bārān isterem
G1909-4. Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / **Anuñ içün** ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük degüldür gözde nem / **Anuñ içün** ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1912-1. İkiʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / **Anuñ içün** kim belā kūhıdur başum benüm
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / **Anuñ içün** ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳuñ şarṣarı / **Anuñ içün** deşt-i ġamda ben de ḫāṣāk olmışam
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / **Anuñ içün** ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum benüm / **Anuñ içün** her ṭaraf ṭurmaz aḳar yaşum benüm
G2019-4. Kaʿbe kūyuñda şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar **anuñ içün** şaḳlar idüm cānı ben
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / **Anuñ içün** ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḫayāt / **Anuñ içün** tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün ḫadīṣ / **Anuñ içün** oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-iʿAden
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫᵛāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī **anuñ içün** fāriġü'l-bālem bugün
G2140-5. Şorsa ḫālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm **anuñ içün**
G2155-1. Şaçı Leylāsı itdi beni Mecnūn / **Anuñ içün** bu ḫālüm diger-gūn
G2214-1. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña dirsin **anuñ içün** bülbül ol ḳıl zār sen
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / **Anuñ içün** dil nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın bāde beñzersin / **Anuñ içün** ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde beñzersin
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser **anuñ içün** Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / **Anuñ içün** gitdiler mülk-i ʿālemde arayu
G2304-4. **Anuñ içün** yazmazam derd-i dilüm ben kāġıda / Şaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfıḳdur diyü
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger olʿārıż-ı cānāne şu / **Anuñ içün** ṭaġlara düşüp yürür āvāre şu
G2309-4. **Anuñ içün** cū olup bu göz yaşı olur revān / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey gülʿizār serv / Buldı cihānda **anuñ içün** iʿtibār serv
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / **Anuñ içün** dāimā nā-şādam oġlandan berü
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil baġladum cāndan / **Anuñ içün** dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāna
G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / **Anuñ içün** yolına başum revāndur tāzece
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle **anuñ içün** ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu efkende
G2438-1. Aḳdı yaşum şu gibi bir servi boylı ser-keşe / **Anuñ içün** ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2473-1. Mihr ü meh gerçi şeref bulmışdurur eflākde / **Anuñ içün** yüz sürerler işigüñde ḫākda
G2478-2. Sünbül şaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / Gülşende **anuñ içün** yürür āvāre benefşe
G2484-1. Beñzer dirilür zülf-i siyeh-kāre benefşe / **Anuñ içün** oldı çü yüzi ḳara benefşe
G2527-3. **Anuñ içündür** yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola kim ġılṭān idem ben zülfinüñ çevgānına
G2558-3. Ol perīnüñ dil perīşān eylemek şānındadur / **Anuñ içün** meyl ider zülf-i perīşān oynına
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / **Anuñ içündür** ki şınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā ḥüsnüñ aġır / **Anuñ içün** gökde gördüm keffe-i mizānını
G2700-1. Ḥamdülillah olalıʿucb ü tekebbürden berī / Ehl-i ḫālüñ **anuñ içün** olmışam ḫāk-i deri
G2707-4. Diler ey serv-ḳadd pāyuñı būse / **Anuñ içün** yaşum ider cüst ü cūyı
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ıʿışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz **anuñ içün** çeşminüñ sīm ü zeri
G2731-2. Derd-i dil ḫālini yazdum ṣıġmadı bir nāmeye / **Anuñ içün** yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳadd-i dil-cūyını / **Anuñ içün** ben revān itdüm bu yaşum cūyını
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / **Anuñ içün** eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar şu gibi
G2743-6. Ey Muḥibbī **anuñ içün** ʿışḳına dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire öldürmek aña ḫū gibi
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / **Anuñ içün** fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / **Anuñ içün** eksük olmaz her biri yanum sever
Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / **Anuñ içün** eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil
Mh6-10. Ey Muḥibbī **anuñ içün** her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ şayyādı var
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / **Anuñ içün** bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mh17-7. Çün vefādan ḫāli gördi bu Muḥibbī ʿālemi / **Anuñ içün** mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / **Anuñ içün** ḥasret ü derd ile dün gün aġladum
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / **Anuñ içün** cān u dil virdüm ben ey meh-rū saña
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen ʿālemüñ / **Anuñ içündür** tükenmez ey göñül derd ü ġamuñ
Mr3-8. **Anuñ içün** buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr6-4. **Anuñ içün** çekerüz dehr-i denīnüñ minnetin / Aṭlas u zer-beft ü dinār u diremden fāriġuz
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / **Anuñ içün** bu vücūd ileʿademden fāriġuz
Mr12-10. **Anuñ içün** kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / **Anuñ içün** ehl-i diller gözden eksiltmez demi
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / **Anuñ içündür** degişdüm derdini dermān ile
D9-1. Āteş-iʿışḳ ile çıḳar sīneden her laḫẓa dūd / **Anuñ içün** görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki deste destedür / **Anuñ içün** bu dil-i dīvāne aña bestedür
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ıʿışḳı ʿāleme / **Anuñ içün** tīşesi āḫır ṭoḳındı başına

B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel içdüm maḥabbet cāmını / **Anuñ içün** eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum göñlümüñ ṭolābını / **Anuñ içün** gice gündüz iñleyüp feryād ider
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa nūş / **Anuñ içün** cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḥr-i ʿummān gözlerüm / **Anuñ içün** kim bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm
B141. Silmişem naṭʿ-ı felek üzre maḥabbet cürʿasın / **Anuñ içün** içmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın

aparmaḳ [3] *T.* Götürmek, alıp götürmek. (TS, 2009: 177)

(apardı [1], aparur [2])

G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum **aparur** / Bu meşeldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz
G2045-1. Cān **aparur** şemʿ gördüm her gice pervāneden / Şemʿ-i ḫüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2682-3. Ṣabrum **apardı** ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi

ʿār [19] *Ar.* Utanma, mahcup olma, hayâ, mahcubiyet. (Ş. Sami, 2010: 61)

bk. ʿaḳl u ṣabr u ʿār, ʿār eylemek/itmek, ʿār ḳılmaḳ, ʿār u nām, ʿār u nāmūs, cāme-i ʿār, ġayret ü ʿār, nāmūs u ʿār

(ʿār [8], ʿārı [9], ʿārını [1], ʿāruñ [1])

G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel **ʿār** ile nāmūs aña
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḥayāsuz **ʿārı** terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ şanma ki ad u şanı var
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize meyḫānedür / Lā'übālī meşrebüz ʿālemde **ʿārı** n'eylerüz
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Şanmañuz şimdengirü nāmūs ile **ʿār** isterüz
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ de **ʿārı** yoḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz **ʿārı** yoḳ
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengi **ʿārı** ber-bād eyledüm
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs / Çünʿ**āruñ** şīşesini senge çaldum
G1889-7. Muḥibbī terk iderse n'ola **ʿārı** / Anı bu vech ile rüsvā ḳılan kim
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿ**ār** etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2184-2. Şıyup cihāndaʿ**ār** ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ **ʿārı** ṣaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿ**ār** ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ **ʿārı** çeke āh benümle
G2634-5. Ḥāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez **ʿārı**
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / İstememʿ**ār** ile nāmūsı olup rüsvāyi
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil **ʿārını** / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḥudādan ḳorḳmaz

ʿār eylemek/itmek [22] Utanmaḳ, ʿārlanmaḳ, hıcāb etmek, hıcābe gelmek... (Tulum, 2011: 335) *bk. ʿār ḳılmaḳ*

G130-4. Ṣormasa bu derd-mendüñ ḥālini olmaz ʿaceb / ʿ**Ār ide** dervīşden her ḳandase ʿālī-cenāb
G235-1. ʿĀşıḳ mıdurur isteye ol rāh-ı selāmet / Yā ʿ**ār ide** ol eyleyicek anı melāmet
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı ṣormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿ**Ār ider** göñlüm benüm itmege mādūn ile baḥş
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olanʿ**ār** eyler
G590-5. Güzeller pādişāʿāşıḳ gedādur / Muḥibbī'den anuñçünʿ**ār iderler**
G686-3. Bir kerre yār virmedi Tañrı selāmını / ʿ**Ār eyleyüp** bu ḳullarına pādişālanur
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi ʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet andan olʿ**ār eylemez**
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā mihmān olur / Pādişehdür bu ʿaceb dervīşdenʿ**ār eylemez**
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahiʿ**ār eylemez** / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem serīrinden Muḥibbīʿ**ār ide** / Ḥāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña bes
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanumaʿ**ār ider** ol yār bir nefes
G1323-3. Yüzüme ʿ**ār ider** baḳmaz baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḥaẕẕ
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara çünki güzeller şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül dervīşdenʿ**ār eyleseñ**
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdanʿ**ār eyleme** / Beñzemez biri birine her birinden şanʿat al
G1824-1. Yine ben bülbülindenʿ**ār ider** āh ol gülüm balum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez ni'delüm saʿy ile yār / Güle dervīş olalum niceye dekʿ**ār idelüm**
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice / Ehl-i diller meclisin gördükceʿ**ār itmek** nice
G2624-6. Gerʿ**ār iderse** ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḥi
G2762-2. ʿ**Ār eyler** ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḫüsn / Ḥāk-i derinde görse meẕellet gedāsını
G2763-5. Zerden serīre baḳmaya Muḥibbī **ide** ʿ**ār** / Faḳruñ kişi ki pister ide bu riyāsını
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu dil-ḫastesini / Şāh olan kimsene dervīşdenʿ**ār itse** ne var
Mr16-4. Ẕerreye pertev ṣalarʿ**ār eylemez** çün āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
B112. ʿ**Ār ider** ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem

ʿār ḳılmaḳ [2] *bk. ʿār eylemek/itmek*

G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden **ḳılur ʿār** incinür
G1180-4. Şu ʿā ʿ-ı şem ʿe muḥtāc iken ʿālem / Girür dervīş evine **ʿār ḳılmaz**

ʿār u nām [1] Utanma ve şöhret.

G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it murakḳa ʿuñ gel / Pīr-i muġān sarayına gel **ʿār u nāmı** ḳo

ʿār u nāmūs [5] Utanma ve namus.

G794-4. Zāhidā gel dime ʿāşıḳı selāmet eridür / ʿ**Ār u nāmūsı** ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende güş / ʿĀşıḳ olan ʿ**ār u nāmūsı** nedür rüsvā gerek
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri n'eyler dimişler **ʿār u nāmūsı** / Anuñçün şīşe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler **ʿār u nāmūs** / Çün ʿārun şīşesini senge çaldum
G2609-4. Kim ki gözler ʿ**ār u nāmūsı** aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḫza göñli şīşesi

ara [57] *T. bk. ara yir, araya almaḳ, ara yirde ḳalmaḳ, araya girmek, bir araya cem ʿolmaḳ, bu arada, ol arada, ol araya*

(arada [16], aralarında [4], aramızda [5], arañuzda [1], arası [1], arasın [1], arasında [27], arasından [1], araya [1])

1. Mahal, mevki, mekân, yer. (TS, 2009: 180)

G251-2. Cem ʿeyle güzeller döneler tā ki nücūma / Ṭoġ **aralarında** özüñi sen mehtāb it
G962-5. Şāyed ki teraḥḥum ide bir daḫi Muḥibbī / **Araya** düşür gözlerünüñ yaşını yalvar

2. İçinde, arasında. (TS, 2009: 182)

G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmī nicesin / Ehl-i naẓmuñ **arasında** merdsen vallah merd
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ **arasında** didi kim Ḥassānıdur
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / **Arada** nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G856-2. Olup her bir çiçek bir ḫūba mānend / **Aralarında** nergis ġamze-zendür
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuşşāḳ bilüñe / Ben didüm nesne yoḳ **arada** cedelden ne gelür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / **Arada** nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ **arasında** ol leb-i meygündur
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı **arasında** gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp ṣād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk **arada** nā-şādlıḳ
G1631-2. Ḳanı ʿahdüñ ṭurmaduñ iḳrāruña / Ḳanda gitdi **arada** nān u nemek
G1740-1. Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / Ehl-i diller **arasında** dostlar insān degül
G1851-3. Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı **arada** ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḫācet ki ben **arada** olam
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ **arasında** pes neden ṣaçılmasun
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben de ʿāşıḳlar **arasında** eyü ad ideyin
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ **arasında** pes neden seçilmesün
G2302-3. Zülfinüñ **arasında** gören ḳaddüñi eydür / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki hindū
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḫi göñül / **Arada** ḫayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān **arasında** / Nergis gibidür kim bite reyḥān **arasında**
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile zindān **arasında**
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum içinde / Yazılur elif ḳanda ise cān **arasında**
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa n'ola dilber / Lü'lü' yaraşur la ʿl i Bedaḫşān **arasında**
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya būstān **arasında**
G2431-1. Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr **arasında** / Dīvāneye ḫoşdur dura zencīr **arasında**
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı görüñ tīr **arasında**
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr **arasında**
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur şīr **arasında**
G2431-5. Gün ʿārıżına mānī ʿolur āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir **arasında**
G2508-6. Ḳara zülfi **arasında** ṭulū ʿitdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi şandum tamāmı ḫüsn çaġında
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ var ġulāmuñ / Muḥibbī **arada** kemter kemīne
G2628-4. Yine ezhār ile zeyn oldı gülşen / **Aralarında** güldür tāc-dārı
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ **arasında** gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula berg **arasında** zerrece yoḳ kibr ü kīn
Mr10-8. Cümle ʿuşşāḳuñ **arasında** hemān budur ḫaber / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr28-12. Māh-rūlar **arasında** bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
B205. Bunca ḫūblar **arasında** iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

3. Aralık, mesafe. (TS, 2009: 183)

G325-4. Ġam degül gel **aramızda** olsa ba ʿde'l-meşrikīn / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir ba ʿīd
G1144-4. ʿĀrıż-ı Ka ʿbei sen görmek eger ister iseñ / Şām-ı zülfin **arasın** tā bulasın rāh-ı Ḥicāz

G1447-4. **Aramızda** gerçi var senüñle ba ʿde'l-meşriḳīn / Līk olmazsın göñülden bir nefes bir dem ıraḳ
G2367-2. İki ʿaynüm **arasından** iki cū oldı revān / Kim göre köprüdür üstindeki ḳaşımuza
G2650-5. Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā gülistān **arası**

4. Bazan, vakit vakit, ara sıra. (TS, 2009: 182)

G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ ṣayyādına ṣundum boyın / **Arada** bildüm ḥicāb olan bugün cāndur baña
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki **arada** hicrān olur
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem ṣürāḥī ḳulḳulı / **Arada** güyā ḳadeḥler ṣan gül-i ḫandāndur
G1332-4. Olursın ʿāṣıḳ u maʿşūḳa nāẕīr / **Arada** vāḳıf-ı esrār olan ṣemʿ
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur **arada** hemān emrine fermān ol
G2221-2. Menʿ ider vuṣlat deminde dāmeni / **Arada** çāk olsa tīz çek pīrehen

5. Münasabet, alâka. (Ş. Sami, 2010: 61)

G79-4. Serverā servi nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / **Aralarında** tefāvüt var anuñ arż u semā
G2302-2. Bu ʿişve yatur **arada** ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel saʿīd ü bāzū

6. Kişilerin veya toplulukların birbirine karşı olan durumu veya ilgisi. (TDK, 2011: 139)

G1073-3. Ṣu ṣaçup ey dīde ṣula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler **aramızda** anuñ ile gerdi var
G1295-4. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / **Aramızda** yoḳ dime olsun bizüm alış veriş
G1532-2. Görmeze urma şehā ḥışm ile ḳıl bārī naẕar / Dostum ḳanı **arañuzda** olan ḥaḳḳ-ı nemek
G2578-2. **Aramızda** olupdurʿahd ü peymān / Benüm çoḳ sevdügüm zinhār unutma

araya almaḳ [1] Aralarına dâhil etmek.

G880-5. Gördiler sen meh-rūyı **araya almış** ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler içre görinür mihr-i nūr-efşāndur

ara yir [15] Ara. (TS, 2009: 185)

G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür **ara yire** gösterür şāmı baña
G530-5. Ḳadeḥ aġzuñ kemer olur meyānuñ / **Ara yirde** Muḥibbī müttehemdür
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat deminde **ara yire** pīrehen giçer
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / **Ara yirde** ṣınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür rāḥat velī / Bu ḳadar var **ara yirde** ṭaʿn-ı bed-güyān çeker
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ ẕerre aġzından nişān / **Ara yirde** ehl-iʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G933-6. Öper dildārı meclis içre sāġar / **Ara yirde** Muḥibbī müttehemdür
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp sürmek dilerdüm yüzüme / Mānīʿ olup **ara yirde** zülf-i zünnārum ḳomaz
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk senden bir naẕardur **ara yirde** mültemes
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi **ara yirde** ʿahd ü peymānuñ senüñ
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān **ara yirde** ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim kiʿāşıḳdur enīn
G2475-4. **Ara yirde** egerçi kim ki baʿde'l-meşriḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yakın ile ıraġ anda
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle **ara yirde** ten ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / **Ara yirde** bir zinde olmaya tenhā ḳocam
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / **Ara yirde** ben hemān dildāreʿışḳ olsun didüm

ara yirde ḳalmaḳ [1] İki tarafı uzlaştırmak üzere araya girme dolayısıyla güç duruma düşmek. (TDK, 2011: 139)

G964-3. Bir yaña cevr-i yār u bir yaña ṭaʿn-ı ḫalḳ / Bu **ara yirde ḳalmışı** zülf-i ḫam öldirür

araya girmek [9] (TDK, 2011: 140)

1. İki kişinin arasındaki bir işe karışmak.

G519-4. Raḳībā gel nigār ile bizüm **aramuza gir** / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz vardur
G1752-5. **Girmesün** kimse **araya** ḫālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol ḳadd-i ṭūbāye ṣal
G2363-5. Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī ḳo eylesün / Hīç **girmesün** kimesneler anuñ **arasına**

2. Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak.

G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḫabīb / Mānīʿ oldı **araya girdi** bulut gibi raḳīb
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem zülfi **girür araya** / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder şunar
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek **girdi** ḫaṭuñ **araya** / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G1720-4. Mānīʿ olup ger **gire** vuṣlat deminde **araya** / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen ol
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir beni bīmār eylesün / Bārī **girsün araya** laʿlüñde tīmār eylesün
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger ẕevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi **girer** ḫançer **araya**

ʿ**Arab [2]** *Ar.* Orta Doğu ile Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse. (TDK, 2011: 144)

bk. *ʿArab ü ʿAcem, fitne-i āşūb-ı ʿArab, mülk-i ʿArab, şāh-ı ʿArab, Şām u ʿArab*

(ʿArab [1], ʿArabdan [1])

G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür ʿ**Arabdan** yeg / Taẕarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı aña şebden yeg
G153-1. Sensin ol nūr-ı Ḫudā aṣlı ulu nesli ʿ**Arab** / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab

ʿ**Arab ü ʿAcem [1]** Arap ve Acem.

G10-2. Eyledüñ nūruñ ile ʿālemi ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿ**Arab ü ʿAcem** ü hem Ḥabeşi

a ʿrāf [1] *Ar.* Cennet ile cehennem arasında bir set ve mahal. (Ş. Sami, 2010: 61)

G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler **a ʿrāfa** gel

ʿ**araḳ [14]** *Ar.* Ter. (Ş. Sami, 2010: 63)

(ʿaraḳ [13], ʿaraḳdan [1])

G198-4. Mey içdi yüzi eyledi ol dem ʿ**araḳ** iẓhār / Didüm ki gelür derde ʿ**araḳ** bulsa ḥarāret
G406-4. Ṣalınsa eger gelse ʿ**araḳ** yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle disem aña yiri var
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Her ʿ**araḳ** kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿ**araḳ** üstinde şīr ırmaġıdur
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger ārıżuñ döke ʿ**araḳ**
G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ yüzüñden ey şāh-ı resūl / Heybetüñden onsekiz biñ ʿālem itdiler ʿ**araḳ**
G1418-6. Raʿd dirlerse ʿaceb midür fiġān u naʿrama / Heybetinden lerze düşüp gökler itdiler ʿ**araḳ**
G1463-2. Gül yüzin gördi ḥarāretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿ**araḳ**
G1753-5. Çün ʿ**araḳ** dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G2256-2. Gül ʿiẕāruñda ʿ**araḳdan** olduġıçün bir varaḳ / Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿiẕārına ʿ**araḳ** yir yir / Seḥer vaḳtinde ṣan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2729-1. Ruḫları üzre ʿ**araḳ** mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2769-4. Ẓāhirā gördüm ʿiẕāruñda ʿ**araḳ** / Güller üzre çīn-seḥer şebnem gibi

ʿ**araḳ-rīz [1]** Ter döken, terleyen. (Devellioğlu, 2000: 35)

G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿ**arak-rīz** / Ki ṣan gül-berg üzre düşdi jāle

ārām [10] *Far.* Dinlenme, istirahat, sükunet, rahat. (Lexicon, 1890: 58)

bk. ārām eylemek/itmek, ārām ḳılmaḳ, ārām-ı cān, ārām u ṣabrı ḳalmamaḳ

(ārām [3], ārāmı [2], ārāmıdur [3], ārāmumuz [1], ārāmuñ [1])

G398-2. Göñlümüñ eglencesidür cān u dil **ārāmıdur** / Dostlar dil-ḫasteyem derdüme dermān ḳandadur
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ ṣanmañuz **ārāmı** var
G477-1. Cān u dil **ārāmıdur** ḳāṣıd ki cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G1034-7. Muḥibbī ʿışḳ **ārāmı** baş u cāna / Gerekdür kim ola ʿāşıḳ dil-āver
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm **ārāmumuz**
G1149-5. Ölince yüri yāri ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana dünyede **ārām** gerekmez
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ gitse **ārāmuñ** senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā rāmuñ senüñ
G1930-4. Ṭaḳaldan boynuma zencīr-i zülfi / Dil-i dīvāneme hīç yoḳdur **ārām**
G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken **ārām** / Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi
Tb1-8. Ol kemān-ebrū nigāruñ kūyı bilmem ḳandadur / Cān u dil **ārāmıdur** ārām-ı cānum andadur

ārām eylemek/itmek [21] (Tulum, 2011: 284)

1. Durmaḳ, ḳalmaḳ, ḳāyim olmaḳ, ḳārār etmek. *bk. ārām ḳılmaḳ*

G116-4. Bir dem **ārām eyle** ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice **ārām ide** ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G947-6. Göñül **ārām eylemez** bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḥāl üstindedür
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem **ārām eylemez** / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẓar
G972-3. Nālem ile berg ditrer bir dem **ārām eylemez** / Bülbül-i bī-çārenün baġrı olup sürāḫlar
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī gibi gelür bir dem / Oturmaz **itmeyüp ārām** dü-zülfin per ü bāl eyler
G1059-1. Bir dem **ārām eyle** göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḥālüm ḳatı müşkildürür
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an **eylemez ārām** / Ġamı bir laḥẓa dür olmaz gözümde çünki ḫʷāb olmaz

G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ **ārām eylemez** pervāz ider şınsa ḳafes

2. Diñlenmek, dinclenmek, huzūr etmek, rāhát etmek, āsūde olmaḳ

G1734-2. ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yoḳ yirlere ḫarc eyleme / Zīrā **ārām eylemez** giçmekdedürür ay u yıl
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān nice **ārām eylesün** / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan görmişem
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḥẓa **ārām eylemez** / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem **ārām eyle** gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice **ārām ide** rubāh ʿömr / Fażliyā pīr-i ecel gibi anuñ şayyādı var
Mr9-2. N'eyleyem ey dostlar şāh-ı zamānum bende yoḳ / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur Nīl ü Aras / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-10. Dostlar günden güne ḥālüm diger-gün eyledi / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm **ārām eylemez** ārām-ı cānum bende yoḳ

ārām ḳılmaḳ [1] *bk. ārām eylemek/itmek*

Mr10-11. Murġ-ı dil laʾlin görüp **ārām ḳılmaz** bir nefes / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res

ārām-ı cān [30] Gönlü rahatlandıran dilber. (Ş. Sami, 2010: 63)

G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey **ārām-ı cān** / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur
G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʿālemde ey **ārām-ı cān** / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey **ārām-ı cān** / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḥi peydā mı olur
G795-1. Göñlüm beni terk itmede **ārām-ı cānum** ḳandadur / Mihrim velī berk itmede cān u cihānum ḳandadur
G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen serv-i revānum ḳandadur / Olmadı rāḥat cān u ten **ārām-ı cānum** ḳandadur
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın iżhār eyledi / Didüm ey **ārām-ı cān** hīç gül olur mı ḫārsuz
G1210-2. Ṭabīb-i dilsin ey **ārām-ı cānum** / ʾİlāc it göñlüme merhemsüz olmaz
G1211-4. Muʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey **ārām-ı cān** / Bir nefes senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir **ārām-ı cānum** yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham velī bir mihribānum yoḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey **ārām-ı cān** / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1541-1. Gitdüñ ey **ārām-ı cān** ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1576-4. Cān nisār itdüm didüm yoluñda ey **ārām-ı cān** / Didi ne minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ
G1597-5. Senüñçün ey **ārām-ı cān** hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup didüm ey **ārām-ı cān** / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem gerek
G1917-1. ʿĀlemi geşt eyledüm bir mihribānı bulmadum / Cānumı ḳıldum fedā **ārām-ı cānı** bulmadum
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey **ārām-ı cān** / ʿĀlemi fānīde şanma ġayri rāyı isterem
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol **ārām-ı cāndan** görmişem
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez ey **ārām-ı cān** / Levḥ-i dilde ideli nakşını nakkāşum benüm
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey **ārām-ı cān** bir daḥi aldanmaz mısın
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz ey **ārām-ı cān** / Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2631-2. Gitme ey **ārām-ı cānum** bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
Tb1-8. Ol kemān-ebrū nigāruñ kūyı bilmem ḳandadur / Cān u dil ārāmıdur **ārām-ı cānum** andadur
Mr9-2. N'eyleyem ey dostlar şāh-ı zamānum bende yoḳ / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-10. Dostlar günden güne ḥālüm diger-gün eyledi / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez **ārām-ı cānum** bende yoḳ
B147. Didüm ey **ārām-ı cānum** böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen

ārām u ṣabrı ḳalmamaḳ [1] Huzur ve sabrı kalmamak.

G2590-4. Her kim ki vire göñlüñ anuñ küfr-i zülfine / **Ārām u ṣabrı** ḳalmaya her dem ġarīb ola

aramaḳ [73] *T.* Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak. (TDK, 2011: 142)

Bulmaya çalışmak, taharri, cüst-cû etmek. (Ş. Sami, 2010: 62)

(ara [2], aradı [5], aradılar [1], aradum [16], araduñ [1], arama [3], aramaġa [1], arar [8], araram [1], ararsa [1], ararsın [1], arasañ [6], arasun [1], arayaraḳ [2], arayu [10], arayup [14])

G138-3. Ehl-i diller nice yıllar **aradılar** ʿālemi / Genc-i ʿışḳı buldılar bu ḳalb-i virānum görüp
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḥi sen anı ni'dersin **arayup**
G170-3. Bulınur dürlü dürlü gerçi meẕheb / Bulınmaz **ararsañ** bir ʿālī-meşreb
G190-1. Naḳd-i cān ile kim aldı laʾl-i cānānı dürüst / Şüphesüz **aradı** buldı derde dermānı dürüst

G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī **aradı** cümle gülistānı dürüst
G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yār ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda **aradum** anı dürüst
G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulınmadum **aradum** dildārı ḳıldum cümle geşt
G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı dermān **arayu** / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī **arayup** bulmayasın / Ġayr yirde **arama** ol dil-i vīrānda yatur
G424-4. Berr ü baḥri **aradı** bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G545-3. **Aradum** zülf-i perīşānuñda göñlümi didüm / Didi bulmazsın anı çāh-ı zeneḫdānumdadur
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl **arayu** gör
G625-4. Genc-i ʿışḳı **aradum** şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden anı meger bu dil-i virānumdur
G665-2. **Arayup** ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / Bir birinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-ārā / **Arasañ** lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān **aradum** ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḥi peydā mı olur
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl **arayu** gör
G804-7. Ol ġazāli **arayu** gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ **arayu** / Bu ümīde ki varup anda göñül şād eyler
G845-5. Bulunmaz **arasañ** şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi ki mest gāh maḫmūr
G862-4. Ḫıżr eger **arayaraḳ** buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G975-3. **Aradum** kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol şanma ki ġayri yirdedür
G1002-4. Ḫıżr eger **arayaraḳ** buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ **ara** göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / **Ara** dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳunuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar **arayup** aña nihāyet yā vasaṭ
G1337-2. Görmek ister ḫüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni **arar** şemʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ **arar** her mekānı şemʿ
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / **Arasañ** bir kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp **arar** ṣadef
G1417-2. Göñlüm gözini kūşe-be-kūşe **arar** yürür / İster ki bula diyü ol düzdi yataḳ yataḳ
G1474-3. **Aradum** hemçün Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān iden ʿayn-i zülālüñdür senüñ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / **Arayu arayu** buldum ben nişānın çārenüñ
G1616-4. **Araduñ** ey dil dehān ile meyānından eṣer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde **arama** ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ / Āḫır **arayup** bu dil-i vīrānede buldum
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda **arar** çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasın ey şemʿ-i rūşen ḳanda **arayu** görem
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / Bulımadum **aradum** böyle hem-derdüm benüm
G2031-1. **Aradum** varlıḳla hergiz görmedüm ol yāri ben / Varlıġı terk itmeyince bulmadum dildārı ben
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḥayf kim / Her yaña bilmezligümden **arar** idüm yāri ben
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Ṣu **aramaġa** ṣu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2165-5. **Arayup** bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / Līk şaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim olaʿahdi bütün / Nice yıllar **aradum** gezdüm cihānuñ kūçesin
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / **Arayup** bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek **arayup** iste naḳḳāşın
G2298-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem göñlüme / **Aradum** gezdüm cihānı kū-be-kū
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulımadum **aradum** dildārı gezdüm sū-be-sū
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler mülk-i ʿālemde **arayu**
G2310-2. Zülf-i ʿanber-bārunuñ būyın meger bād-ı ṣabā / **Arayup** bulmaḳ diler gezdügi budur kū-be-kū
G2345-4. **Arayup** dilde buldum genc-i ʿışḳı / Olur vīrānede ekṣer defīne
G2350-3. **Arayup** dildārumı dil alaʿaṣā demür çarıḳ / Giye anı tā bulıncaʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2404-4. Yaşum deryāya dil ṣaḥrāya düşdi / **Ararsın** dil-rübāyı baḥr ü berde
G2443-3. Göñülde gāh çeşmümde ḫayāli / Bulam diyü **araram** baḥr ü berde
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm içre **arasun** / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān ḫarābātı / Her biri seni **arar** ger Kaʿbe vü teb-ḫāne
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ **aradı** Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm **aradum** bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān birʿışḳ eri abdāl ile
G2535-4. **Aradum** zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend güher bir ṣadef-i pāke düşe
G2548-2. Bulımadum **aradum** bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse ṭabanca
G2552-4. Gözüm yaşına beñzer dürr-i şāfī / **Arayup** bulımasuz siz Yemen'de
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / **Aradum** gezdüm cihānı kimse ḫāl-dāş olmadı
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördümʿālemde çāre yoḳ / **Arayup** buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2656-2. Cihānda miḥnet ü derd ü elem çoḳ / Bulınmaz **arasañ** bir dem ḥużūrı
G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden āb-rūyı / **Arar** her ḳandasa ol serv boyı
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter **arama** çarḫuñ māhını
G2733-1. Baḥr-i dilde **arayup** buldum nice cevherleri / Gūş idüñ yārān sizeʿarż eyleyem gevherleri
G2737-4. **Arayu** ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi
G2767-5. **Arasañ** şanma Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb gibi
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā bizi / Her ḳanda ise **aradı** buldı belā bizi
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ **ararsa** bulmaya hergiz devā bizi

aranmaḳ [1] *T.* Arama işine konu olmak. (TDK, 2011: 144)

G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız şanma bend olmış / Neler vardur **aransa** ger anuñ zülfi duzağında

ʿarʿar [2] *Ar.* Ardıç, dağ servisi, erz. (Ş. Sami, 2010: 63)

bk. ʿarʿar u şimşād, ḳāmet-i ʿarʿar, serv-i ʿarʿar, serv ü ʿarʿar, şimşād u ʿarʿar

(ʿarʿar [1], ʿarʿarla [1])

G1046-3. Nigārā ḳāmetüñ serv olalıdan / Görüp pest oldı **ʿarʿarla** şanavber
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī mi **ʿarʿar** mı didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam

ʿarʿar u şimşād [1] Ardıç ve şimşir.

G1984-1. Gül gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür **ʿarʿar u şimşād** hem

Aras [5] Aras nehri. *bk. Ceyḥūn u Aras, cūy-ı Aras, nehr-i Aras, Nīl ü Aras*

G1227-7. Döneliden naḥcevāna göñlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler **Aras**
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı **Aras** / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña bes
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḥālüme raḥm it **Aras** ol gel
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ **Aras** eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh11-5. Bulmadum feryād-res ʿālemde bir feryād-res / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı **Aras**

ārāyiş itmek [1] Süslemek, bezemek.

G1421-4. Zülfini **ārāyiş itmiş** ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ

ʿarbede [8] *Ar.* Kavga, niza, gürültü. (Ş. Sami, 2010: 63)

(ʿarbede [5], ʿarbededür [1], ʿarbedeler [2])

G278-5. Baş ḳoşdı bir biri ile ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī **ʿarbedeler** eyler iki ḳuc
G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderler **ʿarbede** / Görmeyen ḳılsun naẓar bilsün nedür ceng-i Mohāç
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ nedür ḳaṣdı / Her dem ʿuṣṣāḳa işi **ʿarbededür**
G389-1. Dāyimā ʿaḳl ile çün **ʿarbedeler** kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G1238-2. İtleriyle n'ola itsem **ʿarbede** kūyında ben / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr içün savaş
G2503-4. Ḫaddi ile zülfini gördüm iderler **ʿarbede** / Rūm şāhı ceng ider şankim Efreng ile
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿışyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest ile zāhid **ʿarbede**
B178. Benümle **ʿarbede** ider ol çeşm-i mest her yirde / Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde

ard [1] *T.* Önün zıddı, arka, geri, akab, half, pes. (Ş. Sami, 2010: 67)

G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde **ardına** / Ger ola Ḫaḳ mu ʿīn ḥikem-i tīġi ez-ġılāf

ardınca [18] *T.* Hemen arkasından, hemen ardından, arkası sıra, ardı sıra, peşinden, peşi sıra, takiben. (TDK, 2011: 147)

(ardınca [11], ardıncadur [4], ardumca [2], ardumcadur [1])

G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül **ardıncadur** vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñler ʿandelīb
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele **ardınca** hicrān ṣarmaşur
G515-1. Dilā şādīnüñ **ardınca** gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḥāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür **ardınca** ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuṣṣāḳı bile hem-rāh olur / Leşker **ardınca** gider her yaña kim sulṭān gider
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ **ardınca** bir ġamdur
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ **ardınca** ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān **ardıncadur** / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi **ardumca** nāşı var imiş
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem **ardumca** gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1679-6. Gelür her şādīnün **ardınca** biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri **ardınca** anı ḳalḳana ṭapşırdum
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ **ardınca** irişür belā ġam hem
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān **ardıncadur** bārān
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ **ardınca** vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan berü
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / **Ardınca** revān oldı başında bile sīne
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm **ardumcadur** / Men ʿine kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam **ardıncadur** gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli budur inḳılāb ile

āreste [1] *Far.* Süslenmiş, bezenmiş. (Lexicon, 1890: 57)

G1597-2. **Āreste** bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ

ʿārıż [101] *Ar.* Yüzün en geniş kısmını kaplaması dolayısıyla yanak en fazla üzerinde duran güzellik unsurlarından biridir. Daha çok ben, hat ve saç ile birlikte anılır. Yanak hakkında söylenilen özelliklerin başında parlaklık, şeffaflık ve rengi gelir. Yanak hakkında lutf, letâfet, latîf, gülgûn, al, rengîn, abdâr, safâ ve ziba gibi sıfatlar kullanılır... (Pala, 1999: 32, 163)

bk. ʿārıż-ı cānāne, ʿārıż-ı dilber, ʿārıż-ı dildār, ʿārıż-ı gül, ʿārıż-ı gül-bū, ʿārıż-ı gülgūn, ʿārıż-ı ḥamrā, ʿārıż-ı Kaʿbe, ʿārıż-ı rūşen, ʿārıż-ı tābende, ʿārıż-ı yār, ʿārıż-ı zibā, ġonce-lebü ʿārıż, ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıż, ḫat ü ʿārıż, nūr-ı ʿārıż, nūr-ı ʿārıż-ı dildār, şevḳ-i ʿārıż

(ʿārıż [4], ʿārıżı [21], ʿārıżın [6], ʿārıżına [4], ʿārıżında [3], ʿārıżından [2], ʿārıżını [3], ʿārıżum [3], ʿārıżun [33], ʿārıżuña [4], ʿārıżuñda [9], ʿārıżuñdan [4], ʿārıżuñdandur [1], ʿārıżuñdur [1], ʿārıżuñı [2], ʿārıżuñla [1])

G48-4. Bāġ-ārā ger **ʿārıżuñ** ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / **ʿĀrıżuñ** tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā rāḥat-ı cāndur baña / **ʿĀrıżuñ** ter-tāze güllerle gülistāndur baña
G125-2. Dili yaġmā ḳılalı **ʿārızı** yaġmacıları / Gelmedi şām u seḥer gözlerüme ẕerrece ḫʷāb
G157-1. **ʿĀrıżuñ** üzre didüm ḥamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G191-3. Añsam eger gül ü serv şi**ʿ**rüm içinde cānā / Ḳaddüñle **ʿārıżuñdan** olur heme kināyet
G214-1. **ʿĀrıżuñda** zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḫaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G257-1. **ʿĀrızı** devrinde yārüñ bāġ u būstāndur**ʿ**abeş / Leblerine nisbet itme āb-ı ḥayvāndur**ʿ**abeş
G299-2. Ḫaṭı ile **ʿārıżın** görsem olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G305-3. Serve beñzer dimezem ḳāmetüñ ey serv-i sehī / **ʿĀrıżuñ** eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / **ʿĀrıżuñ** āteş aña ḫālüñ sipend
G322-1. Ey **ʿārızı** gül lebleri ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G335-1. Çeşmi gül-berk ü boyı serv-i bülend / **ʿĀrızı** āteşdürür ḫāli sipend
G418-2. **ʿ**Anber şaçuñı **ʿārıżuñ** üstinde ey ṣanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā ṣanur
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi **ʿārıżında** per ṭutar / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur kāfir ṭutar
G542-3. **ʿĀrıżuñ** görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G568-2. **ʿĀrızı** añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G576-1. **ʿĀrıżuña** kim naẓar ide gül-i terden giçer / La**ʿ**l-i nābuñı ṣoran ol ḳand ü şekkerden giçer
G585-3. **ʿĀrıżuñda** ḫāller midür görinen yir yirin / Gülşen içre güldürür bir nice hindūlar mıdur
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā **ʿārıżuñ** ṣubḥuñ hemān ḥurrem düşer
G633-2. Ġonce-femi benefşe ḫaṭı lāle **ʿārıżı** / Var didügüñ meger ki o sīmīn-beden midür
G657-3. Derd-i ser başda añup **ʿārıżuñı** yaş döker / Anuñ içün ki ṣudā**ʿ**uñ derdi gülāb ile giçer
G663-1. **ʿĀrıżın** **ʿ**arż itse dilber āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı geldükde velī āḫır belā-yı cān olur
G729-4. Sehv ile **ʿārıżına** meger beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G731-2. Olaldan **ʿārıżuñ** gül ḳāmetüñ serv / Aḳar kūyuñda yaşum**ʿ**ayn-ı mādur
G734-2. Dilberā **ʿārıżuñ** üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini gülşende yatur
G740-4. **ʿĀrıżını** göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G771-3. **ʿĀrıżında** dāne-i ḫālına el ṣunma ṣaḳın / Her ṭarafdan yürüdi ḳaṣdı meger īmānadur
G774-5. Bu Muḥibbī giceler **ʿārızı** gül şevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G786-1. Ṣaçı sünbül **ʿārızı** yārüñ gül-i ḥamrā giçer / Bāġ-ārā serv-i sehīden ḳāmeti a**ʿ**lā giçer
G820-1. Dilberüñ **ʿārıżını** görmege dil māyil olur / Çāre ne zülfī gelür gün yüzine ḫāyil olur
G826-2. **ʿĀrıżuñ** içre nicedür didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire du**ʿ**ā-yı nūrdur
G828-1. **ʿĀrıżın** **ʿ**arż ider ilk göñlümi bīmār eyler / Ṣoñradan döne gelür lebleri tīmār eyler
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfī gelür **ʿārıżına** / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G879-1. Nigārā **ʿārıżuñ** her kim göre āşüfte-ḫāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G882-1. **ʿĀrıżuñda** ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül i**ʿ**ẕār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G982-5. Bezm-i ġam içre **ʿārızı** şem**ʿ** in uyarma kim / Işḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G1001-2. **ʿĀrızı** añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf gelür **ʿārıżına** / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer ol **ʿārızı** gül serv-i ḫırāmān görinür
G1054-1. Ey dil naẓar ḳıl **ʿārızı** güldür ya lāledür / Sünbül şaçına baġla göñül kim gülāledür
G1054-4. Beñzetti çünki **ʿārıżuña** kendüzini gün / Gün başına anuñ içün işi zevāledür
G1104-1. Sākin-i kūyın olan bāġ u gülistān istemez / **ʿĀrıżuñ** gören hergiz ḥūr u ġılmān istemez
G1193-1. Şaçuñla **ʿārıżuñ** ey **ʿ**ālem-efrūz / Birisi ḳadrdür birisi nev-rūz
G1299-1. Kim göre **ʿārıżuñı** olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1320-1. Ḫoş yaraşmış **ʿārıżuñ** üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i**ʿ**rābı olupdur aña ḫālikdür niḳaṭ

G1337-4. İstese zülfüñ şebinde **ʿārıżuñ** bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde **ʿārıżın** cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet yana şemʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / **ʿĀrıżuña** ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne şemʿ
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse **ʿārıżın** cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿāʿ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost bu hicrān şebin / **ʿĀrıżuñla** rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1393-3. Şaçılu dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger **ʿārıżuñ** döke ʿaraḳ
G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt aḥvālini / **ʿĀrıżı** ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1508-3. Zülfini ḳosa **ʿārıżı** üzre ʿaceb degül / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān gerek
G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan idüp hücūm / **ʿĀrıżuñ** dīn şehri iken kāfiristān eyledüñ
G1563-5. **ʿĀrıżuñ** nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da şor ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẓerrece şaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli **ʿārıżuñ** üstinde senüñ
G1594-1. **ʿĀrıżuñ** ʿarż eyleyüp baña ʿaceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ile ʿaḳlum beni bed-ḫāl eyledüñ
G1599-2. **ʿĀrıżuñdandur** şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / La ʾl olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1604-3. **ʿĀrıżuñ** şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1605-2. **ʿĀrıżuñda** zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / Dostum ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1609-2. Zülfi benefşe **ʿārıżı** gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẓāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa **ʿārıżını** dir gören / Āhdan āteş ʾiyān āteşden āb olmaḳ gerek
G1619-1. Alur gül **ʿārıżuñda** būy ile reng / Velī ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş **ʿārıżuña** gül / Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / **ʿĀrıżuñ** üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1724-1. **ʿĀrıżuñdan** almasa reng ile bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G1742-2. Görinmez **ʿārıżı** sünbül şaçından / Kim örte küfr ü īmānı ne müşkil
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde şordum **ʿārıżın** didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḫi bir bülbülüm
G1797-2. Görmege ol **ʿārıżı** gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1962-2. **ʿĀrıżum** levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G1976-1. Şalınan boynuñda zülfüñ şanma āhumdur benüm / **ʿĀrıżuñda** ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1997-2. **ʿĀrıżı** gül gibi meygūn nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G2006-1. Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir isem / **ʿĀrıżuñda** beñüñe müşk-i Ḫıṭādur dir isem
G2119-1. **ʿĀrıż** mıdur bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül midür ya kākül yā zülf-i ʿanber-efşān
G2147-3. Gördüm itmişdür iḫāṭa **ʿārıżuñ** ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu da nişān
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfe **ʿārıżı** īmānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün
G2198-1. **ʿĀrıż** mıdur yāḫūd meh yā āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāḫūd zülf yā sünbül-i perīşān
G2215-1. **ʿĀrıżuñ** enverdür dirler baña ḫūrşīdden / Gel ṭulū ʿeyle maḥrūm ḳılma dīdden
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ **ʿārıżuñda** / Olur elbette āteş görse ḫam mū
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulū ʿbir māh-rū / **ʿĀrıżından** gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2327-4. Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña didi nice kez / **ʿĀrıżuñ** remz ile dir ʿanberi kāfūr eyle
G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc ġabġabını / **ʿĀrıżum** zerd oluban döndi tenüm limona
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḫālini zülfüñ perīşān eyledi / **ʿĀrıżuñ** anları külli oda yaḳdı āl ile
G2370-2. Gören ḫāli siyāhın **ʿārıżında** / Ki dir ʿāc üzre beñzer ābnūsa
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel **ʿārıżuñdan** zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñ ʿaynına
G2431-5. Gün **ʿārıżına** mānīʿ olur āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir arasında
G2442-4. Bāġ-ārā ger **ʿārıżuñ** ẓikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2492-2. **ʿĀrıżuñ** ḫār ider geh āb u geh āteş-feşān / Ġālibā inkār ez-üstād-ı şunʿāmūḫte
G2501-2. **ʿĀrıżuñ** üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü **ʿārıż** u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2524-5. Muḳarrer ehl-i ʿışḳa dil baġıdur / Görinen **ʿārıżı** üzre külāle
G2621-1. Būse-i laʾl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / **ʿĀrıżuñ** nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi ʿārızun
G2666-3. Şu döker **ʿārıżum** üstine benüm dīdelerüm / Ola bu nevʿile yuya bile rūy-ı siyehi
G2773-3. Zülfini ḳodı **ʿārıżı** üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim şuya bıraḳdı
Mh1-9. **ʿĀrıżuñ** üzre görinen ḫāller ḫalḫal gibi / Şalınur iki ṭaraf kākküllerin sünbül gibi
Mh10-1. Gülşen-i ḥüsnüñdürür firdevs-i aʿlādan ġaraż / **ʿĀrıżuñdur** dostum hem vird-i ḫamrādan ġaraż
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsun **ʿārıżuñdan** gül ḫacil / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda dil
Mh16-6. Şanma göñlümi benüm ol **ʿārıż** üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḫal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger / **ʿĀrıżından** gül ḫacel ḳıldı yine serv baş eger
D14-1. **ʿĀrıżuñda** sünbülüñ gördüm ki deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña bestedür

ʿārıż-ı cānāne [4] Sevgilinin yanağı. *bk. ʿārıż-ı yār*

G587-1. **ʿĀrıż-ı cānāne** üzre görinem şaçlar mıdur / Yāḫū gün şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde **ʿārıż-ı cānāne** şemʿ
G2084-1. **ʿĀrıż-ı cānāne** baḳsun gülşen ü yaz isteyen / Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger ol **ʿārıż-ı cānāne** şu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür āvāre şu

ʿārıż-ı dilber [1] Gönül alan sevgilinin yanağı. *bk. ʿārıż-ı dildār*

G190-5. Görmedi gülşende bir gül **ʿārıż-ı dilber** gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst

ʿārıż-ı dildār [2] *bk. ʿārıż-ı dilber*

G601-4. Meyl-i gül itdügiçün **ʿarż-ı dildārı** ḳoyup / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı baña nā-sāz gelür
G1883-2. **ʿĀrıż-ı dildārda** yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

ʿārıż-ı gül [3] Gül yanaklı.

G249-2. Bir **ʿārıż-ı gül** ġonce-dehen ʿışḳına ey dil / Tā ṣubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G1667-2. **ʿĀrıż-ı gülde** seḥerde görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül
G2522-2. Olur yād idicek ey **ʿārıż-ı gül** / Girībān tā bed-emān pāre pāre

ʿārıż-ı gül-bū [1] Gül kokulu yanak.

G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh ol gīsū diyen / ʿAḳlumı tārāca virdi **ʿārıż-ı gül-bū** diyen

ʿārıż-ı gülgūn [1] Gül renkli yanak.

G2528-2. Ol ġonce-i mevzūnı ol **ʿārıż-ı gülgūnı** / Gördüm öpesim geldi aġzuñda yañaġında

ʿārıż-ı ḥamrā [1] Kırmızı yanak.

G1660(b)-4. Ṣararup ḫaddüm gibi nesrin ola / Ger göre ol **ʿārıż-ı ḥamrāyı** gül

ʿārıż-ı Kaʿbe [1] Kâbe'nin yüzü.

G1144-4. **ʿĀrıż-ı Kaʿbei** sen görmek eger ister iseñ / Şām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz

ʿārıż-ı rūşen [1] Parlak yanak. *bk. ʿārıż-ı tābende*

G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılur ʿāşıḳlaruñ göñli gözi / Göñlüm açmaġa benüm ol **ʿārıż-ı rūşen** yiter

ʿārıż-ı tābende [1] *bk. ʿārıż-ı rūşen*

G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi nāre ben / Görse idüm şemʿ-i ḥüsnüñ **ʿārıż-ı tābendesin**

ʿārıż-ı yār [2] *bk. ʿārıż-ı cānāne*

G1094-3. Görinür zülf içinde **ʿārıż-ı yār** / Şeb-i tār içre ayı kim sevmez
G2580-3. Gül işitmiş **ʿārıż-ı yāre** anı beñzetdügüm / Şādılıġından ḳızarmışdur meger güle güle

ʿārıż-ı zibā [1] Güzel yanak.

G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan ol **ʿārıż-ı zibāya** düşer / Göñül āşüfte olur ṣoñ ucı sevdāya düşer

ʿārıżuñsuz [3] Yanak olmadan, yanak olmaksızın.

G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / **ʿĀrıżuñsuz** rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur **ʿārıżuñsuz** gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1245-1. **ʿĀrıżuñsuz** baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içre ʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş

ʿārī [6] *Ar.* Halî, boş, tehî, berî, müberrâ. (Ş. Sami, 2010: 64)

(ʿārī [4], ʿārīdür [1], ʿārīsin [1])

G175-3. Vefādan **ʿārīsin** ey dost **ʿārī** / Cihānda böyle mi olur güzel hep
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu **ʿārī** vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ārı / İşidenler diye **ʿārī** şiʿr saña müsellemdür
G746-2. Vefādan **ʿārīdür** çoḳdur cefāsı / Güzeller içre ol nā-mihribāndur
G1035-3. ʿAceb mi eylese cevr ü cefāyı / Vefādan **ʿārī** çün nā-mihribāndur

ʿārif [26] *Ar.* Bilen, bilgi sahibi, dânâ, aşina, vâkıf. (Ş. Sami, 2010: 64)

(ʿārif [13], ʿārifdür [3], ʿārife [7], ʿārifem [1], ʿārifüñ [2])

G125-4. **ʿĀrif** oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun āḫırıdur yine ḫarāb
G176-2. **ʿĀrifüñ** gülgün şarāb ile ḳurımış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış ḫuşk-leb
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygün lebine / **ʿĀrifüñ** her nesi var bāde-i ḫamrāya virür
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile **ʿārif** yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G705-2. Baḳma dünyā gevherine **ʿārif** ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḫacer
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi bir **ʿārif** nergis-i şehlā meger
G831-4. Baḳma dünyā gevherine **ʿārif** ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḫacer
G888-5. Nefs-i ḫaẕẕın ey Muḥibbī virme gel ḫayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it **ʿārif** ol ālemde insānlıḳ budur
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her ki **ʿārifdür** bugün derdine dermānı oḳur
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez cināna / Terk eyleyüp bahārı **ʿārif** ḫazāna gelmez
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḥālüñi / Sözüñi uzatma çünkim **ʿārife** bir nükte bes
G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / **ʿĀrife** bir söz yiter ḥācet degül tekrār ʿarż
G1364-4. **ʿĀrife** rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān gibi lāyıḳ saña yimek ʿalaf
G1370-3. ʿĀşıḳa göz yaşı mādur ġam ġıdā / **ʿĀrif** olan istemez āb u ʿalaf

G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her varaḳ / Her ki ʿ**ārifdür** naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1599-4. Her ki ʿ**ārifdür** cihānda ism ü resmi terk ider / Şarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿ**ārife** bir ḫırḳa vü bir kūşe bes / ʿ**Ārifem** ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿ**ārife** bir gül
G1934-6. Cinān zāhide vü ʿ**ārife** dīdār / Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿ**ārif** bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿ**Ārif** olan yürümez ger ola nādānlar ile
G2376-3. ʿ**Ārife** ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör ey dil ṭolābuñ ʿaynına
G2392-5. ʿ**Ārif** iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi beng ile / ʿIyş ider gülşende ʿ**ārif** bāde-i gül-reng ile
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿ**Ārif** olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

Aristo [2] *Ar.* İslâm düşüncesi üzerinde önemli etkileri olan İlkçağ Yunan filozofu. (Zavotçu, 2006: 30)

G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḫayāt / Dimiş anuñçün **Aristo** aña rūḥ-ı ṣānidür
G2704-1. N'ola tāze düşürse bāde cānı / **Aristo** çünki dimiş rūḥ-ı ṣāni

ʿāriyet [2] *Ar.* Ödünç, muvakkaten ve iade olunmak üzere alınan şey. (Ş. Sami, 2010: 65) *bk. libās-ı ʿāriyyet*

(ʿāriyeyetdür [1], ʿāriyeyeti [1])

G1118-4. ʿ**Āriyetdür** ten libāsından dahi ʿār eylemez / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmu ʿ**āriyeyeti** / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

arḳa [4] *T.* Sırt, zahr, püşt. (Ş. Sami, 2010: 65) *bk. arḳası yire gelmek*

(arḳamda [1], arḳamdadur [1], arḳamdan [1], arḳasın [1])

G37-6. Āh kim menzil ba'īd bār-ı girān **arḳamdadur** / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil baña
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar ṭākat getürmez bār-ı ġam **arḳamda** var
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir **arḳamdan**
G2391-2. Serv baş egüp çenār el **arḳasın** yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile

arḳası yire gelmek [2] Sırtı yere gelmek; yenilmek.

G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre baş egmeyen / **Arḳası geldükde yire** didi āḫır aña bes
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ **arḳası yire gelince** didi bes

armaġān [5] *T.* Hediye, peşkeş, tuhfe, bergüzar. (Ş. Sami, 2010: 66)

bk. armaġān eylemek/itmek

(armaġān [3], armaġāndur [1], armaġānlar [1])

G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin **armaġān** getür
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden **armaġānlar** çekdiler
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına nişān gerek / Budur ki nişān ḫāk-i deri **armaġān** gerek
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı **armaġān** ṭutuñ
G2295-4. Ṣabā kūyuña uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet **armaġāndur** bu

armaġān eylemek/itmek [2] Bir şeyi birini sevindirmek, mutlu etmek, onurlandırmak, kutlamak için vermek, hediye etmek. (TDK, 2011: 154-155)

G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm ol yāre **armaġān eyler**
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem / İtlerüñe **ideler** bu üstüḫ^vānum **armaġān**

ʿarṣa-i ʿaṣr [1] Asrın arsası/alanı/sahası.

G1847-4. Şiʿr-i çevgān ile çalmaġa meʿānī ṭūpını / ʿ**Arṣa-i ʿaṣr** içre geldüm yaʿni meydān isterem

ʿarṣa-i ḫüsn [1] Güzellik arsası/alanı/sahası.

B174. ʿ**Arṣa-i ḫüsn** içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına

ʿarṣa-i ʿışḳ [2] Aşk arsası/alanı/sahası.

G1271-4. ʿ**Arṣa-i ʿışḳ** içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1860-5. ʿ**Arṣa-i ʿışḳ** içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem

ʿarṣa-i naẓm [1] Şiir arsası/alanı/sahası.

G814-5. Niẓāmī nicesin bürdüm benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī **ʿarṣa-i naẓmuñ** bugün şīr-i jiyānıdur

arslān [4] Kuvvet ve savletiyle meşhur olan maruf hayvan, esed, şîr. (Ş. Sami, 2010: 72) *bk. ḳaġan arslān, ḳaḳan arslān*

(arslāna [1], arslānı [1], arslānıyam [1], arslānlar [1])

G2308-3. Gözi elāsına aldanma şaḳın āl eyler / Nice **arslānlar** ṣayd idici āhūdur bu
G2446-4. Rūy-ı zerd ile yine olalı deşt **arslānı** / Dāġ ile olsam ʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
B120. Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā **arslānıyam**
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül zencīr ile **arslāna** beñzetdüm seni

ʿārsuz [2] Hayâsız, utanmaz, yüzü pek. (Ş. Sami, 2010: 66)

G1091-4. Şīşe-i nāmūsı şırsam dostlar ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ olur **ʿārsuz**
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur **ʿārsuz**

ʿarş [1] *Ar.* İslam inanışına göre göğün en yüksek katı. (TDK, 2011: 157)

bk. ḳandīl-i ʿarş

G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / **ʿArşa** aṣdun tīġüñi bil ey Muḥibbī ġāzisin

artmaḳ [44] *T.* Çoğalmak, ziyadeleşmek, tekessür ve tezayüt etmek. (Ş. Sami, 2010: 67) *bk. arta durmaḳ*

(arta [1], artadur [1], artar [24], artarsa [5], artdı [1], artduḳca [2], artmaġla [1], artmaḳda [1], artmaḳdadur [2], artsa [3], artsun [2], artup [1])

G339-7. Eylese cevr ü cefā **artsa** maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler ʿābid
G621-5. Ey Muḥibbī **artadur** ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur belāyı ol çeker
G633-5. **Artar** cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G710-3. Aġlayup āh eylesem **artar** dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm ṣanmañuz dil āteşin teskīn ider
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güẕer / Didüm **artar** dostum derdüm benüm efzūn olur
G842(a)-5. **Artar** cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʾlesi **artar** söyinmez nārı gör
G934-1. Cevr ider dilber baña ṣanur ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet **artduḳca** maḥabbet arturur
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫil ʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti **artar** ḳumāşuñ kim ḳaçan ṭamġası var
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli **artarsa** ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki **artar** eşk ile demümüz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün **artar** ʿışḳı ṣanma ol günāhı eylemez
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti **artmaġla** olur mār ḫoş
G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti **artduḳca** giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫil ʿat-i şāhāne ṣadaḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem **artar** bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1412-2. Şevḳüm **artar** leblerüñ ẕikrini mükerrer eylesem / Nitekim **artar** şekerden ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti **artar** gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1465-1. **Artarsa** n'ola nūr-ı cemāli Muḥammedüñ / Kesbi degül cem ʿ-i ḫiṣāli Muḥammedüñ
G1551-2. Derdüme çün la ʾl-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm **artar** baña tīmār eyleseñ
G1563-4. Dem-be-dem **artar** ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā bir üştür-ı ner görmedük
G1579-3. İncinür ṣanma beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ **arta** kemāl-i keremüñ
G1670-4. Dem-be-dem **artar** cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem ey göñül
G1769-1. **Artdı** şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm / Ṭañ mı ziyāde oluban **artarsa** ḥāletüm
G1773-1. Görünelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm / Dem-be-dem **artmaḳdadur** ḥāl-i perīşānum benüm
G1789-1. Meded **artmaḳdadur** her gün günāhum / Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem **artar** ḥayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne **artsun** cünün u ẕilletüm
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbī'yi / **Artsa** ʿaceb mi her şeb ü her rūz miḥnetüm
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem **artar** ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm
G1933-4. Āteşe ʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil **artar** ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G1940-1. Ṭurmaz **artar** ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem budur ḥayrānlıġum
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / **Artar** idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G2291-4. Şikāyet eylesem derd-i derūnum / Daḫi **artar** olur bu derdüm efzūn
G2568-4. Başumuñ **artar** ṣudā ʿı çek elüñ benden ṭabīb / Ḫaste-i ʿışḳam müfid olmaz devālar başuma
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem **artsa** ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥẓa laḥẓa çünki **artar** ol gülüñ raʿnālığı
G2725-3. Varıcaḳ kūyına ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi **artar** olıcaḳ çoḳ sipehi

G2780-5. Benüm günden güne ḥālüm müşevveş olup **artmaḳda** / Neden bilmeyesin ḥālüm seni ṣāḥib-żamir itdi
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey gözüm **artsun** demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm diger-gün olmada / Bir iken derdüm benüm **artup** meded on olmada
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ **artarsa** bülbül gibi zārum
D5-1. Ḫaṭuñ çün oldı bir fitneye bāʿiṣ / Ne ṭañ ḥüsnüñde **artarsa** ḥavādiṣ

arta durmaḳ [1] Artması sürmek, gittikçe artmak. (TS, 2009: 228)

G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim **arta dursun** bu demüm

artuḳ [21] *T. bk. artuḳ itmek*

(artuḳ [20], artuḳdur [1])

1. Daha çok, daha fazla. (TDK, 2011: 157)

G325-7. Sāḳiyā gel ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti **artuḳ** olanuñ cedīd
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan oldur ʿāşıḳ / Ḳıymeti **artuḳ** olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1742-5. Muḥibbī olmadan biñ kerre **artuḳ** / İşitmek ṭaʿn-ı nādānı ne müşkil
G2481-2. Eger şükr ider iseñ olur **artuḳ** / Niçün şükr itmeyesin hey fütāde
Mh14-5. Kaʿbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim ṣevābın ḳomış **artuḳdur** Celīl

2. Bundan böyle, bundan sonra. (TDK, 2011: 157)

G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk anda daḥi **artuḳ** ölmegi bu cān umar
G791-2. Yüzümüñ üzre baṣ naʾl-i semendüñ / Bulur seg ile **artuḳ** çün şeref zer
G797-7. Muḥibbī bulımadum göñlüm **artuḳ** / Meger olmış benüm gibi giriftār
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḥaẕẕ / Çünki andandur daḥi **artuḳ** gelür bu cāne ḥaẕẕ
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi **artuḳ** sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile

3. Başka, gayrı, maada. (TS, 2009: 232)

G598-4. Ḳanlu yaşumdan ṣorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan **artuḳ** kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden **artuḳ** derdi var
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur bundan **artuḳ** şanʿatum
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri **artuḳ** hem-demüm
G1902-2. Kaʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan **artuḳ** bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden **artuḳ** bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G2333-2. Kaʿbe-i kūyuñ nigāra ḳıble-i ʿuşşāḳdur / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ andan **artuḳ** secde-gāh
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden **artuḳ** yoḳdur yalvarası
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden **artuḳ** ne şuç itdüm neden kesdi
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden **artuḳ** didi bunuñ devāsın görmedüm
B119. Yoġ imiş ölmekden **artuḳ** derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḥi bildüm bilmezem

artuḳ itmek [1] Artırmak.

Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile aldadı bizi yār yine / Derdimüz **artuḳ idüp** eyledi düşvār yine

arturmaḳ [46] *T.* Çoğaltmak, tezyit ve teksir etmek. (Ş. Sami, 2010: 67) Artmasını sağlamak, çoğaltmak. (TDK, 2011: 159) *bk. artura ṭurmaḳ*

(artur [11], arturdı [3], arturdun [1], arturduñ [1], arturmaz [1], artursa [3], artursañ [1], arturup [1], arturur [23], artursın [1])

G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / **Arturur** günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi **artur** ki oldı ḥācetüñ cümle revā
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi **artur** ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün aʿlālığı **artur** / Eyüler ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ **artursa** dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür **arturur** dil āteşin / Şanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G735-4. Yāreler baġrumı zülfini perīşān göricek / **Arturur** yāresini göñlümüñ ol şāne olur
G848-4. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın **arturur** / Her ḳaçan kim tāzece bir māh-rū cānān ḳopar
G934-1. Cevr ider dilber baña şanur ki miḥnet **arturur** / Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet **arturur**
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat **arturur**
G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / Ol Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet **arturur**
G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet **arturur**
G934-5. Fārig ol fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḥayrān eyleyüp añduḳca ḥayret **arturur**
G934-6. Zāhidā ṭāʿat degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın şanma ṭāʿat **arturur**
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẓikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḥalāvet **arturur**
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın **arturur** biñ dürlü istiġnā ider

G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet **arturur** / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet **arturur**
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür belki rāḥat **arturur**
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye ṣalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet **arturur**
G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç ṣūfī perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ʿillet **arturur**
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet **arturur**
G1009-2. Ḫadden **artursa** cefāñı mihrde oran ile / Çün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1146-5. **Arturur** nālesin görse Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1164-4. İlāhi her zamān **artur** anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu ey dil **artur** nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1530-5. Muḥibbī gice **artur** āh u zāruñ / Şeb-i hecr içre sīne ñ olalı teng
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda ol / Ya ʿni bunuñla şevḳüñi **artur** ṣafāda ol
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz / Bülbül **artursa** niyāzı nāz ider ṭurmaz gül
G1778-2. Va ʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā **arturursın** āh ile zārum benüm
G1892-5. Muḥibbī dāimā **artur** niyāzuñ / Görürsin nāz ider çün Nāzenīnüm
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile **artursañ** ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl **artur** Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G2262-2. Nāzuñ **arturduñ** yine günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / **Artur** cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi **artur** fiġān u zārunı
G2638-4. **Arturmaz** idi cevr ü cefāsını gün-be-gün / Ger olmasaydı ʿāşıḳa yārüñ ʿināyeti
G2657-1. **Arturur** cān ʿandelībi dem-be-dem feryādını / Añduġuñca gül yüz ile ḳāmet-i şimşādını
G2665-4. Varına ayaḳ ṣunar dāim maḥabbet **arturur** / Pür virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2723-4. Ol gül-i ra ʿnā ġamından giceler bülbül gibi / Ey dil-i şūrīde **arturdun** fiġān u zāruñı
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp **arturdı** sīnem nārını
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi **arturdı** ḥabīb / La ʿl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı naṣīb
Mr21-2. **Arturup** cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi ṣafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi **arturdı** ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ
D49-2. Nice bir öldüresin bir bölük üftādeleri / İtmeyüp raḥmi ʿaceb **arturur** olduñ sitemi

artura durmaḳ [1] Çoğalması sürmek, gittikçe çoğaltmak.

G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / Her kişi **artura ṭursun** cehd ḳılsun ṭā ʿatin

ʿarūs [2] *Ar.* Gelin, yeni evlenmiş kadın yahut evlenmek üzere süslenmiş kız. (Ş. Sami, 2010: 67)

(ʿarūs [1], ʿarūsına [1])

G641-3. Baḳuban çarḥuñ ʿ**arūsına** ṣaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür
G1215-1. Olmamış idi cihān zīver ü ziynetle ʿ**arūs** / İtmemiş idi serīr-i fülke şems cülūs

ʿarż [4] *Ar.* Bir büyük zatın önüne koyma, takdim, ref', ibraz, sunma. (Ş. Sami, 2010: 67)

bk. ʿarż eylemek/itmek, ʿarż ḳılmaḳ, ʿarż olmaḳ, ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek, ʿarż-ı dīdār itmek, ʿarż-ı eşk, ʿarż-ı ḥāl, ʿarż-ı ḥüsn eylemek/itmek, ʿarż-ı kemāl itmek, ʿarż-ı ruḫsār eylemek, ʿarż-ı ṣaḥrā itmek, ʿarż-ı yārān eylemek, cemāl-i ʿarż itmek

(ʿarż [2], ʿarżuñ [1], ʿarżuñı [1])

G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḥācet degül tekrār ʿ**arż**
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿ**arż**
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿ**arżuñ** senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1360-2. İster iseñ ʿ**arżuñı** yıḳılmasun / Olur olmaz kimse ile itme lāġ

ʿarż eylemek/itmek [114] (Tulum, 2011: 337)

1. Sonmaḳ, táḳdīm etmek, huzūre getürmek.

G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna ṣanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿ**arż itmeye** īmān aña
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿ**arż eyleme** gel ʿār ile nāmūs aña
G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadinde ʿ**arż eyler** raḳīb / Ṣanasın cennetde virür ādeme şeyṭān öġüt
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāne ʿ**arż ider** / Ḥālini ḳul olan kişi sulṭāna ʿarż ider
G234-3. Her gice bir nev ʿa māhı ʿ**arż eyler** āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı dürüst
G394-3. Çözüp ṣaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāne ʿ**arż ider**
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile Kāşāne ʿ**arż ider**
G545-5. Her ġazel kim söylese itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿ**arż eylemek** şānumdadur

G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyına ʿ**arż eyleyüp** / Atmaġa ʿāṣıḳlara almış ele ebrū çeker
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña ol ʿisi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp kör olmışa cān ʿ**arż ider**
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup caʿd-ı müselsel ʿ**arż ider** / Ẕerrece ġam mı çeker ālem eger Mecnūndur
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ yine ʿ**arż eyledi** cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite pervāneler
G1054-3. **İtdi** cemāli güllerini çün nigār ʿ**arż** / Vir cānı būsesini anuñ ol dem aladur
G1299-2. N'ola ʿ**arż eyler** isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāṣ
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḥālini ḳodı içinde **eyledi** ṣan dāne ʿ**arż**
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl **it** cānuñı ḳurbāna ʿ**arż**
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Bāġda **eyler** aġaçlar dirhem ü dinār ʿ**arż**
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / Bārī gel **eyle** Muḥibbī cānuñı cānāna ʿ**arż**
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿ**arż eyledüñ** / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil menʿ itme āb u dāneden
G2373-3. Ḥaymesin şaḥrāya ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿider ʿāṣıḳları beñzer ki ʿ**arż eyler** sipāh
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan me ʿānī gevherin ʿ**arż it** / Dilüñ ġavvāṣı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2355-4. Yarın ki ṣālihān ʿamel ʿ**arżını ideler** / Ṣādān olup cennete her biri ṭuta rāh
G2589-4. Zāhid şarāb u şāhide ʿ**arż ider** / Tevbe olur mı bir kişi bī-iḫtiyār ola
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ dinārını / ʿ**Arż ider** ayı meger ḥüsnüñe olmış müşterī
G2710-5. Daḫi gelmezsen inṣāfa Muḥibb / Saña ʿ**arż eyledi** mūlar dü-rengi
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / Gūş idüñ yārān size ʿ**arż eyleyem** gevherleri

2. Göstermek, ızhār etmek, peydā etmek.

G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿ**arż ide** bir kerre baña
G109-1. ʿ**Arż idüp** gün yüzini bir perī nāgāh baña / Bir daḫi görmez isem āh baña vāh baña
G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿ**arż eylese** dildārumuz / Ola şermende buluda gire ol dem āfitāb
G236-4. Deyre varsañ ḥüsnüñi ʿ**arż eyleseñ** / Ḳurıyup anda ḳadīd olurdı Lāt
G248-7. ʿ**Arż ide** Muḥibbī ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını cūy eyle revān it
G311-1. Gün yüzin ʿ**arż eylemez** derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan **itsem** maḥabbet ʿ**arż** / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G663-1. ʿĀrıżın ʿ**arż itse** dilber āfet-i devrān olur / Ḥaṭṭı geldükde velī āḫır belā-yı cān olur
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿ**arż eylese** ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G745-1. Ruḫları zülfine her dem ṭurmış īmān ʿ**arż ider** / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmān ʿ**arż ider**
G745-2. Gösterür ʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı şanasın mihr-i raḫşān ʿ**arż ider**
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene bu dīde bārān ʿ**arż ider**
G828-1. ʿĀrıżın ʿ**arż ider** ilk göñlümi bīmār eyler / Ṣoñradan döne gelür lebleri tīmār eyler
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan **itsem** maḥabbet ʿ**arż** / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G1082-1. Tīredür zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿ**arż eyle** tā rūşen ola kāşānemüz
G1306-1. Ruḫlarını **eyledi** ben ʿāşıḳa ol yār ʿ**arż** / **İtdi** ṣan gül-ruḫlarını bülbüle gülzār ʿ**arż**
G1311-3. Ḥūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḥūni baġrum ey şabā **itseñ** n'ola gülzāra ʿ**arż**
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿ**arż iderse** ārızın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿā ʿ
G1594-1. ʿĀrıżun ʿ**arż eyleyüp** baña ʿaceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ileʿaḳlum beni bed-ḥāl eyledüñ
G1708-1. Ḥamdülillah kim ser-ā-ser görinür gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeye ʿ**arż eyledi** dīdār gül
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḥüsnüm saña ʿ**arż ideyim** / Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1726-1. Gün gibi ʿ**arż idesin** ḥüsnüñ ger ey şāḥib-cemāl / Ḥalḳ-ı ʿālem oluban ḥayrān olur āşüfte-ḥāl
G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿ**arż eyle** virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba dostum saña duʿā olsun dirüm
G2004-4. İrişen tīr-i ġamze yārelerin / ʿ**Arż idelüm** nigāra ʿazm idelüm
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿ**arż itmeñ** semā ile zemīnüñ minnetin
G2154-1. Ruḫlaruñ ṣevḳi ile baġladı dil ṣüret-i ḫūn / Saña ʿ**arż itmege** itdi anı bu dīde bīrūn
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñi ʿ**arż eyle** gel ketm itme dervīşden ṣaḳın
G2205-1. ʿ**Arż eyle** yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā ġonce görüp münfaʿil olsun
G2360-1. Dilerem ey sehī servüm giriftār-ı ḫazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿ**arż eyle** seḫāb içre nihān olma
G2494-2. Gel ʿ**arż it** yüzüñi kūyuña vardum / Görürler ḫācı olan nūr ḫacda
G2590-3. Gül gibi ʿ**arż eylese** dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh ile dil ʿandelīb ola
G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol ḳıyāmet ʿ**arż ider** / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin ʿ**arż idüp** / Lāl iken ʿuşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi
G2791-3. Zülfin giderürdi ḥüsnini ʿ**arż itdi** dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi cān ile dilden tenaʿumı
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ sürsün atını / ʿ**Arż eylesün** cemālini virsün zekātını
D7-1. Ruḫların ʿ**arż idüben** itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿitdi ki şan oldı cihān var feraḥ
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ʿ**arż ide** cemāl / Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl

3. Diyüvirmek, meydāne getürmek, ıhzār etmek, kelām etmek.

G135-4. Vardum nigāra ḫāl-i dilüm ʿ**arż idem** diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿ**arż eylesem** saña / Gelmez dilüñden ey şanem illā cevāb-ı telḫ
G360-5. Bu Muḥibbī yazup ʿ**arż eylese** sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẓ
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿ**arż ide** dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G381-2. ʿ**Arż idem** pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol baña maḥrem gelür
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāneʿarż ider / Ḥālini ḳul olan kişi sulṭāna ʿ**arż ider**
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ şafāsını / Ṣanmañ anı ki derdini dermāne ʿ**arż ider**
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿ**arż ider**

G494-1. Ruḫuñ ḥālini ʿ**arż eyle** disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḥālini sulṭān ʿ**arż ider**
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin nice ʿ**arż eyleyem** / Daḫi taḥrīr itmeden dilden gelen ṭīġüm yanar
G935-2. Derd-i dil ḥālini ʿ**arż eyleme** bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki bīmār çeker
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿ**arż itmege** ḳapuya gelür
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı ʿ**arż eyledüm** / Ḫʿāba vardı gözleri yanında ṣan efsānedür
G1011-5. Varsa Muḥibbī ḳapuña ʿ**arż itse** ḥālini / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin ṭolı ḳan ider
G1068-5. Yāre ʿ**arż eyledükce** derd-i dilüm / Dir Muḥibbī ki bu ne ġavġādur
G1205-3. Geh ruḫın ʿ**arż eyledi** çün gülşende geh zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz dürlerin / ʿ**Arż idince** ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1244-3. Biñ kerre eger ḥālümi ʿ**arż eylesem** ol yār / Bir laḥzada eyler bu ḳadar ḥāli ferāmūş
G1305-1. Cān u dil derdini **eylen** dostlar cānāna ʿ**arż** / Olıgelmişdür ḳuluñ aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Ya ʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mıṣr-ı ḥüsn içre var **it** ol Yūsuf-ı Ken ʿāna ʿ**arż**
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger ölürsem **itmeyem** aḥvālümi dermāna ʿ**arż**
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḥālini / Dil ṭabībin gördi **itdi** derdini bīmār ʿ**arż**
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam dūdumı / Gerçi kim ben **eylerem** derd-i dilüm her-bār ʿ**arż**
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende eʿġāndan murād / **İtmek** ister ḥālini bu bülbül-i bī-çāre ʿ**arż**
G1311-4. Gözleri uyḫuda ḳaldı her nefes ḫacletdedür / Gözleri vaşfın **idelden** nergis-i bīmāre ʿ**arż**
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḥālin tek **itmeñüz** aġyāra ʿ**arż**
G1312-2. Derd-i dilümi ʿ**arż ideyim** dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīneñe tā kim gide imrāż
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice **idem** ʿ**arż** / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1313-5. Ṣun nūş ideyim laʾl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḥālin **ide** saña Muḥibb ʿ**arż**
G1365-1. Ḥālümi ʿ**arż itmedi** dildāra zülf / Raḥmi kem kāfirdürür ol ḳara zülf
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de ey ṭabīb / ʿ**Arż itme** baña bir yaña acı devālaruñ
G1650-1. Ḥālini ʿ**arż itmege** kim varsa bu dīvānenüñ / Ol daḫi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿ**arż itmege** sulṭāna gel
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿ**arż itmege** dermāne gel
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿ**arż itmege** sulṭāna gel
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿ**arż idüp** / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1849-4. Derdümi ʿ**arż eyledüm** Lokmāna derdüm bilmedi / Bilürem derdüme ancaḳ laʾl-i dilberdür emüm
G1864-4. İstedüm ʿ**arż eyleyem** dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1919-2. Cān u dil derdini ʿ**arż itdüm** ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿ**arż it** ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki dildāre ʿ**arż ide** / Doymaz firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G2058-2. Va ʿıẓ-ı nādān baña ʿ**arż eyleme** gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2268-2. Yāre ʿ**arż eylemege** ḥālümi bir kimsene yoḳ / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2505-5. Dil ü cānum ṭabībi sen ṭururken / Kime ʿ**arż ideyim** derdümi kime
Mr27-5. Beyān itmez kimsene yāre derdüm / Meger ʿ**arż ide** ḥālüm rūy-ı zerdüm
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿ**arż eyledüm** / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm

4. Āşikār etmek, ispāt etmek.

G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf ṭuzaġını ʿ**arż ider** / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʿāḳıbet

5. Virmek.

G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi ʿ**arż it** ḥaḳumdurur / Didi daḫi irişmedi saña zamānı var
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿ**arż eyle** şehā borcuñ edā olsun / Ele al göñlin ʿuşşāḳuñ buyur hep bī-nevālardur

ʿ**arż ḳılmaḳ [13]**

1. *bk. ʿarż eylemek/itmek 2*

G126-1. Hep güzeller necm Ḫāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿ**arż ḳıl** zülfüñi eyleme niḳāb
G391-2. ʿ**Arż ḳıldı** gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G760-1. Şem ʿ-i ḥüsni ʿ**arż ḳıldı** dün gice cānāneler / Lāzım oldı ʿāşıḳa pervāne gibi yaneler
G1044-2. ʿ**Arż ḳıl** cānā yüzüñ ʿuşşāḳuñ olsun müşterī / Ṣata gör ḥüsnüñ metā ʿını ki ḥüsnüñ çaġıdur
G1304-1. Germ olmasun igen gün ḥüsnini **ḳılmasun** ʿ**arż** / Nisbet yüzüñle günde بين السّماء والارض
G2194-2. ʿ**Arż ḳılsun** küfr-i zülfe ʿārıżı īmānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün

2. *bk. ʿarż eylemek/itmek 3*

G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbī ʿ**arż ḳıl** ol tā-dāre vir
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāne ʿ**arż ḳıl** söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G604-5. Muḥibbī ʿ**arż ḳılsa** sözlerini / Gören fiʾl-cümle ider cevheridür
G1311-1. Kimse **ḳılmaz** dostlar bu derdümi dildāra ʿ**arż** / Ölürem bu derd ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿ**Arż ḳılmaḳ** ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫi ṭūl-ı emel
G2084-4. ʿ**Arż ḳılsun** yana yane ṣubḥa dek dil derdini / Şem ʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2112-3. ʿ**Arż ḳıl** ḥālümi ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın

ʿarż olmaḳ [4] Söylenmek, anlatılmak.

G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar cānāna ʿarż / **Olıgelmişdür** ḳuluñ aḥvāli çün sulṭāna **ʿarż**
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā **olmadı** dildāra **ʿarż** / Oldı şimden şoñra cān virmek baña bu yolda farż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāra ʿarż / Ölürem bu derd ile ger **olmaz** ise yāre **ʿarż**
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ışḳumdan semenderler yanar / Nāmede sūz-ı derūnum **ʿarż olmışdur** muḥāl

ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek [8] Yüz güzelliğini göstermek.

bk. ʿarż-ı ḥüsn eylemek/itmek

G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup **ide ʿarż-ı cemāl** / Ben degülem yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḥayrān aña
G363-4. Serv gibi şalınup **ʿarż-ı cemāl itse** nigār / Nesne görinmez baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G654-1. İşitdüm ol cān **ʿarż-ı cemāl eylemek** ister / Uşşāḳa meger mekr ile āl eylemek ister
G657-2. Şalma ferdāya bugün **ʿarż-ı cemāl eyle** baña / Kim ire yarına bu ʿömr şitāb ile giçer
G1899-6. Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl / **ʿArż-ı cemāl eyledi** didi er isterem
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gel **ʿarż-ı cemāl it** / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşuñda nevāya
D8-1. Çün **ʿarż-ı cemāl itdi** baña gün gibi ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāli ʿ-i ferruḫ
B21. Dilberā **ʿarż-ı cemāl it** kim bula cānum feraḥ / Küfr-i zülfüñi gider kim bula īmānum feraḥ

ʿarż-ı dīdār itmek [1] Yüzünü göstermek.

G589-1. Gül gibi meh-pāreler çün **ʿarż-ı dīdār** itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri bülbülleyin zār itdiler

ʿarż-ı eşk [1] Gözyaşının takdimi/sunumu.

G1936-4. **ʿArż-ı eşküm** ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem

ʿarż-ı ḥāl eylemek/itmek [9] Durumunu/vaziyetini anlatmak, söylemek.

G186-5. **ʿArż-ı ḥāl eyler** Muḥibbī dāimā meh-rūlara / Gönderir her kişvere eş ʿār u dīvānı dürüst
G1056-4. Yāre **ʿarż-ı ḥāl** içün āh **eyleyüp** ḳan aġlasam / Hīç te'şir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1490-5. **ʿArż-ı ḥāl itme** ṭabībe çünki anda çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur yine dermān eylemek
G1774-2. **ʿArż-ı ḥāl itmege** yāre bende ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum n'eyleyem
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne **ʿāşıḳdur** ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kime **ʿarż-ı ḥāl idüp** kimevarup dāda eylesem
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi çehremde yazup / **ʿArż-ı ḥāl itmege** göndereyüm yāre didüm
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāha **ʿarż-ı ḫāl** içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
Mh10-4. Her ne yirden **ʿarż-ı ḥāl itmem** işüñ ʿavḳ itmedür / La'l-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż
Mr21-7. Nāme yazdum eşk-i çeşmümden yine cānānuma / **ʿArż-ı ḥāl itdüm** derūn-ı dilde olan cānuma

ʿarż-ı ḥüsn eylemek/itmek [7] *bk. ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek*

G328-3. Deyre varduñ **ʿarż-ı ḥüsn itdüñ** ṣanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G417-2. Her cānibe ki cilve ḳılup **ʿarż-ı ḥüsn ide** / Ol māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G814-3. Şalın ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz **ʿarż-ı ḥüsn eyle** güzellik çünki fānidür
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne şem ʿ / **ʿArż-ı ḥüsn itsün** de görsün nice yirden yana şem ʿ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen **ʿarż-ı ḥüsn idüp** yüzüñi māhtāb itdüñ
G1714-1. Yine **ʿarż-ı ḥüsn idüp** itdi yüzin iżhār gül / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār gül
G2728-1. **ʿArż-ı ḥüsn** ile ḥicāb **eyleme** cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

ʿarż-ı kemāl itmek [1] Olgunluk sunmak.

G1941-4. Gösterüp Leylī şaçını **itse** ger **ʿarż-ı kemāl** / Boynuma ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem

ʿarż-ı ruḫsār eylemek [1] Yanağını göstermek.

G801-7. **ʿArż-ı ruḫsār eyledi** şādlıġ ile nesterin / Yüz sürer serv ayaġına her ṭarafdan cūybār

ʿarż-ı ṣaḥrā itmek [1] Çölü sunmak.

G655-5. Muḥibbī **ʿarż-ı ṣaḥrā itse** Leylī / Gözi Mecnūnuñ anuñ ḫargehidür

ʿarż-ı yārān eylemek [1] Sevgililere söylemek.

G2145-5. Ey Muḥibbī her gören sābāş ide / **ʿArż-ı yārān eyleseñ** söz gevherin

arż u nüh-felek [1] Yer ve dokuz kat gök.

G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı **arż u nüh-felek** / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm içre merdümek

arż u semā [3] Yer ve gök.

G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī itme emrine ḫilāf / Emrine hergiz ḫilāf eyler mi gör **arż u semā**
G79-4. Serverā servi nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var anuñ **arż u semā**

G1439-1. ʿĀşıḳuñ gitmez dilinden hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar **arż u semāyı** ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ

ārzū [6] *Ar.* İstek; emel, heves, meyil. (Ş. Sami, 2010: 68)

bk. ārzū eylemek/itmek, ārzū-yı cān u dil, ārzū-yı genc itmek, ārzū-yı Ka ʾbe-i cānān itmek, ārzū-yı Ka ʾbe-i kūy ḳılmaḳ, ārzū-yı ḳadd, ārzū-yı māh-ı tābān eylemek, ārzū-yı mey itmek, ārzū-yı ṭal ʿat-ı ʿıyd-ı viṣāl, ārzū-yı vaṣl itmek, ārzū-yı vuṣlat, kāse-i ārzū

(ārzū [1], ārzūdan [1], ārzūlar [1], ārzūm [1], ārzūya [1], ārzūyı [1])

G219-5. Ẕerrece **ārzū** ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest
G429-2. Mihrüñ endekdür cefānuñ ḥaddi yoḳ / Baña **ārzūm** bu ḳalīl ü ger keṣir
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz **ārzūlar** mıdur
G2165-1. Dostlar bir kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuban **ārzūya** virmesün
G2241-2. **Ārzūdan** ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2707-3. Niṣār itmek diler ḫāk-i pānā / Degüldür bundan özge **ārzūyı**

ārzū eylemek/itmek [29] Yürekten istemek. (TDK, 2011: 161)

G8-2. Heykel-i zer **ārzū idüp** heves itmez göñül / Ger ola sīmīn-ḥamāyil bir gün olsa saʿīd baña
G333-2. Zülfi zünnārını **itsem ārzū** ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum dehr-ārā bu dilber-i tersāyı yād
G469-3. Şīrīn lebüñi ḫaste göñül **eyler ārzū** / Ḫaste olınca kişi göñülden neler giçer
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın **eyler ārzū** / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını **eyler** dem-ā-dem **ārzū** / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḥayrān olur
G929-6. Kūyuña varmaz göñül **eyler** viṣālin **ārzū** / ʿĀşıḳ-ı dildāra ṣanmañ cennet ü kevṣer yiter
G1224-1. **Ārzū itdüm** lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī **ārzū eyler** seni / Bulmadı ʿālemde hergiz vaṣluña ol dest-res
G1770-4. Çün viṣālin **ārzū eyler** göñül bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aṣum benüm
G1801-4. **Ārzū ider** göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1931-1. **Ārzū idüp** ser-i zülf-i dütāyı isterem / Dostlar Mecnūn gibi bend ü belāyı isterem
G1962-5. Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ **itse ārzū** / Dostum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G2126-5. **Ārzū itme** viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2305-1. Ḫaste-dil la l-i leb-i cānānın **eyler ārzū** / Ey ṭabībüm derdine dermānın **eyler ārzū**
G2305-2. Berki ʿüñ keşf eyle göster bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın **eyler ārzū**
G2305-3. Eline almış yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek ḳanın **eyler ārzū**
G2305-4. Ka ʾbedür kūyı gelür sürin sürin ʿāşıḳları / Ya ʿni varup virmege ḳurbānın **eyler ārzū**
G2305-5. Gözlerüm Ya ʾḳūb-veş ḳan ile ṭolsa ṭañ degül / Ḥüzn-ārā dil Yūsuf-ı Ken ʿānın **eyler ārzū**
G2305-6. Bu Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışḳen bugün / Ḳapusında olmaġa derbānın **eyler ārzū**
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḫsāruñ **eyler ārzū** / Ey Mesīḥī-dem hemān güftāruñ **eyler ārzū**
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves ol ḥūr u ġılmān istemez / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ **eyler ārzū**
G2309-3. İşidelden kim metā ʿ-ı būseñi çün cānā dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ **eyler ārzū**
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı olur revān / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ **eyler ārzū**
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ **eyler ārzū**
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl **ider** mi **ārzū** / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāşıḳ olmaḳ kām-cū
G2417-4. Viṣālüñ **ārzū itmek** ne mümkin / Ben ādem oġlı sen ḫod firişte
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm **ideydüm ārzū** tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳana

ārzū-yı cān u dil [1] Can ve gönlün isteği.

G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā ister anı / **Ārzū-yı cān u dil** ol şāh-ı ḫūbāndur baña

ārzū-yı genc itmek [1] Hazineyi arzulamak.

Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḫsāruñla dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / **Ārzū-yı genc idenler** ejdihādan ḳorḳmaz

ārzū-yı Ka ʾbe-i cānān itmek [1] Sevgilinin Kâbe'sini arzulamak.

G1558-1. **Ārzū-yı Ka ʾbe-i cānān ider** her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi seni anda ya gilüñ

ārzū-yı Ka ʾbe-i kūy ḳılmaḳ [1] Sevgilinin köyünü arzulamak.

G243-5. Bu Muḥibbī **ārzū-yı Ka ʾbe-i kūyın** ḳılur / İdiserdür cān u dilden kendüzin ḳurbān dost

ārzū-yı ḳadd [1] Boy arzusu.

G765-4. Ḫᵛābda görsem ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / **Ārzū-yı ḳaddi** ol serv-i revānum tāzeler

ārzū-yı māh-ı tābān eylemek [1] Parlak ayı arzulamak

G1157-6. Ey Muḥibbī kim görürse āfītāb-ı ḥüsnini / Göz yumar hīç **ārzū-yı māh-ı tābān eylemez**

ārzū-yı mey itmek [1] İçkiyi arzulamak.

B182. **Ārzū-yı mey idüp** gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup yāhū didüm ol gözleri mestāneye

ārzū-yı ṭalʿat-ıʿıyd-ı viṣāl [1] Kavuşma bayramının parıltılı arzusu.

G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm Muḥibbīʾāḳıbet / **Ārzū-yı ṭalʿat-ıʿıyd-ı viṣāl** egler beni

ārzū-yı vaṣl itmek [1] Kavuşmayı istemek

G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī **ārzū-yı vaṣl** ider / Var mıdur bīmār kim ol itmeye ṣıḥḥat heves

ārzū-yı vuṣlat [1] Kavuşma arzusu.

G2218-2. İrmek içün vaṣlına ḫarc eyledüm cān naḳdini / **Ārzū-yı vuṣlatuñdur** beni ḳallāş eyleyen

ʿarżuḥāl [1] *Ar.* Bir iş zımnında bir makama verilen istida... (Toven, 2004: 34)

G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse **ʿarżuḥāl** içün / Şāh-ıʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ

ʿarżuḥāl itmek [2] Vaziyetini, durumunu bildirmek.

G886-3. Niceʿ**arżuḥāl idem** gördükce ey meh-rū seni / Hūş uʿaḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G2507-1. ʿ**Arżuḥāl it** ey gönül gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma

ʿaṣā [5] *Ar.* Uzun el değneği, dayanacak uzun sopa. (Ş. Sami, 2010: 68)

(ʿaṣā [2], ʿaṣāsı [1], ʿaṣāsından [1], ʿaṣāsını [1])

G251-6. Devrān ġamı bükdi bilümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe ṣun bāde **ʿaṣāsı** ile ṣāb it
G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfīni nigār / Āhum **ʿaṣāsını** yudar anı ejdihālanur
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsāʿ**aṣāsından** nişān / Cān baġışlar leblerüñ īsi dehānından ḫaber
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elüme **ʿaṣā** alam / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿ**aṣā** demür çarıḳ / Giye anı tā bulıncaʿazm-i ġarb ü şarḳ ide

ʿaṣā-yı āh [1] Âh asası.

G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir demʿ**āṣā-yı āhı** ben elden / Cevān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi

aʿṣā [1] *Ar.* Değnekler, sopalar. (Devellioğlu, 2000: 41)

G1399-4. Ten **aʿṣāsın** oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ

āsān [33] *Far.* Kolay, rahat, basit, zor değil. (Lexicon, 1890: 85)

bk. āsān eylemek/itmek, āsān olmaḳ

(āsān [27], āsāndur [6])

G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek **āsāndur** baña
G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli **āsān** oḳunur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek **āsāndur** baña
G103-2. ʿIşḳı ben **āsān** ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı **āsān** ʿāḳıbet
G219-4. Ṣanʿat-ıʿışḳuñ egerçi öñi **āsān** görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā gel sen dest
G240-3. Reh-iʿışḳı giçerʿışḳ ehli **āsān** / Ne ḳaṭʿ-ı menzil aña ne maḳāmāt
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup **āsān** gider
G538-1. Dilā ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolını ṣanma **āsāndur** / Belā derbendidür yolları rīk ü beyābāndur
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür **āsān** velī / Baṣa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse didüm **āsān** ögredür
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen **āsān** ṣanursun / Bu kārı ṣanma ġayri kāra beñzer
G1051-1. Gerçi kimʿāşıḳa ʿışḳ evveli **āsān** görinür / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān görinür
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür **āsān** / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ıʿışḳ **āsān** mı ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1539-4. Eşk seylābını **āsān** mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿ ola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey īsi-nefes / Bir söz ile anı **āsāndur** saña ḫoş eylemek
G1585-2. Dime ṣaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine **āsān** mıdur dildārelik
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola umsam bir cevāb / Saña **āsāndur** benüm derdüme dermān eylemek
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña **āsān** gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānıʿuryān eylemek
G1654-3. Ṣanma **āsān** dilā maʿreke-i derd ü ġamı / Işḳ ile ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür **āsān** maḥabbet terkidür müşkil
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına **āsān** gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh ne müşkil
G1740-6. Laʿl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey gönül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen **āsān** degül
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp **āsān** işüm müşkil ḳılam

G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel ey ʿömr terk it beni / Niceye dek işbu **āsān** işümi müşkil ḳılam
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi **āsān** görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen **āsāndur** meh-rūlara
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı ben **āsān** ṣanurdum dostlar / Şimdi bildüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
Mh7-8. **Āsān** görinür evvel ʿışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı añlayabilmez bilen bilür
B77. Gevher-i vaşlı nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / Ḥamdülillah ʿāşıḳuñ kārı igen **āsān** imiş
B106. Āh kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar **āsān** degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḥi **āsān** degül

āsān eylemek/itmek [4] Rāst getürmek, müyesser etmek, ḳolay etmek... (Tulum, 2011: 290)

G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne **āsān eylemez**
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi **āsān ider** ol buña yitmez mi delīl
G2616-5. Virmeyince cān metāʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz ile müşkilümi dilber **āsān eyledi**
G2636-2. Bülend itdüñ kimini kimini pest / **İdersin** saña **āsān** her çi ḫᵛāhi

āsān olmaḳ [3] Kolaylaşmak, kolay olmak.

G2208-3. Başumı ḳaṭʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa **āsān olsun**
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş **āsān olur** üstād ile
B192. Ṣanmañuz ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolın **āsān ola** / Anda kim kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

āṣār [1] *Ar.* Eserler, nişaneler... (Toven, 2004: 35) *bk. āṯār-ı ʿışḳ*

G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç **āṣārı** yoḳ

āṣār-ı ʿışḳ [2] Aşkın alametleri.

G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ **āṣār-ı ʿışḳ**
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi **āṣār-ı ʿışḳ**

ʿases [2] *Ar.* Vaktiyle gece nöbet gezen kol, gece bekçisi. (Ş. Sami, 2010: 69)

bk. bīm-i ʿases

(ʿases [1], ʿasesi [1])

G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi anuñ **ʿasesi** var
G1937-4. Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh / Zülfi imiş anuñ **ʿases** ni'delüm

aṣġar [1] *Ar.* Daha veya pek küçük, ekberin mukabili. (Ş. Sami, 2010: 69)

G2370-6. Beni **aṣġar** ḫaṭuñ İslāma ḳaṣdın / İşitdük ʿazm itdük engürüsa

aṣılmaḳ [16] *T.* (Ş. Sami, 2010: 70)

(aṣıla [1], aṣılam [1], aṣılan [1], aṣılasıdur [1], aṣılmadur [1], aṣılmaġa [1], aṣılmaḳdur [1], aṣılmasun [1], aṣılmış [4], aṣılsa [1], aṣıluban [1], aṣılur [2])

1. Bir yere iliştirilip sarkıtılmak, talik edilmek.

G159-4. Rāh birdür iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña **aṣılur** ṣalup
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya **aṣılmaḳdur** veyāḫūd anda bend ister
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / **Aṣılur** zülfi ḳılından nice biñ Manṣūrlar
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña **aṣıluban** ṣādān olup kākül güler
G1841-3. Dūd-ı zencīr ile **aṣılan** felekler saḳfına / Görinen ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur benüm
G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / **Aṣılmış** ḫalḳadur gūyā ṣan ol zülf-i dütā ḳıblem
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña **aṣılmasun** / Ḫāli hindüñi ṣaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2335-4. Zülfi gör göz göre **aṣılmaġa** boynına gelür / Başdan giçdi meger ṣaldı kilimin ṣuya
G2400-1. Zülf-i müşkīn kim görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül **aṣılmış** ṣanasın gülzārda
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ **aṣılam** dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre benefşe
G2561-1. Zülf-iʿanber-bārını görsem ruḫ-ı dildārda / Destine sünbül **aṣılmış** ṣanuram gülzārda
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe **aṣılmadur** aʿlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña ṣalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż

2. Salb ile idam olunmak.

G1745-2. Laʿl-i lebümi añdı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün **aṣıla** ber-dāre ne müşkil

3. Israrla talep veya teklif etmek, sarılıp bırakmamak, yapışıp gitmemek.

G891-1. Göñlüm gözüm ki ḳara ṣaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır aña **aṣılasıdur**
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir **aṣılmış** ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm **aṣılsa** ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin aṣar iḫtiyār ile

aṣılu [1] *T.* Asılmış duran, muallak, âvîhte. (Ş. Sami, 2010: 70)

G2686-4. Ser-i zülfinde görüp **aṣılu** dil şīşesi / Uşadup anı cefā sengile dildār ṣıdı

ʿāṣi [5] *Ar.* Evâmir-i ilâhiyyeyi icra etmeyen, günahkâr. (Ş. Sami, 2010: 70)

(āṣi [1], ʿāṣilere [3], ʿāṣiyem [1])

G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde yolın bilmeyen **ʿāṣilere** / Şefḳat idüp olasın her birine sen reh-nümā
G145-3. Maḥşer güninde ümmete idüp şefāʿati / Ol **ʿāṣilere** raḥmet-i Ḥaḳḳa ola sebeb
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesin **ʿāṣilere** / Hem mürüvvet kānısın sen hem daḫi maḥbūb-ı Rāb
G2636-3. Egerçi **ʿāṣiyem** raḥmet umaram / Senüñ iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhi
B67. Bir bölük **ʿāṣilerüz** raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

āsitān [43] *Far.* Eşik, bir kapı veya geçit için. (Lexicon, 1890: 88) *bk. āsitāne*

bk. āsitān-ı dilber, āsitān-ı ʿışḳ, āsitān-ı yār, cārūb-ı āsitān, ḫāk-rūb-ı āsitān, ḫarīm-i āsitān

(āsitāna [1], āsitānın [2], āsitānına [2], āsitānında [3], āsitānından [1], āsitānumdur [1], āsitānuñ [5], āsitānuña [2], āsitānuñda [20], āsitānuñdan [6])

G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / Bendelik çün **āsitānuñda** müyesserdür baña
G95-6. Baña bu dünyāya sulṭān olmadan / Yegdür olmaḳ **āsitānuñda** gedā
G175-1. Felekdür **āsitānuñ** anda her şeb / Görinür eşk-i çeşm mānend-i kevkeb
G179-1. **Āsitānuñda** yüzümi eyledüm çün ben türāb / Ṭāli ʿüm mes ʿūd olup ḳapuñda oldı feṯḥ-i bāb
G237-5. **Āsitānuña** Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan ise yegdür baña / Ḫidmet idüp **āsitānuñda** olam kemter-i ʿābid
G371-2. Hep güzeller **āsitānuñda** senüñ encüm-miṣāl / İçlerinde anlaruñ ḫaddüñ meh-i tābānıdur
G422-3. **Āsitānuñ** felege virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G461-5. **Āsitānuñda** ṣorarsañ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G480-4. Şular kim **āsitānuñda** ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G610-3. İtlerinden **āsitānında** beniʿadd eylemiş / Şāh olandan ḳullara dāim ʿināyetler gelür
G751-4. **Āsitānından** çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā ey dil hemān ol derdedür
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i **āsitānumdur**
G846-5. **Āsitānuñda** Muḥibbī ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden efġānlar ḳopar
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā ẕulm dostum ḳılsañ / Olmayam **āsitānuñdan** senüñ bir laḥẓa dūr
G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / **Āsitānuñdan** igende ḳullaruñı itme ḫarc
G1335-5. **Āsitānuñda** Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẕālim ḳanı şerʿ
G1387-3. İderdüm **āsitānuñda** giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger bende liyāḳat yoḳ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi **āsitānuñda** / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış iken **āsitānuñdan** / İrişdüm āşinā çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdiʿAcem iḳlīmine / **Āsitānın** itdi bu cān bülbül nā-çār terk
G1690-2. **Āsitānuñ** gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter hīç rismān ḫācet degül
G1701-3. **Āsitānuñdan** bu ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʿīi maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle gel
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / **Āsitānuñda** Muḥibbī nāle n'eyler māh ü şal
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün **āsitānında** türāb ister göñül
G1792-4. **Āsitānına** baş urmaḳdan eger gelse ṣudāʿ / Eşk ile ḫāk-i derini ṣandal-āviz eyleyem
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Niceye dek **āsitānuña** varup dād eyleyem
G1957-5. Muḥibbī **āsitānuñda** özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G1978-4. Yüz urup **āsitānına** çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin beni bī-dādam
G2003-1. **Āsitānuñda** şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2072-3. Ölürsem **āsitānuñda** nigārā derd ü ḥasretle / Yidür bu üstüḫ ʿānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2167-5. Gice gündüz gelürler şems ile ay / İdeler **āsitānuñ** tā ki seyrān
G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn / **Āsitānuñda** ider cārūb zülfin ḥūr-ı līn
G2279-6. Faḫr ḳılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere / **Āsitānuñda** murādı budur ola kemterīn
G2356-5. **Āsitānuñda** ḳaçan göre Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī **āsitānın** / Düşe miydi aña Vāmıḳ ḥicāza
G2585-5. **Āsitānuñda** her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī gibi / Ol **āsitāna** varmaġa ger feṯḥ-i bāb ola
G2626-5. **Āsitānında** Muḥibbī'ye eger bende dise / Şādlıḳdan atar idüm göge ol dem külehi
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdügince kirpügüm cārūp olur / **Āsitānuñda** bu nevʿa kimse ferrāş olmadı
G2709-1. **Āsitānuñdan** şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri
D48-1. Alnuña yā yüzüñe āşıḳ degülse āfītāb / Yā ne bekler **āsitānuñ** āşıḳ-ı şeydā gibi
B30. Dūr olalı **āsitānuñdan** olupdur māhlar / Gün yüzüñi görmezem ṭañ mı ḳılursam āhlar

āsitān-ı dilber [2] Gönül alan sevgilinin eşiği.

G724-1. Şol gedā kim **āsitān-ı dilberüñ** derbānıdur / Ḫor naẓarla baḳmañ aña ʿālemüñ sulṭānıdur
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan kirpügüm cārūbdur / **Āsitān-ı dilberi** pāk eyleyen ferrāşa baḳ

āsitān-ı ʿışḳ [1] Aşkın eşiği.

G1192-4. **Āsitān-ı ʿışḳunuñ** zāhid ne bilsün ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin anda saʿādet beklerüz

āsitān-ı yār [2] Sevgilinin eşiği.

G631-5. Dil ṭabībidür umar vire Muḥibbī'ye cevāb / **Āsitān-ı yārda** bīmārelıḳ göñlüm diler
G938-7. Kim kiʿāşıḳdur Muḥibbī **āsitān-ı yārdur** / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi çāker gösterür

āsitāne [4] *Far.* *bk. āsitān* (Lexicon, 1890: 85)

(āsitānedür [3], āsitānesin [1])

G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī benüm / Her dem ümīd idindügüm ol **āsitānedür**
G899-1. Mihrüñ egerçi şevḳi sūy-ı āsumānedür / Līkin sücūd itdügi ol **āsitānedür**
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī eyleme terk **āsitānesin** / Devlet anuñ ki meskeni ol **āsitānedür**

āsitīn [1] *bk. āstīn*

G1892-2. Gözüm yaşını merdüm silmek ile / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu **āsitīnüm**

āsiyā [2] *Far.* Un değirmeni. (Lexicon, 1890: 116)

G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / **Āsiyā** gibi döginür ele almış iki ṭaş
G2155-2. Unıdur adumı nevbet-be-nevbet / Olaldan **āsiyā** bu çarḫ-ı gerdūn

āsiyāb [6] *Far.* Su değirmeni. (Lexicon, 1890: 116) *bk. āsiyāb-ı çarḫ*

(āsiyāb [1], āsiyāba [2], āsiyābam [1], āsiyābdan [1], āsiyābı [1])

G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın bir **āsiyāb**
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim **āsiyāba** baḳmazuz
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-mişāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ **āsiyābı** var imiş
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir **āsiyāba** baş
G2007-3. Gehi nālān olup ṣan çarḫ-ı gerdūn / Gehi ser-feşte hemçün **āsiyābam**
G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem ile göñlüm eglerem / İñildisini gūş ideli **āsiyābdan**

āsiyāb-ı çarḫ [3] Felek değirmeni.

G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep ögidür **āsiyāb-ı çarḫ** / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G2065-7. **Āsiyāb-ı çarḫ** ögidür ʿömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu **āsiyāb-ı çarḫ** eline girdügi hep un

āsiyāb-veş [1] Su değirmeni gibi.

G370-6. **Āsiyāb-veş** çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler gelür

āsiyā-veş [4] Değirmen gibi.

G1280-2. Kim kiʿāşıḳdur gerekdür **āsiyā-veş** çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup iki ṭaş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem **āsiyā-veş** ele alup iki ṭaş
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / **Āsiyā-veş** döge döge anı sen un itdüñ
G2541-6. **Āsiyā-veş** ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada

ʿasker [5] *Ar.* Devlet ve memleketin muhafazası için maaşla veya kura ile cem olunarak müheyya bulundurulan müsellah adamlar heyeti, çeri, kol, cünd, ceyş, leşker, sipâh. (Ş. Sami, 2010: 71) *bk. ʿasker çekmek*

(ʿasker [3], ʿaskeri [1], ʿaskerin [1])

G1369-3. Dostlar düşmen görinse yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursa **ʿasker** ṣafṣaf
G1617-3. Diller alup her ṭaraf **ʿasker** yanınca ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1998-3. Dostlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm **ʿaskerin** / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan ejdihā-peyker ʿalem
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḥsāruña / Bir yaña kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ ider **ʿasker** gibi
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum **ʿaskeri**

ʿasker çekmek [2] Düşmanı tenkîlen üzerine asker yollamak. (Ş. Sami, 2010: 71) *bk. sipāh çekmek*

G1905-6. Sürḫ-i serler ḳaṣdın itdüm **çekdüm** İslām **ʿaskerin** / ʿAvn-i Ḫaḳla ʿazīm-i iḳlīm-i irān olmışam

G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿ**asker çeküp** / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger cāmın Cemin

aşlā [4] *Ar.* Hiçbir zaman, hiçbir şekilde, katiyen. (TDK, 2011: 167)

G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām **aşlā** anuñ illā ki şer
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ -veş baş kesersün sırrını **aşlā** dimez
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire **aşlā** filāna görmeden
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ **aşlā** aña ādem dime

aşl [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 70) *bk. aṣl-ı kelām*

(aşlı [2], aşlın [1])

1. Soy, nesep.

G153-1. Sensin ol nūr-ı Ḫudā **aşlı** ulu nesli ʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G2754-4. Şunup bir bāde ʿaḳlum bāda virdi / Yine bir muġbeçe **aşlı** Firengi

2. Bir şeyin esaslı ve başlı kısmı, fer'in mukabili.

G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü **aşlın** ḳoya dīvāneligi

aṣl-ı kelām [1] Kelamın membaı.

G1335-4. Şi ʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur **aṣl-ı kelām** / Buña nisbet ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ

aşma [1] *T.* Asılmış, asılı. (TDK, 2011: 169)

G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaṣdını bildüm anuñ zülfinde āḫır **aşmadur**

aşmaḳ [41] *T.* (TDK, 2011: 169) *bk. güş aşmaḳ, yāy aşmaḳ*

(aş [11], aşa [1], aşar [3], aşasın [3], aşdı [2], aşdılar [1], aşdun [1], aşma [2], aşmadın [1], aşmaġ [2], aşmaġa [3], aşmış [4], aşmışdur [1], aşmışlar [1], aşsun [1], aşup [4])

1. Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak.

G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḥayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz diyü **aşdı** ġonceler heykel saña
G126-5. Ḥüsn-bāġın şaḳlayup zāġ u zaġandan dilberüm / **Aşup** anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb
G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel **aş** / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi **aş** per-i ġurāb it
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre **aşmış** zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış ṣanki ḫʷāb üstindedür
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cem ʿidüp uṣṣāḳını her yaña **aşma** başmadur
G1260-2. Zülfi zencīrine **aşmış** ṣan ẕeḳan ḳandīlini / Cān u diller yaḳmaġa ya ʿni ki mücmer baġlamış
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu gönlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe **aş**
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba **aş** / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum niḳāba baş
G1484-5. **Aşup** dil şīşesin zülfe Muḥibbī / Ṣıyup ḳıldı anı ṣad-pāre zülfüñ
G1566-4. Dil düzdini ṭutup ser-i kūyuñda **aşmaġa** / İtdi ol zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1568-5. Ey Muḥibbī daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿAḳd-i pervīne ṭabʿum **aşdı** elek
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArşa **aşdun** tīġüñi bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tā ʿarş üzre ey Muḥibbī **aşasın**
G2436-1. **Aşmadın** ḳandīl-i zerrini felekler bāmına / Ḫilʿat-i sebzi aġaçlar almadan endāmına
G2465-5. Zülf-i nigāra gönlüm aşılsa ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin **aşar** iḫtiyār ile
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün **aşmışlar** per-i zāġ anda
G2524-3. Yine taʿviż içün gülşende ġonce / **Aşar** zer heykelin nāzik nihāle
G2662-3. Āhumuñ zencīrine **aşup** göñül ḳandīlini / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda baġrum yaġını
G2688-4. Seḥer-geh jāleler **aşmış** durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil **aşma** anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler **aşmışdur** seḥer-geh jāleler

2. Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırmak, öldürmek, idam etmek.

G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde **aşar** dāre meded
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān **aş** beni ol dāre meded
G589-3. **Aşmaġ** içün her ḳılında nice yüz biñ ʿāşıḳı / Dil-rübālar zülf-i ʿanber-bārını dār itdiler
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / ʿIşḳ Manṣūrın **aşup** kendüzini dār çeker
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne şaḳlarsın **aş** anı zülfinüñ çün dārı var
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi **aşmaġa** anı dār ele girmez
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḫda / **Aşsun** ḳo seni zülfi gibi dār ele girmez
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe **aş**
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tīrini / Anı taʿzim eyleyüp dilden aluban cāna **aş**
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā zülfe **aş**

G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış sīm-berler her ṭaraf / **Aşmaġa** her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳara perçemüñ / **Aş** dāre diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1844-2. Boynı bağlu ḳulunam zülfüñe bend eyle beni / Kendümi **aşmaġ** içün ḳarşu gelen dāre benem
G1970-5. Ola kim yār **aşa** Muḥibbī seni / Baş açup zülf-i dāre yalvarayım
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı **aşasın**
G2177-4. Bend içre gören gönlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi **aş** bu giriftārı ni'dersin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḥi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni **aşasın**
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / **Aşmış** gibi kendüzini bes dāre benefşe
G2491-2. Zinhār şaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr **aşdılar** dāre

ʿaşr [1] *Ar.* Zaman, devir, ahd, hengâm. (Ş. Sami: 2010: 70)

bk. ʿallāme-i ʿaşr, ʿarṣa-i ʿaşr

G1842-7. Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / Şimdiki **ʿaşruñ** Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

āstīn [1] *Far.* Esvap yeni. (E. Tevfîk: 1890: 38) *bk. āsitīn*

G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek biçerler ʿaḳluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç **āstīn** olmaz

āsūd olmaḳ [1] Dinlendirmek.

G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ **olup** ḫālüñ aña **āsūd** / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem

āsumān [11] *Far.* Gök, sema, sipihr, felek. (Ş. Sami, 2010: 72)

bk. āsumān-ı ʿışḳ, ḳaṣd-ı āsumān eylemek, ḳażā-yı āsumān, kenār-ı āsumān, māh-ı āsumān, reh-i āsumān, sūy-ı āsumān, zemīn ü āsumān

(āsumān [6], āsumāna [3], āsumānıdur [1], āsumānında [1])

G234-3. Her gice bir nevʿa māhı ʿarż eyler **āsumān** / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı dürüst
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh **āsumān** gözler
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā **āsumān** / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ **āsumān** gözler
G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik **āsumānında** / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1573-2. Fiġānı çarḫa āhı **āsumāna** / İrer cevrin çeker devr-i zamānuñ
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿandan ḥaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ **āsumānıdur** göñül
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / İderʿurūc āhum her laḥẓa **āsumāna**
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil belki cān daḥi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur **āsumān** daḥi
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan bitübdür lāleler / Dūd-ı āhumdan boyanup **āsumān** oldı kebūd
B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel māhum benüm / İrmesün tā **āsumāna** nāle-i āhum benüm

āsumān-ı ʿışḳ [1] Aşkın göğünde/zirvesinde.

G1634-5. Āferīn olsun Muḥibbī **āsumān-ı ʿışḳda** / Dağunuñ her penbesini māh-ı tābān eyledüñ

āsumānī [2] *Far.* Açık mavi; açık mavi renkli kumaştan yapılan elbise. (Zülfe, 2011: 23)

B125. **Āsumānīler** giyüp gel gitme gel māhum benüm / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B217. Giyelden ol perī-rū **āsumānī** / Baña oldı ḳażā-yı āsumānı

aş [14] *T.* Yemek, taam. (Ş. Sami, 2010: 72)

(aş [5], aşımuza [1], aşın [1], aşına [1], aşında [1], aşlar [1], aşum [3], aşumdan [1])

G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp **aş** ol baña
G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişürüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü **aşlar**
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Niʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā **aşum** benüm
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer **aşum** benüm
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz **aşum** benüm
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile şun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā **aş** olsun
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle / Yidür bu üstüḫʷānumı seg-i kūyuña **aş** olsun
G2134-5. Yaşuñı şarāb bağrı kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür **aşumdan**
G2367-3. Vuṣlatuñ **aşına** çoḳ ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳatar iseñ ḳat oran ile anı **aşımuza**
G2507-3. Degme kimse ṣofrasına ʿışḳunuñ el ṣunmasun / Yimeyenler miḥnet **aşın** vāḳıf olmaz rāzuma
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanāʿat cān ile / Az u çoḳ dime şaḳın itme nizāʿ **aş** üstine
G2562-4. Ehl-iʿşḳ mey yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur **aşında**
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü **aş** ile

aşaġa [3] *T.* (Ş. Sami, 2010: 73)

(aşaġa [2], aşaġadan [1])

1. Yukarı mukabili, sâfil, tahtânî, zîrîn.

G1278-6. Bāġda zülfüñ benefşe göreli / Boynın egmiş baş **aşaġa** eylemiş
G2484-4. Başın **aşaġa** eyleyüben fikre varupdur / Bilmez ne ḳılup n'eyleye bī-çāre benefşe

2. Aşağı taraf, alt, madun.

G1709-4. Senden **aşaġadan** yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḥişşe Süleymān u mūra gel

ʿāşıḳ [623] *Ar.* Seven. Divân edebiyatında şâir daima âşıktır. Bu yüzden her şey sonuçta aşk ile ilgili görünür... Âşığın gıdası üzüntüdür. Sevgiliden daima lûtuf bekler. Sevgilisi ile asla bir araya gelmez. Onunla olan beraberliği ise daima hayalîdir. Âşık bu sevgisi içinde ağyâr ile uğraşmak zorundadır. Rakipleri daima onun aşkına engel olmak isterler... (Pala, 1999: 41) Birine aşk ve alâka eden, müptelâ, yanık. (Ş. Sami, 2010: 73) Sevici, seven, yavuḳulu, yār, muhıbb, mihrübān, sevdāłanmış, sevdāye mübtelā, ālüfte, şeydā. (Tulum, 2011: 340)

bk. ʿāşıḳ itmek, ʿāşıḳ olmaḳ, ʿāşıḳ-ı āvāre, ʿāşıḳ-ı ʿayyāş, ʿāşıḳ-ı bed-nām, ʿāşıḳ-ı bī-çāre, ʿāşıḳ-ı bī-dil, ʿāşıḳ-ı bīmār, ʿāşıḳ-ı bī-ser, ʿāşıḳ-ı bī-zer, ʿāşıḳ-ı cānbāz, ʿāşıḳ-ı deyr, ʿāşıḳ-ı dīdār, ʿāşıḳ-ı dīldār, ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste, ʿāşıḳ-ı dīvāne, ʿāşıḳ-ı fütāde, ʿāşıḳ-ı ġam-ḫor, ʿāşıḳ-ı ḫaste-dil, ʿāşıḳ-ı meh-rū, ʿāşıḳ-ı mest, ʿāşıḳ-ı miskīn, ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem, ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ, ʿāşıḳ-ı ser-bāz, ʿāşıḳ-ı şeydā, ʿāşıḳ-ı şikeste-dil, ʿāşıḳ-ı şūrīde, ʿāşıḳ-ı şūrīde-dil, ʿāşıḳ-ı üftāde, ʿāşıḳ-ı zār, çeşm-i ʿāşıḳ, dīdār-ı ʿāşıḳ, dil-i ʿāşıḳ, fikr-i ʿāşıḳ, ḫūn-ı ʿāşıḳ, ḳadr-i ʿāşıḳ, maḥrem-i ʿāşıḳ, nabż-ı ʿāşıḳ, reşk-i ʿāşıḳ, ṣadā-yı ʿāşıḳ, ser-i ʿāşıḳ, sūz u āh-ı ʿāşıḳ, vālih ü ʿāşıḳ

(ʿāşıḳ [161], ʿāşıḳa [100], ʿāşıḳam [35], ʿāşıḳda [2], ʿāşıḳdur [29], ʿāşıḳdurur [2], ʿāşıḳı [53], ʿāşıḳın [1], ʿāşıḳına [1], ʿāşıḳlar [17], ʿāşıḳlara [28], ʿāşıḳları [39], ʿāşıḳların [10], ʿāşıḳlarını [5], ʿāşıḳlaruñ [59], ʿāşıḳlaruñı [3], ʿāşıḳlaruñuñ [1], ʿāşıḳlaruz [2], ʿāşıḳsın [4], ʿāşıḳuñ [58], ʿāşıḳuña [1], ʿāşıḳuñdur [1], ʿāşıḳuñı [2], ʿāşıḳuz [9])

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün hem daḥi maḥbūb-ı Ḥudā / Eyleme **ʿāşıḳların** bir laḥẓa ḳapuñdan cüdā
G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / Dü-cihān içre çü **ʿāşıḳlara** sensin maḳṣūd
G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür **ʿāşıḳa** / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf aña
G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ **ʿāşıḳa** virmez emān / Leblerüñ ĩsi-nefes her laḥẓa virür cān baña
G29-5. Ka be kūyına Muḥibbī ger vara **ʿāşıḳları** / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G32-3. Ḥalḳa ḥalḳa **ʿāşıḳa** dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa ḥüsnüñ gencini bekler olupdur ejdihā
G33-2. **ʿĀşıḳa** çāre olur mı ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün dimişler bī-devā
G36-1. Aña **ʿāşıḳ** mı dinür ʿIşḳuñ yolında cān aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G36-4. Ṭūp ḳılınsun zülfi çevgānına **ʿāşıḳlar** serin / Çün şunulmışdur ezelden ṭūp ile çevgān aña
G41-5. Ey Muḥibbī **ʿāşıḳ** oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G42-2. Nice biñ **ʿāşıḳ** öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G44-2. **ʿĀşıḳ** iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutup **ʿāşıḳlaruñ** ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allāhı saña
G54-2. Kūyuña varan **ʿāşıḳı** bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām aña
G55-2. Saña düşer eylemek cevr ü cefā **ʿāşıḳlara** / **ʿĀşıḳam** her ne ḳılursan ḳıl taḥammüldür baña
G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürür **ʿāşıḳlar** içre eyleye cānın fedā
G70-4. **ʿĀşıḳam** rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı saña
G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez **ʿāşıḳların** / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür aña
G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki **ʿāşıḳdur** belā vü derd mūnīsdür aña
G107-3. **ʿĀşıḳa** biñ cān bağışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek **ʿāşıḳlar** andan eylemezler ictināb
G115-2. Diler zāhid cinān u ḥūr u kevṣer / Veli **ʿāşıḳlara** dīdār maṭlūb
G117-4. Per yaḳar pervāne gör āh eylemez / **ʿĀşıḳa** lāyıḳ degül illā sebeb
G130-2. Dün gice giçdi uyur şandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür **ʿāşıḳa** bu deñlü ḫᵛāb
G134-2. Her ḳaçan kim zülfi çevgān eylese meh-pārelere / **ʿĀşıḳa** lāyıḳ budur kim eyleye başını ṭūp

G139-4. Her ki **ʿāşıḳdur** ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp n’eyler edīb
G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm ḫaddüñe / ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar irişse şeb
G179-4. ʿĀşıḳa bundan ulı müşkil mi var ʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün şaġ u selāmet / Dāim budurur ḳaşdı anuñ ola melāmet
G187-4. Ka ʾbedür kūyı gelür ḥuccācdur **ʿāşıḳları** / Her birinün ḳaşdı budur kim ola ḳurbān dost
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa ḳaçan **ʿāşıḳlaruñ** / Bu ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G190-2. Her ki **ʿāşıḳdur** bilür elbette derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ʿār **ʿāşıḳ** / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı **ʿāşıḳ** yitmez mi bu ʿalāmet
G210-2. Hicrān şebi **ʿāşıḳlara** biñ dürlü belādur / Zīrā ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀşıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G214-2. Pā-birehne **ʿāşıḳam** ben la ʾli şevḳine müdām / İstemeñ benden selāmet olmışam bī- ʿār mest
G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda **ʿāşıḳ** gerek- dil-ḫʷāh dost
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñ **ʿāşıḳı** / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū bu şest
G235-1. ʿĀşıḳ mıdurur isteye ol rāh-ı selāmet. / Yā ʿār ide ol eyleyicek anı melāmet
G240-4. Dilersen ʿizz-i sermed terk-i ser ḳıl / Bulınmaz **ʿāşıḳa** böyle sa ʿādet
G248-1. Ey māh cemālüñe cihānı nigerān it / Göster ruḫuñ **ʿāşıḳları** ḫūnīn-cigerān it
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı ma ʿdelet
G256-2. Gülgün meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey **ʿāşıḳa** şunuldı ezel saña müşelleş
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli **ʿāşıḳa** / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurduġı cāndur ʿabeş
G259-7. İki ʿālemde senüñ ben **ʿāşıḳam** dīdāruña / Sensüz olsa cennet ü ḫūrī vü ġılmāndur ʿabeş
G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G293-2. Olur **ʿāşıḳlara** dīdār maṭlūb / Görinmez gözine olsa cihān genc
G301-3. Yüri ṭa ʾn eyleme zāhid mey içen **ʿāşıḳa** gel / ʿAvn-i Ḥaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G314-1. Saña **ʿāşıḳlar** dir ey maḥbūb şūḫ / Bu cihān içre cevānlar ger şüyūḫ
G329-3. Degüldür ḫusrev līk **ʿāşıḳ** oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G332-5. Ḳanḳı **ʿāşıḳ** kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G336-4. Aña **ʿāşıḳ** mı dirler şem-i ḫüsne / Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd
G337-3. Ṣūfi diler ki bula na ʾīm bu riyā ile / **ʿĀşıḳ** kemāl-i luṭfına yārūñ ider ümīd
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / **ʿĀşıḳa** göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G339-6. Öldürürseñ n’ola varan kūyuña **ʿāşıḳları** / Sen olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G353-1. Dostum **ʿāşıḳlara** raḥm eyleyüp ḳıl ʿadl ü dād / İster iseñ bulasın dünyāda sen ʿömr-i ziyād
G367-4. Āfitāba ben didüm **ʿāşıḳ** mısın dīdārına / Didi olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G368-5. Muḥibbī her ki **ʿāşıḳdur** olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G371-1. Ka ʾbedür kūyı nigāruñ kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırduġı **ʿāşıḳları** ḳurbānıdur
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / **ʿĀşıḳlarını** ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların **ʿāşıḳ** anuñla ḳatı yāyıdur
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger **ʿāşıḳ** degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an ṣarmaşur
G391-4. Zāhidā saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / **ʿĀşıḳuñ** faḫrı melāmet gözlemez nāmūs u ʿār
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye **ʿāşıḳlaruñ** / Sen ṭururken ḫusrevā varup kime yalvaralar
G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur **ʿāşıḳlara** / Dāimā cevr eylemek meh-rūlaruñ da şānıdur
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür gerçi dirler **ʿāşıḳa** / Nice ṣabr itsün Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G412-4. Bir belā-keş **ʿāşıḳam** çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişürüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā ṣanur / Her ne gelürse **ʿāşıḳa** anı ʿaṭā ṣanur
G418-4. ʿIşḳuñ ṣafāsı nicedür **ʿāşıḳ** bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā ṣanur
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki **ʿāşıḳları** / Kim şümār idebilür ṣu yirine ẕü'n-nūn aḳar
G431-1. Dil yanduġına **ʿāşıḳa** āhı eṣer yiter / Ṣāhid gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G433-4. Ṣanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña **ʿāşıḳ** gedā vü mīr ü ṣeyḫ ü şābdur
G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile **ʿāşıḳları** / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin ṭutar
G458-3. Zülfüñüñ çevgānını görse ḳaçan **ʿāşıḳlaruñ** / Başını ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān oldılar
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet **ʿāşıḳuñ** dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G463-3. Ka ʾbe-i kūyuñda didüm **ʿāşıḳ** ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke düşer
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / Çün nāzenīn nāz ide **ʿāşıḳ** niyāz ider
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını **ʿāşıḳlara** zünnār ider
G471-1. Şol **ʿāşıḳa** ki sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı var
G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler na ʿīm / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör ki **ʿāşıḳ** ile oynaması var
G478-1. Kūyuñda bu ben **ʿāşıḳa** dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes yā ne disünler
G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile **ʿāşıḳlaruñ** ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
G485-3. Gerçi **ʿāşıḳ** hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḫāli görüp kendin müşevveş gösterür
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-ġış gösterür
G486-1. Ġamzelerle her ḳaçan çeşm-i siyāhın gezdürür / İrgürür eflāke **ʿāşıḳ** āh u vāhın gezdürür
G486-2. Ṣalınan iki ṭarafdan dilberüñ kākül degül / Boynına **ʿāşıḳlaruñ** almış günāhın gezdürür
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rüy-ı zerdi **ʿāşıḳa** / Bir nefes ayrılmaz anlardan güvāhın gezdürür

G487-1. Āhū gözüñ ki **ʿāşıḳa** şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẕarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem gibi giryān eyler / Kaʿbe-i kūyı meger **ʿāşıḳı** ḳurbān eyler
G495-4. Çünki necātı örtü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki **ʿāşıḳa** bir ḳurı cā yiter
G498-7. Zülfinde göñül bend ile gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī **ʿāşıḳa** bīmār ḫānedür
G513-1. Ehl-i diller bendi ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿ**Āşıḳuñ** āḫır helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür **ʿāşıḳa** çün derd devādur
G526-4. Ẕāhirā dūram u maʿnīde yaḳınam ḳapuña / ʿ**Āşıḳa** bir görinür ḳandasa nezdik ile dūr
G527-5. ʿ**Āşıḳ** diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳoʿışḳa nişān getür
G529-2. Varan **ʿāşıḳlaruñı** öldürürsin / Dimezsün kūyuna beytü'l-ḥaramdur
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola **ʿāşıḳlaruñ** sen şemʿ ol pervānedür
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger **ʿāşıḳı** menʿ eylese / Gūş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G538-5. Muḥibbī kim ki **ʿāşıḳdur** bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-iʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp **ʿāşıḳa** bī-ʿār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan ezilür
G546-3. Rüsvāyī görsen itme melāmet gel **ʿāşıḳı** / Ehl-i maḥabbet olana bu vecd ü ḫāledür
G547-1. Gerçi kim ḫüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk ol **ʿāşıḳların** başına derd-i ser yazar
G547-4. Cām-ı laʿlüñdür açan **ʿāşıḳlaruñ** ġam-kīn dilin / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem **ʿāşıḳ** ḳanını / Eyledüm ben daḫi bu baġrum kebāb üç günde bir
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar **ʿāşıḳlara** her dem dü-çeşmüñ ʿayn-ı āfetdür
G553-5. Muḥibbī kim ki **ʿāşıḳdur** ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G554-2. ʿ**Āşıḳ** nicesi olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen giçer
G557-4. Gerçi kim laʿl-i lebi cānlar baġışlar **ʿāşıḳa** / Nergis-i mesti velī cān ü cigerler pāreler
G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin **ʿāşıḳların** şanmañ ki siz āhestedür
G574-1. Şormaduñ ey ġonce-leb bu **ʿāşıḳuñ** ḫāli nedür / Bir naẕarla öldürürsüñ çeşmüñüñ ālı nedür
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı **ʿāşıḳa** / Hīç ġayre şorayım dime anı bilen bilür
G581-1. Egerçi **ʿāşıḳa** dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḫall eylemek ġāyet de müşkildür
G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp **ʿāşıḳ** irişdi vaḥdete / Zāhid-i şad-sāle gör daḫi ġam-ı ferdā çeker
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz **ʿāşıḳa** / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G589-3. Aşmaġ içün her ḳılında nice yüz biñ **ʿāşıḳı** / Dil-rübālar zülf-i ʿanber-bārını dār itdiler
G590-5. Güzeller pādişā **ʿāşıḳ** gedādur / Muḥibbī'den anuñçün ʿār iderler
G602-6. Çünki **ʿāşıḳsın** Muḥibbīʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G603-4. Kimisi şūfī ḫalḳuñ kimi **ʿāşıḳ** / Birisi cennet ister biri dīdār
G610-4. ʿ**Āşıḳuz** rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür
G611-1. Kec-ḳaş ile gözleri her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġa **ʿāşıḳları** her dem ḫayāl üstindedür
G616-2. Tīr-i ġamzeñden ṣorsañ ḫavf ider **ʿāşıḳlaruñ** / Ölmege cānlar virür ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyına ʿarż eyleyüp / Atmaġa **ʿāşıḳlara** almış ele ebrū çeker
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim ki **ʿāşıḳdur** belāyı o çeker
G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġa **ʿāşıḳların** bülbül gibi zār ögredür
G624-3. ʿ**Āşıḳa** müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir marażdurʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G628-2. Cevr idüp **ʿāşıḳları** ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G636-4. Gel itme **ʿāşıḳa** pendi yine öz başuña eyle / Eşer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ şudāʿ eyler
G639-1. Zülfinüñ bendi bu göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek de **ʿāşıḳ** kāmıdur
G639-2. Kaʿbedür kūyı varan **ʿāşıḳları** / Anda ḳurbān ḫācılar bayramıdur
G639-4. ʿ**Āşıḳ** içdükde maḥabbet cāmını / Heft deryā cürʿa-dān-ı cāmıdur
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm şan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ **ʿāşıḳa** biñ yıldurur
G652-1. Göñlini **ʿāşıḳlaruñ** ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı yine dilber / Bu **ʿāşıḳı** yine helāk eylemek ister
G662-1. ʿ**Āşıḳ** idüm yoġ iken hergiz maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoġ idi miḥnetden ḫaber
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ **ʿāşıḳı** / Ḥasrete ḳāniʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G663-3. Kaʿbedür kūyuñ varur **ʿāşıḳlaruñ** sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşer **ʿāşıḳda** istiġnā şatar
G666-3. ʿ**Āşıḳda** ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān içinde bir derde mübtelādur
G667-2. ʿ**Āşıḳlarını** esb-i cefā ile çignedür / Yārüñ elinde zülfi meger tāziyānedür
G668-3. Kūyuña varsa naẕar ḳılʿ**āşıḳı** menʿ eyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān umar
G672-4. Māh-rūlar ḳatline ḳaṣd eyleyüp **ʿāşıḳlaruñ** / Ṭaġıdup sünbüllerin şankim zirih-pūş oldılar
G675-1. ʿIşḳ çeşmin **ʿāşıḳuñ** ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı şu ʿā ʿından münevver gösterür
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿ**Āşıḳ** oldur ʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber **ʿāşıḳuñ** / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G682-2. ʿ**Āşıḳ** odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿ**Āşıḳ** mı dinür aña ki pehlūya segirdür
G684-3. İrür **ʿāşıḳlaruñ** ḳatline fetvā / Ol Türküñ çeşmi Tātār ḫāna beñzer
G687-1. ʿ**Āşıḳam** ʿışḳ içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola **ʿāşıḳlaruñ** uçmaġıdur
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿ**Āşıḳuñ** göñli gözi ol zülf-i ʿanber şadādur
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen **ʿāşıḳ** / Güni bir ẕerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılur **ʿāşıḳlaruñ** göñli gözi / Göñlüm açmaġa benüm olʿārıż-ı rūşen yiter
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki **ʿāşıḳlar** ḳamusı bende-i fermānıdur
G727-1. Perīşān zülfüñi **ʿāşıḳ** görüp ḫāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḫayrāndur
G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri **ʿāşıḳları** / Zülfini çevgān idüp atına cevlān ögredür

G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür **ʿāşıḳa** / Yār eger ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G737-2. **ʿĀşıḳ** oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḥāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / **ʿĀşıḳ** öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G739-4. **ʿĀşıḳ** dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ **ʿar**ʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge **ʿāşıḳa** ṣanma devā olur
G744-4. **ʿĀşıḳ** viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül **ʿaceb** degül / **ʿĀşıḳ** ḳaṭār-ı **ʿı**ṣḳ içinde çöner giçer
G753-4. **ʿĀşıḳ** müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfi gibi ṣanma ki göñül bihiştedür
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül **ʿāşıḳ** ḥilāf eyler
G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile **ʿāşıḳ** irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G759-1. Her ki **ʿāşıḳdur** cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden gele ṣākir giçer
G760-1. Şem**ʿ**-i ḥüsni **ʿarż** ḳıldı dün gice cānāneler / Lāzım oldı **ʿāşıḳa** pervāne gibi yaneler
G775-4. Secde itse kūyına her yañadan **ʿāşıḳları** / Ṭañlamañ çü Ka**ʿ**bedür dört kūşesi miḥrābdur
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ **ʿı**şḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī **ʿāşıḳam** yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ **ʿāşıḳı** / Dirgürür ey dil ṭabībi leblerüñ **ʿi**si giçer
G787-4. Bādei rinde virüp **ʿāşıḳa** ma**ʿ**şūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G788-5. Virür nāṣıḥ ṣarāb u **ʿı**şḳa tevbe / Muḥibbī **ʿāşıḳ** īn kerden çı maḳdür
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / **ʿI**şḳ ile **ʿāşıḳ** ölürse de ferāġat mi gelür
G794-4. Zāhidā gel dime **ʿāşıḳı** selāmet eridür / **ʿĀ**r u nāmūsı ḳoyan aña ḥacālet mi gelür
G805-2. Oḳudum **ʿı**şḳuñ kitābın gördüm anda yazılu / **ʿĀşıḳa** evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G811-1. **ʿĀşıḳ** iseñ kendüñi efkende gör / Pādişāh iseñ özini bende gör
G817-1. Gördügince gün yüzüñ **ʿāşıḳlaruñ** nālān olur / Ḳanda kim açıla gül anda hezār elḥān olur
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü bu **ʿāşıḳa** göstermese yüz / Diñüz ol şūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G823-1. Āh itse **ʿāşıḳ** derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir ṣarāb-ı derdüñi / Cān u dilden **ʿāşıḳuñdur** çün saña mihmān olur
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler **ʿāşıḳı** bülbül gibi ol zār eyler
G842(b)-1. Seng-i cefāyı her yaña dilberler atdılar / **ʿĀşıḳlaruñ** zücāce-i ḳalbin üşütdiler
G843(b)-3. **ʿĀşıḳa** eşk-i çeşm u ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda key ulu ni **ʿ**metdür
G849-2. Bilmek isterseñ eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan **ʿāşıḳı** Mecnūna ṣor
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan **ʿāşıḳı** / Bir nefesle dirgürür **ʿi**si gibi güftārı gör
G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe cevr itme **ʿāşıḳa** / Ḫaṭṭuñ bozar çü ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G873-1. **ʿĀşıḳa** cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol andan gelür
G873-3. **ʿĀşıḳuñ** ḳanına bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G877-1. **ʿI**şḳ-ārā terk itmeyince cān u ser **ʿāşıḳ** mıdur / Da**ʿ**vi-i mihr ü maḥabbet eylese lāyıḳ mıdur
G882-5. Ey Muḥibbī **ʿāşıḳa** ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G889-1. Derd-i **ʿı**şḳuñ ġāyeti ne ḥod ġamuñ pāyānı var / **ʿĀşıḳuñ** derdi öküş ṣanmañ anı dermānı var
G889-5. **ʿĀ**r yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā **ʿāşıḳlaruñ** ṣanma ki ad u ṣanı var
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı **ʿāşıḳlara** ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum hevā ile / Başdan çıḳaran **ʿāşıḳı** nāyuñ ṣadāsıdur
G892-1. Gerçi evvel **ʿı**şḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra **ʿāşıḳa** bunca melāmet gösterür
G895-4. Eksük olmaz **ʿāşıḳa** gerçi belā ile elem / Ġam degül göñli ezelden çünki miḫnet-ḫānedür
G897-3. **ʿĀşıḳ** viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi **ʿāşıḳa** / Ḳomaz bu ḥüsni giderür āḫır zamānadur
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū **ʿāşıḳın** zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe lāle **ʿāşıḳdur** / Anuñçün dāġ-ı miḫnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G911-3. Şem**ʿ**-i ḥüsnüñde cānā **ʿāşıḳlaruñ** pervāne-veş / Yanmaġ içün cem**ʿ** olup her yañadan her an aḳar
G915(a)-7. Zülf-i kemendüñ Nergis-i mestüñ / **ʿĀşıḳa** cevrüñ ḫāl-i siyehüñ
G916-7. Muḥibbī **ʿāşıḳ** iseñ terk-i cān it / Saña **ʿu**ṣṣāḳ içinde diyeler er
G918-2. Ḥasretinden sen gülün **ʿāşıḳlaruñ** bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G919-2. Görüp **ʿāşıḳların** ol māh-ı nev / Raḳīb ile varup bāzār iderler
G921-5. Añarsa **ʿı**şḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet görülmez **ʿāşıḳ** işi anuñ melāmetdür
G925-2. Ekşeri **ʿāşıḳlaruñ** tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim ki **ʿı**şḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur
G937-3. Her ki **ʿāşıḳdur** bugün elbette ol serden giçer / Bir marażdur **ʿı**şḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G938-6. Āferīn itmez misin ol **ʿāşıḳa** kim her seḥer / Āteş-i **ʿı**şḳa girüp kendin semender gösterür
G938-7. Kim ki **ʿāşıḳdur** Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi çāker gösterür
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ bu yolda **ʿāşıḳa** hergiz ziyān olur
G946-2. Fikri ẓikri **ʿāşıḳuñ** gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G948-4. Şem**ʿ**-i ḥüsne kim ki **ʿāşıḳdur** yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i **ʿı**şḳ içre nā-peydā olur
G953-4. Ka**ʿ**bedür kūyuñ varur **ʿāşıḳlaruñ** sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G956-3. Ġamzeñe di **ʿāşıḳuñ** ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar
G956-4. Baş açup **ʿāşıḳlaruñ** kūyına bī-pervā varur / Gerçi kim seng-i cefādan yaġdurursın ṭaşlar
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ **ʿāşıḳları** ber-dār ider
G963-1. Ḳulaḳdan **ʿāşıḳam** **ʿāşıḳ** **ʿaceb** düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḥod ṣabra mecālüm
G964-1. Dil-ḫaste olsa **ʿāşıḳı** dirler ġam öldürür / Ben ölmiş **ʿāşıḳam** **ʿacabā** ġam nem öldürür
G976-1. Esb-i nāz üzre şunup el zülfüñe çevgān alur / Ṭūp ider **ʿāşıḳlaruñ** başını hemān meydān alur
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı var / **ʿĀşıḳ** dilinde lāle-ṣıfat **ʿı**şḳ dāġı var
G988(a)-2. Ṣor baña **ʿı**şḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin ururı **ʿāşıḳ** hemān pervānedür

G988(a)-6. N’ola yaḳsam şemʿ-i ḥüsnüñe göñül pervānesin / Dostum sen şemʿ olıcaḳ **ʿāşıḳuñ** pervānedür
G989-3. Güzelüñ burcına ʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / Şaḳın **ʿāşıḳlar** āhından zemīn ü āsumān ditrer
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun **ʿāşıḳuñ** çünki naṣibi zār imiş
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini **ʿāşıḳların** ṣanmañ ki siz āhestedür
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün ṣunulmışdur ezel **ʿāşıḳlara** / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin iżhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur **ʿāşıḳı** hep nā-tüvān ider
G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḫoş ṭut Muḥibbī dil / Işḳuñ belāsı **ʿāşıḳa** defʿ-i melāldür
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu **ʿāşıḳı** / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın daġlar
G1031-1. Ruḫuñda cādū zülfin ḫam-be-ḫamdur / Hezār **ʿāşıḳlaruñ** içinde kemdür
G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr ni ʿmet / Müdām ol dāyim **ʿāşıḳ** muġtenemdür
G1031-3. İdüp cehd eyleme vuṣlat temennā / Naṣibi **ʿāşıḳuñ** derd ü elemdür
G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün çeşmüñ senüñ bī-dāddur / **ʿĀşıḳ** öldürmekde ol şāgird ü çeşm üstāddur
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum ben ezel **ʿāşıḳ** zebānından ḫaber
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ **ʿāşıḳuñ** var / İçinde yoḳ Muḥibbī gibi kemter
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mirʾātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra **ʿāşıḳa** bunca melāmet gösterür
G1051-1. Gerçi kim **ʿāşıḳa** ʿışḳ evveli āsān görinür / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān görinür
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī **ʿāşıḳ** hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı gör
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ **ʿāşıḳlara** / Ḳorḳaram kim ʿālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / **ʿĀşıḳuñ** faḫrıdur ol ṣanmañ anı cān istemez
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger kūyındaki **ʿāşıḳları** / Nev-cevāndur didiler nā-ḫaḳ yire ḳan istemez
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār **ʿāşıḳı** / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı nʾeylerüz
G1099-1. **ʿĀşıḳuz** derdüñ ḳabūl itdük devāya baḳmazuz / Her ne deñlü eylesen cevr ü cefāya baḳmazuz
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen **ʿāşıḳlaruñ** / Ṣol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1118-5. **ʿĀşıḳuz** ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma cennet isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1127-1. Biz ezel zībā cemālüñe senüñ **ʿāşıḳlaruz** / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1130-5. **ʿĀşıḳuz** gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1132-5. Ey Muḥibbī **ʿāşıḳuñ** gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1134-1. Cihānda yār mı **ʿāşıḳ** bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile ol hem-dem olmaz
G1136-3. Şerbet-i laʿlünden özge **ʿāşıḳa** yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / **ʿĀşıḳ** u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz
G1139-5. **ʿĀşıḳuz** ʿālemde ammā virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1142-1. **ʿĀşıḳuz** ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile **ʿāşıḳları** zār isterüz
G1145-3. Ne ḳılsun **ʿāşıḳuñ** baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1149-2. **ʿĀşıḳ** mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / Işḳ ehli olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1149-4. Nāmūs nedür **ʿāşıḳ** anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine nām gerekmez
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider nāza ser-āġāz / **ʿĀşıḳ** ki niyāz eyleye maʿşūḳa ḳılur nāz
G1163-5. Nice yıldur ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı **ʿāşıḳ** ṭutısar biz ölicek mātemümüz
G1174-3. Aç yüzüñ çāk-ı girībān eylesün **ʿāşıḳlaruñ** / Güm güm ötsün hāy u hūdan kūşe-i meyḫānemüz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben **ʿāşıḳa** bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer alnuñ yiter **ʿāşıḳlara** / Gice gündüz āfitāb u māhitāba baḳmazuz
G1187-2. Ġamze oḳların kemān-ebrūlarından dem-be-dem / Atsa dilbr **ʿāşıḳuz** ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1192-5. **ʿĀşıḳuz** itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1195(b)-4. **ʿĀşıḳ** oldur yār eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur **ʿāşıḳ** dimeñ bāzārını bilmez
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile ʿişve ile nāz ider / **ʿĀşıḳuñ** gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1234-1. **ʿĀşıḳ** iseñ ey göñül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş gör ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben **ʿāşıḳları** / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu dergāh imiş
G1243-4. Ölünce çekeyin cevr ü cefāñı / Bulınmaz çünki **ʿāşıḳ** ḫurrem olmış
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi **ʿāşıḳ** cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1262-1. **ʿĀşıḳuñ** ṭaġlarca baġrı üzre başı var imiş / İki ʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün **ʿāşıḳuñ** ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbīʾyi neden didüm didi / **ʿĀşıḳı** öldürmenüñ bildüm ṣevābı var imiş
G1274-1. Zeyn ḳılmış özin ol ṣūḫ-ı cihān ḫūb olmış / Gösterüp yüzini **ʿāşıḳlara** merġūb olmış
G1278-7. Farżdur gel vir zekāt-ı ḥüsnüñi / **ʿĀşıḳuñ** görmek temennā eylemiş
G1279-3. Āh eyledükce şuʿle virür ʿışḳuñ āteşi / Odlara yaḳan **ʿāşıḳı** bildüm hevā imiş
G1280-2. Kim ki **ʿāşıḳdur** gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup iki ṭaş
G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ içer her laḥẓa **ʿāşıḳ** ḳanını / Anuñ içün ġamze-i mestüñ olur maḫmūr-veş
G1288-3. Kimi **ʿāşıḳ** kimi zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür çün her kişiye bir hevā ḫoş
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zārī ḳılsun **ʿāşıḳuñ** çünkim naṣibi zār imiş
G1298-3. Farżdur **ʿāşıḳa** baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek **ʿāşıḳ** olanlar raḳḳāṣ
G1302-1. **ʿĀşıḳam** derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / Derd-i ʿışḳ içün dimişler mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben **ʿāşıḳa** ol yār ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını bülbüle gülzārʿarż
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür **ʿāşıḳlara** / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1318-2. Ḫoş gelür ben **ʿāşıḳa** evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber dimiş ḫayrü’l-ümūr olur vasaṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / **ʿĀşıḳ** mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1322-3. Başını tenk itmeyince **ʿāşıḳ** irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden ne ḫaẓẓ

G1325-2. İtmez idi ol ḫūni ʿ**āşıḳlarını** ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḥaẕẕ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārı tezāyüdde / Ger ʿ**āşıḳ** iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ
G1327-3. ʿ**Āşıḳa** biñ dürlü ḥālet gösterür per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G1331-1. ʿ**Āşıḳam** derdā degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemiʿ
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿ**āşıḳa** / Līk ḳādir olamazsuñ ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿ**āşıḳ** giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifāʿ
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿ**āşıḳları** / Bu meṣeldür ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1351-1. Yaḳdı ʿ**āşıḳ** sīnesine lāle gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı ṣaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1361-1. ʿ**Āşıḳ** iseñ terk-i cān it urma lāf / Merd olanlardan dilā gelmez ḥilāf
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile her dem ʿ**āşıḳı** / Ṣanki zāhid kendi olmışdur muʿāf
G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ ele ḳarşu varur ʿ**āşıḳlaruñ** / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1370-3. ʿ**Āşıḳa** göz yaşı mādur ġam ġıdā / ʿĀrif Olan istemez āb u ʿalaf
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʿ**āşıḳuñ** / Bādı kim gördi kim ṭuta anı kef
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün elif / Bu ṣıfatla her ki ʿ**āşıḳdurur** olur muttaṣıf
G1376-1. Kūyını ʿ**āşıḳ** iseñ Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿ**āşıḳ** u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü-ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿ**āşıḳam** benüm cān u cihānum yoḳ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī i ʿtimād / Ḫāṭırı ʿ**āşıḳ** gibi bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1390-2. Göz ucıyla bir naẕar ḳılmaz giçer ʿ**āşıḳlara** / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿ**āşıḳuñ** elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur ʿ**āşıḳuñ** bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿ**āşıḳuñ** āṣār-ı ʿışḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meṣeldür gözden öñdin dirler ʿ**āşıḳdur** ḳulaḳ
G1418-4. ʿ**Āşıḳa** rūz-ı ezel ṣunuldı ṣıdḳ ile ṣafā / İṣüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿ**āşıḳ** hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ ṣunuldı ayrulıḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline ʿ**āşıḳlaruñ** baġlandı çün çeşmi ṣadaḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿ**āşıḳuñ** odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿ**āşıḳ** yürür melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge ḫālet ancaḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı ṣu olmış ġam ġıdā / Böyle ni ʿmet var iken ʿ**āşıḳ** dimez bu zāde yoḳ
G1432-4. Ẕerreye almaya cihān mülkin / ʿ**Āşıḳuñ** maṭlabı ziyāde-i ʿışḳ
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿ**āşıḳuñ** faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1434-1. Saña şīrīn didi ben ʿ**āşıḳa** Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʿide üstād ancaḳ
G1434-3. Yazsan ʿuṣṣāḳı bu ben ʿ**āşıḳuñı** yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1438-2. ʿ**Āşıḳ** iseñ derdi ḫoş gör derdi ḫoş / Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1439-1. ʿ**Āşıḳuñ** gitmez dilinden hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar arż u semāyı ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ
G1448-1. Gördi zülfini bu dīde-i perīşān ancaḳ / Didi ʿ**āşıḳlar** bu ḫāl-i perīşān ancaḳ
G1453-3. Cāmi ʿ-i ḥüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿ**āşıḳları** / Çeşmi olmışdur imām miḥrāb oluban ebrūya baḳ
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā ʿ**āşıḳlara** / Raḥmi yoḳ nā-ḫaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār iden ʿ**āşıḳları** / Ḥasretā derdā dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿ**āşıḳ** beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1461-2. Her ki ʿ**āşıḳ** giçe elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuṣṣāḳı bu ben ʿ**āşıḳuñı** yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1470-3. Zāhidüñ gönlinde şek ʿ**āşıḳ** irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek ṣunuldı kimine yimek
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿ**āşıḳlar** / Ṭursalar n'ola ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿ**Āşıḳa** ḫançer çeken her dem hilālüñdür senüñ
G1478-2. Çignedüp ʿ**āşıḳları** öldürmek ise ʿādetüñ / Gel beni öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G1495-2. Lemʿa ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿ**Āşıḳa** āyīne her dem çün cemālidür anuñ
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿ**āşıḳlar** gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyuñ ḥarim-i muḥteremden yeg
G1497-1. Ẕulm idüp ʿ**āşıḳlara** dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile āhı görün
G1498-4. Şanurvan olmış meger ʿ**āşıḳdurur** dīdāruña / Her ne yirde od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1510-1. Ẕulm ile ʿ**āşıḳlaruñ** gönlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında āh ile vāhı görüñ
G1512-3. Eyledüñ ʿ**āşıḳları** kūyuña varduḳca helāk / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan bir ḳaṣr bünyād eyledüñ
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿ**āşıḳları** raʿnā gözüñ
G1521-4. Kaʿbe-i kūyuñda cemʿ olan bugün ʿ**āşıḳları** / Ḫayra girsen eylesen bir bir ḳamu ḳurbān senüñ
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿ**Āşıḳam** ḫaste-dilem baña yiter bir kepenek
G1534-1. ʿ**Āşıḳuñ** çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / Ḥşḳ daʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek
G1535-4. Ẕulm ile ben ʿ**āşıḳa** kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿ**āşıḳı** ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ defʿine peymāne gerek / Vāʿıẓā mescid ü ʿ**āşıḳlara** ḫum-ḫāne gerek
G1540-4. Bir görüp ben ʿ**āşıḳı** dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1551-5. Baḳmasañ ʿ**āşıḳlara** çünki güzeller şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿ**āşıḳ** / Gözine ʿ**āşıḳuñ** nesne görinmez hīç şebden yeg
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẕar kūyuñdaki ʿ**āşıḳlara** / Kimseʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile ʿuṣṣāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿ**āşıḳı** çeksün ʿinān ḳaşuñ
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿ**āşıḳa** ġayri nişān gerek
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿ**āşıḳa** / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿ**āşıḳdur** derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān gerek

G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol bī-vefā gerek / Her dāim işi **ʿāşıḳa** cevr ü cefā gerek
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise **ʿāşıḳa** dirler sefer gerek
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan oldur **ʿāşıḳ** / Ḳıymeti artuḳ olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1593-3. Dost vaṣlın isteyen **ʿāşıḳ** gerekdür post-pūş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben **ʿāşıḳı** / Ḥāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı **ʿāşıḳa** maḥbes ʿaceb çāh-ı zeḳandan yeg
G1599-4. Her ki ʿārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / Şarṭıdur **ʿāşıḳlaruñ** terk ola evvel nām ü neng
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür geh āşikār u geh nihān / Lāzım oldı **ʿāşıḳı** ney gibi nālān eylemek
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür **ʿāşıḳ** / Ger olsa anuñ ḥāli mükedder daḥi nāzik
G1626-1. Gösterüp aġzuñda laʿlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp **ʿāşıḳları** yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1628-1. Cānı n'eyler **ʿāşıḳa** cānān gerek / Derdi ḫoş görüp dimez dermān gerek
G1628-4. Her ki **ʿāşıḳdur** yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz ol dil-i sūzān gerek
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran **ʿāşıḳlaruñ** / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḥālüñdür senüñ
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp **ʿāşıḳlaruñı** göz göre ḳan eyledüñ
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle **ʿāşıḳlaruñ** buldı murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1638-2. **ʿĀşıḳ** mıdurur giçmeye ol cān ile serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / **ʿĀşıḳam** baña hemān ʿışḳ ile dīdār gerek
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı **ʿāşıḳlaruñ** / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1666-1. Zār iden ruḥsārıdur dil bülbülini gül degül / **ʿĀşıḳı** ser-mest iden ẓikr-i lebidür mül degül
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / **ʿĀşıḳlar** içre şimdi budur müddeʿā göñül
G1676-1. **ʿĀşıḳa** yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1676-3. Kaʿbe-i kūyına varıcaḳ dostum **ʿāşıḳlaruñ** / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḥācet degül
G1677-2. Pā-birehne **ʿāşıḳam** olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret al
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī **ʿāşıḳ** iseñ ol ḳarāra ḳıl
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müddeʿī ben **ʿāşıḳı** / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā bir **ʿāşıḳam** benden nişān ḥācet degül
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / **ʿĀşıḳı** yād eylemez dimekdür işi yāda gel
G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı **ʿāşıḳa** şor **ʿāşıḳa** / Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḥi anı ḥall
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / Öldürüp **ʿāşıḳları** ʿālemde bir dād eyle gel
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar **ʿāşıḳlaruñ** / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1719-3. Kim ki **ʿāşıḳdur** ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne **ʿāşıḳdur** velī Ḫusrev degül
G1725-1. Mihr idüp **ʿāşıḳlara** gün gibi gel göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1729-5. Ey Muḥibbī **ʿāşıḳ** iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fārig ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẓikri dāimā uçmaġadur / **ʿĀşıḳuñ** ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur **ʿāşıḳa** ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını **ʿāşıḳ** başına gel bend ḳıl
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice **ʿāşıḳlar** olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1748-3. **ʿĀşıḳam** ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿītāb ister göñül
G1751-6. **ʿĀşıḳ** iseñ şemʿ-i ḫüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye şal / Bend olan **ʿāşıḳları** cemʿ eyle bir bir pāya sal
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben **ʿāşıḳa** gün gibi ʿīyān ol
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş **ʿāşıḳuñ** sitāresi çün / Şeb-i ġam içre nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne **ʿāşıḳdur** ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kimevarup dāda eylesem
G1792-3. **ʿĀşıḳam** rindem bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā şāhidle meyden şanma perhīz eyleyem
G1798-4. Ezelden **ʿāşıḳam** zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1801-3. Zāhidā **ʿāşıḳlaruz** cennet hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz özge hevāmuz var bizüm
G1811-5. Ġamzesine dökme gel ḳanın Muḥibbī'nüñ didüm / Dökmege **ʿāşıḳlaruñ** ḳanın didi cellādıyam
G1814-4. Öldürmek ise **ʿāşıḳı** kūyuñda niyyetüñ / Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki **ʿāşıḳsın** saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş **ʿāşıḳam** / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet gel **ʿāşıḳı** / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz küşādeñem
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ **ʿāşıḳı** dīdāruñ olam
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger **ʿāşıḳlaruñ** / Gözine cennet cehennem görine kevşer ḥamīm
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış **ʿāşıḳuñ** keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G1879-5. **ʿĀşıḳ** pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
G1897-2. Her ki **ʿāşıḳdur** didiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At şalup **ʿāşıḳlaruñ** çignetme şehbāzum benüm
G1919-5. ʿÖmrini **ʿāşıḳlaruñ** kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G1930-6. Ne emr itseñ benüm oldur murādum / Dimişlerdür gerekmez **ʿāşıḳa** kām
G1955-4. Didiler **ʿāşıḳa** ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1977-1. **ʿĀşıḳam** vuṣlat deminde cüst ü çālāk olmışam / Ez-gīribān tā-be-dāmen pīrehen-çāk olmışam
G1985-5. Çünki Muḥibbī **ʿāşıḳa** besdür ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül ṣarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G1991-3. Didüm pervāne **ʿāşıḳdur** murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1999-4. Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege **ʿāşıḳlaruñ** / Geldiler sürin sürin ḳoyun gibi ḳurbāne hem
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür **ʿāşıḳuñ** mey yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2012-4. Rūz-ı ezelde **ʿāşıḳ** miḫnet çeke gelüpdür / Āb-ı maḥabbet ile yoġurdılar ḫamirin
G2018-2. Şemʿ-i ḫüsnüñe yaḳup pervāne-veş **ʿāşıḳları** / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḥi ʿaceb yanmaz mısın
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḫüsnüñi **ʿāşıḳlara** / Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḫaḳın

G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr-ı bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben
G2032-6. Ḥākipāyuñda yüzin sürsün yire **ʿāşıḳlaruñ** / Yürüsün sāyeñ gibi revānuñ duymasun
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ **ʿāşıḳı** bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2037-3. Gel ṭulūʿ it gün gibi görsün seni **ʿāşıḳlaruñ** / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup **ʿāşıḳlara** / Bāb-ı faşlın sīnemüñ levḥine inşā eyleyen
G2057-2. **ʿĀşıḳuz** dīdāra andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2058-3. ʿĀlem içre **ʿāşıḳa** yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2062-6. Diler herkes ki **ʿāşıḳdur** ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger **ʿāşıḳların** ḳırmış / İki şehper ṣoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2064-3. Cevr ider baña raḳībe raḥm idüp / Baġrı nice ʿāşıḳuñ baş olmasun
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben de **ʿāşıḳlar** arasında eyü ad ideyin
G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda **ʿāşıḳ** degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2090-2. **ʿĀşıḳ** cānım nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına **ʿāşıḳları** / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfītāb eglemesün
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿolur **ʿāşıḳları** / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2098-6. Muḥibbī her ki **ʿāşıḳdur** gerekdür ol ola cömerd / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün **ʿāşıḳlara** raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen
G2104-2. Kaʿbe kūyunuñ hevāsıyla bugün **ʿāşıḳlaruñ** / Her biri ḥāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban **ʿāşıḳa** cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme kim ṣoñra peşīmān olasın
G2125-1. Ḥamdülillah **ʿāşıḳam** ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳalem bugün
G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki **ʿāşıḳuñ** bebrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḥālem bugün
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp **ʿāşıḳı** yoldan çıḳasın / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki ḳuldan çıḳasın
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün **ʿāşıḳuñ** / Oturup devlet serīrinde sen ol tek kāmrān
G2140-2. Bir naẓarla didiler öldürür **ʿāşıḳlarını** / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2142-4. **ʿĀşıḳam** ṣanmañ beni ʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ ile giçen bir demin
G2168-3. Yüzüñe şöyle **ʿāşıḳdur** senüñ ṣems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç berī derden
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār **ʿāşıḳı** / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın
G2171-1. Laʾl-i nābuñ var iken **ʿāşıḳ** zülāli nʾeylesün / Mū-meyānuñ var iken özge ḫayāli nʾeylesün
G2171-7. ʿIşḳdan özge **ʿāşıḳa** yoḳdur Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli nʾeylesün
G2178-1. **ʿĀşıḳ** iseñ ṣaḳlama bu yolda gel cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2181-3. **ʿĀşıḳ** iseñ yan cemāli ṣem ʿine pervāne-veş / **ʿĀşıḳa** lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enīn
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ **ʿāşıḳı** nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki **ʿāşıḳdur** enīn
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm **ʿāşıḳı** / Sen mehüñ ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2193-3. Cān u dil ile yanmaġa pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe **ʿāşıḳ** ṣunar elin
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur mı **ʿāşıḳı** feryād u āhı sevmeyen
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasun **ʿāşıḳlaruñ** / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bīdden
G2223-3. **ʿĀşıḳuñ** ḳatline çünkim ḥükm ider ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan
G2225-3. **ʿĀşıḳuñ** peykāne vü peykāne oldı āşinā / Bu meṣeldür dostum hīç ḫayr gelmez yāddan
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim ḳulaḳdan **ʿāşıḳam** verd-i cihāna görmeden
G2230-3. Degüldür **ʿāşıḳa** müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2234-4. Lebüñ dārüʾş-şifāsında yatur **ʿāşıḳlaruñ** ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile eglen
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz **ʿāşıḳa** kim ḫāfiye / Ḥışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2248-5. Her kim ki ayırur **ʿāşıḳı** dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2254-4. Oldum hemīn cān ile dīdār **ʿāşıḳı** / Zühhād gibi göñli ḥūrāya virmezin
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup **ʿāşıḳların** nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2262-4. Var iken **ʿāşıḳlaruñ** meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar ṣaydın niʾdersin sen ki şāhbāz olasın
G2271-3. Rūz-ı maḥşerde şehā **ʿāşıḳlaruñ** / Lāle gibi ṣarıla ḫūnīn-kefen
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur **ʿāşıḳlaruñ** / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn
G2287-3. Bī-güneh **ʿāşıḳlaruñ** ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2290-5. Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur **ʿāşıḳ** gerek terk eylemek başın
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek diler **ʿāşıḳlaruñ** / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın
G2301-2. Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ʿAceb mi **ʿāşıḳ** olsa beñzi ṣaru
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber baña **ʿāşıḳdur** diyü / Deldi baġrum cevr ile bu buña lāyıḳdur diyü
G2305-2. Berki ʿüñ keşf eyle göster bugün **ʿāşıḳlara** / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2305-4. Kaʿbedür kūyı gelür sürin sürin **ʿāşıḳları** / Yaʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2308-1. Nice sünbül nice kākül nice gīsūdur bu / Nice **ʿāşıḳları** dīvāne ḳılan budur bu
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār gū
G2324-4. Kaʿbe kūyuña varan **ʿāşıḳı** ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider ḫayra girer her kişi bayram olsa
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña **ʿāşıḳ** mı dinür anda eger kām olsa
G2330-4. Lāʾübālem **ʿāşıḳam** ben ʿālem içre dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki hemçü pervāne / ʿIşḳ odıyla ṭutuşup yana
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / Bu **ʿāşıḳı** ey Yūsuf-ı Kenʿānum unutma
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup isteye devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2350-1. ʿĀşıḳ oldur nāle itdüginceʿāhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide
G2351-2. Fütāde ḫaste-dil olsam ʿaceb mi / Olur elbette **ʿāşıḳlar** fütāde

G2371-4. Kūyında yār cemʿ idüp **ʿāşıḳlaruñ** serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir yeñi ḳule
G2373-3. Ḫaymesin ṣaḥrāya ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿ ider **ʿāşıḳları** beñzer ki ʿarż eyler sipāh
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet **ʿāşıḳı** ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen baḳma anuñ taşına
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bulaʿ **āşıḳları** / Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur tāzece
G2399-5. ʿ**Āşıḳ** Muḥibbī bulsa yiter ol saʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2415-5. Kaʿbedür kūyuñ sürin sürin gelür **ʿāşıḳlaruñ** / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her ki **ʿāşıḳdur** ezel dirler ki bī-bāk ola
G2436-5. Ey gönül kim **ʿāşıḳı** menʿ iderse bādeden / Bāda virür ʿaḳlı güş itme kelām-ı ḫāmına
G2437-1. Gönlüme didüm **ʿāşıḳam** ʿışḳun ʿilācına / Eydür baña ki olmaya çāre ʿilācına
G2437-2. ʿ**Āşıḳ** odur ki sevdüginünñ ḫāk-ı pāyı / Ger virse virmeye dünyā ḫarācına
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün ata gör ġamz oḳların / Ġam degül **ʿāşıḳlaruñ** ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa
G2456-7. Çünki **ʿāşıḳsın** cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī ṣaḳlar anı yā neye
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ için sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ile **ʿāşıḳ** eylemiş çenber yine
G2461-4. Gül gibi güş eylemez feryādını **ʿāşıḳlaruñ** / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm āh ile efġān ile
G2468-1. Dostum **ʿāşıḳları** maḥrūm-ı gül-rū eyleme / Uġradup derd ü ġama miḥnetle ṣayru eyleme
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur duʿāya / ʿ**Āşıḳ** da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna
G2478-1. ʿ**Āşıḳ** eger olmasa idi yāre benefşe / Boynın egüben gelmez idi zāre benefşe
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç gördünüz ki **ʿāşıḳı** dünyāda kām ile
G2487-5. Zāhid yüri ḳo **ʿāşıḳı** olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi kendü başına
G2491-3. ʿ**Āşıḳ** belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿ**Āşıḳ** oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2498-3. Bī-güneh ʿuşşāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür şanma senüñ **ʿāşıḳlaruñ** ḳırmaġ ile
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi **ʿāşıḳ** cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cemʿ ḳıldı yanına
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / Kim ki **ʿāşıḳdur** meşeldür kim belā-perverd ola
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların / ʿ**Āşıḳ** oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola
G2535-3. Esb-i nāza binüp **ʿāşıḳlarını** ṣayd idersin / Ne saʿādetlü ser olur ki o fitrāke düşe
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī **ʿāşıḳ** oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda
G2549-2. Yanmaġa **ʿāşıḳları** gelmiş cemāli şevḳine / Nitekim pervāneler şemʿ-i şebistān üstine
G2555-1. ʿ**Āşıḳ** oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan giçe / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2555-2. Şehr-i miḥnetde ṣorarsın ḥālini **ʿāşıḳlaruñ** / Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan giçe
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki **ʿāşıḳsın** hemān cān oynına
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ **ʿāşıḳı** bī-cān eyler / Neʿaceb ḥāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh **ʿāşıḳlaruñı** / Meger vardur bu ḫūbān meẕhebinde
G2579-1. Ḥālüm ne ola bilmezem ol āfitāb ile / Açmaz yüzini **ʿāşıḳa** yürür niḳāb ile
G2590-1. Dilber cefā vü cevr ile dil-firīb ola / ʿ**Āşıḳları** ʿaceb mi eger nā-şekīb ola
G2596-4. Niceye dek şaḳlayam bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿ**Āşıḳuñ** faḫrıdurur ālemlere destān ola
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez eger menʿ itseler / ʿ**Āşıḳ** oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-ār ola
G2602-3. Andan düşer mi **ʿāşıḳa** ʿanḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña **ʿāşıḳ** dimeñ hergiz ki **ʿāşıḳ** istemez şādı
G2609-4. Kim ki gözler ār u nāmūsı aña **ʿāşıḳ** dimeñ / ʿ**Āşıḳuñ** şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi
G2613-4. Menʿ idersin **ʿāşıḳı** ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿaceb ile gördün kendüñi dānā gibi
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez **ʿāşıḳların** / Avudup feryāda ṣalmaz var mı cānānum gibi
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿ**Āşıḳ** bu yolda eyledi ser terk-i cān daḥi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Kaʿbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda **ʿāşıḳlar** iderler cān ḳurbānı
G2638-3. Ger öldürürse **ʿāşıḳı** ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı ger ire Ḫaḳḳuñ hidāyeti
G2638-4. Arturmaz idi cevr ü cefāsını gün-be-gün / Ger olmasaydı **ʿāşıḳa** yārüñ ʿināyeti
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fiṭratda beñzer **ʿāşıḳuñ** / ʿIşḳ ābı ile yoġurmış anuñ taḫmīrini
G2642-1. ʿ**Āşıḳam** dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi
G2646-1. ʿ**Āşıḳuñ** gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende **ʿāşıḳa** / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendüñi
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür **ʿāşıḳ** pīşesi / Bundan özge ʿālem içre yoḳdurur endīşesi
G2657-7. Ey Muḥibbī **ʿāşıḳ** oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ içinde ḫayr ile ol adını
G2658-1. ʿ**Āşıḳ** mıdur ki isteye göñli şafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2671-1. Her ḳaçan **ʿāşıḳa** feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice yirden açıla üstine miḥnet ḳapusı
G2671-3. ʿ**Āşıḳa** cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿ**Āşıḳ** hemīşe ister ola ol melāmeti
G2672-4. ʿ**Āşıḳ** mıdur ki döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti
G2680-2. Yalġuz beni ṣanma yüzüñe **ʿāşıḳam** / Bend ü belā-yı zülf esiri kāş-in daḥi
G2682-4. Bezm-i ġam içre **ʿāşıḳa** eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler ṣadā bizi
G2688-3. Niyāz idüp aḳar şular meger dīdāra **ʿāşıḳdur** / Öter şürīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kim **ʿāşıḳ** degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber zülf çevgān eylese / ʿ**Āşıḳa** lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2702-2. Dinür ölmez yoluñda cān virenler / Budur **ʿāşıḳlaruñuñ** i ʿtiḳādı
G2715-3. Gerçi her **ʿāşıḳ** diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ **ʿāşıḳa** cān terkin emr ider / ʿ**Āşıḳ** degül mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını
G2718-4. Çeker **ʿāşıḳ** ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı bu çarḫuñ ḳaṭarı
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var / Yalvarup **ʿāşıḳları** boyın çeker virür seri

G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında **ʿāşıḳ** serleri
G2735-2. Gün yüzine alnına **ʿāşıḳ** degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar kūyını
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / **ʿĀşıḳuñ** nā-ḥaḳḳ yire öldürmek aña ḫū gibi
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaşruñ / Anuñçün **ʿāşıḳuñ** aña irişmez āh u feryādı
G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün dildār-ı ʿālemsin / Ṣorılısardurur yarın meger **ʿāşıḳlaruñ** dādı
G2763-1. **ʿĀşıḳ** mıdur ki isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere āhı ṣadāsını
G2763-4. **ʿĀşıḳ** gözine ḫāk-ı deryā var iken / ʿIşḳ ehli ni'der işbu cihān ṭūṭiyāsını
G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür **ʿāşıḳları** / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa nāz u istiġnā mı ki
G2770-3. Cefādan ḳangı **ʿāşıḳ** kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp yolında bir āh eylesem / **ʿĀşıḳı** nā-ḥaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
G2779-1. **ʿĀşıḳ** mıdur ki isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
G2791-3. Zülfin giderürdi ḥüsnini ʿarż itdi dil-firīb / **ʿĀşıḳlar** itdi cān ile dilden tena ʿumı
G2793-5. **ʿĀşıḳ** Muḥibbī olmasa varmaz selāmete / **ʿĀşıḳ** odur ki cān virüp alur melāmeti
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / **ʿĀşıḳam** dīvānelikdür ḥāṣılum dīvāne key
Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṣerden laṭīf / **ʿĀşıḳa** yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller **ʿāşıḳına** kīn ider / Bu Muḥibbī ḥaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
En1-17. Ẕı Ẓālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu ben **ʿāşıḳ** ider ġubār
En1-18. ʿAyn **ʿĀşıḳ** ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez bu göñül ḥūrī vü cennet daḥi nār
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şem ʿ-i şebistānum sever / **ʿĀşıḳam** her ne gelür andan baña cānum sever
Mh6-1. Gel naẓar ḳıl ʿışḳ-ārā her **ʿāşıḳuñ** bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḫālüme dādı **ʿāşıḳuñ** / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı **ʿāşıḳuñ**
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı **ʿāşıḳuñ** / Zülfüñe aşılmadur a ʿlā murādı **ʿāşıḳuñ** / Boynuña şalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mh11-13. Ṭañ degüldür **ʿāşıḳuñ** ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile ġam
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dir **ʿāşıḳ** kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp **ʿāşıḳ** libās-ı mātemi / Kendü ḳara başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt işār iderler sīm ü zer / La ʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben **ʿāşıḳuñ** cānā demi
Mh16-9. **ʿĀşıḳa ʿāşıḳ** mı dirler itmeyince terk-i ser / Şem ʿe vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı per
Mr1-1. **ʿĀşıḳı** cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey meh-rū saña
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe **ʿāşıḳlaruñ** zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet **ʿāşıḳuñ** çün kāmıdur / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr13-3. **ʿĀşıḳa** sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
Mr19-4. Çünki yanmaḳ **ʿāşıḳa** maḳṣūddur / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım
Mr19-6. **ʿĀşıḳam** yanmaḳ baña maṭlūbdur / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım
Mr24-3. Beni dūr itmek ister ḳapusından / Ölür ayrılmaz **ʿāşıḳ** ṭapusından
Mr25-4. **ʿĀşıḳa** ṣabr eylemek mümkin degül yegdür sefer / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr28-6. Redd idüp **ʿāşıḳları** aġyār ile hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D26-1. Sensüz güzelüm almazdın bāġ-ı cinândan ḥaẓẓ / Dīdārsuz **ʿāşıḳlar** ḳılmaya cinândan ḥaẓẓ
D48-1. Alnuña yā yüzüñe **ʿāşıḳ** degülse āfītāb / Yā ne bekler āsitānuñ āşıḳ-ı şeydā gibi
D50-2. Nice yıl **ʿāşıḳuña** cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi hey hey sīnemi
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / **ʿĀşıḳı** ʿayb itme ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar
B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı **ʿāşıḳ** ni'der
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / Ḫamdülillah **ʿāşıḳuñ** kārı igen āsān imiş
B124. Bugün dīvāne **ʿāşıḳam** baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B164. Yanar āteşden beterdür dostlar hecr āteşi / Yanmayan hecr āteşine ṭa ʿn ider **ʿāşıḳlara**
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı Ḫaḳḳ eylemiş **ʿāşıḳlar** içün ayına
B191. **ʿĀşıḳ** oldur çehresi zerd ü yaşı hem al ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḫāl ola
B213. **ʿĀşıḳuñ** ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy ile tā ṭolmayınca ḫaddi ile ġabġabı

ʿāşıḳ itmek [3] Birinin kendisine bağlanmasını, kendisini sevmesini sağlamak. (TDK, 2011: 174)

G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / **ʿĀşıḳ itmek** ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G820-3. Nüh-felekden giçer **ʿāşıḳ idicek** derd ile āh / Ṣanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān ḫāyil olur
G2080-4. **ʿĀşıḳ itdüñ** boynuma ṭaḳduñ belā zincīrini / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān

ʿāşıḳ olmaḳ [91] Sevmek, meyl etmek, muhábbet etmek, meveddet etmek, cān virmek, sevdāye giriftār ołmaḳ, ʿāşḳa giriftār ołmaḳ, meftūn ołmaḳ. (Tulum, 2011: 340)

G50-6. Ni'der **ʿāşıḳ olan** nāmūs u ʿārı / Yürür şūrīde-veş mecnūn u rüsvā
G172-1. Gerek **ʿāşıḳ olana** ḥüzn-i Yaʿḳūb / Gelen cevr ü belāya ṣabr-ı Eyyūb

G178-1. ʿĀşıḳ **oldum** gözlerümden ḫāli olmaz hergiz āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm bu vech ile ḥālüm ḫarāb
G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm sańa **ʿāşıḳ olduġın** / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār mest
G226-2. Nāşiḥā pend eyleme itmez eṣer / ʿĀşıḳ **oldum** çünki ben rūz-ı elest
G250-1. Zāhid yaraşursın yüri ol ṣaġ u selāmet / ʿĀşıḳ **olanun** faḫrı olur olsa melāmet
G267-1. ʿĀşıḳ **olan** dāim eyler derd-i cān ile baḥş / İstemez kendüzine tā ḳıla dermān ile baḥş
G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa ṣuç / Derdā ki ʿāşıḳ **olana** olmaya böyle güc
G345-1. Yolunda cān virem ey ruḫları verd / Gerekdür ʿāşıḳ **olan** ola cömerd
G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñe ʿāşıḳ **olalı** / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer şanki levend
G466-2. ʿĀşıḳ **oldun** çün anuñ ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāşıḳ **olam** cānāneye / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı var
G524-2. Per ü bālin yaḳar pervāne şemʿe / **Olan** ʿāşıḳ virür elbette ser
G578-3. Zāhidā ṣanma beni cennet ü ḥūrā dileyem / Gönlini ʿāşıḳ **olan** ṭālib-i dīdār eyler
G644-1. ʿĀşıḳ **oldum** bir perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G646-4. Kim ʿāşıḳ **ola** derdine dermāne çāre yoḳ / Dermāne çāre olmaya derde ne çāredür
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ **olmışdur** / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G748-3. Gāhi belā vü derd gehi ġuṣṣa vü elem / Her kim ki ʿāşıḳ **ola** başından neler giçer
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ **olan** cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ **olan** nāmūs u ʿār
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ **olmaz** bilmeyince derd ile dermānı bir
G1030-4. ʿĀşıḳ **olmaz** ʿışḳ yolında virmeyince baş u cān / Aña pervāne dimezler yaḳmayınca bāl ü per
G1031-5. Dir imiş terk ḳılmaz baş u cānı / Muḥibbī ʿāşıḳ **olan** müttehemdür
G1034-7. Muḥibbī ʿışḳ ārāmı baş u cāna / Gerekdür kim **ola** ʿāşıḳ dil-āver
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ **olduñ** çü anuñ ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1091-4. Şīşe-i nāmūsı ṣırsam dostlar ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ **olur** ʿārsuz
G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀşıḳ **olur** mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1149-5. Ölince yüri yāri ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ **olana** dünyede ārām gerekmez
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ **olur** ʿārsuz
G1233-4. Ṣanma her ʿāşıḳ **olan** cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr daḫi eylemeye dāre heves
G1248-2. Gerek ʿāşıḳ **olan** ser-pā-bürehne / Anı kim gördi Mecnūn ola serpūş
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ **olanlar** raḳḳāṣ
G1304-4. Her kim ki ʿāşıḳ **oldı** ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır ölmek olur aña farż
G1362-4. ʿĀşıḳ **olmışdur** meger deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini ṭutdı kef
G1390-1. ʿĀşıḳ **oldum** bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur dāimā pervāzı çoḳ
G1393-2. ʿĀşıḳ **oldum** işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / Bu meṣeldür gözden evvel ʿāşıḳ **olurmış** ḳulaḳ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ **oldı** itden kem diseñ de ʿārı yoḳ
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ **olmışlar** bulunur deyr-i ʿālemde / Muḥibbī gibi ʿālemde velī ḥāl-i mükedder yoḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẓarāfet kim göre senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe **ola** ʿāşıḳ
G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür ʿArabdan yeg / Taẓarruʿ itmege ʿāşıḳ **olur** mı aña şebden yeg
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende gūş / ʿĀşıḳ **olan** ʿār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G1515-4. Ezelden **olmışam** ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ **olduñ** gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā rāmuñ senüñ
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ **olan** çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G1682-4. ʿĀşıḳ **olma** key ṣaḳın olmaz ṣifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1757-3. Jāleler ṣanma seḥer-geh belki bülbül yaṣıdur / Aġlasa ʿāşıḳ **olur** maʿṣūḳ-veş ḫandān gül
G1772-4. ʿĀşıḳ **oldum** başuma geldi belā vü derd ü ġam / Miḥnet ile giçdi sāl u māh u eyyāmum benüm
G1823-1. **Olup** ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne ṭapşırdum / Velī ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G1846-2. Öpdi dirler bile laʿlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ **olan** ḳanda ise müttehem
G1879-2. ʿĀşıḳ **olmañ** olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḥālüme kim baḳsa ben aña pendem
G1949-2. Biri gelse biri gider aña ṣems ü ḳamer dirler / **Olupdur** yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1961-2. ʿĀşıḳ **oldum** ḳulaḳdan āh saña / Olmadın daḫi āşinā sevdüm
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle **olup** ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ **olup** çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin
G2090-1. ʿĀşıḳ **olan** hīç ṣafā almaz mey-i engürdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2141-5. **Olup** ḥaḳīḳī ʿāşıḳ ḳosun mecāzī ʿışḳı / **Olan** mecāzī ʿāşıḳ kendin nedāmet itsün
G2149-2. N'ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ **olur** bilmez evvel kendüzin
G2171-7. ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa yoḳdur Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ **olan** ʿışḳdan özge kemāli n'eylesün
G2178-4. ʿĀşıḳ **olan** zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad ile ṣanuñ ṣaḳın
G2200-2. ʿĀşıḳ **olan** pādişāh olursa da ol ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler ṣeh-i Maḥmūd'dan
G2202-1. ʿĀşıḳ **olmaz** ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2238-3. **Olmasa** ger ʿāşıḳ ḫāme-sūz / Sengden ḫāne ni'derdi kūh-ken
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ **olmışam** / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ **oldum** ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2282-2. ʿĀşıḳ **oldum** yine zülfine giriftār oldı dil / Dostlar düşmen daḫi ʿışḳa giriftār olmasun
G2306-1. ʿĀşıḳ **olmışdur** meger ol ʿārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür āvāre ṣu
G2318-2. Her kim ki ʿāşıḳ **olmış** serden giçer ol āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider mi ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāşıḳ **olmaḳ** kām-cū
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ **olmaz** olıcaḳ bülbül gibi bisyār gū

G2417-5. Ya serden giç Muḥibbī yā naẕardan / Olur **ʿāşıḳ olan** elbette küşte
G2430-3. Nāṣıḥā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam / **ʿĀşıḳ olanlar** bilürsin baḳmaz nāmūsına
G2438-2. **ʿĀşıḳ oldum** gitdi göñlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline **ʿāşıḳ olmasa** / Bu cūş u bu ḫurūş ile bes ıẕṭırābına
G2512-3. Leylī şaçuña **olmasa** Mecnūn gibi **ʿāşıḳ** / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi ṭaġa benefşe
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām ile helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun **ʿāşıḳ olan** yanumuza
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan giçe / **ʿĀşıḳ olmaz** terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem nişān / **ʿĀşıḳ olan** cān virür ol tīr ü peykān üstine
G2629-4. Melāmetden şaḳınmaz **ʿāşıḳ olan** / Bu nevʿ ile iderler iftiḫārı
G2635-4. **ʿĀşıḳ olaldan** berü oldı göze uyḳu ḥarām / Nice demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḫᵛāb olmadı
G2718-2. Yüzine bir naẕarla **ʿāşıḳ oldum** / Gidiserdür bu ʿaḳlum varı varı
G2742-1. İstemez **ʿāşıḳ olan** zecr ü ʿınādan ġayri / Nitekim ḥaste olan derde devādan ġayri
Mh9-1. **ʿĀşıḳ olan** miḥnet ü derd ü belādan ḳorḳmaz / Günde ger biñ kez öle cevr ü cefādan ḳorḳmaz
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise **ʿāşıḳ olur** müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ʿārıż üzre ḫāl olur / **Olalı ʿāşıḳ** göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mr1-4. ʿIşḳ içinde **ʿāşıḳ olan** terk ider rūḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr19-14. **ʿĀşıḳ olur** mı Muḥibbī yanmayan / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
B100. Alnuña gün yüzüñe meh **ʿāşıḳ olmasa** eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ
B130. Gözi āhūyı sevdüm görmeden ben / Ḳulaḳ **ʿāşıḳ olurmış** gözden öñdin
B193. Hīç belā-keş **ʿāşıḳ olan** ḳaldurur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını

ʿāşıḳ-ı āvāre [2] Avare; serseri âşık.

G407-3. Leylī zülfi ḥasretinden bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı başlu **ʿāşıḳ-ı āvāredür**
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı āhum āteşi / **ʿĀşıḳ-ı āvāreye** besdür bu deñlü ḫānümān

ʿāşıḳ-ı ʿayyāş [1] Ayyaş; sarhoş, mest âşık.

G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-yaʿḳıl gezer ol **ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa** baḳ

ʿāşıḳ-ı bed-nām [1] Kötü adlı; şöhretli âşık.

G2698-3. Ṣunuldı zāhide genc-i selāmet / Melāmet **ʿāşıḳ-ı bed-nāma** düşdi

ʿāşıḳ-ı bī-bāk [4] Korkusuz âşık.

G893-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur **ʿāşıḳ-ı bī-bāke** berāber
G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu **ʿāşıḳ-ı bī-bāke** berāber
G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar cemʿ idüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng ol **ʿāşıḳ-ı bī-bākdan**
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı kendüñe Mecnūn penāh / Bunı kim bilmez kerāmet **ʿāşıḳ-ı bī-bākda**

ʿāşıḳ-ı bī-çāre [4] Çaresiz âşık.

G108-4. **ʿĀşıḳ-ı bī-çārenüñ** şuç ise seni sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl şuçlu oldum ben saña
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür gerçi dirler ʿāşıḳa / Nice ṣabr itsün Muḥibbī **ʿāşıḳ-ı bī-çāredür**
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī **ʿāşıḳ-ı bī-çāredür**
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün uṣanmaz mısın / **ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler** ḳanına hīç ḳanmaz mısın

ʿāşıḳ-ı bī-dil [6] Gönlünü kaptırmış; çekingen/yüreksiz âşık.

G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / **ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri** ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G589-1. Gül gibi meh-pāreler çün ʿarż-ı dīdār itdiler / **ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri** bülbülleyin zār itdiler
G645-2. **ʿĀşıḳ-ı bī-dil** yolında terk ider biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaşdı eger īmān olursa çoḳ mıdur
G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde zāhid zühd ile / **ʿĀşıḳ-ı bī-dil** olanlara belādur çün ġaraż
G1391-1. Ne ḳılsun **ʿāşıḳ-ı bī-dil** ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḥandān vaḳtidür / **ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ** derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ʿāşıḳ-ı bīmār [2] Hasta âşık.

G1459-4. Laʿl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān ben **ʿāşıḳ-ı bīmāre** yoḳ
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ bu **ʿāşıḳ-ı bīmārdan** / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan

ʿāşıḳ-ı bī-ser [1] Başsız âşık.

G915(a)-6. Al ele sāġar **ʿĀşıḳ-ı bī-ser** / Ol lebi aḥmer Ḫoş ne ṣafādur

ʿāşıḳ-ı bī-zer [1] Altını olmayan âşık.

G1621-1. Müddeʿī sözin revā mıdur şehā gūş eylemek / **ʿĀşıḳ-ı bī-zer** ḫarīdüñi ferāmūş eylemek

ʿāşıḳ-ı cānbāz [1] Cambaz; canını tehlikeye koyan âşık.

G763-2. Şem ʿ-i ḥüsni her ḳaçan ḫūbān yaḳar / ʿ**Āşıḳ-ı cānbāz** aña pervānedür

ʿ**āşıḳ-ı deyr [1]** Meyhane âşığı.

G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu ʿ**āşıḳ-ı deyr** yine ne müşkil

ʿ**āşıḳ-ı dīdār [10]** Yüzün; çehrenin âşığı.

G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ olmış ʿ**āşıḳ-ı dīdār** mest
G214-9. İstemez kevşer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿ**āşıḳ-ı dīdār** mest
G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī kūyuña varmaz senüñ / ʿ**Āşıḳ-ı dīdār** ḳılmaz cennet-i aʿlāyı yād
G1081-6. Sensüz niʾderem cennet eyā ḥūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿ**āşıḳ-ı dīdār** ele girmez
G1415-5. Men ʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir ʿ**āşıḳ-ı dīdār** yoḳ
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevşere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿ**āşıḳ-ı dīdār** sen
G2237-5. Muḥibbī ʿ**āşıḳ-ı dīdār** oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid senüñ ḥūr u cinān ḳadrin
G2662-4. Zāhidā ẕikr eyleme cennet hevāsı bizde yoḳ / ʿ**Āşıḳ-ı dīdār** olan nʾeyler İrem uçmaġını
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / Şu gibi çün ʿ**āşıḳ-ı dīdār** gördüm kendümi
G2723-1. Zülf-i müşk-āsā ile örtme ḳamer-ruḫsāruñı / Dostum maḥrūm ḳılma ʿ**āşıḳ-ı dīdāruñı**

ʿ**āşıḳ-ı dildār [2]** Gönül alan âşık.

G929-6. Kūyuña varmaz göñül eyler viṣālin ārzū / ʿ**Āşıḳ-ı dildāra** ṣanmañ cennet ü kevşer yiter
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi ey serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿ**āşıḳ-ı dildāruñam** senüñ

ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫaste [20]** Gönlü hasta, hasta gönüllü âşık.

G47-1. Reh bulursan kūy-ı yāre her seḥer-gāh ey ṣabā / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫastelerden** eyle āgāh ey ṣabā
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫastesin** / Gül gibi ḫāre nigār aġyār dāim ḳol ṣalup
G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫastelerde** var mı bu miḳdār güc
G404-1. Leblerüñ cān bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ bu ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫastenüñ** īmānıdur
G493-3. Sen gül-i nev-reste gibi ḫande eyle her zamān / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫasteler** ḳarşuñda itsün āh u zār
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫastenün** aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ odı var
G668-1. ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫastei** öldürmegi cānān umar / Līk anda daḫi artuḳ ölmegi bu cān umar
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre şulu şeftālüler / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫaste** ger varsa aña ayvā ṣatar
G1104-3. ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫaste** kim işigüñi bālin ide / Başını ḳaldurmayup derdine dermān istemez
G1186-1. Görmege ben ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫastei** yār istemez / Dil ṭabībidür velī itmege bīmār istemez
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetüʾl-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫaste** de dünyāda yoḳ
G1500-2. ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫasteler** bulmadılar bir ẕerre kām / İt raḳībi dāimā sen şād u ḫandān eyledüñ
G1676-2. Leblerüñ şehdi var iken ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫasteye** / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña ḥācet degül
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫastei** / Sāḳiyā irgür meded şol mey diyen tiryākdan
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yeg baña / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫastedür** derdüñe dermāndur diyen
G2316-3. Didiler baña nedendür böyle zerd oldı yüzin / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫastenüñ** didüm olur beñzi ṣaru
G2333-2. Ka ʿbe-i kūyuñ nigāra ḳible-i ʿuşşāḳdur / ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫasteye** yoḳ andan artuḳ secde-gāh
G2348-3. ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫasteler** ḳılmazdı mihrini ṭaleb / ʿĀlem içre māh-rūlar ger cefākār olmasa
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebinde ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫaste** āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā şubḥa dek bīmār ola
B8. ʿ**Āşıḳ-ı dil-ḫasteye** derdüñ yiter dermān aña / Tā ebed ḳurtulmasun derdden eger dermān aña

ʿ**āşıḳ-ı dīvāne [5]** Divane âşık.

G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid yüri / ʿ**Āşıḳ-ı dīvāne** hīç ṭutar mı ʿpend
G417-2. Her cānibe ki cilve ḳılup ʿarż-ı ḥüsn ide / Ol māhitābı ʿ**āşıḳ-ı dīvāne** seyr ider
G924-1. Her ḳaçan zencīr-i zülfe el ura cānāneler / Baş açup boyun uzadur ʿ**āşıḳ-ı dīvāneler**
G1639-3. ʿAḳldan dūr şabrı yoḳ bir ʿ**āşıḳ-ı dīvānedür** / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
B24. Zülfini dildār eyledi bir luʿb ile müşkīn-kemend / Ben ʿ**āşıḳ-ı dīvāneyem** lāyıḳ degül mi baña bend

ʿ**āşıḳ-ı fütāde [2]** Düşkün âşık.

G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu ʿ**āşıḳ-ı fütāde**
G2499-1. Olsun tena ʿum içre ol māh-rū-yı sāde / Ḳalsun belā vü ġamda bu ʿ**āşıḳ-ı fütāde**

ʿ**āşıḳ-ı ġam-ḫor [1]** Kederlenen, tasalanan âşık.

G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı göñlüm añmanuz şādī adın / ʿ**Āşıḳ-ı ġam-ḫorlar** çün şādiden bīrūn olur

ʿ**āşıḳ-ı ḫaste-dil [1]** Hasta gönüllü âşık

G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḫẓada döke nice ḳan / ʿ**Āşıḳ-ı ḫaste-dile** dāim anuñ kīni ola

ʿ**āşıḳ-ı meh-rū [1]** Ay yüzlünün âşığı.

G697-2. Eger kūyına varursam yüzi meh bir kere baḳmaz / Muḳarrer ʿ**āşıḳ-ı meh-rū** olanlar derd-mend ister

ʿ**āşıḳ-ı mest [1]** Kendinden geçmiş âşık.

G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān içre ebed ʿ**āşıḳ-ı mest** / Olmışam āşüftesi ol muġbeçenüñ rūz-ı elest

ʿāşıḳ-ı miskīn [2] Miskin âşık.

G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda gör ki **ʿāşıḳ-ı miskīn** neler çeker
G2601-1. Güzel oldur ki anuñ ṭurra-i miskīni ola / Her ḳılında nice biñ **ʿāşıḳ-ı miskīni** ola

ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem [1] Sözünde duran; kararlı âşık.

G1196(b)-3. Şemʿ-i ḥüsne yana gör pervāne-veş āh eyleme / **ʿĀşıḳ-ı ṣābit-ḳadem** ʿışḳ içre feryād istemez

ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ [7] Sadakatli; muhabbeti daim âşık.

G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç **ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ** benem bu yolda būdum var
G538-2. Maḥabbet rāhınuñ gördüm niṣībi ile fırāzın ben / Olıcaḳ **ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ** yimez ġam cümle yeksāndur
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül ol **ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ** ki cān içün nizāʿ eyler
G737-4. **ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ** odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G2063-4. Göricek şem'i pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse **ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ** ʿaceb mi cān ile serden
G2242-2. Her ne zaḫmet kim gele andan baña rāḥat gelür / **ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ** olan mihr ü vefāyı nʾeylesün
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves ol ḥūr u ġılmān istemez / **ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ** olan dīdāruñ eyler ārzū

ʿāşıḳ-ı ser-bāz [2] Cesur âşık.

G601-3. Resen-i zülfüñi elden ḳomayup cilve ḳılur / Ṣanma kim bencileyin **ʿāşıḳ-ı ser-bāz** gelür
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol **ʿāşıḳ-ı ser-bāza** kim / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aşlā dimez

ʿāşıḳ-ı şeydā [9] Çılgın, meftun, divane âşık.

G333-1. Her nefes ben eylerem ol şūḫ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup bu **ʿāşıḳ-ı şeydāyı** yād
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ **ʿāşıḳ-ı şeydāyı** gör
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben bir **ʿāşıḳ-ı şeydā** mezārıdur diñüz
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / Nice iñler derd ile ol **ʿāşıḳ-ı şeydāya** baḳ
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu **ʿāşıḳ-ı şeydā** içün / Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā içün
G2334-2. Işḳ mirāşı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / Ṣanmañ ol gitmek ile **ʿāşıḳ-ı şeydā** tükene
G2683-1. Var mı cihānda **ʿāşıḳ-ı şeydā** benüm gibi / Mecnūn daḥi olmadı rüsvā benüm gibi
Nş2-1. Vāʿızı gör nice düşmiş **ʿāşıḳ-ı şeydā** ile / Mescid içre ṭoptolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile
D48-1. Alnuña yā yüzüñe ʿāşıḳ degülse āfītāb / Yā ne bekler āsitānuñ **ʿāşıḳ-ı şeydā** gibi

ʿāşıḳ-ı şikeste-dil [1] Gönlü kırık âşık.

G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu **ʿāşıḳ-ı şikeste-dil** anı çeker giçer

ʿāşıḳ-ı şūrīde [2] Meftun, müptela âşık.

G1623-1. Gülşenün her kūşesin ṭutdı ṣadāsı bülbülüñ / **ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür** gitmez hevāsı bülbülüñ
G2240-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī **ʿāşıḳ-ı şūrīdeler** / Cān u dilden nāle ḳılsun ḳaddini çeng eylesün

ʿāşıḳ-ı şūrīde-dil [1] Gönlü perişan âşık.

G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ elinde tīr ü peykān oynadur / **ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller** ḳarşuña cān oynadur

ʿāşıḳ-ı üftāde [2] Düşkün, biçare âşık.

G1652-1. Müddeī sözin revā mıdur şehā gūş eylemek / **ʿĀşıḳ-ı üftādeñi** böyle ferāmūş eylemek
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı ol dilber naṣīb / **ʿĀşıḳ-ı üftādeler** dūr u raḳīb olur ḳarīb

ʿāşıḳ-ı zār [2] İnleyen âşık.

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bīdārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men **ʿāşıḳ-ı zārem** henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
B96. Şu bir kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde **ʿāşıḳ-ı zāruñ**

ʿāşıḳ-ı zār-ı belā-keş [1] Dert içinde ağlayan âşık.

G485-2. Müjde olsun ey refīḳān belā kim yise yār / Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür

ʿāşıḳ u maʿşūḳ [2] Seven ve sevilen.

G1332-4. Olursın **ʿāşıḳ u maʿşūḳa** nāẓīr / Arada vāḳıf-ı esrār olan şemʿ
G2373-2. Işḳ ölmek ögredür ʿuşşāḳa hem maʿşūḳa nāz / Böyle olsa **ʿāşıḳ u maʿşūḳa** olur mı günāh

ʿāşıḳāne [8] *Far.* Âşıklara yakışır hâl ve surette. (Ş. Sami, 2010: 74)

bk. emīr-i ʿāşıḳān, miḥrāb-ı ʿāşıḳān

(ʿāşıḳāne [1], ʿāşıḳānedür [7])

G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki her ġazelüñ **ʿāşıḳānedür**

G454-1. Kim gūş iderse naẓmumı eydür yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı anuñ **ʿāşıḳānedür**
G500-5. Her kim oḳursa şiʿrümi būy-ı vefā alur / Zīrā Muḥibbī sözleri **ʿāşıḳānedür**
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki söyleye hep **ʿāşıḳānedür**
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı oḳı **ʿāşıḳānedür** / Evc-i felekde mihr ü meh añā nişānedür
G858-5. Gūş itse ger bu şiʿrümiʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep **ʿāşıḳānedür**
G1027-1. Ṣāḥib-dilānuñ işleri hep **ʿāşıḳānedür** / ʿIşḳuñ yolında her biri zīrā yegānedür
G2453-4. Bir sāʿat içre didi üç sefer **ʿāşıḳāne** / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme

ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz [1] Âşık aldatan ve gönül çeken.

G1206-2. Yār-ı sengin-dil dü-çeşmidür belā-yı āfeti / Nükte-dān u fitne çü **ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz**

ʿāşıḳlıḳ [4] Âşıkın hâl ve sıfatı, âşık olma, aşka iptilâ. (Ş. Sami, 2010: 74)

bk. ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik

(ʿāşıḳlıġum [1], ʿāşıḳlıḳ [2], ʿāşıḳluġı [1])

G1391-2. Eger cürm ise **ʿāşıḳlıḳ** yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre añā **ʿāşıḳlıḳ** ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G2036-1. Bildiler **ʿāşıḳlıġum** sīnemde olan oddan / Zīrā āteş ẓāhir olur ḳand ise oddan
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel **ʿāşıḳluġı** çünkim ḳalem / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam

ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik [1] Âşıklık ve biçarelik.

G1585-1. Dil virelden bende oldum bulmadum āzādelik / Müşkil işdür dostlar **ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik**

āşikār [5] *Far.* Apaçık, belli, belirgin, ortada. (Lexicon, 1890: 120)

bk. āşikār eylemek/itmek, āşikār ḳılmaḳ, āşikār olmaḳ, āşikār u gizlü, nihān u āşikār

G431-3. Cānā kimem ki saña suḥan diyem **āşikār** / Şeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybuñ cihānda **āşikār** / Sen daḥi ṭutma dilā bir kimsenüñ ʿaybına semʿ
G1447-2. İster iseñ kim ola ḥāl-i derūnum **āşikār** / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu sīnem iki şaḳḳ
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür geh **āşikār** u geh nihān / Lāzım oldı āşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1788-2. Çün ḫarābātī olduḳ ʿālemde / **Āşikār** anı bī-ḥicāb idelüm

āşikār eylemek/itmek [14] Belli etmek, ortaya çıkarmak, belirginleştirmek. (TDK, 2011: 176-177) *bk. āşikār ḳılmaḳ*

G837-1. Şāh-ı ʿışḳam **eyledüm** āhum livāsın **āşikār** / Şuʿle-i dil başum üzre dir gören zer-tācı var
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi rūşen **āşikār itsem** gerek
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī **āşikār itseñ** ne ṭañ / Siḥr ider çün akıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler çıḳardum **āşikār itdüm**
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / **Āşikār ide** diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum **āşikār itdüm**
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm **idersin āşikār** / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1955-5. Muḥibbī şaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu āhumla cihāna **āşikār itdüm**
G2158-4. Nāza başlar ġonceler görür fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini **āşikār eylemez** eyler nihān
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı **āşikār itdüm** ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm dār isteyen
G2273-2. Ġonceler dem-beste olup bülbül efġān eylesün / **Āşikār eylesün** göz yaşını āb-ı revān
G2466-4. Penbe göñül ki şaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh **āşikār ide**
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar şaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi **āşikār itmek** nice
G2623-3. Çoḳ zamān sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken / Dil-i dīvāne **āşikār itdi**

āşikār ḳılmaḳ [1] *bk. āşikār eylemek/itmek*

Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını görüp **ḳılma** zinhār **āşikār** / Günde yüz biñ ʿaybuñ örterken İlāh-ül-ʿālemīn

āşikār olmaḳ [14] Belli olmak, ortaya çıkmak, belirginleşmek. (TDK, 2011: 176-177)

G290-2. Gizlü rāzum **āşikār oldı** yine / Ṣaḳlayamaz göñlüm olmışdur zücāc
G369-3. Ḳorḳum budur ki dīdelerüm yaşı aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm **āşikār olur**
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne bāġında bitüp gül lāle **oldı āşikār**
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki āhum ile **āşikār olur**
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde **olsa āşikār** ol nihān ditrer
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram āh itmege / **Āşikār ola** diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / **Āşikār ola** diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre encüm **āşikār olmaḳ** gerek
G1630-1. **Āşikār olsa** ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş yirine dökilüp gülşende ḳanı bülbülüñ

G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar **olur** andan **āşikār** / Var ise ger dostlar esrār kānıdur göñül
G2396-5. Ey Muḥibbī şaḳlar iken ʿışḳum **oldı āşikār** / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʾiyāndur tāzece
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup ṣaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa **āşikār olsa**
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm **āşikār olur** / Hīç ṣaḳlanur mı dūd ki bir yirde nār ola
Tb1-11. Laʾl-i nābuñ dilberā çün **āşikār olmışdur** / Ol sebebden laʾl dāim şerm-sār olmışdur

āşikār u gizlü [1] Belli, açık ve gizli.

G1-1. Ẕikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm / **Āşikār u gizlüye** sensinʿalīm

āşikāre [4] *Far.* Açıkça, belli ederek, saklamadan. (TDK, 2011: 177)

bk. āşikāre ḳılmaḳ, āşikāre olmaḳ, āşikāre vü nihān

(āşikāre [3], āşikāredür [1])

G646-5. Gerçi maʿānī gevheri bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol **āşikāredür**
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / **Āşikāre** bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ
G1420-4. **Āşikāre** būseñi iḥsān idersen ey ṣanem / Buʿaceb sırrdur ki idersen baña tenhāda yoḳ
G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / **Āşikāre** luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān

āşikāre ḳılmaḳ [1] Meydana çıkarmak.

G1765-1. Derūn-ı dilde olan dāġı **āşikāre ḳılam** / Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāraçāre ḳılam

āşikāre olmaḳ [2] Meydana çıkmak.

G2401-1. Dirīġā derdüm **oldı āşikāre** / Bulınmaz cehd ile bu derde çāre
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum görüp taʿaccüb itmeñ / ʾIşḳ āteşi **olupdur** sīnemde **āşikāre**

āşikāre vü nihān [1] Belli, açık ve gizli.

Mr25-8. Çaġırup şimdi göñül dir **āşikāre vü nihān** / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

āşinā [22] *Far.* Samimi, sıkı fıkı, içli dışlı; bildik, tanıdık. (Lexicon, 1890: 124)

bk. āşinā ḳılmaḳ, āşinā olmaḳ, bād-ı āşinā

(āşinā [7], āşināda [1], āşınādan [3], āşınādur [2], āşınālar [1], āşınālardur [1], āşınālaruñ [2], āşınālaruz [1], āşınāmuzdur [1], āşınāsı [1], āşınāsından [1], āşınāyuz [1])

G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla şādiden giçmiş ġam ile **āşınālardur**
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç **āşınāsı** yoḳ mıdur
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost ẓāḫir göz ile baḳduñ / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli **āşınādur**
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu sözi germ olmış meger / **Āşınālar** cemʿine ḳoñ gelmesün bīgāneler
G739-3. Ḥāşā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol **āşınā** cāyı iken bīgāneye cā mı olur
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi **āşınāmuzdur** diyüben ḥaḳḳ-ı nān gözler
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyuñ gelür ḳarşu / Ezelden **āşınā** diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / **Āşınā** cemʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler
G1117-4. Bīgāne gibi baḳma bugün ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña **āşınālaruz**
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile **āşınā** imiş
G1323-1. ʿAceb midür iderse dil ġam u derd ü belādan ḥaẓẓ / Kim ola itmeye bilsem ḳadīmi **āşınādan** ḥaẓẓ
G1326(b)-2. Ġam gelürse dil aña ḳarşu çıḳar / Olur elbette **āşınādan** ḥaẓẓ
G1402-1. Biz senüñle **āşınāyuz** sen idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim isteye üstādlıḳ
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış iken āsitānuñdan / İrişdüm **āşınā** çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi pādişehüm **āşınālaruñ**
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini ol **āşınālaruñ**
G1693-4. **Āşınāsından** ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel
G1853-1. Şevḳ-i rūyuñla senüñ dīvāneyem / **Āşınādan** ḫʿişden bīgāneyem
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḥużūra varam / Ne yāda minnet idüp ḫod **āşınāda** olam
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḥr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla **āşınā** ḳıblem
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / **Āşınādur** ol ezel ṣanduñ meger peykāne sen
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / Eski ḥuḳūḳı añdı vü hem **āşınā** yolın

āşinā ḳılmaḳ [1] Yaranlık etmek, yakınlık göstermek.

G1392-1. Saña mı ḳaldıʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe **āşınā ḳılmaḳ**

āşinā olmaḳ [18] (Tulum, 2011: 296)

1. Bilinmek, meşhūr olmaḳ, şöhret bulmaḳ.

G12-1. Sīnem nişān eyledüm ey ḳaşı yā saña / Bu nevʿile ola kim **olam āşınā** saña

G285-2. **Olmış** idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile **āşinā** / Bulmamışdı daḫi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G452-5. **Olmış** idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile **āşinā** / Yoġ idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber

2. Āşinalıḳ etmek, yārān olmaḳ.

G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezin ḫālüm n'olur kim **āşinā oldum** saña
G105-2. Uġramaz benden yaña bī̇gāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol perī̇ ile olaldan **oldı** göñlüm **āşinā**
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bī̇gāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel **āşinā olur**
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi perī̇ ādem ile **āşinā olur**
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz **olmış** iken **āşinā** / Şimdi n'oldı kim ḳatında cümleten bī̇gānedür
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bī̇gāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel **āşinā olur**
G1476-2. Bezm-i ġamda key şaḳın ʿaḳl ile **olma āşinā** / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bī̇gānenüñ
G1675-4. Bī̇gāne şanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / **Olmışdur** evvel ʿışḳuñ ile **āşinā** göñül
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem anuñla ḳandan **āşinā oldı** göñül
G1809-2. Ṭalalum göz yaşına māhi-veş / Baḥr-i eşk ile **āşinā olalum**
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum ḳulaḳdan āh saña / **Olmadın** daḫi **āşinā** sevdüm
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm Muḥibbī / Ki **oldum** vaṣlı ile **āşinā** ben
G2225-3. ʿĀşıḳuñ peykāne vü peykāne **oldı āşinā** / Bu meṣeldür dostum hī̇ç ḫayr gelmez yāddan
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / **Āşinā oldum** hemān bir ʿışḳ eri abdāl ile
Mr12-12. **Olmasun** meh-rūlar ile kimse hergiz **āşinā** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

āşinālanmaḳ [1] Tanışıklık etmek.

G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum ṣorar / Görmedi bizi ḫayli zamān **āşinālanur**

āşinālıḳ [4] Birbirini bilme, tanıma, tanışıklık. (TDK, 2011: 177)

(āşinālıḳ [3], āşinālıḳdan [1])

G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / **Āşinālıḳ** gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G1462-3. Gördükce beni ey dost bī̇gāne gibi baḳduñ / Kāş olmayaydı hergiz senüñle **āşinālıḳ**
G2797-3. **Āşinālıḳ** olmaya idi ezelden kāşki / **Āşinālıḳdan** saña çün yeg gelür bī̇gāne key

āşiyān [11] *Far.* Yuva, yer. (Lexicon, 1890: 125)

bk. āşiyān eylemek/itmek, āşiyān ṭutmaḳ, āşiyān yapmaḳ, āşiyān-ı bülbül, āşiyān-ı murġ, murġ-ı āşiyān, āşiyān-ı vādi-i dehr

(āşiyān [2], āşiyāndan [1], āşiyāndur [1], āşiyānesin [1], āşiyānıdur [3], āşiyānın [1], āşiyānından [1], āşiyānumdur [1])

G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş **āşiyānıdur** baña
G117-3. **Āşiyān** olalı serde dūd-ı āh / Baña Mecnūn dili virdiler laḳab
G462-1. Ḥaddüñi gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde **āşiyāndur**
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿandelī̇binüñ ne raʿnā **āşiyānıdur**
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan **āşiyān** ditrer
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sī̇murġ-ı ʿışḳuñ **āşiyānıdur** göñül
G1704-7. Kendüñe itdi muḥāfe **āşiyānın** bülbüli / Hecretin bildürdi ḫalḳa eyledi iẓhār gül
G2077-3. ʿIşḳ ile hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥükm / Mecnūn olalı başına murġ **āşiyānesin**
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün şaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış **āşiyānından**
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül sī̇murġına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu **āşiyāndan** giçmeye
B123. Cān u dil kūyında cismāndan nişānumdur benüm / Murġ pervāz eylemiş şan **āşiyānumdur** benüm

āşiyān eylemek/itmek [4] Yuvalamaḳ, yuva yapmaḳ... (Tulum, 2011: 296)

G1011-1. Sī̇nemde murġ-ı tī̇ri ḳaçan **āşiyān ider** / Cān rāḥat olur anı dime kim ziyān ider
G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülī̇de mūyum **āşiyān itdüm**
G2185-4. Şaḳın dünyāya dil virüp içinde **āşiyān itme** / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2645(a)-5. Ḳanāʿat kūşesin ey dil yüri var **āşiyān eyle** / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı

āşiyān ṭutmaḳ [1] *bk. yuva ṭutmaḳ*

G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / **Ṭutdı** ol derd ü belā kūhı içinde **āşiyān**

āşiyān yapmaḳ [2] Āşiyān düzmek, yuvalamaḳ, yuva yapmaḳ... (Tulum, 2011: 296) *bk. āşiyān eylemek/itmek, yuva yapmaḳ*

G2024-3. Ḳonmamışken daḫi Ḳaysuñ başına sevdā-yı ʿışḳ / **Yapmış** idi murġ-ı ġam başumda benüm **āşiyān**
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre **yaparsan āşiyān**

āşiyān-ı bülbül [1] Bülbül yuvası.

G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre **āşiyān-ı bülbüli** / Lebleri yādına ġonce bāde-i ṣahbā çeker

āşiyān-ı murġ [2] Kuş yuvası.

G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn ne ṭañ ṣāḥib-külāh olsa / Başında **āşiyān-ı murġ** anuñ tāc-ı sa ʿādetdür
G1907-1. Vādi-i ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm / **Āşiyān-ı murġdur** başumda tāc-ı devletüm

āşiyān-ı vādi-i dehr [1] Dünya vadisinin yuvası.

G2095-3. Hem-cenāḥ olur bugün ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf ile / **Āşiyān-ı vādi-i dehre** girüben ferd olan

aşlamaḳ [1] *T.* Aşılamak. Elde edilmesi istenilen herhangi bir ağacın bir parçasını anaç üzerine kaynaştırarak üretmek. (TDK, 2011: 174)

G2377-1. Gözlerüm yaşı demidür ḫāk-i cismüm yaşlaya / Bāġbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri **aşlaya**

āşūb [2] *Far.* Karışıklık, kargaşa, hengâme. (Lexicon, 1890: 124)

bk. āşūb-ı cihān, āşūb-ı zamān, āşūb u ceng, fitne-i āşūb-ı ʿArab, fitne vü āşūb

G59-5. Ḫāller **āşūb** bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna **āşūb** birisi āfet ancaḳ

āşūb-ı cihān [1] Cihanı karıştıran.

G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de **āşūb-ı cihān** / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtara ʿuşşāḳı cān

āşūb-ı zamān [1] Zamanı karıştıran.

G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki ol ḫūn-rīz **āşūb-ı zamāndan** görmişem

āşüfte [12] *Far.* Birinin veya bir şeyin tutkulu sevgilisi. (Lexicon, 1890: 122)

bk. āşüfte eylemek/itmek, āşüfte ḳılmaḳ, āşüfte olmaḳ, āşüfte vü germ, āşüfte vü ḥayrān, āşüfte vü medhūş, āşüfte vü rüsvā, āşüfte vü ser-geşte, āşüfte vü şeydā, āvāre vü āşüfte, dil-i āşüfte

(āşüfte [3], āşüftedür [1], āşüftesi [6], āşüfteyem [2])

G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ **āşüftesi** şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur māhum saña
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ **āşüftesi** / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G116-3. Bir perī-rū laʾl-i şevḳinden yine **āşüfteyem** / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgün şarāb
G166-4. Göreli laʾl-i lebüñi şevḳden **āşüfteyem** / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök laʾl-i nāb
G331-2. Gül yüzüñ **āşüftesi** sünbül ṣaçuñ efkendesi / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G420-5. Ḳanda bir gül açılsa **āşüftesi** olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur
G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam **āşüftesi** / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül **āşüfte** vü cān vālih ü ḥayrān görinür
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam **āşüftesi** / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫʷābum benüm
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül **āşüfte** cān ḥayrān
G2381-4. Laʾl-i lebünüñ yādına **āşüfte** göñül āh / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḫālini direm ḫāl o / Dil neden **āşüftedür** dirseñ cevābum al

āşüfte eylemek/itmek [3] hayrān etmek, bī-hūş etmek... (Tulum, 2011: 297)

bk. āşüfte ḳılmaḳ

G1045-1. Ṣayd iden göñlümi dām-ı zülfidür / **Eyleyen āşüfte** nām-ı zülfidür
Mh4-3. Bir kerre eger ḳılsa tecellā-yı cemāli / **Āşüfte ide** mihr ü mehi ruḫları alı
Mr23-13. Göñlümi **āşüfte iden** ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳurı ġavġā imiş

āşüfte ḳılmaḳ [4] *bk. āşüfte eylemek/itmek*

G821-1. Beni **āşüfte ḳılan** sünbülüñdür / Beni āvāre ḳılan kākülüñdür
G1632-1. Beni **āşüfte ḳılan** cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden bu ben dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G2343-1. Kim didi saña ṣaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı **āşüfte ḳılup** ʿaḳlı perīşān eyle
Mr27-9. Beni **āşüfte ḳılan** dil-rübādur / Dil ü cān yolına anuñ fedādur

āşüfte olmaḳ [12] Bulanmaḳ, şaşmaḳ, perīşān-ḫātır olmaḳ, dāme düşmek... (Tulum, 2011: 297)

G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan olʿārıż-ı zibāya düşer / Göñül **āşüfte olur** ṣoñ ucı sevdāya düşer
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei eydür gören / Hāy bu ser-geşte yā **āşüfte** yā abdāl **olur**
G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm **āşüfte** rüsvā **olmama** ol dāldur

G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl **āşüfte olup** dil tār u mār elden gider
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile **āşüfte olan** / Ḫāṭırın cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile **āşüfte olan** / Ḫāṭırın cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1207-3. Bülbül **āşüfte olup** gül şevḳine / Cümle dökdi ne ki var ḳalbinde rāz
G1478-3. Aç yüzüñ **āşüfte olsun** ḥüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G2085-5. ʿIşḳ ile **āşüfte olsa** bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören **āşüfte olur** kim ne ʿaceb rūdur bu
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan başına külāh / **Āşüfte ola** her kim iderse aña nigāh
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr yārüñ zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ **āşüfte olursa** dil Mecnūn u şeydāsı

āşüfte vü germ [1] Meftun ve sıcak.

G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳı ʿata itdi çü Allāh saña / Mihr **āşüfte vü germ** olsa ne ṭañ āh saña

āşüfte vü ḥayrān [1] Meftun ve hayran.

G15-1. Gül yüzine olalı **āşüfte vü ḥayrān** ṣabā / Ṣan yürür dīvānedür gülşende ser-gerdān ṣabā

āşüfte vü medhūş [1] Meftun ve dehşete kapılmış.

G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat mı olur ey meh-i enver / Kim oldı ırāḳdan göñül **āşüfte vü medhūş**

āşüfte vü rüsvā [1] Meftun ve rezil.

G2424-4. Mest olup çāk-ı girībān idüben tā dāmen / Vālih ü ʿāşıḳ u **āşüfte vü rüsvā** lāle

āşüfte vü ser-geşte [1] Meftun ve başı dönmüş; şaşkın.

G913-4. Bir bencileyin zülfi hevāsına ṭolaşmış / **Āşüfte vü ser-geşte** dil-fikār kimüñ var

āşüfte vü şeydā [2] Meftun ve çılgın; tutkulu.

G1069-1. Giderüp zülfi seḥābın gün yüzin peydā ḳılur / Kim aña ider naẓarı **āşüfte vü şeydā** ḳılur
G2648-1. Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını / Odlara yaḳdı bu ben **āşüfte vü şeydāsını**

āşüfte-aḥvāl eylemek [1] *bk. āşüfte-ḥāl itmek*

G1473-2. Gül yüzüñ üzre yine zülfüñ perīşān eyleyüp / Bu dil-i şūrīdemi **āşüfte-aḥvāl eyledüñ**

āşüfte-dil [1] *Far.* Gönlü sıkıntılı, üzgün. (Steingass, 1892: 65)

G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu **āşüfte-dil** / Niçün ol bī-çārei sen böyle ḥayrān eyledüñ

āşüfte-ḥāl [2] Perişan halli, acı çeken; meczup.

bk. āşüfte-ḥāl itmek, āşüfte-ḥāl olmaḳ

(āşüfte-ḥāl [1], āşüfte-ḥālüñdür [1])

G1494-1. Ruḥlaruñ al eylemek ey dost āluñdur senüñ / Ol sebebden niceler **āşüfte-ḥālüñdür** senüñ
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḥi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben **āşüfte-ḥāl** nā-murād

āşüfte-ḥāl itmek [1] Izdıraba düşürmek, perişan etmek. *bk. āşüfte-aḥvāl eylemek*

G719-4. Ruḥları şevḳidür **iden** göñlümi **āşüfte-ḥāl** / Cānumı ḥayrān iden de zülfinüñ reyḥānıdur

āşüfte-ḥāl olmaḳ [3] Izdırāb çekmek, ızdırābe düşmek... (Tulum, 2011: 297)

G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre **āşüfte-ḥāl olur** / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G1726-1. Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey ṣāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḥayrān **olur āşüfte-ḥāl**
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden **olmışam āşüfte-ḥāl** / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā dilden melāl

āşüfte-şıfat olmaḳ [1] Hayrete düşmüş gibi olmak, hayrette kalmak.

Mr11-1. Görse bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy göñül / **Olur āşüfte-şıfat** hem daḥi rüsvāy göñül

at [10] *T.* Binek ve koşu ve yük için kullanılan maruf çâr-pâ hayvân-ı mûnis, beygir, feres, esb. (Ş. Sami, 2010: 76) *bk. at depretmek, at ṣalmaḳ*

(ata [1], atı [5], atına [2], atını [1], atuñ [1])

G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri ʿāşıḳları / Zülfini çevgān idüp **atına** cevlān ögredür
G1469-2. Neẕrüm oldur kim görsem ol güzeller şāhını / **Atı** ayaġına bu cānum niṯār itsem gerek
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā **atına** yāri kimsenüñ / Ḳalmasun bencileyin görüp ḳarārı kimsenüñ
G1568-2. Ḥayfdur ḳullaruñı çignetme / Şeh-süvārum **atuñ** başın çekerek
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pā-māl / Didüm didi ki olmaz ʿaceb **atı** ser-keşem

G1845-3. Ol şehriyār nāz ile esbe süvār ola / **Atı** öñince olayın anuñ piyādeñem
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya **ata** binüp ḳoşmasun
G2399-4. **Atı** öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿAli gibi Düldüle
G2547-5. **Atı** öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbī nāz ile ol şān düldüle
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ sürsün **atını** / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını

at depretmek [1] At sürmek. (TS, 2009: 273)

Mr8-11. **At depredür** dīvāneler / Ṣan āteşe pervāneler

at ṣalmaḳ [3] At sürmek, atla hücum etmek. (TS, 2009: 279)

G1107-3. Naṭʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür üftādeleri / **At ṣalup** her ṭarafa yaʿni semendin yeñemez
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / **At ṣalup** ʿāşıḳlaruñ çignetme şehbāzum benüm
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre **at ṣalup** ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün ṣan nāʾl ṣaldı āteşe

ʿaṭā [6] *Ar.* Bağışlama, vergi, atiyye, ihsan. (Ş. Sami, 2010: 76)

bk. āb-ı ʿaṭā, ʿaṭā itmek, ʿaṭā olmaḳ, luṭfʿu ʿaṭā

(ʿaṭā [3], ʿaṭādur [2], ʿaṭāsını [1])

G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā ṣanur / Her ne gelürse ʿāşıḳa anı **ʿaṭā** ṣanur
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ umaram senden **ʿaṭā** / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil sāildürür
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi kim ḫaṭādur / Efendinüñ velī işi **ʿaṭādur**
G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī'nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar şāhum **ʿaṭāsını** ġażabdan yeg
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden naẓm **ʿaṭādur** / Deger her sözi yüz biñ āferine
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan **ʿaṭā** / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·

ʿaṭā itmek [3] Virmek, ıhsān etmek, bağışlamaḳ, hedīye virmek... (Tulum, 2011: 341)

G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳı **ʿaṭā itdi** çü Allāh saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G2363-4. Her bir nefesde nice **ʿaṭālar ider** saña / Kim ḳādir itmege ḥamdi edāsına
G2383-2. **ʿAṭā itdi** saña furḳānı sübḥān / Getürdüñ nice biñ bī-dīni dīne

ʿaṭā olmaḳ [1] Bağışlanmak, hediye verilmek, ihsan edilmek.

G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden saña **oldı ʿaṭā**

ata [6] *T.* (TDK, 2011: 179)

(ata [1], atalardan [2], atanuñ [1], atasına [1], ataya [1])

1. Baba.

G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu yolda saña fedā **ata** anadur
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña **atanuñ** ananuñ
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup aña **ataya**

2. Kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri.

G484-2. Ne ṭañ Mecnūn gibi dīvāne olsam / **Atasına** uyan ḫayrü'l-ḫalefdür
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür **atalardan** dostum ḳan eyle gel
G2122-3. **Atalardan** bu meṣeldür çün göze olmaz yasaġ / Āfitāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ yaḳılmasun

ʿaṭā-baḫş [1] Bahşiş veren. (Devellioğlu, 2000: 48)

G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / **ʿAṭā-baḫş** ol cihānda yoḳ şehā luṭfʿu keremden yeg

ata durmaḳ [1] Atmaya devam etmek.

G687-4. Ey ḳaşı ya **ata dur** ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur

ata görmek [4] Atmayı sürdürmek.

G726-3. Ey ḳaşı yā **ata gör** iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī **ata gör** ġamz oḳların / Olmaya kim uşanup yā ḳaşlaruñi pasasın
G2122-2. **Ata gör** ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün **ata gör** ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa

ʿaṭaş [1] *Ar.* Susama, susuzluk... (E. Tevfîk, 1890: 693)

G10-3. Her biri teşne olup gelmiş iken cānı lebe / Gösterüp cām-ı şefāʿatle giderdüñ **ʿaṭaşı**

atdırmaḳ [1] *T.* Atma işini yaptırmak. (TDK, 2011: 189)

G920-2. Ḥasret ile **atdıran** āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur

āteş [177] *Far.*

bk. āb u āteş, āh-ı āteş, āteş düşmek, āteş ḳılmaḳ, āteşi urmaḳ, āteş-i āh, āteş-i dil, āteş-i duzeḫ, āteş-i dünyā, āteş-i ġam, āteş-i ḫadd, āteş-i hecr, āteş-i hicrān, āteş hevā vü āb, āteş-i ḥüsn, āteş-i ʿışḳ, āteş-i miḥnet, āteş-i mihr, āteş-i şevḳ, āteş-i ruḫsār, āteş-i ruḫsār-ı yār, āteş-i ruḫsāre, āteş-i sīne, āteş-i sūzān, āteş ü cān, dāġ-ı āteş, nişān-ı āteş, zebān-ı āteş-i ʿışḳ

(āteş [54], āteşden [3], āteşdür [1], āteşdürür [1], āteşe [19], āteşi [33], āteşidür [1], āteşin [15], āteşinde [2], āteşinden [1], āteşine [23], āteşini [5], āteşiyle [12], āteşle [1], āteşlere [1], āteşüm [4], āteşüñ [1])

1. Divân edebiyatında ateş, âşığın içinde bulunduğu aşkın ızdırabıdır. Ayrıca sevgilisine duyduğu özlem ve hasret de ateş şeklinde kendini gösterir ve daima âşığı yakar. Ateş gözde tutuşur ve gönülde alevlenir. âşık, gönüldeki ateşi söndürmek için daima gözünden su akıtır. Ama o ateş asla sönmez. Ateşin yanında sudan başka bir de hava vardır. O da âh şeklinde ateşi artırır. Hatta bu âh ateşli olarak ağızdan çıkar. Ateş bazan mum ile birlikte kullanılırve şâirin aşk ateşiyle yanması hâli, tıpkı için yanan muma benzetilir. (Pala, 1999: 44)

G12-4. ʿIşḳ **āteşiyle** yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre mā saña
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı baña / Ḳomadı hecr **āteşi** hergiz dil-ārāmı baña
G98-1. Dilde **āteş** gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḫālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ **āteşine** yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān baña
G132-4. Bir ḥarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ **āteşi** / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe ṣormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde **āteş** gözlerümde ṭolu āb
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil **āteşine** ḳarşu bu baġrum kebāb
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ **āteşin** yaḳsun ser-ā-ser anı od
G233-2. ʿIşḳ **āteşiyle** dūd-ı dilüm elde ʿalem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez miʿālāmet
G250-3. Ser çekdi bu dil **āteşi** eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ **āteşine** bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne ṭut
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde **āteş** gözde yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ **āteşin** / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G313-2. Dil **āteşine** añdı bu baġrum döne döne / Yansa ḳaçan ki **āteşe** olur kebāb-ı telḫ
G316-1. Yanalı ʿışḳ **āteşine** hemçü ʿūd / Çıḳsa başumdan ʿaceb olmaya dūd
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı aña çıḳmaya dil **āteşiyle** dūd
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür **āteş** çü başum üzre dūdum var
G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi bu dil **āteşin** / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāşākumdurur
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar **āteş** gözi nemdür
G436-4. Ḥurd eyledi zemīni göñül **āteşi** hemān / Ṣimdengirü zebāna reh-i āsumān ṭutar
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẕāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne **āteş** gösterür
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ **āteşi** sūzı dil ü cāndan gelür
G503-1. Şu kim ʿışḳ **āteşine** cān eridür / Ḥaḳīḳat dirler aña ʿışḳ eridür
G520-1. Sīnemde benüm **āteş** ü başumda hevādur / Dermānı nedür ʿāşıḳa çün derd devādur
G570-4. ʿIşḳ **āteşini** sīneme şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña **āteşle** āhı gösterür
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu ʿışḳ **āteşi** / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür arturur dil **āteşin** / Ṣanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm şanmañuz dil **āteşin** teskīn ider
G721-3. Cihānı odlara yaḳar dilümden ger çıḳa **āteş** / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G758-4. ʿIşḳ **āteşine** yanduġumı ancaḳ ol bilür / ʿIşḳun odına cān u göñül kim kebāb ider
G791-5. Muḥibbī'yi görüñ ʿışḳ **āteşinde** / Ṣanur içinde olmışdur semender
G793-1. Sīnede ʿışḳ **āteşini** nār şanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil **āteşin** / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḫi muḥkem yanar
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāṣılum yoḳ / ʿIşḳ **āteşine** yanmış dil anda bir kiyehdür
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil **āteşin** / Şu ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez nārı gör

G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu **āteşi** ʿālemde ol teskīn ider
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿīn uyarma kim / ʿIşḳ **āteşiyle** yanmış ezel dil çerāġı var
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ʿaceb midür / ʿIşḳ **āteşiyle** sīnede ol dāġ-ı lāleḍür
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ **āteşi** çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum **āteşe** ol şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḥālümi şormaz mısuz
G1173-5. ʿIşḳ **āteşiyle** yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır şavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi bu dil **āteşi** bir pāre henüz
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār dil her zamān **āteş** / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān **āteş**
G1279-3. Āh eyledükce şu ʿle virür ʿışḳuñ **āteşi** / Odlara yaḳan ʿāşıḳı bildüm hevā imiş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül ṣaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde **āteş** eksük olmaz gözde yaş
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān **āteş**
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ **āteşine** dün gice nāgāh şem ʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh şem ʿ
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī **āteşüm** / Didiler olmaḳ ʿacebdür bād ile hem-rāh şem ʿ
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil **āteşin** dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḥācetdür meh-i devrāne şem ʿ
G1331-2. Yanaram ʿışḳ **āteşinde** nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteni ʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ **āteşi** / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şem ʿ
G1351-7. Ey şanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında sevdā dilde **āteş** sīne daġ
G1394-1. ʿIşḳ **āteşine** düşmek bir özge ḥālet ancaḳ / Ol **āteşe** göyinmek ol da sa ʿādet ancaḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem **āteşi** / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1426-3. Kes şem ʿ gibi başum ʿışḳ odı şu ʿle virsün / ʿIşḳ **āteşine** yanmaḳ ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ **āteşi** küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde **āteş** gözde her dem nem gerek
G1552-4. Yandum firāḳ **āteşine** ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile bīmārunām senüñ
G1576-3. Sīne **āteş** gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ **āteşini** sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir gören / Āhdan **āteş** ʿiyān **āteşden** āb olmaḳ gerek
G1618-1. Dil diler ʿışḳ **āteşin** sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda berḳi pinhān eylemek
G1642-3. Ḳaçan dil **āteşe** yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür **āteşi** çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1671-4. Zer gibi hecr **āteşine** yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / **Āteşi** görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1694-2. Gözüm yaş sīne **āteş** dūd-ı āhum / Bular yitmez mi ʿışḳuma delāil
G1761-5. ʿIşḳ **āteşi** ola ki bir dem sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ **āteşi** ile her şeb / Tā seḥer şem ʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1796-2. Zīr-i felekde şanma görinen nücūm ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur dilde **āteşüm**
G1817-3. **Āteşüm** cānā irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1884-1. Şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāneyem / Yanmayup ʿışḳ **āteşine** yanayam
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede gönlümde vardur nār-ı ʿışḳ / **Āteşe** yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm
G1929-1. **Āteş** ile dil yanar sīnemde vardur nār hem / Īñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki dildāre ʿarż ide / Doymaz firāḳ **āteşine** defter ü ḳalem
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Ṣanmañuz dil **āteşin** āb ile teskīn eyledüm
G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın **āteşin** eşkümle pervīn eyledüm
G1962-1. Şu ʿle-i ʿışḳ **āteşinden** dil çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni ṣūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki def ʿide **āteşüm**
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ **āteşini** ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G2007-2. Yanalıdan berü ʿışḳ **āteşine** / Döner siḫ üzre iñler bir kebābam
G2120-3. Cānda **āteş** oldı ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüḫ ʿvānum her birisi oldı şem ʿ-i encümen
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem **āteşi** / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2144-4. Yandı sīnem **āteşine** doymadı bu göz yaşı / Ḥaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı āhum **āteşi** / ʿĀşıḳ-ı āvāreye besdür bu deñlü ḫānümān
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ **āteşin** / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum görine gündüz duḫān
G2191-4. Sīnem üzre giceler ʿışḳ **āteşidür** berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ **āteşine** yanalıdan dostlar / Gice āteş şu ʿlesidür görinen gündüz duḫān
G2241-4. Nice bir cevr **āteşine** yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsañ / Bu cevr ü cefā **āteşine** nice yanam ben
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir **āteş** bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ **āteşi** hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ **āteşiyle** yaḳuban / Çin-seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2288-2. Dil **āteşini** itdi teskīn sirişküm / Odlara cihān yandı ṭutuşdı şererümden
G2353-4. Āh idersem **āteş** ile yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl ile
G2466-4. Penbe göñül ki şaḳlaya mı ʿışḳı **āteşin** / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2469-4. Dil **āteşi** yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / İder ʿurūc āhum her laḥẓa āsumāna
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil **āteşe**
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum **āteşe** / Şu gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam **āteşi** / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḥi ṭaşına
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum görüp ta ʿaccüb itmeñ / ʿIşḳ **āteşi** olupdur sīnemde āşikāre
G2603-6. Būyı ile ʿaceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ **āteşiyle** sīnede baġrum kebāb ola
G2605-2. Ṣaḳlayam dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ **āteşin** / Penbe içre dostlar **āteş** ḳaçan pinhān ola

G2606-6. Gāh olur āh **āteşiyle** ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege bārān ider göñlüm beni
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / Ḥşḳ **āteşiyle** çünki bu dil külḫānum gibi
G2624-1. Ḥşḳ **āteşiyle** yandı bu dil belki cān daḫi / Ḥşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2667-1. Sīnede ʿışḳ **āteşi** rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine bu dil-i şeydā gibi
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil **āteşin** gören dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2717-1. Ḥşḳ **āteşiyle** dil eridüp baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa ger göz yaşı / Göz yaşına ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ **āteşi**
G2758-1. Bir naẓar her kim göre ruḥsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ **āteşine** seyle virür ḫākini
G2784-3. Şu ʾle-i ʿışḳı yaḳup dil mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ **āteşi** sīnemde peydā ḳaşki
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ **āteşine** sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile elem / Yaḳdı ḥasret **āteşi** cān u dilüm ser-tā-ḳadem
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā **āteş** ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
B164. Yanar **āteşden** beterdür dostlar hecr **āteşi** / Yanmayan hecr **āteşine** ṭaʿn ider ʿāşıḳlara

2. Sevgilinin yanağı ve dudağı renk dolayısıyla bir ateştir. Yakıcılığı burdan gelir. (Pala, 1999: 44)

G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ **āteş** aña ḫālüñ sipend
G335-1. Çeşmi gül-berk ü boyı serv-i bülend / ʿĀrıżı **āteşdürür** ḫāli sipend

3. Odun vesaire yanmasından hâsıl olan hâl ve madde, ot, nâr. (Ş. Sami, 2010: 77)

G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum füzūn olur / Bir yire cemʿ olmaz iken **āteş** ile āb
G152-2. **Āteşe** dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar ger **āteşe** yansa kebāb
G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi **āteş** üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla **āteş** üzre çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki gīsūlar mıdur / **Āteşe** secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / **Āteşe** ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G659-3. Ḳonup şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup **āteş** / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G761-4. ʾİẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol **āteşden** göñül murġı semenderdür
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / **Āteş** ile şan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur **āteşe** doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī şiʿrini hem sūz- nāk / **Āteş** ile ābı cemʿitmiş kerāmet gösterür
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa **āteşi** lā-büd duḫān olur
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi çıḳdı duḫānum göklere / **Āteşi** iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī şiʿrini hem sūz-nāk / **Āteş** ile ābı cemʿeyler kerāmet gösterür
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar **āteşe** / Ġāyet günāhum çoḳ benüm aʿmālümi ṣormaz mısuz
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum daḫi olur sitīz / **Āteşe** degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān **āteş**
G1240-3. Ol şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim kiʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān **āteş**
G1240-4. Beni cānā igen yaḳma ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān **āteş**
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ ṣaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān **āteş**
G1287-2. Şerārı ʿışḳunuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān **āteş**
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān **āteş**
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān **āteş**
G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān **āteş**
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi şu **āteş** ictimāʿ
G1425-2. Şu ʾle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür **āteş** ile cemʿolan deryāya baḳ
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre **āteşi** olur mı pinhān eylemek
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb ile cemʿolduġını **āteşüñ**
G1695-4. Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb / Görse mürvet **āteşe** yanar baḫīl
G1704-4. **Āteş** ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli ṣaḳlar semender-vār gül
G1705-3. Yanalıdan ruḫlaruñ şevḳi ile **āteşlere** / O ldı mūnīs cāna olup āteş-i sūzāne dil
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden / Çün ol **āteşdür** çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eser / **Āteşe** doyar mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1933-4. **Āteşe** ʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / Zīrā **āteş** ẓāhir olur ḳand ise oddan
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çāḳdan / Ẓāhir olur dūdlar **āteş** ḳona ḫāṣākdan
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / **Āteşi** aña bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice **āteş** şu ʾlesidür görinen gündüz duḫān
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile **āteş** ābdan
G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür şan **āteş** üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ ʿārıżuñda / Olur elbette **āteş** görse ḫam mū
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı **āteşi** pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer **āteşe**

G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at ṣalup ol ṣeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün ṣan nāʾl ṣaldı **āteşe**
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb **āteş** anuñ ini ola
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde ṣaḳlayam / Penbe içinde ola mı **āteş** nihān daḫi
G2761-5. Ey Muḥibbī **āteş** gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḫi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı ṣanmañ ṣafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına **āteş** ḳodı

4. Genellikle hastalık etkisiyle artan vücut sıcaklığı, kızdırma. (TDK, 2011: 181)

G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle **āteş** içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten **āteş** dehānumdan benüm / Şuʾle virür her yaña çünkim düşe āteş be-ḫas

āteş düşmek [6] Yakmak, yakıp perişan etmek, viran etmek.

G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir **düşicek āteş** neces
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan benüm / Şuʾle virür her yaña çünkim **düşe āteş** be-ḫas
G1287-1. Dilümden ʿāleme **düşdi** ṭururken nāgehān **āteş** / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister derd ḥālin / Yana kāġıd **düşe āteş** ḳalemden
G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei **düşmişdür āteş** der-derūn
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme **āteş düşe**

āteş ḳılmaḳ [1] Bir yeri kasten yakmak... *bk. ateşe vermek* (TDK, 2011: 182)

G121-1. Mescidi **āteş ḳılam** āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb

āteşi urmaḳ [1] Ateş yakmak. (TS, 2009: 274)

G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile bir lālezārdur / Baña bu **āteşi uran** ol gül ʿiẕārdur

āteş-i āh [17] Ateş gibi yakıcı olan iç geçirme, ah ateşi.

G120-2. Yaş döktügümce **āteş-i āhum** füzūn olur / Bir yire cemʿ olmaz iken āteş ile āb
G400-5. Biçeli ġam ḫilʾatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī **āteş-i āhum** da başum tācıdur
G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür aña nuḳl içün / **Āteş-i āhum** şerārın dāne-i nār itdiler
G630-5. **Āteş-i āhum** ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī meger ol şemʿ-i şeb-efrūz gelür
G1173-3. Ölsem yolında **āteş-i āhum** ʿalem olup / Gökler yüzine irgüri her dem şerārumuz
G1228-3. **Āteş-i āhum** yanında bir şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1320-2. **Āteş-i āhum** yaḳardı göñlümüñ Baġdādını / Anda yaşum olmasa biri Fırāt u biri Şaṭ
G1447-5. **Āteş-i āhumla** sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı Muḥibbī yañılup didi şafaḳ
G1556-4. **Āteş-i āhuñ** ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl / Yaşum sipāh u **āteşi-i āhum** olaʿalem
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme ey ḫaste göñül / Nāgehān **āteş-i āhunla** otaġın yaḳasın
G2480-5. **Āteş-i āhum** göge yaḳa Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl ile
G2666-6. **Āteş-i āhı** Muḥibbī başına tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle giyer şeb-külehi
G2724-1. Kim ki şaḥrā-yı ġamuñ her dem ola mihr ü mehi / **Āteş-i āhı** olur başına zerrīn külehi
Mr4-7. **Āteş-i āhum** odından yandı çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek saḳfı siyāh
D18-1. Şuʾle-i āh yiter yaḳma çerāġı giceler / **Āteş-i āh** ile yandı yanısardur niceler
B91. Eyledi miḥnet sarāyın yine menzil-gāh-ı ʿışḳ / **Āteş-i āhumdan** efser giydi oldı şah-ı ʿışḳ

āteş-i dil [12] Gönül ateşi; aşk.

G99-5. **Āteş-i dilden** yanardı cümle ten / Gözlerüm ger degmese bārān aña
G185-2. Eflāke çıḳar **āteş-i dil** gice ʿalem-vār / Yetmez mi şeh-i ʿışḳ olana böyle ʿalāmet
G235-3. Ser çekdi yine **āteş-i dil** çarḫa ʿalem-vār / Yetmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet
G291-3. **Āteş-i dilden** yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhum ʿurūc
G373-1. **Āteş-i dilden** nişānum sīne-i çākümdürür / Dūd-ı āhumdan kebūd olan bu eflākümdürür
G580-2. **Āteş-i dilden** çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G765-3. Ḫuşk olupdur **āteş-i dilden** dehānumda zebān / Vaṣf-ı ruḫsāruñ ḳaçan ḳılsam zebānum tāzeler
G1239-2. ʿAcebdür **āteş-i dil** sākin olmaz / Nice kim gözlerümden dökerem yaş
G1425-2. Şuʾle virür **āteş-i dil** olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş ile cemʿ olan deryāya baḳ
G1504-3. Berḳ urur **āteş-i dil** āh ile eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın biledür ḳanda yürürsün ālemüñ
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī **āteş-i dil** sīneden / Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G2133-4. **Āteş-i dil** şuʾlesin altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu āhum ejderin

āteş-i duzeḫ [1] Cehennem ateşi.

G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn / **Āteş-i duzeḫ** tamāmı nār-ı āhumdur benüm

āteş-i dünyā [1] Dünya ateşi.

G154-2. **Āteş-i dünyāya** beñzetmeñ bu göñlüm odını / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda āfītāb

āteş-i ġam [5] Gam ateşi.

G382-1. Her ḳaçan **āteş-i ġam** bu dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G438-1. Her ḳaçan **āteş-i ġam** bu dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil āhum ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G1970-3. Beni yaḳmaya diyü **āteş-i ġam** / Göz yaşiyle şerāre yalvarayım
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil **āteş-i ġamla** bu āhumdan duhān olsun
Mr20-2. **Āteş-i ġamdan** ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin bir zamān / El-emān ey ṣu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

āteş-i ḫadd [1] Yanağın ateşi.

G1649-2. Ḫāller mi **āteş-i ḫaddüñdeki** didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün anı sipend itsem gerek

āteş-i hecr [13] Ayrılık ateşi. *bk. āteş-i hicrān*

G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / **Āteş-i hecre** yanar olmaz o bīmāre meded
G1078-1. Yanmaz idi **āteş-i hecr** ile her dem cānımuz / Kūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ **āteş-i hecre** / ʿIşḳ ehli olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1158-1. Ṭutuşdum **āteş-i hecre** yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1199-4. **Āteş-i hecre** yanar dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1586-2. **Āteş-i hecre** yanup yaḳılan oldur ʿāşıḳ / Ḳıymeti artuḳ olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1691-2. Ger yaḳarsın **āteş-i hecr** ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G2323(b)-2. Yanardum **āteş-i hecre** ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden aḳan ṣu
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek **āteş-i hecr** ile dil büryān ola
G2646(a)-3. **Āteş-i hecre** kebāb oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören ṣandı ʿaḳīḳ-i Yemeni
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan **āteş-i hecre** / Muḥibbī lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı
Mr12-6. Niceye dek **āteş-i hecr** ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
B142. Dem mi var **āteş-i hecr** ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın

āteş-i hicrān [9] *bk. āteş-i hecr*

G1222-4. **Āteş-i hicrān** ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿaceb ol lebleri īsi-nefes
G1594-3. **Āteş-i hicrāna** yaḳduñ āḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliṣ itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G2346-2. Yaḳdı cigerüm **āteş-i hicrān** meded eyle / Bu teşne-dili ey lebi ḥayvānum unutma
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān ile / Şem ʿ-veş odlara yandum **āteş-i hicrān** ile
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun ʿālemde kimse **āteş-i hicrān** ile
Mr26-4. Bu ʿaceb ḫālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse **āteş-i hicrān** ile
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun ʿālemde kimse **āteş-i hicrān** ile
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun ʿālemde kimse **āteş-i hicrān** ile
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile ʿālemde bī-cān olmada / Yanmasun ʿālemde kimse **āteş-i hicrān** ile

āteş hevā vü āb [1] Ateş, hava ve su.

G1749-5. Māhlarda Muḥibbī ḳādirüñ gör ḳudretin / Bir yire cem ʿ eylemiş **āteş** hevā vü āb degül

āteş-i ḫüsn [5] Güzelliğin ateşi.

G356-2. **Āteş-i ḫüsnüñe** ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G1562-4. **Āteş-i ḫüsnine** yansa dil ü cān olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim işi pervānenüñ
G2113-1. Zülfinüñi çöz **āteş-i ḫüsn** üzre ḫam olsun / Gel anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2232-1. **Āteş-i ḫüsnine** yārüñ ey göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2492-5. **Āteş-i ḫüsninden** eyle ey Muḥibbī gel ḫaẓer / Bu hevāda saña beñzer nice diller suḫte

āteş-i ʿışḳ [81] Aşk ateşi. Âşığın içinde bulunduğu aşkın ızdırabı.

G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / **Āteş-i ʿışḳ** ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G208-3. **Āteş-i ʿışḳuñ** düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi göñül şehrine od
G326-1. **Āteş-i ʿışḳuñ** yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur şāfī cevāb / **Āteş-i ʿışḳ** ile teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G463-1. Her ḳaçan **āteş-i ʿışḳ** sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram āhum ile bir şerer-i eflāke düşer
G472-1. Ṭutuşdum **āteş-i ʿışḳa** yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G553-1. Anuñ kim **āteş-i ʿışḳa** göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G597-1. Sīnem içre **āteş-i ʿışḳuñ** şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa ʿālem yanar
G764-1. Ṭutuşdum **āteş-i ʿışḳa** yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G836-4. Geh girür cān **āteş-i ʿışḳa** semenderler gibi / Baḥr-i eşkümde gezer gāhi göñül şan hūtdur
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa cihān / Sīnesinde **āteş-i ʿışḳı** çün ol yaḳmaḳtadur
G926-3. **Āteş-i ʿışḳa** yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmaz ʿıyār
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / **Āteş-i ʿışḳa** girüp kendin semender gösterür
G948-4. Şem ʿ-i ḫüsne kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol **āteş-i ʿışḳ** içre nā-peydā olur
G956-5. **Āteş-i ʿışḳ** ile yandı dil yanıca cān daḫi / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G970-3. **Āteş-i ʿışḳuñ** rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem ʿālem yanar şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G1043-4. **Āteş-i ʿışḳum** ile çıḳdı duḫānum göklere / Sorasuz gökde meleklere duḫānından ḫaber
G1116-5. **Āteş-i ʿışḳa** ezel yaḳdı Muḥibbī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz

G1194-4. Beni kül eyledi bu **āteş-i ʿışḳ** / Bu nevʿa yanmaġa bir nār ḳılmaz
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde giriftār olmayan bilmez / Derūnı **āteş-i ʿışḳa** yanup nār olmayan bilmez
G1213-3. **Āteş-i ʿışḳa** yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1215-5. **Āteş-i ʿışḳa** Muḥibbī yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile yanup nite kül oldı ḳaḳnus
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil **āteş-i ʿışḳa** / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaṣdanmış
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī **āteş-i ʿışḳa** nedür bu āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1329-3. Yanduġınca **āteş-i ʿışḳa** göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler her gāh şemʿ
G1336-1. **Āteş-i ʿışḳa** yanup ḫāl-i perīşānum çü şemʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca zār u giryānum çü şemʿ
G1397-5. **Āteş-i ʿışḳa** yanarduñ ey Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1399-5. **Āteş-i ʿışḳ** içre dil girdi semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar muʿtād-ı ʿışḳ
G1423-1. Şemʿ-veş gel **āteş-i ʿışḳı** dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1455-4. **Āteş-i ʿışḳı** ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi baḳsañ ẕāhirā görinür anda nār yoḳ
G1458-4. Nigārā **āteş-i ʿışḳuñ** yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar şanma ki dādum yoḳ
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre **āteş-i ʿışḳ** ile nārumdur gerek
G1534-6. Ṭutuşup **āteş-i ʿışḳ** ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1539-2. Yanalı **āteş-i ʿışḳa** heves-i Leylī ile / Mū degül başda duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1571-2. Āhum görinür **āteş-i ʿışḳuñ** çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm ṣaçuña daḥi ve'l-leyl / Anuñçün **āteş-i ʿışḳı** gice gündüz yanar oldum
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḫālem / Dutuşdum **āteş-i ʿışḳa** eridüm zer gibi ḳalem
G1836-2. Yanalı sīnem içre **āteş-i ʿışḳ** / Çıḳar oldı depemden āh āhum
G1852-5. **Āteş-i ʿışḳı** ezelden eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam pūtesinde ḳāl olam
G1880-2. **Āteş-i ʿışḳa** yaḳup cān u dili pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem
G1889-4. Yaḳarken **āteş-i ʿışḳum** cihānı / ʿAceb budur yaşum deryā ḳılan kim
G1898-1. **Āteş-i ʿışḳuñla** cānā dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur **āteş-i ʿışḳiyle** anuñ yanmayam
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum / Ṭutuşdum **āteş-i ʿışḳa** döne döne kebāb oldum
G1910-2. Yanaldan **āteş-i ʿışḳa** ḳurıdı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan **āteş-i ʿışḳa** neler çekdüm neler çekdüm
G1935-4. Vaḳt oldı **āteş-i ʿışḳ** / Ber-bād dihed ġubārum
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb / **Āteş-i ʿışḳa** yanup bir baġrı büryān olmışam
G1984-4. **Āteş-i ʿışḳ** ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen ile pūlād hem
G2018-2. Şemʿ-i ḫüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / **Āteş-i ʿışḳ** ile sen daḥi ʿaceb yanmaz mısın
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / **Āteş-i ʿışḳ** ile başdan şemʿ-veş yanardı ten
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḫüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan **āteş-i ʿışḳa** ḳararmış bir kiyāham ben
G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḫālem bugün / **Āteş-i ʿışḳa** yanaldan zer gibi ḳalem bugün
G2199-3. **Āteş-i ʿışḳ** eridür anı / Gerek ise yürek ḥadīd olsun
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur **āteş-i ʿışḳa** yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār gü
G2338-2. Baġrumı yaḳalıdan **āteş-i ʿışḳ** / Gözlerüm yaşı beñzedi ḳana
G2342-4. İḫtiyār ile benüm **āteş-i ʿışḳa** ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm **āteş-i ʿışḳ** / Şanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2400-4. Kūyuñ içre **āteş-i ʿışḳuñ** beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa depemden / Yanar çün **āteş-i ʿışḳuñ** cigerde
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / **Āteş-i ʿışḳ** içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2472-2. **Āteş-i ʿışḳı** eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uşanduñ hele biz bu nāre
G2477-1. **Āteş-i ʿışḳı** düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteş e
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa ger **āteş-i ʿışḳı** / Yanup yaḳılur mıydı varup nāre benefşe
G2493-5. **Āteş-i ʿışḳa** yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dideler aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm **āteş-i ʿışḳa** şanasın şemʿe pervāne
G2585-4. Dem mi vardur **āteş-i ʿışḳ** sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2614-5. Muḥibbī **āteş-i ʿışḳa** ṭutuşduñ şemʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā ṣubḥa dek cāri
G2644-4. Şaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum gibi / **Āteş-i ʿışḳ** ile itdi göz yaşı rüsvā beni
G2649-2. **Āteş-i ʿışḳ** ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni
G2693-4. **Āteş-i ʿışḳ** ile yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2747-1. **Āteş-i ʿışḳa** yanardum olmasa ger göz yaşı / Göz yaşına ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ āteşi
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḫüsnüñde ḳo yansun şemʿ-i meclisdür / Ezelden **āteş-i ʿışḳa** yaḳupdur ol dil ü cānı
Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven bilür / Bī-derd-i ʿışḳ **āteş-i ʿışḳı** neden bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen bilür
Mh10-3. **Āteş-i ʿışḳuñla** dāim göñlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma her dem daḳup ṭavḳ itmedür
Mr12-1. **Āteş-i ʿışḳa** düşelden āh kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr13-10. ʿĀḳıbet **āteş-i ʿışḳa** dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr20-5. Niceye dek **āteş-i ʿışḳ** ile dil biryān ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ gibi n'ola āhum odı / **Āteş-i ʿışḳum** şehā çünki cigerden açılur
D9-1. **Āteş-i ʿışḳ** ile çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd
D46-1. Gāh cān yaḳ **āteş-i ʿışḳa** girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi

āteş-i miḥnet [1] Sıkıntı ateşi.

G1121-1. **Āteş-i miḥnetle** her dem berḳ urur kāşānemüz / Şanasın bir ejder olmışdur dil-i vīrānemüz

āteş-i mihr [1] Muhabbet ateşi.

Mh16-3. **Āteş-i mihr** ile yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb

āteş-i şevḳ [2] Şiddetli arzu.

G1898-5. **Āteş-i şevḳi** yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
Mr1-5. **Āteş-i şevḳüñ** nigārā Baġrumı büryān ider / Çeşm-i maḫmūruñ nigārā gözlerüm giryān ider

āteş-i ruḫsār [8] Yanağın ateşi.

G118-5. Yaḳısardur **āteş-i ruḫsārına** dilber seni / Ey Muḥibbī bir gün öñdin **āteş-i ruḫsārın** öp
G221-4. **Āteş-i ruḫsārı** içinde vaṭan ṭutmış yine / Ṣanasın olmış semender kākül-i miskīn dost
G863-2. **Āteş-i ruḫsāruñ** üzre ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ileʿanber yaḳar
G1650-5. **Āteş-i ruḫsāruña** yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1703-3. **Āteş-i ruḫsāra** yandursam nʾola cān u dili / Şemʿe yaḳar nitekim pervāne görse per ü bāl
G2398-1. Kim çıḳar başa şehā zülf-i siyeh-kāruñ ile / Oda yana dil ü cān **āteş-i ruḫsāruñ** ile
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / **Āteş-i ruḫsārı** eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur

āteş-i ruḫsār-ı yār [3] Sevgilinin yanağının ateşi.

G357-5. İrmesün diyü Muḥibbī ḥüsn-i dildāra güzend / **Āteş-i ruḫsār-ı yāre** cān u dil ḳıldı sipend
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña ṣu gibi aḳ / **Āteş-i ruḫsār-ı yāre** yā dil ü cānını yaḳ
G2131-5. **Āteş-i ruḫsār-ı yāre** bu Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür beñzer semenderlik yolın

āteş-i sīne [1] Göğsün ateşi.

G1908-2. ʿAceb bu **āteş-i sīnem** şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

āteş-i sūzān [4] Yakıcı ateş.

G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre **āteş-i sūzān** alur
G1705-3. Yanalıdan ruḫlaruñ şevḳi ile āteşlere / O ldı mūnīs cāna olup **āteş-i sūzāne** dil
G2114-1. Yüri dīvāne göñül kākül-i cānāne degin / Yüri pervāne-ṣıfat **āteş-i sūzāne** degin
G2448-1. Olmış ḫadinde zülf-i perīşān girih girih / Mū görse olur **āteş-i sūzān** girih girih

āteş ü cān [1] Ateş ve can.

G2197-2. Zülf-iʿanber-bārı örtelden bulut-veş ḫaddüñi / Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā **āteş ü cān**

āteş-bār [1] *Far.* Ateş yağdırıcı. (E. Tevfîk, 1890: 26)

G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında **āteş-bār** şiʿr

āteş-ber-efşān [1] *Far.* Ateş alıp saçan.

G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile **āteş-ber-efşānum** çü şemʿ

āteş-feşān [2] *Far.* Ateş saçıcı, saçan. (M. Nâcî, 2009: 41)

bk. dil-i āteş-feşān

G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh āb u geh **āteş-feşān** / Ġālibā inkār ez-üstād-ı şunʿāmūḫte
G2588-1. Yaḳdum cihānı dildeki **āteş-feşān** ile / Āh eyledükce ʿālem ṭutam duḫān ile

āteş-ḫāne [1] *Far.* Ateş evi.

G2720-3. Gözlerüm yaşıʿaceb budur ki teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce göñlüm **āteş-ḫānesi**

āteşīn-laʿl [1] *Far.* Ateş renkli dudak.

G336-1. Lebi üstinde ḫāliʿanber-alūd / Görinür **āteşīn-laʿl** üzre ṣan dūd

āteşīn-ruḫsār [2] *Far.* Ateş renkli yanak.

G991-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm **āteşīn-ruḫsār** imiş
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm **āteşīn-ruḫsār** imiş

āteş-liḳā [2] Ateş yüzlü.

G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi dütā bizi / Pervāne itdi yaḳdı ol **āteş-liḳā** bizi
G2795-2. Gördüñ cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı ol **āteş-liḳā** bizi

āteş-pāre [2] *Far.* Ateş parçası. (M. Nâcî, 2009: 41)

(āteş-pāredür [1], āteş-pāreler [1])

G393-1. Cāme-i al ile şehr içre gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin ṣanur **āteş-pāreler**
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı **āteş-pāredür**

āteş-tāb [1] *Far.* Ateş gibi hararetli, ziyalı. (M. Nâcî, 2009: 41)

G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile **āteş ābdan**

atılmaḳ [1] *T.* Atma işine konu olmak. (TDK, 2011: 185)

G2515-1. Nice bir tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme / **Atıla** seng-i melāmet yā dil-i ġam-kīnüme

atışmaḳ [1] *T.* Birbirine atmak. (TS, 2009: 275)

G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / **Atışup** bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine

aṭlas [4] *Ar.* Yüzü ipek ve tersi pamuk maruf bir cins kumaş, atlas, diba. (Ş. Sami, 2010: 79) *bk. aṭlas-ı iḳbāl, aṭlas ü dībā, aṭlas ü dībāc, aṭlas ü fāḫir, aṭlas u zer-beft, cāme-i aṭlas, dībā vü aṭlas, zer-libās u aṭlas*

(aṭlas [1], aṭlasa [2], aṭlasdan [1])

G696-5. Muḥibbī faḳr şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse **aṭlasa** meyl eyleyüp dībāyı bilmezler
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür çünki **aṭlasdan** palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G2606-10. Geh virür **aṭlas** ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp ʿuryān ider göñlüm beni
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanāʿati / Baḳmaz ol şehde **aṭlasa** virmez palāsını

aṭlas-ı iḳbāl [1] Gelecek atlası.

G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger **aṭlas-ı iḳbālden** tār ile pūdum yoḳ

aṭlas ü dībā [5] Atlas ve ipekli kumaş. *bk. aṭlas ü dībāc*

G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez **aṭlas u dībā** ḥarīr / Üstümüzden eksük olmasun hemān teşminemüz
G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise **aṭlas u dībā** ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var **aṭlas u dībāya** baḳ
G2096-5. Ey Muḥibbī **aṭlas ü dībā** vü zer-beft ü ḥarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var iken
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / **Aṭlas u dībāyı** bir görmek gerek ol şāl ile

aṭlas ü dībāc [1] *bk. aṭlas ü dībā*

G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr idi faḫrüñ / Hem giymedüñ egnüñe olup **aṭlas u dibac**

aṭlas ü fāḫir [1] Atlas ve övünme.

G197-2. Gider bu **aṭlas ü fāḫir** libāsı / Saña bir ḫırḳa çün eyler kifāyet

aṭlas u zer-beft [3] Atlas ve sırmalı kumaş.

G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ **aṭlas u zer-beft** olan dībācilinden hem
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme **aṭlas u zer-beft** ile dībālara
Mr6-4. Anuñ içün çekerüz dehr-i denīnüñ minnetin / **Aṭlas u zer-beft** ü dinār u diremden fāriġuz

atmaḳ [84] *T.*

bk. ata durmaḳ, ata görmek, cān atmaḳ, oḳ atmaḳ, ṭaʿne atmaḳ, yābāna atmaḳ

(at [8], ata [7], atalardur [1], atan [1], atar [15], atarsañ [1], atasın [3], atdı [2], atdılar [2], atduñ [3], atduñsa [1], atıcaḳ [1], atısar [2], atısardur [1], atma [3], atmaġa [3], atmasa [1], atmaz [1], atmazsın [1], atsa [9], atsam [1], atsañ [3], atsun [2], atuban [5], atup [7])

1. Kurşun, gülle, ok vb. şeyleri hedefe fırlatmak. (TDK, 2011: 187)

G226-5. Ey cefā-ḫū **atuban** seng-i cefā / Eyledüñ bu şīşe ḳalbüm şikest
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü **atar** sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G462-4. Yā ḳaşlar ile **atsa** ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / **Atar** ʿāşıḳlara her dem dü-çeşmüñ ʿayn-ı āfetdür
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler **atar** Muḥibbī tīrini / Sīnede oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G602-2. **Atmaz** olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / Çünki **atmazsın** ya elde ṭutduġuñ yālar nedür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / **Atar** ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başuñı hergiz dilā saña **atalardur**
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyınaʿarż eyleyüp / **Atmaġa** ʿāşıḳlara almış ele ebrū çeker
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / **Atsa** ḫadeng-i ġamzesi şāfī derünedür

G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin **atar** elde kemānın gezdürür
G726-3. Ey ḳaşı yā ata gör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda **atsun** tīrler
G748-5. **Atsa** ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil şīşesini hīç şımaz şöyle ter giçer
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül **atma** kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mürdur
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi **atar** ġamze oḳın / Baña bu işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G842(b)-1. Seng-i cefāyı her yaña dilberler **atdılar** / ʿĀşıḳlaruñ zücāce-i ḳalbin üşütdiler
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste **atup** baña ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr **atup** müjeñ ebrūların geh yā çeker
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña **atma** / Ger **atar** iseñ **at** baña kim sīne siperdür
G1041-2. **Atdılar** ya ḳaşıyla ġamze oḳın / Dimeñüz oḳ u yāyı bilmezler
G1187-2. Ġamze oḳların kemān-ebrūlarından dem-be-dem / **Atsa** dilber ʿāşıḳuz ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek **atasın** seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı bu dil-i āb-gīnemüz
G1224-5. Her ne tīr **atduñsa** cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1362-3. Ġayre **atma** ey kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan **atsañ** baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür aña ola bu dil hedef
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile **atan** yāya baḳ
G1434-4. **At** cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1461-4. **At** cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1480-4. Beniʿadd eyle kūyuñ itlerinden / Añadur gāh gāhi **atuban** seng
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin **atup** şād eyledüñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo **atsun** oḳlarını kirpügüñ
G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan **atsam** pertāb / Feṭḥ idem gibi gelür ḳalʿasını gerdünuñ
G1618-4. Geh cefā sengin **atar** geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / **At** cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme **at** gāhi kemān ol
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger **atsañ** baña ġamze oḳın / İzzet idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G1845-5. Işḳuñ Muḥibbī yāyını kim çekmek istese / Derd ü belāyı **atmasa** dāim kebādeñem
G1931-4. Işḳ meydānında dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın **atmaġa** ol ḳaşı yāyı isterem
G1947-4. Ġamz oḳların **atup** yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün **atar** ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün **ata** ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın **atdı** tīrin / Cānumʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ **atarsañ** n'ola ey ḳaşı kemān
G2120-1. Rüstemāne yāyını almış ol çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'**atsa** lā-büd ḳalbini eyler şiken
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin **ata** yā gibi olan ḳaşdan
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden ṣaḳın / Ġāfil olma nāgehān **atar** saña ġamze oḳın
G2163-2. **Atuban** seng-i cefā ṣıduñ bu göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña ṣaḳın gel ol āb-gīneden
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / **Ata** ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī **at** ġamzeñ oḳın bu dilümi şād idesin
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / **Atısardur** ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını **ata** her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm ol ḳaşı yā içün
G2248-3. **At** ġamze oḳın sīneme dilden öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr **atar** ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ **atasın** ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2312-1. Siḥr ile **atar** çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse neʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2369-3. **Atıcaḳ** ġamze oḳın ol ḳaşı yā / Giçüben sīneden ire cāne
G2404-6. **Ata** yā ḳaşların ġamz oḳlarını / Giçer sīne ḳarār itmez siperde
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ **atsa** nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2419-1. **Atup** zülfüñ kemendini düşürdün gönlümi bende / Ḳapuñda umaram olam ki boynı baġlu bende
G2428-4. Seng-i cefā **atup** yār başuñ şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle
G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı yine çeşm-i nigār / **Atısar** ġamze oḳın elini şundı kīşe
G2452-3. Baña şol deñlü cefā tīrini **atduñ** güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemīne / Ġamze oḳını **atsañ** ṭutam ben aña sīne
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri **at** nāle oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār-ger düşe
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri **ata** başum üstine / İdem ḳabūl cān ile göñlüm ṣafā ile
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ **atasın** ḫāke düşe / Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin **atar** / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2602-5. Ġamz oḳlarını **atsa** Muḥibbī saña nigār / Ṣaḳla cigerde her biri bir yādigār ola
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise / Ṣādlıḳdan **atar** idüm göge ol dem külehi
G2643-2. Şol ḳadar **atduñ** baña cefā sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi **atısar** keş / Baġlandı tirü terkeşʿazm-i Irāḳa düşdi
G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ yine cengi / **Atar** dīvāne diyü baña sengi
G2735-4. **Atuban** seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ şuyını
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin **atsa** gelür bir yirlere başı
G2772-5. Menʿola ṣanma Muḥibbī eyleme sīne ñ siper / Tīr-i āhenden giçer **atsa** kemān-ebrūları
D17-2. **Atduñ** cefā ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫırʿimāret nişānıdur
B97. **Atuban** seng-i cefā cān u dilüm rīş eyledüñ / Pādişāhum ḳorḳ Ḫudādan ḳatl-i dervīş eyledüñ

B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı **atmaġa** bunlar nişānumdur benüm

2. Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak. (TDK, 2011: 187)

G2583-4. Kūyına varsam ol ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāzīçe **ata** ṭaş ile

3. Çıkarmak, dışarıya vermek. (TDK, 2011: 187)

Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḥāli olmaz derd ü ġam bekler **atup** bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever

4. Saçmak, serpmek, dağıtmak. (Ş. Sami, 2010: 79)

G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi **atdı** dāne ḥāl üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḥāl üstine

av [1] *T.* Avda vurulan veya tutulan vahşî hayvan... (Ş. Sami, 2010: 80)

G362-2. Pādişāhum **avın** almış başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden leẕīẕ

ʿavāmil [1] *Ar.* Arapçada kelime sonlarının okunuşuna tesir eden hususları anlatan gramer bahsi. (Devellioğlu, 2000: 53)

G1033-3. Olalı ḥüsnüñüñ metni **ʿavāmil** / Dil ezber oḳıyup i ʿrāb idüpdür

āvāre [29] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 80)

bk. ʿāşıḳ-ı āvāre, āvāre düşmek, āvāre eylemek, āvāre gezmek, āvāre ḳılmaḳ, āvāre olmaḳ, āvāre-i āvāre, āvāre vü āşüfte, āvāre vü Mecnūn, dil-i āvāre, dil-dāde vü āvāre

(āvāre [14], āvāredür [6], āvāreler [3], āvārelerüñ [1], āvāresi [2], āvāresin [1], āvāreyem [1], āvāreyim [1])

1. Serseri, mekânsız, serkeşte, ser-gerdân.

G128-3. Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı revān / Göñlüm **āvāredür** ol zülf-i semen-sāya düşüp
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola **āvārelerüñ** / Her biri derdüñ ile ḥaste vü dermānda yatur
G556-3. Bir yaña cevr-i raḳīb ü bir yaña ḳahr-ı ḥabīb / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ʿışḳ ehlidür **āvāreler**
G557-2. Ḥāl ü ḥaddüñ ḥasretinden lāle baġrın ḳan idüp / La'l-i nābuñçün şarāba düşdiler **āvāreler**
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda sen dīvāneye beñzer nice **āvāredür**
G686-4. **Āvāre** dil ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına ḳuşlar yuvalanur
G812-3. Cān ez-cihān **āvāredür** ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadur
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil **āvāre** efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār özgedür
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ **āvāre** bir Mecnūnıyuz / Tā ölince anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1204-4. Dilüm **āvāredür** Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül **āvāre** yoḳ
G1627-2. Leylī ṣaçuñ ḥasreti Mecnūna döndürüp / Dīvāne dār eyledi **āvāre** perçemüñ
G1678-5. **Āvāredür** çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī ʿāṣıḳ iseñ ol ḳarāra ḳıl
G1894-3. Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı **āvāresi** / Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm
G1963-4. Ey ṣabā **āvāre** göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādiye / N'olısar ḥālüñ ḳatı Mecnūnleyin **āvāresin**
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben **āvāreyem** jülīde-mū
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil **āvāredür** / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine **āvāresi** / Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ pāresi
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm ṣun cāmı bayram ertesi / Tā bula **āvāre** dil ārāmı bayram ertesi
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum **āvāre** bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı

2. Boş gezen, işsiz güçsüz, muattal.

G985-3. Gözüm yaşı içinde zevraḳ-ı dil / Yürür **āvāre** yelkensüz gemidür
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u ṣaḥrālara düşmiş yürür **āvāre** benem
G2306-1. ʿĀṣıḳ olmışdur meger ol ʿārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür **āvāre** ṣu
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda yürür zencīr ile **āvāre** de
G2478-2. Sünbül ṣaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün yürür **āvāre** benefşe
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür **āvāreler** / Dūd-ı āhumdan giyüp ṣaḥrā-yı dilde ḳareler / Cem ʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḥayālī mātemi
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür **āvāre** yoḳ / Işḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr29-1. Işḳ ile ṣaḥrālara düşdüm yürür **āvāreyim** / Çāresüz derde ṣataşdum āh bir bī-çāreyim

āvāre düşmek [3] Şaşkına dönmek, derbeder olmak.

G1108-1. Bir perī-peyker melek-ruḫsāre düşdi göñlümüz / Āh kim günden güne **āvāre düşdi** göñlümüz
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre gibi anuñçün **āvāre düşdi** zāre
G2622-5. Muḥibbī ẕerre gibi gün yüzüñden / Olalı dūr iken **āvāre düşdi**

āvāre eylemek [4] Birisini işinden alıkoymak. *bk. avare etmek* (Sev, 2001: 30)

1. Serserilik etmek

G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ **āvāre eyleme** / Bir ẕerreden de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar

2. Perişan etmek.

G2384-5. Nāyuñ ṣadāsı **eyledi āvāre** göñlümi / Olur hevāyi oturan ehl-i hevāyile

3. Uzaklaştırmak.

G2395-4. **Eyledüñ āvāre** kūyından beni ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma

4. Dağıtmak, öteye beriye savurmak.

G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil gibi **eyledi** anı **āvāre** perçemüñ

āvāre gezmek [1] Şunda bunda gezmek, şuraya buraya gezmek... (Tulum, 2011: 302)

G2040-2. Görüp **āvāre** Mecnūnı **gezer** derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından

āvāre ḳılmaḳ [6] Perişan etmek, şaşkına döndürmek.

G738-1. Dili **āvāre ḳılan** kākül-i ḫoş-būyuñdur / Cānı vīrāne iden şemʿ gibi rūyuñdur
G821-1. Beni āşüfte ḳılan sünbülüñdür / Beni **āvāre ḳılan** kākülüñdür
G1365-2. Nice yıllardur beni ḥasretle āh / Ḳodı yollarda **ḳılup āvāre** zülf
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / **Ḳılmış āvāre** anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-iʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu yolda kendüyi **āvāre ḳıl**
Mr23-9. Göñlümi **āvāre ḳıldum** zülfini yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle ber-bād eyledüm

āvāre olmaḳ [7] İşsiz güçsüz dolaşmak. (TDK, 2011: 190)

G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı **olup āvāre** Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1768-1. Zülfine ṭolaşup **olan** dili **āvāre** benem / Baġrını tīġ-i cefā ile ḳılan yāre benem
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳara Muḥibbī **oldum āvāre** / Şefāʿatle meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḫr içre bī-çāre / **Olup** ʿālemde **āvāre** dilā nā-çār ile eglen
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī için **olup āvāre** / Beñzedürsem neʿaceb göz yaşını enhāra
G2623-5. Ṭañ mı **olsa** Muḥibbī **āvāre** / ʿIşḳ bī-ṣabr u bī-ḳarār itdi
Mr9-1. Āh kim **āvāre oldum** çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum bende yoḳ

āvāre-i āvāre [1] Başıboş.

G2157-2. Kākülinde baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre ol **āvāre-i āvāreden**

āvāre vü āşüfte [1] Serseri ve meftun.

G738-3. Dili **āvāre vü āşüfte** idüp her yañadan / Düşürüp bende belālar getüren mūyuñdur

āvāre vü Mecnūn [1] Serseri ve Mecnun.

D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin boynuma ol müşk-bū / Eyledi **āvāre vü Mecnūn** beni jülīde-mū

āvārelik [2] İşsizlik, başıboşluk, aylaklık. (TDK, 2011: 190)

(āvāreligi [1], āvārelik [1])

G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp **āvārelik** göñlüm diler / Derdüme çün çāre yoḳ bī-çārelıḳ göñlüm diler
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı başdan yine **āvāreligi** pişelerin

ʿavʿav [1] *Ar.* Köpek havlaması. (Ş. Sami, 2010: 80)

G2402-6. Muḥibbī seg raḳībi **ʿavʿavından** / Ser-i kūyında bildi ölince

āvāz/āvāze [18] *Far.* Ses, seda, feryat, yankı, ahenk. (Steingass, 1892: 117)

bk. āvāz-ı bülbül, āvāz-ı çeng, āvāz-ı ney

(āvāz [7], āvāzdur [1], āvāze [1], āvāzeler [4], āvāzesi [1], āvāzesin [1], āvāzın [1], āvāzını [1], āvāzuma [1])

G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ bir ḳızıl güldür baña / Murġ-ı dil **āvāzesi** feryād-ı bülbüldür baña
G319-4. Servde bülbül maḳām itmiş ider / Ḳāmetüñ vaṣfında **āvāzın** bülend
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz ol meh-rū kim bu ne **āvāzdur**
G491-1. Başladı yine şīve ile nāze güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ **āvāze** güzeller
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf **āvāz** gelür
G623-4. Ger ṣadā itseñ gelür kūh-sārdan **āvāzeler** / Kūh-ken çekdügi bārı ṣanmañuz hāmūn çeker
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli **āvāz** eyler
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ıraḳ yire **āvāz**
G1150-2. Ẕikr-i laʾl-i lebüñ olalı vird-i zebānum / Her bir yañadan gūşuma irür benüm **āvāz**
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī nāle itme / Bunı kim gördi mürde ide **āvāz**
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün **āvāzeler** / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup **āvāz** gül
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum meʿānī baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine **āvāzeler** ṣaldum
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup **āvāzeler** ṣaldum
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu **āvāzuma**
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden **āvāz** gele
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ **āvāzını**
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ **āvāzesin** / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz hīç kes

āvāz-ı bülbül [1] Bülbülün sesi.

G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / Hem ṣürāḥī ḳulḳulı **āvāz-ı bülbüldür** baña

āvāz-ı çeng [1] Çeng sesi.

Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye **āvāz-ı çeng** / ʾIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

āvāz-ı ney [1] Ney sesi.

G167-3. Bāde ile ḫoş gelür **āvāz-ı neyüñ** / Ṭurma ṣun sāḳī ṣarābı yāb yāb

ʿavḳ itmek [1] Ḳomamaḳ, menʿetmek, māniʿolmaḳ... (Tulum, 2011: 343)

Mh10-4. Her ne yirdenʿarż-ı ḥāl itmem işüñ **ʿavḳ itmedür** / Laʾl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

avlamaḳ [2] *T.* Tuzağa düşürmek, kurnazlıkla kandırmak. (TDK, 2011: 191)

(avladum [1], avlamaġa [1])

G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben **avladum**
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn / Dil murġını **avlamaġa** ḳurdı yine dāmı

ʿavn-i Ḫaḳ [2] Cenabıhakk'ın yardımıyla.

G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey içen ʿāşıḳa gel / ʿ**Avn-i Ḫaḳ** olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G1905-6. Sürḫ-i serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslāmʿaskerin / ʿ**Avn-i Ḫaḳla** ʿazīm-i iḳlīm-i irān olmışam

ʿavrat [2] *Ar.* Karı, mer'e, zen. (Ş. Sami, 2010: 81)

(ʿavrat [1], ʿavrata [1])

G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil şaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ileʿ**avrat** ere
G760-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī eyleme dünyāya meyl / Degmede meyl eylemezler ʿ**avrata** merdāneler

avuç [1] El ayasıyla parmakların içi mecmuu, kef, muşt. (Ş. Sami, 2010: 82)

bk. bir avuç

Mh5-6. Senüñ **avcuñdan** olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol sebebden irişür ḫālet-i müşkil niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur

avutmaḳ [2] *T.* Eğlendirip oyalamak, tehir ve tavikle aldatmak, iğfal etmek. (Ş. Sami, 2010: 82)

(avudup [1], avut [1])

G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil **avut**
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / **Avudup** feryāda şalmaz var mı cānānum gibi

ʿavż [1] *Ar.* Sığınak. (Devellioğlu, 2000: 54)

G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿ**Avż** olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet

ay [9] *T.* Yılın on iki bölümünden her biri. (TDK, 2011: 194)

bk. ay u yıl, hafta vü ay u yıl

(ay [6], aylar [2], ayile [1])

G110-5. **Ay** olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem nigārā **ay** olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1078-4. **Ay** olur hafta giçer göstermez oldı gün yüzin / Göklere irse ʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / **Ay** oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini **aylar** giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini **aylar** giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer hafta **ayile** / Olmaz ʿaceb giçerse günüm āh u vāyile
G2415-6. **Ay** olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2573-1. Dirīġ **ay** oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne

ay u yıl [5] Ay ve yıl.

G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi **ay u yıl** / Nāgāh eger ki görse ola daḫi ḫᵛāb-ı telḫ
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḫi girmez ele / Hafta giçer **ay u yıllar** alımam andan ḫaber
G1734-2. ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yoḳ yirlere ḫarc eyleme / Zīrā ārām eylemez giçmekdedürür **ay u yıl**
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç sa ʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün **ay u yıl**
G2209-2. Dūr düşdüm **ay u yıllar** giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun

ay [34] *T.* Dünya'nın uydusu olan gök cismi, kamer, mah, meh. (TDK, 2011: 194) *bk. ayuñ ondördi, ay ü gün, ay ü güneş*

(ay [6], aya [10], ayı [9], ayına [4], ayını [3], eydür [1], ayuñ [1])

G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir żerreye teşbīh idüben **ayı** bilmezler
G791-1. Yüzüñi kim ṭutar **aya** berāber / Diyebilür mi āḫker-i nūra beñzer
G902-2. **Ay** alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre ol şems ü ḳamer ister
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler durmaz **aya** ḳarşu çenār
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ **ayına** / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1094-3. Görinür zülf içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre **ayı** kim sevmez
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḫi ol demden bu dem mihr ile **aya** baḳmazuz
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hīç **aya** düşmez / Özini görmek ol bedr **aya** düşmez
G1161-4. Ṣaḳla cemālüñ **ayını** ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine bir gün irişür şerārumuz
G1217-1. Rūze-dār olan iderʿıyd **ayını** görmek heves / Baña ol günʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñı bes
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur berī / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar **ayı** ṣarʿ
G1393-1. Ḳapuña gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret **aya** oldı iki ṣaḳḳ
G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġıyla eyledi bedr **ayı** ṣaḳḳ
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle **ayı** ṣaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış **aya** baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1436-2. Ṣan ṣafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış **aydur** / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken rūze gibi āh / ʿIyd **ayı** gibi gösterüp itdiʿiyān ḳaşuñ
G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr **ayı** büyütdüñ
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev ol bedr **ayı** büyütdüñ
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd **ayını** iki hilālüñ var iken
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭalʿat n'ola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ **ay** çün vīrāneden
G2167-5. Gice gündüz gelürler şems ile **ay** / İdeler āsitānuñ tā ki seyrān
G2192-2. **Ayuñ** olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / Sen mehüñ ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya virmezin / Yaşum nücūma dāġumı da **aya** virmezin
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin güzeller / Şebīh olur mı encüm bedr **aya**
G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün ki ṭulūʿ eyleye **aya**
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān **ayına** / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ dinārını / ʿArż ider **ayı** meger ḥüsnüñe olmış müşterī
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe gün dir idüm alnuña **ay**
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr **ay** gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy gibi
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr **ay** imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳurı ġavġā imiş
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ **ayına** / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş āşıḳlar içün **ayına**

ayuñ ondördi [1] Dolunay. (TDK, 2011: 204)

G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿ itdi yüzin gördüm / **Ayuñ ondördi** şandum tamāmı ḥüsn çaġında

ay ü gün [5] *bk. ay ü güneş*

G555-1. Āfitāb-ı ṭalʿatuñ kim ṣubḥ-dem tābān olur / Lerze düşer **ay ü güne** ḫāk ile yeksān olur

G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi **ay ü gün** ṭoġuban ictimāʿ eyler
G1470-1. **Ay ü günden** gözlük itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer bir melek
G2676-4. **Ay ü güni** dartdılar geldi şehā ḫüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi pertāb ideliden beni / **Ay ü gün** menzillerinden giçdüm oldum ilerü

ay ü güneş [1] Ay ve güneş.

G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḫüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ

aya [2] *T.* Parmaklar dâhil olmaksızın el ve ayağın içi, düz yeri. (Ş. Sami, 2010: 83) *bk. aya ḳırmaḳ*

G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm **ayasına** / Diler īṣār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün **ayasına** / Sen şehüñ tā ki niṣār ide hemīn pāyesine

aya ḳırmaḳ [1] *bk. el ḳırmaḳ*

G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler hem **ayasın ḳırsar** çenār

ayaġ [19] *Far.* Ayaklı kadeh, piyâle. (Ş. Sami, 2010: 83)

(ayacıġı [1], ayaġ [9], ayaġı [3], ayaġıdur [1], ayaġına [1], ayaġını [1], ayaġumuz [1], ayaḳ [2])

G184-4. Çün getürirsin **ayaġı** bezm-i dünyādan göñül / İçdügün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G608-4. Felek cāmı içüp döker şu ʿāʿı cürʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān şan **ayaġıdur**
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem **ayaġı** var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G1170-1. Ḫūn-ı dil ile dide olaldan **ayaġumuz** / Vardur mey ile kāse-i zerden ferāġumuz
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir **ayaġ**
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen **ayaġ**
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına mey nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden **ayaġ**
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel laʾl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir **ayaġ**
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil meyḫāneye / Ol sebebdendür elümden dāimā düşmez **ayaġ**
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun **ayaġ**
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḥarāret defʿine içdüm Muḥibbī ben **ayaġ**
G1530-4. Cefā taşiyle şındı ṣabr **ayaġı** / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile seng
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm bāġ içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm **ayaġına** çalḳadum
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña ṣunmañ **ayaġ** anda
G2665-4. Varına **ayaḳ** ṣunar dāim maḥabbet arturur / Pür virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār ṭañ degül / İçdi Muḥibbī çünki maḥabbet **ayaġını**
G2752-1. Dün serv gibi şalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış **ayacıġı**
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol **ayaḳ** getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut **ayaġ** / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ayaḳ [71] *T.*

bk. ayaġa düşmek, ayaġa şalmaḳ, ayaġa ṭurmaḳ, ayaġı ṭoprağı/tozı, ayaġına düşmek, ayaġına ḳara ṣu inmek, ayaḳ altında ḳomaḳ, ayaḳ ayaḳ, ayaḳ başmaḳ, ayaḳ öpmek, ayaḳ üstinde, ayaḳ üzre, ayaḳ üzre durmaḳ/ṭurmaḳ, ayaḳ üzre gelmek, ayaḳda ḳalmaḳ, ayaḳdan düşmek, ayaḳdan ḳaldurmaḳ, başdan ayaġa, yalın ayaḳ

(ayaġ [1], ayaġın [2], ayaġına [40], ayaġında [8], ayaġını [2], ayaġların [1], ayaġumda [1], ayaġuñ [2], ayaġuña [11], ayaḳ [2], ayaḳlarda [1])

1. İnsan ve hayvanın yürümesine yarayan uzuv, ricl, kadem, pây. (Ş. Sami, 2010: 83)

G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp **ayaġuña** dirdüm ḳamu derdüm saña
G119-3. Yoḳdurur şekkerde lezzet ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ **ayaġına** dāmānın öp
G304-3. Yüzüñi süren **ayaġuña** devlete irür / Derbān olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ **ayaġına** yüz süri var
G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa bu göñül / Sen cerād **ayaġını** mūr-ı Süleymāne çeker
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / Serv **ayaġına** sürer yüzini āba beñzer
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv **ayaġında** çaġlayan / Dehrüñ anuñçün virür āb-ı revānından ḫaber
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳaddüñ / Dir Muḥibbī serv **ayaġında** aḳan şular mıdur
G714-3. Ayaġuña eyā serv-i ḫırāmum / Gözüm yaşı aḳar āb-ı revāndur

G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm **ayaġına** aḳıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḥüsn içre boyı serv-i bülend ister
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv **ayaġına** / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G746-1. Yüzi gül ġonce-leb serv-i revāndur / Gözüm yaşı **ayaġına** revāndur
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr **ayaġumda** kende var
G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ **ayaġın** öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G801-7. ʿArż-ı ruḫsār eyledi şādlıġ ile nesterin / Yüz sürer serv **ayaġına** her ṭarafdan cūybār
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ **ayaġına** / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol şāb ider
G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyī olupdur ben gibi / Yüzini sürer **ayaġuña** velī pāmāldur
G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile bugün ḳaddüm dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam **ayaġına** ḫalḫal ider
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler / **Ayaġuña** cān u dilden armaġānlar çekdiler
G965-1. Kān-ı dilden yine dürler eyledi iżhār şi ʿr / Ḳıldı meh-rūlar **ayaġına** anı īṣār şi ʿr
G983-3. Niṣār itmege dilber **ayaġına** / Gözüm yaşı anuñçün sīme beñzer
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cem ʿitdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ **ayaġına** niṣārum var
G1194-2. Giçer mi bir dem ol serv **ayaġına** / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1194-5. Muḥibbī yaşın ol yār **ayaġına** / Niṣār itmez dimeñ dinār ḳılmaz
G1343-2. **Ayaġında** bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şem ʿ
G1348-3. Görmeyesin **ayaġuñ** altındaki ʿāṣıḳları / Bu meṣeldür ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1469-2. Nezrüm oldur kim görsem ol güzeller şāhını / Atı **ayaġına** bu cānum niṣār itsem gerek
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile çünki buñarı çeşmümüñ / **Ayaġına** dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1609-1. Yārān görince ḳaddini ṭīr ü kemān ṭutuñ / Serv **ayaġında** başumı āb-ı revān ṭutuñ
G1679-4. Yüzüñ sürer ehl-i diller **ayaġına** / Gözüñe ḫākipāyın ṭūṭiyā bil
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm **ayaġına** itdüm aña zil
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu göñlüm tevseni / Rişte-i cānı alup **ayaġına** peyvend ḳıl
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ **ayaġına** yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ eger varup metā ʿ-ı himmet al
G1756-3. Şu gibi aḳıt gözlerünüñ şuyını her dem / Ol serv-i sehī **ayaġına** āb-ı revān ol
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār **ayaġına** şanurlar beni ḫalḫalem
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā ṣaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda **ayaġına** bālumı reng eyledüm
G1844-5. Sen boyı serv **ayaġına** bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim varup **ayaġuña** ḫalḫal olam
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem niṣār **ayaġuña** / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm
G1888-3. Baş ḳoyup **ayaġına** muġbeçenüñ / Tek elinden şarāb-ı nāb içelüm
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / **Ayaġına** niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm
G1932-4. İtdüm ol serv **ayaġına** göz yaşın revān / Gelmez kenāra n'eyleyem ol şāh-ı muḥterem
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv **ayaġında** aḳan enhāra beñzetdüm
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / **Ayaġın** yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben ṣalınur serv-i sehī / Cüylar her bir yaña olmış **ayaġına** revān
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme **ayaġuñ** ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2163-2. Atuban seng-i cefā ṣıduñ bu göñlüm şīşesin / Batmasun **ayaġuña** ṣaḳın gel ol āb-gīneden
G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / **Ayaġuña** niṣār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey dost yirlere / Ṣaḳın ki batar **ayaġuña** āb-gīneden
G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ **ayaġına** çaġlamaġ içün
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp şu gibi her servüñ **ayaġına** revān olma
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ **ayaġına** cūlar olup çaġlaya
G2407-4. Dökile nice bī-diller **ayaḳlarda** ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv **ayaġında** / Aşmış gibi kendüzini bes dāre benefşe
G2465-4. Ger bāġbān **ayaġların** kesse muḫāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ çenār ile
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv **ayaġına** yaşun / Sen sen ol ṣaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi ṣalınsun ḥüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem **ayaġında**
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ **ayaġına** ḳoyup baş / Baḳmaz oturup hīç ṣola ṣaġa benefşe
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm balalığı çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu gibi **ayaġında**
G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş / Yir yir güher-i eşküm **ayaġına** ṣaçılsa
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv **ayaġına** / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2641-2. Nigārā cāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl itdürme **ayaḳ** altındaġı mūrı
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez yılan **ayaġını**
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn içre / **Ayaġuña** revān oldı aḳar bu gözlerüm yaşı
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ **ayaġ** / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp **ayaḳ** altında zīr itdi

2. Kaimen duran bazı şeylerin yere dokunan kısm-ı esfeli, kaideleri. (Ş. Sami, 2010: 83)

G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı cemālüñ şem ʿini / Yanıcaḳ şem ʿ **ayaġına** dökilür pervāneler
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şem ʿ **ayaġına** dökilür pervāneler
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv **ayaġına** aḳar āb-ı revān
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv **ayaġına** düşüp yalvara şu

3. Saçak, saçaklı. (TS, 2009: 297)

G2480-3. Etek **ayaġına** cānā cān u dil īṣār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl ile

ayaġa düşmek [7] Acz içinde kalmak, kuvvetten düşmek. (TS, 2009: 292)

G26-5. Ṭut elümi **ayaġa düşdüm** gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā
G320-3. **Düşüp ayaḳlara** pā-māl ola nice dil ü cān / Ger perīṣān ide ol zülf-i girih-gīrini bād
G399-2. **Ayaġa düşsem** görüp ṭañ mı cemālüñ şem ʿini / Yanıcaḳ şem ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G1552-3. **Düşdüm ayaġa** ṣu gibi ey serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿāṣıḳ-ı dildāruñam senüñ
G2530-7. Zülfüñ gibi **ayaḳlara düşdi** çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2795-2. Gördüñ cemāli şem ʿini **düşdüñ ayaġa** / Pervāne gibi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Ka ʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / **Düşdigince ayaġa** yirden gösterdi şebnemi

ayaġa şalmaḳ [2] Ayak altında bırakmak, ayak altına atmak. (TS, 2009: 293)

G742-2. ʿUşşāḳ gördi kim lebüñe bāde öykinür / Āl ile anı itmege **ayaġa şaldılar**
Mr2-6. Ṣoñra **ayaḳlara şalduñ** anı pā-māl eyledüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād

ayaġa ṭurmaḳ [1] Ayakta durmak, ayağa kalkmak. (TS, 2009: 293, 292)

G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı **ayaġa ṭuran** ḳudretle hem ṭūbāya baḳ

ayaġı ṭopraġı/tozı [10] Hükümdarın/sevgilinin ayağı toprağı/tozu, Osmanlı şiirinde çok önemli bir simgedir. Hükümdarın/sevgilinin geçtiği yolun önemini ve değerini de göstermektedir. Çünkü geçilen yerin tozu ve toprağı göze sürme yapılacak kadar, ona yüz sürülecek kadar değerli ve kutsal bir nesne olarak kullanılmaktadır.

bk. izüñ tozı

G461-5. Āsitānunda ṣorarsañ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ **ayaġuñ ṭopraġıdur**
G507-3. Niçün **ayaġuñ ṭopraġına** / Yaşum gevher yüzüm altun ṭolupdur
G530-3. Elüñ irse **ayaġı ṭopraġına** / Gözüñe kuḥl iden anı ḳademdür
G656-4. Göreyim ḫāk-i meẕelletde anı ḫāk ola tīz / **Ayaġuñ** tozını kim mülket-i Dārā'ya virür
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ **ayaġuñ ṭopraġıdur**
G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş ḥūriler / Çünki sen serv-i revānun **ayaġı ṭopraġıdur**
G857-5. Muḥibbī pādişāh-ı ʿışḳ olaldan / **Ayaġı ṭopraġı** ser-tācımuzdur
G929-7. Ey Muḥibbī **ayaġı ṭopraġına** īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
En1-2. Be Bir gün ola mı kim yüzüm üzre başasın / **Ayaġuñ ṭopraġına** eyleyeyin cānı nīṣār
B154. **Ayaġı ṭopraġı** başum üzre devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i ʿālem-tāba ben

ayaġına düşmek [2] Ayağına kapanmak, yalvarmak. (TS, 2009: 294)

G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem **düşerem ayaġına** / ʿAḳl u ṣabrum ni'deyim gāh gelür gāh gider
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı zülfi baġına / Āḫır **düşüp ayaġına** ḫalḫal olayın bir zamān

ayaġına ḳara şu inmek [2] Çok yorulmak, güçsüz, dermansız kalmak. (TDK, 2011: 199)

G2306-4. Bāġ-ı ḫüsninde şehā bir ṭoġrı ḫiẕmet-kārdur / Ṭurmaġ ile **indi** servüñ **ayaġına ḳara** şu
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bil baġlayupdur ḫidmete / Servüñ **indi ayaġına ḳara şu** ṭurmaġ ile

ayaḳ altında ḳomaḳ [1] Çiğnemek.

G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim **ḳomayasın ayaġ altda** ben mūrı

ayaḳ ayaḳ [3] Adüm adüm. (Tulum, 2011: 304)

G1382-1. Sāḳī getürdi bādei bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile sāġar **ayaḳ ayaḳ**
G1417-7. Şi ʿrüm Muḥibbī irse kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye ben **ayaḳ ayaḳ**
G1633-2. Ḫoş devlet idi **ayaḳ ayaḳ** ḳaṣruña varsam / El virse viṣāl ol müyesser daḫi nāzik

ayaḳ başmaḳ [4] Girmek, gelmek, uğramak. (TDK, 2011: 195)

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura şanma **ayaḳ baş** raḥm ḳıl cānā baña
G730-3. Ḫüsn gencīne ḫaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / **Başmasun ayaḳ** diyü zülfini ejder gösterür
G777-2. **Ayaḳ başduḳ** bu dünyā naṭ ʿına çün / Saña açmazdan bel şāh dirler
G1627-3. Gülzār-ı ḫüsnüñe senüñ **ayaġumı başdurur** / Oldı ṭılısm beñzeyeli māre perçemüñ

ayaḳ öpmek [3] Rica ve niyaz etmek. *bk. dāmān öpmek*

G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber şalınsa serv-tek / Yüz sürer **ayaġın öpmege** bu çeşm-i eşk-bār

G1629-5. Muḥibbī bādenüñ **öpmek ayaġını** muḳarrerdür / Görebilse idüm bir kez yüzin cām-ı muṣaffānuñ
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā ṣun **ayaġuñ öpelüm** / Cānumı tuḥfe getürdüm dostum eyle ḳabūl

ayaḳ üstinde [1] ...karşı gelmek, başkaldırmak, isyan almak. *bk. ayaklanmak* (TDK, 2011: 199)

G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler ḫaṭuñ **ayaġ üstindedür** / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim yaraġ üstindedür

ayaḳ üzre [1] ...ayakta durarak. *bk. ayaküstü* (TDK, 2011: 199)

G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / **Ayaġ üzre** servler kendü nihāl üstindedür

ayaḳ üzre durmaḳ/ṭurmaḳ [4] Durmaḳ, ḳāyim olmaḳ, ḳalḳmaḳ, ḳıyām etmek... (Tulum, 2011: 304)

G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde **dursam** bir **ayaġ üzre** senüñ / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi saña
G1330-3. Bir **ayaġ üzre ṭurup** bil baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭaḫt şāhāne şemʿ
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol yār gehi / Bir **ayaġ üzre ṭurup** ḫiḍmet ide serv-i sehi
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān bāġa gele / Serv **ayaġ üzre ṭurup** ḫidmet ide ġonce gele

ayaḳ üzre gelmek [2] Ayağa kalkmak. (TS, 2009: 310)

G2498-2. Bir **ayaġ üzre gelüp** bil baġlayupdur ḫidmete / Servüñ indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ ile
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan **gelse** bir **ayaġ üzre** biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı

ayaḳda ḳalmaḳ [5] İşi ilerletemeyip yarıda bırakmak. (TS, 2009: 307)

G1552-5. **Ḳaldum ayaḳda** al elümi dest-gīrüm ol / Çün derd-i ḥasret ile dil-fikāruñam senüñ
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile ʿuşşāḳı çignedür / **Ḳaldı ayaḳda** ʿāşıḳı çeksün ʿinān ḳaşuñ
G2185-2. **Ayaḳda ḳalmışam** cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim görmiş güzeller merḥabāsından
G2556-4. Keremden ṭut elüm **ḳaldum ayaḳda** / Nice ṣabr ideyim derd ü elime
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa **ayaḳlarda ḳalur** bī-ser ü pālar gibi

ayaḳdan düşmek [6] Yıkılmak, güçsüz kalmak, kuvvetten düşmek. (TS, 2009: 308)

G961-1. Görmişem zībā cemālüñ olmışam cāndan esīr / Göreli **düşdüm ayaḳdan** al elüm ol dest-gīr
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine zülfüñ / **Ayaḳdan düşdüm** anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür **ayaḳdan düşmiş** üftādem
G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur **ayaḳdan düşmişem** cānā / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut **düşdüm ayaḳdan** seni çün dest-gīr itdi
D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile **düşdi ayaḳdan** / Ey dost anı şanma ki ola mütemārıż

ayaḳdan ḳaldurmaḳ [1] Ayakları üzere durmasını sağlamak.

G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut **ḳaldur ayaġdan** / Ḫudādan şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol

ayaḳdaş [1] *T.* İşlerini elbirliğiyle yapanlardan her biri. (TS, 2009: 302, 309)

G1912-2. ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur **ayaḳdaşum** benüm

Ayāz [8] *Ar.* Mahmud-ı Gaznevî'nin kölesi ve mahbûbunun adı. (Pala, 1999: 47)

(Ayāz [4], Ayāz'a [1], Ayāz'am [1], Ayāz'sın [1], Ayāz'um [1])

G318-4. **Ayāz'a** ḳul diyü isnād iderler / Ne ḳul belki ḳul oldı aña Maḥmūd
G336-3. **Ayāz** ẓāhirde Maḥmūd'uñ ġulāmı / Velī ma ʿnīde ḳuldur aña Maḥmūd
G514-5. Bugün Maḥmūd'ıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum **Ayāz'um** var
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ ile Maḥmūd / Dimişlerdür aña ḥüsn ile **Ayāz**
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller **Ayāz** / Bülbül artursa niyāzı nāz ider ṭurmaz gül
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / Didi ḥüsn ile ben daḥi **Ayāz'am**
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen **Ayāz'sın** / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭaḫ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile **Ayāz** olasın
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / **Ayāz'a** nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı

ʿayb [8] *Ar.* Ar, şeyn, utanacak şey. (Ş. Sami, 2010: 85)

bk. ʿayb eylemek/itmek, ʿayb ḳılmaḳ, ʿayb olmaḳ

(ʿayb [1], ʿaybdur [1], ʿaybına [1], ʿaybını [2], ʿaybuñ [2], ʿaybuñı [1])

G1342-3. İster iseñ olmaya ʿ**aybuñ** cihānda āşikār / Sen daḫi ṭutma dilā bir kimsenüñ ʿ**aybına** semʿ
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye ne ʿ**ayb** / Bir hüner bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
G2550-3. Senüñ ʿ**aybuñı** daḫi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿ**aybını** her kim ki gelüp saña dise
Nş3-3. Kimsenüñ ʿ**aybını** görüp ḳılma zinhār āşikār / Günde yüz biñ ʿ**aybuñ** örterken İlāh-ül-ālemīn
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿ**Aybdur** çün ḫāş olana eylemek ʿām ile baḫş

ʿayb eylemek/itmek [33] Ayıplamak, kınamak. (TS, 2009: 312) *bk. ʿayb ḳılmaḳ*

G127-1. Aġlasam ḳan aġlasam serv-i ḫırāmānum görüp / Dostlar ʿ**ayb eylemen** ḫāk-i girībānum görüp
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül disem ʿ**ayb eyleme** / Eksük olmaz çünki ādemde ḫaṭā ileʿuyūb
G294-4. Göñlümüñ ṣındużını ey dostlar ʿ**ayb eylemen** / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik zücāc
G469-5. Geh deyr ü geh ṣavmaʿada görsenüz beni / ʿ**Ayb eylemeñ** başa nice ḫayr ü şer giçer
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳdużum benüm ʿ**ayb eylemeñ** / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿ**ayb itmeñüz** / N'eylesün hecr içre dāim ol ʿāẕāb üstindedür
G723-4. İde bir būsei iḥsān daḫi istersem ʿ**ayb itme** / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿ**ayb eyleme** lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākını ʿ**ayb eylemeñ** / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol zülfi mār
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿ**Ayb eylemeñ** sözümi ol gerd degül midür
G981-4. Başumı gözden bıraḳdużum beni ʿ**ayb eylemeñ** / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam eger ʿ**ayb eylemeñ** / Kim ʿışḳ-ı yār böyle beni her zamān ider
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beni ʿ**ayb eyleme** kim / Ḫaste-dilüñ o benüm derdüme dermān görinür
G1091-4. Şīşe-i nāmūsı ṣırsam dostlar ʿ**ayb eylemeñ** / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ dileye ḫaste gönül **eyleme** ʿ**ayb** / Var mı bīmār kim ol itmeye timāra heves
G1310-2. Būseñe ger cān virem ʿ**ayb eyleme** / Az olur iḥsāna çün ekser ʿivaż
G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿ**ayb eyleme** cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿ**ayb eyleme** olur feraḥdan aġlamaḳ
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimse ʿ**ayb itmez** seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1574-4. İster isem būse laʾl-i nābdan ʿ**ayb eyleme** / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama / Zülfüñüñ şeydāsıyam ʿ**ayb eyleme** Mecnūnluġum
G1911-6. Şiʿrümi görüp müşevveş **itmesünler** beni ʿ**ayb** / Çün degül ḫātır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1983-3. Dīvāne-vār deyr-i muġāne eger varam / ʿ**Ayb eylemen** esir-i belā-yı perī-veşüm
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿ**ayb eyleme** / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿ**ayb eylemeñ** / Bu cihānda ḫaste mi var istemeye ṣıḥḥatin
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿ**ayb eylemen** / Bir ḳadeḥ mey rehnine göndermişem destārı ben
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿ**ayb eyleme** zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen ṣala gör var şöhreti şehre
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-ya ʾḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ʿ**ayb itmez** müle
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem ʿ**ayb eyleme** / Ṣu gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2703-5. Bādei ḳosam elden beni ʿ**ayb eylemeñüz** / Pir-i ʿışḳ baña ezel böylece irşād itdi
G2782-3. Dostlar ʿ**ayb eylemeñ** ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ bağı gibi
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʾIşḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿ**ayb eylemeñ** / Bir rāʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳı ʿ**ayb itme** ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar

ʿayb ḳılmaḳ [6] *bk. ʿayb eylemek/itmek*

G140-1. Kim vara meygedelerde eline ala şarāb / ʿ**Ayb ḳılmañ** ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm **ḳılma** beni ʿ**ayb** / Didi dehānı kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G627-3. Mest olup gül şevḳine çāk-ı girībān eylesem / ʿ**Ayb ḳılmañuz** bahār eyyāmı gül devrānıdur
G644-5. ʿ**Ayb ḳılma** leblerüñden istesem şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / ʿ**Ayb ḳılmañ** dostlar bu nevʿile medyūnluġum
G2639-3. ʿ**Ayb ḳılmazduñ** bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem cānını

ʿayb olmaḳ [10] Kınanmak, ayıplanmak.

G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿṣūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe ṣırsa Muḥibbī **olur** mı ʿ**ayb**
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿ**ayb olmaz** eyler isem ıẕṭırāb
G322-5. ʿ**Ayb olmaya** dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi görindi o perī-zād
G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿ**ayb olmasun** / Çünki ḳıldum dehr-ārā bu dilber-i tersāyı yād
G431-5. **Oldı** Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿ**ayb** / ʾUṣṣāḳ içinde bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp cūş eylesem ʿ**ayb olmasun** / Bilmeyen bilsün bu ḫāletler benüm nūşumdadur
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿ**ayb olmasun** ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1785-2. Cürʿañ içeli leblerüñe meyl ider göñül / ʿ**Ayb olmasun** yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G2741-5. ʿ**Ayb olmaya** Muḥibbī ṣuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā ki kefi
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿ**ayb olmasun** / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül ṣoḥbetin

ʿaybsuz [2] Nakîsasız, lekesiz, ayıplanacak hiçbir hâli olmayan. (Ş. Sami, 2010: 85)

G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿ**aybsuz** yār isteyen
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿ**aybsuz** yār isteyen

aydın [1] *T.* Işıklı, aydınlık. (TS, 2009: 314)

G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ **aydın** māhdan

āyet [2] *Ar.* Kur'an surelerini oluşturan kısımların her biri. (TDK, 2011: 202)

bk. āyet-i cünūn, āyet-i ḥüsn, āyet-i raḥmet, āyet-i Yezdān, nūr āyeti

(āyeti [1], āyetin [1])

G661-4. Görüp zülf ü lebüñi secde itdüm / Oḳudum **āyeti** والیل کوثر
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve'l-leyl **āyetin** / Gösterüp yüzin didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel

āyet-i cünūn [1] Delilik alameti.

G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / Benden **āyet-i cünūnı** her perīşān ögrenür

āyet-i ḥüsn [4] Güzellik alameti.

G75-2. **Āyet-i ḥüsnüñdeki** müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla tefsīr aña
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger **āyet-i ḥüsnüñ** ḫaṭīb
G751-2. **Āyet-i ḥüsnine** baḳsam oḳuyamam bir elif / Lebüñ göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G975-2. **Āyet-i ḥüsnüñi** ṣorma anı bilmez müdde ī / Oḳuyayım baña ṣor bir bir ḳamu ezberdedür

āyet-i raḥmet [1] Rahmet ayeti.

G2397-4. Dil ṣafḥasında **āyet-i raḥmet** gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdum ʿiyān ile

āyet-i secde [1] Secde ayeti.

G1502-1. Oḳurlar **āyet-i secde** açuban muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ

āyet-i Yezdān [1] İlahî ayet.

G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī bir varaḳdan biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış **āyet-i Yezdānıdur**

ayıḳ [5] *T.* Kendine gelmiş, sarhoşluktan veya bayılmaktan kurtulmuş, aklı başında. (Ş. Sami, 2010: 85)

(ayıḳ [4], ayıḳam [1])

G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her **ayıḳ** kim bu Muḥibbī'ye ṣunar irşāddur
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de **ayıḳ** mıdur
G1434-2. Her ki **ayıḳ** gice elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir cürʿanı ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz **ayıḳ**
G1834-4. Cürʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem beni ṣanmañ **ayıḳam**

ayılmaḳ [7] *T.* Sarhoşluk, baygınlık vb. bir durumdan kurtulmak, kendine gelmek. (TDK, 2011: 204)

(ayıla [2], ayılmaya [2], ayılmayan [1], ayılmaz [1], ayılmazam [1])

G204-3. Herkes ki içe cürʿanı hergiz **ayılmaya** / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G226-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi **ayılmayan** / Olmışam cām-ı lebüñden öyle mest
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz **ayılmaya** lā-ya ʿḳıl ola tā dem-i şūr
G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur mest tā ḥaşre dek **ayılmaz**
G1902-4. Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni / Dostum **ayılmazam** ben nitekim dünyādayam
G2384-2. Ey dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı şanma **ayıla**
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür şanmañ ki anı **ayıla**

ayırmaḳ [15] *T.* (TDK, 2011: 205)

(ayırasın [1], ayırasın [1], ayırdı [2], ayırduñ [1], ayırma [6], ayırmadı [1], ayırmaġ [1], ayırmasun [1], ayırur [1])

1. Birbirinden uzaklaştırmak.

G19-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / **Ayırma** ṭoġrı yoldan sen bu gibi
G95-7. ʿIşḳ ile ḫoş-ḥāl olmışdur Muḥibb / ʿIşḳdan **ayırma** anı Yārabbenā

G295-1. Ḳoñ baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek beni andan **ayırmasun** ḳılup aġyār güc
G1188-4. Kebūter göñlümi çeşmi **ayırdı** / Şikārına alur elbette şehbāz
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni **ayırmaġ** imiş
G1398-2. Ger küdüretden dilersen ṣāf ola mir'āt-ı dil / Bir dem **ayırma** cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden **ayırdı** beni / Yā İlāhi müdde'ī yüzini her dem ḳara ḳıl
G1806-3. Didüm dil murġını benden **ayırduñ** / Didi bilmez misin kim şāhbāzam
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden **ayırmadı** işitdi çün şekker sözin
G2248-5. Her kim ki **ayırur** 'āşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan **ayırma** bizi / Biḥamdillah ki gördük ṭoġrı dīne
G2545-4. Yārab **ayırma** benüm dāmen-i 'ışḳından elüm / Rūz-ı maḥşerde anuñla dilümi şād eyle
G2659-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / **Ayırma** ṭoġrı yoldan ben ġarībi

2. Seçmek.

G2179-4. Leblerüñ **ayırasın** ṭutsa ḫaṭuñ olmaz 'aceb / Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin

āyin [4] *Ar.* Resim, âdet, kanun, de'b, usul. (Ş. Sami, 2010: 85) *bk. āyin eylemek*

(āyin [2], āyindür [1], āyini [1])

G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile 'āşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi **āyin** ṭutar
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel **āyindür** / Ḥüsnini görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ 'āşıḳlara / Ḳorḳaram kim 'ālem içre ben bu **āyin** ṭaġılur
G2601-2. Dilber oldur ki vefā bābını ögrenmeye hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek **āyini** ola

āyin eylemek [2] Âdet edinmek.

G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri **āyin eyledüñ** 'āşıḳlara / Ḳorḳaram kim 'ālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫışṭını çün bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛārı ben **āyin eyledüm**

āyīne [63] *Far.* Ayna, cilalnmış çelikten mamül. (Steingass, 1892: 133)

bk. āyīne-i dil, āyīne-i ḥüsn, āyīne-i idrāk, āyīne-i İskender, āyīne-i ḳalb, āyīne-i pāk, āyīne-i ruḫsār, āyīne-i ṣāḥib-naẓārān

(āyīne [13], āyīnede [1], āyīneden [1], āyīnedür [2], āyīnei [3], āyīneler [1], āyīnemüz [2], āyīnesi [10], āyīnesin [11], āyīnesinde [1], āyīnesini [9], āyīnesinüñ [1], āyīneye [8])

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil **āyīnesin** pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd ṣarāb-ı ṣaf aña
G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül **āyīnesi** / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur hemān cilā
G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram **āyīneye** / Añaram 'işyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül **āyīnesini** ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur ṣayḳal saña
G202-5. Muḥibbī al ele **āyīneye** baḳ / Günāhuñ añ ki mūlar çün dü-rengest
G379-2. Beñzer ki yār **āyīneye** eylemiş naẓar / Ḥüsnin göreli kendüzini ḫᵛiş-bīn ṭutar
G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi göñlümüñ **āyīnesin** / Ol kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen göñül **āyīnesin** / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç ṣarāb üç günde bir
G599-3. Ḥüsn **āyīnesi** yanında nedür bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berg-i semenden ne biter
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine **āyīneye** / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G719-3. 'Işḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar **āyīneler** sīnem anuñ ḳalḳanıdur
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini **āyīne** vü la'lini şekker gösterür
G743-1. Ḫūblar **āyīneye** baḳmaḳ ezel āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G790-5. Şi'r-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir **āyīnedür** / Dikḳat ile ḳıl naẓar gör nice ma'nālar gelür
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül **āyīnesi** / Ezelī yazu imiş başa pes elden ne gelür
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil **āyīnesini** jeng ider
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur **āyīnemüz** / Ol sebebden kimseye bir zerre yoḳdur kīnemüz
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur **āyīnemüz** / Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye kīnemüz
G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola dil **āyīnesi** / **Āyīne** gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1323-3. Yüzüme 'ār ider baḳmaz baḳar **āyīneye** dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḫaẓẓ
G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın göñül **āyīnesin** / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içmeyince cām-ı ṣāf
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice ṣınmışdur gör ol **āyīne** baḳ
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / 'Iyd-ı vaṣlın gözleyüp ebrūları **āyīne** baḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḫālümi aña / Gördüm **āyīnede** ben daḫi ḫayrān ancaḳ
G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt aḥvālini / 'Ārızı 'ālem-nümā **āyīnedür** gül-rūya baḳ
G1475-2. Dilüñ **āyīnesini** ḳaplasa ġam / Cilā virsün ṣarāb iç olmaya jeng
G1480-5. Dili ṣāf itmege olmadı dermān / Ṭutubdur göñlümüñ **āyīnesin** jeng
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken **āyīnesi** buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1495-2. Lem'a ursa gün yüzinde pertev-i 'işḳ ṭañ mıdur / 'Āşıḳa **āyīne** her dem çün cemālidür anuñ
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu dil **āyīnesini** ṭutdı jeng
G1525-3. Siyāh eyler felek **āyīnesini** / Ṣaḳın āhından ey dilber ġarībüñ

G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül **āyīnesini** itdi pāk
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya **āyīne** gibi ʿālem içre yüzi bek
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış **āyīne** / Gördiler ḫayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1809-3. Jeng-i ġam ṭutdı göñül **āyīnesin** / Ṣayḳal-ı meyle pür-cilā olalum
G1862-4. Bu göñlüm **āyīnesin** cām ile ṣafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi ṣafāda olam
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül **āyīnesi** / Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G1986-2. Eger istemez iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ **āyīnesini** aġzuma ṭut gör nefesüm
G2043-2. **Āyīne** gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2113-4. Jeng oldı göñül **āyīnesi** al ele sāḳī / Mey ṣun berü tā dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2128-2. Nūş-ı cām ile göñül **āyīnesini** eyle ṣafā / Ne revādur kiʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam **āyīnei** elden ki çün gördi yüzin
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki ṣunʿ-ı ḥāliḳi / Al ele **āyīne** ḥamd it kendü ḥüsnüñe baḳın
G2163-3. Gözlerüm **āyīnesinde** görürem her dem seni / Ṣāfdur bende ṣafā kesb iderem **āyīneden**
G2184-1. **Āyīne** gibi al elüñe ṣāf cāmı sen / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2190-4. Ḫudānuñ ṣanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al **āyīne** baḳın
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ **āyīnesin** / Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / Tā jeng-i seḥāb bağlamaya **āyīnei**
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma ṣaḳın **āyīneye** / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi eyle naẓar **āyīnei** ḳıl rū-be-rū
G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb baḳduġını **āyīneye** / Kendi ḥüsnine taʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu dil **āyīnesini** / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül **āyīnesin** pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede yolın baña irşād eyle
G2581-5. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudāyı ḳıl temāşā dostum / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe **āyīne**
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil **āyīnesin** / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2597-4. Jeng oldı göñlüm **āyīnesi** gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim ḫazīn ola
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil **āyīnesi** āhum ile jeng ü ġubār
Mh14-10. Ṣāfdur **āyīne** gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫʷāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mr17-2. Jeng-i ġamdan dil ü cān **āyīnesin** pāk idelüm / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr30-12. Olmasa baña niʿam **āyīnesi** ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D25-2. Virme yüz ḫaṭına dirdüm sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnünüñ **āyīnesinüñ** jeng itdi eyle çāre ḫaṭ

āyīne-i dil [5] Gönül aynası.

G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā ṣanma sözüñ teʾṣir ide / Nice yıllar gitmedi **āyīne-i dilden** bu gerd
G2533-3. Cürʿa-i laʿl-i lebüñle eyle gönlüm pür-ṣafā / Niceye dek dostum **āyīne-i dil** gerd ola
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var **āyīne-i dilde** ġubār / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler **āyīne-i dil** ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḫamrā gibi
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu dem **āyīne-i dilden** ġamı

āyīne-i ḥüsn [2] Güzellik aynası.

G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel **āyīne-i ḥüsnüñe** ḳılma rū-be-rū
Mh11-10. Ḳorḳaram **āyīne-i ḥüsnüñi** āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ

āyīne-i idrāk [4] İdrak; anlayış aynası.

G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ ṣüretin **āyīne-i idrākdan**
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören **āyīne-i idrākdan**
G2473-5. ʿIşḳ virmezler Muḥibbī onsekiz biñ ʿālem / Böyle naḳl itmiş gören **āyīne-i idrākda**
G2489-5. Kendüden giçdi Muḥibbī āhı gelmez başına / Gördi zībā ṣüretin **āyīne-i idrākda**

āyīne-i İskender [2] Büyük İskender'in hocası Aristo tarafından İskenderiye'de yaptırılmış olduğuna inanılan, uzaktaki düşmanı gösteren ayna.

G604-4. Elinde pür görinen cām-ı bāde / Hemān **āyīne-i İskenderidür**
G2700-3. Bir naẓar eyle göñül mirʾātına virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm āhı **āyīne-i İskenderi**

āyīne-i ḳalb [2] Kalbin aynası.

G1246-1. Jeng-i ġamda var idi **āyīne-i ḳalbümde** dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl **āyīne-i ḳalbüñi** bulsun sādelik

āyīne-i pāk [1] Temiz ayna.

G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam yoḫsa gelür **āyīne-i pāke** düşer

āyīne-i ruḫsār [1] Yanağın aynası.

G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki **āyīne-i ruḫsāra** baḳ

āyīne-i ṣāḥib-naẓārān [1] Bakış sahiplerinin aynası.

G248-2. Gösterme yüzüñ bī-başar olanlara luṭf it / Ruḫsāruñı **āyīne-i ṣāḥib-naẓārān** it

āyīne-dār [1] *Far.* Ayna tutcu. (Steingass, 1892: 134)

G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur ḳapuñda mihr ü meh / Rūz u şeb ḳarşuñda olmış her biri **āyīne-dār**

āyīne-ṣūret [1] Ayna gibi.

G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum şu ʾle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi **āyīne-ṣūret** pākdur göñlüm

aylaḳ [1] *T.* Bedava, parasız, ücretsiz. (TS, 2009: 328)

G86-2. Her ne kim virürse āḫır cān alur / Nesne virmez bu cihān **aylaḳ** saña

ʿayn [20] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 86)

bk. ʿayne almaḳ, ʿayne gelmek, ʿayn-ı āfet, ʿayn-i cārī, ʿayn-ı dem, ʿayn-ı dermān, ʿayn-ı ḳażā, ʿayn-ı kevşer, ʿayn-i mār, ʿayn-ı mül, ʿayn-i Nīl, ʿayn-ı nūr, ʿayn-ı raḥmet, ʿayn-ı revān, ʿayn-ı rūḥ, ʿayn-ı ṣafā, ʿayn-ı ṣevāb, ʿayn-ı vefā, ʿayn-ı zülāl, çeşm-sār-ı ʿayn

(ʿayn [1], ʿaynı [2], ʿaynıdur [1], ʿaynına [6], ʿaynından [1], ʿaynum [4], ʿaynuma [1], ʿaynumdan [3], ʿaynuñ [1])

1. Göz, çeşm, dîde.

G90-4. İki ʿ**aynumdan** revān oldı iki cū kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G148-1. Ḳurısın ol ʿ**ayn** kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın ol ʿ**aynuñ** bu baġrum başıdur
G998-3. ʿ**Aynum** olalı iki ʿayn-i revān / Görinen ser degül belā kūh mıdur
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı var imiş / İki ʿ**aynından** kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1771-4. ʿ**Aynuma** ẕerre kuḥlı ekmek baña gerekmez / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm
G1912-1. İki ʿ**aynumdan** revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum benüm
G2367-2. İki ʿ**aynum** arasından iki cū oldı revān / Kim göre köprüdür üstindeki ḳaşımuza
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿ**aynumdan** benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿ**aynum** iki ʿ**aynı** / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
Mh17-8. Cū yirine iki ʿ**aynum** n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur

2. Bir şeye çok benzeyen misali, tıpkı, suret, tamamıyla müşabih şahıs veya şey.

G1441-4. Ezelden tā ebed gitmez göñülden / Ṣanurlar bilmeyenler ʿ**aynıdur** ʿışḳ
G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ʿ**aynına** / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ ʿ**aynına**
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñ ʿ**aynına**
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör ey dil ṭolābuñ ʿ**aynına**
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳar ʿālemde kim var āfītābuñ ʿ**aynına**
G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar itmen taʿaccüb dönse şābuñ ʿ**aynına**

3. Tıpkı, sırf, mahz.

B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʾlüñ ṣorarsam ʿ**aynı** rāḥatdur

ʿaynına almaḳ [7] ... ḳıymete tutmaḳ, iʿtibār etmek, iʿtibāre ałmaḳ, raġbet etmek, iltifāt etmek. (Tulum, 2011: 345)

G303-2. ʿ**Ayne almaz** n'eylesün rindān şürāḥī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G326-5. Yāre diseñ ḫālüñi **almaz** Muḥibbī ʿ**aynına** / Ḥüsnine maġrūr olan ʿuşşāḳa vire mi vücūd
G1120-1. ʿ**Aynüme almam** cihānı dostlar ben yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülüñ gülzārsuz
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿ**aynuma almazam** / Yiter baña çü zülf ile ḫāli Muḥammedüñ
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda ʿ**ayne almazsın** / Güzeller sīme māyildür degül mi ol diremden yeg
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿ**aynuña almazsın** / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G2086-1. Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin / **Almaz** ʿ**aynuma** müşki ʿanberīnüñ minnetin

ʿaynına gelmek [4] İtibar etmek, rağbet etmek.

G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Ẕerre **gelmez** ʿ**aynuma** ger yār olasın sen baña
G584-2. Viṣālüñ balına kim ola ṭālib / Anuñ ʿ**aynına gelmez** niş-zenbūr

G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur / Ẕerre deñlü ʿ**aynuma gelmez** bugün hicrān benüm
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda ölmeden ben dostlar / Cānı teslīm eylemek **gelmişdürür** ʿ**aynuma**

ʿayn-ı āfet [4] Afetin ta kendisi.

G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu biri fitne birisi ʿ**ayn-ı āfetdür**
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar ʿāşıḳlara her dem dü-çeşmüñ ʿ**ayn-ı āfetdür**
G921-3. Baña şor zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / Biri ser-fitne-i ʿālem birisi ʿ**ayn-ı āfetdür**
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi de ʿ**ayn-ı āfetdür** / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ

ʿayn-ı cārī [1] Akıcılığın ta kendisi.

G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Didiler ʿ**ayn-i cārīdür** bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün

ʿayn-ı dem [1] Kanın ta kendisi.

G530-1. Yidügi ehl-i ʿışḳuñ derd ü ġamdur / Anuñçün gözden aḳan ʿ**ayn-ı demdür**

ʿayn-ı dermān [1] Dermanın ta kendisi.

G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki gele senden ʿ**ayn-ı dermāndur** baña

ʿayn-ı ḳażā [1] Kaza gözü.

G915(a)-4. Bend-i belādur ʿ**Ayn-ı ḳażādur** / Seng-i ḫārādur Derde devādur

ʿayn-ı kevṣer [1] Kevser'in ta kendisi.

G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿ**ayn-ı kevṣerdür** baña

ʿayn-ı mā [1] Suyun ta kendisi.

G731-2. Olaldan ʿārıżun gül ḳāmetüñ serv / Aḳar kūyuñda yaşum ʿ**ayn-ı mādur**

ʿayn-ı mül [1] Şarabın ta kendisi.

G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿ**ayn-ı mül**

ʿayn-ı Nīl [1] Nil'in ta kendisi.

G1687-1. Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿ**ayn-ı Nīl**

ʿayn-ı nūr [1] Nur gibi.

G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem n'ola ḫūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ ururсañ ʿ**ayn-ı nūr**

ʿayn-ı raḥmet [3] Rahmetin ta kendisi.

G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn / ʿ**Ayn-ı raḥmetdür** yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G501-5. Ey Muḥibbī ʿ**ayn-ı raḥmetdür** gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿ**ayn-ı raḥmetdür** gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar

ʿayn-ı revān [1] Yürüyen göz.

G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿ**ayn-ı revān** / Görinen ser degül belā kūh mıdur

ʿayn-ı rūḥ [1] Ruhun ta kendisi.

G304-1. İsi lebüñi göre idi dirdi ʿ**ayn-ı rūḥ** / Zülfüñ dırāzına n'ola dinilse ʿömr-ı Nūḥ

ʿayn-ı ṣafā [1] Safanın ta kendisi.

G984-4. Eger cevr ü eger miḥnet eger ġam / Anı kim yār ider ʿ**ayn-ı ṣafādur**

ʿayn-ı ṣevāb [1] Sevabın ta kendisi.

G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿ**ayn-ı ṣevāb**

ʿayn-ı vefā [2] Vefanın ta kendisi.

G915(a)-8. Mār-ı dütādur Çeşme żiyādur / ʿ**Ayn-ı vefādur** ʿAnber-i sādur
G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçün ʿ**ayn-ı vefā** / Āh kim cevr ü cefāsını görüñ az eyler

ʿayn-ı zülāl [1] Gözün suyu/yaşı.

G1474-3. Aradum hemçün Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān iden ʿ**ayn-ı zülālüñdür** senüñ

ʿayne'l-yaḳin [1] *Ar.* Gözle görerek bilmek.

G2181-1. Bilmedüm sükker midür la'lüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿ**ayne'l-yaḳin**

ayrılmaḳ [9] *T.* Bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak. (TDK, 2011: 210)

(ayrılalı [3], ayrılmadum [1], ayrılmaz [4], ayrılur [1])

G39-1. Āh kim bu ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / **Ayrılalı** gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʿāşıḳa / Bir nefes **ayrılmaz** anlardan güvāhın gezdürür
G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı cānā Muḥibbī'nüñ / Müşkīn şaçuñdan **ayrılalı** bī-ḳarārdur
G1188-3. Ġam **ayrılmaz** benümle hem-dem oldı / Cihānda var mı anuñ gibi hem-rāz
G1894-1. Bir dem **ayrılmaz** yanumdan nem begendi nem benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan nem benüm
G2130-4. Anadan ṭoġalı ʿışḳdan bir nefes **ayrılmadum** / Virseler cümle cihānı virmeyem ʿışḳ ʿālemīn
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ıraḳ / Kişi cāndan **ayrılur** kesmez velākin ḫūyını
Mr12-3. Gül yüzinden **ayrılalı** iñlerem bülbül gibi / Ḫyş ider dāim raḳīb-i ḫār ile gül gibi
Mr24-3. Beni dūr itmek ister ḳapusından / Ölür **ayrılmaz** ʿāşıḳ ṭapusından

ayru [19] *T.* (TDK, 2011: 209) *bk. ayru düşmek, ayru olmaḳ*

(ayru [16], ayrudur [2], ayrusın [1])

1. Yalnız, tek başına. // Uzak, uzakta; birinden ayrı düşme.

G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden **ayru** dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G344-2. Senden **ayru** kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G350-2. Lebüñden **ayru** ey şīrīn-zebānum / Anı kim çekmişem çekmedi Ferhād
G511-1. Gül yüzüñden **ayru** bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G511-2. Senden **ayru** derd ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā gün yüzüñden **ayrudur** / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler bir ṣayrudur
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / Cānından **ayrudur** ki yatur ḳurı gövdedür
G920-3. Senden **ayru** giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Ya ḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan **ayru** bülbül-i zār olmışam / İñlerem tā ṣubḥa dek derd ile bīmār olmışam
G1994-1. Gül yüzüñden **ayru** her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden **ayru** ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī şanemden **ayru** āh / Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2211-2. Gün yüzüñden **ayru** ṣorsañ ḫālümi ey meh-rū / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2212-3. Ḥasret ile āh senden **ayru** Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Ya ḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
Mh18-1. Gül yüzüñden **ayru** cānā āh u zār itsem gerek / Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem gerek
Mr18-1. Gül yüzüñden **ayru** çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm
B131. ʿAceb bilsem ne şehden **ayrusın** sen / Ki zārı zārı iñler ṣayrusun sen

2. Başka, başka türlü.

G2077-5. Yārüñ meyānı olmaduġı bir bahānedür / **Ayru** Muḥibbī görmedi ḳılca bahānesin
Mh13-6. Dīni **ayru** kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berg-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

ayru düşmek [9] Birbirinden uzakta kalmak. (TDK, 2011: 209)

G49-5. Yār elinden **ayru düşmek** hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G1395-4. **Düşeli** hicrān şebinde gün yüzüñden **ayru** āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden **ayru düşicek** ʿālemde nā-peydā gerek
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden **ayru düşeli** ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden **ayru düşeli** kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G2016-1. Baḥr-ārā hīç kimseler yārından **ayru düşmesün** / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum ben derd ü ġamdan / Ki **ayru düşmişem** ol ġonce-femden
G2230-3. Degüldür ʿāşıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil budur **ayru düşe** gül yüzlü yārından
Nş4-1. Lebi Şīrīnden **ayru düşeli** ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar feryād içün

ayru olmaḳ [5] *bk. ayru düşmek*

G231-2. **Olupsın** Yūsuf-ı Mışriden **ayru** / Dil-i Ya ḳūb-veş maḥzūnam ey dost
G414-1. Nigārā **ayru olaldan** yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm ṣanma bil demdür
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden **ayru** bir gün **olmasun** / Her yañadan gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
Mr9-5. Andan **ayru olmaġa** rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
B64. Çün **ayru olmazam** āh ile ġamdan / Kişiye bundan ulu hem-ser olmaz

ayruḳ [6] *T.* Artık, bundan sonra, bir daha. (TS, 2009: 333)

G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı çün göñül / Añlamazam daḥi **ayruḳ** ḳurtula
G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye **ayruḳ** göñül belā

G702-4. Dilberā ṣanma ki maʿmūr ola **ayruḳ** şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / Bu kārı ṣanma **ayruḳ** kāra beñzer
G2782-3. Dostlar ʿayb eylemeñ **ayruḳ** dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ bağı gibi
Mr8-24. Budur sözüm **ayruḳ** dimeñ / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf

ayrulıḳ [3] *T.* Birinden uzak düşme, firak, firkat. (TDK, 2011: 210)

(ayrulığı [1], ayrulığına [1], ayrulıḳ [1])

G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ ṣunuldı **ayrulıḳ**
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā / **Ayrulığına** doymaḳ anuñ āh ne müşkil
Mh17-8. Cū yirine ikiʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ **ayrulığı** ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur

ayvā [5] Büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli meyve. (TDK, 2011: 212)

(ayvā [4], ayvāya [1])

G664-4. Yāre ṣundumʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi **ayvā** ṣatar
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi **ayvā** meger
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre şulu şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña **ayvā** ṣatar
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālüye / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem **ayvāya** ben
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ benüm **ayvā** gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi

ʿayyār [5] *Ar.* Hilekâr, hilebaz, dolandırıcı, mekkâr, dessâs. (Ş. Sami, 2010: 87)

bk. ʿayyār-ı felek, ʿayyār u mekkār u kemend-endāz, çeşm-i ʿayyār, ġamze-i ʿayyār

(ʿayyār [2], ʿayyārdur [1], ʿayyāre [1], ʿayyāredür [1])

G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde mecāl / N'eyleye derdā dirīġā sevdügüm **ʿayyāredür**
G797-5. Çemende nergisüñ tācın başında / Ḳapar peyk-i ṣabā ġāyet de **ʿayyār**
G839-1. İki çeşmüñ iki **ʿayyāre** beñzer / İki zülfüñ de iki māre beñzer
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / Nice mekkār nice ʿayyār nice cādūdur bu
G2617-2. Hey nice **ʿayyārdur** gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı

ʿayyār-ı felek [1] Feleğin hilebazı.

G652-5. Ey Muḥibbī key naẓar ḳıl işbu **ʿayyār-ı felek** / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar

ʿayyār u mekkār u kemend-endāz [1] Hilekâr, dolandırıcı, kement atan.

G950-4. Zülfüñ ile beñlerün el bir ider dil almaġa / Vāy nice **ʿayyār u mekkār u kemend-endāz** olur

ʿayyārelik [1] Hilekârlık, hilebazlık, dolandırıcılık.

G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ gibi / Būseni almaġ içün **ʿayyārelik** göñlüm diler

ʿayyāş [1] *Ar.* Daima îş ü işret eden, çok içen, işrete müptelâ, bekri. (Ş. Sami, 2010: 87) *bk. ʿāşıḳ-ı ʿayyāş*

G1160-3. Geh mest olup cürʿa ṣaçar zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını içici **ʿayyāşlaruz** biz

az [7] *T.* (TDK, 2011: 212-213)

bk. az bulınmaḳ, az eylemek/itmek, az gelmek, az ḳılmaḳ, az olmaḳ, az u çoḳ

(az [1], azdur [1], azı [1], azıdur [1], azını [1], azum [1], azuma [1])

1. Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile **azum** var
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil ṣaḳın kim cevrinüñ eñ **azıdur**
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā keşīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur **azı** çoḳ
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane şubḥa dek dil derdini / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın **az** isteyen
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma **azuma**
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını **azını**

2. Alışılmış olandan, umulandan veya gerekenden eksik olarak.

G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña **azdur**

az bulınmaḳ [1] Az sayıda olmak, nadir olmak.

G1363-3. Tīġ ile tīre **az bulınur** gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez her ḥaṣır-i bāf

az eylemek/itmek [3] Eksiltmek, azaltmak. *bk. az ḳılmaḳ*

G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim cevr ü cefāsını görüñ **az eyler**
G1658-2. Ṣabrumı **az itdi** ʿışḳı līk şevḳüm ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ **az itmek** neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

az gelmek [1] Yetmemek. (TDK, 2011: 213)

G601-5. Gerçi şiʿr ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner **az gelür**

az ḳılmaḳ [1] *bk. az eylemek/itmek*

G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā görmez vefā / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı **az** ḳıl

az olmaḳ [5] Eksilmek, azalmaḳ... (Tulum, 2011: 312)

G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ **az olur**
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki ḳanā ʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ **ola** vü ger **az**
G1310-2. Būseñe ger cān virem ʿayb eyleme / **Az olur** iḥsāna çün ekser ʿivaż
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā keŝīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı **az olur** azı çoḳ
G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ **az ola** mı hīç günehi

az u çoḳ [1] Az ve çok.

G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanā ʿat cān ile / **Az u çoḳ** dime ṣaḳın itme nizā ʿaş üstine

a ʿża [1] *Ar.* Vücut parçası, organ. (TDK, 2011: 213)

B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı **a ʿża** baña / Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi ser-tā-pā baña

a ʿżā-yı gül [1] Gülün uzvu.

G1660(b)-2. Derd ile iñledügi budur hezār / Ḫār elinden pāredür **a ʿżā-yı gül**

ʿaẕāb [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 88)

bk. ʿaẕāb itmek, ʿaẕāb virmek, ʿAẕāb-ı nāz, ʿaẕāb-ı telḫ, nar-ı ʿaẕāb

(ʿaẕāb [6], ʿaẕāba [1] ʿaẕābıdur [1])

1. Ahirette günahkârlara ve şirk ve küfür ashabına verilecek ceza ve eziyet.

G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet içinde **ʿaẕāb**
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭāli ʿümdür gösterür baña bihişt içre **ʿaẕāb**
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet içinde ʿ **aẕāb**
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḥūrī ki cennetde **ʿaẕāb** olmaz

2. Pek büyük sıkıntı, eziyet, elem-i şedîd.

G440-5. Şem ʿ-i ḥüsne yaḳsa dil pervānesin açman dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ **ʿaẕābıdur**
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim ol ʿ **aẕāb** üstindedür

3. Eziyet, cevir, ukubet, işkence.

G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz senden hergiz **ʿaẕāba** baḳmazuz
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur **ʿaẕāb** ile

ʿaẕāb itmek [2] İşkence, eziyet etmek.

G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek **idesin** ol derd-mendüñe **ʿaẕāb**
G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine ḳana / Ïşḳ ehlini ḳarşuña getür bir bir ʿ **aẕāb it**

ʿaẕāb virmek [1] İşkencelemek, şikence virmek... (Tulum, 2011: 346)

G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandaysa ʿışḳ / Şaḳlayalum dime **virme** kendüzine gel **ʿaẕāb**

ʿaẕāb-ı nāz [1] Naz işkencesi.

G696-4. ʿ**Aẕāb-ı nāz** ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler

ʿaẕāb-ı telḫ [1] Acı; çekilmez eziyet.

G309-3. İrgür viṣālüne beni cānā ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ odiyle **ʿaẕāb-ı telḫ**

āzād [3] *Far.* Özgür, serbest, hür, kurtulmuş... (Steingass, 1892: 42)

bk. āzād eylemek/itmek, āzād ḳılmaḳ, āzād olmaḳ, serv-i āzād

(āzād [1], āzāddur [2])

G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp **āzāddur** dirler baña
G329-2. Melūl olma dilā ġam gelse her dem / Cihānda kimse yoḳdur ġamdan **āzād**
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan eli / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün **āzāddur**

āzād eylemek/itmek [13] Serbest bırakmak, salıvermek. (TDK, 2011: 214)

bk. āzād ḳılmaḳ

G263-3. Şöyle beñzer boynı bağlu ḳulunam ey ġam senüñ / Tā ölince **itmeye** sen gibi **āzād** elġıyāṣ
G350-4. Oluram intiẓār ile muḳarrer / Muʿallem **itmeye** ol servi **āzād**
G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa efendi ḳulın **āzād eyler**
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḥi **āzād itmedüñ**
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu ben dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan **āzād eyledüñ**
G1800-6. Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı **āzād eyledüm**
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / Anuñ içün kim belāya cānı **āzād eyledüm**
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadan **āzād ideyin**
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o derd-mende bir gün **āzād eyleme**
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḥi ey ġam beni **āzād eyle**
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili raḥm idüp / Ḫayra girüp çözüp başına **āzād itdi**
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi ol miskīni **āzād itmedüñ**
Mr28-11. Laʾl-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā şād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle **āzād eyle** gel

āzād ḳılmaḳ [1] *bk. āzād eylemek/itmek*

G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil murġı şehā / Çevürüp başına **āzād ḳılup** ḫayr eyle

āzād olmaḳ [4] Özgür kalmak. (TDK, 2011: 214)

G563-2. Ġuṣṣadan **āzād olup** müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine gel seni sulṭān okur
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem sitem istemem **āzād olam**
G2009-1. İstemem cānā ġamundan ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem dimezem **āzād olam**
G2798-1. Hiç ʿālemde benüm bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥẓa **āzād olmadı**

āzāde [13] *Far.* Her kayıttan müberrâ, serbest, hür. (Ş. Sami, 2010: 87)

bk. dil-i āzāde

(āzāde [9], āzādedür [1], āzādem [1], āzādeyem [1], āzādeyüz [1])

G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe yār it / **Āzāde** iken ʿālemi gel başına dār it
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan **āzādem** ne ġuṣṣa melālüm var
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel beni **āzāde** getür
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz dünyā metāʿına göñül / Fāriġuz **āzādeyüz** ʿālemde deryā-dillerüz
G1198-2. Yürür **āzāde** iken ʿışḳa düşdüm / Ḳılayım terk-i ser ne dirsüz
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol taʿalluḳdan ḳamu **āzāde** gel
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki şāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün **āzādeyem**
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken **āzāde** mehterlik yolın
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın bāde beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün **āzāde** beñzersin
G2321-2. **Āzādedür** ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār serv
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür **āzāde** iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2698-4. Yürür **āzāde** dil tilmezken ārām / Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi
Mr20-9. Nāgehān **āzāde** iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma

āzādelik [2] Azade olma durumu, serbestlik. (TDK, 2011: 213)

(āzādeligle [1], āzādelik [1])

G1585-1. Dil virelden bende oldum bulmadum **āzādelik** / Müşkil işdür dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G2322-2. Servüñ ḥurūfını çü yazan noḳṭa ḳomadı / **Āzādeligle** bulduġıçün iştihār serv

āzār [1] *Far.* ...keder, eziyet, incitme... (Steingass, 1892: 42) *bk. āzār-ı men*

G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda **āzār** özgedür

āzār-ı men [1] Beni incitme.

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür **āzār-ı men** / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz

ʿaẕār-ı yār [1] Sevgilinin bahaneleri.

G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ **ʿaẕār-ı yāri** gör / Şorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör

āzer [1] *Far.* Ateş, ot, nâr. (Ş. Sami, 2010: 88)

G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş olınmış şanki **āzer** deyridür

azıtmaḳ [3] *T.* Çığırından çıkmak veya çıkarmak, ölçüyü kaçırmak. (TDK, 2011: 216)

(azıtduñ [1], azıtmış [2])

G19-3. Yolın **azıtmış** iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G2659-3. Yolın **azıtmış** iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden būse vir didüm didi / Mest olup sözüñ **azıtduñ** şöyle beñzer giderek

ʿazīm-i iḳlīm-i İrān [1] İran memleketine yönelme, kast etme.

G1905-6. Sürḫ-i serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslāmʿaskerin / ʿAvn-i Ḥaḳla **ʿazīm-i iḳlīm-i İrān** olmışam

ʿaẕīmü'ş-şān [1] *Ar.* Şan ve mertebesi büyük. (Ş. Sami, 2010: 89)

G1361-3. ʿIşḳ murġı key **ʿaẕīmü'ş-şāndur** / Bir megesce görinür ʿanḳā-yı Ḳāf

āẕine [1] *Far.* Cuma. (M. Nâcî, 2009: 46)

G139-2. Düşdi yolum bir **āẕine** güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳunur gördüm ḫaṭīb

ʿazīz [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 90) *bk. ʿömr-i ʿazīz, ʿazīz-i Mışr*

(ʿazīz [2], ʿazīzdür [2], ʿazīzüm [1])

1. Kıymettar, kıymetli; hürmetli, muhterem, muazzez, mükerrem.

G1140-4. Şaḳla ʿışḳuñ sırrını sīneñde cānundan **ʿazīz** / Terk-i ser itmek gerekdür iderseñ keşf-i rāz
G1498-2. Sīnem içre şaḳlaram peykānuñı cānun gibi / Belki cānumdan **ʿazīzdür** yādigāruñdur senüñ
G1636-3. Şaḳınursam seni kim gözden taʿaccüb eyleme / Şaḳınur cāndan **ʿazīzdür** gözde olan merdümek
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde ḳo / Cāndan **ʿazīz** şaḳla anı yādigār ola

2. Kuvvet ve kudret ve celâl sahibi.

G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿ**Azīzüm** Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum

ʿazīz-i Mışr [1] Zamân-ı kadîmde Mısır'da Maliye Nazırına verilen unvan olup Hazreti Yusuf (a.m.)un kıssasında mezkurdur. (Ş. Sami, 2010: 90)

G304-2. Ḥüsnüñ görse idi eger kim **ʿazīz-i Mışr** / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ

ʿazm [4] *Ar.* Kasıt ve niyet etme.

bk. ʿazm eylemek/itmek, ʿazm ḳılmaḳ, ʿazm-i Firendūş itmek, ʿazm-i ġarb ü şarḳ itmek, ʿazm-i gülzār eylemek/itmek, ʿazm-i ʿIrāḳ, ʿazm-i Ḳāf eylemek, ʿazm-i meydān eylemek/ ḳılmaḳ, ʿazm-i nigār itmek, ʿazm-i sefer ḳılmaḳ, ʿazm-i Şām itmek, ʿazm-i şikār eylemek/itmek, ʿazm-i Tebriz itmek, ʿazm-i ser, ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılmaḳ, ʿazm-i yār itmek

(ʿazm [2], ʿazmin [1], ʿazmini [1])

G456-1. Vaṣlını heves eyledi **ʿazm** ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu dil telef eyler
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülür **ʿazm** ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G1321-3. Biz lāʾübālī rind ü Muḥibb ü ḳalenderüz / Meyḫāne **ʿazmini** iderüz ihdinaʿs-ṣırāṭ
G1995-5. Çün ḥarīm-i dilde dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / Ne sefer **ʿazmin** ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

ʿazm eylemek/itmek [20] Ḳást etmek, teveccüh etmek, başlamaḳ, girmek, şürūʿ etmek, mübāşeret etmek. (Tulum, 2011: 348) *bk. ʿazm ḳılmaḳ*

G561-1. Yine **ʿazm itdi** göñül cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra gider
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine **ʿazm itdi** bugün / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider

G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki **ʿazm eyleye** āhı ʿalemidür
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki **ʿazm eyleye** āhı ʿalemidür
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup **ʿazm eyleyüp** ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz zārlık
G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān ṣaḥrāsına **ʿazm eyleyüp** ser-maḥmil ol
G1709-7. Vādi-i ʿışḳa **ʿazm ider** iseñ Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra gel
G1737-3. Her ḳaçan dil mülkine **ʿazm eylese** sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı al
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña **ʿazm eyledi** / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña **ʿazm eyledüm** / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G2004-1. Bülbülüz āh u zāra **ʿazm idelüm** / Gülşen içre bahāra **ʿazm idelüm**
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh ile bir kenāra **ʿazm idelüm**
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür çü dimāġ / Defʿ içün cūybāra **ʿazm idelüm**
G2004-4. İrişen tīr-i ġamze yārelerin / ʿArż idelüm nigāra **ʿazm idelüm**
G2004-5. Ṣabra çün ḳalmadı Muḥibbī mecāl / Çāre yoḳ bir diyāra **ʿazm idelüm**
G2370-6. Beni aşġar ḥaṭuñ İslāma ḳaṣdın / İşitdüḳ **ʿazm itdük** engūrūsa
G2478-6. Biz daḥi bugün ẕevḳ idelüm ṣaḥn-ı çemende / Ṭıyş itmege **ʿazm eyledi** kūh-sāra benefşe
G2484-2. Giydi başına takyesini tāc-ı ṣadefden / **ʿAzm itdi** ḳalender gibi bāġlara benefşe
Mr8-25. Yārāna diñ **ʿazm eylesün** / Aʿdā ile rezm eylesün

ʿazm ḳılmaḳ [1] *bk. ʿazm eylemek/itmek*

G131-2. **ʿAzm ḳıldum** kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb

ʿazm-i Firendūş itmek [1] Firenduş'a gitmek, yönelmek.

G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣd ide īmāna ḥaṭı / Tiġlar alup ele **ʿazm-i Firendūş idelüm**

ʿazm-i ġarb ü şarḳ itmek [1] Doğuya ve batıya gitmek, yönelmek.

G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿaṣā demür çarıḳ / Giye anı tā bulınca **ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide**

ʿazm-i gülzār eylemek/itmek [2] Gül bahçesine gitmek, yönelmek.

G889-4. Şeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür şaçı / **ʿAzm-i gülzār eylemiş** beñzer yine cevlānı var
Mr22-4. **ʿAzm-i gülzār idelüm** reftāre gel luṭf it bu dem / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

ʿazm-i ʿIrāḳ [1] Irak'a kasıt, yönelme.

G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atısar keş / Bağlandı tirü terkeş **ʿazm-i ʿIrāḳa** düşdi

ʿazm-i Ḳāf eylemek [1] Kafdağına gitmek.

G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelür ʿuzlet / Görinmez kimseye ʿanḳā gibi ol **ʿazm-i Ḳāf eyler**

ʿazm-i meydān eylemek/ḳılmaḳ [2] Meydana girmek, yönelmek.

G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān-ebrū süvār ol **ʿazm-i meydān ḳıl**
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm ben **ʿazm-i meydān eyle** gel

ʿazm-i nigār itmek [1] Sevgiliye gitmek, yönelmek. *bk. ʿazm-i yār itmek*

G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / Ḳurı ġayretden n'olur **ʿazm-i nigār itmek** gerek

ʿazm-i sefer ḳılmaḳ [1] Sefere girmek, başlamak.

Nş4-3. Ġayret-i İslām içündür **ḳılduġum ʿazm-i sefer** / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün

ʿazm-i Şām itmek [1] Şam'a gitmek, yönelmek.

G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa ol **ʿazm-i Şām ider**

ʿazm-i şikār eylemek/itmek [2] Ava gitmek, başlamak.

G1225-5. **ʿAzm-i şikār eyledi** ol zülf-i ʿanberīn / İtse olur Muḥibbī'ye zülfinden ol meres
G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçan **ʿazm-i şikār itseñ** şehā / İtlerüñden olmaġa cān ile dil eyler heves

ʿazm-i Tebriz itmek [1] Tebriz'e gitmek, yönelmek.

G1119-5. Muḥibbī geşt ḳılduñ ālemi çün / Olupdur vaḳt **idesin ʿazm-i Tebriz**

ʿazm-i ser [1] Başa kasıt, niyetlenme.

G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki göñlinde olur **ʿazm-i serüm** peydā

ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılmaḳ [1] Eymen Vadisi'ne gitmek, yönelmek.

G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde **ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılur**

ʿāzm-i yār itmek [3] *bk. ʿazm-i nigār itmek*

G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum **ʿazm-i yār itdüm** yine / Yoḳdur andan ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1587-1. Gönlümi elden yitürdüm **ʿazm-i yār itsem** gerek / Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḥasret **ʿazm-i yār itmek** gerek / Varup ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek

azmaḳ [2] *T.* Taşkınlıkta ileri gitmek. (TDK, 2011: 217)

(azar [1], azmışa [1])

G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma ziyān-kār / Kim **azar** ol bulasın ʿömr-i kerkes
G2510-7. Her işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan **azmışa**

ʿAẕrā [5] *Ar.* Vâmık u Azrâ adlı mesnevilerin kadın kahramanının adıdır. (Pala, 1999: 52)

G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḥulḳ ile bugün **ʿAẕrā** giçer
G802-1. Var mı mişlüñ ey ṣanem didüm didi **ʿAẕrā** meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı ṣeydā meger
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen **ʿAẕrā** vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlar **ʿAẕrā** ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi **ʿAẕrā** biri Vāmıḳdur diyü

āzürde [4] *Far.* ...kederli, bitkin, yorgun. (Steingass, 1892: 44)

(āzürde [2], āzürdeyem [2])

G116-2. Kūyuña varsam olur **āzürde** dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G166-3. Kūy-ı yāre varsam **āzürdeyem** aġyārdan / Ṭāli ʿümdür gösterür baña bihişt içre ʿaẕāb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan **āzürdeyem** aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet içinde ʿ aẕāb
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin **āzürde** cānum var imiş

B

bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş [1] Yanağı ile tüyleri.

Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā **bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş** sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

bāb [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 102)

bk. bāb-ı çenber, bāb-ı faṣl, bāb-ı istiġnā, bāb-ı Kaʿbe, bāb-ı miḥnetsüz, bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā, faṣl u bāb, feṯḥ-i bāb, feṯḥ-i bāb olmaḳ

(bāb [4], bābı [1], bābın [1], bābını [1], bābum [1])

1. Kapı, methal.

G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç **bāb** aña ḥācet degül
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün kim sīm-i eşki anda da **bāb** olmadı

2. Bir kitabın münkasım bulunduğu aksamın beheri, ki taksimatın en büyüğü olup, ekseriya her bap birkaç fasla münkasımdır.

G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl **bābın** oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb
G2601-2. Dilber oldur ki vefā **bābını** ögrenmeye hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın ol **bābı**

3. Husus, madde, keyfiyet.

G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ ol **bāb** eyler feraḥ
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül **bābum** benüm
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān **bāb** ile

bāb-ı çenber [1] Çenber kapı.

G579-4. Açılmaz cedd ü cehd ile girilmez göñline yārüñ / Meger kim seng-i āhenle yapılmış **bāb-ı çenberdür**

bāb-ı faṣl [1] Esas bölüm.

G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup ʿāşıḳlara / **Bāb-ı faṣlın** sīnemüñ levḥine inşā eyleyen

bāb-ı istiġnā [1] Umursamazlık kapısı.

G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben ʿāşıḳları / **Bāb-ı istiġnāda** gördüm bir ulu dergāh imiş

bāb-ı Kaʿbe [1] Kâbe'nin kapısı.

G2516-3. Ḫāller hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa **bāb-ı Kaʿbeye**

bāb-ı miḥnetsüz [1] Sıkıntısız, eziyetsiz kapı.

G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī **bāb-ı miḥnetsüz** / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı

bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā [1] Gönül alanın kavuşma kapısı.

G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde nice yol / **Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya** bulmadum hergiz viṣāl

bāc [5] *Far.* Vergi, cizye, resim, haraç. (TS, 2009: 359) *bk. tāc u bāc*

(bāc [4], bācıdur [1])

G275-4. Meger luṭfı ola baña muʿāvin / Ki ehl-i şirkden alam yine **bāc**
G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış iken şerʿī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur **bāc**
G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc / Yedi kişverden aldı beglerüñ **bāc**
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı **bāc**
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ **bācıdur**

bācsuz [1] Vergisiz.

G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā **bācsuz** hergiz giçilmez ʿışḳ derbendi

bād [1] *Far.* Bırak olsun, öyle olsun. (Steingass, 2010: 137)

G349-5. Eger gūş itse bu naẓmı Niẓāmī / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn **bād**

bād [34] *Far.* Rüzgâr, yel, esinti. (Steingass, 2010: 137)

bk. bāda virmek, bād-ı āh, bād-ı āşinā, bād-ı ecel, bād-ı ḥazān, bād-ı hevā, bād-ı ʿışḳ, bād-ı müşk-āmiz, bād-ı nesīm, bād-ı ṣabā, bād-ı ṣarṣar, bād-ı seḥer, bād-ı seḥer-gāh, bād-ı semūm, bād-ı ṣubḥ, bād-ı şāhān, bād-ı şimāl, bād-ı viṣāl, bād u bārān, bād u ḫak, nefes-i bād-ı ṣabā, nefḫa-i bād-ı seḥer, semend-i bād-ı pāy

(bād [30], bāda [1], bādam [1], bādı [2])

G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe şormanuz aḥvālümi / Serde **bād** u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G320-3. Düşüp ayaḳlara pā-māl ola nice dil ü cān / Ger perīşān ide ol zülf-i girih-gīrini **bād**
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḫi olsan hemçü **bād**
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm bu ki ilete kūyuña **bād**
G350-6. Muʿaṭṭar oldı yine cān dimāġı / İrişdi zülfine yārüñ meger **bād**
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / **Bād** ile ṣan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi ṣanur **bād** ile bārān olur
G665-4. Gözlerüm baḫrine baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil **bād** ile deryāya düşer
G681-3. Mevc ururs bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña her dem **bād** irür
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine daḫi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup **bād** eyler
G823-1. Āh itse āşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan **bād** ile bārān olur
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini **bād** esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına ṣankim doḳunur **bād** revān ditrer
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül **bād** esse ʿummān oynadur
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile **bād** istemez
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ ʿacebdür **bād** ile hem-rāh şemʿ
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum **bāda** ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʿāşıḳuñ / **Bādı** kim gördi kim ṭuta anı kef
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür **bād** esdügince nāre şevḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿışyānuñı / Lerze gelür cisme ṣanki **bād** ile ditrer varaḳ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ **bādı** ol gāhı görüñ
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım āhumı şimdengirü **bād** eylesem
G1794-1. Āhumı **bād** eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G2103-2. Gül gibi açılmasun irmez baḫr-ı vaṣluña / Āhını **bād** eyleyüben zār u giryān olmayan
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi ṣan **bād** ile bārān içün
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör **bād** esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2323(a)-3. Ten ġubārını ṣavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir **bādam** oġlandan berü
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīne ñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı **bād** eyleme
G2433-4. Niceye dek çekelüm **bād** ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline
G2570-4. Baḫr-i ġamda eşk-i āhumdan ḥalāş olmaz göñül / Ġarḳ ider dil zevraḳını **bād** ile bārān ile
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemüñ / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol **bād** ile
2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki **bād** esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben **bād** itdi
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile **bād** meger ide güẕār

bāda virmek [7] Yıḳmaḳ, düşürmek, bozmaḳ, ḫárāb etmek, vīrān etmek (Tulum, 2011: 351)

G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ **virme bāde** gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ
G1977-2. **Bāda virür** ḫāş gibi ʿuşşāḳı ʿışḳuñ ṣarṣarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam
G2196-3. Ser- i āşıḳ hevā ile memlū / **Bāda virür** seni de ḫʷāb şaḳın
G2227-2. **Virürsin bāda** çünʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / Eydür ki ḥāl diliyle gelʿömri **virme bāda**
G2436-5. Ey göñül kim ʿāşıḳı menʿ iderse bādeden / **Bāda virür** ʿaḳlı gūş itme kelām-ı ḫāmına
G2754-4. Ṣunup bir bāde ʿaḳlum **bāda virdi** / Yine bir muġbeçe aşlı Firengi

bād-ı āh [33] Âh yeli.

G50-8. Muḥibbī baḫr-ı eşke **bād-ı āhum** / Ṭoḳunduḳca olur emvāc peydā
G60-3. Dıḳanup **bād-ı āhumdan** gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / **Bād-ı āh** ile yüzer her yana deryāya düşüp
G188-4. **Bād-ı āhumdan** benüm ṭurmaz döner çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler şebāt
G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben **bād-ı āh** ile / Nehr-i sirişk ṭurmaz aḳar rūzgārdur
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm güldüren / **Bād-ı āhumla** benüm bu gözlerüm bārānıdur
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / **Bād-ı āhum** isteyüp bu dīdeden bārān umar
G727-2. Temevvüc **bād-ı āhumla** urup göz yaşı baḫr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G989-1. Ḳaçan kim **bād-ı āhumdan** ol zülf-iʿanber-feşān ditrer / Gidüpʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü ṣabr uʿaḳl itdi tār u mār / **Bād-ı āhum** tünd olaldan göklere peyvestedür

G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / **Bād-ı āhumla** beni her yaña her an oynadur
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun dil zevraḳı / **Bād-ı āhumla** temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1127-3. Baḥr-i eşküm **bād-ı āhumla** telāṭumlar urur / Yürürüz içinde bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel ṣalma göñül zevraḳını / **Bād-ı āh** ile muḫālif anı deryā bilürüz
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm **bād-ı āhumdan** anı bir kāh imiş
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār dil her zamān āteş / Ṣaḳınġıl **bād-ı āhumdan** ider bir gün ziyān āteş
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider āḫır beni / **Bād-ı āhumla** ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1424-3. **Bād-ı āhum** ṣaldı baḥr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi ḥīç āṣārı yoḳ
G1430-6. **Bād-ı āhumla** yürür dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya baḳ
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi **bād-ı āhum** / Ṣaḳın ey fülk-i dil ʿummāne girdüñ
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / **Bād-ı āhumla** telāṭumlar urur deryā benem
G1871-2. ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi / **Bād-ı āhumdan** temevvüc itse ger ʿummān-ı ġam
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh / **Bād-ı āh** ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa **bād-ı āhumla** bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar şanmañ kenārı görmişem
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa **bād-ı āhumla** bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar şanmañ kenārı görmişem
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışḳen yürek / **Bād-ı āhum** geldi ṭaġıtdı anuñ her pāresin
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / **Bād-ı āhum** ṣaldı engine yine dil zevraḳın
G2292-3. Baḥr-i eşküm **bād-ı āhumdan** temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarḳa virdi āh cismüm zevraḳın
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / **Bād-ı āhum** anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2419-5. Muḥibbī **bād-ı āhuñla** yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḫālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde ḥālāt ehline / **Bād-ı āhum** gönderüp ṣordum semāvāt ehline
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿaceb mi fülk-i dil / **Bād-ı āhumla** temevvüc eyler ol deryā gibi
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz **bād-ı āhum** ḥīç eṣer

bād-ı āşinā [1] Tanıdık rüzgâr.

G527-4. Ey **bād-ı āşinā** ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ī meded anı nihān getür

bād-ı ecel [2] Ecel rüzgârı.

G164-5. Ḫoş giçür ʿömri Muḥibbī dād ile / İtmedin **bād-ı ecel** cismin türāb
Mr17-4. Almadan **bād-ı ecel** baḥr-ṣıfat cūş idelüm / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

bād-ı ḥazān [5] Sonbahar rüzgârı.

G388-1. Esse çün **bād-ı ḥazān** gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi çün **bād-ı ḥazān** / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül gibi gel neşāṭ / **Bād-ı ḥazānı** yād idüben eyle iḥtiyāṭ
G1445-1. Ey göñül **bād-ı ḥazān** gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur **bād-ı ḥazān** görmez misin gül revnaḳın

bād-ı hevā [10] Aylaḳ, pulsız, cebā...(Tulum, 2011: 352) Masrafsız, gailesiz, bedavadan, zahmetsiz.

G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü zāhid ʿışḳdan / Her ne dirse görünir **bād-ı hevā** zāhid baña
G71-2. Nice şerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / Çün gelür **bād-ı hevā** eyledügüm āh saña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm **bād-ı hevā**
G94-4. Sen güle bülbül-i dil nālesi te'şir itmez / Oldı feryād ile bu nālelerüm **bād-ı hevā**
G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme **bād-ı hevādan** şanki bid
G520-3. Dünyāya şaḳın aldanuban virme aña dil / Maġrūr olayım dime ʿömr **bād-ı hevādur**
G772-2. Tīmār-ı ġamda cem ʿḳılup naḳd-i eşki dil / Ġam ḫāṣılını kendüye **bād-ı hevā** bilür
G2006-5. Beni sevdālara ṣaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb **bād-ı hevādur** dir isem
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ **bād-ı hevādan** ġayri
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan **bād-ı hevādan** ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḫsāruñla dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz

bād-ı ʿışḳ [1] Aşk rüzgârı.

G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa ṭañ degüldür **bād-ı ʿışḳ** / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü

bād-ı müşk-āmiz [1] Misk kokulu rüzgâr.

G763-3. **Bād-ı müşk-āmiz** ʿanber yaġdurur / Zülfüñe beñzer ki dāim şānedür

bād-ı nesīm [1] Hafif ve ılık esen meltem.

G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre **bād-ı nesīm** / İdine cümle melāik gözlerine ṭūṭiyā

bād-ı şabā [36] Rüzigārciḳ, nesīm, yumşaḳ yel, lodos, cenūb, ḳıble yeli. (Tulum, 2011: 352) Doğudan esen hafif rüzgâr.

G34-2. Uġradı meger **bād-ı ṣabā** zülfine yārüñ / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi seḥer **bād-ı ṣabā** / Ẕikr-i Ḥaḳḳı ḳoma elden olmasun ʿömrüñ hebā
G73-4. Himmetüm raḫşına binüp ʿālemi geşt eylesem / Açaram ġam-kīn göñüller nitekim **bād-ı ṣabā**
G139-3. Deprede **bād-ı ṣabā** gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer gelür **bād-ı ṣabā** / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭīb
G302-3. Bilmezem **bād-ı ṣabādan** kime şekvā ideyin / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin baña ṣaḥīḥ
G419-2. **Bād-ı ṣabā** feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G420-3. Yine būy ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemüñ / Anuñ içün zülfinüñ **bād-ı ṣabā** yanındadur
G695-2. Uġradı meger **bād-ı ṣabā** zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G809-2. Uġradı meger **bād-ı ṣabā** zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G837-3. Dostum **bād-ı ṣabā** sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer **bād-ı ṣabā** zülfini yārüñ şāneler
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim meger **bād-ı ṣabā** zülfindeki bāġın çeker
G1016-1. Her ḳaçan **bād-ı ṣabādan** açıluban gül güler / Nāle eyler ḳarşusında şanmañuz bülbül güler
G1065-1. Gördüm ki yine **bād-ı ṣabānuñ** eṣeri var / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey **bād-ı ṣabā** şanma ki sensüz eṣer olmaz
G1153-4. Ey **bād-ı ṣabā** ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle götür kim anı kuḥl-ı başar itmez
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile başdan mı çıḳardı / Ger şemʿ sözin diñlemese **bād-ı ṣabānuñ**
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey **bād-ı ṣabā** / İşbu ʿālem içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Ṣalınur **bād-ı ṣabā** ile güler oynar gül
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eṣer bildün mi ey **bād-ı ṣabā** / Nice yıllardur eṣer durmaz bu ʿālem dīdesin
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi ol gül-ruḫa ey **bād-ı ṣabā** / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey **bād-ı ṣabā** / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2230-1. Esüp **bād-ı ṣabā** giçse aña kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından
G2276-3. Ey **bād-ı ṣabā** būy-ı ser-i zülf-i dilberi / Ehl-i cününa irgürigör bağlamaġ içün
G2310-2. Zülf-i ʿanber-bārunuñ būyın meger **bād-ı ṣabā** / Arayup bulmaḳ diler gezdügi budur kū-be-kū
G2311-1. Yüri ey **bād-ı ṣabā** ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2321-2. Āzādedür ki **bād-ı ṣabā** esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār serv
G2456-4. Şāne urur zülfine būyın getürür **bād-ı ṣabā** / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ şāneye
G2521-3. Ey **bād-ı ṣabā** ḥüznini Ya ḳūb-ı dilüñ di / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül pīrehenümle
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger **bād-ı ṣabā** / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben şādān ola
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür ey **bād-ı ṣabā** kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2634-3. Ey **bād-ı ṣabā** ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile zārı
G2722-5. Meger **bād-ı ṣabā** irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi
Mh4-9. Ey **bād-ı ṣabā** zülfine gel dest-res eyle / Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle
D16-1. Cān dimāġına yine **bād-ı ṣabā** bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger bū getürür

bād-ı ṣarṣar [1] Fırtına, bora.

G611-3. **Bād-ı ṣarṣardan** Biḥamdillah ki ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür hevālar iʿtidāl üstindedür

bād-ı seḥer [7] Seher yeli.

G121-3. Zülf-i müşk-giysūña doḳındı meger **bād-ı seḥer** / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar yine ṭīb
G385-1. Her ḳaçan **bād-ı seḥerden** zülf-i cānān ṣarmaşur / Dehşet alurʿaḳlı dil olur perīşān ṣarmaşur
G1708-4. Penbe eyle jāleden **bād-ı seḥer** aġzına ṣu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / Esse çün **bād-ı seḥer** şādān olup oynar gül
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup **bād-ı seḥerde** ḫār ile oynar gül
G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışḳen bugün **bād-ı seḥer** / Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḥazān
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek **bād-ı seḥerden** ṣor sen

bād-ı seḥer-gāh [1] Seher yeli

G1159-3. Ḫāk-i derini gözlerüme kuḥl ideyordum / Ḳandadurʿaceb **bād-ı seḥer-gāh** görinmez

bād-ı semūm [1] Sam yeli.

G2763-3. Ögrendi Ḳays başına **bād-ı semūmla** / Sevdi diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını

bād-ı ṣubḥ [8] Sabah rüzgârı.

G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca **bād-ı ṣubḥ** / Būy ileʿālem ṭolar ṣan dökilür müşk-iʿabir
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey **bād-ı ṣubḥ** / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar ṭurma es
G1476-3. Şemʿe pervāne yanup külin ṣavurmış **bād-ı ṣubḥ** / Küli göge ṣavrılur elbette oda yananuñ
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer bağlayup / **Bād-ı ṣubḥ** aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G2000-3. Ola ki **bād-ı ṣubḥ** ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı **bād-ı ṣubḥ** / Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi güle
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince **bād-ı ṣubḥ** / Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına
G2485-5. Ey **bād-ı ṣubḥ** yāre irişdür selāmuñı / Bendinde yüz süri ser-i kūyı türābına

bād-ı şimāl [3] Kuzey rüzgârı.

G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser **bād-ı şimāl** olur
G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / Meger bu ṣarṣar-ı āhum benüm **bād-ı şimāl** olur
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / Esdügince her seḥer **bād-ı şimāl** egler beni

bād-ı viṣāl [1] Kavuşma rüzgârı.

Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü **bād-ı viṣāl** / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

bād u bārān [3] Rüzgâr ve yağmur.

G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün rūḥ-ı dildāra şevḳ / **Bād u bārān** iledür lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G2210-5. Ḳo ḳılsun gül gibi dildār ḫande / Muḥibbī āh u eşküm **bād u bārān**
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / **Bād u bārān** iledür çün gül ü gülzār feraḥ

bād u ḫak [1] Rüzgâr ve toprak.

G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş **bād u ḫāki** eylemiş insānda cemʿ

bādām [3] *Far.* Badem. (Steingass, 2010: 137)

(bādām [2], bādāmum [1])

G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile **bādāmum** virür
G2324-1. Bāde vü ṣaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / Ruḫı gül ṣaçları sünbül gözi **bādām** olsa
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri **bādām** ruḫı ḫandānlar ile

ba ʿde'l-meşriḳīn [3] *Ar.* Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki mesafe.

G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa **ba ʿde'l-meşrikīn** / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir ba ʿīd
G1447-4. Aramızda gerçi var senüñle **ba ʿde'l-meşriḳīn** / Līk olmazsın göñülden bir nefes bir dem ırāḳ
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki **ba ʿde'l-meşriḳīn** vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile ırāġ anda

bāde [79] *Far.* Şarap, sarhoş edici içecek. (Steingass, 1892: 140)

bk. bāde-i aḥmer, bāde-i cām-ı elest, bāde-i cām-ı leb, bāde-i gülfām-i cām, bāde-i gül-reng, bāde-i gülgūn, bāde-i Ḥāfiẓ, bāde-i ḫām, bāde-i ḥamrā, bāde-i ʿışḳ, bāde-i keşti-i sāḳi, bāde-i nāz, bāde-i ṣabūḥ, bāde-i ṣāf, bāde-i ṣahbā, bāde-i şevḳ-i leb, bāde-i ter, bāde vü cām, bāde vü maḥbūb, bāde vü ṣaḥn-ı çemen, cām-ı bāde, cām u bāde, celis-i bāde, devr-i bāde, ḥarīf-i bāde-i nāb, ḳaṭ ʿ-ı bāde, sāġar u bāde, ṣoḥbet-i bāde

(bāde [51], bādede [2], bādeden [2], bādedür [1], bādei [11], bādenüñ [2], bādesin [4], bādesini [1], bādeye [4], bādeyle [1])

G119-3. Yoḳdurur şekkerde lezzet ol ki vardur **bādede** / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G129-5. Rehn **bāde** ḳodı çün cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa n'ola ṣāfī-meşreb
G167-3. **Bāde** ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma ṣun sāḳī ṣarābı yāb yāb
G185-3. Bir **bāde** ile defʿ ider başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G241-1. Ṣunup dün **bādei** pīr-i ḫarābāt / Didi taʿcil آفات خير النار فى
G241-2. Baña **bāde** yiter şāhid-perestem / Budur rind olana evrād ü evḳāt
G241-3. Baña keşf oldı sırrı kāyinātuñ / Ezelden **bādede** var bu kerāmāt
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe ṣun **bāde** ʿaṣāsı ile ṣāb it
G254-1. ʿİşret-ābad ister iseñ **bāde** iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var kūşe-i meyḫāne ṭut
G297-3. Çün fenādur āḫırı gel **bāde** ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi dīn-i Mesīḥ / **Bāde** ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ
G425-2. Yaşum **bāde** olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler derd ile ḳānūna beñzer
G490-2. Bir çanaḳ **bāde** ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / **Bādei** elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G620-4. Maḥabbet **bādesin** içen olur miḫnetle her demde / Feraḥla şādiden giçmiş ġam ile āşinālardur
G622-3. Ḫūn bahādur ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / **Bāde** içse ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn ṭamar
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile **bāde** getür
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı **bāde** getür
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / **Bāde** iç diñle şürāḥiden saña ḳulḳul ne dir
G742-2. ʿUşşāḳ gördi kim lebüñe **bāde** öykinür / Āl ile anı itmege ayaġa şaldılar
G787-4. **Bādei** rinde virüp ʿāşıḳa maʿşūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan bir **bādeye** / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā ṣatar
G833-5. Gel ʿıyş idelüm bir sen ü ben **bāde** üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḥi bulunmaya anda hūş / Anlar ki ʿışḳ **bādesini** bunda ṭatdılar
G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / **Bāde** ṣun kim ʿömr hem berbāddur
G939-1. Zāhidā ṣanma rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler bilür / **Bādenüñ** ẕevḳ ü ṣafāsını müdāmīler bilür
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / **Bādei** elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini **bāde** getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı **bāde** getür

G1057-1. **Bāde** içse ġayriler ben içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi beni dildār benden bī-ḫaber
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen **bāde** içsen cürʿa-rīz
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki anlar **bāde** nūş
G1369-1. Ṣāfʾ **bāde** nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī **bādeden** irişmese / Gūşuma pīr-i muġān bezminde bānk-i lā-taḫaf
G1382-1. Sāḳī getürdi **bādei** bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel **bādeye** ṣūfi / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1427-1. Ṣāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz **bāde** yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime hey üftāde yoḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḫi zāhid / Eger **bāde** ṣuna bir sīm-ten-i ṣāḳ
G1450-1. Ṣūfīyā gel **bāde** ile ḫırḳa-i sālūṣa baḳ / Cān gözini rūşen eyle şīşe-i nāmūsa baḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde **bāde** pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı zāhidā Mecnūnleyin / **Bādeye** rehne ḳoyup kendüñi ʿuryān eyledüñ
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi **bāde** ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1553-3. Leblerüñe **bāde** dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1629-5. Muḥibbī **bādenüñ** öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse idüm bir kez yüzin cām-ı muṣaffāñuñ
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet **bādesin** nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden **bāde** al nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ **bādeyle** ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuṣṣāḳı ḳurbān ḳıl
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫṣān-mekān-ı laʾl / Her ḫum görindi **bāde** ile ṣan kān-ı laʾl
G1788-5. Almaz idi Muḥibbī **bāde** ele / İñleyüp dimese rübāb içelüm
G1797-1. Rehne virdüm tācumı **bāde** temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm
G1804-1. Maḥabbet **bādesin** içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḫālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi ḳalem
G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra baña **bāde** ṣunarlar / Buʿizzet ü bu ḫürmeti meyḫānede buldum
G1827-7. **Bāde** nisbet eylemiş laʾlüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / **Bāde** ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳıl ḳılam
G1940-4. Bezm-i ġamda şişe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum **bāde** yitmez mi ciger büryānlıġum
G1953-1. Sāḳiyā **bāde** getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı maḳām eyleyelüm
G1997-1. Ḫāṣālillah devr-i gülde oturup mestūr olam / Nūş idüp ṣaḥn-ı çemende **bādei** mesrūr olam
G1997-4. **Bāde** içse dil olur elbette cürme muʿterif / Zāhidā ṣanma senüñ tek fiʾlüme maġrūr olam
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden **bādei** bir dem mecālüñ var iken
G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ miḥengi **bādedür** / ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber peymāneden
G2151-3. Düşürme **bādei** dem-ā-dem / İşidilür bu söz tā devr-i Cemden
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel **bāde** ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın **bāde** beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde beñzersin
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek **bāde** beñzersin
G2351-1. Enīs olsa nʾola ʿuṣṣāḳa **bāde** / Olur anuñ ile çün dil küşāde
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile **bāde**
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde **bāde** / Eydür ki ḫāl diliyle gel ʿömri virme bāda
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde **bāde**
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays için sulṭān-ı ʿışḳ / **Bādesin** göz yaşı sāzın ṣavt-ı zencīr itmese
G2436-5. Ey göñül kim ʿāşıḳı men ʿiderse **bādeden** / Bāda virür ʿaḳlı güş itme kelām-ı ḫāmına
G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler yir yir / Gehi nūş eylesem **bāde** gehi būse-kenār olsa
G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende **bāde** içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2688-2. Düşürme **bādei** elden varup ṣaḥn-ı gülistāna / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup cemʿ eyle yārānı
G2696-2. **Bādeye** telḫ dime ṣun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm ṣun ṭolusın sāġar aḳı
G2696-4. İçerüz **bādei** līk muʿterifüz cürmümüze / Ḫamdülillah degülüz ṣūfi gibi tiryāki
G2703-5. **Bādei** ḳosam elden beni ʿayb eylemeñüz / Pir-i ʿışḳ baña ezel böylece irşād itdi
G2704-1. Nʾola tāze düşürse **bāde** cānı / Aristo çünki dimiş rūḥ-ı ṣāni
G2754-4. Ṣunup bir **bāde** ʿaḳlum bāda virdi / Yine bir muġbeçe aṣlı Firengi
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / Dostum **bāde** getür tā olalum saña ḫarif

bāde-i aḥmer [1] Kırmızı şarap.

G547-4. Cām-ı laʾlüñdür açan āşıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim başdan ḫumārı **bāde-i aḥmer** yazar

bāde-i cām-ı elest [1] Elest kadehinin şarabı.

G252-5. Bu Muḥibbī ḫaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / **Bāde-i cām-ı elestden** oldı ol çün şöyle mest

bāde-i cām-ı leb [1] Dudak kadehinin şarabı.

Mh8-9. **Bāde-i cām -ı lebüñden** ideli bir cürʿa nūş / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş

bāde-i gülfām-i cām [1] Gül renkli kadehin şarabı.

G2317-1. Sūfi teẕekkür eyleme māh-ı siyāmı ḳo / ʿIyd irdi yine **bāde-i gülfām-i cāmı** ḳo

bāde-i gül-reng [2] Gül renkli şarap. *bk. bāde-i gülgūn*

G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi beng ile / ʿIyş ider gülşende ʿārif **bāde-i gül-reng** ile

Mh10-4. Her ne yirden ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / La ʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / **Bāde-i gül-reng** ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

bāde-i gülgūn [1] *bk. bāde-i gül-reng*

G383-1. Mevc urur her yaña eşküm şanki baḥr-i ḫūndur / Ṣīşe-i sebz içre yāḫūd **bāde-i gülgündur**

bāde-i Ḫāfıẓ [1] Hafız'ın badesi.

G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı meʾānī dürcini / **Bāde-i Ḫāfıẓ** meger ya cām-ı cāmī itdi nūş

bāde-i ḫām [1] Saf, katışıksız, halis şarap. *bk. bāde-i ṣāf*

G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müṣelleṣ içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol **bāde-i ḫām** ile baḫş

bāde-i ḥamrā [4] Kırmızı şarap.

G333-3. La ʿl-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler isem **bāde-i ḥamrāyı** yād
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ her nesi var **bāde-i ḥamrāya** virür
G859-5. Ey Muḥibbī **bāde-i ḥamrā** ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem mā çeker
G2424-1. Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle / Eline aldı gelüp **bāde-i ḥamrā** lāle

bāde-i ʿışḳ [3] Aşk şarabı.

G1406-5. Bu Muḥibbī **bāde-i ʿışḳuñı** nūş idüp müdām / Mest-i lā-ya ʿḳıl gezer ol ʿāṣıḳ-ı ʿayyāṣa baḳ
G1432-3. Añlamaz ʿālemi vü kendüzini / Dili mest itdi şöyle **bāde-i ʿışḳ**
G2475-5. Muḥibbī **bāde-i ʿışḳı** içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña ṣunmañ ayaġ anda

bāde-i keşti-i sāḳi [1] Sakinin şarap gemisi.

G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni bu baḥr-i ġam / **Bāde-i keşti-i sāḳ**ī la ʿl-gün deryāya ṣal

bāde-i nāz [2] Naz şarabı.

G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẓar / Çün degül ḫāli elinden nūş ider **bāde-i nāz**
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur **bāde-i nāz** içmeden / Rūz u şeb kim gördügi var yāri kim hūşyār ola

bāde-i ṣabūḥ [1] Sabah vakti içilen şarap.

G304-5. Maḥşer güninde kevṣeri içem diyü Muḥibb / Sāḳī elinden almaz ele **bāde-i ṣabūḥ**

bāde-i ṣāf [1] *bk. bāde-i ḫām*

G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül / **Bāde-i ṣāf** eldedür ṣanmañ dem-i ṣahbā degül

bāde-i ṣahbā [2] Kızıl şarap.

G516-1. Rind olan meyḫānelerde **bāde-i ṣahbā** çeker / Zāhid-i dil-teşne ḥayvān gibi her dem mā çeker
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına ġonce **bāde-i ṣahbā** çeker

bāde-i şevḳ-i leb [1] Dudağının şevkinin/aşkının şarabı.

G2489-4. **Bāde-i şevḳ-i leb** ile ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eṣer ẓāhir degülken ṭāḳda

bāde-i ter [1] Taze şarap.

G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz **bāde-i terden** leẕīẕ

bāde vü cām [1] Şarap ve kadeh.

G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen āb-ı revān **bāde vü cām** / Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

bāde vü maḥbūb [1] Şarap ve sevgili.

G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī **bāde vü maḥbūbdan** / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var

bāde vü şaḫn-ı çemen [1] Şarap ve çimenlik.

G2324-1. **Bāde vü şaḫn-ı çemen** sāḳi-i gülfām olsa / Ruḫı gül şaçları sünbül gözi bādām olsa

bāde-perest [1] *Far.* Ayyaş, sarhoş, bekri. (Steingass, 1892: 140)

G219-2. Ser ḳodum çünki şürāḫī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña eger **bāde-perest**

ba ʿdezin [1] *Ar.* Bundan sonra. (Ş. Sami, 2010: 92)

G165-3. **Ba ʿdezin** elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān diñüz / Pādişāh-ı dehre dirler nitekim ʿālī-cenāb

baġ [12] *T.* (Ş. Sami, 2010: 93)

(baġ [3], baġa [1], bağı [2], bağıdur [3], bağın [1], bağına [1], bağını [1])

1. Bağlayacak şey, bent, kayıt, rabıt, rabıta.

G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim meger bād-ı şabā zülfindeki **baġın** çeker
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma **baġ** / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında **baġ** / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı zülfi **baġına** / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2591-5. Mecnūnken oldı ey şaçı Leylī Muḥibbī çün / İster kemend-i zülfüñi boynına **baġ** ola
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ meger ki çözdi şabā zülfi **baġını**
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile **baġa** düşdi
G2782-3. Dostlar ʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ **baġı** gibi

2. Bağlanmış şey, demet, deste.

G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula **baġı** benefşenüñ

3. Münasebet, alâka, rabıta.

G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber şalınup / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler dil **baġıdur**
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḫi bu dil **baġıdur**
G2524-5. Muḳarrer ehl-i ʿışḳa dil **baġıdur** / Görinen ʿārıżı üzre külāle

bāġ [88] *Far.* Bahçe, ravza, bostan, firdevs. (Ş. Sami, 2010: 93) Şairin sözünü ettiği bağ ve bahçede bir akarsu (şâirin gözyaşları), çiçek (sevgilinin gül yanağı, gonca dudağı vs.), kuşlar (âşık denen bülbül) bulunur. Bu hâliyle o tam bir güzellikler manzumesidir. (Pala, 1999: 55)

bk. bāġ-ı ʿālem, bāġ-ı bihişt, bāġ-ı cemāl-i ḥüsn, bāġ-ı cennet, bāġ-ı cihān, bāġ-ı cinān, bāġ-ı cinān u kevs̱er, bāġ-ı dil, bāġ-ı ḫūbān, bāġ-ı ḥüsn, bāġ-ı ʿışḳ, bāġ-ı İrem, bāġ-ı ʿirfān, bāġ-ı lāle, bāġ-ı maḳṣūd, bāġ-ı serv, bāġ-ı seyr, bāġ-ı sīne, bāġ-ı vücūd, bāġ u bahār, bāġ u būstān, bāġ u çemen, bāġ u gülistān, bāġ u gülsitān, bāġ u gülzār, bāġ u rāġ, bāġ u ṣaḥrā, bend-i bāġ, deşt ü bāġ, dimāġ-ı bāġ-ı dehr, geşt-i bāġ, gül-geşt-i bāġ eylemek, gül-i seyr-i bāġ, gülsitān u bāġ, gülşen-i bāġ-ı İrem, gülşen ü bāġ, hengām-ı bāġ, ṣaḥrā vü bāġ, seyr-i bāġ, serv-i bāġ u gül, serv-i bāġ u gülsitān, seyr-i bāġ itmek, ṭaġ u bāġ, ṭaġ üsti bāġ olmaḳ, ṭaraf-ı bāġ u çemen, ṭūbā-yı bāġ-ı sidre, ṭūbī-i bāġ-ı cinān, zeyn-i bāġ

(bāġ [11], bāġa [20], bāġda [15], bāġdan [1], bāġı [5], bāġıdur [2], bāġın [1], bāġına [13], bāġında [11], bāġından [1], bāġını [3], bāġınuñ [2], bāġlara [1], bāġuñ [2])

G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ **bāġı** yiter çün gül ü gülzār baña
G79-1. Nice bir **bāġa** hevāñ ile varam hemçü şabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ **bāġına** / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen şevāb
G184-5. Dehr **bāġında** Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G251-5. Dil murġı yüziñ **bāġına** girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aş per-i ġurāb it
G262-2. Serv gibi **bāġda** reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın fırāvān elġıyāş
G315-1. Cilve eyler **bāġda** gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G332-4. Serv gül **bāġ** içre girdi rūyuñ ile ḳāmetüñ / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G372-1. Serv n'eyler **bāġda** ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun ol ruḫları ḫamrā yiter
G442-1. **Bāġda** açıldı gül cān u cihānum ḳandadur / Cūlar aḳdı dīdeden serv-i revānum ḳandadur
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne **bāġında** bitüp gül lāle oldı āşikār
G615-3. Sīne **bāġında** eliflerle görinen dāġlar / Serv ile şan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G627-4. **Bāġda** yir yir açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne **bāġı** gül bitürür lālezār olur
G690-1. Şaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet **bāġıdur** / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G699-2. ʿAnberīn zülfini ger şāne ile daġıda yār / **Bāġda** beñzer ol ṭāvūsa ki cevlān eyler
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe **bāġda** / Nev-bahār ile bu demde oldı ʿālem lālezār
G801-8. Mürde-i cāna Muḥibbī olmadan cismüñ kefen / Göñlüñ ü gözüñ açılsun çīn-seḥer-geh **bāġa** var
G863-3. Cām-ı laʿlin nūş ider **bāġ** içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G880-1. **Bāġda** eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki şan dīvāndur
G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḥarām / Bu cihān **bāġında** göñlüm sen gül-i nev-restedür
G926-2. Sīnesi **bāġına** kim dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G943-1. Ol serv-i nāz **bāġa** ḳaçan kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G954-5. Sīne **bāġına** Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil **bāġ** içinde / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne **bāġına** her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler

G1089-1. Cihān **bāġında** çün yār eksük olmaz / Anuñçün āh ile zār eksük olmaz
G1103-7. Sīnesine her kim kesdi naʾl ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez **bāġa** naẓar seyr-i gülistān istemez
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān **bāġında** bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1204-2. İrem **bāġıdur** ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı ḳapuñdan ki bülbüle ġurāb olmaz
G1249-2. Ḥüsn **bāġına** irişdüñ eyle zülfinden ḥaẓer / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde uyumış
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen **bāġ** imiş
G1278-6. **Bāġda** zülfüñ benefşe göreli / Boynın egmiş baş aşaġa eylemiş
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / **Bāġda** eyler aġaçlar dirhem ü dinārʿarż
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün **bāġ** ile būstāne ḥaẓẓ
G1350-2. Ger **bāġ** içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1352-2. Her elifler serv yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı şaḥn-ı sīnem tāze **bāġ**
G1373-1. **Bāġda** giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Şanki bir **bāġ** içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1396-1. Ḳıyāmet ḳadduñe beñzer cihān **bāġında** ʿarʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳadduñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān **bāġında** bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / **Bāġa** var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel **bāġa** baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1456-1. **Bāġa** vardum āh ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol leb-i ġonceʿīẓārı verd-i ḫandān anda yoḳ
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār sīnem **bāġına** / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / **Bāġda** ḳadduñ gibi serv ü ṣanavber görmedük
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳüm ziyād / Ey göñül murġı vişāli **bāġına** pervāz ḳıl
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine **bāġı** ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül
G1667-3. Vaṣl **bāġından** ıraġ olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler ol **bāġuñ** bāġbānıdur göñül
G1714-2. **Bāġa** gel senden vefā būyın umar ʿāṣıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ **bāġınuñ** ḫarāb-ı ābādıyam
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm **bāġ** içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup **bāġı** maḳām eyleyelüm
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar **bāġdan** / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān
G2104-3. Berḳ ʿin keşf eylemişdür her şüküfe **bāġda** / Tā zekāt-ı ḫüsnini eyleye iḥsān içün
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / Sīne **bāġına** temāşā ḳıla bu ümmīdeyin
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / Nāz ile **bāġa** gelsün ol serv-i ḳāmet olsun
G2396-4. Sīnemüñ **bāġın** temāşā eyle dāġum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2397-2. Saña du ʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / **Bāġa** revāne olsan o serv-i revān ile
G2414-4. **Bāġda** serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti Yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2421-5. ʿIşḳ **bāġında** Muḥibbī gibi bülbül yaraşur / Oḳıya medḥ ü şenā serv-i gül-endāmlara
G2455-4. Sünbülüñ būyın alup **bāġda** ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben Mecnūna
G2479-2. Ger **bāġa** vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2484-2. Giydi başına takyesini tāc-ı ṣadefden / ʿAzm itdi ḳalender gibi **bāġlara** benefşe
G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra çıḳdı **bāġ** ile / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ ile
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet **bāġına**
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi şalınsun ḫüsn **bāġında** / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün **bāġa** benefşe / Al ile gülüñ būyını almaġa benefşe
G2514-2. Gülşen-i ḫüsnüñde her kim göre gül-ruḫsāruñı / **Bāġa** varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān **bāġında** kim bī-ḫār ola
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup ol **bāġuñ** serv ü şimşādı
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet **bāġına** dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥza ḫüsnüñ **bāġını** / Almaya bir ḫabbeye virseñ irem uçmaġını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem **bāġını** / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2679-2. Ḥüsn **bāġına** irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / Üstine sāye şalar serv-i ḫırāmān büyidi
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḫüsnüñ **bāġını** / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2754-2. Gelüp **bāġa** yine şāh-ı reyāḥin / Döşendi her ṭaraf naṭʿ-ı pelengi
Mh2-5. Dehr **bāġınuñ** ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı **bāġ** / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / **Bāġa** gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / **Bāġa** gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / **Bāġa** gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿum eylesün / **Bāġa** gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / **Bāġa** gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān **bāġa** gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ **bāġına** / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
D20-1. Ol hem **bāġı** gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz

bāġ-ı ʿālem [2] Dünya bahçesi; dünya. *bk. bāġ-ı cihān*

G596-1. Güzeller **bāġ-ı ʿālemde** açılmış her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest idüm / **Bāġ-ı ʿālemde** eşer ẓāhir degülken ṭāḳda

bāġ-ı bihişt [2] Cennet bahçesi. *bk. bāġ-ı cennet*

G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī istemez **bāġ-ı bihişt** / Nāle ḳılur bülbülem zār u nevāyı isterem
G1934-4. Kime lāyıḳ görüp **bāġ-ı bihişti** / Kiminüñ külli yirin od iden kim

bāġ-ı cemāl-i ḥüsn [1] Güzel yüzünün bağı.

G1566-1. **Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne** olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar elinde tīr ile ḥāżır kemān ḳaşuñ

bāġ-ı cennet [1] *bk. bāġ-ı bihişt*

G1322-2. Kim ki laʿlüñden senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / Aña **bāġ-ı cennet** içre āb-ı kevṯerden ne ḥaẕẕ

bāġ-ı cihān [3] *bk. bāġ-ı ʿālem*

G575-2. Bir gül-i nev-restedür **bāġ-ı cihānda** ṣolmasun / Virmesün ol gülşenüñ kimse ḥazānından ḫaber
G2123-3. Bu göz yaşını cū yirine eyleyen revān / **Bāġ-ı cihānda** serv-i ḫırāmān degül misin
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / **Bāġ-ı cihānda** gerçi var ṣad-hezār serv

bāġ-ı cinān [4] Cennet bahçeleri.

G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere **bāġ-ı cinān**
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni menʿ eyleme / Sen diyebilür misin kim istemem **bāġ-ı cinān**
G2506-4. Yār ile yār olmayup ḥavf ü recāda ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp **bāġ-ı cināndan** giçmeye
D26-1. Sensüz güzelüm almazdın **bāġ-ı cināndan** ḥaẕẕ / Dīdārsuz ʿāşıḳlar ḳılmaya cināndan ḥaẕẕ

bāġ-ı cinān u kevṯer [1] Cennet bahçeleri ve kevser.

G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem **bāġ-ı cinān u kevṯeri** / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

bāġ-ı dil [4] Gönül bahçesi.

G430-4. **Bāġ-ı dilde** bu Muḥibbī dikeli söz naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter ṣunar
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi **bāġ-ı dilde** bir serv-i bülendümdür
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / **Bāġ-ı dilde** gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ
G1872-5. Muḥibbī eyledüm **bāġ-ı dilümden** bir şecer peydā / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm

bāġ-ı ḫūbān [1] Güzelliğin bağı.

G2457-4. Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı aḳar her ṭarafa / Reşk iderse neʿaceb **bāġ-ı ḫūbān** gülşenüñe

bāġ-ı ḥüsn [51] Güzellik bağı.

G31-4. Giriftār olsa dil murġıʿaceb mi **bāġ-ı ḥüsninde** / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / **Bāġ-ı ḥüsnüñde** görüp reşk eyledi ṭāvūs aña
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger **āyet-i ḥüsnüñ** ḫaṭīb
G287-5. Muḥibbī **bāġ-ı ḥüsn** içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G450-1. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G466-6. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G534-4. Serv gibi **bāġ-ı ḥüsn** içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / **Bāġ-ı ḥüsn** içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G612-1. Nigārā **bāġ-ı ḥüsnüñde** ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G625-5. **Bāġ-ı ḥüsn** içre ḳaçan eylese ol serv ḫırām / Pāyına yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G626-1. **Bāġ-ı ḥüsninde** ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde ṣu'bān baġlanur
G685-5. **Bāġ-ı ḥüsnüñe** ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G802-2. **Bāġ-ı ḥüsnüñden** nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / **Bāġ-ı ḥüsn** içre biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G808-2. **Bāġ-ı ḥüsninde** virür ġayre ṣulu şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā ṣatar
G813-2. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** nedür zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa ṭañ mı didi mūr u mār
G843(a)-2. **Bāġ-ı ḥüsn** içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G863-1. Ey ṣaçı sünbül lebi ġonce yañaġı verd-i ter / **Bāġ-ı ḥüsnüñde** olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G867-4. **Bāġ-ı ḥüsni** dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G923-4. Eyledüm anuñ içün göz yaşını āb-ı revān / **Bāġ-ı ḥüsnüñe** bu vech ile girem gibi gelür
G990-3. **Bāġ-ı ḥüsni** üzre asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış ṣanki ḫʷāb üstindedür
G1077(b)-6. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / **Bāġ-ı ḥüsnüñ** dostum ṣanma ki bārān istemez
G1138-5. Bu Muḥibbī **bāġ-ı ḥüsnüñ** her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā aña kim bülbül-i güyā dimez
G1242-4. **Bāġ-ı ḥüsninde** nigāruñ eyle zülfinden ḥaẕer / Başma dünbālini ejderdür ki yatmış uyumış
G1296-2. Çünki ṭutduñ **bāġ-ı ḥüsnüñde** bu göñlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1302-3. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** göñül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā zülfe aş
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿ eyledün / **Bāġ-ı ḥüsnüñde** revā mı ṭūṭiler yanında zāġ
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā **bāġ-ı ḥüsnüñde** / Ṣalın her yana ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1495-4. Gözlerüm yaşın dem-ā-dem eyleyen āb-ı revān / **Bāġ-ı ḥüsninde** görinen serv-i ālıdur anuñ
G1508-4. Ol serv-ḳadi **bāġ-ı ḥüsnde** görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış **bāġ-ı ḥüsnüñde** velī / Bilmedümʿanber mi yā misk-i Ḫıṭādur kākülüñ

G1626-2. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** gezerken buluban dil düzdini / Zülfüñe bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1823-2. Göricek **bāġ-ı ḥüsninde** nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını kāfiristāna yüzin īmāna ṭapşırdum
G1827-3. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1863-1. **Bāġ-ı ḥüsnüñ** dostum el virse seyrān eylesem / Ḳarşuñda cān bülbülin ser-mest ü ḥayrān eylesem
G1905-4. **Bāġ-ı ḥüsn** içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüñi / Pāyuña cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1927-1. **Bāġ-ı ḥüsn** içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G1952-1. **Bāġ-ı ḥüsnüñe** gözüm yaşını bārān eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu bülbül gibi efġān eylesem
G1966-3. Göreliden yüzüñi yeñilmedi gözüm yaşı / **Bāġ-ı ḥüsnüñde** senüñ enhār olupdur gözlerüm
G1974-1. Nigārā **bāġ-ı ḥüsnüñde** yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G2289-3. **Bāġ-ı ḥüsnüñ** olmayınca hergiz ey ārām-ı cān / Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur **bāġ-ı ḥüsnüñe** yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir uġrı servdür ṣaḳın
G2306-4. **Bāġ-ı ḥüsninde** şehā bir ṭoġrı ḫizmet-kārdur / Ṭurmaġ ile indi servüñ ayaġına ḳara ṣu
G2378-4. **Bāġ-ı ḥüsnüme** ḥavāledür gözin yumasun dimiş / Yapılur mı çün ḳadīmi olsa didüm revzene
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutılsa ṭañ degül / **Bāġ-ı ḥüsninde** görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2457-4. **Bāġ-ı ḥüsnüñde** gözüm yaşı aḳar her ṭarafa / Reşk iderse ne ʿaceb bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen **bāġ-ı ḥüsninde** / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2526-4. **Bāġ-ı ḥüsninde** didi nālem işidüp ol gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2602-1. Ger **bāġ-ı ḥüsn** içre ḥadüñ gül īẓār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda zār ola
B138. Nigārā **bāġ-ı ḥüsnüñ** ḫoş-ter olmış / Kim olmaz virseler şeftālūsından

bāġ-ı ʿışḳ [1] Aşkın bağı.

G35-3. **Bāġ-ı ʿışḳında** belā-keş bülbülidür bu göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān aña

bāġ-ı İrem [11] İrem cennetinin bahçesi.

G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki şan **bāġ-ı İrem** peydā
G529-3. Temāşā ideyim gülzār-ı ḥüsnüñ / Anuñ her kūşesi **bāġ-ı İremdür**
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı **bāġ-ı İrem** bir numūnedür
G923-1. Gülşen-i kūyı baña **bāġ-ı İrem** gibi gelür / Ḥaḳ naṣīb eylerise aña İrem gibi gelür
G933-5. Getür sāḳī şarāb-ı erġuvānı / Gül eyyāmı cihān **bāġ-ı İremdür**
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña **bāġ-ı İremden** yeg / Naẓardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbī'ye vaṭan / Gelmeye zerre heves göñline **bāġ-ı İremüñ**
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḫsāruñ ey dost / Baña yeg görinür **bāġ-ı İremden**
G2151-2. Günāhum yoġ iken kendüm ḳadar āh / Neden dār eyledün **bāġ-ı İremden**
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyuñ hevāsiyle / Cihānda irmedük ancaḳ **bāġ-ı İrem** ḳaldı
Mr6-10. İki ʿālemde daḫi müştāḳ-ı dīdār olmışuz / Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz **bāġ-ı İremden** fāriġuz

bāġ-ı ʿirfān [1] Bilgi bağı.

G480-5. Ṭolanur şu gibi ṭabʿum dem-ā-dem **bāġ-ı ʿirfānı** / Muḥibbī sözlerüm cānlar bağışlar āb-ı ḥayvāndur

bāġ-ı lāle [1] Lale bahçesi.

G2586-2. Görelden ruḫlaruñı **bāġ-ı lāle** / Yaḳupdur dāġ-ı ʿışḳuñı cebīnde

bāġ-ı maḳṣūd [1] İstek, emel bağı.

G1922-4. Açılsa **bāġ-ı maḳṣūd** görsem cemāl-i yāri / Olsa hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

bāġ-ı serv [1] Selvi bağı.

G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḥaddüñ gül yiter / **Bāġ-ı servi** n'eylerem neme yarar gül gülsitān

bāġ-ı seyr [1] Bağ gezintisi.

G2729-5. **Bāġ-ı seyr** ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri

bāġ-ı sīne [2] Göğüs bağı.

G253-3. Dilā şevḳ ile **bāġ-ı sīneñe** yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G2419-4. Açıldı **bāġ-ı sīnemde** ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende

bāġ-ı vücūd [1] Vücut bağı.

G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini nūruñ ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile bugün **bāġ-ı vücūd**

bāġ u bahār [4] Bağ bahçe. *bk. bāġ u būstān*

G1007-4. Ser-i kūyı baña **bāġ u bahārumdur** daḫi gül-ruḫ / Yaʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş **bāġ u bahārum** var
G1385-1. Geldi benefşe ḫaṭuñ **bāġ u bahāra** yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1840-2. Geh olur ġonce-veş **bāġ u bahār** içinde dem-beste / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm
G1866-2. Yoġ iken daḫi gülistān u çemen **bāġ u bahār** / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil baġladum

bāġ u būstān [4] *bk. bāġ u bahār*

G257-1. ʿĀrıżı devrinde yārüñ **bāġ u būstāndur** ʿabeş / Leblerine nisbet itme āb-ı ḥayvāndur ʿabeş
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥaẕer ṭurmaz anuñ seyline **bāġ u būstān**
G2273-1. Nāz ile reftāre gel geşt eyle **bāġ u būstān** / Servler ḳarşu gelüp bulsun şeref gül-i gülsitān
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / **Bāġ u būstān** dil ü cānuñ mu ʿaṭṭardur bugün

bāġ u çemen [1] Bağ bahçe.

G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū ḥaṭuñı yeg görürem **bāġ u çemenden**

bāġ u gülistān [3] Bağ ve gül bahçesi. *bk. bāġ u gülsitān, bāġ u gülzār*

G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser **bāġ u gülistāndur** baña
G1104-1. Sākin-i kūyın olan **bāġ u gülistān** istemez / ʿĀrıżun gören hergiz ḥūr u ġılmān istemez
G2749-2. Elifler sīnede servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün **bāġ u gülistānı**

bāġ u gülsitān [1] *bk. bāġ u gülistān, bāġ u gülzār*

G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine **bāġ u gülsitān** / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān

bāġ u gülzār [1] *bk. bāġ u gülistān, bāġ u gülsitān*

G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ **bāġ u gülzār** isteyen

bāġ u rāġ [7] Bağ ve bahçelik, çayırlık, çimenlik.

G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / **Bāġ u rāġı** bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G369-4. Ṣaçdum şu deñlü ḫūn-ı ciger **bāġ u rāġa** kim / Başdan başa bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G898-4. **Bāġ u rāġı** ser-te-ser geşt itdi çün bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G917-2. **Bāġ u rāġı** şöyle zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā cennet-i ṣāni oḳur
G1660(b)-1. **Bāġ u rāġı** zeyn idüp her-cāyi gül / Ḫūb idi ger olmasa her-cāyi gül
G1960-2. Cihānuñ **bāġ u rāġından** ferāġat eyledüm düpdüz / Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan **bāġ u rāġ** / Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ

bāġ u ṣaḥrā [1] Bahçe ve çöl.

G609-3. **Bāġ u ṣaḥrālarda** ṣanmañ lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı ḫūnından dökilmiş ḳanıdur

bāġ-ārā [10] Bahçeyi süsleyen/bezeyen.

G48-4. **Bāġ-ārā** gerʿārıżun ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı yaşum her ṭaraf / **Bāġ-ārā** reftār ider serv-i ḫırāmānum görüp
G258-4. Ruḫlarını **bāġ-ārā** gördükde didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḫṣ
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur **bāġ-ārā** / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler **bāġ-ārā** ṭāvūs-veş per gösterür
G786-1. Ṣaçı sünbül ʿārıżı yārüñ gül-i ḥamrā giçer / **Bāġ-ārā** serv-i sehīden ḳāmeti aʿlā giçer
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre **bāġ-ārā** ol serv-i nāz
G1623-4. Almaz idi **bāġ-ārā** her bir şecerden ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1994-3. **Bāġ-ārā** ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi ṣanavber eyleyem
G2442-4. **Bāġ-ārā** gerʿārıżuñ ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya

bāġbān [10] *Far.* Bahçıvan. (Steingass, 1892: 148) *bk. bāġbān-ı çeşm, bāġbān-ı dil*

(bāġbān [7], bāġbāna [2], bāġbānıdur [1])

G72-3. **Bāġbān** evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur cānā ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G595-4. **Bāġbāna** nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G638-2. Divār çekdi ḫaṭṭını gülzār-ı ḥüsnine / Çeşmi ol gülşeni gözedür **bāġbān** olur
G803-4. **Bāġbāna** nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G1614-1. Ruḫlaruñda **bāġbān** oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam bülbül gibi ben zār u giryānuñ senüñ
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ **bāġbānıdur** göñül
G2184-4. Ey **bāġbān** baḳmaz idüñ serve bir daḥi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2465-4. Ger **bāġbān** ayaġların kesse muḫāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ çenār ile
G2514-3. **Bāġbān** ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
Mh2-9. Çün gereklü maʿnidür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı **bāġbān** kim virmeye meyve şecer

bāġbān-ı çeşm [1] Göz bahçıvanı; kirpik.

G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi per-i ġurāb / **Bāġbān-ı çeşm** yatmış şanki ḫᵛāb üstindedür

bāġbān-ı dil [1] Gönül bahçıvanı.

G2377-1. Gözlerüm yaşı demidür ḫāk-i cismüm yaşlaya / **Bāġbān-ı dil** nihāl-i mihr-i yāri aşlaya

Baġdād [8] *Ar.* Irak'ın başkenti ve en büyük şehri olan Bağdat, yüzyıllar boyu İslam dünyasının bilim, kültür ve ticaret merkezi olmuştur.

bk. Baġdād-ı kūy, cūy-ı Baġdād, ḥüsn-i Baġdād

(Baġdād [3], Baġdāddan [2], Baġdādına [1], Baġdādını [1], Baġdādum [1])

G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim **Baġdād** şehri içre aḳar nehr-i Şaṭ
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz **Baġdād** revnaḳ aḳmasa öñinde Şaṭ
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı göñlümüñ **Baġdādını** / Anda yaşum olmasa biri Fırāt u biri Şaṭ
G1666-4. Göñlümüñ **Baġdādına** gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum şanma anı mül degül
G1848-7. Sitānbūlum Ḳarāmān'um diyār-ı mülket-i Rūmum / Bedaḫşānum Ḳıpçaġum u **Baġdādum** Ḫorāsānum
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mışr ile **Baġdāddan**
G2283-1. Nāmeler gelse ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini seḥer-geh aluram **Baġdāddan**
Nş4-2. Fetḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves fetḥ itmege **Baġdād** içün

Baġdād-ı kūy [1] Bağdat'ın köyünde.

G1318-3. Mışr-ı ḥüsnüñde gözümüñ biri oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ **Baġdād-ı kūyında** sırrını cūy-ı Şaṭ

bağır [167] *T.* Göğüs, ciğer, sine; yürek. (TS, 2009: 366)

bk. bağrı başlu, bağrı baş eylemek/itmek, bağrı baş olmaḳ, bağrı delik eylemek, bağrı delinmek, bağrı ṭaş, bağrı yaġı, bağrı yanıḳ, bağrına başmaḳ, bağrını delmek, bağruma ṭaş başmaḳ, dāġ-ı bağr, ḫūn-ı bağr, kebāb-ı bağr

(bağrı [24], bağrın [4], bağrına [1], bağrında [5], bağrındaki [2], bağrından [1], bağrını [6], bağrınuñ [1], bağrum [64], bağruma [3], bağrumda [10], bağrumdaki [1], bağrumdan [1], bağrumı [30], bağrumın [1], bağrumuñ [5], bağruñ [3], bağruñda [1], bağruñı [4])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve **bağrum** başı vü berk peykāndur baña
G76-5. Elde taṣvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / **Bağrı** ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña
G88-1. Ṭolıdur dürlerle **bağrum** ḫūnı mercāndur baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G102-2. **Bağrumuñ** ḫūni aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan göz yaşı müdām / Yārān demine eylemişem **bağrumı** kebāb
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey dost şarāb / **Bağrumı** ḥasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem **bağrum** kebāb
G142-1. Ḳana döndi göz yaşı **bağrumdaki** ḳanum görüp / Geldi cānum aġzuma nāgāh cānānum görüp
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḥi itdüm **bağrumı** cānā kebāb
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide **bağruñ** kebāb
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u **bağruñı** eyle kebāb
G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḥi **bağrum** kebāb
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu **bağrum** kebāb
G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür **bağrum** olaldan kebāb
G201-1. Ḫayālüñ göñlüm içre ḫamdur ey dost / Firāḳuñla bu **bağrum** ḳandur ey dost
G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ şarāb u **bağrı** büryān oldı ṭut
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / **Bağrumı** ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫʷār mest
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī başına / Niceye dek urasın **bağrına** ḫançer elġıyāş
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / **Bağrını** ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G297-2. **Bağrı** ḫūn ile şürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün şarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odıyla bu **bağrum** kebāb-ı telḫ
G313-2. Dil āteşine añdı bu **bağrum** döne döne / Yansa ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle şanmañ çīn-seḥer gül içre **bağrı** ḳanıdur
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle **bağrumda** biñ biñ yāreler
G412-3. Ṣol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil mülkine / **Bağrum** içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk **bağrum** pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı **bağruma** / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye mesrūrdur
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup **bağrumı** büryāne çeker
G537-5. Aġla Muḥibbī aġla derd ile **bağrı** ṭaġla / Ola ki ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı **bağrum** kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadur gelsün berü mihmān oḳur
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm ben daḥi bu **bağrum** kebāb üç günde bir
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem anuñ **bağrı** cerāḥātdür
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder eksük itme sīneden / Mūnīs olmışdur aña **bağrumda** olan yāreler
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden lāle **bağrın** ḳan idüp / Laʿl-i nābuñçün şarāba düşdiler āvāreler
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum hevālanur / Çeşmi çekerse ḫançeri **bağrum** paralanur
G598-4. Ḳanlu yaşumdan şorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ kim vire **bağrında** ḳanından ḫaber
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda şanmañ lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ **bağrı** ḫūnından dökilmiş ḳanıdur

G619-3. Ḫāṭırum olur müşevveş şāne ursan zülfüñe / Pāre pāre eyleyen **baġrumı** bildüm şānedür
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar **baġrum** kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden **baġrındaki** ḳan baġlanur
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ **baġrından** aḳan ḳanıdur
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm **baġrumda** baş üç günde bir
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden **baġrı** pāre pāredür
G646-1. Ġamz oḳlarıyla sīne vü dil şerḥa yāredür / **Baġrumı** eger ṣorar iseñ pāre pāredür
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın ol ʿaynüñ bu **baġrum** başıdur
G686-1. Añsam gözini ḳaşını **baġrum** paralanur / Ṣorsam lebini līk bu derdüm devālanur
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem **baġrumı** / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G726-3. Ey ḳaşı yā ata gör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup **baġrumda** atsun tīrler
G735-4. Yāreler **baġrumı** zülfini perīşān göricek / Arturur yāresini göñlümüñ ol şāne olur
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden **baġrumı** dāġ eyleyen de lāledür
G760-4. Mest olup çeşmi diler kim ide **baġrum** kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳanalar
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum **baġrum** dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam ile **baġrum** bişmiş kebāba beñzer
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil **baġrın** / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḫālüñi **baġrı** kebābīler bilür
G944-2. Cemʿ ider her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp **baġrını** mihmān olur
G952-2. Fitne tuḫmın mezraʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş **baġrumda** çıḳdı başlar
G966-1. Derūn-ı sīnede **baġrum** ser-ā-ser pārelenmişdür / Anuñçün gözlerüm yaşı ḳızıl ḳana boyanmışdur
G972-3. Nālem ile berk ditrer bir dem ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün **baġrı** olup sürāḫlar
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu **baġrum** olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş **baġrında** ḳorsın daġlar
G1030-2. Yaşumı ḳılsam şarāb u **baġrumı** itsem kebāb / Meclis-i ġamda gele her yañadan būy-ı ciger
G1034-4. Benüm **baġruma** beñzer dāġ-ı lāle / Senüñ ḫaddüñe beñzer verd-i aḥmer
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaṣdı budur **baġrum** içre ḳanum içüp ḳanalar
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ **baġrı** ṭolu ḫūn añılur
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ **baġrında** çıḳdı baş göz
G1135-1. Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider derd ile **baġrındaki** başın yeñemez
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı **baġrum** döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1193-4. Eger çāk itse **baġrum** tīġ-i ġamze / Ne ġam müjgānı olursa ciger-dūz
G1233-3. **Baġrumı** gerçi ki biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine bir pāre heves
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-i ʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün **baġrı** anuñ şāne-veş
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca **baġrı** üzre başı var imiş / İki ʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña **baġrumda** aḳar her demde ḳanum var imiş
G1286-3. Uralı sīneme ġamze oḳını / Yüregüm **baġrum** olupdur ṭolu yaş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm **baġrumda** baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūni **baġrum** ey ṣabā itseñ nʾola gülzāreʿarż
G1417-5. Ġamze oḳıyla **baġrumı** itdi delik delik / Baġlandı ḳaṣduma yine dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi **baġrum** ḳanıdur ʿışḳ / Velī bu derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1445-3. Dostum **baġrum** nice yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var **baġrında** olan dāġa baḳ
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim **baġrum** gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını zülf ile ḫālidür anuñ / **Baġrumı** ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / **Baġrumı** pāreleyüp yaşumı Ceyḫūn itdüñ
G1522-4. Şarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü **baġrumı** kebāb itdüñ
G1529-2. Felek cevri elinden yandı **baġruñ** / Kimsene diñlemez āh u fiġānuñ
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı **baġrum** kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu gözlerüñ cām eyledüñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz **baġrumuñ** baş / Bu ḫāli duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim **baġrı** hemīşe şānenüñ
G1591-1. **Baġrumı** ḫūn itdi ḥasretʿazm-i yār itmek gerek / Varup ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek
G1661-3. Ġonce gibi **baġrı** pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş **baġrumda** hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1751-4. Gülşen itdüm **baġrumuñ** ḳanıyla cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne gel
G1763-1. İstememe hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem **baġrumı** her dem ḫūn idem
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan dili āvāre benem / **Baġrını** tīġ-i cefā ile ḳılan yāre benem
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / İtdüñ çü tīġ-i cevr ile **baġrum** dilüm dilüm
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyler iseñ günde yüz biñ **baġrumı** dilüm dilüm
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm **baġrumı** ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḫadd mācerāmuz var bizüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyleseñ ger günde yüz biñ **baġrumı** dilüm dilüm
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu **baġrum** ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup şular cihānı cümle al itdüm
G1858-3. Şākirem ben ġamzelerden gerçi **baġrum** pāredür / Ḫāṣa-lillah ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı **baġrum** kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar **baġrum** kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurıdı nāme-veş **baġrum** / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup bir **baġrı** büryān olmışam
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey ṣanem / Mā-ḥażar bu **baġrumın** ben saña büryān eylesem

G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı **baġrum** hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḥī **baġrı** ḳan olmış / Anuñ lu'b ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin **baġrumı** / Baña bu işleri giçen şāne sensin şāne sen
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī **baġruñda** ḳanuñ duymasun
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil **baġrın** kebāb eglenmesün
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen / Daġlamışdur lāle gibi **baġrumı** āh o diyen
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu cigerden şor sen / **Baġrumuñ** pārelerin ġamze-i tīrden şor sen
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi **baġruñı** / İdemezsin el şunup ol şaçı sünbül şoḥbetin
G2134-5. Yaşuñı şarāb **baġrı** kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan
G2177-3. **Baġruma** benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña ol bārī ni'dersin
G2289-2. La'le dönsün **baġrumuñ** ḫūnī benüm ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli **baġrum** ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm **baġrını** irse elüm ger şāneye
G2338-2. **Baġrumı** yaḳalıdan āteş-i 'ışḳ / Gözlerüm yaşı beñzedi ḳana
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem 'ibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı 'ālem ġış olup derd ile **baġrın** ṭaġlaya
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh **baġrum** ṭolu ḳandur tāzece
G2400-5. Eşk-i çeşmidür Muḥibbī'nüñ yā **baġrı** ḳanıdur / Lāleler şanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile **baġruñı** dāġ eyleme / Serv-ḳadler żikri ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2416-3. Cefā tīġi elüñden gitmeyelden / Olupdur işbu **baġrum** rişte rişte
G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḫi **baġruñ** da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2448-3. Yaşum şarāb olalı bezm ehline müdām / **Baġrum** döker piyālesine ḳan girih girih
G2467-1. Kimseler pend itmesün **baġrında** başı gelmişe / Hīç kes dil virmesün ol çār ḳaşı gelmişe
G2467-2. Ola ki **baġrınuñ** odını birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı gelmişe
G2477-2. Lāleler şanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / **Baġrı** ḫūnın kūh-ken şaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide **baġrum** kebābına
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān okıyla **baġrum** ṭopṭolu döndi kīşe
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden **baġrını** yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem diyü gezer bāzārda
G2577-4. Şād-pāre ola **baġrı** Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile zülfine ger şāne giçerse
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı **baġrum** baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2603-6. Būyı ile 'aceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / 'Işḳ āteşiyle sīnede **baġrum** kebāb ola
G2622-4. Şol deñlü pāre pāre oldı **baġrum** / Dilümden āh ile her pāre düşdi
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş şanur kim görse **baġrum** dağını
G2669-3. Erisün şu olup **baġrı** zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi 'ışḳuñ benüm ayvā gibi / **Baġrumı** ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi
Mh1-4. Nār-ı 'ışḳ ile yaḳup **baġruñı** püryān eylemek / Ka'be-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḫānum sever
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / Lāle-veş **baġrumı** başdan başa ḫūn itdi fırāḳ
Mh13-1. **Baġrumı** ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḥālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu **baġrum** kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı **baġrum** kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp **baġrum** kebāb
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ nigārā **baġrumı** büryān ider / Çeşm-i maḫmūruñ nigārā gözlerüm giryān ider
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol **baġrı** kan
Mr9-9. Leylī zülfi ḥasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim **baġrum** benüm ḫūn eyledi
Mr9-11. Dostlar fırḳat şebinde olalı **baġrum** kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
Mr18-4. Ṭoludur **baġrum** şürāḥī gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr23-2. Oldı derd ile şürāḥī-veş bu **baġrum** ṭolu ḳan / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş **baġrumda** yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
Mr27-2. Eger olmazsa işbu derde çāre / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-4. Ele almazsa göñlin ben ḳulınuñ / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-6. N'ola ilete ṣabā kūyına gerdüm / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-8. Benüm Mecnūn u ḫayvān oldı işüm / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-10. Cihān içinde dāim bu nidādur / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-12. Eger irmezsem āh ol pür-cefāya / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr27-14. Eger olursa boynuña günāhı / Olur hecr ile **baġrum** pāre pāre
Mr28-1. Fırḳat ü hecr ile her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem **baġrumı** pür-ḫūn eyleme
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim **baġrum** dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam **baġrumda** dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ **baġrını** ḳan itmek neden
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda **baġrı** ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḥr-i 'ummān gözlerüm / Anuñ içün kim bu **baġrumdan** döker ḳan gözlerüm
B126. Fırḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr ile **baġrum** kebāb u gözlerüm ḫündur benüm
B153. **Baġrumı** ḫūn itdi fırḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürür-encāmı şun

baġrı başlu [2] Ciğeri, yüreği yaralı. (TS, 2009: 376)

G407-3. Leylī zülfi ḥasretinden bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu **baġrı başlu** 'āşıḳ-ı āvāredür
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu **baġrum başludur** / Ger şorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur

bağrı baş eylemek/itmek [2] Yüreğini yaralamak. (TS, 2009: 377)

G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem **bağrumı baş eyleyen**
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber tırāş itmek neden / Çeşminüñ yaşın döküp **bağrumı baş itmek** neden

bağrı baş olmaḳ [3] Yüreği yaralanmak.

G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün **olmasun** Muḥibbī derd-mendüñ **bağrı baş**
G2064-3. Cevr ider baña raḳībe raḥm idüp / **Bağrı** nice ʿāşıkuñ **baş olmasun**
G2643-1. Miḥnet ile şanma **bağrum** ey şanem **baş olmadı** / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı

bağrı delik eylemek [3] *bk. bağrı delinmek, bağrını delmek*

G1079-1. Biz ezel bezminde ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş **bağrı delik** bir nice şāḥib-demlerüz
G2006-3. Bir naẓar **eyledi** bu sīnemi **bağrumı delik** / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna yā dir isem
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ degüldür **eyleyen bağrum delik** / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur ciger ṣad-pāre de

bağrı delinmek [10] *bk. bağrı delik eylemek, bağrını delmek*

G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş **bağrum delindi** ney gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı kūşe-i hicrān baña
G70-3. Ney gibi **bağrum delindi** çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes āh ile efġānı saña
G266-2. Bülbülem **bağrum delindi** ḫār elinden iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāş
G1740-4. Ney gibi **bağrum delindi** ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz ṣanma kim cān bülbüli nālān degül
G1834-1. Ney gibi **bağrı delinmiş** bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G2084-3. Ney gibi **bağrum delindi** ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün sāz isteyen
G2307-2. İşitdi nālemi **bağrı delindi** / Fiġānlar eyledüm çün nāya ḳarşu
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm **bağrum delindi** ney-veş / Bezm-i ġam içre ḳaldum efġān ider nevāde
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki **bağrum deline**
G2438-4. Sīnede **bağrum delinsün** ata gör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa

bağrı ṭaş [2] Taş gibi katı yürekli.

G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / Eylemez benden yaña bir kez naẓar ol **bağrı ṭaş**
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey **bağrı ṭaş** / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş

bağrı yağı [14] Yüreğinin yağı.

G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / **Bağrumuñ yağı** ile anda çerāġ-ı ġam yanar
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa miḥnet çerāġını / Dil ṭıflını **bağrda** olan **yağa** ṣaldılar
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña nezr olmış yanan **bağrumda yağumdur**
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür bu göñül **bağrındaki yağın** çeker
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine **bağrı yağı** ile üstin bağlamış
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül ḳandīl cānumdur fitil / Anı rūşen eyleyen **bağrumda** olan **yağ** imiş
G1332-5. Muḥibbī gibi yaḳup **bağrı yağın** / Ṣarardup beñzini bīmār olan şemʿ
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandīlini / **Bağrum** ile göz biri şu iledür birisi **yağ**
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ ezel Mecnūn urup bünyādını / Bu Muḥibbī **bağrınuñ yağıyle** uyardı çerāġ
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yağı **bağrum yağıdur** / Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitil
G1729-3. **Bağrumuñ yağı** ile bu gözlerümüñ ṣuyını / Yaḳmaġa ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1996-3. Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde / Yanar **bağrum yağı** ṭurmaz çerāġum
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül ḳandīlini / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda **bağrum yağını**
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp **bağrı yağını** / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını

bağrı yanıḳ [3] Çok dert, acı, sıkıntı çekmiş, bağrı kara. (TDK, 2011: 232)

G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe lāle ʿāşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem **bağrı yanıḳdur**
G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm **yanıḳ bağrum** kebāb itdüm / Żiyāfet eyledü şāh-ı ġam çeşmüm otaġında
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp **yanıḳ bağrum** kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler şanasın sāz ṭanbūrı

bağrına başmaḳ [1] Biriyle ilgilenerek onu koruyup kayırmak, yetiştirmek. (TDK, 2011: 227)

G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / **Başar** dil **bağrına** anı görüp reşk ile cān ditrer

bağrını delmek [10] Acı çekmek, içine işlemek, mütessir olmak. (Zülfe, 2011: 31) *bk. bağrı delik eylemek, bağrı delinmek*

G525-3. **Bağrumı deldüñ** nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G748-2. Yā ḳaşlarıyla ġamze oḳına virür küşād / Ṭutmaz ḳarār sīnede **bağrum deler** giçer
G1110-3. Bir naẓarla sinesin **bağrın delen** ʿāşıḳlaruñ / Şol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1183-2. **Bağrını** yir yir **delüp** feryāda çün bel bağladı / İşidelden dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1913-2. İñlerem ney gibi **bağrum deleliden** bu felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm

G1950-3. Gel bir naẕar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / **Bağrum** ḫadeng-i ġamzelerün birle **del** didüm
G1992-2. Gel bir naẕarcıġ eyle didüm baña dilbere / Ṣanki ḫadeng-i cevr ile **bağrumı del** didüm
G2233-4. Gāh **deler bağrumı** gāh eyler perīşān ḫāṭırum / Niceye dek ġamzelerle zülfi el bir eylesün
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber baña ʿāşıḳdur diyü / **Deldi bağrum** cevr ile bu buña lāyıḳdur diyü
G2486-1. **Bağrumı deldi** ġamze oḳı ḳaşı yā ile / Ḳaşdı budurur öldüre beni bu rā ile

bağruma ṭaş başmaḳ [1] Sabır ve tahammül etmek, acıya katlanmak. (Ş. Sami, 2010: 1172)

G1286-4. Nice bir hecr iline gönderesin / **Başayın** çāre nedür **bağruma ṭaş**

bağlamaḳ [41] *T.*

bk. bil bağlamaḳ, biline bağlanmaḳ, der bağlamaḳ, dil bağlamaḳ, dīvān bağlamaḳ, göñül bağlamaḳ, ṣaf bağlamaḳ

(bağla [5], bağladı [6], bağladum [4], bağladuñ [1], bağlama [1], bağlamaġ [2], bağlamaya [1], bağlamayınca [1], bağlamış [12], bağlañ [1], bağlar [1], bağlasa [1], bağlaya [2], bağlayaldan [1], bağlayuban [1], bağlayup [1])

1. Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak. (TDK, 2011: 230)

G128-2. **Bağla** evvel bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G129-3. Serümi **bağlama** ḳaṭār öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa ṣem-i merkeb
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil **bağladı** zülfi tār tār
G787-3. **Bağla** zincīr-i ser-i zülfine dīvāne dili / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat başuña sevdāyı getür
G1256-1. Genc-i ḫüsne zülfini dilber girihler bağlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder **bağlamış**
G1256-3. Naẓm ider lü'lü' dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher **bağlamış**
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler bağlamış / Genc-i ḫüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder **bağlamış**
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne **bağla** elüñ gel rübāba baṣ
G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm **bağlamağ** içün / Yüzini açdı yüregümi dağlamağ içün
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi **bağlaya**
G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir laʿl-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm **bağlaya**
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek **bağla** anı terkeşe
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuşşāḳı terkeş **bağladı** / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2628-6. Ḳomañ ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine / Ḳapuda **bağlañ** ancaḳ ol ḫumārı
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ **bağlayaldan** ey ṣanem / Mesken itduġum ʿaceb midür eger teb-ḫāneyi
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / **Bağladı** çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / **Bağladuñ** anuñla boynum eyledüñ bend üzre bend
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl ile ʿālemi **bağlar** cādūyimiş

2. Düğümlemek. (TDK, 2011: 230)

G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer **bağlayup** / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G1256-1. Genc-i ḫüsne zülfini dilber girihler **bağlamış** / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder bağlamış
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler **bağlamış** / Genc-i ḫüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder bağlamış

3. Denk yapmak, paket yapmak. (TDK, 2011: 230)

G1256-2. Metn-i ḫüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḥāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter **bağlamış**
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kākküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze defter **bağlamış**

4. *mec.* Gönlünü kazanmak. (TDK, 2011: 230)

G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān **bağladum** Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳurı sevdādan n'olur
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet **bağladum** / Bu meşeldür gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ

5. *mec.* Birinde bir şeye karşı, ilgi, istek uyandırarak o şeye ilgi, yakınlık duymasını sağlamak. (TDK, 2011: 230)

G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya **bağladum** bāṭıl gümān itdüm
G2276-3. Ey bād-ı ṣabā būy-ı ser-i zülf-i dilberi / Ehl-i cününa irgürigör **bağlamağ** içün
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / **Bağla** tevḥīd ile anı sedd-i İskender gibi

6. *mec.* Bütün ilgisini bir yerde yoğunlaştırmak. (TDK, 2011: 230)

G186-1. Derd-keş-i mey-ḫʷārenüñ olur īmānı dürüst / **Bağlamayınca** ezel peymāne peymānı dürüst
G2165-1. Dostlar bir kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe **bağlayuban** ārzūya virmesün

7. Hâsıl ve peyda etmek, edinmek. (Ş. Sami, 2010: 95)

G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḥarāret **bağlasa** / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña

G632-5. Tāb-ı ḥüsninden Muḥibbī bir ḥarāret **bağladı** / Teb ṭutar gibi olur ṣāḥīb-firāş üç günde bir
G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i ṣānīʿ **bağladı** ruḫsāruñ üzre reng-i al
G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / Tā jeng-i seḥāb **bağlamaya** āyīne-i
G2331-2. Nāmeler āhum odından **bağladı** reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālümi dildāruma

8. Takmak, asmak, kuşanmak. (Ş. Sami, 2010: 95)

G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu göñlümüñ ḳandīline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer **bağlamış**
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış ṣan ẕeḳan ḳandīlini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki mücmer **bağlamış**
G1260-4. Başına ṣancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher **bağlamış**

9. Sarmak. (TS, 2009: 373)

G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin **bağlamış**

10. Şiir yazmak/söylemek.

G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān ṣevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller **bağlamış**
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller **bağladum** / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem

bağlanmaḳ [32] *T. bk. biline bağlanmaḳ*

(bağlanalı [1], bağlandı [8], bağlanduñ [1], bağlanma [1], bağlansa [2], bağlansun [1], bağlanup [4], bağlanur [13], bağlayup [1])

1. Rabt ve bent ve kaydolunmak. (Ş. Sami, 2010: 95)

G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm Muḥibbī cān çeker / **Bağlanur** bend-i belāya ḥabs ile zindān çeker
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kemend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān **bağlanur**
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān bağlanur / Didi kāfir destine girse müselmān **bağlanur**
G1747-4. Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma **bağlayup** / Gösterdi gözüm oldı ʿiyān rismān-ı laʿl
G2551-2. Gözi **bağlansun** cihānuñ rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise
G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atısar keş / **Bağlandı** tīr ü terkeş ʿazm-i ʿIraḳa düşdi

2. Sevmek, içten bağlı olmak. (TDK, 2011: 230-231) // Tanıklarda "saç" ile birlikte kullanılmıştır. Klâsik şiirde âşığın gönlü sevgilinin saçlarına yakalanmış bir kuş olarak tasavvur edilir. Bu hayal göz önünde tutulursa sözcüğün aşağıdaki tanıklarda hem "düğümlenmek", hem de "sevmek" anlamında kullanıldığı görülebilir.

G14-2. Çün ṣaçı zencīrine **bağlandı** dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār añа
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine **bağlandı** çünki cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G611-5. **Bağlanup** virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün kim bilür anı zevāl üstindedür
G612-3. Göñül **bağlansa** bend olsa ʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol ṣaçı sünbüldür
G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān **bağlanur** / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde şu ʾbān bağlanur
G626-3. Her ḳaçan iẓhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine nice nice sulṭān **bağlanur**
G907-1. **Bağlanup** dil zülfüñüñ bendine şeydālıḳ sever / Ey ṣaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān **bağlanur** / Didi kāfir destine girse müselmān **bağlanur**
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün **bağlandı** bu cān u göñül / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1266-2. Muʿaṭṭar zülfine yārüñ nʾola **bağlansa** cān u dil / Muʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1296-1. Ḳanḳı dil kim **bağlanup** zülfine ide iḫtişāş / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāş
G1459-2. Zülfine **bağlanma** dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine **bağlandı** murġ-ı dil / Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin
G2395-1. Zülf-i yāre **bağlanup** sevdā getürdüñ başuma / Nice dürlü ey göñül ġavġā getürdüñ başuma
G2411-1. Yine **bağlandı** bu göñlüm zülf-i ʿanber-būlara / Gözlerüm yaşı ʿacebdür dönmez ise cūlara
G2501-4. **Bağlanalı** zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez degül ki şol u şağına
G2638-5. **Bağlanduñ** ise kāküle incinme mīr yā / Bende itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti

3. Yalnızca belli bir işle uğraşmak. (TDK, 2011: 230-231)

G1417-5. Ġamze oḳıyla baġrumı itdi delik delik / **Bağlandı** ḳaṣduma yine dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline āşıḳlaruñ **bağlandı** çün çeşmi ṣadaḳ

4. Kapanmak. (TS, 2009: 374)

G949-2. Şuʾle-i āhum görinür her seḥer şanmañ şafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān **bağlanur**
G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim görüpdür rāh-ı ʿummān **bağlanur**
G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından bir varaḳ şerḥ eylesem / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān **bağlanur**
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle meydān **bağlanur**

5. Şekil verilmek, sonuçlandırılmak. (TS, 2009: 374)

G626-2. Baḥr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan ṣadef / Aġlasam içinde anuñ dürr-i ġılṭān **bağlanur**

G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan **baġlanur**

6. Kuşanmak. (TS, 2009: 374)

G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde ṣu ʾbān **baġlanur**

baġlatmaḳ [1] *T.* Rabt ve bent ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 95)

Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin **baġlatdı** miḥnetden kemer

baġlu [15] (TDK, 2011: 232) *bk. baġlu ḳalmaḳ, boynı baġlu*

(baġlu [8], baġludur [5], baġludurur [1], baġlup [1])

1. Bir bağ ile tutturulmuş olan.

G402-3. Dil **baġludurur** gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan özge daḫi ʿālemde nesi var
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında **baġludur** şād-cān u dil / Gönlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaradur
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / **Baġludur** boynumda zencīr ayaġumda kende var
G906-5. Şiʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle **baġlu** ġazel güldestedür
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında **baġlu** yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1778-3. Nice diller **baġlup** āḫır beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G2157-2. Kākülinde **baġlu** dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / **Baġlu** eli büküldügi bāzāre benefşe

2. Kapatılmış olan, kapalı.

G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / **Baġludur** yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm

3. Gerçekleşmesi bir şartı gerektiren, vabeste.

G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / **Baġludur** ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı

4. *mec.* Bir kimseye, bir düşünceye, bir hatıraya saygı, aşk vb. duygularla bağlanan, sadık, tutkun.

G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli var / Göñülden **baġlu** anda biñ dili var
G1071-1. Dilberüñ zülfinde **baġlu** nice bin şeydāsı var / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde **baġlu** nice serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir şaneme **baġlu** bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / **Baġludur** çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma

baġlu ḳalmaḳ [1] Uymak, tabi olmak. (TDK, 2011: 232)

G2352-5. Seni yoldan çıḳarur bil Muḥibbī / Eger dil **baġlu ḳala** zülf-i kecde

bahā [25] *Far.* Kıymet, bedel, değer. (M. Nâcî, 2009: 48)

bk. bahā-yı vaṣl, ḳan bahāsı

(bahā [14], bahādur [1], bahāsı [3], bahāsına [1], bahāsını [2], bahāya [4])

G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün **bahā**
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña **bahā** bulan ki oldur bī-bahā
G209-4. Didüm lebüñ **bahāsına** cānum alur mısın / Didi **bahā** yoḳ aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz **bahā** ol gevher-i nā-yābdur
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün **bahā** / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G481-3. Laʾlüñ ʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı **bahāsı** belki bu dünyāda māladur
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā **bahā** nedür
G500-1. Didüm ki cānı būseñe virem **bahā** nedür / Güş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur **bahāsı** ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G546-5. Ṣor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur **bahāsı** var ise dünyāca māladur
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını benüm / Lü'lü' dişi **bahāsını** dürr-iʿAden bilür
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına **bahā** nedür
G622-3. Ḫūn **bahādur** ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde içse ḳaṭre-i laʾl-i leb-i meygūn ṭamar
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / Rāygān girmez ele anı **bahā** ister iseñ
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol **bahāya** virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen **bahāsını** anuñ ṣarrāfa gel
G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim **bahā** dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2312-3. Ḥüsnüñe **bahā** olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz gevherini / Ṣaḳın virme bilen alur **bahāya**
G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına Ḥabeş mülki ṭufeyl olsun / **Bahā** olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Benġāle
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki **bahā** bir ḳılına
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / Güldi nigār didi virilmez **bahā** ile

Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ **bahāya** şatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la'l-i cānān cevherin
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu **bahāya** virmezem çün yoḳdurur anda semen

bahā-yı vaṣl [1] Kavuşma parası.

G1152-4. **Bahā-yı vaṣl** eger alsa gözümden / Bu dehri şanmañuz pür-sim ḳılmaz

bahālanmaḳ [1] Değerlenmek.

G686-5. Didüm Muḥibbī ḥüsnüñe cān ile müşterī / Didi metā'ı cāna virilmez **bahālanur**

bahāne [5] *Far. bk. bahāne bulmaḳ, bahāne eylemek, bahāne ḳılmaḳ*

(bahānedür [4], bahānesin [1])

1. Sebep, gaye. (Steingass, 1892: 210)

G439-3. Geh seyr-i genc-i zāviye geh ḳaṭ'-ı bādeye / Sensin murād seyr ü ṣebātum **bahānedür**
G500-1. Didüm ki cānı būseñe virem bahā nedür / Güş eylemedi sözümi bildüm **bahānedür**
G858-2. Gāh ïşve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar **bahānedür**

2. Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep. (TDK, 2011: 233)

G2077-5. Yārüñ meyānı olmaduġı bir **bahānedür** / Ayru Muḥibbī görmedi ḳılca **bahānesin**

bahāne bulmaḳ [1] Bir işi yapmak veya yapmamak için sözde sebep göstermek. (TDK, 2011: 233)

G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key ṣaḳın / Ol melek-rūya neden **bulmaḳ bahāne** görmeden

bahāne eylemek [1] Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek. (TDK, 2011: 233) *bk. bahāne ḳılmaḳ*

G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi degmez **eyle** anı **bahāne**

bahāne ḳılmaḳ [2] *bk. bahāne eylemek*

G2787-1. Fitne ta'līminde māhir dilberāne gözleri / Niçün öldürmez beni **ḳılur bahāne** gözleri
G2787-2. Bir eline yāsin almış bir ele kirpük oḳın / Cānı gözler sīnede **ḳılur bahāne** gözleri

bahār [35] *Far.* Divân edebiyatında da en çok üzerinde durulan mevsim bahardır. Başta gül, lâle, sünbül, menekşe olmak üzere çiçeklerin en gözde oldukları zamanın bahar oluşu ve bu çiçeklerin sevgiliden birer iz bulundurmaları, bağ ve bahçenin bahar mevsiminde güzelleşmesi, akar suların baharda daha coşkun akması vs. yönlerden şâir baharı diğer mevsimlerden üstün tutar... (Pala, 1999: 56)

bk. bāġ u bahār, bahār-ı devlet, bahār-ı ḥüsn, bahār-ı ḥüsn ü nāz, bahār u būstān, bahār u gülsitān, bārān-ı bahār, bülbül-i bahār, ebr-i bahār, evvel bahār, eyyām-ı bahār, faṣl-ı bahār, gül-hā-yı bahār, vaḳt-i bahār

(bahār [22], bahāra [2], bahārı [3], bahārıdur [1], bahārın [1], bahārına [2], bahārından [1], bahārum [1], bahārumdur [2])

G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl **bahār** irdi sen de yāri ṭaleb
G183-1. **Bahār** eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün **bahār** eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G388-3. Ṣun şarābı sāḳiyā çünki **bahār** eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde 'ömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G606-1. Ḥüsnüñ **bahārı** ẓāhir olalıdan ey nigār / Cān 'andelībi eyledi ḳarşuñda āh u zār
G627-3. Mest olup gül şevḳine çāk-ı girībān eylesem / 'Ayb ḳılmañuz **bahār** eyyāmı gül devrānıdur
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū cihānda revān / O boyı serv-i bülendüm yüzi **bahārumdur**
G647-3. Ḥüsnüñ **bahārına** göre ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G856-5. **Bahār** irdi Muḥibbī geşt-i bāġ it / Bu demler ġuşşa göñülden gidendür
G868-1. **Bahār** eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye ṣaḥrā-yı sīnemde / **Bahār** eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G972-1. Gül **bahār** oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāḫlar

G984-5. **Bahār** eyyāmı gül devri irişdi / Giçürme ʿömri meysüz kim hebādur
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp **bahārı ʿārif** ḥazāna gelmez
G1110-5. İñlesün bülbül gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḥüsn-i yārüñ gülşen-i tāze **bahārıdur** diñüz
G1119-4. **Bahār** eyyāmı gül devrinde zāhid / İder mi hīç meye zühd ehli perhīz
G1284-3. Giceler ḥüsnüñ **bahārın** fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm cānı teslīm / **Bahār** irişdi çünkim der-sefer yoḳ
G1622-1. Faşl-ı şitāda ṭondı mı yaġı benefşenüñ / İrdi **bahār** olmadı çaġı benefşenüñ
G1731-2. Çün **bahār** eyyāmıdur al elüñ gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlüñde melāl
G1848-2. Ḥayātum ḥāşılum ʿömrüm şarāb-ı kevşerüm ʿadnüm / **Bahārum** behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem **bahārumdur** benüm
G1970-4. Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı / İtmedin ol **bahāra** yalvarayım
G2004-1. Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm / Gülşen içre **bahāra** ʿazm idelüm
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḥazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç bu cihānuñ gülsitānından **bahārından**
G2180-1. Çemen irişdi yüzüñsüz **bahārı** n'eyleyin / Lebinsüz olsa mey-i ḫoş-güvārı n'eyleyin
G2284-2. **Bahār** eyyāmı geldi devr-i güldür / Müşerref it bizi sāḳī ṣafādan
G2339-1. Çün **bahār** irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2542-1. **Bahār** irişse güller bitse tāze / Nice yirden gele bülbül niyāza
G2546-4. **Bahār** eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
G2629-1. İder bülbül **bahār** olduḳda zārı / Gül ile çün görür bir yirde ḫārı
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni **bahārına** ḥazān / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
Mh18-7. Çün **bahār** eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen
Mr5-1. Gel **bahār** eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü cāme giymiş her şecer maḥbūbdur
B52. Ele al sāḳiyā gülgün şarābı / **Bahār** eyyāmı geldi dem bu demdür

bahār u būstān [1] Bahar ve bahçe.

G2098-5. **Bahār u būstānı** çün ḥazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç bu cihānuñ gülsitānından bahārından

bahār u gülsitān [1] Bahar ve gül bahçesi.

G1807-1. Gidüp hicrān biḥamdillah cemāl-i dūsitān gördüm / Olup bülbülleyin ser-mest **bahār u gülsitān** gördüm

bahār-ı devlet [1] Devlet baharı.

G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / **Bahār-ı devlete** irdüm egerçi çoḳ ḥazān gördüm

bahār-ı ḥüsn [4] Güzellik baharı.

G706-3. Ger **bahār-ı ḥüsnüñi** görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp **bahār-ı ḥüsnini** / Ebr gibi gülşene bu dīde bārān ʿarż ider
G910-2. **Bahār-ı ḥüsnüñe** ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G1805-3. **Bahār-ı ḥüsnüñe** ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum

bahār-ı ḥüsn ü nāz [1] Naz ve güzellik baharı

G979-4. Gül yüzüñüñ ḥasretinden ey **bahār-ı ḥüsn ü nāz** / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca gözlerüm yaġmurlar

baḫīl [2] *Ar.* Hasis, nâkes, cimri. (Ş. Sami, 2010: 96)

G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez **baḫīl**
G1695-4. Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb / Görse mürvet āteşe yanar **baḫīl**

bāḥir [1] *Ar.* Zahir, ayan. (Ş. Sami, 2010: 96)

G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma zencīrüm benüm / Eylerem dīvāne-veş **bāḥir** der ü dīvār baḥş

bā-hōd [1] *Far.* Kendimle.

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men **bā-hōd** nemi-ārem henüz

baḥr [27] *Ar.* Deniz, derya, yemm. (Ş. Sami, 2010: 96)

bk. baḥr-i ʿAden, baḥr-i belā, baḥr-i bī-gīrān, baḥr-i bī-pāyān, baḥr-i dil, baḥr-i eşk, baḥr-i eşk-ārā, baḥr-i fırāḳ, baḥr-i ġam, baḥr-i hicrān, baḥr-i ḫūn, baḥr-i ḥüsn, baḥr-i ʿışḳ, baḥr-i maḥabbet, baḥr-i meʿāni, baḥr-i miḥnet, baḥr-i muḥiṭ, baḥr-i naẓm, baḥr-i Necef, baḥr-i ṭabʿ, baḥr-i ʿummān, baḥr-ı vaṣl, baḥr ü ber/berr, berr ü baḥr, ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olmaḳ, ġarḳa-i baḥr-i cünūn olmaḳ, kenār-ı baḥr-i ʿışḳ

(baḥr [23], baḥrde [1], baḥre [14], baḥri [5], baḥrinde [2], baḥrine [18], baḥrinüñ [1], baḥrüñ [1])

G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet **baḥrine** ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña

G270-7. Aḳa aḳa cūy iken **baḥr** oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḥş
G279-5. Güneh **baḥrine** ġarḳ olduñ Muḥibbī / Ṣaḳın ṭā ʿat ü zühdi itme tārāc
G287-4. Me ʿānī **baḥrine** ṭaldum çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç
G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebünüñ **baḥre** ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem içinde hīç āb-ı telḫ
G313-4. **Baḥr** olsa gözümüñ yaşı cānā ʿaceb midür / Her dem aḳar bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ ẓulm ile **baḥr** eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşi ad
G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḥalḳ-ı cihān / **Baḥr** eger cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıẓ
G558-4. Çaġlar her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki **baḥre** girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G608-5. Maḥabbet **baḥrine** düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G665-4. Gözlerüm **baḥrine** baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G696-2. Maḥabbet **baḥrinüñ** cūşını ṣorma ġayre benden ṣor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil **baḥrinde** olsa āşikār ol nihān ditrer
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı **baḥr** oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet **baḥri** üzre görinen ʿanber midür
G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / Dilā **baḥre** seferde çün ḫaṭar var
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger maʿāni **baḥrine** / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsañ **baḥre** nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G814-1. Maḥabbet **baḥrine** ṭaldum sözüm dürr-i me ʿānīdür / Anuñiçün ehl-i ʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm başdan aşdı / Bu ne **baḥr** u bu ne nehr ü ne cūdur
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni **baḥrine** ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G922-4. **Baḥr** olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba beñzer
G1017-2. Yaşum **baḥri** temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb budur ki bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de ol **baḥr** içre ṭaladur
G1071-3. **Baḥre** döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum gözüm yaşı / Ṭañ mı Muḥibbī **baḥri** gibi cūşlardanuz
G1283-5. **Baḥr** içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿnī gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı ol **baḥre** iḫtişāṣ
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül pervā yimez olmış ol **baḥr** içinde baṭ
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan **baḥri** girüp arar ṣadef
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur **baḥrde** biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / **Baḥr** olup dil gözlerüm yaşı daḥi deryā gerek
G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾṣir eylemez āh u sirişk / Berri **baḥr** itdi yaşum āhum irişdi tā semāk
G1563-7. Ṭal me ʿānī **baḥrine** yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1589-5. **Baḥr** oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1631-4. **Baḥre** döksem āhum odı şemmesin / Ḳaynayup pişerdi içinde semek
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı **baḥri** me ʿānīdür göñül
G1727-2. Ṣol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u **baḥr** ileʿummān ḫacel
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı **baḥr** olup / Līkin bunuñla gitmedi daḥi ḥarāretüm
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum me ʿānī **baḥrine** / Nice gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum me ʿānī **baḥrine** ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler ṣaldum
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup **baḥr** oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılarʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor ol **baḥr** içinde māhiyem
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm **baḥrine** / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem
G1872-1. Feṣāḥat **baḥrine** ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / **Baḥr** olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat **baḥrine** ṭaldum / Bulup dürrler gibi maʿni-i şiʿrüm ābdār itdüm
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam ol **baḥr** içinde gāhi māhiyem
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿidüp **baḥr** eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol **baḥre** daldurdum
G1993-5. Muḥibbī **baḥre** ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G2051-4. Ḥasretiyle düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh **baḥr** oldı gāhi dürr-i ʿAden
G2131-4. Eşk-i çeşmüm **baḥrine** tüşeli māhiler gibi / Ṭūl uʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın
G2143-5. Ḥüsn **baḥrinde** Muḥibbī ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç ṣaḳınur mı mūrdan
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet **baḥrine** girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup **baḥr** içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2326-4. Gözlerüm **baḥrine** ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün **baḥre** Muḥibbī yaşuñı ṣūr eyle
G2342-2. Gözlerüm yaşını **baḥr** oldıġını görse eger / Ḳaynayup cūşa gelüp ḫālümeʿummān acıya
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya irişmez cānāneye / **Baḥre** ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmezʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün ol **baḥre** sen de bir ṭala
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / **Baḥre** ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḫāṣılum / **Baḥre** döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı
G2750-5. Me ʿānī **baḥrine** ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı
B161. Düşeli baḥr-i ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz ol **baḥrüñ** kimseler pāyānına

baḥr-i ʿAden [1] Aden denizi.

G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile **baḥr-i ʿAdenden** geç

baḥr-i belā [1] Bela denizi.

G25-3. Düşüp **baḥr-i belā** içre gözüm yaşı bana hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā

baḥr-i bī-gīrān [1] Uçsuz bucaksız deniz.

G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben bī-çāre ser-gerdān idüm / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı **baḥr-i bī-girān**

baḥr-i bī-pāyān [3] Sonsuz, tükenmez deniz.

G273-3. Ġarḳ ider āḫır beni bu göz yaşı / **Baḥr-i bī-pāyān** elinden elġıyāş
G880-4. Bī-ḫaberdür ʿışḳdan şan müfti-i ʿālem daḥi / Kimse ġavrına irişmez **baḥr-i bī-pāyāndur**
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir **baḥr-i bī-pāyān** uyur

baḥr-i dil [8] Gönül denizi.

G1236-4. **Baḥr-i dilden** çıḳarup ġavvāş olup söz dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1933-5. Eksük itme **baḥr-i dilden** dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1980-2. Her söz ki döke **baḥr-i dilüm** dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G2011-6. Ey Muḥibbī **baḥr-i dilde** bulmaġa söz gevherin / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / **Baḥr-i dilden** yinmesün ġam mālik oldum kāne ben
G2509-4. **Baḥr-i dil** ġavvāşısın dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline
G2556-2. Çıḳarduñ **baḥr-i dilden** gevher-i ḫāṣ / Hezār aḥsenet bu ṭabʿ-ı Selime
G2733-1. **Baḥr-i dilde** arayup buldum nice cevherleri / Gūş idüñ yārān size ʿarż eyleyem gevherleri

baḥr-i eşk [26] Gözyaşı denizi.

G50-8. Muḥibbī **baḥr-i eşke** bād-ı āhum / Ṭoḳunduḳca olur emvāc peydā
G433-5. **Baḥr-i eşkümden** Muḥibbī gönlümi māhi gibi / Lu ʾb ile ṣayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G626-2. **Baḥr-i eşkümde** iki çeşmüm olalıdan ṣadef ʾ Aġlasam içinde anuñ dürr-i ġıltān baġlanur
G775-3. **Baḥr-i eşküm** içre gerçi düşmişem māhi gibi / Līk ṣayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / **Baḥr-i eşkümde** gezer gāhi gönül ṣan hūtdur
G877-4. Nice yıldur **baḥr-i eşk** içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu gönlüm benüm balıḳ mıdur
G998-2. **Baḥr-i eşk** içre sefīne-i dil / Seyr ider geştī-yi Nūḥ mıdur
G1040-3. **Baḥr-i eşküme** beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp ṣundı baña zülfi elinde ḳancadur
G1060-4. **Baḥr-i eşkümde** nice ġarḳ olmasun dil zevraḳı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1127-3. **Baḥr-i eşküm** bād-ı āhumla telāṭumlar urur / Yürürüz içinde bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1275-3. **Baḥr-i eşküm** başdan aşdı ġarḳ ider āḫır beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1303-3. **Baḥr-i eşküm** içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine **baḥr-i eşküme** / Āhumdan özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1423-3. **Baḥr-i eşk** içre düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı **baḥr-i eşke** bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1449-5. **Baḥr-i eşkümden** ne mümkin ḳurtula dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1669-6. **Baḥr-i eşküme** ṭoḳınsun ḳo bu āhum ṣarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1809-2. Ṭalalum göz yaşına māhi-veş / **Baḥr-i eşk** ile āşinā olalum
G1851-4. Āh ḳılsam **baḥr-i eşküm** mevci başumdan aşar / Gör neler giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1877-5. Āh ḳılsam **baḥr-i eşküm** mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan ḳorḳaram
G2005-2. **Baḥr-i eşkümde** görenler bu iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2023-5. Ey Muḥibbī **baḥr-i eşküm** ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine dil zevraḳın
G2292-3. **Baḥr-i eşküm** bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarḳa virdi āh cismüm zevraḳın
G2434-5. **Baḥr-i eşkümde** Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine
G2550-5. **Baḥr-i eşk** içre Muḥibbī bu gönül zevraḳını / Ġarḳ ider ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki keş ṣanur / **Baḥr-i eşkümde** görenler işbu iki ḳaşumı

baḥr-i eşk-ārā [1] Gözyaşını bezeyen deniz.

G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki **baḥr-i eşk-ārā** / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya baḳ

baḥr-i firāḳ [1] Ayrılık denizi. *bk. baḥr-i hicrān*

G74-3. Āh kim **baḥr-i firāḳuñ** düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā degül sāḥil baña

baḥr-i ġam [17] Gam denizi.

G160-2. **Baḥr-i ġam** mevc ursa eyle hemān / Geşt-i mey ile kenārı ṭaleb
G412-2. Ġarḳ idiser **baḥr-i ġam** āḫır bu gönlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G622-2. **Baḥr-i ġamda** baḳdugüñce gördügüñ dürdāneler / Dāne dāne oldı eşk-i dīde-i Mecnūn ṭamar
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāş gibi / Ṭaluban **baḥr-i ġama** dürr ile mercān getürür
G969-3. **Baḥr-i ġamdan** hīç ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāş gibi / Ṭaluban **baḥr-i ġama** dürerle mercān getürür
G1478-5. Düşer āh itse Muḥibbī **baḥr-i ġam** girdābına / Olmasun Yārab muḫālif rūzgārı kimsenüñ

G1534-3. Düşmeyen **baḥr-i ġama** ʿumḳını idrāk idemez / Bilmege anı dilā ḫaylice idrāk gerek
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni bu **baḥr-i ġam** / Bāde-i keşti-i sāḳī laʾl-gūn deryāya ṣal
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh ile bārān olan yaşum / **Baḥr-i ġam** içre mercān olan yaşum
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü **baḥr-i ġama** / Āh ile bir kenāraʿazm idelüm
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine ki sen **baḥr-i ġamdesin**
G2570-4. **Baḥr-i ġamda** eşk-i āhumdan ḫalāṣ olmaz göñül / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād ile bārān ile
G2598-5. **Baḥr-i ġamda** gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ ile umaram ki pençe-i mercān ola
G2610-2. **Baḥr-i ġamda** olalıdan bu iki çeşmüm ṣadef / Beñzedür dürdāneye çeşmüm aḳıtsa yaşını
D23-1. **Baḥr-i ġam** ʿumḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Ṣükr kim ʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ
B161. Düşeli **baḥr-i ġama** dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz o baḥrüñ kimseler pāyānına

baḥr-i hicrān [1] *bk. baḥr-i firāḳ*

G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden **baḥr-i hicrāna** / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem

baḥr-i ḫūn [2] Kan denizi.

G383-1. Mevc urur her yaña eşküm ṣanki **baḥr-i ḫūndur** / Şīşe-i sebz içre yāḫūd bāde-i gülgündur
Mr23-3. Āh kim ḥālüm diger-gün itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı **baḥr-i ḫūn**

baḥr-i ḥüsn [1] Güzellik denizi.

G1467-4. **Baḥr-i ḥüsnüñde** senüñ ʿışḳ ehli māhiler gibi / Anları ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ

baḥr-i ʿışḳ [18] Aşk denizi.

G553-2. Düşüben **baḥr-i ʿışḳ** içre kenāra irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G555-3. **Baḥr-i ʿışḳ** içre şehā şol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez **baḥr-i ʿışḳuñ** ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G1093-3. **Baḥr-i ʿışḳuñdan** ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1108-3. Dostlar mevc-i belā eksük degül şimdengirü / **Baḥr-i ʿışḳa** lücce-i efkāre düşdi göñlümüz
G1302-2. Ḥāṣılum yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ ḫāṣılum / Nice yıllar **baḥr-i ʿışḳ** içinde kim oldum ġavāṣ
G1304-2. Dil zevraḳını ṣaldum derdā ki **baḥr-i ʿışḳa** / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1460-4. **Baḥr-i ʿışḳ** içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / **Baḥr-i ʿışḳ** içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1697-4. **Baḥr-i ʿışḳuñ** nitekim yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫi ṭūl-ı emel
G1773-5. Yār gördi **baḥr-i ʿışḳ** içre Muḥibbī ġarḳ olur / Şundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1870-1. Olup ġavvāṣ **baḥr-i ʿışḳa** ṭaldum / İrem ḳaʿrına didüm yarı ḳaldum
G1951-3. **Baḥr-i ʿışḳa** bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2010(b)-3. **Baḥr-i ʿışḳa** bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2257-3. **Baḥr-i ʿışḳa** ġarḳ olup laʾlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā ġamın sevdā içün
G2369-2. **Baḥr-i ʿışḳ** içre gözlerüm yaşı / Ne ʿacebdür dönmezse mercāna
G2679-3. **Baḥr-i ʿışḳ** içre bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda ṣan pençe-i mercān büyidi
G2775-3. **Baḥr-i ʿışḳumda** gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḥaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

baḥr-i maḥabbet [2] Sevgi denizi.

G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī maʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu dil zü'n-nūna
G2402-4. Çıḳarur dürlü dürlü gevher-i ḫāṣ / Göñül **baḥr-i maḥabbetden** ṭolınca

baḥr-i meʿāni [2] Manalar denizi.

G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki göñül sen ġavvāṣ / Ṭala gör **baḥr-i meʿāniye** çıḳar gevher-i ḫāṣ
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat **baḥr-i meʿāniye** ṭalup / Nice dürler çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı

baḥr-i miḥnet [1] Sıkıntı denizi.

G1009-3. **Baḥr-i miḥnet** çün ṣunulmışdur ezelʿāṣıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr

baḥr-i muḥiṭ [1] Okyanus.

G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür **baḥr-i muḥiṭ** / Hīç revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına

baḥr-i naẓm [2] Şiir denizi.

G2056-5. **Baḥr-i naẓmından** Muḥibbī'nüñ şu kim dürr istemez / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan meʿānī gevherinʿarż it / Dilüñ ġavvāṣı olup **baḥr-i naẓmdan** buldı çün behre

baḥr-i Necef [1] Necef denizi.

G484-1. Gözüm yaşı benüm **baḥr-i Necef'dür** / Yaşum dürdāne çeşm aña ṣadefdür

baḥr-i ṭabʿ [1] Yaratılışın denizi.

G1300-4. **Baḥr-i ṭabʿumdan** çıḳardum yine maʿni gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtişāṣ

baḥr-i ʿummān [6] Arap yarımadasının güneyi ile İran güneyi arasında kalan deniz. (Devellioğlu, 2000: 66) Hint okyanusu. (Devellioğlu, 2000: 1120)

G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp her yana göz yaşların / Cemʿ idüp bir yire idem **baḥr-i ʿummān** ile baḫş
G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol **baḥr-i ʿummānumdurur**
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel-i bedaḫşān cevherin / Dür dişi virdi kesāde **baḥr-i ʿummān** cevherin
G2338-7. Cūş idelden Muḥibbī çeşme-i ʿışḳ / Ṭaʿn ider oldı **baḥr-i ʿummāne**
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül **baḥr-i ʿummān** ol yüri
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse **baḥr-i ʿummān** gözlerüm / Anuñ içün kim bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm

baḥr-i vaṣl [1] Kavuşma denizi.

G2103-2. Gül gibi açılmasun irmez **baḥr-i vaṣluña** / Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

baḥr ü ber/berr [4] Deniz ve kara.

G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir **baḥr ü berr**
G2404-4. Yaşum deryāya dil ṣaḥrāya düşdi / Ararsın dil-rübāyı **baḥr ü berde**
G2443-3. Göñülde gāh çeşmümde ḫayāli / Bulam diyü araram **baḥr ü berde**
G2535-4. Aradum zīr-i felek **baḥr ü beri** bulımadum / Saña mānend güher bir ṣadef-i pāke düşe

Bāhrām-ı Gūr [1] Eski İran şahlarından Rüstem'in lakabı.

G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadur **Bāhrām-ı Gūr**

baḥr-ārā [1] Deniz donatan, süsleyen.

G2016-1. **Baḥr-arā** hīç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün

baḥr-ṣıfat [1] Deniz gibi.

Mr17-4. Almadan bād-ı ecel **baḥr-ṣıfat** cūş idelüm / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

baḫş [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 96)

bk. baḫş eylemek/itmek, baḫş ḳılmaḳ, baḫş olmaḳ, baḫş-i ʿışḳ

(baḫş [3], baḫşdür [1])

1. Bir şey hakkında etrafıyla söz söyleyip hakikati araştırma.

G97-1. **Baḫşdür** yārüñ meyānı çün ezelʿuşşāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū aña
G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme her-bār baḫş / Ebleh olma ṣaḳla ṣoḥbet ḥürmetin be-güzār **baḫş**

2. Söz münazaası, muaraza, mübahese.

G268-1. İdebilmez hīç kes bu ḳalb-i maḥzūn ile baḫş / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile **baḫş**
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār **baḫş**

baḫş eylemek/itmek [49]

1. Çekişmek, dögüşmek, cenkleşmek, münāzeʿāt etmek, mübārezet etmek, mücādele etmek... (Tulum, 2011: 357)

G258-1. Cānı mı var kimsenüñ **eyleye** cānān ile **baḫş** / Bendeye lāyıḳ mıdur kim **ide** sulṭān ile **baḫş**
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki **ide** sulṭān ile **baḫş**
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müşelleş içmezüz / Cānı yoḳdur **eyleye** ol bāde-i ḫām ile **baḫş**
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi **itmesün** ḳurtulmaz ol dām ile **baḫş**
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim **eylerse** bugün kām ile **baḫş**
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şāʾir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana **eylemek** ʿām ile **baḫş**
G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim **eyler** derd-i cān ile **baḫş** / İstemez kendüzine tā ḳıla dermān ile baḫş
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhuñ **ide** sen cān ile **baḫş** / Ẕerre nice **eylesün** ḫūrşīd-i raḫşān ile **baḫş**
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā **eyleye** sulṭān ile **baḫş**

2. Bir konu üzerinde söz söylemek, konuşmak. (TDK, 2011: 235) *bk. baḫş ḳılmaḳ*

G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen **ider** mi dermān ile **baḫş**
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / **Eyledüm** tā ṣubḥa dek şemʿ-i şebistān ile **baḫş**
G261-1. **İdemezsüz** ey güzeller siz ol cānān ile **baḫş** / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḫş
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pā-māl eyleme / Mūr olur kim pend idüp **eyler** Süleymān ile **baḫş**
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse ṣormaz ḫālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ **eyledüm** şām ile **baḫş**
G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste **itmezler** ol gülfām ile **baḫş**
G267-3. Müfti vü vāʿiẓ müderris cümlesi mest olalar / **İtseler** laʾl-i lebüñ keyfiyyetin cān ile **baḫş**
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng yaşumı tār eyledüm / **Eylerem** şimdengirü çeng ile ḳānūn ile **baḫş**

G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden **eyleme** her-bār **baḫş** / Ebleh olma ṣaḳla ṣoḥbet ḥürmetin be-güẕār baḫş
G270-2. Ġam şebinde ruḫları yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek **eyler** benümle bülbül-i gülzār **baḫş**
G270-4. Mey yirine ḳanuñ içer ġamzesinden ṣorma gül / Meste uyup **eylemek** lāyıḳ degül hüşyār **baḫş**
G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma zencīrüm benüm / **Eylerem** dīvāne-veş bāḥir der ü dīvār **baḫş**
G270-7. Aḳa aḳa cüy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa **itmesün** enhār **baḫş**
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī **itme** gel ṭabībā bir ser-i bīmār **baḫş**
G271-1. Bir gedā iken **idersem** n'ola cānān ile **baḫş** / Mūr içün dirler **ider** gāhi Süleymān ile **baḫş**
G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca **eylerem** feryād u efġān ile **baḫş**
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde her gice müdām / Bülbül ile ṣubḥ olınca **eylerem** cān ile **baḫş**
G1230-2. Kimseler ḳādir degüldür ʿışḳdan **baḫş itmege** / Feylesof-ı dehr olanlar eylemişlerdür ḳıyās

3. Bahse girmek, bahse tutuşmak, yarışmak, iddialaşmak, boy ölçüşmek.

G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem **itdügümde** ben gülistān ile **baḫş**
G258-5. Ṣi ʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / Ey Muḥibbī **eyle** şimdengirü Selmān ile **baḫş**
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz ol cānān ile baḫş / Kim görüpdür encüm **ide** māh-ı tābān ile **baḫş**
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cüy-ı Nīl / Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **itsün** çeşmüm ʿummān ile **baḫş**
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / Ṣi ʿr ile şimdengirü var **eyle** Selmān ile **baḫş**
G265-1. **İdebilmez** kimsene bu devr-i eyyām ile **baḫş** / Başılur elbette āḫır kim **ider** cām ile **baḫş**
G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden **itsem** ehl-i ʿirfān ile **baḫş**
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / **Eylemesün** kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile **baḫş**
G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp her yana göz yaşların / Cemʿ idüp bir yire **idem** baḥr-i ʿummān ile **baḫş**
G268-1. **İdebilmez** hīç kes bu ḳalb-i maḥzūn ile **baḫş** / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile baḫş
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı şormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm **itmege** mādün ile **baḫş**
G268-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / **Eylesem** itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn ile **baḫş**
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / **Eylese** ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile **baḫş**
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / **Eyle** gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile **baḫş**
G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / **Eylemek** bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile **baḫş**
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir baña / **Eylesün** şimdengirü şi ʿr içre Selmān ile **baḫş**
G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beni ʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi **eyler** çünki aḳrān ile **baḫş**
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü **baḫş itdük** / Eṣer yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm

baḫş ḳılmaḳ [2] *bk. baḫş eylemek/itmek*

G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler derd-i cān ile baḫş / İstemez kendüzine tā **ḳıla** dermān ile **baḫş**
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz **ḳılur** feryād u efġān ile **baḫş**

baḫş olmaḳ [1] Bahsi geçmek.

G270-3. Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil gösterür / **Olsa** ger ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār **baḫş**

baḫş-i ʿışḳ [1] Aşk tartışması.

G269-3. İderler **baḫş-i ʿışḳı** tā ḳıyāmet / Bilinmeye nedür ehl-i mebāḥiş

baḫş-ārā [1] Bahis konusu.

G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu **baḫş-ārā** ḳıldı gümānum var benüm

baḫş itmek [1] Karşılıksız olarak vermek, sunmak, bağışlamak. (TDK, 2011: 235)

G1474-1. Māhtāba nūr **baḫş iden** cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer çeken her dem hilālüñdür senüñ

baḫş olmaḳ [2] Sunulmak, bağışlanmak.

G1333-5. Feyż **baḫş oldı** saña rūḥ-ı Kemāl / Şi ʿr ile ḳıl Muḥibb kemāle ṭamaʿ
G2313-4. İşitdüm ḫākipāyı **baḫş olurmış** / İki çeşmümi ben ḳıldum terāzū

baḫşāyiş itmek [1] Affetmek.

G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ **baḫşāyiş ider** fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür

baḫşiş [1] *Ar.* Bağşış, ihsan, atiyye, hademeye ve iş adamlarına ücret-i mukarrereden fazla olarak verilen akçe. (Ş. Sami, 2010: 97)

G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ **baḫşişi** çoḳdur / Eṣer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben

baḫt [8] *Far.* Şans, talih... (Steingass, 1892: 158)

bk. baḫt-ı ḫāceste, baḫt-ı kāmrān, baḫt-ı meymūn, baḫt-ı naḥs-i bi-ḳarār, baḫt-ı sa ʿīd, baḫt-ı siyāh, baḫt-ı siyeh-kār, baḫt-ı yāver, baḫt ü sa ʿādet, devlet ü baḫt, ḳara baḫt, raḫt u baḫt, rūz-ı baḫt

(baḫt [1], baḫtı [1], baḫtum [4], baḫtumı [1], baḫtuñ [1])

G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden **baḫtum** gibi var anda yā ḫᵛāb
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / Ṭāli ʿi devlet bulup **baḫtı** anuñ ḫoş-ḥāl olur
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur bu **baḫtumı** şām
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā **baḫtuñ** sa ʿīd olsun
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte **baḫtum** gibi ey dilber ḳaçan uyanesin
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī **baḫt** uyansa ḫᵛābdan
G2275-4. Bu **baḫtum** gibi āḫır düşmen olduñ / İdeyim tā ölince āh u efġān
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḥāl ile / Āh kim **baḫtum** benüm uyanmadı iḳbāl ile

baḫt-ı ḫāceste [1] Bahtı açık.

D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol rūḥ / Zihī **baḫt-ı ḫāceste** vü zihī ṭāli ʿ-i ferruḫ

baḫt-ı kāmrān [1] Talihi mutlu.

G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāli ʿüm sa ʿd oldı **baḫt-ı kāmrānum** var imiş

baḫt-ı meymūn [1] Uğurlu talih.

G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre ḳudret / Benüm gör ḥālümi ey **baḫt-ı meymūn**

baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarār [1] Kararsız uğursuz talih; kem talih.

G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb / N'eyleyem bu **baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan** meded

baḫt-ı sa ʿīd [1] Uğurlu, mübarek talih.

G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser līk ol **baḫt-ı sa ʿīd**

baḫt-ı siyāh [3] Kara talih. *bk. baḫt-ı siyeh-kār*

G1145-3. Ne ḳılsun ʿāṣıḳuñ **baḫt-ı siyāhı** şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp āhum ʿalem / Yirde gögde iderem **baḫt-ı siyāhumla** meṣāf
G1976-1. Ṣalınan boynuñda zülfüñ ṣanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül **baḫt-ı siyāhumdur** benüm

baḫt-ı siyeh-kār [1] *bk. baḫt-ı siyāh*

G1097-1. Kūyına varmaġa ṣanmañ ki beni yārüm ḳomaz / Ṭāli ʿümdür dostlar **baḫt-ı siyeh-kārum** ḳomaz

baḫt-ı yāver [1] Rast giden talih.

G2022-6. ʿIyd-gehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī **baḫt-ı yāverdür** bugün

baḫt ü sa ʿādet [1] Talih ve mutluluk.

G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya **baḫt ü sa ʿādet** dünyede vaḥdet gibi

ba ʿīd [4] *Ar.* Uzak, ırak, dûr. (Ş. Sami, 2010: 97) *bk. emr-i ba ʿīd*

G37-6. Āh kim menzil **ba ʿīd** bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil baña
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa bu ʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir **ba ʿīd**
G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿīd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden **ba ʿīd**
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden büse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam **ba ʿīd** olsun

bā ʿīş [3] *Ar.* Sebep, mucip. (Ş. Sami, 2010: 97) *bk. bā ʿīş olmaḳ*

G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / **Bā ʿīş** budur ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G571-3. Bend içinde ḥālümi ṣor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse **bā ʿīş** bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına **bā ʿīş** gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ

bā ʿīş olmaḳ [4] Yol açmak, sebep olmak.

G264-2. Şaçı ẓālim ḥabībüñ çeşmi āfet / **Olur** her birisi fitneye **bā ʿīş**
G274-2. Gözi mest oldı diler ḳanum içe / **Olur** mı fitneye elbette **bā ʿīş**
G269-1. **Olupdur** ʿışḳ çün sevdāya **bā ʿīş** / Bulursa ṭañ mı ʿālemde ḥavādiş
D5-1. Ḫaṭuñ çün **oldı** bir fitneye **bā ʿīş** / Ne ṭañ ḥüsnüñde artarsa ḥavādiş

baḳ [9] *T.* İşte. (TDK, 2011: 240)

G202-1. Dilā **baḳ** rah-ı ʿışḳ ġāyetde tengest / Nişīb ile firāzı cümle sengest
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / **Baḳ** bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G570-2. Nergis ṣarābı dün gice nūş eylemiş meger / **Baḳ** çīn-seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe **baḳ**
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe **baḳ**
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe **baḳ**
G1452-5. Cürm-i bī-ḫaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepīd oldı ḳapuñda rişe **baḳ**
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek **baḳ** güneh-kāruñ senüñ

G1750-1. **Baḳ** bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al

baḳabilmek [4] *T.* Bakma ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 236)

(baḳabilmem [1], baḳabilsem [1], baḳadursañ [1], baḳamaz [1])

G652-3. **Baḳamaz** oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi dönüp inkār ider / **Baḳadursañ** ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G2083-2. Baş virem şemʿ gibi ger **baḳabilsem** yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2195-1. Gün yüzine **baḳabilmem** ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin

baḳar [2] *Ar.* Sığır. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 25)

G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola **baḳar**
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuña dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola **baḳar**

baḳılmaḳ [1] *T.* Nazarıitibara alınmak, dikkat olunmak. (Ş. Sami, 2010: 97)

G161-5. Nesle **baḳılmaz** Muḥibbī faḫr eyleme / Fā'ide itmez kişiye em ü eb

baḳınmaḳ [3] *T.* Kendi üstüne veya etrafına bakmak. (Ş. Sami, 2010: 97)

G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk **baḳın** yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör şaru imiş
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki şunʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḫüsnüñe **baḳın**
G2190-4. Ḫudānuñ şanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne **baḳın**

baḳış [5] *T.* Bakma işi. (TDK, 2011: 236)

(baḳışından [2], baḳışıyla [1], baḳışlaruñ [1], baḳışuñdan [1])

G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / **Baḳışından** çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G784-3. **Baḳışuñdan** tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil **baḳışından** / Gelür oḳlar dem-ā-dem yā ḳaşından
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören **baḳışlaruñ** kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda
G2652-3. Bir **baḳışıyla** eyledi murġ-ı dili şikār / Şan şāhin aldı pençesine bir kebūteri

bāḳi [14] *Ar.* Daimî, sermedî, fena bulmaz. (Ş. Sami, 2010: 97)

bk. bāḳi ḳalmaḳ, yār-ı bāḳi

(bāḳi [13], bāḳidür [1])

G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül vaḳti gülüñ **bāḳi** gülistāndurʿabeş
G475-4. Şaḳın aldanma görüp dehrüñ na īm ü niʿmetin / Çün degül **bāḳi** anı bilseñ zevāl üstindedür
G530-2. Yine meclisde ey ney nāliş eyle / Degül **bāḳi** cihān āḫır ʿademdür
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / **Bāḳi** degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G957-4. Viṣālüñ çünki **bāḳidür** firāḳı / Muḳarrerdür ki her rūzuñ şebi var
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ **bāḳi** degül ömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G1326(a)-3. Ṭoldur berü şun sāḳī çün ömr degül **bāḳi** / Bārī alalum bir dem ʿömr-i güẕerāndan ḥaẕẕ
G1573-3. Cihān **bāḳi** degül dār-ı fenādur / Ne ışşı var olan ẕevḳ u şafānuñ
G1726-4. Çün degül **bāḳi** cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G2096-2. Kimseye **bāḳi** degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var iken
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān **bāḳi** / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña degüldür **bāḳi** / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül **bāḳi** / Göñül virüp aña bu iʿtibārı n'eyleyin
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Şun berü varsa ger giceki meyden **bāḳi**

bāḳi ḳalmaḳ [2] Sürekli, kalımlı olmak. (TDK, 2011: 239)

G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürmeʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün degül **bāḳi** kime **ḳaldı** kime ḳala
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / Bu ḥasret böyle ger **bāḳi ḳala** vāy

baḳmaḳ [362] *T.*

bk. baḳa düşmek, baḳa ṭurmaḳ, burn ile baḳmaḳ, göz ucı ile baḳmaḳ, ḫor baḳmaḳ, yüzine baḳmamaḳ

(baḳ [137], baḳa [3], baḳan [1], baḳanlar [1], baḳanuñ [2], baḳar [13], baḳaram [1], baḳarduñ [1], baḳarsa [4], baḳarsam [1], baḳarsañ [4], baḳarsın [1], baḳdı [6], baḳduġınca [1], baḳduġını [1], baḳduġumca [8], baḳduguñca [1], baḳduḳca [2], baḳdum [3], baḳduñ [4], baḳıcaḳ [2], baḳma [19], baḳmadan [3], baḳmadı [9], baḳmadum [1], baḳmaġ [1], baḳmaġa [7], baḳmaḳ [3], baḳmaḳdadur [1], baḳmam [2], baḳmañ [1], baḳmasa [1], baḳmasañ [1], baḳmaya [3], baḳmayam [2], baḳmayaydum [1], baḳmayısar [1], baḳmaz [21], baḳmazam [5], baḳmazsa [1], baḳmazsın [1], baḳmazuz [20], baḳmış [1], baḳsa [11], baḳsam [11], baḳsañ [16], baḳsana [1], baḳsun [5], baḳuban [1], baḳuñ [1], baḳup [14])

1. Bakışı bir şey üzerine çevirmek. (TDK, 2011: 240) Görmek üzere gözlerini atf ve tevcih etmek, nazar, nigâh etmek. (Ş. Sami, 2010: 98)

G9-10. **Baḳ** Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefī ʿey Maʾbūd
G43-3. Yüzümüñ zerdine **baḳdı** bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār baña
G45-2. Bugün ʿışḳ ile çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda **baḳsam** rūy-ı Leylā
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile **baḳsam** Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G65-6. Elüme alup nice kez **baḳaram** āyīneye / Añaram ʿişyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen gül-ruḥı / **Baḳmaġa** her yana oldı her biri revzen baña
G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / **Baḳmaġ** ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña
G107-4. Vaṣlın umar ol perinüñ bu göñül dīvānedür / **Baḳmaġa** ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme **baḳup** maʾlūm ola tā ḥāl aña
G175-2. Güneş ruḫsāruña her kim **baḳarsa** / Mecāli ḳalmayup anı dutar teb
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye **baḳ** / Günāhuñ añ ki mūlar çün dü-rengest
G259-5. Kim göre rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim **baḳar** laʾl-i bedaḫşāndur ʿabeş
G315-2. Gün yüzüñe **baḳmaḳ** ile żaʿaf geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile defʿ oldı ol remed
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna **baḳ** / Zühdüñe ṭayanma gel gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
G445-4. Yüzi meh bir güle **baḳsañ** ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḫi dirhemdür
G464-2. Açılur göñlüm gözüm nergis gibi / N'eylesün ol ḥüsn-i zibāya **baḳar**
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına **baḳsam** gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G503-6. Yüzüme yaşuma **baḳdı** didi yār / Yoluma ḫarc içün sīm ü zeridür
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü ey nigār / Her yaña **baḳup** oldı dü-çeşmüm benüm çehār
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü zevḳin **baḳsañ** aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḫvāba beñzer
G615-5. Yār beñzer yañılup **baḳmış** yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G622-2. Baḫr-i ġamda **baḳduguñca** gördügüñ dürdāneler / Dāne dāne oldı eşk-i dīde-i Mecnūn ṭamar
G641-3. **Baḳuban** çarḫuñ ʿarūsına şaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan **baḳsam** naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G664-4. Yāre ṣundum ʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme **baḳdı** didi ayvā ṣatar
G665-4. Gözlerüm baḫrine **baḳ** āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost ẓāḫir göz ile **baḳduñ** / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G683-1. Dile **baḳsam** nesi var baña hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G711-2. Dilde ġam olsa nāẓīr eyle gözüm çeşmesine / **Baḳıcaḳ** āb-ı revān cānı feraḫ-nāk eyler
G725-2. Ṣol esir-i ʿışḳ olan abdāla **baḳ** gel ḫusrevā / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G743-1. Ḫūblar āyīneye **baḳmaḳ** ezel āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanında dāġa **baḳsun** ol vaḳt diye vehdür
G751-2. Āyet-i ḥüsnine **baḳsam** oḳuyamam bir elif / Lebüñ göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke **baḳ** andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G781-2. Esirger lāleye **baḳsa** nigārum baġrum dāġına / Benüm bu sīneme **baḳsun** ki dāġ üstinde dāġumdur
G792-4. Deyr-i ḥüsninde ḳaşı peyvestesi ol kāfirüñ / Cānib-i şarḳa **baḳar** ṣan kāfiri miḥrābdur
G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿuṣṣāḳuñ naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem **baḳmadan** gelmez çü ḫūrşīde żarar
G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre bu göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına **baḳsañ** ṣarāb-ı erġuvānidür
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir naẓar / **Baḳmadan** güne gelür mi hīç żarar
G840-2. Yaşum ile **baḳ** bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki severler sīm ü zer
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem n'ola ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ **baḳmaḳdadur**
G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ küfrini zünnār id ine / Kibr eger **baḳsa** yüzi nūrına īmān getürür
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-ḫāl olur / Yüzüñ bedrine ger **baḳsa** ḳamer ol dem hilāl olur
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanumda dāġa **baḳsun** ol dem diye ki vehdür
G923-5. Ey Muḥibbī yüzine **baḳmaġa** yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdup ʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine **baḳ** gör ki ṣāl üstindedür
G977-2. Göre ve'l-leyl diye kāküline / **Baḳsa** yüzine ve'ḍ-ḍuhā görinür
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḫāṣıl eyler līk **baḳsañ** kānı bir
G1002-2. Görse ʿābid ṣaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim eger **baḳsa** yüzi nūrına īmān getürür
G1008-2. Nice dil ṣabr ider **baḳ** nār-ı hecre / Naẓar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi gör
G1046-2. **Baḳar** mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm zer
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna muʿādil ey göñül / Her neye **baḳsañ** yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör
G1119-3. Ḳıya **baḳsa** eger cellād-ı çeşmüñ / İder müjgānın ol dem ḫançer-i tīz
G1147-3. **Baḳuñ** bu dāġuma kūh-ı ġam içre / Benüm gibi peleng-i mīşe olmaz
G1241-2. Şemʿ-i ḥüsnine nigāruñ **baḳmaḳ** için dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1286-2. Yüzüñi görmesem itme taʿaccüb / Güneşe **baḳanuñ** olur gözi yaş
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / **Baḳ** yār-liḳā sīneñe tā kim gide imrāż
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz **baḳar** āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḫaẓẓ
G1361-2. Yüzüñe **baḳsam** beni ʿafv eyle gel / Yoḳ begüm dīvāne olmışdur muʿāf
G1365-5. Mānīʿ olur gün yüzine **baḳmaġa** / Ey Muḥibbī ebr gibi ḳara zülf
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī ol ḥüsne **baḳmaġa** dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1387-2. Yüzüme **baḳsañ** ey meh-rū ʾiyān olur saña ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḫācet yoḳ
G1398-1. Ḫālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra **baḳ** / Ṣu gibi ṣāfī-derün ol dem-be-dem dīdāra **baḳ**

G1398-2. Ger küdūretden dilersen ṣāf ola mir’āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra **baḳ**
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra **baḳ**
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḥazīn / İbret al sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra **baḳ**
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim didi saña varup ol şāhid-i bāzāra **baḳ**
G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra **baḳ**
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervīşe **baḳ** / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña benden eḫaḳḳ
G1403-3. Baġlar göñül buʿışḳa **baḳup** ibtidāsına / Līkin bilür ki ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ
G1405-1. Ney belā-engīzdür ṣol nergis-i şehlāya **baḳ** / Fitne taʾlīmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya **baḳ**
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya **baḳ**
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya **baḳ**
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevṣer iç ḫūrāya **baḳ**
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya **baḳ**
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa **baḳ** / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen naḳḳāşa **baḳ**
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan kirpügüm cārūbdur / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen ferrāşa **baḳ**
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa **baḳ**
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa **baḳ**
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-ya ʿḳıl gezer ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa **baḳ**
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel şunuldı şıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḥālüñe **baḳ**
G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḫaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne **baḳ** / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine **baḳ**
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne **baḳ**
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / ʿIyd-ı vaṣlın gözleyüp ebrūları āyīne **baḳ**
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne **baḳ**
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine **baḳ**
G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol ḳadd-i bālāya **baḳ** / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl a ʿlāya **baḳ**
G1425-2. Şu ʿle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş ile cemʿolan deryāya **baḳ**
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun bir naẓar bu ḳubbe-i mināya **baḳ**
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya **baḳ**
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya **baḳ**
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya **baḳ** / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya **baḳ**
G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya **baḳ**
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya **baḳ**
G1429-4. Leşker-i encümle cemʿolmış yürürken āfitāb / Ṭoġsa ḳalmaz maḥv olur mihr-i cihān-ārāya **baḳ**
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye **baḳ**
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya **baḳ**
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẓer / Pādişāh-ı dehr iken gör n’eyledi Dārā’ya **baḳ**
G1430-1. Ger murāduñ serv ise ol ḳāmet-i bālāya **baḳ** / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya **baḳ**
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya **baḳ**
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya **baḳ**
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / Nice iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya **baḳ**
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine sīnem dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya **baḳ**
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya **baḳ**
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden her biri eyler fiġān / Aç ḫaḳīḳat çeşmini ḳānūn u çeng ü nāya **baḳ**
G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḥabs olmış dil-i rüsvāyī **baḳ** / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı **baḳ**
G1436-2. Ṣan şafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı **baḳ**
G1436-3. Ẓerreler içinde kendin şaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿitmiş özin deryāyı **baḳ**
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı **baḳ**
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadur Dārā’yı **baḳ**
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫil ʿat-i sebz ile zeyn olmış seḥer ṣaḥrāyı **baḳ**
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde **baḳ** / Cān ile dermān virüp derdi alan pür-derde **baḳ**
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan feraḥ olur bu dil / Ana raḥminden beri gülmez ol ġam-perverde **baḳ**
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḫaḳīḳat ise rūy-ı zerde **baḳ**
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde **baḳ**
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi şıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde **baḳ**
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra **baḳ** / Her birin bir nevʿile ḳılmış ṣunʿ-ı Ḫaḳḳ ezhāra **baḳ**
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra **baḳ**
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra **baḳ**
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre **baḳ**
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i laʾl içre gizlü lü’lü’-yi şehvāre **baḳ**
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n’eylemiş gel bāġa **baḳ** / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa **baḳ**
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol aġa **baḳ**
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var baġrında olan dāġa **baḳ**
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür ey göñül göz yaşı ṣol u ṣaġa **baḳ**
G1445-5. Ṣular almışdur ezelde çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa **baḳ**
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola tā saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa **baḳ**
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa **baḳ**
G1446-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdüme **baḳ** / Sirişk-i sürḫ u rūy-ı zerdüme **baḳ**
G1446-2. Nice bār-ı ġama ṭāḳat getürdüm / Bu cān-ı cevr ü ġam-perverdüme **baḳ**

G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / Ṣabā eliyle ḳalḳan gerdüme **baḳ**
G1446-4. Gözüm yaşı nʾola ḳapuña iletse / Ḫas ü ḫāṣāk-ı āb-āvardüme **baḳ**
G1446-5. Muḥibbīʾden nişān isterseñ ʿışḳa / Gözüm yaşiyle āh-ı serdüme **baḳ**
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba **baḳ** / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba **baḳ**
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba **baḳ**
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba **baḳ**
G1449-5. Baḫr-i eşkümden ne mümkin ḳurtula dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba **baḳ**
G1450-1. Ṣūfiyā gel bāde ile ḫırḳa-i sālūsa **baḳ** / Cān gözini rūşen eyle şīşe-i nāmūsa **baḳ**
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa **baḳ**
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa **baḳ**
G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesīḥī-demden olmazsa ʿīlāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa **baḳ**
G1450-5. Nʾolısar ḫālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa **baḳ**
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül ṣaḥrāya **baḳ** / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḫamrāya **baḳ**
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye **baḳ**
G1451-3. Gülşene ḫizmet için olmış ṣabā cārūb-keş / Şu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya **baḳ**
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya **baḳ**
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle göñül mirʾātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya **baḳ**
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya **baḳ** / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya **baḳ**
G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya **baḳ**
G1453-3. Cāmiʿ-i ḥüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿāṣıḳları / Çeşmi olmışdur imām miḥrāb oluban ebrūya **baḳ**
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā ʿāṣıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḫaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya **baḳ**
G1453-5. Bu Muḥibbīʾnüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāżūya **baḳ**
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim **baḳarsa** dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide **baḳ**
G1462-3. Gördükce beni ey dost bīgāne gibi **baḳduñ** / Kāş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın **baḳan** şol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1501-1. Ġurūr ile **baḳup** dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem **baḳmaġa** ben gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı ḳaddi gerdūnuñ
G1647-4. Hep güzeller saña **baḳar** ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına **baḳ** / Köpridür giçmege ḳaşum şanma anı mül degül
G1682-5. Yüzine **baḳup** Muḥibbī zülfine dil baġlama / Derd-i serdür ḫāṣıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel
G1741-5. Cihān gülzārına **baḳup** Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe **baḳdı** ben müşk-būyı sevdüm
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine **baḳdum** ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü mestāne gözi olmış dām
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / Yazılur ḳanda **baḳsam** āh şāhum
G1827-1. Yüzine **baḳduḳca** yārüñ her dem artar ḥayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1881-6. Her ne yirde **baḳarsam** görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
G1968-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına **baḳ** kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1979-3. Kim **baḳa** gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına **baḳup** ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme **baḳsam** ʿizār u ḫālüñe / Dostum cān murġını menʿ itme āb u dāneden
G2075-7. Işḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir görür yüzine **baḳanlar** ʿalāmetin
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña **baḳar** bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne **baḳsun** gülşen ü yaz isteyen / Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim **baḳa** ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra **baḳar** serv-i bāġ u gülsitān
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya / **Baḳıcaḳ** ʿālī-naẓar bu köhne zāli nʾeylesün
G2237-3. **Baḳup** meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2253-4. Ey dost nʾola yüzüme ger bir güle **baḳsañ** / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya **baḳarsın** / Hemān pāyına şu gibi aḳarsın
G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb **baḳduġını** āyīneye / Kendi ḥüsnine taʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2340-1. Ey ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir kere **baḳ** yüzüme göñlümi şādān eyle
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / Şaḳın alınma çeşmine **baḳup** elāsına
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizümʿıyş-ı şāmımuza / **Baḳar** ḥased gözi ile ḳamer de cāmımuza
G2371-5. **Baḳsa** Muḥibbī yüzüñe aḳar gözi yaşı / Gün yüzine naẓare iden kişiye nʾola
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim **baḳar** ʿālemde kim var āfītābuñ ʿaynına
G2388-1. Her ḳaçan **baḳsam** nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2402-2. Emān virmez baña cellād-ı ġamzeñ / Ḳomaz **baḳmaġa** yüzüñe ṭoyınca
G2427-3. Āfītāb-ı ḥüsnüñe **baḳsam** gözüm pür-āb olur / Dostum bir ḫāṣṣadur bu mihr-i ʿālem-tābda
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre **baḳ** bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2435-4. **Baḳsañ** cihāna göze gelür cām u bādedür / Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına
G2474-1. Nāgehān **baḳdı** nigāruñ gözi ile ḳaşına / Daḥi ol demden dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına
G2553-5. Ey Muḥibbī kime **baḳsañ** bil anı şunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2556-3. Gözüm yaşına **baḳsa** raḥm iderdi / Güzeller māyil olur çünki sime
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / Nitekim cūlar **baḳar** serv-i ḫırāmān oynına
G2580-2. Āfītāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül / Nice görülsün **baḳanuñ** gözi yaş ile ṭola
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāradur / Çeşmi kāfirdür **baḳar** mı hīç müselmān üstine

G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda **baḳsañ** işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2647-5. Gün yüzüñe **baḳduġınca** Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2678-1. Meh dime yüzi āfitāb oldı / **Baḳduġumca** gözüm pür-āb oldı
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine **baḳup** Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş dünyā ʿacūze bir ḳarı
G2750-1. Ġażabla **baḳsa** dilber bir yire gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı
Tb1-23. Laʾl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe her kim **baḳarsa** dir gül-i terden laṭīf
Mh7-12. **Baḳsun** Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Şor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi **baḳ** bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mr24-10. Gözümüñ yaşına **baḳ** sīm ü zerdür / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar bir an baña / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ her kim **baḳarsa** dāġına
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-12. Olmasa baña niʿam āyīnesi ṣubḥuñ küşād / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / **Baḳduġumca** naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

2. İlgilenmek. (TDK, 2011: 240)

G1407-5. Çün şefāʿat kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle **baḳ**
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme **baḳ**
G1437-1. Dilerseñ kim ola senüñ yüzüñ aḳ / Gözetme kimse ḥālin ḥālüñe **baḳ**
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe **baḳ** / Işḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe **baḳ**
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḥālüme kim **baḳsa** ben aña pendem
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde dostum / Bir gün ola ḥālüme **baḳup** baña raḥm idesin
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al **baḳup** bu ḥāle
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḥüsn ilinüñ pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ ḥāline **baḳ** gāh gehi
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme **baḳdı**

3. Anlamak, farkına varmak. (TDK, 2011: 240)

G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola **baḳsana** / Çünki gösterdi ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña
G226-6. Ṣūreti ḳo **baḳ** Muḥibbī sīrete / Olma zāhid gibi sen ṣūret-perest
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya **baḳup** ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost ẓāḥir göz ile baḳdun / Cān gözi ile **baḳsañ** ʿışḳ ehli āşinādur
G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / Aña ger himmet yüzinden **baḳa** er
G841-4. Meger cihāna **baḳ** ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer
G853-5. Aç ʿibret gözini **baḳ** ḳanda gitdi / Ferīdūn u Ḫusrev Cemşīd ü Faġfūr
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña **baḳduḳca** ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var dīdārı gör
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle **baḳ** bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli **baḳsa** dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1413-1. Diger-gündur **baḳarsañ** sen bu āfāḳ / Aç ʿibret çeşmini dāim aña **baḳ**
G1441-1. **Baḳarsañ** gerçi baġrum ḳanıdur ʿışḳ / Velī bu derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum bu cihān / Bilmek isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya **baḳ**
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi **baḳsañ** ẓāhirā görinür anda nār yoḳ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / **Baḳarsañ** bu cihān ḥalḳı olupdur cümle senden yeg
G1859-1. Ẓāhirā **baḳsañ** egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G2012-5. Ẓāhir göz ile **baḳduñ** sen beni şāh şanduñ / Bāṭın göz ile **baḳsañ** bir kemterīn ḫaḳīrin
G2027-1. Egerçi ẓāhirā **baḳsañ** bugün şāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı ʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2062-1. Egerçi ẓāhira **baḳsañ** cihān mülkine şāham ben / Naẓar maʿni yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2132-1. Ẓāhirā **baḳar** iseñ ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam ġırra velī ḫāk ile yeksānam ben
G2153-1. **Baḳarsañ** ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī maʿni yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh şād u gāh maḥzūn / **Baḳdum** cihānı gördüm anı daḥi diger-gūn
G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / Var ḫarābāt ehlinüñ **baḳ** anda nūş-ā-nūşına
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ menʿider / İbretler oldı çün gice **baḳdum** savaşına
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp **baḳ** yine cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2672-5. Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil şaḳın / **Baḳ** cān göziyle görinür āḫır nedāmeti
G2681-4. Zāhidā **baḳduñ** ḫaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskīn kendüñi
G2740-5. **Baḳup** Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi āleme dünyā benüm gibi

4. Uğraşmak, meşgul olmak.

G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün **baḳarduñ** sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur

5. Üzerinde durma(mak), meyl etme(mek), önem verme(mek) (bu anlamdakilerin hepsi olumsuz biçimlerde görülmektedir.)

G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine **baḳma** yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefī ʿey Maʿbūd
G38-3. **Baḳmazam** gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezen ḥālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G50-7. Gözüm yaşına **baḳmaz** cevher olsa / Ne ḳılam n'eyleyem derdā dirīġā
G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse ol **baḳmaz** buña
G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü **baḳmadı** hīç vire mi cevāb
G147-3. **Baḳmadı** yaşuma ol nitekim ḳan aġladum / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G190-3. Pertev- i ḥüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / Bir naẓar **baḳmaz** göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña **baḳma** göñlüñi andan şovut
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki **baḳmaz** ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī **baḳma** gel / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadur Bāhrām-ı Gūr
G520-5. Bīgāne şanup **baḳma** Muḥibbī'ye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli sañadur
G705-2. **Baḳma** dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ **baḳma** sen her cānibe / Sen edeb gözle ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G753-5. **Baḳma** Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl kişide evvel görüştedür
G831-4. **Baḳma** dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G900-3. **Baḳmazam** maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān baña yiter
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete **baḳmadı** Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner ister
G946-5. Faḫr-i ʿālem **baḳmadı** dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1099-1. ʿĀşıḳuz derdüñ ḳabūl itdük devāya **baḳmazuz** / Her ne deñlü eylesen cevr ü cefāya **baḳmazuz**
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu dem mihr ile aya **baḳmazuz**
G1099-3. Şāla raġbet eylesek ṭañ mı ḥarābāt ehliyüz / Māyil-i dünyā olup tāc u ḳabāya **baḳmazuz**
G1099-4. Her neye ḳılsañ naẓar biz rūy-ı Ḥaḳḳa nāẓıruz / Ṣemme vechullahı gördük māsivāya **baḳmazuz**
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya **baḳmazuz**
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfitāba **baḳmazuz** / Çün ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba **baḳmazuz**
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün bu şarāba **baḳmazuz**
G1136-3. Şerbet-i laʿlünden özge āşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʿilācı biz cevāba **baḳmazuz**
G1136-4. Üstüḫ ʿānum nāye döndi dem-be-dem eyler fiġān / Anuñ içün ʿūd u ḳānūn u rübāba **baḳmazuz**
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz senden hergiz ʿaẕāba **baḳmazuz**
G1142-7. Bu Muḥibbī ḥaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / **Baḳmazuz** naḳşına biz bir sāde ruḫsār isterüz
G1117-4. Bīgāne gibi **baḳma** bugün ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı şarāba **baḳmazuz** / Dil ġıdāsı var iken sīḫ-i kebāba **baḳmazuz**
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba **baḳmazuz**
G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer alnuñ yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfitāb u māhitāba **baḳmazuz**
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba **baḳmazuz**
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba **baḳmazuz**
G1187-3. **Baḳmazuz** hergiz gerekmez aṭlas u dībā ḥarīr / Üstümüzden eksük olmasun hemān teşminemüz
G1323-3. Yüzüme ʿār ider **baḳmaz** baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḥaẓẓ
G1551-3. Gün yüzine **baḳmayaydum** muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı / Bir naẓar pertev-i ḥüsnüñi iẓhār eyleseñ
G1551-5. **Baḳmasañ** ʿāşıḳlara çünki güzeller şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1563-5. ʿĀrıẓuñ nūrına zāhid **baḳmasa** olmaz ʿaceb / Çıḳ da şor ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş açdı göñül secde ḳılur / **Baḳmayısar** daḥi miḥrābına beytü'l-ḥarāmuñ
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / **Baḳmaz** cihāna var mı ferāġı benefşenüñ
G1666-2. **Baḳmadı** benden yaña dildāra dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña yol degül
G1863-4. Ol semend-i nāz ile **baḳmaz** gelüp ruḫsāruma / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1878-4. Ben derūn-ı ḥalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar **baḳmañ** benüm bu şimdilik birūnluġum
G2052-4. Kim cihāna **baḳmaya** olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2055-1. Gün yüzine **baḳmayam** cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd ayını iki hilālüñ var iken
G2068-4. Gözümüñ yaşına **baḳmaz** dirīġā / Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya **baḳma** gel / Gör ṣadālar nice çıḳar kūşe-i meyḫāneden
G2105-2. **Baḳmazam** gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin kitābın **baḳmadan** ḫāl ü ḥaṭa / Müstaʿidem **baḳmaz** oldum noḳṭa vü iʿrāba ben
G2152-5. Būsesüz ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz **baḳmazam** cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı **baḳmaz** hilāle dil / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin
G2169-3. Māl ü cāh u mülke **baḳmaz** oldı dīdār ʿāşıḳı / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın
G2184-4. Ey bāġbān **baḳmaz** idüñ serve bir daḥi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi **baḳma** kevṣere / Ey göñül olduñ bugün çünʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına **baḳmazsın** / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme **baḳmazsa** yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın ol serv-i revān
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz **baḳmayam** şahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2296-3. Baña **baḳmaz** ʿaceb ol çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür kārı āhū
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol **baḳma** şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2322-3. Degme kimesne ṣuyına **baḳmaz** yüzin yumaz / Nisān ṣuyıyla ancaḳ ider iftiḫār serv
G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme **baḳma** beni maʿẕūr eyle
G2332-1. **Baḳmadı** yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḫır belāsına
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup isteye devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri **baḳmaz** devāsına
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya **baḳmaz** / İster ki ola kāmil māhir giçe cefāde
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar **baḳmam** ruḫsāruña / Kim baḳar ālemde kim var āfitābuñ ʿaynına

G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāṣıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen **baḳma** anuñ ṭaşına
G2430-3. Nāṣıḥā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam / ʿĀṣıḳ olanlar bilürsin **baḳmaz** nāmūsına
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü **baḳmaya** dermān iline
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün ol **baḳmadı** hergiz şarābına
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın **baḳma** çoġuma azuma
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına ḳoyup baş / **Baḳmaz** oturup hīç şola şaġa benefşe
G2529-3. Gözlerüm ḫᵛācesi yolında ḳamu cevherini / Ḫarc idüp **baḳmadı** sūdına sermāyesine
G2550-1. Virme dil dehre şaḳın **baḳma** hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāṣa
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum **baḳma** ey ḫūnī şaḳın ḳana
G2582-3. Baña **baḳmaz** bir naẓar meyli hemān aġyāradur / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / Zīrā **baḳmaz** kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2621-3. **Baḳmazam** ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur **baḳmam** gün yüzine / Getür ey bād-ı şabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm **baḳmadı** bir kez baña / Nitekim gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2653-2. Kem naẓarla zāhida **baḳma** igende ʿāṣıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendüñi
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar selāmıdur / Ey dil selāma **baḳma** dilersen selāmeti
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanāʿati / **Baḳmaz** o şehde aṭlasa virmez palāsını
G2763-5. Zerden serīre **baḳmaya** Muḥibbī ide ʿār / Faḳruñ kişi ki pister ide bu riyāsını
Mr21-11. Gün yüzüñe **baḳmadum** çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir devāsuz derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ

baḳa düşmek [2] Çabucak bakmak. *bk. bakıvermek* (TDK, 2011: 239)

G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde **baḳa düşdi** / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde **baḳa düşdi**

baḳa ṭurmaḳ [1] Bakma işini sürdürmek. *bk. bakadurmak* (TDK, 2011: 236)

G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / **Baḳa ṭursun** ḫançeri yüzinde ḳanum var benüm

bal [8] *T.* Arının yaptığı maruf tatlı madde, asel, engübîn, şehd. (Ş. Sami, 2010: 98) *bk. şekker ü bāl*

(bal [3], bala [1], balın [1], balına [2], balum [1])

G584-2. Viṣālüñ **balına** kim ola ṭālib / Anuñ ʿaynine gelmez niş-zenbūr
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle **bal** üstindedür
G904-3. Laʾl-i nābında görinen şanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı **bal** üstindedür
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm **bālum** / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1911-3. **Balına** el şunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde leẕẕet ile **balın** isteyen / Ṣoñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup **bala**
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger **bal** üstine

bāl [6] *Far.* Kanat, kol... (Steingass, 1892: 149)

bk. bāl-i himmet, bāl ü per, bī-per ü bāl, per(r) ü bāl, per(r) ü bāl açmaḳ

(bāl [3], bālum [1], bālumı [1], baluñ [1])

G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yaradan olupdur **bāl** aña
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan **bāl** ile perdür
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş **bāl** ile per
G1570-1. Kim gördi şehā laʾl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine **bāluñ**
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā şaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına **bālumı** reng eyledüm
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür **bālum**

bāl açmaḳ [1] Kanat açmak, uçmak.

G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül sīmurġına olmaz mekān / **Bāl açup** pervāz idüp bu āşiyāndan giçmeye

bāl-i himmet [1] Gayret kanadı.

G2713-2. Ol hümāyı **bāl-i himmetle** şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ yigregi

bāl ü per [36] Kanat.

G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān **bāl ü per** yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi **bāl ü peri** var
G478-3. Şemʿ-i ruḫına yaḳısaram **bāl ü per** āḫır / Cānını niṣār eyledi pervāne disünler
G561-2. Bezm-i ḫüsninde anuñ şemʿ-i cemāline yine / **Bāl ü per** yaḳmaġa pervāne gibi nāre gider
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervāneñüñ / **Bāl ü perin** yanduran ol şemʿi bī-pervāyı gör
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿaceb midür nigār / İki yañadan iki zülfini **bāl ü per** giçer
G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / **Bāl ü perler** yanduran ol şemʿ-i bī-pervāyı gör

G831-7. Ey Muḥibbī ister iseñ vuṣlatın / Odlara yanmaḳ gerekdür **bāl ü per**
G840-3. Dün gice gördüm çerāġ-ı ḥüsni / Yaḳdı dil pervāne gibi **bāl ü per**
G902-3. Şem ʿ-i ruḫuñun şevḳine cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün **bāl ü per** ister
G924-4. Şem ʿ-i ruḫsāruñ görüp yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / Şem ʿ görduḳce yaḳar **bāl ü perin** pervāneler
G953-3. Lem ʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam ben ʿaceb mi cān u dil / Şem ʿe yaḳar **bāl ü per** pervāneler büryān olur
G1030-4. ʿĀṣıḳ olmaz ʿışḳ yolında virmeyince baş u cān / Aña pervāne dimezler yaḳmayınca **bāl ü per**
G1133-2. Cān u dil **bāl ü perümdür** yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem henüz
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol şem ʿ-i ḥüsne / Yaḳayım **bāl ü per** didüm ne dirsüz
G1241-2. Şem ʿ-i ḥüsnine nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / **Bāl ü per** yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı **bāl ü per** güneş
G1366-3. Yaḳamazsın **bāl ü per** pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ hemān var sende lāf
G1374-4. Yanmayınca şem ʿ-i ḥüsne sürmezem pāyına yüz / Dökinür pervāne yansa **bāl ü perler** her ṭaraf
G1383-3. Bu göñül **bāl ü perümdür** yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1409-3. **Bāl ü per** yaḳ şem ʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1454-3. Şem ʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / **Bāl ü perden** ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa dil ü cān olmaz ʿaceb / **Bāl ü per** yaḳmaḳdurur dāim işi pervānenüñ
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şem ʿini pervāne-veş / **Bāl ü perden** giçmişem külli yanup nār olmışam
G1891-1. Her ḳaçan şem ʿ-i cemālini görem yana varam / Cān atup **bāl ü peri** yaḳmaġa pervānevaram
G1899-2. Şem ʿ-i cemāli yāri görüp giceler müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa **bāl ü per** isterem
G2047-2. Yaḳar idüm **bāl ü per** pervāne gibi nāre ben / Görse idüm şem ʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin
G2063-4. Göricek şem ʿī pervāne yaḳar elbette **bāl ü per** / Oiçerse ʿāṣıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān ile serden
G2288-5. Pervāne gibi şem ʿ-i ruḫ-ı yāre Muḥibbī / Yaḳdum dil ü cān giçüben **bāl ü perümden**
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ **bāl ü peri** ile uçur ṭayr eyle
G2564-5. Muḥibbī ḥüsnüñe pervāne gibi / Düşüp yaḳdı kül oldı **bāl ü perle**
G2630-1. N'ola dilden beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne **bāl ü per** göre şem ʿ-i şebistānı
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem ʿine pervāne-veş / **Bāl ü per** ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni
G2733-4. Şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u göñül / Nitekim oda yaḳar pervāne **bāl ü perleri**
Mr8-15. Ol gün gerek āhen ciger / Zīrā dökilür **bāl ü per**
Mr19-12. **Bāl ü per** pervāne yaḳsa nāre ne / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım

bālā [12] *Far.* Yükseklik, uzunluk, yüce, yüksek... (Steingass, 1892: 149)

bk. bālā eylemek/itmek, bālā-yı çerāġ, bālā-yı ḳadd, bālā-yı leb, bālā-yı şekker, bālā vü ṭūbā, himmet-i bālā, ḳadd-i bālā, ḳadd ü bālā, ḳāmet-i bālā, serv-i bālā, serv-ḳad-i/serv-ḳadd-i bālā, zīr ü bālā

(bālā [11], bālādasın [1])

G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol **bālā** ḳaddüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G614-2. Açduñ ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi **bālā** saña belā görinür
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi **bālā** servden dimem ki boyı incedür
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz daḥi **bālā** bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan a ʿlā bilürüz
G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetüñ **bālā** imiş / Ey hümā-ṭal ʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti **bālā** gerek
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Şanmañ ol ruḫsārı gül ol ḳāmeti **bālā** degül
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger **bālā** disem
G1806-4. Didüm **bālā** mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi andan yüce ben ser-firāzam
G1950-2. **Bālā** ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / **Bālā** ḳaddini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2106-1. Didüm **bālā** mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālem ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i a ʿlādasın / Nice irişem saña ben zīrā sen **bālādasın**

bālā eylemek/itmek [4]

1. Artırmak, çoğaltmak.

G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ **bālā itdi** bu dil āteşin / Böyle **bālā iden** anı çeşm-i ḫāṣākumdurur
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben daḥi **bālā eyledüm**

2. Yükseltmek.

G1278-3. Baş çekmiş serv-ḳaddüñ ḫusrevā / Sidreden ḳaddüñi **bālā eylemiş**

bālā-yı çerāġ [1] Mumun üstü.

G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā didüm / Didi öyle görinür dūd ise **bālā-yı çerāġ**

bālā-yı ḳadd [1] Yüksek boy.

G2102-2. Ben nice teşbīh idem **bālā-yı ḳaddin** serve / Hey nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen

bālā-yı leb [1] Dudağın üstü.

G117-1. Noḳṭa ʿādetdür ḳonur çün zīr-i leb / Noḳṭa-i ḫālün nedür **bālā-yı leb**

bālā-yı şekker [1] Şekerin üstünde

G909-5. Lebüñ üstinde ol ḫāl-i ʿanber-ālūd / Şanasın noḳṭadur **bālā-yı şekker**

bālā vü ṭūbā [1] Boy, pos.

G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür **bālā vü ṭūbādan** yaña / Leblerüñ cānā şarāb u āb u kevşerden leẕīẕ

bālā-ḳad [1] *bk. serv-i bālā-ḳadd*

G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki ol **bālā-ḳadüñ** vaṣfın dil-āvīz eyleyem

balalıḳ [1] *T.* Çocukluk.

G2528-1. Ol servi görüp sevdüm **balalıġı** çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu gibi ayaġında

balıḳ [3] *T.* Deniz ve göl ve nehirlerde hava yerine su ile taayyüş eder hayvânât-ı muhtelifenin ism-i umûmîsidir, semek, mâhî. (Ş. Sami, 2010: 100)

(balıġı [1], balıḳ [1], balıḳlaruz [1])

G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm benüm **balıḳ** mıdur
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar urur / Yürürüz içinde bī-pervā anuñ **balıḳlaruz**
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür murġı hevāda şu içinde **balıġı**

bālin [14] *Far.* Yastık, minder. (Steingass, 1892: 151)

bk. bālin ü bister, ez-ser-i bālin-i men, ḫışt-ı bālin

(bālin [9], bālinini [1], bālinüm [1], bālinüme [3])

G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle müdām / Seni **bālin** eyledüm şanma benüm ḫālüm ḫarāb
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını **bālin** eyle kim / ʿĀṣıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider **bālinini** / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü **bālinüme** / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadur
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña **bālin** ile pister yiter
G1104-3. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫaste kim işigüñi **bālin** ide / Başını ḳaldurmayup derdine dermān istemez
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ / **Bālin** idem birini birin pister isterem
G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫıştını çün **bālin** eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫʷārı ben āyin eyledüm
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl **bālin** idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaṣduġum seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün **bālin** olan sincābdan
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele **bālinüme** / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi bir kerre çün **bālinüme**
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ **bālinüm** gibi
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden **bālin** ider

bālin ü bister [1] Yastık ve yatak.

G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem serīrinden Muḥibbī ʿar ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede **bālin** ü bister aña bes

bām [2] *Far.* Çatı, tavan. (Steingass, 1892: 151)

(bāmına [1], bāmumuz [1])

G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola **bāmumuz**
G2436-1. Aşmadın ḳandīl-i zerrini felekler **bāmına** / Ḫil ʿat-i sebzi aġaçlar almadan endāmına

bā-men [1] *Far.* Benimle.

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev **bā-men** ki men yārem henüz

bān [1] ...serhat beyi ve muhafızı olanlara bân denir. (E. Tevfîk, 1890: 238)

Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup **bānum** benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever

baña [975] *T.* Zamîr-i şahsînin müfred-i mütekellimi olan «ben» lafzının mef'ûlün ileyhidir. (Ş. Sami, 2010: 101) Ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. (TDK, 2011: 249)

G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde laʿlüñ āb-ı ḥayvāndur **baña** / Ey Mesīḥi sözlerüñ derdüme dermāndur **baña**
G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur **baña**
G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ şayyādına şundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan bugün cāndur **baña**

G7-4. Rūz-ı hicründe görenler beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur **bańa**
G7-5. Ṣaçalıdan mezra'-ı dilde maḥabbet tuḫmını / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı bārāndur **bańa**
G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve baġrum başı vü berk peykāndur **bańa**
G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın her dem ol şāhid **bańa** / Ben şehīd-i 'ışḳ olam cümle cihān şāhid **bańa**
G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez göñül / Ger ola sīmīn-ḫamāyil bir gün olsa sa'īd **bańa**
G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs ṣan oldı ol ḳāṣıd **bańa**
G8-4. Pend ider her dem **bańa** geç diyü zāhid 'ışḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid **bańa**
G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid **bańa**
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger **bańa** fermān ṣabā
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler **bańa** / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler **bańa**
G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler **bańa**
G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı 'ālem bilmeyüp āzāddur dirler **bańa**
G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe mu'tāddur dirler **bańa**
G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler **bańa**
G17-1. Göz ḳara vü ḳaş ḳara kirpük ḳara / **Bańa** olmışdur belā-ender-belā
G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf **bańa**
G21-5. Cevher-i vaşlı metā'ın ṣorma her nā-ehle kim / Cevheriyem ṣor **bańa** kim olmışam ṣarrāf'añа
G23-4. Gözüm yaşı gibi oldum revāne / Umaram kūyuñ ola **bańa** ma'bed
G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı **bańa** hem-dem / Ġamuñ 'ālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G27-1. Pādişāh-ı 'ışḳam u dil defter ü dīvān **bańa** / Derd ü miḥnet sözlerin yazdum yiter 'ünvān **bańa**
G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi ney gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı kūşe-i hicrān **bańa**
G27-3. Būseye bir cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / Yarım aġız būse iḳrār eylese yārüm **bańa**
G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ 'āşıḳa virmez emān / Leblerüñ 'īsi-nefes her laḥẓa virür cān **bańa**
G27-5. Yanayım pervāne-veş şem'-i cemāli nūrına / Şem'-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber yan **bańa**
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem nedür **bańa** bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil **bańa** / Ḳanı ṭāli' olmaya zülfüñ gelüp ḥāyil **bańa**
G37-3. 'Ömr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül **bańa**
G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cür'asın / Kim göre mest ü ḫarābam diye ol ḳanzil **bańa**
G37-5. Vādi-i 'ışḳa düşüp dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler il **bańa**
G37-6. Āh kim menzil ba'īd bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil **bańa**
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı 'ışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / İstemem ki görine bir yañadan sāhil **bańa**
G37-8. Şem' gibi dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i 'ışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl **bańa**
G38-4. Şem'-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben **bańa** itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G39-1. Āh kim bu ṭāli'üm ṭutmadı hergiz yüz **bańa** / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz **bańa**
G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp benüm / Ġonce aġız açuban nergis ṭutupdur göz **bańa**
G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz **bańa**
G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz **bańa**
G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣīḥat ışṣı itmez söz **bańa**
G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh **bańa** / Her gün ziyāde olur ise āh veh **bańa**
G40-2. Ben şāh-ı 'ışḳ olduġuma bu yiter delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh **bańa**
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulū' gün gibi ey yüzi meh **bańa**
G40-4. Şāhid degül mi 'ışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez mi saña göz yaşı olsa güveh **bańa**
G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez ki ger eyleyesin sen nigeh **bańa**
G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār **bańa** / Çözdi sünbül ṣaçını aġladı kūh-sār **bańa**
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār **bańa**
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār **bańa**
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger **bańa** Mecnūn diseler / Dil ise bende degül 'aḳl u göñül yār **bańa**
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār **bańa**
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş ol **bańa** / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol **bańa**
G44-2. 'Āşıḳ iseñ bir gül-i ra'nāya sen de 'andelīb / Oḳuyalım ders-i 'ışḳı gel sebaḳ-dāş ol **bańa**
G44-3. 'Işḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol **bańa**
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş ol **bańa**
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i 'ışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter ṣarāb ey ġam gelüp aş ol **bańa**
G46-1. Başuma āhum şu'ā'ı tāc-ı efserdür **bańa** / Eşk-i çeşmüm virdügi ḫil'at-i ser-ā-serdür **bańa**
G46-2. Ursa deryā-yı ḥavādiṣ mevc-i ketmüm bir yańa / geşti-i 'ışḳun Biḥamdillah ki lengerdür **bańa**
G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / Bendelik çün āsitānuñda müyesserdür **bańa**
G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden gelen cümle beraberdür **bańa**
G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şu'le-i āhum 'alem / Şāh-ı 'ışḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür **bańa**
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de **bańa** hem-rāh ey ṣabā
G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur **bańa** / Ġayre ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur **bańa**
G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭā'na gelmişdür gök ehli çeşm-i ḫayrāndur **bańa**
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki gele senden 'ayn-i dermāndur **bańa**
G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ kāndur **bańa**
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur **bańa**
G50-4. Benüm 'ömrüm 'ömr-i ferdāya göymez / Disem bir būse dirsin **bańa** ferdā
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür **bańa** / Bilmezem ki bu ne ḥāletdür **bańa**
G52-2. Gāh cevr ider gözüñ gāhi ḳaşuñ / Çün ire sehm-i sa'ādetdür **bańa**

G52-3. Ḳapusından **bańa** dūr olsun dimiş / Anı ẕillet şanma ʿizzetdür **bańa**
G52-4. Ḫışm ile çeşmüñ dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah kim ʿināyetdür **bańa**
G52-5. Sāye-i ḳaddüñ Muḥibbī'ye yiter / Ṣāḫ-ı ṭūbā sensüzin letdür **bańa**
G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ bir ḳızıl güldür **bańa** / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür **bańa**
G55-2. Sańa düşer eylemek cevr ü cefā ʿāşıḳlara / ʿĀşıḳam her ne ḳılursan ḳıl taḥammüldür **bańa**
G55-3. Kān-ı dilden ḫᵛāce-i ʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür **bańa**
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan zülf ile kāküldür **bańa**
G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür **bańa**
G56-1. Ey göñül n'olduñ yine bīgāne söylersin **bańa** / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin **bańa**
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey dīvāne söylersin **bańa**
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / Anuñ içün dostum pervāne söylersin **bańa**
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin **bańa**
G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin **bańa**
G56-6. Cām-ı laʿlüñ şun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin **bańa**
G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı meydāna gir / Çün Muḥibbī kendüñi merdāne söylersin **bańa**
G57-1. Gösterelden gün yüzin āh ol gül-i raʿnā **bańa** / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā **bańa**
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā **bańa**
G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde şāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḫi himmetā **bańa**
G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā **bańa**
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā **bańa**
G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / **Bańa** gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemin **bańa** olursuñ reh-nümā
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur **bańa** / Dostum dil teşnedür laʿl-i lebüñ kāndur **bańa**
G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise kāndur **bańa**
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḫayrāndur **bańa**
G64-4. Şanmaʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam **bańa** mūnīs āh u efġāndur **bańa**
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur **bańa**
G66-1. Ḥāṣılum derd oldı tā gösterdi ol meh-rū **bańa** / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū **bańa**
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū **bańa**
G66-3. Şādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū **bańa**
G66-4. Didi kūyuñda ḳaluban oldı ḫasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū **bańa**
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū **bańa**
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı **bańa** / Ḳomadı hecr āteşi hergiz dil-ārāmı **bańa**
G67-2. Bir yańa ġamdur çeken bir yańa derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek çekdürürler bu ser-encāmı **bańa**
G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı ḫalḳ / Ḳoyalı meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı **bańa**
G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḫi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı **bańa**
G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı **bańa**
G68-1. Sīnem üzre dağlarʿışḳuñ nişānıdur **bańa** / Zülfüñ uzun fikr ü ʿömr-i cāvidānıdur **bańa**
G68-2. Sūz ile āh eylesem her yańa şaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne şan ejder dehānıdur **bańa**
G68-3. Firḳat ile ṣoldı giçdi nev-bahār-ıʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḫāzānıdur **bańa**
G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur **bańa**
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur **bańa**
G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın **bańa** / Işḳuñla ben dīvāneyem sen āfet-i cānsın **bańa**
G69-2. Cevr ü cefā ḳahr u sitem mihr ü vefā cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın **bańa**
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā ṣubḥa dek giryānuñam / Şöyle senüñ ḫayrānuñam sen daḫi ḫayrānsın **bańa**
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ **bańa** çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḫayāt sen āb-ḫayvānsın **bańa**
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın **bańa**
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿīẓār / **Bańa** bülbül nālesin gül gibi ḫandānı sańa
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı **bańa**
G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ olur ḫāyil **bańa** / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil **bańa**
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḫi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil **bańa**
G74-3. Āh kim baḫr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā degül sāḥil **bańa**
G74-4. Rāh-ıʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / Işḳuñı terk eylemek līkin gelür müşkil **bańa**
G74-5. Himmetüm bāzını şaldum sen hümāyı şayd içün / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler il **bańa**
G74-6. Derd-iʿışḳumı Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / Olur idiʿışḳuma baş indürüp māyil **bańa**
G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl güldür **bańa** / Hem şürāḫī ḳulḳulı āvāz-ı bülbüldür **bańa**
G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı nişār itdüm yine / Ḫᵛāce-iʿışḳam ġam u ġuṣṣa tecemmüldür **bańa**
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur **bańa**
G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḫarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür **bańa**
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür **bańa**
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñʿarż ide bir kerre **bańa**
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur **bańa** / Derd-iʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur **bańa**
G84-2. Ḫāṭırum cemʿiyyetini ṣorma benden ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur **bańa**
G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü numūneʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur **bańa**
G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur **bańa**
G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur **bańa**
G85-2. Bilmedüm virdüm göñül cānā sańa / Her ne itdüm itdüm ben **bańa**

G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūni mercāndur **bańa** / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur **bańa**
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā şanma anı / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur **bańa**
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur **bańa**
G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur **bańa**
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam ol ḫʷāb-ı bārāndur **bańa**
G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun müyesserdür **bańa** / Elde ṭutduġum lebüñ yādına sāġardur **bańa**
G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevşerdür **bańa**
G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḫayf anları ḫaḳ birāderdür **bańa**
G89-4. Zāhidā şanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür **bańa**
G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-i ʿanberdür **bańa**
G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez cān **bańa** / Sīnede cānā ġaraż ṭīr-i ġam-ı cānān **bańa**
G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḫayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḫayrān **bańa**
G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān **bańa**
G90-4. İki ʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān **bańa**
G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim şunuldı genc-i bī-pāyān **bańa**
G92-1. Dostum sen olmasan gülşen gelür külḫān **bańa** / Senüñ ile olıcaḳ külḫān gelür gülşen **bańa**
G92-2. Göñlüm alınca **bańa** ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / Aḫır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen **bańa**
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı her biri revzen **bańa**
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden **bańa**
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḫi gitse naẕar ḳılmaz o sīmīn-ten **bańa**
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẕāhirde cānāndur **bańa** / Līk maʿnīde yine ol āfet-i cāndur **bańa**
G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet şaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur **bańa**
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey şanem / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur **bańa**
G93-4. Maḫzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem kāndur **bańa**
G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki yārāndur **bańa**
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ **bańa**
G95-6. **Bańa** bu dünyāya sulṭān olmadan / Yegdür olmaḳ āsitānuñda gedā
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū **bańa**
G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān **bańa** / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḫayrān **bańa**
G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutup ʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle yazdı tā ezelden alnuma Yezdān **bańa**
G100-3. La l-i nābuñ ḫasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından süre dermān **bańa**
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān **bańa**
G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller şāhı olsañ bir gice mihmān **bańa**
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān **bańa**
G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā rāḥat-ı cāndur **bańa** / ʿĀrıżun ter-tāze güllerle gülistāndur **bańa**
G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde şan mühr-i Süleymāndur **bańa**
G101-3. Kime ʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şu bāndur **bańa**
G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme raḥm eyledi çarḫ-ı felek / Anuñ içün raʿd-ı nālān ebr-i giryāndur **bańa**
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi elbette ḫayrāndur **bańa**
G103-1. Būy-ı zülfini ṣabā yili ile gönder **bańa** / Ben daḫi göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G107-2. Şorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḫ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān **bańa**
G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür **bańa** / Ẕerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen **bańa**
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh **bańa** / Bir daḫi görmez isem āh **bańa** vāh **bańa**
G109-2. Zülfī sevdāsı ile başına neler getüreyim / Bu ḳara baḫtum ile ṭāliʿ-i gümrāh **bańa**
G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ gibi yolum yañılam / Işḳ çün rehber olup gösteriser rāh **bańa**
G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola her gāh **bańa**
G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Şākirem her ne ki taḳdīr ide Allāh **bańa**
G117-3. Āşiyān olalı serde dūd-ı āh / **Bańa** Mecnūn dili virdiler laḳab
G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter dimez **bańa** ḳolın şalup
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek **bańa** olmış naṣīb
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger **bańa** vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G126-2. Cürʿa-i cām-ı lebüñ olalıdan **bańa** naṣīb / Ehl-i diller didiler يا لیتنی کنت تراب
G127-2. Bir şaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / **Bańa** Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez **bańa** virmez cevāb
G131-3. Ḫaste-dilven şun **bańa** sen la l-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G131-4. Işḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / **Bańa** irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı **bańa** āh ol ḥicāb
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde **bańa** olmadı naṣīb
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ **bańa** olmaz ʿacib
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm o **bańa** mihr gelür gördüm anı kūb
G142-4. Bir şaçı Leylī-veşi görüp yaḳam çāḳ eyledüm / Didiler Mecnūn **bańa** bu cism-i ʿuryānum görüp
G144-3. Şāh-ı ʿışḳam şu le-i āhum **bańa** zerrīn-ʿalem / Ḫil ʿatümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh şīb
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez **bańa** ḫʷāb
G155-3. İçeliden dostum ben ġam şerbetin / **Bańa** teng olmışdurur ʿıyş u ṭarāb
G155-5. Leylī zülfüñ olalı dīvānesi / Virdiler Mecnūn diyü **bańa** laḳab
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam **bańa** sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḫabīb
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭāliʿümdür gösterür **bańa** bihişt içre ʿaẕāb

G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn **baña** ṣor gel / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G171-5. Yine teşrifler **baña** in ʾām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı ṣīb
G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim **baña** ḫoş ḳomış laḳab
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez **baña** bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G189-2. **Baña** ḫāl-i gendümin ḥadinde ʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın cennetde virür ādeme ṣeyṭān öġüt
G191-4. Ṣundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr **baña** / Her kimde kim kerem var ẓāhir ḳılur kerāmet
G192-4. **Baña** ṣor yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G200-1. Rehber ol **baña** gel der-i cānāne ilet / Ya ʿni cān bülbülini tāze gülistāna ilet
G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ **baña** zindāndur ey dost
G207-1. Senüñ derdüñ **baña** dermāndur ey dost / Ġamuñdan sīnem içre ḳandur ey dost
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez **baña** bir kez cevāb / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G209-3. Ġam bārını götürür isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki **baña** üştür-i nerest
G210-1. İtmezse eger yār **baña** luṭf u ʿināyet / Ümīd-i viṣāl ile olam bende nihāyet
G215-4. Gel beni öldür **baña** yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G219-2. Ser ḳodum çünki ṣürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise **baña** eger bāde-perest
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḫayrān oluram / Bilmezem kim **baña** n'eyler kākül-i miskīn dost
G225-3. Olam sālim **baña** ḳılman du ʿāyı / Selāmet istemez ehl-i melāmet
G227-4. Maḥabbet senden olmayınca ey dost / **Baña** birdür hemān miḥnet maḥabbet
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ gördi nigāruñ / Didi bugündürür **baña** ḳıyāmet
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil ṣöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur **baña** gel vir zekāt
G241-2. **Baña** bāde yiter ṣāhid-perestem / Budur rind olana evrād ü evḳāt
G241-3. **Baña** keşf oldı sırrı kāyinātuñ / Ezelden bādede var bu kerāmāt
G241-5. Eger ḫāk-i derüñ mesken olursa / Yiter dünyāda **baña** bu maḳāmāt
G245-1. Belā imiş **baña** ol serv-i ḳāmet / Ḳoparır başuma her dem ḳıyāmet
G258-2. İtdügi cevr ü cefā **baña** vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi dermān ile baḥş
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden **baña** dermāndur ʿabeş
G264-4. **Baña** degdi belā vü miḥnet ü ġam / Olaldan dostlar Mecnūna vāriş
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç **baña** raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāş
G267-4. İstedükce tāze tāze **baña** gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile baḥş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir **baña** / Eylesün şimdengirü şi ʿr içre Selmān ile baḥş
G273-2. Ḫaste-i ʿışḳam **baña** olmaz devā / Derd-i bī-dermān elinden elġıyāş
G275-4. Meger luṭfı ola **baña** mu āvin / Ki ehl-i şirkden alam yine bāc
G279-3. Senüñ yoluñda her ḫār-ı muġaylān / Görinür **baña** zer-bāft ü dībāc
G281-2. Olupdur her kişi bir gence ṭālib / Yiter **baña** o yār-ı mihribān genc
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / La ʾl-i dilber olmasa yoḳdur **baña** hergiz ʿilāc
G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān genc / **Baña** mihrüñ yiter ey dil-sitān genc
G293-3. **Baña** ṣem ʿ ü ṣarāb u nuḳl u ṣāhid / Saña zāhid ser-ā-ser bu cihān genc
G295-1. Ḳoñ **baña** ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek beni andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G297-1. İçmeyem mey ger **baña** ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G300-4. **Baña** nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı **baña** / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı **baña** ol tercīḥ
G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan kime şekvā ideyin / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin **baña** ṣaḥīḥ
G305-4. Cümle ʿuṣṣāḳı ḳatl eyledi dilber didiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi **baña** ẓulm-i ṣarīḥ
G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ **baña** gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G311-3. Ne **baña** ṣabr u taḥammül var ne ḫüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḥi āgāh ruḫ
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī **baña** sāz u sözi telḫ
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ **baña** gerekmez şehd ü ḳand
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāşılum / ʿIşḳ şāhı **baña** iḥsān itdi bir vīrāne kend
G319-3. Geldi sevdā başuma dīvāneyem / Işşı itmez **baña** şimdengirü pend
G323-2. Ġam **baña** mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḥi benümle şād
G323-4. **Baña** yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G327-1. Dermānını çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye ma ʿreke-i ʿışḳda **baña** merd
G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan ise yegdür **baña** / Ḫidmet idüp āsitānuñda olam kemter-i ʿābid
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / **Baña** ṣorsunlar Muḥibbī āḫırı ġāyet şedīd
G330-1. Boynuma eyle ser-i zülfüñ kemend / Olmışam dīvāne lāyıḳ **baña** bend
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde **baña** perverdigārumdan meded
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / **Baña** olmadı müyesser līk ol baḫt-ı sa ʿīd
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur **baña** ʿīd
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat **baña** kār itmez pend
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur **baña** ol bend
G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer **baña** naṣīḥat ḳılma pend
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi var / **Baña** yoḳ senden özge hīç mesned
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn ruḫuñ **baña** gül-i terden leẕīẕ
G363-4. Serv gibi ṣalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez **baña** ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ **baña** oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında **baña** yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḫasūdum var

G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür **baña** / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G381-2. ʿArż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol **baña** maḥrem gelür
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / **Baña** bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G393-3. Nice kez vardum ḳapuña **baña** yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G410-1. Bir güzeller şāhını bu cān sever / **Baña** cevr itmegi ol cānān sever
G411-1. Kūyuñı göster **baña** fırdevs-i aʿlādan n'olur / Ḳaddüñi kim görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnün egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ **baña** bugün müsellemdür
G416-2. **Baña** cevr ü cefāsın eksük itmez / Bu çarḫ-ı pīre-zen şan oynaşumdur
G423-1. Ruḫların her dem **baña** dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber şorsam da mermer gösterür
G424-2. Ruḫları yiter **baña** gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G428-1. Yār-ı men her dem **baña** cevr ü cefāyı çekdürür / Hey nice cevr ü cefā derd ü belāyı çekdürür
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu şanʿatı / Dilberüm her dem **baña** resm-iʿanāyı çekdürür
G429-2. Mihrüñ endekdür cefānuñ ḥaddi yoḳ / **Baña** ārzūm bu ḳalīl ü ger keşir
G430-1. Dehr eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer şunar / **Baña** ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver şunar
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc içün ṭabībi **baña** nīlüfer şunar
G431-3. Cānā kimem ki saña suḫan diyem āşikār / Şeb-i tār içinde eyle **baña** bir naẓar yiter
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / **Baña** devlet bu serüm ḥalḳa-i fitrāke çıḳar
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi açar / Gice zülfidür **baña** gündüz daḫi mehtābıdur
G450-1. Bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ **baña** çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür **baña** bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G453-3. Var mı cihānda bir **baña** beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān anı göster **baña** getür
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol **baña** devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḫüsnüñde göñlüm fāl açar
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel şunma **baña** ikide bir
G470-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / **Baña** şorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G474-2. **Baña** göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G475-5. Göñlüm olmaz giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum oldur ki diyeler **baña** şāl üstindedür
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür **baña** ol çeşm-i fettāndan gelür
G478-1. Kūyuñda bu ben āşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp **baña** pes yā ne disünler
G479-5. Minnet itmesün **baña** öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G481-1. Göñlümi alan ol yüzi gül çeşmi āledür / Almaġa cānı ġamzesi **baña** ḥavāledür
G490-1. Dilde sermāye cihān içre **baña** ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem görinür
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin **baña** ne gülşen ü neʿālem görinür
G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi **baña** māyil olur sāza güzeller
G495-1. Ey pādişāh-ı ḫüsn güzellik saña yiter / Ṣorma benüm bu derdümi derdüm **baña** yiter
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez **baña** bī-emān ḫançer
G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar **baña** ırmaġlar
G512-4. Kūyına vardum **baña** Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur veyāḫūd nāzdur
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde **baña** semlerdür
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam **baña** Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḫüsn ü ḫulḳ ile bugünʿAẕrā giçer
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḫi dirsem saña ḫūr / Ṭan degüldür görinürsin **baña** başdan başa nūr
G529-1. Nigārā yidigüm derd ü elemdür / Velī senden gelür **baña** ne ġamdur
G529-4. Helāka varmadan zülfüñ semendin / **Baña** tiryāk-ı laʾl-i nābuñ emdür
G534-1. Dil **baña** eydür yüri her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G534-3. **Baña** key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdiʿaḳl u hūş / Nice ḥayrānam aña ben **baña** da ḫalḳ ḥayrāndur
G539-1. Beni sevdüñ diyü cefālar ider / Līk bilmez **baña** vefālar ider
G539-4. Nice aldanmayam ki göz yaşı / Gizlice **baña** merḥabālar ider
G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile bir lālezārdur / **Baña** bu āteşi uran ol gülʿīzārdur
G548-1. **Baña** göstermez yüziñ ol āfitāb üç günde bir / Ṭañ degüldür gözlerüm görmese ḫᵛāb üç günde bir
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / **Baña** ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var şanur
G551-3. Ṣalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum **baña** ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre eydür ḳıyāmetdür
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni tenhā ḳomaz / Miḫnet ü derd ü belā her dem **baña** mihmān olur
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / **Baña** neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G565-3. **Baña** dermān oldı çünki derd-i yār / Eylemeñ siz **baña** tīmār öldürür
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter çün belā **baña** / Bir yañadan bu daḫi gelür bir belā olur
G574-2. Sāḳiyā meygün lebüñ nūş itdi ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven **baña** nevbet gelse ihmāli nedür
G578-5. Ey Muḥibbī **baña** mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olan ʿār eyler
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni **baña** āteşle āhı gösterür
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir **baña** günāhı gösterür
G589-5. Ey Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp **baña** taḥsīni her-bār itdiler
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende **baña** zencīr kāküldür
G598-1. Kimdürür vire **baña** yārüñ meyānından ḫaber / Yā kim ola muḫtaṣar vire dehānından ḫaber
G601-4. Meyl-i gül itdügiçünʿarż-ı dildārı ḳoyup / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı **baña** nā-sāz gelür
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ **baña** / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G603-1. Dirīġā olmadı yārüm **baña** yār / Beni öldüriserdür cevr-i aġyār
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ **baña** raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G614-1. Her ḳaçan kim o ḳaşı yā görinür / Ġamzesi ṭoġrı hep **baña** görinür

G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳatʿaceb mi çün başar ḥayret / Ḳıya ṭutsa naẕar ḳılsa **bańa** ol Ḳahramān gözler
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān ire / Işḳ dārında **bańa** olmaġa bīmār ögredür
G625-1. **Bańa** dildār ne cevr eylese cānānumdur / Ben de yolında fedā eyledügüm cānumdur
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / Nice bir dirseñ **bańa** yüz ḳaralıḳ göñlüm diler
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / **Bańa** ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup **bańa** ṣaçın gösterür
G657-2. Ṣalma ferdāya bugünʿarż-ı cemāl eyle **bańa** / Kim ire yarına buʿömr şitāb ile giçer
G660-1. İstesem būse lebinden **bańa** düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G670-1. Yiter eşküm yanumca **bańa** leşker / Olursam ṭañ mıdurʿuşşāḳa server
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm ile redd eyleyüp ol dem **bańa** der gösterür
G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi birʿārif **bańa** / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G679-3. Gerekmez **bańa** ol dirlik niʾderem āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ **bańa** āb-ı zülāl olur
G683-1. Dile baḳsam nesi var **bańa** hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G683-4. Ehl-iʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḥamı her demde **bańa** sem görinür
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ıʿālem eylerdi eger / Dise dilber kūyum içre **bańa** derbānumdurur
G692-1. Başumda hevā dilde elem dīdede nem var / Pes devlet-iʿışḳuñda şehā **bańa** ne ġam var
G698-3. Gönderür ol meh **bańa** cevr ü cefā ṭīrin müdām / Ḳılmaġa ḫüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G706-2. Kaʿbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem nʾola / Kūy-ı dilber çünki cennetden **bańa** aʿlā gelür
G707-4. İsteyüp vaṣlınʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda **bańa** zāddur
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum **bańa** sūzen yiter
G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa şehri fiten / Kūşe-i meyḫāne olmaġa **bańa** meʾmen yiter
G714-1. **Bańa** her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür dil çoḳ zamāndur
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün **bańa** ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G735-3. Işḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz **bańa** diñ yā ne olur
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı **bańa** çün Kaʿbe ser-i kūyundur
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī **bańa** olʿisi-nefes / Muʿcize izhār idüp kör olmışa cānʿarż ider
G746-3. Ḳadeḥ içdi **bańa** bir cürʿa şundı / Didi iç bunıʿömr-i cāvidāndur
G747-4. Ẕikr itseler **bańa** eger olʿīsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan **bańa** ḳıl kim taḫammül bende var
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun lebüñ cāmın **bańa** çünki şarāb-ı nābdur
G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden zehr nūş itsem **bańa** cüllābdur
G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ **bańa** ol zülf-i semen-sāyı getür
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner **bańa** dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadur
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihiʿizzet **bańa** ger bu müyesserdür
G802-1. Var mı mişlüñ ey ṣanem didüm didiʿAẕrā meger / Ya **bańa** mānend ne var Vāmıḳ-ı şeydā meger
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün **bańa** raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / **Bańa** bu işleri ol ġamze-iʿayyār eyler
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Ṣanma ol dīvāneʿışḳ içre **bańa** yoldaş olur
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin **bańa** içürmeye ol zülfi mār
G845-3. Bulunmaz arasalar **bańa** mānend / Şehā şehrüñde sevdāñ ile meşhūr
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup **bańa** ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ **bańa** / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G865-1. Dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün **bańa** senden gelür ṣanma anı zaḫmetdedür
G869-2. Cemʿ ḳıldum miḥnet ü derd ü elem / Rāh-ıʿışḳ içre **bańa** ol zāddur
G870-4. Işḳa düşdümʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum **bańa** bu sevdā yiter
G871-4. Meygede aʿdābını ṣūfi ne bilsün ṣor **bańa** / Ḥürmetin ol der-gehüñʿālī-cenābiler bilür
G872-1. Sevdügüm cānum didükce **bańa** dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāliʿümdendür ki her-bār incinür
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez **bańa** bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılurʿār incinür
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / **Bańa** ol mihr ü vefādur çünki ol andan gelür
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse **bańa** olmazʿaceb / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G878-1. Ḫadd-i nigār **bańa** gül-i aḥmer degül midür / Ya zülf-i dost müşk-i muʿanber degül midür
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür şādī aġyāra **bańa** ancaḳ melāl olur
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / **Bańa** sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān **bańa** yiter / Kime rūşen degül kevn ü mekān **bańa** yiter
G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün çāker-iʿışḳ / Bu ḳadar bes olıcaḳ nām u nişān **bańa** yiter
G900-3. Baḳmazam maḫzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān **bańa** yiter
G900-4. Nevbet-i şāhı degül derd-i ser oldı ḫāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān **bańa** yiter
G900-5. Rām olup şiʿrüme naẓm ehli egeler nʾola baş / Ṭutmaġa ʿālemi bu tīġ-i zebān **bańa** yiter
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ıʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān **bańa** yiter
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbetiʿuşşāḳını ḳatl itmege / Buʿacebdür **bańa** geldükce neden ihmāl ider
G906-2. Nʾeylerem gülzārı sensüz **bańa** olmışdur ḥarām / Bu cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem laʾlini dişler / Nāz ile **bańa** gösterür incü gibi dişler
G909-3. **Bańa** derd ü belā hem-zād olupdur / Cefā vü cevrüñ olalı birāder
G914-3. Cānum nʾola dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de **bańa** hemān cānuma beñzer
G916-4. Şeh-iʿışḳamʿalemdür elde āhum / Gözüm yaşı olupdur **bańa** leşker
G921-3. **Bańa** ṣor zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / Biri ser-fitne-iʿālem birisiʿayn-i āfetdür
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḫaḳḳı ol **bańa** hemān tāc-ı saʿādetdür

G923-1. Gülşen-i kūyı **bañа** bāġ-ı İrem gibi gelür / Ḥaḳ naṣīb eylerise añа irem gibi gelür
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan **bañа** bālin ile pister yiter
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm **bañа** sāġar yiter
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm **bañа** sīm ü zer yiter
G933-3. Çün oldum mülk-i ʿışḳuñ pādişāhı / Yaşum leşker **bañа** āhum ʿalemdür
G934-1. Cevr ider dilber **bañа** şanur ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol **bañа** olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni şun **bañа** vaşluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler **bañа** / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryāki **bañа** sem gelür
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez **bañа** anı kim yār eyler
G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur **bañа** hem-dem / Āhum yili olur **bañа** her yirde hevā-dār
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi şorma anı bilmez müdde ʿī / Oḳuyayım **bañа** şor bir bir ḳamu ezberdedür
G980-1. **Bañа** dildāruñ cefāsı ḫoş gelür / Nitekim ġayre vefāsı ḫoş gelür
G980-4. Zaḫm-ı peykānı ḳızıl güldür **bañа** / Bülbülem ḫār-ı belāsı ḫoş gelür
G981-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / **Bañа** şorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G985-1. **Bañа** dermān idersün ḳıl demidür / Beni rüsvāy iden ʿışḳuñ ġamıdur
G985-4. ʿİlāc itme ṭabībā derdüme gel / **Bañа** dermān yine derdüm ġamıdur
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem daḥi / İki cihānda çünki **bañа** bu hevā yiter
G988(a)-2. Şor **bañа** ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G991-2. Yār şandum **bañа** didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı iẓhār eyledi eyde **bañа** aġyār imiş
G993-1. Āhumuñ her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki **bañа** ismedür
G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa / **Bañа** göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni şayd eyleyem / Olan anda **bañа** nāṣī gül midür bülbül midür
G998-1. Cevr iden **bañа** ol ṣūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī ki rūḥ mıdur
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün **bañа** raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol **bañа** zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye ṣalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr **bañа** ol serv-ḳāmet arturur
G1007-4. Ser-i kūyı **bañа** bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / Ya ʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1007-5. Muḥibbī derd-menduñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye **bañа** besdür ki kūyından güẓārum var
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost **bañа** kuḥl-ı başardur / Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at **bañа** kim sīne siperdür
G1015-4. **Bañа** yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ içinde / Naṣīb olan **bañа** çehrem mehidür
G1026-1. Leb-i yāḳūtı **bañа** ḳuvvet-i cāndur / Viṣāli de ḥayāt-ı cāvidāndur
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿiẓārumı / Bu naḳşı **bañа** āh giçen bu zemānedür
G1029-3. Her ne gönderse **bañа** olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim cevr ü cefāsını görüñ az eyler
G1031-2. **Bañа** gelür cefā vü cevr ni ʿmet / Müdām ol dāyim ʿāşıḳ muġtenemdür
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ ile / **Bañа** şardurma ḥarir-i kefeni nāzik-ter
G1038-4. Rehber oldı dün ḥarābāta **bañа** pīr-i muġān / Çünki ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı **bañа** eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü **bañа** itdügi işkencedür
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp şundı **bañа** zülfi elinde ḳancadur
G1046-2. Baḳar mıydı **bañа** ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm zer
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen ol **bañа** tiryākumdurur
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder **bañа** şu ʿbān görinür
G1057-4. Kim bilem dir ḥāl-i Mecnūnı **bañа** şor sen **bañа** / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḥadd sefer
G1059-4. **Bañа** şor ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḥaber / Şorma Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar **bañа** hep dāne içündür
G1064-2. Seng-i bīdāduñ gelürse başuma / Faḫr olur **bañа** giyarün tāc-ı zer
G1064-3. Her ne deñlü yār düşmenlik ide / **Bañа** ne ḳılsa gelür ol dostār
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ büse elüñden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel şunma **bañа** ikide bir
G1098-3. Olursa ṭañ mı aḥvālüm diger-gün / **Bañа** çün ol şeh-i ḫūbān görinmez
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz **bañа** mihr ü vefā hergiz
G1115-3. Şorma Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı **bañа** şor / Degme kimse idemez mes'ele-i ʿışḳı temiz
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum **bañа** hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G1124-3. **Bañа** beñzer key perīşān-ḥāl gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1129-1. Özini **bañа** dilber hem-ser itmez / Nice kerret dimiş ammā dir itmez
G1137-4. İçersem gülşen içinde benefşe / Ḥarām olsun nigārā **bañа** sensüz
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide **bañа** naẓar / Çün degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1149-1. La ʿlüñ var iken ġayri **bañа** cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan **bañа** ne sūd / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez ey dilber gözümden / Gerekmez dü-cihānı **bañа** sensüz
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür **bañа** eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz gül / **Bañа** gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile vādilere düşdüm / Yanumca **bañа** olmaġa hem-rāh görinmez
G1164-1. Emān virmez **bañа** bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdur ālemde benüm tek mübtelā hergiz

G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ **bañа** mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı ʿışḳından olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1180-3. Gelen andan **bañа** cevr ü sitemdür / Maḥabbet şarṭını dildār ḳılmaz
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / **Bañа** öykündi düşüp odlara pervāne birüz
G1194-1. **Bañа** mihr ü vefā dildār ḳılmaz / Dimeñ cevr ü cefāyı yār ḳılmaz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlaruñ yası anı nā-ehle gel ṣunma / **Bañа** ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı ṣor **bañа** ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1207-5. Hīç ḥalāş olmaḳ **bañа** mümkin degül / Ḳapdı dil murġın Muḥibb ol ṣāhbāz
G1217-1. Rūze-dār olan iderʿıyd ayını görmek heves / **Bañа** ol günʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñı bes
G1217-4. Çünki rūşendür eyā ḥūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster **bañа** gel bir nefes
G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ **bañа** ey dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem **bañа** hep nīşdār / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1231-1. Cihān içre **bañа** kūyuñ çemen baş / Ki zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1243-2. Ser-i kūyuñ olaldan **bañа** Kaʾbe / Gözümüñ yaşı anda zemzem olmış
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz **bañа** gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içreʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / İtüm diyü **bañа** bir kez diseñ uş
G1258-5. Mümkin mi **bañа** raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1262-2. Sevdügümden ġayri nʾitdüm **bañа** ḫışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūnī beni / Ölmeklik nʾeyleyem ḥaḳḳ **bañа** taḳdīr eylemiş
G1267-2. Dāġlar giderdi **bañа** dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn ḳumāş
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca gelür / **Bañа** lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u ṣor **bañа** ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ **bañа** niçün olursın dil-ḫırāş
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri **bañа** bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü ḫaṭṭını gördi / **Bañа** luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1291-1. Dostum ḳısmet **bañа** ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Ṣor **bañа** şehd ü şekkerden lezzeti ṭatlu imiş
G1293-2. Yār ṣandum **bañа** didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1294-4. Senden cefā ki gelse **bañа** ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1300-1. Olmadı **bañа** müyesser kim olam meclisde ḫāṣ / Yā olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı dildāraʿarż / Oldı şimden ṣoñra cān virmek **bañа** bu yolda farż
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek **bañа** cānum yirine tīrini virsünʿivaż
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir **bañа** bir sāġarʿivaż
G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ olmasa ezber kitāb-ı ḥüsnüñi / Oḳuram ḥācet degüldür **bañа** iʿrāb u nuḳaṭ
G1325-3. Çünki **bañа** mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahruñ cānā dil ü cāndan ḥażż
G1339-2. Tīredür gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil ḫālini āhum **bañа** olmışdur şuʿāʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür ki **bañа** ḫum-ḫāne şemʿ
G1347-1. Dilberā sensüz **bañа** Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1356-4. Göreliden ol ṣaçı Leylāyı Mecnūn olmışam / Bir görinür **bañа** vādi-i miḥnetde ṣol u saġ
G1360-1. Būy-ı zülfüñ ile pür-sevdā dimāġ / Dostum oldı **bañа** ṭaġ üsti bāġ
G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı **bañа** ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G1376-3. Cān u dil aldı **bañа** virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger zerre ḳadar yoḳ inṣāfʿ
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ **bañа** ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür aña ola bu dil hedef
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet **bañа** ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp dir **bañа** pinhān lā-taḫaf
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor **bañа** / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʾiyān olur saña ḫālüm / **Bañа** bu derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1390-5. Dimezem **bañа** ḳalīl eyle cefāñı yā keŝīr / Bu Muḥibbīʾye çoġı az olur azı çoḳ
G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm **bañа** virmedi cevce ḫāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger bārān-ıʿışḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür **bañа** kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdurʿuryānlıḳ
G1408-6. Lebüñ zikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi **bañа** ḫayrānlıḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı ṣor **bañа** bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm ḫāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür **bañа** ispence yoḳ
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elümeʿaṣā alam / Her bir ḳademde **bañа** ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1420-4. Āşikāre būseñi iḥsān idersen ey ṣanem / Buʿaceb sırrdur ki idersen **bañа** tenhāda yoḳ
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola **bañа** oturmaḳ
G1425-5. Ey Muḥibbī **bañа** bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme **bañа** zārlıḳ / İster iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem **bañа** sen itseñ yārlıḳ
G1444-2. Olup hicrān şebinde zār u giryān / **Bañа** göstermedi ṣubḥ hem-dem-i ʿışḳ
G1444-4. Ṣorarsañ **bañа** ʿışḳuñ ḳıymetini / İki ʿāleme deger bir dem-i ʿışḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi **bañа** bu ḫālet / Bu yüzden ṣanmañuz zevḳ ü ṣafā ile sürūdum yoḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül ʾizār olmaḳ / **Bañа** budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberīʿaynuma almazam / Yiter **bañа** çü zülf ile ḫāli Muḥammedüñ
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ lezzetini gel **bañа** ṣor / Bilürem lezzetini çünki o şekker-şikenüñ
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ āl idersin / Giçersin **bañа** bu nevʿile çoḳ reng
G1476-1. Mest-i ʿışḳam **bañа** rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol **bañа** dārū-yı müşk

G1487-1. N’eylerem evvel bahārı **bańa** yārümdür gerek / Ḳāmeti serv yüzi gül gül ʿiẕārumdr gerek
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ **bańa** bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm **bańa** olmaya ġamdan yeg
G1503-4. Derdüm **bańa** yiter yüri var sen de ey ṭabīb / ʿArż itme **bańa** bir yańa acı devālaruñ
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ ṣafāsını dilā her nā-kes / **Bańa** ṣor leẕẕetini dünyede derd ü elemüñ
G1504-4. Raḥm idüp ḥālüme her gice **bańa** aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n’itdi **bańa** itdi beni rüsvā gözüñ
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı **bańa** vuṣlat yimek
G1525-1. Devā derdüme cevri ḥabībüñ / Gerekmez minnetin **bańa** ṭabībüñ
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre **bańa** hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿĀṣıḳām ḥaste-dilem **bańa** yiter bir kepenek
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir **bańa** başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1551-2. Derdüme çün laʾl-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm artar **bańa** tīmār eyleseñ
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde **bańa** ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1565-3. Mest-i ʿışḳām ṣor **bańa** çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı içüp nūş eylemek
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / N’eyler cihānı ṣol ki dimez **bańa** cān gerek
G1571-5. Gözüm yaşiyle **bańa** yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāṣıḳa ġayri nişān gerek
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā **bańa** mülk-i ʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mıṣrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G1579-1. Eksük itme şanemā cevr ü cefā vü elemüñ / **Bańa** ṣor leẕẕetini ben bilürem derd ü ġamuñ
G1594-1. ʿĀrıżun ʿarż eyleyüp **bańa** ʿaceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ile ʿaḳlum beni bed-ḥāl eyledüñ
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm n’olduñ **bańa** geldükde ihmāl eyledüñ
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ **bańa** sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / **Bańa** ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler **bańa** / İtlerüñle çün beni kūyuñda derbān eyledüñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur **bańa** bu işlerüñ
G1608-1. **Bańa** düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1608-4. Ḫilʿat-i vaṣlunı gider tek **bańa** āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan **bańa** ḫalāṣ / Baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1625-4. Kaʿbe-i kūyuñı ṭavāf eylemek oldı **bańa** farż / Gözlerüm yaşını sīm çün yüzüm altun itdüñ
G1634-4. **Bańa** bu devlet yiter dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele **bańa** o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1640-1. **Bańa** bir ġonce-leb üʿarıżı gülzār gerek / Ṣubḥa dek ḳarşu aña bülbül-i dil zār gerek
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀṣıḳām **bańa** hemān ʿışḳ ile dīdār gerek
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı **bańa** ögretmeñ / Bu dünyādan vefā ummañ cihānı **bańa** ögretmeñ
G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı **bańa** ögretmeñ
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı **bańa** ögretmeñ
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi deʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı **bańa** ögretmeñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı **bańa** ögretmeñ
G1643-1. Virürem cān naḳdini **bańa** leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun **bańa** cānā ne sen ne cān gerek
G1654-4. Cām-ı laʿlüñi neden **bańa** ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl
G1657-3. Ben ẕerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben **bańa** ʿiyān ol
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda **bańa** hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle **bańa** maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1672-3. Sen **bańa** göster cemālüñ şemʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1677-2. Pā-birehne ʿāṣıḳam olmaḳ melāmet pes **bańa** / Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret al
G1694-3. **Bańa** cevr ü cefā ġayre vefālar / Cihānda var mı kimse buña ḳāyil
G1695-4. Gördi luṭfuñı **bańa** yandı raḳīb / Görse mürvet āteşe yanar baḫīl
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir būseñi **bańa** nevāl
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ **bańa** nā-mihribānum gitme gel
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan **bańa** eksük degül
G1717-2. Sen **bańa** vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum **bańa** pey-rev degül
G1722-1. **Bańa** cevr ü cefā ḳahr u sitem ḳıl / Dimem mihr ü vefā luṭf u kerem ḳıl
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür **bańa** bu ḫāl
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī n’eyleyem / **Bańa** düşmenlik ider mānīʿ olur bu eşk-i al
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek **bańa** emr-i baʿīd / Ben daḥi senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm **bańa** nedendür işbu ḫāl
G1737-4. Degme bir cāya anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur **bańa** ol ebrū-hilāl
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam **bańa** hem-rāh ne müşkil
G1739-1. Sensüz ey dilber **bańa** āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1765-3. Bu cevr ẓulmi **bańa** ṣorma kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḫaşre dek şümāre ḳılam
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül **bańa** varup meyḫānei me’men ḳılam
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın **bańa** şefīʿ / Cürm ü ʿişyān ile gerçi ki yüzi ḳara benem
G1769-3. Saʿd ola yılduzum ṭoġa devlet güni başa / Yüz gösterürse **bańa** o mihr-i sa ʿādetüm
G1771-1. Ḳılmaz **bańa** naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum **bańa** gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1771-4. ʿAynuma ẕerre kuḥlı ekmek **bańa** gerekmez / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter **bana** bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum benüm
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün **bana** mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / **Bana** lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf eyle ḫalāṣ / Çāre vaṣl oldı **bana** eyle benüm dermānum
G1780-4. Zülfi zencīrine virüp göñlüm / Ben **bana** eyledüm belā sevdüm
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür **bana** müdām
G1781-6. Senden özge **bana** yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / **Bana** irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid **bana** dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı **bana** ḫāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1799-2. Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter **bana** ġam hem
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ **bana** ġamze okın / ʿİzzet idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / **Bana** bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf ile bugün gülgün-ı eşkümi / **Bana** pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan **bana** raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra **bana** bāde ṣunarlar / Bu ʿizzet ü bu ḥürmeti meyḫānede buldum
G1829-4. Didügümce **bana** gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi yāra didüm
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel nizāʿitme ne saña ne **bana** olsun dirüm
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen **bana** gördüñ muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī **bana** yitmez mi delīl / Sīne dür ṭablum nefirüm āh u zārumdur benüm
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol **bana** ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek ise **bana** günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳara benem
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge **bana** kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1854-2. Danışmadan **bana** ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña muḥāl didüm
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün **bana** ḫil ʿat / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī **bana** mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin **bana** cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫūrā dilemem / **Bana** bu bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm **bana** ṣor ol baḥr içinde māhiyem
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını ṣorsañ **bana** şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem nişār ayaġuña / **Bana** gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet **bana** / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1871-3. Mezra ʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḫāṣılum / Bundan özge virmedi ḫāṣıl **bana** bārān-ı ġam
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / **Bana** düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül sāilini eyleme redd / Vir **bana** ḫüsn zekātını ki ḫācet-mendem
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem **bana** yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün ṣanma Ṣīfāhāna varam
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet ḳala yiter **bana** dīnüm
G1899-4. Yiterdi **bana** ḫāk-i deri sengi dilberüñ / Bālin idem birini birin pister isterem
G1902-2. Kaʾbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur **bana** / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı ẕikrin idelden / **Bana** siz ʿilm-i ġaybdan ṣoruñ ḫāżır-cevāb oldum
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḫaḳḳı işigündür **bana** ḳıblem
G1913-1. Sidreden yüce görinür **bana** ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / **Bana** taḫsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm
G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẕālim görmedüm / ʿIşḳ içinde **bana** beñzer nā-tüvāñı bulmadum
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde **bana** oldılar mürid / Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūna irşād eyledüm
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir **bana** / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1919-6. **Bana** mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki **bana** bu ṭūl-ı emelüm
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür **bana** bu rālar benüm
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / **Bana** āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm
G1930-1. Dirīġā olmadı dilber **bana** rām / Beni ḳıldı cihān ḫalḳına bed-nām
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme **bana** ʿilāc / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı isterem
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / Bilmedüm ne virdi **bana** alamaz hicrān benüm
G1937-3. Zāhide kevṣer ü **bana** leb-i yār / Var herkesde bir heves ni'delüm
G1938-4. Olmadı bu ʿālem içre hergiz / Hīç ġamdan özge **bana** hem-dem
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür **bana** / Ḳapusında ol güzeller şāhınun derbānlıġum
G1941-3. Ṣun **bana** ey sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / Mest-i lā-ya ʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G1945-3. Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi tek **bana** dem-be-dem
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi **bana** ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre ṭīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem **bana** göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini ṣordılar **bana** / Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm
G1961-4. **Bana** ṭaʿn itme zāhidā saña ne / Anı ben sevmedüm veyā sevdüm
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü **bana** elem
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise pāy-dār / **Bana** itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey ṣanem
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / **Bana** miḥnet ṣanur ol ben anı rāḥat gördüm
G1970-1. Nice bir rūzgāre yalvarayım / **Bana** būyuñ ki yāre yalvarayım
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel **bana** ṣor / Bir bir idem anı ḫall ben bilürem

G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür senden / Cümlesin **bańa** muḥāl ben bilürem
G1978-2. **Bańa** būyuñ yiter cānā ni’derem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uṣan dirler **bańa** / Anı bilmezler ki ol ʿālemde varumdur benüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince **bańa** ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G1992-2. Gel bir naẓarcıġ eyle didüm **bańa** dilbere / Ṣanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber **bańa** keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2002-1. Gelür senden **bańa** luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2002-2. Sipāh itsem n’ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür **bańa** ol dem hem
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn **bańa** pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre yoldaşum benüm
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / **Bańa** ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / **Bańa** bu işleri giçen şāne sensin şāne sen
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır **bańa** ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı ṣādıḳ ṣanı ben
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Kaʿbedür kūyı **bańa** bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsemʿaceb **bańa** ne virdün alabilmezsin
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḫüsnüñ **bańa** her biri dīd olsun
G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan **bańa** riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān
G2031-4. Çün **bańa** her dem devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp **bańa** ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2042-3. Göreyim ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / **Bańa** mānīʿ olur vuṣlat deminde pīrehensin sen
G2051-1. **Bańa** göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2051-2. Kāh-ı cismüm mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / Kūh-ı ġam mihmānıyam oldur **bańa** beytü’l-ḥazen
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü **bańa** ḫayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor **bańa** çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2052-6. Ey Muḥibbī ṣor **bańa** ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı **bańa** kimse illā çarḫ-ı dūn
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān **bańa** ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2064-3. Cevr ider **bańa** raḳībe raḥm idüp / Baġrı nice āşıkuñ baş olmasun
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden **bańa** tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu baş olsun
G2072-2. Giyürdi dīdeler **bańa** yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḥsāruñ ey dost / **Bańa** yeg görinür bāġ-ı İremden
G2074-4. **Bańa** derdüñ senüñ dermān gibidür / Ebed ḳurtulmayam istersem emden
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda var benüm **bańa** ṣor ışḳ ḫāletin
G2076-2. Ṣorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Ṣor **bańa** kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2082-3. māh-ı nevdür görinür **bańa** hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey māhum kemān-ebrū diyen
G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek muḳarrerken **bańa** / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / **Bańa** ʿarż itmeñ semā ile zemīnüñ minnetin
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ādetdür **bańa** / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel ṣor sen **bańa** / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol şeydāya ben
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde **bańa** gül yüzüñ yiter / N’eylerem zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı ben
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger **bańa** naṣīb / Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i ṣahbāyı ben
G2106-3. Dehānından söz açsam ger **bańa** taʿzimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem ben
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde dostum / Bir gün ola ḥālüme baḳup **bańa** raḥm idesin
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem **bańa** gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin **bańa** bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān degül misin
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb ṣol müjeler / Kim gözi yumup açınca **bańa** virmedi emān
G2132-2. Kim bıçaḳ şuna **bańa** ben aña boyın şunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben
G2135-2. N’ola egnüme giyürse **bańa** ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri şaḳla didiler **bańa** didüm / Nice şaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2139-1. **Bańa** dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḫi ġam ḫilʿatin biçsün
G2145-2. Yañılup dilber **bańa** bendem dise / Şādılıḳdan başmayam pā der-zemīn
G2148-3. **Bańa** ṣol deñlü cefālar ḳılduñ uṣanmaz mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allāhdan
G2154-2. Ol perī ʿışḳ ile çün **bańa** gösterdi yüzin / Ḥāṣıl olursa **bańa** itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünün
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı **bańa** ṣun
G2155-5. Maḥabbet meclisinde cām-ı ʿışḳı / Anı nūş ideyim evvel **bańa** ṣun
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer laʿl ü cevāhir / **Bańa** yiter yaşum sīm yüzüm altun
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa **bańa** hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḫi bārān
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdurʿālem leşker **bańa** eşk-i revān
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u efġān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül **bańa** dir āferin
G2173-2. **Bańa** her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil **bańa** ol bārī ni’dersin
G2180-3. Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi **bańa** zāhid / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı n’eyleyin
G2181-1. Bilmedüm sükker midür laʿlüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı **bańa** görsem anıʿayne’l-yaḳin
G2182-4. Ezelden **bańa** şunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḫab ile afyon
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü **bańa** ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n’eylerem neme yarar gül gülsitān
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ **bańa** dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi **bańa** mihr iderem çün ezel olsun
G2205-2. Cānā dimezem eyle **bańa** mihr ü vefālar / Tek cevr ü cefā eyle meded muttaşıl olsun

G2208-5. Ola kim cür ʿa-i laʿlinden ola **baña** naṣīb / Süreyim yire yüzüm ḫāk ile yeksān olsun
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim içe zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun **baña** yārān
G2210-4. Dönülmez ben reh-i ʿışḳa yöneldüm / Du ʾā-yı ḫayr ḳılsun **baña** yārān
G2211-3. Gönderürsin **baña** cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / **Baña** dirsin anuñ içün bülbül ol ḳıl zār sen
G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler **baña** ḫūrşīdden / Gel ṭulūʿ eyle maḥrūm ḳılma dīdden
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki **baña** ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil menʿ itme āb u dāneden
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū **baña** mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2228-4. Cān u dil alduñ **baña** bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ saʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāşa nakşın **baña** taṣvīr eylesün
G2242-2. Her ne zaḫmet kim gele andan **baña** rāḥat gelür / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün
G2244-2. **Baña** nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ **baña** / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / **Baña** idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile **baña** bir naẕar olsun
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār gelür diyü **baña** tek ḫaber olsun
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı **baña** / Her ne ṣorsañ **baña** ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2255-4. Leylī ṣaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür **baña** dīvāneyem mülk-i cünūn
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi **baña** māhiyetin
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yeg **baña** / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / **Baña** geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi teşrīḳān **baña** ġam ḫilʿatin
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳunuñ keyfiyyetin / **Baña** ṣor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin
G2274-3. Zāhid-i ṣādıḳ degüldür **baña** ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2284-4. Vefā ister egerçi cümle ʿuşşāḳ / Velī cevri **baña** yegdürür vefādan
G2296-3. **Baña** baḳmaz ʾaceb ol çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür kārı āhū
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek **baña** mümkin degül / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber **baña** ʿāşıḳdur diyü / Deldi baġrum cevr ile bu buña lāyıḳdur diyü
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri **baña** viremez bir kimse şu
G2316-3. Didiler **baña** nedendür böyle zerd oldı yüzin / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi şaru
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / **Baña** virme sen şarāb illā ṭaġār u yā sebū
G2323(b)-1. Naẕar ḳıldı **baña** bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ʾaḳla yāhū
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim eṣer itmez **baña** / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken efsāneye
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı ḫançer ele / **Baña** mı dürlü dürlü işkence
G2338-4. Ṣadef dīdem içre dildārum / Görinür **baña** dürr-i yek-dāne
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / **Baña** şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2344-4. **Baña** kūyı saña firdevs zāhid / Virürsen virmeyem ḫuld yirine
G2351-3. **Baña** raḥm eyle dirsem ol cefā-ḫū / İder cevr ü cefāsını ziyāde
G2359-1. Ṣala ol serv-ḳad üstüme sāye / Olur mı ṭañ **baña** çarḫ ola pāye
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür **baña** bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle **baña** yoḫsa ḳalursın Nīl içinde
G2384-6. Ṭutma ṭabīb nabżumı olmaz **baña** ʿilāc / Dil ḫastesine olmaya şıḥḥat devāyile
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı **baña** göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma ile
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir **baña** bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẕar bir kez meded elṭāf ile
G2402-2. Emān virmez **baña** cellād-ı ġamzeñ / Ḳomaz baḳmaġa yüzüñe ṭoyınca
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum **baña** virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin **baña** sen hicrān hicrān üstine
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod **baña** yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez **baña** bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2433-2. Dergehinde nice yıldur **baña** göstermedi yüz / Naẕar itmez ni'deyim āh naẕar ben ḳulına
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm **baña** eyd gel gidelüm Rūm iline
G2437-1. Göñlüme didüm ʿāşıḳam ʿışḳun ʿilācına / Eydür **baña** ki olmaya çāre ʿilācına
G2443-4. **Baña** raḥm eyle āhumdan ḥaẕer ḳıl / Ġarībüñ āhı ḳalmaz çünki yirde
G2451-2. **Baña** olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben medhūşına
G2452-3. **Baña** şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında **baña** dildār yiter bende dise
G2465-2. Bir būse vire diyü **baña** içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẕār ile
G2474-2. ʿIşḳ vādisine gitdüm **baña** pādāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2495-3. Zāhidā añma **baña** virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür çün **baña** merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd **baña** dīdār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / Kim andan özge yoḳ **baña** nevāle
G2523-3. Umaram eyleye **baña** şefāʾat / Yapışdum cān u dilden dāmenīne
G2534-3. Ṭariḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭʿ iderem evvel / Sebük-bār olayım ey ser **baña** bār-ı girān olma
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden **baña** dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna
G2544-5. **Baña** cevr ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem ḳaçan ol Nāzenīne
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede yolın **baña** irşād eyle

G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī **baña** bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2552-3. **Bañа** sensüz görinür ḫār gülşen / Leṭāfet ḳalmamış hergiz çemende
G2561-3. Sen **baña** bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen **baña** bir gül ʿiẕār olsa
G2567-4. Yimem ġam olalı tiryāk-ı laʿlüñ / İçürse mār-ı zülfüñ **baña** semde
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor **baña** saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu şaḥrāda
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / **Baña** ḳarşu çaġırur aġyāra uş dir ad ile
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle **baña** yegdür ḳıyām cāne
G2582-3. **Baña** baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāradur / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ **baña** bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe ata ṭaş ile
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / ʿĀḳıbet dir gelmez ol **baña** belā
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿömri sermedi / ʿīsi gibi eger **baña** andan ḥiṭāb ola
G2606-11. Gāh mest olup içürür **baña** ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḥayrān ider göñlüm beni
G2623-1. **Baña** bu işi cümle yār itdi / Geñ cānānı başuma dar itdi
G2624-6. Gerʿār iderse ādemi anmaġa nʾola yār / Lāyıḳ degül mi **baña** dimege filān daḥi
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā **baña** ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen gibi
G2636-4. Gözüm yaşiyle yumaḳ **baña** lāyıḳ / Ola kim giderem rūy-ı siyāhı
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez **baña** / Nitekim gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2643-2. Şol ḳadar atduñ **baña** cefā sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki menzil varınca **baña** pādāş olmadı
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / **Baña** bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ **baña** mihr ü vefā / Şoñra tīġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ beni
G2651-4. Müstedām ol ki **baña** maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2653-3. Mār-ı zülfüñden helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür **baña** tiryāk-ı laʿlüñden ḳandini
G2661-4. Çün **baña** itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını
G2663-4. Derd-i derūnı şorma **baña** ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi söyletme hā beni
G2663-5. ʿAhdüm bu idi baġlamayam bir kese göñül / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül **baña** beni
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīrāneler maḥzen / **Baña** maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḫarāb ulı
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / **Baña** nisbet anuñ kūyındaki ḥāl-i kilāb ulı
G2669-1. **Baña** maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki ẕīrā añlamaz pendi
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse **baña** dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa **baña** ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de **baña** virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi **baña** dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2686-3. Deheninden **baña** ʿahd itmiş iken būse nigār / N'eyledüm ʿahdi niçün bozdı a ġaddār ṣıdı
G2688-6. İdüp teslīm **baña** Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri varup beyābānı
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / **Baña** bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2703-5. Bādei ḳosam elden beni ʿayb eylemeñüz / Pir-i ʿışḳ **baña** ezel böylece irşād itdi
G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ yine cengi / Atar dīvāne diyü **baña** sengi
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / Giçer bu nevʿa dilber **baña** rengi
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / **Baña** hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2718-5. **Baña** dirler selāmet iḫtiyār it / Olur mı ehl-i ʿışḳuñ iḫtiyārı
G2726-3. **Baña** cevr ile cefā ġayrilere mihr ü vefā / Neʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm **baña** beni / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı **baña** eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki şan āb-ı revān oldı
G2734-3. Deşt-i ġamda **baña** yoldaş olamazsın sen yüri / Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde ḫil ʿat-i zer / Jülīde-mū başumda **baña** otaġa düşdi
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı **baña** sırr-ı ḫafī
G2751-5. Ey Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı **baña** şor / Yimeyenden şorma bilmez ol ṭaʿāmuñ dadını
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur / **Baña** birdür palās ile firengi
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün **baña** / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi **baña** kebādedür / Ammā ki ḳatı çekemedüm ʿışḳ yāyını
G2786-1. Şalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı **baña** ancaḳ elem ḳaldı
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördi ʿacabā **baña** bu vīrāne vü tehī
M1-3. Güneh-kārem **baña** oldı güneh kār / Gice gündüz olursam yiridür zār
M1-6. Keremden luṭfuñı ḳıl **baña** hem-rāh / Yoluma gelmeye şeyṭān-ı gümrāh
En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı mesken ṭutalı / Beni dīvāne ḳılupdur **baña** ne ġayret ü ār
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda **baña** cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür **baña** bu çarḫ-ı felek / Dil-i āşüfteye pend eyledi̇ler itmedi kār
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı **baña** āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār
En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem **baña** neʿizz ü ne vaḳār
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol virdi-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan **baña** cānum sever
Mh2-2. Leblerüñ dārüʾş-şifāʿışḳ ehli hep şayru imiş / Dostum ḳısmet **baña** ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir şāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Şor **baña** şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse **bańa** besdür / Çün bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı **bańa** olmadı māyil ni'deyin / Ebr-veş zülfin ider yüzine ḥāyil ni'deyin
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı **bańa** ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül **bańa** muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi ṣu diyü **bańa** şarāb-ı telḫ
Mh8-4. Dostlar oldı **bańa** ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim **bańa** / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür **bańa** ḫār u ḫāre bisterdür bugün
Mr9-8. **Bańa** ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr10-2. Hīç **bańa** raḥm eylemez feryād elinden dilberüñ / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-2. Neler itdi **bańa** bu bī-ser ü bī-pāy göñül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr12-5. Gösterüp her dem **bańa** derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
Mr12-14. **Bańa** bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm **bańa** ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr19-6. ʿĀşıḳam yanmaḳ **bańa** maṭlūbdur / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir **bańa** oldı ʿiyān
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet **bańa** / Anuñ ile şanmasun kim irişür rāḥat **bańa**
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet **bańa** / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr29-8. **Bańa** göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān **bańa** / Bir yañadan daḥi mānīʿ dīde-i giryān **bańa**
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar bir an **bańa** / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider **bańa** ḳurtulma ol feryāddan
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-12. Olmasa **bańa** niʾam āyīnesi ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān **bańa**
D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar ṣuç / Velī terk-i naẓar **bańa** daḥi güc
D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi **bańa** gün gibi ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭālīʿ-i ferruḫ
D14-2. Leblerüñden būse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün **bańa** bir yoḳ nesnedür
D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ **bańa** / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes
D30-2. Kaʿbedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / **Bańa** ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
D38-2. Dostum viṣāle irmedi ṣundum firāḳa el / **Bańa** zamāne uymadı uydum zamāne ben
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā **bańa** / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña
B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı aʿża **bańa** / Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi ser-tā-pā **bańa**
B24. Zülfini dildār eyledi bir luʿb ile müşkīn-kemend / Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi **bańa** bend
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḫayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim **bańa** n'eyler vefāsuz rūzgār
B95. Ḳıble ḥaḳḳı şanemā Kaʿbe olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur **bańa** ol āb-rūyuñ
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu **bańa** yā hīç bīdār olmasam
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam **bańa** bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ **bańa** ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola āḫır bu ten
B143. Gelür bir an gider ol meh **bańa** dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden **bańa** bu şeb ne ḫayr olsun
B180. Cefā tīġiyle beni hem-ser itme / Urursan dimezem gel **bańa** ḳıyma
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel şun **bańa** piyāle / Berk-i ḫazān içinde eşküm bitürdi lāle
B216. Alınca göñlümi dilber **bańa** mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı
B217. Giyelden ol perī-rū āsumānī / **Bańa** oldı ḳażā-yı āsumānı

bandurmaḳ [1] *T.* Banmak. (TDK, 2011: 250)

G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına **bandursa** elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür

bānī [1] *Ar.* Bina ve tesis eden, mü'essis. (Ş. Sami, 2010: 102)

G1872-4. Maḥabbet ḳaṣrına **bānī** olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

bāng-i lā-teḫaf [1] "Korkma" sesi.

G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī bādeden irişmese / Gūşuma pīr-i muġān bezminde **bāng-i lā-teḫaf**

bār [20] *Far.* (Steingass, 1892: 141)

bk. bār-ı belā, bār-ı cevr, bār-ı ġam, bār-ı girān, bār-ı gül ü gülistān, bār-ı günāh, bār-ı Ḫudā, bār-ı ʿışḳ, bār-ı taʿalluḳ, berk ü bār, kār-ı bār, miḥnet-i bār-ı ġam çekmek

(bār [5], bārdan [1], bārı [3], bārın [1], bārına [2], bārını [7], bārum [1])

1. Yük, ağırlık...

G209-3. Ġam **bārını** götürür isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki baña üştür-i nerest
G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār **bār**
G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil götürür / Mest-i üştür gibidür **bārını** merdāne çeker
G623-4. Ger ṣadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi **bārı** ṣanmañuz hāmūn çeker
G748-4. Ġam **bārına** ger ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer
G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını **bār** çeker
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr **bārın** çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi bir miṣḳāldür
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / Laʿl-i şekker **bārına** çünki üşürdi mūrlar
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam **bārı** tezāyüdde / Ger ʿāşıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ
G1454-4. Āb ü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib **bārı** yoḳ
G1787-1. Cevr ü cefā vü miḥneti dāim çeker dilüm / İki büküldi çekeli ġam **bārını** bilüm
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm **bārum**
G2098-3. Ġamuñ **bārını** ursalar taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña bıñarından
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey dost ne çāre / Didi ki lebüm **bārını** gönderdüm em olsun
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker dil yirde ḳomaz **bārını**
D40-2. Ġamuñ **bārını** ṭaġlar çekmez iken / Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāne

2. Meyve, yemiş, çiçek...

G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iẓhār eyledüñ / Gül bitürdün **bārdan** ḳurı şecerden daḫı sīb
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire **bār** gül
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur **bār** gül
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse **bār** serv

bār-ı belā [1] Bela yükü.

G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli **bār-ı belā** / İñler ol meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur

bār-ı cevr [1] Eza, cefa yükü.

G887-4. Geh **bār-ı cevr** ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda gör ki ʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker

bār-ı ġam [24] Gam yükü.

G21-1. Dil çeker **bār-ı ġamı** itmez taḥammül ḳāf aña / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña
G55-3. Kān-ı dilden ḫvāce-i ʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / **Bār-ı ġam** derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G215-1. **Bār-ı ġamdan** ḳaddümi pīç ü ḫam itdüñ ʿāḳıbet / Eyleyüp Mecnūnleyin rüsvā hem itdüñ ʿāḳıbet
G469-2. **Bār-ı ġama** ki Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün **bār-ı ġam** her dem benüm dūşumdadur
G524-5. Getür **bār-ı ġama** ṭāḳat Muḥibbī / Disünler ʿālem içinde saña er
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm **bār-ı ġamı** / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar ṭākat getürmez **bār-ı ġam** arḳamda var
G830-4. Olalı **bār-ı ġamdan** ḳāmetüm çeng / Sirişk-i çeşmüm anda tāra beñzer
G1273-4. **Bār-ı ġamdan** hicr-ārā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice doysun ġama / Ursalar **bār-ı ġamı** ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün **bār-ı ġama** / Āferīn saña taḥammül idemezdi aña Ḳāf
G1446-2. Nice **bār-ı ġama** ṭāḳat getürdüm / Bu cān-ı cevr ü ġam-perverdüme baḳ
G1506-1. Künc-i miḥnet ḫastesiyem dostlar ḥālüm görüñ / **Bār-ı ġamdan** ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm görüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / **Bār-ı ġamdan** bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1839-4. **Bār-ı ġamını** çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum
G1877-3. **Bār-ı ġamdan** dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram
G1886-4. Çekdügüm **bār-ı ġamı** çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile **bār-ı ġamı** ḥammāl olayın bir zamān
G2514-4. **Bār-ı ġam** ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye
G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar **bār-ı ġamuñ** bu çarḫ-ı gerdān üstine
G2592-2. **Bār-ı ġamdan** aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2633-5. **Bār-ı ġama** Muḥibbī nice ṭāḳat olur āh / Eyleye aña ʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
G2769-1. **Bār-ı ġamdan** ḳāmetümdür ḥam gibi / Bulmadum hergiz müşāḥib ġam gibi

bār-ı girān [8] Ağır yük; ağır vazife.

G37-6. Āh kim menzil baʿid **bār-ı girān** arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil baña
G680-4. Dil-i bī-tāb u ṭāḳat nice çeksün / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿaceb **bār-ı girāndur**
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma **bār-ı girāndur** aña bu serden ne ḥaẕẕ

G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāşıḳ iseñ eyle ol **bār-ı girāndan** ḥaẕẕ
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār bul olma şaḳın **bār-ı girān**
G2208-3. Başumı ḳaṭʿideyin tā gide ol **bār-ı girān** / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭʿiderem evvel / Sebük-bār olayım ey ser baña **bār-ı girān** olma
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar çekmez iken / Olur mı ṭāḳat ol **bār-ı girāne**

bār-ı gül ü gülistān [1] Gül ve gül bahçesinin meyvesi.

G1609-2. Zülfi benefşe ʿārıżı gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẕāra **bār-ı gül ü gülistān** ṭutuñ

bār-ı günāh [1] Günah yükü.

G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya **bār-ı günāh** / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ

bār-ı Ḫudā [1] Cenabıhakk.

G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey **bār-ı Ḫudā** kim ne bilür

bār-ı ʿışḳ [3] Aşkın yükü.

G188-4. Bād-ı āhumdan benüm ṭurmaz döner çarḫ-ı felek / **Bār-ı ʿışḳumdandurur** itdügi bu yirler ṣebāt
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür **bār-ı ʿışḳı** / Çekemez anı bu çarḫuñ ḳaṭarı
Mr19-7. **Bār-ı ʿışḳı** çekmek içün ner benem / Ḫāliṣ olmış būte içre zer benem

bār-ı taʿalluḳ [1] Yakınlık meyvesi.

G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur **bār-ı taʿalluḳdan** eli / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur

bārān [70] *Far.* Yağmur. (Steingass, 1892: 141)

bk. bād u bārān, bārān-ı bahār, bārān-ı eşk, bārān-ı eşk-i āh, bārān-ı ʿışḳ, bārān-ı ġam, bārān-ı raḥmet, bārān-ı seylāb, ḫᵛāb-ı bārān, nisān u bārān, tīr-i bārān itmek

(bārān [55], bārāna [3], bārāndur [4], bārānı [1], bārānıdur [1], bārānını [4], bārānlar [1], bārānuñ [1])

G7-5. Ṣaçalıdan mezraʿ-ı dilde maḥabbet tuḫmını / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı **bārāndur** baña
G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger **bārān** ṣabā
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb **bārān** aña
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm **bārān** aña
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes **bārān** aña
G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle ten / Gözlerüm ger degmese **bārān** aña
G100-4. Ṭutuşupʿışḳ āteşine yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem **bārān** baña
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum n'ola **bārāndur** ey dost
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola ol **bārānı** bulut
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa **bārāndur** ʿabeş
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim gül açılur **bārān** sever
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan **bārān** olur
G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını **bārān** eyler
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur **bārān** olur diyü müneccimler yazar
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan **bārān** aḳar
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını **bārān** çeker
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm **bārānıdur**
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi ṣanur bād ile **bārān** olur
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden **bārān** umar
G684-6. Açılsun gül gibi gülsün ḫabībüm / Gözümüñ yaşı çün **bārāna** beñzer
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını **bārān** eyler
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün **bārān** ider giçe zamān teʾṣirler
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene bu dīde **bārān** ʿarż ider
G807-1. Cihānı ġarḳ iden **bārān** degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle ki **bārān** gelür geçer
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile **bārān** olur
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki **bārānlar** ḳopar
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet göñlini / Dökilür āhı seḥābından yaşı **bārāndur**
G885-4. Yaşuñ **bārānını** ey dīde o servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden aġlasam **bārān** aḳar
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer ol teşne-dile luṭf ile **bārānuñ** gelür
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum ṣanma ki **bārān** istemez
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ **bārān** bitüp gül lālezār olmaz
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı gül **bārān** ile bād istemez
G1456-2. Ṣanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime **bārān** anda yoḳ

G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı **bārān** eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1618-3. Ġonce gibi açılup gül gibi ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını **bārān** eylemek
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı **bārān** eyle gel
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur **bārān** ṭurmaz muttaşıl
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı **bārān** şanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1715-2. N'ola **bārān** ile dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nafḥa-i ʾīsi mi degül
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh ile **bārān** olan yaşum / Baḥr-i ġam içre mercān olan yaşum
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum **bārāna** ṭapşırdum
G1847-1. Ruḫlaruñı dostum gül gibi ḫandān isterem / Anuñ içün gözlerüm yaşını **bārān** isterem
G1952-1. Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını **bārān** eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu bülbül gibi efġān eylesem
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp **bārān** olam
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını **bārān** eyledüm
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken **bārān** döküp ṣaçılmasun
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını **bārān** itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa **bārān** nitekim çāk ide kūh-sār etegin
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi şan bād ile **bārān** içün
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken **bārān** döküp ṣaçılmasun
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen tīz bitirür sebzei **bārān**
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḫı **bārān**
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / Ḥışḳ ehli āh ile yaşını **bārān** eylesün
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum **bārānını** / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur **bārān**
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yaḳuban / Çin-seḥer bu gözlerüm yaşını **bārān** idesin
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı ol gülzāra ḳarşu / **Bārān** olur dimişler evvel bahāra ḳarşu
G2340-5. Ġonce-veş yār Muḥibbī ola kim ḫande ḳıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını **bārān** eyle
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil aña **bārān** eyle
G2369-6. Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi **bārāna**
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur **bārān bārān** üstine
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ **bārānını** dök kim / Görüp bu ḥālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2432-3. Yaġdurmasa **bārānını** bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu cihān yana eger āh ide sīne
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḫalāṣ olmaz göñül / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād ile **bārān** ile
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan **bārān** ola / Açılup gülşende dilber gül gibi ḫandān ola
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege **bārān** ider göñlüm beni
G2719-3. **Bārān** olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol gün ʾiṭā güni

bārān-ı bahār [1] Bahar yağmuru.

G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine **bārān-ı bahār** / Anuñ içün görinür her yaña kūh-sār sebz

bārān-ı eşk [9] Gözyaşı yağmuru.

G643-4. Āhum seḥābı ger döke **bārān-ı eşkümi** / Bu sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G798-4. Bu ʿaceb **bārān-ı eşküm** ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm **bārān-ı eşki** yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine bulutdur
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / **Bārān-ı eşk** yaġalıdan aña seyl didüm
G2378-5. Ṭañ degül dil mezraʿın **bārān-ı eşk** itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice sene
G2418-3. Eger olmasa bu **bārān-ı eşküm** / Yana āh odına ʿālem bizümle
G2481-3. Gözüñ **bārān-ı eşki** dökdügince / Olur gül gibi bu göñlüm küşāde
G2776-3. Buʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi **bārān-ı eşk** / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
G2791-5. **Bārān-ı eşki** şaçdı Muḥibbī şu deñlü kim / Güller açıldı itmedi dilber tebessümi

bārān-ı eşk-i āh [1] Âh gözyaşının yağmuru.

G756-4. Şol ḳadar **bārān-ı eşk-i āhum** seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ eşer itmezʿaceb mermer midür

bārān-ı ʿışḳ [3] Aşk yağmuru.

G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili **bārān-ı ʿışḳ**
G1400-5. Ḥırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce ḥāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger **bārān-ı ʿışḳ**
G1438-4. Ebr-i āhum ṭurmayuban yaġdurur / Eksük it mez gözlerüm **bārān-ı ʿışḳ**

bārān-ı ġam [1] Gam yağmuru.

G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña **bārān-ı ġam**

bārān-ı raḥmet [1] Rahmet yağmuru.

G671-2. Yaġup **bārān-ı raḥmet** yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu demler özge demlerdür

bārān-ı seylāb [1] Sel yağmuru.

G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi tāze sebz / Her ṭarafdan gözlerum **bārān-ı seylāb** olmasa

bārekallah [6] *Ar.* Allah mübarek eylesin manasında terkîb-i istihsan. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 27)

Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli gūyendedür / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allāh ne ṣūrīn yār olur / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-300. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / **Bārekallah** bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

bārgāh [1] *Far.* Müsaadeyle girilen yer; saray... (Steingass, 1892: 142)

G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne kūşesi ne ulu **bārgāh** imiş

bāri [51] *Far.* Bir kerelik, en azından, hiç olmazsa. (Lexicon, 1890: 321)

G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā **bārī** gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G115-6. Muḥibbī'ye cefālar itdüñ āḫır / Ni'derdüñ **bārī** evvel göñlin alup
G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aḫır / Dilerem ide felek **bārī** işigüñde türāb
G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz **bārī** ḥalvā-yı raḳīb
G169-3. Sāḳiyā ṣun bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın **bārī** ben mest ü ḫarāb
G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ Muḥibbī **bārī** gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar **bārī** anuñla dil avut
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / **Bārī** itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḫş
G300-1. Meclis-i meyde öper çün leb-i dildārı ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler ṭopraġumı **bārī** ḳadeḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / Ey Muḥibbī içelüm yādına gel **bārī** ḳadeḥ
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / **Bārī** cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ reng ü būyına / **Bārī** dilüñi virür iseñ bir nigārā vir
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḫālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle **bārī** ol ne dir
G789-2. **Bārī** didüm vir ḫaber ḥaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna şor
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe ṣun ki gün giçer / **Bārī** ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G1014-3. Ger görmez isem **bārī** ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metāʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp gül yüzüme **bārī** henüz
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / **Bārī** yārümle beni bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol vefā gelür / **Bārī** vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / **Bārī** gel eyle Muḥibbī cānuñı cānāna ʿarż
G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / **Bārī** alalum bir dem ʿömr-i güzerāndan ḥaẓẓ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek ise ʿādetüñ / Gel beni öldür günāhın alma **bārī** kimsenüñ
G1532-2. Görmeze urma şehā ḥışm ile ḳıl **bārī** naẓar / Dostum ḳanı arañuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde **bārī** ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1609-2. Zülfi benefşe ʿārıżı gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẓāra **bārī** gül ü gülistān ṭutuñ
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi **bārī** luṭf it cānum al
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm ṣūrīn lebüñ / **Bārī** gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḫall ideyim eşküm ile / **Bārī** bu nevʿ ile görmege ola çāre didüm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin **bārī** bildür şuçın ey merdüm benüm
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḫaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre **bārī** ḫālümi gör rence ḳıl ḳadem
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem **bārī** varup yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi ṣanavber eyleyem
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir beni bīmār eylesün / **Bārī** girsün araya la'lüñde tīmār eylesün
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp fi'l-cümle **bārī** ḳanasın
G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / **Bārī** bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḫālüm diger-gün olmada / **Bārī** hergiz görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña ol **bārī** ni'dersin
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / Ṭoḳınsun destine **bārī** ḳanından al ḫına yaḳın
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ saʿy eyledüm / **Bārī** diyn naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʾlinden / Ḳabūl itmezse de **bārī** biraz bāzār ile eglen
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / **Bārī** at ġamzeñ oḳın bu dilümi ṣād idesin
G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl **bārī** nihān
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ **bārī** ṣalın / Nāz ile ḫall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni āḫır / Göreyim **bārī** gel seni doyınca
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde **bārī** ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi bir kerre çün bālinüme
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / **Bārī** bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez o **bārī** degmede ol ḫār benüm gibi
Mh9-6. **Bārī** dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / Ḫşḳ elinden ʿaḳl āciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güzār / **Bārī** bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Mr20-14. Ol zamān **bārī** teraḥḥum ile ḫālüm ṣorasın / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür bunı sen ṣanma ki **bārī** düşer
B16.16M6M Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / **Bārī** gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it

bārid-i nefs [1] Soğuk nefes.

G1339-5. Zāhidā **bārid-i nefs** her sözidür çün riyā / Ḳalbe te'ṣir eylemez ancaḳ virür başa ṣudā'

barmaḳ [3] *Ar.* İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri. (TDK, 2011: 1891)

bk. aġzına barmaḳ ḳomaḳ, barmaġ ile göstermek, barmaġı aġzında ḳalmaḳ

(barmaġın [1], barmaġına [1], barmaġıyla [1])

G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice şem' / Fevt ola diyü getürür **barmaġın** telḳīn ider
G1407-4. Gör ne mu'ciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek **barmaġıyla** eyledi bedr ayı şaḳḳ
G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir göñül **barmaġına** baġla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun

barmaġ ile göstermek [1] seçkin, ünlü olmak. (TDK, 2011: 1891)

G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra çıḳdı bāġ ile / Māh-rūlar bir birine **gösterür barmaġ ile**

barmaġı aġzında ḳalmaḳ [1] Şaşakalmak, şaşmak, hayret etmek. (TDK, 2011: 1891) *bk. aġzına barmaḳ ḳomaḳ*

G1660(a)-2. **Ḳala** ḥayret **barmaġı aġzında** her kim ki göre / Naḳşını bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel

bārū [3] *Far.* Duvar, sur; kale, hisar. (Lexicon, 1890: 321) *bk. bārū-yı müşk*

(bārū [2], bārūlar [1])

G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa **bārūlar** mıdur
G2300-4. Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa ḫaṭuñ aña **bārū**
G2313-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsn görülmez / Çekildi ḫaṭı oldı aña **bārū**

bārū-yı müşk [2] Misk hisarı.

G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥüsnüñ iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış meger ḫaṭṭuñ senüñ **bārū-yı müşk**
G1593-4. Zülfini çoḳ başlu cānā çeşmüñi 'ayyār ider / Ḥüsn-i Baġdādına ḫaṭuñ eyledi **bārū-yı müşk**

bā-rūzgār [1] *Far.* Rüzgârla.

G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḫaṭṭını **bā-rūzgār** / Ey Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta mār

başar [2] *bk. kuḥl-ı başar*

G1122-3. Münkir dirülürse n'ola gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz **başar** olmaz
G1132-1. Ḳudret-i ṣun'-ı Ḫudādur sende olan ḳaş göz / Kim görür ḥayret **başar** ṭolar anuñçün yaş göz

başılmaḳ [2] *T.* Alt olmak, yenilmek, yere serilmek, çiğnenmek, horlanmak. (TS, 2009: 407)

(başılmasun [1], başılur [1])

G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām ile baḫṣ / **Başılur** elbette āḫır kim ider cām ile baḫṣ
G2122-4. Geşt-gīr-i 'ışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inṣāf idüñ bu dil nice **başılmasun**

başīr [1] *Ar.* Görüp anlayan, kalp gözüyle gören, basiret sahibi. (Ş. Sami, 2010: 105)

G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semi' ü hem **başīr** ü hem 'alim ü hem kerīm

başmaḳ [44] *T. bk. ayaḳ başmaḳ, baġrına başmaḳ, baġruma ṭaş başmaḳ, ḳadem başmaḳ*

(baş [10], başa [4], başar [4], başasın [6], başdı [2], başıcaḳ [1], başma [3], başmadur [1], başmasun [3], başmayam [1], başsa [2], başuban [1], başup [5], başupdur [1])

1. Koyup bastırmak. (TS, 2009: 413)

G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh ta'zim eyle ḳo dilde gehi cānuña **baş**
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil sa'ādetdür sen anı sīneden al cāna **baş**

2. Bastırmak, kapatmak. (TS, 2009: 412)

G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā **başa** yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güzer itmez
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aṣ / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum niḳāba **baş**

G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba **baş**
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / Pīr-i muġān dergehine var şarāba **baş**
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba **baş**
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba **baş**
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden **baş** bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek ṣuda kişiye dikenüñ

3. Alt etmek, yenmek. (TS, 2009: 410)

G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim **başa** / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / **Başar** āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler el-ḥaḳḳ **başupdur** ẓulm-i Timūrı

4. Kaplamak, bürümek. (TS, 2009: 413)

G65-4. **Başsa** şemsüñ nūrını nūruñ senüñ olmaz ʿaceb / Onsekiz biñ ʿāleme sensin çü maḥbūb-ı Ḥudā
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳat ʿaceb mi çün **başar** ḥayret / Ḳıya ṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cem ʿidüp uṣṣāḳını her yaña aşma **başmadur**
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / Ḥayret **başuban** kendüden ol bī-ḫaber olmış
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr **başar** / Kuḥl içün hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline

5. Ayakla çiğnemek, pâymâl etmek. (Ş. Sami, 2010: 105)

G129-3. Serümi bağlama ḳaṭār öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā **başa** şem-i merkeb
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḥayf degül mi ki **başup** ḫāke çıḳar
G791-2. Yüzümüñ üzre **baş** na l-i semendüñ / Bulur seg ile artuḳ çün şeref zer
G853-2. Beni pā-māl itme işigüñde / Kerīm olan **başar** mı ḳaṣd ile mūr
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim **başasın** / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū **başup** üstine rāhı eylemez
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḫaẕer / **Başma** dünbālini ejderdür ki yatmış uyumış
G1368-2. Sitem-i esbüñle **başup** gel eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz didiler zerde şeref
G1514-4. Umaram **başasın** bir kez yüzüme / Anuñçün rāhuñ üzre olmışam ḫāk
G1581-3. **Başasın** bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1628-3. **Başma** dünyāya mülevveṣdür cihān / Merd olanlar pāk ü ḫoş-dāmān gerek
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün **başa** diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G2007-4. Ola kim **başasın** diyü yüzüme / Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam
G2068-5. Muḥibbī **başma** dünyā cīfesine / Diler iseñ olasın pāk-dāmān
G2145-2. Yañılup dilber baña bendem dise / Şādılıḳdan **başmayam** pā der-zemīn
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre **başasın**
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme **başıcaḳ** pāyuñ diler öpmek bu efkende
G2641-2. Nigārā cāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / **Başup** pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı mūrı
G2651-2. Her yire **başsa** segi pāy başum anda ḳoyam / Ben kim olam ki segi ile idem peymāyi
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan **başdı** kemān-dār ṣıdı
En1-2. Be Bir gün ola mı kim yüzüm üzre **başasın** / Ayaġuñ ṭopraġına eyleyeyin cānı niṣār

6. Vumak, koymak. (Ş. Sami, 2010: 106)

G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne bağla elüñ gel rübāba **baş**
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ sīnemüñ üstine **başdı** dāġ / Ṭamġa ider niteki şehler ḳumāşına

7. Baskın yapmak. (TDK, 2011: 262)

G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine **başmasun** bu ʿaḳl içün yasaġum var
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine **başmasun** bu ʿaḳl içün yasaġum var
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse **başmasun** diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / **Başup** Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı

baş [340] *T.*

bk. ʿaḳlı başa cem ʿḳılmaḳ, ʿaḳlı başına gelmek, ʿaḳlı başından gitmek, ʿaḳlını başından almaḳ, ʿaḳlını başına düşürmek, baş açmaḳ, baş açuḳ, baş aġrısı, baş çıḳarmaḳ, baş çekmek, baş egmek, baş indürmek, baş ḳaldurmaḳ, baş kesmek, baş ḳoşmaḳ, baş ḳomaḳ, baş olmaḳ, baş oynamaḳ, baş urmaḳ, baş üstine, baş üzre, baş virmek, baş yazusı, başa belā, başa buyruḳ, başa çıḳmaḳ, başa düşmek, başa gelmek, başa iletmek, başa iltmek, başa ḳaḳmaḳ, başa ḳomaḳ, başa üşmek, başa yazılan, başda hevā, başdan aşmaḳ, başdan çıḳarmaḳ, başdan giçmek, başdan gitmek, başı birbirine ḳomaḳ, başı eflāke/göge irmek, başı ṭūp eylemek/itmek, başı ucı, başım gözüm üstine, başın ṭutmaḳ, başına dār eylemek/itmek, başına belā almaḳ, başına belā gelmek, başına belā getürmek, başına ġavġā almaḳ, başına gelmek, başına getürmek, başına gün ṭoġmaḳ, başına tāc itmek, başına ṭaş yaġmaḳ, başına teller ṭaḳmaḳ, başına urmaḳ, başında belā olmaḳ, başından defʿ itmek, başından giçmek, başından gitmemek, başını ḳaldurmamaḳ, başını kesmek, cāna başa ḳalmamaḳ, başını

ṭaşdan ṭaşa çalmaḳ/dögmek/ḳaḳmaḳ/urmaḳ, başını tenk itmek, başlar kesilmek, başuñ içün, başuñda devlet var olmaḳ/irişmek, baş u cān, cān u baş, cān u baş niṣār itmek, fitne başı, ḳanġı ṭaş ḳatı ise başını urmaḳ, ḳara baş, öpüp başına ḳoymaḳ, öz başı, yola/yoluña cān u ser/baş ḳomaḳ

(baş [23], başa [17], başda [17], başdan [7], başı [18], başıdur [2], başın [10], başına [53], başında [22], başındaġı [1], başındaki [3], başından [4], başını [6], başlar [1], başları [1], başum [33], başuma [45], başumda [32], başumdaki [1], başumdan [4], başumdur [1], başumı [14], başumuñ [2], başuñ [5], başuña [4], başuñda [7], başuñdaki [1], başuñdan [2], başuñı [3])

1. İnsan ve hayvanat cisminin en yukarı kısmı ki beyni ve göz, kulak, ağız, burun gibi havas aletlerini havi olmakla bedenin en mühim kısmıdır, re's, ser, kelle, kafa. (Ş. Sami, 2010: 106)

G46-1. **Başuma** āhum şu ʾā ʿı tāc-ı efserdür bana / Eşk-i çeşmüm virdügi ḫil ʿat-i ser-ā-serdür bana
G46-5. Ey Muḥibbī **başum** üzre şu ʾle-i āhum ʿalem / Şāh-ı ʿışḳam şaġlu şollu eşk leşkerdür bana
G72-2. Dest-i ġamda Leylī zülfüñden Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde murġān ṭutdı **başumda** yuva
G81-2. Ḳaddi ḳopardı **başuma** bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ göñül belā
G90-4. İki ʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / **Başum** üzre dūd-ı āhum diye kūhistān bana
G95-4. Tīġ-i cevr ile **başum** ḳaṭ ʿeylesen / Rāżıyam tek ḳılma ḳapuñdan cüdā
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura eline **başını** alup
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler **başuñda** bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayır irkence yurdun ṭut
G185-3. Bir bāde ile def ʿider **başda** ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref **başumda** / Āhum livāsı elde yitmez mi buʿalāmet
G196-1. Görinmez olalı ol serv-i ḳāmet / Ḳopar firḳatle **başuma** ḳıyāmet
G198-3. Ger ḫāk-i derüñ bulsa idüm ṭutup el üzre / **Başuma** ḳoyup eyler idim tāc-ı saʿādet
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿalem şāh-ı ʿışḳ olup / **Başında** şu ʾle kim görinür tāc-ı ez-zerest
G225-1. Ḳıyām itse ḳaçan ol serv-ḳāmet / Ḳoparur **başuma** ol gün ḳıyāmet
G227-3. **Başuma** ḫāk-i pāyundur saʿādet / Dirīġā ḳanı başumda ol devlet
G239-2. Öpmege elüñ eylemişem **başumı** tuḥfe / Öpülmez imiş şehler eli çünki tehī dost
G245-1. Belā imiş baña ol serv-i ḳāmet / Ḳoparır **başuma** her dem ḳıyāmet
G245-2. Saʿādet buldı ḳoyan pāyına ser / Benüm **başumda** yoḳdur bu saʿādet
G249-5. Āhuñı seḥāb eyle **başuñ** üzre Muḥibbī / **Başuñı** belā kūhı dü-çeşmüñi bıñar it
G259-3. **Başum** ileʿışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı çün ṭūp ile çevgāndurʿabeş
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī **başına** / Niceye dek urasın baġrına ḫançer elġıyāş
G279-1. Virildi **başuña** izzetle çün tāc / Olısar ins ile cinn saña muḥtāc
G284-1. Çīn-i zülfündür alan Çinden ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı da **başında** tāc
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler **başına** āḫır olısardur bu tāc
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʾle-i āhum benüm **başumda** tāc / Giymişem ġam ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḥtiyāc
G300-2. Her ṭolu **başına** bir kerre alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G316-1. Yanalı ʿışḳ āteşine hemçü ʾūd / Çıḳsa **başumdan** ʿaceb olmaya dūd
G346-5. İtme dirīġ cān ile **başuñ** Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G362-2. Pādişāhum avın almış **başına** şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa **başına** olmaya hīç perden lezīz
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā **başumda** sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü **başum** üzre dūdum var
G416-1. Belā kūh-sārı kim dirler **başumdur** / Anuñ ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G423-3. Ḳuluñ olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫākipāyuñ **başına** almış dil efser gösterür
G441-4. Tāc-ı zer **başında** nergis ḫidmete bil baġlamış / Sūsen almış tīġ ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G455-1. **Başda** ḫumār defʿini pīr-i muġāna ṣor / Dir saña dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G457-1. Ṭabl-ı şīnem dögülürʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal **başumuñ** ṭūpını çevgān vaḳtidür
G544-3. Ḥālümi şemʿgice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da **başda** bencileyin odı var
G547-4. Cām-ı laʾlüñdür açan ʾāşıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim **başdan** ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn ne ṭañ şāḥib-külāh olsa / **Başında** āşiyān-ı murġ anuñ tāc-ı saʿādetdür
G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada nigār / Meydān içinde **başı** Muḥibbī yuvalanur
G620-3. Eger **başına** ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma **başuñı** hergiz dilā saña atalardur
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün **başından** ḫūn çeker
G632-2. Dutdı **başum** ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü rāzum anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G640-5. Bu Muḥibbī girseʿışḳ meydānına / Dūd-ı āhın **başına** miġfer çeker
G659-2. **Başumda** mūy-ı jülīdem görüp şanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G674-6. Anuñçün pādişāh oldum ser-ā-ser cümleʿuşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden **başuma** sāye düşmişdür
G686-4. Āvāre dil ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār **başına** ḳuşlar yuvalanur
G690-3. Gönlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim **baş** ile ḫüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭ ʿeyle anuñ **başını** tīġ ile ḳalem-vār

G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / **Başa** kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser **başuñda** hep anuñ ḫumārıdur
G738-5. Ger revān itse Muḥibbī yoluña **baş** neʿaceb / Cūy iden yaşını serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar **başdan** ḫumārum aldılar
G773-2. Nāzikāne el şalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile **başına** alsa anı key mevzūn giyer
G797-5. Çemende nergisüñ tācın **başında** / Ḳapar peyk-i şabā ġāyet deʿayyār
G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi eyyām-ı bahār / **Başına** zer-tāc giydi güller oldı tāc-dār
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş **başında** var ḫumār
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden **başın** merdāne olmışdur
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem şayda dildārı / Aña murġı olan vaḥşī **başuma** dānedür dirler
G837-1. Şāh-ı ʿışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şuʾle-i dil **başum** üzre dir gören zer-tācı var
G853-3. Yaşum giydürse egnüme ser-ā-ser / Olur āhum **başuma** tāc-ı semūr
G858-3. Mecnūn ki aña leşker olupdur vuḥūş u ṭayr. / Murġ-ı āşiyānı **başına** tāc-ı şāhānedür
G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden **başına** şeb-külehdür
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā yiter / **Başına** Mecnūna bu şeş dāmen-i şaḥrā yiter
G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / **Başum** üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / Çünki **başuña** ol da belā-her-belā olur
G899-4. Yaşum giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri / Āhum şuʾāʿı **başuma** tāc-ı şāhānedür
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz **başum** degül yoluñda böyle cān aḳar
G929-1. Şāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey **başuma** efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G974-6. Hevāya uyanuñ **başı** hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿ encümenden şor
G981-4. **Başumı** gözden bıraḳduġum beniʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G986-6. Zülfi şebinde her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh **başuma** bir şeb-külā yiter
G1008-4. Yoluña ḫarc ider **baş** ile cānın / Nigārā bu dil-i cömerdümi gör
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā **başuma** ey dost / Laʾl ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum **başum** üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet ṭaġıdur
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / **Başumda** dūd-ı āhumdan otaġam ḳara şālum var
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / **Başı** üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz **baş** ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḫālüm ḳatı müşkildürür
G1062-1. Ḳurbān ideyim **başumı** cānāne içündür / Yā besledügüm cānumı cānā ne içündür
G1065-3. Zülfine şaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir **baş** ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin **başumda** yir yir cā ḳılur
G1080-1. Görinen **başuma** miḥnet kūh-sārıdur diñüz / İkiʿaynum iki yaña çeşme-sāridur diñüz
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ virür **başa** şudāʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
G1110-2. Görinen **başum** degül belki belā kūh-sārıdur / İkiʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves **başda** dil ü cān uyumaz / Gice seyyāre şayar dīde-i giryān uyumaz
G1160-2. Bir zerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / **Baş** terkin urup dünyede evbāşlaruz biz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ meydür **başumda** efser-i şāhānemüz
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger yaġdursa şad seng-i cefā / **Başına** biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde **başa** virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil **başdan** taʿaccüb itmeñüz hergiz / Şanur mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm duʿāya / Eger kūyından irse **başuma** ṭaş
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫilʿat / Āhum da Muḥibbī görinür **başuma** serpūş
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına varsam / **Başum** biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1259-3. Oldı şīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden **başına** urundı zer-miġfer güneş
G1260-4. **Başına** şancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher baġlamış
G1261-4. Çekmek için zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / **Başum** üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1269-4. Zülfi dünında her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh **başuma** bir şeb-külāh imiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı **başuma** derd ü belā imiş
G1278-6. Bāġda zülfüñ benefşe göreli / Boynın egmiş **baş** aşaġa eylemiş
G1310-4. Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫilʿatüm / Dūd-ı āhum **başuma** efserʿiyāż
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh şemʿ / Çıḳdı **başından** duḫānı eyledi bir āh şemʿ
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn **başına** alsa ne ṭañ şāhāne şemʿ
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başuñdan / Benüm tek yaḳılup pür-nār olan şemʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı **başumdan** cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuña şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar **başına** her dem nār şemʿ
G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ nāgehāni şemʿ / Yandı oda çıḳardı **başından** duḫānı şemʿ
G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / **Başumı** ele alup tā ḫaşre dek idem semāʿ
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün riyā / Ḳalbe teʾşir eylemez ancaḳ virür **başa** şudāʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña **başına** yaḳar nār şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var **başında** ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şemʿ
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür **başuñdaki** cānā didüm / Didi öyle görinür dūd ise bālā-yı çerāġ
G1357-3. **Baş** ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1373-1. Bāġda giydi benefşe **başına** tāc-ı şadef / Daḳdı güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet necmi **başuma** / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberdeʿināyet yoḳ
G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili **başuñda** yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı **başum** üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ

G1424-4. Dūd-ı āhumdur **başumdan** göklere iden ʿurūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde şanmañ nārı yoḳ
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / **Başı** ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1433-3. Kendü ḥālümde yürürken **başuma** sulṭān idüm / Eyledi derd ü belāya mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa **başuma** / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʿat-i şāhı / **Başumdan** şu ʾle-i āhum benüm şanmañ külāhum yoḳ
G1480-1. Yine eşkümle oldı la ʾl-i hem-reng / Cefādan **başuma** eksük degül seng
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun **başumı** yolında ġılṭān eylemek
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / Ṣaçar **başına** gevher ol dem eflāk
G1530-4. Cefā taşiyle şındı ṣabr ayaġı / Yıḳaldan **başuma** cevrüñ ile seng
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū degül **başda** duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿ ola **başı** iki dillü ḳalemüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir **başı** vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür **başa** / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi bulına **başumda** ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet cür ʿasın nūş eylemek
G1568-2. Ḥayfdur ḳullaruñı çignetme / Şeh-süvārum atuñ **başın** çekerek
G1569-4. Dermānı niʾder ol ki bilür derd ḳıymetin / Var ey ṭabīb **başuña** olsun devālaruñ
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şemʿ gibi yanmasun **başında** nārı kimsenüñ
G1609-1. Yārān görince ḳaddini tīr ü kemān ṭutuñ / Serv ayaġında **başumı** āb-ı revān ṭutuñ
G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan **başumı** / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1617-3. Diller alup her ṭaraf ʿasker yanınca ġamzeler / **Başuñ** üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar çün **başa** miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp **başa** daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere gör ḳara perçemüñ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine nūrdan külāh / Şu ʾle-i āhuñ alup **başına** ser-pūş eyledüñ
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnüñ belālar **başına** / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi bir mübtelā-yı dil / **Başından** eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde **başuñı** dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa anı naḳḳāre ḳıl
G1694-6. İñen **başına** cāna and içersem / Sözüm ṣıdḳına olmışdur ḫamāyil
G1714-5. Gülşen-i ḫüsnine gördüm zülfi ṣoḳmış **başını** / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār gül
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ **başına** gel bend ḳıl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse beni / **Başum** alup raḳş uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül / Görinen kūh-ı belādur oñmaduḳ **başum** degül
G1770-1. Şemʿ-veş **başum** kesildükce aḳar yaşum benüm / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar **başum** benüm
G1795-5. Şu ʾle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem / **Başumda** zerrīn külāhumdur benüm
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm **başına** ṭurna telleri / Anı ṣayd itmege elden göñül şehbāzını ṣaldum
G1839-1. Aḳıtdı gözümüñ yaşın ol serv-ḳāmetüm / Ḳāmet getürdi **başuma** ḳopdı ḳıyāmetüm
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün baña ḫil ʿat / Münāsib bende āhumdan **başuma** şeb-külāh itdüm
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram şimdengirü **başum** benüm
G1907-1. Vādi-i ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm / Āşiyān-ı murġdur **başumda** tāc-ı devletüm
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden **başum** üstine ʿalem
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur **başum** benüm
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı **başumda** tāc-ı devletüm / Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yoḳdur minnetüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / **Başına** dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün **başa** āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum **başum** üzre şeb-külāhumdur benüm
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür **başuma** / Eşk-i çeşmüm şaġlu şollu dih-sipāhumdur benüm
G1990-5. Bu dehrüñ şayd-gāhından Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün **başa** per çekdüm
G1999-3. Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḫāṭırın şormaġa uşdı **başına** pervāne hem
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ **başum** benüm / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz aḳar yaşum benüm
G2016-1. Baḫr-arā hīç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf **başına** anuñ üşmesün
G2024-3. Ḳonmamışken daḫi Ḳaysuñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam **başumda** benüm āşiyān
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ Muḥibbī **başuñdan** eksük itme / **Başuñda** ol hemīşe tāc-ı saʿādet olsun
G2035-1. Cāmiʿ-i ḫüsnüñe miḥrāb şehā ḳaş olsun / Dil ü cān ile aña secde ḳılan **baş** olsun
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ **başı** yuvasından
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile **başdan** şemʿ-veş yanardı ten
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem **başa** ben
G2061-3. Kemend-i zülf-i çevgānına **başum** / Dimişdüm ṭūp idem itdüm edā ben
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger āşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör **başına** sünbül-i terden
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / **Başumda** var benüm baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2077-3. ʿIşḳ ile hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥükm / Mecnūn olalı **başına** murġ āşiyānesin
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī **başa** devlet tācıdur / Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben
G2102-3. Şāh-ı ḫūbān zer-külāhın kec-rū itmiş **başına** / Şi ʿrüñi ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur gelen
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün āşıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer **başına** egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen
G2111-4. Kūh-ı ġamda **başumda** seng-i cefā yaġduġını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden ṣor sen
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / **Başuma** ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2135-2. Nʾola egnüme giyürse baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı **başuma** sulṭānam ben
G2144-1. Yapdı şanmañ ḳaṣrını kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen **başdan**
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül / **Başın** baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen

G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki **başumda** dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan
G2208-3. **Başumı** ḳaṭʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2220-4. Ḳopdı ṣandılar ḳıyāmet ḳalḳdı yirden nice **baş** / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2230-2. Alup bir cürʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḫi **başda** ḫumārından
G2241-3. Ey hümā-yı luṭfʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / **Başum** üzre n'ola bir kerre yaparsan āşiyān
G2242-1. Gönlüme derdi devā ġayri devāyı n'eylesün / **Başuma** zülfi hevā ġayri hevāyı n'eylesün
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / **Başı** üstinde yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2245-2. Mey nūş idüben **başa** külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne ṣalınsun
G2255-3. Tīġüñle çal **başumı** tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi **başın** ol serv-i revān
G2290-5. Muḥibbīʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / Ṭariḳ-i ʿışḳdurʿāşıḳ gerek terk eylemek **başın**
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün **başına** çekmez perdesin
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil murġı şehā / Çevürüp **başına** āzād ḳılup ḫayr eyle
G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar dilden şerer-i āh / **Başumda** beñzer ol tāc-ı ḫurūsa
G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün yolına **başum** revāndur tāzece
G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup ṣūrīde / Tāc-ı gülgün giyer **başına** raʿnā lāle
G2428-4. Seng-i cefā atup yār **başuñ** şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / **Başumı** yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2463-1. Kim ki **başumı** göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var diye bunuñ başında
G2464-1. Zülfine dil baġladum düşdüm uzun sevdālara / Virmişem kendü elümle **başumı** ġavġālara
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış şan Muḥibbī **başına**
G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa **başında** anuñ ger / Er gelmez idi kūşe-i gülzāra benefşe
G2484-2. Giydi **başına** takyesini tāc-ı ṣadefden / ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlare benefşe
G2484-4. **Başın** aşaġa eyleyüben fikre varupdur / Bilmez ne ḳılup n'eyleye bī-çāre benefşe
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata **başum** üstine / İdem ḳabūl cān ile gönlüm ṣafā ile
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi **başına** çü ḳalender / Girerseʿaceb mi iki yapraġa benefşe
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan **başına** külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür **başumda** āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda rāh
G2562-1. Gördiler **başumı** yārüñ işigi ṭaşında / Didiler ulı saʿādet varmış **başında**
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş bu mācerālar **başuma**
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın / Cemʿolur cūş itmege bāy u gedālar **başuma**
G2568-4. **Başumuñ** artar ṣudāʿı çek elüñ benden ṭabīb / Ḫaste-iʿışḳam müfid olmaz devālar **başuma**
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir ṣaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar **başuma**
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb ciger-i dil / Mey-ḫʷāre merdümüñ **başı** ḫoşdur kebāb ile
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem **başuma** zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüpʿuryān ider gönlüm beni
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler **başına** sulṭān olup / Gāh olur bir bende-i fermān ider gönlüm beni
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel temel yirine ḳoya **başını**
G2614-5. Muḥibbī āteş-iʿışḳa ṭutuşduñ şemʿ-veş **başdan** / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā ṣubḥa dek cāri
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken **başuma** sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm ḳapusında şeh-iʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender **başumda** tāc-ı sulṭānı
G2652-1. Ġam şuʿlesi **başumda** benüm tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri
G2656-3. Gözüm egnüme bir ḫilʿat giyürdi / **Başuma** āh bir tāc-ı semūrı
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş ṣanur **başında** gören āh u vāsını
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī **başına** tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle giyer şeb-külehi
G2674-2. **Başum** ki belā kūhıdurʿaynum ikiʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2691-5. **Başın** revāne ḳıldı gülzār-ı ḫüsn içinde / Tā ki Muḥibbī gördi sen serv-ḳad-i bülendi
G2699-2. Olup sulṭān-ıʿışḳ eşküm sipāhum / ʿAlemdür **başum** üzre dūd-ı āhı
G2714-3. Ṣaḳın ser çekme ġaflet çeşmini aç / Gerekmez serv-tek **başuñ** hevāyi
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide **başın** cefā güni
G2719-3. Bārān olursa **başına** oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol gün ʿiṭā güni
G2724-1. Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur **başına** zerrīn külehi
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde ḫilʿat-i zer / Jülīde-mū **başumda** baña otaġa düşdi
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / **Başda** ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim **başda** var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2752-2. Giymiş benefşe-vār **başına** kec külāhını / İçmiş ṣarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacıġı
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere **başı**
G2762-4. Ṣol deñlü itdi Ḳays vuḥūş ile ülfeti / Ḳuşlar **başında** yapdı melāmet yuvasını
G2763-3. Ögrendi Ḳays **başına** bād-ı semūmla / Sevdi diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını
G2774-1. Kūh-ken geldi buʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu gönlüm **baş** ḳodı
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki **başuma** ḳopdı ḳıyāmeti
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı **başumda** hūş
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā **başumı** göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek **başuma** ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek
Mr25-9. Ol cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā / Eksük olmaz gice gündüz **başuma** derd ü belā
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle **başuñda** bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr

D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı ʿāleme / Anuñ içün tīşesi āḫır ṭoḳındı **başına**
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet **başına** yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek
B154. Ayaġı ṭopraġı **başum** üzre devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i ʿālem-tāba ben

2. Yara. (TS, 2009: 414)

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve baġrum **başı** vü berk peykāndur baña
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda **baş** üç günde bir
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın olʿaynüñ bu baġrum **başıdur**
G952-2. Fitne tuḫmın mezraʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş baġrumda çıḳdı **başlar**
G1132-5. Ey Muḥibbīʿāşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı **baş** göz
G1135-1. Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider derd ile baġrındaki **başın** yeñemez
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola **baş başa** beñzemez
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı **baş**
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre **başı** var imiş / İkiʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda **baş** / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun **baş** / Bu ḥāli duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgün itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde **başıdur** ol ṣunuñ
G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı **baş** eyleyen
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber tırāş itmek neden / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı **baş** itmek neden
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum **baş** ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḫadd yüregüm üstinde **baş** / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳurı yaş

3. Kenar, uç. (Ş. Sami, 2010: 106)

G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde anı pehlevān gibi / Ebrūları ki **başını** bir yire çatdılar
G1286-1. Ḳomış ebrūları bir birine **baş** / Danışıḳ mı ider ola iki ḳaş
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya **başında**
G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış **başları** bir yire gelmiş nā gibi

4. Bir şeyin en yukarısı, tepe, zirve, re's. (Ş. Sami, 2010: 106)

G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānuñ **başı** ḳayıdur
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege genc-i ḥüsnini / Her tār-ı zülfi **başına** bir ejdihā olur
G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın **başına** şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür

5. Uç, düğme şeklinde tepe. (Ş. Sami, 2010: 106)

G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür **başı** çün ol ṣunuñ
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var ise **başı** ciger dāġıdurur ol ṣunuñ
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür **başı** çün ol ṣunuñ
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur **başı** / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında **başı** gelmişe / Hīç kes dil virmesün ol çār ḳaşı gelmişe

6. Bir şeyin başladığı yer, mebde, memba. (Ş. Sami, 2010: 106)

G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ **başın** olʿaynüñ bu baġrum başıdur

7. Mebde, evvel, ibtida, başlangıç. (Ş. Sami, 2010: 106)

G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl **başında** tāze dīvānum görüp
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün **başında** dürlü dürlü īlletin
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil **başını** gel seyr eyle

8. Reis, amir, birinci. (Ş. Sami, 2010: 107)

G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül / Başın **baş** ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen

9. Alın; alın yazısı; kader.

G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış **başuma** senden olam dāim cüdā
G469-5. Geh deyr ü geh ṣavma ʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ **başa** nice ḫayr ü şer giçer
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk olʿāşıḳların **başına** derd-i ser yazar
G831-2. Her ne taḳdīr oldı ol lā-büd gelür / **Başuña** her ne yazıldı ḫayr ü şer
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd gelür / Her ne kim **başa** yazıldı ḫayr ü şer
G1331-3. **Başa** yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefīʿ
G2417-1. Sitem-i tīġ ile ḳılduñ cānı rişte / Ne çāre **başda** imiş nüvişte

10. Akıl, zihin; düşünce.

G24-1. ʿAceb bilsem nedür **başumda** sevdā / Olupdur cān u dil anuñla şeydā
G26-1. Āh kim vardur benüm **başumda** biñ dürlü hevā / Gerʿināyet itmesemʿömrüm olur cümle hebā
G91-3. Leylī şaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi **başum** ṭolu sevdā
G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh çeşmünde cā / İdeli **başumda** vardur biñ hevā
G98-1. Dilde āteş gözde nem **başumda** zülfinden hevā / N'ola ḥālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G180-1. **Başda** sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḫālüm direm ġāyet ḫarāb

G263-4. Eksük olmaz **başda** sevdā dilde āteş gözde yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G460-4. Kim hevā-yı zülfini **başında** sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ şanmañuz ārāmı var
G508-1. Her kimüñ **başında** ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına **başındaki** sevdāyı gör
G602-1. Ey göñül **başuñda** bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G628-1. **Başda** sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ mıdur / Kākülüñe kim ki bend oldı belāsı yoḳ mıdur
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ **başında** bir sevdāsı var
G731-1. Ser-i zülfüñle **başum** pür-hevādur / Göñül derdüñle çoḳdan mübtelādur
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma **başındaki** sevdāyı gör
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel **başa** sevdādur
G1068-1. Ol siyeh şaç ki misk-i sārādur / Bir dükenmez **başumda** sevdādur
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı anda ʿivaż / Ḥāşılı yoḳ didi **başuñda** bu bir sevdā imiş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül şaçuñ sevdāsına / **Başda** sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1328-2. Od yanar **başında** var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1346-2. Od yanar **başında** var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1348-1. Olmasa pervānenüñ **başında** sevdā-yı çerāġ / İtmez idi kendüsine yaḳmaġa rūy-ı çerāġ
G1351-7. Ey şanem n'itsün eger şorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem **başında** sevdā dilde āteş sīne daġ
G1357-2. **Başda** sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi şor anı direm işidenlerden ıraġ
G1488-4. Zülfüñ hevesin eylese dīvāne ʿaceb mi / Günden güne **başındaġı** sevdāyı büyütdüñ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir şaçı Leylā gerek / **Başda** sevdā dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1576-3. Sīne āteş gözde nem **başumda** sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1814-5. Düşdi Muḥibbī **başuma** sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir **başda** sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1968-2. **Başuma** sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı ṭolalı / Düşüben vādilere rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2024-3. Ḳonmamışken daḥi Ḳaysuñ **başına** sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2056-4. Bir şaçı Leylī-veşüñ sevdāsı **başum** ṭoptolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2146-1. Dehr içinde dostum şanma beni ferzāneyin / Zülfünüñ sevdāsı **başumda** delü dīvāneyin
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem **başumdaki** sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün
G2280-5. **Başuma** sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil şaçınuñ silsilesine / **Başındaki** sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḥi **başuñdan** bu sevdā ḫāmda
Mr4-14. **Başda** sevdā cānda zaḫmet dilde firḳat gözde yaş / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı **başumda** ḳurı ġavġā imiş
Mr26-3. Gözde nem **başumda** sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz **başdan** sevdā-yı ḫūb

baş açmaḳ [20]

1. Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak. (Tanyeri, 1999: 43)

G188-3. **Baş açarlar** kūyuña varsa ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / Bu ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G924-1. Her ḳaçan zencīr-i zülfe el ura cānāneler / **Baş açup** boyun uzadur ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G952-5. Bu Muḥibbī **başını açup** yüzin döndürmeye / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G956-4. **Baş açup** ʿāşıḳlaruñ kūyına bī-pervā varur / Gerçi kim seng-i cefādan yaġdururın ṭaşlar
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī Mecnūn / Girelüm **baş açalum** biz daḥi meydāne birüz
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaşr-ı ḥüsne ḳarşu **baş açup** ṭururlar cümle nas
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña **baş açayım** / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / **Baş açup** ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña **başın açam** / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1469-6. **Baş açup** seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G1471-5. **Baş açup** tīġine boynını Muḥibbī uzadur / Bunı umar didiler ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına **baş açdı** göñül secde ḳılur / Baḳmayısar daḥi miḥrābına beytü'l-ḥarāmuñ
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya **baş açup** hergiz gürizān olmayam
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ **başuñ açup** meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger yār tamām it / **Başumı açup** ḳarşu varan aña benem ben

2. Dua etmek, duada bulunmak.

G105-4. İster idüñ **baş açup** Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetüñ cümle revā
G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük temennā-yı viṣāl / **Baş açup** el ḳaldurup anda münācāt ehliyüz
G1239-3. **Baş açup** ḳalduram elüm du ʿāya / Eger kūyından irse başuma ṭaş
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları miḥrābına / **Baş açup** el ḳaldurup ammā du ʿāsın bilmedüm
G1970-5. Ola kim yār aṣa Muḥibbī seni / **Baş açup** zülf-i dāre yalvarayım

baş açuḳ [5] Korkusuz, pervasız. (TS, 2009: 417)

G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / **Baş açuḳ** serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G1130-3. **Baş açuḳ** ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Şanmañuz şimdengirü nāmūs ile ʿār isterüz
G1884-2. Boynuma ṭaḳ zülfüñüñ zencīrini / **Baş açuḳ** yalın ayaḳ dīvāneyem
G2139-2. Şaçuñ şebdīzi gerçi kim **baş açuḳ** yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun

B114. **Baş açuḳ** yalın ayaḳ şūrīde-dil abdāldur / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle ḥayrān olmışam

baş aġrısı [1] Rahatsız edici şey. (Tanyeri, 1999: 43)

G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḥāşılı **baş aġrısıdur** pādişehlıḳdan ḳuluñ

baş başa urmaḳ [1] Güreş için vaziyet almak.

G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi **baş başa ururlar** dest-be-dest

baş çatmaḳ [2] Bir araya gelmek, baş başa vermek, ülfet etmek. (Tanyeri, 1999: 54)

G726-5. **Baş çatar** ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G1285-1. **Baş çatup** ebrūlar el bir eylemiş / Ḳatlüme beñzer ki tedbīr eylemiş

baş çıḳarmaḳ [1] Belirmek, ortaya çıkmak.

G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp bāña ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī **baş çıḳar** her dem yüri miḥnet yaḳasından

baş çekmek [2] Herhangi bir konuda önde gitmek, önayak olmak. (TDK, 2011: 264)

G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān **başını** zāhid **çeker** bī-ceyb
G1278-3. **Baş çekmiş** serv-ḳaddüñ ḫusrevā / Sidreden ḳaddüñi bālā eylemiş

baş egmek [25]

1. Saygı göstermek için baş eğerek selamlamak. (TDK, 2011: 264) // Hurmet etmek, taʿẓīm etmek, tevḳīr etmek... (Tulum, 2011: 372) *bk. baş indürmek*

G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye **baş egmem** ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ bāña gerekmez şehd ü ḳand
G600-1. Ruḫlaruña **baş egen** bilsem ki gīsūlar mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G669-1. **Baş egmeseler** pes nʾola sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar yine biñ cāne güzeller
G671-4. Benefşe **başını egmiş** naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G856-3. Yetīmāne benefşe **başın egmiş** / Bu ḳayġular aña bilsem nedendür
G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / Her yire **baş egmezüz** birdür bizüm miḥrābımuz
G1167-3. **Baş eg** zülfe resendür cān u dilden / Disünler saña ʿuşşāḳ içre cānbāz
G1553-2. **Başın egdi** gördi ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā kākülüñ
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe **baş egdi** görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1737-4. Degme bir cāya anuñçün dostlar **baş egmezem** / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara **baş egmeyem** / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı **baş egmezem** nʾola māha / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / **Baş eger** mi serv ayaġına düşüp yalvara ṣu
G2391-2. Serv **baş egüp** çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile
G2482-2. Esbüñüñ naʿlini her kim göre miḥrāb idine / Kim ola **başın egüp** aña sücūd eylemeye
G2512-6. **Baş egeli** ġam yili yoḳ ẕerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāre muʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün **başın egüp** ṭutmış ḳulaġın rāyına
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine serv **baş eger**

2. Direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek, inkıyat etmek. (TDK, 2011: 264)

G582-4. Ḥüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler **baş egdürür** / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā çeker
G881-2. Çarḫa **başın egmez** iken işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar mı gīsūlar mıdur
G900-5. Rām olup şiʿrüme naẓm ehli **egeler** nʾola **baş** / Ṭutmaġa ʿālemi bu tīġ-i zebān baña yiter
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre **baş egmeyen** / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña bes
G1261-1. ʿIşḳ için eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır **egdi** gözüm aña **baş**
G1569-2. **Baş egmez** ise ṭañ mı eger heft-kişvere / Ḫāk-i derüñi efser idinen gedālaruñ
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir şaneme baġlu bendedür / **Baş egmeyen** kimesneye sulṭān olan göñül
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli **egdiler baş** / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓirin

baş indürmek [4] *bk. baş egmek*

G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / Olur idi ʿışḳuma **baş indürüp** māyil bāña
G645-3. Ben şürāḥī gibi pāyuñda senüñ **baş indürem** / Sāḳiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol iki ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan **indürürler** aña **baş**
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün **baş indürür** / Ben daḫi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek

baş ḳaldurmaḳ [9] (Tulum, 2011: 372)

1. Ḳałḳmaḳ, ḳopmaḳ, ayaġ üzre ḳałḳmaḳ.

G497-5. Dostum sevdāñ ile **baş ḳalduram** / Her ḳaçan kim çala İsrāfil ṣūr
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin **baş ḳaldurup** ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu demler özge demlerdür
G1622-2. Yoḳdur mecāl **ḳaldura baş** zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1708-2. Servler **baş ḳaldurup** her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı sīnesine nār gül
G2133-3. Ruḫ-baḫşını ṣaça yir yüzine ebr-i bahār / Ḫᵛāb-ı ġafletden çiçekler **ḳalduralar başların**
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene / **Ḳaldurup başın** ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2080-3. Servler **baş ḳaldurup** her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳadd ü reftāruñ temāşā itmege / Gülşen içre servler **baş ḳaldurur** dīvārdan

2. Fesād ḳoparmaḳ, ʿısyān etmek, tuġyān etmek.

G278-3. Kāfir ḫaṭını görince islāma ḳaṣd ider / Ḫāżırlanur ki eyleye **baş ḳaldurup** ḫurūc

baş kesmek [2] Ser-fürû etmek. (Ş. Sami, 2010: 630) Boyun urmaḳ, boyun vurmaḳ, kelle kesmek. (Tulum, 2011: 374) *bk. başlar kesilmek*

G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ-veş **baş kesersün** sırrını aşlā dimez
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar **kesüp başlar** / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur

baş ḳoşmaḳ [3] (TS, 2009: 445-446)

1. Yarış etmek.

G278-5. **Baş ḳoşdı** birbiri ile ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki ḳuc
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / **Baş ḳoşar** çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile

2. Canla başla bir işin üzerine düşmek.

G1569-3. **Baş ḳoşma** bend-i zülfine düşdüñ belālara / Başdan çıḳara seni dilā bu hevālaruñ

baş ḳomaḳ [6] Serden geçmek, fidâ-yı cân etmek. (Ş. Sami, 2010: 671)

bk. ser ḳomaḳ

G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur **ḳodum başı** / Teraḥḥum eyleyüp birgün dimez bī-çāre yaṣdanmış
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / **Baş ḳoyup** ortaya itdi ʿışḳını izhār şemʿ
G1888-3. **Baş ḳoyup** ayaġına muġbeçenüñ / Tek elinden şarāb-ı nāb içelüm
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına **ḳoyup baş** / Baḳmaz oturup hīç ṣola ṣaġa benefşe
G2651-2. Her yire başşa segi pāy **başum** anda **ḳoyam** / Ben kim olam ki segi ile idem peymāyi
B199. Ser-i kūyında dildāruñ **ḳodum** āvāre bu **başı** / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı

baş olmaḳ [6]

1. Yaralanmak, yara bere içerisinde olmak.

G832-2. Cānda yir idem gelürse ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama āḫır cigerde **baş olur**
G2064-3. Cevr ider baña raḳībe raḥm idüp / Baġrı nice ʿāşıḳuñ **baş olmasun**
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem **baş olmadı** / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı

2. Ahbap, akran, dost olmak.

G1203-1. Ḫayli ʿuṣṣāḳa ezel Mecnūn ile **baş olmışuz** / Anuñ içün ʿışḳ ile ʿālemlere fāş olmışuz

3. reis olmaḳ, ser-dārlıḳ etmek. (Tulum, 2011: 374)

G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger urasın cān terkini / **Olasın** kūh-ı ʿademde ser-te-ser ʿuṣṣāḳa **baş**
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu **baş olsun**

baş oynamaḳ [4] Hayatını tehlikeye atmak, canını feda etmekten çekinmemek. (TS, 2009: 451)

G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa **baş oynamaḳ** ol ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg **baş oynamaḳ** / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını izhār şemʿ
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān ile **baş oynaduñ** / Ey göñül merdāne sensin ey göñül merdāne sen
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına **baş oynayup** / Cān u dil naḳdin temāmet ben nişār itsem gerek

baş urmaḳ [2] Baş eğmek, saygıyla eğilmek. (TS, 2009: 455)

G140-2. Zülfi sevdāsı iden **baş** terkin **ursa** ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G1792-4. Āsitānına **baş urmaḳdan** eger gelse ṣudāʿ / Eşk ile ḫāk-i derini ṣandal-āviz eyleyem

baş üstine [3] Bir isteğin, buyruğun hemen yerine getirileceğini bildiren söz, oldu. (TDK, 2011: 280) *bk. baş üzre*

G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma **baş üstine** / Şāhlar ḥükmi giçer ḳullar aña fermān oḳur
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā ḳo anı sen **baş üstine**
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḫʷāce gibi her ḳumāşın itmese **baş üstine**

baş üzre [1] Baş üstüne. (Tulum, 2011: 375) *bk. baş üstine*

G1248-3. Eger cān ister iseñ **başum üzre** / İdeyüm anı kim saña gele ḫoş

baş virmek [6] Baş elden gitmek, ölmek. (TS, 2009: 39)

G656-1. **Başını** kim ki ser-i zülf ile sevdāya **virür** / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G1119-2. **Virüpdür** kūh-ken kūh içre **başın** / Leb-i şirini emdi şāh perviz
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde **başa virem** dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḥnetde **virür baş** / ʿIşḳ ehli olan cān ile ider aña sābāş
G2083-2. **Baş virem** şemʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda **baş** daḫi **virdüm** / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn

baş yazusı [16] Yazgı; kader, mükadderat. *bk. alın yazusı*

G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd **başumda** çünki **yazum** var
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / Ezeli **yazu** imiş **başa** pes elden ne gelür
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül olmaz ḫalāş / Ey Muḥibbī çāre ne **başuñda** çünki **yazudur**
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez **başa** çün **yazu** imiş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet **başuma yazu** imiş / Görmeseydüm bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden **başa** bu **yazu** imiş
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden **başuma yazu** imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / Menʿ olınmaz ser-nüvişt olmış **başında yazusın**
G2367-1. Ḫalṭ olursa nʾola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi **yazu** imiş rūz-ı ezel **başımuza**
G2404-3. Ḫaṭuñ **yazu** imiş **başumda** ey dost / Yuyılmaz her ne kim yazıldı serde
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum **başuma yazu** imiş / Kaʿbe ḫüsnüñ görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi eceli / Hīç taġyīr ola mı **yazu** imiş **başında**
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim **yazu** imiş bu mācerālar **başuma**
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden **başa yazudur** benüm nem var bu arada
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā olma muẓṭarib / Görseñ gerek çü **başda** olan cümle **yazuñı**
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden **başa** bu **yazu** imiş

başa belā [6] *mec.* Sıkıntı, üzüntü, eziyet veren. (TDK, 2011: 271)

G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / **Başda belāsı** üstine ol da belā olur
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / Eksük degül ikisi daḫi **başa belādur**
G1575-1. Zülfi sevdāsını al **başa belā** ister iseñ / Sīneñi çāk idegör derde devā ister iseñ
G2663-3. Sevdā-yı zülfi **başuma** bildüm **belā** imiş / Bilmem ne güne ṣaḳlayısar ol belā beni
G2727-2. Zülfüñ hevāsı **başuma** bildüm **belā** imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni
Mr22-9. Vaṣluñ ister cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur **başuma** yüz biñ **belā**

başa buyruḳ [1] *mec.* Kimseden izin almaksızın dilediği gibi davranan. *bk. başına buyruk* (TDK, 2011: 273)

G1748-2. **Başa buyruḳ** istemez kim ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa birʿālī-cenāb ister göñül

başa çıḳmaḳ [6] Bir işe güç yetirmek, baş edebilmek. (Tanyeri, 1999: 42)

G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i ʿacūze / Gör **başa çıḳabildi** mi anuñ ile dānā
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / Kimse **başa çıḳmamış** anuñla bir çoḳ başludur
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme kimsene / Almasun ele **başa çıḳamaz** ol yāyile
G2398-1. Kim **çıḳar başa** şehā zülf-i siyeh-kāruñ ile / Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ ile
G2486-2. El ṣunma genc-i ḫüsnine zülfinden it ḫaẓer / Kim **başa çıḳa bile** bugün ejdihā ile
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme ṣaḳın / Kimse **başa çıḳmadı** çıḳmayısar dünyā ile

başa düşmek [1] Hatırlamak

G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine **düşmez başa**

başa gelmek [6] (Herhangi) bir durumla karşı karşıya kalmak. (TDK, 2011: 265)

G616-1. **Gelse başa** zülfi sevdāsı göñül şeydā olur / Ṭaġıdurʿaḳlını külliʿāleme rüsvā olur

G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa **başa** sevdā **gelür**
G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü **başa** ġavġālar **gelür**
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki **gelür başa** ne yazdıysa ḳalem
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı ben āsān şanurdum dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār imiş **geldi başa**
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber şan eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol **gelür başa**
G2681-3. Dolaşup zülfine **geldi başa** çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme ṣaḳın peyverdüñi

başa iletmek [9] Sona erdirmek, tamamlamak. (TS, 2009: 418) *bk. başa iltmek*

G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı Muḥibbī **başa iletsem** / ʿĀlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1190-5. **İletmedi** ʿışḳ **başa** çünki Muḥibbī Mecnūn / Girelüm baş açalum biz daḥi meydāne birüz
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın aña dögsün kūh-ken / **Başa iletdüm** şanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenni ʿışḳ **başa iletmiş** ben de bir irşād olam
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı **başa iletmiş** ben de bir üstād olam
G2015-4. Şanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin **başa ilete** degme kes / Olmayınca bu belā kūhı içinde kūh-ken
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı **başa iletem** başa ben
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime **iletdüm başa** ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından
D1-2. Beydaḳ gibi reh-i ġamı ger **başa iletmeye** / Naṭʿ-ı vefādaʿışḳ eri ferzāne olmaya

başa iltmek [1] *bk. başa iletmek*

G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler **ilte** işin **başa** / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın

başa ḳaḳmaḳ [1] Yapılan iyiliği yüze vurmak. (Ş. Sami, 2010: 107)

G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi **başa ḳaḳmaya**

başa ḳomaḳ [1] Baş üstünde tutmak; değer vermek.

G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi Muḥibbī **başa ḳo** / Ġam yime şimdengirü tāc-ı saʿādet ehliyüz

başa üşmek [3] Başına toplanmak.

G2327-2. Her ṭarafdan çün **üşer başuña** pervāne-i ġam / Sen daḥi şemʿ-ṣıfat ber nefesüñ nūr eyle
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur şanma / **Üşübdür başına** anuñ cihānuñ cümle ġavġası
G2698-5. Belā vü derd ü miḥnet ġam şebinde / **Başuma üşdiler** hengāme düşdi

başa yazılan [1] Kader, alınyazısı. (TS, 2009: 421)

G2225-2. **Yazılan başa** gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol ṣayyāddan

başda hevā [12] *mec.* Sevinçli. *bk. başı havada* (TDK, 2011: 273)

G214-6. Būy-ı zülfüñden **hevā başında** var servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāşılum a dost ṣorarsañ / **Başumda hevā** dilde ġam u gözde nemi var
G414-5. Muḥibbīʾnüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / **Başında** var **hevā** dilde yanar āteş gözi nemdür
G453-5. Ey dil Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına **başa hevā** getür
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem **başda hevā** göñlinde anuñ odı var
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü **başumda hevādur** / Dermānı nedür ʿāşıḳa çün derd devādur
G692-1. **Başumda hevā** dilde elem dīdede nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G930-1. Sevdā-yı zülfi ṭūp **başumda hevādurur** / Deşt-i ġam içre düşdi göñül bī-nevādurur
G1617-1. Ṭolu sevdā ile **başumda hevādur** kākülüñ / Ḫalḳa ḫalḳa boynuma bend-i belādur kākülüñ
G1810-2. **Başum hevāda** şu gibi yaşum hevādadur / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmek murād ise / Göñlümde nār **başda hevādur** gözümde nem
G2007-5. Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa / **Başum** ṭolu **hevā** şan bir ḥabābam

başdan aşmaḳ [28] Pek ziyade olmak, pek çoğalmak. (Ş. Sami, 2010: 107)

G148-2. **Başdan aşdugın** gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ ile döner göñlüm olalıdan dolāb
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / Çünki **başdan aşdı** bu gözümden aḳan yaşlar
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum **başdan aşmışdur** günāh itmez ne ādemdür
G670-2. **Başumdan aşmaġa** ḳaṣd itdi yaşum / Muḳarrerdür beni ġarḳ itmek ister
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı **başdan aşdı** āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada nīlüfer giçer
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm **başdan aşdı** / Bu ne bār u bu ne nehr ü ne cūdur
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı **başumdan aşdı** āh / Olur kimerde ādemi dirler dem öldürür
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp **başumdan aşmışken** / ʿAceb budur ki bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1095-5. Aḳaraḳ çün **başdan aşdı** ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1123-3. Eylese **başdan aşup** göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir acı deryā bilürüz
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm **başumdan aşdı** ol ḫū bir deryā imiş
G1275-3. Baḥr-i eşküm **başdan aşdı** ġarḳ ider āḫır beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1397-2. Düşeli girdāb-ı ʿışḳa fülk-i dil ḫayretdedür / Ḳaynadı çün **başdan aşdı** mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ
G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil **başumdan aşmasun** diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm şuvaḳ
G1762-3. Gūş ider yoḳ kime taḳrīr ideyim derd ü elem / Şimdi **başumdan aşupdur** ġam-ı bī-pāyānum
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum **aşdı başumdan** benüm

G1851-4. Āh ḳılsam baḥr-ı eşküm mevci **başumdan aşar** / Gör neler giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1873-2. Gözlerüm yaşı **başumdan aşdı** oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı **başdan aşdı** āh / Bād-ı āhum şaldı engine yine dil zevraḳın
G2036-6. Bilürem çoḳdur günāhum **başdan aşmışdur** velī / Kesmezem lākin ümīdüm raḥmet-i maʿbūddan
G2191-1. Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı **başumdan aşdı** oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2219-1. Deryā gibi **başdan aşaldan** çeşm ābdan / Ḥāli degül sefīne-i dil ıżṭırāb dan
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili **başdan aşdı** āh / Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2292-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / **Başdan aşdı** ġarḳa virdi āh cismüm zevraḳın
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc **başdan aşdı** / Bu dil sefīnesin āh urur kenāra ḳarşu
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc **başdan aşdı** / Göñlüm sefīnesini sürer kenāra ḳarşu
G2645(a)-3. **Aşar** āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı **başumdan** / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
Mr29-2. Cürm ü ʿīşyānum **başumdan aşdı** yüzi ḳarayım / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

başdan başlamaḳ [1] Yeniden başlamak.

G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine **başdan başlaya**

başdan çıḳarmaḳ [14] Kötü yola sürüklemek, doğru yoldan saptırmak. (TDK, 2011: 268)

G120-1. Fikr-i lebüñ ki eyledi göñlüm evin ḫarāb / **Başdan çıḳar** her kim ola müdmin-i şarāb
G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf ṭuzaġını ʿarż ider / **Başdan çıḳardı** murġ-ı dili dāne ʿāḳıbet
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum hevā ile / **Başdan çıḳaran** ʿāşıḳı nāyuñ şadāsıdur
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / **Çıḳaran başdan** Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur ribāṭ / Key şaḳın **başdan çıḳarsın** itmez iseñ iḥtiyāṭ
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri göñlümi **başdan çıḳara** / Fitneler menbaʿı ol gözleri fettān ancaḳ
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile **başdan** mı **çıḳardı** / Ger şemʿ sözin diñlemese bād-ı şabānuñ
G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine düşdüñ belālara / **Başdan çıḳara** seni dilā bu hevālaruñ
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına **başdan çıḳarduñ** āh / Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña göñül
G1696-5. **Başdan çıḳarsa** zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña ki dāim hevāda ol
G1729-4. Ṣūr u şirküm var cihānda cümle hep dilden gelür / Ādemi **başdan çıḳarup** żāyiʿ itmez illā dil
G2285-4. Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha / Muḥaḳḳaḳ belki **başdan** da **çıḳarsın**
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ yile virüp / **Başdan çıḳarmaz** ise ʿacebdür hevā bizi
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem **başdan çıḳarur** ʿāḳıbet bu ḫū seni

başdan giçmek [3] Tasavvuru zihinde yer etmek. *bk. başdan gitmek*

G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol **başdan giçer** çün ḫayr ü şer
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / **Başdan giçmeye** olınca bu sevdā bilürüz
G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa boynına gelür / **Başdan giçdi** meger şaldı kilimin şuya

başdan gitmek [2] *bk. başdan giçmek*

G2417-2. **Gider** mi **başdan** sevdā-yı zülfüñ / Hevā tuḫm olaldan dilde küşte
G2658-3. Sevdā-yı zülfi **gitmese başdan** ʿaceb degül / Gücdür kimesne terk idebilmek hevāsını

başı birbirine ḳomaḳ [1] Güreşmek için uygun hâle bürünmek.

G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur **ḳomış birbirine başı**

başı eflāke/göge irmek [10] İftihar etmek, çok mütefahhir olmak, ziyade tefahhür etmek. (Ş. Sami, 2010: 310, 387) *bk. eflāke irmek, göklere irmek*

G13-5. **Başı eflāke irüp** yimez idi ẕerrece ġam / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye penāhum şanemā
G606-3. **Eflāke ire** gün gibi anuñ **başı** şehā / Her kim ki ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı **göge irse** eger **başı** / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür
G2239-5. Ḳalmaya ẕerrece ġam **başı ire eflāke** / Ger keremden bu Muḥibbī ḳuluñı yād idesin
G2279-6. Faḫr ḳılmaz bu Muḥibbī **başı irse göklere** / Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn
G2327-7. **Göklere irse başuñ** gelmeye göñlüñe ġurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzini mūr eyle
G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ **irse başı göklere** / Cānı mı var dirile ḳaddüñe hem hem-ser yine
G2631-4. **Göklere başuñ irirse** saña yoḳdur fāyide / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi
G2656-4. **Başuñ eflāke irürse** ġırra olma / Cihāna ṣatabilmez kimse zūrı
G2663-2. Āhum livāsı **başını eflāke irgürüp** / Ḳıldı diyār-ı derd ü ġama pādişā beni

başı ṭūp eylemek/itmek [46] Kelleleri uçurmak. // Başları yuvarlamak.

bk. seri ṭūp eylemek/itmek, seri ṭūp ḳılmaḳ

G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / **Ṭūp eyle başuñ** al dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G56-7. Zülf-i çevgānına **ṭūp it başuñı** meydāna gir / Çün Muḥibbī kendüñi merdāne söylersin baña
G115-5. Ser-i zülfini çevgān itse dilber / Dilā sen daḫi **eyle başuñı ṭūp**

G134-2. Her ḳaçan kim zülfi çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀşıḳa lāyıḳ budur kim **eyleye başını ṭūp**
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre **ide başını ṭūb**
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde **başı** dilā sen de **eyle ṭūp**
G172-2. Ḳaçan yārüñ göre zülfini çevgān / Gerekdür **eyleye başın** hemān **ṭūp**
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / **Ṭūp idüp** sen de dilā **başuñı** meydāne ilet
G404-3. Nicesin **ṭūp itmeye** cān bülbüli **başını** kim / Ḫırmen-i gülde ṣalınan sünbül-i çevgānıdur
G458-3. Zülfüñüñ çevgānını görse ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / **Başını ṭūp eyleyüp** yolında ġılṭān oldılar
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda ele yār / Kim **başını ṭūp eyleye** meydāne disünler
G741-7. Çevgān-ı zülfe **itdi** Muḥibbī **başını ṭūp** / Meydān-ı ʿışḳa kim gire cānı fedā olur
G976-1. Esb-i nāz üzre ṣunup el zülfüñe çevgān alur / **Ṭūp ider** ʿāşıḳlaruñ **başını** hemān meydān alur
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / Ḳanġı bī-dil **ṭūp idüp başını** ġılṭān istemez
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur henüz / **Başuñı ṭūp eyle** ey dil çünki meydāndur henüz
G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp **ṭūp it** Muḥibbī **başını** / Çünki meh-rūlar iderler kūy u çevgāna heves
G1397-4. Ḥüsni meydānında yārüñ ḳılmaġa bāziçei / **Başuñı ṭūp itdi** bükdi ḳaddümi çevgān-ı ʿışḳ
G1507-2. **Başumı ṭūp eyleyüp** geldüm vefā meydānına / Ola kim ġılṭān ide bu zülf-i çevgānuñ senüñ
G1521-1. Bin semend-i nāza eyle cilveler meydān senüñ / **Başumı ṭūp eyledüm** zülfüñi ḳıl çevgān senüñ
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / **Başumı ṭūp eyleyem** yoluñda gel çal anı tek
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne gelse ey Yūsuf-ı cemāl / **Başumı ṭūp idiser** ol zülf-i şeb-dī̇züñ senüñ
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña **başuñı ṭūp eyle** ki çevgāne gerek
G1562-5. **Başını ṭūp itmeyen** bu yolda bilmez anı kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile çün meydāne girdüñ / **Başuñ ṭūp itmez** iseñ yā ne girdüñ
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ çünki ey çāpük-süvār / **Başumı ṭūp eyle** oldı zülf-i çevgānuñ senüñ
G1626-3. Zülfini çevgān idelden berü ey ṣāḥib-cemāl / **Başumı ṭūp eyleyüp** yolında ġılṭān eyledüñ
G1628-5. ʿIşḳ meydānında **ṭūp it başuñı** / Lāyıḳ ṭūpa ḳaddüñ çevgān gerek
G1634-2. Esb-i nāz üzre el urduñ zülfüñüñ çevgānına / **Başumı ṭūp eyleyüp** yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1657-2. **Ṭūp eyle başum** al elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān ol
G1673-4. **Başum ṭūp eyleyüp** tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey dost çevgān eyle gel / **Başumı ṭūp eyledüm** ben ʿazm-i meydān eyle gel
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin **başuñı ṭūp it** dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey Muḥibbī dilberüm / **Başını ṭūp eyleyüp** girdi bugün meydāne dil
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī **başını ṭūp eyledi** / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
G1751-3. Didüm ey dilber dilersen **başumı ṭūp eyleyem** / Didi zülf-i çevgānı ḥāżırsan hemān meydāne gel
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī **ṭūp idüp başın** gelür meydāne hem
G2025-3. **Başum ṭūp eyledüm** cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elünde zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḥi **ṭūp eyleyem başumı** ol çevgān içün
G2127-5. Zülfi çevgānına **ṭūp eyle** Muḥibbī **başuñı** / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına gerek anadan
G2194-1. Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / **Ṭūp idüp** ʿışḳ ehli de **başını** ġılṭān eylesün
G2232-7. Zülfi çevgānına **ṭūp eyle** Muḥibbī **başını** / Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
G2279-2. Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese / **Ṭūp ider başını** meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn
G2451-5. Sīne meydānında **ṭūp itdi** Muḥibbī **başını** / Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış düşına
G2527-3. Anuñ içündür yolında **başumı ṭūp eyledüm** / Ola kim ġılṭān idem ben zülfinüñ çevgānına
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel ey dost / Kes **başumı ṭūp itmege** çevgāne gerekse
G2715-5. **Başuñı ṭūp it** Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ṭūpuñ aġsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi

başı ṭūp olmaḳ [4] Kelleleri uçurulmak. / Başları yuvarlanmak. *bk. seri ṭūp olmaḳ*

G819-5. Ey Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa nigār / **Ṭūp olur** meydān-ı ʿışḳ içinde nice **başlar**
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse zülf-i çevgānın alup / **Ṭūp olup** ġılṭān olısardur yolına nice **baş**
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne sa ʿādetdür eger kim aña **ṭūp ola başuñ**
G2369-1. Kim bile diye zülf-i çevgāne / **Başı ṭūp ola** gire meydāne

başı ucı [2] Yanı başı. (Ş. Sami, 2010: 107)

G937-4. **Başı ucına** gelürin ḫastenüñ her gice şemʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın telḳīn ider
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ işidüp / **Başum ucına** geldi benüm aġlamaġ içün

başım gözüm üstine [1] Belirtilen istekleri içtenlikle yapmayı kabul etmeyi anlatan bir söz. (TDK, 2011: 266)

G1418-3. **Baş gözüm üstine** itme ḫār-ı müjgāndan ḥaẕer / Yaşum ile nerm olsun diyü itdüm ışlamaḳ

başın ṭutmaḳ [1] Ah etmek, eyvah etmek, üzüntü duymak.

G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü **başın ṭutar**

başına dār eylemek/itmek [6] Herhangi bir güçlük karşısında bunalmak, zor durumda kalmak. *bk. başı sıkıya gelmek* (TDK, 2011: 266)

G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel **başına dār it**

G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı bu benüm **başuma** ol **dār eyler**
G590-2. Cefā vü cevr ile ol bī-vefālar / Cihānı **başumuza dār iderler**
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey göñül oldı muḫāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī **başına dār eyleseñ**
G1775-7. Fāriġ iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī **başuma dār eyledüm**
G2623-1. Baña bu işi cümle yār itdi / Geñ cānānı **başuma dār itdi**

başına belā almaḳ [4] Bir sorunla karşılaşmak, kötü bir duruma düşmek. (TDK, 2011: 266) *bk. başına ġavġā almaḳ*

G1675-1. Zülfini görüp oldı yine mübtelā göñül / **Başına aldı** kendü eliyle **belā** göñül
G1723-1. Oldı ezel ʿışḳuñ ile mübtelā göñül / Kendü eliyle **başına aldı belā** göñül
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem neyüñ efġānını / Cānuma **aldum belā başuma** ġavġālar gibi
G2779-4. Her kim ki vara zülf-i siyeh-kāre bend ola / Kendü eliyle **başına alur belāsını**

başına belā gelmek [3] Kötü bir durumla karşı karşıya gelmek. (TDK, 2011: 267)

G1618-5. **Başuña** Mecnūnleyin **gelse** sezā yüz biñ **belā** / Leylī zülfine neden kendüñ perīşān eylemek
G1772-4. ʿĀşıḳ oldum **başuma geldi belā** vü derd ü ġam / Miḥnet ile giçdi sāl u māh u eyyāmum benüm
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel **geldi belālar başuma** / Āh kim yazu imiş bu mācerālar başuma

başına belā getürmek [2] Kötü bir durum ortaya çıkarmak.

G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ **belālar getüre başına** senüñ kāyināt
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ **belālar getüriser başuña** bu kāyināt

başına ġavġā almaḳ [3] *bk. başına belā almaḳ*

G45-1. Olaldan ḫaste-dil ʿışḳ ile şeydā / **Alupdur başına** biñ dürlü **ġavġā**
G1242-3. **Almamış başına** terk itmiş cihān **ġavġāların** / Vādide Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ uṣlu imiş
G1357-4. **Başuña alduñ** dilā sen bu cihān **ġavġāların** / Yeg degül midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ

başına gelmek [25] Beklenmedik, şaşırtıcı bir olay veya durumla karşılaşmak. (TDK, 2011: 267)

G319-3. **Geldi** sevdā **başuma** dīvāneyem / Işşı itmez baña şimdengirü pend
G603-2. Ezelden her ne yazıldı **başuña** / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut gerek ṭar
G1064-2. Seng-i bīdāduñ **gelürse başuma** / Faḫr olur baña giyarün tāc-ı zer
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar **başına gelmesün** aḥvālümi şormaz mısuz
G1117-3. Mecnūn-vār **başuma** murġ-ı belā **gelüp** / Ṭutup mekān her biri didi yuvalaruz
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ gör ne **gelüpdür başına** / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek **geldi** āḫır **başuma** / Cedd ü cehd ile kişi taḳdīri taġyīr eylemez
G1431-2. Gitdi ṣabr u ʿaḳl oldum bī-ḳarār / **Geldi** çünkim **başuma** ġavġā-yı ʿışḳ
G1623-3. **Başına geldügi** emr ider reyāḥin şāhınuñ / Tā ki ḥaḳḳında ola medḥ ü ṣenāsı bülbülüñ
G1775-7. Fāriġ iken **geldi** tā ki **başuma** sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār eyledüm
G1865-1. Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşān-ḥāl olam / **Başuma** sevdā **gelüp** şūrīde vü pā-māl olam
G1880-3. **Başuma gelse** ser-i zülf ile sevdālar yine / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G2000-1. Ḳara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum / **Gelelden başuma** sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2487-1. Kim vire göñli ol ṣanemüñ göz yaşına / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam **gele başına**
G2489-5. Kendüden giçdi Muḥibbī āhı **gelmez başına** / Gördi zībā şūretin āyīne-i idrākda
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / **Başuma geldi** ser-i zülf ile sevdālar yine
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın güş idüp / **Geldi** ʿışḳ içre anuñçün bu hevālar **başuma**
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm **geldi** sevdā **başuma** / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār / **Gelmeseydi başuma** benüm bu sevdā ḳaşki
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı ḳalem / **Başuma** sevdā-yı zülfüñden **gele** derd ü elem
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ **geldi başuma** / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden **başuma geldi** benüm ġavġa-yı ʿışḳ
Mr24-16. Bu derdüm **gelmesün** ḳullar **başına** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi mekān / **Başuma geldi** ḳamu bir bir baña oldı ʿiyān
D24-1. Günden güne rūşen görinür ol ḫat ü ʿārıż / **Başuma** ne ṭañ **gelse** nice dürlü ʿavārıż

başına getürmek [11] Beklenmedik, şaşırtıcı bir olay veya durum ortaya çıkarmak.

G25-1. Ṣarāb-ı laʿl-i nābuñdur iden ben bī-dili şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur **getüren başuma** gavgā
G109-2. Zülfi sevdāsı ile **başına** neler **getüreyim** / Bu ḳara baḫtum ile ṭāliʿ-i gümrāh baña
G787-3. Baġla zincīr-i ser-i zülfine dīvāne dili / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat **başuña** sevdāyı **getür**
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup sevdā **getürdüñ başuma** / Nice dürlü ey göñül ġavġā **getürdüñ başuma**
G2395-2. Bir naẓarla ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā **getürdüñ başuma**

G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik derdā **getürdüñ başuma**
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā ġam-ı şaḥrā **getürdüñ başuma**
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā **getürdüñ başuma**
G2420-1. Zülfi sevdāsı **getürdi başuma** sevdā yine / Ol Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā yine
Mr22-8. Görelüm kim ne **getürür başuma** bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

başına gün ṭoġmaḳ [3] Talihi yâr olmak, işi hep yolunda olmak. (Tanyeri, 1999: 53)

G130-2. Dün gice giçdi uyur şandı beni dilber didi / **Başuña gün ṭoġdı** nedür ʿāṣıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G1769-3. Saʿd ola yılduzum **ṭoġa** devlet **güni başa** / Yüz gösterürse baña ol mihr-i saʿādetüm
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün **ṭoġurdı başuma** / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḥi

başına tāc itmek [6] Çok değer vermek, ilgi göstermek. (TDK, 2011: 267)

G276-1. Benden çün bıraḳa gice oldı saña miʿrāc / Ḥak-i rehüñi **itdi** melāik **başına tāc**
G400-5. Biçeli ġam ḫilʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da **başum tācıdur**
G1235(a)-1. Ḥākipāyın **başuma tāc itmek** itdüm mültemes / Gör dil-i dīvānei kim salṭanat eyler heves
G2256-3. Ḥākipāyın **başına tāc itmegi** kim istemez / ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin
G2637-4. Ḥāk-i pāyı olalıdan bu benüm **başumda tāc** / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm Dārā gibi
Mr17-5. Eşk ile gel idelüm gül yine meyḫāneleri / **Tāc idüp başımuza** sāġar u peymāneleri

başına ṭaş yaġmaḳ [3] Felakete uğramak. (TDK, 2011: 267)

G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger **başına yaġsa ṭaşlar**
G952-5. Bu Muḥibbī başını açup yüzin döndürmeye / Kūy-ı dilberden eger **başına yaġsa ṭaşlar**
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger **başına yaġsa ṭaşlar**

başına teller ṭaḳmaḳ [1] Aşırı derecede sevinmek. (TDK, 2011: 2309)

G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz **ṭaḳdı teller başına**

başına urmaḳ [1] Başına giydirmek. (TS, 2009: 437)

G294-1. **Uralıdan** dilberā **başuña** sen ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem saña dāim gösterürler iḥtiyāc

başında belā olmaḳ [1] Sıkıntı, üzüntü, eziyet vermek. (TDK, 2011: 271)

G2470-2. Göreyim senüñ **belā başından** eksük **olmasun** / Var iken cāna lebüñ meyl ide laʿl ü cevhere

başından defʿ itmek [1] Herhangi bir durumu savuşturmak.

G2628-5. İçüp mey giçe almış ele sāġarı / **Başından defʿ ide** lāle ḫumārı

başından giçmek [5] Daha önce aynı duruma uğramış olmak. (TDK, 2011: 267)

G748-3. Gāhi belā vü derd gehi ġuṣṣa vü elem / Her kim ki ʿāṣıḳ ola **başından** neler **giçer**
G1851-4. Āh ḳılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar / Gör neler **giçdi** bu ʿālem içre **başumdan** benüm
G2073-5. Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre / Eyü yavuz **giçer** ādem **başından**
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler **giçdi başumdan** / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı ḫusreve / Ṣorma ḥadiş-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü **başından giçen** bilür

başından gitmemek [5] Sürekli hatırlamak, unutmamak. *bk. aklından çıkarmamak* (TDK, 2011: 64)

G72-1. Niceye dek yürüyem ʿışḳuñla olup mübtelā / **Gitmese** sevdā-yı zülfüñle **başumdan** bu hevā
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül **gitmezse başından** ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G538-4. **Başumdan gitmedi** zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile süzāndur
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / **Başından** anuñ **gitmeye** sevdā benüm gibi
G2764-4. **Gitmedi başından** ey dil zülfinüñ sevdāsı āh / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki

başını ḳaldurmamaḳ [7] Bir işi aralıksız sürdürmek. (TDK, 2011: 268)

G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp **ḳaldurma** yirden **başuñı** / Īşḳ kitābında yazılmış secde itmek müstecāb
G844-2. Cāmiʿ-i ḫüsninde yārüñ tācı ebrūsın gören / Secdeden **ḳaldurmayup başın** anı miḥrāb ider
G1104-3. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫaste kim işigüñi bālin ide / Başını ḳaldurmayup derdine dermān istemez
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp **ḳaldurma başı** secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur benüm
G2101-4. Eger İskender ü Cemşīd olasın / **Başuñ ḳaldurma** yüz sür ḫākipādan
G2186-5. Gezerken cāmiʿ-i ḫüsnin ḳaşı miḥrābını gördüm / **Başum ḳaldurmayup** ḳıldum o yirde secde-gāhı ben
B193. Hīç belā-keş āṣıḳ olan **ḳaldurur** mı **başını** / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını

başını kesmek [7] Boynunu vurmak, darb-ı unk etmek. (Ş. Sami, 2010: 630)

G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ **kesicek başumı** diye bu ne serdür
G1061-1. Tīġini aldı helāk itmek içün ṭaşa çalar / **Kesmeyicek başumı** tīġin alup ṭaşa çalar
G1061-3. **Başumı kesdi** gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳurıya vü yaşa çalar
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh **kesse başumı** sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum çü şemʿ
G1426-3. **Kes** şemʿ gibi **başum** ʿışḳ odı şuʾle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuşşāḳa ʿādet ancaḳ
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri **kesse** eger gelse **başumı** / Saña daḫi ziyāde olısar maḥabbetüm
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel ey dost / **Kes başumı** ṭūp itmege çevgāne gerekse

başını ṭaşdan ṭaşa çalmaḳ/dögmek/ḳaḳmaḳ/urmaḳ [10] Nadim olmak, nedamet çekip dövünmek. (Ş. Sami, 2010: 1172)

G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün **başını** şu gibi ol **ṭaşa çalar**
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle her dem **başını ṭaşlara ḳaḳ**
G1445-5. Şular almışdur ezelde çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / **Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp** aḳan ırmaġa baḳ
G1811-2. Ḳanḳı **ṭaş** ḳatısa **başın** aña **dögsün** kūh-ken / Başa iletdüm şanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G2315-5. Şular gibi Muḥibbī **ṭaşdan ṭaşa başını** / **Urup** derūnı ḫālin söyler çenāra ḳarşu
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine dil baġlayup dīvānedür / Kim **başın ṭaşdan ṭaşa dögüp** yürür ṭaġlara şu
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi sengi tırāş / Āḫır anuñ da **başın çaldı** felek **ṭaşdan ṭaşa**
G2438-3. Bir lebi şīrīn firāḳından belā kūhında āh / **Urmışam** Ferhād--veş **başumı** ben **daşdan daşa**
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine **başuñı dögsen** hezārān **ṭaş** ile
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi **ṭaşdan ṭaşa ursam** ʿaceb mi **başumı**

başını tenk itmek [1] Sıkıntıya girmek. *bk. başı dara düşmek* (TDK, 2011: 265)

G1322-3. **Başını tenk itmeyince** ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden ne ḥażż

başlar kesilmek [4] *bk. baş kesmek*

G908-6. **Başlar kesilür** ḳan şaçılur līk şorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda **kesilür başlar**
G1115-2. Nice **başlar kesilüp** her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele çün ḫançer-i tīz
G1770-1. Şemʿ-veş **başum kesildükce** aḳar yaşum benüm / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar başum benüm

başuñ içün [1] ... değerli bir kişi ortaya konarak kullanılan ant veya yalvarma sözü. (TDK, 2011: 265)

G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ içün / **Başuñ içün** güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle

başuñda devlet var olmaḳ/irişmek [8] Beklemediği büyük bir nimeti ele geçirmek. *bk. başına devlet kuşu konmak* (TDK, 2011: 266)

G119-2. **Var imiş başuñda devlet** çünki irdüñ pāyına / Aġzuña alup lebin bir dem ol ādem cānın öp
G196-2. Anuñ pāyına ġılṭān olsa āḫır / Bilürdüm **var imiş başumda devlet**
G227-3. Başuma ḫāk-i pāyundur saʿādet / Dirīġā ḳanı **başumda** ol **devlet**
G392-5. Öpebilseñ destini **başuñda** ol **devlet** mi **var** / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa şor
G645-1. Ger fedā cānān yolında cān olursa çoḳ mıdur / **Başa devletdür** ḳanı imkān olursa çoḳ mıdur
G1208-4. Bir gördi yine itleri ile bizi ḥabīb / **Devlet irişdi başa** dilā uşlulardanuz
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem siper olmış / **Devlet irişür başına** ey dil naẓar olmış
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı **devleti var** diye bunuñ **başında**

baş u cān [14] Baş ve can.

G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse **baş u cān** terk eylemek / Bir maraż̇durʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G1031-5. Dir imiş terk ḳılmaz **baş u cānı** / Muḥibbī ʿāşıḳ olan müttehemdür
G1034-7. Muḥibbī ʿışḳ ārāmı **baş u cāna** / Gerekdür kim ola ʿāşıḳ dil-āver
G1063-4. **Baş u cān** tuḥfe getürdüm n'ola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde getür
G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda **baş u cān** terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ʿışḳ / **Baş u cān** terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / **Baş u cān** terkin urur içine giren savaşuñ
G1620-4. **Baş u cān** terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā kūh-ken gibi bugün nāmuñ senüñ
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben **baş u cān** terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi şīrīn içün / **Baş u cān** terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / **Baş u cān** terk eyleye fikrinde anuñ yār ola
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / **Baş u cān** terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr8-5. Cān terkin ur cānān içün / Ġam yime **baş u cān** içün

başda [3] *T.* İlk olarak. (TDK, 2011: 279)

G657-3. Derd-i ser **başda** añup ʿārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki ṣudāʿuñ derdi gülāb ile giçer
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / **Başda** bulam diyü çoḳ arar her mekānı ṣemʿ
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı **başında** bile sīne

başdan [5] *T.* Başından alarak, bir kez daha, yeniden. (TDK, 2011: 279)

bk. başdan ayaġa, başdan başa

G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuṣsam ṣemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan **başdan** zebānumdur benüm
G2027-2. Günāh ise gice gündüz ṣehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki **başdan** pür-günāhum ben
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez **başdan**
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı **başdan** yine āvāreligi pişelerin
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı **başdan** oḳudum ser-te-ser ezber / Daḫi ögrenmeden varup muʿallimden elif bāyı

başdan ayaġa [11] Tepeden tırnağa, ser-â-pâ. (Ş. Sami, 2010: 83)

G313-3. Yazma raḳīb adını gel sehv ile ṣaḳın / **Başdan ayaġa** yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G1209-2. **Başdan ayaġa** degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk ṣu virdi bu dil āteşi bir pāre henüz
G1426-1. **Başdan ayaġa** ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge ḥālet ancaḳ
G1754-1. Zülf-i zencīrine yārüñ mübtelā oldı göñül / **Başdan ayaġa** belā üzre belā oldı göñül
G1784-1. Egerçi **başdan ayaġa** günāhum / Degül ġam çün benüm sensin sipāhum
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek ise baña günāh / **Başdan ayaġa** günāh ile yüzi ḳara benem
G1852-3. Sīneme ser-tā- ḳadem kesdüm anuñçün naʾller / Derd-i ʿışḳuñla senüñ **başdan ayaġa** ḥāl olam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile **başdan ayaġa** yanup çün ḥāl olam
G2076-5. **Başdan ayaġa** günāh ise Muḥibbī derd-mend / Senden umar şefḳati sensin ḳayıran ümmetin
En1-28. Lām Lā dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Elif Beni **başdan ayaġa** eyleyesin pāre ey yār
B159. **Başdan ayaġa** olursa da günāh / Boynuma ṣalımaz ol zülf-i siyāh

başdan başa [16] Tamamen, bütünüyle. (TDK, 2011: 279)

G369-4. Ṣaçdum ṣu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / **Başdan başa** bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G508-2. ʿĀlemi **başdan başa** ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / ʿIşḳunuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḫi dirsem saña ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña **başdan başa** nūr
G597-1. Sīnem içre āteş-i ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile **başdan başa** ʿālem yanar
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya virür / Cümle dil mülkini **başdan başa** yaġmāya virür
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür **başdan başa** deryā-yı ʿışḳ
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez Çehrem üzre al olur / Her ḳaçan **başdan başa** görsem giyersin seni al
G1748-1. Nūr ile **başdan başa** bir āfītāb ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G1806-1. Didüm ʿışḳuña düşdüm pür-niyāzam / Didi **başdan başa** ben daḫi nāzam
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm budur seni **başdan başa** nāz olasın
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar **başdan başa** ṣıyt u ṣadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse bu sīnem kūsına
G2438-1. Aḳdı yaşum ṣu gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ālemi ġarḳ eyledi **başdan başa**
G2483-5. Bu Muḥibbī virmeye ḫāk-i der-i cānānei / Virseler iki cihānı ser-te-ser **başdan başa**
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine **başdan başa** vīrān eyledi
G2710-2. Libāsını idüp **başdan başa** al / Giçer bu nevʿa dilber baña rengi
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / Lāle-veş baġrumı **başdan başa** ḫūn itdi firāḳ

başına [4]

1. Beher; her, her bir. (Ş. Sami, 2010: 107)

G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / Gün **başına** anuñ içün işi zevāledür
G2362-5. Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti / İder gün **başına** biñ ser şikeste

2. Yalnızca, tek başına. (TS, 2009: 434)

G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi kendü **başına**
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili raḥm idüp / Ḫayra girüp çözüp **başına** āzād itdi

başḳa [4] *T.* Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge. (TDK, 2011: 274)

G4-3. Umaram her bir aduñ **başḳa** şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafā
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ gönlinde **başḳa** kāmı var
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılıñ şerḥinde **başḳa** defter-i dīvān olur
G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil sīne ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger **başḳa** ser çeker

başlamaḳ [28] *T.* (TDK, 2011: 276) *bk. söze başlamaḳ*

(başla [2], başladı [9], başladum [1], başlama [1], başlamışdur [1], başlañuz [1], başlar [8], başlasa [1], başlasun [1], başlaya [3])

1. Bir işe girişmek, harekete geçmek.

G491-1. **Başladı** yine şīve ile nāze güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ āvāze güzeller
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya **başlar** / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya **başlar**
G894-4. Muṭrib terāne **başla** ḥüseynī nevaḥt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür
G896-5. Çünkim Muḥibbī **başladı** evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ **başlar** / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna **başlar**
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya **başlar** / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya **başlar**
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḥod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden **başlañuz**
G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / **Başladı** devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide **başladı** yine / Var ise başı ciger dāġıdurur ol ṣunuñ
G1541-4. **Başladı** ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż almaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna **başlasun** bülbül
G1920-1. Gele **başladı** ḥaṭuñ aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup ṣanki irişür ecelüm
G2158-4. Nāza **başlar** ġonceler görür fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller / Döner cefāya **başlar** ṣoñra olur peşimān
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil işe **başlama** bu iltizāmı ḳo
G2318-4. Ben **başladum** niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan **başlaya**
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa **başlaya**
G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / **Başladı** hemān derd ile ṣolmaġa benefşe
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gel ʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān **başlaya** ḳarşuñda nevāya
G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur benüm / Muṭrib terāne **başlasa** āheng-i sünbüle
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / **Başla** evvel çünki āşıḳsın hemān cān oynına
B200. Geldi gül devri yine bülbül fiġāna **başladı** / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana **başladı**

2. Olmak, oluşmak, ortaya çıkmak, doğmak.

G1121-2. İncinür ṣanmañ cefādan cevre muʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla **başlamışdur** anamuz

başlanmaḳ [1] *T.* Başlama işine konu olmak. (TDK, 2011: 276)

G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile **başlansa** bināya

başlu [17] *T. bk. başlu ṣu*

(başlu [15], başludur [2])

1. Başı olan. (TDK, 2011: 277)

G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḫācet ola ḥaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ **başlu** ejderhā yiter
G643-3. Mümkin midür ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ **başlu** mār olur
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin **başlu** ejdihādur
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḥaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ **başlu** ejderhā giçer
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ **başludur**
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ **başlu** ejder gösterür
G1034-2. Nigeh-bānı olupdur genc-i ḥüsne / İdüpdür zülfini biñ **başlu** ejder
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege biñ **başlu** ṣu ʾbān ögrenür
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber girihler baġlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ **başlu** ejder baġlamış
G1593-4. Zülfini çoḳ **başlu** cānā çeşmüñi ʿayyār ider / Ḫüsn-i Baġdādına ḥaṭuñ eyledi bārū-yı müşk
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ **başlu** ejder şeklini āhum benüm
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ **başlu** ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2739-3. Ḫüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar ṣaçar biñ **başlu** ejderhā gibi
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ **başlu** ejderhā ḳılur

2. Yaralı. (TS, 2009: 447)

G407-3. Leylī zülfi ḥasretinden bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı **başlu** ʿāşıḳ-ı āvāredür
G806-1. Ḫasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum **başludur** / Ger ṣorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek **başlu** daḥi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

başlu ṣu [1] Kaynak hâlindeki su. (TS, 2009: 447)

G2490-2. Ḫasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı **başlu ṣudur** eşk-i çeşmüm aḳmaya

bataḳ [2] *T.* Bataklık. (TS, 2009: 456)

G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların eşküm **bataḳ bataḳ**

bāṭıl [2] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 109) *bk. fikr-i bāṭıl*

1. Sıhhat ve hakikate mugayir, gayr-i sahîh, hak mukabili.

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki göñülden olmaya māyil / Olur her itdügi ebter ü her ne eylese **bāṭıl**

2. Boş, beyhude, nafile.

G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum **bāṭıl** gümān itdüm

bāṭın [1] *Ar.* İç, dahilî, gizli, zahir mukabili. (Ş. Sami, 2010: 109) *bk. ẓāhir ü bāṭın*

G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni şāh ṣanduñ / **Bāṭın** göz ile baḳsañ bir kemterīn ḫaḳīrin

batmaḳ [8] *T.* (Ş. Sami, 2010: 110)

(bat [2], batar [2], batdılar [1], batıcak [1], batmasun [1], batsa [1])

1. Bir şeyin içine sokulmak, aşağıya gitmek, dalmak.

G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa'rına anuñ irişmedün / Deryā-yı 'ışḳa girüben anlar ki **batdılar**
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser 'ālemi / Bu göñül pervā yimez olmış ol baḥr içinde **bat**
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü **bat**
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden baş bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez **batıcak** ṣuda kişiye dikenüñ

2. Girmek, hulûl ve nüfuz etmek.

G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır **batar** pāyuña ol şınmış zücāc
G713-3. Ḫār **batsa** itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G2163-2. Atuban seng-i cefā şıduñ bu göñlüm şīşesin / **Batmasun** ayaġuña şaḳın gel o āb-gīneden
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey dost yirlere / Ṣaḳın ki **batar** ayaġuña āb-gīneden

baṭn-ı Ḥūt [1] Büyük balığın; balinanın karnı.

G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan añ yārüñi / Kesmedi ẓikrini Yūnus miskīn iken **baṭn-ı Ḥūt**

bāver itmek [1] İnanmaḳ, i'tiḳād etmek, i'timād etmek...(Tulum, 2011: 377)

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn raḳīb / **Bāver itme** dostum vallah bühtāndur saña

bāy [2] *Far.* Zengin, ganî, mütemevvil, tüvân-ger. (Ş. Sami, 2010: 110)

bk. bāy ü cevān ü pīr, bāy ü faḳīr, bāy u gedā, gedā vü bāy

G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle ire ger yoḫsul eger **bāy**
G2792-2. Bu dünyā heft-ser bir ejderhādur / Yudar dimez bu yoḫsul u budur **bāy**

bāy ü cevān ü pīr [1] Zengin, genç ve ihtiyar.

G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī 'ālem içinde / Gedā **bāy ü cevān ü pīr** iderler çün ḳamu riḥlet

bāy ü faḳīr [2] Zengin ve fakir.

G149-4. Her kim ki göre la'lüñi ol mey-perest olur / Mīr ü gedā ü **bāy ü faḳīr** ü cevān ü şīb
G614-4. Farḳ yoḳ 'ışḳ içinde **bāy ü faḳīr** / Birdürür pādişā gedā görinür

bāy u gedā [2] Zengin ve yoksul.

G857-3. Maḥabbet gencīne çün mālik olduḳ / Ḳamu **bāy u gedā** muḥtācımuzdur
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın / Cem' olur cūş itmege **bāy u gedālar** başuma

bayraḳ çekmek [1] Bayrağı bir direğe veya ipe takmak.

G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şu'le **bayrağın** çeker / Derd ü ġam leşker olur kim şol u kim şağın çeker

bayraḳlu [2] Bayrağı olan, üzerine bayrak çekilmiş bulunan (yer). (TDK, 2011: 288)

G1911-2. Al **bayraḳlu** sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum üstine 'alem
G1976-3. Şāh-ı 'ışḳ oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli **bayraḳlu** sipāhumdur benüm

bayram [8] *T.* Bir dinde mübarek addolunan gün, îd. (Ş. Sami, 2010: 112)

(bayram [6], bayramda [1], bayramına [1])

G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ **bayramına**
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ **bayramda** / Didi gitmez daḥi başundan bu sevdā ḫāmda
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm ṣun cāmı **bayram** ertesi / Tā bula āvāre dil ārāmı **bayram** ertesi
G2673-2. Dāġuñı dām eyle ṣayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter sīne sīm-endāmı **bayram** ertesi
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı **bayram** ertesi
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müṣelleṣ saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i 'ışḳ içsün şarāb-ı cāmı **bayram** ertesi
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt şır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı **bayram** ertesi

bayram olmaḳ [3] Bayram vakti erişmiş olmak.

G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni **bayram olur** / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşunuñ
G1930-5. Nice bir rūze-i hecrüñ ṭutalum / Hilāl-i ebrüñi göster **ola bayram**
G2324-4. Ka'be kūyuña varan 'āşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaşd ider ḫayra girer her kişi **bayram olsa**

bāz [18] *Far.* Doğan denilen şikari kuş. (E. Tevfîk, 1890: 231) *bk. bāz-ı himmet*

(bāz [2], bāza [1], bāzı [3], bāzın [4], bāzına [2], bāzını [4], bāzıyla [1], bāzum [1])

G74-5. Himmetüm **bāzını** ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G113-3. Himmetüm **bāzına** hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G662-4. Ey hümā ḳaşdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ **bāzıyla** var çün bende himmetden ḫaber
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül 'āciz benüm dil gibi **bāzum** var
G755-4. Gözi ṣayyādı ṣayd itdi yine bu göñlüm **bāẕın** / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem ol **bāza** kim üstine üşe zāġlar
G1029-2. Ol hümā ḳaşrı saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm **bāzı** irür göklere pervāz eyler
G1219-5. Muḥibbī **bāz** olup olma ziyān-kār / Kim azar ol bulasın 'ömr-i kerkes
G1729-2. Himmetüm **bāzını** ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā ṣaydına himmet **bāzını** / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm **bāzın** ṣalup anı şikār itdüm
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol **bāzın** anı ol dem şikār itdüm
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm **bāzın** ṣaluban anı aldurdum
G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẕar **bāz** isteyen
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm **bāzı** benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin ṣalup bu göñlüm **bāzına** / Anı ṣayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2392-3. Ḳaşd ḳıldı himmetüm **bāzı** ḳanā'at Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭuta 'anḳā gibi varup Ḳāf ile
G2788-1. 'Işḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı **bāzını**

bāz-ı himmet [3] Doğanın lütfu.

G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ dāmına 'anḳā-yı Ḳāf / **Bāz-ı himmet** birle ben anı şikār itsem gerek
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / **Bāz-ı himmetle** maḥabbet murġını ben avladum
G2520-3. Sen hümāyı **bāz-ı himmetle** şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma

bāz eylemek/itmek [2] Oynamak

G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü 'andelīb / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa **eyler bāz** gül
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur olmaz 'aceb **itdügi** hep **bāz** gele

bāzı [6] *Far.* Oyun, lehiv, lu'b. (E. Tevfîk, 1890: 232)

(bāzı [4], bāzını [1], bāzuñı [1])

G259-3. Başum ile 'ışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri **bāzı** çün ṭūp ile çevgāndur 'abeş
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür 'ışḳ **bāzı** / Bu kārı ṣanma ayruḳ kāra beñzer
G967-3. Oynadum bu vech ile ṣaṭranc-ı 'ışḳuñ **bāzını** / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn görseler māt ḳalalar
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü lu'bın gösterür ol **bāzı** çoḳ
G2540-6. Muḥibbī müşkil işdür 'ışḳ **bāzı** / Kimesne ṭutmasun bunuñla pençe
G2756-4. Olsun ḫaḳīḳī çünki gerekdür ḫaḳiḳi 'ışḳ / Taḥsīn diye kim göre bu 'ışḳ **bāzuñı**

bāzār [34] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 112)

bk. bāzār eylemek/itmek, bāzār-ı ḥüsn, bāzār-ı 'ışḳ, bāzār-ı ḳadeḥ, şāhid-i bāzār

(bāzār [6], bāzāra [1], bāzāra [3], bāzārda [4], bāzārı [4], bāzārına [4], bāzārında [6], bāzārını [1], bāzārum [1], bāzārumı [1], bāzāruñ [1], bāzāruñda [1], bāzāruñı [1])

1. Alışveriş, ahzüita, dâd u sitâd. *bk. bezār*

G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı 'ışḳ içre alup derdini / Ḫaḳīḳatde odur 'āşıḳ dimeñ **bāzārını** bilmez
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse la'linden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz **bāzār** ile eglen
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / Baġlu eli büküldügi **bāzāra** benefşe
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i 'ömrüñ ḫarc ide / Tā ki bu **bāzārda** sūd u ziyāndan giçmeye
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam dime / Ol ḥesābı rāst gelmez degmede **bāzārda**

2. Alışveriş yeri üstü açık mahal ki her gün veya eyyâm-ı mahsûsasında herkes satacağını oraya çıkarıp pazarlıkla veya müzayede ile satar, sûk.

G339-4. 'Işḳ **bāzāruñda** aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G342-2. 'Işḳ **bāzārına** bu dil vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G468-4. Mışr **bāzārında** ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider

G561-4. Didiler būse metā ʿın virür imiŞ cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine **bāzāra** gider
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör **bāzāra** varmış kendüzin gūyā ṣatar
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn **bāzārında** la ʿlüñ her ḳaçan ḥelvā ṣatar
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu **bāzār** özgedür
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫ ʿāce cihān **bāzārına** irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ
G1622-4. Sünbül ṣaçında hīç ola mı aña beñzedem / **Bāzār** içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1677-1. ʿIşḳ **bāzārına** geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler ṣoñra dirler rāḥat al
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metā ʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ **bāzārında** yoḳdur bundan artuḳ ṣan ʿatum
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum / ʿIşḳ **bāzārına** düşdüm birdür maġbūnluġum
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ **bāzārında** giç sen de ziyān u sūddan
G2492-3. ʿIşḳ **bāzārında** ger ḥüsnüñ ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile **bāzāra** düşe
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden baġrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem diyü gezer **bāzārda**
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu **bāzārda**
G2635-5. ʿIşḳ **bāzārında** göz yaşın Muḥibbī ḥarc ider / N'eylesün kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı
G2720-2. ʿIşḳ **bāzārı** ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet **bāzārı** içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin

3. Fiyat kararlaştırıp ahzüitada uyuşmak için olunan muaraza veya çekişme, pazarlık.

G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı **bāzārum** görüp
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metā ʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol **bāzārı** gör
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metā ʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile geldük ki **bāzār** isterüz
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūşe vü **bāzār** hem
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda **bāzār** isteyen
G2309-3. İşidelden kim metā ʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān ele alup bu dil **bāzāruñ** eyler ārzū
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum **bāzārumı**
G2723-2. Naḳd-i dil alup metā ʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek bozma gel **bāzāruñı**
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben ol **bāzārı** görsem bir daḥi

bāzār eylemek/itmek [8] Alış viriş etmek, bazarlaşmaḳ... (Tulum, 2011: 113)

G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet isteyen / Cān u dil naḳdin virüp ʿışḳ ehli **bāzār itdiler**
G919-2. Görüp ʿāşıḳların ol māh-ı nev / Raḳīb ile varup **bāzār iderler**
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi **bāzār idelüm** gel / Bir daḥi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1109-3. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki benümle dost **bāzār eylemez**
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña **itdüñ** bu **bāzār** içre ihmāl eyledüñ
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı **bāzār iden**
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice **bāzār eylesün**
G2031-3. Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan giçmişem / Çārsū-yı ʿışḳ içinde **ideli bāzārı** ben

bāzār-ı ḥüsn [1] Güzellik pazarı.

G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı **bāzār-ı ḥüsn** içre revāc

bāzār-ı ʿışḳ [6] Aşk pazarı.

G1196(a)-4. Viren cān naḳdini **bāzār-ı ʿışḳ** içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1552-2. Aldum metā ʿ-ı būseñi cān naḳdini virüp / **Bāzār-ı ʿışḳ** içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1747-3. **Bāzār-ı ʿışḳa** geldi çü şarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı la ʿl
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / Dimez **bāzār-ı ʿışḳ** içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1887-4. Göreli **bāzār-ı ʿışḳ** içre metā ʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam
G2749-3. Eger **bāzār-ı ʿışḳ** içre ṣorarsañ nedürür ṣan ʿat / Alurlar naḳd-i cān ile metā ʿ-ı vaṣl-ı cānānı

bāzār-ı ḳadeḥ [1] Kadeh pazarlığı.

G300-2. Her ṭolu başına bir kerre alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden berü **bāzār-ı ḳadeḥ**

bāzīçe [5] *Far.* Oyuncak. (E. Tevfîk, 1890: 232)

(bāzīçe [3], bāzīçei [1], bāzīçeye [1])

G568-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur **bāzīçe** eyler sevdügüm nev-restedür
G1001-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur **bāzīçe** eyler sevdügüm nev-restedür
G1274-4. Zülf-i çevgān ile **bāzīçeye** geldi ol nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan ṭūp olmış
G1397-4. Ḥüsni meydānında yārüñ ḳılmaġa **bāzīçei** / Başunu ṭūp itdi bükdi ḳaddümi çevgān-ı ʿışḳ
G2583-4. Kūyına varsam ol ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide **bāzīçe** ata ṭaş ile

bāzū-bend [1] *Far.* Ziynet veya kuvvet için kola bağlanan gümüşten veya sırma ile işlenmiş meşinden mahfaza ki ekseriya içinde bir muska veya bir sûre-i şerîfe. (Ş. Sami, 2010: 112)

G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek gerdenine **bāzū-bend**

be [4] Be, bre, vre, more, mori suretlerinde Rumeli lisanları beyninde müşterek bir lügat-i âmiyânedir. (Ş. Sami, 2010: 112)

G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ **be** ẓālim ḳanı şerʿ
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / **Be** kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı terk-i serdür / Daḥi var mı **be** zāhid imtiḥānuñ
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde **be** kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır ol nefesdür

be-āvāz [1] *Far.* Bağırarak.

G335-3. Serv-i bālāsında gördüm bülbüli / Vaṣf ider ḳaddin **be-āvāzı** bülend

bebr [1] *Far.* Kaplana müşabih ve ondan büyük ve pek yırtıcı bir canavar ki Hindistan'da ve Afrika'da bulunur. Postu pul pul olup güzel pösteki olur. (Ş. Sami, 2010: 113) *bk. bebr ü peleng*

G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ **bebrdür** / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem bugün

bebr ü peleng [1] Kaplan ve panter.

G749-1. Dāġ u elifle sīnem **bebr ü pelenge** beñzer / Deryā-yı eşk içre göñlüm ferhenge beñzer

bebr-veş [2] Kaplan gibi.

G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir kemter gedā / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde **bebr-veş**
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / **Bebr-veş** ṣanur başında gören āh u vāsını

bed [1] *Far.* Kötü, yaramaz, şeni'... (E. Tevfîk, 1890: 240) *bk. çeşm-i bed, nīk ü bed*

G795-3. Zaḫmum benüm **bed** olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadur

bedaḫşān [4] *Far.* Afganistan'da "laʿl-i Bedaḫşān" adı verilen bir çeşit yakutu ve başka kıymetli taşlarıyla ünlenmiş bir yer. Bazı kaynaklar, buranın çok meşhur olmasının sebebini, maden kaynaklarından çok madenlerin burada çok güzel işlenmesine bağlamaktadırlar. (Onay, 2000: 119)

bk. laʿl-i bedaḫşān, mülk-i Bedaḫşān

(bedaḫşān [2], bedaḫşāna [1], Bedaḫşānum [1])

G1747-1. Meyḫāne oldı meyle **bedeḫşān** mekān-ı laʿl / Her ḫum görindi bāde ile ṣan kān-ı laʿl
G1848-7. Sitānbūlum Ḳarāmān'um diyār-ı mülket-i Rūmum / **Bedaḫşānum** Ḳıpçaġum u Baġdādum Ḫorāsānum
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel **bedaḫşān** cevherin / Dür dişi virdi kesāde baḥr-i ʿummān cevherin
G2338-5. Leb-i laʿl-i nigār var iken / İstemez dil vara **bedaḫşāna**

bed-aḫter [1] *Far.* Şansız, bahtsız. (Steingass, 1892: 161)

G2794-4. Ṭāliʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı **bed-aḫter** benüm gibi

bedel [4] *Ar.* Başka bir şey yerine herhangi bir şey; denk; eder. (Lexicon, 1890: 347)

(bedel [3], bedelüm [1])

G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna **bedel** ḳalmadı bir ġayri heves
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū **bedel** ḳand-i mükerrer yoḳ
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de **bedelüm**
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña **bedel** ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin

bed-emān [4] Perişan; emniyetsiz, güvenilmez.

G1492-5. Sīneñüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen çākin velīkin tā **bed-emān** eyledüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī yine bir mihr-i münevver şem'ine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā **bed-emān** eyledüñ
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı ki tā **bed-emān** eyledüm
G2522-2. Olur yād idicek ey 'ārıż-ı gül / Girībān tā **bed-emān** pāre pāre

beden [7] *Ar.* Gövde, cisim, ten. (Ş. Sami, 2010: 114) *bk. terk-i beden itmek*

(beden [1], bedende [2], bedenden [4])

G287-2. Eger cānān vaşlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it **bedenden** geç
G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum **bedende** oldı çoḳ gözler bedid
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim **bedenden** cān çıḳup āsān gider
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı **bedenden** ne biter
G2643-2. Şol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim **bedende** ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2759-5. Olup sulṭān-ı 'ışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp mi'mār-ı ġam āḫır aña yir yir **beden** kesdi
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān **bedenden** bir nefes

bedensüz [1] Beden olmadan, beden olmaksızın.

G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī derdüñle mūnīs / Ola mı ki ola bir cān **bedensüz**

be-deşt-i 'ışḳ [1] Aşkın çölünde.

G2162-2. Eger Mecnūn **be-deşt-i 'ışḳ** gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḫi bārān

bed-gümān [1] *Far.* Şüpheci, hoşnutsuz... (Steingass, 1892: 164)

G2534-5. Muḥibbī rāh-ı 'ışḳuñda inan vallah ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında **bed-gümān** olma

bed-ḥāl [3] Kötü vaziyette, huysuz, aksi. (Steingass, 1892: 162)

(bed-ḥāl [2], bed-ḥālem [1])

G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi **bed-ḥālem** umaram olmayam ben bī-naṣib
G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ alduñ Muḥibbī gönlini / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ ṣoñra **bed-ḥāl** eyledüñ
G1594-1. 'Ārıżun 'arż eyleyüp baña 'aceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ile 'aḳlum beni **bed-ḥāl** eyledüñ

bed-ḫū [7] *Far.* Kötü huylu, görgüsüz, kaba, huysuz... (Steingass, 1892: 162)

bk. ta'līm-i bed-ḫū, yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bāk, yār-ı bed-ḫū

(bed-ḫū [4], bed-ḫūlar [1], bed-ḫūya [1], bed-ḫūyı [1])

G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol **bed-ḫū** baña
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol **bed-ḫū** baña
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar 'aceb hep böyle **bed-ḫūlar** mıdur
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz ol **bed-ḫū** başup üstine rāhı eylemez
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen **bed-ḫū** imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā 'āşıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar döken **bed-ḫūya** baḳ
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü 'ādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol **bed-ḫūyı** ben

bedi' [1] *Ar.* Numune ve emsali olmayan nev-îcâd, yeni, görülmemiş, nadide. (Ş. Sami, 2010: 114) *bk. ḫaṭṭ-ı bedi'*

G2325-5. Vaşlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün **bedi'** / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile

bedīd [2] *Far.* Görünür, meşhûd, zahir, ayan. (Ş. Sami, 2010: 114)

G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler **bedīd**
G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı **bedīd** / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı görem ola'ıyd

bed-mest [1] *Far.* Bed-hûy, sarhoş... (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 30)

bk. çeşm-i bed-mest, kāfir-i bed-mest

G817-2. Cām-ı la'lin isteme gel eyle çeşminden ḥaẕer / Kim ki **bed-meste** uyarsa lā-büd anda ḳan olur

bed-nām [1] *Far.* Kötü ada sahip, kötü şöhretli, kötü yad edilen. (Steingass, 1892: 165)

bk. ʿāşıḳ-ı bed-nām, bed-nām eylemek/itmek, bed-nām ḳılmaḳ, bed-nām olmaḳ, bed-nām-ı ʿālem, bed-nām-ı ʿışḳ, bed-nām-ı rūzgār, rüsvā-yı bed-nām, rüsvā-yı bed-nām-ı cihān

G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfī çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile **bed-nāmlara**

bed-nām eylemek/itmek [3] bir kimesneyi zemm etmek, bir kimesneyi ġıbet etmek, adini çekmek. (Tulum, 2011: 386) *bk. bed-nām ḳılmaḳ*

G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu dil dīvānei **bed-nām ider**
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen beni Mecnūnleyin dīvāne **bed-nām eyledüñ**
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḫalḳa **bed-nām eyledüñ**

bed-nām ḳılmaḳ [1] *bk. bed-nām eylemek/itmek*

G1930-1. Dirīġā olmadı dilber baña rām / Beni **ḳıldı** cihān ḫalḳına **bed-nām**

bed-nām olmaḳ [3] Ādi çekilmek. (Tulum, 2011: 386)

G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı **olmışam bed-nāmı** ḫalḳ / Ḳoyalı meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı baña
G2235-3. Şöyle **bed-nām olmışam** Mecnūn benden ʿar ider / ʿIşḳ-ārā dirgürdüm buncalayın bi-ārı ben
Mh11-1. **Oldı** zencīrin sürür **bed-nām** zülfüñden senüñ / Gireliden göñlüme evhām zülfüñden senüñ

bed-nām-ı ʿālem [1] Kötü şöhretli dünya.

G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile **bed-nām-ı ʿālemem** / Dermāndeyem ki oldı gözüm eşk-bār hem

bed-nām-ı ʿışḳ [1] Kötü şöhretli aşk.

G2374-2. Eger **bed-nām-ı ʿışḳ** olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen ṣala gör var şöhreti şehre

bed-nām-ı rūzgār [1] Kötü şöhretli rüzgar.

G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ ey ṣanem / Dirüm esir-i derd ile **bed-nām-ı rūzgār**

bed-nāmlıḳ [1] Kötü şöhretli olma durumu/hâli.

G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿ ile nāmum benüm

bed-naẓar [1] *Far.* Kem gözle bakış.

G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / **Bed-naẓardan** saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad

bed-nihād [1] *Far.* Ahlaksız, baştan çıkmış. (Steingass, 1892: 165)

G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç gün bu ʿālem / Şaḳın aldanmaġıl bu **bed-nihāda**

bedr [12] *Ar.* Dolunay. (Lexicon, 1890: 347)

bk. bedr-i münir, bedr ü ḳamer, bedr-ay, meh-i bedr

(bedr [10], bedre [1], bedrine [1])

G461-2. Ol ḳamer **bedr** oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ dīvānesi olsam ʿaceb mi çaġıdur
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör **bedr** iken günden güne dönüp hilāl olur
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-ḥāl olur / Yüzüñ **bedrine** ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hīç aya düşmez / Özini görmek ol **bedr** aya düşmez
G1393-1. Ḳapuña gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / **Bedr** iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle eyledi **bedr** ayı şaḳḳ
G1482-2. Māhtābuñ **bedr** iken āyīnesi buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine **bedr** ayı büyütdüñ
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev ol **bedr** ayı büyütdüñ
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ **bedre** zer çekdüm
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭalʿat n'ola kāşānemi / Eksük olmaz **bedr** olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin güzeller / Şebīh olur mı encüm **bedr** aya

bedr-i münir [3] Parlak dolunay.

G599-3. Ḥüsn āyīnesi yanında nedür **bedr-i münir** / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berk-i semenden ne biter
G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye ol **bedr-i münir** / Göñlümi alan benüm didüm çehārdeh sāledür
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey **bedr-i münir** / Tār vir anları nitekim mehtāb gibi

bedr ü ḳamer [1] Dolunay ve kamer.

G2457-3. İşigüñi felege virmeyüben **bedr ü ḳamer** / Pāsbāndur giceler ṣubḥa degin revzenüñe

bedreḳa-i rāh [1] Yol gösteren kılavuz.

G210-3. Rūşen ḳıluram gözlerümi ḫāk-i derinden / Ger **bedreḳa-i rāhum** ola nūr-ı hidāyet

bedr-ay [1] *bk. bedr, dilber-i bedr-ay*

Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi **bedr-ay** imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳurı ġavġā imiş

bed-ter [1] *Far.* Daha, pek fena, beter. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 30)

Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm saña göñül / Daḫi **bed-ter** oluban virdüñ aña cān u göñül

beftere [1] *Far.* Avcıların kullandığı aldatmaca kuşu. (Lexicon, 1890: 373)

G2310-4. Zülfinüñ **befteresin** ṣalup bu göñlüm bāzına / Anı ṣayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū

beg [3] *T.* Küçük devlet başkanı. (TS, 2009: 479)

(beg [1], beglerüñ [2])

G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc / Yedi kişverden aldı **beglerüñ** bāc
G2079-5. Saña **beg** dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2725-3. Varıcaḳ kūyına ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / **Beglerüñ** şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi

be-ġam-ı yār [1] Gamlı sevgili.

G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī **be-ġam-ı yār** / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

be-ġāyet [7] Son derecede, pek, ziyade. (Ş. Sami, 2010: 115)

G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey dost / **Be-ġāyet** ḥāli hecr ile mükedder
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin **be-ġāyet** ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1408-6. Lebüñ zikrinden ey dilber **be-ġāyet** mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḫayrānlıḳ
G1412-4. Cān **be-ġāyet** ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk **be-ġāyet** güzel didüm
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil **be-ġāyet** nā-tüvāndur bu
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda **be-ġāyet** ḫasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan bir yanuma

begdeş [1] *T.* Eş, benzer, ortak.

G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīneñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz **begdeşüñ**

begenmek [3] *T.* İyi ve güzel bulmak. (TDK, 2011: 294)

(begendi [2], begenmez [1])

G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çini **begenmez** özge naḳḳāş olmışuz
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem **begendi** nem benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan nem benüm
G2750-5. me ʿānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / **Begendi** intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı

be-gū [6] *Far.* Anlat; söyle.

G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre **be-gū** / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre **be-gū**
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh ise güẓer / Ḥālini ḫastelerüñ gözleri bīmāre **be-gū**
G2311-3. Söyle ol zülf-i perīşāne perīşānlıġumı / Nice bir cevr ide ol zülf-i perīşāne **be-gū**
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra **be-gū**
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger gele reftāre **be-gū**

begüm [21] Efendim!, Canım!

G360-4. Hecr elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a **begüm** bir iki yapraḳ kāġıẓ
G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni ʿafv eyle gel / Yoḳ **begüm** dīvāne olmışdur mu ʿāf
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın **begüm** / Aġlayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın **begüm**
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste göñlüme şifā derdüme dermānsın **begüm**
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem her dem seni zülfi perīşānsın **begüm**
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın **begüm**
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın **begüm**
G1802-6. Bu Muḥibbī'i şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın **begüm**
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre **begüm** / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de bedelüm
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın **begüm** / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-4. Ẕerreye pertev şalar ʾār eylemez çün āfitāb / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẕar / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā **begüm** ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

be-güẕār [1] *Far.* Geçene kadar.

G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme her-bār baḥş / Ebleh olma şaḳla şoḥbet ḥürmetin **be-güẕār** baḥş

beḥamdullah [2] Cenabıhakk'a şükür olsun.

G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / **Beḥamdullah** bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm **beḥamdullah** kākül şoḥbetin

be-ḫas [1] Çer çöpe; samana.

G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan benüm / Şu ʾle virür her yaña çünkim düşe āteş **be-ḫas**

be-ḫayr olmaḳ [2] Hayırlı, uğurlu olsun.

G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb **be-ḫayr olsun** / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb **be-ḫayr olsun** / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun

behcet [1] *Ar.* Güzellik, hüsn ü bahâ. (Ş. Sami, 2010: 115)

G1848-2. Ḥayātum ḥāşılumʿömrüm şarāb-ı kevşerümʿadnüm / Bahārum **behcetüm** rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum

beher [1] *Far.* ...herbir veya her biri. (Steingass, 1892: 210)

G2158-3. Her ṭaraf serv ü **beher** cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān

behey [2] Hey! Ey! Be! (Ş. Sami, 2010: 116)

G707-3. Ẓulmi terk eyle **behey** çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye **behey** üftāde gel

behī [1] *Ar.* Güzel, alımlı. (Lexicon, 1890: 416)

G655-4. Olaldan cām-ı laʿlüñ nūş-ı cānum / Zeneḫdañ sībi gönlümüñ **behīdür**

Behrām-ı gūr [2] Îran hükümdarlarından bir kaçının adı ki en meşhuru, yaban eşeği avına pek düşkün olan "Behrâm Gûr"dur. // Meşhur pehlivan Rüstem'in lâkabı. (Devellioğlu, 2000: 80, 294) *bk. Behrām-ı şāh-ı gūr*

G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / Yitmez mi saña n'eyledi **Behrām-ı gūra** gel
G2656-5. Muḥibbī bu naṣīḥat saña besdür / Ḳaçan fikr idesin **Behrām-ı ġūrı**

Behrām-ı şāh-ı gūr [1] *bk. Behrām-ı gūr*

G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī ḳıl ḫaẕer / Kimse yoḳ vire ḫaber **Behrām-ı şāh-ı gūrdan**

behre [2] *Far.* Pay, hisse, kısmet, nasip. (Ş. Sami, 2010: 116)

(behre [1], behresi [1])

G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿide āḫır / Ḥıredden **behresi** yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan me ʾānī gevherin ʿarż it / Dilüñ ġavvāşı olup baḥr-i naẕmdan buldı çün **behre**

behre-mend [1] *Far.* Bahtı açık, talihli. (Steingass, 1892: 211)

G1561-3. Ben marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle **behre-mend** itsem gerek

beḳā [8] *Ar.* Bulunduğu hâlde kalma, devam, sebat, zeval bulmama, fena mukabili. (Ş. Sami, 2010: 116)

(beḳā [2], beḳāsı [5], beḳāya [1])

G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / **Beḳā** mülkinde ol sulṭān olup bulur niceʿizzet

G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem naḳşına / Çünki fānīdür **beḳāsı** yoḳ hemān vīrāne ṭut
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ **beḳāsı** naḳş olınmış ṣanki āzer deyridür
G1347-2. Görürem yoḳdur **beḳāsı** hem vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ **beḳāsı** yoḳ
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / **Beḳāsı** yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2719-4. Yol yoḳdur **beḳāya** eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni
Mh15-1. Ṣādide gördüm **beḳā** yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi

beḳāsuz [2] Ebedîliği, devamlılığı olmayan.

G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu **beḳāsuz** ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem ṣandılar
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu **beḳāsuz** ʿālemüñ ẕevḳini her dem ṣandılar

be-kef [2] *Far.* Elinde, avucunda. (Steingass, 1892: 195)

G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar **be-kef** / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar **be-kef**

beklemek [42] *T.* (TDK, 2011: 296)

bk. göze uyḫu beklemek, nevbet beklemek, yoluñı beklemek

(bekledüm [1], bekler [16], beklerem [1], beklerüz [23], bekleyüp [1])

1. Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak.

G653-4. Daş işigüñ **bekleyüp** her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū **bekler**
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / **Beklerem** ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını
G2711-1. Nice yıldur **bekledüm** pīr-i muġān dergāhını / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı işbu devlet-ḫʷāhını
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḫı / Nice yıllardur ki **bekler** gitmeyüben yanuñı
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam **bekler** atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
D48-1. Alnuña yā yüzüñe ʿāşıḳ degülse āfitāb / Yā ne **bekler** āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi

2. Bir şeyi, bir kimseyi gözetmek, korumak, muhafaza etmek.

G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḫüsni gencini / İrmek aña mümkin degül **bekler** dü-zülf-i ejdihā
G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāşıḳa dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa ḫüsnüñ gencini **bekler** olupdur ejdihā
G85-5. Genc-i ḫüsnüñe el irmez rāygān / Anı zülfüñ **bekler** olmış ejdihā
G517-2. Genc-i ḫüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / **Bekler** anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G731-5. Didüm zülfüñ neden gitmez yüzinden / Didi **bekler** öñince ejdihādur
G867-5. Ey Muḥibbī key şaḳın el ṣunma genc-i ḫüsnine / Anı **bekler** ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var
G2594-4. Genc-i ḫüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / **Bekler** anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2632-1. Genc-i ḫüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem üstinde anuñ ḫāli degül **bekler** gibi

3. Aramak, istemek.

G818-1. Tāb-ı ruḫsārı beni eyledi ṣayru **bekler** / Giceler gelmez olupdur göze uyḫu bekler
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key şaḳınuñ ḳanlu ṣudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol ṣu **bekler**
G818-4. Bir naẓarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu **bekler**
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller gelüp eyler miydi ṭābiʿ **bekler**
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi biz maḥabbet **beklerüz** / Ẓāhirā egerçi maḥabbet līk miḥnet **beklerüz**
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḫi ṣoḥbet **beklerüz**
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne bilsün ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin anda saʿādet **beklerüz**
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet **beklerüz**
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḥnet **beklerüz** / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet **beklerüz**
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā ölince anda biz rāh-ı maḥabbet **beklerüz**
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet **beklerüz**
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz daḫi ṣoḥbet **beklerüz**
G1200-1. Zāhidā ṣanma senüñ tek biz selāmet **beklerüz** / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet **beklerüz**
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnādaʿanḳā-veş ḳanāʿat **beklerüz**
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdurʿādet **beklerüz**
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet **beklerüz**
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet **beklerüz**
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat **beklerüz**
G1213-1. Zāhidā ṣanma senüñ tek biz selāmet **beklerüz** / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet **beklerüz**
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat **beklerüz**
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret **beklerüz**
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat **beklerüz**
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet **beklerüz**

be-külli [2] Tamamen, tamamıyla.

G1895-4. **Be-külli** ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1955-1. Ufatdum şīşe-i ʿaḳlı **be-külli** tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

be-künc-i mescid [1] Mescidin köşesinde.

G2469-2. Zāhid **be-künc-i mescid** el ḳaldurur du āya / ʿĀşıḳ da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna

bel [1] *bk. belki*

G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā naṭʿına çün / Saña açmazdan **bel** şāh dirler

Bel ʿām-ı Baʿūr [1] Hz. Musâ hakkında İsrâillileri kandırarak fenâ söylediğinden dolayı tanınmış olan "Bel'am bin Bâurâ" adında İsrâil kabîlesinden bir zâtın adı. (Devellioğlu, 2000: 82)

G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel gör n'oldı **Bel ʿām-ı Baʿūr**

belā [137] *Ar.* Gam, keder, endûh, tasa; afet; ağırlık, sıklet, sıkıntı, müşkilât. (Ş. Sami, 2010: 117)

bk. baḥr-i belā, bār-ı belā, başa belā, başına belā almaḳ, başına belā gelmek, başına belā getürmek, başında belā olmaḳ, belā bezmi, belā getürmek, belālara düşmek, belā vü derd, belā vü derd ü ġam, belā vü derd ü ġam çekmek, belā vü derd ü miḥnet, belā vü derd ü miḥnet çekmek, belā vü elem, belā vü ġam, belā vü miḥnet, belā vü miḥnet çekmek, belā vü miḥnet ü derd, belā vü miḥnet ü ġam, belā vü miḥnet ü hicrān, belā vü zaḥmete ḳatlanmaḳ, belā-yı āfet, belā-yı bend-i kākül, belā-yı cān, belā-yı cān u dil, belā-yı dil, belā-yı ḫār, belā-yı hecr, belā-yı ʿışḳ, belā-yı vaḥşet, belā-yı zülf, bend-i belā, bend ü belā, bend ü belā-yı zülf, bezm-i belā, bezm-i belā vü ġam, cevr ü belā, dām-ı belā, dām-ı belā-yı zülf, derbend-i belā, derd ü belā, derd ü belā çekmek, derd ü belā vü ġam, derd ü belā/elem yimek, derd ü belā vü miḥnet, derd ü belā vü miḥnet ü ġam, derd ü belā-yı ʿışḳ, deşt-i belā, elem ü derd ü belā, esīr-i belā-yı perī-veş, firḳat ü derd ü belā, ġam u derd ü belā, germ-i belā yimek, giriftār-ı belā-yı ʿışḳ olmaḳ, ġuṣṣa vü derd ü belā, ḫār-ı belā, ḥasret ü derd ü belā, ḳavs-i belā, kūh-ı belā, kūhken-i kūh-ı belā, kūh-sār-ı belā, leşker-i derd ü belā, lezzet-i derd ü belā, mevc-i belā, miḥnet ü belā, miḥnet ü derd ü belā, miḥnet ü derd ü belā yimek, miḥnet-i derd ü belā, murġ-ı belā, niʿmet-i derd ü belā, rāh-ı belā, seng-i belā, seyl-i belā, şūr-ı belā, ṭavḳ-ı belā, tīr-i belā, zencīr-i belā, zülf-i belā

(belā [100], belāda [2], belādan [2], belādur [3], belālar [2], belālaruñ [1], belānuñ [1], belāsı [4], belāsıdur [1], belāsın [5], belāsına [3], belāsından [1], belāya [6], belāyı [6])

G24-2. **Belā** kūhı içinde seng-i ġamdan / Yatur mecrūḥ olup dil bī-ser ü pā
G24-3. Siper ḳıldı **belā** tīrine sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ ḳaşlaruñ yā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm **belā** kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür ṣad-belā / Çünki aña eksük olmaz biñ **belā**
G50-2. **Belā** zencīrlerin Mecnūnleyin āh / Daḳar boynuma āḫır zülf-i Leylā
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar **belā** / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G71-5. Derd-i ʿışḳuñda Muḥibbī ne **belā** çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide ḥālimi āgāh saña
G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ göñül **belā**
G210-2. Hicrān şebi ʿāşıḳlara biñ dürlü **belādur** / Zīrā ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G245-1. **Belā** imiş baña ol serv-i ḳāmet / Ḳoparır başuma her dem ḳıyāmet
G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı **belā** kūhı dü-çeşmüñi bıñar it
G251-4. Ġam-ı yār u **belā** mūnīs ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını ey dīde ḥarifāne şarāb it
G308-3. Firḳat **belāsıdur** cigerüm ḫūn iden benüm / Vuṣlat ümīdi eyleyiser ādemi feraḥ
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice **belā** ḥāṣıl olur
G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi **belā** ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadur
G416-1. **Belā** kūh-sārı kim dirler başumdur / Anuñ ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G418-4. ʿIşḳuñ ṣafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün **belā** ṣanur
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca **belāyı** çekdürür
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan **belā** ırmaġıdur

G471-1. Şol ʿāşıḳa ki sevdüginüñ biñ **belāsı** var / Her bir **belāsına** yine biñ biñ devāsı var
G485-2. Müjde olsun ey refīḳān **belā** kim yise yār Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G523-4. Ne deñlü eylesem pend ü naṣīḥat / Yañılmaz n'eyleyem göñül **belādur**
G538-1. Dilā ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolını ṣanma āsāndur / **Belā** derbendidür yolları rīk ü beyābāndur
G569-2. Ḳazıt ḥaṭuñı zülf yiter çün **belā** baña / Bir yañadan bu daḥi gelür bir **belā** olur
G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol da **belā** olur
G614-2. Açduñ ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña **belā** görinür
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / **Belā** eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ **belāsı** dem-be-dem / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur **belāyı** ol çeker
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ mıdur / Kākülüñe kim ki bend oldı **belāsı** yoḳ mıdur
G661-2. Gören ruḥsāruñı **belā** ḳaddüñde / Didi gül bitürür imiş ṣanavber
G693-1. Sitem tīri **belā** tīġi gelelden cānā ḥoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ altında aḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri **belā** ırmaġıdur
G737-4. ʿĀşıḳ-ı şādıḳ odur gelse **belā** ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G762-5. **Belā** kūh-sār olmışdur Muḥibbī kelle-i ʿuṣṣāḳ / Görinen yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G800-2. **Belā** iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿAlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki **belāyı** gör
G873-4. Her ne deñlü var **belā** ol zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan gelür
G891-3. İden naẓar bu āhum ucından şerāruma / Didi **belā** memālikin aldı livāsıdur
G895-4. Eksük olmaz ʿāşıḳa gerçi **belā** ile elem / Ġam degül göñli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G915-1. Her kim ki göre zülfini ol mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından aña bir **belā** olur
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār **belā** ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim daḥi yapuya gelür
G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir **belā** üstindedür
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / **Belā** kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / Görinen ser degül **belā** kūh mıdur
G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḥoş ṭut Muḥibbī dil / ʿIşḳuñ **belāsı** ʿāşıḳa defʿ-i melāldür
G1041-5. ʿIşḳ ile kim ki mübtelā olmaz / Ṣorsañ anlar **belāyı** bilmezler
G1092-3. Ben **belā** kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez
G1110-2. Görinen başum degül belki **belā** kūh-sārıdur / İki ʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı daḥi **belādan** giçemez
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā **belā** yā mübtelā derdine dermān istemez
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun bu **belāya** ṭutmış olsañ ger nefes
G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿĀşıḳ-ı bī-dil olanlara **belādur** çün ġaraż
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm **belā** kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen **belālaruñ** / Derde devā bilürler anı mübtelālaruñ
G1512-5. Bir söz ile laʾl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi **belā** kūhında Ferhād eyledüñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi **belā** sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi **belā** kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ **belā** zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḫalḳa bed-nām eyledüñ
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ **belā** zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḥi āzād itmedüñ
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ **belāsından** didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh **belā** / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr **belāsın** / Cānına ḳıyup vire eger ser daḥi nāzik
G1670-5. Işḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ **belālar** başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1679-6. Gelür her şādīnün ardınca biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı **belā** bil
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir **belāda** ol / Yaʿni bunuñla şevḳüñi artur ṣafāda ol
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre **belā** eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük degül
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun ḥālini / Ṣor **belā** kūhında cān terkin uran Ferhāde gel
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm **belā** ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ileʿummān ḫacel
G1754-1. Zülf-i zencīrine yārüñ mübtelā oldı göñül / Başdan ayaġa **belā** üzre **belā** oldı göñül
G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / **Belā** ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1780-4. Zülfi zencīrine virüp göñlüm / Ben baña eyledüm **belā** sevdüm
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / Anuñ içün kim **belāya** cānı āzād eyledüm
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca **belāsın** bilmedüm
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh **belā** gāhi sitem
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ **belā** deryāsına ṭaldum
G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur içinde **belā** / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim **belā** kūhıdur başum benüm
G1912-2. ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm **belā** ṣaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh / Işḳunuñ ben ḫaste-dil bunca **belāsın** bilmedüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / **Belā** kūhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / **Belā** ṣaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür **belā** ġam hem
G2008-4. **Belā** kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca bu **belā** kūhı içinde kūh-ken
G2024-2. Bī-sütūn adın daḥi işitmemişdi kūh-ken / Ben **belā** kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma ṭaḳup **belā** zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen

G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi **belā** kūhında şeydā eyleyen
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳaysa āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış **belānuñ** yolların
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ **belā** zincīrini / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp düşdüm **belā** şaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne **belā** tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan **belā** derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber **belā** kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2285-2. **Belā** zencīrini Mecnūnleyin āh / Muḳarrer boynuna āḫır ṭaḳarsın
G2293-3. Ḫaṭā vü cürm ise luṭf it vefā ḳıl / Beni ḳurtar **belā** vü derd ü ġamdan
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḫır **belāsına**
G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır **belāsına**
G2395-2. Bir naẓarla ey gözüm ḳılduñ **belāya** mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben **belā** kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2438-3. Bir lebi şīrīn firāḳından **belā** kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2491-3. ʿĀşıḳ **belāya** ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña **belā** üzre **belā** / Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi **belāda** kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne **belālar** geldi āḫır bu sere
G2593-1. Ruḥları fitne ḳadd ü bālā **belā** / Eksük olmaz dilde fitne yā **belā**
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā **belā**
G2593-3. Eylemek ister yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her mūyı dile cānā **belā**
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / ʿĀḳıbet dir gelmez ol baña **belā**
G2593-5. Ey Muḥibbī virme bu dünyāya dil / Saña in ʿām eylemez illā **belā**
G2607-5. **Belā** şaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne **belāya** ilete āḫır bilmezem sevdā beni
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne **belāya** ṣaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne güne ṣaḳlayısar ol **belā** beni
G2674-2. Başum ki **belā** kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm **belā** deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını
G2714-4. Dil-i Mecnūna teʾşir eylemez pend / Ḳabūl eyler özine çün **belāyı**
G2716-5. **Belā** tīġiyle biñ kez öldürürsüñ / Muḥibbīʾnüñ sañadur yine meyli
G2724-2. Bir dem olmaya **belā** miḥnet elinden o ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol **belā** beni
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre **belāyı** kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm **belā** şaḥrāsına ṭaşı
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa **belā** cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-i ʿummān ol yüri
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā bizi / Her ḳanda ise aradı buldı **belā** bizi
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme **belā** ile yirinden
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuṣṣāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan **belādan** ḳorḳmaz
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur **belā** üzre **belā** / Ḥışm ile benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı dil anuñ **belāsın** bilmedüñ
Mr20-1. Sīnemüñ ṣadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı **belā** zencīrini ol dem hemān
D38-1. Dil virmişem çünki ol ḳaşı kemāna ben / Olsam **belā** ḫadengine ṭañ mı nişāne ben
B41. Nice günler çeküp hecrüñ **belāsın** / Ṣoñ ucı vaṣla irmek ḫoş sañadur

belā bezmi [4] "Ben sizin Rabbiniz değil miyim" hitabının yapıldığı ve ruhların da "belâ (evet)" diye cevap verdikleri meclis.

bk. bezm-i belā, bezm-i elest, bezm-i ezel

G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır **belā bezminde** çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G835-2. **Belā bezminde** derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümüñ kāsesin elde ṭolu peymānedür dirler
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben **belā bezminde** geh nālān u geh giryān idüm
G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün **belā bezminde** ney-veş pür-nevā olsun

belā getürmek [3] Kötülüğe, felakete uğratmak. (TDK, 2011: 298)

G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ **belālar getüre** başına senüñ kāyināt
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ **belālar getüriser** başuña bu kāyināt
G738-3. Dili āvāre vü āşüfte idüp her yañadan / Düşürüp bende **belālar getüren** mūyuñdur

belālara düşmek [1] Beklenmedik bir bela ile karşılaşmak. *bk. belaya uğramak* (TDK, 2011: 298)

G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine **düşdüñ belālara** / Başdan çıḳara seni dilā bu hevālaruñ

belā vü derd [8] Bela ve dert.

G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur **belā vü derd** mūnīsdür añа
G637-5. Muḥibbī ṣanma ki hicrān şebinde tenhāyam / **Belā vü derd** ile miḥnet ḳadīmi yārümdür
G748-3. Gāhi **belā vü derd** gehi ġuṣṣa vü elem / Her kim ki ʿāşıḳ ola başından neler giçer
G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm **belā vü derd** buḥrānı / Nigārum gūşına alup ger itmeye teġāfüller
G1134-1. Cihānda yār mı ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / **Belā vü derd** ile ol hem-dem olmaz
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi germ it **belā vü derd** yārüñdür senüñ
G1823-1. Olup ʿāşıḳ **belā vü derdi** ol cānāne ṭapşırdum / Velī ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı / Añılur mıydı ʿālemde **belā vü derd** ile adı

belā vü derd ü ġam [3] Bela, dert ve gam.

G619-4. Her ḳaçan gelse **belā vü derd ü ġam** kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / Aña bu yolda **belā vü derd ü ġam** ḥāṣıldurur
G1772-4. ʿĀşıḳ oldum başuma geldi **belā vü derd ü ġam** / Miḥnet ile giçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

belā vü derd ü ġam çekmek [1] Bela, dert ve gam çekmek.

G2008-3. Gözüm yaşını tār itdüm dönelde ḳāmetüm çenge / İñlersem ʿaceb midür **belā vü derd ü ġam çekdüm**

belā vü derd ü miḥnet [4] Bela, dert ve sıkıntı.

G349-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳ müşkildür varılmaz / **Belā vü derd ü miḥnet** olmasa zād
G2084-2. İḫtiyār ider **belā vü derd ü miḥnet** yüklerin / Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen
G2366-3. Göz ucındandur **belā vü derd ü miḥnet** çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile
G2698-5. **Belā vü derd ü miḥnet** ġam şebinde / Başuma üşdiler hengāme düşdi

belā vü derd ü miḥnet çekmek [1] *bk. miḥnet çekmek*

G2366-3. Göz ucındandur **belā vü derd ü miḥnet çekdügüm** / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile

belā vü elem [1] Bela ve elem.

G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı **belā vü elemüñ**

belā vü ġam [7] Bela ve gam.

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u dārāyı / Saña ancaḳ bu sevdādan **belā vü ġamdürür** ḥāsıl
G68-3. Firḳat ile ṣoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm **belā vü ġam** ḥāzānıdur baña
G712-2. Ḳanda varsam şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü **belā vü ġam** bile hem-rāh olur
G1624-4. Derd ile **belā vü ġamuñı** ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḥāli mükedder daḥi nāzik
G2067-1. Dil-i nāşāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin / Yaʿni göñlümi **belā vü ġama** muʿtād ideyin
G2162-3. Hezārān giceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ **belā vü ġam** irişür oldılar miḥmān
G2499-1. Olsun tenaʿum içre ol māh-rū-yı sāde / Ḳalsun **belā vü ġamda** bu ʿāşıḳ-ı fütāde

belā vü miḥnet [5] Bela ve sıkıntı.

G667-3. İller viṣāline irişe ben firḳatin çekem / Dāim **belā vü miḥneti** ben nā-tüvānedür
G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç bunlarsuz / **Belā vü miḥnet** ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü leẕẕet al / Derdi dermāna degiş yaʿni **belā vü miḥnet** al
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil **belā vü miḥneti** saña muḥāl didüm
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben bu ḥāl ile / Beni düşürdün **belā vü miḥnete** bu āl ile

belā vü miḥnet çekmek [2] *bk. miḥnet çekmek*

G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu **belā vü miḥneti** de dāimā Mecnūn **çeker**
G1590-2. **Çekdügüm** cānā firāḳ ile **belā vü miḥneti** / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek

belā vü miḥnet ü derd [3] Bela, sıkıntı ve dert.

G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳun / **Belā vü miḥnet ü derdi** anuñçün cāna ṭapşırdum
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki **belā vü miḥnet ü derdi** / Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı kār eyledi cāna **belā vü miḥnet ü derdi**

belā vü miḥnet ü ġam [2] Bela, sıkıntı ve gam.

G264-4. Baña degdi **belā vü miḥnet ü ġam** / Olaldan dostlar Mecnūna vāriş
G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi **belā vü miḥnet ü ġamdur** / Yimez pervā anı ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller

belā vü miḥnet ü hicrān [1] Bela, sıkıntı ve ayrılık.

G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde sirişküm tuḫmını ekdüm / **Belā vü miḥnet ü hicrāndan** özge virmedi ḥāṣıl

belā vü zaḫmete ḳatlanmaḳ [1] Çaba harcamak, gayret göstermek.

G2095-1. Leẕẕeti cevr ü cefāyı añlamaz bī-derd olan / **Ḳatlanur** mı hīç **belā vü zaḫmete** nā-merd olan

belā-yı āfet [1] Güzellik belası.

G1206-2. Yār-ı sengin-dil dü-çeşmidür **belā-yı āfeti** / Nükte-dān u fitne çü ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz

belā-yı bend-i kākül [1] Kâkülün bağlanma belası.

G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de **belā-yı bend-i kāküller**

belā-yı cān [2] Can belası.

G663-1. ʿĀrıżın ʿarż itse dilber āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı geldükde velī āḫır **belā-yı cān** olur
G1292-4. **Belā-yı cāndurur** gitmez dilümden / Ne çāre idem anı ben ferāmūş

belā-yı cān u dil [1] Can ve gönül belası.

G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / **Belā-yı cān u dil** dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

belā-yı dil [2] Gönlün belası.

G1671-3. Yitmez mi ḳara başuma zülf-i belāları / Niçün getüre her yañadan de **belā-yı dil**
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli **belā-yı dil** dü-çeşmi kāfir-i fettān

belā-yı ḫār [1] Dikenin belası.

G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben bu **belā-yı ḫārı** çekem

belā-yı hecr [1] Ayrılık belası.

G2061-5. **Belā-yı hecre** cān virdüm Muḥibbī / Ki oldum vaṣlı ile āşinā ben

belā-yı ʿışḳ [2] Aşk belası.

G429-3. Nev-cevān iken **belā-yı ʿışḳ** ile / Eyledüñ āhum ʿaṣā vü beni pir
G930-2. Bezm-i belāda nālemi güş eyleyen benüm / İder **belā-yı ʿışḳ** ile bir mübtelādurur

belā-yı vaḥşet [1] Vahşet belası.

G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden imiş göñlüme iren **belā-yı vaḥşeti**

belā-yı zülf [2] Saçın belası.

G1552-1. Düşdüm hevā-yı zülfe hevā-dāruñam senüñ / Yine **belā-yı zülfe** giriftāruñam senüñ
G1582-3. Didüm **belā-yı zülfine** ey dil ṭolaşma gel / Güş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek

belā-ber-belā [1] Bela üstüne bela getiren.

G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / Çünki başuña ol da **belā-ber-belā** olur

belā-ender-belā [1] Bela içinde bela.

G17-1. Göz ḳara vü ḳaş ḳara kirpük ḳara / Baña olmışdur **belā-ender-belā**

belā-engīz [2] Bela koparan; ortaya çıkaran.

(belā-engīz [1], belā-engīzdür [1])

G1263-5. Ṣaldı dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim **belā-engīz** imiş
G1405-1. Ney **belā-engīzdür** ṣol nergis-i şehlāya baḳ / Fitne ta ʿlīmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ

belā-gerdide [1] Belaya dönmüş.

G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüñe dil baġlamış Mecnūn **belā-gerdideyin**

belā-keş [11] Mihnet ve meşakkat çeken, mihnet-keş. (Ş. Sami, 2010: 117)

(belā-keş [10], belā-keşe [1])

G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında **belā-keş** bülbülidür bu göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān aña
G98-3. Ben **belā-keş** olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür aña
G412-4. Bir **belā-keş** ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G1454-5. Biñ benüm gibi **belā-keş** işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1668-2. Ben **belā-keş** bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir **belā-keş** mübtelāsın bilmedüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir **belā-keş** ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider mi ārzū / Nā-münāsibdür **belā-keş** ʿāşıḳ olmaḳ kām-cū
G2444-3. **Belā-keş** añılur Mecnūn u Ferhād / Velī her biri çekmedi bence
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını / Giydürdi ben **belā-keşe** miḥnet libāsını
B193. Hīç **belā-keş** ʿāşıḳ olan ḳaldurur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını

belā-perverd [2] Bela besleyen.

(belā-perverd [1], belā-perverdi [1])

G1250-2. Kim saña bu ḥüsni virdiyse eyā ṣīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben **belā-perverdi** Ferhād eylemiş
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / Kim ki ʿāṣıḳdur meṣeldür kim **belā-perverd** ola

be-leb [1] *Far.* Dudağa.

G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāniʿem cürʿaña tā kim getürem anı **be-leb**

belī [3] *Far.* Evet. (Steingass, 1892: 199)

G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / Her bir diyüp **belī** ḳarşumda ḳulaġın çeker
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ sen **belī** / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı bir
G2781-2. Çün muṭiʿ olup **belī** didüñ ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key ṣaḳın peymānuñı

belki [57] (TDK, 2011: 304)

1. Olabilir ki, muhtemel olarak. *bk. bel*

G117-2. Ṣanma kim sensüz günüm olur siyāh / **Belki** rūşendür günümden tīre şeb
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa **belki** ʿanberden leẕīẕ
G481-3. La l üñ ʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı behāsı **belki** bu dünyāda māladur
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden **belki** ol Mecnūn olur
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek āh muḫāl / **Belki** āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G681-2. Yaş yirine gözlerümden **belki** ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne **belki** bu cānumdurur
G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ ki bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı **belki** ġarḳ-ı āb ider
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr yirden ister iseñ **belki** ḥayvānlıḳ budur
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa müʾezzin **belki** ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G904-3. La l-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / **Belki** ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt **belki** rāḥat arturur
G977-1. Her ḳaçan ḳadd-i dil-rübā görinür / Sidreden **belki** müntehā görinür
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / **Belki** her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür **belki** rāḥat arturur
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur **belki** miḥnet ṭaġıdur
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa müʾezzin **belki** ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G1113-2. Bu cihāndan giçüben **belki** bile cānumdan / Buʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1400-3. Ḳomazam elden ölince **belki** maḥşerde daḫi / Ḥamdülillah elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1408-3. Yaşumdan **belki** ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni ṣeydā mı ṣanursuz vücūdum **belki** būdum yoḳ
G1498-2. Sīnem içre ṣaḳlaram peykānuñı cānun gibi / **Belki** cānumdanʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1584-1. Ger ṣorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden **belki** ḫākuñdur senüñ
G1639-5. Ey Muḥibbī görinen güller degül gülzārda / Ṣaçılupdur **belki** çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1688-1. Luṭf u elfāẕuña olmış teşne-dil mā-i sebīl / Ḥüsnüñe cennet dimişler **belki** cennetden cemīl
G1837-7. Ṣol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ **belki** Mecnūn miḥnetüm
G2125-2. Ṣanmañuz ṣūfi ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı **belki** abdālem bugün
G2144-1. Yapdı ṣanmañ ḳaṣrını kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında **belki** yapmışdur kesilen başdan
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / **Belki** cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül **belki** başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / Göz ḳarasıyla degül **belki** ciger ḳanumdan
G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḫālümi ey meh-rū / Tīredür bu gündüzüm **belki** şeb-i deycūrdan
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / **Belki** düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2285-4. Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha / Muḥaḳḳaḳ **belki** başdan da çıḳarsın
G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / **Belki** ol ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2369-5. Dil degül **belki** cān da pārelenür / Yār eger ursa zülfine şāne
G2369-7. Bu idi beyt ne olur **belki** / Daḫl olınur kimerde Selmāne
G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı çinde / Ne Çinde **belki** hem rūy-ı zemīnde
G2606-5. Gāh olur bir ḳaṭre eyler **belki** kem bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar urupʿummān ider göñlüm beni
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil **belki** cān daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi **belki** cānda / Bīçāre derd-mend āh yār ola seni ṣandı
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen **belki** cānum bende yoḳ
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe **belki** maḥabbet nişānıdur
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ **belki** günüm dün gibidür
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ eṣer / **Belki** ḥayvāndur anı ṣanmañ beşer
B46. Ḥased bir renc-i sūzān cānı yaḳar / Ne cān **belki** cānānı āni yaḳar

2. Olsa olsa, ya ..... ya ....., ihtimal.

G318-4. Ayāz'a ḳul diyü isnād iderler / Ne ḳul **belki** ḳul oldı aña Maḥmūd
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rifʿāt degüldür **belki** ẕilletdür
G444-1. Ġamz oḳlarıyla sīnede bu dil nişānedür / Ḳaṣd eyledügi sīne degül **belki** cānedür

G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿi ne efʿi **belki** ejderdür
G952-3. Görinen deryā degüldür **belki** gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül **belki** duḫānumdur
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine **belki** demidür
G1110-2. Görinen başum degül **belki** belā kūh-sārıdur / İkiʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1757-3. Jāleler ṣanma seḥer-geh **belki** bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G2093-1. Ḫaṭ degül **belki** ḫār imişsin sen / Ṣaç degül **belki** mār imişsin sen

bellü [8] *T.* Belli, açık, aşikâr. (TS, 2009: 496)

(bellü [2], bellüdür [6])

G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden **bellüdür** diyüñ inkār mest
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın Muḥibbīʿışḳa inkār eyleme / **Bellüdür** bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden **bellüdür** çün ʿāşıḳuñ āşār-ı ʿışḳ
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / **Bellü** bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1836-4. Kūyuña varduġuma dün gice āh / Ḳanlu yaşumla **bellüdür** rāhum
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca **bellüdür** ʿışḳuñʿalāmeti
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum **bellü** bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
B158. Māh-rūlar meclisinde **bellüdür** yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere

belürmek [6] *T.* Meydana çıkmak, belli olmak. (TS, 2009: 499)

(belürdi [4], belürişte [1], belürmeyince [1])

G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi deʿayn-i āfetdür / **Belürdi** fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre **belürdi** āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir **belürdi** kej-düm
G2416-4. Naẓar ḳılmadı āh **belürmeyince** / Var imiş ḥāṣṣa bildüm **belürişte**
D25-1. Cā-be-cā çünki **belürdi** ṣafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ

bem [1] *Ar.* Tambur gibi çalgıların kalın teli. (M. Nâcî, 2009: 61)

bk. zīr ü bem

G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün zīrle **bemdür**

ben [2481] *T.* Teklik birinci kişiyi gösteren söz. (TDK, 2011: 304) Zamîr-i şahsînin müfred-i mütekellimidir; Ene, men. (Ş. Sami, 2010: 119) *beni*; Zamîr-i şahsînin müfred-i mütekellimi olan «ben» zamirinin mef'ûlün bihidir. *benim*; Temlik ve mensubiyet beyan eder. (Ş. Sami, 2010: 120)

bk. benden yaña, beni benden almaḳ, sen ü ben

(ben [1009], bende [35], benden [87], benem [28], beni [532], benüm [762], benümçün [7], benümdür [3], benümle [18])

G1-4. Ṣoñ nefesde ṣaḳla īmānum **benüm** / Bulmaya yol aña şeyṭān-ı racīm
G2-2. Eger ẓāhir göz ile **ben** ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ ẓikr ü fikridür / Eṣer ḳalmaya ger **benden** ol ḥālet olmaya zāil
G7-4. Rūz-ı hicründe görenler **beni** tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña
G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın her dem ol şāhid baña / **Ben** şehīd-i ʿışḳ olam cümle cihān şāhid baña
G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẓātuñda ḳamuʿaḳlum **benüm** / **Ben** ne yüzden vaşfuñı idem ki oldum bī-mecāl
G12-3. Cevr oḳlarıyla ger **beni** öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm **ben** maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G15-6. Gönderürdüm yāre **ben** dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān ṣabā
G19-2. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma **ben** ġarībi
G20-2. **Ben** ḫaste-i ġamzeñ nice bir öldürür ey dost / مولای فکم تقتل عیناك قتیلا
G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin **beni** ḳarīb
G25-1. Ṣarāb-ı laʿl-i nābuñdur iden **ben** bī-dili şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G25-2. Görelden ḫāl-i hindüñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / Bu gün ṣaḥrā-yı miḥnetde **benem** Mecnūnleyin şeydā
G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem **beni** tenhā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün **ben** bī-ser ü bī-pā
G26-1. Āh kim vardur **benüm** başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan **benüm** kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem dür-i ġılṭān aña
G29-3. Her ḳaçan **ben** aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / **Ben** degülem yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḫayrān aña

G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā **benden** saña oldı ʿaṭā
G30-2. Didüm ki sensüz ey şanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün **ben** şehem ḳapumda sensin bir gedā
G32-1. Sen güzeller şāhısın **ben** ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G33-4. Gitdi hūşum **benüm** Mecnūn eyledi / Işḳdan güşuma girdi bir şadā
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne **ben** / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G38-1. Yüzüñi gördüm **ben** evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / **Ben** baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp **benüm** / Ġonce aġız açuban nergis ṭutupdur göz baña
G40-2. **Ben** şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G47-2. Dāmenine el irürse öp **benden** dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ rāh ey şabā
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfidür **benüm** ḥālüm siyāh / İtmedün yāri **benüm** ḥālümden āgāh ey şabā
G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup **ben** ḳalmışa gel göstere rāh ey şabā
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan **benüm** / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel **benüm** şāhum viṣālüñ şerbetüñ kāndur baña
G50-4. **Benüm** ʿömrüm ʿömr-i ferdāya göymez / Disem bir būse dirsin baña ferdā
G53-1. Göñlümi göndermişem **ben** dostum senden yaña / Bir daḫi mümkin midür kim ol gele benden yaña
G56-6. Cām-ı laʿlüñ şun lebüñden **beni** mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G58-2. Laʿl-i nābı şevḳidür her dem **beni** mest eyleyen / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḫayrān aña
G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī **ben** görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G60-4. Gidüpdür külli dil **benden** diger-gūn gün-be-gün ḥālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş **ben** ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise kāndur baña
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu **ben** dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḫayrāndur baña
G64-4. Şanmaʿışḳuñla **beni** hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G65-8. Kim bu şiʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki **beni** raḥmetle aña
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī **ben** ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G69-1. Ḳarşuñda **ben** pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın baña / Işḳuñla **ben** dīvāneyem sen āfet-i cānsın baña
G69-2. Cevr ü cefā ḳahr u sitem mihr ü vefā cūd u kerem / **Ben** bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın baña
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden **ben** ḫayāt sen āb-ḫayvānsın baña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum **benüm** bād-ı hevā
G74-2. Çoḳdan dil gitdi **benden** bir daḫi añmaz **beni** / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G82-1. **Benden** anamdan ṭoġaldan olmamışdur ġam cüdā / Ölürem derd ile ġam **benden** ola bir dem cüdā
G84-1. Vaṣl umarken **ben** naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G84-2. Ḫāṭırum cem ʿiyyetini ṣorma **benden** ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña
G85-2. Bilmedüm virdüm göñül cānā saña / Her ne itdüm itdüm **ben** baña
G85-3. Ġamzem oḳlarına dir ṭut sīneñi / **Ben** didüm ehlen ve sehlen merḥabā
G86-3. Ger **benüm** pendümi güş itmez iseñ / Direm ey dil olmış olacaḳ saña
G88-3. **Benüm** içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña
G89-2. **Ben** nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevṣerdür baña
G90-2. **Ben** senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḫayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḫayrān baña
G92-4. **Ben** vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı **ben** emānet şaḳlaram / Ḫaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür **beni** / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G98-3. **Ben** belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür aña
G98-4. Giceler encüm şayar tā ṣubḥa dek çeşmüm **benüm** / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm **ben** eylerem āh ile vā
G99-4. Dil alup ḳaṣduñ bu dem ger cān ise / Olmışam **ben** cān ile ḳurbān aña
G103-1. Būy-ı zülfini şabā yili ile gönder baña / **Ben** daḫi göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G103-2. ʿIşḳı **ben** āsān şanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G104-3. Çeşm-i mestüñ ḥışm ile ḳılsa naẓar / Ṭutmışam **ben** sīne ḫançerden yaña
G104-4. Niceye dek gül yüzüñden dūr olam / Giderem **ben** ol semen-berden yaña
G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam **ben** zār u ser-gerdān aña
G107-5. Yalñız bir **ben** degülem ol mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G108-3. Ḫaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam **ben** sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḫayrānuñam öñdin saña
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ şuç ise seni sevdügi / Gel **beni** ber-dār ḳılġıl şuçlu oldum **ben** saña
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp **ben** ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin gel rūşen it māhum **benüm** / Gicelerde şemʿ olur vīrāneye çün māhitāb
G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿitme bu dervīşden / Hem **benüm** göñlüm yapılsun hem saña olsun şevāb
G127-3. Dün **beni** öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi şorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile şanki ṭutupdur **beni** teb
G130-2. Dün gice giçdi uyur şandı **beni** dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum **benüm** gül gibi güş itmez ḫabīb
G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm şanma **benüm** ḫālüm ḫarāb
G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm **benüm** ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G133-4. Gel **beni** öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / **Ben** murāduma irem hem bulasın tā sen şevāb
G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna **ben** her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem şan ʿandelīb
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki **ben** pervāneyem yanmaḳ baña olmaz ʿacib
G137-3. Didi uṣanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḫi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem **ben** anı kūb
G138-1. Reh-güzārında **beni** yār perīşānum görüp / Bir naẓar raḥm eyledi ḫāl-i perīşānum görüp

G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır **benüm** çāk-ı girībānum görüp
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek **beni** āḫır bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʾlinden devā itmezse şeker-leb
G146-1. Ey ṣabā **benden** varup yārüñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G147-1. Rūy-ı zerdümi **benüm** raḥm itdi dildārum görüp / Añladı derd-i derūnum ḥālet-i zārum görüp
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma **beni** ʿayb / Didi dehānı kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G154-3. Dil kebābın eyledüm **ben** mā-ḥażar yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G155-2. Olmışam ḥayrān zülf ü rūyına / İñler isem ṭañ mıdur **ben** rūz u şeb
G155-3. İçeliden dostum **ben** ġam şerbetin / Baña teng olmışdurur ʿıyş u ṭarāb
G156-3. İñler isem ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu sīnem **benüm** hemçün rübāb
G159-1. Derd-mendem ḥasteyem bī-çāreyem bu **ben** ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G159-2. Çün ḥalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḥālem umaram olmayam **ben** bī-naṣib
G161-2. Gün yüzi virdi ḥarāret ʿāleme / Ṭañ mıdur ʿışḳ içre ṭutsa **beni** teb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar **ben** daḥi itdüm bağrumı cānā kebāb
G163-4. Sāye ṣalsan n'ola **ben** ḫāke eyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫ'ābuma gire ol māhitāb / **Ben** bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā ḳıldı **benüm** ḥālüm ḫarāb / Laʾl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G169-3. Sāḳiyā ṣun bir ḳadeḥ-i hicrān **beni** ḫāk itmedin / Çün ḥarāb eyler olayın bārī **ben** mest ü ḫarāb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña ṣor gel / **Benüm** yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẕluñdan olupdur ḥişşe-dār / Ḥāṣā **ben** mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣib
G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu **ben** dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G177-3. Çeşm-i maḥmūrı içelden mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm **ben** daḥi bağrum kebāb
G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün **ben** türāb / Ṭāliʿüm mesʿūd olup ḳapuñda oldı feṯḥ-i bāb
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin **beni** ḳarīb
G188-1. Derdüme nisbet **benüm** bir zerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G188-4. Bād-ı āhumdan **benüm** ṭurmaz döner çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler şebāt
G191-2. **Ben** şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / Āhum livāsı elde yitmez mi buʿalāmet
G192-4. Baña ṣor yārden ġayri ḫaber yoḳ / **Benüm** ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G193-3. Oḳudumʿışḳuñ kitābın ser-te-ser **ben** mübtedī / Gerçi kim **ben** bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G194-1. ʿIşḳ ile **ben** ṭālib-i cānāne oldumʿāḳıbet / Ṣemʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne oldumʿāḳıbet
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur **beni** Ferhād eyleyen / Āh kim ālemlere efsāne oldumʿāḳıbet
G197-4. Bu ġamdan gel **beni** ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı hidāyet
G198-1. ʿIşḳuñla **beni** ḳo olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / **Benüm** yaşum n'ola bārāndur ey dost
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü **beni** incinür ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi mihre bir ebrest
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam **ben** / ʿĀşıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam **ben** laʿli ṣevḳine müdām / İstemeñ **benden** selāmet olmışam bī-ʿār mest
G214-4. **Ben** degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G215-4. Gel **beni** öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle **benüm** ḥālüme düşmen güler ey dost
G217-5. Gönlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña **ben** cān u ser ey dost
G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḥāl-i perīşānum **benüm** / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına **ben** āh dost
G224-3. Zāhidā şanma **beni** mest-i mey-i engūr olam / İçmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın rūz-ı elest
G226-2. Nāṣiḥā pend eyleme itmez eṣer / ʿĀṣıḳ oldum çünki **ben** rūz-ı elest
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden **ben** senüñ ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā ki **ben** / İçeli ʿışḳuñ şarābın oluram her-bār mest
G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar **benden** ḥayāt ummañ ki **ben** oldum memāt
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / **Benden** özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G234-1. Dün gice geşt eyledüm **ben** kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı dürüst
G236-3. Virmek istersen zekāt-ı ḫüsnüñi / **Ben** faḳīrem müstaḥaḳam vir zekāt
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar **benden** ḥayāt ummañ ki **ben** oldum memāt
G238-2. Ḳaṣd iderken laʾline zülfi ṭolaşdı boynuma / **Ben** degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem **beni** hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan **benüm** / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G245-2. Saʿādet buldı ḳoyan pāyına ser / **Benüm** başumda yoḳdur bu saʿādet
G245-4. Biḥamdillah **beni** öldürdi ġamzeñ / Dilerdüm dāimā Ḫaḳdan şahādet
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı **beni** pīr / Ey Muġbeçe ṣun bāde ʿaṣāsı ile ṣāb it
G254-2. Bağladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā **beni** gerek ʿāḳil gerek dīvāne ṭut
G254-3. Yaḳ **beni** ʿışḳ āteşine **bende** benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne ṭut
G258-3. **Ben** de yaḳdum meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek şemʿ-i şebistān ile baḥş
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde **ben** gülistān ile baḥş
G259-7. İki ʿālemde senüñ **ben** ʿāşıḳam dīdāruña / Sensüz olsa cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur ʿabeş
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem **beni** pā-māl eyleme / Mūr olur kim pend idüp eyler Süleymān ile baḥş
G261-3. Her ne emr itseñ buyur **ben** ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḥş
G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken gel ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl **benüm** derdüme dermān elġıyāş
G263-1. İtmedüñ hergiz bu **ben** dil-ḫastei yād elġıyāş / Gerçi itdüm işigüñde çaġırup dād elġıyāş
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş / Ana raḥminden berü **ben** olmadum şād elġıyāş

G264-3. Ḳapuñdan **beni** dūr itmek murādı / Raḳībe dir isem **ben** ṭañ mı ḥārīṣ
G266-3. Görse idi bu **benüm** sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāṣ
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı şormazam Mecnūn ile Ferhāda **ben** / ʿAr ider göñlüm **benüm** itmege mādūn ile baḥṣ
G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb **ben** Nīl ü Ceyḥūn ile baḥṣ
G270-2. Ġam şebinde ruḫları yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler **benümle** bülbül-i gülzār baḥṣ
G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma zencīrüm **benüm** / Eylerem dīvāne-veş bāḥir der ü dīvār baḥṣ
G273-3. Ġarḳ ider āḫır **beni** bu göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān elinden elġıyāṣ
G274-3. Cüdā eyler **beni** kūyuñda görse / Raḳībe yiridür dirlerse ḥārīṣ
G274-4. Ulı devletdürür gülşen bucaġı / **Benümle** mey ola maḥbūb da ṣāliṣ
G275-1. Yaradaldan berü hīç ḳomaduñ ac / **Beni** itme İlāhi ġayre muḥtāc
G276-1. **Benden** çün bıraḳa gice oldı saña mi ʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden İblis / Raḳīb itdi **beni** kūyından iḫrāc
G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapuñdan ġayri yirden / Şefaḳatinden **beni** gel itme iḫrāc
G285-2. Olmış idüm **ben** ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun **benümle** çün gülec / Şimdi bildüm **bende** var mihr ü maḥabbet **bende** lec
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **ben** ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G288-2. ʿĀşıḳ idüm **ben** ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm **ben** ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḥalḳa gülünc
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Nizāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ **ben** penc-i genc
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʾle-i āhum **benüm** başumda tāc / Giymişem ġam ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḫtiyāc
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda şuç / **Ben** bu şuç ile cemālüñden ırāḳ olmaḳ ne güc
G293-4. Gözüm yaşı **benüm** dürdānelerdür / Bu çeşmümdür ṣadef eyler ʿiyān genc
G295-1. Ḳoñ baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek **beni** andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān **beni** bilmez mi hīç / Cān virürdüm yolına cānān **beni** bilmez mi hiç
G296-2. ʾIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān **beni** bilmez mi hiç
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şem ʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān **beni** bilmez mi hiç
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini **ben** cānān **beni** bilmez mi hiç
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān **beni** bilmez mi hiç
G297-4. **Ben** ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı baña / **Ben** nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe **ben** eyledüm ey dost mübāḥ
G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm **ben** der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdüginçe her yaña serper ḳadeḥ
G305-1. Zinde ḳıldı nice ʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya ʿaceb **ben** leb-i cānāne melīḥ
G305-4. Cümle ʿuşşāḳı ḳatl eyledi dilber didiler / Ḳıymadı **ben** ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum **benüm** cümle faṣīḥ
G308-3. Fırḳat belāsıdur cigerüm ḫūn iden **benüm** / Vuṣlat ümīdi eyleyiser ādemi feraḥ
G309-3. İrgür vişālüne **beni** cānā ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ odiyle ʿaẓāb-ı telḫ
G310-1. Olmışam **ben** mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb çünki ezelden ḥāl-i çarḫ
G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse ummasun **benden** vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı **benüm** acı gelür / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm **benüm** / **Ben** ġam ile şādmānam ġam daḥi **benümle** şād
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫ ʿāba beñzer ol daḥi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu **ben** āşüfte-ḥāl nā-murād
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem **ben** taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum şanmañ **beni** siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum müsta ʿīd
G325-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür **beni** / Ġāzi ol sen gir ṣevāba **ben** daḥi olam şehīd
G325-6. **Beni** dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm **benüm** anda sürūd
G329-1. Dirīġā ḳılmadı dilber **beni** yād / İdersem rūz u şeb **ben** n'ola feryād
G333-1. Her nefes **ben** eylerem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G333-3. La ʾl-i nābuñ mestiyem **ben** muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler isem bāde-i ḥamrāyı yād
G337-1. Cān naḳdi ile gördi ki **ben** olmışam ḫarīd / İtdi metā ʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿīd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol **benden** ba ʿīd
G339-4. ʾIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem **ben** naḳd-i cān ile ḫarīd
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem **ben** hemçü bid
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan kūyuña ʿāşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi **ben** oluram şehīd
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir **benüm** tek ḳanda var ʿālem içinde ehl-i derd
G343-3. Gel **beni** öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi **ben** olam şehīd
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum **benüm** / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G345-4. **Benüm** ḥālümi ṭañ mı bilmese ḫalḳ / Ne bilsün derdümi kim ola bī-derd
G348-1. Ḳılmayaldan ol ṣaçı Leylī bu **ben** maḥzūnı yād / ʾIşḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem **ben** ol lebi meygūnı yād
G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / Eylesem **ben** ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı yād
G349-1. Elüñden hey vefāsuz dād u feryād / **Beni** sen ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād
G349-4. Gelüp alurdı ders-i ʿışḳı **benden** / Ḳalaydı bu deme Mecnūn u Ferhād
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl **beni** ḳurbān ʿıyd
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aṣ **beni** ol dāre meded
G354-4. Dimişdi zülfe idem sīne ber-dār / İnanmam **ben** aña ger ide sükend

G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu **benüm** derdüme dermānlar meded
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki **ben** dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend
G358-2. **Ben** gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā ki bu / Ḫil'at u tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm **ben** la'l-i dilberden leẕīẕ
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne **benüm** serden leẕīẕ
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez **benüm** gözüme ol derden leẕīẕ
G363-6. **Ben** gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḫaber ṣorma bu **ben** dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G367-4. Āfitāba **ben** didüm ʿāşıḳ mısın dīdārına / Didi olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G368-1. **Benüm** sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ **benem** bu yolda būdum var
G372-2. Olmışam ʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā bu **ben** dīvāneye ṣaḥrā yiter
G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / **Beni** bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G373-4. Terk-i merhem ḳıl ṭabībā kim cerāḥāt **bende** var / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẕar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile **beni** zīrā ki ol gün yüzlüdür
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül **ben** ol ġazāl-ı vaḥşi / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / **Benüm** yanumda bu rif'āt degüldür belki ẕilletdür
G386-3. Ḳaçan kim görse ʿuṣṣāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda **ben** ne milletdür
G389-1. Dāyimā ʿaḳl ile çün ʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile **benüm** yārumdur
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā **beni** zār eyleyen ol ḫārumdur
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān **beni** / Aldı dilden ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G391-3. Kūh-kenlik şan ʿatında **ben** de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler kūh-sār
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ **benüm** bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem **ben** āh u zār
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa **beni** gāhi dimişler nūra nār
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın **ben** ḳuluñı / A **benüm** pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G403-2. **Ben** ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G407-1. Allar giymiş **benüm** çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur şād-cān u dil / Göñlümi alan **benüm** ol çeşm ü zülfi ḳaradur
G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez **beni** / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G412-1. Nāle döndürdi **beni** āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile cānānumdurur / Ol **benüm** çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G416-3. Nigārā ḳaldı peykānuñ cigerde / **Benümle** ḳan yalaşma ḳardaşumdur
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḫı **benüm** esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat ṣormañ ol ne zārdur
G423-2. Gerçi itdüm **ben** göñül mir'ātını İskenderi / Ṣınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G429-3. Nev-cevān iken belā-yı ʿışḳ ile / Eyledüñ āhum ʿaṣā vü **beni** pir
G429-4. Būseye ʿahd itmiş iken yoḳ dime / Teng-dil itme **beni** ey dil-peẕir
G431-4. Var ey ṭabīb sen **beni** ḳo kendü ḫālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G432-3. La'lin añdum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa **benüm** ḫānum çıḳar
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol **benüm** dimem ki peykānum çıḳar
G434-2. Ġam-ı hecrüñ **beni** bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz zīrā ki eski hem-demidür
G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez **benüm** yārüm yeñi āyin ṭutar
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü şafāda gice gündüz şādmān / Çarḫ-ı ẕālim ya niçün dāim **beni** ġam-kīn ṭutar
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār **beni** öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar **beni** bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḫaber **benden** ḫabībüm gözlerüm mizānıdur
G444-2. Aġyār ire vaṣluña **ben** hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise **ben** nā-tüvānedür
G444-5. Gel isteme Muḥibbī **benüm** ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G446-5. Eşkümi bilen **benüm** deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem ṣandılar
G447-3. Mecnūn **benüm** bu ḫāletüm iẕ ʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G452-4. Āh kim işitmedüm **ben** mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G455-2. **Benden** ne söz ki ẓāhir olur bil ḫaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne ṣor
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu **benüm** derdüme dermān vaḳtidür
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi **benüm** gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir **benüm** ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G462-3. Leylī şaçuñı cānā daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum **benüm** çün dillerde destāndur
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre **benüm** peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden ṣarāb-ı al açar / Līk **ben** ẕikr eylesem la'l-i lebin fi'l-ḥāl açar
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna **ben** / Gülşen içinde sen iç cāmı şehā ikide bir
G467-3. Bülbül gibi **ben** aġlasam ol gül gibi güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G469-5. Geh deyr ü geh ṣavma ʿada görsenüz **beni** / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer giçer
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳduġum **benüm** ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş **benüm** şūrīdedür
G472-2. **Beni** bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn **benüm** senden ferāġum var
G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḫüsnümde **benüm** yüz biñ duzaġum var
G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür **ben** ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram **ben** zār u zār / Zārılıġum eylemez bir ẕerre ol mekkāre kār
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma **benüm** kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil baġladı zülfi tār tār

G473-4. Tāru mār itdi **beni** zülfi perīşānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre yār
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı **benüm** diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh gider
G478-1. Kūyuñda bu **ben** ʿāşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes yā ne disünler
G478-2. Dil teşne olup dil ile yenmazdan öñürdi / Ḥālümi **benüm** çeşme-i ḥayvāna disünler
G484-1. Gözüm yaşı **benüm** baḥr-i Neceʿdür / Yaşum dürdāne çeşm aña şadefdür
G489-2. **Beni** öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿAcabā kim anı bu ḫayra peşīmān eyler
G495-1. Ey pādişāh-ı ḫüsn güzellik saña yiter / Ṣorma **benüm** bu derdümi derdüm baña yiter
G502-2. Key ulu devletdürür cānā **beni** ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G502-3. Ṭoġrı idüm **ben** elif ḳaddüñ gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G505-2. **Beni** öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G508-4. **Ben** şanurdum yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm kim **benüm** gibi nice şeydāsı var
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp cūş eylesem ʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu ḫāletler **benüm** nūşumdadur
G513-4. Ol şaçı Leylī görüp vādide **ben** dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem **benüm** dūşumdadur
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / **Benüm** daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḫüsn ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre **benüm** de söz ü sāzum var
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp **benden** didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i gūyā giçer
G520-1. Sīnemde **benüm** āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür ʿāşıḳa çün derd devādur
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı **benüm** ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G533-5. Mest oldum **ben** cām ile yāḫūd şarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen **ben** bī-dili laʿl-i leb-i cānānedür
G536-4. Mest-i üştür çekmeye **ben** çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G538-2. Maḥabbet rāhınuñ gördüm nişīb ile fırāzın **ben** / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı şādıḳ yimez ġam cümle yeksāndur
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña **ben** baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G539-1. **Beni** sevdüñ diyü cefālar ider / Līk bilmez baña vefālar ider
G540-1. Şīve vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli senden ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı **benden** ögrenür
G540-2. Fenn-i ʿışḳı **benden** ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meṣel meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu **benüm** derdüme dermān ezilür
G545-4. **Beni** tenhā şanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre ḫusrevā **benüm** / Ferhād u Ḳays ḳıṣṣaları bir risāledür
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm **ben** daḫi bu baġrum kebāb üç günde bir
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan **benüm** / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum var şanur
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem **beni** tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G560-2. **Beni** bend itdi ol zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn hemīşe yasta ḫoşdur
G562-4. Ḥālümi **benüm** ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G564-1. Delü göñlüm **benüm** ġonce-leb ister / El urup oḫşamaġa ġabġab ister
G565-1. Geh **beni** zülf-i siyeh-kār öldürür / Gāh ol çeşm-i sitem-kār öldürür
G565-2. Tīġ-i tizüñle **beni** öldür bugün / Çünki hecrüñ çār u nā-çār öldürür
G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber **benüm** / Rūḥum ziyāde şād oluban dil şafālanur
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü ey nigār / Her yaña baḳup oldı dü-çeşmüm **benüm** çehār
G572-1. Ol gözi ala **beni** āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī şaçı Mecnūn idiser
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm **ben** şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm **ben** rūz u māh u hafta sāli nedür
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını **benüm** / Lü'lü' dişi bahāsını dürr-i ʿAden bilür
G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı bu **benüm** başuma ol dar eyler
G578-3. Zāhidā şanma **beni** cennet ü ḥūrā dileyem / Göñlini ʿāşıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḫālüm şora dilber **benüm** / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G580-4. **Ben** gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür
G581-4. **Beni** nā-ḥaḳḳ yire ʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñül ʿışḳuñ bir adı daḫi ḳātildür
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm şanmañ **beni** şahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G583-1. Ṣaḳludur yārüm **benüm** aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G591-4. **Ben** hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / Biñ pāre ola el şunuban şāne ḳaṣd ider
G592-2. Kūyında **benüm** zārumı her kim işide dir / Geldi dimege ḫālini sulṭāna dimişler
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / **Beni** benddür çeken bende baña zencīr kāküldür
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Şanma anlardan bu **ben** göynüklü **benden** kem yanar
G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi eş ārını / Dostlar **benden** naṣīḥat oḳumañ adem yanar
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde buʿışḳ āteşi / Göklere iletür **benüm** āhum duḫānından ḫaber
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / **Beni** cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zürla ḳaġan arslān iken / Şayd iden bilsem **beni** ol çeşmi āhūlar mıdur
G603-1. Dirīġā olmadı yārüm baña yār / **Beni** öldüriserdür cevr-i aġyār
G603-3. Nice yıllardurur dil gitdi **benden** / Ne ol **benden** ne ol **benden** ḫaber-dār
G604-1. **Benüm** yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer şanmañ anı siz ol perīdür
G609-2. Kūy-ı dilberden **beni** dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim ol kāfir ādemüñ şeyṭānıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı **benüm** cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G612-3. Göñül baġlansa bend olsa ʿaceb mi zülf-i dildāra / **Beni** dīvāne vü şeydā iden ol şaçı sünbüldür
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına **beni** siz şanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḫi maḥremdür
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum **benüm** ser-ḫānedür
G622-1. Dīdeden eşküm **benüm** ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G625-1. Baña dildār ne cevr eylese cānānumdur / **Ben** de yolında fedā eyledügüm cānumdur

G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez dimedi / Hey bu miskīn **benüm** vālih ü ḥayrānumdur
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla **benüm** bu gözlerüm bārānıdur
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa **benüm** bağrumda baş üç günde bir
G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne ḫod āh u vāh-ı zārumdur / **Beni** çeküp çeviren āh rūzgārumdur
G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür **ben** istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G645-3. **Ben** ṣürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳıyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G650-1. Görmege gelmedi **ben** ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G650-2. Ortada ʿışḳa esīr ṣanmañ olam **ben** yaluñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G654-5. Oḳ gibi **benüm** ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G656-5. Ḳanlu ṣudur **beni** aġlatma Muḥibbī ḫaẕer it / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya virür
G658-3. Gir ṣevāba Kaʿbe-i kūyuñda ḳurbān it **beni** / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa **benüm** gūyā zebān yir yir / Derūnum ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm **ben** her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum vi ür
G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm **ben** ol serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı hīç kes ṭūbī vü cennetden ḫaber
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem ṣikār / Göñlümüñ bāziyle var çün **bende** himmetden ḫaber
G667-3. İller viṣāline irişe **ben** firḳatin çekem / Dāim belā vü miḥneti **ben** nā-tüvānedür
G670-2. Başumdan aşmaġa ḳaṣd itdi yaşum / Muḳarrerdür **beni** ġarḳ itmek ister
G675-5. Ey Muḥibbī **ben** nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī **ben** bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G684-2. Ṣadefdür dīde var var içinde gevher / Gözüm yaşı **benüm** ʿummāna beñzer
G684-5. Göreli ḫaṭṭını giçdüm özümden / Görenler dir **beni** ḫayrāne beñzer
G687-2. **Ben** gedāyı pādişāh-ı ālem eylerdi eger / Dise dilber kūyum içre baña derbānumdurur
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı servüm **benüm** / Ḥasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile **beni** / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi **benüm** pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında **benüm** gibi kesi var
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını ṣorma ġayre **benden** ṣor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G698-2. Zülfi ucından görüp ḥāl-i perīşānum **benüm** / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G699-1. Mest ider lebleri ẕikri **beni** sekrān eyler / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını da ḫayrān eyler
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / **Benüm** de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül āciz **benüm** dil gibi bāzum var
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ **ben** de / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün **benüm** çoġ ile azum var
G702-1. Dostlar **ben** çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile iñler yanumca kūh-sār
G706-4. **Ben** ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G708-1. Göñlümi her dem **benüm** ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz **beni** / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G709-2. Ṭabīb-i dilsin ey rūḥ-ı revānum / N'ola ḳılsan **benüm** derdüme tīmār
G713-1. Dostum kūyuñ bu **ben** dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa gülşen yiter
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılur āşıḳlaruñ göñli gözi / Göñlüm açmaġa **benüm** ol ʿārıż-ı rūşen yiter
G714-4. Ne nāmūs isterem ne neng ü nāmı / Ṣorarsañ **beni** rüsvā-yı cihāndur
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī **benüm** / Her dem ümīd idindügüm ol āsitānedür
G718-2. Ne bilsün zāhida ṣorma rümūz-ı ʿışḳı **benden** ṣor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / **Ben** irişdüm birlige zāhid daḥi ġavġā çeker
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña ṣor / Bilürem **ben** ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G727-3. Ṣayarlar derdi dermāna görüp derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ ey meh-rū **benüm** derdime dermāndur
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür āşıḳa / Yār eger **ben** sevdügümse didüm āsān ögredür
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde **benüm** miḥnet ocaġıdur
G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / Göñlümi alan **benüm** didüm çehārdeh sāledür
G737-4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu **ben** ṣābirdedür
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem **beni** bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol īsi-dem lebin / **Ben** bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G750-1. Nāz-perverdüm **benüm** ḥüsn ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer giçer
G752-3. **Beni** aġlatma gel cānum ḫaẕer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür **benüm** her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür
G755-3. Muʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek ṭāḳına çıḳmaġa **benüm** müşkīn-kemendümdür
G757-1. Sīnemi **ben** gülşen itdüm ḳılsun o dildār seyr / Cūy-ı eşküm eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G764-2. **Beni** bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn **benüm** senden ferāġum var
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde **benüm** yüz biñ duzaġum var
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi **benüm** çendān ferāġum var
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile **benüm** bu ḫaste cānum tāzeler
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül **bende** var
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyuñda ṭañ mı zār zār / Bu **benüm** efġānuma gül gibi sende ḫande var
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ **benüm** / Līk ḳapuñda **benüm** tek nice yüz biñ bende var
G768-7. Ḫālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm **benüm** ancaḳ çehārdeh sende var
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūride ḳalur / Līk göñlümi **benüm** ṣevḳ ile dīdār çeker
G774-3. Güldi üstüme **benüm** ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem **ben** gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur

G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi gibi / Līk ṣayd iden **beni** zülfüñdeki ḳıllābdur
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum bağrum dāğına / **Benüm** bu sīneme baḳsun ki dāğ üstinde dāğumdur
G783-4. Göñül bir yaña **ben** bir yaña düşdüm / Ne **benden** ne ü göñülden ḫaber var
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes saʿyi **beni** ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol āhdur
G795-1. Göñlüm **beni** terk itmede ārām-ı cānum ḳandadur / Mihrim velī berk itmede cān u cihānum ḳandadur
G795-3. Zaḫmum **benüm** bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadur
G795-4. Sīnem **benüm** ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadur
G797-7. Muḥibbī bulımadum göñlüm artuḳ / Meger olmış **benüm** gibi giriftār
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem daʿvi **benüm** ḫāżır güvāhumdur
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem **benüm** ḫāżır güvāhumdur
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güẕer / Didüm artar dostum derdüm **benüm** efzūn olur
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde bu göñlüm **benüm** ḳānūn olur
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm **benüm** āh u fiġānumdur
G811-3. Sen periʿışḳ ile **ben** dīvānei / Ger murāduñ var ise külḫende gör
G814-4. **Beni** bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G814-5. Niẕāmī nicesin bürdüm **benümle** kim ṭutar pençe / Muḥibbīʿarṣa-i naẕmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G817-4. **Ben** şeb-i hecre nihāyet bulmadumʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum her işe pāyān olur
G818-1. Tāb-ı ruḫsārı **beni** eyledi ṣayru bekler / Giceler gelmez olupdur göze uyḫu bekler
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm **ben** aña yā ḫū bekler
G818-3. Gözlerüm yaşı **benüm** key ṣaḳınuñ ḳanlu ṣudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol ṣu bekler
G818-4. Bir naẕarla ḳıraram dir nice biñʿāşıḳumı / **Beni** de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / **Benden** ögrensün ḳamu bu ḫidmeti ferrāşlar
G820-4. Günde biñ kerre **beni** cevr ile ger öldüresin / Şanma mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G821-1. **Beni** āşüfte ḳılan sünbülüñdür / **Beni** āvāre ḳılan kākülüñdür
G821-2. **Beni** odlara yaḳan gül-ruḫuñdur / Giceler nāle ḳılan bülbülüñdür
G821-3. **Beni** düş eyleyen dām-ı belādur / Yüzüñde dāne dāne fülfülüñdür
G821-4. Hemīşe ḫurrem olʿālemde ḫānum / **Beni** mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G822-5. **Beni** derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledürʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum **benüm** ol bī-emān gözler
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna **ben** meyl itmezem laʿlüñ yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur
G824-2. Kūy-ı dilberde bu **ben** dīvānei eydür gören / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu **benden** dürdur / Sīnede līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G827-2. Eger **ben** nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / **Beni**ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G829-4. Pāyuña dökmege **benüm** servüm / Yaşumı sīm idem yüzümi zerler
G835-5. **Benüm** aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür dirler
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül **bende** var
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı **benüm** aḳmaḳdadur
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa **beni** çaḳmaḳdadur
G843(b)-4. Müddeʾī kibr mi yāḫūd tersā / Bilmedüm **ben** hele ne milletdür
G845-2. O pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / Neden olam şürāḥī gibi **ben** dür
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm **benüm** / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm **benüm** devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G850-1. **Ben** mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G851-5. Anuñ gibi **benüm** yoḳ pādişāhum / **Benüm** tek nice biñ biñ ḳulı var
G852-1. **Beni** hecrüñle öldürme ḳılup dūr / Ne faḫr ola Süleymān öldüre mūr
G852-2. Fiġān ola ṭurra-i hindū elinden / Dil ü cāndan **beni** ol ḳıldı ol dūr
G853-2. **Beni** pā-māl itme işigüñde / Kerīm olan başar mı ḳaṣd ile mūr
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñʿaẕār-ı yāri gör / Şorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu **ben** zārı gör
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / Her dem-be-dem ḳaṣdı bu **ben** nā-tüvānedür
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde **benüm** / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳ budur kim bu **benüm** derdüme dermān getürür
G864-6. Leblerüñ dārüʾş-şifā **ben** olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḫabībüm ḫasteler ḥaḳḳında tīmār özgedür
G869-4. Ḳalbine āhum eşer ḳılmaz **benüm** / Seng-i ḫārādur yāḫūd pūlāddur
G870-4. Işḳa düşdümʿaḳlı külli külli **ben** terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür **benden** ḳılur ār incinür
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm **benüm** balıḳ mıdur
G879-2. Şabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / Meger bu şarṣar-ı āhum **benüm** bād-ı şimāl olur
G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim **benüm** āşüfte rüsvā olmama ol dāldur
G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyī olupdur **ben** gibi / Yüzini sürer ayaġuña velī pāmāldur
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo **beni** öz ḫālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā **beni** / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G895-1. Zülfine dil bağladı göñlüm **benüm** dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān daḫi pervānedür
G895-3. Būsesine nice **ben** yüz cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir būsesiʿālemde yüz biñ cānedür
G907-2. Ṣabr uʿaḳl u dil ḳamu **benden** gidüp dür olalı / Işḳ bir ḫāletdür elbette tenhālıḳ sever
G910-1. **Benüm** gibi meger cānā yüzüñe lāle āşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem bağrı yanıḳdur
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu **benüm** serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-iʿışḳam **benüm** boynuma lāyıḳdur

G916-2. **Benüm** olsa bu ʿālem genci düpdüz / Ḳomayam ḫāk-i pāyuña berāber
G918-3. Deyre vardum yār ile **ben** bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G923-2. Aġlamayınca **benüm** yüzüme baḳmadı nigār / Eşk-i çeşmüm aña dinār u direm gibi gelür
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim **beni** geçkin gören şanur ki bir ḥayrān uyur
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram **ben** zār zār
G930-2. Bezm-i belāda nālemi gūş eyleyen **benüm** / İder belā-yı ʿışḳ ile bir mübtelādurur
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn **ben** irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G937-1. N'eyledüm n'itdüm bu **ben** miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı **beni** şun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam **benüm** bir dürlü ḥālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden infiṣālum var
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib **benüm** özge meālüm var
G940-4. Yitürdüm ʿaḳl u dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde **benüm** bir serv-dālum var
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuşşāḳ bilüne / **Ben** didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / **Beni** añ yārümle ḳurı meṣelden ne gelür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün **beni** seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī ṣanki ḫal üstindedür
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel **benüm** çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın **ben** bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G953-3. Lemʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam **ben** ʿaceb mi cān u dil / Şemʿe yaḳar bāl ü per pervāneler büryān olur
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu **ben** dil-ḫasteye merhem gelür
G960-2. Nāz ile **ben** mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan **ben** muʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar bile yanumca **benüm** dīde-i ḫūn-bār
G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭʿ-ı zemīn üstine āḫır / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı **beni** zār
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm **benüm** ḳıyl ü ḳālūm var
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri **benüm** ṣanma ḫayālüm var
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı dirler ġam öldürür / **Ben** ölmiş ʿāşıḳam ʿacabā ġam nem öldürür
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme merhemdürür **benüm** / Urma ṭabīb yāreme gel merhem öldürür
G971-1. **Beni** öldüre mi cevr ile cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür
G974-3. **Beni** bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḥallin istersen dilā gel anı **benden** ṣor
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu **ben** dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G981-4. Başumı gözden bıraḳduġum **beni** ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş **benüm** ṣūrīdedür
G985-1. Baña dermān idersün ḳıl demidür / **Beni** rüsvāy iden ʿışḳuñ ġamıdur
G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü **ben** emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuña dirsem raḳīb ile **beni** / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G991-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / **Ben** de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde **benüm** Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki duḫānumdur
G994-4. Ṣaḳın bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl ḳaddüme elde **benüm** çāçı kemānumdur
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳḳ budur kim bu **benüm** derdüme dermān getürür
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim **ben** daḫi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile ṣan iñler
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefāʾıtrıdurur girdi / **Benüm** çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1008-3. **Beni** ḫāk eyledi rāhuñdaʿışḳuñ / Eger bulmaḳ dilersen gerdümi gör
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam eger ʿayb eylemeñ / Kimʿışḳ-ı yār böyle **beni** her zamān ider
G1012-2. **Ben** rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīgüñ kesicek başumı diye bu ne serdür
G1012-3. Ey şūḥ ḫaẓer eyle **benüm** ḳanuma girme / Bu nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1012-5. **Ben** bıḥaram āh Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre ḫaberdür
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb budur ki bu göñlüm **benüm** odlara yanmışdur
G1020-3. Te'ḫīr eyle ġamze **beni** itmesün helāk / Şāyed viṣāle ire elüm iḫtimāldür
G1024-3. Ol gider **ben** ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin **benüm** āhestedür
G1028-1. **Benüm** meylüm çün ol serv-i sehīdür / Velī vaṣfında bu dil kütehīdür
G1033-2. Umardum düşde göreydüm cemālüñ / Veli ʿışḳuñ **beni** bī-ḫᵛāb idüpdür
G1034-4. **Benüm** baġruma beñzer dāġ-ı lāle / Senüñ ḫaddüñe beñzer verd-i aḥmer
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum **benüm** ḳılmaz eṣer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1040-3. Baḥr-i eşküme **beni** ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp şundı baña zülfi elinde ḳancadur
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek **benden** gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / **Benden** āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum **ben** ezel ʿāşıḳ zebānından ḫaber
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla **beni** her yaña her an oynadur
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem **beni** ʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ ol **benüm** derdüme dermān görinür
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm **benüm** bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / **Benüm** de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1057-1. Bāde içse ġayriler **ben** içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi **beni** dildār **benden** bī-ḫaber
G1058-4. İncinür gördükce **ben** üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1062-3. Yandursa n'ola şemʿ-i ruḫına **beni** dilber / Şemʿüñ daḫi pes yanduġı pervāne içündür
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil **benden** olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel **beni** āzāde getür
G1064-4. Ṣalma **beni** dāimā ferdālara / Yarına kim çıḳa bilmez ey puser
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ āşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem içre **ben** bu āyin ṭaġılur

G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı **benüm** āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1067-4. Ġam sevdi **beni** cān ile **ben** de anı sevdüm / Meşhūr meşeldür bu ki seven sevenüñdür
G1069-3. Eylerem **ben** ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim **ben** sīnede / Āhum ile göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün **ben** çekdüm āh / Her kim işitse diye bu derd-mendüñ derdi var
G1073-4. Sen ṭururken kime virem **ben** ʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1077(a)-4. Ḥālümi **benüm** ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña **ben** / Gülşen içinde sen iç cām şehā ikide bir
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḥi **benüm** gibi ḫarīdār ele girmez
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı **bende** bet beñiz
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde **ben** aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1092-3. **Ben** belā kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez
G1093-4. Bulmadum **ben** leblerüñ mānendi bir ʿİsi-nefes / Görmedi l ʿālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür **benüm** dün gün işüm / Yā İlāhi olmasun ʿālemde kimse yārsuz
G1097-1. Kūyına varmaġa ṣanmañ ki **beni** yārüm ḳomaz / Ṭāli ʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur göñlüm **benüm** / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür diyen **benümçün** ol şemʿe yana gelmez
G1101-2. İtmedüm **ben** reh-i ʿışḳ içre ṭarīḳi ḫāṣıl / Tā ki şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G1101-3. Müşkilüm çoḳ **benüm** ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı la ʿlüñle meger ḥall ola bu müşkilimüz
G1105-1. Dilber **benümle** bir dem olduġı yoḳdur olmaz / Mūnīs perīye ādem olduġı yoḳdur olmaz
G1107-4. Yiter aġlatma **beni** dost yaşumdan ḫaẕer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur **beni** ol çeşm bīmār eylemez
G1109-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki **benümle** dost bāzār eylemez
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile **benüm** tek mübtelā hergiz
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür **benden** / Dirīġ ol seng-dil itmez **benümle** merḥabā hergiz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm **benüm** meh ṣālümi ṣormaz mısuz
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ **benüm** aʿmālümi ṣormaz mısuz
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar **ben** yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülün gülzārsuz
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim n'olısar ḥālüm **benüm** dildārsuz
G1120-4. Āhum odından ṣaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam **benüm** ḫāli degüldür nārsuz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri **ben** / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā **ben** şeb-i yeldā didüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1129-2. **Beni** redd eyleme varsam ḳapuña / Kerīm olan kişi bend-i der itmez
G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ **beni** ferdālara / ʿÖmr taʿcil itdi **ben** fikri meh ü sālem henüz
G1134-4. Meded ḫālüm **benüm** düşvār olupdur / Eger dirsem eger dimezsem olmaz
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı **benüm** Mānī de taṣvīr eylemez
G1147-3. Baḳuñ bu dāġuma kūh-ı ġam içre / **Benüm** gibi peleng-i mīşe olmaz
G1150-2. Ẕikr-i la ʿl-i lebüñ olalı vird-i zebānum / Her bir yañadan güşuma irür **benüm** āvāz
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / Neden bilsem bu **ben** şeydāya düşmez
G1152-1. Ger öldürseñ **beni** cān bīm ḳılmaz / Ölür mi dil ki cān teslīm ḳılmaz
G1153-2. **Ben** ḫāk iderem yüzümi tā başa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẕer itmez
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo **beni** ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider **benden** ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1158-2. **Benüm** bu sīneme ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen **benden** / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan **benüm** rūşen / İderem şemʿ-veş girye olam her encümen sensüz
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdur ʿālemde **benüm** tek mübtelā hergiz
G1171-4. Eger sensüz cihānı geşt idersem / **Benüm** bu ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1173-6. ʿIşḳı şarābıdur **beni** mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye dilden ḫumārumuz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş **ben** ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1179-1. Dostlar **ben** ölmedin billāh tedbīr eyleñüz / ʿIşḳ içinde ḫālümi billāh taḳrīr eyleñüz
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / Bārī yārümle **beni** bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam **beni** şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem **beni** Mecnūn-ṣıfat / Bu Muḥibbī'ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1183-6. Gel **beni** öldür vefā kıl ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1186-1. Görmege **ben** ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / Dil ṭabībidür velī itmege bīmār istemez
G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi **ben** Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı dil gördi bu **ben** dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı **benden** olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẕāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1194-4. **Beni** kül eyledi bu āteş-i ʿışḳ / Bu nevʿa yanmaġa bir nār ḳılmaz
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında **ben** oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1197(b)-1. **Benüm** bu derdümi derde giriftār olmayan bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan bilmez
G1198-1. Yüzine **ben** ḳamer didüm ne dirsüz / Lebine gül-şeker didüm ne dirsüz
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / Aluñ **benden** ḫaber didüm ne dirsüz
G1202-5. Ṣun aġzuma dehānuñ şekkerini / **Benüm** boynuma ol şekker kem olmaz
G1205-4. Öldürür her dem **beni** dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz

G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın **ben** anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1188-3. Ġam ayrılmaz **benümle** hem-dem oldı / Cihānda var mı anuñ gibi hem-rāz
G1212-1. ʿAceb olmaya ger yārüm **benümle** hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına **ben** dest-res
G1215-2. **Ben** senüñ ʿışḳuñla eyler idüm ʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḥi ḫil ʿat-i zerle melbūs
G1216-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm **ben** ṭas ṭas
G1217-2. **Ben** esir-i hecrem ü aġyār maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / **Ben** isterem viṣālini ʿālem içinde bes
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda **ben** heves / Līk senden bir naẓardur ara yirde mültemes
G1226-4. **Ben** ṭuram kūyuñda n'eyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün yaşum **benüm** Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir **benüm** / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1228-2. Bir nefes senden cüdā yoḳdur **ben** urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan **benüm** / Şu ʿle virür her yaña çünkim düşe āteş be-ḫas
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ **beni** / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam **benüm** / Ol lebi şīrīn idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1238-2. İtleriyle n'ola itsem ʿarbede kūyında **ben** / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr içün savaş
G1240-4. **Beni** cānā igen yaḳma ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise **bende** ne ṭañ hūş
G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / Ṣaçıla her yaña ḳanum **ben** olam naḫcir-veş
G1247-3. İsterem kim **ben** olam ḳapunda bir kemter gedā / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1247-4. **Ben** esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma zencīr-veş
G1250-2. Kim saña bu ḥüsni virdiyse eyā şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda **ben** belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum **benüm** / Göz yaşı pāyuña her dem cūlar olup çaġlamış
G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi **ben** dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi **bende** ḳalmadı hūş
G1254-3. Ḥayālüñ gitmedi ey dost dilden / Günāhum ne **beni** ḳıldun ferāmūş
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm **benüm** ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1264-5. Muḥibbī ḳıṣṣa-i ġuṣṣam **benüm** āh / Yanında dilberüñ efsāne olmış
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu **benüm** sīnem siper / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūnī **beni** / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1266-4. **Beni** Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne deprenmez ṣanasın pāy-bend olmış
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan **beni** ayırmaġ imiş
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb ile herkes ḥuẓūr ider / Ferdā ġamını **ben** çekerem kim kücā imiş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler tā ki **benümçün** bu da Eyyūb olmış
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider āḫır **beni** / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1278-5. Delmek içün sīnemi yir yir **benüm** / Ġamzesin oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm **ben** ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāli ʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1282-1. Dirīġā gitdi **benden** ṭāḳat u hūş / Görelden ḳarşuma sīmīn bīnā-gūş
G1282-2. İgen raʿnāsın ey gün yüzlü dilber / Naẓirüñ görmedüm **ben** ey ḳabā-pūş
G1282-3. Varam meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / Ki vā ız sözine **ben** ṭutmazam gūş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile **beni** ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1283-3. Ey **benüm** serv-i revānum ṣorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1284-2. Laʾl-ı şīrīnüñi cānā almadın **ben** aġzuma / Ġamze oḳın sīneme urduñ **benüm** zenbūr-veş
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki āhumdan **benüm** pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar **benüm** baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi **ben** / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḥalḳa fāş
G1290-1. **Benüm** ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum **beni** kendüye rām itmiş
G1290-4. **Benüm** yār-ı vefā-dārum çü kendü ḥaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim **ben** de feryād / Aña bülbül olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1292-3. **Beni** ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar mı hīç şīrüñ yirini mūş
G1292-4. Belā-yı cāndurur gitmez dilümden / Ne çāre idem anı **ben** ferāmūş
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / **Ben** de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ **beni** ey bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi **beni** ḳıl duʿā yetiş
G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā **beni** cāndan ḫalāṣ
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / Olmadum **ben** mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāṣ
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāṣ it gel **beni** / Dir ki olmayınca olmaz ḥükm suḫandan ḫalāṣ
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile **benden** ol ḫalāṣ
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā **ben** ġavvāṣ
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre duʿādan añasuz / **Benüm** için umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm **beni** redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāṣ
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün **benüm** / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel rübāba baṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd ile / **Benüm** için sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı **ben** / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermāna ʿarż
G1306-1. Ruḫlarını eyledi **ben** ʿāṣıḳa ol yār ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını bülbüle gülzār ʿarż
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam dūdumı / Gerçi kim **ben** eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż

G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan **beni** / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Ṣaṭ
G1318-2. Ḫoş gelür **ben** ʿāṣıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / **Benüm** göñlüm ṭutupʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẕẕ
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẕ / Olmasa bile ger yār **ben** itmeyem andan ḥaẕẕ
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp **benden** sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var **bende** nice iḫtirāʿ
G1329-4. Göñlümüñ vīrānesini rūşen it māhum **benüm** / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde māh şemʿ
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başundan / **Benüm** tek yaḳılup pür-nār olan şemʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi **benüm** gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı şemʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā **benüm** olsun diyü / İstemem bir kimse kim ola **benüm** ile meşāʿ
G1339-6. Ṣol ḳadar **ben** ḥasteye cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören **beni** peleng-pişedür / Derd ü ḥasretle yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / **Ben** degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızır gibi cāvidān **ben** ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk **benüm** sīnem üzre dāġ
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo **beni** her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı **benüm** aġ / Pehlevānam **ben** ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1358-2. **Ben** nice bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / Āṣikāre bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ
G1358-3. **Ben** nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḫācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḥarāret defʿine içdüm Muḥibbī **ben** ayaġ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme **ben** daḥi yaḳdum nice dāġ
G1361-2. Yüzüñe baḳsam **beni** ʿafv eyle gel / Yoḳ begüm dīvāne olmışdur mu ʿāf
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḥadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm **ben** dil telef
G1365-2. Nice yıllardur **beni** ḥasretle āh / Ḳodı yollarda ḳılup āvāre zülf
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem **ben** zāhidā senüñ gibi her dem güẕāf
G1374-2. Gūşına söyler **benümçün** iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf
G1375-2. Dostum **ben** saña cānum nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1378-1. Eylesem dil mülkini **ben** ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne vaḳf
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum **benüm** / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdiʿaḳlum münḥarif
G1379-4. Zāhidāʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / **Ben** daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1381-3. Aldıʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī **beni** / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese **beni** helāk / La l-ı cān-baḫşı dönüp dir baña pinhān lā-taḫaf
G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar **beni** / Ṭutdı anuñçün göñül hengāme hengām-ı firāḳ
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / **Beni** gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1384-2. Ne dünyā guşşāsı **bende** neʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫʿāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm **benüm** sūd u ziyānum yoḳ
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü- ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam **benüm** cān u cihānum yoḳ
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ **benüm** nām ü nişānum yoḳ
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gūn / **Ben** ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1385-4. La l-ı lebüñ şifādur dārü'ş-şifā işigüñ / Yā niçün anda bu **ben** bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña men ʿeyleme ʿışḳdan **beni** / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm **ben** anlara sebaḳ
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur aña **benden** eḥaḳḳ
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī o ḥüsne baḳmaġa dirīġā **bende** ṭāḳat yoḳ
G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger **bende** liyāḳat yoḳ
G1391-3. **Benüm** gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / **Beni** yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu **ben** miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1394-5. Kūyuñda **ben** ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize ri āyet ancaḳ
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe **ben** sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1399-1. Ḳılmadı dünyā içinde **ben** ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / Gerçi kim ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ
G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki maḥşerde daḥi / Ḥamdülillah elüme girdi **benüm** dāmān-ı ʿışḳ
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne **ben** dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña **benden** eḥaḳḳ
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda **ben** bülbül-ı ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / La l ile ḥāżırladum **ben** iki çeşmümden ḳabaḳ
G1401-4. Ḥamdülillah kim ezel **ben** ʿışḳı tekmīl itmişem / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn aldılar **benden** sebaḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / **Ben** anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1402-5. Dostlar her bir sözüm ḫusrev kelāmıdur **benüm** / İdeyim şāʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1408-5. Lebüñden büse istersem **beni** ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuşşāḳı yazsunlar **beni** ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1415-4. Gel **beni** öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer yār yoḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ **benden** yuyulmaz şefḳat it ḫālüme baḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / Işḳ ehli tā gelüp ala **benden** sebaḳ sebaḳ
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī irse kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye **ben** ayaḳ ayaḳ
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir **benüm** tek āşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / Ni'dem kim **bende** hergiz bu hüner yoḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn **beni** / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur **benden** eḥaḳḳ

G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu **ben** Ferhāda yoḳ
G1434-1. Saña şīrīn didi **ben** ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʾide üstād ancaḳ
G1434-3. Yazsan ʿuşşāḳı bu **ben** ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi **benüm** boynuma daḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi **ben** ḥālümi aña / Gördüm āyīnede **ben** daḫi ḥayrān ancaḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi **ben** nice cān virmeyeyim / Bilürem **ben** anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1454-5. Biñ **benüm** gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli **benüm** / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer **benüm** mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek **benüm** ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi **benden** benüm çendān günāhum yoḳ
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʿat-i şāhı / Başumdan şu ʾle-i āhum **benüm** şanmañ külāhum yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur **benüm** ġayri İlāhum yoḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / **Beni** şeydā mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1459-4. La ʾl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān **ben** ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün **ben** bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ **beni** Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel bu **benüm** derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu **ben** ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1462-1. Saña **benüm** işüm yoḳ bir zerrece muvāfıḳ / Sen daḫi işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1462-3. Gördükce **beni** ey dost bīgāne gibi baḳduñ / Kāş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1466-3. ʾIşḳum **benüm** ḫafīce iken rūze gibi āh / ʾIyd ayı gibi gösterüp itdi ʾiyān ḳaşuñ
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi demde ḫʷābda / ʿAḳlumı alup bu **ben** dervīşi abdāl eyledüñ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / **Ben** daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1469-3. Şayd olurken ol hümānuñ dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle **ben** anı şikār itsem gerek
G1469-4. Serv gibi şalınup gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi **ben** āh u zār itsem gerek
G1470-4. ʾIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā **benüm** olsun didüm / İstememe bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar **beni** ḫoş-ḥāl eyledüñ / Zehr şunduñ anı şanma şekker ü bāl eyledüñ
G1474-3. Aradum hemçün Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / **Beni** ser-gerdān iden ʿayn-i zülālüñdür senüñ
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala gözlerüñ / **Beni** bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini **ben** bilürem peymānenüñ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum **ben** nişānın çārenüñ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek ise ʿādetüñ / Gel **beni** öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G1480-4. **Beni** ʿadd eyle kūyuñ itlerinden / Añadur gāh gāhi atuban seng
G1481-2. ʾIşḳuñ ile olmışam günden güne **ben** nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu **ben** dervīşe çek
G1484-3. Disem **ben** çeşmüñe kāfir ʿaceb mi / İdüpdür biline zünnāre zülfüñ
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ **benüm** / Gel **beni** öldür **benüm** tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem **beni** tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime **benden** yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem **beni** ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür **beni** ihmālüm görüñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem **ben** siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin **benüm** bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1515-1. N'ola dirsem saña ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın **benüm** ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ
G1515-3. **Beni** sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / **Beni** vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü **ben** Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni **ben** yār ola şandum niçün dün gice gelmedüñ
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḫūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / **Beni** sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır **beni** şehlā gözüñ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde **ben** meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña itdi **beni** rüsvā gözüñ
G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif iken bu **benüm** ḳāmetümi nūn itdüñ
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa **ben** gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı ḳaddi gerdūnuñ
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / **Beni** sen odlara yaḳduñ yiter nāz u ʾitāb itdüñ
G1523-2. Ḫayra gir ʿuşşāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı **benden** dimek
G1525-4. Çıḳardı Ādemi cennetden iblis / **Beni** dūr itdi kūyından ḫabībüñ
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem **ben** ol sebebden her dem āh-ı derd-nāk
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce **ben** cānānenüñ / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh **beni** / ʿAcabā bencileyin ḫāli mi var hīç kesüñ
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle **benüm** yaşumla sen al eyledüñ
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen **beni** Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḫālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp şubḥum **benüm** şām eyledüñ
G1535-4. Ẓulm ile **ben** ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ām eyledüñ
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem **ben** mübtelā / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde yatan ḫālini **ben** maḥzūnuñ
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye yiter / Almazam mālını bir ḥabbeye **ben** Ḳārūn'uñ

G1540-4. Bir görüp **ben** ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān **ben** bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey dil ṭabībi **beni** dermānsuz ḳoduñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp āḫır **beni** / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki **beni** ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G1546-1. **Benüm** servüm **benüm** cānum niçün dün gice gelmedüñ / Güzeller şāhı sulṭānum niçün dün gice gelmedüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / **Beni** rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ **beni** ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı **benüm** ileʿahdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1546-5. Revā mıdur **benüm** ḫānum ḳarasın yirlere ḳanum / **Benüm** māhum **benüm** cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1546-6. Ḥabībüm kebg-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / **Benüm** ʿömrüm **benüm** varum niçün dün gice gelmedüñ
G1547-3. Ḫusrevā şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda **ben** ġarībi bir nefes şād itmedüñ
G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlara **beni** hecr ile cevr ü sitemüñ
G1549-2. Vaḳtidür gel **beni** öldür şanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe ʿīsi-demüñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı **beni** fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿ ola başı iki dillü ḳalemüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā **ben** senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ **beni** her-bār terk
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş **ben** zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel ol müselsel kākülüñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda **ben** dilü cānuñ
G1561-3. **Ben** marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem gerek
G1561-4. Öldürüp ḳurtar **beni** hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1562-2. **Ben** ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1563-2. Saña dirsem **ben** melek yāḫūd perī olur ḥaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1568-3. Seyr-i būstān ider **benümle** o māh / Felege dimesemʿaceb mi kelek
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise **beni** çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben şol iki ḫālüñ
G1570-5. Maḥşerde Muḥibbī umaram ide şefāʿat / Cān u dil ile bendesiyem çünki **ben** āluñ
G1576-5. İşiginde itler ile yār bir görmiş **beni** / Devlet el virdi Muḥibbī iʿtibāruñdur senüñ
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp **beni** eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1579-1. Eksük itme şanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña şor lezzetini **ben** bilürem derd ü ġamuñ
G1579-3. İncinür şanma **beni** cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā **benüm** olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde iştirākuñdur senüñ
G1586-1. Kim ki bilmek dilese ḫālini **ben** maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh **ben** ol meh-rūnuñ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını **ben** rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur içine giren savaşuñ
G1591-5. Ger **beni** cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar **ben** āh u zār itsem gerek
G1592-5. Müdde ʿīler raġmınadur şād u ḫandān olduġum / Yoġsa **ben** efġānum ile murġı zār itsem gerek
G1594-1. ʿĀrıżun ʿarż eyleyüp baña ʿaceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr ileʿaḳlum **beni** bed-ḫāl eyledüñ
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet **ben** ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi **beni** yirden götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1597-1. Ey şūḫ bil **ben** yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt **ben** ġam-ḫᵛāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña şor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse **benden** yeg
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm **benüm** sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş **ben** ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp **ben** ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle çün **beni** kūyuñda derbān eyledüñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm **benüm** ḫūn eyledüñ / Ol sebebden gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm **benüm** nūn eyledüñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şīve gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır **beni** öldüriser cünbişlerüñ
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola umsam bir cevāb / Saña āsāndur **benüm** derdüme dermān eylemek
G1614-1. Ruḫlaruñda bāġbān oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam bülbül gibi **ben** zār u giryānuñ senüñ
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre **beni** göz göre Mecnūn itdüñ
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse **benüm** şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün yaşum da seri ʿidür bu meydānuñ
G1631-3. Yazdı Mecnūn ezel serdār-ı ʿışḳ / **Beni** yazdı şimdi itdi anı ḫakk
G1632-1. **Beni** āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden bu **ben** dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / **Ben** olsam aña kāşki berber daḥi nāzik
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen **benüm** bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda **beni** derbān eyledüñ
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür **beni** dil murġına ger dāne degülseñ
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu **ben** dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun **beni** vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1644-1. Nice yıldur görmedüm **ben** gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ senüñ
G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen **beni** ger şāḫ şāḫ / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir kūşe bes / ʿĀrifem **ben** de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / **Ben** daḥi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1650-2. Māhitābum gün gibi eflāk olsun menzilüñ / **Ben** muḳīmi olayın bu kūşe-i vīrānenüñ
G1654-4. Cām-ı laʿlüñi neden baña ḥarām eyleyesin / **Ben** saña itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl

G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / **Benüm** tek daḥi bir bī-çāre bülbül
G1655-2. Gülersin ġayr ile ey yār-ı cānı / **Beni** gördükce eylersin ta ʾallül
G1655-3. **Beni** mest eyledi ʿışḳuñ şarābı / **Beni** şanur görenler içmişem mül
G1656-1. Rind ü ḳallāşam **benüm** fikrüm ġam-ı ferdā degül / Bāde-i ṣāf eldedür şanmañ dem-i şahbā degül
G1657-3. **Ben** ẕerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben baña ʿiyān ol
G1658-4. **Ben** niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḥırām / Sen daḥi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde **benüm** ḥālüme raḥm it Aras ol gel
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf **benüm** gerdenüme dest-res ol gel
G1668-2. **Ben** belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa şun **ben** ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün görmezem **ben** seni ḫurrem ey göñül
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı **ben** ne deñlü şaḳlaram āḫır **beni** / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1670-3. **Ben** senüñ ile ʿışḳ şaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1671-1. Var mı ʿaceb **benüm** gibi bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm **ben** ṣafā-yı dil
G1671-5. **Benden** Muḥibbī isteme hergiz ṣalāḥ u zühd / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi **beni** mācerā-yı dil
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle **benüm** derdüme gel dermān ol
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / **Ben** andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür **ben** itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1683-4. **Benüm** bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müdde ʾī **ben** ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1687-3. Cevrüñ ile gel **beni** aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet **benüm** ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime **benümdür** cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm **ben** ʿazm-i meydān eyle gel
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā bir ʿāşıḳam **benden** nişān ḥācet degül
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber **beni** / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḥtimāl
G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur **bende** ẕerrece mecāl
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile **ben** ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur **bende** ḫāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl
G1700-3. **Ben** fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir büseñi baña nevāl
G1701-3. Āsitānuñdan bu **ben** üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʾīi maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle gel
G1701-4. **Ben** senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḥayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı da ʿvet eylesem / Ḫizmet-i senge ḳoyup didüm **ben** ol ırġade gel
G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm **ben** ḥelāl
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḫüsnüm saña ʿarż ideyim / **Ben** didüm gerçek misin bu cānumı şūkrāne al
G1718-2. Mūr gibi **beni** pā-māl eyledüñ / Yā gel öldür yā teraḥḥum eyle gel
G1720-3. Şoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb / Bir şürāḥī bir ḳadeḥ bir **ben** olayın bir sen ol
G1722-2. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / **Beni** öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm **beni** Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu ḫāl
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ **beni** ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā giçdi nice māh ü ṣal
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum **benüm** / Yüzini sürür olmışdurur dāmān ḫacel
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp **benüm** külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i ba ʿid / **Ben** daḥi senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1730-1. Saña uydum olmadum **ben** bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem **benüm** gibi pür-ġam göñül
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ **benüm** / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1734-1. **Ben** ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫānī bil / Urmamışken Ka ʾbe bünyādına el daḥi Ḫalīl
G1734-4. Yiter aġlatduñ **beni** gel eyle yaşumdan ḥaẓer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī **benüm** inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān **beni** eyler ḳātīl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse **beni** / Başum alup raḳş uram tā ḥaşr olınca **ben** delīl
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan **benüm** ol zülf ü ḫāl
G1740-3. Şöyle ḫayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur **benüm** bu ḫālüme ḫayrān degül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu **ben** miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1743-2. Ṭoġmamışdur **ben** ezel Mecnūn ile bir anadan / Ṣanmañuz kim ol **benüm** süd bir ḳarındaşum degül
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı **beni** / Yā İlāhi müdde ʾī yüzini her dem ḳara ḳıl
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin **ben** vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister göñül
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp **beni** bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī la ʾl-gün deryāya ṣal
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup **benden** cüdā oldı göñül
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu **ben** ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1762-2. Kūh u şaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi **benüm** devrānum
G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler **benüm** dermānumı / Līk derdümi **benüm** fikrüm budur efzūn idem
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer **ben** ziyān itdüm
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur **ben** aña rūşen ḳılam
G1766-5. Ey Muḥibbī **ben** ḳanā ʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed-ḫvāhum **benüm** / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum **benüm**

G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḥabersin ḳullaruñdan hey güzel şāhum **benüm**
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum **benüm**
G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭañlamañ Mecnūn-vār / Yoḳ özümden olmışam dīvāne āgāhum **benüm**
G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Ka ʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum **benüm**
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan dili āvāre **benem** / Baġrını tīġ-i cefā ile ḳılan yāre **benem**
G1768-2. Derd-i dil ḥālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra **benem**
G1768-3. Yine dīvāne gibi şevḳ ile yanup yaḳılup / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre **benem**
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / Cürm ü īşyān ile gerçi ki yüzi ḳara **benem**
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara **benem**
G1770-1. Şemʿ-veş başum kesildükce aḳar yaşum **benüm** / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar başum **benüm**
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi hergiz miḥnete / Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm ṭaşum **benüm**
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde **ben** kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum **benüm**
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Niʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum **benüm**
G1770-5. Ey Muḥibbī ṣirr-i pür-sūzum işitdiyse **benüm** / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile sābāşum **benüm**
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm **benüm** ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı **ben** müşk-būyı sevdüm
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḥalḳ ey dil budur kāmum **benüm** / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum **benüm**
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā / Bilmezem āḫır n'olısardur ser-encāmum **benüm**
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum **benüm**
G1772-4. ʿĀṣıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam / Miḥnet ile giçdi sāl u māh u eyyāmum **benüm**
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum **benüm**
G1773-1. Görünelden çeşmüme yār-ı perīşānum **benüm** / Dem-be-dem artmaḳdadur ḫāl-i perīşānum **benüm**
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum **benüm**
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meṣel ṣānum **benüm**
G1773-4. Hecr ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ / Eyledüñ bu nevʿile derdüme dermānum **benüm**
G1773-5. Yār gördi baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum **benüm**
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre **bende** ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum n'eyleyem
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum **benüm**
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / **Ben** ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḥālüme ḳomaz **beni** derd-i nihānum n'eyleyem
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda **ben** kendümi nā-çār iñledüm
G1775-5. Nice bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ **ben** dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı **ben** daḫi bir yüzden ābād eylesem
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / **Ben** daḫi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey yār-ı cefākārum **benüm** / Īşḳuñ ile n'olısardur ʿāḳıbet kārum **benüm**
G1778-2. Vaʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā arturursın āh ile zārum **benüm**
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır **beni** bend eyledüñ / Hiç teraḫḫum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum **benüm**
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne şīve bu ne īşvedür meded yārüm **benüm**
G1778-5. Kūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār ile farḳ olmaz ten-i zārum **benüm**
G1779-2. Üstüḫvān ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl segleriüñe ola **benüm** mihmānum
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan **beni** luṭf eyle ḫalāṣ / Çāre vaṣl oldı baña eyle **benüm** dermānum
G1779-5. Cürʿañı bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür añа raḥm eyle **benüm** sulṭānum
G1780-4. Zülfi zencīrine virüp göñlüm / **Ben** baña eyledüm belā sevdüm
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde **benüm** gibi senüñ nice ġulām
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile serv-i ḫırāmānum **benüm** / Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum **benüm**
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür / Ṣıġmaya defterlere ḫāl-i perīşānum **benüm**
G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum **benüm**
G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum **benüm**
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden / Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum **benüm**
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa günāhum / Degül ġam çün **benüm** sensin sipāhum
G1784-2. **Benüm** gibi senüñ yüz biñ ḳuluñ var / Senüñ gibi **benüm** yoḳ pādişāhum
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce anı **ben** daḫi ġāyet müşevveşem
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar pādişāh-ıʿaḳl / Mümkin degüldürür ki **ben** anuñla savaşam
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam añа ḳalmadı hergiz **benüm** bilüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde ṣordumʿārızın didi gülüm / Didüm añа ḳarşu iñler **ben** daḫi bir bülbülüm
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ **ben** ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem **beni** tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / **Beni** bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / **Ben** ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1792-3. ʿĀṣıḳam rindem bugüni virmezem **ben** yarına / Zāhidā şāhidle meyden şanma perhīz eyleyem
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā ger **ben** gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1793-4. **Ben** nice maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi **benümdür** nevbetüm
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet **ben** de imżā eyledüm
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳunuñ çün derd ü ġamdur ḫāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda **ben** rā eyledüm
G1795-1. Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur **benüm** / Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur **benüm**
G1795-2. Her ne ḥükm itse revādur cānuma / **Ben** ḳulam ol pādişāhumdur **benüm**
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel ʿışḳuma / Āh ile eşküm güvāhumdur **benüm**

G1795-4. İncinür şanma zenaḫ çāhında dil / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur **benüm**
G1795-5. Şu ʾle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem / Başumda zerrīn külāhumdur **benüm**
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp **ben** daḫi bālā eyledüm
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / **Ben** aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şem ʿine ḳarşu / Degülsin aña pervāne velī **ben** yana ṭapşırdum
G1799-4. Nice taḥrīr idem **ben** sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem
G1800-1. Kūh-ı ġamda **ben** ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem **benüm** baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1802-3. Pāy-māl itsen **beni** zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem her dem seni zülfi perīşānsın begüm
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar **beni** ḫalḫalem
G1806-1. Didüm ʿışḳuña düşdüm pür-niyāzam / Didi başdan başa **ben** daḫi nāzam
G1806-2. Didüm gönlümi gel yaḳma ḥabībüm / Didi şanduñ **beni ben** dil-nüvāzam
G1806-3. Didüm dil murġını **benden** ayırduñ / Didi bilmez misin kim şāhbāzam
G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi andan yüce **ben** ser-firāzam
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / Didi ḫüsn ile **ben** daḫi Ayāzam
G1807-3. **Ben** ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḥazān gördüm
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem **benüm** dermān olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür **ben** nice tedbīr eyleyem
G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı şu ʾb-nāk olur / **Ben** ol yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden **ben** anuñ mu ʿtādıyam
G1812-1. Şāh-ı ʿışḳām şu ʾle-i āhum külāhumdur **benüm** / Ṣaġlu şollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur **benüm**
G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur **benüm**
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur **benüm**
G1812-4. Ravżа-ı rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur **benüm**
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur **benüm**
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ **ben** ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem **beni** çeken şuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā **beni** şanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam
G1814-4. Öldürmek ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ / Öldür **beni** ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫa ʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem diyü **ben** ey māhum
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum **benüm** / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum **benüm**
G1817-2. Secde idelden nigāra varmaz oldum mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum **benüm**
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum **benüm**
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḫāżır ʿıyşa esbābum **benüm**
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫʷābum **benüm**
G1817-6. Ṭūt-i ṭab ʿum Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse ol la ʿl-i şeker-nābum **benüm**
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / Şanma kim ḫalvetde senüñ gibi **ben** beng eyledüm
G1820-1. Dil gitdi **bende** ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ **ben** ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi **ben** genc-i viṣālüñ / Āḫır arayup bu dil-i vīrānede buldum
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el şunmadı kimse / Bu himmeti bu cüreti **ben** şānede buldum
G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ **ben** anuñ miṣlini dürdānede buldum
G1824-1. Yine **ben** bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün **ben** şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa **ben** oldum zer gibi ḫāliṣ / **Beni** pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḥı alum
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm dil nişānum var **benüm** / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var **benüm**
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var **benüm**
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalkı fiġānum var **benüm**
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḫṣ-arā ḳıldı gümānum var **benüm**
G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṣeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var **benüm**
G1827-4. Cür ʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ **beni** / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḫaşre dek keyfiyyetüm
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında **benüm** raġbetüm
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem **ben** sāġar-ı çeşmümle ḫūni dem-be-dem
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān **beni** / Dostlar ʿAzrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1834-4. Cür ʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem **beni** şanmañ ayıḳam
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā **ben** daḫi bir ad eyleyem
G1836-3. **Benüm** āhum irişdi nüh-felege / İrmedi saña ey yüzi māhum
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde **benüm** keyfiyyetüm
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün **ben** bendeye hem-dem / Daḫi yine **ben** ʿālem içinde çekerem ġam
G1839-3. Sürdiyse **ben** fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca aña daḫi beter ola raġbetüm
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿişyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefā ʿat kānını añsam **benüm** bī-bākdur göñlüın
G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan derd-i yārümdür **benüm** / Olamaz tenhā ḳomaz ġam ġam-küsārumdur **benüm**
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur **benüm**
G1841-3. Dūd-ı zencīr ile aşılan felekler saḳfına / Görinen ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur **benüm**
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde kim var ẕü'l-fiḳārumdur **benüm**
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / Sīne dür ṭablum nefirüm āh u zārumdur **benüm**

G1842-1. **Ben** ki bir şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla şanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1842-2. Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ / Her ne kim ḳılsa **ben** anuñ bende-i fermānıyam
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña ḥayrān ise **ben** de anuñ ḥayrānıyam
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse **beni** didi ki Mānī ṣāniyem
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa **ben** daḥi / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre **benem** / Ṭaġ u şaḥrālara düşmiş yürür āvāre **benem**
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam zülfüñe bend eyle **beni** / Kendümi aşmaġ içün ḳarşu gelen dāre **benem**
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳara **benem**
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre **benem**
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra **benem**
G1848-4. Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm **benüm** şemʿ-i şebistānum
G1850-1. Yaḳdı **beni** hecriyle ġam ni'dem ni'dem āh ni'dem / Bulımadum bu derde em ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1851-1. Şanmañuz sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan **benüm** / Şu ʿle-i dildür görinen şimdi ṭaşumdan **benüm**
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan **benüm**
G1851-3. Kirpügüm şaflar dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan **benüm**
G1851-4. Āh ḳılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar / Gör neler giçdi bu ʿālem içre başumdan **benüm**
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan **benüm**
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm **ben** iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam pūtesinde ḳāl olam
G1853-2. Tā ki gördüm **ben** cemālüñ şemʿini / Cān u dilden yanmaġa pervāneyem
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün **ben** aña ṭūl-ı emel didüm
G1855-1. Şuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum **ben** günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün baña ḫilʿat / Münāsib **bende** āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ bendine āḫır / Ebed ḳurtulmasam **ben** yesir olsam
G1858-3. Ṣākirem **ben** ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ ṣāhıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā **ben** ġubār-ı rāhıyam
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / **Ben** irişdüm baña ṣor ol baḥr içinde māhiyem
G1860-1. Leylī zülfine ṭolaşmış vālih ü şeydā **benem** / Dostum Mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā **benem**
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm **benüm** peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül ṣan nāy **benem**
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā **benem**
G1860-4. Şöyle żaʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / **Beni** nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā **benem**
G1860-5. ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā **benem**
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen **ben** de bir pervāneyem
G1862-2. Didüm gözüme ḥayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi bu söz neʿaceb **ben** perī-i zāde olam
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḫācet ki **ben** arada olam
G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı iḥsān u kerem **ben** ṭutalum ḳan eylesem
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz gelüp ruḫsāruma / **Ben** ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1864-1. **Ben** helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma **ben** Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1865-6. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / Yanuban pervāne-veş **ben** bī-per ü bī-bāl olam
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi **ben** lāle gibi daġladum
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını **ben** avladum
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi **ben** yā ḳılam
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar **benüm** / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi **ben** nā ḳılam
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / **Ben** aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1872-4. Maḥabbet ḳaşrına bāni olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp **ben** üstüvār itdüm
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḫālüm n'olur dirken **benüm** / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / **Ben** kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben **ben** o ferdāyı görem
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / **Ben** neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı ṣanma kārumdur **benüm** / Işḳ ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur **benüm**
G1876-2. Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur **benüm**
G1876-3. Öldürürseñ gel **beni** öldür günāhın añma hīç / Dostum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur **benüm**
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp bī-ḫʷāb olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem ol gül ʿīẓārumdur **benüm**
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv ile bir kez diseñ ümmīd-vārumdur **benüm**
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide diyü **ben** āh u vādan ḳorḳaram
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar ṣanmañ ki **ben** dām-ı belādan ḳorḳaram
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur **benüm** maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb Mecnūnluġum
G1878-4. **Ben** derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar baḳmañ **benüm** bu şimdilik birūnluġum
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḫālüme kim baḳsa **ben** aña pendem
G1881-2. Gel yiter ḳılduñ **beni** vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek-bār hem
G1883-1. Tende cānum yoġ iken **ben** ṭālib-i cānān idüm / Işḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / **Ben** yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm
G1883-3. İtmemişdi Ka'benüñ bünyādını daḥi Ḫalīl / Ka'be-i ḥüsnüñe ḳarşu **ben** senüñ ḳurbān idüm
G1883-4. Virmeden bir kimse daḥi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna **ben** ġama sulṭān idüm
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / **Ben** belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu **ben** ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ ṣun ḳanayam
G1884-4. Nitekim ḥüsn ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre **ben** daḫi bir dāneyem
G1884-5. Zāhidā ister cennet ü ḥūrā müdām / **Ben** Muḥibbī ṭālib-i cānāneyem
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum **benüm** / Yā ne içün şaḳlaram şimdengirü başum **benüm**
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum **benüm**
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ bu içüm ṭaşum **benüm**
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde pādāşum **benüm**
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum **benüm**
G1889-1. Ser-i zülfüñi Leylā ḳılan kim / **Beni** Mecnūnleyin şeydā ḳılan kim
G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī **beni** cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne varam
G1893-1. Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm **benüm** / Ḫaṭṭın iżhār ideli ol ruḫları verdüm **benüm**
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm **benüm**
G1893-3. Ṭoprag̈ oldum rāh-ı kūyında şaḳın ey seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm **benüm**
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm **benüm**
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm **benüm**
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem **benüm** / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan nem **benüm**
G1894-2. ʿĀlem-i fırdevse de girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem **benüm**
G1894-3. Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem **benüm**
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem **benüm**
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmaz ʿaceb żikum **benüm**
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil **benden** / Dirīġā n'olısar ḫālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1896-1. Ṭopṭolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur **benüm** / Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur **benüm**
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu **ben** olmaz ʿaceb / Ol gözi cellād çünkim dil-sitānumdur **benüm**
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şem ʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur **benüm**
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı ṣandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş bildüm gümānumdur **benüm**
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem iden ʿurūc aña duḫānumdur **benüm**
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil anı **ben** ferāmūş eyledüm
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / **Ben** de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1899-6. Dünyā Muḥibbī istedi **ben** itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki añup **ben** anı ḫayrān olmayam
G1901-1. Göklere irişdi gerçi āh u efġānum **benüm** / Saña irişmez ni'dem ey māh-ı tābānum **benüm**
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum **benüm**
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum **benüm**
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini / Ne ʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum **benüm**
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum **benüm**
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum **benüm**
G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / Dir **beni** ḫʿār eyleme **ben** daḫi merdüm-zādeyem
G1902-4. Laʾl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ **beni** / Dostum ayılmazam **ben** nitekim dünyādayam
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah **benüm** a Kaʿbem a ḳıblem
G1905-1. ʿİyd-ı ḳurbān oldı **ben** ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir şuġlı var **ben** yāre ḫayrān olmışam
G1906-1. Ḳandasın ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum **benüm** / Şīve vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum **benüm**
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At şalup ʿāşıḳlaruñ çignetme şehbāzum **benüm**
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem perī-nāzum **benüm**
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum **benüm**
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum **benüm**
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören şanur **beni** / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi **beni** ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum
G1909-4. Bir cürʿa ile eyledi ġamdan **beni** ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ **ben** de ḫākıyam
G1911-6. Şi ʿrümi görüp müşevveş itmesünler **beni** ʿayb / Çün degül ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum **benüm** / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum **benüm**
G1912-2. ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā şaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum **benüm**
G1912-3. Dāġ-ı ḫasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum **benüm**
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum **benüm**
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum **benüm**
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā **ben** derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1915-1. Ol güzeller şāhınun çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser **ben** şāhıyam
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ **ben** bende-i dergāhıyam
G1916-4. Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri / Āh kim kendümi **ben** rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında **ben** hergiz emānı bulmadum
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ **ben** devāsın bilmedüm
G1919-3. Gāh ḫasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh / Işḳunuñ **ben** ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre **benüm** de bedelüm
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿarż it ḫālümi / Çün bilürsin **bende** yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1921-4. Naḫs-i ṭālī ʿdür ḳılan her dem **beni** andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür devletüm
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar **benüm** / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar **benüm**

G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar **benüm**
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar **benüm**
G1923-4. Re’y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar **benüm**
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem ʿālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar **benüm**
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / Çün virür ḳalbe şafā cām-ı muṣaffālar **benüm**
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar **benüm**
G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı **ben** senüñ ḫayrānuñam / Her ne emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan derd ile **ben** āh-ı seḥer-gāh çekem
G1927-1. Bāġ-ı ḫüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur **benüm** / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur **benüm**
G1927-2. Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda yir yir ḫāller / Tār-ı zülfüñ her biri müşk-i Tātārumdur **benüm**
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur **benüm**
G1927-4. Aña şādum şordılar **ben** bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḫüsnüme ḳarşu zār u zārumdur **benüm**
G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile melekler çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur **benüm**
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz bir yire şayd-ı zaḫm-dārumdur **benüm**
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur **benüm**
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana **ben** menzil ḳılam / Ḫāke şaçup eşk-i çeşmüm nice laʾl ḳılam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel eyʿömr terk it **beni** / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1930-1. Dirīġā olmadı dilber baña rām / **Beni** ḳıldı cihān ḫalḳına bed-nām
G1930-6. Ne emr itseñ **benüm** oldur murādum / Dimişlerdür gerekmez āşıḳa kām
G1931-2. Yüzümi döndürmezem **ben** ḳible-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid gibi şanmañ riyāyı isterem
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır **benüm** / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān **benüm** / Bilmedüm ne virdi baña alamaz hicrān **benüm**
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān **benüm**
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḫayrān **benüm**
G1933-4. Āteşe ʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan **benüm**
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān **benüm**
G1934-5. Kimini ḫāṣ ider virür ṭaḳarrüb / Kimin sever **beni** merdūd iden kim
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes **ben** andan görmişem
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / **Ben** ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez **benüm** giryānlıġum
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge ḫāṣa-lillah **ben** temennā eyleyem
G1942-1. Yaşum içre nīlüferdür çehre-i zerdüm **benüm** / Ḫākda berk-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm **benüm**
G1942-2. İşidür yoḳdur şorar çoḳdur derūnum ḫālini / Dir idüm bir kimse ger gūş eylese derdüm **benüm**
G1942-3. Var mı bir meẕhebde **ben** ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaşluñ itdüñ sen ḫarām ey nāz-perverdüm **benüm**
G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr ile cānum şafā / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme alma dem-i serdüm **benüm**
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm **benüm**
G1943-4. Ruḥ-ı nigārı görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ile ʿacabā **ben** bu şerm-sārı çekem
G1945-3. Mihr ü vefāña ẕerrece **ben** ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ **ben** saḫt yāyı görmedüm
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün **ben** öldüm
G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫışṭını çün bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫvārı **ben** āyin eyledüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem **ben** aña çün pervīn eyledüm
G1950-3. Gel bir naẓar eyā ḳaşı yā yanuma **benüm** / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi şalınurken **ben** ol yāri görmişem
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre **ben** zer gibi nārı görmişem
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey şanem / Mā-ḫażar bu baġrumın **ben** saña büryān eylesem
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden cān **benüm** / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān **benüm**
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān **benüm**
G1954-3. Gülşen-i ḫüsninde zār itdi bu göñlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān **benüm**
G1954-4. Dostum vaşluñ ümīdine bu göñlüm şāddur / Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān **benüm**
G1954-5. Şi ʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı Muḥibbī cān u dil / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı defter ü dīvān **benüm**
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān **beni** / Ka ʾbedür kūyuñ şehā **ben** isterem ḳurbān olam
G1956-4. Ḫüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña **ben** ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu **benüm** bārum
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫā’il olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem **benüm** bu çeşm-i ḫūn-hārum
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez **benüm** āhumla bu zārum
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm **benüm** / Bir naẓar ḳıl ḫālüme ey nāz-perverdüm **benüm**
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi āh kim / Beñzedi berk-i ḫazāna çehre-i zerdüm **benüm**
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḫi / Öldürürsin bārī bildür şuçın ey merdüm **benüm**
G1958-4. Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm **benüm**
G1958-5. Bulmış iken cām-ı laʾlüñden Muḥibbī bir şafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm **benüm**
G1959-2. Günāhumdan umaram kim **beni** ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem
G1961-3. Var günāhum **beni** ger öldürse / Evvel ol şāhı **ben** gedā sevdüm
G1961-4. Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne / Anı **ben** sevmedüm veyā sevdüm
G1961-5. Yiridür oḳlara dikerse **beni** / Ġamzesi tīr u ḳaşı yā sevdüm
G1961-6. Ḫasteyem ey Muḥibbī itme ʾilāc / Çünki **ben** yār-ı bī-devā sevdüm
G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan **benüm** / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan **benüm**

G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan **benüm**
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan **benüm**
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan **benüm**
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan **benüm**
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān **benüm** / Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān **benüm**
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum aña / Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān **benüm**
G1965-3. Sīne ṣevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir ṣeb eger ʿuryān **benüm**
G1965-4. Yaşumuñ itāmununñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan **benüm**
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān **benüm**
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet ṣanur ol **ben** anı rāḥat gördüm
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm **benüm** / Gözlerüm yaşına baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel **beni** öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam
G1970-3. **Beni** yaḳmaya diyü āteş-i ġam / Göz yaşiyle şerāre yalvarayım
G1970-4. Ġarḳ idiser **beni** gözüm yaşı / İtmedin ol bahāre yalvarayım
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm **benüm** / **Ben** perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm **benüm**
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince cānā pervāz eylemez / Dostum nāveklerüñ oldı per ü bālüm **benüm**
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel hey abdālum **benüm**
G1971-4. Māh-rūlar yolına **ben** baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr içinde emṣālüm **benüm**
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm **benüm**
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenni ʿışḳ başa iletmiş **ben** de bir irşād olam
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca **ben** de anda yād olam
G1973-1. Sīnede ʿışḳı ezel **ben** bilürem / Her ne cevr itse güzel **ben** bilürem
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña ṣor / Bir bir idem anı ḥall **ben** bilürem
G1973-3. Ney gibi bezm içinde iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel **ben** bilürem
G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür senden / Cümlesin baña muḥāl **ben** bilürem
G1973-5. Zülf-i sevdāsı Muḥibbī yārüñ / Didiler ṭūl-ı emel **ben** bilürem
G1974-2. Anuñçün sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfīnüñi gördüm **ben** anı dāre beñzetdüm
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var **benüm** / Var mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum var **benüm**
G1975-2. Gör ol ẓālim ḳanumı dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var **benüm**
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var **benüm**
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var **benüm**
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var **benüm**
G1976-1. Ṣalınan boynuñda zülfüñ ṣanma āhumdur **benüm** / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur **benüm**
G1976-2. Seni sevdügüm günāh ise günāhum ḥaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm günāhumdur **benüm**
G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu sipāhumdur **benüm**
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭfʿanuñ / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur **benüm**
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur **benüm**
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳuñ ṣarṣarı / Anuñ içün deşt-i ġamda **ben** de ḫāṣāk olmışam
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür **beni** āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā **ben** hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin **beni** bī-dādam
G1979-1. Görinen boynumda ṣanmañ dūd-ı āhumdur **benüm** / Cürm ü ʿışyān ile cemʿolmış günāhumdur **benüm**
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdanʿalem / Gözlerüm yaşını cemʿitdüm sipāhumdur **benüm**
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur **benüm**
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur **benüm**
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem ol pādişāhumdur **benüm**
G1980-2. Her söz ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür **ben** ne cevherem
G1980-3. Görüp cemāli şem ʿini pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān ile **ben** oda yanaram
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi **ben** bir ḳalenderem
G1980-5. **Ben** ol Muḥibbī'yem ki çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem
G1983-1. Tāb-ı ruḥ ile yaḳdı **beni** şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki defʿide āteşüm
G1985-1. **Ben** bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam
G1986-1. Senden özge **benüm** ʿālemde bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür ey dost **benüm** hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge **benüm** ʿālemde bulunmaya kesüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur **benüm** / **Ben** kemīne bendeyem ol pādişāhumdur **benüm**
G1987-2. Pehlevān-ı ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur **benüm**
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uṣan dirler baña / Anı bilmezler ki ol ʿālemde varumdur **benüm**
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur **benüm**
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma / Eşk-i çeşmüm şaġlu şollu dih-sipāhumdur **benüm**
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur **benüm**
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur **benüm**
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini **ben** uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör **ben** neler çekdüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü **ben** ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / **Ben** aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G1993-2. **Ben** ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez **ben** ol Leylā'dan el çekmem

G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḫi dünyāyı terk itdüm / **Beni** biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rüyumı ḫāk itdi ṣoñra ḳıldı zer / **Ben** de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ ṣanemler terkini / Ḥāşa-lillah bir daḫi **ben** kār-ı Āzer eyleyem
G1995-2. Sāḳiyā ṣundum elüm sen daḫi ṣun peymānei / Yāduña nūş itmege **ben** ʿahd ü peymān eyledüm
G1998-1. Āh kim **ben** ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḥsāruma diyü / Düşüben yolları üzre **ben** anuñ ḫāk-sār oldum
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā **ben** anı rāz-dār oldum
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdur ʿafv ü kerem **ben** ṭutalum ḳan eylesem
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / **Beni** bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur bu sözden birdürür **benüm** sözüm
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum **benüm** / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz aḳar yaşum **benüm**
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum **benüm**
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre yoldaşum **benüm**
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum **benüm**
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum **benüm**
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum **benüm**
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafīʾ / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum **benüm**
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind ü ḳallāşum **benüm**
G2006-5. **Beni** sevdālara ṣaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2007-1. Nigārā mest-i çeşminden ḫarābam / **Beni** ṣanma ki **ben** mest-i ṣarābam
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş **ben** de bir üstād olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca **ben** de anda yād olam
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin **beni** / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var **benüm** / Var mıdur aġzı diyü līkin gümānum var **benüm**
G2010(a)-2. Gör ol ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var **benüm**
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var **benüm**
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var **benüm**
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var **benüm**
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken **ben** ol yāri görmişem
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Pūte-i hecr içre **ben** zer gibi nārı görmişem
G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / **Benden** ṣorardı her biri ʿışḳ ẓamirin
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen **beni** ṣāh ṣanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterīn ḫaḳīrin
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem **beni** bīmār iden / Laʾl-i cān-baḫşun mıdur bu derdüme tīmār iden
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam **ben** / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uşanam **ben**
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse **benüm** ḥālümi bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde **benem ben**
G2014-3. Nālān oluram her gice **ben** meclis-i ġamda / Her laḥẓa fiġān idici ol bezme **benem ben**
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña **benem ben**
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḫālümi diyem **ben**
G2016-3. Dün **beni** öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir **beni** bīmār eylesün / Bārī girsün araya laʾlüñde tīmār eylesün
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey dost **ben** ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine **ben** cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḫi aldanmaz mısın
G2019-1. Añalı ḫaṭṭuñ ġubārı olmışam ḫayrānı **ben** / Terk ḳıldum ʿışḳunuñ yolında ad u ṣanı **ben**
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ı ṣādıḳ ṣanı **ben**
G2019-3. Ẓerre deñlü ḫaḳḳ budur kim ḳalmadı **bende** ḳarār / Ol güneş ruḥsāruñ oldum zār u ser-gerdānı **ben**
G2019-4. Kaʾbe kūyuñda şükr kim eyledün ḳurbān **beni** / Nice yıllar anuñ içün ṣaḳlar idüm cānı **ben**
G2019-5. Ey Muḥibbī şi ʿrümüñ ma ʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı **ben**
G2022-2. Eylemezsin ʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān **beni** / Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi ṣādān u ḫandān seyr ider / **Ben** seni gördüm **benüm** ʿıydum muḳarrerdür bugün
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile **ben** dāsitān
G2024-2. Bī-sütūn adın daḫi işitmemişdi kūh-ken / **Ben** belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2024-3. Ḳonmamışken daḫi Ḳaysuñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda **benüm** āşiyān
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum **ben** / Velīkin kūy-ı ʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum **ben**
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / **Beni** ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum **ben**
G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler semā bir per-i kāhum **ben**
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿöẕr-ḫvāhum **ben**
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī ṣāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum **ben**
G2028-3. **Benüm** çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān ṣād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm ol yāri **ben** / Varlıġı terk itmeyince bulmadum dildārı **ben**
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı **ben**
G2031-3. Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan giçmişem / Çārsū-yı ʿışḳ içinde ideli bāzārı **ben**
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin **benden** ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı **ben**
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḫūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı **ben**
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḫayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri **ben**
G2031-7. Olma ey dil añuben ʿişyānuñı sen nā-ümīd / Umaramʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı **ben**
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel **ben** oldum ʿışḳuña yāhū diyen

G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur **benüm** de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu **ben** maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engürdan
G2039-1. ʿIşḳ mıdur ʿaḳl u ṣabrum külli yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur **ben** ġarībi zār u şeydā eyleyen
G2039-2. Işḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp **benüm** yā eyleyen
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā **beni** derd ü belā ile gidensin sen
G2041-3. **Ben** oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen
G2041-6. **Beni** derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey dost sensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā **beni** derd ü belā ile gidensin sen
G2042-3. Göreyim **ben** seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿ olur vuṣlat deminde pīrehensin sen
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle **ben** dīvāneden
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün **ben** ḫandesin
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi nāre **ben** / Görse idüm şemʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin
G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ kūh-ı tenüm kāh eyledi / Ḫusrevā **ben** çekdügümi çekmemişdür kūh-ken
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde **benüm** ey dost zünnār isteyen
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan **benüm** naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2056-4. Bir ṣaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays **benden** ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünūn
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fārīġ ol / **Ben** daḫi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / **Ben** bilürem kimseler bilmez maḥabbet ʿālemīn
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi ister vefāsına yeler / **Ben** cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa **ben**
G2061-1. Egerçi görmedüm senden vefā **ben** / Velī çekdüm ḳapunda yüz cefā **ben**
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına yārüñ / Bulurdum Merve ḥaḳkiyçün Ṣafā **ben**
G2061-3. Kemend-i zülf-i çevgānına başum / Dimişdüm ṭūp idem itdüm edā **ben**
G2061-4. Gözüme eyleyem **ben** ṭūṭiyāyı / İdelden ḫākipāyuñ ṭūṭiyā **ben**
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm Muḥibbī / Ki oldum vaṣlı ile āşinā **ben**
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine şāham **ben** / Naẓar maʿni yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham **ben**
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir kiyāham **ben**
G2062-3. **Beni** maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham **ben**
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhum ʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham **ben**
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / **Ben** ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫᵛāham **ben**
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham **ben**
G2062-7. Gedā-yı kūyuñ olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı şanma ki ʿālemde Muḥibb māl ü cāham **ben**
G2065-2. Ḥālümi şormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā **ben** bu dil-i maḥzūn içün
G2065-5. Kimse ḳılmadı **ben** itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar cān terkin yār kendüm kün içün
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / **Ben** de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḫayrānuñ oldum / **Benüm** bu ḫālüme hep ḫalḳ ḫayrān
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı **ben** ol cānāneden
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam nʾola **ben** peymānemi / Devr-i gülde tevbe ṣınur nitekim peymāneden
G2071-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / **Ben** perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / **Beni** yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2075-1. Her kim **benümle** işide yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur ki eyleye şīrīn rivāyetin
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda var **benüm** baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2075-5. Çünki ezelde her kişinüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı **ben** aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2076-2. Ṣorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Ṣor baña kim **ben** saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir **ben** degülem ʿışḳ ile ya hū diyen
G2082-1. Eyledi Mecnūn **beni** ol gözleri āhū diyen / Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel **ben** idem nūş eyleyüp yā hū diyen
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse **beni** uyḫu diyen
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm **ben** elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḫi nişān hem ṭaḳdan
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem **ben** ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı **ben** / Daḫi ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı **ben**
G2087-2. Elüme aldum yine çün **ben** kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı **ben**
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı **ben**
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı **ben**
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı **ben**
G2089-4. Leblerinden istesem dermān **beni** ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi var istemeye şıḥḥatin
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda **benden** olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye ola ziyāde devletin
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem **ben** ḫaste anuñ döne döne şerbetin
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-i ʿanber-sāya **ben** / Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya **ben**
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya **ben**
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel ṣor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol şeydāya **ben**
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān **beni** / İrmedüm derdi ki ol mihr-i cihān-ārāya **ben**
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil dünyāya **ben**
G2092-6. Şi ʿr-i pür-sūzum daḫi rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı ger tāba **ben**
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur / Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya **ben**
G2093-2. Ṣordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı / **Ben** didüm özge kār imişsin sen
G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey şeb-i ġam nʾola **ben** bīmāre imdād idesin

G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına **beni** yār / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı **ben** / Bārī bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı **ben**
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / N'eylerem zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı **ben**
G2100-3. Yār bī-pervā **benüm** ḥālüm diger-gūn olmada / Bārī hergiz görmesem ol şūḫ-ı bī-pervāyı **ben**
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cemʿitsem yedi deryāyı **ben**
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i ṣahbāyı **ben**
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil şaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı **ben**
G2101-1. Bugün giçdüm çü **ben** çün ü çirādan / Dilā sen daḥi giç bu hūy u hādan
G2102-2. **Ben** nice teşbīh idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / **Ben** daḥi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan yaşa **ben** / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba **ben**
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba **ben**
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp dolāba **ben**
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba **ben**
G2105-5. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrüsın görüp / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları miḥrāba **ben**
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin kitābın baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / Müstaʿidem baḳmaz oldum noḳṭa vü iʿrāba **ben**
G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba **ben**
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālem **ben** / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem **ben**
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdümʿıydı vaṣluña / Ḳanı ṭāliʿ ḳanı devlet bu ġamla pür-melālem **ben**
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿẕimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem **ben**
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam **ben**
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki bir şāḥib-kemālem **ben**
G2107-5. Bī-sütūndan muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik şanʿatında **ben** daḥi verzideyin
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı **ben** / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı **ben**
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı **ben**
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı **ben**
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı **ben**
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı **ben**
G2124-1. Umar idüm ki **benüm** derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ **ben** ḫʷāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün fārigü'l-bālem bugün
G2126-2. Ṣalınup gülşene gel **benden** ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāşā kim nevmīd olam **ben** vuṣlat-ı cānāneden
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ ʿāleme sulṭānam **ben** / Olmazam ġırra velī ḫāk ile yeksānam **ben**
G2132-2. Kim bıçaḳ ṣuna baña **ben** aña boyın ṣunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam **ben**
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye sīnemde **benüm** / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam **ben**
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam **ben**
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam **ben**
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle **benüm** ḳanlu yaşumdan
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tātār ḫānam **ben** / Yaʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam **ben**
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam **ben**
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri ile cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḫayrānam **ben**
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri şaḳla didiler baña didüm / Nice şaḳlayabilem çāk-ı girībānam **ben**
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāreʿilāc / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam **ben**
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar **benüm** / Göñlümüñ iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün **beni** şād itmedüñ / El-emān ey ẓarḫ-ı ẓālim dād elüñden el-emān
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi **beni** ġāyet zebūn / māh-ı nev şeklinʿiyān itdi tenümde üstüḫʷān
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur **benümle** mihribān
G2140-5. Ṣorsa ḫālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyemʿışḳ ile **ben** iñledügüm anuñ içün
G2141-2. **Ben** gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / Nāz ile bāġa gelsün ol serv-i ḳāmet olsun
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger **benüm** deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2142-4. ʿĀşıḳam şanmañ **beni** ʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyemʿışḳ ile giçen bir demin
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah **ben** de ol adaşdan
G2145-1. Virmezin **ben** şādiyeʿışḳuñ ġamın / **Ben** bilürem çünki anuñ ʿālemīn
G2146-1. Dehr içinde dostum şanma **beni** ferzāneyin / Zülfünüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar şanur **beni** teb-ḫāneyin
G2146-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şemʿ olıcaḳ da buyur **ben** yanayın
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā **ben** ʿışḳı bildüm fārigˇ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum **ben** derd ü ġamdan / Ki ayru düşmişem ol ġonce-femden
G2152-1. Tā ki virdüm gönlümi ol mihr-i ʿālem-tāba **ben** / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba **ben**
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba **ben**
G2152-3. Leblerüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba **ben**
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba **ben**
G2152-5. Būsesüz ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba **ben**
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin **benümçün** pādişāham ben / Velī maʿni yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham **ben**
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham **ben**
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham **ben**
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham **ben**

G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham **ben**
G2155-1. Şaçı Leylāsı itdi **beni** Mecnūn / Anuñ içün bu ḥālüm diger-gūn
G2155-7. **Benüm** ʿışḳum olur günü gün ziyāde / Bir iken beş olupdur beş iken on
G2156-1. Şanmañ ki **ben** bu cānumı cānāna virmezin / **Ben** ol ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā dünyā ḥarācıdur / Ḥaḳḳa **ben** anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2157-2. Kākülinde baġlu dil **ben** vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde **ben** Żālem bugün
G2160-2. Kerīm bitürür ḥaṭṭuñı aġlatma **beni** gel / Ey ġonce-dehen tīz bitirür sebzei bārān
G2160-4. ʿĀlemde **benüm** sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda **benüm** gibi senüñ var hezārān
G2162-1. **Benüm** bu ḥālümi görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḥayrete ol dem olurdı ḥālüme ḥayrān
G2162-4. **Benüm** çāk-ı girībānum görüp şanmañ hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem **ben** olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʿālem leşker baña eşk-i revān
G2166-4. Uş dimiş dilberüm **beni** kilābını şanup / İtmedüm hergiz sürür illā ki **ben** bu uşdan
G2167-4. **Benüm** derdüm ḳatı dermānda oldum / Meger senden ola bu derde dermān
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise **benden** hemīn
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar **ben** n'eyleyem ol gözleri fettān içün
G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı **beni** bunlar özümden
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle **ben** ey dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm **benüm** dār isteyen
G2177-3. Baġruma **benüm** nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña ol bārī ni'dersin
G2178-2. **Ben benümçün** dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun şaḳın
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur **benüm** Ferhād ile Mecnūn
G2183-2. **Ben** senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam / Nitekim ḫalḳ-ı cihān görüp olur ḥayrān-ı men
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa **ben** ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek her gün āhı **ben** / Muḳırrum **ben** günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı **ben**
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı **ben**
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber **benden** şoruñ **benden** ki çoḳ gördüm ol rāhı **ben**
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı **ben**
G2186-5. Gezerken cāmi ʿ-i ḥüsnin ḳaşı miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum ol yirde secde-gāhı **ben**
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḫrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi **ben**
G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm **ben** aña nerdübān
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde **ben** ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn
G2197-4. Serv tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem **benüm** āb-ı revān
G2199-2. Tek seni göreyim **benüm** cānum / Dāġlar sīnem üzre dīd olsun
G2201-3. Sen ḫarām itdüñ viṣālüñ **beni** maḥrūm eyleyüp / **Ben** yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek neden
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel **beni** girībānumdan / Giçe cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan
G2205-3. Öldür **beni** anlar ile tā kim naẓaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost **benüm** / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2207-1. Kāş olsam şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne **ben** / Yā şaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne **ben**
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne **ben**
G2207-3. Ḳışşa-i ġuşşam uzun zülfüñ gibi bir ḳışşadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne **ben**
G2207-4. Cām-ı laʾlüñ yādına ḳomadum elden sāġarı / Nice yıllar olmışumdur sākin-i meyḫāne **ben**
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne **ben**
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḫr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum kāna **ben**
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / Bir cevāb eyle **benüm** derdüme dermān olsun
G2210-4. Dönülmez **ben** reh-i ʿışḳa yöneldüm / Duʿā-yı ḫayr ḳılsun baña yārān
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı **benüm** alçaḳ degül şunġurdan
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme **beni** yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2212-4. **Ben** ġubārı didüm ey gün yüzlü ṭopraḳdan getür / Bī-edeblik didi itme dimedi bir **bende ben**
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / Çün **beni** rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler **benüm** ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü **benüm** ebrū-kemānumçün
G2218-2. İrmek içün vaṣlına ḫarc eyledüm cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur **beni** ḳallāş eyleyen
G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle şularam **ben** her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm yaş eyleyen
G2220-5. **Benden** ögrensün Muḥibbī yanmaġa pervāneler / Eylemez taḫṣīl-i şan ʿat görmeyen üstāddan
G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi **benüm** ḫırāş itmek neden
G2226-3. Öldürdi yār **beni** bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḫarem-i muḥteremdesin
G2227-4. **Benüm** āh u fiġānumdan şaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güzer ḳılur irişe daḫi mermerden
G2232-4. Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola dāim göreyim **ben** şānesin
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan **benüm** uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi ey dilber ḳaçan uyanesin
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḫüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu **ben** Mecnūna zencīr eylesün
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri **ben** / Nice yıllar ḫᵛāb görmem ḳullanuram zārı **ben**
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı **ben**
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn **benden** ʿar ider / ʿIşḳ-ārā dirgürdüm buncalayın bi-ārı **ben**
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam **beni** ʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ mey rehnine göndermişem destārı **ben**
G2235-5. Şöyle ḫayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı **ben**
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ **ben** ey ḳaşı kemān ḳadrin

G2237-4. **Benüm** serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin
G2241-2. Ārzūdan **ben** helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ **beni** Mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsan āşiyān
G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın **ben** bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile **ben** / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān ile **ben**
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile **ben**
G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını maḥşer güni / Vārid ü ġamda ḥażrete çāk-ı girībān ile **ben**
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān ile **ben**
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile **ben**
G2244-6. Ka ʿbedür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile **ben**
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile **ben**
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı **benüm** ḳalbümde cā gerçek misin
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma **ben** şeydā içün
G2247-3. **Ben** der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi şalın nāz ile her sü / **Ben** āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2249-1. Ḥamdülillah ki yine ṭālib-i cānānum **ben** / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme sulṭānum **ben**
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne şorsañ baña şor mihr-i suḫan-dānum **ben**
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dostum bir naẓar it nice gülistānum **ben**
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīşānı görüp / Āh sevdāya düşüp ḫāl-i perīşānum **ben**
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek / Geh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḫayrānum **ben**
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi / **Ben** ezel güş itmişem bu sözleri aḫbābdan
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında **ben** yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫᵛābdan
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-tenem **ben** / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile ḫūnīn-kefenem **ben**
G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına āḫır / Kūh-sār-ı belā içre ʿaceb kūh-kenem **ben**
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger yār tamām it / Başumı açup ḳarşu varan aña **benem ben**
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam **ben**
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī n'ola şīrīn-suḫanam **ben**
G2254-2. Ġam meclisinde her ki **benüm** nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki **ben** günem saña hīç sāye virmezin
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide / Eydür **ben** anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḫālüm n'olur āḫır **benüm** / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden **ben** güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / **Ben** raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem **ben** ḫurḳatin
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar **ben** ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın **ben** ol ḳaşı yā içün
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre / Dönmeye yüzüm **benüm** ol mihr-i ʿālem-tābdan
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda **ben** olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken almamış idi eline tīşelerin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile **ben** ḳāl olayın bir zamān
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü **ben** pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2265-4. Güş iden **ben** bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḥi vaḳt olmadı mı zülfüñe **beni** aṣasın
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḫālümi gel şorma **benüm** / Göricek añlayasın ḫāl-i perīşānumdan
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında **ben** zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb **beni** sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi teşriḳān baña ġam ḫil ʿatin
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḫayāt / Ögrenürlerdi gelüp **benden** bu ʿışḳuñ şan ʿatın
G2271-2. İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā / Ne buyursan ṭurmışam fermāna **ben**
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum **beni** ḳoyup revān olma / Ḥaẓer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı **benden** şor ne bilsün Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā **beni** menʿ eyleme / Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda **ben** bī-çāre ser-gerdān idüm / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-girān
G2274-1. **Ben** bilürem kimse bilmez ʿışḳunuñ keyfiyyetin / Baña şor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki **ben** çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2275-1. Perī dirsem n'ola **ben** saña ey cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2275-3. **Beni** luṭfuñla bir gün itmedüñ yād / Dirīġā olmadı bu hecre pāyān
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ işidüp / Başum ucına geldi **benüm** aġlamaġ içün
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa pervāne **ben** / Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne **ben**
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna **ben**
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey şanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne **ben**
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne **ben**
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne **ben**
G2278-3. Şi ʿr-i pür-sūzum **benüm** gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳande bir ola engübīn
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam ṣahbāya **ben** / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya **ben**
G2280-2. La ʾl-i nābın istedükce gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya **ben**
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālüye / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya **ben**
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya **ben**
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya **ben**

G2283-3. La ʾl-i Şīrīnüñe cānā **ben** nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan
G2283-4. Tek **beni** sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2287-1. **Ben** umaram ki seni derdüme dermān idesin / Kaʾbe kūyuñda bu **ben** dervīşi ḳurbān idesin
G2289-2. La ʾle dönsün baġrumuñ ḫūnī **benüm** ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre ḳudret / **Benüm** gör ḥālümi ey baḫt-ı meymūn
G2293-3. Ḥaṭā vü cürm ise luṭf it vefā ḳıl / **Beni** ḳurtar belā vü derd ü ġamdan
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm **ben** anuñ ḫurdesin
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / **Beni** dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna **ben** āvāreyem jülīde-mū
G2301-1. Ne sünbüldür şaçuñ ey çeşmi āhū / **Beni** dīvāne eyler āḫır āh
G2301-3. Gözüm yaşı **benüm** serv-i revāndur / Aḳar kūyuñda olmış āb-ı Āmū
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu **ben** dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler **benümle** ṣad-hezārān güft ü gū
G2304-2. Gördiler **ben** mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm **ben** kāġıda / Ṣaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfiḳdur diyü
G2307-4. Viṣālin isteyüp şey'ullah itdüm / Ṣalar ṭurmaz **beni** ferdāya ḳarşu
G2313-4. İşitdüm ḫākipāyı baḫş olurmış / İki çeşmümi **ben** ḳıldum terāzū
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın **benüm** şāhum cihāndur bu
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet **ben** olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb **beni** hecr odına / Bu muḳarrerdür ṭama ʿ olmasa olmazdı ṭamu
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgün yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm **ben** andan ilerü
G2318-4. **Ben** başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi **beni** öldür güzelüm / Ger murāduñ **beni** hecrüñ ile öldürmek ise
G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme baḳma **beni** maʿẕūr eyle
G2330-4. Lāʾübālem ʿāşıḳam **ben** ʿālem içre dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem **beni** dīvāneye
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar **benüm** / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki **ben** mübtelāsına / Bend itdi **beni** zülfinüñ āḫır belāsına
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin **ben** iki cādūya
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum ālūdedür / Beñzedürsin hiç revā mıdur **beni** bīgāneye
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭaʿne ṭaşın dostlar atmañ bu **ben** dīvāneye
G2339-3. La ʾl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / La ʾline ger heves itsem n'ola **ben** cānlar ile
G2341-4. **Beni** kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2342-4. İḫtiyār ile **benüm** āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar şu gibi her dem / Ḥāk itme **beni** ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim **ben** andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse **beni** pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa
G2348-4. Şemʿ-i ḫüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum **benüm** / Per yaḳar mıydı eger pervāneler nār olmasa
G2350-4. Cürm ü ʾişyāna olam cān ile **ben** muʿterif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda **ben** bu ḥāl ile / Āh kim baḫtum **benüm** uyanmadı iḳbāl ile
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ **bende** bulunmaz meger günāh
G2355-2. Neʿācizem ki cürmüme tā ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün **benüm** Allāh
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde **benüm** āteş-i ʿışḳ / Şanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī **beni** āḫır / Şayyād bula şaydın izüñ bulur özinde
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan **benümle** hem-ʿinān olma
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden **ben** gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḥālüm **benüm** pes kim bile
G2370-6. **Beni** aṣġar ḫaṭuñ İslāma ḳaṣdın / İşitdüḳ ʿazm itdük engūrūsa
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi biñ kimse añlamaz / Yā **ben** nice getürebilem derdümi dile
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam **ben** ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen şala gör var şöhreti şehre
G2376-1. Gözlerüm yaşı **benüm** döndi şarābuñ ʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ ʿaynına
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā ṣal **ben** ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü **ben** bī-dile Mecnūna döne
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ ya serv ü ʿarʿar / Anuñ cevri mi çoḳ yā **bende** nāle
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsa ʿanber / Anuñ derdiyle **ben** döndüm hilāle
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen **beni** / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi baġlaya
G2394-3. Sehv ile yārüm bu **ben** dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde **benüm** / Zāġlardur şanasın şaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından **beni** ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā ġam-ı şaḥrā getürdüñ başuma
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi **ben** senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin zerrece efkāruñ ile
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ **beni** niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum şudāʿdan **ben** ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek **beni** yād eyleme
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme **beni** bīgāneye
G2412-3. ʾIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem **ben** ilerü oldum yine
G2416-1. Perīsin bilmedüm yāḫūd firişte / **Beni** bī-ṭāḳat itdüñ bir görüşte
G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin / **Ben** ādem oġlı sen ḫod firişte
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile **benem** ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende

G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle **ben** nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẓar itmez niʾdeyim āh naẓar **ben** ḳulına
G2436-2. **Ben** ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm **ben** belā kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi göñlüm bir yaña **ben** bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2438-3. Bir lebi şīrīn firāḳından belā kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı **ben** daşdan daşa
G2438-5. Rāżıyam öldür **beni** ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek bağla anı terkeşe
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı **ben** āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan **benüm** / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2443-1. Bulunur çün hevā-yı zülfi serde / **Beni** uġradur ol biñ dürlü derde
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin **beni** āḫır / Göreyim bārī gel seni doyınca
G2446-2. Seng-i cevr ile **benüm** göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger ṣına bir kez şīşe
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem **benüm** / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2451-2. Baña olmaḳdan ise ṣāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa **ben** medhūşına
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem **ben** anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāşa
G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān **ben** bende-i kemīne / Ġamze oḳını atsañ ṭutam **ben** aña sīne
G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / **Ben** bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / **Ben** bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da pervāne
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳusun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın **ben** nigāruñ cān ile
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili **ben** ölürem ol intiẓār ile
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī ṣarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür yoḫsa **beni** bil ḫumār ile
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem **benüm** ardumcadur / Men ʿine kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm **beni** gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma incinem / Her ne gelürse senden ol **ben** ḳula kām ola
G2477-4. Yiter aġlatduñ **beni** ṭūfān-ı eşkümden ṣaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din ṭaşa
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende **ben** bu ḫāl ile / **Beni** düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı **ben** o bī-ḫadd māl ile
G2481-1. Ḳapuña gelmişem ey dost dāda / **Beni** tā irgüresin sen murāda
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi **ben** / Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlara kūyuñda raḳīb / **Beni** yanuñda görür **beni** ḫasūd eylemeye
G2482-5. Ey Muḥibbī hīç olur mı **beni** āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya māyil olmadum / Ṣāhbāzum ḳonmasam itmeñ ʿaceb **beni** leşe
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā ile / Ḳaṣdı budurur öldüre **beni** bu rā ile
G2488-1. Göñül virdüm yine bir meh-cebīne / Ki oldur faḫr-i ʿālem **ben** kemīne
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile **ben** ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eşer ẓāhir degülken ṭāḳda
G2494-3. **Benüm** bend olduġum itmeñ taʿaccüb / Ne diller benddür bu zülf-i kecde
G2494-4. Bu **ben** dīvānei görenler eydür / Yürür Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi çoḳ / **Ben** anuñ görmedüm ḳatlini Pecde
G2496-1. İder zülfiñi gün yüzine perde / **Beni** uġradur ol biñ dürlü derde
G2498-3. Bī-güneh ʿuşşāḳı öldürme **benüm** çoḳ sevdügüm / Dükenür ṣanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2498-4. Gel **beni** öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ muẓāʿaf derdüm **benüm** ziyāde
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm **ben** ḫazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2505-1. **Beni** cellād-ı ġamzeñ iki nīme / Ḳo ḳılsun redd idüp tek yüri dime
G2505-6. **Beni** öldürmege ʿahd itmiş idüñ / Kerem ḳıl dostumʿahdini şıma
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi ṣalınsun ḫüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı **benüm** her dem ayaġında
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle **benüm** çün göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
G2510-4. **Ben** ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2511-1. Budur fikrüm **benüm** olınca zinde / Olam ḳapuñda boynı baġlu bende
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda ölmeden **ben** dostlar / Cānı teslīm eylemek gelmişdürür ʿāyinüme
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın **benüm** daḫi neme
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo **beni** ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā kim irişür işbu deme
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿār ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh **benümle**
G2522-3. Görüp şemʿ-i ruḫuñ pervāne gibi / Yaḳam odlara **ben** cān pāre pāre
G2522-4. Sitem tīġi cefā tīriyle ḳılduñ / **Beni** hey müselmān pāre pāre
G2527-3. Anuñ içündür yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola kim ġılṭān idem **ben** zülfinüñ çevgānına
G2528-3. **Ben** ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel **beni** öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile başlansa bināya
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu **ben** bī-ser ü pāya
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri **beni** ġarḳ eyledi deryālara
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḫüsnüñe şeyʾullah içün / Būse iḥsān eyle gel ṣalma **beni** ferdālara
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm **benüm** pür-derd ola / Kim ki ʿāşıḳdur meşeldür kim belā-perverd ola
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı **beni** senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ **benden** baña dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna
G2541-3. Ṣaḳlayam didükce ʿışḳı **ben** derūn-ı sīnede / Işḳumuñ esrārı āh itdükce bīrūn olmada
G2542-5. Ḥaḳīḳat sözlerini diñle **benden** / Göñül virdüm **beni** ṣanma mecāza
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḫi ey ġam **beni** āzād eyle

G2545-4. Yārab ayırma **benüm** dāmen-i ʿışḳından elüm / Rūz-ı maḥşerde anuñla dilümi şād eyle
G2546-1. Dirīġā ʿaḳlum aldı **benüm** bir gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur **benüm** / Muṭrib terāne başlasa āheng-i sünbüle
G2549-4. Kūyuña varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / **Beni** öldür dimişem ol ʿahd ü peymān üstine
G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim çıḳara dīnden **beni** / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab kāfire
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ **ben** saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2565-4. Olurdum **ben** daḫi bir ḫıżr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez lebinde
G2566-1. Degül **ben** ḫastenüñ ḫālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb **ben** bendeden āgeh
G2567-3. **Beni** kūyuñda görsen öldürürsin / Ki ḳan itmek revā mıdur ḥaremde
G2568-4. Başumuñ artar ṣudā ʿı çek elüñ **benden** ṭabīb / Ḥaste-i ʿışḳam müfīd olmaz devālar başuma
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül **ben** ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç **beni** yāda
G2569-4. **Beni** meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur **benüm** nem var bu arada
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu **ben** dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa **benüm** pür-āb ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile
G2572-1. Nice **ben** cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çağırur aġyāra uş dir ad ile
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne **benden** ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce **benüm** / **Ben** niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele
G2578-1. Bu **ben** dil-ḫastei ey yār unutma / Devā ḳıl derd ü tīmār unutma
G2578-2. Aramuzda olupdur ʿahd ü peymān / **Benüm** çoḳ sevdügüm zinhār unutma
G2581-3. ʿIşḳı **benden** şor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri şaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā **ben** göz ü ḳaş ile
G2586-4. Nice teşbīh idem **ben** sīme cismün / Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir laʿlüñ aġzuma / Nādir göresin **beni** yine tāze cān ile
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın **benüm** / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına fermān ola
G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna ḫān ider göñlüm **beni** / Geh döner şehr-i ġama derbān ider göñlüm **beni**
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp ʿuryān ider göñlüm **beni**
G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider göñlüm **beni**
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler başına sulṭān olup / Gāh olur bir bende-i fermān ider göñlüm **beni**
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh bir ḫarf añlamaz nādān ider göñlüm **beni**
G2606-2. Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm **beni**
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp hicrān añar / Gāh şād ider gehi giryān ider göñlüm **beni**
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḫayvān ider göñlüm **beni**
G2606-5. Gāh olur bir ḳaṭre eyler belki kem bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar urupʿummān ider göñlüm **beni**
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege bārān ider göñlüm **beni**
G2606-7. Gāh olur bir ẕerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm **beni**
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm **beni**
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre gül gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm **beni**
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını **ben** āb gibi
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile **ben** Mecnūn-vār / Düşürüp vādilere ḫayrān u ʿuryān eyledi
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi **benüm** gibi dil-efkārı
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden **beni** cānum gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne geldi / Görüp derdüm **benüm** dermāne geldi
G2621-1. Būse-i laʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde **benüm** dīnüm gibi
G2623-4. Körpe iken ḳatumda şīr ü peleng / Bir gözi āhū **beni** şikār itdi
G2624-3. Dīdār-ı ʿāşıḳ olmasa idi **benüm** gibi / Aḳar mı idi göz yaşı āb-ı revān daḫi
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile sīne-çāk itdüñ **beni** / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ **beni**
G2625-2. Ṣol ḳadar dökdüñ yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey dīde pāk itdüñ **beni**
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ **beni**
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ **beni**
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ **beni**
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı **benümdür** ʿışḳ meydānı
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur **ben** gibi
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni döndüm ḫayāle **ben** / Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli
G2636-5. **Benüm** yoḳ senden özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ şuçın ʿafv it ilāhi
G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan bu **benüm** başumda tāc / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm Dārā gibi
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu **ben** dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem cānını
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum **benüm** / Ḳoyuban cānum yirine şaḳlayayım tirini
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm **beni** / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2644-1. Ey şanem bilsem ne içün er idersin hā **beni** / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā **beni**
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā **beni**
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā **beni**
G2644-4. Ṣaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā **beni**
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā **beni**
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dost **beni** / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan seveni
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi **ben** bülbüle yazdı
G2648-1. Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını / Odlara yaḳdı bu **ben** āşüfte vü şeydāsını
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm **benüm** öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye añа seni

G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ **beni** / Örtüp anı zülf ile āḫır helāk itdüñ **beni**
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ **beni**
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā / Ṣoñra ṭiġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ **beni**
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḫaḳ itdüñ **beni**
G2649-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzuñla yaḳduñ ʿālemi / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ **beni**
G2650-4. Öldürürseñ gel **beni** öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası
G2651-1. Olmışam **ben** ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / İstememʿār ile nāmūsı olup rüsvāyi
G2651-2. Her yire baṣṣa segi pāy başum anda ḳoyam / **Ben** kim olam ki segi ile idem peymāyi
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre **beni** tenhāyi
G2652-1. Ġam şuʿlesi başumda **benüm** tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri
G2654-2. Eşḳ-i çeşmümden yine cūlar revān oldı **benüm** / Anuñ içündür ki şınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile beñzer **benüm** reftārumı
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum **beni** eyle ḫalāṣ / Müʾmin-i ʿışḳam daḫi kesmez misin zünnārumı
G2657-5. Sen **beni** öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı şīrīn daḫi Ferhādını
G2659-1. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḫabībi / Şefāʿatden unutma **ben** ġarībi
G2659-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan **ben** ġarībi
G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ **beni** derde mübtelā / Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḫşeti
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm şabrdan özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide **benden** Muḥibbī ḳısmeti
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem **ben** de ölince ʿışḳınuñ ocaġını
G2663-1. Dil itdi yine bir göz ile mübtelā **beni** / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā **beni**
G2663-2. Āhum livāsı başını eflāke irgürüp / Ḳıldı diyār-ı derd ü ġama pādişā **beni**
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne güne şaḳlayısar ol belā **beni**
G2663-4. Derd-i derūnı şorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi söyletme hā **beni**
G2663-5. ʿAhdüm bu idi baġlamayam bir kese göñül / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül baña **beni**
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı **beni** öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar **benden** gelüp rüsvālıġı
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür **benüm** aġlamaġ ile / Ey ṣabā irgüresin kuḫl ideyim gerd-i rehi
G2666-3. Şu döker ārızum üstine **benüm** dīdelerüm / Ola bu nevʿile yuya bile rūy-ı siyehi
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç nāy **benüm** / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī
G2666-7. Biñ **benüm** gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan **benüm** bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2667-6. Bezm-i ġamda şemʿ gibi giceler yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca **ben** ney-i gūyā gibi
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur **ben** ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü **ben** gülşenüñ seyrānını
G2680-2. Yalġuz **beni** şanma yüzüñe ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri kāş-in daḫi
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim görürse **beni** şanur tīr-keş-in daḫi
G2683-1. Var mı cihānda ʿāşıḳ-ı şeydā **benüm** gibi / Mecnūn daḫi olmadı rüsvā **benüm** gibi
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye sevdā **benüm** gibi
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā **benüm** gibi
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi oldı dütā **benüm** gibi
G2683-5. Gülzār-ı ḫüsne ḳarşu Muḥibbī bulınmadı / Zārılıḳ ider bülbül-i gūyā **benüm** gibi
G2684-4. Yād yād eyleyüben sen **beni** yād eylemedüñ / Nice bir gösterürsin sen bize bīgāneligi
G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it **beni** / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bīdār it **beni**
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iżhār it **beni**
G2685-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ aña ḫarīdār it **beni**
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it **beni**
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem'ine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it **beni**
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi / **Ben** mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup bendi
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi pertāb ideliden **beni** / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü
G2701-4. **Ben** piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse olʿAli-vār **ben** öñünde ḳanberi
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı **ben** daḫi virem nite ki Ferhād itdi
G2703-5. Bādei ḳosam elden **beni** ʿayb eylemeñüz / Pir-iʿışḳ baña ezel böylece irşād itdi
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum **benüm** deryā gibi
G2706-1. **Beni** Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden ġam meclisinde göñlümi nālar gibi
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı **beni** şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midürʿaḳlumı aldı ol perī
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı **ben** / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını
G2712-1. Bu fenā dünyāda ṣanmañ cāh ü māl egler **beni** / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler **beni**
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḫtimāl egler **beni**
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler **beni**
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler **beni**
G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm Muḥibbī'āḳıbet / Ārzū-yı ṭalʿat-ıʿıyd-ı viṣāl egler **beni**
G2713-4. Niceler meydān-ı naẓma geldiler ammā ki **ben** / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yigregi
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile **benüm** ol yā gibi
G2722-1. Serīr-i mülk-i ḫüsn üzre seni ol ki emīr itdi / **Beni** zencīr-iʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi
G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir dem āṣā-yı āhı **ben** elden / Cevān idüm ġam-ıʿışḳuñ çekelden **beni** pīr itdi
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı varı **beni** yoḳluḳ faḳīr itdi
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm baña **beni** / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā **beni**

G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā **beni**
G2727-3. ʿUşşāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā **beni**
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki añа gide bir yaña **beni**
G2727-5. ʿAḳl ileʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbīʾyā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā **beni**
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın sen yüri / Göricek **ben** bilürem Mecnūn **benüm** yoldaşumı
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳadd-i dil-cūyını / Anuñ içün **ben** revān itdüm bu yaşum cūyını
G2735-4. Atuban seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / Yirlere çaldı **beni** dökdi yüzümüñ ṣuyını
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre **ben** rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ **benüm** ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi
G2740-1. Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā **benüm** gibi / Yā mübtelā-yı derd ü ġam ola **benüm** gibi
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini añа söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye deryā **benüm** gibi
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā **benüm** gibi
G2740-4. Bir daḥi hīç cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları içre Tañrı Teʿālā **benüm** gibi
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi ʿāleme dünyā **benüm** gibi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdını gel eyleme ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına **ben** eylemişem dil hedefi
G2743-1. Göñlümi alan **benüm** ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar ṣu gibi
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı ṣuʿlenmez mi eger / Yaḳmasam dem dem **ben** anda bu yüregüm yaġını
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine **ben** anuñ baġladum dil ʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur **ben** gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre **ben** ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce **benüm** ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir añа cān ile "صحاعافی"
G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde **beni** çün urı zülfüñ ʿaḳrebi / Aġzuma ṣun luṭf idüp laʿl-i lebüñ tiryāḳını
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün **ben** bendeden kesdi / Anı **ben** sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme **benüm** ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2761-1. Ṣūret-i dīvār ṣanduñ göricek ey cān **beni** / Bilmedüñ mi ey perī sen eyledüñ ḥayrān **beni**
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān **beni**
G2761-3. Ey ṣaçı Leylī dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān **beni**
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan **beni**
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḥi beter yaḳar dil-i sūzān **beni**
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını / Giydürdi **ben** belā-keşe miḥnet libāsını
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda **ben** mūrı
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı **benüm** āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile dolāb gibi
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse **beni** yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb gibi
G2768-1. Sulṭān-ıʿışḳ sīneme dikdi livāsını / Şāh itdi kişver-i ġama bu **ben** gedāsını
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden **ben** añа Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde **beni** serḫoş ḳodı
G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / Didi **ben** de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni
G2775-6. Cennet-i kūyında iken dūr ḳılduñ sen **beni** / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm **ben** ol bāzārı görsem bir daḥi
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası **ben** bülbüle düşdi
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu **ben** bī-dile düşdi
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / **Beni** pā-māl-ıʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür **beni** devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
G2780-4. **Beni** çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi
G2780-5. **Benüm** günden güne ḥālüm müşevveş olup artmaḳda / Neden bilmeyesin ḥālüm seni şāḥib-żamir itdi
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ **ben** temennā kāşki / Ṣalmasam dil mülkine her laḥża ġavġā ḳaşki
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm **ben** anı hergiz temāşā ḳaşki
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma **benüm** bu sevdā ḳaşki
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez **benüm** ol dem ne ḫālüm var idi
G2787-1. Fitne ta ʿlīminde māhir dilberāne gözleri / Niçün öldürmez **beni** ḳılur bahāne gözleri
G2788-2. Tā ki içdüm **ben** ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
G2789-1. Ne içün beñzedem serve **ben** ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
G2790-2. **Ben** nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Ṣalınur her ṭarafa nāz ile ol serv-i sehi
G2794-1. Meydān-ıʿışḳa gelmeye bir er **benüm** gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser **benüm** gibi
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez o bārī degmede ol ḫār **benüm** gibi
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm döker yolına hem zer **benüm** gibi
G2794-4. Ṭāliʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter **benüm** gibi
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ıʿışḳa gelmeye bir er **benüm** gibi
G2798-1. Hiç ʿālemde **benüm** bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥża āzād olmadı
M1-5. Ḳabūl olur ger itse **benden** tevbe / İdeyin cān u dilden **ben** de tevbe
En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı mesken ṭutalı / **Beni** dīvāne ḳılupdur baña ne ġayret ü ʿār
En1-8. Dal Didüm var mı **benüm** gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi didi var senüñ gibi hezār
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda **ben** olam şöyle ġubār
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Kaʿbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz **beni** nār
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu **ben** ʿāṣıḳ ider ġubār
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost **benüm** / **Beni** hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır kār
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña ey dost **beni** / Ger ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı niṣār

En1-27. He Hebā oldı yolında her ki **ben** çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña ne ʿizz ü ne vaḳār
En1-28. Lām Lā dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Elif **Beni** başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḥasret ile yār **beni** leylü nehār
Mh1-2. Giryesin **ben** bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʾbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki **benüm** ḫānum sever
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum **benüm** / Ṣubḥa dek yılduz ṣayar bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum **benüm** / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum **benüm** / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum **benüm** çün āh u efġānum sever
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı **beni** mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-5. Dūr itdi çün **ben** ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḥāżır / Didi ki **benüm** ḫüsnüme kimdür ola nāẓir
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh **benüm** sīnemi çāk / **Beni** dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mh5-7. **Beni** bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi fırāḳ
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / **Beni** öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan **benüm** bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü fırāḳuñ neʿaceb bünyādı var
Mh9-3. Öldürem diyü **beni** ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında **ben** anuñ ġam dimeñ
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa **ben** ol meh-liḳā dīdārını
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum **ben** kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿAnberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ
Mh11-3. Kaʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına **ben** / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı ʿuşşāḳa imām
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa nʾola **ben** ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ **ben** şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var **benüm** / Mā-ḥaẓar ol meclise dilden kebābum var **benüm**
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var **benüm** / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var **benüm** / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var **benüm**
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫʷābum var **benüm**
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var **benüm**
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile **benden** suāl idüp dirʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var **benüm**
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem **benüm** çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbīʾye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var **benüm**
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm **ben** ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārüʾş-şifā
Mh13-4. Didi zülfümde **benüm** vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile **ben** nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Mh13-8. İñlerem **ben** ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum **ben** sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya şatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālīʾ laʾl-i cānān cevherin
Mh15-6. Ḫālüme şimdi **benüm** düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mh16-6. Ṣanma göñlümi **benüm** olʿārıż üzre ḫāl olur / Olalıʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-iʿışḳuñ var imiş bir nice yirdenʿālemi
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer **ben** ʿāşıḳuñ cānā demi
Mh17-2. Leylī zülfinüñ **beni** Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mh17-5. Ṣanmañuz gidem **ben** ol şīrīn-zebānı terk idüp / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı terk idüp
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre **ben** vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün aġladum
Mh18-6. Dāġ-ıʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / **Ben** hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke **ben** / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre **benüm** tek daḫi bī-çāre yoḳ
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet **ben** nişār itsem gerek
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm **ben** ey meh-rū saña
Mr1-6. Kaʾbe kūyuñda şehā ʿışḳuñ **beni** ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-1. Ne dimiş yine **benümçün** ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu **ben** miskīni yād
Mr2-4. Öldürür āḫır **beni** bu nevʿ ile cünbişlerüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi nʾeyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler **ben** aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-11. Ḥaste-dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim **ben** aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden şoña
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile **ben** bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr5-4. **Beni** gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum **bende** yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum **bende** yoḳ
Mr9-2. Nʾeyleyem ey dostlar şāh-ı zamānum **bende** yoḳ / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-9. Leylī zülfi ḫasretinden **beni** Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum **benüm** ḫūn eyledi
Mr9-10. Dostlar günden güne ḫālüm diger-gūn eyledi / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum **bende** yoḳ
Mr10-3. Bulmadum **ben** mübtelā vaṣlına anuñ dest-res / İderem āh ile efġān şanki feryād-ı ceres
Mr10-4. Gözlerüm yaşı **benüm** oldı çü Ceyḥūn u Aras / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-5. Zülfi sevdāsı ḳomaz sevdālara yelter **beni** / Ṭurmadan olmaz ḳurı ġavġālara yelter **beni**
Mr10-6. Ol cefākārum ṣalar ferdālar yelter **beni** / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-7. Ḳanda ol dilber **beni** görse hemān ḳılur güẓār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Mr10-10. Her zamān sözüm **benüm** budur fiġān u zār ile / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-3. **Ben** dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile **ben** nāy gibi
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / Āh kim pinhān ider **benden** gül-i raʿnāsını
Mr12-9. Tā ki **ben** zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm / Göñlümi Mecnūnleyin ser-mest ü ḫayrān eyledüm
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile **ben** āh didüm
Mr13-2. **Beni** aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh didüm
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile **ben** māh didüm / Görmezem gün yüzini hafta giçer māh didüm
Mr14-5. İçeli ḫaste dilʿışḳuñ şarābın / **Ben** ol demden berü mest ü ḫarābın
Mr14-8. **Beni** öldürme Yārab firḳat ile / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum **benüm** / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum **benüm**
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum **benüm** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr15-3. Gösterüp zencīr-i zülfüñ **beni** Mecnūn eyleme / Vādi-i ġamda gözüm yaşını Ceyḥūn eyleme
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr15-10. Nʾeylesün nʾitsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum **benüm** / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf gibi cānum **benüm**
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum **benüm** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr16-4. Ẓerreye pertev ṣalar ʿār eylemez çün āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum **benüm**
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum **benüm** / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum **benüm**
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi lebe cānum **benüm** / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mr18-4. Ṭoludur baġrum ṣürāḥī gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḫālüm diger-gūn olmada / Bir iken derdüm **benüm** artup meded on olmada
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḫi bu sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḫaste-dil ḥasret ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum **benüm**
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün ner **benem** / Ḫāliş olmış būte içre zer **benem**
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne gibi per **benem** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr20-6. Kim görürse ḫālümi **benden** beter ḫayrān ola / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi **beni** ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
Mr20-13. Çünki içdüm **ben** ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḫi ser-mest ü ḫayrān görkesin
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim **ben** bülbülüñden iḫtirāz itmek neden

Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hīç **beni** şād itmedüñ
Mr21-4. Gönlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-5. Ala gözlerle alup gönlüm **benüm** āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından şoñra pā-māl eyledüñ / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir devāsuz derde düşdüm **beni** ġam-kīn eyledüñ
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā **benüm** çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem **ben** derd ile feryād u āb / Hīç eṣer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir **ben** riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm **beni** ney gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda ṣemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
Mr23-14. **Beni** Mecnūn eyleyen āh ol ṣaçı Leylā imiş / El-emān ey ṣuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden başuma geldi **benüm** ġavġa-yı ʿışḳ
Mr24-3. **Beni** dūr itmek ister ḳapusından / Ölür ayrılmaz ʿāşıḳ ṭapusından
Mr24-5. Gönül virdüm **ben** ol zülf-i dütāya / Düşüp nāgāh kām-ı ejdihāya
Mr24-7. **Beni** terk itdi çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi zārum
Mr24-13. Nigārā olmadum **ben** şād elinden / Kime idem şikāyet dād elinden
Mr24-15. Naẕar ḳılalı gözine ḳaşına / **Beni** ġarḳ itdi bu gözüm yaşına
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel **ben** bir ṣadā gūş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa **benüm** ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldı ʿiyān
Mr25-10. Niceye dek kāse-i çeşmüm **benüm** pür-ḫūn ola / El-emān ey ṣuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu **ben** dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm **benüm** düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm **benüm** ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr27-4. Ele almazsa gönlin **ben** ḳulınuñ / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-8. **Benüm** Mecnūn u ḫayvān oldı işüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-9. **Beni** āşüfte ḳılan dil-rübādur / Dil ü cān yolına anuñ fedādur
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez bu **ben** gedāya / İrişdi āh u efġānum semāya
Mr28-1. Firḳat ü hecr ile her dem **beni** Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-2. Kaʾbe kūyuñdan **beni** luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm **benüm** pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem **ben** sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī zülfüñ ḫasretinden olmışam Mecnūn gibi
Mr29-2. Cürm ü ʿışyānum başumdan aşdı yüzi ḳarayım / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin irişdi **ben** ṣafā
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā **benüm** / Bilmedüm ḥālümi āḫır n'olur ferdā **benüm**
Mr29-12. Bu ḫarāretle bükūldi ḳaddüm oldı yā **benüm** / Pādişāhum sen ṭururken **ben** kime yalvarayım
Mr30-9. Çünki **ben** rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḥāl / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā dilden melāl
Mr30-11. Añmadı hergiz bu **ben** dil-ḫastei ol ḥūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
Nş4-3. Ġayret-i İslām içündür ḳılduġum ʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm **ben** anı mülk-i dād içün
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez **benüm** āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu **ben** ġarīb
D10-2. Nīl'e döndi Mışr-ı ḥüsninde gözüm yaşı **benüm** / Dostum seng-i cefādan bu sīnem kebūd
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma **benden** bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de **benüm** gibi oda yanmaz mısıñ
D37-2. Serv gibi şalınup her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın **benüm** āb-ı revān itmek neden
D38-1. Dil virmişem çünki ol ḳaşı kemāna **ben** / Olsam belā ḫadengine ṭañ mı nişāne **ben**
D38-2. Dostum viṣāle irmedi ṣundum firāḳa el / Baña zamāne uymadı uydum zamāne **ben**
D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin boynuma ol müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn **beni** jülīde-mū
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ gibi āb / **Benüm** ḳaddümi döndürdi kemāna
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti **ben** bu sipāh ile
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm **benüm** inṣāf aña
B4. Bir naẕarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem **ben** ey gözi āhū saña
B24. Zülfini dildār eyledi bir luʾb ile müşkīn-kemend / **Ben** āşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
B25. Varduġumca kūy-ı yāre **beni** menʿ eyler raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd
B61. Ġam **beni** ḫāk itdi ṣavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam **ben** derd-nāk / İrmez isem vaṣluña firḳat **beni** eyler helāk
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre **benümçün** raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek
B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa bunlar nişānumdur **benüm**
B112. ʿAr ider **ben** bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde **ben** hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm
B115. Düşde gördüm ki nigārı **ben** der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç bīdār olmasam
B123. Cān u dil kūyında cismāndan nişānumdur **benüm** / Murġ pervāz eylemiş ṣan āşiyānumdur **benüm**
B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel māhum **benüm** / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum **benüm**

B126. Firḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur **benüm** / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur **benüm**
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret **beni** muṭrib didükce yār-ı men
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / **Ben** ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden
B130. Gözi āhūyı sevdüm görmeden **ben** / Ḳulaḳ ʿāşıḳ olurmış gözden öñdin
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün **ben** ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki **benden** yār saña olsun
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile **beni** yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana **ben**
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī **ben**
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın / Nice irişem saña **ben** zīrā sen bālādasın
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / **Ben** mübtelā-yı ʿışḳa da şun ol piyāleden
B153. Baġrumı ḫūn itdi firḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā **ben** bī-dile cām-ı sürūr-encāmı şun
B154. Ayaġı ṭoprāġı başum üzre devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i ʿālem-tāba **ben**
B157. Dostum yaḳma **beni** geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel **beni** menʿ eyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb ile
B167. Gördükde yār **beni** yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi bilmem ḳulaġına
B178. **Benümle** ʿarbede ider o çeşm-i mest her yirde / Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir **benüm** gibi bī-çāre gelmeye
B180. Cefā tīġiyle **beni** hem-ser itme / Urursan dimezem gel baña ḳıyma
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde **benüm** fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse idüñ daḫi ḳāyildüñ **beni**
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür **beni**
B209. Nev-cevān idüm **beni** pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin **benden** dönüp cevr ü cefā ḳıldı

benden yaña [4] Benüm pāyüme. (Tulum, 2011: 397)

G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḫi mümkin midür kim ol gele **benden yaña**
G105-2. Uġramaz **benden yaña** bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol perī ile olaldan oldı göñlüm āşınā
G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / Eylemez **benden yaña** bir kez naẓar ol baġrı ṭaş
G1666-2. Baḳmadı **benden yaña** dildāra dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña yol degül

beni benden almaḳ [1] Kendinden geçirmek, müptela etmek.

G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm **beni benden** hemān **aldı** / Göyindüm āteş-i ʿışḳa şanasın şemʿe pervāne

beñ [6] *T.* Tende ve alelhusus yüzdeki tabiî benek, hâl, şâme. (Ş. Sami, 2010: 118)

(beñler [2], beñlerüñ [3], beñüñe [1])

G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam şayd olsa murġ-ı dil ki **beñler** dāne olmışdur
G950-4. Zülfüñ ile **beñlerüñ** el bir ider dil almaġa / Vāy nice ʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G952-2. Fitne tuḫmın mezra ʿ-ı cāna ekelden **beñlerüñ** / Ḳara ḳara lāle-veş baġrumda çıḳdı başlar
G1268-2. Görinen ʿanberīn **beñler** nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine / Şanasın bir bölük hindū vü perler nāre yaşdanmış
G2006-1. Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir isem / ʿĀrıżuñda **beñüñe** müşk-i Ḫıṭādur dir isem
G2407-1. Gözüñ şehbāzı şayd itdi göñül murġın düşüp çīne / Şaçuñ dāmına bend oldı olaldan **beñlerüñ** çīne

be-nāçār [1] Çaresiz.

G2296-2. Uşanduñ bizi sürdüñ ḫizmetinden / **Be-nāçār** eyledüñ biz daḫi yāhū

be-nām [1] *Far.* Ünlü, meşhur... (Steingass, 1890: 201)

G720-4. Cānān yolında her ki bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem içinde **be-nām** olur

bence [8] *T.* Bana göre, benim düşüncemce. (TDK, 2011: 306)

(bence [7], bencedür [1])

G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek **bence** ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḫş
G1040-4. Ṣaʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī dime bunlar **bencedür**
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳaysa Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre **bence** yoḳ
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ ʿışḳ eri var / Bir cefā-keş bulınmaya **bence**
G2337-5. Şiʿr içinde Muḥibbī aḳrānuñ / Var ise şunsun el şunam **bence**
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı **bence** / Nitekim yoḳ güzeller içre sence
G2444-3. Belā-keş añılur Mecnūn u Ferhād / Velī her biri çekmedi **bence**
G2540-4. Eger Ferhād u Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / Degüldür her biri ʿışḳ içre **bence**

bencileyin [15] *T.* Benim gibi. (TDK, 2011: 306)

G422-4. Nice biñ **bencileyin** var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile ḫaste vü dermānda yatur
G544-3. Ḥālümi şemʿgice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda **bencileyin** odı var
G601-3. Resen-i zülfüñi elden ḳomayup cilve ḳılur / Şanma kim **bencileyin** ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür

G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / Var mı cihānda **bencileyin** bir fedāyı gör
G859-3. **Bencileyin** laʾl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḥamrā çeker
G913-2. Bir **bencileyin** bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd ile bīmār kimüñ var
G913-4. Bir **bencileyin** zülfi hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ var
G913-6. Bir **bencileyin** zülfi hevāsiyle Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ var
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin nāzenīn bir **bencileyin** dil-fikār
G1081-6. Sensüz niʾderem cennet eyā ḥūr-ı bihişti / Bir **bencileyin** ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atına yāri kimsenüñ / Ḳalmasun **bencileyin** görüp ḳarārı kimsenüñ
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿAcabā **bencileyin** ḥāli mi var hīç kesüñ
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi gözüm yaşından al / Kimseler **bencileyin** ḥāli diger-gūn olmasun
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan **bencileyin** ḳānūna
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir **bencileyin** cāna ḳıyar merd gerek

bend [67] *Far*. (Ş. Sami, 2010: 120)

bk. bend eylemek/itmek, bend ḳılmaḳ, bend olmaḳ, bend-i bāġ, bend-i belā, bend-i der, bend-i ġam, bend-i zülf, bend ü belā, bend ü belā-yı zülf, bend ü zencīr, belā-yı bend-i kākül, silsile-i bend-i ġam, zülf-i bend

(bend [23], bendden [1], benddür [3], bende [6], bendi [11], bendile [1], bendin [2], bendinde [6], bendine [8], bendini [3], bendümdür [1], bendüñi [2])

1. Bağ, rabıta, kayıt.

G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḥdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün **bend** ile zindān olmaya
G317-3. Gördi kūyuñda yürür şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma **bend**
G354-1. Müselmānlar yine bir şūḥ dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān **bend**
G357-1. Dostum boynuñda nʾeyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña ol **bend**
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu **bendi** giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G498-7. Zülfinde göñül **bend** ile gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāşıḳa bīmār ḫānedür
G513-1. Ehl-i diller **bendi** ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀşıḳuñ āḫır helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur **bendi** senden ögrenür
G571-3. **Bend** içinde ḫālümi şor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir **bende** beñzetme ki bu **bendi** selāsildür
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ **bendinde** bend olmış dil-i şeydāyı gör
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni **benddür** çeken bende baña zencīr kāküldür
G626-3. Her ḳaçan iẓhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ **bendine** nice nice sulṭān baġlanur
G639-1. Zülfinüñ **bendi** bu göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek de ʿāşıḳ kāmıdur
G697-1. Uġurlamaġa laʾlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde **bend** ister
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el şunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda **bend** ister
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi **bende** sebeb oldı aña ol dāneler
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına **bend** ister
G725-1. ʿIşḳ vādisinde göñlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri zülfüñ **bendine** fermān olur
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / Yaraşur ʿādetdürür çün **bend** içinde şirler
G738-3. Dili āvāre vü āşüfte idüp her yañadan / Düşürüp **bende** belālar getüren mūyuñdur
G755-4. Gözi şayyādı şayd itdi yine bu göñlüm bāẕın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda **bendümdür**
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ **bendine** bend olmış dil-i şeydāyı gör
G907-1. Baġlanup dil zülfüñüñ **bendine** şeydālıḳ sever / Ey şaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde **bendi** var / Gice olsa kendü kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1343-2. Ayaġında **bendi** var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şemʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde **bendi** var / Gice olsa kendü kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü ẕeḳan / Anlara kimdür diyen kim **bendi** yoḳ zindānı yoḳ
G1443-2. Zülfüñüñ **bendinde** baġlu nice serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña **bend** ile dār ancaḳ
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḥdānı ucından / Nice kez **bend** ile zindāne girdüñ
G1620-2. **Bende** düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / Niceler şayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkindür bu **bendden** / Ṭaḳıla boyna çün zülf-i selāsil
G1781-3. **Bende** düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām
G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ **bendine** āḫır / Ebed ḳurtulmasam ben yesir olsam
G2177-4. **Bend** içre gören göñlümi zülfi kereminde / Şaḳlama didi aṣ bu giriftārı niʾdersin
G2188-5. Zülfi **bendinde** görüp şormaz Muḥibbī ḫālini / Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2189-3. Maḥabbet **bendini** bir bir göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi şayyāddan / **Bendine** düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı ẕeḳanda / Ḳalsun dir ebed **bend** ile zindāne şalınsun
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa **bend** için zülfi kemendin gözlesin
G2353-1. Zülfinüñ **bendinde** dil tenhāda ben bu ḫāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2403-4. Nice diller **benddür** billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme

G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol **bend** ile zindān arasında
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi **bende** / Ḳapuñda umaram olam ki boynı bağlu bende
G2436-3. Zülfi zencīrinde **bend** ebedi göñül dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi dāmına
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün **bend** ili zindān olmaya
G2456-2. Zülfüñüñ **bendine** dil murġı ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2480-1. Zülfüñüñ **bendinde** göñlüm bende ben bu ḥāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ yāre irişdür selāmuñı / **Bendinde** yüz süri ser-i kūyı türābına
G2494-3. Benüm bend olduġum itmeñ taʿaccüb / Ne diller **benddür** bu zülf-i kecde
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi **bendini**
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ **bendi**
G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş **bendüñi** atısar keş / Baġlandı tirü terkeş ʿazm-i ʿIraḳa düşdi
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ çünki unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör **bendüñi**
G2684-5. Zülfünüñ **bendine** bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü aşlın ḳoya dīvāneligi
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup **bendi**
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol **bendile** bāġa düşdi
Mh12-6. Zülfinüñ **bendin** gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem ṣarābum var benüm
B24. Zülfini dildār eyledi bir luʿb ile müşkīn-kemend / Ben ʿāṣıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña **bend**

2. Boğum, mufassal, boğmak.

G332-5. Ḳanḳı ʿāṣıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş **bend bend**
Mh11-12. ʿĀlemüñ zevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ **bendini** açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / Baġladuñ anuñla boynum eyledüñ **bend** üzre **bend**

3. Yüksekten suyu akıtmak için yapılan kemerli veya düz su yolu yahut suyu biriktirmek için yapılan set.

G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan ḫaẕer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne **bendin** yeñemez

bende çekmek [4] ...bend etmek, demre urmaḳ, der-zincīr etmek... (Tulum, 2011: 397)

G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / **Bende çekdi** göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür **çeken bende** baña zencīr kāküldür
G1027-3. Ḫālini gördi zülf duzaġına düşdi dil / Murġı hemīşe **bende çeken** ḥubb-ı dānedür
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine / **Bende çekmiş** luʿb ile göñlümi ol kāfir yine

bend eylemek/itmek [41] Bağlamak, birleştirmek, düğümlemek. *bk. bend ḳılmaḳ*

G56-2. Zülfüñüñ zencīrine **bend eyle** didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey dīvāne söylersin baña
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ eyā dost kemend / **Eyledi** ʿömri dırāz ola bu dīvāneye **bend**
G408-2. **Bend iden** her dem dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / Ol ṣaçı Leylī nigāruñ gīsū-yı dil-cūyıdur
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe **bend it** Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki ol Mecnūn olur
G540-5. Zülfinüñ zencīrini **bend it** Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G560-2. Beni **bend itdi** ol zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn hemīşe yasta ḫoşdur
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile **bend iden** dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G938-4. Gāh olur zülfinde **bend eyler** bu göñlüm şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh ḫançer gösterür
G993-2. Göñlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde **bend idüp** / Ḳaṣdını bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar ṣuya **bend idüp** eser yile ṭayanmışdur
G1045-4. **Bend iden** ser-pā dil ü cānı müdām / Hīç degül bildüm ki kām-ı zülfidür
G1047-5. Gel Muḥibbī göñlüñi zülfinde **bend eyle** didüm / Didi her ṣayd ṣanmañuz iḫrā-yı fitrākumdurur
G1082-2. Bir ḳıl ile **bend idüp** zülfi ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1285-5. Leyl-i zülfüñ bu dil-i vīrānenüñ / **Bend idüp** boynuma zencīr eylemiş
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe **bend it** / Gülüp gül gibi didi mübtelā ḫoş
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm **bend itmege** / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1561-1. Göñlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden yaʿni zencīr ile **bend itsem** gerek
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine **bend itdüm** / Olur mı ʿāṣıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı zeḳandan yeg
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ **bend idüp** / Ḥabse ṣaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken buluban dil düzdini / Zülfüñe **bend eyleyüp** ḫabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1649-1. Yine bir luʿb ile ol āhūyı **bend itsem** gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe **bend it** anı ḫabs-i zenaḫdān eyle gel
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır beni **bend eyledüñ** / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam zülfüñe **bend eyle** beni / Kendümi aşmaġ içün ḳarşu gelen dāre benem
G1865-2. Leylī zülfin **bend idüp** boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1891-2. Umaram zülfüñ ile cān u dili **bend idesin** / Olmaġa ḫabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne varam
G1952-5. Bir ṣaçı Leylāya **bend idüp** dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde **bend itdüñ** / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde ṣayyādam

G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol gözleri āhū diyen / Boynumı **bend eyledi** ol sünbül-i gīsū diyen
G2242-4. Zülfine **bend eyleyüp** ṣalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / **Bend itdi** beni zülfinüñ āḫır belāsına
G2479-4. **Bend itse** gönli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2527-7. Zülfine el ṣun Muḥibbī ola kim **bend eyleyüp** / Ṣala āḫır ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
G2576-1. **Bend eyle** dili zülfüñe dīvāne gerekse / Yaḳ cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe **bend it** anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2661-2. Zülfine **bend eyleyüp** ḥabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu gönlümüñ ol lāġını
G2684-5. Zülfüñüñ bendine **bend eyle** Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü aşlın ḳoya dīvāneligi
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler ser-defteri / **Bend idüp** boynuma ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını
G2795-1. **Bend itdi** yine zülfine dilberā bizi / Her ḳanda ise aradı buldı belā bizi
Mh2-1. Gönlümi **bend eyleyen** zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüñi āhū ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / **Bend idüp** bu gönlümüñ murġın ʿaceb āl eyledüñ

bend ḳılmaḳ [3] *bk. bend eylemek/itmek*

G343-2. Bunca eyyām **bend ḳılmışken** der-i meyḫānei / māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı ol kilid
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına gel **bend ḳıl**
G2244-1. **Bend ḳıldum** boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān ile ben

bend olmaḳ [34] Bağlanmak, birleşmek, düğümlenmek.

G330-1. Boynuma eyle ser-i zülfüñ kemend / **Olmışam** dīvāne lāyıḳ baña **bend**
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ **olur** aña **bend**
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı zülfine / Dāne ile ekṣer **olur** murġ **bend**
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine **bend oldı** bu gönül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G455-3. Ḫālüñi gördi zülfüñe **bend oldı** dil şehā / Murġ-ı ḥarīṣi saña disün dām-ı dāne şor
G533-6. **Bend oldı** çünki cān u dil yārüñ ṣaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki gönül dīvānedür
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde **bend olmış** dil-i şeydāyı gör
G612-3. Gönül baġlansa **bend olsa** ʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol ṣaçı sünbüldür
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ mıdur / Kākülüñe kim ki **bend oldı** belāsı yoḳ mıdur
G633-3. Kim **bend olursa** zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olan ʿaceb aña çāh-ı ẕeḳan mıdur
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine **bend olalı** / Işḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine **bend olmış** dil-i şeydāyı gör
G842(a)-3. Kim **bend olursa** zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı ẕeḳan mıdur
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine **bend olalı** daḫi belādan giçemez
G1234-3. **Bend olsun** zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā ḳılma heves
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine **bend olmış** / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur vāy ne **bend olmış**
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / Boynuma **bend olalıdan** zülf-i zencīrüñ senüñ
G1624-3. **Bend olmaḳ** idi zülf-i dil-āvizine gönlüm / Aşılmaḳ aña da müyesser daḫi nāzik
G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye şal / **Bend olan** ʿāşıḳları cemʿ eyle bir bir pāya sal
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / **Bend oldı** bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni ṣanma ki **bend olam** / Gönlüm bunı diler ki varup bir levend olam
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki bu dil-i dīvāne **bend olam**
G1928-5. **Bend ḳılduñ** ey şeh-i ḫūbān gönül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G2001-3. Bir ṣaçı Leylāya **bend olmış** dil-i dīvāneyem / Gönlümüñ tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylesem
G2245-3. **Bend olsa** gönül zülfine ḳor çāh-ı ẕeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne ṣalınsun
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına **bend oldı** zülfi bāġına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi gönül murġın düşüp çīne / Ṣaçuñ dāmına **bend oldı** olaldan beñlerüñ çīne
G2494-3. Benüm **bend olduġum** itmeñ taʿaccüb / Ne diller benddür bu zülf-i kecde
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma **bend olmış** / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2577-1. Zülfine gönül **bend ola** eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa pervāne giçerse
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki **bend ola** zülfüñ duzaġ ola
G2761-2. Zülfüñe **bend olmış** gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni
G2779-4. Her kim ki vara zülf-i siyeh-kāre **bend ola** / Kendü eliyle başına alur belāsını

bend-i bāġ [1] Bağ tuzağı.

G781-3. Ser-i zülfi hevāsiyle ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar **bend-i bāġumdur**

bend-i belā [6] Bela bağı, halkası.

G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile gönlüm Muḥibbī cān çeker / Baġlanur **bend-i belāya** ḥabs ile zindān çeker
G915(a)-4. **Bend-i belādur** ʿAyn-ı ḳażādur / Seng-i ḫārādur Derde devādur
G978-2. **Bend-i belāda** ḳalsa bu gönlümʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā giçer
G1617-1. Ṭolu sevdā ile başumda hevādur kākülüñ / Ḥalḳa ḥalḳa boynuma **bend-i belādur** kākülüñ
G2368-4. Ḳalur hemīşe **bend-i belālar** içinde ol / Her kim ki baġlaya dili ol zülfi sünbüle
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma **bend-i belā** zencīrini ṭaḳmayasın

bend-i der [1] Kapı bağı, kilidi.

G1129-2. Beni redd eyleme varsam ḳapuña / Kerīm olan kişi **bend-i der** itmez

bend-i ġam [1] Gam bağı.

G2798-1. Hiç ʿālemde benüm bu dāduma dād olmadı / **Bend-i ġamdan** ḫaṭırum bir laḥẓa āzād olmadı

bend-i zülf [26] Saç bağı.

G17-3. **Bend-i zülfine** ṭolaşdı çün göñül / Añlamazam daḫi ayruḳ ḳurtula
G25-2. Görelden ḫāl-i hindūñi ṭolaşdum **bend-i zülfiñe** / Bu gün şaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin şeydā
G66-5. Hīç olur mı **bend-i zülfinden** Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G429-1. **Bend-i zülfüñde** nice diller esīr / Her ne ḥükm itseñ şehā sensin emir
G581-5. Muḥibbī **bend-i zülfinden** ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G625-6. **Bend-i zülfinde** görüp göñlümi bir kez dimedi / Hey bu miskīn benüm vālih ü ḥayrānumdur
G979-2. **Bend-i zülfinden** nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / Aşılur zülfi ḳılından nice bin Manşūrlar
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / **Bend-i zülfine** ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1238-4. **Bend-i zülfinden** ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1304-4. Her kim ki ʿāşıḳ oldı ṭolaşdı **bend-i zülfe** / Miḥnet şebinde āḫır ölmek olur aña farż
G1535-5. **Bend-i zülfüñden** Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1569-3. Baş ḳoşma **bend-i zülfine** düşdüñ belālara / Başdan çıḳara seni dilā bu hevālaruñ
G1946-2. **Bend-i zülfüñde** nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi ḫaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / **Bend-i zülfüñe** esirem sitem istemem āzād olam
G2009-1. İstemem cānā ġamuñdan ḳurtuluben şād olam / **Bend-i zülfüñe** esirem dimezem āzād olam
G2055-6. Hīç olur mı **bend-i zülfinden** ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳluñ var iken
G2328-2. **Bend-i zülfüñde** nice bir ḳala dil murġı şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle
G2409-2. **Bend-i zülfüñde** göñül murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2445-3. **Bend-i zülfüñe** ṭutuldum başuma yazu imiş / Kaʿbe ḥüsnüñ görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / **Bend-i zülfine** düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2532-5. **Bend-i zülfine** düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2655-4. **Bend-i zülfüñde** ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i ʿışḳam daḫi kesmez misin zünnārumı
G2721-2. Ey göñül şanma olursın **bend-i zülfinden** ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2787-4. **Bend-i zülfinden** nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
Mh8-1. **Bend-i zülfüñe** ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / **Bend-i zülfüñden** meger kim bir kere açmış şabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

bend ü belā [2] Bağ ve bela.

G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu **bend ü belālar** baña hep dāne içündür
G1931-1. Ārzū idüp ser-i zülf-i dütāyı isterem / Dostlar Mecnūn gibi **bend ü belāyı** isterem

bend ü belā-yı zülf [2] Bağ ve saçının belası.

G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil **bend ü belā-yı zülf** ile peyvestedür
G2680-2. Yalġuz beni şanma yüzüñe ʿāşıḳam / **Bend ü belā-yı zülf** esiri kāş-in daḫi

bend ü zencīr [3] Pranga ve zencir.

G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden **bend ü zencīr** oldı her bir mū baña
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar bu göñlümi / **Bend ü zencīr** ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḫalāṣ / **Bend ü zencīre** olur lāyıḳ işi dīvānenüñ

bende [93] *Far.* Bağlı, tutsak, zincirli; kul, köle, esir... (Steingass, 1892: 202)

bk. bende-i āl-ı abā, bende-i dergāh, bende-i fermān, bende-i ʿışḳ, bende-i kemīne, bende-i maḫlaṣ, bende-i muḫliş, boynı bağlu bende/ḳul, derd-mend-i bende

(bende [36], bendeden [2], bendedür [5], bendei [1], bendeler [1], bendeleri [1], bendelerüñ [1], bendem [1], bendemdür [1], bendeñ [4], bendeñdür [1], bendene [3], bendenem [1], bendeñi [15], bendenüñ [3], bendesi [2], bendesidür [2], bendesin [4], bendesine [2], bendesini [2], bendeye [5], bendeyem [2])

G1-3. Ḥamdülillah kim Muḥammed ümmeti / Eyledüñ bu **bendeleri** yā kerīm
G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī **bendeñi** / İrme anı raḥmetinden yā raḥīm
G5-7. Zāhide erzānı ḳılduñ kevṣer ü ḥūr u bihişt / Bu Muḥibbī **bendeñi** müştāḳ-ı dīdār eyledüñ
G10-2. Eyledüñ nūruñ ile ʿālemi ser-cümle sefīd / **Bendeñ** oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi
G43-4. Ey şaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise **bende** degül ʿaḳl u göñül yār baña
G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ **bendedür** Ḳāvus aña / Nālesi sertā nefīr ü ṭabl u sīne kūs aña
G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ **bendesi** / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevṣerdür baña
G139-6. ʿAfv ḳıl ḳapuña gelmiş cümle mücrim **bendeler** / استجب هذا الدعا فی شانهم یا مستجب

G210-1. İtmezse eger yār baña luṭf u ʿināyet / Ümīd-i vişāl ile olam **bende** nihāyet
G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye cānān ile baḥş / **Bendeye** lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān ile baḥş
G319-5. Kimdürür ṣorsañ Muḥibbī **bendeñi** / ʿIşḳunuñ ser-geştesi bir derd-mend
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī **bendenüñ** / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan ʿıyd olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī **bendene** ḳıl būseni iḥsān-ı ʿıyd
G359-4. Dü-ʿālem şāhısuñ çākerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan bu kemter **bendeñi** ʿad
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ **bende** var
G415-5. Kūyuña varduḳca men ʿeyler maḥallüñ itleri / N'eylesün ḥāli Muḥibbī **bendenüñ** düşvārdur
G461-5. Āsitānunda ṣorarsañ bu Muḥibbī **bendeñi** / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī **bendenüñ** hicrān alur
G489-3. İḫtiyārı ola mı hīç elinde ḳuluñ / Her ne kim **bendesine** buyura sulṭān eyler
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe bend it Muḥibbī **bendeñi** / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki ol Mecnūn olur
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu **bendesine** gel seni sulṭān okur
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī **bendeñi** / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / **Bendesidür** ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ bu Muḥibbī **bendeñi** / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / **Bende** idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḥaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ **bende** yatur
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim **bendeye** ḫālini sulṭān ʿarż ider
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ **bende** var
G782-7. Ḳuluñam boynı baġlu pādişehem / Her ne itseñ bu **bende** fermāndur
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ kendüñi efkende gör / Pādişāh iseñ özini **bende** gör
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim **bendesini** yād eyler
G829-5. Bu Muḥibbī şeh-i cihān iken / Şimdi bir ḫūba **bendedür** dirler
G890-3. Her ne emr itseñ muṭi ʿüñdür senüñ cān u göñül / **Bende** fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G955-2. Gözüñ nergis yañaġın gül olaldan / Boyuña **bendedür** serv ü ṣanavber
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī **bendeñi** / Redd idüp anı saña bīgāneler maḥrem gelür
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem **bende** aña ol bir ulu şāh imiş
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammed'e itdüñ şefāʿati / Mücrim Muḥibbī **bendene** ey Muṣṭafā yetiş
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz **bende** bulınmaz kim ola bu resme ḫāṣ
G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / **Bendeye** lāyıḳ mıdur kim isteye üstādlıḳ
G1438-3. **Bende** eylerse cihānı ṭañ mıdur / Güldi çünki ḥālüme sulṭān-ı ʿışḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña **bende** senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı **bendeñ** olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun senden ıraḳ
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbī **bendeñi** / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben **bendei** cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī **bendeñi** / Kūh-ken gibi belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī **bendeñi** / Ḫʷān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına çün ʿām eyledüñ
G1585-1. Dil virelden **bende** oldum bulmadum āzādelik / Müşkil işdür dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin **bendenem** senden hemān fermān gerek
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir ṣaneme baġlu **bendedür** / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G1705-1. Cān u dilden **bende** oldı sen şeh-i devrāne dil / Anuñ içün her ne emr itseñ ṭurur fermāne dil
G1707-3. Ḥamdülillah **bendeñ** oldum dergehüñde cān ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / Kim **bendesini** redd ide bir şāh ne müşkil
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben **bendeye** hem-dem / Daḥi yine ben ʿālem içinde çekerem ġam
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān **bende** kim ölse ne ġam
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī **bendeñi** / Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1899-1. Ne taḫt u tāc u mülket-i İskender isterem / Bir pādişāha **bende** olam ekṣer isterem
G1921-5. Ṣanma cevrüñden Muḥibbī **bendeñi** yüz döndüre / Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1953-3. Zühre-i muṭrib-i meclis idelüm meclise gel / Ḳameri **bende** vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm
G1960-3. Cihāna pādişāh iken ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / Ḳapuñda **bende** olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir **bendeyem** ol pādişāhumdur benüm
G1984-1. Gül gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ **bendesidür** ʿarʿar u şimşād hem
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ **bendelerüñ** / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm / Ben kemīne **bendeyem** ol pādişāhumdur benüm
G2002-5. Muḥibbī sen gedā **bende** vişālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2016-2. Āfitābı **bende** ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2031-6. **Bende** imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḫayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben
G2046-1. Ey göñül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā **bendesin**
G2047-1. Nice yıllardur kūyında añmaz **bendesin** / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne ṭañ efkendesin
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi nāre ben / Görse idüm şemʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā **bendesin**
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿaceb mi **bendesin**
G2145-2. Yañılup dilber baña **bendem** dise / Ṣādılıḳdan başmayam pā der-zemīn
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem seni / Ṣāfdur **bende** ṣafā kesb iderem āyīneden
G2346-1. Bu **bendeñi** ey serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi ey lebleri dermānum unutma
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / **Bende** oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña dildār yiter **bende** dise

G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm **bende** ben bu ḥāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẕar ḳıl bula bu **bende** liyāḳat getüre
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña **bende** dise
G2544-7. Muḥibbī'yi şorarsañ kimdür ey dost / Añ oñı **bende** bir kemter kemīne
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda **bendemdür** dise
G2552-1. Olayım cān ile ḳapunda **bende** / Nitekim cānum ola işbu tende
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḥālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb ben **bendeden** āgeh
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī **bendene** / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara iḥsān ola
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger **bende** dise / Ṣādlıḳdan atar idüm göge ol dem külehi
G2638-5. Baġlanduñise kāküle incinme mīr yā / **Bende** itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ **bendesi** var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2708-3. Şefḳatinden ḫāṣa kim bu mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden **bende** oldum sevmişem Peyġamberi
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben **bendeden** kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi
En1-24. Mīm merdümlik idüp gel bu Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı bu **bendeñ** ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Tb1-6. Şevḳ-i ruḥsār-ı güle ʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir **bende** gün efkendedür
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle **bendedür**
D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma **bendeñdür** Muḥibbī derd-mendden bir nefes
B112. ʿĀr ider ben **bendeye** cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem

bende-i āl-ı abā [1] Peygamber ailesinin kölesi.

G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı ol cān u göñülden bende-i āl-ı abā

bende-i dergāh [2] Dergahın kölesi, kulu.

G1915-1. Ol güzeller şāhınun çün **bende-i dergāhıyam** / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser ben şāhıyam
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben **bende-i dergāhıyam**

bende-i fermān [10] Ferman kölesi, emir kulu. (Devellioğlu, 2000: 84) Elinde satış belgesi olan köle.

G69-2. Cevr ü cefā ḳahr u sitem mihr ü vefā cūd u kerem / Ben **bende-i fermānuñam** sen şāh-ı sulṭānsın baña
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ āṣüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem **bende-i fermān** aña
G625-2. ʿIşḳ şāhı ne getürdiyse getürdüm yirine / Didi taḥsīnler idüp **bende-i fermānumdur**
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʿāşıḳlar ḳamusı **bende-i fermānıdur**
G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa hezārān ẓulm ü nāz / Rāżıyuz ol şāh-ı ḥüsnüñ **bende-i fermānıyuz**
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun **bende-i fermānum** çü şem ʿ
G1740-1. Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa **bende-i fermān** degül / Ehl-i diller arasında dostlar insān degül
G1842-2. Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ / Her ne kim ḳılsa ben anuñ **bende-i fermānıyam**
G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam / Her ne emr itseñ şehi **bende-i fermānuñam**
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler başına sulṭān olup / Gāh olur bir **bende-i fermān** ider göñlüm beni

bende-i ʿışḳ [3] Aşkın kölesi, kulu.

G1185-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet ehliyüz / **Bende-i ʿışḳ** olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña ġam şāhı libās / **Bende-i ʿışḳ** olalı başuma sulṭānam ben
G2249-1. Ḥamdülillah ki yine ṭālib-i cānānum ben / **Bende-i ʿışḳ** olalı ʿāleme sulṭānum ben

bende-i kemīne [1] Hakir köle, kul.

G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān ben **bende-i kemīne** / Ġamze oḳını atsañ ṭutam ben aña sīne

bende-i maḫlaş [1] Mahlaslı kul.

G159-5. **Bende-i maḫlaş** Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur du ʿāmız ya Mūcib

bende-i muḫliş [1] Halis köle, kul.

G421-5. **Bende-i muḫliş** Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi şanma cevr anı yā şīve yāḫūd nāzdur

bende-firāş [1] *Far.* Kapı kulu; kapı önünü süpürmeye makhsus hizmetkâr.

G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem şular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider ol derde **bende-firāşın**

bendegi [1] *Far.* Esaret, kölelik, kulluk. (Lexicon, 1890: 388)

Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum efkendegi / Bilüme ḥidmet ḳuşaġını ḳuşandum bendegi

bende-ḫāne [1] *Far.* Konuşan kişi karşısındakinin kuluymuş, hizmetçisiymiş gibi kibarca kullanılan 'Evimiz' ifadesine eş değer bir ifadedir. (Lexicon, 1890: 388)

G2480-3. Etek ayaġına cānā cān u dil īşār idem / **Bende-ḫāne** gelürseñ devlet ü iḳbāl ile

bendelik [2] Kulluk, kölelik. (Lexicon, 1890: 388)

(bendelik [1], bendelikden [1])

G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / **Bendelik** çün āsitānuñda müyesserdür baña
G159-5. Bende-i maḫlaṣ Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / **Bendelikden** çıḳmasun budur du ʿāmız ya Mücib

bende-vār [1] *Far.* Köle gibi.

G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur **bende-vār** / Bu cihāna ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

benefşe [58] *Far.* Menekşe. Divân şiirinde kokusu, koyu rengi, boyunun eğriliği ve şekil yapısıyla alınmıştır. Baharın ve çemenin en belirgin unsurlarından biridir. Sevgilinin beni menekşeye benzetilir. Ayva tüyü yerine kullanılabilir. Renk ve koku yönünden miske benzer. Demet demet olup pazarda satılması hâliyle saç'ı andırır...(Pala, 1999: 269)

(benefşe [52], benefşenüñ [6])

G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile **benefşe** ṣan levend oġlanıdur
G633-2. Ġonce-femi **benefşe** ḫaṭı lāle ʿārıżı / Var didügüñ meger ki o sīmīn-beden midür
G671-4. **Benefşe** başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G778-2. Lāle gül sünbül **benefşe** yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur güşuñdadur
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni **benefşe** bāġda / Nev-bahār ile bu demde oldı ʿālem lālezār
G856-3. Yetīmāne **benefşe** başın egmiş / Bu ḳayġular aña bilsem nedendür
G1137-4. İçersem gülşen içinde **benefşe** / Ḥarām olsun nigārā baña sensüz
G1278-6. Bāġda zülfüñ **benefşe** göreli / Boynın egmiş baş aşaġa eylemiş
G1373-1. Bāġda giydi **benefşe** başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1385-1. Geldi **benefşe** ḫaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı **benefşe** ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā kākülüñ
G1609-2. Zülfi **benefşe** ʿārıżı gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẓāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1622-1. Faṣl-ı şitāda ṭondı mı yaġı **benefşenüñ** / İrdi bahār olmadı çaġı **benefşenüñ**
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı **benefşenüñ**
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / Baḳmaz cihāna var mı ferāġı **benefşenüñ**
G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı **benefşenüñ**
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgün şarāb ṣun / Yāḫūd getür var ise aġı **benefşenüñ**
G2050-3. Bu demi ḫoş gör **benefşe** giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis **benefşe** yāsemen / Şimdilik ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsumān
G2116-4. Ṭaġ u şaḥrāya **benefşe** düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her şaçı sünbül şoḥbetin
G2361-2. Şaçuña dil vireliden **benefşe** / İrem dir kendin deste deste
G2460-1. Ḥüzn ile gelüpdür yine gülzāra **benefşe** / Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāre **benefşe**
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi meger bir yüzi envāra **benefşe**
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre **benefşe**
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes dāre **benefşe**
G2460-5. Gözleri açuḳ līk yine uyḫuya varmış / İrmezse ʿaceb devlet-i bidāre **benefşe**
G2460-6. Beñzer ki riyā ile libāsını gök itmiş / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre **benefşe**
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey dost / Bildi şuçını oldı yüzi ḫīre **benefşe**
G2460-8. Gülzāra varup göñli Muḥibbī'nüñ açıldı / Beñzedügiçün kākül-i dildāra **benefşe**
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa idi yāre **benefşe** / Boynın egüben gelmez idi zāre **benefşe**
G2478-2. Sünbül şaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün yürür āvāre **benefşe**
G2478-3. Işḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger / Er gelmez idi kūşe-i gülzāra **benefşe**
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre **benefşe**
G2478-5. Devrān eli dögeliden gömgök olupdur / Döndürdi özin ḫaste vü bīmāre **benefşe**
G2478-6. Biz daḫi bugün zevḳ idelüm ṣaḥn-ı çemende / Iyş itmege ʿazm eyledi kūh-sāra **benefşe**
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre **benefşe**
G2484-1. Beñzer dirilür zülf-i siyeh-kāre **benefşe** / Anuñ içün oldı çü yüzi ḳara **benefşe**
G2484-2. Giydi başına takyesini tāc-ı ṣadefden / ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlare **benefşe**
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre **benefşe**
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben fikre varupdur / Bilmez ne ḳılup n'eyleye bī-çāre **benefşe**
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre **benefşe**
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı varup nāre **benefşe**
G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī gibi güldürmedi anı / Ne ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre **benefşe**
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa **benefşe** / Al ile gülüñ būyını almaġa **benefşe**
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına çü ḳalender / Girerse ʿaceb mi iki yapraġa **benefşe**
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi ṭaġa **benefşe**
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz oturup hīç şola şaġa **benefşe**
G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd ile ṣolmaġa **benefşe**

G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ ẕerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa **benefşe**
G2547-3. Oldı **benefşe** ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen şaçı sünbüle
G2578-3. Yüzüñ gül olalı ḫaṭuñ **benefşe** / Ḳoḳlasun bülbül-i dil unutma
G2628-3. İrişmedüm diyü gül ḫırmenine / **Benefşe** dāim eyler inkisārı
G2704-3. Şaçuña beñzerem dimiş **benefşe** / Ḳafasından ne ṭañ çıḳsa dehānı

benefşe-ḫaṭ [1] Menekşe tüylü.

G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-ʿiẕār ü **benefşe-ḫaṭ** / Billūr mı ki cismi veyā sīm-ten midür

benefşe-vār [1] *Far.* Menekşe gibi.

G2752-2. Giymiş **benefşe-vār** başına kec külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacığı

benek [1] *T.* Ben gibi leke, pul. (Ş. Sami, 2010: 120)

G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı **benek** / ʿĀşıḳām ḫaste-dilem baña yiter bir kepenek

beng [10] *Far. Ar.* Benc ve ban otu. (Lexicon, 1890: 389) *bk. şāh-ı beng*

(beng [8], benge [1], benge [1])

G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün şanur ki **benge** beñzer
G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister **beng** ider
G1475-4. Şarābı zāhidā ẕemm ile añduñ / Sözüñden añlanur yirsin meger **beng**
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ keyfiyyetini / Şarāb içsen yimeseñ zāhidā **beng**
G1619-3. Şarāb u şāhidi ḳadeḥ itdi zāhid / Sözini bilmeyüp söyler imiş **beng**
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / Şanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben **beng** eyledüm
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşmez aġzına / Ḫalvetinde oturup dāim hemān **beng** eylesün
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki **beng** ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün ol baḳmadı hergiz şarābına
G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi **beng** ile / ʿIyş ider gülşende ʿārif bāde-i gül-reng ile

bengi [4] *Far.* Benk müptelası. (Lexicon, 1890: 389)

G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger ʿāşıḳı menʿeylese / Güş itmezüz sözin anuñ yā **bengi** yā dīvānedür
G823-2. Ey şeh lebüñ ḫelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör **bengi** ḳan ḫayrān olur
G2754-1. Göñül esrāra düşme olma **bengi** / İçersen iç şarāb-ı lāle-rengi
G2755-1. Kimi afyoni ḫalḳuñ kimi **bengi** / Kimi içer şarāb-ı lāle rengi

bengest [1] *Far.* Afyon.

G202-4. ʿAceb midür şarābı ẕemm iderse / Yidügi zāhidüñ her laḥẓa **bengest**

beni-ādem [5] *Ar.* Ademoğlu, insan. (TDK, 2011: 307)

(beni-ādem [1], beni-ādemde [4])

G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı **beni-ādemde** yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G1210-5. Muḥibbī yime ġam ġam gelse her gāh / **Beni-ādem** muḳarrer ġamsuz olmaz
G2209-3. Çünki bulınmaz **beni-ādemde** bu nevʿa ḥüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2519-5. Ey Muḥibbī **beni-ādemde** vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḫayvānlar ile
G2173-6. Ey Muḥibbī **beni-ādemde** vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin

beñiz [11] *T.* (TS, 2009: 508) *bk. bet beñiz ḳalmamaḳ*

(beñiz [1], beñzi [3], beñzini [2], beñzler [1], beñzüm [3], beñzüme [1])

1. Renk.

G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri **beñiz**

2. Yüz.

G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb ile ḳurımış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ **beñzi** şararmış ḫuşk-leb
G705-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile **beñzüm** nīlüfer
G831-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile **beñzüm** nīlüfer
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ **beñzini** gör şaru imiş
G1332-5. Muḥibbī gibi yaḳup baġrı yaġın / Şarardup **beñzini** bīmār olan şemʿ
G2301-2. Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ʿAceb mi ʿāşıḳ olsa **beñzi** şaru
G2313-3. Gözüm yaşına ġarḳ nīlüfer oldum / Anuñçün **beñzüm** oldı böyle şaru
G2316-3. Didiler baña nedendür böyle zerd oldı yüzin / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur **beñzi** şaru
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḫālini dün şordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger **beñzüme** baḳdı
Mr8-16. Olur **beñzler** nīlüfer / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf

benlik [2] *T.* Kendi nefsine çok ehemmiyet verenin hâli, enaniyet, gurur, kibir. (Ş. Sami, 2010: 120)

(benlik [1], benlügi [1])

G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende **benlik** ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne ṭut
G182-4. **Benlügi** terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye nīst ile hest

bennā [1] *Ar.* Yapı yapmak sanatıyla geçinen adam, mimar, kalfa. (Ş. Sami, 2010: 120)

G1660(a)-3. ʿIşḳ **bennāsı** ezel göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḥalel

beñzemek [74] *T.* İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak. (TDK, 2011: 309)

(beñzedi [9], beñzedügiçün [5], beñzedüm [1], beñzemek [1], beñzemese [2], beñzemeseydi [1], beñzemeye [2], beñzemez [32], beñzemezken [1], beñzemezse [1], beñzemiş [1], beñzerem [6], beñzerse [1], beñzersin [6], beñzese [1], beñzesün [1], beñzeye [2], beñzeyeli [1])

G35-1. Ol perī-peyker melek kim **beñzemez** insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G94-5. Laʿl-i dildāra Muḥibb **beñzedügiçün** mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre düşürmez anı elden ẕürefā
G166-6. **Beñzedi** gülgün şarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G278-2. Āhum eşer mi eyler aña seng-dildür ol / Gönline **beñzemez** anuñ illā ḥadīd ü tūç
G288-5. Ey Muḥibbī **beñzedi** naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña **beñzeye** bir rūy-ı ter leẕīẕ
G389-5. Dürre **beñzerse** Muḥibbī sözümi itmeʿaceb / Ẓāhir iden çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G524-1. Yüzüñe **beñzemez** hīç bir gül-i ter / Boyuña eşk ider serv ü şanavber
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden **beñzemiş** yāre / Ḥayāsuz ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G802-4. Dişleriñe **beñzemez** nesne meger dürr-i ʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / **Beñzemez** bu nāleme nesne ney-i gūyā meger
G811-2. **Beñzerem** dimiş nigārā ḥaddüñe / Bu sözinden sen güli şermende gör
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī **beñzemez** ancaḳ ḳurı efsānedür dirler
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa **beñzemez** bir kār bu kār özgedür
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳībāndan ḥalāş / **Beñzerem** ol bāza kim üstine üşe zāġlar
G1055-2. Maḥabbetden ola bir dil ki ḥāli / O şehre **beñzeye** sulṭānı yoḳdur
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine **beñzemez** ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1126-1. Rūy-ı yāre mihr-i ʿālem-tāb beñzer **beñzemez** / Laʿl-i nāba şekker ü cülab beñzer **beñzemez**
G1126-2. Cāmiʿ-i ḥüsn içre yanar ruḫları ḳandīldür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer **beñzemez**
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa çāh-ı zenaḫdān dilleri / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb beñzer **beñzemez**
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden dökerem göz yaşların / İñlemekde göñlüme dolāb beñzer **beñzemez**
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile tīz-āb beñzer **beñzemez**
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā didüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer **beñzemez**
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü iʿrāb beñzer **beñzemez**
G1151-1. Yüzüñe **beñzemek** hīç aya düşmez / Özini görmek ol bedr aya düşmez
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa **beñzemez** / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa **beñzemez**
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa **beñzemez**
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir laʿl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa **beñzemez**
G1197(a)-4. Āhum odından umar idüm eyleye eşer / Āhen gibi göñül ḳatı ṭaşa **beñzemez**
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / Şanmañ anuñ her işi ḳallāşa **beñzemez**
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse **beñzemez** feryāduma / Olamaz bu nāleme bir perdede ney hem-nefes
G1253-2. **Beñzemese** şi ʿrüme şi ʿri n'ola şā ʿirlerüñ / Kim ki şarrāf ola dir kim bir degül altun gümiş
G1350-5. Her kim Muḥibbī şi ʿrini bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma **beñzemeye** hīç kār-ı zāġ
G1414-1. **Beñzemez** bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳaysa Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1553-3. Leblerüñe bāde dirse **beñzemez** olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1627-3. Gülzār-ı ḥüsnüñe senüñ ayaġumı başdurur / Oldı ṭılısm **beñzeyeli** māre perçemüñ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz girilmeye / Beñzer ḳafañı **beñzedi** dündāre perçemüñ
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā lezẕetine **beñzemez** bir leẕẕet al
G1741-3. Lebüñe **beñzerem** dirse igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña **beñzemeseydi** senüñ ey yār gül
G1719-1. Ḫūblıḳda **beñzemez** ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr bir pertev degül
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdanʿar eyleme / **Beñzemez** biri birine her birinden şanʿat al
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre **beñzerem** dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş **beñzedüm** / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi āh kim / **Beñzedi** berk-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm
G2098-2. Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda **beñzemez** gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2103-5. **Beñzedi** naẓmuñ Muḥibbī yine şāfī gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini şarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın bāde **beñzersin** / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde **beñzersin**
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde **beñzersin**

G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp lī̇kin görinmezsin / Enī̇s olmazsın ādemle perī̇den zāde **beñzersin**
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şī̇rī̇n-dehen Ferhāde **beñzersin**
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī̇ itdügi feryāde **beñzersin**
G2298-2. Yüzüñe gül **beñzerem** dimiş ḫacel / Olduġiyçün dirler aña sürḫ bu
G2321-1. Ḳaddüñe **beñzedügiçün** ey gül ʿīẕār serv / Buldı cihānda anuñ içün iʿtibār serv
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī̇ **beñzemez** / Bāġ-ı cihānda gerçi var ṣad-hezār serv
G2322-1. Ḳaddüñe **beñzemezse** eger ey nigār serv / Bu nevʿa ḳanda bulur idi iʿtibār serv
G2327-8. Añ günāhuñı akıt göz yaşını ṣubḥa degin / **Beñzesün** baḥre Muḥibbī̇ yaşuñı şūr eyle
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli baġrum ḫūna / **Beñzese** ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī̇ maʿrūf / **Beñzedi** baḥr-i maḥabbetde bu dil ẕü'n-nūna
G2338-2. Baġrumı yaḳalıdan āteş-i ʿışḳ / Gözlerüm yaşı **beñzedi** ḳana
G2386-5. Leblerüñ **beñzedügiçün** senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī̇ dem-be-dem peymāneye
G2448-5. Şiʿrüñ Muḥibbī̇ ṣāf ṣuya **beñzedi** senüñ / Gördükde ṣandum āb-ı fırāvān girih girih
G2460-8. Gülzāra varup göñli Muḥibbī̇'nüñ açıldı / **Beñzedügiçün** kākül-i dildāra benefşe
G2511-4. Lebüñe ḳandi nisbet eylemişler / İşitdüm **beñzemez** didüm ol ḳande
G2543-3. ʿIşḳınuñ ḳāfile-sālārı olaldan bu göñül / **Beñzedi** āh u efġānı yanınca cerese
G2587-4. Leblerüñe **beñzedügiçün** senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī̇ her dem-be-dem peymāneye
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına anuñ **beñzemeye** / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hī̇ç **beñzemez** ḫūrī̇ / Ḥaḳī̇ḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2687-2. Şī̇rī̇n lebüñe **beñzemese** ẕerrece ey dost / Bu ḫürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2704-3. Ṣaçuña **beñzerem** dimiş benefşe / Ḳafasından ne ṭañ çıḳsa dehānı
Mh2-7. Gün yüzine **beñzemezken** yüzüñi māh eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın ḳoyup sen secde-gāh eyleme

beñzer [243] *T.* Nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, benzeri, müşabih, mümasil. (TDK, 2011: 309) *bk. beñzer ki, şöyle beñzer*

G56-1. Ey göñül n'olduñ yine bī̇gāne söylersin baña / **Beñzer** ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G77-4. Dimiş ḫūrāya **beñzer** yārī zāhid / Berāber ḳandadur ḫāṣā vü kellā
G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaṣrını **beñzer** ol māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña
G100-1. Ḳanda **beñzer** dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḫayrān baña
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup **beñzer** gelür bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭī̇b
G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini efşān eylese / Aña **beñzer** āfītābuñ yüzini ṭuta niḳāb
G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı **beñzer** bī̇-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalkı ṭoġdı āfītāb
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi **beñzer** ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile ebrūları yine / **Beñzer** Muḥibbī̇ arbedeler eyler iki ḳuc
G280-6. Gözüñ yaşına **beñzer** dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G305-3. Serve **beñzer** dimezem ḳāmetüñ ey serv-i sehī̇ / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercī̇ḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bī̇dār ider / Ṣubḥ ki bir ḫᵛāba **beñzer** devlet iḳbāl-i çarḫ
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba **beñzer** ol daḫi muḫāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āṣüfte-ḫāl nā-murād
G354-3. Lebi ṣan la'l-i aḥmerdür o yārüñ / Teni billūra **beñzer** sözleri ḳand
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya **beñzer** dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden leẕī̇ẕ
G425-1. Ser-i zülfine dil Mecnūna **beñzer** / Gözüm yaşı daḫi Ceyḥūna **beñzer**
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler derd ile ḳānūna **beñzer**
G425-3. Elifken sī̇nede bir idi derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ oña **beñzer**
G425-4. Lebuñ öpdükce ġāyet mest oldum / Didüm el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna **beñzer**
G425-5. Cüdā olalı Mışruñ Yūsufʾından / Göñül Ya'ḳūb-veş maḥzūna **beñzer**
G425-6. Olur dünyāya māyil cemʿiderler / Giçer āḫırı de Ḳārūn'a **beñzer**
G425-7. İki çeşmüm iki cārī̇ buñarı / Ġamām üzre yaşum Hāmūna **beñzer**
G425-8. Yaşum deryā olalı aġlamaḳdan / İçinde bu göñül ẕü'n-nūna **beñzer**
G425-9. Vefā ummaḳ güzellerden ʿacebdür / Dinür bunlara dehr-i dūna **beñzer**
G425-10. Niṣār içün Muḥibbī̇ pāy-ı yāre / Yaşum sī̇me yüzüm altuna **beñzer**
G437-2. Bir perī̇-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa **beñzer** diyü başın ṭutar
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile **beñzer** meyānı var
G453-3. Var mı cihānda bir baña **beñzer** ya bī̇-nevā / Var ise ey zamān anı göster baña getür
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çī̇n ider / **Beñzer** ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / **Beñzer** ol ḫūrşī̇de kim anuñ seḥāb üstindedür
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrī̇deye **beñzer** hezār elḥān okur
G563-4. Şu'le-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / **Beñzer** ol derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G570-3. Göñli yıḳılsa müdde'inüñ eylemez żarar / **Beñzer** yıḳıldı olduġıçün mescid-i żarar
G573-1. Zülfüñ ʿīẕāruñ üzre müşkī̇n niḳāba **beñzer** / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḥāba **beñzer**
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini āba **beñzer**
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba **beñzer**
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḫaḳī̇ḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā sī̇r-i ḫᵛāba **beñzer**
G573-5. Dilde Muḥibbīʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba **beñzer**
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ muʿaṭṭar bū ile / Kim nesī̇m-i ṣubḥ **beñzer** kūy-ı dilberden giçer
G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī̇-pervā girür **beñzer** semenderdür
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş Muḥibbī̇ oldı bī̇-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ **beñzer** ḳabaġıdur

G615-5. Yār **beñzer** yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / **Beñzer** ol gence k'anuñ üstinde ṣu ʾbān baġlanur
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda sen dīvāneye **beñzer** nice āvāredür
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle **beñzer** anda sīm ü zer sezer
G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde **beñzer** kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre **beñzer** ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne **beñzer** / Ne var ʿālemde ancaḳ cāne **beñzer**
G684-2. Ṣadefdür dīde var var içinde gevher / Gözüm yaşı benüm ʿummāna **beñzer**
G684-3. İrür ʿāşıḳlaruñ ḳatline fetvā / O Türküñ çeşmi Tātār ḫāna **beñzer**
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı serv / Ṣaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna **beñzer**
G684-5. Göreli ḫaṭṭını giçdüm özümden / Görenler dir beni ḥayrāne **beñzer**
G684-6. Açılsun gül gibi gülsün ḥabībüm / Gözümüñ yaşı çün bārāne **beñzer**
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez çünki bu dil kāna **beñzer**
G699-2. ʿAnberīn zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda **beñzer** ol ṭāvūsa ki cevlān eyler
G709-1. Didüm bir būse vir la ʾlüñden ey yār / Didi dīvānesin **beñzer** yüri var
G720-5. **Beñzer** Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide anı da rām olur
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür **beñzer** kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G749-1. Dāġ u elifle sīnem bebr ü pelenge **beñzer** / Deryā-yı eşk içre göñlüm ferhenge **beñzer**
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge **beñzer**
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna Ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge **beñzer**
G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ zemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün şanur ki benge **beñzer**
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm şanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge **beñzer**
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine **beñzer** āfitāb / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür
G771-2. Zülf ile **beñzer** eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G791-1. Yüzüñi kim ṭutar aya berāber / Diyebilür mi āḫker-i nūra **beñzer**
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba **beñzer** / Derd ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba **beñzer**
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam ile baġrum bişmiş kebāba **beñzer**
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaşlı bu dil ḫarāba **beñzer**
G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengīn tāra döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba **beñzer**
G799-5. Maġrūr olup cihāna olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḫʿāba **beñzer**
G830-1. Yüzüñ nūrına kim dir nāre **beñzer** / Ya kimdür kim diye gül-nāre **beñzer**
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / Eger ḥūrī disem bir pāre **beñzer**
G830-3. Yiridür dir isem şīrīn lebüñe / Ki Ferhād dil-i āvāre **beñzer**
G830-4. Olalı bār-ı ġamdan ḳāmetüm çeng / Sirişk-i çeşmüm anda tāra **beñzer**
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / Bu kārı şanma ayruḳ kāra **beñzer**
G839-1. İki çeşmüñ iki ʿayyāre **beñzer** / İki zülfüñ de iki māre **beñzer**
G839-2. İdersem n'ola bülbül gibi feryād / Nigārā ruḫlaruñ gülzāra **beñzer**
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam per ü bāl / Cemālüñ şem ʿi çünki nāre **beñzer**
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu dil bīmāre **beñzer**
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān şanursun / Bu kārı şanma ġayri kāra **beñzer**
G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı bugün ʿahdden rücū ʿ / **Beñzer** senüñle ḳavl iden ol ʿahd-şiken midür
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına **beñzer** Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G889-4. Şeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür şaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş **beñzer** yine cevlānı var
G894-5. Var mı cihānda bir saña **beñzer** Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda **beñzer** aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G912-1. Nigārā gül yüzüñ gülzāra **beñzer** / Öter bülbülleyin dil zāre **beñzer**
G912-2. Ḳomaz el şuna kimse genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ tāra **beñzer**
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ ile dil nāre **beñzer**
G912-4. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil bīmāre **beñzer**
G912-5. Muḥibbī gül gibi her-cāyi dildār / Yanında ḫārlar aġyāra **beñzer**
G914-1. Ey gül yañaġuñ ol gül-i ḫandānuma **beñzer** / Ey serv serv-i ḫırāmānuma **beñzer**
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu daḥi çeşme-i ḥayvānuma **beñzer**
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma **beñzer**
G914-4. Murġ-ı seḥerüñ nāleleri nālemi oḫşar / Çarḫ-ı felegüñ nālişi efġānuma **beñzer**
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma **beñzer**
G916-6. Ṣabā el urdı **beñzer** zülf-i yāre / Dimāġ-ı ʿālemüñ oldı mu ʿaṭṭar
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür **beñzer** Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba **beñzer** / Çeşmüm ol bezme sāġar yaşum şarāba **beñzer**
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba **beñzer**
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı göñlüm ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba **beñzer**
G922-4. Baḥr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba **beñzer**
G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin Muḥibbī / Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba **beñzer**
G983-1. Ser-i zülfini gördüm cīme **beñzer** / Leb-i la ʾlini Ṣordum mīme **beñzer**
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var ise eydüñ kime **beñzer**
G983-3. Niṣār itmege dilber ayaġına / Gözüm yaşı anuñçün sīme **beñzer**
G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki şan ṭūp / Ḫaṭı yārüñ ḥişār-ı Rime **beñzer**
G983-5. Elifler işbu sīnem levḥasında / Yazılmış ṭıfl içün ta ʾlīme **beñzer**

G983-6. Muḥibbī efser itmiş ḫāk-i pāyun / Anuñçün şāh-ı heft-iḳlīme **beñzer**
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim göre ṣanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra **beñzer** ol rübāb üstindedür
G995-1. Dehānı mīme zülfi cīme **beñzer** / Teni billūra yāḫūd sīme **beñzer**
G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi tīġin ʿuryān / Öñinde ehl-i ʿışḳ dü-nīme **beñzer**
G995-3. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Yüzüm altuna yaşum sīme **beñzer**
G995-4. Perīde görmedüm cevr ide hergiz / Beşerde var mı idüñ kime **beñzer**
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur ʿışḳ kitābı / Oḳunmaz ṣanma sen ta ʿlīme **beñzer**
G1009-5. Ey Muḥibbī yār **beñzer** şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1013-1. Cennet ki dinür ḫāne-i cānāneme **beñzer** / Miḥnet evi de vādī-i ġam-ḫāneme **beñzer**
G1013-2. Leylī ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār bu dīvāneme **beñzer**
G1013-3. Gösterdi yine şem ʿ-i cemālin didi dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme **beñzer**
G1013-4. genc oldı viṣāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme **beñzer**
G1013-5. Şem ʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup ol ya neme **beñzer**
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem tīr ü peykānuñ gelür / **Beñzer** ol teşne-dile luṭf ile bārānuñ gelür
G1022-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise **beñzer** kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1034-4. Benüm baġruma **beñzer** dāġ-ı lāle / Senüñ ḫaddüñe **beñzer** verd-i aḥmer
G1042-1. Gözlerinden siḥri **beñzer** zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege biñ başlı ṣu ʾbān ögrenür
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış ele / Ṭıfla **beñzer** güyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / **Beñzer** ol ʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1057-2. Aña **beñzer** bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1074-4. Ka ʾbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña **beñzer** nūr görmez adı ammā ḫācıdur
G1124-3. Baña **beñzer** key perīṣān-ḥāl gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1126-1. Rūy-ı yāre mihr-i ʿālem-tāb **beñzer** beñzemez / La ʿl-i nāba şekker ü cülab **beñzer** beñzemez
G1126-2. Cāmi ʿ-i ḥüsn içre yanar ruḫları ḳandīldür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb **beñzer** beñzemez
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa çāh-ı zenaḫdān dilleri / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb **beñzer** beñzemez
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden dökerem göz yaşların / İñlemekde göñlüme dolāb **beñzer** beñzemez
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile tīz-āb **beñzer** beñzemez
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā didüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb **beñzer** beñzemez
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü i ʿrāb **beñzer** beñzemez
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür **beñzer** neden miḳdārını bilmez
G1216-1. Ḳan ider ol yār **beñzer** giydi gülgūnı libās / Ḳaṣr-ı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1216-2. Ṣaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam ḫāṣılın / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler **beñzer** nadas
G1227-5. Ḫʿāba varmış ḫastedür **beñzer** nigāruñ gözleri / Ḫʿābdan bī-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ **beñzer** yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını mu ʿaṭṭar ṭurma es
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül **beñzer** maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / **Beñzer** ol yāre gelür bu dirhem ü dinār ḫoş
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı **beñzer** ölicek ṣayru imiş
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi **beñzer** lāġ imiş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege **beñzer** zamānum var imiş
G1382-4. Bülbül-i bahār dersini ezber oḳur güle / Faṣl-ı ḥazānı görmedi **beñzer** varaḳ varaḳ
G1387-4. Ṭulū ʿ itmez neden bilsem sa ʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāli ʿem **beñzer** yā dilberde ʿināyet yoḳ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye **beñzer** alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe **beñzer** cihān bāġında ʿar ʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña **beñzer** gül-i ter yoḳ
G1396-4. Yüzüñ envārına **beñzer** güzellik āsumānında / Şarḳdan bir ṭulū ʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde saña **beñzer** yār yoḳ
G1420-1. Saña **beñzer** bir melek-rū cennetü'l-me ʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1435-1. Şanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin senüñ **beñzer** ḳapuñda dārlıḳ
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda **beñzer** kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Aña **beñzer** kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1457-1. Felekde bir saña **beñzer** benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña **beñzer** göñül āvāre yoḳ
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña **beñzer** bir melek
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ **beñzer** vebālüñdür senüñ
G1484-4. Didiler ravżada ṭāvūsa **beñzer** / Ṣalınsa her ḳaçan ruḫsāre zülfüñ
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini **beñzer** ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ **beñzer** niḳāb / Āh kim cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1548-5. Ey Muḥibbī **beñzer** ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe **beñzer** gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü ṣanavber görmedük
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña **beñzer** görmedük
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / Dostum ol kāfiri **beñzer** müselmān eyledüñ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz girilmeye / **Beñzer** ḳafanı beñzedi dündāre perçemüñ
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ **beñzer** ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G1655-1. Saña **beñzer** cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek daḥi bir bī-çāre bülbül
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı cihānda saña **beñzer** yā degül
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına **beñzer** ʿayn-i mül
G1664-2. **Beñzer** lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna **beñzer** ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem ey göñül
G1733-5. ʿĀlem içre saña **beñzer** pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını sütmiş eline / Kaʾbe-i gülşende **beñzer** eylemiş ḳurbān gül
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre eylik it / Bu meşeldür ḳararur üzüme **beñzer** çün üzüm
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki **beñzer** bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1915-3. Görmedüm bir aña **beñzer** yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1917-3. Ḥüsn içinde saña **beñzer** şāh-ı ẕālim görmedüm / Işḳ içinde baña **beñzer** nā-tüvāñı bulmadum
G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ ḳıl nisār / Aña **beñzer** ʿālem içre ḫurde-dānı bulmadum
G1921-4. Naḥs-i ṭāliʿdür ḳılan her dem beni andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi **beñzer** gidüpdür devletüm
G1967-4. Görmedüm bir aña **beñzer** yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüpʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin **beñzer** bilürsin beni bī-dādam
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbīʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña **beñzer** rind ü ḳallāşum benüm
G2023-4. Ḳana girmişsin yine **beñzer** giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden şaḳın
G2035-2. Laʾl **beñzer** dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm budur anuñ daş olsun
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber cefā yolın / **Beñzer** cihānda görmedi mihr ü vefā yolın
G2094-1. Bir şaçı zencīre **beñzer** ey göñül dīvānesin / Yanmaġa şemʿī cemāline anuñ pervānesin
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña **beñzer** görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür **beñzer** semenderlik yolın
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / **Beñzer** Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2271-1. Ḳaddüñe **beñzer** senüñ ey sīm-ten / Gülşen içre görmedüm bir nārven
G2370-2. Gören ḫāli siyāhın ʿārızında / Ki dir ʿac üzre **beñzer** ābnūsa
G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar dilden şerer-i āh / Başumda **beñzer** ol tāc-ı ḫurūsa
G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki ḳand ü nebātdan / **Beñzer** ṣaḥīḥ hecrde zehr-i helāhile
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb **beñzer** mi ki fülfül o ḫāle
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb **beñzer** āteşe
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi **beñzer** dāneye
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur her biri **beñzer** egerçi mūlara
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / **Beñzer** ol aña ḫarāretden ki yir yir çāk ola
G2484-1. **Beñzer** dirilür zülf-i siyeh-kāre benefşe / Anuñ içün oldı çü yüzi ḳara benefşe
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẕer / Bu hevāda saña **beñzer** nice diller suḫte
G2523-1. Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çīne / Dişüñ **beñzer** senüñ dürr-i şemine
G2524-2. Çiçekler her biri bir ḫūba **beñzer** / Görenler lā-büd irer vecd ü ḫāle
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler **beñzer** biʿaynihi bu ṣuya yuna
G2552-4. Gözüm yaşına **beñzer** dürr-i şāfī / Arayup bulımasuz siz Yemen'de
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ mīme **beñzer** / ʿAceb mi beñzede zülfüñi cīme
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek **beñzer** getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā ṣunʿın / Biri birine **beñzer** mi ne yüzdendür gör ezhārı
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi **beñzer** iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṯer / Ḳatı göñlüñ dostum **beñzer** senüñ mermer gibi
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fıṭratda **beñzer** ʿāşıḳuñ / Işḳ ābı ile yoġurmış anuñ taḫmīrini
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile **beñzer** benüm reftārumı
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / **Beñzer** ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri
G2732-4. Bu Muḥibbī şiʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi **beñzer** var imiş Selmān iki
G2744-2. Felekden yücedür **beñzer** senüñ ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāşıḳuñ aña irişmez āh u feryādı
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / **Beñzer** ol miskīni çeken ṣuyı ṭopraġı gibi
Mr1-9. Ḥüsnüñe **beñzer** şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḥsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr21-12. Āh kim **beñzer** Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẕarāfetle yine / Saña **beñzer** var mı ey dil hīç bir merd-i ẕarīf
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eṯer itmez dirīġā **beñzer** ey meh-rū saña
B44. ʿAlem āhum sipāhum ġam olaldan / Yürür bu dil şeh-i iḳlīme **beñzer**
B68. Yüzüñ gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz / Laʾl-i leb-i Şīrīnüñe **beñzer** şeker olmaz
B104. Sen gül-i raʿnāya **beñzer** şimdi ʿālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül

beñzer ki [20] Öyle görünüyor ki, öyle anlaşılıyor ki. (TS, 2009: 511)

G379-2. **Beñzer ki** yār āyīneye eylemiş naẕar / Ḥüsnin göreli kendüzini ḫᵛiş-bīn ṭutar
G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / **Beñzer ki** nāz ile yine ol bī-vefā giçer
G763-3. Bād-ı müşk-āmīzʿanber yaġdurur / Zülfüñe **beñzer ki** dāim şānedür
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli nergisüñ / Giceden **beñzer ki** mey içmiş başında var ḫumār
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger **beñzer ki** zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye ṣaḥrā-yı sīnemde / Bahār eyyāmıdur **beñzer ki** ırmaḳlar bulanmışdur
G1045-5. Ṣubḥdur yüzi Muḥibbī dilberüñ / Gicesi **beñzer ki** şām-ı zülfidür
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / **Beñzer ki** anuñ āhum odından ḫaẕeri var
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / **Beñzer ki** göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1153-1. Yıllar giçer üftādeye dilber naẕar itmez / **Beñzer ki** dil-i saḫta āhum eṯer itmez
G1285-1. Baş çatup ebrūlar el bir eylemiş / Ḳatlüme **beñzer ki** tedbīr eylemiş
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise **beñzer ki** anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ **beñzer ki** seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye hīç nefʿī seng-i ḫārenüñ

G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / **Beñzer ki** Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp **beñzer ki** yazduñ nāmei / Görmege dildārı bu nevʿile irsāl eyledüñ
G2371-4. Kūyında yār cemʿidüp ʾāşıḳlaruñ serin / **Beñzer ki** yapa kendü içün bir yeñi ḳule
G2373-3. Ḫaymesin şaḥrāya ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿider ʾāşıḳları **beñzer ki** ʿarż eyler sipāh
G2460-6. **Beñzer ki** riyā ile libāsını gök itmiş / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre benefşe
G2478-2. Sünbül şaçınuñ būyını **beñzer ki** alupdur / Gülşende anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye **beñzer ki** ṣıḥḥat ḳapusı

beñzeşmek [1] *T.* Birbirine benzemek, müşabih olmak. (TDK, 2011: 309)

G992-4. Ḳamet itse ol sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf ʾāh eyleyüp **beñzeşmedür**

beñzetmek [94] *T.* (TDK, 2011: 310)

(beñzede [5], beñzedelden [2], beñzedeler [1], beñzedem [5], beñzedemez [1], beñzeden [2], beñzedenler [1], beñzedesin [1], beñzedimez [1], beñzedüp [5], beñzedür [10], beñzedürdüm [1], beñzedürler [6], beñzedürse [2], beñzedürsem [4], beñzedürsin [1], beñzetdi [4], beñzetdügiçün [1], beñzetdügüm [1], beñzetdüm [21], beñzetme [2], beñzetmediler [2], beñzetmege [1], beñzetmek [4], beñzetmeñ [1], beñzetmese [1], beñzetmesün [1], beñzetmiş [4], beñzetse [1], beñzetsem [1], beñzetti [1])

1. Benzer duruma getirmek

G577-4. Deryāya **beñzeden** gözümüñ yaşını benüm / Lü'lü' dişi bahāsını dürr-iʿAden bilür
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir bende **beñzetme** ki bu bendi selāsildür
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbī'yi gören dir / **Beñzetdi** hemān şiʿrini Selmāne dimişler
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine iḥtimāl üstindedür / Ḳıla **beñzetmek** meyānın da ḫayāl üstindedür
G1054-4. **Beñzetti** çünki ʾārıżuña kendüzini gün / Gün başına anuñ içün işi zevāledür
G1182-3. Serv **beñzetdi** yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger ol yār sebz
G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / **Beñzetmek** içün yüzine bedr ayı büyütdüñ
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem **beñzedimez** şekkere de kimse sözinde
G2362-4. Özin **beñzetdügiçün** bu yüzüme / Ḳılur kendüzini gör zer şikeste
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş **beñzetmiş** ol nehre
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp beñzede nāzik-tenüñe / Külli **beñzetse** ʿaceb olmaya pīrāhenüñe
G2550-4. Yüzünüñ ḳarasını yumaya bu dīdelerüñ / Tā ki **beñzetmese** göz yaşını cüy-ı Arasa

2. Bir şeyde başka şeye benzer yönler bulmak.

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ş-şems daḫi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı **beñzetsem** n'ola
G96-3. Gözlerüñe **beñzedüp** gözlerini āhūlaruñ / Anuñ içün ṭaġa düşüp ḫalḳdan oldum cüdā
G141-3. Zülfini ḳaçan elde ol çevgāna **beñzede** / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G154-2. Āteş-i dünyāya **beñzetmeñ** bu göñlüm odını / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda āfītāb
G234-3. Her gice bir nevʿa māhı ʿarż eyler āsumān / Gün yüzüñe **beñzedemez** cehd ile anı dürüst
G373-3. Zehre **beñzetmiş** cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür andan ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G441-2. Yūsufa kim **beñzedür** seni berāber ṭartıla / Al ḫaber benden ḫabībüm gözlerüm mizānıdur
G443-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai **beñzetmediler** aġzuña kem şandılar
G461-4. **Beñzedürler** gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin içen dimişler aġıdur
G475-3. **Beñzedelden** ḫālini müşke şaçını ʿanbere / Bu göñül şermendelikden infiʿāl üstindedür
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre **beñzetdüm** / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G526-1. **Beñzedürsem** melege hem daḫi dirsem saña ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḥūrşīde **beñzetmiş** / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G678-5. **Beñzedürse** n'ola şiʿrini Muḥibbī selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G729-4. Sehv ile ʾārıżına meger **beñzedem** dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai **beñzetmediler** aġzuña kem şandılar
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde **beñzedürdüm** ġonceye / Aġzuña kim **beñzedür** ġonce güler hīç söylemez
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını ʿummāna **beñzetdi** gören / Ẓāhir eyler dürleri çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber **beñzetme** serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1424-1. Servi kimdür **beñzeden** ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke **beñzetmek** / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña **beñzedem** / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1628-6. Laʿle **beñzetmege** bu söz gevherin / Ḫāṣılı dil gibi aña ḳan gerek
G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları yāsına **beñzetdi** özin ḳurbāne dil
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin dürre **beñzetdüm** kimin mercāna ṭapşırdum
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / **Beñzetdüm** anı līk be-ġāyet güzel didüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḫusnüñde yüzüñ gülzāra **beñzetdüm** / Aña ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra **beñzetdüm**
G1974-2. Anuñçün sırr-ıʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre **beñzetdüm**
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ / Ḳamusı derd-mend olmış yatur bīmāra **beñzetdüm**

G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra **beñzetdüm**
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra **beñzetdüm**
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki ebrūlarum / **Beñzedürler** ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm **beñzedüp** dolāba ben
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna **beñzetmiş** / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2185-5. Muḥibbī laʾl-i dildārı şarāb-ı nāba **beñzetdüm** / İşidüp ḥabbe çāk idüp ḫurūş itdi sevdāsından
G2267-3. **Beñzedürler** kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir aña māh-ı āsumān
G2330-2. Ḥūr u ġılmān ki dirler sāḳī-i gül-çehredür / Mest olanlar **beñzedürler** cenneti meyḫāneye
G2330-4. Lāʾübālem ʿāşıḳam ben ʿālem içre dostlar / **Beñzedürler** ḳanda görinsem beni dīvāneye
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum ālūdedür / **Beñzedürsin** hīç revā mıdur beni bīgāneye
G2345-1. Şaçuñı **beñzedenler** ʿanberīne / Ḥatāsıçün dīdiler ḳaṣd itdi dīne
G2359-2. Yüz ne **beñzedür** yüzin güzeller / Şebīh olur mı encüm bedr aya
G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi **beñzetdüm** seḫābuñ ʿaynına
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler **beñzetmesün** anı niḳābuñ ʿaynına
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / **Beñzedür** dil cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına
G2449-2. Lezzet-i vaṣlını bilen tiryāk / **Beñzedür** hecr acısın zehre
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı **beñzedüp** mengūşına
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme zerre ḳadar / **Beñzedürsem** ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāṣa
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp **beñzede** nāzik-tenüñe / Külli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe
G2470-4. Āhum ile nice teʾşir eyleyesün bu göz yaşı / **Beñzedürler** ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī içün olup āvāre / **Beñzedürsem** ne ʿaceb göz yaşını enhāra
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / Hīç revā mı **beñzedesin** anı çeşmüm yaşına
G2516-1. **Beñzedelden** kūy-ı dildārı cenāb-ı Kaʿbeye / Yüz sürerler ekşer anuñçün türāb-ı Kaʿbeye
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum şol ḳadar / Sīnemi her kim görürse **beñzedür** gül ḳanına
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḥarīṣ / Tā seni **beñzedeler** cīfe üzre mekese
G2543-4. Naḥcivāndur ki şanur göñlümi vīrāne görüp / **Beñzedür** gözlerümüñ yaşını cūy-ı Arāsa
G2550-1. Virme dil dehre şaḳın baḳma hevā vü hevese / **Beñzedüp** sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāṣa
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger kim **beñzedürse** nergise
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ mīme beñzer / ʿAceb mi **beñzede** zülfüñi cīme
G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre anı **beñzetdügüm** / Şādılıġından ḳızarmışdur meger güle güle
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-yaʿḳıl itdi būsesi / **Beñzedürsem** leblerini kimseʿayb itmez müle
G2603-5. Her kim işitse nālemi dolāba **beñzedür** / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb ola
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef / **Beñzedür** dürdāneye çeşmüm aḳıtsa yaşını
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve **beñzetdüm** didi / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göreʿummāna **beñzede** / Kim gördi bu ki görmedi hergiz ḳarasını
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña **beñzede** bir pādişehi
G2701-3. **Beñzedem** mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / **Beñzedem** nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / **Beñzedür** dir şuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbīʾyi şaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna **beñzetmek** olur mı gürbe vü mūşı
G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna **beñzetdüm** seni / Didi ben de bülbül-i giryāna **beñzetdüm** seni
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm şaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna **beñzetdüm** seni
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḫaḳḳ pençe-i mercāna **beñzetdüm** seni
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana **beñzetdüm** seni
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna **beñzetdüm** seni
G2775-6. Cennet-i kūyında iken dūr ḳılduñ sen beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna **beñzetdüm** seni
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna **beñzetdüm** seni
G2789-1. Ne içün **beñzedem** serve ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem **beñzedüp** alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül zencīr ile arslāna **beñzetdüm** seni

be-perişān [1] *Far.* Perişan hâlde.

G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan uşanup sen **be-perişān** olduñ

be-pūş [2] *Far.* Örtülü.

(be-pūş [1], be-pūşem [1])

Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi **be-pūş** / Çün **be-pūşem** ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

ber [1] *Far.* İleten, götüren, alan. (Ş. Sami, 2010: 121)

G2159-2. **Ber** didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde ben Żālem bugün

ber [1] *Far.* Yemiş, meyve. (Ş. Sami, 2010: 121) *bk. ber-i gül ü gülistān*

G364-1. Laʾlüñ bitüre söz ile ger meyveler lezīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde **ber** lezīẕ

berāber [14] *Far.* *bk. berāber eylemek, berāber ṭutmaḳ, berāber olmaḳ*

(berāber [11], berāberdür [1])

1. Birlikte, bir arada. (TDK, 2011: 310)

G77-4. Dimiş ḥūrāya beñzer yāri zāhid / **Berāber** ḳandadur ḥāṣā vü kellā
G222-5. Ṣādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse **berāber** buldı ṭut
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni **berāber** ṭartıla / Al ḥaber benden ḥabībüm gözlerüm mizānıdur
G893-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke **berāber**
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke **berāber**
G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke **berāber**
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke **berāber**

2. Müsavi. (Ş. Sami, 2010: 121)

G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden gelen cümle **berāberdür** baña
G791-1. Yüzüñi kim ṭutar aya **berāber** / Diyebilür mi āḫker-i nūra beñzer
G916-2. Benüm olsa bu ʿālem genci düpdüz / Ḳomayam ḫāk-i pāyuña **berāber**
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ eflāke **berāber**

berāber eylemek [1] Düz etmek, yaymaḳ...(Tulum, 2011: 399)

G1994-1. Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp özüm ḫāke **berāber eyleyem**

berāber ṭutmaḳ [2] Eşit saymak, eşit görmek. *bk. bir tutmak* (TDK, 2011: 351)

G893-1. Her kim ki **ṭutar** kendüzini ḫāke **berāber** / Ḳadrini ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1049-1. Her kim ki **ṭutar** kendüzini ḫāke **berāber** / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber

berāber olmaḳ [6] Beñzemek, muʿādil ołmaḳ... (Tulum, 2011: 399)

G893-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / **Olmaya** ḳamu dīde-i nem-nāke **berāber**
G893-3. Ẕikr eyle leb-i laʾlin vü ẕikr eyle meyānın / ʿĀlemde hüner **olmaya** idrāke **berāber**
G1049-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / **Olmaya** ḳamu dīde-i nem-nāke **berāber**
G1049-3. Ẕikr eyle leb-i laʾlüñ u fikr eyle meyān / ʿĀlemde güher **olmaya** idrāke **berāber**
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile **berāber ola** mı ʿarʾar ḳamış
B189. Bunı yazmış yapduġında İbn-i Āzer Kaʾbeye / Ḫāne-i dil kim yapar **olur berāber** Kaʾbeye

be-raġm-ı zāhid [1] Zahide inat.

G191-4. Şundı **be-raġm-ı zāhid** mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem var ẕāhir ḳılur kerāmet

berāt [1] *Ar*. Rütbe ve nişan veya bir imtiyaz verildiğini musaddık olan ferman. (Ş. Sami, 2010: 121) *bk. berāt-ı ḥüsn, berāt-ı nāme-i ḥüsn*

G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Şanasın kim kendüsi olmış **berāt** ile muʿāf

berāt-ı ḥüsn [8] Güzellik beratı.

G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh **berāt-ı ḥüsnüñi** / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem **berāt-ı ḥüsnidür** / Kim muṭīʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G722-4. Nicesi rām olmasun gören **berāt-ı ḥüsnüñi** / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış ele ṭuġrā çeker
G802-6. Ḥaṭṭ getürdüñ ʿālemi cümle müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlaruñ olmış **berāt-ı ḥüsnüñe** ṭuġrā meger
G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem **berāt-ı ḥüsnidür** / Kim muṭīʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ almış **berāt-ı ḥüsnüñe** ṭuġrā çeker
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa **berāt-ı ḥüsnini** / Ruḥları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G1278-2. Ḥaṭuna yazmış **berāt-ı ḥüsnüñi** / Ḳaşlaruñ üstine ṭuġrā eylemiş

berāt-ı nāme-i ḥüsn [1] Güzellik beratının yazısı.

G2645(a)-2. **Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ** yazaldan ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur kaʾbe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı

berāy-ı gül [1] Gül için.

G1660(b)-6. Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger / Ger zamān olmasa **berāy-ı gül**

ber-bād [2] *Far*. Harap; kırgın... (Lexicon, 1890: 352)

bk. ber-bād eylemek/itmek, ber-bād olmaḳ

(ber-bād [1], ber-bāddur [1])

G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / Bāde şun kimʿömr hem **ber-bāddur**
G1935-4. Vaḳt oldı āteş-i ʿışḳ / **Ber-bād** dihed ġubārum

ber-bād eylemek/itmek [6] Bozmaḳ, virān etmek, ḫārāb etmek, pāy-māl etmek, yıḳmaḳ... (Tulum, 2011: 401)

G1641-5. Kāha dönmişdür ża῎if oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı **ber-bād eyledüñ**
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengi῎ārı **ber-bād eyledüm**
G1835-4. Sūz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege / ʿĀlemi oda yaḳup ḫākini **ber-bād eyleyem**
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile anı **ber-bād eyledüm**
G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışḳen bugün bād-ı seḥer / Ḥayfdur kim ᾱḳıbet **ber-bād ider** rūz-ı ḥazān
Mr23-9. Göñlümi āvāre ḳıldum zülfini yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle **ber-bād eyledüm**

ber-bād olmaḳ [5] yebāne gitmek, helāk ołmaḳ, zāil ołmaḳ, pā-māl ołmaḳ... (Tulum, 2011: 401)

G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat **ber-bād olur** çün ᾱḳıbet / Kendüñi ʿālem serīrine Süleymān oldı ṭut
G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḥāṣılı **ber-bād olur** / Ṣol ki dāne dāne rızḳı cemʿidüp ḫırmen ḳılur
G1787-4. **Ber-bād olurdı** āhum ile ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu gilüm
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger **ber-bād olam**
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger **ber-bād olam**

berber [1] *Far.* Tıraş etmek ve saç kesmek sanatını icra eden adam. (Ş. Sami, 2010: 122)

G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki **berber** daḫi nāzik

ber-dār [1] *Far.* Dar ağacına çekilmiş, maslûb. (Ş. Sami, 2010: 122)

bk. ber-dār eylemek/itmek, ber-dār ḳılmaḳ, ber-dār olmaḳ

G1745-2. Laʾl-i lebümi añdı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla **ber-dāre** ne müşkil

ber-dār eylemek/itmek [10] Asmaḳ, asa ḳomaḳ, sulb etmek... (Tulum, 2011: 402) *bk. ber-dār ḳılmaḳ*

G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime **ber-dār ideyim** / Hīç emān virme hemān aṣ beni ol dāre meded
G354-4. Dimişdi zülfe **idem** sīne **ber-dār** / İnanmam ben aña ger ide sükend
G400-3. Yār eger zülfinde **ber-dār eyleye** dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G919-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı itme iẓhār / Ṣaḳın Manṣūr-veş **ber-dār iderler**
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ ᾱşıḳları **ber-dār ider**
G1231-3. Eger **ber-dār iderseñ** zülfe āḫır / Olur cān gerdeninde bu resen bes
G1828-3. Nice bir zülfi hevāsına yelüp şām u seḥer / Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine **ber-dār idelüm**
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey dost ben şundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse **ber-dār eylesün**
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme **ber-dār it** beni
B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi **ber-dār eyledüm** / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü dār isteyen

ber-dār ḳılmaḳ [3] *bk. ber-dār eylemek/itmek*

G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ ṣuç ise seni sevdügi / Gel beni **ber-dār ḳılġıl** ṣuçlu oldum ben saña
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı çünki çeşmüñ / Anı **ḳıl** zülfüñe **ber-dār** unutma
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña kim vāṣıl ola / N'ola Manṣūr gibi zülfüñe **ḳılsañ ber-dār**

ber-dār olmaḳ [8] Asılmaḳ, máslūb ołmaḳ... (Tulum, 2011: 402)

G330-4. Umaram kim zülfüñe **ber-dār olam** / Her kişinüñ himmete olsun bülend
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā **ber-dār ola** / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini şanma kim Manṣūrdur
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ **olmaġa ber-dār** isterüz
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki **ber-dār ola** anda zülf-i dārumdur gerek
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi **ber-dār olmaya** / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā gerek
G1856-2. Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi / Müstaḥaḳ oldı ser-i zülfüñe **ber-dārüñ olam**
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ **ber-dār ola**
Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe **ber-dār olan** bulur murādını hemān

ber-feşān eylemek [1] Saçmak, dağıtmak.

G660-2. Anuñ içün cān **ber-feşān eyledüm** ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum vi ür

berf-i zemīn [1] Zeminin karı.

G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre didiler / Yir yirin **berf-i zemīnden** oldı gūyā bu ḫalef

berg [5] *Far.* Yaprak. (M. Nâcî, 2009: 63)

bk. berg-i gül, berg-i gül-i aḥmer, berg-i ḥazān, berg-i semen, berg-i şecer, berg-i yāsemen, berg ü bār

(berg [4], berge [1])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve baġrum başı vü **berg** peykāndur baña
G795-1. Göñlüm beni terk itmede ārām-ı cānum ḳandadur / Mihrim velī **berg** itmede cān u cihānum ḳandadur
G972-3. Nālem ile **berg** ditrer bir dem ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün baġrı olup sürāḫlar
G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev-şecer peydā / Yaturdum maʿnii bir **berge** naḫl-i meyve-dār oldum
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula **berg** arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn

berg-i gül [6] Gül yaprağı.

G521-4. Jāle şanma seḥeri **berk-i gül** üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā cūydur **berk-i gül** ḫandān aḳar
G577-5. Bir nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine **berk-i güli** pīrehen bilür
G1260-3. **Berk-i gül** üzre yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaşfında cānā tāze defter baġlamış
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā **berk-i gülden** bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / **Berk-i güldür** baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

berg-i gül-i aḥmer [1] Kırmızı gül yaprağı.

En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ **berk-i gül-i aḥmerisin** / Ne revādur ki şehā dāmenüñe ṭoḳına ḫar

berg-i ḥazān [3] Sonbahar yaprağı.

G1942-1. Yaşum içre nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm / Ḫākda **berk-i ḥazāndur** rūy-ı pür-gerdüm benüm
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi āh kim / Beñzedi **berk-i ḥazāna** çehre-i zerdüm benüm
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel şun baña piyāle / **Berk-i ḥazān** içinde eşküm bitürdi lāle

berg-i semen [5] Yasemen yaprağı. *bk. berg-i yāsemen*

G599-3. Ḥüsn āyīnesi yanında nedür bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ **berk-i semenden** ne biter
G1037-1. Olalı çün gül-i sīrāb-ı teni nāzik-ter / Yaraşur **berk-i semen** pīreheni nāzik-ter
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ **berk-i semenden** yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten **berk-i semensin** sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2212-1. Şaçlaruñ sünbül boyuñ serv ü tenüñ **berk-i semen** / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen

berg-i şecer [1] Ağaç yaprağı.

G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi çün bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar **berk-i şecer** pā-māl olur

berg-i yāsemen [1] *bk. berg-i semen*

G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur gülden ḳabā / Pīrehen olsa münāsib aña **berk-i yāsemen**

berg ü bār [1] Yaprak ve meyve.

G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge **berg ü bār**

berḫudārlıḳ [1] Sa'y ve himmet ve amel-i hayrın semere ve mükâfatına nâ'iliyyet. (Ş. Sami, 2010: 122)

G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / İster iseñ bulasın ʿālemde **berḫudārlıḳ**

berī [2] *Ar.* Kurtulmuş, sâlim, ari, azade. (Ş. Sami, 2010: 123) *bk. berī olmaḳ*

(berī [1], berīdür [1])

G604-3. Çeküp ḫançer ḳıla ʿuşşāḳına ḳaṣd / Nice tenler ol dem cāndan **berīdür**
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç **berī** derden

berī olmaḳ [8] Āzād ołmaḳ, fāriġ ołmaḳ, ḫālī ołmaḳ, müberrā ołmaḳ. (Tulum, 2011: 406)

G1257-1. **Oldum** cefā vü cevr ile dilden **berī** yetiş / Terk itmeden yoluña bu cān u seri yetiş
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan **olur berī** / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum **olup** dilden **berī** / Yā İlāhi olmasun hīç kimseler nāçār-ı ʿışḳ

G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan **berī olur** / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden **berī oldum** yine
G2630-1. N'ola dilden **berī olsam** görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne bāl ü per göre şem'-i şebistānı
G2700-1. Ḥamdülillah **olalı** 'ucb ü tekebbürden **berī** / Ehl-i ḥālüñ anuñ içün olmışam ḫāk-i deri
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi **oldum** dil ü cāndan **berī**

berk [2] *T.* Sağlam, metin, muhkem. (Ş. Sami, 2010: 123) *bk. berk ṭutmaḳ*

G517-4. **Berkdür** 'ışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı **berkdür** kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde

berk ṭutmaḳ [2] Önem vermek. *bk. sıkı tutmak* (TDK, 2011: 2092)

G189-3. Ger irişdüre dilersen seni cānān mülkine / Dāmen-i 'ışḳ ölince ḳoma elden **berk ṭut**
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini **berk ṭut** / Çünki andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt

berḳ [4] *Ar.* Şimşek. (Ş. Sami, 2010: 123) *bk. berḳ urmaḳ, berḳ-i āh, ra'd ü berḳ*

(berḳ [3], berḳi [1])

G81-5. Giçe ṣırātı **berḳ** ḫaṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü **berḳ** ile beñzer meyānı var
G1618-1. Dil diler 'ışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda **berḳi** pinhān eylemek
G2350-1. 'Āşıḳ oldur nāle itdügince āhı **berḳ** ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide

berḳ urmaḳ [8] Şimşek çakmak, şimşek düşmek; aydınlanmak, parıldamak.

G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem n'ola ḫūr / 'Ālemi ḳılur münevver **berḳ urursañ** 'ayn-i nūr
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem **berḳ urur** kāşānemüz / Ṣanasın bir ejder olmışdur dil-i virānemüz
G1504-3. **Berḳ urur** āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / Şāh-ı 'ışḳsın biledür ḳanda yürürsün 'ālemüñ
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr **berḳ urdı** / Ne ṭāḳat görmege anı hemān 'aḳlumı aldurdum
G2041-5. Yüzinde **berḳ urur** nūr-ı Muḥammed ey Mesiḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzünde **berḳ urur** nūr-ı Muḥammed ey Mesiḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2191-4. Sīnem üzre giceler 'ışḳ āteşidür **berḳ uran** / Gündüzin itmeñ 'aceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2656-1. Perī-misin melek misin ya ḥūri / Yüzüñde **berḳ urur** Allāh nūrı

berḳ-i āh [2] Âh şimşeği.

G1277-1. Sīnem içre **berḳ-i āhum** şu'le-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda hemān bir şem'-i şeb-efrūz imiş
G1519-5. **Berḳ-i āhum** şu'le virdi ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek

berḳi' [10] *Ar.* Peçe, yüz örtüsü. (Devellioğlu, 2000: 88) *bk. keşf-i berḳi 'eylemek*

(berḳi 'in [4], berḳi 'üñ [5], berḳi 'üñi [1])

G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden **berḳi 'üñ** keşf it ki var ḳapuñda ṣāilhā
G282-4. Ger dilerseñ 'alemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden **berḳi 'in** keşf eyleyüp ruḫsāruñ aç
G1404-2. Yüzden alup **berḳi 'in** dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1416-3. **Berḳi 'üñ** keşf eyledüñ yüzüñden ey şāh-ı resūl / Heybetüñden onsekiz biñ 'ālem itdiler 'araḳ
G1482-4. Ḥüsnine maġrūr olmışdı ezelden māhtāb / **Berḳi 'üñ** keşf eyleyüben anı ḳā'il eyledüñ
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / **Berḳi 'in** keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül
G1673-3. Nigārā **berḳi 'üñ** keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḫayrān ḳıl
G2104-3. **Berḳi 'in** keşf eylemişdür her şükūfe bāġda / Tā zekāt-ı ḥüsnini eyleye iḥsān içün
G2305-2. **Berḳi 'üñ** keşf eyle göster bugün 'āşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2589-3. Aç **berḳi 'üñi** gülşene göster cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı göricegüz şerm-sār ola

ber-kār-ı cümle 'ālem [1] Herkesin işleri.

G1243-1. Nigārā sünbülüñ ḫam-der-ġam olmış / Girih **ber-kār-ı cümle 'ālem** olmış

ber-kemāl [2] Mükemmel. (Devellioğlu, 2000: 88)

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ **ber-kemāl** / Ṣun'-ı naḳşıdur irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel **ber-kemāl** / Ol muḳanni' naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

ber-mezīd olmaḳ [1] Artmak, çoğalmak; uzun olmak.

G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı 'id / Devletüñ pāyende **olsun** daḫi 'ömrüñ **ber-mezīd**

ber-murād olmaḳ [1] Mürādi hāsıl ołmaḳ, mürādine yetişmek... (Tulum, 2011: 408)

B128. Cümle 'ālem luṭfuñ ile **ber-murād olmış** iken / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden

berr [4] Kara, bahr mukabili. (Ş. Sami, 2010: 121) // Toprak.

bk. baḥr ü ber/berr, berr-i semender, berr ü baḥr, berr ü ṭaġ

(berre [2], berri [1], berrine [1])

G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl **berre** bu sevdā ile baḥr-iʿAdenden geç
G805-3. **Berre** düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet **berrine** düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾşir eylemez āh u sirişk / **Berri** baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk

berr-i semender [1] Kara semenderi.

G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü nāme yazdum **berr-i semenderden**

berr ü baḥri [5] Kara ve deniz.

G424-4. **Berr ü baḥri** aradı bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G609-1. Şol gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / **Berr ü baḥrüñ** pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi **berr ü baḥrüñ** şāhıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

berr ü ṭaġ [1] Toprak/kara ve dağ.

G1355-4. Bir şaçı Leylī lebi Şīrīne göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı **berr ü ṭaġ**

ber-ṭaraf ḳılmaḳ [1] iraḳ etmek, savdürmaḳ, dūr etmek, bir yaña ḳomaḳ... *bk. ber-táref etmek* (Tulum, 2011: 408)

G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı **ḳılur ber-ṭaraf**

berü [69] *T.* Bu tarafta yakında, daha yakın, öte mukabili. (Ş. Sami, 2010: 123)

G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḥayrān u zār / Nice yıl andan **berü** görmez gözüm bir ẕerre ḫᵛāb
G141-1. Sāḳī müdām şun **berü** sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G176-3. Ol şaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden **berü** kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş / Ana raḥminden **berü** ben olmadum şād elġıyāş
G275-1. Yaradaldan **berü** hīç ḳomaduñ ac / Beni itme İlāhi ġayre muḥtāc
G300-2. Her ṭolu başına bir kerre alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden **berü** bāzār-ı ḳadeḥ
G301-1. Dil şafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Sāḳiyā ʿıyş idelüm şun **berü** gel şām u şabāḥ
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir **berü** gel bunda yirüñ var
G411-3. Gel **berü** meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan nʾolur
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün **berü** bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadur
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgün yaşumı / İşidelden **berü** kim laʿl-i lebüñ öñdülidür
G479-2. Hüsre-i dil teng şanma gel **berü** ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden **berü** dil dostlar şermendedür
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadur gelsün **berü** mihmān oḳur
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā şun **berü** ol cām-ı muṣaffāyı getür
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün **berü** kim dürr ile mercān alur
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan **berü** zülfinde bu göñlüm bestedür
G1134-5. Görelden **berü** ol serv-i revānı / Gözüm yaşı dursa bir dem olmaz
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Daḥi ol demden **berü** ser-mest ü sekrāndur henüz
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan **berü** devr eyler güneş
G1326(a)-3. Ṭoldur **berü** şun sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalum bir demʿömr-i güẕerāndan ḥaẕẕ
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek **berü** gelsün hemān meydāne şemʿ
G1333-3. Hecr imiş şoñı vuşlatuñ bildüm / İtmem andan **berü** viṣāle ṭamaʿ
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan feraḥ olur bu dil / Ana raḥminden **berü** gülmez ol ġam-perverde baḳ
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını her bir dūnuñ / Şun **berü** nūş idelüm sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan **berü** ki derd ile bīmārunām senüñ
G1626-3. Zülfini çevgān idelden **berü** ey şāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān eyledüñ
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbīʾden işit / Anı vaṣfʿitsün dilerseñ gel **berü** vaṣṣāfa gel
G1788-1. Nice bir ṣūfī gibi āb içelüm / Sāḳiyā gel **berü** şarāb içelüm
G1834-4. Cürʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan **berü** mestem beni şanmañ ayıḳam
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye / Andan **berü** ki ol şanemüñ derd-nākıyam
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedi / Şun **berü** cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G2007-2. Yanalıdan **berü** ʿışḳ āteşine / Döner siḫ üzre iñler bir kebābam
G2007-5. Düşeliden **berü** deryā-yı ʿışḳa / Başum ṭolu hevā şan bir ḥabābam
G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde cānuñ virmedün / Ey dil-i şūrīde ol günden **berü** şermendesin
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden **berü** cānā bu yoldaʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadarʿālemde kim / Sīne gencīnem ṭolu gelsün **berü** rāz isteyen

G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḫi ol demden **berü** itdüm ḥarām uyḫuyı ben
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī / Mey şun **berü** tā dāfi ʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-2. **Berü** şun şun **berü** sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne degin
G2137-3. Ana raḥminden **berü** bir gün beni şād itmedüñ / El-emān ey çarḫ-ı ẕālim dād elüñden el-emān
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün **berü** nār isteyen
G2323(a)-1. Bir lebi şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan **berü** / Kūh-kenlik itmede üstādam oġlandan **berü**
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan ey şanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı mu ʿtādam oġlandan **berü**
G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan **berü**
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan **berü**
G2329-3. Görmeyelden **berü** ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2339-2. Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel **berü** yārānlar ile
G2382-2. Boynına daḳaldan **berü** zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün **berü** / Līk yol virmeñ şaḳın bu meclise bīgāneye
G2435-3. Sāḳī piyāle şun **berü** peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ şafāsına
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẓma diyüñ şıla gelsün **berü** dīvānuma
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün **berü** / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2635-4. ʿĀşıḳ olaldan **berü** oldı göze uyḫu ḥarām / Nice demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḫʷāb olmadı
G2689-3. Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden **berü** ol çeşm-i ḫırāmı
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Şun **berü** varsa ger giceki meyden bāḳi
G2696-2. Bādeye telḫ dime şun **berü** şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm şun ṭolusın sāġar aḳı
G2726-6. Sāḳiyā şun **berü** ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden **berü** ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr14-5. İçeli ḫaste dil ʿışḳuñ şarābın / Ben ol demden **berü** mest ü ḫarābın
Mr17-3. Sāḳiyā şun **berü** şol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin güş idelüm
Mr17-7. Gel **berü** mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum zühd ile mestūr olalum
Mr22-10. Gel **berü** ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
D21-2. Gel **berü** ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes
B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün **berü** dār isteyen
B211. Sāḳiyā sāġar ile şun **berü** āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi
B185. Sāḳiyā şun **berü** şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu da la ʿl-i leb-i cānān dinle

bes [40] *Far.* Elverir, kâfi. (Ş. Sami, 2010: 123)

(bes [31], besdür [6], besdürür [1], besi [2])

G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün çāker-i ʿışḳ / Bu ḳadar **bes** olıcaḳ nām u nişān baña yiter
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña **besdür** ki kūyından güẕārum var
G1217-1. Rūze-dār olan ider ʿıyd ayını görmek heves / Baña ol gün ʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñı **bes**
G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem serīrinden Muḥibbī ʿar ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña **bes**
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḫālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir nükte **bes**
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem viṣālini ʿālem içinde **bes**
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña **bes**
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen **bes** / Ki zīrā herkese cennet vaṭan **bes**
G1231-2. Şehīd olsam eger ʿışḳ ile yārān / İdesin penbe-i dāġum kefen **bes**
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur cān gerdeninde bu resen **bes**
G1231-4. Degül hicrān şebinde şem ʿ ḥācet / Ki āhum şem ʿa-i beytü'l-ḥazen **bes**
G1231-5. Añup Ferhād u Mecnūnı Muḥibbī / Du ʿā-yı ḫayr ḳıl anlara sen **bes**
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña **bes**
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince didi **bes**
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / **Bes** bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1330-5. Bezm-i ḫüsninde görüp dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī **bes** ne ḥācetdür meh-i devrāne şem ʿ
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken ʿāleme / **Bes** ne ḥācet siḥr ide seḥḥāre zülf
G1429-6. **Besdürür** egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur **bes** dem-be-dem ḳan eylemek
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu sa ʿādet saña **bes** bulına tīġinde demüñ
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir küşe **bes** / ʿĀrifem ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1682-6. Çünki bu dünyā metā ʿıdur ḳāmu ʿāriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa **bes** tāc u ḳabādan vāz gel
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste **bes** bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol yār **besi** / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm **besi** cevr ü sitem / Ol sebebden ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1854-6. Girmez Muḥibbī sa ʿy ile vaṣl-ı nigār / **Bes** anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña bu **bes** ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye ne ʿayb / Bir hüner **bes** ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem
G1925-1. İdelüm vaṣluñı heves ni'delüm / Cān virelüm bu yolda **bes** ni'delüm
G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / **Bes** neden ṣoñra dönüp cevr-i fırāvān olasın
G1985-5. Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa **besdür** ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı āhum āteşi / ʿĀşıḳ-ı āvāreye **besdür** bu deñlü ḫānümān

G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini **bes** dāre benefşe
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline ʿāşıḳ olmasa / Bu cūş u bu ḫurūş ile **bes** ıżṭırābına
G2656-5. Muḥibbī bu naşīḥat saña **besdür** / Ḳaçan fikr idesin Behrām-ı ġūrı
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña **besdür** / Çün bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup **bes** yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı **bes** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen **besdür** / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem

besātīn [1] *Ar.* Bostanlar. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 35)

G801-5. Düşdi zümürrüd **besātīni** benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu demde oldı ʿālem lālezār

beslemek [6] *T.* (Ş. Sami, 2010: 124)

(besledügüm [1], besledüm [1], besleme [1], besler [1], beslesün [1], besleyüp [1])

1. Yiyip içeceğini tedarik etmek, iaşe ve infak etmek.

G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne içündür / Yā **besledügüm** cānumı cānā ne içündür
G1911-3. Balına el şunma dehrüñ vardur içinde belā / **Besler** ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle **besleyüp** / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān cevherin
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet ile **besledüm** çün cān-ı ġam-perverdümi
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / La ʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / **Beslesün** ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin

2. Semirtmek, tavlandırmak, tesmîn etmek.

G2708-5. Şaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī **besleme** gel ejderi

best [2] *Far.* Düğüm. (Lexicon, 1890: 364) *bk. best olmaḳ*

G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān **best**
G226-1. Serverā ḳaddüñ yanında serv **best** / Ḫoş dimişler dest-ber-bālā-yı dest

best olmaḳ [3] Kapılmak, tutulmak; bağlanmak.

G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne şanup zülfe **oldı best**
G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken bu murġ-ı dil / **Oldı** hevā-yı zülfi ile ḫāl-i yāre **best**
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetüñ / Gül ḳızardı serv **best oldı** eyā serv-i bülend

beste [8] *Far.* Bağlanmış, bağlı... (Lexicon, 1890: 364)

(beste [1], bestedür [7])

G69-5. Zülfüñe göñlüm **bestedür** āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın baña
G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat tā iresin / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet **bestedür**
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile terkeş **bestedür** / Tīr-i müjgān şan kemān-ebrūsına peyvestedür
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde bu göñlüm **bestedür**
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm **bestedür** / Miskīn Muḥibbī ḫastedür ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe **beste** / Yatur ḳalmış zeḳan çāhında ḫaste
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña **bestedür**
B54. Ḳalb-i şikeste zülf-i siyāhuña **bestedür** / Bī-ḫadd cefālar eyleme göñül şikestedür

beste-i dām [1] Tuzağa bağlanan.

G1781-3. Bende düşsem neʿaceb ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur **beste-i dām**

beste-i kāh u ʿalaf [1] Ot ve saman bağı, demeti.

G456-4. Meyl eyleme dünyā niʿamını görüp ey dil / Ḥayvāndur özin **beste-i kāh u ʿalaf** eyler

beste-dehān [1] *Far.* Ağzı kapalı, dili bağlı, sükût eden, susan. (Devellioğlu, 2000: 91)

G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey **beste-dehān** / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker

beş [3] *T.* Dörtten sonra gelen adet, hamse, penc. (Ş. Sami, 2010: 125)

G537-2. Aldanma dehr-i dūna **beş** gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide ol ġaddar
G2155-7. Benüm ʿışḳum olur günü gün ziyāde / Bir iken **beş** olupdur **beş** iken on

beşer [15] *Ar.* Hayvân-ı nâtık, adam, insan, merdüm. (Ş. Sami, 2010: 125)

(beşer [9], beşerde [4], beşerden [1], beşerdür [1])

G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / **Beşer** ṣanmañ anı siz ol perīdür
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür perī yāḫūd **beşer** / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ eyledüm didüm ḥaṭā / Sen mürüvvet kānısın ʿafv it ḥaṭā eyler **beşer**
G995-4. Perīde görmedüm cevr ide hergiz / **Beşerde** var mı idüñ kime beñzer
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḥaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle ṣuçın n'ola ḥaṭā itse **beşerdür**
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh ise nigārā / ʿAfv eyle ḥaṭā eylemedük çün **beşer** olmaz
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı **beşer** ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu şāh imiş
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre **beşer** ṣanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür **beşerden** dinmedi efḍal melek
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eşer / Āteşe doyar mı **beşer** ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2404-2. Melek misin perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse **beşerde**
G2404-7. Muḥibbī ḫālüñe meyl itse ṭañ mı / Ezel kendüme meyl itmiş **beşerde**
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse **beşerde**
D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāṣıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz bilürsin çün **beşer**
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ eşer / Belki ḥayvāndur anı ṣanmañ **beşer**

bet beñiz ḳalmamaḳ [1] Yüzü sararıp solmak. (TDK, 2011: 318)

G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem **ḳalmadı** bende **bet beñiz**

beter [10] *Far.* Daha kötü. (Lexicon, 1890: 339) *bk. beter olmaḳ*

(beter [9], beterdür [1])

G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem şādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḫi **beter** ġam-nākdur
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan **beter**
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden **beter** / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan **beter** / Ol ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi **beter** anı oda yaḳar güneş
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / Yāre urdı daḫi **beter** üstine ol yārenüñ
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Gūş itmedüñ çü pendümi saña **beter** gerek
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḫi **beter** yaḳar dil-i sūzān beni
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḫi **beter**
B164. Yanar āteşden **beterdür** dostlar hecr āteşi / Yanmayan hecr āteşine ṭaʿn ider ʿāşıḳlara

beter olmaḳ [6] Daha kötü duruma gelmek.

G816-4. Dil perīşān idi āh **oldı** yine daḫi **beter** / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G1405-5. Ey ṣaçı Leylā Muḥibbī **oldı** Mecnūndan **beter** / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca aña daḫi **beter ola** raġbetüm
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp **beter** beyāne **olup** Mecnūn sitem çekdüm
G2432-4. Gūş eylemedüñ pendümi ḫālüñ **beter olsun** / Ḳaç kerre didüm uġrama ʿışḳuñ yöresine
Mr20-6. Kim görürse ḫālümi benden **beter** ḥayrān **ola** / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

beyʿ itmek [1] Satmaḳ, füruḫt etmek. (Tulum, 2011: 413)

G2282-4. Cāna **beyʿ ider** yine virmez metāʿ-ı būseye / Ḥüsn-i devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

beyābān [13] *Far.* Çöl, sahra. (Lexicon, 1890: 416) *bk. beyebān*

bk. deşt ü beyābān, ḳaṭʿ-ı beyābān eylemek, peyk-i beyābān, rīk ü beyābān, ṭaġ u beyābān

(beyābānı [3], beyābānına [1], beyābānında [9])

G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet **beyābānı** baña
G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide ʿışḳuñ **beyābānında** dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ **beyābānında** kim / Raḥm idüp ḫālüme müslim didi kāfir elġıyāş
G545-4. Beni tenhā ṣanmañuz ḥasret **beyābānında** siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G959-5. Ġam **beyābānında** ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez yanuma illā meger sāyem gelür
G1183-3. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ **beyābānında** kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1513-1. Ġam **beyābānında** urdum gögsüme şol deñlü seng / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1764-3. Gezüp ṭaşra **beyābānı** olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet **beyābānında** kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ **beyābānında** ser-gerdān beni / Kaʾbedür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam
G2316-2. Düşeliden ġam **beyābānına** ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez bir kimse şu
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri varup **beyābānı**
G2761-3. Ey ṣaçı Leylī dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / Eyledüñ ʿışḳuñ **beyābānında** ser-gerdān beni

beyān [6] *Ar.* Anlatma, açık söyleme, ifade, ifhâm. (Ş. Sami, 2010: 126)

bk. beyān eylemek/itmek, ḳābil-i beyān degül

(beyān [2], beyāna [4])

G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz **beyāna** gelmez / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʿiyān olur saña ḥālüm / Bana bu derdi söyletme **beyāna** çünki ḥācet yoḳ
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa bir nesne ʿiyān aña **beyān** ḥācet degül
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz **beyāna** ḳudretüm
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter **beyāna** olup Mecnūn sitem çekdüm
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḥācet **beyān** daḫi

beyān eylemek/itmek [5] Bildirmek, söylemek, ileri sürmek, anlatmak. (TDK, 2011: 320)

G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir **beyān idüp** / Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿarż ider
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum ḥālini **itmek** degül mümkin **beyān** yir yir
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ nice **beyān ide** Muḥibbī / Sen pādişehi olmış iken cümle cihānuñ
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice **beyān eyleyeyim** / Her ḳaçan söylesem ol demde zebān oda yanar
Mr27-5. **Beyān itmez** kimsene yāre derdüm / Meger ʿarż ide ḥālüm rūy-ı zerdüm

beydaḳ [1] *Ar.* Satranç oyunundaki piyade 'paytak'. (M. Nâcî, 2009: 67)

D1-2. **Beydaḳ** gibi reh-i ġamı ger başa iletmeye / Naṭʿ-ı vefāda ʿışḳ eri ferzāne olmaya

beyebān [1] *bk. beyābān*

G574-3. Ġam **beyebānına** düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli nedür

beyḫūde [2] *Far.* Nafile, boş, faydasız. (Ş. Sami, 2010: 125)

G240-5. Ṣaḳın **beyḫūde** lāf urma Muḥibbī / Gerekdür ʿışḳa şāhid yā ʿalāmāt
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel **beyḫūde** renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur beynümde

beyn [1] *Ar. mec.* Akıl, şuur, fehim, zekâ. (Ş. Sami, 2010: 125)

G994-1. Ṣaçı zencīri **beynümde** benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki duḫānumdur

beyt [17] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 125)

bk. beyt-i dil-ḥazīn, beyt-i ḥazen, beyt-i Ḫudā, beyt-i maʿmūr, beyt-i sūz-nāk

(beyt [2], beyti [9], beytin [1], beytinüñ [1], beytüm [1], beytümi [1], beytümüñ [1], beytüñe [1])

1. İki mısradan ibaret şiir kısmı.

G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu **beyti** intiḫāb
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her **beyti** anuñ dīvāndur ey dost
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Nizāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu **beytüñe** senüñ ben penc-i genc
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir **beyti** bir dīvān olur
G906-5. Şiʿrümün her **beyti** güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle bağlu ġazel güldestedür
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir **beyti** bir dīvān olur
G1649-4. **Beytümüñ** her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfi meyvedür / Anı maʿni gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / **Beytinüñ** her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1806-5. Didüm ʿışḳuñ yolında cān virürsem / Mezāruña didi bu **beyti** yazam
G1820-9. Her kim göre bu **beytümi** taḥsīn idüp hezār / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G1822-5. Her **beyti** Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ miṣlini dürdānede buldum
G2278-7. Oḳıdı bu **beyti** gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2369-7. Bu idi **beyt** ne olur belki / Daḫl olınur kimerde Selmāne
G2383-4. Senüñ medḥüñde bu **beytüm** görenler / Degişmezler anı dürr-i şemine
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu **beyti** bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Şor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

2. Ev, hane, dâr, menzil, konak, mesken.

G2202-4. Yıḳdı gönlüm ḫānesin itmez ḥaẓer hīç āhdan / Kendü **beytin** mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen

beyt-i dil-ḥazīn [1] Gönlü hüzünlüleri evi.

G2315-3. Bu **beyt-i dil-ḥazīni** enhār-ı vird idinmiş / Yanmaġa varduġında pervāne nāra ḳarşu

beyt-i ḥazen [1] Hüzünler kulübesi, evi.

G833-2. Sensüz melek ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḥazendür

beyt-i Ḫudā [1] Kâbe.

G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Kaʿbei yapmaḳdan ise / Yap göñül ḫānesini **beyt-i Ḫudā** ister iseñ

beyt-i maʿmūr [1] Yedinci kat gökte, Cennet-i Firdevs'de bir köşk olup Hz. Âdem'le yeryüzüne indirilmiş -Kâbe mevkiine- Tufândan sonra yine Cennetteki yerine alınmıştır. (Devellioğlu, 2000: 96)

G853-1. Görenler kūyuña dir **beyt-i maʿmūr** / Görinürsin anuñ içinde şan ḥūr

beyt-i sūz-nāk [1] Yakan, yakıcı, dokunaklı beyit.

G454-1. Kim gūş iderse naẓmumı eydür yegānedür / Her **beyt-i sūz-nākı** anuñ ʿāşıḳānedür

beytü'l-aḥzān [2] Gam ve keder yuvası. *bk. beytü'l-ḥazen*

(beytü'l-aḥzānum [1], beytü'l-aḥzāndur [1])

G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre ger cennet gelürse **beytü'l-aḥzāndur** baña
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref **beytü'l-aḥzānum** benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

beytü'l-ḥarām [3] Kâbe. // Cenabıhakk'tan başkasına haram olan kâmil insanın kalbi. Bu düşünce Kuran-ı Kerim'de (Saffât/102) "evimi temizle" emrinden vücut bulmuştur. *bk. beytü'l-ḥarem*

(beytü'l-ḥarāmında [1], beytü'l-ḥarāmuñ [1], beytü'l-ḥaramdur [1])

G529-2. Varanʿaşıḳlaruñı öldürürsin / Dimezsün kūyuña **beytü'l-ḥaramdur**
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş açdı göñül secde ḳılur / Baḳmayısar daḥi miḥrābına **beytü'l-ḥarāmuñ**
G1904-2. Yüzüñ **beytü'l-ḥarāmında** imām olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

beytü'l-ḥarem [1] *bk. beytü'l-ḥarām*

G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki gire içine **beytü'l-ḥaremüñ**

beytü'l-ḥazen [4] Hüzünler evi. "Beyt-i ahzân", "Beytü'l-hüzn" veya "külbe-i ahzân" şeklinde de kullanılır. Yakup Peygamber, oğlu Yusuf'u kaybettikten sonra yıllarca ağlamış ve ızdırap çekmiştir. İşte Hz. Yakub'un hüzün ve ızdırap içinde yaşadığı bu evine Beytü'l-Hazen denilmiştir. (Pala, 1999: 69) Sevgiliden uzak kalmış gönlün üzüntüsünü ifade eder. *bk. beytü'l-aḥzān*

G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen yaşum şarāb u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿoldı dil şoḥbetdedür
G1231-4. Degül hicrān şebinde şemʿḥācet / Ki āhum şemʿa-i beytü'l-ḥazen bes
G2051-2. Kāh-ı cismüm mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / Kūh-ı ġam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ḥazen
G2212-3. Ḥasret ile āh senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Yaʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen

beyżā [1] *Ar.* Daha ak, çok beyaz. (Devellioğlu, 2000: 96) *bk. yed-i beyżā*

G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi idi **beyżā** yine

bezār [1] *bk. bāzār*

G1086-1. Gülşen-i ḥüsnüñ yiter biz gülʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil anda **bezārı** n'eylerüz

bezenmek [4] *T.* Süslenmek, tezeyyün etmek. (Ş. Sami, 2010: 128)

G458-2. Yineʿıyd oldı **bezendi** her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın kim her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim **bezendi** her ṭarafdan kāḫlar
G2425-2. Nev-bahār ile **bezendi** sebze-zār oldı çemen / Bu şafādan zer şaçar mihr-i cihān-tāb üstine
Mh3-4. Çün şükūfeyle **bezendi** her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ

beẕl itmek [1] Ḫárc etmek, sárf etmek... (Tulum, 2011: 416)

G509-2. **Beẕl itdügüñde** cürʿanı bezm-i şarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz anı bu ḫāk-sāra vir

bezm [41] *Far.* Sohbet ve muhabbet meclisi, îş ü işret mecmaı. (Ş. Sami, 2010: 128) ...Sevgilisi, sâkîsi, mutribi, gazelhânı, yârânı ve içkisi, mezesiyle meclis, şâirlerin en rağbet ettikleri durumlardan biridir. Bezmde herkes yere bir daire oluşturacak şekilde otururdu. Sâkî elindeki büyük kadehi ile ortada döner ve herkese aynı içki kâsesinden şarap ikrâm ederdi. Ayrıca bir yanda mum yanar, bir yanda micmer buhur tütsülenir, etrafa kokular yayılır ve bezm sabaha dek sürerdi... (Pala, 1999: 69-70)

bk. belā bezmi, bezm-i belā vü ġam, bezm-i belā, bezm-i cihān, bezm-i çemen, bezm-i dünyā, bezm-i felek, bezm-i elem, bezm-i elest, bezm-i ezel, bezm-i ġam, bezm-i gülşen, bezm-i ḥüsn, bezm-i kebāb, bezm-i maḥabbet, bezm-i mey, bezm-i miḥnet, bezm-i ṣafā, bezm-i şarāb, bezm-i şevḳ, bezm-i vaṣl, bezm-i viṣāl-efruḫte, gül bezmi, yārān-ı bezm

(bezm [8], bezme [12], bezmi [1], bezmimüz [1], bezminde [15], bezmini [1], bezmüm [1], bezmüñde [1], bezmüñe [1])

G51-2. Şemʿ-veş **bezmüñde** dursam bir ayaġ üzre senüñ / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi saña
G160-3. Geldi gül **bezme** bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi sen de yāri ṭaleb
G183-1. Bahār eyyāmı **bezm** içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dar-ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G444-4. Sīnem kemānce **bezme** gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm çün terānedür
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler ol **bezm** içre benüm de söz ü sāzum var
G558-3. Kim ezel **bezminde** içdi bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes ol **bezme** ney-i ḫoş nevā olur
G717-3. Her kim içdiyse ezel **bezminde** ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G877-3. Kim ezel **bezminde** nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / İñler göñül ol **bezme** ney-i ḫoş-nevā olur
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm ol **bezme** sāġar yaşum şarāba beñzer
G969-4. Cürʿa-i cāmı sen içdüñ diyü **bezmi** ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G1079-1. Biz ezel **bezminde** ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice ṣāḥib-demlerüz
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz **bezm** ile gāh Cemlerüz
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme- sāz / Ey yüzi gül sen daḫi ḳıl **bezme** sāz
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿola pervāneler / Çünki bu **bezm** içre oldı ṭalʿat-ı cānāne şemʿ
G1344-3. Ḫoş gelür **bezm** içre nāyuñ nālesi / Mevlevīler gibi dil eyler semāʿ
G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī bādeden irişmese / Gūşuma pīr-i muġān **bezminde** bānk-i lā-taḫafʿ
G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi **bezme** ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1471-1. **Bezmimüz** rūşen idüp şemʿ-i şebistān olduñ / Ḫūblar encüm olup sen meh-i tābān olduñ
G1539-5. ʿIşḳ **bezminde** şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1683-5. Ezel **bezminde** bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1848-4. Neşāṭum ʿişretüm **bezmüm** çerāġum neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel **bezminde** içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1973-3. Ney gibi **bezm** içinde iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel **bezminde** nūş itdüm ḳaçan kim aña dem çekdüm
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol **bezme** özini ʿışḳ ile bīʿār iden
G2014-3. Nālān oluram her gice ben meclis-i ġamda / Her laḥẓa fiġān idici ol **bezme** benem ben
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel **bezminde** ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel **bezminde** sen peymānesin
G2224-2. ʿIşḳ için dirler ezel **bezminde** bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2280-4. Nāleme dün gice ġam **bezminde** āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben
G2328-4. Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasun ʿıyş u şafā **bezmini** bī-ġayr eyle
G2436-2. Ben ezel **bezminde** içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2448-3. Yaşum şarāb olalı **bezm** ehline müdām / Baġrum döker piyālesine ḳan girih girih
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem **bezmüñe** ey şāh-ı cihān / Bir naẓar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / Ol **bezme** iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2736-4. Terennümlerle ḫāletler dilerseñ kim vire **bezme** / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme aldanma şarāba / Eger ol **bezme** zühre ola çengi
Mr8-26. Ḳanlar içüp **bezm** eylesün / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf
Mr28-9. Laʾl-i şekker-bārı cān **bezminde** şīrīn-kār idi / Merdüm-i çeşmi daḫi yanınca iki ḫūn-ḫʷār idi

bezm-i belā vü ġam [1] Bela ve gam meclisi.

G913-2. Bir bencileyin **bezm-i belā vü ġam** içinde / Zārılıḳ ider derd ile bīmār kimüñ var

bezm-i belā [7] *bk. belā bezmi, bezm-i elest, bezm-i ezel*

G731-4. Yine **bezm-i belā** içre bu göñlüm / İñiler şanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G930-2. **Bezm-i belāda** nālemi gūş eyleyen benüm / İder belā-yı ʿışḳ ile bir mübtelādurur
G1301-3. **Bezm-i belāda** nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel rübāba baş
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin eger tār eylese / Ḫam olup **bezm-i belāda** ḳāmetüm olduḳda çeng
G2091-3. Göz yaşı **bezm-i belāda** tār-ı sīnem sāzına / Nāle ḳılsun ġam kemānıyla rübāb eglenmesün
G2674-3. Ger **bezm-i belā** içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile nāle ḳılur sīne rübābı
G2695-3. **Bezm-i belā** içinde dil āteşin gören dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı

bezm-i cihān [1] Dünya meclisi. *bk. bezm-i dünyā*

G203-2. Herkesüñ **bezm-i cihān** içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest

bezm-i çemen [2] Çimenlik meclisi.

G1321-1. Sāḳī piyāle şun ki virür ʿişret ü neşāṭ / **Bezm-i çemende** gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G2365-1. **Bezm-i çemende** lāle ṭutar elinde bāde / Eydür ki ḥāl diliyle gel ʿömri virme bāde

bezm-i dünyā [1] *bk. bezm-i cihān*

G184-4. Çün getürirsin ayaġı **bezm-i dünyādan** göñül / İçdügün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut

bezm-i felek [1] Gökyüzü meclesi.

G1519-5. Berk-i āhum şuʿle virdi ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki rūşen görinür **bezm-i felek**

bezm-i elem [1] Elem meclisi.

G2408-3. Göz yaşı tār eyleyüben nāleler itdüm / **Bezm-i eleme** olalı bu sīne kemence

bezm-i elest [1] Elest bezmi. ... Bu meclis, "bezm-i ezel" olarak da bilinir. Şâirler sevgililerine Elest bezminde âşık olduklarını, aşklarının o zamandan bu yana devam ettiğini söylerler. (Pala, 1999: 70) *bk. belā bezmi, bezm-i belā, bezm-i ezel*

G45-5. İçüp **bezm-i elestde** cām-ı ʿışḳı / Anuñçündür Muḥibbī böyle şeydā

bezm-i ezel [1] *bk. belā bezmi, bezm-i belā, bezm-i elest*

G1117-4. Bīgāne gibi baḳma bugün ey perī-şıfat / **Bezm-i ezelde** çünki saña āşināla ruz

bezm-i ġam [121] Gam meclisi.

G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi ney gibi / **Bezm-i ġamda** mesken oldı kūşe-i hicrān baña
G44-1. **Bezm-i ġamda** nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G76-4. **Bezm-i ġamda** gel uyandur ey dil āhuñ şem ʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḥācet degül meş ʿal saña
G120-4. **Bezm-i ġam** içre olalıdan göz yaşı müdām / Yārān demine eylemişem baġrumı kebāb
G140-4. Ey refīḳān **bezm-i ġamda** ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G178-2. **Bezm-i ġamda** içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G180-3. **Bezm-i ġamda** dil kebāb yārān içün / Eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin **bezm-i ġamında** dāimā nūş it
G268-4. **Bezm-i ġamda** ḳaddümi çeng yaşumı tār eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng ile ḳānūn ile baḫş
G299-3. **Bezm-i ġamda** nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / Meclis ehlin nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G312-5. **Bezm-i ġamda** ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G326-3. **Bezm-i ġamda** her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G399-3. **Bezm-i ġamda** laʾl-i lebüñ yādına cānā senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / **Bezm-i ġamda** çeşmini ṭopṭolu sāġar gösterür
G425-2. Yaşum bāde olaldan **bezm-i ġamda** / Dil iñler derd ile ḳānūna beñzer
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla **bezm-i ġam** içre / Żarb itmek için sīnesini anda def eyler
G466-4. **Bezm-i ġamda** içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde sen iç cāmı şehā ikide bir
G481-2. **Bezm-i ġam** içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde şan ṭolu laʾl-in-piyāledür
G516-4. **Bezm-i ġamda** giceler her kim işide nālemi / Dir nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G552-3. **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dilden şoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidir kim bilür
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam **bezm-i ġamda** giceler / Ey Muḥibbī göñlüm anda āh-ı bī-pervā çeker
G589-4. **Bezm-i ġamda** ḳanlu yaşum meydür aña nuḳl içün / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / **Bezm-i ġamda** mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G647-5. **Bezm-i ġam** içre nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaṣdı Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur
G664-7. **Bezm-i ġamda** ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā ṣatar
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem içdügüm ḫūn-ı ciger / **Bezm-i ġamda** nāle ḳılsam nāy-ı gūyālar gelür
G804-6. **Bezm-i ġamda** ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur

G843(b)-3. ʿĀşıḳa eşk-i çeşm u ḫūn-ı ciger / **Bezm-i ġamda** key ulu niʿmetdür
G849-3. **Bezm-i ġamda** kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna şor
G870-3. **Bezm-i ġamda** ehl-i ḥāle cām-ı zer ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili bu dīde-i binā yiter
G871-3. **Bezm-i ġamda** iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar derdüm rübābīler bilür
G906-1. **Bezm-i ġamda** nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / Ūd iñler zārılıġum işidelden ḫastedür
G922-1. **Bezm-i ġam** içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāḳar yaşum şarāba beñzer
G932-3. **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidür kim bilür
G954-4. **Bezm-i ġamda** ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G982-5. **Bezm-i ġam** içre ʿārıżı şem ʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G998-5. **Bezm-i ġamda** Muḥibbī ḫūn-ı ciger / İçe dem giceler ġabūḳ mıdur
G1077(b)-4. **Bezm-i ġamda** içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde sen iç cām şehā ikide bir
G1099-5. **Bezm-i ġamda** ey Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi ʿIrāḳ / **Bezm-i ġamda** iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1125-1. **Bezm-i ġamda** bir niçe derd ehline hem-demlerüz / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup kül olalı göñül / **Bezm-i ġamda** ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1128-5. **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm peymānumuz
G1138-3. **Bezm-i ġamda** āferīn olʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aşlā dimez
G1139-1. Ḫūn-ı dilden **bezm-i ġamda** elde pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1151-3. Ḳaçan nālişler itsem **bezm-i ġamda** / Fiġān u nāle ḳılmaḳ nāya düşmez
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī **bezm-i ġamda** ney gibi / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1162-5. Āh kim **bezm-i ġam** içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1185-2. Cemʿ olup bir araya derd ü belā ile elem / **Bezm-i ġamda** ʿıyş ider bir nice ṣoḥbet ehliyüz
G1199-5. **Bezm-i ġamda** ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1216-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey nā-mihribān / **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1273-1. **Bezm-i ġamda** çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odıyla bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme **bezm-i ġam** içre / İder zevḳ ehli ālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḥazż
G1351-4. **Bezm-i ġamda** ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G1362-6. **Bezm-i ġamda** bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1364-2. **Bezm-i ġamda** dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / Dostlar ḥācet degül anda çalınmaḳ nāy u def
G1370-2. **Bezm-i ġamda** nāy olalı bu göñül / Dögerem bu sīnemi mānend-i def
G1377-3. **Bezm-i ġamda** dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü hedef
G1439-3. **Bezm-i ġamda** çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu şadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1476-2. **Bezm-i ġamda** key şaḳın ʿaḳl ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1483-5. Ey Muḥibbī **bezm-i ġamda** pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
G1506-5. **Bezm-i ġamda** ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1513-3. **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1530-1. Ġamuñla olalıdan ḳāmetüm çeng / İderem **bezm-i ġamda** nāya āheng
G1533-5. **Bezm-i ġamda** bu Muḥibbī ṭolılar nūş itmege / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi şarāb-ı lāle-reng
G1543-2. **Bezm-i ġamda** döne döne olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu gözlerüñ cām eyledüñ
G1576-2. **Bezm-i ġamda** sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür senüñ
G1579-4. **Bezm-i ġamda** pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola eyā dīde demüñ
G1604-2. **Bezm-i ġamda** giceler ṣubḥa dekʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum daḥi mey-i nāb gerek
G1615-1. **Bezm-i ġamda** göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1619-5. İñilerse Muḥibbī **bezm-i ġamda** / ʿAceb olmaz olupdur ḳāmeti çeng
G1625-2. **Bezm-i ġamda** giceler ney gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar ile yaşumı gülgūn itdüñ
G1653-1. **Bezm-i ġam** içre ney gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan göñül
G1804-3. Yine **bezm-i ġama** ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1830-2. **Bezm-i ġamda** fırḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūni dem-be-dem
G1835-4. Sūz-ı dilden **bezm-i ġamda** ḳorḳaram āh itmege / ʿĀlemi oda yaḳup ḫākini ber-bād eyleyem
G1860-2. **Bezm-i ġamda** sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül ṣan nāy benem
G1861-5. Ey Muḥibbī **bezm-i ġamda** olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1873-1. **Bezm-i ġamda** āh idüp cānānı añdum aġladum / Yār ile evvel giçen devrānı añdum aġladum
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili pervāne-veş / İñlesem **bezm-i ġam** içre göñlümi nā eylesem
G1897-3. **Bezm-i ġamda** giceler efġān idüp n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1905-3. **Bezm-i ġamda** sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam
G1940-4. **Bezm-i ġamda** şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi ciger büryānlıġum
G1944-2. **Bezm-i ġamda** göz yaşın yārān içün itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup bir baġrı büryān olmışam
G1956-5. Ey Muḥibbī **bezm-i ġamda** ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G1964-2. **Bezm-i ġamda** içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey ṣanem
G2013-3. **Bezm-i ġamda** nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2033-2. Nice bir **bezm-i ġam** içre giceler tā ṣubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp şemʿe müşābih yanasın
G2056-3. **Bezm-i ġamda** çarḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / Ṣubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / **Bezm-i ġamda** nālemi gūş eylesün sāz isteyen
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / **Bezm-i ġamda** ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2207-5. **Bezm-i ġamda** Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben
G2219-3. **Bezm-i ġam** içre nālem ile göñlüm eglerem / İñildisini gūş ideli āsiyābdan

G2240-5. **Bezm-i ġamda** ey Muḥibbī ʿāşıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle ḳılsun ḳaddini çeng eylesün
G2246-4. **Bezm-i ġamda** iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2260-1. Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan / **Bezm-i ġamda** nāle-i dil naġme-i ṭolābdan
G2327-3. **Bezm-i ġamda** ḳulaġuñ dest-i zamāne burıcaḳ / Nāleler eylemege göñlüñi ṭanbūr eyle
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi ney-veş / **Bezm-i ġam** içre ḳaldum efġān ider nevāde
G2406-3. **Bezm-i ġamda** kim dir idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın şavt-ı zencīr itmese
G2421-2. **Bezm-i ġamda** lebini yād idüben yine göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı cāmlara
G2518-3. **Bezm-i ġamda** ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḥi şehā kim irişür işbu deme
G2637-2. **Bezm-i ġamda** dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler ṣubḥa dek anda ney-i gūyā gibi
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / **Bezm-i ġam** içre anı kim göre şanur nāyi
G2661-5. **Bezm-i ġamda** nālemüñ yanınca āheng itmedi / Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
G2667-6. **Bezm-i ġamda** şemʿ gibi giceler yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi
G2678-2. Göz yaşı **bezm-i ġamda** oldı şarāb / Döne döne ciger kebāb oldı
G2682-4. **Bezm-i ġam** içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler şadā bizi
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup aña dil fitil / **Bezm-i ġamda** şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / **Bezm-i ġamda** rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2771-2. **Bezm-i ġamda** göñlümi deldi cefā tīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2782-4. **Bezm-i ġamda** miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz hicrān şebinde ṭas ṭas aġı gibi
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi nālān eylemek / **Bezm-i ġamda** sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mh12-1. **Bezm-i ġamda** eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / Mā-ḥażar ol meclise dilden kebābum var benüm
Mh15-3. **Bezm-i ġam** içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mh16-4. **Bezm-i ġamda** yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īsār iderler sīm ü zer / Laʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / **Bezm-i ġamda** ḫoş giçer ben ʿāşıḳuñ cānā demi
Mr9-11. Dostlar firḳat şebinde olalı baġrum kebāb / **Bezm-i ġamda** eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm beni ney gibi nālān eyledüñ / **Bezm-i ġamda** şemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
B186. **Bezm-i ġamda** giceler tā ṣubḥ olınca derd ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür laʿl-i lebüñ yādına
B202. **Bezm-i ġamda** dün gice ol dil-firībüñ yādına / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı

bezm-i gülşen [1] Gülbahçesi meclisi.

G2269-1. Elüñde **bezm-i gülşende** ṭutarsın bāde beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde beñzersin

bezm-i ḥüsn [6] Güzellik meclisi.

G561-2. **Bezm-i ḥüsninde** anuñ şemʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi nāre gider
G862-3. **Bezm-i ḥüsninde** ḳaçan zülfi gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1002-3. **Bezm-i ḥüsninde** ḳaçan zülf gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1330-5. **Bezm-i ḥüsninde** görüp dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḥācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1997-3. **Bezm-i ḥüsnüñde** cemālüñ şem'ine ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam
G2789-6. Muḥibbī **bezm-i ḥüsnüñde** ḳo yansun şemʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı

bezm-i kebāb [1] Kebap meclisi.

G657-4. Siḫe şancup çevirür göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün **bezm-i kebāb** ile giçer

bezm-i maḥabbet [2] Muhabbet meclisi.

G427-1. Laʿl-i nābuñ yādına her dem gözümden ḫūn aḳar / Ṣanasın **bezm-i maḥabbetde** mey-i gülgūn aḳar
G535-1. Laʿlüñi añduḳca cānā gözlerümden ḫūn aḳar / Ṣanasın **bezm-i maḥabbetde** mey-i gülgūn aḳar

bezm-i mey [2] İçki meclisi

G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgūn yañaġuñ gülleri / **Bezm-i meydür** ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G2519-1. **Bezm-i mey** eylemişem dün gice cānānlar ile / Nice cānānlar ile serv-i ḫırāmānlar ile

bezm-i miḥnet [1] Eziyet, sıkıntı meclisi.

G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā **bezm-i miḥnetde** çün oldun vāḳıf aḥvāle

bezm-i ṣafā [1] Safa meclisi.

G1597-4. Ey çeng nedür **bezm-i ṣafā** bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ

bezm-i şarāb [1] Şarap meclisi.

G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı **bezm-i şarābda** / Ey yār-ı dil-nüvāz anı bu ḫāk-sāre vir

bezm-i şevḳ [1] Aşk meclisi.

G94-5. Laʿl-i dildāra Muḥibb beñzedügiyçün mey-i nāb / **Bezm-i şevḳ** içre düşürmez anı elden ẕürefā

bezm-i vaṣl [1] Kavuşma meclisi.

G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ

bezm-i viṣāl-efruḫte [1] Aydınlamış kavuşma meclisi.

G1597-2. Āreste **bezm-i viṣāl-efruḫte** çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ

bezm-ārā [2] *Far.* Meclisi süsleyen. *bk. şem ʿ-i bezm-ārā*

G826-7. **Bezm-ārā** tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger / **Bezm-ārā** her birisi bir gül-i ḫandān olsun

bezm-gāh [2] *Far.* Ziyafet ve işret mahalli, seyir yeri. (Toven, 2004: 72)

(bezm-gāhıdur [1], bezm-gāhına [1])

G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet **bezm-gāhına** varup āvāzeler ṣaldum
G2719-5. Çün rezmgāh er kişinüñ **bezm-gāhıdur** / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ mācerā güni

bıçaḳ [1] *T.* Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç. (TDK, 2011: 326)

G2132-2. Kim **bıçaḳ** ṣuna baña ben aña boyın ṣunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben

bıḫmaḳ [1] *T.* Dayanamaz duruma gelmek. (TDK, 2011: 328) *bk. bıḳmaḳ*

G1012-5. Ben **bıḫaram** āh Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre ḫaberdür

bıḳmaḳ [1] *T.* Tekrarlanması, sürüp gitmesi yüzünden bir şeyden doygunluk veya yorgunluk duyarak onu istemez duruma gelmek, usanmak. (TDK, 2011: 328)

bk. bıḫmaḳ

G933-1. Nigārā gözlerüm yaşı **bıḳamdur** / Anuñçün kim yidügüm derd ü ġamdur

bıñar/buñar [7] *T.* Pınar, çeşme. (TS, 2009: 539)

(bıñar [1], bıñarından [1], bıñarumdur [1], buñarı [3], buñarıdur [1])

G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı belā kūhı dü-çeşmüñi **bıñar** it
G425-7. İki çeşmüm iki cārī **buñarı** / Ġamām üzre yaşum Hāmūna beñzer
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ **buñarı** / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer
G1110-2. Görinen başum degül belki belā kūh-sārıdur / İki ʿaynum ḳaynayup aḳar **buñarıdur** diñüz
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile çünki **buñarı** çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar **bıñarumdur** benüm
G2098-3. Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña **bıñarından**

bıraḳmaḳ [15] *T.* *bk. gözden bıraḳmaḳ, gūşına bıraḳmaḳ*

(bıraġup [1], bıraḳ [4], bıraḳa [1], bıraḳam [1], bıraḳdı [5], bıraḳduġum [1], bıraḳdum [1], bıraḳmadı [1])

1. Sarkıtmak. (TDK, 2011: 329)

G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / Gel anı **bıraḳ** boynuma zencīr-i ġam olsun
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma **bıraḳ** / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden

2. Koymak. (TDK, 2011: 329)

G354-1. Müselmānlar yine bir şūḫ dil-bend / **Bıraḳdı** gerdenüme nāgehān bend
G474-1. Āh kim cāna **bıraḳdı** bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G899-2. Pertev **bıraḳdı** göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʿle ile cān u dilüm külli yanadur
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key şaḳın kim ʿālemi / Od **bıraġup** yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / **Bıraḳ** üstüme geh geh sāye ḳarşu
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş **bıraḳdı** sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim şuya **bıraḳdı**

3. Kötü bir durumda terk etmek. (TDK, 2011: 329)

G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı bu ḥāle **bıraḳmadı** meger serv-i revān

4. Çıkarmak, salmak. (TS, 2009: 542)

G470-4. Yaşumı gözden **bıraḳduġum** benüm ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın **bıraḳdum** yirlere / Dir beni ḫʷār eyleme ben daḥi merdüm-zādeyem
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden **bıraḳam** yirlere ger sīm ü zerse

5. İbkâ ve idame etmek. (Ş. Sami, 2010: 129)

G276-1. Benden çün **bıraḳa** gice oldı saña miʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G2493-1. Raḥm ile raḥmet **bıraḳ** Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma

bī-aġyār [1] Başka âşıkları olmayan.

G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki **bī-aġyār** ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola

bī-ʿahd [1] Sözünde durmayan.

G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār **bī-ʿahd** olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür

bī-ʿār [7] Arsız, utanmaz.

bk. bī-ġayret ü bī-ʿār, dil-i bī-ʿār

(bī-ʿār [6], bī-ʿārı [1])

G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben laʿli şevḳine müdām / İstemeñ benden selāmet olmışam **bī-ʿār** mest
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʿāşıḳa **bī-ʿār** dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan ezilür
G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı çaldum yire **bī-ʿār** olmışam
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme özini ʿışḳ ile **bī-ʿār** iden
G2214-5. Biz selāmet kūşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül **bī-ʿār** sen
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ʿar ider / Işḳ-ārā dirgürdüm buncalayın **bī-ʿārı** ben
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez eger menʿ itseler / ʿĀşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp **bī-ʿār** ola

biaynih [1] *Ar.* Aynıyla, olduğu gibi. (Ş. Sami, 2010: 130)

G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir **biaynih** bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile

bī-bahā [7] *Far.* Paha biçilemeyecek kadar değerli. (Devellioğlu, 2000: 99)

(bī-bahā [4], bī-bahādur [3])

G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur **bī-bahā**
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ rişte-i cān üzre diz / Her birisin **bī-bahā** laʿl-i bedaḫşān oldı ṭut
G778-5. Ey Muḥibbī **bī-bahādur** yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey ḥūri-liḳā / **Bī-bahādur** gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalīl
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ **bī-bahā** dürr-i yetīm
G2143-3. **Bī-bahā** ḥüsn ile olsa olmasa şīrīn-suḫan / Kimdürür iden tefāvüt ṣüret-i dīvārdan
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil **bī-bahādur** bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān

bī-bāk [4] *Far.* ...korkusuz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 37)

bk. ʿāşıḳ-ı bī-bāk, bī-bāk olmaḳ, dil-i bī-bāk, ṣoḥbet-i bī-bāk itmek, yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bāk

(bī-bāk [2], bī-bākdur [2])

G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede **bī-bākdur**
G1534-4. ʿIşḳunuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı niʾderüz / Çāker-i ʿışḳ olan dünyede **bī-bāk** gerek
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim ʿışḳ eri **bī-bāk** gerek
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿişyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefāʿat kānını añsam benüm **bī-bākdur** göñlüm

bī-bāk olmaḳ [3] İhmāl etmek, vāz gelmek, teġāfül etmek. (Tulum, 2011: 418)

G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri **bī-bāk ol** / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle **bī-bāk olasın**
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her kiʿāşıḳdur ezel dirler ki **bī-bāk ola**

bī-bāl [1] *Far.* Kanatsız. *bk. bī-per ü bī-bāl*

G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem **bī-bāl** olayın bir zamān

bī-başar [1] Görmeyen; görmez.

G248-2. Gösterme yüzüñ **bī-başar** olanlara luṭf it / Ruḫsāruñı āyīne-i şāḥib-naẓārān it

bī-bedel [1] Benzersiz, eşsiz. (Devellioğlu, 2000: 99)

G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın **bī-bedel** didüm

bī-bes [1] *Far.* Yetersiz.

G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı didürsem zer **bī-bes**

bī-bū [1] *Far.* Kokusuz, rayihasız.

G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle **bī-būlar** mıdur

bī-bünyād [1] *Far.* Harap, temeli çürük. *bk. bī-kār u bī-bünyād, çarḫ-ı bī-bünyād*

G869-1. Sāḳiyā gör dehri **bī-bünyāddur** / Bāde ṣun kim ʿömr hem berbāddur

bī-cān [5] *Far.* Cansız, ölü; canını esirgemez, ruhsuz gibi hareket eden, cesur, kahraman. *bk. bī-cān-ı ʿışḳ, cism-i bī-cān*

G472-2. Beni **bī-cān** idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G764-2. Beni **bī-cān** idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ ʿāşıḳı **bī-cān** eyler / Ne ʿaceb ḥāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile ʿālemde **bī-cān** olmada / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

bī-cān-ı ʿışḳ [1] Aşk cansızı.

Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr ile **bī-cān-ı ʿışḳuñı**

bī-ceyb [1] Yakasız.

G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker **bī-ceyb**

bī-çāre [48] *Far.* Çaresiz, çaresi kalmamış, zavallı, derd-mend, miskin. (Ş. Sami, 2010: 130)

bk. ʿāşıḳ-ı bī-çāre, bī-çāre ḳılmaḳ, bī-çāre olmaḳ, bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā, bülbül-i bī-çāre, dil-i bī-çāre

(bī-çāre [41] bī-çāredür [1], bī-çārei [1] , bī-çāreler [2], bī-çāreyem [2], bī-çāreyim [1])

G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup **bī-çāre** dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire **bī-çāre** ṭabīb
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem **bī-çāreyem** bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük **bī-çāreler** üzerine şaldı semend
G393-3. Nice kez vardum ḳapuña baña yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine çāre bulmadı **bī-çāreler**
G492-1. Müjde ey **bī-çāre** dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun **bī-çāre** dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol vird-i aḥmer depredür
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli hemān firḳate döner / **Bī-çāre** bülbül anuñ içün zār u zārdur
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire vaṣlına nigāruñ / **Bī-çāre** görüñ fikr-i muḥāl eylemek ister
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḥabībün / Ṭūp itmege **bī-çāre** göñül aña ser ister
G742-1. Gīsūlarında murġ-ı dili aġa şaldılar / **Bī-çāre** nice ḳurtula duzaġa şaldılar
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / **Bī-çāre** dil ne bilsün yol uġraġında çehdür
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler **bī-çāre** dil derd ile şan ṭolābdur
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül **bī-çāredür** cān u cihānum ḳandadur
G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyuñda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi **bī-çāre** henüz
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider **bī-çāre** bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey **bī-çāre** olmaz işbu sevdā mültemes
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp birgün dimez **bī-çāre** yaṣdanmış
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey **bī-çāre** bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ **bī-çāre** dāruñdur senüñ
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün ol **bī-çārei** sen böyle ḫayrān eyledüñ
G1596-5. Āh kim **bī-çāreyem** çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek daḫi bir **bī-çāre** bülbül
G1803-4. N'eyleyem bir çāre bu **bī-çāre** bulmaz vaṣlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine **bī-çāre** benem / Ṭaġ u şaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey **bī-çāre** tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler **bī-çāre** dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḥr içre **bī-çāre** / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben **bī-çāre** ser-gerdān idüm / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-gīrān
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol **bī-çāre** şu
G2400-3. Nice feryād itmesün **bī-çāre** bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye **bī-çāre** benefşe
G2478-7. **Bī-çāre** Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben fikre varupdur / Bilmez ne ḳılup n'eyleye **bī-çāre** benefşe
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp **bī-çāre** Ferhāda

G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / **Bī-çāre** derd-mend āh yār ola seni ṣandı
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi **bī-çāre** dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2728-1. ʿArż-ı ḥüsn ile ḥicāb eyleme cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi **bī-çāre** dilüñ çārecügi
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḫi **bī-çāre** yoḳ
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu **bī-çāre** dil yüzini görse bir naẕar
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı **bī-çāre** dil vaṣlına anuñ dest-res
Mr29-1. ʿIşḳ ile ṣaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz derde ṣataşdum āh bir **bī-çāreyim**
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup **bī-çāre** dil Mecnūn olur / Baḳduġumca nakş-ı hicrān gösterür devrān baña
B23. Umar Ḫusrev şeker şīrīn lebinden / Dil ü cāndan cüdā **bī-çāre** Ferhād
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ kimdür / Şikeste-beste **bī-çāre** faḳīrüñdür ḥaḳirüñdür
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm gibi **bī-çāre** gelmeye

bī-çāre ḳılmaḳ [1] Çaresiz bırakmak.

G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Cevr ile **bī-çāre ḳılduñ** ṣoñra bed-ḥāl eyledüñ

bī-çāre olmaḳ [1] Bī-dermān ołmaḳ, çāresız ołmaḳ, dermānsız ołmaḳ. (Tulum, 2011: 418)

G890-1. Dīde rūyuñ oldı ḫayrān oldı bu göñlüm esīr / Çāresüz **bī-çāre oldum** ḳalmışam zār u ḫaḳīr

bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā [1] Çaresiz, bitap ve yalnız.

G171-1. Olmışam **bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā** ġarīb / Senden umarsam şifā olmaz ʿaceb sensin ṭabīb

bīçārelik [1] Çaresizlik.

G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ göñlüm diler / Derdüme çün çāre yoḳ **bīçārelik** göñlüm diler

biçilmek [2] *T.* Kesilmek katolunmak. (Ş. Sami, 2010: 130)

G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā **biçilmesün**
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭ biçersin ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā **biçilmesün**

biçmek [7] *T.* Dikilecek kumaşı belli bir ölçüye ve modele uygun olarak makasla kesmek. (TDK, 2011: 333) *bk. (her) ne ekerseñ anı biçersin*

(biçdi [2], biçeli [1], biçerler [1], biçersen [1], biçersin [1], biçsün [1])

G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / **Biçdi** ḫil ʿat egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G400-5. **Biçeli** ġam ḫil ʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek **biçerler** ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı **biçersen** ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāt **biçersin** ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḫi ġam ḫil ʿatin **biçsün**
G2450-3. **Biçdi** ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫil ʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe

bid [6] *Far.* Söğüt ağacı. (M. Nâcî, 2009: 69)

(bīd [4], bīdden [1], bīde [1])

G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü **bīd**
G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan şanki **bīd**
G640-2. Serv-ḳaddüñ ile daʿvi eylemiş / **Bīd** işidüp yüzine ḫançer çeker
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen **bīde** baḳ
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ **bīdden**
Mr8-7. Nerde görinür ol gün ʿid / Nā-merd ditrer hemçü **bīd**

bī-dād [6] *Far.* (M. Nâcî, 2009: 69)

bk. cevr-i bī-dād, seng-i bī-dād, şeh-i bī-dād, ẓālim ü bī-dād

(bī-dād [2], bī-dādam [1], bi-dāddan [1], bi-dāddur [2])

1. Gadir, cevr, zülüm.

G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir ẓulm ile **bī-dād** idesin / Pādişehsin demidür ʿadl ḳılup dād idesin
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma **bī-dād** idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu dilümi şād idesin

2. Zâlim.

G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular **bī-dāddur**

G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün çeşmüñ senüñ **bī-dāddur** / ʿĀşıḳ öldürmekde ol şāgird ü çeşm üstāddur
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin beni **bī-dādam**
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol **bī-dāddan** / Ḥışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan

bī-dādlıḳ [1] Zalimlik.

G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur aña **bī-dādlıḳ**

bīdār [2] *Far.* Uyanık, yakzân. (Ş. Sami, 2010: 130)

bk. bīdār eylemek/itmek, bīdār olmaḳ, bī-yār ü bīdār, devlet-i bīdār, ḫʷāb u bīdār

(bīdār [1], bīdārem [1])

G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer **bīdār** gördüm kendümi
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ **bīdārem** henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-süz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz

bīdār eylemek/itmek [5] Oyandürmaḳ, ikāz etmek, ifzāʿ etmek oyarmaḳ... (Tulum, 2011: 418)

G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni **bīdār ider** / Ṣubḥ ki bir ḫʷāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri gördüm ḫʷābda / Nice yıllar beni **bīdār iden** ol şeb-i ḫʷābıdur
G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür ṣanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri **bīdār eylemez**
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḥsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah **eyledüm bīdār** şemʿ
G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile **bīdār it** beni

bīdār olmaḳ [15] Oyanmaḳ, oyanugelmek, gice uyumamaḳ, oyanıḳ ołmaḳ, teyáḳḳuz etmek, muteyáḳḳız ołmaḳ... (Tulum, 2011: 418)

G682-5. **Bīdār oluban** ẕikri Muḥibbī ḳoma elden / Ḥayvān olan her gice uyḫuya segirdür
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlaruñ tā ṣubḥa dek **bīdār olur** / Kim ki ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur
G1227-5. Ḫʷāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫʷābdan **bīdār olur** gel itme ey dil anda ses
G1328-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ **olur bīdār** şemʿ
G1332-1. Giceler ṣubḥa dek **bīdār olan** şemʿ / Döküp göz yaşlarını zār olan şemʿ
G1346-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi **olur bīdār** şemʿ
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden şakın her gice **bīdār ol** / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1655-5. Gice tā ṣubḥa dek **bīdār oluram** / Ḳaçan kim eylerem zülfüñ taḫayyül
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫʷābdan **olsa** seḥer **bīdār** gül
G1704-1. Ḫʷāb-ı ġafletde yaturken **oldı** çün **bīdār** gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın eyledi iẓhār gül
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm / Ṭoġasın bir gün diyü **bīdār olupdur** gözlerüm
G2162-3. Hezārān giceler **bīdār olup** ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam irişür oldılar miḥmān
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ **bīdār ol** viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur du ʿālar dāimā temcidden
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından daḫı **bīdār olmadun** / Şöyle ẓann itme ḳapuñda āh u feryād olmadı
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç **bīdār olmasam**

bidʿat [1] *Ar.* Sonradan hâdis olan şey. (M. Nâcî, 2009: 69)

G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / Āh kim ḫūblara **bidʿati** ḳānūn idiser

bī-derd [6] Dertsiz, kedersiz. *bk. bī-derd-i ʿışḳ*

G345-4. Benüm ḥālümi ṭañ mı bilmese ḫalḳ / Ne bilsün derdümi kim ola **bī-derd**
G418-4. ʿIşḳuñ şafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / **Bī-derd** olan anı ne bilsün belā ṣanur
G935-2. Derd-i dil ḥālini ʿarż eyleme **bī-derd** olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki bīmār çeker
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña bilmez anı **bī-derd** olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G2095-1. Leẕẕeti cevr ü cefāyı añlamaz **bī-derd** olan / Ḳatlanur mı hīç belā vü zaḫmete nā-merd olan
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi **bī-derd** ola

bī-derd-i ʿışḳ [1] Dertsiz aşk.

Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven bilür / **Bī-derd-i ʿışḳ** āteş-i ʿışḳı neden bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen bilür

bī-devā [7] Devası bulunmayan, çaresiz.

bk. yār-ı bī-devā

(bī-devā [4], bī-devādur [2], bī-devādurur [1])

G33-2. ʿĀşıḳa çare olur mı ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün dimişler **bī-devā**
G392-3. Nabż-ı āşıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / **Bī-devā** derddür gerekse anı Cālinūsa şor

G930-3. Var ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ **bī-devādurur**
G984-3. ʿİlāc itme yüri var derd-i ʿışḳa / Ṭabībā çünki derdüm **bī-devādur**
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem **bī-devā** imiş
G1565-5. **Bī-devādur** bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1809-5. Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm / Yaʿni ʿālemde **bī-devā** olalum

bī-dil [21] *Far.* Âşık. (Devellioğlu, 2000: 100) // Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmış.

bk. ʿāşıḳ-ı bī-dil, bülbül-i bī-dil, ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil, Mecnūn-ı bī-dil

(bī-dil [4], bī-dildür [1], bī-dile [3], bī-dili [4], bī-diller [2], bī-dilleri [6], bī-dillerüñ [1])

G25-1. Şarāb-ı laʿl-i nābuñdur iden ben **bī-dili** şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḫi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören **bī-dil** baña
G388-3. Şun şarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i nāzenīn **bī-dil** giçer
G430-3. Genc-i ḫüsnin görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu **bī-dili** ḳaṣd eyleyüp ejder ṣunar
G533-5. Mest oldum ben cām ile yāḫūd şarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen ben **bī-dili** laʿl-i leb-i cānānedür
G944-2. Cemʿ ider her yaña ol kendi gibi **bī-dilleri** / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān olur
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / Ḳanġı **bī-dil** ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı **bī-dil** bu hevālarda nevāyı istemez
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice **bī-dilleri** itdi helāk / Ḳana girme şimdiden şoñra ḳaşuñ yāyını aş
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ **bī-dilleri** / Çeşmi nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1491-2. Ḳanġı **bī-dildür** görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā gerek
G1497-4. Kākülinden cemʿ idüp **bī-dilleri** ḥabs itmege / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı çāhı görüñ
G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ ṭaġıdup **bī-dilleri** / Nice diller ḫānesin ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1540-1. Gün yüzüñde çünki zülfüñi perīşān eyledüñ / Ḥālini **bī-dillerüñ** ġāyet perīşān eyledüñ
G1949-3. Didüm şemʿ-i cemālüñe neden **bī-dilleri** yaḳduñ / Yaḳar pervānesin didi olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı **bī-dili** ḳıl bārī nihān
G2378-1. Bir ṣaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben **bī-dile** Mecnūna döne
G2407-4. Dökile nice **bī-diller** ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger şāne ṣaçına
G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine **bī-diller** / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvudı
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben **bī-dile** düşdi
B153. Baġrumı ḫūn itdi firḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben **bī-dile** cām-ı sürūr-encāmı ṣun

bī-dīn [10] Dinsiz, imansız, kâfir. (Ş. Sami, 2010: 130) // Acımasız, merhametsiz. (Devellioğlu, 2000: 100)

(bī-dīn [6], bī-dīndür [2], bī-dīne [1], bī-dīni [1])

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına **bī-dīn** raḳīb / Bāver itme dostum vallah bühtāndur saña
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş **bī-dīn** raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña
G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri **bī-dīn** şalup
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede **bī-dīn** raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol **bī-dīn** raḳīb / Şimdi bildüm kim o kāfir ādemüñ şeyṭānıdur
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre **bī-dīn** kendidür
G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḫaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki **bī-dīne** baḳ
G2103-4. Şuʿle virür gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı **bī-dīndür** seni görüp müselmān olmayan
G2383-2. ʿAṭā itdi saña furḳānı sübḥān / Getürdüñ nice biñ **bī-dīni** dīne
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı **bī-dīndür** aña beñzede bir pādişehi

bī-direng [1] *Far.* Alelacele, bilâ-tehir. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

Mr5-8. Yā **bī-direng** varına yārān tenaʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

bī-dūd ḥelvā [1] Nemlenmiş, tel tel dökülen hâlis helva; tam kıvamını bulmuş helva. (Işın, 2008: 158)

G77-2. Lebüñ gelse ḫayāle āh ider dil / Anuñçün bişmedi **bī-dūd ḥelvā**

bī-duḫān [2] *Far.* Dumansız.

G1240-3. O şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim kiʿāḳildür ki olmaz **bī-duḫān** āteş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola **bī-duḫān** āteş

bīd-veş [2] Söğüt ağacı gibi.

G143-6. Nigārā tāb-ı ḫüsnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem **bīd-veş** lerze şanasın kim ṭutupdur teb
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī **bīd-veş** ditrer / ʿAceb ḫālüm n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum

bī-edeb [1] Edepsiz, terbiyesiz.

G162-4. Gül dimek yüzine çün degül edeb / **Bī-edeb** maḥrūm şüd ez-faẕl-ı Rāb

bī-edeblik [2] Edepsizlik, terbiyesizlik.

G972-4. Yüz virelden zülfüñe şalındı cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G2212-4. Ben ġubārı didüm ey gün yüzlü ṭopraḳdan getür · / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben

bī-emān [14] Merhámetsız, bī-rahm, bī-şefḳát... (Tulum, 2011: 420)

bk. çeşm-i bī-emān

(bī-emān [11], bī-emāndur [3])

G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / **Bī-emāndur** çeşmi her ne dir iseñ andan gelür
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña **bī-emān** ḫançer
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol **bī-emān** gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G714-2. Dilā cellād-ı çeşminden ḫaẕer ḳıl / Nice ḳanlar döker ol **bī-emāndur**
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol **bī-emān** gözler
G1240-4. Beni cānā igen yaḳma ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin **bī-emān** āteş
G1252-5. Ey Muḥibbī **bī-emāndur** öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün ile **bī-emān** ḳaşuñ
G2114-5. **Bī-emān** çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurup ʿuṣṣāḳını boyınca girer ḳana degin
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin ḥaẕīn / El-emān ey **bī-emān** devrān elünden el-emān
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de **bī-emān** olma
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki söylese bugün ol **bī-emān** ile
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim ṣoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm **bī-emān** olma
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol **bī-emān** ile

bī-fāide [1] Faydasız, yararsız.

G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / **Bī-fāidedür** aña çün biñ kerre zūra gel

bī-fikr ü te'emmül [1] Akıllıca ve etraflıca düşünerek.

G2408-6. **Bī-fikr ü te'emmül** didi bu şi ʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḥālini ursun bu ki pence

bī-ġam [12] *Far.* Gamsız, tasasız.

(bī-ġam [8], bī-ġama [1], bī-ġamdur [1], bī-ġamlaruz [2])

G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle bizi sen **bī-ġam** itdüñ ʿāḳıbet
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle **bī-ġam** ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem ṣandılar
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / Her ne kim **bī-ġamdur** anı ṣanma ādem ṣandılar
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede **bī-ġam** görinür
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle **bī-ġam** ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini her dem ṣandılar
G1079-3. ʿĀlemi bir ḥabbeye ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / Şükr idüp Ḥaḳḳa anuñçün dāimā **bī-ġamlaruz**
G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀṣıḳ olur mı **bī-ġam** olduġı yoḳdur olmaz
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe derd ehline hem-demlerüz / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük **bī-ġamlaruz**
G1134-1. Cihānda yār mı ʿāṣıḳ **bī-ġam** olmaz / Belā vü derd ile ol hem-dem olmaz
G1171-1. Cihān içinde ādem **bī-ġam** olmaz / Meger ḥayvān ola ol ādem olmaz
G1202-1. Göñül cānān yüzüñsüz ḫurrem olmaz / Döker göz yaşını ol **bī-ġam** olmaz
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı **bī-ġama** Ferhādı daʿvet eylesem / Ḫiẕmet-i senge ḳoyup didüm ben ol ırġade gel

bīgāne [33] *Far.* Bildik olmayan, yabancı, yad. (Ş. Sami, 2010: 131) // Kayıtsız, ilgisiz. (Devellioğlu, 2000: 101)

(bīgāne [12], bīgānedür [2], bīgānedür [2], bīgānei [1], bīgāneler [6], bīgānelerle [1], bīgānenüñ [2], bīgāneye [5], bīgāneyem [2])

G56-1. Ey göñül n'olduñ yine **bīgāne** söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G194-2. Bağlıyaldan dil şaçı zencīrine pervāne-veş / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan **bīgāne** oldum ʿāḳıbet
G244-1. Dil şaçuñ zencīrine dīvāne oldı ʿāḳıbet / Cān u dil elden gidüp **bīgāne** oldı ʿāḳıbet
G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün **bīgāneler**
G520-5. **Bīgāne** ṣanup baḳma Muḥibbī'ye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli sañadur
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya **bīgāneler** gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G666-2. **Bīgāne** ṣanduñ ey dost ẓāḫir göz ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu sözi germ olmış meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün **bīgāneler**
G739-3. Ḥāṣā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken **bīgāneye** cā mı olur

G763-1. ʿIşḳuñ ile cān u dil dīvānedür / Anuñ içün ḫalḳ ile **bīgānedür**
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı kim ḳatında cümleten **bīgānedür**
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya **bīgāneler** gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde çün lāyıḳ degül **bīgāneler**
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña **bīgāneler** maḥrem gelür
G1117-4. **Bīgāne** gibi baḳma bugün ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz
G1272-5. **Bīgāne** ṣanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1462-3. Gördükce beni ey dost **bīgāne** gibi baḳduñ / Kāş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1476-2. Bezm-i ġamda key ṣaḳın ʿaḳl ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire **bīgānenüñ**
G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp **bīgānei** yād eyledüñ / Bilmezem kim saña nesi ḫoş gelür **bīgānenüñ**
G1675-4. **Bīgāne** ṣanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā göñül
G1693-4. Āşināsından ḳaçar **bīgānelerle** hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel
G1853-1. Şevḳ-i rūyuñla senüñ dīvāneyem / Āşinādan ḫᵛişden **bīgāneyem**
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum ālūdedür / Beñzedürsin hīç revā mıdur beni **bīgāneye**
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ ṣaḳın bu meclise **bīgāneye**
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni **bīgāneye**
G2440-1. Görmem ni'deyin yüzini ger şems ü ḳamerse / Emmem **bīgāne** lebleri ger şehd ü şekerse
G2440-2. Bir kere anuñ būyı irişmedi meşāma / İden **bīgāne** fā'ide ḫaddi gül-i terse
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu meclise **bīgāneye**
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi ezelden kāşki / Āşinālıḳdan saña çün yeg gelür **bīgāne** key
Mr19-1. ʿIşḳunuñ zencīrine dīvāneyem / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan **bīgāneyem**

bīgānelik [1] Yabancılık.

G2684-4. Yād yād eyleyüben sen beni yād eylemedüñ / Nice bir gösterürsin sen bize **bīgāneligi**

bīgāne-veş [1] Yabancı gibi.

G105-2. Uġramaz benden yaña **bīgāne-veş** ṭurmaz ḳaçar / Ol perī ile olaldan oldı göñlüm āşinā

bī-ġayr [1] *Ar.* Başkasıyla.

G2328-4. Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasun ʿıyş u ṣafā bezmini **bī-ġayr** eyle

bī-ġayret ü bī-ʿār [1] Gayretsiz ve arsız.

Tb1-19. Kim ki ʿışḳa ṭolaşa **bī-ġayret ü bī-ʿār** olur / Cān u dil naḳdini almaġa gözi aġyār olur

bī-ġılāf [14] Kılıfsız, mahfazasız; kınından sıyrılmış.

Mr8-2. Olmaḳ gerek sīne şikāf / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-4. Var ilerü gitme girü / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-6. Erkek ḳoyun ḳurbān içün / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-8. Ya ġāzi ol yāḫūd şehīd / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-10. Ṭutsun cihānı bu ṣadā / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-12. Her biri ister yaneler / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-14. Cevherle bir mi / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-16. Olur beñzler nīlüfer / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-18. Ṭutsun cihān yüzin kebūd / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-20. Terk ider ol gün cān u ser / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-22. Bunuñla dil ḫoş eylesün / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-24. Budur sözüm ayruḳ dimeñ / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-26. Ḳanlar içüp bezm eylesün / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**
Mr8-28. Ḳala Muḥibbī bir eşer / Olsun ḳılıclar **bī-ġılāf**

bī-ġış [1] Hilesiz, karışıksız, samimî. (Devellioğlu, 2000: 101)

G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde **bī-ġış** gösterür

bī-günāh [1] Suçsuz, pâk, masum. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38) *bk. bī-güneh*

Mr21-8. Nev-cevānsın **bī-günāh** öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

bī-güneh [4] *bk. bī-günāh*

G580-5. **Bī-güneh** öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G2287-3. **Bī-güneh** ʿāşıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2498-3. **Bī-güneh** ʿuşşāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür ṣanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2565-2. Ḳırarsın **bī-güneh** ʿāşıḳlaruñı / Meger vardur bu ḫūbān meẕhebinde

bī-ḫaber [8] Malûmatsız, duygusuz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

(bī-ḫaber [4], bī-ḫaberdür [2], bī-ḫabersen [1], bī-ḫabersin [1])

G192-4. Baña şor yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḥālümden ammā **bī-ḫaber** dost
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan **bī-ḫaber** olan görüp dir aña kāküldür
G880-4. **Bī-ḫaberdür** ʿışḳdan şan müfti-i ʿālem daḫi / Kimse ġavrına irişmez baḥr-i bī-pāyāndur
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlaruñ tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim ki ʿışḳdan **bī-ḫaberdür** ol yatur her an uyur
G1057-1. Bāde içse ġayriler ben içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi beni dildār benden **bī-ḫaber**
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / Ḥayret başuban kendüden ol **bī-ḫaber** olmış
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / **Bī-ḫabersin** ḳullaruñdan hey güzel şāhum benüm
G2005-7. **Bī-ḫabersen** zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum benüm

bī-ḥadd [20] Hadsiz, nihayetsiz; tükenmez, sonu yok. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

bk. cürm-i bī-ḥadd, eşk-i bī-ḥadd, ḥamd-i bī-ḥadd, ḫūn-āb-ı bī-ḥad, lutf-ı bī-ḥadd

(bī-ḥadd [17], bi-ḥaddür [3])

G171-2. Teşneler **bī-ḥadd** yatur kūyuñda ey ʿīsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar ʿan-ḳarīb
G273-4. Ḳulların ḥālin bilür dād eylemez / Ẓulmi **bī-ḥadd** ḫān elinden elġıyāş
G314-4. Mānī ʿolur kūyına varsam raḳīb / Şīvesi çoḳ nāzı **bī-ḥadd** kendü şūḫ
G412-3. Şol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum içre çıḳdı **bī-ḥadd** ḳanlu ḳanlu yaşlar
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye **bī-ḥadd** olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī **bī-ḥadd** cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi **bī-ḥadd** / Yoḳdurur sencileyin bir ẕeḳanı nāzik-ter
G1057-4. Kim bilem dir ḫāl-i Mecnūnı baña şor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem **bī-ḥadd** sefer
G1166-2. Güzeller gerçi **bī-ḥaddür** cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem **bī-ḥadd** emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña vuṣlat yimek
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye deryā gibi / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan **bī-ḥadd** ḥabāb olmaḳ gerek
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile **bī-ḥadd** mācerāmuz var bizüm
G1882-1. Derd-i dil **bī-ḥaddür** ammā āh ile zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1999-2. Ḳullaruñı **bī-ḥadd** öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem
G2480-2. Vaṣluñ içün ḥāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum ol metā ʿı ben ol **bī-ḥadd** māl ile
G2490-3. Dūd elinden āh kim **bī-ḥadd** raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2614-3. Cefā vü cevri **bī-ḥaddür** didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp didi eri
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı **bī-ḥadd** yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳurı yaş
Mr12-11. Göñlümi alınca itdi gerçi kim mihr ü vefā / Aldı göñlüm eyledi **bī-ḥadd** velī cevr ü cefā
B54. Ḳalb-i şikeste zülf-i siyāhuña bestedür / **Bī-ḥadd** cefālar eyleme göñül şikestedür

bī-ḥaḳḳın [1] *Ar.* Hakkıyla.

G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / **Bī-ḥaḳḳın** Kaʿbe-i ʿulyā dimeñ ġayre sücūdum var

biḥamdillah [28] *Ar.* Allah'a şükrolsun, Allah'ın avn ü inayetiyle. (Ş. Sami, 2010: 131-132)

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / **Biḥamdillah** ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḥāyil
G46-2. Ursa deryā-yı ḥavādiṣ mevc-i ketmüm bir yaña / Geşti-i ʿışḳun **biḥamdillah** ki lengerdür baña
G245-4. **Biḥamdillah** beni öldürdi ġamzeñ / Dilerdüm dāimā Ḥaḳdan şahādet
G368-4. **Biḥamdillah** ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum var
G611-3. Bād-ı şarşardan **biḥamdillah** ki ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür hevālar i ʿtidāl üstindedür
G671-1. Yine gül devridür ʿālem **biḥamdillah** münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine būy ile muʿaṭṭardur
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / **Biḥamdillah** senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1034-6. **Biḥamdillah** giyürdi ʿışḳ şāhı / Yaşumdan egnüme ḫilʿat ser-ā-ser
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / **Biḥamdillah** ki ʿışḳ ile yine bir özge ḥālüm var
G1171-5. **Biḥamdillah** maḥabbet ḫānesinde / Ġamuñdan ġayri kimse maḥrem olmaz
G1458-2. **Biḥamdillah** ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbīnüñ muḳırrdur eylemez inkār / **Biḥamdillah** ṭutar şāhum ʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1502-3. Nice yıllardurur dür olmış iken āsitānuñdan / İrişdüm āşinā çıḳdı **biḥamdillah** seg-i kūyuñ
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / **Biḥamdillah** müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1789-4. Ḳomazam tā ölince ʿışḳı elden / **Biḥamdillah** ki oldur ṭoġrı rāhum
G1798-6. **Biḥamdillah** ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1807-1. Gidüp hicrān **biḥamdillah** cemāl-i dūsitān gördüm / Olup bülbülleyin ser-mest bahār u gülsitān gördüm
G1824-2. Gedā iken **biḥamdillah** bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem **biḥamdillah** ki bī-zāram
G1840-1. **Biḥamdillah** tebebbürden riyādan pākdur göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫākdur göñlüm
G1960-1. Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum **biḥamdillah** emīr oldum
G2008-5. **Biḥamdillah** ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / **Biḥamdillah** aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2360-3. **Biḥamdillah** ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan benümle hem-ʿinān olma

G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan ayırma bizi / **Biḥamdillah** ki gördük ṭoġrı dīne
G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam **biḥamdillah** zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme
G2540-1. Egerçi uġradum ʿışḳ içre rence / **Biḥamdillah** irişdüm gizlü gence
G2548-1. Şataşdum ʿışḳ içinde gerçi rence / **Biḥamdillah** irişdüm ulı gence

bī-ḫār [4] *Far.* Dikensiz. *bk. gül-i bī-ḫār*

G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / Līk gitmez hīç yanından olımaz **bī-ḫār** gül
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç **bī-ḫār** gül
G2175-5. Genc bī-mār ü gül **bī-ḫār** olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim **bī-ḫār** ola

bī-ḫatā [1] Hatasız.

D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāşıḳı / Pādişāhum **bī-ḫatā** olmaz bilürsin çün beşer

bī-ḫayāl [1] Hayalsiz.

G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī līk dilde **bī-ḫayāl** / Mālik oldum laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur

bī-ḥesāb [1] Hesaba gelmez, sayısız. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ **bī-ḥesāb**

bī-ḥicāb [1] *Far.* Hicapsız, utanmaz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

G1788-2. Çün ḫarābātī olduḳ ʿālemde / Āşikār anı **bī-ḥicāb** idelüm

bī-ḫilāf [1] Şüphesiz.

G1366-1. Kim der-i cānānda ide iʿtikāf / Menzili cennetdür anuñ **bī-ḫilāf**

bihişt [4] *Far.* Cennet. (Lexicon, 1890: 415)

bk. bāġ-ı bihişt, bihişt ü ḫilʿat u tāc u kemer, bihişt ü ḥūr u kevṯer, ḥūr-ı bihişt, ḳaṣr-ı bihişt, kevṯer ü ḥūr u bihişt

(bihişt [1], bihişte [2], bihiştedür [1])

G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden **bihişte** bu ṣabā / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭālib ʿümdür gösterür baña **bihişt** içre ʿaẕāb
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfī gibi ṣanma ki göñül **bihiştedür**
G2668-4. Ger **bihişte** zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / Ṣu gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi

bihişt ü ḫilʿat u tāc u kemer [1] Cennet, kaftan, taç ve kemer.

G5-3. Kimine virdüñ **bihişt ü ḫilʿat u tāc u kemer** / Kiminüñ yirin cehennem menzilin nār eyledüñ

bihişt ü ḥūr u kevṯer [1] Cennet, huri ve kevser.

G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid **bihişt ü ḥūr u kevṯerse** / Şarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var

bihter [2] *Far.* Daha, en, pek iyi. (M. Nâcî, 2009: 70)

G1310-5. İtdi pāyuña Muḥibbī cān niṯār / İtmege ḳādir degül **bihter** ʿivaż
G2128-1. Nice bir derd ü ġam ü miḥnet-i gerdūn olasın / **Bihter** oldur ki mey-i ṭālib-i gülgūn olasın

bī-ḫūd [2] *Far.* Kendini kaybetmiş, kendinden geçmiş, medhûş. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

bk. bī-ḫūd itmek, mest-i bī-ḫūd

G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten **bī-ḫūd** olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G1983-2. **Bī-ḫūd** olursam ʿışḳ ile ṣaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuşum

bī-ḫūd itmek [1] Perişan eylemek.

G364-5. **Bī-ḫūd iderse** ṣubḥ-ı viṣāl olmasun ʿaceb / Çünki Muḥibbī uyḫu olur çin-seḥer leẕīẕ

bī-ḫūdlıḳ [1] Çılgınlık.

G1012-5. Ben bıḥaram āh Muḥibbī bu cihāndan / **Bī-ḫūdlıġum** līk cihān içre ḫaberdür

bī-ḫūş [2] *Far.* Akılsız, aklı başından gitmiş, aklı başında yok. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 38)

bk. bī-ḫūş eylemek/itmek, bī-ḫūş olmaḳ

(bī-ḫūşıyam [1], bī-ḫūşlardanuz [1])

G372-4. ʿIşḳınuñ **bī-ḫūşıyam** dārū ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G1208-1. Her dem ḫayāl-i yār ile **bī-ḫūşlardanuz** / Dāim şarāb-ı laʿlüñe serḫoşlardanuz

bī-ḫūş eylemek/itmek [2] Şaşürmaḳ, sersemlemek, ʿáḳłın ałmaḳ... (Tulum, 2011: 423)

G372-4. ʿIşḳınuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / Beni **bī-ḫūş itmege** ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala gözlerüñ / Beni **bī-ḫūş eyleyen** ol çeşm-i āluñdur senüñ

bī-ḫūş olmaḳ [3] ʿÁḳłi gitmek, ʿáḳłine háyret gelmek... (Tulum, 2011: 423)

G499-2. Nice **bī-ḫūş olmasun** bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol vird-i aḥmer depredür
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / Her biri içüp ciger ḫūnını **bī-ḫūş oldılar**
G1358-2. Ben nice **bī-ḫūş olup** feryād u efġān itmeyem / Āşikāre bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ

bī-hużūr olmaḳ [1] İncinmek... (Tulum, 2011: 423)

G1010-1. Eylese cevr ü cefālar şanmañ **olam bī-hużūr** / Çünki andandur gelen bulur anuñla dil sürūr

bī-ḫᵛāb [5] *Far.* Uykusuz.

G1033-2. Umardum düşde göreydüm cemālüñ / Veli ʿışḳuñ beni **bī-ḫᵛāb** idüpdür
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri **bī-ḫᵛāb** iñiler
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola **bī-ḫᵛāb** göz / Laʿl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp **bī-ḫᵛāb** olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem ol gül ʿizārumdur benüm
G2453-2. Hicrān şebinde dost ger ṣorarsañ nedür-ḥāl / **Bī-ḫᵛāb** u zār u giryān uydum dil-i enīne

bī-iḫtiyār [10] Kendi istemeksizin, irâdeti munzam olmaksızın. (Ş. Sami, 2010: 132) *bk. secde-i bī-iḫtiyār itmek*

G643-1. Gül mevsiminde murġ-ı çemen zār zār olur / Ḳalmaz ḳarārı şevḳ ile **bī-iḫtiyār** olur
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī **bī-iḫtiyār** / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler gönül **bī-iḫtiyār** / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā ol serv-i nāz
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini gördüñ olup **bī-iḫtiyār** / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa çün düşe **bī-iḫtiyar** / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1810-3. Görelden ol semen-beri **bī-iḫtiyār** olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı ile sīne-çākıyam
G2325-3. Bu sefer **bī-iḫtiyār** itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum göñlüm saña Allāh ile
G2494-1. Seni ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Hemān **bī-iḫtiyār** eyledi secde
G2589-4. Zāhid şarāb u şāhide ʿarż ider / Tevbe olur mı bir kişi **bī-iḫtiyār** ola
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide **bī-iḫtiyār** / Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş ʿāruñı

bī-imān [1] İmansız.

G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda **bī-imān** ḳopar

bī-kār [1] *Far.* Kârsız. *bk. bī-kār u bī-bünyād*

G1194-2. Giçer mi bir dem ol serv ayaġına / Yaşum çün çeşmümi **bī-kār** ḳılmaz

bī-kār u bī-bünyād [1] Kârsız ve temelsiz.

G2283-5. Didiler şu üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne umarsın ey göñül **bī-kār u bī-bünyāddan**

bī-ḳarār [13] Kararsız, sebatsız, nâ-pâydâr, fani; ... muzdarip. (Ş. Sami, 2010: 132) *bk. baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarār, bī-ṣabr u bī-ḳarār, çarḫ-ı bī-ḳarār, derd-i dil-i bī-ḳarār*

(bī-ḳarār [10], bī-ḳarārdur [1], bī-ḳarārum [1], bī-ḳarāruñdur [1])

G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı cānā Muḥibbī'nüñ / Müşkīn şaçuñdan ayrılalu **bī-ḳarārdur**
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül **bī-ḳarār** olur / Cānā senüñle ʿahd velī bir ḳarāradur
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil **bī-ḳarār** / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram ben zār zār
G1431-2. Gitdi ṣabr u ʿaḳl oldum **bī-ḳarār** / Geldi çünkim başuma ġavġā-yı ʿışḳ
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl **bī-ḳarāruñdur** senüñ / Ṭut elin ḳaldur ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G1935-1. ʿIşḳuñla **bī-ḳarārum** cān ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervāyı kes nedārum
G2000-1. Ḳara zülfüñi görelden nigārā **bī-ḳarār** oldum / Gelelden başuma sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi **bī-ḳarār** / Yil gibi eyledi anı āvāre perçemüñ
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm **bī-ḳarār** / Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā ḳaşki

Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki bu dil **bī-ḳarār** olmışdur
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Gönlümi zülfüñ ġamından **bī-ḳarār** itsem gerek / Ol perīşānlıḳda ʿaḳlı tār u mār itsem gerek
Mr4-15. **Bī-ḳarār** itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın bu vefāsuz rūzgār
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u gönlüm **bī-ḳarār** / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār

bī-ḳayd [2] Kayıtsız, aldırmaz, ilişiksiz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 39)

(bī-ḳayd [1], bī-ḳayddur [1])

G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı **bī-ḳayd** şanma ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı **bī-ḳayddur** ṣanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası

bī-kefen [1] Kefensiz.

G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur ol **bī-kefen**

bī-kes [5] *Far.* Kimsesiz.

(bī-kes [3], bī-kese [1], bī-kesem [1])

G519-2. Bizi **bī-kes** ṣanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G1112-5. **Bī-kes** Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi ṣormaz mısuz
G2036-5. Zāhidā kendüñ görüp her **bī-kese** ṭaʿn eyleme / Örnek al kendüñi görüp ṣūret-i merdūddan
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü **bī-kes** ü hecrüñle ser-gerdān
G2742-4. **Bī-kesem** kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse semādan ġayri

bī-ḳıymet [3] Kıymetsiz, değersiz. *bk. tuḥfe-i bī-ḳıymet*

G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma **bī-ḳıymet** anı her biri bir dürdānedür
G2068-4. Gözümüñ yaşına baḳmaz dirīġā / Neden **bī-ḳıymet** ola dürr ü mercān
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir **bī-ḳıymet** didüm her bir kesüñ / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri

bikr-i fikr [1] İşlenmemiş düşünce.

G1076(a)-5. **Bikr-i fikrümden** Muḥibbī iḫtirāʿ itse ġazel / Ḳapuşurlar ṣanasın kim gevher aġzından düşer

bil [33] *T.* Bedenin ortası, kuşak bağlanan yeri, göğüs ile karnın arası, hasr, miyân. (Ş. Sami, 2010: 117)

bk. bil bağlamaḳ, bili bükülmek, biline bağlanmaḳ, bilini bükmek, bilini ḳocmaḳ

(bili [7], bilin [2], biline [1], bilinüñ [2], bilüm [2], bilüme [2], bilümi [1], bilüñ [7], bilüñe [7], bilüñi [2])

G93-3. **Bilüm** zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur baña
G128-2. Bağla evvel **bilüñi** zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G443-3. İncelikde görmediler **bilüñe** mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G678-4. Leblerüñle **bilinüñ** fikrin ider cān u gönül / Ḳaṣdını ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod **bili** var
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen hīç **bili** var
G614-3. Fikr ider **bilüñ** ile aġzuñı dil / Anı bilmez yoġ ortada görinür
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuṣṣāḳ **bilüñe** / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G970-1. **Bilüñ** ile aġzınuñ vaṣfında ʿāciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki dāim sürūd ider / Gül ṣevḳi ile **bilüñ** işi āh u nāledür
G1076(b)-3. İncelikde görmediler **bilüñe** mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince **bilüñ** ẕikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur **bili** fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1333-4. **Bili** gelmez ḫayāle diḳḳati ḳo / Ḳılma ey dil igen muḫāla ṭamaʿ
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / **Bilüñe** mū dir idüm mū incelikde anca yoḳ
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri **bilüñe** kemer yoḳ
G1484-3. Disem ben çeşmüñe kāfir ʿaceb mi / İdüpdür **biline** zünnāre zülfüñ
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören **bilüñ**
G1549-1. Dāl ḳıldı **bilümi** ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlara beni hecr ile cevr ü sitemüñ
G1571-3. Aġzuñla sırruñı **bilinüñ** kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G1664-1. Yoḳ aġzuña **bilüñe** disem kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince **bilüñ** görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden bu felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu **bilüm**
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ **bilüñe** ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G2112-4. Fehm olunmaz ey gönül ince **bili** diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince **bilin**

G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince **bilin** diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar **bili** ince / Ey gözleri nergis ṣaçı sünbül lebi ġonce
G2597-3. Kim keşf ide ince **bilüñ** nüktesin lebüñ / Var cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2633-4. İtdüm ḫayāl **bilüñi** döndüm ḫayāle ben / Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli
G2642-3. **Bilüme** zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan ey ṣanem / Mesken itduġum ʿaceb midür eger teb-ḫāneyi
G2785-4. Noḳṭadur aġzı **bili** ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum efkendegi / **Bilüme** ḫidmet ḳuşaġını ḳuşandum bendegi

bil baġlamaḳ [13] Azim ve hasr-ı himmet etmek. (Ş. Sami, 2010: 95) Birisinin kendisine yardımcı olacağına inanmak, güvenmek. (TDK, 2011: 297)

G136-2. Ney gibi **bil baġladum** efġāna ben her ṣubḥ u ṣām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣan ʿandelīb
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḫidmete **bil baġlamış** / Sūsen almış tīġ ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G1032-5. Ḫʸāb gelse rūyuñ añsa bu Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete **bil baġlayupdur** kirpügüm cārūbdur
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda çün **bil baġladı** / İşidelden dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1203-4. Kirpügüm cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm ṣu seper / Ḫidmete **bil baġlayup** kūyında ferrāş olmışuz
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup **bil baġlayupdur** ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭañ şāhāne şemʿ
G1557-3. Nice yirden ney gibi **bil baġladum** feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā **baġlamışdum** ḫāni **bil** / Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫi Ḫalīl
G1745-1. Dil baġlamaḳ ol zülf-i siyeh-kāre ne müşkil / **Bil baġlaması** göz göre zünnāre ne müşkil
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm ḫidmete **bil baġladum** / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp **bil baġlayupdur** ḫidmete / Servüñ indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ ile
En1-3. Te Temāşā ideliden ḳadd-i dil-cūñı şehā / Ḫidmete **baġladı bil** ḳarşuña el ṭutdı çenār
B72. Ney gibi **bil baġlayup** feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes

bili bükülmek [2] ...güçsüz kalmak, bir iş yapamayacak duruma düşmek . (TDK, 2011: 297)

G1782-1. Ġamdan hilāle döndi **büküldi** yine **bilüm** / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G1787-1. Cevr ü cefā vü miḥneti dāim çeker dilüm / İki **büküldi** çekeli ġam bārını **bilüm**

biline baġlanmaḳ [2] Kuşanmak.

G1388-1. **Baġlansa** çün **biline** nāz ile cānāne ṣadaḳ / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ser-ā-ser ḳıla vīrāne ṣadaḳ
G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı görüp ey muġbeçe / **Baġlamazsam** kāfir-i ʿışḳam **bile** zünnāruñı

bilini bükmek [1] Çaresizlik içinde bırakmak. (TDK, 2011: 297)

G251-6. Devrān ġamı **bükdi bilümi** ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe ṣun bāde ʿaṣāsı ile ṣāb it

bilini ḳocmaḳ [4] Beline sarılmak, kucaklamak; sarıp sarmalamak.

G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ **bilini ḳocmaġa** anuñ kemer gerek
G1621-2. **Bilini ḳocmaḳ** anuñ mümkin degül illā kim / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1652-2. **Bilini ḳocmaḳ** anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / **Ḳocar** ancaḳ **bilini** anı kemerden ṣor sen

bildürmek [6] *T.* Anlatmak, haber vermek, ilâm ve ifham etmek. (Ş. Sami, 2010: 133)

(bildür [1], bildürdi [1], bildürdüm [1], bildüre [1], bildürmege [1], bildürür [1])

G154-5. Ey Muḥibbī ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı ʿışḳ / **Bildürür** dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G1704-7. Kendüñe itdi muḥāfe āşiyānın bülbüli / Hecretin **bildürdi** ḫalḳa eyledi iẕhār gül
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḫi / Öldürürsin bārī **bildür** şuçın ey merdüm benüm
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra **bildürdüm**
G1996-2. Derūnum ḫālüñ taḳrīr ḳılsun / Diyü **bildürmege** dildür olaġum
G2195-4. Leylī zülfüñ ḫasretinden düşeli hicrāna āh / Ey göñül **bildüre** seni Mecnūnleyin efserdesin

bile [42] *T.* (TDK, 2011: 335) *bk. ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ*

(bile [40], biledür [2])

1. Da, de, dahi.

G389-1. Dāyimā ʿaḳl ile çün ʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam **bile** benüm yārumdur
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan serv-i ḫırāmānum çıḳar / Gözlerüm yaşı revān olup **bile** cānum çıḳar
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı **bile** hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G599-4. Gitdügüñce **bile** yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam **bile** yanumca sāyem nāşıdur
G712-2. Ḳanda varsam şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam **bile** hem-rāh olur

G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān **bile** gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz şanmañ **bile** ʿālem yanar
G1257-4. Oldum ża ʿīf derdüñ ile ey ṭabīb-i dil / Bir üstüḫʷān ḳaldı **bile** bir deri yetiş
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẕ / Olmasa **bile** ger yār ben itmeyem andan ḥaẕẕ
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnṣāf diye **bile** size rūzgār hem
G1846-2. Öpdi dirler **bile** laʿlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān degül biñ **bile** Tūrāna virmezin
G2248-2. Cānum **bile** yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa **bile** tā ol ḳan ile
G2563-1. Zümürrüd naṭʿı düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam **bile** ancaḳ nigār olsa
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm **bile** Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2666-3. Şu döker ʿārıżum üstine benüm dīdelerüm / Ola bu nevʿ ile yuya **bile** rūy-ı siyehi
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı **bile** nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı

2. Birlikte.

G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca **bile** gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum **bile** oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G519-1. Felek saḳfına ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla **bile** çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden yaşlar / **Bile** iñler iñlesem yanumca ṭaġlar ṭaşlar
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar **bile** yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / **Bile** yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün **bile** gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini **bile** cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın **biledür** ḳanda yürürsün ʿālemüñ
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp **bile** aġlar ḳalem
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür ol **bile** sence
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında **bile** sīne
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye ʿışḳuñı ilete **bile** sīne
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam **biledür** sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ **bile** ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā belā
G2609-3. **Bile** alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / Ne yirde kim bite gül **bile** ḫārı
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān **bile** gider ḳaluram ten gibi
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca **bile** nāle ḳılur sīne rübābı

3. Üstelik.

G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu **bile** saña zāde getür
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki **bile** cānumdan / Buʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı **bile** cān anda yoḳ
G2678-4. Yıḳdı dil ḫānesini leşker-i ġam / Temelindeñ **bile** ḫarāb oldı

bilemek [1] *T.* Kesici aletlerin ağzını çark, zımpara, eğe, bileği taşı vb.nde keskinleştirmek, keskin duruma getirmek, kılağılamak, zağlamak. (TDK, 2011: 336)

G428-3. Ḫançerin ṭurmaz **biler** ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür

bileş [1] *Ar.* Ücretsiz, meccanen, bedava, caba. (Ş. Sami, 2010: 118)

G2065-2. Ḥālümi şormaz gelür yād u **bileş** illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün

bi'l-ġaraż [1] Halis maksat, niyet.

G1309-1. Laʿl-ı dilberdür bugün ʿālemde cevherden ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher **bi'l-ġaraż**

bilici [1] *T.* Bilgin, hakim, âlim. (TS, 2009: 561)

D50-1. ʿAhd ü peymān şıyıcı eyle mi hey hey sīnemi / Dostı düşmen **bilici** eyle mi hey hey sīnemi

bilinmek [6] *T.* (Ş. Sami, 2010: 133) *bk. ḳıymetin bilmek*

(biline [1], bilinmedi [2], bilinmeye [1], bilinür [2])

1. Malûm olmak.

G368-2. Nişān-ı āteşüm şorma cevābını virür āhum / **Bilinür** dildedür āteş çü başum üzre dūdum var

2. Tanılmak, maruf olmak.

G269-3. İderler baḫş ʿışḳı tā ḳıyāmet / **Bilinmeye** nedür ehl-i mebāḥiş
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hīç **bilinmedi** / Pādişāh-ı dehr añmazsaʿaceb mi bendesin
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekşer **bilinür** ʿışḳ fiġān ile suḫandan

3. Makbule geçmek, şükranla kabul olunmak.

G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola ki **biline** giçdükde rūzgār
G2093-2. Ṣordum ʿışḳuñ **bilinmedi** kārı / Ben didüm özge kār imişsin sen

biliş [1] *T.* Bildik, tanıdık, dost, aşina. (TS, 2009: 562)

Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / Ki yoḳdur ġamdan özge bir **bilişüm**

billāh [13] *Ar.* Hak Taalâ hakkı için. (Ş. Sami, 2010: 134)

G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña / Dostlar itmez misüz **billāh** diyüñ inṣāf aña
G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür ey dost Muḥibbī / **Billāh** ḳadem-rence idüp eyle ʿiyādet
G363-3. Ṣemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ **billāh** perden leẕīẕ
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem **billāh** ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G910-5. Nigārā ṣanma ʿışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm **billāh** reh-i ʿışḳuñda ṣādıḳdur
G1175-5. Ey ecel **billāh** ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1179-1. Dostlar ben ölmedin **billāh** tedbīr eyleñüz / ʿIşḳ içinde ḫālümi **billāh** taḳrīr eyleñüz
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet **billāh** yatur ol gerde baḳ
G2209-1. Ṣemʿ didüm ḫaddine **billāh** görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar **billāh** luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun
G2403-4. Nice diller benddür **billāh** çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme
G2557-1. Ol yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / **Billāh** diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla

billūr [3] *Ar.* Necef taşı gibi şeffaf ve parlak taş ve buna taklîden yapılan has cam, elmastıraş. (Ş. Sami, 2010: 134)

(billūr [1], billūra [2])

G354-3. Lebi ṣan laʾl-i aḥmerdür o yārüñ / Teni **billūra** beñzer sözleri ḳand
G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-ʿiẕār ü benefşe-ḫaṭ / **Billūr** mı ki cismi veyā sīm-ten midür
G995-1. Dehānı mīme zülfi cīme beñzer / Teni **billūra** yāḫūd sīme beñzer

bilmek [855] *T.*

bk. Ḥaḳḳ bilür, ḳadrini bilmek, kendüni bilmek, kendüzini bilmez, ḳıymetini bilmek, ḳıymet ü ḳadr bilmek, kim bilür, ne bilsün/bilür, özin bilmez, özini bilmek, özini sözini bilmemek, sözini bilmek, yaḳın bilmek, yirini bilmek, yolın bilmek

(bil [77], bildi [10], bildiler [5], bildiyse [2], bildügin [1], bildügüm [1], bildük [2], bildüm [77], bildüñ [11], bile [7], bileler [1], bileli [1], bilem [1], bilemez [3], bilen [13], bilenden [1], bilenler [4], bilesin [1], bileydüm [1], bilirüz [1], bilmede [1], bilmeden [4], bilmedi [15], bilmediler [1], bilmedük [1], bilmedüm [66], bilmedüñ [15], bilmege [5], bilmek [30], bilmekde [4], bilmem [21], bilmese [3], bilmesün [3], bilmeye [8], bilmeyen [8], bilmeyenler [3], bilmeyesin [5], bilmeyince [1], bilmeyüp [7], bilmez [100], bilmezdi [1], bilmezdüm [2], bilmezem [58], bilmezin [2], bilmezler [16], bilmezsin [5], bilmezüz [1], bilmiş [1], bilmişümdür [1], bilse [8], bilselerdi [2], bilsem [48], bilseñ [1], bilsün [8], bilüñ [1], bilüñüz [1], bilüp [5], bilür [83], bilürdi [1], bilürdüm [1], bilürdüñ [1], bilürem [32], bilürken [1], bilürler [2], bilürse [1], bilürsin [35], bilürsüz [1], bilürüz [15])

1. Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak. (TDK, 2011: 344) Anlamak, idrak etmek. (TS, 2009: 567)

G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ ṣayyādına ṣundum boyın / Arada **bildüm** ḥicāb olan bugün cāndur baña
G9-6. **Bilmeyüp** ṭoġrı yolı saña muṭīʿ olmadılar / Ḳaldılar nār-ı cehīm içre Naṣārā vü Yehūd
G13-1. Her gice kūyuña çıḳar şuʾle-i āhum ṣanemā / **Bilmedüm** niçün irişmez saña vāhum ṣanemā
G24-1. ʿAceb **bilsem** nedür başumda sevdā / Olupdur cān u dil anuñla şeydā
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / **Bilmezin** ḥālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür baña / **Bilmezem** ki bu ne ḥāletdür baña
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür **bildüm** ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G66-4. Didi kūyuñda ḳaluban oldı ḥasretle göñül / Kimseler **bilmez** ne işler eyledi ol gū baña
G78-3. **Bilmedüm** cānā murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G85-2. **Bilmedüm** virdüm göñül cānā saña / Her ne itdüm itdüm ben baña
G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / **Bilmedüm** ḫayf anları ḫaḳ birāderdür baña
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet **bildüm** vefā gelmez imiş senden baña
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḥālüm **bilmezem** ʿışḳ ile oldum mübtelā

G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez **bilmem** Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G136-1. Sevdügümi **bileli** hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḥasteye varmaz ṭabīb
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez ol māhuñ **bilmedüm** Yārab
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma beni ʿayb / Didi dehānı kimse ne **bilmez** bu ʿilm-i ġayb
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur **bilmeye** derdin ṭabīb
G159-1. Derd-mendem ḥasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / **Bildüñ** aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Şoñra **bildüm** yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler **bil** devāb
G177-4. Şorma mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde şor / Ābdan ġayri şarābın lezzetin **bilmez** devāb
G178-3. Nice **bildüm** derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan **bilmez** nedür dermān dost
G193-3. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben **bilmezem** bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G196-2. Anuñ pāyına ġılṭān olsa āḫır / **Bilürdüm** var imiş başumda devlet
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḥalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī **bil** sükūt
G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre melūl ol / Yaḳındur **bil** ʿadem mülkine ḳurbet
G216-5. **Bilür** dünyāda yoḳdur şādmani / Muḥibbī eyler anuñ içün ferāġat
G217-7. Bir gün dimedüñ ḥaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / **Bildüm** ki saña zerrece yoḳdur naẓar ey dost
G230-5. Çünki **bildüñ** dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan şovut
G233-4. Derdā vü dirīġā n'olısar ḥālümi **bilmem** / Ger nāme-i ṭāʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi **bilen** ider mi dermān ile baḥş
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī **bildüñ** aña çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḥş
G273-4. Ḳulların ḥālin **bilür** dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān elinden elġıyāş
G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderler ʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẓar **bilsün** nedür ceng-i Mohāç
G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi **bildüm** bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña **bil** perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür **bilmedüm** ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G340-3. Noḳṭa dinmez la ʿline ḳıldan meyānı incedür / **Bilmese** ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Çünki **bildüñ** bivedür dil vire mi hīç aña merd
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / **Bilmedi** aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḥaṭāsın **bilmedüm** / Sende yoḳ zerre ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G345-4. Benüm ḥālümi ṭañ mı **bilmese** ḥalḳ / Ne bilsün derdümi kim ola bī-derd
G355-2. ʿAhdine ṭurmaz ʿaceb **bilsem** neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimse ʿahd ü peymānlar meded
G361-2. Ḫʷāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn-seḥer uyḳusını **bil** kārvān görmez leẕīẕ
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḥaber ṣorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim **bilmem** nice virem ḥaber
G380-4. Ġayriler **bilmez** neler çekdügini dīvānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim Mecnūn çeker
G381-2. ʿArż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol **bilür** derd-i derūnum ol baña maḥrem gelür
G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan **bilmez** ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ **bilsem** ki uġrular mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ **bilsem** saña āhūlar mıdur
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen **bilsem** ki ebrūlar mıdur
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ **bil** şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa ṣor
G392-3. Nabż-ı ʿāṣıḳdan elüñ çek **bilmezsin** ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa ṣor
G394-2. Her kim ki **bile** leẕẕet-i ʿışḳuñ ṣafāsını / Ṣanmañ anı ki derdini dermāne ʿarż ider
G397-5. Derd-i Muḥibbī çünki degül ḳābil-i ʿilāc / **Bilmez** ṭabīb derdine dermān ne yirdedür
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ **bildüm** ḳamu muḥtācıdur
G404-5. ʿÖmrüñi her dem giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı deni **bildüñ** Muḥibbī fānidür
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm ṣanma **bil** demdür
G418-4. ʿIşḳuñ ṣafāsı nicedür ʿāṣıḳ **bilür** hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā ṣanur
G433-4. Ṣanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / **Bil** aña ʿāṣıḳ gedā vü mīr ü ṣeyḫ ü şābdur
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā ol seng-dil / N'ola ḥālüm **bilmezem** nā-mihribānum ḳandadur
G443-1. **Bilmeyüp** ḥalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem ṣandılar
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi **bilmedüm** nem ṣandılar
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī **bilmeyenler** anı ḥod nem ṣandılar
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / **Bil** naṣīḥatdür saña ʿālem ṣoñı vīrānedür
G455-2. Benden ne söz ki ẓāhir olur **bil** ḥaḳīḳidür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne ṣor
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḥaste göñül gör neler çeker / **Bilmek** eger murād ise derdüm ṣa ʿbāne ṣor
G456-1. Vaṣlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini **bildüm** yine bu dil telef eyler
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur **bilemez** nice giçer leyl ü nehār
G464-1. Bir sehī serve gözüm yaşı aḳar / **Bildüm** āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G471-5. Görse Muḥibbī ḥastei yoldan döner ḥabīb / **Bilmez** ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ na īm ü ni ʿmetin / Çün degül bāḳi anı **bilseñ** zevāl üstindedür
G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur **bil** anlar ḥayli nā-dāndur
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı **bilmez** misin bir nūrdur
G495-4. Çünki necātı örtü döşek būriyā diler / **Bilmez** anı ki ʿāṣıḳa bir ḳurı cā yiter
G500-1. Didüm ki cānı büseñe virem bahā nedür / Gūş eylemedi sözümi **bildüm** bahānedür
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddüñ gibi ey bī-vefā / **Bildüm** āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāṣıḳ olam cānāneye / Şoñra **bildüm** kim benüm gibi nice ṣeydāsı var

G510-5. Kim ki dünyāya meyl ide āḫır / **Bil** Muḥibbī ḫayāl ü ḫᵛāb olısar
G511-4. Ne bilür ḥāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki **bilmez** ḫaste ḥālin ṣaġlar
G512-4. Kūyına vardum baña Tañrı selāmın virmedi / **Bilmedüm** cevr ü cefā mıdur veyāḫūd nāzdur
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp cūş eylesem ʿayb olmasun / **Bilmeyen bilsün** bu ḥāletler benüm nūşumdadur
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki **bil** cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G523-2. Cigerden dil çekerse n'ola āhı / Anuñ içün ki **bilür** yüz ḳaradur
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi **bildüm** ḥālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü **bildüm** kim sīm ü zer ṭutar
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meṣel meşhūrdur bilmez **bilenden** ögrenür
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʿāṣıḳa bī-ʿār dime / **Bilmedüñ** ʿışḳ nedür maḥv olur ol şan ezilür
G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / **Bilür** ki ādemi ildür ol pīre-zen giçer
G571-5. **Bilmeye** ḥālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse **bilmez** ḥālini kendüye ṣor gör ol ne dir
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi ey dil neden **bilür** / Ḫaste olan ne çekdügini **bil** çeken **bilür**
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāṣıḳa / Hīç ġayre ṣorayım dime anı bilen **bilür**
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāṣıḳa / **Bilmedüm** derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / Şimdiden ṣoñra ʿaceb **bilsem** ki daḫi nem yanar
G600-1. Ruḫlaruña baş egen **bilsem** ki gīsūlar mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden **bilsem** beni ol çeşmi āhūlar mıdur
G607-2. **Bilmedüm** nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi **bildüm** kim ol kāfir ādemüñ ṣeyṭānıdur
G611-2. **Bilse** idüñ raḥm iderdüñ derd-i dil aḥvālini / Görse idüñ gözlerüm yaşı ne ḫāl üstindedür
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı dil / Anı **bilmez** yoġ ortada görinür
G619-3. Ḫāṭırum olur müşevveş şāne ursan zülfüñe / Pāre pāre eyleyen baġrumı **bildüm** şānedür
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuṣṣāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim **bilmez** misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören ṣanur gedālardur / Velī maʿni yüzinden ger **bilürse** pādişālardur
G623-5. Müdde ī **bilmez** Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭab ʿ-ı mevzūn olıcaḳ şi ʿri daḫi mevzūn çeker
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / **Bilsem** Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra te'ṣīr eylemez / Bilmez idüm şimdi **bildüm** göñli seng-i ḫāredür
G653-5. **Bilsem** āhum niçün itmez göñline yārüñ eṣer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ **bil** ḫāk ile yeksān olur
G673-1. Çeşmüñüñ **bilmem** ne ḥāli var ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı **bildüm** ḳattāl üstindedür
G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı **bilmez** Ḫudādan ġayri kes / Añlamazlar ṣaġlar ḫaste ne ḫāl üstindedür
G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler nā-murād / Kimse **bilmez** kār-ı ālem iḫtimāl üstindedür
G674-4. ʿAceb **bilsem** gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḫayāsuz ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / Meh-rūları **bildüm** ki hemān sīm ü zer ister
G696-1. Şular kim bu cihān içre ol ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı **bilmezler**
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī **bil** kemend ister
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ yine **bildüm** kebāb üstindedür
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı **bilsem** ki daḫi nem ḳapar
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk **bilmezsin** derūn-ı sīnede göñül ne dir
G715-5. Ey Muḥibbī **bilmedi** ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / **Bilmedi** bende sebeb oldı aña ol dāneler
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı **bilmezdüm** / Ne dil baḫrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse **bilmez** ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin **bilüp** kendüyi çāker gösterür
G738-2. Yine ṣaḳlar neye **bilsem** beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin **bildüm** hemān bir daḫi peydā mı olur
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / **Bildüm** zemāne ḫūbları hep pür-cefā olur
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise **bilsün** bir gizlü ince rehdür
G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşīd ile perverdedür / **Bilmeyen bilsün** anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden sirişdedür / Ḥūrī midür **bilsem** ʿaceb yā firişdedür
G768-7. Ḥālüñi **bilmez** Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G772-4. **Bilsem** cefā kitābını kimden oḳur ʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G780-2. Yılduz ṣayar her gice ṣubḥa dek gözüm / Görmem ol māhı **bilsem** ʿaceb ne sitāredür
G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Yaʿni **bilmezsin** didi ol çeşm-i bī-emāna ṣor
G819-3. **Bilmedüm** zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣd eyleyen ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna teʾṣir eyledi / Hey dimezsün çeşmine **bil** āfet-i devrān olur
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / **Bil** muḥaḳḳaḳ ṣehd-i ṣekker üzre üşmiş mürdur
G834-4. Dil ṭabībisin didüm **bilmeyesin** aḥvālini / Didi **bildüm** şimdi ol miskīn ne ḥāl üstindedür
G836-2. Güş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / Her ne söz kim söyleye **bilmez** sözin fertūtdur
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / **Bildüm** āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene varup / Her kim ki **bile** ḳuş dilini ẓü-fünūn giçer
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / **Bilsem** Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī **bil** anı āḫırda bī-imān ḳopar
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen **bilür** / Ney gibi nice iñiledügüm diñleyen **bilür**
G855-2. Cān u dil ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne gibi yanmaġa dil baġlayan **bilür**
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen **bilür**

G855-4. Vaṣlı metā ʿı girmez ele çün ḥayātla / İrür murāda cānını terk eyleyen **bilür**
G855-5. **Bilmez** Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ ṣor anı lāleye dil ṭaġlayan **bilür**
G856-3. Yetīmāne benefşe başın egmiş / Bu ḳayġular aña **bilsem** nedendür
G858-2. Gāh ʿişve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / **Bildüm** hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü **bilsem** nem yanar
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın gönül / Ṭālib-i dīdār olan **bilür** ki dīdār özgedür
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi **bil** ġamlar
G871-2. Ey müderris **bil** Ḥaḳḳuñ baḥşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler **bilür**
G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar derdüm rübābīler **bilür**
G871-4. Meygede aʿdābını ṣūfi ne bilsün ṣor baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler **bilür**
G871-5. Döne döne yanmayan **bilmez** nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḥālüñi baġrı kebābīler **bilür**
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / **Bilmez** ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G891-1. Gönlüm gözüm ki ḳara ṣaçı mübtelāsıdur / **Bildüm** anı ki āḫır aña aṣılasıdur
G892-4. Kim ki **bildiyse** ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G894-3. Sāḳī ṣarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / **Bilmez** misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür
G897-3. ʿĀṣıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise **bilsün** bir nice gizlü rehdür
G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan **bilür** anı ḥazāna dāl olur
G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen nāz uyḫusın / **Bilmeye** ṭañ mı ki ʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḥālini **bilmez** misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / **Bilsem** istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna ṣarāb u ḫūb içün zāhid / Ṣarāb içmek güzel sevmek velī **bilmez** ẓarāfetdür
G934-1. Cevr ider dilber baña ṣanur ki miḥnet arturur / Anı **bilmez** miḥnet artduḳca maḥabbet arturur
G938-2. **Bilmezin** seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G939-1. Zāhidā ṣanma rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler **bilür** / Bādenüñ ẕevḳ ü ṣafāsını müdāmīler **bilür**
G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider dil mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḥarāmiler **bilür**
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḫüsnüñ ka ʾbesi / Ka ʾbeye varmaḳ ṭarīḳin çünki Şāmīler **bilür**
G946-1. **Bilmedüm** aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Ṣol ḳadar **bildüm** ki nefs ile cidāl üstindedür
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī **bilmedüm** bu dil ne ḥāl üstindedür
G961-4. Cān u dil diler metā ʿ-ı vaṣluña ola ḥarīd / Bunı **bilmez** ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül **bil** meyve-i maʿni gerek / Maʿni ger olmasa olmaz aña ebudār şi ʿr
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten **bilmek** dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise **bilmek** bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G975-1. Āfitāb-ı ḫüsnüñe zülfüñ seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen **bildüm** ki āh ol perdedür
G975-2. Āyet-i ḫüsnüñi ṣorma anı **bilmez** müddeʿī / Oḳuyayım baña ṣor bir bir ḳamu ezberdedür
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaṣdını **bildüm** anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide **bil** zār u zūr
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı **bil** ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını **bildüm** muḥāldür / Bu derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1021-3. Kimse **bilmez** ḫaste-i ʿışḳ olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı **bil** ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi **bilür** velī / Der-devā meh-rūlar içre itmemek ḳānūndur
G1045-4. Bendiden ser-pā dil ü cānı müdām / Hīç degül **bildüm** ki kām-ı zülfidür
G1048-4. Kim ki **bildiyse** ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / **Bildüm** ki ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1067-1. **Bilmem** ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür
G1067-5. İti çulini ṣordı Muḥibbī didi dilber / **Bilmez** misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā ṣerbetin içen **bilür** kim acıdur
G1076(b)-1. **Bilmeyüp** ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini her dem ṣandılar
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola **bilsem** saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün **bildüm** çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1098-1. ʿAceb **bilsem** niçün cānān görinmez / Sitāremde meh-i tābān görinmez
G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eş ʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi suḫan-ver **bildüm** cihāna gelmez
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / **Bilmezem** kim n'olısar ḥālüm benüm dildārsuz
G1139-5. ʿĀṣıḳuz ʿālemde ammā virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun **bilsün** Muḥibbī **bilmeyen** dīvānumuz
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi **bildüm** cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben gönlüm efsāne ḳabūl itmez
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / Neden **bilsem** bu ben ṣeydāya düşmez
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ **bil** Yemen sensüz
G1165-1. Gülmedi ʿālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / **Bilmezüz** ne gösterür daḥi ʿaceb eflākümüz
G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle ʿīsiyi vücūda / Getürmez her nisā **bil** Meryem olmaz
G1181-5. **Bilmedüm** ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim **bilür** / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān istemez
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde giriftār olmayan **bilmez** / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan **bilmez**
G1197(b)-2. Bu gönlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan **bilmez**
G1197(b)-4. Gözüñden ṣor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meşeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan **bilmez**
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan **bilmez**
G1203-3. Meygede ādābını mest ü ḫarāb olan **bilür** / Gözlerüz meyḫāne ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz
G1216-5. Gevher-i naẓmuñ Muḥibbī ehl-i naẓm olan **bilür** / Ḳıymetini cevherüñ bilmez meger cevher-şinās

G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ **bilmedüñ** ey bü'l-heves
G1237-4. **Bilmez** iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra **bildüm** bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş
G1249-1. Eyleyen dehri mu ʿaṭṭar **bilmedük** ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gı̈sū imiş
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / **Bilmedüm** başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarı̈ḳ-i ḥaḳda **bil** hergiz ma ʿāş
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm temāşā itmege / **Bilmedüm** sāyem gibi ardumca nāşı var imiş
G1263-5. Ṣaldı dil fülkin Muḥibbı̄ rūzgār-ı āh ile / **Bilmedüm** emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engı̈z imiş
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi **bildüm** ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1271-2. İstedüm dı̈vāne göñlüm ḥālini **bilmek** yine / Bulamadum ol cünün deştinde nā-peydā imiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā imiş / **Bildüm** ki anı başuma derd ü belā imiş
G1272-5. Bı̈gāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbı̄'yi / **Bilmez** misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbı̄'yi neden didüm didi / ʿĀşıḳı öldürmenüñ **bildüm** ṣevābı var imiş
G1279-3. Āh eyledükce şu ʾle virür ʿışḳuñ āteşi / Odlara yaḳan ʿāşıḳı **bildüm** hevā imiş
G1281-5. **Bilmek** isterseñ Muḥibbı̄ sı̈nesin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki **bilselerdi** ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi **bildüm** ol da aġyār imiş
G1303-4. Ġamzesi tı̈rinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / **Bil** sa ʿādetdür sen anı sı̈neden al cāna baş
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleten **bildüm** ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1322-5. Ey Muḥibbı̄ **bil** ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sı̈mle zerden ne ḥaẕẕ
G1323-1. ʿAceb midür iderse dil ġam u derd ü belādan ḥaẕẕ / Kim ola itmeye **bilsem** ḳadı̈mi āşinādan ḥaẕẕ
G1326(a)-4. Ṣāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / **Bil** mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḥaẕẕ
G1333-3. Hecr imiş ṣoñı vuṣlatuñ **bildüm** / İtmem andan berü viṣāle ṭamaʿ
G1350-5. Her kim Muḥibbı̄ şi ʿrini **bilmez** naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hı̈ç kār-ı zāġ
G1358-4. Derdüme dermān olur **bilmezem** Yārab ʿaceb / ʿIşḳuma pāyān olur mı yüregüm ṭoptolu dāġ
G1362-5. Cām-ı la ʾl-i dilberi **bilmez** ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör dāimā ḥayvān-ṣıfat ister ʿalaf
G1367-3. Sı̈m ü zer kim görinür **bil** anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1387-1. Nigārā ḫüsnüñe **bildüm** senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velı̄ o ḫüsne baḳmaġa dirı̈ġā bende ṭāḳat yoḳ
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden **bilsem** sa ʿādet necmi başuma / Yāḫūd bı̄-ṭāli ʿem beñzer yā dilberde ʿināyet yoḳ
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur **bilsem** cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1393-5. Fikr ḳılsam ḥayret olur **bilmezem** ḥālüm n'ola / Yoḳ zevāde leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1398-1. Ḥālini **bilmek** dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Ṣu gibi ṣāfı̄-derün ol dem-be-dem dı̈dāra baḳ
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / Lı̈kin **bilür** ki ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ
G1405-3. **Bilmek** istersen eger cānā derünum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1406-3. **Bilmek** isterseñ derünum ḥālini gör nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña **bilmez** anı bı̈-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim **bilmez** dirler anuñçün var yoḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki ṣalına / Çeşmüñ didi ki ḥālini **bilmez** yataḳ yataḳ
G1419-3. **Bilür** iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül baġlamaḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velı̄ / **Bilmek** istersen Muḥibbı̄ sı̈nem içre ine baḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet **bil** selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbı̄ ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1427-3. Sen lebi şı̈rı̄n için düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā **bilsem** neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi **bilmek** ḥaḳı̄ḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1441-4. Ezelden tā ebed gitmez göñülden / Ṣanurlar **bilmeyenler** ʿaynıdur ʿışḳ
G1446-3. Eger ḫāk olduġum **bilmek** dilerseñ / Ṣabā eliyle ḳalḳan gerdüme baḳ
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum bu cihān / **Bilmek** isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya baḳ
G1450-2. **Bilmek** istersen eger ney gibi sı̈nem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1450-5. N'olısar ḥālüñ Muḥibbı̄ **bilmek** isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1453-2. **Bilmek** istersen eger sen kāyināt aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyı̈nedür gül-rūya baḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḥālin **bilen** dir mi ki efġān anda yoḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / **Bilmek** isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / **Bil** daḥi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān çekişür / **Bilmedüm** yoḳ yire nedür bu ceng
G1514-2. Üşenmez ʿaḳreb-i zülfüñ görse dil / **Bilür** la ʾl-i lebüñdür ṭolı tiryāḳ
G1521-5. Ey Muḥibbı̄ ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü **bil** girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1530-2. **Bilürdüñ** ʿışḳumuñ keyfiyyetini / Ṣarāb içsen yimeseñ zāhidā beng
G1534-2. Leẕẕet-i derdi **bilen** ṣanma ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1534-3. Düşmeyen baḥr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / **Bilmege** anı dilā ḫaylice idrāk gerek
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına var dildāruñ / **Bilmedüñ** mi bunı kim ʿışḳ eri bı̄-bāk gerek
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbı̄'ye ṣoruñ / ʿIşḳunuñ nüktesini **bilmege** idrāk gerek
G1560-5. Muḥibbı̄ çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer **bil** mülevveṣ ola dāmānuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda **bilmez** anı kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri **bilmege** ki nükte-dān gerek
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / **Bilen** ḫoş **bilmeyen bilsün** yoġ imiş hı̈ç ṭalebden yeg
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı **bilmez** misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G1586-1. Kim ki **bilmek** dilese ḥālini ben maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / **Bilmedüm** n'olduñ baña geldükde ihmāl eyledüñ
G1597-1. Ey şūḫ **bil** ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫʷāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ

G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā **bildüm** şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1607-1. **Bilmezem** ḳavs-i belā mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür veyā tīr-i belā yā ḳaşlaruñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim **bildüm** yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / Şeble **bil** mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum **bilmek** dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden **bil** seg-i kūyuñ senüñ
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle **bil** mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1671-2. **Bilmem** ne çāre derdüme kim rāḥat olmadum / Gāhi cefā-yı dīde vü gāhi cefā-yı dil
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben andan **bilmedüm** dünyāda ʿāḳil
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar **bilmez** misin üftāde gel
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / **Bilmek** istersen bahāsını anuñ ṣarrāfa gel
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şem ʿ-i cemālüñe dil ile cānı **bil**
G1736-4. Zāhidā **bilmek** dilersin ʿışḳ ḫālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hīç **bilmedüm** baña nedendür işbu ḥāl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī **bilmedüñ** / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāra ḳıl
G1756-2. Her söz ki gele senden anı **bilmeye** kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1763-4. Zāhidā yitmez mi **bilsem** saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1770-4. Çün vişālin ārzū eyler göñül **bilmez** mi kim / Niʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum benüm
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı **bilmedi** zülfi imiş dāmum benüm
G1780-2. Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd / **Bilmedüm** eyleyüp ḫaṭā sevdüm
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin **bilür** bir pür-cefāmuz var bizüm
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden **bilsem** peşimānsın begüm
G1812-3. **Bilmedüm** āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña bu ḫışma sebeb **bildüm** günāhumdur benüm
G1821-1. Saña dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın **bilmedüm** / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın **bilmedüm**
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır velī cāna ḳıyasın **bilmedüm**
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi fırāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın **bilmedüm**
G1821-4. Sāyesin ṣalsa gedā üstine ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadur devlet hümāsın **bilmedüm**
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın **bilmedüm**
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / **Bilmedüm** bu baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm **bilmedüm** anı devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne artsun cünün u zilletüm
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce **bildüm** yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḫş itdük / Eşer yoḳ **bildüm** anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel vişāline irem yārüñ / Velī **bildüm** bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1846-4. **Bilse** idi nice olurmış gedālıḳ zevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm Lokmāna derdüm **bilmedi** / Bilürem derdüme ancaḳ la'l-i dilberdür emüm
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḫālini **bilmekde** bir remmāl olam
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar **bilmezem** Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1856-6. **Bilmeyesin** neʿaceb işbu Muḥibbī ḳuluñı / Nice yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1859-6. Ey Muḥibbī āhuñ ile yile virdüñ ʿālemi / **Bilmedüñ** mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1882-3. **Bilmedüm** ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma la'lüñ zikrini ey dost tekrār eylemem
G1892-4. Görüp aġzın meyānın ḳaldı ʿāciz / Anı **bilmekde** ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı ṣandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş **bildüm** gümānumdur benüm
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi / Didi **bilmezsin bil** anı ben ferāmūş eyledüm
G1901-4. **Bilmedüñ** āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini / Neʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın **bilmedüm** / Her ḳılında var imiş biñ mübtelāsın **bilmedüm**
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın **bilmedüm**
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḥayret gāh miḥnet gāh āh / ʿIşḳunuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın **bilmedüm**
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup ammā du ʿāsın **bilmedüm**
G1919-5. ʿÖmrini ʿāṣıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın **bilmedüm**
G1919-6. Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın **bilmedüm**
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup / ʿĀlemüñ nice giçer aḳ u ḳarasın **bilmedüm**
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / **Bilmedüm** ne virdi baña alamaz hicrān benüm
G1934-6. Cinān zāhide vü ʿārife dīdār / Muḥibbī **bildi** bunda sūd iden kim
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḫālümi **bilmek** murād ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1971-1. Nice yıldur **bilmedüñ** ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben perīṣānam meger zülfüñ **bile** ḫālüm benüm
G1976-2. Seni sevdügüm günāh ise günāhum ḥaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme **bildüm** günāhumdur benüm
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / **Bilmeyen bilsün** ki ejder gibi āhumdur benüm
G1980-2. Her söz ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi **bilür** ben ne cevherem
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi **bilmem** / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur gönlüm
G2001-4. Kaʿbedür kūyuñ senüñ bugün **bildüm** ʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī / Añlamadan içümi **bilmeyesin** daşum benüm
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḫālümi **bilmez** / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / **Bilmedüm** dil virdüm aña yār-ı ṣādıḳ ṣanı ben
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Kaʿbedür kūyı baña **bil** ḥacc-ı ekberdür bugün
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler **bilsem** kime devlet müyesserdür bugün
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar ol zülf ü ḫāla **bilmezsin**
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm **bilsem** ʿaceb baña ne virdün alabilmezsin

G2031-6. Bende imiş yār **bilmezdüm** Muḥibbī ḥayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna **bil** maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / **Bilmedüm** cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem **bil** ten
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ **bilmedi** Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancaḳ hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler **bilmez** maḥabbet ʿālemīn
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dil ʿaceb **bilsem** bu çenberden
G2065-2. Ḫālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / **Bilmedüm** derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2066-4. Ṣanma var bu cihān içinde ḳarār / Şöyle **bil** bunda yoḳ ḳarār ṣaḳın
G2073-3. Derūnum ḫālini bir kimse **bilmez** / Degüldürür içi ẓāhir ṭaşından
G2075-2. **Bilmez** kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda var benüm baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2076-3. **Bilse** idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2092-1. **Bilmedüm** dil virmiş oldum zülf-i ʿanber-sāya ben / Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer **bildüñ** mi ey bād-ı ṣabā / Nice yıllardur eşer durmaz bu ʿālem dīdesin
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArşa aşdun tīġüñi **bil** ey Muḥibbī ġāzisin
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / **Bilmek** isterseñ eger sīm ile zerden ṣor sen
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ **bilsem** öpsem la ʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden ṣor sen
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭasın / Kāyinātuñ ḫālini **bilmekde** remmālem bugün
G2131-4. Eşḳ-i çeşmüm baḥrine tüşeli māhiler gibi / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp **bildüm** şināverlik yolın
G2139-5. Muḥibbī **bilmek** isterse n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı **bildüm** fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2149-2. N'ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ olur **bilmez** evvel kendüzin
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı **bil** cevr ü cefā için yaratmış Yaradan
G2159-4. Eşḳ-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḫālini **bilmekde** remmālem bugün
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa ḥīç gitmez mi **bilsem** kīne hergiz sīneden
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña cānā ḳamer / **Bilmediler** ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2181-1. **Bilmedüm** sükker midür la ʿlüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿayne'l-yaḳin
G2187-1. Ḫākipāna virseler **bil** bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān
G2188-5. Zülfi bendinde görüp ṣormaz Muḥibbī ḫālini / Ḫālini **bilmez** giriftāruñ giriftār olmayan
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına **bildüm** anı ġāyet uzun
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile **bilesin** ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2200-1. **Bildüñ** ise ḫālümi içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2204-4. **Bilmem** ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ **bile** aḥvālüñi / Bir bireyle şi ʿr içinde ḫālini īṣār sen
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı **bilmedi** ʿallāmeler daḥi / Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan
G2255-5. **Bilmem** Muḥibbī ʿışḳ ile ḫālüm n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / **Bilmez** andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / **Bilmege** ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle **bil** yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2274-1. Ben bilürem kimse **bilmez** ʿışḳunuñ keyfiyyetin / Baña ṣor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin
G2274-3. Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / **Bilmişümdür** çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2278-1. Şi ʿr oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin / Leẕẕetin **bilmez** anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / **Bilmeyen** eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn
G2290-1. Nedendür **bilmek** istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre **bilmez** mürdesin
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür **bildüm** ben anuñ ḫurdesin
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste **bilmek** isteseñ / Ḫüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2321-4. **Bildi** ḥazān leşkeri āḫır eşer gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥişār serv
G2345-5. Ḫıred **bilmez** Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / İyān olmaz bu degme ḫurde-bīne
G2352-5. Seni yoldan çıḳarur **bil** Muḥibbī / Eger dil baġlu ḳala zülf-i kecde
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz gevherini / Şaḳın virme **bilen** alur bahāye
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḫāṣılum / Dostum çün **bilmedüñ** ḫālüm benüm pes kim **bile**
G2369-1. Kim **bile** diye zülf-i çevgāne / Başı ṭūp ola gire meydāne
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün **bildüñ** ʿiyān / Dost olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā ile
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş **bil** yār-ı ra ʿnādur yine
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi bu şi ʿri Muḥibbī / **Bilmek** dileyen ḫālini ursun bu ki pence
G2416-1. Perīsin **bilmedüm** yāḫūd firişte / Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir görüşte
G2416-4. Naẓar ḳılmadı āh belürmeyince / Var imiş ḫāṣṣa **bildüm** belürişte
G2421-1. **Bilmedi** virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara / Dil-i āzāde düşer idi varup dāmlara
G2430-5. **Bilmek** isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2438-6. **Bilmez** idüm ʿışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi **bildüm** ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2440-5. **Bilürdi** derūnumda Muḥibbī ki neler var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2449-2. Leẕẕet-i vaṣlını **bilen** tiryāk / Beñzedür hecr acısın zehre
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey dost / **Bildi** ṣuçını oldı yüzi ḫīre benefşe
G2463-6. Gizlüdür ḫāli kesüñ kimse Muḥibbī **bilmez** / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī ṣarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür yoḫsa beni **bil** ḫumār ile
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / **Bildüm** āḫır ġam imiş yine ol derde çāre

G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola **bilmem** ol serv-i ḫırām ile
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı **bilmez** velī bunı / Ömrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben fikre varupdur / **Bilmez** ne ḳılup n'eyleye bī-çāre benefşe
G2488-3. Anuñ her bir ḥadīṣi bir güherdür / Anı virmez **bilen** dürr-i şemine
G2489-3. Eyledi vuḫş u ṭuyūrı kendüñe Mecnūn penāh / Bunı kim **bilmez** kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı **bil** ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2502-3. **Bilse** idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger ẕevḳ iderken / **Bilsem** ne seheb düşdi girer ḫançer araya
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan **bil** anı şunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2562-3. **Bilmeyüp** ḥālümi cevr eylerse olmazʿaceb / Ṭıfldur sevdicegüm daḥi onüç yaşında
G2569-1. Dirīġā **bilmedüm** virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / **Bilmezem** ḥālüm n'olur āh ol gözi şayyād ile
G2579-1. Ḥālüm ne ola **bilmezem** ol āfitāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez **bil** taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / **Bilmez** anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı **bilüñ** Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem başduñ dilā dünyā gibi / Āḫıruñ ammā ne olur **bilmedüñ** ferdā gibi
G2614-1. Nigārā ḥālümi **bilmek** dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2633-3. **Bildüm** ki ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / Laʿl-i lebüñ ger eyleye ey vāy taʿallüli
G2644-1. Ey şanem **bilsem** ne içün er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır **bilmezem** sevdā beni
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma **bildüm** belā imiş / **Bilmem** ne güne şaḳlayısar ol belā beni
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya **bil** Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür ʿīsi gibi
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi / Derde **bildüm** çāre yoḳ nā-çār gördüm kendümi
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç **bilmedüm** bu göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri eyā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli **bilür** cānına rāḥat ḳapusı
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil şāf ola / **Bilmedüm** ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā gibi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca **bil** şeydā gibi
G2710-3. Eşer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen mi **bilsem** yā firengi
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne hergiz günāh / Her nefesde **bilse** ḫāżırdur eger Allāhını
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ **bilmedi** bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / **Bil** er odur ki terk ide başın cefā güni
G2726-3. Baña cevr ile cefā ġayrilere mihr ü vefā / Neʿaceb **bilmeyesin** sevmeyen ile seveni
G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma **bildüm** belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur anuñ şeydāsı / **Bilmezem** n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi
G2732-3. Genc-i ḫüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / **Bilmedüm** aña ṭılısm olmış meger şuʿbān iki
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur **bilsem** ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2745-5. Zülfi sevdāsında **bilmezler** Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez yılan ayaġını
G2751-5. Ey Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı baña şor / Yimeyenden şorma **bilmez** ol ṭaʿāmuñ dadını
G2760-2. Aġzı remzini **bilmedi** anuñ /ʿAczine ḳāyil oldı rāz ehli
G2761-1. Ṣūret-i dīvār şanduñ göricek ey cān beni / **Bilmedüñ** mi ey perī sen eyledüñ ḫayrān beni
G2764-2. **Bilmezem** ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḫüsn yoḳsa nāz u istiġnā mı ki
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āh / **Bilmedüm** dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
G2780-5. Benüm günden güne ḥālüm müşevveş olup artmaḳda / Neden **bilmeyesin** ḥālüm seni ṣāḥib-żamir itdi
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç **bildüñ** mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḥi aʿlā gerek / **Bilmeyenler** tā **bileler** bunuñ ile şanuñı
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infiʿālüm var idi / Kimseler **bilmez** benüm ol dem ne ḥālüm var idi
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil **bilsem** neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ ṣānı
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine irem / **Bilmedüm** siḥr ile her tārını ḳılmış ol mār
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / **Bilmezem** bu derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Tb1-24. Leblerüñ şorduḳca **bildüm** āb-ı kevşerden laṭīf / ʿĀşıḳa yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüñi āhū şanurdum **bilmedüm** cādū imiş
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller şoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysuñ eger ger **bilselerdi** ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin ancaḳ ʿAden **bilür**
Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven **bilür** / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden **bilür** / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen **bilür**
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫʷāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḫaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken **bilür**
Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ şunulmadı ḫusreve / Şorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen **bilür**
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı añlayabilmez bilen **bilür**
Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen **bilür**
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü **bil** kim seg gedādan ḳorḳmaz

Mh12-3.Gönlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / **Bilmezem** kime gele idüm ki dilber destidür
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür **bilmek** isterseñ eger cān cevherin
Mh14-12. Şimdi **bildüm** dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya şatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḥayālī laʿl-i cānān cevherin
Mr1-14. Ġırra olma ḥüsnüñe **bil** kim nice Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın **bilmedüñ** / Ḥaste-i ʿışḳ oldı dil anuñ belāsın **bilmedüñ**
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın **bilmedüñ** / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse **bilmez** ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna biz nāz u niʿamdan fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı **bilüp** şādī vü ġamdan fāriġuz
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ ile elem / **Bilmezem** kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm **bilmezem**
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi **bilen** şanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr16-5. **Bilmezem** ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eṣer
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ aña **bilsem** ne żarrdur
Mr25-12. **Bildiler** degül vefā bünyādı üzre degül ʿālemi / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-14. Ey Muḥibbī key ḳatı düşvārdur **bil** rāh-ı ʿışḳ / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi **bilmez** Muḥibbī yüregi ḳan olmayan
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / **Bilmedüm** ḥālümi āḫır n'olur ferdā benüm
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / **Bildüm** ki hemān ölmek imiş derde müdāvā
D14-2. Leblerüñden büse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Şoñra **bildüm** virecegün baña bir yoḳ nesnedür
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḥarābına / **Bildüm** anı ki āḫır ʿimāret nişānıdur
D31-2. Ṣabrum var iken ḥālümi **bilmez** idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice var ola / **Bilsem** ki lebüñ öpmede cānāne var ola
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez **bilür** kim bivedür
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime şarardı yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken **bilür**
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḫi **bilmem** kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār
B66. N'oldı **bilmem** kim fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur ki āhum diñlemez
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider **bil** ṣoñı nedāmet ancaḳ
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse **bilmiş** yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ
B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi **bilmege** dil baġladum / Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl baġladum
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḫi **bildüm bilmezem**
B131. ʿAceb **bilsem** ne şehden ayrusın sen / Ki zārı zārı iñler şayrusun sen
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm ol **bilür** / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem dirdüm velī / **Bilmedüm** olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi

2. Sanmak, varsaymak, farzetmek. (TDK, 2011: 344)

G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı şanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı şādī **bilüp** ḫurremlerüz

3. Sorumlu tutmak. (TDK, 2011: 344)

G1328-7. **Bildiler** ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilin iẓhār şemʿ
G1346-7. **Bildiler** ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilini iẓhār şemʿ
G2036-1. **Bildiler** ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / Zīrā āteş ẓāhir olur ḳand ise oddan

4. İnanmak. (TDK, 2011: 344)

G113-6. Ḥᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı **bildüm** şavāb
G1130-4. Her viṣālüñ çünki **bildük** āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz

5. İşine gelmek, uygun bulmak. (TDK, 2011: 344)

G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar **bildügin** işler

6. Bir iş yapmaya alışmış olmak, elinden gelmek. (TDK, 2011: 344)

G1041-1. Māh-rūlar vefāyı **bilmezler** / Velī dinmez cefāyı **bilmezler**
G1041-4. Añsa düşnām ile bu ʿuṣṣāḳı / Dime anlar duʿāyı **bilmezler**
G1548-3. Derd-i dilden **bilmezem** kim kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ

7. Tanımak, aşinası olmak, aşina çıkmak. (Ş. Sami, 2010: 135)

G220-5. Muḥibbī lezzeti ʿışḳı **bilenler** / Didiler yoḳ şekerde bu ḥalāvet
G280-3. Perī-rūdur anı **bildüm** ki baḳmaz ādemi-zāde / Ol cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān beni **bilmez** mi hīç / Cān virürdüm yolına cānān beni **bilmez** mi hiç

G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni **bilmez** mi hiç
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şem ʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni **bilmez** mi hiç
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni **bilmez** mi hiç
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni **bilmez** mi hiç
G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam **bilmez** beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G446-5. Eşkümi **bilen** benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem şandılar
G524-4. Kināyetdür lebin añsam nigāruñ / **Bilen** dir selsebīl ü āb u kevşer
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāşıḳa / Hīç ġayre şorayım dime anı **bilen** bilür
G696-1. Şular kim bu cihān içre ol ḳaşı rāyı **bilmezler** / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını şorma ġayre benden şor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı **bilmezler**
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir ẓerreye teşbīh idüben ayı **bilmezler**
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı **bilmezler**
G696-5. Muḥibbī faḳr şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp dībāyı **bilmezler**
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni **bildüm** dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G1041-2. Atdılar ya ḳaşıyla ġamze oḳın / Dimeñüz oḳ u yāyı **bilmezler**
G1041-3. Ḫoş bilürler bu derdüm in ʿāmın / Līk hergiz devāyı **bilmezler**
G1041-5. ʿIşḳ ile kim ki mübtelā olmaz / Şorsañ anlar belāyı **bilmezler**
G1041-6. ʿÖmri ġavġā ile giçür zāhid / ʿIşḳ eri hūy u hāyı **bilmezler**
G1041-7. Ḳoma elden Muḥibbī ṣaf ṣarāb / Dimesünler ṣafāyı **bilmezler**
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / **Bilen** ḫoş bilmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1594-5. Rāh-ı ʿışḳuñda **bilür** misin Muḥibbī'yi şehā / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuñda abdāl eyledüñ
G1806-3. Didüm dil murġını benden ayırduñ / Didi **bilmez** misin kim şāhbāzam
G1737-2. **Bilmezem** kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni **bilmez** misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uşan dirler baña / Anı **bilmezler** ki ol ʿālemde varumdur benüm
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden **bilmez** Muḥibbī ẓerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / **Bilenler** ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / **Bilmeye** şimdengirü gelse beni uyḫu diyen
G2269-4. Didüm **bildüñ** mi ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı **bilmeden** öñ / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza
G2402-6. Muḥibbī seg raḳībi ʿav ʿavından / Ser-i kūyında **bildi** ölince
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil **bildi** çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2641-6. Maḥabbet cāmın içelden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim **bilmeye** şanur içüpdür āb-ı engūrı
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı **bilenler** dimiş dünyā ʿacūze bir ḳarı
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı añlayabilmez **bilen** bilür
Mh11-12. ʿĀlemüñ ẓevḳin **bilenler** gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā in ʿām-ı zülfüñden senüñ

8. Hatıra getirmek, yâd ve tahattür etmek. (Ş. Sami, 2010: 135)

G364-1. La ʿlüñ bitüre söz ile ger meyveler leẓīẓ / **Bilmeye** hīç anuñ gibi cennetde ber leẓīẓ
G544-4. **Bildi** gülüñ vişāli hemān firḳate döner / Bīçāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G1249-1. Eyleyen dehri mu ʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Şoñradan **bildük** anı ol müşk-bū gīsū imiş
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / **Bilmezem** anuñla ḳandan āşinā oldı göñül
G1800-2. Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol perīyi **bilmezem** n'oldum yine yād eyledüm
G1945-5. Sevdügi seni **bildi** Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it şuçını senden umar luṭf ile kerem
G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz ṭa ʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger **bilse** sözinde
G2702-1. Olar kim **bilmeye** ḳabrüni şādī / Dilegüm bu ki añılmaya adı
B149. Dostum **bildüm** seni sen menzil-i a ʿlādasın / Nice irişem saña ben zīrā sen bālādasın

9. Şüphelenmek, azv u isnat etmek. (Ş. Sami, 2010: 135)

G203-4. **Bildiler** dīvāne göñlüm saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār mest
G302-3. **Bilmezem** bād-ı ṣabādan kime şekvā ideyin / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin baña şaḥīḥ
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden **bil** dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī şanma anı ṭālī ʿ-i seyyāreden

10. Bir şey hakkında vukuf ve malûmatı olmak, vâkıf olmak. (Ş. Sami, 2010: 135)

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini **bilsem** kim ögredür aña
G110-1. **Bilmezem** ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fi'l-ḥāl aña
G122-1. N'eyler ol meh **bilmezem** ebrūlarına çīn şalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın şalup
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḫayrān oluram / **Bilmezem** kim baña n'eyler kākül-i miskīn dost
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse şormaz ḥālümi / Ṣubḥ şordum **bilmedi** çoḳ eyledüm şām ile baḫş
G335-4. **Bilmedüñ** ġonce-dehānı sırrını / Açma aġız yoḳ yire eyleme ḫand
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç **bilür** misin ki şimdi ḳandadur Bāhrām-ı Gūr
G386-3. Ḳaçan kim görse ʿuşşāḳı ḫasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi **bilmedüm** hergiz cihānda ben ne milletdür
G397-1. Āh **bilmedüm** ki menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne ki ol cān ne yirdedür

G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī **bilmedi** ol zülf-i reyḥān ḳandadur
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / **Bilmem** ol ḫūn-rīzi niçün ḳan sever
G435-2. Baġladı dil gerçi Leylī zülfine / **Bilmedi** Mecnūn velī Leylā nedür
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / Ey perī **bilmem** senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı **bilmedüm** ʿālemde ne mātemdedür
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / **Bilmezem** āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / **Bilmezem** cevr ü cefā fennin ol kimden ögrenür
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / **Bilmezem** tīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine ʿazm itdi bugün / Andan öñdin **bilürem** kim dil-i āvāre gider
G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe ey ḳaşı kemān / **Bilürem** ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / **Bilmedüm** ben rūz u māh u hafta sāli nedür
G580-3. **Bilürem** lāyıḳ degül ḥālüm ṣora dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra te'şir eylemez / **Bilmez** idüm şimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G644-2. **Bilmezem** ḥūr u melek midür perī yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı **bilsem** kimüñ cānānıdur
G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ **bilmedi** anuñ ʿāsesi var
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / **Bilmez** anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña ṣor / **Bilürem** ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G727-3. Ṣayarlar derdi dermāna görüp derdüñ ḳabūl itdüm / **Bilürem** derdüñ ey meh-rū benüm derdime dermāndur
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḥāl olan **bilür** işbu sözüm ẓāhirdedür
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim **bilmez** ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol ʿīsi-dem lebin / Ben **bilürem** kim ḫaste göñülden neler giçer
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi **bilür** ʿışḳında şīr-i ner giçer
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol **bilür** / ʿIşḳun odına cān u göñül kim kebāb ider
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā **bilür**
G824-4. Kimse **bilmez** kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G831-5. Sīne **bilür** ʿālemde ol zehr acısın / Pister-i devletde her kim şīr emer
G843(b)-4. Müdde ī kibr mi yāḫūd tersā / **Bilmedüm** ben hele ne milletdür
G860-3. Üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / **Bilürem** gözlerine görinür ol tuḥfe ḥaḳīr
G874-5. **Bilür** iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bi-ārı gör
G881-5. **Bilmezem** ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G897-3. ʿĀşıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim **bilmez** ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür **bilmem** cilāsı gül midür bülbül midür
G950-1. **Bilmezem** cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli **bilürsüz** kim kebāb üstindedür
G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / **Bilür** iken yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi **bilse** ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygündur
G1043-1. Var mıdur **bilsem** ʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi **bilmezem** nem ṣandılar
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / **Bilürem** ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1097-5. Kimse **bilmezdi** Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhi ʿışḳ yolında / **Bilürem** itmedi itmez ol meh terk-i cefā hergiz
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / **Bilürem** eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar **bilmek** yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1240-3. Ol şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / **Bilür** her kim ki ʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben dimezem **bilüñüz** ulular dimiş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri **bilmez** oḳusa eyler ġalaṭ
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / **Bilmeyen** anı Muḥibbī yañılup didi şafaḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / **Bilürem** ben anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / **Bilmeyen** ṣanur anı kim ẓāhir olmışdur ṣafaḳ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde yine pīrehenüñ / **Bilmezem** n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ leẕẕetini gel baña ṣor / **Bilürem** leẕẕetini çünki ol şekker-şikenüñ
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ **bilmezem** zülfüñle pinhān eyledüñ
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser **bilürem** āḫır beni şehlā gözüñ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / **Bilmezem** n'itdi baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / **Bilmezem** suyun mı çekdi seni anda ya gilüñ
G1579-1. Eksük itme şanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña ṣor leẕẕetini ben **bilürem** derd ü ġamuñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şīve gāh cevr ü gāh nāz / **Bilürem** āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp bīgānei yād eyledüñ / **Bilmezem** kim saña nesi ḫoş gelür bīgānenüñ
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / **Bilmezem** var mı cihānda saña beñzer yā degül
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān **bilmezem** Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1749-4. **Bilmezem** Yārab ṭoġar mı hīç sa ʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay u yıl
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā / **Bilmezem** āḫır n'olısardur ser-encāmum benüm
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı **bilmezem** ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / **Bilmezem** beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi **bilmezem** / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm Lokmāna derdüm bilmedi / **Bilürem** derdüme ancaḳ la ʿl-i dilberdür emüm
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma **bilürem** çoḳ günāh itdüm

G1874-3. Gitdi didi şabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / **Bilmezem** ki irişüben ben o ferdāyı görem
G1882-2. Ölür isem de ṭabībe nabżumı göstermezem / **Bilmesün** ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1963-1. Var mıdur **bilsem** ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi **bilmezem** / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1973-1. Sīnede ʿışḳı ezel ben **bilürem** / Her ne cevr itse güzel ben **bilürem**
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña ṣor / Bir bir idem anı ḫall ben **bilürem**
G1973-3. Ney gibi bezm içinde iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel ben **bilürem**
G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür senden / Cümlesin baña muḥāl ben **bilürem**
G1973-5. Zülf-i sevdāsı Muḥibbī yārüñ / Didiler ṭūl-ı emel ben **bilürem**
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur **bilürem** ammā ol ḳaşı yādan el çekmem
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle **bilmesün**
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḥᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb **bilsem** ḳanı uyḫu diyen
G2036-6. **Bilürem** çoḳdur günāhum başdan aşmışdur velī / Kesmezem lākin ümīdüm raḥmet-i maʿbūddan
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller içre **bilür** merḥabā yolın
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben daḥi **bilmem** seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben **bilürem** kimseler bilmez maḥabbet ʿālemīn
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī **bilsem** ol uyḫu diyen
G2145-1. Virmezin ben şādiye ʿışḳuñ ġamın / Ben **bilürem** çünki anuñ ʿālemīn
G2165-3. Şāne gibi olmayınca pāre pāre bu göñül / **Bilmesün** irmez eli zülf ü tār u mūya virmesün
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül **bilmem** seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / **Bilür** iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ **bilmedüm** ʿālemde nedür milletin
G2274-1. Ben **bilürem** kimse bilmez ʿışḳunuñ keyfiyyetin / Baña ṣor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / **Bilür** mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2488-5. Nedür bu ʿaceb u bu kibr ü teġāfül / **Bilürken** gireceksin sen zemīne
G2542-4. Meyān ile lebinden ṣordum āḫır / Kimesne **bilmedüm** vāḳıf bu rāza
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / **Bilürem** ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin **bilür** ḫazān yili gülistānı
G2642-1. ʿĀşıḳam divāne **bilmem** gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / **Bilmezem** kime şikāyet ideyim derdüm ḳatı
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / **Bilmezem** sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol perī
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / **Bilürem** başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın sen yüri / Göricek ben **bilürem** Mecnūn benüm yoldaşumı
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf **bilmez** iken elif ü bādan ġayri
G2758-5. Leblerüñ sırrın **bilüp** virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören idrākini
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle mest olmış / Görenler **bilmeyüp** ṣanur içüpdür mey-i engürı
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur **bilürem** āḫır kār
Tb1-8. Ol kemān-ebrū nigāruñ kūyı **bilmem** ḳandadur / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā **bile** ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Mr10-12. Muḥibbī ḥoḳḳa-i laʿlini **bilmez** hīç kes / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
B105. Geh ṣabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı **bilmez** tīz giçer ortada hafta ay u yıl
B167. Gördükde yār beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi **bilmem** ḳulaġına

11. Kabul etmek, addetmek, saymak. (Ayverdi, 2005: 370)

G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki **bil** ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G70-5. Ṣanma ancaḳ pīrehen **bil** sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda anı **bilmedi** mihre bir ebrest
G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar **bil** ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabīḥ
G307-2. **Bil** ġanīmet ʿömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẕālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G574-4. Dün tefeʿʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi **bildüñ** devlete dāli nedür
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını benüm / Lü'lü' dişi bahāsını dürr-iʿAden **bilür**
G577-5. Bir nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen **bilür**
G639-3. Rāḥat-ı cān **bil** anuñ düşnāmını / Göñlümüñ ḫaṭṭı anuñ düşnāmıdur
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān **bilür** göñlüm anuñçün şāddur
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg **bilüp** / Görme kendü kendüzin zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz **bilmeyince** derd ile dermānı bir
G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā **bilür** / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā **bilür**
G772-2. Tīmār-ı ġamda cemʿ ḳılup naḳd-i eşki dil / Ġam ḫāṣılını kendüye bād-ı hevā **bilür**
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā **bilür**
G1041-3. Ḫoş **bilürler** bu derdüm in ʿāmın / Līk hergiz devāyı bilmezler
G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını vefādan yeg **bilür** / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1123-1. Ḫüsn ile ey şaçı sünbül seni Leylā **bilürüz** / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā **bilürüz**
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleten ednā **bilürüz**
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir acı deryā **bilürüz**
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā **bilürüz**
G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde gül-i ḥamrā yirine / Şīşeler ġulġulını bülbül-i güyā **bilürüz**

G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā **bilürüz**
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḥüsne giçerse anı uḫrā **bilürüz**
G1157-5. Derdüñi dermān **bilür** derdüñ gelür aña vefā / Anuñ içün ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz daḫi bālā **bilürüz** / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan a'lā **bilürüz**
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā **bilürüz**
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm ol yār didi / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā **bilürüz**
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel ṣalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḫālif anı deryā **bilürüz**
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına 'īsa **bilürüz**
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür 'ālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī **bilmez** anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen belālaruñ / Derde devā **bilürler** anı mübtelālaruñ
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / Anı vefā **bilür** özine mübtelālaruñ
G1598-3. Rümūz-ı 'ışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir **bilür** yoḳ kimse benden yeg
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen vefā **bil** / Gelürse derd ü miḥnet de devā **bil**
G1679-2. Yüri ṭaḳ boynuña zencīr-i 'ışḳı / Özüñi 'ālem içre mübtelā **bil**
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile geşt it cihānı / Dilüñde dūd-ı āhuñı livā **bil**
G1679-4. Yüzüñ sürer ehl-i diller ayaġına / Gözüñe ḫākipāyın ṭūṭiyā **bil**
G1679-5. Göñülden gitmeyince çirk-i dünyā / Muḳarrerdür dilüñ olmaz ṣafā **bil**
G1679-6. Gelür her şādīnün ardınca biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā **bil**
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn **bilse** özini 'aceb mi cāmını Cem hem
G2057-2. 'Āşıḳuz dīdāra andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / **Bilürüz** zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini **bilmez** anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur 'aẕāb ile
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg **bilmez** / Aña 'āşıḳ dimeñ hergiz ki 'āşıḳ istemez şādı
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü nāz ehli / **Bilür** anı vefā niyāz ehli
G2770-3. Cefādan ḳangı 'āşıḳ kim vefāyı yeg **bilür** ister / Dilegüm budur 'ālemde añılmasun anuñ adı
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev me'ānī-i kelimātı ḥasen **bilür**
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā **bilür** / Ġamzeñ oḳı da gelse dile merḥabā **bilür**
B67. Bir bölük 'āṣilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān **bilirüz**

12. Değerlendirmek, takdir etmek. (Ayverdi, 2005: 370)

G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben **bildügüm** budur anuñ fehmi muḥāl olur
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid **bildi** ne rāhib benüm özge meālüm var
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / **Bildi** yazılmaz günāhı kim daḫi nev-restedür
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi **bil** / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ **bildüm** teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1836-1. **Bildi** çün sevdügümi ol māhum / يعرف المجرمون بسيماهم
G2124-1. Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne **bileydüm** ki seni āfet-i devrān olasın
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / **Bilmedüm** bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2469-3. Sevmek seni günāhum **bildüm** beni gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne

13. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. (Ayverdi, 2005: 370)

G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cür'asın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin **bilmedüm** hergiz ḫumār
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi 'uşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn **bilür**
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳur 'aceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā **bilür**
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür ammā **bilemez** ḫoş-ḥāl ider
G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında 'āciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı **bilmede** ḳāṣırdurur 'allāmeler
G1057-4. Kim **bilem** dir ḥāl-i Mecnūnı baña ṣor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḫadd sefer
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū **bilür** yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar **bilmez** bu 'ālemde vefā hergiz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur gül zārını **bilmez** / Ne deñlü eylese nāle güler gül zārını **bilmez**
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını **bilmez**
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını **bilmez**
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı 'ışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur 'āşıḳ dimeñ bāzārını **bilmez**
G1196(a)-5. Nigārā nergis-i mestüñ Muḥibbī'yi ider bīmār / **Bilür** bīmār ḳılmasun neden bīmārını **bilmez**
G1289-3. Siḥr fenni fitne 'ilmin **bilmese** ol dil-firīb / Bir naẕarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr 'ilmin be-ġāyet ḫoş **bilür** / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş **bilür** cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfitāb ister göñül / **Bilemez** miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey şūrīde dil / **Bilmedüñ** dīvānelik derdā getürdüñ başuma

14. Kastî olmayarak, istemeyerek. (Ş. Sami, 2010: 135)

G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı 'ālem **bilmeyüp** āzāddur dirler baña
G334-3. Baḫr-i 'ışḳa **bilmeden** dil zevraḳını ṣaldum āh / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan meded
G539-1. Beni sevdüñ diyü cefālar ider / Līk **bilmez** baña vefālar ider
G1303-3. Baḫr-i eşküm içre ṣaldum **bilmeden** dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı 'ışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / **Bilmeyüp** gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez ṣanki Ḫıżr-ı zinde-dil / **Bilmeden** ḫayvān ṣuyın içmiş zülālüñ var iken

15. Çok iyi bildiğin gibi, bildiğin üzere.

G96-2. Ḳullarıña bir naẕar ḳılsan n’ola ey şīve-kār / Çün **bilürsin** ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẕṭarib / Çün **bilürsin** kāyināt içinde vardur inḳilāb
G224-5. Ey Muḥibbī key şaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün **bilürsin** bir daḫı girmez eleʿömr-i güẕeşt
G365-4. Göñül virme bu dünyāya **bilürsin** pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez şanasın bir eser yeldür
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbīʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün **bilürsin** merd olanuñ cünbişi merdānedür
G698-4. Rūzgār ile **bilürsin** ḥāşılı ber-bād olur / Şol ki dāne dāne rızḳı cemʿidüp ḫırmen ḳılur
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün **bilürsin** bu cihānda añılan bir addur
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne **bilürsin** kim anuñ derdini dermāne giçer
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün **bilürsin** gülşen içinde biten lā-büd yiter
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürmeʿömrüni żāyiʿ / **Bilürsin** ḳanda gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen **bilürsin** anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G1057-6. Gel naẕar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẕardan dostum gelmez **bilürsin** añа żarr
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / Ey yüzi gül çün **bilürsin** bülbül olmaz zārsuz
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim **bilürsin** bunı her yirde namāz
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür bаña eylersin cefā / Çün kerīm olan **bilürsin** ẓulm mihmān eylemez
G1240-4. Beni cānā igen yaḳma şaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez **bilürsin** bī-emān āteş
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün **bilürsin** dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuṣṣāḳa gel / Gül gibiʿömrüñ giçer ṭurmaz **bilürsin** çünki çaġ
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün **bilürsin** Ṭunca yoḳ
G1700-5. Ey Muḥibbī baġlama dünyā denīdür dil aña / Çün **bilürsin** kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün **bilürsin** yā nedür ceng ü cidāl
G1921-3. Ey şabā merdümlik it dildāreʿarż it ḥālümi / Çün **bilürsin** bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer **bilürsin** beni bī-dādam
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün **bilürsin** kim içer herkes ecel peymānesin
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün **bilürsin** tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller ṣayd olurlar çün **bilürsin** sīm ile zerden
G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / **Bilürsin** göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün **bilürsin** cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme girmez ele / Çün **bilürsin** bir daḫı gelmez giden
G2430-3. Nāṣıḥā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam / ʿĀşıḳ olanlar **bilürsin** baḳmaz nāmūsına
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Vefā Yoḳdur **bilürsin** çünki zende
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var / Yüz sürerler çün **bilürsin** ḥarem-i muḥtereme
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi zikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün **bilürsin** dem deme
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün **bilürsin** ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāşıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz **bilürsin** çün beşer

16. İstemek, beklemek; talep etmek.

G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden **bilmez** devā senden meger tīmār ola

bilmez [1] *T.* Bilmeyen, cahil, nadan. (Ş. Sami, 2010: 134)

G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meṣel meşhūrdur **bilmez** bilenden ögrenür

bilmezlik [3] *T.* Bilememe durumu, cehalet. (TDK, 2011: 344)

(bilmezligümden [1], bilmezlik [2])

G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ āh / **Bilmezlik** ile sen saña itdüñ saña göñül
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḫayf kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh

bilmiş ol [3] Malûmun olsun. (Ş. Sami, 2010: 134) İyi bil. (TS, 2009: 569)

G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa **bilmiş ol** / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya zendür **bilmiş ol** / Hīç işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G1781-7. Tīġüñi çekme Muḥibbī’yi dü-nim eylemege / **Bilmiş ol** ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

bilü [4] *T.* Bilgi, ilim, irfan, idrak, malumat. (TS, 2009: 569)

(bilüm [3], bilümüz [1])

G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilün zikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz **bilümüz**
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam añа ḳalmadı hergiz benüm **bilüm**
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz **bilüm**
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz **bilüm**

bilürsüz itmek [1] Belli olmaz, fark edilmez yapmak.

G2077-1. Biñ kerre yıḳdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin / Āḫır **bilürsüz itdi** bu ḫāne nişānesin

bīm ḳılmaḳ [1] Korkmak.

G1152-1. Ger öldürseñ beni cān **bīm ḳılmaz** / Ölür mi dil ki cān teslīm ḳılmaz

bīm-i ʿases [1] Gece bekçisinin korkusu.

G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün laʾlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ **bīm-i ʿases**

bīmār [53] *Far*. Ölüm korkusu olan hastalık, çok tehlikeli hastalık. (Zülfe, 2010: 44) *bk. bīmāre*

bk. ʿāşıḳ-ı bīmār, bīmār ḫāne, bīmār-ı çeşm, bīmār-ı ʿışḳ, bīmār-ı zār, bīmār-ı zehr-i firḳat, çeşm-i bīmār, dil-i bīmār, dil-i bīmār-ı Muḥibbī, dil-ḫaste vü bīmār, ḫaste vü bīmār, nergis-i bīmār, ser-i bīmār, sīne-i bīmār

(bīmār [40], bimāra [1], bimāram [1], bimārdur [2], bimārı [2], bimārını [1], bimārum [2], bimāruñ [1], bimārunām [1], bimāruñı [2])

G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʿilācum dilde **bīmārum** görüp
G415-3. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından buyur şāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış bu dil **bīmārdur**
G420-6. Gözleri **bīmār** iderse lebleri tīmār ider / Bu Muḥibbīʾye ne ġam dārüʾş-şifā yanındadur
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ degülse / Neden ʿışḳ ehli yatur anda **bīmār**
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān ire / Işḳ dārında baña olmaġa **bīmār** ögredür
G652-2. Ġam degüldür gözleri **bīmār** iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum em ḳapar
G757-4. Buluram ṣıḥḥat ḳaçan ḥüsnüñ temāşā eylesem / Açılur göñli gözi ḳılsa ḳaçan **bīmār** seyr
G828-1. ʿĀrıżın ʿarż ider ilk göñlümi **bīmār** eyler / Şoñradan döne gelür lebleri tīmār eyler
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki **bīmār** incinür
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd ile **bīmār** kimüñ var
G935-2. Derd-i dil ḫālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki **bīmār** çeker
G1089-3. Ḳapuñ dārüʾş-şifā ey dil ṭabībi / Olaldan anda **bīmār** eksük olmaz
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste **bīmārı** henüz
G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur beni ol çeşm **bīmār** eylemez
G1186-1. Görmege ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / Dil ṭabībidür velī itmege **bīmār** istemez
G1196(a)-5. Nigārā nergis-i mestüñ Muḥibbīʾyi ider **bīmār** / Bilür **bīmār** ḳılmasun neden **bīmārını** bilmez
G1197(b)-4. Gözüñden ṣor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meşeldür ḫaste aḥvālin ki **bīmār** olmayan bilmez
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande **bīmār** ola itme Muḥibbī anda ses
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola **bīmār** itme anda ses
G1233-5. Laʾl-i nābuñ dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / Var mı **bīmār** kim ol itmeye timāra heves
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur **bīmār** kim ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḫālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini **bīmār** ʿarż
G1332-5. Muḥibbī gibi yaḳup baġrı yaġın / Ṣarardup beñzini **bīmār** olan şemʿ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün **bīmār** iden ʿāşıḳları / Ḥasretā derdā dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir **bīmār** yoḳ
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli **bīmār** eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan şol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile **bīmārunām** senüñ
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına şu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur **bīmār** gül
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā **bīmār** ider / İtdügini görmedi kimse aña tīmār gül
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu dil-i pür-derdi **bīmār** iñledüm [*] / İtmeyesin kesi bu derdüme tīmār iñledüm
G1825-2. Eger olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ ile **bīmāram**
G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yāyum gözi pür-fitne **bīmārum** / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile **bīmāruñ** olam
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam / İñlerem tā ṣubḥa dek derd ile **bīmār** olmışam
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam **bīmār** hem
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʾlüñ / Ḳamusı derd-mend olmış yatur **bīmāra** beñzetdüm
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem beni **bīmār** iden / Laʾl-i cān-baḫşun mıdur bu derdüme tīmār iden
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir beni **bīmār** eylesün / Bārī girsün araya laʾlüñde tīmār eylesün
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ **bīmār** sen
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun / Ġam şebinde miḥnet ü derd ile **bīmār** olmasun
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe **bīmār** çeşmüm ire ṣıḥḥat cānına
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārüʾş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil **bīmār** ola
G2600-4. Küh-ı ġamda yaşdugum ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi düşvārdur **bīmār** ola
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebinde ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā ṣubḥa dek **bīmār** ola
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu **bīmārı**
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḫasretle bugün öldüresin **bīmāruñı**
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile **bīmār** idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre ṭapındı
G2723-5. Ḥasret-i laʾl-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz mısın **bīmāruñı**
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil **bīmār** olur / Bilmezem bu derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni **bīmār** yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre naşibüm ḫārdur / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm **bīmārdur**

bīmār ḫāne [1] Hastahane.

G498-7. Zülfinde gönül bend ile gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāşıḳa **bīmār ḫānedür**

bīmār-ı çeşm [1] Gözün mahmurluğu.

G1749-2. Ḫaste-dil **bīmār-ı çeşmüñden** gider meyḫāneye / Ḫasteye lāzımdurur āb u hevāsı muʿtedil

bīmār-ı ʿışḳ [6] Aşk hastalığı.

G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ **bīmār-ı ʿışḳa** bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G159-3. ʿĀşıḳam **bīmār-ı ʿışḳam** baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G852-4. Lebi dārüʾş-şifā **bīmār-ı ʿışḳa** / Ruḫı mānendi yoḳ cennetde bir ḥūr
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye dil-ḫastesine em / **Bīmār-ı ʿışḳ** olana derdi devā yiter
G1197(b)-4. Gözüñden şor delü cānum nice **bīmār-ı ʿışḳ** oldı / Meşeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1409-2. Bir gül-endāmuñ ġamından giceler bülbülleyin / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam **bīmār-ı ʿışḳ**

bīmār-ı zār [1] İnleyen hasta.

G1385-4. Laʾl-ı lebüñ şifādur dārüʾş-şifā işigüñ / Yā niçün anda bu ben **bīmār-ı zāra** yir yoḳ

bīmār-ı zehr-i firḳat [1] Ayrılık zehrinin hastası.

G812-2. **Bīmār-ı zehr-i firḳatüm** yoḳdur ümīd-i ṣıḥḥatüm / Telḫ oldı ʿıyş u ʿişretüm şīrīn-dehānum ḳandadur

bī-mār [1] *Far.* Yılansız.

G2175-5. Genc **bī-mār** ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen

bīmāre [11] *Far.* Hasta. (Devellioğlu, 2000: 106) *bk. bīmār*

(bīmāre [9], bīmārem [2])

G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz ol **bīmāre** meded
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u gönül / Dil ṭabībine irişem diyü **bīmāre** gider
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu dil **bīmāre** beñzer
G912-4. Ḳapuñ dārüʾş-şifā ey dil ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil **bīmāre** beñzer
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda gönlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol **bīmāre** şevḳ
G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey şeb-i ġam n'ola ben **bīmāre** imdād idesin
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol **bīmāre** su
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh ise güzer / Ḥālini ḫastelerüñ gözleri **bīmāre** be-gū
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü **bīmāre** perçemüñ
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile **bīmārem** henüz
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḫālümi şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki **bīmārem** henüz

bīmārelıḳ [1] Hastalık.

G631-5. Dil ṭabībidür umar vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda **bīmārelıḳ** gönlüm diler

bī-mecāl [1] Mecalsiz, kuvvetsiz, dermansız. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 39)

G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaşfuñı idem ki oldum **bī-mecāl**

bī-mihr [2] *Far.* Şefkatsiz, sevgisiz. *bk. meh-i bī-mihr*

(bī-mihr [1], bī-mihri [1])

G245-3. N'ola **bī-mihr** olursa māh-rūlar / Olur cevr ü cefā bunlarda ʿādet
G1583-3. Bulunur şanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey gönül ol bī-vefā **bī-mihri** ḫoş görmek gerek

bī-miṯl [1] Eşsiz, benzersiz. *bk. bī-miṯl-i cism*

G739-2. Miṯlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / **Bī-miṯlsin** bildüm hemān bir daḫi peydā mı olur

bī-miṯl ü cism [1] Benzersiz cismi.

G782-1. Ol ki **bī-miṯl ü cismi** çün cāndur / Rāstī ʿışḳ ehline ol cāndur

biñ [124] *T.* Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayı; *mec.* Pek çok, çok sayıda. (TDK, 2011: 345) Kesin rakam belirtmekten ziyade aşırılık ve çokluk ifade eder ve aşırılık bildirir mahiyette kullanılmaktadır.

bk. biñ biñ, biñ dürlü, biñ kerre, biñ kez, nice biñ

(biñ [123], biñin [1])

G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle nūrundan münevverdür senüñ / Olsa **biñ** cānum idem yoluñda ser-cümle fedā
G27-3. Būseye bir cān nedür **biñ** cān virürdüm cān ile / Yarım aġız būse iḳrār eylese yārüm baña
G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür ṣad-belā / Çünki aña eksük olmaz **biñ** belā
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen **biñ** sitem peydā
G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül āyīnesi / **Biñ** tevḥīd eylesem ol dem olur hemān cilā
G68-4. Gelse **biñ** tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa **biñ** nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh çeşmünde cā / İdeli başumda vardur **biñ** hevā
G106-4. Nice yıldur **biñ** āhı gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum saña
G107-3. ʿĀşıḳa **biñ** cān bağışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / **Biñ** suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb
G165-2. Ḥüsnine maġrūrdur ʿuşşāḳı eyler pāy-māl / Çaġırup **biñ** dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G199-2. **Biñ** pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi pāreledü şāne ʿāḳıbet
G208-4. **Biñ** suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese **biñ** şükr ḳılam ben / ʿĀşıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G215-5. Sāḳiyā **biñ** cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle bizi sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür **biñ** ʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū bu şest
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki **biñ** nāz ile şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G298-4. **Biñ** yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña **biñ** şürūḥ
G308-2. Kim **biñ** yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / Birine **biñ** virilür olsa faḳīrün göñlini şād
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi **biñ** ḥasūdum var
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña **biñ** başlu ejderhā yiter
G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine **biñ** ġam gelür / Ancaḳ anuñ def ʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ **biñ** bende var
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var **biñ** ḳuluñ ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ şanma kesi var
G420-5. Ḳanda bir gül açılsa āşüftesi olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola **biñ** mübtelā yanındadur
G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī bir varaḳdan **biñ** sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G442-4. **Biñ** suāl itsem dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadur
G471-1. Ṣol ʿāşıḳa ki sevdüginüñ **biñ** belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı var
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin **biñ** nāz ile ol vird-i aḥmer depredür
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla **biñ** pāre oldı göñlüm / Bulunmadı dirīġā bir kimse ide tīmār
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti **biñ** cānedür
G566-1. Yine **biñ** ʿişve vü **biñ** nāz ile ol şāh gelür / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh gelür
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki **biñ** ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ **Biñ** cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / **Biñ** pāre ola el şunuban şāne ḳaṣd ider
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm şan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ ʿāşıḳa **biñ** yıldurur
G643-3. Mümkin midür ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña **biñ** başlu mār olur
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger **biñ** ḳan olursa çoḳ mıdur
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun **biñ** başlu ejdihādur
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar yine **biñ** cāne güzeller
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm pādişehüm yoḳ / **Biñ** ola ḳapusında benüm gibi kesi var
G706-1. Gözlerüm seker meger ol dilber-i raʿnā gelür / Şalınup **biñ** nāz ile ol ḳāmet-i bālā gelür
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ **biñin** bir kere istiġfār şır
G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli var / Göñülden baġlu anda **biñ** dili var
G765-5. **Biñ** suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G771-4. Zülfini **biñ** cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḫaẓer / Görinen zülfi anuñ **biñ** başlu ejderhā giçer
G815-1. **Biñ** şīve ile nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce anı aġza bu cān gelür giçer
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek nice biñ **biñ** ḳulı var
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem **biñ** cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G872-6. **Biñ** suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ʿār incinür
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın **biñ** başlu ejder gösterür
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup **biñ** dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḥsārı gördüm bir naẓar
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda **biñ** olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse **biñ** anca var imiş
G1034-2. Nigeh-bānı olupdur genc-i ḥüsne / İdüpdür zülfini **biñ** başlu ejder
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege **biñ** başlı şu ʾbān ögrenür
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile **biñ** dillüdürür fitneleri var
G1085-2. Cennete ḥūrā eger **biñ** nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1100-2. ʿUşşāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / **Biñ** ḳan içerse günde hergiz o ḳana gelmez
G1107-2. Şalınur her yaña **biñ** nāz ile āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir cān nedürür dirseñ **biñ** cāne ḳabūl itmez
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ **biñ** cān ile / Menʿ ider şād olduġum āh ol sitem-kār istemez

G1189-3. İtse **biñ** cevr ü cefā ḳılsa hezārān ẓulm ü nāz / Rāżıyuz ol şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger yaġdursa şad seng-i cefā / Başına **biñ** zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde **biñ** ola baş başa beñzemez
G1233-3. Baġrumı gerçi ki **biñ** pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine bir pāre heves
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber girihler bağlamış / Şanasın zencīr ile **biñ** başlu ejder bağlamış
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına varsam / Başum **biñ** eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse **biñ** anca var imiş
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde **biñ** ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1454-5. **Biñ** benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi **biñ** pāre olsun şānenüñ
G1521-1. **Biñ** semend-i nāza eyle cilveler meydān senüñ / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl çevgān senüñ
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān nedür **biñ** cān fedā cānānenüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī **biñ** var dili ol sünbülüñ
G1578-1. ʿIşḳına **biñ** dāġ yaḳduñ sīneñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz **biñ** zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger **biñ** ola cānum senüñ
G1679-6. Gelür her şādīnün ardınca **biñ** ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ **biñ** nice ḳul
G1737-5. İki şanma vir metā'-ı vaṣlına **biñ** cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
G1752-5. Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye / **Biñ** āhuñ ile Muḥibbī ol ḳadd-i ṭūbāye ṣal
G1763-5. Rām olur şanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Şayd olınmaz ol perī **biñ** siḥr ile efsūn idem
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür **biñ** başlu ejder şeklini āhum benüm
G1797-2. Görmege ol 'ārızı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede **biñ** dīde peydā eyledüm
G1880-1. Sīnem üzre dāġ ile **biñ** dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin **biñ** zebānum olsa gūyā eylesem
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında var imiş **biñ** mübtelāsın bilmedüm
G1936-1. Yüz cefā **biñ** cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-2. **Biñ** zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā **biñ** cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm **biñ** itdi defter ü dīvān benüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi **biñ** bendelerüñ / Senden özge benüm ālemde bulunmaya kesüm
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḫi dünyāyı terk itdüm / Beni **biñ** pāre itseler direm 'uḳbādan el çekmem
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ **biñ** başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2095-4. Zāhidüñ **biñ** sözi te'şir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler mi bir söz dise anı serd olan
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı **biñ** dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān degül **biñ** bile Tūrāna virmezin
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün / Yolına bir cān nedür **biñ** cān fedā cānān içün
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile **biñ** 'āşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden būse alurmış / Nedür bir cān eger **biñ** cān virürdüm tek hemān olsun
G2271-4. **Biñ** suāl itsem dönüp virmez cevāb / Bu ne istiġnā olur açmaz dehen
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña **biñ** cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2362-5. Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına **biñ** ser şikeste
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi **biñ** kimse añlamaz / Yā ben nice getürebilem derdümi dile
G2429-2. **Biñ** suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / **Biñ** cān vireyim cān ile diñ aña ṣatarsa
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ ey gül-çehre / Fitneler ṣalsa yiter **biñ** şehre
G2620-1. Yine **biñ** nāz ile cānāne geldi / Görüp derdüm benüm dermāne geldi
G2666-7. **Biñ** benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar şaçar **biñ** başlu ejderhā gibi
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol **biñ** daḫi rā itme bu rādan ġayri
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre **biñ** ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / **Biñ** ararsa bulmaya hergiz devā bizi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine **biñ** pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi **biñ** başlu ejderhā ḳılur
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / **Biñ** zebānum olsa ḥālüm söylesem ta 'bir ile
D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi şafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm **biñ** pāre ḫaṭ
B79. İstesem bir būsesin cānān diler cānum 'ivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne **biñ** cānum 'ivaż

biñ biñ [4] Pek çok, çok sayıda. *bk. binlerce* (TDK, 2011: 347) *bk. nice biñ*

G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda **biñ biñ** yāreler
G471-1. Şol 'āşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına yine **biñ biñ** devāsı var
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde **biñ biñ** yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne şor
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / Baña bir nāz eylese **biñ biñ** niyāzum var idi

biñ dürlü [21] Birbirinden çok farklı çok değişik, bin çeşit; çok değişik bir biçimde. *bk. bin türlü* (TDK, 2011: 347)

G26-1. Āh kim vardur benüm başumda **biñ dürlü** hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G45-1. Olaldan ḫaste-dil ʿışḳ ile şeydā / Alupdur başına **biñ dürlü** ġavġā
G210-2. Hicrān şebi ʿāşıḳlara **biñ dürlü** belādur / Zīrā ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi ʿuşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri **biñ dürlü** fenn bilür
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme ṣanma cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma **biñ dürlü** rāḥatler gelür
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña **biñ dürlü** ʿalāmet gösterür
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın arturur **biñ dürlü** istiġnā ider
G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña **biñ dürlü** ʿalāmet gösterür
G1327-3. ʿĀşıḳa **biñ dürlü** ḫālet gösterür per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes **biñ dürlü** lu ʾbin gösterür ol bāzı çoḳ
G2404-1. Seḥāb-ı zülfíni gün yüze perde / İdelden uġradum **biñ dürlü** derde
G2443-1. Bulunur çün hevā-yı zülfi serde / Beni uġradur ol **biñ dürlü** derde
G2496-1. İder zülfiñi gün yüzine perde / Beni uġradur ol **biñ dürlü** derde
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-10. Eşḳ-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde fırḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫ ʿār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm **biñ dürlü** derdüm vardur

biñ kerre [4] Bin kez. *bk. bin kere* (TDK, 2011: 347) *bk. günde biñ kerre/kez*

G1244-3. **Biñ kerre** eger ḥālümi ʿarż eylesem ol yār / Bir laḥẓada eyler bu ḳadar ḥāli ferāmūş
G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / Bī-fāidedür aña çün **biñ kerre** zūra gel
G1742-5. Muḥibbī olmadan **biñ kerre** artuḳ / İşitmek ṭaʿn-ı nādānı ne müşkil
G2077-1. **Biñ kerre** yıḳdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin / Āḫır bilürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

biñ kez [5] Pek çok kere, bin kere. (TDK, 2011: 347)

G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña **biñ kez** dürūd
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde **biñ kez** öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi **biñ kez** ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben ol meh-rūnuñ
G2273-5. Her gice **biñ kez** helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey dostān
G2716-5. Belā tīġiyle **biñ kez** öldürürsüñ / Muḥibbī'nüñ sañadur yine meyli

binā [10] *Ar.* Yapı, mimarlık eseri olarak duvarcı ve dülger marifetiyle vücuda gelmiş mesken vesaire, her nevi eser-i mi'mârî. (Ş. Sami, 2010: 135)

bk. binā itmek, binā-yı ʿālem, binā-yı ezel, binā-yı ʿışḳ, binā-yı ṣabr

(binā [5], bināsı [2], bināsın [1], bināsına [1], bināya [1])

G91-4. Kūyuñda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / ʿIşḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile **binā**
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / **Binā** aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan bilmez
G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına **binā** olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḥkemdür esās
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı bir **binā** / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḫalel
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse **bināsına**
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük **bināsı** ʿālemüñ / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile başlansa **bināya**
G2611-2. Zühd ile taḳvā **bināsın** çarḫa irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur **bināsı** ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḥāli n'olmışdur Cemüñ

binā itmek [1] Yapmaḳ, ḳurmaḳ, tebyin etmek, tenzīm etmek...(Tulum, 2011: 430)

G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā çünki bu Yaʿḳūb-ı dil / **İdiser binā** mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür

binā-yı ʿālem [1] Âlemin yapısı.

Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur **binā-yı ʿālemi**

binā-yı ezel [1] Ezel yapısı.

G2204-5. **Binā-yı ezel** urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / ʿUşşāḳ serin ilet Muḥibbī temel olsun

binā-yı ʿışḳ [4] Aşkın yapısı.

G1171-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / **Binā-yı ʿışḳı** yapsañ muḥkem olmaz
G1843-2. Ḫalel gelmişdürür gördüm **binā-yı ʿışḳa** ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm

G1870-2. **Binā-yı ʿışḳa** Ferhād ile Ḳaysı / Birin senge birini ṣuya ṣaldum
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger **binā-yı ʿışḳ** / Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını

binā-yı ṣabr [1] Sabır yapısı.

G776-4. **Binā-yı ṣabr** u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele ʿışḳuñ hevāsından hemān ditrer

binā-gūş [2] *Far.* Kulağın aşağı sarkan yumuşak kısmı ki küpe asılan yerdir, kulaktozu (kulak tözü). (Ş. Sami, 2010: 135)

(binā-gūş [1], binā-gūşuñdadur [1])

G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet menbaʿı cān **binā-gūşuñdadur** / Nitekim āb-ı ḥayāt dirler leb-i nūşuñdadur
G1282-1. Dirīġā gitdi benden ṭāḳat u hūş / Görelden ḳarşuma sīmīn **binā-gūş**

bī-nāmūs [1] Namussuz, arsız.

G392-1. Ḫırḳa içre ʿömri gicen ṣūfi-i sālūṣa ṣor / Kim içün terk-i riyā itmez ol **bī-nāmūsa** ṣor

bī-naṣib itmek [1] Ayırmak.

G1543-5. **Bī-naṣib itmek** revā mıdur Muḥibbī bendeñi / Ḫᵛān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına çün ʿām eyledüñ

bī-naṣib olmaḳ [2] Ayırılmaḳ, cüdā olmaḳ, ayrü düşmek, máhrūm olmaḳ... (Tulum, 2011: 431)

G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḥālem umaram olmayam ben **bī-naṣib**
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẓluñdan olupdur ḥışṣe-dār / Ḫāṣā ben mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola **bī-naṣib**

bī-naẓir [1] Emsalsiz, bî-mânend. (Ş. Sami, 2010: 135)

G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de **bī-naẓir** / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider

bī-nem [1] *Far.* Nemsiz; kurak; susuz.

G2769-3. Dostum dil-teşneyem raḥm itmedüñ / Çeşme-i luṭfuñ senüñ **bī-nem** gibi

bī-nevā [6] *Far.* Esbap ve levazımdan mahrum, fakir. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 40)

(bī-nevā [3], bī-nevādurur [1], bī-nevālardur [1], bī-nevālaruz [1])

G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya **bī-nevā** / Var ise ey zamān anı göster baña getür
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al göñlin ʿuşşāḳuñ buyur hep **bī-nevālardur**
G930-1. Sevdā-yı zülfi ṭūp başumda hevādurur / Deşt-i ġam içre düşdi göñül **bī-nevādurur**
G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿışḳa düşen **bī-nevālaruz** / Dermān virüp derdi alan mübtelālaruz
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / **Bī-nevā** bir ʿāṣıḳam benden nişān ḥācet degül
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir **bī-nevā** iken / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile

bī-nihāye [1] Nihayetsiz, sonu gelmez. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 40)

bk. bī-nihāyet

G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum **bī-nihāye** imiş anı ol māl ile

bī-nihāyet [1] *Far.* *bk. bī-nihāye*

G1684-4. **Bī-nihāyet** nice sırlar olur andan āşikār / Var ise ger dostlar esrār kānıdur göñül

bī-niḳāb [2] Örtüsüz.

G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı beñzer **bī-niḳāb** / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfitāb
G2603-1. Zülfin ol meh ḳaçan giderüp **bī-niḳāb** ola / Gören yüzini diye meger āfitāb ola

bī-nişān [3] *Far.* Nişansız, işâretsiz. (Devellioğlu, 2000: 108)

(bī-nişān [1], bī-nişāndan [2])

G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonce-leb / **Bī-nişāndan** gör nişān ḳıldum ṭaleb
G155-1. Büse ister leblerinden dil ʿaceb / **Bī-nişāndan** gör nişān ḳılur ṭaleb
G281-1. Ezelden olmaḳ ʿādetdür nihān genc / Nişānın ṣorma olur **bī-nişān** genc

binmek [14] *T.* Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak. (TDK, 2011: 347)

(binmesün [1], binmişdür [1], binse [6], binsün [1], binüp [5])

G498-6. **Binse** semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / Dutar elinde zülfini ṣan tāziyānedür
G1478-1. **Binmesün** cevr ü cefā atına yāri kimsenüñ / Ḳalmasun bencileyin görüp ḳarārı kimsenüñ
G1566-2. **Binüp** semend-i nāz ile ʿuṣṣāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿāṣıḳı çeksün ʿinān ḳaṣuñ
G1999-5. Esb-i nāz üzre **binüp** zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı ṣevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata **binüp** ḳoşmasun
G2049-1. **Binsün** ol serv-i revān itsün ṣitāb eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ ḥāli olmışdur ḫarāb eglenmesün
G2279-2. **Binse** esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / **Binse** ol yār çünki ʿAli gibi Düldüle
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān **binse** semend-i nāza / ʿUṣṣāḳ olur öñince ser-cümle hep piyāde
G2535-3. Esb-i nāza **binüp** ʿāṣıḳlarını ṣayd idersin / Ne sa ʿādetlü ser olur ki o fitrāke düşe
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / **Binse** Muḥibbī nāz ile ol ṣān düldüle
G2691-1. **Binüp** semend-i nāza zülfin idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup bendi
G2789-2. Semend-i nāza **binmişdür** yine meydān-ı ḥüsn içre / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyler elinde zülf-i çevgānı
B174. ʿArṣa-i ḥüsn içre ger **binse** semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına

bī-pāyān [2] *Far.* Sonsuz, tükenmez. (Devellioğlu, 2000: 108)

bk. baḥr-i bī-pāyān, deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ, eşk-i bī-pāyān, ġam-ı bī-pāyān, genc-i bī-pāyān, mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ

G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde **bī-pāyān** ḳopar
B192. Ṣanmañuz ḳaṭʿ eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda kim kūh-ı belā ġam çekse **bī-pāyān** ola

bī-per ü bī-bāl [2] Kolsuz ve kanatsız.

G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün **bī-per ü bālem** henüz
G1865-6. Ey Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / Yanuban pervāne-veş ben **bī-per ü bī-bāl** olam

bī-pervā [13] *Far.* Pervasız, korkusuz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 40)

bk. āh-ı bī-pervā, şehbāz-ı bī-pervā, şem ʿ-i bī-pervā, şūḫ-ı bī-pervā

(bī-pervā [10], bī-pervāyı [3])

G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre **bī-pervā** girür beñzer semenderdür
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol şem ʿī **bī-pervāyı** gör
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş Muḥibbī oldı **bī-pervā** / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G616-2. Tīr-i ġamzeñden ṣorsañ ḫavf ider āṣıḳlaruñ / Ölmege cānlar virür ʿışḳ ehli **bī-pervā** olur
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli **bī-pervā** olur
G956-4. Baş açup ʿāṣıḳlaruñ kūyına **bī-pervā** varur / Gerçi kim seng-i cefādan yaġdurursın ṭaşlar
G1060-2. Işḳ eri çoḳdur velī ʿāṣıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şem ʿe ol **bī-pervāyı** gör
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar urur / Yürürüz içinde **bī-pervā** anuñ balıḳlaruz
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile **bī-pervāyı** baḳ
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz ciger ḳanın içer / Nice nā-ḥaḳ ḳan içüpdür yine **bī-pervā** gözüñ
G2100-3. Yār **bī-pervā** benüm ḥālüm diger-gün olmada / Bārī hergiz görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2420-4. Şem ʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳ ḳan iderken yana **bī-pervā** yine
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle **bī-pervā** / Senüñ ḥāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında

bir [1584] *T.*

bk. bir ʿaceb, bir an, bir araya cem ʿolmaḳ, bir avuç, bir bir, bir biri, bir dāne, bir daḫi, bir dem, bir demde, bir deri bir üstüḫ ʿān ḳalmaḳ, bir dürlü, bir gün, bir ḫırḳa vü bir kūşe, bir ḫoş, biri, biri birine, bir görinmek/görmek, bir içim ṣu, bir iki, birisi, bir ḳaç, bir ḳarār, bir ḳarış, bir kerret, bir kerre/kere, bir kez, bir kez daḫi, bir laḥza, bir laḥzada, bir loḳma bir ḫırḳa, bir nefes, bir nev ʿ, bir nice, bir olmaḳ, bir şey, bir ṭaş bir ṭaş üstüne ḳoymamaḳ, bir ṭaşına ḫalel gelmemek, bir ṭaraf, bir vech ile, bir yaña, bir yañadan, bir yirde/yire, bir yirde ḳarār (hīç) itmemek/ṭutmamaḳ, bir yire cem ʿ eylemek/itmek, bir yire cem ʿolmaḳ, bir yire gelmek, bir yüzden, bir zamān, el bir eylemek/itmek, hele bir, her bir, her biri, her birisi, her bir yañ, hīç bir, hīç biri, hīç bir kimse, hīç bir kişi, hīç bir vech ile, ikide bir, nice bir, ol bir, süd bir ḳarındaş, üç günde bir, yılda bir

(bir [1550], birdür [20], birdürür [5], biri [2], birüz [7])

1. Sayıların ilki. (TDK, 2011: 347) Sayının en küçüğü ve ilki, ehad, vahid, yek. (Ş. Sami, 2010: 136)

G27-3. Būseye **bir** cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / Yarım aġız būse iḳrār eylese yārüm baña
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it **bir** gice yoldaş ol baña
G51-2. Şem ʿ-veş bezmüñde dursam **bir** ayaġ üzre senüñ / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi saña
G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / **Bir** ḳadem başmazdı ol vādi-i eymenden yaña
G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī **bir** ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı **bir** ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / **Bir** ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevşerdür baña
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bağışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan **bir** cān aña
G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı **bir** kitāb
G159-4. Rāh **birdür** iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña aşılur ṣalup
G169-3. Sāḳiyā ṣun **bir** ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben mest ü ḫarāb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı **bir** kitāb
G185-3. **Bir** bāde ile defʿ ider başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G214-7. **Bir** ḳadeḥ nūş eylemiş ṣanmañ çemende ʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / **Bir** ḳadeḥ meyle bizi sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā **bir** loḳmaya gel ḳāniʿ ol / **Bir** mekesle nitekim eyler ḳanā ʿat ʿānkebūt
G235-4. Her ḫaste-dili zinde ḳılur **bir** ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfitāb / Vir eline anı maḥrūm itme **bir** nānı dürüst
G240-2. İder seyrin cihānuñ **bir** ḳadeḥle / Ne yitmez rinde bu keşf kerāmāt
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola **bir** şīşe şikest
G268-5. **Bir** gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫş
G269-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ **birdür** iki ṣanup / Ṣaḳın dimeñ aña işna vü ṣāliş
G300-5. **Bir** ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ sa ʿīd / Saña **bir** nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G328-2. **Bir** göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / **Bir** bölük bīçāreler üzerine ṣaldı semend
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa **bir** ḳadem daḥi anuñ ne cānı var
G425-3. Elifken sīnede **bir** idi derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ oña beñzer
G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / Rindān elinde sāġar-ı gül **bir** piyāledür
G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre ḫusrevā benüm / Ferhād u Ḳays ḳıṣṣaları **bir** risāledür
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti **bir** dīvān olur
G621-4. **Bir** ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-ya ʿḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G627-5. Yine **bir** şīrīn ġazel didi Muḥibbī zevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur **bir** / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / **Bir** ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G782-3. Güyiyā iki ḫaddi **bir** cilde / Yazılur Gülistān u Būstāndur
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme **bir** ḳadem baṣsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G833-5. Gel ʿıyş idelüm **bir** sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / **Bir** mekesdür güyiyā şekerle bāl üstindedür
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / **Bir** ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol şāb ider
G877-5. Didi ānide Muḥibbī böyle **bir** rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G904-3. Laʾl-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış **bir** mekesdür pāyı bāl üstindedür
G918-3. Deyre vardum yār ile ben **bir** ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm **bir** gedā ʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur ṣanasın sulṭān uyur
G927-4. Devr-i gül **bir** haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G928-5. **Bir** ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G929-1. Şāh-ı ʿışḳam **bir** ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G937-5. Medḥ idüp laʾlüñ Muḥibbī dise **bir** rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti **bir** dīvān olur
G956-7. Ḳanda **bir** gül açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ **bir** meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / **Bir** baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1085-2. Cennete ḥūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḥırām / **Bir** ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī **bir** ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden **bir** ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre **bir** ḳadem baṣṣun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī derdüñle mūnīs / Ola mı ki ola **bir** cān bedensüz
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / **Bir** cān nedürür dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / **Bir** ḳadeḥ meydür başumda efser-i şāhānemüz
G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı **bir** ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ şem ʿ-i ḥüsnine / Ṣanasın **bir** bölük hindū vü perler nāre yaşdanmış
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbīʾye cihān **bir** ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp erba ʿine zāhid-i murtāż
G1319-4. Ol yār-ı nāzenīn ola kim **bir** ḳadem baṣa / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G1330-3. **Bir** ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭañ şāhāne şem ʿ
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi cāvidān ben ḫaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden **bir** ayaġ
G1353-5. Būse iḫsān eyle gel laʾl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña **bir** ayaġ
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı **bir** ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf

G1371-4. **Bir** ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ iʿtikāf
G1372-3. **Bir** ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḫi ṭurur muʿtekif
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına **bir** cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / **Bir** başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf it didüm **bir** muġbeçe / **Bir** ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe **bir** cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül **bir** haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle **bir** rengīn ġazel
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb / **Bir** ṣürāḥī **bir** ḳadeḥ **bir** ben olayın **bir** sen ol
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer **bir** haftadur bir an gül
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / **Bir** ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ **bir** haftadur / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1832-4. Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem **bir** cāna ol daḫi fedā olsun dirüm
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden **bir** ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün **bir** ġazel didüm / Ṣīrīn lebini ṣormaġa ġāyet güzel didüm
G1857-2. İderdüm **bir** meges kendümi dāim / Lebüñi öper idüm sāḥir olsam
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden **bir** ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur **bir** tāze dīvān eylesem
G1868-4. Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / **Bir** bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḫālüm n'olur dirken benüm / **Bir** yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1924-4. **Bir** iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G1925-5. Çignedür **bir** bölük üftādeleri / Sürer üstüme feres ni'delüm
G1982-4. Dilā iç **bir** ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben **bir** ġazel didüm / Bālā ḳaddini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2000-2. Ola ki **bir** ḳadem baṣa gelüp ruḫsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil **bir** cāne mālik nice bāzār eylesün
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / **Bir** ḳadeḥ nūş eyle gel zevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger **bir** ḳadeḥ içsem mey-i şahbāyı ben
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / **Bir** ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre baṣasın
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül **bir** haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin
G2145-4. Görmişem **bir** hafta cānā gün yüzüñ / Dūd-ı āhum giçe çarḫ-ı heftümin
G2146-3. **Bir** ḳadeḥden kāyinātuñ ḫālini fehm eylesün / Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
G2154-5. **Bir** elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum **bir** iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2155-7. Benüm ʿışḳum olur günü gün ziyāde / **Bir** iken beş olupdur beş iken on
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün / Yolına **bir** cān nedür biñ cān fedā cānān içün
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ ṣaḳlama bu yolda gel cānun ṣaḳın / Dimeye **bir** cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baṣ **bir** ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden būse alurmış / Nedür **bir** cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / **Bir** ḳadeḥ mey rehnine göndermişem destārı ben
G2249-2. **Bir** ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme **bir** ḳadeḥ şundı didi cān perveridür bu
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu **bir** cāne
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu Muḥibbī **bir** ġazel / Didiler bülbül gibi şūride gūyādur yine
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / **Bir** hafta var tāze ola ṣoñradan ṣola
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti Yoḳdur anuñçün **bir** ḳadem reftāre de
G2434-4. **Bir** ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde **bir** şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2450-4. ʿIşḳ **birdür** iki görse ṭanı mı anı müddeʿī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2453-4. **Bir** sāʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳāne / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ **birdür** ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte **bir** şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2498-2. **Bir** ayaġ üzre gelüp bel baġlayupdur ḫidmete / Servüñ indi ayaġına ḳara şu ṭurmaġ ile
G2509-2. **Bir** ḳadeḥ meyle benüm çün göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
G2524-9. Gül eyyāmı giçer **bir** hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḥāle
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir biaynih **bir** ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile
G2583-5. **Bir** ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2584-4. **Bir** ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña **bir** cān ki ġam perverd ola
G2622-2. İçelden **bir** ḳadeḥ ʿışḳuñ meyinden / Dil-i rindüm der-i ḫummāre düşdi
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum **bir** kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol yār gehi / **Bir** ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide serv-i sehi
G2711-1. Nice yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını / **Bir** ḳadeḥle yād ḳıldı işbu devlet-ḫᵛāhını
G2721-2. Ey göñül şanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün **bir** ḳıl ile gözleri cādū seni
G2731-1. Sen sen ol pendüm budur ṭutma göñülde yār iki / **Bir** olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki
G2731-2. Derd-i dil ḫālini yazdum ṣıġmadı **bir** nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
G2732-1. Yolına **bir** cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2732-4. Bu Muḥibbī şi'rüñi gören kemāle irdügin / **Bir** ṣanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2732-5. Öldürem dirdüñ peşīmān olma ṭur iḳrāruña / Dilberüñ fermānı **birdür** olamaz fermān iki

G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ **bir** yoldur iki ṣandı anı zāhid / İki görse **biri** ṭañ mı **biri** iki görür ṣaşı
G2754-4. Ṣunup **bir** bāde ʿaḳlum bāda virdi / Yine **bir** muġbeçe aṣlı Firengi
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse **bir** ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm diger-gūn olmada / **Bir** iken derdüm benüm artup meded on olmada
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini **bir** ḳadem
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẕalām-ı ġam / Ṣun **bir** piyāle luṭf idüp anı münevver it
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / **Bir** ḳıl ile ʿālemi baġlar cādūyimiş
D49-2. Nice bir öldüresin **bir** bölük üftādeleri / İtmeyüp raḥmı ʿaceb arturur olduñ sitemi
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür **bir** iki üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz
B67. **Bir** bölük ʿāṣilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz
B71. Zīver-i dünyāya dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / Ömr **bir** yildür giçer nedür buña bunca heves
B79. İstesem bir būsesin cānān diler cānum ʿivaż / Dönmesün iḳrārdan **bir** cān ne biñ cānum ʿivaż
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme **bir** ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün **bir** şehrde olmaz imiş pādişāh iki

2. Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren (sayı). (TDK, 2011: 347)

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫil ʿat yiterken **bir** palās ü **bir** ʿabā
G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan **bir** istimdāddur dirler baña
G22-1. **Bir** güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin **bir** gedā
G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın şimdi yine **bir** cām-ı Cem peydā
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur **bir** derd-mendüñdür / Ṭabībā la'l-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse **bir** güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G33-4. Gitdi hūşum benüm Mecnūn eyledi / ʿIşḳdan gūşuma girdi **bir** ṣadā
G34-1. La'l-i lebüñe ger dir isem n'ola Mesīḥā / **Bir** ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G35-5. **Bir** devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n'eyler ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür **bir** ravżadan **bir** kūşe-i vīrān aña
G44-2. ʿĀşıḳ iseñ **bir** gül-i raʿnāya sen de ʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G50-5. Diyesin ey ṣabā Ferhād u Ḳaysa / Felek **bir** tāze Mecnūn itdi peydā
G54-2. Kūyuña varan ʿāşıḳı **bir** ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām aña
G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ **bir** ḳızıl güldür baña / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / **Bir** gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber **bir** uzun efsāne söylersin baña
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine **bir** ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla kim **bir** ulu devletdür saña
G69-3. **Bir** bülbül-i nālānuñam tā ṣubḥa dek giryānuñam / Şöyle senüñ ḫayrānuñam sen daḥi ḫayrānsın baña
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı **bir** ġubārı ḫaṭla tefsīr aña
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key ṣaḳın / Bir gün ola irişe **bir** nāle-i şeb-gīr aña
G84-4. Herkesüñ var **bir** murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G89-4. Zāhidā ṣanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki **bir** sedd-i Sikenderdür baña
G93-1. **Bir** kemān-ebrū güzel ẕāhirde cānāndur baña / Līk maʿnīde yine ol āfet-i cāndur baña
G94-6. Āb-ı şāfiye müşābih yine **bir** şiʿr didüm / Didi taḥsīnler anı göricek ehl-i ṣafā
G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller şāhı olsañ **bir** gice mihmān baña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden **bir** devā
G104-1. Gitdi dil **bir** māh-peykerden yaña / Aḳdı ṣan ṣudur o serverden yaña
G105-5. Ey Muḥibbī **bir** devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz **bir** ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini **bir** perī nāgāh baña / Bir daḥi görmez isem āh baña vāh baña
G116-3. **Bir** perī-rū la'l-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgün şarāb
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded aña **bir** cevāb
G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / **Bir** işāretle yiter dimez baña ḳolın şalup
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen **bir** gedā ol ola **bir** ʿali-cenāb
G124-1. Derd-i ʿışḳa dostlar hergiz bulunmaz **bir** ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḫayrān u zār / Nice yıl andan berü görmez gözüm **bir** ẕerre ḫᵛāb
G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez ger ölem **bir** kimse āb
G127-2. **Bir** ṣaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm **bir** ḫarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G132-4. **Bir** ḫarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / **Bir** ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil **bir** yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb
G139-2. Düşdi yolum **bir** āẕine güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳunur gördüm ḫaṭīb
G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın **bir** āsiyāb
G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil tār u mār ider / Meclisde eger sāḳī ola **bir** nigār-ı ḫūb
G142-4. **Bir** ṣaçı Leylī-veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña bu cism-i ʿuryānum görüp
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳarasın / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın **bir** ḫaṭab
G156-5. Bu Muḥibbī irmege cānāneye / Ya İlāhi eyle sen **bir** feṯḥ-i bāb
G163-2. Fırṣatı elden düşürme **bir** muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl Degül ḫāli felekden āfitāb

G164-2. Gün yüzin görür idüm düşde eger / Gire idi gözüme **bir** ẕerre ḫᵛāb
G166-2. **Bir** perī-peyker ḥayāli geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın **bir** feṯḥ-i bāb
G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı **bir** feṯḥ-i bab
G170-3. Bulınur dürlü dürlü gerçi meẕheb / Bulınmaz ararsan **bir** ʿālī-meşreb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña ṣor gel / Benüm yanumda ol **bir** ṭıfl-ı mekteb
G174-2. Aġzınuñ esrārını ṣorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde **bir** ṣīrīn-cevāb
G181-1. **Bir** güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G184-1. Hem-demüñ dünyāda **bir** gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde **bir** serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G188-1. Derdüme nisbet benüm **bir** ẕerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G188-2. Leblerüñden **bir** nişān bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḥaṭuñda çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt
G190-5. Görmedi gülşende **bir** gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G192-5. Gözüñ yaşı gibi **bir** mā-i cārī / Muḥibbī adına dirler öper dost
G193-1. Bulmadum ʿālemde **bir** yār ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G193-3. Oḳudumʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem **bir** ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G194-4. **Bir** lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kim ʿālemlere efsāne oldum ʿāḳıbet
G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña **bir** ḫırḳa çün eyler kifāyet
G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür ṣan / **Bir** riġdürür şīşe-i çeşmüm aña sā ʿat
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde **bir** sevdāsı var / Şem ʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G205-2. Saña yitmez mi **bir** jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña **bir** kimse ögüt
G208-2. Deyr-ārā **bir** muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḥi ḥalḳ itdi lā-yemut
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi mihre **bir** ebrest
G211-6. Söyleseñ **bir** ḥaḳ sözi ḥalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G212-2. **Bir** ḳıṣṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / **Bir** noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G221-2. **Bir** siyāh hindūcedür gülzār-ı ḫüsninde görüp / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola **bir** hem-rāh dost
G227-1. Eger zülfüñden eylersem şikāyet / Olur cānā muṭavvel **bir** ḥikāyet
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen Gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı **bir** gül girībānı dürüst
G237-3. **Bir** gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfitāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı **bir** meẕhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde **bir** peykān dost
G249-2. **Bir** ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına ey dil / Tā ṣubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G250-4. Dil mürdesini eyledi **bir** lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ bulınur böyle kerāmet
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi **bir** zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā **bir** ser-i bīmār baḫş
G271-1. **Bir** gedā iken idersem n'ola cānān ile baḫş / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḫş
G271-4. **Bir** güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḫüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḫş
G281-2. Olupdur her kişi **bir** gence ṭālib / Yiter baña o yār-ı mihribān genc
G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin rūşen eyle / Diyeler buldı **bir** şāh-ı cihān genc
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün **bir** ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G286-3. Ḫaḳ ḳatında **bir** göñül yapmaḳ revādur Kaʿbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Kaʿbe ḳılma itme ḥac
G291-4. **Bir** ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḥalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā **bir** misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller dīdiler aña sipenc
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / **Bir** çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi hiç
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile şundı **bir** perī-peyker ḳadeḥ
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki **bir** kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G302-1. Görmedüm sencileyin **bir** mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G304-4. **Bir** ḥarf keşf olmaya ḫüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña bin şürūḥ
G307-4. **Bir** gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki **bir** ḫᵛāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G311-2. Gülşen-i ḫüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire **bir** hindūya her dem rāh ruḫ
G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi **bir** ḫūbdur / Dilerem miṣli cihānda ola yoḫ
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine **bir** serv-ḳadd / Bed-naẕardan saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / Gerçi **bir** ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāşılum / Işḳ şāhı baña iḥsān itdi **bir** vīrāne kend
G317-3. Gördi kūyuñda yürür şūride **bir** dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G319-5. Kimdürür ṣorsañ Muḥibbī bendeñi / Işḳunuñ ser-geştesi **bir** derd-mend
G323-3. **Bir** ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḥi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḥāl nā-murād
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam **bir** gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa **bir** kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile **bir** yir ba īd
G330-3. Her ki diler **bir** perī tesḫīr ide / Eylesün ʿışḳ odına cānın sipend
G338-4. Işḳ **bir** gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G339-1. **Bir** perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı īd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden ba īd

G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ **bir** ḥarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş **bir** yār bul kim ola ferd
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme **bir** çāre meded
G354-1. Müselmānlar yine **bir** şūḥ dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān bend
G355-1. Aldı **bir** kāfir yine gönlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar meded
G358-4. Ey felek **bir** ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda **bir** nesne benüm serden leẕīẕ
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye **bir** rūy-ı ter leẕīẕ
G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez şanasın **bir** eser yeldür
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi **bir** nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G373-2. Dem-be-dem **bir** ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / Lāleye rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür
G378-2. **Bir** lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu göñül kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G378-4. Şayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün **bir** ḳaġan arslānıdur
G381-1. Eksük olmaz gitse **bir** ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ defʿīni ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı **bir** nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G383-4. Ser-güzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu **bir** ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile Mecnūndur
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm **bir** kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin **bir** şanemi var / Kāfirdür eger ẕerrece göñlinde ġamı var
G403-1. Ey dil yine hecr ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya **bir** derd-i serüñ var
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / **Bir** zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerüñ var
G410-1. **Bir** güzeller şāhını bu cān sever / Baña cevr itmegi ol cānān sever
G412-4. **Bir** belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / **Bir** ḳıluñ resminde çün ʿāciz ḳalur naḳḳāşlar
G420-5. Ḳanda **bir** gül açılsa āşüftesi olur hezār / Ḳanda **bir** meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün **bir** gül-i nev-restedür
G426-1. **Bir** māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri vefā yirine vü derdi devā giçer
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı **bir** yiri daḥi bu dīdeden bīrūn aḳar
G429-5. Eyle gel şiʿr-i Muḥibbīʾyi ḳabūl / Gerçi kim **bir** tuḥfedür illā ḥaḳīr
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine **bir** muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā **bir** ḫayāl-i ḫᵛābdur / Kim anuñ bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / **Bir** ẕerreden de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G437-2. **Bir** perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler murādı üzre bu **bir** kār-ḫānedür
G440-3. Nāgehān **bir** şeb uyudum yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī **bir** varaḳdan biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G445-4. Yüzi meh **bir** güle baḳsañ ya yaşuma naẕar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḥi dirhemdür
G451-1. Cān cemālüñ şem ʿine yanmaġa **bir** pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña **bir** kimse ol ḫamdan ḫaber
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / **Bir** münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost **bir** tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G462-2. **Bir** mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın ammā **bir** noḳṭadan nişāndur
G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram āhum ile **bir** şerer-i eflāke düşer
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ **bir** kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G464-1. **Bir** sehī serve gözüm yaşı aḳar / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G467-5. **Bir** māh-rūya virdi Muḥibbī göñül yine / Geh cevr ü geh cefā vü gehi ʿizz ü nāz ider
G470-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı **bir** düzd-i dil-düzdīdedür
G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler naʿīm / Lā-büd cihānda her kişinüñ **bir** hevāsı var
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez **bir** çerāġum var
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez **bir** ẕerre ol mekkāre kār
G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı **bir** yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi **bir** zülf-iʿanber-bār bār
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı **bir** kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G479-1. Her kimüñ kim göñlini **bir** luʿb ile cānān alur / Cān virür bu yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin **bir** nūrdur
G485-1. Kim ki **bir** dilber sevüp ẕāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G490-2. **Bir** çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G491-3. **Bir** ġamze ile evvel alup göñlümi āḫır / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller
G494-1. Ruḫuñ ḫālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm **bir** ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu **bir** müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḥāl añlar
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı **bir** merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl añlar
G495-4. Çünki necātı ört ü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāşıḳa **bir** ḳurı cā yiter
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / **Bir** ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram **bir** şemmesi mescid ile minber yaḳar
G505-3. N'ola efʿi gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde **bir** āfetdür hemān ḫançer
G507-1. Göñül **bir** dilbere meftūn olupdur / Anuñçün bu ciger pür- ḫūn olupdur
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser **bir** ḳaṭresi / ʿIşḳunuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ reng ü būyına / Bārī dilüñi virür iseñ **bir** nigārā vir
G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel dimāġuñı / **Bir** gül yañaḳlu gīsüları müşk-bāre vir

G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni **bir** şāhbāzum var
G516-2. Niceler **bir** ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G521-3. **Bir** sifāli ṣunaġın virmeye **bir** cām-ı Ceme / Rinde kim kūşe-i meyḫānede **bir** Cem görinür
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm **bir** cānānı var / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G525-5. Bu Muḥibbī şi'rine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze **bir** dīvānı var
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı göñlüm / Bulunmadı dirīġā **bir** kimse ide tīmār
G540-3. Oḳumamışken mu'allimden gelüp **bir** ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin o kimden ögrenür
G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile **bir** lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol gül 'izārdur
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / **Bir** ṭaşı yāḳūt ü bir ṭaşı anuñ mercān olur
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili **bir** muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki **bir** şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / **Bir** ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler
G568-1. Āh **bir** dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār içün **bir** tuḥfe-i nev-restedür
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter çün belā baña / Bir yañadan bu daḫi gelür **bir** belā olur
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / **Bir** kelām ile seḫer bülbül ne söyler gül ne dir
G571-3. Bend içinde ḫālümi ṣor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā 'iş **bir** günāh itmişdürür kākül ne dir
G575-2. **Bir** gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda ṣolmasun / Virmesün ol gülşenüñ kimse ḫazānından ḫaber
G577-5. **Bir** nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı **bir** bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı **bir** vaḳf-ḫānedür
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege genc-i ḫüsnini / Her tār-ı zülfi başına **bir** ejdihā olur
G601-5. Gerçi şi'r ehli Muḥibbī bulınur 'ālemde / Līk senüñ gibi **bir** ehl-i hüner az gelür
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña **bir** pārem düşer
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī 'ālemi / Bulmadı **bir** kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde ruḫuñ **bir** tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi **bir** güldür
G612-5. Muḥibbī **bir** perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle 'aḳl ışşı / Görürken gelse **bir** şādī anuñ ardınca **bir** ġamdur
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār olmaz 'aceb / Çünki ḳadrini bilür her biri **bir** dürdānedür
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini **bir** rū çeker
G624-3. 'Āşıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / **Bir** marażdur 'ışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G627-1. **Bir** güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫ'ābumda ḳarin / **Bir** mu'abbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G634-1. **Bir** serv-ḳad ü lāle-ḫad ü sīm-bedendür / Bülbüllerini iñledici ġonce-dehendür
G634-4. Terk eyle ḳamu fikr hemān saña gereklü / **Bir** yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
G635-1. 'Andelīb-i dil nigārā gün yüzüñden ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler **bir** ṣayrudur
G636-6. Nigārum gitdüginde **bir** Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedā' eyler
G641-3. Baḳuban çarḫuñ 'arūsına ṣaḳın itme ḳabūl / 'Aḳdine meyl eyleme kim **bir** zen-i mekkāredür
G644-1. 'Āşıḳ oldum **bir** perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G646-5. Gerçi ma'āni gevheri **bir** gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem **bir** numūnedür
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden **bir** cevāb alsam bu cānum em ḳapar
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde **bir** serv-i revānın gezdürür / Pāyına lā-büd anuñ eşk-i revānın gezdürür
G662-3. Uġradum Mecnūna ṣordum ḫālini didüm didi / 'Işḳ **bir** ḫāletdür olmaz anda rāḫatdan ḫaber
G664-2. Gerçi **bir** ezādadur ammā ṣalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā ṣatar
G664-6. Şi'r-i pür-sūzum eger varsa 'Acem iḳlīmine / Virmege **bir** ḥarfe ḳıymet efserin Dārā ṣatar
G666-3. 'Āşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i 'āşıḳ / Herkes cihān içinde **bir** derde mübtelādur
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm **bir** ölümlü ḫastedür / Leblerüñden **bir** cevāb it derdine dermān umar
G673-5. **Bir** 'acūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış **bir** gül-i ra'nāsı var / Aña ḳarşu ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber 'āşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında **bir** sevdāsı var
G680-2. Yüzüñ **bir** mihrdür kim 'ālem-efrūz / Seḫāb-ı zülfüñ aña sāye-bāndur
G680-5. Eger derd-i dilin yazsa Muḥibbī / Gümānsuz her varaḳ **bir** dāstāndur
G685-2. 'Işḳ **bir** yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G694-2. **Bir** ḫabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki buña her gice mihmān gelür gider
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen 'āşıḳ / Güni **bir** zerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan **bir** addur
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını **bir** ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G718-2. Ne bilsün zāhida ṣorma rümūz-ı 'ışḳı benden ṣor / Bu **bir** sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G719-3. 'Işḳ meydānında göñlüm **bir** mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür **bir** semend ister
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum **bir** ḥarāret virdi kim / māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G729-1. **Bir** şūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ çünki yāridür / Derd ü belā vü miḥnet anuñ yār-ı ġārıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup ṣordı dil didüm / **Bir** ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G736-4. Ol mücerred cān ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr **bir** mekkāre vü muḥtāledür
G741-4. **Bir** zerre deñlü kuḫle göñül raġbet eylemez / İzüñ toziyle dīdelerüm rūşenā olur

G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül **bir** cevāb ile / Ol laʿl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm ġayretüm **bir** dīndür
G744-4. ʿĀşıḳ vişāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün **bir** gizlü ince rehdür
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña **bir** cürʿa şundı / Didi iç bunı ʿömr-i cāvidāndur
G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam **bir** elif / Lebüñ göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün **bir** iştedür
G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile ʿāşıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān **bir** ḳurı lāf eyler
G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer **bir** şeh-levendümdür
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde **bir** serv-i bülendümdür
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı **bir** gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G760-3. **Bir** muṣāḥib yār bul gülşende var **bir** kūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez **bir** çerāġum var
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / **Bir** kelām ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi sīnemde **bir** muḥkem ḥiṣārum aldılar
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / **Bir** derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / **Bir** uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ **bir** ḫayāl-i ḫᵛābdur
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün andan gelür **bir** gevher-i nā-yābdur
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin **bir** uġrudur
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine **bir** çāre var mı hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde çāredür
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde **bir** eṣer var / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G787-5. Ey Muḥibbī **bir** giceler meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şemʿ ü gül-i ḫamrāyı getür
G790-2. Cām-ı laʿlin ister iseñ eyle çeşminden ḫaẓer / Uyıcaḳ **bir** meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf **bir** āyīnedür / Diḳḳat ile ḳıl naẓar gör nice maʿnālar gelür
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın **bir** nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ **bir** gevher-i nā-yābdur
G794-2. İrdi **bir** ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḫālet mi gelür
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine ṣaḥn-ı çemen / Īyş u ʿişret vaḳtidür it **bir** kenārı iḫtiyār
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi **bir** ʿārif nergis-i şehlā meger
G805-3. Berre düşmiş ṣanmañuz Mecnūn **bir** dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa **bir** āl ile / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum **bir** zer kemer
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde **bir** kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan **bir** bādeye / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā ṣatar
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña mānend **bir** dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G818-2. **Bir** gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḥi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire **bir** zordur
G829-5. Bu Muḥibbī şeh-i cihān iken / Şimdi **bir** ḫūba bendedür dirler
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / Eger ḥūrī disem **bir** pāre beñzer
G831-3. Zāl-ı dehri almaya **bir** ḥabbeye / Aña ger himmet yüzinden baḳa er
G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı **bir** ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mīr ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān **bir** nüktedür / Ṣol ki virmez dil cihāna fikri ol encām ider
G839-4. ʿAceb mi **bir** cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu dil bīmāre beñzer
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / **Bir** sāġar ile saña çün ol reh-nümūn giçer
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları **bir** pāre yatdılar
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde anı pehlevān gibi / Ebrūları ki başını **bir** yire çatdılar
G847-3. Şāh-ı ġam mesken idüpdür ṭañlaram / Kişver-i dil **bir** ḫarābe ḫānedür
G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān **bir** dilber-i fettān ḳopar / Ḳarşusında ehl-i diller zār u ser-gerdān ḳopar
G848-4. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan kim tāzece **bir** māh-rū cānān ḳopar
G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin **bir** fedāyı gör
G851-1. Cihānuñ ḳanda **bir** raʿnā güli var / Aña ḳarşu hezārān bülbüli var
G852-4. Lebi dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḥı mānendi yoḳ cennetde **bir** ḥūr
G856-2. Olup her bir çiçek **bir** ḫūba mānend / Aralarında nergis ġamze-zendür
G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / Bu meclis cānsuz **bir** ḳurı tendür
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül defterinden **bir** sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez **bir** kār bu kār özgedür
G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cürʿa-i cām-ı elest / Kimse ḫālin añlamaz ol özge **bir** ḫāletdedür
G866-1. **Bir** serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā **bir** ḫūba ḫāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda **bir** kiyehdür
G867-1. Her kimüñ ḳim gül gibi her-cāyi **bir** dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G883-5. Ey Muḥibbī **bir** ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi **bir** miśḳāldür
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh bu **bir** yıḳılasıdur
G893-5. **Bir** ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri **bir** dürdānedür
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur **bir** / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem **bir** ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dür olalı / ʿIşḳ **bir** ḫāletdür elbette tenhālıḳ sever

G911-1. **Bir** şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Ka ʿbedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G915-1. Her kim ki göre zülfini ol mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından aña **bir** belā olur
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / Zülfini anuñ her biri **bir** ejdihā olur
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören ṣanur ki **bir** ḫayrān uyur
G930-2. Bezm-i belāda nālemi gūş eyleyen benüm / İder belā-yı ʿışḳ ile **bir** mübtelādurur
G930-5. Kimdür Muḥibbī dir iseñ ey pādişāh-ı ʿışḳ / **Bir** derd-mend-i bende vü **bir** ḫāk-i pādur
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat yine **bir** māhımuz vardur / Anuñçün göge peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil **bir** muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden **bir** devā / Ġāyet ne teşnedür dil **bir** oñulmaz derdi var
G937-3. Her kiʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / **Bir** maraż dur ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki **bir** ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G940-4. Yitürdümʿaḳl u dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm **bir** serv-dālum var
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / **Bir** ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün **bir** ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter **bir** buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G948-1. Deyr-iʿālemde ḳaçan kim **bir** ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum **bir** ẕerre kām / **Bir** söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından **bir** varaḳ şerḥ eylesem / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur
G952-4. Şöyle yazmış ruḥları naḳşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya **bir** ḥarfini ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi gül yüzlü **bir** cānān olur / İşi güci bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G958-5. **Bir** boyı servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G965-3. **Bir** güzel maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār şiʿr
G968-1. Yine dil **bir** dilberüñ ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir ṣanasın **bir** nesnedür
G973-3. ʿIşḳuñ içre **bir** dil-āverdür bu göñlüm ey perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri **bir** gerdedür
G981-3. Gerçi çeşmi ḳara giymiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı **bir** düzd-i dil-düzdīdedür
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri her biri **bir** gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G986-6. Zülfi şebinde her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma **bir** şeb-külā yiter
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḫāletin Mecnūna **bir** dīvānedür / Açma ʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ ṣuyı ṣan **bir** eşmedür
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri ṣan **bir** kesmedür
G1001-1. Āh **bir** dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / **Bir** uzun ḳıṣṣa olur hem şekeristān iñler
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi **bir** ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile ṣan iñler
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi **bir** bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan **bir** kefendür yata ḫaḳ yirüñde gür
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna ṣabā **bir** şemme zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḫāl sünbüller
G1016-5. Ey Muḥibbī şaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña ḫālüñi gören āḳil bulur **bir** yol güler
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez **bir** kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / **Bir** ẕerre gibi ol daḥi ser-geşte ḫāldür
G1023-1. Boyı gülşende **bir** serv-i sehīdür / Yüzi gün ʿālemüñ alnı mehidür
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı **bir** kār-ḫānedür
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki **bir** noḳṭa dehāndur
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi bī-ḫadd / Yoḳdurur sencileyin **bir** ẕeḳanı nāzik-ter
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ **bir** gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu ne āfitābdur
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm **bir** rikābdur
G1040-1. **Bir** perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1049-5. **Bir** ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm **bir** serv-dālum var / Biḥamdillah kiʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G1055-2. Maḥabbetden ola **bir** dil ki ḫāli / O şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1057-2. Aña beñzer **bir** perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı **bir** yir baḥr ü berr
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā **bir** ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1059-4. Baña ṣor ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma Mecnūna ne bilsün **bir** ḳara cāhildürür
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla **bir** işāret ki senüñdür
G1068-1. Ol siyeh şaç ki misḳ-i sārādur / **Bir** dükenmez başumda sevdādur
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbīʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan **bir** kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ **bir** kişinüñ gözleri bī-ḫᵛāb iñiler
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı **bir** ẕerre eṣer / Şimdi **bir** çāha düşüp derd ile dārāb iñiler
G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / **Bir** ġurāb öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1079-3. ʿĀlemi **bir** ḥabbeye ṣatduḳ irüp **bir** ʿāleme / Şükr idüp Ḥaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi **bir** döküci ḫūn-ḫᵛār ele girmez
G1082-2. **Bir** ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş **bir** kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur mest tā ḥaşre dek ayılmaz
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr ü ṯāḳat cümle **bir** yirden gidüp / İtdi **bir** yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1091-1. Görmedüm **bir** māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim **bir** gül açılmaz ḫārsuz
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi **bir** ʿİsi-nefes / Görmedi l ʿālüñ gibi **bir** gevher-i nā-yāb göz

G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda **bir** derd bu ḫaste cāne gelmez
G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ʿışḳ **bir** ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1102-5. **Bir** feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1108-1. **Bir** perī-peyker melek-ruḫsāre düşdi göñlümüz / Āh kim günden güne āvāre düşdi göñlümüz
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende **bir** gül bülbülin zār eylemez
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben **bir** ʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī **bir** mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile **bir** derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi şormaz mısuz
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi **bir** cürʿaya ṣatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında **bir** gül bitmez imiş ḫārsuz
G1120-4. Āhum odından ṣaḳın kim **bir** nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem berḳ urur kāşānemüz / Ṣanasın **bir** ejder olmışdur dil-i vīrānemüz
G1123-2. İtmezüz kimseye **bir** ẕerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleten ednā bilürüz
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek **bir** acı deryā bilürüz
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña **bir** ḳurı sevdā bilürüz
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz **bir** ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā ile maḥremlerüz
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda var mı **bir** iş kim zer itmez
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum **bir** uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḫi nālem henüz / Ey ḳamer **bir** şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1138-2. Ḳanda **bir** meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1139-5. ʿĀşıḳuz ʿālemde ammā virmedük **bir** ḫūba dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿālemde **bir** gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden **bir** cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz **bir** sāde ruḫsār isterüz
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm **bir** yārelü naḫcirümüz
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi **bir** dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẕikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle **bir** şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1147-2. Gider mi zülfinüñ sevdāsı serden / Dükenmez böyle **bir** endişe olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil **bir** köhne ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1151-5. Alan **bir** şemme bu sünbül şaçından / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür **bir** söz imiş āh görinmez
G1160-2. **Bir** ẕerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz biz
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī **bir** mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1165-4. **Bir** boyı servüñ firāḳından görenler yaşumuz / **Bir** aḳar ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb **bir** gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1168-5. Muḥibbī oldı çün **bir** zer ḫarīdüñ / Revā mıdur diyesin ḳul gerekmez
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün şāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye **bir** ẕerre yoḳdur kīnemüz
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan **bir** ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech ile kāmillerüz
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi **bir** gice olsun münevver ḫānemüz
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı **bir** ġam-küsārumuz / Giçse ʿaceb mi girye ile rūzgārumuz
G1177-5. Eyler egerçi her kişi **bir** nesne ile faḫr / Her dem Muḥibbī ʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1180-2. Cihānda var mı **bir** şem ʿ-i şeb-efrūz / Yaḳup pervānesini nār ḳılmaz
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi **bir** gül var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1191-1. Var mıdur **bir** ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / **Bir** ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1194-4. Beni kül eyledi bu āteş-i ʿışḳ / Bu nevʿa yanmaġa **bir** nār ḳılmaz
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı **bir** ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri **bir** laʿl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre **bir** Mecnūnıyuz / Tā ölince anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın **bir** kimse var mı istemez
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr **bir** nesne yimez
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi bu dil āteşi **bir** pāre henüz
G1211-4. Muʿtekif olsam nʾola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā **bir** kimse tecvīz eylemez
G1212-6. Muḥibbī saña **bir** göñlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz bu nāleme **bir** perdede ney hem-nefes
G1219-3. Dilā yitmez mi **bir** peşmīne-jende / Niʾdesin isteyüp dībā vü aṭlas
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı **bir** ġayri heves
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma ʿālemde **bir** feryād-res
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḫālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife **bir** nükte bes
G1228-3. Āteş-i āhum yanında **bir** şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi **bir** ḥikmet-şināsı / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı **bir** ʿilme ḳıyās
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine **bir** pāre heves
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol lebi şīrīn idüp **bir** dāsitān ezberlemiş
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol **bir** ulu şāh imiş
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben āşıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm **bir** ulu dergāh imiş
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı **bir** kāh imiş
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ **bir** ince müşkil rāh imiş

G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim **bir** muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda **bir** kemter gedā / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / **Bir** cevāb ile ṣaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin yād eylemiş / **Bir** ḫarāb itmiş lebinden göñlümi ṣād eylemiş
G1251-3. Ṣandıñuz Mecnūn gezer ṣaḥrāda **bir** dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū **bir** deryā imiş
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā **bir** ejder baġlamış
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre **bir** ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar **bir** ṣāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn ḳumāş
G1269-4. Zülfi dünında her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma **bir** şeb-külāh imiş
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı anda ʿivaż / Ḥāşılı yoḳ didi başunda bu **bir** sevdā imiş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel **bir** cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum şuʾle-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda hemān **bir** şemʿ-i şeb-efrūz imiş
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ **bir** söz imiş
G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür çün her kişiye **bir** hevā ḫoş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key ṣaḳın **bir** fitnedür uyarma anı uyımış
G1299-5. Tekye-i şirʿ ile ger ola Muḥibbīʾye suāl / **Bir** cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿni-i ḫāṣ
G1306-3. Leblerin zikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife **bir** söz yiter ḫācet degül tekrārʿarż
G1310-1. Laʾlüñe olmaya **bir** gevher ʿivaż / Mülk-i dünyā cümle ser-tā-ser ʿivaż
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir baña **bir** sāġar ʿivaż
G1313-2. Zülfüñ **bir** uzun ḳıṣṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1322-2. Kim ki laʾlüñden senüñ ider bugün **bir** cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṯerden ne ḫaẕẕ
G1324-4. Leblerinden **bir** cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḫaẕẕ
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı **bir** ẕerre dilden ide ḳamʿ
G1334-4. Şevḳ ile tā şubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese **bir** ẕerre lemʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem **bir** kimse kim ola benüm ile meşāʿ
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybuñ cihānda āşikār / Sen daḥi ṭutma dilā **bir** kimsenüñ ʿaybına semʿ
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbīʾyi müdām / Kendüzinden **bir** söze yoḳ iḫtirāʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya **bir** kimse ṣaġ
G1351-2. **Bir** perī-peyker melek-sīmāya çün virdüm göñül / Ḥālümi her kim ṣorarsa işidenlerden ırağ
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ ṣalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i ʿışḳ içre Mecnūn-veş uyardum **bir** çerāġ
G1355-4. **Bir** ṣaçı Leylī lebi Şīrīne göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ırağ / Meclise **bir** sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayaġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme **bir** kişi ile eyleme lāġ
G1358-1. Yine **bir** zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ **bir** kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1361-3. ʿIşḳ murġı keyʿaẓīmüʾş-şāndur / **Bir** mekesce görinür ʿanḳā-yı Ḳāfʿ
G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ **bir** gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şiʿre şürūʿ / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ **bir** ṣadef
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri **bir** menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ iʿtikāfʿ
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur **bir** eski def
G1378-2. Kūyuña varduḳca uṣṣāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle **bir** ser-ḫāne vaḳfʿ
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Ṣanki **bir** bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1379-3. Virmedi **bir** kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde münkeşif
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsaʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle **bir** gūyā laṭīf
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde **bir** ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham velī **bir** mihribānum yoḳ
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem **bir** vaʿdi yoḳ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī iʿtimād / Ḫāṭırı ʿāşıḳ gibi **bir** ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum **bir** melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar **bir** hümādur dāimā pervāzı çoḳ
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek **bir** ḫoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʿbin gösterür ol bāzı çoḳ
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur ʿāşıḳuñ bunlardan özge **bir** güvāhı yoḳ
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek **bir** özge ḫālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da saʿādet ancaḳ
G1398-3. Her biri **bir** ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / **Bir** cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1409-2. **Bir** gül-endāmuñ ġamından giceler bülbülleyin / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında **bir** cānānı yoḳ / Fiʾl-ḫaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı ṣor baña bilmez anı bī-derd olan / **Bir** devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1412-6. **Bir** muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş ʿāra şevḳ
G1414-1. Beñzemez **bir** müyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳaysa Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde **bir** ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih **bir** gözi ḫummār yoḳ
G1415-5. Menʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün **bir** ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege **bir** çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1420-1. Saña beñzer **bir** melek-rū cennetüʾl-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / Anı ʿālemde hergiz **bir** sever yoḳ
G1425-5. Ey Muḥibbī baña **bir** ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde **bir** özge ḫālet ancaḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi **bir** serv bu dünyāda yoḳ

G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ **bir** köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da **bir** ad ancaḳ
G1436-1. **Bir** şaçı Leylāya ḥabs olmış dil-i rüsvāyī baḳ / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı baḳ
G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ tār sīneñ üzre **bir** deri yaḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḥi zāhid / Eger bāde şuna **bir** sīm-ten-i şāḳ
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi **bir** dāne-i laʿl / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1444-4. Şorarsañ baña ʿışḳuñ ḳıymetini / İki ʿāleme deger **bir** dem-i ʿışḳ
G1448-2. Bulmadum **bir** kişi ben ḥālümi aña / Gördüm āyīnede ben daḥi ḥayrān ancaḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında **bir** sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda **bir** gül-i bī-ḫār yoḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḥālüm nedür şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi **bir** bīmār yoḳ
G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi **bir** seḥḥāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ʿālemde **bir** ṭarrāre yoḳ
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk teʾşir itmege cānā saña **bir** çāre yoḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / **Bir** naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1460-3. **Bir** ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da **bir** ad ancaḳ
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ **bir** ẕerrece muvāfıḳ / Sen daḥi işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi **bir** cürʿanı ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden **bir** varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḥi Ḳaş olaydım **bir** ḫārı bu sitānuñ
G1469-1. Nice **bir** cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer **bir** melek
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / **Bir** hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1479-3. Yüri **bir** şanʿatı tekmīl idüp olup ḫarābātī / Kemāl ehli gedā olsa olur ʿālī-nesebden yeg
G1483-1. **Bir** lebi şīrīn içün göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger **bir** nāzenīn / Öp elin şal boynına ḳoluñ lebini dişe çek
G1484-1. Yine siḥr eyledi seḥḥāre zülfüñ / Nice dil baġladı **bir** tāra zülfüñ
G1485-1. Göñlümi aldı āl ile **bir** şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile neng
G1488-3. **Bir** geştī-i dil ola ki irişe murāda / Göz yaşı ile āh ile deryāyı büyütdüñ
G1488-5. **Bir** ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine **bir** şaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi **bir** tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ
G1493-4. **Bir** luʿb ile leblerini sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar **bir** ẕerre kām / İt raḳībi dāimā sen şād u ḫandān eyledüñ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / **Bir** siyeh hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur **bir** özge nesne cān u tenden yeg
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni **bir** gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine **bir** gül-ruḫuñ dil murġı zār olmaḳ gerek
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri **bir** yādigār olmaḳ gerek
G1512-3. Eyledüñ ʿāşıḳları kūyuña varduḳca helāk / Kelle-i ʿuşşāḳdan **bir** ḳaṣr bünyād eyledüñ
G1512-5. **Bir** söz ile laʿl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbīʾyi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden **bir** cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye yiter / Almazam mālını **bir** ḥabbeye ben Ḳārūnʾuñ
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp **bir** ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1553-1. Görse **bir** şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez figānı bülbülüñ
G1559-4. Yanında müddeʿī nʾeyler gel ol ʿuşşāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez **bir** kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḥi hüşyār olmaya / İçeli **bir** cürʿarısın ol gözleri mestānenüñ
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḥaṭā / **Bir** muṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā **bir** üştür-ı ner görmedük
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı ʿāşıḳı güş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli **bir** yirden ferāmūş eylemek
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / **Bir** söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı **bir** ẕerrece şaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ʿārıżuñ üstinde senüñ
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / **Bir** ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it şu gibi / **Bir** boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1577-4. **Bir** gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīneñe **bir** meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1580-1. Her ḳanda olsa **bir** güzel ol bī-vefā gerek / Her dāim işi ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāfʿit didüm **bir** muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1581-5. **Bir** devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne sinden eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda **bir** vefālu mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1591-4. Düşmesün **bir** kişi ʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz **bir** ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1605-1. Nʾeyledüñ nʾitdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire **bir** ḳan eyledüñ
G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳıldun mihr-i eflāki nücūm / Penbe-i dāġumı hem **bir** māh-ı tābān eyledüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine **bir** serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1607-5. **Bir** cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden nʾola umsam **bir** cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi **bir** ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ

G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eşer / Bulmaduñ ancaḳ hemān **bir** ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1618-6. ʿIşḳ **bir** sehlekdürür geh āşikār u geh nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde **bir** pula bāġı benefşenüñ
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi nişār / Görinürde ḳaldı ancaḳ **bir** ʿabāsı bülbülüñ
G1623-6. Ey Muḥibbī **bir** vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gün itdüñ / **Bir** boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī yine **bir** mihr-i münevver şem ʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ
G1639-3. ʿAḳldan dūr şabrı yoḳ **bir** ʿāşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1640-1. Baña **bir** ġonce-leb ü ʿarıżı gülzār gerek / Ṣubḥa dek ḳarşu aña bülbül-i dil zār gerek
G1641-2. **Bir** selām ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G1649-1. Yine **bir** luʿb ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1653-6. Şimdi Muḥibbī **bir** şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki **bir** pāre sifāl
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek daḫi **bir** bī-çāre bülbül
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile **bir** ġonce-dehān ol
G1657-5. Pīr olduñ ise şanma Muḥibbī ola dil pīr / **Bir** tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
G1660(a)-1. **Bir** güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın raʿnā ġazel
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı **bir** binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḫalel
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / **Bir** tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder / Bu **bir** kederdürür ki göñülden gider degül
G1669-4. Serv-ḳaddler ḥasretinden **bir** elif çek sīneye / Giceler tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi **bir** mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / **Bir** cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā lezzetine beñzemez **bir** lezzet al
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / **Bir** temāşā eyle çeşmümden aḳar şan cūy-ı Nīl
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes **bir** ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmu āriyeyeti / Ādeme **bir** ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1683-5. Ezel bezminde **bir** cürʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā **bir** ʿāşıḳam benden nişān ḥācet degül
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa **bir** nesne ʿiyān aña beyān ḥācet degül
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup **bir** ḥikmet al
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe **bir** ḫil ʿat al
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāşıḳları ʿālemde **bir** dād eyle gel
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʿlüñ senüñ **bir** söz ile / Mürdeler iḥyā iden ʿīsi-dehānum gitme gel
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her varaḳ **bir** nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḥzen-i esrār gül
G1705-4. Minnet itmez kūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / **Bir** sifāli eyleye destinde ger peymāne dil
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın **bir** çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1708-5. Şi ʿr-i rengīnüm Muḥibbī **bir** nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz virür tekrār gül
G1709-1. Var mı cihānda **bir** kişi diye ḫużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse **bir** loḳma elüñe ḳāniʿ ol / Ḥırş ile olma mekesʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim **bir** gül-i raʿnā mı degül
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr **bir** pertev degül
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine **bir** kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek **bir** hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp göñlüme keder / Bu **bir** kederdürür ki göñülden gider degül
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen **bir** gedā göñül
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum **bir** muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet **bir** muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı **bir** yire ṣalmalı degül
G1737-4. Degme **bir** cāya anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / Kim bendesini redd ide **bir** şāh ne müşkil
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī şaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife **bir** gül
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya **bir** çāre ne müşkil
G1748-1. Nūr ile başdan başa **bir** āfītāb ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa **bir** ʿālī-cenāb ister göñül
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile **bir** laʿl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña **bir** dāmān gül
G1757-8. Uġradum **bir** ʿārife gül mevsimin şordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an gül
G1764-1. Yolına **bir** boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili **bir** bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Niʿmet-i şāhiye dir mi **bir** gedā aşum benüm
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh **bir** tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem elinde **bir** ceng-cūyı sevdüm
G1775-3. Bulmadum **bir** çāre çāre çāre çāre vāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār iñledüm
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben daḫi kūh-ı ġamı kesmekle **bir** ad eylesem
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde **bir** şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın **bir** şemmedür / Ṣıġmaya defterlere ḫāl-i perīşānum benüm
G1784-5. Muḥibbī kemterem ednādan ednā / Yüzini ḫāke sürmiş **bir** kiyāhum

G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını / **Bir** ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G1789-5. Muḥibbī’ i ḳapuñdan itme maḥrūm / Ol **bir** kemterdürür sen şāhum
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde ṣordum ʿārıżın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḫi **bir** bülbülüm
G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp **bir** nev-şecer peydā / Yaturdum maʿnii **bir** berke naḫl-i meyve-dār oldum
G1792-5. Çün Muḥibbī **bir** şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1797-3. **Bir** şaçı Leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār / Düşüben vādilere kendümi rüsvā eyledüm
G1799-2. Vefāñı istemez **bir** ẕerre gönlüm / Ḥoşem derdüñle yiter baña ġam hem
G1801-1. **Bir** lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb **bir** serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür **bir** pür-cefāmuz var bizüm
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n’ola senden **bir** cevāb / Ḥaste gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1803-4. N’eyleyem **bir** çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda **bir** abdālem
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur **bir** lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / **Bir** zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1810-2. Başum hevāda ṣu gibi yaşum hevādadur / **Bir** serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1811-1. **Bir** şaçı Leylī lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola **bir** gice gülşen menzilüm
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni ṣanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup **bir** levend olam
G1816-2. **Bir** kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya **bir** nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāṣıḳı çü men ḫāk-sār hem
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile **bir** nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1821-1. Saña dil virdüm bu göñlümüñ n’olasın bilmedüm / **Bir** ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge **bir** belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1822-5. Her beyti Muḥibbī’nüñ ider **bir** ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ mislini dürdānede buldum
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde **bir** ḳaşı kemānum var benüm
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel **bir** cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1826-5. Ey Muḥibbī n’eylerem bāġ-ı cinān u kevṣeri / **Bir** lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur **bir** mūr deñlü ġayretüm
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene **bir** tāze güli yār idelüm
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm / Ola kim derd-i dilüme ola **bir** çāre didüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine **bir** çāre didüm
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam **bir** nesne cānā merḥabā olsun dirüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki **bir** fikr-i muḥāl itdüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş **bir** belā-keş ʿāṣıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā ben daḫi **bir** ad eyleyem
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı **bir** ẕerre ṭāḳatum
G1841-4. **Bir** Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde kim var ẕü’l-fiḳārumdur benüm
G1842-1. Ben ki **bir** şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla ṣanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1842-7. Ḥasretinden iñlerem **bir** gül-ruḫuñ şām u seḥer / Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup **bir** ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh ḫaṭına ḫayrān olup / Gāh dīvāne vü geh şūrīde **bir** abdāl olam
G1852-4. Nokṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde **bir** remmāl olam
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ **bir** gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına mengūş eyleyem
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam / **Bir** ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G1861-1. Gönlümi elden yitürdüm āh **bir** dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uṣlaneyem
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de **bir** pervāneyem
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum **bir** ṭolu peymāneyem
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne **bir** abdāl olam
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm **bir** kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge ṣaḳladum
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl **bir** pādişāhuñ ḳulısın / Hem semiʿ ü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden **bir** şecer peydā / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm
G1879-1. Cān ile **bir** ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem
G1879-5. ʿĀṣıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī’ye neʿayb / **Bir** hüner bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
G1883-4. Virmeden **bir** kimse daḫi zülf-i Leylā’dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1894-4. **Bir** boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1899-1. Ne taḫt u tāc u mülket-i İskender isterem / **Bir** pādişāha bende olam ekṣer isterem
G1900-4. **Bir** ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki añup ben anı ḫayrān olmayam
G1902-2. Kaʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ **bir** yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup **bir** deri sīnemde iñiler **bir** rübāb oldum
G1905-1. ʿĪyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ **bir** şuġlı var ben yāre ḫayrān olmışam
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur **bir** bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem ṣanasın **bir** ṭolāb oldum
G1909-4. **Bir** cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña **bir** ṭūp-ı ser çekdüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña **bir** zer kemer çekdüm
G1917-1. ʿĀlemi geşt eyledüm **bir** mihribānı bulmadum / Cānumı ḳıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile **bir** ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne **bir** ḫurrem bahārumdur benüm
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz **bir** yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1928-6. Ṣabr u ʿaḳl u hūş **bir** yirden ferāmūş eyleyüp / ʿışḳ cāmın nūş idüp kendümi lā-ya ʾḳıl ḳılam
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu giceler tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış **bir** bülbül-i gülzār hem
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʾilāc / **Bir** meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı isterem
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem **bir** kes ben andan görmişem
G1937-3. Zāhide kevşer ü baña leb-i yār / Var herkesde **bir** heves niʾdelüm
G1940-5. **Bir** boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿidüp baḥr eyleyem bu eşkümi / **Bir** ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm **bir** kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G1942-3. Var mı **bir** mezhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup **bir** baġrı büryān olmışam
G1946-3. Zinde eyler **bir** cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum laʾlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle **bir** tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile **bir** tebessüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp **bir** şeb-külāh aḫşam
G1950-1. **Bir** lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1950-5. ʾIşḳuñ rümūz-ı nüktesini ṣordılar baña / Bunı cihānda itmedi **bir** kimse ḥal didüm
G1952-5. **Bir** ṣaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden cān benüm / Vireyim tek **bir** işāret eylesün cānān benüm
G1954-3. Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu gönlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme **bir** gül-i ḫandān benüm
G1963-3. Çār ebrū tīri **bir** sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / **Bir** ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma **bir** şeb egerʿuryān benüm
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenniʿışḳ başa iletmiş ben de **bir** irşād olam
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin **bir** seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G1975-1. Cāme-i sebz ile **bir** şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum var benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim **bir** mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri cārī **bir** ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim **bir** bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Gönlüm güher defīnesi ben **bir** ḳalenderem
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña **bir** zer kemer çekdüm
G1985-1. Ben **bir** gedā vü sen olasın şāh-ı muḫteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam
G1992-1. **Bir** serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / Bālā ḳaddini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2001-3. **Bir** ṣaçı Leylāya bend olmış dil-i dīvāneyem / Gönlümüñ tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylesem
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa **bir** kişi meyḫāne küncinde / Ferīdün bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḥāl içün / Andan özge varacaḳ **bir** yirimüz yoḳdur bizüm
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh ile **bir** kenāraʿazm idelüm
G2004-5. Ṣabra çün ḳalmadı Muḥibbī mecāl / Çāre yoḳ **bir** diyāra ʿazm idelüm
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / Döner siḫ üzre iñler **bir** kebābam
G2007-4. Ola kim başasın diyü yüzüme / Reh-i kūyuña düşmiş **bir** türābam
G2007-5. Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa / Başum ṭolu hevā ṣan **bir** ḥabābam
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de **bir** üstād olam
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile **bir** şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü līkin gümānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim **bir** mihri yoḳ nā-mihribānum var ben üm
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni şāh ṣanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ **bir** kemterīn ḥaḳīrin
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā **bir** ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / **Bir** yār-ı vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
G2015-2. Pāyına **bir** serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi **bir** gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine **bir** dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser **bir** ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2026-1. Göster boyuñı cānā **bir** serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2026-2. ʾUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu **bir** ʿālāmet olsun
G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler semā **bir** per-i kāhum ben
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür **bir** sipāhum ben
G2032-2. Yan yaḳıl **bir** ʿużv ʿużvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eşer / Ḳalmasun **bir** kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı **bir** ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2038-4. ʾIşḳ mıdur **bir** lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen
G2039-2. ʾIşḳ mıdur **bir** kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / **Bir** ḫaberdürʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2046-4. **Bir** ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd **bir** yār bul olma ṣaḳın bār-ı girān
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben şalınur serv-i sehī / Cūylar her **bir** yaña olmış ayaġına revān
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul **bir** yār u **bir** cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül laʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda **bir** zülf-i siyeh-kār isteyen
G2056-4. **Bir** ṣaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen çün **bir** gül-i aḥmerdesin

G2060-4. **Bir** devāsuz derd imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış **bir** gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳarармış **bir** kiyāham ben
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eşer hergiz / Görinmez kim naẕar ḳılsa hemān **bir** dūd-ı āham ben
G2073-3. Derūnum ḥālini **bir** kimse bilmez / Degüldürür içi ẓāhir ṭaşından
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm ölür **bir** kişi kim ḳoya ʿādetin
G2075-5. Çünki ezelde her kişinüñ **bir** naṣibi var / ʿIşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ **bir** ḳasāvetin
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metā ʿını gözleri / Varumı aldı ḳomadı **bir** ẕerre dānesin
G2077-5. Yārüñ meyānı olmaduġı **bir** bahānedür / Ayru Muḥibbī görmedi ḳılca bahānesin
G2080-5. Vaṣlına nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen **bir** gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin / Dil virüp **bir** māh-rūya ṣīve vü nāz isteyen
G2085-2. **Bir** kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar cem ʿidüp / Ḳaçmaya ṣīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nev ʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi **bir** ṣu ile **bir** ḫākdan
G2086-1. Çekeli **bir** zülf-i ḫoş-bū Nāzenīnüñ minnetin / Almaz ʿaynuma müşki ʿanberīnüñ minnetin
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-i ʿanber-sāya ben / Āh kim düşdüm bir olmaz **bir** uzun sevdāya ben
G2094-1. **Bir** ṣaçı zencīre beñzer ey gönül dīvānesin / Yanmaġa şem ʿī cemāline anuñ pervānesin
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te'şir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler mi **bir** söz dise anı serd olan
G2098-2. Bu ʿışḳuñ kārı **bir** kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2102-2. Ben nice teşbīḥ idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice serv-i sehī **bir** māh-ı tābāndur gelen
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi **bir** serv-dālem ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki **bir** ṣāḥib-kemālem ben
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey gönül bülbülleyin / Nāle eyle şubḥ olınca sen de **bir** şūrīdesin
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp **bir** żarb ile / ʿArşa aşdun tīġüñi bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2112-4. Fehm olunmaz ey gönül ince bili dikḳat ile / Ṭutalum ki yarasın **bir** ḳılı idrāk olasın
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ şan **bir** gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2123-2. **Bir** ġamze ile fitne şalup ḫalḳ-ı ʿāleme / **Bir** ṣīve ile āfet-i devrān degül misin
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña **bir** cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān degül misin
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / **Bir** işi işleme kim ṣoñra peşīmān olasın
G2125-2. Şanmañuz ṣūfi ya zāhid **bir** ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan **bir** oḳum / Rāfizīler ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem bugün
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın **bir** ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / **Bir** bu ki ḳana girüp **bir** bu ki ḳuldan çıḳasın
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāre ʿilāc / **Bir** cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2139-3. Egerçi naẕm-ı eş ʿāruñ olup her biri **bir** gevher / İçinden kim ki āḳildür alup nā-yābını seçsün
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül **bir** kimse dek ḳaçsun
G2142-2. **Bir** devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enīn
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya **bir** kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḥi kemān
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri **bir** miḥrāba ben
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī ma ʿni yüzinden gör **bir** ednā ḫāk-i rāham ben
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān **bir** dūd-ı āham ben
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda **bir** kiyāham ben
G2165-1. Dostlar **bir** kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuban ārzūya virmesün
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī **bir** güzeller şāhını / Līk şaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2166-3. Şaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya şaḳın / **Bir** eşer ḳaldı mı gör Sām ile Siyāvuşdan
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʿāşıḳı / Zīrā **bir** loḳmaya ḳāni ʿdür yimez dünyā ġamın
G2178-3. **Bir** nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ şaḳın
G2184-3. ʿUşşāḳdan yüzin çevirürsin revā mıdur / İslām içinde virmeyesin **bir** selāmı sen
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ **bir** ḥarāmi sen
G2185-1. Virür ʿālemde **bir** kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẕar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş **bir** yirde olmaz kīn ü dīn
G2204-1. Sev **bir** güzeli ġāyet ile ol güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2206-1. Didi gel deyre bugün mu ʿciz-i ʿīsā göresin / Dirgürür mürdeleri **bir** büt-i tersā göresin
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi şalınur **bir** ḳadd-i bālā göresin
G2207-3. Ḳışşa-i ġuşşam uzun zülfüñ gibi **bir** ḳışşadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā her birisi **bir** gül-i ḫandān olsun
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / **Bir** cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz **bir** işe ten
G2212-4. Ben ġubārı didüm ey gün yüzlü ṭoprāḳdan getür / Bī-edeblik didi itme dimedi **bir** bende ben
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden **bir** cevāb ister / Ne ḫaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / **Bir** eşerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde **bir** maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim **bir** gül-i tersin / Kim āh oḳı güzer ḳılur irişe daḥi mermerden
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı **bir** meẕhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan
G2228-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki **bir** eglencedür / Ḫāli olma bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2230-2. Alup **bir** cür ʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḥi başda ḫumārından
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum **bir** çāre çoḳ sa ʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña **bir** ḫāne yap / Kūs-ı riḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin

G2236-4. Bulmadum **bir** yār-ı hem-dem kim ola ʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle **bir** gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2246-2. Mürde idüm **bir** ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo **bir** eşer olsun
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger **bir** güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2256-2. Gül ʿizāruñda ʿaraḳdan olduġıçün **bir** varaḳ / Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / ʿĀlem içre istemez **bir** kimse var mı devletin
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ **bir** āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2257-5. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle **bir** bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2263-3. Zülfinüñ ṣor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālem ṭolu māl olsa anuñ **bir** ḳılın
G2264-4. ʿIşḳuñ ile **bir** dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege ḥālümi **bir** kimsene yoḳ / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda **bir** ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey sīm-ten / Gülşen içre görmedüm **bir** nārven
G2276-2. İki ḳapaḳlu **bir** eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi ṣanma ṣaḳlamaġ içün
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfī **bir** uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye **bir** yaramaz addan
G2285-1. Dilā **bir** serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān pāyına ṣu gibi aḳarsın
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler **bir** uġrı servdür ṣaḳın
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi **bir** gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2294-3. Ṣanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde **bir** pejmürdesin
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / Eger var ise eydüñ **bir** suḫan-gū
G2298-4. Bulmadum **bir** yār-ı hem-dem göñlüme / Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū
G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde şehā **bir** ṭoġrı ḫizmet-kārdur / Ṭurmaġ ile indi servüñ ayaġına ḳara ṣu
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulū ʿ **bir** māh-rū / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez **bir** kimse ṣu
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i laʿl den **bir** pāre ṣu
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān **bir** ḫūb-rū
G2323(a)-1. **Bir** lebi şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan berü / Küh-kenlik itmede üstādam oġlandan berü
G2323(a)-3. Ten ġubārını ṣavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler **bir** bādam oġlandan berü
G2323(b)-1. Naẓar ḳıldı baña **bir** çeşmi āhū / Bu cān u dil dideler ʿaḳla yāhū
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm **bir** mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ ʿışḳ eri var / **Bir** cefā-keş bulınmaya bence
G2348-1. Yār ile **bir** ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2355-3. Ol **bir** kerīmdür umaram maḫẓ-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime öldürür āḫır / **Bir** ḥiṣṣedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2371-1. Göñlini kim baġladı **bir** ṣaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde anı güle
G2371-4. Kūyında yār cemʿ idüp ʿāṣıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü içün **bir** yeñi ḳule
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile **bir** duʿā ḳıla
G2374-4. Alup **bir** müʾminüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre
G2378-1. **Bir** ṣaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile **bir** bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʿlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine **bir** tāze cān ile
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña **bir** şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / **Bir** düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2396-1. Sevdügüm **bir** serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün yolına başum revāndur tāzece
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme **bir** şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2403-5. Kendü ḫālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol **bir** kimseye lāġ eyleme
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı **bir** ulı gence
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire **bir** dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḫālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine **bir** çāre de
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Ṣanasm **bir** geşṭīdür durmaz döner girdābda
G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam gözüm pür-āb olur / Dostum **bir** ḫāṣṣadur bu mihr-i ʿālem-tābda
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ **bir** gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse şeyḫ ü ṣābda
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm **bir** çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā **bir** ḳılına
G2438-1. Aḳdı yaşum ṣu gibi **bir** servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2438-3. **Bir** lebi şīrīn firāḳından belā kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2439-1. **Bir** perī-peyker ḳamer-ruḫsār sevdüm tāzece / **Bir** lebi-şirin şeker-güftār sevdüm tāzece
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / **Bir** yüzi gül ġonce-leb gülzār sevdüm tāzece
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẓer / **Bir** ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī **bir** nişān / Āb u ḥayvān ger bu ʿālem içre nā-yāb olmasa
G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum Rūm'ı gezdüm / Gözüm dutmadı **bir** meh-rūyı sence
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür **bir** işe
G2450-1. Māyil oldum nāgehān **bir** çār ḳaşı gelmişe / Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi meger **bir** yüzi envāra benefşe

G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḥamle eylese / **Bir** ḥamlesine doymaz anuñ nice er düşe
G2464-2. Şāneye diñ **bir** ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda **bir** palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2465-3. **Bir** çāre eyle sāḳī şarāb-ı şafāyı şun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum **bir** muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān **bir** ʿışḳ eri abdāl ile
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı **bir** çāre benefşe
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı **bir** çāre benefşe
G2487-4. **Bir** ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ n'ola ḳaşına
G2488-1. Göñül virdüm yine **bir** meh-cebīne / Ki oldur faḫr-i ʿālem ben kemīne
G2488-3. Anuñ her bir ḥadīṣi **bir** güherdür / Anı virmez bilen dürr-i ṣemine
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına **bir** şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫāḳda
G2490-5. **Bir** vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / **Bir** ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır **bir** seng ile
G2509-3. Gün yüzüñ **bir** ẕerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer mi dostum andan semāvāt ehline
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḥasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan **bir** yanuma
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi **bir** dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿār ile dil pārelenür / **Bir** kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2524-2. Çiçekler her biri **bir** ḫūba beñzer / Görenler lā-büd irer vecd ü ḥāle
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede ṣaḳla Muḥibbī cān gibi / Yañılup **bir** kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını **bir** mār itdüm / Kimse el ṣunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2526-4. Bāġ-ı ḫüsninde didi nālem işidüp ol gül / Geldi **bir** bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend güher **bir** ṣadef-i pāke düşe
G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded **bir** nā-müselmāna / Ne mümkindür ḥalāṣ olmaḳ ṣaçından ehl-i īmāna
G2538-2. Şīrīn lebinüñ yādına **bir** ʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse
G2541-1. **Bir** elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim günden güne ḥālüm diger-gūn olmada
G2541-2. Ṭolaşaldan **bir** perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ kimdür ey dost / Añ oñı bende **bir** kemter kemīne
G2546-1. Dirīġā ʿaḳlum aldı benüm **bir** gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
G2548-2. Bulımadum aradum bu cihānı / Yimemiş ola **bir** kimse ṭabanca
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut **bir** müselmān üstine
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz **bir** kese / Yine ol fāş ider anı aġız açup söylese
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı **bir** yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler **bir** ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum **bir** reh-zene
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña **bir** gül ʿiẕār olsa
G2565-4. Olurdum ben daḫi **bir** ḫıżr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez lebinde
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī **bir** ṣaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar başuma
G2580-4. ʿIşḳda **bir** ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Şāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır **bir** ḳula
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme **bir** nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma **bir** kişinüñ göñli dār ola
G2589-4. Zāhid şarāb u şāhide ʿarż ider / Tevbe olur mı **bir** kişi bī-iḫtiyār ola
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü **bir** kişi / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla yār ola
G2594-5. **Bir** devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā senden meger tīmār ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı **bir** dilber ki bī-aġyār ola / Var mı **bir** gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç ṣaḳlanur mı dūd ki **bir** yirde nār ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña nigār / Ṣaḳla cigerde her biri **bir** yādigār ola
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ **bir** bī-vefā cānān ola
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler başına sulṭān olup / Gāh olur **bir** bende-i fermān ider göñlüm beni
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh **bir** ḥarf añlamaz nādān ider göñlüm beni
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur **bir** nuṭḳı yoḳ ḥayvān ider göñlüm beni
G2606-5. Gāh olur **bir** ḳaṭre eyler belki kem **bir** ḳaṭreden / Geh telāṭumlar urupʿummān ider göñlüm beni
G2606-7. Gāh olur **bir** ẕerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / Tenüm **bir** kāha dönmişdür o da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
G2616-5. Virmeyince cān metāʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / **Bir** söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḫüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın **bir** mār u şuʾbān eyledi
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin **bir** cevāb / Derd ü ḥasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2618-2. ʿIşḳ devletinde yine irişdüm **bir** ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya olʿālemüm gibi
G2622-1. Göñül gül yüzlü **bir** dildāra düşdi / Anuñçün bülbül-āsā zāre düşdi
G2623-4. Körpe iken ḳatumda şīr ü peleng / **Bir** gözi āhū beni şikār itdi
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber **bir** nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
G2627-4. Ola ḳumlar şaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre **bir** sāʿat gibi
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil güle nāle / Ol seng-dile itmedi **bir** ẕerrece kārı
G2635-2. **Bir** ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / **Bir** ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2637-1. Olmaya **bir** fitne ger ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye **bir** serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi yirini / **Bir** muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʾbirini
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki **bir** sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni

G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / **Bir** söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi **bir** tāra perçemüñ / Teşbīḥ ḳıldı kendüzini māre perçemüñ
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Bağa **bir** serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2650-1. Olmışam **bir** çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ pāresi
G2652-3. Bir bakışıyla eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan şāhin aldı pençesine **bir** kebūteri
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen **bir** ḳalenderi
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur **bir** kişi görse kendüñi
G2656-3. Gözüm egnüme **bir** ḫil'at giyürdi / Başuma āh **bir** tāc-ı semūrı
G2657-2. Virmeyince **bir** şaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳmadı bu cān u dil bünyādını
G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥza ḥüsnüñ bāġını / Almaya **bir** ḥabbeye virseñ irem uçmaġını
G2663-1. Dil itdi yine **bir** göz ile mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2663-5. ʿAhdüm bu idi baġlamayam **bir** kese göñül / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül baña beni
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder **bir** cevāb ulı
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede **bir** pādişehi
G2670-8. **Bir** loḳma ile ey dil **bir** kūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2673-2. Dāġuñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / **Bir** kebūter sīne sīm-endāmı bayram ertesi
G2686-2. İstemez **bir** ḳılı şınduġını dil kākülünüñ / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / **Bir** pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı **bir** pāre ṭapındı
G2697-2. ʿIşḳ **bir** meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü **bir** maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken ārām / Sevüp **bir** serv-i dil-ārāma düşdi
G2700-4. Ṭa'nesi ṭaşına **bir** bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş dünyā ʿacūze **bir** ḳarı
G2704-2. Cihānda görinen **bir** cām-ı şāhid / Bunı naḳl itdi ʿışḳun ḫurde-dānı
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanā'atda mekān ʿanḳā gibi / **Bir** cevāhir girdi bu elüme istiġnā gibi
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem **bir** ḳılına götüri dünyālar gibi
G2712-1. Bu fenā dünyāda şanmañ cāh ü māl egler beni / **Bir** yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin **bir** nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan ḥüsn ile mülk-i cihānuñ yigregi
G2722-1. Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda **bir** esīr itdi
G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde yine taṣvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile **bir** büt-i zerrīn külehi
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm baña beni / **Bir** pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī **bir** münāsib yār ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi **bir** kimse diye **bir** mihribān buldı
G2734-1. Āh kim **bir** serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi ṭaşdan ṭaşa ursam ʿaceb mi başumı
G2734-5. Umaram **bir** gevher-i nā-yāb ola her ḫāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya **bir** kimse semādan ġayri
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider **bir** ölicek şayru gibi
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā **bir** peleng / Ḥasret ile sīneme yaḳduḳda miḥnet dāġını
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda **bir** ḳabādur / Baña birdür palās ile firengi
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür **bir** yirlere başı
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ **bir** gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb **bir** deriyi sīneme yaḳdı
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına **bir** ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm şaçı zencīrine / **Bir** dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde **bir** ḳalem ḳaldı
G2787-2. **Bir** eline yāsın almış bir ele kirpük oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2792-2. Bu dünyā heft-ser **bir** ejderhādur / Yudar dimez bu yoḫsul u budur bāy
G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme **bir** çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye **bir** er benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser benüm gibi
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye **bir** er benüm gibi
G2797-4. ʿAḳl u şabrı külli **bir** yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḫāṣılum dīvāne key
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle ʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh **bir** bende gün efkendedür
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri **bir** yandan bir yanuma
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti **bir** ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın **bir** fitnedür uyarma anı uyımış
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ şahbā ile / Yā şalınmaz **bir** semen meh-rū ḳadd-i bālā ile
Mh6-1. Gel naẓar ḳıl ʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ **bir** dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān **bir** adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣan'atuñ üstādı var
Mh6-4. **Bir** gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳal'a-i derd ü firāḳuñ ne ʿaceb bünyādı var
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli **bir** cür'a nūş / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭa'n idüben söylemeñ / Ḫışḳ elinden ʿaḳl'āciz olduġın ʿayb eylemeñ / **Bir** rā'iyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz

Mh11-5. Bulmadum feryād-res ʿālemde **bir** feryād-res / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı Aras
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen **bir** çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḥālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen **bir** fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / **Bir** perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḥaddüñ yādına **bir** gülşen itdüm sīnemi
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre **bir** meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḥi bī-çāre yoḳ
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur **bir** çerāġ
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı **bir** ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr3-1. ʿĀlemüñ her kūşesi **bir** hūy u **bir** hādur gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider
Mr3-2. Herkesüñ **bir** ḥāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem **bir** kese itmeyem aḥvālümi
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser **bir** ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
Mr4-11. Ḥaste-dilven yoḳdurur **bir** maḥremüm kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden şoña
Mr6-2. Ḳāni ʿuz **bir** nāna biz nāz u niʿamdan fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli **bir** yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ileʿademden fāriġuz
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür **bir** elde dilber ġabġabı / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr8-27. Böyle gerekdür ey püser / Bir elde tīġ **bir** elde ser
Mr8-28. Ḳala Muḥibbī **bir** eşer / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / **Bir** ḳurı tendür görmen belki cānum bende yoḳ
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / **Bir** vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr13-7. Görmedi çünki seni **bir** ney yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāfʿola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl **bir** ṭolu kim refʿola dilden hep ġam
Mr20-10. Ḥaḳḳ Te ʿālā virmesün bu derdi **bir** yoldaşuma / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / **Bir** devāsuz derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini **bir** nā-mihribān / Giceler āhum şuʿāʿı görinür gündüz duḫān
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben **bir** ṣadā güş eyledüm / Şanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli **bir** yirden ferāmūş eyledüm / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / Ki yoḳdur ġamdan özge **bir** bilişüm
Mr28-12. Māh-rūlar arasında **bir** eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr29-1. ʿIşḳ ile ṣaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz derde ṣataşdum āh **bir** bī-çāreyim
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde senüñ **bir** günāh / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh
Nş4-2. Feth idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi **bir** heves feth itmege Baġdād içün
D5-1. Ḥaṭuñ çün oldı **bir** fitneye bā ʿiş / Ne ṭañ ḫüsnüñde artarsa ḥavādiş
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / **Bir** düşişdür bunı sen şanma ki bārī düşer
D14-2. Leblerüñden būse ikrār eyledüñ cān naḳdine / Şoñra bildüm virecegün baña **bir** yoḳ nesnedür
D18-2. **Bir** elifce daḥi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
D29-2. Būse alduñ leblerinden **bir** ẕarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẕarīf
D34-1. Sevmişem **bir** dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı **bir** güzel / Ger var ise de key ḳatı şīve-kār ola
D51-1. Gel ʿıyş idelüm **bir** gice ey dost nihānī Ḫoşluġ ile geçürseñ n'olaʿömr-i güzerānı
B16. Gelüp aḫşamlamadun **bir** gice çün māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B24. Zülfini dildār eyledi **bir** luʾb ile müşkīn-kemend / Benʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
B45. Ḳanāʿat gencdür pāyānı yoḳdur / Ṭamaʿ **bir** derd-verdür yaʿni yoḳdur
B46. Ḥased **bir** renc-i sūzān cānı yaḳar / Ne cān belki cānānı āni yaḳar
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ **bir** serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʾlüñ şorarsamʿayni rāḥatdur
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dildenʿaḳl eyler firār / **Bir** şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār
B62. **Bir** ribāṭ-ı köhnedür **bir** iki üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel **bir** cürʿa nūş / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it **bir** ḳonaḳdur bu ribāṭ
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż ʿeyledüm **bir** tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī **bir** kimse gülmiş yoḳ
B96. Şu **bir** kim virmedi cānı yolında **bir** cefākāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde āşıḳ-ı zāruñ
B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde **bir** zinde olmaya tenhā ḳocam
B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege dil bağladum / **Bir** uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl bağladum
B116. Seyre çıḳsañ n'ola **bir** gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm
B124. Bugün dīvāne āşıḳam baña **bir** pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B127. Āh kim sevdüm yine **bir** māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men

B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi **bir** nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥāletʿaceb mi eylesem nāle
B163. Her göñül kim ṭolaşur **bir** māh-rū sevdāsına / Ḳurtulamaz ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına
B170. Sevdügüm **bir** māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece / Ḳadr-i āşıḳ añlamaz nā-mihribāndur tāzece
B187. **Bir** perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur **bir** gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya

3. Bir kere, bir kez. (TS, 2009: 583)

G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / **Bir** būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G50-3. Viṣāl-i ḫüsnüñi şey'ullah itdüm / Dilüñden gelmedi **bir** söz meger lā
G50-4. Benüm ʿömrüm ʿömr-i ferdāya göymez / Disem **bir** būse dirsin baña ferdā
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem **bir** būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G96-2. Ḳullarıña **bir** naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / **Bir** naẓarda cān u dil meyl eyledi fī'l-ḥāl aña
G138-1. Reh-güzārında beni yār perīşānum görüp / **Bir** naẓar raḥm eyledi ḥāl-i perīşānum görüp
G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ **bir** būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm odını / Derd ile **bir** āh ḳılsam yana oda āfitāb
G190-3. Pertev- i ḫüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / **Bir** naẓar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ seḥer dost / Ola kim raḥm ḳıla **bir** naẓar dost
G210-4. **Bir** cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀşıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum āh / Şīrīn lebüñ eylese **bir** būsesin diyet
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān **bir** āh-ı serd
G377-1. Yāre ḳıldum **bir** naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben **bir** berü gel bunda yirüñ var
G431-3. Cānā kimem ki saña suḥan diyem āşikār / Şeb-i tār içinde eyle baña **bir** naẓar yiter
G512-3. **Bir** naẓarda deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G519-1. Felek saḳfına ṭoġrulmış çıḳar **bir** āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ **bir** būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ **bir** naẓarda ey göñül / Siḥr ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb bu ʿāşıḳuñ ḫāli nedür / **Bir** naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ ālı nedür
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi **bir** naẓarına bahā nedür
G595-1. Ey gözüm gel **bir** naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna güzeller / **Bir** būse ṣatarlar yine biñ cāne güzeller
G709-1. Didüm **bir** būse vir la'lüñden ey yār / Didi dīvānesin beñzer yüri var
G723-4. İde **bir** būsei iḥsān daḫi istersem ʿayb itme / Ṭama ʿ-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister
G766-5. **Bir** naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G803-1. Ey gözüm gel **bir** naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre **bir** güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G818-4. **Bir** naẓarla ḳıraram dir nice biñ āşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen **bir** naẓar / Baḳmadan güne gelür mi hīç żarar
G892-2. **Bir** naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu'bet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G903-1. **Bir** naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G918-4. **Bir** naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G943-3. **Bir** būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ bu yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G951-1. Ol şaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm **bir** naẓar / Yanaram tā ol yüzi envārı gördüm **bir** naẓar
G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki ol serv-i semen gülzārı gördüm **bir** naẓar
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben **bir** yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm **bir** naẓar
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yılduzum / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm **bir** naẓar
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm **bir** naẓar
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi īsi-nefes dildārı gördüm **bir** naẓar
G968-4. Cān u dil almaz mısañ **bir** būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir ṣanasın bir nesnedür
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili **bir** naẓarla āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam ṣanki yaġı-vār
G987-4. Cān alup **bir** būse virdüm diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G1024-2. **Bir** naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez **bir** naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı **bir** yaʿni yanından ḫaber
G1048-2. **Bir** naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu'bet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1050-4. Cān viren **bir** būsem alur gerçi dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1060-1. Cān gözin aç **bir** naẓar ol zülf-iʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1081-5. Cān naḳdine **bir** būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḫi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1088-1. **Bir** naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1110-3. **Bir** naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Şol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1148-1. **Bir** būseye cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir cān nedürür dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp **bir** naẓar sīm ü zer itmez
G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī gice gündüz / **Bir** oñmayası ġamzede ḳallāşlaruz biz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / **Bir** şora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1182-2. **Bir** şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken tāze yolındı olup ezhār sebz
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk senden **bir** naẓardur ara yirde mültemes
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / **Bir** naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes

G1242-2. Seni degül **bir** naẓarla dehri tesḫīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem **bir** būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru imiş
G1270-3. Cānum aldı dün gice **bir** būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāğ imiş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm **bir** naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / **Bir** naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh şemʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi **bir** āh şemʿ
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / **Bir** āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi **bir** būsesini / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm **bir** būse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1390-2. Göz ucıyla **bir** naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan **bir** ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḫazīn / İbret al sen **bir** naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler **bir** naẓar gel nāya baḳ
G1406-4. Nice yıllar ḫüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel **bir** naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / **Bir** naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun **bir** naẓar bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı **bir** āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine sīnem dāġını / **Bir** naẓar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / **Bir** naẓar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1489-4. Virüp cān naḳdini **bir** būse alduñ / Dilā şād ol ki olmaya ziyānuñ
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o ḫᵛābdan uyarup / **Bir** naẓarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḥaḳı / **Bir** naẓar pertev-i ḥüsnüñi iẓhār eyleseñ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā **bir** aġız būse iḳrār eyleseñ
G1557-2. Göñlüm alduñ **bir** naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk
G1564-3. İtmeseñ ger **bir** naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimseʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / **Bir** oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1626-4. **Bir** naẓarla virüben tārāca bu dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini şoñra vīrān eyledüñ
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü şaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ **bir** āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ **bir** būseñi baña nevāl
G1725-2. **Bir** naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu ḥāl
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala **bir** būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G1756-5. Cān vir lebine al ile **bir** būse Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp **bir** būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1832-4. Cān virüp **bir** būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḫi fedā olsun dirüm
G1857-6. Muḥibbī **bir** naẓar görüp nigārı / Yitürsem özümi vü ṣābir olsam
G1858-4. Leblerüñden ölmedin **bir** būse vir didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī **bir** naẓar / Bundan özge ḫāşa-lillah ben temennā eyleyem
G1950-3. Gel **bir** naẓar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / **Bir** naẓar ḳıl ḫālüme ey nāz-perverdüm benüm
G1958-5. Bulmış iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī **bir** ṣafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1992-2. Gel **bir** naẓarcıġ eyle didüm baña dilbere / Şanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm
G2006-3. **Bir** naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuña yā dir isem
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ **bir** būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice bāzār eylesün
G2018-4. Aldayup **bir** būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḫi aldanmaz mısın
G2046-5. **Bir** naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / Bir gören bir daḫi görmez çehre-i efkendesin
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / **Bir** naẓar cān terkin yār kendüm kün içün
G2118-1. Çünki gördüm **bir** naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2140-2. **Bir** naẓarla didiler öldürür ʿāşıḳlarını / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel eyle cānā **bir** naẓar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan oddan / **Bir** naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿa ḫüsn / **Bir** naẓar eyle melek yāḫūd perī ḫūr olmasun
G2228-4. Cān u dil alduñ baña **bir** būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek ḥīç kişi iḳrārdan
G2231-4. **Bir** naẓarla cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger ol zülf-i mekkār olmasun
G2231-5. Cān virüp ṣanma Muḥibbī alasın **bir** būse / Kimseler ḫüsni metāʿına ḫarīdār olmasun
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ **bir** būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar ṣanmañ ziyān
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña **bir** naẓar olsun
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dostum **bir** naẓar it nice gülistānum ben
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / **Bir** naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2284-5. Muḥibbī öldügine acımazdı / Eger **bir** būse alsa ḫūn-bahādan
G2308-4. **Bir** naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur kim neʿaceb rūdur bu
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz **bir** naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2395-2. **Bir** naẓarla ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2402-3. Virüp cān u dili **bir** būsesine / Ne ḳanlar yutmışam iḳrār olınca
G2416-1. Perīsin bilmedüm yāḫūd firişte / Beni bī-ṭāḳat itdüñ **bir** görüşte
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl **bir** naẓar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2465-2. **Bir** būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / **Bir** naẓar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre

G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele **bir** yād eyle / Ḳuluñ isem daḫi ey ġam beni āzād eyle
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün ol baḥre sen de **bir** ṭala
G2561-3. Sen baña **bir** büse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2562-2. **Bir** naẓarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Neʿaceb ḫāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
G2582-3. Baña baḳmaz **bir** naẓar meyli hemān aġyāradur / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2644-3. **Bir** naẓarlaʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2652-3. **Bir** baḳışıyla eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan şāhin aldı pençesine bir kebūteri
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse idi **bir** naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2662-1. Seyr idenler **bir** naẓar derdüñle sīnem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / Baña **bir** nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2700-3. **Bir** naẓar eyle göñül mir'ātına virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm āhı āyīne-i İskenderi
G2718-2. Yüzine **bir** naẓarla ʿāşıḳ oldum / Gidiserdür buʿaḳlum varı varı
G2728-5. **Bir** naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳaracugı
G2751-3. **Bir** naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2758-1. **Bir** naẓar her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle virür ḫākini
G2772-2. **Bir** naẓar ḳılmaz dönüp yolında **bir** āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḫaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm **bir** naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2778-5. **Bir** büse tevaḳḳuʿ iderem didi Muḥibbī / Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi
G2784-2. Gün yüzüñe **bir** naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā ḳaşki
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan ġaraż / **Bir** naẓardur ḫüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ālem-ārādan ġaraż
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẓār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse **bir** naẓar
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda **bir** naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl **bir** naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr30-3. **Bir** naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
B4. **Bir** naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña
B79. İstesem **bir** büsesin cānān diler cānum ʿivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum ʿivaż
B107. **Bir** naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāli ʿümdür geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam
B132. Cānumı al raḥm idüp **bir** büse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen
B188. Ḳo Muḥibbī **bir** naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş ʿāşıḳlar için ayına

4. Aynı, benzer. (TDK, 2011: 347) Müsavi, mümasil, farksız. (Ş. Sami, 2010: 136)

G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı **birdürür** bir olmışuz derbān dost
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa gerʿışḳ / Yazılur mıydı **bir** miḥnet maḥabbet
G227-4. Maḥabbet senden olmayınca ey dost / Baña **birdür** hemān miḥnet maḥabbet
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı **bir** gerek / Her kiʿāḳildür anuñ yanında **birdür** nīst hest
G297-3. Çün fenādur āḫırı gel bāde ṭut ey pīr-i merd / **Birdürür** eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān ṣürāḥī ziynetin / Mey gerek **birdür** sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G614-4. Farḳ yoḳ ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / **Birdürür** pādişā gedā görinür
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / **Bir** degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G705-2. Baḳma dünyā gevherineʿārif ol / Çünki ḳalmaz **birdür** anuñla ḥacer
G831-4. Baḳma dünyā gevherineʿārif ol / Çünki ḳalmaz **birdür** anuñla ḥacer
G898-2. Ḥāl-iʿālem **bir** degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda **birdürür** pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1253-2. Beñzemese şiʿrüme şiʿri n'olaşāʿirlerüñ / Kim ki şarrāf ola dir kim **bir** degül altun gümiş
G1349-5. **Bir** degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı **bir** eyler ḳudret-i Allāhı görüñ
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile **bir** anadan / Şanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez seng ile **birdür** semān-ı laʿl
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm **birdür** maġbūnluġum
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda **birdür** bu içüm ṭaşum benüm
G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur bu sözden **birdürür** benüm sözüm
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde'l-meşrīḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine **birdür** yaḳın ile ırağ anda
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meṣeldür bülbül olmaz **bir** ḳafesde zāġ ile
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur **birdür** imlāda
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa **birdür** imlāsı
G2731-4. Sözi **birdür** bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2736-5. Muḥibbīʿışḳ arasında gedā vü bāy hep **birdür** / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur / Baña **birdür** palās ile firengi
Mr8-14. Cevherle **bir** mi / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf

5. Beraber. (TDK, 2011: 347)

G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler mi **bir** ṭoġrı şahādet
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış anuñla **bir** çoḳ başludur
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / **Birüz** ey ḳaşı yā oḳuñ çekerek

6. Sadece. (TDK, 2011: 347)

G24-4. Cehennem **bir** şerer āhum odından / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre deryā
G107-5. Yalñız **bir** ben degülem ol mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / **Bir** ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı dürüst
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / **Bir** benüm tek ḳanda var ʿālem içinde ehl-i derd
G453-3. Var mı cihānda **bir** baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān anı göster baña getür
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda **bir** ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G894-5. Var mı cihānda **bir** saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan **bir** ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G1035-1. Leb-i yāḳūtı yārüñ ḳūt-ı cāndur / Viṣāli ḫod **bir** ʿömr-i cāvidāndur
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine **bir** özge ḥālüm var
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan **bir** ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı **bir** ramaḳ
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / **Bir** benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1457-1. Felekde **bir** saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1915-3. Görmedüm **bir** aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi ḥaḳḳa **bir** senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G1967-4. Görmedüm **bir** aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G2078-2. Sāḡar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz **bir** ben degülem ʿışḳ ile ya hū diyen
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cāndan **bir** ramaḳ / Derdüme eyle devā la'l-i şeker-güftārdan
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / **Bir** senüñ tek ḥaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ **bir** ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice **bir** ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre **bir** benüm gibi bī-çāre gelmeye

7. Ancak, yalnız. (TDK, 2011: 347)

G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / **Bir** sencileyin ölmege kimüñ hevesi var
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre **bir** ḳan eyler
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da **bir** ḳānūn olur
G913-1. **Bir** sencileyin yār-ı cefākār kimüñ var / Bir-raḥm u dil-fikār u sitem-kār kimüñ var
G913-2. **Bir** bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd ile bīmār kimüñ var
G913-3. **Bir** sencileyin ḥüsn gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ var
G913-4. **Bir** bencileyin zülfi hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ var
G913-5. **Bir** sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstereʿuşşāḳına zünnār kimüñ var
G913-6. **Bir** bencileyin zülfi hevāsiyle Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ var
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin nāzenīn **bir** bencileyin dil-fikār
G1081-6. Sensüz ni'derem cennet eyā ḥūr-ı bihişti / **Bir** bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül **bir** böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña **bir** bencileyin cāna ḳıyar merd gerek

8. Ortaklaşa olan, birleşik, müşterek. (TDK, 2011: 347)

G987-1. Ṣad-hezārān ʿışḳ eri var cümlenüñ cānānı **bir** / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ sulṭānı **bir**
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı **bir**
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı **bir**
G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı **bir**
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḫāṣıl eyler līk baḳsañ kānı **bir**
G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / Her yire baş egmezüz **birdür** bizüm miḥrābımuz
G1190-1. Ele sāḡar alalum şevḳ ile rindāne **birüz** / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna **birüz**
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / Baña öykündi düşüp odlara pervāne **birüz**
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al elüñe devr ide peymāne **birüz**
G1190-4. Ṣıġmadı ḫumlara mey eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdı'ayyūḳa yine naʿra-i mestāne **birüz**
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī Mecnūn / Girelüm baş açalum biz daḫi meydāne **birüz**

9. Öbür. (TS, 2009: 584)

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın **bir** aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G22-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim **bir** aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim **bir** aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Anuñ **bir** adına da dirler Aḥmed
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend **bir** elde ḫançer depredür
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt ü **bir** ṭaşı anuñ mercān olur
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yireʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñülʿışḳuñ **bir** adı daḫi ḳātildür
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u **bir** ṭaşı anuñ mercān olur
G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī **bir** adı ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G2787-2. Bir eline yāsın almış **bir** ele kirpük oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan **bir** yanuma
Mr8-27. Böyle gerekdür ey püser / Bir elde tīġ **bir** elde ser

bir ʿaceb [6] Olağan dışı, garip, acayip. *bk. bir tuhaf* (TDK, 2011: 360)

G357-4. Ey göñül zülfine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Bir ʿaceb ḳurı uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G619-1. Dil cemālüñi görelden **bir ʿaceb** dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / **Bir ʿaceb** luʾb ile ṣayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm **bir ʿaceb** dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir **bir ʿaceb** cānānesin
G2247-1. **Bir ʿaceb** dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün

bir an [7] Çok kısa bir süre. (TDK, 2011: 360) *bir dem, bir laḥẓa, bir nefes*

G747-1. Āh oḳlarıyla ʿışḳ eri ehl-i hüner giçer / **Bir an** içinde şīşe-i çarḫı deler giçer
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki **bir an** eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫʷāb olmaz
G1757-8. Uġradum birʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur **bir an** gül
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime **bir an** vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar **bir an** baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
B136. Dāimā mekr ü ḥiyeldür senüñ işüñ ey cihān / Kime **bir an** yüz virürsin aġladursın bir zamān
B143. Gelür **bir an** gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun

bir araya cemʿ olmaḳ [1] Bir yerde toplanmak... *bk. bir araya gelmek* (TDK, 2011: 352) *bir yire cemʿolmaḳ*

G1185-2. **Cemʿ olup bir araya** derd ü belā ile elem / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice ṣoḥbet ehliyüz

bir avuç [3] Az miktar. (Ş. Sami, 2010: 82)

G222-4. **Bir avuç** ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḫāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsañ bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı ʿışḳ içre **bir avuç** ḫāk-ı rāhum ben
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān **bir avuç** ḫākda

bir bir [40] (TDK, 2011: 353)

1. Birer birer.

G504-4. Meyl idüp gencīne-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu ʿālem ḫalḳını **bir bir** olup ejder yaḳar
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur **bir bir** reyāḥinler ki ṣan dīvāndur
G1027-5. **Bir bir** bu ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı **bir bir** ögidür gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine **bir bir** ḫālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma **bir bir** lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögidür felek / **Bir bir** cihān ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1521-4. Kaʾbe-i kūyuñda cemʿolan bugün ʿāṣıḳları / Ḫayra girsen eylesen **bir bir** ḳamu ḳurbān senüñ
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm **bir bir** / Ḳuşaḥ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına **bir bir** döküp ḫaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2189-3. Maḥabbet bendini **bir bir** göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı **bir bir** arḳamdan
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile **bir bir** büse laʾlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ **bir bir** dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār

2. Ayrı ayrı.

G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine ḳana / ʾIşḳ ehlini ḳarşuña getür **bir bir** ʿaẕāb it
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī **bir bir** / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye ṣal / Bend olan ʿāṣıḳları cemʿeyle **bir bir** pāya sal
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña ṣor / **Bir bir** idem anı ḫall ben bilürem

3. Olduğu gibi, tam tamına, eksiksiz olarak.

G110-4. Yazayım **bir bir** ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʾlūm ola tā ḫāl aña
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile **bir bir** beyān idüp / Ḫālin meger ki āl ile yārānaʿarż ider
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / **Bir bir** saña ʿīyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / **Bir bir** Muḥibbīʿarż ḳıl ol tā-dāre vir
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña **bir bir** / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi ṣorma anı bilmez müddeʿī / Oḳuyayım baña ṣor **bir bir** ḳamu ezberdedür
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini **bir bir** / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G1059-4. Baña ṣor ʿışḳuñ rümūzın vireyim **bir bir** ḫaber / Ṣorma Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / **Bir bir** dir idüm nʾeyleyem ol şāh görinmez
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin **bir bir** bilür yoḳ kimse benden yeg
G1758-5. ʾIşḳuñ evṣāfını **bir bir** bu Muḥibbīʾden işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣfeylesün vaṣṣāfa gel

G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm **bir bir** ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem
G2052-6. Ey Muḥibbī şor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem **bir bir** ser-ā-pā meşrebin
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ **bir bir** ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳunuñ keyfiyyetin / Baña şor taḳrīr ideyim saña **bir bir** ḥāletin
G2563-4. Dirsem dil derdini **bir bir** oturup şaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña saña taḳrīr idem **bir bir** / Ne bilsün şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu şaḥrāda
G2590-2. Dil derdi ḥāletin çü **bir bir** didüm saña / La ʾlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2634-3. Ey bād-ı şabā ger varasın kūy-ı nigāra / **Bir bir** diyesin eyledügüm āh ile zārı
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini **bir bir** zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm **bir bir** aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫi
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi ḳamu **bir bir** baña oldı ʿiyān

bir biri [15] Karşılıklı olarak bir diğeri. (TDK, 2011: 353)

G278-5. Baş ḳoşdı **bir biri** ile ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki ḳuc
G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp sözleriñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar **bir birinden** dürr ü gevherden midür
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / **Bir birinden** ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G717-1. Şām irişdükde üşer şem ʿ üstine pervāneler / **Bir birinden** her biri umar ki ol yaneler
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür şaḳın **bir birine** devrān alur
G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil almaġ içün / **Bir birine** urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1286-1. Ḳomış ebrūları **bir birine** baş / Danışıḳ mı ider ola iki ḳaş
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / Gelüñ **bir birine** ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / **Bir birin** itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / **Bir biriyle** şi ʿr içinde ḥālini īṣār sen
G2304-3. Şi ʿrüm içre her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / **Bir birinden** ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2463-5. **Bir birinüñ** etini yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında
G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra çıḳdı bāġ ile / Māh-rūlar **bir birine** gösterür barmaġ ile
G2698-6. İdelden gözleri mestānelıḳlar / Ḳaşı **bir birine** ikrāma düşdi
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur ḳomış **bir birine** başı

bir daḫi [37] (TS, 2009: 586)

1. Bir daha, yeniden.

G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden **bir daḫi** añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G99-1. **Bir daḫi** şanma seni cānān aña / Terk olınmış ḳaçan cān aña
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh baña / **Bir daḫi** görmez isem āh baña vāh baña
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser **bir daḫi** / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim **bir daḫi** / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G224-5. Ey Muḥibbī key şaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin **bir daḫi** girmez ele ʿömr-i güẕeşt
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp şanmasun **bir daḫi** bu demler gelür
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān **bir daḫi** peydā mı olur
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī **bir daḫi** girmez ele / Hafta giçer ay u yıllar alımam andan ḫaber
G908-5. Dil şīşesi **bir daḫi** Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile şımışlar
G962-5. Şāyed ki teraḥḥum ide **bir daḫi** Muḥibbī / Araya düşür gözlerünüñ yaşını yalvar
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / **Bir daḫi** benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / **Bir daḫi** olmaz bütün ger şınsa bu āb-gīnemüz
G1175-2. Şanmañuz **bir daḫi** ma ʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi vīrāndur henüz
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm **bir daḫi** girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide **bir daḫi** viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ şanemler terkini / Ḥāşa-lillah **bir daḫi** ben kār-ı Āzer eyleyem
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān **bir daḫi** aldanmaz mısın
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / Bir gören **bir daḫi** görmez çehre-i efkendesin
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī **bir daḫi** gelmez giden
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve **bir daḫi** / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin **bir daḫi** gelmez giden
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül ma ʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup **bir daḫi** ābād eyleme
G2485-6. ʿUṣṣāḳı gerçi çoḳ velī **bir de** Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm mümkin degül yirine / **Bir daḫi** gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2740-4. **Bir daḫi** hīç cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları içre Tañrı Te ʿālā benüm gibi
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā yāri görsem **bir daḫi** / Olmaz ise anı düşde yāri görsem **bir daḫi**
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem **bir daḫi**
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem **bir daḫi**
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem **bir daḫi**
G2777-5. Ḳurtulup ẕulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem **bir daḫi**
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib **bir daḫi** / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāṣıḳ olur müttehem / **Bir daḫi** ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey şanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ

Mr14-3. İder bülbül gibi dil āh u zārı / Görem dir **bir daḫi** sen gül ʿiẕārı
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü **bir daḫi** bildüm bilmezem

2. Başka türlü.

G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / **Bir daḫi** mümkin midür kim ol gele benden yaña

bir dāne [6] *bk. bir tane* (TDK, 2011: 360)

1. Bir adet.

G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh **bir dāne** per çekdüm
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam **bir dāne** ḫaşḫaş üstine

2. Biricik, eşsiz, yegâne.

G435-4. ʿÖmr murġı rızḳını yimekdedür / Çünki her güni anuñ **bir dānedür**
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol **bir dānedür**
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni **bir dāne** görmedüm / Baḳmaz cihāna var mı ferāġı benefşenüñ
G1884-4. Nitekim ḫüsn ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben daḫi **bir dāneyem**

bir dem [102] *bk. bir an, bir laḥẓa, bir nefes*

G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz **bir dem** beni tenhā
G28-5. Gitme **bir dem** tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan olmamışdur ġam cüdā / Ölürem derd ile ġam benden ola **bir dem** cüdā
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger **bir dem** saña
G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm **bir dem** ḫamāyil boynuña
G116-4. **Bir dem** ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuña alup lebin **bir dem** ol ādem cānın öp
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel **bir dem** taḥammül eyle gel itme şitāb
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey ecel **bir dem** taḥammül eyle gel itme şitāb
G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā **bir dem** ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı **bir dem** ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G334-1. Olmaya **bir dem** eger ol gül ʿiẕārumdan meded / İñlerem bülbül gibi her gice zārumdan meded
G351-3. Seyr ḳıl ḫüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüñe / N'ola **bir dem** eylesen ṭāvūs-veş cevlān ʿıyd
G446-3. Āḫırı ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı **bir dem** ṣandılar
G452-2. Virmezem ʿālemlere ışḳ ile olan **bir demüm** / Vireyim her kim ki gūş eylerse ol demden ḫaber
G545-4. Beni tenhā ṣanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz **bir dem** cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp **bir dem** beni tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül **bir dem** gelür ġam daḫi maḥremdür
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuṣṣāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur **bir dem** düşer ʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G715-1. Ey ṣabā **bir dem** tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G792-2. Ey göñül **bir dem** temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ ṣarāb-ı nābdur
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup **bir dem** benüm ḫāżır güvāhumdur
G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ ki **bir dem** ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G903-2. Diñlemez gülşende gül **bir dem** fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G924-3. Sīneden ḫāli degül **bir dem** ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ meskenidür ekṣeri vīraneler
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından **bir dem** ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẓar
G972-3. Nālem ile berk ditrer **bir dem** ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün baġrı olup sürāḫlar
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī gibi gelür **bir dem** / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler
G1059-1. **Bir dem** ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḫālüm ḳatı müşkildürür
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī **bir dem** elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1105-1. Dilber benümle **bir dem** olduġı yoḳdur olmaz / Mūnīs perīye ādem olduġı yoḳdur olmaz
G1111-1. Yanumdan **bir dem** eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm tek mübtelā hergiz
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki bize cānānumuz / Ey ecel **bir dem** tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1134-5. Görelden berü ol serv-i revānı / Gözüm yaşı dursa **bir dem** olmaz
G1164-1. Emān virmez baña **bir dem** ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdur ʿālemde benüm tek mübtelā hergiz
G1194-2. Giçer mi **bir dem** ol serv ayaġına / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / **Bir dem** vaṭan ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı **bir dem** ḳomaḳ elden itmesün / Kim ki olmaḳ isteye endūh-ı devrāndan ḫalāṣ
G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalum **bir dem** ʿömr-i güẕerāndan ḥaẓẓ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḫın **bir dem** / Kim dir ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḥaẓẓ
G1363-4. Düşmen yüzini döndüre **bir demde** ardına / Ger ola Ḥaḳ mu'īn ḥikem-i tīġi ez-ġılāf
G1398-2. Ger küdūretden dilersen ṣāf ola mir'āt-ı dil / **Bir dem** ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ
G1447-4. Aramızda gerçi var senüñle baʿde'l-meşrīḳīn / Līk olmazsın göñülden bir nefes **bir dem** ırāḳ
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi **bir dem** idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz **bir dem** beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg

G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz **bir dem** beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi **bir demde** maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1585-2. Dime şaçına ṭolaşdum olmadum **bir dem** küşād / Yā perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
G1653-3. **Bir dem** vişāl-i şubḥa dirīġā irişmedi / Her şeb muḳīm-i kūşe-i hicrān olan göñül
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen daḫi reftāre gel gülşende **bir dem** nāz ḳıl
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur ādem degül / Eyleseñ içe naẕarʿıyş-ı cihān **bir dem** degül
G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya **bir dem** hevā-yı dil
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı tīz giçer **bir dem** degül
G1738-1. **Bir dem** yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / Kim bendesini redd ide bir şāh ne müşkil
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen de ey servüm gelüp bu ḫāke **bir dem** sāye ṣal
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki **bir dem** sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz **bir dem** beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1841-1. **Bir dem** eksilmez yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā ḳomaz ġam ġam-küsārumdur benüm
G1894-1. **Bir dem** ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi **bir dem** yanumdan nem benüm
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫā'il olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur **bir dem** benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse laʿl-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī **bir dem** anuñ gitmesün
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli **bir dem** şolar añmaz mısın
G2025-4. Yanumdan **bir dem** eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ʿaceb baña ne virdün alabilmezsin
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola güş eyle **bir dem** pendümi / Bu Muḥibbī kemterüñ de gerçi kemdür mürdan
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden **bir dem** āb eglenmesün / İñlesün derd ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dür ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi **bir dem** mecālüñ var iken
G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī ala ele peymānei / Fırṣatı fevt itme żāyiʿ ḳılma ʿömrüñ **bir demin**
G2064-1. Dirseñ ey dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl **bir dem** gözüñ yaş olmasun
G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp **bir dem** ḳaranfül ṣoḥbetin
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma **bir dem** ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2142-4. ʿĀṣıḳam ṣanmañ beni ʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ ile giçen **bir demin**
G2162-5. Feraḥ şādī giçer **bir dem** Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ **bir dem** semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ālemīn
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez **bir dem** cüdā olmaḳ vişāli n'eylesün
G2281-5. Hīç dil ḫalāṣ olur mı **bir dem** bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2284-1. Naşibüñ yoġ imiş ṣūfi şafādan / Anuñçün giçmedüñ **bir dem** riyādan
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme **bir dem** sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda / ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp **bir dem** ḳalasın ḫʿābda
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider **bir dem** içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim **bir dem** ṭurup güş ide dilber sāzuma
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire **bir dem** te'emmül itmeye
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur **bir dem** revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2534-4. Emān vir yüzüñi **bir dem** göreyim ṣoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / **Bir dem** muṣāḥib olmadı sen şaçı sünbüle
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum **bir dem** ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / **Bir dem** üstinde anuñ ḫāli degül bekler gibi
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem **bir dem** gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2656-2. Cihānda miḫnet ü derd ü elem çoḳ / Bulınmaz arasañ **bir dem** ḥużūrı
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın **bir dem** vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek **bir dem** neyüñ efġānını / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi
G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur **bir dem** ʿāṣā-yı āhı ben elden / Cevān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi
G2724-2. **Bir dem** olmaya belā miḫnet elinden o ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān-ebrū / Elinden düşmesün **bir dem** giderme yā gibi ḳaşı
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle **bir dem** bülbülüñ āvāzını
Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş **bir demi** / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ
Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle **bir dem** ʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüriʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān **bir dem** emān bulmış iken
Mr22-10. Gel berüʿıyş idelüm **bir dem** ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr23-11. Ġonce gibi var mı **bir dem** bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm āh u vāh ile / **Bir dem** muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez **bir dem** taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inṣāf aña

bir demde [4] *bk. bir laḥẓada*

G248-3. Niceye deginʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde anı eşk ile **bir demde** ʿiyān it
G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / **Bir demde** yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar şaḳlayup / Āh ile **bir demde** şimdi āşikār itmek nice
Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar **bir demde** dil şaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ

bir deri bir üstüḫᵛān ḳalmaḳ [1] Çok zayıf (olmak). *bk. bir deri bir kemik kalmak* (TDK, 2011: 348)

G1257-4. Oldum ża ʿīf derdüñ ile ey ṭabīb-i dil / Bir **üstüḫᵛān ḳaldı** bile **bir deri** yetiş

bir görinmek/görmek [18] Eşit saymak, eşit görmek. (TDK, 2011: 351)

G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / Tā senüñ yanuñda **bir görinmeye** nīst ile hest
G346-4. Nā-būd olursa añmaya ʿışḳ ehli būdını / Anuñ yanında **bir görinür** çün ziyān u sūd
G518-5. Dāġlarla **bir gören** ṣaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G526-4. Ẓāhirā dūram u maʿnīde yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa **bir görinür** ḳandasa nezdik ile dūr
G688-3. **Bir görürsin** kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki ḳanāʿat idesin / **Bir görine** gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1208-4. **Bir gördi** yine itleri ile bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1260-4. Başına şancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / **Bir gören** tācına yaʿni dürr ü gevher baġlamış
G1356-4. Göreliden ol şaçı Leylāyı Mecnūn olmışam / **Bir görinür** baña vādi-i miḥnetde şol u saġ
G1540-4. **Bir görüp** ben ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1576-5. İşiginde itler ile yār **bir görmiş** beni / Devlet el virdi Muḥibbī i ʿtibāruñdur senüñ
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum **bir görmege** degmez mi seyrān eyle gel
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / **Bir gören** bir daḥi görmez çehre-i efkendesin
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki **bir görinmeye** senüñ birūnuñla derūn
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı **bir görmek** gerek ol şāl ile
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / **Bir gören** kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi ṣaḳın kūyuñda **bir görme** / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü mūşı
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / **Bir gör** āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün

bir gün [70] Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka anlamlarında, belirsiz gelecek zamanda gerçekleşmesi beklenen olaylar hakkında kullanılmaktadır.

G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez göñül / Ger ola sīmīn-ḥamāyil **bir gün** olsa saʿīd baña
G24-8. İrürsem menzil-i cānāne **bir gün** / Hemān teslim-i cān itmekdür evlā
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key ṣaḳın / **Bir gün** ola irişe bir nāle-i şeb-gīr aña
G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem kūyuña / Olmadı **bir gün** müyesser irgüre rāhum saña
G118-5. Yaḳısardur āteş-i ruḫsārına dilber seni / Ey Muḥibbī **bir gün** öñdin āteş-i ruḫsārın öp
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī **bir gün** ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G217-7. **Bir gün** dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẕerrece yoḳdur naẓar ey dost
G360-2. ʿIşḳ ṭūmārına cān riştesini baġla göñül / Yār eline düşe **bir gün** ola varmaḳ kāġıẓ
G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / **Bir gün** ola ki biline giçdükde rūzgār
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup **bir gün** ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi **bir gün** benüm çoġ ile azum var
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ **bir gün** bu miskīn derd-mendümdür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide **bir gün** beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḥayretde Muḥibbī şanki ḥal üstindedür
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i göñlümden aḳar / Nehr olup **bir gün** daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña **bir gün** dimedi gel beni āzāde getür
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci **bir gün** açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1161-4. Şaḳla cemālüñ ayını ey āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine **bir gün** irişür şerārumuz
G1163-6. Yār **bir gün** dimedi ḫāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki varur yāre bizüm ādemümüz
G1165-1. Gülmedi ʿālemde **bir gün** bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḥi ʿaceb eflākümüz
G1173-7. İlte Muḥibbī kūy-ı nigāra ġubārumuz / Yāri ḳılursa **bir gün** eger rūzgārumuz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben ʿāşıḳa **bir gün** nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār dil her zamān āteş / Şaḳınġıl bād-ı āhumdan ider **bir gün** ziyān āteş
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp **bir gün** dimez bī-çāre yaşdanmış
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫᵛār ki öldürem anı **bir gün** / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / **Bir gün** ola kim feyż ide saña da o feyyāż
G1581-3. Başasın **bir gün** gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1592-1. **Bir gün** ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh **bir gün** boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide **bir gün** żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G1690-5. Öldürem **bir gün** Muḥibbī'i dimişsin dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān ḫācet degül
G1775-4. Yañılup göstermedün **bir gün** baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim **bir gün** diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1824-4. Didüm **bir gün** gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp **bir gün** başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki **bir gün** pāyuña yüz süre dildārum
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm / Ṭoġasın **bir gün** diyü bī-dār olupdur gözlerüm
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın **bir gün** diyü / Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

G2018-1. Dostum cevr ü cefādan **bir gün** uşanmaz mısın / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç ḳanmaz mısın
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden ayru **bir gün** olmasun / Her yañadan gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde dostum / **Bir gün** ola ḥālüme baḳup baña raḥm idesin
G2137-3. Ana raḥminden berü **bir gün** beni şād itmedüñ / El-emān ey çarḫ-ı ẕālim dād elüñden el-emān
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem **bir gün** şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2242-3. Umaram **bir gün** ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl seyl olur **bir gün** ġarībüñ çeşmi ābından
G2275-3. Beni luṭfuñla **bir gün** itmedüñ yād / Dirīġā olmadı bu hecre pāyān
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim **bir gün** añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2326-3. Rāżıyam **bir gün** öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2326-4. Gözlerüm baḫrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger **bir gün** ese
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma ṣu / Ḳorḳaram kim seni **bir gün** cemʿ oluban ġarḳ ide
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı **bir gün** añasın zamān ile
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o derd-mende **bir gün** āzād eyleme
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki **bir gün** nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengūşına
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp **bir gün** ṭaʿam / Ṣıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2502-4. Derd-i dil ḫālini yaz şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele **bir gün** o dildāra düşe
G2550-5. Baḫr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider ṣarṣar-ı āhum eger ol **bir gün** ese
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rūzgār / Ṭālīʿüñ ola müsāʿid ola ki **bir gün** ese
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī **bir gün** yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram **bir gün** ḳona gerd üstine
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın iste rūz u şeb / **Bir gün** ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / **Bir gün** ola kim Muḥibbī dimeye aña seni
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ **bir gün** irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur **bir gün** alur ḳorḳaram ol ṣu seni
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser **bir gün** muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / **Bir gün** öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2770-1. **Bir gün** dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı
En1-2. Be **Bir gün** ola mı kim yüzüm üzre başasın / Ayaġuñ ṭopraġına eyleyeyin cānı niṣār
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer **bir gün** elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mh18-6. Dāġ-ıʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını **bir gün** şikār itsem gerek
Mr16-2. İtmedüñ **bir gün** müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr30-1. Āh kim **bir gün** yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan daḫi mānīʿ dīde-i giryān baña

bir ḫırḳa vü bir kūşe [1] Hayatta azla yetinmeyi, dervişçe geçinmeyi anlatan bir söz. *bk. bir lokma bir hırka* (TDK, 2011: 360)

G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife **bir ḫırḳa vü bir kūşe** bes / ʿĀrifem ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek

bir ḫoş [8] Tuhaf bir biçimde olan, garip. (TDK, 2011: 355)

G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma **bir ḫoş** nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
Mr3-2. Herkesüñ bir ḫāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-4. Ḫālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi n'eyler bu çarḫ-ı ẕālimi / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram **bir ḫoş** temāşādur gider

biri [65] (TDK, 2011: 355)

(biri [40], birin [15], birine [7], birini [3])

1. Bir tanesi.

G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu **biri** fitne birisi ʿayn-i āfetdür
G416-5. Muḥibbī kim güvāh isterse ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm **biri** ḳanlu yaşumdur
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẕar ḳılsan / **Birine** dir idüñ altun birisi daḫi dirhemdür
G603-4. Kimisi ṣūfi ḫalḳuñ kimi ʿāşıḳ / Birisi cennet ister **biri** dīdār
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ altında aḳan / **Biri** miḥnet cūyıdur **biri** belā ırmaġıdur
G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm **biri** ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadur
G921-3. Baña şor zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / **Biri** ser-fitne-i ʿālem birisi ʿayn-i āfetdür
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẕar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı **biri** beñiz
G1218-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı **biri** Nīl ü **biri** cūy-ı Aras
G1318-3. Mışr-ı ḥüsnüñde gözümüñ **biri** oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında sırrını cūy-ı Şaṭ
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı göñlümüñ Baġdādını / Anda yaşum olmasa **biri** Fırāt u **biri** Şaṭ

G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandīlini / Baġrum ile göz **biri** ṣu iledür birisi yaġ
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / **Biri** cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1473-3. Dāne şaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil murġına / Zülf didüñ **birine** adın **birin** ḫāl eyledüñ
G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / **Birin** ʿummāna gönderdüm **birin** keyvāna ṭapşırdum
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa Ferhād ile Ḳaysı / **Birin** senge **birini** ṣuya ṣaldum
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ / Bālin idem **birini birin** pister isterem
G1949-2. **Biri** gelse **biri** gider aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ / **Birine** mīm didi **birine** cīm
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne **birine** ḳarşu baş olsun
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe laʿl-i sürḫ / Ol günehdür **birini** ḫār u **birin** ṭaş eyleyen
G2220-3. Gözlerüm yaşı **biri** Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mıṣr ile Baġdāddan
G2272-5. Naẓar eyle şeb ü rūza **biri** gelse **biri** gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā **biri** Vāmıḳdur diyü
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫālüñe ṣordum / **Biri** ḳılup ebrūya işāret **biri** gīsū
G2360-2. İkisinden **birin** ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / **Biri** vādide ḳalup **biri** ḳaya başında
G2536-1. Gözümüñ **biri** Seyḥūna **biri** döndi Ceyḥūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mıṣrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm **biri** Nīl **biri** Ceyḥūn olmada
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı ṭutuldu / **Biri** ne ʿaceb dām **biri** dāne giçerse
G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / **Biri** şaḥrāda vü **biri** kūhı gezer ḳolayına
G2615-5. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / **Biri** ḳonar **biri** göçer ezelden böyledür kārı
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı / **Biri** kūh-sārı yüz dutdı **biri** varup beyābānı
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ ister / **Biri** Mıṣra birisi Şāma düşdi
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde fırḳat gözde yaş / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫʿār ü zār / Ḳanḳı **birin** diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

2. Bilinmeyen bir kimse.

G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / **Birine** biñ virilür olsa faḳīrün göñlini şād
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur **birine** gör nice ādemler gelür
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle **biri** yār olmaz
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi **biri** ḳul degül

biri birine [5] Birbiriyle. (TS, 2009: 592)

G29-5. Kaʿbe kūyına Muḥibbī ger vara ʿāşıḳları / **Biri birinden** iverler kim ola ḳurbān aña
G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ ele ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / **Biri birine** naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdan ʿar eyleme / Beñzemez **biri birine** her birinden ṣanʿat al
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña **biri birinden** farḳ ide
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḥudā ṣunʿın / **Biri birine** beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

bir dürlü [3] Bir nevi. (Ş. Sami, 2010: 136) *bk. bir nevʿ*

G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri **bir dürlü** āfetdür saña
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye **bir dürlü** sebeb
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm **bir dürlü** ḫālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden infiṣālum var

bir içim şu [2] Çok güzel. (TDK, 2011: 349)

G879-4. Oḳuyan şiʿr-i dil-sūzuñ Muḥibbī eylesün taḥsīn / Diye kim **bir içim şudur** siḥr-i ḥelāl olur
G2537-4. Zeneḫ çāhındaʿuşşāḳı esirge leblerüñ göster / **Bir içim şu** ile ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna

bir iki [13] (TDK, 2011: 356)

1. Çok az sayıda, birkaç.

G360-4. Hecr elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm **bir iki** yapraḳ kāġıẓ
G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẓar ḳılsan hemān **bir iki** sāʿatdür
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı **bir iki** gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye cān virmek nedür / **Bir iki** dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1862-3. **Bir iki** cām-ı leb-ā-leb içüp ḥużūra varam / Ne yāda minnet idüp ḫod āşināda olam
G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña **bir iki** ḳadeḥ keşüm
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / **Bir iki** gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2786-3. Güzeller pāyına şaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm **bir iki** üç direm ḳaldı
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür **bir iki** üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz

2. Biraz.

G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / **Bir iki** derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / **Bir iki** menzil varınca baña pādāş olmadı
G2786-2. Çürütdüm ʿömrüñ naḳdin metā ʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān **bir iki** dem ḳaldı
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür **bir iki** dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

birisi [23] Herhangi bir kimse. (TDK, 2011: 357)

(birisi [21], birisidür [1], birisine [1])

G380-5. Mıṣr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / Nīl aḳıdur **birisi birisi** de Ceyḥūn çeker
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu biri fitne **birisi** ʿayn-i āfetdür
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun **birisi** daḫi dirhemdür
G603-4. Kimisi ṣūfi ḥalḳuñ kimi ʿāṣıḳ / **Birisi** cennet ister biri dīdār
G784-3. Bakışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / **Birisi** sīnemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G921-3. Baña ṣor zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / Biri ser-fitne-i ʿālem **birisi** ʿayn-i āfetdür
G1193-1. Ṣaçuñla ʿārıżuñ ey ʿālem-efrūz / **Birisi** ḳadrdür **birisi** nev-rūz
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / **Birisidür** gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandīlini / Baġrum ile göz biri ṣu iledür **birisi** yaġ
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āṣūb **birisi** āfet ancaḳ
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / **Birisine** siper sīne birine ḳarşu baş olsun
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü **birisi** Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mıṣr ile Baġdāddan
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar **birisi** ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2540-3. Aḳar bu gözlerüm yaşına mānend / Meriçdür **birisi birisi** Ṭunca
G2579-4. Ṣordum rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / Ḥall itmedi **birisi** suālüm kitāb ile
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ ister / Biri Mıṣra **birisi** Ṣāma düşdi
G2711-3. **Birisi** deşti **birisi** kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / **Birisi** deşte varup **birisi** ṭaġa düşdi

bir ḳaç [16] Çok olmayan, az sayıda, az. (TDK, 2011: 357)

G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḫi **bir ḳaç** gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫastei **bir ḳaç** gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G868-3. Ġanīmet gör bu **bir ḳaç** gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / Zīre **bir ḳaç** gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese **bir ḳaç** gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1807-2. Felek gerçi ki **bir ḳaç** gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G2079-5. Saña beg dirse **bir ḳaç** gün şaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āṣiyānından
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye **bir ḳaç** gün güneş ṭura ḥicābından
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel igen şā ʿirem dime / Ṣıġmaz mısın bu ʿāleme **bir ḳaç** yalan ile
G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup **bir ḳaç** ḳadem ben ilerü oldum yine
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe **bir ḳaç** söz ile / Niceler geldi senüñ gibi bu ʿOṣmān iline
G2481-4. Yüzüñe gülse **bir ḳaç** gün bu ʿālem / Ṣaḳın aldanmaġıl bu bed-nihāda
G2505-4. Dilā ṭopraġa ṣalduñ dürr-i eşki / Teraḥḥum itmedüñ **bir ḳaç** yetīme
G2543-1. Nice bir aldanasın dünyāda **bir ḳaç** nefese / Nice bir yeltenesin bunca hevā vü hevese
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm **bir ḳaç** ġazel cāndan ki benden yār saña olsun

bir ḳarış [1] Kısalıktan kinaye. (Ş. Sami, 2010: 594)

G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / Senden irād istemezdüm ola idüm **bir ḳarış**

bir kerre/kere [25] Bir defa olarak. (TDK, 2011: 358) *bk. bir kerret, bir kez*

G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi **bir kerre** mā saña
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü şabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide **bir kerre** baña
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀşıḳ mıdur ol eyleye **bir kerre** şikāyet
G210-5. İtüm diyü **bir kerre** añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu riʿāyet
G300-2. Her ṭolu başına **bir kerre** alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G396-5. Āh kim raḥm ile **bir kerre** naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḫāṣıl / Diye **bir kerre** anuñçün ḳapumda kemterīn ḳuldur
G686-3. **Bir kerre** yār virmedi Tañrı selāmını / ʿĀr eyleyüp bu ḳullarına pādişālanur
G697-2. Eger kūyına varursam yüzi meh **bir kere** baḳmaz / Muḳarrer ʿāṣıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin **bir kere** istiġfār ṣır
G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde **bir kerre** gelen senüñ zevālüñdür
G1276-3. **Bir kerre** naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / Ḥayret başuban kendüden ol bī-ḫaber olmış
G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele **bir kerre** dege al elüñe sīneye çek
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / **Bir kerre** gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḫaste temennā-yı maḳdemüñ / **Bir kerre** bārī ḫālümi gör rence ḳıl ḳadem
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ ṣunmadı **bir kere** yār elin
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola **bir kerre** yaparsan āşiyān

G2243-1. Sürdi yüzüme Allāh **bir kerre** yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören nigār elin
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi **bir kerre** cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿömr giçe hā dimeden hā tükene
G2340-1. Ey ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / **Bir kere** baḳ yüzüme göñlümi şādān eyle
G2440-2. **Bir kere** anuñ būyı irişmedi meşāma / İden bīgāne fā'ide ḫaddi gül-i terse
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi **bir kerre** çün bālinüme
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye **bir kerre** yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
Mh4-3. **Bir kerre** eger ḳılsa tecellā-yı cemāli / Āṣüfte ide mihr ü mehi ruḫları alı
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim **bir kere** açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

bir kerret [1] *bk. bir kerre/kere, bir kez*

G152-3. Umar idüm göre idüm **bir kerret** düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez baña ḫᵛāb

bir kez [62] *bk. bir kerre/kere, bir kerret*

G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / **Bir kez** ki ger eyleyesin sen nigeh baña
G96-4. Esbüñe naʿl olmaḳ ister ide **bir kez** māhitāb / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini eyle dütā
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese **bir kez** daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G123-4. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān neden göndermedüñ **bir kez** cevāb
G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp **bir kez** baña virmez cevāb
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña **bir kez** cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña **bir kez** cevāb / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle **bir kez** naẓar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi **bir kez** seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi **bir kez** dimedi / Hey bu miskīn benüm vālih ü ḫayrānumdur
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup **bir kez** dimedüñ hey bu ne feryāddur
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / **Bir kez** ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ **bir kez** ki ḫāk-i āsitānumdur
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña **bir kez** cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ār incinür
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp **bir kez** cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce **bir kez** mā dimez
G1117-2. **Bir kez** didi ki mihr ü yāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-ṣafālaruz
G1161-3. İlte meger ki kūyuña **bir kez** ġubārumuz / **Bir kez** eger muvāfiḳ ese rūzgārumuz
G1172-5. Virmedi ol māh-rū **bir kez** zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / Eylemez benden yaña **bir kez** naẓar ol baġrı ṭaş
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / İtüm diyü baña **bir kez** diseñ uş
G1262-2. Sevdügümden ġayrı n'itdüm baña ḫışm ider nigār / Dimedüm **bir kez** gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1309-4. Göreyim **bir kez** seni ölürsem andan öleyin / Deyre gelmekden cihāna seni görmekdür ġaraż
G1328-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre **bir kez** cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1346-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre **bir kez** cemālüñi olur bīdār şemʿ
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū **bir kez** temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1514-4. Umaram başasın **bir kez** yüzüme / Anuñçün rāhuñ üzre olmışam ḫāk
G1570-2. Raḥm eylemedi ḥālüme seng-dil imiş āh / **Bir kez** yañılup dimedi miskīn nice ḥālüñ
G1590-3. Kimdürür **bir kez** yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / Ḥüsnine ḫayrānken şems ü ḳamer ḥūr u melek
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse idüm **bir kez** yüzin cām-ı muṣaffāñuñ
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye **bir kez** daḥi var dāda gel
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde **bir kez** pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola **bir kez** eyleseñ efġānını güş ey ṣanem
G1873-3. Günde **bir kez** görmesem ḥālüm n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv ile **bir kez** diseñ ümmīd-vārumdur benüm
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim **bir kez** seni serv-i ḫırāmānum benüm
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳānīʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre **bir kez** dürdan
G2089-6. Bu cihāna **bir kez** aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben ḫaste anuñ döne döne şerbetin
G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī **bir kez** görsem ol ḫüsn-i cihān-ārāyı ben
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm dimedüñ **bir kez** anı yād ideyin
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm **bir kez** seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun
G2225-5. Sehv ile **bir kez** Muḥibbī ḳuluñı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste göñül ḳapusındadur / **Bir kez** dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2229-5. Bunı kim gördi ki **bir kez** işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar **bir kez** meded elṭāf ile
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña **bir kez** cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına **bir kez** şīşe
G2493-4. İstedüm ey dil ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ **bir kez** naẓar derdā dil-i bīmāruma
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum degmez midi **bir kez** anuñ ṣormaġına
G2555-3. Kim cemāli gülşenin **bir kez** temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan giçe
G2565-4. Olurdum ben daḥi bir ḫıżr-ı zinde / Öpebilsem anı **bir kez** lebinde
G2574-2. Seni **bir kez** gören ey yār-ı cānı / Deger mi ġayre yāḫūd ṣola ṣaġa
G2576-3. **Bir kez** yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / Cānum vireyim bu söze şükrāne gerekse

G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger **bir kez** ol ādem cānını
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı **bir kez** baña / Nitekim gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze **bir kez** / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2687-1. Ol serv-i sehī nāz ile **bir kez** şalınaydı / Yolına anuñ cān revān itmege neydi
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol **bir kez** ābād olmadı
Mr30-14. Ẕerre-veş **bir kez** naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D30-2. Kaʿbedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser eylemek **bir kez** ṭavāf
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim **bir kez** seni / Didi düşde görse idüñ daḫi ḳāyildüñ beni

bir kez daḫi [2] Bir kere bile.

G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese **bir kez daḫi** görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye **bir kez daḫi** var dāda gel

bir laḥẓa [29] Kısa bir süre. (TDK, 2011: 358) *bk. bir an, bir dem*

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün hem daḫi maḥbūb-ı Ḫudā / Eyleme ʿāşıḳların **bir laḥẓa** ḳapuñdan cüdā
G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu **bir laḥẓa** eksilmez / Olupdur şanasın şimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını **bir laḥẓa** teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G349-1. Elüñden hey vefāsuz dād u feryād / Beni sen ḳılmadun **bir laḥẓa** dil-şād
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni **bir laḥẓa** ḫālī / Ḳomaz zīrā ki eski hem-demidür
G799-5. Maġrūr olup cihāna olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ **bir laḥẓa** ḫᵛāba beñzer
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā ẓulm dostum ḳılsañ / Olmayam āsitānuñdan senüñ **bir laḥẓa** dūr
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam **bir laḥẓa** tenhā / Bu dil her ḳanda varsa hem-rehidür
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede **bir laḥẓa** itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān **bir laḥẓa** ol ḫummāş göz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı **bir laḥẓa** dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al **bir laḥẓa** gel gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿ ile ḳılmış şunʿ-ı Ḥaḳḳ ezhāre baḳ
G1739-4. Laʾl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek **bir laḥẓa** ḳan eksük degül
G1757-6. Dostum nāz ile gel **bir laḥẓa** gülşenden yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1970-2. Kesmesün nālesini **bir laḥẓa** / Yüz urup āh u zāre yalvarayım
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni **bir laḥẓa** ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2099-4. **Bir laḥẓa** ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı **bir laḥẓa** hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür **bir laḥẓa** ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2293-1. Degül ḫāli bu dīde gerçi nemden / Ne ġam ḫālī degül **bir laḥẓa** ġamdan
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını **bir laḥẓa** bu çeşmüm / Külli bu cihān yana eger āh ide sīne
G2484-7. **Bir laḥẓa** Muḥibbī gibi güldürmedi anı / Ne ḳıldıʿaceb dehr-i cefā-kāre benefşe
G2661-1. Kim temāşā eyleye **bir laḥẓa** ḥüsnüñ bāġını / Almaya bir ḫabbeye virseñ irem uçmaġını
G2702-5. Hidāyet ister iseñ sen Muḥibbī / Dilüñden gitmesün **bir laḥẓa** Hādī
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler iseñ ola ḳalbüñ ṣāfi / Ḳoma elden ḳoma **bir laḥẓa** şarāb-ı ṣāfi
G2798-1. Hīç ʿālemde benüm bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum **bir laḥẓa** āzād olmadı
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / Görmedüm **bir laḥẓa** ben ol meh-liḳā dīdārını
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum **bir laḥẓa** şād / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḥūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum **bir laḥẓa** şād

bir laḥẓada [4] Çabucak. (TDK, 2011: 358) *bk. bir demde*

G1244-3. Biñ kerre eger ḫālümi ʿarż eylesem ol yār / Bir **laḥẓada** eyler bu ḳadar ḫāli ferāmūş
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḫāl-dāş ol baña / Çarḫ eliñden iñleyem **bir laḥẓa** yoldaş ol baña
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül / Dirgürür **bir laḥẓada** ol laʾl-i cān-perver yine
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile **bir laḥẓada** döke nice ḳan / ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ kīni ola

bir loḳma bir ḫırḳa [4] Az, kanaatli, fakirce yerinde kullanılır bir tâbirdir. (M. Z. Pakalın, 1946: 236)

G1926-4. Dostlar rind olana **ḫırḳa vü bir loḳma** yiter / Şanmañuz kim heves-i manşıb ile cāh çekem
G2159-5. Ḳāniʿem **bir loḳmaya** dünyā naʿiminden n'olur / Rāżıyam **bir ḫırḳaya** dimem ki bī-şālem bugün
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde **bir loḳma vü bir ḫırḳa** yiter / Nāle eyle dönegör ey dil ṭolābuñʿaynına
G2763-2. **Bir loḳma** ile **ḫırḳaya** iden ḳanāʿati / Baḳmaz o şehde aṭlasa virmez palāsını

bir ḳarār [3] Aynı durumu koruyarak, belli bir durumunu değiştirmeden. (TDK, 2011: 357)

G310-3. Bir nice gün şād idüp döner gine ġam-kīn ider / **Bir ḳarār** üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñleʿahd velī **bir ḳarāradur**
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür **bir ḳarār** / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ

bir nefes [66] Bir an, kısa bir süre. (TDK, 2011: 360) *bk. bir an, bir dem, bir laḥẓa*

G67-4. **Bir nefes** bu dil maḥabbetden daḫi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı bāña
G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei ʿışḳun şehā / **Bir nefes** ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G221-7. **Bir nefes** yoḳdur Muḥibbī zār u ḥayrān olmaya / Eyledi ḥālin mükedder kākül-i miskīn dost
G297-5. **Bir nefes** mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin **bir nefes** / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G348-4. Ger müyesser ola içem laʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm **bir nefes** bu gerdiş-i gerdūnı yād
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz **bir nefes** / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur nemed
G404-4. Ḥāli ḳomaz **bir nefes** cānum anuñla eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G441(a)-2. Ḥāṭırumdan **bir nefes** çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʿāşıḳa / **Bir nefes** ayrılmaz anlardan güvāhın gezdürür
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / **Bir nefesde** pür idüp sāġarı rindāne çeker
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var **bir nefesde** kim yedi deryā çeker
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm şan gicedür / **Bir nefes** senden cüdālıḳ ʿāşıḳa biñ yıldurur
G674-2. Göñülden **bir nefes** gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz **bir nefes** / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / **Bir nefes** aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G802-3. **Bir nefesle** yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi ʿīsā meger
G834-5. Ger ṣorarsañ dostum ḫāli Muḥibbī ḫastenüñ / **Bir nefes** ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan ʿāşıḳı / **Bir nefesle** dirgürür ʿīsi gibi güftārı gör
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm **bir nefes** ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh bu bir yıḳılasıdur
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʿbet-bāz-ı çarḫ / **Bir nefesde** saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / **Bir nefes** olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G934-3. **Bir nefesle** ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / Ol Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʿbet-bāz-ı çarḫ / **Bir nefesde** saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde **bir nefes** hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1211-4. Muʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / **Bir nefes** senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1217-4. Çünki rūşendür eyā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel **bir nefes**
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney gibi ḳıldum **bir nefes** / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1221-1. Dūr olalı gül yüzüñden gülmedüm **bir nefes** / Eylerem feryād u zārı hemçü bülbüldür ḳafes
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz **bir nefes**
G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey göñül irdüñ gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme ey ʿömr-i ʿazīzüm **bir nefes**
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanuma ʿār ider ol yār **bir nefes**
G1228-2. **Bir nefes** senden cüdā Yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan **bir nefes**
G1229-3. Şerḥa şerḥā sīnede cān **bir nefes** itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider şınsa ḳafes
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez **bir nefes** ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ **bir nefes** / Bil sa ādetdür sen anı sīneden al cāna baş
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut **bir nefes** nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder ẕevḳ ehli ʿālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḥaẕẕ
G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz **bir nefes** yaşlar döker her-bār şemʿ
G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz **bir nefes** yaşlar döker her-bār şemʿ
G1447-4. Aramızda gerçi var senüñle baʿde'l-meşrīḳīn / Līk olmazsın göñülden **bir nefes** bir dem ıraḳ
G1501-3. Ḳatumdan **bir nefes** gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1509-1. **Bir nefesle** mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it **bir nefes** şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1547-3. Ḥusrevā şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarībi **bir nefes** şād itmedüñ
G1565-3. Mest-i ʿışḳām şor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / **Bir nefes** almaḳcadur anı içüp nūş eylemek
G1611-4. **Bir nefes** ṣanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1730-1. Saña uydum olmadum ben **bir nefes** ḫurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1732-1. **Bir nefes** dilden ḫayāl-i laʿl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe **bir nefes** ol dem ne dem olsun
G2130-4. Anadan ṭoġalı ʿışḳdan **bir nefes** ayrılmadum / Virseler cümle cihānı virmeyem ʿışḳ ʿālemīn
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden **bir nefes** / Ḥāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enīn
G2158-5. Şād idersen **bir nefes** yıllarla eylersin ḫazīn / El-emān ey bī-emān devrān elünden el-emān
G2228-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür / Ḥāli olma **bir nefes** ʿālemde sen eş ʿārdan
G2275-1. Perī dirsem n'ola ben saña ey cān / Olırsın **bir nefes** içinde pinhān
G2283-6. Bu Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / **Bir nefes** hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda **bir nefes** ṣıḥḥat gibi
G2713-3. **Bir nefes** bu näleme gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun yigregi
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül yüzine ḳarşu velī / **Bir nefes** güş eylemez dildāra serdümi
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm **bir nefes** / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
Mr10-11. Murġ-ı dil laʿlin görüp ārām ḳılmaz **bir nefes** / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir **nefes** ṣanmañ daḫi ʿālemde dil şād eyledüm
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden **bir nefes** / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden **bir nefes**
D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden **bir nefes**
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden **bir nefes**

bir nevʿ [5] *bk. bir dürlü*

G234-3. Her gice **bir nev'a** māhı 'arż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı dürüst
G1434-1. Saña şīrīn didi ben 'āşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede **bir nev'de** üstād ancaḳ
G1442-1. Ac gözüñi 'ibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin **bir nev'** ile ḳılmış şun'-ı Ḥaḳḳ ezhāra baḳ
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede **bir nev'de** üstād ancaḳ
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri **bir nev'de** / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan

bir nice [18] Bir hayli, birçok. (TDK, 2011: 360)

G306-4. Dostum medḥüñde didüm **bir nice** ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẕum benüm cümle faṣīḥ
G310-3. **Bir nice** gün şād idüp döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G585-3. 'Ārıżuñda ḫāller midür görinen yir yirin / Gülşen içre güldürür **bir nice** hindūlar mıdur
G897-3. 'Āşıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün **bir nice** gizlü rehdür
G1079-1. Biz ezel bezminde 'ışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik **bir nice** ṣaḥib-demlerüz
G1125-1. Bezm-i ġamda **bir niçe** derd ehline hem-demlerüz / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz **bir nice** ḫūnilerüz / Ma'reke güninde dāim böyledür tedbīrümüz
G1185-2. Cem' olup bir araya derd ü belā ile elem / Bezm-i ġamda 'ıyş ider **bir nice** ṣoḥbet ehliyüz
G1488-2. Cem' iyyet idüp **bir nice** dīvāneler olduḳ / Anuñ 'alemini çeküp alayı büyütdüñ
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin añup nāle ḳılmaya / Çekse Muḥibbī **bir nice** yıllar cefā göñül
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla **bir nice** dil olsun
G2378-5. Ṭañ degül dil mezra'ın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı **bir nice** sene
G2385-4. Kūh-ken **bir nice** günler eyledi sengi tırāş / Āḫır anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile **bir nice** rāzum var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile **bir nice** rāzum var idi
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol 'ārıż üzre ḫāl olur / Olalı 'āşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i 'ışḳuñ var imiş **bir nice** yirden 'ālemi
Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür **bir nice** 'ummānilerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr29-11. **Bir nice** gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḫālümi āḫır n'olur ferdā benüm

bir olmaḳ [17]

1. Bir araya gelmek, iş birliği yapmak. (TDK, 2011: 350)

G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür **bir olmışuz** derbān dost
G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i 'āşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī **bir olur** aña göre nīst ü hest
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken aña āb-ı zülāl / Ḳanda **bir ola** leb-i la'lüñ ile ḳand ü nebāt
G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd **bir olur** leyl ü nehār
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī göñlini eydür / Dükenmez **bir olur** olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G801-1. Gice vü gün **bir olup** irişdi eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc giydi güller oldı tāc-dār
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem eger / **Bir olmasaydı** çeşmün ile bī-emān ḳaşuñ
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle **bir olalı** mekr ü ālı ḳaşunuñ
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-i 'anber-sāya ben / Āh kim düşdüm **bir olmaz** bir uzun sevdāya ben
G2552-2. Yanında bu 'acebdür ki **bir olmış** / Seni cāndan seven de sevmeyen de
G2658-4. Her bir nefes ki **bir olur** ni'met degül midür / Şākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / **Bir ola** bile ḳadrüñ daḫi oġlandur henüz

2. Eşit tutulmak, eşit görülmek, müsavi sayılmak.

G150-6. İtmeyince terk-i dünyā iremezsin menzile / Tā ki yanuñda senüñ **bir olmaya** ḫāk ü ẕeheb
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile **bir ola** baḳar
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuña dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile **bir ola** baḳar
G2098-6. Muḥibbī her ki 'āşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / Yanında **bir ola** anuñ giçe yoġ ile varından
G2278-3. Şi'r-i pür-sūzum benüm gül lāledür eş'ār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳande **bir ola** engübīn

bir şey [3] Herhangi bir hâl.

G176-1. Herkese bulmaġa 'ömr-i cāvidān **bir şey** sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren de āb-ı 'ineb
G1470-4. 'Işḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / İstememe **bir şeyde** olsam kimse ile müşterek
G1572-6. Ne ḫaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül **bir şey** edebden yeg

bir ṭaş bir ṭaş üstüne ḳoymamaḳ [1] Baştan başa yıkıp yerle bir etmek. *bk. taş taş üstünde bırakmamak* (TDK, 2011: 2278)

G2553-1. Meyl idüp dehre **ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine** / Her ne emr itse Ḫudā ḳo anı sen baş üstine

bir ṭaşına ḫalel gelmemek [3] Hiçbir zarara uğramamak. *bk. kılına halel gelmemek* (TDK, 2011: 1406)

G1660(a)-3. 'Işḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet **gelmeye bir ṭaşına** anuñ **ḫalel**
G2341-3. **Ḫalel bir ṭaşına gelmez** esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse bināsına

Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm **bir ṭaşına gelmez ḫalel** / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var

bir ṭaraf [2] Bir cihetle. (Ş. Sami, 2010: 1164)

B206. Eşk-i çeşmüm **bir ṭarafdan** dūd-ı āhum **bir ṭaraf** / Ey göñül zencīr ile arslāna beñzetdüm seni

bir vech ile [7] Azdan çoḳtan, az çoḳ, bir miḳtār...(Tulum, 2011: 441)

bk. bir yüzden

G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı **bir vech ile** illā ki şarāb
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur **bir vech ile** redd eylemek mihmān dost
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı **bir vech ile** eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G1660(a)-2. Ḳala ḫayret barmaġı aġzında her kim ki göre / Naḳşını **bir vech ile** naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı **bir vech ile** manẓūr uluʾl-ebsār gül
G2529-4. Ḫaḳḳ senüñ ḥüsnüñi **bir vech ile** aḥsen yaradup / Ḳomadı ḫācet ola zīver ü pīrāyesine
En1-22. Kef Göñlüm evi **bir vech ile** vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cemʿ olsa devā yoḳ zinhār

bir yaña [54] ...cüdā, ez-táráf...(Tulum, 2011: 441)

G46-2. Ursa deryā-yı ḫavādiṣ mevc-i ketmüm **bir yaña** / Geşṭī-i ʿışḳun Biḥamdillah ki lengerdür baña
G67-2. **Bir yaña** ġamdur çeken **bir yaña** derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek çekdürürler bu ser-encāmı baña
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḥālini eyle **bir yaña**
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümleʿālem **bir yaña** ʿışḳ ile bu dil **bir yaña**
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her **bir yaña** cūlar gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü **bir yaña** ruḫsār-ı zerd
G370-2. **Bir yaña** hicrān cefāsı **bir yaña** devrān ġamı / Her yañadan ehl-iʿışḳ olana verhemler gelür
G520-2. **Bir yaña** ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / Eksük degül ikisi daḫi başa belādur
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet **bir yaña bir yaña** ġam leşker ṭutar
G556-3. **Bir yaña** cevr-i raḳīb ü **bir yaña** ḳahr-ı ḥabīb / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ʿışḳ ehlidür āvāreler
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler **bir yaña** ebrūlar mıdur
G663-5. Ḫaṭṭı **bir yaña** çeker **bir yaña** zülf-i ser-keşi / Kendü kārında Muḥibbī n'eylesün ḫayrān olur
G681-3. Mevc ururs**a bir yaña** deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña her dem bād irür
G783-4. Göñül **bir yaña** ben **bir yaña** düşdüm / Ne benden ne ü göñülden ḫaber var
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler **bir yaña** ebrūlar mıdur
G964-3. **Bir yaña** cevr-i yār u **bir yaña** ṭaʿn-ı ḫalḳ / Bu ara yirde ḳalmışı zülf-i ḫam öldirür
G972-5. Ḳudret-i ḫaḳḳı Muḥibbī gel temāşā it bugün / Serv-ḳadler şalınur **bir yaña** sīmīn-şāḫlar
G1474-5. **Bir yaña** ebrūlaruñ **bir yaña** ala gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / **Bir yaña** ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de ey ṭabīb / ʿArż itme baña **bir yaña** acı devālaruñ
G1588-3. N'eyleyem **bir yaña** āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1738-3. **Bir yaña** cefā eylese ol yār-ı cefākār / Ṭaʿn eyleye il **bir yaña** her-bār ne müşkil
G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / **Bir yaña** ura ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil
G1832-6. Bu Muḥibbī vaşlın ister **bir yaña** daḫi göñül / Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun dirüm
G1893-3. Ṭoprag oldum rāh-ı kūyında şaḳın ey seyl-i eşk / İledüp **bir yaña** maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan **bir yaña** ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G1999-1. **Bir yaña** devrān cefāsı **bir yaña** cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin **bir yaña** sen **bir yaña** benem ben
G2292-4. **Bir yaña** derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yaġmāya itdiler aḳın
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / **Bir yaña** tīġ-i cefā ḳılur ciger şad-pāre de
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin **bir yaña** sende
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ **bir yaña bir yaña** şeh-i ʿışḳ / Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr arasında
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi göñlüm **bir yaña** ben **bir yaña** / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2466-4. Penbe göñül ki şaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / **Bir yaña** anı eşk ile āh āşikār ide
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña / **Bir yaña** kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ iderʿasker gibi
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide **bir yaña** beni
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen **bir yaña bir yaña** cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-12. Cümleʿālem **bir yañadur** ʿışḳ ile ben **bir yaña** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

bir yañadan [21] Bir taraftan, hem .... hem. (TDK, 2011: 361)

G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / İstemem ki görine **bir yañadan** sāhil baña
G428-2. **Bir yañadan** ẓulm ider dād eylemez ol şāh-ı ḥüsn / **Bir yañadan** ġam gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker **bir yañadan** çarḫ / Eksük degül ikisi daḫi başa belādur
G563-3. ʿĀlemüñ ḫalḳını teshīr eyledi cādū gözüñ / **Bir yañadan** daḫi efsūn ġamze-i fettān oḳur
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter çün belā baña / **Bir yañadan** bu daḫi gelür bir belā olur
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden ḳan itmegi / **Bir yañadan** ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G699-4. Öldürür gerçi gelür **bir yañadan** ġamzeleri / Ġam degül çünki lebi derdine dermān eyler

G713-4. **Bir yañadan** ẓāhir olsa ḳaplasa şehri fiten / Kūşe-i meyḫāne olmaġa bañа me'men yiter
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār ṣır / **Bir yañadan** daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre dil nişān / **Bir yañadan** ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G1015-4. Bañа yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi **bir yañadan** de belā-yı bend-i kāküller
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür **bir yañadan** yine girişme ile ḳaşuñ
G1772-2. **Bir yañadan** ġam çeker **bir yañadan** derd ü belā / Bilmezem āḫır n'olısardur ser-encāmum benüm
G2102-1. Üstüme sāye ṣalan serv-i ḫırāmāndur gelen / **Bir yañadan** dīdeden cūy-ı fırāvāndur gelen
G2292-4. Bir yaña derd ü belā **bir yañadan** ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yaġmāya itdiler aḳın
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb **bir yañadan** daḫi göñül / Arada ḥayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / **Bir yañadan** ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege **bir yañadan** bir yanuma
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān bañа / **Bir yañadan** daḫi mānīʿ dīde-i giryān bañа

bir yirde/yire [9] Bir arada, bir araya, birlikte, beraber.

G654-4. Ebrūlarını **bir yire** çatdı yine dilber / Bu ʿāşıḳı yine helāk eylemek ister
G842(b)-3. Meydān-ı ḫüsn içinde anı pehlevān gibi / Ebrūları ki başını **bir yire** çatdılar
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / Bārī yārümle beni **bir yirde** taṣvīr eyleñüz
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile **bir yirde** görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer **bir yirde** itmiş ictimāʿ
G1704-4. Āteş ile penbei **bir yirde** kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli ṣaḳlar semender-vār gül
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / Gül ile çün görür **bir yirde** ḫārı
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / **Bir yirde** görür itmeñ ʿaceb gül ile ḫārı
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma ṣaḳın ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile **bir yirde** dīn

bir yirde ḳarār (hīç) itmemek/ṭutmamaḳ [3] Kararlı bir durum almamak.

G947-6. Göñül ārām eylemez **bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār** / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḥāl üstindedür
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki **bir yirde ḳarār** / **İtmeyüp** ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G2120-4. Niçün **itmezsin** gelüp ey dost **bir yirde ḳarār** / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan

bir yire cemʿ eylemek/itmek [3] Bir arada, bir araya, birlikte, beraber.

G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp her yana göz yaşların / **Cemʿ idüp bir yire** idem baḫr-i ʿummān ile baḫş
G1749-5. Māhlarda Muḥibbī ḳādirüñ gör ḳudretin / **Bir yire cemʿ eylemiş** āteş hevā vü āb degül
G1998-3. Dostlar **cemʿ eyledüm bir yire** eşküm ʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan ejdihā-peyker ʿalem

bir yire cemʿ olmaḳ [5] *bk. bir araya cem ʿolmaḳ*

G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum füzūn olur / **Bir yire cemʿ olmaz** iken āteş ile āb
G893-2. **Cemʿ olsa** eger **bir yire** Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G1049-2. **Cemʿ olsa** eger **bir yire** Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster ruḫuñ imāmını / **Bir yire cemʿ olmamışdur** dostum küfr ile dīn
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp didi dil / **Bir yire cemʿ olduġın** kim gördügi var mihr ü māh

bir yire gelmek [3] Toplanmak, birikmek, bir araya gelmek.

G1267-1. Meşveret itmege **gelse bir yirde** ol iki ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler aña baş
G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmaḳ ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları **bir yire** gelmiş nā gibi
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber **bir yire** gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı

bir yüzden [2] ...ḫáylice, şöyle böyle, her nice ise... (Tulum, 2011: 442, 441)

bk. bir vech ile

G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı **bir yüzden** daḫi ḫalḳ itdi lā-yemut
G1776-3. Oluben Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫi **bir yüzden** ābād eylesem

bir zamān [15] Bir vakit, vaktiyle. (Ş. Sami, 2010: 1350)

G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḫi / **Bir zamān** ile Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1578-4. Görmedüm ʿālemde hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / **Bir zamāndur** ḳanın içer şimdi ḳardaş ḳardaşuñ
G1793-8. **Bir zamān** idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın **bir zamān** / Nāmūsı nengi terk idüp abdāl olayın **bir zamān**
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın **bir zamān**
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı zülfi bāġına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın **bir zamān**
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın **bir zamān**
G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın **bir zamān**
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳtasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın **bir zamān**
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın **bir zamān**
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ dil **bir zamān** / Vādi-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān

Mr20-2. Āteş-i ġamdan ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin **bir zamān** / Elemān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet elemān
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden **bir zamān** / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın **bir zamān**

birāder [2] *Far.* Erkek kardeş, ah. *mec.* Dost, muhip. (Ş. Sami, 2010: 137)

(birāder [1], birāderdür [1])

G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḥayf anları ḥaḳ **birāderdür** baña
G909-3. Baña derd ü belā hem-zād olupdur / Cefā vü cevrüñ olalı **birāder**

bī-raḥm [3] Merhametsiz.

bk. bī-raḥm u dil-fikār u sitem-kār

(bī-raḥm [1], bī-raḥmsın [2])

G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā **bī-raḥm** bir cānānı var / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini / Ne ʿaceb **bī-raḥmsın** devlet ü sulṭānum benüm
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī **bī-raḥmsın** ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı

bī-raḥm u dil-fikār u sitem-kār [1] Merhametsiz, gönlü yaralı ve zulmeden.

G913-1. Bir sencileyin yār-ı cefākār kimüñ var / **Bī-raḥm u dil-fikār u sitem-kār** kimüñ var

biraz [6] *T.* Bir parça, azıcık. (TDK, 2011: 352)

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi **biraz** nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / Nice bir dirseñ baña yüz ḳaralıḳ göñlüm diler
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı **biraz** cānānum
G2072-4. Lebinüñ cür ʾasın içdüm **biraz** fāş oldı bu derdüm / Ṭolu ṣun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cür ʿa nūş itse **biraz** içsem dehānından
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse la ʾlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen

bī-renc [1] *Far.* Zahmetsiz, eziyetsiz, ıstırapsız.

G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre **bī-rencüm** / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mıṣrındaki ḫānum

birer [1] *T.* Beherine bir yahut beher defasında bir. (Ş. Sami, 2010: 137)

G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını **birer** teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı gelmişe

bī-riyā [2] Riyasız, gerçek, sahte değil. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 40)

G85-7. İñleyen ḳapumda kim didi didüm / Bu Muḥibbī ḫaste-dildür **bī-riyā**
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim **bī-riyā** olan virür anı da Rabb

birle [13] İle. (TS, 2009: 599)

G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ **birle** helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz ol ḳabīḥ
G378-3. Aġırınca dürr ü cevher **birle** ṭartılsa n'ola / Ol ʿāzizüm Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsuf-ı Ken ʿānıdur
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum **birle** yaşumdan ḳaçan bārān olur
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu derd **birle** ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanā ʿat **birle** buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı istemez
G1184-3. Gün yüzüñ **birle** ḳamer alnuñ yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfitāb u māhitāba baḳmazuz
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ **birle** ḳılmışsın kiriş
G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet **birle** ben anı şikār itsem gerek
G1950-3. Gel bir naẓar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün **birle** del didüm
G2078-5. Seyl-i eşküm **birle** māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen
G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret **birle** yazdum ḫālümi dildāruma
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu mülk-i dile / Seng-i miḥnet **birle** yapup üstüvār itmek nice
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün dil sīnede / Dest-i ḥayret **birle** çün çāk-ı girībān eyledi

birlemek [1] *T.* Bir yapmak... (Ş. Sami, 2010: 137)

G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ **birlemeyin** mest eylemez / Baña virme sen şarāb illā ṭagār u yā sebū

birlik [2] *T.* Tek bir olma durumu, vahdaniyet. (TDK, 2011: 359)

G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm **birlige** zāhid daḫi ġavġā çeker
G2506-1. **Birlige** irmez kişi iki cihāndan giçmeye / Ḳurtulamaz ikilikden īn ü āndan giçmeye

bīrūn [6] *Far.* *bk. bīrūn eylemek/itmek, bīrūn olmaḳ*

(bīrūn [3], bīrūnam [1], bīrūndur [1], bīrūnuñla [1])

1. Dışarı, hariç. (Ş. Sami, 2010: 138)

G231-5. Şayar kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol ḥalḳadan **bīrūnam** ey dost
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḫi bu dīdeden **bīrūn** aḳar
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü dökeyin göz yaşların / Ḫāne ġarḳ oldı diyeler ḫāneden **bīrūn** aḳar
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile baġladı dil ṣūret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde **bīrūn**
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ **birūnuñla** derūn

2. Fazla...(Devellioğlu, 2000: 109)

G4-6. Cürm ü ʿisyānum **bīrūndur** gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma

bīrūn eylemek/itmek [2] Uzaklaştırmak.

G1763-1. İstemem hergiz bu dilden mihrüñi **bīrūn idem** / Ol sebebden isterem baġrumı her dem ḫūn idem
Mr28-2. Kaʿbe kūyuñdan beni luṭf eyle **bīrūn eyleme** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

bīrūn olmaḳ [2] Uzak tutmak.

G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı göñlüm añmanuz şādī adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar çün şādiden **bīrūn olur**
G2541-3. Şaḳlayam didükce ʿışḳı ben derūn-ı sīnede / ʿIşḳumuñ esrārı āh itdükce **bīrūn olmada**

bīrūnluḳ [1] Dışarıda kalmışlık.

G1878-4. Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar baḳmañ benüm bu şimdilik **bīrūnluġum**

bīrūz [1] *Far.* Zümrüte benzer, değersiz yeşil bir taş; gökzümrüt, yalancı zümrüt. (Devellioğlu, 2000: 109) *bk. ḫusrev-i bīrūz*

G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ **bīrūzı** telḫ

bī-ṣabr u bī-ḳarār [1] Sabırsız ve kararsız.

G2623-5. Ṭañ mı olsa Muḥibbī āvāre / ʿIşḳ **bī-ṣabr u bī-ḳarār** itdi

bī-ṣabr u sāmānī [1]

Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden **bī-ṣabr u sāmānīlerüz** / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan Mānīlerüz

bisāṭ [4] *Far.* Döşeme, kilim, halı, seccade. (Ş. Sami, 2010: 138)

bk. bisāṭ-ı heft reng

G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün **bisāṭ**
G1319-4. Ol yār-ı Nāzenīn ola kim bir ḳadem baṣa / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi **bisāṭ**
G1321-1. Sāḳī piyāle ṣun ki virür ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi **bisāṭ**
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden **bisāṭ** / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ

bisāṭ-ı heft reng [1] Yedi renkli yaygı; gök kuşağı

Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre **bisāṭ-ı heft reng** / Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng

bī-ser ü bī-pā [5] Başsız, intizamsız, düzensiz, savruk. (Devellioğlu, 2000: 110) *bk. bī-ser ü pā, bī-ser ü pālıḳ*

G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben **bī-ser ü bī-pā**
G1860-1. Leylī zülfine ṭolaşmış vālih ü şeydā benem / Dostum Mecnūn-ı ʿışḳam **bī-ser ü bī-pā** benem
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol **bī-ser ü bī-pālara**
G2740-1. Var mı cihānda **bī-ser ü bī-pā** benüm gibi / Yā mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm gibi
Mr11-2. Neler itdi baña bu **bī-ser ü bī-pāy** göñül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

bī-ser ü pā [3] *bk. bī-ser ü bī-pā, bī-ser ü pālıḳ*

G24-2. Belā kūhı içinde seng-i ġamdan / Yatur mecrūḥ olup dil **bī-ser ü pā**
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben **bī-ser ü pāya**
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur **bī-ser ü pālar** gibi

bī-ser ü pālıḳ [1] *bk. bī-ser ü bī-pā, bī-ser ü pā*

G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿayb / Uşşāḳ içinde **bī-ser ü pālıḳ** hüner yiter

bī-sitāre [1] *Far.* Talihsiz.

G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol **bī-sitāre** n'itsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn

bismil eylemek [1] Boğazlamak.

G1189-4. Ka ʿbedür kūyına varduḳ bizi **bismil eylesün** / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz

bister [4] *Far.* Döşek. (M. Nâcî, 2009: 73) *bk. bālin ü bister*

(bisterdür [1], bisteri [1], bisterin [1], bisterüm [1])

G1268-1. Şu kim gül **bisteri** içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāṣıḳuñ ḥālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G2136-4. **Bisterüm** ḫāk yaṣduġum seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan sincābdan
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / **Bisterin** ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre **bisterdür** bugün

bī-sütūn [13] (Devellioğlu, 2000: 110) *bk. çarḫ-ı bī-sütūn, saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūn*

(bī-sütūn [8], bī-sütūndan [1], bī-sütūnı [3], bī-sütūnuñ [1])

1. Âşık Ferhad'ın, sevgilisi Şîrîn'in emriyle Kermanşâh civârında deldiği dağ.

G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / **Bī-sütūn** dāġına çıḳan ṣanma hep Ferhāddur
G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi **bī-sütūn** içinde Ferhād eylemez
G1776-5. Ey Muḥibbī **bī-sütūnı** kesdi Ferhād añılur / Ben daḫi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G2024-2. **Bī-sütūn** adın daḫi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2107-5. **Bī-sütūndan** muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik ṣan ʿatında ben daḫi verzideyin
G2255-1. ʿUṣṣāḳı maʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun hīç **bī-sütūn**
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında āh / **Bī-sütūnı** kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa **bī-sütūnuñ** ṭaşına
G2654-3. Kūh-ken çün **bī-sütūnı** kesdi līkin dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi
Mh2-3. Kūh-kenden **bī-sütūn** içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / **Bī-sütūn** içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile
Nş4-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / **Bī-sütūn** ṭaġına çıḳdum dostlar feryād içün

2. Gökyüzü.

G327-4. ʿİbret degül ki görine bu ḳubbe **bī-sütūn** / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd

bisyār [2] *Far.* Çok. (M. Nâcî, 2009: 72)

G919-4. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Cefā dirseñ igen **bisyār** iderler
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi **bisyār** gü

bī-şāl [1] Şalsız, örtüsüz; üryan.

G2159-5. Ḳāniʿem bir loḳmaya dünyā naʿīminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki **bī-şālem** bugün

bişinev [1] *Far.* Dinlememek.

G2454-5. Pendüm Muḥibbī **bişinev** var ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne

bişmek [7] *T.* Ateşte, fırında, kaynar suda veya yağda ısı etkisiyle yenilebilir duruma gelmek. (TDK, 2011: 1929)

(bişer [1], bişerdi [2], bişmedi [1], bişmiş [3], bişüp [1])

G77-2. Lebüñ gelse ḫayāle āh ider dil / Anuñçün **bişmedi** bī-dūd ḥelvā
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı **bişüp** māhi gibi püryān olur
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam ile baġrum **bişmiş** kebāba beñzer
G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin ruḥsāruña / Çarḫ tennūrında **bişmiş** her biri bir gerdedür
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odıyla **bişmiş** anda dil kebābı var imiş
G1631-4. Baḥre döksem āhum odı şemmesin / Ḳaynayup **bişerdi** içinde semek
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde **bişer** aşum benüm

bişürmek [3] *T.* (TDK, 2011: 1929)

1. Bir besin maddesini gerektiği kadar ısıda tutarak yenebilecek veya içilebilecek bir duruma getirmek.

G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / **Bişürüp** ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün **bişürüp** bir gün ṭaʿam / Şıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine

2. *mec.* Olgunlaştırmak.

G944-2. Cemʿider her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucağında **bişürüp** bağrını mihmān olur

biş-ter [1] *Far.* Daha ziyade. (M. Nâcî, 2009: 72)

G1111-3. Vefānı **biş-ter** eyle İlāhi ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez ol meh terk-i cefā hergiz

bī-tāb [1] *Far.* Bitkin, yorgun. (Devellioğlu, 2000: 111) *bk. dil-i bī-tāb*

G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil **bī-tābdur** / Aña şayḳal ey göñül ancaḳ şarāb-ı nābdur

bī-ṭāḳat [2] Takatsiz, dermansız, mecalsiz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 41)

G617-2. Olursam şöyle **bī-ṭāḳat** ʿaceb mi çün başar ḥayret / Ḳıya ṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G2416-1. Perīsin bilmedüm yāḫūd firişte / Beni **bī-ṭāḳat** itdüñ bir görüşte

bī-ṭāliʿ [1] Talihsiz, şanssız.

G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd **bī-ṭāliʿem** beñzer yā dilberde ʿināyet yoḳ

bī-tekellüf [1] Kolayca, külfetsiz.

G845-2. Ol pür-sāġar lebüñi **bī-tekellüf** / Neden olam şürāḥī gibi ben dür

bī-tenāhi [1] Sonsuz, sınırsız, hudutsuz.

G2636-3. Egerçi ʿāṣiyem raḥmet umaram / Senüñ iḥsān u luṭfuñ **bī-tenāhi**

bitmek [39] *T.*

(bite [6], biteli [1], biten [4], biter [14], biterse [1], bitmez [1], bitmiş [5], bitse [1], bitüp [4], bitüpdür [2])

1. Tohum filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, nâbit olmak. (Ş. Sami, 2010: 139)

G364-4. Tūmār-ı şiʿrümi nʾola elden ḳomayalar / Her ḳanda kim **biterse** olur ney şeker leẕīz
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne bāġında **bitüp** gül lāle oldı āşikār
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan nʾolur / Bāġ-ı ḥüsn içre **biten** ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne **biter** / Lüʾlüʾ dişüñ var iken dürr-iʿAdenden ne **biter**
G599-2. Büy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden ne **biter**
G599-3. Ḥüsn āyīnesi yanında nedür bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berk-i semenden ne **biter**
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne **biter**
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şükūfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne **biter**
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül **bite** anuñ yiri dikendür
G659-5. Leb-i laʿlüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / **Bite** ḳabrümde ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Şaḥrāda çoḳ ʿarʿar **biter** hep nāy-ı gūyā mı olur
G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından ne **biter** / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan nʾolur / Bāġ-ı ḥüsn içre **biten** ol ḳāmet-i bālāyı gör
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde **biten** lā-büd yiter
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur **bitmiş** nihāl üstindedür
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül **bitmez** imiş ḫārsuz
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān **bitüp** gül lālezār olmaz
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Şanki bir bāġ içre **bitmiş** serv ü lāle muḫtelif
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẕerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ **biteli** ʿārıżuñ üstinde senüñ
G1603-3. Ṭaġ u ṣaḥrāda **bitüp** lāle degüldür görinen / Gözleri yaşı dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül **biter** anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger **bite** ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyāʿarʿar didüm / Didi saña ne **biter** yā şimşād olam
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī miʿarʿar mı didüm / Didi saña ne **biter** yā serv ü yā şimşād olam
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre **biten** berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz ey ārām-ı cān / Lāleler güller **bitüp** zeyn-i gülistān olmasun
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında / Nergis gibidür kim **bite** reyḥān arasında
G2542-1. Bahār irişse güller **bitse** tāze / Nice yirden gele bülbül niyāza
G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / Ne yirde kim **bite** gül bile ḫārı
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḥazān / **Bite** dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler **bitmiş** şanur kim görse baġrum dağını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāġını / Lāleler **bitmiş** şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2669-5. Muḥibbī ruḥların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre gül **bitmiş** şunʿ-ı Ḫudāvendi

Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ **biter** / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḫi beter
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan **bitübdür** lāleler / Dūd-ı āhumdan boyanup āsumān oldı kebūd
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʿālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda **biter** anlar gül degül

2. Beklenmedik zamanda ortaya çıkmak.

G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre **biter** bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile **bitüpdür** sīnem üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler

bitmek [2] *T.* (Ş. Sami, 2010: 139)

1. Sona ermek, tamam olmak, payana varmek, hitam bulmak.

B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş **biter** / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter

2. Mahıv ve harap ve muzmahil olmak...

B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden **biter**

bitürmek [28] *T.* Tohumun filizlenip topraktan dışarı çıkmasına sebep olmak, inbât ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 139)

(bitürdi [6], bitürdüm [1], bitürdüñ [4], bitüre [4], bitürmiş [1], bitürse [1], bitürüp [2], bitürür [9])

G5-2. Ḫārdan güller **bitürdüñ** naḫlden ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün ḳullaruña ḥikmet iẓhār eyledüñ
G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iẓhār eyledüñ / Gül **bitürdüñ** ḫārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iẓhār eyledüñ / Gül **bitürdüñ** bārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G364-1. Laʿlüñ **bitüre** söz ile ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber leẕīẕ
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şükūfe **bitürür** / ʿİbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül **bitürür** lālezār olur
G661-2. Gören ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / Didi gül **bitürür** imiş şanavber
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / **Bitürür** güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende güller lāleler / **Bitürüp** ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1393-3. Şaçılu dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller **bitüre** ger ʿārıẓuñ döke ʿaraḳ
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül **bitürür** ḫārda / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı aġlayu aġlayu **bitürdüñ** / Derdā vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül **bitürür** zaḫm ile tīrüñ senüñ
G1661-1. Ḥamdülillah tāze **bitürdi** yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā göstere dīdār gül
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller **bitürür** tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1753-5. Çünʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül **bitürdi** Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / **Bitüre** ḫūn-ı dil lāle ola çendānʿalāmet hem
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın şaçup yir yir **bitürdüm** gülʿiẓār oldum
G2085-4. **Bitürür** dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2133-1. Ḫārdan güller **bitürdi** emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / Kim göre dir lāle vü güller **bitürmiş** gülsitān
G2160-2. Kerīm **bitürür** ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen tīz **bitürür** sebzei bārān
G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʿri naḫl-i sebz / **Bitürse** ṭañ degüldür eger cūybār serv
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı **bitürdi** ter / Diye taḥsīn maḥalüñ gören āb u şuyına
G2466-5. Ḳanlu yaşumı dīdelerüm döke şol ḳadar / Güller **bitüre** her ṭarafı lālezār ide
G2521-4. Güller **bitürüp** çevremi yaşum çemen itdi / Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun çemenümle
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı **bitürdi** lāleler / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel şun baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde eşküm **bitürdi** lāle

bive [5] *Far.* Dul, ermele. (Ş. Sami, 2010: 139)

G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Çünki bildüñ **bīvedür** dil vire mi hīç aña merd
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā **bīvedür** / Ey Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G2338-6. **Bīvedür** gel cihāna dil virme / Zene göñül virür mi merdāne
G2370-5. Muḥibbī **bīvedür** dünyā ʿacūze / Şaḳın aldanma şanup nev-ʿarūsa
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim **bīvedür**

bī-vefā [81] Vefāsız, doġru olmayan, ḫāin, sözinde durmayan, iḳrārinden dönen, didügin tutmaz... (Tulum, 2011: 446) *bk. çarḫ-ı bī-vefā, dehr-i bī-vefā*

(bī-vefā [52], bī-vefāda [1], bī-vefādan [1], bī-vefādur [7], bī-vefālar [4], bī-vefānuñ [3], bī-vefāsın [8], bī-vefāya [3], bī-vefāyı [2])

G24-9. ʿÖmr dünyā gibi çün **bī-vefādur** / Dirīġ itdi buña Cemşīd ü Darā
G30-1. Didüm aña ey **bī-vefā** nedür bu itdüğüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G54-5. Sen **bī-vefānuñ** yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G193-2. **Bī-vefā** dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç ṣebāt / Anda kim ʿahd olmaya olur mı īmānı dürüst
G196-4. Göñül virme bu dünyā **bī-vefādur** / Ki bundan görmedi kimse ḥaḳīḳat
G232-1. Ḥār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini irmedi ey **bī-vefā** dest
G252-4. Çünki dünyā **bī-vefādur** var u yoġı bir gerek / Her ki ʿāḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G277-5. Vefā umma Muḥibbī **bī-vefādan** / Ṣaḳın dünyāya aldanma gözüñ aç
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey **bī-vefā** ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G341-5. **Bī-vefā** dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbi'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni gören **bī-vefā** ṣanur
G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki nāz ile yine ol **bī-vefā** giçer
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddüñ gibi ey **bī-vefā** / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her **bī-vefāya** çünki göñül baġlar
G590-2. Cefā vü cevr ile ol **bī-vefālar** / Cihānı başumuza dār iderler
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram **bī-vefā** olur / Bildüm zemāne ḫūbları hep pür-cefā olur
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol **bī-vefāyı** gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā gelse muẓṭarib / Ekṣer zemāne ḫūbları hep **bī-vefā** olur
G984-6. Seḥer gūş it nedür murġ-ı seḥer-ḫiz / ʿÖmr gibi bu dünyā **bī-vefādur**
G991-1. **Bī-vefā** dildür sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar **bī-vefā** olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca var imiş
G1094-1. Cevri çoḳ pür-cefāyı kim sevmez / Mihri yoḳ **bī-vefāyı** kim sevmez
G1223-3. İremezsin **bī-vefālar** vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1293-1. **Bī-vefā** dildār sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar **bī-vefā** olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ beni ey **bī-vefā** yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi beni ḳıl du ʿā yetiş
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / **Bī-vefā** dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş **bī-vefā** gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1487-5. Ey Muḥibbī **bī-vefālar** sevmeden gel fārig ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre ey **bī-vefā** kendüñe bühtān eyledüñ
G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol **bī-vefā** gerek / Her dāim işi ʿāṣıḳa cevr ü cefā gerek
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey göñül ol **bī-vefā** bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüne ey **bī-vefā** / Hīç düşer mi va ʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüñe ey **bī-vefā** / Hīç düşer mi va ʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1661-5. **Bī-vefādur** dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1667-1. **Bī-vefā** dünyāya her kim ki aldanur ādem degül / Eyleseñ içe naẓar ʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol **bī-vefā** ruḫsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim didi saña ey göñül ol **bī-vefāda** ol
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / **Bī-vefā** dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1754-4. Dāimā Ḥaḳdan dilerdüñ **bī-vefālar** ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili bir **bī-vefāya** baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1780-1. Yine ʿālemde **bī-vefā** sevdüm / Cevri çoḳ yaʿni pür-cefā sevdüm
G1816-3. Şanma ki senden uşanam ey **bī-vefā** ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1947-2. Öldükde aña varam ey **bī-vefā** dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1961-1. N'eyleyem āh pür-cefā sevdüm / Ṭālīʿümdür ki **bī-vefā** sevdüm
G2038-3. ʿIşḳ mıdur **bī-vefā** güller elinden giceler / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün **bī-vefā** dünyā dimişler ehrimensin sen
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol **bī-vefānuñ** yolların
G2054-5. **Bī-vefā** yārüñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet **bī-vefā** yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil **bī-vefā** gerdūn içün
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu ḫüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey **bī-vefā** ḫüsn ü cemālüñ var iken
G2252-4. **Bī-vefādur** māh-rūlar dīdiler dünyā gibi / Ben ezel güş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle **bī-vefādur** / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / **Bī-vefāya** dil virenler derd alur derd üstine
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir **bī-vefā** cānān ola
G2739-4. Bī-vefālıḳda müṣābih olduġıyçün ʿāleme / Kendüye ziynet virür ol **bī-vefā** dünyā gibi
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol **bī-vefā** ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vü ʿuṣṣāḳ-ārā budur nidā / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-4. ʿIşḳ içinde ʿāṣıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-6. Kaʿbe kūyuñda şehāʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-8. Ḫākipāy itdüñ beni ʿömrümi pā-māl eyledüñ / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben küfri izhār eyleme / Meh-liḳā dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-14. Ġırra olma ḫüsnüñe bil kim nice Cemler gelür / **Bī-vefā** dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr1-16. Zehr ṣunduñ bu Muḥibbī'ye anı şād itmedüñ / **Bī-vefā** dilbersin ammā **bī-vefāsın bī-vefā**
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse **bī-vefā** dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

Mr21-10. **Bī-vefā** meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol **bī-vefā** / Bir ola bile ḳadrüñ daḥi oġlandur henüz
B179. ʿĀlem içinde sencileyin **bī-vefā** mı var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye

bī-vefālıḳ [5] Ḫıyānet, ḫāinlıḳ... (Tulum, 2011: 446)

(bī-vefālıḳ [4], bī-vefālıḳda [1])

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / **Bī-vefālıḳ** resmini bilsem kim ögredür aña
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol dilber-i raʿnā giçer / **Bī-vefālıḳ** resmini ḳılmaḳda şan dünyā giçer
G1183-6. Gel beni öldür vefā kılʿahdüñe didüm didi / **Bī-vefālıḳ** resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1512-2. **Bī-vefālıḳ** fennini senden görür meh-pāreler / Her birin cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G2739-4. **Bī-vefālıḳda** müşābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye ziynet virür ol bī-vefā dünyā gibi

bī-vehm ü pāk [1] Hakiki ve mübarek.

G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı şuʾb-nāk olur / Ben ol yoluñ zemānde **bī-vehm ü pākıyam**

bī-vesile [1] Sebepsiz.

G2243-5. Elde Muḥibbī cān u dili tuḥfe eyledügüm / Kim **bī-vesile** öpmediler iḫtiyār elin

bī-yār ü bī-dār [1] Yârsız ve sahipsiz.

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em **bī-yār ü bī-dārem** ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz

biz [188] *T.* Söyleyen ile refiklerinden kinayedir, nahnu, mâ. (Ş. Sami, 2010: 139)

(biz [89], bizde [2], bizden [2], bize [23], bizi [35], bizüm [28], bizümle [9])

G9-9. Umaruz **bize** şefāʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr ile ḫulūd
G9-11. İdelüm cān ile **biz** de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş **bizi** yār / ʿÖmri çoḳ olsun itmiş yine **bizi** riʿāyet
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle **bizi** sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel eyle **bizümle** muṣāḥabet
G265-2. Puḫte ṭutmaz **bizi** zāhid **biz** müṣelleṣ içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḥṣ
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı **bizden** ṣabr ile ḳarār
G519-2. **Bizi** bī-kes ṣanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G519-3. Ṣorarsa **bize** ol meh-rū ne güne kesbüñüz vardur / Dirüz **biz** ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G519-4. Raḳībā gel nigār ile **bizüm** aramuza gir / Şikāyet eylemez vallahʿādil şāhımuz vardur
G527-1. Merdümlik eyle **bize** ṣabā būy-ı cān getür / ʿİsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān getür
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭfʿeyle sāḳī sen **bize** rıṭl-ı girān getür
G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum ṣorar / Görmedi **bizi** ḫayli zamān āşinālanur
G569-3. Çoḳdur **bizümle** ortada cānāʿadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm ile pür-ṣafā olur
G610-4. ʿĀşıḳuz rindüz **biz** itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ **bizi** tek yāda getür
G654-3. Meyḫāne **bize** mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet **biz** melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs uʿār
G816-3. Laʿli Şīrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm **biz** de anı nite ki Ferhād eyler
G857-1. Nigārā ḫāk-i pāyuñ tācımuzdur / Ser-i zülfüñ **bizüm** miʿrācımuzdur
G857-4. Giçürdük tīr-i āhı nüh-felekden / Ezelden çarḫ **bizüm** umacımuzdur
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda **biz** olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı kim ḳatında cümleten bīgānedür
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ **bizi** tek yāda getür
G1079-1. **Biz** ezel bezminde ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice ṣāḥib-demlerüz
G1086-1. Gülşen-i ḫüsnüñ yiter **biz** gülʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil anda bezārı n'eylerüz
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı ṣarābı **biz** ġubārı n'eylerüz
G1086-4. **Biz** ḫarābāt ehliyüz mesken **bize** meyḫānedür / Lā'übālī meşrebüz ʿālemde ʿārı n'eylerüz
G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / Her yire baş egmezüz birdür **bizüm** miḥrābımuz
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād ile dildür **bizüm** ṭolābımuz
G1099-4. Her neye ḳılsañ naẕar **biz** rūy-ı Ḥaḳḳa nāẕıruz / Şemme vechullahı gördük māsivāya baḳmazuz
G1101-2. İtmedüm ben reh-iʿışḳ içre ṭarīḳi ḫāṣıl / Tā ki şūd kūy-ı ḫarābāt **bizüm** menzilimüz
G1108-4. **Biz** ḫüsnüñde görüp şemʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş ol nāre düşdi göñlümüz
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz **biz** yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya ṣatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1118-1. Zāhidā ṣanma **bizi biz** nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile **biz** müşterī / Zīre bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece **biz** kim naẕarı / Zīrā **biz** kendümüzi cümleten ednā bilürüz
G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm anuñ içün **biz** de ġarḳ-ı demlerüz
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz bir ḫabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda **biz** ʿanḳā ile maḥremlerüz

G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme **bizi biz** daḥi şāḥib-demlerüz
G1127-1. **Biz** ezel zībā cemālüñe senüñ ʿāşıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1127-2. Öldürürseñ daḥi gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum ʿIşḳuñ yolında **biz** senüñ şādıḳlaruz
G1127-4. Derdi dermāna degişdük fāriġ ol **bizden** ṭabīb / Nefʿ ü żarrı ḥālümüzce añlaruz ḥāżıḳlaruz
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki **bize** cānānumuz / Ey ecel bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı **bizüm** peymānumuz
G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ **biz** ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle raġbet bulmaz idi defter ü dīvānumuz
G1130-1. Zāhidā şanma **bizi** cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege şu gibi dīdār isterüz
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfitāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter **biz** māhitāba baḳmazuz
G1136-3. Şerbet-i laʿlünden özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʿīlācı **biz** cevāba baḳmazuz
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur **bizüm** ārāmumuz
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀşıḳ u rind-i ḫarābātuz **bizüm** yoḳ kāmumuz
G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña **biz** ṭālibüz / Çöpe şaymaz ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz
G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına **biz** bir sāde ruḫsār isterüz
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege **biz** bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde dāim böyledür tedbīrümüz
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur **bizüm** bir yārelü naḫcirümüz
G1160-1. Şūrīde olup söze ḳaçan başlaruz **biz** / Bülbül ile gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz **biz**
G1160-2. Bir ẕerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz **biz**
G1160-3. Geh mest olup cürʿa şaçar zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını içiciʿayyāşlaruz **biz**
G1160-4. Dil ḫānesin naḳş iderüz ḫūn-ı cigerde / Taṣvīr-i ḫayāl idici naḳḳāşlaruz **biz**
G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī gice gündüz / Bir oñmayası ġamzede ḳallāşlaruz **biz**
G1161-1. Çün terk eyledi **biz** ol gül ʿiẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1162-1. İtdi ol zülf-i mu ʿanber kākülin zencīrümüz / Ġam yimek dīvāneler oldı **bizüm** tedbīrümüz
G1162-3. Zāhidā men ʿeyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün mey-i nāb ile olmışdur **bizüm** taḫmīrümüz
G1163-5. Nice yıldur ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāşıḳ ṭutısar **biz** ölicek mātemümüz
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḥāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki varur yāre **bizüm** ādemümüz
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde şanmañ eşke mālikem / Laʿl ü gevherle ṭolı dildür **bizüm** gencīnemüz
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẕemm eyleme / Ġāfil olma **biz** seni meyḫāne içre dillerüz
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında **biz** sāillerüz
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi **biz** daḥi bālā bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan aʿlā bilürüz
G1177-3. ʿUṣṣāḳa çāre dirler idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz **biz** diyārumuz
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān ile serden ṭolısardur **bizüm** meydānımuz
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi **biz** meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1185-1. Zāhidā şanma senüñ tek **biz** selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1185-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / **Biz** ḫarābātī olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
G1185-4. Sen şaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / **Biz** de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ **biz** bülbül-i nālānıyuz
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk **biz** de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1189-4. Kaʿbedür kūyına varduḳ **bizi** bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẕāhirde **biz** de memleket sulṭānıyuz
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī Mecnūn / Girelüm baş açalum **biz** daḥi meydāne birüz
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi **biz** maḥabbet beklerüz / Ẕāhirā egerçi maḥabbet līk miḥnet beklerüz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup **biz** daḥi şoḥbet beklerüz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne bilsün ḳadrini / **Biz** bilürüz ḳıymetin anda saʿādet beklerüz
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā ölince anda **biz** rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup **biz** daḥi şoḥbet beklerüz
G1200-1. Zāhidā şanma senüñ tek **biz** selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh **biz** iḳāmet beklerüz
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ nerre-şiriyüz / Şanma **bizi** ki ḥırş ile **biz** mūşlardanuz
G1208-4. Bir gördi yine itleri ile **bizi** ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1213-1. Zāhidā şanma senüñ tek **biz** selāmet beklerüz / **Biz** ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1295-4. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / Aramızda yoḳ dime olsun **bizüm** alış veriş
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aş / Yaḳduñ **bizi** bu mihr ile māhum niḳāba baş
G1321-3. **Biz** Lā'übālī rind ü Muḥibb ü ḳalenderüz / Meyḫāneʿazmini iderüz ihdinaʿs-şırāṭ
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına mey nūş eylerüz / **Biz** ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı **bize** riʿāyet ancaḳ
G1402-1. **Biz** senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim isteye üstādlıḳ
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / **Biz** cefādan uşanup sen be-perişān olduñ
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm **biz** minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek
G1524-2. Revāfiż ḳaṣdına alup ele tīġ / Çeküpʿasker **bizi** İrāna şalduñ
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfi miskīn / **Bize** yoḳ yire gör ṭaʿnını anuñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidürʿıyş idelüm / **Bize** ṣun sāġarı sāḳī saña cānāne gerek
G1657-4. **Biz** eyleyelüm her ne gelür Ḫaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum **bize** tek gel ḫān ol
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ infi ʿāl / Niceye dek idesin cānā **bizümle** mekr ü āl
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var **bizüm** / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var **bizüm**
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var **bizüm**

G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı **bizde** yoḳ / Ṭālibüz dīdāra **biz** özge hevāmuz var **bizüm**
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var **bizüm**
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʿli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var **bizüm**
G1868-4. Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz **bizüm**
G1890-4. **Bize** farż olmış iken olmaz islāma ẓāhir / Nice bir oturalum bunca günāhı çekelüm
G1890-5. Umaram rehber ola **bize** Ebūbekr ü Ömer / Ey Muḥibbī yürüyüp Ṣarḳa sipāhı çekelüm
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḫayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ içün **biz** de anı nūş idelüm
G1925-4. Mürdeye cān virürdi her nefes / **Bize** irmedi ol nefes niʾdelüm
G1937-5. Hele būsun **biz** iltimās idelüm / Olmaz ise de mültemis niʾdelüm
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur **bizüm**
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek **bize** yārān küsmesün
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār ile **biz** ṣaḫn-ı gülistāna degin
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / **Bize** şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı **bizüm** eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli nʾeylesün
G2214-5. **Biz** selāmet kūşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ʿār sen
G2284-2. Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür / Müşerref it **bizi** sāḳī ṣafādan
G2296-2. Uṣanduñ **bizi** sürdüñ ḫizmetinden / Be-nāçār eyledüñ **biz** daḫi yāhū
G2364-2. Verā-yı miʾşe-i ġamda **biz** ol pelengüz kim / Ḫalāṣ olmaya düşse nāheng-i dāmımuza
G2364-4. Hemān kendüzinüñ kimligin ider iżhār / Ṣular kim naẓar eyler **bizüm** kelāmımuza
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel **bize** inṣāf ile / İçlüm anı ṣürāḫī-veş dürden ṣāf ile
G2418-1. Ne var ṣād ü feraḥ hem-dem **bizümle** / Degülse maḥrem oldı ġam **bizümle**
G2418-2. Vefāsın görmedümse nʾola yārüñ / Cefā eksük degül epsem **bizümle**
G2418-3. Eger olmasa bu bārān-ı eşküm / Yana āh odına ʿālem **bizümle**
G2418-4. Ṣabā sünbül ṣaçından bū getürse / Olurdı bu cihān ḫurrem **bizümle**
G2418-5. Muḥibbī'den perī-veş ḳaçma didüm / Enīs olmaz didi ādem **bizümle**
G2455-3. Çün naṣīb oldı **bize** virme göñül māla ṣaḳın / Işşı ne gördi varup ṣora göre Ḳārūn'a
G2467-5. Būse en ʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün ol **bize** ulaşı gelmişe
G2468-3. Zāhidā men ʿeyleme gel cām u şāhidden **bizi** / ʿIyşumuzı telḫ ü kendüñi ters-rū eyleme
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uṣanduñ hele **biz** bu nāre
G2476-2. Ṣırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn gibi bu da **bize** iḫtirām ola
G2478-6. **Biz** daḫi bugün zevḳ idelüm ṣaḫn-ı çemende / ʿIyş itmege ʿazm eyledi kūh-sāra benefşe
G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan ayırma **bizi** / Biḥamdillah ki gördük ṭoġrı dīne
G2594-6. Cennet ü ḫūrāyı virüñ zāhide **biz** nʾeylerüz / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü żikrümüz **bizüm** dīdār ola
G2646-4. **Biz** içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭoptolu hep gerd gerek
G2662-4. Zāhidā żikr eyleme cennet hevāsı **bizde** yoḳ / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan nʾeyler İrem uçmaġını
G2672-3. Zāhid ḳo **bizi** sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀşıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti
G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi dütā **bizi** / Pervāne itdi yaḳdı ol āteş-liḳā **bizi**
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz ise ʿacebdür hevā **bizi**
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā **bizi**
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler ṣadā **bizi**
G2682-5. Umar Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā **bizi**
G2684-4. Yād yād eyleyüben sen beni yād eylemedüñ / Nice bir gösterürsin sen **bize** bīgāneligi
G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿ idesin ṣūfi **bizi** / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā **bizi** / Her ḳanda ise aradı buldı belā **bizi**
G2795-2. Gördüñ cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı ol āteş-liḳā **bizi**
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā **bizi**
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā **bizi**
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu hevā **bizi**
M1-9. Şefāʿat ide ol gün **bize** Aḥmed / Şefāʿat kānıdur çünki Muḥammed
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile aldadı **bizi** yār yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār yine
Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna **biz** nāz u niʿamdan fāriġuz / Ḫāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz
Mr6-7. Çün ezelden **biz** ṣadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük
Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür bir niceʿummānilerüz / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet ʿāşıḳuñ çün kāmıdur / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-8. Dostlar **biz** ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun **bize** ol nāzenīn / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde dilber ġabġabı / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-14. Naʿralarla ʿālemi ṭoldurdılar mestāneler / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī bu ġamuñ / Lāʾübālī pāk-meşreb **biz** Süleymānīlerüz
Mr17-9. Nʾola Dārā ile Cem gitdi ise **biz** içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
Mr17-12. Bu deme irecegümizi **bizüm** kim ne bile / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine **biz** bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz

bī-zār [1] *Far.* Bıkmış, usanmış. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 41)

bk. bī-zār eylemek

G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki **bī-zāram**

bī-zār eylemek [1] Baş aġrıtmaḳ, bezdirmek. (Tulum, 2011: 446)

G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār **bī-zār eyledi** / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿiważ

bī-zer [1] *Far.* Hasis, cimri. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 41) *bk. ʿāşıḳ-ı bī-zer*

G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan vallah ṣādıḳdur / Senüñ **bī-zer** ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma

borc [9] *T. mec.* Birine karşı bir şeyi yerine getirme yükümlülüğü, vecibe. (TDK, 2011: 378)

(borc [1], borcı [1], borcum [6], borcuñ [1])

G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / **Borcum** olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿarż eyle şehā **borcuñ** edā olsun / Ele al göñlin ʿuṣṣāḳuñ buyur hep bī-nevālardur
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek zülfini çevgān eylesün / **Borcum** olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1575-3. **Borcum** olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā **borcı** dilā vaʿde vefā ister iseñ
G1618-3. Ġonce gibi açılup gül gibi ḳılsun ḫande yār / **Borcum** olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G2189-4. Vireyim cānı **borc** olsun didüm bir kez seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ **borcum** edā olsun
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / **Borcum** olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek

boş [3] (Ş. Sami, 2010: 143)

1. İçinde kimse veya bir şey olmayan, hâlî, tehî.

G300-3. Eli **boş** varma şaḳın ṣoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına ïṣār ḳadeḥ
G1953-2. İçüben **boş** idelüm işbu felek küplerini / Dehr meyḫānesine ṣucıyu dām eyleyelüm

2. Dikkatsiz, gafil.

G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine **boş** ey ṣanem

boy [62] *T.* Bedenin uzunluğu ve yüksekliği, kad, kâmet. (Ş. Sami, 2010: 144)

(boyı [43], boyımı [1], boyın [1], boyına [1], boyını [3], boyuñ [6], boyuña [5], boyuñı [2])

G53-5. Ey **boyı** servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince ol **boyı** serv-i ḫırāmānı dürüst
G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri ġonce **boyı** şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G335-1. Çeşmi gül-berk ü **boyı** serv-i bülend / ʿĀrıżı āteşdürür ḫāli sipend
G350-3. Olur şermende gül görse yüzüñi / Ṭapu ider **boyuña** serv ü şimşād
G524-1. Yüzüñe beñzemez hīç bir gül-i ter / **Boyuña** eşk ider serv ü ṣanavber
G539-2. Ol **boyı** serv seyr ḳılsa çenār / Aña el ḳaldurup duʿālar ider
G600-5. Ey Muḥibbī ol **boyı** serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū cihānda revān / O **boyı** serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī **boyına** / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol **boyı** şimşād irür
G684-4. Ruḥı güldür lebi ġonce **boyı** serv / Ṣaçı sünbül ḥatı reyḥāna beñzer
G687-3. Ḥākipāyuña yüz uran ey **boyı** servüm benüm / Ḥasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına akıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḥüsn içre **boyı** serv-i bülend ister
G881-4. Ey **boyı** serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Āmūlar mıdur
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey **boyı** serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G955-2. Gözüñ nergis yañaġın gül olaldan / **Boyuña** bendedür serv ü ṣanavber
G958-5. Bir **boyı** servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G1021-4. Sen **boyı** serv-i ḫırāmuñ pāyına ṣular gibi / Bu ciger ḫūnī gözümde cūlar olup çaġlar
G1023-1. **Boyı** gülşende bir serv-i sehīdür / Yüzi gün ʿālemüñ alnı mehidür
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki **boyı** incedür
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / **Boyuñ** mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1165-4. Bir **boyı** servüñ firāḳından görenler yaşumuz / Bir aḳar ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1232-2. El uzadam ol **boyı** serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1542-3. Ḳapusında **boyımı** egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫᵛāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol **boyı** servi der-āġūş eylemek
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it ṣu gibi / Bir **boyı** serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1598-1. **Boyuñ** servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gūn itdüñ / Bir **boyı** servi görüp yaşumı Ceyḫūn itdüñ
G1749-1. Ey **boyı** servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaṣıl
G1764-1. Yolına bir **boyı** servüñ gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce **boyı** serv-i revān gördüm

G1843-3. Ola kim ol **boyı** servüñ irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cüybār itdüm
G1844-5. Sen **boyı** serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1866-2. Yoġ iken daḫi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen **boyı** serv-i sehī lāle-ruḫa dil bağladum
G1894-4. Bir **boyı** serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1927-1. Bāġ-ı ḫüsn içre **boyuñ** serv ü çenārumdur benüm / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G1940-5. Bir **boyı** servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre görelden ol **boyı** servi / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cüybār itdüm
G2026-1. Göster **boyuñı** cānā bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2027-4. **Boyuña** serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen **boyı** serv lebi şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2128-5. İremezsin ol **boyı** servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḫi / Görsen çemende ol **boyı** serv-i ḫırāmı sen
G2199-4. Öykinürse **boyuña** serv ü çenār / Her biri ḳurısın ḳadīd olsun
G2212-1. Şaçlaruñ sünbül **boyın** serv ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān **boyı** serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebg-i deridür bu
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı olur revān / Ey **boyı** serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol **boyı** serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2312-5. Maʿni gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ **boyını** her sü
G2379-3. **Boyı** mı yeg anuñ ya serv ü ʿarʿar / Anuñ cevri mi çoḳ yā bende nāle
G2450-5. Ey **boyı** servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı gelmişe
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye **boyuñı** serv-iʿarʿara
G2472-1. Ol **boyı** serv-i sehī içün olup āvāre / Beñzedürsem neʿaceb göz yaşını enhāra
G2513-7. Ol **boyı** servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cüybār itmek nice
G2523-1. **Boyuñ** serve yüzüñ gülzār-ı çīne / Dişüñ beñzer senüñ dürr-i şemine
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür **boyuñ** ṣunduḳ anuñ fermānına
G2541-5. Ol **boyı** serv-i sehīnüñ pāyına īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada
G2552-5. Göreyim ʿömri anuñ ola kütāh / **Boyını** nisbet ide serv-i bülende
G2694-3. Görüp ṭūbī **boyını** serv ü ʿarʿar / İkisi reşk odından şındı düşdi
G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden āb-rūyı / Arar her ḳandasa ol serv **boyı**
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ **boyuñ** bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʿlüñ şorarsam ʿayni rāḥatdur

boyanmaḳ [3] *T.* Kendi kendini boyamak... (TDK, 2011: 387)

bk. ḳana boyanmaḳ

(boyanmayam [2], boyanup [1])

G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge **boyanmayam**
Mr19-13. Dūd-ı āha kimdürür **boyanmayan** / Yā şarāb-ı ʿışḳı içüp ḳanmayan
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan bitübdür lāleler / Dūd-ı āhumdan **boyanup** āsumān oldı kebūd

boyınca [4] *T.* Boyu veya uzunluğu kadar. (TDK, 2011: 391)

G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurup ʿuşşāḳını **boyınca** girer ḳana degin
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi **boyınca** ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun
G2402-1. Nigāruñ zülfin gördüm **boyınca** / Düşer sevdāya dil aña uyınca
G2402-5. Ne ṣanursañ saña ṣan anı ġayre / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ **boyınca**

boylı [1] *T.* Boyu olan. (TDK, 2011: 389)

G2438-1. Aḳdı yaşum şu gibi bir servi **boylı** ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa

boyun [145] *T.* (Ş. Sami, 2010: 145)

bk. boynı bağlu, boynı bağlu bende/ḳul, boynı ḳıldan ince itmek, boynına almaḳ, boynını uzatmaḳ, boyun çekmek, boyun şunmaḳ, ḳoluñı boynına şalmaḳ

(boyna [1], boynıda [1], boynın [3], boynına [20], boynında [2], boynını [1], boynum [1], boynuma [76], boynumda [3], boynumdaki [1], boynumı [2], boynumuñ [1], boynumuza [1], boynuña [25], boynuñda [5], boynuñdan [1], boyunında [1])

1. Boy tetimmâtından olan uzuv ki başı bedene rapteder, önüne boğaz ve arka tarafına ense derler, unk, rakabe, gerden.

G16-3. Nice yirden **boynuma** zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler baña
G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola **boynuma** ol kākül baña
G50-2. Belā zencīrlerin Mecnūnleyin āh / Daḳar **boynuma** āḫır zülf-i Leylā
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / **Boynuma** zencīr olan zülf ile kāküldür baña

G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḥamāyil **boynuña**
G144-1. Gördi kūyuñda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān **boynına** ib
G159-4. Rāh birdür iki şanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key şaḳın **boynuña** aşılur şalup
G229-3. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı **boynuma** / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt
G238-2. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı **boynuma** / Ben degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G270-5. Zülf-i Leylā olalı **boynuma** zencīrüm benüm / Eylerem dīvāne-veş bāḥir der ü dīvār baḫş
G317-3. Gördi kūyuñda yürür şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ **boynuma** bend
G330-1. **Boynuma** eyle ser-i zülfüñ kemend / Olmışam dīvāne lāyıḳ baña bend
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ **boynuma** daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G357-1. Dostum **boynuñda** n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend
G462-3. Leylī şaçuñı cānā daḳ **boynuma** kemend it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G464-3. Zülfinüñ zencīrini almış ele / Bu dil-i dīvāne **boynına** ṭaḳar
G466-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur **boynuña** ol zülf-i dütā ikide bir
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı **boynuma** benüm kākülleri / Ḳurtulmaz cān u dil baġladı zülfi tār tār
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī **boynına** / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G586-5. Didüm Muḥibbī **boynına** daḳ zülfini didi / Dīvānesin gibi bu sözüñ hep yābānedür
G615-2. Leylī zülfini ṭolar **boynuma** geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa n'ola **boynuma** nigār / Gördi dīvāneligi bu dil-i ṣeydāya düşer
G666-1. **Boyunında** yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne **boynına** ser-i zülfin ṭaḳar
G715-4. Daḳdı **boynuma** kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup **boynına** bend ister
G743-5. Ey Muḥibbī kim ḥalāṣ eyler dil-i dīvānei / **Boynına** zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber **boynuma** / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur **boynumda** zencīr ayaġumda kende var
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / **Boynuma** zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür **boynumdaki** dām-ı belā / Cānuma ḳaṣd eyleyen ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G843(a)-1. **Boynuma** zencīr-i zülfin dāimā daḳmaḳdadur / Şemʿ-i ḥüsnine göñül pervānesin yaḳmaḳtadur
G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun **boynına** yalvarı gör
G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿuṣṣāḳa ol cefā-cū / **Boynıda** görinenler kākül degül günehdür
G890-2. Ṭavḳ olup **boynuma** āh zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı dil mānend-i şir
G910-3. Gider **boynuñdan** ey meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm **boynuma** lāyıḳdur
G972-4. Yüz virelden zülfüñe şalındı cānā **boynuma** / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G988(b)-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne **boynuma** ser-i zülfin ṭaḳar
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / **Boynuña** aşıluban şādān olup kākül güler
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur **boynuña** ol zülf-i dütā ikide bir
G1176-3. Zülfüñi **boynuma** daḳduñ didüm ol yār didi / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1202-5. Ṣun aġzuma dehānuñ şekkerini / Benüm **boynuma** ol şekker kem olmaz
G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ **boynuma** zencīr-veş
G1278-6. Bāġda zülfüñ benefşe göreli / **Boynın** egmiş baş aşaġa eylemiş
G1285-5. Leyl-i zülfüñ bu dil-i vīrānenüñ / Bend idüp **boynuma** zencīr eylemiş
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / **Boynuma** bār-ı girāndur aña bu serden ne ḥaẕẕ
G1347-4. Ḥalḳa ḥalḳa kākülüñ **boynuma** olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan **boynuma** bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1386-1. **Boynuma** zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam **boynuma** daḳ
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / **Boynuma** zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı **boynuña** ister ki ṣalına / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp **boynuña** daḳ / Kim göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi benüm **boynuma** daḳ
G1463-5. Ey şaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp **boynına** daḳ
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu ṭoḳına **boynına** şemşīrüñ senüñ
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var **boynına** ṭaḳup kefenüñ
G1543-4. **Boynuma** ṭaḳduñ belā zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḥalḳa bed-nām eyledüñ
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / **Boynuma** zencīr ḳıl gel ol müselsel kākülüñ
G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun **boynuma** āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / **Boynuma** bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / Tīġüñe teslīm ider **boynını** fermānuñ senüñ
G1617-1. Ṭolu sevdā ile başumda hevādur kākülüñ / Ḥalḳa ḥalḳa **boynuma** bend-i belādur kākülüñ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün **boynuña** / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1625-3. Leylī zülfini yine **boynuma** zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler **boynuma** ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil nice Mecnūn olmasun / **Boynuma** zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1655-6. Dil-i dīvānei żabṭ idemezler / Meger zencīr ola **boynuma** kākül
G1659-3. Yā şaçı zencīrini daḳ **boynuña** yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünün ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1672-1. **Boynuña** daḳ zülf-i zencīrin dil-i dīvāne gel / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle gel
G1679-2. Yüri ṭaḳ **boynuña** zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ʿālem içre mübtelā bil

G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkindür bu bendden / Ṭaḳıla **boyna** çün zülf-i selāsil
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar **boynına** ḫāruñ dāimā oynar gül
G1753-3. Sünbülüñ göñli perişān lālenüñ **boynında** bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur / **Boynuña** ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḫam ile **boynına** ṭaḳmaz ḳılādeñem
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp **boynuma** ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1884-2. **Boynuma** ṭaḳ zülfüñüñ zencīrini / Baş açıḳ yalın ayaḳ dīvāneyem
G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan **boynuma** Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam
G1916-3. ʿIşḳ ile cān rişṭesin **boynuma** zencīr eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G1922-2. Leylī ṣaçuñ nigārā **boynuma** olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1923-1. **Boynuma** zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm
G1930-4. Ṭaḳaldan **boynuma** zencīr-i zülfi / Dil-i dīvāneme hīç yoḳdur ārām
G1941-4. Gösterüp Leylī ṣaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / **Boynuma** ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G1976-1. Ṣalınan **boynuñda** zülfüñ ṣanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1979-1. Görinen **boynumda** ṣanmañ dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿışyān ile cem ʿolmış günāhumdur benüm
G2038-2. ʿIşḳ mıdur **boynuma** ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ **boynuma** ṭaḳduñ belā zincīrini / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol gözleri āhū diyen / **Boynumı** bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / Gel anı bıraḳ **boynuma** zencīr-i ġam olsun
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin **boynuma** dilber didüm / Ölmeden itdüm beḫamdullah kākül şoḥbetin
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā **boynuña** aşılmasun / Ḫāli hindüñi şaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2128-4. Zülf-i zencīrini **boynuma** niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen daḫi Mecnūn olasın
G2170-2. Ḫaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḫalḳasın / **Boynuma** ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ **boynuma** ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2244-1. Bend ḳıldum **boynumı** çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān ile ben
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ **boynuma** ben şeydā içün
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel **boynuma** bıraḳ / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden
G2255-4. Leylī ṣaçuñ zencīrini ṭaḳ **boynuma** ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn
G2285-2. Belā zencīrini Mecnūnleyin āh / Muḳarrer **boynuña** āḫır ṭaḳarsın
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin **boynuma** ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa **boynına** gelür / Başdan giçdi meger ṣaldı kilimin ṣuya
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan **boynuma** zencīr-i ʿışḳ / Ṭaʿne taşın dostlar atmañ bu ben dīvāneye
G2344-3. ʿAceb sünbüldür **boynuñda** zülfüñ / Ya müşk ile ḳarışmış ʿanberīne
G2358-3. Zihī devlet kilābından ide ʿadd / Ḳıla **boynuma** zülfini ḳılāde
G2382-2. **Boynına** daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ **boynuma** Leylī ṣaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandasa dīvāneye
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa idi yāre benefşe / **Boynın** egüben gelmez idi zāre benefşe
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup **boynın** eger ḫāre benefşe
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil **boynına** zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2591-5. Mecnūnken oldı ey ṣaçı Leylī Muḥibbī çün / İster kemend-i zülfüñi **boynına** bāġ ola
G2645(a)-1. Olaldan **boynuma** zencīr yārüñ zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ āşüfte olursa dil Mecnūn u şeydāsı
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ **boynuña** zülfi bendini
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur **boynumuñ** bendi
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ çünki unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup **boynuñda** ḫoş gör bendüni
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun **boynına** daḳup bendi
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler ser-defteri / Bend idüp **boynuma** ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını
G2771-1. Leylī zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup **boynuma** rüsvā eyledi
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben **boynuma** daḳdı
Mh4-1. Didüm ki ser-i zülfüñi **boynuma** meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ o ne kesdür
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim göñlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı **boynuma** her dem daḳup ṭavḳ itmedür
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur a ʿlā murādı ʿāşıḳuñ / **Boynuña** şalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören **boynumda** ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı **boynumuza** ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten mülkini cümle yaḳmışuz
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / Baġladuñ anuñla **boynum** eyledüñ bend üzre bend
Mr20-1. Sīnemüñ şadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / **Boynuma** ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin **boynuma** daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin **boynuma** ol müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jülīde-mū
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / **Boynuma** bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B159. Başdan ayaġa olursa da günāh / **Boynuma** şalımaz ol zülf-i siyāh

2. Zimmet, taahhüt, damân, mesuliyet, raci olma.

G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aş / **Boynuña** senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister **boynına** başındaki sevdāyı gör
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister **boynuma** başındaki sevdāyı gör
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ **boynına** düşmiş vebālidür anuñ

G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem **boynuña** düşer ḳan senüñ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẓālim **boynuña** düşmiş vebālüñdür senüñ
G1702-1. Ṣalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer **boynuña** ḳanum gitme gel
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / Dostum ölür isem **boynuña** düşer ḳanum
G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yāyum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem **boynuña** ḳanum meded hey nā-müselmānum
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın **boynuña** düşer ḳan-ı men
G2279-4. Görinen **boynında** yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma **boynuñda** bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem **boynuña** ḳanum gözümden gel nihān olma
Mr27-14. Eger olursa **boynuña** günāhı / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

boynı baġlu [1] Bende, köle, esir; *mec.* tutkun, müptela, sadık; itaatkâr, mütevekkil.

G782-7. Ḳuluñam **boynı baġlu** pādişehem / Her ne itseñ bu bende fermāndur

boynı baġlu bende/ḳul [7] En aşağı seviyede bulunan köle ve tutsaklar için kullanılan bir tabirdir. (Zülfe, 2011: 47)

G263-3. Şöyle beñzer **boynı baġlu ḳulunam** ey ġam senüñ / Tā ölince itmeye sen gibi āzād elġıyāş
G532-5. Her ne kim itseñ revādur pādişehsin dostum / Her ne ḳılsan ḳıl Muḥibbī **boynı baġlu bendedür**
G1432-2. **Boynı baġlu ḳul** ide şāh ise de / Kim ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1628-2. Ḳapusında **boynı baġlu bendeyüz** / Ḳullara ne emr ola fermān gerek
G1844-2. **Boynı baġlu ḳulunam** zülfüñe bend eyle beni / Kendümi aşmaġ içün ḳarşu gelen dāre benem
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi bende / Ḳapuñda umaram olam ki **boynı baġlu bende**
G2511-1. Budur fikrüm benüm olınca zinde / Olam ḳapuñda **boynı baġlu bende**

boynı ḳıldan ince itmek [2] Haksız olduğu anlaşıldığında verilecek her türlü cezaya razı olmak. (TDK, 2011: 390)

G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / **Boynumuz** bir **ḳılcadur** ḥükmüñ buyur olur revā
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / **Boynumuz** bir **ḳıldan ince** pes ne var **itmek** gerek

boynına almaḳ [5] Üzerine almak, üstlenmek. (TS, 2009: 649)

G486-2. Ṣalınan iki ṭarafdan dilberüñ kākül degül / **Boynına** ʿāşıḳlaruñ **almış** günāhın gezdürür
G1432-2. Boynı baġlu ḳul ide şāh ise de / Kim **ala boynuma** ḳılāde-i ʿışḳ
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba **boynuña alma** ol miskīnler ḥaḳın
G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri gevherdürür mengūş iden / **Alma** cānā **boynuña** dürr-i yetīmüñ minnetin
G2210-3. Ṣaḳın ʿuṣṣāḳı ḳo bülbülüñdür / **Alursın boynuña** ḫūn-ı hezārān

boynını uzatmaḳ [2] Her şeye her cezaya razı olmak. (TDK, 2011: 390)

bk. boyun çekmek

G924-1. Her ḳaçan zencīr-i zülfe el ura cānāneler / Baş açup **boyun uzadur** ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G1471-5. Baş açup tīġine **boynını** Muḥibbī **uzadur** / Bunı umar didiler ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ

boyun çekmek [1] *bk. boynını uzatmaḳ*

G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları **boyun çeker** virür seri

boyun ṣunmaḳ [6] İtâat etmek. (TS, 2009: 655)

G7-3. Cān u dilden çeşmünüñ ṣayyādına **ṣundum boyun** / Arada bildüm ḥicāb olan bugün cāndur bāña
G9-7. Kim **boyun ṣunmadısa** emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Ṣemūd
G651-3. Her yaña yaşın açar dīvāneler **boynın ṣunar** / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / **Ṣun boyun** emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey dost ben **ṣundum boyun** / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2132-2. Kim bıçaḳ ṣuna baña ben aña **boyun ṣunaram** / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben

bozmaḳ [8] *T.* (Ş. Sami, 2010: 146)

(bozar [2], bozarduñ [1], bozarsın [1], bozdı [2], bozduñ [1], bozma [1])

1. İzale ve fesih ve lağvetmek.

G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi **bozdı** bāzārum görüp
G1437-4. **Bozarduñ** tevbeni sen daḥi zāhid / Eger bāde ṣuna bir sīm-ten-i şāḳ
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ **bozar** anı / Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmān'a
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki **bozduñ** dostum bāzārumı

G2686-3. Deheninden baña ʿahd itmiş iken būse nigār / N’eyledüm ʿahdi niçün **bozdı** a ġaddār şıdı
G2723-2. Naḳd-i dil alup metā ʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek **bozma** gel bāzāruñı

2. Düzgünlüğünü izale etmek, mütegayyir eylemek.

G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe cevr itme ʿāṣıḳa / Ḫaṭṭuñ **bozar** çü ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G2702-4. **Bozarsın** şi ʿrüñi zinhār zinhār / Añarsañ ol raḳīb-i bed-nihādı

bozulmaḳ [2] *T.* Harap ve viran olmak, yıkılmak. (Ş. Sami, 2010: 147)

(bozuldı [1], bozulsun [1])

G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı **bozuldı** ḳafesüñ
G1886-3. Ey felek çarḫuñ **bozulsun** olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm

bölük [6] *T.* Alelıtlâk cemaat, sürü, güruh, fevç. (Ş. Sami, 2010: 148)

G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir **bölük** bīçāreler üzerine ṣaldı semend
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ şem ʿ-i ḥüsnine / Ṣanasın bir **bölük** hindū vü perler nāre yaṣdanmış
G1868-4. Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir **bölük** üftāde budur içimüzde söz bizüm
G1925-5. Çignedür bir **bölük** üftādeleri / Sürer üstüme feres ni’delüm
D49-2. Nice bir öldüresin bir **bölük** üftādeleri / İtmeyüp raḥmi ʿaceb arturur olduñ sitemi
B67. Bir **bölük** ʿāṣilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

böyle [107] *T.* Bu türlü, bunun gibi, bu tarz ve üslûpta, hakeza, çünîn. (Ş. Sami, 2010: 148)

(böyle [91], böyledür [15], böyledürür [1])

G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber şaçından **böyle** müşk-efşān ṣabā
G20-3. Ṣordum leb-i laʿlüni görüp **böyle** mi olur / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G45-5. İçüp bezm-i elestde cām-ı ʿışḳı / Anuñçündür Muḥibbī **böyle** şeydā
G70-7. **Böyle** şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani nakşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / **Böyle** sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutup ʿaḳlı ferāmūş eyledüm / **Böyle** yazdı tā ezelden alnuma Yezdān baña
G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda **böyle** virmişdür edīb
G139-7. Ey Muḥibbī şi ʿr-i dil-sūzuñ senüñ gūş ideler / Diyeler işitmedük **böyle** ḫayālāt-ı ġarīb
G175-3. Vefādan ʿārisin ey dost ʿāri / Cihānda **böyle** mi olur güzel hep
G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil gice ʿalem-vār / Yetmez mi şeh-i ʿışḳ olana **böyle** ʿalāmet
G240-4. Dilersen ʿizz-i sermed terk-i ser ḳıl / Bulınmaz ʿāṣıḳa **böyle** sa ʿādet
G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden gücenmez / Güzeller içre **böyledür** çü ʿādet
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ bulınur **böyle** kerāmet
G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa şuç / Derdā ki ʿāşıḳ olana olmaya **böyle** güc
G300-2. Her ṭolu başına bir kerre alur būsesini / **Böyledür** rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım **böyle** hevā-dār-ı ḳadeḥ
G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ içerisin ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur **böyledürür** kār-ı ḳadeḥ
G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ eger olmasa ey ḥūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı **böyle** melīḥ
G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / **Böyledür** olmaz ʿaceb çünki ezelden ḥāl-i çarḫ
G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi bu dil āteşin / **Böyle** bālā iden anı çeşm-i ḫāşākumdurur
G375-2. Eylemez kimseye bu dehr vefā / **Böyle** olmış ezelde ḳā ʿidedür
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun **böyle** nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Göñlümi **böyle** perīşān iden ol kākül giçer
G440-5. Şem ʿ-i ḥüsne yaḳsa dil pervānesin açman dehān / **Böyle** itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G515-2. Ezelden **böyledür** ġālib güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb n’ola olsa diremlerdür
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep **böyle** bed-ḫūlar mıdur
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki **böyledür** yā bu temennālar nedür
G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / **Böyle** istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / **Böyle** muʿciz kimsene göstermedi ʿīsā meger
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi **böyledür** ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G877-5. Didi ānide Muḥibbī **böyle** bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şi ʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī **böyle** bī-būlar mıdur
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül yoluñda **böyle** cān aḳar
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep **böyle** ḫod-rūlar mıdur
G1011-4. Rüsvā-yı ālem olsam eger ʿayb eylemeñ / Kim ʿışḳ-ı yār **böyle** beni her zamān ider
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd imiş / **Böyle** aldum ben ezel āṣıḳ zebānından ḫaber
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / **Böyledür** dirler meṣeldür kīn ile dīn ṭaġılur
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti içeli mest olmışuz / Ey Muḥibbī tā ḳıyāmet **böyle** lā-ya ḳıllaruz
G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / **Böyle** raġbet bulmaz idi defter ü dīvānumuz
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde dāim **böyledür** tedbīrümüz

G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / Kim ezelden **böyle** telḳīn eylemişdür pirümüz
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ zikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler **böyle** bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1147-2. Gider mi zülfinüñ sevdāsı serden / Dükenmez **böyle** bir endīşe olmaz
G1212-6. Muḥibbī saña bir gönlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden **böyledür** ʿādet aña hīç āstin olmaz
G1253-5. Öpdüm ol leblerini ṣoñra sürdüm gözüme / **Böyledür** ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsaʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur **böyle** bir gūyā laṭīf
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam ġıdā / **Böyle** niʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1470-3. Zāhidüñ gönlinde şekʿāşıḳ irişdi vuṣlata / **Böyledür** kime emek ṣunuldı kimine yimek
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur **böyle** fenüñ
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / **Böyle** telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ **böyle** midür ḳānūnuñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki **böyle** cāme giydüñ al reng
G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye şifā itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān **böyle** midür ḳānūnuñ
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin **böyle** midür ḳānūnuñ
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei sen **böyle** ḫayrān eyledüñ
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa **böyle** kemter görmedük
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile düşdi yaşum girdābına / Olmasun **böyle** muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / **Böyle** düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre **böyle** midür ḳānūnuñ
G1652-1. Müddeʿī sözin revā mıdur şehā gūş eylemek / ʿāşıḳ-ı üftādeñi **böyle** ferāmūş eylemek
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden **böyle** bir rengīn ġazel
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı **böyle** raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1718-4. Ḫāne-i dil **böyle** tenhā ṭurmasun / Derdi daʿvet ḳıl tenaʿum eyle gel
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr **böyledür** ben nice tedbīr eyleyem
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum **böyle** hem-derdüm benüm
G1950-4. ʿUşşāḳa ḳıldı būselik içre muḫālefet / Uymaz uṣūle eyleme **böyle**ʿamel didüm
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur **böyle** kerāmet hem
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek **böyle** yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uşanam ben
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen **böyle** bī-bāk olasın
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / **Böyle** giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da ol ḳul olur / **Böyle** naḳl itmiş iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / **Böyle** naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / **Böyle** bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳladuḳca rūşen oldı gün gibi / Āh ü eşkinden kişi **böyle** şerm-sār olmasun
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez vuṣlata / Āh kim ʿālemde kimse **böyle** nā-çār olmasun
G2313-3. Gözüm yaşına ġarḳ nīlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı **böyle** ṣaru
G2316-3. Didiler baña nedendür **böyle** zerd oldı yüzin / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi ṣaru
G2344-2. Gözüm nemdür dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden **böyle** yazılmış serine
G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḫayrān / Kim gördi **böyle** ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde **böyle** müşkile
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuşşāḳa hem maʿşūḳa nāz / **Böyle** olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2399-1. Taḳdīr ezelde **böyle** ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā güle
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen **böyle** cāy-ı ābda / ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫʷābda
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye ṣanma ki **böyle** güher düşe
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Menʿine kim ḳādir olur **böyle** nāşı gelmişe
G2473-5. ʿIşḳ virmezler Muḥibbī onsekiz biñ ʿālem / **Böyle** naḳl itmiş gören āyīne-i idrākda
G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāṣısın dürr gibiʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler **böyle**ʿibārāt ehline
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı ṣuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün **böyle** muḥkemdür Muḥibbīʿışḳ bünyādı
G2615-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden **böyledür** kārı
G2649-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzuñla yaḳduñ ʿālemi / Ol sebebdendür ki **böyle** sūz-nāk itdüñ beni
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī başına tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan **böyle** giyer şeb-külehi
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ **böyle** mi dadı
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir **böyle** şūḫ-ı dil-keşi
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep **böyle** mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācıġı
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi mülk-i dili / **Böyledür** ey Muḥibbī nāz ehli
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / Bu ḥasret **böyle** ger bāḳi ḳala vāy
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / **Böyledür** huffāş işi mihr-i cihān-ārā ile
Mr3-12. **Böyle** olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr8-27. **Böyle** gerekdür ey püser / Bir elde tīġ bir elde ser
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın **böyle** revān bulmış iken / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
Mr21-4. Gönlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından ṣoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ **böyle** nāz itmek neden
B147. Didüm ey ārām-ı cānum **böyle** tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen

böylece [2] *T.* Aynıyla bu tarzda, tıpkı bu suretle. (Ş. Sami, 2010: 149)

G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı da yapar **böylece** miʿmār ele girmez
G2703-5. Bādei ḳosam elden beniʿayb eylemeñüz / Pir-iʿışḳ baña ezel **böylece** irşād itdi

bu [2916] *T.* Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz. En yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz. (TDK, 2010: 401) Karîbe işaret içindir, ba'îd için olan «o» mukabili, hâzâ, în. (Ş. Sami, 2010: 149)

bk. bu ʿālem, bu arada, bu cihān, bu dünyā, bu deñlü, bu ḳadar, bu nevʿile, bu vech ile, bu yir, bu yüzden, bunuñ gibi, bunuñ tek

(bu [2675], budur [125], budurur [10], buña [26], bunı [57], bunuñ [11], bunuñla [6], buyıdı [6])

G1-3. Ḥamdülillah kim Muḥammed ümmeti / Eyledüñ **bu** bendeleri yā kerīm
G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / **Buña** dil bağlamaz dānā göñül virmez **buña** ʿāḳil
G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden **bu** hāy u hūy u dārāyı / Saña ancaḳ **bu** sevdādan belā vü ġamdürür ḥāsıl
G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün **bu** dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur cān bulur andan şafā
G4-5. **Bu** libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫilʿat yiterken bir palās ü birʿabā
G4-7. **Bu** Muḥibbī tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan şaḳla anı Yārabbenā
G5-7. Zāhide erzānı ḳılduñ kevṣer ü ḥūr u bihişt / **Bu** Muḥibbī bendeñi müştāḳ-ı dīdār eyledüñ
G6-3. Ḳalur **bu** ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür **bu** hāy u hū kūs-ı girīvān
G10-5. **Bu** Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati senden umar dökilüben ḳanlu yaşı
G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeriʿatle münevver ʿālemi / Ṭutar idi **bu** cihānı ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl
G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın **bu** zāl
G14-4. Buralıdan dest-i ġam **bu** göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp **bu** gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden **bu** Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G16-1. Nāle ḳılsam hey **bu** ne feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G18-5. Evvel āḫır **bu** Muḥibbī senden umar maġfiret / İki ʿālemde çü sensin raḥmeten-lil ʿālemīn
G19-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan sen **bu** gibi
G22-5. **Bu** Muḥibbī ḥaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G24-9. ʿÖmr dünyā gibi çün bī-vefādur / Dirīġ itdi **buña** Cemşīd ü Darā
G24-10. Şehīd-iʿışḳ olsa ger yoluñda / Muḥibbī'ye **budur** maṭlūb-ı aʿlā
G25-2. Görelden ḫāl-i hindūñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / **Bu** gün şaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin şeydā
G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte **bu** ṣabā / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp **bunı** çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / **Bunı** yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G61-7. Oḳusun naẓm ehli **bu** şiʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki **bunı** şīrīn-edā
G62-2. Eyledi dünyāyı ẓemm ol ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse ol baḳmaz **buña**
G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür **bu** itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden saña oldıʿaṭā
G30-2. Didüm ki sensüz ey şanem nedür baña **bu** derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿAceb midür **bu** dīdemden ola her laḥẓa dem peydā
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür **bu** göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān aña
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem **bu** sīnemi ḳalḳan aña
G39-1. Āh kim **bu** ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G39-5. **Bu** Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G40-2. Ben şāh-ıʿışḳ olduġuma **bu** yiter delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G40-4. Şāhid degül miʿışḳuma zāhid **bu** rūy-ı zerd / Yetmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur **bu** gözde nem peydā / Oñulmaz derde şataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında **bu** dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār baña
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı **bu** gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi **bu** yolda nice dinār baña
G44-3. Işḳ şāhı çünki virdi **bu** ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G44-5. **Bu** Muḥibbī vādi-iʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G47-5. **Bu** Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ **bu** yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm **budur** anı ʿālemde ṣādān olmaya
G48-5. **Bu** Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür baña / Bilmezem ki **bu** ne ḥāletdür baña
G54-2. Kūyuña varan āşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler **bu** nā-ḥaḳ kām aña
G58-5. **Bu** Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G59-5. Ḫāller āşūb **bu** gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G61-7. Oḳusun naẓm ehli **bu** şiʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā

G62-3. Jeng olur āh eyledükce **bu** göñül āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur hemān cilā
G63-5. **Bu** Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ **bu** ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḥayrāndur baña
G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram āyīneye / Añaram ʿişyānumı ḳorḳum **bu** ola yüz ḳara
G65-8. Kim **bu** şiʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle aña
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge **bu** ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G67-2. Bir yaña ġamdur çeken bir yaña derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek çekdürürler **bu** ser-encāmı baña
G67-4. Bir nefes **bu** dil maḥabbetden daḥi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı baña
G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña şaçılur şerer / **Bu** şikāf-ı sīne şan ejder dehānıdur baña
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre **bu** ḫoş āşiyānıdur baña
G70-5. Şanma ancaḳ pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş **bu** dāġ-ı pinhānı saña
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī **bu** meʿani nakşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G72-1. Niceye dek yürüyem ʿışḳuñla olup mübtelā / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan **bu** hevā
G72-5. **Bu** Muḥibbī şāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Lezzetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i şafā
G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ olur ḥāyil baña / Giçdi **bu** ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil baña
G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā **bu** Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G80-5. **Bu** Muḥibbī'ye ṭarīḳ-i müstaḳīm / Göster irmişlere sensin reh-nümā
G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / **Budur** ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḥudā
G82-3. Hey neler eyler **bu** ḳara günlüye firḳat şebi / Ḥaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G83-4. **Bu** cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G84-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G85-7. İñleyen ḳapumda kim didi didüm / **Bu** Muḥibbī ḫaste-dildür bī-riyā
G86-4. Yüz ḳarasını yuyup gidermeye / Olsa ger **bu** göz yaşı ırmaḳ saña
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum **bu** yaşum gülgünını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G87-5. **Bu** Muḥibbī eyler idi mihr-i ḫüsnine naẓar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān aña
G89-4. Zāhidā şanma esāsı yoḳdur **bu** ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G90-2. Ben senüñ ḫüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / Merd ü zen **bu** ḥāle yanup oldılar ḥayrān baña
G91-1. Eşk itdi ḫarābe **bu** göñül şehrini ḥayfā / **Bu** ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri **bu** dehr-i ʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā
G93-2. Ġamze gönder kim **bu** cānı ben emānet şaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum **budur** kim nā-müselmāndur baña
G94-4. Sen güle bülbül-i dil nālesi teʾşir itmez / Oldı feryād ile **bu** nālelerüm bād-ı hevā
G95-6. Baña **bu** dünyāya sulṭān olmadan / Yegdür olmaḳ āsitānuñda gedā
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / **Bu** dil-i bī-çārenüñ ḥālini ey le bir yaña
G99-4. Dil alup ḳaṣduñ **bu** dem ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / **Bu** zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḥayrān baña
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre **bu** ḥālümi elbette ḥayrāndur baña
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler **bu** çeşmüme olmaz ʿaceb ḳıble-nümā
G103-5. **Bu** Muḥibbī ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile **bu** dil bir yaña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş **bu** derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G107-2. Şorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur **bu** şeb-i hicrān baña
G107-4. Vaşlın umar ol perinüñ **bu** göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G109-2. Zülfī sevdāsı ile başına neler getüreyim / **Bu** ḳara baḫtum ile ṭāliʿ-i gümrāh baña
G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı **bu** Muḥibb / Şākirem her ne ki taḳdīr ide Allāh baña
G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa **bu** gözden nihān / İki zülf iki yaradan olupdur bāl aña
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi **bu** yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G114-4. ʿAceb **bu** ġamze midür yā çü ḫançer / ʿAceb **bu** zülf midür ya çü ḳıllāb
G114-5. ʿAceb nergis midür **bu** çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda yā ḫᵛāb
G117-5. Nʾeylesüñ dermānı derdüñ var iken / **Bu** Muḥibbī derdüñi eyler ṭaleb
G121-2. Leblerüñ zikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / Nʾeylesün mey-ḫᵛāredür ey pādişāhum **bu** ġarīb
G122-1. Nʾeyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn şalup / **Bu** ḫarāb olmış göñül üzre oḳın şalup
G123-3. Vir zekātı ḫüsnüñi menʿ itme **bu** dervīşden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun ṣevāb
G127-2. Bir şaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz **bu** cism-i ʿuryānum görüp
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde **buña** ne şāhid gerek ḳanum görüp
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī **bu** göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile **bu** dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G130-3. **Bu** ne istiġnā-yı ḫüsn olur **bunı** kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb
G130-4. Şormasa **bu** derd-mendüñ ḥālini olmaz ʿaceb / ʿĀr ide dervīşden her ḳandase ʿālī-cenāb
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse **bu** ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı **bu** yolda böyle virmişdür edīb
G131-5. **Bu** Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi güş itmez ḥabīb
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger olʿālī-cenāb / Eylerem **bu** rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G132-2. Her ne yirde menzil eylerse **bu** eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẓuhūr iden ḥabāb
G132-4. Bir ḥarāret virdi **bu** göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G132-5. **Bu** Muḥibbī yār vaşlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G134-2. Her ḳaçan kim zülfī çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀşıḳa lāyıḳ **budur** kim eyleye başını ṭūp

G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / **Bu** muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G136-5. **Bu** göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḥi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G137-2. İñledür bülbül gibi **bu** ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār aġyār dāim ḳol şalup
G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar ʿālemi / Genc-i ʿışḳı buldılar **bu** ḳalb-i virānum görüp
G142-4. Bir şaçı Leylī-veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña **bu** cism-i ʿuryānum görüp
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi **bu** tāze dīvānum görüp
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır **bu** zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʿlinden devā itmezse şeker-leb
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem duʿā eyler / Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm **budur** Yārab
G147-5. Daḳdı dilber gūşına **bu** sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye **bu** eş ʿārum görüp
G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ ne bilür derd ü belā vü miḥnetin / Döne döne olmayan **bu** sīḫ-i miḥnetle kebāb
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma beni ʿayb / Didi dehānı kimse ne bilmez **bu** ʿilm-i ġayb
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm **bu** ḫayāl ile görinmez baña ḫʷāb
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler nāle-veş / **Bu** Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ **bu** göñlüm odını / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda āfitāb
G155-7. **Bu** Muḥibbī laʿl-i nābı şevḳine / Ḳomaz elden nūş ider mā-i ʿineb
G156-1. Hecr ile cān u ciger oldı kebāb / Ḥasret ile **bu** gözüm yaşı şarāb
G156-2. Ḳondı sīnem üzre **bu** ġam leşkeri / İdiser mülk-i dili cümle ḫarāb
G156-3. İñler isem ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı **bu** sīnem benüm hemçün rübāb
G156-5. **Bu** Muḥibbī irmege cānāneye / Ya İlāhi eyle sen bir feṯḥ-i bāb
G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur **bu** zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā şubḥa dek **bunı** dir iñler ʿandelīb
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem **bu** ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G159-4. Rāh birdür iki şanma zāhidā inkārı ḳo / **Bu** sebebden key şaḳın boynuña aşılur şalup
G159-5. Bende-i maḫlaṣ Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun **budur** duʿāmız ya Mūcib
G162-2. Şükr kim yapuldı **bu** ġam ḳapusı / Açılup göñlüme ebvāb-ı ṭarāb
G162-5. Ruḫlarına cān u dil pervānedür / Yanar ise **bu** Muḥibbī ne ʿaceb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa **bu** göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki şarāb
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫʷābuma gire ol māhitāb / Ben **bu** fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı **bu** cāna düşdi ıżṭırāb
G167-4. **Bu** gice devr eylesün sāġar müdām / Çün görinmez gözümüze hīç ḫʷāb
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur **bu** cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabībüm ey ḥabīb
G174-5. Penddür yārāna her dem **bu** Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G176-3. Ol şaçı Leylā **bu** ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu **bu** baġrum kebāb
G178-4. Ḫʷāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / **Bu** ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G178-5. Çünki ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger **bu** sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G180-2. Yüzüm üzre ola kim pā ḳoyasın / Yoluñ üzre **budur** olduġum türāb
G180-3. Bezm-i ġamda dil kebāb yārān içün / Eyledüm **bu** gözlerüm yaşın şarāb
G181-5. **Bu** Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre şafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā **bu** dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ ṭutalum olduñ Efridūn / **Bu** dehrüñ pençesin Rüstem olup ʿālemde burduñ ṭut
G183-4. Ġazeldür şoñı **bu** mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün şaġ u selāmet / Dāim **budurur** ḳaşdı anuñ ola melāmet
G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / **Bu** riyā ile velī olmaz müselmānı dürüst
G187-1. Öldürürse derd ile **bu** ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G187-4. Kaʿbedür kūyı gelür ḥuccācdur ʿāşıkları / Her birinün ḳaşdı **budur** kim ola ḳurbān dost
G187-5. **Bu** Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir zerredür **bu** kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / **Bu** ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G188-5. **Bu** Muḥibbī ḥal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / **Bu** Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / Āhum livāsı elde yitmez mi **bu** ʿalāmet
G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yārʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm **bu** yolda aradum anı dürüst
G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi **bu** dil-ḫastei ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G193-5. Zerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / **Bu** Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / **Bu** göñül maʿmūr iken vīrāne oldum ʿāḳıbet
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi **bu** dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virān ʿāḳıbet
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it **bu** düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G197-2. Gider **bu** aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña bir ḫırḳa çün eyler kifāyet
G197-3. **Bu** ʿışḳıñ evveli var āḫırına / İrişilmez dinür yoḳ aña ġāyet
G197-4. **Bu** ġamdan gel beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı hidāyet
G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-dest ʿaceme / **Bu** Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G201-1. Ḫayālüñ göñlüm içre ḫamdur ey dost / Firāḳuñla **bu** baġrum ḳandur ey dost
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın şabā didi **bu** ḫod evkār mest
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde **bu** ʿibret
G206-1. Neʿışḳa var nihāyet ne ḫod **bu** derde ġāyet / ʿIşḳdan şaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G206-4. Zāhid nedür **bu** ġaflet ışḳa nedür **bu** inkār / Cān terkin urdı ʿāşıḳ yitmez mi **bu** ʿalāmet

G206-6. **Bu** defter-i ḥadīṣüm ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim oḳursa lā-büd ider añа sirāyet
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür **bu** riʾāyet
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme saña **budur** ögüt / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola **bu** sözi ṭut
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod **bu** cevre ġāyet / Öldürse daḫi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G212-2. Bir ḳıṣṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye **bu** ḥikāyet
G212-4. Evvel göñül alurlar şoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel **bu** ʿādet
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca gün iñle **bu** dil derdüñe dermān oldı ṭut
G214-9. İstemez kevṣer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / **Bu** Muḥibbī çünki oldı ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G215-4. Gel beni öldür baña yegdür **bu** dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G217-2. **Bu** dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi āhum eṣer ey dost
G218-3. Yārüñ gümānı **bu** idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur gümān dost
G220-3. Cefākārum ḳo cevr ü nāz ḳılsun / **Budur** çünkim güzeller içre ʿādet
G220-5. Muḥibbī lezzeti ʿışḳı bilenler / Didiler yoḳ şekerde **bu** ḥalāvet
G221-3. Zülfi gibi gördi **bu** ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḫi / **Bu** ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G223-2. **Bu** gedāya vaṣl-ḫᵛānın āh in ʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh dost
G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ gerek- dil-ḫᵛāh dost
G225-2. Eṭibbā el urup nabżuma didi / Cünūn-ı ʿışḳ ancaḳ **bu** ʿalāmet
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñ ʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū **bu** şest
G226-5. Ey cefā-ḫū atuban seng-i cefā / Eyledüñ **bu** şīşe ḳalbüm şikest
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine **bu** dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyuñ laʾl ü mercān / Dökülsün her yaña **bu** ḫūnum ey dost
G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken **bu** murġ-ı dil / Oldı hevā-yı zülfi ile ḫāl-i yāre best
G232-5. Meclisde būsene **bu** Muḥibbī olursa germ / Maʿẕūr ola ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G233-1. Maḳṣūd **bu** ki ey yār olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿalem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa **bu** yitmez miʿalāmet
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı **bu** yolda kim virem cānı dürüst
G235-6. **Bu** ḳadd ile **bu** ḳāmeti gördükde müʾezzin / Ḥayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña **bu** kāyināt
G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne yitmez rinde **bu** keşf kerāmāt
G241-2. Baña bāde yiter şāhid-perestem / **Budur** rind olana evrād ü evḳāt
G241-3. Baña keşf oldı sırrı kāyināt uñ / Ezelden bādede var **bu** kerāmāt
G241-5. Eger ḫāk-i derüñ mesken olursa / Yiter dünyāda baña **bu** maḳāmāt
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum **bu** ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G243-5. **Bu** Muḥibbī ārzū-yı Kaʿbe-i kūyın ḳılur / İdiserdür cān u dilden kendüzin ḳurbān dost
G244-5. **Bu** Muḥibbī genc-i vaṣlın isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿāḳıbet
G245-2. Saʿādet buldı ḳoyan pāyına ser / Benüm başumda yoḳdur **bu** saʿādet
G246-1. Ne yitmez ehl-iʿıyşa **bu** saʿādet / Ola her cām içene būseʿādet
G248-3. Niceye deginʿışḳı nihān eyleye **bu** dil / Ey dīde anı eşk ile bir demde ʿiyān it
G250-3. Ser çekdi **bu** dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı **bu** dünyāyı temāmet
G252-5. **Bu** Muḥibbī ḥaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün şöyle mest
G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / **Bu** ḫarāb-ābāda da var kūşe-i meyḫāne ṭut
G256-3. **Bu** zerḳ ü riyā ile diler cennet ü ḥūrā / **Bu** devlete lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḫod-rū
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda **bu** göñlüm şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek şemʿ-i şebistān ile baḥş
G262-2. Serv gibi bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ **bu** gözlerüm yaşın firāvān elġıyāş
G262-5. **Bu** Muḥibbīʾye şefāʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin añа her an elġıyāş
G263-1. İtmedüñ hergiz **bu** ben dil-ḫastei yād elġıyāş / Gerçi itdüm işigüñde çaġırup dād elġıyāş
G265-1. İdebilmez kimsene **bu** devr-i eyyām ile baḥş / Başılur elbette āḫır kim ider cām ile baḥş
G265-7. **Bu** Muḥibbī görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḥş
G266-3. Görse idi **bu** benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G268-1. İdebilmez hīç kes **bu** ḳalb-i maḥzūn ile baḥş / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile baḥş
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup **bu** ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḥş
G273-3. Ġarḳ ider āḫır beni **bu** göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān elinden elġıyāş
G275-5. Mübārek eyle Yārab **bu** ġazāmı / Muḥibbī bula fırṣat nite Mohāc
G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / **Bu** süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre **bu** sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı müstaʿārıdur **bu** cān üstinde tenden geç
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı **bu** göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış zücāc
G282-5. Ḫaste-iʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise **bu** derde ʿilāc
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur **bu** tāc
G285-7. **Bu** Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan alsa tāc u bāc
G286-5. Miḥnete ṣabr it Muḥibbī tā iresin rāḥata / Ḥaḳ dimişler **bu** sözi الصبر مفاح الفرج
G287-1. Olup **bu** çīn-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden geç / Görüp gülzār-ı ḫüsnüñi yiter ṣaḥn-ı çemenden geç
G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer alup / Dāimā **bu** cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda ṣuç / Ben **bu** ṣuç ile cemālüñden ırаḳ olmaḳ ne güc
G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice **bu** ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhumʿurūc
G292-1. **Bu** ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḫāṣıl itdümʿışḳ gibi ulı genc

G293-1. Ṭaleb ḳılmaz **bu** cān-ı nā-tüvān genc / Baña mihrüñ yiter ey dil-sitān genc
G293-4. Gözüm yaşı benüm dürdānelerdür / **Bu** çeşmümdür ṣadef eyler ʿiyān genc
G294-2. Gönlümi ṣeydā ḳılupdur ṣol müselsel kākülüñ / **Bu** delü gönlüme siz zencīrle itmeñ ʿilāc
G294-3. Ḳaṣlaruñı çīn ḳılup alduñ ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum alın **bu** vīrāndan ḫarāc
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider **bu** Muḥibbī gönlini / Vechi var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G295-2. Ḳaṣlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı **bu** miḳdār güc
G295-5. Ḳıl devā la ʿl-i lebüñden **bu** Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc
G296-5. **Bu** Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün **bu** Muḥibbī nūş ider ekṣer ḳadeḥ
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur **bu** gönlüme nice der-i fütūḥ
G299-1. **Bu** dil-i ġam-kīnümi ṣanmañ ṣarāb eyler feraḥ / Leblerin zikr eylesem ol la ʿl-i nāb eyler feraḥ
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem ṣāfī cevāb / **Bu** dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur mı **bu** gönülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G305-5. **Bu** Muḥibbī'ye lebüñ zikrini evrād ideli / Dīdiler mīr-i kelām şi ʿr-i faṣīḥ
G306-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẓulm ise cevr-i ṣarīḥ
G307-2. Bil ġanīmet ʿömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden **bu** çarḫ-ı ẓālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G307-5. **Bu** Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G308-1. Devrānçün itmedi **bu** dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī piyāle şun ki ider ādemi feraḥ
G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün ṣarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odıyla **bu** baġrum kebāb-ı telḫ
G310-4. İbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden gönül / Kimseye meyl itmemişdür zerrece **bu** zāl-ı çarḫ
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḥ
G312-2. Añlasam **bu** gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G313-2. Dil āteşine añdı **bu** baġrum döne döne / Yansa ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G313-4. Baḥr olsa gözümüñ yaşı cānā ʿaceb midür / Her dem aḳar **bu** çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb ṣūḥ / **Bu** cihān içre cevānlar ger ṣüyūḥ
G314-5. **Bu** Muḥibbī sevdügi bir ḫūbdur / Dilerem mişli cihānda ola yoḫ
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler Ka ʿbe kūyuñ / Dü-ʿālemde **budur** ʿuṣṣāḳa maḳṣūd
G320-1. Ẓikr ḳıl la ʿl-i lebin eyle **bu** ġam-kīn dili ṣād / Zülfine baġla göñül tā bulasın ʿömr-i ziyād
G320-5. Yād ider her nefes alsa **bu** Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / **Bunı** fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G322-2. Mektebde meger yār oḳumış cevr rümūzın / Oldı **bu** cefā ʿilmine anuñ içün üstād
G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş **bu** merdümān-ı çeşme hergiz i ʿtimād
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḥi muḥāl / Ne ḳılam Yārab **bu** ben āşüfte-ḥāl nā-murād
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup **bu** ḫaste göñlüm diye dād
G324-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ ele al gönlini şād eyle gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün gönlini şād
G325-3. **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol sen gir ṣevāba ben daḥi olam şehīd
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm **budur** Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür **bu** fenā dārında hīç bir kimse sūd
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan **bu** sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş gönlüm benüm anda sürūd
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler aña kim **budur** cömerd
G327-4. İbret degül ki görine **bu** ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola **bu** levḥ-i lāciverd
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün **bu** Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḥālüm mükedder olmadan / **Bu** Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum meded
G333-1. Her nefes ben eylerem ol ṣūḥ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup **bu** ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum dehr-ārā **bu** dilber-i tersāyı yād
G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb / N'eyleyem **bu** baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını ṣaldum āh / Düşdi ġam girdābına **bu** rūzgārumdan meded
G334-5. Dostlar **bu** cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum ġam metā ʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa **budurur** sūd
G337-3. Ṣūfi diler ki bula na ʿīm **bu** riyā ile / ʿĀṣıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi **bu** fende müsta ʿīd
G338-3. **Bu** ḫarim-i sīneme tīrüñ irişdükde şehā / Çaġrışur **bu** cān u dil her biri dir هل من مذيد
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḫarāret virdi kim **bu** ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña ma ʿlūm iken / Dergehüñden **bu** Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd
G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur **bu** nev verd
G342-2. ʿIşḳ bāzārına **bu** dil vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā ṣanma sözüñ te'ṣīr ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden **bu** gerd
G343-3. Gel beni öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum fikrini / **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı **bu** cismüm lāciverd
G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel **bu** dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger **bu** Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G348-1. Ḳılmayaldan ol ṣaçı Leylī **bu** ben maḥzūnı yād / ʿIşḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G348-4. Ger müyesser ola içem la ʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes **bu** gerdiş-i gerdūnı yād
G349-4. Gelüp alurdı ders-i ʿışḳı benden / Ḳalaydı **bu** deme Mecnūn u Ferhād
G349-5. Eger gūş itse **bu** naẓmı Niẓāmī / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm **bu** ki ilete kūyuña bād
G351-1. Yüzüñ aç kim cümle ʿālem olalar şādān ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim **budur** erkān-ı ʿıyd

G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya **bu** ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan ʿıyd olsa iḥsān eylemek / **Bu** Muḥibbī bendene ḳıl būseni iḥsān-ı ʿıyd
G352-1. Yüzüñi görmeyeli **bu** dil-i āvāre meded / Öliser derdi ile irmeden ol yāre meded
G352-4. Cürʿa-i laʿlüñ içen ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler iseñ **bu** dil-i bīmāre meded
G352-5. **Bu** Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / **Bu** ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse şād
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin **bu** benüm derdüme dermānlar meded
G355-4. Dūr ḳılma gül yüzüñden **bu** dil-i ṣad-pārei / İtmesün tā ṣubḥ olınca āh u efġānlar meded
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ eyā dost kemend / Eyledi ʿömri dırāz ola **bu** dīvāneye bend
G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā ki **bu** / Ḫilʿat u tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G359-4. Dü-ʿālem şāhısuñ çāḳerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan **bu** kemter bendeñi ʿad
G360-5. **Bu** Muḥibbī yazupʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıż
G366-4. Feylesof olan daḫi **bu** nüktede ʿāciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ şānından ḫaber
G366-5. Mürde iken **bu** Muḥibbī bulur idi tāze cān / Alabileydi eger ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḫaber ṣorma **bu** ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiçʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem **bu** yolda būdum var
G369-3. Ḳorḳum **budur** ki dīdelerüm yaşı aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm āşikār olur
G369-4. Ṣaçdum şu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / Başdan başa **bu** rūy-ı zemīn lālezār olur
G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi **bu** dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḫi **bu** demler gelür
G372-2. Olmışamʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā **bu** ben dīvāneye şaḥrā yiter
G373-1. Āteş-i dilden nişānum sīne-i çākümdürür / Dūd-ı āhumdan kebūd olan **bu** eflākümdürür
G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / Lāleye rengi viren **bu** çeşm-i nemnākümdürür
G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi **bu** dil āteşin / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāşākumdurur
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṣ **bu** göñül / Cehd ḳıl tevḫīdle anuñ yirine ṭola nūr
G375-1. Çarḫuñ işi hemīşe şu ʾbdedür / ʿĀḳil añlar **bunı** müşāhededür
G375-2. Eylemez kimseye **bu** dehr vefā / Böyle olmış ezelde ḳāʿidedür
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim **bu** sīnem çāḳdür / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G376-2. İsterem kim **bu** dil-i ġam-nāki idem şādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḫi beter ġam-nākdur
G376-5. İşidelden ḫāke döker cürʿasın meh-pāreler / **Bu** Muḥibbī anuñ içün işiginde ḫākdur
G377-5. **Bu** Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / **Bu** göñül kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ **bu** dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir **bu** ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G380-1. Eşkümi **bu** dīdelerden āh ol ruḫı gülgün çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile **bu** ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur **bu** dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker ṣunar maʿni yüzinden sem gelür
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam **bu** dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun **bu** Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G383-4. Ser-güzeştüm oḳuñuz ʿālemde **bu** bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile Mecnūndur
G384-2. Görünen **bu** felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen saña **bu** cān ṣarmaşur
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda **bu** rifʿāt degüldür belki zilletdür
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm ṣarāb itdüm / **Bu** meclis ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle ṣoḥbetdür
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı **bu** biri fitne birisiʿayn-i āfetdür
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña **bu** bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G388-3. Ṣun ṣarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḫayf ola **bu** demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı şükrāne virem / Dimiş idüm **bu** sözi dönmezem iḳrārumdur
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / **Bu** cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / **Bu** taʿaddi **bu** sitem şehdden mi şekkerden midür
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa **bu** āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / **Bu** Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G396-1. Yār zülfini görüp çünki **bu** dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā ḫāṣıl olur
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm **bu** işe kim ḳāyil olur
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında **bu** Muḥibbī nice yıl sāil olur
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / Dir kiʿaceb **bu** nāle vü efġān ne yirdedür
G398-3. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş **bu** efġān ḳandadur
G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / **Bu** Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadur
G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / **Bu** meṣeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G404-1. Leblerüñ cān bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ **bu** ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G407-3. Leylī zülfi ḫasretinden **bu** göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G408-5. **Bu** Muḥibbī kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn **bu** uzun ḳurı sevdādan n'olur
G410-1. Bir güzeller şāhını **bu** cān sever / Baña cevr itmegi ol cānān sever
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm **bu** zühd ü taḳvādan n'olur
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki **bu** ḳurı ġavġādan n'olur
G411-5. Mest olalı **bu** Muḥibbī cām-ı laʿlünden şehā / Āb-ı kevṣer istemez dir cām-ı ṣahbādan n'olur

G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır **bu** göñlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı **bu** gözümden aḳan yaşlar
G412-3. Şol ḳadar urdun cefā tīrini **bu** dil mülkine / Bağrum içre çıḳdı bī-ḫadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G413-2. **Bu** ḫarāb olmış göñül mülkini ābād idiser / Luṭfın iżhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G413-4. Tāze cān buldı yine **bu** mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / **Bu** ne sırdur kim daḥi dil ḫānesi pür-nārdur
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur şāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış **bu** dil bīmārdur
G416-1. Belā kūh-sārı kim dirler başumdur / Anuñ ırmaġı **bu** ḳanlu yaşumdur
G416-2. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / **Bu** çarḫ-ı pīre-zen şan oynaşumdur
G417-3. Ḥālin gözetdi zülfine bend oldı **bu** göñül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum **budur** ki seni gören bī-vefā şanur
G419-2. Bād-ı şabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan **bu** derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri tīmār ider / **Bu** Muḥibbī'ye ne ġam dārü'ş-şifā yanındadur
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim **bu** ne āvāzdur
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı **bu** göñül dem-bestedür
G425-8. Yaşum deryā olalı aġlamaḳdan / İçinde **bu** göñül żü'n-nūna beñzer
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil **bu** ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḥi **bu** dīdeden bīrün aḳar
G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden **bu** dil-i maḥzūn aḳar
G428-3. Ḥançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü **bu** rāyı çekdürür
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü **bu** şanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-iʿanāyı çekdürür
G429-2. Mihrüñ endekdür cefānuñ ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm **bu** ḳalīl ü ger keşir
G430-3. Genc-i ḫüsnin görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa **bu** bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder şunar
G430-4. Bāġ-ı dilde **bu** Muḥibbī dikeli söz naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter şunar
G431-1. Dil yanduġınaʿāşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid gerekseʿışḳına **bu** çeşm-i ter yiter
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı **bu** ḫaste-dile derd-i ser yiter
G434-1. Görinen laʿli **bu** çeşmüm demidür / Nikīni ehl-iʿışḳuñ ḫātemidür
G435-5. **Bu** Muḥibbī virmedi dünyāya dil / Merddür her cünbişi merdānedür
G436-3. İki cihānı virüben alan metāʿ-ı vaṣl / Dürr-i şemini ḥaḳ **budurur** rāygān ṭutar
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre **bu** ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam **bu** dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil āhum ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / Baña devlet **bu** serüm ḥalḳa-i fitrāke çıḳar
G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi ḫırḳamda āb-ı mey / Cemʿolduġı **bu** ikisi ʿışḳa nişānedür
G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler murādı üzre **bu** bir kār-ḫānedür
G440-1. Dostum kūyuñda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen **bu** göñlümüñ ṭolābıdur
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun **bu** dīde daḥi dāim nemdedür
G442-5. **Bu** Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadur
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam şandılar / **Bu** beḳāsuz ʿālemüñ żevḳini ʿālem şandılar
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre **bu** yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem şandılar
G444-1. Ġamz oḳlarıyla sīnede **bu** dil nişānedür / Ḳaṣd eyledügi sīne degül belki cānedür
G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş **budur** ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını şarsılmaz / Maḥabbet çünki **bu** dilde ezelden şöyle muḥkemdür
G447-3. Mecnūn benüm **bu** ḥāletüm iẓ ʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G448-5. Çeşmi yine **bu** Muḥibbī ḳaṣdına / Elde ḫūnın dökmege ḫançer ṭutar
G449-1. Her ḳaçan fikrimüz ol kākül-i müşkīne gelür / Elem ü derd ü belā **bu** dil-i miskīne gelür
G449-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefā itme vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kīne gelür
G450-1. Bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu **bu** cān bülbülidür
G452-5. Olmış idi **bu** Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi **bu** nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ **budur** ki sen aña medḥ ü şenā getür
G456-1. Vaṣlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine **bu** dil telef eyler
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ **bu** benüm derdüme dermān vaḳtidür
G457-6. **Bu** Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese serden **bu** ḫumār
G459-5. **Bu** Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G461-5. Āsitānunda şorarsañ **bu** Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G462-5. Kūyuñda **bu** Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G464-3. Zülfinüñ zencīrini almış ele / **Bu** dil-i dīvāne boynına ṭaḳar
G465-5. Nevʿarūs-ı ḫüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin **bu** dehr-i zāl açar
G466-3. **Bu** göñül ḫastesine şanmaʿilāc ola ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül getürmedi / **Bu** ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G469-4. Acıduġum **budur** ki ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi her dem deler giçer
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker **bu** dīdedür
G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme perīler yiri / Ol perinüñ meskeni **bu** dīde-i ġam-dīdedür
G470-5. **Bu** Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / Güş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengüş idedür
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine **bu** tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın fikr ider / **Bu** göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke şaçını ʿanbere / **Bu** göñül şermendelikden infi ʿāl üstindedür
G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā çünki **bu** Yaʿḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger **bu** ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür

G478-1. Kūyuñda **bu** ben ʿāşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes yā ne disünler
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʾb ile cānān alur / Cān virür **bu** yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / **Bu** göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G481-4. Sāḳī **bu** demde al ele gülgūn piyālei / Renġam-ıʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G481-5. **Bu** ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī **bu** raʿd ü berḳ / Miḥnet odıyla dilde olan āh u nāledür
G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmadugı **bu** kim ḳatı maḫmūrdur
G486-5. **Bu** Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G487-5. İrdi kemāle şi ʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü meger ki **bu** Selmāne ḳaṣd ider
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / **Bu** perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G489-2. Beni öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿAcabā kim anı **bu** ḫayra peşīmān eyler
G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / **Bu** Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G492-5. **Bu** ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G493-5. ʿIşḳ cāmın **bu** Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / **Bu** bir müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḫāl añlar
G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / **Bu** şi ʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl añlar
G495-1. Ey pādişāh-ı ḫüsn güzellik saña yiter / Ṣorma benüm **bu** derdümi derdüm baña yiter
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña **bu** livā yiter
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḫaşre deñlü saña **bu** ẕevḳ ü şafā yiter
G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa **bu** göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G499-7. **Bu** Muḥibbī laʾl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer depredür
G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel **bu** yolda saña fedā ata anadur
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre **bu** da bir ḳānūn olur
G503-7. Nedür ḫaṭuñ didüm didi Muḥibbī / Senüñ **bu** seyyiātuñ defteridür
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / **Bu** yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G507-1. Göñül bir dilbere meftūn olupdur / Anuñçün **bu** ciger pür- ḫūn olupdur
G509-1. Gel **bu** riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı bezm-i şarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz anı **bu** ḫāk-sāra vir
G509-5. Daḳsun **bu** dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbīʿarż ḳıl ol tā-dāre vir
G511-1. Gül yüzüñden ayru **bu** eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G511-4. Ne bilür ḫāl-i derūnum pister-i gülde yatan / **Bu** muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḫālin ṣaġlar
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen **bu** da saña azdur
G512-5. Ol gözi şāhin baḳışlu **bu** Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġınʿaceb şehbāzdur
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp cūş eylesemʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün **bu** ḫāletler benüm nūşumdadur
G513-4. Ol ṣaçı Leylī görüp vādide ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā **bu** zār-ı medhūşumdadur
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden **bu** demde baña semlerdür
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā **bu** çeşmüm ḫānesi / Ḥākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir nice ġādir **bu** kim göynüklü āh u vā çeker
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp benden didi / **Bu** Muḥibbī gülşenümde bülbül-i gūyā giçer
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān gelür / **Bu** ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān **bu** ḫastenüñ hicrānı var
G525-5. **Bu** Muḥibbī şi ʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G528-3. Ḥār u ḫāṣ gibi **bu** cismüm şālını / Ġarḳ iden āḫır yaşum seylābıdur
G528-5. **Bu** Muḥibbīʾnüñ dil-i dīvānesin / Rūşen iden mihr-i ḫüsnüñ tābıdur
G530-4. Umar gerçi **bu** göñlüm luṭf u iḥsān / Velī senden gelen cevr ü sitemdür
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā **bu** dil ü cān sendedür / ʿIşḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḫüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege **bu** dīde-i giryān gider
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebziʿārıżında per ṭutar / Mülket-i İslāmı ḳorḳum **budurur** kāfir ṭutar
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün **bu** dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G537-4. **Bu** hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ ṣudāʿ-ı serdür / Terk eyle cümlesin tā olasın sebük-bār
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam **bu** dil nār ile sūzāndur
G538-5. Muḥibbī kim kiʿāşıḳdur **bu** yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-iʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G540-2. Fenn-iʿışḳı benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / **Bu** meṣel meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün **bu** benüm derdüme dermān ezilür
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ **bu** göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G543-5. Şemʿ-i ḫüsne yanmaġa **bu** cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer **bu** Muḥibbīʿışḳ-ārā dīvānedür
G544-1. Sīnem **bu** tāze dāġ ile bir lālezārdur / Baña **bu** āteşi uran ol gülʿiẕārdur
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum āh kim **bu** ḫalḳa fāş / Āhum ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G546-3. Rüsvāyī görsen itme melāmet gelʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana **bu** vecd ü ḫāledür
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḫüsnüñi / **Bu** cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G548-2. Çeşm-i maḥmūruñ içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm ben daḥi **bu** baġrum kebāb üç günde bir
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḥi **bu** dīvāne dil rāz-ı nihānum var şanur
G550-1. Gāhʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile **bu** göñlüm ḫayrān olur
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun **bu** göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt ü bir ṭaşı anuñ mercān olur
G550-5. **Bu** Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḫüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G552-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / **Bu** dil-i şeydā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm **bu** çeşmümüñ peymānesidir kim bilür
G553-2. Düşüben baḥr-ıʿışḳ içre kenāra irmese **bu** dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var

G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa **bu** derd ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire p̄irehen giçer
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā **bu** devr-i felekde giçen giçer
G554-4. Ey dil viṣāle şād oluban hecre ġam yime / **Budur** zemāne ʿādeti şād ü miḥen giçer
G558-3. Kim ezel bezminde içdi **bu** maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan **bu** ḳollarumdan ḳan aḳar
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler **bu** bendesine gel seni sulṭān okur
G564-3. Du ʿālar müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür ki **bu** göñlüm şeb ister
G565-4. **Bu** meşeldür zülfine el urma kim / Mār-g̈iri ʿāḳıbet mār öldürür
G568-4. Raʿd gibi **bu** felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin ʿāşıḳların şanmañ ki siz āhestedür
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter çün belā baña / Bir yañadan **bu** daḥi gelür bir belā olur
G572-5. Hecrüñ ile **bu** Muḥibb̄i düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G573-5. Dilde Muḥibb̄i ʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün **bu** göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb **bu** ʿāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ ālı nedür
G574-5. **Bu** Muḥibb̄i derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı **bu** benüm başuma ol dar eyler
G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm **bu** nāre b̄i-pervā girür beñzer semenderdür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger **bu** miskīni baña āteşle āhı gösterür
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / **Bu** felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür
G580-5. B̄i-güneh öldürme didüm **bu** Muḥibb̄i bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / **Bu** vādi-i sa ʿādet-mendi ṭayy ḫayli menzildür
G581-5. Muḥibb̄i bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir bende beñzetme ki **bu** bendi selāsildür
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm şanmañ beni şahbā çeker / Nāy-veş iñler **bu** göñlüm her dem āh u vā çeker
G584-5. Degül müşkil cefā vü cevrüñ ey dost / Vel̄i müşkil **budur** senden olam dūr
G584-7. Dil ü cān ile **bu** pendümi gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur ṣūr
G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm **bu** göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G586-5. Didüm Muḥibb̄i boynına daḳ zülfini didi / D̄ivānesin gibi **bu** sözüñ hep yābānedür
G588-2. İderken dili lebi ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna **bu** s̄inem ṭolu ḳan eyler
G590-4. İderler gün gibi her-cāylıḳ āh / **Bu** göñlüm bülbüline zār iderler
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳ̄iḳat güzelsin ammā ide **bu** işi hep oldur
G596-4. Seni sevmek günāh ise **bu** yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma anlardan **bu** ben göynüklü benden kem yanar
G597-5. **Bu** Muḥibb̄i şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden naṣ̄iḥat oḳumañ adem yanar
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan s̄inemde **bu** ʿışḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca **bu** cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya **bu** ġavġālar nedür
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā **bu** temennālar nedür
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın Muḥibb̄i ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür **bu** itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G603-8. ʿIrāḳ'a irse ger **bu** şi ʿr-i dil-sūz / Diye ḳabrinde taḥs̄in Şeyḫ ʿAṭṭār
G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse külāhın / Gören dir **bu** güzeller serveridür
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde **bu** göñül / Añsa ammā ʿārıẕuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege sen dil-fir̄ibile / **Bu** kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı var
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup eydürler āh ol **bu** mıdur
G609-5. Didiler şi ʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da **bu** dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu **bu** dil feryād ider ş̄ur̄ide bülbüldür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum **bu** s̄inem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / **Bu** ʿışḳdan b̄i-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G613-5. **Bu** Muḥibb̄i'ye cefādan irişür rāḥat vel̄i / Bu ḳadar var ara yirde ṭaʿn-ı bed-gūyān çeker
G615-2. Leyl̄i zülfini ṭolar boynuma geh zenc̄ir ider / **Bu** dil-i d̄ivāne ṣan Mecnūn-ı misk̄in kendidür
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ **bu** sözümde ḫaṭā / Çünki d̄ine ḳaṣd ider göz göre b̄i-d̄in kendidür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol b̄i-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem **bu** s̄inem her zamān gözler
G622-1. D̄ideden eşküm benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini **bu** gözlerümden ḫūn ṭamar
G622-5. **Bu** Muḥibb̄i sözlerini cān ile daḳ gūşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / **Bu** belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp **bu** ḫasteye dermān ire / ʿIşḳ dārında baña olmaġa b̄imār ögredür
G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden anı meger **bu** dil-i virānumdur
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez dimedi / Hey **bu** misk̄in benüm vālih ü ḫayrānumdur
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm **bu** gözlerüm bārānıdur
G628-3. Niceye dek ḫasret-i laʿlüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭab̄ibüm yoḳsa **bu** derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥs̄in eyleyüp / **Bu** Muḥibb̄i'nüñ dimiş ş̄ir̄in-edāsı yoḳ mıdur
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh **bu** dil ḫānesini / Yine taʿm̄irine ol ḫusrev-i birūz gelür
G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür **bu** egnüme gülgūn ḳumāş üç günde bir
G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / **Bu** işi iden ol leb-i şekker-şiken midür
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibb̄i hep **bu** güne sevmeden midür
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrş̄ide beñzetmiş / **Bunı** kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibb̄i şeb be-ḫayr olsun / Didüm **bu** şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
G637-3. **Bu** sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḫalḳa ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde nārumdur
G637-4. **Bu** ḳanlu d̄idelerümle **bu** s̄ine-i pür-dāġ / Demüñde gülşen-i ʿışḳ içre lālezārumdur

G639-1. Zülfinüñ bendi **bu** göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek de ʿāşıḳ kāmıdur
G640-5. **Bu** Muḥibbī girse ʿışḳ meydānına / Dūd-ı āhın başına miġfer çeker
G642-1. Gün yüzüñi görmege **bu** cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb ol niʿmete ḥāyildürür
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum **budur** ki āhum ile āşikār olur
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / **Bu** sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuña / Her kim görürse diye **bu** ne şeh-vār olur
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür perī yāḫūd beşer / **Bu** leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded **bu** derdümüñ dermānıdur
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / **Bu** Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G648-1. Yıḳmadan ġam **bu** göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G649-4. **Bu** kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḥalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān **bu** göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın gösterür
G650-3. **Bu** güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür
G650-5. Ḳaṣd **budur** ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden **bu** derūnum ḥālini durmaz yazar
G651-5. **Bu** Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre şanur dürler dizer
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam **bu** cānum em ḳapar
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam **bu** çeşmüm nem ḳapar
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır **bu** dünyādan giçer
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı yine dilber / **Bu** ʿāşıḳı yine helāk eylemek ister
G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire yarına **bu** ʿömr şitāb ile giçer
G658-3. Gir ṣevāba Kaʿbe-i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki **bu** dil-ḫaste cānın gezdürür
G658-5. **Bu** Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp laʿl-i lebin didi ki **bu** cānum virür
G660-5. **Bu** Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / ʿIşḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum **budur** āḫır seni idem şikār / Gönlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa nʾola boynuma nigār / Gördi dīvāneligi **bu** dil-i şeydāya düşer
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḥaḳ ḳıbledür dimezsün / **Bu** itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk anda daḥi artuḳ ölmegi **bu** cān umar
G668-2. Ey ṭabīb-i cān **bu** göñlüm bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp **bu** dīdeden bārān umar
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür **bu** demler özge demlerdür
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / **Bu** mevsim tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ **bunı** bildüm ḳattāl üstindedür
G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / **Bu** Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün nāşāddur
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi **bu** sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm **budur** anuñ fehmi muḥāl olur
G681-3. Mevc ururs a bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki **bu** āhum yilinden aña her dem bād irür
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm ṣād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda **bu** dil muʿtād irür
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez çünki **bu** dil kāna beñzer
G685-1. Pāyuña her dem revān olan **bu** gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın olʿaynüñ **bu** baġrum başıdur
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur **buña** dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda **bu** Muḥibbī yaşıdur
G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam lebini līk **bu** derdüm devālanur
G686-3. Bir kerre yār virmedi Tañrı selāmını / ʿĀr eyleyüp **bu** ḳullarına pādişālanur
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı servüm benüm / Ḥasretüñden cū olan **bu** çeşm-i giryānumdurur
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki **bu** cānumdurur
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar **bu** cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ **bu** Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G691-5. **Bu** Muḥibbī zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña ḳılmaz naẓar / Yazılan levḥ-i dilinde naḳş-ı rūy-ı sādedür
G692-5. İḥrām giyüp gitdi **bu** niyyetle Muḥibbī / Kūyuñı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / **Bu** lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḫāşıldur
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / **Bu** ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki **buña** her gice mihmān gelür gider
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı Muḥibb ṭut **bu** pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G696-1. Şular kim **bu** cihān içre ol ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / **Bu** güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden **bu** göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / **Bunı** kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber ṣalınsa serv-tek / Yüz sürer ayaġın öpmege **bu** çeşm-i eşk-bār
G702-5. Didüm ey gül **bu** Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G705-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı **bu** derd ile beñzüm nīlüfer
G707-1. ʿIşḳuñ ile **bu** ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin **bu** cihānda añılan bir addur
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey **bu** ne feryāddur
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnide pīr-i meygede / Her ayıḳ kim **bu** Muḥibbīʾye ṣunar irşāddur
G710-5. Ey ḳıyāmet **bu** Muḥibbī ḳāmetüñ medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider

G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes **bunı** idrāk eyler
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / **Bu** ḥabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G713-1. Dostum kūyuñ **bu** ben dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i bī̇çāreye cā olmaġa gülşen yiter
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider mi **bu** fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u ḥaḳīr ider / **Budur** ezelden işi bu yir kār-ḫānedür
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini **bu** murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol dāneler
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş **bu** sözi germ olmış meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün bī̇gāneler
G718-2. Ne bilsün zāhida şorma rümūz-ı ʿışḳı benden şor / **Bu** bir sırdur **bunı** ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G720-3 3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile **bu** zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle dām olur
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem **bu** cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ **bu** Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / **Bu** derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G731-4. Yine bezm-i belā içre **bu** göñlüm / İñiler şanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı **bu** Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G734-1. Şordı dilber **bu** dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi **bu** kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine mül diyüben / **Bu** Muḥibbī nice yıldur daḫi şermende yatur
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni **bu** ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül **bu** yoḫsa deryā mı olur
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem **bu** göñlüm yār şır / Bir yañadan daḫi ṭurmaz **bu** künbed-i devvār şır
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / **Bunı** kim diyebilür gül revnaḳını ḫār şır
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter **bu** şāhid / Āhum ʿalem elümde yanumca ʿışḳ sipehümdür
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene **bu** dīde bārān ʿarż ider
G745-4. **Bu** gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḫālini sulṭān ʿarż ider
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña bir cürʿa şundı / Didi iç **bunı** ʿömr-i cāvidāndur
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / **Bu** sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / **Bu** Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G755-4. Gözi ṣayyādı ṣayd itdi yine **bu** göñlüm bāẕın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün **bu** miskīn derd-mendümdür
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür **bu** Muḥibbī'nüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr
G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Līk **bu** fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb **bu** kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G762-2. Dilā **bu** rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḫāżır güvāhıdur
G762-3. **Bu** çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden şanasın anda māhidür
G763-4. Ṣayd-ı merdüm itmege **bu** şeyḫ-i şehr / Dām-ı rızḳı ṣubḥası ṣad-dānedür
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine **bu** tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine **bu** zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun **bu** ʿaḳl için yasaġum var
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm **bu** ḫaste cānum tāzeler
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense **bu** ciger / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol cefākārı sever
G766-5. Bir naẕar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / **Bu** Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G767-4. **Bu** göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G768-1. **Bu** cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḫammül bende var
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyuñda ṭañ mı zār zār / **Bu** benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G768-5. Kimden ögrendün nigārā **bu** göñüller almasun / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup **bu** dil ẕākir giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā ṣākir giçer
G769-4. Ḥāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ **bu** dil ḳādir giçer
G772-1. **Bu** ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G773-5. **Bu** Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim **bu** dürr-i meknūn giyer
G774-4. Raḥm ḳıldı **bu** göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını bār çeker
G774-5. **Bu** Muḥibbī giceler ʿārıżı gül ṣevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G775-1. **Bu** göñül derd ü ġamundan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de ābdur
G777-2. Ayaḳ baṣduḳ **bu** dünyā naṭʿına çün / Saña açmazdan bel ṣāh dirler
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihāna / **Buña** kim didi ʿīşret-gāh dirler
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm **bu** sīneme baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G782-2. Taḫt-ı ʿālidür **bu** mülk-i vücūd / Oturur ʿışḳ anda sulṭāndur
G782-7. Ḳuluñam boynı baġlu pādişehem / Her ne itseñ **bu** bende fermāndur
G782-8. Ṣun Muḥibbī'ye leblerüñ cāmın / Çünki **bu** derdine o dermāndur
G783-2. Ḳadem baṣma **bu** çeşmüm çeşmesine / Dilā baḫre seferde çün ḫaṭar var
G784-1. Leblerüñ fikri nigārā ṣanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya **bu** ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse **buña** acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi ṣaḳlarken olur ḫalḳa ʿiyān / Āh **bu** ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden çıḳar
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / **Bu** gedāyı ḳoma **bu** dem anı şehrümden çıḳar
G785-5. Göñlini zülfi çekerse **bu** Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi **bu** göz yaşı deryā giçer
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna şor / Leblerin şordum didi var **bu** ḥadīsi cāna şor
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm **bu** serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi **bu** çevgāna şor

G790-1. Dem-be-dem **bu** göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa ġavġālar gelür
G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü ger naḥs / Ḫaṭādur dime **bunı** itdi aḫter
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler **bu** göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki **bu** maġfūrdur
G793-7. Müdde ʿīnüñ acı sözinden Muḥibbī **bu** yürek / Zehre doymaz yarılur şan kāse-i faġfūrdur
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī **bu** ḥālet mi gelür
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger **bu** müyesserdür
G796-4. Ebed gitmeye **bu** serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G798-1. Tīr-i ġamzeñle **bu** sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur
G798-4. **Bu** ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaṣlı **bu** dil ḫarāba beñzer
G800-3. Görinen ṣubḥ-dem ṣanmañ ṣafaḳ gökler kenārında / Yaḳan **bu** dāmen-i çarḫı **bu** āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār ile **bu** demde oldı ʿālem lālezār
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet **bu** imiş gördüm didi ayvā meger
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez **bu** nāleme nesne ney-i gūyā meger
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı **bu** sīnemden güzer / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde **bu** göñlüm benüm ḳānūn olur
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem **bu** baġrum başludur / Ger ṣorarsañ baḫre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G807-2. Kenārında görinenler **bu** çarḫuñ ser-i ṣafaḳ ṣanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi gül götürür / Gül-ruḫuñ **buña** ʿaceb deste-i sünbül götürür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / **Bu** meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / **Bu** sözinden sen güli şermende gör
G813-5. **Bu** Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre **bu** göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ ṣarāb-ı erġuvānidür
G815-1. Biñ şīve ile nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce anı aġza **bu** cān gelür giçer
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḫüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel **bu** ḫüsne ki devrān gelür giçer
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını **bu** sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle ki bārān gelür geçer
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / **Bu** ümīde ki varup anda göñül ṣād eyler
G816-5. Ṣalınur ʿişve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh **bu** şīvei ne serv ne şimşād eyler
G817-4. Ben ṣeb-i hecre nihāyet bulmadum ālemde āh / **Bu** söz imiş māhtābum her işe pāyān olur
G817-7. **Bu** Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳıluñ ṣerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G818-2. Bir gözi āhū **bu** göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu **bu** ḫidmeti ferrāşlar
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü **bu** ʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol ṣūḫa cihānda **buña** kim ḳāyil olur
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / Ṣanma mihrüñ **bu** göñülden güzelüm zāyil olur
G820-5. Dimedüñ ḥüsn zekātın **bu** Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G822-2. **Bu** vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G822-3. Ṣarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler **bu** dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki **bunı** fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G824-2. Kūy-ı dilberde **bu** ben dīvānei eydür gören / Hāy **bu** ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā **bu** zebānum lāl olur
G824-4. Kimse bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur **bu** müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G825-1. **Bu** göñül rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / Āh ider tā ṣubḥ olınca giceler giryān olur
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre **bu** ḫālümi vel-ḥāṣıl ḫayrān olur
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña cānā **bu** göñül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G825-5. Didüm ister **bu** Muḥibbī vir ṣarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳuñdur çün saña mihmān olur
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş **bu** ki maḫmūrdur
G827-1. Cemālüñ şem ʿine ḳarşu **bu** dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme lillāh **bu** dil dīvāne olmışdur
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / Baña **bu** işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī **bu** göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īṣār eyler
G829-5. **Bu** Muḥibbī şeh-i cihān iken / Şimdi bir ḫūba bendedür dirler
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / **Bu** kārı ṣanma ayruḳ kāra beñzer
G831-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı **bu** derd ile beñzüm nīlüfer
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam **bu** gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā **bu** sırrum fāş olur
G833-3. Dirler ki ider dilber olan būseye iḳrār / Didüm ki **bu** ne olmayıcaḳ **bu** ne suḫandur
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden **bunı** ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır **bu** dil dīvānei bed-nām ider
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin **bu** dil bīmāre beñzer
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān ṣanursun / **Bu** kārı ṣanma ġayri kāra beñzer
G840-2. Yaşum ile baḳ **bu** rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki severler sīm ü zer
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd **bu** ḫıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ **bu** maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim **bu** günāh sevmeden midür
G844-5. Gül ʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / **Bu** Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G845-1. Olur **bu** dīde dīdāruñla pür-nūr / Olur **bu** sīne esrāruñla mesrūr
G847-2. Genc-i ḥüsnüñ bulunur vīrānede / Anuñ içün **bu** göñül vīrānedür

G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḫarāb / Çünki **bu** ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar
G849-1. Giryesin ebr-i bahāruñ dīde-i pür-ḫūna ṣor / Nālesin raʿduñ ṣorarsañ **bu** dil-i maḥzūna ṣor
G853-6. ʿAceb mi iñlesem **bu** dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Ṣorma bülbül nālişin dil-ḫaste **bu** ben zārı gör
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür **bu** yine **bunı** söyleyen bilür
G856-3. Yetīmāne benefşe başın egmiş / **Bu** ḳayġular aña bilsem nedendür
G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / **Bu** meclis cānsuz bir ḳurı tendür
G856-5. Bahār irdi Muḥibbī geşt-i bāġ it / **Bu** demler ġuṣṣa göñülden gidendür
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / Her dem-be-dem ḳaṣdı **bu** ben nā-tüvānedür
G858-4. Maġrūr olup **bu** ḥüsnüñe cevr itme ʿāşıḳa / Ḫaṭṭuñ bozar çü ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G858-5. Gūş itse ger **bu** şi ʿrümi ʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep ʿāşıḳānedür
G860-4. Şöyle nakş oldı ġamuñ naḳşı **bu** sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan nakş-ı żamir
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / **Bu** ʿaceb aña şu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳ **budur** kim **bu** benüm derdüme dermān getürür
G862-5. Ey Muḥibbī **bu** gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār **bu** kār özgedür
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün **bu** bāzār özgedür
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şi ʿrini güş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā **bu** eş ʿār özgedür
G865-5. Nūş idelden **bu** Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı elest / Kimse ḫālin añlamaz ol özge bir ḥāletdedür
G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña **bu** Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / **Bu** demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G868-3. Ġanīmet gör **bu** bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G869-3. Dün gice kūyında nālem işidüp / Dir seg-i kūyı **bu** ne feryāddur
G869-5. La ʾl-i şīrīn ü dehānı yādına / **Bu** Muḥibbī cān virür Ferhāddur
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā yiter / Başına Mecnūna **bu** şeş dāmen-i şaḥrā yiter
G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle cām-ı zer ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili **bu** dīde-i binā yiter
G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña **bu** sevdā yiter
G872-3. Cān ile kimdür metā ʿ-ı būseye dirken ḫarīd / **Bu** ʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden **bu** Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem **bu** dil-i bi-ārı gör
G876-2. Virme **bu** ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / Çünki başuña ol da belā-her-belā olur
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda **bu** göñlüm benüm balıḳ mıdur
G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / Meger **bu** ṣarṣar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar şun ʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez **bunuñ** kārında ḥayrāndur
G880-7. Añdı zülfüñ **bu** Muḥibbī ṭutdı ẓulmet göñlini / Dökilür āhı seḫābından yaşı bārāndur
G881-4. Ey boyı serv-i ḥıṭā maḥbūbı **bu** yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Āmūlar mıdur
G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker **bu** dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı fırār
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler **bunı** ölmekden eşeddür intiẓār
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller delmesin / **Bunı** taʿlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G884-1. Senüñ ḥüsnüñ cihāna güft ü gūdur / **Bu** ne ḥüsn ü **bu** ne vech ü ne būdur
G884-2. ʿAceb olmış görüpʿanber ṣaçın müşk / **Bu** ne zülf **bu** ne kākül ü ne mūdur
G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden ṭoludur / **Bu** ne ṭīb u **bu** ne ʿıṭr u ne būdur
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm başdan aşdı / **Bu** ne bār u **bu** ne nehr ü ne cūdur
G884-5. Muḥibbī nāgehān dīvāne oldı / **Bu** ne ʿışḳ ü **bu** ne derd ü ne ḫūdur
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün **bu** üstüḫʷānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G886-3. Nice ʿarżuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur **bu** zebānum lāldur
G886-4. Ṣaḳın aldanma **bu** dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol ızlāldur
G888-1. Hāy hūdan fāriġ ol ʿālemde sulṭānlıḳ **budur** / Pendini gūş eyle gel müruñ Süleymānlıḳ **budur**
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzin zīrā ki şeyṭānlıḳ **budur**
G888-3. Her ne kim saña ṣanursun ṣan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḫaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlıḳ **budur**
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr yirden ister iseñ belki ḥayvānlıḳ **budur**
G888-5. Nefs-i ḥaẓẓın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs itʿārif ol ālemde insānlıḳ **budur**
G890-1. Dīde rüyuñ oldı ḥayrān oldı **bu** göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḫaḳīr
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki **bu** göñlüñ ḫamir
G891-3. İden naẓar **bu** āhum ucından şerāruma / Didi belā memālikin aldı livāsıdur
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh **bu** bir yıḳılasıdur
G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki **bu** dārü'ş-şifāsıdur
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör **bu** luʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlüʿalāmet gösterür
G895-7. **Bu** Muḥibbī sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Ṣanmañuz andan gelen efsūnla efsānedür
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter **bu** şāhid / Āhumʿalem elümde yanumca eşk sipehdür
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz **bu** ḥüsni giderür āḫır zamānadur
G900-5. Rām olup şi ʿrüme naẓm ehli egeler n'ola baş / Ṭutmaġa ʿālemi **bu** tīġ-i zebān baña yiter
G902-4. Emdür lebüñi şimdi **bu** dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā şeker ister
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugünʿuṣṣāḳa gel / **Bu** meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G904-6. **Bu** Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / **Bu** ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun **bu** dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider

G906-2. N’eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḥarām / **Bu** cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G908-6. Başlar kesilür ḳan ṣaçılur līk ṣorılmaz / **Bu** nev ʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / **Bu** cān gözi uyur ṣanma seni gözler uyanıḳdur
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ **bu** daḥi çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G918-5. **Bu** Muḥibbī yoluña nice senüñ cān virmesün / Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd **bu** tünd-ḫūlar mıdur
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi **bu** ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni **bu** ḫūlar mıdur
G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül **bu** dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẓar ḳılsan hemān bir iki sāʿatdür
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur **bu** cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı **bu** dil bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram ben zār zār
G926-5. **Bu** Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri **bu** çeşm-i eşk-bār
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp **bu** ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G928-4. Geşt ideler **bu** cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin Nāzenīn bir bencileyin dil-fikār
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa **bu** ser yiter
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm **bu** çeşmümüñ peymānesidür kim bilür
G933-4. Yoluñda ölmek ey dilber sa ʿādet / **Bu** dehr-i bī-vefā içün ne ġamdur
G934-6. Zāhidā ṭā ʿat degüldür gel riyādan vāz gel / **Bu** riyā ile yanarsın ṣanma ṭā ʿat arturur
G937-1. N’eyledüm n’itdüm **bu** ben miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler **bu** göñlüm ṣeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh ḫançer gösterür
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetüñ ancaḳ **bu** dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum **bu** dil gibi ḳavalum var
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi **bu** Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile **bu** göñül ḫayrān olur
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / Ka ʿbe kūyına ḳaçan **bu** cān u dil ḳurbān olur
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun **bu** göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G942-6. **Bu** Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḫüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ **bu** yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde **bu** Muḥibbī leblerüñ / N’eylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G945-6. Şi ʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / **Bunı** kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ **bu** sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G947-5. Şi ʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı **bu** ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm **bu** dil ne ḥāl üstindedür
G950-5. Ruḫlariyle lebleri ẕikrin ider dil dilberüñ / Anuñ içün **bu** Muḥibbī la ʿl ü gevher-sāz olur
G951-6. Ölmiş idi **bu** Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi ʿīsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G952-5. **Bu** Muḥibbī başını açup yüzin döndürmeye / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñi eyle tār / Dehr eli āḫır büker **bu** ḳāmetüñi çeng ider
G955-4. ʿAceb **bu** ġamze midür yāḫūd cellād / Ṭutar ḥāżır elinde tīġ u ḫançer
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür **bu** göñül baġrındaki yaġın çeker
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce **bu** eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ **bu** ben dil-ḫasteye merhem gelür
G960-5. Ḥasretiyle **bu** Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Gözlerin seyyāre-veş yummaz fiġān u zār ider
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben mu ʿallaḳlar uram / **Bu** kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G961-4. Cān u dil diler metā ʿ-ı vaṣluña ola ḫarīd / **Bunı** bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G964-3. Bir yaña cevr-i yār u bir yaña ṭa ʿn-ı ḫalḳ / **Bu** ara yirde ḳalmışı zülf-i ḫam öldirür
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger görmese velī / **Budur** ʿaceb ki yāri görsem öldürür
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum **budur** la ʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem ey yār şi ʿr
G966-3. **Bu** çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp kim **buña** dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi ṣanmışdur
G969-3. Baḫr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı **bu** dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi **bu** gözlerüm deryā ider
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / **Bu** Muḥibbī ṭab ʿını ṭūṭi gibi gūyā ider
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı ʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılur ʿādet **budur** hengāmeler
G971-5. **Bu** Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G973-2. N’ola ger ṣayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / **Bu** cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür **bu** göñlüm ey perī / Na ʿra-i āhum ʿalem **bu** sīne ṭabl-bāzıdur
G973-4. Rişte-i cāndur **bu** meydān içre ḳurulan şehā / Cān ele alup yürür dil ʿışḳunuñ cānbāzıdur
G974-3. Beni **bu** būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek **bu** dehr-i pīre-zenden ṣor
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / **Bu** müşkil ḥallin istersen dilā gel anı benden ṣor
G975-5. **Bu** Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / **Bu** meṣel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz **bu** ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G977-5. **Bu** Muḥibbī’ye cevr iderse ne ġam / Ne ki andan gele vefā görinür
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa **bu** göñlüm ʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā giçer
G979-5. La ʿl-i nābuñ ḳaṣdın itse **bu** Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek diler ol nergis-i maḫmūrlar
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker **bu** dīdedür
G981-5. **Bu** Muḥibbī sözleri ber biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ / Ḳorḳum **budur** ki işide yirüñ ḳulaġı var

G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem daḫi / İki cihānda çünki baña **bu** hevā yiter
G988(a)-3. Gel temāşā eyle **bu** ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G988(b)-2. Gāh şem ʿ-i ḥüsnine yaḳar **bu** cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür ḥayret **bu** cismüm içre cān ditrer
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce **bu** sīnem demürler içre ḳan ditrer
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi **bu** resmedür
G994-4. Ṣaḳın **bu** āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen **bu** sırrı fāşı gül midür bülbül midür
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda **bu** ferrāşı gül midür bülbül midür
G999-1. Virmeden ġam **bu** göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ **bu** ki ʿaceb deste-i sünbül getürür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / **Bu** meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1001-4. Raʿd gibi **bu** felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini āşıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳḳ **budur** kim **bu** benüm derdüme dermān getürür
G1002-5. Ey Muḥibbī **bu** gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki her geldükce **bu** dilde maḥabbet arturur
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki **bu** dil derdine dermān iñler
G1004-5. **Bu** Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet **bu** yolda destüme gülgün piyāledür
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda **bu** baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür
G1007-3. Gözüm **bu** eşk-i çeşmümden yine cemʿitdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına nişārum var
G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş ile cānın / Nigārā **bu** dil-i cömerdümi gör
G1012-1. Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm **budurur** ḫāk-i derüñ kuḥl-ı başardur
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ kesicek başumı diye **bu** ne serdür
G1012-3. Ey ṣūḫ ḥaẓer eyle benüm ḳanuma girme / **Bu** nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1013-2. Leylī ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār **bu** dīvāneme beñzer
G1013-4. genc oldı viṣāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu **bu** dil-i virāneme beñzer
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb **budur** ki **bu** göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / **Bunı** bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur **bu** dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / **Bu** derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege **bu** cism-i nā-tüvān / Bir ẕerre gibi ol daḫi ser-geşte ḫāldür
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi **bu** ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın daġlar
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına ṣular gibi / **Bu** ciger ḫūnī gözümde cūlar olup çaġlar
G1022-2. Görmesem nʾola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün **bu** dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine **bu** dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / **Bu** dil her ḳanda varsa hem-rehidür
G1024-2. Bir naẓar **bu** dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u **bu** dil-ḫastedür
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde **bu** göñlüm bestedür
G1025-1. Şeb-i hecr içre **bu** göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber **bu** sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ **bu** resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿīẓārumı / **Bu** naḳşı baña āh giçen **bu** zemānedür
G1027-5. Bir bir **bu** ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1028-1. Benüm meylüm çün ol serv-i sehīdür / Velī vaṣfında **bu** dil kütehīdür
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur **bu** Muḥibbī şem ʿin / Şi ʿr-ārā anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G1030-5. Gün yüzüñi **bu** Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1032-5. Ḫʿāb gelse rūyuñ añsa **bu** Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1033-5. Ṣaḳın aldanma **bu** dünyā-yı dūna / Senüñ gibileri nā-yāb idüpdür
G1037-2. Māh-rūlar **bu** cihān içre egerçi bī-ḫadd / Yoḳdurur sencileyin bir ẕeḳanı nāzik-ter
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin **bu** ḳulı şemşirüñ ile / Baña ṣardurma ḫarir-i kefeni nāzik-ter
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse **bu** nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1038-2. Ṭurra-i Leylā ṣaçuña **bu** göñül Mecnūn olup / Lāʾl-i şīrīn-kāruña cānum daḫi Ferhāddur
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest **bu** cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḫazīn göñlümi **bu** neʿitābdur
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki **bu** ne āfitābdur
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup **bu** göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi işkencedür
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz **bu** dünyā nicesin / Pehlevānlar **buña** dimişler demürden nicedür
G1041-3. Ḫoş bilürler **bu** derdüm in ʿāmın / Līk hergiz devāyı bilmezler
G1041-4. Añsa düşnām ile **bu** ʿuṣṣāḳı / Dime anlar du ʿāyı bilmezler
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḫi **bu** dil bāġıdur
G1044-5. **Bu** Muḥibbī'yi neden ḫabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1045-2. Rām ider murġānı dām **budur** sebeb / Cān-ı bī-āram rām-ı zülfidür
G1045-3. Lāyıḳ olmaz gül yüzine gül dimek / ʿĀleme **bu** müşk-i fām-ı zülfidür
G1047-1. Göklere peyveste olan āh-ı tāb-nākumdurur / ʿIşḳumı ẕāhir ḳılan **bu** sīne-i çākumdurur
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden **bu** çeşm-i nem-nākumdurur
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi iden bülend **bu** ḫār u ḫāşākumdurur

G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör **bu** luʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaṣdı **budur** baġrum içre ḳanum içüp ḳanalar
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan **bu** dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / Aña **bu** yolda belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / **Bu** zamān yoldaşı gör tīġini yoldaşa çalar
G1061-5. Görmek ister **bu** Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / **Bu** bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm ki ḳamu **bu** dil-i dīvāne içündür
G1062-5. Pāyuña nʾola dökse Muḥibbī göz yaşın / **Bu** ṣaḳladuġı sīm ü zeri yā ne içündür
G1063-3. Nice yıl çekdi **bu** dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde getür
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī **bu** göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem içre ben **bu** āyin ṭaġılur
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / Meşhūr meşeldür **bu** ki seven sevenüñdür
G1067-5. İti çulini şordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki **bu** senüñ kefenüñdür
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir Muḥibbī ki **bu** ne ġavġādur
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan **bu** dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye **bu** eşki revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1070-5. İñilerse **bu** Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben çekdüm āh / Her kim işitse diye **bu** derd-mendüñ derdi var
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler **bu** göñül / Nitekim ḳurula şu üstine ṭolāb iñiler
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / **Bu** beḳāsuz ʿālemüñ zevḳini her dem ṣandılar
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre **bu** yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1077(b)-3. Ey ṭabīb ṣanmaʿilāc ola göñül ḫastesine / İdeyim dime **bu** derdüme devā ikide bir
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur **bu** dil-i virānımuz
G1080-4. Çalḳamañ **bu** eşk-i ġāfil virdi ʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur diñüz
G1080-5. Gül yüzüñsüz **bu** Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1082-1. Tīredür zülfüñ ġamından **bu** dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar **bu** göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken **bu** dil-i dīvānemüz
G1082-3. Şemʿ-i ḥüsnüñe yanaldan **bu** göñül pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ ögredür gör **bu** dil-i dīvānemüz
G1083-6. **Bu** Muḥibbī anuñ içün şiʿrini itdi bülend / Şimdiki şāʿirleri kendüye aḳrān istemez
G1084-6. **Bu** Muḥibbī şiʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı **bu** ḳaş u göz
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile **bu** cihān ḫalḳına itdi fāş göz
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / **Bu** Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez mā dimez
G1091-5. Ḳıl ḫaẓer zülfinden el ṣunma Muḥibbī ḥüsnine / **Bu** muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1092-5. Gülşen-i kūyuñda cānā giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca **bu** Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı **bu** dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı **bu** Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / **Bu** cihān içre māyı kim sevmez
G1094-6. Giceler **bu** Muḥibbī bülbül-vār / İñler āh u vāyı kim sevmez
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni **bu** çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden anuñ dūr olmayam / Olur isem **bu** cihānda olmayam zünnārsuz
G1096-5. Ruḫlaruñsuz **bu** Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün ḫāli nʾolur gülzārsuz
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh **bu** dil-i zārum ḳomaz
G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme **bu** sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden **bu** dem mihr ile aya baḳmazuz
G1100-1. Şormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd **bu** ḫaste cāne gelmez
G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger ḫall ola **bu** müşkilimüz
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāṣ **bu** murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola **bu** bünyādımuz
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün **bu** fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1104-2. **Bu** ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbīʾye gedā olmaḳ yiter / **Bu** cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1105-2. **Bu** ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1106-5. Nice yıldur **bu** Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı henüz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile **bu** dil nāle kemendin yeñemez
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı **bu** Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını kendin yeñemez
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā mihmān olur / Pādişehdür **bu** ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1110-1. Āhum ejder görinür **bu** sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1112-1. Ġam ile **bu** ḫālüm yine aḥvālümi şormaz mısuz / Yārān nedür ḫālüñ diyü aḥvālümi şormaz mısuz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şemʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş **bu** ḫālümi şormaz mısuz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / **Bu** nevādur ḫālüm benüm meh şālümi şormaz mısuz
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile cānumdan / **Bu** ʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbīʾyi helāk / Daḥi **bu** ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar **bu** ʿışḳ sevdāsındayuz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / **Bu** cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz

G1120-5. Kūy-ı yāri n’eylerem görmek dilerem yāri ben / **Bu** Muḥibbī cennete ḳā’il degül dīdārsuz
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı **bu** cān u gönül / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1122-1. Ġam tīrine her gāh **bu** sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1122-6. Aldanma gönül virme **bu** dünyā-yı ʿacūze / Her kim ki gönül virdi bu dünyāya er olmaz
G1124-2. Dostum cevr ü cefādan şanma kim yüz döndürem / **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1125-2. Ser-te-ser **bu** kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā ile maḥremlerüz
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum **bu** şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1133-5. **Bu** Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / **Bu** iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün **bu** şarāba baḳmazuz
G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine **bu** dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1138-5. **Bu** Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā aña kim bülbül-i gūyā dimez
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin **bunı** her yirde namāz
G1142-6. Didüm ey dilber nedür **bu** şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz
G1142-7. **Bu** Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz nakşına biz bir sāde ruḫsār isterüz
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ **bu** sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1145-1. **Bu** ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur **bunı** kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum aparur / **Bu** meṣeldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz
G1147-3. Baḳuñ **bu** dāġuma kūh-ı ġam içre / Benüm gibi peleng-i mīşe olmaz
G1147-6. Muḥibbī kesmege **bu** sīne kūhın / Elüñde ġamdan özge tīşe olmaz
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ ẓikrini fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya **bu** rāz
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / Neden bilsem **bu** ben şeydāya düşmez
G1151-5. Alan bir şemme **bu** sünbül şaçından / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger alsa gözümden / **Bu** dehri şanmañuz pür-sim ḳılmaz
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ **bu** sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri devāyı istemez
G1155-5. Nāle eyler **bu** Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı bī-dil **bu** hevālarda nevāyı istemez
G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i ẓeḳan dīvānesin / **Bu** meṣeldür hīç kimse meyl-i zindān eylemez
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar **bu** cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur **bu** ḳurı ten sensüz
G1158-2. Benüm **bu** sīneme ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1159-1. Derdā ki **bu** şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1159-2. **Bu** ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı **bu** ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm n’eyleyem ol şāh görinmez
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / **Bu** ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez **bu** gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı ʿışḳından olmasun **bu** cān u dil cüdā hergiz
G1165-1. Gülmedi ālemde bir gün **bu** dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḫi ʿaceb eflākümüz
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey şanem hecrüñ ile ger / İledürse **bu** ṣabā kūyuña āḫır ḫākumuz
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren **bu** gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / **Buña** dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / **Bu** pendi cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1167-1. **Bu** gönlüm murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ şaydına ḥāżır çeşmi şehbāz
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā gönlümi / Bir daḫi olmaz bütün ger şınsa **bu** āb-gīnemüz
G1171-4. Eger sensüz cihānı geşt idersem / Benüm **bu** ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1171-6. Gönül virme bu dünyāya Muḥibbī / Ki dil virür **buña** hīç ādem olmaz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı **bu** cān u dil / Āḫır ṣavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar gūşına almaz līk **bu** efsānemüz
G1175-2. Şanmañuz bir daḫi maʿmūr ola **bu** dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi vīrāndur henüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme **bu** dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında gönül / Başdan giçmeye olınca **bu** sevdā bilürüz
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / **Bu** meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1178-5. Nice gündür **bu** Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir ṣora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem beni Mecnūn-ṣıfat / **Bu** Muḥibbī’ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1182-5. Ölmiş iken **bu** zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi **bu** dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded ey çeşme-i ḥayvānumuz
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce **bu** gönlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge **bu** gönül dār istemez
G1187-5. **Bu** Muḥibbī’ye nice dek atasın seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı **bu** dil-i āb-gīnemüz
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī nāle itme / **Bunı** kim gördi mürde ide āvāz
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı dil gördi **bu** ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1189-5. **Bu** Muḥibbī’nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1194-4. Beni kül eyledi **bu** āteş-i ʿışḳ / **Bu** nevʿa yanmaġa bir nār ḳılmaz
G1195(a)-3. Oda yanar şu ʾlesinden āhumuñ **bu** nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister **bu** Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz
G1196(b)-5. **Bu** Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1197(b)-1. Benüm **bu** derdümi derde giriftār olmayan bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan bilmez
G1197(b)-2. **Bu** gönlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan bilmez
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʾallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür **bu** cihānda ola düşvār iş geñez

G1201-2. Saña ger ḥūr u perī dirsem olur **bu** söz ḫaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret anlara ādem dimez
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / **Buña** ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın nūş eyledi / Anuñ içün **bu** Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi **bu** dil āteşi bir pāre henüz
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿālemeʿışḳuñ nūrı / **Bu** ʿaceb gelmiye zāhid daḫi iḳrāra henüz
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye **bu** ḥālümi dildāra henüz
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı **bu** defter ü ṭūmāra henüz
G1211-5. Dişlerüñle şemʿ-i ḥüsnüñ **bu** Muḥibbī añmasa / Şiʿrini pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mıṣri / **Bu** dil Yaʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur şanma ḫazīn olmaz
G1214-1. **Bu** cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun **bu** belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1215-4. İstememiş ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / **Budurur** līk murādum ki ideyin pā-būs
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz **bu** nāleme bir perdede ney hem-nefes
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı **bu** cāna bedel ḳalmadı bir ġayri heves
G1220-4. Şöyle müşkil oldı **bu** mīm-i dehānuñ sırrı kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1221-4. Ḳalmadı şabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri çün **bu** derd-mende dest-res
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / **Bu** sebebdendür şabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1223-5. **Bu** Muḥibbī dem-be-dem mey içmege **budur** sebeb / Ḫūblar laʿl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / **Bu** gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz şuyın dökdüñ **bu** yolda nitekim ḳılduñ heves
G1225-4. Cārūb idüp **bu** kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanumaʾār ider ol yār bir nefes
G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum Kaʿbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda **bu** dil hemçün ḫares
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup **bu** dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña bes
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḥikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür itmeñ **bunı** birʿilme ḳıyās
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur cān gerdeninde **bu** resen bes
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / **Bu** saña ḳalursaʿömrüm olduġunca yüri es
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı **bunuñla** yine bir pāre heves
G1233-6. Zülfüñ ister **bu** Muḥibbī aña el ṣunduġı **bu** / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden zāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel **bu** sözi kes
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda **bu** cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem **bu** ḳanlu yaş
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç **bu** murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1240-4. Beni cānā igen yaḳma şaḳın **bu** āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / **Bu** Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez **bu** gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içreʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer ol yāre gelür **bu** dirhem ü dināر ḫoş
G1246-5. **Bu** Muḥibbī mest olup açdı meʾānī dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı **bu** Muḥibbī şīr-veş
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine **bu** ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden göñlümi şād eylemiş
G1250-2. Kim saña **bu** ḥüsni virdiyse eyā şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1253-1. Şiʿrümi gören **bu** āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış
G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / **Bu** sözi ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çüʿādetdür **bu** ṭutmaz gülde güş
G1256-4. Āhdan zencīr idüp **bu** göñlümüñ ḳandīline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1256-5. Devr-i gülde **bu** Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile dilden beri yetiş / Terk itmeden yoluña **bu** cān u seri yetiş
G1258-2. Sen serv-i sehī ḳaddi ʿarʿar āb-ı revāndur / **Bu** çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün yaş
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḥusrev-i ḫāver güneş / Ḳaṣdı **bu** ide sipāhı encümi çāker güneş
G1259-3. Oldı şīrāne **bu** çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer güneş
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp **bu** heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1259-7. Ey Muḥibbī **bu** ne ḫikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüpʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1265-1. Dil urup dilber yine zülfin girih-gīr eylemiş / **Bu** dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya **bu** benüm sīnem siper / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G1269-5. Leylī şaçına dil vireli **bu** Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh imiş
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı andaʿivaż / Ḫāṣılı yoḳ didi başunda **bu** bir sevdā imiş
G1272-1. Zülfüñe **bu** dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1272-5. Bīgāne şanup eyleme red **bu** Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil şaḥrāsına / Kim görürse dir ki **bu** mülküñ ḫarābı var imiş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-arā **bu** ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün **bu** da Eyyūb olmış
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki **bu** sīnem siper olmış / Devlet irişür başına ey dil naẓar olmış
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli **bu** dideler eşki / Gören didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken **bu** Muḥibbī / Leẕẕetden anuñ ṭopṭolu aġzı şeker olmış
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa **bu** göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1277-5. **Bu** Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-8. **Bu** Muḥibbī zülfi zencīrüñ görüp / Kendüzin dīvāne şeydā eylemiş
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi **bu** cihān ḫalḳına fāş

G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḥaṭuñ ṣaḳın / **Bu** meṣeldür kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi **bu** gizlü rāzum cümle fāş
G1283-5. Baḥr içinde **bu** Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger **bu** yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer **bu** gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1285-5. Leyl-i zülfüñ **bu** dil-i vīrānenüñ / Bend idüp boynuma zencīr eylemiş
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı **bu** dil nişān / Ḳaşları yā ġamzesin tīr eylemiş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda **bunı** kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid **bu** ḥalḳuñ / Gelür çün her kişiye bir hevā ḥoş
G1289-5. Leblerüñden **bu** Muḥibbī'ye buyur şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı şāḥib-firāş
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum **bu** gönlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri bańa **bu** uyḳumı ḥarām itmiş
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / **Bu** gönlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1291-1. Dostum ḳısmet bańa ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa **bu** yazu imiş
G1294-2. Gāhi gözüm **bu** yaş ile geh ḳan ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde **bu** gönlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1297-1. Olmadı Yārab göñül **bu** derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā **bu** āh u efġāndan ḫalāṣ
G1297-5. Key perīşān-ḫāl olupdur **bu** Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes **bu** maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāṣ
G1299-1. Kim göre ʿārżuñı olmaya ġamdan o ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden **bu** ḫavāṣ
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola **bu** resme ḫāṣ
G1300-3. Ḳatl-i ʿuṣṣāḳ ile gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāṣ
G1301-1. Cānā seḫāb-ı zülfi ruḫ-ı āfītāba aş / Yaḳduñ bizi **bu** mihr ile māhum niḳāba baş
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan **bu** dil / Pīr-i muġān dergehine var şarāba baş
G1303-1. Çün ḳadem başduñ **bu** ʿışḳa ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāṣ
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre **bu** Muḥibbī ḫastei / Ḥayra gir cevr ü cefādan ḳıl **bu** miskīni ḫalāṣ
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı dildāra ʿarż / Oldı şimden soñra cān virmek bańa **bu** yolda farż
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā gide senden **bu** maraż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar **bu** derdümi dildāra ʿarż / Ölürem **bu** derd ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1311-2. Giceler tā şubḥa dek gülşende efġāndan murād / İtmek ister ḫālini **bu** bülbül-i bī-çāre ʿarż
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / **Bu** Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāra ʿarż
G1313-4. Ḳaddüñe naẕar eyleye secde ide **bu** dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / **Bu** göñül pervā yimez olmış o baḥr içinde baṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre **bu** gönlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1317-4. **Bu** ribāṭ-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün her kārbāna mesken olur **bu** ribāṭ
G1320-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ **bu** meṣeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür **bu** āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña **bu** serden ne ḥaẕẓ
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ **bu** sīmle zerden ne ḥaẕẓ
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye dilber / **Budur** meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḥaẕẓ
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḥaẕẓ / Çünki andandur daḫi artuḳ gelür **bu** cāne ḥaẕẓ
G1325-1. Var mı **bu** cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẓ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem andan ḥaẕẓ
G1326(a)-1. Almaz dil ü cān sensüz **bu** mülk-i cihāndan ḥaẕẓ / Alur dil ü cān ḳuvveti sen ḳuvvet-i revāndan ḥaẕẓ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḫın bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez **bu** vird-i zebāndan ḥaẕẓ
G1326(b)-6. Ḫoşdurur **bu** Muḥibbī derdüñ ile / Olsa da eylemez devādan ḥaẕẓ
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı **bu** derd-i derūnumdan meger āgāh şemʿ
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿ ola pervāneler / Çünki **bu** bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne şemʿ
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ cemālin / **Bu** ḫaste göñlüme tīmār olan şemʿ
G1335-4. Şiʿrüme naẕm ehli baḳsa dir **budur** aṣl-ı kelām / **Buña** nisbet ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ **bu** ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / **Budur** ümīdi eyleye teslīm cānı şemʿ
G1340-5. **Bu** Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı şuʿlesinden künbed-i devvār şemʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḫaḳḳaḳ ḳuluñ oldı **bu** Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳīʿ
G1342-4. **Bu** ne ḥikmet **bu** ne ḳudret **bu** ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ
G1343-5. Ḳaşdı **bu** dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur **bu** şeb pervāne şemʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa **bu** Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ **bu** göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metāʿ
G1345-3. **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifāʿ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost **bu** hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿāşıḳları / **Bu** meṣeldür ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan **bu** sīneme her laḥẓa dāġ
G1349-5. Bir degüldür **bu** Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1350-4. Ḥācet degül **bu** ḫāne-i ḥicrāna ey refīḳ / Uyarma şem'i sīnem olupdur aña çerāġ
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri **bu** sīnem üzre tāze dāġ / Işḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / **Bu** meṣel devlet dimişlerdür degül erden ıraġ
G1352-6. **Bu** Muḥibbī ḫastenüñ hecr ile ṣorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ıraġ

G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın **bu** sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi **bu** Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ
G1355-5. **Bu** Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde şem'-i dil / Dostlar ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1356-5. Tekye-i 'ışḳuñ ezel Mecnūn urup bünyādını / **Bu** Muḥibbī baġrınun yaġıyle uyardı çerāġ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen **bu** cihān ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ **bu** sevdādan ferāġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / **Bu** ḥarāret def'ine içdüm Muḥibbī ben ayaġ
G1360-3. Hīç olur mı ḳurtula **bu** murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini zülfini aġ
G1360-4. **Bu** cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1362-6. Bezm-i ġamda **bu** Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā **bu** ḫalef
G1366-2. Yār aġyāra uya ḳorḳum **budur** / Yā İlāhi نجنا مما نخفا
G1367-5. Āḫırü'l-emr irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / **Bu** Muḥibbī atdı āhı oḳlarını her ṭaraf
G1368-5. Yā ḳaşıyla ġamze oḳların ele alsa nigār / 'Işḳ meydānında eyler **bu** Muḥibbī dil hedef
G1370-2. Bezm-i ġamda nāy olalı **bu** gönül / Dögerem **bu** sīnemi mānend-i def
G1371-6. **Bu** Muḥibbī ṣanmañuz kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i a'dā eger olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün elif / **Bu** ṣıfatla her ki 'āşıḳdurur olur muttaṣıf
G1373-5. Ref' idüp nefsin ḥicābın gördi ḥüsn-i dilberi / **Bu** Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-'aref
G1374-5. **Bu** Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / 'Āleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1375-2. Dostum ben saña cānum nitekim **bu** tendedür / Ṣıdḳ-ı da'vile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1375-5. Gerçi Mecnūn 'ışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı **bu** Muḥibb añа ḫalef
G1376-2. Sırr-ı 'ışḳ **bu** gönül ẓāhir iderse ne 'aceb / Gösterür her ne ki içinde ola şīşe-i ṣāf
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür añа ola **bu** dil hedef
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi **bu** gönül sīnem dögülür hemçü hedef
G1378-4. Alısardur naḳd-i 'ömrüñ 'āḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim **bu** naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1380-5. **Bu** Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa 'andelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1383-3. **Bu** gönül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1385-4. La'l-ı lebüñ şifādur dārü'ş-şifā işigüñ / Yā niçün anda **bu** ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña men 'eyleme 'ışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm **bu** ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū 'iyān olur saña ḫālüm / Baña **bu** derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir büse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde **bu** 'ādet yoḳ
G1390-4. Ey gönül aldanma ṣaḳın **bu** felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü lu'bun gösterür ol bāzı çoḳ
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā keŝīr / **Bu** Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ
G1392-2. **Bu** dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1392-4. Didümse zülfüñe 'anber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur **bu** ben miskīn 'aceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1393-2. 'Āşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / **Bu** meşeldür gözden evvel 'āşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1395-5. **Bu** Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki 'āşıḳ oldı itden kem diseñ de 'ārı yoḳ
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḥazīn / 'Ibret al sen bir naẓar **bu** çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1399-4. Ten a'ṣāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi **budur** kim olmayam ābād-ı 'ışḳ
G1399-5. Āteş-i 'ışḳ içre dil girdi semenderler gibi / Olalıdan **bu** Muḥibbī dostlar mu'tād-ı 'ışḳ
G1401-6. **Bu** Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1402-2. Ehl-i 'ışḳuñ dest-i ḳudret **bunı** yazmış alnına / Giçüre 'ömrin cefāda görmeye ol şādlıḳ
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile **bu** gönlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki zevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar **bu** sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar **bu** zen-i mekkāre şevḳ
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi 'ömrüm āḫıra / Nice yıllardur **bu** serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1406-5. **Bu** Muḥibbī bāde-i 'ışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-ya'ḳıl gezer ol 'āşıḳ-ı 'ayyāşa baḳ
G1407-5. Çün şefā'at kānısın yevm-i cezāda ümmete / **Bu** Muḥibbī derd-mendüñ ḫāline luṭf eyle baḳ
G1410-1. Her kimüñ kim **bu** cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler **bu** libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḫüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün **bu** dil-i ġam-ḫ'āre şevḳ
G1413-1. Diger-gündur baḳarsan sen **bu** āfāḳ / Aç 'ibret çeşmini dāim aña baḳ
G1413-3. Kimi mün'im **bu** ḫalḳuñ kimi müflis / Kimi dībā giyer kimi çıplaḳ
G1413-6. Neler yazmış neler **bu** dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar al ele evrāḳ
G1414-4. Āl idersin gösterürsin āl ile evvel yüzin / **Bu** 'acebdür ṣoñra dirsin gönlümi alınca yoḳ
G1415-5. Men' ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / **Bu** Muḥibbī gibi çün bir 'āşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / **Bu** meşeldür gözden öñdin dirler 'āşıḳdur ḳulaḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca **bu** 'işyānuñı / Lerze gelür cisme ṣanki bād ile ditrer varaḳ
G1417-7. Şi'rüm Muḥibbī irse kemāle 'aceb midür / İletdüm **bu** fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki **bu** Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1418-5. Bülbülüñdür **bu** Muḥibb zāġ u zaġandur müdde'ī / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri odlara yaḳ
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ **budur** aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1419-5. Senden ister **bu** Muḥibbī derdinüñ dermānını / Mübtelā-yı derd olmış işidenlerden ıraḳ
G1420-5. **Bu** Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider **bu** gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle **bu** sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1422-2. **Bu** güne ḫarc içün ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / Ni'dem kim bende hergiz **bu** hüner yoḳ
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp **bu** dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ

G1423-5. Leblerüñ öpsem olur **bu** gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan aġlamaḳ
G1423-7. **Bu** Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḥall it ḥabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke **bu** dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1425-2. Şu ʾle virür āteş-i dil olsa **bu** eşküm revān / **Bu** ʿacebdür āteş ile cemʿ olan deryāya baḳ
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun bir naẓar **bu** ḳubbe-i mināya baḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / **Bu** ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge ḥālet ancaḳ
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi **bu** da ticāret ancaḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı ṣu olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet var iken ʿāşıḳ dimez **bu** zāde yoḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ **bu** ben Ferhāda yoḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv **bu** dünyāda yoḳ
G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al **bu** künbed-i mināya baḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma **bu** felekden ḳıl ḥaẓer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem **bu** hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde **bu** da bir ad ancaḳ
G1434-3. Yazsan ʿuṣṣāḳı **bu** ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp ṣād ü feraḥ / **Bu** Muḥibbī gibi līk arada nā-ṣādlıḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña **bu** ʿibret degül mi ḳandadur Dārā'yı baḳ
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala **bu** ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre aña ʿāşıḳlıḳ ḥarām / **Bu** melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1440-2. İtdügüñ **bu** cevr ü cefālardan feraḥ olur **bu** dil / Ana raḥminden beri gülmez o ġam-perverde baḳ
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi ṣıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi baġrum ḳanıdur ʿışḳ / Velī **bu** derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir dāne-i laʾl / Anuñçün **bu** sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar **bu** gözüm yaş ile / Gāh āhum geh seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1446-2. Nice bār-ı ġama ṭāḳat getürdüm / **Bu** cān-ı cevr ü ġam-perverdüme baḳ
G1447-2. İster iseñ kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle **bu** sīnem iki şaḳḳ
G1448-1. Gördi zülfini **bu** dīde-i perīşān ancaḳ / Didi ʿāşıḳlar **bu** ḥāl-i perīşān ancaḳ
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül **bu** dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben anı **bu** derdüme dermān ancaḳ
G1451-2. Çün döşendi **bu** zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1451-3. Gülşene ḫizmet için olmış ṣabā cārūb-keş / Şu seper saḳḳā-ṣıfat **bu** ḳubbe-i mināya baḳ
G1451-4. **Bu** deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāşınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / Işḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle **bu** dervīşe baḳ
G1453-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / **Bu** Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi **bu** ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña **bu** ḥālet / Bu yüzden ṣanmañuz ẕevḳ ü ṣafā ile sürūdum yoḳ
G1459-1. **Bu** cihānda ruḫları mānendi bir seḥḥāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel **bu** benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1460-2. Ḳaynayup **bu** ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm ṣuvaḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi **bu** dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre **bu** dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1460-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun senden ırak
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde **bu** da bir ad ancaḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuṣṣāḳı **bu** ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1462-2. **Bu** ḥüsn ü **bu** ẕarāfet kim göre senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül īẕār olmaḳ / Baña **budur** daḫi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay u yıl yüzüñi görmezem cānā / **Bu** dirlikden ölem yegdür nedür **bu** intiẓār olmaḳ
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña **bu** devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā **bu** sīnemi āl eyledüñ / Yire ṣalduñ ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa **bu** dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi demde ḫʷābda / ʿAḳlumı alup **bu** ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ **bu** bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun **bu** dil nişānuñ
G1468-2. Saḳḳā olup **bu** çeşmüm kūyuñda ṣu sepelden / Müjgānum olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum **budur** ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḫi meyānuñ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı **bu** sitānuñ
G1469-2. Neẕrüm oldur kim görsem ol güzeller şāhını / Atı ayaġına **bu** cānum niṣār itsem gerek
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül **bu** cān u dil maʿmūresi / Işḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem gerek
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp **bu** cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G1471-5. Baş açup tīġine boynını Muḥibbī uzadur / **Bunı** umar didiler ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1473-2. Gül yüzüñ üzre yine zülfüñ perīşān eyleyüp / **Bu** dil-i şūrīdemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ yine **bu** dil murġına / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı **bu** dil ġāyet de teng
G1480-3. Dirīġā olmadum hergiz küşāde / Velī günden güne oldı **bu** dil teng
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller naẕmuñı / Ellerine girse idi ger **bu** güft ü gū-yı müşk
G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẕar / Pāyına **bu** gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ

G1483-1. Bir lebi şīrīn içün göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile **bu** ġam kūhına gel tīşe çek
G1483-2. **Bu** güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek
G1483-4. İster iseñ **bu** güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını **bu** ben dervīşe çek
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür **bu** ceng
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer **bu** āh u zārumdur gerek
G1489-5. Gözüm yaşiyle ṭolar āh ḳılsam / Nem eyler ḫāṣṣesi **budur** duḫānuñ
G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle **bu** dil şehrini vīrān eyledüñ
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre **bu** fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı **bu** Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi **bu** ḥālüm perīşān eyledüñ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan **bu** cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uṣlanmaduñ dilā / Saña neler ḳıla göresin **bu** hevālaruñ
G1504-1. Dāim olmasa eger **bu** dile ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem **bunı** ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler **bu** dil nālüm görüñ
G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola **bu** cümle ḳurbānuñ senüñ
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm vefā meydānına / Ola kim ġılṭān ide **bu** zülf-i çevgānuñ senüñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū **bu** sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına nişān gerek / **Budur** ki nişān ḫāk-i deri armaġān gerek
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm **bu** ṭoḳına boynına şemşīrüñ senüñ
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / **Bu** uzun sevdā ile **bu** ʿömr-i kütāhı görüñ
G1511-4. **Budur** ey dost güzellikde vefā ḳāʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ
G1512-4. Nice yıllar almaz iken **bu** dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup şād eyledüñ
G1512-5. Bir söz ile laʿl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / **Bu** Muḥibbī'yi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G1513-4. Şun ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür **bu** dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden **bu** Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif iken **bu** benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda **bu** Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1522-2. Saña yitmez mi **bu** devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1523-3. Kim seni **bu** ḥüsn ile göre beşer ṣanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Ḳarañu oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1525-2. Viṣāl-i gül naṣib-i ḫār olupdur / **Budur** āh u fiġānı ʿandelībüñ
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḥsāre sen / **Bu** hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Olısar hicrān şebinde āḫır ol miskīn helāk
G1528-3. Ġamzesi eyledi **bu** sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı bozuldı ḳafesüñ
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / **Bu** Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-i ʿadesüñ
G1533-4. Şīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ **bu** rūy-ı zerd ile / Dāğlarla dir gören kūh-ı belā içre peleng
G1533-5. Bezm-i ġamda **bu** Muḥibbī ṭolılar nūş itmege / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi şarāb-ı lāle-reng
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿāṣıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır **bu** perhīzüñ senüñ
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʿine yaḳan **bu** dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1538-5. **Bu** Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe **bu** āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei sen böyle ḫayrān eyledüñ
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ sīneye ġamz oḳların / **Bu** Muḥibbī ḳulunuñ derdine dermān eyledüñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün Kaʿbedür kūyuñ şehā / **Bu** Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege **bu** gözlerüñ cām eyledüñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / **Bu** ḫāli duymasun nāṣī niçün dün gice gelmedüñ
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / **Bu** ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1550-3. Āh kim **bu** ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı **bu** Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi **bunı** kim ʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel **bu** zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli **bu** bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdiʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi **bu** cān bülbül nā-çār terk
G1558-3. Ḳāmetüñ çeng oldı çün tār ile **bu** rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam **bu** yolda ben dilü cānuñ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle şaḳın **bu** nefs-i ẕālimden / Şaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen **bu** yolda bilmez anı kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿiş gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb **bu** zülf ile rūyuñ senüñ
G1565-5. Bī-devādur **bu** Muḥibbī derdi ey ʿisi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden baş **bu** Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek şuda kişiye dikenüñ
G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine düşdüñ belālara / Başdan çıḳara seni dilā **bu** hevālaruñ
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / **Bu** nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir laʿlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri **budur** ḳana ḳan gerek
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı **bu** ʿāṣıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḫabdan yeg
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz **budur** ʿādet tekyede mihmān gerek
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek **bu** eski kāruñdur senüñ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm **bu** ki ziyāde ola eyā dīde demüñ

G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı **bu** Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim vire dünyāya ġamuñ
G1580-2. Dil şu ʿlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan **bu** derd ile āhum hevā gerek
G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen **bu** cümle ḥaḳīḳī edā gerek
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / **Bu** ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi **bu** nehri ḫoş görmek gerek
G1584-5. Ey Muḥibbī **bu** ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1586-6. **Bu** Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını her bir dūnuñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile **bu** ḳanlu yaşuñ
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün **bu** derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger **bu** ḥastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül **bu** ḫāl-i ʿanber var iken / Kim varup eyler Ḥıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1595-1. Dāim olmasa eger **bu** dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / **Bu** sa ʿādet saña bes bulına ṭīġinde demüñ
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa **bu** Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün bu nev ʿile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende **bu** ḥüsn ü **bu** kemāl di nev-bahārısın kimüñ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i şafā **bu** n'ola **bu** āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm **bu** yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1601-4. Ṭutdı **bu** āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşunuñ
G1601-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşunuñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / **Bu** Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḫaḳḳ yire ḳanum dökesin / **Bu** mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G1603-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin her dūnuñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan **bu** elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña **bu** işlerüñ
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp **bu** cānı ʿuryān eylemek
G1612-3. Gerçi ṭīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür **bu** zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / **Bu** Muḥibbī cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ senüñ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ **bu** varṭadan baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1616-5. **Bu** Muḥibbī derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün yollaruñda pāy-mālüñdür senüñ
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre **bu** şi ʿr-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḫi nāzik
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbī'ye maḳām / Şükr idüp ḫālüme **bunı** diyemez dün itdüñ
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca **bu** dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini ṣoñra vīrān eyledüñ
G1628-6. La ʿle beñzetmege **bu** söz gevherin / Ḫāṣılı dil gibi aña ḳan gerek
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün yaşum da seri ʿidür **bu** meydānuñ
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / **Bu** ʿaceb güş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1631-1. Derd ile āh eylesem yanar felek / **Bu** duḫāndan gücenir çeşm-i felek
G1631-5. Nev-ʾarūs-ı dehre meyl itmāmuña / **Bu** Muḥibbī gibi gerçek er gerek
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden **bu** ben dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1632-5. Ġayrilerle **bu** Muḥibbī yār oldı dir iseñ / Ḫāşa-lillah ḫāşa-lillah **bu** ḫayālüñdür senüñ
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden **bu** ġazeller daḫi nāzik
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm **bu** derdümi dillerde destān eyledüñ
G1634-4. Baña **bu** devlet yiter dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1635-5. Sīneni ṭabl idüp Muḥibb çek **bu** livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl senüñ ʿalem senüñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḫāli çün **bu** nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle ʿāṣıḳlaruñ buldı murād / **Bu** Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir haftadur / **Budur** āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil **bu** ben dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar **bu** āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāṣıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa **bu** ḫūyuñ senüñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key ṣaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yakısar **bu** hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup **bu** nev ʿa taṣvīrüñ senüñ
G1650-1. Ḫālini ʿarż itmege kim varsa **bu** dīvānenüñ / Ol daḫi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1650-2. Māhitābum gün gibi eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın **bu** kūşe-i vīrānenüñ
G1650-4. Pārelerse **bu** göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G1656-5. **Bu** Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Şanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ **bu** göñlüm sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa **bu** dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm altunuñ ḫal itdi ḫal
G1660(b)-2. Derd ile iñledügi **budur** hezār / Ḫār elinden pāredür a ʿżā-yı gül
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi **bunı** gülşende vire bār gül
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse **bu** sözi didüm naẓar degül
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder / **Bu** bir kederdürür ki göñülden gider degül
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl **bu** Muḥibbī gibi biri ḳul degül
G1667-5. Gizlü rāzı **bu** Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem **bu** āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo **bu** āhum ṣarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1670-5. ʿIşḳa düşdi **bu** Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde **bu** dil-i vīrāne gel

G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ **bu** daʿvāda hemān meydāne gel
G1672-7. **Bu** Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre **bu** sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān-ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1674-1. Ḫusrevā gel **bu** göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿ **budurur** anda varup ḳurbān ol
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi **budur** müddeʿā göñül
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı şanup yinür / Ḳorḳum **budur** ki ide seni imtilā göñül
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre şu / **Bu** ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe **bu** hevādan vāz gel / Ey göñül ʿālemde gel **bu** mācerādan vāz gel
G1682-6. Çünki **bu** dünyā metāʿıdur ḳāmu ʿāriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1683-4. Benüm **bu** tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda ol / Yaʿni **bununla** şevḳüñi artur şafāda ol
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müdde ī ben ʿāşıḳı / Dilegüm **budur** Ḫudādan çekile gözine mil
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yaġı baġrum yaġıdur / Ol çerāġa eylemişdür **bu** Muḥibbī dil fitil
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç **bunı** işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1688-5. **Bu** Muḥibbī añsa cürmin giceler āh eylese / Uyumaz tā şubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / **Bu** meṣeldür atalardan dostum ḳan eyle gel
G1693-1. Saña kim didi dilā kim **bu** ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre vefālar / Cihānda var mı kimse **buña** ḳāyil
G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkindür **bu** bendden / Ṭaḳıla boyna çün zülf-i selāsil
G1694-7. Ölümüñ añ Muḥibbī günde biñ kez / Şaḳın **bu** pendümi ṭut olma ġāfil
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi **bunı** aña ki dāim hevāda ol
G1697-5. **Bu** Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
G1701-3. Āsitānuñdan **bu** ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ī maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle gel
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḫayrān olmışam / Dostum **bu** ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel
G1704-2. Göñli ḳatılar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n **bu** faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / **Bu** ʿacebdür bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül **bu** işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G1706-5. Yüz ḳarasın **bu** Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1707-2. Ḫāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye **bu** dīde-i giryāne dil
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḫużūra gel / Yā ḳurtulup **bu** ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1709-5. **Bu** geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / Bī-fāidedür aña çün biñ kerre zūra gel
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur mıydı **bu** dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum **bu** sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ ṣarrāfa gel
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / **Bu** cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes **bu** bülbüle / İstemez ala eline **bu** göñül tekrār gül
G1714-5. Gülşen-i ḫüsnine gördüm zülfi şoḳmış başını / Kim görüpdür **bunı** kim aġzına ala mār gül
G1715-5. Vaḳt-i gülde **bu** Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḫüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin **bu** cānumı şükrāne al
G1718-3. **Bu** elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle gel
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña **bu** zīrā muḳarrer ev degül
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / Her kim didiyse **bu** sözi didüm naẓar degül
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp göñlüme keder / **Bu** bir kederdürür ki göñülden gider degül
G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī diye **bununñ** çün güher degül
G1722-2. Seni sevmek günāh ise ḫabībüm / Beni öldür **bu** yolda müttehem ḳıl
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb **bu** kim / Ol pādişāh-ı ḫüsn ola sen bir gedā göñül
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde **bu** miḳdār gül
G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı **bu** ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña **bu** ḫāl
G1725-4. Ziynetine şaḳın aldanma **bu** dehrüñ şimdi Līk / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānīʿ olur **bu** eşk-i al
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına **bu** eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ileʿummān ḫacel
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden **bu** girībānum benüm / Yüzini sürür olmışdurur dāmān ḫacel
G1729-2. Himmetüm bāzını şaldum sen hümāyı şayd içün / Baġlayup **bu** göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile **bu** gözlerümüñ şuyını / Yaḳmaġa ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1730-2. Her kime **bu** dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ **bu** yolda yüri ol
G1733-3. ʿIşḳ ile **bu** sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle **bu** göñlümi ḫursend ḳıl
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse **bu** göñlüm tevseni / Rişte-i cānı alup ayaġına peyvend ḳıl
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḫālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol **buña** yitmez mi delīl
G1736-5. **Bu** Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Ṣanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u **bu** tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḫāl
G1738-5. Ger Ḫaḳḳ ide bir daḥi viṣālüñi müyesser / Hergiz **bu** Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür ḫālüm didüm / Didi ey miskīn **bu** derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1740-3. Şöyle ḫayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm **bu** ḫālüme ḫayrān degül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / **Bu** ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül

G1742-4. Sikender-veş ümīd ile **bu** yolda / Virürsem teşne-leb cānı ne müşkil
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine **bu** sīneñe müşkil
G1744-5. Yıllar giçer añmaz **bu** Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla **bu** ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile **bu** cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā **bu** Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāra ne müşkil
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına / Ey göñül yiter **bu** yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1750-1. Baḳ **bu** deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni **bu** baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī la'l-gün deryāya şal
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke şalar sāyesin / Sen de ey servüm gelüp **bu** ḫāke bir dem sāye şal
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki **bu** ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1757-4. Mürdeler **bu** itdüginçe bulalar ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meṣel olmışdurur şan çeşme-i ḥayvān gül
G1758-4. Key ḳatı ma ʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ **bu** şunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir **bu** Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel şaḳlaram / **Bu** cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1763-1. İstemem hergiz **bu** dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1763-2. **Bu** ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı / Līk derdümi benüm fikrüm **budur** efzūn idem
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan **bu** nālemi ḳānūn idem
G1765-3. **Bu** cevr ẓulmi baña şorma kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1765-4. **Bu** tende dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẓare ḳılam
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ **bu** ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1768-5. **Bu** Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şem ʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / Līkin **bununla** gitmedi daḫi ḥarāretüm
G1769-4. Açmaz şarāb-ı gönlümi ancaḳ leb-i nigār / Anuñla defʿ olur **bu** dilümden melāmetüm
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil **budur** kāmum benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp **bu** murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1775-1. ʿIşḳuñ ile **bu** dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin kesi **bu** derdüme tīmār iñledüm
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā **bu** dil-i şūrīdei / Giceler tā şubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet **bu** yolda ben kendümi nā-çār iñledüm
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır **bu** ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / **Bu** ne şīve **bu** ne ʿişvedür meded yārüm benüm
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi **bu** dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı biraz cānānum
G1779-5. Cürʿañı **bu** Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni **bu** şimdi müşkilüm
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile serv-i ḫırāmānum benüm / Cūlar olur her yana **bu** çeşm-i giryānum benüm
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider **bu** dil / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam
G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa **bu** gilüm
G1788-4. Dili ḫoş idelüm çemende varup / Olmadın **bu** cihān ḫarāb içelüm
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı **bu** müşkilüm
G1790-5. **Bu** Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1791-2. **Bu** gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1794-4. Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda **bu** göñlümi ʿanḳā eyledüm
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳunuñ çün derd ü ġamdur ḫāṣılı / Anuñ içün ölmegi **bu** yolda ben rā eyledüm
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār **bu** göñlüm sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum
G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şeh-vār / Aşsun zamāne gūşına **bu** naẓm-ı dil-keşüm
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / Nice gevherler bulup **bu** naẓmı inşā eyledüm
G1798-1. Alup **bu** sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum
G1799-5. Muḥibbī saña yitmez mi **bu** örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem hem
G1800-7. Eyledükce **bu** Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / Anuñ içün kim belāya cānı āzād eyledüm
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim **bu** şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / **Bu** cihāna ḫüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1802-6. **Bu** Muḥibbī'i şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey güneş yüzlü **bu** çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı mānend-i şafaḳ pür-ḫūn kenār-ı dāmenüm
G1803-4. N'eyleyem bir çāre **bu** bī-çāre bulmaz vaşlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1803-5. Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şi ʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi taḥsīn ide ger görse **bu** naẓm-ı ḥasenüm
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm **bu** gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1806-5. Didüm ʿışḳuñ yolında cān virürsem / Mezāruña didi **bu** beyti yazam
G1808-2. **Bu** dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña **bu** ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm
G1812-5. **Bu** Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı **bu** müşkilüm
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni şanma ki bend olam / Göñlüm **bunı** diler ki varup bir levend olam
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki **bu** dil-i dīvāne bend olam
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / **Bu** Muḥibbī diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı **bu** gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey **bu** ciger nuḳl kebāb / **Budurur** meclisde ḫāżır ʿıyşa esbābum benüm
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye **bu** ḫʷābum benüm
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf ile bugün gülgün-ı eşkümi / Baña pādāş olmadı **bu** ʿışḳuñ öñdülin aldum

G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / **Bu** sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G1820-7. Çün güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini **bu** ġazel-i āb-dār hem
G1820-9. Her kim göre **bu** beytümi taḥsīn idüp hezār / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G1821-1. Saña dil virdüm **bu** gönlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ / Āḫır arayup **bu** dil-i vīrānede buldum
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el ṣunmadı kimse / **Bu** himmeti **bu** cüreti ben şānede buldum
G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra baña bāde ṣunarlar / **Bu** ʿizzet ü **bu** ḥürmeti meyḫānede buldum
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah **bu** derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1824-5. Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı gönülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik **budur** ancaḳ olur ʿışḳ olsun abdālum
G1825-4. **Budur** zikrüm **budur** fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm **bu** baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / **Bu** cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / **Bu** Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre didüm
G1830-3. Deyr içinde dilegüm **budur** ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1831-2. Olalıdan **bu** cemālüñ gülşeni cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1831-5. **Bu** Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını gūş ey ṣanem
G1832-6. **Bu** Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḥi göñül / Gel nizāʿitme ne saña ne baña olsun dirüm
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup **bu** sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp **bu** baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup ṣular cihānı cümle al itdüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm **bunı** āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1835-1. Her ḳaçan eş'ārum içre leblerin yād eyleyem / Nice şīrīn lebleri **bu** yolda Ferhād eyleyem
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı **bu** tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatum
G1838-3. **Bu** ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā **bu** Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden **bu** cānum şu'le-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola **bu** sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1844-1. Bulmadum çāre **bu** dil derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına **bu** Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken **bu** çeşm-i hūn-ālūduma / Ṣanma İrāna varup kuḥl-ı Ṣifāhān isterem
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun **bu** demüm
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile **bu** şeb ḫoş ʿālemüm
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse **bu** Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam ni'dem ni'dem āh ni'dem / Bulımadum **bu** derde em ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı **bu** tende eser / Āteşe doyar mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1851-5. Varmaz oldı **bu** Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm
G1852-6. Derdüñ ile **bu** Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / **Bu** ümīde kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1853-5. **Bu** Muḥibbī yana gelmişdür ezel / Yanayam hey pādişāhum yanayam
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi **bu** göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1855-1. Şuçum **budur** ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1855-2. Semendüñ **bu** yüzüm üzre gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña **bu** bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi **bu** söz neʿaceb ben perī-i zāde olam
G1862-4. **Bu** gönlüm āyīnesin cām ile ṣafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi ṣafāda olam
G1867-4. **Bu** ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / **Bu** ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat kānısın ancaḳ **budur** dirdüm sözüm
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre eylik it / **Bu** meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G1868-4. Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde **budur** içimüzde söz bizüm
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile bükilen **bu** ḳaddümi ben yā ḳılam
G1869-5. **Bu** Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise **bu** gönlümi ben nā ḳılam
G1872-2. **Bu** dünyā cīfedür gördüm mekes-veş Ḳāniʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger gönlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp **bu** yolda ġam ḫāṣıl ḳılam
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ **budur** benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmazʿaceb Mecnūnluġum
G1878-4. Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar baḳmañ benüm **bu** şimdilik birūnluġum
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer ṣaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına **bu** ḳaddüm büküp yā eylesem
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / **Bu** ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol **bu** ben ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ ṣun ḳanayam
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ **bu** içüm ṭaşum benüm
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye / Gelmedi **bu** vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G1889-4. Yaḳarken āteş-i ʿışḳum cihānı /ʿAceb **budur** yaşum deryā ḳılan kim
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa **bu** rāhı çekelüm
G1892-1. Uyaldan yāre **bu** ḳalb-i ḥāṣinüm / Görinür yir yir āh-ı āteşüm
G1892-2. Gözüm yaşını merdüm silmek ile / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn **bu** āsitinüm
G1893-2. **Bu** dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm benüm
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı **bu** nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm
G1894-3. Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı **bu** iki ʿālem benüm
G1894-5. **Bu** Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmazʿaceb żikum benüm

G1897-1. Sūz-ı ʿışḳı gūş idüp deryāleyin cūş eyledüm / **Bunuñ** ile **bu** fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup **bu** sözi mengūş eyledüm
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa **bu** Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1899-3. Mecnūn gibi **bu** deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de **bu** yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1900-2. **Bu** dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp tā derd ile çāk-ı girībān olmayam
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / **Bu** müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi **bu** dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan **bu** dil aḥvālini / Ne ʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1908-2. ʿAceb **bu** āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum **bu** çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem şanasın bir ṭolāb oldum
G1909-1. Şīrīn-lebine dil vireli derd-nākıyam / Ferhād-veş **bu** kūh-ı belānun helākıyam
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür **bu** içüm ṭaşum benüm
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden **bu** felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür **bu** belüm
G1913-5. Şi ʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki ża ʿf üzre imiş **bu** temelüm
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña taḥsīn idelerdi işidüp **bu** ġazelüm
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle **bu** sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / māh-ı nev gibi büküp **bu** ḳaddümi ḫam eyledüm
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce **bu** dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ **bu** derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña **bu** ṭūl-ı emelüm
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña **bu** rālar benüm
G1924-4. Bir iken günden güne **bu** derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G1925-1. İdelüm vaṣluñı heves ni'delüm / Cān virelüm **bu** yolda bes ni'delüm
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ **budur** anı zil ḳılam
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına işār itmege / Dökerem **bu** gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1930-2. Yüzüñ gerçi **bu** göñlüm rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur **bu** baḫtumı şām
G1930-7. Muḥibbī ʿākil iseñ saña örnek / **Bu** yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün **bu** ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1931-6. Rāyum oldur cān virem **bu** yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde şanma ġayri rāyı isterem
G1933-4. Āteşe ʿādet **budur** şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G1934-2. Virür mū ʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser **bu** cihānı dūd iden kim
G1934-3. Olup **bu** cinn ü insüñ pādişāhı / Ḳamusına özin ma ʿbūd iden kim
G1935-3. Rüsvā-yı ʿālem itdi / **Bu** çeşm-i eşk-bārum
G1937-1. Oldı ʿışḳa çü hem-nefes ni'delüm / Gitmez ölünce **bu** heves ni'delüm
G1938-5. **Bu** şi ʿri gören Muḥibbī lā-büd / Dir mülki suḫan saña müsellem
G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanā ʿat eylemek ḫoşdur / **Bu** dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem **budur** ḥayrānlıġum
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cem ʿidüp baḥr eyleyem **bu** eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1941-5. Göz ucıyla senden umar **bu** Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge ḫāşa-lillah ben temennā eyleyem
G1943-2. **Bu** mest-i bī-ḫūda sāḳī şun imdi cām-ı şabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ile ʿacabā ben **bu** şerm-sārı çekem
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i güyā gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben **bu** belā-yı ḫārı çekem
G1944-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi **bu** delīl / Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem
G1948-4. **Bu** ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini şordılar baña / **Bunı** cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla **bu** göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar şanmañ kenārı görmişem
G1952-2. Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem **bu** göñlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḥayrān eylesem
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey şanem / Mā-ḥażar **bu** baġrumın ben saña büryān eylesem
G1953-4. **Bu** göñül murġını ger diler iseñ şayd idesin / Ḥālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1954-3. Gülşen-i ḫüsninde zār itdi **bu** göñlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine **bu** göñlüm şāddur / Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1955-5. Muḥibbī şaḳladum gerçi **bu** sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır **bu** āhumla cihāna āşikār itdüm
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre **bu** şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür **bu** benüm bārum
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫā'il olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm **bu** çeşm-i ḫūn-hārum
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla **bu** zārum
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / **Bu** ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem **budurur** derdüm benüm / Bir naẓar ḳıl ḥālüme ey nāz-perverdüm benüm
G1958-5. Bulmış iken cām-ı la ʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder **bu** ṭab ʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün **bu** ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G1960-4. **Bu** dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḫaḳīr oldum
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde **bu** var mestle imāmet gördüm
G1969-5. **Bu** Muḥibbī sözi güherden yeg / Olsa ṭañ mı çün oldı ṭāb ʿ-ı Selīm
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün **bu** dehr içinde emṣālüm benüm
G1972-4. Ger yaparsa **bu** yıḳıḳ göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Ka ʿbe-i ʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu **bu** dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden **bu** feryādum
G1979-5. Ḳahr u luṭfın **bu** Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter **bu** naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem
G1981-2. **Bu** dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu **bu** sīnemi siper çekdüm
G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre **budur** ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G1984-5. Ey Muḥibbī **bu** zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G1985-2. Eyler **bu** ḳalb-i ḫaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī ḥālümi gör rence ḳıl ḳadem
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi **bu** dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1988-4. **Bu** ʿışyān u **bu** cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan **bu** sīnemi siper çekdüm
G1990-5. **Bu** dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle **bu** dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1993-4. Eger ʿışḳ ile **bu** devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi / Ol sebebden **bu** gözüm yaşını bārān eyledüm
G1996-1. Olup dīvāne-veş ṭaġlar ṭuraġum / Peleng şeklini gösterdi **bu** dāġum
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer **bu** gözde nem
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya İlāhü'l- ʿālemīn / **Bu** Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa başşun ḳadem
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / **Bu** Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete **bu** ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2001-4. Ka ʿbedür kūyuñ senüñ bugün bildüm ʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup **bu** cānı ḳurbān eylesem
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / **Bu** ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur **bu** sözden birdürür benüm sözüm
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler **bu** iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2005-8. Gördi dilber **bu** Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm
G2006-3. Bir naẓar eyledi **bu** sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuña yā dir isem
G2009-4. Ger yaparsa **bu** yıḳıḳ göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Ka ʿbe-i ʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla **bu** göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña **bu** işleri giçen şāne sensin şāne sen
G2012-2. Ḳalsaydı **bu** zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden ṣorardı her biri ʿışḳ żamirin
G2012-3. **Bu** tende dāġum ile kūh-ı pelenge döndüm / **Bu** rūy-ı zerdüm ile ṣaḥrā-yı ġamda şīrin
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem beni bīmār iden / La ʿl-i cān-baḫşun mıdur **bu** derdüme tīmār iden
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm **budur** dil bülbülini zār iden
G2013-5. **Bu** Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2014-4. Ḳısmet **bu** imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca **bu** belā kūhı içinde kūh-ken
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla **bu** pīre-zen
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ **budur** kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
G2019-5. Ey Muḥibbī şiʿrümüñ maʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı **bu** dīvānı ben
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm **bu** cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar **bu** gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost **bu** birʿālāmet olsun
G2027-4. Boyuña serv ḫadduñe yañılup gül didüm cānā / **Bu** sözde nice yıllardur yanuñdaʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2028-1. Yiter **bu** rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā baḫtuñ sa ʿīd olsun
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri ʿuşşāḳuñ / Dilegüm **budur** Ḫaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir **bu** cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī ḫāşiye / Kim **bunuñ** ḥallindeʿāciz fehm-iʿaḳl-ı ḫurde-dān
G2030-5. **Bu** Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden ṣaçılmasun
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem **bu** derdüme tīmārı ben
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña **bu** ḫūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben
G2032-2. Yan yaḳıl birʿużvʿużvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun **bu** çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2034-5. Ey Muḥibbī **bu** şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2035-2. Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm **budur** anuñ daş olsun
G2036-3. Bugünüñ ferdāya şayma żāyiʿ itme ʿömrüñi / Dir **bu** sözi çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan
G2036-7. **Bu** Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u her nā-būddan
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme **bu** ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin **buña** ḳāniʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün **bu** dil-i maʿmūrdan
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / **Bu** Muḥibbī kemterüñ de gerçi kemdür mūrdan
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi **bu** ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2039-5. ʿIşḳ mıdur **bu** Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / **Bu** ḥüsn ile **bu** ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / **Bu** ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda **bu** derde devānuñ yolların
G2046-3. Āh idüp **bu** gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2047-5. **Bu** Muḥibbī cān virüp kūyında hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsaʿaceb mi bendesin
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun **bu** dil baġrın kebāb eglenmesün
G2050-3. **Bu** demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān

G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme **bu** hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ **bu** ġavġā meşrebin
G2053-3. Fırşatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer **bu** hūy u **bu** hāy-ı çemen
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül laʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür **bu** yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2054-2. Ḥāşılı **bu** ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm nakş eyledi / Giçmedi **bu** nakşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā **bu** yolda ʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2062-7. Gedā-yı kūyuñ olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / **Bunı** şanma ki ʿālemde Muḥibb māl ü cāham ben
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḥalāş olur mı murġ-ı dilʿaceb bilsem **bu** çenberden
G2064-5. Dilde ḳılmaġa ḫayālüñ naḳşını / **Bu** Muḥibbī nice naḳḳāş olmasun
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben **bu** dil-i maḥzūn içün
G2066-3. Ġırra olup **bu** ḥüsne cevr itme / Çü degül ḥüsn pāy-dār şaḳın
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḫayrānuñ oldum / Benüm **bu** ḫālüme hep ḫalḳ ḫayrān
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden **bu** Muḥibbī dostum / Giceler bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḫasretle / Yidür **bu** üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm biraz fāş oldı **bu** derdüm / Ṭolu şun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh **bu** göz ile ḳaş olsun
G2075-3. Ġam leşkerini cemʿidüben geldi üstüme / İtdi ḫarābe āh **bu** gönli vilāyetin
G2077-1. Biñ kerre yıḳdı **bu** dil-i maḥzūn ḫānesin / Āḫır bilürsüz itdi **bu** ḫāne nişānesin
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı **bu** ḫāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2084-7. Ey Muḥibbī **bu** ṭarīḳ-iʿışḳda ʿāşıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur **bu** sīne-i ṣad-çāḳdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona ḫāşākdan
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / **Bu** ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa **bu** Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2086-5. **Bu** Muḥibbī sözleri gevherdürür mengūş iden / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin
G2089-4. Leblerinden istesem dermān benīʿayb eylemeñ / **Bu** cihānda ḫaste mi var istemeye şıḥḥatin
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp düşdüm belā şaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum **bu** dil-i mehcūrdan
G2090-3. Pādişāh iseñ **bu** pendüm gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / Hīç işitmedüñ mi sen **bu** nüktei ṭanbūrdan
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it şun şarāb eglenmesün / Derd-i serden var **bu** dilde ıẕṭırāb eglenmesün
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki **bu** ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var iken
G2098-2. **Bu** ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2099-5. Kim görse **bu** elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben çün ü çirādan / Dilā sen daḥi giç **bu** hūy u hādan
G2104-4. **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider ʿālemde ad u şan içün
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine **bu** dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıydı vaṣluña / Ḳanı ṭāliʿ ḳanı devlet **bu** ġamla pür-melālem ben
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / Sīne bāġına temāşā ḳıla **bu** ümmīdeyin
G2108-1. Dostum görme tehī **bu** ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı **bu** ümīde dostum / Bir gün ola ḫālüme baḳup baña raḥm idesin
G2111-1. Gözlerüm yaşını **bu** ḳanlu cigerden şor sen / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden şor sen
G2117-1. Mey içüp yine **bu** ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı bir laḫẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı **bu** çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2119-1. ʿĀrıż mıdur **bu** cānā yā āfītāb-ı raḫşān / Sünbül midür ya kākül yā zülf-iʿanber-efşān
G2120-2. Aldı **bu** dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol çāh-ı ẕeḳan
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum **bu** yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2121-5. **Bu** Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2122-3. Atalardan **bu** meşeldür çün göze olmaz yasaġ / Āfītāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ yaḳılmasun
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inşāf idüñ **bu** dil nice başılmasun
G2123-3. **Bu** göz yaşını cū yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin
G2127-4. Tekye ḳalsun **bu** riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāşā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir **bu** ki ḳana girüp bir **bu** ki ḳuldan çıḳasın
G2129-2. Dostum girmeyesin ele elüñden **bu** gelür / İllā **bu** gelmez elüñden ki göñülden çıḳasın
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāş isteme gel / **Bu** delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın
G2129-5.Ḫūblıḳ resmin **budur** eyle Muḥibbī'ye vefā / **Bu** degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan çıḳasın
G2131-5. Āteş-i ruḫsār-ı yāre **bu** Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür beñzer semenderlik yolın
G2133-6. Ẓāhir itdi **bu** Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar şaḳlu idi dilde **bu** genc-i defin
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya **bu** ʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2135-5. Ḫaste-dildür **bu** Muḥibbī didüm yāre ʿīlāc / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / Ḳanda ögrendi **bu** ser-keşligi ol serv-i revān
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa **bu** sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2141-1. Derd-i derūnı cānā **bu** dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm **bu** dil eyler enīn
G2142-5. **Bu** Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü **bu** ümmet elin
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ **bu** ʿāşıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan
G2144-4. Yandı sīnem āteşine doymadı **bu** göz yaşı / Ḫaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa **bu** gönlüm murġını / Şāhbāz-ı çeşm ṭutmışdur kemīn
G2146-2. Laʾlüñi añduḳca añsam n'ola cām-ı mey gibi / Varumı virem **bu** yolda ṭālib-i peymāneyin

G2146-5. **Bu** Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şem ʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün **bu** eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥaẕer ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca **bu** da nişān
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / Ṭaġılur dil ḫırmeni **bu** rūzgār-ı āhdan
G2149-5. **Bu** Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2151-3. Düşürme bādei dem-ā-dem / İşidilür **bu** söz tā devr-i Cemden
G2151-4. Ḳuluña eyledüñ cevr ü cefālar / **Bu** idi umduġum şāh-ı keremden
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile baġladı dil ṣūret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı **bu** dīde birün
G2155-1. Ṣaçı Leylāsı itdi beni Mecnūn / Anuñ içün **bu** ḥālüm diger-gūn
G2155-2. Unıdur adumı nevbet-be-nevbet / Olaldan āsiyā **bu** çarḫ-ı gerdūn
G2156-1. Ṣanmañ ki ben **bu** cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2157-4. Pür-cerāḥātdür **bu** dil gel eyle cānā bir naẕar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden
G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur **bu** demlere bāġ-ı cinān
G2160-1. İdeli naẕar saña gel ey mihr-i dıraḫşān / **Bu** gözlerümüñ yaşı hemān oldı fırāvān
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı **bu** Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan ṣalına ol serv-i ḫırāmān
G2162-1. Benüm **bu** ḥālümi görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḫayrete ol dem olurdı ḥālüme ḫayrān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp şanmañ hemān ancaḳ / Naẕar eyleñ **bu** çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2163-1. Daḫi uşanmaz mısın cānā ʿaceb **bu** kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kīne hergiz sīneden
G2163-2. Atuban seng-i cefā ṣıduñ **bu** göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña şaḳın gel ol āb-gīneden
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser la ʿl eyledi dehri **bu** çeşm-i ḫūn-feşān
G2164-5. İḫtiyār ider midi varup melāmet kūşesin / **Bu** Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2165-3. Şāne gibi olmayınca pāre pāre **bu** göñül / Bilmesün irmez eli zülf ü tār u mūya virmesün
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur **bu** dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını şanup / İtmedüm hergiz sürūr illā ki ben **bu** uşdan
G2167-4. Benüm derdüm ḳatı dermānda oldum / Meger senden ola **bu** derde dermān
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ **bu** ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli n'eylesün
G2171-6. İşbu dehrüñ nev ʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẕar **bu** köhne zāli n'eylesün
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm didüm evvel / Serden giçeyim giçmeyem āḫır **bu** sözümden
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek **bu** yolda bāzār isteyen
G2176-3. Eşer itmez fiġānuñ yāre hergiz / Ḳılup **bu** āh u efġānı ni'dersin
G2177-4. Bend içre gören göñlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ **bu** giriftārı ni'dersin
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ ṣaḳlama **bu** yolda gel cānun şaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ şaḳın
G2178-5. **Bu** Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüñe ṭur dostum gel ʿahd ü peymānuñ şaḳın
G2179-5. **Bu** Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān cevherin
G2180-2. Dirīġ güşına girmez fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire **bu** fiġān ile zārı n'eyleyin
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp aña **bu** i ʿtibārı n'eyleyin
G2182-2. **Bu** gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum **bu** yolda baş daḫi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder **bu** āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe **bu** cān-ı ser-gerdān-ı men
G2183-5. **Bu** Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / Ey güzeller ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm **bu** günāhı ben
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur **bu** cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān
G2190-1. **Bu** gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2191-5. İster iseñ **bu** Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī şarāb ʿışḳı şun
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda **bu** Muḥibbī şi ʿrini / Eylediler ehl-i naẕm olan hezārān āferin
G2195-5. **Bu** Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāyimā ʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram **bu** fitnelerden ḳurtara ʿuşşāḳı cān
G2199-6. Ḫidmete geldi **bu** Muḥibb ḳapuña / Anı redd eyleme ʿābid olsun
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / Görinen **budur** Muḥibbī dilde yanan oddan
G2201-1. Firḳat ile **bu** elif ḳaddümi dāl itmek neden / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / **Bu** Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek neden
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe cāndan **bu** göñül giçmeye cānānumdan
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī **bu** göñül ḫānesine / Pāyına dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2204-2. Ḫāk-i derüñe yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / **Budur** dilegüm anı ki mübteẕil olsun
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẕaruñ var / Ol müdde ʿīler **bunı** görüben ḫacil olsun
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña **bu** göñlümi şeydā göresin
G2207-6. **Bu** Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḫr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum kāna ben
G2209-2. Dür düşdüm ay u yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar **bu** yolda kimse mehcūr olmasun
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde **bu** nev ʿa ḥüsn / Bir naẕar eyle melek yāḫūd perī ḫūr olmasun
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola **bu** göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne ma ʿmūr olmasun
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Şaḳınursın yā nedendür **bu** dil-i mehcūrdan
G2211-2. Gün yüzüñden ayru şorsañ ḥālümi ey meh-rū / Tīredür **bu** gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla **bu** āhumdan duhān olsun
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ **bu** ḳaddüm de kemān olsun
G2216-1. Giçdi cāndan **bu** göñül giçmez daḫi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül **bu** şan ʿatı ögren varup sen şāneden

G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Didiler ʿayn-i cāridür **bu** çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp **bu** dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur tīġüñ duʿā-yı seyf **bu** cism-i nā-tüvānumçün
G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle şularam ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur **bu** gözlerüm yaş eyleyen
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḥẓa ārām eylemez / **Bu** Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti / **Bu** remzi yüri fehm idesin şu gülābdan
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmediʿallāmeler daḫi / **Bu** müşkilātı ḥall idemezler kitābdan
G2220-4. Ḳopdı şandılar ḳıyāmet ḳalḳdı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan **bu** nāle vü feryāddan
G2221-5. Ey Muḥibbī umma dünyādan vefā / Kime itmişdür vefā **bu** pīre-zen
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire **bu** çeşmi yaş itmek neden
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya **bu** Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür gel **bu** ġubārı ḫāḳdan
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden **bu** ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded ṣol mey diyen tiryākdan
G2225-3. ʿĀşıḳuñ peykāne vü peykāne oldı āşinā / **Bu** meṣeldür dostum hīç ḫayr gelmez yāddan
G2226-2. Yıllardurur **bu** ḫaste göñül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2226-3. Öldürdi yār beni **bu** kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2228-1. Görmez isem ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā görmişdürür **bu** çarḫ-ı kec-reftārdan
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / **Bu** ʿacebdür daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2229-5. **Bunı** kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / **Bu** Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden
G2230-3. Degüldür ʿāşıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil **budur** ayru düşe gül yüzlü yārından
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı **bu** āh u zārından
G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp **bu** murġ-ı dil / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden **bu** ben Mecnūna zencīr eylesün
G2234-2. Cemāli şem'üñ añduḳca **bu** cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif **bu** dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın **bu** dilümi şād idesin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ **bu** göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile ābād idesin
G2239-5. Ḳalmaya zerrece ġam başı ire eflāke / Ger keremden **bu** Muḥibbī ḳuluñı yād idesin
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilerüñ bir būsesin / Işşı idi **bu** Muḥibbī dostlar şanmañ ziyān
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / **Bu** kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḫayfum **budur** ki öpmedüm ol gül ʿiẕār elin
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ālemde **bu** āh u efġān ile ben
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ **bu** ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem **bu** nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / **Budur** dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola **bu** kemter kemīneden
G2251-5. Ḫāṣālillah kim ḳapuñdan anı maḥrūm idesin / **Bu** Muḥibbī'nüñ murādı **budur** senden hemīn
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya **bu** seylābdan
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi / Ben ezel gūş itmişem **bu** sözleri aḥbābdan
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / **Bu** cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide / Eydür ki nālesini **bunuñ** nāya virmezin
G2257-1. Çāre eylen dostlar **bu** ʿāşıḳ-ı şeydā içün / Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā içün
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḫʷāba varmaḳ mı gele **bu** çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2261-4. **Bu** Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı başdan yine āvāreligi pişelerin
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm **budur** seni başdan başa nāz olasın
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa **bu** Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın
G2263-5. **Bu** Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2264-6. Açup **bu** sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2265-1. Gör nice cevlān ider **bu** dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i ḫırām / **Bu** ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2266-4. Meclis-i ġamda **bu** göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2267-3. Beñzedürler kevkebe **bu** ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir aña māh-ı āsumān
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem / İtleriüñe ideler **bu** üstüḫʷānum armaġān
G2267-5. **Bu** Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse n'ola Selmān-ı zamān
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine cānānumdan / Gāh olur uṣanuram gerçe ki **bu** cānumdan
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz ile āhumʿalemi / Dikilür göklere **bu** sīne-i sūzānumdan
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḫayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden **bu** ʿışḳuñ şanʿatın
G2270-5. **Bu** Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola şiʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb / **Bu** ne istiġnā olur açmaz dehen
G2272-4. Ṣaḳın **bu** dār-ı dünyāya göñül virme ḫaẕer eyle / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ şevābından
G2272-5. Naẕar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür **bu** dehrüñ inḳılābından
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke **bunuñ** şiddetin
G2275-3. Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād / Dirīġā olmadı **bu hecre** pāyān
G2275-4. **Bu** baḫtum gibi āḫır düşmen olduñ / İdeyim tā ölince āh u efġān
G2275-6. **Bu** dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿol aña ey māh-ı tābān
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger **bu** sīneme teb-ḫāne ben
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam **bu** vādi-i hicrāne ben

G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn meʿānī bulına / İşidenler diyeler **bu** söz degül dürr-i şemin
G2278-6. Vird idinmiş gülşen içre **bu** sözi meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
G2278-7. Oḳıdı **bu** beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2279-6. Faḫr ḳılmaz **bu** Muḥibbī başı irse göklere / Āsitānuñda murādı **budur** ola kemterīn
G2281-5. Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem **bu** derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı **bu** göñül bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2283-3. Laʾl-i Şīrīnüñe cānā ben nice cān virmeyem / **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan
G2283-6. **Bu** Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2284-3. Ömr oldur giçe maḥbūb u meyle / Ne ḥāṣıl yoḫsa **bu** mülk-i fenādan
G2286-1. Serverā serv-ḳāmet olmışsın / Ṭoġrusı **bu** ḳıyāmet olmışsın
G2287-1. Ben umaram ki seni derdüme dermān idesin / Kaʾbe kūyuñda **bu** ben dervīşi ḳurbān idesin
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yaḳuban / Çin-seḥer **bu** gözlerüm yaşını bārān idesin
G2287-5. Ruḫları şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur **bu** naẓmuñı ṣolmaz gülistān idesin
G2288-1. Ey dost neler giçdi **bu** ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2288-3. Uṣṣāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ / Çoḳlar güẓerān eyledüler **bu** ḫaberümden
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / **Bu** sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / **Bu** fānīdür giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın
G2291-2. **Bu** dil gerdūna olaldan müşābih / İñiler nāle eyler hemçü gerdūn
G2291-4. Şikāyet eylesem derd-i derūnum / Daḥi artar olur **bu** derdüm efzūn
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı **budur** bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir uġrı servdür ṣaḳın
G2292-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2293-1. Degül ḫāli **bu** dīde gerçi nemden / Ne ġam ḫāli degül bir laḥẓa ġamdan
G2293-4. Gözüñ aç aḳa **bu** eşkde sebūya / Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemden
G2294-3. Şanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / **Bunı** fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2295-1. Dehānuñ ger senüñ cānā dinürse ṭanı mı cāndur **bu** / Naẓardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur **bu**
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur **bu**
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur **bu**
G2295-4. Şabā kūyuña uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur **bu**
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur **bu**
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger şemʿine ol pervānedür **bu**
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür **bu** / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür **bu**
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebg-i deridür **bu**
G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur gūyā ya gül-berk-i teridür **bu**
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen laʾl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre saʿādet aḫteridür **bu**
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi cān perveridür **bu**
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan alur çün hemīşe müşk **bu**
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem dimiş ḫacel / Olduġiyçün dirler aña sürḫ **bu**
G2298-3. Laʾlüñi ol vaḳt öperem ey ṣanem / Eyleye **bu** ḫākümi aña sebū
G2299-5. Nālesi eflāke irdi **bu** Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2300-2. **Bu** dil cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker ṣu
G2302-2. **Bu** ʿışve yatur arada ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel saʿīd ü bāzū
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem **bu** ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber **baña** ʿāşıḳdur diyü / Deldi baġrum cevr ile **bu** buña lāyıḳdur diyü
G2304-5. **Bu** Muḥibbī ṣi ʿrini yārā güẓāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
G2305-6. **Bu** Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışḳen bugün / Ḳapusında olmaġa derbānın eyler ārzū
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde **bu** dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre ṣu
G2308-1. Nice sünbül nice kākül nice gīsūdur **bu** / Nice ʿāşıḳları dīvāne ḳılan **budur bu**
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur **bu**
G2308-3. Gözi elāsına aldanma şaḳın āl eyler / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur **bu**
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur kim neʿaceb rūdur **bu**
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ **bu** Muḥibbī'de yine / Nice mekkār niceʿayyār nice cādūdur **bu**
G2309-3. İşidelden kim metāʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān ele alup **bu** dil bāzāruñ eyler ārzū
G2309-4. Anuñ içün cū olup **bu** göz yaşı olur revān / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2309-5. **Bu** Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ eyler ārzū
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı **budur** sū-be-sū / Ḫākipāyuña dilersen servüñ ola rū-be-rū
G2310-2. Zülf-iʿanber-bārununñ būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler gezdügi **budur** kū-be-kū
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin ṣalup **bu** göñlüm bāzına / Anı ṣayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum **bu** ola rū-be-rū
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki **bu bu**
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur **bu** / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur **bu**
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ **bu** ḫālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur **bu**
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içindeʿaceb nā-mihribāndur **bu**
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur **bu**
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur **bu**
G2315-3. **Bu** beyt-i dil-ḫazini enhār-ı vird idinmiş / Yanmaġa varduġında pervāne nāra ḳarşu
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / **Bu** dil sefīnesin āh urur kenāra ḳarşu
G2316-4. Vaşlın eyledüm ṭaleb beni hecr odına / **Bu** muḳarrerdür ṭamaʿ olmasa olmazdı ṭamu

G2316-7. **Bu** Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil işe başlama **bu** iltizāmı ḳo
G2318-2. Her kim ki ʿāşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş **bu** sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2319-5. **Bu** Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i laʿlden bir pāre şu
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa **bu** Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḥad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / **Bu** nevʿa ḳanda bulur idi iʿtibār serv
G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / **Bu** hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü
G2323(b)-1. Naẓar ḳıldı baña bir çeşmi āhū / **Bu** cān u dil dīdilerʿaḳla yāhū
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre ser-ā-ser / Eger olmasa **bu** gözden aḳan şu
G2325-3. **Bu** sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum gönlüm saña Allāh ile
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / **Bunı** kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı **bu** dil başını gel seyr eyle
G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan **bu** Muḥibbī maʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde **bu** dil ẕü'n-nūna
G2330-5. Göreliden deyr içinde **bu** Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2332-5. İtdüm günāh şoñra dönüp tevbe eyledüm / Ṭutdum ümīd-iʿafvı **bu** yüzüm ḳarasına
G2332-6. Medyūn idüm **bu** cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḥayli dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / **Bu** göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2333-5. **Bu** ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Şoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭaʿne ṭaşın dostlar atmañ **bu** ben dīvāneye
G2337-3. Çekelüm cevri ne gelür elden / **Bu** da olsun ḥabībüm ögrence
G2339-5. Ruḥları şevḳine yaḳup dil ü cān şemʿ gibi / **Bu** Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey meh / **Bu** çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse bināsına
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿider dāim / Dilegüm **budur** uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2343-5. **Bu** Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2345-5. Ḫıred bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / Īyān olmaz **bu** degme ḫurde-bīne
G2346-1. **Bu** bendeñi ey serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi ey lebleri dermānum unutma
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / **Bu** teşne-dili ey lebi ḥayvānum unutma
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / **Bu** ʿāşıḳı ey Yūsuf-ı Kenʿānum unutma
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ **budur** viresin cānı şükrāne
G2349-1. Her kim iderse meyl **bu** dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya āḫır cefāsına
G2350-4. Cürm ü ʿışyāna olam cān ile ben muʿterif / Zāhide **budur** düşen her dem riyā vü zerḳ ide
G2350-5. **Bu** Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2352-4. Ḳaṭı göñline girilmek ne mümkin / Görülmedi **bu** baḫtlıḳ şehr-i necde
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben **bu** ḥāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2353-4. Āh idersem āteş ile yana **bu** çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl ile
G2356-1. Dem mi vardur **bu** göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2358-2. **Bu** dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile bāde
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda **bu** āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2362-4. Özin beñzetdügiçün **bu** yüzüme / Ḳılur kendüzini gör zer şikeste
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin **bu** iltizāmımuza
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür **bu** ʿāşıḳ-ı fütāde
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi / **Bu** mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2367-1. Ḥalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / **Bu** daḥi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen ḳaṭʿitme / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme **bu** yaşımuza
G2369-7. **Bu** idi beyt ne olur belki / Daḫl olınur kimerde Selmāne
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine göñül / Didi **bu** şiʿri ḫoşca rindāne
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ **bu** dām ile ḥāli nice ola
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım **bu** sebebden kendüñi uġradasın ḳahre
G2376-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar itmen taʿaccüb dönse şābuñʿaynına
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla **bu** dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2379-5. Nigārı vaṣf ḳılsa **bu** Muḥibbī / Gözi yaşın döker mānend-i jāle
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña **bu** cān gülşeni şeb-būlar ile
G2380-5. **Bu** Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar ile
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi **bu** cismümi ḳaldum sil içinde
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi **bu** dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / **Bu** re'yi ḳılur kimse mi varʿāḳil içinde
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü Rabbü'l-ālemine / Şefāʿat senden umar **bu** kemīne
G2383-4. Senüñ medḥüñde **bu** beytüm görenler / Degişmezler anı dürr-i şemine
G2384-7. Sābāş diye her kişi işide **bu** naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi ḫoş-edāyile
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile **bu** yā gibi ḳaşa
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ şaḳın **bu** meclise bīgāneye
G2386-4. Didi dilber **bu** kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler **bu** Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2387-1. Yaḳdum cihānı **bu** dil-i āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālemi ṭutar duḫān ile
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʿlüñ aġzuma / Dirgür **bu** mürdei yine bir tāze cān ile
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā **bu** Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2391-1. Şulḥa gelse n'ola dilber şimdi **bu** şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile

G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa **bu** olmaz müyesser **bu** ḳurı sevdā ile
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi **bu** Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūride gūyādur yine
G2394-3. Sehv ile yārüm **bu** ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür **bu** daḫi ey dil yine düşmez başa
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp **bu** cismüñi yazdum ʿiyān ile
G2401-1. Dirīġā derdüm oldı āṣikāre / Bulınmaz cehd ile **bu** derde çāre
G2404-2. Melek misin perī yāḫūd firişte / **Bu** ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi **bu** cānum içinde / Yazılur elif ḳanda ise cān arasında
G2405-4. **Bu** naẓm-ı dürer-bārı oḳursa n'ola dilber / Lü'lü' yaraşur laʾl i Bedaḫşān arasında
G2406-5. Yanmaz idi dostlar her gice **bu** ḳandīl-i çarḫ / **Bu** Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2408-3. Göz yaşı tār eyleyüben nāleler itdüm / Bezm-i eleme olalı **bu** sīne kemence
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm **bu** ki irdüm şoñ ucı bir ulı gence
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi **bu** şiʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḫālini ursun **bu** ki pence
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʾlin meger öpmek diler girdügi **bu** peymāneye
G2411-1. Yine baġlandı **bu** gönlüm zülf-iʿanber-būlara / Gözlerüm yaşıʿacebdür dönmez ise cūlara
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān **buña** ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī **bu** yürek / El uzadur āh her dem şāne ol gīsūlara
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / **Bu** meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger **bu** göz yaşı ḳan olmaya
G2414-1. Ey ṣabā **bu** derd-mendüñ ḫālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu **bu** Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer / **Bu** Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
G2418-3. Eger olmasa **bu** bārān-ı eşküm / Yana āh odına ʿālem bizümle
G2418-4. Ṣabā sünbül ṣaçından bū getürse / Olurdı **bu** cihān ḫurrem bizümle
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek **bu** efkende
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes **bu** gülşende
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp **bu** ḫālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2420-5. **Bu** Muḥibbī giceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā yine
G2422-5. **Bu** Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḫarāretden ki yir yir çāk ola
G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / Āh resmin naḳş ḳıldum **bu** derd-i dīvāruma
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key ża ʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl **bu** dil-i bīmāruma
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı çemen / **Bu** ṣafādan zer ṣaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler **bu** göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2425-5. **Bu** Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker **bu** çeşm-i nem-ginüm gül üzre çīn-seḥer jāle
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde **bu** çeşmüm merdümi / Ṣanasm bir geştīdür durmaz döner girdābda
G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam gözüm pür-āb olur / Dostum bir ḫāṣṣadur **bu** mihr-i ʿālem-tābda
G2430-4. ʿĀlemiʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u ṣadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse **bu** sīnem kūsına
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ **bu** göñlümüñ kaḳnūsına
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥża **bu** çeşmüm / Külli **bu** cihān yana eger āh ide sīne
G2435-2. Ḳavlüm **budur** ki eylemişem göñlüm ileʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2436-6. Nice yıldur **bu** Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ bayramına
G2441-4. Kim bilürdiʿışḳumıʿālemde olurdı nihān / Dīdeler gözekler ü **bu** sīne dolāb olmasa
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm **budur** anıʿālemde şādān olmaya
G2442-5. **Bu** Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḥdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd firişte / **Bu** ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḫi başundan **bu** sevdā ḫāmda
G2445-2. Yüzüñi göster didüm şükrānum olsun cān u dil / Didi **bu** olmaz niʾdersin eyleyüp iḥrāmda
G2447-1. Gele ey ġam **bu** göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2449-3. Gösterür gerçi vefā ṣoñı cefā / İʿtimād eyleme gel **bu** dehre
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh **bu** nāṣı gelmişe
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme **bu** ġam ḫilʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāṣı gelmişe
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler **bu** göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına
G2452-3. Baña ṣol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi **bu** sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2453-4. Bir sāʿat içre didi üç sefer ʿāṣıḳāne / Taḥsīn degül mi eydüñ **bu** ṭabʿ-ı müstaḳīme
G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben **bunı** ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2455-5. **Bu** Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḥasret ile limona
G2457-5. **Bu** Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / Laʾldür dögmeler olsa n'ola pīrāhenüñe
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle **bunı** sehv ile nādān iline
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ gibi **bu** ʿOṣmān iline
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar **bu** sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2459-4. **Bu** ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ileʿāṣıḳ eylemiş çenber yine
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı **bu** gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şiʿr içinde dirseñ / Şimdilik **bu** devr içinde olmışam Selmān ile
G2462-4. Yansa **bu** dil ḫānesi her demʿaceb midür / Āh itdügimce dāim aña çün şerer düşe
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var diye **bunuñ** başında
G2463-3. Laʾl ü mercān ṣanalar ṭolı gözüm kāsesini / Kim naẓar eyleye **bu** gözlerümüñ yaşında
G2467-5. Būse enʿām it lebüñden **bu** Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe

G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül **bu** pīr-i nā-tüvāna
G2470-4. Āhum ile nice te’ṣir eyleyesün **bu** göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uṣanduñ hele biz **bu** nāre
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum **bu** cihānda çāre / Bildüm āḥır ġam imiş yine ol derde çāre
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it **bu** dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla **bu** cāmi ʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn gibi **bu** da bize iḫtirām ola
G2476-3. Kimdür senüñ **bu** cāmi ʿ-i ḥüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmüñ imām ola
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet **budur** ki şem ʿ yaḳarlar çü şām ola
G2477-5. **Bu** Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide ma ʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī **bunı** / ʿÖmrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben **bu** ḫāl ile / Beni düşürdün belā vü miḫnete **bu** āl ile
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem **bu** cihānı dīde-i seyyāl ile
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki dökdüginçe / Olur gül gibi **bu** göñlüm küşāde
G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç gün bu ʿālem / Ṣaḳın aldanmaġıl **bu** bed-nihāda
G2483-5. **Bu** Muḥibbī virmeye ḫāk-i der-i cānānei / Virseler iki cihānı ser-te-ser başdan başa
G2485-1. Raḥm eyler idi yār **bu** göñlüm ḫarābına / Ger muṭṭali ʿ ola idi **bu** çeşmüm ābına
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline ʿāşıḳ olmasa / **Bu** cūş u **bu** ḫurūş ile bes ıżṭırābına
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā ile / Ḳaşdı **budurur** öldüre beni **bu** rā ile
G2488-5. Nedür **bu** ʿaceb u **bu** kibr ü teġāfül / Bilürken gireceksin sen zemīne
G2489-1. Şu ʾleler kim görinür **bu** sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şām ʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / **Bu** ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫākda
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı kendüñe Mecnūn penāh / **Bunı** kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẓer / **Bu** hevāda saña beñzer nice diller suḫte
G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn **bu** dil-i efkāruma
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī / Men ʿe ḳudret mi olur **bu** dīde-i ḫūn-bāruma
G2493-3. Nice yıllar ṣaḳladum **bu** sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı **bu** Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2494-3. Benüm bend olduġum itmeñ ta ʿaccüb / Ne diller benddür **bu** zülf-i kecde
G2494-4. **Bu** ben dīvānei görenler eydür / Yürür Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2495-2. Nice doysun **bu** yürek cevrine āhın diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẓar ḳıl bula **bu** bende liyāḳat getüre
G2495-5. Aldanup zīver-i dünyāya göñül virme ṣaḳın / **Bu** muḳarrerdür anuñ ṣoñı nedāmet getüre
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki **budur** ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2496-4. Didiler aġlayup fāş itme sırrı / Didüm ne çāre yā **bu** rūy-ı zerde
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / **Bu** ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / **Bu** meṣeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı **bu** Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur **bu** dāġ ile
G2499-1. Olsun tena ʿum içre ol māh-rū-yı sāde / Ḳalsun belā vü ġamda **bu** ʿāşıḳ-ı fütāde
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N’eyler girüp **bu** siyeh gīsūlaruñ fütāde
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış **bunı** ezelde / Ḥüsnüñ senüñ mużā ʿaf derdüm benüm ziyāde
G2500-1. Çünki **bu** dünyā denīdür aña dil virme ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek ḳalasın **bu** hāy u **bu** ġavġā ile
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī **bu** göñül şīşesin / Şınuban seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnis olmadı ʿālemde **bu** dil-teng ile
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī **bu** ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi **bu** āvāzuma
G2504-5. **Bu** Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü’ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet **bu** göñül sīmurġına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp **bu** āşiyāndan giçmeye
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i ʿömrüñ ḫarc ide / Tā ki **bu** bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N’eyleyem derdā dirīġā **bu** iki ġammāzuma
G2507-5. Yār içün cān terkin ursa **bu** Muḥibbī ṭanı degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2509-3. Gün yüzüñ bir zerre-i nāçize pertev ṣalmaya / **Bu** düşer mi dostum andan semāvāt ehline
G2510-2. Şıma şehā **bu** göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḫi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / Gör **bu** riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2510-7. Her işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ **bu** yoldan azmışa
G2511-1. **Budur** fikrüm benüm olınca zinde / Olam ḳapuñda boynı baġlu bende
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce **bu** mülk-i dile / Seng-i miḫnet birle yapup üstüvār itmek nice
G2515-2. Mü’min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel **bu** dīnüme
G2516-5. **Bu** Muḥibbī’nüñ yıḳık göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Ka ʾbeye
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez **bu** gözüm yaşın benüm daḫi neme
G2518-4. Ger naṣīb ola içem la ʾl-i lebüñ cür ʿasını / Kāfirem ger heves ide **bu** göñül cām-ı Ceme
G2520-2. Eşk-i çeşmüm **bu** ʿacebdür ki ciger kūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2521-2. Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum / Od ṣaçıla dehr içre **bu** dilden dehenüme
G2522-1. **Bu** göñlüm itdi hicrān pāre pāre / Aḳar **bu** dīdeden ḳan pāre pāre
G2522-5. Ḳaçan derd ile āh itse Muḥibbī / Olur **bu** sīne sūzān pāre pāre
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup **bu** ḫāle

G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi **bu** ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ ṣusadı içmege gelür ḳanumuza
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa ṣarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd **bu** dīde ḳabaġında
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ Mecnūn idiser-āḫır / ʿIşḳuñ **bu** Muḥibbī'nüñ bulındı dimāġında
G2530-6. **Bu** ḫırḳa vü tesbīḥ ile işi çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẕürefāya
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle **bu** ben bī-ser ü pāya
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuṣṣāḳı terkeş baġladı / Dilegüm **budur** ki ḳurbān olayım ol yālara
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / Umaram ki gele **bu** sīne-i ṣad-çāke düşe
G2536-4. Muḥibbī ṣol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi **bu** ṣuya yuna
G2540-3. Aḳar **bu** gözlerüm yaşına mānend / Meriçdür birisi birisi Ṭunca
G2540-6. Muḥibbī müşkil işdür ʿışḳ bāzı / Kimesne ṭutmasun **bunuñla** pençe
G2541-4. Şāh olaldan **bu** göñül Mışrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2542-4. Meyān ile lebinden ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf **bu** rāza
G2543-3. ʿIşḳıñuñ ḳāfile-sālārı olaldan **bu** göñül / Beñzedi āh u efġānı yanınca cerese
G2543-6. **Bu** Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2544-1. Neden eksük degül sīnede kīne / Revā mı dostum andan **bu** dīne
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / **Bu** dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
G2548-2. Bulımadum aradum **bu** cihānı / Yimemiş ola bir kimse ṭabanca
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını yumaya **bu** dīdelerüñ / Tā ki beñzetmeses göz yaşını cūy-ı Arasa
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī **bu** göñül zevraḳını / Ġarḳ ider şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki **bu** rūzgār / Ṭāli ʿüñ ola müsāʿid ola ki birgün ese
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña **bu** devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2552-2. Yanında **bu** ʿacebdür ki bir olmış / Seni cāndan seven de sevmeyen de
G2555-4. Alma **bu** dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2556-2. Çıḳarduñ baḥr-i dilden gevher-i ḫāṣ / Hezār aḥsenet **bu** ṭabʿ-ı Selime
G2557-4. **Bu** derd-i ʿışḳa itme dilā mu ʿālece / Ṣanma lebinden özge saña kimse em ḳıla
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır **bu** sere
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā **bu** bāzārda
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz **bu** Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh ʿāşıḳlaruñı / Meger vardur **bu** ḫūbān meẕhebinde
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum **budur** tā ki ola çāh-ı zeḳan āgeh
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle ġamda / Döker yaş yirine **bu** dīde demde
G2567-5. Muḥibbī ḳāmetüm çeng olaldan / Fiġān eyler **bu** göñlüm zīr ü bemde
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş **bu** mācerālar başuma
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın güş idüp / Geldi ʿışḳ içre anuñçün **bu** hevālar başuma
G2568-5. Vireliden **bu** Muḥibbī bir ṣaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar başuma
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı ṣor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün ṣorma Mecnūna gezer ancaḳ **bu** ṣaḥrāda
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle **bu** ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / **Bu** ḥasretle **bu** miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / Cānum vireyim **bu** söze şükrāne gerekse
G2578-1. **Bu** ben dil-ḫastei ey yār unutma / Devā ḳıl derd ü tīmār unutma
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli **budur** inḳılāb ile
G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ **bu** çarḫ-ı gerdān üstine
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ nefʿi nedür **bu** dāġ-ı hicrān üstine
G2582-7. Ḳaddüñ üzre **bu** Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür **bu** dil / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña **bu** devlet yiter / Kim **bu** Mecnūnı ide bāziçe ata ṭaş ile
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem **bu** ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Ṣanki pullar dizmişem **bu** taḫta-i nerd üstine
G2584-5. **Bu** Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2585-1. Dem mi vardur **bu** göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2586-4. Nice teşbīh idem ben sīme cismün / Bulınmaz **bu** ṭarāvet yāseminde
G2586-5. Naẕar eyle **bu** çarḫ-ı ḫoḳḳabāza / Ne luʿbinler görinür üstinde
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz **bu** meclise bīgāneye
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler **bu** Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
G2587-5. Didi dilber **bu** kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı ile **bu** Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile ḥāli ʿacib ola
G2591-3. Pervāne gibi odlara yana **bu** cān u dil / Ḫüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger **bu** cismüm gerd ola
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ **budur** kim çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2595-4. ʿUṣṣāḳ içinde **bu** ḳuluña eyle gel naẕar / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2596-4. Niceye dek ṣaḳlayam **bu** ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀṣıḳuñ faḫrıdurur ʿālemlere destān ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola **bu** ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı zevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2598-4. **Bu** göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel **bu** Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara iḥsān ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül **bu** cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm **budur** ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre ḫadüñ gül ʿiẕār ola / Lāyıḳ **budur** ki bülbül-i dil anda zār ola

G2605-2. Ṣaḳlayam dirdüm **bu** sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp **bu** dil ḳurbān ola
G2607-1. Eger Ferhād olmasa **bu** fenn-i ʿışḳuñ üstādı / Añılur mıydı ʿālemde belā vü derd ile adı
G2608-3. Rūşen eyle **bu** göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir anları nitekim mehtāb gibi
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile **bu** ʿışḳuñ mīşesi
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan **bu** iki çeşmüm ṣadef / Beñzedür dürdāneye çeşmüm aḳıtsa yaşını
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire **bu** iki gözüñ yaşını
G2611-5. **Bu** Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Ḳanı luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum **bu** dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2613-5. **Bu** Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin **bu** bīmārı
G2615-2. **Bu** derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı **bu** dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi kendin ʿuryān eyledi
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / Işḳ āteşiyle çünki **bu** dil külḫānum gibi
G2619-3. Ey güneş-ṭal ʿat eger yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege **bu** çeşm-i giryānum gibi
G2619-4. Şu ʾle-i āh ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim **bu** āh-ı sūzānum gibi
G2620-2. Viṣālün ʿıydına elḥamdülillāh / İrüp **bu** cān u dil ḳurbāne geldi
G2620-4. Yüzüñ göster odur ḫüsnüñ zekātı / Ḳapuña **bu** gedā iḥsāna geldi
G2621-1. Būse-i laʾl-i lebüñ **bu** cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī **budur** ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2622-3. Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden / **Bu** dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
G2623-1. Baña **bu** işi cümle yār itdi / Geñ cānānı başuma dar itdi
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı **bu** dil belki cān daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿĀşıḳ **bu** yolda eyledi ser terk-i cān daḫi
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile **bu** ḳāmetüñi diye zehīf
G2627-3. Ḳo **bu** ʿıyş u ʿişreti çünkim fenādur ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭā ʿat gibi
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ömrüñe ḥadd ü ʿaded / Gelmeye **bu** şīşe-i çarḫ içre bir sā ʿat gibi
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Bulardan görmedi kimse **bu** kārı
G2631-1. Arasalar **bu** cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde **bu** çeşm ṭolāb olmadı
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken **bu** tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan **bu** benüm başumda tāc / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm Dārā gibi
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu **bu** Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca bülbül-i güyā gibi
G2638-1. Deryā-yı aḥzerüñ daḫi var ḥadd ü ġāyeti / Ammā **bu** eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ **bu** ben dīvānei ṭaʾn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem cānını
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu **bu** cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine ṣaḳlayayım tirini
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / **Bu** göñlüm nāleler eyler ṣanasın sāz ṭanbūrı
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm **bu** pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2642-5. **Bu** Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsne nice yanar yaḳılur / Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdüginces kirpügüm cārūp olur / Āsitānuñda **bu** nev ʿa kimse ferrāş olmadı
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ **bu** Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ du ʿālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile **bu** mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2648-1. Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını / Odlara yaḳdı **bu** ben āşüfte vü şeydāsını
G2651-5. **Bu** Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre ṣanur nāyi
G2653-3. Mār-ı zülfüñden helāka varmadan **bu** cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden ḳandini
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki şınmışdur **bu** göñlüm şīşesi
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şīrem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle **bu** ʿışḳuñ mīşesi
G2656-5. Muḥibbī **bu** naṣīḥat saña besdür / Ḳaçan fikr idesin Behrām-ı ġūrı
G2657-2. Virmeyince bir ṣaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳmadı **bu** cān u dil bünyādını
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı **bu** göñlüm ḥiṣārını / Dikdi ol demde üstine ʿışḳuñ livāsını
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göre ʿummāna beñzede / Kim gördi **bu** ki görmedi hergiz ḳarasını
G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini almaz iʿtibār / Her kim ki **bunı** fikr idüp añlar fenāsını
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin **bu** derdümüñ ṭabībi
G2660-2. Göñlüme itdüm ḥiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp çeker midüm **bu** miḫneti
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm şabrdan özge **bu** derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup **bu** göñlümüñ o lāġını
G2661-6. Mışr-ı ḥüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / Nīl'e teşbīh eyledi **bu** çeşmümüñ ırmaġını
G2663-5. ʿAhdüm **bu** idi baġlamayam bir kese göñül / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül baña beni
G2664-1. Yine **bu** meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur **bu** göñlümüñ şeydālığı
G2665-4. Varına ayaḳ şunar dāim maḥabbet arturur / Pür virüñ dāim olsun **bu** ḳadeḥ-peymālığı
G2667-1. Sīne de ʿışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine **bu** dil-i şeydā gibi
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm **bu** ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña **bu** ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh **bu** dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm **bu** göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde nāgāh **bu** dīde baḳa düşdi

G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz **bu** yolda hergiz anuñ istiḳāmeti
G2673-5. **Bu** Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt şır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram ertesi
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / **Bu** gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz **bu** göñül dermānını
G2678-5. İçdi çün laʿl-i lebüñ cürʿasını / Şeyḫ iken **bu** Muḥibbī şāb oldı
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān **buyıdı** / Yüzini görmek olur çün meh-i tābān **buyıdı**
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / Üstine sāye şalar serv-i ḫırāmān **buyıdı**
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda şan pençe-i mercān **buyıdı**
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḥalkı **bu** nāle-i efġān **buyıdı**
G2679-5. Laʿl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḥaṭ diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān **buyıdı**
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde şanmasun / Yir yir **bu** eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḫi
G2681-5. **Bu** Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḥaḳḳ **budur** hīç görmedi mānendüni
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre **bu** vīráneligi
G2685-5. **Bu** Muḥibbī'yi cemālüñ şemʿine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni
G2686-5. Gördi şarrāf-ı cihān şiʿr-i Muḥibbī'yi didi / Ḳıymet-i cevheri **bu** naẓm-ı güher-bār şıdı
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / **Bu** ḥürmet ü **bu** ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / **Bu** demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi **bu** şiʿr-i sūz-nākı / Dir Ḥusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2700-5. **Bu** Muḥibbī ġayriler şaydından istinkāf idüp / Şayd idelden seni oldı ʿışḳunuñ şīr-i neri
G2702-1. Olar kim bilmeye ḳabrüni şādī / Dilegüm **bu** ki añılmaya adı
G2702-2. Dinür ölmez yoluñda cān virenler / **Budur** ʿāşıḳlaruñuñ iʿtiḳādı
G2703-6. **Bu** Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2704-2. Cihānda görinen bir cām-ı şāhid / **Bunı** naḳl itdi ʿışḳun ḥurde-dānı
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanāʿatda mekān ʿanḳā gibi / Bir cevāhir girdi **bu** elüme istiġnā gibi
G2705-6. **Bu** Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil şeydā gibi
G2708-3. Şefḳatinden ḫāṣa kim **bu** mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez **bu** şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre peleng / Rūy-ı zerd ile **bu** dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2709-5. **Bu** Muḥibbī'ye virelden şāh-ı ʿışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / Giçer **bu** nevʿa dilber bāña rengi
G2712-1. **Bu** fenā dünyāda şanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar **bu** iḫtimāl egler beni
G2713-3. Bir nefes **bu** nāleme gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun yigregi
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı **bu** nidāyı / Ki ʿışḳ ehli niʾder rengīn ḳabāyı
G2714-6. Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar ḳan ile **bu** mācirāyı
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi **bu** çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi
G2718-2. Yüzine bir naẓarla ʿāşıḳ oldum / Gidiserdür **bu** ʿaḳlum varı varı
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı **bu** çarḫuñ ḳaṭarı
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler **bu** maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
G2720-3. Gözlerüm yaşıʿaceb **budur** ki teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / **Buña** ḳādirdür **budur** dervīş dervīşānesi
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet **bu** ḫū seni
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire **bu** ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
G2725-5. **Bu** Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle şalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum **budur** ki aña gide bir yaña beni
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur anuñ şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin **bu** dil-i āvārecügi
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye **bu** ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi
G2728-5. Bir naẓarla **bu** Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳaracugı
G2731-1. Sen sen ol pendüm **budur** ṭutma göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki
G2731-4. Sözi birdür **bu** Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem **bu** yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2732-4. **Bu** Muḥibbī şiʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳadd-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm **bu** yaşum cūyını
G2735-4. Atuban seng-i cefā şıdı **bu** göñlüm şīşesin / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ şuyını
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde **bu** ki hīç bulmasun sūdı
G2736-4. Terennümlerle ḫāletler dilerseñ kim vire bezme / **Bu** şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var **bu** cihānda sen dili şeydā gibi
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā **bu** ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn **bu** dil-i şeydā gibi
G2741-3. Dehenüñ zārını **bu** dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dostʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol biñ daḫi rā itme **bu** rādan ġayri
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / **Bu** fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm **bu** leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān **bu** çeşmümüñ ırmaġını
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şuʿ lelenmez mi eger / Yaḳmasam dem dem ben anda **bu** yüregüm yaġını
G2746-1. Bugün **bu** deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup **bu** çeşm-i giryānı

G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn içre / Ayaġuña revān oldı aḳar **bu** gözlerüm yaşı
G2750-5. me ʾānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde **bu** naẓm-ı güher-pāşı
G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına irem diyü **bu** dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi **budur** yā ṣāfī
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / **Bu** Muḥibbī dir aña cān ile "صحاعافی"
G2755-4. Ṭoḳuz mināsını ṣıdı **bu** çarḫuñ / Kim itdi rāh-ı istiġnāda nengi
G2756-4. Olsun ḥaḳīḳī çünki gerekdür ḥaḳiḳi ʿışḳ / Taḥsīn diye kim göre **bu** ʿışḳ bāzuñı
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye dime **bu** rāzuñı
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür **bu** senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā ile dest-i dehr / Lāyıḳ **budur** ki ṭutasın ʿuzlet yaḳasını
G2763-5. Zerden serīre baḳmaya Muḥibbī ide ʿār / Faḳruñ kişi ki pister ide **bu** riyāsını
G2764-1. Leb mi **bu** yā laʿl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʿīsi mi ki
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āh / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd **bu** dil şeydā mı ki
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa **bu** göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat **bu** ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler **bu** göñül derd ile dolāb gibi
G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme dikdi livāsını / Ṣāh itdi kişver-i ġama **bu** ben gedāsını
G2768-4. Ġam meclisinde **bu** gice āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını
G2769-5. **Bu** Muḥibbī dergehinden dūr olup / Müdde ʿīler çün saña maḥrem gibi
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger ṣīrīn olmasa **bu** dil olmazdı Ferhādı
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm **budur** ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2774-1. Kūh-ken geldi **bu** ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine **bu** göñlüm baş ḳodı
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger binā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel yapmış **bu** göñlüm dārını
G2776-3. **Bu** ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḫāṣıluñdur cem ʿ ḳıl **bu** gözlerüñ dinārını
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa **bu** ben bī-dile düşdi
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / **Bu** fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḥi a'lā gerek / Bilmeyenler tā bileler **bunuñ** ile şānuñı
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / **Bu** ḥasret böyle ger bāḳı ḳala vāy
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm **bu** sevdā ḳaşki
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp **bu** sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var idi
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi **bu** Muḥibbī ḥasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm **bu** ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördi ʿacabā baña **bu** vīrāne vü tehī
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür dünyā içün **bu** hūy u **bu** hāy
G2792-2. **Bu** dünyā heft-ser bir ejderhādur / Yudar dimez **bu** yoḫsul u **budur** bāy
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır **bu** hevā bizi
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Ṣu seper saḳā gibi dem dem **bu** çeşm-i merdümi
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
G2798-1. Hiç ʿālemde benüm **bu** dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥẓa āzād olmadı
G2799-4. **Bu** göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḥüsne zevāl / Nitekim mihr ü meh ile ola **bu** leyl ü nehār
En1-11. Ze Zemānun işi **budur** kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür baña **bu** çarḫ-ı felek / Dil-i āṣüfteye pend eyleḍiler itmedi kār
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Ka ʿbesini / **Bu** ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile **bu** ben ʿāşıḳ ider ġubār
En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez **bu** göñül ḥūrī vü cennet daḥi nār
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse **bu** dil-ḫastesini / Ṣāh olan kimsene dervīşden ʿār itse ne var
En1-24. Mīm merdümlik idüp gel **bu** Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı **bu** bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli gūyendedür / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki **bu** dil bī-ḳarār olmışdur
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem **bu** cān u dil bīmār olur / Bilmezem **bu** derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allāh ne şīrīn yār olur / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña **bu** dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider / **Bu** Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
Tb1-300. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah **bu** ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz şayar **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifā ʿışḳ ehli hep şayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa **bu** yazu imiş
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur **bu** beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur **bu** dünyāda eşer / Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma ʿnide Ḫᵛāce imiş
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki **bu** demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / 'Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her ki ʿāḳildür **bu** demlerde mey-i gülgün içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / **Bu** hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / **Bu** ḳurbiyete didi ne lāyıḳ o ne kesdür
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / **Bu** ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle / **Bu** dehr dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle
Mh5-7. Beni **bu** çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi firāḳ
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā **bu** sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / **Bu** ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Ṣīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż
Mh10-9. Ey Muḥibbī **bu** dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür / Sīne çākinden içümi ṭaşumı göstermedür
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel **bu** dem āyīne-i dilden ġamı
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı **bu** baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh13-10. Oldı eglence **bu** demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mh14-5. Ka ʿbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap **bu** göñlüm kim ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mh14-6. Dostum **bu** dāmen-i luṭfuñla **bu** yaşumı sil / La ʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme **bu** dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ **bu** göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mh14-11. **Bu** Muḥibbī görmedük ʿālemde miḫnet ḳalmadı / Ṣol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek **bu** sīnem olmışdur rübāb
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden **bu** ġamzeler
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün **bu** dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser **bu** cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mh17-6. Miḫnet ü ġamla ölem ger **bu** cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mh17-7. Çün vefādan ḫāli gördi **bu** Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir **bu** tīr-i āhumuñ
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına **bu** ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mh18-9. Hey vefāsuz **bu** cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vü ʿuşşāḳ-ārā **budur** nidā / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḫüsnüñi **bu** ẕerreden itme nihān
Mr1-15. **Bu** dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi ol miskīni āzād itmedüñ
Mr1-16. Zehr ṣunduñ **bu** Muḥibbī'ye anı ṣād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin **bu** ben miskīni yād
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / Bend idüp **bu** göñlümüñ murġın ʿaceb āl eyledüñ
Mr2-8. Nice yıllar giçdi **bu** dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı **bu** Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek feryād ider
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür **bu** cihān / Kim ki gelmişdür **buña** āḫır gider ol baġrı kan
Mr3-8. Anuñ içün **buña** raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi n'eyler **bu** çarḫ-ı ẕālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ **bu** çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
Mr3-14. **Bunuñ** ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi **bu** cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın **bu** vefāsuz rūzgār
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ **bu** Muḥibbī ḫᵛār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde **bu** ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün **bu** vücūd ileʿademden fāriġuz
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile **bu** ten mülkini cümle yaḳmışuz
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre **bununla** göñül ḫoş eylerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḫnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde **bu** ʿışḳuñ rāmıdur
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider **bu** megrebi
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī **bu** ġamuñ / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr8-10. Ṭutsun cihānı **bu** ṣadā / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf
Mr8-22. **Bununla** dil ḫoş eylesün / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf
Mr8-24. **Budur** sözüm ayruḳ dimeñ / Olsun ḳılıclar bī-ġılāf
Mr9-4. Çünki **bu** dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-11. Dostlar firḳat şebinde olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm **bu** gözlerüm yaşın şarāb
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek **bu** sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī **bu** bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Mr10-8. Cümleʿuşşāḳuñ arasında hemān **budur** ḫaber / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Mr10-10. Her zamān sözüm benüm **budur** fiġān u zār ile / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-2. Neler itdi baña **bu** bī-ser ü bī-pāy göñül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr11-4. **Bu** göñül yoḳ yire her dem ḳurı sevdāya düşe / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile **bu** cāna tebāh
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker **bu** dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp **bu** bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-14. Baña **bu** yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına yeler / **Bu** Muḥibbī ne ʿaceb cevr ü cefāsına yeler
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan **bu** ḫāk-sārı / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr14-9. Muḥibbī ṭoġrıdur ʿışḳuñda ḫānum / Fedādur yoluña **bu** ḳuşca cānum
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret **bu** girībānum benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun **bu** Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel **bunı** ḳalem / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem
Mr17-12. **Bu** deme irecegümizi bizüm kim ne bile / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ **bu** dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan **bu** zamān bir dem emān bulmış iken
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı **bu** sīnem ġam-ı cānān ile / Şem ʿ-veş odlara yandum āteş-i hicrān ile
Mr18-4. Ṭoludur baġrum şürāḥī gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḥı **bu** sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mr18-9. Zülfini añup **bu** dil olup perīşān aġlasun / La ʿlini fikr eyleyüp **bu** gözlerüm ḳan aġlasun
Mr18-10. **Bu** Muḥibbī ḫaste-dil ḥasret ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun **bu** çeşm-i giryānum benüm
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek **bu** āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme āteş düşe
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm **bu** ḳanlu yaşuma
Mr20-10. Ḥaḳḳ Te ʿālā virmesün **bu** derdi bir yoldaşuma / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-12. ʿİbret aldılar görüp **bu** ḥālümi pīr ü cevān / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden **bu** ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hiç beni şād itmedüñ
Mr21-6. **Bu** mezellet ṭopraġından ṣoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭf it **bu** dem / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eser itmez saña **bu** nālişüm ey yüzi māh
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma **bu** naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-9. Vaṣluñ ister cān u dilden **bu** Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā
Mr23-2. Oldı derd ile ṣürāḥī-veş **bu** baġrum ṭolu ḳan / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-3. Āh kim ḥālüm diger-gün itdi **bu** gerdün-ı dün / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn
Mr23-6. Cümleten yārān olup didük **bunı** feryād ile / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi **bu** cānum perīşān eyledüñ / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem **bu** ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
Mr24-15. Naẓar ḳılalı gözine ḳaşına / Beni ġarḳ itdi **bu** gözüm yaşına
Mr24-16. **Bu** derdüm gelmesün ḳullar başına / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser **bu** cihān / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı **bu** sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫil ʿatin baġlatdı miḥnetden kemer
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar **bu** gözlerümden ḳan ile / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-4. **Bu** ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-5. Ṣormaġa geldi **bu** ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi **bu** dil perīşān olmada / Kendü ḥāline Muḥibbī gibi ḥayrān olmada
Mr27-10. Cihān içinde dāim **bu** nidādur / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez **bu** ben gedāya / İrişdi āh u efġānum semāya
Mr28-10. Dün gice **bu** söz dilümde ṣubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr29-12. **Bu** ḫarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam **bu** dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül **bu** çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-11. Añmadı hergiz **bu** ben dil-ḫastei ol ḫūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥza şād
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek **bu** dil enīn
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā **bu** derd ile **bu** ben ġarīb
D10-2. Nīl'e döndi Mıṣr-ı ḫüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan **bu** sīnem kebūd
D12-1. Cüy-ı eşküm her yaña aḳar ṣanasın ābdur / **Bu** göñül iñler ḳurulmış üstine ṭolābdur
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür **bunı** sen ṣanma ki bārī düşer
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki deste destedür / Anuñ içün **bu** dil-i dīvāne aña bestedür
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda **bu** ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / Ṣanmañ ʿışḳuñ ġamı **bu** dīdeme uyḫu getürür
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını **bu** göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır ʿimāret nişānıdur
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger **bu** dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı her dem ḫākımuz
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler **bu** cān çün nizāʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ **bu** nizāʿı inḳitāʿ
D27-2. Eşk-i çeşmüm dūd-ı āhum sırrumı fāş eyledi / **Bu** meṣeldür سر جاوز الاثنين شاع
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi **bunuñ** devāsın görmedüm
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın **bu** zamāneden / Kimse murāda irmedi **bu** kār-ḫāneden

D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmek neden / **Bu** dil-i şūrīdenüñ baġrını ḳan itmek neden
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti ben **bu** sipāh ile
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı var **bu** dilüm hecrüñle biryān olmaya
B11. **Bu** göñlüm şīşesin ṣıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar **bu** derd-i ʿışḳuma sebeb
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden **bu** Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile dostum eyle **bu** derde çāreler
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr ṣad üftādeye / **Bu** götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar
B44. ʿAlem āhum sipāhum ġam olaldan / Yürür **bu** dil şeh-i iḳlīme beñzer
B51. **Bu** dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse dile merḥabā bilür
B52. Ele al sāḳiyā gülgūn ṣarābı / Bahār eyyāmı geldi dem **bu** demdür
B70. Tīrüñe ḳarşu varur her dem dil-i bī-bākımuz / Yārelerden ġam yimez **bu** sīne-i ṣad-çākımuz
B71. Zīver-i dünyāya dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür **buña** bunca heves
B78. Key perīṣān-ḥāl olupdur **bu** Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīṣāndan ḫalāṣ
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ **bunı** fikr it bir ḳonaḳdur **bu** ribāṭ
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ **bu** yolda oldı saña ḥayf
B112. ʿAr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / **Bu** ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa **bu** baña yā hīç bīdār olmasam
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḫr-i ʿummān gözlerüm / Anuñ içün kim **bu** baġrumdan döker ḳan gözlerüm
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür **bu** çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı siz şanmañ nücüm
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / **Bu** bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola āḫır **bu** ten
B139. Nice bir cevr ile **bu** dīdei nem-nāk idesin / Nice bir hecr ile **bu** göñlümi ġam-nāk idesin
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña **bu** şeb ne ḫayr olsun
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider **bu** sözi kimdür söyleyen
B173. N'ola deyrüñden **bu** göñlüm itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿişyān u nāz / **Bu** kelām üzre ider mest ile zāhid ʿarbede
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / **Bu** dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
B185. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz **bu** da laʾl-i leb-i cānān dinle
B189. **Bunı** yazmış yapduġında İbn-i Āzer Kaʾbeye / Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber Kaʾbeye
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına **bu** başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre **bu** başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı
B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ālemi **bu** āb didi
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı **bu** yāreme hīç merhemi
B210. Gider **bu** dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdür ömür fānī

bu ʿālem [36]. "bu ʿālem" ile kastedilen dünya ve dünya hayatıdır. Kur'an-ı Kerim'de de bu çift âlem fikri yer almaktadır. Bu âlem dünyayı, öbür âlem ise ahireti kastetmek için kullanılır. *bk. bu cihān, bu dünyā*

G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi **bu ʿālem** yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur **bu ʿālemde** kerem peydā
G121-3. Zülf-i müşk-giysüña doḳındı meger bād-ı seḥer / Ḳıldı **bu ʿālem** dimāġını mu ʿaṭṭar yine ṭīb
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme **bu ʿālem** naḳşına / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut
G256-1. İtmez çü vefā kimseye **bu ʿālem** muḥaddeṣ / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma müenneṣ
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne taḥṣīl olsa **bu ʿālemdedür**
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek külli **bu ʿālemden** ḫaber
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī **bu ʿālemi** / Ey dīde daḫi gel kerem it dökme mā yiter
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var **bu ʿālem** içre bu da bir ḳānūn olur
G553-4. Gedā kim ḳāni ʿ olmışdur cihānı ḫabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün **bu ʿālemde** ne çifti ne oraġı var
G941-3. Geldi **bu ʿāleme** ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G1023-2. Eger giçdi ise Mecnūn u Ferhād / Ṣanur mısuz ki **bu ʿālem** tehīdür
G1055-1. **Bu ʿālemde** kimüñ cānānı yoḳdur / Muḳarrer ḳurı tendür cānı yoḳdur
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez **bu ʿālemde** vefā hergiz
G1210-3. Degül ḫāli ġamuñ dil ḫānesinden / **Bu ʿālemde** kişi maḥremsüz olmaz
G1220-5. Ṭañ mı **bu ʿālem** serīrinden Muḥibbī ʿar ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña bes
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḥikmet-şinās / **Bu ʿālem** müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür **bu ʿālemde** faḳaṭ
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı **bu ʿālem** żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḫüsnüñden gelüp anlar çerāġ
G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan **bu ʿālem** sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri **bu ʿālemde** dikenden yeg
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi **bu ʿālem** tehī / Işḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm **bu ʿālem** içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum
G1851-4. Āh ḳılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar / Gör neler giçdi **bu ʿālem** içre başumdan benüm
G1938-4. Olmadı **bu ʿālem** içre hergiz / Hīç ġamdan özge baña hem-dem
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç **bu ʿālemde** uşlanmaz mısın

G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi **bu ʿālem** içre sensin sen
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer bildün mi ey bād-ı şabā / Nice yıllardur eşer durmaz **bu ʿālem** dīdesin
G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm **bu ʿālemi** / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser **bu ʿāleme** sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña **bu ʿālemde** bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān / Āb u ḥayvān ger **bu ʿālem** içre nā-yāb olmasa
G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç gün **bu ʿālem** / Şaḳın aldanmaġıl bu bed-nihāda
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne gönlüm geşt idüp **bu ʿālemi** / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2730-1. Nigāruñ laʾl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi **bu ʿālemde** ol ʿömr-i cāvidān buldı
G2756-5. Āḫır seni **bu ʿālemde** rüsvā-yı ʿām ider / Şaḳla Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı

bu arada [1] Bir işi yaparken, birlikte, beraber. (TDK, 2011: 402)

G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem var **bu arada**

bu cihān [28] "Bu cihān" ifadesi Farsça "īn cihān" ifadesinin karşılığı olan dünya hayatı anlamında kullanılmıştır. *bk. bu ʿālem, bu dünyā*

G9-4. Rūşen itdüñ **bu cihān** ẓulmetini nūruñ ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile bugün bāġ-ı vücūd
G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı gönül / **Bu cihānuñ** derdleri dermān gelür düpdüz baña
G86-2. Her ne kim virürse āḫır cān alur / Nesne virmez **bu cihān** aylaḳ saña
G216-1. Ger olsa **bu cihān** içre iḳāmet / Çalınmaz idi her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G293-3. Baña şemʿ ü şarāb u nuḳl u şāhid / Saña zāhid ser-ā-ser **bu cihān** genc
G437-5. **Bu cihāna** ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol ḳābın ṭutar
G443-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / **Bu cihānı** ser-te-ser dinār u dirhem şandılar
G490-5. Ey Muḥibbī **bu cihān** çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḫi gözine **bu cihān** kem görinür
G815-4. Dil virme key şaḳın **bu cihānuñ** sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G874-5. Bilür iken **bu cihāndan** kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bi-ārı gör
G1012-5. Ben bıḥaram āh Muḥibbī **bu cihāndan** / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre ḫaberdür
G1075-2. **Bu cihānuñ** nesi vardur aña şād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın şeyḫ ü eger şāb iñiler
G1076(b)-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / **Bu cihānı** ser-te-ser dinār ü dirhem şandılar
G1113-2. **Bu cihāndan** giçüben belki bile cānumdan / Bu ʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1359-5. Ey Muḥibbī **bu cihānda** kim ki ʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum **bu cihān** / Bilmek isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya baḳ
G1647-2. Ḳullanursañ **bu cihān** içre tecerrüd ʿālemin / Umuram īsī gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G1815-2. Geşt ḳıldum **bu cihān** tekyesinün her ṭarafın / Çār divārına gördüm yazılu āh şāhum
G2066-4. Şanma var **bu cihān** içinde ḳarār / Şöyle bil bunda yoḳ ḳarār şaḳın
G2089-6. **Bu cihāna** bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben ḫaste anuñ döne döne şerbetin
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḥazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç **bu cihānuñ** gülsitānından bahārından
G2150-3. Çün gidersin **bu cihān** saña degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿanḳā gibi / Ṭu ʿmesinden **bu cihānuñ** fāriġü'l-bālem bugün
G2452-2. Çöpce gelmez **bu cihān** gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāṣa
G2548-5. Muḥibbī **bu cihānuñ** yoḳ şebātı / Hemān ancaḳ gözüñ açup yumınca
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez **bu cihān** / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / **Bu cihānuñ** nesi var ancaḳ hemān ġavġā gibi

bu deñlü [6] Bu kadar. (TDK, 2011: 401)

G84-3. Dostlar yitmez mi **bu deñlü** numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G130-2. Dün gice giçdi uyur şandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāṣıḳa **bu deñlü** ḫᵛāb
G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿalem-vār / Yetmez mi şehīd-i ġama **bu deñlü** ʿalāmet
G235-4. Her ḫaste-dili zinde ḳılur bir ḳadeḥ ile / **Bu deñlü** olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G748-1. Yārün ʿiẕārı mihr ü cebini ḳamer giçer / **Bu deñlü** ḫüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer giçer
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı āhum āteşi / ʿĀṣıḳ-ı āvāreye besdik **bu deñlü** ḫānümān

bu dünyā [23] Bu dünyānüñ ʿumri, īn cihān, bu dār-ı fenā... (Tulum, 2011: 457) *bk. bu ʿālem, bu cihān*

G23-2. Çü ṭutduñ dāmenini cān u dilden / Şaḳın olma **bu dünyāya** muḳayyed
G85-1. Yār olmazsın didüm ey pür-cefā / Didi kim gördi **bu dünyādan** vefā
G196-4. Göñül virme **bu dünyā** bī-vefādur / Ki bundan görmedi kimse ḥaḳīḳat
G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur **bu dünyādan** murād
G344-4. Būyına aldanma dil virme **bu dünyā** ḫüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G365-4. Göñül virme **bu dünyāya** bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez şanasın bir eser yeldür
G434-5. Degül perr-i mekesden yeg **bu dünyā** / Muḥibbī çekdügüm āḫırı ġamıdur
G481-3. Laʾlüñ ʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı behāsı belki **bu dünyāda** māladur
G515-5. **Bu dünyāya** göñül virme gidenler senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Ferīdūn daḫi Cemlerdür

G984-6. Seḥer gūş it nedür murġ-ı seḥer-ḫiz / ʿÖmr gibi **bu dünyā** bī-vefādur
G1122-6. Aldanma göñül virme bu dünyā-yı ʿacūze / Her kim ki göñül virdi **bu dünyāya** er olmaz
G1171-6. Göñül virme **bu dünyāya** Muḥibbī / Ki dil virür buña ḥīç ādem olmaz
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir **bu dünyāya** ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez **bu dünyādan** vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül baġlamaḳ
G1560-4. Göñül virme **bu dünyāya** vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı baña ögretmeñ / **Bu dünyādan** vefā ummañ cihānı baña ögretmeñ
G2166-3. Şaḳın aldanma göñül virme **bu dünyāya** şaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām ile Siyāvuşdan
G2593-5. Ey Muḥibbī virme **bu dünyāya** dil / Saña in ʿām eylemez illā belā
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez **bu dünyādan** vefā / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez **bu dünyāya** göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān ġavġā gibi
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki **bu dünyāya** göñül / Sen daḫi eyle Muḥibbī gele merdāneligi
Mr3-7. Merd iseñ ey dil şaḳın umma **bu dünyādan** vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
B94. Kimse **bu dünyāda** görmedi vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḫi göz yaşını dökmek gerek

bu ḳadar [10] Yaklaşık. (TDK, 2011: 401)

G431-2. Hem-ser olur isem seg-i kūyuñla her gice / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet ise **bu ḳadar** yiter
G463-3. Ka be-i kūyuñda didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme ne var **bu ḳadar** idrāke düşer
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / **Bu ḳadar** var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür rāḥat velī / **Bu ḳadar** var ara yirde ṭa ʿn-ı bed-gūyān çeker
G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün çāker-i ʿışḳ / **Bu ḳadar** bes olıcaḳ nām u nişān baña yiter
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / **Bu ḳadar** bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1244-3. Biñ kerre eger ḥālümi ʿarż eylesem ol yār / Bir laḥẓada eyler **bu ḳadar** ḥāli ferāmūş
G1660(b)-6. **Bu ḳadar** raġbet mi bulurdı eger / Ger zamān olmasa berāy-ı gül
G1699-4. Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz idi **bu ḳadar** ʿiẕār gül
G2071-1. Gün gibi yine ṭulū ʿitdi o meh-rū ḥāneden / Ummaz idüm **bu ḳadar** luṭfı ben ol cānāneden

bu nev ʿile [17] Bu şekilde, böyle.

G12-1. Sīnem nişān eyledüm ey ḳaşı yā saña / **Bu nev ʿile** ola kim olam āşinā saña
G1181-1. Gāh şīve gāh ʿişve gāh cevr ü gāh nāz / Öldürür ʿuşşāḳı **bu nev ʿile** itmez iḫtirāz
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ āl idersin / Giçersin baña **bu nev ʿile** çoḳ reng
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim **bu nev ʿile** yāri görem alum görüñ
G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege dildārı **bu nev ʿile** irsāl eyledüñ
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa bu Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün **bu nev ʿile** leyl ü nehārı kimsenüñ
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā **bu nev ʿile** nāmum benüm
G1773-4. Hecr ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ / Eyledüñ **bu nev ʿile** derdüme dermānum benüm
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḥall ideyim eşküm ile / Bārī **bu nev ʿile** görmege ola çāre didüm
G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / ʿAyb ḳılmañ dostlar **bu nev ʿile** medyūnluġum
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer **bu nev ʿile** her sā ʿatüm
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm ṭopraġa sürem / **Bu nev ʿile** ola ki lebi cür ʿasın çeşüm
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / **Bu nev ʿile** o āhūyı umar şikār ide
G2629-4. Melāmetden şaḳınmaz ʿāşıḳ olan / **Bu nev ʿile** iderler iftiḫārı
G2666-3. Şu döker ʿarżum üstine benüm dīdelerüm / Ola **bu nev ʿile** yuya bile rūy-ı siyehi
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola kim **bu nev ʿile** görem anuñ dīdārını
Mr2-4. Öldürür āḫır beni **bu nev ʿile** cünbişlerüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād

bu vech ile [12] Böyle. (Ş. Sami, 2010: 1286) *bk. hīç bir vech ile, ne vech ile*

G178-1. ʿĀşıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz hergiz āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm **bu vech ile** ḥālüm ḫarāb
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḥalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ **bu vech ile** yegdür Muḥibbī bil sükūt
G322-3. Sünbül şaçını dām ḳıluben ḫālini dāne / Dil murġını **bu vech ile** ṣayd itdi o ṣayyād
G592-5. **Bu vech ile** naẓm-ı Muḥibbī'yi gören dir / Beñzetdi hemān şi ʿrini Selmāne dimişler
G923-4. Eyledüm anuñ içün göz yaşını āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsnüñe **bu vech ile** girem gibi gelür
G967-3. Oynadum **bu vech ile** şaṭranc-ı ʿışḳun bāzını / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn görseler māt ḳalalar
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül **bu vech ile** tezyīne baḳ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı **bu vech ile** cihān içinde lebden yeg
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / **Bu vech ile** cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña **bu vech ile** olam vāṣıl
G1889-7. Muḥibbī terk iderse n'ola ʿārı / Anı **bu vech ile** rüsvā ḳılan kim
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür şanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erba ʿīn / Sırr-ı dehrüñ ṣūfiyā **bu vech ile** irşādı var

bu yir [2] Bura. (TS, 2009: 723)

G188-4. Bād-ı āhumdan benüm ṭurmaz döner çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi **bu yirler** ṣebāt
G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u ḥaḳīr ider / Budur ezelden işi **bu yir** kār-ḫānedür

bu yüzden [2] Bundan dolayı. (TDK, 2011: 420)

G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḥālet / **Bu yüzden** ṣanmañuz ẕevḳ ü ṣafā ile sürūdum yoḳ
G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm **bu yüzümden**

bununñ gibi [4] Bununla birlikte, mamafih. (TS, 2009: 704)

G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes **bununñ gibi** hevāda açılur bu nev verd
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür **bununñ gib**i cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā **bununñ gibi** nice metāʿ
G2450-3. Biçdi ḥayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫil'atin / Didi lāyıḳdur **bununñ gibi** ḳumāşı gelmişe

bununñ tek [1] *bk. bununñ gibi*

G1151-4. Virüp dermānuñı al derd-i ʿışḳı / **Bununñ tek** degmeñüz sermāye düşmez

bū [16] *Far.* Koku, rayiha. (Ş. Sami, 2010: 149)

(bū [12], būdur [2], būlar [1], būları [2])

G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı **bū** ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ muʿaṭṭar **bū** ile / Kim nesīm-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer
G600-4. ʿĀlemüñ didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi ki gör **būlar** mıdur
G884-1. Senüñ ḥüsnüñ cihāna güft ü gūdur / Bu ne ḥüsn ü bu ne vech ü ne **būdur**
G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden ṭoludur / Bu ne ṭīb u bu ne ʿıṭr u ne **būdur**
G1249-1. Eyleyen dehri muʿaṭṭar bilmedük ne **bū** imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gīsū imiş
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından **bū** alur her ḫār u ḫāṣ / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile **bū** ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki **bū** almış ola kimse vefāsından
G2165-2. **Bū** virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki dimāġın müşk-būya virmesün
G2246-1. **Bū** getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa oḳuyan şiʿrüñde yāḫūd ṭañ mı **bū**
G2418-4. Ṣabā sünbül ṣaçından **bū** getürse / Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle
G2772-3. Şöyle beñzer ki ṣabā zülfine buldı dest-res / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar **būları**
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ **būları** / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
D16-1. Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā **bū** getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger **bū** getürür

bucaḳ [7] *T.* Köşe, zaviye, künc. (Ş. Sami, 2010: 149)

(bucaġı [1], bucaġına [1], bucaġında [5])

G272-3. Hecr elinden ġam **bucaġında** yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḫş
G274-4. Ulı devletdürür gülşen **bucaġı** / Benümle mey ola maḥbūb da ṣāliş
G618-3. Düşüp miḥnet **bucaġına** beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G944-2. Cemʿ ider her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam **bucaġında** bişürüp bağrını mihmān olur
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḫāline hīç vāḳıf olur mı ġam **bucaġında**
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne **bucaġında**
Mr13-12. Ġam **bucaġında** düşüp derd ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

būd [7] *Far.* Varlık, hayat. (Lexicon, 1890: 392)

(būd [4], būdını [1], būdum [2])

G346-4. Nā-būd olursa añmaya ʿışḳ ehli **būdını** / Anuñ yanında bir görinür çün ziyān u sūd
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda **būdum** var
G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender deyr netuvān **būd** mestūr
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı ṣanursuz vücūdum belki **būdum** yoḳ
G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini **būd** u her nā-būddan
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi **būd** ile nā-būddan
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ **būd** / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

budaḳ [6] *T.* İnce ve küçük dal, gusn, şâh. (Ş. Sami, 2010: 149)

(budacıġı [1], budaġ [1], budaġı [1], budaġın [1], budaġum [2])

G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze **budaġum** var
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye ṣalar tāze **budaġum** var
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül **budaġı** / Ben daḥi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Şuyum ışıtmaġ içün serv **budaġın** yaḳasın
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür ṣanasın ṣalmış **budaġ** anda
G2752-1. Dün serv gibi ṣalınup ol gül **budacıġı** / Mestāne-vār eline almış ayacıġı

bugün [228] *T.* İçinde bulunulan gün; içinde bulunulan çağ, zaman; içinde bulunulan gün içinde. (TDK, 2011: 403) *bk. bugüni yarına virmek, bugünüñ ferdāya ṣaymaḳ*

(bugün [221], bugündürür [1], bugüne [2], bugüni [3], bugünüm [1])

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin **bugün** hem daḥi maḥbūb-ı Ḫudā / Eyleme ʿāṣıḳların bir laḥẓa ḳapuñdan cüdā
G6-5. **Bugün** ger bunda olsañ zār u maḥzūn / Olursın yarın anda ṣād u ḫandān
G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ ṣayyādına ṣundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan **bugün** cāndur bana
G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi **bugün** iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd
G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini nūruñ ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile **bugün** bāġ-ı vücūd
G25-2. Görelden ḫāl-i hindüñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / **Bugün** ṣaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin ṣeydā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem **bugün** ben bī-ser ü bī-pā
G45-2. **Bugün** ʿışḳ ile çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda baḳsam rūy-ı Leylā
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı **bugün** Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G60-7. **Bugün** ġam derdine bundan dimişler özge yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi **bugün** cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḫudā
G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma **bugün** ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ göñül belā
G131-4. ʿIşḳdan özge **bugün** ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G183-3. **Bugün** meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut
G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola **bugün** ṣaġ u selāmet / Dāim budurur ḳaṣdı anuñ ola melāmet
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı **bugün** / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G235-7. Cehd eyle Muḥibbī **bugün** aʿlālıġı artur / Eyüler ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil şöyle faḳīr oldı **bugün** / Şehriyār-ı ḥüsnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür **bugün** dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuña giderme anı mengūş it
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr **bugün** görme gel revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G256-4. Dünyāya **bugün** meyl ideyim dime ḫaṭādur / Dil ḫānesini eyleme zinhār mülevveş
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse **bugün** kām ile baḫş
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ gördi nigāruñ / Didi **bugündürür** baña ḳıyāmet
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel **bugün** bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim **bugün** aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren gel **bugün** pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir **bugün** ḳılgıl beni ḳurbān ʿıyd
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile **bugün** / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu **bugün** ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki **bugün** elde ṭolu sīm ü zeri var
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı **bugün** göz yaşı / Daḫi bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G409-5. Ger **bugün** dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña **bugün** müsellemdür
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ **bugün** sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne taḫṣīl olsa bu ʿālemdedür
G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm **bugün** faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G489-4. Gördüm ol yāri **bugün** cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G500-2. Ferdāyı ḫāṭıra getürüp ẓulmi ḳo **bugün** / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini **bugün** teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G514-5. **Bugün** Maḥmūd'ıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḫulḳ ile **bugün** ʿAẕrā giçer
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer kim **bugün** ol Yūsuf-ı Ken ān gelür
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yineʿazm itdi **bugün** / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider
G565-2. Tīġ-i tizüñle beni öldür **bugün** / Çünki hecrüñ çār u nā-çār öldürür
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ **bugün** gūş eyleyen / Fi'l-ḫaḳīḳa ehl ise ol laʾl ü cevherden giçer
G577-5. Bir Nāzenīn sevdi Muḥibbī **bugün** ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G609-1. Şol gedā kim kūy-ı dildāruñ **bugün** derbānıdur / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G627-1. Bir güzel sevdüm **bugün** kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ **bugün** Selmānıdur
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ **bugün** / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G630-1. Müjde ey dil ki **bugün** yār-ı dil-firūz gelür / Şan göçüp faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz gelür
G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi **bugün** rücūʿ / Bu işi iden ol leb-i şekker-şiken midür
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbetʿarż / Bilsem Muḥibbī hep **bugüne** sevmeden midür
G640-1. Leblerüñden kim **bugün** sāġar çeker / Şanma ferdā minnet-i kevṣer çeker
G650-3. **Bugüni** ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür
G657-2. Ṣalma ferdāya **bugün** ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire yarına bu ʿömr şitāb ile giçer
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan eli / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan **bugün** āzāddur
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / **Bugüni** ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel **bugün** söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür **bugün** / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur
G720-4. Cānān yolında her ki **bugün** terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem içinde be-nām olur

G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına aḳıtmaġa / **Bugün** gülzār-ı ḥüsn içre boyı serv-i bülend ister
G814-5. Niẓāmī nicesin bürdüm benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī ʿarṣa-i naẓmuñ **bugün** şīr-i jiyānıdur
G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı **bugün** ʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿahd-şiken midür
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel **bugün** bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle **bugün** çāker-i ʿışḳ / Bu ḳadar bes olıcaḳ nām u nişān baña yiter
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda **bugün** bülbül gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül gibi yüzler
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme **bugün** ʿuşşāḳa gel / Bu meşeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile **bugün** ḳaddüm dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her kiʿārifdür **bugün** derdine dermānı oḳur
G919-3. Dün iḳrār eylemişken būsei yār /ʿAceb n'oldı **bugün** inkār iderler
G937-3. Her kiʿāşıḳdur **bugün** elbette ol serden giçer / Bir marażdurʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / **Bugün** çūbān-ıʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum var
G950-2. Gel **bugün** ʿiyş idelüm ṣaḥn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẕālim kimler ile irteʿişret-sāz olur
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī gel temāşā it **bugün** / Serv-ḳadler ṣalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G977-4. Şeh dirilen cihān içinde **bugün** / Ḳapusında anuñ gedā görinür
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm **bugün** faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar
G1093-5. Nār-ı firḳatdür **bugün** bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür cān bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür **bugün** tīmārsuz
G1117-4. Bīgāne gibi baḳma **bugün** ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz
G1122-7. Kimdür ki diyeʿışḳı Muḥibbī başa iletsem /ʿĀlemde **bugün** bundan ulu derd-i ser olmaz
G1163-5. Nice yıldur ki **bugün** mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāşıḳ ṭutısar biz ölicek mātemümüz
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it **bugün** / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1218-4. Zāhidā şu üzre ṣalsañ ger **bugün** seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1258-1. Her kim ki **bugün** rāh-ı miḥnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan cān ile ider aña sābāş
G1309-1. Laʾl-ı dilberdür **bugün** ʿālemde cevherden ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher biʾl-ġaraż
G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa **bugün** ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñ içün didiler ribāṭ
G1322-2. Kim ki laʾlüñden senüñ ider **bugün** bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṣerden ne ḫaẓẓ
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen **bugün** söz cevherin / Ṣol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne ḫaẓẓ
G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma **bugün** cān u başa sen / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle **bugün** irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḥi ṭurur muʿtekif
G1396-2. **Bugün** gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ **bugün** gel bādeye ṣūfi / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ **bugün** cān ḳurtara / Ḳatline ʿāşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi ṣadaḳ
G1433-4. Ḳāniʿem rızḳuma ne gelse ḳanāʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda **bugün** ʿanḳā-yıʿışḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫoş gör derdi ḫoş / Çünki bulınmaz **bugün** dermān-ıʿışḳ
G1454-2. Çeşm-i mestidür **bugün** bīmār iden ʿāşıḳları / Ḥasretā derdā dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ
G1483-2. **Bugüni** ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek
G1521-4. Kaʿbe-i kūyuñda cemʿolan **bugün** ʿāşıḳları / Ḫayra girsen eylesen bir bir ḳamu ḳurbān senüñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim **bugün** ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1560-3. **Bugün** faẓl ileʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G1592-3. Fāş oldıʿālem içre çün **bugün** esrār-ıʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1611-3. Tekye-iʿışḳ içre ṭaʿn ider **bugün** Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1613-3. **Bugün** öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ imişʿahd ü peymānuñ senüñ
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā kūh-ken gibi **bugün** nāmun senüñ
G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı ezhāra **bugün** ser-dār gül
G1673-2. **Bugün** meydān-ıʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān-ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1677-4. Ger **bugün** elden ḳomayasın şeriʿat dāmenin / Ḫavż-ı kevṣerden diyeler saña yarın şerbet al
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki **bugün** şādılıġı tīz giçer bir dem degül
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi **bugün** meydāne dil
G1722-3. Ḳadem başduñ **bugün** çün mülk-iʿışḳa / Yaşuñ leşker dilā āhuñʿalem ḳıl
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber **bugün** gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1744-4. **Bugün** göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne müşkil
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ **bugün** çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1767-5. Giydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı **bugün** rāhum benüm
G1791-2. **Bugün** gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / Ey dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ **bugün** keşüm
G1797-3. Bir şaçı Leylī firāḳından **bugün** Mecnūn-vār / Düşüben vādilere kendümi rüsvā eyledüm
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın aña dögsün kūh-ken / Başa iletdüm şanʿat-ıʿışḳuñ **bugün** üstādıyam
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf ile **bugün** gülgūn-ı eşkümi / Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi **bugün** dermāne ṭapşırdum
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah **bugün** ben şāh-ıʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhumʿalem / Ḥamdülillah kim **bugün** mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1855-5. Dayanursa nʾola zāhid **bugün** ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine **bugün** ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ şaydıʿaceb ala şikār oldum
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan **bugün** āzādeyem
G1905-2. Giydüm iḫrāmı ḫarim-i kūyına vardum **bugün** / Terk idüp varlıḳ libāsın külliʿuryān olmışam
G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları dām / Ṣoḥbeti yaʿni **bugün** dār-ı selām eyleyelüm

G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm ṣāddur / Żerre deñlü ʿaynuma gelmez **bugün** hicrān benüm
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm **bugün** ʿışḳuñ yolından hem
G1981-5. **Bugün** meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż ile ʿuṣṣāḳa merḥamet / Olmaz güzeller içre **bugüne** ʿamel didüm
G1996-5. **Bugün** ʿām itdi dilber niʿmetini / Muḥibbī Ḳays-veş şındı çanaġum
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / **Bugün** seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2001-4. Kaʾbedür kūyuñ senüñ **bugün** bildüm ʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür **bugün** / Kaʾbedür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür **bugün**
G2022-2. Eylemezsin ʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān beni / Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür **bugün**
G2022-3. Dostum ʿuṣṣāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür **bugün**
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider / Ben seni gördüm benüm ʿıydum muḳarrerdür **bugün**
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür **bugün**
G2022-6. ʿIyd-gehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür **bugün**
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā **bugün** meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan **bugün** ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı ʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2036-4. Ey büt-i çīnüm **bugün** ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2040-3. **Bugün** gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki bū almış ola kimse vefāsından
G2041-1. **Bugün** gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2041-6. Beni derd ü belā ile **bugün** gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey dost sensin sen
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḥuñ şevḳi ile bülbül gibi gūyā / **Bugün** gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ **bugün** fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde **bugün** kendümi Ferhād ideyin
G2070-4. Gülşene meşṣāṭa olmışken **bugün** bād-ı seḥer / Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḥazān
G2095-3. Hem-cenāḥ olur **bugün** ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf ile / Āşiyān-ı vādi-i dehre girüben ferd olan
G2101-1. **Bugün** giçdüm çü ben çün ü çirādan / Dilā sen daḥi giç bu hūy u hādan
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür **bugün** ʿāşıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen
G2104-2. Kaʾbe kūyunuñ hevāsiyle **bugün** ʿāşıḳlaruñ / Her biri ḥāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem **bugün** / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳalem **bugün**
G2125-2. Ṣanmañuz ṣūfi ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem **bugün**
G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem **bugün**
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭasın / Kāyināṭuñ ḥālini bilmekde remmālem **bugün**
G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan bir oḳum / Rāfiżīler ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem **bugün**
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫʷāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem **bugün**
G2131-3. Ḥamdülillah kim **bugün** ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken **bugün** ʿālem yüzi / Ḫayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḥazān
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ zikriyle ḫoş-ḥālem **bugün** / Ḫaṭṭuñun fikriyle ġāyet de pā-mālem **bugün**
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde ben Żālem **bugün**
G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿanḳā gibi / Ṭuʿmesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālem **bugün**
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / Kāyināṭuñ ḥālini bilmekde remmālem **bugün**
G2159-5. Ḳāniʿem bir loḳmaya dünyā naʿīminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem **bugün**
G2159-6. İsm ü resminden tırāş olmış Muḥibbī ʿālemüñ / Tekyesinde ḫallḳuñ şūrīde-abdālem **bugün**
G2182-2. **Bugün** meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn
G2185-3. **Bugün** maġrūr olup dime iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından
G2190-1. **Bugün** çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür **bugün** çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2206-1. Didi gel deyre **bugün** muʿciz-i ʿīsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ **bugün** rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne ben
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevṣere / Ey göñül olduñ **bugün** çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile **bugün** meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
G2217-3. **Bugün** meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2232-7. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başını / Çünki meydān-ı maḥabbetde **bugün** merdānesin
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden **bugün** dilā ger giçesin / Yarın anda umaram kevṣer şarābın içesin
G2243-4. Terk it **bugün** libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana şunmaya her nā-bekār elin
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın bāde beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan **bugün** āzāde beñzersin
G2290-3. **Bugün** ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2305-2. Berki ʿüñ keşf eyle göster **bugün** ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ şaf şaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2305-6. Bu Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışken **bugün** / Ḳapusında olmaġa derbānın eyler ārzū
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki söylese **bugün** ol bī-emān ile
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle **bugün** ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minādur yine
G2415-5. Kaʾbedür kūyuñ sürin sürin gelür ʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle **bugün** ḳurbān ḳurbān üstine
G2478-6. Biz daḥi **bugün** żevḳ idelüm şaḥn-ı çemende / ʿIyş itmegeʿazm eyledi kūh-sāra benefşe
G2483-3. Cām-ı laʾli yādına oldum ḫarābātī **bugün** / Varumı ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dil-keşe
G2485-4. Zāhidāʿaceb ki beng ile giçürdiʿömrini / Dehrüñ **bugün** ol baḳmadı hergiz şarābına
G2486-2. El şunma genc-i ḥüsnine zülfinden it ḫaẓer / Kim başa çıḳa bile **bugün** ejdihā ile
G2512-5. Āh eylemesün mi ki **bugün** geldi vücūda / Başladı hemān derd ile şolmaġa benefşe
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı **bugün** ayasına / Sen şehüñ tā ki nişār ide hemīn pāyesine
G2544-2. **Bugün** raḥm eyle cānum gel naẓar ḳıl / Ḳapuñda nāle vü āh u enīne

G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki **bugün** söyleşe ol bī-emān ile
G2595-1. Her kim ki anuñ işi **bugün** āh u zār ola / Şām u seḥerde nālesi anuñ hezār ola
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḥasretle **bugün** öldüresin bīmāruñı
G2619-1. Kim cüdā eyler **bugün** senden beni cānum gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle **bugün** / Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2714-2. Giçen giçdi gelenler de giçerdür / **Bugün** gūş eyle cāndan diñle nāyı
G2725-1. N'ola oldunsa **bugün** ḥüsn ilinüñ pādişehi / Naẕar it ḳullarınuñ ḥāline baḳ gāh gehi
G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme **bugün** dildār-ı ʿālemsin / Şorılısardurur yarın meger ʿāşıḳlaruñ dādı
G2746-1. **Bugün** bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2749-2. Elifler sīnede servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün **bugün** bāġ u gülistānı
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi **bugün** sulṭānuñı / Ne içün ḥalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2781-3. Nik-ʿamel ḳılmaġa cehd it ḥayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan **bugün** īmānuñı
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür **bugün** / Raḥmi yoḳdur ḥālüme şan ḳalbi mermerdür **bugün**
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür **bugün** / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür **bugün** / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur **bugün**
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur **bugün**
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür **bugün**
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür **bugün**
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḥafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür **bugün**
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür **bugün** mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu zerreden itme nihān
Mr6-1. Şāh-ı ʿışḳ olduḳ **bugün** ṭabl u ʿālemden fāriġuz / İḫtiyār-ı faḳr idüp ḥayl ü ḥaşemden fāriġuz
D43-1. **Bugün** ṣabr eyleyen derd ü elime / İrişür irte cennāt-ı naʿīme
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz **bugünüm** gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B59. **Bugün** iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ kimdür / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳirüñdür
B124. **Bugün** dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B135. Maḥabbet güft ü gūyından **bugün** ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār saña olsun
B156. Deyre vardum dün **bugün** meyḫāneye / Bulımadum yāri gezdüm kū-be-kū
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah kim **bugün** irdüm viṣālüñ ʿıyduna
B214. Göñül iñler **bugün** ṭolāba döndi / Aḳar her yaña yaşum āba döndi

bugüni yarına virmek [1] Yapılması gereken herhangi bir işi daha ileri bir zamana ertelemek. *bk. bugünüñ ferdāya ṣaymaḳ*

G1792-3. ʿĀşıḳam rindem **bugüni virmezem ben yarına** / Zāhidā şāhidle meyden şanma perhīz eyleyem

bugünüñ ferdāya ṣaymaḳ [1] *bk. bugüni yarına virmek*

G2036-3. **Bugünüñ ferdāya ṣayma** żāyiʿ itme ʿömrüñi / Dir bu sözi çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan

buḫār [1] *Ar.* Buğu. (Ş. Sami, 2010: 150)

G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam **buḫārı** yoḳsa dil āyīnesini jeng ider

buḫl [1] *Ar.* Hasislik, nâ-keslik. (Ş. Sami, 2010: 150)

G1688-4. Zāhidā gel **buḫlı** ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

buḥrān [1] *Ar.* İşin tehlikeli ve karışık bir hâl peyda etmesi. (Ş. Sami, 2010: 150)

G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm belā vü derd **buḥrānı** / Nigārum gūşına alup ger itmeye teġāfüller

bulanıḳ [3] *T.* Karışık, saf ve berrak olmayan, mütekeddir, tîre. (Ş. Sami, 2010: 150)

(bulanıḳ [2], bulanıḳdur [1])

G647-4. Uġrama ṣaḳın eşküme ey dil ṣanup geçid / Ādemler alıcı **bulanıḳ** ḳanlu tūnedür
G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḥaẕer ḳıl / **Bulanıḳ** ḳan ile çeşmüm sili var
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı **bulanıḳdur**

bulanmaḳ [2] *T.* Su vesaire alt üst olup dibindeki çöküntü ve çamur içine karışmakla saflık ve berraklığı kaybetmek, tekeddür eylemek. (Ş. Sami, 2010: 151)

(bulanmışdur [1], bulansa [1])

G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı **bulansa** ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem şular ider ṭuġyān aḳar
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye ṣaḥrā-yı sīnemde / Bahār eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar **bulanmışdur**

bular [7] *T.* Bunlar için. (TS, 2009: 688)

(bular [4], bulardan [1], buları [1], bularuñ [1])

G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan **bular** bī-dāddur
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuṣṣāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre **bular** ser gösterür
G1055-4. Ṭabībā ṣorma ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / **Bularuñ** derdi vü dermānı yoḳdur
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda **bular** ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum / **Bular** yitmez mi ʿışḳuma delāil
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim **buları** ṣatun almalı degül
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / **Bulardan** görmedi kimse bu kārı

bularçün [1] Bunlar için. (TS, 2009: 690)

G2101-2. İbādet ḳıl ḳoma tevḥīdi elden / **Bularçün** seni yaratmış yaradan

bulaşmaḳ [3] *T.* (Ş. Sami, 2010: 151)

(bulaşma [1], bulaşup [1], bulaşur [1])

1. Girişmek, teşebbüs ve tasaddî etmek, sarılmak, el sürmek.

G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya **bulaşma** cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola dāmānuñ

2. Sürülmek, yapışmak.

G2178-2. Ben benümçün dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan **bulaşur** ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun ṣaḳın

3. Kirlenmek, lekelenmek, âlûde ve mülevves olmak.

G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / **Bulaşup** toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm

bulaşdurmaḳ [1]

G520-5. Bīgāne ṣanup baḳma Muḥibbī'ye ḥabībüm / ʿIşḳuñla **bulaşdur** ezelī meyli sañadur

bū Leheb [2] Hazreti Peygamber'in amcası. Hazreti Peygamber yakınlarını çağırıp onları İslâm'a davet ettiği zaman ona riayet etmeyenlerden. *bk. Ebū Leheb, Leheb*

G151-3. Kūyuña ḳoma raḳīb-i kāfiri / Cennete lāyıḳ degüldür bū Leheb
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū lehebden yeg

bulınmaḳ [65] *T.* (Ş. Sami, 2010: 152-153) *bk. az bulınmaḳ, iki eli ḳanda bulunmaḳ*

(bulına [13], bulınca [2], bulındı [1], bulınmadı [4], bulınmadum [1], bulınmaya [7], bulınsa [3], bulınur [32], bulınursa [2])

1. Aranılarak veya tesadüfen ele geçirilmek.

G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / **Bulınmadum** aradum dildārı ḳıldum cümle geşt
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı göñlüm / **Bulınmadı** dirīġā bir kimse ide tīmār
G847-2. Genc-i ḫüsnüñ **bulınur** vīrānede / Anuñ içün bu göñül vīrānedür
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿīẓār / Gülşen içinde **bulınsa** ṭañ mı didüm mūr u mār
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser **bulınmaya** / Sencileyin nāzenīn bir bencileyin dil-fikār
G2036-2. Naḳd-i cān ile **bulına** bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup isteye devā / Derdi **bulınca** ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿaṣā demür çarıḳ / Giye anı tā **bulınca** ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2576-7. Cān eyle fedā tā **bulına** vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī saña cānāne gerekse

2. Hazır ve mevcut olmak, var olmak.

G170-3. **Bulınur** dürlü dürlü gerçi meẕheb / Bulınmaz ararsan bir ʿālī-meşreb
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ **bulınur** böyle kerāmet
G264-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / **Bulınsa** ṭañ mıdur anda ḥavādiṣ
G274-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / **Bulınursa** ne ṭañ anda ḥavādiṣ
G601-5. Gerçi şiʿr ehli Muḥibbī **bulınur** ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi **bulınmaya** anda hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar

G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şi῾rini gūş eylesün / **Bulınur** gerçi ġazel ammā bu eş῾ār özgedür
G1166-1. **Bulınur** mı ῾aceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ῾ālemde enis-i āh u zār olmaz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd **bulınur** ḫār ü ḫas
G1261-2. Ger **bulına** ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz ma῾āş
G1287-2. Şerārı ῾ışḳunuñ cānā ῾aceb mi ṭursa sīnemde / **Bulınur** küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1319-2. Çünkim vefā vü mihr ü maḥabbet **bulınmadı** / Ādemle şaḳın eyleme dünyāda iḫtilāṭ
G1396-5. Egerçi ῾āşıḳ olmışlar **bulınur** deyr-i ῾ālemde / Muḥibbī gibi ῾ālemde velī ḥāl-i mükedder yoḳ
G1403-1. Dimeñ ol māh-rū şanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ **bulınur** vü illā vefāsı yoḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür **bulınur** anı da tiryāḳ
G1429-3. Her ne kim yirde **bulınur** baḥrde biñ ol ḳadar / ῾Ālemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1463-2. Gül yüzin gördi ḫaräretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh **bulınur** gülde῾araḳ
G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli gelse göze / Nīl içinde **bulınur** çünki neheng
G1542-1. Sīneme şol deñlü geldi tīr-i müjgānuñ senüñ / **Bulına** tā ḥaşre dek sīnemde peykānuñ senüñ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol῾ömr-i cāvidi / **Bulınur** mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1560-3. Bugün faẕl ile῾irfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẕlūmda **bulınmaya** girībānuñ
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi **bulına** başumda ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet cür῾asın nūş eylemek
G1583-3. **Bulınur** şanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu sa῾ādet saña bes **bulına** tīġinde demüñ
G1703-5. Ey Muḥibbī **bulınur** şi῾rüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī **bulınur** ol kān benüm
G1946-4. İbtidā-yı ῾ışḳdan virür **bulınur** çoḳ ḫaber / Līk anuñ vāridinden intihāyı görmedüm
G1986-1. Senden özge benüm ῾ālemde **bulınmaya** kesüm / Saña irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ῾ālemde **bulınmaya** kesüm
G2230-2. Alup bir cür῾a nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / **Bulına** rūz-ı maḥşerde daḫi başda ḫumārından
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn me῾ānī **bulına** / İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i şemin
G2295-3. **Bulınur** māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında῾aceb nā-mihribāndur bu
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ ῾ışḳ eri var / Bir cefā-keş **bulınmaya** bence
G2443-1. **Bulınur** çün hevā-yı zülfi serde / Beni uġradur ol biñ dürlü derde
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī ki **bulınmaya** nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla **bulınur** lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2562-4. Ehl-i῾ışḳ mey yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar **bulınur** aşında
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cür῾a-i ῾ışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde **bulınsa** ṭañ mı mestāne
G2633-2. Esrār-ı ῾ışḳa kimsene āgeh **bulınmadı** / Bülbül meger ki elde ṭuta dāmen-i güli
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu Muḥibbī **bulınmadı** / Zārılıḳ ider bülbül-i güyā benüm gibi
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi **bulına** dil-pārecügi

3. İmdada yetişmek, yardım ve muavenet etmek.

G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ῾ışḳuñ dāmenin / **Bulına** maḥşer güni destinde de dāmān dost
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde **bulına** dāmenüñde nice dest
G1614-4. Ḳurtaram şanma elümden kim alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer **bulına** destümde dāmānuñ senüñ

4. Meydana çıkarılmak, keşfolunmak.

G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūni mercāndur baña / **Bulınur** zīrā gözümüñ yaşı῾ummāndur baña
G281-4. Nigārā şaḳla ḥüsnüñ müdde῾iden / Dimesünler **bulınur** rāygān genc
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña vīrānedür dirler / **Bulınursa** eger vuṣlat aña genc-ḫānedür dirler
G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳa῾r-ı deryāda Muḥibbī **bulınur** dürdāneler
G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler **bulınur** çün anuñ riyāsı var
G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / **Bulınur** anı yıḳık çün Ebū Derdā bilürüz
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki **bulınur** genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki **bulınur** genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī **bulınur** genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān isterem
G2091-5. Çün Muḥibbī **bulınur** vīrānede genc-i viṣāl / Ḳo göñül ma῾mūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ Mecnūn idiser-āḫır / ῾Işḳuñ bu Muḥibbī'nüñ **bulındı** dimāġında
G2767-5. Arasan şanma Muḥibbī **bulına** genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb gibi

bulınmaz [43] *T.* Ele geçmesi muhal, nâ-yâb, mefkûd. (Ş. Sami, 2010: 152)

G124-1. Derd-i῾ışḳa dostlar hergiz **bulınmaz** bir ṭabīb / Derd-mend-i῾ışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber **bulınmaz** bārī ḥalvā-yı raḳīb
G170-3. Bulınur dürlü dürlü gerçi meẕheb / **Bulınmaz** ararsan bir ῾ālī-meşreb
G240-4. Dilersen῾izz-i sermed terk-i ser ḳıl / **Bulınmaz** ῾āşıḳa böyle sa῾ādet
G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Def῾ine anuñ **bulınmaz** bāde-i terden leẕīẕ
G360-4. Hecr elinde n'ola şorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne **bulınmaz** a begüm bir iki yapraḳ kāġıẕ
G362-1. Ḫalḳ-ı ῾ālem dir **bulınmaz** şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben la῾l-i dilberden leẕīẕ
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe **bulınmaz** çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G684-1. **Bulınmaz** nesne hīç cānāne beñzer / Ne var ῾ālemde ancaḳ cāne beñzer
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / **Bulınmaz** ῾arż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür

G845-3. **Bulınmaz** arasalar baña mānend / Şehā şehrüñde sevdāñ ile meşhūr
G845-5. **Bulınmaz** arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi ki mest gāh maḫmūr
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān **bulınmaz** çün bu bāzār özgedür
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / **Bulınmaz** derd-i ʿışḳ ile benüm tek mübtelā hergiz
G1180-1. **Bulınmaz** gül enis-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül var mıdur kim zār ḳılmaz
G1214-1. Bu cihānda çün **bulınmaz** ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1243-4. Ölünce çekeyin cevr ü cefāñı / **Bulınmaz** çünki ʿāşıḳ ḫurrem olmış
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende **bulınmaz** kim ola bu resme ḫāş
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / **Bulınmaz** Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Şaṭ
G1426-5. Şaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā **bulınmaz** şoñı nedāmet ancaḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫoş gör derdi ḫoş / Çünki **bulınmaz** bugün dermān-ı ʿışḳ
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde **bulınmaz** hīç edebden yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / **Bulınmaz** ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / **Bulınmaz** nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaşla **bulınmaz** saña şebden yeg
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīneñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil **bulınmaz** begdeşüñ
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde **bulınmaz** kimse senden yeg
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm devā **bulınmaz** / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1875-2. Vaşl-ı cānān çün **bulınmaz** itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam
G1875-3. Çün **bulınmaz** ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʿıl ḳılam
G2101-3. **Bulınmaz** cedd ü cehd ile çü vaḥdet / İkilik gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2209-3. Çünki **bulınmaz** beni ādemde bu nevʿa ḥüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye dermān **bulınmaz** / Meger laʿli ola derde dārū
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç **bulınmaz** aña rāh
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende **bulınmaz** meger günāh
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev ṣalar dehre / Anuñçün māh-rūlarda **bulınmaz** sendeki çehre
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre **bulınmaz** pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir işe
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz **bulınmaz** dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda
G2586-1. **Bulınmaz** būy-ı zülf āhū-yı çinde / Ne Çinde belki hem rūy-ı zemīnde
G2586-4. Nice teşbīh idem ben sīme cismün / **Bulınmaz** bu ṭarāvet yāseminde
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ **bulınmaz** cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2656-2. Cihānda miḥnet ü derd ü elem çoḳ / **Bulınmaz** arasañ bir dem ḥużūrı
B185. Sāḳiyā ṣun beri ṣol ḳan olası cān diñle / Ne **bulınmaz** bu da laʿl-i leb-i cānān dinle

bulmaḳ [289] *T.*

bk. bahāne bulmaḳ, cān bulmaḳ, çāre bulmaḳ, derde dermān bulmaḳ, dest-res bulmaḳ, feraḥ bulmaḳ, fırṣat bulmaḳ, ḫalāṣ bulmaḳ, intihā bulmaḳ, iştihār bulmaḳ, izüñ bulmaḳ, kemāl bulmaḳ, küşād bulmaḳ, necāt bulmaḳ, nihāyet bulmaḳ, raġbet bulmaḳ, rāḥat bulmaḳ, rehā bulmaḳ, revnaḳ bulmaḳ, şafā bulmaḳ, ṣıḥḥat bulmaḳ, şeref bulmaḳ, şifā bulmaḳ, şöhret bulmaḳ, tāze cān bulmaḳ, tāze ḥayāt bulmaḳ, teskīn bulmaḳ, vuṣūl bulmaḳ, yir bulmaḳ, yol bulmaḳ, yüz bulmaḳ, żiyā bulmaḳ

(bul [5], bula [12], bulalar [1], bulalı [1], bulalıdan [1], bulam [7], bulamadum [3], bulamazsın [1], bulan [1], bulanlar [2], bulasın [23], bulaydı [1], bulayım [1], buldı [36], buldılar [1], bulduġı [1], bulduġın [1], buldum [15], bulduñ [2], bulıcaḳ [1], bulımadı [3], bulımadum [15], bulımasuz [1], bulımaz [1], bulımazsın [2], bulmadı [14], bulmadılar [3], bulmadum [24], bulmaduñ [1], bulmaġ [2], bulmaġa [5], bulmaḳ [12], bulmamışdı [1], bulmasa [1], bulmasun [2], bulmaya [3], bulmayalar [1], bulmayam [1], bulmayasın [1], bulmayısardur [1], bulmaz [7], bulmazsın [2], bulmış [5], bulmışam [1], bulmışdurur [1], bulmışken [1], bulsa [4], bulsalar [1], bulsam [2], bulsun [3], bulsunlar [1], buluban [2], bulup [8], bulur [23], buluram [1], bulurdı [2], bulurdum [2], bulurlar [1], bulursa [4], bulursan [3], bulursın [5])

1. İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak. (TDK, 2011: 410)

G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile kim sürdi yüzin / İki ʿālemde saʿādet **buluban** eyledi sūd
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem **bulasın** tā sen ṣevāb
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim **bulasın** bir feṯḥ-i bāb

G176-1. Herkese **bulmaġa** ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren de āb-ı ʿineb
G197-4. Bu ġamdan gel beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler **buldı** hidāyet
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ izhār / Didüm ki gelür derdeʿarak **bulsa** ḥarāret
G205-1. Eger dirseñ ḥuẕūr idem dilā ḳıl dāyimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan **bulasın** tā Ḥaḳa ḳurbet
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup **bulur** nice ʿizzet
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden şanma cerāḥāt oldı / **Buldı** murādını dil cān oldı daḥi rāḥat
G232-4. Zāhid gibi şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti **buldum** murāda dest
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret **bulam** derd ile diyem ḳan dost
G245-2. Saʿādet **buldı** ḳoyan pāyına ser / Benüm başumda yoḳdur bu saʿādet
G246-4. Cihān keyfiyyetinden cümle giçdi / Ol kim cām-ı lebüñle **buldı** ḥālet
G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / **Bulmamışdı** daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete irür / Derbān olan ḳapunda **bulur** ʿāḳıbet fütūḥ
G320-1. Ẕikr ḳıl laʾl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / Zülfine baġla göñül tā **bulasın** ʿömr-i ziyād
G337-3. Ṣūfi diler ki **bula** naʿīm bu riyā ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār **bul** kim ola ferd
G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / İsten iseñ **bulasın** dünyāda senʿömr-i ziyād
G374-1. Ṣaḳın aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet **bulursan** kendüzini eyle mūr
G720-2. ʿIşḳuñ şu āʿı ile **bulur** her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / **Bulmaz** ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G760-3. Bir muṣāḥib yār **bul** gülşende var bir kūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G788-3. İçen mey **buldı** ʿömr-i cāvidānı / Meger āb-ı ḥayātest āb-ı engūr
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / Ṭāliʿ devlet **bulup** baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur
G945-4. Zāhidā şanma ki aʿmāl ile cennet **bulasın** / Ol Ḥaḳḳuñ faẕlıdurur yoḫsaʿamelden ne gelür
G1125-4. Ṣāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb **bulduġın** gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz daḥi ṣāḥib-demlerüz
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ **bulasın** genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1193-5. Muḥibbīʿışḳ ile **bulduñ** ḥarāret / Anuñçün şiʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma ziyān-kār / Kim azar ol **bulasın** ʿömr-i kerkes
G1254-4. **Bulurdum** dünyede göñlüm murādın / İtüm diyü baña bir kez diseñ uş
G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup zülfine ide iḫtişāş / **Bulmayısardur** ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāş
G1367-4. Nükte-i ʿirfān **bulur** ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar ṣadef
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse **bulur** olʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi **bulsun** sādelik
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle ʿāşıḳlaruñ **buldı** murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1704-2. Göñli ḳatılar **bulursa** yiridür neşv ü nemā / Ẕāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo **bulsunlar** murādātı cevāhir virici kān ol
G1964-4. Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş **bulurdı** ʿömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş ey ṣanem
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet **bulup** gör ben neler çekdüm
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār **bul** olma şaḳın bār-ı girān
G2053-3. Fırṣatı fevt itme **bul** bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2200-4. Kim ki isterse **bula** āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī **bulsa** yiter ol saʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẓar ḳıl **bula** bu bende liyāḳat getüre
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret **bulalı** cān u göñül / Zülfinüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine
G2603-7. **Bula** Muḥibbī mürde göñül ʿömri sermedi / ʿīsi gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / **Bulur** murādı ger ire Ḥaḳḳuñ hidāyeti
G2669-3. Erisün şu olup baġrı zebāna **bulmasun** ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm şun cāmı bayram ertesi / Tā **bula** āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre **bulup** neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda şan pençe-i mercān büyidi
G2730-1. Nigāruñ laʾl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde olʿömr-i cāvidān **buldı**
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān **buldı**
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç **bulmasun** sūdı
Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan **bulur** murādını hemān
Mh14-8. **Bulasın** tā kim anuñ ḫaste göñlüñ ṣāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki **bulam** ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

2. Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak. (TDK, 2011: 410)

G30-4. Didüm ki çekdüm rencini **bulmaġa** ḫüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G45-4. Reh-i ʿışḳ içre **bulsam** ṭopraġumı / Alup kuḥl idine cennetde hūrā
G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar ʿālemi / Genc-i ʿışḳı **buldılar** bu ḳalb-i virānum görüp
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / **Bulımazsın** daḥi sen anı niʾdersin arayıb
G188-2. Leblerüñden bir nişān **bulmadı** dil İskenderi / Ẓulmet-i ḫaṭuñda çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt
G193-1. **Bulmadum** ʿālemde bir yār ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān **bulmadı** cānānı dürüst
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden **bulam** diyü nişān / Bu göñül maʿmūr iken vīrāne oldum ʿāḳıbet

G198-3. Ger ḫāk-i derüñ **bulsa** idüm ṭutup el üzre / Başuma ḳoyup eyler idim tāc-ı saʿādet
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki **bulmazsın** cihānda ola bir hem-rāh dost
G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin rūşen eyle / Diyeler **buldı** bir ṣāh-ı cihān genc
G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı dermān arayu / **Bulımadı** ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G417-4. **Bulmaġa** genc-i vaṣluñı ṣām u seḥer gezer / Dīvāne oldı gör dili vīrāne seyr ider
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup **bulmayasın** / Ġayr yirde arama ol dil-i vīrānda yatur
G424-4. Berr ü baḥri aradı **bulam** diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ **bulmadum** / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G545-3. Aradum zülf-i perīṣānuñda göñlümi didüm / Didi **bulmazsın** anı çāh-ı zeneḫdānumdadur
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri **bulursın** Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / **Bulmadı** bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G622-4. Tāze güller açılur **bulur** gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti **bulımadum** / Ḥıfẓ iden anı meger bu dil-i virānumdur
G641-2. Kūy-ı dilberde seni **bulmaḳ** ne mümkin ey göñül / Anda sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede **buldı** dil ü cān / Birbirinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā **bulmaḳ** olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem nāşıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde **bulup** ṣordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / **Bulmaġa** genc-i vaṣlı bu dil ḫarāba beñzer
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri **bulursın** Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ **buldı** ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi **bulursın** ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G975-3. Aradum kevn ü mekānı **bulmadum** senden nişān / Sen de iste didi ol ṣanma ki ġayri yirdedür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ **buldı** ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / Eger **bulmaḳ** dilersen gerdümi gör
G1040-2. Zülf-i bendinde **bulup** bu göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi işkencedür
G1093-4. **Bulmadum** ben leblerüñ mānendi bir İsi-nefes / Görmedi l ʿālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm **buldum** viṣālin / Cihānda var mı bir iş kim zer itmez
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / **Bulmadum** feryāduma ʿālemde bir feryād-res
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim ḳıldı heves / **Bulmadı** ʿālemde hergiz kendüye feryād-res
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḥālini bilmek yine / **Bulamadum** ol cünün deştinde nā-peydā imiş
G1301-5. **Bulmaḳ** eger kim ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baş
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum **bulmadum** yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir ḳadeḥ ile / **Bulmadı** görüp erba ʿine zāhid-i murtāż
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳunuñ yoḳdur dimişler evveli / **Bulmadılar** arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda **bulam** diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1417-2. Göñlüm gözini kūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki **bula** diyü ol düzdi yataḳ yataḳ
G1422-6. Eger **bulsam** seni tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1448-2. **Bulmadum** bir kişi ben ḥālümi aña / Gördüm āyīnede ben daḥi ḥayrān ancaḳ
G1474-3. Aradum hemçün Sikender **bulamadum** āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān iden ʿayn-i zülāllüñdür senüñ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu **buldum** ben nişānın çārenüñ
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eşer / **Bulmaduñ** ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1672-2. Genc-i ḥüsnin **bulmaḳ** ister iseñ eger cānānenüñ / **Bulamazsın** ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1681-1. **Bulımazsın** Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1681-4. Deşt-i ġamda **bulmaz** iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1699-4. Gülşen içre ger ʿizār-ı yārden reng almasa / Ālem içre **bulmaz** idi bu ḳadar ʿizār gül
G1712-2. **Bulmaḳ** isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / **Bulımadum** bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1751-2. **Bulmaġ** istersen eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ / Āḫır arayup bu dil-i vīrānede **buldum**
G1860-4. Şöyle żaʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden **bulurlar** yoḳsa nā-peydā benem
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / **Bulımadum** aradum böyle hem-derdüm benüm
G1917-1. ʿĀlemi geşt eyledüm bir mihribānı **bulmadum** / Cānumı ḳıldum fedā ārām-ı cānı **bulmadum**
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı **bulmadum**
G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm / ʿIşḳ içinde baña beñzer nā-tüvāñı **bulmadum**
G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ ḳıl niṣār / Aña beñzer ʿālem içre ḫurde-dānı **bulmadum**
G1956-3. **Bulmışam** göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāş ol **bulasın** dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / **Bulımadum** dehr-ārā ġam içre yoldaşum benüm
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini **bulmadı** Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm ol yāri ben / Varlıġı terk itmeyince **bulmadum** dildārı ben
G2037-6. Genc-i vaṣlın **bulmaġ** içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde **bulmaya** ehl-i ṣafā yolın
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / **Bulımadum** nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2047-3. Deyre vardum **bulamadum** mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına yārüñ / **Bulurdum** Merve ḫaḳkiyçün Ṣafā ben
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / **Bulmadı** kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār etegin

G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup **buldum** maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben
G2165-5. Arayup **bulsun** Muḥibbī bir güzeller şāhını / Lik̄ şaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2173-4. Ḫʷābda yāri **bulup** fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma inkār etegin
G2179-2. **Bulmaḳ** isterseñ eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī **bulmadı** ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge ya İlāhil-ʿālemīn
G2182-5. Muḥibbī her ne kim **bulsa** dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde **bulursan** giçmesün vīrāneden
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge **bulmadum** tīmārı ben
G2236-4. **Bulmadum** bir yār-ı hem-dem kim olaʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup **bul** nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2298-4. **Bulmadum** bir yār-ı hem-dem göñlüme / Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / **Bulımadum** aradum dildārı gezdüm sū-be-sū
G2302-4. Ger **bula** göñül yarasına ḫāk-i derūnden / Ne ḥasret-i merhem çeke ne minnet-i dārū
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān **bulmadı** ol bī-çāre ṣu
G2308-2. Kimse **bulmadı** anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2310-2. Zülf-iʿanber-bārunuñ būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup **bulmaḳ** diler gezdügi budur kū-be-kū
G2345-4. Arayup dilde **buldum** genc-i ʿışḳı / Olur vīrānede ekṣer defīne
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫır / Ṣayyād **bula** ṣaydın izüñ bulur özinde
G2386-3. **Bulmaḳ** isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki **bulasın** gelseñ dil-i vīrāneye
G2443-3. Göñülde gāh çeşmümde ḫayāli / **Bulam** diyü araram baḥr ü berde
G2463-2. ʿIşḳ **bulımadı** çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib **bulmadum** / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri abdāl ile
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā / Arasalar cismümi **bulmayalar** ġırbāl ile
G2483-2. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm ẕerrece raḥm itmedi / **Bulmadum** vaṣlın dirīġā irmedüm meh-veşe
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen **bulımaz** lā-büd gerek sitāre
G2533-2. Vādi-i ʿışḳa düşen **bulur** maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḥr ü beri **bulımadum** / Saña mānend güher bir ṣadef-i pāke düşe
G2548-2. **Bulımadum** aradum bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse ṭabanca
G2552-4. Gözüm yaşına beñzer dürr-i ṣāfī / Arayup **bulımasuz** siz Yemen'de
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk **bulımadum** anda rāh
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ **bulam** dime / Ol ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2587-3. **Bulmaḳ** isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki **bulasın** gelsen dil-i vīrāneye
G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı ṣebde **buluram** līkin der-i cānāneyi
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ālemde çāre yoḳ / Arayup **buldum** ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i İlāhi / Anuñla **bulasın** tā gizlü rāhı
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten **buldı** ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫʷān **buldı**
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam gibi / **Bulmadum** hergiz muṣāḥib ġam gibi
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā bizi / Her ḳanda ise aradı **buldı** belā bizi
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa **bulmaya** hergiz devā bizi
G2799-3. Ol perī göñlümi ger mesken idinse yiridür / Çün perī mesken ider **bulduġı** vīrāneligi
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim **bula** berk arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn
Mh11-5. **Bulmadum** feryād-resʿālemde bir feryād-res / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı Aras
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında **bulur** iḫtirām
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre **bulmasa** ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mh16-1. Ġamdan özge **bulımadum** hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi
Mh16-9. ʿĀşıḳa ʿāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şemʿe vuṣlat **bulmadı** pervāne tā yaḳmadı per
Mr14-1. Senüñ gibi güzeli ḳanda **bulayım** / Yoluñda isterem ḳurbān olayım
D18-2. Bir elifce daḫi dil **bulmadı** vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
B156. Deyre vardum dün bugün meyḫāneye / **Bulımadum** yāri gezdüm kū-be-kū

3. Bir şeyi elde etmek. (TDK, 2011: 410)

G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫātırum mesrūr olur ʿālem **bulur** cümle żiyā
G69-4. Hecr içre **bulmışken** memāt itdüñ baña çün iltifāt / **Buldum** lebünden ben ḥayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G114-7. **Bulurdı** ger vefā gelse cihāndan / Sikender Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārāb
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed **bulur** her kim ki ṣuna saña dest
G236-1. Leblerüñe dir isem n'ola nebāt / Mürdeler ger nūş ide **bulur** ḥayāt
G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār līk / **Bulmış** ol rāh-ı cefā içre rüsūḫ
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum ṣanmañ beni siz mübtedī / **Buldum** istidād-ı tāmı şimdi oldum müstaʿīd
G367-2. Ger zer-i rūyumla sīm-i eşk maḳṣūduñ ise / Cān u dil olsun fedā yolında **bulur** sīm ü zer
G475-7. Ey Muḥibbī **bulmadı** bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G678-1. Fikr-i dil ḫālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne **bula** lā-büd anı ḫāke çeker
G716-3. Zāhid **bulursa** ṣavmaʿada leẕẕet-i semā / Rindānun işiʿıyş ile çeng ü çegānedür
G725-4. İrişür cānān viṣāline **bulur** maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim ṣoyınupʿuryān olur
G733-2. **Bulanlar** āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G811-4. Laʾl-i nābı leẕẕetin **bulmaḳ** eger / Ey Muḥibbī ister iseñ ḳande gör
G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer **bulmaz** ʿıyār

G948-2. İntiẓār ile lebüñden **bulmadum** bir ẕerre kām / Bir söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-huẕūr / Çünki andandur gelen **bulur** anuñla dil sürūr
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki **bulasın** cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr içre ṭaladur
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʿbei sen görmek eger ister iseñ / Şām-ı zülfin arasın tā **bulasın** rāh-ı Ḥicāz
G1295-1. Yār-ı şirindür dilā şeftālū-yı laʿle iriş / Āfītāb-ı ḥüsn ile **bulmışdurur** ol perveriş
G1302-5. Ḥālet-i sözi virür diñle Muḥibbī sözini / Diḳḳat eyle **bulasın** anda nice maʿni-i ḫāṣ
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / İster iseñ **bulasın** ʿālemde berḫudārlıḳ
G1459-4. Laʾl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler **bulur** ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler **bulmadılar** bir ẕerre kām / İt raḳībi dāimā sen şād u ḫandān eyledüñ
G1585-1. Dil virelden bende oldum **bulmadum** āzādelik / Müşkil işdür dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / Cedd ü cehd ile **bulasın** ıttışālın dostuñ
G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī keşreti terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde **bulursın** viṣālin dostuñ
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda **bulmaz** idüm ben ṣafā-yı dil
G1757-4. Mürdeler bu itdügince **bulalar** ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meşel olmışdurur şan çeşme-i ḥayvān gül
G1774-4. Her kişi yāre irür **bulur** ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesi / **Bulmaz** ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe **bula** ḥayāt-ı ebedi / Şun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı **bulmadum**
G2089-1. Ey göñül **bulmaḳ** dilersen işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim **bulasın** ehl-i diller ṣoḥbetin
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül **bulur** ḥayāt āb ileʾömr-i cāvidān
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün **bulur** bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını **bulur** şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ **bulasın** genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2270-3. Mürde iken **bulsalar** Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatın
G2278-1. Şiʿr oldur oḳıyanlar **bula** şekker leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ illā kiʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey gülʿiẕār serv / **Buldı** cihānda anuñ içün iʿtibār serv
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / Bu nevʿa ḳanda **bulur** idi iʿtibār serv
G2616-5. Virmeyince cān metāʿın vaṣlumı **bulmaz** dimiş / Bir söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda **bulaydı**
G2729-1. Ruḫları üzreʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet **buldı** gül-berk-i teri
G2730-1. Nigāruñ laʾl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān **buldı** / Ḫıżr gibi bu ālemde olʾömr-i cāvidān buldı
G2741-4. Dürr-i eşki **bulasın** pāreler gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḫāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda **bulalıdan** dostum efkendegi / Bilüme ḫidmet ḳuşaġını ḳuşandum bendegi
Mh11-2. Ẕerre deñlü **bulmadum** ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿAnberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ
Mh15-4. Göñlümi yap **bulasın** tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān **bulmış** iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān **bulmış** iken
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın böyle revān **bulmış** iken / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

4. Seçmek. (TDK, 2011: 410)

G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā **bulan** ki oldur bī-bahā

5. Sağlamak, temin etmek. (TDK, 2011: 410)

G47-1. Reh **bulursan** kūy-ı yāre her seḥer-gāh ey ṣabā / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh ey ṣabā
G71-4. Kūh-ken kendüse kūh n'ola şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı **bulımadum** rāh saña
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim **bulımadum** derdüme bir çāre meded
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda **bulursa** cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1089-2. Yüri pervāne-veş şemʿ-i cemālin / **Bulursın** yanmaġa nār eksük olmaz
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / **Bulmaya** sen gibisinʿālemde merhem ey göñül
G1822-1. Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede **buldum** / Şemʿ-i ruḫunuñ şevḳini pervānede **buldum**
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el şunmadı kimse / Bu himmeti bu cüreti ben şānede **buldum**
G1822-4. Yārān giçürüp şadra baña bāde şunarlar / Bu ʿizzet ü bu ḥürmeti meyḫānede **buldum**
G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ miṣlini dürdānede **buldum**
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam ni'dem ni'dem āh ni'dem / **Bulımadum** bu derde em ni'dem ni'dem āh ni'dem
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde **bulasın** merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
B166. Şarāb içmegi zāhid ḳanda **bulsun** / Meger ancaḳ ḳoruḳ ṣıḳsa gözine

6. İlk kez yeni bir şey yaratmak, icat etmek. (TDK, 2011: 410)

G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿnī gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup **buldı** ol baḥre iḫtişāṣ
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʾānī baḥrine / Nice gevherler **bulup** bu naẓmı inşā eyledüm
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / **Bulup** dürrler gibi maʿni-i şiʿrüm ābdār itdüm
G2011-6. Ey Muḥibbī baḥr-i dilde **bulmaġa** söz gevherin / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan meʾānī gevherinʿarż it / Dilüñ ġavvāşı olup baḥr-i naẓmdan **buldı** çün behre
G2750-5. Meʾānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī **buldı** gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı

7. Kaybedilen şeyi yeniden ele geçirmek. (TDK, 2011: 410)

G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā seni / **Bulımadı** sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G797-7. Muḥibbī **bulımadum** göñlüm artuḳ / Meger olmış benüm gibi giriftār
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / **Bulıcaḳ** oldılar ḳāni ʿ dimeñ ser sāye-bān gözler
G1613-2. **Buldı** göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḥabse şaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken **buluban** dil düzdini / Zülfüñe bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledüñ
G2174-5. Ne **buldı** ise **buldı** Muḥibbī göz ucından / Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden
G2357-5. Ḳanum dökeli **buldı** Muḥibbī beni āḫır / Şayyād bula şaydın izüñ bulur özinde
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp **buldı** göñül dīvāne key / Ḥāṣıl itdi şem ʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key

8. Varlığı bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmak, keşfetmek. (TDK, 2011: 410)

G1717-5. Naẓm ile **bulduñ** Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ **bulmadılar** ʿumḳını / Ben irişdüm baña şor ol baḥr içinde māhiyem
G2156-5. **Buldı** Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān degül biñ bile Tūrāna virmezin
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān **buldı**
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup **buldum** nice cevherleri / Güş idüñ yārān size ʿarż eyleyem gevherleri

9. Herhangi bir görüşe, bir yargıya varmak. (TDK, 2011: 410)

G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer **bulmayam** / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem

10. Uğramak, duçar ve giriftar olmak. (Ş. Sami, 2010: 152)

G66-2. **Bulmadı** cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi **buldı** kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳaysa āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri **bulmış** belānuñ yolların
G2275-5. **Bulanlar** derdi dermānı ni'derler / Çün anuñ derd olur derdine dermān

11. Varmak, vasıl olmak, idrak etmek. (Ş. Sami, 2010: 152)

G2026-3. **Buldı** ʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun

12. Rastlamak, tesadüf etmek, rast gelmek... (Ş. Sami, 2010: 152)

G269-1. Olupdur ʿışḳ çün sevdāya bā ʿiş / **Bulursa** ṭañ mı ʿālemde ḥavādiş
G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mīr ü gedā **bulur** ḳamu fırāş olur

13. Çağatayca lisanında olmak yerine fi'l-i isnâdî gibi kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 152) Aşağıdaki beyitlerde de olmak anlamında kullanılmıştır.

G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar **buldı** ṭut / ʿÖmr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser **buldı** ṭut
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer **buldı** ṭut
G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer **buldı** ṭut
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser **buldı** ṭut
G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber **buldı** ṭut

buluşmaḳ [1] *T.* Karşılaşmak. (TDK, 2011: 411)

Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre **buluşdum** kūh-ken Ferhād ile

bulut [12] *T.* ...sehâb, ebr, mîg. (Ş. Sami, 2010: 153) *bk. bulutdan nem ḳapmaḳ*

(buluda [1], bulut [3], bulutdan [2], bulutdur [2], bulutı [1], bulutından [1], bulutlar [1], bulutlardan [1])

G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende **buluda** gire ol dem āfitāb
G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḥabīb / Mānī ʿ oldı araya girdi **bulut** gibi raḳīb
G186-4. Keşf-i berḳı ʿ eyleyüp çıḳsa **bulutdan** gün gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola ol bārānı **bulut**
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile **bulutdan** her ḳaçan bārān aḳar
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine şaça Muḥibbī / Āhı **bulutından** aña yaş maṭar ister
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine **bulutdur**
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine **bulut** gibi mānī ʿ ola / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan āhı görüñ
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi şan naṭ ʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı **bulutlardan** anuñ sāye-bān
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / **Bulutlar** gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2381-3. Āhum **bulutı** yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil içinde
G2694-1. Çözüp zülfin yüzine indi düşdi / **Bulutdur** gün yüzine indi düşdi

bulutdan nem ḳapmaḳ [1] Cüzî şeyden müteessir olmak veya alınmak. (Ş. Sami, 2010: 913)

G708-2. Dūd -ı āhumdan ṣaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur **bulutdan nem ḳapar**

bulut-veş [1] Bulut gibi.

G2197-2. Zülf-i ʿanber-bārı örtelden **bulut-veş** ḫaddüñi / Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā āteş ü cān

bunca [25] *T.* Bu kadar, bu derecede, çok, kesir. (Ş. Sami, 2010: 153)

(bunca [24], buncadur [1])

G148-4. Sūz-ı dilden gerçi **bunca** söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda **bunca** ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayır irkence yurdun ṭut
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳānīʿ ol / **Bunca** gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez mi ʿaceb **bunca** kerāmet
G343-2. **Bunca** eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı ol kilid
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli **bunca** belāyı çekdürür
G602-1. Ey göñül başuñda **bunca** dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G798-2. **Bunca** istiġnā ile görmez mısın şems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḫaḳ olmış yatur
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa **bunca** melāmet gösterür
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir **buncadur** bitmiş nihāl üstindedür
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / **Bunca** gevher ḫāṣıl eyler līk baḳsañ kānı bir
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa **bunca** melāmet gösterür
G1272-4. Kūyuñda **bunca** gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1581-2. **Bunca** istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / ʿIşḳ ile üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
G1612-5. **Bunca** gündür ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G1620-3. Ḫār idüp ʿuşşāḳı eylersin raḳībe iḥtirām / Ne sebebdendür ol ite **bunca** ikrāmuñ senüñ
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil **bunca** belāsın bilmedüm
G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz islāma ẓāhir / Nice bir oturalum **bunca** günāhı çekelüm
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh / Işḳunuñ ben ḫaste-dil **bunca** belāsın bilmedüm
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / **Bunca** miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün **bunca** cidāl itmek neden
G2420-4. Şemʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / **Bunca** nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
G2543-1. Nice bir aldanasın dünyāda bir ḳaç nefese / Nice bir yeltenesin **bunca** hevā vü hevese
B71. Zīver-i dünyāya dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür buña **bunca** heves
B205. **Bunca** ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

bunca yıl [5] Epey, çok zaman, yıllardan beri, uzun zamandır.

G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / **Bunca yıl** ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G296-3. **Bunca yıldur** kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi hiç
G449-2. Seyl-i eşkümle eşer itmedi ābum yili āh / **Bunca yıldur** ṭoḳınur ol dil-i sengine gelür
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / **Bunca yıllar** ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / **Bunca yıl** yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını

buncalayın [3] Bunun gibi, böyle. (TS, 2009: 698)

G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük **buncalayın** raʿnā ġazel
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda **buncalayın** sāzı çoḳ
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ʿar ider / Işḳ-ārā dirgürdüm **buncalayın** bi-ʿārı ben

bunda [12] *T.* Burada. (TS, 2009: 700)

G6-5. Bugün ger **bunda** olsañ zār u maḥzūn / Olursın yarın anda şād u ḫandān
G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün ehl-i sefersin / Kim itdi ki sen eyleyesin **bunda** iḳāmet
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni **bunda** ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel **bunda** yirüñ var
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya anda hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini **bunda** ṭatdılar
G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı **bunda** ḳışāş
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle **bunda** yu / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1934-6. Cinān zāhide vü ārife dīdār / Muḥibbī bildi **bunda** sūd iden kim
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni **bunda** mı yāḫūd andasın
G2066-4. Şanma var bu cihān içinde ḳarār / Şöyle bil **bunda** yoḳ ḳarār ṣaḳın
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme **bunda** iḳāmet eylevüz
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör **bunda** ḫilāf / Tā seni eyleyeler yevm-i cezā içre muʿāf

bundan [25] *T.* Buradan. (TS, 2009: 702)

G60-7. Bugün ġam derdine **bundan** dimişler özge yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G179-4. ʿĀşıḳa **bundan** ulı müşkil mi varʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G196-4. Göñül virme bu dünyā bī-vefādur / Ki **bundan** görmedi kimse ḫaḳīḳat
G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / **Bundan** özge dostlar olmaya ʿuşşāḳa ḥucāc

G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / **Bundan** ulu ʿālemde ʿaceb daha nesi var
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / **Bundan** ulu ʿālemde ʿaceb daḫi nesi var
G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün **bundan** ulu derd-i ser olmaz
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler ey Muḥibbī / Didiler **bundan** özge ʿālem olmaz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid ṣarāb-ı kevṯeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḥāżırdur ki **bundan** yeg ṣarāb olmaz
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine murġ-ı belā / Didi **bundan** özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur **bundan** artuḳ ṣanʿatum
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibbī diye yoḳ **bundan** ulı dergāhum
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / **Bundan** özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar / **Bundan** özge ḥāṣa-lillah ben temennā eyleyem
G2236-3. **Bundan** evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı riḥlet çalınup nāgāh **bundan** göçesin
G2240-2. **Bundan** özge ʿālem olmaz ʿāṣıḳa kim ḥāfiye / Ḫışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā ġam / Ki **bundan** ġayri gerekmez zevāde
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen ṣāha tuḥfe çekdi / **Bundan** ulı nesi var yolında ḳıydı cāna
G2544-3. Olur mı **bundan** özge hīç cerāḥāt / Ḫadeng-i ġamzeñe dil ṭuta sīne
G2589-5. **Bundan** Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla yār ola
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāṣıḳ pīşesi / **Bundan** özge ʿālem içre yoḳdurur endīşesi
G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki **bundan** özge yoḳdur güft ü gūyı
G2707-3. Niṣār itmek diler ḫāk-i pānā / Degüldür **bundan** özge ārzūyı
B64. Çün ayru olmazam āh ile ġamdan / Kişiye **bundan** ulu hem-ser olmaz

bunlar [24] Bular, şular, şunlar, ūlā, īnān, īnhā, şu, şoł, bu, işbu, zālike, īn. (Tulum, 2011: 462)

(bunlar [15], bunlara [3], bunlarda [1], bunlardan [1], bunlardur [1], bunlarla [1], bunlaruñ [2])

G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı **bunlar** çünki yārāndur baña
G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme şehveti / **Bunlara** māil olursañ aduña dirler devāb
G192-3. Yiterʿuṣṣāḳa yaşı rūy-ı zerdi / Ki **bunlar** içre olmaz sīm ü zer dost
G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ʿārı ʿāṣıḳ / Herkes selāmet olsun **bunlar** diler melāmet
G245-3. N'ola bī-mihr olursa māh-rūlar / Olur cevr ü cefā **bunlarda** ʿādet
G355-2. ʿAhdine ṭurmazʿaceb bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun **bunlarla** kimseʿahd ü peymānlar meded
G425-9. Vefā ummaḳ güzellerdenʿacebdür / Dinür **bunlara** dehr-i dūna beñzer
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür **bunlar** ġam-ı ferdāyı bilmezler
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına **bunlar** güvāh olmaḳ yiter
G858-2. Gāh īşve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme **bunlar** bahānedür
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīh eyleye mihr ü mehi / Zīrā **bunlar** gice vü gündüz zevāl üstindedür
G1040-4. Ṣaʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī dime **bunlar** bencedür
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı **bunlar** di namāz
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna **bunlar** leyl ü nehāra yir yoḳ
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur āşıḳuñ **bunlardan** özge bir güvāhı yoḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın virmez aġzından ḫaber / Anuñçün **bunlaruñ** adı olupdur var yoḳ
G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḥarīr / **Bunlara** meyl eyleme üstüñde şāluñ var iken
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre **bunlardur** sebaḳ-dāşum benüm
G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni **bunlar** özümden
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī **bunlaruñ** içindeʿaceb nā-mihribāndur bu
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı **bunlar** cümle ser-tā-pā belā
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme **bunlar** çü cümle eli bir itdi
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile zerd oldı ruḫlarum / **Bunlar** olınca bellüdür ʿışḳuñʿalāmeti
B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa **bunlar** nişānumdur benüm

bunlarsuz [1] Bunlar olmadan, bunlar olmaksızın.

G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç **bunlarsuz** / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur

bura [1] *T.* Bu mahal, bu yer. (Ş. Sami, 2010: 154)

G2752-4. Öpsem didükce laʿlüñi hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem de **buracığı**

burc [3] *Ar.* Kale çıkıntısı ve kulesi, tabya. (Ş. Sami, 2010: 154)

bk. burc-ı āsumān-şeref, burc-ı şeref, esed burcı, ḳavs burcı

(burcın [1], burcına [2])

G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ **burcına** / Ger anuñ dīvānesi olsamʿaceb mi çaġıdur
G989-3. Güzelüñ **burcına** ʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / Ṣaḳın ʿāṣıḳlar āhından zemīn ü āsumān ditrer
G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne **burcın** āteşin eşkümle pervīn eyledüm

burc-ı āsumān-şeref [1] Gökyüzünü şereflendiren burç.

G1257-2. Eyle ṭulū ʿ gün gibi bulsun żiyā cihān / Ey **burc-ı āsumān-şeref** aḫteri yetiş

burc-ı şeref [3] Burcun mevkii.

G1099-2. Sen mehi **burc-ı şerefde** göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī ālına evlādına / Ṣād-mānam ṭoġdı çün **burc-ı şerefden** yılduzum
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen la ʾl-i şehvārın / Didi **burc-ı şeref** üzre sa ʿādet aḫteridür bu

burhān [1] *Ar.* Delil, ispat, hüccet. (Ş. Sami, 2010: 154)

G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi **burhān** istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem

būriyā [1] *Far.* Bölünmüş sazlardan yapılmış hasır. (Steingass, 1892: 206)

G495-4. Çünki necātı ört ü döşek **būriyā** diler / Bilmez anı ki ʿāşıḳa bir ḳurı cā yiter

burmaḳ [5] *T.* Bir şeyi iki ucundan tutup ekseni etrafında ters yönlere çevirerek bükmek. (TDK, 2011: 415-416)

bk. gūşını burmaḳ, ḳulaġını burmaḳ, pençesin burmaḳ

(buralıdan [1], burdum [1], burduñ [1], burmamışdur [1], burmaz [1])

G14-4. **Buralıdan** dest-i ġam bu göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile **burduñ** Niẓāmī nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G814-5. Niẓāmī nicesin **burdum** benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī ʿarşa-i naẓmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G1040-5. **Burmamışdur** kimesne **burmaz** bu dünyā nicesin / Pehlevānlar buña dimişler demürden nicedür

burn ile baḳmaḳ [1] Burnunun üzerinden bakmak; ilgi göstermemek, alakadar olmamak.

G1546-3. Yüzüme **burn ile baḳduñ** beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ile ʿahdüñ niçün dün gice gelmedüñ

būs [2] *Far.* Öpme. (M. Nâcî, 2009: 74) *bk. būs-ı rikāb*

(būs [1], būsun [1])

G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum **būs** ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş ey şanem
G1937-5. Hele **būsun** biz iltimās idelüm / Olmaz ise de mültemis ni'delüm

būs-ı rikāb [2] Üzengi öpme. At üzerindeki yüksek mevkili bir kimseye hürmeten onun ayağını koyduğu üzengiyi öpme.

G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim **būs-ı rikāb**
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün **būs-ı rikāb** itdüñ

būse [101] *Far.* Öpücük. (Steingass, 1892: 207) *bk. būse almaḳ, metā ʿ-ı būse*

(būse [52], būsedür [1], būsei [3], būseler [1], būseme [4], būseñ [2], būseñe [9], būseñi [8], būsesi [2], būsesin [4], būsesine [3], būsesini [2], būsesinüñ [1], būseye [8], būseyi [1])

G27-3. **Būseye** bir cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / Yarım aġız **būse** iḳrār eylese yārüm baña
G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir **būse** luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G50-4. Benüm ʿömrüm ʿömr-i ferdāya göymez / Disem bir **būse** dirsin baña ferdā
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir **būsesin** / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca **būse** cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G155-1. **Būse** ister leblerinden dil ʿaceb / Bī-nişāndan gör nişān ḳılur ṭaleb
G232-5. Meclisde **būseñe** bu Muḥibbī olursa germ / Ma ʿẕūr ola ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G246-1. Ne yitmez ehl-i ʿıyşa bu sa ʿādet / Ola her cām içene **būse** ʿādet
G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum āh / Şīrīn lebüñ eylese bir **būsesin** diyet
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan ʿıyd olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī bendene ḳıl **būseñi** iḥsān-ı ʿıyd
G409-1. Vaşlına el virmeyen serv-i dil-ārādan n'olur / **Būseye** cān almayan la ʾl-i şeker-ḫādan n'olur
G426-3. İḳrār alınca **būseñe** cānum gelür lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G477-5. Kendüyi görmez Muḥibbī **būseñe** lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup **būse** istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G500-1. Didüm ki cānı **būseñe** virem bahā nedür / Güş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir **būsesinüñ** ḳıymeti biñ cānedür
G561-4. Didiler **būse** metā ʿın virür imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G660-1. İstesem **būse** lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna güzeller / Bir **būse** ṣatarlar yine biñ cāne güzeller

G709-1. Didüm bir **būse** vir la῾lüñden ey yār / Didi dīvānesin beñzer yüri var
G709-4. Dün iḳrār eylemişken **būse** lebden / Ne düşdi kim şimdi idersin inkār
G723-2. Şarāb-ı ῾ışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden **būse** ḳand ister
G723-4. İde bir **būsei** iḥsān daḥi istersem ʿayb itme / Ṭama῾-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden **būse** iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G833-3. Dirler ki ider dilber olan **būseye** iḳrār / Didüm ki bu ne olmayıcaḳ bu ne suḫandur
G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü **būseme** āh / Egleme vir Muḥibbī fırṣatdur
G895-3. **Būsesine** nice ben yüz cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir **būsesi** ʿālemde yüz biñ cānedür
G919-3. Dün iḳrār eylemişken **būsei** yār / ʿAceb n'oldı bugün inkār iderler
G943-3. Bir **būsesine** virse eger naḳd-i cānı dil / Şanmañ bu yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G960-4. **Būseme** cān aluram dün dimişdi ol nigār / Aldı cānum şimdi ṭurmış **būseye** inkār ider
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir **būseñe** didüm didi / Cān virem dir saña ẕāhir ṣanasın bir nesnedür
G987-4. Cān alup bir **būse** virdüm diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki **būse** idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1056-5. **Būse** cerr itse Muḥibbī leblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar
G1081-5. Cān naḳdine bir **būseyi** bāzār idelüm gel / Bir daḥi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār ʿāşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp **būse** kenārı n'eylerüz
G1148-1. Bir **būseye** cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir cān nedürür dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1183-1. **Būsei** ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir **būse** didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru imiş
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir **būse** iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāġ imiş
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyuñda gel / **Būse** iḥsān it ṭarīḳ-i ῾ışḳda yoḳdur ḳışāş
G1307-5. **Būse** isterseñ lebüñden aña bulınmaz ῾ivaż / Bārī gel eyle Muḥibbī cānuñı cānāna ʿarż
G1309-5. **Būse** cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ῾ivaż
G1310-2. **Būseñe** ger cān virem ʿayb eyleme / Az olur iḥsāna çün ekser ῾ivaż
G1353-5. **Būse** iḥsān eyle gel la῾l-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir **būsesini** / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir **būse** iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1408-5. Lebüñden **būse** istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1420-4. Āşikāre **būseñi** iḥsān idersen ey ṣanem / Bu ʿaceb sırrdur ki idersen baña tenhāda yoḳ
G1467-5. **Būseye** cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1470-2. Cür ʿañ içdüm leblerüñden **būse** vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1522-5. Nigārā **būseñi** ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir aġız **būse** iḳrār eyleseñ
G1574-4. İster isem **būse** la῾l-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden **būseler** / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1640-3. **Būse** iḥsān ideyim dimişdüñ cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide iḳrār gerek
G1651-4. **Būseñe** al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir **būseñi** baña nevāl
G1733-2. İstedüm **būse** lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1802-5. Naḳd-i cāna **būseñi** sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1832-4. Cān virüp bir **būseñe** cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḥi fedā olsun dirüm
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir **būse** vir didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ῾ışḳ bir **būse** yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice bāzār eylesün
G2018-4. Aldayup bir **būsesin** virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḥi aldanmaz mısın
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden **būse** iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam ba῾d olsun
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir **būse** iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek ḥīç kişi iḳrārdan
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir **būse** la῾linden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme **būse** veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm **būseñi** iḥsān eyle
G2340-3. İstedüm **būsesini** dişledi ḳarşumda lebin / Şanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür **būseñ** içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2402-3. Virüp cān u dili bir **būsesine** / Ne ḳanlar yutmışam iḳrār olınca
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden **būse** itme iltimās / Ḳan olur uyma ṣaḳın ol nergis-i ser-ḫoşuma
G2435-5. Cānā Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan / İḥsān idegör **būseñi** dost ḳan bahāsına
G2440-4. Cān terkini kim ura irür **būseme** dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ aña ṣatarsa
G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın **būseñ** içün / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle
G2465-2. Bir **būse** vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2467-5. **Būse** en ʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgünın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger **būseñi** öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḫüsnüñe şey'ullah içün / **Būse** iḥsān eyle gel ṣalma beni ferdālara
G2561-3. Sen baña bir **būse** virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2566-2. Dilerem pāyını **būse** ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-ya'ḳıl itdi **būsesi** / Beñzedürsem leblerini kimse ʿayb itmez müle
G2633-3. Bildüm ki ῾illet-i dilüme **būsedür** ῾ilāc / La῾l-i lebüñ ger eyleye ey vāy ta ʿallüli
G2639-5. Meclis içre yine dilber **būse** en ʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḥsānını

G2655-1. Evvel alduñ **būseñe** cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2682-5. Umar Muḥibbī **būse** ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi
G2686-3. Deheninden baña ʿahd itmiş iken **būse** nigār / N'eyledüm ʿahdi niçün bozdı a ġaddār ṣıdı
G2687-4. İḳrar ḳılur **būseye** dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür ṣoñra ṣaḳın cānuñı peydi
G2707-4. Diler ey serv-ḳadd pāyuñı **būse** / Anuñ içün yaşum ider cüst ü cūyı
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber **būseme** / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2778-5. Bir **būse** tevaḳḳu ʿ iderem didi Muḥibbī / Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi **būse** virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır ol nefesdür
Mh5-2. **Būseye** cānum alup daḫi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
D14-2. Leblerüñden **būse** iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir yoḳ nesnedür
B79. İstesem bir **būsesin** cānān diler cānum ʿivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum ʿivaż
B132. Cānumı al raḥm idüp bir **būse** vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / **Būse** iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla

būse almaḳ [30] Öpmek; öpücük çalmak.

G129-2. **Almaġa būse** lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāni ʿem cür ʿaña tā kim getürem anı be-leb
G147-4. Naḳd-i cāna **almış** iken dilberüñ bir **būsesin** / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G234-4. Cān u dil **aldı** lebinden **būse** iḳrār eyledi / Ḫūblarda olmaz imiş ʿahd ü peymānı dürüst
G300-2. Her ṭolu başına bir kerre **alur būsesini** / Böyledür rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G466-5. **Almazam** olmayıcaḳ **būse** elünden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel ṣunma baña ikide bir
G466-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde **alur būseñi** nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ gibi / **Būseñi almaġ** içün ʿayyārelıḳ göñlüm diler
G864-2. **Būseñ alsam** cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G1027-6. Nāziklik ile **būsesin aldum** uyurdı yār / Her kim ẓarīf ola işi nāzikānedür
G1050-4. Cān viren bir **būsem alur** gerçi dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1054-3. İtdi cemāli güllerini çün nigār ʿarż / Vir cānı **būsesini** anuñ ol dem **aladur**
G1077(b)-5. Almazam **almayıcaḳ būse** elüñden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel ṣunma baña ikide bir
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde **alur būseñi** nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G1271-3. Didüm ister **būseñi al** cānumı anda ʿivaż / Ḥāṣılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1489-4. Virüp cān naḳdini bir **būse alduñ** / Dilā şād ol ki olmaya ziyānuñ
G1575-4. Naḳd-i cāna **alayın būsei** didüm didi yār / Rāygān girmez ele anı bahā ister iseñ
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden **būse al**
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın **ala** bir **būseñi** / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G1756-5. Cān vir lebine **al** ile bir **būse** Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir **būsesin alur** / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1898-4. **Būsesin** meclisde **almış** yine sāġar dilberüñ / İçmeyince sāġaruñ ḳanını hergiz ḳanmayam
G2079-3. Metā ʿı **būsesin alsañ** virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2173-4. Ḫ ʷābda yāri bulup fırṣatla **būsesin al** / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma inkār etegin
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden **būse alurmış** / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2231-5. Cān virüp ṣanma Muḥibbī **alasın** bir **būse** / Kimseler ḫüsni metā ʿına ḫarīdār olmasun
G2241-5. Naḳd-i cāna **aldı** āḫır dilberüñ bir **būsesin** / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar ṣanmañ ziyān
G2284-5. Muḥibbī öldügine acımazdı / Eger bir **būse alsa** ḫūn-bahādan
G2486-5. Didüm Muḥibbī **būseñi** cān naḳdine **alur** / Güldi nigār didi virilmez bahā ile
G2586-6. Lebüñden **būse aldı** cān virdi / Muḥibbī ṣanma kes dir engübīnde
D29-2. **Būse alduñ** leblerinden bir ẓarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẓarīf

būse-i laʿl [1] Dudaktan öpücük.

B10. **Būse-i laʿlüñ** devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur saña andan naṣib

būse-kenār itmek [1] Öpüp kucaklamak; sarılmak. *bk. būse-kenār olmaḳ*

G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / Şimdi varup işigin **būse-kenār itsem** gerek

būse-kenār olmaḳ [1] *bk. būse-kenār itmek*

G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler yir yir / Gehi nūş eylesem bāde gehi **būse-kenār olsa**

būselik [1] En eski basit makamlardandır. Minör karşılığıdır. (Pala, 2009: 74)

G1950-4. ʿUşşāḳa ḳıldı **būselik** içre muḫālefet / Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

būsesüz [1] Öpmeden.

G2152-5. **Būsesüz** ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben

būstān [8] *Far.* Koku mahalli demek olan ağacı, çiçeği, yeşilliği çok yere ıtlak olunmuştur. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 42)

bk. bāġ u būstān, bahār u būstān, būstān-ı cihān, būstān-ı dehr-ārā, gül-i būstān, Gülistān u Būstān, seyr-i būstān itmek

(būstān [5], būstāna [1], būstānında [1], būstānum [1])

G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül gibi ḫande ide ḳaçan **būstān** dost
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde ol servüñ pāyına gel dök / Güzellik **būstānında** senüñ tāze nihālüñdür
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün bāġ ile **būstāna** ḥazż
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān ta'līm ider / **Būstān** gāh ögredür geh maḥzenü'l-esrār gül
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile **būstānum** / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum
G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser **būstān** / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış **būstān** / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya **būstān** arasında

būstān-ı cihān [1] Dünya bostanı.

B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʿālemde gül / Gerçi **būstān-ı cihānda** biter anlar gül degül

būstān-ı dehr-ārā [1] Dünyayı süsleyen bostan.

G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / **Būstān-ı dehr-ārā** ḳaddüñ gibi şimşādlık

būte [2] *Far.* Kuyumcuların altın ve gümüş erittikleri kap, kuyumcu kalıbı, pota. (Devellioğlu, 2000: 115) *bk. būte-i ġam, būte-i hecr, būte-i hicrān, būte-i ʿışḳ*

(būte [1], būtesinde [1])

G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam **būtesinde** ḳāl olam
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün ner benem / Ḫāliş olmış **būte** içre zer benem

būte-i ġam [1] Gam potası/kabı.

G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi dāl / **Būte-i ġamda** eridüp olmışam zer gibi ḳāl

būte-i hecr [3] Ayrılık potası/kabı. *bk. būte-i hicrān*

G974-3. Beni bu **būte-i hecrüñ** nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / **Būte-i hecr** içre ben zer gibi nārı görmişem
G1977-5. Tā ki yaḳdum **būte-i hecre** Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

būte-i hicrān [1] *bk. būte-i hecr*

G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / **Būte-i hicrān** içinde zer gibi çün ḳāl olur

būte-i ʿışḳ [1] Aşk potası/kabı.

G1824-3. Girelden **būte-i ʿışḳa** ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḫı alum

būy [45] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 156) *bk. bū*

bk. būy-ı baḫūr, būy-ı cān, būy-ı ciger, būy-ı gül, būy-ı misk, būy-ı müşk, būy-ı nesīm, būy-ı nişāne, būy-ı ser-i zülf-i dilber, būy-ı şīr, būy-ı vaṣl, būy-ı vefā, būy-ı zülf, būy-ı zülf-i siyeh, defʿ-i būy-ı mey, misk vü būy-ı ʿanber, reng ü būy, sevdā-yı būy-ı zülf

(būy [13], būya [1], būyı [10], būyıdur [1], būyın [8], būyına [1], būyını [5], būyuñ [5], būyuña [1])

G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā **būyı** beni ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G101-1. Zülfüñüñ **būyı** nigārā rāḥat-ı cāndur baña / ʿĀrıżun ter-tāze güllerle gülistāndur baña
G201-4. Yañaġuñ tāzedür verd-i İremden / **Būyuña** ṭūbā ser-gerdāndur ey dost
G243-2. Cān u dil olur müşerref **būy** ile ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G344-4. **Būyına** aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G394-3. Çözüp şaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / **Būyı** zemāne ḫalḳına çün şāne ʿarż ider
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün **būyıdur**
G420-3. Yine **būy** ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemüñ / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G499-5. ʿĀlemüñ ḳılur meşāmını muʿaṭṭar **būy** ile / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber depredür
G506-3. Yine **būyı** ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi muʿanber geliser
G671-1. Yine gül devridür ʿālem Biḥamdillah münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine **būy** ile muʿaṭṭardur
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar **būy** ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine **būy** ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur

G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi **būy** ile gülşen dimāġı müşk-bār
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet **būyını** / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu gönlüñ ḫamir
G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa ṣabā ṣanma güẕāf / Sünbülüñden ṣanma olmaġ içün **būya** gelür
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar **būy** ile / Kim meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / **Būy** ile ʿālem ṭolar ṣan dökilür müşk-i ʿabir
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen **būyın** ṣabā / Rūşen olup açılan da dīde-i Yaʿḳūbdur
G1229-4. Zülfinüñ **būyın** getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk ü ʿabir / Ol sebebdendür ṣabānuñ **būyı** müşk-āmīz imiş
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / **Būy** ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḫaẕẕ
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye **būyuñ** dimāġuma / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1502-2. Gözi açılsa Yaʿḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle ẕerrece **būyuñ**
G1593-5. Maʿrifet **būyın** Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Sihr ider çün aḳıdur her dem devātuñ cüy-ı müşk
G1619-1. Alur gül ʿārıżuñda **būy** ile reng / Velī ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi **būyuñ** senüñ
G1704-1. Ḥᵛāb-ı ġafletde yaturken oldı çün bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile **būyın** eyledi iżhār gül
G1714-2. Bāġa gel senden vefā **būyın** umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola **būy** ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1969-1. **Būyını** gülşene getürse nesīm / İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm
G1970-1. Nice bir rūzgāre yalvarayım / Baña **būyuñ** ki yāre yalvarayım
G1978-2. Baña **būyuñ** yiter cānā niʾderem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe vefā **būyı** dimāġuña kefenden
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā **būyı** gele işbu tozumdan
G2310-2. Zülf-i ʿanber-bārunuñ **būyın** meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler gezdügi budur kū-be-kū
G2440-2. Bir kere anuñ **būyı** irişmedi meşāma / İden bīgāne fāʾide ḫaddi gül-i terse
G2455-4. Sünbülüñ **būyın** alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben Mecnūna
G2456-4. Şāne urur zülfine **būyın** getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ şāneye
G2478-2. Sünbül ṣaçınuñ **būyını** beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe / Al ile gülüñ **būyını** almaġa benefşe
G2603-6. **Būyı** ile ʿaceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ āteşiyle sīnede baġrum kebāb ola
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüzüñ / Cān dimāġından nice ṣaḳlaya zülfi **būyını**
Mr30-4. Yoḳ vefā **būyı** yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / **Būy** ile ʿālem ṭolar ṣankim yanar her yirde ʿūd

būy-ı baḫūr [1] Güzel (misk gibi) koku.

G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine **būy-ı baḫūr**

būy-ı cān [1] Can kokusu.

G527-1. Merdümlik eyle bize ṣabā **būy-ı cān** getür / İsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān getür

būy-ı ciger [1] Ciğer kokusu.

G1030-2. Yaşumı ḳılsam ṣarāb u baġrumı itsem kebāb / Meclis-i ġamda gele her yañadan **būy-ı ciger**

būy-ı gül [5] Gül kokusu.

G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim **būy-ı gül** ile bülbül-i gülzār mest
G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş ṣanmañ çemende ʿandelīb / **Būy-ı güldendür** hemīşe bülbül-i gülzār mest
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār mest / Nitekim **būy-ı gül** ile bülbül-i gülzār mest
G1404-3. Naʾra-i bülbülden olur her seḥer gülşen ṭolu / **Būy-ı gülden** mest olupdurur gelür güftāre şevḳ
G2788-4. Ḥārını ḫoş görmeyince **būy-ı gül** girmez ele / Ḳışına eyler taḥammül isteyenler yazını

būy-ı misk [1] Misk kokusu. *bk. būy-ı müşk*

G15-2. **Būy-ı misk** ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber ṣaçından böyle müşk-efşān ṣabā

būy-ı müşk [3] *bk. būy-ı misk*

G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı **būy-ı müşk**
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / Bil daḫi revnaḳ bulur gitmeye andan **būy-ı müşk**
G1593-1. Çīn-i zülfinden meşām-ı cān alurken **būy-ı müşk** / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ idi āhū-yı müşk

būy-ı nesīm [1] Rüzgârın kokusu.

G1326(b)-5. Sünbülinden getürdi **būy-ı nesīm** / Anuñ içün olur ṣabādan ḫaẕẕ

būy-ı nişāne [1] Kokunun belirtisi.

D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya **būy-ı nişāne** virme / Yaʿni seḥerde ey dost zülfüñi şāne virme

būy-ı ser-i zülf-i dilber [1] Sevgilinin saçının ucunun kokusu.

G2276-3. Ey bād-ı ṣabā **būy-ı ser-i zülf-i dilberi** / Ehl-i cünūna irgürigör baġlamaġ içün

būy-ı şīr [2] Süt kokusu.

G583-1. Ṣaḳludur yārüm benüm aġzında vardur **būy-ı şīr** / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında vardur **būy-ı şīr** / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir

būy-ı vaṣl [1] Kavuşma kokusu.

G1224-3. **Būy-ı vaṣluñdan** neden menʿeyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken ḫʷān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas

būy-ı vefā [12] Vefâ bulmak ümidi; sevgi; kısmet, pay, nasip. (Devellioğlu, 2000: 115)

G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki yoḳ **būy-ı vefā** / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G439-5. Dünyādan umma **būy-ı vefā** gel Muḥibbīʾyā / Raḥm eylemez kimesneye köhne zemānedür
G500-5. Her kim oḳursa şiʿrümi **būy-ı vefā** alur / Zīrā Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G585-4. Görmedüm **būy-ı vefā** gördüm velī bī-ḫadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ **būy-ı vefā** insānda anuñçün ḳaçar
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ **būy-ı vefā** / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi **būy-ı vefā** / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm **būy-ı vefā** ḫār iḫtiyār itdüm
G2017-5. Almadı gül gibi senden ẕerrece **būy-ı vefā** / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2303-2. Gördiler **būy-ı vefā** dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler mülk-i ʿālemde arayu
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña **būy-ı vefā** / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
Mh11-122. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider **būy-ı vefā** inʿām-ı zülfüñden senüñ

būy-ı zülf [22] Saçının kokusu. Sevgilinin saçı daima misk ve amber gibi kokar.

G28-1. İledürse **būy-ı zülfüñden** bihişte bu ṣabā / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / **Būy-ı zülfini** getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G103-1. **Būy-ı zülfini** ṣabā yili ile gönder baña / Ben daḫi göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G214-6. **Būy-ı zülfüñden** hevā başında var servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer dilerüñ / **Būy-ı zülfinüñ** dimāġa belki ʿanberden leẕīẕ
G522-2. **Būy-ı zülfinden** ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil mihr ü māh olur ḫacel / **Būy-ı zülfüñe** cānā hindū-yı ʿanber imrenür
G626-4. **Būy-ı zülfini** Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G710-2. **Būy-ı zülfin** var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G884-3. Dimāġum **būy-ı zülfüñden** ṭoludur / Bu ne ṭīb u bu ne ʿıṭr u ne būdur
G909-1. Yüzüñ nūriyledür çeşmün münevver / Meşāmum **būy-ı zülfinden** muʿaṭṭar
G1227-4. **Būy-ı zülfini** gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / **Būy-ı zülfinüñ** hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1360-1. **Būy-ı zülfüñ** ile pür-sevdā dimāġ / Dostum oldı baña ṭaġ üsti bāġ
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ **būy-ı zülfin** ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2246-1. Bū getürdüñ **būy-ı zülfinden** ṣabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin
G2283-1. Nāmeler gelse ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / **Būy-ı zülfini** seḥer-geh aluram Baġdāddan
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse **būy-ı zülfinden** ṣabālar çine Māçine
G2445-1. **Būy-ı zülfüñ** vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḫi başundan bu sevdā ḫāmda
G2586-1. Bulınmaz **būy-ı zülf** āhū-yı çinde / Ne Çinde belki hem rūy-ı zemīnde
G2712-4. Tāzelendi **būy-ı zülfinden** meşām-ı dil yine / Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler beni
G2799-2. **Būy-ı zülfüñi** dimāġuma getürdi çü ṣabā / Virelüm cān u dili yolına şükrāneligi

būy-ı zülf-i siyeh [1] Siyah saçının kokusu.

G599-2. **Būy-ı zülf-i siyehüñ** çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden ne biter

buyurmaḳ [26] *T.* (TDK, 2011: 420) *bk. fermān buyurmaḳ*

(buyur [13], buyura [1], buyurduñ [2], buyurmış [1], buyurmışdur [1], buyurmışlar [1], buyursañ [4], buyursun [1], buyurur [2])

1. Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.

G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ **buyur** olur revā
G261-3. Her ne emr itseñ **buyur** ben ṭurmışam fermānuna / Ḫaddi mi vardur ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḫş
G489-3. İḫtiyārı ola mı hīç elinde ḳuluñ / Her ne kim bendesine **buyura** sulṭān eyler
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse **buyursun** bende-fermānum çü şemʿ
G1341-5. Cān ise daḫi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne **buyursañ** oluram aña muṭiʿ

G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ **buyur** emrüñe fermān olmuşam
G2146-5. Bu Muḥibbī şem'-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şem' olıcaḳ da **buyur** ben yanayın
G2172-5. Ger **buyursañ** cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan ad u şanın terk ḳılmaz cān içün
G2271-2. İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā / Ne **buyursañ** ṭurmışam fermāna ben
G2347-4. **Buyursañ** ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2596-3. Her ne emr itseñ **buyur** kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına fermān ola

2. Söylemek, demek, düşüncesini bildirmek.

G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / **Buyur** şāfī cevābı şun aña çün leblerüñ emdür
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından **buyur** şāfī cevāb / Āteş-i 'işḳ ile teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ 'arż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al göñlin 'uşşāḳuñ **buyur** hep bī-nevālardur
G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde oran ile / Çün **buyurmışdur** Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān **buyur** la'l-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye **buyur** şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı şāḥib-firāş
G1381-1. Naḳd-i 'ömr-i zāhidān içün **buyurmışlar** selef / Her ne kim ḫāşı ḳıla olur riyā ile telef
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında **buyurmış** çünki Ḫaḳḳ / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil **buyur** ḥālüm nedür şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn mı **buyurur** rūḥ-ı revānum benüm
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḥi uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ **buyurduñ** didüm eri görmişem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳ **buyurduñ** didüm eri görmişem
B195. Nigārā leblerüñ dārü'ş-şifādur / **Buyur** dil-ḫastene şāfī cevābı

3. Sunmak.

G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil-ḫastedür / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından **buyur** sirkencübīn

4. Gelmek, gitmek, geçmek, girmek.

G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī **buyurur** derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar

bühtān [6] *Ar.* Birine yalandan bir şey isnat etme, ifk, iftira. (Ş. Sami, 2010: 157)

(bühtān [1], bühtāna [1], bühtāndur [4])

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn raḳīb / Bāver itme dostum vallah **bühtāndur** saña
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı **bühtāndur** baña
G201-6. Ṣaḳınur cānını senden dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı **bühtāndur** ey dost
G538-5. Muḥibbī kim ki 'āşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol da'vi-i 'ışḳı aña ol ḳurı **bühtāndur**
G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre ey bī-vefā kendüñe **bühtān** eyledüñ
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı **bühtāna** / Dil virme Muḥibbī aña sen 'ālem içinde

bükmek [9] *T.* Eğmek. (TDK, 2011: 422) *bk. bilini bükmek*

(bükdi [1], bükeli [1], büker [1], büküben [1], büküp [5])

G900-6. Dest-i ġam **bükeli** ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı 'ışḳ içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır **büker** bu ḳāmetüñi çeng ider
G1397-4. Ḥüsni meydānında yārüñ ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi **bükdi** ḳaddümi çevgān-ı 'ışḳ
G1809-4. Atalum yine āh oḳlarını / **Büküben** ḳaddümüzi yā olalum
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer şaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm **büküp** yā eylesem
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan 'āḳıbet / Māh-ı nev gibi **büküp** bu ḳaddümi ḫam eyledüm
G1993-4. Eger 'ışḳ ile bu devrān **büküp** ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G2039-2. 'Işḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi **büküp** benüm yā eyleyen
Mr21-5. Ala gözlerle alup göñlüm benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile **büküp** dāl eyledüñ
D26-2. Āhuñ oḳına ey dil ḳaddüñi **büküp** yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḫaẕẕ

bükülmek [15] *T.* Eğilmek. (TDK, 2011: 422) *bk. bili bükülmek, iki bükülmek*

(bükülen [1], büküldi [4], büküldügi [1], büküldüm [1], bükülmiş [1], bükülsün [1], bükülüp [5], bükülür [1])

G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / **Bükülüp** ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G616-4. Meclis-i ġamda **büküldi** çenge döndi ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca nāle eyler dil ney-i gūyā olur
G659-6. **Bükülüp** ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G790-4. **Bükülüp** döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G807-3. **Bükülmiş** ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev şanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫ'ānumdur
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol māh-rū / **Bükülür** ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1860-5. 'Arşa-i 'ışḳ içre her dem ataram āh oḳların / **Bükülüp** ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem

G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile **bükülen** bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet de **büküldüm**
G2326-2. **Bükülüp** cevr ile ḳaddüm olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp **bükülsün** anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyunı serv-i ʿarʿara
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / Baġlu eli **büküldügi** bāzāre benefşe
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey ḳaşları kemān / Ḳaddi **büküldi** oldı dütā benüm gibi
G2783-3. Kemān-ebrūñ ile çeşmüñ görelden / **Büküldi** oldı ḳaddüm ṣanasın yāy
Mr29-12. Bu ḥarāretle **büküldi** ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

bülbül [428] *Far.* Nisan ve mayısta erkeği güzel bir sesle öten maruf kuş, andelîb, hezâr. (Ş. Sami, 2010: 158) ...O, şakıyışıylarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arzeden bir âşığın timsâlidir. Bazan âşığın kendisi, bazan canı, bazan da gönlü olur. Bülbül güle âşık kabûl edilir. Bu durumuyla âşığa çok benzer. Üstelik güzel sesi de âşığın güzel sözleri, şiirleridir. Nasıl bülbül gülsüz olmazsa, âşık da maşûksuz olmaz. Gülün dikenleri nasıl bülbülün ciğerini delerse, sevgilinin eziyetleri de âşığın bağrını deler... Bülbül niyâz için yaratılmış gibidir. (Pala, 2009: 75)

bk. āvāz-ı bülbül, bülbül-i bahār, bülbül-i bī-çāre, bülbül-i bī-dil, bülbül-i cān, bülbül-i dil, bülbül-i dil-ḫaste, bülbül-i giryān, bülbül-i gūyā, bülbül-i gūyā-yı men, bülbül-i gülşen, bülbül-i gülzār, bülbül-i ḫaste, bülbül-i maḥzūn, bülbül-i nālān, bülbül-i pür-zār, bülbül-i ser-mest, bülbül-i şeydā, bülbül-i şūrīde, bülbül-i şūrīde-veş, bülbül-i zār, bülbül ü gül, cism-i nā-tüvān-ı bülbül, feryād-ı bülbül, ḥāl-i bülbül, ḥasbiḥāl-i bülbül, ḫūn-ı bülbül, naʿra-i bülbül, nefḫa-i bülbül, ṣadā-yı bülbül,

(bülbül [219], bülbülde [1], bülbülden [1], bülbüldür [6], bülbüle [18], bülbülem [7], bülbüli [36], bülbülidür [4], bülbülin [11], bülbülinden [2], bülbüline [3], bülbülini [6], bülbülinüñ [5], bülbüliyüz [1], bülbüller [14], bülbülleri [4], bülbüllerini [3], bülbüllerüñ [3], bülbülleyin [16], bülbülüm [2], bülbülümsin [1], bülbülüñ [56], bülbülüñden [1], bülbülüñdür [6], bülbülünüñ [1], bülbülüz [1])

G5-6. Güller ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek **bülbülleri** zār eyledüñ
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün **bülbül** gibi kim yaraşur ol zār aña
G17-4. Ṣorma ḫālüm gül yüzüñsüz dostum / **Bülbülüñ** gülzārsuz ḫāli n'ola
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş **bülbülidür** bu göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān aña
G51-1. **Bülbülüñ** irmez mi ey gül nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿiẕār / Baña **bülbül** nālesin gül gibi ḫandānı saña
G72-4. İñlerem **bülbülleyin** sen gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel **bülbül** āhından ṣaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider **bülbül** gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi gūş itmez ḥabīb
G137-2. İñledür **bülbül** gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār aġyār dāim ḳol ṣalup
G160-3. Geldi gül bezme **bülbül** itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi sen de yāri ṭaleb
G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne ilet / Yaʿni cān **bülbülini** tāze gülistāna ilet
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar gül güler **bülbül** olur her-bār mest
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey dost / Cān **bülbüli** ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil **bülbülin** / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına ey dil / Tā ṣubḥa degin **bülbül** olup nāle vü zār it
G263-2. Gül gibi gūş eylemezsin ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem **bülbülleyin** her gice feryād elġıyāş
G266-2. **Bülbülem** baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez ol verd-i aḫmer elġıyāş
G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ **bülbülleyin** / Ṣubḥ olınca eylerem feryād u efġān ile baḥş
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde her gice müdām / **Bülbül** ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḥş
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter **bülbül** gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler **bülbül** gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G307-5. Bu Muḥibbī nice **bülbül** gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G319-4. Servde **bülbül** maḳām itmiş ider / Ḳāmetüñ vaṣfında āvāzın bülend
G322-1. Eyʿārıżı gül lebleri ġonce boyı şimşād / Dil **bülbülinüñ** işi güci nāle vü feryād
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil **bülbülinüñ** nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād

G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül ʿizārumdan meded / İñlerem **bülbül** gibi her gice zārumdan meded
G335-3. Serv-i bālāsında gördüm **bülbüli** / Vaṣfʿider ḳaddin be-āvāzı bülend
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ verd verd / Yine **bülbüller** gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / **Bülbül** çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G366-1. Gerçi virdüñ ey ṣabā **bülbül** fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenüñ göynüklü cānından ḫaber
G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿile pervāneden / **Bülbülüñ** ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G378-1. Gülşen içre giceler **bülbüllerüñ** efġānıdur / Jāle şanmañ çīn-seḥer gül içre bağrı ḳanıdur
G388-1. Esse çün bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu **bülbül** giçer
G390-1. Ḫārdan mı **bülbül** iñler ya gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G404-1. Leblerüñ cān **bülbülinüñ** ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G404-3. Nicesin ṭūp itmeye cān **bülbüli** başını kim / Ḫırmen-i gülde şalınan sünbül-i çevgānıdur
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil **bülbüli** nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña **bülbül** gibi / Şanma her gülşende **bülbül** ile ḫoş-elḥān olur
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez cān **bülbüli** / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḫamrādan n'olur
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül **bülbül** olan çünki gülistānda yatur
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī ger / **Bülbül** miṣāli diyeler āh u fiġānı var
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān **bülbülidür**
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān **bülbüline** zülfüñ üstinde āşiyāndur
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende **bülbül** işi fiġāndur
G467-3. **Bülbül** gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G472-3. Didüm cān **bülbüli** düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm **bülbüli** her dem anuñçün zār u nālāndur
G482-3. Gāh aġlar geh oḳur **bülbül** gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını rengīn ider
G492-3. Ey dil-i şūrīde **bülbül** gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine **bülbül** nevāya başlar
G521-4. Jāle şanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / **Bülbülüñ** yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül **bülbül** olan efġān oḳur
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli hemān firḳate döner / Bīçāre **bülbül** anuñ içün zār u zārdur
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / Ki **bülbül** ḳanı ile şüste ḫoşdur
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp **bülbül** ne dir / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez mi gül ne dir
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer **bülbül** ne söyler gül ne dir
G575-1. Kimse virmez **bülbülüñ** āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın pervānenüñ şemʿüñ zebānından ḫaber
G589-1. Gül gibi meh-pāreler çün ʿarż-ı dīdār itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri **bülbülleyin** zār itdiler
G590-4. İderler gün gibi her-cāylıḳ āh / Bu göñlüm **bülbüline** zār iderler
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde **bülbüldür**
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle **bülbüller** ider her ṭaraf āvāz gelür
G601-4. Meyl-i gül itdügiçün ʿarż-ı dildārı ḳoyup / **Bülbülüñ** şavt u hevāsı baña nā-sāz gelür
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde **bülbüldür**
G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġa āşıḳların **bülbül** gibi zār ögredür
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden **bülbülüñ** bağrından aḳan ḳanıdur
G634-1. Bir serv-ḳad ü lāle-ḫad ü sīm-bedendür / **Bülbüllerini** iñledici ġonce-dehendür
G634-2. **Bülbül** yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri dikendür
G641-1. Gülşen içre **bülbülüñ** meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden bağrı pāre pāredür
G648-2. Ni'deyin dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var **bülbüli** feryāda getür
G670-5. Muḥibbī gül yüzüñe dil virelden / Öter **bülbül** gibi zārılıḳ eyler
G682-1. Cū oldı yaşum ol ḳadd-i dil-cūya segirdür / Dil **bülbülidür** ol gül-i ḫoş-būya segirdür
G686-2. Gül şormadı meger ki anuñ ḫāl-i zārını / **Bülbül** çemende ḫaste olupdur yuvalanur
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet **bülbülüñ** maṭlūb-ı gül / ʿĀşıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber ṣadādur
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram **bülbül** gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi var mı **bülbülüñ** / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu / Ḳo olsun dem-be-dem **bülbül** gibi zār
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör **bülbül** ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı **bülbüli** / Lebleri yādına ġonce bāde-i ṣahbā çeker
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı **bülbül** işi āh u zārıdur
G730-1. Gülşen içre naġmesin **bülbül** ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre **bülbül** işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G764-3. Didüm cān **bülbüli** düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G768-4. Aġlasam **bülbül** gibi kūyuñda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını **bülbül** götürür
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki **bülbüldür** ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadur
G814-4. Beni **bülbülleyin** her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G821-2. Beni odlara yaḳan gül-ruḫuñdur / Giceler nāle ḳılan **bülbülüñdür**
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı **bülbül** gibi ol zār eyler
G839-2. İdersem n'ola **bülbül** gibi feryād / Nigārā ruḫlaruñ gülzāra beñzer
G841-3. **Bülbül** terānesin gūşa getür gülşene varup / Her kim ki bile ḳuş dilini ẕü-fünūn giçer
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola **bülbülden** efġānlar ḳopar
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir raʿnā güli var / Aña ḳarşu hezārān **bülbüli** var

G851-3. Ḳadeḥler meclis içre ṣanki güldür / Ṣürāḥī **bülbül** olmış ḳulḳulı var
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Ṣorma **bülbül** nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör
G864-3. Ṭañ degül **bülbülleyin** kūyuñda efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār özgedür
G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā ider **bülbül** terennümler
G880-2. **Bülbül** olmışdur öter her dem ṣürāḥī ḳulḳulı / Arada gūyā ḳadeḥler ṣan gül-i ḫandāndur
G898-2. Ḥāl-i ʿālem bir degüldür gāh ṣādī gāh ġam / **Bülbül** anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün **bülbül** gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḫüsninde açılmış gül gibi yüzler
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı **bülbülüñ** / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G907-3. **Bülbülüñ** güş eylemez gülşende gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḫẓa raʿnālıḳ sever
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥa dek / **Bülbül** olan nitekim gülşende gūyālıḳ sever
G912-1. Nigārā gül yüzüñ gülzāra beñzer / Öter **bülbülleyin** dil zāre beñzer
G913-3. Bir sencileyin ḫüsn gülistānına ḳarşu / **Bülbüllerini** eyleyici zār kimüñ var
G917-1. **Bülbüli** gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / Geh döner gül defterinden vird-i sübḥānı oḳur
G918-2. Ḥasretinden sen gülün ʿāşıḳlaruñ **bülbül** gibi / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G927-1. Gülşenüñ ẕevḳ ü ṣafāsı gül midür **bülbül** midür / Derdlü göñlümüñ devāsı gül midür **bülbül** midür
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür **bülbül** midür
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür **bülbül** midür
G927-4. Devr-i gül bir haftadur **bülbül** zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür **bülbül** midür
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür bilmem cilāsı gül midür **bülbül** midür
G944-1. **Bülbüli** gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G951-2. **Bülbülem** tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki ol serv-i semen gülzārı gördüm bir naẓar
G967-2. Ḫār elinde gördi gülşende gülüñ dāmānını / **Bülbül** itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G980-4. Zaḫm-ı peykānı ḳızıl güldür baña / **Bülbülem** ḫār-ı belāsı ḫoş gelür
G991-4. Zār olup gülşende **bülbül** dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naşibi zār imiş
G994-5. Muḥibbī n'ola ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde **bülbüldür** yüzüñ gül gülsitānumdur
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı gül midür **bülbül** midür / Şīşelerle ṭolı yaşı gül midür **bülbül** midür
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen içre **bülbül** derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül midür **bülbül** midür
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül midür **bülbül** midür
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür **bülbül** midür
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür **bülbül** midür
G999-2. Ni'deyin dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var **bülbüli** feryāde getür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını **bülbül** getürür
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir **bülbül** güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1005-2. **Bülbül** çemende ṣanma ki dāim sürūd ider / Gül şevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1006-3. Ḫār elinden **bülbüli** gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende **bülbüller** / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı ṣabādan açıluban gül güler / Nāle eyler ḳarşusında ṣanmañuz **bülbül** güler
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil **bülbüli** āvāz eyler
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp **bülbüller** efġān ögrenür
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine **bülbül** nevāya başlar
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / Daḫi şūrīde **bülbül** ne sözüñ var
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿaceb dil **bülbülin** / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / Ey yüzi gül çün bilürsin **bülbül** olmaz zārsuz
G1092-5. Gülşen-i kūyuñda cānā giceler **bülbül** gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür cān **bülbüli** / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün tīmārsuz
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḫi ḳaṣd ile / İñledür **bülbül** gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1098-4. Ḳılur dil **bülbüli** feryād u efġān / Anuñçün ol gül-i ḫandān görinmez
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir gül **bülbülin** zār eylemez
G1110-5. İñlesün **bülbül** gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḫüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur diñüz
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür **bülbülüñ** gülzārsuz
G1134-7. Muḥibbī gül yüzüñüñ **bülbülidür** / Fiġān u zārdān ol epsem olmaz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil **bülbülüñ** zār isterüz
G1160-1. Şūrīde olup söze ḳaçan başlaruz biz / **Bülbül** ile gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz biz
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol gül ʿizārumuz / **Bülbül** gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya **bülbül** var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1168-3. Fiġān u āh u nālem gülşen içre / Yiterdi **bülbüle** ġulġul gerekmez
G1177-2. **Bülbül** gibi n'ola dil iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ʿizārumuz
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẓar cān **bülbüli** / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür yārsuz
G1180-1. Bulınmaz gül enis-i ḫār ḳılmaz / Ya **bülbül** var mıdur kim zār ḳılmaz
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini hergiz elden / Ne ḳaldı **bülbül** kim ḫār ḳılmaz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene **bülbül** varur gül zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler gül zārını bilmez
G1204-2. İrem bāġıdur ḫüsnüñ virür **bülbüllerüñ** revnaḳ / Gider aġyārı ḳapuñdan ki **bülbüle** ġurāb olmaz
G1207-1. **Bülbül** oldı çün çemende naġme- sāz / Ey yüzi gül sen daḫi ḳıl bezme sāz
G1207-3. **Bülbül** āşüfte olup gül şevḳine / Cümle dökdi ne ki var ḳalbinde rāz
G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur **bülbül** giriftār-ı ḳafes
G1221-1. Dūr olalı gül yüzüñden gülmedüm bir nefes / Eylerem feryād u zārı hemçü **bülbüldür** ḳafes
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre **bülbül** gül ḳocar her ḫār u ḫas

G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül **bülbül** gibi / Bu gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿ eyledüñ cān **bülbülin** / Muġtenemken ḫ ʿān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas
G1224-5. Her ne ṯīr atduñsa cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān **bülbüline** dostum āhen ḳafes
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler gel raḳībe virme yüz / **Bülbüle** gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1235(b)-3. **Bülbülüñ** feryādını gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende **bülbül** gülsitān ezberlemiş
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül **bülbül** olur mı hīç ḫāmūş
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile **bülbül** aġlamış
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / **Bülbül** öñine çüʿādetdür bu ṭutmaz gülde gūş
G1288-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur **bülbül** gibi dāim nevā ḫoş
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben de feryād / Aña **bülbül** olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1293-4. Zār olur gülşende **bülbül** dem-be-dem gül ṣevḳine / Zārī ḳılsun ʿāṣıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben ʿāṣıḳa ol yār ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını **bülbüle** gülzārʿarż
G1326(a)-4. Ṣāh üzre ṭura güller feryād ide **bülbüller** / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḫaẓẓ
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende Muḥibbī **bülbülüñ** / Nālesin gūş itmeyüp sen olasın andan ırag̈
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre **bülbüle** nisbet olınur mı kelāg̈
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup feryād u efg̈ān itmeyem / Āşikāre **bülbülüñ** yirini ṭutdı çünki zāg̈
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān **bülbülinüñ** ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ **bülbülüñ** gülzāra baḳ / Ṣu gibi ṣāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1400-2. İñiler **bülbül** çemende gördügiyçün her seḥer / Nice serler ḫūn ile āg̈ūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem **bülbül** gibi feryādlıḳ
G1409-3. Bāl ü per yaḳ şemʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola **bülbül** gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1418-5. **Bülbülüñdür** bu Muḥibb zāg̈ u zag̈andur müddeʿī / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri odlara yaḳ
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāṣıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre **bülbüle** ancaḳ ṣunuldı ayrulıḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde **bülbülüñ** ḥāli ḫarāb / Nice iñler derd ile ol ʿāṣıḳ-ı ṣeydāya baḳ
G1431-5. Göreli cānā Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı **bülbül** gibi ol gūyā-yı ʿışḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör **bülbül** yirine zāg̈a baḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / **Bülbülüñ** ḥālin bilen dir mi ki efg̈ān anda yoḳ
G1469-4. Serv gibi ṣalınup gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña **bülbül** gibi ben āh u zār itsem gerek
G1480-7. Muḥibbī **bülbülüñdür** gülşenüñde / Oḳur medḥüñi olmışdur ḫoş-āheng
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice **bülbülleyin** / Ey yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1540-4. Bir görüp ben ʿāṣıḳı dāim raḳībe şūm ile / **Bülbül** ile neʿaceb sen zāg̈ı yeksān eyledüñ
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim cān **bülbülin** cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fig̈ānı **bülbülüñ**
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel bag̈ladum feryād içün / İdeli bu **bülbülin** ol yüzi gül gülzār terk
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdiʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu cān **bülbül** nā-çār terk
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / ʿÖmri giçer āh u feryād ile dāim **bülbülüñ**
G1562-1. Gül yüzini görmeyelden dostlar cānānenüñ / Ḳalmadı **bülbül** gibi ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler **bülbül** gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler **bülbül** gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1598-4. Ḳo **bülbül** eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde dikenden yeg
G1614-1. Ruḫlaruñda bāg̈bān oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam **bülbül** gibi ben zār u giryānuñ senüñ
G1623-1. Gülşenün her kūşesin ṭutdı ṣadāsı **bülbülüñ** / ʿĀṣıḳ-ı şūrīdedür gitmez hevāsı **bülbülüñ**
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı **bülbülüñ**
G1623-3. Başına geldügi emr ider reyāḥin şāhınuñ / Tā ki ḫaḳḳında ola medḥ ü ṣenāsı **bülbülüñ**
G1623-4. Almaz idi bāg̈-arā her bir şecerden ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi livāsı **bülbülüñ**
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi niṣār / Görinürde ḳaldı ancaḳ birʿabāsı **bülbülüñ**
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı **bülbülüñ**
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı **bülbülüñ** / Yaş yirine dökilüp gülşende ḳanı **bülbülüñ**
G1630-3. Güllerin medḥin oḳur gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı **bülbülüñ**
G1630-4. Kim añardı **bülbüli** güli de **bülbül** olmasa / Oḳunur mıydı gülüñ de dāstānı **bülbülüñ**
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / Buʿaceb gūş-ı güle girmez fig̈ānı **bülbülüñ**
G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar gülzār-ı ḫüsninde anuñ / Gülsitānuñ **bülbülini** cümle ḫāmūş eyledüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan gülsitānı **bülbülüñ** / Giceler tā ṣubḥa dek diñmez fig̈ānı **bülbülüñ**
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı **bülbülüñ**
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı yoḳ birʿāṣıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı **bülbülüñ**
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı **bülbülüñ**
G1639-5. Ey Muḥibbī görinen güller degül gülzārda / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı **bülbülüñ**
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek daḥi bir bī-çāre **bülbül**
G1655-4. Giceler gül yüzüñüñ ḥasretinden / Ḳılur **bülbülleyin** dil murġı ġulġul
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden **bülbül** gibi / Ṣanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1660(b)-3. **Bülbülüñ** āhı yilinden her seḥer / Serv gibi ṣalınur raʿnā-yı gül
G1661-3. Ġonce gibi bag̈rı pür-ḫūn ḫār elinden **bülbülüñ** / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1665-4. **Bülbülüñ** tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳi ʿin keşfʿeyleyüp göstermedi dīdār gül
G1666-1. Zār iden ruḫsārıdur dil **bülbülini** gül degül / ʿĀṣıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül
G1668-2. Ben belā-keş **bülbüle** eydüñ ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1682-3. Gül gibi gūş eylemez **bülbülleyin** itsem fig̈ān / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel

G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden **bülbülem** ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur bende ẕerrece mecāl
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek **bülbül** gibi feryāde gel
G1699-3. **Bülbüli** Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz / **Bülbül** artursa niyāzı nāz ider ṭurmaz gül
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer **bülbül** gibi / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür **bülbüli** şaḳlar semender-vār gül
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa **bülbüle** gül incinür / Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1704-6. Çekdi **bülbül** mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1704-7. Kendüñe itdi muḥāfe āşiyānın **bülbüli** / Hecretin bildürdi ḫalḳa eyledi iẓhār gül
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa **bülbül** ṭañ degül / Ḳol şunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña **bülbül** ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḫsār gül
G1713-3. **Bülbülüñ** ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1713-4. **Bülbülini** dāimā cevr ü cefā bīmār ider / İtdügini görmedi kimse aña tīmār gül
G1714-1. Yine ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iẓhār gül / İdiser **bülbüllerini** vaḳti geldi zār gül
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu **bülbüle** / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1715-1. Gül ile şaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı digil / **Bülbülüñ** zārılıġı ḫayret-i dünyā mı degül
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / **Bülbül** ol her dem terennüm eyle gel
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine **bülbül** müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G1728-5. **Bülbülem** gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler māh ü ṣal
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz ṣanma kim cān **bülbüli** nālān degül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer **bülbül** gibi / Gül gibi ṣanmañ ki dilber ḫālüme ḫandān degül
G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun **bülbül**
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / **Bülbül** ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1757-3. Jāleler ṣanma seḥer-geh belki **bülbül** yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek **bülbül** gibi zār iñledüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde ṣordum ʿarıżın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḥi bir **bülbülüm**
G1791-2. Bu gün gül şevḳine **bülbül** ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler cān **bülbülin** tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1807-1. Gidüp hicrān biḥamdillah cemāl-i dūsitān gördüm / Olup **bülbülleyin** ser-mest bahār u gülsitān gördüm
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / **Bülbülem** ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G1816-4. **Bülbül** gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı ey gül-i nev-reste menzilüm
G1824-1. Yine ben **bülbülinden** ʿār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile **bülbülleri** hem zār idelüm
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān **bülbüli** / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ **bülbülüñdür** gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını gūş ey ṣanem
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden ol gülüñ **bülbül** gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1843-4. Dirīġā gül gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup **bülbül** gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma kim cān **bülbülin** medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse seyrān eylesem / Ḳarşuñda cān **bülbülin** ser-mest ü ḫayrān eylesem
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim **bülbül** gibi efġān ile / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen **bülbül** gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1885-2. Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum **bülbül** üñin güş idelüm
G1888-2. Varalum güş idelüm **bülbül** üñin / Ḳılalum ʿişrete şitāb içelüm
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül yañaġuñ / Aña dil **bülbülin** gūyā ḳılan kim
G1898-2. Giceler **bülbül** gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına / Ṣubḥ olınca āh u efġān itmedin uşanmayam
G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde **bülbüller** gibi / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi şenā-ḫān olmışam
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm **bülbülüm** gūyā nevā-sāzum benüm
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup **bülbül** gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / Didi gūyā **bülbülümsin** rind ü ḳallāşum benüm
G1923-3. İñlerem **bülbül** gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G1925-3. Gül yüzi şevḳi ile ṣubḥa degin / Olalum **bülbüle** hem-nefes ni'delüm
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben **bülbülüñ** ol gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī istemez bāġ u bihişt / Nāle ḳılur **bülbülem** zār u nevāyı isterem
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uşandum **bülbülüñ** dāim çemende ġulġulından hem
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu **bülbül** gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G1952-1. Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu **bülbül** gibi efġān eylesem
G1957-4. Ne deñlü iñlesen **bülbül** miṣālī ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar **bülbülinden** hem
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz **bülbül** gibi kimse fiġānumdan benüm
G2004-1. **Bülbülüz** āh u zāra ʿazm idelüm / Gülşen içre bahāraʿazm idelüm
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler **bülbülleyin** / Ṣubḥ olınca anda nice āh ü zārı görmişem
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil **bülbülini** zār iden
G2017-5. Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun **bülbül** gibi feryād ile zār eylesün
G2033-4. Nice bir **bülbül** gibi feryād idüp gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller elinden giceler / İñledüp **bülbülleri** tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile **bülbül** gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül **bülbülleyin** / Ey dil-i şūride sen çün bir gül-i aḥmerdesin

G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa **bülbül** ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden n’eylesün gül hem-demin
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice **bülbül** gibi āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / Giceler **bülbül** gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür **bülbül** gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ **bülbülde** de āh u fiġān
G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di **bülbüle** āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü yaz isteyen / Diñlesün cān **bülbülin** murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2098-1. Seḥer-geh **bülbülüñ** dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey gönül **bülbülleyin** / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir ṣūrīdesin
G2115-1. Ż̇āyiʿ itme ey dil-i ṣūrīde gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer gūş eyle **bülbül** ṣoḥbetin
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / **Bülbül** olmışdur ṣürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup **bülbül** ünin
G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür ġonceler dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste nergisüñ **bülbüller** eylerler fiġān
G2158-4. Nāza başlar ġonceler görür fiġānın **bülbülüñ** / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını gülşene varmış / **Bülbüller** olup ḳarşuña her birisi gūyān
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u efġān eylesem / Nāleme āheng idüp **bülbül** baña dir āferin
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / **Bülbül** gibi sen daḥi ḳılup zārı ni’dersin
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ yan cemāli şem ʿine pervāne-veş / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur **bülbül** gibi itmek enīn
G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü **bülbül** ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2206-3. Yine dil **bülbülini** ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2210-3. Ṣaḳın ʿuṣṣāḳı ḳo **bülbülüñdür** / Alursın boynuna ḫūn-ı hezārān
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña dirsin anuñ içün **bülbül** ol ḳıl zār sen
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider **bülbül** gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2243-2. **Bülbül** gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿiẕār elin
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem **bülbül** gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir **bülbül** gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī ṣalın / Nāz ile ḥall eyle gel dil **bülbülünüñ** müşkilin
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp **bülbül** gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2273-2. Ġonceler dem-beste olup **bülbül** efġān eylesün / Āşikār eylesün göz yaşını āb-ı revān
G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi **bülbüller** āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña **bülbül** gibi zār olmasun
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül **bülbül** gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḥāli degül feryāddan
G2296-1. Yüzüñ gül **bülbül** olmışdur göñül ḳo / Eger şem ʿine ol pervānedür bu
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / **Bülbülüñdür** n’eylesün gülzāruñ eyler ārzū
G2314-4. İder feryād **bülbüller** açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur bu
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ ile yāra ḳarşu / **Bülbül** terennüm eyler evvel bahāre ḳarşu
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ **bülbül** gibi bisyār gü
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi şaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi **bülbüller** cihānı āh ile
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende **bülbül** nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2368-1. Söyler çemende derdini **bülbül** yine güle / Līkin gül eylemez naẕarı ḫāl-i bülbüle
G2368-3. Mey-ḫʷāre çünki olmasa gül sāġarı yiter / **Bülbül** yirine var şürāḥīde ḳulḳule
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri **bülbül** gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol küle
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭālī ʿindedür ezel / **Bülbüle** şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2393-4. Ṣatmaġa gül ḥüsnini **bülbülleri** dellāl ider / Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler **bülbül** gibi şūrīde gūyādur yine
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / **Bülbül** fiġānlar eyleye gül dāimā güle
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre **bülbül** her seḥer / Yılda bir gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2408-2. **Bülbül** yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür ol bile sence
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki **bülbüldür** gelür güftāre de
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla **bülbül** gibi her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi **bülbül** gerekdür pes bu gülşende
G2421-5. ʿIşḳ bāġında Muḥibbī gibi **bülbül** yaraşur / Oḳıya medḥ ü şenā serv-i gül-endāmlara
G2423-4. Çekeyim **bülbül** gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül- ʿiẕārı gözle / **Bülbül** gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2454-4. Dil **bülbüli** ḳurtulmaḳ ṣanma ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2465-1. **Bülbül** çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meṣeldür **bülbül** olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ **bülbülleyin** nevāde
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Ya ʿni **bülbül** gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice **bülbül** tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
G2511-3. Gülüñ ḫār olalıdan hem-nişīni / Ötüp feryād ider **bülbül** çemende
G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde dilā **bülbüli** gel lāl eyle
G2542-1. Bahār irişse güller bitse tāze / Nice yirden gele **bülbül** niyāza
G2545-3. Gül yüzi yādına **bülbül** gibi ey ḫaste göñül / Demidür ṣubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2547-1. Çünki virildi ḫande vü şādī ezel güle / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū **bülbüle**
G2580-1. Ḫār elinden **bülbül** itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek düşer mi **bülbüle**
G2589-1. Ruḫlaruñ añılsa göñül zār zār ola / **Bülbül** çemende nāle ḳılur nev-bahār ola

G2594-1. **Bülbüle** lāyıḳ budur kim çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre gül gibi / Gāh olur **bülbül** gibi nālān ider göñlüm beni
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül **bülbül** gibi artur fiġān u zārunı
G2628-2. N'ola gülşende güller şād u ḫandān / Olup **bülbüller** itsün āh u zārı
G2629-1. İder **bülbül** bahār olduḳda zārı / Gül ile çün görür bir yirde ḫārı
G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle **bülbüller** / Hebā idecegin bilür ḫazān yili gülistānı
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına gülşende **bülbüli** / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile ġulġulı
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa kimsene āgeh bulınmadı / **Bülbül** meger ki elde ṭuta dāmen-i güli
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim gül **bülbülüñ** güş eylemez efġānını
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben **bülbüle** yazdı
G2650-5. Gülşen-i ḫüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı **bülbülüñ** illā gülistān arası
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān **bülbüli** / Laḥẓa laḥẓa çünki artar ol gülüñ raʿnālığı
G2687-5. **Bülbül** gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını ʿāleme yaydı
G2703-1. Yine dil **bülbüli** gül-ruḫlarını yād itdi / Ṣebi ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler **bülbüle** āh u fiġānun yigregi
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / **Bülbüli** ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi
G2723-4. Ol gül-i raʿnā ġamından giceler **bülbül** gibi / Ey dil-i şūrīde arturdun fiġān u zāruñı
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim güş eylemez gül **bülbülüñ** feryādını
G2757-5. Muḥibbī şi ʿrini **bülbül** ser-āġāz itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise **bülbülleyin** / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
G2771-3. Gülşen-i ḫüsn içre gül gibi cemālin ʿarż idüp / Lāl iken ʿuşşāḳı **bülbül** gibi gūyā eyledi
G2777-2. Dür olalı gül yüzinden ḫastedür cān **bülbüli** / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḫi
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben **bülbüle** düşdi
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem **bülbülüñ** āvāzını
G2791-2. Gülşen içinde ruḫlarını yād idüp gice / Dil **bülbüli** ṣabāḥa dek itdi terennümi
G2796-4. İñlerem **bülbül** gibi gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes güş eylemez dildāra serdümi
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda **bülbül** / Güldi gül gibi didi var senüñ gibi hezār
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān **bülbüli** gūyendedür / Bārekallah bu ne ḫüsn olur hezārān āferin
Mh1-2. Giryesin ben **bülbülüñ** ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen **bülbül** gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān **bülbüli**
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ väleler / Gül cefā vü cevr ider **bülbüller** eyler näleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh6-1. Gel naẓar ḳıl ʿışḳ-ārā her āşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden nitekim **bülbüllerüñ** feryādı var
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı **bülbül** gibi işüm āh u vāh
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḫüsnüñ ġamından **bülbüli** gūyā ḳılur
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı **bülbül** gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre naṣibüm ḫārdur / İñlerem **bülbül** gibi cān u dilüm bīmārdur
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle ḳarışdur jālei / Mest olup **bülbül** gibi eyle fiġān u nālei
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl **bülbül** terennüm eylesün / Ḫālüñe güller gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler tā ṣubḥa dek **bülbül** üñin güş eylerüz
Mr8-21. **Bülbülüñ** üñin güş eylesün / Ḳanlar içüp ḫoş eylesün
Mr11-1. Görse **bülbül** gibi her dem gül-i raʿnāy göñül / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḫi rüsvāy göñül
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem **bülbül** gibi / ʿIyş ider dāim raḳīb-i ḫār ile gül gibi
Mr14-3. İder **bülbül** gibi dil āh u zārı / Görem dir bir daḫi sen gül ʿizārı
Mr17-3. Sāḳiyā ṣun beri ṣol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin **bülbül** üñin güş idelüm
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün **bülbül** gibi tā ṣubḥ efġānum benüm
Mr19-9. Cān ile oldum giriftāruñ senüñ / Giceler **bülbül** gibi zāruñ senüñ
Mr19-11. Öldüginden **bülbülüñ** gülzāra ne / Sīnesinüñ yāresinden ḫāre ne
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben **bülbülüñden** iḫtirāz itmek neden
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem **bülbül** gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa **bülbül** gibi zārum
Mr27-3. İrişmiş vaḳti yüzinde gülinüñ / Figānın güş ḳılmaz **bülbülinüñ**
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz **bülbüliyüz** / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
B200. Geldi gül devri yine **bülbül** fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana başladı
B215. Dün nevāda oḳıdı **bülbül** Muḥibbī şi ʿrini / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

bülbül-i bahār [1] Bahar bülbülü.

G1382-4. **Bülbül-i bahār** dersini ezber oḳur güle / Faṣl-ı ḫazānı görmedi beñzer varaḳ varaḳ

bülbül-i bī-çāre [8] Çaresiz bülbül.

G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler dil murġını / **Bülbül-i bī-çāreye** n'eyler ʿaceb ḳolın şalup
G713-1. Dostum kūyuñ bu ben dil-ḫasteye mesken yiter / **Bülbül-i bī-çāreye** cā olmaġa gülşen yiter

G875-3. Almaġa ṣabrı metā῾ın **bülbül-i bī-çārenün** / Ġonce hemyānın açup gül tāciri zer gösterür
G972-3. Nālem ile berk ditrer bir dem ārām eylemez / **Bülbül-i bī-çārenün** baġrı olup sürāḫlar
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende efġāndan murād / İtmek ister ḫālini bu **bülbül-i bī-çāre** ῾arż
G1757-2. **Bülbül-i bī-çārenüñ** ḳanını sütmiş eline / Ka῾be-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül
G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet-miṣāl / **Bülbül-i bī-çāreñi** itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç olur mı **bülbül-i bī-çāre** ḫāmūş ey ṣanem

bülbül-i bī-dil [1] Âşık bülbül.

G1713-1. Kendüyi rāh-ı῾ademde eyledi iẕhār gül / **Bülbül-i bī-dillere** tā göstere dīdār gül

bülbül-i cān [9] Can, gönül bülbülü.

G426-2. Ṣevḳ ü feraḥla **bülbül-i cān** sīne -çāk ider / Beñzer ki nāz ile yine ol bī-vefā giçer
G677-1. Gülşen-i kūyında yārüñ **bülbül-i cān** yāddur / Ṣubḥ olınca itdügi anuñ içün feryāddur
G1222-3. Ḥasret ile **bülbül-i cān** nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1505-1. **Bülbül-i cān** meskeni bir gül ῾iẕār olmaḳ gerek / Ṣevḳine bir gül-ruḫuñ dil murġı zār olmaḳ gerek
G1528-4. **Bülbül-i cān** nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki varur cāyına her ḫār u ḫāṣuñ
G1880-6. Gül-ruḫı ṣevḳine yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / **Bülbül-i cānı** Muḥibbī anda gūyā eylesem
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gel ῾arż-ı cemāl it / Tā **bülbül-i cān** başlaya ḳarşuñda nevāya
Tb1-16. Gül yüzüñ ṣevḳine her dem **bülbül-i cān** zār olur / Dāmenüñe el uran dāim görür aġyār olur
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün **bülbül-i cān** daḫi giriftār-ı ḳafesdür

bülbül-i dil [13] Gönlün bülbülü.

G94-4. Sen güle **bülbül-i dil** nālesi te'ṣir itmez / Oldı feryād ile bu nālelerüm bād-ı hevā
G218-2. Ṣevḳ ile **bülbül-i dil** ider göz yaşın revān / Gül gibi ḫande ide ḳaçan būstān dost
G248-4. Gūşına ala ol daḫi gül ola ki nālān / Ey **bülbül-i dil** ṣubḥa degin ṭurma fiġān it
G262-1. Gül yüzüñ göstermedün ey vird-i ḫandān elġıyāṣ / **Bülbül-i dil** oldı her şeb zār u giryān elġıyāṣ
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin **bülbül-i dil** zār eyler
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini dildār çeker / Āh idüp nāle ḳılup **bülbül-i dil** zār çeker
G1319-1. Ey **bülbül-i dil** eyleme gül gibi gel neṣāṭ / Bād-ı ḫazānı yād idüben eyle iḫtiyāṭ
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda eyler **bülbül-i dil** nāleler / Göklere irişdi feryādı dil-i āvārenüñ
G1640-1. Baña bir ġonce-leb ü῾arıżı gülzār gerek / Ṣubḥa dek ḳarşu aña **bülbül-i dil** zār gerek
G2239-3. Gül gibi gūşına çün āh u fiġānuñ girmez / Yiter ey **bülbül-i dil** nāle vü feryād idesin
G2578-3. Yüzüñ gül olalı ḫaṭuñ benefşe / Ḳoḳlasun **bülbül-i dil** unutma
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre ḫadüñ gül ῾iẕār ola / Lāyıḳ budur ki **bülbül-i dil** anda zār ola
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ medḥin oḳur **bülbül-i dil** / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār

bülbül-i dil-ḫaste [4] Hasta gönüllü bülbül.

G546-2. Vaḳt-i seḥerde **bülbül-i dil-ḫaste** yaşıdur / Evrāḳ-ı gülde gördügüñi şanma jāledür
G1667-2. ῾Ārıż-ı gülde seḥerde görinen gevher gibi / **Bülbül-i dil-ḫastenüñ** yaşıdur ol şebnem degül
G2309-1. **Bülbül-i dil-ḫaste** gül-ruḫsāruñ eyler ārzū / Ey Mesīḥī-dem hemān güftāruñ eyler ārzū
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı **bülbül-i dil-ḫasteyem** / Aġlamaḳdan lāle gibi ḳan ile peyvesteyem

bülbül-i giryān [1] Ağlayan bülbül.

G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / Didi ben de **bülbül-i giryāna** beñzetdüm seni

bülbül-i gūyā [15] Şakıyan bülbül.

G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde **bülbül-i gūyā** giçer
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül defterinden bir sebaḳ / **Bülbül-i gūyā** olur bu ῾ālem aña ḥikmet yiter
G932-1. Ol gül-i ra῾nā kimüñ cānānesidür kim bilür / **Bülbül-i gūyā** kimüñ dīvānesidür kim bilür
G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde gül-i ḫamrā yirine / Şīşeler ġulġulını **bülbül-i gūyā** bilürüz
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i ra῾nā aña kim **bülbül-i gūyā** dimez
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n'eyler ḳo raḳībi dostum / **Bülbül-i gūyā** ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde ῾uṣṣāḳuñ yiter / **Bülbül-i gūyā** ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı giçeler tā ṣubḥa dek / Gūş iden efġānumı dir **bülbül-i gūyāda** yoḳ
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler **bülbül-i gūyāya** baḳ
G1800-3. Gülşen-i ḥüsninde her şeb **bülbül-i gūyā** gibi / Tā seḥer zārılıḳ itdüm āh u feryād eyledüm
G1943-5. Muḥibbī **bülbül-i gūyā** gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem
G2420-5. Bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı **bülbül-i gūyā** yine
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca **bülbül-i gūyā** gibi
G2646-3. Ey göñül ister iseñ **bülbül-i gūyā** olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu Muḥibbī bulınmadı / Zārılıḳ ider **bülbül-i gūyā** benüm gibi

bülbül-i gūyā-yı men [1] Şakıyan bülbülüm.

G2051-7. Ey Muḥibbī zārılıġum işidüp dilber dimiş / Eksük itme nāle ḳıl ey **bülbül-i gūyā-yı men**

bülbül-i gülşen [1] Gül bahçesinin bülbülü. *bk. bülbül-i gülzār*

G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa pervāne yiter / **Bülbül-i gülşeni** añma gider ol lifāfı

bülbül-i gülzār [8] *bk. bülbül-i gülşen*

G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile **bülbül-i gülzār** mest
G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş şanmañ çemende ʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe **bülbül-i gülzār** mest
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile **bülbül-i gülzār** mest
G270-2. Ġam şebinde ruḥları yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler benümle **bülbül-i gülzār** baḥş
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül şevḳi ile / Çekdügi derdi hemān **bülbül-i gülzār** çeker
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / **Bülbül-i gülzārı** ey dil cümle ḫāmūş eyle gel
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu giceler tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış bir **bülbül-i gülzār** hem
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi itmeñ ʿaceb / Çünki şevḳüm kem degüldür **bülbül-i gülzārdan**

bülbül-i ḫaste [1] Hasta bülbül.

G561-1. Yine ʿazm itdi göñül cān atuban yāre gider / **Bülbül-i ḫaste** gibi şevḳ ile gülzāra gider

bülbül-i maḥzūn [1] Hüzünlü bülbül.

G915(a)-9. Ṭāliʿ-i meymūn Ol ruḫ-ı efzūn / Ḥāl-i diger-gūn **Bülbül-i maḥzūn**

bülbül-i nālān [5] İnleyen, figan eden bülbül.

G69-3. Bir **bülbül-i nālānuñam** tā ṣubḥa dek giryānuñam / Şöyle senüñ ḥayrānuñam sen daḫi ḥayrānsın baña
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ biz **bülbül-i nālānıyuz**
G1842-7. Ḥasretinden inlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī **bülbül-i nālānıyam**
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde **bülbül-i nālān** / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen

bülbül-i pür-zār [1] İnleyişle dolu bülbül.

G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben **bülbül-i pür-zāre** yoḳ

bülbül-i ser-mest [1] Kendinden geçmiş bülbül.

G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / Ben **bülbül-i ser-mestem** yanmaḳda da pervāne

bülbül-i şeydā [3] Çılgın bülbül.

G57-1. Gösterelden gün yüzin āh ol gül-i raʿnā baña / Olmuşam şūrīde dirler **bülbül-i şeydā** baña
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir gül-i raʿnāsı var / Aña ḳarşu ṣad-hezārān **bülbül-i şeydāsı** var
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu **bülbül-i şeydāsını** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

bülbül-i şūrīde [21] Perişan; âşık; aşk mecnunu bülbül.

G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / **Bülbül-i şūrīdeye** beñzer hezār elḥān okur
G1042-2. **Bülbül-i şūrīdeler** gül defterin almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1096-1. Şemʿ-veş ḳan aġlaram tā ṣubḥa dek dildārsuz / **Bülbül-i şūrīdeyem** kim düşmişem gülzārsuz
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / **Bülbül-i şūrīdenün** ḫāli n'olur gülzārsuz
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / **Bülbül-i şūrīde** n'itsün çün ola gülzārsuz
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu ey dil artur nāleñi / Dimesünler **bülbül-i şūrīdenüñ** feryādı yoḳ
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün **bülbül-i şūrīde** feryād eyledüñ
G1708-1. Ḥamdülillah kim ser-ā-ser görinür gülzār gül / **Bülbül-i şūrīdeye** ʿarż eyledi dīdār gül
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek / **Bülbül-i şūrīdeyem** ol gül ʿiẕārumdur benüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir **bülbül-i şūrīde** deñlü ġayretüm
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur **bülbül-i şūrīdeye** dönse meşelüm
G1918-1. Nev-bahārı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yār eyledüm / **Bülbül-i şūrīde** gibi āh u feryād eyledüm
G2097-4. Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı / Nice bir ey **bülbül-i şūrīde** efġān idesin
G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **bülbül-i şūrīdeyin** / Zülfüñe dil baġlamış Mecnūn belā-gerdideyin
G2229-1. **Bülbül-i şūrīdeyem** ol gülsitāna görmeden / Kim ḳulaḳdan ʿāṣıḳam verd-i cihāna görmeden
G2265-4. Gūş iden ben **bülbül-i şūrīdenüñ** feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2311-4. Giceler **bülbül-i şūrīde** gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2409-4. ʿIşḳı gel pervāneden ögren yanar āh eylemez / **Bülbül-i şūrīde** gibi āh u feryād eyleme
G2439-2. **Bülbül-i şūrīdeyem** feryād u efġān eylerem / Bir yüzi gül ġonce-leb gülzār sevdüm tāzece
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp ol gül / Geldi bir **bülbül-i şūrīde** gülistānumuzda
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup yaz gele / Her yana **bülbül-i şūrīdeden** āvāz gele

bülbül-i şūrīde-veş [7] Âşık bülbül gibi.

G39-2. **Bülbül-i şūrīde-veş** efġānum işidüp benüm / Ġonce aġız açuben nergis ṭutupdur göz baña
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen güli / **Bülbül-i şūrīde-veş** ḥayrānuñam öñdin saña
G770-3. Yārı aġyārla gördüm ṣan gül oynar ḫār ile / **Bülbül-i şūrīde-veş** āh u zārum aldılar

G872-4. **Bülbül-i şūrīde-veş** feryādumı gūş eyleyüp / Vird-i gülden tāzedür ol lāle ruḫsār incinür
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur derūnı ḳan gerek / **Bülbül-i şūrīde-veş** ol dāimā nālān gerek
G2117-5. Ey Muḥibbī ruḫları şevḳine her şeb tā seḥer / **Bülbül-i şūrīde-veş** nāle vü feryād ideyin
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsun ʿārıżuñdan gül ḫacil / Nāle ḳılsun **bülbül-i şūrīde-veş** ḳarşuñda dil

bülbül-i zār [2] İnleyen bülbül.

G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül var mıdur kim **bülbül-i zār** istemez
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru **bülbül-i zār** olmışam / İñlerem tā ṣubḥa dek derd ile bīmār olmışam

bülbül ü gül [1] Bülbül ve gül.

G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış **bülbül ü güle** / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā güle

bülbülā [2] Ey bülbül.

G257-4. **Bülbülā** maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndur ʿabeş
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / **Bülbülā** ancaḳ hemān var sende lāf

bülbül-āsā [13] Bülbül gibi. *bk. bülbül-ṣıfat, bülbül-tek, bülbül-vār, bülbül-veş*

G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile gördükde didüm / **Bülbül-āsā** beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey gül ʿiẕār / **Bülbül-āsā** şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi gül yüzlü bir cānān olur / İşi güci **bülbül-āsā** nāle vü fiġān olur
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / **Bülbül-āsā** ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / **Bülbül-āsā** sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1778-2. Vaʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / **Bülbül-āsā** arturursın āh ile zārum benüm
G1844-4. **Bülbül-āsā** n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında **bülbül-āsā** murġ-ı dil zār olmasa
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / **Bülbül-āsā** bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2461-4. Gül gibi gūş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / **Bülbül-āsā** giçdi ʿömrüm āh ile efġān ile
G2622-1. Göñül gül yüzlü bir dildāra düşdi / Anuñçün **bülbül-āsā** zāre düşdi
G2623-2. Gösterüp gül yüzin ḳıldı nihān / **Bülbül-āsā** işümi zār itdi
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı bu Muḥibbī yād ider / **Bülbül-āsā** gice tā ṣubḥa dek feryād ider

bülbül-ṣıfat [6] *bk. bülbül-āsā, bülbül-tek, bülbül-vār, bülbül-veş*

G511-5. İñlese **bülbül-ṣıfat** ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki göñül baġlar
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir dildārı var / Giceler **bülbül-ṣıfat** tā ṣubḥ olınca zārı var
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī **bülbül-ṣıfat** kūyında ger / Gül gibi gūş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese **bülbül-ṣıfat** / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben **bülbül-ṣıfat** / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler **bülbül-ṣıfat** / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem

bülbül-tek [1] *bk. bülbül-āsā, bülbül-ṣıfat, bülbül-vār, bülbül-veş*

G1490-2. Gül ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur **bülbül-tek** efġān eylemek

bülbül-vār [1] *bk. bülbül-āsā, bülbül-ṣıfat, bülbül-tek, bülbül-veş*

G1094-6. Giceler bu Muḥibbī **bülbül-vār** / İñler āh u vāyı kim sevmez

bülbül-veş [3] *bk. bülbül-āsā, bülbül-ṣıfat, bülbül-tek, bülbül-vār*

G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde **bülbül-veş** / Ey göñül gice zār imişsin sen
G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil ḫayāl-i yār ile eglen / İdüp feryād **bülbül-veş** fiġān u zārile eglen
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle **bülbül-veş** ḳılurdum āh ile zārı

bülend [4] *Far.* Yüksek, âlî. (E. Tevfîk, 1890: 267)

bk. bülend itmek, bülend-i himmet, ḳadd-i bülend, serv-i bülend, serv-ḳad-i bülend

G319-4. Servde bülbül maḳām itmiş ider / Ḳāmetüñ vaṣfında āvāzın **bülend**
G330-4. Umaram kim zülfüñe ber-dār olam / Her kişinüñ himmete olsun **bülend**
G335-3. Serv-i bālāsında gördüm bülbüli / Vaṣf ider ḳaddin be-āvāzı **bülend**
G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür nihālüñ eyleyen tāze / Anuñçün ḳāmet-i bālāñ ṭūbādan **bülend** olmış

bülend itmek [6] Yūcelemek, refʿ etmek, táʿẓīm etmek, ulułandürmaḳ... (Tulum, 2011: 467)

G182-3. Çünki yüceldüp **bülend itdüñ** livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān best
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi **iden bülend** bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün şiʿrini **itdi bülend** / Şimdiki şāʿirleri kendüye aḳrān istemez

G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n’ola şi῾r-i Ḫusreve / Kişi ῾ālemde **bülend itmek** gerekdür himmetin
G2636-2. **Bülend itdüñ** kimini kimini pest / İdersin saña āsān her çi ḫ῾āhi
B73. Çün **bülend itdüñ** Muḥibbī ῾ışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz hīç kes

bülend-i himmet [1] Çalışma, gayret ululuğu.

G232-4. Zāhid gibi şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm **bülend-i himmeti** buldum murāda dest

bü’l-῾aceb [1] *Ar.* Pek acayip manasına ıstılah olarak tasrifat-ı Farisî’dendir. (E. Tevfîk, 1890: 267)

Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken **bü’l-῾aceb** dergāh-ı ῾ışḳ / Ḳurdılar bir demde dil şaḥrāsına ḫargāh-ı ῾ışḳ

bü’l-heves [3] *Ar.* Sebatsız, heveslerine yenik, aklına geleni yapmak isteyen; maymun iştahlı.

G183-5. Senüñ ey **bü’l-heves** n’eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayır irkence yurdun ṭut
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ῾aceb / Kār-ı ῾ışḳ āsān mı şanduñ bilmedüñ ey **bü’l-heves**
B71. Ẕiver-i dünyāya dil virme şaḳın ey **bü’l-heves** / Ömr bir yildür giçer nedür buña bunca heves

bünyād [30] *Far.* Temel, esas. (E. Tevfîk, 1890: 267) // Bina. (M. Nâcî, 2009: 75) *bk. bünyād eylemek/itmek, bünyād ḳılmaḳ, bünyād-ı cefā eylemek, bünyād-ı ῾işḳ*

(bünyāddur [2], bünyādı [5], bünyādıdur [1], bünyādımuz [1], bünyādın [1], bünyādına [10], bünyādını [10])

G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri **bünyāddur** dirler baña
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil **bünyādına** / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virān ῾āḳıbet
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫ῾ābdur / Kim anuñ **bünyādına** dirler ki cāy-ı ābdur
G832-3. ῾Işḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel **bünyādını** / Ger vara mīr ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G886-4. Ṣaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā **bünyādına** / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol ıżlāldur
G1038-3. Ṣıdı göñlüm ḫānesini çün ezel sulṭān-ı ῾ışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden **bünyāddur**
G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ῾ışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu **bünyādımuz**
G1216-3. Ḫāne-i ῾ışḳuñ şorarsañ ger ezel **bünyādını** / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1230-5. Ey Muḥibbī ῾ışḳ **bünyādına** binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḥkemdür esās
G1356-5. Tekye-i ῾ışḳuñ ezel Mecnūn urup **bünyādını** / Bu Muḥibbī baġrınun yaġıyle uyardı çerāġ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī i῾timād / Ḫāṭırı ῾āşıḳ gibi bir ḳaṣrdur **bünyādı** yoḳ
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ῾ışḳuñ çün ezel **bünyādını** / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen mi῾mārı yoḳ
G1697-2. Kāfiri **bünyādıdur** dilde esās-ı ῾ışḳumuñ / Anuñ içün seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel
G1734-1. Ben ezel ῾ışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Ka῾be **bünyādına** el daḫi Ḫalīl
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ῾ışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes **bünyādın** görüp ben daḫi bālā eyledüm
G1883-3. İtmemişdi Ka῾benüñ **bünyādını** daḫi Ḫalīl / Ka῾be-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm
G1913-5. Şi῾r **bünyādına** el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki ża῾f üzre imiş bu temelüm
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn **bünyādına** ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ῾aḳılāne diñle ben dīvāneden
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa **bünyādını** ῾ışḳuñ / Ῠşşāḳ serin ilet Muḥibbī temel olsun
G2283-5. Didiler şu üzredür çünkim cihān **bünyādını** / Ne umarsın ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı şuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbī ῾ışḳ **bünyādı**
G2610-1. ῾Işḳ **bünyādına** cem῾iden melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel temel yirine ḳoya başını
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel **bünyādını** / Āh kim ṭūfān mı ḫāḳ ile yeksān eyledi
G2657-2. Virmeyince bir şaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳmadı bu cān u dil **bünyādını**
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezel ῾ışḳuñ uran **bünyādını** / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını
G2770-5. Muḥibbī ῾ālemüñ ḳaṣrın görüben i῾timād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki **bünyādı**
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ῾ışḳ **bünyādına** bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳal῾a-i derd ü firāḳuñ ne῾aceb **bünyādı** var
Mr25-12. Bildiler degül vefā **bünyādı** üzre degül ῾ālemi / El-emān ey şu῾le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B168. Ḳanḳı dilde ῾ışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ **bünyādına**

bünyād eylemek/itmek [8] Temel braḳmaḳ, temel ḳomaḳ, esās etmek, yapmaḳ, bīnā etmek... (Tulum, 2011: 468) *bk. bünyād ḳılmaḳ*

G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ῾ışḳ bir ḫāne **bünyād eyledi** / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1250-3. Şehr-i ῾ışḳuñ resmini urduḳda ressām-ı ezel / Kelle-i ῾uşşāḳdan sözini **bünyād eylemiş**
G1512-3. Eyledüñ ῾āşıḳları kūyuña varduḳca helāk / Kelle-i ῾uşşāḳdan bir ḳaṣr **bünyād eyledüñ**
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini **bünyād eyle** gel / Öldürüp ῾āşıḳları ῾ālemde bir dād eyle gel
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ῾ışḳı çü **bünyād eyledüm** / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm

G2390-2. Kimi **bünyād ider** mescid ü medāris / Kimi icād ider deyr ü kenise
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne **bünyād eyledüm** / Bir nefes ṣanmañ daḫi ʿālemde dil şād eyledüm
B168. Ḳanḳı dilde ʿışḳ şāhı ḫāne **bünyād eylese** / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına

bünyād ḳılmaḳ [1] *bk. bünyād eylemek/itmek*

G349-2. Olur her bir ḳılı zülfinüñ ejder / Ḳaçan kim **ḳılsa** çeşmi siḥre **bünyād**

bünyād-ı cefā eylemek [1] Cefanın temelini atmak.

G2530-5. **Bünyād-ı cefā eyledün** evvel beni öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile başlansa bināya

bünyād-ı ʿışḳ [1] Aşkın temeli.

G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī göñlini yıḳduñ yine / Sīnede **bünyād-ı ʿışḳı** muḥkem itdüñ ʿāḳıbet

bürehne [1] *Far.* Çıplak, üryan. (E. Tevfîk, 1890: 266)

G2243-4. Terk it bugün libāsını ser-ā-pā **bürehne** ol / Yarın yaḳana ṣunmaya her nā-bekār elin

büryān [16] *Far.* Tandırda susuz pişirilen kebap. (TDK, 2011: 425)

(büryān [11], büryāna [2], büryānını [1], büryānumdan [1], büryānumuz [1])

G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ şarāb u baġrı **büryān** oldı ṭut
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi **büryān** / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı **büryāna** çeker
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger **büryānını** / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger **büryān** ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G953-3. Lemʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam benʿaceb mi cān u dil / Şemʿe yaḳar bāl ü per pervāneler **büryān** olur
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege **büryānumuz**
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup bir baġrı **büryān** olmışam
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña **büryān** eylesem
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ ṣanemā / Demreni ḳalsa giçüp gitmese **büryānumdan**
G2369-4. İçeli ḳanumı ol gözleri mest / Cigerüm dönse ṭañ mı **büryāna**
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr ile dil **büryān** ola
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ nigārā Baġrumı **büryān** ider / Çeşm-i maḫmūruñ nigārā gözlerüm giryān ider
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil **büryān** ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı var bu dilüm hecrüñle **büryān** olmaya
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger **büryān** u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı

büryānlıḳ [1] Kebap olma hâli.

G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi ciger **büryānlıġum**

büt [1] *Far.* Müşriklerin ibadet ettikleri resim veya heykel, sanem, vesen. // *mec.* Dilber, pek güzel şahıs. (Ş. Sami, 2010: 159)

bk. büt-i Āzer, büt-i çīn, büt-i dil, büt-i sīmīn, büt-i ṭannāz, büt-i tersā, büt-i zerrīn

G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı **büt** sükūt

büt-i Āzer [1] Azer'in putu.

G2362-2. Uşat o deyrlere nefsüñ ṣanemdür / Nite olur **büt-i Āzer** şikeste

büt-i çīn [2] Çin putu.

G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege sen dil-firībile / Bu kār-ḫānede **büt-i Çīnüñ** ne cānı var
G2036-4. Ey **büt-i Çīnüm** bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan

büt-i dil [1] Gönlün putu.

G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol **büt-i dil** ḫᵛāh görinmez

büt-i sīmīn [1] Gümüş put.

G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice kāfir dimeyem / Göz göre ṭapa öñinde **büt-i sīmīni** ola

büt-i ṭannāz [1] Alaycı put/güzel.

G2504-2. Deyr içinde dün ṣanemler seyrine ḥayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm **büt-i ṭannāzuma**

büt-i tersā [3] Hristiyan güzeli.

G2206-1. Didi gel deyre bugün muʿciz-i īsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir **büt-i tersā** göresin

G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış ele laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür **büt-i tersā** lāle
B169. Ol **büt-i tersā** ḳaçan kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer ol sīm-ten üstine zirih

büt-i zerrīn [1] Altın put.

G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde yine taṣvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile bir **büt-i zerrīn** külehi

büt-ḫāne [1] *Far.* Puthâne. (Devellioğlu, 2000: 119)

G451-2. Ṣol ḳadar naḳş eyledüm dilde ṣanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur **büt-ḫānedür**

bütün [1] *T.* Eksiksiz, tam. (TDK, 2011: 425)

bk. bütün dünyā, bütün itmek, bütün ḳılmaḳ, bütün olmaḳ

G2544-6. Cefā sengiyle ṣındı āh göñlüm / **Bütün** kim idi ṣınsa āb-gine

bütün dünyā [2] Átrāf u āfāḳ, áḳtār ü átrāf-i ʿālem, kevn ü mekān, zemīn ü mekān. (Tulum, 2011: 471)

G773-3. Cāme-i ʿışḳı **bütün dünyāya** virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dūn giyer
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı **bütün dünyālara**

bütün itmek [3] Bitiştirip sağlam hale getirmek, tamamlamak. (TS, 2009: 745)

bk. bütün ḳılmaḳ

G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek atasın seng-i cefā / Kim **bütün ide** uşandı bu dil-i āb-gīnemüz
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür **bütün ide** ger ṣına bir kez şīşe
G2502-5. Kim **bütün ide** Muḥibbī bu göñül şīşesin / Ṣınuban seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe

bütün ḳılmaḳ [1] *bk. bütün itmek*

G225-4. Ufatmaḳ sāġarı zāhid hüner mi / **Bütün ḳılmaḳdurur** anı kerāmet

bütün olmaḳ [4] Bitişip sağlam duruma gelmek. (TS, 2009: 745)

G219-3. Nice yıllar gice dūr eyleye **olmaya bütün** / Göñlümüñ şīşesini eyleme ey dost şikest
G908-5. Dil şīşesi bir daḥi Muḥibbī **bütün olmaz** / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile şımışlar
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi **olmaz bütün** ger ṣınsa bu āb-gīnemüz
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim **ola** ʿahdi **bütün** / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ küçesin

büyütmek [12] *T.*

1. Büyük duruma getirmek, genişletmek. (TDK, 2011: 430)

G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı **büyütdüñ**
G1488-2. Cemʿiyyet idüp bir nice dīvāneler olduḳ / Anuñ ʿalemini çeküp alayı **büyütdüñ**
G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki irişe murāda / Göz yaşı ile āh ile deryāyı **büyütdüñ**
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı **büyütdüñ**
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı **büyütdüñ**
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev ol bedr ayı **büyütdüñ**
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı **büyütdüñ**

2. Ehemmiyeti olmadığı hâlde büyütmek. (Ş. Sami, 2010: 160)

G1488-4. Zülfüñ hevesin eylese dīvāneʿaceb mi / Günden güne başındaġı sevdāyı **büyütdüñ**
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup āh ile ġavġāyı **büyütdüñ**
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf ile sevdāyı **büyütdüñ** / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı **büyütdüñ**

3. Yetiştirmek, bakmak. (TDK, 2011: 430)

G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı **büyütdüñ** / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı büyütdüñ

C

cā [15] *Far.* Yer, mahal. (E. Tevfîk, 1890: 381) *bk. cā-yı laṭīf, cāy*

G80-1. Gāh dilde gāh gözde eyle **cā** / Menzilüñdür cümle ey nūr-ı Ḫudā
G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh çeşmünde **cā** / İdeli başumda vardur biñ hevā
G495-4. Çünki necātı ört ü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāṣıḳa bir ḳurı **cā** yiter
G634-3. Didüm dil-i dīvāneye āḫır olıcaḳ **cā** / Zencīr-i ser-i zülfi ile çāh-ı ẕeḳandur
G713-1. Dostum kūyuñ bu ben dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i biçāreye **cā** olmaġa gülşen yiter
G739-3. Ḥāṣā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye **cā** mı olur
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda yir yir **cā** ḳılur
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre **cā** ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa **cā** lā-büd iner olur nefes
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur sīnemüñ içre gelüp **cā** eyleyen
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde **cā** çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde **cā** gerçek misin
G2405-3. Ġamzeñ oḳı **cā** itdügi bu cānum içinde / Yazılur elif ḳanda ise cān arasında
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / **Cā** idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre **cā** ʿanḳā gibi

cā-yı laṭif [1] Güzel/hoş yer.

G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir **cā-yı laṭif** / Çün bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen

cā-be-cā [6] Yer yer, mevki mevki, bazı mevâki'de. (Ş. Sami, 2013: 161)

G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür **cā-be-cā** anda ẓuhūr iden ḥabāb
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda **cā-be-cā** cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi daġladum
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḥaṭ-ı dilber **cā-be-cā** / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceşyidür şeb-ḫūn içün
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā **cā-be-cā** ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden ṣan ḫayāl işi durur āl üstine
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **cā-be-cā** ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḫi beter
D25-1. **Cā-be-cā** çünki belürdi ṣafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ

ca ʿd-ı müselsel [1] Sıralanmış kıvırcık saç.

G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup **ca ʿd-ı müselsel** ʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿālem eger Mecnūndur

cādū [14] *Far.* Büyücü, sihirbaz, hokkabaz. (Steingass, 1892: 349) Bir görüşte insanı kendisine mest eden göz, saç, gamze bağlamında kullanılmaktadır.

bk. çeşm-i cādū, ġamze-i cādū, nergis-i cādū

(cādū [8], cādūdur [1], cādūlar [2], cādūya [1], cādūyı [1], cādūyimiş [1])

G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa **cādūlar** mıdur
G563-3. ʿĀlemüñ ḫalḳını tesḫīr eyledi **cādū** gözüñ / Bir yañadan daḫi efsūn ġamze-i fettān oḳur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi **cādūlar** mıdur / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa giysūlar mıdur
G1031-1. Ruḫuñda **cādū** zülfin ḫam-be-ḫamdur / Hezār ʿāṣıḳlaruñ içinde kemdür
G1242-2. Seni degül bir naẓarla dehri tesḫīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan **cādū** imiş
G1260-1. Siḥr ile **cādū** gözüñ zülfe girihler bağlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder bağlamış
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenün / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi **cādūyı** ben
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür **cādū** gözi siḥr ile āteş ābdan
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi **cādū** / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / Nice mekkār niceʿayyār nice **cādūdur** bu
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben iki **cādūya**
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Bağladı çün bir ḳıl ile gözleri **cādū** seni
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüni āhū ṣanurdum bilmedüm **cādū** imiş
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl ile ʿālemi bağlar **cādūyimiş**

cāh [2] *Ar.* İtibar, makam. (Devellioğlu, 2000: 122)

bk. cāh-ı devlet, cāh ü māl, ʿizz ü cāh ü manṣıb, māl ü cāh, meyl-i cāh eylemek, sevdā-yı cāh

(cāh [1], cāhı [1])

G1215-4. İstemem ziynet-i dünyāyı gerekmez **cāhı** / Budurur līk murādum ki ideyin pā-būs
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb ile **cāh** çekem

cāh-ı devlet [1] Devlet makamı.

G2641-2. Nigārā **cāh-ı devletle** Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı mūrı

cāh ü māl [1] Makam ve mal.

G2712-1. Bu fenā dünyāda şanmañ **cāh ü māl** egler beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni

cāhilān [1] *Ar.* Cahiller.

G1381-2. Tekye-i ʿirfānı şor ne bilsün anı **cāhilān** / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme illā şadef

Cālinūs [3] *Ar.* Romalıların (Yunan, Grek) Hipokrat ile birlikte ilk çağlardaki en büyük hekimi, Galen. (Zavotçu, 2006: 84) *bk. ṭıbb-ı Cālinūs*

(Cālinūs [2], Cālinūsa [1])

G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam lebüñden özge olmadı ʿilāc / Fā'ide ḳılmadı çoḳ cehd itdi **Cālinūs** aña
G392-3. Nabż-ı ʿāṣıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı **Cālinūsa** şor
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne **Cālinūs** u ne Loḳmān gerek

cām [83] *Far.* Bardak, kadeh, kupa, kâse. (Steingass, 1892: 350)

bk. bāde-i cām-ı leb, bāde-i cām-ı mül, bāde-i gülfām-i cām, bāde vü cām, cām-ı bāde, cām-ı belā-perver, cām-ı Cāmi, cām-ı Cem, cām-ı cihān-nümā, cām-ı cür ʿa-ı ʿışḳ, cām-ı derd, cām-ı elest, cām-ı erġuvān, cām-ı firāḳ, cām-ı ḫam, cām-ı ḫoş-güvār, cām-ı ʿışḳ, cām-ı İskender, cām-ı leb, cām-ı leb-ā-leb, cām-ı leb-i yār, cām-ı la ʿl, cām-ı la ʿl-i dilber, cām-ı maḥabbet, cām-ı memāt, cām-ı mey, cām-ı mey-i aḥmer, cām-ı mey-i ḥamrā, cām-ı muṣaffā, cām-ı mül, cām-ı ṣabūḥ, cām-ı ṣāf, cām-ı ṣafā, cām-ı sāġar-ı İskender, cām-ı ṣahbā, cām-ı sürūr-encām, cām-ı şāhid, cām-ı şarāb, cām-ı şarāb-ı nāb, cām-ı şarāb-ı erġuvān, cām-ı şarāb-ı ʿışḳ, cām-ı şefā ʿat, cām-ı zer, cām u bāde, cām u sebū, cām u şāhid, cür ʿa-i cām, cür ʿa-i cām-ı elest, cür ʿa-i cām-ı ezel, cür ʿa-i cām-ı la ʿl, cür ʿa-i cām-ı leb, cür ʿa-i cām-ı maḥabbet, cür ʿa- dān-ı cām-ı maḥabbet, heves-i cām-ı Cem, ḥırş-ı cām, nūş-ı cām, şarāb-ı cām

(cām [24], cāma [1], cāmı [15], cāmıdur [1], cāmımuza [1], cāmın [11], cāmına [1], cāmından [1], cāmını [26], cāmlara [1], cāmumuz [1])

G125-5. Ey Muḥibbī nice bir **cām** ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā **cāmını** sürdüñ ṭut / Dilā bu dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet **cāmını** / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum ʿāḳıbet
G246-1. Ne yitmez ehl-i ʿıyşa bu sa ʿādet / Ola her **cām** içene būse ʿādet
G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet **cāmını** nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem şafādan ḳaynayup cūş it
G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām ile baḫş / Başılur elbette āḫır kim ider **cām** ile baḫş
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger **cām** içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫş
G301-1. Dil şafā kesb idemez itmeyicek **cām** ile rāh / Sāḳiyā ʿıyş idelüm şun berü gel şām u şabāḥ
G348-4. Ger müyesser ola içem la ʿl-i nābuñ **cāmını** / Ḳılmaz idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgūn **cāmı** var / Şād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde sen iç **cāmı** şehā ikide bir
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden **cāmı** / Sāḳiyā sāġarı gel şunma baña ikide bir
G493-5. ʿIşḳ **cāmın** bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ **cāmı** kim / Hergiz ayılmaya lā-ya ʿḳıl ola tā dem-i şūr
G533-5. Mest oldum ben **cām** ile yāḫūd şarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen ben bī-dili la ʿl-i leb-i cānānedür
G608-4. Felek **cāmı** içüp döker şu ʿā ʿı cür ʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān şan ayaġıdur
G558-3. Kim ezel bezminde içdi bu maḥabbet **cāmını** / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G582-3. ʿIşḳ **cāmın** nūş idüp ʿāṣıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i ṣad-sāle gör daḥi ġam-ı ferdā çeker
G639-4. ʿĀṣıḳ içdükde maḥabbet **cāmını** / Heft deryā cür ʿa-dān-ı cāmıdur
G672-1. ʿIşḳ **cāmını** içüp anlar ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar
G725-5. ʿIşḳ **cāmından** Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G782-8. Şun Muḥibbī'ye leblerüñ **cāmın** / Çünki bu derdine o dermāndur
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Şun lebüñ **cāmın** baña çünki şarāb-ı nābdur
G788-4. Getür ey muġbeçe **cāmı** muġāna / Ki ender deyr netuvān būd mestūr
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet **cāmını** / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān **cām** ider
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet **cāmını** / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde sen iç **cām** şehā ikide bir
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden **cāmı** / Sāḳiyā sāġarı gel şunma baña ikide bir
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür **cāmumuz** / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun şāmumuz

G1149-1. La ʾlüñ var iken ġayri baña **cām** gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1221-3. Sensüzin ger **cām** nūş itsem baña hep nīşdür / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1248-1. Maḥabbet **cāmını** itdüm ezel nūş / Yürürrem tā ebed ser-mest ü medhūş
G1254-1. Ezelden ʿışḳ **cāmın** eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi bende ḳalmadı hūş
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd **cāmına** dilā / Şol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1384-4. Maḥabbet **cāmını** içdüm dü-ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G1513-4. Şun şafā **cāmını** sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu gözlerüñ **cām** eyledüñ
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini **cām** Cemüñ
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ **cāmını** ne bilsün leẕẕetin / İçmeyenlerden ḫaber şorma zülālin dostuñ
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ **cāmını** Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı ānide serḫoş eylemek
G1683-5. Ezel bezminde bir cürʿa maḥabbet **cāmını** içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ **cāmın** Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı ānide serḫoş eylemek
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle **cāmı** iç şen ol / Ger keder var ise dilde anı şāfʿit rūşen ol
G1792-1. ʿIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / **Cām** ile yanup ṭutuşup şuʾlesin tīz eyleyem
G1175-7. ʿIşḳ **cāmını** Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Daḥi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1798-3. Maḥabbet **cāmını** içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñ çün cāna ṭapşırdum
G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin **cām** ile şafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi şafāda olam
G1914-1. Maḥabbet **cāmın** içelden dilā ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1928-6. Şabr uʿaḳl u hūş bir yirden ferāmūş eyleyüp / ʿIşḳ **cāmın** nūş idüp kendümi lā-yaʿḳıl ḳılam
G1941-3. Şun baña ey sāḳī-i devrān maḥabbet **cāmını** / Mest-i lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G1955-1. Ufatdum şīşe-iʿaḳlı be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet **cāmını** içdüm melāmet iḫtiyār itdüm
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Feridūn bilse özini ʿaceb mi **cāmını** Cem hem
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger **cāmın** Cemin
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet **cāmını** rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2152-5. Būsesüz ger **cām** içe olsun Muḥibbīʾye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2037-1. Sāḳiyā **cāmı** dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet **cāmını** içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḥi ġam ḫilʿatin biçsün
G2184-1. Āyīne gibi al elüñe şāf **cāmı** sen / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2264-1. İçüp maḥabbet **cāmını** ḫoş-ḫāl olayın bir zamān / Nāmūsı nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizümʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḥased gözi ile ḳamer de **cāmımuza**
G2365-9. **Cām** içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḥayrān / Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum ṣudāʿdan ben ḫalāṣ / Piri meyḫāne eger **cām** ile tedbīr itmese
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı **cāmlara**
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet **cāmını** / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2437-5. Her kim Muḥibbī **cām** içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu imtizācına
G2479-1. Şayd eyledün güzelleri şīrīn kelām ile / Olmaz şikār ḫūblar illā ki **cām** ile
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp **cāmı** / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿīẕār olsa
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini **cām** iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine
G2599-3. Zāhid şarāba tevbe ne vaḳtin olur ʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi elde **cām** ola
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī **cām** ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-6. Maḥabbet **cāmın** içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye şanur içüpdür āb-ı engūrı
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm şun **cāmı** bayram ertesi / Tā bula āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār / Şāf idüp elden düşürme **cāmı** bayram ertesi
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ ẕikr itdi cānum **cāma** düşdi
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿaḳlumı tārāc iden **cām** ile sāġardur bugün
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʾlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Şunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye **cāmı**
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā **cāmını** senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr ile
Mr7-1. ʿIşḳ **cāmın** nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet **cāmıdur** / Ol sebebden tevsen-i dilde buʿışḳuñ rāmıdur
B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel içdüm maḥabbet **cāmını** / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl **cāmı** / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdürʿömür fānī

cām-ı bāde [2] Şarap kadehi.

G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı bil nesne naṣīb / Rinde **cām-ı bāde** vü zāhidlere afyondur
G604-4. Elinde pür görinen **cām-ı bāde** / Hemān āyīne-i İskenderidür

cām-ı belā-perver [1] Dert/bela veren kadeh.

G430-1. Dehr eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer ṣunar / Baña ḫūn-ı dil ile **cām-ı belā-perver** ṣunar

cām-ı Cāmī [1] Cami'nin kadehi.

G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı meʿānī dürcini / Bāde-i Ḫāfıẓ meger ya **cām-ı Cāmī** itdi nūş

cām-ı Cem [18] İran esatirinde şarabın mucidi ve mürebbisi addolunan Cem'in ve nâm-ı dîgerle Cemşid'in sihr-âmîz kadehi ki âyîne-i İskender gibi mevhûmât-ı şâ'irânedendir. (Ş. Sami 2010: 163)

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın şimdi yine bir **cām-ı Cem** peydā
G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyḫāne küncinde / Elin ṣunmaya ger olsa öñinde **cām-ı Cem** peydā
G195-6. **Cām-ı Cem** ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ākıbet
G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ def'ini ḳılmaġa **cām-ı Cem** gelür
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür **cām-ı Cemüñ** / İçicek anı gedā meygededе Cem görinür
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir **cām-ı Ceme** / Rinde kim kūşe-i meyḫānede bir Cem görinür
G683-3. Virmez ol **cām-ı Ceme** pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G1504-5. Cür'a-i 'ışḳı Muḥibbī çün ezel eyledi nūş / Çekemez minnetini olur ise **cām-ı Cemüñ**
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini **cām-ı Cemüñ**
G1654-5. **Cām-ı Cem** olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1705-4. Minnet itmez kūşe-i meyḫānede **cām-ı Ceme** / Bir sifāli eyleye destinde ger peymāne dil
G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme ḫār u ḫāṣ / Ṣunsalar āb-ı ḥayāt ile gerekmez **cām-ı Cem**
G1985-5. Çünki Muḥibbī 'āşıḳa besdür ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül ṣarāb olıcaḳ aña **cām-ı Cem**
G2128-3. **Cām-ı Cem** olmayıcaḳ genc-i Feridūn nedür / Dutalum devlet-i Cemşid ü Feridūn olasın
G2518-4. Ger naṣīb ola içem la'l-i lebüñ cür'asını / Kāfirem ger heves ide bu göñül **cām-ı Ceme**
G2768-5. Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt içinde rind / **Cām-ı Ceme** piyāle-i miḫnet zedāsını
Mh3-1. **Cām-ı Cem** elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür
Mr6-6. Her zemīni rāh-ı 'ışḳ içre yā hem-rāh eylerüz / Mest-i ṣahbā-yı elestüz **cām-ı Cemden** fāriġuz

cām-ı cihān-nümā [1] Cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh. (Devellioğlu, 2000: 123)

G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḫayrān / Kim gördi böyle ṣūret **cām-ı cihān-nümāde**

cām-ı cür'a-ı 'ışḳ [1] Aşk kadehinin yudumu.

G2384-2. Ey dost **cām-ı cür'a-ı 'ışḳun** içen ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı ṣanma ayıla

cām-ı derd [1] Dert kadehi.

G2013-4. **Cām-ı derdüñ** nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme özini 'ışḳ ile bī-ār iden

cām-ı elest [1] "Elest" kadehi.

G672-5. Ey Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür **cām-ı elest** / 'Işḳ ile deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar

cām-ı erġuvān [1] Erguvan renkli (kırmızı) şarap.

G856-4. Eger olmasa **cām-ı erġuvānı** / Bu meclis cānsuz bir ḳurı tendür

cām-ı firāḳ [1] Ayrılık kadehi.

G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi 'ıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān **cām-ı firāḳ**

cām-ı ḫam [1] Eğri kadeh.

Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine **cām-ı ḫamı** / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı

cām-ı ḫoş-güvār [1] Lezzetli şarap.

G160-1. Ḳıl dilā **cām-ı ḫoş-güvārı** ṭaleb / Çemen ü āb-ı cūybārı ṭaleb

cām-ı 'ışḳ [14] Aşk kadehi.

G45-5. İçüp bezm-i elestde **cām-ı 'ışḳı** / Anuñçündür Muḥibbī böyle şeydā
G175-5. Muḥibbī ḳoma elden **cām-ı 'ışḳı** / Gerekmez rind olana illā meşreb
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / **Cām-ı 'ışḳı** nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G513-3. **Cām-ı 'ışḳı** nūş idüp cūş eylesem 'ayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu ḫāletler benüm nūşumdadur
G1107-5. **Cām-ı 'ışḳı** bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını kendin yeñemez
G1172-1. **Cām-ı** 'ışḳı nūş ḳılduḳ mest-i lā-ya'ḳıllaruz / Kendümüzden giçmişüz tā ḥaşre dek ḳanzillerüz
G1385-5. Çün içdi **cām-ı 'ışḳ** oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u 'āra yir yoḳ
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm **cām-ı 'ışḳ** / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1964-1. **Cām-ı 'ışḳı** çün ezelden eyledük nūş ey ṣanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş ey ṣanem
G2155-5. Maḥabbet meclisinde **cām-ı 'ışḳı** / Anı nūş ideyim evvel baña ṣun
G2188-4. İçmeyenden **cām-ı 'ışḳuñ** ṣorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2766-6. Muḥibbī **cām-ı 'ışḳuñı** içelden şöyle mest olmış / Görenler bilmeyüp ṣanur içüpdür mey-i engūrı

G2774-2. **Cām-ı ʿışḳı** bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
B151. Ey **cām-ı ʿışḳı** ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da ṣun ol piyāleden

cām-ı İskender [1] İskender'in kadehi.

G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / Elümde **cām-ı İskender** başumda tāc-ı sulṭānı

cām-ı leb [11] Dudak kadehi, kırmızı şarapla dolu bir kadehe benzeyen dudak. (Devellioğlu, 2000: 123)

G226-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi ayılmayan / Olmışam **cām-ı lebüñden** öyle mest
G228-1. Olmışam **cām-ı lebüñden** ben senüñ ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G246-4. Cihān keyfiyyetinden cümle geçdi / O kim **cām-ı lebüñle** buldı ḫālet
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken **cām-ı lebüñ** cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G395-4. Dün gice **cām-ı lebüñüñ** cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum **cām-ı lebüñden** cürʿa ṣun / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan peymānemüz
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā **cām-ı lebüñ** / Ḳıl kerem vir baña bir sāġar ʿivaż
G1669-5. Dostum **cām-ı lebüñden** cürʿa ṣun ben ḥasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1858-1. Her ḳaçan **cām-ı lebüñden** bir ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm **cām-ı lebüñden** büse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun

cām-ı leb-ā-leb [3] Dolu kadeh.

G116-3. Bir perī-rū laʾl-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā **cām-ı leb-ā-leb** ṭut yürüt gülgün şarāb
G166-4. Göreli laʾl-i lebüñi şevḳ den āşüfteyem / Sāḳiyā **cām-ı leb-ā-leb** eyleyüp dök laʾl-i nāb
G1862-3. Bir iki **cām-ı leb-ā-leb** içüp ḥużūra varam / Ne yāda minnet idüp ḫod āşināda olam

cām-ı leb-i yār [1] Sevgilinin dudağının kadehi. *bk. cām-ı laʾl-i dilber*

G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni **cām-ı leb-i yār** / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

cām-ı laʾl [16] Lal renkli (kırmızı) kadeh/şarap.

G56-6. **Cām-ı laʾlüñ** ṣun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī **cām-ı laʾlünden** şehā / Āb-ı kevṣer istemez dir cām-ı ṣahbādan nʾolur
G547-4. **Cām-ı laʾlüñdür** açan ʿāṣıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G616-5. **Cām-ı laʾlüñden** Muḥibbīʾyi ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G631-2. **Cām-ı laʾlüñ** içeli oldum ḫarābāti vü mest / Ol sebebden dāimā mey-ḫᵛārelıḳ göñlüm diler
G655-4. Olaldan **cām-ı laʾlüñ** nūş-ı cānum / Zeneḫdañ sībi göñlümüñ behīdür
G664-3. **Cām-ı laʾline** irem diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede kendin mey-i şahbā şatar
G790-2. **Cām-ı laʾlin** ister iseñ eyle çeşminden ḥaẕer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G817-2. **Cām-ı laʾlin** isteme gel eyle çeşminden ḥaẕer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G863-3. **Cām-ı laʾlin** nūş ider bāġ içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey zühre-cebin sāḳī / **Cām-ı laʾlüñle** meger ḥall ola bu müşkilimüz
G1654-4. **Cām-ı laʾlüñi** neden baña ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl
G1958-5. Bulmış iken **cām-ı laʾlüñden** Muḥibbī bir ṣafā / Aldı ḥaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G2207-4. **Cām-ı laʾlüñ** yādına ḳomadum elden sāġarı / Nice yıllar olmışumdur sākin-i meyḫāne ben
G2218-1. **Cām-ı laʾlüñdür** eyā meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2483-3. **Cām-ı laʾli** yādına oldum ḫarābāti bugün / Varumı ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dil-keşe

cām-ı laʾl-i dilber [1] *bk. cām-ı leb-i yār*

G1362-5. **Cām-ı laʾl-i dilberi** bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör dāimā ḥayvān-ṣıfat isterʿalaf

cām-ı maḥabbet [15] Muhabbet kadehi.

G37-4. İçeli rūz-ı ezel **cām-ı maḥabbet** cürʿasın / Kim göre mest-i ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G224-3. Zāhidā şanma beni mest-i mey-i engūr olam / İçmişem **cām-ı maḥabbet** cürʿasın rūz-ı elest
G1087-1. **Cām-ı maḥabbet** içmiş bir kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur mest tā ḥaşre dek ayılmaz
G1185-3. Laʾl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / Biz ḫarābātī olup **cām-ı maḥabbet** ehliyüz
G1205-5. Çün ezel **cām-ı maḥabbet** cürʿasın nūş eyledi / Anuñ için bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1441-5. Muḥibbī nūş idüp **cām-ı maḥabbet** / Dimiş ser-mest cānlar cānıdur ʿışḳ
G1873-7. Mest olup **cām-ı maḥabbetden** Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel **cām-ı maḥabbet** cürʿasın / Mest-i ʿışḳam tā ebed şanmañ ki hüşyār olmışam
G1908-1. Yine **cām-ı maḥabbetden** içüp mest ü ḫarāb oldum / Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum
G2230-2. Alup bir cürʿa nūş itdüm ezel **cām-ı maḥabbetden** / Bulına rūz-ı maḥşerde daḫi başda ḫumārından
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var hūşı / İçüp **cām-ı maḥabbetden** dem-ā-dem eylesün cūşı
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel **cām-ı maḥabbet** cürʿasın / Anuñ için fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel **cām-ı maḥabbet** cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḫi ser-mest ü ḫayrān görkesin
B74. Eyledüm **cām-ı maḥabbetden** ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş

B141. Silmişem naṭ῾-ı felek üzre maḥabbet cür῾asın / Anuñ içün içmişem **cām-ı maḥabbet** cür῾asın

cām-ı memāt [1] Ölüm kadehi/şarabı.

G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer **cām-ı memātı** cümle insān ῾āḳıbet

cām-ı mey [7] Şarap kadehi. *bk. cām-ı mül*

G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cür῾asını / Ya῾ni **cām-ı mey** ile sāḳī bu ḥālet mi gelür
G1003-4. Gülşene gel **cām-ı mey** iç ṣūfī perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ῾illet arturur
G1692-1. Yādlar ile **cām-ı mey** nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1735-4. ῾Aks-i la῾lüñle meger nūş idesin **cām-ı meyi** / Telḫ şerbetdür anı ol lezzet ile ḳand ḳıl
G1801-5. Ey Muḥibbī **cām-ı mey** nūş eyle la῾li yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G2146-2. La῾lüñi añduḳca añsam n'ola **cām-ı mey** gibi / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
Mr17-1. Ṣaḥn-i ṣaḥrāya varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / **Cām-ı mey** nūş idüben cānı feraḥ-nāk idelüm

cām-ı mey-i aḥmer [1] Kırmızı şarap kadehi. *bk. cām-ı mey-i ḥamrā*

G430-1. Dehr eli her nā-kese **cām-ı mey-i aḥmer** ṣunar / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver ṣunar

cām-ı mey-i ḥamrā [1] *bk. cām-ı mey-i aḥmer*

G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ def῾ini **cām-ı mey-i ḥamrā** ider
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā **cām-ı mey-i ḥamrā** gibi

cām-ı muṣaffā [8]

1. Damıtılmış, has şarap.

G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cāna çemen seyrānını / La῾l-i nābuñ var iken **cām-ı muṣaffādan** n'olur
G653-1. Gülşen-i ḥüsnüñ gören fīrdevs-i a῾lādan giçer / Cür῾a-i la῾lüñ içen **cām-ı muṣaffādan** giçer
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol **cām-ı muṣaffāyı** getür
G2646-4. Biz içüp **cām-ı muṣaffā** virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭopṭolu hep gerd gerek
Mh10-4. Her ne yirden ῾arż-ı ḥāl itmem işüñ ῾avḳ itmedür / La῾l-i nābuñ ṣevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile **cām-ı muṣaffādan** ġaraż

2. Parlak kadeh.

G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün **cām-ı muṣaffāyı** büyütdüñ
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse idüm bir kez yüzin **cām-ı muṣaffānuñ**
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / Çün virür ḳalbe ṣafā **cām-ı muṣaffālar** benüm

cām-ı mül [1] *bk. cām-ı mey*

G228-2. Her kişi **cām-ı mül** ile mest olur ammā ki ben / İçeli ῾ışḳuñ şarābın oluram her-bār mest

cām-ı ṣabūḥ [2] Mahmurluk gidermek için içilen sabah şarabı.

G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun imdi **cām-ı ṣabūḥ** / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem
G2635-3. ῾Aḳl ser-keşlik ider ṣun sāḳiyā **cām-ı ṣabūḥ** / ῾Aḳlı kimdür kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı

cām-ı ṣāf [1] Halis/katıksız şarap.

G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın göñül āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içmeyince **cām-ı ṣāf**

cām-ı ṣafā [5] Gönlü hoş eden, şenlendiren şarap.

G453-1. Ṣāfī şārāb-ı nāb ile **cām-ı ṣafā** getür / Ya῾ni maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G954-2. Sāḳiyā **cām-ı ṣafā** ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / La῾li nābı var iken **cām-ı ṣafā** ḳılma heves
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen **cām-ı ṣafā** iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl **cām-ı ṣafā** / Ḳalmasun dirseñ eger mir'āt-ı ḳalbüñ jeng ile

cām-ı sāġar-ı İskender [1] İskender'in şarap kadehi.

G2412-4. Nūş ḳılsam kāse-i çeşmüm yine anı ṭolar / Ṣanki **cām-ı sāġar-ı İskenderi** oldum yine

cām-ı ṣahbā [2] Kırmızı şarap kadehi.

G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī cām-ı la῾lünden şehā / Āb-ı kevṣer istemez dir **cām-ı ṣahbādan** n'olur
Mh10-2. Cür῾a-i la῾l-i lebüñdür **cām-ı ṣahbādan** ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfītāb-ı ῾ālem-ārādan ġaraż

cām-ı sürūr-encām [1] Sonsuz neşe veren kadeh/şarap.

B153. Baġrumı ḫūn itdi fırḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile **cām-ı sürūr-encāmı** ṣun

cām-ı şāhid [1] Sevgilinin kadehi.

G2704-2. Cihānda görinen bir **cām-ı şāhid** / Bunı naḳl itdi ʿışḳun ḫurde-dānı

cām-ı şarāb [5] Şarap kadehi.

G184-4. Çün getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan göñül / İçdügün **cām-ı şarābı** āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G1086-2. Añmazuz ḥāl ü ḥaṭuñ dāim lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz **cām-ı şarābı** biz ġubārı n'eylerüz
G1124-4. Gāh olur meyḫānelerde içerüz **cām-ı şarāb** / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde gāh olur Edhemlerüz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter **cām-ı şarāba** baḳmazuz / Dil ġıdāsı var iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G2697-3. İçerem **cām-ı şarābı** tā irince cān lebe / Sāḳiyā şun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi

cām-ı şarāb-ı nāb [1] Saf/halis şarap kadehi.

G2152-5. Būsesüz ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam **cām-ı şarāb-ı nāba** ben

cām-ı şarāb-ı erġuvān [1] Erguvan renkli (kırmızı) şarap kadehi.

G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm **cām-ı şarāb-ı erġuvān** / Zāhidā añma müşelleş sözlerüñ ḫām eyledüñ

cām-ı şarāb-ı ʿışḳ [1] Aşk şarabının kadehi.

Mh7-6. **Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ** şunulmadı ḫusreve / Ṣorma ḥadiş-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen bilür

cām-ı şefāʿat [1] Bağışlanma kadehi.

G10-3. Her biri teşne olup gelmiş iken cānı lebe / Gösterüp **cām-ı şefāʿatle** giderdüñ ʿaṭaşı

cām-ı zer [3] Altın kadeh.

G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle **cām-ı zer** ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili bu dīde-i binā yiter
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi **cām-ı zer** nigār
Mr7-12. **Cām-ı zer** destindedür bir elde dilber ġabġabı / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

cām u bāde [1] Kadeh ve şarap.

G2435-4. Baḳsañ cihāna göze gelür **cām u bādedür** / Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına

cām u sebū [1] Kadeh ve testi.

G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün **cām u sebūyı** sevdüm

cām u şāhid [1] Kadeh ve sevgili.

G2468-3. Zāhidā menʿeyleme gel **cām u şāhidden** bizi / Ṭaşumuzı telḫ ü kendüni ters-rū eyleme

cāme [15] *Far.* Ruba, esvap, libas, çamaşır, melbûsât. (Ş. Sami, 2010: 163)

bk. cāme-i aṭlas, cāme-i al, cāme-i ʿār, cāme-i cān, cāme-i fānūs, cāme-i ʿışḳ, cāme-i sebz, cāme-i sürḫ, cāme-i şeyḫ, cāme-i zer-beft

(cāme [2], cāmeden [1], cāmeler [3], cāmesin [1], cāmesine [1], cāmesini [4])

G489-4. Gördüm ol yāri bugün **cāmesini** sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G593-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd **cāmesini** kūh-sār
G996-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd **cāmesini** kūh-sār
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgün **cāmeler**
G1182-3. Serv beñzetdi yine **cāmesini cāmesine** / İtde gülşende libāsın meger ol yār sebz
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle **cāme** giydüñ al reng
G1937-2. Bulmadı leblerine kimse anuñ / **Cāmeden** ġayri dest-res n'idelüm
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp al **cāmeler** / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden ṣaḳın
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgün **cāmeler** / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / **Cāmesin** sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü **cāme** giymiş her şecer maḥbūbdur

cāme-i aṭlas [1] Atlastan elbise.

G280-7. Muḥibbī **cāme-i aṭlas** giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı mustaʿārıdur bu cān üstinde tenden geç

cāme-i al [1] Kırmızı elbise.

G393-1. **Cāme-i al** ile şehr içre gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler

cāme-i ʿār [1] Namus elbisesi.

G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince **cāme-i ʿārum** ḳomaz

cāme-i cān [1] Can elbisesi.

G1191-2. Ol ki dest-i himmet ile **cāme-i cān** ide çāk / Zer-libās u aṭlas u dībā-yı sulṭān istemez

cāme-i fānūs [1] Fanustan elbise.

G2520-1. Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma / Ḳanlu yaşum ḫil ʿat olmışdur ten-i ʿuryānuma

cāme-i ʿışḳ [1] Aşk elbisesi.

G773-3. **Cāme-i ʿışḳı** bütün dünyāya virme ey gönül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dün giyer

cāme-i sebz [5] Yeşil elbise.

G833-4. Giysün şalınup serv gibi **cāme-i sebzi** / Gülden yaraşur pīrehen ol sim-bedendür
G1665-1. **Cāme-i sebz** ile giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār gül
G1975-1. **Cāme-i sebz** ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum var benüm
G2010(a)-1. **Cāme-i sebz** ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü līkin gümānum var benüm
G2050-4. **Cāme-i sebzin** giyüben şalınur serv-i sehī / Cüylar her bir yaña olmış ayaġına revān

cāme-i sürḫ [2] Kırmızı elbise.

G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / **Cāme-i sürḫ** ile görsem ol boyı şimşād irür
G2213-3. Giyelden **cāme-i sürḫi** boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun

cāme-i şeyḫ [1] Şeyhin elbisesi.

Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev **cāme-i şeyḫi** be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

cāme-i zer-beft [3] Altın sırmalı elbise.

G1951-1. **Cāme-i zer-beft** ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi şalınurken ben o yāri görmişem
G2010(b)-1. **Cāme-i zer-beft** ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi şalınurken ben o yāri görmişem
G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde yine taşvīr itdüm / **Cāme-i zer-beft** ile bir büt-i zerrīn külehi

Cāmi [2] *Far. Monla, Mollâ Câmî, Mevlânâ Nureddin İbrahim bin Nizâmeddin.* İran'lı şair, sûfî ve dil bilgini (Harcird, Câm 1414- Herât 1492). Dönemin ünlü bilginlerinden *Nizameddin Ahmed bin Muhammed*'in oğlu. Tasavvufa yönelerek Nakşibendî tarikatının kurucusu *Bahâeddin Nakşibend*'in mürîd ve halifelerinden Sadeddîn Muhammed'e kapılandı. Alî Şîr Nevâî ile tanıştı. Arap dili ve edebiyatı hadis ve tefsir okuttu. İran edebiyatının en büyük şairlerinden olan Câmî kendisinden sonra gelen birçok şairi etkiledi. (Zavotçu, 2006: 84)

bk. cām-ı Cāmi, Cāmi vü Ḫusrev

G1803-5. Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbī'i pesend / **Cāmi** taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī şiʿrini / Bula laḥdinde işide anı **Cāmi** tāze cān

Cāmi vü Ḫusrev [1] Cami ve Husrev

G1913-7. **Cāmi vü Ḫusrev** eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm

cāmiʿ [2] *Ar.* Ma'bed-i Müslimîn, minareli ve minberli büyük mescid-i şerîf ki içinde hutbe okunur. (Ş. Sami, 2010: 163) *bk. cāmi ʿ-i ḥüsn*

(cāmiʿ [1], cāmiʿe [1])

G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost senüñ **cāmi**ʿide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol **cāmi**ʿe miḥrāb gibi

cāmiʿ-i ḥüsn [15] Güzelliğin camii/güzelliğin toplandığı yer.

G171-7. Ey Muḥibbī **cāmiʿ-i ḥüsninde** yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G844-2. **Cāmiʿ-i ḥüsninde** yārüñ tācı ebrūsın gören / Secdeden ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa müʾezzin belki ḳāmetden ḳalur / **Cāmiʿ-i ḥüsn** içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G947-2. **Cāmiʿ-i ḥüsnüñde** yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür

G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / **Cāmiʿ-i ḥüsn** içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G1126-2. **Cāmiʿ-i ḥüsn** içre yanar ruḫları ḳandildür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi **cāmiʿ-i ḥüsn** içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / **Cāmiʿ-i ḥüsn** içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1453-3. **Cāmiʿ-i ḥüsninde** ṣaf ṣaf oluban ʿāṣıḳları / Çeşmi olmışdur imām miḥrāb oluban ebrūya baḳ
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī **cāmiʿ-i ḥüsninde** varsa maḥfil ol
G2035-1. **Cāmiʿ-i ḥüsnüñe** miḥrāb şehā ḳaş olsun / Dil ü cān ile aña secde ḳılan baş olsun
G2105-5. **Cāmiʿ-i ḥüsninde** yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2186-5. Gezerken **cāmiʿ-i ḥüsnin** ḳaşı miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum o yirde secde-gāhı ben
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla bu **cāmiʿ-i ḥüsni** / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2476-3. Kimdür senüñ bu **cāmiʿ-i ḥüsnüñde** uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmün imām ola

cān [707] *Far.* Cân, ruh, hayat, gönül. İnsan ve hayvanda yaşamayı sağlayan madde dışı unsur... Divân edebiyatında can âşığın elindeki tek nakittir. Onunla sevgilisinin aşkını satın almak ister. Sevgilisinin âşıktan yüz çevirmesi canın bedeni terk etmesi gibidir... Âşık canını ortaya koyar, canıyla oynar ve onu kurban eder. âşığın binlerce canı olsa yine de sevgili uğruna hepsini fedâya hazırdır... âşığın canı için de hayrân, bî-tâb, tatlı, zâr u nizâr, harâb, gizli, biçâre, sergerdân vb. sıfatlar kullanılır. Can, Hz. İsâ'nın ölüleri diriltme mucizesi dolayısıyla da çok zaman onunla birlikte anılır ve sevgiliye İsâ (Mesîh) diye hitâb olunur... (Pala, 1999: 80)

bk. āfet-i cān, ʿālem-i cān, ārām-ı cān, ārzū-yı cān u dil, āteş ü cān, baş u cān, belā-yı cān, belā-yı cān u dil, būy-ı cān, bülbül-i cān, câme-i cān, cān almaḳ, cān atmaḳ, cān baġışlamaḳ, cān bulmaḳ, cān çekmek, cān çeşmi açuḳ, cān çıḳmaḳ, cān fedā, cān gelmek, cān gözi, cān ḳulaġı, cān ḳulaġı (ile) işitmek, cān murġı, cān niṣār eylemek/itmek, cān niṣār olmaḳ, cān rişتesi, cān oynatmaḳ, cān revān itmek, cān revān olmaḳ, cān virmek, cāna başa ḳalmamaḳ, cāna kār eylemek, cāna ḳıymaḳ, cāna ṭaḳ olmaḳ, cānı aġzına gelmek, cānı fedā eylemek/itmek, cānı fedā ḳılmaḳ, cānı fedā olmaḳ, cānı mı var, cānına cān ḳatılmaḳ, cānına ḳaṣd itmek, cānına ḳıymaḳ, cānından uṣandurmaḳ, cān(ını) ḳurtarmaḳ, cānuma minnet gelmek, cān-ı ʿālem, cān-ı bī-āram, cān-ı cevr ü ġam-perverd, cān-ı cānān-ı cihān, cān-ı cihān, cān-ı ġam-perverd, cān-ı gīrān, cān-ı men, cān-ı mecrūḥ, cān-ı nātüvān, cān-ı ser-gerdān-ı men, cān-ı şīrīn, cān u baş, cān u baş niṣār itmek, cān u ciger, cān u cihān, cān u dil, cān u dilden, cān u dil çıḳmaḳ, cān u dil niṣār itmek, cān u dil virmek, cān u dil-i pür-heves, cān u göñül, cān u göñülden, cān u göñül virmek, cān u göz, cān u ser, cān u ser virmek, cān u ten, derd-i cān, dilber-i cān, dil ü cān, fedā-yı cān, fitne-i cān, ġāret-i cān eylemek, gerden-i cān, gūş-ı cān, hediye-i dil ü cān, ḳaṣd-ı cān, ḳaṣd-ı cān eylemek/itmek, ḳaṣd-ı dil ü cān eylemek, ḳūt-ı cān, ḳuvvet-i cān, lezzet-i cān, maḥbūb-ı cān, meşām-ı dil, meşām-ı dil ü cān, mezra ʿ-ı cān, mihmān-ı cān, murġ-ı cān, murġ-ı cān-ı Ferhād, mürde-i cān, naḳd cān, naḳd-i cān virmek, ne cānı var, nūş-ı cān, pervāne-i cān, piş-keş-i cān, rāḥat-ı cān, rişte-i cān, ṭabīb-i cān, ṭabīb-i dil ü cān, ta ʿviż-i cān, tāze cān bulmaḳ, terk-i cān, terk-i dil ü cān, terk-i dil ü cān eylemek, terk-i ser ü cān eylemek, teslīm-i cān itmek, teslim-i cān eylemek/itmek, yār-ı cān, yola/yoluña cān u ser/baş ḳoymaḳ, yolına/yolında/yoluña/yoluñda can fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak), yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān virmek, yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek

(cān [372], cāna [37], cānadur [4], cānda [11], cāndan [15], cāndur [7], cānı [66], cānıdur [4], cānın [9], cānından [2], cānına [7], cānını [9], cānısın [1], cānla [3], cānlar [9], cānum [68], cānuma [20], cānumda [2], cānumdan [3], cānumdur [1], cānumı [20], cānumsın [1], cānumuñ [2], cānumuz [3] cānumuzı [1], cānuñ [15], cānuña [1], cānuñı [14])

G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī **cān** ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup **cān** ile kim sürdi yüzin / İki ʿālemde sa ʿādet buluban eyledi sūd
G9-11. İdelüm **cān** ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eşḥabuña biñ kez dürūd
G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ şayyādına şundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan bugün **cāndur** baña
G10-4. **Cān** ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışdan
G20-4. Kūyundan ırag̱ eyledi dil **cānını** teslīm / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki **cān** terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf aña
G23-5. Muḥibbī **cān** ile ister ḳapuñı / Ḳapundan idesin ḫāşā anı red
G24-6. Olurdı **cān** ile dil ḳıble-gāhı / Görinse gözüme ebrū-yı ġarrā
G27-3. Būseye bir **cān** nedür biñ **cān** virürdüm cān ile / Yarım ağız būse iḳrār eylese yārüm baña
G28-5. Gitme bir dem tā ki **cān** yanuñca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān **cān** aña
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿIşḳuñ yolında **cān** aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp **cān** ile göñlüm aldılar māyil aña
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / **Cān** içinde şaḳla kim bir ulu devletdür saña
G61-5. Merve ḥaḳḳı sa ʿy ile ger ka ʿbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem **cān** ile dil andan olurdı pūr-şafā
G65-8. Kim bu şi ʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ **cānına** ki beni raḥmetle aña
G66-3. Ṣādmānam kim şabā urduḳca şāne zülfine / **Cān** dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G70-1. **Cān** nedür ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür ger terk idem anı saña
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem **cān** içinde yir aña
G77-5. Muḥibbā **cānını** tuḥfe iletdi / Ḳabūl itdüñ جزاك الله خير ا
G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez **cān** baña / Sīne de cāna ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G91-2. **Cānumı** lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / **Cān** daḥi gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G93-2. Ġamze gönder kim bu **cānı** ben emānet şaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G99-1. Bir daḥi şanma seni cānān aña / Terk olınmış ḳaçan **cān** aña
G99-4. Dil alup ḳaṣdun bu dem ger **cān** ise / Olmışam ben **cān** ile ḳurbān aña
G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun **cānumı** ḳurbān idem şāhum saña
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bag̱ışlar ḫande ile ol perī / **Cān** nedür tuḥfe virem utanmadan bir **cān** aña
G115-4. İlet kūy-ı nigāra **cānı** tuḥfe / Ki yoḳdur **cāndan** özge nesne merġūb
G116-1. Ḳalmadı cismümde **cān** u hecr-ārā **cānumda** tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl şol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste **cāna** çün şifadur ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuña alup lebin bir dem ol ādem **cānın** öp
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer o dem itmez ḳarār / Tende **cānum** gibidür kim gitmege eyler şitāb
G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu **cāna** düşdi ıżṭırāb
G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü **cānuñ** ola mest
G187-3. **Cānumuz** ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān dost
G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne ilet / Ya ʿni **cān** bülbülini tāze gülistāna ilet
G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele **cānı** faḳīrāne ilet
G201-6. Şaḳınur **cānını** senden dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur ey dost
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / **Cān** terkin urdı ʿāşıḳ yitmez mi bu ʿalāmet
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden şanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil **cān** oldı daḥi rāḥat
G213-3. Sīne şaḥrāsında eyle **cān** ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey dost / **Cān** bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G217-4. Yā ḳaşuña **cān** ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey dost
G217-5. Göñlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise **cān** / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīne de hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı **cān** mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G238-1. Zülfüñe **cānum** ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḫayāt ummañ ki ben oldum memāt
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli āşıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurduġı **cāndur** ʿabeş
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndur ʿabeş / Olmasa ʿālemde çün cānān ne söz **cāndur** ʿabeş
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müşelleş içmezüz / **Cānı** yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḫş
G267-3. Müfti vü vā ʿıẓ müderris cümlesi mest olalar / İtseler la ʾl-i lebüñ keyfiyyetin **cān** ile baḫş
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhūñ ide sen **cān** ile baḫş / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫş
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḫüsnüñde her gice müdām / Bülbül ile şubḥ olınca eylerem **cān** ile baḫş
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña **cān** ile muḥtāc
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O **cān** incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı müsta ʿārıdur bu **cān** üstinde tenden geç
G282-1. Sīneme tirüñle cāna gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın **cānı** ḫarāc
G285-4. Ṭañ mı ruḫsārun görüp zülf içre **cān** terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan **cān** ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile **cān** āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ
G318-5. Muḥibbī **cān** ile sevdā-yı zülfin / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola ol sūd
G328-2. Bir göz ile görmege **cānum** seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G329-3. Degüldür ḫusrev līk ʿāşıḳ oldur / Ki **cān** terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G330-3. Her ki diler bir perī tesḫīr ide / Eylesün ʿışḳ odına **cānın** sipend
G334-4. **Cān** dimāġını mu ʿaṭṭar eyle irgür ey şabā / Ol gözi āhū şaçı müşk-i tātārumdan meded
G337-1. **Cān** naḳdi ile gördi ki ben olmışam ḫarīd / İtdi metā ʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd

G337-2. **Cān** terk eylese zihī ʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki pīr-i ʿışḳa ola **cān** ile mürid
G337-4. Sāḳī şarāb-ı şāfī getür **cānı** tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḥubb ile zāhid ola ḳadīd
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı **cān** ile olmışdur ḫarīd
G346-5. İtme dirig **cān** ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G350-6. Muʿaṭṭar oldı yine **cān** dimāġı / İrişdi zülfine yārüñ meger bād
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur **cānlar** meded
G358-3. Üns ṭutdı **cānum** ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur nemed
G366-1. Gerçi virdüñ ey ṣabā bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenün göynüklü **cānından** ḫaber
G371-1. Kaʿbedür kūyı nigāruñ kendü **cānlar cānıdur** / Ḳapusında ḳırdıġı ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse **cānuma** ẕevḳ ü dile merhem gelür
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsem ʿīlāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu **cān** ṣarmaşur
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde **cān** ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rıfʿāt degüldür belki ẕilletdür
G387-1. **Cān** uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / Bu cefālar **cānuma** dilden mi dilberden midür
G394-1. Dil tuḥfe itdi **cānını** cānāneʿarż ider / Ḫālini ḳul olan kişi sulṭānaʿarż ider
G397-1. Āh bilmedüm ki menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne ki ol **cān** ne yirdedür
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / **Cānumuñ** cānānıdur ammā ki ol **cān** ḳandedür
G400-1. Çeşm-i mestün dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / Ḫāl ü ḫaṭuñ **cān** uġurlar ṣanasın ḳaracıdur
G404-1. Leblerüñ **cān** bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G404-3. Nicesin ṭūp itmeye **cān** bülbüli başını kim / Ḫırmen-i gülde ṣalınan sünbül-i çevgānıdur
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes **cānum** anuñla eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde ṣaḳlaram **cānum** gibi / Sīnemüñ ṣanduḳasında nice biñ peykān olur
G406-2. **Cān** ġış oluban ḫayrete dil varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / **Cān** dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G409-3. Leylī zülfüñe didüm **cān** bağladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G410-1. Bir güzeller şāhını bu **cān** sever / Baña cevr itmegi ol cānān sever
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez **cān** bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḫamrādan n'olur
G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm Ḫaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen **cānānumdurur**
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp **cānda** yatur / Kim ki ḫūn-ḫʷāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G424-1. **Cān** ża ʿif olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu **cān** bülbülidür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī n'ola terk eylese **cān** / Dostlar olmazʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G451-1. **Cān** cemālün şem ʿine yanmaġa bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk eyle **cān** / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G453-5. Ey dil Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı **cānına** başa hevā getür
G456-1. Vaşlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / **Cān** naḳdini bildüm yine bu dil telefʿeyler
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı **cānda** bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / **Cān** bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G472-3. Didüm **cān** bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G474-1. Āh kim **cāna** bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-iʿanber-bār bār
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa **cānum** sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet **cānın** Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G483-1. Her ne **cān** kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol maʿmūrdur
G491-5. **Cān** naḳdini yolına Muḥibbī ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze güzeller
G498-4. **Cān** naḳd ile ṭālib olup büse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G500-1. Didüm ki **cānı** būseñe virem bahā nedür / Güş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine **cān** eridür / Ḫaḳīḳat dirler aña ʿışḳ eridür
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı **cānum** dostlar / Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G527-2. Gül mevsiminde **cānumı** pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle sāḳī sen bize rıṭl-ı girān getür
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın **cān** dimāġına / Ṭuymaya müddeʿī meded anı nihān getür
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / ʿIşḳuñı terk itmezem nite ki **cānum** tendedür
G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla **cān** gider
G541-2. ʿIşḳuñ odiyle yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice şem gibi cism eriyüp **cān** ezilür
G541-3. Derdüñi istemişem **cān** ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde **cānum** var ṣanur
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ **cānadur**
G545-1. Ġamze oḳları ki dirler cümle **cānānumdadur** / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī **cānı** teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger **cāna** giçdügin / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G561-4. Didiler büse metāʿın virür imiş **cāna** / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G562-2. **Cān** ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḫaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʿbe ḫaremidür
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm **cānumı** / Diseler bu bendesine gel seni sulṭān okur
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ **cān** deger mi bir naẓarına bahā nedür
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın **cāna** bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G592-1. Semʿ-i ruḫa kim **cān** yaka pervāne dimişler / Kim bağlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür **cāna** ḫayāt / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden ne biter
G603-9. Alup göñlin eger **cān** ise maḳṣūd / Muḥibbī eylesün anı da işār

G604-3. Çeküp ḫançer ḳıla ʿuṣṣāḳına ḳaṣd / Nice tenler o dem **cāndan** berīdür
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan ey nigār / **Cān** ʿandelībi eyledi ḳarşunda āh u zār
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme şanma cerāḥātlar gelür / Līk andan **cānuma** biñ dürlü rāḥatler gelür
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine **cān** da yanar pervānedür
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini **cān** ile daḳ güşuña / Her dem aġzından anuñ çün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim **cānlar** cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G636-2. Eger **cān** isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül olʿāşıḳ-ı şādıḳ ki **cān** içün nizāʿeyler
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki **cān** tenden vedāʿeyler
G644-4. Teşnedür **cānum** göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā **cānuñ** içün ehl-i dile bāde getür
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu **cānum** em ḳapar
G654-1. İşitdüm ol **cān** ʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUşşāḳa meger mekr ile āl eylemek ister
G658-3. Gir ṣevāba Kaʿbe -i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste **cānın** gezdürür
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne **cān** perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G660-2. Anuñ içün **cān** ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum vi ür
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk anda daḥi artuḳ ölmegi bu **cān** umar
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar yine biñ **cāna** güzeller
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne beñzer / Ne varʿālemde ancaḳ **cāna** beñzer
G686-5. Didüm Muḥibbī ḥüsnüñe **cān** ile müşterī / Didi metāʿı **cāna** virilmez bahālanur
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu **cān** pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / **Cān** ile cefā tīrine sīne siper ister
G711-2. Dilde ġam olsa naẓīr eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān **cānı** feraḥ-nāk eyler
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem **cānıdur**
G711-1. **Cānumı** şevḳ-i ruḥuñ çünki ṭarāb-nāk eyler / Feraḥından ṣıġamaz sīnesini çāk eyler
G719-4. Ruḥları şevḳidür iden göñlümi āşüfte-ḥāl / **Cānumı** ḫayrān iden de zülfinüñ reyḥānıdur
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem **cānıdur**
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu **cān** kim ṣoyınupʿuryān olur
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīne de **cān** ile dil anuñ nişānıdur
G731-6. Dirig eyler dimişler **cānı** senden / Muḥibbī'ye ḫabībüm iftirādur
G735-1. Ṣaçı zencīrine kim dil vire dīvāne olur / Şemʿ-i ḥüsnine de kim **cān** yaḳa pervāne olur
G736-4. Ol mücerred **cān** ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G738-1. Dili āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-būyuñdur / **Cānı** vīrāne iden şemʿ gibi rūyuñdur
G738-4. **Cānı** ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı baña çün Kaʿbe ser-i kūyundur
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez terk itmeyince **cānın** / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña olʿīsi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp kör olmışa **cān** ʿarż ider
G752-3. Beni aġlatma gel **cānum** ḥaẓer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G753-2. Çeşmi eline yāyını alup kimin ider / **Cān** ḳaşdine oḳını gizler kiriştedür
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger **cān** itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G758-1. Cānāne açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir naẓarda **cānuma** yüz biñʿitāb ider
G764-3. Didüm **cān** bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm bu ḫaste **cānum** tāzeler
G771-4. Zülfini biñ **cānla** isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ **cānadur**
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile **cān** ditrer
G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet menbaʿı **cān** bīnā-güşuñdadur / Nitekim āb-ı ḥayāt dirler leb-i nūşuñdadur
G782-1. Ol ki bī-miṣl ü cismi çün **cāndur** / Rāstīʿışḳ ehline ol **cāndur**
G783-3. Ne ġam **cān** terk idem cānān yolında / Gelür ortaya her kimde ciger var
G784-4. ʿIşḳı **cānum** gibi ṣaḳlarken olur ḫalḳaʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle ṣiʿrümden çıḳar
G788-2. Diledi **cānum** itdüm aña īṣār / Eger küstaḫem el-meʿmūr maʿẕūr
G793-5. ʿIşḳ ile **cānın** virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna ṣor / Leblerin ṣordum didi var bu ḥadīṣi **cāna** ṣor
G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen serv-i revānum ḳandadür / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı **cānum** ḳandedür
G812-3. **Cān** ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G817-5. Aldı dil ḳāniʿdegül **cānum** diler ol māh-rū / Dil anuñ **cānum** daḥi tek istesün ḳurbān olur
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / **Cān** bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her **cāna** te'ṣir eyledi / Hey dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur
G832-2. **Cānda** yir idem gelürse ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama āḫır cigerde baş olur
G833-6. Didi ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī seni **cān** ile sevendür
G836-4. Geh girür **cān** āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül ṣan hūtdur
G838-1. **Cānuma** ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa **cān** ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli ṣaydılar
G843(b)-5. Oldı **cāna** muḳır çü būseme āh / Egleme vir Muḥibbī fırṣatdur
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın **cānlar** ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı **cānlar** gösterür / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G847-1. Dil ṣaçuñ zencīrine dīvānedür / **Cān** cemālüñ şemʿine pervānedür
G850-3. ʿIşḳuñ yolında **cānla** ser terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin bir fedāyı gör
G855-4. Vaṣlı metāʿı girmez ele çün ḥayātla / İrür murāda **cānını** terk eyleyen bilür
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan **cānumda** āzār özgedür

G872-3. **Cān** ile kimdür metā ʿ-ı būseye dirken ḫarīd / Bu ʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metā ʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī **cān** vir ol bāzārı gör
G878-4. Dartılsa nʾola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen **cāna** dartılursın o kemter degül midür
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānuñ ḳaṣdına / Ḳarşu gönder **cānuñı cānuñ** yirini ṭuta tīr
G894-1. **Cān** ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / **Cānından** ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer Muḥibbī rind / **Cānı** şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm dīvānedür / Şem ʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister **cān** daḥi pervānedür
G895-3. Būsesine nice ben yüz **cānla** olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir būsesi ʿālemde yüz biñ **cānadur**
G897-3. ʿĀşıḳ viṣāle irmez **cān** terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı **cāndan** bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle **cān** aḳar
G914-3. Cānum nʾola dir isem saña ey rūḫ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān **cānuma** beñzer
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen **cānı** cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar çekdiler
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña nice senüñ cān virmesün / Ehl-i diller gördiler sen **cānı** cānlar çekdiler
G921-6. Muḥibbī'den dirig itme nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür **cānum** anuñla sīne rāḥatdur
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey **cān** bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ **cān** ise ġamzeñ aña gönder yiter
G930-4. **Cān** naḳdi ile geldi ḳapuña yine göñül / Virdi metā ʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül şehrine **cān** ḳarşu çıḳar / Gözlerüm piş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G944-4. Her ne itseñ revādur **cānuma** baş üstine / Şāhlar ḥükmi giçer ḳullar aña fermān oḳur
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı dil yanıca **cān** daḥi / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / **Cān** ele alup yürür dil ʿışḳuñuñ cān-bāzıdur
G978-4. **Cān** ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / La ʿlinden özge derdine şanmañ devā giçer
G980-5. Yāreme merhemdürür çün zaḫm-ı dost / **Cānuma** tīr-i ḳażāsı ḫoş gelür
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle **cānuñı** / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G988(b)-2. Gāh şem ʿ-i ḥüsnine yaḳar bu **cān** pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür ḥayret bu cismüm içre **cān** ditrer
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā **cānuñ** için ehl-i dili yāda getür
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb **cān** sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler
G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş ile **cānın** / Nigārā bu dil-i cömerdümi gör
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / **Cān** rāḥat olur anı dime kim ziyān ider
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim **cānumı** teslīm / Tīġüñ kesicek başumı diye bu ne serdür
G1018-1. Kimüñ kim sevgüli cānānı vardur / Ḥaḳīḳat sīnesinde **cānı** vardur
G1018-5. Muḥibbī Ka ʿbedür kūyıña vardı / Elinde **cān** gibi ḳurbānı vardur
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm **cān** u bu dil-ḫastedür
G1030-1. Ulı devletdür seḥer -geh yārden gelse ḫaber / **Cān** dimāġına mu ʿanber zülfi irgürse eşer
G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu göñül Mecnūn olup / Lā ʾl-i şīrīn-kāruña **cānum** daḥi Ferhāddur
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu **cānum** ḫarābdur / Yaḳduñ ḫazīn göñlümi bu ne ʿitābdur
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü **cān** vālih ü ḫayrān görinür
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ cānānı yoḳdur / Muḳarrer ḳurı tendür **cānı** yoḳdur
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil **cān** aña menzildürür
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne içündür / Yā besledügüm **cānumı** cāna ne içündür
G1067-4. Ġam sevdi beni **cān** ile ben de anı sevdüm / Meşhūr meşeldür bu ki seven sevenüñdür
G1071-5. **Cānı** gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne şanduḳında şaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1077(a)-2. **Cān** ile ṭavāf eyleyem Merve ḫaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Ka ʿbe-i ḥaremidür
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile her dem **cānumuz** / Kūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G1081-5. **Cān** naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḥi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1081-7. **Cān** ile seni sevmek eger ola günāhum / ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol şanmañ anı **cān** istemez
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı **cāndan** bir ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem **cān** ile tek siz isteñüz
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed ümmetiyüz / **Cān** ile Muṣṭafāyı kim sevmez
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür **cān** bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün tīmārsuz
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm **cāna** daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri **cāna** / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1113-1. **Cānuma** giçdi oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı daḥi belādan giçemez
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile **cānumdan** / Bu ʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan giçemez
G1113-5. Cevr oḳı **cāna** irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḥi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna **cān** ile biz müşterī / Zire bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1134-3. Didüm dil derdine ey **cān** ṭabībi / Leb-i la ʿlüñden özge emsem olmaz
G1137-1. Olurdı yāri ḳocmaḳ pīrehensüz / Eger **cān** tensüz olsa gül dikensüz
G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī derdüñle mūnīs / Ola mı ki ola bir **cān** bedensüz
G1148-1. Bir būseye **cān** naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir **cān** nedürür dirseñ biñ **cāna** ḳabūl itmez
G1152-1. Ger öldürseñ beni **cān** bīm ḳılmaz / Ölür mi dil ki **cān** teslīm ḳılmaz
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / Dir idüm **cān** ʿiyān görindi tensüz

G1157-1. Ey ḳaşı yā **cānı** ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer **cān** gider benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi **cān** ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẕar **cān** bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür yārsuz
G1183-1. Būsei ferdāya şaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı ṣubḥa **cānumuz**
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ **cān** ile / Men ʿider şād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1189-4. Kaʿbedür kūyına varduḳ bizi bismil eylesün / **Cānı** tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1197(b)-4. Gözüñden şor delü **cānum** nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meşeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1211-3. Her kişi **cān** terk ider şanma leb-i şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1217-3. Yandı **cānum** ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu **cāna** bedel ḳalmadı bir ġayri heves
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿ eyledüñ **cān** bülbülin / Muġtenemken ḫvān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīne de cemʿitdi dil / Eyledi **cān** bülbüline dostum āhen ḳafes
G1228-2. Bir nefes senden cüdā Yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki **cānumsın** gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçanʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa **cān** ile dil eyler heves
G1229-3. Şerḥa şerhā sīne de **cān** bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider şınsa ḳafes
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur **cān** gerdeninde bu resen bes
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / **Cān** gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1248-3. Eger **cān** ister iseñ başum üzre / İdeyüm anı kim saña gele ḫoş
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḫnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan **cān** ile ider aña sābāş
G1263-1. Gönlümi sevdāya viren zülf-iʿanber-niz imiş / **Cānumı** ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş
G1264-1. Göñül zülfüñ görüp dīvāne olmış / Yüzüñ şemʿine **cān** pervāne olmış
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı **cān** pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden **cānda** ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül ḳandil **cānumdur** fitil / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ imiş
G1271-3. Didüm ister būseñi al **cānumı** anda ʿivaż / Ḥāṣılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur **cānda** ṣabr u dilde hūş
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger urasın **cān** terkini / Olasın Küh-ıʿademde ser-te-ser ʿuṣṣāḳa bāş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı **cānum** var imiş / Derd ü miḫnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sīne sin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde **cānum** var imiş
G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / **Cānı** hicrāndan ḫalāṣ it yā beni **cāndan** ḫalāṣ
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh taʿẓīm eyle ḳo dilde gehi **cānuña** baş
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it **cānuñı** ḳurbānaʿarż
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / Bārī gel eyle Muḥibbī **cānuñı** cānānaʿarż
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında **cān** terk itmedi / Ḥāṣıl-ıʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber **cān** giderse ġam degül / Tek baña **cānum** yirine tīrini virsünʿivaż
G1318-4. **Cān** ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur **cānum** feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḥaẕẕ
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm **cān** ḫırmeninde ḫāṣıl-ıʿışḳı çü cemʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe **cānum** çü şemʿ
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi eyleye teslīm **cānı** şemʿ
G1341-5. **Cān** ise daḫi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭiʿ
G1344-2. Şaḳla **cāndan** dideden esrāruñı / كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G1345-1. **Cān** ise cāna murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bununñ gibi nice metāʿ
G1354-2. Şaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede **cānum** gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı **cānı** saġ
G1358-1. Yine bir zühre-cebin ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam **cānı** saġ
G1370-1. Gevher-i ʿışḳa olaldan dil ṣadef / Nāvek-i derde olupdur **cān** hedef
G1371-2. Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafādan **cānumı** ḳurbān idem / Ger müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1371-5. Dil nice itsün taḥammül **cān** nice doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1375-2. Dostum ben saña **cānum** nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / **Cānumı** pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine **cān** ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi **cān** tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1393-2. ʿĀṣıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ **cān** ile / Bu meşeldür gözden evvel ʿāṣıḳ olurmış ḳulaḳ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim **cān** bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim **cānda** ḳalmadı bir ramaḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ **cānı** yoḳ
G1412-4. **Cān** be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫvāre şevḳ
G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm **cānı** teslīm / Bahār irişdi çünkim der-sefer yoḳ
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile **cān** / Aldum metāʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette ol **cān** terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1441-5. Muḥibbī nūş idüp cām-ı maḥabbet / Dimiş ser-mest **cānlar cānıdur** ʿışḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña ṣu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü **cānını** yaḳ
G1448-4. **Cānuma** giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẕar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile **cān** anda yoḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden **cān** yandı gördi şāh-ı ḫūbān anda yoḳ

G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette ol **cān** terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī **cān** ile ālı Muḥammedüñ
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup **cān** ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G1472-4. Kaʾbedür kūyı eger ola müyesser varasın / **Cān** ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1485-4. Aġzı içün dil ile **cān** çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng
G1493-4. Bir luʾb ile leblerini sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥīye didüm ḳalmadı **cānuñ**
G1498-2. Sīnem içre şaḳlaram peykānuñı **cānuñ** gibi / Belki **cānumdan** ʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur **cānum** feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde **cān** terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1508-5. Görmez Muḥibbī laʾlüñi cānāneden didüm / **Cān** görinür mi didi ki gözden nihān gerek
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür **cāna** ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler **cānuma** aġlar melek
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī **cān** idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāp itdüñ
G1527-5. Vaṣlına **cānuñ** dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir **cān** nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1529-3. Müyesser olmadı çün vaṣl-ı dildār / Saña ne faʾide ṭurmaḳda **cānuñ**
G1529-5. Muḥibbī yolına terk eyleye **cānı** / Eger görmezseñ ol rūḥ-ı revānuñ
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen şanma ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ **cānı** feraḥ-nāk gerek
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim **cān** bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdi ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu **cān** bülbül nā-çār terk
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine **cān** ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü **cānuñ**
G1562-6. Urmayan **cān** terkini irmez viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden irişür vaṣlına cānānenüñ
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu şavver rūḥsın ʿālemde **cānlar** görmedük
G1564-1. **Cānumı** pervāne iden şemʿ-i rūyuñdur senüñ / Göñlümi vīrāne ḳılan zülf ü mūyuñdur senüñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya **cānuma** anuñ
G1569-1. Gelse ne deñlü **cānına** cevr ü cefālaruñ / Anı vefā bilür özine mübtelālaruñ
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā ḳarşu **cān** çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini ol āşinālaruñ
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki dimez baña **cān** gerek
G1574-3. Kaʾbe-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil **cānuñı** ḳurbān gerek
G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḥnete sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene **cāndan** güẕer gerek
G1591-3. **Cānda** ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / Ḳuru ġayretden n'olur ʿazm-i nigār itmek gerek
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir **cān** iletüben cānān şikār itsem gerek
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda **cān** sen di ki yārisin kimüñ
G1601-3. **Cānını** ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / Ey güzeller serveri ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim **cānumı** ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1608-4. Ḫilʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu **cānı** ʿuryān eylemek
G1608-5. Kaʾbedür kūyı Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / Ḥācı olduñ farżdur **cānuñı** ḳurbān eylemek
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe **cān** ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña **cān** içre gel yirüñ senüñ
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil ṣubḥa dek **cānuñ** senüñ
G1628-1. **Cānı** neyler ʿāşıḳa cānān gerek / Derdi ḫoş görüp dimez dermān gerek
G1628-7. Kūyuña yārüñ Muḥibbī varıcaḳ / Kaʾbeye varana **cān** ḳurbān gerek
G1636-3. Ṣaḳınursam seni kim gözden taʿaccüb eyleme / Ṣaḳınur **cāndan** ʿazizdür gözde olan merdümek
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine dīvāne degülseñ / **Cān** yaḳma ruḫ-ı şemʿine pervāne degülseñ
G1643-2. Kaʾbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil **cānuñı** ḳurbān gerek
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm **cān** da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür **cān** zülfüñ ucında şānenüñ
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola **cānum** senüñ
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa **cān** ile püryān olan göñül
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına **cān** terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿāleme destān olan göñül
G1667-4. Sīnemüñ şanduḳasına ursa ger ġam oḳların / **Cānuma** raḥmet gelür derdüme şanmañ em degül
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar idüm sīnede **cānum** gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1670-1. Ṭutdı ülfet **cāna** beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem ey göñül
G1672-1. Boynuña daḳ zülf-i zencīrin dil-i dīvāne gel / Şemʿ-i ḫüsne **cānuñı** pervāne eyle gel
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şemʿini **cān** yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / **Cānı** piş-keş eyleyüp sen daḫi dervişāne gel
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm **cān** ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1705-3. Yanalıdan ruḥlaruñ şevḳi ile āteşlere / O ldı mūnīs **cāna** olup āteş-i sūzāne dil
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde **cān** ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G1712-1. Piş-keş it **cānuñı** ey dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın hālüni ʿarż itmege sulṭāna gel
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ şorma ʿışḳun ḫālini / Şor belā kūhında **cān** terkin uran Ferhāde gel
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā şun ayaġuñ öpelüm / **Cānumı** tuḥfe getürdüm dostum eyle ḳabūl
G1735-5. Oldı ḫācet-mend Muḥibbī **cān** ile ol yüzüñe / Gösterüp dervişe yüz kendüyi ḫācet-mend ḳıl
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şemʿ-i cemālüñe dil ile **cānı** bil
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḫasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz şanma kim **cān** bülbüli nālān degül
G1740-6. Laʾl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey göñül / Kişi **cānın** aġzına almaḳ igen āsān degül
G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu yolda / Virürsem teşne-leb **cānı** ne müşkil
G1755-3. Sen de ey dil sevüben **cān** ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol

G1756-1. Görmeye seni her kişi **cān** gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde **cānumdan** evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1770-2. **Cānı** teslīm eyledüm giçmedi hergiz miḥnete / Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm ṭaşum benüm
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil budur kāmum benüm / **Cānumı** hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı **cānum** neyleyem / Göklere irişdi āhumdan duḫānum n'eyleyem
G1780-3. **Cān** ile kim ki ide derdi ḳabūl / Añılmazam diye devā sevdüm
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler **cān** bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1798-1. Alup bu sīne den tīr-i nigārı **cāna** ṭapşırdum / Emānet idi **cān** anda velī cānāna ṭapşırdum
G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñ çün **cāna** ṭapşırdum
G1800-6. Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan **cānı** āzād eyledüm
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / Anuñ içün kim belāya **cānı** āzād eyledüm
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya **cānum** var benüm
G1828-4. Laʿli yādına gülüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri ile **cānı** giriftār idelüm
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider **cān** bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1832-4. Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir **cāna** ol daḥi fedā olsun dirüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / **Cān** ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu **cānum** şu ʿle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1844-3. Seni **cān** ile eger sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳare benem
G1845-2. Her kim ki göre yüzini **cāndan** beri olur / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā **cānı** ḳurbān isterem
G1848-5. Ḫıred-mendüm ḫüdā-vendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine **cānum**
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın sīnemde **cānum cānısın** / Derdlü göñül dermānısın n'idem n'idem āh n'idem
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cāna giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma kim **cān** bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1862-5. Ezelde **cān** ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḫācet ki ben arada olam
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse seyrān eylesem / Ḳarşuñda **cān** bülbülin ser-mest ü ḫayrān eylesem
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre **cāndan** özge ṣaḳladum
G1879-1. **Cān** ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem
G1881-1. **Cān** giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār hem / Dil firāḳ ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G1883-1. Tende **cānum** yoġ iken ben ṭālib-i cānān idüm / ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan **cān** levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup **cānı** ḫarāb oldum
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḫayāt-ı ebedi / Ṣun berü **cānuñ** içün biz de anı nūş idelüm
G1924-5. Kaʿbedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldu çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda **cān** ile ḳurbānuñam
G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum **cān** ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervā-yı kes nedārum
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür **cān** nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan görmişem
G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr ile **cānum** ṣafā / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1952-2. Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile **cānı** ḥayrān eylesem
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden **cān** benüm / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe **cān** dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey ṣanem
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar **cānum** aña / **Cānumuñ** sermāyesidür dildeki peykān benüm
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı **cānum** cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb egerʿuryān benüm
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña **cān** terk itmegi / Gel beni öldür ḫabībüm çünki medyūn olmışam
G1980-3. Görüp cemāli şemʿini pervāneler gibi / Evvel ḳademde **cān** ile ben oda yanaram
G1795-2. Her ne ḥükm itse revādur **cānuma** / Ben ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G1986-4. **Cānı** terk eyleyin yolına cānānelerüñ / Olaʿuṣṣāḳ-ārā vaṣlına anuñ dest-resüm
G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem diyü pür-şevḳdür **cānum** / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G2001-4. Kaʿbedür kūyuñ senüñ bugün bildümʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu **cānı** ḳurbān eylesem
G2011-1. Şemʿi ḥüsne ḳarşu itdüñ **cānumı** pervāne sen / Zülfi zencīrüñ ḳılduñ göñlümi dīvāne sen
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ **cān** ile baş oynaduñ / Ey göñül merdāne sensin ey göñül merdāne sen
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı tīrin / **Cānum**ʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ **cānadur** / Ehl-i dil bir **cāna** mālik nice bāzār eylesün
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / **Cānuñı** üstine vir tek yār iḳrār eylesün
G2019-4. Kaʿbe kūyunda şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ içün ṣaḳlar idüm **cānı** ben
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden bilse iḥsān it / Olup **cān** şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀṣıḳam maṭlūb idindüm **cān** ile dīdārı ben
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı **cānuñ** duymasun / Ḫālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2045-1. **Cān** aparur şemʿ gördüm her gice pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün mi ecelsüz **cān** ile seni seven
G2055-3. **Cān** meşāmı müşk üʿanberden igen ḫaẓẓ eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar **cān** terkin yār kendüm kün içün
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde ey **cān** / Ser-i zülfüñ gibi ḫālüm perīşān
G2068-3. İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine / Gerekdür idesin **cānuñı** ḳurbān
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde **cānı** ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola ey ḳaşı kemān
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü yaz isteyen / Diñlesün **cān** bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2090-2. ʿĀşıḳ **cānum** nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar ża῾fum ḳatı / Ol ṭabībe **cān** meded virsün cevāb eglenmesün
G2103-3. Ka᾽beye varmaz o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / Ῑyd-ı vaṣla iremez **cān** ile ḳurbān olmayan
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ῾ışḳda **cān** terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider ᾽ālemde ad u şan içün
G2105-5. Cāmi῾-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm **cān** ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī᾽ye ḥayāt / Anuñ içün tende **cān** çeşmümde ne verdidesin
G2120-3. **Cānda** āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüḫ῾ānum her birisi oldı şem῾-i encümen
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh **cān** gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu Muḥibbī **cān** yaḳar / Ehl-i ῾ışḳ ögredür beñzer semenderlik yolın
G2132-2. Kim bıçaḳ şuna baña ben aña boyın şunaram / Tekye-i ῾ışḳa gelüp **cān** ile ḳurbānam ben
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme **cānuñ** içün
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler **cān** içün / Yolına bir **cān** nedür biñ cān fedā cānān içün
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan ad u şanın terk ḳılmaz **cān** içün
G2174-2. **Cān** eyleyeyim yolına teslīm didüm evvel / Serden giçeyim giçmeyem āḫır bu sözümden
G2176-1. Dilā cānān gerek **cānı** nidersin / Ser-i zülfinsüz īmānı n᾽idersin
G2178-1. ῾Āşıḳ iseñ şaḳlama bu yolda gel **cānuñ** şaḳın / Dimeye bir **cān** nedür ḳıymadı cānānuñ şaḳın
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl **cān** cevherin
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe **cāndan** bu göñül giçmeye cānānumdan
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı **cān** ile kim söylemem efsāne ben
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin **cān** gidicek yaramaz bir işe ten
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger **cāndur** eger serdür ikisi de revān olsun
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı **cān** olsun
G2218-2. İrmek içün vaślına ḫarc eyledüm **cān** naḳdini / Ārzū-yı vuślatundur beni ḳallāş eyleyen
G2222-3. Sırr-ı ῾ışḳı şaḳlar iken sīnede **cānum** gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı **cāndan** bir ramaḳ / Derdüme eyle devā la᾽l-i şeker-güftārdan
G2237-1. Fedā ḳıl **cānı** cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuślata irmek ne ġam bilmezse **cān** ḳadrin
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān **cānuma** bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu dilümi şād idesin
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam / Ṣundum nigārā **cān** ile çün tāb-dār elin
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam **cān** ile ben
G2244-4. Sırr-ı ῾ışḳuñ şaḳlar iken sīnede **cānum** gibi / Ẓāhir itdüm ᾽ālemde bu āh u efġān ile ben
G2248-2. **Cānum** bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2248-6. **Cān** naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña **cān** tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n᾽ola bu kemter kemineden
G2254-4. Oldum hemīn **cān** ile dīdār ᾽āşıḳı / Zühhād gibi göñli ḥūrāya virmezin
G2259-2. Mu᾽anber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte **cān** ḫayrān
G2264-2. Cānānı sevdüm **cān** ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳal olayın bir zamān
G2275-1. Perī dirsem n᾽ola ben saña ey **cān** / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2282-4. **Cāna** bey῾ ider yine virmez metā῾-ı būseye / Ḫüsn-i devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun
G2285-3. Görüp şem῾-i cemāl-i cān-fezāyı / Aña pervāne gibi **cān** yaḳarsın
G2295-1. Dehānun ger senüñ cāna dinürse ṭañ mı **cāndur** bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ῾iyān olmaz nihāndur bu
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi **cān** perveridür bu
G2302-2. Bu ῾işve yatur arada ger **cān** ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel sa῾d ü bāzū
G2309-3. İşidelden kim metā῾-ı būseni çün cānā dir / **Cān** ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2328-4. **Cāna** da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasun ῾ıyş u şafā bezmini bī-ġayr eyle
G2332-6. Medyūn idüm bu **cānı** getürdüm ḳapuña āh / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ῾ıyş idelüm **cānlar** ile / Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2339-3. La᾽l-i nābıdur anuñ dāfi῾ olan derd ü ġama / La᾽line ger heves itsem n᾽ola ben **cānlar** ile
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ῾ışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod **cān** acıya
G2343-1. Kim didi saña şaçuñ ġāliye-efşān eyle / **Cānı** āşüfte ḳılup ᾽aḳlı perīşān eyle
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir **cān** eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ **cān** fedā olsun ne minnet işbu bir **cāna**
G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde **cān** daḫi ṣabr-dār olmasa
G2350-4. Cürm ü ῾işyāna olam **cān** ile ben mu῾terif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide
G2363-1. Her kim ki uya **cān** ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2363-2. Yāre dimiş ki **cānın** senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın ol ḳaşı yā / Giçüben sīne den ire **cāna**
G2369-5. Dil degül belki **cān** da pārelenür / Yār eger ursa zülfine şāne
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu **cān** gülşeni şeb-būlar ile
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir la᾽lüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze **cān** ile
G2388-4. ῾Işḳı **cān** eyler ṭaleb bir yañadan daḫi göñül / Arada ḫayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı **cān** ile
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu **cānum** içinde / Yazılur elif ḳanda ise **cān** arasında
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / **Cān** buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp **cān** naḳdini dilden beri oldum yine
G2422-4. ῾Aḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı **cānuma** / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2430-6. Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafādan **cānı** ḳurbān eyleye / Ger irişürse Muḥibbī Ka᾽be-i ḳapusına
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ῾ışḳ ile **cānum** irmiş idi kāmına
G2440-4. **Cān** terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim **cān** ile diñ aña ṣatarsa

G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup **cānı** Muḥibbī şaḳlar anı yā neye
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm **cānı** ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳısun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ **cān** ile
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / Var iken **cāna** lebüñ meyl ide laʿl ü cevhere
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine / İdem ḳabūl **cān** ile gönlüm ṣafā ile
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña cism ile **cāndan** giçmeye
G2507-5. Yār içün **cān** terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān **cānı** ḳıldum / Müjgān oḳiyle baġrum ṭopṭolu döndi kişe
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil taḥammül itmeye / **Cān** ṭaleb ḳılsañ vire bir dem te'emmül itmeye
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda ölmeden ben dostlar / **Cānı** teslīm eylemek gelmişdürür ʿāyinüme
G2522-3. Görüp şemʿ-i ruḫuñ pervāne gibi / Yaḳam odlara ben **cān** pāre pāre
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīne de ṣaḳla Muḥibbī **cān** gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm ire şıḥḥat **cānına**
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse **cān** nā-kesdür ol / Cān viren cānān yolında şüphesüz cömerd ola
G2538-2. Şīrīn lebinüñ yādına biʿışḳ eri olsa / **Cān** terkin urup rāh-ı belā içre seçilse
G2549-4. Kūyuña varsam dimişdüñ **cānı** ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem ol ʿahd ü peymān üstine
G2552-1. Olayım **cān** ile ḳapunda bende / Nitekim **cānum** ola işbu tende
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanāʿat **cān** ile / Az u çoḳ dime ṣaḳın itme nizāʿaş üstine
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāşıḳsın hemān **cān** oynına
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş ṣaḳlayam dilde **cān** ola ne ten āgeh
G2571-2. Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz **cān** ṣoḥbetini ṣuḥba dek aḥbāb ile
G2572-3. ʿIşḳ ile **cān** yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2573-1. Dirig ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām **cāna**
G2573-5. Muḥibbī gerçi **cān** yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / Yaḳ **cānumı** ruḫsāruña pervāne gerekse
G2577-1. Zülfine göñül bend ola eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına **cān** yaḳa pervāne giçerse
G2581-2. Ġamzeñ oḳlariyle sīnem ṭolıdur terkeş gibi / **Cānı** ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir laʿlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze **cān** ile
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir **cān** ki ġam perverd ola
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde ḳo / **Cāndan** ʿazīz ṣaḳla anı yādigār ola
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet **cānına** / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2606-2. Gāh olur **cān** mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm beni
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden beni **cānum** gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil belki **cān** daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2626-2. Seni **cān** ile eger sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Kaʿbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler **cān** ḳurbānı
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse **cān** bile gider ḳaluram ten gibi
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan **cānı** pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde ḫāliş oldum zer gibi
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini nʾola sīnede **cānum** gibi / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem **cānını**
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu **cānum** benüm / Ḳoyuben **cānum** yirine ṣaḳlayayım tīrini
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbīʾye didüñ **cān** terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm **cāna** ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭopṭolu hep gerd gerek
G2655-1. Evvel alduñ būsene **cān** naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2660-1. **Cānumı** mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm ḳatı
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur **cān** bülbüli / Laḥza laḥza çünki artar ol gülüñ raʿnālıġı
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri eyā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür **cānına** rāḥat ḳapusı
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler ʿuşşāḳı her dem öldürür / Her kişi tende emānet ṣaḳlar oldı **cānını**
G2684-1. **Cān** diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere yine göñül zülfine dīvāneligi
G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür ṣoñra ṣaḳın **cānuñı** peydi
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger **cānı**
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki **cānda** / Bīçāre derd-mend āh yār ola seni ṣandı
G2692-1. Kim virdi göñül **cānı** ruḫ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi yansa ne ṭañ nāre ṭapındı
G2697-3. İçerem cām-ı ṣarābı tā irince **cān** lebe / Sāḳiyā ṣun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ ẕikr itdi **cānum** cāma düşdi
G2698-2. Göñül şeker-lebün **cān** zülfüñ ister / Biri Mışra birisi Şāma düşdi
G2704-1. Nʾola tāze düşürse bāde **cānı** / Aristo çünki dimiş rūḥ-ı ṣānı
G2716-4. Yolına **cān** metāʿın ḫarc ḳıldı / Añar mı nev-bahārı gör Süheyli
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa **cān** terkin emr ider / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını
G2723-2. Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine **cān** vireyin tek bozma gel bāzāruñı
G2726-5. Gel dirig eyle ḳıl tāze yine **cānumuzı** / Mey-i gülgūnuñ eger var ise nevʿa günehi
G2732-1. Yolına bir **cān** nedür terk idem olsa **cān** iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri **cān** ile dil / Eylemişdür didelerden keffe-i mizān iki
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüziñ / **Cān** dimāġından nice ṣaḳlaya zülfi būyını
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ırāḳ / Kişi **cāndan** ayrılur kesmez velākin ḫūyını
G2750-2. Müjeñ tīrine **cān** içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2753-2. Meclis-i ʿışḳda **cān** yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni añma gider ol lifāfı

G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir añа **cān** ile "صحاعافی"
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup **cānı** terk ḳıl / Tā ki felekde ḳıla melāyik namāzuñı
G2761-1. Ṣūret-i dīvār ṣanduñ göricek ey **cān** beni / Bilmedüñ mi ey perī sen eyledüñ ḥayrān beni
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / **Cān** ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem neyüñ efġānını / **Cānuma** aldum belā başuma ġavġālar gibi
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / **Cānı** ḳurbān eyleyüp dil sīne sin terkeş ḳodı
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür **cān** bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḥi
G2780-3. Saña **cān** ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ **cānuñı**
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele kirpik oḳın / **Cānı** gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2791-3. Zülfin giderürdi ḥüsnini ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi **cān** ile dilden tena ʿumı
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi **cān** terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi
G2797-1. Zülfi zencīrün görüp buldı göñül dīvāne key / Ḫāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne **cān** yaḳup pervāne key
G2799-1. **Cān** ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳine pervāneligi / Dil ḳılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi
En1-5. Cīm **Cān** gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki şehā dāmenüñe ṭoḳına ḫar
Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ nitekim **cān** tendedür
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni **cān** bülbüli gūyendedür / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / **Cān** nice itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil **cānına** nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña **cānum** sever
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Ka ʾbe-i kūyına varup **cānı** ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / **Cānum** yirine **cān** olan āḫır o nefesdür
Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde **cān** ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür
Mh8-9. Bāde-i cām -ı lebüñden ideli bir cür ʿa nūş / Dilde ṣabr u **cānda** ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mh9-5. Dostlar siz **cān** ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre **cān** ile olur mübtelā
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / **Cānuma** cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿaḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger **cān** cevherin
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola **cānı** terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu **cānum** işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın bu vefāsuz rūzgār
Mr4-14. Başda sevdā **cānda** zaḫmet dilde firḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr8-5. **Cān** terkin ur cānān içün / Ġam yime baş u cān içün
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki **cānum** bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki **cānum** bende yoḳ
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu **cāna** tebāh
Mr13-9. Yandı **cān** şemʿ-i ruḫı şevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar **cānum** meded
Mr17-1. Ṣaḥn-i ṣaḥrāya varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / Cām-ı mey nūş idüben **cānı** feraḥ-nāk idelüm
Mr19-9. **Cān** ile oldum giriftāruñ senüñ / Giceler bülbül gibi zāruñ senüñ
Mr20-15. Işḳ elinden eksük olmaz **cānuma** derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr21-7. Nāme yazdum eşk-i çeşmümden yine cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan **cānuma**
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi bu **cānum** perīşān eyledüñ / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-12. İrişür sīne de peykānı **cāna** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum **cān** ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
Mr26-7. Eyledüñ **cān** ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
Mr27-1. Ṭolaşdı dil yine zülf-i nigāra / Ṭutuldı **cān** ile dil ʿışḳ-ı yāra
Mr28-9. La ʾl-i şekker-bārı **cān** bezminde şīrīn kār idi / Merdüm-i çeşmi daḥi yanınca iki ḫūn-ḫʿvār idi
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / **Cān** vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
D11-1. Yārden her ne gelürse çü olur **cāna** leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna leẕīẕ
D14-2. Leblerüñden būse ikrār eyledüñ **cān** naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir yoḳ nesnedür
D16-1. **Cān** dimāġına yine bād-ı ṣabā bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger bū getürür
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı **cān** bedenden bir nefes
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu **cān** çün nizā ʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizā ʿı inḳitā ʿ
D30-2. Ka ʾbedür kūyı nigāruñ **cānumı** ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
D46-1. Gāh **cān** yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi
B21. Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim bula **cānum** feraḥ / Küfr-i zülfüñi gider kim bula īmānum feraḥ
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre **cānum** gizlenür
B46. Ḥased bir renc-i sūzān **cānı** yaḳar / Ne **cān** belki cānānı āni yaḳar
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ ḳıymeti çün **cān** imiş / Ḥamdülillah ʿāṣıḳuñ kārı igen āsān imiş
B79. İstesem bir būsesin cānān diler **cānum** ʿivaż / Dönmesün ikrārdan bir **cān** ne biñ **cānum** ʿivaż
B98. **Cān** dirig eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek

B121. Esās-ı ʿışḳ dilde muḥkem itdüm / Ġam ile derdi **cāna** hem-dem itdüm
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün **cān** gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi **cānuñ** çün gider bu sözi kimdür söyleyen
B185. Sāḳiyā şun beri şol ḳan olası **cān** diñle / Ne bulınmaz bu da laʾl-i leb-i cānān dinle
B212. Vuṣlata irişicek **cānuñı** şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

cān almaḳ [37] Öldürmek. *bk. canını almak* (TDK, 2011: 439)

G15-3. Esdügince ṣubḥ-dem virür nebātāta ḫayāt / Laʾl-i cān-baḫşından **almışdur** meger kim **cān** ṣabā
G86-2. Her ne kim virürse āḫır **cān alur** / Nesne virmez bu cihān aylaḳ saña
G209-4. Didüm lebüñ bahāsına **cānum alur** mısın / Didi bahā yoḳ aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G409-1. Vaṣlına el virmeyen serv-i dil-ārādan n'olur / Būseye **cān almayan** laʾl-i şeker-ḫādan n'olur
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / **Almayınca** ḳomaz āḫır **cānuñ** ol kābın ṭutar
G481-1. Gönlümi alan ol yüzi gül çeşmi āledür / **Almaġa cānı** ġamzesi baña ḫavāledür
G700-2. Çeşmi yārüñ **cān alup** itse ne ġam göñli ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṯḥ-i bāb üstindedür
G708-3. **Cānumı** çün **aldı** ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G780-4. **Cān** naḳdin var **alma** gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G960-4. Būseme **cān aluram** dün dimişdi ol nigār / **Aldı cānum** şimdi ṭurmış būseye inkār ider
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben **cān alur**
G987-4. **Cān alup** bir būse virdüm diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ **cānı** da **almaḳ** / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki bize cānānumuz / Ey ecel bir dem tevaḳḳufʿeyle **alma cānumuz**
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ **cānın ala** tirümüz
G1270-3. **Cānum aldı** dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāġ imiş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tīrini / Anı taʿẓīm eyleyüp dilden **aluban cāna** aş
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil saʿādetdür sen anı sīne den **al cāna** baş
G1309-5. Būse **cān** naḳdin **aldı** yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿivaż
G1322-4. **Cāna alur** ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne ḫaẓẓ
G1600-3. Ne virdüñ göñlüme ey çeşm-i bed-mest / **Alup cānumı** nā-ḫaḳḳ ḳane girdüñ
G1640-3. Būse iḥsān ideyim dimişdüñ **cānum alup** / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide iḳrār gerek
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it **cānum al**
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu **cānumı** şükrāne **al**
G1940-3. Kaʾbedür kūyuñ nigāra eyledüm çünki ṭavāf / **Cānumı** ḳurbāne **al** defʿeyle ser-gerdānlıġum
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār **almaḳ** dilerse **cānuñ** / İrdüñ murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G2231-4. Bir naẓarla **cān alup** itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim **cān ala** / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül ṣaḳın megū
G2347-2. Murāduñ **cān** ise **al** kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2413-3. Ger murāduñ **cān** ise **alduñ** ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi **cān** naḳdine **alur** / Güldi nigār didi virilmez bahā ile
G2558-5. **Cān alup** cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāṣıḳsın hemān cān oynına
Tb1-3. Ġamzeler **cān almaḳ** ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi kibr ü kīn
Mh5-2. Būseye **cānum alup** daḥi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben ṣām u seḥer nāzlanur
Mr1-7. Murġ-ı dil naḳdine çün zülfini çengāl eyledüñ / **Cānumı almaġa** cānum ne ʿaceb āl eyledüñ
B132. **Cānumı al** raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen

cān atmaḳ [2] ...teveccüh etmek, bir nesneye cān ile tālib ve derūn-i dilden hārīs u rāġıb olmaḳ...(Tulum, 2011: 478)

G561-1. Yine ʿazm itdi göñül **cān atuban** yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra gider
G1891-1. Her ḳaçan şemʿ-i cemālini görem yana varam / **Cān atup** bāl ü perī yaḳmaġa pervāne varam

cān bağışlamaḳ [6] Öldürebileceği kişiyi öldürmekten vazgeçmek. (Tanyeri: 1999: 70)

G107-3. ʿĀşıḳa biñ **cān bağışlar** ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G303-1. Sāḳī olup meclise alsa ele dilber ḳadeḥ / **Cān bağışlar** mürde-dil olanlara yekser ḳadeḥ
G480-5. Ṭolanur şu gibi ṭabʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm **cānlar bağışlar** āb-ı ḥayvāndur
G557-4. Gerçi kim laʾl-i lebi **cānlar bağışlar** ʿāşıḳa / Nergis-i mesti velī cān ü cigerler pāreler
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsāʿaṣāsından nişān / **Cān bağışlar** leblerüñ ʿĪsi dehānından ḫaber
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri **cānlar bağışlar** yāre düşdi göñlümüz

cān bulmaḳ [5] Dirilmek, canlanmak. (TDK, 2011: 437)

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur **cān bulur** andan şafā
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ **cān bulunmaz** çün bu bāzār özgedür
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger **bulsa** Muḥibbī yeñi **cān** / Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm
G2079-2. **Bulurdı** mürde cismüm **cān** olurdum tā ebed zinde / Lebinden cürʿa nūş itse biraz içsem dehānından

G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm **cān buldum** / Yüri ey sāye yanumdan benümle hem- ʿinān olma

cān çekmek [3] Can çekişmek, ölmek üzere olmak.

G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm Muḥibbī **cān çeker** / Baġlanur bend-i belāya ḥabs ile zindān çeker
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen cānı **cānlar çekdiler** / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar çekdiler
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña nice senüñ cān virmesün / Ehl-i diller gördiler sen cānı **cānlar çekdiler**

cān çeşmi açuḳ [1] Gönül gözü açık olmak.

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki **çeşmi cān açuḳdur** aña yoḳ ḥāyil

cān çıḳmaḳ [12] Ölmek. *bk. canı çıkmak* (TDK, 2011: 439) *bk. cān u dil çıḳmaḳ*

G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / **Çıḳmadan cānı** irişsün diñüz ol yāre meded
G402-4. **Cān çıḳdı** meded la ʾl-i lebüñden didüm em şun / Güldi didi ölmedi henüz daḥi sesi var
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan serv-i ḫırāmānum çıḳar / Gözlerüm yaşı revān olup bile **cānum çıḳar**
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger **cānum çıḳar**
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān **çıḳup** āsān gider
G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / **Cān çıḳar** ta ʿẓim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil-ḫastedür / **Çıḳmadan cānum** meded ey çeşm-i ḥayvānumuz
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi **çıḳar cānuñ** senüñ
G1550-4. La ʾlini aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim **çıḳar cānuñ** senüñ
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem **çıḳar cānum** benüm
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / **Çıḳmadan cānı** lebinden gel vir ol bīmāre su
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı **çıḳar cānum** meded

cān fedā [2] Canını feda eden, yolunda can veren.

G388-2. **Cān fedādur** çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol kākül giçer
Mr8-9. Merdāneye **cānum fedā** / Kim cān virür rūz-ı veġā

cān gelmek [18] Canlanmak, güçlenmek. (TDK, 2011: 437)

G10-3. Her biri teşne olup **gelmiş** iken **cānı** lebe / Gösterüp cām-ı şefā ʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege **cān geldi** lebe / Ey Muḥibbī içelüm yādına gel bārī ḳadeḥ
G426-3. İḳrār alınca būseñe **cānum gelür** lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme **cān gelür**
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme **cān gelür**
G693-1. Sitem tīri belā tīġi **gelelden cāna** ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G694-1. Her kim cihāna geldi perīşān gelür gider / İtmez ḳarār sīneye çün **cān gelür** gider
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam **gelür cānum** lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G986-1. Cāna cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / Her ne **gelürse cānuma** senden ṣafā yiter
G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste **cāna gelmez**
G1209-5. Hecr-ārā **gelmiş** iken **cān** lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḫālümi dildāra henüz
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḥaẓẓ / Çünki andandur daḥi artuḳ **gelür** bu **cāna** ḥaẓẓ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde **gelmiş** idi **cān** lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1735-2. **Cāna geldüm** çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu **cān** lebe **geldi** / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / **Cān** yirine **geldi** oldur fī'l-meṣel şānum benüm
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāṣıḳ-ı şeydā içün / **Cān** lebe **geldi** dirīġā ol melek-sīmā içün
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim **geldi** lebe **cānum** benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm

cān gözi [24] İnsanda gözle görülmeyeni gören, sezen, hisseden mânevî güç, uyanıklılık, basîret. (Ayverdi, 2005: 450)

G211-3. Yāri görmekden göz ile dideler mümkin degül / **Cān gözin** aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G306-2. **Cān göziyle** ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G635-4. **Cān göziyle** ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş olunmış ṣanki āzer deyridür
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost ẓāḫir göz ile baḳdun / **Cān gözi** ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem n'ola ey dilber seni / **Cān gözi** dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G880-6. **Cān gözüñ** aç ḳıl naẓar şun ʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G892-2. Bir naẓar ḳıl **cān göziyle** gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G898-5. Ey Muḥibbī **cān göziyle** baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / **Cān göziyle** çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu **cān gözi** uyur ṣanma seni gözler uyanıḳdur
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam ten gözi ile / **Cān gözi** ile eyledügüm aña naẓardur
G1048-2. Bir naẓar ḳıl **cān göziyle** gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1060-1. **Cān gözin** aç bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāṣıḳ-ı şeydāyı gör
G1261-5. Ey Muḥibbī **cān göziyle** kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş

G1398-2. Ger küdūretden dilersen ṣāf ola mir’āt-ı dil / Bir dem ayırma **cān gözin** dāim cemāl-i yāra baḳ
G1425-4. Ṣād-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle **cān gözini** yāri gör her cāya baḳ
G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / **Cān gözin** ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ
G1450-1. Ṣūfiyā gel bāde ile ḫırḳa-i sālūsa baḳ / **Cān gözini** rūşen eyle ṣīṣe-i nāmūsa baḳ
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / **Cān gözüñ** aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G2401-3. Eger ẓāhir gözi görmezse yāri / Ne ġam **cān gözini** aç ḳıl naẓāre
G2560-4. **Cān göziyle** görmek olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa ger ġamzesi sīnemde yir yir revzene
G2672-5. Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil ṣaḳın / Baḳ **cān göziyle** görinür āḫır nedāmeti
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / **Cān gözini** açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
Mr5-5. **Cān gözin** aç gel temāşā eyle bir dem ʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi

cān ḳulaġı [2] Çok yakın dost, sırdaş. (TDK, 2011: 442)

G62-1. **Cān ḳulaġına** irişdürdi seḥer bād-ı ṣabā / Ẕikr-i Ḥaḳḳı ḳoma elden olmasun ʿömrüñ hebā
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek / **Cān ḳulaġına** ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm

cān ḳulaġı (ile) işitmek [2] Çok dikkatli dinlemek. (TDK, 2011: 442)

G316-2. Dehr elinden **cān ḳulaġın** aç **işit** / Nāle eyler nāy ü iñler çeng ü ʿūd
G2714-1. **İşitdi cān ḳulaġı** bu nidāyı / Ki ʿışḳ ehli niʾder rengīn ḳabāyı

cān murġı [3] Can kuşu.

G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi **cān murġın** nite eyler şikār
G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam ʿiẕār u ḫālüñe / Dostum **cān murġını** menʿ itme āb u dāneden
G2645-2. **Cān murġına** seyr-i cemālüñ iderken āh / Luʿb ile çekdi aġa anı ḳare perçemüñ

cān niṣār eylemek/itmek [12] Canını ortaya koymak, ölümü göze almak.

bk. cān u dil niṣār itmek

G478-3. Şemʿ-i ruḫına yaḳısaram bāl ü per āḫır / **Cānını niṣār eyledi** pervāne disünler
G844-4. **Cān niṣār idem** ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol şāb ider
G889-6. **Cān niṣār eyler** Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Kaʿbeye her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G1310-5. **İtdi** pāyuña Muḥibbī **cān niṣār** / İtmege ḳādir degül bihter ʿivaż
G1469-2. Neẕrüm oldur kim görsem ol güzeller şāhını / Atı ayaġına bu **cānum niṣār itsem** gerek
G1576-4. **Cān niṣār itdüm** didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna **cān niṣār itsem** gerek / Tuḥfe bir cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1837-1. Şimdilik hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / Yoluña **cānum niṣār itmekdür** āḫır niyyetüm
G1868-3. **Eyler** idüm **cānumı** ol dem **niṣār** ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm
En1-2. Be Bir gün ola mı kim yüzüm üzre başasın / Ayaġuñ ṭopraġına **eyleyeyin cānı niṣār**
En1-13. Şin Şemʿ-i ruḫuña cānumı virsem neʿaceb / Şemʿī pervāne ḳaçan görse **ider cānı** niṣār
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña ey dost beni / Ger ḳabūl eyleyesin **eyleyeyim cānı niṣār**

cān niṣār olmaḳ [1] Can ortaya koyuşmak, ölüm göze alınmak.

Tb1-13. Ḫākipāyuña senüñ **cānlar niṣār olmışdur** / Kākülüñ iki ṭarafdan iki mār olmışdur

cān riştesi [8] Can ipliği.

G138-4. Gördiler **cān riştesine** dizdügüm söz dürlerin / Didiler mīr-i suḫan eşʿār u dīvānum görüp
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ ṣaḥrāsına ol āfitāb / Eyleyem **cān riştesinden** yir yir aña ṭınāb
G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp ṭaḳduñ aña **cān riştesin** / Nāle vü feryādumı zīr ü bem itdüñ ʿāḳıbet
G360-2. ʿIşḳ ṭūmārına **cān riştesini** baġla göñül / Yār eline düşe bir gün ola varmaḳ kāġız
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden **cān riştesi** üzre şanur dürler dizer
G1658-1. Sīne ye **cān riştesini** daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1916-3. ʿIşḳ ile **cān riştesin** boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G2417-1. Sitem-i tīġ ile ḳılduñ **cānı rişte** / Ne çāre başda imiş nüvişte

cān oynatmaḳ [2] Canını fedaya hazır olmak. (TS, 2009: 753)

G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ elinde tīr ü peykān oynadur / ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller ḳarşuña **cān oynadur**
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire **cān oynadur**

cān revān itmek [1] *bk. cānı fedā eylemek/itmek*

G2654-1. ʿIşḳ-ārā **cānın revān itmekdür** ʿāşıḳ pīşesi / Bundan özge ʿālem içre yoḳdurur endīşesi

cān revān olmaḳ [4] *bk. cānı fedā olmaḳ*

G127-4. Çekdi aġzumdan lebin **cānum** bile **oldı revān** / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu **cān oldı revān** / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / **Cān oldı revān** ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1683-1. **Revān olursa cān** tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil

cān virmek [126] *bk. cān u dil virmek, cān u göñül virmek, cān u ser virmek, tāze cān bulmaḳ*

1. Ölmek; pek ziyade arzu etmek. (Ş. Sami, 2010: 1291)

G27-3. Būseye bir cān nedür biñ **cān virürdüm** cān ile / Yarım aġız būse iḳrār eylese yārüm baña
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse **cān virem** şükrāne ben / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G39-5. Bu Muḥibbī **cān virür** sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G70-1. Cān nedür ʿışḳuñ yolında **virmeyem cānı** saña / Cānuma minnet gelür ger terk idem anı saña
G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yār ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi **cān virdüm** bu yolda aradum anı dürüst
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī **virdi cān** bulmadı cānānı dürüst
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim **virem cānı** dürüst
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān beni bilmez mi hīç / **Cān virürdüm** yolına cānān beni bilmez mi hiç
G336-2. **Virüp cān** naḳdin aldum ġam metāʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G345-1. Yolında **cān virem** ey ruḥları verd / Gerekdür ʿāşıḳ olan ola cömerd
G389-3. Gösterürsen yüzüm **cānumı** şükrāne **virem** / Dimiş idüm bu sözi dönmezem iḳrārumdur
G402-2. Cānum virürem yoluña **cān virmege** cānā / Bir sencileyin ölmege kimüñ hevesi var
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʿb ile cānān alur / **Cān virür** bu yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G510-3. Yüzini köm görürse **cān viriser** / Ol eger şeyḫ eger şāb olısar
G572-2. **Cān** naḳd **virüben** aldum çün ezel ʿışḳı şatun / Āh günden güne ḥālümi diger-gün idiser
G616-2. Tīr-i ġamzeñden şorsañ ḫavf ider ʿāşıḳlaruñ / Ölmege **cānlar virür** ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G623-3. ʿIşḳ-ārā **cān virmegi** ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G653-2. Sim-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / **Virür** ol **cān** naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G659-5. Leb-i laʿlüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda **cān virsem** / Bite ḳabrümde ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp laʿl-i lebin didi ki bu **cānum virür**
G676-3. Şemʿ güler şād olur yandügine pervānenüñ / **Cān virürse** ger hezār şanmañ gülüñ pervāsı var
G793-5. ʿIşḳ ile **cānın virüp** kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G816-3. Laʿl-i şīrīnüñe **cān virmek** ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite ki Ferhād eyler
G864-2. Būseñ alsam **cān virüp** gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G869-5. Laʿl-i şīrīn ü dehānı yādına / Bu Muḥibbī **cān virür** Ferhāddur
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī **cān vir** ol bāzārı gör
G914-2. **Cān virmeyicek** yüsr ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu daḫi çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp **cānı virem** gibi gelür
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / **Cān virem** dir saña ẓāhir şanasın bir nesnedür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden şormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında **cān virüben** cān alur
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine **cān virse** ṭañ mı cennet içre ḥūrlar
G1050-4. **Cān viren** bir būsem alur gerçi dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1054-3. İtdi cemāli güllerini çün nigār ʿarż / **Vir cānı** būsesini anuñ ol dem aladur
G1061-4. **Cān virem** yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse **cān virür** dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir şora gel dostum **cān virmesün** tīmārsuz
G1196(a)-4. **Viren cān** naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1214-3. **Cān virüp** ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1222-5. Laʿl-ı Şīrīnüñe **cān virse** Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda **cān vire** ʿālemde sürsün nice yaş
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refiḳān **cān virürsem** derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı dildāra ʿarż / Oldı şimden şoñra **cān virmek** baña bu yolda farż
G1310-2. Būsene ger **cān virem** ʿayb eyleme / Az olur iḥsāna çün ekser ʿivaż
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / **Cān** ile dermān **virüp** derdi alan pür-derde baḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice **cān virmeyeyim** / Bilürem ben anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1467-5. Būseye **cān** naḳdini niçün Muḥibbī **virmedüñ** / Sen saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1489-4. **Virüp cān** naḳdini bir būse alduñ / Dilā şād ol ki olmaya ziyānuñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḫālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret ile **cān virenüñ**
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi şevḳine göñül / **Cān vire** irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1551-4. **Cān virem** Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1552-2. Aldum metāʿ-ı būseñi **cān** naḳdini **virüp** / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1574-2. Çāresi **cān virmek** ise derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1575-3. Borcum olsun yolına **cānı virem** dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı dilā vaʿde vefā ister iseñ
G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / **Virdi cān** naḳdini dil aldı belā vü elemüñ
G1643-1. **Virürem cān** naḳdini baña leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun baña cānā ne sen ne cān gerek
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya **virmezem** ger biñ ola **cānum** senüñ
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ **cānı virüp** miḥnet al / Rāygān saña virürler şoñra dirler rāḥat al
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki **cān virmek** gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile **cān virem** dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala bir būseñi / Aña **cān virmelüdür** cümle cihān mālı degül
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine **cānı virürem** pervāne-veş / Yaḳaram şemʿ-i cemālüñe dil ile cānı bil

G1738-2. **Cān virmek** anuñ yolına āsān gelür ammā / Ayrulığına doymaḳ anuñ āh ne müşkil
G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu yolda / **Virürsem** teşne-leb **cānı** ne müşkil
G1756-5. **Cān vir** lebine al ile bir būse Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1798-6. Biḥamdillah ki **cān virdüm** viṣāl oldı baña ḫāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1806-5. Didüm ʿışḳuñ yolında **cān virürsem** / Mezāruña didi bu beyti yazam
G1832-4. **Cān virüp** bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḫi fedā olsun dirüm
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına / **Cān virüp** ʿuşşāḳ-ārā ben daḫi bir ad eyleyem
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye **cān virmek** nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1861-4. İşidelden **cān virenler** irişür maṭlūbına / Cān u baş terkini urdum ṭālib-i cānāneyem
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden **cān virmeyüp** āsān işüm müşkil ḳılam
G1896-2. **Cān virürsem** ġamzesine ḳarşu ben olmaz ʿaceb / Ol gözi cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G1925-1. İdelüm vaṣluñı heves n'idelüm / **Cān virelüm** bu yolda bes n'idelüm
G1928-2. Ger ġam ile **cān virem** gel ey ʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1931-6. Rāyum oldur **cān virem** bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri rāyı isterem
G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde **cānuñ virmedün** / Ey dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin
G2047-5. Bu Muḥibbī **cān virüp** kūyında hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿaceb mi bendesin
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül la'l-i leb-i yār isteyen / **Cān virür** bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2061-5. Belā-yı hecre **cān virdüm** Muḥibbī / Ki oldum vaṣlı ile āşinā ben
G2067-2. Leb-i Şīrīne **virüp cānını** Ferhād-ṣıfat / Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin
G2069-4. Hecr elinden **cān virüp** olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2079-3. Metā ʿı būsesin alsañ **virüp cān** ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2086-3. Yüzüni gördükde **cān virmek** muḳarrerken baña / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı için **cānum virem** / Ey şeb-i ġam n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2156-1. Ṣanmañ ki ben bu **cānumı** cānāna **virmezin** / Ben ol ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki **cān virmek** gerek bu yolda bāzār isteyen
G2189-4. **Vireyim cānı** borc olsun didüm bir kez seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun
G2213-7. Muḥibbī **cān viren** dirler lebinden būse alurmış / Nedür bir cān eger biñ **cān virürdüm** tek hemān olsun
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī **cān vire** aṣlā filāna görmeden
G2231-5. **Cān virüp** ṣanma Muḥibbī alasın bir būse / Kimseler ḥüsni metā ʿına ḫarīdār olmasun
G2283-3. La'l-i Şīrīnüñe cānā ben nice **cān virmeyem** / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden **virdi cān** bulmadı ol bī-çāre ṣu
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar **cān virürler** şevḳ ile peymāneye
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ budur **viresin cānı** şükrāne
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan üstine / Döndi la'lüñ zinde ḳıldı **virdi cān** cān üstine
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ **cān vireyim** cān ile diñ aña ṣatarsa
G2447-2. Nice bir la'l-i lebüñ şerbetine **cān vireyim** / Dil ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle
G2447-3. Nice bir **cān vireyin** yalvarayın būseñ içün / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle
G2533-4. Sevdügi yolında kim **virmezse cān** nā-kesdür ol / **Cān viren** cānān yolında şüphesüz cömerd ola
G2539-2. Görüñ derd ile **cān virdi** belāda küh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2558-5. Cān alup **cān virmek** olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāşıḳsın hemān cān oynına
G2561-4. **Cān virüben** ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam dime / O ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2572-1. Nice ben **cān virmeyem** ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāra uş dir ad ile
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / **Cānum vireyim** bu söze şükrāne gerekse
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem nişān / ʿĀşıḳ olan **cān virür** ol tīr ü peykān üstine
G2586-6. Lebüñden būse aldı **cān virdi** / Muḥibbī ṣanma kes dir engübīnde
G2599-2. Şīrīn lebi firāḳiyle her kim ki **cān vire** / Āḫır nefesde menzili dārü's-selām ola
G2616-5. **Virmeyince cān** metā ʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2689-6. Kūyuñda ruḥuñ şevḳine kim **cān vire** cānā / Ol demde hemān dārü's-selām ola maḳāmı
G2669-2. Yine **cān** naḳdini **virmek** muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / **Cānı** ben daḫi **virem** nite ki Ferhād itdi
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile **cān vire** bu ḫaste Muḥibbī'ye zehi
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / **Cān virem** bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger **cān virmese** ʿışḳ içre kim añardı Ferhādı
G2777-4. **Cān virür** kimdür didi ʿālemde dilber būseme / **Cān virem** didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr içre **cān virsem** / Dilegüm bu ola Ḫaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa varmaz selāmete / ʿĀşıḳ odur ki **cān virüp** alur melāmeti
En1-13. Şin Şemʿ-i ruḥuña **cānumı virsem** ne ʿaceb / Şem'ī pervāne ḳaçan görse ider cānı niṣār
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / **Cān virdi** gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mr8-9. Merdāneye cānum fedā / Kim **cān virür** rūz-ı veġā
B65. Dilā cānāne **cānın virmeyince** / İrişmez kimsene maṭlūba hergiz

2. Ihyā etmek, háyāt-res ołmaḳ... (Tulum, 2011: 480)

G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ īsi-nefes her laḥẓa **virür cān** baña
G1925-4. Mürdeye **cān virürdi** her nefes / Bize irmedi ol nefes n'idelüm

cāna başa ḳalmamaḳ [7] Canı başı esirgememek. (TS, 2009: 748)

G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī **başa cāna ḳalma** kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña
G345-5. Muḥibbī **cān u başa ḳalmaduñ** çün / Ḳo şimdengirü disünler saña merd
G553-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur **ḳalur mı cān ile başa** / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G1363-5. Merd ol Muḥibbī **ḳalma** bugün **cān u başa** sen / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī **başa cāna ḳalma** gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1643-5. **Cāna ḳalma** ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī **cān u başa ḳalmaduñ** / Eyledüñ ʿuşşāḳ-ārā sen de ʿaceb dīvāne key

cāna kār eylemek [2] İçine işlemek, yir etmek.

G1383-1. **Cānuma kār eyledi** ālām-ı eyyām-ı firāḳ / Olmasaydı kāşki ʿālemde hīç nām-ı firāk
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı **kār eyledi cāna** belā vü miḥnet ü derdi

cāna ḳıymaḳ [13] Öldürmek. (TDK, 2011: 438)

G199-1. Cevr ü cefālar eyledi cānāne ʿāḳıbet / Raḥm itmedi vü **ḳıydı cāna** ʿāḳıbet
G377-5. Bu Muḥibbī nice **cānā ḳıymasun** Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G793-2. Degme nā-kes **cāna ḳıymaz** ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini şanma kim Manşūrdur
G1253-4. Her ki **cāna ḳıymaya** ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1638-5. ʿUşşāḳ-ārā olmayasın merd Muḥibbī / Meydān-ı maḥabbetde **ḳıyar cāna** degülseñ
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır velī **cāna ḳıyasın** bilmedüm
G1919-6. Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā anı **cāna ḳıyasın** bilmedüm
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yaña cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre **ḳıydum** ancaḳ **cāna** hem
G2101-5. Muḥibbī dimişler **cāna ḳıymaz** / İlāhi şaḳla anı iftirādan
G2386-1. Kim ki **cāna ḳıymaya** irişmez cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var yolında **ḳıydı cāna**
G2587-1. Her ki **cāna ḳıymaya** irmeye ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin **cāna ḳıyar** merd gerek

cāna ṭaḳ olmaḳ [1] Dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak. *bk. canına tak etmek* (TDK, 2011: 439)

G1837-1. Şimdilik hecrüñle **cāna ṭaḳ olupdur** ṭāḳatum / Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫır niyyetüm

cānı aġzına gelmek [5] (TDK, 2011: 438)

1. Büyük bir tehlike karşısında ölecekmiş gibi korkuya kapılmak.

G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir cānānı var / Mürdedür yāḫūd anuñ **aġzına gelmiş cānı** var

2. Aşırı duygulanmak, çok heyecanlanmak.

G142-1. Ḳana döndi göz yaşı baġrumdaki ḳanum görüp / **Geldi cānum aġzuma** nāgāh cānānum görüp
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh gider / **Cānum aġzuma gelüp** ḥasret ile āh gider
G815-1. Biñ şīve ile nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce anı **aġza** bu **cān gelür** giçer
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı şandum **geldi cānum aġzuma** / Sāye-i ebrū imiş bildüm gümānumdur benüm

cānı fedā eylemek/itmek [3] Kendini feda etmek.

bk. cān revān itmek, cānı fedā ḳılmaḳ

G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar içre **eyleye cānın fedā**
G732-4. **Cān fedā itmek** didiler müşkil işdür ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G2576-7. **Cān eyle fedā** tā buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī saña cānāne gerekse

cānı fedā ḳılmaḳ [3] *bk. cānı fedā eylemek/itmek*

G1287-5. Muḥibbī **cānı** cānāna **fedā ḳıl** olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān āteş
G1917-1. ʿĀlemi geşt eyledüm bir mihribānı bulmadum / **Cānumı ḳıldum fedā** ārām-ı cānı bulmadum
G2237-1. **Fedā ḳıl cānı** cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin

cānı fedā olmaḳ [3] Uğrunda ölmek. *bk. cān revān olmaḳ*

G741-7. Çevgān-ı zülfe itdi Muḥibbī başını ṭūp / Meydān-ı ʿışḳa kim gire **cānı fedā olur**
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / **Cān fedā olsun** beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ **cān fedā olsun** ne minnet işbu bir cāne

cānı mı var [2] Ne kadarcık canı var.

G258-1. **Cānı mı var** kimsenüñ eyleye cānān ile baḫş / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān ile baḫş
G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ irse başı göklere / **Cānı mı var** dirile ḳaddüñe hem hem-ser yine

cānına cān ḳatılmaḳ [1] Yaşama gücünü artırmak. (TDK, 2011: 438)

G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / **Cān ḳatılur cānuma** çünki gelen cānānumdurur

cānına ḳaṣd itmek [16] Birini öldürmeye hazırlanmak. (TDK, 2011: 439)

G285-5. Mārdur zülfi dilā **ḳaṣd itse** her dem **cānuña** / Ġam degül tiryākdur laʿl-i lebüñden yaña kaç
G444-1. Ġamz oḳlariyle sīne de bu dil nişānedür / **Ḳaṣd eyledügi** sīne degül belki **cānadur**
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿaceb degül / Mest olsa kişi lā-büd anuñ **ḳaṣdı cānadur**
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẓarda sīne de çoḳ **cāna ḳaṣd ider**
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫʷār-ı nigār / Ele tīġ almış dil-āverdür ki **ḳaṣdı cānadur**
G586-1. Gönlümi aldı **ḳaṣdı** yine şimdi **cānadur** / Ḳanlar içici gözlerinüñ meyli ḳanedür
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk anda olan **cāna ḳaṣd ider**
G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi **ḳaṣdı cānadur** / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G806-3. Ṭañ degüldür **cānuma** ger **ḳaṣd iderse** ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / **Cānuma ḳaṣdeyleyen** ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse **cānuñ ḳaṣdına** / Ḳarşu gönder **cānuñı cānuñ** yirini ṭuta tīr
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil nişān / **Cānı ḳaṣd itdüm** ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ **ḳaṣd eyledüm cānum** gibi / Āşikār ide diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G2526-1. Yine **ḳaṣd eyledi** bu ġamze görüñ **cānumuza** / Ḫançerüñ ṣusadı içmege gelür ḳanumuza
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine **ḳaṣd itdi** āşıḳ **cānına** / Ġamzelerden nice oḳlar cemʿ ḳıldı yanına
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / **Cāna ḳaṣd idüp** girer ol demde ḳana gözleri

cānına ḳıymaḳ [2] Kendisini öldürmek. (TDK, 2011: 439)

G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / **Cānına ḳıyup** vire eger ser daḫi nāzik
G1675-5. **Ḳıyduñ** Muḥibbī **cānına** başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña göñül

cānından uşandurmaḳ [2] Ölümü göze alacak kadar sıkıntı içinde olmak. (TDK, 2011: 439)

G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu **cānumdan uşanam** ben
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine cānānumdan / Gāh olur **uşanuram** gerçe ki bu **cānumdan**

cān(ını) ḳurtarmaḳ [3] Birini ölümden kurtarmak. (Ayverdi, 2005: 452)

G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün **cān ḳurtara** / Ḳatline āşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi ṣadaḳ
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden **ḳurtara** uṣṣāḳı **cān**
Mh10-8. Terk idüp **cānuñ ḳurtar** nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Şive vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż

cānuma minnet gelmek [2] Canıma bir lütuf ve ihsan addedip ma'a'l-memnûniye kabul ederim. (Ş. Sami, 2010: 803)

G70-1. Cān nedür ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / **Cānuma minnet gelür** ger terk idem anı saña
G1985-3. Her ne ki **gelse cānuma** var saña **minnetüm** / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

cān-ı ʿālem [1] Âlemin canı.

G1938-1. Ey ʿālem-i cān u **cān-ı ʿālem** / Görmedi senüñ naẓirüñ ādem

cān-ı bī-āram [1] Hasta can.

G1045-2. Rām ider murġānı dām budur sebeb / **Cān-ı bī-āram** rām-ı zülfidür

cān-ı cevr ü ġam-perverd [1] Gamlı ve eziyet çeken can.

G1446-2. Nice bār-ı ġama ṭāḳat getürdüm / Bu **cān-ı cevr ü ġam-perverdüme** baḳ

cān-ı cānān-ı cihān [1] Dünyanın sevgilisinin canı.

G2183-1. Ḳandasin ey **cān-ı cānān-ı cihān** u cān-ı men / Yolına olsun hezārān cān fedā cānān-ı men

cān-ı cihān [1] Cihan'ın canı; sevgili.

D21-1. Didüm ey **cān-ı cihānum** ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes

cān-ı ġam-perverd [2] Üzüntü sahibi can.

G1008-2. Nice dil ṣabr ider baḳ nār-ı hecre / Naẓar ḳıl **cān-ı ġam-perverdümi** gör
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün **cān-ı ġam-perverdümi**

cān-ı gīrān [1] Ağır can.

G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati ehl-i zamān görmez leẕīẕ / Gerçi nāfiʿdür velī **cān-ı gīrān** görmez leẕīẕ

cān-ı men [8] Benim canım.

G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu **cān-ı men** sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G2183-1. Ḳandasin ey cān-ı cānān-ı cihān u **cān-ı men** / Yolına olsun hezārān cān fedā cānān-ı men
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / **Cān-ı men** reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz
Mr22-2. ʿIyş u nūş eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen / **Cān-ı men** dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭf it bu dem / **Cān-ı men** dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / **Cān-ı men** dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / **Cān-ı men** dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / **Cān-ı men** dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

cān-ı mecrūḥ [1] Yaralı can/gönül.

G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer alup / Dāimā bu **cān-ı mecrūḥuma** eyleye şikenc

cān-ı nātüvān [3] Güçsüz can.

G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu **cān-ı nātüvān** genc / Baña mihrüñ yiter ey dil-sitān genc
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle şaḳla anı **cān-ı nātüvānuñ** duymasun
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu **cān-ı nātüvān** / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

cān-ı ser-gerdān-ı men [1] Hasta canım.

G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu **cān-ı ser-gerdān-ı men**

cān-ı şīrīn [3] Tatlı can.

G505-6. Muḥibbī **cān-ı şīrīni** bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G2574-3. İrüp aġzuma ṭamzur vaṣluñ ābın / Gelüpdür **cān-ı şīrīnüm** ṭudaġa
G2621-1. Būse-i laʿl-i lebüñ bu **cān-ı şīrīnüm** gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi

cān u baş [4] Can ve baş. *bk. cān u ser*

G223-4. **Cān u başum** ister ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ gerek- dil-ḫᵛāh dost
G988(a)-2. Şor baña ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / **Cān u baş** terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G1861-4. İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına / **Cān u baş** terkini urdum ṭālib-i cānāneyem
G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü şīrīn velī / **Cān u baş** terk itmede hīç biri Ferhād olmadı

cān u baş niṣār itmek [1] Can ve baş saçmak/vermek.

G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / **Cān u başı** pāyına ol dem **niṣār itmek** gerek

cān u ciger [3] Can ve ciğer.

G156-1. Hecr ile **cān u ciger** oldı kebāb / Ḥasret ile bu gözüm yaşı şarāb
G557-4. Gerçi kim laʿl-i lebi cānlar bağışlar ʿāşıḳa / Nergis-i mesti velī **cān u cigerler** pāreler
G971-3. Nice yıl hecri ile **cān u ciger** yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cāna şifā kim ne bilür

cān u cihān [9] Can ve cihan.

G90-1. Sensüz ey **cān u cihān** hergiz gerekmez cān baña / Sīne de cāna ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G442-1. Bāġda açıldı gül **cān u cihānum** ḳandadür / Cūlar aḳdı dideden serv-i revānum ḳandadür
G795-1. Gönlüm beni terk itmede ārām-ı cānum ḳandadür / Mihrim velī berk itmede **cān u cihānum** ḳandadür
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür **cān u cihānum** ḳandadür
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger **cān u cihān** baña yiter / Kime rūşen degül kevn ü mekān baña yiter
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü- ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm **cān u cihānum** yoḳ

cān u dil [161] Can ve gönül. *bk. cān u dil çıḳmaḳ, cān u göñül*

G14-1. Yārelense **cān u dil** ḳılmaz terahḥum yār aña / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẓar dildār aña
G24-1. ʿAceb bilsem nedür başumda sevdā / Olupdur **cān u dil** anuñla şeydā
G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolunda **cān u dil** ile ġażā
G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı **cān u dil** / Ben baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür **cān u dil** / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı **cān u dili** / Anuñ içün dostum pervāne söylersin baña
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı çünki **cān u dil** / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G103-1. Būyı zülfini ṣabā yili ile gönder baña / Ben daḥi göndereyüm **cān u dilüm** senden yaña
G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda **cān u dil** meyl eyledi fīʾl-ḥāl aña
G131-3. Ḫaste-dilven ṣun baña sen laʿl-i nābuñ cürʿasın / **Cān u dil** hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G136-4. Neʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise **cān u dil** / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmazʿacib
G162-3. Vaṣl ile rāḥat oldı **cān u dil** / Gerçi kim hecr ile çekmişdi taʿāb
G162-5. Ruḫlarına **cān u dil** pervānedür / Yanar ise bu Muḥibbī neʿaceb

G229-4. ʿIşḳuñ ile **cān u dil** şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur bāña gel vir zekāt
G234-4. **Cān u dil** aldı lebinden būse iḳrār eyledi / Ḥūblarda olmaz imiş ʿahd ü peymānı dürüst
G238-3. ʿIşḳuñ içre **cān u dil** şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḥüsnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G243-2. **Cān u dil** olur müşerref būy ile ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G244-1. Dil şaçuñ zencīrine dīvāne oldı ʿāḳıbet / **Cān u dil** elden gidüp bīgāne oldı ʿāḳıbet
G278-1. Cānānı **cān u dil** ile sevmek olursa şuç / Derdā ki ʿāşıḳ olana olmaya böyle güc
G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem **cān u dil** eyler semāʿ / Meclis ehlin nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G300-3. Eli boş varma şaḳın ṣoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle **cān u dilüñi** yolına īşār ḳadeḥ
G302-4. **Cān u dil** oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G338-3. Bu ḥarim-i sīneme tīrüñ irişdükde şehā / Çaġrışur bu **cān u dil** her biri dir هل من مذبد
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm **cān u dilüm** yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G357-5. İrmesün diyü Muḥibbī ḥüsn-i dildāra güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre **cān u dil** ḳıldı sipend
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm **cān u dil** eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden leẕīẕ
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi **cān u dil** mülki ḫarāb / Bu taʿaddī bu sitem şehdden mi şekkerden midür
G398-2. Gönlümüñ eglencesidür **cān u dil** ārāmıdur / Dostlar dil-ḫasteyem derdüme dermān ḳandadür
G399-1. Tār u mār-ı ʿaḳl u **cān u dil** ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin şāneler
G404-4. Ḥāli ḳomaz bir nefes cānum anuñla eglenür / Sīne de ġamzeñ oḳı **cān u dilüñ** mihmānıdur
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur şād **cān u dil** / Gönlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G410-3. Zülfüñi refʿīt görinsün ruḫlaruñ / Küfri n'itsün **cān u dil** īmān sever
G426-1. Bir māh-rūya **cān u dilüm** mübtelā giçer / Cevri vefā yirine vü derdi devā giçer
G464-4. Şemʿ-i ḥüsne n'ola yaḳsam **cān u dil** / Görse şemʿ pervāne kendüzin yaḳar
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz **cān u dil** bağladı zülfi tār tār
G477-1. **Cān u dil** ārāmıdur ḳāṣid ki cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet **cān u dil** ol yāreye mesrūrdur
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol māh-peyker depredür / **Cān u dil** sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe **cān u dil** meftūn olur
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī **cān u dil** / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki göñül bağlar
G519-2. Bizi bī-kes şanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider **cān u dile** Allāhımuz vardur
G533-6. Bend oldı çünki **cān u dil** yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki göñül dīvānedür
G543-5. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa bu **cān u dil** pervānedür / Şöyle beñzer bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā dīvānedür
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā **cān u dili** bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G566-5. Ey Muḥibbī yārı **cān u dilüñi** pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G569-1. Görsem yüzüñi **cān u dilüm** pür-żiyā olur / Ḥaḳdan ne ḥācet istesem ol dem revā olur
G585-1. **Cān u dil** ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā **cān u dilüm** medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu **cān u dil** māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb ol niʿmete ḫāyildürür
G721-1. Güneş ruḫsārunı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür **cān u dile** dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G763-1. ʿIşḳuñ ile **cān u dil** dīvānedür / Anuñ içün ḫalḳ ile bīgānedür
G844-1. Ġam şebinde **cān u dil** şanmañ ki bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / **Cān u diller** egleşürler nice giryānlar ḳopar
G855-2. **Cān u dil** ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne gibi yanmaġa dil bağlayan bilür
G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʿle ile **cān u dilüm** külli yanadur
G902-3. Şemʿ-i ruḫuñun şevḳine **cān u dilüm** ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G918-4. Bir naẕarda **cān u dil** naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu **cān u dil** / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde **cān u dil** bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / Kaʿbe kūyına ḳaçan bu **cān u dil** ḳurbān olur
G951-5. **Cān u dil** zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẕar
G953-3. Lemʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam ben ʿaceb mi **cān u dil** / Şemʿe yaḳar bāl ü per pervāneler büryān olur
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse **cān u dil** sen ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün savaşlar
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan **cān u dil** / Kimse gelmez yanuma illā meger sāyem gelür
G961-4. **Cān u dil** diler metāʿ-ı vaṣluña ola ḫarīd / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / **Cān u dil** bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G968-4. **Cān u dil** almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẕāhir ṣanasın bir nesnedür
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ yine ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun **cān u dil** şemʿe nite pervāneler
G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin **cān u dil** itdiler girīz / Şāhbāz itdükce pervāzı gögerçin ṭağılur
G1066-5. Cevr elinden **cān u dil** oldı ı perākende Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese derviş ü miskīn ṭağılur
G1086-1. Gülşen-i ḥüsnüñ yiter biz gülʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun **cān u dil** anda bezārı n'eylerüz
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı Muḥibbī **cān u dil** / Anuñ çün rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz
G1133-2. **Cān u dil** bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem henüz
G1162-2. Gerçi yolında nigārun **cān u dil** ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı ʿışḳından olmasun bu **cān u dil** cüdā hergiz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu **cān u dil** / Āḫır ṣavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel **cān u dil** / Ṣora gelmez miʿaceb ol lebleri Ḫsi-nefes
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında **cān u dil** / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā ḳılma heves
G1245-2. Nāṣiḥā menʿ itme yaḳsam şemʿ-i ḥüsne **cān u dil** / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1246-2. **Cān u dil** yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş

G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış şan ẕeḳan ḳandilini / **Cān u diller** yaḳmaġa yaʿni ki mücmer baġlamış
G1261-4. Çekmek için zülfüñüñ sevdālarını **cān u dil** / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / **Cān u dil** yaġmāsına anlar çün el bir eylemiş
G1266-2. Muʿaṭṭar zülfine yārüñ nʾola baġlansa **cān u dil** / Muʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1305-1. **Cān u dil** derdini eylen dostlar cānāna ʿarż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1321-4. Zülfi egerçi **cān u dili** ḳıldı münḳabıż / Laʾli velī ki ḫande ile virdi inbisāṭ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī **cān u dil** / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ ne üns cāna **cān u dil** / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından inḳiṭāʿ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi **cān u dil** meyḫāneye / Ol sebebdendür elümden dāimā düşmez ayaġ
G1376-3. **Cān u dil** aldı baña virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1397-1. Ḳurdı çün ṣaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ı ʿışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa ṣabr u ʿaḳl u **cān u dil** fermān-ı ʿışḳ
G1399-3. Leylī zülf ile lebi şīrīnüñ aldı **cān u dil** / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler **cān u dil** / Dostum gel bir naẕar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1419-4. **Cān u dil** terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ şunuldı ayrulıḳ
G1454-3. Şemʿ-i ruḫsāruña cānā **cān u dil** yaḳsam nʾola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu **cān u dil** maʿmūresi / ʿIşḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem gerek
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur **cān u dil** pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1517-1. **Cān u dil** mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır beni şehlā gözüñ
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına yandursam nʾola **cān u dili** / Oda yanmaḳdur işi ḳanda ise pervānenün
G1531-4. Hecre yanup **cān u dil** kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen al eyledüñ
G1570-5. Maḥşerde Muḥibbī umaram ide şefāʿat / **Cān u dil** ile bendesiyem çünki ben āluñ
G1584-1. Ger şorarsañ **cān u dil** çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / **Cān u dil** ol meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine **cān u dil** nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1703-3. Āteş-i ruḫsāra yandursam nʾola **cān u dili** / Şemʿe yaḳar nitekim pervāne görse per ü bāl
G1746-5. **Cān u dil** terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāra ḳıl eyledüm
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa **cān u dil** / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi ḳāl
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / **Cān u dil** mülkini şimdengirü vīrān isterem
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup **cān u dili** pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem
G1891-2. Umaram zülfüñ ile **cān u dili** bend idesin / Olmaġa ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne varam
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı **cān u dil** / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G1919-2. **Cān u dil** derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1927-6. Gitdi elden **cān u dil** didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ yirini **cān u dil** ḳılam
G1954-5. Şiʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı Muḥibbī **cān u dil** / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı defter ü dīvān benüm
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī **cān u dil** / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G2038-1. ʿIşḳ mıdur **cān u dil** mülkini yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen
G2056-1. Pür-ḥarāret **cān u dil** ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri ile **cān u dili** mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḥayrānam ben
G2193-3. **Cān u dil** ile yanmaġa pervāneler gibi / Şemʿi cemāl-i ḥüsnüñe ʿāşıḳ ṣunar elin
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür **cān u dil** / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī **cān u dil** eglencesi / Murġ-ı dil çoḳdan uçardı sīne-i şād-çākdan
G2228-4. **Cān u dil** alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan
G2243-5. Elde Muḥibbī **cān u dili** tuḥfe eyledügüm / Kim bī-vesile öpmediler iḫtiyār elin
G2252-1. **Cān u dil** yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile āteş ābdan
G2271-2. İstedüñ **cān u dilüm** itdüm fedā / Ne buyursan ṭurmışam fermāna ben
G2276-1. Zülfini çözdi **cān u dilüm** baġlamaġ içün / Yüzini açdı yüregümi daġlamaġ içün
G2323(b)-1. Naẕar ḳıldı baña bir çeşmi āhū / Bu **cān u dil** didiler ʿaḳla yāhū
G2336-5. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo yansun Muḥibbī **cān u dil** / Yanmaġa şimdengirü taʾlīm idem pervāneye
G2349-5. Alsa Muḥibbī yār ele ġamze oḳların / Ḳurbān eyle **cān u dili** ḳaşı yāsına
G2366-5. **Cān u dil** virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2382-1. Kim zülfe naẕar eyleye **cān u dil** içinde / Ṣanur ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı **cān u dil** / Şimdengirü taʾlīm idem yanmaḳlıġı pervāneye
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına **cān u dil** aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2445-2. Yüzüñi göster didüm şükrānum olsun **cān u dil** / Didi bu olmaz nʾidersin eyleyüp iḥrāmda
G2469-5. **Cān u dilin** Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var yolında ḳıydı cāna
G2480-3. Etek ayaġına cāna **cān u dil** īṣār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl ile
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse **cān u dil** eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum gülşene / **Cān u dil** yaġmāya virdüm uġradum bir rehzene
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben saña **cān u dilüm** / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2591-3. Pervāne gibi odlare yana bu **cān u dil** / Ḥüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebinde ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim **cān u dil** tā şubḥa dek bīmār ola
G2620-2. Viṣālün ʿıydına elḥamdülillāh / İrüp bu **cān u dil** ḳurbāne geldi
G2644-3. Bir naẕarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi **cān u dil** yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2653-3. Mār-ı zülfünden helāka varmadan bu **cān u dil** / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden ḳandini

G2657-2. Virmeyince bir ṣaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳmadı bu **cān u dil** bünyādını
G2729-3. Laʾlüñ olmış **cān u dil** meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup **cān u dil** pīşkeş ilet / Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī
Tb1-8. Ol kemān ebrū nigāruñ kūyı bilmem ḳandadür / **Cān u dil** ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu **cān u dil** bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Tb1-19. Kim kiʿışḳa ṭolaşa bī-ʿār olur / **Cān u dil** naḳdini almaġa gözi aġyār olur
Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem **cān u dil** ġam-kīn ider
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / Ḥayret alurʿaḳlumı **cān u dili** şeydā ḳılur
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün **cān u dil** virdüm ben ey meh-rū saña
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre naṣibüm ḫārdur / İñlerem bülbül gibi **cān u dilüm** bīmārdur
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile elem / Yaḳdı ḥasret āteşi **cān u dilüm** ser-tā-ḳadem
Mr29-3. Nefs elinden āh kim **cān u dilüm** şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün **cān u dil** ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş
B81. ʿAceb mi **cān u dil** olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ
B97. Atuban seng-i cefā **cān u dilüm** riş eyledüñ / Pādişāhum ḳorḳ Ḫudādan ḳatl-i derviş eyledüñ
B123. **Cān u dil** kūyında cismāndan nişānumdur benüm / Murġ pervāz eylemiş şan āşiyānumdur benüm

cān u dilden [39] İçtenlikle, çok isteyerek, canıyürekten. *bk. canıgönülden*

(TDK, 2011: 441) *bk. cān u göñülden*

G7-3. **Cān u dilden** çeşmüñüñ ṣayyādına ṣundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan bugün cāndur baña
G23-2. Çü ṭutduñ dāmenini **cān u dilden** / Ṣaḳın olma bu dünyāya muḳayyed
G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / **Cān u dilden** eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G106-2. **Cān u dilden** gül yüzüñ āşüftesi şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur māhum saña
G243-5. Bu Muḥibbī ārzū-yı Kaʾbe-i kūyın ḳılur / İdiserdür **cān u dilden** kendüzin ḳurbān dost
G314-2. Ġamzeñ okı geldügince sīneme / Görüp anı **cān u dilden** didi oḫ
G432-4. **Cān u dilden** deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G663-3. Kaʾbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / **Cān u dilden** her birisi yoluña ḳurbān olur
G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse eger tīr-i cefā / **Cān u dilden** aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / **Cān u dilden** ʿāşıḳuñdur çün saña mihmān olur
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña **cān u dilden** armaġānlar çekdiler
G953-4. Kaʾbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / **Cān u dilden** her birisi yoluña ḳurbān olur
G1167-3. Baş eg zülfe resendür **cān u dilden** / Disünler saña ʿuṣṣāḳ içre cānbāz
G1199-3. Göreli zülfüñde ḫüsnüñ şemʿini pervāne-veş / **Cān u dilden** yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1300-2. **Cān u dilden** ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāş
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eyledise **cān u dilden** ṭut ḳulaḳ
G1462-2. Bu ḫüsn ü bu ẓarāfet kim göre senden cānā / Elbette **cān u dilden** yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1494-4. **Cān u dilden** eyle gel iḫrāc dünyā çirkini / Seni yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur senüñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḥaḳḳiyçün Kaʾbedür kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī **cān u dilden** oldı ḳurbānuñ senüñ
G1573-5. Şefāʾatdan Muḥibbī olma nevmīd / Ḳulısın **cān u dilden** Muṣṭafānuñ
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol / **Cān u dilden** ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G1705-1. **Cān u dilden** bende oldı sen şeh-i devrāne dil / Anuñ içün her ne emr itseñ ṭurur fermāne dil
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / **Cān u dilden** yoluña ṭūp olmayan ser ser degül
G1853-2. Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini / **Cān u dilden** yanmaġa pervāneyem
G2036-7. Bu Muḥibbī **cān u dilden** irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u her nā-būddan
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm **cān u dilden** giçdüm āh / Kimseler ʿışḳ ile yoldaş olmasun
G2115-1. Ẕāyiʿitme ey dil-i şūrīde gel gül ṣoḥbetin / **Cān u dilden** tā seḥer gūş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2171-3. **Cān u dilden** giçerem cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli n'eylesün
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur mı **cān u dilden** pādişāhı sevmeyen
G2240-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī ʿāşıḳ-ı şūrīdeler / **Cān u dilden** nāle ḳılsun ḳaddini çeng eylesün
G2244-6. Kaʾbedür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / **Cān u dilden** gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2523-3. Umaram eyleye baña şefāʾat / Yapışdum **cān u dilden** dāmenīne
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki **cān u dilden** şāhına fermān ola
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḥları ile dehānı yādına / **Cān u dilden** özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi **cān u dilden** cennetü'l-meʿvāsını
G2694-6. Cemāli şemʿine pervāne gibi / Muḥibbī **cān u dilden** yandı düşdi
G2708-3. Şefḳatinden ḫāşa kim bu mücrimi maḥrūm ide / **Cān u dilden** bende oldum sevmişem Peyġamberi
M1-5. Ḳabūl olur ger itse benden tevbe / İdeyin **cān u dilden** ben de tevbe
Mr22-9. Vaṣluñ ister **cān u dilden** bu Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā

cān u dil çıḳmaḳ [2] *bk. cān çıḳmaḳ*

G334-5. Dostlar bu **cān u dil çıḳmazdan** öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G549-3. **Cān u dil çıḳdı** senüñledür neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var ṣanur

cān u dil niṣār itmek [2] *bk. cān niṣār eylemek/itmek*

G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki ṣaçup / **Cān u dil** naḳdin daḥi āḫır **niṣār itsem** gerek

Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / **Cān u dil** naḳdin temāmet ben **niṣār itsem** gerek

cān u dil virmek [11] *bk. cān virmek*

G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet isteyen / **Cān u dil** naḳdin **virüp** ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G656-3. **Cān u dil** naḳdini **virsem** n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ her nesi var bāde-i ḥamrāya virür
G1071-2. **Cān u dil** naḳdini **virüp** göñlüm ister vaṣlını / Ne ʿaceb dīvāne olmışdur ʿaceb sevdāsı var
G1737-5. İki şanma **vir** metā ʿ-ı vaṣlına biñ **cān u dil** / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña **virdüm cān u dil** / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaşıl
G1764-5. Muḥibbī **cān u dil** her kim **virüp** bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1865-6. Ey Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere **vir cān u dil** / Yanuban pervāne-veş ben bī-per ü bī-bāl olam
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metā ʿ-ı vaṣluñı / **Cān u dil** naḳdin **virüp** aña ḫarīdār olmışam
G2018-4. Aldayup bir būsesin **virdüm** yine ben **cān u dil** / Didüm ey ārām-ı cān bir daḥi aldanmaz mısın
G2402-3. **Virüp cān u dili** bir būsesine / Ne ḳanlar yutmışam iḳrār olınca
G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi çü ṣabā / **Virelüm cān u dili** yolına şükrāneligi

cān u dil-i pür-heves [1] Heves dolu gönül ve can.

G2326-1. Pend gūş eyle didüm **cān u dil-i pür-hevese** / Ṭutmadı pendümi döndürdi fiġānın cerese

cān u göñül [9] Can ve gönül. *bk. cān u dil, cān u göñül virmek*

G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi **cān u göñül** / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider **cān u göñül** / Ḳaṣdini ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / ʿIşḳun odına **cān u göñül** kim kebāb ider
G890-3. Her ne emr itseñ muṭi ʿüñdür senüñ **cān u göñül** / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu **cān u göñül** / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1283-4. Düşeli **cān u göñül** sünbül ṣaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḫarāret bulalı **cān u göñül** / Zülfinüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe **cān u göñül** olmaz ḫalāş / Ne belāya şaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2733-4. Şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar **cān u göñül** / Nitekim oda yaḳar pervāne bāl ü perleri

cān u göñülden [8] Kalben, arzu ile, isteyerek. (Ş. Sami, 2010: 389)

bk. cān u dilden

G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı ol **cān u göñülden** bende-i āl-ı abā
G145-4. Ṭutmadı çünki **cān u göñülden** naṣīḥatuñ / Nār-ı cehīme girdi anuñçün Ebū Leheb
G720-1. Her kim ki saña **cān u göñülden** ġulām olur / Her ne kim anuñ da murādı tamām olur
G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā nigārı **cān u göñülden** sever giçer
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḫaber ister / Cānā seni çün **cān u göñülden** sever ister
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam **cān u göñülden** bil seg-i kūyuñ senüñ
G1838-2. Cürm ise eger **cān u göñülden** seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G2716-1. Olur Mecnūna ḳıble rūy-ı Leylī / İder **cān u göñülden** aña meyli

cān u göñül virmek [1] *bk. cān virmek*

Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm saña göñül / Daḥi bed-ter oluban **virdüñ** aña **cān u göñül**

cān u göz [1] Can ve göz.

G1285-2. Siḥr ile **cān u gözüñ** ey dil-firīb / ʿĀlemi kendüye tesḫīr eylemiş

cān u ser [29] *bk. cān u baş*

G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur **cān ile ser** / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G103-2. ʿIşḳı ben āsān şanurdum ḳatı müşkil kār imiş / **Cān u serden** kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz **cān u ser** / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G217-5. Göñlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben **cān u ser** ey dost
G363-2. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur **cān ile serden** leẕīẕ
G500-4. Māl ü menāl ü **cān u serüm** yoluña fedā / Evvel bu yolda saña fedā ata anadur
G634-5. Kimüñ yolına **cān u seri** virdi Muḥibbī / Maḥmūd-ṣıfat īsi-nefes ḫūy-ı Ḥasandür
G705-5. Ey Muḥibbī ister iseñ vaṣl-ı yār / Yolına virmek gereksin **cān u ser**
G707-2. Ādem oldur ġayret ile **cān u ser** terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G877-1. ʿIşḳ-ārā terk itmeyince **cān u ser** ʿāşıḳ mıdur / Daʿvi-i mihr ü maḥabbet eylese lāyıḳ mıdur
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / **Cān ile serden** ṭolısardur bizüm meydānımuz
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile dilden beri yetiş / Terk itmeden yoluña bu **cān u seri** yetiş
G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış sim-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında **cān u serler** her ṭaraf
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʿine yaḳan bu dil ile **cān u seri** / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol **cān ile serden** / Işḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ **cān u seri** / Dostum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yaḳ yüri **cān u seri** / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G2024-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca **cān u ser** / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāygān
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i cefāya **cān u ser** / Ey Muḥibb derd ü belā sīnemde peydā eyleyen
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / **Cān u serden** giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / **Cān u serden** giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2063-4. Göricek şemʿī pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerseʿāşıḳ-ı ṣādıḳʿaceb mi **cān ile serden**
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī **cān u ser** terk eyledi / Dostum degmez midi bir kez anuñ ṣormaġına
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī derd-mend / **Cān u ser** terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola **cān ile seri**
G2657-7. Ey Muḥibbīʿāşıḳ oldur **cān u ser** terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ içinde ḫayr ile ol adını
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iletür **cān u ser** / Buña ḳādirdür budur derviş dervişānesi
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında **cān u ser** virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
Mr8-20. Terk ider ol gün **cān u ser** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

cān u ser virmek [1] *bk. cān virmek*

G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / **Cān u ser virmek** gereksin işbu yoluñ bācıdur

cān u ten [2] Can ve ten.

G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen serv-i revānum ḳandadür / Olmadı rāḥat **cān u ten** ārām-ı cānum ḳandadür
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür **cān u ten** tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne **cān u tenden** yeg

cāndan [16] (TDK, 2011: 441)

1. İçten, yürekten, gönülden, samimi.

G961-1. Görmişem zībā cemālüñ olmışam **cāndan** esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm ol dest-gīr
G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī **cāndan** oldıʿabd-i fermānuñ senüñ

2. İçtenlikle, istekle, ilgiyle.

G291-1. Seni **cāndan** sevdügüm cāna ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālünden ıraḳ olmaḳ ne güc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni **cāndan** sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā ḳā ʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni **cāndan** sevenüñ
G1591-5. Ger beni **cāndan** severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni **cāndan** sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle **cāndan** vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G2216-1. Giçdi **cāndan** bu göñül giçmez daḫi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil baġladum **cāndan** / Anuñ için dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāne
G2552-2. Yanında buʿacebdür ki bir olmış / Seni **cāndan** seven de sevmeyen de
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni **cāndan** seveni
G2714-2. Giçen giçdi gelenler de giçerdür / Bugün gūş eyle **cāndan** diñle nāyı
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni **cāndan** yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
B32. Māh-rūlar neʿaceb ḫūn-ḫᵛār olur / Anları kim sevse **cāndan** dūr olur
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel **cāndan** ki benden yār saña olsun

cānum [11] Rūhum, iki gözüm! (Tulum, 2011: 480)

G95-3. Yā ḳaşundan tīr göndersen dile / Ḳarşu çıḳar **cānum** ider merḥabā
G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından kenār-ı āsumān / Ol şererden yanısardur hey meded **cānum** meded
G872-1. Sevdügüm **cānum** didükce baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāli ʿümdendür ki her-bār incinür
G914-3. **Cānum** nola dir isem saña ey rūḫ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G1546-1. Benüm servüm benüm **cānum** niçün dün gice gelmedüñ / Güzeller şāhı sulṭānum niçün dün gice gelmedüñ
G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm **cānum** niçün dün gice gelmedüñ
G2199-2. Tek seni göreyim benüm **cānum** / Dāġlar sīnem üzre dīd olsun
G2346-5. Dil laʾl-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı **cānum** unutma
G2544-2. Bugün raḥm eyle **cānum** gel naẓar ḳıl / Ḳapuñda nāle vü āh u enīne
Mr1-7. Murġ-ı dil naḳdine çün zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa **cānum** neʿaceb āl eyledüñ
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf gibi **cānum** benüm

cānā [258] *Far.* Ey cân, ey sevgili!

G29-1. Ḫaṭuñı **cānā** görenler dideler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura ṣanma ayaḳ baş raḥm ḳıl **cānā** baña
G59-1. Her ġazel kim söyledüm **cānā** ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / **Cānā** Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın baña
G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur **cānā** ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G76-5. Elde taṣvīr itmege **cānā** Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña

G77-1. Eger her dem urasın tīġ **cānā** / Ḳaçuram gerdenümi şanma ḳaṭ ʾā
G78-3. Bilmedüm **cānā** murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G78-4. Ḫālüñi alduḳca **cānā** dil ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G85-2. Bilmedüm virdüm göñül **cānā** saña / Her ne itdüm itdüm ben baña
G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / Sīne de **cānā** ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de **cānā**
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel **cānā** aña
G102-1. Dimedüñ **cānā** ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem **cānā gözüñ** ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫʷāredür ey pādişāhum bu ġarīb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḥi itdüm baġrumı **cānā** kebāb
G173-4. Var mıdur **cānā** dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G190-3. Pertev-i ḥüsnüñle **cānā** dil münevver eyleyen / Bir naẓar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G191-3. Añsam eger gül ü serv şi ʿrüm içinde **cānā** / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme kināyet
G227-1. Eger zülfüñden eylersem şikāyet / Olur **cānā** muṭavvel bir ḥikāyet
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup **cānā** ḳulaġuna giderme anı mengūş it
G282-1. Sīneme tirüñle **cānā** gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme **cānā** ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G291-1. Seni cāndan sevdügüm **cānā** ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālünden ıraḳ olmaḳ ne güc
G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını **cānā** Zāl u Rüstem çekmeye / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār güc
G309-3. İrgür viṣālüne beni **cānā** ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ odiyle ʿaẕāb-ı telḫ
G313-4. Baḫr olsa gözümüñ yaşı **cānā** ʿaceb midür / Her dem aḳar bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G343-4. Ditrerem **cānā** cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan şanki bid
G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür bālā vü ṭūbādan yaña / Leblerüñ cāna şarāb u āb u kevşerden leẕiẕ
G393-2. Sīnemüñ üstinde **cānā** görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G399-3. Bezm-i ġamda laʾl-i lebüñ yādına **cānā** senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege **cānā** / Bir sencileyin ölmege kimüñ hevesi var
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem **cānā** çemen seyrānını / Laʾl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan n'olur
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü **cānā** seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G431-3. **Cānā** kimem ki saña suḫan diyem āşikār / Ṣeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G435-1. Dilde gözde görinen cānānedür / Kimseler fehm itmedi **cānā** nedür
G462-3. Leylī ṣaçuñı **cānā** daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege **cānā** bahā nedür
G501-3. Gül yüzüñ gördükce **cānā** nola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G502-1. Leblerüñ şevḳine **cānā** gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil meftūn olur
G502-2. Key ulu devletdürür **cānā** beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G514-1. Ġurūr itme eger **cānā** dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḥi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G516-3. Nice rūşen olmasun **cānā** bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil mihr ü māh olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe **cānā** hindū-yı ʿanber imrenür
G535-1. Laʿlüñi añduḳca **cānā** gözlerümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı **cānā Muḥibbi'nüñ** / Müşkīn şaçuñdan ayrılalu bī-ḳarārdur
G569-3. Çoḳdur bizümle ortada **cānā** ʿadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm ile pür-ṣafā olur
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını **cānā** sīneme / Çünki atmazsın ya elde ṭutduġuñ yālar nedür
G606-5. **Cānā** Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola ki biline giçdükde rūzgār
G607-1. Yir yirin **cānā** lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem **cānā** / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / **Cānā** senüñle ʿahd velī bir ḳarāredür
G678-2. Göricek zülfini **cānā** lebüñi ẕikr iderem / Sem-i efʿīyi gören himmeti tiryāka çeker
G718-3. Tefeʿʿül eyleyüp **cānā** cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl añlar
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ degül görmek diler **cānā** seni / ʿĀşıḳ olan cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem **cānā** yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi **cānā** devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ muʿanberdür / Dimāġı ʿālemüñ **cānā** anuñ içün muʿaṭṭardur
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle **cānā** ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa ṭañ mı didi mūr u mār
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce **cānā** bu zebānum lāl olur
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu **cānā** şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḫālümi vel-ḫāṣıl ḫayrān olur
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña **cānā** bu göñül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G826-1. Gerçi kim **cānā** ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīne de līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı **cānā** laʾl ü altun ṭaş olur
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıyçün **cānā** Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G866-2. Ġam ḫırmeninde **cānā** bir ḫūba ḫāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda bir kiyehdür
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm **cānā** gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri bir dürdānedür
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḫaber ister / **Cānā** seni çün cān u göñülden sever ister
G910-1. Benüm gibi meger **cānā** yüzüñe lāle āşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G910-4. Ne ġam **cānā** eger ẕāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G911-3. Şemʿ-i ḥüsnüñde **cānā** ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün cemʿ olup her yañadan her an aḳar
G922-1. Bezm-i ġam içre **cānā** sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar yaşum şarāba beñzer
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña **cānā** tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister yiter

G929-3. Sen mey iç gülşende **cānā** al ele zerrīn-ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde **cānā** lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola **cānā** şifā kim ne bilür
G972-4. Yüz virelden zülfüñe şalındı **cānā** boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G986-1. **Cānā** cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / Her ne gelürse cānuma senden ṣafā yiter.
G1008-1. Gelüp **cānā** dil-i pür-derdümi gör / Sirişk-i germ ü āh-ı merdümi gör
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ **cānā** / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1044-2. ʿArż ḳıl **cānā** yüzüñ ʿuṣṣāḳuñ olsun müşterī / Ṣata gör ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ çaġıdur
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle **cānā** nola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne içündür / Yā besledügüm cānumı **cānā** ne içündür
G1072-1. Didüm **cānā** ʿaceb rūşen yüzüñ var / Didi taḥsīn idüp yaḫşi sözüñ var
G1092-5. Gülşen-i kūyunda **cānā** giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1126-6. Zülfüñi gördükce **cānā** ben şeb-i yeldā dedüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde **cānā** āfitāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam **cānā** ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī de taṣvīr eylemez
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ **cānā** kemendi / Neden bilsem bu ben şeydāya düşmez
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle **cānā** göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger ṣınsa bu āb-gīnemüz
G1224-5. Her ne tīr atduñsa **cānā** sīne de cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1226-2. Sīnem içre ekmege **cānā** maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1240-4. Beni **cānā** igen yaḳma şaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1257-5. **Cānā** Muḥibbī sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında **cānā** tāze defter bağlamış
G1284-2. Laʾl-ı şīrīnüñi **cānā** almadın ben aġzuma / Ġamze oḳın sīneme urduñ benüm zenbūr-veş
G1287-2. Şerārı ʿışḳuñuñ **cānā** ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1301-1. **Cānā** seḥāb-ı zülfi ruḥ-ı āfitāba aş / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum niḳāha baş
G1308-3. Gāh nāz u gāh īşve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleten bildüm ki **cānā** ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde **cānā** ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun **cānā** dil ü cāndan ḥaẕẕ
G1325-4. **Cānā** yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek mü'min eyler meger andan ḥaẕẕ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde **cānā** ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1339-3. **Cānā** daḥi dime vāḳıf olmasun ol rāzuña / Ḥaḳḳ dimişler كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla **cānā** yanar oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola **cānā** külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne şemʿ
G1345-1. Cān ise **cānā** murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metāʿ
G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ ne üns **cānā** cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından inḳiṭāʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde **cānā** ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki **cānā** didüm / Didi öyle görinür dūd ise bālā-yı çerāġ
G1385-3. Hicrān şebinde **cānā** ḫālüm ḳatı diger-gün / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi **cānā** / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī **cānā** saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger **cānā** derünum ḫālini / Gör nice nālişler eyler bir naẕar gel nāya baḳ
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp **cānā** idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme **cānā** / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda **cānā** / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1431-5. Göreli **cānā** Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı bülbül gibi ol gūyā-yı ʿışḳ
G1446-1. Gelüp **cānā** dil-i pür-derdüme baḳ / Sirişk-i sürḫ u rūy-ı zerdüme baḳ
G1454-3. Şemʿ-i ruḫsāruña **cānā** cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk teʾṯir itmege **cānā** saña bir çāre yoḳ
G1459-4. Laʾl-ı cān-baḫşuña **cānā** mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẓarāfet kim göre senden **cānā** / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay u yıl yüzüñi görmezem **cānā** / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
G1468-5. **Cānā** Muḥibbī oldı şermende itlerüñden / Kūyuña varduġınca taʿẓīmin eyler anuñ
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına **cānā** ḳılaldan dil nişān / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi **cānā** ʿīẕāruñdur senüñ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı **cānā** ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine **cānā** ruḫı gülgün itdüñ / Yine ey ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde **cānā** / Göñül murġına anı dāne şalduñ
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı alduñ ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ üstinde **cānā** zülfüñi dāl eyledüñ
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca **cānā** luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi çekmege **cānā** kimi muʿtād itmedüñ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile **cānā** bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1552-6. Sevmek seni günāh ise **cānā** Muḥibbī'yi / Öldür hemān ṣorma güneh-kāruñam senüñ
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi **cānā** kākülün
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine **cānā** ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür **cānā** baña mülk-i ʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mışrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm **cānā** ẕehebden yeg
G1590-2. Çekdügüm **cānā** firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa ḫālüm ḥaşre dek

G1593-4. Zülfini çoḳ başlu **cānā** çeşmüñi ʿayyār ider / Ḥüsn-i Baġdādına ḫaṭuñ eyledi bārū-yı müşk
G1616-1. ʿĀlemi enver ḳılan **cānā** cemālüñdür senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde ḫālüñdür senüñ
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan **cānā** cemālüñdür senüñ / Āl iden bu ben dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun baña **cānā** ne sen ne cān gerek
G1672-5. Virmeyüz zülfine **cānā** kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter **cānā** ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ infiʿāl / Niceye dek idesin **cānā** bizümle mekr ü āl
G1733-4. Dest-būs olmazsa **cānā** şun ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe getürdüm dostum eyle ḳabūl
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña **cānā** baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḥi Ḫalil
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı **cānā** hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1740-3. Şöyle ḫayrān olmışam **cānā** görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḫālüme ḫayrān degül
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine **cānā** bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle **cānā** sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne gel
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine **cānā** bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ **cānā** saña ḳarşu hezār oldum
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1817-3. Āteşüm **cānā** irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1832-4. Cān virüp bir büseñe **cānā** ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḥi fedā olsun dirüm
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam bir nesne **cānā** merḥabā olsun dirüm
G1835-2. Pādişāh olduñsa **cānā** Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Niceye dek āsitānuña varup dād eyleyem
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı **cānā** ġayretüm
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña **cānā** / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüni **cānā** bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına **cānā** cānı ḳurbān isterem
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda **cānā** dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā **cānā** görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi daġladum
G1878-1. Görmezem **cānā** yüzüñ budur benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmazʿaceb Mecnūnluġum
G1887-2. Göreli **cānā** cemālüñ şem ʿini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli yanup nār olmışam
G1897-5. Didüm añmazsın neden **cānā** Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla **cānā** dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1904-4. Giderme yüzüñi **cānā** ḳo ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1922-1. **Cānā** derūn-ı ḫālüm bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** giceler bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince **cānā** pervāz eylemez / Dostum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm
G1972-1. Dilemem **cānā** ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bendi zülfüñe esirem sitem istemem āzād olam
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ **cānā** anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1978-2. Baña būyuñ yiter **cānā** niderem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür **cānā** / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G1984-2. Ḳaşlaruñ altında **cānā** nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm **cānā** / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2009-1. İstemem **cānā ġamuñdan** ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem dimezem āzād olam
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G2025-2. Didüm zülfüñ midür **cānā** nedür ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar ol zülf ü ḫāla bilmezsin
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm **cānā** bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2026-1. Göster boyuñı **cānā** bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm **cānā** / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿözr-ḫᵛāhum ben
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm **cānā** seni bunda mı yāḫūd andasın
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam **cānā** cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd ayını iki hilālüñ var iken
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü **cānā** bu yolda ʿözr-ḫᵛāham ben
G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri gevherdürür mengūş iden / Alma **cānā** boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin
G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüñe dil baġlamış Mecnūn belā-gerdideyin
G2107-4. Tāze sebz olsun diyü **cānā** cemālüñ gülşeni / Raʿd-veş āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin
G2108-5. Görmese **cānā** seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu **cānā** yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül midür ya kākül yā zülf-i ʿanber-efşān
G2122-1. Zülfüñe yüz virme **cānā** boynuña aşılmasun / Ḫāli hindūñi ṣaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2141-1. Derd-i derūnı **cānā** bu dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2145-4. Görmişem bir hafta **cānā** gün yüzüñ / Dūd-ı āhum giçe çarḫ-ı heftümin
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel eyle **cānā** bir naẓar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın **cānā** ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kine hergiz sīne den
G2164-3. Leblerüñ yādına **cānā** ṣol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser laʿl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer **cānā** / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2170-9. Nice şīrīn olmasun **cānā** Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2171-3. Cān u dilden giçerem **cānā** cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli n'eylesün
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña **cānā** ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını **cānā** nola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam **cānā** elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim görmiş güzeller merḥabāsından

G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül irmek diler **cānā** saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut **cānā** yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2205-2. **Cānā** dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevr ü cefā eyle meded muttaşıl olsun
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim **cānā** kār itmez / Oḳur tīġün duʿā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / **Cānā** anı daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2258-2. Ḥūb teşbīh eylemiş **cānā** hilāle rā ḳaşun / Ḥaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem **cānā** vaṣiyyet eylerem / İtlerüñe ideler bu üstüḫvānum armaġān
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar **cānā** cemālüñe senüñ / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2281-1. Oldum ġamuñla **cānā** geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı daḥi diger-gūn
G2283-3. Laʾl-i Şīrīnüñe **cānā** ben nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan
G2295-1. Dehānun ger senüñ **cānā** dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu
G2301-5. Muḥibbī ḫākipāyuñ **cānā** ṭartar / İki çeşmini ḳılmışdur terāzū
G2303-5. Söylemez **cānā** Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2309-3. İşidelden kim metāʿ-ı būseni çün **cānā** dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2317-4. Dil murġını şikār ise **cānā** murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem **cānā** / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2430-5. Bilmek isterseñ eger **cānā** derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre **cānā** cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden ṣan ḫayāl işi durur āl üstine
G2435-5. **Cānā** Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan / İḥsān idegör būseñi dost ḳan bahāsına
G2470-6. Çün ḫaṭuñ **cānā** görindi ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür **cānā** görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2480-3. Etek ayaġına **cānā** cān u dil īṣār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl ile
G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem **cānā** / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2554-2. **Cānā** ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẓar iderse oḳur anda āh şāh
G2557-3. **Cānā** yiter ḳo nāzı ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḥışmı şoñında kerem ḳıla
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına **cānā** ḳılmışam sīnem nişān / ʿĀşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān üstine
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken **cānā** raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2590-2. Dil derdi ḥāletin çü bir bir didüm saña / Laʾlüñ yoḫsa **cānā** umaram ṭabīb ola
G2593-3. Eylemek ister yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her mūyı dile **cānā** belā
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan **cānā** kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden senüñ nice cigerler ḳan ola
G2637-3. Tāze ter olsun diyü **cānā** cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi
G2641-5. Cefā vü cevr ile **cānā** ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler elḥaḳḳ başupdur ẓulm-ı Timūrı
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʾlüñ emdüm **cānā** āfāḳa düşdi
G2674-5. Redd eyleme **cānā** ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2680-1. **Cānā** cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḥi / İçdüm ṣarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-in daḥi
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine kim cān vire **cānā** / Ol demde hemān dārüʾs-selām ola maḳāmı
G2691-3. Zülfüñ şebinde **cānā** şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2784-1. Ḳılmasam **cānā** cemālüñ ben temennā kāşki / Ṣalmasam dil mülkine her laḥẓa ġavġā ḳaşki
G2786-2. Çürütdümʿömrüñ naḳdin metāʿ-ı vaṣl içün **cānā** / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme **cānā** raḳībüñe / Çekmez o bārī degmede ol ḫār benüm gibi
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde **cānā** cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḥi beter
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin **cānā** yetim-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer benʿāşıḳuñ **cānā** demi
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru **cānā** āh ü zār itsem gerek / Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem gerek
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre **cānā dāne-i ḫāl** eyledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ murġınʿaceb āl eyledüñ
D45-1. **Cānā** göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice var ola / Bilsem ki lebüñ öpmede cānāne var ola
B10. Bāre-i laʾlüñ devādur derdüme **cānā** didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur saña andan naṣīb
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi **cānā** vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse dile merḥabā bilür
B99. Ḫār eline virme **cānā** ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B204. Hey meded öldümʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca **cānā** seni

cānān [122] Dil-ber, dil-sitān, bī-tā, türk, ḳásīm, şāhid, máʿşūḳ, māh-peyker, meh-liḳā, meh-veş, sāde-rū, perī-peyker, şoḫ, mátbūʿu mevzūn, sevgülü, sevdük, yār, dost, máhbūb (*dişi* máhbūbe), máʿşūḳ (*dişi* máʿşūḳá), muhábbetlü, hábīb, *mec.* Ḫálīl, dil-dār, dostkām, sánem, dil-ber, dil-küşā, dil-rübā, cānāne, nigār, yauḳulü, nāzenīn. (Tulum, 2011: 478)

bk. ārzū-yı Kaʿbe-i cānān itmek, cān-ı cānān-ı cihān, cānān-ı ʿālem, cānān-ı men, cefā vü cevr-i cānān, der-i cānān, fırḳat-i cānān, çehre-i cānān, dāġ-ı ġam-ı cānān, ġam-ı cānān, ġubār-ı dergeh-i cānān, ḫadd-i cānān, ḥasret-i cānān, ḳurbān-ı cānān, kūy-ı cānān, laʾl-i cānān, leb-i cānān, menzil-i

cānān, metā῾-ı vaṣl-ı cānān, mihr-i cānān, mihr-i ruḥ-ı cānān, müştāḳ-ı cānān, ruḥsār-ı cānān, ṭālib-i cānāne, tīr-i ġam-ı cānān, vaṣl-ı cānān, vuṣlat-ı cānān, zülf-i cānān

(cānān [66], cānāna [8], cānāndan [4], cānāndur [2], cānānı [12], cānānıdur [3], cānānımuz [1], cānānlar [3], cānānum [7], cānānuma [3], cānānumdadur [1], cānānumdan [2], cānānumdur [1], cānānumdurur [2], cānānumuñ [1], cānānumuz [2], cānānuñ [4])

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben ne ġam **cānānı** görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi **cānānum** güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G87-5. Bu Muḥibbī eyler idi mihr-i ḥüsnine naẓar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini **cānān** aña
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẓāhirde **cānāndur** baña / Līk ma῾nīde yine ol āfet-i cāndur baña
G99-1. Bir daḫı şanma seni **cānān** aña / Terk olınmış ḳaçan cān aña
G142-1. Ḳana döndi göz yaşı baġrumdaki ḳanum görüp / Geldi cānum aġzuma nāgāh **cānānum** görüp
G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü **cānān** oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G189-3. Ger irişdüre dilersen seni **cānān** mülkine / Dāmen-i ῾ışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı **cānānı** dürüst
G257-2. Çün müyesser olmaya **cānān** viṣāli ʿāṣıḳa / ῾Ālem içre sīnesinde ṭurduġı cāndur῾abeṣ
G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye **cānān** ile baḫṣ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān ile baḫṣ
G259-1. Terk-i cān it῾ışḳ yolına dime **cānāndur** ῾abeṣ / Olmasa ʿālemde çün **cānān** ne söz cāndur῾abeṣ
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o **cānān** ile baḫṣ / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḫṣ
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola **cānān** ile baḫṣ / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḫṣ
G273-1. Cevri çoḳ **cānān** elinden elġıyāṣ / Gözleri fettān elinden elġıyāṣ
G278-1. **Cānānı** cān u dil ile sevmek olursa ṣuç / Derdā ki ʿāṣıḳ olana olmaya böyle güc
G287-2. Eger **cānān** vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān beni bilmez mi hīç / Cān virürdüm yolına **cānān** beni bilmez mi hiç
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben **cānān** beni bilmez mi hiç
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ **cānānıdur** ammā ki ol cān ḳandadür
G410-1. Bir güzeller şāhını bu cān sever / Baña cevr itmegi ol **cānān** sever
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile **cānānumdurur** / Ol benüm çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen **cānānumdurur**
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ ile ġam degül / **Cānānumuñ** çü berḳ ile beñzer meyānı var
G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid ki **cānāndan** gelür / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G477-3. Ḫoş gelür **cānān** cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir lu῾b ile **cānān** alur / Cān virür bu yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile **cānān** gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G505-1. Yine mest oldı **cānānum** ele aldı revān ḫançer / İçelden ḫūn-ı ῾uṣṣāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı **cānān** ḳulaġına / Bir bir Muḥibbī ῾arż ḳıl ol tā-dāre vir
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil **cānān** gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir **cānānı** var / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim **cānān** gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G534-3. Baña key müşkil gelür **cānān** yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını **cānān** oḳur
G545-1. Ġamze oḳları ki dirler cümle **cānānumdadur** / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G625-1. Baña dildār ne cevr eylese **cānānumdur** / Ben de yolında fedā eyledügüm cānumdur
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar **cānānıdur** / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür peri yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ **cānānıdur**
G645-1. Ger fedā **cānān** yolında cān olursa çoḳ mıdur / Başa devletdür ḳanı imkān olursa çoḳ mıdur
G668-1. ῾Āşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi **cānān** umar / Līk anda daḫı artuḳ ölmegi bu cān umar
G720-4. **Cānān** yolında her ki bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem içinde be-nām olur
G725-4. İrişür **cānān** viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim şoyınup῾uryān olur
G753-1. **Cānān** vücūdı şīr ü şekerden sirişdür / Ḥūri midür bilsem῾aceb yā firişdür
G783-3. Ne ġam cān terk idem **cānān** yolında / Gelür ortaya her kimde ciger var
G815-1. Biñ şive ile nāz ile **cānān** gelür giçer / Gördükce anı aġza bu cān gelür giçer
G848-4. ῾Āşıḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan kim tāzece bir māh-rū **cānān** ḳopar
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme **cānān** getürür / Ḥaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G873-1. ῾Āşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa **cānāndan** gelür / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol andan gelür
G896-3. **Cānān** lebi ḳatında la῾l-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını gördügi dem şerm-sār olur
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā **cānān** yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada **cānānuma** beñzer
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi gül yüzlü bir **cānān** olur / İşi güci bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G987-1. Ṣād-hezārān ῾ışḳ eri var cümlenüñ **cānānı** bir / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ sulṭānı bir
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme **cānān** getürür / Ḥaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1018-1. Kimüñ kim sevgüli **cānānı** vardur / Ḥaḳīḳat sīnesinde cānı vardur
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ **cānānı** yoḳdur / Muḳarrer ḳurı tendür cānı yoḳdur
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı **cānān** ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile her dem cānımuz / Kūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẓar **cānānımuz**

G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi **cānān** istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol şanmañ anı cān istemez
G1098-1. ʿAceb bilsem niçün **cānān** görinmez / Sitāremde meh-i tābān görinmez
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki bize **cānānumuz** / Ey ecel bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde kim rehāyı istemez / Görüben **cānān** yüzüni rūşenāyı istemez
G1183-1. Būsei ferdāya şaldı dün gice **cānānumuz** / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı şubḥa cānumuz
G1188-5. Gide **cānān** Muḥibbī nāle itme / Bunı kim gördi mürde ide āvāz
G1202-1. Göñül **cānān** yüzinsüz ḫurrem olmaz / Döker göz yaşını ol bī-ġam olmaz
G1233-4. Şanma her ʿāşıḳ olan cān vire **cānān** yolına / Degme Manṣūr daḥi eylemeye dāre heves
G1287-5. Muḥibbī cānı **cānāna** fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān āteş
G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar **cānāna** ʿarż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿiważ / Bārī gel eyle Muḥibbī cānuñı **cānāna** ʿarż
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye **cānāndan** ḫaẓẓ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem andan ḫaẓẓ
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın **cānān** eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿā ʿ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir **cānānı** yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān **cānān** senüñ
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün gibi **cānānuñ** senüñ / Göklere irse ʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile **cānānuñ** / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / **Cānān** dergehinde o kemter gedā gerek
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir cān iletüben **cānān** şikār itsem gerek
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa **cānānuñ** senüñ / Giceler yanmazdı ey dil şubḥa dek cānuñ senüñ
G1628-1. Cānı n'eyler ʿāşıḳa **cānān** gerek / Derdi ḫoş görüp dimez dermān gerek
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur ḳılur **cānān** yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne ʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger **cānānum** / Çoḳdan eyler idüm yolına terk-i cānum
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı biraz **cānānum**
G1798-1. Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda velī **cānāna** ṭapşırdum
G1818-1. Āh kim **cānān ġamıyla** göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp **cānānı** añdum aġladum / Yār ile evvel giçen devrānı añdum aġladum
G1854-1. **Cānān** cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / Şīrīn lebini şormaġa ġāyet güzel didüm
G1862-5. Ezelde cān ile **cānān** Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḥācet ki ben arada olam
G2156-1. Şanmañ ki ben bu cānumı **cānāna** virmezin / Ben ol ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā **cānān** içün
G2176-1. Dilā **cānān** gerek cānı n'idersin / Ser-i zülfinsüz īmānı n'idersin
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ şaḳlama bu yolda gel cānuñ şaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı **cānānuñ** şaḳın
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger **cānān** viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe cāndan bu göñül giçmeye **cānānumdan**
G2264-2. **Cānānı** sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine **cānānumdan** / Gāh olur uṣanuram gerçe ki bu cānumdan
G2342-1. Şanma ey ḫaste göñül saña **cānān** acıya / Derd ile ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2237-1. Fedā ḳıl cānı **cānāna** bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2360-3. Biḥamdillah ki **cānāna** irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan benümle hem-ʿinān olma
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren **cānān** yolında şüphesüz cömerd ola
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan giçe / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya **cānāndan** giçe
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine **cānān** oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2519-1. Bezm-i mey eylemişem dün gice **cānānlar** ile / Nice **cānānlar** ile serv-i ḫırāmānlar ile
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür ki gedā ʿıyş ide **cānānlar** ile
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā **cānān** ola
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda şalmaz var mı **cānānum** gibi
G2623-1. Baña bu işi cümle yār itdi / Geñ **cānānı** başuma dar itdi
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine **cānān** büyidi / Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyidi
G2679-5. Laʾl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ **cānān** büyidi
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem **cānān** iki
Mh1-1. Şanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile cefā ġāyet de **cānānum** sever
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine **cānānuma** / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
Mr8-5. Cān terkin ur **cānān** içün / Ġam yime baş u cān içün
Mr9-7. Her ḳaçan **cānān** ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr21-7. Nāme yazdum eşk-i çeşmümden yine **cānānuma** / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol **cānān** baña / Bir yañadan daḥi mānīʿ dīde-i giryān baña
D11-1. Yārden her ne gelürse çü olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki **cānāna** leẕīẕ
B38. Eger göñlümi ol **cānān** ṣorarsa / Diñüz ḳatında çoḳdan ḫidmet eyler
B46. Ḫased bir renc-i sūzān cānı yaḳar / Ne cān belki **cānānı** āni yaḳar
B79. İstesem bir būsesin **cānān** diler cānum ʿiważ / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum ʿiważ

cānān-ı ʿālem [1] Dünyanın sevgilisi.

G2223-4. Ḫusrevā çün ḫüsn ile **cānān-ı ʿālemsin** sen / Ẓulm-i ʿuşşāḳ eyleme āḫır ṣorılur dāddan

cānān-ı men [7] O sevgili ki.

G2183-1. Ḳandasin ey cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yolına olsun hezārān cān fedā **cānān-ı men**

Mr22-2. ʿIyş u nūş eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen / Cān-ı men dildār-ı men **cānān-ı men** sulṭān-ı men
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭfʿit bu dem / Cān-ı men dildār-ı men **cānān-ı men** sulṭān-ı men
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men dildār-ı men **cānān-ı men** sulṭān-ı men
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men **cānān-ı men** sulṭān-ı men
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men **cānān-ı men** sulṭān-ı men

cānāne [52] Oynaş, yauḳulu, máʿşūḳá, āʿşiḳá, máhbūbe, nigār, dil-ber, *bk.* cānān. (Tulum, 2011: 478) *bk. ʿārż-ı cānāne, der-i cānāne, ġamze-i cānāne, ḫāk-i der-i cānāne, ḫāne-i cānāne, ḥasret-i cānāne, kākül-i cānāne, meclis-i cānāne, menzil-i cānāne, reh-i cānāne, ṭalʿat-ı cānāne, ṭālib-i cānāne, zülf-i cānāne*

(cānāne [21], cānāneden [3], cānānedür [3], cānāneler [5], cānānelerüñ [2], cānānenüñ [9], cānānesidür [2], cānānesin [1], cānāneye [6])

G156-5. Bu Muḥibbī irmege **cānāneye** / Ya İlāhi eyle sen bir feṭḥ-i bāb
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez seni **cānāne** oldı ʿāḳıbet
G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaṣlın isteyüp **cānānenüñ** / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿāḳıbet
G366-2. Yücedür **cānānenüñ** ḳaṣrı feleklerden yüce / Anuñ içün kimseler virmez mekānından ḫaber
G399-1. Tār u mār-ıʿaḳl u cān u dil ḳılur **cānāneler** / Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin şāneler
G430-5. Tuḥfe iletür şiʿr-i şīrīnin yine **cānāneye** / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker şunar
G435-1. Dilde gözde görinen **cānānedür** / Kimseler fehm itmedi cānā nedür
G458-2. Yineʿıyd oldı bezendi her ṭaraf **cānāneler** / Ṣanasın kim her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G508-4. Ben ṣanurdum yalnız ʿāṣıḳ olam **cānāneye** / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı var
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki ḫoş **cānānedür** / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G543-1. Görmemiş mişlin kimsene sevdügüm **cānānedür** / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G552-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ **cānānesidür** kim bilür / Bu dil-i şeydā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü **cānāne** ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk anda olan cāne ḳaṣd ider
G684-1. Bulınmaz nesne hīç **cānāne** beñzer / Ne var ʿālemde ancaḳ cāne beñzer
G758-1. **Cānāne** açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir naẕarda cānuma yüz biñ ʿitāb ider
G760-1. Şemʿ-i ḥüsni ʿarż ḳıldı dün gice **cānāneler** / Lāzım oldı ʿāşıḳa pervāne gibi yaneler
G924-1. Her ḳaçan zencīr-i zülfe el ura **cānāneler** / Baş açup boyun uzadur ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G932-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ **cānānesidür** kim bilür / Bülbül-i güyā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ yine ʿarż eyledi **cānāneler** / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite pervāneler
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı **cānāne** içündür / Yā besledügüm cānumı cāna ne içündür
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin **cānāne** ḳabūl itmez / Bir cān nedürür dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al **cānāne** ḥaẕẕ / Çünki andandur daḫi artuḳ gelür bu cāne ḥaẕẕ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın **cānāne** şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet yana şemʿ
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur **cānāne** vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne vaḳf
G1388-1. Baġlansa çün biline nāz ile **cānāne** ṣadaḳ / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı ser-ā-ser ḳıla vīrāne ṣadaḳ
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi **cānāneden** didüm / Cān görinür mi didi ki gözden nihān gerek
G1524-1. Maḥabbet çün ezel **cānāne** ṣalduñ / Dil ü cānı yaḳup hicrāne ṣalduñ
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben **cānānenüñ** / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā **cānānenüñ**
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidürʿıyş idelüm / Bize ṣun sāġarı sāḳī saña **cānāne** gerek
G1562-1. Gül yüzini görmeyelden dostlar **cānānenüñ** / Ḳalmadı bülbül gibi ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1562-6. Urmayan cān terkini irmez viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden irişür vaṣlına **cānānenüñ**
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / Ol daḫi şeydāsı olur göricek **cānānenüñ**
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger **cānānenüñ** / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin **cānāne** gel / Çünki ḳulsın ḫālüñiʿarż itmege sulṭāna gel
G1823-1. Olup ʿāṣıḳ belā vü derdi ol **cānāne** ṭapşırdum / Velī ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G1986-4. Cānı terk eyleyin yolına **cānānelerüñ** / Olaʿuṣṣāḳ-ārā vaṣlına anuñ dest-resüm
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yañe **cānāne** hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿitdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol **cānāneden**
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne **cānānenüñ** / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2129-3. Varuñı ḫarc idegör yolına **cānānelerüñ** / Ele girmezse daḫi aḳçe vü puldan çıḳasın
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḫi **cānāneden** / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ʿaceb **cānānesin**
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup **cānāneye** ḳul ol ṣaḳın şāh-ı cihān olma
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya irişmez **cānāneye** / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele **cānāne**
G2573-1. Dirig ay oldı göstermez yüzini çünki **cānāne** / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī saña **cānāne** gerekse
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol **cānāneye** / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2620-1. Yine biñ nāz ile **cānāne** geldi / Görüp derdüm benüm dermāne geldi
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice var ola / Bilsem ki lebüñ öpmede **cānāne** var ola

B65. Dilā **cānāne** cānın virmeyince / İrişmez kimsene maṭlūba hergiz

cānbāz [4] *Far.* Canıyla oynayan, gözü pek, cesaretli. (Steingass, 1892: 352)

bk. ʿāşıḳ-ı cānbāz

(cānbāz [2], cānbāzıdur [1], cānbāzını [1])

G621-1. Göñlümüñ **cānbāzını** zülfi resen her sü çeker / Şanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mü çeker
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür dil ʿışḳuñuñ **cānbāzıdur**
G1167-3. Baş eg zülfe resendür cān u dilden / Disünler saña ʿuşşāḳ içre **cānbāz**
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim didi dilā ol ipde **cānbāz** olasın

cānbāzlıḳ [1] İpte veya at üzerinde oyunların evaını icra eden adamın maharet ve meşguliyeti. (Ş. Sami, 2010: 163)

G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp **cānbāzlıḳ** / Gāh olur kim iḫtiyār ile kişi serden giçer

cān-fezā [2] Can bağışlayan. (Ş. Sami, 2010: 164)

bk. şarāb-ı cān-fezā, şem ʿ-i cemāl-i cān-fezā

(cān-fezā [1], cān-fezāmuz [1])

G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol laʾl-i nābı gör ki nice **cān-fezā** olur
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet **cān-fezāmuz** var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm

cānib [1] *Ar.* Yan, taraf, cihet, sû. (Ş. Sami, 2010: 165) *bk. cānib-i şarḳ, her cānib*

G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher **cānib** gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān

cānib-i şarḳ [1] Doğu tarafı.

G792-4. Deyr-i ḫüsninde ḳaşı peyvestesi ol kāfirüñ / **Cānib-i şarḳa** baḳar şan kāfiri miḥrābdur

cān-pārecük [1] Can parçası/parçacığı.

G2728-1. ʿArż-ı ḫüsn ile ḫicāb eyleme **cān-pārecügi** / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

cānsuz [2] (TDK, 2011: 444) *bk. cānsuz ḳomaḳ*

(cānsuz [1], cānsuzdan [1])

1. Canını yitirmiş, ölmüş.

G1228-2. Bir nefes senden cüdā yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi **cānsuzdan** bir nefes

2. *mec.* İlgi uyandıramayan, sönük.

G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / Bu meclis **cānsuz** bir ḳurı tendür

cānsuz ḳomaḳ [4] ...öldürmek... (Tulum, 2011: 480)

G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni **cānsuz ḳoma** gel ḳurı bedenden ne biter
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei **cānsuz ḳoduñ** / N'eylesün ey dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim cān bülbülin **cānsuz** gülistānsuz **ḳoduñ**
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi belā kūhında sen **cānsuz ḳoduñ**

cārī [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 166) *bk. ʿayn-ı cārī, emr-i cārī, mā-i cārī*

1. Akan, akıcı, revan.

G425-7. İki çeşmüm iki **cārī** buñarı / Ġamām üzre yaşum Hāmūna beñzer
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı **cārī** görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G2614-5. Muḥibbī āteş-i ʿışḳa ṭutuşduñ şem ʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā şubḥa dek **cāri**

2. Tedavülde bulunan, mütedavil, müstamel muteber.

G1976-4. Cevr iderse ḫükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri **cārī** bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm

cārū/cārūb [19] *Far.* Süpürge. *bk. cārūb-ı āsitān*

(cārū [1], cārūb [16], cārūbdur [2])

G115-3. Silüp pāk itmek içün kūy-ı yāri / Yaşum saḳā olupdur dīde **cārūb**
G315-3. Kirpügüm **cārūb** olup şu şaçdı dem dem kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba meded

G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje **cārūb** idesin / Anda ṣu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm **cārūb** olup / Benden ögrensün ḳamu bu ḫidmeti ferrāşlar
G936-4. Gerçi kim **cārūb** olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G956-6. Kirpügüñ **cārūb** idüp eşkini saḳḳā eylemiş / Yollarını süpürür çeşmüm olup ferrāşlar
G1032-5. Ḫᵛāb gelse rūyuñ añsa bu Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete bil bağlayupdur kirpügüm **cārūbdur**
G1132-3. Dīdeler yaş dökdüginçe kirpügüm **cārūb** olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ ferrāş göz
G1203-4. Kirpigüm **cārūb** olup saḳḳā-yı çeşmüm ṣu seper / Ḫidmete bel bağlayup kūyında ferrāş olmışuz
G1225-4. **Cārūb** idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanuma ʿār ider ol yār bir nefes
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan kirpügüm **cārūbdur** / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen ferrāşa baḳ
G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur kūyuña fırdevs-i berīn / Āsitānuñda ider **cārūb** zülfin ḥūr-ı īn
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem ṣular dildāruñ işigin / Müjem **cārūb** olup ider o derde bende-fırāşın
G2300-2. Bu dil **cārūb** ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker ṣu
G2313-1. İdüp tekmīl siḥri çeşm-i cāẕū / İder geh mār-ı zülfin gāh **cārū**
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi **cārūb** müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje **cārūb** ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinün ḳıl bir naẕar yapusına / Yüz sürüp müjgānı **cārūb** it dilā ṭapusına
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdüginçe kirpügüm **cārūb** olur / Āsitānuñda bu nevʿa kimse ferrāş olmadı

cārūb-ı āsitān [1] Eşiğinin süpürgesi.

G1468-2. Saḳḳā olup bu çeşmüm kūyuñda ṣu sepelden / Müjgānum olsa ṭañ mı **cārūb-ı āsitānuñ**

cārūb-keş [1] Süpürücü.

G1451-3. Gülşene ḫiẕmet içün olmış ṣabā **cārūb-keş** / Ṣu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ

cāsūs [1] *Ar.* Şerre dair ahbâr ve esrarı gizlice öğrenip haber veren kimse. (Ş. Sami, 2010: 166)

G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı **cāsūs** añlayup bu göñlümüñ o lāġını

cāvidān [2] *Far.* Dâimî, bâkî, ebedî. (M. Nâcî, 2009: 81)

bk. ḥayāt-ı cāvidāndur, ʿömr-i cāvidāndur

G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi **cāvidān** ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen **cāvidān**

cāy [6] *Far.* Yer, mahal, mekân, mevki (Ş. Sami, 2010: 166)

bk. cāy-ı āb, cāy-ı ḫāl, cāy-ı ḥużūr, cāy-ı iḳāmet, cāy-ı mekes, cāy-ı sürūr, cāy-ı zerʿ, cāy-ı ẕübāb, her cāy

(cāya [1], cāyı [3], cāyın [1], cāyına [1])

G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḥayāli çeşmüme uyḫu gider / N'eylesün **cāyı** mekesdür mümkin olmaz anda ḫᵛāb
G739-3. Ḥāṣā ḥayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā **cāyı** iken bīgāneye cā mı olur
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki varur **cāyına** her ḫār u ḫāṣuñ
G1737-4. Degme bir **cāya** anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G1874-1. Çün ḫırāmān- ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol **cāyı** görem
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem **cāyın** / Anı ḫoş şaḳlayam dilde cānola ne ten āgeh

cāy-ı āb [2] Su mahalli/yeri.

G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫᵛābdur / Kim anuñ bünyādına dirler ki **cāy-ı ābdur**
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen böyle **cāy-ı ābda** / Ömri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫᵛābda

cāy-ı ḫāl [1] Boş yer.

G264-5. Gerekdür gülşen içre **cāy-ı ḫāli** / Muḥibbī yār ola olmaya ṣāliṣ

cāy-ı ḥużūr [1] Huzur yeri.

G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül **cāy-ı ḥużūr** / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür

cāy-ı iḳāmet [2] Oturulacak yer.

G1922-4. Açılsa bāġ-ı maḳṣūd görsem cemāl-i yāri / Olsa hemīşe ḫurrem **cāy-ı iḳāmet** itsem
Mr3-5. Ey göñül **cāy-ı iḳāmet** çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan

cāy-ı meges [2] Sinek yeri. *bk. cāy-ı ẕübāb*

G1226-3. Ḫāllerüñ fikr eyledükce ḫᵛāb gelmez çeşmüme / Uyḫu yüzin göremez göz olıcaḳ **cāy-ı mekes**

Mh4-4. La ʾlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı **cāy-ı mekesdür**

cāy-ı sürūr [1] Eğlence yeri.

G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā degül **cāy-ı sürūr**

cāy-ı zer ʿ[1] Ekin ekme yeri/tarla.

G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur **cāy-ı zer** ʿ

cāy-ı ẕübāb [1] *bk. cāy-ı mekes*

G133-1. Ḥālüñi fikr eyledügüm demde gelmez çeşme ḫᵛāb / Ḫᵛāb yüzin kimse görmez olıcaḳ **cāy-ı ẕübāb**

cāy-gāh [1] Makam, mahal, mahall-i mahsûs. (Ş. Sami, 2010: 166)

Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ **cāy-gāh** / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

cāẕibe [1] *Ar.* İnsanın gönlünü cezbeden hassa, dil-rübâlık. (Ş. Sami, 2010: 166)

G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden **cāẕibe** nāda

cāẕū [4] *Far.* Sihirbaz, büyücü. (Devellioğlu, 2000: 126) *bk. çeşm-i cāẕū*

(cāẕū [3], cāẕūya [1])

G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ **cāẕū** mıdur
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile **cāẕū** gözi zülfini ejder gösterür
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi **cāẕūya** baḳ
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür **cāẕū** gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

cebīn [2] *Ar.* Alın, nâsiye... (Ş. Sami, 2010: 168)

(cebīnde [1], cebīni [1])

G748-1. Yārün ʿiẕārı mihr ü **cebīni** ḳamer giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer giçer
G2586-2. Görelden ruḫlaruñı bāġ-ı lāle / Yaḳupdur dāġ-ı ʿışḳuñı **cebīnde**

cebr ile [1] Zor ile, tehevvür ile, kásr ile, zárb ile...(Tulum, 2011: 483)

G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ **cebr ile** anuñ çendān günāhı yoḳ

cedd [2] *Ar.* Bir işi gerçekten çalışıp işleme. (Devellioğlu, 2000: 140)

bk. cedd ü cehd

G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / **Cedd** ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhum ʾurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür **cedd** ile ḥāl

cedd ü cehd [11] Çalışıp çabalama/gayret etme.

G61-3. **Cedd ü cehd** ile nigārā irişe mi didüm ol / Geldi ḥaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G197-5. Muḥibbī **cedd ü cehd** ile el irmez / Meger ola yine andan ʿināyet
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / **Cedd ü cehd** ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem şādmān / **Cedd ü cehd** itdükce ol daḫi beter ġam-nākdur
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / **Cedd ü cehd** ile ne taḥṣīl olsa bu ʿālemdedür
G579-4. Açılmaz **cedd ü cehd** ile girilmez göñline yārüñ / Meger kim seng-i āhenle yapılmış bāb-ı çenberdür
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid gibi sen cennete / Dün-himmet olma **cedd ü cehd** idüp dīdārı gör
G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / **Cedd ü cehd** ile kişi taḳdīri taġyīr eylemez
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / **Cedd ü cehd** ile bulasın ıttıṣālın dostuñ
G2101-3. Bulunmaz **cedd ü cehd** ile çü vaḥdet / İkilik gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2236-3. Bundan evvel **cedd ü cehd** ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin

cedel [1] *Ar.* Bahiste kavga etme, niza, münazaa. (Ş. Sami, 2010: 168)

G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuşşāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada **cedelden** ne gelür

cedīd [1] *Ar.* Yeni. (M. Nâcî, 2009: 82)

G325-7. Sāḳiyā gel şun Muḥibbī'ye şarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ **cedīd**

cedvel [1] *Ar*. Düzgün çizgi çizmeye mahsus ağaçtan veyâ mâdenden yapılmış âlet...(Devellioğlu, 2000: 129) *bk. cedvel çekmek*

G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş **cedvel** aña

cedvel çekmek [1] Çizgi çekmek, kenar süsü yapmak.

G1260-3. Berk-i gül üzre yine kākküllerin **cedvel çeküp** / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze defter bağlamış

cefā [164] *Ar*. ʿAzáb, elem, mıhnet, cevr, ezīye, ezā... (Tulum, 2011: 484)

bk. bünyād-ı cefā eylemek, cefā çekmek, cefā eylemek/itmek, cefā ḳılmaḳ, cefā vü cevr, cefā vü cevr itmek, cefā vü cevr-i cānān, cefā vü cevr ü hicrān, cefā vü cevr ü renc, cefā vü cevr ü ẓulm, cefā vü derd ü ġam, cefā vü derd ü miḥnet, cefā vü nāz, cefā vü zecr, cefā vü ẓulm, cefā-yı dīde, cefā-yı dil, cevr ü cefā, derd ü miḥnet ü cefā, derd ü cefā vü miḥnet, esb-i cefā, fenn-i cefā, ḫār-ı cefā, hecr ü cefā, nāvek-i cefā, seng-i cefā, seng-i cefā vü cevr, seng-i cefā vü ġam, seyf-i cefā, terk-i cefā eylemek/itmek, tīġ-i cefā, tīġ-i cefā-yı ʿışḳ, tīr-i cefā, ẓulm ü cefā

(cefā [91], cefāda [2], cefādan [13], cefāde [2], cefādur [3], cefālar [5], cefāları [1], cefāñ [4], cefāña [1], cefāñı [5], cefānuñ [3], cefāsı [9], cefāsın [3], cefāsına [7], cefāsından [1], cefāsını [2], cefāya [9], cefāyı [3])

G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların **cefā** şanma anı / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr **cefāñı** n'ola her gāh baña
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden **cefā** cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen **cefāsından** ḳo cevr itsün raḳīb
G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi **cefā** fennin edīb-i mekteb
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh **cefā** geh ḫışm ü geh nāz u ʿītāb
G255-3. ʿĀşıḳa **cefā** cevr bugün görme gel revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G284-4. Dil nice doysun **cefā** sengine āh / Hīç taḥammül ide mi senge zücāc
G295-4. Gāh nāz u gāh şive geh **cefā** gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G308-4. Ögrendi dil **cefāsına** yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G322-2. Mektebde meger yār okumış cevr rümūzın / Oldı bu **cefā** ʿilmine anuñ içün üstād
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile **cefāya** ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse şād
G370-2. Bir yaña hicrān **cefāsı** bir yaña devrān ġamı / Her yañadan ehl-i ʿışḳ olana verhemler gelür
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / Bu **cefālar** cānuma dilden mi dilberden midür
G412-3. Şol ḳadar urdun **cefā** tīrini bu dil mülkine / Bağrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G429-2. Mihrüñ endekdür **cefānuñ** ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm bu ḳalil ü ger keşir
G467-5. Bir māh-rūya virdi Muḥibbī göñül yine / Geh cevr ü geh **cefā** vü gehi ʿizz ü nāz ider
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḫabīb / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd **cefāsı** var
G499-3. Ḳatı göñlüñi **cefādan** dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim **cefādan** işbu ḳaddüm nūn olur
G507-4. Güzellerden vefā gelse ʿacebdür / Kim anlara **cefā** ḳānūn olupdur
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya **cefāyı** / Her ne kim çeke çeksün aña cümle sezādur
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / **Cefā tiġ** ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G564-2. **Cefānuñ** faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḫi şanmañ ki varup mekteb ister
G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben şoñra **cefā** / Āh kim ḫūblara bidʿati ḳānūn idiser
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd **cefā** / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp şormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek **cefā** aña ezelden ḫū mıdur
G613-5. Bu Muḥibbī'ye **cefādan** irişür rāḥat velī / Bu ḳadar var ara yirde ṭaʿn-ı bed-gūyān çeker
G620-3. Eger başına ol dilber **cefā** sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz dilā saña atalardur
G633-5. Artar **cefāsı** her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān ile **cefā** tīrine sīne siper ister
G703-1. Dil virüp zülfe **cefādan** olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ yiridür itse göñlüñ āhlar
G746-2. Vefādan āridür çoḳdur **cefāsı** / Güzeller içre ol nā-mihribāndur
G768-1. Bu **cefā** cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende var
G772-4. Bilsem **cefā** kitābını kimden oḳur ʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ **cefā** bilür
G842(a)-5. Artar **cefāsı** her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel **cefāya** yār / Āḫır şanur mısın ki gelüp saña yār olur
G899-5. Ḫaṭuñ gelür **cefāyı** ḳo gel şimdi āşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni giderür āḫır zamānadur
G919-4. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / **Cefā** dirseñ igen bisyār iderler
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile **cefā** kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür
G959-1. Ol cefākāruñ **cefāsı** göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür

G980-1. Baña dildāruñ **cefāsı** ḫoş gelür / Nitekim ġayre vefāsı ḫoş gelür
G984-1. Nigārā umduġum gerçi vefādur / Velī senden gelen her dem **cefādur**
G993-5. Gāh cevr ü geh **cefā** gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1009-2. Ḫadden artursa **cefāñı** mihrde oran ile / Çün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1041-1. Māh-rūlar vefāyı bilmezler / Velī dinmez **cefāyı** bilmezler
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez **cefāya** başlar / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa **cefā** ṭīġini ḳallāşa çalar
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye **cefālar** / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1103-6. Ol ki dildāruñ **cefāsını** vefādan yeg bilür / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan gelen **cefādur** / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1121-2. İncinür şanmañ **cefādan** cevre muʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur anamuz
G1152-2. Muʿallimden **cefālar** ögrenürsin / Neden dirsin vefā taʿlīm ḳılmaz
G1169-4. Gel şikest itme **cefā** sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger şınsa bu āb-gīnemüz
G1171-3. **Cefā** sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Bīnā-yı ʿışḳı yapsañ muḥkem olmaz
G1202-3. **Cefā** sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Maḥabbet yapusı hīç muḥkem olmaz
G1283-1. Yaḳma cevr ile **cefā** ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden **cefā** ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1294-4. Senden **cefā** ki gelse baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl **cefā** yetiş
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh **cefā** gāhi vefādur çün ġaraż
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme **cefāñı** gel / İdem göricek ḳahrun cāna dil ü cāndan ḫaẕẕ
G1326(b)-1. Çünki almışdurur **cefādan** ḫaẕẕ / Gönlümüz eylemez vefādan ḫaẕẕ
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle **cefāñı** yā keşīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / Giçüre ʿömrin **cefāda** görmeye ol şādlıḳ
G1403-1. Dimeñ o māh-rū şanemüñ siz **cefāsı** yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1421-2. Dostum itdüñ **cefā** sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1434-4. At **cefā** sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1461-4. At **cefā** sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün **cefā** ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz **cefādan** uşanup sen be-perişān olduñ
G1480-1. Yine eşkümle oldı laʿl-i hem-reng / **Cefādan** başuma eksük degül seng
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi **cefā** sengin atup şād eyledüñ
G1530-4. **Cefā** taşiyle şındı ṣabr ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile seng
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ **cefā** / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ām eyledüñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü **cefālar** öldürüp āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1563-3. Gerçi meh-rūlar **cefā** fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G1583-1. Yārden gāhi **cefā** geh cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne gelürse zehri ḫoş görmek gerek
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye **cefā** ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda n'ideyin her dūnuñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ **cefāya** ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1607-4. Geh **cefā** vü gāh şive gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1618-4. Geh **cefā** sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1635-4. Eyle dile **cefāları** tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At **cefā** sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle **cefā** sengi nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler **cefā** tīrine cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi **cefāda** ol
G1764-2. Vefāsın istedügümce **cefāya** uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye **cefā** rāḥat gelür / Anuñ içün kim belāya cānı āzād eyledüm
G1801-4. Ārzū ider göñül vaşlın ʿaceb dīvānedür / Kim **cefā** resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül / Geh **cefā** vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol **cefāya** baş açup hergiz gürizān olmayam
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün **cefādan** bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G1923-2. Āh kim yiter **cefādan** key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1936-1. Yüz **cefā** biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz **cefā** biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār **cefā** ṭaşlarını / Baña miḥnet şanur ol ben anı rāḥat gördüm
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i şahbādan el çekmem / **Cefāsına** baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G1999-1. Bir yāda devrān **cefāsı** ir yaña cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2026-3. Buldı ʿömr nihāyet yoḳ mı **cefāya** ġāyet / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber **cefā** yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi ister vefāsına yeler / Ben **cefāsın** isterem hergiz vefāsın istemen
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıgdı **cefā** sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin
G2123-1. Nāziklik ile göñlümüz alan degül misin / Āh ol **cefā** sen cevr-i fırāvān degül misin
G2168-1. **Cefā** tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña **cefālar** / Her-cūyi güzelden ne gelür yāri n'idersin
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller / Döner **cefāya** başlar ṣoñra olur peşimān
G2205-4. Derd ile **cefā** eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla bir nice dil olsun

G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine **cefā** ṯīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2232-3. Gāh cevr ile **cefā** ile yaḳarsın göñlümi / Kim **cefā** fenninde māhir bir ʿaceb cānānesin
G2253-3. Yaġdursa **cefā** sengin eger yār tamāmet / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm **cefā** fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2316-5. Māh-rūlardan **cefā** gelür vefā umma göñül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde lezzet ile balın isteyen / Şoñra taḥammül eyleye dehrüñ **cefāsına**
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster **cefāsına**
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya āḫır **cefāsına**
G2362-3. **Cefānuñ** ṯīşesin göñlüme urma / Olur olsa her bir şikeste
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen tek **cefāde**
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir giçe **cefāde**
G2395-2. Bir naẕarla ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti **cefā** getürdüñ başuma
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / Artur **cefāñı** ẕāhir olur imtiḥān ile
G2416-3. **Cefā tiġ**i elüñden gitmeyelden / Olupdur işbu baġrum rişte rişte
G2418-2. Vefāsın görmedümse n'ola yārüñ / **Cefā** eksük degül epsem bizümle
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır **cefāsına**
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle **cefā** sengiyle dil vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece
G2449-3. Gösterür gerçi vefā şoñı **cefā** / İʿtimād eyleme gel bu dehre
G2452-3. Baña şol deñlü **cefā** ṯīrini atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2462-2. Çeşmüñ **cefā** ḳılıcın alup ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz anuñ nice er düşe
G2468-2. Yiter ögretdün **cefā** fennini ögret gel vefā / Ey muʿallim luṭf idüp taʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2514-1. Ḫāşa-lillah kim **cefāña** dil taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem te'emmül itmeye
G2522-4. Sitem ṯīġi **cefā** ṯīriyle ḳılduñ / Beni hey müselmān pāre pāre
G2544-6. **Cefā** sengiyle şındı āh göñlüm / Bütün kim idi şınsa āb-gine
G2551-3. Ḳıl **cefā** cevre taḥammül ola ki bu rūzgār / Ṭāliʿüñ ola müsāʿid ola ki birgün ese
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ **cefāsın** / Velī olmaḳ gerek ey dil ḥaẕerle
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm **cefādan** nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr ile dil büryān ola
G2607-4. **Cefādan** cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı
G2607-7. **Cefā** ṭaşıdur ṭaşı şuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbīʿışḳ bünyādı
G2643-2. Şol ḳadar atduñ baña **cefā** sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2657-3. Geh **cefā** vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm terk eylemez muʿtādını
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil şīşesi / Uşadup anı **cefā** sengile dildār şıdı
G2690-4. **Cefā** sengiyle miḥnet ṭopraġından / Maḥabbet ḫānesin dil muḥkem itdi
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp **cefā** ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp añdı
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı **cefā** ṯīrine ol ḳaşı yā bizi
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın **cefā** güni
G2726-3. Baña cevr ile **cefā** ġayrilere mihr ü vefā / Neʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı **cefā** ile dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿuzlet yaḳasını
G2770-3. **Cefādan** ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi **cefā** ṯīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile **cefā** ḳurası ben bülbüle düşdi
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup **cefāsını**
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / **Cefā** üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa **cefāya** bu Muḥibbī ḥaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile **cefā** ġāyet de cānānum sever
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʿişve geh **cefādur** işlerüñ
Mr25-9. Ol cefākāruñ **cefāsına** olaldan mübtelā / Eksük olmaz gice gündüz başuma derd ü belā
D17-2. Atduñ **cefā** ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır ʿimāret nişānıdur
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem **cefāsın** görmedüm
B180. **Cefā** ṯīġiyle beni hem-ser itme / Urursan dimezem gel baña ḳıyma

cefā çekmek [7] Zulüm görmek.

G1529-1. Vefāsın görmedüm devr-i zamānuñ / **Cefāsın çekmişem** ṭoyınca anuñ
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin añup nāle ḳılmaya / **Çekse** Muḥibbī bir nice yıllar **cefā** göñül
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur **cefā** hergiz dimem **çekdüm**
G2061-1. Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī **çekdüm** ḳapunda yüz **cefā** ben
G2423-4. **Çekeyim** bülbül gibi ḫārun **cefāsın** dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde miḥnet ḳalmadı / Şol ḳadar **çekdüm cefāñı** dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mr12-2. Şol **cefālar** kim **çeker** bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

cefā eylemek/itmek [19] ...incitmek, keder virmek, ızdırāb virmek... (Tulum, 2011: 484) *bk. cefā ḳılmaḳ*

G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu **itdügüñ cefā** / Didi ki bil ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G115-6. Muḥibbī'ye **cefālar itdüñ** āḫır / N'iderdüñ bārī evvel göñlin alup
G295-1. Ḳon baña ḳılsun **cefālar eylesün** dildār güc / Tek beni andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G306-5. Bu Muḥibbī'ye **cefālar eyleme** eyle vefā / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẓulm ise cevr-i şarīḥ

G449-5. Bu Muḥibbī'ye **cefā itme** vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kine gelür
G539-1. Beni sevdüñ diyü **cefālar ider** / Līk bilmez baña vefālar ider
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil ḥaẕ iderem / Her ne deñlü ki **cefā eyleyesin** nāz gelür
G667-1. Dil sīnem içre ġamze oḳına nişānedür / Dilber **cefālar itmege** ta'līm-i ḫānedür
G747-5. Her ne **cefā iderse** Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā nigārı cān u göñülden sever giçer
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi **itse cefā** / Çünki derdüñe devā ey dil hemān ol derdedür
G986-1. Cāna **cefālar eyleme** cevr ü cefā yiter / Her ne gelürse cānuma senden ṣafā yiter.
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür baña **eylersin cefā** / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez
G1696-1. Her dem **cefālar eyleme** ey meh vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1738-3. Bir yañe **cefā eylese** ol yār-ı cefākār / Ṭa'n eyleye il bir yaña her-bār ne müşkil
G1805-1. **Cefālar eylese** her dem dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ **itdüñ cefā** / Ḳavlüne ṭur dostum gel 'ahd ü peymānuñ ṣaḳın
G2300-5. **Cefā** cevr **itmege** mu'tād olupsın / Kesebilmez ola ādemde çün ḫū
G2744-5. Muḥibbī'ye **cefā itme** bugün dildār-ı 'ālemsin / Ṣorılısardurur yarın meger 'āṣıḳlaruñ dādı
B54. Ḳalb-i şikeste zülf-i siyāhuña bestedür / Bī-ḥadd **cefālar eyleme** göñül şikestedür

cefā ḳılmaḳ [17] *bk. cefā eylemek/itmek*

G84-5. Bu Muḥibbī'ye **cefā ḳılsañ** veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra **cefā ḳılurlar** / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel bu 'ādet
G477-3. Ḫoş gelür cānān **cefālar ḳılsa** ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G539-5. Ger Muḥibbī'ye yār **ḳılsa cefā** / İncinür ṣanma ol ṣafālar ider
G592-3. 'Ahd itdi vefā eylemedi **ḳıldı cefālar** / Ol yār meger vardı Ḳarāmān'e dimişler
G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp **ḳılduñ cefā** / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr ile **cefā ḳılmada** cānānuma beñzer
G1453-4. Eylemez hergiz vefā **eyler cefā** 'āṣıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1613-5. Gāh cevr ü geh **cefā ḳılsañ** aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldı 'abd-i fermānuñ senüñ
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır **cefā ḳılup** / İtdüñ çü tīġ-i cevr ile baġrum dilüm dilüm
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye **cefā ḳılsañ** yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1951-4. Didi cevr itdüm **cefā ḳıldum** daḫi uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm **cefā ḳıldum** zihī uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña **ḳıldı cefā** / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ṣādıḳ ṣanı ben
G2148-3. Baña şol deñlü **cefālar ḳılduñ** uşanmaz mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allāhdan
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr ile **cefā ḳılmaḳ** olupdur aña ḫū
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner **cefā ḳılur** / Ṣaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına

cefā vü cevr [45] Eziyet ve sıkıntı. *bk. cefā vü cevr çekmek, cefā vü cevr itmek*

G81-1. Devrān **cefā vü cevr** ile itdi bugün cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḫudā
G107-2. Ṣorma göñlüme **cefā vü cevrini** ol dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña
G141-4. Didi **cefā vü cevrüm** ile nice nicesin / Didüm o baña mihr gelür gördüm anı kūb
G209-2. Eyler **cefā vü cevr** ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi mihre bir ebrest
G373-3. Zehre beñzetmiş **cefā vü cevrini** ehl-i ḫıred / Çün gelür andan ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G418-1. Senden **cefā vü cevri** göre dil vefā ṣanur / Her ne gelürse 'āṣıḳa anı 'aṭā ṣanur
G419-3. Gördüm **cefā vü cevrüñe** yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum diyār terkini āḫır men iḫtiyār
G584-5. Degül müşkil **cefā vü cevrüñ** ey dost / Velī müşkil budur senden olam dūr
G590-2. **Cefā vü cevr** ile ol bī-vefālar / Cihānı başumuza dār iderler
G681-4. Hecr-ārā gelse **cefā vü cevri** göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil mu'tād irür
G759-1. Her ki 'āṣıḳdur **cefā vü cevrüñe** ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden gele şākir giçer
G776-2. **Cefā vü cevrüñi** añsam göñülden āh u zār itsem / İñiler kūhlar cümle zemīn ü āsumān ditrer
G909-3. Baña derd ü belā hem-zād olupdur / **Cefā vü cevrüñ** olalı birāder
G1031-2. Baña gelür **cefā vü cevr** ni'met / Müdām ol dāim 'āṣıḳ muġtenemdür
G1164-3. **Cefā vü cevri** dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı 'işḳından olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür **cefā vü cevre** māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1257-1. Oldum **cefā vü cevr** ile dilden beri yetiş / Terk itmeden yoluña bu cān u seri yetiş
G1403-5. Gelse **cefā vü cevr** ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki ẕevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1415-4. Gel beni öldür **cefā vü cevrden** eyle ḫalāṣ / Kim **cefā vü cevri** içinde saña beñzer yār yoḳ
G1452-2. Ṣınsa ger göñlüm **cefā vü cevr** ile ḳılmaz 'aceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1689-4. Ḥasbetenlillah **cefā vü cevr** ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür atalardan dostum ḳan eyle gel
G1723-5. Hergiz **cefā vü cevrin** añup nāle ḳılmaya / Çekse Muḥibbī bir nice yıllar cefā göñül
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür **cefā vü cevri** çoḳ devrāne gel
G1945-3. Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum / Gönder **cefā vü cevrüñi** tek baña dem-be-dem
G1987-3. Çoḳ **cefā vü cevr** gördüñ gel uşan dirler baña / Anı bilmezler ki ol 'ālemde varumdur benüm
G2008-6. **Cefā vü cevrüñi** gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2075-4. Dirler **cefā vü cevrini** terk eyledi nigār / Didüm ölür bir kişi kim ḳoya 'ādetin
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür / Ol tek **cefā vü cevri** kendiye 'ādet itsün
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye **cefā vü cevri** gördün müstaḥaḳḳ / Ey güzeller ḫusrevi sulṭān-ı 'ālī-şān-ı men
G2221-4. Yaraşur ḳılsan niyāz ehline nāz / Ḫūy ḳılma tek **cefā vü cevri** sen
G2250-1. Yārüñ **cefā vü cevri** nedür kīnesi neden / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden

G2496-2. Naṣīb imiş **cefā vü cevri** yārüñ / Yolımaz her ne kim yazıldı serde
G2579-3. Her kim **cefā vü cevrini** bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur ʿaẕāb ile
G2590-1. Dilber **cefā vü cevr** ile dil-firīb ola / ʿĀşıḳları ʿaceb mi eger nā-şekib ola
G2614-3. **Cefā vü cevri** bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp didi eri
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ **cefā vü cevre** nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2641-5. **Cefā vü cevr** ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler elḥaḳḳ başupdur ẓulm-ı Timūrı
G2680-1. Cāna **cefā vü cevrüñ** ile dil ḫoş-īn daḫi / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-in daḫi
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan **cefā vü cevr** ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2756-3. Gelse **cefā vü cevr** dilā olma muẓṭarib / Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı
G2770-4. **Cefā vü cevri** terk itmez taẕarruʿ eyleseñ yāre / Ki zīrā ḳatı müşkildür kişi terk ide muʿtādı
Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ **cefā vü cevr** ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ **cefā vü cevri** ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿālemi
Mh18-9. Hey vefāsuz bu **cefā vü cevri** ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
B51. Bu dil **cefā vü cevrüñi** cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse dile merḥabā bilür

cefā vü cevr çekmek [6] Eziyet ve sıkıntı görmek.

G1076(a)-4. Er odur kim ṣabr idüp **çeke cefā vü cevrini** / Şanmañuz itmek şikāyet siz er aġzından düşer
G1279-4. Dāim **cefā vü cevr çeker** pādişā olan / Her dem ṣafā vü cevr sürenler gedā imiş
G1916-2. Şol ḳadar **çekdüm cefā vü cevrini** meh-rūlaruñ / ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilüñe ġam eyledüm
G2345-2. **Cefā vü cevrüni çeksem** yiridür / Göñül virdüm senüñ tek Nāzenīne
G2375-1. **Cefā vü cevri çekmiş** var mı bence / Nitekim yoḳ güzeller içre sence
G2419-2. **Cefā vü cevr çekmek** ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb nʾitdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende

cefā vü cevr itmek [4] Eziyet ve sıkıntı vermek/etmek.

G33-5. Ey Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Ger **cefā vü cevr ide** vü ger vefā
G196-5. Nihāyetsüz **cefā vü cevr idersüñ** / Muḥibbī cevr ile ola nihāyet
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur ol ʿīsī-dem iḥyā / **Cefā vü cevr ider** ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ väleler / Gül **cefā vü cevr ider** bülbüller eyler näleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

cefā vü cevr-i cānān [1] Sevgilinin eziyet ve sıkıntısı.

G1642-1. **Cefā vü cevr-i cānānı** ḳoñ anı baña ögretmeñ / Bu dünyādan vefā ummañ cihānı baña ögretmeñ

cefā vü cevr ü hicrān [1] Ayrılık, eziyet ve sıkıntı.

G2776-4. Ne ḳadar ursañ **cefā vü cevr ü hicrānuñ** yükin / Mest-i üştürdür çeker dil yirde ḳomaz bārını

cefā vü cevr ü renc [1] Ağrı/sızı, eziyet ve sıkıntı.

G2444-1. Dilā ṣabr it **cefā vü cevr ü rence** / Ümīdüñ dut iresin vaṣl-ı gence

cefā vü cevr ü ẓulm [1] Zulüm, eziyet ve sıkıntı.

G1018-3. **Cefā vü cevr ü ẓulmi** eyleme ḫū / Şaḳın kim memleket sulṭānı vardur

cefā vü derd ü ġam [1] Eziyet, dert ve tasa.

G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ **cefā vü derd ü ġam** / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ

cefā vü derd ü miḥnet [1] Eziyet, dert ve sıkıntı.

G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde **cefā vü derd ü miḥnet** çoḳ / İşitmedüm ki bū almış ola kimse vefāsından

cefā vü nāz [1] Eziyet ve naz.

G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ **cefā vü nāz** / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz

cefā vü zecr [1] Eziyet ve zorlama.

G933-2. **Cefā vü zecr** ü cevr ü ḳahr u miḥnet / Ne kim senden gelür luṭf u keremdür

cefā vü ẓulm [1] Eziyet ve zulüm.

G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ **cefā vü ẓulm** ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

cefā-yı dīde [1] Göz eziyeti.

G1671-2. Bilmem ne çāre derdüme kim rāḥat olmadum / Gāhi **cefā-yı dīde** vü gāhi cefā-yı dil

cefā-yı dil [1] Gönül eziyeti.

G1671-2. Bilmem ne çāre derdüme kim rāḥat olmadum / Gāhi cefā-yı dīde vü gāhi **cefā-yı dil**

cefā-cū [3] Cefa eden. *bk. yār-ı cefā-cū*

(cefā-cū [2], cefā-cūya [1])

G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿuşşāḳa ol **cefā-cū** / Boynıda görinenler kākül degül günehdür
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi cevr ü sitem / Ol sebebden ey **cefā-cū** göñlümi şād eyledüm
G1607-5. Bir **cefā-cūya** yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ

cefā-ḫū [10] Cefakâr. Tabiatı gereği eziyet eden. *bk. şūḫ-ı cefā-ḫū, yār-ı cefā-ḫū*

G137-3. Didi uṣanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḫi / Didüm aña ey **cefā-ḫū** görmişem ben anı kūb
G224-2. Ey **cefā-ḫū** cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G226-5. Ey **cefā-ḫū** atuban seng-i cefā / Eyledüñ bu şīşe ḳalbüm şikest
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol **cefā-ḫū** şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G1066-4. Ey **cefā-ḫū** cevri āyin eyledüñ āşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1073-1. Ey **cefā-ḫū** ʿışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1195(a)-2. Ey **cefā-ḫū** niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla göñlüm rīze rīz
G2147-1. Ey **cefā-ḫū** eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥazer ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2351-3. Baña raḥm eyle dirsem ol **cefā-ḫū** / İder cevr ü cefāsını ziyāde
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey **cefā-ḫū** nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi

cefākār [16] İşi cevr ü cefa etmekten ibaret olan, cevr ü cefa eden. (Ş. Sami, 2010: 168) *bk. cevr ü cefākār, dehr-i cefākār, pür-ḫām ü cefākār, şāh-ı cefākār, yār-ı cefākār*

(cefākār [2], cefākārı [2], cefākārum [3], cefākāruñ [9])

G220-3. **Cefākārum** ḳo cevr ü nāz ḳılsun / Budur çünkim güzeller içre ʿādet
G761-5. Nice yıldur ki ḥarc olur yolına ol **cefākāruñ** / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol **cefākārı** sever
G959-1. Ol **cefākāruñ** cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol **cefākārı** henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz
G1164-5. Muḥibbī ol **cefākāruñ** olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḥālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1289-4. Sen **cefākāruñ** elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ **cefākārum** / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice gelmedüñ
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey **cefākār** iñledüm
G1800-6. Ol **cefākāruñ** yolında terk-i cān itdüm yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem ey dostlar / Ol **cefākāruñ** güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G2348-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı mihrini ṭaleb / ʿĀlem içre māh-rūlar ger **cefākār** olmasa
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol **cefākāruñ** / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp didi eri
Mr10-6. Ol **cefākārum** ṣalar ferdālar yelter beni / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr25-9. Ol **cefākāruñ** cefāsına olaldan mübtelā / Eksük olmaz gice gündüz başuma derd ü belā
B96. Şu bir kim virmedi cānı yolında bir **cefākāruñ** / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde āşıḳ-ı zāruñ

cefā-keş [2] Cevr ü cefa çeken, eza ve cefaya duçar olan. (Ş. Sami, 2010: 168)

bk. cevr ü cefā-keş

G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü-ʿālemden ḳamu giçdüm / **Cefā-keş** ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ ʿışḳ eri var / Bir **cefā-keş** bulınmaya bence

cefā-pīşe [2] Mâşûk, sevilen, sevgili. (Devellioğlu, 2000: 129)

G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey **cefā-pīşe** senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar anı / Dirīġā ol **cefā-pīşe** meger varmış Ḳarāmāna

cehālet [1] *Ar.* Bilmezlik, nadanlık, ilim ve vukuftan mahrum ve her malûmattan bîhaber olma. (Ş. Sami, 2010: 168)

G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet **cehālet** ancaḳ

cehd [1] *Ar.* Çalışma, çabalama, sa'y, ikdam. (Ş. Sami, 2010: 168)

bk. cedd ü cehd, cehd eylemek/itmek, cehd ile, cehd ḳılmaḳ

G1361-4. Dürr ü gevherdür egerçi sözlerüñ / **Cehdüñ** olsun eyleyesin cümle ṣaf

cehd eylemek/itmek [17] İşlemek, iş işlemek, çalışmaḳ, sáʿy etmek, pek çalışmaḳ, ihtimām etmek... (Tulum, 2011: 484)

G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam lebüñden özge olmadı ʿilāc / Fā'ide ḳılmadı çoḳ **cehd itdi** Cālinūs aña

G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile **cehd eyle** olma ḫabeb
G235-7. **Cehd eyle** Muḥibbī bugün aʾlālığı artur / Eyüler ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile **cehd eyleyüp** dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil zülfi aġına / Ḫalāṣ olmaz nite **cehd eylese** çend
G1031-3. İdüp **cehd eyleme** vuṣlat temennā / Naṣibi ʿāṣıḳuñ derd ü elemdür
G1154-1. **Cehd itme** dilā yār-ı vefā-dār ele girmez / Ṣanma ki velī cevr ü cefākār ele girmez
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ **cehd it** anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1444-3. ʿAḳl terk itmek ister gerçi ʿışḳı / O **cehd itdükce** olur muḥkem-i ʿışḳ
G1920-2. Ne ḳadar **cehd iderem** Kaʿbe-i kūyuña irem / Saʿy ile olmaz imiş vaṣlı müyesser nʾidelüm
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāṣıḳa yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege **cehd eylesün** kendüye tīmār isteyen
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / **Cehd eyle** ki her nʾeyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2481-6. Duʿā ile dilerseñ añılasın / Cihān içinde **cehd it** yaḫşi ada
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını / İsteyüp **cehd eylemez** ki derdine dermān ola
G2781-3. Nik-ʿamel ḳılmaġa **cehd it** ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün īmānuñı
Mr4-9. Nitekim **cehd eylerem** olmadı ol dilber naṣīb / ʿĀṣıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb olur ḳarīb
B26. **Cehd eyle** vü düriş eyle bugün ʿadl ile sen dād / Ferdā seni ḫayr ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād

cehd ile [4] Çalışmaġ ile, şuġl ile... (Tulum, 2011: 484)

G234-3. Her gice bir nevʿe māhı ʿarż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez **cehd ile** anı dürüst
G1647-5. İdemezsin **cehd ile** anı Muḥibbī sen şikār / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G2401-1. Dirīġā derdüm oldı āşikāre / Bulınmaz **cehd ile** bu derde çāre
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / **Cehd ile** aña bulmadı bir çāre benefşe

cehd ḳılmaḳ [7] Çalışıp çabalamak. *bk. cehd eylemek/itmek*

G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṣ bu göñül / **Cehd ḳıl** tevḥidle anuñ yirine ṭola nūr
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī **cehd ḳıl** arayı gör
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī **cehd ḳıl** arayı gör
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / **Cehd ḳıldum** bulmadum yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G1808-5. Ey Muḥibbī **cehd ḳılma** ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / Her kişi artura ṭursun **cehd ḳılsun** ṭāʿatin
G2030-3. Zülfi şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür **cehd ḳıl** giçilmesün

cehennem [3] *Ar.* Ahirette günahkârların azap gördükleri mahal, tamu, dûzah. (Ş. Sami, 2010: 169)

G5-3. Kimine virdüñ bihişt ü ḫilʿat ü tāc u kemer / Kiminüñ yirin **cehennem** menzilin nār eyledüñ
G24-4. **Cehennem** bir şerer āhum odından / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre deryā
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāṣıḳlaruñ / Gözine cennet **cehennem** görine kevşer ḫamīm

cehīm [1] Dāmū, hácīm, dūzáḫ, dārü'l-bevār, sáḳár, cehennem... (Tulum, 2011: 486) *ehl-i cehīm, nār-ı cehīm*

G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa **cehīm** içre olursın bir ḥaṭab

cehl [1] *Ar.* Bilmemek, ilmin zıddı. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 48)

G1560-3. Bugün faż̈l ile ʿirfān ol ḳo **cehli** eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ

celīl [1] *Ar.* Büyük, azim, refî', âlî, kadri büyük ve mertebesi yüksek. (Ş. Sami, 2010: 169)

Mh14-5. Kaʿbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim ṣevābın ḳomış artuḳdur **Celīl**

celis-i bāde [1] İçki arkadaşı.

G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde **celis-i bāde** olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup gül gibi küşāde olam

cellād [11] *Ar.* İdam ile mahkum mücrimînin ve zamân-ı kadîmde örfen katli iktiza edenlerin katline memur adam, seyyâf. (Ş. Sami, 2010: 169)

bk. cellād-ı çeşm, cellād-ı çarḫ, cellād-ı ġamze, cellād-ı müje, çeşm-i cellād, ġamze-i cellād

(cellād [5], cellāddan [4], cellāddur [1], cellādıyam [1])

G97-4. Ol gözi **cellāddan** saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G955-4. ʿAceb bu ġamze midür yāḫūd **cellād** / Ṭutar ḫāżır elinde tīġ u ḫançer
G1017-6. Gözi **cellād** olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur

G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider la ʾl-i lebüñ ʿīsā gibi / Līk ġamzeñ öldürür ʿuṣṣāḳ **cellād** istemez
G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi didüm yār didi / Kim ki **cellād** ola elbette olur fi ʾl-i şeni ʿ
G1811-5. Ġamzesine dökme gel ḳanın Muḥibbī'nüñ didüm / Dökmege ʿāṣıḳlaruñ ḳanın didi **cellādıyam**
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben olmaz ʿaceb / Ol gözi **cellād** çünkim dil-sitānumdur benüm
G2037-5. Ġamzesi **cellāddur** elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫʷārdan
G2223-3. ʿĀṣıḳuñ ḳatline çünkim ḥükm ider ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur **cellāddan**
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol gözleri **cellāddan** / Günde biñ kez ḳan ide ḥaẕẕ ide ol feryāddan
Mh10-7. Dād umma ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye **cellāddan**

cellād-ı çeşm [9] Can alıcı göz, göz celladı.

G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ eylesün **cellād-ı çeşmüñ** helāk / Ka ʾbedür kūyuñ ḳamu anları ḳurbān oldı ṭut
G454-4. **Cellād-ı çeşmi** ḫūnum içerse ʿaceb degül / Mest olsa kişi lā-büd anuñ ḳaṣdı cānedür
G714-2. Dilā **cellād-ı çeşminden** ḥaẕer ḳıl / Nice ḳanlar döker ol bī-emāndur
G840-4. Āh kim **cellād-ı çeşmüñ** ḳan içer / Eline almış yine tīġ ü teber
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu göñlüm şeb-revin / Ḳatlüme **cellād-ı çeşmi** gāh ḫançer gösterür
G995-2. Dutar **cellād-ı çeşmi** tīġın ʿuryān / Öñinde ehl-i ʿışḳ dü-nīme beñzer
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu göñlümi **cellād-ı çeşm** / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi işkencedür
G1119-3. Kıya baḳsa eger **cellād-ı çeşmüñ** / İder müjgānın ol dem ḫançer-i tīz
G2305-3. Eline almış yine **cellād-ı çeşmi** ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek ḳanın eyler ārzū

cellād-ı çarḫ [1] Felek celladı.

G1709-6. **Cellād-ı çarḫ** virmeyiser kimseye emān / Yitmez mi saña n'eyledi Behrām-ı gūra gel

cellād-ı ġamze[4] Can alıcı bakış, nazlı bakışın celladı.

G288-3. Nice bir **cellād-ı ġamzeñ** eline ḫançer alup / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G1211-1. Tīġini **cellād-ı ġamzeñ** dem mi var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ʿuṣṣākı perhīz eylemez
G2402-2. Emān virmez baña **cellād-ı ġamzeñ** / Ḳomaz baḳmaġa yüzüñe oyınca
G2505-1. Beni **cellād-ı ġamzeñ** iki nime / Ḳo ḳılsun redd idüp tek yüri dime

cellād-ı müje [1] Kirpiğin celladı.

G251-3. **Cellād-ı müjeñ** teşne olupdur yine ḳane / ʾIşḳ ehlini ḳarşuña getür bir bir ʿaẕāb it

cellād-veş [1] Cellat gibi.

G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine **cellād-veş** çeşmi / Ḳırup ʿāṣıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan

Cem [16] *Ar.* İran'da ilk önce saltanat süren Pişdâdiyân sülâlesinin dördüncü ve en büyük hükümdarı. *Cem* büyük padişah anlamında olup sonradan adına ışık anlamındaki *şîd* sözcüğü eklenmiştir. Şarabı bulanın Cem olduğu söyelenir. ...kadehi de (câm) Cem'in adıyla anılır. (Zavotçu, 2006: 88)

bk. cām-ı Cem, Cem-i vaḳt, devr-i Cem, Ferīdun u Cem, ḫāk-i Cem, Ḫusrev ü Cem, Keyḫusrev ü Cem, külāh-ı Cem, sāġar-ı Cem

(Cem [9], Cemi [1], Cemin [1], Cemler [1], Cemlerdür [1], Cemlerüz [1], Cemüñ [2])

G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Ferīdūn daḫı **Cemlerdür**
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde kim kūşe-i meyḫānede bir **Cem** görinür
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā **Cem** görinür
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh **Cemlerüz**
G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ zevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh **Cem**
G1885-2. Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını **Cemüñ** / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin gūş idelüm
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı **Cem**
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını **Cem** hem
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger cāmın **Cemin**
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey **Cem** heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫı ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya **Cem** / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem **Cemi** / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / **Cem** gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek
Mr1-14. Ġırra olma ḥüsnüñe bil kim nice **Cemler** gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

Mr7-15. Çünki ṣu üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẕar ḳıl ḥāli n'olmışdur **Cemüñ**
Mr17-9. N'ola Dārā ile **Cem** gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm

Cem-i vaḳt [1] Cem vakti

G671-3. Çemende sāġar almışdur eline nūş ider lāle / **Cem-i vaḳt** oldı güyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür

cemʿ [2] *Ar.* Cāmi ʿiyet, cemāʿát, tāyife, zümre... (Tulum, 2011: 488)

bk. bir araya cemʿolmaḳ, bir yire cemʿeylemek/itmek, bir yire cemʿolmaḳ, cemʿeylemek/itmek, cemʿi ḫiṣāl, cemʿḳılmaḳ, cemʿolmaḳ, şemʿi cemʿ

(cemʿinde [1], cemʿine [1])

G717-4. Şemʿi meclis söylemiş bu sözi germ olmış meger / Āşinālar **cemʿine** ḳoñ gelmesün bīgāneler
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā **cemʿinde** çün lāyıḳ degül bīgāneler

cemʿeylemek/itmek [35] *bk. bir yire cemʿeylemek/itmek*

1. Bir eylemek, bir etmek...(Tulum, 2011: 489)

G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī **cemʿidüp** derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki yārāndur baña

2. Bir araya getirmek. (TDK, 2011: 451)

G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile **cemʿidebilmez** kīn her kim dīn ṭutar
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz- nāk / Āteş ile ābı **cemʿitmiş** kerāmet gösterür
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz-nāk / Āteş ile ābı **cemʿeyler** kerāmet gösterür
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler **eyler** şarāb u ābı **cemʿ** / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi ṣu āteş ictimāʿ
G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki **eylemiş** insānda **cemʿ**

3. ...dermek, derc etmek, icmāʿetmek... (Tulum, 2011: 489)

G251-2. **Cemʿeyle** güzeller döneler tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi sen mehtāb it
G379-3. Kim māyil ola dīni metāʿını **cemʿide** / Ḳārūn-vār ʿāḳıbet anı zemīn ṭutar
G425-6. Olur dünyāya māyil **cemʿiderler** / Giçer āḫırı da Ḳārūn'a beñzer
G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / Ṣol ki dāne dāne rızḳı **cemʿidüp** ḫırmen ḳılur
G944-2. **Cemʿider** her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān oḳur
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / **Cemʿidüp** uşşāḳını her yaña aşma başmadur
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine **cemʿitdi** gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına niṣārum var
G1070-4. Meyl-i dünyā ile **cemʿitdügiçün** sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn añılur
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīnede **cemʿitdi** dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / **Eyledüm** cān ḫırmeninde ḥāṣıl-ı ʿışḳı çü **cemʿ**
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden **cemʿeyledün** / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler yanında zāġ
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin ṣaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice **cemʿitmiş** özin deryāyı baḳ
G1497-4. Kākülinden **cemʿidüp** bī-dilleri ḥabs itmege / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı çāhı görüñ
G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye ṣal / Bend olan ʿāṣıḳları **cemʿeyle** bir bir pāye sal
G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül / **Cemʿidüp** cümle reyāḥini ḳılur dīvān gül
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre **cemʿidüp** baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam şu ʿle-i āhum olalıdan ʿalem / Gözlerüm yaşını **cemʿitdüm** sipāhumdur benüm
G2075-3. Ġam leşkerini **cemʿidüben** geldi üstüme / İtdi ḫarābe āh bu göñli vilāyetin
G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar **cemʿidüp** / Ḳaçmaya şīr ü peleng olʿāṣıḳ-ı bī-bākdan
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında **cemʿitsem** yedi deryāyı ben
G2161-4. Leşker-i derd ü belā **cemʿeyleyüp** sulṭān-ı ġam / Gönderüp ġāret ider dil şehrine eyler aḳın
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende **cemʿidüp** ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi güle
G2371-4. Kūyında yār **cemʿidüp** ʿāṣıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü için bir yeñi ḳule
G2373-3. Ḫaymesin ṣaḥrāya ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / **Cemʿider** ʿāṣıḳları beñzer ki ʿarż eyler sipāh
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına **cemʿiden** melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel temel yirine ḳoya başını
G2688-2. Düşürme bādei elden varup ṣaḥn-ı gülistāna / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup **cemʿeyle** yārānı

3. Çeki düzen vermek, toparlamak.

G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet miʿaceb / Didiler kendüni **cemʿit** ol meh-i tābān gelür
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın **cemʿeyleyüp** zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın **cemʿeyleyüp** zülf-i perīşān istemez

cemʿi ḫiṣāl [1] Hasletlerinin/vasıflarının bütünü.

G1465-1. Artarsa n'ola nūr-ı cemāli Muḥammedüñ / Kesbi degül **cemʿi ḫiṣāli** Muḥammedüñ

cemʿḳılmaḳ [6]

1. Toplamak.

G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme başa ʿaḳlun **cemʿ ḳıl** / Ḳanda gitdi ḳandadür Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G772-2. Tīmār-ı ġamda **cemʿ ḳılup** naḳd-i eşki dil / Ġam ḥāṣılını kendüye bād-ı hevā bilür
G1497-5. **Cemʿ ḳıldı** bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḫırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar **cemʿ ḳıldı** yanına
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḥāṣıluñdur **cemʿ ḳıl** bu gözlerüñ dinārını

2. Bir araya getirmek.

G869-2. **Cemʿ ḳıldum** miḥnet ü derd ü elem / Rāh-ı ʿışḳ içre baña ol zāddur

cemʿ olmaḳ [21] Bir yere gelmek, derilmek, háşr ołmaḳ, üşmek... (Tulum, 2011: 490) *bk. bir araya cemʿ olmaḳ, bir yire cemʿ olmaḳ*

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende **cemʿ oldı** seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı tüpdüz / **Cemʿ ola** ġarḳ ide dünyāyı sipāhum şanemā
G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi ḫırḳamda āb-ı mey / **Cem olduġı** bu ikisi ʿışḳa nişānedür
G692-2. Ġam leşkeri **cemʿ oldı** dögüp sīne-i ṭablum / Dil feṯḥin ider öñce çeküp āhum ʿalem-var
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine **cemʿ olmış** veyāḫūd mūrdur
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen yaşum şarāb u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā **cemʿ oldı** dil şoḥbetdedür
G911-3. Şemʿ-i ḥüsnüñde cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün **cemʿ olup** her yañadan her an aḳar
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli **cemʿ ola** pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne şemʿ
G1425-2. Şuʾle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş ile **cemʿ olan** deryāya baḳ
G1429-4. Leşker-i encümle **cemʿ olmış** yürürken āfitāb / Ṭoġsa ḳalmaz maḥv olur mihr-i cihān-ārāya baḳ
G1521-4. Kaʾbe-i kūyuñda **cemʿ olan** bugün ʿāşıḳları / Ḫayra girsen eylesen bir bir ḳamu ḳurbān senüñ
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb ile **cemʿ olduġını** āteşüñ
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / Āḫır yolında **cemʿ olup** ʿummān olan yaşum
G1881-4. Āb u āteş **cemʿ** mümkin **olmaz** iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1979-1. Görinen boynumda şanmañ dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿışyān ile **cemʿ olmış** günāhumdur benüm
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan **cemʿ olur** ʿāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2332-3. Ġālib degülse zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül / **Cemʿ olsa** mūr ġālib olur ejdihāsına
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma şu / Ḳorḳaram kim seni bir gün **cemʿ oluben** ġarḳ ide
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın / **Cemʿ olur** cūş itmege bāy u gedālar başuma
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / Kim eṭibbā aña **cemʿ olsa** devā yoḳ zinhār
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında **cemʿ olur** anuñ hezārān bülbüli

cemāl [87] *Ar.* Güzellik, hüsn, yüz güzelliği. (Ş. Sami, 2010: 170)

bk. ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek, bāġ-ı cemāl-i ḥüsn, cemāl-i āfitāb, cemāl-i ʿarż itmek, cemāl-i dilber, cemāl-i dūsitān, cemāl-i gülsitān, şemʿ-i cemāl-i ḥüsn, cemāl-i şemʿ, cemāl-i şemʿ-i ruḫsār, cemāl-i yār, cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān, cemāl ü ḥüsn, deryüze-i cemāl, genc-i cemāl, genc-i cemāl-i yār, gencine-i cemāl, gülistān-ı cemāl, gülzār-ı cemāl, ḥüsn ü cemāl, meh-i cemāl, nūr-ı cemāl, seyr-i cemāl itmek, şemʿ-i cemāl, şemʿ-i cemāl-i cān-fezā, şemʿ-i cemāl-i dilber, şemʿ-i cemāl-i yār, şevḳ-i cemāl-i yār, tecellā-yı cemāl, Yūsuf-ı cemāl

(cemāl [4], cemāli [13], cemālidür [1], cemālin [5], cemāline [3], cemālini [4], cemālüñ [39], cemālüñden [2], cemālüñdür [3], cemālüñe [6], cemālüñi [6], cemālüñle [1])

G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül **cemālüñ** kaʾbesin / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G126-1. Hep güzeller necm Ḥāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül **cemālüñ** ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G248-1. Ey māh **cemālüñe** cihānı nigerān it / Göster ruḫuñ ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cāna ola yanuñda şuç / Ben bu şuç ile **cemālüñden** ıraḳ olmaḳ ne güc
G343-4. Ditrerem cānā **cemālüñi** görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan şanki bid
G377-4. Zülfüñi refʿit **cemālüñden** görinsün āfitāb / Gice ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı **cemālüñ** şemʿini / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür pervāneler
G451-1. Cān **cemālüñ** şemʿine yanmaġa bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G469-6. Virmez Muḥibbī kimseye Tañrı selāmını / Maġrūr olup **cemāline** ol sīm-ber giçer
G574-4. Dün tefeʿül eyledüñ açdun **cemāli** muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli nedür
G619-1. Dil **cemālüñi** görelden birʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G714-5. **Cemālüñ** şemʿine ḳarşu Muḥibbī / Özin pervāne ḳıldı anı yandur
G718-3. Tefeʿül eyleyüp cāna **cemālüñ** muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl añlar
G766-2. Göreyim didüm **cemālüñ** eyledüm didüm ḫaṭā / Sen mürüvvet kānısın ʿafv it ḫaṭā eyler beşer
G827-1. **Cemālüñ** şemʿine ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam per ü bāl / **Cemālüñ** şemʿi çünki nāre beñzer

G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem n’ola ey dilber seni / Cān gözi dāim **cemālüñe** senüñ baḳmaḳdadur
G847-1. Dil ṣaçuñ zencīrine dīvānedür / Cān **cemālüñ** ṣem῾ine pervānedür
G916-1. Ne ḫoş demdür viṣāl ola müyesser / **Cemālüñle** daḥi göñlüm münevver
G961-1. Görmişem zībā **cemālüñ** olmışam cāndan esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm ol dest-gīr
G1033-2. Umardum düşde göreydüm **cemālüñ** / Velī ῾ışḳuñ beni bī-ḫᵛāb idüpdür
G1054-3. İtdi **cemāli** güllerini çün nigār῾arż / Vir cānı būsesini anuñ ol dem aladur
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo **cemālüñ** ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1127-1. Biz ezel zībā **cemālüñe** senüñ ᾱṣıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi **cemāl** olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1161-4. Ṣaḳla **cemālüñ** ayını ey āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine bir gün irişür şerārumuz
G1193-2. **Cemālüñ** görmek oldı çün müyesser / Ḫudādan istedüm işitdüm imrūz
G1202-2. **Cemāli** dūr olalı gözlerümden / Cihānda yir mi ḳaldı kim nem olmaz
G1204-1. **Cemālüñ** ᾱlem-ārādur muḳābil āfītāb olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz
G1226-1. Gerçi kim itdüm **cemālüñi** cihānda ben heves / Līk senden bir naẓardur ara yirde mültemes
G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur **cemālüñ** görmege / Senden irād istemezdüm ola idüm bir ḳarış
G1328-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez **cemālüñ** olur bīdār ṣem῾
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ **cemālin** / Bu ḫaste göñlüme tīmār olan ṣem῾
G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭuñ yazalı ḫaṭṭ-ı bedi῾ / Ḳaşlaruñ oldı **cemāl** üstine ṭuġrā-yı refi῾
G1346-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez **cemālüñi** olur bīdār ṣem῾
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ rūz olalı **cemālüñ** / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1415-5. Men῾ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa **cemālüñe** müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir ῾āṣıḳ-ı dīdār yoḳ
G1422-4. **Cemālüñ** görüp itdüm cānı teslīm / Bahār irişdi çünkim der-sefer yoḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek **cemālini** / Dilden gider mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden **cemālüñdür** senüñ / ῾Āşıḳa ḫançer çeken her dem hilālüñdür senüñ
G1495-2. Lem῾a ursa gün yüzinde pertev-i ῾ışḳ ṭañ mıdur / ῾Āşıḳa āyīne her dem çün **cemālidür** anuñ
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan gel dirīġ itme **cemālüñ** yoḳ keremden yeg
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde **cemālini** gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı **cemāli** ḳaşuñuñ / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim **cemālin** dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ
G1616-1. ῾Ālemi enver ḳılan cāna **cemālüñdür** senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde ḫālüñdür senüñ
G1616-3. Ḫᵛāb u bidārumda görinen **cemālüñ** nūrıdur / Gice de gündüz de eglenmem ḫayālüñdür senüñ
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā **cemālüñdür** senüñ / Āl iden bu ben dile ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1672-3. Sen baña göster **cemālüñ** ṣem῾ini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1725-1. Mihr idüp āşıḳlara gün gibi gel göster **cemāl** / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1831-1. Her ḳaçan zībā **cemālüñe** olam düş ey ṣanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey ṣanem
G1831-2. Olalıdan bu **cemālüñ** gülşeni cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1853-2. Tā ki gördüm ben **cemālüñ** ṣem῾ini / Cān u dilden yanmaġa pervāneyem
G1854-1. Cānān **cemāli** vaṣfına çün bir ġazel didüm / Şīrīn lebini ṣormaġa ġāyet güzel didüm
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem niṣār ayaġuña / Baña gösterseñ **cemālüñ** nūrını görse gözüm
G1887-2. Göreli cānā **cemālüñ** ṣem῾ini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli yanup nār olmışam
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / **Cemālüñ** muṣḥafı ḥaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1949-4. **Cemālüñi** gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1980-3. Görüp **cemāli** ṣem῾ini pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān ile ben oda yanaram
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde **cemālüñ** ṣem῾ine ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var **cemāli** ṣevḳine / İdiñüz ol dilber-i ᾱlī-cenāb eglenmesün
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā **cemālüñ** var iken / N’eyleyem῾ıyd ayını iki hilālüñ var iken
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / Yanmaġa ṣem῾ī **cemāline** anuñ pervānesin
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ **cemālüñ** var iken / Serve ḳılmayam naẓar nāzik nihālüñ var iken
G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā **cemālüñ** gülşeni / Ra῾d-veş āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā **cemālüñ** var iken / Yanıcaḳ pervāne ṣem῾e perr ü bāli n’eylesün
G2181-3. ῾Āşıḳ iseñ yan **cemāli** ṣem῾ine pervāne-veş / ῾Āşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enīn
G2233-2. Zülfini gider **cemālüñ** rūşen olsun gün gibi / Ḫaste-dillller niceye dek āb-ı şeb-gīr eylesün
G2234-2. **Cemāli** ṣem῾üñ añduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar cānā **cemālüñe** senüñ / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2334-3. Ḳaçma ῾ömrüm gibi bir kerre **cemālüñ** göreyim / Ḳorḳaram῾ömr giçe hā dimeden hā tükene
G2485-3. Deryāsınuñ **cemāline** ῾āşıḳ olmasa / Bu cūş u bu ḫurūş ile bes ıżṭırābına
G2549-2. Yanmaġa ῾āşıḳları gelmiş **cemāli** şevḳine / Nitekim pervāneler şem῾-i şebistān üstine
G2555-3. Kim **cemāli** gülşenin bir kez temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan giçe
G2589-3. Aç berḳi῾üñi gülşene göster **cemālüñi** / Gül-ruḫlaruñı göricegüz şerm-sār ola
G2590-3. Gül gibi῾arż eylese dilber **cemālin** / Ol dem fiġān u āh ile dil ῾andelīb ola
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā **cemālüñ** gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi
G2685-5. Bu Muḥibbī’yi **cemālüñ** ṣem῾ine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni
G2694-6. **Cemāli** ṣem῾ine pervāne gibi / Muḥibbī cānu dilden yandı düşdi
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi **cemālin** ῾arż idüp / Lāl iken ῾uşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi
G2784-1. Ḳılmasam cānā **cemālüñ** ben temennā kāşki / Ṣalmasam dil mülkine her laḥża ġavġā ḳaşki
G2795-2. Gördüñ **cemāli** ṣem῾ini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ sürsün atını / ῾Arż eylesün **cemālini** virsün zekātını

Mr12-15. Gösterüp evvel **cemālini** Muḥibbī ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
D8-2. Her yüzden ider yār tecelli çü **cemālin** / Yañılsa ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāṣuḥ
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ʿarż ide **cemāl** / Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün **cemālüñ** ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş ʿāşıḳlar içün ayına

cemāl-i āfitāb [1] Güneşin yüzü.

G167-1. Her ḳaçan kim gide yüzüñden niḳāb / Münfaʿil olur **cemāl-i āfitāb**

cemāl-i ʿarż itmek [1] Güzel yüzüñ arzetmek.

G1992-4. **İtdi cemāl-i ʿarż** ile ʿuṣṣāḳa merḥamet / Olmaz güzeller içre bugüneʿamel didüm

cemāl-i dilber [1] Sevgilinin güzel yüzü. *bk. cemāl-i yār*

G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı **cemāl-i dilberi** / Açmasa ger ġamzesi sīnemde yir yir revzene

cemāl-i dūsitān [1] Dostların yüzü.

G1807-1. Gidüp hicrān biḥamdillah **cemāl-i dūsitān** gördüm / Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

cemāl-i gülsitān [1] Güzellik gül bahçesi.

G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül / **Cemāl-i gülsitānında** fiġāna başlasun bülbül

cemāl-i şemʿ [2] Güzellik mumu.

G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ **cemāl-i şemʿine** ḳarşu / Degülsin aña pervāne velī ben yana ṭapşırdum
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın **cemāl-i şemʿe** yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī ṣaḳlar anı yā neye

cemāl-i şemʿ-i ruḫsār [1] Yanağının mumunun güzelliği.

G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm **cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı** / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile perdür

cemāl-i yār [3] *bk. cemāl-i dilber*

G1398-2. Ger küdūretden dilersen ṣāf ola mir'āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim **cemāl-i yāra** baḳ
G1585-3. Ger **cemāl-i yārı** görmek ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1922-4. Açılsa bāġ-ı maḳṣūd görsem **cemāl-i yārı** / Olsa hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān [1] Ken'an Yusuf'unun güzel yüzü.

G397-2. Yaʿḳūb-vār ġarḳa virür ʿālemi yaşum . / Āh ol **cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān** ne yirdedür

cemāl ü ḥüsn [3] Güzellik.

G1177-4. Ṣaḳın **cemāl ü ḥüsnüñi** ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine irişe tā ki şerārumuz
G1401-1. Ġırra olma gel **cemāl ü ḥüsne** ben dervişe baḳ / Vir zekāt-i ḥüsnüñi yoḳdur aña benden eḥaḳḳ
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ / İşbu **cemāl ü ḥüsne** viriser ḫalel didüm

cemīʿ-i vuḥūş [1] Vahşi hayvanlar topluluğu.

G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ **cemīʿ-i vuḥūşa** revā giçer

cemīl [2] *Ar.* Cemal sahibi, güzel. (Ş. Sami, 2010: 171)

G1688-1. Luṭf u elfāẓuña olmış teşne-dil mā-i sebīl / Ḥüsnüñe cennet dimişler belki cennetden **cemīl**
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin **cemil** / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl

cemʿiyet/cemʿiyyet [3] *Ar.* (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 49)

(cemʿiyet [1], cemʿiyyet [1], cemʿiyyetini [1])

1. Heyet, meclis; topluluk.

G1488-2. **Cemʿiyyet** idüp bir nice dīvāneler olduḳ / Anuñ ʿalemini çeküp alayı büyütdüñ
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp ṣaḥrā-yı dilde ḳareler / **Cemʿiyet** Mecnūn içün ṭutdı Ḥayālī mātemi

2. Sözün mana cihetiyle birkaç vechi veya elfâz-ı mütenasibeyi havi olması.

G84-2. Ḫāṭırum **cemʿiyyetini** ṣorma benden ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña

cemmāş [1] *Far.* Nazar-ı tecessüs sahibi, mütecessiz. (M. Nâcî, 2009: 85)

G1426-4. **Cemmāş** çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ

Cemşīd [3] *bk. Cem*

bk. Çemşīd ü Dārā, Cemşīd ü Faġfūr, Cemşīd ü Ḳārūn, devlet-i Cemşīd ü Feridūn, Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā(b), İskender ü Cemşīd, Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād, sāġar-ı Cemşīd

(Cemşīd [2], Cemşīd'e [1])

G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / Dirīġā vü dirīġ itdi eger **Cemşīd** eger Dārā
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam **Cemşīd** cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi **Cemşīd'e** gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Cemşīd ü Dārā [1] Cemşid ve Dara.

G24-9. ʿÖmr dünyā gibi çün bī-vefādur / Dirīġ itdi buña **Cemşīd ü Dārā**

Cemşīd ü Faġfūr [1] Cemşid ve Fağfur.

G853-5. Aç ʿibret gözini baḳ ḳanda gitdi / Ferīdūn u Ḫusrev **Cemşīd ü Faġfūr**

Cemşīd ü Ḳārūn [1] Cemşid ve Karun.

G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol **Cemşīd ü Ḳārūn** ile baḫş

cenāb [1] *Ar.* Haysiyet, şeref, vakar-ı sahih, ulüvv-i cenab. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 49) *bk. cenāb-ı Kaʿbe*

Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden **cenābı** ḳapmaya her dem nemi

cenāb-ı Kaʿbe [1] Hazret-i Kabe.

G2516-1. Beñzedelden kūy-ı dildārı **cenāb-ı Kaʿbeye** / Yüz sürerler ekşer anuñçün türāb-ı Kaʿbeye

ceng [2] *Far.* Döğüş, savaş, vuruşma. (M. Nâcî, 2009: 87) *bk. āşūb u ceng, ceng eylemek/itmek, ceng ü cidāl, ceng ü cidāl itmek, ceng-i Mohāç, ṣaf-ı ceng*

(ceng [1], cengümi [1])

G272-4. İtlerüñle **cengümi** görüp beniʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi eyler çünki aḳrān ile baḫş
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu **ceng**

ceng eylemek/itmek [12] Dögüşmek, savaş etmek... (Tulum, 2011: 491-492)

G558-5. Ey Muḥibbī nefs-i emmāre ile **ceng itmege** / Ehl-i diller göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar
G956-2. Ṭañ degüldür **ceng iderse** cān u dil sen ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün savaşlar
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün **ceng iderler** cān u dil / Dostum gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı gözi / **Ceng ider** ebrū ḳaçan görse peleng
G1619-2. Muṭīʿündür ser-i-ser cümleʿālem / **İder** çeşmüñ hemān yoḳ yirlere **ceng**
G1654-3. Ṣanma āsān dilā maʿreke-i derd ü ġamı / ʿIşḳ ile **ceng idemezsin** olasın Rüstem-i Zāl
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūmaʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ ile **ceng eyledüm**
G2503-4. Ḫaddi ile zülfini gördüm iderlerʿarbede / Rūm şāhı **ceng ider** şankim Efreng ile
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür **ceng itmege** Siḥrāb ile
G2710-1. **İder** mest oldı çeşmüñ yine **cengi** / Atar dīvāne diyü baña sengi

ceng ü cidāl [2] Savaş ve kavga. *bk. ceng ü cidāl itmek*

G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür **ceng ü cidāl**

ceng ü cidāl itmek [2] Savaşmak.

G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī dir imiş / Ṭañ degül **ceng ü cidāl itse** şarāb üstindedür

ceng-i Mohāç [1] Mohaç savaşı.

G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderlerʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẓar bilsün nedür **ceng-i Mohāç**

ceng-cūy [1] Cenk arayıcı, kavgacı. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 49)

G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem elinde bir **ceng-cūyı** sevdüm

cennāt-ı naʿīm [2] Cennet nimetleri.

G1-5. Muṣṭafāʾnuñ ḥürmetine yā İlāh / Sen müyesser eyle **cennāt-ı naʿīm**
D43-1. Bugün ṣabr eyleyen derd ü elime / İrişür irte **cennāt-ı naʿīme**

cennet [69] *Ar.* Ahrette mü'minîn ve sulehâ ve ashâb-ı hayra min-tarafillâh mev'ûd olan mekân-ı ma'nevî ki ferahfeza bahçe ve köşkler suretinde tarifle tefhim buyuruluyor, uçmak, firdevs, behişt. (Ş. Sami, 2010: 172)

bk. bāġ-ı cennet, cennet-i aʿlā, cennet-i kūy, cennet-i meʾvā, cennet-i rūy, cennet-i ṣāni, cennet ü ḥūrā, cennet ü ḥūrī, cennet ü ḥūrī vü ġılmān, cennet ü firdevs, cennet ü kevṣer, ḥūrā-yı cennet, ḥūrī vü cennet, ṭūbī vü cennet

(cennet [32], cennetde [7], cennetdedür [1], cennetden [6], cennetdür [1], cennete [10], cenneti [10], cennetinden [1], cennetüñ [1])

G18-4. Rūz-ı maḥşerde nidā **cennetinden** ire ümmete / هنه جنات عدن فادخلوها خلدين
G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam ṭopraġumı / Alup kuḥl idine **cennetde** hūrā
G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre ger **cennet** gelürse beytü'l-aḥzāndur baña
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz **cennet** içinde ʿaẕāb
G151-3. Kūyuña ḳoma raḳīb-i kāfiri / **Cennete** lāyıḳ degüldür bū Leheb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz **cennet** içinde ʿaẕāb
G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadinde ʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın **cennetde** virür ādeme şeyṭān öğüt
G214-9. İstemez kevṣer şarābın **cenneti** ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G277-4. Çıḳardı Ādemi **cennetden** İblis / Raḳīb itdi beni kūyından iḫrāc
G364-1. La ʾlüñ bitüre söz ile ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi **cennetde** ber leẕīẕ
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ ẕerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle **cennet** içre ṣānidür
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü **cennet** gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı **cennet** ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G468-1. **Cennetüñ** ḥūrīleri vaṣfın melek iẓhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / Kim saña mānend yoḳ **cennetde** ḥūr
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / **Cennetden** ādemi çıḳaran çünki dānedür
G603-4. Kimisi ṣūfī ḫalḳuñ kimi ʿāşıḳ / Birisi **cennet** ister biri dīdār
G676-4. Zāhidüñ fikrinde **cennet** kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G688-4. **Cenneti** kūyuñı terk itmiş işitdüm müdde ʾī / Ṣād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol gül-çehre **cennet** bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde ṣīr ırmaġıdur
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı **cennet** bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀşıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber-ṣadādur
G706-2. Ka ʾbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem n'ola / Kūy-ı dilber çünki **cennetden** baña a ʾlā gelür
G757-2. Kūyuña ḳāni ʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan **cenneti** n'eyler diler dīdār seyr
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi **cennet** içinde çıḳaran çün dānedür
G852-4. Lebi dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḥı mānendi yoḳ **cennetde** bir ḥūr
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid gibi sen **cennete** / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G864-5. İstemez zāhid gibi **cennet** temāşāsın göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile ẕikrüñi hemān **cennetdedür**
G909-4. Ḳaddüñ ṭūbā özüñdür ḥūr-ı ravża / Yüzüñ **cennet** lebüñdür āb-ı kevṣer
G945-4. Zāhidā ṣanma ki a ʿmāl ile **cennet** bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ fażlıdurur yoḫsa ʿamelden ne gelür
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı **cennet** içre ḥūrlar
G1013-1. **Cennet** ki dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḥnet evi de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1081-6. Sensüz n'iderem **cennet** eyā ḥūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G1085-2. **Cennete** ḥūrā eger biñ nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma **cennet** isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī **cennete** ḳā'il degül dīdārsuz
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi **cennet** ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dīdār isterüz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḥūri ki **cennetde** ʿaẕāb olmaz
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen baṣ / Ki zīrā herkese **cennet** vaṭan bes
G1366-1. Kim der-i cānānda ide i ʾtikāf / Menzili **cennetdür** anuñ bī-ḫilāf
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o **cennet** ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1525-4. Çıḳardı Ādemi **cennetden** iblis / Beni dūr itdi kūyından ḥabībüñ
G1567-5. Açıla ḳabrine **cennetden** anuñ revzeneler / Ruḥlaruñ fikri lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
G1583-2. Vā ʿıẕā **cennet** şarābı kevṣer ü ḥūri saña / Şimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek
G1688-1. Luṭf u elfāẕuña olmış teşne-dil mā-i sebīl / Ḥüsnüñe **cennet** dimişler belki **cennetden** cemīl
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür **cenneti** / Hīç bunı işitmedüñ mi **cennete** girmez baḫīl
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz **cennet** hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz özge hevāmuz var bizüm
G1825-5. Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī **cennete** māyil / Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram
G1245-3. Zāhid ister **cenneti** görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1856-4. İsteyüp **cenneti** zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāşıḳlaruñ / Gözine **cennet** cehennem görine kevṣer ḥamim
G2054-4. Ḳāni ʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz **cenneti** ʿışḳ ile dīdār isteyen

G2058-2. Vaʿıẕ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel **cenneti** / Ḳāyil olur mı añaʿışḳ ile dīdār isteyen
G2070-2. Ṣaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller ile **cennete** döndi cihān
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül irmek diler cānā saña / **Cenneti** eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2214-6. **Cennete** aldanma zāhid gibi baḳma kevṯere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2309-2. **Cennete** ḳılmaz heves ol ḥūr u ġılmān istemez / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū
G2330-2. Ḥūr u ġılmān ki dirler sāḳī-i gül-çehredür / Mest olanlar beñzedürler **cenneti** meyḫāneye
G2355-4. Yarın ki ṣālihānʿamelʿarżını ideler / Ṣādān olup **cennete** her biri ṭuta rāh
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki **cennet** ehli yanmaz nārda
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi **cennet** bāġına
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / Gör bu riyāyı zāhid **cennet** umar hemīşe
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup **cennet** dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil **cennetde** gördi yirini / Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʾbirini
G2662-4. Zāhidā ẕikr eyleme **cennet** hevāsı bizde yoḳ / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan n'eyler İrem uçmaġını
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā **cennet** içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʾālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr9-8. Baña ʾālem **cennet** ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

cennet-i aʿlā [1] Cennet katlarının en yükseği, sekizinci cennet. (Devellioğlu, 2000: 134)

G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī kūyuna varmaz senüñ / ʿĀşıḳ-ı dīdār ḳılmaz **cennet-i aʿlāyı** yād

cennet-i kūy [4] Köyünün bahçesi.

G878-3. Gider raḳībi **cennet-i kūyuñda** ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir degül midür
G988(b)-4. **Cennet-i kūyuñ** terk itmiş işitdüm müddeī / Şād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"
G2037-2. **Cennet-i kūyuñda** gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḥūrdan
G2775-6. **Cennet-i kūyında** iken dūr ḳılduñ sen beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni

cennet-i me'vā [1] Cennet mekânı.

Mr13-5. N'ola ger gül yüzine **cennet-i me'vā** dir isem / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā dir isem

cennet-i rūy [1] Yüzünün cenneti.

G1695-1. Leblerüñ ey ḥūr-peyker sel-sebīl / **Cennet-i rūyuñ** aña rūşen delīl

cennet-i ṯānī [1] İkinci cennet.

G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā **cennet-i ṯānī** oḳur

cennet ü ḥūrā [6] Cennet ve huri. *bk. cennet ü ḥūrī*

G41-3. **Cennet ü ḥūrāyı** n'eyler ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür bir ravżadan bir kūşe-i vīrān aña
G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile diler **cennet ü ḥūrā** / Bu devlete lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḫod-rū
G578-3. Zāhidā şanma beni **cennet ü ḥūrā** dileyem / Göñlini ʾāşıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G1225-1. Zāhid egerçi **cennet ü ḥūrā** ḳılur heves / Ben isterem viṣālini ʾālem içinde bes
G1884-5. Zāhidā ister **cennet ü ḥūrā** müdām / Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyem
G2594-6. **Cennet ü ḥūrāyı** virüñ zāhide biz n'eylerüz / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü ẕikrümüz bizüm dīdār ola

cennet ü ḥūrī [1] *bk. cennet ü ḥūrā*

G774-2. Zāhidüñ fikri hemān **cennet ü ḥūrīde** ḳalur / Līk göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker

cennet ü ḥūrī vü ġılmān [1] Cennet, huri ve gılman.

G259-7. İki ʾālemde senüñ benʾāşıḳam dīdāruña / Sensüz olsa **cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur** ʿabeş

cennet ü firdevs [2] Cennet ve Firdevs.

G833-2. Sensüz melek ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / Ger **cennet ü firdevs** ola ol beyt-i ḥazendür
G1640-4. Zāhid eylerse eger **cennet ü firdevsin** ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile dīdār gerek

cennet ü kevṯer [1] Cennet ve Kevser (ırmağı/havuzu).

G929-6. Kūyuna varmaz göñül eyler viṣālin ārzū / ʿĀşıḳ-ı dildāra şanmañ **cennet ü kevṯer** yiter

cennet-miṯāl [1] Cennet gibi.

G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ gülşeni **cennet-miṯāl** / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş ey şanem

cennetü'l-meʿvā [3] Cennet mekânı.

(cennetü'l-me'vā [1], cennetü'l-me'vāda [1], cennetü'l-me'vāsını [1])

G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū **cennetü'l-meʿvāda** yoḳ / Bir benüm tek ʾāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ

G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi cānu dilden **cennetü'l-meʿvāsını**
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-iʿulyā ṭuraġuñ **cennetü'l-meʿvā** / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker saña ḥūri

cerād [1] *Ar.* Çekirge. (Ş. Sami, 2010: 173)

G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa bu göñül / Sen **cerād** ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker

cerāḥāt [8] *Ar.* Yarada peyda olan, yarada akan mayi. (M. Nâcî, 2009: 87)

(cerāḥāt [6], cerāḥātdür [1], cerāḥātlar [1])

G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden şanma **cerāḥāt** oldı / Buldı murādını dil cān oldı daḥi rāḥat
G373-4. Terk-i merhem ḳıl ṭabībā kim **cerāḥāt** bende var / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tiġ ile her dem anuñ baġrı **cerāḥātdür**
G610-1. ʿIşḳ elinden sineme şanma **cerāḥātlar** gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz **cerāḥāt** belki rāḥat arturur
G1670-4. Dem-be-dem artar **cerāḥāt** sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem ey göñül
G2286-3. Tīġ-i hecr ile yine ḫaste göñül / Şerḥa şerḥa **cerāḥāt** olmışsın
G2544-3. Olur mı bundan özge hīç **cerāḥāt** / Ḫadeng-i ġamzeñe dil ṭuta sīne

cerāḥātlü [1] İrinli. (TDK, 2011: 455)

G1047-4. Merhem urma gel ṭabībā gör **cerāḥātlü** dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur

ceres [9] *Ar.* Çan, çıngırak. (M. Nâcî, 2009: 87) *bk. feryād-ı ceres, mānend-i ceres*

(ceres [5], ceresdür [1], cerese [2], ceresi [1])

G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum **ceresi** var
G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde kim itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn **ceres**
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdür / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün **ceres**
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir isem revā / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur **ceres**
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel eyle ses / Kārbān çünkim revān ola fiġān eyler **ceres**
G1663-2. Baṣdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil **ceres** ol gel
G2326-1. Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı pendümi döndürdi fiġānın **cerese**
G2543-3. ʿIşḳıñuñ ḳāfile sālārı olaldan bu göñül / Beñzedi āh u efġānı yanınca **cerese**
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü **ceresdür**

cerr eylemek/itmek [2] ...ḳapmaḳ... (Tulum, 2010: 493, 488)

G146-3. Göz ḳarasın ḫall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca büse **cerr eyle** leb-i ḫandānın öp
G1056-5. Büse **cerr itse** Muḥibbī leblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar

cev/cevv [5] *Far.* Arpa, arpa tanesi. (Steingass, 1892: 375)

(cev [2], cevce [1], cevdür [1], cevv [1])

G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm baña virmedi **cevce** ḫāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / **Cev** eküben kendüm umup dime ekse **cev** degül
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd **cevdür** / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2236-5. **Cevv** eküp umar mısın kim ola gendüm ḫāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin

cevāb [37] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 175)

bk. cevāb-ı telḫ, cevāb-ı telḫ virmek, cevāb eylemek/itmek, cevāb virmek, şāfī cevāb

(cevāb [31], cevāba [2], cevābı [2], cevābum [2])

1. Suale karşı söylenilen söz, sorma mukabili.

G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya **cevāb** ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem şāfi cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol **cevāb** eyler feraḥ
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye **cevāb** / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / **Cevābı** bu biri fitne birisi ʿayn-i āfetdür
G598-2. Lebleri dil-ḫasteler ḥaḳḳındadur şīrīn **cevāb** / Laʾl-i cān-baḫşı virür ʿisi revānından ḫaber
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem ṣāfī **cevāb** / Ey ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir **cevāb** alsam bu cānum em ḳapar
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir **cevāb** ile / Ol laʾl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ **cevāb** / Ol dil ṭabībi şanma ki saña **cevāb** ider
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil **cevāb** ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer
G839-4. ʿAceb mi bir **cevāb** umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu dil bīmāre beñzer
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf **cevāb** cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler

G1091-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından **cevāb** ister göñül / Ey ṭabīb-i dil ölürse olmasun tīmārsuz
G1136-3. Şerbet-i laʿlünden özgeʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʿīlācı biz **cevāba** baḳmazuz
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir **cevāb** / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1324-4. Leblerinden bir **cevāb** alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḥaẕẕ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden bir **cevāb** / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola umsam bir **cevāb** / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden **cevāb** / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir **cevāb** / Ḫaste göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1823-3. Egerçi ḥaste-dil idüm lebinden ne **cevāb** aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel bir **cevāb** / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1946-3. Zinde eyler bir **cevāb** ile göñüller mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G2092-3. Şorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel şor sen baña / Ḳādir olmadı **cevāba** şordum ol şeydāya ben
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāre ʿīlāc / Bir **cevāb** ile didi derdüñe dermānam ben
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir **cevāb** ister / Ne ḥaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden öñ / **Cevābı** nice virürsin bu iltizāmımuza
G2622-3. **Cevāb** aldı meger şīrīn lebüñden / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḥālini direm ḥāl o / Dil neden āşüftedür dirseñ **cevābum** al o
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḥışm ile benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice **cevābum** var benüm
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim disün **cevāb** / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

2. Cevabı havi mektup, cevap yolında yazılan mektup, cevâb-nâme.

G123-4. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān neden göndermedüñ bir kez **cevāb**
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından **cevāb** / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir **cevāb** ile şaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder **cevāb** derdine çünkim devā imiş
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin bir **cevāb** / Derd ü ḫasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir **cevāb** ulı

cevāb eylemek/itmek [8] Cevāb virmek, icābet etmek... (Tulum, 2011: 494)

G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi **eyle** meded aña bir **cevāb**
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / Aña ḥabīb eger ḳakıyup **itmeye cevāb**
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir **cevāb it** derdine dermān umar
G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir **cevāb ide** ki anda ola çoḳ maʿnī-i ḫāṣ
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir **cevāb eyle** lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1522-5. Nigārā büseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı **cevāb itdüñ**
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir **cevāb eyle** benüm derdüme gel dermān ol
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / Bir **cevāb eyle** benüm derdüme dermān olsun

cevāb-ı telḫ [2] Acı cevap.

G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem saña / Gelmez dilüñden ey şanem illā **cevāb-ı telḫ**
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫʷāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse **cevāb-ı telḫ** / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür

cevāb-ı telḫ virmek [1] Acı cevap vermek.

G313-1. İtsem suāl laʿlini **virür cevāb-ı telḫ** / Raġbetider dilüm aña şanur şarāb-ı telḫ

cevāb virmek [24] *bk. cevab itmek* (Tulum, 2011: 494)

G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña **virmez cevāb**
G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç **vire** mi **cevāb**
G165-2. Ḥüsnine maġrūrdur ʿuşşāḳı eyler pāymāl / Çaġırup biñ dād idersem gūş idüp **virmez cevāb**
G173-4. Var mıdur cāna dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün **virmez cevāb**
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp **virmez** baña bir kez **cevāb** / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp **virmez** baña bir kez **cevāb** / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded **vir** ḫasteyem şāfī **cevāb** / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G368-2. Nişān-ı āteşüm şorma **cevābını virür** āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre dūdum var
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp **virmez cevāb** ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadür
G631-5. Dil ṭabībidür umar **vire** Muḥibbī'ye **cevāb** / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ göñlüm diler
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben **virmez cevāb** / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp **virmez** baña bir kez **cevāb** / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ār incinür
G873-5. Gel esirge **vir** Muḥibbī ḫasteye şāfī **cevāb** / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G920-5. Her ne deñlü söylesem **virmez** dönüp bir kez **cevāb** / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G977-3. Vaşlın añdum **cevāb virmedi** yār / Ṭınmadı çün hemān rıżā görinür
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden **virmeyesin** baña **cevāb** / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar żaʿfum ḳatı / Ol ṭabībe cān meded **virsün cevāb** eglenmesün

G2123-4. Dil-ḫaste olam **virmeyesin** baña bir **cevāb** / Ey ʾIsi-nefes derdüme dermān degül misin
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp **virmez cevāb** / Bu ne istiġnā olur açmaz dehen
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden öñ / **Cevābı** nice **virürsin** bu iltizāmımuza
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem **vir** baña bir şāfī **cevāb** / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp **virmez** baña bir kez **cevāb** / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña **virmez cevāb** / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki şıḥḥat ḳapusı
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / **Virmedüñ** şāfī **cevābı** hīç beni şād itmedüñ

cevāhir [4] *Ar.* Kıymetli taş, elmas. (Ş. Sami, 2010: 175)

bk. dürr ü cevāhir, laʾl ü cevāhir

(cevāhir [2], cevāhiri [1], cevāhirle [1])

G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın **cevāhiri** / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr içre ṭaladur
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbīʾnüñ **cevāhirle** ṭolu / Dem mi vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı **cevāhir** virici kān ol
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanāʿatda mekān ʿanḳā gibi / Bir **cevāhir** girdi bu elüme istiġnā gibi

cevān [7] *Far.* Genç, delikanlı. (Steingass, 1892: 376)

bk. bāy ü cevān ü pīr, cevān ü şīb, pīr ü cevān, vaḳt-i cevān

(cevān [5], cevāna [1], cevānlar [1])

G314-1. Saña ʿāṣıḳlar dir ey maḥbūb ṣūḥ / Bu cihān içre **cevānlar** ger şüyūḥ
G1657-5. Pīr olduñ ise ṣanma Muḥibbī ola dil pīr / Bir tāze **cevānı** sevüben tāze **cevān** ol
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze **cevān** ʿışḳına tāze heves ol gel
G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol seng-dil **cevāna** / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir dem ʿāṣā-yı āhı ben elden / **Cevān** idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi giderür / Gāh sen pīr ü geh **cevān** aġla
B105. Geh ṣabidür ādem oġlı geh **cevān** ü gāh puser / Anı bilmez tīz giçer ortada hafta ay u yıl

cevān ü şīb [1] Genç ve ihtiyar.

G149-4. Her kim ki göre laʾlüñi ol mey-perest olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü **cevān ü şīb**

cevher [45] *Far.* Mücevher, değerli taş... (Steingass, 1892: 379)

bk. cevher-i eşk, cevher-i ʿışḳ, cevher-i vāh, dürr ü cevher, laʾl ü cevher, ḳıymet-i cevher, tāc-ı cevher

(cevher [5], cevherden [2], cevherem [1], cevheri [7], cevheridür [1], cevherin [20], cevherine [1], cevherini [1], cevheriyem [2], cevherle [1], cevherler [1], cevherleri [1], cevherlerin [1], cevherüñ [2])

G21-5. Cevher-i vaṣlı metāʿın ṣorma her nā-ehle kim / **Cevheriyem** ṣor baña kim olmışam ṣarrāf aña
G50-7. Gözüm yaşına baḳmaz **cevher** olsa / Ne ḳılam nʾeyleyem derdā dirigā
G83-5. **Cevher** olsa her sözi itmeñ Muḥibbīʾnüñ ʿaceb / Çün ṣunulmışdur ezelden ṭabʿı gevher-pāş aña
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ **cevherin** / Nice şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḥusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī **cevherin** itdi pesend
G545-5. Her ġazel kim söylese itmeñ Muḥibbīʾden ʿaceb / **Cevheriyem cevheri** ʿarż eylemek şānumdadur
G604-5. Muḥibbī ʿarż ḳılsa sözlerini / Gören fiʾl-cümle ider **cevheridür**
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ göñli içün dirler ki **cevher** kānıdur
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger ma ʿāni baḥrine / Her ne **cevher** çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G792-5. Yār daḳsun **cevheri** naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G1216-5. Gevher-i naẓmuñ Muḥibbī ehl-i naẓm olan bilür / Ḳıymetini **cevherüñ** bilmez meger cevher-şinās
G1309-1. Laʾl-ı dilberdür bugün ʿālemde **cevherden** ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri **cevher** biʾl-ġaraż
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz **cevherin** / Ṣol ki ġāfildür ne bilsün aña **cevherden** ne ḥaẓẓ
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ **cevherüñ** / Kim göre ider bu gevher efser-i Dārāʾda yoḳ
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna gönder **cevheri** / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1823-5. Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳardu nice **cevherler** / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G1863-3. Kirpügüm elmās idüp delsem yaşumuñ **cevherlerin** / Dāne dane her birin tesbīḥ-i mercān eylesem
G1980-2. Her söz ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne **cevherem**
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet **cevheri** / Işḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet **cevherin** / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel-i bedaḫşān **cevherin** / Dür dişi virdi kesāde baḥr-i ʿummān **cevherin**
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān **cevherin**
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān **cevherin**
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ olmaz ʿaceb / Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān **cevherin**
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān **cevherin**

G2412-2. Laʿl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde **cevheri** oldum yine
G2529-3. Gözlerüm ḫʷācesi yolında ḳamu **cevherini** / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına sermāyesine
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur **cevheri**
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ **cevheri** cān ile dil / Eylemişdür didelerden keffe-i mizān iki
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice **cevherleri** / Gūş idüñ yārān sizeʿarż eyleyem gevherleri
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān **cevherin** / Ol sebebdendür kenāre virdiʿummān **cevherin**
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān **cevherin** / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañʿirfān **cevherin** / Maʿrifetdürbilmek isterseñ eger cān **cevherin**
Mh14-4. Sīne sinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān **cevherin**
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ıʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān **cevherin**
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifetbāzārıiçre bulmasa ṭarāfını / Ṣarfʿḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai **cevherin**
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫʷāce-i dükkān küntü kenzen insān **cevherin**
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī laʿl-i cānān **cevherin**
Mr8-14. **Cevherle** bir mi / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

cevher-i eşk [3] Göz yaşı cevheri.

G257-3. **Cevher-i eşküme** zāhid ṭaʿn iderse ṭañ degül / Ṭālib-i ḥūr-mihriye çün laʿl ü mercāndurʿabeş
G1175-3. Nice yıldur **cevher-i eşküm** yolında ḫarc olur / Kāse-i çeşmüm ṭolu yāḳūt u mercāndur henüz
G1302-2. Ḫāṣılum yoḳ **cevher-i eşkümdür** ancaḳ ḫāṣılum / Nice yıllar baḥr-i ʿışḳ içinde kim oldum ġavāṣ

cevher-iʿışḳ [1] Aşk cevheri.

G1539-6. **Cevher-i ʿışḳ** Muḥibbī saña sermāye yiter / Almazam mālını bir ḫabbeye ben Ḳārūnuñ

cevher-i insān [1] İnsan cevheri.

G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim **cevher-i insānda** ne zībā imiş iʿrāż

cevher-i vaṣl [1] Kavuşma cevheri.

G21-5. **Cevher-i vaṣlı** metāʿın ṣorma her nā-ehle kim / Cevheriyem ṣor baña kim olmışam ṣarrāf aña

cevher-şinās [1] Cevheri bilen.

G1216-5. Gevher-i naẓmuñ Muḥibbī ehl-i naẓm olan bilür / Ḳıymetini cevheriñ bilmez meger **cevher-şinās**

cevlān [5] *Ar.* Dolanmak, dolaşmak, dönüp dolaşmak. (M. Nâcî, 2000: 89)

bk. cevlān eylemek/itmek, cevlān-ı Kenʿān

(cevlān [3], cevlānı [1], cevlānuñ [1])

G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri ʿāşıḳları / Zülfini çevgān idüp atına **cevlān** ögredür
G889-4. Şeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine **cevlānı** var
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuṣṣāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde ser-i zülfün senüñ **cevlān** olur
G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı **cevlānuñ** senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ
G2297-2. İder ṭāvūs-veş **cevlān** boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebg-i deridür bu

cevlān eylemek/itmek [8] (Tulum, 2010: 495)

1.... Ḳımıldanmaḳ, teprenmek, háreket etmek...

G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan ḳarşumda **cevlān eylese** / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost **cevlān eylesen** / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G2265-1. Gör nice **cevlān ider** bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin

2. Dolaşmaḳ, dolanmaḳ, gezmek...

G317-4. Naẓm meydānına girdüm yine **cevlān eyledüm** / Ṭabʿ-ı çālākuma taḥsīn itdi eṣḥāb-ı ḫacend
G699-2. ʿAnberīn zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki **cevlān eyler**
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki bir ṭāvūsdur **cevlān idüp** per gösterür
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile **cevlān eylese** / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser ser degül
G1785-3. **Cevlānlar idüp** eyleme ʿuṣṣāḳı pā-māl / Didüm didi ki olmazʿaceb atı ser-keşem

cevlān-ı Kenʿān [1] Ken'an gibi dolanma/dolaşma yeri.

G442-2. ʿIşḳ meydānına eydüñ gelsün ol çāpūk-süvār / Ḳalmışam ḫayretde ol **cevlān-ı Kenʿānum** ḳandadür

cevr [126] *Ar.* Haksızlık, ezâ, cefâ, eziyet, gadr, zulüm; sitem. (Devellioğlu, 2000: 138) *bk. bār-ı cevr ü miḥnet, cān-ı cevr ü ġam, cefā vü cevr, cefā vü cevr-i cānān, cevr eylemek/itmek, cevr-i aġyār, cevr-i bī-dād, cevr-i dilber, cevr-i dildār, cevr-i firāvān, cevr-i nigār, cevr-i raḳīb, cevr-i ṣarīḥ, cevr-i yār, cevr ü belā, cevr ü cefā, cevr ü cefā eylemek/itmek, cevr ü cefā ḳılmaḳ, cevr ü cefā vü miḥnet, cevr ü cefā vü elem, cevr ü cefā vü ṣīve, cevr ü cefākār, cevr ü cefā-keş, cevr ü ḳahr u miḥnet, cevr ü miḥnet, cevr ü mihr, cevr ü nāz, cevr ü sitem, cevr ü ẓulm, dest-i cevr, ḫadeng-i cevr, ḫançer-i cevr, miḳrāż-ı cevr, ṣafā vü cevr, seng-i cefā vü cevr, seng-i cevr, ṣīve vü cevr ü cefā, tīġ-i cevr, tīr-i cevr*

(cevr [51], cevre [10], cevri [23], cevrin [1], cevrine [4], cevrini [6], cevrinüñ [2], cevrüñ [16], cevrüñden [1], cevrüñe [3], cevrüñi [7], cevrüñle [1], cevrüñüñ [1])

G12-3. **Cevr** oḳlariyle ger beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm du ʿā saña
G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden **cevrüñe** mu ʿtāddur dirler bana
G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile **cevrüñi** āḫır fedā oldum saña
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne **cevrini** ol bed-ḫū bana
G75-4. **Cevri** ʿādet ḳılmasun ʿuṣṣāḳa zülfüñ key ṣaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i ṣeb-gīr aña
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī **cevr** oḳın yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam ol ḫʷāb-ı bārāndur bana
G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı **cevrüñe** doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere **cevr** cefāñı n'ola her gāh baña
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / Gāh **cevr** ü geh cefā geh ḫışm ü geh nāz u ʿitāb
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar **cevrine** incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür anlar yāb yāb
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu **cevre** ġāyet / Öldürse daḥi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G238-5. Ey Muḥibbī yār **cevri** ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G255-3. ʿĀşıḳa cefā **cevr** bugün görme gel revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G273-1. **Cevri** çoḳ cānān elinden elġıyāş / Gözleri fettān elinden elġıyāş
G284-5. **Cevri** yeg görür Muḥibbī mihrden / İtdi anuñla ezelden imtizāc
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem **cevrini** ben cānān beni bilmez mi hiç
G322-2. Mektebde meger yār okumış **cevr** rümūzın / Oldı bu cefā ilmine anuñ içün üstād
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger **cevrüñ** eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G467-5. Bir māh-rūya virdi Muḥibbī göñül yine / Geh **cevr** ü geh cefā vü gehi ʿizz ü nāz ider
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma **cevr** anı yā şive yāḫūd nāzdur
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / **Cevri** vefā yirine vü derdi devā giçer
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / **Cevrüñ** ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G497-3. Ṣād olam ṣanma vefādan ey ṣanem / Gelse **cevrüñ** dil ider dāim sürür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek **cevrini** ṭurma göñül hecri odına yanadur
G572-4. Nice bir ṣabr ideyin **cevrüñe** ey ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür **cevrüñ** baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G693-5. Eger **cevr** ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G737-4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise **cevre** taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam **cevrüñ** ile / Işḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G810-2. İdelüm **cevre** taḥammül elümüzden ne gelür / Ṣāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul götürür
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete **cevre** taḥammül bende var
G850-2. Geh ʿişve gāh şive gehi **cevr** ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G866-3. Ṣol deñlü itdi **cevri** ʿuṣṣāḳa ol cefā-cū / Boynıda görinenler kākül degül günehdür
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / **Cevr** ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G915(a)-7. Zülf-i kemendüñ Nergis-i mestüñ / ʿĀşıḳa **cevrüñ** ḥāl-i siyehüñ
G940-3. Eger **cevrüñ** eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G971-1. Beni öldüre mi **cevr** ile cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil şaḳın kim **cevrinüñ** eñ azıdur
G984-4. Eger **cevr** ü eger miḥnet eger ġam / Anı kim yār ider ʿayn-ı ṣafādur
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī **cevri** dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G993-5. Gāh **cevr** ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1000-2. İdelüm **cevre** taḥammül elimüzden ne gelür / Ṣāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul getürür
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye şalmaz üstüme / Gün-be-gün **cevr** baña ol serv-ḳāmet arturur
G1055-3. Vefā vü mihr yoḳ meh-pārelerde / Velīkin **cevrinüñ** oranı yoḳdur
G1066-4. Ey cefā-ḫū **cevri** āyin eyledüñ āşıḳlara / Ḳorḳaram kim ālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1066-5. **Cevr** elinden cān u dil oldı ı perākende Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese derviş ü miskīn ṭaġılur
G1087-2. Ey dide göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol **cevri** çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1087-3. **Cevr** oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1094-1. **Cevri** çoḳ pür-cefāyı kim sevmez / Mihri yoḳ bī-vefāyı kim sevmez
G1113-5. **Cevr** oḳı cāna irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḥi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez

G1121-2. İncinür şanmañ cefādan **cevre** muʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur anamuz
G1162-2. Gerçi yolında nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki **cevrüñ** eylemez taḳṣīrümüz
G1181-1. Gāh şive gāh ʿişve gāh **cevr** ü gāh nāz / Öldürür ʿuşşāḳı bu nevʿ ile itmez iḫtirāz
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı **cevri** līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1242-1. **Cevrini** görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1283-1. Yaḳma **cevr** ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırâş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār **cevr** ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol **cevr** o cennet ġuṣṣası / Sen dilā şu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1469-1. Nice bir **cevrüñ** çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G1471-2. Terk idesin diyü **cevrüñ** çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan uṣanup sen be-perişān olduñ
G1525-1. Devā derdüme **cevri** ḥabībüñ / Gerekmez minnetin baña ṭabībüñ
G1529-2. Felek **cevri** elinden yandı baġruñ / Kimsene diñlemez āh u fiġānuñ
G1530-4. Cefā taşiyle şındı ṣabr ayaġı / Yıḳaldan başuma **cevrüñ** ile seng
G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ **cevrini** sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse **cevrüñi** ne ṭañ / **Cevrüñi** çekmege cānā kimi muʿtād itmedüñ
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür ṣanemā **cevrüñ** ile / Mürdeler zinde ola ger irişe ʿİsi-demüñ
G1573-2. Fiġānı çarḫa āhı āsumāna / İrer **cevrin** çeker devr-i zamānuñ
G1579-3. İncinür ṣanma beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem **cevrüñi** çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh **cevri** ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne gelürse zehri ḫoş görmek gerek
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿālemde yāri kimsenüñ / **Cevri** ʿādet itmesün Yārab nigārı kimsenüñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şive gāh **cevr** ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince **cevrüñi** / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1613-5. Gāh **cevr** ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldıʿabd-i fermānuñ senüñ
G1687-3. **Cevrüñ** ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / **Cevr** ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1765-3. Bu **cevr** ẓulmi baña şorma kim nihāyeti yoḳ / Şayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1767-1. Hā atar **cevr** oḳların ol yār-ı bed ḫvāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm
G1780-1. Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm / **Cevri** çoḳ yaʿni pür-cefā sevdüm
G1780-6. Olmasa **cevrine** Muḥibb rāżi / Dimez idi anı çīrā sevdüm
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh **cevr** ü geh belā gāhi sitem
G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī **cevrüñi** ʿālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm
G1906-1. Ḳandasin ey **cevri** çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şive vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm
G1921-5. Şanma **cevrüñden** Muḥibbī bendeñi yüz döndüre / Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1936-1. Yüz cefā biñ **cevr** ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ **cevr** ol nā-mihribāndan görmişem
G2026-3. Buldıʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey āfet **cevre** nihāyet olsun
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī **cevrini** maʿẓūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2087-3. **Cevri** çoḳ meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / **Cevr** ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2211-3. Gönderürsin baña **cevr** aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2229-3. Eyledüm **cevr** oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2229-4. **Cevrüñ** añup mihrini dilden giderme key ṣaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2240-1. Diñüz ol serv-i ḫırāma **cevre** āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden saʿīd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2241-4. Nice bir **cevr** āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger **cevr** rāżıyam / Ṣundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile **cevrüñ** tasasın / Daḫi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aṣasın
G2284-4. Vefā ister egerçi cümle ʿuşşāḳ / Velī **cevri** baña yegdürür vefādan
G2232-3. Gāh **cevr** ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir birʿaceb cānānesin
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki **cevr** ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2337-3. Çekelüm **cevri** ne gelür elden / Bu da olsun ḥabībüm ögrence
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ ya serv üʿarʿar / Anuñ **cevri** mi çoḳ yā bende nāle
G2397-5. Görse Muḥibbī **cevrüñi** artuḳ sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo **cevr** ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2432-7. **Cevrüñle** eger cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye ʿışḳuñı ilete bile sīne
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme **cevr** oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2461-3. İtmesün **cevre** taḥammül oḳısun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile
G2495-2. Nice doysun bu yürek **cevrine** āhın diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2551-3. Ḳıl cefā **cevre** taḥammül ola ki bu rūzgār / Ṭāliʿüñ ola müsāʿid ola ki birgün ese
G2557-1. Ol yār nice **cevr** ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla
G2657-3. Geh cefā vü gāh **cevr** ü gāh nāz ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm terk eylemez muʿtādını
G2678-3. **Cevrüñüñ** faṣl u bābını yazdum / Deftere ṣıġmadı kitāb oldı
G2680-4. **Cevr** oḳlariyle āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim görürse beni ṣanur tīr-keş-in daḫi
G2726-3. Baña **cevr** ile cefā ġayrilere mihr ü vefā / Neʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların ḳurup / **Cevr** oḳlariyle ṭopṭolu çeşmi ṣadācıġı
G2778-1. Ḫüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / **Cevr** ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2798-4. **Cevr** sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña **cevr** ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār

Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk **cevr** ile cefā ġāyet de cānānum sever
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʾl içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh **cevr** ü gāh ʿişve geh cefādur işlerüñ
Mr7-10. Her ne **cevri** var ise ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānilerüz
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ **cevri** vefā yirinedür / Merve ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
D6-2. Nice doysun Muḥibbī **cevrine** kim / Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç
D17-1. **Cevrüñ** efendi ṣanma ki miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur
B157. Dostum yaḳma beni geh **cevr** ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla

cevr eylemek/itmek [35] İncitmek, zulm etmek, ezīyet etmek...(Tulum, 2010: 495)

G52-2. Gāh **cevr ider** gözüñ gāhi ḳaşuñ / Çün ire sehm-i saʿādetdür bana
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger bana vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo **cevr itsün** raḳīb
G224-2. Ey cefā-ḫū **cevr idersin** Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur ʿāşıḳlara / Dāimā **cevr eylemek** meh-rūlaruñ da şānıdur
G410-1. Bir güzeller şāhını bu cān sever / Baña **cevr itmegi** ol cānān sever
G517-1. **Cevr ider** ḳılmaz vefā ol dilber-i raʿnā giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda ṣan dünyā giçer
G519-2. Bizi bī-kes ṣanup ey ġam gelüp **cevr itmek** isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa **cevr itmek** cefā aña ezelden ḫū mıdur
G625-1. Baña dildār ne **cevr eylese** cānānumdur / Ben de yolında fedā eyledügüm cānumdur
G628-2. **Cevr idüp** ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe **cevr itme** ʿāşıḳa / Ḫaṭṭuñ bozar çü ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G931-3. İgen **cevr itme** ʿuşşāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allāhımuz vardur
G934-1. **Cevr ider** dilber baña ṣanur ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet artdukca maḥabbet arturur
G977-5. Bu Muḥibbīʾye **cevr iderse** ne ġam / Ne ki andan gele vefā görinür
G995-4. Perīde görmedüm **cevr ide** hergiz / Beşerde var mı idüñ kime beñzer
G998-1. **Cevr iden** baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī ki rūḥ mıdur
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / Ṣoñra **cevr eyler** saña giryān olursın ol güler
G1111-2. Hezārān **cevr ider** zülfi ḳılınuñ her biri cānā / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi **cevr itmege** itme heves / Bir naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup **cevr eyleme** ʿuşşāḳa gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1951-4. Didi **cevr itdüm** cefā ḳıldum daḥi uṣlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G1973-1. Sīnede ʿışḳı ezel ben bilürem / Her ne **cevr itse** güzel ben bilürem
G1976-4. **Cevr iderse** ḫükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G2010(b)-4. Didi **cevr itdüm** cefā ḳıldum zihī uṣlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2064-3. **Cevr ider** baña raḳībe raḥm idüp / Baġrı nice ʿāşıkuñ baş olmasun
G2066-3. Ġırra olup bu ḥüsne **cevr itme** / Çü degül ḥüsn pāy-dār şaḳın
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa **cevr itmegi** ḳo / Bir işi işleme kim şoñra peşimān olasın
G2258-4. Her ne deñlü **cevr iderse** ol vefādan yeg baña / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2300-5. Cefā **cevr itmege** muʿtād olupsın / Kesebilmez ola ādemde çün ḫū
G2311-3. Söyle ol zülf-i perīşāne perīşānlıġumı / Nice bir **cevr ide** ol zülf-i perīşāne be-gū
G2562-3. Bilmeyüp ḫālümi **cevr eylerse** olmaz ʿaceb / Ṭıfldur sevdicegüm daḥi onüç yaşında
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña **cevr eylemez** illā ki meger nāzlanur
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma **cevr eyleyen** bir fitne dilberdür bugün / ʿaḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mr15-4. Dostum **cevr itmegi** ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
B36. Her ne **cevr itseñ** götürür mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

cevr ile [23] Eziyet ederek, zulmederek.

G196-5. Nihāyetsüz cefā vü cevr idersüñ / Muḥibbī **cevr ile** ola nihāyet
G272-5. Lā dime **cevr ile** öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫş
G351-4. Nice bir **cevr ile** hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G437-3. Māh-rūlar öldürürler **cevr ile** ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin ṭutar
G505-2. Beni öldürdi **cevr ile** dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin **cevr ile** / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / **Cevr ile** elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasun / Ṣoñra **cevr ile** anı öldürmege ḳanġı fende var
G820-4. Günde biñ kerre beni **cevr ile** ger öldüresin / Ṣanma mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G1131-4. Ṣād ol yine ki **cevr ile** añdı seni nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1208-3. Ṣād ol dilā ki añdı seni **cevr ile** nigār / Virdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1399-4. Ten aʿṣāsın oda yaḳdı **cevr ile** meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ alduñ Muḥibbī göñlini / **Cevr ile** bī-çāre ḳılduñ şoñra bed-ḫāl eyledüñ
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi **cevr ile** āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirdeʿahd ü peymānuñ senüñ
G1579-3. İncinür ṣanma beni **cevr ile** rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1602-2. **Cevr ile** delmek dilermiş sīne sin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G2043-1. Gözler hemīşe **cevr ile** dilber cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın

G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil **cevr ile** vīrān olsun / Yā nice tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber baña ʿāşıḳdur diyü / Deldi baġrum **cevr ile** bu buña lāyıḳdur diyü
G2326-2. Bükülüp **cevr ile** ḳaddüm olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi **cevr ile** benüm ol yā gibi
Mr1-1. ʿĀşıḳı **cevr ile** öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey meh-rū saña
B139. Nice bir **cevr ile** bu dīdei nem-nāk idesin / Nice bir hecr ile bu göñlümi ġam-nāk idesin

cevr ḳılmaḳ [3] Eziyet etmek, zulmetmek.

G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki **cevr ḳılur** iseñ vefā bilür
G858-2. Gāh ʿişve gāh **cevr ḳılur** şive gāh nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri **cevr** ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ

cevr-i aġyār [1] Başkalarının eziyeti.

G603-1. Dirīġā olmadı yārüm baña yār / Beni öldüriserdür **cevr-i aġyār**

cevr-i bī-dād [1] Adaletsiz eziyet.

G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān nice ārām eylesün / **Cevr-i bī-dād** ki ol ārām-ı cāndan görmişem

cevr-i dilber [3] Sevgilinin eziyeti. *bk. cevr-i dildār, cevr-i nigār, cevr-i yār*

G242-5. Muḥibbī **cevr-i dilberden** gücenmez / Güzeller içre böyledür çü ʿādet
G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ kim Muḥibbī **cevr-i dilberden** ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme **cevr-i dilberden** enin / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her Nāzenīn

cevr-i dildār [1] *bk. cevr-i dilber, cevr-i nigār, cevr-i yār*

G2607-4. Cefādan **cevr-i dildārı** vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı

cevr-i firāvān [2] Devamlı eziyet.

G2123-1. Nāziklik ile göñlümüz alan degül misin / Āh ol cefā sen **cevr-i firāvān** degül misin
G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / Bes neden şoñra dönüp **cevr-i firāvān** olasın

cevr-i nigār[1] *bk. cevr-i dilber, cevr-i dildār, cevr-i yār*

G1836-5. Giçdi ḥadden Muḥibbī **cevr-i nigār** / Meger inşāf vire Allāhum

cevr-i raḳīb[1] Rakibin eziyeti.

G556-3. Bir yaña **cevr-i raḳīb** ü bir yaña ḳahr-ı ḥabīb / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ʿışḳ ehlidür āvāreler

cevr-i şarīḥ [1] Belirgin eziyet.

G306-5. Bu Muḥibbī'ye cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẓulm ise **cevr-i şarīḥ**

cevr-i yār [3] *bk. cevr-i dilber, cevr-i dildār, cevr-i nigār*

G964-3. Bir yaña **cevr-i yār** u bir yaña ṭa ʿn-ı ḫalḳ / Bu ara yirde ḳalmışı zülf-i ḫam öldirür
G2759-7. Muḥibbī **cevr-i yār** ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
Mr4-2. Ṭā ʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña **cevr-i yārdur** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

cevr ü belā [2] Eziyet ve bela.

G172-1. Gerek ʿāşıḳ olana ḥüzn-i Ya ʿḳūb / Gelen **cevr ü belāya** ṣabr-ı Eyyūb
G1422-1. Egerçi dilde varlıḳdan eṣer yoḳ / Velī **cevr ü belā** vü derd-i ser yoḳ

cevr ü cefā [88] Ḫorlıḳ, háḳāret, mezellet. (Tulum, 2010: 495)

bk. cevr ü cefā çekmek

G8-3. Nāmede **cevr ü cefāsın** derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs ṣan oldı ol ḳāṣid baña
G16-4. Ṣanma kim **cevr ü cefādan** ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüne mu ʿtāddur dirler baña
G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp **cevr ü cefā** / Dostum senden gelen cümle beraberdür baña
G66-2. Bulmadı **cevr ü cefādan** özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G69-2. **Cevr ü cefā** ḳahr ü sitem mihr ü vefā cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın baña
G92-2. Göñlüm alınca baña ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / Aḫır itdüñ nice biñ **cevr ü cefāñı** sen baña
G109-5. Tā ölince çekiser **cevr ü cefāñı** bu Muḥibb / Ṣākirem her ne ki taḳdīr ide Allāh baña
G137-3. Didi uṣanmaz mısuz **cevr ü cefāmızdan** daḥi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G245-3. N'ola bī-mihr olursa māh-rūlar / Olur **cevr ü cefā** bunlarda ʿādet
G259-2. Her ne kim senden gele **cevr ü cefālar** rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeş
G416-2. Baña **cevr ü cefāsın** eksük itmez / Bu çarḫ-ı pīre-zen ṣan oynaşumdur
G428-1. Yār-ı men her dem baña **cevr ü cefāyı** çekdürür / Hey nice **cevr ü cefā** derd ü belāyı çekdürür
G445-3. Ne deñlü urasın **cevr ü cefā** ṭūpını ṣarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür

G466-1. İstememe kim idesin mihr ü vefā ikide bir / Güzel oldur kim ide **cevr ü cefā** ikide bir
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan **cevr ü cefāya** başlar / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G512-4. Kūyına vardum baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm **cevr ü cefā** mıdur veyāḫūd nāzdur
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem **cevr ü cefā** fennin o kimden ögrenür
G624-1. Gül gibi **cevr ü cefāya** ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġa ʿāşıḳların bülbül gibi zār ögredür
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaşlını şoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün **cevr ü cefāyı** aña aġyār ögredür
G698-3. Gönderür ol meh baña **cevr ü cefā** tīrin müdām / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe **cevr ü cefāyı** ḫū / Nāz u girişme şīve daḫi vaḳtihā olur
G865-1. Dāimā **cevr ü cefāñ** ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür şanma anı zaḫmetdedür
G873-1. ʿĀşıḳa **cevr ü cefā** her laḥẓa cānāndan gelür / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol andan gelür
G876-5. Olma Muḥibbī **cevr ü cefā** gelse muẓṭarib / Ekşer zemāne ḫūbları hep bī-vefā olur
G905-4. Eyledi **cevr ü cefā** ile bugün ḳaddüm dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G950-1. Bilmezem **cevr ü cefā** mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G973-5. Dilberüñ **cevr ü cefāsından** göñül olmaz ḫalāṣ / Ey Muḥibbī çāre ne başuñda çünki yazudur
G986-1. Cāna cefālar eyleme **cevr ü cefā** yiter / Her ne gelürse cānuma senden şafā yiter
G1009-4. Ne ḳadar **cevr ü cefā** ẓulm dostum ḳılsañ / Olmayam āsitānuñdan senüñ bir laḥẓa dūr
G1015-4. Baña yitmez midür **cevr ü cefāsın** ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim **cevr ü cefāsını** görüñ az eyler
G1047-3. Rāżıyam **cevr ü cefāña** istememe mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1105-3. **Cevr ü cefāya** māyil çoḳdur güzeller ammā / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1109-1. Dem mi var **cevr ü cefā** zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur beni ol çeşm bīmār eylemez
G1117-2. Bir kez didi ki mihr ü yāḫūd maḥabbet it / **Cevr ü cefālaruñla** senüñ pür-ṣafālaruz
G1124-2. Dostum **cevr ü cefādan** şanma kim yüz döndürem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1134-2. Ebed ḳurtulmasun derd ü belādan / O kim **cevr ü cefādan** ḫurrem olmaz
G1136-5. Eyleseñ **cevr ü cefā** gelür Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz senden hergiz ʿaẕāba baḳmazuz
G1194-1. Baña mihr ü vefā dildār ḳılmaz / Dimeñ **cevr ü cefāyı** yār ḳılmaz
G1243-4. Ölünce çekeyin **cevr ü cefāñı** / Bulınmaz çünki ʿāşıḳ ḫurrem olmış
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī **cevr ü cefā** / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz imiş
G1291-3. Didiler **cevr ü cefāyı** zehrden acu dili / Şor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutup ʿaksin ider **cevr ü cefādan** ḥaẕẕ
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Her biri **cevr ü cefā** fenninde līkin muḫteriʿ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür **cevr ü cefā** fennin velī üstādı yoḳ
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atına yāri kimsenüñ / Ḳalmasun bencileyin görüp ḳarārı kimsenüñ
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına **cevr ü cefālaruñ** / Anı vefā bilür özine mübtelālaruñ
G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol bī-vefā gerek / Her dāim işi ʿāşıḳa **cevr ü cefā** gerek
G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen **cevr ü cefā** görmez vefā / Anuñ içün dimezem **cevr ü cefāyı** az ḳıl
G1679-1. Dilā **cevr ü cefāyı** sen vefā bil / Gelürse derd ü miḫnet de devā bil
G1694-3. Baña **cevr ü cefā** ġayre vefālar / Cihānda var mı kimse buña ḳāyil
G1701-1. Dostum **cevr ü cefā** resmini bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāşıḳları ʿālemde bir dād eyle gel
G1713-4. Bülbülini dāimā **cevr ü cefā** bīmār ider / İtdügini görmedi kimse aña tīmār gül
G1785-4. **Cevr ü cefāna** nice taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam
G1799-1. Dimeñ **cevr ü cefā** itme sitem hem / Gel inşāfa ḳatı luṭf u kerem hem
G1804-4. Meger **cevr ü cefā** destin dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1821-2. Añladum **cevr ü cefādan** baña raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G1834-3. Dostum **cevr ü cefāñı** sen baña gördüñ muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1846-1. Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem / Dāimā **cevr ü cefā** ile ider ẓulm ü sitem
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī **cevr ü cefā** / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum aġladum
G1919-6. Baña mihri olmayup **cevr ü cefāsın** añladum / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G1921-5. Şanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre / Çekerem **cevr ü cefāñı** ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1973-4. Her ne **cevr ü cefā** gelür senden / Cümlesin baña muḫāl ben bilürem
G2018-1. Dostum **cevr ü cefādan** bir gün uşanmaz mısın / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç ḳanmaz mısın
G2044-1. Yār taḫṣīl eylemiş **cevr ü cefānuñ** yolların / Ẕerrece ögrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların
G2083-5. Şabr ḳıl **cevr ü cefāsına** Muḥibbī yārüñ / Bulmadı kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār etegin
G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda āşıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā **cevr ü cefā** isteyen
G2088-2. Ne ḳadar **cevr ü cefā** gönderse gelsün rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2095-1. Leẕẕeti **cevr ü cefāyı** añlamaz bī-derd olan / Ḳatlanur mı hīç belā vü zaḫmete nā-merd olan
G2098-4. Şümāre gelmeye **cevr ü cefāsı** ʿışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel giç şümārından
G2108-3. Çekerem **cevr ü cefānı** bu ümīde dostum / Bir gün ola ḥālüme baḳup baña raḥm idesin
G2151-4. Ḳuluña eyledüñ **cevr ü cefālar** / Bu idi umduġum şāh-ı keremden
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı bil **cevr ü cefā** içün yaratmış Yaradan
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ **cevr ü cefāsından**
G2193-1. **Cevr ü cefāya** şundı yine rūzgār elin / Var mı cihānda menʿ ile kimse ṭutar elin
G2223-2. Dāimā **cevr ü cefā** fennüñ oḳur ol dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu **cevr ü cefā** āteşine nice yanam ben
G2303-1. Ṭālī ʿümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm **cevr ü cefādan** ġayri rū
G2323(a)-2. Şanma kim **cevr ü cefādan** ey şanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı mu ʿtādam oġlandan berü
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳısun mihrüm dimiş / İsterem **cevr ü cefāsın** ben nigāruñ cān ile

G2476-5. İtseñ eger **cevr ü cefā** ṣanma incinem / Her ne gelürse senden o ben ḳula kām ola
G2544-5. Baña **cevr ü cefāsın** eksük itmez / Niyāz itsem ḳaçan ol nāzenīne
G2638-4. Arturmaz idi **cevr ü cefāsını** gün-be-gün / Ger olmasaydı ʿāṣıḳa yārüñ ʿināyeti
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler **cevr ü cefāyı** zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh9-1. ʿĀṣıḳ olan miḥnet ü derd ü belādan ḳorḳmaz / Günde ger biñ kez öle **cevr ü cefādan** ḳorḳmaz
Mh15-5. Ṣanma kim **cevr ü cefānı** dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mr3-7. Merd iseñ ey dil ṣaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña **cevr ü cefā**
Mr12-11. Gönlümi alınca itdi gerçi kim mihr ü vefā / Aldı gönlüm eyledi bī-ḥadd velī **cevr ü cefā**
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına yeler / Bu Muḥibbī neʿaceb **cevr ü cefāsına** yeler
Mr21-2. Arturup **cevr ü cefāñı** mihrüñ az itmek neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp **cevr ü cefā** gösterme gel / Pirā çeküp tīġ-i sitem ʿizze vefā gösterme gel
B112. ʿĀr ider ben bendeye **cevr ü cefāya** dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem

cevr ü cefā çekmek [7] Horluk ve hakaret görmek.

G109-5. Tā ölince **çekiser cevr ü cefāñı** bu Muḥibb / Şākirem her ne ki taḳdīr ide Allāh baña
G1243-4. Ölünce **çekeyin cevr ü cefāñı** / Bulınmaz çünki āṣıḳ ḫurrem olmış
G1658-5. Ey Muḥibbī **çekmeyen cevr ü cefā** görmez vefā / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā **çekdüm** velī **cevr ü cefā** / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum aġladum
G1921-5. Ṣanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre / **Çekerem cevr ü cefāñı** ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G2108-3. **Çekerem cevr ü cefānı** bu ümīde dostum / Bir gün ola ḥālüme baḳup baña raḥm idesin
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ **cevr ü cefā çekmek** revā / Gönlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni

cevr ü cefā vü miḥnet [1] Eziyet, sıkıntı ve zahmet.

bk. cevr ü cefā vü miḥnet çekmek

G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ baña gelür / **Cevr ü cefā vü miḥnetle** her ġamı feraḥ

cevr ü cefā vü miḥnet çekmek [1] Eziyet, sıkıntı ve zahmet görmek.

G1787-1. **Cevr ü cefā vü miḥneti** dāim **çeker** dilüm / İki büküldi çekeli ġam bārını bilüm

cevr ü cefā vü elem [1] Eziyet, sıkıntı ve elem.

G1579-1. Eksük itme ṣanemā **cevr ü cefā vü elemüñ** / Baña ṣor leẕẕetini ben bilürem derd ü ġamuñ

cevr ü cefā vü şīve [1] Eziyet, sıkıntı ve naz.

G647-1. Gerdūn gibi meyli o māhuñ çü dönedür / **Cevr ü cefā vü şīveleri** güne günedür

cevr ü cefā eylemek/itmek [48] ...incitmek, keder virmek, ızdırāb virmek...

(Tulum, 2010: 495, 484)

G55-2. Saña düşer **eylemek cevr ü cefā** ʿāṣıḳlara / ʿĀṣıḳam her ne ḳılursan ḳıl taḥammüldür baña
G73-1. İtmedi itmeyiserdür kimseye ʿālem vefā / Līk dāim **eylemekdürür** işi **cevr ü cefā**
G158-1. **İtmesün cevr ü cefāyı** kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye derdin ṭabīb
G199-1. **Cevr ü cefālar eyledi** cānāne ʿāḳıbet / Raḥm itmedi vü ḳıydı cāna ʿāḳıbet
G210-4. Bir **cevr ü cefā eylese** biñ şükr ḳılam ben / ʿĀṣıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G239-3. Lāyıḳ saña kim **eyleyesin cevr ü cefālar** / Mihr eyleyesin yañıluban gāh gehi dost
G258-2. **İtdügi cevr ü cefā** baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi dermān ile baḫş
G339-7. **Eylese cevr ü cefā** artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler ʿābid
G381-3. Her ne deñlü **eylese cevr ü cefālar** rāżıyam / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü dile merhem gelür
G473-4. Tāru mār itdi beni zülfi perīşānı gibi / **Eyledi cevr ü cefādan** yārem üzre yāre yār
G496-6. Ne ḳadar **cevr ü cefā eyler** ise dil götürür / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne çeker
G648-4. Dimezüz **cevr ü cefā eyleme** yā eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu dil ẕākir giçer / Her ne deñlü **eyleseñ cevr ü cefā** şākir giçer
G837-4. Her ne deñlü **eyleseñ cevr ü cefā** incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül bende var
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo ṭūl-ı emelden ne gelür / **İtmeyen cevr ü cefā** şive güzelden ne gelür
G999-3. Dimezem **cevr ü cefā eyleme** yā eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1010-1. **Eylese cevr ü cefālar** ṣanmañ olam bī-hużūr / Çünki andandur gelen bulur anuñla dil sürür
G1035-3. ʿAceb mi **eylese cevr ü cefāyı** / Vefādan ʿari çün nā-mihribāndur
G1077(b)-1. İstemem mihr idesin yāḫūvefā ikide bir / Güzel oldur ki **ide cevr ü cefā** ikide bir
G1079-2. **Eyleseñ cevr ü cefāyı** ṣanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı ṣādī bilüp ḫurremlerüz
G1099-1. ʿĀṣıḳuz derdüñ ḳabūl itdük devāya baḳmazuz / Her ne deñlü **eylesen cevr ü cefāya** baḳmazuz
G1127-1. Biz ezel zībā cemālüñe senüñ ʿāṣıḳlaruz / Her ne deñlü **eyleseñ cevr ü cefā** lāyıḳlaruz
G1134-6. Güzeller **itmese cevr ü cefāyı** / Ṭarīḳ-i ʿışḳ igende muḥkem olmaz
G1189-3. İtse biñ **cevr ü cefā ḳılsa** hezārān ẓulm ü nāz / Rāżıyuz ol ṣāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz
G1288-1. İdersen dostum mihr ü vefā ḫoş / Eger **itmeyesen cevr ü cefā** ḫoş
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir **cevr ü cefādan ḳıl** bu miskīni ḫalāṣ

G1312-1. ʿIşḳ eyler ise **cevr ü cefā eyleme** i ʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña da o feyyāż
G1316-3. Dostum **cevr ü cefāñı eyle** gel oran ile / Hīç işitmedüñ mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1324-1. Dostlar **cevr ü cefādan eyler** al cānāne ḥazż / Çünki andandur daḥi artuḳ gelür bu cāne ḥazż
G1339-6. Şol ḳadar ben ḫasteye **cevr ü cefālar eyledüñ** / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1440-2. **İtdügüñ** bu **cevr ü cefālardan** feraḥ olur bu dil / Ana raḥminden beri gülmez o ġam-perverde baḳ
G1635-1. Ger **eyleseñ cevr ü cefā** derd senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1933-1. **Eylemez cevr ü cefā** terkini āh cānān benüm / Bilmedüm ne virdi baña alamaz hicrān benüm
G2170-3. Ne ḳadar **cevr ü cefā itse** göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2181-4. **Eyleseñ cevr ü cefālar** yüzümi döndürmezem / Her ne kim gökden yaġar anı ḳabūl eyler zemīn
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi **ider cevr ü cefālar** / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun
G2205-2. Cāna dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek **cevr ü cefā eyle** meded muttaṣıl olsun
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā **ider cevr ü cefā** / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2351-3. Baña raḥm eyle dirsem ol cefā-ḫū / **İder cevr ü cefāsını** ziyāde
G2593-4. **Eylese cevr ü cefā** ẓulm ü sitem / ʿāḳıbet dir gelmez ol baña belā
G2601-2. Dilber oldur ki vefā bābını ögrenmeye hīç / Oḳuya **cevr ü cefā eylemek** āyini ola
G2671-3. ʿĀşıḳa **cevr ü cefālar eyleme** raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2760-1. **İtse cevr ü cefā** çü nāz ehli / Bilür anı vefā niyāz ehli
G2775-5. Her ne deñlü **eyleseñ cevr ü cefā** çekmek revā / Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni
G2794-2. **Cevr ü cefāyı eyleme** cānā raḳībüñe / Çekmez o bārī degmede ol ḫār benüm gibi
D11-1. Yārden her ne gelürse çü olur cāna leẕīẕ / **Eylemek cevr ü cefā** niteki cānāna leẕīẕ
D50-2. Nice yıl ʿāşıḳuña **cevr ü cefā eyleyüben** / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi hey hey sīnemi
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden dönüp **cevr ü cefā ḳıldı**

cevr ü cefā ḳılmaḳ [7] Eziyet ve sıkıntı vermek.

G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde dile **cevr ü cefā ḳılmaḳ** / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1722-1. Baña **cevr ü cefā** ḳahr u sitem **ḳıl** / Dimem mihr ü vefā luṭf u kerem ḳıl
G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir **cevr ü cefālar ḳıl** vefā yek bār hem
G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini / Dāmeninde yāre diñ **cevr ü cefāyı ḳılmasun**
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña **cevr ü cefālar ḳılsun** / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile dil ṣād eyleme / Rāżıyam **cevr ü cefā ḳıl** tek beni yād eyleme
G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp ḳaçma igende güzelüm / Nice bir **cevr ü cefālar ḳılasın** vāz gele

cevr ü cefākār [1] Eziyet ve cefa eden.

G1154-1. Cehd itme dilā yār-ı vefā-dār ele girmez / Ṣanma ki velī **cevr ü cefākār** ele girmez

cevr ü cefā-keş [1] Eziyet ve cefa çeken.

G2740-4. Bir daḥi hīç **cevr ü cefā-keş** yaratmadı / Ḳulları içre Tañrı Teʿālā benüm gibi

cevr ü ḳahr u miḥnet [1] Eziyet, zorlama ve zahmet.

G933-2. Cefā vü zecr ü **cevr ü ḳahr u miḥnet** / Ne kim senden gelür luṭfʿu keremdür

cevr ü miḥnet [1] Eziyet ve zahmet.

G1020-5. Ṣabr eyle **cevr ü miḥnete** ḫoş ṭut Muḥibbī dil / ʿIşḳuñ belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür

cevr ü mihr [1] Eziyet ve neşe/sevinç.

G426-3. İḳrār alınca būseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur ki **cevrüñ ü mihrüñ** revā giçer

cevr ü nāz [2] Eziyet ve naz.

G220-3. Cefākārum ḳo **cevr ü nāz** ḳılsun / Budur çünkim güzeller içre ʿādet
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de **cevr ü nāza** / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu

cevr ü sitem [11] Eziyet ve sitem.

G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā **cevr ü sitem** / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā **cevr ü sitem** / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G530-4. Umar gerçi bu göñlüm luṭf u iḥsān / Velī senden gelen **cevr ü sitemdür**
G768-1. Bu cefā **cevr ü sitem** ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende var
G1180-3. Gelen andan baña **cevr ü sitemdür** / Maḥabbet şarṭını dildār ḳılmaz
G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin **cevr ü sitem** / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla göñlüm rīze rīz
G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlare beni hecr ile **cevr ü sitemüñ**
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi **cevr ü sitem** / Ol sebebden ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1850-2. Hecr ü cefā **cevr ü sitem** miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı çün alnuma raḳam n'idem n'idem āh n'idem
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden meger **cevr ü sitem**
G2074-1. Şikāyet eyleme **cevr ü sitemden** / Olur mı ḳurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

cevr ü ẓulm[1] Eziyet ve zulüm.

G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa **cevr ü ẓulmi** çoḳ nā-mihribān eksük degül

cevşen [2] *Far.* Zırh. (Ş. Sami, 2010: 176)

(cevşen [1], cevşene [1])

G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış ele müjgān oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi **cevşene**
B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün olam şen / Merd ola kişi kendüye idinmeye **cevşen**

ceyb ü girībān[1] Cep ve yaka.

G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan **ceyb ü girībāndur** baña

Ceyḥūn [22] Amuderya adıyla da bilinen Orta Asya'nın en uzun nehridir. Afganistan'ın Pamir bölgesinden çıkar Aral Gölü'ne dökülür.

bk. āb-ı Ceyḥūn, Ceyḥūn u Aras, çeşme-i Ceyḥūn, Nīl ü Ceyḥūn, Seyḥūn u Ceyḥūn

(Ceyḥūn [16], Ceyḥūna [3], Ceyḥūndan [1], Ceyḥūnuñ [2])

G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / Nīl aḳıdur birisi birisi de **Ceyḥūn** çeker
G425-1. Ser-i zülfine dil Mecnūna beñzer / Gözüm yaşı daḥi **Ceyḥūna** beñzer
G427-2. Diñlemezsin nālemi gūş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān **Ceyḥūn** aḳar
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem **Ceyḥūn** olur
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş **Ceyḥūn** aḳar
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana **Ceyḥūn** çeker
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse dil ṣaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña **Ceyḥūn** olur
G1270-4. Ṭaşdı **Ceyḥūn** oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur **Ceyḥūn** olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp yaşumı **Ceyḥūn** itdüñ
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña di / Kimse sedd eylemedi öñine hiç **Ceyḥūnuñ**
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿola aḳmasına **Ceyḥūnuñ**
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gūn itdüñ / Bir boyı servi görüp yaşumı **Ceyḥūn** itdüñ
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile **Ceyḥūn** olasın
G2150-1. Nice bir ʿışḳa düşüp derd ile maḥzūn olasın / Döküben göz yaşını ya nice **Ceyḥūn** olasın
G2155-3. Günāhum çoḳ yüzümüñ ḳarasını / Yumaya dükene **Ceyḥūn** Seyḥūn
G2455-1. Kim naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşıʿaceb mi ki döne **Ceyḥūna**
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi **Ceyḥūna** / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mışrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri **Ceyḥūn** olmada
Mh11-5. Bulmadum feryād-res ālemde bir feryād-res / Derdi **Ceyḥūndan** nişān oldı gözüm yaşı Aras
Mr15-3. Gösterüp zencīr-i zülfüñ beni Mecnūn eyleme / Vādi-i ġamda gözüm yaşını **Ceyḥūn** eyleme
Mr24-1. Göñül iñler olup ṭolāb-ı gerdūn / Gözüm gözeklerinden aḳdı **Ceyḥūn**

Ceyḥūn u Aras [3] Ceyhun ve Aras.

G893-2. Cemʿolsa eger bir yire **Ceyḥūn u Aras** Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G1049-2. Cemʿolsa eger bir yire **Ceyḥūn u Aras** Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı çü **Ceyḥūn u Aras** / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

ceyş [4] *Ar.* Asker, cünd, leşker, sipâh, ordu. (Ş, Sami: 2010: 176)

bk. ceyş-i ġam, ceyş-i Ḥabeş

(ceyş [2], ceyşi [1], ceyşidür [1])

G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam **ceyşi** itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir **ceyşidür** şeb-ḫūn içün
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña **ceyş ceyş** / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʿbeye

ceyş-i ġam [2] Gam askeri/ordusu.

G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili **ceyş-i ġama** / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
Mr23-12. **Ceyş-i ġamdan** dem mi var dil mülki vīrān olmaya / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

ceyş-i Ḥabeş [1] Habeş askeri.

G2632-2. Ḫāl ü zülf **ceyş-i Ḥabeşdür** ḳaṣd ider ruḥsāruña / Bir yana kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ iderʿasker gibi

cezā [2] *Ar.* Suç sahibine çektirilen eziyet, verilen terbiye. (M. Nâcî, 2000: 90)

bk. rūz-ı cezā, yevm-i cezā, zecr ü cezā

G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün **cezā** / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḫudā
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni eyleyeler yevm-i **cezā** içre muʿāf

ceẕb itmek [1] Çekmek... (Tulum, 2011: 497)

G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş **ceẕb ider** dirlerdi ḳanı mercimek

Cibrīl [2] *Ar.* Cebre'il, Cibrîl, Cibrîl-i Emîn, Rûhü'l-Emîn. İlâhi emīrleri meleklere ve peygamberlere ulaştıran vahiy meleği; ulak, haberci, peyk. (Zavotçu, 2006: 91,85) *bk. Cibril-i emīn*

G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin **Cibrīl** ḫūrşīde şanasın sāye-bān eyler
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp **Cibrīl** aña tā Sidreden taḥsīn ider

Cibrīl-i emīn [1] *bk. Cibril*

G2488-2. Getürür dem-be-dem Tañrı selāmın / Selām olsun o **Cibrīl-i emīne**

cidāl [2] *Ar.* Kavga, cenk, muharebe. (Ş. Sami: 2010: 179)

bk. ceng ü cidāl, cidāl eylemek/itmek.

G904-1. Çeşm-i ʿayyārun dem-ā-dem mekr ü āl üstindedür / Mest olup ḫançer ṭutup elde **cidāl** üstindedür
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Şol ḳadar bildüm ki nefs ile **cidāl** üstindedür

cidāl eylemek/itmek [2] İtişip kakışmak, kavga etmek, savaşmak.

G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile zāhid ne **cidāl eylemek** ister
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca **cidāl itmek** neden

cīfe [4] *Ar.* Lâşe, leş. (Ş. Sami, 2010: 179) *bk. cīfe-i dünyā, cīfe vü murdār*

(cīfe [1], cīfedür [2], cīfesine [1])

G1758-2. Ḳonma dünyā **cīfedür** pervāz ḳılʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ileʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1872-2. Bu dünyā **cīfedür** gördüm mekes-veş ḳāniʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G2068-5. Muḥibbī başma dünyā **cīfesine** / Diler iseñ olasın pāk-dāmān
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḥarīş / Tā seni beñzedeler **cīfe** üzre mekese

cīfe-i dünyā [4] Dünyanın pisliği/leşi.

G1794-4. **Cīfe-i dünyāya** māyil olmadum hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümiʿanḳā eyledüm
G2109-4. Ṭuʿme diyü **cīfe-i dünyāya** ey dil itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2483-4. Ḥamdülillah **cīfe-i dünyāya** māyil olmadum / Şāhbāzum ḳonmasam itmeñʿaceb beni leşe
G2613-2. **Cīfe-i dünyāya** aldanma meges gibi göñül / Menzil eyle gel ḳanāʿat Ḳāfınıʿanḳā gibi

cīfe vü murdār [1] Leş ve mundar.

G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın **cīfe vü murdār** etin

ciger [57] *Far.* Bağır, kebd. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 52)

bk. būy-ı ciger, cān u ciger, ciger ḫūnı, ciger yaġı, ciger yaḳmaḳ, ciger-i dil, dāġ-ı ciger, ez-ḫūn-ı ciger, ḫūnābe-i ciger, ḫūn-ı ciger, ṭaġ-ı ciger

(ciger [31], cigerde [7], cigerdeki [1], cigerden [5], cigeri [1], cigerini [1], cigerle [13], cigerler [3], cigerüm [4],cigerüñ [1])

G45-3. Müdām aḳar **ciger** ḳanı gözümden / Uraldan kirpük oḳın ol ḳaşı yā
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / **Ciger** ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G308-3. Firḳat belāsıdur **cigerüm** ḫūn iden benüm / Vuṣlat ümīdi eyleyiser ādemi feraḥ
G403-1. Ey dil yine hecr ile göyinmiş **cigerüñ** var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G405-2. Tīr-i peykānın **cigerde** ṣaḳlaram cānum gibi / Sīnemüñ ṣanduḳasında nice biñ peykān olur
G416-3. Nigārā ḳaldı peykānuñ **cigerde** / Benümle ḳan yalaşma ḳardaşumdur
G507-1. Göñül bir dilbere meftūn olupdur / Anuñçün bu **ciger** pür-ḫūn olupdur
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister **ciger** büryānını / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki **cigerden** dökilen göz yaşıdur dem görinür
G523-2. **Cigerden** dil çekerse n'ola āhı / Anuñ içün ki bilür yüz ḳaradur
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / Ehl-i ḥāl anları gördükce **cigerler** yāreler
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u **ciger** kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G623-2. Dil kebāb itdi **ciger** mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn çeker

G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi **cigerler** ḳanıdur
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül **cigerde** āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu **ciger** / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol cefākārı sever
G769-4. Ḫāne-i dilde **ciger** büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G783-3. Ne ġam cān terk idem cānān yolında / Gelür ortaya her kimde **ciger** var
G832-2. Cānda yir idem gelürse ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama āḫır **cigerde** baş olur
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol ṭaġ **cigerdeki** olan ḳandan gelür
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u **ciger** kebāb / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G998-4. Şerḥa şerḥa **cigerle** derd-i dili / Şerḥ iden sīne-i mecrūḥ mıdur
G1035-4. Giçürür ġamzesin ṭurmaz **cigerden** / Elinde ḳaşları çāh-ı kemāndur
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz **ciger** ḳanın içer / Nice nā-ḥaḳ ḳan içüpdür yine bī-pervā gözüñ
G1520-4. Şanmañuz lāle degül vādiler içre görinen / Gözi yaşı **cigeri** ḳanıdur Mecnūnuñ
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var ise başı **ciger** dāġıdurur ol şunuñ
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi Muḥibbī aña demürden **ciger** gerek
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ **cigerini** kirpügüñ
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu **ciger** nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḥāżır ʿıyşa esbābum benüm
G1850-3. Yandı firāḳ ile **ciger** ḳalmadı bu tende eşer / Āteşe doyar mı beşer n'idem n'idem āh n'idem
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi **ciger** büryānlıġum
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem **ciger** ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey şanem
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber / **Ciger** ḫunın şaçup yir yir bitürdüm gül ʿiẕār oldum
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu **cigerden** şor sen / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden şor sen
G2203-2. Şafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / Göz ḳaresiyle degül belki **ciger** ḳanumdan
G2248-3. At ġamze oḳın sīneme dilden öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar **ciger** ṭaġında göz yaşın
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı **ciger** dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2369-4. İçeli ḳanumı ol gözleri mest / **Cigerüm** dönse ṭaḥī mı büryāne
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa depemden / Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ **cigerde**
G2414-3. Yalıñuz ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur **ciger** şad-pāre de
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki **ciger** kūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup **cigerde** ḳo / Cāndan ʿazīz şaḳla anı yādigār ola
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden senüñ nice **cigerler** ḳan ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña nigār / Şaḳla **cigerde** her biri bir yādigār ola
G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören şandı ʿaḳīḳ-i Yemeni
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi **ciger** ṭaġlayı ṭaġlayı
G2678-2. Göz yaşı bezm-i ġamda oldı şarāb / Döne döne **ciger** kebāb oldı
G2741-1. Şol ḳadar itdi **ciger** ḫūnīni çeşmüm telefi / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki **cigerden** açılur
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı **ciger** gözden hemān yaş oynayup
Mr8-15. Ol gün gerek āhen **ciger** / Zīrā dökilür bāl ü per
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu **ciger** ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
B35. Dil **ciger** ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / **Ciger** biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı

ciger yaḳmaḳ [1] Bir kimseye büyük bir acı çektirmek. (TDK, 2011:464)

G2346-2. **Yaḳdı cigerüm** āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne-dili ey lebi ḥayvānum unutma

ciger ḫūnı [10] Yürek, ciğer kanı. *bk. ḫūn-ı ciger*

G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu **ciger ḫūnı** ile / Ḳalmadı bir yiri daḥi bu dīdeden bīrūn aḳar
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / Her biri içüp **ciger ḫūnını** bī-ḫūş oldılar
G835-2. Belā bezminde derd ile **ciger ḫūnını** nūş itsem / Gözümün kāsesin elde ṭolu peymānedür dirler
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına şular gibi / Bu **ciger ḫūnı** gözümde cūlar olup çaġlar
G1147-5. **Ciger ḫūnın** şaḳlamaġa ey dil / Gözüñden ġayri aña şīşe olmaz
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem **ciger ḫūnın** içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G1362-1. Şol ḳadar dökdi **ciger ḫūnını** çeşm itdi telef / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G2517-1. Leb-ā-lebdür **ciger ḫūnıyla** lāle / Niteki eşk-i çeşmümle piyāle
G2757-2. **Ciger ḫūnını** nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Şaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise nāşī
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen **ciger ḫūnını** aña zehr ile

ciger yaġı [1] Ciğerin etrafını saran yağ tabakası.

G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz **ciger yaġın** aḳar anda bir abdālem

ciger-i dil [1] Gönül ciğeri.

G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb **ciger-i dil** / Meyḫʷāre merdümüñ başı ḫoşdur kebāb ile

ciger-dār [1] Ciğerli, yürekli, cesaretli. (Devellioğlu, 2000: 141)

G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne **ciger-dār** olmayan

ciger-dūz [1] Ciğeri delip geçen. (Devellioğlu, 2000: 141)

G1193-4. Eger çāk itse baġrum tīġ-i ġamze / Ne ġam müjgānı olursa **ciger-dūz**

ciger-ḫūn [29] Ciğeri kanlı... (Devellioğlu, 2000: 141)

bk. ciger-ḫūn itmek, ciger-ḫūn olmaḳ

(ciger-ḫūn [10], ciger-ḫūnam [18], ciger-ḫūnın [1])

G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe **ciger-ḫūnın** / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G2155-4. Gedā ḳānīʿ sürer ʿālem şafāsın / Olur şehler hemān ancaḳ **ciger-ḫūn**
Mr24-2. Olursa ṭañ mıdur ḥālüm diger-gūn / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-4. Maḥabbet ṭaşı ḳalmaz yapusından / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-6. Sezādur her kim uyarsa hevāya / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-8. Dükendi ḳalmadı ṣabrum ḳarārum / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-10. Gözümüñ yaşına baḳ sīm ü zerdür / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-12. İrişür sīne de peykānı cāna / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-14. Yaḳam yırtup ḳılam feryād elinden / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-16. Bu derdüm gelmesün ḳullar başına / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**
Mr24-18. Muḥibbī ḥaste-dil ḫūnīn-cigerdür / **Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn**

ciger-ḫūn itmek [1] Ciğeri kan etmek, acı çekmek.

G1799-5. Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek / **Ciger-ḫūn itdi** Ferīdūn u Cem hem

ciger-ḫūn olmaḳ [3] Ciğeri kan dolmak, acı çekmek.

G1119-1. Ḫatuñ ser fitne zülfüñ fitne-engīz / **Ciger-ḫūn oldı** ġamdan dīde ḫūn-rīz
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī ʿışḳ elinden çün **ciger-ḫūn olmışam**
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ dürr ile mercān yaşını / Didiler olmaz ʿaceb çünki **ciger-ḫūn olasın**

ciger-pāre [1] Ciğer parçası. (Devellioğlu, 2000: 141)

G386-2. **Ciger-pārem** kebāb u eşk-i ḫūnīnüm şarāb itdüm / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle ṣoḥbetdür

cihān [344] *Ar.* Dünyā, ʿālem, gītī, rūzigār, zemān, zemāne, felek, çárḫ, sipihr, kevn ü mekān, devr. (Tulum, 2011: 499)

bk. āġāz u encām-ı cihān, āşūb-ı cihān, bāġ-ı cihān, bezm-i cihān, bu cihān, būstān-ı cihān, cān-ı cānān-ı cihān, cān-ı cihān, cān ü cihān, cihān ni ʿmeti, cihānı ṭutmaḳ, cümle cihan, dār-ı cihān, deyr-i cihān, Ferīdūn-ı cihān, gūş-ı cihān, ḫalḳ-ı cihān, ḫūr-ı cihān, ḥüsn ü cihān, ʿıyş-ı cihān, iki cihān, kār-ı cihān, merd-i cihān, mihr-i cihān, mülk-i cihān, naḳḳāş-ı cihān, rind-i cihān, rüsvā-yı bed-nām-ı cihān, rüsvā-yı cihān, ṣarrāf-ı cihān, sulṭān-ı cihān, şāh-ı cihān, şeh-i cihān, şūḫ-ı cihān, ṭılsımāt-ı cihān, verd-i cihān

(cihān [126], cihāna [41], cihānda [100], cihāndan [7], cihāndur [1], cihānı [53], cihānuñ [16])

G12-2. Vardur **cihānda** gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil degüldürür göñül illā saña saña
G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan **cihān** içinde müşkilhā
G83-4. Bu **cihānı** gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G114-7. Bulurdı ger vefā gelse **cihāndan** / Sikender Ḫusrev ü Cemşid ü Dārāb
G125-4. ʿĀrif oldur ki **cihān** revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun āḫırıdur yine ḫarāb
G145-1. Rūşen-ter itdüñ işbu **cihān** ẓulmetini hep / روحی فداك ای صنم ابطحی لقب
G175-3. Vefādan ʿārisin ey dost ʿāri / **Cihānda** böyle mi olur güzel hep
G180-4. Gün yüzünden çün münevverdür **cihān** / Ṭañ mıdur dirsem yüzüñe āfitāb
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi **cihān** içinde bu ʿibret
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı şādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın **cihānda** ola bir hem-rāh dost
G235-2. Gördi ki **cihān** ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G240-2. İder seyrin **cihānuñ** bir ḳadeḥle / Ne yitmez rinde bu keşf kerāmāt
G246-4. **Cihān** keyfiyyetinden cümle giçdi / O kim cām-ı lebüñle buldı ḫālet
G248-1. Ey māh cemālüñe **cihānı** nigerān it / Göster ruḫuñ ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G264-1. **Cihān** içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunsa ṭañ mıdur anda ḥavādiṣ
G274-1. **Cihān** içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunursa ne ṭañ anda ḥavādiṣ
G276-3. Küfr ile **cihān** ṭolmış iken şer-ʿī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc
G293-2. Olur ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb / Görinmez gözine olsa **cihān** genc
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle **cihān** sırrı ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ

G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün **cihān** ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī **cihānda** geçürelüm her demi feraḥ
G311-4. Ṣaḳın aldanma **cihān** nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb şūḫ / Bu **cihān** içre cevānlar ger şüyūḫ
G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi bir ḫūbdur / Dilerem miṣli **cihānda** ola yoḫ
G329-2. Melūl olma dilā ġam gelse her dem / **Cihānda** kimse yoḳdur ġamdan āzād
G340-2. Ḥālümi kime diyem kim yoḳ **cihānda** ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir eḥād
G346-5. İtme dirig cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña **cihānda** diye merd ehl-i cūd
G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ **cihānı** ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G359-3. **Cihānda** her kişinüñ mesnedi var / Baña yoḳ senden özge hīç mesned
G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını tekrār ider göñül / Olur **cihānda** ḳand-i mükerrer meger leẕīẕ
G374-1. Ṣaḳın aldanma **cihāna** olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzüni eyle mūr
G386-3. Ḳaçankim görse ʿuṣṣāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz **cihānda** ben ne milletdür
G415-2. Gözlerüm yaşı **cihānı** ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim daḥi dil ḫānesi pür-nārdur
G416-4. Didüm çeşmüñ **cihāna** fitne ṣaldı / Didi ser-fitnesi anuñ ḳaşumdur
G440-6. Ey Muḥibbī ṣaḳın aldanma **cihānuñ** ālına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur
G453-3. Var mı **cihānda** bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān anı göster baña getür
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu **cihān** mülkine sulṭān oldılar
G471-2. ʿĀşıḳ vişāl-i dilber ü zāhid diler naʿīm / Lā-büd **cihānda** her kişinüñ bir hevāsı var
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle **cihānda** olmadı hīç yār yār
G490-1. Dilde sermāye **cihān** içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile didelerüm nem görinür
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā **cihānda** ḳıyl u ḳāl añlar
G530-2. Yine meclisde ey ney nāliş eyle / Degül bāḳi **cihān** āḫırʿademdür
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / **Bu cihān** sulṭānların cümle saña çāker yazar
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur **cihānı** ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ **cihān** ḫalḳında hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep ister
G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ **cihānı** bu benüm başuma ol dar eyler
G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz **cihānı** ḥabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim derdüñ ten-i tenhā çeker
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından **cihānı** gülsitān eyler
G590-2. Cefā vü cevr ile ol bī-vefālar / **Cihānı** başumuza dār iderler
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā **cihān** pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ **cihānı** gözlerüñ cāẕū mıdur
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler **cihān** ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde ṣınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G609-1. Ṣol gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥrun pādişāhıdur **cihān** sulṭānıdur
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū **cihānda** revān / O boyı serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden **cihānda** ḫalḳa ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde nārumdur
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya **cihān** fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G646-2. Var mı **cihānda** ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes **cihān** içinde bir derde mübtelādur
G670-3. **Cihāndan** götürüldi cümle ẓulmet / Yüzüñden oldı çün ʿālem münevver
G679-4. **Cihānı** naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli görüp şiʿrüm didi siḥr-i ḥelāl olur
G694-1. Her kim **cihāna** geldi perīşān gelür gider / İtmez ḳarār sīneye çün cān gelür gider
G696-1. Şular kim bu **cihān** içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G701-3. **Cihāna** nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu **cihānda** añılan bir addur
G718-2. Ne bilsün zāhida ṣorma rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ **cihānda** ehl-i ḥāl añlar
G721-3. **Cihānı** odlare yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G754-4. **Cihān** ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣafʿ ṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından **cihān** deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden ṣanasın anda māhidür
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳur ʿaceb / Şimdi **cihānda** sencileyin yoḳ cefā bilür
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma **cihāna** / Buña kim didi ʿişret-gāh dirler
G799-5. Maġrūr olup **cihāna** olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḫᵛāba beñzer
G807-1. **Cihānı** ġarḳ iden bārān degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü buʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol şūḫa **cihānda** buña kim ḳāyil olur
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Ṣol ki virmez dil **cihāna** fikri ol encām ider
G841-4. Meger **cihāna** baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa **cihān** / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ ki bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı **cihānı** belki ġarḳ-ı āb ider
G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / Var mı **cihānda** bencileyin bir fedāyı gör
G851-1. **Cihānuñ** ḳanda bir raʿnā güli var / Aña ḳarşu hezārān bülbüli var
G853-4. Degül eksük **cihānda** ṣādī vü ġam / Ġama ġam yime ṣāda olma mesrūr
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa **cihān** ḫalḳına ʿālemde / Virilür ṣādī aġyāra baña ancaḳ melāl olur
G879-5. **Cihānda** isteyen devlet-i kemāle saʿy ider lā-büd / İderler ḥürmet ü ʿizzet şu kim ehl-i kemāl olur
G884-1. Senüñ ḥüsnüñ **cihāna** güft ü gūdur / Bu ne ḥüsn ü bu ne vech ü ne būdur
G894-5. Var mı **cihānda** bir saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı ṣarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki **cihān** içre o ṣems ü ḳamer ister
G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḥarām / Bu **cihān** bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür

G915(a)-10. Dilber-i cānı Yaḳdı **cihānı** / Oldı Muḥibbī Ḳaṣdı fenādur
G916-5. Fiġān u nālemi gūş eylemez āh / **Cihāna** anuñ içün didiler ker
G928-4. Geşt ideler bu **cihānı** ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin nāzenīn bir bencileyin dil-fikār
G933-5. Getür sāḳī şarāb-ı erġuvānı / Gül eyyāmı **cihān** bāġ-ı İremdür
G940-1. **Cihānda** ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden infiṣālum var
G966-4. Gerekmez seyr-i şaḥrāsı ne ḫod güller temāşāsı / **Cihānuñ** güli ẕevḳinden dil ü cānum uşanmışdur
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu **cihān** mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G977-4. Şeh dirilen **cihān** içinde bugün / Ḳapusında anuñ gedā görinür
G978-6. Oldı **cihānda** çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿāleme ol pādişā giçer
G1004-1. Ḫūblar gerçi **cihān** içre firāvān iñler / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi **cihān** içinde yārüm var
G1012-5. Ben bıḥaram āh Muḥibbī bu **cihāndan** / Bī-ḫūdlıġum līk **cihān** içre ḫaberdür
G1033-6. Getürüpdür nice şehler **cihāna** / Kimin Dārā kimin dārāb idüpdür
G1037-2. Māh-rūlar bu **cihān** içre egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir ẕeḳanı nāzik-ter
G1046-1. Esed burcından ol ḫūrşīd-i enver / **Cihānı** eyledi cümle münevver
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur **cihān** rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿiẕārın ter ṭutar
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün **cihānı** ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1087-4. Maġrūr olup **cihāna** aldanma māl ü cāha / Terk ide seni āḫır yoḳdur **cihānda** olmaz
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu **cihān** ḫalḳına itdi fāş göz
G1089-1. **Cihān** bāġında çün yār eksük olmaz / Anuñçün āh ile zār eksük olmaz
G1091-5. Ḳıl ḥaẕer zülfinden el şunma Muḥibbī ḥüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz **cihānda** mārsuz
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / Bu **cihān** içre māyı kim sevmez
G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden anuñ dūr olmayam / Olur isem bu **cihānda** olmayam zünnārsuz
G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı **cihānda** bir derd bu ḫaste cāne gelmez
G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eş ʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi suḫan-ver bildüm **cihāna** gelmez
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī'ye gedā olmaḳ yiter / Bu **cihāna** ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan gelen cefādur / Kimse **cihānda** ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā **cihāna** meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1120-1. ʿAynüme almam **cihānı** dostlar ben yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülün gülzārsuz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu **cihān** bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum vişālin / **Cihānda** var mı bir iş kim zer itmez
G1134-1. **Cihānda** yār mı āşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile ol hem-dem olmaz
G1158-4. **Cihān** cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem şemʿ-veş girye olam her encümen sensüz
G1171-1. **Cihān** içinde ādem bī-ġam olmaz / Meger ḫayvān ola ol ādem olmaz
G1171-4. Eger sensüz **cihānı** geşt idersem / Benüm bu ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1180-2. **Cihānda** var mı bir şemʿ-i şeb-efrūz / Yaḳup pervānesini nār ḳılmaz
G1182-2. Bir şeref virdi **cihāna** irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken tāze yolındı olup ezhār sebz
G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle hem-dem oldı / **Cihānda** var mı anuñ gibi hem-rāz
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu **cihānda** ola düşvār iş geñez
G1202-2. Cemāli dūr olalı gözlerümden / **Cihānda** yir mi ḳaldı kim nem olmaz
G1214-1. Bu **cihānda** çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1215-1. Olmamış idi **cihān** zīver ü ziynetle ʿārūs / İtmemiş idi serīr-i fülke şems cülūs
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi **cihānda** ben heves / Līk senden bir naẕardur ara yirde mültemes
G1231-1. **Cihān** içre baña kūyuñ çemen baş / Ki zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1242-3. Almamış başına terk itmiş **cihān** ġavġāların / Vādide Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ uşlu imiş
G1257-2. Eyle ṭulūʿ gün gibi bulsun żiyā **cihān** / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi **cihān** mülkini ser-tā-ser güneş
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı **cihānı** gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür **cihān** / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu **cihān** ḫalḳına fāş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / **Cihānda** bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögidür felek / Bir bir **cihān** ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1309-4. Göreyim bir kez seni ölürsem andan öleyin / Deyre gelmekden **cihāna** seni görmekdür ġaraż
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye **cihān** bir ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp erba ʿine zāhid-i murtāż
G1325-1. Var mı bu **cihān** içre itmeye cānāndan ḥaẕẕ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem andan ḥaẕẕ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan **cihān** oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybuñ **cihānda** āşikār / Sen daḫi ṭutma dilā bir kimsenüñ ʿaybına semʿ
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi **cihānı** şu gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ırağ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu **cihān** ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1360-4. Bu **cihān** ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ içinde şaġ
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫᵛāce **cihān** bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı şarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter **cihāna** bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem **cihānda** buncaleyin sāzı çoḳ
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri **cihāna** āşūb birisi āfet ancaḳ
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer **cihān** bāġında ʿarʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G1403-2. Aldar seni **cihān** nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu **cihān** bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ

G1432-4. Ẕerreye almaya **cihān** mülkin / ʿĀṣıḳuñ maṭlabı ziyāde-i ʿışḳ
G1438-3. Bende eylerse **cihānı** ṭañ mıdur / Güldi çünki ḥālüme sulṭān-ı ʿışḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ **cihānda** andan özge varı yoḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil **cihānda** yār yoḳ / Aña beñzer kim **cihānda** bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1459-1. Bu **cihānda** ruḫları mānendi bir seḫḫāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet **cihānda** kim / Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ
G1496-4. **Cihānda** müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol **cihānda** yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu **cihān** ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem **cihānda** yoḳ ḥaremden yeg
G1522-3. **Cihān** meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī bendeñi / Ḥʷān-ı vaṣluñı **cihān** ḫalḳına çün ʿām eyledüñ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile **cihān** içinde lebden yeg
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil **cihān** gerek / N'eyler **cihānı** şol ki dimez baña cān gerek
G1577-3. Derd-i dil ḫālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi **cihānı** sūzumuñ
G1573-3. **Cihān** bāḳi degül dār-ı fenādur / Ne ışşı var olan ẕevḳ u şafānuñ
G1583-3. Bulunur şanma **cihānda** bir vefālu mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile **cihān** içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1599-4. Her ki ʿārifdür **cihānda** ism ü resmi terk ider / Şarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler **cihān** içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / Baḳmaz **cihāna** var mı ferāġı benefşenüñ
G1628-3. Başına dünyāya mülevveṣdür **cihān** / Merd olanlar pāk ü ḫoş-dāmān gerek
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı baña ögretmeñ / Bu dünyādan vefā ummañ **cihānı** baña ögretmeñ
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān gerek / Ne **cihān** ḳılsun baña cānā ne sen ne cān gerek
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile **cihānı** lālezār itsem gerek
G1655-1. Saña beñzer **cihān** içinde yoḳ gül / Benüm tek daḫi bir bī-çāre bülbül
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı **cihānda** saña beñzer yā degül
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz **cihānda** bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1673-3. Nigārā berḳi ʿüñ keşf it **cihāna** gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḥayrān ḳıl
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile geşt it **cihānı** / Dilüñde dūd-ı āhuñı livā bil
G1680-3. Ṭutalum kim **cihāna** mālik olduñ / Gider elden saña andan ne hāṣıl
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre vefālar / **Cihānda** var mı kimse buña ḳāyil
G1698-4. Şaḳın aldanma **cihāndan** kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil ʿibret al
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa **cihān** içre belā eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük degül
G1709-1. Var mı **cihānda** bir kişi diye ḥużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1726-4. Çün degül bāḳi **cihāna** eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu **cihānda** gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1729-4. Şūr u şirküm var **cihānda** cümle hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup ẕāyiʿ itmez illā dil
G1741-5. **Cihān** gülzārına baḳup Muḥibbī şaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu **cihānda** sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1760-4. Hīç te'şir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ **cihānda** kim diye mermer degül
G1775-7. Fāriġ iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ **cihānı** ey Muḥibbī başuma dār iñledüm
G1784-3. Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün **cihānı** / İrişsün göklere feryād u āhum
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem meger ki **cihānda** yāḫūd ṭaşam
G1788-4. Dili ḫoş idelüm çemende varup / Olmadın bu **cihān** ḫarāb içelüm
G1793-6. Sen güneş ruḫsārı görmekdür **cihān** içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle **cihān** mülkin temāşā eyledüm
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu **cihāna** ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / **Cihānuñ** ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu **cihānda** yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1830-1. Nār-ı anuñ dikdi ey dil göklere zerrīn-ʿālem / Pādişāhısın **cihānuñ** saña dindi mülk-i ġam
G1848-5. Ḫıred-mendüm ḫüdā-vendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm **cihān** iḳlīmine cānum
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup şular **cihānı** cümle al itdüm
G1883-4. Virmeden bir kimse daḫi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn **cihāna** ben ġama sulṭān idüm
G1889-4. Yaḳarken āteş-i ʿışḳum **cihānı** / ʿAceb budur yaşum deryā ḳılan kim
G1916-4. Oldılar āgāh ḫālümden **cihān** merdümleri / Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1922-2. Leylī şaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi **cihānda** kendüm melāmet itsem
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz **cihānda** kes n'idelüm
G1930-1. Dirīġā olmadı dilber baña rām / Beni ḳıldı **cihān** ḫalḳına bed-nām
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī **cihāna** vefāsı yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1934-1. **Cihānı** yoḳ iken mevcūd iden kim / Ḫaṭāsın ḳullarına cūd iden kim
G1934-2. Virür mū ʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu **cihānı** dūd iden kim
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre **cihānı** cümle iḫfā eyleyem
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini şordılar baña / Bunı **cihānda** itmedi bir kimse ḥal didüm

G1955-5. Muḥibbī ṣaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu āhumla **cihāna** āşikār itdüm
G1959-1. Vefā gelmez **cihāndan** çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1960-2. **Cihānuñ** bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum
G1960-3. **Cihāna** pādişāh iken ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla **cihān** mülkin siyeh-pūş eyleyem
G2014-5. Geşt itdi **cihān** mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu **cihānda** ʿışḳ ile ben dāsitān
G2028-5. **Cihān** mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḥizmet ider kemter ʿābid olsun
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine āhum hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi **cihān** ṭoldı şadāsından
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber cefā yolın / Beñzer **cihānda** görmedi mihr ü vefā yolın
G2052-4. Kim **cihāna** baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanā ʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur **cihānda** ʿaybsuz yār isteyen
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan **cihān** mülkine şāham ben / Naẓar maʿnī yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2070-2. Şaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller ile cennete döndi **cihān**
G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu **cihānda** ḫaste mi var istemeye ṣıḥḥatin
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye **cihān** sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2098-2. Bu ʿışḳuñ ḳatı bir kāra **cihānda** beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm **cihānuñ** cümle kārından
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı **cihān** / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki **cihān** bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı **cihān** cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2136-1. Dilberüm gösterse ḫaddin sünbül-i sīrābdan / Ẓāhir olur şan **cihān** ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2167-1. **Cihān** olmaz idi olmasa ḫūbān / Güzeller encüm ü ol māh-ı tābān
G2167-2. Şeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur **cihān** ḫalḳı o sulṭān
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / **Cihānda** giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur **cihānda** ʿaybsuz yār isteyen
G2184-2. Şıyup **cihānda** ʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur bu **cihān** / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı **cihān** ṭolı şadā olsun
G2193-1. Cevr ü cefāya ṣundı yine rūzgār elin / Var mı **cihānda** menʿ ile kimse ṭutar elin
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ **cihāna** nūrdan / Ṣaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim olaʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm **cihānuñ** küçesin
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü **cihān** ḳadrin
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle **cihān** müşkili ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum **cihānı** gördüm anı daḫi diger-gūn
G2283-5. Didiler ṣu üzredür çünkim **cihān** bünyādını / Ne umarsın ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2286-2. Ġamzelerle **cihāna** fitne iken / İki zülfine āfet olmışsın
G2288-2. Dil āteşini itdi teskīn sirişküm / Odlare **cihān** yandı ṭutuşdı şererümden
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād **cihānuñ** ṭaġ ile ṭaşın
G2298-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem göñlüme / Aradum gezdüm **cihānı** kū-be-kū
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ **cihān** ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum **cihāndur** bu
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey gül ʿizār serv / Buldı **cihānda** anuñ içün i ʿtibār serv
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi ṣaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller **cihānı** āh ile
G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla **cihānı** ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2338-6. Bivedür gel **cihāna** dil virme / Zene göñül virür mi merdāne
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil **cihānı** bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm **cihānı** gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2369-8. İtmesün kimse daʿvi-i merdi / Eksük olmaz **cihānda** merdāne
G2387-1. Yaḳdum **cihānı** bu dil-i āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālemi ṭutar duḫān ile
G2418-4. Şabā sünbül şaçından bū getürse / Olurdı bu **cihān** ḫurrem bizümle
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu **cihān** yana eger āh ide sīne
G2435-4. Baḳsañ **cihāna** göze gelür cām u bādedür / Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına
G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu **cihānda** ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2440-3. Fāş itdi **cihān** ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2446-1. ʿIşḳdan özge **cihān** içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu **cihānuñ** görinür bir işe
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi **cihānda** bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2470-5. Ḳalmayısardur **cihān** ḫalḳın aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör İskendere
G2471-2. Şaḳın aldanma **cihān** ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu **cihānda** çāre / Bildüm āḫır ġam imiş yine o derde çāre
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem bu **cihānı** dīde-i seyyāl ile
G2481-6. Du ʿā ile dilerseñ añılasın / **Cihān** içinde cehd it yaḫşi ada
G2491-2. Zinhār şaḳla rāzuñ keşf eyleme **cihāna** / İfşā çü itdi Manşūr aşdılar dāre
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter **cihāna** fitne / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2503-5. Kim ki dil virmez **cihāna** giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde **cihāndan** cümle bī-pervā / Senüñ ḫāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2548-2. Bulımadum aradum bu **cihānı** / Yimemiş ola bir kimse ṭabanca
G2551-2. Gözi baġlansun **cihānuñ** rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben saña cānu dilüm / Işşı itmedüm **cihānda** illā bu bāzārda

G2588-1. Yaḳdum **cihānı** dildeki āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālem ṭutam duḫān ile
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim **cihānda** merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ / Var **cihānda** ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu **cihān** bāġında kim bī-ḫār ola
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz **cihānı** ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2618-1. Şād-pāre ola var mı **cihānda** tenüm gibi / Yā sīne ṭuta tīġ-i cefāya tenüm gibi
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet **cihānda** bir nefes ṣıḥḥat gibi
G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ **cihān** ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü saʿādet dünyede vaḥdet gibi
G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet **cihānda** kūşe-i ʿuzlet gibi
G2631-1. Arasalar bu **cihānı** içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm **cihānı** kimse ḥāl-dāş olmadı
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler **cihānuñ** cümle deryāsı
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur şanma / Üşübdür başına anuñ **cihānuñ** cümle ġavġası
G2656-2. **Cihānda** miḥnet ü derd ü elem çoḳ / Bulınmaz arasañ bir dem ḥużūrı
G2656-4. Başuñ eflāke irürse ġırra olma / **Cihāna** ṣatabilmez kimse zūrı
G2683-1. Var mı **cihānda** ʿāşıḳ-ı ṣeydā benüm gibi / Mecnūn daḫi olmadı rüsvā benüm gibi
G2690-3. Dehānı ḳāmeti çeşmi yañaġın / **Cihānda** medḥ iden ḫoş ʿālem itdi
G2704-2. **Cihānda** görinen bir cām-ı şāhid / Bunı naḳl itdi ʿışḳun ḫurde-dānı
G2708-5. Şaḳın aldanma **cihāna** zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / İbret al gör nice açılmış **cihānuñ** gülleri
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ **cihānda** kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki **cihān** serverleri
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu **cihānda** sen dili şeydā gibi
G2740-1. Var mı **cihānda** bī-ser ü bī-pā benüm gibi / Yā mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm gibi
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün **cihān** ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2755-3. Ġaraż çünki **cihānda** bir ḳabādur / Baña birdür palās ile firengi
G2763-4. ʿĀşıḳ gözine ḫāk-ı deryā var iken / ʿIşḳ ehli n'ider işbu **cihān** ṭūṭiyāsını
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi fer vir **cihāna** mihr-i raḫşān ol yüri
G2766-5. **Cihāna** şāh olmaḳdan saña ḳul olmadur faḫrum / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyun hevāsıyla / **Cihānda** irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
Mh3-12. Ġāfil olma kim **cihānuñ** revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü **cihān** işi hevā ile hevesdür
Mh9-10. Olmasun kimse **cihānda** miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu **cihānı** ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāzū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu **cihānı** terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru cānā āh u zār itsem gerek / Eşk-i çeşmümle **cihānı** lālezār itsem gerek
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür **bu** cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr8-18. Ṭutsun **cihān** yüzin kebūd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr20-4. Ol şererlerden **cihān** yanup felekler ṭutuşa / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser bu **cihān** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-7. **Cihān** içinde oldı nāle işüm / Ki yoḳdur ġamdan özge bir bilişüm
Mr27-10. **Cihān** içinde dāim bu nidādur / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek **cihān** içinde cümle bendedür
D4-1. Ey dost laʿlüñ ile dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle **cihānı** muʿaṭṭar it
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki şan oldı **cihān** var feraḥ
D45-2. Öpülmedik **cihānda** ʿaceb var mı bir güzel / Ger var ise de key ḳatı şive-kār ola
B28. Nice er dil virdiler görüp **cihān** pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bivedür
B34. Giç **cihāndan** terk-i cān eyle yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manşıbı ʿāşıḳ n'ider
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu **cihānda** iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter
B42. Çünki **cihānı** ister imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki **cihāna** gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B90. Zamāne ḥālini hergiz **cihānda** kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey **cihān** / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān

cihān niʿmeti [1] *bk. dünyā niʿmeti, dehr niʿmeti*

G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırṣ / Ṭoymaya gözi **cihān niʿmeti** cümle yise

cihānı ṭutmaḳ [8] Her tarafa yayılmak, dünyayı tutmak. (TDK, 2011: 465)

bk. ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ, dehri ṭutmaḳ, dünyāyı ṭutmaḳ

G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeriʿatle münevver ʿālemi / **Ṭutar** idi bu **cihānı** ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl
G13-3. **Ṭutdı** eşküm sipehi cümle **cihānı** tüpdüz / Cemʿ ola ġarḳ ide dünyāyı sipāhum şanemā

G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede **ṭuta cihānı** būy-ı müşk
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş **ṭutsa cihānı** şöhretüm
G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki **ṭutsam cihānı** düpdüz / Diksem livā-yı āhı yaʿni ʿalāmet itsem
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli / **Ṭutmış cihānı** naʿra-i āh ile ġulġulı
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser **ṭutsa cihānı** ṭañ mı yaşumʿaskeri
Mr8-10. **Ṭutsun cihānı** bu ṣadā / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

cihet [1] *Ar.* Sebep, mucip. (Ş. Sami, 2010: 180)

G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / Ol **cihetdendür** ki olmışdur görüp dermān ḥacel

cilā [3] *Ar.* Parlaklık, parlatma, perdâht, lostra. (Ş. Sami, 2010: 180)

bk. cilā virmek

(cilā [2], cilāsı [1])

G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur hemān **cilā**
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür bilmem **cilāsı** gül midür bülbül midür
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri **cilā** cām-ı mey-i ḥamrā gibi

cilā virmek [2] Cilāłamaḳ, sayḳałłamaḳ, tāb virmek...(Tulum, 2011: 500)

G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā **vire** ḳalbe **cilā** / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G1475-2. Dilüñ āyinesini ḳaplasa ġam / **Cilā virsün** ṣarāb iç olmaya jeng

cild [1] *Ar.* Bir büyük kitabın münkasım olduğu aksamın beheri, mücelled. (Ş. Sami, 2010: 180)

G782-3. Gūyiyā iki ḫaddi bir **cilde** / Yazılur Gülistān u Būstāndur

cilve [3] *Ar.* Dilberâne vaz' u karket, naz. (Ş. Sami, 2010: 181)

bk. cilve eylemek/itmek, cilve ḳılmaḳ, cilve-i ṭāvūs

(cilve [1], cilvesin [1], cilvesini [1])

G1450-3. **Cilvesin** görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil **cilvesini** gülşenüñ ṭāvūsına
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmine-pūş / **Cilve** ṭāvūs hīç añlar mı murġ-ı ḫāne key

cilve eylemek/itmek [11]

1. Nazlanmak, kırıtmak.

G315-1. **Cilve eyler** bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan **cilve eylese** / Dutar elinde zülfini ṣan tāziyānedür
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī **cilve eyler** per ṭutar
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / **Cilve eyler** bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G1257-3. Gel **cilve eyle** gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1456-5. Ey Muḥibbī **cilve eyler** māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi şāh-ı ḫübān anda yoḳ

2. Salınmak.

G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim anda **cilveler eyler** ḫayāl-i serv-dālum var
G1521-1. Bin semend-i nāza **eyle cilveler** meydān senüñ / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl çevgān senüñ
G2126-2. Ṣalınup gülşene gel benden ola serv-i sehī / **Cilveler eyle** görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2612-3. **Cilve eylerdi** çemende nāz ile ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā idi

3. Süslenmek.

G1548-2. **Cilve eyler** ḳanda āb olsa perīler dem-be-dem / Āb ile pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ

cilve ḳılmaḳ [7]

1. Nazlanmak, kırıtmak.

G417-2. Her cānibe ki **cilve ḳılup** ʿarż-ı ḫüsn ide / Ol māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G601-3. Resen-i zülfüni elden ḳomayup **cilve ḳılur** / Ṣanma kim bencileyin ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / **Cilveler eyle** ṣalın ḳarşuma ey serv-i sehi

2. Salınmak.

G908-2. Ṭāvus-ṣıfat **cilve ḳılup** seyr-i çemen ḳıl / Tā serv-i sehī ögrene senden ṣalınışlar

G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan **cilve ḳıla** yārüm ḳadd-i bālā ile
G2394-2. **Cilve ḳıldı** sīnem üzre at ṣalup ol ṣeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün ṣan n ʿāl ṣaldı āteşe
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / **Cilve itse** ol ʿAli-vār ben öñünde ḳanberi

cilve-i ṭāvūs [1] Tavus'un cilvesi.

G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmun yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil **cilve-i ṭāvūsa** baḳ

cilve-gāh [1] Cilve edeilen yer.

G2278-5. Māverā-yı āferiniş rinde olmış **cilve-gāh** / Zāhide virildi ancaḳ ola ṣāḥib-erba ʿīn

cilve-ger [1] Cilve eden.

G448-3. Gülşen-i ḥüsninde zülfi **cilve-ger** / Her yaña ṭāvūs-veş perler ṭutar

cīm [6] *Ar.* "ج" harfinin ism-i Arabî ve Türkîsidir. (Ş. Sami, 2010: 181) Sevgilinin saçı bağlamında kullanılmaktadır. *bk. cīm-i zülf, zülf-i cīm*

(cīm [3], cīme [3])

G983-1. Ser-i zülfini gördüm **cīme** beñzer / Leb-i la ʿlini ṣordum mīme beñzer
G995-1. Dehānı mīme zülfi **cīme** beñzer / Teni billūra yāḫūd sīme beñzer
G1472-1. **Cīm** zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / Līk yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1518-4. Zülfüñi **cīm** ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif iken bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ / Birine mīm didi birine **cīm**
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ mīme beñzer / ʿAceb mi beñzede zülfüñi **cīme**

cīm-i zülf [1] Perçeminin cimi.

G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / **Cīm-i zülfüñ** geldi anı devlete dāl eyledüm

cimāʿ [1] *Ar.* Çiftleşme, mukârenet, mücamaa. (Ş. Sami, 2010: 181)

G484-4. Riyāzet çek ḳoma tevḥidi elden / **Cimāʿdur** işi ḥayvānuñ ʿalafdur

cin/cinn [1] *Ar. Üns* yani tâ'ife-i beşerin gayrı olarak görünmez ecsâm-ı latîfeden ibaret bir tür mahlûkat, ecinni. (Ş. Sami, 2010: 181)

bk. cin ṭutmışa beñzemek, cinn ü ins, ins ü cinn

G279-1. Virildi başuña izzetle çün tāc / Olısar ins ile **cinn** saña muḥtāc

cin ṭutmışa beñzemek [1] Neye uğradığını bilmeyecek kadar kötü bir duruma düşmek. *bk. cin çarpmışa dönmek* maddesi. (TDK, 2011: 467)

G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḥastei / ʿAḳlı yoḳ **cin ṭutmışa beñzer** diyü başın ṭutar

cinn ü ins [1] Cin ve insan

G1934-3. Olup bu **cinn ü insüñ** pādişāhı / Ḳamusına özin ma ʿbūd iden kim

cinān [7] *Ar.* Cennetler, uçmaklar.

bk. bāġ-ı cinān, bāġ-ı cinān u kevṯer, cinān u ḥūr u kevṯer, ḥūr u cinān, ṭāvūs-ı cinān, ṭūbī-i bāġ-ı cinān

(cinān [3], cināna [3], cināndan [1])

G209-1. Kūyı **cinān** ü ḳāmeti serv ü ṣanavberest / Gözüm yaşı da anda aḳar āb-ı kevṯerest
G822-2. Bu vādīde muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid **cinān** gözler
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez **cināna** / Terk eyleyüp bahārı ʿārif ḥazāna gelmez
G1934-6. **Cinān** zāhide vü ʿārife dīdār / Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem **cināna** döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid **cināna** māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
D26-1. Sensüz güzelüm almazdın bāġ-ı cināndan ḥaẓẓ / Dīdārsuz ʿāşıḳlar ḳılmaya **cināndan** ḥaẓẓ

cinān u ḥūr u kevṯer [1] Cennetler, huri ve Kevser (ırmağı/havuzu).

G115-2. Diler zāhid **cinān u ḥūr u kevṯer** / Veli ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb

cināyet eylemek [1] Ḳābāhát etmek, günâhe irtikāb etmek. (Tulum, 2011: 501)

M1-11. Muḥibbī'ye ol gün **eyle cināyet** / Ḥabībüñ eyleye aña şefāʿat

cism [73] *Ar.* İnsan ve hayvan bedeni, gövde, ceset, ten. (Ş. Sami, 2010: 182)

bk. bī-miṣl-i cism, cism-i bī-cān, cism-i nātüvān, cism-i nātüvān-ı bülbül, cism-i uryān, cism-i zār, cism-i zerd, ḫāk-i cism, ḫāne-i cism, kāh-ı cism, kiyāh-ı cism, ḳuvvet-i cism, şīşe-i cism

(cism [6], cisme [4], cismi [9], cismin [1], cisminde [1], cismine [1], cismini [2], cismüm [25], cismümde [1], cismümdeki [1], cismümden [1], cismüme [2], cismümi [9], cismün [2], cismüñ [1], cismünde [1], cismüñde [1], cismüni [1], cismüñi [4])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı **cismün** nihāl / Meyve bağrum başı vü berk peykāndur baña
G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā **cismüñi** / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña
G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir **cismi** de cānā
G116-1. Ḳalmadı **cismümde** cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G164-5. Ḫoş giçür ʿömri Muḥibbī dād ile / İtmedin bād-ı ecel **cismin** türāb
G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāğlar **cismünde** yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde **cisme** çün ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndur ʿabeş
G323-5. Geldügince tīri bulur mürde **cismüm** tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī şaştı her demde küşād
G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer **cismüme** bād-ı hevādan şanki bid
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu **cismüm** lāciverd
G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde **cismüm** Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde **cisme** cān gelür
G511-3. Dāğlar ile kim göre deşt-i belāda **cismümi** / Yir yirin ḳonmış şanur Mecnūnuñ üzre zāğlar
G518-5. Dāğlarla bir gören şaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün **cismini** üşmiş ġurāb üstindedür
G522-1. Müjde virdi dün şabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde **cisme** cān gelür
G528-3. Ḫār u ḫāş gibi bu **cismüm** şālını / Ġarḳ iden āḫır yaşum seylābıdur
G541-2. ʿIşḳuñ odiyle yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice şem gibi **cism** eriyüp cān ezilür
G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup **cismini** gülşende yatur
G801-8. Mürde-i cānā Muḥibbī olmadan **cismüñ** kefen / Göñlüñ ü gözüñ açılsun çīn seḥer-geh bāġa var
G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-ʿiẕār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı ki **cismi** veyā sīm-ten midür
G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü **cismi** evdedür
G922-4. Baḫr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda **cismüm** / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba beñzer
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek **cismine** baḳ gör ki şāl üstindedür
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-iʿanber-feşān ditrer / Gidüpʿaḳlum gelür ḥayret bu **cismüm** içre cān ditrer
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp **cismüm** reh-i kūyuñda ḳaşdum düşmedür
G999-5. Kāh idinmiş **cismüñi** ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1033-7. Muḥibbī gāh **cismüni** getürse / ʿAceb mi yaşını seylāb idüpdür
G1071-3. Baḫre döndi göz yaşı **cismüm** olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm n'ola **cismüm** / Ne ġam deryā götürür ḫār ile ḫas
G1268-5. Gögermiş yir yirin **cismi** yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaṣdanmış
G1399-2. Hecrüñ odı şuʿle virdi yüregümde ʿāḳıbet / **Cismümi** ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür **cisminde** anuñ cānı yoḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿışyānuñı / Lerze gelür **cisme** şanki bād ile ditrer varaḳ
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu **cismümi** āḫır ġubār itsem gerek
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı **cismüm** ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen al eyledüñ
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp **cismüm** ġubār itsem gerek
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki **cismi** nā-tüvān eyler göñül
G1698-5. Dāğlar ile ey Muḥibbī **cismüñi** zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün **cismüñde** mā eksük degül
G1733-3. ʿIşḳ ile bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāğlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm **cismüm** oldı pul pul
G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / **Cismümi** ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum benüm
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli **cismüm** zer gibi ḳāl eyledüm
G1909-3. Ḳaplana dönse dāġ ile **cismüm** ʿaceb degül / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çāḳıyam
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣığmazdı cānum **cismüme** / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb egerʿuryān benüm
G1977-3. Şehr-iʿışḳuñ āb u gil ḥācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli **cism** ile ḫāk olmışam
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo **cism** olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo **cism** olsun türāb eglenmesün
G2063-3. Görinür **cismi** dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2079-2. Bulurdı mürde **cismüm** cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cürʿa nūş itse biraz içsem dehānından
G2089-3. Dāğlarla kim göre şaḥrā-yı ġamda **cismümi** / Zāğlar şanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı **cismümden** hemān bir dūd-ı āham ben
G2234-2. Cemāli şemʿüñ añduḳca bu **cismüm** maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2292-3. Baḫr-i eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarḳa virdi āh **cismüm** zevraḳın
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu **cismümi** ḳaldum sil içinde

G2390-4. Kiminüñ **cismi** gülden tāze olmış / Kiminüñ yüzini ṭutmışlar ise
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu **cismüñi** yazdum ʿiyān ile
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür **cismümdeki** ṣāl üstine
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā / Arasalar **cismümi** bulmayalar ġırbāl ile
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña **cism** ile cāndan giçmeye
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp **cismüm** gendüm gibi un olmada
G2582-4. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda **cismi** / Zāġlar üşmiş ṣanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / **Cismüm** āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2586-4. Nice teşbīh idem ben sīme **cismün** / Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu **cismüm** gerd ola
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli **cismümi** hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ **cismi** ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni
G2703-4. **Cismümi** seng-i cefā ile dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında **cismüm** ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür **cism** ile bu cāna tebāh
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek **cismüm** türābın / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi **cismüm** bu ḳanlu yaşuma
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḫasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı **cismüm** tamām
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste **cismüm** içre cānum gizlenür

cism-i bī-cān [1] Cansız beden, ölü.

G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur ṣan **cism-i bī-cān** üstine

cism-i nātüvān [5] Güçsüz/zayıf beden/vücut.

G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu **cism-i nā-tüvān** / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabībüm ey ḥabīb
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu **cism-i nā-tüvān** ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu **cism-i nātüvān** / Bir ẕerre gibi ol daḫi ser-geşte ḫāldür
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu **cism-i nātüvān** üzre / Temāşā itmege ḫüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur tīġün duʿā-yı seyf bu **cism-i nātüvānumçün**

cism-i nātüvān-ı bülbül [1] Bülbülün zayıf bedeni/vücudu.

G1630-2. Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād ideli / Żaʿīfile dil-ḫaste **cism-i nātüvān-ı bülbülüñ**

cism-i ʿuryān [3] Çıplak vücut.

G127-2. Bir ṣaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu **cism-i ʿuryānum** görüp
G142-4. Bir ṣaçı Leylī--veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña bu **cism-i ʿuryānum** görüp
G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum ʿāleme / Naḳş olan seng-i cefādan **cism-i ʿuryān** ʿāḳıbet

cism-i zār [1] İnleyen beden/vücut.

G1651-2. **Cism-i zārum** yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ

cism-i zerd [1] Sararmış beden/vücut.

G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu **cism-i zerdümi** / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş

cismān [1] *Ar.* ...gövde, ten, beden, cisim... (Tulum, 2011: 501, 494)

B123. Cān u dil kūyında **cismāndan** nişānumdur benüm / Murġ pervāz eylemiş ṣan āşiyānumdur benüm

civān [1] *Far.* Genç, taze adam, delikanlı, şâb, bernâ. (Ş. Sami, 2010: 182)

G2338-1. Kim ki dil virdi zülf-i cānāne / Lāzımıdur ki ola **civāne**

civār [1] *Ar.* Yakın yer, kurb, etraf. (Ş. Sami, 2010: 182)

D41-2. N'eyler ruḫuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe **civārıdur** ol küffāre ḫāne virme

cömerd [7] *Far.* Eli açık, sehî, sehâvetli. (Ş. Sami, 2010: 183) *bk. dil-i cömerd*

G345-1. Yolında cān virem ey ruḫları verd / Gerekdür ʿāşıḳ olan **ola cömerd**
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler aña kim budur **cömerd**
G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse yolında / **Cömerd** zerin ṣaḳlamayup tehī kef eyler
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı **cömerd** İlāhumdur benüm
G2098-6. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol **ola cömerd** / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren cānān yolında şüphesüz **cömerd ola**
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine kim **cömerd ola**

cömerdlik [1] El açıklığı, sehâvet, cûd. (Ş. Sami, 2010: 183)

G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama **cömerdlik** it çünkim anı yārān umar

cū [58] *Ar.* Akarsu, ırmak, çay. (Devellioğlu, 2000: 145) *bk. cūy*

(cū [20], cūdur [1], cūlar [33], cūlara [1], cūları [2], cūlaruñ [1])

G90-4. İki ʿaynumdan revān oldı iki **cū** kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden **cū** gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña **cūlar** gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt **cūlar** gibi / Yoḳ ḳarārı ṣuyuñ olmış ʿāṣıḳ-ı dīdār mest
G267-5. Ey Muḥibbī **cūlar** idüp her yana göz yaşların / Cemʿ idüp bir yire idem baḥr-i ʿummān ile baḥş
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar **cūlar** gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī **cūlar** itdi çeşmini / Nīl aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G442-1. Bāġda açıldı gül cān u cihānum ḳandadür / **Cūlar** aḳdı dideden serv-i revānum ḳandadür
G443-4. **Cūları** aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem ṣandılar
G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına **cū** gibi yaşum ol ser-firāz ider
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb **cūlar** mıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm **cū** oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G630-2. **Cū** gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G656-2. **Cū** gibi her yaña olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān göñlini kim serv-i dil-ārāya virür
G682-1. **Cū** oldı yaşum ol ḳad-i dil-cūya segirdür / Dil bülbülidür ol gül-i ḫoş-būya segirdür
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı servüm benüm / Ḥasretüñden **cū** olan bu çeşm-i giryānumdurur
G723-3. Gözüm yaşını **cū** itdüm ayaġına aḳıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḥüsn içre boyı serv-i bülend ister
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye **cū** degül bu yoḫsa deryā mı olur
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / **Cū** yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G844-5. Gül ʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın **cū** sīnesin dolāb ider
G883-1. Serv gibi ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā **cūlar** mıdur
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm başdan aşdı / Bu ne bār u bu ne nehr ü ne **cūdur**
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar **cūlar** gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem kiyāh-ı cismümi / **Cūlar** olup gözlerümden aġlasam bārān aḳar
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer **cūlar** gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / **Cū** olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına ṣular gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde **cūlar** olup çaġlar
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine **cū** oldı aḳar / Beñzer olʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1076(b)-4. **Cūları** aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm **cū** imiş
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı pāyuña her dem **cūlar** olup çaġlamış
G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını **cū** eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı baña ögretmeñ
G1727-2. Ṣol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / **Cūlar** oldılar revān u baḥr ileʿummān ḥacel
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile **cūlar** aḳıdup / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile serv-i ḫırāmānum benüm / **Cūlar** olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider **cūlar** revān itdi / Ḳarār itsün diyü anı dil-iʿummāne ṭapşırdum
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine **cūlar** revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür **cūlar** benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüni / Pāyuña **cūlar** aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum **cūlar** gibi / Ḳılma ser-keşlik aña servi ser-efrāzum benüm
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / **Cūlar** olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden **cūlar** aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālem ben / Didi **cūlar** mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben
G2123-3. Bu göz yaşını **cū** yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür **cūlar** benüm / Göñlümüñ iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola **cūlar** revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına ṭañ mı müddeʿī / Sedd çekilmez **cūlaruñ** mecrāsına ḫāşākdan
G2309-4. Anuñ içün **cū** olup bu göz yaşı olur revān / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar **cūlar** olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2367-2. İki ʿaynüm arasından iki **cū** oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki ḳaşımuza
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına **cūlar** olup çaġlaya
G2411-1. Yine baġlandı bu göñlüm zülf-iʿanber-būlara / Gözlerüm yaşıʿacebdür dönmez ise **cūlara**
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / Nitekim **cūlar** baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2563-2. Aḳup **cūlar** yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine **cūlar** revān oldı benüm / Anuñ içündür ki ṣınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına **cūlar** ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā **cūlar** gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-iʿummān ol yüri
Mh17-8. **Cū** yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur

cūd [2] *Ar.* Cömertlik, sehâvet, el açıklığı. (Ş. Sami, 2010: 183)

bk. cūd u kerem, ehl-i cūd, lutf u cūd u iḥsān

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile **cūd**
G1934-1. Cihānı yoḳ iken mevcūd iden kim / Ḫaṭāsın ḳullarına **cūd** iden kim

cūd u kerem [3] Cömertlik.

G69-2. Cevr ü cefā ḳahr ü sitem mihr ü vefā **cūd u kerem** / Ben bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın baña
G2293-2. Egerʿafv itmeseñ cürm ü günāhum / Ne eksile şehā **cūd u keremden**
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā **cūd u kerem** hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

cumʿa [2] *Ar*. Haftanın altıncı günü ki cemaatle kılınır bir namâz-ı mahsûs olup cemâ'at-i müslimînin toplandığı gün olmakla böyle tesmiye olunmuştur. (Ş. Sami, 2010: 183)

G171-7. Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ **cumʿa** gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G2079-4. İşitdüm **cumʿa** gün vāʿıẓ şerār-ı duzeḫı añmış / Olupdur duzeḫı kendü yaḳar odlar zebānından

cūş [3] *Far*. Kaynama, coşma, galeyan, hurûş. (Ş. Sami, 2010: 184)

bk. cūş eylemek/itmek, cūşa gelmek, cūş u ḫurūş, cūş u ḫurūş eylemek/itmek, ḫurūş-ı cūş

(cūşına [1], cūşını [1], cūşlardanuz [1])

G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ **cūşını** ṣorma ġayre benden ṣor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum gözüm yaşı / Ṭañ mı Muḥibbī baḥri gibi **cūşlardanuz**
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / **Cūşına** gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler

cūş eylemek/itmek [33] Ḳaynamaḳ, ḳaynayüp taşmaḳ, cūşmek... (Tulum, 2011: 503)

G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem ṣafādan ḳaynayup **cūş it**
G383-2. **Cūş ide** āhum yilinden eşḳ-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdündur
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm **cūş ider** deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G506-1. Dil ü cān **cūş ider** ol lebleri aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber geliser
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp **cūş eylesem**ʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu ḥāletler benüm nūşumdadur
G593-4. Ḳaynayup **cūş eyledi** ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol sebebdendür görinür kūh u ṣaḥrā lālezār
G629-2. Eşḳ-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül dil zevraḳın / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce **cūş ider**
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile ger āh eylesem / Eşḳ-i çeşmüm **cūş ider** emvāc-ı deryādan giçer
G656-5. Ḳanlu ṣudur beni aġlatma Muḥibbī ḥaẕer it / **Cūş ider** āh idicekʿālemi deryāya virür
G925-6. Ṭañ mı **cūş itse** Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G996-4. Ḳaynayup **cūş eyledi** ḫūn mül gibi / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u ṣaḥrā lālezār
G1088-1. Bir naẕarla ḫūn-ı dil **cūş itdi** oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül **cūş idicek** bir acı deryā bilürüz
G1282-4. Egerʿışḳuñ şerārından söz açsam / Ṭutuşup ṭaġ u deryā **eyleye cūş**
G1341-3. Laʾl-i nābuñ añıcaḳ ḫūn-ı ciger **eyledi cūş** / Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı seriʿ
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem **cūş eyledüñ**
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu āhum ṣarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin **cūş eyle** gel
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş ey ṣanem / Gözlerüm kām **ider** deryāleyin **cūş** ey ṣanem
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin **cūş eyleyem**
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebih / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum **cūş idelüm**
G1897-1. Sūz-ı ʿışḳı gūş idüp deryāleyin **cūş eyledüm** / Bunuñ ile bu fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī yine deryālar gibi / Ṣarṣar-ı āhumla her dem ḳaynayup **cūş eyleyem**
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi **cūş idesin** tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2338-7. **Cūş idelden** Muḥibbī çeşme-i ʿışḳ / Ṭaʿn ider oldı baḥr-iʿummāne
G2369-9. **Cūş idüp** ey Muḥibbī yine göñül / Didi bu şiʿri ḫoşca rindāne
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede **cūş eylemiş** / Laʾlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın / Cemʿolur **cūş itmege** bāy u gedālar başuma
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce **cūş eyler** cihānuñ cümle deryāsı
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / **Cūş ider** āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem **eylesün cūşı**
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / **Cūş idüp** ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Mr6-7. Çün ezelden biz ṣadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña **cūş eyledük**
Mr17-4. Almadan bād-ı ecel baḥr-ṣıfat **cūş idelüm** / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

cūşa gelmek [1] Çałḳanmaḳ, mevclenmek, dałġałanmaḳ...(Tulum, 2011: 503)

G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını görse eger / Ḳaynayup **cūşa gelüp** ḥālümeʿummān acıya

cūş u ḫurūş [2] Coşma, galeyan. (Ş. Sami, 2010: 185)

G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram **cūş u ḫurūş** ile anı deryā ḳılam
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline ʿāşıḳ olmasa / Bu **cūş u** bu **ḫurūş** ile bes ıżṭırāb ına
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur **cūş u ḫurūş**

cūş u ḫurūş eylemek/itmek [5] (Tulum, 2011: 503)

1. ...ızdırābe düşmek, ızdırāb çekmek...

G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm **ider cūş u ḫurūş** / Ol saʿādet menbaʿı derdlü dile dermān gelür

2. Ḳımıldanmaḳ, hárekete gelmek...

G664-3. Cām-ı laʾline irem diyü **ider cūş u ḫurūş** / Dāimā meyḫānede kendin mey-i şahbā şatar
G1190-4. Şıġmadı ḫumlara mey **eyledi** çün **cūş u ḫurūş** / Çıḳdıʿayyūḳa yine naʿra-i mestāne birüz
G1362-4. ʿĀşıḳ olmışdur meger deryā **ider cūş u ḫurūş** / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini ṭutdı kef
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini aña söyleşem / **Cūş u ḫurūş eyleye** deryā benüm gibi

cūşān [1] *Far.* Cûş edici, eden. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 55)

G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dideler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ

cūy [10] *Far.* *bk. cū*

bk. cūy-ı āb, cūy-ı Aras, cūy-ı Baġdād, cūy-ı enhār, cūy-ı eşk, cūy-ı eşk-bār, cūy-ı fīrāvān, cūy-ı müşk, cūy-ı Nīl, cūy-ı Şaṭ, cüst ü cūy, cüst ü cūy-ı müşk, ḳad-i dil-cūy

(cūy [5], cūydur [1], cūyı [1], cūyını [1], cūylar [2])

G200-3. **Cūy** ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını **cūy** eyle revān it
G270-7. Aḳa aḳa **cūy** iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḥş
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā **cūydur** berk-i gül ḫandān aḳar
G738-5. Ger revān itse Muḥibbī yoluña baş neʿaceb / **Cūy** iden yaşını serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle eşküm **cūyını** / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ şarāb-ı nābdur
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben şalınur serv-i sehī / **Cūylar** her bir yaña olmış ayaġına revān
G2080-2. **Cūylar** dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı bu ḫāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum **cūyı** ben
G2265-2. Dīdeler **cūy** eylesün her dem revān itsün yaşın / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin

cūy-ı āb [1] *mec.* Göz yaşı ırmağı.

G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / **Cūy-ı āb** içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür

cūy-ı Aras [4] Aras nehri.

G1218-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı biri Nīl ü biri **cūy-ı Aras**
G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür **cūy-ı Aras**
G2543-4. Naḫcivāndur ki şanur göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını **cūy-ı Arāsa**
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını yumaya bu didelerüñ / Tā ki beñzetmeses göz yaşını **cūy-ı Arasa**

cūy-ı Baġdād [1] Bağdat ırmağı.

G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür diyen kim **cūy-ı Baġdād** olmadı

cūy-ı enhār [1] Nehirlerin suyu.

G5-4. Kiminüñ ḳaddini ḳılduñ serv ü ʿarʿardan yüce / Gözleri yaşın kiminüñ **cūy-ı enhār** eyledüñ

cūy-ı eşk [4] Göz yaşı ırmağı.

G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm ḳılsun o dildār seyr / **Cūy-ı eşküm** eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaşlına ey **cūy-ı eşk** / Yüz şuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G2260-4. **Cūy-ı eşküm** oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaşıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır ol girdābdan
D12-1. **Cūy-ı eşküm** her yaña aḳar şañasın ābdur / Bu göñül iñler ḳurılmış üstine ṭolābdurcūyıdur

cūy-ı eşk-bār [1] Göz yaşı yüklü ırmak.

G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde **cūy-ı eşk-bār** elden gider

cūy-ı fīrāvān [1] Coşkun ırmak.

G2102-1. Üstüme sāye şalan serv-i ḫırāmāndur gelen / Bir yañadan dideden **cūy-ı fīrāvāndur** gelen

cūy-ı müşk [1] Misk ırmağı.

G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider çün aḳıdur her dem devātuñ **cūy-ı müşk**

cūy-ı Nīl [4] Nil nehri.

G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı **cūy-ı Nīl** / Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmümʿummān ile baḥş
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar şan **cūy-ı Nīl**
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı **cūy-ı Nīl**
G1875-4. Ḥasretiyle Mışr-ı ḥüsnüñ yādına ey seng-dil / Şol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı **cūy-ı Nīl** ḳılam

cūy-ı Şaṭ [1] Şat nehri.

G1318-3. Mışr-ı ḥüsnüñde gözümüñ biri oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında sırrını **cūy-ı Şaṭ**

cūybār [5] *Far.* Bir çok küçük akıntının birleşmesiyle oluşan büyük nehir. (Steingass, 1892: 380) *bk. cūybār-ı çeşm, çemen ü āb-ı cūybār, eşk-i cūybār*

(cūybār [3], cūy-bāra [1], cūy-bārına [1], cūy-bārum [1])

G285-3. Gönlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / **Cūybār** ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G369-2. Görsem yüzüñi gözlerüm ol demde yaş döker / Faşl-ı bahār olsa şular **cūybār** olur
G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup āḫır gözümden **cūybārum** aldılar
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm **cūybārına** / İñiler derd ile sīnem şanasın bir ṭolāb oldum
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür çü dimāġ / Defʿ içün **cūybāra** ʿazm idelüm

cūybār-ı çeşm [1] Gözün ırmağı.

G2267-2. **Cūybār-ı çeşmüme** baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın ol serv-i revān

cübbe [1] *Ar.* İlmiyye kıyafetinde biniş altına giyilen üstlük libas ki darca olup bunun kısasına abdestlik derler. (Ş. Sami, 2010: 184)

bk. cübbe vü destār, destār u cübbe

G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd **cübbe** giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāhlar

cübbe vü destār [3] Cüppe ve sarık.

G129-5. Rehn bāde ḳodı çün **cübbe vü destārı** Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa n'ola ṣāfi-meşreb
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / **Cübbe vü destārı** n'eyler giysün ol dāim palās
G1768-3. Yine dīvāne gibi şevḳ ile yanup yaḳılup / Eyleyen **cübbe vü destārını** ṣad-pāre benem

cüdā [9] *Far.* Ayrı, ayrılmış, firkate duçar, ayrılığa düşkün. (Ş. Sami, 2010: 184) *bk. cüdā eylemek/itmek, cüdā ḳılmaḳ, cüdā olmaḳ*

G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / Ḫaṭ **cüdā** kākül **cüdā** ol zülf-i ḫam-der-ḫam **cüdā**
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden **cüdā** beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G1211-4. Muʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden **cüdā** bir kimse tecvīz eylemez
G1228-2. Bir nefes senden **cüdā** yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı tīġüñden **cüdā** / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim rūy-ı arż
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden **cüdā** / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz muttaşıl
B23. Umar Ḫusrev şeker şīrīn lebinden / Dil ü cāndan **cüdā** bī-çāre Ferhād

cüdā eylemek/itmek [4] Ayırmaḳ, ayırıłtmaḳ... (Tulum, 2011: 503-504)

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün hem daḥi maḥbūb-ı Ḫudā / **Eyleme** ʿāşıḳların bir laḥẓa ḳapuñdan **cüdā**
G274-3. **Cüdā eyler** beni kūyunda görse / Raḳībe yiridür dirlerse ḥāriş
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün **itdi cüdā** kim ne bilür
G2619-1. Kim **cüdā eyler** bugün senden beni cānum gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi

cüdā ḳılmaḳ [5] Ayırmak.

G95-4. Tīġ-i cevr ile başum ḳaṭʿ eylesen / Rāżıyam tek **ḳılma** ḳapuñdan **cüdā**
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün **cüdā ḳıldı** diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G1881-2. Gel yiter **ḳılduñ** beni vaṣluñ ḥariminden **cüdā** / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek bār hem
G1921-4. Naḫs-i ṭāliʿdür **ḳılan** her dem beni andan **cüdā** / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür devletüm
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden **cüdā ḳılmaḳ** / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna

cüdā olmaḳ [17] Ayırıłmaḳ, ayrü düşmek, máhrūm ołmaḳ...(Tulum, 2011: 504)

G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden **olam** dāim **cüdā**

G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan **olmamışdur** ġam **cüdā** / Ölürem derd ile ġam benden **ola** bir dem **cüdā**
G82-2. S̄ineme gelmezse ṯ̄irüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki üstünden **ola** merhem **cüdā**
G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden **oldı** hem **cüdā**
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki senden **olısardur** ʿāḳıbet ʿālem **cüdā**
G96-3. Gözlerüñe beñzedüp gözlerini āhūlaruñ / Anuñ içün ṭaġa düşüp ḫalḳdan **oldum cüdā**
G425-5. **Cüdā olalı** Mışruñ Yūsufʿından / Göñül Yaʿḳūb-veş maḥzūna beñzer
G545-4. Beni tenhā şanmañuz ḥasret beyābānında siz / **Olımaz** bir dem **cüdā** miḥnetle ġam yanumdadur
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes **olmaz cüdā** yanından aġyārın görür
G1111-5. Muḥibbī āhʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamıʿışḳundan **olmasun** dil ü cānum **cüdā** hergiz
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı ʿışḳından **olmasun** bu cān u dil **cüdā** hergiz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb **olmazsa** yanuñdan **cüdā** / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden **cüdā oldı** göñül
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez **cüdā olmaz** ġam-ı dilber / Didüm bilsemʿaceb baña ne virdün alabilmezsin
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem **cüdā olmaḳ** vişāli n'eylesün
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç **cüdā olmaḳ** revā mı cān bedenden bir nefes

cüdālıḳ [2] Ayrı olma durumu.

G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm şan gicedür / Bir nefes senden **cüdālıḳ** ʿāşıḳa biñ yıldurur
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse **cüdālıḳ** yār senden bir nefes

cüllāb [2] *Far*. Gülâb. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 55) *bk. şekker ü cülāb*

(cüllāb [1], cüllābdur [1])

G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden zehr nūş itsem baña **cüllābdur**
G1676-2. Leblerüñ şehdi var ikenʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker **cüllāb** aña ḥācet degül

cülūs [1] *Ar*. Oturma, ku'ûd. (Ş. Sami, 2010: 184)

G1215-1. Olmamış idi cihān zīver ü ziynetle ʿārūs / İtmemiş idi serīr-i fülke şems **cülūs**

cülūs itmek [1] ...táhtá geçmek, tāc geymek...(Tulum, 2011: 504-505)

G1914-2. **Cülūs itmege** şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına niṯār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

cümle [146] *Ar*.

bk. cümle ʿālem, cümle cihan, cümle ḳılmaḳ, cümle-i ʿuṣṣāḳ, ẕerrāt-ı cümle

(cümle [125], cümlenüñ [3], cümlesi [11], cümlesin [2], cümlesinden [2], cümlesine [2], cümlesini [1])

1. Bütün, hep, cemi'. (Ş. Sami, 2010: 184)

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem **cümle** zindāndur baña
G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña du ʿā **cümle** kiyāhum şanemā
G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur **cümle** hebā
G26-3. Çeşm-i ʿālem **cümle** nūrundan münevverdür senüñ / Olsa biñ cānum idem yoluñda ser-cümle fedā
G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre bād-ı nesīm / İdine **cümle** melāik gözlerine ṭūṭiyā
G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür **cümle** ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden gelen **cümle** beraberdür baña
G55-3. Kān-ı dilden ḫᵛāce-i ʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem **cümle** tecemmüldür baña
G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳıṣṣası nevʿdür oḳunsun **cümle** māhfilhā
G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur **cümle** żiyā
G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek **cümle** dermānı saña
G80-1. Gāh dilde gāh gözde eyle cā / Menzilüñdür **cümle** ey nūr-ı Ḫudā
G99-5. Āteş-i dilden yanardı **cümle** ten / Gözlerüm ger degmese bārān aña
G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetüñ **cümle** revā
G139-6. ʿAfv ḳıl ḳapuña gelmiş **cümle** mücrim bendeler / استجب هذا الدعا فى شانهم يا مستجب
G156-2. Ḳondı sīnem üzre bu ġam leşkeri / İdiser mülk-i dili **cümle** ḫarāb
G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde kilk-i ḳudret yazıcaḳ / **Cümlesinden** eylemiş ḥüsnüñ kitābın intiḫāb
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı **cümle** gülistānı dürüst
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi **cümle** virān ʿāḳıbet
G195-6. Cām-ı Cem şun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı **cümle** insān ʿāḳıbet
G202-1. Dilā baḳ rah-ı ʿışḳ ġāyetde tengest / Nişib ile firāzı **cümle** sengest
G222-1. Heft-iḳlīmi saña **cümle** musaḫḫar buldı ṭut / ʿÖmr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser buldı ṭut
G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulınmadum aradum dildārı ḳıldum **cümle** geşt
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür **cümlesi** müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger rind-i mey-perest
G246-4. Cihān keyfiyyetinden **cümle** giçdi / O kim cām-ı lebüñle buldı ḫālet

G267-3. Müfti vü vāʿıẓ müderris **cümlesi** mest olalar / İtseler laʾl-i lebüñ keyfiyyetin cān ile baḥş
G275-3. Ḫudā emriyle aña tīġ elden / Ḳılupdur ehl-i küfri **cümle** tārāc
G305-4. **Cümle** ʿuşşāḳı ḳatl eyledi dilber dīdiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum benüm **cümle** faṣīḥ
G327-2. Yoluña **cümle** varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler aña kim budur cömerd
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi **cümle** riş-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı kimseye hergiz iʿtimād
G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger **cümle** mürekkeb ola yapraḳ kāġıẓ
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / Söylenen dillerde şimdi **cümle** destānumdurur
G428-4. Māh-rūlar **cümle** ögrensün diyü bu şanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-iʿanāyı çekdürür
G441-1. **Cümle** ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe şan levend oġlanıdur
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı **cümle** bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem ṣandılar
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār **cümlesi** ʿummāne çeker
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde **cümle** ḳan ḫançer
G505-3. N'ola efʿī gibi her dem ṣoḳarsa **cümle** insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña **cümle** sezādur
G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ ṣudāʿ-ı serdür / Terk eyle **cümlesin** tā olasın sebük-bār
G538-2. Maḥabbet rāhmuñ gördüm nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāṣıḳ-ı ṣādıḳ yimez ġam **cümle** yeksāndur
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş ṣalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı **cümle** andan ögrenür
G545-1. Ġamze oḳları ki dirler **cümle** cānānumdadur / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların **cümle** saña çāker yazar
G558-3. Kim ezel bezminde içdi bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini **cümle** serḫoş oldılar
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu ḫūr u melek / Sen güzeller ḫusrevinde **cümlesi** ḳāyildürür
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya virür / **Cümle** dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G670-3. Cihāndan götürüldi **cümle** ẓulmet / Yüzüñden oldı çün ʿālem münevver
G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp **cümle** ferāmūş oldılar
G672-5. Ey Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup **cümle** pür-cūş oldılar
G674-6. Anuñçün pādişāh oldum ser-ā-ser **cümle** ʿuşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma sāye düşmişdür
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī **cümle** eş ʿāruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G754-3. Gönlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser **cümle** jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal ṣarāb iç anı ṣāfʿeyler
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki ṣāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşī yürür **cümle** sipāhıdur
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam göñülden āh u zār itsem / İñiler kūhlar **cümle** zemīn ü āsumān ditrer
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / **Cümlesi** olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū **cümle** zehrümden çıḳar
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ **cümlesini** ṣanma kim Manṣūrdur
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ ʿālemi **cümle** müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā meger
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin **cümle** senden ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G943-4. Pīr-i muġān cürʿası nā-merdi merd ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi **cümle** yalan olur
G950-3. Gönlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre **cümle** hep mümtāz olur
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalur ʿışḳ ġayri **cümle** kār elden gider
G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu gerçi ki şehr-āşūbdur / Göñlümi alan velīkin **cümlesinden** ḫūbdur
G1046-1. Esed burcından ol ḫūrşīd-i enver / Cihānı eyledi **cümle** münevver
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı **cümle** bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini her dem ṣandılar
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṯāḳat **cümle** bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm **cümle** ḥaḳīḳīdür anı ṣanma mecāz
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm **cümlesi** ḳamunısa / Naḳd isteyüben göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G1158-4. Cihān **cümle** olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem şemʿ-veş girye olam her encümen sensüz
G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül şevḳine / **Cümle** dökdi ne ki var ḳalbinde rāz
G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur **cümlesi** bī-çāre henüz
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaṣrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar **cümle** nas
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey Muḥibbī / İdindi **cümle** yārān anı mengūş
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına varsam / Başum biñ eger olsa ola **cümlesi** ḫaşḫaş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum **cümle** fāş
G1310-1. Laʿlüñe olmaya bir gevher ʿivaż / Mülk-i dünyā **cümle** ser-tā-serʿivaż
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eş ʿārı olmış **cümle** ferʿ
G1361-4. Dürr ü gevherdür egerçi sözlerüñ / Cehdüñ olsun eyleyesin **cümle ṣaf**
G1369-1. Ṣāfʿbāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni **cümle** ṭavāfʿ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / **Cümle** ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol sensin şefiʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler **cümle** senüñ ḫalāyıḳ
G1464-5. Görelden sen perī-rüyı Muḥibbīʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi **cümle** tār olmaḳ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur **cümle** senden yeg
G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu **cümle** ḳurbānuñ senüñ
G1509-3. Deyr-i ḥüsnüñde ṣanemler **cümlesi** oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış anda taṣvīrüñ senüñ
G1519-4. Tā ki yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān **cümle** ḫaḳḳ
G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen bu **cümle** ḫaḳīḳī edā gerek
G1580-4. Mülk-i cihāna **cümle** eger pādişāh ise / Cānān dergehinde o kemter gedā gerek
G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına anuñ Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ʿārı **cümle** tār u mār itsem gerek
G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar gülzār-ı ḥüsninde anuñ / Gülsitānuñ bülbülini **cümle** ḫāmūş eyledüñ

G1637-4. Kāyināt̲uñ **cümle** aḥvāline olduñ muṭṭali ʿ / Ol melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ **cümle** ʿāşıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1661-4. Çeng ile ʿūda ʿamel virdi mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı **cümle** tār u mār gül
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eyle gel / Ġuşşa vü ġam kārını **cümle** ferāmūş eyle gel
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey dil **cümle** ḫāmūş eyle gel
G1688-2. Ẕulmet içinde ḳalurdı **cümle** ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa idi şer ʿüñ envārı delīl
G1691-5. La l-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derd-mend / Göz yaşından sīne vü dāmānı olur **cümle** al
G1729-4. Ṣūr u şirküm var cihānda **cümle** hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil
G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül / Cemʿ idüp **cümle** reyāḥini ḳılur dīvān gül
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem **cümle** varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden akıdup şular cihānı **cümle** al itdüm
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi **cümle** rāḥatum
G1846-3. Ḫaşre dek ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb **cümle** aġaçlar ḳalem
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme **cümle** gül ü gülzār hem
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı **cümle** iḫfā eyleyem
G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür senden / **Cümlesin** baña muḥāl ben bilürem
G2041-7. Muḥibbī **cümle** eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2085-4. Bitürür dürlü şüküfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet **cümlesi** bir şu ile bir ḫākdan
G2098-2. Bu ʿışḳuñ ḳatı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ **cümle** kārından
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser **cümle mālam** ben
G2107-2. Ḫūb-rūlar **cümle** encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān **cümle** benüm ḳanlu yaşumdan
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ **cümlesine** ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi **cümle** encüm ʿāşıḳı / Sen mehüñ ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ şuyına **cümle** semā ile zemīn
G2279-5. Ḳāmet itse **cümle** mescid ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2284-4. Vefā ister egerçi **cümle** ʿuşşāḳ / Velī cevri baña yegdürür vefādan
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep **cümle** bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre **cümlesi** sulṭān didi güle
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan **cümle** bī-pervā / Senüñ ḫāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırṣ / Ṭoymaya gözi cihān niʿmeti **cümle** yise
G2563-3. Neşāṭ esbābını **cümle** müheyyā itseler yir yir / Gehi nūş eylesem bāde gehi būse-kenār olsa
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar **cümle** ser-tā-pā belā
G2623-1. Baña bu işi **cümle** yār itdi / Geñ cānānı başuma dar itdi
G2636-1. Ḫudāya sensin ʿālem pādişāhı / Ḳapundur **cümle** maḫlūḳuñ penāhı
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ **cümle** deryāsı
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur şanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ **cümle** ġavġası
G2699-5. Muḥibbī key şaḳın kesme ümīdüñ / Ki oldur **cümle** mücrimler penāhı
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā olma muẕṭarib / Görseñ gerek çü başda olan **cümle** yazuñı
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini **cümle** zen kesdi
G2760-4. Yār ḳāmet getürse nāz ile / Uya **cümle** aña namāz ehli
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / **Cümle** ġam ile ġuşşa bu ben bī-dile düşdi
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme bunlar çü **cümle** eli bir itdi
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten mülkini **cümle** yaḳmışuz
Mr10-8. **Cümle** ʿuşşāḳuñ arasında hemān budur ḫaber / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẕulm ile dil kişverini eyledi **cümle** ḫarāb
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde **cümle** bendedür
D31-2. Ṣabrum var iken ḫālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli **cümle** revān eyledi hep ʿışḳ

2. Herkes. (TDK, 2011: 474)

G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḫayrān ḳaldı **cümle il saña** / Degmesün göz diyü aşdı ġonceler heykel saña
G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem **cümle** düşmendür baña / Ẕerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen baña
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol **cümlenüñ** sulṭānıdur
G987-1. Ṣād-hezārān ʿışḳ eri var **cümlenüñ** cānānı bir / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ sulṭānı bir
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / **Cümlenüñ** üstādı sensin saña beñzer görmedük
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük degül / **Cümlesine** irişen ġamdan baña eksük degül

cümle ʿālem [13] Herkes, bütün insanlar. *bk. ber-kār-ı cümle ʿālem*

G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / **Cümle ʿālem** ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / **Cümle ʿālem** bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī **cümle ʿālem** bende-i fermān aña
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḫāşıluñ / **Cümle ʿālem** gencini saña müyesser buldı ṭut
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʿizzetle tāc / **Cümle** ʿālem saña dāim gösterürler iḫtiyāc
G351-1. Yüzüñ aç kim **cümle** ʿālem olalar şādān ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim budur erkān-ı ʿıyd
G584-1. Saña kimdür melek diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden **cümle ʿālem** çün olur nūr
G1237-1. Ẕann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / **Cümle ʿālem** bende aña ol bir ulu şāh imiş
G1619-2. muṭīʿüñdür ser-i-ser **cümle ʿālem** / İder çeşmüñ hemān yoḳ yirlere ceng

G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta **cümle ʿālemi** būyuñ senüñ
Mr1-2. **Cümle ʿālem** içre vü ʿuṣṣāḳ-ārā budur nidā / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr4-12. **Cümle ʿālem** bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
B128. **Cümle ʿālem** luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden

cümle cihān [10] Bütün dünya, herkes.

G8-1. Gerçi ki ṭīġ-i cefāsın her dem ol şāhid bana / Ben şehīd-i ʿışḳ olam **cümle cihān** şāhid bana
G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar **cümle cihān** ḫalḳı ṭoġdı āfitāb
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ virür başa şudāʿ / Olmaġa **cümle cihān** mülkine sulṭān istemez
G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ ne üns cāna cān u dil / Eyledi **cümle cihānuñ** varlıḳından inḳiṭāʿ
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ nice beyān ide Muḥibbī / Sen pādişehi olmış iken **cümle cihānuñ**
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / Eyledi **cümle cihān** mülkini Mecnūn-vār terk
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür **cümle cihān** mālı degül
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim **cümle cihān** ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2130-4. Anadan ṭoġalı ʿışḳdan bir nefes ayrılmadum / Virseler **cümle cihānı** virmeyem ʿışḳ ʿālemīn
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur **cümle cihānı** düpdüz / İder ʿurūc āhum her laḥẓa āsumāna

cümle ḳılmaḳ [1] Toplamak.

G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / **Cümle ḳılmış** ġam metāʿın yine defter gösterür

cümle-i ʿuṣṣāḳ [3] Âşıkların tamamı/hepsi.

G241-4. Sen olduñ ḥüsn ile ḫūrşid-i enver / Ḳapuñda **cümle-i ʿuṣṣāḳ** ẕerrāt
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī **cümle-i ʿuṣṣāḳda** ol pence yoḳ
G1814-4. Öldürmek ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ / Öldür beni ki **cümle-i ʿuṣṣāḳa** pend olam

cümleten [9] *Ar.* Hep, bütün, kâffeten, cemî'an. (Ş. Sami, 2010: 184)

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / **Cümleten** ola muṭīʿ rām ola ehl-i ḥāç aña
G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā **cümleten** / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı kim ḳatında **cümleten** bīgānedür
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi **cümleten** ednā bilürüz
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ **cümleten** ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / **Cümleten** bildüm ki cāna ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem **cümleten** bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / **Cümleten** ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
Mr23-6. **Cümleten** yārān olup didük bunı feryād ile / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

cünbiş [8] *Far.* İş, güç, kār, eglence, mászláhát, meşgále... (Tulum, 2010: 505)

(cünbişi [5], cünbişinden [1], cünbişlerüñ [2])

G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm saña ʿāşıḳ olduġın / **Cünbişinden** bellüdür diyüñ inkār mest
G435-5. Bu Muḥibbī virmedi dünyāya dil / Merddür her **cünbişi** merdānedür
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ **cünbişi** merdānedür
G906-4. Ṣalınur gül ḫār ile ṣalınma sen aġyār ile / **Cünbişi** raʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar **cünbişi** bu resmedür
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı kim / İḫtiyar ile degüldür **cünbişi** merdānenüñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şīve gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni öldüriser **cünbişlerüñ**
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nevʿ ile **cünbişlerüñ** / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād

cünūd [1] *Ar.* Askerler, ordular.

G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña çün oldı **cünūd**

cünūn [5] *Ar.* Delirme, çıldırma, delilik. (M. Nâcî, 2009: 96)

bk. āyet-i cünūn, cünūn-ı ʿışḳ, cünūn u ẕillet, ehl-i cünūn, ġarḳa-i baḥr-i cünūn, ṭavr-ı cünūn

(cünūn [3], cünūnum [2])

G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre **cünūnum** ʿāleme / Naḳş olan seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʿāḳıbet
G414-4. **Cünūn** iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḥālini bilmek yine / Bulamadum ol **cünūn** deştinde nā-peydā imiş
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi **cünūnum** ḥāleti / Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü **cünūn** mülkini ḍarbi adaşumdan

cünūn-ı ʿışḳ [1] Aşk deliliği.

G225-2. Eṭibbā el urup nabżuma didi / **Cünūn-ı ʿışḳ** ancaḳ bu ʿalāmet

cünūn u ẕillet [1] Delilik ve alçaklık.

G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne artsun **cünūn u ẕilletüm**

cürʿa [56] *Ar.* Çökük, dürd, dürdi, *günl.* tortı, şerāb pusisi, şerāb pusısı. (Tulum, 2010: 506)

bk. cām-ı cürʿa-ı ʿışḳ, cürʿa-i cām, cürʿa-i cām-ı elest, cürʿa-i cām-ı ezel, cürʿa-i cām-ı laʾl, cürʿa-i cām-ı leb, cürʿa-i cām-ı maḥabbet, cürʿa-i ʿışḳ, cürʿa-i laʾl, cürʿa-i laʾl-i leb, cürʿa-i leb, cürʿa ṣaçmaḳ, ḫāke cürʿa dökmek

(cürʿa [13], cürʿan [1], cürʿañ [2], cürʿaña [1], cürʿanı [3], cürʿañı [2], cürʿarısın [1], cürʿası [4], cürʿasın [20], cürʿasından [2], cürʿasını [6], cürʿaya [1])

G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet **cürʿasın** / Kim göre mest-i ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāniʿam **cürʿaña** tā kim getürem anı be-leb
G131-3. Ḫaste-dilven şun baña sen laʾl-i nābuñ **cürʿasın** / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G204-3. Herkes ki içe **cürʿanı** hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G224-3. Zāhidā şanma beni mest-i mey-i engūr olam / İçmişem cām-ı maḥabbet **cürʿasın** rūz-ı elest
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ **cürʿasını** / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ **cürʿasın** nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ **cürʿası** ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G509-2. Beẕl itdügüñde **cürʿanı** bezm-i şarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz anı bu ḫāk-sāra vir
G574-2. Sāḳiyā meygūn lebüñ nūş itdi ʿālem **cürʿasın** / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet **cürʿasın** / Mest-i lā-yaʿḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ **cürʿasın** / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña bir **cürʿa** şundı / Didi iç bunı ʿömr-i cāvidāndur
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi **cürʿasını** / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḥālet mi gelür
G943-4. Pīr-i muġān **cürʿası** nā-merdi merd ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi cümle yalan olur
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫūdārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir **cürʿaya** şatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden **cürʿa** şun / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan peymānemüz
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet **cürʿasın** nūş eyledi / Anuñ içün bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir **cürʿa** nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1322-2. Kim ki laʾlüñden senüñ ider bugün bir **cürʿa** nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṯerden ne ḥaẓẓ
G1408-7. Şarāb-ı laʾl-ı nābuñdan Muḥibbī **cürʿa** isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ var it ḫaḳ ile yeksānlıḳ
G1445-6. **Cürʿasından** ister iseñ ola tā saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir **cürʿanı** ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1470-2. **Cürʿañ** içdüm leblerüñden būse vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḥi hüşyār olmaya / İçeli bir **cürʿarısın** ol gözleri mestānenüñ
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḥi bulına başumda ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet **cürʿasın** nūş eylemek
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden **cürʿa** şun ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1683-5. Ezel bezminde bir **cürʿa** maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1779-5. **Cürʿañı** bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum
G1785-2. **Cürʿañ** içeli leblerüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G1853-3. İçeliden laʾl-i nābuñ **cürʿasın** / Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyem
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet **cürʿasın** / Mest-i ʿışḳam tā ebed şanmañ ki hüşyār olmışam
G1902-4. Laʾl-i nābuñ **cürʿasından** şöyle mest itdüñ beni / Dostum ayılmazam ben nitekim dünyādayam
G1909-4. Bir **cürʿa** ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1913-4. Kim ki **cürʿañı** içe bula ḫayāt-ı ebedi / Şun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G1967-2. Ḫʷābda nūş ḳılup laʾl-i lebi **cürʿasını** / Uyanup kendüzümi mest ü melāmet gördüm
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm ṭopraġa sürem / Bu nevʿ ile ola ki lebi **cürʿasın** çeşüm
G2072-4. Lebinüñ **cürʿasın** içdüm biraz fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden **cürʿa** nūş itse biraz içsem dehānından
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse leblerinüñ **cürʿasın** / Tā ḳıyāmet eyleye iẕ ān anuñ keyfiyyetin
G2105-7. **Cürʿası** yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2230-2. Alup bir **cürʿa** nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulma rūz-ı maḥşerde daḥi başda ḫumārından
G2518-4. Ger naṣīb ola içem laʾl-i lebüñ **cürʿasını** / Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola **cürʿan** diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2532-3. **Cürʿası** ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ **cürʿasın** / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider göñlüm beni
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ **cürʿasın** / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2678-5. İçdi çün laʾl-i lebüñ **cürʿasını** / Şeyḫ iken bu Muḥibbī şāb oldı
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet **cürʿasın** / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mh8-9. Bāde-i cām -ı lebüñden ideli bir **cürʿa** nūş / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet **cürʿasın** / Rūz-ı maḥşerde daḥi ser-mest ü ḫayrān görkesin
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir **cürʿa** nūş / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş
B141. Silmişem naṭʿ-ı felek üzre maḥabbet **cürʿasın** / Anuñ içün içmişem cām-ı maḥabbet **cürʿasın**

cür ʿa-i cām [7] Kadehin tortusu.

G718-4. Nigārā **cür ʿa-i cāmuñ** bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan şūrīde-ḥāl añlar
G969-4. **Cür ʿa-i cāmı** sen içdüñ diyü bezmi ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevşere meyl itmeye göñül / Ey dost-ger ki **cür ʿa-i cāmuñ** bugün keşüm
G1827-4. **Cür ʿa-i cāmuñ** içelden şöyle mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G2048-6. **Cür ʿa-i cāmı** Muḥibbī çün naṣīb-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. **Cür ʿa-i cāmı** Muḥibbī çün naṣīb-i Ḫaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2697-5. **Cür ʿa-i cāmun** Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫᵛāre lāzımdur şekerlü leblebi

cür ʿa-i cām-ı elest [2] "Elest" kadehinin tortusu.

G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī **cür ʿa-i cām-ı elest** / Kimse ḥālin añlamaz ol özge bir ḥāletdedür
G1127-5. **Cür ʿa-i cām-ı elesti** içeli mest olmışuz / Ey Muḥibbī tā ḳıyāmet böyle lā-ya ʾḳıllaruz

cür ʿa-i cām-ı ezel [1] Ezel kadehinin tortusu.

G214-8. **Cür ʿa-i cām-ı ezelden** kim ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine her-bār mest

cür ʿa-i cām-ı laʾl [1] Şarap kadehinin tortusu.

G734-4. Şöyle mest itdi dili **cür ʿa-i cām-ı laʾlüñ** / Kendüzin fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda yatur

cür ʿa-i cām-ı leb [6] Dudak kadehinin damlası/yudumu.

G126-2. **Cür ʿa-i cām-ı lebüñ** olalıdan baña naṣīb / Ehl-i diller didiler یا لیتنی کنت تراب
G948-5. Çün Muḥibbī **cür ʿa-i cām-ı lebüñden** oldı mest / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿāleme rüsvā olur
G1834-4. **Cür ʿa-i cām-ı lebüñden** çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem beni şanmañ ayıḳam
G2100-5. **Cür ʿa-i cām-ı lebüñden** olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i şahbāyı ben
G2640-3. **Cür ʿa-i cām-ı lebüñden** kim nigāruñ mest ola / Müfti-i ʿışḳ men ʿitmişdür anuñ taḳrīrini
G2649-4. **Cür ʿa-i cām-ı lebinden** irişe diyü naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḥaḳ itdüñ beni

cür ʿa-i cām-ı maḥabbet [3] Muhabbet kadehinin yudumu.

G163-5. Ey Muḥibbī **cür ʿa-i cām-ı maḥabbet** nūş iden / Himmeti ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G459-4. **Cür ʿa-i cām-ı maḥabbetden** ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese serden bu ḫumār
G1919-7. **Cür ʿa-i cām-ı maḥabbetden** Muḥibbī mest olup / ʿĀlemüñ nice giçer aḳ u ḳarasın bilmedüm

cür ʿa-i ʿışḳ [4] Aşk tortusu.

G195-7. **Cür ʿa-i ʿışḳ** Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān ʿāḳıbet
G1504-5. **Cür ʿa-i ʿışḳı** Muḥibbī çün ezel eyledi nūş / Çekemez minnetini olur ise cām-ı Cemüñ
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür **cür ʿa-i ʿışḳı** / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2767-2. **Cür ʿa-i ʿışḳı** içüp kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb gibi

cür ʿa-i laʾl [6] Şarabın tortusu.

G352-4. **Cür ʿa-i laʾlüñ** içen ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler iseñ bu dil-i bīmāre meded
G653-1. Gülşen-i ḥüsnüñ gören fīrdevs-i aʿlādan giçer / **Cür ʿa-i laʾlüñ** içen cām-ı muṣaffādan giçer
G724-2. Kim içerse **cür ʿa-i laʾlin** bulur tāze ḥayāt / Dimiş anuñçün Aristo aña rūḥ-ı şānidür
G2208-5. Ola kim **cür ʿa-i laʾlinden** ola baña naṣīb / Süreyim yire yüzüm ḫāk ile yeksān olsun
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / **Cür ʿa-i laʾlüñ** ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
B76. Mest oldı Muḥibbī içeli **cür ʿa-i laʾlüñ** / Ġışş olsa ne ṭañ her kim içerse mey-i bī-ġışş

cür ʿa-i laʾl-i leb [2] Kırmızı dudağının tortusu (öpücüğü).

G2533-3. **Cür ʿa-i laʾl-i lebüñle** eyle göñlüm pür-ṣafā / Niceye dek dostum āyīne-i dil gerd ola
Mh10-2. **Cür ʿa-i laʾl-i lebüñdür** cām-ı ṣahbādan ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż

cür ʿa-i leb [1] Dudağın tortusu (öpücüğü).

G2554-5. İçdi Muḥibbī meygedede **cür ʿa-i lebüñ** / Ḳılmadı fikr-i medrese vü meyl-i ḫānḳāh

cür ʿa şaçmaḳ [3] Kadehin son yudumunu/tortusunu dökmek.

G543-4. **Cür ʿasını şaça** diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār elinde ṭutduġı peymānedür
G1160-3. Geh mest olup **cür ʿa şaçar** zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1562-3. **Şaçmaġ** için yüzüm üzre **cür ʿasın** ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ

cür ʿa-dān [1] Şarap artıklarının döküldüğü kap. (Devellioğlu, 2000: 148)

bk. cür ʿa-dān-ı cām, cür ʿa-dān-ı ʿışḳ

G2235-5. Şöyle ḥayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ **cürʿa-dānından** yiyüp esrārı ben

cürʿa-dān-ı cām [1] Kadehin içki artıkları.

G639-4. ʿĀşıḳ içdükde maḥabbet cāmını / Heft deryā **cürʿa-dān-ı cāmıdur**

cürʿa-dān-ı ʿışḳ [1] Aşkın kadehi.

G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / **Cürʿa-dan-ı ʿışḳdan** ey dil dimeñ esrārumı

cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān [1] Meyhanecinin kapısının toprağına dökülen damla.

G1756-4. Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ / Var **cürʿa-keş**-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol

cürʿa-rīz [1] Bir çeşit ibrik. (Devellioğlu, 2000: 148)

G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde içsen **cürʿa-rīz**

cüret [1] *Ar.* Yiğitlik, cesaret, korkmayarak ileriye atılma. (Ş. Sami, 2010: 185)

G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el şunmadı kimse / Bu himmeti bu **cüreti** ben şānede buldum

cürm [35] *Ar.* Kabahat, günah, suç. (Ş. Sami, 2010: 185)

bk. cürm-i bī-ḥadd, cürm-i ʿuṣāt, cürm ü günāh/güneh, cürm ü ʿisyānum, ḫaṭā vü cürm

(cürm [7], cürme [3], cürmi [4], cürmimüz [1], cürmin [1], cürmine [4], cürmini [2], cürmüm [2], cürmüme [2], cürmümi [1], cürmümüze [1], cürmün [1], cürmüñ [3], cürmüni [1], cürmüñi [2])

G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ **cürmini** setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı sen naṣīb
G26-2. Sen ʿinayet kānısın çek **cürmümi** ʿafv it ḳulam / Umaram senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G130-5. Ey Muḥibbī **cürmün** añup ṣaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ **cürmüni** setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G338-5. **Cürmi** çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki **cürmüñ** setr eyleye ol Settār
G564-6. İki ʿālemde olmaġa yüzi aḳ / Muḥibbī **cürmi** çoḳdur Yārab ister
G584-6. Muḥibbī **cürmi** ile yüz ḳarasın / Dem-ā-dem gözleri yaşı ile yur
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi **cürmi** bir miśḳāldür
G874-3. Ola kim luṭf u keremden **cürmüñi** ʿafv eyleye / Giceler tā ṣubḥ olınca zāri ḳıl yalvarı gör
G984-7. Muḥibbī ġam yime çoġ ise **cürmüñ** / Şefāʿatçi ḳuluna Muṣṭafādur
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı **cürmüñ** al inşāfa gel / Saña ḥālüñi gören ʿāḳil bulur bir yol güler
G1180-5. Günāh ise seni sevmek Muḥibbī / Gel öldür **cürmine** inkār ḳılmaz
G1370-5. **Cürm** ise seni Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür anı ḳıl telef
G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it günāhından giçüp / **Cürmine** oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1391-2. Eger **cürm** iseʿāṣıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / **Cürm** çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme baḳ
G1457-2. Eger **cürm** ise yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise **cürmüm** ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa **cürmin** giceler āh eylese / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1789-2. Muḳırrum **cürmüme** inkār ḳılmam / Günāhuma igen çoḳdur günāhum
G1838-2. **Cürm** ise eger cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G1867-2. Oluban **cürme** muḳırr senden umaruz raḥmeti / Yüzi ṣuyına ki var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G1988-4. Bu ʿişyān u bu **cürm** ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette **cürme** muʿterif / Zāhidā şanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi **cürmine** şefīʿ / Yoḳ mıdurʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2003-5. Gerçi **cürm** ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
G2031-7. Olma ey dil añubenʿişyānuñı sen nā-ümīd / Umaramʿafv ide **cürmüm** añaram ġaffārı ben
G2167-7. Günāhuñ añ Muḥibbī eyle zāri / Ola ki **cürmini**ʿafv ide Raḥmān
G2355-2. Ne ācizem ki **cürmüme** tā ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün benüm Allāh
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ **cürmine** kim cömerd ola
G2696-4. İçerüz bādei līk muʿterifüz **cürmümüze** / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi gibi tiryāki
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür ḳıl **cürme** tevbe / Çü mūlar saña itdi dü-rengi
Nş5-4. Göz yaşı çünki **cürmüñi** giderür / Gāh sen pīr ü geh cevlān aġla
B67. Bir bölük āşilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / **Cürmimüz** çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

cürm ü günāh/güneh [3] Suç ve günah.

G2293-2. Egerʿafv itmeseñ **cürm ü günāhum** / Ne eksile şehā cūd u keremden
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere **cürm ü günehi**

M1-7. Ne deñlü çoḳ ise **cürm ü günāhum** / Ümīdüm kesmezem senden Allāhum

cürm ü ʿisyān [10] Suç ve isyan.

G4-6. **Cürm ü ʿisyānum** bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma
G62-5. Ey Muḥibbī **cürm ü ʿişyānuña** olduñ muʿterif / Ümmete kesme ümīd şefāʿat eyler Muṣṭafā
G143-5. Muḥibbī **cürm ü işyānın** añup her dem duʿā eyler / Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / **Cürm ü ʿisyānuñ** biñin bir kere istiġfār ṣır
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / **Cürm ü ʿişyān** ile gerçi ki yüzi ḳare benem
G1825-1. Muḳırrum **cürm ü ʿişyāna** egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet umaram
G1840-4. Egerçi **cürm ü ʿişyānum** ögiş ammā ümīdüm var / Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdur göñlüın
G1979-1. Görinen boynumda ṣanmañ dūd-ı āhumdur benüm / **Cürm ü ʿişyān** ile cemʿ olmış günāhumdur benüm
G2350-4. **Cürm ü ʿişyāna** olam cān ile ben muʿterif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide
Mr29-2. **Cürm ü ʿişyānum** başumdan aşdı yüzi ḳareyim / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

cürm-i ʿuṣāt [1] *Ar.* Asilerin suçu.

G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-iʿuṣāt andaʿöẕr-ḫᵛāh

cürm-i bī-ḥadd [1] Sınırsız/pek çok suç.

G1452-5. **Cürm-i bī-ḥaddür** Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepid oldı ḳapuñda rişe baḳ

cüst ü cū [1] Yoḳlama, yoḳlayış, teftīş, tefáhhus…(Tulum, 2011: 506)

G176-6. Dost vaṣlından egerçi kimesne virmez nişān / **Cüst ü cūsın** lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb

cüst ü cūy-ı müşk [1] Misk kokusunu ararıp sorma.

G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-iʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde **cüst ü cūy-ı müşk**

cüst ü cūy itmek [1] Aramaḳ, araştürmaḳ, süāl etmek…(Tulum, 2011: 506)

G2707-4. Diler ey serv-ḳadd pāyuñı būse / Anuñ içün yaşum **ider cüst ü cūyı**

cüst ü çāpik [1] Çabuk ve seri.

G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma **cüst ü çāpik** ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola dāmānuñ

cüst ü çālāk [1] Çabuk, hareketli, çevik. (Devellioğlu, 2000: 149)

G1977-1. ʿĀşıḳam vuṣlat deminde **cüst ü çālāk** olmışam / Ez-gīribān tā-be-dāmen pīrehen-çāk olmışam

Ç

çābük [1] *Far*. Seri, çabuk...(Ş. Sami, 2010: 187)

G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḥayrān u vālih ya ḳılam / Esbi **çābükdür** anuñ lī̇kin benüm āhestedür

çāçı kemān [3] Türkistan'daki Çaç şehrinde yapılan, sıcaktan ve nemden etkilenmemiş yerlerden getirilen makbul bir yay çeşidi. (Steingass, 1892: 383)

G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ **çāçı kemānıdur** / Feżā-yı sī̇nede cān ile dil anuñ nişānıdur
G994-4. Ṣaḳın bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẕar ḳıl ḳaddüme elde benüm **çāçı kemānumdur**
G2326-2. Bükülüp cevr ile ḳaddüm olalı **çāçı kemān** / Tī̇r-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese

çadır [1] *T*. Kadınların başlarına örttükleri büyük beyaz bez, çarşaf. (TS, 2009: 781)

G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup şeb **çadırını** ser çeker

çaġ [8] *T*. Zaman, vakit, esnâ, hengâm, mevsim. (Ş. Sami, 2010: 187)

(çaġ [2], çaġı [1], çaġıdur [3], çaġında [2])

G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ dī̇vānesi olsamʿaceb mi **çaġıdur**
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḥüsnine kimse la dimez çoḳ ḥüsni **çaġıdur**
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñʿuşşāḳuñ olsun müşterī̇ / Ṣata gör ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ **çaġıdur**
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuşşāḳa gel / Gül gibiʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki **çaġ**
G1357-3. Baş ditrer pī̇r oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki **çaġ**
G1622-1. Faṣl-ı şitāda ṭondı mı yaġı benefşenüñ / İrdi bahār olmadı çaġı benefşenüñ
G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿitdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi ṣandum tamāmı ḥüsn **çaġında**
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālıġı **çaġında** / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm ṣu gibi ayaġında

çaġırmaḳ [21] *T*.

(çaġıralum [1], çaġırdum [2], çaġırup [10], çaġırur [8])

1. Bağırmak, haykırmak, bülend avazla nida etmek. (Ş. Sami, 2010: 187) // Seslenmek.

G165-2. Ḥüsnine maġrūrdurʿuşşāḳı eyler pāy-māl / **Çaġırup** biñ dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben dil-ḫastei yād elġıyāş / Gerçi itdüm işigüñde **çaġırup** dād elġıyāş
G310-5. Ey Muḥibbī̇ dir ki kimse ummasun benden vefā / **Çaġırup** feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek **çaġırup** bu ḫaste göñlüm diye dād
G329-5. Nice yıldur ki girmez gūşuña hī̇ç / Muḥibbī̇ **çaġırur** hey dād u feryād
G589-2. **Çaġırur** dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet isteyen / Cān u dil naḳdin virüpʿışḳ ehli bāzār itdiler
G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿeyyāmı devr-i bādedür / **Çaġırur** her bir çiçek ʿışḳun meyinden dadadur
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / **Çaġırur** sen de Muḥibbī̇ cān vir ol bāzārı gör
G976-5. Ey Muḥibbī̇ gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / **Çaġırur** gelsün berü kim dürr ile mercān alur
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tī̇rüñ senüñ / **Çaġırup** dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / **Çaġırup** āh eylesem disem perī̇-nāzum benüm
G2017-3. **Çaġırur** dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice bāzār eylesün
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin ṣalup bu göñlüm bāzına / Anı ṣayd itmek murādı **çaġırup** dir ḫū-be-ḫū
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu **çaġırur** aġyāra uş dir ad ile
Mr25-8. **Çaġırup** şimdi göñül dir āşikāre vü nihān / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

2. Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek. (TDK, 2011: 480)

G1978-4. Yüz urup āsitānına **çaġırdum** dāda dād eyle / Didi dī̇vāneyin beñzer bilürsin beni bī̇-dādam
Mr23-5. ʾIşḳ meydānına çün Ḳaysı **çaġırdum** ad ile / Bī̇-sütün içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile
Mr23-10. **Çaġırup** dergāh-ı ʿışḳa varuban dād eyledüm / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

3. Yüksek sesle şarkı, türkü söylemek. (TDK, 2011: 480)

G1888-4. Sinesin def döger ü nāy iñler / **Çaġırup** çeng dir rübāb içelüm
G2792-1. Döginüp def **çaġırur** her ṭaraf nāy / Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy
Mr17-8. Çalalum **çaġıralum** gül gibi mesrūr olalum / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

çaġlamaḳ [10] *T*. (TDK, 2011: 480)

(çaġladum [1], çaġlamaġ [1], çaġlamış [1], çaġlar [3], çaġlaya [1], çaġlayan [1], çaġlayı [2])

1. Su, köpürerek ve ses çıkararak coşkun bir biçimde akmak.

G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum **çaġlar** / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G558-4. **Çaġlar** her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv ayaġında **çaġlayan** / Dehrüñ anuñçün virür āb-ı revānından ḫaber
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına şular gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde cūlar olup **çaġlar**
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı pāyuña her dem cūlar olup **çaġlamış**
G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına **çaġlamaġ** içün
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup **çaġlaya**
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp sen serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar **çaġlayı çaġlayı**

2. *mec.* Coşmak.

Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz **çaġladum** / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün aġladum

çaġrışmaḳ [7] *T.* Hep birden bağırarak yaygara etmek. (TDK, 2011: 480)

(çaġrışup [3], çaġrışur [3], çaġrışurlar [1])

G338-3. Bu ḥarim-i sīneme tīrüñ irişdükde şehā / **Çaġrışur** bu cān u dil her biri dir هل من مذيد
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil **çaġrışup** ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında **çaġrışur** cānlar meded
G944-3. Kūyına varsam kilābı **çaġrışup** dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa **çaġrışurlar** dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey güzel şāhum benüm
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam **çaġrışup** / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam **çaġrışur** / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān diler

çāh [12] *Far.* Kuyu, bi'r, çukur. (Ş. Sami, 2010: 187)

bk. cāh-ı ġabġab, çāh-ı kemān, çāh-ı ẕeḳan, çāh-ı zenaḫ, çāh-ı zenaḫdān, çāh-ı zeneḫdān

(çāha [1], çāhdur [1], çāhı [1], çāhıma [2], çāhına [3], çāhında [3], çāhlar [1])

G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ şunma ḫaẕer eyle o gökde **çāhdur** ġabġab
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın zeneḫdān **çāhıma** düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḫaẕer / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda vardur **çāhlar**
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir ẕerre eṣer / Şimdi bir **çāha** düşüp derd ile dārāb iñiler
G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān **çāhına** / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma zencīr-veş
G1497-4. Kākülinden cemʿidüp bī-dilleri ḥabs itmege / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı **çāhı** görüñ
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi eñegüñ **çāhına** / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ
G1540-2. Eñegüñ **çāhıma** düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1795-4. İncinür şanma zenaḫ **çāhında** dil / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur benüm
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe beste / Yatur ḳalmış ẕeḳan **çāhında** ḫaste
G2537-4. Zeneḫ **çāhında** ʿuṣṣāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim şu ile ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān **çāhına** / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

çāh-ı ġabġab [1] Çenealtı çukuru.

G2565-1. Ṭutup dil düzdini zülfi şebinde / Ebed ḥabs itdi **çāh-ı ġabġabında**

çāh-ı kemān [1] Yay çukuru.

G1035-4. Giçürür ġamzesin ṭurmaz cigerden / Elinde ḳaşları **çāh-ı kemāndur**

çāh-ı ẕeḳan [9] Çene çukuru.

G249-3. Niceye degin şaḳlayasın **çāh-ı ẕeḳanda** / Gel ḫayra girüp ḳurtara ki zülfüñi dār it
G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olan ʿaceb aña **çāh-ı ẕeḳan** mıdur
G634-3. Didüm dil-i dīvāneye āḫır olıcaḳ cā / Zencīr-i ser-i zülfi ile **çāh-ı ẕeḳandur**
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi **çāh-ı ẕeḳan** mıdur
G2120-2. Aldı bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol **çāh-ı ẕeḳan**
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye vaṣfını **çāh-ı ẕeḳanuñ**
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāṣıḳa maḥbes ʿaceb **çāh-ı ẕeḳandan** yeg
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı ẕeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne şalınsun
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum budur tā ki ola **çāh-ı ẕeḳan** āgeh

çāh-ı zenaḫ [3] Çene kuyusu/çukuru.

bk. çāh-ı zenaḫdān/zeneḫdān

G797-4. Yiter ḥabs oldı dil **çāh-ı zenaḫda** / Kemend-i zülfini şun anı ḳurtar

G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın **çāh-ı zenaḫda** / Aṣsun ḳo seni zülfi gibi dār ele girmez
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor **çāh-ı zenaḫda** / Ḳalur ebed ol bend ile zindān arasında

çāh-ı zenaḫdān/zeneḫdān [7] *bk. çāh-ı zenaḫ*

G340-1. Zülfünüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim düşe **çāh-ı zeneḫdān** içre ol çıḳmaz ebed
G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek **çāh-ı zeneḫdāndan** gelür / Bī-emāndur çeşmi her ne dir iseñ andan gelür
G545-3. Aradum zülf-i perīşānuñda göñlümi didüm / Didi bulmazsın anı **çāh-ı zeneḫdānumdadur**
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa **çāh-ı zenaḫdān** dilleri / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb beñzer beñzemez
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl **çāh-ı zenaḫdānda** anı zülfüñe aş
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḥabse şaldı ʿāḳıbet **çāh-ı zenaḫdānuñ** senüñ
G1891-2. Umaram zülfüñ ile cān u dili bend idesin / Olmaġa ḥabs-i ebed **çāh-ı zenaḫdāne** varam

çāk [7] *Far.* Yarık, yırtık, çatlak... (Steingass, 1892: 386)

bk. çāk eylemek/itmek, çāk ḳılmaḳ, çāk olmaḳ, çāk-ı girībān, girībānı çāk eylemek/itmek, girībānı çāk olmaḳ, girībānı çāk çāk olmaḳ, kefen-i çāk, sine-i çāk, yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek

(çāk [2], çākdur [1], çākına [1], çākin [2], çākümden [1])

G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ **çākin** görse reşk ide her abdāl aña
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān **çākına** / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim bu sīnem **çākdür** / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G997-2. Sīnesi gül **çāk** ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G1492-5. Sīnenüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen **çākin** velīkin tā bed-emān eyledüñ
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / ʿIşḳ da ʿvāsın iden sīnesi hem **çāk** gerek
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp şanmañ hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu **çākümden** görinür çāk-tā-dāmen

çāk eylemek/itmek [31] (Tulum, 2011: 510) *bk. girībānı çāk eylemek/itmek*

1. Yırtmaḳ, pārelemek, parałamaḳ...

G70-5. Ṣanma ancaḳ pīrehen bil sīnemi **çāk eylerem** / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp her biri **çāk ide** ḳabā
G252-2. Tīġ-i ġam **çāk itse** göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G385-2. Ten libāsın **çāk idersem** dostlar olmaz ʿaceb / Pīrehen-i dildārla her gice ʿuryān şarmaşur
G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ çünki ṭarāb-nāk eyler / Feraḫından ṣıġamaz sīnesini **çāk eyler**
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi **çāk itdi** Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi **çāk itdi** Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / **Çāk ider** sīne girībānını kendin yeñemez
G1193-4. Eger **çāk itse** baġrum tīġ-i ġamze / Ne ġam müjgānı olursa ciger-dūz
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin **çāk eyle** gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen **çāk eylesün** / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1575-1. Zülfi sevdāsını al başa belā ister iseñ / Sīneñi **çāk idegör** derde devā ister iseñ
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / Tā seni **çāk ide** dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1720-4. Mānī ʿolup ger gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen **çāk idüp** pīrāhen ol
G1727-4. Deşt-i hicrān **çāk idelden** bu girībānum benüm / Yüzini sürür olmışdurur dāmān ḥacel
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle **çāk itdüm** anı ki tā bed-amān eyledüm
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına **çāk it** pīrehen
G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim **çāk ide** kūh-sār etegin
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey Nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp **çāk ide** gül pīrāhenin
G2185-5. Muḥibbī laʾl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp ḫabbe **çāk idüp** ḫurūş itdi sevdāsından
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına ey sīm-ten / Lāle-veş **çāk eyleyem** ḳanlu kefen
G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü **çāk it** murakḳaʿuñ gel / Pīr-i muġān sarayına gel ʿār u nāmı ḳo
G2365-7. **Çāk itdi** pīrehen gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar **çāk idüben** dāmen-i kūh-sāre düşe
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül **çāk iderem** pīreheni
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp **çāk eyle** girībānı
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi **çāk eyledüm** / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var idi
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde **çāk idüp** kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mr15-1. **Çāk idelden** dest-i ḥasret bu girībānum benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum benüm

2. Ḳırmaḳ, sımaḳ...

G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır ol **çāk itmeyince** cāme-i ʿārum ḳomaz
G1191-2. Ol ki dest-i himmet ile cāme-i cān **ide çāk** / Zer-libās u aṭlas u dībā-yı sulṭān istemez

çāk ḳılmaḳ [2] Yırtmak.

Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile **ḳılur** āh benüm sīnemi **çāk** / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile **çāk ḳıldum** pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben

çāk olmaḳ [12] Yırtılmak, parçalanmak. *bk. girībānı çāk olmaḳ*

G11-3. **Çāk olupdur** fikr-i zātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaşfuñı idem ki oldum bī-mecāl
G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla **çāk olan** ceyb ü girībāndur baña
G186-4. Keşf-i berḳı ʿeyleyüp çıḳsa bulutdan gün gibi / **Çāk olur** ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya **çāk olmaduḳ** hīç bir girībānlar meded
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden **çāk olursa** bu göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi **çāk olmaya** tā pīrehenüñ
G1965-3. Sīne şevḳden **çāk olup** şıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb eger ʿuryān benüm
G2221-2. Men ʿider vuṣlat deminde dāmeni / Arada **çāk olsa** tīz çek pīrehen
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḥarāretden ki yir yir **çāk ola**
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ **olur** sīnesi **çāk** / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳarecügi
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru **çāk olsun** girībānum benüm / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm
B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi **çāk olmaya** pīrāhenüñ

çāk çāk olmaḳ [6] Parça parça olmak. *bk. girībānı çāk çāk olmaḳ*

G635-5. Ey Muḥibbī **çāk çāk olsa** girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa **çāk çāk olmış** yatur
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı tīġüñden cüdā / Teşnelikden **çāk çāk oldı** nitekim rūy-ı arż
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden **oldı** sīnem **çāk çāk** / Eylerem ben ol sebebden her dem āh-ı derd-nāk
G1581-1. Tīr-i müjgān ile **olsa** ṭañ mı sīnem **çāk çāk** / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi / **Çāk çāk olsun** görem çāk-ı girībānum gibi

çāk-ı girībān [10] Yakası yırtık, keder ve üzüntüden yakası yırtılmış.

bk. çāk-ı girībān eylemek/itmek, çāk-ı girībān olmaḳ

G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm **çāk-ı girībānum** görüp
G142-2. Pāre pāre göz yaşından la'le döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil **çāk-ı girībānum** görüp
G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi ʿāleme **çāk-ı girībān** ʿāḳıbet
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum āh kim bu ḫalḳa fāş / Āhum ile itdügüm **çāk-ı girībānumdadur**
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ ġamuñı fāş ider āh / Gözümüñ yaşı ile **çāk-ı girībānumdur**
G1720-4. Mānī ʿolup ger gire vuṣlat deminde araya / **Çāk-ı girībān** tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen ol
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri ṣaḳla didiler baña didüm / Nice ṣaḳlayabilem **çāk-ı girībānam** ben
G2162-4. Benüm **çāk-ı girībānum** görüp şanmañ hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını maḥşer güni / Vārid ü ġamda ḫażrete **çāk-ı girībān** ile ben
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi / Çāk çāk olsun görem **çāk-ı girībānum** gibi

çāk-ı girībān eylemek/itmek [14] Sıkıntıdan ve üzüntüden yakasını yırtmak.

G262-3. Nāgehān maḥfī naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / **Eyledüm** ol dem hemān **çāk-ı girībān** elġıyāş
G627-3. Mest olup gül şevḳine **çāk-ı girībān eylesem** / ʿAyb ḳılmañuz bahār eyyāmı gül devrānıdur
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne dil / **Eyleyüp çāk-ı girībān** tāb-ı dāmānuñ gelür
G1174-3. Aç yüzüñ **çāk-ı girībān eylesün** ʿāşıḳlaruñ / Güm güm ötsün hāy u hūdan kūşe-i meyḫānemüz
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş **eyledi çāk-ı giribānuñ** senüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī yine bir mihr-i münevver şem'ine / **Eyleyüp çāk-ı girībān** tā bed-emān eyledüñ
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile **çāk-ı girībān eyledüm** / Şöyle çāk itdüm anı ki tā bed-amān eyledüm
G2001-1. Ṭutuban dāmānuñı **çāk-ı girībān eylesem** / Āh ḳılsam derd ile gözüm yaşın ḳan eylesem
G2194-3. Ḫānesinden ṣubḥ-veş ʿuṣṣāḳa göstersün yüzüñ / Maṭla'-ı ḫūrşīddür **çāk-ı girībān eylesün**
G2424-4. Mest olup **çāk-ı girībān idüben** tā dāmen / Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā lāle
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen de Muḥibb **çāk-ı girībān eyle**
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün dil sīnede / Dest-i ḫayret birle çün **çāk-ı girībān eyledi**
G2616-2. ʿIşḳın iẓhār eyledi dil götürdi sīnem dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup **çāk-ı girībān eyledi**
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī şi'rini / İşidüp gül şevḳden **çāk-ı girībān eyledi**

çāk-ı girībān olmaḳ [3] Sıkıntıdan ve üzüntüden yakası yırtılmak.

G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżun ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül **çāk-ı girībān olmaya**
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp tā derd ile **çāk-ı girībān olmayam**
G2442-4. Bāġ-arā ger ʿārıżuñ ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül **çāk-ı girībān olmaya**

çāker [10] *Far.* Kul, köle, abd. (Ş. Sami, 2010: 187) *bk. çāker-i ʿışḳ*

(çāker [5], çākerdur [1], çākerdür [1], çākeri [1], çākeriyüz [1], çākerlerün [1])

G359-4. Dü-ʿālem şāhısuñ **çākerlerün** çoḳ / Ḳıl anlardan bu kemter bendeñi ʿad
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña **çāker** yazar

G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı göge irse eger başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste **çākerdür**
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp kendüyi **çāker** gösterür
G938-7. Kim ki ʿāşıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi **çāker** gösterür
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaşdı bu ide sipāhı encümi **çāker** güneş
G1534-4. ʿIşḳuñuñ **çākeriyüz** tāc u ḳabāyı n'iderüz / Çāker-i ʿışḳ olan dünyede bī-bāk gerek
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ **çākeri**
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup **çāker** saña ḥūri

çāker-i ʿışḳ [2] Aşkın kölesi.

G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün **çāker-i ʿışḳ** / Bu ḳadar bes olıcaḳ nām u nişān baña yiter
G1534-4. ʿIşḳuñuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı n'iderüz / **Çāker-i ʿışḳ** olan dünyede bī-bāk gerek

çaḳmaḳ [2] *T.* Kovlamak, jurnal etmek. (TS, 2009: 803)

(çaḳmaḳdadur [1], çaḳmaya [1])

G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni **çaḳmaḳdadur**
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā **çaḳmaya**

çāk-tā-dāmen [1] Eteğine kadar yırtık.

G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp şanmañ hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür **çāk-tā-dāmen**

çāk-ten [1] Parçalanmış beden.

G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh **çāk-tenem** ben / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile ḫūnīn-kefenem ben

çalabilmek [1] *T.* Çalmaya gücü yetmek. (TDK, 2011: 484)

G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde zülf-i çevgānı neden sen **çalabilmezsin**

çaldurmaḳ [1] *T.* Müzik aleti çalma işini yaptırmak.

G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā şaḥrāsına varup vefā ṭablını **çaldurdum**

çalınmaḳ [11] *T.* (Musiki aleti) oynanmak, icra olunmak. (Ş. Sami, 2010: 191)

(çalınmaḳ [1], çalına [2], çalınmaz [1], çalınsa [2], çalınup [1], çalınur [4])

G216-1. Ger olsa bu cihān içre iḳāmet / **Çalınmaz** idi her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet **çalınup** nāgāh bundan göçesin
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı **çalınur** / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G392-4. ʿIşḳımuñ ṣıyt u şadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla **çalınur** sīnem üzre kūsa ṣor
G584-7. Dil ü cān ile bu pendümi gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme **çalınur** ṣūr
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / **Çalınur** mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / Dostlar ḫācet degül anda **çalınmaḳ** nāy u def
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki **çalına** ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da **çalınsa** anı naḳḳāre ḳıl
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda **çalınsa** yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi benüm devrānum
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim **çalına** nāgāh ṣūr

çalışmaḳ [1] *T.* Çabalamak, sa'y ve gayret göstermek. (Ş. Sami, 2010: 191)

G2510-1. Ṣaçuñ girihlerini ḳıldum egerçi pīşe / Çözilmedi **çalışdum** tā urmayınca dişe

çalḳamaḳ [2] *T.* (TDK, 2011: 488)

(çalḳadum [1], çalḳamañ [1])

1. Sulu bir şeyi sarsarak veya çarparak karıştırmak.

G1080-4. **Çalḳamañ** bu eşk-i ġāfil virdi ʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur diñüz

2. Bir şeyi içinden su çarparak geçirmek yolu ile temizlemek.

G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm bāġ içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına **çalḳadum**

çalḳanmaḳ [1] *T.* ...cūşe gelmek... (Tulum, 2011: 511)

G571-4. **Çalḳanup** meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir

çalmaḳ [25] *T. başını taşdan taşa çalmaḳ/dögmek/ḳaḳmaḳ/urmaḳ, yire çalmaḳ*

(çal [6], çala [2], çalalum [1], çalar [7], çaldı [3], çaldum [4], çalmaġa [1], çalsa [1])

1. Uğrulamak, çırpmak, sirkat etmek. (Ş. Sami, 2010: 192)

G320-2. Ser-i zülf-i kec ile **çaldı** lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne dād

2. Alelıtlâk çalgı oynamak. (Ş. Sami, 2010: 192)

G336-5. Muḥibbī sīnesin mıżrāb-ı ġamla / **Çalar** ṭurmaz ṣanasın iñiler ʿūd
G497-5. Dostum sevdāñ ile baş ḳalduram / Her ḳaçan kim **çala** İsrāfil ṣūr
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz **çalar** destindeki mıżrāba baḳ
G2507-2. Nāle eyle ey göñül **çal** sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber sāzuma
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib **çala** ʿūdı
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile **çaldı** ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı bāzını
Mr17-8. **Çalalum** çaġıralum gül gibi mesrūr olalum / Mest-i lā-ya ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. Davul ve dümbelek gibi bir şeye vurup ses çıkarmak. (Ş. Sami, 2010: 192)

G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülür ʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile **çal** başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G495-2. **Çal** sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel **çal** anı tek
G1847-4. Şiʿr-i çevgān ile **çalmaġa** meʿānī ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿni meydān isterem
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını **çaldum** / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum

4. Vurmak, çarpmak. (Ş. Sami, 2010: 192)

G1061-1. Tīġini aldı helāk itmek içün ṭaşa **çalar** / Kesmeyicek başumı tīġın alup ṭaşa **çalar**
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı **çalsa** ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs / Çün ʿārun şīşesini senge **çaldum**
G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı **çaldum** yire bī-ʿār olmışam
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara **çaldum**

5. Kesmek üzere sürmek, kesmek. (TS, 2009: 815)

G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı gör tīġini yoldaşa **çalar**
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳurıya vü yaşa **çalar**
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa **çalar**
G2255-3. Tīġüñle **çal** başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn

6. Sürmek... (TS, 2009: 815)

G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı **çal**

7. Yere düşürmek, atmak. (Ş. Sami, 2010: 192) // Sürümek.

G2735-4. Atuban seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / Yirlere **çaldı** beni dökdi yüzümüñ ṣuyını

çanaḳ [5] *T.* Yayvan toprak kap, topraktan yemek kabı, kas'a. (Ş. Sami, 2010: 192)

(çanaḳ [3], çanaġıdur [1], çanaġum [1])

G490-2. Bir **çanaḳ** bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde ṣınan ancaḳ hemān Mecnūn **çanaġıdur**
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler ol dem **çanaḳ çanaḳ**
G1996-5. Bugün ʿām itdi dilber niʿmetini / Muḥibbī Ḳays-veş ṣındı **çanaġum**

çāpük-süvār [1] *Far.* Pehlevān, bahādır, dilīr, dil-āver...(Tulum, 2011: 513)

G442-2. ʿIşḳ meydānına eydüñ gelsün ol **çāpük-süvār** / Ḳalmışam ḥayretde ol cevlān-ı Kenʿānum ḳandadür
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni ey **çāpük-süvār** / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ çünki ey **çāpük-süvār** / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ senüñ

çāpük ü çālāk [2] Eline ve ayağına çabuk, süratli.

G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin **çāpük ü çālāke** düşer
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur **çāpük ü çālāk** olasın

çār [4] *Far.* Dört. (Steingass, 1892: 384) *bk. çār u nā-çār, gözleri çār olmaḳ*

G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / **Çār** dīvārına gördüm yazılu āh şāhum

çār ebrū [1] ...bıyığı yeni terlemiş delikanlı. (Ş. Sami, 2010: 195)

bk. çār ḳaş

G1963-3. **Çār ebrū** ṯīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm

çār ḳaş [2] *bk. çār ebrū*

G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir **çār ḳaşı** gelmişe / Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında başı gelmişe / Hīç kes dil virmesün ol **çār ḳaşı** gelmişe

çār u nā-çār [7] ...ister istemez... (Ş. Sami, 2010: 195)

G565-2. Tīġ-i tizüñle beni öldür bugün / Çünki hecrüñ **çār u nā-çār** öldürür
G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir maraż dur ʿışḳ aña **çār u nā-çār** ögredür

çāre [21] *Far.* Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu. (TDK, 2011: 496)

bk. çāre bulmaḳ, çāre dilemek, çāre eylemek/itmek, çāre istemek, çāre ḳılmaḳ, çāre mi var / Çāre var mı, çāre ne, çāre olmaḳ, çāre olmadı, çāre yoḳ, çāre vü tedbīr, dil-i çāre, ne çāre

(çāre [13], çāreden [1], çāredür [1], çārenüñ [1], çāresi [5])

G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / **Çāresi** anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / **Çāresi** müldür anı nūş it olur ṣayḳal saña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / **Çāresi** nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür baña
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme bir **çāre** meded
G407-5. **Çāre** ṣabr itmek gerekdür gerçi dirler ʿāşıḳa / Nice ṣabr itsün Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde **çāredür**
G867-3. Nice bir **çāre** zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ anı zülfinüñ çün dārı var
G1177-3. ʿUṣṣāḳa **çāre** dirler idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1286-4. Nice bir hecr iline gönderesin / Baṣayın **çāre** nedür baġruma taş
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben nişānın **çārenüñ**
G1574-2. **Çāresi** cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1775-3. Bulmadum bir çāre **çāre çāre çāre** vaṣluña / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār iñledüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir **çāre** didüm
G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / **Çāre** budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin **çāreden**
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir **çāre** derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam imiş yine o derde **çāre**
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş **çāresi**
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa **çāre** ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ

çāre bulmaḳ [20] Oñdürmaḳ, çāre etmek, dermān etmek, devā etmek...(Tulum, 2011: 514) *bk. çāre eylemek/itmek, çāre ḳılmaḳ*

G393-3. Nice kez vardum ḳapuña baña yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine **çāre bulmadı** bī-çāreler
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir **çāre bulmadum** / İtmiş anuñ çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / **Bulınmaz** defʿine **çāre** anuñ mā-iʿnebden yeg
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem **çāre bulınmaz** derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / **Bulasın** bir **çāre** çün cismüñde mā eksük degül
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine kişi **bulmaya** bir **çāre** ne müşkil
G1775-3. **Bulmadum** bir **çāre çāre çāre çāre** vaṣluña / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār iñledüm
G1803-4. N'eyleyem bir **çāre** bu bī-çāre **bulmaz** vaṣlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1844-1. **Bulmadum çāre** bu dil derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yaña cānāne hem / **Bulmadum** derdüme **çāre** ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā ḳanuñ ile / **Bulımazsın** zaḫmete girme ṭabībā **çāresin**
G2233-3. Vaṣl-ı yāre **bulmadum** bir **çāre** çoḳ saʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün
G2234-3. **Bulunmaz** vaṣla çün **çāre** ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2401-1. Dirīġā derdüm oldı āşikāre / **Bulınmaz** cehd ile bu derde **çāre**
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / **Bulmadı** hicrān şebinde derdine bir **çāre** de
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / **Çāre bulunmaz** ebed dünyāya şaşı gelmişe
G2472-3. Derd-i ʿışḳa **bulımadum** bu cihānda **çāre** / Bildüm āḫır ġam imiş yine ol derde çāre
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup **bulmadı** bir **çāre** benefşe
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña **bulmadı** bir **çāre** benefşe
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʾl ü çekdüm yāreler / **Bulımadum** ey Muḥibbī derdüme hīç **çāreler**

çāre dilemek [1] Çare istemek, çare aramak.

G298-1. تا که ندار سید سحر که بکوش روح/ Her kim ḫumāra **çāre diler** eylesün ṣabūḥ

çāre eylemek/itmek [9] *bk. çāre bulmaḳ, çāre ḳılmaḳ*

G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / **İtmedüñ çāre** yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf eyle ḫalāṣ / **Çāre** vaṣl oldı baña **eyle** benüm dermānum
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger **çāre idesin** ḳapuña geldüm
G1887-6. **Çāre eyle** çāre isterse Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G2257-1. **Çāre eylen** dostlar bu ʿāşıḳ-ı şeydā içün / Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā içün
G2465-3. Bir **çāre eyle** sāḳī şarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme bir **çāre eyle** gel / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
D25-2. Virme yüz ḫaṭına dirdüm sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ jeng itdi **eyle çāre** ḫaṭ
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile dostum **eyle** bu derde **çāreler**

çāre istemek [3] Dermān istemek, tedārük görmek. (Tulum, 2011: 514)

G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla **çāre isterseñ** bu yolda yüri ol
G1887-6. Çāre eyle **çāre isterse** Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür **çāre ister** / Nigārā çāre ḳıl nā-çār unutma

çāre ḳılmaḳ [4] *bk. çāre bulmaḳ, çāre eylemek/itmek*

G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir ki **çāre ḳıl**
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel **çāre ḳıl**
G1765-1. Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre ḳılam / Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra **çāre ḳılam**
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür çāre ister / Nigārā **çāre ḳıl** nā-çār unutma

çāre mi var / çāre var mı [2] Çaresi yok, imkânsız, olmayacak iş.

G465-2. **Çāre mi vardur** ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir **çāre var mı** hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde çāredür

çāre ne [11] *bk. ne çāre*

G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / **Çāre ne** ṣabr eyle tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G344-3. Göz yaşın dökme didiler sırruñ ifşā olmasun / **Çāre ne** izhār idiser didüm āḫır rūy-ı zerd
G513-2. Ger kenāre gelmez ise **çāre ne** ol serv-ḳadd / Ḳanīʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını görmege dil māyil olur / **Çāre ne** zülfi gelür gün yüzine hāyil olur
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül olmaz ḫalāṣ / Ey Muḥibbī **çāre ne** başuñda çünki yazudur
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / **Çāre ne** rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḥudāya ḥamdüñi / **Çāre ne** çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh irdi ecel / **Çāre ne** rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
Mh2-2. Leblerüñ dārüʾş-şifāʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / **Çāre ne** rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mr16-8. Tā ölince **çāre ne** derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa **çāre ne** / Dimeyem şimdengirü bir daḥi bildüm bilmezem

çāre olmaḳ [6] Derman olmak.

G33-2. ʿĀşıḳa **çāre olur** mı ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün dimişler bī-devā
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler **olmaz** illā **çāre** ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm / Ola kim derd-i dilüme **ola** bir **çāre** didüm
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḥall ideyim eşküm ile / Bārī bu nevʿ ile görmege **ola çāre** didüm
G2437-1. Göñlüme didüm ʿāşıḳam ʿışḳun ʿilācına / Eydür baña ki **olmaya çāre** ʿilācına
Mr27-2. Eger **olmazsa** işbu derde **çāre** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

çāre olmadı [2] Fāide etmez, fāide ołmadı. (Tulum, 2011: 514)

G300-7. **Çāre olmadı** lebin öpmege cān geldi lebe / Ey Muḥibbī içelüm yādına gel bārī ḳadeḥ
G2446-5. **Çāre olmadı** n'idem açıla zülfi girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe

çāre yoḳ [23] Faydasız, beyhude, boşuna.

G121-5. Ey Muḥibbī **çāre yoḳ** bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña **çāre yoḳ** / Bārī itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḫş
G348-5. Ser-nüvişt olan gelür aña Muḥibbī **çāre yoḳ** / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dūnı yād
G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra **çāre yoḳ** / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki **çāre yoḳ** lā-büd başumda çünki yazum var
G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ göñlüm diler / Derdüme çün **çāre yoḳ** bīçārelıḳ göñlüm diler
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra **yoḳ çāre** Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G646-4. Kim ʿāşıḳ ola derdine dermāne **çāre yoḳ** / Dermāne çāre olmaya derde ne çāredür
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm merdi / **Çāre yoḳ** hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G882-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra **çāre yoḳ** lāzım gelür terk-i diyār
G1108-5. **Çāre yoḳ** şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol gözi mekkāre düşdi göñlümüz

G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk te'ṯir itmege cānā saña bir **çāre yoḳ**
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe çünki anda **çāre yoḳ** / Derdüñi virenden olur yine dermān eylemek
G1573-4. Ṭabībā **çāre yoḳdur** derd-i ʿışḳa / Ne ḳānūna uyar ne ḫod şifānuñ
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā ṣabra **çāre yoḳ** / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa dirler sefer gerek
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya **çāre yoḳ** / Ey ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde **çāre yoḳ** / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G2004-5. Ṣabra çün ḳalmadı Muḥibbī mecāl / **Çāre yoḳ** bir diyāraʿazm idelüm
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan eceldür anı defʿe **çāre yoḳ** / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ʿālemde **çāre yoḳ** / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm ṣabrdan özge bu derde **çāre yoḳ** / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi / Derde bildüm **çāre yoḳ** nā-çār gördüm kendümi
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki **çāre yoḳ** / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek

çāre vü tedbīr [1] Çare ve tedbir.

G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / **Çāre vü tedbīr** ile hīç kimse ḳılmaz müntefiʿ

çārecük [1] Ufacık bir çare.

G2728-1. ʿArż-ı ḥüsn ile ḥicāb eyleme cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ **çārecügi**

çāre-sāz [1] *Far.* Çare arayanın çare sağlayıcısı. (Steingass, 1892: 385)

G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / **Çāre-sāz** oluñ aña ey hem-demān ey dostān

çāresüz [6] (Ş. Sami, 2010: 195) *bk. çāresüz ḳalmaḳ*

(çāresüz [5], çāresüzdür [1])

1. Bîçare, muhtaç, zarurette bulunan.

G70-3. Ney gibi baġrum delindi **çāresüz** āh eylerem / Gönderürem her nefes āh ile efġānı saña
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī **çāresüz** / Dil ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör **çāresüz** oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2578-5. Muḥibbī **çāresüzdür** çāre ister / Nigārā çāre ḳıl nā-çār unutma

2. Zaruri, elzem.

G890-1. Dīde rūyuñ oldı ḥayrān oldı bu göñlüm esīr / **Çāresüz** bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḥaḳīr

3. Çare ve tedbiri olmayan, çaresi bulunmayan.

Mr29-1. ʿIşḳ ile şaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / **Çāresüz** derde şataşdum āh bir bī-çāreyim

çāresüz ḳalmaḳ [3] Çözüm yolu, çıkar yolu bulamamak.

G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / **Çāresüz ḳaldum** dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / **Çāresüz ḳaldum** ne çāre āh ol ejderhā içün
G2282-5. **Çāresüz ḳaldı** Muḥibbī varabilmez vuṣlata / Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

çarḫ [53] *Far.*

bk. āsiyāb-ı çarḫ, cellād-ı çarḫ, çarḫ urmaḳ, çarḫ-ı bī-bünyād, çarḫ-ı bī-ḳarār, çarḫ-ı bī-sütūn, çarḫ-ı bī-vefā, çarḫ-ı devvār, çarḫ-ı dūn, çarḫ-ı eflāk, çarḫ-ı esb-i gerdūn, çarḫ-ı felek, çarḫ-ı ġaddār, çarḫ-ı gerdān, çarḫ-ı gerdūn, çarḫ-ı heftümin, çarḫ-ı ḥoḳḳabāz, çarḫ-ı kec-i dūn-perver, çarḫ-ı kec-reftār, çarḫ-ı lāciverd, çarḫ-ı minā, çarḫ-ı nā-hemvār, çarḫ-ı pīre-zen, çarḫ-ı ẓālim, dāmen-i çarḫ, dehr-i çarḫ, dellāl-i çarḫ, ġurāb-ı çarḫ, ḥāl-i çarḫ, iḳbāl-i çarḫ, ḳadeḥ-i çarḫ, ḳandil-i çarḫ, lu bet-bāz-ı çarḫ, pāmāl-ı çarḫ, rūz u māh u sāl-i çarḫ, şīşe-i çarḫ, şīve-i dolāb-ı çarḫ, ṭas-ı çarḫ, zāl-ı çarḫ

(çarḫ [15], çarḫa [12], çarḫı [5], çarḫına [1], çarḫuñ [20])

1. Baht, talih, felek. (Ş. Sami, 2010: 195)

G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil **çarḫa** ʿalem-vār / Yitmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet
G237-2. Şol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / Görinür **çarḫuñ** kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G318-1. İrişdi **çarḫa** āh-ı āteş-ālūd / Melāik gözlerin nem ḳıldı ol dūd
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür **çarḫuñ** nūrı dāim kebūd
G370-6. Āsiyāb-veş **çarḫ** nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler gelür
G375-1. **Çarḫuñ** işi hemīşe şu bdedür / ʿĀḳil añlar bunı müşāhededür

G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş ol baña / **Çarḫ** elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañaden **çarḫ** / Eksük degül ikisi daḫi başa belādur
G641-3. Baḳuban **çarḫuñ** ʿarūsına şaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür
G725-3. **Çarḫ** tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G807-2. Kenārında görinenler bu **çarḫuñ** ser-i şafaḳ şanmañ / Derūn-ı s̄inede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G857-4. Giçürdük t̄ir-i āhı nüh-felekden / Ezelden **çarḫ** bizüm umacımuzdur
G881-2. **Çarḫa** başın egmez iken işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zenc̄ir iden mūlar mı giysūlar mıdur
G975-4. Māh ü mihri nice teşb̄ih ideyin ruḥsāruña / **Çarḫ** tennūrında bişmiş her biri bir gerdedür
G1215-2. Ben senüñ ʿışḳuñla eyler idüm ʿıyş u neşāṭ / Olmadan **çarḫ** daḫi ḫil ʿat-i zerle melbūs
G1259-5. **Çarḫ** tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter anı oda yaḳar güneş
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / **Çarḫ** elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden **çarḫa** irgürdüm seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül erden ıraġ
G1433-1. **Çarḫı** güm güm gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ
G1565-3. Mest-i ʿışḳām şor baña **çarḫuñ** ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı içüp nūş eylemek
G1573-2. Fiġānı **çarḫa** āhı āsumāna / İrer cevrin çeker devr-i zamānuñ
G1576-1. İñleden **çarḫı** dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm degül her şeb şerāruñdur senüñ
G1584-5. Ey Muḥibb̄i bu ṭoḳuz **çarḫuñ** göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile **çarḫ** eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibb̄i ʿāşıḳ iseñ ol ḳarāre ḳıl
G1684-6. **Çarḫ** yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / S̄ine meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1815-1. Eyledi ç̄in seḥeri **çarḫa** ʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem diyü ben ey māhum
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı **çarḫa** çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1871-5. Ey Muḥibb̄i gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün **çarḫuñ** meh-i tābān-ı ġam
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı **çarḫuñ** ḳaṭṭārı çekmeye / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G1896-5. Ey Muḥibb̄i ṭañ mı görinse yüzi **çarḫuñ** kebūd / Dem-be-dem iden ʿurūc aña duḫānumdur benüm
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb **çarḫa** irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem per̄i-nāzum benüm
G2056-3. Bezm-i ġamda **çarḫ** elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / Ṣubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2140-1. **Çarḫ** iñiler dün ü gün derd ile dermānuñ içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2150-4. Başuna ʿaḳlunı düşür daḫi gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile **çarḫ** gibi dūn olasın
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup **çarḫı** kebūd eylemeye
G2359-1. Ṣala ol serv-ḳad üstüme sāye / Olur mı ṭañ baña **çarḫ** ola pāye
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası **çarḫuñ** / Meger ġam ṭurrası s̄inemde kūsa
G2482-5. Ey Muḥibb̄i hiç olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ **çarḫı** kebūd eylemeye
G2547-2. Hicrān şebinde s̄ine dögüp nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum ile **çarḫa** ġulġule
G2585-4. Dem mi vardur āteş-i ʿışḳ s̄inem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup **çarḫı** kebūd eylemeye
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın **çarḫa** irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2670-2. Ḳıldı zem̄ini deryā yaşum yeñilmez oldı / Āhum ʿurūc idelden **çarḫa** ṭıraḳa düşdi
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz **çarḫuñ** yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter arama **çarḫuñ** māhını
G2715-2. T̄ir-i āhum giçdi bu **çarḫuñ** ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı bu **çarḫuñ** ḳaṭarı
G2755-4. Ṭoḳuz mināsını şıdı bu **çarḫuñ** / Kim itdi rāh-ı istiġnāda nengi
G2774-4. Görinen **çarḫuñ** kenārında anı şanmañ şafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı
Mh12-9. Eksük olmaz s̄ineden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür **çarḫuñ** yüzi dāim kebūd
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu **çarḫa** heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar s̄ineden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür **çarḫuñ** yüzi her dem kebūd

2. Tekerlek gibi hareket-i devriyesi olan şey, çark. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 57)

G1886-3. Ey felek **çarḫuñ** bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlare yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G2153-2. Felek **çarḫına** pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mes̄iḥ̄i-dem / Eser ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben

çarḫ urmaḳ [2] Dönmek, sema etmek. (TS, 2009: 832)

G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā--veş **çarḫ ura** / Gice gündüz dögine eline alup iki ṭaş
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil belki cān daḫi / ʿIşḳa düşeli **çarḫ urur** āsumān daḫi

çarḫ-ı b̄i-bünyād [1] Yıkık/virane felek/dünya.

Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu **çarḫ-ı b̄i-bünyāddan** / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

çarḫ-ı b̄i-ḳarār [1] Kararsız felek/dünya.

Mr4-15. B̄i-ḳarār itdi bu cānum işbu **çarḫ-ı b̄i-ḳarār** / Kimseye virmez murādın bu vefāsuz rūzgār

çarḫ-ı b̄i-sütūn [2] Feleğin/dünyanın gök kubbesi.

G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ işbu **çarḫ-ı b̄i-sütūn** / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu **çarḫ-ı b̄i-sütūnuñ** ger żarar irse bināsına

çarḫ-ı bī-vefā [2] Vefasız felek/dünya.

G966-3. Bu **çarḫ-ı bī-vefā** ḥālin görüp kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi şanmışdur
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-miṣāl / İşbu **çarḫ-ı bī-vefānuñ** āsiyābı var imiş

çarḫ-ı devvār [1] Feleğin dönmesi.

G2401-2. Ḳarār itmez ʿacebdür **çarḫ-ı devvār** / Dem-ā-dem irgürür leyl ü nehāra

çarḫ-ı dūn [3] Alçak felek/dünya.

G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm nakş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña kimse illā **çarḫ-ı dūn**
G2255-1. ʿUşşāḳı ma ʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı **çarḫ-ı dūn** / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni ey **çarḫ-ı dūn** / Düşürüp tenhā ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma

çarḫ-ı eflāk [1] Feleklerin çarkı.

G979-3. **Çarḫ-ı eflāküñ** elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / La ʿl-i şekker bārına çünki üşürdi mūrlar

çarḫ-ı esb-i gerdūn [1] Dünya atının göğü.

G1259-3. Oldı şīrāne bu **çarḫ-ı esb-i gerdūna** süvār / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer güneş

çarḫ-ı felek [11] Talih, baht. (Ş. Sami, 2010: 195)

G914-4. Murġ-ı seḥerüñ nāleleri nālemi oḫşar / **Çarḫ-ı felegüñ** nālişi efġānuma beñzer
G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme raḥm eyledi **çarḫ-ı felek** / Anuñ içün raʿd-ı nālān ebr-i giryāndur baña
G188-4. Bād-ı āhumdan benüm ṭurmaz döner **çarḫ-ı felek** / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler ṣebāt
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup **çarḫ-ı felek** / Ol melekden ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G1129-4. Giçer āhum oḳı **çarḫ-ı felekden** / ʿAcebdür ḳatı gönlüñe yir itmez
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ḳarañu oldı görinmez gözine **çarḫ-ı felek**
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim **çarḫ-ı felekden** yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter hīç rismān ḫācet degül
G2353-4. Āh idersem āteş ile yana bu **çarḫ-ı felek** / Aġlasam ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl ile
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür baña bu **çarḫ-ı felek** / Dil-i āşüfteye pend eylediler itmedi kār
Mh5-7. Beni bu **çarḫ-ı felek** eyledi çün andan ırak / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi firāḳ
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ **çarḫ-ı felek**

çarḫ-ı ġaddār [1] Zalim felek/kötü talih.

G136-6. Ey Muḥibbī **çarḫ-ı ġaddāruñ** elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb

çarḫ-ı gerdān [1] Dönen felek.

G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu **çarḫ-ı gerdān** üstine

çarḫ-ı gerdūn [6] Felek, sema.

G164-1. **Çarḫ-ı gerdūndur** iden göz yaşın āb / Göreyim döne döne ola ḫarāb
G268-1. İdebilmez hīç kes bu ḳalb-i maḥzūn ile baḫş / Nitekim mümkin degüldür **çarḫ-ı gerdūn** ile baḫş
G808-3. **Çarḫ-ı gerdūn** māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn bāzārında la ʿlüñ her ḳaçan ḥelvā ṣatar
G2007-3. Gehi nālān olup ṣan **çarḫ-ı gerdūn** / Gehi ser-feşte hemçün āsiyābam
G2155-2. Unıdur adumı nevbet-be-nevbet / Olaldan āsiyā bu **çarḫ-ı gerdūn**
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre nʾitsün dūr itdi **çarḫ-ı gerdūn**

çarḫ-ı heftümin [2] Yedi felek.

G2145-4. Görmişem bir hafta cānā gün yüzüñ / Dūd-ı āhum giçe **çarḫ-ı heftümin**
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / Sen mehüñ ʿışḳına döner işbu **çarḫ-ı heftümin**

çarḫ-ı ḥoḳḳabāz [1] Hokkabaz felek/dünya.

G2586-5. Naẓar eyle bu **çarḫ-ı ḥoḳḳabāza** / Ne lu ʿbinler görinür üstinde

çarḫ-ı kec-i dūn-perver [1] Alçağı koruyan eğri/çarpık felek/dünya.

G994-4. Şaḳın bu āhum oḳından ey **çarḫ-ı kec-i dūn-perver** / Naẓar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur

çarḫ-ı kec-reftār [1] Eğri/ters giden felek.

G2228-1. Görmez isem ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā görmişdürür bu **çarḫ-ı kec-reftārdan**

çarḫ-ı lāciverd [2] Lacivert felek/sema.

G341-1. Hecr ṭaşın üstüme yaġdurdı **çarḫ-ı lāciverd** / Yıḳup dil ḫānesi eflāke çıḳdı āh-ı gerd
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu **çarḫ-ı lāciverd** / Görmen yir yir ḫākda anı siz şanmañ nücūm

çarḫ-ı minā [2] Billur felek/sema.

G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi **çarḫ-ı mināda**n giçer
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir **çarḫ-ı mināda**r yine

çarḫ-ı nā-hemvār [1] Düzensiz felek/dünya.

G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḥazīn / İbret al sen bir naẓar bu **çarḫ-ı nā-hemvāra** haḳ

çarḫ-ı pīre-zen [1] Kocamış felek/dünya.

G416-2. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Bu **çarḫ-ı pīre-zen** ṣan oynaşumdur

çarḫ-ı ẓālim [5] Zalim felek/dünya.

G307-2. Bil ġanīmet ʿömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu **çarḫ-ı ẓālim** külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz şādmān / **Çarḫ-ı ẓālim** ya niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm ṣaḥn-ı çemen eyyāmıdur / **Çarḫ-ı ẓālim** kimler ile irte ʿişret-sāz olur
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ / El-emān ey **çarḫ-ı ẓālim** dād elüñden el-emān
Mr3-10. Gör neler itmiş daḥi n'eyler bu **çarḫ-ı ẓālimi** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
B193. Hīç belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / Yaġdırur çün **çarḫ-ı ẓālim** aña miḥnet ṭaşını

çarḫ-ḳırbāl [1] Feleğe yakın.

G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī ki bulınmaya nişān / **Çarḫ-ḳırbāl** oluban rūy-ı zemīni alsa

çarḫ-vār [1] Felek gibi.

G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm **çarḫ-vār** / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz

çār-kitāb [1] Kutsal dört kitap. Tevrat, Zebur, İncil ve Kuran-ı Kerim.

G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna **çār-kitāb** oldı şühūd

çārsū-yı ʿışḳ [2] Aşk çarşısı.

G1142-5. **Çārsū-yı ʿışḳda** gördük metāʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile geldük ki bāzār isterüz
G2031-3. Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan giçmişem / **Çārsū-yı ʿışḳ** içinde ideli bāzārı ben

çār-ʿunṣūr [1] Dört unsur. Su, hava, toprak, ateş.

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle **çār-ʿunṣūr** nüh-felekle vaḳt-i nec

çāş [1] *Far.* Hububat yığını; tohum. (Steingass, 1892: 386)

G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı yā şarāb-ı kevṣeri / La'l-i dilberden kime ola müyesser **çāşını**

çayır [1] *T.* Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer. (TDK, 2011: 508)

Mh3-5. Yir yüzi **çayır** çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler

çeh [2] *Far.* Kuyu, çukur. (Ş. Sami, 2010: 200) *bk. çeh-i Bābil*

G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġraġında **çehdür**
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / **Çeh** degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ

çeh-i Bābil [1] Bâbil'de Harut ile Marut'un kıyâmete kadar saçlarında asılı kalacakları kuyu. (Devellioğlu, 2000: 154, 151)

G2382-3. La'lüñ ṭamaʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum meded eyvāh **çeh-i Bābil** içinde

çehār-deh [2] *Far.* Ondört.

G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / Göñlümi alan benüm didüm **çehār-deh** sāledür
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbi dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ **çehār-deh** sende var

çehre [17] *Far.* Yüz, vecih, suret. (Ş. Sami, 2010: 200)

bk. çehre-i cānān, çehre-i efkende, çehre-i zerd, sirişk ü çehre-i zerd, sürḫ u çehre

(çehre [1], çehrem [6], çehremde [1], çehresi [7], çehresinden [1], çehresinüñ [1])

G176-2. ʿĀrifüñ gülgün şarāb ile ḳurumış **çehresi** / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış ḫuşk-leb
G345-3. Gözi yaşlu olur ḫūn-ı cigerle / Daḥi hem ehl-i ʿışḳuñ **çehresi** zerd
G1017-5. Egerçi zer idi **çehrem** yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ içinde / Naṣīb olan baña **çehrem** mehidür
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / **Çehresinden** bellüdür çün ʿāşıḳuñ āṣār-ı ʿışḳ
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı **çehrem** hemçü zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1534-1. ʿĀşıḳuñ **çehresi** zerd ü gözi nem-nāk gerek / ʿIşḳ daʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek

G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez **çehrem** üzre al olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni al
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi **çehremde** yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm yāre didüm
G2095-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler **çehresinüñ** sebze-gāhı zerd olan
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev ṣalar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki **çehre**
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / **Çehresi** döndi anuñ ḥasret ile limona
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi ki **çehrem** zerd ola
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki sürḫ u **çehresi** hem zerd ola
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem **çehresi** de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
B88. Dil diler pinhān ola ḥalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / **Çehrem** üzre görinürken gün gibi āşār-ı ʿışḳ
B191. ʿĀşıḳ oldur **çehresi** zerd ü yaşı hem al ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola

çehre-i cānān [1] Sevgilinin yüzü.

G2506-2. **Çehre-i cānān** görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña cism ile cāndan giçmeye

çehre-i efkende [1] Perişan yüz.

G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / Bir gören bir daḫi görmez **çehre-i efkendesin**

çehre-i zerd [5] Sararmış çehre, sołmış çehre, beñzi sołmış. (Tulum, 2011: 517)

G68-3. Firḳat ile ṣoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / **Çehre-i zerdüm** belā vü ġam ḥāzānıdur baña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi **çehre-i zerdüm** saña
G1893-1. Ġam ḥazānın ẓāhir itdi **çehre-i zerdüm** benüm / Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm
G1942-1. Yaşum içre nīlüferdür **çehre-i zerdüm** benüm / Ḫākda berk-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi āh kim / Beñzedi berk-i ḥazāna **çehre-i zerdüm** benüm

çekdürmek [8] *T.* Çekme işini yaptırmak.

(çekdürür [6], çekdüresi [1], çekdürürler [1])

G67-2. Bir yaña ġamdur çeken bir yaña derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek **çekdürürler** bu ser-encāmı baña
G428-1. Yār-ı men her dem baña cevr ü cefāyı **çekdürür** / Hey nice cevr ü cefā derd ü belāyı **çekdürür**
G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez ol ṣāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam gelür zecr ü cezāyı **çekdürür**
G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḥmet virmeyem diyü bu rāyı **çekdürür**
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu ṣanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-i ʿanāyı **çekdürür**
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı **çekdürür**
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir **çekdüresi** ṭaʿnını her bir dünuñ

çekebilmek [3] *T.*

1. Katlanabilmek.

G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı Muḥibbī çün ezel eyledi nūş / **Çekemez** minnetini olur ise cām-ı Cemüñ

2. Çekmeye gücü yetmek. (TDK, 2011: 509)

G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī **çekemez** / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / **Çekemez** anı bu çarḫuñ ḳaṭarı

çekememek [1] *T.* Çekme işini yapamamak. (TDK, 2011: 510)

G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña kebādedür / Ammā ki ḳatı **çekemedüm** ʿışḳ yāyını

çekilmek [6] *T. bk. gözine mil çekilmek*

(çekildi [1], çekilen [2], çekilmeye [1], çekilmiş [2])

1. ... Ḳurulmaḳ...(Tulum, 2011: 518) //germek.

G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berʾāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz **çekilmiş** ḳaşları ṭuġrāyı gör
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi **çekilmiş** ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf
G2313-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsn görülmez / **Çekildi ḫaṭı** oldı aña bārū
G2481-5. **Çekilmeye** dimişler ʿışḳ yāyı / Gerek derd ü belā aña kebāde

2. ... Yayılmaḳ...(Tulum, 2011: 518)

G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / **Çekilen** ejderleyin göklere āhumdur benüm

3. Katlanmak, üstlenmek, tahammül etmek. (TDK, 2011: 511)

G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre **çekilen** belālaruñ / Derde devā bilürler anı mübtelālaruñ

çekişmek [2] *T.* Tutuşmak, kavga etmek, muaraza ve mücadele etmek. (Ş. Sami, 2010: 201)

(çekişme [1], çekişür [1])

G150-7. Yür **çekişme** ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise edeb
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān **çekişür** / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng

çekmek [257] *T.*

bk. aġ çekmek, aġa çekmek, āh çekmek, āh-ı bī-pervā çekmek, āh-ı enīn çekmek, āh-ı seḥergāh çekmek, āh ü fiġān çekmek, āh ü vā çekmek, ʿasker çekmek, baş çekmek, bayraḳ çekmek, bende çekmek, belā vü miḥnet çekmek, belā vü derd ü ġam çekmek, belā vü derd ü miḥnet çekmek, boyun çekmek, cān çekmek, cedvel çekmek, cefā çekmek, cefā vü cevr çekmek, cevr ü cefā çekmek, cevr ü cefā vü miḥnet çekmek, çeküp çevirmek, dem çekmek, derd çekmek, derd ü belā çekmek, derd ü elem çekmek, derd ü ġam çekmek, derd ü miḥnet çekmek, dest çekmek, dīvār çekmek, el çekmek, elem çekmek, elif çekmek, emek çekmek, endīşe çekmek, ġam çekmek, ġam-ı ferdā çekmek, ġam-ı ʿışḳ çekmek, göñül çekmek, günāhını çekmek, ḫaber çekmek, ʿınān çekmek, intiẓār çekmek, ḳulaḳ çekmek, leşker çekmek, meşaḳḳat çekmek, miḥnet çekmek, miḥnet-i bār-ı ġam çekmek, miḥnet ü derd ü ġam çekmek, pāke çekmek, pīş-keş çekmek, rū çekmek, sedd çekmek, ser çekmek, sipāh çekmek, sīneye çekmek, sürme-i binā çekmek, taʿāb çekmek, tīġ çekmek, ṭuġrā çekmek, tuḥfe çekmek, yükin çekmek, zaḥmet çekmek, zār çekmek

(çek [13], çekdi [9], çekdiler [3], çekdügi [1], çekdügini [3], çekdügüm [5], çekdügümi [3], çekdüm [27], çekdüñ [1], çeke [6], çekeli [1], çekelüm [6], çekem [13], çeken [6], çekenler [1], çeker [81], çekerek [2], çekerem [3], çekerler [1], çekerse [1], çekersin [1], çekerüz [2], çekeyim [1], çekme [3], çekmedi [7], çekmege [5], çekmek [7], çekmemişdür [1], çekmeye [5], çekmeyem [3], çekmez [7], çekmezem [2], çekmiş [2], çekmişem [2], çekse [4], çeksem [1], çeksün [4], çeküp [12], çeküpdür [2])

1. Bir duyguyu içinde yaşatmak. (TDK, 2011: 514-515)

G26-2. Sen ʿınayet kānısın **çek** cürmümi ʿafv it ḳulam / Umaram senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G30-4. Didüm ki **çekdüm** rencini bulmaġa ḥüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / **Çekmek** ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G71-5. Derd-i ʿışḳuñda Muḥibbī ne belā **çekdügini** / Kimsenem yoḳdur ide ḥālimi āgāh saña
G288-1. Vaṣla irdüm **çekmiş** iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde **çekdüm** gerçi renc / Ḥamdülillah ḥāṣıl itdüm ʿışḳ gibi ulı genc
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / **Çekerem** cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil çoḳ raḳībüñ ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı **çekenler** ḥācıdur
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi **çekem** / Cevrüñ ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G484-4. Riyāzet **çek** ḳoma tevḥīdi elden / Cimāʿdur işi ḥayvānuñ ʿalafdur
G496-4. Şādmāndur irişen vuṣlat-ı rūzı ne bilür / Şeb-i hicrānda şu kim ḥasret-i cānāne **çeker**
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / **Çek** cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn **çeker** / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G667-3. İller viṣāline irişe ben firḳatin **çekem** / Dāim belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G887-5. Her şeb Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti ile / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer **çeker**
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / **Çekdügüm** Yaʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G1261-4. **Çekmek** içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1348-2. Niceye dek **çekelüm** ey dost bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1442-2. Zāhidā ḳo **çeksün** ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā şu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol sensin şefiʿ-i ümmet / Gülbānküñi **çekerler** cümle senüñ ḫalāyıḳ
G1469-1. Nice bir cevrüñ **çekem** terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ **çekerüz** şām u seḥer / Biz cefādan uṣanup sen be-perişān olduñ
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde **çekmeyem** ben mübtelā / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1539-1. **Çekmeyem** ger dir iseñ cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi **çekmege** cānā kimi muʿtād itmedüñ
G1573-2. Fiġānı çarḫa āhı āsumāna / İrer cevrin **çeker** devr-i zamānuñ

G1579-3. İncinür şanma beni cevr ile rāḥat buluram / **Çekmişem** cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice **çeke çeke** hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser daḥi nāzik
G1808-3. Nice yıllardur **çekerem** dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb ile cāh **çekem**
G2266-1. Niceye dek **çekeyim** hecr ile cevrüñ tasasın / Daḥi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aṣasın
G2337-3. **Çekelüm** cevri ne gelür elden / Bu da olsun ḥabībüm ögrence
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / **Çekmedi** hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam **çekem** şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz
B41. Nice günler **çeküp hecrüñ** belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla irmek ḫoş sañadur

2. Örtmek, giymek. (TDK, 2011: 514-515)

G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup şeb çadırını ser **çeker**
G640-5. Bu Muḥibbī girse ʿışḳ meydānına / Dūd-ı āhın başına miġfer **çeker**
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini dildār **çeker** / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer **çekdüm**
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer **çekdüm**
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per **çekdüm**
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per **çekdüm**
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına **çekmez** perdesin

3. Bir kimseyi veya bir şeyi geri almak. (TDK, 2011: 514-515)

G127-4. **Çekdi** aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G2221-2. Menʿ ider vuṣlat deminde dāmeni / Arada çāk olsa tīz **çek** pīrehen

4. Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek. (TDK, 2011: 514-515)

G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḫayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum mı **çeküpdür** ya naṣīb
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne **çeker**
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi **çeker** bir yañadan çarḫ / Eksük degül ikisi daḥi başa belādur
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā **çeker**
G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm Muḥibbī cān çeker / Baġlanur bend-i belāya ḫabs ile zindān **çeker**
G663-5. Ḫaṭṭı bir yañe **çeker** bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü kārında Muḥibbī n'eylesün ḫayrān olur
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü **çeker** / Ṣanki mıknatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi **çekdi** veyāḫūd mā **çeker**
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār **çeker** / Işḳ Manṣūrın aṣup kendüzini dār çeker
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā **çeker** / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʿle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim ṣol u kim ṣaġın **çeker**
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın **çeker**
G1568-2. Ḫayfdur ḳullaruñı çignetme / Şeh-süvārum atuñ başın **çekerek**
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / **Çeken** anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni **çeken** ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G2785-2. Yaḳamı yırtup **çeküp** bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var idi

5. Germek. (TDK, 2011: 514-515)

G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe **çekmege** devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut
G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem **çekmeye** / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār güc
G525-4. Ey kemān-ebrū **çeker** iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyına ʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara almış ele ebrū **çeker**
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh yā **çeker**
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur **çekmez** anı Rüstem daḥi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger **çeker** / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḫaḳḳa ki ter çeker
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿişve ile yār **çeker**
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol şūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın **çeküp** Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1612-4. Ey ḳaşı yā **çekmek** olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını kim **çekmek** istese / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G2092-2. **Çekmedi** Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya ben
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş **çeker** merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene **çekmez** didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2358-5. **Çekem** dirseñ Muḥibbī ʿışḳ yāyın / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki **çekmek** ister / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā gibi **çeker** / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi

6. Asmak. (TDK, 2011: 514-515)

G235-3. Ser **çekdi** yine āteş-i dil çarḫa ʿalem-vār / Yitmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet

G250-3. Ser **çekdi** bu dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı **çek** dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter
G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhum ʿalemin de ser-i eflāke **çeker**
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / ʿIşḳ Manşūrın aşup kendüzini dār **çeker**
G1200-5. Leşker-i eşk **çeküp** āhum livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1213-5. Leşker-i eşki **çeküp** āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1376-4. **Çekerem** eşk sipāhını idüp āhum ʿalem / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meşāf
G1488-2. Cemʿiyyet idüp bir nice dīvāneler olduḳ / Anuñ ʿalemini **çeküp** alayı büyütdüñ
G1635-5. Sīneñi ṭabl idüp Muḥibb **çek** bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl senüñ ʿalem senüñ
G1794-3. Āhumı ḳıldum ʿalem **çekdüm** sipāh-ı eşkümi / ʿIşḳ taḫtına çıḳup kendümi Dārā eyledüm
G1890-1. Allāh Allāh diyelüm sancaḳ-ı şāhi **çekelüm** / Yüriyüp her yañadan Şarḳa sipāhı çekelüm
G1962-1. Şu ʿle-i ʿışḳ āteşinden dil **çeker** her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem **çekdüm** / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ʿalem **çekdüm**

7. Bir yerden bir şeyi yukarı doğru almak. (TDK, 2011: 514-515)

G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi gibi / Lu ʿb ile ṣayda **çeken** zülfindeki ḳıllābdur
G2133-4. Āteş-i dil şu ʿlesin altun zencīr eyleyüp / Göklere **çeker** melekler işbu āhum ejderin

8. Güç durumlara dayanmak, katlanmak. (TDK, 2011: 514-515)

G350-2. Lebüñden ayru ey şīrīn-zebānum / Anı kim **çekmişem çekmedi** Ferhād
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini divānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim Mecnūn **çeker**
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler **çekdügüm** ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler **çeker** / Bilmek eger murād ise derdüm ṣa ʿbāne ṣor
G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı **çeker** giçer
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / **Çeksün** ser-i zülfine ki uşlana disünler
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim **çeke çeksün** aña cümle sezādur
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi ey dil neden bilür / Ḫaste olan ne **çekdügini** bil **çeken** bilür
G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz cihānı ḥabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim derdüñ ten-i tenhā **çeker**
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür rāḥat velī / Bu ḳadar var ara yirde ṭa ʿn-ı bed-gūyān **çeker**
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur belāyı o **çeker**
G680-4. Dil-i bī-tāb u ṭāḳat nice **çeksün** / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿaceb bār-ı girāndur
G702-1. Dostlar ben **çekdügümi çekmedi** Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile iñler yanumca kūh-sār
G706-4. Ben ṭabībā **çekmezem** kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül şevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār **çeker**
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda gör ki ʿāşıḳ-ı miskīn neler **çeker**
G935-2. Derd-i dil ḫālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki bīmār **çeker**
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın **çeker**
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler **çekdügini** bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī **çekme** gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez **çekse** yüz biñ i ʿtikāf
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen **çekdüñ** ise i ʿtikāf / Ben daḫi künc-i ḫarābāt içre oldum mu ʿtekif
G1399-3. Leylī zülf ile lebi şīrīnüñ aldı cān u dil / **Çekdügümi çekmedi** Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki **çekem** minnetini cām-ı Cemüñ
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan **çekmeyem** şimdengirü hergiz elem
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı **çekelüm**
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser **çekdüm** / Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler **çekdüm** neler **çekdüm**
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh **çekem**
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri **çekem** / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile zārı çekem
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ile ʿacabā ben bu şerm-sārı **çekem**
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı **çekem**
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver **çeküpdür** bu benüm bārum
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḥaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler **çekdüm** şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler **çekdüm** neler **çekdüm**
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler **çekdüm**
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem **çekdüm**
G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ kūh-ı tenüm kāh eyledi / Ḫusrevā ben **çekdügümi çekmemişdür** kūh-ken
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña **çekmez** anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2075-6. Ṣād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi gel / Ey dil **çekersin** ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2086-1. **Çekeli** bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin / Almaz ʿaynuma müşki ʿanberīnüñ minnetin
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / **Çekmezem** ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup **çekmedi** zīrā ki anuñ şiddetin
G2270-1. Hīç **çekmez** merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre **çeke** bunuñ şiddetin
G2302-4. Ger bula göñül yarasına ḫāk-i derüñden / Ne ḥasret-i merhem **çeke** ne minnet-i dārū
G2323(a)-2. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / **Çekmege** çünki anı mu ʿtādam oġlandan berü
G2375-2. Şular kim **çekdiler** ʿālemde renci / İrişür muḳarrer ʿāli gence
G2444-3. Belā-keş añılur Mecnūn u Ferhād / Velī her biri **çekmedi** bence

G2676-1. Şol ḳadar **çekdüm** belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını
G2718-4. **Çeker** ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı bu çarḫuñ ḳaṭarı
G2768-2. Her kim ki dehr ni ʿmetini yiye ḥırş eyleye / Anuñ ṣoñında **çekse** gerek imtilāsını
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda **çekdügüm** bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫi
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / **Çekmez** o bārī degmede ol ḫār benüm gibi
En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben **çekdüm** ise / Terk-i cān eylemişem baña ne ʿizz ü ne vaḳār
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʾl ü **çekdüm** yāreler / Bulımadum ey Muḥibbī derdüme hīç çāreler
Mr6-4. Anuñ içün **çekerüz** dehr-i denīnüñ minnetin / Aṭlas u zer-beft ü dinār u diremden fāriġuz
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı **çekmek** içün ner benem / Ḫāliş olmış būte içre zer benem

9. İçine almak, emmek. (TDK, 2011: 514-515)

G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḫı gülgūn **çeker** / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn **çeker**
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne **çeker** / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne **çeker**
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā **çeker**
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn **çeker**
G678-2. Göricek zülfini cānā lebüñi ẕikr iderem / Sem-i efʿīyi gören himmeti tiryāka **çeker**
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür bu göñül baġrındaki yaġın **çeker**
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı **çekdi** seni anda ya gilüñ
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi ḫūn-ı ciger **çekdüm** / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger **çekdüm** / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

10. Aynısını yazmak ve çizmek. (TDK, 2011: 514-515)

G380-2. Ruḫlaruñla ḫüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze ebrūsın meh-i gerdūn **çeker**

11. Bir yerden başka bir yere taşımak. (TDK, 2011: 514-515)

G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa bu göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne **çeker**
G496-5. Çeşm-i ṣayyādı yine eyledi çin-i zülfini dām / Murġ-ı dil ṣaydına ḫālin döküben dāne **çeker**
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın **çeker**
G918-1. Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar **çekdiler**
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına niṣār içün gözümden sīm ü zer **çekdüm**
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer **çekdüm**

12. Üzerinde bulunan bir silahla saldırmak için davranmak. (TDK, 2011: 514-515)

G335-5. Ey Muḥibbī dil nice olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer **çeker** ḫāli sipend
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum hevālanur / Çeşmi **çekerse** ḫançeri baġrum paralanur
G604-3. **Çeküp** ḫançer ḳıla ʿuşşāḳına ḳaṣd / Nice tenler o dem cāndan berīdür
G613-3. Tiġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān **çeker**
G640-2. Serv-ḳaddüñ ile daʿvi eylemiş / Bid işidüp yüzine ḫançer **çeker**
G828-2. Geh **çeker** tiġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / Baña bu işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki ter **çeker**
G1108-2. Gözleri ḫançer **çeküp** ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar yāre düşdi göñlümüz
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer **çeken** her dem hilālüñdür senüñ
G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe **çek**
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / Birüz ey ḳaşı yā oḳuñ **çekerek**
G2549-5. **Çekse** ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2571-4. Ḳanlu ḫançer **çeküp** ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḥrāb ile
G2765-4. Ġamzeler ḫançer **çeküp** ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme gel / Pirā **çeküp tiġ**-i sitem ʿizze vefā gösterme gel

13. Taşıma gücü olmak. (TDK, 2011: 514-515)

G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil götürür / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne **çeker**
G536-4. Mest-i üştür **çekmeye** ben **çekdügüm** bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān **çeker**
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn **çeker**
G623-4. Ger ṣadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken **çekdügi** bārī ṣanmañuz hāmūn **çeker**
G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını bār **çeker**
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın **çekse** ger / **Çekmeye** anı egerçi cürmi bir miṣḳāldür
G1839-4. Bār-ı ġamını **çekmege** dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum
G1857-3. Şikāyet itmez idüm ġam yükinden / Eger **çekmege** anı ḳādir olsam
G1886-4. **Çekdügüm** bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭṭārı **çekmeye** / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / **Çekmek** ile bār-ı ġamı ḫammāl olayın bir zamān
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür **çeker** dil yirde ḳomaz bārını
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar **çekmez** iken / Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāne

14. İçki içmek. (TDK, 2011: 514-515)

G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i ṣahbā **çeker** / Zāhid-i dil-teşne ḥayvān gibi her dem mā **çeker**
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā **çeker** / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-ya ʾḳıl olup dehr içre her dem çü **çeker**
G640-1. Lebleriñden kim bugün sāġar **çeker** / Ṣanma ferdā minnet-i kevṣer **çeker**
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına ġonce bāde-i ṣahbā **çeker**
G859-3. Bencileyin laʾl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḥamrā **çeker**
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem mā **çeker**
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar **çekdiler**
G1828-4. Laʾli yādına gülüñ sāġar-ı ḥamrā **çekelüm** / Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı **çekem**
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳuʾl-ḳadem **çekdüm**
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre **çeke** ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña ṣun
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol **çeküp** çāk eyle girībānı
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür ṣanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan **çeker** meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ şūfīyā bu vech ile irşādı var
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʾlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān **çekmeye** cāmı

15. Tartıda ağırlığı olmak. (TDK, 2011: 514-515)

G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān **çeker**

16. Bir cisim, belli bir yakınlıktaki başka bir cismi kendisine yaklaşmaya zorlamak. (TDK, 2011: 514-515)

G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū **çeker**
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā **çeker**
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni **çeken** ṣuyı ṭoprağı gibi

17. Herhangi bir engel kurmak. (TDK, 2011: 514-515)

G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper **çekdüm**
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper **çekdüm**

18. Çizgi durumunda uzatmak. (TDK, 2011: 514-515)

G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar **çekdi** ḫoş cevdel aña
G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbi cūlar itdi çeşmini / Nil aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn **çeker**

19. Tedavi amacıyla şişe, vantuz, sülük v.b.ni uygulamak. (TDK, 2011: 514-515)

G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe **çek**

20. Döşemek. (TDK, 2011: 514-515)

G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn **çeker**
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne **çeker**

21. Göndermek, sevk etmek. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G1922-3. **Çeksem** sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı düpdüz / Diksem livā-yı āhı yaʿniʿalāmet itsem
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün ābdanʿālem / **Çekdi** sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam
G2364-5. Muḥibbī her yane **çekdi** sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza
G2595-4. ʿUşşāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü **çeker** anı kim yarar ola
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ **çekmiş** aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʿbeye

22. Cezâ olarak bağlamak, vurmak. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / **Çek** anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1861-1. Göñlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / **Çek** anı zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / **Çek** şaçuñ zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam

23. Gövdesine yaklaştırmak, büküp toplamak. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G2153-3. Yüzümi süreyim **çekme** ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben

24. Sıralayıp söylemek, tasrif etmek. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G623-5. Müddeʿī bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ şiʿri daḫi mevzūn **çeker**

25. Vermek, düzenlemek, tertip etmek. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu ben dervīşe **çek**

26. Sürmek. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini sürḫ-i serüñ / Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı **çekelüm**

27. Önüne çıkarmak, takdim etmek. (Ş. Sami, 2010: 201)

G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi her dem işe **çek** / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek

28. Söylemek, demek. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G1704-6. **Çekdi** bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda fīrāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile zārı **çekem**

29. Örtmek, kapatmak. (Ayverdi, 2005: 547-548-549)

G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʾālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef **çekme** gel māl üstine

çeküp çevirmek [1] Hâle yola koymak, yönetmek.

G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne ḫod āh u vāh-ı zārumdur / Beni **çeküp çeviren** āh rūzgārumdur

çekrenmek [1] *T.* Damlamak.

G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre **çekrenür** / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb

çelipā [2] *Far.* Haç, salip. (Ş. Sami, 2010: 202) *bk. zülf-i çelīpā*

G913-5. Bir sencileyin gāh **çelīpā** ide zülfin / Geh göstere ʿuşşāḳına zünnār kimüñ var
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün **çelīpā** zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

çelmek [1] *T.* Düşürmek, yere vurmak. (Ş. Sami, 2010: 202)

G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz **çelmiş** ḳaşları ṭuġrāyı gör

çemen [53] *Far.* Ağaç ve çiçekleri havi çayır, bahçenin oturulacak gölgelik çayırı. (Ş. Sami, 2010: 202) Bugün anlaşılan kırsal, yeşillik, çimenlik yir anlamlarından ziyade bütün ögeleri ve teşrifatıyla oturmuş bir klasik Osmanlı bahçesini göstermektedir.

bk. āhū-yı çemen, bāde vü ṣaḥn-ı çemen, bāġ ü çemen, bezm-i çemen, çemen ü āb-ı cūybār, Dārā-yı çemen, devr-i çemen, eṭrāf-ı çemen, eyyām-ı çemen, gül-hā-yı çemen, gülistān u çemen, hāy-ı çemen, hengām-ı çemen, murġ-ı çemen, naṭ ʿ-ı çemen, nigāristān-ı çemen, pāy-ı çemen, ṣaḥn-ı çemen, ṣaḥn-ı çemen-i ḫil ʾat-i jengār, ṣaḥrā-yı çemen, serv-i çemen, seyr-i çemen eylemek/itmek, seyr-i çemen ḳılmaḳ, sūy-ı çemen, ṭaraf-ı bāġ u çemen, temāşā-yı çemen, vaḳt-i çemen

(çemen [17], çemende [27], çemenden [1], çemendür [2], çemeni [2], çemenler [1], çemenümle [1], çemenüñ [2])

G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş şanmañ **çemende** ʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez **çemenden** geç
G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül **çemende** şevḳ-i gül ile ider sürūd
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cānā **çemen** seyrānını / Laʾl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan n'olur
G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül **çemen** sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe ṣan levend oġlanıdur
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine **çemende** bülbül işi fiġāndur
G634-4. Terk eyle ḳamu fikr hemān saña gereklü / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u **çemendür**
G671-3. **Çemende** sāġar almışdur eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G686-2. Gül şormadı meger ki anuñ ḫāl-i zārını / Bülbül **çemende** ḫaste olupdur yuvalanur
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen nergis **çemen** / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G797-5. **Çemende** nergisüñ tācın başında / Ḳapar peyk-i ṣabā ġāyet deʿayyār
G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur **çemen** serv-i revānum ḳandadür / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı cānum ḳandadür
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis **çemende** her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G856-1. Reyāḥin şāhınuñ taḫtı **çemendür** / Gelen dīvānına serv ü semendür
G868-2. Eline aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḫāżır / **Çemen** sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi zār olur / Ṣankim **çemende** şevḳ-i gül ile hezār olur

G917-3. Gül **çemen** taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i ṣabā serv-i ḫırāmānı oḳur
G1005-2. Bülbül **çemende** ṣanma ki dāim sürūd ider / Gül ṣevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1017-4. Ṣalın serv-i ḫırāmānum **çemen** seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile her dem ser-i kūyuñ ṣulanmışdur
G1207-1. Bülbül oldı çün **çemende** naġme- sāz / Ey yüzi gül sen daḫi ḳıl bezme sāz
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ **çemen** baṣ / Ki zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1238-5. Sen **çemen** seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1385-1. Geldi benefşe ḫaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter **çemende** serv ü çenāra yir yoḳ
G1400-2. İñiler bülbül **çemende** gördügiyçün her seḥer / Nice serler ḫūn ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1451-1. Lālezār oldı **çemenler** ey göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḫamrāya baḳ
G1511-5. Ṣāhid ü sāġar u mül serv ü semen āb-ı revān / Revnaḳ-ı gül demidür seyrini ḳıl var **çemenüñ**
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / Ṣeb-i żulmetde **çemen** seyrine mehtāb gerek
G1699-5. Ey Muḥibbī ʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör **çemende** oldı ʿişret-sāz gül
G1788-4. Dili ḫoş idelüm **çemende** varup / Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uṣandum bülbülüñ dāim **çemende** ġulġulından hem
G1939-2. Nice bir **çemende** lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā gibi gülinden hem
G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül **çemen** / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān
G2180-1. **Çemen** irişdi yüzüñsüz bahārı n'eyleyin / Lebinsüz olsa mey-i ḫoş-güvārı n'eyleyin
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḫi / Görsen **çemende** ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2307-3. **Çemende** açmaġa yoḳdur mecāli / Gözini nergis ol şehlāya ḳarşu
G2368-1. Söyler **çemende** derdini bülbül yine güle / Līkin gül eylemez naẓarı ḫāl-i bülbüle
G2424-1. Yir yirin oldı **çemende** yine peydā lāle / Eline aldı gelüp bāde-i ḫamrā lāle
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı **çemen** / Bu ṣafādan zer ṣaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2465-1. Bülbül **çemende** nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile
G2511-3. Gülüñ ḫār olalıdan hem-nişīni / Ötüp feryād ider bülbül **çemende**
G2521-4. Güller bitirüp çevremi yaşum **çemen** itdi / Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun **çemenümle**
G2552-3. Baña sensüz görinür ḫār gülşen / Leṭāfet ḳalmamış hergiz **çemende**
G2589-1. Ruḫlaruñ añılsa göñül zār zār ola / Bülbül **çemende** nāle ḳılur nev-bahār ola
G2612-3. Cilve eylerdi **çemende** nāz ile ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā idi
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ du ʿālar idiserdür saña ḳabri **çemeni**
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ urup / Ḳurdı **çemende** Leylī gibi gül otaġını
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ **çemeni** / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad çü meni
G2775-4. Lāleler ṭutmış **çemen** eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni
G2793-1. Gördüm **çemende** nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
Mh3-5. Yir yüzi çayır **çemen** eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile **çemen** seyrine ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine ṣanmañ pīrehen

çemen ü āb-ı cūybār [1] Çemen ve ırmak suyu.

G160-1. Ḳıl dilā cām-ı ḫoş-güvārı ṭaleb / **Çemen ü āb-ı cūybārı** ṭaleb

çemensüz [1] Çemensiz, çemen olmaksızın.

G1156-2. İdenler vaḳt-i gülde geşt-i gülşen / Didiler ʿıyş u nūş olmaz **çemensüz**

çenār [15] *Far.* Maruf ağaç. Mürûr-ı zaman ile kendi kendine tutuşup yanması meşhur... (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 58) *bk. serv ü çenār*

(çenār [12], çenāra [1], çenārum [1], çenāruñ [1])

G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı **çenār** el ḳaldurup itdi du ʿā
G482-4. Ṣāḥ-ı serv üzre ḳaçanki ḫuṭbe okur ʿandelīb / Añsa gül yüzin **çenār** el ḳaldurup āmin ider
G539-2. Ol boyı serv seyr ḳılsa **çenār** / Aña el ḳaldurup du ʿālar ider
G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler hem ayasın ḳırsar **çenār**
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar **çenār**
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler durmaz aya ḳarşu **çenār**
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende **çenār** / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār gül
G1848-3. **Çenārum** seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende **çenār** / El du ʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2315-5. Ṣular gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı ḫālin söyler **çenāra** ḳarşu
G2391-2. Serv baş egüp **çenār** el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile
G2397-2. Saña du ʿālar eyleye el ḳaldurup **çenār** / Bāġa revāne olsan o serv-i revān ile
G2459-3. ʿÖmr el virse **çenāruñ** irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳaddüñe hem hem-ser yine
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ **çenār** ile
En1-3. Te Temāşā ideliden ḳad-i dil-cūñı şehā / Ḫiḍmete bağladı bil ḳarşuna el ṭutdı **çenār**

çenber [6] *Far.* *bk. bāb-ı çenber*

(çenber [3], çenberden [1], çenberdür [1], çenberi [1])

1. Saç kıvrımı, büklüm büklüm.

G101-3. Kimeʿanber kimine **çenber** görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şuʾbāndur bańa
G221-1. Gül yüzine ḳodıʿanber-kākül-i miskīn dost / Eylemiş kendüyi **çenber** kākül-i miskīn dost
G2729-3. Laʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse **çenberi**

2. Tuzak.

G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẕer ḳıl ey gönül murġı / Senüñ şayduña düzülmiş nice yirden o **çenberdür**
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dilʿaceb bilsem bu **çenberden**

3. Sahibini belirlemek için halka şeklindeki vurulan damga.

G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ileʿāşıḳ eylemiş **çenber** yine

4. Halka.

G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / **Çenber** olmış başları bir yire gelmiş nā gibi

çend [1] *Far.* Bunce, niçe, ne ḳadar...(Tulum, 2011: 521) *bk. iḥsān-ı çend*

G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil zülfi aġına / Ḫalāṣ olmaz nite cehd eylese **çend**

çendān [4] *Far.* Niçe, bir niçe, ne deñlü, ol ḳadar... (Tulum, 2011: 521)

G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi benüm **çendān** ferāġum var
G1391-2. Eger cürm iseʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ **çendān** günāhı yoḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm **çendān** günāhum yoḳ
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola **çendān**ʿalāmet hem

çeng [13] *Far.* Eskiden dikine tutulan ve parmakla çalınan telli çalgılardan birinin adı, kanuna benzer, boyu uzun ve eğri...(M. Z. Pakalın, 1946: 347-348)

bk. āvāz-ı çeng, çeng eylemek/itmek, çeng olmaḳ, çenge dönmek, çeng ü çegān, çeng ü nāy, çeng ü nāy u def, çeng ü nāy u ʿūd, çeng ü ʿūd, ḳānūn u çeng ü nāy

(çeng [10], çengi [3])

G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm **çeng** nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi **çeng** yaşumı tār eyledüm / Eylerem şimdengirü **çeng** ile ḳānūn ile baḥş
G318-3. Zebān-ı ḥāl ile her biri tesbīḥ / İder **çeng** ü eger nāy ü egerʿud
G1439-3. Bezm-i ġamda **çeng** gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi defʿḳāmetün **çeng** / Demüñ ḳılsun aña ney gibi āheng
G1597-4. Ey **çeng** nedür bezm-i ṣafā bu nʾola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1661-4. **Çeng** ileʿūdaʿamel virdi mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tār u mār gül
G1888-4. Sinesin def döger ü nāy iñler / Çağırup **çeng** dir rübāb içelüm
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde **çengi** zār iden
G2074-2. Gider ġam meclisinde **çengi** muṭrib / Yiter dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme aldanma ṣarāba / Eger ol bezme zühre ola **çengi**
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi defʿḳāmetün **çeng** / Gönül ḳılsun aña ney gibi āheng

çeng eylemek/itmek [11] Çenge benzer şekilde eğmek, bükmek.

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi **çeng itdi** biraz nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G215-2. Ḳaddümi **çeng eyleyüp** ṭaḳduñ aña cān riştesin / Nāle vü feryādumı zīr ü bem itdüñ āḳıbet
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm **çeng ideli** bār-ı belā / İñler ol meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi **çeng ider**
G1284-5. Ḳaddümi **çeng eyleyüp** ḳānūna āheng eyledüñ / Buralı gūşum Muḥibbī dest-i ġam ṭanbūr-veş
G1390-3. **Çeng ider** geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi **çeng idüben** / Ney gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi **çeng eyledüm**
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim ḫāfiye / Ḥışm ile ḳılsun girih ebrūların **çeng eylesün**
G2240-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī ʿāşıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle ḳılsun ḳaddini **çeng eylesün**
G2329-2. **Çeng idüp** ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna

çeng olmaḳ [14] Çenge benzer şekilde eğilmek, bükülmek. *bk. çenge dönmek*

G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu **çeng oldı** ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam toḳunur aña tāziyānedür
G659-6. Bükülüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde **çeng oldı** / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G830-4. **Olalı** bār-ı ġamdan ḳāmetüm **çeng** / Sirişk-i çeşmüm anda tāra beñzer
G1210-4. Yaşum tār u ḳadüm **çeng olalı** āh / Fiġān ü nāle zīr ü bemsüz ḳılmaz

G1480-2. Fiġān u nāle ḳılsam nāy oḫşar / **Olaldan** meclis-i ġamda ḳadüm **çeng**
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm **olaldan** hemçü **çeng**
G1530-1. Ġamuñla **olalıdan** ḳāmetüm **çeng** / İderem bezm-i ġamda nāya āheng
G1558-3. Ḳāmetün **çeng oldı** çün tār ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin eger tār eylese / Ḥam olup bezm-i belāda ḳāmetüm **olduḳda çeng**
G1619-5. İñilerse Muḥibbī bezm-i ġamda / ʿAceb olmaz **olupdur** ḳāmeti **çeng**
G2044-2. Ḳāmetüm **çeng olmayınca** uymadum ḳānūna āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm **çeng oldı** āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün sāz isteyen
G2542-7. Muḥibbī'nüñ **olaldan** ḳāmeti **çeng** / Uyup nālişler eyler söz ü sāza
G2567-5. Muḥibbī ḳāmetüm **çeng olaldan** / Fiġān eyler bu göñlüm zīr ü bemde

çenge dönmek [13] *bk. çeng olmaḳ*

G494-4. **Dönelden** ḳāmetüm **çenge** gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl añlar
G513-5. Ey Muḥibbī **çenge döndi** ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm düşumdadur
G616-4. Meclis-i ġamda büküldi **çenge döndi** ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca nāle eyler dil ney-i güyā olur
G618-2. **Dönelden** ḳāmetüm **çenge** aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün zīrle bemdür
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum **döndi çenge** ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / **Çenge döndi** ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1449-2. **Çenge döndi** ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden bu felek / Tār idelden yaşumı **çenge dönüpdür** bu belüm
G2008-3. Gözüm yaşını tār itdüm **dönelde** ḳāmetüm **çenge** / İñlersem ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm
G2331-5. **Çenge döndi** ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı dönüp her birisi eṭvāruma
G2423-2. **Çenge döndi** ḳāmetüm eşküm olaldan tār aña / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger o tāruma
G2482-1. Ḳāmetüm **çenge dönüp** ṣanma sürūd eylemeye / İnleyüp nāle ḳılup āhını dūd eylemeye
G2569-3. **Dönelden** ḳāmetüm **çenge** şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḥāl ile ḫūlar gelür derd ile feryāda

çeng ü çegān [3] Arp ve tef.

G455-1. Başda ḫumār defʿini pīr-i muġāna ṣor / Dir saña dil hevāsını **çeng ü çeġāna** ṣor
G716-3. Zāhid bulursa ṣavmaʿada leẕẕet-i semā / Rindānun işiʿıyş ile **çeng ü çegānedür**
G1027-2. Şeyḫ leẕẕet alsa ṣavmaʿasında semā ile / Rindüñ ḥużūrı meygede **çeng ü çegānedür**

çeng ü nāy [1] Arp ve ney.

G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u **çeng ü nāya** baḳmazuz

çeng ü nāy u def [1] Arp, ney ve def.

G1375-2. Dostum ben saña cānum nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı **çeng ü nāy u def**

çeng ü nāy u ʿūd [1] Arp, ney ve ut.

G2036-3. Bugünüñ ferdāya ṣayma żāyiʿ itme ʿömrüñi / Dir bu sözi çoḳ işitdüm **çeng ü nāy u ʿūddan**

çeng ü ʿūd [1] Arp ve ut.

G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler nāy ü iñler **çeng ü ʿūd**
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī **çeng ü ʿūd** / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi

çengāl [3] *Far.* Çengel; pençe. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 58)

G1467-4. Baḥr-i ḥüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli māhiler gibi / Anları ṣayd itmege zülfüñi **çengāl** eyledüñ
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi eñegün çāhına / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi **çengāl** eyledüñ
Mr1-7. Murġ -ı dil naḳdine çün zülfini **çengāl** eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb āl eyledüñ

çepçevre [1] *T.* Bütün yanlarını kuşatacak biçimde...(TDK, 2011: 521)

G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi **çepçevre** ḳuşanmış ulu deryāya baḳ

çerāġ [57] *Far.* Kandil ve mum ve meşale gibi vâsıta-i tenvîr. (Ş. Sami, 2010: 203)

bk. bālā-yı çerāġ, çerāġ uyandurmaḳ, çerāġ uyarmaḳ, çerāġ-ı dil, çerāġ-ı ġam, çerāġ-ı ḥüsn, çerāġ-ı mihr, çerāġ-ı şām-ı hicrān, er çerāġı, pāy-ı çerāġ, rūy-ı çerāġ, sevdā-yı çerāġ, temennā-yı çerāġ, vālā-yı çerāġ

(çerāġ [20], çerāġa [4], çerāġı [15], çerāġıdur [1], çerāġın [6], çerāġını [5], çerāġum [4], çerāġumdur [1], çerāġumuz [1])

G37-8. Şemʿ gibi dil **çerāġın** yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl bāña

G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳdun **çerāġ** / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G464-5. Söz **çerāġın** rūşen itse ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī sözi Ḫusrevden yaḳar
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir **çerāġum** var
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen **çerāġı** var
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün **çerāġıdur**
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun **çerāġı** sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür arturur dil āteşin / Şanasın kim eşk-i çeşmüm ol **çerāġın** yaġıdur
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa miḫnet **çerāġını** / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa şaldılar
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir **çerāġum** var
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki **çerāġumdur** / Ezelden aña nezr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden **çerāġ** / Şiʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G958-2. Rūşen itmege **çerāġın** tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārızı şemʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil **çerāġı** var
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne **çerāġ** üstindedür
G1079-4. Dil **çerāġın** şu ʿelendirsem ʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz
G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı ʿışḳuñ **çerāġını** / Yandı eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa Muḥibbī ʿaceb midür / Meh gibi var çü meclis-i ġamda **çerāġumuz**
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan **çerāġ** / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol iki ferzāne-veş
G1270-1. Ehl-i diller şaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger **çerāġ** imiş
G1336-2. Şu ʿle virdi dil **çerāġı** göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şemʿ
G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme **çerāġ**
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından aña hergiz **çerāġ**
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḫācet degüldür yaḳmañuz anda **çerāġ**
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḫācet degül yaḳmaḳ **çerāġ**
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı bu ʿālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḫüsnüñden gelüp anlar **çerāġ**
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi yandurdı Muḥibb anda **çerāġ**
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ **çerāġı** yaġı baġrum yaġıdur / Ol **çerāġa** eylemişdür bu Muḥibbī dil fitil
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken **çerāġını** / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda bir abdālem
G1848-4. Neşāṭum ʿışretüm bezmüm **çerāġum** neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum
G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ **çerāġını** / Ġam tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1996-3. Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde / Yanar baġrum yaġı ṭurmaz **çerāġum**
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki **çerāġ** / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden ṣaçılmasun
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem süz-nāk olsun / **Çerāġı** sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn **çerāġın** yaḳasın
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ **çerāġı** yana söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki **çerāġ** / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2300-3. Ne bilsün ḫālini ol şemʿ-i meclis / Dimişlerdür **çerāġ** dibi ḳarañu
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmiʿ-i ḥüsni / Degül ḫācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz **çerāġ** anda
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı **çerāġ** ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meşʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2574-5. Muḥibbī nezr ḳıl ġam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder **çerāġa**
G2591-3. Pervāne gibi odlare yana bu cān u dil / Ḫüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki **çerāġ** ola
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki **çerāġı** / Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāġı
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün şeb yaḳar ḳamer **çerāġı**
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger **çerāġı**
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer **çerāġı**
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş andan yaḳar **çerāġı**
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen **çerāġını**
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Nezr akçesi şanasın geldi **çerāġa** düşdi
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ **çerāġı** şu ʿlenmez mi eger / Yaḳmasam dem dem ben anda bu yüregüm yaġını
G2789-5. **Çerāġı** sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şiʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
Mr1-9. Ḫüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir **çerāġ**
D18-1. Şu ʿle-i āh yiter yaḳma **çerāġı** giceler / Āteş-i āh ile yandı yanısardur niceler
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün **çerāġ**
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż ʿeyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen **çerāġ**
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine gönder nezruñ **çerāġa** olsun

çerāġ uyandurmaḳ [1] Mum yakmak.

G559-3. Şemʿ **uyandurdı çerāġını** diyār-ı Şām'da / Eksük olmaz her gice pervāneden ḳurbān aḳar

çerāġ uyarmaḳ [4] Çerāġ yaḳmaḳ, mum yaḳmaḳ, mum oyarmaḳ. (Tulum, 2011: 522)

G1350-4. Ḫācet degül bu ḫāne-i hicrāna ey refīḳ / **Uyarma** şemʿi sīnem olupdur aña **çerāġ**
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ ṣalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i ʿışḳ içre Mecnūn-veş **uyardum** bir **çerāġ**
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ ezel Mecnūn urup bünyādını / Bu Muḥibbī baġrının yaġıyle **uyardı çerāġ**
G1879-3. Tekye-i ʿışḳ **çerāġını uyarsam** ne ʿaceb / Çünki Mecnūna çıḳar silsilemüz ferzendem

çerāġ-ı dil [1] Gönül kandili, mumu.

G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī **çerāġ-ı dil** / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar çü şām ola

çerāġ-ı ġam [1] Gam kandili, mumu.

G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı ile anda **çerāġ-ı ġam** yanar

çerāġ-ı ḥüsn [1] Güzellik kandili, mumu.

G840-3. Dün gice gördüm **çerāġ-ı ḥüsni** / Yaḳdı dil pervāne gibi bāl ü per

çerāġ-ı mihr [1] Güneş kandili, mumu.

G854-5. Rūşen olsun gün gibi dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde **çerāġ-ı mihrini** uyarı gör

çerāġ-ı şām-ı hicrān [1] Ayrılık gecesinin kandili, mumu.

G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden / Çün ol āteşdür **çerāġ-ı şām-ı hicrānum** benüm

çerī-vār [1] Yağmacı asker gibi.

G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı **çerī-vār**

çeş [1] *Far.* Tadına bakan... (Steingass, 1892: 392)

G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm ṭopraġa sürem / Bu nevʿ ile ola ki lebi cürʿasın **çeşüm**

çeşm [342] *Far.* Göz, ayn, dîde. (Ş. Sami, 2010: 204)

bk. bāġbān-ı çeşm, bīmār-ı çeşm, cellād-ı çeşm, cūybār-ı çeşm, çeşmi kenārı segirmek, çeşmi ṭolmaḳ, çeşmini açmaḳ, çeşm süzmek, çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/ görinmemek, çeşm-i āhū, çeşm-i āl, çeşm-i ʿālem, çeşm-i ʿāşıḳ, çeşm-i ʿayyār, çeşm-i bed, çeşm-i bed-mest, çeşm-i bī-emān, çeşm-i bīmār, çeşm-i cādū, çeşm-i cāzū, çeşm-i cellād, çeşm-i cihān-bīn, çeşm-i dilber, çeşm-i ejder, çeşm-i erbāb-ı naẓar, çeşm-i eşk-bār, çeşm-i felek, çeşm-i fettān, çeşm-i fīrāvān, çeşm-i ġamze-zen, çeşm-i gevher-pāş, çeşm-i giryān, çeşm-i güher, çeşm-i güher-bār, çeşm-i ḫaste, çeşm-i ḫāşāk, çeşm-i ḫayrān, çeşm-i ḫırām, çeşm-i ḫışm, çeşm-i ḫūn, çeşm-i ḫūn-ālūd, çeşm-i ḫūn-feşān, çeşm-i ḫūn-rīz, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār, çeşm-i intiẓār, çeşm-i kāfir, çeşm-i ḳattāl, çeşm-i maḫmūr, çeşm-i merd, çeşm-i Mecnūn, çeşm-i mest, çeşm-i Muḥibbī, çeşm-i nem-gīn, çeşm-i nā-bīnā, çeşm-i nemnāk, çeşm-i nigār, çeşm-i pür-ḫūn, çeşm-i pür-ḫūn-āb, çeşm-i rūşen, çeşm-i ṣaġār, çeşm-i ṣayyād, çeşm-i seḫer-geh, çeşm-i serḫoş, çeşm-i sitem-gerden, çeşm-i sitem-kār, çeşm-i siyāh/siyeh, çeşm-i şehbāz, çeşm-i şehlā, çeşm-i şūḫ, çeşm-i ter, çeşm-i yār, çeşm ü ebrū, çeşm ü ebrū-yı siyāh, çeşm ü müjgān, çeşm ü zülf, çeşme-i çeşm, çeşme-sār-ı çeşm şāgird ü çeşm, eşk-içeşm, gevher-i çeşm, ḫadeng-i çeşm ü ebrū, ḫāne-i çeşm, ḫayāl-i çeşm, ḫayāl-i çeşm-i yār, ʿibret çeşmin/gözin açmaḳ, imām-ı çeşm, kāse-i çeşm, kāse-i çeşm-i Muḥibbī, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ, ḳaṣṣāb-ı çeşm, kīse-i çeşm, kūşe-i çeşm, merdüm-i çeşm, merdümān-ı çeşm, mest-i çeşm, mest-i çeşm-i ḫᵛāb, sāġar-ı çeşm, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ, sāḥil-i çeşm, sāḳī-i çeşm, saḳḳā-yı çeşm, ṣayyād-ı çeşm, sirişk-i çeşm, sürme-i çeşm-i nigār, şāhbāz-ı çeşm, şīr-i çeşm, şīşe-i çeşm, tācir-i çeşm, tātār-ı çeşm, tīġ-i çeşm, Türk-i çeşm, Türk-i çeşm-i mest, zaḫm-ı çeşm, zülf ü çeşm

(çeşm [16], çeşmden [1], çeşme [4], çeşmi [100], çeşmidür [3], çeşmin [3], çeşminden [5], çeşmine [19], çeşmini [14], çeşminüñ [2], çeşmüm [72], çeşmümde [3], çeşmümden [6], çeşmümdür [1], çeşmüme [9], çeşmümi [5], çeşmümle [1], çeşmümüñ [8], çeşmüñ [46], çeşmün [6], çeşmünde [1], çeşmünden [1], çeşmüñe [2], çeşmüni [2], çeşmüñi [3], çeşmüñle [1], çeşmüñüñ [8])

G7-3. Cān u dilden **çeşmüñüñ** ṣayyādına ṣundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan bugün cāndur baña
G52-4. Ḫışm ile **çeşmüñ** dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah kim ʿinayetdür baña
G76-5. Elde taşvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki **çeşmi** ḫāl saña

G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh **çeşmünde** cā / İdeli başumda vardur biñ hevā
G95-5. Ḫākipāyuñ gözlerüme sürmedür / Sürme **çeşmümden** anı virsün żiya
G98-4. Giceler encüm şayar tā ṣubḥa dek **çeşmüm** benüm / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẕar / Diseler bu **çeşmüme** olmazʿaceb ḳıble-nümā
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi kim naẕar eylerse **çeşmi** ṭolu āb
G128-4. **Çeşmi** yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḫadeng / Ḫūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden **çeşmüme** / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G217-1. **Çeşmüñ** ideli sen güle bir kez naẕar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ ṭāḳına **çeşmüñ** naẕar itdi / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı itsün **çeşmüm**ʿummān ile baḥş
G264-2. Ṣaçı ẕālim ḥabībüñ **çeşmi** āfet / Olur her birisi fitneye bāʿiṣ
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfiʿanber elġıyāṣ / Kim ʿaceb āl eyledi ol **çeşmi**ʿabher elġıyāṣ
G101-3. Kimeʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / **Çeşmüme** her tārı anuñ mār u ṣu ʾbāndur bāña
G293-4. Gözüm yaşı benüm dürdānelerdür / Bu **çeşmümdür** ṣadef eylerʿiyān genc
G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile żaʿaf geldi **çeşmüme** / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile defʿ oldı ol remed
G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol **çeşmi** küşād
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / **Çeşmine** anuñ gerçi görindi o perī-zād
G335-1. **Çeşmi** gül-berk ü boyı serv-i bülend / ʿĀrıżı āteşdürür ḫāli sipend
G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle **çeşmüm** merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G349-2. Olur her bir ḳılı zülfinüñ ejder / Ḳaçankim ḳılsa **çeşmi** siḥre bünyād
G367-1. Ruḫlaruñ ḫayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib **çeşmini** eyler naẕar
G379-5. **Çeşmi** ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G380-5. Mıṣr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi **çeşmini** / Nīl aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G384-4. Aḳar ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger **çeşmüm** ise ābı imiş āhum hevāyidür
G387-2. İki **çeşmüñ** ṭurmayup eyler naẕar ruḫsāruña / Ṣusamış ṣu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī **çeşmine** ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem o zülf-i müşk-bār / Ḫᵛāb-ı rāḥat gözüme göstermez ol **çeşmi** ḫumār
G405-4. Fitne taʿlīm eyleyen **çeşmine** her dem zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde neʿaceb fettān olur
G416-4. Didüm **çeşmüñ** cihāna fitne ṣaldı / Didi ser-fitnesi anuñ ḳaşumdur
G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Ṣifāhāna ẕerrece / İzüñ tozını **çeşmine** kim ṭūṭiyā ṣanur
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda **çeşmini** ṭopṭolu sāġar gösterür
G425-7. İki **çeşmüm** iki cārī buñarı / Ġamām üzre yaşum Hāmūna beñzer
G434-1. Görinen laʿli bu **çeşmüm** demidür / Nikīni ehl-i ʿışḳuñ ḫātemidür
G436-1. **Çeşmi** eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G447-2. **Çeşmüm** ḫayāle dönse firāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı var
G448-5. **Çeşmi** yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde ḫūnın dökmege ḫançer ṭutar
G453-5. Ey dil Muḥibbī **çeşmini** sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına başa hevā getür
G456-3. Varını n'ola **çeşmüm** eger dökse yolında / Cömerd zerin ṣaḳlamayup tehī kef eyler
G456-5. Lü'lü' dişinüñ ḥasretiyle işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını **çeşmin** ṣadef eyler
G459-2. **Çeşmi** ṣayyādı yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḥaẕer / **Çeşmi** ṣayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G470-3. Gerçi **çeşmi** ḳare giymiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G481-1. Göñlümi alan ol yüzi gül **çeşmi** āledür / Almaġa cānı ġamzesi baña ḥavāledür
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / **Çeşmüm** elümde ṣan ṭolu laʿīn-piyāledür
G483-3. **Çeşmi** mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G484-1. Gözüm yaşı benüm baḥr-i Necefʾdür / Yaşum dürdāne **çeşm** aña ṣadefdür
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz **çeşmi** gibi ṣāhin gezdürür
G488-1. Ḥabs-iʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur **çeşmi** her ne dir iseñ andan gelür
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / **Çeşmi** sāḥirdür ne istersen o fettāndan gelür
G499-4. Zülf ile **çeşmi** elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virürʿālemi **çeşminden** aḳan yaşlar
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet **çeşmi** āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu **çeşmüm** ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G528-2. Mescid olmış ḥüsni **çeşmidür** imām / Ḳaşları ṭāḳı anuñ miḥrābıdur
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı **çeşmüm** sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh **çeşmüñüñ** yaġmacısın / Göñlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm bu **çeşmümüñ** peymānesidir kim bilür
G553-2. Düşüben baḥr-ıʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer **çeşmüm** gibi iki ḳabaġı var
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre **çeşmüm** kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G554-1. Mestāne **çeşmi** ol güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer
G559-2. **Çeşmine** ḫūnīn dirsem dostlar olmazʿaceb / Ḳapusında ṣu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum hevālanur / **Çeşmi** çekerse ḫançeri baġrum paralanur
G570-2. Nergis şarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn seḥerde **çeşmine** kim görinür ḫumār
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb buʿāṣıḳuñ ḫāli nedür / Bir naẕarla öldürürsüñ **çeşmüñüñ** ālı nedür
G577-2. Mestāne **çeşmi** eyledügi ẓulmı ʿāṣıḳa / Hīç ġayre ṣorayım dime anı bilen bilür
G579-1. İçer ʿuṣṣāḳ ḳanını meger **çeşmüñ** ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿi ne efʿi belki ejderdür
G585-2. **Çeşmüñüñ** zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur

G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni ol **çeşmi** āhūlar mıdur
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki **çeşmi** iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / **Çeşmi** ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine **çeşmüm** tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum kebāb **çeşmüm** ṭolu peymānedür
G621-3. Ġamze oḳlarını **çeşmi** pāyına ʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara almış ele ebrū çeker
G626-2. Baḥr-i eşkümde iki **çeşmüm** olalıdan ṣadef / Aġlasam içinde anuñ dürr-i ġıltān baġlanur
G638-2. Divār çekdi ḫaṭṭını gülzār-ı ḥüsnine / **Çeşmi** ol gülşeni gözedür bāġbān olur
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi **çeşmi** cigerler ḳanıdur
G647-2. **Çeşmi** eline ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi ṣāfī derūnedür
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var **çeşmini** leçin gösterür
G652-1. Göñlini ʿāşıḳlaruñ ol **çeşm** ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu **çeşmüm** nem ḳapar
G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar **çeşmi** Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden ṣayma sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer
G669-2. **Çeşm** ile n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide **çeşmüm** / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G673-1. **Çeşmüñüñ** bilmem ne ḥāli var ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G675-1. ʿIşḳ **çeşmin** ʿāşıḳuñ ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı şu ʿā ʿından münevver gösterür
G684-3. İrür ʿāşıḳlaruñ ḳatline fetvā / O Türküñ **çeşmi** Tātār ḫāna beñzer
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş **çeşmüñ** ḫaddüñi zülfüñ içinde / Gören ʿāḳil olur mecnūn u mecnūn görse ʿāḳildür
G700-2. **Çeşmi** yārüñ cān alup itse ne ġam göñli ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṯḥ-i bāb üstindedür
G700-4. İçdi **çeşmi** ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G701-5. Neye ḳādir ise **çeşmüm** idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G721-4. Ḥarāmī **çeşmüñi** göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla **çeşmüñ** bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ **çeşmi** ṣadaġıdur
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola mest / **Çeşmini** alsa eline ṭolu peymāne olur
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı **çeşmüñüñ** ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G741-3. Gelse ḫayāli **çeşmüme** ammā görinmez āh / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G742-3. Tātār gibi **çeşmüñ** alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa ṣaldılar
G743-3. Mest **çeşmi** her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G747-3. Seḥḥāre dinse **çeşmine** yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden siler giçer
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna Ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile **çeşmüñ** firenge beñzer
G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḫaẓer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile **çeşmüm** sili var
G753-2. **Çeşmi** eline yāyını alup kimin ider / Cān ḳaṣdine oḳını gizler kiriştedür
G753-3. Fettāne **çeşmi** fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir iştedür
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül **çeşmi** anuñ sāḥir giçer
G760-4. Mest olup **çeşmi** diler kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳaneler
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki **çeşmi** ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G762-3. Bu **çeşmüm** ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden ṣanasın anda māhidür
G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından **çeşmi** aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ **çeşminden** alur sürmesin bir uġrudur
G783-2. Ḳadem başma bu **çeşmüm** çeşmesine / Dilā baḥre seferde çün ḫaṭar var
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yañe **çeşmüm** gözegi / İñiler bī-çāre dil derd ile ṣan ṭolābdur
G790-2. Cām-ı laʿlin ister iseñ eyle **çeşminden** ḫaẓer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd ṣūr u ġavġālar gelür
G799-1. Kūze olalı **çeşmüm** yaşum da āba beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba beñzer
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir **çeşmi** ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G810-5. Gāh olur **çeşmi** Muḥibbī eline tīġın alur / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G817-2. Cām-ı laʿlin isteme gel eyle **çeşminden** ḫaẓer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G822-1. İki **çeşmüm** revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna teʾşir eyledi / Hey dimezsün **çeşmine** bil āfet-i devrān olur
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin cümle senden ögrenür / İki **çeşmüñ** siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G839-1. İki **çeşmüñ** iki ʿayyāre beñzer / İki zülfüñ de iki māre beñzer
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḫasretiyle işbu **çeşmümden** ki bārānlar ḳopar
G852-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḫasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat ey **çeşmi** maḫmūr
G868-4. Oḳ u yā aluben **çeşmi** çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G878-2. **Çeşmi** eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G883-4. Ġamzelerle **çeşmüñi** ögretdi diller delmesin / Bunı taʿlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / **Çeşmi** sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen **çeşme** ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G899-3. Zerd oldı ḫasretiyle yüzüm hemçü nīlüfer / **Çeşmünden** aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G905-2. **Çeşmüñüñ** var raġbeti ʿuşşāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G909-1. Yüzüñ nūriyledür **çeşmün** münevver / Meşāmum būy-ı zülfinden muʿaṭṭar
G915(a)-8. Mār-ı dütādur **Çeşme** żiyādur / ʿAyn-ı vefādur ʿAnber-i sādur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş **çeşmi** cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa giysūlar mıdur
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / **Çeşmüm** o bezme sāġar yaşum şarāba beñzer
G922-2. Kūh-ı belā serümdür **çeşmüm** anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer

G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili **çeşmüm** baña sāġar yiter
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm bu **çeşmümüñ** peymānesidür kim bilür
G936-4. Gerçi kim cārūb olup **çeşmüm** dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G938-2. Bilmezin seḥḥār **çeşmi** siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine **çeşmüñ** başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G956-6. Kirpügüñ cārūb idüp eşkini saḳḳā eylemiş / Yollarını süpürür **çeşmüm** olup ferrāşlar
G958-3. **Çeşmi** ṣayyādını gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı **çeşmüm** merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G981-3. Gerçi **çeşmi** ḳare girmiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda **çeşmden** iki ḳabaġı var
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı **çeşmüñ** çün ṣarāb üstindedür
G993-1. Āhumuñ her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk **çeşmün** ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G1000-5. Gāh olur **çeşmi** Muḥibbī eline tīġın alur / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1017-3. Nice ḳanlar idüp **çeşmüñ** daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar dīdelerüm / Gülgün ruḫuñ **çeşme** çü manẓūr-ı naẓardur
G1032-5. Ḫᵛāb gelse rūyuñ añsa bu Muḥibbī **çeşmine** / Ḫidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün **çeşmüñ** senüñ bī-dāddur / ʿĀṣıḳ öldürmekde ol ṣāgird ü çeşm üstāddur
G1050-1. Her ḳaçan **çeşmüñ** elinde tīr ü peykān oynadur / ʿāṣıḳ-ı ṣūrīde-diller ḳarşuña cān oynadur
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī 1eblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp **çeşmi** o demde destine ḫançer ṭutar
G1066-2. Gördi **çeşmi** ṣāhinin cān u dil itdiler girīz / Ṣāhbāz itdükce pervāzı gögerçin ṭaġılur
G1068-4. Ḳan içer **çeşmi** nola ḫūnī disem / Didigüm isme ol muʿammādur
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / **Çeşmüñ** gibi bir döküci ḫūn-ḫᵛār ele girmez
G1089-4. Dükenür ṣanma **çeşmüñ** kisesinden / Yime ġam anda dinār eksük olmaz
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü **çeşm** ola ṣayyādımuz
G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur beni ol **çeşm** bīmār eylemez
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ **çeşmi** Muḥibbī görinür āl-engīz
G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / Didi **çeşmüm** anuñ içün biz de ġarḳ-ı demlerüz
G1167-1. Bu göñlüm murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ ṣaydına ḥāżır **çeşmi** ṣehbāz
G1188-4. Kebūter göñlümi **çeşmi** ayırdı / Şikārına alur elbette şehbāz
G1194-2. Giçer mi bir dem ol serv ayaġına / Yaşum çün **çeşmümi** bī-kār ḳılmaz
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine **çeşmüm** şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1211-2. **Çeşmüñe** dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol sīm-beden / **Çeşmi** kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki **çeşmini** gördüm cū imiş
G1244-7. **Çeşmüm** tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫil ʿat / Āhum da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G1251-5. Gerçi kim **çeşmi** Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmede ʿIsi imiş
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin **çeşmi** meger çerāġ imiş
G1272-2. Gelür ḫayāli **çeşmüme** ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1273-1. Bezm-i ġamda **çeşmümüñ** rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odiyle bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1304-3. ʿIşḳı yolında **çeşmüm** şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene ġam yime **çeşmüm** / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1349-2. Her ḳaçan kim **çeşmüñ** ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1362-1. Şol ḳadar dökdi ciger ḫūnını **çeşm** itdi telef / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1368-4. **Çeşmüñ** alsa tīġ ele ḳarşu varur āṣıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḥaf
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma **çeşmidür** müjgānlar olmış anda ṣaf
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını ʿummāna beñzetdi gören / Ẓāḥir eyler dürleri **çeşmüm** olupdur çün ṣadef
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey **çeşmüm** dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1394-4. Seccāde ṣaldı zülfi ab-ı ʿiẓārı üzre / **Çeşmi** imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / Laʿl ile ḥāżırladum ben iki **çeşmümden** ḳabaḳ
G1407-3. Aġla ey **çeşm** aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi yirden / İder kuḥl-ı baṣar anı melekler **çeşmidür** müştāḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki ṣalına / **Çeşmüñ** didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline ʿāṣıḳlaruñ baġlandı çün **çeşmi** ṣadaḳ
G1426-4. Cemmāş **çeşmüñ** ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿ itmez siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin **çeşm** ile atan yāya baḳ
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele **çeşmüñ** gibi fesādlıḳ
G1437-3. Yüzüñ mescid daḥi **çeşmi** imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun dīdeler ṭāḳ
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / **Çeşmi** nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1453-3. Cāmiʿ-i ḥüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿāṣıḳları / **Çeşmi** olmışdur imām miḥrāb oluban ebrūya baḳ
G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün **çeşmüm** ṣuvaḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki **çeşmüm** aña olmışdur ḳabaḳ
G1464-5. Görelden sen perī-rūyı Muḥibbī ʿaḳlı başından / Gidüpdür **çeşmine** ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı **çeşmün** ile bī-emān ḳaşuñ
G1468-2. Saḳḳā olup bu **çeşmüm** kūyuñda ṣu sepelden / Müjgānum olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G1470-1. Ay u günden gözlük itse **çeşmine** pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer bir melek
G1470-5. Göreliden ḫālüñi **çeşmümde** ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş ceẓb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger **çeşm** ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle fenüñ

G1480-6. Ḥaẕer ḳıl **çeşmi** müjgānından ey dil / Girīz eyler kişi görse ṣaf-ı ceng
G1484-3. Disem ben **çeşmüñe** kāfir ʿaceb mi / İdüpdür biline zünnāre zülfüñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı **çeşmüm** sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam geldükce **çeşmüm** / Ṣular müjgānum eyler yolların pāḳ
G1518-2. Nergis-i mest gibi **çeşmüni** o ḫʷābdan uyarup / Bir naẕarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1519-3. Sensüzin **çeşmümden** oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña diñle imdi yek-be-yek
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile çünki buñarı **çeşmümüñ** / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı **çeşmümüñ**
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi varı **çeşmümüñ**
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ mūr-veş / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı **çeşmümüñ**
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni **çeşmüñ** / Mīm-i dehenüñle görüben şol iki ḫālüñ
G1571-4. **Çeşmüñ** ki ḳanumı içe vir laʿlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki **çeşmüm** içre merdümek
G1619-2. Muṭīʿündür ser-i-ser cümle ʿālem / İder **çeşmüñ** hemān yoḳ yirlere ceng
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / **Çeşmini** rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür senüñ
G1673-3. Nigārā berḳiʿüñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek **çeşmini** ḫayrān ḳıl
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle **çeşmümden** aḳar ṣan cūy-ı Nīl
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm **çeşmüñ** ġazel / Şāʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr elinden işbu **çeşmüm** ter degül
G1773-1. Görünelden **çeşmüme** yār-ı perīşānum benüm / Dem-be-dem artmaḳdadur ḥāl-i perīşānum benüm
G1801-1. Bir lebi mül **çeşmi** āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1807-5. Muḥibbī her yaña **çeşmüm** yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḫallin fetāvāda arar **çeşmün** / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā ṭūṭiyā olsun dirüm / ʿIşḳ erinüñ ḫaste **çeşmine** devā olsun dirüm
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār **çeşmüme** cümle gül ü gülzār hem
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı **çeşmüm** nem benüm
G1899-5. **Çeşmi** eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1904-2. Yüzüñ beytüʾl-ḥarāmında imām olmış meger **çeşmüñ** / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne **çeşmüñ tīġ** alup / At ṣalup ʿāşıḳlaruñ çignetme şehbāzum benüm
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu **çeşmüm** cūybārına / İñiler derd ile sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik **çeşmine** / Ol melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile melekler **çeşmine** / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün bu ḫaste **çeşme** ḫākipāyı isterem
G1952-4. Ḳanumı mestāne **çeşmün** içdüginçe ey ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G1957-2. Ol sāḥir **çeşmi** siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ileʿaḳlum daḥi yanumda yoḳ varum
G1958-3. **Çeşmüñ** itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin bārī bildür ṣuçın ey merdüm benüm
G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger **çeşmüm** ṣadef / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur gözlerüm
G1967-1. **Çeşmini** fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı **çeşmini** görüp Tātāra beñzetdüm
G1977-3. Şehr-iʿışḳuñ āb u gil ḫācet diyü taʿmīrine / Āh idüp **çeşmümi** külli cism ile ḫāk olmışam
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsemʿaceb mi **çeşm** ü ḳāmet hem
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu isteyü gelür **çeşmüm** saḳāsından
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne **çeşmi** ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu **çeşmümi** / Āteş-iʿışḳ ile başdan şemʿ-veş yanardı ten
G2094-2. **Çeşmüñüñ** şayyādı ḳurdı yine zülfüñ ağına / Murġ-ı diller şaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbīʾye ḥayāt / Anuñ içün tende cān **çeşmümde** ne verdidesin
G2114-5. Bī-emān **çeşmi** Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurupʿuṣṣāḳını boyınca girer ḳane degin
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu **çeşmüm** nāgehān / Görmesem olmazʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā içinde māhir / Kāfir mi **çeşm** ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile **çeşmüm** devātıdur benümle mihribān
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / **Çeşmi** nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki **çeşmüm** sürme-dān
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür **çeşmi** de āṣūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtaraʿuṣṣāḳı cān
G2219-1. Deryā gibi başdan aşaldan **çeşm** ābdan / Ḫāli degül sefīne-i dil ıżṭırābdan
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber tıraş itmek neden / **Çeşminüñ** yaşın döküp baġrumı baş itmek neden
G2222-2. Destine mestāne **çeşmüñ** dostum ḫançer virüp / Ḳalb-iʿuṣṣāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu **çeşmi** yaş itmek neden
G2241-1. Aldı **çeşmüñ** yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2257-4. Dem-be-dem mestāne **çeşmüñ** tīr atar ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş **çeşmi** / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2259-4. Egerçi ḳatl ider **çeşmi** ḳılur ol İsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye **çeşmüm** kāsesin
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ **çeşmi** ābından
G2294-1. **Çeşmi** cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2296-3. Baña baḳmazʿaceb ol **çeşmi** şehlā / Yābānı gözlemekdür ḳarı āhū
G2300-2. Bu dil cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider **çeşmüm** döker şu
G2301-1. Ne sünbüldür ṣaçuñ ey **çeşmi** āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2301-5. Muḥibbī ḫākipāyuñ cānā ṭartar / İki **çeşmini** ḳılmışdur terāzū

G2312-2. **Çeşmüñle** dil-i gümşüdemi ḫālüñe ṣordum / Biri ḳılup ebrūya işāret biri giysū
G2313-4. İşitdüm ḫākipāyı baḫş olurmış / İki **çeşmümi** ben ḳıldum terāzū
G2323(b)-1. Naẕar ḳıldı baña bir **çeşmi** āhū / Bu cān u dil didiler ʿaḳla yāhū
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü **çeşmini** gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ sāġarı ger / ʿAceb olmaz uyıcaḳ **çeşmi** meste
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / Ṣaḳın alınma **çeşmine** baḳup elāsına
G2389-4. Her dem **çeşmüm** nice bir laʾl-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baġlaya
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḫüsnine nigāruñ dest-res / Zülfini mār eyleyüp **çeşmin** eger ṣīr itmese
G2407-3. Ṣalībi zülfine taʾlīm iderse ṭañ mıdur **çeşmi** / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse ḫāçine
G2422-3. **Çeşmüme** gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu **çeşmüm** merdümi / Ṣanasm bir geşṭīdür durmaz döner girdābda
G2431-2. Ey ḳaşı kemān **çeşmüñi** müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı görüñ ṭīr arasında
G2431-4. **Çeşmüñ** var iken kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur ṣīr arasında
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu **çeşmüm** / Külli bu cihān yana eger āh ide sīne
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi aġın çekdi **çeşmi** düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh **çeşmüm** ġarḳa-i āb olmasa
G2443-3. Göñülde gāh **çeşmümde** ḫayāli / Bulam diyü araram baḫr ü berde
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel **çeşmine** yaşı gelmişe
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma **çeşmi** ṭutar ḫançer yine
G2462-2. **Çeşmüñ** cefā ḳılıcın alup ḫamle eylese / Bir ḫamlesine doymaz anuñ nice er düşe
G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz **çeşmine** yaşı gelmişe
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḫr-i muḥiṭ / Hīç revā mı beñzedesin anı **çeşmüm** yaşına
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde'l-meşrikīn vardur / Maḥabbet **çeşmine** birdür yaḳın ile ırağ anda
G2476-3. Kimdür senüñ bu cāmiʿ-i ḫüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı **çeşmüñ** imām ola
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi **çeşmüm** sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu göñlüm ḫarābına / Ger muṭṭaliʿ ola idi bu **çeşmüm** ābına
G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / Żiyāfet eyledü şāh-ı ġam **çeşmüm** otaġında
G2524-8. Mehā ḳatlüm mestāne **çeşmüñ** / İki ḥācib ider aña ḫavāle
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār **çeşmüm** ire ṣıḥḥat cānına
G2544-4. Dükenmez ne ḳadar ḫarc itse **çeşmüm** / Sirişküme olupdur dil ḫazīne
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı çünki **çeşmüñ** / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẕar meyli hemān aġyāradur / **Çeşmi** kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur **çeşmümden** aḳan yaş ile
G2610-2. Baḫr-i ġamda olalıdan bu iki **çeşmüm** ṣadef / Beñzedür dürdāneye **çeşmüm** aḳıtsa yaşını
G2611-1. Tīġ alup mestāne **çeşmüñ** yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu **çeşm** ṭolāb olmadı
G2635-4. ʿĀşıḳ olaldan berü oldı göze uyḫu ḥarām / Nice demlerdür ki **çeşmüm** māyil-i ḫᵛāb olmadı
G2645-4. **Çeşm** üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile anuñ **çeşmi** ḳabaġı ṭola yazdı
G2661-6. Mışr-ı ḫüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / Nīl'eteşbīh eyledi bu **çeşmümüñ** ırmaġını
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür **çeşmi** iki şīşe gülābı
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı döker ḳanları **çeşmüñ** / Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / **Çeşmini** görüp didi ki serḫoşdur imāmı
G2690-3. Dehānı ḳāmeti **çeşmi** yañaġın / Cihānda medḥ iden ḫoş ʿālem itdi
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār idi **çeşmi** / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre ṭapındı
G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / Beñzedem nādān olam **çeşmine** aḥvelʿabheri
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine **çeşmüm** olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ı ʿışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün **çeşminüñ** sīm ü zeri
G2710-1. İder mest oldı **çeşmüñ** yine cengi / Atar dīvāne diyü baña sengi
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa **çeşmi** vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
G2741-1. Şol ḳadar itdi ciger ḫūnını **çeşmüm** telefi / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu **çeşmümüñ** ırmaġını
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlariyle ṭopṭolu **çeşmi** ṣadācığı
G2757-2. Ciger ḫūnını nūş eyle dilā **çeşmün** ḳabaġından / Ṣaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise nāşī
G2769-2. Kaʿbe kūyına varup buldum ṣafā / Anda **çeşmüm** görinür zemzem gibi
G2783-3. Kemān ebrūñ ile **çeşmüñ** görelden / Büküldi oldı ḳaddüm ṣanasın yāy
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn **çeşmi** Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār
Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ şehā reyḫān ü ʿanberden laṭīf / Dişlerüñ lü'lü'-yi terden **çeşmüñ** ʿanberden laṭīf
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı **çeşmüñ** ṭolı ḳan eylemek
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / **Çeşmüni** āhū ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm **çeşmümle** eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa ben ol meh-liḳā dīdārını
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān **çeşm** giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir **çeşmi** kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḫālüme ṣan ḳalbi mermerdür bugün
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü / İtmedi hergiz ḫaẕer **çeşminden** āfetdür diyü
Mr19-5. **Çeşmüm** aġlar dīde-i Ya ḳūbdur / Ṣabr ider dil derde ṣan Eyyūbdur
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum **çeşmi** nemkīn eyledüñ / Bir devāsuz derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ

Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki **çeşmümi** nem
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem **çeşmüm** benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
D11-2. **Çeşmüñ** sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẕīẕ
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı daḫi **çeşm** ile revān eyledi hep ʿışḳ

çeşmi kenārı segirmek [1] *bk. dīde segirmek, göz segirmek*

G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine **segrür kenārı çeşmümüñ**

çeşmi ṭolmaḳ [1] *bk. gözleri (yaş) ṭolmaḳ, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ*

G1281-2. Eşküm ile **ṭolsa çeşmüm** sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş

çeşmini açmaḳ [4] Farkına varmak. *bk. ʿibret çeşmin/gözin açmaḳ*

G751-3. **Aç** ḥaḳīḳat **çeşmini** eyle naẓar ruḥsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden her biri eyler fiġān / **Aç** ḥaḳīḳat **çeşmini** ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G2394-1. Segregüp **çeşmüm açan** şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola meh-veşe
G2714-3. Ṣaḳın ser çekme ġaflet **çeşmini aç** / Gerekmez serv-tek başuñ hevāyi

çeşm süzmek [3] Baygın ve anlamlı bakmak. *bk. göz süzmek*

G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile **çeşmin süzer** / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer
G1233-2. **Süzdi çeşmini** görüp zülfini ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves
G2190-3. **Süzüp çeşmini** öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın

çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek [4] Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.

bk. göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G133-1. Ḥālüñi fikr eyledügüm demde **gelmez çeşme ḫᵛāb** / Ḫᵛāb yüzin kimse görmez olıcaḳ cāy-ı ẕübāb
G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli **çeşmüme uyḫu gider** / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫᵛāb
G1226-3. Ḫāllerüñ fikr eyledükce **ḫᵛāb gelmez çeşmüme** / Uyḫu yüzin göremez göz olıcaḳ cāy-ı mekes
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / **Görinmez çeşmüme uyḫu** ölümlü nā-tüvāndur bu

çeşm-i āhū [2] Ceylan gözü.

G881-1. Sünbül otlar gülşen içre **çeşm-i āhūlar** mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki şayrular mıdur
G2650-1. Olmışam bir **çeşm-i āhunuñ** yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ pāresi

çeşm-i āl [3] Büyüleyici göz.

G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen ol **çeşm-i āluñdur** senüñ
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de **çeşm-i ālıdur** anuñ
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden bu ben dile ol **çeşm-i āluñdur** senüñ

çeşm-i ʿālem [1] Âlemin gözü.

G26-3. **Çeşm-i ʿālem** cümle nūrundan münevverdür senüñ / Olsa biñ cānum idem yoluñda ser-cümle fedā

çeşm-i ʿāşıḳ [1] Âşığın gözü.

G1430-3. **Çeşm-i ʿāşıḳ** gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül şūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ

çeşm-i ʿayyār [1] Hilekâr göz.

G904-1. **Çeşm-i ʿayyāruñ** dem-ā-dem mekr ü āl üstindedür / Mest olup ḫançer ṭutup elde cidāl üstindedür

çeşm-i bed [1] Kem göz.

G2265-3. **Çeşm-i bedden** ḫāldür ṣan āteş üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin

çeşm-i bed-mest [1] Sarhoş göz.

G1600-3. Ne virdüñ göñlüme ey **çeşm-i bed-mest** / Alup cānumı nā-ḥaḳḳ ḳane girdüñ

çeşm-i bī-emān [1] Acımasız göz.

G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Yaʿni bilmezsin didi ol **çeşm-i bī-emāna** ṣor

çeşm-i bīmār [7] Hasta göz. *bk. çeşm-i ḫaste*

G1106-2. **Çeşm-i bīmārın** görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan şol **çeşm-i bīmāruñ** senüñ
G2013-1. **Çeşm-i bīmāruñdurur** her dem beni bīmār iden / La'l-i cān-baḫşun mıdur bu derdüme tīmār iden
G2017-1. **Çeşm-i bīmāruña** kim dir beni bīmār eylesün / Bārī girsün araya la'lüñde tīmār eylesün
G2118-3. **Çeşm-i bīmārına** rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2232-6. **Çeşm-i bīmārı** fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi ey dilber ḳaçan uyanesin
G2707-5. Muḥibbī **çeşm-i bīmāruñı** gördi / Ṣarardı nīlüfere döndi rūyı

çeşm-i cādū [2] Büyüleyen göz. *bk. çeşm-i cāẕū*

G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol **çeşm-i cādūlar** mıdur / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G1365-4. **Çeşm-i cādūsı** yiterken ʿāleme / Bes ne ḥācet siḥr ide seḥḥāre zülf

çeşm-i cāẕū [1] *bk. çeşm-i cādū*

G2313-1. İdüp tekmīl siḥri **çeşm-i cāẕū** / İder geh mār-ı zülfin gāh cārū

çeşm-i cellād [10] Cellat/can alıcı göz.

G948-3. **Çeşm-i cellāduñ** eline tīġ alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin giriftār eyledüñ / **Çeşm-i cellādun** yā ḳatl itsün anı yā zülfe aş
G1595-5. **Çeşm-i cellādı** Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına tīġında demüñ
G1608-2. **Çeşm-i cellāduñ** eline tīġ alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi diller perīşān eylemek
G2195-5. Bu Muḥibbī **çeşm-i cellādından** olur mı ḫalāṣ / Dāimā ʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2294-1. **Çeşmi cellādı** dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2337-2. **Çeşm-i cellāduñ** aldı ḫançer ele / Baña mı dürlü dürlü işkence
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden **çeşm-i cellādı** tīġ aldı dūşına
G2459-5. **Çeşm-i cellādı** Muḥibbī öldürürse ġam degül / Dirgürür bir laḥẓada ol la'l-i cān-perver yine
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī **çeşm-i cellādı** / Ne ġam ḳorḳum budur tā ki ola cāh-ı zeḳan āgeh

çeşm-i cihān-bīn [1] Cihanı gören göz.

G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol **çeşm-i cihān-bīnüm** gibi

çeşm-i dilber [1] Sevgilinin gözü. *bk. çeşm-i yār, çeşm-i nigār*

G485-4. **Çeşm-i dilberden** pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür

çeşm-i ejder [1] Ejderha gözü.

G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin **çeşm-i ejder** gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer

çeşm-i erbāb-ı naẓar [1] Nazar sahibinin gözü.

G18-2. Ḥüsnüñ idrākinde ʿāciz **çeşm-i erbāb-ı naẓar** / Ḳāṣır olmışdur kemālātundaʿaḳl-ı ḫurde-bīn

çeşm-i eşk-bār [3] Göz yaşı yağdıran, çok ağlayan göz.

G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber ṣalınsa serv-tek / Yüz sürer ayaġın öpmege bu **çeşm-i eşk-bār**
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu **çeşm-i eşk-bār**
G1935-3. Rüsvā-yı ʿālem itdi / Bu **çeşm-i eşk-bārum**

çeşm-i felek [1] Feleğin gözü.

G1631-1. Derd ile āh eylesem yanar felek / Bu duḫāndan gücenür **çeşm-i felek**

çeşm-i fettān [8] Büyüleyici/çekici bakış.

G386-5. Nigāruñ **çeşm-i fettānın** Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu biri fitne birisiʿayn-i āfetdür
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tirüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol **çeşm-i fettāndan** gelür
G600-3. **Çeşm-i fettānuña** her dem ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G873-4. Her ne deñlü var belā ol zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol **çeşm-i fettāndan** gelür
G1612-1. Öldürür ʿuṣṣāḳı gerçi **çeşm-i fettānuñ** senüñ / Ġam degül iḥyā ider la'l-i bedaḫşānuñ senüñ
G1651-1. Siḥr ileʿaḳlum ṭaġıtdı **çeşm-i fettānuñ** senüñ / Sīnemi itdi nişāne tīr-i müjgānuñ senüñ
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Varup aldanmañ şaḳın ol **çeşm-i fettān** oynına
G2664-6. İstedüm **çeşm-i fettānı** uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫᵛāb ulı

çeşm-i firāvān [1] Çağlayan göz. Göz yaşı dökmekten hareketle.

G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide **çeşm-i firāvān** cevherin

çeşm-i ġamze-zen [1] Yan bakış atan göz.

G2120-1. Rüstemāne yāyını almış o **çeşm-i ġamze-zen** / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken

çeşm-i gevher-pāş [1] Cevher saçan göz.

G83-1. S̄ine gülşen olalı dīdem aḳıdur yaş aña / Ne ʿaceb merdümlik etdi **çeşm-i gevher-pāş** aña

çeşm-i giryān [13] Ağlayan göz.

G138-2. Ebr-i miḥnet ṣandılar gördükde dūd-ı āhı / Didiler seyl-i belādur **çeşm-i giryānum** görüp
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı servüm benüm / Ḥasretüñden cū olan bu **çeşm-i giryānumdurur**
G990-1. **Çeşm-i giryānumla** göñlüm ıżṭırāb üstindedür / N'eylesün dil zevraḳı her demde āb üstindedür
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile serv-i ḫırāmānum benüm / Cūlar olur her yana bu **çeşm-i giryānum** benüm
G2619-3. Ey güneş-ṭalʿat eger yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege bu **çeşm-i giryānum** gibi
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu **çeşm-i giryānı**
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz ṣayar bu **çeşm-i giryānum** benüm
Mh14-4. S̄inesinde ṣaḳladı t̄irini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı **çeşm-i giryān** cevherin
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu **çeşm-i giryānum** benüm
Mr18-4. Ṭoludur baġrum ṣūrāḥ̄i gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu **çeşm-i giryānum** benüm
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu **çeşm-i giryānum** benüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḥi bu s̄inem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu **çeşm-i giryānum** benüm
Mr18-10. Bu Muḥibb̄i ḫaste-dil ḥasret ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu **çeşm-i giryānum** benüm

çeşm-i güher [1] Cevher göz.

G2367-5. Güher-i eşki Muḥibb̄i yolına eyle niṣār / Ola ide naẓar **çeşm-i güher** yaşımuza

çeşm-i güher-bār [1] İnci saçan göz.

G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār hem / Dil firāḳ ile ṭolu ḫūn **çeşm-i güher-bār** hem

çeşm-i ḫaste [1] *bk. çeşm-i b̄imār*

G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür ġonceler dem-bestedür / **Çeşm-i ḫaste** nergisüñ bülbüller eylerler fiġān

çeşm-i ḫāṣāk [1] Gözün süprüntüleri/çöpleri.

G373-5. Ey Muḥibb̄i ʿışḳ bālā itdi bu dil āteşin / Böyle bālā iden anı **çeşm-i ḫāṣākumdurur**

çeşm-i ḥayrān [1] Hayran göz.

G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür gök ehli **çeşm-i ḥayrāndur** baña

çeşm-i ḫırām [1] Yan kesici göz.

G2689-3. Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden berü ol **çeşm-i ḫırāmı**

çeşm-i ḫışm [1] Öfkeli göz.

G56-6. Cām-ı laʿlüñ ṣun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi **çeşm-i ḫışm** ile mestāne söylersin baña

çeşm-i ḫūn [1] Kanlı göz.

G1430-5. **Çeşm-i ḫūn** ile ṣuvardum yine s̄inem dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḥamrāya baḳ

çeşm-i ḫūn-ālūd [1] Kanlanmış göz.

G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu **çeşm-i hūn-ālūduma** / Ṣanma İrāna varup kuḥl-ı Ṣifāhān isterem

çeşm-i ḫūn-feşān [4] Zalim, gaddar bakışlı göz.

bk. çeşm-i ḫūn-r̄iz, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār

G1639-5. Ey Muḥibb̄i görinen güller degül gülzārda / Ṣaçılupdur belki **çeşm-i ḫūn-feşānı** bülbülüñ
G2032-2. Yan yaḳıl birʿuẓvʿuẓvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun bu **çeşm-i ḫūn-feşānuñ** duymasun
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā ṣol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser laʿl eyledi dehri bu **çeşm-i ḫūn-feşān**
G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Didiler ʿayn-i cāridür bu **çeşm-i ḫūn-feşānumçün**

çeşm-i ḫūn-r̄iz [5] *bk. çeşm-i ḫūn-feşān, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār*

G375-4. **Çeşm-i ḫūn-r̄izüñüñ** nedür ḳaṣdı / Her demʿuṣṣāḳa işiʿarbededür
G1284-4. **Çeşm-i ḫūn-r̄izüñ** içer her laḥẓa ʿāṣıḳ ḳanını / Anuñ içün ġamze-i mestüñ olur maḫmūr-veş
G2601-3. **Çeşm-i ḫūn-r̄iz** ile bir laḥẓada döke nice ḳan / ʿĀṣıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ k̄ini ola
G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / **Çeşm-i ḫūn-r̄izüñe** içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1801-2. **Çeşm-i ḫūn-r̄izi** ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile b̄i-ḥadd mācerāmuz var bizüm

çeşm-i ḫūn-ḫᵛār [2] *bk. çeşm-i ḫūn-feşān, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār*

G1957-3. Güneş ruḫsārına ḥāʾil olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulurʿ bir dem benüm bu **çeşm-i ḫūn-ḫᵛārum**
G2581-4. **Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāre** muʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına

çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār [1] Sevgilinin kan dökücü, zalim gözü.

G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş **çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār** / Ele tīġ almış dil-āverdür ki ḳaşdı cānedür

çeşm-i intiẓār [1] Bekleyen göz.

G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra **çeşm-i intiẓārumdur** benüm

çeşm-i kāfir [1] Kafir gözü.

G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi ḳaşdı cānadur / **Çeşm-i kāfir** eylemiş müjgānların şemşīrler

çeşm-i ḳattāl [1] Öldürücü göz.

G834-1. **Çeşm-i ḳattāluñ** senüñ mekr ile āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür

çeşm-i maḫmūr [5] Baygın, süzük göz.

G177-3. **Çeşm-i maḫmūrı** içelden mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḥi baġrum kebāb
G548-2. **Çeşm-i maḫmūruñ** içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm ben daḥi bu baġrum kebāb üç günde bir
G802-5. **Çeşm-i maḫmūruñ** gören dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G969-4. Cürʿa-i cāmı sen içdüñ diyü bezmi ʿışḳda / Mest olupdur **çeşm-i maḫmūrı** gelüp ġavġā ider
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ nigārā Baġrumı büryān ider / **Çeşm-i maḫmūruñ** nigārā gözlerüm giryān ider

çeşm-i merd [1] Göz bebeği.

G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Ṣu seper saḳā gibi dem dem bu **çeşm-i merdümi**

çeşm-i Mecnūn [1] Mecnun'un gözü.

G155-6. **Çeşm-i Mecnūn** Leylī'ye ḫargāhdur / Eylemişdür kirpügin aña ṭınāb

çeşm-i mest [20] Sarhoş göz. *bk. çeşm-i serḫoş*

G104-3. **Çeşm-i mestüñ** ḫışm ile ḳılsa naẓar / Ṭutmışam ben sīne ḫançerden yaña
G168-1. **Çeşm-i mestüñ** dilberā ḳıldı benüm ḥālüm ḫarāb / Laʿl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā ol **çeşm-i mest** / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol **çeşm-i mest** / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede bī-bākdür
G400-1. **Çeşm-i mestün** dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / Ḥāl ü ḥaṭuñ cān uġurlar şanasın ḳaracıdur
G410-4. **Çeşm-i mesti** dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem ol ḫūn-rīzi niçün ḳan sever
G657-4. Siḫe şancup çevirür göñlümi āh ġamzeleri / **Çeşm-i mest** olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G700-5. **Çeşm-i mesti** lebleri öpdi Muḥibbī dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G732-1. **Çeşm-i meste** içmegin ḳan şanma müjgān ögredür / Aġz açup gūşına ol zülf-i fettān ögredür
G793-4. Ḥᵛāba varmış **çeşm-i mesti** nergis-i şehlā mıdur / Yā şarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G905-1. **Çeşm-i mestin** gösterüp dilber egerçi āl ider / Ḳaşdı öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḥāl ider
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / **Çeşm-i mestüñe** müşābih bir gözi ḫummār yoḳ
G1454-2. **Çeşm-i mestidür** bugün bīmār iden ʿāşıḳları / Ḥasretā derdā dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ
G1594-2. **Çeşm-i mestün** raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm n'olduñ baña geldükde ihmāl eyledüñ
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / **Çeşm-i mesti** tīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2362-5. Muḥibbī mey içelden **çeşm-i mesti** / İder gün başına biñ ser şikeste
Tb1-12. Dilde ġamzeñ pāresi gibi yādigār olmışdur / **Çeşm-i mestüñ** nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü **çeşm-i mestidür** / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm
Mh17-1. **Çeşm-i mestüñ** her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / Ḥayret alurʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur
B178. Benümleʿarbede ider o **çeşm-i mest** her yirde / Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde

çeşm-i Muḥibbī [1] Muhibbi'nin gözü.

G426-5. **Çeşm-i Muḥibbī** hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer

çeşm-i nem-gīn [1] Nemli, ıslak göz. *bk. çeşm-i nemnāk, çeşm-i ter*

G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu **çeşm-i nem-gīnüm** gül üzre çīn seḥer jāle

çeşm-i nā-bīnā [1] Görmeyen göz.

G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / Cān gözini açmaya ol **çeşm-i nā-bīnā** gibi

çeşm-i nemnāk [2] *bk. çeşm-i nem-gīn, çeşm-i ter*

G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / Lāleye rengi viren bu **çeşm-i nemnākümdürür**
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu **çeşm-i nem-nākumdurur**

çeşm-i nigār [2] *bk. çeşm-i dilber, çeşm-i yār*

G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş neʿaceb **çeşm-i nigār** / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm

G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı yine **çeşm-i nigār** / Atısar ġamze oḳın elini şundı kişe

çeşm-i pür-ḫūn [3] Kan dolu, kanlı göz.

G1053-2. **Çeşm-i pür-ḫūnı** ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaşdı budur baġrum içre ḳanum içüp ḳaneler
G2138-1. **Çeşm-i pür-ḫūnumla** sīnem zeyn olınmış būstān / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler ṣaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler **çeşm-i pür-ḫūnın** o dem Mecnūn hemīn

çeşm-i pür-ḫūn-āb [3] Kan dolu göz yaşı.

G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu **çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz**
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḫʿāba varmaḳ mı gele bu **çeşm-i pür-ḫūn-ābdan**
B140. Ger ölem gitmez ḫayālüñ **çeşm-i pür-ḫūn-ābdan** / Kaʿbedür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan

çeşm-i rūşen [2] Parlak göz.

G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki **çeşm-i rūşenüñ** / Kilk-i ṣāniʿ baġladı ruḫsāruñ üzre reng-i al
G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey güneş yüzlü bu **çeşm-i rūşenüm** / Ḳıldı mānend-i ṣafaḳ pür-ḫān kenār-ı dāmenüm

çeşm-i ṣaġār [1] Gözün kadehi.

G750-2. Kim ki **çeşm-i sāġarından** nūş ide ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla ol Dārā vü İskender giçer

çeşm-i ṣayyād [3] Avcı gözü.

G496-5. **Çeşm-i ṣayyādı** yine eyledi çin-i zülfini dām / Murġ-ı dil ṣaydına ḫālin döküben dāne çeker
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm ḳuşı / **Çeşm-i ṣayyādı** elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb / **Çeşm-i ṣayyādı** eline virdi zülfi aġını

çeşm-i seḥer-geh [1] Sabah vaktindeki göz.

G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür sīnem üzre lāleler / Yaġdurur **çeşm-i seḥer-geh** anuñ üzre jāleler

çeşm-i serḫoş [2] *bk. çeşm-i mest*

G513-1. Ehl-i diller bendi ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀşıḳuñ āḫır helākı **çeşm-i serḫoşumdadur**
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen ol **çeşm-i** serḫoş**a**

çeşm-i sitem-gerden [1] Zalim göz.

G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler ol **çeşm-i sitem-gerden** midür

çeşm-i sitem-kār [1] Sitemkâr göz.

G565-1. Geh beni zülf-i siyeh-kār öldürür / Gāh ol **çeşm-i sitem-kār** öldürür

çeşm-i siyāh/siyeh [3] Siyah renkli göz.

G327-3. **Çeşm-i siyāh** ḫūn-ı cigerle görindi sürḫ / Mūy-ı sefīd ẓāhir olup oldı rūy-ı zerd
G486-1. Ġamzelerle her ḳaçan **çeşm-i siyāhın** gezdürür / İrgürür eflāke ʿāşıḳ āh u vāhın gezdürür
G2405-1. Ol **çeşm-i siyeh** zülf-i perīşān arasında / Nergis gibidür kim bite reyḥān arasında

çeşm-i şehbāz [1] Şahinin gözü.

Mh5-2. Būseye cānum alup daḥi ṭurur nāzlanur / **Çeşm-i şehbāzı** göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur

çeşm-i şehlā [3] Şaşı göz.

G114-5. ʿAceb nergis midür bu **çeşm-i şehlā** / Neden baḫtum gibi var anda yā ḫʿāb
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ rūşenāsın görmesün / **Çeşm-i şehlāñı** eger kim beñzedürse nergise
G2701-3. Beñzedem mi **çeşm-i şehlāsını** anuñ nergise / Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri

çeşm-i şūḫ [1] Alımlı göz.

G388-2. Cān fedādur **çeşm-i şūḫuña** senüñ ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol kākül giçer

çeşm-i ter [1] *bk. çeşm-i nemnāk çeşm-i nem-gīn*

G431-1. Dil yanduġına ʿāşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid gerekse ʿışḳına bu **çeşm-i ter** yiter

çeşm-i yār [5] *bk. çeşm-i dilber, çeşm-i nigār*

G244-4. Ḥālüm aġlarsam ḳatında ḫʿāba varur **çeşm-i yār** / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldı ʿāḳıbet
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh **çeşm-i yār** / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G658-5. Bu Muḥibbī **çeşm-i yāre** nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G797-3. Dilā çün ḫufte gördüñ **çeşm-i yārı** / Uyanur fitnedür āh itme zinhār
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse **çeşm-i yāre** şevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd gelür güftāre şevḳ

çeşm ü ebrū [1] Göz ve kaş

G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele **çeşm ü ebrūsını** / Āteş ile ṣan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur

çeşm ü ebrū-yı siyāh [1] Göz ve kara kaş.

G2120-2. Aldı bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / **Çeşm ü ebrū-yı siyāh** ü zülf ol çāh-ı ẕeḳan

çeşm ü müjgān [1] Göz ve kirpik

G2059-4. Zülf ü ebrū **çeşm ü müjgān** ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger cāmın Cemin

çeşm ü zülf [1] Göz ve saç.

G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur şād cān u dil / Göñlümi alan benüm ol **çeşm ü zülfi** ḳaredür

çeşme [5] *Far.* İçilecek mâ'-i cârî akan yer, ki ya daimî akar veyahut hazne ve musluğu olur ve ekseriya mermerden mamul ve musanna olarak hayrattan ma'dûd bulunur. (Ş. Sami, 2010: 204)

bk. çeşme-i Ceyḥūn, çeşme-i çeşm, çeşme-i luṭf, çeşme-i ḥayvān, çeşme-i ʿışḳ, çeşme vü pınar

(çeşme [2], çeşmesine [2], çeşmeye [1])

G114-2. ʿAceb gözümden aḳan iki **çeşme** / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür yāḫūd ab
G470-2. Ol sebebden kim olupdur **çeşme** perīler yiri / Ol perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G711-2. Dilde ġam olsa naẕīr eyle gözüm **çeşmesine** / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı feraḥ-nāk eyler
G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm **çeşmesine** / Dilā baḥre seferde çün ḫaṭar var
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem laʿlüñ yiter / Ol **çeşmeye** meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur

çeşme-i Ceyḥūn [1] Ceyhun'un çeşmesi/gözesi.

G231-3. Gözüm yaşına ġarḳ olsam ʿaceb mi / Ezelden **çeşme-i Ceyḥūnam** ey dost

çeşme-i çeşm [2] Gözün çeşmesi.

G313-4. Baḥr olsa gözümüñ yaşı cānā ʿaceb midür / Her dem aḳar bu **çeşme-i çeşmümden** āb-ı telḫ
G1258-2. Sen serv-i sehī ḳaddi ʿarʿar āb-ı revāndur / Bu **çeşme-i çeşmümden** aḳar anuñ içün yaş

çeşme-i luṭf [1] Lütuf çeşmesi.

G2769-3. Dostum dil-teşneyem raḥm itmedüñ / **Çeşme-i luṭfuñ** senüñ bī-nem gibi

çeşme-i ḥayvān [6] Âb-ı hayat çeşmesi. (Ş. Sami, 2010: 204)

G478-2. Dil teşne olup dil ile yenmazdan öñürdi / Ḥālümi benüm **çeşme-i ḥayvāna** disünler
G559-1. Serv-veş reftāre gelse göz yaşı her an aḳar / Ġonce-veş güftare gelse **çeşme-i ḥayvān** aḳar
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu daḫi **çeşme-i ḥayvānuma** beñzer
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded ey **çeşme-i ḥayvānumuz**
G1757-4. Mürdeler bu itdügince bulalar ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meṣel olmışdurur ṣan **çeşme-i ḥayvān** gül
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet içinde **çeşme-i ḥayvān** içün

çeşme-i ʿışḳ [1] Aşkın çeşmesi.

G2338-7. Cūş idelden Muḥibbī **çeşme-i ʿışḳ** / Ṭaʿn ider oldı baḥr-i ʿummāne

çeşme vü pınar [1] Çeşme ve pınar.

Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan **çeşme vü pınar** olur / Cān nice itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur

çeşme-sār [6] *Far.* Çeşmesi çok olan yer. (M. Nâcî, 2009: 100)

bk. çeşme-sār-ı çeşm

(çeşme-sārına [3], çeşme-sārında [1], çeşme-sārıdur [1], çeşme-sārumdur [1])

G1025-3. Gözümüñ **çeşme-sārına** perī gibi gelür bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler
G1080-1. Görinen başuma miḥnet kūh-sārıdur diñüz / İkiʿaynum iki yaña **çeşme-sārıdur** diñüz
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ **çeşme-sārına** / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ **çeşme-sārında** ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır **çeşme-sārumdur** benüm
G2269-3. Gözümüñ **çeşme-sārına** gelüp līkin görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin

çeşme-sār-ı çeşm [3] Gözün çeşmesi bol olan yeri.

G36-5. **Çeşme-sār-ı çeşmüme** gelse olur anı nihān / Ya melekdür ya perīdür dimezem insān aña
G236-2. Kūze ile laʿlüñe ire diyü / **Çeşme-sār-ı çeşmüni** ḳıldum Fırāt
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa perīler dem-be-dem / Āb ile pür olsa ṭañ mı **çeşme-sār-ı çeşmümüñ**

çeşm-sār-ıʿayn [1] Gözün çeşmeliği

G1616-2. Çeşm-sār-ıʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey perī zülfin u gisū per ü bālüñdür senüñ

çeşm-ter-i mā [1] Çok yaş döken göz.

G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki **çeşm-ter-i mā** senüñ ü dem senüñ

çevgān [61] *Far.* Cirit oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek. (Ş. Sami, 2010: 205)

bk. çevgān-ıʿışḳ, çevgān-ı ser-i zülf, çevgān-ı zülf, kemend-i zülf-i çevgān, kūy u çevgān, sünbül-i çevgān, şiʿr-i çevgān, ṭūp ile çevgān, zülf-i çevgān

(çevgān [35], çevgāna [2], çevgāndur [1], çevgāne [2], çevgānıdur [1], çevgānın [4], çevgānına [14], çevgānını [2])

G36-4. Ṭūp ḳılunsun zülfi **çevgānına** ʿāşıḳlar serin / Çün şunulmışdur ezelden ṭūp ile çevgān aña
G41-2. Her ṭarafdan nice serler kevkebi ġılṭān ola / Zülf-iʿanber-rīzini ḳılsa eger **çevgān** aña
G54-4. **Çevgān** idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele tā kim ura **çevgān** aña
G134-2. Her ḳaçan kim zülfi **çevgān** eylese meh-pārelere / ʿĀşıḳa lāyıḳ budur kim eyleye başını ṭūp
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o **çevgāna** beñzede / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırṣat el virdukca maḫfī zülfinüñ **çevgānın** öp
G172-2. Ḳaçan yārüñ göre zülfini **çevgān** / Gerekdür eyleye başın hemān ṭūp
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi **çevgān** ide yār / Ṭūp idüp sen de dilā başunı meydāne ilet
G351-2. Ol yüzi gül zülfini **çevgān** idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ıʿıyd
G357-2. Zülfi **çevgānın** alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük bīçāreler üzerine ṣaldı semend
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülürʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını **çevgān** vaḳtidür
G458-3. Zülfüñüñ **çevgānını** görse ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / Başını ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān oldılar
G478-4. **Çevgān** idüben zülfini alduḳda ele yār / Kim başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G567-5. **Çevgān** ide zülfine el uzada nigār / Meydān içinde başı Muḥibbī yuvalanur
G588-3. Ḳaçan **çevgān** idüp zülfin eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ **çevgānıdur**
G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri ʿāşıḳları / Zülfini **çevgān** idüp atına cevlān ögredür
G761-6. Ḳaçan **çevgān** ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbīʿışḳ meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu **çevgāna** ṣor
G819-5. Ey Muḥibbī zülfi **çevgānına** el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ıʿışḳ içinde nice başlar
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ **çevgānına** ṭūp olmaġa bu ser yiter
G938-1. Zülfi **çevgānın** ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānıʿışḳ içre bular ser gösterür
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi **çevgānına** el ursa ol nigār / Kelle-iʿuşşāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G976-1. Esb-i nāz üzre ṣunup el zülfüñe **çevgān** alur / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān alur
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ **çevgānına** / Ḳanġı bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1122-5. **Çevgān** idüp zülfine el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa yolında anuñ degme ser olmaz
G115-5. Ser-i zülfini **çevgān** itse dilber / Dilā sen daḫi eyle başuñı ṭūp
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde **çevgāndur** henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki meydāndur henüz
G1214-5. Ḳaddüñi **çevgān** idüp ṭūp it Muḥibbī başını / Çünki meh-rūlar iderler kūy u çevgāna heves
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek zülfini **çevgān** eylesün / Borcum olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1521-1. Bin semend-i nāza eyle cilveler meydān senüñ / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl **çevgān** senüñ
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi **çevgān** eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı tek
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki **çevgāne** gerek
G1588-5. Zülfi **çevgānına** el urdı Muḥibbī yine yār / Ne saʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1626-3. Zülfini **çevgān** idelden berü ey ṣāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān eyledüñ
G1628-5. ʿIşḳ meydānında ṭūp it başunı / Lāyıḳ ṭūpa ḳaddün **çevgān** gerek
G1634-2. Esb-i nāz üzre el urduñ zülfüñüñ **çevgānına** / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi **çevgān** / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān ol
G1672-4. Zülfüñüñ **çevgānına** ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu daʿvāda hemān meydāne gel
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini **çevgān** ḳıl
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey dost **çevgān** eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle gel
G1701-2. Yār **çevgān** itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1705-5. Zülfini **çevgān** idelden ey Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne dil
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında **çevgān** eyle zülfüñ anı çal
G1760-3. Zülfini **çevgān** idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser ser degül

G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi **çevgān** eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ **çevgānını** / Ben daḥi ṭūp eyleyem başumı ol **çevgān** içün
G2127-5. Zülfi **çevgānına** ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına gerek anadan
G2194-1. Yār alsun destine zülfini **çevgān** eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını ġılṭān eylesün
G2232-7. Zülfi **çevgānına** ṭūp eyle Muḥibbī başını / Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
G2279-2. Binse esb-i nāza zülfin yār **çevgān** eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī zülfinüñ **çevgānına** / Ola kim ġılṭān idüp dilber teġāfül itmeye
G2527-3. Anuñ içündür yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola kim ġılṭān idem ben zülfinüñ **çevgānına**
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel ey dost / Kes başumı ṭūp itmege **çevgāne** gerekse
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber zülf **çevgān** eylese / ʿĀşıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2715-5. Başuñı ṭūp it Muḥibbī zülfinüñ **çevgānına** / Ṭūpuñ aġsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi
G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan zülfini **çevgān** eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında ʿāşıḳ serleri
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi **çevgānın** / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı
B174. ʿArṣa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ **çevgānına**

çevgān-ı ʿışḳ [1] Aşkın ciriti.

G1397-4. Ḥüsni meydānında yārüñ ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi bükdi ḳaddümi **çevgān-ı ʿışḳ**

çevgān-ı ser-i zülf [3] Saçın cirit sopasının ucu.

G403-5. **Çevgān-ı ser-i zülfine** ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī ne saʿādetlü serüñ var
G689-3. **Çevgān-ı ser-i zülfine** el urdı ḥabībüñ / Ṭūp itmege bīçāre göñül aña ser ister
G1183-5. Her ḳaçan el ursa **çevgān-ı ser-i zülfine** yār / Cān ile serden ṭolısardur bizüm meydānımuz

çevgān-ı zülf [3] Saçın cirit sopası.

G741-7. **Çevgān-ı zülfe** itdi Muḥibbī başını ṭūp / Meydān-ı ʿışḳa kim gire cānı fedā olur
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli **çevgān-ı zülfin** dilber almış dūşına
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi **çevgān-ı zülfüñ** yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek

çevirmek [3] *T.* (TDK, 2011: 526) *bk. çeküp çevirmek, yüz çevirmek*

(çevirdüñ [1] çevirür [1], çevürüp [1])

1. Bir durumdan başka bir duruma getirmek, dönüştürmek.

G657-4. Siḥe ṣancup **çevirür** göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer

2. Bir şeyin yönünü değiştirmek.

G1522-4. Ṣarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / **Çevirdüñ** sīḥ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil murġı şehā / **Çevürüp** başuña āzād ḳılup ḫayr eyle

çevre [2] *T.* Etraf, civar, kenarlar. (Ş. Sami, 2010: 205)

(çevremi [1], çevresi [1])

G2521-4. Güller bitirüp **çevremi** yaşum çemen itdi / Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun çemenümle
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir gül ki anuñ **çevresi** ḫār olmaya

çığırmaḳ [1] *T.* Davet etmek, çağırmak. (TDK, 1999: 66)

G1715-3. Dem-be-dem ʿıyş u şafā eyle diyü her bir aġaç / **Çığurur** lāle vü gül her biri gūyā mı degül

çığrışmaḳ [1] *T.* Bağırışmak, hep birlikte bağırıp çağırmak. (TDK, 1999: 66)

G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller **çığrışup** eydürler āh ol bu mıdur

çıḳarmaḳ [38] *T.* (TDK, 2011: 530-531)

bk. baş çıḳarmaḳ, başdan çıḳarmaḳ, serden çıḳarmaḳ, yoldan çıḳarmaḳ

(çıḳar [2], çıḳaran [2], çıḳardı [8], çıḳardum [6], çıḳarduñ [3], çıḳarma [1], çıḳarmaġa [6], çıḳarsam [2], çıḳarup [5], çıḳarur [3])

1. Birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak.

G277-4. **Çıḳardı** Ādemi cennetden İblis / Raḳīb itdi beni kūyından iḫrāc
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / Cennetden Ādemi **çıḳaran** çünki dānedür
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı **çıḳarmaġa** müjgānum baña sūzen yiter
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde **çıḳaran** çün dānedür

G1126-3. Dostlar **çıḳarmaġa** çāh-ı zenaḫdān dilleri / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb beñzer beñzemez
G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ nāgehāni şemʿ / Yandı oda **çıḳardı** başından duḫānı şemʿ
G1525-4. **Çıḳardı** Ādemi cennetden iblis / Beni dūr itdi kūyından ḥabībüñ
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi eñegüñ çāhına / Dostum **çıḳarmaġa** zülfüñi çengāl eyledüñ
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler **çıḳardum** āşikār itdüm
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden **çıḳardum** nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya **çıḳarup** āhum yelinʿālī-cenāb oldum
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin **çıḳardı** bir bir arḳamdan
G2629-2. Depemden mi **çıḳardı** dūd-ı āhum / Eger yanmasa dildeʿışḳı nārı

2. Sağlamak, elde etmek.

G93-4. Maḥzen-i dilden **çıḳarsam** ġam degül söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G287-4. Meʿānī baḥrine ṭaldum **çıḳardum** nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-iʿAdenden geç
G363-5. Maḥzen-i dilden **çıḳarduñ** yine söz gevherlerin / Oldı söz ehli yanında maʿnī gevherden leẕīẕ
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup **çıḳarduñ** dürr gibi sözler
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī **çıḳarur** gevherler / Bunca gevher ḥāṣıl eyler līk baḳsañ ḳanı bir
G1084-2. Eksük itmez **çıḳarur** her dem meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1236-4. Baḥr-i dilden **çıḳarup** ġavvāṣ olup söz dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan **çıḳardum** yine maʿni gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtişāṣ
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup **çıḳarmaġa** söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḥi deryā gerek
G1524-5. Sözüñ gevherlerini kān-ı dilden / Muḥibbī **çıḳarup** yārāna ṣalduñ
G1711-3. Kān-ı dilden yine **çıḳardum** bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ ṣarrāfa gel
G1798-5. Meʿānī ḳānına irdüm **çıḳardum** nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kiminʿummāna ṭapşırdum
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden **çıḳardı** nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / **Çıḳarmaġa** dili ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G2402-4. **Çıḳarur** dürlü dürlü gevher-i ḫāṣ / Göñül baḥr-i maḥabbetden ṭolınca
G2556-2. **Çıḳarduñ** baḥr-i dilden gevher-i ḫāṣ / Hezār aḥsenet bu ṭabʿ-ı Selime
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-i meʿāniye ṭalup / Nice dürler **çıḳarup** oldum anuñ ṣarrāfı

3. Bulmak, ortaya koymak.

G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger maʿāni baḥrine / Her ne cevher **çıḳarsam** fikr-i bikrümden çıḳar
G298-5. Mecnūn **çıḳardı** gerçi kiʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ

4. Gidermek.

G2709-4. Ümmilikden **çıḳardı** beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midürʿaḳlumı aldı ol perī

5. İlgisini keserek uzaklaştırmak.

G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni **çıḳarmaġa** ol düşmen yiter
G2523-4. İlāhiʿışḳuñı dilden **çıḳarma** / Ki ola tā ki maḥzen aña sīne

6. Giysi, ayakkabı vb.ni vücuttan ayırmak, soymak.

G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki peykānum **çıḳar**
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / **Çıḳar** billāh luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun

7. Göstermek.

G2703-1. Yine dil bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / Şebi ṣubḥa **çıḳarup** nāle vü feryād itdi

çıḳılmaḳ [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 207)

(çıḳılur [1], çıḳılmaġa [1], çıḳılmaz [3])

1. Yukarı gidilmek, su'ûd edilmek.

G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / **Çıḳılmaz** dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend ister
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh **çıḳılur** nerdübānumdur
G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı yücedür aña **çıḳılmaġa** / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile derdüm sarāyına / Gök yüzine **çıḳılmaz** imiş nerdübān ile

3. ...azîmet edilmek, hareket edilmek.

G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa **çıḳılmaz** hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur

çıḳmaḳ [124] *T.* (TDK, 2011: 533-534)

bk. aġzından çıḳmaḳ, başa çıḳmaḳ, cān çıḳmaḳ, cān u dil çıḳmaḳ, eflāke çıḳmaḳ, fikrüñden çıḳmaḳ, göge çıḳmaḳ, göñülden çıḳmaḳ, gözden çıḳmaḳ, ḫāṭırından çıḳmamaḳ, ḳarşu çıḳmaḳ, pāke çıḳarmaḳ, ṣayda çıḳmaḳ, seyre çıḳmaḳ, seyrāne çıḳmaḳ, taḫta çıḳmaḳ

(çıḳ [3], çıḳa [2], çıḳabilmez [1], çıḳam [2], çıḳan [10], çıḳar [40], çıḳarma [3], çıḳarsa [2], çıḳasın [4], çıḳdı [16], çıḳdum [1], çıḳıcaḳ [3], çıḳısar [1], çıḳma [2], çıḳmadı [1], çıḳmaġ [1], çıḳmaġa [6], çıḳmam [1], çıḳmasun [1], çıḳmaya [2], çıḳmayısar [1], çıḳmayup [1], çıḳmaz [3], çıḳmış [1], çıḳsa [11], çıḳsun [1], çıḳup [4])

1. İçeriden dışarıya varmak, gitmek.

G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden **çıḳar** ger āteşe yansa kebāb
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan serv-i ḫırāmānum **çıḳar** / Gözlerüm yaşı revān olup bile cānum çıḳar
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban **çıḳmam** meger cānum çıḳar
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḫayf degül mi ki başup ḫāke **çıḳar**
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne **çıḳmış** ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim **çıḳar** / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
Mh8-3. **Çıḳdı** nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine şanmañ pīrehen

2. Elde edilmek, sağlanmak, istihsal edilmek.

G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden **çıḳan** söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim ṣunuldı genc-i bī-pāyān baña
G432-3. La ʿlin añdum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum **çıḳar**
G438-2. Lezzet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu libāsı kefen-i çāke **çıḳar**
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum **çıḳar** āh āsumān gözler
G752-6. **Çıḳar** dürler me ʿānī maḫzeninden / Getür taḫrīre disünler eli var
G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki göñül sen ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i me ʿānīye **çıḳar** gevher-i ḫāṣ

3. Meydana gelmek.

G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger ma ʿāni baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden **çıḳar**
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle zehrümden **çıḳar**
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi şaḳlarken olur ḫalḳa ʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden **çıḳar**

4. Yetkili bir kişinin makamına iş için gitmek.

G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / **Çıḳ** serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler seri / **Çıḳ** serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ

5. Bir durumla ilgili niteliklerini yitirmek, bir durumdan başka bir duruma geçmek.

G159-5. Bende-i maḫlaş Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden **çıḳmasun** budur du ʿāmız ya Mūcib
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle **çıḳma** ṣaḳın şer ʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var meẓāhib muḫtelif
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki ḳuldan **çıḳasın**
G2129-5.Ḫūblıḳ resmin budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan **çıḳasın**
G2488-7. **Çıḳarma** dāimā tevḥīdi dilden / Anuñla varasın ola ki sīne

6. Ay, Güneş görünmek.

G177-1. Gice ol meh menzilinden **çıḳdı** beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfītāb
G186-4. Keşf-i berḳi ʿ eyleyüp **çıḳsa** bulutdan gün gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G688-5. Ṣan ṭulū ʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından **çıḳar**
G988(b)-5. Ṣan ṭulū ʿ ider Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından **çıḳar**

7. Bir yere ulaşmak, varmak.

G13-1. Her gice kūyuna **çıḳar** şu ʾle-i āhum ṣanemā / Bilmedüm niçün irişmez saña vāhum ṣanemā
G237-2. Ṣol ḳadar āh eyledüm **çıḳdı** felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı aña **çıḳmaya** dil āteşiyle dūd
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke **çıḳar** / Dūd-ı dil āhum ile ḳubbe-i eflāke **çıḳar**
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke **çıḳar**
G523-3. **Çıḳar** āh eyledügimce semāya / Yaşumuñ menzili taḫt-ı serādur
G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına **çıḳan** şanma hep Ferhāddur
G519-1. Felek saḳfına ṭoġrulmış **çıḳar** bir āhımuz vardur / Anuñla bile **çıḳmaġa** nihānī rāhımuz vardur
G755-3. Mu ʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek ṭāḳına **çıḳmaġa** benüm müşkīn-kemendümdür
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem **çıḳar** tā āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür

G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki **çıḳa** menzili eflāk gerek
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / **Çıḳmaġa** āhum yiter hīç rismān ḥācet degül
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa **çıḳarsa** ne ṭañ dilüm
G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam neʿaceb / Çünki Mecnūna **çıḳar** silsilemüz ferzendem
G1975-3. Her ne deñlü ḳaşruñ ey meh-rū felekden yücedür / **Çıḳmaġa** āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G1985-4. Olur şikāf sīne ḳaçan nāle eylesem / Derd ü elem feleklere **çıḳar** olurʿalem
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaşruñ ey meh-rū felekden yücedür / **Çıḳmaġa** āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2024-4. Yücedür ḳaşr-ı maḥabbet **çıḳmaġa** imkān yoḳ / Olmayıcaḳ miḥnet ü derd ü belādan nerdübān
G2325-1. **Çıḳdı** gül Leylī gibi şaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā **çıḳup** çarḫı kebūd eylemeye
G2387-4. **Çıḳam** kemend-i āh ile derdüm sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz imiş nerdübān ile
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / **Çıḳsa** dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteşe
G2482-5. Ey Muḥibbī hīç olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup **çıḳıcaḳ** çarḫı kebūd eylemeye
G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra **çıḳdı** bāġ ile / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ ile
G2588-4. **Çıḳam** kemend-i āh ile dirdüm sarāyuña / **Çıḳmaz** imiş gök yüzine nerdübān ile
Mr8-17. Elde ḳılıçlar şanki od / **Çıḳsun** felek yüzine dūd
Nş4-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına **çıḳdum** dostlar feryād içün

8. Bir sebeple bulunulan yerden ayrılmak.

G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez döker yaş / Felekde **çıḳmaġ** içün kevkeb ister
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil **çıḳmaz** içinden şanasın anda māhidür
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā **çıḳdı** yanumdan benüm
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne **çıḳar** gör kendü yanından
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / **Çıḳma** bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan **çıḳmayup** eyler ḳarār / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm beni

9. Yayılmak.

G316-1. Yanalı ʿışḳ āteşine hemçü ʿūd / **Çıḳsa** başumdanʿaceb olmaya dūd
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / **Çıḳsa** āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp şanmañ anı mūlar / **Çıḳar** derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G721-3. Cihānı odlare yaḳar dilümden ger **çıḳa** āteş / Şadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G767-5. Şemʿ-veş dūd-ı dilüm **çıḳsa** dimeden neʿaceb / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G777-1. **Çıḳan** dūd-ı siyāha āh dirler / Felek saḳfına anı rāh dirler
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden şemʿ-veş her dem **çıḳan** dūd-ı siyāhumdur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden **çıḳıcaḳ** āsumān gözler
G867-2. Dūd-ı dil **çıḳsa** depemden dostlar olmazʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şemʿ-veş / Dūdumuz serden **çıḳar** bu ʿışḳ sevdāsındayuz
G1212-3. **Çıḳarsa** dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Ṣanur mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh şemʿ / **Çıḳdı** başından duḫānı eyledi bir āh şemʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum **çıḳdı** başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer **çıḳar** şererler her ṭarafʿ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden **çıḳar** ṣanma ki dūdum yoḳ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānīʿola / Dūd gibi sīneden her dem **çıḳan** āhı görüñ
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden **çıḳan** āhı görüñ
G1580-2. Dil şuʿlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden **çıḳan** bu derd ile āhum hevā gerek
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil **çıḳsa** depemden / Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ cigerde
G2460-2. Āh eylemekden **çıḳdı** duḫānı depesinden / Dil virdi meger bir yüzi envāra benefşe
G2491-4. **Çıḳsa** depemden āhum görüp taʿaccüb itmeñ / ʿIşḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2585-4. Dem mi vardur āteş-i ʿışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya **çıḳup** çarḫı kebūd eylemeye
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine **çıḳar** depemden şemʿ-veş her gice yā dūdı
G2704-3. Ṣaçuña beñzerem dimiş benefşe / Ḳafasından ne ṭañ **çıḳsa** duḫānı
Mr19-3. Sīnede yanan dem-ā-dem oddur / Şemʿ-veş dilümden **çıḳan** dūddur

10. Oluşmak, olmak.

G412-3. Şol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum içre **çıḳdı** bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur **çıḳsa** benüm baġrumda baş üç günde bir
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem **çıḳar** āh-ı kebūd / Bād ile şan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ ṣanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir **çıḳan** her dem duḫānumdur
G952-2. Fitne tuḫmın mezraʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş baġrumda **çıḳdı** başlar
G1132-5. Ey Muḥibbī āşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında **çıḳdı** baş göz
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime ʿışḳ ile / **Çıḳar** yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem **çıḳar** benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre **çıḳdı** dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar nice **çıḳar** kūşe-i meyḫāneden
G2085-1. **Çıḳsa** āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çākdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona ḫāşākdan

G2370-4. Ḳaçan dem dem **çıḳar** dilden şerer-i āh / Başumda beñzer ol tāc-ı ḫurūsa
Mr4-13. Hecri ile **çıḳdı** bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile **çıḳar** sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd

11. Yayımlanmak.

G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāra yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum **çıḳar**

12. Süresi dolduğunda ayrılmak.

G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol **çıḳmaz** ebed
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden **çıḳar**
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan **çıḳasın**

13. Unutmak.

G784-1. Leblerüñ fikri nigārā şanma fikrümden **çıḳar** / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden **çıḳar**

14. Yayılmak, duyulmak.

G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḫan līk dehenden **çıḳıcaḳ** / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G1550-4. La ʾlini aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan **çıḳarma** kim çıḳar cānuñ senüñ
G2574-4. Dime gönlüñe de sırrını zinhār / **Çıḳan** dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī ṣaḳla dilden **çıḳarma** zinhār / Ẓāhir olur o lā-büd çünki dudaġa düşdi

15. Erişmek, görmek.

G1064-4. Ṣalma beni dāimā ferdālara / Yarına kim **çıḳabilmez** ey puser
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār ile giçüp **çıḳmadı** ṣubḥa cānumuz
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden **çıḳısar** nāgāh ʿömr

16. Herhangi bir durumda olduğu anlaşılmak.

G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde **çıḳup** nāle ile zārı çekem

17. Karşı gelebilmek, boy ölçüşmek.

G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı **çıḳmayısar** dünyā ile

18. Bir iddia ile ortalıkta görünmek.

G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi **çıḳar** dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış iken āsitānuñdan / İrişdüm āşinā **çıḳdı** biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / **Çıḳ** da şor ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G2279-1. Her ḳaçan Leylī **çıḳup** olmaḳ diler şaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

18. Ay veya mevsim geçmek.

G1731-1. Rūze **çıḳdı** çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al

19. *mec.* Harcamak zorunda kalmak.

G2129-3. Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ / Ele girmezse daḥi akçe vü puldan **çıḳasın**

20. Sıyrılmak, ayrılmak.

Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür / **Çıḳmaya** peykān-ı tīrüñ nitekim cān tendedür

çınlamaḳ [1] *T.* Yankı vermek. (TDK, 2011: 536)

G1386-2. İñle ey dil derd ile tā **çınlasın** ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem şu gibi her yana ak

çıplaḳ [1] *T.* Giyinmemiş, soyunmuş, arî, üryan, bürehne. (Ş. Sami, 2010: 209)

G1413-3. Kimi mün ʾim bu ḫalḳuñ kimi müflis / Kimi dībā giyer kimi **çıplaḳ**

çi [3] *Far.* Ne, nasıl. (Steingass, 1892: 405) *her çi*

G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā **çi** sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā **çi** sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G788-5. Virür nāṣıḥ ṣarāb u ʿışḳa tevbe / Muḥibbī ʿāṣıḳ īn kerden **çi** maḳdūr

çiçek [9] *T.* Eşcâr ve nebatatın meyve ve tohumdan evvel verdikleri rengârenk ve ekseri güzel kokulu yapraklar mecmuu...(Ş. Sami, 2010: 211)

(çiçek [4], çiçekden [1], çiçekler [3], çiçeklerle [1])

G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur her bir **çiçek** ʿışḳun meyinden dadadur
G856-2. Olup her bir **çiçek** bir ḫūba mānend / Aralarında nergis ġamze-zendür
G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar ṣun ʿ-ı Ḫudādur her **çiçek** / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G1260-4. Başına şancup **çiçek** zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher bağlamış
G2133-3. Ruḫ-baḫşını şaça yir yüzine ebr-i bahār / Ḫᵛāb-ı ġafletden **çiçekler** ḳalduralar başların
G2393-3. Şöyle zeyn oldı **çiçeklerle** bugün şaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minādur yine
G2524-2. **Çiçekler** her biri bir ḫūba beñzer / Görenler lā-büd irer vecd ü ḥāle
G2628-7. Muḥibbī ʿibret al her bir **çiçekden** / Temāşā eyle ṣun ʿ-ı girdigārı
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi **çiçekler** yir yirin ḳurdı otaġ

çift [1] *T.* Pulluk için bir koşum öküz boyunduruğu. (Lexicon, 1890: 723)

G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne **çifti** ne oraġı var

çignetmek [7] *T. mec.* Ezdirmek. (Ş. Sami, 2010: 212)

(çignedüp [1], çignedür [4], çignetme [2])

G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā ile **çignedür** / Yārüñ elinde zülfi meger tāziyānedür
G1107-3. Naṭ ʿ-ı ḥüsnüñde yine **çignedür** üftādeleri / At ṣalup her ṭarafa yaʿni semendin yeñemez
G1478-2. **Çignedüp** ʿāşıḳları öldürmek ise ʿādetüñ / Gel beni öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile ʿuṣṣāḳı **çignedür** / Ḳaldı ayaḳda ʿāşıḳı çeksün ʿınān ḳaṣuñ
G1568-2. Ḥayfdur ḳullarıñı **çignetme** / Şeh-süvārum atuñ başın çekerek
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At ṣalup ʿāşıḳlaruñ **çignetme** şehbāzum benüm
G1925-5. **Çignedür** bir bölük üftādeleri / Sürer üstüme feres n'idelüm

çīn [5] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 214)

bk. çīn eylemek/itmek, çīn ḳılmaḳ, çīn-i zülf, ebrūları çīn eylemek/itmek, ḳaṣd-ı çīn itmek, ḳaşı çīn eylemek/itmek, misk-i Çīn, müşk-i çīn

(çīn [4], çīnüñde [1])

1. Kıvrım, büklüm, ca'd.

G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın **çīn** gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin **çīn** gösterür
G2738-5. Zülfi **çinüñde** görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar şaçar aġzından ejderhā gibi

2. Buruşuk, buruşma.

G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına **çīn** şalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın şalup
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı **çīn** çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār

çīn eylemek/itmek [4] Kıvrıklaştırmak, büklüm büklüm etmek.

bk. ebrūları çīn eylemek/itmek, ḳaşı çīn eylemek/itmek

G332-1. **Çīn idüp** zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel şoñra zülfin **çīn ider** / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G1305-4. Zülfini **çīn eyledi** dil murġını şayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi şan dāne ʿarż
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend **eyledi** geh **çīn** / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı

çīn ḳılmaḳ [1] Çatmak, buruşturmak.

G294-3. Ḳaşlarını **çīn ḳılup** alduñ ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum alın bu vīrāndan ḫarāc

çīn-i zülf [7] Saçının kıvrımı.

G284-1. **Çīn-i zülfündür** alan Çinden ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı da başında tāc
G287-1. Olup bu **çīn-i zülfinden** dilā müşk-i Ḫutenden geç / Görüp gülzār-ı ḥüsnüñi yiter şaḥn-ı çemenden geç
G496-5. Çeşm-i şayyādı yine eyledi **çīn-i zülfini** dām / Murġ-ı dil şaydına ḫālin döküben dāne çeker
G949-1. **Çīn-i zülfüñde** didüm niçün dil ü cān bağlanur / Didi kāfir destine girse müselmān bağlanur
G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / **Çīn-i zülfüñ** deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1593-1. **Çīn-i zülfinden** meşām-ı cān alurken būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ idi āhū-yı müşk
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / **Çīn-i zülfüñ** Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek şabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ

Çīn [3] Asya kıtasının kısm-ı şarkîsini teşkil eden büyük bir memleket, ki birkaç yüz milyon ahaliyi camidir...(Ş. Sami, 2010: 214)

bk. āhū-yı Çīn, büt-i Çīn, Çīn ü Māçin u Ḫuten, gülzār-ı Çīn, Mānī-i çīn, nāfe-i Çīn, naḳḳāş-ı Çīn, naḳş-ı Çīn

(Çīnde [1], Çīnden [1], Çīne [1])

G284-1. Çin-i zülfündür alan **Çīnden** ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı da başında tāc
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden şabālar **Çīne** Māçine
G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı çīnde / Ne **Çīnde** belki hem rūy-ı zemīnde

Çīn ü Māçin u Ḫuten [1] Çin, Maçin ve Hoten ülkesi

G1593-1. Çin-i zülfinden meşām-ı cān alurken būy-ı müşk / **Çīn ü Māçin u Ḫutende** yoġ idi āhū-yı müşk

çīne [5] *Far.* Kuş yemi. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 59)

(çīne [2], çīneden [1], çīneler [1], çīnemüz [1])

G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün **çīnemüz**
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ **çīneler** / Ṭut göñül murġını maḥrūm itme anı **çīneden**
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi göñül murġın düşüp **çīne** / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ **çīne**

çīn-der-çīn [1] Kıvrım kıvrım durmak.

G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda z̲ülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur āhum yilinden anda **çīn-der-çīndür**

çīn-seḥer [14] Alacakaranlık. (Ş. Sami, 2010: 158) *bk. çīn-i seḥer*

(çin-seḥer [11], çin-seḥerde [2], çin-seḥeri [1])

G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu göçmekdedür / **Çīn-seḥer** uyḳusını bil kārvān görmez leẕīẕ
G364-5. Bi ḫūd iderse ṣubḥ-ı viṣāl olmasun ʿaceb / Çünki Muḥibbī uyḫu olur **çin-seḥer** leẕīẕ
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle ṣanmañ **çīn-seḥer** gül içre baġrı ḳanıdur
G570-2. Nergis ṣarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ **çīn-seḥerde** çeşmine kim görinür ḫumār
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı **çīn-seḥer** eflāk gerek
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü **çīn-seḥer** / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem dimiş meger / Jālelerden **çīn-seḥerde** oldı seng-endāz gül
G1815-1. Eyledi **çīn-seḥeri** çarḫa ʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem diyü ben ey māhum
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yaḳuban / **Çin-seḥer** bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / **Çin-seḥer** ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre **çīn seḥer** jāle
G2456-5. Dün gice ki **çīn-seḥer** dildār imiş gelen meger / Maṭla ʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün ṣebnem ile **çin-seḥer** / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun legeni
G2769-4. Ẓāhirā gördüm ʿiẕāruñda ʿaraḳ / Güller üzre **çīn-seḥer** ṣebnem gibi

çīn-i seḥer [1] Seher vakti.

G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / **Çīn-i seḥer** bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş

çīn-seḥer-geh [2] Alacakaranlık zamanı.

G801-8. Mürde-i cāna Muḥibbī olmadan cismüñ kefen / Göñlüñ ü gözüñ açılsun **çīn-seḥer-geh** bāġa var
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim **çīn-seḥer-geh** zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola

çirā [2] *Far.* Neye, niçin, neden...(Tulum, 2011: 531, 522) *bk. çün ü çirā*

G1780-6. Olmasa cevrine Muḥibb rāżı / Dimez idi anı **çīrā** sevdüm
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā **çīrā** ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam

çirk [3] *Far.* Kir, pas, pislik, murdarlık. (Ş. Sami, 2010: 215) *bk. çirk-i dünyā*

(çirkidür [1], çirkini [2])

G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā **çirkidür** / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1494-4. Cān u dilden eyle gel iḫrāc dünyā **çirkini** / Seni yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur senüñ
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ **çirkini** / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn

çirk-i dünyā [3] Dünyanın kiri pası.

G374-5. **Çirk-i dünyā** ile olmışdur mülevveṣ bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine ṭola nūr
G1560-5. Muḥibbī **çirk-i dünyāya** bulaşma cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola dāmānuñ
G1679-5. Göñülden gitmeyince **çirk-i dünyā** / Muḳarrerdür dilüñ olmaz ṣafā bil

çoġ/çoḳ [187] Miktarı ziyade olan, az mukabili, bol, kesîr, vâfir, bisyâr. (Ş. Sami, 2010: 217) *bk. az u çoḳ, çoḳdan, çoḳ ise, çoḳlar*

(çoġ [4], çoġı [1], çoġını [1], çoġuma [1], çoḳ [148], çoḳdur [21], çoḳdurur [1])

G11-6. Teşneyem **çoḳdur** günāhum sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem **çoḳ** / Ne ġam sensin çü derdümüñ ṭabībi
G19-4. Günāhum **çoḳ** yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan sen bu gibi
G62-4. Yime dehrüñ niʿmetini aldanursıñ ḥırṣ ile / Anı **çoḳ** yiyen olur elbette āḫır imtilā
G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam lebüñden özge olmadı ʿilāc / Fā'ide ḳılmadı **çoḳ** cehd itdi Cālinūs aña
G137-5. Ey Muḥibbī **çoḳdurur** diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffirüʾẕ-ẕünūb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü **çoḳ** itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoḳ imiş anuñ içün virmez cevāb
G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş bizi yār / Ömri **çoḳ** olsun itmiş yine bizi riʿāyet
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / **Çoḳ** belālar getüre başına senüñ kāyināt
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / **Çoḳ** belālar getüriser başuña bu kāyināt
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan **çoġ** olsa bārāndur ʿabeş
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse ṣormaz ḥālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi **çoḳ** eyledüm şām ile baḥş
G273-1. Cevri **çoḳ** cānān elinden elġıyāş / Gözleri fettān elinden elġıyāş
G314-4. Mānīʿolur kūyına varsam raḳīb / Şīvesi **çoḳ** nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı **çoḳ** gözler bedid
G338-5. Cürmi **çoḳ** geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G359-4. Dü-ʿālem şāhısuñ çākerlerün **çoḳ** / Ḳıl anlardan bu kemter bendeñiʿad
G377-2. Gel ḫaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem **çoḳ** sözlüdür
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil **çoḳ** raḳībüñ ḳahrını / Zaḥmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḥācıdur
G407-1. Allar giymiş benüm **çoḳ** sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile cānānumdurur / Ol benüm **çoḳ** sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni **çoḳ** sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẓarda sīnede **çoḳ** cāne ḳaṣd ider
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / ʿIşḳuñuñ emvācı **çoḳ** pāyānı yoḳ deryāsı var
G532-1. **Çoḳ** zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / ʿIşḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat **çoḳ** saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G564-6. İki ʿālemde olmaġa yüzi aḳ / Muḥibbī cürmi **çoḳdur** Yārab ister
G569-3. **Çoḳdur** bizümle ortada cānāʿadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm ile pür-ṣafā olur
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda **çoḳ** günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḫüsnine kimse la dimez **Çoḳ** ḫüsni çaġıdur
G645-1. Ger fedā cānān yolında cān olursa **çoḳ** mıdur / Başa devletdür ḳanı imkān olursa **çoḳ** mıdur
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaṣdı eger īmān olursa **çoḳ** mıdur
G645-3. Ben ṣürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sākiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa **çoḳ** mıdur
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa **çoḳ** mıdur
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şiʿr-ārā Selmān olursa **çoḳ** mıdur
G681-4. Hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / **Çoḳ** zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm **çoġ** ile azum var
G703-3. **Çoḳ** güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey **çoḳ** sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G714-1. Baña her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür dil **çoḳ** zamāndur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen **çoḳ** velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda **çoḳ**ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G740-5. Ey Muḥibbī **çoḳ** günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār ṣır
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir **çoḳ** başludur
G821-5. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / Günāhı **çoḳ** Muḥibbī kim ḳuluñdur
G908-6. Başlar kesilür ḳan ṣaçılur līk ṣorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde **çoḳ** işler
G927-2. Ruḫlaruñ **çoḳ** mübtelāsı ey güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẓikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer **çoḳ** ḥalāvat arturur
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm **çoḳ** sevdügüm didükce meylüñ az olur
G972-4. Yüz virelden zülfüñe ṣalındı cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik **çoḳ** ider küstāḫlar
G1021-5. Gerçi kimʿālem içinde māh-rūlar **çoḳ** velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / **Çoḳ** zamāndurʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G746-2. Vefādanʿāridür **çoḳdur** cefāsı / Güzeller içre ol nā-mihribāndur
G1060-2. ʿIşḳ eri **çoḳdur** velīʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı gör
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki **çoḳ** āh-ı seḥeri var
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri **çoḳ** vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1094-1. Cevri **çoḳ** pür-cefāyı kim sevmez / Mihri yoḳ bī-vefāyı kim sevmez
G1101-3. Müşkilüm **çoḳ** benüm ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger ḫall ola bu müşkilimüz
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum **çoḳ** benüm aʿmālümi ṣormaz mısuz
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger **çoḳ** ola vü ger az
G1146-4. Fitne taʿlīmin ider gözlerine ġamzeleri / **Çoḳ** zamāndur görürem ol gözi fettān uyumaz
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden **çoḳ** şikāyet idesin / Söz tamām vallahiʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide ki anda ola **çoḳ ma**ʿ**ni**-i ḫāṣ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi **çoḳ** geldi lebe cānum çü şemʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü **çoḳ** arar her mekānı şemʿ
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı **çoḳ** / Yüksek uçar bir hümādur dāimā pervāzı **çoḳ**

G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı **çoḳ**
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʿbin gösterür ol bāzı **çoḳ**
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā keŝīr / Bu Muḥibbī'ye **çoġı** az olur azı **çoḳ**
G1105-3. Cevr ü cefāya māyil **çoḳdur** güzeller ammā / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ **çoḳdur** egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler **çoḳ** / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / Cürm **çoḳ** benden yuyulmaz ṣefḳat it ḥālüme baḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḥālüm nedür ṣāfī cevāb / Ḫasteler **çoḳdur** Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ āl idersin / Giçersin baña bu nevʿile **çoḳ** reng
G1479-5. Ḫaṭāsı **çoḳ** Muḥibbī'nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar ṣāhumʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḥı **çoḳdur** ol şehün / Ṣādmān ol özüñi ol cemʿe dāḥil eyledüñ
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum **çoḳ** benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / **Çoḳdur** egerçi pādişehüm āşinālaruñ
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ **çoḳ** cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1556-3. Ḳorḳma **çoġ** olsaʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim ʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā **çoḳ** gördüm yil evrāġın ṣavurmışdur gülüñ
G1577-1. Göreyim girye ile yaşı **çoḳ** olsun gözümüñ / Zerd levḥini görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1579-3. İncinür ṣanma beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi **çoḳ** arta kemāl-i keremüñ
G1593-4. Zülfini **çoḳ** başlu cānā çeşmüñi ʿayyār ider / Ḫüsn-i Baġdādına ḥaṭuñ eyledi bārū-yı müşk
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül **çoḳdur** baña bu işlerüñ
G1666-5. Pādişāhısun n'ola **çoḳdur** ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri ḳul degül
G1687-2. **Çoḳ** görür kūyına varsam müdde'ī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / **Çoḳ** zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi **çoḳ** nā-mihribān eksük degül
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri **çoḳ** devrāne gel
G1780-1. Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm / Cevri **çoḳ** yaʿni pür-cefā sevdüm
G1789-2. Muḳırrum cürmüme inkār ḳılmam / Günāhuma igen **çoḳdur** günāhum
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi **çoḳ** ḥazān gördüm
G1819-5. Günāhum **çoḳ** yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar **çoḳ** velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem **çoḳdur** anuñla Muḥibbī şoḥbetüm
G1855-1. Şuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem **çoḳ** günāh itdüm
G1856-5. Seni **çoḳ** sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür ṣuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı **çoḳ** olur / Dostlar ḥālüme kim baḳsa ben aña pendem
G1906-1. Ḳandasin ey cevri **çoḳ** yār-ı cefā-sāzum benüm / Ṣīve vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol **çoḳ** sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G1933-2. Göreyim yaşı **çoḳ** olsun pür-demi eksilmesün / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar **çoḳdur** derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger güş eylese derdüm benüm
G1946-4. İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulunur **çoḳ** ḫaber / Līk anuñ vāridinden intihāyı görmedüm
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı **çoḳ** iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G1987-3. **Çoḳ** cefā vü cevr gördüñ gel uṣan dirler baña / Anı bilmezler ki olʿālemde varumdur benüm
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm **çoḳ** güvāhumdur benüm
G2028-3. Benüm **çoḳ** sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿid olsun
G2036-3. Bugünüñ ferdāya ṣayma żāyiʿ itme ʿömrüñi / Dir bu sözi **çoḳ** işitdüm çeng ü nāy uʿūddan
G2036-6. Bilürem **çoḳdur** günāhum baṣdan aşmışdur velī / Kesmezem lākin ümīdüm raḥmet-i maʿbūddan
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet **çoḳ** / İşitmedüm ki bū almış ola kimse vefāsından
G2058-4. Ol gülüñ **çoḳ** olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane ṣubḥa dek dil derdini / Şemʿveş yaşın **çoġ** itsün uyḫusın az isteyen
G2087-3. Cevri **çoḳ** meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / **Çoḳ** zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ **çoḳdur** / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel giç şümārından
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm **çoḳ** dil-rübālar dīdeyin
G2155-3. Günāhum **çoḳ** yüzümüñ ḳarasını / Yumaya dükene Ceyḥūn Seyḥūn
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi **çoḳdur** / Eṣer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan **çoḳdur** anuñ cevr ü cefāsından
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma **çoḳ** itdüm bu günāhı ben
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki **çoḳ** gördüm o rāhı ben
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre **çoḳ** saʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāṣa naḳṣın baña taṣvīr eylesün
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler **çoḳ** ḳan
G2272-4. Şaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı **çoḳ** ṣevābından
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgün yaşumı / Öñdül aldum çünki **çoḳ** geldüm ben andan ilerü
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına **çoḳ** ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳaṭar iseñ ḳat oran ile anı aşımuza
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ ya serv üʿarʿar / Anuñ cevri mi **çoḳ** yā bende nāle
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen **çoḳ** çoḳ yaşa
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen **çoḳ** çoḳ yaşa
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / **Çoḳ** zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile

G2438-4. Sīnede baġrum delinsün ata gör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāṣıḳlaruñ ölürse sen **çoḳ çoḳ** yaşa
G2453-5. Gerçi ki **çoḳ** günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı **çoḳ** aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün eyledi **çoḳ** ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi **çoḳ** velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi **çoḳ** / Ben anuñ görmedüm ḳatlini Pecde
G2498-3. Bī-güneh ʿuşşāḳı öldürme benüm **çoḳ** sevdügüm / Dükenür şanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma **çoġuma** azuma
G2578-2. Aramuzda olupdur ʿahd ü peymān / Benüm **çoḳ** sevdügüm zinhār unutma
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi **çoḳ** ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek düşer mi bülbüle
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine **çoḳ** ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2623-3. **Çoḳ** zamān sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken / Dil-i dīvāne āşikār itdi
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / **Çoḳ** şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / **Çoḳ** du ʿālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2656-2. Cihānda miḥnet ü derd ü elem **çoḳ** / Bulınmaz arasañ bir dem ḥużūrı
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem **çoḳ** / Ne ġam sensin bu derdümüñ ṭabībi
G2659-4. Günāhum **çoḳ** yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan ben ġarībi
G2666-5. Şorma şuçını günāhını hemān öldüregör / Seni **çoḳ** çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2666-5. Şorma şuçını günāhını hemān öldüregör / Seni **çoḳ** çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Şorma öldür şuçını zīrā ki **çoḳdur** günehi
G2725-3. Varıcaḳ kūyıña ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ **çoḳ** sipehi
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / **Çoḳdur** içinde yoḳdur eñ ednā benüm gibi
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre **çoḳ** velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2788-3. Gözlerüm īşār ider yolına eşküm gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez **çoġını** azını
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur **çoḳ** günehi
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / **Çoḳ** mı gördi ʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
Mr20-3. **Çoḳ** zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme āteş düşe
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından şoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm **çoḳ** sevdügüm **çoḳ** böyle nāz itmek neden
Mr28-8. Dostum yanuñda **çoḳ** ḳan eylemek ḳānūn gibi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ālem içinde **çoḳ** velī / Ara yirde ben hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm

çoḳdan [18] *T.* Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri. (TDK, 2011: 561)

G74-2. **Çoḳdan** dil gitdi benden bir daḥi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G217-5. Göñlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / **Çoḳdan** ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G731-1. Ser-i zülfüñle başum pür-hevādur / Göñül derdüñle **çoḳdan** mübtelādur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ **çoḳdan** ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / **Çoḳdan** Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül **çoḳdan** ol pīşrevdedür
G960-3. Terk-i cān itmek revādur terk-i yār itmek degül / Yolına cān virmegi **çoḳdan** göñül iḳrār ider
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẕar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin ḳaldur ki **çoḳdan** ḫāk-sāruñdur senüñ
G1584-1. Ger şorarsañ cān u dil **çoḳdan** helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün boynuña / Zīrā **çoḳdan** ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum / **Çoḳdan** eyler idüm yolına terk-i cānum
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege **çoḳdan** ser isterem
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi / Murġ-ı dil **çoḳdan** uçardı sīne-i şād-çākdan
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben **çoḳdan** anuñ māhiyyetin
G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur **çoḳdan** göñül zülf-i kemend-endāzuma
Mh17-5. Şanmañuz gidem ben ol şīrīn-zebānı terk idüp / Ḳomışam **çoḳdan** yolına baş u cānı terk idüp
Mr16-9. ʿIşḳ ile **çoḳdan** Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür senüñ
B38. Eger göñlümi ol cānān şorarsa / Diñüz ḳatında **çoḳdan** ḫidmet eyler

çoḳ ise [5] Ne ḳadar ise. (Tulum, 2011: 534)

G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ **çoġ ise** luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G984-7. Muḥibbī ġam yime **çoġ ise** cürmüñ / Şefā ʿatçi ḳuluna Muṣṭafādur
G1457-5. Muḥibbī **çoġ ise** cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
M1-7. Ne deñlü **çoḳ ise** cürm ü günāhum / Ümīdüm kesmezem senden Allāhum
B67. Bir bölük ʿāṣilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz **çoġ ise** Yārab seni raḥmān bilirüz

çoḳlar [5] (TDK, 2011: 560)

1. Oldukça fazla aşırı miktarda, çokça.

G962-1. **Çoḳlar** yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār

2. Birçoğu, çokları.

G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile **çoḳlar** ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince didi bes
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi **çoḳlar** bu zen-i mekkāre şevḳ
G2288-3. ʿUṣṣāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ / **Çoḳlar** güzerān eylediler bu ḫaberümden
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm aşılsa ʿaceb degül / **Çoḳlar** Muḥibbī kendin aşar iḫtiyār ile

çönmek [1] Gücünü yitirmek, zayıf düşmek.

G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde **çöner** giçer

çöpe almamaḳ [1] Çöp yerine koymamak.

G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / Bir **çöpe almazlanur** yārān beni bilmez mi hiç

çöpe şaymamaḳ [1] Çöp kadar değer vermemek. (TS, 2009: 954)

G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / **Çöpe şaymaz** ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz

çöpce [1] Çöp kadar.

G2452-2. **Çöpce** gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāşa

çözmek [4] *T.* Saçı açmak. (TDK, 2011:567)

(çöz [4], çözdi [3], çözer [1], çözme [1], çözsün [1], çözüp [3])

G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār baña / **Çözdi** sünbül şaçını aġladı kūhsār baña
G394-3. **Çözüp** şaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāneʿarż ider
G651-3. Her yaña yaşın açar dīvāneler boynın şunar / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini **çözer**
G1644-3. **Çöz** muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G1689-1. **Çöz** muʿanber zülfüñi ey dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle gel
G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ **çöz** ruḫ-ı zibāye şal / Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir bir pāya sal
G2113-1. Zülfinüñi **çöz** āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / Gel anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2276-1. Zülfini **çözdi** cān u dilüm baġlamaġ içün / Yüzini açdı yüregümi daġlamaġ içün
G2403-4. Nice diller benddür billāh **çözme** zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme
G2694-1. **Çözüp** zülfin yüzine indi düşdi / Bulutdur gün yüzine indi düşdi
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili raḥm idüp / Ḫayra girüp **çözüp** başına āzād itdi
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ meger ki **çözdi** ṣabā zülfi bāġını
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çin-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā **çözsün** girihler şām-ı zülfüñden senüñ

çözilmek [1] *T.* Düğüm ve bağ açılmak. (Ş. Sami, 2010: 220)

G2510-1. Ṣaçuñ girihlerini ḳıldum egerçi pīşe / **Çözilmedi** çalışdum tā urmayınca dişe

çūbān-ı ʿışḳ [2] Aşkın çobanı.

G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün **çūbān-ı ʿışḳ** oldum bu dil gibi ḳavalum var
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın **çūbān-ı ʿışḳ** / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını

çul [1] *Ar.* Kıldan veya yünden hayvan örtüsü.

G1067-5. İti **çulını** ṣordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür

çü [133] *Far.* (Steingass, 1890: 401) *bk. çün, çünki, çünkim*

1. -dığı için, böylece, bu sebeple.

G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / Dü-cihān içre **çü** ʿāṣıḳlara sensin maḳṣūd
G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil **çü** ṭaḥa yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin
G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī senden umar maġfiret / İki ʿālemde **çü** sensin raḥmeten-lil ʿālemīn
G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin **çü** derdümüñ ṭabībi
G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış **çü** ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G65-4. Başşa şemsüñ nūrını nūruñ senüñ olmazʿaceb / On sekiz biñ ʿāleme sensin **çü** maḥbūb-ı Ḫudā
G71-1. Ḫüsn ile ḫulḳıʿata itdi **çü** Allāh saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G256-1. İtmez **çü** vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṯ / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma müenneṯ
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş **çü** başum üzre dūdum var
G694-3. Ḫüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül **çü** ḥüsn ile devrān gelür gider
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo **çü** ḳul ezelden kenāredür

G843(b)-5. Oldı cāna muḳır **çü** būseme āh / Egleme vir Muḥibbī fırṣatdur
G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe cevr itmeʿāṣıḳa / Ḫaṭṭuñ bozar **çü** ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū n'idersin zülfi zencīrin / **Çü** men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī **çü** senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı **çü** Ṣafā ehline Kaʿbe-i ḥaremidür
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm **çü** duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine **çü** ʿādetdür bu ṭutmaz gülde gūş
G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum **çü** kendü ḥaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde ḥāṣıl-ı ʿışḳı **çü** cemʿ
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ **çü** yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿaynuma almazam / Yiter baña **çü** zülf ile ḫāli Muḥammedüñ
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī **çü** ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1522-4. Ṣarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdün sīḫ-i miḥnetle **çü** baġrumı kebāb itdüñ
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ **çü** dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1580-5. Ḫākimdürür **çü** ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Gūş itmedüñ **çü** pendümi saña beter gerek
G1609-4. Kūyına varsa gönlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül **çü** ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1747-3. Bāzār-ı ʿışḳa geldi **çü** ṣarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl
G1756-4. Hicrān ġamını çekmek ise **çü** murāduñ / Var cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / İtdüñ **çü tiğ**-i cevr ile baġrum dilüm dilüm
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi **çü** nevbet ben de imżā eyledüm
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı **çü** bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler **çü** yār-ı mihribān gördüm
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr / Maẓlūm-ı ʿāṣıḳı **çü** men ḫāk-sār hem
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup **çü** zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña muḫāl didüm
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / **Çü** gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1937-1. Oldı ʿışḳa **çü** hem-nefes n'idelüm / Gitmez ölünce bu heves n'idelüm
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā n'iderem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi **çü** sensin serv-i āzādum
G2066-3. Ġırra olup bu ḥüsne cevr itme / **Çü** degül ḥüsn pāy-dār ṣaḳın
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek **çü** ʿādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2101-1. Bugün giçdüm **çü** ben çün ü çirādan / Dilā sen daḥi giç bu hūy u hādan
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum **çü** cünūn mülkini ḳarbi adaşumdan
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin **çü** bu ümmet elin
G2285-4. Göñül virdüñ **çü** ol zülf-i siyāha / Muḥaḳḳaḳ belki başdan da çıḳarsın
G2322-2. Servüñ ḥurūfını **çü** yazan noḳṭa ḳomadı / Āzādeligle bulduġıçün iştihār serv
G2383-1. Ḥabīb olduñ **çü** Rabbü'l-ālemine / Şefāʿat senden umar bu kemīne
G2484-1. Beñzer dirilür zülf-i siyeh-kāre benefşe / Anuñ içün oldı **çü** yüzi ḳare benefşe
G2491-2. Zinhār ṣaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā **çü** itdi Manṣūr aṣdılar dāre
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre **çü** Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
G2590-2. Dil derdi ḥāletin **çü** bir bir didüm saña / Laʿlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı zevḳ gibi **çü** ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2638-2. Ġāfil ṣalınma ḥālüme ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür **çü** şāha ra'yet-i ri ʿāyeti
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad **çü** meni
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā olma muẓṭarib / Görseñ gerek **çü** başda olan cümle yazuñı
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü aldı **çü** ʿışḳuñ livāsını
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme bunlar **çü** cümle eli bir itdi
G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi **çü** ṣabā / Virelüm cān u dili yolına şükrāneligi
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemegeʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim **çü** cihān işi hevā ile hevesdür
Mh7-9. Nūş itdüñ **çü** gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye **çü** sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān zevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle **çü** oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān

2. -dığı zaman, -ınca/-ince.

G15-5. Mezraʿ-ı dilde **çü** ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G327-1. Dermānını **çü** ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña merd
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / **Çü** ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G510-2. Ḳondı ġam leşkeri **çü** mülk-i dile / Ser-te-ser şehr-i dil ḫarāb olısar
G580-2. Āteş-i dilden **çü** dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G614-2. Açduñ ey dil **çü** muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña belā görinür
G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿuṣṣāḳuñ naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez **çü** ḫūrşīde żarar
G1081-4. Ṭutsañ **çü** göñül düzdini ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1589-1. Ey dil **çü** ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1589-3. Gördüm **çü** göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı **çü** baḥr-i ġama / Āh ile bir kenāraʿazm idelüm
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür **çü** dimāġ / Defʿ içün cūybāraʿazm idelüm

G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür ezel Leyl **çü** Mecnūn kāsesin
G2322-4. Reftār ider **çü** nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī **çü** serv-i ḫırām ola / Ol ṣunmayınca içer isem mey ḥarām ola
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar **çü** şām ola
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm **çü** dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteşe
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi **çü** Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2639-1. Gösterür dilber **çü** her dem ḫançer-i ʿuryānını / Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür ḳıl cürme tevbe / **Çü** mūlar saña itdi dü-rengi
G2760-1. İtse cevr ü cefā **çü** nāz ehli / Bilür anı vefā niyāz ehli
D8-2. Her yüzden ider yār tecelli **çü** cemālin / Yañılsa ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāṣuḥ

3. Gibi, aynı şekilde, benzer.

G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan **çü** hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G114-4. ʿAceb bu ġamze midür yā **çü** ḫançer / ʿAceb bu zülf midür ya **çü** ḳıllāb
G140-3. Eşk-i çeşmüm **çü** olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın bir āsiyāb
G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden gücenmez / Güzeller içre böyledür **çü** ʿādet
G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum **çü** nīlüfer / Gören yüzümi dir ki gül-i nesterin ṭutar
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ **çü** berḳ ile beñzer meyānı var
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña **çü** cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer **çü** murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G491-5. Cān naḳdini yolına Muḥibbī ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat gelse **çü** pervāze güzeller
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı **çü** Ṣafā ehline Kaʿbe ḥaremidür
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-ya ḳıl olup dehr içre her dem **çü** çeker
G647-1. Gerdūn gibi meyli o māhuñ **çü** dönedür / Cevr ü cefā vü şīveleri gūne gūnedür
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey Ḫsi-ṣıfat mürdeler sende **çü** dem var
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye **çü** mehdür
G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāṣıḳları / Ṭañlamañ **çü** Kaʿbedür dört kūşesi miḥrābdur
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye **çü** mehdür
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar dīdelerüm / Gülgün ruḫuñ çeşme **çü** manẓūr-ı naẓardur
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa Muḥibbī ʿaceb midür / Meh gibi var **çü** meclis-i ġamda çerāġumuz
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup ḥāl-i perīşānum **çü** şemʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca zār u giryānum **çü** şemʿ
G1336-2. Şuʾle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum **çü** şemʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum **çü** şemʿ
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum **çü** şemʿ
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um **çü** şemʿ
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı **çü** deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref **çü** gülistān gül-ruḫān
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd ile **çü** vaḥdet / İkilik gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge **çü** ʿīsi / Her kim ṭamaʿda ḳaldı giçdi yire **çü** Ḳārūn
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / Olmış **çü** aña iki ṭarafdan miʿmār serv
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi **çü** selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi **çü** siḥr ile zülfini mār ide
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına **çü** ḳalender / Girerseʿaceb mi iki yapraġa benefşe
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ ile işi **çü** riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẓürefāya
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm **çü** ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum **çü** ceresdür
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı **çü** Ceyḥūn u Aras / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

4. Öyleyse, madem ki.

G23-2. **Çü** ṭutduñ dāmenini cān u dilden / Ṣaḳın olma bu dünyāya muḳayyed
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını **çü** al üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G1075-5. Genc-i ʿışḳun **çü** Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1077(b)-2. ʿĀṣıḳ olduñ **çü** anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder zevḳ ehli ʿālemde **çü** nāy-ı ḫoş-nevādan ḥazz
G1325-5. Gördüñ **çü** Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāṣıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥazz
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān **çü** āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş **çü** dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize ri ʿāyet ancaḳ
G1663-2. Başdun **çü** ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol gel
G2093-5. Senden irmez kimesneye **çü** ġubār / Ey Muḥibbī ġubār imişsin sen
D11-1. Yārden her ne gelürse **çü** olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna leẕīẕ

çün [803] *Far.* (Steingass, 1890: 403) *bk. çü, çün ü çīrā, çünki, çünkim*

1. Gibi, şeklinde, -dığı gibi.

G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile **çün** ḳavm-ı Şemūd

G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge **çün** ṭabīb
G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña **çün** bahā
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī **çün** ezel / İstemem ki görine bir yañadan sāhil baña
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin gel rūşen it māhum benüm / Gicelerde şemʿ olur vīrāneye **çün** māhitāb
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil **çün** bir ḳaġan arslānıdur
G393-5. Ol şaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler **çün** perī-ruḫsāreler
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb **çün** bir gül-i nev-restedür
G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm **çün** terānedür
G445-2. Ḳadüm **çün** ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳīḳ-i eşk ile rūyum nigīne döndi ḫātemdür
G467-1. Ol ġonce sözde laʿlini **çün** siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı ẕāhir idüp keşf-i rāz ider
G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid ki cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil **çün** āb-ı ḥayvāndan gelür
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür ʿāşıḳa **çün** derd devādur
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter **çün** belā baña / Bir yañadan bu daḥi gelür bir belā olur
G584-1. Saña kimdür melek diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem **çün** olur nūr
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ **çün** seḥāb ol niʿmete ḫāyildürür
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin götürdi yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān **çün** sāye-i hümādur
G667-4. ʿŪdı gider de niye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm **çün** terānedür
G684-6. Açılsun gül gibi gülsün ḫabībüm / Gözümüñ yaşı **çün** bārāne beñzer
G710-1. Yār **çün** zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh ne ʿaceb gök yüzine / Yār işigine varup yüzini **çün** ḫāk eyler
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı baña **çün** Kaʿbe ser-i kūyundur
G777-3. Münevver eyle dil vīrānesini / Yüzüñe ehl-i dil **çün** māh dirler
G782-1. Ol ki bī-miṣl ü cismi **çün** cāndur / Rāstī ʿışḳ ehline ol cāndur
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi **çün** senüñ ṭolābdur
G791-2. Yüzümüñ üzre baş naʿl-i semendüñ / Bulur seg ile artuḳ **çün** şeref zer
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile ḥoş hecr ile melūl / Rūz-ı vişāl **çün** şeb-i hicrān gelür giçer
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla **çün** göñül ṭanbūrdur
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar ile saña **çün** ol reh-nümūn giçer
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ **çün** rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G980-5. Yāreme merhemdürür **çün** zaḫm-ı dost / Cānuma tīr-i ḳażāsı ḥoş gelür
G1035-3. ʿAceb mi eylese cevr ü cefāyı / Vefādan ʿari **çün** nā-mihribāndur
G1037-1. Olalı **çün** gül-i sīrāb-ı teni nāzik-ter / Yaraşur berk-i semen pīreheni nāzik-ter
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost **çün** derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi ḳullābı daḥi miʿrācıdur
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele **çün** ḫançer-i tīz
G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳaḳ **çün** Ebū Derdā bilürüz
G1131-1. Ġam meclisinde **çün** dili nūşlardanuz / Nāyuñ yirine nāle-i dil-güşlardanuz
G1136-1. **Çün** yüzüñ şevḳinde cānā āfitāba baḳmazuz / **Çün** ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1168-5. Muḥibbī oldı **çün** bir zer ḫarīdüñ / Revā mıdur diyesin ḳul gerekmez
G1190-4. Ṣıġmadı ḫumlara mey eyledi **çün** cūş u ḫurūş / Çıḳdı ʿayyūḳa yine naʿra-i mestāne birüz
G1211-3. Her kişi cān terk ider şanma leb-i şīrīn **çün** / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur **çün** ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur **çün** ġaraż
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur **çün** ġaraż
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleten bildüm ki cānā ḳatl-i mādur **çün** ġaraż
G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿĀşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur **çün** ġaraż
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur **çün** ġaraż
G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin **çün** bisāṭ
G1373-5. Refʿ idüp nefsin ḥicābın gördi ḫüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı **çün** nükte-şinās-ı men-ʿaref
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını ʿummāna beñzetdi gören / Ẓāḥir eyler dürleri çeşmüm olupdur **çün** ṣadef
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı **çün** sāġar be-kef
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür **çün** Muḥibbī rūy-ı yār / Zülf-i fettān fitne başı olsa ṭañ mı her ṭaraf
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet **çün** bilürsin Ṭunca yoḳ
G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı **çün** ol ṣunuñ
G1597-2. Āreste bezm-i vişāl-efruḫte **çün** meh-i cemāl / Sende bu ḫüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ
G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur **çün** mīm ü dālı ḳaşuñuñ
G1625-4. Kaʿbe-i kūyunı ṭavāf eylemek oldı baña farż / Gözlerüm yaşını sīm **çün** yüzüm altun itdüñ
G1635-5. Sīneni ṭabl idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / **Çün** şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl senüñ ʿalem senüñ
G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkindür bu bendden / Ṭaḳıla boyna **çün** zülf-i selāsil
G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī diye bunuñ **çün** güher degül
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / Gele īṣār **çün** yaşuñ direm ḳıl
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider **çün** ʿandelībin zār gül
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ **çün** māh-ı tābānsın begüm
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḫażar baġrum kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı **çün** mihmān-ı ġam
G1871-5. Ey Muḥibbī gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı **çün** çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña **çün** pervīn eyledüm
G1969-5. Bu Muḥibbī sözi güherden yeg / Olsa ṭañ mı **çün** oldı ṭabʿ-ı Selīm
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi **çün** gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2098-5. Bahār u būstānı **çün** ḫazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç bu cihānuñ gülsitānından bahārından

G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevṣere / Ey göñül olduñ bugün **çün** ʿāṣıḳ-ı dīdār sen
G2245-5. **Çün** dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış **çün** çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür **çün** baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var / Yüz sürerler **çün** bilürsin ḥarem-i muḥtereme
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārü'ṣ-ṣifādur **çün** ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2652-2. Mecnūn **çün** oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi leşkeri
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān büyidi / Yüzini görmek olur **çün** meh-i tābān büyidi
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı **çün** fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni
G2781-2. **Çün** muṭīʿ olup beli didüñ ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key ṣaḳın peymānuñı
G2783-2. Dü-ʿālem **çün** münevverdür yüzinden / Ne ṭañ dirsem yüzine ʿālem-ārāy
G2799-3. Ol perī göñlümi ger mesken idinse yiridür / **Çün** perī mesken ider bulduġı vīráneligi
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven **çün** Sikender laʾl-i nābuñ ḳandadur
Mh4-7. **Çün** ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḥāżır / Didi ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẓir
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān **çün** rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı **çün** ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek saḳfı siyāh
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi **çün** senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar **çün** Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına
D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāṣıḳı / Pādişāhum bī-ḥatā olmaz bilürsin **çün** beşer
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī **çün** çerāġ
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳil / Sikender ḳalmadı **çün** gitdi Dārā
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ **çün** gider bu sözi kimdür söyleyen

2. Çünkü, dolayı, -den dolayı.

G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña **çün** oldı cünūd
G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / **Çün** ezelden cevrüñe muʿtāddur dirler baña
G27-5. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemāli nūrına / Şem ʿ-i ḥüsne **çün** Muḥibbī didi dilber yan baña
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / **Çün** görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā **çün** olmışuz fermān aña
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm **çün** maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / Bendelik **çün** āsitānuñda müyesserdür baña
G51-4. **Çün** güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña
G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā **çün** yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi **çün** sinesin ḳalḳan aña
G71-2. Nice şerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / **Çün** gelür bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme **çün** / Oldı ol cān u göñülden bende-i āl-ı abā
G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi **çün** dār-ı fülfüldür baña
G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / **Çün** ṣunulmışdur ezelden ṭabʿ-ı gevher-pāş aña
G84-2. Ḫāṭırum cem ʿiyyetini ṣorma benden ey ṭabīb / **Çün** ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña
G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / **Çün** bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G114-6. Muḥibbī uy imām-ı çeşme **çün** kim / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda miḥrāb
G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẓṭarib / **Çün** bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / **Çün** kerem kānı efendüñdür o Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G149-5. **Çün** tevbe eylemez mey ü maʿṣūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe ṣırsa Muḥibbī olur mı ʿayb
G159-2. **Çün** ḫalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḫālem umaram olmayam ben bī-naṣīb
G185-4. Dünyāya göñül baġlama **çün** ehl-i sefersin / Kim itdi ki sen eyleyesin bunda iḳāmet
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb / **Çün** ola gelmişdür eyler sırrını iẓhār mest
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / **Çün** bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur **çün** ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḫṣ
G269-1. Olupdur ʿışḳ **çün** sevdāya bā ʿiṣ / Bulursa ṭañ mı ʿālemde ḫavādiṣ
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cūybār ile olur **çün** defʿ-i sevdāya ʿilāc
G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān **çün** cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G306-5. Bu Muḥibbī'ye cefālar eyleme eyle vefā / **Çün** bilürsin ʿadl yegdür ẓulm ise cevr-i ṣarīḥ
G309-3. İrgür viṣālüne beni cānā ṣevāba gir / **Çün** görmişem firāḳuñ odiyle ʿaẕāb-ı telḫ
G346-4. Nā-būd olursa añmaya ʿışḳ ehli būdını / Anuñ yanında bir görinür **çün** ziyān u sūd
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını **çün** ol mihribān görmez leẕīẕ
G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī sözümi itme ʿaceb / Ẓāhir iden **çün** anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun bu ʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre **çün** bīgāneler
G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / **Çün** iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G466-2. ʿĀṣıḳ oldun **çün** anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ naʾīm ü niʿmetin / **Çün** degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G601-1. **Çün** rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ göñlüm diler / Derdüme **çün** çāre yoḳ bīçārelıḳ göñlüm diler
G640-4. **Çün** niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup şeb çadırını ser çeker
G682-4. İt gibi n'ola gitmesem ey yār izüñden / **Çün** kelb muʿallem ola āhūya segirdür
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser terkin ura / **Çün** bilürsin bu cihānda añılan bir addur

G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / **Çün** gedā yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G767-5. Şem ʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden ne ʿaceb / **Çün** Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / **Çün** Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / **Çün** bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G865-1. Dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / **Çün** baña senden gelür ṣanma anı zaḥmetdedür
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / **Çün** perīnüñ meskenidür ekṣeri vīräneler
G933-3. **Çün** oldum mülk-i ʿışḳuñ pādişāhı / Yaşum leşker baña āhum ʿalemdür
G948-5. **Çün** Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿāleme rüsvā olur
G978-5. Varma nesīm mülk-i Ṣifāhāna kuḥl içün / **Çün** ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / **Çün** gider her kişi ammā ad ile ṣan iñler
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi **çün** yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1139-2. Olacaḳ iş **çün** degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẓar / **Çün** degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / **Çün** yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1153-5. **Çün** gördi seni sevdi güzellerde Muḥibbī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1161-1. **Çün** terk eyledi biz ol gül ʿiẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1200-1. Zāhidā ṣanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / **Çün** ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir isem revā / **Çün** ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G1259-1. **Çün** felek taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaşdı bu ide sipāhı encümi çāker güneş
G1303-1. **Çün** ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāş
G1327-4. Sırr-ı ʿışḳa şaḳlaḳıl sīneñde izhār eyleme / **Çün** dimişler "كل سر ّ جاوز الاثنين شاع"
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı **çün** Allāh şem ʿ
G1407-5. **Çün** şefāʿat kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḫāline luṭf eyle baḳ
G1559-5. Edeb **çün** tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1587-2. **Çün** perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / Dil perīşān ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / **Çün** bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun ben ḫasteye / **Çün** dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1669-7. Ey Muḥibbī şu ʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / **Çün** maḥabbet şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G1719-4. **Çün** kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G1735-2. Cāna geldüm **çün** temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1770-4. **Çün** viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum benüm
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / **Çün** vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿarż it ḥālümi / **Çün** bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / **Çün** virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / **Çün** varılmaz pādişālar öñine boş ey ṣanem
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **çün** ey ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1995-5. **Çün** ḥarim-i dilde dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭ ʿ-ı beyābān eyledüm
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / **Çün** bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2091-5. **Çün** Muḥibbī bulunur vīränede genc-i viṣāl / Ḳo göñül ma ʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / **Çün** bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / **Çün** beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḫāṣılun / **Çün** livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār sen
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḫāṣılum / Dostum **çün** bilmedüñ ḫālüm benüm pes kim bile
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / **Çün** cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
Mh2-9. **Çün** gereklü ma ʿnīdür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer
Mh7-7. **Çün** her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿīyān / Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḥi be-pūş / **Çün** be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm **çün** cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun

3. -dığı için, böylece, bu sebeple.

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer **çün** kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil
G11-1. **Çün** ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣun ʿ-ı naḳşıdur irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl
G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı **çün** göñül / Añlamazam daḥi ayruḳ ḳurtula
G23-1. Nebiler serveridür **çün** Muḥammed / Mübārek ismidür hem daḥi Aḥmed
G24-9. ʿÖmr dünyā gibi **çün** bī-vefādur / Dirīġ itdi buña Cemşīd ü Darā
G38-2. Perçemüñ zülfüñ hümā-veş sāye ṣaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum **çün** gedā oldum saña
G45-2. Bugün ʿışḳ ile **çün** Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda baḳsam rūy-ı Leylā
G52-2. Gāh cevr ider gözüñ gāhi ḳaşuñ / **Çün** ire sehm-i saʿādetdür baña
G70-6. Gitdi **çün** rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G76-3. **Çün** ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G109-3. Zāhidā ṣanma ki senüñ gibi yolum yañılam / ʿIşḳ **çün** rehber olup gösteriser rāh baña
G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl ṣol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna **çün** şifadur ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G129-5. Rehn bāde ḳodı **çün** cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa n'ola ṣāfi-meşreb
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / **Çün** hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G162-4. Gül dimek yüzine **çün** degül edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-faẓl-ı Rāb
G163-3. Gözlerüñ **çün** mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥaẓar ben daḥi itdüm baġrumı cānā kebāb

G166-5. **Çün** ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G167-4. Bu gice devr eylesün sāġar müdām / **Çün** görinmez gözümüze hīç ḥᵛāb
G172-4. Olursam ṭañ mıdur sen ḫūba māyil / **Çün** oldı ḫūblar her yirde maḥcūb
G173-1. Gün yüzüñe dostum **çün** eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḥayrete vardum hemān şandum ṭutuldı āfitāb
G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm **çün** ben türāb / Ṭāliʿüm mesʿūd olup ḳapuñda oldı feṯḥ-i bāb
G180-4. Gün yüzünden **çün** münevverdür cihān / Ṭañ mıdur dirsem yüzüñe āfitāb
G181-4. Ḳullaruñ **çün** yaratduñ ḥikmeti iżhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara **çün** senden özge yoḳ ṭabīb
G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / **Çün** içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña bir ḫırḳa **çün** eyler kifāyet
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ añ ki mūlar **çün** dü-rengest
G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı **çün** ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur **çün** ṣoñra ḥādiṣeden kāseler ṣikest
G205-5. Ne ṣādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler **çün** ḳamu riḥlet
G207-3. Ṣaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda **çün** mihmāndur ey dost
G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / **Çün** raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür **çün** dehān dost
G222-3. **Çün** saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḥışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G224-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / **Çün** bilürsin bir daḥi girmez eleʿömr-i güẕeşt
G245-5. İden ẓulmi aña **çün** pādişehdür / Muḥibbī kime eylesün şikāyet
G252-5. Bu Muḥibbī ḫaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol **çün** şöyle mest
G257-3. Cevher-i eşküme zāhid ṭaʿn iderse ṭañ degül / Ṭālib-i ḫūr-mihriye **çün** laʿl ü mercāndurʿabeş
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / **Çün** degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndurʿabeş
G259-3. Başum ileʿışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı **çün** ṭūp ile çevgāndurʿabeş
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme **çün** ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndurʿabeş
G274-5. İdüp Mecnūn Muḥibbī'ye vaṣiyyet / Metāʿıʿışḳına **çün** itdi vāriş
G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle **çün** gülec / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G288-4. ʿĀşıḳam rindem **çün** itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın **çün** gülünc
G297-3. **Çün** fenādur āḫırı gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G300-1. Meclis-i meyde öper **çün** leb-i dildārı ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler ṭopraġumı bārī ḳadeḥ
G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur **çün** şarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odiyle bu baġrum kebāb-ı telḫ
G315-3. Kirpügüm cārūb olup ṣu ṣaçdı dem dem kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm **çün** ḳalmadı āba meded
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi **çün** dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ **çün** / Ḳo şimdengirü disünler saña merd
G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı **çün** hecr ile muʿtād
G359-1. Nebiler serveridür **çün** Muḥammed / Anuñ bir adına da dirler Aḥmed
G388-1. Esse **çün** bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G389-1. Dāimāʿaḳl ile **çün**ʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G394-3. Çözüp ṣaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına **çün** şāneʿarż ider
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī **çün** / Şimdengirü oḳum ile Kāşāneʿarż ider
G401-4. Tiryākdur **çün** leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi semi var
G406-2. Cān ġış oluban ḥayrete dil varsaʿaceb mi / Görindi anuñ gözine **çün** yār perī-vār
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen **çün** būyıdur
G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam **çün** ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳılun resminde **çün** ʿāciz ḳalur naḳḳāşlar
G414-2. Dil ü cān ḥaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / Buyur şāfī cevābı ṣun aña **çün** leblerüñ emdür
G426-4. El virdi **çün** zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürmeʿömrüñi çünki hebā giçer
G446-3. Āḫırıʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / **Çün** giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk eyle cān / **Çün** bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G462-3. Leylī ṣaçuñı cānā daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm **çün** dillerde destāndur
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳlarınʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña **çün** nişāndur
G464-5. Söz çerāġın rūşen itse ṭañ mıdur / **Çün** Muḥibbī sözi Ḫusrevden yaḳar
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / **Çün** Nāzenīn nāz ideʿāşıḳ niyāz ider
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz **çün** bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G492-2. Girye ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi **çün** Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile **çün** ol şeh-i ḫūbān gelür
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı **çün** / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G499-5. ʿĀlemüñ ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin **çün** ol semen-ber depredür
G503-3. Ḳaçarlar olmayup insāna mūnīs / ʿAceb mi māh-rūlar **çün** perīdür
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Kerīmüñ işi **çün** dāim keremdür
G573-5. Dilde Muḥibbīʿışḳuñ genci **çün** oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G610-4. ʿĀşıḳuz rindüz biz itdük **çün** melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳatʿaceb mi **çün** başar ḥayret / Ḳıyaṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña **çün** zīrle bemdür
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine **çün** ḳalurʿışḳı / Virürlerʿışḳı ʿuşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Herʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından **çün** ṭamar

G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne **çün** gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G636-4. Gel itme ʿāşıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eşer **çün** eylemez zāhid hemān ancaḳ ṣudāʿ eyler
G639-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı **çün** anuñ nāmıdur
G641-5. Derd-i ʿışḳa **çün** dimişler olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı **çün** zülfinüñ çevgānıdur
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ bāziyle var **çün** bende himmetden ḫaber
G670-3. Cihāndan götürüldi cümle ẓulmet / Yüzüñden oldı **çün** ʿālem münevver
G694-1. Her kim cihāna geldi perīşān gelür gider / İtmez ḳarār sīneye **çün** cān gelür gider
G719-1. Kūy-ı dilber var ise laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir **çün** anda ḳanıdur
G722-5. Yār işigine gitdi **çün** Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / Yaraşur ʿādetdürür **çün** bend içinde şirler
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh dursa da / **Ç**ün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda **çün** günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G756-5. ʿIşḳa **çün** başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G763-5. **Ç**ün Muḥibbī urdı varlıḳ terkini / Āferīn her işi dervīşānedür
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmaz ʿaceb **çün** ol cefākārı sever
G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer **çün** ḫayr ü şer
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḫi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda **çün** āḫır giçer
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran **çün** dānedür
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk **çün** andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā naṭʿına **çün** / Saña açmazdan bel şāh dirler
G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / Dilā baḥre seferde **çün** ḫaṭar var
G791-4. Ezelden **çün** yazıldı saʿd ü ger naḥs / Ḫaṭādur dime bunı itdi aḫter
G797-3. Dilā **çün** ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür āh itme zinhār
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter **çün** ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem daʿvi benüm ḫāżır güvāhumdur
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ **çün** muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı göñlüm añmanuz şādī adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar **çün** şādiden bīrūn olur
G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī şāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer gibi **çün** ḳāl olur
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden āşıḳuñdur **çün** saña mihmān olur
G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḫayāli **çün** derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli şād olur meges **çün** dām ider
G840-6. Zülfin añma **çün** muṭavvel ḳıṣṣadur / Der-dehānından sözüñ ḳıl muḫtasar
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe ṣun ki gün giçer / Bārī ṣafā vü ẕevḳ idelüm ʿömr **çün** giçer
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı **çün** ol yaḳmaḳtadur
G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam gibi **çün** ḫāṣılı var
G855-4. Vaṣlı metāʿı girmez ele **çün** ḫayātla / İrür murāda cānını terk eyleyen bilür
G857-3. Maḥabbet gencīne **çün** mālik olduḳ / Ḳamu bāy u gedā muḫtācumuzdur
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime **çün** merhem yanar
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz **çün** bu bāzār özgedür
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne şaḳlarsın aş anı zülfinüñ **çün** dārı var
G870-2. **Ç**ün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḫusn içre **çün** ol serv ḳāmet gösterür
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda **çün** günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G901-4. Gözüñ **çün** ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meşel şayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḫaber ister / Cānā seni **çün** cān u göñülden sever ister
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle **çün** Muḥibbī dost dīdārın görür
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter **çün** ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḫaḳḳı ol baña hemān tāc-ı sa ʿādetdür
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde **çün** lāyıḳ degül bīgāneler
G955-8. Muḥibbī ẓikr ider şeker-lebüñ **çün** / Olur her bir sözi ḳand-i mükerrer
G957-6. Dilā ölsen ne ġam ger ġamzesinden / Dirildür **çün** lebi īsā-nebi-var
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol **çün** ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G977-3. Vaṣlın añdum cevāb virmedi yār / Ṭınmadı **çün** hemān rıżā görinür
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu göñlüm ʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere **çün** mübtelā giçer
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ **çün** ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre ḫūrlar
G989-5. Degül taḳrīr **çün** mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ **çün** şarāb üstindedür
G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īşār ider **çün** tuḫfe-i şāyestedür
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar **çün** ocaġ üstindedür
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm **çün** sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde oran ile / **Ç**ün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa **çün** itmez fāyide bil zār u zūr
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden **çün** dadanmışdur
G1018-2. N'ola hecrüñ ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi **çün** dermānı vardur
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi **çün** sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḥişār elden gider
G1028-1. Benüm meylüm **çün** ol serv-i sehīdür / Velī vaṣfında bu dil kütehidür
G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını **çün** itdi şarāb / Anda feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḫusn içre **çün** ol serv ḳāmet gösterür
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī **çün** / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur

G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur **çün** anuñ riyāsı var
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl **çün** / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1088-4. Ṣun'ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañ'aceb **çün** anda var ḫuffāş göz
G1089-1. Cihān bāġında **çün** yār eksük olmaz / Anuñçün āh ile zār eksük olmaz
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / Ey yüzi gül **çün** bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1095-5. Aḳarak **çün** başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1098-3. Olursa ṭañ mı aḥvālüm diger-gün / Baña **çün** ol şeh-i ḫūbān görinmez
G1119-5. Muḥibbī geşt ḳılduñ'ālemi **çün** / Olupdur vaḳt idesin'azm-i Tebriz
G1121-3. Zülfi zencīrinde **çün** baġlandı bu cān u göñül / Dostlar hüşyār ola ṣanmañ dil-i dīvānemüz
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh ise nigārā / 'Afv eyle ḫaṭā eylemedük **çün** beşer olmaz
G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña **çün** bī-per ü bālem henüz
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür baña eylersin cefā / **Çün** kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez
G1162-3. Zāhidā men'eyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / **Çün** mey-i nāb ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1163-3. **Çün** Mesīḥā gibi'ālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi **çün** ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir zerre yoḳdur kinemüz
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel **çün** çīnemüz
G1177-1. **Çün** ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse'aceb mi girye ile rūzgārumuz
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda **çün** bel baġladı / İşidelden dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1185-5. Ḫāk-i pāsı **çün** ele girdi Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime şimdengirü tāc-ı sa'ādet ehliyüz
G1193-2. Cemālüñ görmek oldı **çün** müyesser / Ḫudādan istedüm işitdüm imrūz
G1194-2. Giçer mi bir dem ol serv ayaġına / Yaşum **çün** çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar'ayb olmasun'ışḳ ehli **çün** ad istemez
G1207-1. Bülbül oldı **çün** çemende naġme-sāz / Ey yüzi gül sen daḥi ḳıl bezme sāz
G1214-1. Bu cihānda **çün** bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1216-2. Ṣaḥn-ı dilde ekmek **çün** dāimā ġam ḥāṣılın / Ṣāh-ı 'ışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi **çün** ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir ġayri heves
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum 'azm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri **çün** bu derd-mende dest-res
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur **çün** melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa **çün** yazu imiş
G1248-4. İrişmez el **çün** ol serv-i ḫırāma / Ḫayālin ḳılayum her şeb der-āġūş
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş **çün** açdı bāl ü per güneş
G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına anlar **çün** el bir eylemiş
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete **çün** pādişāh imiş / Āhı 'alem ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde yidüm **çün** ġamuñ esrārını / Vādi-i ḫayretde oldı gözlerüm maḳṣūda düş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre eydür peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile **çün** nişānum var imiş
G1288-3. Kimi'āşıḳ kimi zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür **çün** her kişiye bir hevā ḫoş
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳoparduġın **çün** / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāṣ
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi **çün** girdāb-ı 'ışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar cānāna'arż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli **çün** sulṭāna'arż
G1310-2. Būsene ger cān virem'ayb eyleme / Az olur iḥsāna **çün** ekser'ivaż
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem 'arż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur **çün** fülk ü'arż
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i 'ālem **çün** dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa maḥabbetle ger kemāl / İtdi henüz ma'nī-i 'ışḳa **çün** irtibāṭ
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḫakk eyleme / **Çün** bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür **çün** bāġ ile būstāne ḫaẓẓ
G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī **çün**'ömr degül bāḳi / Bārī alalum bir dem'ömr-i güẕerāndan ḫaẓẓ
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı **çün** pervāne şem' / 'Arż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana şem'
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür **çün** riyā / Ḳalbe te'şir eylemez ancaḳ virür başa ṣudā'
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden **çün** yaḳar vīrāne şem'
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı **çün** vuṣlat şebinde'ārż-ı cānāne şem'
G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya **çün** virdüm göñül / Ḫālümi her kim ṣorarsa işidenlerden ırağ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḫasretinden eyledüm **çün** geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde yaḳdum tāze dāġ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel la'l-i lebüñden dostum / Meclis içre **çün** Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1354-1. Ḫaste-ḫālem hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i la'lüñ umar **çün** oldı pür-sevdā dimāġ
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / **Çün** bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1372-5. Dürlü dürlü 'ilm-i ġaypdan zāhidā virme ḫaber / Olmamışdur'ilm-i ġaybı kimseye **çün** münkeşif
G1372-6. Ger ne deñlü var ise'afv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya **çün** Muḥibbī mu'terif
G1385-5. **Çün** içdi cām-ı 'ışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u'āra yir yoḳ
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / **Çün** gedā-yı 'ışḳuñam yoḳdur aña benden eḫaḳḳ
G1388-1. Baġlansa **çün** biline nāz ile cānāne ṣadaḳ / Ḳalb-i 'uṣṣāḳı ser-ā-ser ḳıla vīrāne ṣadaḳ
G1388-2. 'Ālemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri **çün** / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1392-3. Şehā **çün** eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe'ādet / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1397-1. Ḳurdı **çün** ṣaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ı'ışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa ṣabr u'aḳl u cān u dil fermān-ı 'ışḳ
G1397-2. Düşeli girdāb-ı 'ışḳa fülk-i dil ḫayretdedür / Ḳaynadı **çün** başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı 'ışḳ
G1401-2. İñledüm **çün** gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1403-4. Dil zevraḳı **çün** düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1407-2. Nice bir yoldan ṣaparsın ey göñül inṣāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme **çün** saña emr itdi Ḥaḳḳ

G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür **çün** ʿāşıḳuñ āṣār-ı ʿışḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi **çün** dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1415-5. Men ʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi **çün** bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline āşıḳlaruñ baġlandı **çün** çeşmi ṣadaḳ
G1454-3. Şem ʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri **çün** pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr ile **çün** kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı kesād / **Çün** güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1482-3. Serv gibi ser çeküp **çün** her yaña ḳıldun naẓar / Pāyına bu gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ
G1487-4. **Çün** göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1495-2. Lem ʿa ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem **çün** cemālidür anuñ
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı **çün** ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı **çün** būs-ı rikāb itdüñ
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin **çün** ol güneş ruḫsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1529-3. Müyesser olmadı **çün** vaṣl-ı dildār / Saña ne fā'ide ṭurmaḳda cānuñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña **çün** dām eyledüñ
G1536-5. **Çün** ṭutuşdun nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī bendeñi / Ḫ ʿvān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına **çün** ʿām eyledüñ
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḥālüm perīşān olduġın / Dil perīşān eylemekdür **çün** perīşānuñ senüñ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil **çün** girībānuñ senüñ
G1551-2. Derdüme **çün** la ʾl-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1551-6. Yiridür **çün** saña uydı ey göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-gīrüm ol / **Çün** derd-i ḥasret ile dil-fikāruñam senüñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı **çün** tār ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum **çün** yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle ṣaḳın bu nefs-i ẓālimden / Ṣaḳınmaḳ **çün** saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimse ʿayb itmez seni **çün** eski ḫūyuñdur senüñ
G1574-3. Ka ʿbe-i kūyı müyesser oldı **çün** ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı **çün** ol ṣunuñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli **çün** bu nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1638-4. **Çün** gencdürür vaṣlı nigāruñ ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1643-2. Ka ʿbe-i kūyın müyesser oldı **çün** itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli **çün** baş indürür / Ben daḥi şi ʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār ile / Tīz giçer **çün** mevsim-i ṣahbā-yı gül
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda **çün** senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl
G1700-5. Ey Muḥibbī baġlama dünyā denīdür dil aña / **Çün** bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şi ʿrüñde **çün** ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1704-1. Ḫ ʿvāb-ı ġafletde yaturken oldı **çün** bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın eyledi iżhār gül
G1704-2. Göñli ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi **çün** bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün **çün** oldı maḥzen-i esrār gül
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre **çün** cismüñde mā eksük degül
G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / Bī-fā'idedür aña **çün** biñ kerre zūra gel
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / Esse **çün** bād-ı seḥer ṣādān olup oynar gül
G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī **çün** Niẓāmi ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G1725-1. Mihr idüp ʿāşıḳlara gün gibi gel göster cemāl / **Çün** naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1726-4. **Çün** degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭama ʿ / Saña ḳalmaz **çün** bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1730-5. **Çün** lebi tiryāḳına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem göñül
G1731-2. **Çün** bahār eyyāmıdur al elüñ gülgūn ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlinde melāl
G1751-5. **Çün** vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi ṣaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy **çün** rāz gül
G1753-5. **Çün** ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi **çün** / Şeb-i ġam içre nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1776-4. **Çün** yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden / **Çün** ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa günāhum / Degül ġam **çün** benüm sensin sipāhum
G1786-5. Ola mı ṣayyād-ı çeşminden göñül murġı ḫalāṣ / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd **çün** ḫāl eyledüm
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ **çün** derd ü ġamdur ḫāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi **çün** dürr-i şeh-vār / Aṣsun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi **çün** şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G1820-7. **Çün** güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini bu ġazel-i āb-dār hem
G1824-5. Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden **çün** tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur ʿışḳ olsun abdālum
G1828-5. **Çün** Muḥibbī ele girmez n'idelüm sa ʿy ile yār / Güle derviş olalum niceye dek ʿār idelüm
G1836-1. Bildi **çün** sevdügümi ol māhum / يعرف المجرمون بسيماهم
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı **çün** ben bendeye hem-dem / Daḥi yine ben ʿālem içinde çekerem ġam
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña **çün** ḳaldı hem-ān-dem
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī **çün** elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı **çün** alnuma raḳam n'idem n'idem āh n'idem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına **çün** bir ġazel didüm / Şīrīn lebini ṣormaġa ġāyet güzel didüm

G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / **Çün** öyledür ya ne ḥācet ki ben arada olam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup **çün** ḥāl olam
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳarar üzüme beñzer **çün** üzüm
G1868-5. **Çün** Muḥibb oldı Muḥibbī ālına evlādına / Şād-mānam ṭoġdı **çün** burc-ı şerefden yılduzum
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs / **Çün** ʿārun şīşesini senge çaldum
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ **çün** / Ol dişi dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G1874-1. **Çün** ḫırāmān-ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem
G1875-3. **Çün** bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʾḳıl ḳılam
G1875-5. Uyma dünyā **çün** denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına **çün** pā-bendem / Baña düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem
G1892-5. Muḥibbī dāimā artur niyāzuñ / Görürsin nāz ider **çün** nāzenīnüm
G1903-1. Maḥabbet desti ile **çün** dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yelin ʿālī-cenāb oldum
G1910-1. Güzeller içre ey servüm seni **çün** iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1911-6. Şi ʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / **Çün** degül ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1915-1. Ol güzeller şāhınun **çün** bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser ben şāhıyam
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde **çün** nālānuñam
G1924-5. Ka ʾbedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldu **çün** / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫıştını **çün** bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫʷārı ben āyin eyledüm
G1955-4. Didiler ʾāṣıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm **çün** ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan **çün** ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı **çün** ol nā-tüvānımdan benüm
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī ʿışḳ elinden **çün** ciger-ḫūn olmışam
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ **çün** saña bir zer kemer çekdüm
G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne tāc-ı devlet / Ḳul oldum ʿışḳa vardur **çün** merāġum
G2004-5. Ṣabra **çün** ḳalmadı Muḥibbī mecāl / Çāre yoḳ bir diyāra ʿazm idelüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / **Çün** ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2022-1. ʾIyd irişdi **çün** ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Ka ʾbedür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2022-6. ʾIyd-gehde ol şehüñ pāyına **çün** sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2031-4. **Çün** baña her dem devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / **Çün** bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2048-2. Mey yirine **çün** içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī **çün** naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī **çün** naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2053-4. Her şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḥükm eylesün **çün** oldı Dārā-yı çemen
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen **çün** bir gül-i aḥmerdesin
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm ṣanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter **çün** küşte-i ʿışḳam kefen
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / **Çün** giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez giden
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller ṣayd olurlar **çün** bilürsin sīm ile zerden
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri **çün** gendüm gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā **çün** eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm **çün** ol meh-rūyı ben / Daḥi ol demden berü itdüm ḥarām uyḫuyı ben
G2087-2. Elüme aldum yine **çün** ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2095-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı **çün** / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2097-4. Güşına almaz gül-i nev **çün** senüñ efġānuñı / Nice bir ey bülbül-i şūrīde efġān idesin
G2103-4. Şuʾle virür gün gibi yüzünde **çün** nūr-ı Ḥudā / Ḳanḳı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan
G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī **çün** naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey sirişk **çün** ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm **çün** ol giysūyı ben
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī **çün** ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʾāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2122-3. Atalardan bu meṣeldür **çün** göze olmaz yasaġ / Āfītāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ yaḳılmasun
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ **çün** ulı ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb **çün** mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden ki **çün** gördi yüzin
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi **çün** şekker sözin
G2154-2. Ol perī ʿışḳ ile **çün** baña gösterdi yüzin / Ḥāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünün
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʾālemde **çün** dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından **çün** bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse Muḥibbī **çün** gelür serḫoşdan
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür **çün** zemīn
G2171-7. ʾIşḳdan özge ʾāṣıḳa yoḳdur Muḥibbī **çün** kemāl / ʿĀṣıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli n'eylesün
G2190-1. Bu gün **çün** ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün **çün** dürr ü gevherden / Nigāra gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʾālem **çün** dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2209-4. Yār ister **çün** Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ **çün** Mışr ile Baġdāddan
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme girmez ele / **Çün** bilürsin bir daḥi gelmez giden
G2222-5. **Çün** kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden

G2223-4. Ḫusrevā **çün** ḥüsn ile cānān-ı ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme āḫır ṣorılur dāddan
G2227-2. Virürsin bāde **çün** ʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2233-5. ʿIşḳ meydānında **çün** ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2234-2. Cemāli şem ʿüñ añduḳca bu cismüm maḥv olur külli / **Çün** sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2234-3. Bulunmaz vaṣla **çün** çāre ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2239-3. Gül gibi gūşına **çün** āh ü fiġānuñ girmez / Yiter ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāzıyam / Ṣundum nigārā cān ile **çün** tāb-dār elin
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı **çün** zülf-i cānān ile ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān ile ben
G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı **çün** girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır ol girdābdan
G2261-1. Aldı dildār eline **çün** yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda **çün** merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2281-5. Hīç dil ḥalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri **çün** eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan alur **çün** hemīşe müşk bu
G2298-5. Ey Muḥibbī la ʿlin añup aġlama / **Çün** żarar eyler şeker tengine şu
G2300-5. Cefā cevr itmege muʿtād olupsın / Kesebilmez ola ādemde **çün** ḫū
G2307-2. İşitdi nālemi baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm **çün** nāya ḳarşu
G2312-5. Maʿnī gülini itdi **çün** iżhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ boyını her sü
G2314-5. Muḥibbī'yi **çün** öldürdüñ cihān ḥalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ **çün** bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi **çün** baġladun ol meh-rūya
G2351-1. Enīs olsa n'ola ʿuṣṣāḳa bāde / Olur anuñ ile **çün** dil küşāde
G2355-2. Ne ʿacizem ki cürmüme tā ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül **çün** benüm Allāh
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭab ʿuñdan me ʿānī gevherin ʿarż it / Dilüñ ġavvāṣı olup baḥr-i naẓmdan buldı **çün** behre
G2378-3. İstedüñ **çün** genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḥaẓer / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḥzene
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumasun dimiş / Yapılur mı **çün** ḳadimi olsa didüm revzene
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā **çün** bildüñ ʿiyān / Dost olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā ile
G2399-3. Her işi eyleyen **çün** odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa depemden / Yanar **çün** āteş-i ʿışḳuñ cigerde
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi **çün** maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına **çün** müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden beri oldum yine
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ vīrānesin / Senden özge **çün** felekde māh-ı tābān olmaya
G2443-1. Bulunur **çün** hevā-yı zülfi serde / Beni uġradur ol biñ dürlü derde
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi **çün** nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme uram dime şaḳın ḳānūna
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her dem ʿaceb midür / Āh itdügimce dāim aña **çün** şerer düşe
G2470-6. **Çün** ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ menʿ ider / İbretler oldı **çün** gice baḳdum savaşına
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / **Çün** kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2505-7. Muḥibbī'ye keremden ḳıl teraḥḥum / Kerem **çün** kimse ögretmez kerīme
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm **çün** göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine **çün** bāġa benefşe / Al ile gülüñ būyını almaġa benefşe
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi bir kerre **çün** bālinüme
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez **çün** bilürsin dem deme
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā **çün** degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / **Çün** ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2564-4. Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller ṣayd olur **çün** sīm ü zerle
G2591-5. Mecnūnken oldı ey ṣaçı Leylī Muḥibbī **çün** / İster kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı **çün** dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2610-5. Raḥmi yoḳdur **çün** bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / Geldi **çün** ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün dil sīnede / Dest-i ḥayret birle **çün** çāk-ı girībān eyledi
G2654-3. Kūh-ken **çün** bī-sütūnı kesdi līkin dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi
G2665-1. Her gün eyler **çün** tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / Ṣu gibi **çün** ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2682-5. Umar Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi **çün** ḫāk-i pā bizi
G2694-5. Neye aġlar düşelden ʿışḳa göñlüm / Meşeldür aġlamaz **çün** kendi düşdi
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde **çün** şeb yaḳar ḳamer çerāġı
G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz **çün** şikārında ṭoġanuñ yügregi
G2714-4. Dil-i Mecnūna teʾṣīr eylemez pend / Ḳabūl eyler özine **çün** belāyı
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar **çün** mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / Yanar **çün** sīnem içre ʿışḳ nārı
G2719-5. **Çün** rezmgāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ mācerā güni
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı **çün** bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aşma anı / **Çün** yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi **çün** dünyāyı terk / Cümleten ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḥāb / **Çün** şehīd-i ʿışḳunuñ yil ṣavurur ṭoprağını
G2758-3. ʿIşḳla **çün** olmışam dīvāneler ser-defteri / Bend idüp boynuma ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını

G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde beni **çün** urı zülfüñ ʿaḳrebi / Aġzuma ṣun luṭf idüp laʾl-i lebüñ tiryākını
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden dūr olup / Müdde ʾiler **çün** saña maḥrem gibi
G2780-4. Beni **çün** eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni **çün** dest-gīr itdi
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şi ʿrüm / Ġazel ṭarzında **çün** gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīş-keş ilet / **Çün** varılmaz ulular meclisine dest tehī
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur **çün** nedāmeti
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī ḥaste-dil / Miḥnet ile besledüm **çün** cān-ı ġam-perverdümi
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi ezelden kāşki / Āşinālıḳdan saña **çün** yeg gelür bīgāne key
Tb1-11. Laʾl-i nābuñ dilberā **çün** āşikār olmışdur / Ol sebebden laʾl dāim şerm-sār olmışdur
Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ **çün** nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ serv ileʿarʿardan laṭīf
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm **çün** āh ü efġānum sever
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / **Çün** bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür
Mh4-5. Dūr itdi **çün** ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını naḳş eyledi **çün** ṣāniʿ-i pāk / Kim naẓar itse aña ṭañ mıdur olursa helāk
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi **çün** andan ırāḳ / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi fırāḳ
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm **çün** āh ü dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh17-7. **Çün** vefādan ḫāli gördi bu Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin **çün** göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr1-3. Ruḫlaruñdan **çün** münevverdür bugün mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu ẓerreden itme nihān
Mr1-7. Murġ -ı dil naḳdine **çün** zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb āl eyledüñ
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet **çün** degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet ʿāşıḳuñ **çün** kāmıdur / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-16. **Çün** devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī bu ġamuñ / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr16-4. Ẓerreye pertev ṣalarʿār eylemez **çün** āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına **çün** Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden **çün** ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ
Mr24-7. Beni terk itdi **çün** gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi zārum
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi **çün** ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin baġlatdı miḥnetden kemer
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı **çün** ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmazʿaceb
D2-1. **Çün** ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
D5-1. Ḫaṭuñ **çün** oldı bir fitneye bā ʿiş / Ne ṭañ ḥüsnüñde artarsa ḫavādiş
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür **çün** gül ü gülzār feraḥ
D8-1. **Çün** ʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāliʿ-i ferruḫ
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān laʾl-i lebinden ne umar / Fuḳahā **çün** yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışāş
D26-2. Āhuñ oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler **çün** tīr ile kemāndan ḫaẓẓ
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu cān **çün** nizāʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizāʿı inḳitāʿ
D39-2. Ḥüsnine ḫayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / **Çün** ḫaḳīḳatdür sözüm ḫācet degüldür güft ü gū
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı **çün** şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice **çün** māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / **Çün** Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B64. **Çün** ayru olmazam āh ile ġamdan / Kişiye bundan ulu hem-ser olmaz
B73. **Çün** bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz hīç kes
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ ḳıymeti **çün** cān imiş / Ḥamdülillahʿāşıḳuñ kārı igen āsān imiş
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa ṣarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem olur **çün** ābdan maḥfūẓ
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem **çün** yoḳdurur anda semen
B145. Meydāne girüp pāy-birehne **çün** olam şen / Merd ola kişi kendüye idinmeye cevşen
B173. N'ola deyrüñden bu göñlüm itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm **çün** iḫtiyār ey muġbeçe
B193. Hīç belā-keşʿāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / Yaġdırur **çün** çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını
B198. Hevā-yı ʿışḳa **çün** uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / **Çün** bir şehrde olmaz imiş pādişāh iki

4. -dığında/-diğinde, -ınca/-ince, -den beri.

G14-2. **Çün** ṣaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār aña
G14-3. **Çün** şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi **çün** / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār baña
G50-1. Yine **çün** sīnede ʿışḳ oldı peydā / Olursa ḫaste göñlüm ṭañ mı şeydā
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde var **çün** derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār **çün** nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş **çün** ezelden nāz ḫilʿatdür saña
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña **çün** iltifāt / Buldum lebünden ben ḫayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G70-2. **Çün** ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʾiẓār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña
G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı **çün** ezel ʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū aña
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / **Çün** ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ **çün** ezelde baña olmadı naṣīb

G183-4. Ġazeldür şoñı bu mülküñ irişe **çün** ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat berbād olur çün ʿāḳıbet / Kendüni ʿālem seririne Süleymān oldı ṭut
G184-4. **Çün** getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan göñül / İçdügün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G191-5. **Çün** Kaʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ Muḥibbī **çün** ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān ʿāḳıbet
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndurʿabeş / Olmasa ʿālemde **çün** cānān ne söz cāndurʿabeş
G276-1. Benden **çün** bıraḳa gice oldı saña miʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G422-1. Gelse **çün** ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫʷāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī **çün** ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G572-2. Cān naḳd virüben aldum **çün** ezel ʿışḳı ṣatun / Āh günden güne ḥālümi diger-gūn idiser
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini **çün** nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı **çün** mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge **çün** bārān ider giçe zamān teʾşirler
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel **çün** Muḥibbīʾyā / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G736-2. Ḫānesinden **çün** ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / Gönlümi alan benüm didüm çehār-deh sāledür
G761-3. Şeb-i zülfinde **çün** gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile perdür
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez Muḥibbīʾye eşer / Māh-rūlar **çün** ezel dilden ḳarārum aldılar
G813-5. Bu Muḥibbī **çün** ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi **çün** bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G899-2. Pertev bıraḳdı gönlüme **çün** nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʿle ile cān u dilüm külli yanadur
G947-5. Şiʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir taḥsin kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm **çün** kemāl üstindedür
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var gönlümde ey zāhid / Aña **çün** vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G963-5. Açup **çün** muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum var
G987-3. **Çün** ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı bir
G1009-3. Baḥr-i miḥnet **çün** şunulmışdur ezelʿāşıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1038-3. Şıdı göñlüm ḫānesini **çün** ezel sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden bünyāddur
G1054-3. İtdi cemāli güllerini **çün** nigārʿarż / Vir cānı būsesini anuñ ol dem aladur
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī **çün** ezel nūş eyledi / Daḥi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde n'itsün **çün** ola gülzārsuz
G1205-3. Geh ruḫınʿarż eyledi **çün** gülşende geh zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1205-5. **Çün** ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın nūş eyledi / Anuñ içün bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ **çün** ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen miʿmārı yoḳ
G1432-1. **Çün** ezeldür kişiye dāde-i ʿışḳ / Tā ebed olsa ṭañ mı zāde-i ʿışḳ
G1447-3. **Çün** dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi benüm boynuma daḳ
G1451-2. **Çün** döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1460-1. **Çün** ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ beni Ḫaḳḳ / Tañrı **çün** gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1466-1. Aldı eline şīve ile **çün** kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1488-1. Nāz ile **çün** ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı büyütdüñ
G1502-2. Gözi açılsa Yaʿḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi **çün** senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ
G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı Muḥibbī **çün** ezel eyledi nūş / Çekemez minnetini olur ise cām-ı Cemüñ
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür **çün** ezel pīrüñ senüñ
G1524-1. Maḥabbet **çün** ezel cānāne ṣalduñ / Dil ü cānı yaḳup hicrāne ṣalduñ
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile **çün** ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī **çün** ezel / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḥi bulına başumda ḫumār / **Çün** ezel oldı maḥabbet cürʿasın nūş eylemek
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa **çün** düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre **çün** bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider **çün** aḳıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile **çün** meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā ne girdüñ
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle **çün** beni kūyuñda derbān eyledüñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde **çün** ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1637-1. **Çün** ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1637-4. Kāyinātuñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭaliʿ / Ol melek-sīmādan alduñ **çün** ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / **Çün** ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar **çün** başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp **çün** şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḥi dervīşāne gel
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur **çün** ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G1699-1. Geldi **çün** şaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül / Her ne deñlü eyler ise eylesün ḳoñ nāz gül
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende **çün** āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün **çün** mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ leşker dilā āhuñ ʿalem ḳıl
G1731-1. Rūze çıḳdı **çün** saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
G1746-3. El irişmez **çün** nigāruñ zülf-iʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān **çün** ezel / Şāne idüp dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil
G1834-4. Cürʿa-i cām-ı lebüñden **çün** ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem beni ṣanmañ ayıḳam
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi **çün** baña ḫilʿat / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke **çün** / Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1875-2. Vaṣl-ı cānān **çün** bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam

G1882-5. Ey Muḥibbī **çün** ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1905-5. **Çün** Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi şenā-ḫān olmışam
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye **çün** ābdan ʿālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam
G1937-6. **Çün** Muḥibbī fiġāna baġladı dil / Ney gibi iñlemeyüp pes n'idelüm
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile **çün** ben öldüm
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı **çün** ezelden eyledük nūş ey ṣanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş ey ṣanem
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / **Çün** atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1994-2. İrdi **çün** devr-i çemen şevḳ-i ruḥuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını ter eyleyem
G2034-2. Ṭolu gördüm **çün** ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāḫūdiyen
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭal ʿat n'ola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay **çün** vīrāneden
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / Işḳuñ içdüñ **çün** ezel bezminde sen peymānesin
G2099-2. **Çün** küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden
G2150-3. **Çün** gidersin bu cihān saña degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem **çün** ezel olsun
G2275-5. Bulanlar derdi dermānı n'iderler / **Çün** anuñ derd olur derdine dermān
G2309-3. İşidelden kim metā ʿ-ı būseni **çün** cānā dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2327-2. Her ṭarafdan **çün** üşer başuña pervāne-i ġam / Sen daḥi şem ʿ-ṣıfat ber nefesüñ nūr eyle
G2339-1. **Çün** bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḫandānlar ile
G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın **çün** / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla **çün** nem-nāk ola
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf **çün** servler āb üstine / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde **çün** oldun vāḳıf aḥvāle
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan eceldür anı def ʿe çāre yoḳ / **Çün** ezel yazu imiş elbette ol gelür başa
G2613-5. Bu Muḥibbī **çün** ezel nūş itdi ʿışḳuñ cür ʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / Gül ile **çün** görür bir yirde ḫārı
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını **çün** sen güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / **Çün** ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
G2678-5. İçdi **çün** la 'l-i lebüñ cür ʿasını / Şeyḫ iken bu Muḥibbī şāb oldı
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi **çün** dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
Mh3-4. **Çün** şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü **çün** āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh18-5. **Çün** seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün aġladum
Mh18-7. **Çün** bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen
Mr6-7. **Çün** ezelden biz ṣadā-yı ışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad **çün** dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
D30-1. **Çün** ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / **Çün** ṭulū ʿide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere
B181. **Çün** giçdi rūze sāḳī gel ṣun baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde eşküm bitürdi lāle
B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer **çün** fırṣat eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī

5. Madem ki, öyleyse.

G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı meydāna gir / **Çün** Muḥibbī kendüñi merdāne söylersin baña
G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / **Çün** leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb
G159-1. Derd-mendem ḥasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi **çün** tīmāra luṭf it ey ṭabīb
G169-3. Sāḳiyā ṣun bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / **Çün** ḫarāb eyler olayın bārī ben mest-i ḫarāb
G279-1. Virildi başuña izzetle **çün** tāc / Olısar ins ile cinn saña muḥtāc
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / **Çün** Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler ʿābid
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / **Çün** gelür andan ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem **çün** medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G708-3. Cānumı **çün** aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G1106-4. Naḳd-i cāna **çün** metā ʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp gül yüzüme bārī henüz
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını **çün** almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler **çün** olmışdur ʿivaż
G1611-1. Ey ḳaşı yā **çün** elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden **çün** zülāl
G1788-2. **Çün** ḫarābātī olduḳ ālemde / Āşikār anı bī-ḥicāb idelüm
G1792-5. **Çün** Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1802-2. **Çün** ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G2409-3. **Çün** ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül ma ʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḥi ābād eyleme
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına **çün** sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2455-3. **Çün** naṣīb oldı bize virme göñül māla ṣaḳın / Işşı ne gördi varup ṣora göre Ḳārūna
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫʷāre mu ʿāvin degül **çün** giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulağın rāyına
G2661-4. **Çün** baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını
G2676-6. Ka 'be-i kūyuñda çün ʿuṣṣāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski ʿādetdür n'ola alnuña sürseñ ḳanını
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa **çün** sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme ṣaḳın peyverdüñi
G2688-1. Dilā **çün** mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı

6. Eğer, ise; gerçi.

G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yeter **çün** gül ü gülzār baña
G117-1. Noḳṭa ʿādetdür ḳonur **çün** zīr-i leb / Noḳṭa-i ḥālün nedür bālā-yı leb
G257-2. **Çün** müyesser olmaya cānān viṣāli āşıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurduġı cāndur ʿabeş
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ālem içinde yiter **çün** ārife bir gül
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger **çün** muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben

çün ü çirā [4] Nasıl ve niçin. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 60)

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz **çün ü çīrā** çün olmışuz fermān aña
G73-3. Şu gibi ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında ṣaḳın eyleme **çün ü çirā**
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün **çün ü çirādan** giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben **çün ü çirādan** / Dilā sen daḥi giç bu hūy u hādan

çünān [1] *Far*. Yani, bunun gibi, sanki. (Steingass, 1892: 403)

G1978-1. **Çünān** dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum

çünki [405] *Far*. Şundan dolayı, şu sebeple, zira. (TDK, 2011: 572)

bk. çü, çün, çünkim

G4-4. **Çünki** dinildi aña ve'ş -şems daḥi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G12-5. **Çünki** Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam er diseler pādişā saña
G21-7. Ey Muḥibbī **çünki** dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür ṣad-belā / **Çünki** aña eksük olmaz biñ belā
G34-4. Leylī ṣaçına **çünki** ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G44-3. ʿIşḳ şāhı **çünki** virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şi ʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ **çünki** bunı şīrīn-edā
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī **çünki** yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresü nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür baña
G81-3. Gülgūn ṣarābı **çünki** dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevşeri anda bulam ṣafā
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / **Çünki** senden olısardur ʿāḳıbet ʿālem cüdā
G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / **Çünki** senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / **Çünki** gösterdi ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña
G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cem ʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar **çünki** yārāndur baña
G97-3. **Çünki** raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḥālini eyle bir yaña
G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / **Çünki** ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı **çünki** cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden **çünki** ʿışḳ / Dostlar lā-büd dinür ṭūfān aña
G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / **Çünki** pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G119-2. Var imiş başuñda devlet **çünki** irdüñ pāyına / Aġzuña alup lebin bir dem ol ādem cānın öp
G125-3. **Çünki** ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aḫır / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl **çünki** odur ʿayn-ı ṣevāb
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz **çünki** ādemde ḫaṭā ile ʿuyūb
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / **Çünki** ben pervāneyem yanmaḳ baña olmaz ʿacib
G144-5. Kūy-ı yāre **çünki** gönderdüñ Muḥibbī gönlüñi / Bulımazsın daḥi sen anı n'idersin arayıb
G145-4. Ṭutmadı **çünki** cān u gönülden naşīḥatuñ / Nār-ı cehīme girdi anuñçün Ebū Leheb
G158-5. Olma ʿışyānuñ görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / **Çünki** dermānsuzlara dermān ider ḫāẕıḳ tabib
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam **çünki** sensin hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G173-7. Ey Muḥibbī **çünki** mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı eyle kebāb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / **Çünki** olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G178-5. **Çünki** ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden ṣaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G182-3. **Çünki** yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān best
G184-2. **Çünki** degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī **çünki** yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin **çünki** getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / **Çünki** andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G209-3. Ġam bārını götürür isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde **çünki** baña üştür-i nerest
G211-5. **Çünki** gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G214-9. İstemez kevşer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī **çünki** oldı āşıḳ-ı dīdār mest
G219-2. Ser ḳodum **çünki** ṣürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña eger bāde-perest
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / **Çünki** bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G226-2. Nāşıḥā pend eyleme itmez eşer / ʿĀşıḳ oldum **çünki** ben rūz-ı elest
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı **çünki** dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G230-5. **Çünki** bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan ṣovut
G239-2. Ōpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş şehler eli **çünki** tehī dost
G252-4. **Çünki** dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki āḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem naḳşına / **Çünki** fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut

G264-1. Cihān içün dimişler **çünki** ḥadīṣ / Bulunsa ṭañ mıdur anda ḥavādiṣ
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / **Çünki** düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫṣ
G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beni ʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi eyler **çünki** aḳrān ile baḫṣ
G274-1. Cihān içün dimişler **çünki** ḥadīṣ / Bulunursa ne ṭañ anda ḥavādiṣ
G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳu ʿeyleme / **Çünki** ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G290-1. **Çünki** sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / Oldı dil yoḳdur aña hergiz ʿilāc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi **çünki** yanuñda oldı ṣuç
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / **Çünki** biñ nāz ile şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb **çünki** ezelden ḥāl-i çarḫ
G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / **Çünki** ḳıldum dehr-ārā bu dilber-i tersāyı yād
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī **çünki** ādemden vefā / İki ʿālemde baña perverdigārumdan meded
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / **Çünki** bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G344-1. **Çünki** oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḥaddüñ verd verd / Yine bülbüller gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / **Çünki** ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend
G361-4. **Çünki** miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / **Çünki** yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden leẕīẕ
G363-2. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it **çünki** yoḳdur cān ile serden leẕīẕ
G364-5. Bi ḫūd iderse ṣubḥ-ı viṣāl olmasun ʿaceb / **Çünki** Muḥibbī uyḫu olur çin-seḥer leẕīẕ
G367-6. Işḳ müşkildür Muḥibbī **çünki** ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G377-3. Ni ʿmet-i vaṣla ziyād aḳıtma hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül **çünki** ġāyet tuzludur
G388-3. Ṣun şarābı sāḳiyā **çünki** bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G396-1. Yār zülfini görüp **çünki** bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā ḫāṣıl olur
G397-5. Derd-i Muḥibbī **çünki** degül ḳābil-i ʿilāc / Bilmez ṭabīb derdine dermān ne yirdedür
G398-5. **Çünki** dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadür
G404-5. Ömrüñi her dem giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / **Çünki** dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş **çünki** anuñ ḫūyıdur
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / **Çünki** başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma **çünki** gelen cānānumdurur
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan **çünki** gülistānda yatur
G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi **çünki** hebā giçer
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa ġam degül / **Çünki** gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G435-4. Ömr murġı rızḳını yimekdedür / **Çünki** her güni anuñ bir dānedür
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını ṣarsılmaz / Maḥabbet **çünki** bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür
G450-5. Rāh-ı ışḳ içre Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb **çünki maḥabbet** yolıdur
G466-7. Ey Muḥibbī dili pāk eyle hevesden giçegör / Dil olur **çünki** naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā **çünki** bu Yaʿḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet **çünki** sulṭāndan gelür
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān **çünki** degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür
G495-4. **Çünki** necātı örtü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāṣıḳa bir ḳurı cā yiter
G498-1. Meyl-i ṭabʿı **çünki** o serv-i revānedür / Anuñ içün pāyına yaşum revānedür
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran **çünki** dānedür
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / **Çünki** dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya **çünki** göñül baġlar
G512-2. Ey göñül **çünki** ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim ḥayāli **çünki** āġūşumdadur
G514-4. Didiler ḥaddine yārüñ ḥaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda **çünki** yazum var
G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī **çünki** ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G522-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / **Çünki** rūz-ı ʿıyddur miskīnlere iḥsān gelür
G533-6. Bend oldı **çünki** cān u dil yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed **çünki** göñül dīvānedür
G533-6. Bend oldı **çünki** cān u dil yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed **çünki** göñül dīvānedür
G543-4. Cürʿasını şaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / **Çünki** gördüm yār elinde ṭutduġı peymānedür
G558-4. Çaġlar her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / **Çünki** baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G565-2. Tīġ-i tizüñle beni öldür bugün / **Çünki hecrüñ** çār u nā-çār öldürür
G565-3. Baña dermān oldı **çünki** derd-i yār / Eylemeñ siz baña tīmār öldürür
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / **Çünki** biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ **çünki** virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden ne biter
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / **Çünki** atmazsın ya elde ṭutduġuñ yālar nedür
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi **çünki** böyledür yā bu temennālar nedür
G602-6. **Çünki** ʿāṣıḳsın Muḥibbī ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti **çünki** bilinmedi / Bir gün ola ki biline giçdükde rūzgār
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / **Çünki** dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār olmaz ʿaceb / **Çünki** ḳadrini bilür her biri bir dürdānedür
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ Muḥibbī'ye ʿaceb / **Çünki** anuñ her ne eylerse işi merdānedür
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī **çünki** göñlüñ pāsı var
G681-3. Mevc ururse bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / **Çünki** bu āhum yilinden aña her dem bād irür
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez **çünki** bu dil ḳane beñzer

G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı **çünki** şaşıdur
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ içre Mecnūn **çünki** aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G699-4. Öldürür gerçi gelür bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül **çünki** lebi derdine dermān eyler
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm **çünki** āb üstindedür / Anuñ içündür ki göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş ḥūrīler / **Çünki** sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur
G705-2. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / **Çünki** ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G706-2. Kaʿbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem nʾola / Kūy-ı dilber **çünki** cennetden baña aʿlā gelür
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / **Çünki** nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ **çünki** ṭarāb-nāk eyler / Feraḥından ṣıġamaz sīnesini çāk eyler
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / Şınmayınca ḥāṣıl olmaz **çünki** gevher kānıdur
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / **Çünki** ʿāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G729-1. Bir ṣūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ **çünki** yārıdur / Derd ü belā vü miḥnet anuñ yār-ı ġārıdur
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / **Çünki** derdüñe devā ey dil hemān ol derdedür
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül **çünki** çerāġumdur / Ezelden aña nezr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G782-8. Şun Muḥibbī'ye leblerüñ cāmın / **Çünki** bu derdine o dermāndur
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Şun lebüñ cāmın baña **çünki** şarāb-ı nābdur
G804-2. **Çünki** peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güzer / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G814-3. Şalın ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik **çünki** fānidür
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine daḥi beter / Sünbülüñ **çünki** müşevveş doḳunup bād eyler
G831-4. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / **Çünki** ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / **Çünki** ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül bende var
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam per ü bāl / Cemālüñ şem ʿī **çünki** nāre beñzer
G840-2. Yaşum ile baḳ bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar **çünki** severler sīm ü zer
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḥarāb / **Çünki** bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar
G851-4. Şaçı şebdīzine gülgün eşki / Ḳoşalum **çünki** vaşlı öñdüli var
G861-7. Gel ṭabībā **çünki** gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem yanar
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i laʿli vaṣfını / **Çünki** ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / Baña ol mihr ü vefādur **çünki** ol andan gelür
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm **çünki** dirler şefḳat īmāndan gelür
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / **Çünki** başuña ol da belā-her-belā olur
G882-5. Ey Muḥibbī āşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / **Çünki** ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur **çünki** bu göñlüñ ḫamir
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı **çünki** ezel başa sevdādur
G895-4. Eksük olmaz āşıḳa gerçi belā ile elem / Ġam degül göñli ezelden **çünki** miḥnet-ḫānedür
G899-6. **Çünki** Muḥibbī itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ kaʿbesi / Kaʿbeye varmaḳ ṭarīḳin **çünki** Ṣāmīler bilür
G945-6. Şi ʿr ile **çünki** Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / **Çünki** ol serv-i semen gülzārı gördüm bir naẓar
G953-5. Ey Muḥibbī **çünki** yaḳdun sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şi ʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G957-4. Vişālüñ **çünki** bāḳidür firāḳı / Muḳarrerdür ki her rūzuñ şebi var
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül olmaz ḫalāṣ / Ey Muḥibbī çāre ne başuñda **çünki** yazıdur
G978-6. Oldı cihānda **çünki** Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿāleme ol pādişā giçer
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / Laʿl-i şekker bārına **çünki** üşürdi mūrlar
G984-3. ʿİlāc itme yüri var derd-i ʿışḳa / Ṭabībā **çünki** derdüm bī-devādur
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem daḥi / İki cihānda **çünki** baña bu hevā yiter
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ **çünki** naṣibi zār imiş
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-hużūr / **Çünki** andandur gelen bulur anuñla dil sürūr
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / **Çünki** gelmez bir naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / **Çünki** yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1038-4. Rehber oldı dün ḫarābāta baña pīr-i muġān / **Çünki** ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / Gün başına anuñ içün işi zevāledür
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur **çünki** naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1117-4. Bīgāne gibi baḳma bugün ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde **çünki** saña āşinālaruz
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi **çünki** bize cānānumuz / Ey ecel bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1130-4. Her vişālüñ **çünki** bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1139-4. **Çünki** āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı **çünki** fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / **Çünki** olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G1161-5. Ṣabr eylemege **çünki** Muḥibbī'de yoḳ mecāl / Gitdi dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1177-2. Bülbül gibi nʾola dil iderse fiġān u āh / **Çünki** çevirdi yüziñi ol gül ʿiẓārumuz
G1179-2. **Çünki** görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / Bārī yārümle beni bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa **çünki** Muḥibbī Mecnūn / Girelüm baş açalum biz daḥi meydāne birüz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dür olmaz gözümde **çünki** ḫʷāb olmaz
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil **çünki** meydāndur henüz
G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp ṭūp it Muḥibbī başını / **Çünki** meh-rūlar iderler kūy u çevgāna heves
G1217-4. **Çünki** rūşendür eyā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1228-2. Bir nefes senden cüdā Yoḳdur ben urmaġa mecāl / **Çünki** cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes

G1243-4. Ölünce çekeyin cevr ü cefāñı / Bulınmaz çünki ʿāşıḳ ḫurrem olmış
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından **çünki** anlar bāde nūş
G1266-2. Muʿaṭṭar zülfine yārüñ nʾola baġlansa cān u dil / Muʿanber kāküli mihr ü mehe **çünki** kemend olmış
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol **çünki** nā-bīnā imiş
G1272-3. **Çünki** şeb ola ḫʿāb ile herkes ḫużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / **Çünki** laʿl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1276-1. Ġamz oḳlarına **çünki** bu sīnem siper olmış / Devlet irişür başına ey dil naẓar olmış
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / **Çünki** raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1284-1. Gül yüzüñde **çünki** ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1285-3. Yüzüñi kimdür görüp dil virmeye / Dest-i ḳudret **çünki** taṣvīr eylemiş
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla **çünki** irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla ṣun elüñi gel gör iş
G1296-2. **Çünki** ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1296-5. **Çünki** öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse iḥsān it ṭarīk-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1297-2. Uyumaz nālemle **çünki** yirde māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāş
G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāşıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / **Çünki** peyġamber dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḫazż / **Çünki** andandur daḫi artuḳ gelür bu cāne ḫazż
G1325-3. **Çünki** baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan ḫazż
G1326(b)-1. **Çünki** almışdurur cefādan ḫazż / Gönlümüz eylemez vefādan ḫazż
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḫālet gösterür per-i meges / **Çünki** anuñ ṣavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿola pervāneler / **Çünki** bu bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne ṣemʿ
G1338-1. Meclisde gördi **çünki** yüzüñ nāgehāni ṣemʿ / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı ṣemʿ
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuṣṣāḳa gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin **çünki** çaġ
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / Āṣikāre bülbülüñ yirini ṭutdı **çünki** zāġ
G1375-5. Gerçi Mecnūnʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse nʾola **çünki** oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1385-2. Ṣām oldı **çünki** zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña menʿeyleme ʿışḳdan beni / **Çünki** ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rūʿiyān olur saña ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna **çünki** ḫācet yoḳ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / **Çünki** anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül **çünki** gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış **çünki** Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḫaddüm velī / İḫtiyārı nʾeylesün **çünki** dil-i şeydāda yoḳ
G1434-5. Dil-i vīrānede **çünki** bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫoş gör derdi ḫoş / **Çünki** bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1438-3. Bende eylerse cihānı ṭañ mıdur / Güldi **çünki** ḫālüme sulṭān-ı ʿışḳ
G1445-5. Ṣular almışdur ezelde **çünki** dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa baḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil **çünki** şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede **çünki** bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1462-4. **Çünki** Muḥibbī içdi bir cürʿanı ezelden / Tā ḫaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ leẕẕetini gel baña ṣor / Bilürem leẕẕetini **çünki** o şekker-şikenüñ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / **Çünki** ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1485-2. Nʾola zülfüñ ḫayāli gelse göze / Nīl içinde bulınur **çünki** neheng
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe **çünki** anda çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur yine dermān eylemek
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / **Çünki** gördiler yazılmış anda taṣvīrüñ senüñ
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi **çünki** varur cāyına her ḫār u ḫāṣuñ
G1538-1. Dostlar **çünki** ġamuñ defʿine peymāne gerek / Vāʿıẓā mescid ü ʿāşıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1540-1. Gün yüzüñde **çünki** zülfüñi perīşān eyledüñ / Ḥālini bī-dillerüñ ġāyet perīşān eyledüñ
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi **çünki** beni ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile **çünki** buñarı çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara **çünki** güzeller şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1570-5. Maḥşerde Muḥibbī umaram ide şefāʿat / Cān u dil ile bendesiyem **çünki** ben āluñ
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter **çünki** rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāşıḳa ġayri nişān gerek
G1582-4. ʿIşḳı yolında **çünki** dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa dirler sefer gerek
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür **çünki** aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G1595-2. Geldi ābād-ı dile **çünki** sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından **çünki** reng
G1604-5. Ṣaḳla ṣoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʿālemde hemān kişiye ādāb gerek
G1608-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī eyledüñ **çünki** ṭavāf / Ḥācı olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G1609-6. **Çünki** ribāṭ-ı köhne dimişler cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ **çünki** ey çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ senüñ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm **çünki** yoḳ bu varṭadan baña ḫalāş / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür **çünki** dilā rāmuñ senüñ
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan **çünki** selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi **çünki** duḫānı baña ögretmeñ
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı **çünki** ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / **Çünki** ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1682-6. **Çünki** bu dünyā metāʿıdur ḳāmu ʿāriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / **Çünki** bugün şādılıġı tīz giçer bir dem degül

G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / **Çünki** elfāẕuñ görenler dir güherden kem degül
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / **Çünki** geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1698-2. Ġam metāʿına gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / **Çünki** ʿālemde olursın tuḫfe-i bī-ḳıymet al
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / **Çünki** ḳulsın hālüniʿarż itmege sulṭāna gel
G1720-5. **Çünki** ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1737-5. İki şanma vir metāʿ-ı vaşlına biñ cān u dil / **Çünki** ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / **Çünki** ḳulsın ḥālüñiʿarż itmege sulṭāna gel
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḫüsne yaḳ yüri cān u seri / **Çünki** sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1759-5. Muḥibbī **çünki** ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp **çünki** devā / Dostum ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla **çünki** yār oldum
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter **çünki** ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde ey Muḥibbī ḫilʿatüm
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / **Çünki** taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G1810-4. İtdüm ḳabūl **çünki** ḫarābātī meşrebin / Her ne ki diye muʿteḳid-i zāt-ı pākıyam
G1814-2. İçdüm ezelde **çünki** maḥabbet şarābını / Şanur mısuz ki ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1817-2. Secde idelden nigāra varmaz oldum mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur **çünki** miḥrābum benüm
G1830-5. Ey Muḥibbī **çünki** ʿāşıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1847-5. Sīnede **çünki** Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān isterem
G1848-9. Ḳapunda **çünki** meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḥānum
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / Vardur gözinde **çünki** ezelden seyl didüm
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür şuç mı **çünki** güneh-kāruñ olam
G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam neʿaceb / **Çünki** Mecnūna çıḳar silsilemüz ferzendem
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm **çünki** şāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına **çünki** ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup **çünki** feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi maʿnī-i şiʿrüm ābdār itdüm
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne **çünki** gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / Ol melāḥat kişverinüñ **çünki** ḫāk-ı rāhıyam
G1918-5. **Çünki** ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum cān ne dil-fikārum / Yüzüñi **çünki** görmem pervāyı kes nedārum
G1940-3. Kaʿbedür kūyuñ nigāra eyledüm **çünki** ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al defʿeyle ser-gerdānlıgum
G1961-6. Ḫasteyem ey Muḥibbī itmeʿilāc / **Çünki** ben yār-ı bī-devā sevdüm
G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret **çünki** alnuma ezel ḳılmış raḳam
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel beni öldür ḥabībüm **çünki** medyūn olmışam
G1985-5. **Çünki** Muḥibbī ʿāşıḳa besdür ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G2014-4. Ḳısmet bu imiş **çünki** dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar **çünki** çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden şaçılmasun
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / **Çünki** kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engürdan
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / **Çünki** açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2057-1. Feṭḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme **çünki** derdesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin
G2057-5. **Çünki** terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fārīġ ol / Ben daḫi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2068-3. İrişdüñ **çünki** kūyı Kaʿbesine / Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān
G2075-5. **Çünki** ezelde her kişünüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldumʿābide virdüm ʿibādetin
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā **çünki** anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2086-4. Olmışdur **çünki** istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ semā ile zemīnüñ minnetin
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür **çünki** bu ḫüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḫüsn ü cemālüñ var iken
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül **çünki** cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2118-1. **Çünki** gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar **çünki** çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm **çünki** eşküm noḳṭasın / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2130-2. **Çünki** sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi itmeñ ʿaceb / **Çünki** şevḳüm kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2145-1. Virmezin ben şādiyeʿışḳuñ ġamın / Ben bilürem **çünki** anuñ ʿālemīn
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / **Çünki** tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḫi kemān
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ dürr ile mercān yaşını / Didiler olmaz ʿaceb **çünki** ciger-ḫūn olasın
G2156-5. Buldı Muḥibbī **çünki** işigi gedālıġın / İrān degül biñ bile Tūrāna virmezin
G2170-9. Nice şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / **Çünki** medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2202-6. **Çünki** gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı sevmeyen
G2209-3. **Çünki** bulınmaz beni ādemde bu nevʿe ḫüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḫūr olmasun
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini **çünki** baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil menʿitme āb u dāneden
G2228-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī **çünki** bir eglencedür / Ḫāli olma bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2232-7. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başını / **Çünki** meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline **çünki** kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2244-6. Kaʿbedür kūyuñ nigārā eyledüm **çünki** ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür **çünki** ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2294-5. **Çünki** öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḫayr ileʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan **çünki** ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu

G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / **Çünki** cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur **çünki** seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2312-1. Siḥr ile atar **çünki** tīr ol ġamze-i cādū / Gelse ne ʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / Öñdül aldum **çünki** çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çekmege **çünki** anı muʿtādam oġlandan berü
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı **çünki** mihrüñ pādişāh
G2368-2. **Çünki** fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / Ey dil niceye dek idesin sen de ġulġule
G2368-3. Mey-ḫʷāre **çünki** olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül yirine var şürāḥīde ḳulḳule
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar **çünki** şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2399-2. Gül devri **çünki** tīz giçer ʿömr gibidür / Bir hafta var tāze ola şoñradan şola
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār **çünki** ʿAli gibi Düldüle
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān **çünki** bahā bir ḳılına
G2443-4. Baña raḥm eyle āhumdan ḥaẕer ḳıl / Ġarībüñ āhı ḳalmaz **çünki** yirde
G2449-4. İḫtiyār elde degül **çünki** senüñ / Luṭfa şād olma melūl hem ḳahre
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini / **Çünki** şunulmış şecā ʿatdür ezel merdāneye
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī şaḳlar anı yā neye
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / Al üzre **çünki** naḳş-ı siyeh düşe ter düşe
G2468-5. **Çünki** dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol şaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi şanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin **çünki** yazıldı sere
G2488-6. Umarsın **çünki** andan sen şefāʿat / Muḥibbī ḳoma dilde kibr ü kīne
G2500-1. **Çünki** bu dünyā denīdür aña dil virme şaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba döndi şancıldı **çünki** şīşe
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Vefā Yoḳdur bilürsin **çünki** zende
G2519-3. Ḳıṣṣaya ṣıġmaz imiş **çünki** ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı defterde dīvānlar ile
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / **Çünki** pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma
G2524-6. Göz yaşına meyl itse ʿaceb mi / Güzeller māyil olur **çünki** māle
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña belā üzre belā / **Çünki** virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
G2539-1. Maḥabbet **çünki** miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda
G2547-1. **Çünki** virildi ḫande vü şādī ezel güle / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū bülbüle
G2555-6. Kim ʿacebler şiʿrini gören kemāle irdügin / **Çünki** eş ʿār-ı Muḥibbī şʿir-i Selmāndan giçe
G2556-3. Gözüm yaşına baḳsa raḥm iderdi / Güzeller māyil olur **çünki** sīme
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāşıḳsın hemān cān oynına
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ **çünki** seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey göñül gel yoḳ yire
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar **çünki** dimişler gerek ġayret ere
G2572-4. **Çünki** āb üstindedür gördük bināsı ʿālemüñ / Şanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini **çünki** cānāne / Bu ḫasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı **çünki** çeşmüñ / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2591-3. Pervāne gibi odlare yana bu cān u dil / Ḥüsnüñ ḫayāli ḳarşuma **çünki** çerāġ ola
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā ile nʾola yıḳsa nigār / Ġam degül **çünki** yıḳan yine yapar mi ʿmār ola
G2617-3. **Çünki** gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2618-5. Germ olsa gözümün yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / Işḳ āteşiyle **çünki** bu dil külḫānum gibi
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḫza laḫza **çünki** artar ol gülüñ raʿnālıġı
G2673-3. Jeng-i ġamdan **çünki** var āyīne-i dilde ġubār / Ṣāfʿidüp elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ **çünki** unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör bendüni
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / **Çünki** ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
G2704-1. Nʾola tāze düşürse bāde cānı / Aristo **çünki** dimiş rūḥ-ı şāni
G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme dāda dād it / Oluben **çünki** ḫalḳuñ pāsbānı
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār ṭañ degül / İçdi Muḥibbī **çünki** maḥabbet ayaġını
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden ol ḫalāṣ / **Çünki** yaġmaya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī Ṣaḳla dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur o lā-büd **çünki** dudaġa düşdi
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu ġubārı ḫākdan / **Çünki** oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / **Çünki** kimse görmemiş görmez yılan ayaġını
G2755-3. Ġaraż **çünki** cihānda bir ḳabādur / Baña birdür palās ile firengi
G2756-4. Olsun ḫaḳīḳī **çünki** gerekdür ḫaḳiḳi ʿışḳ / Taḥsīn diye kim göre bu ʿışḳ bāzuñı
G2765-2. **Çünki** olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın görüben iʿtimād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden **çünki** bünyādı
G2776-5. **Çünki** ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḫāṣıluñdur cemʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2781-1. **Çünki** ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2784-5. Ey Muḥibbī **çünki** merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
G2799-5. Merd olan virmez imiş **çünki** bu dünyāya göñül / Sen daḥi eyle Muḥibbī gele merdāneligi
M1-9. Şefāʿat ide ol gün bize Aḥmed / Şefāʿat kānıdur **çünki** Muḥammed
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzellerʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa **çünki** benüm ḳanum sever
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme **çünki** seyrān vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür
Mh3-7. **Çünki** döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle devā / **Çünki** olmışdur lebüñ derd ehline dārüʾş-şifā

Mh15-8. **Çünki** mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿālemi
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / Ḥışḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra **çünki** çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre **çünki** gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde **çünki** miḥnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Mr7-9. **Çünki** müslimdür gözi niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi ḳabr ü kīn
Mr7-15. **Çünki** ṣu üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḥāli n'olmışdur Cemüñ
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum **çünki** cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum bende yoḳ
Mr9-4. **Çünki** bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr13-7. Görmedi **çünki** seni bir ney yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr16-7. **Çünki** yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı ḳalem / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem
Mr19-4. **Çünki** yanmaḳ ʿāṣıḳa maḳṣūddur / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım
Mr20-13. **Çünki** içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḥi ser-mest ü ḫayrān görkesin
Mr25-5. ʿIşḳdan **çünki** ezel ben bir ṣadā gūş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
Mr30-9. **Çünki** ben rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḥāl / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā dilden melāl
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā **çünki** cigerden açılur
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / **Çünki** dünyā mestidür ṣanmañ ki anı ayıla
Nş4-2. Fetḥ idüp Tebriz'i giçdük **çünki** Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves fetḥ itmege Baġdād içün
Nş5-4. Göz yaşı **çünki** cürmüñi giderür / Gāh sen pīr ü geh cevān aġla
D25-1. Cā-be-cā **çünki** belürdi ṣafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ
D38-1. Dil virmişem **çünki** ol ḳaşı kemāne ben / Olsam belā ḥadengine ṭañ mı nişāne ben
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı **çünki** istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese saña ne ġam her tāb ʿ-ı kec
B42. **Çünki** cihānı ister imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / **Çünki** cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀṣıḳı ʿayb itme ṣūfi **çünki** ġavġādan ḳaçar
B197. Ḳoma elden sāġarı **çünki** feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil derdüñi
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / **Çünki** sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

çünkim [36] *Far.* *bk. çü, çün, çünki*

G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḥarc ḳıl **çünkim** ṣunuldı genc-i bī-pāyān baña
G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḥaṭuñda **çünkim** gizlüdür āb-ı ḥayāt
G220-3. Cefākārum ḳo cevr ü nāz ḳılsun / Budur **çünkim** güzeller içre ʿādet
G365-3. Eger rūşen ola çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / Ġubār-ı dergeh-i cānān ile **çünkim** mükaḥḥaldur
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it **çünkim** anı yārān umar
G896-5. **Çünkim** Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / Gün yüzüñ mihriyle **çünkim** germdür hengāmeler
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz **çünkim** yaşuñı silmez
G1097-2. Dāmenüme dolaşan **çünkim** melāmet ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur **çünkim** bilürsin bunı her yirde namāz
G1163-2. Yār **çünkim** naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1167-2. Göñülden ṣaḳlaram rāz-ı dehānın / Degül dīvāne **çünkim** maḥrem-i rāz
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḫālüñi / Sözüñi uzatma **çünkim** ʿārife bir nükte bes
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel eyle ses / Kārbān **çünkim** revān ola fiġān eyler ceres
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan benüm / Şu ʿle virür her yaña **çünkim** düşe āteş be-ḫas
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine **çünkim** devā imiş
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāṣıḳuñ **çünkim** naṣibi zār imiş
G1298-4. Genc-i ḫüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ **çünkim** / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aṣ
G1319-2. **Çünkim** vefā vü mihr ü maḥabbet bulınmadı / Ādemle şaḳın eyleme dünyāda iḫtilāṭ
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında **çünkim** eyledüm ben dil telef
G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm cānı teslīm / Bahār irişdi **çünkim** der-sefer yoḳ
G1431-2. Gitdi ṣabr u ʿaḳl oldum bī-ḳarār / Geldi **çünkim** başuma ġavġā-yı ʿışḳ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına **çünkim** cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1816-1. **Çünkim** şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer istemem **çünkim** degül bābum benüm
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben olmaz ʿaceb / Ol gözi cellād **çünkim** dil-sitānumdur benüm
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm / Gülmedi **çünkim** yüzüme ol gül-i ḫandān benüm
G2223-3. ʿĀṣıḳuñ ḳatline **çünkim** ḥükm ider ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan
G2255-4. Leylī şaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / **Çünkim** müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn
G2271-5. N'ola Rūmuñ Ḫusrevi olsa Muḥibb / **Çünkim** oldı mālik-i mülk-i suḫan
G2283-5. Didiler şu üzredür **çünkim** cihān bünyādını / Ne umarsın ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2335-3. Ġamzesi siḥrine **çünkim** didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben iki cādūya
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile **çünkim** güzīn ola
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi **çünkim** anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2627-3. Ḳo bu ʿıyş u ʿişreti **çünkim** fenādur ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭā ʿat gibi
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel ʿāṣıḳlugı **çünkim** ḳalem / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam

da/de [284] *T.* (TDK, 2011: 575)

(da [91], de [193])

1. “Dahi” anlamında kullanılan bir söz.

G9-11. İdelüm cān ile biz **de** ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G13-4. Gözlerüm eşk döker dil **de** ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum ṣanemā
G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar **da** dir gül-i ḫandān aña
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen **de** baña hem-rāh ey ṣabā
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile **de** ṣanma kim dermān aña
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā sen **de** eyle ṭūp
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı **da** Rabb
G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū **da** olur pīç ü tāb
G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi sen **de** yāri ṭaleb
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfītāb / Nitekim olur şu ʿā ʿ-ı şemsden **de** māhitāb
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḫaymeye kirpüklerümden **de** ṭınāb
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı **da** işler bil devāb
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde **de** dāmān dost
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen **de** dilā başını meydāne ilet
G203-5. Ey Muḥibbī yaşını sen **de** aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı ṣuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G209-1. Kūy-ı cinān ü ḳāmeti serv ü ṣanavberest / Gözüm yaşı **da** anda aḳar āb-ı kevṣerest
G218-4. Görüp meyān-ı yāri nʾola aña mū disem / Bir noḳṭadan **da** tengdürür çün dehān dost
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda **da** ancaḳ bulınur böyle kerāmet
G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda **da** var kūşe-i meyḫāne ṭut
G258-3. Ben **de** yaḳdum meclis-i ġamda bu gönlüm şemʿini / Eyledüm tā ṣubḥa dek şemʿ-i şebistān ile baḥş
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı **da** hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol **da** ola nā-bedīd
G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / Nīl aḳıdur birisi birisi **de** Ceyḥūn çeker
G391-3. Küh-kenlik şanʿatında ben **de** Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler kūhsār
G400-5. Biçeli ġam ḫilʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum **da** başum tācıdur
G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur ʿāşıḳlara / Dāimā cevr eylemek meh-rūlaruñ **da** şānıdur
G425-6. Olur dünyāya māyil cemʿ iderler / Giçer āḫırı **da** Ḳārūn'a beñzer
G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẕerreden **de** kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm **de** ḫurrem ṣandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı ṣanma ādem ṣandılar
G469-1. Dil laʿlünün hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuñla dīde **de** ṣāḥib-naẓar giçer
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ **de** reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem pāyına yüz / Yolına ṣaçmaġa göz yaşı **da** dirhem görinür
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu **da** bir ḳānūn olur
G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi **de** mey-i ḫoş-güvāre vir
G512-2. Ey gönül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu **da** saña azdur
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm **de** söz ü sāzum var
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen **de** Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña **da** ḫalḳ ḥayrāndur
G544-3. Ḥālümi şemʿ gice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ **da** başda bencileyin odı var
G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol **da** belā olur
G603-9. Alup göñlin eger cān ise maḳṣūd / Muḥibbī eylesün anı **da** işār
G609-5. Didiler şiʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol **da** bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān **da** yanar pervānedür
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti **de** dāimā Mecnūn çeker
G625-1. Baña dildār ne cevr eylese cānānumdur / Ben **de** yolında fedā eyledügüm cānumdur
G639-1. Zülfinüñ bendi bu göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek **de** ʿāşıḳ kāmıdur
G667-4. ʿŪdı gider de niye **de** di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhumʿalemin **de** ser-i eflāke çeker
G694-2. Bir ḥabbeye **de** almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki buña her gice mihmān gelür gider
G699-1. Mest ider lebleri ẕikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını **da** ḫayrān eyler
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm **de** derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben **de** / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G719-4. Ruḫları şevḳidür iden gönlümi āşüfte-ḥāl / Cānumı ḫayrān iden **de** zülfinüñ reyḥānıdur
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim anuñ **da** murādı tamām olur
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳankı dilber işide anı **da** rām olur
G735-1. Ṣaçı zencīrine kim dil vire dīvāne olur / Şemʿ-i ḥüsnine **de** kim cān yaḳa pervāne olur
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen **de** lāledür

G775-1. Bu göñül derd ü ġamundan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen **de** ābdur
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum **da** āba beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba beñzer
G816-3. La ʾli Ş̱īrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz **de** anı nite ki Ferhād eyler
G818-4. Bir naẕarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni **de** öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr ile āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ **de** her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür
G839-1. İki çeşmüñ iki ʿayyāre beñzer / İki zülfüñ **de** iki māre beñzer
G840-7. Ey Muḥibbī virme dünyāya göñül / Diyeler merdāneler **de** saña er
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metā ʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen **de** Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / Çünki başuña ol **da** belā-her-belā olur
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʾIşḳ mesti görine maḥşerde **de** ayıḳ mıdur
G899-3. Zerd oldı ḫasretiyle yüzüm hemçü nīlüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı **da** dāne dānedür
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme **de** baña hemān cānuma beñzer
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine iḫtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın **da** ḫayāl üstindedür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen **de** iste didi ol ṣanma ki ġayri yirdedür
G991-3. Ḫande eyler şem ʿyansa her gice pervāneler / Ben **de** yansam ṭañ mı yārüm āteş̱īn-ruḫsār imiş
G1013-1. Cennet ki dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḫnet evi **de** vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1026-1. Leb-i yāḳūtı baña ḳuvvet-i cāndur / Viṣāli **de** ḥayāt-ı cāvidāndur
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen būyın ṣabā / Rūşen olup açılan **da** dīde-i Yaʿḳūbdur
G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi **de** şebdür hem gül-i ter
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm **de** yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen **de** ol baḥr içre ṭaladur
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen **de** kerem eyle ḳaladur
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḫi nāle ḳılup sengi **de** feryāde getür
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı **da** almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben **de** anı sevdüm / Meşhūr meṣeldür bu ki seven seveñündür
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil **de** ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde ṣarābı ṣūfī / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü **de** nīz
G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm anuñ içün biz **de** ġarḳ-ı demlerüz
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī **de** taṣvīr eylemez
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm yoḳdur / Meyḫāneye **de** varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı **da** yapar böylece miʿmār ele girmez
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz daḫi bālā bilürüz / Gülşen-i ḫüsnüñi **de** ravżadan aʾlā bilürüz
G1184-2. Gözlerüm yaşı **da** geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1185-4. Sen ṣaçı Leylā lebi Ş̱īrīn olaldan ḫusrevā / Biz **de** Ferhād ile Mecnūn gibi miḫnet ehliyüz
G1189-2. Gerçi ḥayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz **de** ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḥayrānıyuz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz **de** memleket sulṭānıyuz
G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ nigārā ġamsuz olmaz / Nitekim gözlerüm **de** nemsüz olmaz
G1227-7. Döneliden naḫcevāna göñlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına **da** dirler Aras
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen **de** mānend-i ceres
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫilʿat / Āhum **da** Muḥibbī görinür başuma serpūş
G1263-2. ʾIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol **da** meger şeb-dīz imiş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün bu **da** Eyyūb olmış
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben **de** feryād / Aña bülbül olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm ol **da** aġyār imiş
G1293-3. Ḫande eyler şem ʿyansa her gice pervāneler / Ben **de** yansam ṭañ mı yārüm āteş̱īn-ruḫsār imiş
G1312-1. ʾIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña **da** ol feyyāż
G1330-1. Mihr-i ḫüsninde ol māhuñ oldı çün pervāne şem ʿ/ ʿArż-ı ḫüsn itsün **de** görsün nice yirden yana şem ʿ
G1394-1. ʾIşḳ āteşine düşmek bir özge ḫālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol **da** saʿādet ancaḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı **da** tiryāḳ
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste **de** dünyāda yoḳ
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu **da** ticāret ancaḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu **da** bir ad ancaḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu **da** bir ad ancaḳ
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen **de** çeşm-i ālıdur anuñ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen **de** ey ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ ṣāhı severem seni vallahi / Severseñ sen **de** Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ **da** ṣorʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ āḳıbet / Aña **da** ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa **da** dil gibi ṭolāb gerek
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aṣılmaḳ aña **da** müyesser daḫi nāzik
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün yaşum **da** seri ʿidür bu meydānuñ
G1630-4. Kim añardı bülbüli güli **de** bülbül olmasa / Oḳunur mıydı gülüñ **de** dāstānı bülbülüñ
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi **de** ʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān **da** isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir kūşe bes / ʿĀrifem ben **de** ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen **de** keşf-i rāz ḳıl
G1671-3. Yitmez mi ḳare başuma zülf-i belāları / Niçün getüre her yañadan **de** belā-yı dil

G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā **da** çalınsa anı naḳḳāre ḳıl
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil / Gelürse derd ü miḥnet **de** devā bil
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen **de** meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen **de** her dem āh u feryād eyle gel
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḥażrete / Görürem sen **de** dilā ḫavf u recā eksük degül
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen **de** ey servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe **de** giryān ol
G1755-3. Sen **de** ey dil sevüben cān ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen **de** Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben **de** imżā eyledüm
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña ḥayrān ise ben **de** anuñ ḥayrānıyam
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben **de** bir pervāneyem
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol **da** görür ḳahr-ı ʿazīm
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen **de** ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse **de** girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben **de** bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1909-4. Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben **de** ḫākıyam
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ içün biz **de** anı nūş idelüm
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm **de** bedelüm
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen **de** ḳalmaya ḫām
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenni ʿışḳ başa iletmiş ben **de** bir irşād olam
G1972-3. Meclis-i cānāne **de** Yārab olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben **de** anda yād olam
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ gibi ʿuşşāḳı ʿışḳuñ şarṣarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben **de** ḫāṣāk olmışam
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi ṣoñra ḳıldı zer / Ben **de** iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben **de** bir üstād olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben **de** anda yād olam
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç sen **de** ziyān u sūddan
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm **de** ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola güş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün **de** gerçi kemdür mūrdan
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben **de** ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin
G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde **de** āh u fiġān
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿolur ʿāşıḳları / Sen **de** ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle şubḥ olınca sen **de** bir şūrīdesin
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḥüsnile / Sen **de** ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi **de** kem degül ṭolābdan
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben **de** ol adaşdan
G2146-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şemʿ olıcaḳ **da** buyur ben yanayın
G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu **da** nişān
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen **de** Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı ṣarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña **da** zāhid yiyesin ḫab ile afyon
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez **de** kimesne intihāsından
G2194-1. Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli **de** başını ġılṭān eylesün
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni **de** gökde yāḫūd yirdesin
G2196-3. Ser- i ʿāşıḳ hevā ile memlū / Bāda virür seni **de** ḫʿāb ṣaḳın
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi **de** āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtaraʿuşşāḳı cān
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi **de** revān olsun
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm **de** kemān olsun
G2222-4. Luṭf ile her dem **de** aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫırāş itmek neden
G2230-3. Degüldür ʿāşıḳa müşkil olursa günde biñ kez **de** / Velī müşkil budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya virmezin / Yaşum nücūma dāġumı **da** aya virmezin
G2285-4. Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha / Muḥaḳḳaḳ belki başdan **da** çıḳarsın
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber **de** cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen **de** gelüp zūr eyle
G2328-4. Cāna **da** virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasunʿıyş u şafā bezmini bī-ġayr eyle
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen **de** ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2337-3. Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu **da** olsun ḥabībüm ögrence
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere **de** kimse sözinde
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen **de** bī-emān olma
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizümʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḥased gözi ile ḳamer **de** cāmımuza
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / Ey dil niceye dek idesin sen **de** ġulġule
G2369-5. Dil degül belki cān **da** pārelenür / Yār eger ursa zülfine şāne
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi sengi tırāş / Āḫır anuñ **da** başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma sen **de** gerʿāḳil iseñ dünyā ile
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur ol **da** meyān-ı ḫārda
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḫālini var yāre **de** / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre **de**
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda yürür zencīr ile āvāre **de**
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur ciger ṣad-pāre **de**

G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre **de**
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre **de**
G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḥi baġruñ **da** kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen **de** Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin ṣaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan **da** ḳaṣd itse girse ine
G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda **da** pervāne
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur duʿāya / ʿĀṣıḳ **da** secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna
G2472-5. Şol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile **de** dināre
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn gibi bu **da** bize iḫtirām ola
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi çoḳ velī bir **de** Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede **de** yüzüñi pā-māl eyle
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen **de** bir ṭala
G2574-4. Dime gönlüñe **de** sırrını zinhār / Çıḳan dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı ṣuyı **da** oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbī ʿışḳ bünyādı
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür ol **da** ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
G2621-1. Būse-i laʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı **da** ḳalbümde benüm dīnüm gibi
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün kim sīm-i eşki anda **da** bāb olmadı
G2639-1. Gösterür dilber çü her dem ḫançer-i ʿuryānını / Ehl-i diller **de** fedā eyler yolına cānını
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur ol **da** ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2646-1. ʿĀṣıḳuñ gözleri nem çehresi **de** zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben **de** ölince ʿışḳınuñ ocaġını
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı **da** ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
G2714-2. Giçen giçdi gelenler **de** giçerdür / Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen **de** terk ide her dem niyāzuñı
G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / Didi ben **de** bülbül-i giryāna beñzetdüm seni
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuşşāḳ-ārā sen **de** ʿaceb dīvāne key
M1-5. Ḳabūl olur ger itse benden tevbe / İdeyin cān u dilden ben **de** tevbe
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen **de** nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh13-6. Dīni ayru kāfire **de** virmesün ḫālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen **de** benüm gibi oda yanmaz mısıñ
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi **de** oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı **da** gelse dile merḥabā bilür
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa **da** ṣun ol piyāleden
B185. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu **da** laʿl-i leb-i cānān diñle

2. Şart bildiren fiillerden sonra "bile" anlamına gelerek şartın geçerli olmadığını anlatan bir söz.

G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem **de** ölürem / Bilmezen ḫālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G44-2. ʿĀṣıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen **de** ʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G103-3. Himmetüm destiyle şaldum göñlümüñ şehbāzını / Umaram dildārı şayd idem olursa **da** hümā
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe şaçuñ ejder olursa **da** ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber ṣorsam **da** mermer gösterür
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh dursa **da** / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G782-6. Öldürürseñ keremler eylersin / Dirgürürseñ **de** luṭf u iḥsāndur
G794-3. Şanemā şanma ki senden uşanam cevrüñ ile / ʿIşḳ ile ʿāşıḳ ölürse **de** ferāġat mi gelür
G1003-3. Ḫāk olursam **da** yolında sāye ṣalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1090-3. Sīne pūlād olsa **da** ġamzeñ ider andan güẓer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise **de** ulu hüner olmaz
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise **de** ḳo yire giçsün demümüz
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise **de** nūş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse **de** āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün bu da Eyyūb olmış
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu Muḥibbī derdüñ ile / Olsa **da** eylemez devādan ḥaẓẓ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ **de** ʿārı yoḳ
G1432-2. Boynı baġlu ḳul ide şāh ise **de** / Kim ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḫāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ **de** lāyıḳam
G1882-2. Ölür isem **de** ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1937-5. Hele būsun biz iltimās idelüm / Olmaz ise **de** mültemis niʾdelüm
G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa **da** ol ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʿlinden / Ḳabūl itmezse **de** bārī biraz bāzār ile eglen
G2386-4. Didi dilber bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan **da** dil-i dīvāneye
G2437-4. Ger şāh iseñ **de** vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma şaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2548-3. Şaḳın maġrūr olma görme kendüñ / Eger ḫaşmuñ olursa **da** ḳarınca
G2587-5. Didi dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan **da** dil-i dīvāneye
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem **de** baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2752-4. Öpsem didükce laʿlüñi hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem **de** buracıġı

D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger var ise **de** key ḳatı şīve-kār ola
B159. Başdan ayaġa olursa **da** günāh / Boynuma ṣalımaz ol zülf-i siyāh

3. "Üstelik" anlamında kullanılan bir söz.

G176-1. Herkese bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren **de** āb-ı ʿineb
G274-4. Ulı devletdürür gülşen bucaġı / Benümle mey ola maḥbūb **da** ṣāliş
G284-1. Çīn-i zülfündür alan Çinden ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı **da** başında tāc
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Anuñ bir adına **da** dirler Aḥmed
G667-4. ʿŪdı gider **de** niye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür

4. Daha önce geçmiş bir cümle veya eş görevli bir öge ile sonraki arasında "-den başka" anlamıyla ilişki kuran bir söz.

G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi **de** cānā
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan **de** belā-yı bend-i kāküller
G1616-3. Ḫʷāb u bidārumda görinen cemālüñ nūrıdur / Gice **de** gündüz **de** eglenmem ḫayālüñdür senüñ
G2552-2. Yanında bu ʿacebdür ki bir olmış / Seni cāndan seven **de** sevmeyen **de**

5. Bazı edat, bağlaç ve zarflardan sonra gelerek anlamı güçlendiren bir söz.

G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet **de** şīrīn sözlüdür
G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḥall eylemek ġāyet **de** müşkildür
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḫāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet **de** ḥayrāndur
G797-5. Çemende nergisüñ tācın başında / Ḳapar peyk-i ṣabā ġāyet **de** ʿayyār
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet **de** mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet **de** pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm ne dirsüz
G1229-1. Dem-be-dem inler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet **de** şek oldı nefes
G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı bu dil ġāyet **de** teng
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet **de** dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu terkeşem
G1785-2. Cürʿañ içeli lebleriüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyet **de** serḫoşem
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet **de** büküldüm
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet **de** ol ḥaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ zikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḫaṭṭuñun fikriyle ġāyet **de** pā-mālem bugün
En1-19. Ġayn ġāyet **de** enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile cefā ġāyet **de** cānānum sever

dabanca [1] *T.* El ayası ile, elin tabanıyla.

G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʿārı şaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe **ṭabanca**

dād [44] *Ar.* (M. Nâcî, 2009: 103) *bk. ʿadl ü dād, dād ... dād, dād eylemek/itmek, dād olmaḳ, dād-ı Ḥaḳ, dād-ı Ḫudā, dād-ı ʿışḳ, dād u feryād, mülk-i dād*

(dād [22], dāda [10], dāddan [1], dāddur [1], dādı [5], dādımuz [1], dādını [1], dāduma [3])

1. Adalet.

G88-4. **Dāda** vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur baña
G164-5. Ḫoş giçür ʿömri Muḥibbī **dād** ile / İtmedin bād-ı ecel cismin türāb
G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne **dād**
G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile **dād** / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye **dād**
G556-2. **Dāda** varsa gūşuña almazsın ʿuşşāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvaralar
G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi bir ʿārif baña / **Dād** umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G681-5. **Dāda** varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan **dād** irür
G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını **dād** ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger **dād** istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger **dāda** varsam / Dimez feryād ile efġānı vardur
G1196(b)-1. Gönlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür **dād** istemez
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī **dāda** varsam dūdumı / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür **dād** isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār şemʿ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına **dādı** yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1402-6. Pādişāhum **dād** uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / **Dād** elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫi var **dāda** gel
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā **dād** isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ / El-emān ey çarḫ-ı ẓālim **dād** elüñden el-emān
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda **dāddur** / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan

G2223-4. Ḫusrevā çün ḥüsn ile cānān-ı ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme āḫır ṣorılur **dāddan**
G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / **Dād** elinden diyüben yazdum der ü divāruma
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña **dāda** gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu
Mh10-7. **Dād** umma ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mr10-1. Olmadum hīç bir nefes dil-şād elinden dilberüñ / Kime varuban ḳılayın **dād** elinden dilberüñ
Mr24-13. Nigārā olmadum ben şād elinden / Kime idem şikāyet **dād** elinden
Mr30-5. Āh kim feryād idüp **dād** umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugün ʿadl ile sen **dād** / Ferdā seni ḫayr ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād

2. Tazallüm yolunda feryat, figan.

G350-1. İder dil hecr elinden āh u feryād / İrişmez n'eyleyem feryāduma **dād**
G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı **dādını** dād ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G1102-3. Hey ne ẓālimdür ʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz **dādımuz**
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden **dād** meger andan beni ayırmaġ imiş
G1846-1. **Dāduma** dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem / Dāimā cevr ü cefā ile ider ẓulm ü sitem
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum **dāda** dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin beni bī-dādam
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey dost **dāda** / Beni tā irgüresin sen murāda
G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme **dāda** dād it / Oluban çünki ḫalḳuñ pāsbānı
G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün dildār-ı ʿālemsin / Ṣorılısardurur yarın meger ʿāşıḳlaruñ **dādı**
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc saña **dāduma** dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi
G2798-1. Hiç ʿālemde benüm bu **dāduma** dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥẓa āzād olmadı
Mh6-1. Gel naẓar ḳılʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ bir **dādı** var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne **dādı** var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her şanʿatuñ üstādı var
Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḥālüme **dādı** ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ

dād ... dād [6] Medet ... medet!, insaf ... insaf!

G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar **dād dād** / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey güzel şāhum benüm
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād / **Dād** elüñden ey güzeller pādişāhı **dād dād**
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nevʿile cünbişlerüñ / **Dād** elüñden ey güzeller pādişāhı **dād dād**
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara şalduñ anı pā-māl eyledüñ / **Dād** elüñden ey güzeller pādişāhı **dād dād**
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / **Dād** elüñden ey güzeller pādişāhı **dād dād**
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun saña senden dād ider / **Dād** elüñden ey güzeller pādişāhı **dād dād**

dād eylemek/itmek [22]

1. İmdat etmek, yetişmek, yardımda bulunmak, adaletle ihsan etmek.

G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim **dād eyleye** ḳulına sulṭāndur baña
G273-4. Ḳulların ḥālin bilür **dād eylemez** / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān elinden elġıyāş
G428-2. Bir yañadan ẓulm ider **dād eylemez** ol şāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme **dād eylemeyüp** ḫışm ile ol şāh gider
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir daḫi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider **dād eylemez**
G1497-1. Ẓulm idüp ʿāşıḳlara **dād itmeyen** şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile āhı görün
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi **dād itmedüñ** / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāşıḳları ʿālemde bir **dād eyle** gel
G1846-1. Dāduma **dād itmedi** ol pādişāh-ı muḥteşem / Dāimā cevr ü cefā ile ider ẓulm ü sitem
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda **dād eyle** / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin beni bī-dādam
G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir ẓulm ile bī-dād idesin / Pādişehsin demidür ʿadl ḳılup **dād idesin**
G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme dāda **dād it** / Oluban çünki ḫalḳuñ pāsbānı
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma **dād eyledi** / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi

2. Şikayet etmek, şekvacı olmak, tazallüm etmek.

G165-2. Ḥüsnine maġrūrdur ʿuṣṣāḳı eyler pāy-māl / Çaġırup biñ **dād idersem** güş idüp virmez cevāb
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben dil-ḫastei yād elġıyāş / Gerçi **itdüm** işigüñde çaġırup **dād** elġıyāş
G677-3. **Dād idüp** kūyına vardum didi bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup **dād idem** / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne ʿāşıḳdur ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup **dāda eylesem**
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Niceye dek āsitānuña varup **dād eyleyem**
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime **dād idem** kim ẓulmi sulṭānum sever
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun saña senden **dād ider** / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr23-10. Çaġırup dergāh-ı ʿışḳa varuban **dād eyledüm** / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

dād olmaḳ [2] Adaletle muamele etmek.

G2798-1. Hiç ʿālemde benüm bu dāduma **dād olmadı** / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥẓa āzād olmadı
Mh10-5. Āh kim **dād olmadı** ḥālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ

dād-ı Ḫaḳ [2] *bk. dād-ı Ḫudā*

G995-5. Muḥibbī **dād-ı Ḫaḳdur** ʿışḳ kitābı / Oḳunmaz şanma sen ta'līme beñzer
G1010-4. Vaṣla irmek **dād-ı Ḫaḳdur** yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr

dād-ı Ḫudā [1] Allah'ın ihsanı. *bk. dād-ı Ḥaḳ*

G206-2. **Dād-ı Ḫudā** dimişler kesbi degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat

dād-ı ʿışḳ [1] Aşkın adaleti.

Mh6-2. **Dād-ı ʿışḳı** degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña şor her şan'atuñ üstādı var

dād u feryād [2] Figan ve feryat.

G329-5. Nice yıldur ki girmez gūşuña hīç / Muḥibbī çaġırur hey **dād u feryād**
G349-1. Elüñden hey vefāsuz **dād u feryād** / Beni sen ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād

dad [3] *T.* Tat, lezzet. (TS, 2009: 963) *bk. dadı dimāġumdan gitmemek*

(dad [1], dadı [1], dadını [1])

G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında ol **dad**
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi **dadı**
G2751-5. Ey Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı baña şor / Yimeyenden şorma bilmez ol ṭa'āmuñ **dadını**

dadı dimāġumdan gitmemek [1] Hoşa giden zevk alınan bir şeyi unutamamak. *bk. tadı damağında kalmak* (TDK, 2011: 2282)

G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ leb-i la'lin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur **gitmez dimāġumdan** anuñ **dadı**

dadanmaḳ [1] *T.* Yarar, çıkar amacıyla veya alışkanlıkla bir yere sık uğramak, abone olmak. (TDK, 2011: 575)

G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün **dadanmışdur**

dāde-i ʿışḳ [1] Aşk vergisi.

G1432-1. Çün ezeldür kişiye **dāde-i ʿışḳ** / Tā ebed olsa ṭañ mı zāde-i ʿışḳ

dād-ḫᵛāh [1] Hak, adâlet isteyen, şikâyetçi. (Devellioğlu, 2000: 160)

G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / Ġurradur ḥüsne anuñçün **dād-ḫᵛāhı** eylemez

dadmaḳ [1] *T.* Tatmak. (TS, 2009: 964)

G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur her bir çiçek ʿışḳun meyinden **dadadur**

dāfiʿ olmaḳ [1] ...gidermek...(Tulum, 2011: 542)

G2339-3. La'l-i nābıdur anuñ **dāfiʿ olan** derd ü ġama / La'line ger heves itsem n'ola ben cānlar ile

dāfiʿ-i ġam [1] Gamın gidericisi.

G1720-1. **Dāfiʿ-i ġamdur** dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen ol

dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olmaḳ [1] Hüzün ve elemi gidermek.

G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī / Mey şun berü tā **dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun**

dāġ [132] *Far.* Yanık yarası, kızgın demirle vurulan damga, nişan. Dağ yarası, abdalların göğsünde nal ve elif şeklinde, kabadayıların kollarında ve pazularında ise türlü resimler biçiminde yer alır. İnsanın unutamayacağı derecede şiddetli üzüntüden kinaye olarak kullanılır. Aşkın ya da aşk acısının şiddetine delalet eder.

bk. dāġ eylemek/itmek, dāġ olmaḳ, dāġ yaḳmaḳ, dāġ u elif, dāġ-ı āteş, dāġ-ı baġr, dāġ-ı ciger, dāġ-ı dil, dāġ-ı ġam, dāġ-ı ġam-ı cānān, dāġ-ı ḥasret, dāġ-ı hecr, dāġ-ı hicrān, dāġ-ı ʿışḳ, dāġ-ı lāle, dāġ-ı lālezār olmaḳ, dāġ-ı maḥabbet, dāġ-ı melāmet, dāġ-ı miḥnet, dāġ-ı nihān, dāġ-ı pinhān, dāġ-ı tāze, dāġ-ı ten, dāġ-ı sīne, dāġ-ı siyāh/siyeh, noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet, penbe-i dāġ

(dāġ [35], dāġa [3], dāġdan [1], dāġı [5], dāġıdur [4], dāġıdurur [1], dāġın [10], dāġındadur [1], dāġını [5], dāġlar [27], dāġlardan [1], dāġları [1], dāġlarla [9], dāġlarum [2], dāġum [17], dāġuma [1], dāġumdur [1], dāġumı [4], dāġumla [2], dāġuñı [1], dāġunuñ [1])

G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu göñül / S̄inesinde tāze **dāġıdur** gül-i ḫandān aña
G43-5. **Dāġı** gül göz yaşı mül eyle Muḥibb̄ yüri ıyş / S̄inemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār bāña
G68-1. S̄inem üzre **dāġlar** ʿışḳun nişānıdur bāña / Zülfüñ uzun fikr ü ʿömr-i cāvidānıdur bāña
G184-5. Dehr bāġında Muḥibb̄ çünki yoḳ būy-ı vefā / **Dāġlar** cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G292-2. S̄inem üzre pullarumdur **dāġlar** sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc
G338-1. **Dāġlar** her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı görem olaʿıyd
G345-2. Müzeyyen s̄inem itdüm **dāġlar** ile / Görenler ṣanur anı taḫta-i nerd
G393-2. S̄inemüñ üstinde cānā görinen ġam **dāġıdur** / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G461-1. S̄inem üzre görinen yir yir benüm ġam **dāġıdur** / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar s̄inemde **dāġum** var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G511-3. **Dāġlar** ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış ṣanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G518-5. **Dāġlarla** bir gören ṣaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G544-1. S̄inem bu tāze **dāġ** ile bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol gül ʿiẕārdur
G549-1. S̄inemüñ **dāġın** görenler gülsitānum var ṣanur / Ṣulayan göz yaşıdur āb-ı revānum var ṣanur
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş s̄ine **dāġı** var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze **dāġıdur** / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G615-3. S̄ine bāġında eliflerle görinen **dāġlar** / Serv ile ṣan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūn̄in kendidür
G625-3. S̄inem üstindeki **dāġ** ġamuñı fāş ider āh / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı gir̄ibānumdur
G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / **Dāġlar** āyineler s̄inem anuñ ḳalḳanıdur
G739-1. Gülzār-ı ḫüsnüñ var iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi **dāġum** yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G744-5. S̄inemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanında **dāġa** baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm ṣanur Muḥibb̄ ṣ̄irem / **Dāġumla** kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar s̄inemde **dāġum** var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu s̄ineme baḳsun ki **dāġ** üstinde **dāġumdur**
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm **dāġlar** ile ḳolum bir zer kemer
G806-1. Ḥasret ile **dāġ** s̄inem hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsan baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G889-3. Şāh-ı güldür her elif s̄inemde yaşlar ġonceler / S̄inem üzre dir gören **dāġum** gül-i ḫandānı var
G897-5. S̄inemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanumda **dāġa** baḳsun ol dem diye ki vehdür
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / S̄inesine lāle gibi ḫaste-dil **dāġın** çeker
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ **dāġı** var
G1006-2. S̄inem üzre görinen yir yir elifler servler / Aḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki **dāġ** üstindedür
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın **dāġlar**
G1034-5. Gehi **dāġum** ile döndüm pelenge / Ruḫ-ı zerdümle gāh oldum ġażanfer
G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi **dāġı** benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫil ʿatine **dāġumı** itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası var
G1079-5. Geh Muḥibb̄ **dāġ** ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1147-3. Baḳuñ bu **dāġuma** kūh-ı ġam içre / Benüm gibi peleng-i m̄işe olmaz
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif **dāġ** ile gülşen s̄inemüz
G1267-2. **Dāġlar** giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem reng̈in ḳumāş
G1270-2. S̄inede yir yir elifler serv ü **dāġum** lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre eydür peleng-pişedür / S̄inem üzre **dāġlar** ile çün nişānum var imiş
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat vel̄ik benüm s̄inem üzre **dāġ**
G1351-7. Ey ṣanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibb̄ ḥālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş s̄ine **dāġ**
G1354-1. Ḫaste-ḥālem hecr elinden yir yir oldı s̄ine **dāġ** / Şerbet-i laʾlūñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu elifler servlerdür lāle **dāġ** / Ey seh̄i servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / ʿIşḳuma pāyān olur mı yüregüm ṭoptolu **dāġ**
G1373-3. S̄inemüñ **dāġın** gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibb̄ yazmaḳ içün şekl-i āh / **Dāġdan** ṣufr eyleyüp üstine çekmişdür elif
G1425-5. Ey Muḥibb̄ baña bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / **Dāġumı** gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine s̄inem **dāġını** / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1443-5. S̄inemüñ **dāġını** seyr it her bir gül lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibb̄ eyledi gülzārlıḳ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var baġrında olan **dāġa** baḳ
G1492-5. S̄ineñüñ **dāġın** Muḥibb̄ eyledüñ gerçi nihān / P̄irehen çākin vel̄ikin tā bed-emān eyledüñ
G1533-4. Ṣ̄iri oldum p̄işe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / **Dāġlarla** dir gören kūh-ı belā içre peleng
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var ise başı ciger **dāġıdurur** ol ṣunuñ
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa s̄ine **dāġın** gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1588-4. **Dāġlar** ile tenümi kim göre ṣaḥrāda ṣanur / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1632-2. S̄inesine lāle gibi **dāġ** uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1634-5. Āfer̄in olsun Muḥibb̄ āsumān-ı ʿışḳda / **Dāġunuñ** her penbesini māh-ı tābān eyledüñ
G1698-5. **Dāġlar** ile ey Muḥibb̄ cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
G1733-3. ʿIşḳ ile bu s̄inemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / **Dāġ** ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1765-1. Derūn-ı dilde olan **dāġı** āşikāre ḳılam / Ola ki derd-i dil-i b̄i-ḳarāraçāre ḳılam

G1765-4. Bu tende **dāġlarum** yaraşur ki gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẕare ḳılam
G1771-3. S̱inemde serv elifdür **dāġum** baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1797-2. Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / **Dāġlar** ile s̱inede biñ ḏide peydā eyledüm
G1811-4. **Dāġlar** s̱inemde güldür servler yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G1842-1. Ben ki bir şīṟīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / **Dāġlarla** şanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / **Dāġlar** ile başdan ayaġa yanup çün ḫāl olam
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / **Dāġlar** ile s̱inemi ben lāle gibi daġladum
G1880-1. S̱inem üzre **dāġ** ile biñ ḏide peydā eylesem / Gülşen-i ḫüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1894-5. Bu Muḥibbī **dāġ** ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmaz ʿaceb żikum benüm
G1907-2. **Dāġlarla** mürde-i ʿışḳam gören şanur beni / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm
G1909-3. Ḳaplana dönse **dāġ** ile cismüm ʿaceb degül / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan s̱ine-çākıyam
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu s̱inem / Ḳızıl güller ḳılup **dāġum** elifden servler çekdüm
G1952-3. **Dāġlardan** s̱inem üzre ḏideler peydā idüp / Gice gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem
G1958-4. Gönlüme nakş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / **Dāġlar** pul s̱inem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G1981-4. Ḳoluma **dāġlar** urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G1996-1. Olup ḏīvāne-veş ṭaġlar ṭuraġum / Peleng şeklini gösterdi bu **dāġum**
G2000-5. Muḥibbī s̱inemüñ **dāġın** temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın şaçup yir yir bitürdüm gül ʿiẕār oldum
G2012-3. Bu tende **dāġum** ile kūh-ı pelenge döndüm / Bu rūy-ı zerdüm ile şaḥrā-yı ġamda şīrin
G2015-3. S̱ine çāk ü ḏide pür-ḫūn yüregüm üstinde **dāġ** / ʿIşḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī s̱inesine **dāġ** urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2089-3. **Dāġlarla** kim göre şaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar şanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm **dāġ** ile / S̱ine bāġına temāşā ḳıla bu ümmīdeyin
G2116-3. Tāze **dāġ** ile sifāl-i s̱inemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil şoḥbetin
G2125-3. S̱inede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i miş̱edür **dāġ** ile pür-ḫālem bugün
G2199-2. Tek seni göreyim benüm cānum / **Dāġlar** s̱inem üzre ḏīd olsun
G2213-6. Tenümde **dāġlar** göz göz oluban gözlesin yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2249-3. **Dāġlar** lāle vü gül s̱inede serv oldı elif / Dostum bir naẕar it nice gülistānum ben
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya virmezin / Yaşum nücūma **dāġumı** da aya virmezin
G2261-2. Olalı **dāġ** ile dil kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam ne ʿaceb deşt-i belā miş̱elerin
G2274-4. S̱inemüñ üstinde yir yir **dāġumı** eydür gören / Zāġlar şaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger **dāġındadur** başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2331-1. Gāh elif geh **dāġ** çekdüm s̱ine-i efkāruma / Dād elinden diyüben yazdum der ü divāruma
G2343-3. Gel göñül ḫānesi maʿmūresini itme ḫarāb / Miḥnetüñ **dāġın** yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2343-4. **Dāġlar** gül görinür s̱inede serv oldı elif / Gözleriñ yaşın ey dil aña bārān eyle
G2394-4. **Dāġlar** yir yir ki vardur s̱inem üstinde benüm / Zāġlardur şanasın şaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2396-4. S̱inemüñ bāġın temāşā eyle **dāġum** gül gibi / Her elif kim çekmiş̱em serv-i revāndur tāzece
G2419-4. Açıldı bāġ-ı s̱inemde ḳabūl gül yirine **dāġum** / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2426-2. Açılup s̱inem üstinde görinen **dāġlar** güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre çīn-seḥer jāle
G2446-4. Rūy-ı zerd ile yine olalı deşt arslānı / **Dāġ** ile olsam ʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların **dāġ** ile ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze **dāġ** anda / Elifler servlerdür şanasın şalmış budaġ anda
G2487-2. S̱inemde **dāġ** u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẕar içinde daḥi ṭaşına
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ s̱inemüñ üstine başdı **dāġ** / Ṭamġa ider niteki şehler ḳumāşına
G2498-5. S̱ineye şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī **dāġları** / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu **dāġ** ile
G2524-7. Görenler s̱inemüñ üstinde **dāġum** / Şanur açıldı şaḥrālarda lāle
G2553-4. **Dāġlarla** s̱inemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2572-5. S̱inede **dāġ** ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2582-4. **Dāġlarla** kim göre şaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş şanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan ırag ola / Anuñ ʿaceb mi s̱inesi ṭopṭolu **dāġ** ola
G2611-3. ʿIşḳ **dāġın** nice pinhān eylesün dil s̱inede / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
G2616-2. ʿIşḳın iẓhār eyledi dil götürdi s̱inem **dāġın** / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası **dāġ** ile pür içi ṭolu derd gerek
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şīrem gāh **dāġumla** peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ miş̱esi
G2661-3. Servlerdür s̱inem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş şanur kim görse baġrum **dāġını**
G2662-1. Seyr idenler bir naẕar derdüñle s̱inem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ **dāġını**
G2673-2. **Dāġuñı** dām eyle şayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter s̱ine s̱īm-endāmı bayram ertesi
G2706-3. S̱inemüñ **dāġın** görenler penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle açılupdur s̱ine şaḥrālar gibidāġına
G2709-2. **Dāġlarla** olalı kūh-ı belā içre peleng / Rūy-ı zerd ile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2717-2. Mecnūn gibi s̱inesine tāze **dāġ** urup / Ḳurdı çemende Leylī gibi gül otaġını
G2737-2. S̱inemde **dāġum** üzre yir yir dökildi yaşum / Neẕr aḳçesi şanasın geldi çerāġa düşdi
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḥasret ile s̱ineme yaḳduḳda miḥnet **dāġını**
G2749-2. Elifler s̱inede servüm ḳızıl güllerdürür **dāġum** / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu **dāġum** gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm s̱inemi
Mh16-10. Çek elifler s̱ineñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i s̱inemde **dāġum** gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mr9-14. Ḥasret ile s̱ineme şol deñlü urdum **dāġlar** / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar

D20-2. Māhi-veş aġz açup **dāġlarum** her ṭarafa / Didiler ḥāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż‘ eyledüm bir tāze **dāġ** / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ
B116. Seyre çıḳsañ n’ola bir gümreh temāşāya yarar / **Dāġlarla** lālezār oldı şehā işbu tenüm

dāġ eylemek/itmek [7] Ateşle yara açılmak, dağlamak. (TS, 2009: 966)

G498-3. **Dāġ eylesem** n’ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaşdı o nāzik meyānadur
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı **dāġ eyleyen** de lāledür
G1379-1. Sīnemi **dāġ eyleyüp** çekdüm aña yir yir elif / Şanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G2340-4. **Dāġ idüp** sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey dil anı seyrān eyle
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile baġruñı **dāġ eyleme** / Serv-ḳadler żikri ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ **dāġ eyleme**
Mh5-8. **Eyledüm** lāle gibi **dāġ** ile şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki şanasın şem‘ ü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur

dāġ olmaḳ [1] Yaralanmak.

Mr18-3. Lāle-veş **dāġ oldı** bu sīnem ġam-ı cānān ile / Şem‘-veş odlara yandum āteş-i hicrān ile

dāġ yaḳmaḳ [25] Dağlamaḳ, yaḳı yaḳmaḳ. (Tulum, 2011: 544)

G92-3. **Dāġlar yaḳdum** temāşā eyleyem sen gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı her biri revzen baña
G110-3. **Dāġlar yaḳdum** vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse reşk ide her abdāl aña
G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / **Dāġlar yaḳdum** bedende oldı çoḳ gözler bedid
G425-3. Elifken sīnede bir idi derdüm / **Yaḳaldan** yanına **dāġ** oña beñzer
G612-2. Ġamuñla **dāġlar yaḳdum** bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G1103-7. Sīnesine her kim kesdi na‘l ü **yaḳdı** tāze **dāġ** / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān istemez
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni peleng-pişedür / Derd ü ḥasretle **yaḳaldan** sīnem üzre nice **dāġ**
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür **yaḳan** bu sīneme her laḥẓa **dāġ**
G1351-1. **Yaḳdı** ‘āşıḳ sīnesine lāle gibi tāze **dāġ** / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1352-1. **Yaḳdı** ġam leşkeri bu sīnem üzre tāze **dāġ** / Işḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde **yaḳdum** tāze **dāġ**
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline **yaḳsun** sīnesine lāle **dāġ**
G1357-1. Lāle-veş sīnemde **yaḳdum** ḥasret ile tāze **dāġ** / Būy-ı zülfīnüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben daḫı **yaḳdum** nice **dāġ**
G1578-1. ‘Işḳına bin **dāġ yaḳduñ** sīne ñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1599-5. **Dāġlar yaḳdı** Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre anı şanur peleng
G1733-3. ‘Işḳ ile bu sīnemi şol deñlü **yaḳdum dāġlara** / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1914-4. Ḳoluma **dāġlar yaḳdum** anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G2028-4. **Yaḳalum dāġlar** yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe **dāġın yaḳasın** / Umaram ‘ışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ‘ışḳum bir iken / **Yaḳdı** biñ **dāġ** Muḥibbī yanına eyledi on
G2423-1. Geh elif gāh **dāġ yaḳdum** sīne-i efkāruma / Āh resmin naḳş ḳıldum bu derd-i divāruma
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden **dāġ yaḳdum** şol ḳadar / Sīnemi her kim görürse beñzedür gül ḳanına
G2549-3. **Dāġlar yaḳdum** şu deñlü sīneme eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur şan cism-i bī-cān üstine
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile **yaḳmışam** baġrumda **dāġ** / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ

dāġ-ı āteş [2] Ateş yarası.

G439-2. Sīnemde **dāġ-ı āteşi** ḫırḳamda āb-ı mey / Cem‘ olduġı bu ikisi ‘ışḳa nişānedür
G2086-2. Ey şanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri **dāġ-ı āteşinüñ** minnetin

dāġ-ı baġr [1] Bağrının yarası.

G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / **Dāġ-ı baġrumdan** nişāndur rengi ḳanumdan benüm

dāġ-ı ciger [3] Ciğer yarası.

G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ‘ālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül **dāġ-ı cigerdür** başı çün ol şunuñ
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime **dāġ-ı cigerdür** başı çün ol şunuñ
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir / Olmış fitili ġam ile **dāġ-ı ciger** çerāġı

dāġ-ı dil [1] Gönül yarası.

G1005-4. **Dāġ-ı dilümle** yansa vücūdum ‘aceb midür / ‘Işḳ āteşiyle sīnede ol dāġ-ı lāledür

dāġ-ı ġam [6] Gam yarası.

G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / **Dāġ-ı ġam** sīnemde şan mühr-i Süleymāndur baña
G548-4. Ḫasteyem ża‘fum ḳatı şorduḳca ḥālüm **dāġ-ı ġam** / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G598-4. Ḳanlu yaşumdan şorarsañ **dāġ-ı ġamdur** şerḥ iden / Andan artuḳ kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh **dāġ-ı ġam** yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül midür
G1574-1. **Dāġ-ı ġamla** her ki ‘āşıḳdur derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān gerek

B83. **Dāġ-ı ġamdan** sīneme vaż‘ eyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ

dāġ-ı ġam-ı cānān [1] Sevgilinin gam yarası.

G213-1. Sīnede **dāġ-ı ġam-ı cānān** mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ şarāb u baġrı büryān oldı ṭut

dāġ-ı ḥasret [3] Hasretinin yarası.

G967-1. **Dāġ-ı ḥasret** ile bitüpdür sīnem üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler
G1912-3. **Dāġ-ı ḥasret** sīnede gönlümde vardur nār-ı ‘ışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre **dāġ-ı ḥasret** duḫte

dāġ-ı hecr [2] Ayrılığın yarası. *bk. dāġ-ı hicrān*

G1943-3. Niceye dek yaḳayım **dāġ-ı hecri** sīnede / Ümīd-i vaṣl ile nice bir intiẓār çekem
G2447-1. Gele ey ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / **Dāġ-ı hecr** ile aña şemse-i eyvān eyle

dāġ-ı hicrān [3] *bk. dāġ-ı hecr*

G1022-2. Görmesem n’ola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden **dāġ-ı hicrānuñ** gelür
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-‘ālem ey ṭābib / Merhemüñ nef‘i nedür bu **dāġ-ı hicrān** üstine
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd **dāġ-ı hicrān** olmaya

dāġ-ı ‘ışḳ [2] Aşk yarası.

G2586-2. Görelden ruḫlaruñı bāġ-ı lāle / Yaḳupdur **dāġ-ı ‘ışḳuñı** cebīnde
Mh18-6. **Dāġ-ı ‘ışḳ** ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek

dāġ-ı lāle [2] Lale yarası.

G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ‘aceb midür / Işḳ āteşiyle sīnede ol **dāġ-ı lāledür**
G1034-4. Benüm baġruma beñzer **dāġ-ı lāle** / Senüñ ḫaddüñe beñzer verd-i aḥmer

dāġ-ı lālezār olmaḳ [1] Lale bahçesinin yarası olmak.

G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yaḳup **dāġ-ı lālezār oldum**

dāġ-ı maḥabbet [1] Aşk/muhabbet yarası.

G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine **dāġ-ı maḥabbet** / Gözüñden anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var

dāġ-ı melāmet [1] Serzeniş, azarlama yarası.

G900-2. Olmışam **dāġ-ı melāmetle** bugün çāker-i ‘ışḳ / Bu ḳadar bes olıcaḳ nām u nişān baña yiter

dāġ-ı miḥnet [3] Sıkıntı yarası.

G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe lāle ‘āşıḳdur / Anuñçün **dāġ-ı miḥnetle** dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser **dāġ-ı miḥnetle** / Maḥabbet baḥrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi **dāġ-ı miḥnet** yaḳmışam / Ṣanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine

dāġ-ı nihān [6] Gizli yara. *bk. dāġ-ı pinhān*

G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem **dāġ-ı nihānıdur** baña
G659-3. Ḳonup şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül **dāġ-ı nihān** yir yir
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür **dāġ-ı nihānum** tāzeler / Bir kelām ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G915(a)-2. Fitne-i cāndur āb-ı revāndur / **Dāġ-ı nihāndur** Ẓıll-ı Ḫudādur
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem **dāġ-ı nihān** eksük degül
G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-ārā **dāġ-ı nihānumdan** benüm

dāġ-ı pinhān [1] *bk. dāġ-ı nihān*

G70-5. Ṣanma ancaḳ pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu **dāġ-ı pinhānı** saña

dāġ-ı tāze [1] Taze yara.

B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı a‘ża baña / **Dāġ-ı tāzem** zāġlardur üşdi ser-tā-pā baña

dāġ-ı ten [1] Bedenin yarası.

G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir **dāġ-ı tenümle** / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle

dāġ-ı sīne [1] Göğüs yarası.

G341-3. Açılur āhum yilinden **dāġ-ı sīnem** gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu nev verd

dāġ-ı siyāh/siyeh [2] Siyah/kararmış yara.

G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede **dāġ-ı siyāhumı** / Ancaḳ şor anı lāleye dil ṭaġlayan bilür
G1837-5. Sīnemi **dāġ-ı siyehlerle** yine zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ içün ḫil'atüm

dāġ u elif [1] Yara ve çizik

G749-1. **Dāġ u elifle** sīnem bebr ü pelenge beñzer / Deryā-yı eşḳ içre göñlüm ferhenge beñzer

daġ etegi [1] Dağ yamacının alt bölümü. (TDK, 2011: 577)

G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri **dağlar etegin**

dağıtmaḳ [1] *T.* Toplu durumda bulunanları birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak. (TDK, 2011: 579) *bk. 'aḳlı dağıtmaḳ/ṭağıtmaḳ*

G699-2. 'Anberīn zülfini ger şāne ile **dağıda** yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler

dağlamaḳ [6] *T.* Kızgın demirle yakmak, key(y) ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 225)

(dağladum [2], dağlamaġ [1], dağlamış [1], dağlamışdur [1], dağlardur [1])

G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol **dağlamış**
G1352-2. Her elifler serv yir yir **dağlardur** gül gibi / Devlet-i 'ışḳuñda oldı şaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi **dağladum**
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen / **Dağlamışdur** lāle gibi baġrumı āh o diyen
G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm baġlamaġ içün / Yüzini açdı yüregümi **dağlamaġ** içün
Mh18-6. Dāġ-ı 'ışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem **dağladum** / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek

daha [1] *T.* Bundan başka. (TDK, 2011: 580)

G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu 'ālemde 'aceb **daha** nesi var

daḫi [341] *T. bk. bir daḫi, bir kez daḫi, hem daḫi*

1. Dahi, de / bile (TDK, 2011: 580)

G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iẓhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden **daḫi** sīb
G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde şāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn **daḫi** himmetā baña
G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden **daḫi** şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı baña
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā ṣubḥa dek giryānuñam / Şöyle senüñ ḫayrānuñam sen **daḫi** ḫayrānsın baña
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden 'aḳl u hūş / Cān **daḫi** gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G103-1. Būy-ı zülfini ṣabā yili ile gönder baña / Ben **daḫi** göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G115-5. Ser-i zülfini çevgān itse dilber / Dilā sen **daḫi** eyle başuñı ṭūp
G137-3. Didi uṣanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan **daḫi** / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost hemīn / Sen **daḫi** eyle ol diyārı ṭaleb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben **daḫi** itdüm baġrumı cānā kebāb
G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben **daḫi** baġrum kebāb
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iẓhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden **daḫi** sīb
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / Ömr **daḫi** Ḫıżr ile 'ālemde hem-ser buldı ṭut
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden **daḫi** / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G226-4. Rūz-ı maḥşerde **daḫi** ayılmayan / Olmışam cām-ı lebüñden öyle mest
G248-4. Gūşına ala ol **daḫi** gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin ṭurma fiġān it
G258-5. Şi'r-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev **daḫi** / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥş
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen **daḫi** / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm hemçü tūç
G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay u yıl / Nāgāh eger ki görse ola **daḫi** ḫᵛāb-ı telḫ
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān **daḫi** olsan hemçü bād
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam **daḫi** benümle şād
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol **daḫi** muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḫāl nā-murād
G325-3. Bu ṭarīk-i 'ışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol sen gir ṣevāba ben **daḫi** olam şehīd
G366-4. Feylesof olan **daḫi** bu nüktede 'āciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler 'ışḳ şānından ḫaber
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül **daḫi** benüm esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat şormañ ol ne zārdur
G425-1. Ser-i zülfine dil Mecnūna beñzer / Gözüm yaşı **daḫi** Ceyḥūna beñzer
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi açar / Gice zülfidür baña gündüz **daḫi** mehtābıdur
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi **daḫi** dirhemdür
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ 'izz ü nāzum var / Benüm **daḫi** saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / Eksük degül ikisi **daḫi** başa belādur
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña sen itme 'aceb / Ẕerreden **daḫi** gözine bu cihān kem görinür
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem 'āşıḳ ḳanını / Eyledüm ben **daḫi** bu baġrum kebāb üç günde bir
G563-3. 'Ālemüñ ḫalḳını tesḫīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan **daḫi** efsūn ġamze-i fettān oḳur
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf yiter çün belā baña / Bir yañadan bu **daḫi** gelür bir belā olur

G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yireʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñülʿışḳuñ bir adı **daḫi** ḳātildür
G623-5. Müddeī bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ şiʿri **daḫi** mevzūn çeker
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk anda **daḫi** artuḳ ölmegi bu cān umar
G680-1. Leb-i laʾlüñ nigārā ḳuvvet-i cāndur / Viṣālüñ **daḫi** ʿömr-i cāvidāndur
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın kūh-ken **daḫi** / Görinen şimdi ʿışḳ ile Muḥibbīʾnüñ zamānıdur
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār şır / Bir yañadan **daḫi** ṭurmaz bu künbed-i devvār şır
G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme şīve **daḫi** vaḳtihā olur
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına **daḫi** feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G817-5. Aldı dil ḳāniʿ degül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum **daḫi** tek istesün ḳurbān olur
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem **daḫi** / El urup nʾeylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G842(b)-5. Maḥşer güninde **daḫi** bulunmaya anda hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degülʿömrüm feraḥsuz **daḫi** bil ġamlar
G880-4. Bī-ḫaberdür ʿışḳdan şan müfti-iʿālem **daḫi** / Kimse ġavrına irişmez baḫr-i bī-pāyāndur
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān **daḫi** pervānedür
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu **daḫi** çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G916-1. Ne ḫoş demdür viṣāl ola müyesser / Cemālüñle **daḫi** göñlüm münevver
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı dil yanıca cān **daḫi** / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme zāhid / Anuñ **daḫi** senüñ tek meşrebi var
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem **daḫi** / İki cihānda çünki baña bu hevā yiter
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben **daḫi** bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile şan iñler
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir ẕerre gibi ol **daḫi** ser-geşte ḥāldür
G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu göñül Mecnūn olup / Lā ʾl-i şīrīn-kāruña cānum **daḫi** Ferhāddur
G1043-5. Dürr ü cevherden **daḫi** yegdür Muḥibbī sözleri / Vireyim gūş eyleñüz ol laʾl-i kānından ḫaber
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmazʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi **daḫi** bu dil bāġıdur
G1062-3. Yandursa nʾola şemʿ-i ruḫına beni dilber / Şemʿüñ **daḫi** pes yanduġı pervāne içündür
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen **daḫi** nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi ḳullābı **daḫi** miʿrācıdur
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir **daḫi** / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna **daḫi** ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı **daḫi** belādan giçemez
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından **daḫi** ʿār eylemez / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1123-1. Ḥüsn ile ey şaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı **daḫi** ḳarşuña şeydā bilürüz
G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz **daḫi** şāḥib-demlerüz
G1127-2. Öldürürseñ **daḫi** gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum ʿışḳuñ yolında biz senüñ şādıḳlaruz
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke **daḫi** nālem henüz / Ey ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem **daḫi** tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā aña teʾşir eylemez
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse **daḫi** / Bir zamān ile Muḥibbī şanma ki pīr eylemez
G1175-2. Şanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan **daḫi** vīrāndur henüz
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī Mecnūn / Girelüm baş açalum biz **daḫi** meydāne birüz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz **daḫi** ṣoḥbet beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz **daḫi** ṣoḥbet beklerüz
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme- sāz / Ey yüzi gül sen **daḫi** ḳıl bezme sāz
G1215-2. Ben senüñ ʿışḳuñla eyler idümʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ **daḫi** ḫilʿat-i zerle melbūs
G1233-4. Şanma her ʿāşıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr **daḫi** eylemeye dāra heves
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ **daḫi** rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1339-3. Cānā **daḫi** dime vāḳıf olmasun ol rāzuña / Ḥaḳḳ dimişler هل من مذيد
G1341-5. Cān ise **daḫi** murāduñ nʾola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭiʿ
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybuñ cihānda āşikār / Sen **daḫi** ṭutma dilā bir kimsenüñ ʿaybına semʿ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben **daḫi** yaḳdum nice dāġ
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Şavmaʿa küncinde zāhid **daḫi** ṭurur muʿtekif
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben **daḫi** künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki maḥşerde **daḫi** / Ḥamdülillah elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz **daḫi** yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme baḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen **daḫi** zāhid / Eger bāde şuna bir sīm-ten-i şāḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḫālümi aña / Gördüm āyīnede ben **daḫi** ḫayrān ancaḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil **daḫi** cūşān ancaḳ
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir ẕerrece muvāfiḳ / Sen **daḫi** işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gülʿiẕār olmaḳ / Baña budur **daḫi** lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan **daḫi** meyānuñ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben **daḫi** ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1470-6. İtleri silkine olasın Muḥibbī münselik / Ol yire lāyıḳ degülseñ **daḫi** itsünler dilek
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı **daḫi** deryā gerek
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde **daḫi** bulına başumda ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet cürʿasın nūş eylemek
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse **daḫi** anı göñülden ḳul ider / Her ḳaçan söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1568-4. Redd ider ḳapusından aġlar isem / İgitlige **daḫi** sitāre gerek
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş açdı göñül secde ḳılur / Baḳmayısar **daḫi** miḥrābına beytüʾl-ḥarāmuñ
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki şaçup / Cān u dil naḳdin **daḫi** āḫır niṣār itsem gerek

G1595-3. Var ıdi levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / Yoġ idi nām u nişānum **daḫi** levḥ ü ḳalemüñ
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dek ʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum **daḫi** mey-i nāb gerek
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben **daḫi** şi ʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / Ol **daḫi** şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek **daḫi** bir bī-çāre bülbül
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen **daḫi** reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen **daḫi** dervīşāne gel
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey leṭāfet gülşeni / Ḫātırum açılmadı göñlüm **daḫi** ḫurrem degül
G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa şor ʿāşıḳa / Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa **daḫi** anı ḥall
G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ **daḫi** ṭūl-ı emel
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen **daḫi** kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1718-1. Aç güher dürcin tekellüm eyle gel / Ġonce-veş **daḫi** tebessüm eyle gel
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i ba ʿid / Ben **daḫi** senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḫikāyet eyleyem / Anı **daḫi** görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1739-5. Göñli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül **daḫi** āb-ı revān eksük degül
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen **daḫi** ra ʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben **daḫi** bir yüzden ābād eylesem
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben **daḫi** kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce anı ben **daḫi** ġāyet müşevveşem
G1790-1. Gülşen-i ḫüsninde ṣordum ʿārıżın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben **daḫi** bir bülbülüm
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm şaçuña **daḫi** ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben **daḫi** bālā eyledüm
G1806-1. Didüm ʿışḳuña düşdüm pür-niyāzam / Didi başdan başa ben **daḫi** nāzam
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / Didi ḫüsn ile ben **daḫi** Ayāzam
G1832-4. Cān virüp bir büseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol **daḫi** fedā olsun dirüm
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña **daḫi** göñül / Gel nizā ʿitme ne saña ne baña olsun dirüm
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā ben **daḫi** bir ad eyleyem
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / **Daḫi** yine ben ʿālem içinde çekerem ġam
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben **daḫi** / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G1884-4. Nitekim ḫüsn ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben **daḫi** bir dāneyem
G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / Dir beni ḫvār eyleme ben **daḫi** merdüm-zādeyem
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ile ʿaḳlum **daḫi** yanumda yoḳ varum
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir **daḫi** / Öldürürsin bārī bildür şuçın ey merdüm benüm
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum ḳulaḳdan āh saña / Olmadın **daḫi** āşinā sevdüm
G1995-2. Sāḳiyā şundum elüm sen **daḫi** şun peymānei / Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm
G2018-2. Şem ʿ-i ḫüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen **daḫi** ʿaceb yanmaz mısın
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben **daḫi** bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp **daḫi** saña kemān-ebrū diyen
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben çün ü çirādan / Dilā sen **daḫi** giç bu hūy u hādan
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben **daḫi** ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2107-5. Bī-sütündan muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik şan ʿatında ben **daḫi** verzideyin
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen **daḫi** Mecnūn olasın
G2129-3. Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ / Ele girmezse **daḫi** aḳçe vü puldan çıḳasın
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme **daḫi** ġam ḫil ʿatin biçsün
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ **daḫi** kemān
G2150-4. Başuna ʿaḳlunı düşür **daḫi** gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile çarḫ gibi dūn olasın
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / ʿIşḳı gel ṣaḳla Muḥibb sen **daḫi** Mecnūn olasın
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın **daḫi** bārān
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe **daḫi** / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen **daḫi** ḳılup zārı ni'dersin
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş **daḫi** virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmedi ʿallāmeler **daḫi** / Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güẕer ḳılur irişe **daḫi** mermerden
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür **daḫi** ol ḳaşı kemāna görmeden
G2230-2. Alup bir cür ʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde **daḫi** başda ḫumārından
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭab ʿum **daḫi** gūyā ola / Leblerinden emsem ey şīrīn-dehen
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı **daḫi** diger-gün
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı dil / Dostlar düşmen **daḫi** ʿışḳa giriftār olmasun
G2296-2. Uşanduñ bizi sürdüñ ḫiẓmetinden / Be-nāçār eyledüñ biz **daḫi** yāhū
G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam / Sen **daḫi** şem ʿ-şıfat ber nefesüñ nūr eyle
G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde cān **daḫi** ṣabr-dār olmasa
G2367-1. Ḫalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu **daḫi** yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan **daḫi** göñül / Arada ḫayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu **daḫi** ey dil yine düşmez başa
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded hicrān ile / Dostum hicrān **daḫi** olmaḳ gerek oran ile
G2478-6. Biz **daḫi** bugün ẕevḳ idelüm şaḥn-ı çemende / ʿIyş itmege ʿazm eyledi kūh-sāre benefşe
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm **daḫi** neme

G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem **daḫi** ey ġam beni āzād eyle
G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey **daḫi** yek-sāle
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı **daḫi** herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp saña dise
G2555-5. Virme dehre dil ṣaḳın itmez vefā ol ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol **daḫi** senden giçe
G2565-4. Olurdum ben **daḫi** bir ḫıżr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez lebinde
G2597-2. Kim görse diye serv o ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine **daḫi** dinse nihāyet hemīn ola
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib **daḫi** / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil belki cān **daḫi** / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān **daḫi**
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde ṣaḳlayam / Penbe içinde ola mı āteş nihān **daḫi**
G2624-3. Dīdār-ı ʿāşıḳ olmasa idi benüm gibi / Aḳar mı idi göz yaşı āb-ı revān **daḫi**
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿāşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān **daḫi**
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḥācet beyān **daḫi**
G2624-6. Ger ʿār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān **daḫi**
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī'yi mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı ḳan **daḫi**
G2638-1. Deryā-yı aḥzerüñ **daḫi** var ḥadd ü ġāyeti / Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde **daḫi** peyvendini
G2657-5. Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı şīrīn **daḫi** Ferhādını
G2683-1. Var mı cihānda ʿāşıḳ-ı şeydā benüm gibi / Mecnūn **daḫi** olmadı rüsvā benüm gibi
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı ben **daḫi** virem nite ki Ferhād itdi
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde **daḫi** bulma dil-pārecügi
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol biñ **daḫi** rā itme bu rādan ġayri
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol **daḫi** aʿlā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / Sen **daḫi** eyle Muḥibbī gele merdāneligi
En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez bu göñül ḫūrī vü cennet **daḫi** nār
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān **daḫi** giriftār-ı ḳafesdür
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek **daḫi** bī-çāre yoḳ
Mr6-10. İki ʿālemde **daḫi** müştāḳ-ı dīdār olmışuz / Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz bāġ-ı İremden fāriġuz
Mr13-8. Ḳanlu yaşını **daḫi** pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum **daḫi** bu sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes ṣanmañ **daḫi** ʿālemde dil şād eyledüm
Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde **daḫi** ser-mest ü ḫayrān görkesin
Mr28-9. La l-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi / Merdüm-i çeşmi **daḫi** yanınca iki ḫūn-ḫʿār idi
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan **daḫi** mānīʿ dide-i giryān baña
D18-2. Bir elifce **daḫi** dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı **daḫi** çeşm ile revān eyledi hep ʿışḳ
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ **daḫi** oġlandur henüz
B94. Kimse bu dünyāda görmedi vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde **daḫi** göz yaşını dökmek gerek

2. Bundan başka, aynı zamanda, hem de, ve... (TS, 2009: 970)

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ṣ-ṣems **daḫi** ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı ʿid / Devletüñ pāyende olsun **daḫi** ʿömrüñ ber-mezīd
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳım **daḫi** varumdur nemed
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan özge **daḫi** ʿālemde nesi var
G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Ferīdün **daḫi** Cemlerdür
G723-4. İde bir būsei iḥsān **daḫi** istersem ʿayb itme / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur **daḫi** gül-ruḫ / Yaʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / **Daḫi** şūrīde bülbül ne sözüñ var
G1437-3. Yüzüñ mescid **daḫi** çeşmi imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun dīdeler ṭāḳ
G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı terk-i serdür / **Daḫi** var mı be zāhid imtiḥānuñ
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu **daḫi** dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül **daḫi** nişān hem ṭaḳdan
G2447-4. Ḫāżır it eşk şarābın **daḫi** baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde **daḫi** ṭaşına
Mr3-10. Gör neler itmiş **daḫi** n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

3. Henüz, hâlâ. (TS, 2009: 974)

G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı çün göñül / Añlamazam **daḫi** ayruḳ ḳurtula
G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı **daḫi** ervāḥ ile ecsām imtizāc
G402-4. Cān çıḳdı meded la l-i lebüñden didüm em ṣun / Güldi didi ölmedi henüz **daḫi** sesi var
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim **daḫi** dil ḫānesi pür-nārdur
G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi ʿarż it ḥaḳumdurur / Didi **daḫi** irişmedi saña zamānı var
G450-3. Nice yıl ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / Şükrilillah ki **daḫi** kīse-i çeşmüm ṭolıdur
G568-3. **Daḫi** göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp ʿāşıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i ṣad-sāle gör **daḫi** ġam-ı ferdā çeker
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki **daḫi** nem ḳapar
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin niceʿarż eyleyem / **Daḫi** taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm yanar

G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim **daḫi** nev-restedür
G1237-3. Düşmemişken ana raḥmine **daḫi** Mecnūnı zār / Zülf-i Leylā'dan dil-i dīvānemüz āgāh imiş
G1254-2. Fiġānumdan felekler güm güm ötdi / **Daḫi** ol yüzi māhum eylemez gūş
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan **daḫi** āzād itmeduñ
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Ka'be bünyādına el **daḫi** Ḫalīl
G1866-2. Yoġ iken **daḫi** gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil baġladum
G1883-3. İtmemişdi Ka'benüñ bünyādını **daḫi** Ḫalīl / Ka'be-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm
G1883-4. Virmeden bir kimse **daḫi** zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1889-6. Yaradılmamış idi **daḫi** ādem / Göñülde ʿışḳuñı peydā ḳılan kim
G2024-2. Bī-sütūn adın **daḫi** işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2024-3. Ḳonmamışken **daḫi** Ḳaysüñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2163-1. **Daḫi** uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kine hergiz sīneden
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / **Daḫi** vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aşasın
G2562-3. Bilmeyüp ḥālümi cevr eylerse olmaz ʿaceb / Ṭıfldur sevdicegüm **daḫi** onüç yaşında
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i ʿışḳam **daḫi** kesmez misin zünnārumı
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum ser-te-ser ezber / **Daḫi** ögrenmeden varup mu ʿallimden elif bāyı
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn **daḫi** / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-in **daḫi**
G2680-2. Yalġuz beni şanma yüzüñe ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri kāş-in **daḫi**
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde şanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in **daḫi**
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim görürse beni şanur tīr-keş-in **daḫi**
G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl ile görsen Muḥibbī'yi / Mecnūn-ṣıfat ḥāl-i müşevveş-in **daḫi**
G2710-5. **Daḫi** gelmezsen inşāfa Muḥibb / Saña ʿarż eyledi mūlar dü-rengi
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından **daḫi** bīdār olmadun / Şöyle ẓann itme ḳapuñda āh u feryād olmadı
Mr11-11. **Daḫi** dilberler ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce ideyim anları her demde firār
D35-1. Şaç şaḳal aġardı ey dil **daḫi** uşlanmaz mısın / Ḫvāb-ı ġafletden uyan hīç olasın şanmaz mısıñ
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār / **Daḫi** bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār

4. Daha ziyade, daha çok. (TS, 2009: 973)

G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur **daḫi** dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı laʿlünden olur her laḥẓa em peydā
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr ile ejderden **daḫi** gördüm mehīb
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden şanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil cān oldı **daḫi** rāḥat
G220-1. Gözi tātār ü işi güci ġāret / İder ḳanlar **daḫi** işi ḫasāret
G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini añ ki **daḫi** ābdār olur
G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem şādmān / Cedd ü cehd itdükce ol **daḫi** beter ġam-nākdur
G705-4. **Daḫi** rengīn dizeyim söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān eger dirse hüner
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb **daḫi** nesi var
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine **daḫi** beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G831-6. **Daḫi** rengīn dizelüm söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān eger dirse hüner
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce **daḫi** muḥkem yanar
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / **Daḫi** rūşen ola yanuñda şem ʿ encümenden şor
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler nice dil **daḫi** şanki ṭolābdur
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz **daḫi** bālā bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan a'lā bilürüz
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum **daḫi** olur sitīz / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp **daḫi** beter anı oda yaḳar güneş
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / Yāre urdı **daḫi** beter üstine ol yārenüñ
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey şanem / Bil **daḫi** revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri şekker **daḫi** nāzik / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer **daḫi** nāzik
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser **daḫi** nāzik
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aşılmaḳ aña da müyesser **daḫi** nāzik
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḥāli mükedder **daḫi** nāzik
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu şi'r-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter **daḫi** nāzik
G1633-1. La'l-i lebüñüñ ḳandine şekker **daḫi** nāzik / Dişüñle sözüñ dürrine gevher **daḫi** nāzik
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse vişāl ol müyesser **daḫi** nāzik
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser **daḫi** nāzik
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber **daḫi** nāzik
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller **daḫi** nāzik
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse eger gelse başumı / Saña **daḫi** ziyāde olısar maḥabbetüm
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca aña **daḫi** beter ola raġbetüm
G2092-6. Şi'r-i pür-sūzum **daḫi** rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum güşumı ger tāba ben
G2291-4. Şikāyet eylesem derd-i derūnum / **Daḫi** artar olur bu derdüm efzūn
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol **daḫi** rūşen görinür noḳṭa vü i'rāb ile
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam **daḫi** beter yaḳar dil-i sūzān beni
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür **daḫi** beter
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm saña göñül / **Daḫi** bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar şuç / Velī terk-i naẓar baña **daḫi** güc
B106. Āh kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ **daḫi** āsān degül
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse idüñ **daḫi** ḳāyildün beni

5. Yine, yine de. (TS, 2009: 977)

G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın **daḫi** sen anı ni'dersin arayıb
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden **daḫi** ḫalḳ itdi lā-yemut
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse **daḫi** ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse şem'i **daḫi** yana ḳaṣd ider
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam **daḫi** maḥremdür
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid **daḫi** ġavġā çeker
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur **daḫi** şermende yatur
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim **daḫi** yapuya gelür
G1001-3. **Daḫi** göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ **daḫi** ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / Līkin bunuñla gitmedi **daḫi** ḥarāretüm
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum **daḫi** uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez **daḫi** başundan bu sevdā ḫāmda
M1-10. İlāhi ol resūluñ 'izzetiyçün / **Daḫi** alnındaki nūr ḥürmetiyçün
Mh5-2. Būseye cānum alup **daḫi** ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḫayrānam **daḫi** dil-besteyem / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. Sonra, bundan sonra, artık, bir daha. (TS, 2009: 975)

G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz **daḫi** āgāh ruḫ
G332-3. Żāyi' itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ **daḫi** pend
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden 'alāmet isteme / Terk idüp nāmūs u 'ārı ol **daḫi** rüsvā yiter
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / **Daḫi** bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem **daḫi** anuñ ne cānı var
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri **daḫi** bu dīdeden bīrūn aḳar
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde **daḫi** dāim nemdedür
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu 'ālemi / Ey dīde **daḫi** gel kerem it dökme mā yiter
G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / **Daḫi** ol demden berü dil dostlar şermendedür
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / **Daḫi** bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var ṣanur
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / **Daḫi** ṣanmañ ki varup mekteb ister
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eser / Şimdiden ṣoñra 'aceb bilsem ki **daḫi** nem yanar
G638-3. Şol deñlü aḳdı kim semege irdi göz yaşı / Āhuma **daḫi** evc-i felekler mekān olur
G816-7. Gelmesin **daḫi** Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / **Daḫi** ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / **Daḫi** bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1165-1. Gülmedi 'ālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür **daḫi** 'aceb eflākümüz
G1175-7. 'Işḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / **Daḫi** ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1209-4. Gün gibi rūşen olur 'āleme 'ışḳuñ nūrı / Bu 'aceb gelmiye zāhid **daḫi** iḳrāra henüz
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḫaẕẕ / Çünki andandur **daḫi** artuḳ gelür bu cāne ḫaẕẕ
G1562-7. Mest-i 'ışḳ oldı Muḥibbī **daḫi** hüşyār olmaya / İçeli bir cür'arısın ol gözleri mestānenüñ
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / **Daḫi** ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / **Daḫi** ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez **daḫi** cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi ile ḳaşına / **Daḫi** ol demden dilüñ gelmedi 'aḳlı başına
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür **daḫi** şehā kim irişür işbu deme

dāḫil eylemek [1] İçine almak, katmak. *bk. dahil etmek* (TDK, 2011: 580)

G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḥı çoḳdur ol şehün / Şādmān ol özüñi ol cem'e **dāḫil eyledüñ**

daḫl itmek [1] Karışmak, burnunu sokmak. *bk. dahletmek* (TDK, 2011: 580)

G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şi'rine **daḫl itme** / Dimişler 'ālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg

daḫl olmaḳ [1] Karışılmak.

G2369-7. Bu idi beyt ne olur belki / **Daḫl olınur** kimerde Selmāne

dāim [110] *Ar.* Devam eden, devam üzere olan, eksik ve münkatı' olmayan, sürekli. Her vakit, mütemadiyen, bilâ-fâsıla, daima. (Ş. Sami, 2010: 226) *bk. her dāim*

G15-6. Gönderürdüm yāre ben **dāim** maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān ṣabā
G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden olam **dāim** cüdā
G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḫāṭır olduñ ey göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen **dāim** melāmetdür saña
G73-1. İtmedi itmeyiserdür kimseye 'ālem vefā / Līk **dāim** eylemekdürür işi cevr ü cefā
G137-2. İñledür bülbül gibi bu 'āşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār aġyār **dāim** ḳol ṣalup
G150-4. İster isen 'ālem içre idesin **dāim** ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb

G170-4. Nedendür ehl-i ʿışḳı dūr idersin / Raḳībi idesin **dāim** muḳarreb
G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün ṣaġ u selāmet / **Dāim** budurur ḳaṣdı anuñ ola melāmet
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey yār olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline **dāim** yaraşur ola melāmet
G234-5. Derd idinmişdür ʿizāruñ ẕikr ider **dāim** Muḥibbī / Ṭutar aġzında ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst
G267-1. ʿĀşıḳ olan **dāim** eyler derd-i cān ile baḥş / İstemez kendüzine tā ḳıla dermān ile baḥş
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā **dāim** ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın çün gülünc
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem saña **dāim** gösterürler iḫtiyāc
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı **dāim** kebūd
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz ṣādmān / Çarḫ-ı ẕālim ya niçün **dāim** beni ġam-kīn ṭutar
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḫi **dāim** nemdedür
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm **dāim** ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G497-3. Ṣād olam ṣanma vefādan ey ṣanem / Gelse cevrüñ dil ider **dāim** sürür
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm **dāim** ḫayāli çünki āġūṣumdadur
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre **dāim** ol ʿāẕāb üstindedür
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Kerīmüñ işi çün **dāim** keremdür
G610-3. İtlerinden āsitānında beni ʿadd eylemiş / Ṣāh olandan ḳullara **dāim** ʿināyetler gelür
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā **dāim** anı ḫoş ḫoş ider
G667-3. İller viṣāline irişe ben firḳatin çekem / **Dāim** belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez **dāim** żalāl üstindedür
G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḫasen itdüm / Kemāl ehli olan **dāim** kelāmını pesend ister
G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib **dāim** ol ḫāżırdadur
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden **dāim** işi kindür
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / **Dāim** işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G763-3. Bād-ı müşk-āmīz ʿanber yaġdurur / Zülfüñe beñzer ki **dāim** şānedür
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller şaydına **dāim** / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G837-5. Gördüm ol servüñ Muḥibbī meyli **dāim** ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem n'ola ey dilber seni / Cān gözi **dāim** cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G867-4. Bāġ-ı ḫüsni dilberüñ **dāim** anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa **dāim** / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / **Dāim** işüm anuñçün ālemde āh u vehdür
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine **dāim** anı gözler
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm **dāim** ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse dostlar olmaz ʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli **dāim** ḳanedür
G990-5. Dil diler **dāim** Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi **dāim** nāz ile girişmedür
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki **dāim** sürūd ider / Gül ṣevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḫüsn itmege **dāim** yaraġ üstindedür
G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr niʿmet / Müdām ol **dāim** ʿāşıḳ muġtenemdür
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ **dāim** lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı ṣarābı biz ġubārı n'eylerüz
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı Muḥibbī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb **dāim** ḫarābāt ehliyüz
G1131-2. Eyler ḫayāl leblerüñi mest olup göñül / **Dāim** ṣarāb-ı laʿl ile serḫoşlardanuz
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde **dāim** böyledür tedbīrümüz
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz **dāim** melāmet beklerüz
G1200-1. Zāhidā ṣanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz **dāim** melāmet beklerüz
G1208-1. Her dem ḫayāl-i yār ile bī-ḫūşlardanuz / **Dāim** ṣarāb-ı laʿlüñe serḫoşlardanuz
G1213-1. Zāhidā ṣanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz **dāim** melāmet beklerüz
G1216-4. Laʿl-i nābuñ ḫasretinden **dāim** ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler giysün ol **dāim** palās
G1279-4. **Dāim** cefā vü cevr çeker pādişā olan / Her dem ṣafā vü cevr sürenler gedā imiş
G1288-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül gibi **dāim** nevā ḫoş
G1398-2. Ger küdūretden dilersen ṣāf ola mir'āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin **dāim** cemāl-i yāra baḳ
G1413-1. Diger-gündur baḳarsan sen bu āfāḳ / Aç ʿibret çeşmini **dāim** aña baḳ
G1504-1. **Dāim** olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1527-3. Sāḳiyā ṣun lebleri yādına **dāim** sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı **dāim** raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / ʿÖmri giçer āh u feryād ile **dāim** bülbülüñ
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem **dāim** oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1562-4. Āteş-i ḫüsnine yansa dil ü cān olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur **dāim** işi pervānenüñ
G1595-1. **Dāim** olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1610-1. Görmek isterseñ eger **dāim** cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı **dāim** ṣarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider **dāim** Muḥibbī / Anuñçün eyler ol hecre taḥammül
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh vefāda ol / **Dāim** vefāda ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña ki **dāim** hevāda ol
G1732-5. Müstedām olsun gelür **dāim** Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḫamdülillah kim buları ṣatun almalı degül
G1787-1. Cevr ü cefā vü miḥneti **dāim** çeker dilüm / İki büküldi çekeli ġam bārını bilüm
G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi **dāim** küşādeñem / Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec-nihādeñem

G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını kim çekmek istese / Derd ü belāyı atmasa **dāim** kebādeñem
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni medḥ iderem **dāim** / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum
G1857-2. İderdüm bir meges kendümi **dāim** / Lebüñi öper idüm sāḥir olsam
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem **dāim** kelām / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm benüm
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uşandum bülbülüñ **dāim** çemende ġulġulından hem
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür **dāim** velī derd ü miḥen
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına **dāim** ṣarābı ḫoş görelüm / Ḥaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı n'eyleyin
G2232-4. Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola **dāim** göreyim ben şānesin
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşmez aġzına / Ḫalvetinde oturup **dāim** hemān beng eylesün
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā **dāim** / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin
G2281-2. Ey dil ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma ṣaḳın mekes-veş **dāim** mülevveş-i ḫūn
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿider **dāim** / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp **dāim** rıżā göster cefāsına
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol **dāim** / Görüp şu gibi her servüñ ayaġına revān olma
G2365-2. Gül mevsiminde dilber **dāim** ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle **dāim** ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her demʿaceb midür / Āh itdügimce **dāim** aña çün şerer düşe
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü **dāim** / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2565-3. Ḳaçar mektebe varmaz ṭıfl olanlar / ʿAceb dil ṭıflı **dāim** mektebinde
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḥẓada döke nice ḳan / ʿāşıḳ-ı ḫaste-dile **dāim** anuñ kīni ola
G2628-3. İrişmedüm diyü gül ḫırmenine / Benefşe **dāim** eyler inkisārı
G2665-4. Varına ayaḳ şunar **dāim** maḥabbet arturur / Pür virüñ **dāim** olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2690-2. Nice el ura **dāim** genc-i ḫüsne / Şaçın siḥr ile iki erḳam itdi
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler **dāim** temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
M1-2. Derūnum ḳıl münevver fikrüñ ile / Zebānum **dāim** eyle zikrüñ ile
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur **dāim** işi kibr ü kīn
Tb1-11. Laʾl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmışdur / Ol sebebden laʾl **dāim** şerm-sār olmışdur
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran **dāim** görür aġyār olur
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ ile **dāim** rāḥatın
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / **Dāim** çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla **dāim** gönlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma her dem daḳup ṭavḳ itmedür
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi **dāim** kebūd
Mr7-9. Çünki müslimdür gözi niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur **dāim** işi ḳabr ü kīn
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi / ʿIyş ider **dāim** raḳīb-i ḫār ile gül gibi
Mr27-10. Cihān içinde **dāim** bu nidādur / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
D18-2. Bir elifce daḫi dil bulmadı vaşlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını **dāim** hiceler

dāimā [62] *Ar.* Devam üzere, ale'd-devâm, her vakit... (Ş. Sami, 2010: 226)

G84-4. Herkesüñ var bir murādı **dāimā** ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / Tā diyesin **dāimā** ol zār u ser-gerdān baña
G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī **dāimā** medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü cānuñ ola mest
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī **dāimā** meh-rūlara / Gönderir her kişvere eş ʿār u dīvānı dürüst
G205-1. Eger dirseñ ḫużūr idem dilā ḳıl **dāimā** ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G245-4. Biḥamdillah beni öldürdi ġamzeñ / Dilerdüm **dāimā** Ḥaḳdan şahādet
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında **dāimā** nūş it
G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer alup / **Dāimā** bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G293-5. Muḥibbī şaḳla ʿışḳı müddeʿiden / Ki ḫoşdur **dāimā** olmaḳ nihān genc
G389-1. **Dāimā** ʿaḳl ile çünʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur ʿāşıḳlara / **Dāimā** cevr eylemek meh-rūlaruñ da şānıdur
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür **dāimā** yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm ʿālemde ne mātemdedür
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen **dāimā** demdür
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / **Dāimā** gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de **dāimā** Mecnūn çeker
G631-2. Cām-ı laʿlüñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / Ol sebebden **dāimā** mey-ḫʿārelıḳ göñlüm diler
G664-3. Cām-ı laʿline irem diyü ider cūş u ḫurūş / **Dāimā** meyḫānede kendin mey-i şahbā şatar
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl ʿāşıḳı menʿeyleme / Pādişehlerden ḳul olan **dāimā** iḥsān umar
G814-1. Maḥabbet baḥrine ṭaldum sözüm dürr-i meʿānīdür / Anuñiçün ehl-i ʿışḳuñ **dāimā** vird-i zebānıdur
G843(a)-1. Boynuma zencīr-i zülfin **dāimā** daḳmaḳdadur / Şemʿ-i ḫüsnine göñül pervānesin yaḳmaḳtadur
G865-1. **Dāimā** cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür ṣanma anı zaḫmetdedür
G882-4. Ġırra olup felek dünyāya girüp dil baġlama / Ġāfil olma **dāimā** olmaz muvāfıḳ rüzgār
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ **dāimā** ḫārın görür
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / **Dāimā** gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G1064-4. Ṣalma beni **dāimā** ferdālara / Yarına kim çıḳa bilmez ey puser
G1079-3. ʿĀlemi bir ḫabbeye ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / Şükr idüp Ḥaḳḳa anuñçün **dāimā** bī-ġamlaruz

G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine **dāimā** mihmān olur / Pādişehdür bu ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1216-2. Şaḥn-ı dilde ekmek çün **dāimā** ġam ḥāṣılın / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas
G1234-2. Vaṣlını idüp temennā hecrini ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan **dāimā** ġayr-i rıżā ḳılma heves
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde **dāimā** eksük degüldür ḫār u ḫas
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / **Dāimā** meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne şemʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür **dāimā** pervāneler / ʿArıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne şemʿ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil meyḫāneye / Ol sebebdendür elümden **dāimā** düşmez ayaġ
G1362-5. Cām-ı laʾl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör **dāimā** ḥayvān-ṣıfat isterʿalaf
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur **dāimā** pervāzı çoḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā şu gibi şāf ol **dāimā** dīdāra baḳ
G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir zerre kām / İt raḳībi **dāimā** sen şād u ḫandān eyledüñ
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / **Dāimā** meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol **dāimā** nālān gerek
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz **dāimā** derd ü belāsı bülbülüñ
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol şunar boynına ḫāruñ **dāimā** oynar gül
G1713-4. Bülbülini **dāimā** cevr ü cefā bīmār ider / İtdügini görmedi kimse aña tīmār gül
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle żikri **dāimā** uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür **dāimā** / Devlet isterseñ eger varup metāʿ-ı himmet al
G1754-4. **Dāimā** Ḥaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli ile **dāimā** ḫoşum
G1846-1. Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem / **Dāimā** cevr ü cefā ile ider ẓulm ü sitem
G1892-5. Muḥibbī **dāimā** artur niyāzuñ / Görürsin nāz ider çün Nāzenīnüm
G1917-4. **Dāimā** olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden **dāimā** söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1984-1. Gül gibi gel **dāimā** her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / **Dāimā** ebr gibi ḫüsnüñe giryānam ben
G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / **Dāimā** ʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur du ʿālar **dāimā** temcidden
G2223-2. **Dāimā** cevr ü cefā fennüñ oḳur ol dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2289-1. Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun / Vuṣlat olsun **dāimā** endūh-ı hicrān olmasun
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün **dāimā** nā-şādam oġlandan berü
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül **dāimā** güle
G2488-7. Çıḳarma **dāimā** tevḥīdi dilden / Anuñla varasın ola ki sīne
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün **dāimā** ḥayvānleyin erzen gibi
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḥāl / Ol sebebdendür ki gitmez **dāimā** dilden melāl
B136. **Dāimā** mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān

dāire [1] *Ar.* Yuvarlaklık.

G1548-4. Gül yüzi **dāiresinde** gördi ḫaṭṭuñ mūr-veş / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ

daḳınmaḳ [1] *bk. ṭaḳınmaḳ*

G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle **daḳın**

daḳāyıḳ [1] *Ar.* Ekseriya anlaşılması güç, muhtâc-ı dikkat olan... (M. Nâcî, 2009: 105)

G2358-4. Gerekdür şiʿrde ola **daḳāyıḳ** / Vü illā her kişidir şiʿr-i sāde

daḳīḳ-i naẓm [1] Şiirin inceliği/zarifliği.

G1568-5. Ey Muḥibbī **daḳīḳ-i naẓmumdan** / ʿAḳd-i pervīne ṭabʿum aṣdı elek

daḳmaḳ [42] *bk. ṭaḳmaḳ*

(daḳ [15], daḳa [1], daḳaldan [1], daḳar [2], daḳarsa [1], daḳarsan [1], daḳdı [9], daḳduñ [3], daḳmaḳdadur [1], daḳmaya [1], daḳmış [2], daḳsun [3], daḳup [2])

G50-2. Belā zencīrlerin Mecnūnleyin āh / **Daḳar** boynuma āḫır zülf-i Leylā
G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / **Daḳdı** zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G147-5. **Daḳdı** dilber gūşına bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma **daḳduñ** kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden **daḳdı** felek gerdenine bāzū-bend
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper **daḳar** / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden leẓīẓ
G462-3. Leylī şaçuñı cānā **daḳ** boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G482-5. Gūşına **daḳmış** Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭabʿuña senüñ taḥsīn ider
G509-5. **Daḳsun** bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbīʿarż ḳıl ol tā-dāre vir
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına **daḳ** zülfini didi / Dīvānesin gibi bu sözüñ hep yābānedür

G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile **daḳ** gūşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G665-3. Zülf-i zencīrin **daḳarsa** n'ola boynuma nigār / Gördi dīvāneligi bu dil-i şeydāya düşer
G715-4. **Daḳdı** boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün **daḳdı** dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin **daḳ** gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G792-5. Yār **daḳsun** cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G843(a)-1. Boynuma zencīr-i zülfin dāimā **daḳmaḳdadur** / Şemʿ-i ḥüsnine göñül pervānesin yaḳmaḳtadur
G901-5. Ḳo **daḳsun** rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G1176-3. Zülfüñi boynuma **daḳduñ** didüm ol yār didi / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini **daḳ** ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / **Daḳdı** güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne **daḳ** / Cānumı pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma **daḳ**
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña **daḳ** / Kim göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi benüm boynuma **daḳ**
G1463-5. Ey şaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına **daḳ**
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü **daḳduñ** belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḫi āzād itmedüñ
G1627-6. ʿUṣṣāḳı öldürüp başa **daḳmış** otaġasın / Göstermiş uzun illere gör ḳare perçemüñ
G1658-1. Sīneye cān riştesini **daḳ** bu göñlüm sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1659-3. Yā şaçı zencīrini **daḳ** boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünün ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1672-1. Boynuña **daḳ** zülf-i zencīrin dil-i dīvāne gel / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle gel
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına **daḳ** her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2115-4. **Daḳdı** zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm beḥamdullah kākül ṣoḥbetin
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün **daḳmaya** yār / Ser-i kūyında dilā sen daḫi Mecnūn olasın
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı **daḳ** gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2382-2. Boynına **daḳaldan** berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / Ḳulaġına **daḳa** anı beñzedüp mengūşına
G2587-5. Didi dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm uṣlanmaz **daḳarsan** da dil-i dīvāneye
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına **daḳup** bendi
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma **daḳdı**
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim göñlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma her dem **daḳup** ṭavḳ itmedür
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma **daḳdı** rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān

dāl [6] *Ar.* (د) harfinin ism-i müştereki olup, noktasız olduğuna binaen "dâl-ı mühmele" dahi denir. mc. (د) harfi gibi kambur ve iki kat olan. (Ş. Sami, 2010: 227)

bk. dāl eylemek/itmek, dāl ḳılmaḳ, dāl olmaḳ, dāl-ı zülf, mīm ü dāl

(dāl [1], dāla [2], dāldur [1], dālı [1], dālıdur [1])

G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet **dālıdur** / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G718-3. Tefeʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı **dāl** añlar
G768-3. **Dāla** dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar ṭāḳat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm āşüfte rüsvā olmama ol **dāldur**
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol iki mīm ü ḥā ile **dālı** Muḥammedüñ
G1877-3. Bār-ı ġamdan **dāla** döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram

dāl eylemek/itmek [9] (Boyu) iki büklüm yapmak / (د) harfine döndürmek.

bk. dāl ḳılmaḳ

G266-1. Ḳāmetüm **dāl eyledi** bir zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi **dāl eylemek** ister
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi **dāl eyledüñ**
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı alduñ ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ üstinde cānā zülfüñi **dāl eyledüñ**
G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete **dāl eyledüm**
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi **dāl itmek** neden / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2505-2. Elifken ḳāmetüm **dāl itdüñ** āḫır / Göñül vireliden sen zülf-i cīme
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda **ider dāl** o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mr21-5. Ala gözlerle alup göñlüm benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp **dāl eyledüñ**

dāl ḳılmaḳ [1] *bk. dāl eylemek/itmek*

G1549-1. **Dāl ḳıldı** bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlara beni hecr ile cevr ü sitemüñ

dāl olmaḳ [3] (Boyu) iki büklüm olmak / (د) harfine dönmek.

G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḥazāna **dāl olur**
G1506-1. Künc-i miḥnet ḫastesiyem dostlar ḥālüm görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm **dāl oldı** aḥvālüm görüñ

G1718-3. Bu elif ḳaddüm dilerseñ **dāl ola** / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle gel

dāl-ı zülf [5] İki büklüm saç.

G465-4. **Dāl-ı zülfüñdür** gelen ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G574-4. Dün tefeʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / **Dāl-ı zülfi** geldi bildüñ devlete dāli nedür
G886-1. Muṣḥaf -ı ḥüsnüñi açdum **dāl-ı zülfüñ** fāldur / Kim benüm āṣüfte rüsvā olmama ol dāldur
G905-3. **Dāl-ı zülfini** diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yane ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider
G1606-4. **Dāl-ı zülfüñ** dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ

dāl [3] *Ar.* Delâlet edici, eden. (M. Nâcî, 2009: 104)

(dāl [2], dāli [1])

G574-4. Dün tefeʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete **dāli** nedür
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ **dāl** gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi **dāl** / Būte-i ġamda eridüp olmışam zer gibi ḳāl

daldurmaḳ [1] *T.* Toprak ve su vesaire içine sokmak, batırmak. (Ş. Sami, 2010: 228)

G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol baḥre **daldurdum**

dām [12] *Far.* Tuzak, kapan, ağ. (Lexicon, 1890: 883)

bk. beste-i dām, dāma düşmek, dām eylemek/itmek, dām ḳılmaḳ, dām ḳurmaḳ, dām olmaḳ, dām-ı āh, dām-ı ʿānkebūt, dām-ı belā, dām-ı belā-yı zülf, dām-ı dāne, dām-ı ejder, dām-ı firāḳ, dām-ı rızḳ, dām-ı zülf, dāne vü dām, nāheng-i dām

(dām [5], dāmı [2], dāmıdur [1], dāmına [3], dāmum [1])

G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ **dāmına** / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol **dām** ile baḫş
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḥaẕer / Çeşmi ṣayyādı elinde zülfi gibi **dāmı** var
G639-1. Zülfinüñ bendi bu göñlüm **dāmıdur** / Terk-i cān itmek de ʿāṣıḳ kāmıdur
G1045-2. Rām ider murġānı **dām** budur sebeb / Cān-ı bī-āram rām-ı zülfidür
G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ **dāmına** ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem gerek
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş **dāmum** benüm
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi **dāmı** ḳo
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu **dām** ile ḫāli nice ola
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi göñül murġın düşüp çīne / Ṣaçuñ **dāmına** bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne **dām** ile
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı ṭutuldu / Biri ne ʿaceb **dām** biri dāne giçerse

dāma düşmek [8] Tuzağa düşmek, avlanmak, ağa takılmak.

G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / **Dāma düşer** çü murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G1343-5. Ḳaṣdı bu **dāma düşüre** dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / **Dāma düşdi** bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / **Dāmına düşdüñ** anuñ raḥm umma ol ṣayyāddan
G2421-1. Bilmedi virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara / Dil-i āzāde **düşer** idi varup **dāmlara**
G2436-3. Zülfi zencīrinde bend ebedi göñül dīvānesi / **Düşmeden** Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi **dāmına**
G2602-3. Andan düşer mi ʿāṣıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn **dāmına düşüp** şikār ola
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ **dāma düşdi** / Lebüñ ẕikr itdi cānum cāma düşdi

dām eylemek/itmek [15] *bk. dām ḳılmaḳ, dām ḳurmaḳ*

G496-5. Çeşm-i ṣayyādı yine **eyledi** çīn-i zülfini **dām** / Murġ-ı dil ṣaydına ḫālin döküben dāne çeker
G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḫayāli çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli şād olur meges çün **dām ider**
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile **dām itmiş**
G1467-2. **Dām idüp** zülfinüñi ṭutmaġa bu dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür gösterüp kāfir ḫaṭuñ / Zülfüñi **dām eyleyüp** ṣayd-ı müselmān eyledüñ
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup dil almaġa **dām eyledüñ** / Dāne-i ḫālüñ döküp dil murġını rām eyledüñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün **dām eyledüñ**
G1543-1. Ḫalḳa ḫalḳa sīne dāġın gerçi ki **dām eyledüñ** / Ṣanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşi rām eyledüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi **dām itdüñ** elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1953-2. İçüben boş idelüm işbu felek küplerini / Dehr meyḫānesine ṣucıyu **dām eyleyelüm**
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ ṣayd idesin / Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi **dām eyleyelüm**
G1953-5. Gel Muḥibbī **idelüm** meclise meh-rūları **dām** / Ṣoḥbeti yaʿni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma ki ola ḫāṣıl / **Dām eyledi** zülfini ḫālini idüp dāne
G2673-2. Dāġuñı **dām eyle** ṣayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter sīne sīm-endāmı bayram ertesi

G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini **dām itdi** ḫālin ḳıldı dāne gözleri

dām ḳılmaḳ [2] *bk. dām eylemek/itmek, dām ḳurmaḳ*

G322-3. Sünbül ṣaçını **dām ḳıluban** ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile ṣayd itdi o ṣayyād
G2163-4. **Dām ḳıldun** zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / Ṭut göñül murġını maḥrūm itme anı çīneden

dām ḳurmaḳ [2] Birşeyi yakalamak için düzenek kurmak. *bk. tuzak kurmak* (TDK, 2011: 2395) *bk. dām eylemek/itmek, dām ḳılmaḳ*

G1473-3. Dāne ṣaçduñ **dām ḳurduñ** yine bu dil murġına / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa **ḳurdı** yine **dāmı**

dām olmaḳ [4] Tuzak olmak.

G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle **dām olur**
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan **dām olsa** zülfüñ dāne ḫāl
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña / **Dām olup** zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü mestāne gözi **olmış dām**

dām-ı āh [1] Âhın tuzağı.

G835-4. Umaram **dām-ı āhumla** getürem ṣayda dildārı / Aña murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler

dām-ı ʿānkebūt [1] Örümcek tuzağı/ağı.

G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña **dām-ı ʿānkebūt**

dām-ı belā [9] Bela tuzağı.

G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāşıḳa **dām-ı belādur** kākülüñ / Yoḫsa ḥüsnüñ gencini bekler olupdur ejdihā
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki **dām-ı belā** / Cānuma ḳaṣdeyleyen ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G821-3. Beni düş eyleyen **dām-ı belādur** / Yüzüñde dāne dāne fülfülüñdür
G984-2. Ser-i zülfinden ey dil ḫaẕer ḳıl / Anuñ her bir ḳılı **dām-ı belādur**
G1474-2. Düşüren dil murġını **dām-ı belāya** nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm yāḫūd **dām-ı belā** / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar ṣanmañ ki ben **dām-ı belādan** ḳorḳaram
G1919-1. Zülfine virdüm göñül **dām-ı belāsın** bilmedüm / Her ḳılında var imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña **dām-ı belā** olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun

dām-ı belā-yı zülf [1] Saçının bela tuzağı.

G2077-4. **Dām-ı belā-yı zülfine** baġlandı murġ-ı dil / Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

dām-ı dāne [1] Yem tuzağı.

G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarişi saña disün **dām-ı dāne** şor

dām-ı ejder [1] Yılan tuzağı.

G229-3. Ḳaṣd iderken laʾline zülfi ṭolaşdı boynuma / **Dām-ı ejderde** ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt

dām-ı firāḳ [1] Ayrılık tuzağı.

G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı **dām-ı firāḳ**

dām-ı rızḳ [1] Rızık tuzağı.

G763-4. Ṣayd-ı merdüm itmege bu şeyḫ-i şehr / **Dām-ı rızḳı** ṣubḥası ṣad-dānedür

dām-ı zülf [11] Saçın tuzağı.

G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigārun **dām-ı zülfinden** ḳılınmış nice ḫam peydā
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe **dām-ı zülfiñe** / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1045-1. Ṣayd iden göñlümi **dām-ı zülfidür** / Eyleyen āşüfte nām-ı zülfidür
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü **dām-ı zülf** ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1445-2. Māh-rūlar **dām-ı zülfin** içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1620-2. Bende düşdüm **dām-ı zülfi** ne görelden ḫālüñi / Niceler ṣayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1786-5. Ola mı ṣayyād-ı çeşminden göñül murġı ḫalāṣ / **Dām-ı zülfinde** Muḥibbī ḳaṣd çün ḫāl eyledüm
G2703-2. **Dām-ı zülfüñde** görüp murġ-ı dili raḥm idüp / Ḫayra girüp çözüp başına āzād itdi
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa **dām-ı zülfüñden** senüñ
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / **Dām-ı zülfinüñ** ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr2-5. **Dām-ı zülfüñ** içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ murġın ʿaceb āl eyledüñ

dāmān [19] *Far.* Etek, zeyil. (Ş. Sami, 2010: 230)

bk. dāmān/dāmen ṭutmaḳ, dāmānın der-miyān itmek, dāmānın/dāmenin öpmek, dāmānuña/dāmenüñe yapışmaḳ, dāmān-ı ʿışḳ, dāmen, sīne vü dāmān, tāb-ı dāmān/dāmen

(dāmān [4], dāmāna [1], dāmānı [2], dāmānına [1], dāmānını [1], dāmānum [2], dāmānuñ [5], dāmānuñı [3])

G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de **dāmān** dost
G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl **dāmānuñı** / Rūz-ı rūşen var iken kimse ṭuman görmez leẕīẕ
G967-2. Ḫār elinde gördi gülşende gülüñ **dāmānını** / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ şaçun şeb-rū / Olur **dāmānı** altına ider her şeb nihān āteş
G1550-5. Ey şanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde **dāmānuñ** senüñ
G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / Şaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola **dāmānuñ**
G1614-4. Ḳurtaram şanma elümden kim alur **dāmānuñı** / Rūz-ı maḥşer bulına destümde **dāmānuñ** senüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa **dāmānuñ** senüñ
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm / Yüzini sürür olmışdurur **dāmān** ḫacel
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḥaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir **dāmān** gül
G1773-5. Yār gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Şundı destin didi elden ḳoma **dāmānum** benüm
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı **dāmāna** ṭapşırdum
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel virme **dāmānuñ** şaḳın
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar **dāmān** ile
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana **dāmānum** gibi
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle **dāmānı** / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı şanmañ şafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ **dāmānına** āteş ḳodı
Mh18-10. Ḳomayam **dāmānuñı** maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

dāmān/dāmen ṭutmaḳ [11] Yardım dilemek/istemek.

G23-2. Çü **ṭutduñ dāmenini** cān u dilden / Şaḳın olma bu dünyāya muḳayyed
G100-2. **Dāmen-i ʿışḳı ṭutup** ʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle yazdı tā ezelden alnuma Yezdān baña
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem **ṭutdı** ʿışḳuñ **dāmenin** / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G296-2. ʿIşḳ ile **dāmānını ṭutdum** ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni ḳātil gözüñ / **Ṭutam** elden ḳomayam maḥşerde **dāmānuñ** senüñ
G1550-5. Ey şanem **ṭutdı** Muḥibbī ʿışḳ ile **dāmānuñı** / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde **ṭuta dāmenüm** ol ḳan benüm
G2001-1. **Ṭutuban dāmānuñı** çāk-ı girībān eylesem / Āh ḳılsam derd ile gözüm yaşın ḳan eylesem
G2244-3. Elde **ṭutam** ḳomayam **dāmānını** maḥşer güni / Vārid ü ġamda ḥażrete çāk-ı girībān ile ben
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa kimsene āgeh bulınmadı / Bülbül meger ki elde **ṭuta dāmen-i güli**
Mh7-10. **Ṭutam** ḥaşrde cān ile **dāmān-ı ʿışḳuñı** / Ey ġonce ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Şaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür

dāmānın der-miyān itmek [1] Etegin ḳaldürüp beline soḳmaḳ, ḳaftanin sıġamaḳ. (Tulum, 2011: 549)

G1404-2. Yüzden alup berḳiʿin **dāmānın itmiş der-miyān** / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ

dāmānın/dāmenin öpmek [5] Yaltaklanmak, dalkavukluk etmek. *bk. etek öpmek* (TDK, 2011: 828)

G47-2. Dāmenine el irürse **öp** benden **dāmenin** / İremez iseñ **dāmenine öpseñ** rāh ey ṣabā
G119-3. Yoḳdurur şekkerde lezzet ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına **dāmānın öp**
G146-1. Ey ṣabā benden varup yārüñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi **dāmānın öp**
G2415-4. Pāyuña düşüp eger **dāmānuñ öpsem** yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine

dāmānuña/dāmenüñe yapışmaḳ [5] Birinin koruyuculuğu altına girmek. *bk. eteğine yapışmak* (TDK, 2011: 828)

G19-4. Günāhum çoḳ **yapışdum dāmenüñe** / Ayırma ṭoġrı yoldan sen bu gibi
G2043-4. **Dāmānuma yapışdı** yine kūyuñ itleri / Eski ḥuḳūḳı añdı vü hem āşinā yolın
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger kūşem iken / Ḳanda görse **yapışur** ḳanlu gibi **dāmānuma**
G2523-3. Umaram eyleye baña şefāʿat / **Yapışdum** cān u dilden **dāmenine**
G2659-4. Günāhum çoḳ **yapışdum dāmenüñe** / Ayırma ṭoġrı yoldan ben ġarībi

dāmān-ı ʿışḳ [2] Aşkın eteği. *bk. dāmen-i ʿışḳ*

G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki maḥşerde daḫi / Ḥamdülillah elüme girdi benüm **dāmān-ı ʿışḳ**
Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül gibi **dāmān-ı ʿışḳuñı** / Añduñ cefā vü cevr ile bī-cān-ı ʿışḳuñı

dāmen [32] *Far. bk. dāmān*

bk. dāmān/dāmen ṭutmaḳ, dāmānın/dāmenin öpmek, dāmānuña/dāmenüñe yapışmaḳ, dāmen-i luṭf, dāmenüñ almaḳ, dāmen-i çarḫ, dāmen-i dilber, dāmen-i dildār, dāmen-i gül, dāmen-i ʿışḳ, dāmen-i kūh-sār, dāmen-i ṣaḥrā, kenār-ı dāmen, tāb-ı dāmān/dāmen

(dāmen [4], dāmeni [1], dāmenin [4], dāmeninde [1], dāmenine [4], dāmenini [7], dāmenüm [2], dāmenüme [1], dāmenüñ [2], dāmenüñde [1], dāmenüñe [4], dāmenüñi [1])

G33-5. Ey Muḥibbī ḳoma elden **dāmenin** / Ger cefā vü cevr ide vü ger vefā
G47-2. **Dāmenine** el irürse öp benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ rāh ey ṣabā
G142-2. Pāre pāre göz yaşından laʿle döndi **dāmenüm** / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ **dāmenini** berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına **dāmenüñde** nice dest
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden **dāmenine** lü'lü'-yi meknūn çeker
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden **dāmenin** / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl ol lebi meygūn olur / **Dāmenüm** müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G828-3. Gül gibi **dāmenini** yār virür aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G1097-2. **Dāmenüme** dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1194-3. Ḳomaz gül **dāmenini** hergiz elden / Ne ḳaldı bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1511-2. Virme aġyār eline **dāmenüñ** ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeriʿat **dāmenin** / Ḥavż-ı kevşerden diyeler saña yarın şerbet al
G1787-3. Ey dil var eyle ḥażret-i yāre şikāyeti / İrmedi **dāmenine** elüm ḳaldı müşkilüm
G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini / **Dāmeninde** yāre diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar **dāmenüñ** elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2149-1. **Dāmenine** yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden ki çün gördi yüzin
G2193-2. Gül **dāmenini** ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2221-2. Menʿider vuṣlat deminde **dāmeni** / Arada çāk olsa tīz çek pīrehen
G2339-5. Ruḫları şevḳine yaḳup dil ü cān şemʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı **dāmenini** ḳanlar ile
G2424-4. Mest olup çāk-ı girībān idüben tā **dāmen** / Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā lāle
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı gözden bıraġup / Hīç revā mıdur anı düşüresin **dāmenüñe**
G2478-4. Elden ḳoya gül **dāmenini** gel diyü dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne **dāmen** ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül gibi / Her bir eline **dāmenini** vire rām ola
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti viṣālüñ **dāmenin** / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur fāyide / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire **dāmen** gibi
G2651-3. Gül gibi **dāmenüñi** ḫār eline virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol **dāmen** gibi
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki şehā **dāmenüñe** ṭoḳına ḫar
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm **dāmenüñe** / Kūyuña ḫāküm ile bād meger ide güẕār
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / **Dāmenüñe** el uran dāim görür aġyār olur

dāmen-i luṭf [1] Lütuf eteği.

Mh14-6. Dostum bu **dāmen-i luṭfuñla** bu yaşumı sil / Laʿl-i nābuñ fırḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin

dāmenüñ almaḳ [1] El çekmek, bir işi yapmayı bırakmak.

G1072-3. **Alımaz dāmenüñ** gül ḫār elinden / Daḫi şūrīde bülbül ne sözüñ var

dāmen-i çarḫ [1] Feleğin eteği.

G800-3. Görinen ṣubḥ-dem ṣanmañ ṣafaḳ gökler kenārında / Yaḳan bu **dāmen-i çarḫı** bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur

dāmen-i dilber [2] Sevgilinin eteği. *bk. dāmen-i dildār*

G2759-6. Ḳalursa **dāmen-i dilber** ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
B178. Benümleʿarbede ider o çeşm-i mest her yirde / Elümde **dāmen-i dilber** girībān dest-i dilberde

dāmen-i dildār [1] *bk. dāmen-i dilber*

G2173-3. Müddeī **dāmen-i dildāra** irişse neʿaceb / Ḳanda kim açıla gül ṭutar anuñ ḫār etegin

dāmen-i gül [1] Gülün eteği.

G1430-4. **Dāmen-i gül** ḫār elinde bülbülüñ ḫāli ḫarāb / Nice iñler derd ile olʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ

dāmen-i ʿışḳ [4] *bk. dāmān-i ʿışḳ*

G189-3. Ger irişdüre dilersen seni cānān mülkine / **Dāmen-i ʿışḳ** ölince ḳoma elden berk ṭut
G836-1. **Dāmen-i ʿışḳı** elinden ḳoma ey dil ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli oddur
G1556-1. Dest uran **dāmen-i ʿışḳa** yaḳası çāk gerek / Göklere āhı irüp gözleri nem-nāk gerek
G2545-4. Yārab ayırma benüm **dāmen-i ʿışḳından** elüm / Rūz-ı maḥşerde anuñla dilümi şād eyle

dāmen-i kūh-sār [2] Dağın eteği.

G2400-5. Eşk-i çeşmidür Muḥibbī'nüñ yā bağrı ḳanıdur / Lāleler şanmañ görinen **dāmen-i kūh-sārda**
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar çāk idüben **dāmen-i kūh-sāra** düşe

dāmen-i ṣaḥrā [1] Sahranın eteği.

G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā yiter / Başına Mecnūna bu şeş **dāmen-i ṣaḥrā** yiter

dām-geh [1] *Far.* Tuzak kurulan yer.

G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli **dām-gehden** per açan zāġ u zaġandan geç

damla damla [2] *T.* Damlalar biçiminde. (TDK, 2011: 591)

G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse **damla damla** damzurur aġzına su

dammaḳ [1] *T. bk. ṭammaḳ*

G2248-1. Göster yüzini alnuñı şems ü ḳamer olsun / **Damsun** lebüñüñ yāri deñizler şeker olsun

damzurmaḳ [1] *T. bk. ṣu damzurmaḳ, ṭamzurmaḳ*

G548-4. Ḫasteyem żaʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile **damzurur** aġzuma āb üç günde bir

dānā [5] *Far.* Bilen, âlim, malûmatlı. (Ş. Sami, 2010: 231) *bk. merdüm-i dānā*

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz **dānā** göñül virmez buña ʿāḳil
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i ʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile **dānā**
G1251-3. Şandıñuz Mecnūn gezer ṣaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol **dānā** imiş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile **dānā** imiş
G2613-4. Menʿidersin ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿaceb ile gördün kendüñi **dānā** gibi

dāne [55] *Far.* Arpa, buğday gibi mahsulatı teşkil eden ufacık meyve; çekirdek. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 62)/ *mec.* Ben, yüzdeki siyah benek. Tuzağa atılan yemlerin, sevgilinin yüzündeki benlere teşbih edilerek yoğun olarak kullanılması, klasik şiirimizde "dāne" sözcüğünün "ben, benek" anlamını kazandığını göstermektedir.

bk. āb u dāne, bir dāne, dām-ı dāne, dāne dāne, dāne dökmek, dāne ṣaçmaḳ, dāne-i eşk, dāne-i ḫāl, dāne-i laʿl, dāne-i nār, dāne-i sirişk, dāne vü dām, ḫāl-i dāne, ḥubb-ı dāne, temennā-yı dāne

(dāne [32], dānedür [7], dāneler [3], dāneñ [1], dānesi [3], dānesidür [2], dānesin [3], dāneye [2], dāneyle [2])

G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir **dānesi** çün dār-ı fülfüldür baña
G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten **dāne** olupdur / tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf ṭuzaġını ʿarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili **dāne** ʿāḳıbet
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḫalüñi gördi **dāne** ṣanup zülfe oldı best
G319-2. Dil esir-i zülfdür ḫālüñ görüp / Murġ görse **dāne** olur pāy-bend
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳıluban ḫālini **dāne** / Dil murġını bu vech ile ṣayd itdi o ṣayyād
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı zülfine / **Dāne** ile ekṣer olur murġ bend
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ hemān **dāne** seyr ider
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol iki ebr **dānedür**
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü murġ ḳaçan **dāne** ḳaṣd ider
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran çünki **dānedür**
G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller içinde anuñ **dānesidür** kim bilür
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim **dāne** bula lā-büd anı ḫāke çeker
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol **dāneler**
G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına **dāneyle** dām olur
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün **dānedür**
G811-5. Ġurra olma sebze-zār-ı ʿömrüne / **Dāne** gibi kendüñi ḫırmende gör
G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam ṣayd olsa murġ-ı dil ki beñler **dāne** olmışdur

G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / Aña murġı olan vaḥṣī̇ başuma **dānedür** dirler
G847-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm / Gāh mercān aḳıdur geh **dānedür**
G932-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın ḳurup / Ḫāller içinde anuñ **dānesidür** kim bilür
G988(a)-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil murġın yine ṣayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī̇ ḫāli anuñ **dānedür**
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep **dāne** içündür
G1102-2. Hī̇ç olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / **Dāne** ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1305-4. Zülfini çī̇n eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi ṣan **dāne** ʿarż
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş **dānedür** / Ehl-i diller ṣaydı içün eylemişdür zülfin aġ
G1360-3. Hī̇ç olur mı ḳurtda bu murġ-ı dil / **Dāne** ide ḫālini zülfini aġ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin **dāneler** / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde **dāne** ḫālüñdür senüñ
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde cānā / Göñül murġına anı **dāne** ṣalduñ
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger **dāne** degülseñ
G1700-2. Hī̇ç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ **dāne** ḫāl
G1710-5. Ey Muḥibbī̇ ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı **dāne** ḫāl
G1781-3. Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim **dāne** göre murġ olur beste-i dām
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ ṣayd idesin / Ḫālüñi **dāne** dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol **dāneler** didi / Esirümsin nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metāʿını gözleri / Varumı aldı ḳomadı bir ẕerre **dānesin**
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / Gördi içinde ḫāli gibi fitne **dānesin**
G2082-4. Naẓmumuñ her **dānesi** çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı ḳurdı yine zülfüñ aġına / Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden itdüñ **dānesin**
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp **dāne** vü zülfüñi dāmı ḳo
G2371-3. Ḫālini dökdi **dāne** yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḫāli nice ola
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine Muḥibbī̇ murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer **dāneye**
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı **dāne** ḫāl üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp **dāne**
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd **dāneye**
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre **dāne** dām ile
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ **dāne** içün / Saña kim didi Muḥibbī̇ ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2574-1. Görüp zülfüñde ḫālüñ düşdüm aġa / Ṭutulur murġ **dāneyle** duzaġa
G2576-2. Dil murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẓar ḳılsun aña **dāne** gerekse
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı ṭutuldu / Biri neʿaceb dām biri **dāne** giçerse
G2673-2. Dāġuñı dām eyle ṣayd it eşk-i çeşmüm **dāne** ḳıl / Bir kebūter sī̇ne sī̇m-endāmı bayram ertesi
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde **dānesi**
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı **dāne** gözleri
Mh6-7. Murġ-ı dil ṣaydına ḫālüñ **dāneñ** olmış dostum / Ehl-i derd olan ḳamu pervāneñ olmış dostum

dāne dāne [12] Teker teker. *bk. tane tane* (TDK, 2011: 2260)

G446-4. Gözlerümden **dāne dāne** laʾl ü mercān dökilür / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ hem-ān-dem ṣandılar
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem **dāne dānedür**
G535-5. Ey Muḥibbī̇ **dāne dāne** ʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsī̇n dilinden dürrle meknūn aḳar
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ ṣadefleri / Zī̇rā aḳan sirişki anuñ **dāne dānedür**
G622-2. Baḥr-i ġamda baḳdugüñce gördügüñ dürdāneler / **Dāne dāne** oldı eşk-i dī̇de-i Mecnūn ṭamar
G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḫāṣılı ber-bād olur / Şol ki **dāne dāne** rızḳı cemʿidüp ḫırmen ḳılur
G821-3. Beni düş eyleyen dām-ı belādur / Yüzüñde **dāne dāne** fülfülüñdür
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle yüzüm hemçü nī̇lüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı da **dāne dānedür**
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü şemʿ / **Dāne dāne** anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / **Dāne dāne** dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1863-3. Kirpügüm elmās idüp delsem yaşumuñ cevherlerin / **Dāne dāne** her birin tesbī̇ḥ-i mercān eylesem
G2415-3. Derd ile hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / **Dāne dāne** dizerem mercān mercān üstine

dāne dökmek [6] Yem dökmek, benk virmek, benk ḳomaḳ, yem dökmek, yem, saçmaḳ. (Tulum, 2011: 551) *bk. dāne ṣaçmaḳ*

G496-5. Çeşm-i ṣayyādı yine eyledi çī̇n-i zülfini dām / Murġ-ı dil ṣaydına ḫālin **döküben dāne** çeker
G1053-3. Murġ-ı dil ṣaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ içinde **dökmiş dāneler**
G1343-5. Ḳaṣdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür **döker** eṭrāfa her dem **dāne** şemʿ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu dil murġını / **Dāne dökdüñ** zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1353-3. Āh kim ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden **dāne dökmiş** eylemişdür zülfin aġ
G2747-3. Ḫālini **dāne dökelden** ehl-i diller ṣaydına / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun yāyı ḳaşı

dāne ṣaçmaḳ [1] *bk. dāne dökmek*

G1473-3. **Dāne ṣaçduñ** dām ḳurduñ yine bu dil murġına / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ

dāne-i eşk [1] Gözyaşı tanesi. *bk. dāne-i sirişk*

G1559-1. Görenler **dāne-i eşküm** didi mā-i ʿinebden yeg / İşiden nāle vü āhum didi sāz u ṭarābdan yeg

dāne-i ḫāl [11] Ben, yüzdeki siyah nokta.

G265-3. **Dāne-i ḫālüñ** görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫş
G761-4. ʿİẕārı nārına düşmiş ġıdādur **dāne-i ḫāli** / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı semenderdür
G771-3. ʿĀrıżında **dāne-i ḫālına** el ṣunma ṣaḳın / Her ṭarafdan yürüdi ḳaṣdı meger īmānadur
G1261-3. **Dāne-i ḫālüñ** ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele almış iki ṭaş
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup dil almaġa dām eyledüñ / **Dāne-i ḫālüñ** döküp dil murġını rām eyledüñ
G1772-5. Ey Muḥibbī **dāne-i ḫālin** görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1877-2. **Dāne-i ḫāle** egerçi meyl ider göñlüm ḳuşı / Çeşm-i ṣayyādı elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G2063-2. Görelden **dāne-i ḫāli** ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dil ʿaceb bilsem bu çenberden
G2231-3. Ruḫlarında **dāne-i ḫālin** görüp bu murġ-ı dil / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2591-4. Dil murġı gördi **dāne-i ḫālüñi** meyl ider / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā **dāne-i ḫāl** eyledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ murġın ʿaceb āl eyledüñ

dāne-i laʿl [1] Lal taşının tanesi.

G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir **dāne-i laʿl** / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ

dāne-i nār [1] Nar tanesi.

G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür aña nuḳl içün / Āteş-i āhum şerārın **dāne-i nār** itdiler

dāne-i sirişk [1] *bk. dāne-i eşk*

G1816-5. Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥibb **dāne-i sirişk** / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḫāṣılum

dāne vü dām [1] Yem ve tuzak.

G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / Niceler ṣayd eylemişdür **dāne vü dāmuñ** senüñ

danışmaḳ [2] *T.* Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek, meşveret, etmek. (TDK, 2011: 593)

(danış [1], danışmadan [1])

G1854-2. **Danışmadan** baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña muḥāl didüm
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / **Danış** evvel ʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi

danışıḳ itmek [1] Danişmaḳ, istişāre etmek, meşveret etmek, istīmār etmek. (Tulum, 2011: 551)

G1286-1. Ḳomış ebrūları bir birine baş / **Danışıḳ** mı **ider** ola iki ḳaş

dānişmend [1] *Far.* İlim ve irfan sahibi, bilgiç, âlim. (Ş. Sami, 2010: 231)

G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki ne ṣūfi vü ne **dānişmendem**

dār [1] *T.* Zaruret, ıstırap, sıkıntı. (Ş. Sami, 2010: 231) *bk. başına dār eylemek/itmek*

G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma bir kişinüñ göñli **dār** ola

dār [27] *Far.* İdama mahkumları asmak için dikilen direk. (Ş. Sami, 2010: 232)

bk. dār-ı zülf, zülf-i dār

(dār [14], dāra [10], dārı [1], dārında [1], dāruñdur [1])

G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın **dār** aña
G249-3. Niceye degin şaḳlayasın çāh-ı zeḳanda / Gel ḫayra girüp ḳurtara ki zülfüñi **dār** it
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḫaḳ yire zülfinde aşar **dāra** meded
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aş beni ol **dāra** meded
G589-3. Aşmaġ içün her ḳılında nice yüz biñ ʿāşıḳı / Dil-rübālar zülf-i ʿanber-bārını **dār** itdiler
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / ʿIşḳ Manṣūrın aşup kendüzini **dār** çeker
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḫabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aş anı zülfinüñ çün **dārı** var
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḫabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı **dār** ele girmez
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi **dārında** anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1154-2. Niceye dek ḫabs olasın çāh-ı zenaḫda / Aşsun ḳo seni zülfi gibi **dār** ele girmez
G1186-4. Eyledüm izhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül **dār** istemez
G1233-4. Ṣanma her ʿāşıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr daḫi eylemeye **dāra** heves
G1442-4. Kākülini **dār** ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile **dār** ancaḳ

G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre **dāruñdur** senüñ
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi **dār** itsem gerek
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aṣ **dāra** diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1627-2. Leylī ṣaçuñ ḥasreti Mecnūna döndürüp / Dīvāne **dār** eyledi āvāre perçemüñ
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam zülfüñe bend eyle beni / Kendümi aṣmaġ içün ḳarşu gelen **dāra** benem
G1974-2. Anuñçün sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı **dāra** beñzetdüm
G2151-2. Günāhum yoġ iken kendüm ḳadar āh / Neden **dār** eyledün bāġ-ı İremden
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm **dār** isteyen
G2318-2. Her kim ki ʿāşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda **dāra** ḳarşu
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes **dāra** benefşe
G2491-2. Zinhār ṣaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr aṣdılar **dāra**
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup **dāra** ṭapındı
B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü **dār** isteyen

dār-ı zülf [1] Saçının dar ağacı.

G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / **Dār-ı zülfüñde** emān gel virme ber-dār it beni

dār [2] *Far.* Tutan, sahip, malik. . (Ş. Sami, 2010: 231)

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāṣıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem **dārem** henüz
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki **dārem** zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz

dār [10] *Ar.* Mahal, mekân, makam; mesken, konak. (Ş. Sami, 2010: 231)

bk. dār-ı ʿadāle, dār-ı cihān, dār-ı fenā, dār-ı fülfül, dār-ı dünyā, dār-ı selām, dār-ı sürūr, dār-ı şifā

(dāre [1], dārına [2], dārında [5], dārını [2])

G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā **dārında** hīç bir kimse sūd
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān ire / ʿIşḳ **dārında** baña olmaġa bīmār ögredür
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm **dārına** / Bir ṭaşı yāḳūt ü bir ṭaşı anuñ mercān olur
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm **dārına** / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā **dārında** yoḳdur şādımuz
G1484-2. Mu ʿaṭṭar eyle gel dehrüñ dimāġın / Ele al şāne eyle **dāra** zülfüñ
G1897-1. Sūz-ı ʿışḳı gūş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu fenā **dārında** dil ḫoş eyledüm
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet **dārını** bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger bīnā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm **dārını**
B133. ʿIşḳ **dārında** yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü dār isteyen

dār-ı ʿadāle [1] Adalet yeri.

G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre ki **dār-ı ʿadāledür**

dār-ı cihān [1] *bk. dār-ı dünyā, dār-ı fenā*

G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün ertesi göçer / **Dār-ı cihāna** anuñ içün didiler ribāṭ

dār-ı fenā [1] Dünya. (Ş. Sami, 2010: 232) *bk. dār-ı cihān, dār-ı dünyā*

G1573-3. Cihān bāḳi degül **dār-ı fenādur** / Ne ışşı var olan ẓevḳ u şafānuñ

dār-ı fülfül [1] Karabibere benzer baharattan uzunca bir habbe-i hârre. (Ş. Sami, 2010: 355) / Tarçın.

G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün **dār-ı fülfüldür** baña

dār-ı dünyā [25] *bk. dār-ı cihān, dār-ı fenā*

G78-5. **Dār-ı dünyāda** Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsan nūş ḳıl müldür baña
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu **dār-ı dünyānuñ** temāşāsını gördün ṭut
G205-1. Eger dirseñ ḥuẓūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ ol **dār-ı dünyādan** bulasın tā Ḫaḳa ḳurbet
G211-1. **Dār-ı dünyāya** göñül virme saña budur ögüt / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut
G230-3. **Dār-ı dünyāda** dilā bir loḳmaya gel ḳāni ʿ ol / Bir mekesle nitekim eyler ḳanā ʿat ānkebūt
G230-5. Çünki bildüñ **dār-ı dünyā** kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan ṣovut
G292-4. Ġurra olma **dār-ı dünyā** bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller didiler aña sipenc
G386-1. Nesi var **dār-ı dünyānuñ** hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rif ʿāt degüldür belki ẓilletdür
G433-1. Ġurra olma **dār-ı dünyā** bir ḫayāl-i ḫᵛābdur / Kim anuñ bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G519-5. Muḥibbī **dār-ı dünyāda** ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓīr dil-i āgāhımuz vardur
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī **dār-ı dünyāya** göñül / Anuñ içün kim bilür anı zevāl üstindedür

G618-4. Virür mi **dār-ı dünyāya** göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G764-5. Ḳulunam **dār-ı dünyāda** didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi benüm çendān ferāġum var
G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu **dār-ı dünyāya** / Ḥaḳīḳatle naẓar ḳılsan hemān bir iki sāʿatdür
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḥālin görüp kim buña dil bağlar / Gelenler **dār-ı dünyāya** meger gitmez mi şanmışdur
G1017-1. Şular kim **dār-ı dünyāyı** vefā-dār ola şanmışdur / Aḳar şuya bend idüp eser yile ṭayanmışdur
G1459-2. Zülfine bağlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / **Dār-ı dünyāda** saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G1636-6. **Dār-ı dünyānuñ** Muḥibbī ḥāli çün bu nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1679-6. Gelür her şādīnün ardınca biñ ġam / Muḥibbī **dār-ı dünyāyı** belā bil
G1964-5. **Dār-ı dünyāda** güzellik ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey şanem
G2161-5. **Dār-ı dünyā** ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2256-5. **Dār-ı dünyā** yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2272-4. Şaḳın bu **dār-ı dünyāya** göñül virme ḫaẓer eyle / Naẓar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ ṣevābından
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz **dār-ı dünyāda** / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda
G2748-5. Ey Muḥibbī **dār-ı dünyā** kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

dār-ı selām [1] Cennet. (Ş. Sami, 2010: 232) *bk. dār-ı sürūr*

G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları dām / Şoḥbeti yaʿni bugün **dār-ı selām** eyleyelüm

dār-ı sürūr [1] *bk. dār-ı selām*

G9-9. Umaruz bize şefāʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz **dār-ı sürūr** ile ḫulūd

dār-ı şifā [4] Şifahane, hastahane, bimarhane, tımarhane.

G43-2. Lebleri **dār-ı şifāsında** bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār baña
G1674-3. Leblerüñ **dār-ı şifāsında** yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi **dār-ı şifāyı** görmedüm
G1974-3. Lebüñ **dār-ı şifāsından** umanlar şerbet-i laʿlüñ / Ḳamusı derd-mend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

Dārā [11] *Far.* İran'ın Keyâniyân sülalesinin dokuzuncu hükümdarı olan Keykûbâd. Ayrıca "hükümdar" anlamı da olan Dârâ, Avrupa'da Pers kralı "Darius" olarak bilinir. Dârâ, Büyük İskender ile yaptığı savaşta ölmüştür. (Pala: 1999: 99)

bk. Cemşīd ü Dārā, Dārā-yı çemen, Dārā vü İskender, Dārāb, efser-i Dārā, Ḫusrev ü Cemşid ü Dārā, Ḫusrev ü Dārā, Ḫusrev ü İskender ü Dārā, İskender ü Dārā, İskender ü Dārā vü Ḫusrev, Ḳayser ü Dārā, mülk-i Dārā, mülket-i Dārā, Skender ü Dārā

(Dārā [9], Dārā'ya [1], Dārā'yı [1])

G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / Dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger **Dārā**
G664-6. Şi ʿr-i pür-sūzum eger varsa ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin **Dārā** ṣatar
G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan bir bādeye / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü **Dārā** ṣatar
G1033-6. Getürüpdür nice şehler cihāna / Kimin **Dārā** kimin dārāb idüpdür
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẓer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi **Dārā'ya** baḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadür **Dārā'yı** baḳ
G1794-3. Āhumı ḳıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi / Işḳ taḫtına çıḳup kendümi **Dārā** eyledüm
G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāc / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm **Dārā** gibi
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör **Dārā** ile / Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr17-9. N'ola **Dārā** ile Cem gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳil / Sikender ḳalmadı çün gitdi **Dārā**

Dārā-yı çemen [1] Çemen Dârâ'sı/hükümdarı.

G2053-4. Her şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḥükm eylesün çün oldı **Dārā-yı çemen**

Dārā vü İskender [1] Dârâ ve İskender

G750-2. Kim ki çeşm-i sāġarından nūş ide ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla ol **Dārā vü İskender** giçer

dārāb [3] *bk. Dārā*

(dārāb [2], dārābıdur [1])

G440-6. Ey Muḥibbī şaḳın aldanma cihānuñ ālına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ **dārābıdur**
G1033-6. Getürüpdür nice şehler cihāna / Kimin Dārā kimin **dārāb** idüpdür
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir zerre eser / Şimdi bir çāha düşüp derd ile **dārāb** iñiler

dārāt [2] *Far.* Şatafat, azamet, debdebe. (Lexicon, 1892: 881)

(dārāt [1], dārātını [1])

G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫū **dārāt** ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya şatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ ẕevḳini / Ṭaġıdup **dārātını** dervīş olurdı şāh Cem

ḍarbī [1] *Ar.* Darba ait, darp ile ilgili. (Devellioğlu, 2000: 166)

G2134-2. Vādīlere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini **ḍarbī** adaşumdan

dārlıḳ [1] *T.* Zaruret, ihtiyaç, fakr. (Ş. Sami, 2010: 233)

G1435-1. Şanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin senüñ beñzer ḳapuñda **dārlıḳ**

dartılmaḳ [2] *bk. ṭartılmaḳ*

(dartılsa [1], dartılursın [1])

G878-4. **Dartılsa** n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna **dartılursın** o kemter degül midür

dartmaḳ [1] *bk. ṭartmaḳ*

G2676-4. Ay ü güni **dartdılar** geldi şehā ḥüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını

dārū [6] *Far.* Deva, çare, ilaç. (Lexicon, 1890: 881)

bk. dārū-yı laʾl, dārū-yı müşk, minnet-i dārū

(dārūlar [3], dārūlar [1], dārūsı [1], dārūyı [1])

G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam **dārū** ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa **dārūlar** mıdur
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb ile ṣaḳlatdı lebleri **dārū** imiş
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil ṭabībi / Lebüñ **dārūsı** ile aña em ḳıl
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem **dārūyı** ben
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye dermān bulınmaz / Meger laʾli ola derde **dārū**

dārū-yı laʾl [1] Dudağın ilacı.

G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / **Dārū-yı laʾlüñ** ile bulısar şifā yetiş

dārū-yı müşk [1] Misk ilacı.

G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol baña **dārū-yı müşk**

dārü's-selām [3] *Ar.* Cennet. (Ş. Sami, 2010: 232)

G2026-4. Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / **Dārü's-selām** içinde varsun selāmet olsun
G2599-2. Şīrīn lebi firāḳiyle her kim ki cān vire / Āḫır nefesde menzili **dārü's-selām** ola
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine kim cān vire cānā / Ol demde hemān **dārü's-selām** ola maḳāmı

dārü's-selāmī [1] Cennetlik.

G939-3. Kūyuna ḳoma raḳībi duzeḫidür dostum / Ancaḳ anuñ ḳadrini **dārü's-selāmīler** bilür

dārü'ş-şifā [23] *Ar.* Şifâ yurdu, sağlık yurdu. (Devellioğlu, 2000: 168)

(dārü'ş-şifā [10], dārü'ş-şifādur [2], dārü'ş-şifāsıdur [1], dārü'ş-şifāsına [1], dārü'ş-şifāsında [3], dārü'ş-şifāsından [6])

G100-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ **dārü'ş-şifāsından** süre dermān baña
G123-4. Leblerüñ **dārü'ş-şifāsından** dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān neden göndermedüñ bir kez cevāb
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ **dārü'ş-şifāsından** / Buyur şāfī cevābı şun aña çün leblerüñ emdür
G415-3. Leblerüñ **dārü'ş-şifāsından** buyur şāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri tīmār ider / Bu Muḥibbī'ye ne ġam **dārü'ş-şifā** yanındadur
G852-4. Lebi **dārü'ş-şifā** bīmār-ı ʿışḳa / Ruḫı mānendi yoḳ cennetde bir ḥūr
G864-6. Leblerüñ **dārü'ş-şifā** ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḥabībüm ḫasteler ḥaḳḳında tīmār özgedür
G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki bu **dārü'ş-şifāsıdur**
G912-4. Ḳapuñ **dārü'ş-şifā** ey dil ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil bīmāre beñzer
G1089-3. Ḳapuñ **dārü'ş-şifā** ey dil ṭabībi / Olaldan anda bīmār eksük olmaz
G1091-3. Leblerüñ **dārü'ş-şifāsından** cevāb ister göñül / Ey ṭabīb-i dil ölürse olmasun tīmārsuz
G1267-3. Kūyuña **dārü'ş-şifā** dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam ṣāḥib-firāş
G1385-4. Laʾl-ı lebüñ şifādur **dārü'ş-şifā** işigüñ / Yā niçün anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1964-6. Leblerüñ **dārü'ş-şifāsında** Muḥibbī ḫastedür / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil-ḫastedür / Leblerüñ **dārü'ş-şifāsından** buyur sirkencübīn
G2234-4. Lebüñ **dārü'ş-şifāsında** yatur ʿāşıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile eglen

G2594-3. Dil ṭabībi olasın **dārü'ş-şifādur** çün ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ **dārü'ş-şifāsında** / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2753-3. Lebleri **dārü'ş-şifāsına** irem diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā şāfī
G2768-3. Ol dil ṭabībi ḳapusı **dārü'ş-şifā** ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye mübtelāsını
Mh2-2. Leblerüñ **dārü'ş-şifā** ʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline **dārü'ş-şifā**
B195. Nigārā leblerüñ **dārü'ş-şifādur** / Buyur dil-ḫastene şāfī cevābı

dāsitān [6] *Far.* *bk. dāstān, destān*

(dāsitān [3], dāsitāndur [1], dāsitānı [1], dāsitānum [1])

G218-1. Dilden giderme söyleye dur **dāsitān** dost / Ola ki gūşuña remz-i zebān dost
G447-3. Mecnūn benüm bu ḥāletüm iẕʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde **dāsitānı** var
G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın söyleseñ / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı **dāsitānum** tāzeler
G1026-4. Ḳoyup Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasını / Oḳuñ ḳıṣṣam ʿacāyib **dāsitāndur**
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol lebi şīrīn idüp bir **dāsitān** ezberlemiş
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben **dāsitān**

dāstān [3] *Far.* Kıssa, hikâye, masal. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 63)

bk. dāsitān, destān

(dāstāndur [1], dāstānı [1], dāstānuñ [1])

G680-5. Eger derd-i dilin yazsa Muḥibbī / Gümānsuz her varaḳ bir **dāstāndur**
G1630-4. Kim añardı bülbüli güli de bülbül olmasa / Oḳunur mıydı gülüñ de **dāstānı** bülbülüñ
G1489-6. Olupdur ḳıṣṣa-i Ferhād köhne / Muḥibbī tāze terdür **dāstānuñ**

daş [3] *bk. başını ṭaştan ṭaşa urmaḳ, ṭaş*

G653-4. **Daş** işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi **daş**
G2035-2. Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm budur anuñ **daş** olsun

dāşte [1] *Far.* Malik, sahip. (Lexicon, 1890: 882)

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāṣıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet **dāştem** dārem henüz

daşmaḳ [1] *bk. ṭaşmaḳ*

G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i gönlümden aḳar / Nehr olup bir gün **daşup** ol nehr ser-tā-ser yıḳar

daʿvā [2] *Ar.* İnsanın haiz olmadığı sıfat ve fazileti haiz olduğunu dermeyan etmesi, iddia. (Ş. Sami, 2010: 234) *bk. daʿvā itmek, daʿvā-yı ḥüsn, daʿvā-yı ʿışḳ*

(daʿvāda [1], daʿvāya [1])

G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu **daʿvāda** hemān meydāne gel
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi **daʿvāya** gerek maʿni hemān meydāne gel

daʿvā itmek [1] Táleb etmek...(Tulum, 2011: 555)

G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / Ister ʿışḳ **daʿvāsın iden** sīnesi hem çāk gerek

daʿvā-yı ḥüsn [2] Güzellik davası.

G606-2. **Daʿvā-yı ḥüsn** itmege sen dil-firībile / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı var
G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum **daʿvā-yı ḥüsn** ide ṣanem

daʿvā-yı ʿışḳ [1] Aşk davası.

G943-4. Pīr-i muġān cürʿası nā-merdi merd ider / **Daʿvā-yı ʿışḳ** itdügi cümle yalan olur

daʿvet eylemek/itmek [3] Oḳumaḳ, çaġırmaḳ, teklīf etmek...(Tulum, 2011: 555) *bk. daʿvet ḳılmaḳ*

G1704-8. Dehr Firʿavnın meger īmāna **daʿvet itmege** / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı **daʿvet eylesem** / Ḫizmet-i senge ḳoyup didüm ben ol ırġade gel
G2116-5. Ey Muḥibbī **daʿvet itme** meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin

daʿvet ḳılmaḳ [2] *bk. daʿvet eylemek/itmek*

G1282-3. Varam meyḫāneye **daʿvet ḳılasuz** / Ki vā ıẕ sözine ben ṭutmazam gūş
G1718-4. Ḫāne-i dil böyle tenhā ṭurmasun / Derdi **daʿvet ḳıl** tena ʿum eyle gel

daʿvet-i Ḥaḳḳ [1] Cenabıhakk'ın çağrısı.

G9-3. **Daʿvet-i Ḥaḳḳa** yiter gerçi bugün iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd

daʿvi eylemek [3] Hak aramak.

G640-2. Serv-ḳaddüñ ile **daʿvi eylemiş** / Bid işidüp yüzine ḫançer çeker
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde **eylesem daʿvi** benüm ḥāżır güvāhumdur
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa **daʿvi eylemiş** / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ

daʿvi-i ʿışḳ [3] Aşk davası.

G538-5. Muḥibbī kim kiʾāşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol **daʿvi-i ʿışḳı** aña ol ḳurı bühtāndur
G1391-5. Muḥibbī **daʿvi-i ʿışḳ** itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur ʾāşıḳuñ bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem **daʿvi-i ʿışḳ** / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır güvāh

daʿvi-i merd [1] İnsanlık davası.

G2369-8. İtmesün kimse **daʿvi-i merdi** / Eksük olmaz cihānda merdāne

daʿvi-i mihr ü maḥabbet [1] Sevgi ve muhabbet davası.

G877-1. ʿIşḳ-ārā terk itmeyince cān u ser ʾāşıḳ mıdur / **Daʿvi-i mihr ü maḥabbet** eylese lāyıḳ mıdur

Dāvud [1] *Ar.* Yehûda kabilesi ile İsrailoğullarının peygamberi. Peygamberlik ile sultanlığı şahsında toplamıştı. Dört semavî kitaptan biri olan Zebûr ona indirilmiştir. (Pala: 1999: 101) *bk. ṣavt-ı Dāvud, Dāvudī zırh*

G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde yār / Ṣanasın kim oḳudı **Dāvud** Zebūr

Dāvudī zırh [1] Hz. Dâvud, aynı zamanda demiri yumuşatma mûcizesine sahipmiş. Eliyle demir plaklardan zırh yaparak geçinir ve devlet hazinesinden yemezmiş. (Pala: 1999: 101)

G2772-4. Ṣan giyer ol sīm-ten üstine **Dāvudī zırh** / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur gīsūları

dayanmaḳ [1] *T. mec.* Birinden bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek. (TDK, 2011: 602)

G1855-5. **Dayanursa** n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm

dāye [2] *Far.* Dadı, bir veya birkaç çocuğa bakmaya mahsus hizmetçi. (Ş. Sami, 2010: 235)

(dāye [1], dāyesine [1])

G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb şīrīn-dehendür / Meger süd diyü şekker virdi **dāye**
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şiʾr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi **dāyesine**

daymaḳ [1] *T. mec.* Zarar görmemek, varlığını korumak, hasar görmemek. *bk. dayanmak* (TDK, 2011: 602)

G2375-5. Muḥibbī pençesi ʿışḳuñ ḳatıdur / Demürden olsa **daymaz** aña pençe

def [11] *Ar.* Ekseriya hanendelerin elde tutup parmaklarıyla çaldıkları âlet-i mûsikî ki bir tarafı deri ile kaplanmış ve aralarına birbirine çarpar pirinçten pullar takılmış tahtadan bir çemberden ibarettir, daire. (Ş. Sami, 2010: 237)

bk. çeng ü nāy u def, mānend-i def, nāy u def

(def [9], defdür [1])

G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / **Def** gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini anda **def** eyler

G484-3. Yüzine ḳızdurup germ Olduġiyçün / Ṭabanca ṭoḳınan yüzine **defdür**
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne **def**
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski **def**
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi **def** ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun aña ney gibi āheng
G1888-4. Sinesin **def** döger ü nāy iñler / Çaġırup çeng dir rübāb içelüm
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʾārı şaḳın ol edeb üzre / Tā **def** gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca
G2792-1. Döginüp **def** çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi **def** ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun aña ney gibi āheng

defʿ [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 237) *bk. başından defʿitmek, defʿeylemek/itmek, defʿḳılmaḳ, defʿolmaḳ, defʿ-i būy-ı mey, defʿ-i ḫumār, defʿ-i melāl, defʿ-i sevdā*

(defʿ [1], defʿe [1], defʿine [4], defʿini [3])

1. Savma, men, savuşturma.

G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / **Defʿine** anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür çü dimāġ / **Defʿ** içün cūybāraʿazm idelüm

2. Ortadan kaldırma, imha etme, bertaraf etme.

G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ **defʿini** ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G455-1. Başda ḫumār **defʿini** pīr-i muġāna ṣor / Dir saña dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ **defʿini** cām-ı mey-i ḫamrā ider
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḫarāret **defʿine** içdüm Muḥibbī ben ayaġ
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ **defʿine** peymāne gerek / Vāʿıẓā mescid ü ʾāşıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz **defʿine** çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan eceldür anı **defʿe** çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa

defʿeylemek/itmek [5] Savmak, savuşturmak; kovmak. (TDK, 2011: 605)

bk. defʿḳılmaḳ

G185-3. Bir bāde ile **defʿider** başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G1940-3. Kaʾbedür kūyuñ nigāra eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al **defʿeyle** ser-gerdānlıġum
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki **defʿide** āteşüm
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / Anı **defʿitmek** ne mümkin çünki yazıldı sere
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / **Defʿider** vardur anı elde mey-i tiryākımuz

defʿḳılmaḳ [3] *bk. defʿeylemek/itmek*

G108-2. Sen perīden **defʿ ḳılmaġa** ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḫamāyil boynuña
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / **Defʿ ḳılmaz** anı bir vech ile illā ki şarāb
G1921-2. Ey ṭabībā ḫasteyem ḳānūn ile ḳılma ʾilāc / Şerbet-i laʾlüñden özge **defʿ ḳılmaz** illetüm

defʿolmaḳ [2] Savuşmak, çekilip gitmek. (TDK, 2011: 606)

G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile ża ʿaf geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile **defʿ oldı** ol remed
G1769-4. Açmaz şarāb-ı göñlümi ancaḳ leb-i nigār / Anuñla **defʿ olur** bu dilümden melāmetüm

defʿ-i būy-ı mey [2] Şarap kokusundan kurtulmak.

G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / **Defʾ-i būy-ı mey** için yaʿni ḳaranfül götürür
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / **Defʿ-i būy-ı mey** içün yaʿni ḳaranfil getürür

defʿ-i ḫumār [3] Sersemliği/baş ağrısını giderilmesi.

G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl **defʿ-i ḫumār**
G1983-5. **Defʿ-i ḫumār** ister iseñ gel Muḥibbīʾyā / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G2091-1. Sāḳiyā **defʿ-i ḫumār** it ṣun şarāb eglenmesün / Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

defʿ-i melāl [1] Sıkıntının giderilmesi.

G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḫoş ṭut Muḥibbī dil / ʾIşḳuñ belāsı ʾāşıḳa **defʿ-i melāldür**

defʿ-i sevdā [1] Sevdadan kurtulmak.

G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cūybār ile olur çün **defʿ-i sevdāya** ʾilāc

defʿa [2] *Ar.* Kere, merre, kez, nöbet. (Ş. Sami, 2010: 237)

G2758-2. **Defʿa defʿa** dūd-ı āh u ḳaṭre ḳatre eşk-i çeşm / Mülk-i ʿışḳuñ ḳıl temāşā encüm ü eflākını

defīne [2] *Ar.* Yere gömülmüş mal ve akçe. (Ş. Sami, 2010: 237) *bk. genc-i defīn*

(defīne [1], defīnesi [1])

G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Gönlüm güher **defīnesi** ben bir ḳalenderem
G2345-4. Arayup dilde buldum genc-i ʿışḳı / Olur vīrānede ekşer **defīne**

defn eylemek [1] Gümmek, yere gümmek, kábr etmek...(Tulum, 2011: 559)

B134. Kūyı ṭopraġına **defn eylemeñ** baña ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola āḫır bu ten

defter [18] *Ar.* Yazı yazmak üzere birlikte dikilip kitap şeklinde konmuş beyaz evrak. (Ş. Sami, 2010: 237) / Şairlerin henüz bir 'divan' oluşturamayacak sayıdaki şiirlerini bir araya getirdikleri eserlere 'defter' veya 'mecmua' denmektedir.

bk. defter itmek, defterini dürmek, defter-i dīvān, defter-i ḥadīṣ, defter-i hicrān, defter-i ʿışḳ, defter-i pür-derd, defter ü dīvān, defter ü evrāḳ u dīvān, defter ü ḳalem, defter ü ṭūmār

(defter [6], defterde [1], deftere [3], defteridür [1], defterin [2], defterinde [1], defterinden [2], defterini [1], defterlere [1])

G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī **defter** olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile **defter** gösterür
G503-7. Nedür ḫaṭuñ didüm didi Muḥibbī / Senüñ bu seyyiātuñ **defteridür**
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül **defterin** / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül **defterinden** bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın yine **defter** gösterür
G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / Geh döner gül **defterinden** vird-i sübḥānı oḳur
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül **defterin** almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice **defter** ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḥāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze **defter** baġlamış
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze **defter** baġlamış
G1639-4. Evḳādı gül **defterinde** devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür / Ṣıġmaya **defterlere** ḥāl-i perīşānum benüm
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül **defterini** / Oḳısun eyle ṭulūʿ gel meh-i tābānun içün
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā **deftere** kātib / Cehd eyle ki her n'eyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2519-3. Ḳıṣṣaya ṣıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı **defterde** dīvānlar ile
G2678-3. Cevrüñüñ faṣl u bābını yazdum / **Deftere** ṣıġmadı kitāb oldı
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ **deftere** cürm ü günehi

defter itmek [1] Deftere yazmak, defter tutmak. (TS, 2009: 1035)

G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma kim / **Defter itmişdür** ṣaḳın bir birine devrān alur

defterini dürmek [1] Öldürmek. (TDK, 2011: 606) / Ortadan kaldırmak.

G127-5. Ey Muḥibbī **dürdi** şiʿrüñ **defterini** ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp

defter-i dīvān [3] Divan defteri.

G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılun şerḥinde başḳa **defter-i dīvān** olur
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbī **defter-i dīvānımuz**
G2268-5. Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi āhen ise / Ey Muḥibbī oḳıyan **defter-i dīvānumdan**

defter-i ḥadīṣ [1] Hadis defteri.

G206-6. Bu **defter-i ḥadīṣüm** ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim oḳursa lā-büd ider aña sirāyet

defter-i hicrān [2] Ayrılık defteri.

G542-1. Nice bir hecr içre gönlüm **defter-i hicrān** oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer dir gül zamānı **defter-i hicrān** oḳur

defter-i ʿışḳ [2] Aşk defteri.

G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / **Defter-i ʿışḳı** Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne ābād eyle gel / Yazılupdur **defter-i ʿışḳa** ezelden saña ḫāṣ

defter-i pür-derd [1] Dertli defter.

G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan **defter-i pür-derdümi**

defter ü dīvān [4] Defter ve divan.

G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil **defter ü dīvān** baña / Derd ü miḥnet sözlerin yazdum yiter ʿünvān baña
G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle raġbet bulmaz idi **defter ü dīvānumuz**
G1954-5. Şi ʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı Muḥibbī cān u dil / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı **defter ü dīvān** benüm
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi **defter ü dīvān** benüm

defter ü evrāḳ u dīvān [1] Defter, yaprak ve divan.

G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından bir varaḳ şerḥ eylesem / Nice nice **defter ü evrāḳ u dīvān** baġlanur

defter ü ḳalem [1] Defter ve kalem.

G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki dildāra ʿarż ide / Doymaz firāḳ āteşine **defter ü ḳalem**

defter ü ṭūmār [1] Defter ve kâğıt yığını/tomar.

G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı bu **defter ü ṭūmāra** henüz

deger [5] Mukabil, muadil, şayan, şayeste. (Ş. Sami, 2010: 238)

(deger [4], degeri [1])

G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān **deger** mi bir naẓarına bahā nedür
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳıṣṣadur **degeri** ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u eger ʿarż
G1444-4. Şorarsañ baña ʿışḳuñ ḳıymetini / İki ʿāleme **deger** bir dem-i ʿışḳ
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden naẓmʿaṭādur / **Deger** her sözi yüz biñ āferine
G2574-2. Seni bir kez gören ey yār-ı cānı / **Deger** mi ġayre yāḫūd ṣola ṣaġa

degişmek [6] *T.* Bir şey verip yerine diğer bir şey almak, tebdil etmek, değiştirmek. (Ş. Sami, 2010: 239)

(degiş [2], degişdük [1], degişdüm [2], degişmezler [1])

G1127-4. Derdi dermāna **degişdük** fāriġ ol bizden ṭabīb / Nefʿü żarrı ḫālümüzce añlaruz ḫāżıḳlaruz
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü lezzet al / Derdi dermāna **degiş** yaʿni belā vü miḥnet al
G2327-4. Giceyi güne **degiş** ḫaṭṭuña didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dirʿanberi kāfūr eyle
G2383-4. Senüñ medḥüñde bu beytüm görenler / **Degişmezler** anı dürr-i şemine
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam **degişdüm** derdi dermāna
Mr26-1. Nakşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür **degişdüm** derdini dermān ile

degme [13] *T.* Her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele. (TS, 2009: 1044)

bk. degme kes

G677-2. **Degme** nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan şanma hep Ferhāddur
G793-2. **Degme** nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini şanma kim Manṣūrdur
G1115-3. Şorma Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı baña şor / **Degme** kimse idemez mes'ele-i ʿışḳı temiz
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa yolında anuñ **degme** ser olmaz
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi vādī göñül eglencesi / **Degme** yirlerde ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1233-4. Şanma her ʿāşıḳ olan cān vire cānān yolına / **Degme** Manṣūr daḫi eylemeye dāra heves
G1253-1. Şi ʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün **degme** kimse aña diş uramamış
G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi **degme** çerāġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel **degme** bir kişi ile eyleme lāġ
G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer **degme** merde münkeşif
G1532-5. **Degme** kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G1556-5. **Degme** nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye şoruñ / Işḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk gerek
G1737-4. **Degme** bir cāya anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G1758-3. Söz güherdür **degme** kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān şarrāfa gel
G2322-3. **Degme** kimesne şuyına baḳmaz yüzin yumaz / Nisān şuyıyla ancaḳ ider iftiḫār serv
G2345-5. Ḫıred bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / İyān olmaz bu **degme** ḫurde-bīne
G2384-4. İşḳuñ kemānı saḫtdur **degme** kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz o yāyile
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / **Degme** kişiye şanma ki böyle güher düşe
G2507-3. **Degme** kimse şofrasına ʿışḳuñuñ el şunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / **Degme** bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi **degme** belā ile yirinden
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin **degme** ey dil derdüñi

degme kes [7] *bk. herkes*

G675-2. **Degme kes** itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür
G1444-5. Muḥibbī **degme kes** ḳadrini bilmez / Küşādedür hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ
G2015-4. Şan ʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete **degme kes** / Olmayınca bu belā kūhı içinde kūh-ken
G2051-6. İşḳ yāyı ḳatı yādur **degme kes** el urmasun / Şor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten

G2088-4. Noḳṭa-i laʾl-i leb ile mū-meyānı farḳını / Fehm idemez **degme kes** olmasa ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur **degme kes** el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı **degme kes** fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var

degmede [5] *T.* Kolay kolay, her zaman. (TDK, 2011: 74)

G760-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī eyleme dünyāya meyl / **Degmede** meyl eylemezler ʿavrata merdāneler
G1339-7. Virmedi kimse meyān ile dehānından ḫaber / **Degmede** olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayba ıṭṭılāʿ
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam dime / O ḥesābı rāst gelmez **degmede** bāzārda
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez o bārī **degmede** ol ḫār benüm gibi
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā bu sırrı **degmede** keşfʿ idemez ziyān

degmek [18] *T.* (Ş. Sami, 2010: 239) *bk. göz degmek*

(degdi [2], degdükce [1], dege [1], deger [2], degme [1], degmeñüz [3], degmese [1], degmesün [1], degmez [4], degse [1], degseñ [1])

1. Tesir etmek, tak etmek.

G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / **Degdi** ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G184-2. Çünki **degmez** hecrine vaṣlı şanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G264-4. Baña **degdi** belā vü miḥnet ü ġam / Olaldan dostlar Mecnūna vāriş
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳı **degmesün** diyü bīmāre perçemüñ

2. Dokunmak, temas etmek.

G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle ten / Gözlerüm ger **degmese** bārān aña
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp **degdükce** dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler niṣār
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum daḫi olur sitīz / Āteşe **degseñ** nitekim rūşenāyi ola tīz
G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre **dege** al elüñe sīneye çek
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem **deger** āb üstine
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u şadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan **degse** bu sīnem kūsına

3. Dokunmak, ilişmek, raci ve ait olmak.

G265-6. **Degmeñüz** virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām ile baḫş
G1151-4. Virüp dermānuñı al derd-i ʿışḳı / Bunuñ tek **degmeñüz** sermāye düşmez
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / **Degmeñüz** bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāş
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil **degme** teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek

4. Yetişmek.

Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle ḫande ider nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı anuñ serve **deger** nāzlanur

5. Müsavi ve mukabil olmak, karşılık olabilmek, tekabül etmek.

G1689-2. Sīne şaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege **degmez** mi seyrān eyle gel
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi **degmez** eyle anı bahāne
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum **degmez** midi bir kez anuñ ṣormaġına

degül [323] *T.* Değil. (TS, 2009: 1054) // İsim cümlesinde yükleme veya başka öğelere olumsuzluk anlamı veren sözcük, ek fiilin olumsuzu.

bk. ʿaceb degül, elde degül, ġam degül, ḥācet degül, ḫāli degül, hīç degül, ḳābil-i beyān degül, ḳābil-i dermān degül, ḳābil-i ʿilāc degül, lāyıḳ degül, mümkin degül, ṭañ degül, yol degül

(degül [253], degüldüm [1], degüldür [35], degüldürür [3], degülem [7], degülken [2], degülse [11], degülseñ [7], degülsin [3], degülüz [1])

G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil **degüldürür** göñül illā saña saña
G15-4. Sīne-i şad-pārede olmaz nihān āhum yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāş içre **degül** pinhān şabā
G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ **degül** āheng ider eṭrāf baña
G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / Ben **degülem** yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḥayrān aña
G40-4. Şāhid **degül** mi ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G43-4. Ey şaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende **degül** ʿaḳl u göñül yār baña
G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm **degül** / Ṭāʿna gelmişdür gök ehli çeşm-i ḥayrāndur baña
G74-3. Āh kim baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā **degül** sāḥil baña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen **degül** mi çehre-i zerdüm saña
G107-5. Yalñız bir ben **degülem** ol mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña

G129-3. Serümi bağlama ḳaṭar öñüne ḳādir **degülem** / Anı ġılṭān ideyim tā başa ṣem-i merkeb
G162-4. Gül dimek yüzine çün **degül** edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-faż̇l-ı Rāb
G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl **degül** ḫāli felekden āfitāb
G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi **degüldürür** ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat
G214-4. Ben **degülem** yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg **degül** mi urasın aġzuña sen mühr-i sükūt
G238-2. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben **degülem** nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir **degülseñ** eyle o miskīne merḥamet
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün **degül** vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndur ʿabeş
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye **degül** līk saña cān ile muḥtāc
G286-4. ʿIşḳuma şāhid **degül** mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmayaʿuşşāḳa ḥucāc
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi din-i Mesīḥ / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş **degül** ammā şaḥīḥ
G310-3. Bir nice gün şād idüp döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre **degüldür** rūz u māh u sāl-i çarḫ
G325-4. Ġam **degül** gel aramızda olsa bu ʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir baʿīd
G327-4. ʿİbret **degül** ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet **degül** mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil **degül** / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G329-3. **Degüldür** ḫusrev līk ʿāşıḳ oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G368-3. **Degüldür** ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-iʿulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā **degül** cāy-ı sürür
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ **degül** ben ol ġazāl-ı vaḥşi / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger ʿāşıḳ **degülse** kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an şarmaşur
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rifʿāt **degüldür** belki żilletdür
G434-5. **Degül** perr-i mekesden yeg bu dünyā / Muḥibbī çekdügüm āḫırı ġamıdur
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḥayf **degül** mi ki başup ḫāke çıḳar
G444-1. Ġamz oḳlarıyla sīnede bu dil nişānedür / Ḳaṣd eyledügi sīne **degül** belki cānedür
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük **degül** derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş **degül** aḳan belā ırmaġıdur
G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ na īm ü niʿmetin / Çün **degül** bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G486-2. Ṣalınan iki ṭarafdan dilberüñ kākül **degül** / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın gezdürür
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki **degül** cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / Eksük **degül** ikisi daḥi başa belādur
G530-2. Yine meclisde ey ney nāliş eyle / **Degül** bāḳi cihān āḫırʿademdür
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile **degül** göz yaşı nāgāh gelür
G584-3. **Degülsin** ḫaste göñlümden ḫaber-dār / Yatur ṭaş işigüñde zār u mehcūr
G584-5. **Degül** müşkil cefā vü cevrüñ ey dost / Velī müşkil budur senden olam dūr
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ **degülse** / Neden ʿışḳ ehli yatur anda bīmār
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük **degül** bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / **Degül** ol ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ki cān içün nizāʿ eyler
G659-3. Ḳonup ṣaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış **degül** dāġ-ı nihān yir yir
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir **degüldür** herkesüñ başında bir sevdāsı var
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi **degül** çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan **degül** ʿāciz benüm dil gibi bāzum var
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük **degül** tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū **degül** bu yoḫsa deryā mı olur
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān **degül** ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ **degül** görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān **degül** eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G817-5. Aldı dil ḳāniʿ **degül** cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḥi tek istesün ḳurbān olur
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ **degül** atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mūrdur
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf **degül** ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G853-4. **Degül** eksük cihānda şādī vü ġam / Ġama ġam yime şāda olma mesrūr
G866-3. Ṣol deñlü itdi cevri ʿuşşāḳa ol cefā-cū / Boynıda görinenler kākül **degül** günehdür
G878-1. Ḫadd-i nigār baña gül-i aḥmer **degül** midür / Ya zülf-i dost müşk-i muʿanber **degül** midür
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver **degül** midür
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir **degül** midür
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın o kemter **degül** midür
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd **degül** midür
G878-6. Geh sīnesine şerḫa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender **degül** midür
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi nūrı **degülse** eydiñüz pes yā nedür
G898-2. Ḥāl-iʿālem bir **degüldür** gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān baña yiter / Kime rūşen **degül** kevn ü mekān baña yiter
G900-4. Nevbet-i şāhı **degül** derd-i ser oldı ḥāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān baña yiter
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum **degül** yoluñda böyle cān aḳar
G924-3. Sīneden ḫāli **degül** bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ meskenidür ekşeri vīrāneler
G934-6. Zāhidā ṭāʿat **degüldür** gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın şanma ṭāʿat arturur
G952-3. Görinen deryā **degüldür** belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G960-3. Terk-i cān itmek revādur terk-i yār itmek **degül** / Yolına cān virmegi çoḳdan göñül iḳrār ider

G992-2. Ḫaṭ **degüldür** leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem **degül** belki duḫānumdur
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / Görinen ser **degül** belā kūh mıdur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet **degüldür** belki rāḥat arturur
G1023-6. Muḥibbī'nüñ **degül** ġayri murādı / Murādı ancaḳ anuñ dergehidür
G1108-3. Dostlar mevc-i belā eksük **degül** şimdengirü / Baḥr-i ʿışḳa lücce-i efkāre düşdi göñlümüz
G1110-2. Görinen başum **degül** belki belā kūh-sārıdur / İki ʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il **degül** dīdārsuz
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḥi nālem henüz / Ey ḳamer bir şeb **degülsin** vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1137-2. Güzeller şayd olalı sīm ü zerle / **Degüldür** kīse-i çeşmüm semensüz
G1139-2. Olacaḳ iş çün **degül** ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1160-2. Bir ẕerre **degül** ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz biz
G1167-2. Göñülden şaḳlaram rāz-ı dehānın / **Degül** dīvāne çünkim maḥrem-i rāz
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ ol gül ʿiẕārumuz / Eksük **degüldür** anuñ içün āh u zārumuz
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid **degül** mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1230-2. Kimseler ḳādir **degüldür** ʿışḳdan baḫş itmege / Feylesof-ı dehr olanlar eylemişlerdür ḳıyās
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde dāimā eksük **degüldür** ḫār u ḫas
G1236-3. Oḳuyup görmiş **degül** beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1242-2. Seni **degül** bir naẓarla dehri tesḫīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1253-2. Beñzemese şi ʿrüme şi ʿri n'ola şā ʿirlerüñ / Kim ki şarrāf ola dir kim bir **degül** altun gümiş
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş **degül** gözler anı dil-rübā imiş
G1310-5. İtdi pāyuña Muḥibbī cān niṣār / İtmege ḳādir **degül** bihter ʿivaż
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet **degül** mīme nuḳaṭ
G1326(a)-3. Ṭoldur berü şun sāḳī çün ʿömr **degül** bāḳi / Bārī alalum bir dem ʿömr-i güẕerāndan ḫaẕẕ
G1331-1. ʿĀşıḳam derdā **degül** aḥvāle kimse muṭṭali ʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemi ʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben **degül** ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1349-5. Bir **degüldür** bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki **degüldür** hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür **degül** erden ıraġ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / Yeg **degül** midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik **degül** mi aña göñül baġlamaḳ
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek **degül** ḥaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret **degül** mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ **degül** bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1465-1. Artarsa n'ola nūr-ı cemāli Muḥammedüñ / Kesbi **degül** cem ʿ-i ḫiṣāli Muḥammedüñ
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / **Degül** mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1480-1. Yine eşkümle oldı la ʿl-i hem-reng / Cefādan başuma eksük **degül** seng
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül **degül** / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda ʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür **degül** mi ol diremden yeg
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile **degül** dilden çıḳan āhı görüñ
G1520-4. Şanmañuz lāle **degül** vādiler içre görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaşduñ **degülse** dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū **degül** başda duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı kim / İḫtiyar ile **degüldür** cünbişi merdānenüñ
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿiş gül **degül** sünbül **degül** / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña mülk-i ʿArabdan yeg / **Degüldür** şekker-i Mışrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / **Degül** midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil **degül** bir şey edebden yeg
G1573-3. Cihān bāḳi **degül** dār-ı fenādur / Ne ışşı var olan ẕevḳ u şafānuñ
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm **degül** her şeb şerāruñdur senüñ
G1603-3. Ṭaġ u şaḥrāda bitüp lāle **degüldür** görinen / Gözleri yaşı dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik **degül** çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb **degül** kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine dīvāne **degülseñ** / Cān yaḳma ruḫ-ı şem ʿine pervāne **degülseñ**
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol cān ile serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama merdāne **degülseñ**
G1638-3. Didüm ruḫı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger dāne **degülseñ**
G1638-4. Çün gencdürür vaṣlı nigāruñ ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne **degülseñ**
G1638-5. ʿUṣṣāḳ-ārā olmayasın merd Muḥibbī / Meydān-ı maḥabbetde ḳıyar cāne **degülseñ**
G1639-5. Ey Muḥibbī görinen güller **degül** gülzārda / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā **degül** / Bāde-i ṣāf eldedür şanmañ dem-i şahbā **degül**
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u şola / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer yā **degül**
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Seni isterler ḳamu itdükleri ġavġā **degül**
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḫāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz anı deryā şanursuz görinen deryā **degül**
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Şanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā **degül**
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim ḫaber **degül** / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar **degül**
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar **degül**
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür ki göñülden gider **degül**

G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz ise anda göñülden giçer **degül**
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki gūş ide / Aña Muḥibbī diyebilür mi güher **degül**
G1666-1. Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül **degül** / ʿĀṣıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül **degül**
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül **degül**
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum şanma anı mül **degül**
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri ḳul **degül**
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur ādem **degül** / Eyleseñ içe naẓarʿıyş-ı cihān bir dem **degül**
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem **degül**
G1667-3. Vaṣl bāġından ırag olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem **degül**
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ em **degül**
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem **degül**
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün ṣādılıġı tīz giçer bir dem **degül**
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem **degül**
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey leṭāfet gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḥi ḫurrem **degül**
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem **degül**
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem **degül**
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük **degül** / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük **degül**
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / ʿIşḳ şāhı devletinde mübtelā eksük **degül**
G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi **degül** bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük **degül**
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḥażrete / Görürem sen de dilā ḫavf u recā eksük **degül**
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük **degül**
G1715-1. Gül ile ṣaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı **degül** / Bülbülün zārılıġı ḥayret-i dünyā mı **degül**
G1715-2. N'ola bārān ile dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nafḥa-i ʿīsi mi **degül**
G1715-3. Dem-be-demʿıyş u ṣafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül her biri gūyā mı **degül**
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḫüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa muḥaṣṣā mi **degül**
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı **degül**
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña māh-ı nev **degül** / Nūr-ı ḫüsnüñe muḳābil mihr bir pertev **degül**
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev **degül**
G1719-3. Kim ki ʿāṣıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne ʿāṣıḳdur velī Ḫusrev **degül**
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev **degül**
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm umup dime ekse cev **degül**
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner **degül** / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar **degül**
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür ki göñülden gider **degül**
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer **degül**
G1721-4. Virse ẕiyāyı ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer **degül**
G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī diye bunuñ çün güher **degül**
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir **degülse** yā nedür baña bu ḫāl
G1726-4. Çün **degül** bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʾl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı **degül**
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / Laʾl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı **degül**
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire ṣalmalı **degül**
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı **degül**
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim buları ṣatun almalı **degül**
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān eksük **degül** / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük **degül**
G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān eksük **degül**
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük **degül**
G1739-4. Laʾl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḫẓa ḳan eksük **degül**
G1739-5. Gönli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül daḥi āb-ı revān eksük **degül**
G1740-1. Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān **degül** / Ehl-i diller arasında dostlar insān **degül**
G1740-3. Şöyle ḫayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḫālüme ḫayrān **degül**
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḫasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz şanma kim cān bülbüli nālān **degül**
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi şanmañ ki dilber ḫālüme ḫandān **degül**
G1740-6. Laʾl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān **degül**
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān **degül**
G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum **degül** / Görinen kūh-ı belādur oñmaduḳ başum **degül**
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir anadan / Şanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum **degül**
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum **degül**
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ʿālem içre kimse sır-dāşum **degül**
G1743-5. Şemʿ gibi ḫasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum **degül**
G1749-5. Māhlarda Muḥibbī ḳādirüñ gör ḳudretin / Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb **degül**
G1760-1. Yoluña cānum fedādur şanma sīm ü zer **degül** / Dem mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter **degül**
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel şaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er **degül**
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser ser **degül**
G1760-4. Hīç te'ṣir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer **degül**
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḫüsni dilinde dem mi var ezber **degül**
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şemʿine ḳarşu / **Degülsin** aña pervāne velī ben yana ṭapşırdum
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / Ḫūr u kevṣer istemem çünkim **degül** bābum benüm

G1825-5. **Degüldür** ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete māyil / Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müşteāḳ-ı dīdāram
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük **degül** / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ırag / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük **degül** saña elem
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḫayf **degül** mi ʿömri şarf-ı dehr-i bī-ḥaşıl ḳılam
G1878-3. Zülfi āfet fitne-i āḫır zamāndur gözleri / İḫtiyār ile **degüldür** zülfine meftūnluġum
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım **degül** yoḳ sīm ile zerdüm benüm
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük **degüldür** gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1911-6. Şi ʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün **degül** ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek **degülse** ḳaşdı ger / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen nergis **degül** / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1976-1. Şalınan boynuñda zülfüñ şanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ **degül** baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1978-3. **Degülse** ol şaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam
G1991-4. **Degülken** kimseye ḳudret hümā murġını şayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın şaluben anı aldurdum
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük **degül** derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā **degül** midür sulṭāna hem
G2025-5. **Degül** mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ şaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2059-2. Hīç kes virmiş **degül** yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2066-3. Ġırra olup bu ḥüsne cevr itme / Çü **degül** ḥüsn pāy-dār şaḳın
G2073-3. Derūnum ḥālini bir kimse bilmez / **Degüldürür** içi ẓāhir ṭaşından
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben **degülem** ʿışḳ ile ya hū diyen
G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ **degül** / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2085-2. Bir kerāmet mi **degül** Mecnūna ḳuşlar cemʿ idüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2093-1. Ḫaṭ **degül** belki ḫār imişsin sen / Şaç **degül** belki mār imişsin sen
G2096-2. Kimseye bāḳi **degüldür** çünki bu ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var iken
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma **degül** çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2123-1. Nāziklik ile gönlümüz alan **degül** misin / Āh ol cefā sen cevr-i firāvān **degül** misin
G2123-2. Bir ġamze ile fitne şalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir şīve ile āfet-i devrān **degül** misin
G2123-3. Bu göz yaşını cū yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān **degül** misin
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān **degül** misin
G2123-5. Alduñ Muḥibbī gönlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān **degül** misin
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi **degül** işbu dehānuñdaki ḳan
G2129-5. Ḫūblıḳ resmin budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu **degül** mihr ü vefā ḳılup uṣūldan çıḳasın
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Gönlümüñ iñildisi de kem **degül** ṭolābdan
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir **degül** bir kimse dek ḳaçsun
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi itmeñ ʿaceb / Çünki şevḳüm kem **degüldür** bülbül-i gülzārdan
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem **degülem** ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña **degüldür** bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān **degül** biñ bile Tūrāna virmezin
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān **degül** bāḳi / Göñül virüp aña bu i ʿtibārı n'eyleyin
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ **degül** / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen
G2200-5. Mūy-ı jülīdem **degül** belki başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan
G2203-2. Şafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / Göz ḳaresiyle **degül** belki ciger ḳanumdan
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ **degül** şunġurdan
G2230-3. **Degüldür** ʿāşıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2260-1. Kem **degüldür** gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan / Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭolābdan
G2263-2. Tā ebed fāriġ **degül** dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / Işḳ ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ **degüldür** baña şatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn meʿānī bulına / İşidenler diyeler bu söz **degül** dürr-i şemin
G2332-3. Ġālib **degülse** zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül / Cemʿ olsa mūr ġālib olur ejdihāsına
G2355-2. Ne ʿācizem ki cürmüme tā ola i ʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma **degül** çün benüm Allāh
G2369-5. Dil **degül** belki cān da pārelenür / Yār eger ursa zülfine şāne
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ **degüldür** eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur ciger şad-pāre de
G2418-1. Ne var şād ü feraḥ hem-dem bizümle / **Degülse** maḥrem oldı ġam bizümle
G2418-2. Vefāsın görmedümse n'ola yārüñ / Cefā eksük **degül** epsem bizümle
G2420-2. Zāhidā muʿciz **degül** mi zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ **degül** pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2453-4. Bir sāʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳāne / Taḫsīn **degül** mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / **Degül** ḳādir eli ditrer aña şunmañ ayaġ anda
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eşer ẓāhir **degülken** ṭāḳıla
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez **degül** ki şol u şaġına
G2540-4. Eger Ferhād u Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / **Degüldür** her biri ʿışḳ içre bence
G2544-1. Neden eksük **degül** sīnede kīne / Revā mı dostum andan bu dine
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün **degül** bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
G2566-1. **Degül** ben ḫastenüñ ḫālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb ben bendeden āgeh
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫʷāre mu ʿāvin **degül** çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına
G2582-5. Şekk **degül** ṭāḳat getürmez bil taḫarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine
G2591-2. Erlik **degül** mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola

G2624-5. ʿIşḳum **degül** mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḥācet beyān daḫi
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur niʾmet **degül** midür / Şākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını
G2685-5. Bu Muḥibbīʾyi cemālüñ şem ʿine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ **degül** külli yaḳup nār it beni
G2696-4. İçerüz bādei lʿik muʿterifüz cürmümüze / Ḥamdülillah **degülüz** ṣūfi gibi tiryāki
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ **degüldür** yoḳdur anuñ meşrebi
G2707-3. Niẕār itmek diler ḫāk-i pānā / **Degüldür** bundan özge ārzūyı
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān terkin emr ider / ʿĀşıḳ **degül** mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını
G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ **degül** māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar kūyını
G2747-5. Ḥūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş **degül** bir böyle ṣūḫ-ı dil-keşi
G2770-2. Eger Leylī **degülse** ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2782-1. Görmen yaşum **degül** kūh-ı belā ṭaġı gibi / Her yañadan yaşum aḳar anuñ ırmaġı gibi
G2798-5. Gözlerüm yaşı **degül** eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı **degül** baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā **degül** maḳṣūd olan şimşāddan / Şīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen **degül** dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün **degüldür** bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı **degüldüm** bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ yoluña varmalu **degül** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr25-12. Bildiler **degül** vefā bünyādı üzre **degül** ʿālemi / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D19-2. Gerçi kim eksük **degüldür** dilde her dem zehr-i ġam / Defʿ ider vardur anı elde mey-i tiryākımuz
D48-1. Alnuña yā yüzüne ʿāşıḳ **degülse** āfītāb / Yā ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B80. Gel göñül dünyāya virme ki **degüldür** bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʿālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül **degül**
B106. Āh kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān **degül** / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḫi āsān **degül**

dehān/dehen [75] *Far.* Ağız. (E. Tevfîk, 1890: 482)

bk. dehān-ı yār, ʿiyş-ı dehān, mīm-i dehān/dehen, rāz-ı dehān, ser-i dehān, sırr-ı dehān, zülf ü dehen

(dehān [6], dehāndur [1], dehānı [9], dehānıdur [1], dehānın [2], dehānından [12], dehānını [1], dehānumçün [1], dehānumda [2], dehānumdan [1], dehānumı [1], dehānuñ [12], dehānuña [1], dehānuñdaki [1], dehānuñdan [4], dehānuñla [2], dehen [3], dehende [1], dehenden [2], deheni [2], deheninden [1], dehenüme [1], dehenüñ [7], dehenüñdür [1])

G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña şaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne şan ejder **dehānıdur** baña
G149-1. Didüm **dehānuñ** öpse idüm ḳılma beniʿayb / Didi **dehānı** kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G173-4. Var mıdur cānā **dehānuñ** diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ **dehānı** yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G218-4. Görüp meyān-ı yāri nʾola aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün **dehān** dost
G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli ḫaḳḳa **dehānın** dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G365-1. Egerçi kim **dehānuñla** meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G440-5. Şemʿ-i ḥüsne yaḳsa dil pervānesin açman **dehān** / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen **dehānın** ammā bir noḳṭadan nişāndur
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsāʾaṣāsından nişān / Cān bağışlar leblerüñ īsi **dehānından** ḫaber
G598-1. Kimdürür vire baña yārüñ meyānından ḫaber / Yā kim ola muḫtaṣar vire **dehānından** ḫaber
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol **dehen** midür / Yā ḥıżr-ı zinde didügüñ anı emen midür
G660-3. Her ne sāḥirdür **dehānından** ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G661-1. Lebüñe mül didüm zülfüñeʿanber / **Dehānuñ** ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret **dehānumda** zebān ditrer
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḫan lʿik **dehenden** çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G752-2. Ḫaber ṣorma **dehānından** ḥabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod beli var
G765-3. Ḫuşk olupdur āteş-i dilden **dehānumda** zebān / Vaṣf-ı ruḫsāruñ ḳaçan ḳılsam zebānum tāzeler
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḥaḳḳa **dehānuñdan** nişān / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna ṣor
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol **dehen** midür / Yāḫūd bu ḥıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G869-5. Laʿl-i şīrīn ü **dehānı** yādına / Bu Muḥibbī cān virür Ferhāddur
G904-5. Geh **dehānuñ** fikr ider gāhi meyānuñ żikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem **dehān** içre zebān ditrer
G995-1. **Dehānı** mīme zülfi cīme beñzer / Teni billūra yāḫūd sīme beñzer
G1025-5. **Dehānuña** kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1025-6. Muḥibbī teng **dehānından** egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḥāl eyler
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki bir noḳṭa **dehāndur**
G1037-3. Ġonce ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi laʿl-i lebi ile **deheni** nāzik-ter
G1043-1. Var mıdur bilsemʿaceb yārüñ **dehānından** ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber

G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa **dehenüñdür**
G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi yār güftār eylemez / Kim **dehānı** olduġın ʿuṣṣāḳa iżhār eylemez
G1101-4. **Dehenüñ** fikri ile ince bilün ẕikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1150-3. Noḳṭa **dehenüñ** ẕikrini fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu rāz
G1152-3. **Dehānuñla** meyānuñ sırr-ı ġaybı / Ḫıred-mend anı hīç tefhim ḳılmaz
G1196(a)-3. **Dehān** ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G1201-3. Ger **dehān** olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuña kim beñzedür ġonce güler hīç söylemez
G1202-5. Ṣun aġzuma **dehānuñ** şekkerini / Benüm boynuma ol şekker kem olmaz
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş **dehānumdan** benüm / Ṣu ʿle virür her yaña çünkim düşe āteş be-ḫas
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez **dehānından** cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ **dehānuñ** üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül mīme nuḳaṭ
G1339-7. Virmedi kimse meyān ile **dehānından** ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayba ıṭṭılāʿ
G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla **dehānuñdan** ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde münkeşif
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa **dehānuñdan** eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde anca yoḳ
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz **dehānuñdan** eṣer / Müşkili ḫall it ḫabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1472-1. Cīm zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol **dehenüñ** / Līk yoḳ nām u nişān o **dehenden** suḫanuñ
G1485-5. Fikr idelden **dehānı** var mı diyü / Oldı ʿālem Muḥibbī gözüme teng
G1489-1. Nişānın virmedi kimse **dehānuñ** / Didiler ḳıldan incedür meyānuñ
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa mecālin ḳomadı / Gülşen-i ḫüsnüñ ile ẓāhir olaldan **dehenüñ**
G1616-4. Araduñ ey dil **dehān** ile meyānından eṣer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum **dehānuñ** sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum **dehānuñ** sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup **dehānı** ẕikrin idelden / Baña siz ʿilm-i ġaybdan şoruñ ḫāżır-cevāb oldum
G1950-2. Bālā ḳaddini serve **dehānını** ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ **dehānından** ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cürʿa nūş itse biraz içsem **dehānından**
G2106-3. **Dehānından** söz açsam ger baña taʿẓimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber şorsam eydür ince ḫayālem ben
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu **dehānuñdaki** ḳan
G2200-3. Dil **dehānuñ** yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile nā-būddan
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb ister / Ne ḫaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ **dehānumçün**
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb / Bu ne istiġnā olur açmaz **dehen**
G2295-1. **Dehānuñ** ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu
G2441-5. Virmek olurdı **dehānından** Muḥibbī bir nişān / Āb u ḥayvān ger bu ʿālem içre nā-yāb olmasa
G2521-2. Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum / Od şaçıla dehr içre bu dilden **dehenüme**
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde leẕẕet / Melāḥat ki ḳomış Ḥaḳḳ ol **dehende**
G2586-3. **Dehānuñ** var mı yoḳ mı ḫurde-bīnā / Görinmez nice diyeler yaḳında
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḥları ile **dehānı** yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2686-3. **Deheninden** baña ʿahd itmiş iken būse nigār / N'eyledüm ʿahdi niçün bozdı a ġaddār şıdı
G2690-3. **Dehānı** ḳāmeti çeşmi yañaġın / Cihānda medḥ iden ḫoş ʿālem itdi
G2726-2. **Dehenüñ** vaṣfını gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi var mı açа ġonceler anda **deheni**
G2741-3. **Dehenüñ** zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker **dehenüñ** ẕikr ile aġzum şuyı aḳdı
D4-1. Ey dost laʿlüñ ile **dehānumı** şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it

dehān-ı yār [1] Sevgilinin dudağı.

G1026-3. **Dehān-ı yāre** her kim noḳṭa dirse / Meyāna mū disün ince meyāndur

dehr [96] *Ar.* Cihan, âlem, tabiat, hayât-ı dünyâ. (Ş. Sami, 2010: 240)

bk. āfîtāb-ı dehr, āşiyān-ı vādi-i dehr, dehr ni ʿmeti, dehri ṭutmaḳ, dehr-i ʿacūze, dehr-i bī-vefā, dehr-i çarḫ, dehr-i cefā-kār, dehr-i denī, dehr-i dūn, dehr-i pīre-zen, dehr-i zāl, dest-i dehr, dimāġ-ı bāġ-ı dehr, dimāġ-ı dehr, feylesof-ı dehr, ġavvāṣ-ı dehr, geşt-gīr-i dehr, gūş-ı dehr, gülsitān-ı dehr, gülşen-i dehr, maġlūb-ı dehr, gül ü dehr, Mecnūn-ı dehr, metā ʿ-ı dehr, meydān-ı dehr, naḫş-ı dehr, nev-arūs-ı dehr, pādişāh-ı dehr, ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl, sırr-ı dehr, Zāl-ı dehr

(dehr [28], dehrden [1], dehre [13], dehri [12], dehrüm [1], dehrüñ [41])

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma **dehrüñ** ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu zāl
G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / **Dehr** içre ne ġam er diseler pādişā saña
G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ ṭutalum olduñ Efridün / Bu **dehrüñ** pençesin Rüstem olup ʿālemde burduñ ṭut
G184-5. **Dehr** bāġında Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G207-3. Şaḳın **dehre** ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda çün mihmāndur ey dost
G263-5. Ey Muḥibbī **dehr** elinden pādişehlerdür zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāş
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḫabībim yüzüñ aç / **Dehri** tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G310-2. Ġurra olma **dehre** āḫır ol seni bīdār ider / Şubḥ ki bir ḫᵛāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ

G316-2. **Dehr** elinden cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler nāy ü iñler çeng ü ʿūd
G321-4. **Dehr** elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G375-2. Eylemez kimseye bu **dehr** vefā / Böyle olmış ezelde ḳāʿidedür
G394-3. Çözüp şaçını itse ne ṭañ **dehri** pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāneʿarż ider
G430-1. **Dehr** eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer şunar / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver şunar
G475-4. Şaḳın aldanma görüp **dehrüñ** na īm ü niʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı **dehrüñ** māh ü sāl üstindedür
G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya **dehri** almaz ḥabbeye / Ḥırḳaya ḳāniʿdür ol dībādañ istiġnāsı var
G514-5. Bugün Maḥmūd'ıyam **dehrüñ** gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G573-4. **Dehrüñ** şafā vü zevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḫʿāba beñzer
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv ayaġında çaġlayan / **Dehrüñ** anuñçün virür āb-ı revānından ḥaber
G576-4. Maġzını itdi yine **dehrüñ** muʿaṭṭar bū ile / Kim nesīm-i şubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş'āruñı / **Dehr** içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G609-5. Didiler şiʿr-i ḥayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu **dehrüñ** kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-yaʿḳıl olup **dehr** içre her dem çü çeker
G676-1. Ḳanda kim **dehrüñ** açılmış bir gül-i raʿnāsı var / Aña ḳarşu şad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G701-2. N'ola olduñ ise **dehrüñ** teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degülʿāciz benüm dil gibi bāzum var
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / **Dehr** elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G801-2. Oldı hem dimāġı **dehrüñ** çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G806-5. Ey Muḥibbī key şaḳın dil virme **dehre** şanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G853-6. ʿAceb mi iñlesem bu **dehr** elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş'āruñı / **Dehr** içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G869-1. Sāḳiyā gör **dehri** bī-bünyāddur / Bāde şun kim ʿömr hem berbāddur
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi **dehri** bu çeşm-i eşk-bār
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / **Dehr** eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G958-4. Eyledi **dehrüñ** dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / **Dehr** ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G1029-1. Açüben yār yüzin **dehri** ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahi ʿār eylemez / Ne palāsın isterüz **dehrüñ** ne dībāsındayuz
G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger alsa gözümden / Bu **dehri** şanmañuz pür-sim ḳılmaz
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu **dehre** baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña bes
G1242-2. Seni degül bir naẓarla **dehri** tesḫīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1249-1. Eyleyen **dehri** muʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gīsū imiş
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi **dehr** içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1430-7. Ey Muḥibbī **dehr** elinden her biri eyler fiġān / Aç ḥaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / **Dehr** elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1484-2. Muʿaṭṭar eyle gel **dehrüñ** dimāġın / Ele al şāne eyle dāra zülfüñ
G1583-2. Vāʿıẓā cennet şarābı kevṣer ü ḥūrī saña / Şimdilik maḥbūb u meyle **dehri** ḫoş görmek gerek
G1661-5. Bī-vefādur **dehrden** umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1665-6. İtmedi **dehrüñ** dimāġını hevāʿanber-şemim / Açılup tā olmayınca nāfe-i tātār gül
G1680-2. Egerçi **dehr** evvel gösterür ḳand / Velī āḫır içürür ol helāhil
G1704-8. **Dehr** Firʿavnın meger īmāna daʿvet itmege / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G1716-1. Naḳşına aldanma **dehrüñ** eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1725-4. Ziynetine şaḳın aldanma bu **dehrüñ** şimdi līk / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1825-4. Budur ẓikrüm budur fikrüm ki **dehri** ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng / Ḫiyle-ger şanmañ ki **dehrüñ** zāhid-i rubāhıyam
G1885-1. **Dehr** elinden nice bir zehr ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili medhūş idelüm
G1911-3. Balına el şunma **dehrüñ** vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G1939-1. Ferāġum var yine **dehrüñ** gülinden sünbülinden hem / Uşandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu **dehrüñ** aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem
G1953-2. İçüben boş idelüm işbu felek küplerini / **Dehr** meyḫānesine şucıyu dām eyleyelüm
G1960-4. Bu **dehre** şıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu **dehr** içinde emṣālüm benüm
G1990-5. Bu **dehrüñ** şayd-gāhından Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
G2146-1. **Dehr** içinde dostum şanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser laʿl eyledi **dehri** bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2171-6. İşbu **dehrüñ** nevʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẓar bu köhne zāli n'eylesün
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu **dehrüñ** māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2272-5. Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu **dehrüñ** inḳılābından
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde leẕẕet ile balın isteyen / Ṣoñra taḥammül eyleye **dehrüñ** cefāsına
G2349-1. Her kim iderse meyl bu **dehrüñ** vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya āḫır cefāsına
G2358-2. Bu **dehrüñ** luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile bāde
G2363-1. Her kim ki uya cān ile **dehrüñ** hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev şalar **dehre** / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre
G2449-3. Gösterür gerçi vefā ṣoñı cefā / İʿtimād eyleme gel bu **dehre**

G2449-5. Yār dīdārını dilerseñ eger / Döndire eşki Muḥibbī **dehre**
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / **Dehrüñ** bugün o baḳmadı hergiz şarābına
G2521-2. Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum / Od şaçıla **dehr** içre bu dilden dehenüme
G2540-2. Şaḳın aldanma **dehre** pend gūş it / Ki pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2550-1. Virme dil **dehre** şaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāşa
G2553-1. Meyl idüp **dehre** ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā ḳo anı sen baş üstine
G2555-5. Virme **dehre** dil şaḳın itmez vefā olʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol daḥi senden giçe
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / **Dehrüñ** hemīşe ḥāli budur inḳılāb ile
G2684-3. Vaşlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi **dehr** içre bu vīräneligi
G2699-4. Gedāñ olsam yiter ʿizzet ḳapuñda / Gerekmez **dehrüñ** olam pādişāhı
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre peleng / Rūy-ı zerd ile bu **dehrüñ** olmışam şīr-i neri
G2722-5. Meger bād-ı şabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın şubḥ-dem **dehrüñ** yine müşk-i ʿabir itdi
G2772-3. Şöyle beñzer ki şabā zülfine buldı dest-res / Eyledi **dehrüñ** dimāġını muʿaṭṭar būları
Mh2-5. **Dehr** bāġınun ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mh4-9. Ey bād-ı şabā zülfine gel dest-res eyle / Bu **dehr** dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / **Dehr** Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-11. Ebr gülzār üstine her şubḥ-dem gevher şaçar / Nefḥa-i bād-ı seḥer **dehrüñ** dimāġını açar
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup **dehrüm** ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam bu **dehrüñ** bāġına / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
Mr30-10. **Dehr** içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān bańa
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime şarardı yüzüñ neden / **Dehrüñ** ġamını ʿālem içinde çeken bilür
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile **dehrüñ** ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu **dehre** bir benüm gibi bī-çāre gelmeye

dehr ni ʿmeti [2] *bk. cihān ni ʿmeti, dünyā ni ʿmeti*

G62-4. Yime **dehrüñ ni ʿmetini** aldanursıñ ḥırş ile / Anı çoḳ yiyen olur elbette āḫır imtilā
G2768-2. Her kim ki **dehr ni ʿmetini** yiye ḥırş eyleye / Anuñ şoñında çekse gerek imtilāsını

dehri ṭutmaḳ [3] *bk. ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ, cihānı ṭutmaḳ, dünyāyı ṭutmaḳ*

G1100-5. **Ṭutdı** Muḥibbī **dehri** eş ʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi suḫan-ver bildüm cihāna gelmez
G2191-4. Sīnem üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb **ṭutsa** eger **dehri** tütün
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı **dehri ṭutdı** / Eger var ise eydüñ bir suḫan-gū

dehr-i ʿacūze [1] Kocakarı dünya.

G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu **dehr-i ʿacūze** / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā

dehr-i bī-vefā [2] Vefasız dünya.

G886-4. Şaḳın aldanma bu **dehr-i bī-vefā** bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol ızlāldur
G933-4. Yoluñda ölmek ey dilber sa ādet / Bu **dehr-i bī-vefā** içün ne ġamdur

dehr-i çarḫ [1] Feleğin dünyası.

G135-5. Yazdı **dehr-i çarḫ** Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir kitāb

dehr-i cefā-kār [1] Cefakâr dünya.

G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī gibi güldürmedi anı / Ne ḳıldı ʿaceb **dehr-i cefā-kāre** benefşe

dehr-i denī [1] Alçak dünya. *bk. dehr-i dūn*

Mr6-4. Anuñ içün çekerüz **dehr-i denīnüñ** minnetin / Aṭlas u zer-beft ü dinār u diremden fāriġuz

dehr-i dūn [4] *bk. dehr-i denī*

G348-5. Ser-nüvişt olan gelür aña Muḥibbī çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma **dehr-i dūnı** yād
G425-9. Vefā ummaḳ güzellerden ʿacebdür / Dinür bunlara **dehr-i dūna** beñzer
G537-2. Aldanma **dehr-i dūna** beş gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar
G1105-4. Mihr umma **dehr-i dūndan** andan gelen cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz

dehr-i pīre-zen [1] Yaşlı/kocamış dünya.

G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu **dehr-i pīre-zenden** şor

dehr-i zāl [1] Yaşlı/sakalı ağarmış dünya.

G465-5. Nevʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu **dehr-i zāl** açar

dehr-ārā [6] Dünyayı bezeyen. *bk. būstān-ı dehr-ārā*

G127-2. Bir şaçı Leylī sevüp dīvāne olsam **dehr-ārā** / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp

G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler **dehr-ārā** / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum **dehr-ārā** bu dilber-i tersāyı yād
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā zencīrini Mecnūn-vār / **Dehr-ārā** dīvāne ḳılduñ ḫalḳa bed-nām eyledüñ
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / Bulımadum **dehr-ārā** ġam içre yoldaşum benüm
G2337-4. **Dehr-ārā** nice yüz biñ ʿışḳ eri var / Bir cefā-keş bulınmaya bence

dehşet [4] *Ar.* Korkunç bir şey veya büyük bir tehlike önünde şaşıp kalma, dûçâr-ı havf ü telâş olma, ürkme.

G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān şarmaşur / **Dehşet** alur ʿaḳlı dil olur perīşān şarmaşur
G1673-3. Nigārā berḳi ʿüñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe **dehşet** felek çeşmini ḫayrān ḳıl
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile **dehşet** ṭamarlar içre ḳan ditrer
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ **dehşet** alurlar āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

dek [14] *T.* Edât-ı intihâ olup zaman ve mekânda kullanılır, hatta, ilâ, tâ. (Ş. Sami, 2010: 240) *bk. ḫaşre dek/deñlü, niceye dek, ṣabāḥa dek, ṣubḥa dek, şimdiye dek, tā ḫaşre dek/deñlü, tā ṣubḥa dek*

(degin [7], dek [7])

G248-6. Ferdāya **degin** ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G1188-2. Ḳaça per açdı murġ-ı cān-ı Ferhād / Nigārī ḳaşına **dek** itdi pervāz
G1209-2. Başdan ayaġa **degin** göz yaşına ġarḳ oldum / Līk ṣu virdi bu dil āteşi bir pāre henüz
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya **dek** / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G2114-1. Yüri dīvāne göñül kākül-i cānāne **degin** / Yüri pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāne **degin**
G2114-2. Berü ṣun ṣun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne **degin**
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna **degin**
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım ʿummāne **degin**
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurup ʿuşşāḳını boyınca girer ḳane **degin**
G2139-1. Baña **dek** sāḳi-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḫi ġam ḫılʿatin biçsün
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse **dek** ḳaçsun
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine **dek** irmeye bī-çāre benefşe

delāil [1] *Ar.* Deliller. (Ş. Sami, 2010: 240)

G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez mi ʿışḳuma **delāil**

delik [2] *T.* Derin çukur veya bir yandan bir yana açılmış rahne, sûrâh, sakb. (Ş. Sami, 2010: 240) *bk. baġrı delik eylemek, delik delik itmek*

G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī **delik delik** / Ṭutar kemānın elde meger ter kemān ḳaşuñ

delik delik itmek [2] Bir canlının vücudunda bir araçla birçok yara, kesik açmak. *bk. delik deşik etmek* (TDK, 2011: 616)

G1417-5. Ġamze oḳıyla baġrumı **itdi delik delik** / Baġlandı ḳaşdüme yine dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi **itdi delik delik** / Ḳurbān olam dir isem anuñ n'ola ḳaşına

delil [12] *Ar.* Nişan, alâmet. (Ş. Sami, 2010: 241)

G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter **delīl** / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den **delīl** / Eşk ü āhı aña yitmez mi şühūd
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma ġayri **delīl**
G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa idi şeʿüñ envārı **delīl**
G1695-1. Leblerüñ ey ḥūr-peyker sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ aña rūşen **delīl**
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen **delīl**
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi **delīl**
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum alup raḳş uram tā ḥaşr olınca ben **delīl**
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi **delīl**
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña **delīl** / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi **delīl** / Sīne dür ṭablum nefirüm āh u zārumdur benüm
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu **delīl** / Yaşum sipāh u āteş-i āhum olaʿalem

delinmek [3] *T.* Delik peyda olmak, delikli olmak. (TDK, 2011: 241)

bk. baġrı delinmek

(delindi [1], delinmişdür [1], delinüpdür [1])

G1568-1. **Delinüpdür** ġam-ı müjeñle yürek / Birüz ey ḳaşı yā oḳuñ çekerek
B118. Tīr-i āhumdan **delinmişdür** bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı siz şanmañ nücūm
B129. Sīnem **delindi** ney gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān

dellāl [2] *Ar.* Tellâl, satılacak şeyi satan. (Devellioğlu, 2000: 173)

bk. dellāl-ı çarḫ, dellāl-ı ġam, dellāl-ı ʿışḳ

(dellāl [1], dellāle [1])

G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / **Dellāle** virüp özlerin ʿışḳ ehli şaydılar
G2393-4. Şatmaġa gül ḥüsnini bülbülleri **dellāl** ider / Şaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine

dellāl-ı çarḫ [1] Felek tellalı.

G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb **dellāl-ı çarḫ**

dellāl-ı ġam [1] Gam tellalı.

G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp **dellāl-ı ġam** / Çaġırur gelsün berü kim dürr ile mercān alur

dellāl-ı ʿışḳ [4] Aşkın tellalı.

G589-2. Çaġırur **dellāl-ı ʿışḳ** kimdür maḥabbet isteyen / Cān u dil naḳdin virüp ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metā ʿın kim alur **dellāl-ı ʿışḳ** / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G1426-2. **Dellāl-ı ʿışḳa** virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum metā ʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G2017-3. Çaġırur **dellāl-ı ʿışḳ** bir būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice bāzār eylesün

delmek [14] *T.* Delik açmak, delik duruma getirmek. // *mec.* İncitmek, kırmak. (TDK, 2011: 618) *bk. bağrını delmek, delip giçmek*

(deldi [5], deldüm [1], deldüñ [1], delmedük [1], delmek [2], delmesin [1], delsem [1], delsün [2])

G726-3. Ey ḳaşı yā ata gör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi **delsün** varup bağrumda atsun tīrler
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller **delmesin** / Bunı ta ʿlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G1278-5. **Delmek** içün sīnemi yir yir benüm / Ġamzesin oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1520-3. Yüregüm ney gibi **deldüñ** düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var **delmedük** şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1599-1. Ḳaşı yası **deldi** sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭaraftan revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1602-2. Cevr ile **delmek** dilermiş sīnesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi **deldüm** didi didüm / Ger ṭurmaz ise anda göñülden giçer degül
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi **deldi** didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G1863-3. Kirpügüm elmās idüp **delsem** yaşumuñ cevherlerin / Dāne dane her birin tesbīḥ-i mercān eylesem
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin **deldi** didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2248-3. At ġamze oḳın sīneme dilden öte giçsün / **Delsün** cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi **deldi** cefā tīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ **deldi** sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem ta ʾbir ile

delip giçmek [7] Ḳazmaḳ, sancmaḳ. (Tulum, 2011: 564) // Delmek, oymak.

G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi her dem **deler giçer**
G512-3. Bir naẓarda **deldi giçdi** göñlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini **deler** tīr-zen **giçer**
G747-1. Āh oḳlarıyla ʿışḳ eri ehl-i hüner giçer / Bir an içinde şīşe-i çarḫı **deler giçer**
G748-2. Yā ḳaşlariyle ġamze oḳına virür küşād / Ṭutmaz ḳarār sīnede bağrum **deler giçer**
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / **Deldi giçdi** ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş
G2686-1. Ġamzesi **deldi giçer** çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını şan başdı kemān-dār ṣıdı

delü [7] *T.* Akıl ve şuuru yerinde olmayan, çılgın, mecnun, divane, meczup, muhtellü'ş-şu'ûr. (Ş. Sami, 2010: 240)

(delü [5], delüye [1], delüyi [1])

G294-2. Göñlümi şeydā ḳılupdur şol müselsel kākülüñ / Bu **delü** göñlüme siz zencīrle itmeñ ʾilāc
G296-4. **Delüye** dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G564-1. **Delü** göñlüm benüm ġonce-leb ister / El urup oḫşamaġa ġabġab ister
G1197(b)-4. Gözüñden ṣor **delü** cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meṣeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G2146-1. Dehr içinde dostum şanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda **delü** dīvāneyin
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol **delüyi** bağlaya
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / **Delü** göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline

delülik [1] *T.* Deli adamın hâl ve sıfatı, cünûn, cinnet. (Ş. Sami, 2010: 241)

G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu **delülikle** dilā nicesi ġuldan çıḳasın

dem [29] *Ar.* Kan, hûn. (Ş. Sami, 2010: 241) *bk. ʿayn-ı dem, dem-i eşk, ġarḳ-ı dem*

(dem [9], demde [1], demdür [3], demi [3], demidür [4], demler [2], demüm [1], demümüz [1], demüñ [4], demüñde [1])

G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿAceb midür bu dīdemden ola her laḥẓa **dem** peydā
G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem **demler** gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine **dem** gelür
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm şanma bil **demdür**
G434-1. Görinen laʿli bu çeşmüm **demidür** / Nikīni ehl-i ʿışḳuñ ḫātemidür
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḥamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā **demdür**
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur **dem** görinür
G562-5. Pāyuña revān itmege ey serv Muḥibbī / Gözi yaşını yirine aḳduġı **demidür**
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḥamdur / İdelden laʿlüñüñ żikrin gözümüñ yaşları **demdür**
G637-4. Bu ḳanlu dīdelerümle bu sīne-i pür-dāġ / **Demüñde** gülşen-i ʿışḳ içre lālezārumdur
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur kimerde ādemi dirler **dem** öldürür
G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī ḫūn-ı ciger / İçe **dem** giceler ġabūḳ mıdur
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine belki **demidür**
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki artar eşk ile **demümüz**
G1243-5. Muḥibbī laʿl-i nābı ḥasretinden / Aḳarken gözlerüm yaşı **dem** olmış
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola eyā dīde **demüñ**
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu sa ʿādet saña bes bulına tīġinde **demüñ**
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü **dem** senüñ
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu **demüm**
G2264-5. Gözden döküp her dem **demi** seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2377-1. Gözlerüm yaşı **demidür** ḫāk-i cismüm yaşlaya / Bāġbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri aşlaya
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle ġamda / Döker yaş yirine bu dīde **demde**
G2690-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Firāḳiyle gözi yaşın **dem** itdi
M1-8. Ḳaçan ḥaşr güni mecmaʿ ola ādem / Aḳıda gözlerinden her kişi **dem**
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün **demi** / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile ġamlar gelür / Firḳat ü hecrüñle gözden gāh olur **demler** gelür
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun **demüñ** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun **demüñ**
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez **demi**

dem-i eşk [1] Gözyaşının kanı.

G1829-2. **Dem-i eşkümle** ġam u derdümi çehremde yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm yāre didüm

dem [103] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 241)

bk. bir dem, bir demde, dem çekmek, dem dem, dem urmaḳ, dem-i ʿışḳ, dem-i riḥlet, dem-i ṣahbā, dem-i serd, dem-i ṣūr, dem-i vaṣl, her dem, nice dem, ol dem

(dem [48], demde [7], demdesin [1], demdür [3], deme [5], demi [3], demidür [9], demin [1], deminde [8], demine [2], demini [1], demler [4], demlerde [7], demlerdür [2], demlere [1], demümüz [1], demüñ [1])

1. An, zaman, lahza.

G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna şanmañ zülfini / **Dem** mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre **dem** mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G99-4. Dil alup ḳaşdun bu **dem** ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G133-1. Ḥālüñi fikr eyledügüm **demde** gelmez çeşme ḫʷāb / Ḫʷāb yüzin kimse görmez olıcaḳ cāy-ı żübāb
G133-3. Her ne **dem** kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / **Dem** mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek kebūd / **Dem** var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G349-4. Gelüp alurdı ders-i ʿışḳı benden / Ḳalaydı bu **deme** Mecnūn u Ferhād
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp şanmasun bir daḥi bu **demler** gelür
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi **demdür** dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G388-3. Ṣun şarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu **demde** ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G434-4. Dilüm miḥnet **demin** dünyāya virmez / Bilür ḳadrin maḥabbet ʿālemidür

G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne **dem** kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G481-4. Sāḳī bu **demde** al ele gülgūn piyālei / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / **Dem** olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu **demde** baña semlerdür
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat **deminde** ara yire pīrehen giçer
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi **dem** ṣular ider ṭuġyān aḳar
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost **demidür**
G593-5. Ey Muḥibbī işbu **demlerde** didi ehl-i ḥıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G601-1. Çün rebīʿ irdügi **dem** gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu **demler** özge **demlerdür**
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu **dem** anı şehrümden çıḳar
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu **demde** oldı ʿālem lālezār
G808-4. **Dem** olur rind-i ḫarābātī olan bir bādeye / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā ṣatar
G856-5. Bahār irdi Muḥibbī geşt-i bāġ it / Bu **demler** ġuṣṣa göñülden gidendür
G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / Bu **demlerde** olup gūyā ider bülbül terennümler
G896-3. Cānān lebi ḳatında laʾl-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını gördügi **dem** şerm-sār olur
G916-1. Ne ḫoş **demdür** viṣāl ola müyesser / Cemālüñle daḥi göñlüm münevver
G985-1. Baña dermān idersün ḳıl **demidür** / Beni rüsvāy iden ʿışḳuñ ġamıdur
G996-5. Ey Muḥibbī işbu **demlerde** didi ehl-i ḥıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost **demidür**
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu **dem** mihr ile aya baḳmazuz
G1109-1. **Dem** mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur beni ol çeşm bīmār eylemez
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / **Dem** mi vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün **demümüz**
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ **dem** mi var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ʿuṣṣāḳı perhīz eylemez
G1367-1. Her ki insāndur kemālāta irüp bulur şeref / Eylemez ẓāyiʿ **demini** eylemez ʿömrin telef
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat **demi** / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne **dem** ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1451-4. Bu **deme** irişdi gine şükr iderler her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi **demde** ḫʷābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi defʿ ḳāmetün çeng / **Demüñ** ḳılsun aña ney gibi āheng
G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül serv ü semen āb-ı revān / Revnaḳ-ı gül **demidür** seyrini ḳıl var çemenüñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül **demidür** ʿıyş idelüm / Bize şun sāġarı sāḳī saña cānāne gerek
G1573-1. **Demine** reşk ider şehler gedānun / Ki zīrā yoḳ ḥuẓūrı pādişānuñ
G1720-4. Mānīʿ olup ger gire vuṣlat **deminde** araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen ol
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma sīm ü zer degül / **Dem** mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter degül
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde **dem** mi var ezber degül
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu **dem** / Gül-i ḫandān gibi açıldı biraz cānānum
G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki (ne) nev ile giçer / Hicrān **deminde** yā nice şeb-hā-yı tār hem
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuña cānā **dem** mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / **Dem** mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1900-1. Kākülüñden **dem** mi vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1977-1. ʿĀşıḳam vuṣlat **deminde** cüst ü çālāk olmışam / Ez-gīribān tā-be-dāmen pīrehen-çāk olmışam
G2022-3. Dostum ʿuṣṣāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi **demlerdür** bugün
G2042-3. Göreyim ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿ olur vuṣlat **deminde** pīrehensin sen
G2050-3. Bu **demi** ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir ẓulm ile bī-dād idesin / Pādişehsin **demidür** ʿadl ḳılup dād idesin
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne **dem** olsun
G2154-4. Kimse yoḳdur ki **dem** içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña şun
G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu **demlere** bāġ-ı cinān
G2221-2. Menʿ ider vuṣlat **deminde** dāmeni / Arada çāk olsa tīz çek pīrehen
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste göñül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne **demdesin**
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / **Dem** mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḫayli **dem** idi muntaẓır idüm edāsına
G2339-2. Gül **demidür** güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar ile
G2356-1. **Dem** mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2356-4. **Dem** mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2413-5. **Dem** mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre **dem** mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2490-1. **Dem** mi var dīvāne dil boynına zülfīn ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne taşın **dem** mi başa ḳaḳmaya
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḥi şehā kim irişür işbu **deme**
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẓikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin **dem deme**
G2534-2. Yüzüñ ʿuṣṣāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / **Demidür** güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi ey ḫaste göñül / **Demidür** ṣubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2764-1. Leb mi bu yā laʾl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz **deminde** mürdeler iḥyā ḳılur īsi mi ki

G2585-1. **Dem** mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2585-4. **Dem** mi vardur āteş-i ʿışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭ ʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu **demler** kim mey içilmezse girān ola meger cānı
G2786-2. Çürütdüm ʿömrüñ naḳdin metā ʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki **dem** ḳaldı
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu **demlerde** gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu **demde** ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-9. İşbu **demlerde** kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her ki ʿāḳildür bu **demlerde** mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu **dem** āyīne-i dilden ġamı
Mh13-10. Oldı eglence bu **demlerde** Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / La ʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben ʿāşıḳuñ cānā **demi**
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki **dem** / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr17-12. Bu **deme** irecegümizi bizüm kim ne bile / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu **dem** / Nūş ḳıl bir ṭolu kim ref ʿ ola dilden hep ġam
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭf it bu **dem** / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan **dem** mi var dil mülki vīrān olmaya / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā **dem** mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B5. **Dem** mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B52. Ele al sāḳiyā gülgūn ṣarābı / Bahār eyyāmı geldi **dem** bu **demdür**
B96. Şu bir kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet **deminde** ʿāşıḳ-ı zāruñ
B142. **Dem** mi var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın

2. Soluk, nefes.

G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan göz yaşı müdām / Yārān **demine** eylemişem baġrumı kebāb
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʿīsi-ṣıfat mürdeler sende çü **dem** var

dem çekmek [1] İçki içmek. (TDK, 2011: 618)

G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña **dem çekdüm**

dem dem [13] Zaman zaman, ara sıra.

G315-3. Kirpügüm cārūb olup şu şaçdı **dem dem** kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba meded
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce **dem dem** yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler niṣār
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem **dem dem** çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān **dem dem** çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce **dem dem** yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler niṣār
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle **dem dem** ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo **dem dem** sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2370-4. Ḳaçan **dem dem** çıḳar dilden şerer-i āh / Başumda beñzer ol tāc-ı ḫurūsa
G2497-2. **Dem dem** dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / **Dem dem** artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şu ʿlenmez mi eger / Yaḳmasam **dem dem** ben anda bu yüregüm yaġını
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Şu seper saḳā gibi **dem dem** bu çeşm-i merdümi
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden **dem dem** benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd

dem urmaḳ [3] İddiasında bulunmak. (Ş. Sami, 2010:241)

G206-1. Ne ʿışḳa var nihāyet ne ḫod bu derde ġāyet / Işḳdan şaḳın **dem urma** ger idesin şikāyet
G504-4. Meyl idüp gencīne-i dünyāya andan **urma dem** / Ḳamu ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmī'den Muḥibbī **dem urur** / Gāh bir ḥarf añlamaz nādān ider göñlüm beni

dem-i ʿışḳ [1] Aşk zamanı.

G1444-4. Ṣorarsañ baña ʿışḳuñ ḳıymetini / İki ʿāleme deger bir **dem-i ʿışḳ**

dem-i riḥlet [1] Göçme zamanı.

G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cür ʿa şun ben ḫasteye / Çün **dem-i riḥletdürür** anuñla dil ḫoş eyle gel

dem-i ṣahbā [1] Kadeh zamanı.

G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül / Bāde-i ṣāf eldedür şanmañ **dem-i ṣahbā** degül

dem-i serd [1] Soğuk/sert nefes.

G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr ile cānum ṣafā / Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma **dem-i serdüm** benüm

dem-i şūr [1] Sur zamanı/vakti.

G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-ya ḳıl ola tā **dem-i şūr**

dem-i vaṣl [1] Kavuşma zamanı.

G1202-6. **Dem-i vaṣla** irenler ey Muḥibbī / Didiler bundan özge ʿālem olmaz

demʿ [2] *Ar.* Gözyaşı, eşk. (Ş. Sami, 2010: 241)

G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu **demʿ**
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı **demʿ**

dem-ā-dem [31] *Far.* Anbean, her daim. (Ş. Sami, 2010: 241)

G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre **dem-ā-dem** kāfiri bī-dīn şalup
G480-5. Ṭolanur şu gibi ṭabʿum **dem-ā-dem** bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar bağışlar āb-ı ḥayvāndur
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri zikri **dem-ā-dem** sözlerüm şīrīn ider
G584-6. Muḥibbī cürmi ile yüz ḳarasın / **Dem-ā-dem** gözleri yaşı ile yur
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı **dem-ā-dem** kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar **dem-ā-dem** derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm şanmañuz dil āteşin teskīn ider
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler **dem-ā-dem** ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler **dem-ā-dem** bu dil-i bi-ʿārı gör
G904-1. Çeşm-i ʿayyārun **dem-ā-dem** mekr ü āl üstindedür / Mest olup ḫançer ṭutup elde cidāl üstindedür
G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe lāle ʿāşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle **dem-ā-dem** baġrı yanıḳdur
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm **dem-ā-dem** şu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı **dem-ā-dem** şehr-i göñlümden aḳar / Nehr olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden **dem-ā-dem** ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez mā dimez
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle **dem-ā-dem** şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar bu ʿışḳ sevdāsındayuz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini **dem-ā-dem** göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz aña in olmaz
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm **dem-ā-dem** şu gibi her yana ak
G1495-4. Gözlerüm yaşın **dem-ā-dem** eyleyen āb-ı revān / Bāġ-ı ḫüsninde görinen serv-i ālıdur anuñ
G1562-2. Ben ırāḳlarda **dem-ā-dem** dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1889-5. **Dem-ā-dem** gönderüp ġam leşkerini / Gelüp dil kişverin yaġmā ḳılan kim
G1923-5. Gözlerüm yaşı **dem-ā-dem** ʿālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil bakışından / Gelür oḳlar **dem-ā-dem** yā ḳaşından
G2151-3. Düşürme bādei **dem-ā-dem** / İşidilür bu söz tā devr-i Cemden
G2213-5. Eline ḫançer almışdur **dem-ā-dem** ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür **dem-ā-dem** baġrumı baş eyleyen
G2401-2. Ḳarār itmez ʿacebdür çarḫ-ı devvār / **Dem-ā-dem** irgürür leyl ü nehāra
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse **dem-ā-dem** serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden **dem-ā-dem** eylesün cūşı
Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ **dem-ā-dem** cān u dil ġam-kīn ider
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile **dem-ā-dem** işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr19-3. Sīnede yanan **dem-ā-dem** oddur / Şemʿ-veş dilümden çıḳan dūddur
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum **dem-ā-dem** ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur

dem-be-dem [72] *Far.* Anbean, ânen-fe-ânen. (Ş. Sami, 2010: 241) // Zaman zaman (TDK, 2011: 618)

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden **dem-be-dem** / Derdlü göñlüme devādur cān bulur andan şafā
G41-4. Sīne şaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / **Dem-be-dem** yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / **Dem-be-dem** ʿarż eyleme gel ār ile nāmūs aña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden ayru **dem-be-dem** / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm **dem-be-dem** bārān baña
G136-3. Yāri gözler **dem-be-dem** ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣīb
G370-1. Yaş yirine gözlerümden **dem-be-dem** demler gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G373-2. **Dem-be-dem** bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / Lāleye rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür
G410-4. Çeşm-i mesti **dem-be-dem** ḳanum içer / Bilmem ol ḫūn-rīzi niçün ḳan sever
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm **dem-be-dem** Ceyḥūn olur
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / **Dem-be-dem** her bī-vefāya çünki göñül baġlar
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı **dem-be-dem** / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur belāyı o çeker
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān fettānıdur / **Dem-be-dem** nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G645-5. Sen güzeller şāhını her **dem-be-dem** çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şiʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her **dem-be-dem** ḳanum virür
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñe ḳarşu / Ḳo olsun **dem-be-dem** bülbül gibi zār
G790-1. **Dem-be-dem** bu göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa ġavġālar gelür
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / Her **dem-be-dem** ḳaṣdı bu ben nā-tüvānedür

G991-4. Zār olup gülşende bülbül **dem-be-dem** gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm **dem-be-dem** / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1047-2. **Dem-be-dem** ey ġonce-leb gülşende güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden **dem-be-dem** alur żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her **dem-be-dem** ṭolāb göz
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa **dem-be-dem** ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1135-5. **Dem-be-dem** aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī ḥasteye / Göreli dīde ḥaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1136-4. Üstüḫʷānum nāye döndi **dem-be-dem** eyler fiġān / Anuñ içün ʿūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her **dem-be-dem** şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz
G1187-2. Ġamze oḳların kemān ebrūlarından **dem-be-dem** / Atsa dilber ʿāşıḳuz ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1223-5. Bu Muḥibbī **dem-be-dem** mey içmege budur sebeb / Ḫūblar laʿl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1229-1. **Dem-be-dem** iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1235(b)-1. **Dem-be-dem** iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur nefes
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı **dem-be-dem** bu ḳanlu yaş
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin **dem-be-dem** efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1289-1. Ḥasret ile **dem-be-dem** çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül **dem-be-dem** gül şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G1343-5. Ḳaṣdı bu dāma düşüre **dem-be-dem** pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Ṣu gibi ṣāfī-derūn ol **dem-be-dem** dīdāra baḳ
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes **dem-be-dem** ḳan eylemek
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa periler **dem-be-dem** / Āb ile pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1563-4. **Dem-be-dem** artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā bir üştür-ı ner görmedük
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ **dem-be-dem** cūş eyledüñ
G1670-4. **Dem-be-dem** artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem ey göñül
G1715-3. **Dem-be-dem** ʿıyş u ṣafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül her biri gūyā mı degül
G1773-1. Görünelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm / **Dem-be-dem** artmaḳdadur ḥāl-i perīşānum benüm
G1795-5. Ṣu ʿle-i āhum Muḥibbī **dem-be-dem** / Başumda zerrīn külāhumdur benüm
G1803-4. N'eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına / **Dem-be-dem** aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1830-2. Bezm-i ġamda fırḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūni **dem-be-dem**
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā **dem-be-dem** artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm
G1864-2. Eksük olmaz **dem-be-dem** derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum senden gelür her dem kerem
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / **Dem-be-dem** iden ʿurūc aña duḫānumdur benüm
G1945-3. Mihr ü vefāña zerrece ben ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi tek baña **dem-be-dem**
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl **dem-be-dem** terennüm
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar idi **dem-be-dem** devletle iḳbālüm benüm
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum **dem-be-dem** nūş eyleyüp raḥm itmeyen / Ey gözi mestāne sensin ey gözi mestāne sen
G2039-3. ʿIşḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / **Dem-be-dem** ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2179-5. Bu Muḥibbī **dem-be-dem** ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān cevherin
G2257-4. **Dem-be-dem** mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḥasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2267-5. Bu Muḥibbī **dem-be-dem** şi ʿrini rengīn eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse n'ola Selmān-ı zamān
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil baġladum cāndan / Anuñ içün **dem-be-dem** ḳaṣdum olupdur kāfiristāne
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī **dem-be-dem** peymāneye
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın **dem-be-dem** / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2488-2. Getürür **dem-be-dem** Tañrı selāmın / Selām olsun o Cibril-i emīne
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī her **dem-be-dem** peymāneye
G2613-3. **Dem-be-dem** yükseklere ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden **dem-be-dem** yā gözlerüm yaş olmadı
G2657-1. Arturur cānʿandelībi **dem-be-dem** feryādını / Añduġuñca gül yüz ile ḳāmet-i şimşādını
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca **dem-be-dem** dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle yapar miʿmār gördüm kendümi
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥza ol serv-i ḫırām / Yād olanlar **dem-be-dem** yanında bulur iḫtirām
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün **dem-be-dem** aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
Mr26-2. **Dem-be-dem** yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr28-1. Fırḳat ü hecr ile her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi **dem-be-dem** baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-7. Ḳan yudaram **dem-be-dem** ben sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī zülfüñ ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi

dem-beste [8] *Far.* Nefesi tutulmuş, soluğu kesilmiş. (M. Nâcî, 2009: 107)

bk. dem-beste ḳılmaḳ, dem-beste olmaḳ

(dem-beste [3], dem-bestedür [5])

G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler **dem-beste** itmezler ol gülfām ile baḫş
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül **dem-bestedür**
G568-2. ʿĀrızı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin żikrin işitmiş ġonceler **dem-bestedür**
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler **dem-beste** güller her ṭarafdan güş ider
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar **dem-bestedür** / ʿŪd iñler zārılıġum işidelden ḫastedür
G1001-2. ʿĀrızı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri żikrin işitmiş ġonceler **dem-bestedür**
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil **dem-beste** miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm

G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür ġonceler **dem-bestedür** / Çeşm-i ḫaste nergisüñ bülbüller eylerler fiġān

dem-beste ḳılmaḳ [1] *bk. dem-beste olmaḳ*

G2617-1. Servler gülşende māt oldı görüp reftāruñı / Ġonceler **dem-beste ḳıldı** işidüp güftāruñı

dem-beste olmaḳ [5] Aġzı tutulmaḳ, nutḳı tutulmaḳ, dilsiz olmaḳ, ebkem olmaḳ. (Tulum, 2011: 565) *bk. dem-beste ḳılmaḳ*

G1046-4. Lebüñden ġonceler **dem-beste oldı** / Ruḫuñ şermi de şebdür hem gül-i ter
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler **dem-beste** güller ser-te-ser **olur** ḫacil
G1840-2. Geh **olur** ġonce-veş bāġ u bahār içinde **dem-beste** / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum **olup dem-beste** rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G2273-2. Ġonceler **dem-beste olup** bülbül efġān eylesün / Āşikār eylesün göz yaşını āb-ı revān

demren [3] *T.* Temren, okun ucuna geçirilen demir ya da kemik parça. (TS, 2009: 1073)

(demrenden [1], demreni [1], demreninde [1])

G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs ol **demrenden** yaña
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl **demreninde** ḳanı var
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ şanemā / **Demreni** ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan

dem-sāz olmaḳ [1] İrlamaḳ, teġánnī etmek, sürūd etmek. (Tulum, 2011: 567)

G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme **dem-sāz** olur benüm / Muṭrib terāne başlasa āheng-i sünbüle

demür [5] *T.* Maruf sert maden, ... hadîd, ahen. (Ş. Sami, 2010: 242)

bk. demür çarıḳ

(demürden [4], demürler [1])

G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem **demürler** içre ḳan ditrer
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu dünyā nicesin / Pehlevānlar buña dimişler **demürden** nicedür
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi Muḥibbī aña **demürden** ciger gerek
G2375-5. Muḥibbī pençesi ʿışḳuñ ḳatıdur / **Demürden** olsa daymaz aña pençe
Mr8-23. Giysün **demürden** pīrehen / Merdāneye oldur kefen

demür çarıḳ [1] Çok dayanıklı ayakkabı. (Ş. Sami, 2010: 195)

G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿaşā **demür çarıḳ** / Giye anı tā bulınca ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide

dendān [1] *Far.* Diş. (E. Tevfîk, 1890: 481)

B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ **dendānını** ḳan eylemek

denī [7] *Ar.* Alçak, sefil, soysuz. (E. Tevfîk, 1890: 481) *bk. dehr-i denī, dünyā-yı denī*

(denī [1], denīdür [5], denīye [1])

G148-5. Her **denīye** söyleme ḥālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün ol ʿālī-cenāb
G232-4. Zāhid gibi şükr ki **denī** himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda dest
G1700-5. Ey Muḥibbī baġlama dünyā **denīdür** dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1875-5. Uyma dünyā çün **denīdür** gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿömri şarf-ı dehr-i bī-ḥaşıl ḳılam
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā **denīdür** / Meşeldür kim gerekdür ġayret erde
G2500-1. Çünki bu dünyā **denīdür** aña dil virme şaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā **denīdür** / Vefā Yoḳdur bilürsin çünki zende

deñiz [4] *T.* Küre-i arzın su ile mestur yerleri, bahir, yem, derya. (Ş. Sami, 2010: 243)

(deñiz [2], deñizler [2])

G1195(a)-3. Oda yanar şu ʿlesinden āhumuñ bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı **deñiz**
G1416-4. Yumaya idi **deñiz** daḫi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme baḳ
G1789-1. Meded artmaḳdadur her gün günāhum / **Deñizler** yumaya rūy-ı siyāhum
G2248-1. Göster yüzini alnuñı şems ü ḳamer olsun / Damsun lebüñüñ yāri **deñizler** şeker olsun

deñlü [5] *T.* Kadar, denli. (TS, 2009: 1084)

bk. bu deñlü, ḥaşre dek/deñlü, her ne deñlü, ne deñlü, ol deñlü, ṣubḥa deñlü, şol deñlü, şu deñlü, tā ḥaşre dek/deñlü, ẕerre deñlü

G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ **deñlü** meger bende liyāḳat yoḳ
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr **deñlü** ġayretüm
G1837-2. Sen lebi şīrīn ṣaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne **deñlü** yoḳ mı cānā ġayretüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrīde **deñlü** ġayretüm
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges **deñlü** cihān ḳadrin

depe [10] *T.* İnsan ve hayvan başının ucu, en üstü. (Ş. Sami, 2010: 244, 1208)

(depemden [8], depemdendür [1], depesinden [1])

G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem **depemdendür** duḫān yir yir
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / **Depemden** şemʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa **depemden** dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G912-3. ʿUrūc ider **depemden** dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ ile dil nāre beñzer
G1836-2. Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ / Çıḳar oldı **depemden** āh āhum
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa **depemden** / Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ cigerde
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı **depesinden** / Dil virdi meger bir yüzi envāra benefşe
G2491-4. Çıḳsa **depemden** āhum görüp taʿaccüb itmeñ / ʿIşḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2629-2. **Depemden** mi çıḳardı dūd-ı āhum / Eger yanmasa dildeʿışḳı nārı
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar **depemden** şemʿ-veş her gice yā dūdı

deprenmek [3] *T.* Kımıldanmak, harekete gelmek, ihtiraz etmek, çabalamak. (Ş. Sami, 2010: 244)

(deprenicek [1], deprenmez [1], deprensün [1])

G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile ʿālem ṭolar / **Deprenicek** ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne **deprenmez** ṣanasın pāy-bend olmış
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḥall it ḥabībüm söyle **deprensün** dudaḳ

depreşmek [1] *T.* Kımıldanmak, oynamak, harekete gelmek, çabalamak. (Ş. Sami, 2010: 244)

G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı **depreşe** / Şād olur gönlüm umar kim tuş ola meh-veşe

depretmek [17] *T.* Yerinden oynatmak, sıçratmak, tahrik etmek. (Ş. Sami, 2010: 244) *bk. at depretmek*

(deprede [2], depredür [8], depredürse [1], depret [1], depretdügince [2], depretdükce [1], depretdüñ [1], depretse [1])

G139-3. **Deprede** bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G408-4. Ey ṣabā **depret** ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol māh-peyker **depredür** / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser **depredür**
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol vird-i aḥmer **depredür**
G499-3. Ḳatı gönlüñi cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer **depredür**
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer **depredür**
G499-5. ʿĀlemüñ ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber **depredür**
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer **depredür**
G499-7. Bu Muḥibbī laʿl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer **depredür**
G706-5. Hindū-yı zülfini **depretse** Muḥibbī ger nigār / Şöyle ṣanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G846-1. **Depredürse** zülfinüñ her bir ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G848-3. El urup **depretdükce** zülf-iʿanber-bārını / Ḥaşre dek şanʿālem içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G1263-4. Zülfini **depretdügince** dökilür müşk ü ʿabir / Ol sebebdendür şabānuñ būyı müşk-āmīz imiş
G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ **deprede** ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1500-5. Zülf-i dildārı yine **depretdüñ** ey bād-ı ṣabā / İşbu ʿālem içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini **depretdügince** bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına

der [5] *Far.* Kapı. (E. Tevfîk, 1890: 475)

bk. bend-i der, der baġlamaḳ, der göstermek, der-i cānān, der-i cānāne, der-i fütūḥ, der-i ḫummār, der-i kūy, der-i meyḫāne, der ü dīvān, der ü dīvār, ḫāk-i der, ḫāk-i der-i cānāne, ḫāk-i der-i nigār, rehn-i der-i ḫummār, türāb-ı der

(derdedür [1], derden [2], derdesin [1], derinde [1])

G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol **derden** leẕīẕ
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā ey dil hemān ol **derdedür**
G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi **derinde** / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G2057-1. Feth-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki **derdesin** / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri **derden**

der baġlamaḳ [1] Kapı gibi sağlam durmak.

G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı añа **der baġlamış**

der göstermek [1] Kovmak, uzaklaştırmak.

G675-4. Her ḳaçan vaşlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm ile redd eyleyüp ol dem baña **der gösterür**

der-i cānān [1] Sevgilinin kapısı. *bk. der-i cānāne*

G1366-1. Kim **der-i cānānda** ide i ʿtikāf / Menzili cennetdür anuñ bī-ḫilāf

der-i cānāne [4] *bk. der-i cānān*

G200-1. Rehber ol baña gel **der-i cānāne** ilet / Ya ʿni cān bülbülini tāze gülistāna ilet
G1712-1. Piş-keş it cānuñı ey dil **der-i cānāne** gel / Çünki ḳulsın hālüni ʿarż itmege sulṭāna gel
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne ṭapşırdum / Velī şoñra dil ü cānı **der-i cānāne** ṭapşırdum
G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram līkin **der-i cānāneyi**

der-i fütūḥ [1] Fetihlerin kapısı.

G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pūr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme nice **der-i fütūḥ**

der-i ḫummār [1] Sarhoşluk kapısı.

G2622-2. İçelden bir ḳadeḥ ʿışḳuñ meyinden / Dil-i rindüm **der-i ḫummāre** düşdi

der-i kūy [1] Köyün kapısı/girişi.

B69. Terk idüp dür **der-i kūyın** gitdügiyçün Kaʿbeye / Merve ḥaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz

der-i meyḫāne [7] Meyhane kapısı.

G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben **der-i meyḫānede** / Māh-rūlar içdügince her yaña serper ḳadeḥ
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken **der-i meyḫānei** / Māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı ol kilid
G1595-4. **Der-i meyḫānede** ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / **Der-i meyḫānede** ol ẕevḳ irişür baña müdām
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr ile ġam nūş idelüm / **Der-i meyḫānede** ʿaḳl u dili medhūş idelüm
G2247-3. Ben **der-i meyḫānede** dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem gitdi ise biz içelüm / **Der-i meyḫānede** ʿālem idelüm ḫoş giçelüm

der ü dīvān [1] Kapı ve divan.

G146-1. Ey ṣabā benden varup yārüñ **der ü dīvānın** öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp

der ü dīvār [5] Kapı ve duvar.

G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma zencīrüm benüm / Eylerem dīvāne-veş bāḥir **der ü dīvār** baḥş
G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her **der ü dīvār** gül
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her **der ü dīvār** hem
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle **der ü dīvārın** ābād eyledüm
G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / Dād elinden diyüben yazdum **der ü dīvāruma**

der-āġūş [2] *Far.* Kucak. (Ş. Sami, 2010: 244)

(der-āġūşlardanuz [1], der-āġūşuñdadur [1])

G778-4. Ger gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi **der-āġūşuñdadur**
G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr ġamı eksük olmadı / Hicrān şebinde anı **der-āġūşlardanuz**

der-āġūş eylemek/itmek [8] Kucaklamak, sarmak. (Ş. Sami, 2010: 244)

G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol servüñ ḫayāliyle **der-āġūş it**

G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim **ider** anı **der-āġūş**
G1292-5. Muḥibbī serv-ḳadler ḥasretinden / Elif çek sīne ñe **eyle der-āġūş**
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi **der-āġūş eylemek**
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı **der-āġūş eylemek**
G1629-2. Kenāra getürüp yāri **der-āġūş eylemek** ister / Güzel gördükce anuñçün şalar el mevc-i deryānuñ
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı **der-āġūş eylemek**
G1897-4. Ḥasret ile ġam şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı **der-āġūş eyledüm**

derbān [15] *Far.* Kapıcı, bevvap. (E. Tevfîk, 1890: 485)

(derbān [8], derbānıdur [4], derbānın [1], derbānına [1], derbānumdurur [1])

G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz **derbān** dost
G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete irür / **Derbān** olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḥidmete bil baġlamış / Sūsen almış tīġ ele şan gülşenüñ **derbānıdur**
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki **derbān** oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G609-1. Şol gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün **derbānıdur** / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / Dise dilber kūyum içre baña **derbānumdurur**
G724-1. Şol gedā kim āsitān-ı dilberüñ **derbānıdur** / Ḫor naẓarla baḳmañ aña ʿālemüñ sulṭānıdur
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur **derbānına** / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / Men ʿolınmaz hīç kes ʿışḳ ehli **derbān** istemez
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle çün beni kūyuñda **derbān** eyledüñ
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil istemez sulṭān ola / Ḫamdülillah ḳapuñda beni **derbān** eyledüñ
G2305-6. Bu Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışḳen bugün / Ḳapusında olmaġa **derbānın** eyler ārzū
G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna ḫān ider göñlüm beni / Geh döner şehr-i ġama **derbān** ider göñlüm beni
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ **derbānıdur** rıḍvān olup çāker saña ḥūri

derbānlıḳ [1] Kapıcılık.

G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür baña / Ḳapusında ol güzeller şāhınun **derbānlıġum**

der-be-der [3] *Far.* Kapıdan kapıya baş urup gezen, serseri. (E. Tevfîk, 1890: 485)

(derbeder [1], der-be-der [2])

G367-4. Āfitāba ben didüm ʿāşıḳ mısın dīdārına / Didi olmasam neden olurdum öyle **der-be-der**
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı ki ol **der-be-der** olsun
G2294-4. Zāhidi gör **der-be-der** geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez perdesin

derbend [4] *Far.* Serhatta olan küçük kale; kapı gibi dağ geçiti; karadaki boğaz. (E. Tevfîk, 1890: 485) *bk. derbend-i belā*

(derbendi [2], derbendidür [1], derbendine [1])

G1015-3. Egerçi ʿışḳ **derbendi** belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller
G538-1. Dilā ḳat eylemek ʿışḳuñ yolını şanma āsāndur / Belā **derbendidür** yolları rīk ü beyābāndur
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā **derbendine** uġrar / Ḫaber benden şoruñ benden ki çoḳ gördüm ol rāhı ben
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ **derbendi**

derbend-i belā [1] Belanın dar geçiti.

G2538-5. El virür idi saña Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / **Derbend-i belā** vādi-i hicrān geçilse

derc itmek [1] Bir yire taşımaḳ, yıġmaḳ, cemʿetmek...(Tulum, 2011: 570-571)

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın **derc idüp** gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs şan oldı ol ḳāṣid baña

derd [437] *Far.* Keder, acı, gussa, tasa; zahmet, eziyet, meşakket, renc; yüreği ezen iç sıkıntısı. (Ş. Sami, 2010: 247)

bk. belā vü derd, belā vü derd ü ġam, belā vü derd ü ġam çekmek, belā vü derd ü miḥnet, cām-ı derd, cefā vü derd ü ġam, cefā vü derd ü miḥnet, derd çekmek, derd ehli, derd idinmek, derde dermān bulmaḳ, derde dermān eylemek/itmek, derde dermān ḳılmaḳ, derde dermān olmaḳ, derde devā eylemek/itmek, derde devā olmaḳ, derde düşmek, derde ṣataşmaḳ, derde uġramaḳ, derd-i bī-dermān, derd-i cān, derd-i derūn, derd-i dil, derd ü belā, derd ü belā çekmek, derd ü belā vü ġam, derd ü belā/elem yimek, derd ü belā vü miḥnet, derd-i dil-i bī-ḳarār, derd-i divār, derd-i firāḳ, derd-i ḫār, derd-i ḥasret, derd-i hecr, derd-i ʿışḳ, derd-

i Muḥibbī, derd-i nihān, derd-i ser, derd-i yār, derd ü belā vü miḥnet ü ġam, derd ü belā-yı ʿışḳ, derd ü cefā vü miḥnet, derd ü elem, derd ü elem çekmek, derd ü elīm, derd ü fırāḳ, derd ü ġam, derd ü ġam çekmek, derd ü ġam yimek, derd ü ġuṣṣa, derd ü ḥasret, derd ü hicrān, derd ü miḥen, derd ü miḥnet, derd ü miḥnet çekmek, derd ü miḥnet ü cefā, derd ü tīmār, derūn-ı derd, diyār-ı derd ü ġam, dürd-i **derd**, *ehl-i derd, elem ü derd ü belā, endūh-ı derd, esīr-i derd, fırḳat ü derd ü belā, ġam u derd, ġam u derd ü belā, gerd-i derd, geşt-gīr-i derd, ġuṣṣa-i derd ü ġam, ġuṣṣa vü derd ü belā, ġuṣṣa vü derd ü elem, ġuṣṣa vü derd ü ġam, gülşen-i* **derd**, *ḥasret ü derd, ḥasret ü derd-i fırāḳ, ḥasret ü derd ü belā, iḳlīm-i derd, ḳabūl-i derd, ḳıṣṣa-i derd-i derūn, ḳıymet-i derd, leşker-i derd ü belā, leşker-i derd ü ġam, lezzet-i derd/ lezzet-i derd ü belā, ma ʿreke-i derd ü ġam, metā ʿ-ı derd, miḥnet ü derd, miḥnet ü derd ü belā, miḥnet ü derd ü belā yimek, miḥnet ü derd ü elem, miḥnet ü derd ü ġam çekmek, miḥnet ü derd ü maḥabbet, miḥnet-i derd ü belā, mübtelā-yı derd, mübtelā-yı derd-i ʿışḳ, mübtelā-yı derd ü ġam, nāvek-i derd, ni ʿmet-i derd ü belā, seng-i derd, şarāb-ı derd, şemşīr-i derd ü ġam, şifā-yı derd, tekye-i derd, zehr-i derd*

(derd [144], derdden [4], derddür [2], derde [35], derdi [64], derdimiş [2], derdimüz [1], derdin [3], derdine [15], derdini [19], derdinüñ [1], derdiyle [1], derdleri [1], derdüm [48], derdümde [1], derdüme [21], derdümi [19], derdümle [1], derdümüñ [3], derdüñ [31], derdüñe [1], derdüñi [14], derdüñle [7])

G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin çü **derdümüñ** ṭabībi
G21-2. Kūh-ı dilden **derd** ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿIşḳuñ yolında cān aña / **Derd** ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı göñül / Bu cihānuñ **derdleri** dermān gelür düpdüz baña
G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / **Derdden** ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne **derd** ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil **derd** olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey **derd** ile perverde seni dermān aña
G60-7. Bugün ġam **derdine** bundan dimişler özge yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G66-1. Ḫāşılum **derd** oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet eyledüm **derdi** ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı saña
G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan olmamışdur ġam cüdā / Ölürem **derd** ile ġam benden ola bir dem cüdā
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm **derd** dermāndur baña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ **derd** ile de ṣanma kim dermān aña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim **derdüm** saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu **derdüm** saña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz **derdimiş** bu derd-i ʿışḳ / **Derdden** ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G117-5. N'eylesüñ dermānı **derdüñ** var iken / Bu Muḥibbī **derdüñi** eyler ṭaleb
G120-6. Oldı Muḥibbī **derdüñ** ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem **derd** ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü **derde** mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʿīlācum dilde bīmārum görüp
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm odını / **Derd** ile bir āh ḳılsam yana oda āfītāb
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye **derdin** ṭabīb
G178-3. Nice bildüm **derdi** yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / **Derde** ṣābir olmayan bilmez nedür dermān dost
G187-1. Öldürürse **derd** ile bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G188-1. **Derdüme** nisbet benüm bir zerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil **derdini** yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G190-2. Her ki ʿāşıḳdur bilür elbette **derdüñ** ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G197-1. Derūnum **derdini** itsem ḥikāyet / Ola ḥaşr olmaya aña nihāyet
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iẓhār / Didüm ki gelür **derde** ʿarak bulsa ḥarāret
G198-5. **Derdüñle** senüñ ḫastedür ey dost Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp eyle ʿiyādet
G206-1. Neʿışḳa var nihāyet ne ḫod bu **derde** ġāyet / ʿIşḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G212-2. Bir ḳıṣṣadur muṭavvel zülfüñle **derdüm** ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G242-1. Eger **derdümi** eylersem ḥikāyet / Dükenmeye ola rūz-ı ḳıyāmet
G242-3. Egerçi var imiş her **derde** āḫır / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam **derd** ile diyem ḳan dost
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / **Derdüñi** ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeş
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu **derde** ʿilāc
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül gibi / **Derd** ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum **derdi** çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd

G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı **derdinüñ** üstine **derd**
G345-4. Benüm ḥālümi ṭañ mı bilmese ḫalḳ / Ne bilsün **derdümi** kim ola bī-derd
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum **derdüme** bir çāre meded
G350-7. Dilā dermānı ḳo **derdi** ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün hecr ile muʿtād
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / Öliser **derdi** ile irmeden ol yāre meded
G392-3. Nabż-ı ʿāşıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā **derddür** gerekse anı Cālinūsa ṣor
G393-3. Nice kez vardum ḳapuña baña yüz göstermedüñ / N'eylesün **derdine** çāre bulmadı bī-çāreler
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ ṣafāsını / Ṣanmañ anı ki **derdini** dermāne ʿarż ider
G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu **derd** ile kūyuñda ḫāk-sār
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri **derdüñ** ile ḫaste vü dermānda yatur
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler **derd** ile ḳanuna beñzer
G425-3. Elifken sīnede bir idi **derdüm** / Yaḳaldan yanına dāġ oña beñzer
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri vefā yirine vü **derdi** devā giçer
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise **derdüm** ṣa'bāne ṣor
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir lu'b ile cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ **derdi** ḳor dermān alur
G495-1. Ey pādişāh-ı ḥüsn güzellik saña yiter / Ṣorma benüm bu **derdümi derdüm** baña yiter
G504-1. Āh ḳılsam **derd** ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G511-2. Senden ayru **derd** ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün **derde** emlerdür
G518-2. **Derd** ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim ol ʿāẕāb üstindedür
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür ʿāşıḳa çün **derd** devādur
G537-5. Aġla Muḥibbī aġla **derd** ile bağrı ṭaġla / Ola ki ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G541-3. **Derdüñi** istemişem cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G550-2. Serv gibi ṣalınur **derd** ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu **derd** ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen giçer
G574-5. Bu Muḥibbī **derdüñ** ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz cihānı ḫabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim **derdüñ** ten-i tenhā çeker
G597-1. Sīnem içre āteş-i ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam **derd** ile başdan başa ʿālem yanar
G628-3. Niceye dek ḥasret-i la'lüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu **derdüñ** devāsı yoḳ mıdur
G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ göñlüm diler / **Derdüme** çün çāre yoḳ bīçārelıḳ göñlüm diler
G646-4. Kim ʿāşıḳ ola **derdine** dermāne çāre yoḳ / Dermāne çāre olmaya **derde** ne çāredür
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp **derd** ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G657-3. Derd-i ser başda añup ārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki şudā'uñ **derdi** gülāb ile giçer
G659-2. Başumda müy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı mūlar / Çıḳar **derd** ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G659-4. Seḥerde **derd** ile dilden yine göknüklü āh idem / Ṣafaḳ ṣanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān içinde bir **derde** mübtelādur
G686-1. Añsam gözini ḳaşını bağrum paralanur / Ṣorsam lebini līk bu **derdüm** devālanur
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam **derd** ile iñler yanumca kūh-sār
G705-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu **derd** ile beñzüm nīlüfer
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / **Derdüñi** dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G709-2. Ṭabīb-i dilsin ey rūḥ-ı revānum / N'ola ḳılsan benüm **derdüme** tīmār
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / **Derdüñi** Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G722-1. Kim ki hicrān gicesin **derd** ile āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G727-3. Ṣayarlar **derdi** dermāna görüp **derdüñ** ḳabūl itdüm / Bilürem **derdüñ** ey meh-rū benüm derdime dermāndur
G731-1. Ser-i zülfüñle başum pür-hevādur / Göñül **derdüñle** çoḳdan mübtelādur
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / **Derdi** Muḥibbī ṣola ġamı ṣaġa ṣaldılar
G744-5. Sīnemdeki elifden **derdüm** gören ṣanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki **derdüñe** devā ey dil hemān ol derdedür
G758-5. Ölsen Muḥibbī **derd** ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi ṣanma ki saña cevāb ider
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ **derdini** dermāne giçer
G772-1. Bu ḫaste-dil ki **derdüñi** cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir **derdi** var ki **derdini** ancaḳ Ḫudā bilür
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül şevḳi ile / Çekdügi **derdi** hemān bülbül-i gülzār çeker
G780-5. Didüm Muḥibbī **derdine** bir çāre var mı hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel **derde** çāredür
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil **derd** ile ṣan ṭolābdur
G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / **Derdüm** biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadur
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / **Derd** ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba beñzer
G800-5. Muḥibbī **derd** ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm ḥāżır güvāhumdur
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güẕer / Didüm artar dostum **derdüm** benüm efzūn olur
G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāşıḳ idicek **derd** ile āh / Ṣanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān ḥāyil olur
G822-5. Beni **derd** ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ **derd** ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G831-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu **derd** ile beñzüm nīlüfer
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam **derd** ile derdā bu sırrum fāş olur
G835-2. Belā bezminde **derd** ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümüñ kāsesin elde ṭolu peymānedür dirler
G845-4. Egerçi şöhretin buldı ḫarābe / Velī vīrāne-dil **derdüñle** maʿmūr

G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar **derdüm** rübābīler bilür
G884-5. Muḥibbī nāgehān dīvāne oldı / Bu ne ʿışḳ u bu ne **derd** ü ne ḫūdur
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ **derdi** öküş şanmañ anı dermānı var
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz ḥālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine **derdi** devāsıdur
G897-5. Sīnemdeki elifden **derdüm** gören şanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider **derd** ile bīmār kimüñ var
G930-3. Var ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl **derdi** anuñ bī-devādurur
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem **derdi** var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz **derdi** var
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi gūş eylemez şanma ki senden **derdi** var
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne **derdden** infiṣālum var
G941-5. Şormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl **derdini** ʿarż itmege ḳapuya gelür
G942-2. Serv gibi şalınur **derd** ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G976-3. **Derdini** terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur o kim **derdi** ḳoyup dermān alur
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / Laʿlinden özge **derdine** şanmañ devā giçer
G980-2. **Derdi** ile ḫoş giçer dil dilberüñ / **Derdüme** şanma devāsı ḫoş gelür
G984-3. ʿİlāc itme yüri var derd-i ʿışḳa / Ṭabībā çünki **derdüm** bī-devādur
G985-4. ʿİlāc itme ṭabībā **derdüme** gel / Baña dermān yine **derdüm** ġamıdur
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye dil-ḫastesine em / Bīmār-ı ʿışḳ olana **derdi** devā yiter
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince **derd** ile dermānı bir
G989-4. Eger **derd** ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād revān ditrer
G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser **derdüm** belā vü derd buḥrānı / Nigārum gūşına alup ger itmeye teġāfüller
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu **derd** birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda **derd** ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1041-3. Ḫoş bilürler bu **derdüm** in ʿāmın / Līk hergiz devāyı bilmezler
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa şordum **derdi** devāsuz **derd** imiş / Böyle aldum ben ezel āşıḳ zebānından ḫaber
G1055-4. Ṭabībā şorma ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ **derdi** vü dermānı yoḳdur
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup **derd** ile gerdūn añılur
G1073-2. Didiler **derdi** olan **derdi** disün ben çekdüm āh / Her kim işitse diye bu derd-mendüñ **derdi** var
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ **derdi** var
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir zerre eser / Şimdi bir çāha düşüp **derd** ile dārāb iñiler
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı şanma kim yüz döndürdüm / **Derdüñ** ile ġuṣṣañı şādī bilüp ḫurremlerüz
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / **Derd** ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1099-1. ʿĀşıḳuz **derdüñ** ḳabūl itdük devāya baḳmazuz / Her ne deñlü eylesen cevr ü cefāya baḳmazuz
G1100-1. Şormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir **derd** bu ḫaste cāne gelmez
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī **derdüñ** ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı henüz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī **derd** ile bir **derde** düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi şormaz mısuz
G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿışḳa düşen bī-nevālaruz / Dermān virüp **derdi** alan mübtelālaruz
G1127-4. **Derdi** dermāna degişdük fārig ol bizden ṭabīb / Nefʿ ü żarrı ḥālümüzce añlaruz ḥāẕıḳlaruz
G1134-3. Didüm dil **derdine** ey cān ṭabībi / Leb-i laʿlüñden özge emsem olmaz
G1135-1. Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider **derd** ile baġrındaki başın yeñemez
G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī **derdüñle** mūnīs / Ola mı ki ola bir cān bedensüz
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde **derde** tīmār isterüz
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı **derdüme** tīmār ele girmez
G1157-5. **Derdüñi** dermān bilür **derdüñ** gelür aña vefā / Anuñ içün ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat **derd** ile vādilere düşdüm / Yanumca baña olmaġa hem-rāh görinmez
G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü **derd** ile yüzin zer eyleye / Māla māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup **derdini** / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1197(b)-1. Benüm bu **derdümi derde** giriftār olmayan bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan bilmez
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey göñül mihr ü vefā ḳılma heves / **Derdi** ḫoş gör ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Şubḥ olınca iñleyüp **derd** ile bülbül aġlamış
G1257-4. Oldum żaʿīf **derdüñ** ile ey ṭabīb-i dil / Bir üstüḫvān ḳaldı bile bir deri yetiş
G1272-5. Bīgāne şanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki **derdüñ** ile āşinā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla **derdüñ** ile yatur mübtelā imiş
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem **derd** ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1305-1. Cān u dil **derdini** eylen dostlar cānāna ʿarż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1305-3. Var iken **derdüñ** nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermāna ʿarż
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḥālini / Dil ṭabībin gördi itdi **derdini** bīmār ʿarż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu **derdümi** dildāra ʿarż / Ölürem bu **derd** ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1313-1. Dil **derdini** ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim **derdi** olan ire ider dermāne ḫaẕẕ
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu Muḥibbī **derdüñ** ile / Olsa da eylemez devādan ḫaẕẕ
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam **derd** ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl **derdüñi** ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde **derd** ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1386-2. İñle ey dil **derd** ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem şu gibi her yana ak
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʿiyān olur saña ḥālüm / Baña bu **derdi** söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ

G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi **derdine** dermānlıḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz **derddür** hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / Nice iñler **derd** ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ **derdi** ḫoş gör **derdi** ḫoş / Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile dermān virüp **derdi** alan pür-derde baḳ
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / **Derdümi** bilmek ḥaḳīḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār iden ʿāşıḳları / Ḥasretā derdā dirīġā **derdümüñ** tīmārı yoḳ
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe çünki anda çāre yoḳ / **Derdüñi** virenden olur yine dermān eylemek
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen belālaruñ / **Derde** devā bilürler anı mübtelālaruñ
G1503-4. **Derdüm** baña yiter yüri var sen de ey ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1525-1. Devā **derdüme** cevri ḥabībüñ / Gerekmez minnetin baña ṭabībüñ
G1532-3. Giceler **derdüñ** ile āh idüp aġlar isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1551-2. **Derdüme** çün laʿl-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā **derdüm** artar baña tīmār eyleseñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki **derd** ile bīmārunām senüñ
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī **derdi** ey īsi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1569-4. Dermānı niʾder ol ki bilür **derd** ḳıymetin / Var ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1574-4. İster isem būse laʿl-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim **derdi** var lā-büd aña dermān gerek
G1580-2. Dil şuʿlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu **derd** ile āhum hevā gerek
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz **derdüme** / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek anı zencīre **derdine** devādur kākülüñ
G1624-4. **Derd** ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḥāli mükedder daḫi nāzik
G1628-1. Cānı niʾeyler ʿāşıḳa cānān gerek / **Derdi** ḫoş görüp dimez dermān gerek
G1631-1. **Derd** ile āh eylesem yanar felek / Bu duḫāndan gücenir çeşm-i felek
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳışşası efsānedür / Sen benüm bu **derdümi** dillerde destān eyledüñ
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā **derd** senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil niʾola senden cevāb / Her kimüñ kim **derdi** var lā-büd aña dermān gerek
G1660(b)-2. **Derd** ile iñledügi budur hezār / Ḫār elinden pāredür aʿzā-yı gül
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür **derdüme** ṣanmañ em degül
G1671-2. Bilmem ne çāre **derdüme** kim rāḥat olmadum / Gāhi cefā-yı dide vü gāhi cefā-yı dil
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler **derd** var iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müddeʿā göñül
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün **derd** ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü leẕẕet al / **Derdi** dermāna degiş yaʿni belā vü miḥnet al
G1712-5. Dil ṭabībinden niʾola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī **derdüñi** ʿarż itmege dermāne gel
G1718-4. Ḫāne-i dil böyle tenhā ṭurmasun / **Derdi** daʿvet ḳıl tenaʿum eyle gel
G1723-4. Dermānı niʾeyler ol ki bilür **derd** ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser devā göñül
G1727-5. Ey Muḥibbī **derdüñi** görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi ey miskīn bu **derdüñ** ḳābil-i dermān degül
G1745-3. Dil-ḫaste olup **derd** ile bu cān lebe geldi / **Derdine** kişi bulmaya bir çāre ne müşkil
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / **Derd** ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı / Līk **derdümi** benüm fikrüm budur efzūn idem
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı **derdüm** benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı sevdüm
G1771-5. Dil **derdine** Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin kesi bu **derdüme** tīmār iñledüm
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile ḫayrānum / Düşüben vādilere **derd** ile ser-gerdānum
G1780-3. Cān ile kim ki ide **derdi** ḳabūl / Añılmazam diye devā sevdüm
G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti / **Derd** ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāşılum
G1799-2. Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm / Ḫoşem **derdüñle** yiter baña ġam hem
G1814-3. Dermān içinde **derdi** dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār diler derd-mend olam
G1821-3. Gāh **derd** u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu **derdümi** bugün dermāne ṭapşırdum
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz **derd** imiş / Dostlar günden güne artsun cünün u ẕilletüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ **derdine** bir çāre didüm
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil **derdine** bī-çāre benem / Ṭaġ u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem
G1849-4. **Derdümi** ʿarż eyledüm Lokmāna **derdüm** bilmedi / Bilürem **derdüme** ancaḳ laʿl-i dilberdür emüm
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam niʾdem niʾdem āh niʾdem / Bulımadum bu **derde** em niʾdem niʾdem āh niʾdem
G1852-6. **Derdüñ** ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur **derd** ile bīmāruñ olam
G1870-3. Ṣatılur görüben **derd** ile dermān / Ḳodum dermānı ol dem **derdi** aldum
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu **derde** çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam / İñlerem tā şubḥa dek **derd** ile bīmār olmışam
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin meded **derd** ile nā-çār olmışam
G1891-4. **Derdüñ** ile güzelüm olalı meʾnūs göñül / **Derdüm** ṣanma ḳoyup isteyü dermāne varam
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp tā **derd** ile çāk-ı girībān olmayam
G1904-7. Ölürsem **derd** ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḫaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler **derd** ile sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1909-5. **Derdi** devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye / Andan berü ki ol ṣanemüñ derd-nākıyam
G1919-2. Cān u dil **derdini** ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu **derdüñ** ben devāsın bilmedüm

G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde **derdüm** saña şikāyet itsem
G1924-4. Bir iken günden güne bu **derdümi** on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan **derd** ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger **derd** ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet **derdi** ol iki yemānden görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel **derdüm** idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1942-2. İşidür yoḳdur şorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger gūş eylese **derdüm** benüm
G1950-6. Dil tekyesine **derd** ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup şanki gel didüm
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫā'il olur **derdümle** āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur **derdüm** benüm / Bir naẓar ḳıl ḥālüme ey nāz-perverdüm benüm
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki **derdüm** biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan **derd** ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil **derdin** ḳamu dildāra bildürdüm
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan ʿilāc / **Derdi** sen virdüñ devā senden İlāhi isterem
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yaña cānāne hem / Bulmadum **derdüme** çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2001-1. Ṭutuban dāmānuñı çāk-ı girībān eylesem / Āh ḳılsam **derd** ile gözüm yaşın ḳan eylesem
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem beni bīmār iden / Laʾl-i cān-baḫşun mıdur bu **derdüme** tīmār iden
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu **derdüme** tīmārı ben
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer **derd** ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu **derde** devānuñ yolların
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün **derd** ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2060-4. Bir devāsuz **derd** imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2065-2. Ḫālümi şormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm **derde** devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm biraz fāş oldı bu **derdüm** / Ṭolu şun sāġarı sāḳī ḳalan **derdümde** fāş olsun
G2073-5. Muḥibbī **derde** şabr eyle ne çāre / Eyü yavuz giçer ādem başından
G2074-4. Baña **derdüñ** senüñ dermān gibidür / Ebed ḳurtulmayam istersem emden
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister **derd** ḥālin / Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane şubḥa dek dil **derdini** / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān beni / İrmedüm **derdi** ki ol mihr-i cihān-ārāya ben
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem **derd** ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir içeyim **derd** ile miḥnet kāsesin
G2113-2. Didüm ki göñül **derdine** ey dost ne çāre / Didi ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün **derd** ile dermānuñ içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2142-2. Bir devāsuz **derdimiş** ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enīn
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / **Derd** ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2150-1. Nice bir ʿışḳa düşüp **derd** ile maḥzūn olasın / Döküben göz yaşını ya nice Ceyḥūn olasın
G2156-1. Şanmañ ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum ki **derdümi** sulṭāna virmezin
G2167-4. Benüm **derdüm** ḳatı dermānda oldum / Meger senden ola bu derde dermān
G2176-5. Anuñ **derdi** devādur zaḫmı merhem / Muḥibbī **derde** dermānı ni'dersin
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza **derdin** dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile gülgūn
G2205-4. **Derd** ile cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla bir nice dil olsun
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem **derdüñ** ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2242-1. Göñlüme **derdi** devā ġayri devāyı n'eylesün / Başuma zülfi hevā ġayri hevāyı n'eylesün
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / **Derd** ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben
G2255-2. Her dīde kim **derd** olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse kim ḫāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2269-5. Derūnum **derdini** tāze ḳılup ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin
G2275-5. Bulanlar **derdi** dermānı ni'derler / Çün anuñ **derd** olur derdine dermān
G2289-1. Kimse dir mi **derd** olsun hīç dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem şular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider ol **derde** bende-firāşın
G2291-4. Şikāyet eylesem derd-i derūnum / Daḫi artar olur bu **derdüm** efzūn
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye dermān bulınmaz / Meger laʾli ola **derde** dārū
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḥālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup **derdümi** didi mū-be-mū
G2333-1. **Derd** ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2342-1. Şanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / **Derd** ile ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki **derdi** ḳoyup isteye devā / **Derdi** bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2368-1. Söyler çemende **derdini** bülbül yine güle / Līkin gül eylemez naẓarı ḫāl-i bülbüle
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi biñ kimse añlamaz / Yā ben nice getürebilem **derdümi** dile
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsaʿanber / Anuñ **derdiyle** ben döndüm hilāle
G2382-5. **Derdüñi** devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi varʿāḳil içinde
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile **derdüm** sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz imiş nerdübān ile
G2389-1. Niceye dek **derdüñ** ile işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup **derd** ile baġrın ṭaġlaya
G2401-1. Dirīġā **derdüm** oldı āşikāre / Bulınmaz cehd ile bu **derde** çāre
G2414-1. Ey şabā bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde **derdine** bir çāre de
G2415-3. **Derd** ile hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe **derd** ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam imiş yine ol **derde** çāre

G2474-3. **Derd** ile āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / **Derd** ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor **derd** ile her dem ġam içinde
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür çün baña merhem / **Derdümi** ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ muẓāʿaf **derdüm** benüm ziyāde
G2505-5. Dil ü cānum ṭabībi sen ṭururken / Kimeʿarż ideyim **derdümi** kime
G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān **derd** ile şolmaġa benefşe
G2522-5. Ḳaçan **derd** ile āh itse Muḥibbī / Olur bu sīne sūzān pāre pāre
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / **Derdüñi** ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme seme
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-iʿışḳam degişdüm **derdi** dermāna
G2539-2. Görüñ **derd** ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḫḫum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2555-2. Şehr-i miḥnetde şorarsın ḥālini ʿāşıḳlaruñ / Her biri **derdi** ḳabūl eyleye dermāndan giçe
G2563-4. Dirsem dil **derdini** bir bir oturup şaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger **derdüm** bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2567-1. Nigārā ḳalmışam **derdüñle** ġamda / Döker yaş yirine bu dīde demde
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḥāl ile ḫūlar gelür **derd** ile feryāda
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler **derd** alur **derd** üstine
G2590-2. Dil **derdi** ḥāletin çü bir bir didüm saña / Laʿlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2590-5. Leylī şaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince **derd** ile ḥāli ʿacib ola
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini **derdüñ** ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2596-2. **Derdi** alur ehl-iʿışḳ virür aña dermānını / İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermān ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil **derdini** / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2607-5. Belā şaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı **derd** ile ḳıl zārı
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / **Derd** ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller **derd** ile āh ile fiġān idüp didi eri
G2615-2. Bu **derdüme** nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne geldi / Görüp **derdüm** benüm dermāne geldi
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu **derd** gerek
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli şafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara **derdüñ** devāsını
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin bu **derdümüñ** ṭabībi
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem kime şikāyet ideyim **derdüm** ḳatı
G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ beni **derde** mübtelā / Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḫşeti
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm şabrdan özge bu **derde** çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar **derdüñle** sīnem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi / **Derde** bildüm çāre yoḳ nā-çār gördüm kendümi
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı **derde** añmaz bu göñül dermānını
G2714-5. ʿİlāc olmaz diyenler derd-i ʿışḳa / Alurlar **derdi** almazlar devāyı
G2727-4. Ḫāk ol yolında **derd** ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2734-1. Āh kim bir sevr-ḳadd **derdi** aḳıtdı yaşumı / Şu gibi ṭaşdan ṭaşa ursamʿaceb mi başumı
G2742-1. İstemez ʿāşıḳ olan zecr üʿınādan ġayri / Nitekim ḫaste olan **derde** devādan ġayri
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye **derdüñ** devāsını / İrgürmeye feleklere āhı şadāsını
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül **derd** ile dolāb gibi
G2793-3. Ey dil ṭabībi **derdüme** bir çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
G2795-3. Dermān yirine **derdi** alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā bizi
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / **Derd** ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde **derd** ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem **derd** ile eşki şanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile aldadı bizi yār yine / **Derdimüz** artuḳ idüp eyledi düşvār yine
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup **derd** içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp **derdümi** arturdı ḥabīb / Laʿl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı naṣīb
Mh11-5. Bulmadum feryād-resʿālemde bir feryād-res / **Derdi** Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı Aras
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʿl ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey Muḥibbī **derdüme** hīç çāreler
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden **derdüm** devāsın bilmedüñ / Ḫaste-iʿışḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ
Mr3-6. İñleyüp **derd** ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim **derde** bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-11. Ḫaste-dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum **derdini** öñden şoña
Mr4-12. Cümleʿālem bir yañadurʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde fırḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫvār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü **derdüm** vardur
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virürʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer **derd** ile ben nāy gibi

Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni **derd** ile ben āh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp **derd** ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne **derd** ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm diger-gün olmada / Bir iken **derdüm** benüm artup meded on olmada
Mr19-5. Çeşmüm aġlar dīde-i Ya ḳūbdur / Ṣabr ider dil **derde** ṣan Eyyūbdur
Mr20-10. Ḥaḳḳ Teʿālā virmesün bu **derdi** bir yoldaşuma / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben **derd** ile feryād u āb / Hīç eşer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh
Mr23-2. Oldı **derd** ile ṣürāḥī-veş bu baġrum ṭolu ḳan / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-16. Bu **derdüm** gelmesün ḳullar başına / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm **derdini** dermān ile
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler **derd** ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
Mr27-2. Eger olmazsa işbu **derde** çāre / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-5. Beyān itmez kimsene yāre **derdüm** / Meger ʿarż ide ḥālüm rūy-ı zerdüm
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz **derd** ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan
Mr29-10. **Derdi** sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Nş5-1. **Derd** ile ey gözüm di ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi yan aġla
D2-2. Dün gördi ṭabīb **derdümi** el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş **derde** müdāvā
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu **derd** ile bu ben ġarīb
D24-2. Dil-ḫaste olup **derdüñ** ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı şanma ki ola mütemārıż
D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi şafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / **Derdümi** arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ Leylī şaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan ʿālemde **derdüm** var ḳatı
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye **derdüñ** yiter dermān aña / Tā ebed ḳurtulmasun **derdden** eger dermān aña
B19. Gider dilden raḳībi añma zinhār / Gider dir **derd** ile ẕikr-i Ḥabāi'ş
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile dostum eyle bu **derde** çāreler
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān **derdine** laʾlüñ ṣorarsam ʿayni rāḥatdur
B121. Esās-ı ʿışḳ dilde muḥkem itdüm / Ġam ile **derdi** cāna hem-dem itdüm
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / Ne **derdüme** devā peydā ne merhem
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca **derd** ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür laʾl-i lebüñ yādına
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil **derdüñi**

derd çekmek [3] ...elem çekmek, ġám çekmek, ġussálenmek...(Tulum, 2011: 571) *bk. derd ü belā çekmek derd ü elem çekmek derd ü ġam çekmek derd ü miḥnet çekmek*

G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden **derdüñi çekmek** baña olmış naṣīb
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārızı gül şevḳi ile / **Çekdügi derdi** hemān bülbül-i gülzār çeker
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḥālümi bilmez / Her **derdi çeken** var iseʿālemde benem ben

derd ehli [4] Dert sahibi, dertli.

G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün **derd ehlinüñ** ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi ḳullābı daḥi miʿrācıdur
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe **derd ehline** hem-demlerüz / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş **derd ehline** / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ **derd ehline** dārüʾş-şifā

derd idinmek [1] Bir sorunu veya durumu üzüntü konusu yapmak. (TDK, 2011: 639)

G234-5. **Derd idinmişdür** ʿizāruñ ẕikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar aġzındaʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst

derde dermān bulmaḳ [3] Bir sorunun veya durumun çözümünü bulmak.

G190-1. Naḳd-i cān ile kim aldı laʾl-i cānānı dürüst / Şüphesüz aradı **buldı derde dermānı** dürüst
G1825-2. Eger olmaz ise senden **bulınmaz derdüme dermān** / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ ile bīmāram
G2060-4. Bir devāsuz derd imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ / **Derde dermān bulmasun** derdine dermān isteyen

derde dermān eylemek/itmek [53] *bk. derde dermān ḳılmaḳ, derde dermān olmaḳ*

G6-1. Dilüñden gitmesün her demde sübḥān / Ki oldur ḳullaruñ **derdine dermān**
G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde laʾlüñ āb-ı ḥayvāndur baña / Ey Mesīḥi sözlerüñ **derdüme dermāndur** baña
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür **derdine dermān** umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun **derdine** kim **dermān** aña
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen **derde dermānsın** baña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun **derdine** kim **dermān** aña
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür **derdüñe dermān** umar / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G207-1. Senüñ **derdüñ** baña **dermāndur** ey dost / Ġamuñdan sīnem içre ḳandur ey dost
G296-4. Delüye dermān gerekmez **derd dermāndur** anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḥālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ gel it **derdine dermānum** meded
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm **derdüme dermānlar** meded
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsemʿilāc / **Derdümüñ dermānısın** sen saña bu cān şarmaşur

G397-5. Derd-i Muḥibbī çünki degül ḳābil-i ʿilāc / Bilmez ṭabīb **derdine dermān** ne yirdedür
G398-2. Gönlümüñ eglencesidür cān u dil ārāmıdur / Dostlar dil-ḫasteyem **derdüme dermān** ḳandadür
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm **derdüme dermān** vaḳtidür
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm **derdüme dermān** ezilür
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded bu **derdümüñ dermānıdur**
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu gönlüm bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it **derdine dermān** umar
G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül **derdine dermān eylemez** / Bu Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün nāşāddur
G699-4. Öldürür gerçi gelür bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül çünki lebi **derdine dermān eyler**
G782-8. Şun Muḥibbī'ye leblerüñ cāmın / Çünki bu **derdine** ol **dermāndur**
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳ budur kim bu benüm **derdüme dermān** getürür
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her ki ʿārifdür bugün **derdine dermānı** oḳur
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün bir ḫaste-dildür **derdine dermān** oḳur
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳḳ budur kim bu benüm **derdüme dermān** getürür
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil **derdine dermān** iñler
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beni ʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ ol benüm **derdüme dermān** görinür
G1084-3. Dil ṭabībidür meded **derdüme dermān eylesün** / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1098-5. Leb-i laʿlinden özge dil-rübānuñ / Muḥibbī **derdüñe dermān** görinmez
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ gelür aña vefā / Anuñ içün ḫaste-dil **derdine dermān eylemez**
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm **derdüme dermān eyle** gel / Didi öldürmek gerek tā gide senden bu maraż
G1392-2. Bu dil **derdine** sen **dermān** çü āḫır **itmeyicekdüñ** / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi baġrum ḳanıdur ʿışḳ / Velī bu **derdümüñ dermānıdur** ʿışḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben anı bu **derdüme dermān** ancaḳ
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī derd-mendi öldürüp / Ḥamdülillah ki anuñ **derdine dermān eyledüñ**
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ sīneye ġamz oḳların / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ **derdine dermān eyledüñ**
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola umsam bir cevāb / Saña āsāndur benüm **derdüme dermān eylemek**
G1773-4. Hecr ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ / **Eyledüñ** bu nevʿ ile **derdüme dermānum** benüm
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste göñlüme şifā **derdüme dermānsın** begüm
G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi **derdüñe dermānuñam**
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes **derdüme dermān** degül misin
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāre ʿilāc / Bir cevāb ile didi **derdüñe dermānam** ben
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yeg baña / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür **derdüñe dermāndur** diyen
G2287-1. Ben umaram ki seni **derdüme dermān idesin** / Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin
G2305-1. Ḫaste-dil laʿl-i leb-i cānānın eyler ārzū / Ey ṭabībüm **derdine dermānın eyler** ārzū
G2340-1. Ey ṭabīb-i dil ü cān **derdüme dermān eyle** / Bir kele baḳ yüzüme göñlümi şādān eyle
G2447-2. Nice bir laʿl-i lebüñ şerbetine cān vireyim / Dil ṭabībisin iriş **derdüme dermān eyle**
G2493-4. İstedüm ey dil ṭabībi **derdümüñ dermānını** / İtmedüñ bir kez naẓar derdā dil-i bīmāruma
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür **derde dermān** virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme seme
G2782-3. Dostlar ʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / **Derdümüñ dermānı** ancaḳ zülfinüñ bāġı gibi
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ **derdine dermān** vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh9-9. **Derde dermān itmeyüp** derdümi arturdı ḥabīb / Laʿl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı naṣīb
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem kim **derdümüñ dermānını** ḳanda ḳılam

derde dermān istemek [6] Bir sorunun veya durumun çözümünü aramak.

G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını vefādan yeg bilür / Minnet itmez kimseye **derdine dermān istemez**
G1104-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste kim işigüñi bālin ide / Başını ḳaldurmayup **derdine dermān istemez**
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā **derdine dermān istemez**
G1288-4. Ṭabībā **istemez derdine dermān** / Gelür ʿışḳ ehline derd ü belā ḫoş
G1419-5. Senden **ister** bu Muḥibbī **derdinüñ dermānını** / Mübtelā-yı derd olmış işidenlerden ıraḳ
G2060-4. Bir devāsuz derd imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun **derdine dermān isteyen**

derde dermān ḳılmaḳ [2] *bk. derde dermān eylemek/itmek, derde dermān olmaḳ*

G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken gel ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem **ḳıl** benüm **derdüme dermān** elġıyāş
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded **ḳıl derdüme dermān** oḳur

derde dermān olmaḳ [13] Soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı geçirmeye çare göstermek. (TDK, 2011: 639) *bk. derde dermān eylemek/itmek, derde dermān ḳılmaḳ*

G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger **derdüñ ola dermān** aña
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿIşḳuñ yolında cān aña / Derd ile **olursa** yāḫūd **derdine dermān** aña
G49-3. **Derde dermān ola** ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca gün iñle bu dil **derdüñe dermān oldı** ṭut
G1358-4. **Derdüme dermān olur** bilmezem Yārab ʿaceb / ʿIşḳuma pāyān olur mı yüregüm ṭopṭolu dāġ
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm **derdüme** gel **dermān ol**
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī **derdüme dermān olan** yaşum
G2124-1. Umar idüm ki benüm **derdüme dermān olasın** / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın

G2167-4. Benüm derdüm ḳatı dermānda oldum / Meger senden **ola** bu **derde dermān**
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / Bir cevāb eyle benüm **derdüme dermān olsun**
G2275-5. Bulanlar derdi dermānı niʾderler / Çün anuñ derd **olur derdine dermān**
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını / İsteyüp cehd eylemez ki **derdine dermān ola**
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger **derdi** yine **dermān ola**

derde devā eylemek/itmek [10] Sıkıntıyı çözümlemek, atlatmak, çaresizliği yenmek. *bk. derde deva bulmak* (TDK, 2011: 639) *bk. derde devā olmaḳ*

G1-2. Derd-mendem **derdüme eyle devā** / Kim ḳamu ḫastalara sensin ḥakīm
G466-3. Bu göñül ḫastesine şanma ʿilāc ola ṭabīb / **İdeyüm** dime ol **derdüme devā** ikide bir
G915(a)-4. Bend-i belādurʿAyn-ı ḳażādur / Seng-i ḫārādur **Derde devādur**
G1077(b)-3. Ey ṭabīb şanma ʿilāc ola göñül ḫastesine / **İdeyim** dime bu **derdüme devā** ikide bir
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb **derdine** çünkim **devā imiş**
G1575-1. Zülfi sevdāsını al başa belā ister iseñ / Sīneñi çāk **idegör derde devā** ister iseñ
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma her dem ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer **derdüñe** oldur **devā iden** hemīn
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden **derdüme itmezsin devā** / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cāndan bir ramaḳ / **Derdüme eyle devā** laʾl-i şeker-güftārdan
B10. Bāre-i laʾlüñ **devādur derdüme** cānā didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur saña andan naṣīb

derde devā olmaḳ [3] *bk. derde devā eylemek/itmek*

G401-2. **Derdüme devā olmaya** ḳānūn-ı şifādan / Laʾl-i leb-i dilberden ulı şanmañ emi var
G403-1. Ey dil yine hecr ile göyinmiş cigerün var / **Derdüñe devā olmaya** bir derd-i serüñ var
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil **derdine olmaz devā** / Ey Muḥibbī ol gözi mekkāre düşdi göñlümüz

derde düşmek [4] *mec.* Hastalanmak. (TDK, 2011: 639)

G35-5. Bir devāsuz **derde düşdi** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G1581-5. Bir devāsuz **derde düşmişdür** Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne sinden eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G2594-5. Bir devāsuz **derde düşmişdür** Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā senden meger tīmār ola
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir devāsuz **derde düşdüm** beni ġam-kīn eyledüñ

derde şataşmaḳ [2] *bk. derde uġramaḳ*

G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz **derde şataşdum** olur her laḥẓa ġam peydā
Mr29-1. ʿIşḳ ile şaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz **derde şataşdum** āh bir bī-çāreyim

derde uġramaḳ [3] Kötü bir duruma düşmek. *bk. derde düçar olmak* (TDK, 2011: 639) *bk. derde şataşmaḳ*

G2404-1. Seḥāb-ı zülfíni gün yüze perde / İdelden **uġradum** biñ dürlü **derde**
G2443-1. Bulunur çün hevā-yı zülfi serde / Beni **uġradur** ol biñ dürlü **derde**
G2496-1. İder zülfiñi gün yüzine perde / Beni **uġradur** ol biñ dürlü **derde**

derd-i bī-dermān [2] Dermansız dert.

G273-2. Ḫaste-i ʿışḳam baña olmaz devā / **Derd-i bī-dermān** elinden elġıyāṣ
Mr26-10. **Derd-i bī-dermān** ile ʿālemde bī-cān olmada / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

derd-i cān [1] Can derdi.

G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler **derd-i cān** ile baḥṣ / İstemez kendüzine tā ḳıla dermān ile baḥṣ

derd-i derūn [10] Gönül kaygısı. / İç sıkıntısı.

G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm raḥm itdi dildārum görüp / Añladı **derd-i derūnum** ḥālet-i zārum görüp
G381-2. ʿArż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol bilür **derd-i derūnum** ol baña maḥrem gelür
G721-2. Ḳaçan **derd-i derūnum** dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı bu **derd-i derūnumdan** meger āgāh şemʿ
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi / Zebān-ı ḥāl ile **derd-i derūnum** āşikār itdüm
G2141-1. **Derd-i derūnı** cānā bu dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2291-4. Şikāyet eylesem **derd-i derūnum** / Daḥi artar olur bu derdüm efzūn
G2663-4. **Derd-i derūnı** ṣorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdumʿālemi söyletme hā beni
G2664-4. Nice bir yazayım **derd-i derūnum** bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2740-2. **Derd-i derūn** şemmesini aña söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm gibi

derd-i dil [54] Gönül tasası.

G71-2. Nice şerḥ idebile **derd-i dilüm** nālelerüm / Çün gelür bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G142-2. Pāre pāre göz yaşından laʾle döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı **derd-i dil** çāk-ı girībānum görüp
G230-7. Ey Muḥibbī **derd-i dilden** ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut

G309-2. **Derd-i dilümi** her ḳaçan ʿarż eylesem saña / Gelmez dilüñden ey ṣanem illā cevāb-ı telḫ
G339-2. **Derd-i dil** aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G360-1. **Derd-i dil** ḥālini alsam ele yazmaḳ kāġıẕ / Ḳanlu yaşumdan o dem sürḫe döner aḳ kāġıẕ
G369-3. Ḳorḳum budur ki dīdelerüm yaşı aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna **derd-i dilüm** āşikār olur
G387-3. Her ḳılum aġız açup **derd-i dilüm** taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña āhūlar mıdur
G394-4. **Derd-i dilini** şi ʿr ile bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿarż ider
G570-5. Deryā ḳumı gelürse şümāre degül ʿaceb / Līkin Muḥibbī **derd-i dili** olmaya şümār
G606-4. **Derd-i dili** levḥ-i dile yazmaḳ istedüm / Ḳanlu yaşumdan oldum levḥ-i pür-nigār
G611-2. Bilse idüñ raḥm iderdüñ **derd-i dil** aḥvālini / Görse idüñ gözlerüm yaşı ne ḥāl üstindedür
G680-5. Eger **derd-i dilin** yazsa Muḥibbī / Gümānsuz her varaḳ bir dāstāndur
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam **derd-i dilümi** gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G824-3. **Derd-i dil** aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G861-1. Āh ḳılsam **derd-i dilden** dostlar ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz ṣanmañ bile ʿālem yanar
G861-6. Nāme ile **derd-i dil** ḥālin nice ʿarż eyleyem / Daḥi taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm yanar
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola **derd-i dil** / Yā ne ṣaḳlarsın aş anı zülfinüñ çün dārı var
G935-2. **Derd-i dil** ḥālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki bīmār çeker
G998-4. Şerḥa şerḥa cigerle **derd-i dili** / Şerḥ iden sīne-i mecrūḥ mıdur
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce **derd-i dilüm** / Dir Muḥibbī ki bu ne ġavġādur
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam dūdumı / Gerçi kim ben eylerem **derd-i dilüm** her-bār ʿarż
G1312-2. **Derd-i dilümi** ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīne ñe tā kim gide imrāż
G1337-3. **Derd-i dilden** geldi ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına her dem nār şem ʿ
G1339-2. Tīredür gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / **Derd-i dil** ḥālini āhum baña olmışdur şu ʿā ʿ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel bu benüm **derd-i dilüme** ṭut ḳulaḳ
G1463-4. **Derd-i dil** ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1466-4. Raḥm eyler idi **derd-i dile** söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān ḳaşuñ
G1548-3. **Derd-i dilden** bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G1577-3. **Derd-i dil** ḥālini taḳrīre şürū ʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ
G1636-4. **Derd-i dil** aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1768-2. **Derd-i dil** ḥālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1782-4. Tā ḥaşr olınca **derd-i dilümüñ** ḥikāyeti / Olmaz tamām aġız açup dirse her ḳılum
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm / Ola kim **derd-i dilüme** ola bir çāre didüm
G1882-1. **Derd-i dil** bī-ḥaddür ammā āh ile zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye **derd-i dilüm** / Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1945-1. **Derd-i dilümi** yazmaġa aldum ele ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıẕa yazdum görindi ġam
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem **derd-i dilüm** eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1987-6. **Derd-i dilden** her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem **derd-i dilüm** aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem
G2149-3. Söylesem **derd-i dilüm** aḥvālini olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet uzun
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar **derd-i dilüm** yazsam / Meger şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban gözlesin yāri / Dimege **derd-i dil** ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2304-4. Anuñ içün yazmazam **derd-i dilüm** ben kāġıda / Ṣaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfıḳdur diyü
G2451-1. Remz ile **derd-i dilüm** söyler bu göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına
G2458-4. **Derd-i dil** ḥālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv ile nādān iline
G2502-4. **Derd-i dil** ḥālini yaz şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2602-4. Āh eyledükce **derd-i dilüm** āşikār olur / Hīç ṣaḳlanur mı dūd ki bir yirde nār ola
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī **derd-i dil** aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2693-3. **Derd-i dil** aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi
G2731-2. **Derd-i dil** ḥālini yazdum ṣıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
Mh1-7. **Derd-i dil** aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
D34-2. **Derd-i dilden** dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm
B190. Diyeyüm **derd-i dilüm** ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna

derd-i dil-i bī-ḳarār [1] Kararsız gönlün tasası.

G1765-1. Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre ḳılam / Ola ki **derd-i dil-i bī-ḳarāra** çāre ḳılam

derd-i divār [1] Gönül, dert duvarı.

G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / Āh resmin naḳş ḳıldum bu **derd-i divāruma**

derd-i firāḳ [1] Ayrılık derdi. *bk. derd-i hecr*

G352-5. Bu Muḥibbī öliyor **derd-i firāḳ** ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded

derd-i ḫār [1] Dikenin derdi.

G160-4. Eyleme ṣūfinüñ kelāmını gūş / Rind olup eyle **derd-i ḫārı** ṭaleb

derd-i ḥasret [2] Hasret derdi.

G1392-5. Muḥibbī **derd-i ḥasretle** vedāʿ eyler mi cān tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ

G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-gīrüm ol / Çün **derd-i ḥasret** ile dil-fikāruñam senüñ

derd-i hecr [3] *bk. derd-i firāḳ*

G39-4. **Derd-i hecrüñle** şehā şöyle enīs oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz baña
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de **derd-i hecr** içre nice yüz biñ niyāzum var
G1668-1. **Derd-i hecrüñi** şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül

derd-i ʿışḳ [43] Aşk derdi.

G33-2. ʿĀṣıḳa çare olur mı ey ṭabīb / **Derd-i ʿışḳ** içün dimişler bī-devā
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Gönlümde var çün **derd-i ʿışḳ** olmaz ebed dermān aña
G71-5. **Derd-i ʿışḳuñda** Muḥibbī ne belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide ḥālimi āgāh saña
G74-6. **Derd-i ʿışḳumı** Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / Olur idi ʿışḳuma baş indürüp māyil baña
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / **Derd-i ʿışḳı** ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu **derd-i ʿışḳ** / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G124-1. **Derd-i ʿışḳa** dostlar hergiz bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G430-2. **Derd-i ʿışḳ** ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Görʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer şunar
G473-1. Düşeliden **derd-i ʿışḳa** aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir zerre ol mekkāre kār
G641-5. **Derd-i ʿışḳa** çün dimişler olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī ʿāṣıḳ-ı bīçāredür
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem **derd-i ʿışḳ** / Eşk-i çeşmüm ṣanmañuz dil āteşin teskīn ider
G721-5. Muḥibbī **derd-i ʿışḳ** dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G889-1. **Derd-i ʿışḳuñ** ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀṣıḳuñ derdi öküş ṣanmañ anı dermānı var
G984-3. ʿİlāc itme yüri var **derd-i ʿışḳa** / Ṭabībā çünki derdüm bī-devādur
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz **derd-i ʿışḳ** ile benüm tek mübtelā hergiz
G1151-4. Virüp dermānuñı al **derd-i ʿışḳı** / Bunuñ tek degmeñüz sermāye düşmez
G1183-7. Ey Muḥibbī **derd-i ʿışḳa** yoḳ mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1302-1. ʿĀṣıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / **Derd-i ʿışḳ** içün dimişler mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1386-4. **Derd-i ʿışḳı** ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1410-3. **Derd-i ʿışḳı** ṣor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur **derd-i ʿışḳa** / Ne ḳānūna uyar ne ḫod şifānuñ
G1574-2. Çāresi cān virmek ise **derd-i ʿışḳuñ** ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1596-7. Mübtelādur **derd-i ʿışḳa** bu Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün bu nevʿile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1736-5. Bu Muḥibbī **derd-i ʿışḳuñla** senüñ üftādedür / Ṣanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1809-5. **Derd-i ʿışḳı** Muḥibbī ḫoş görelüm / Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum
G1852-3. Sīneme ser-tā- ḳadem kesdüm anuñçün naʿller / **Derd-i ʿışḳuñla** senüñ başdan ayaġa ḥāl olam
G1904-8. Muḥibbī **derd-i ʿışḳ** ile düşelden baḥr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G2021-4. **Derd-i ʿışḳa** çün ʿilāc olmaz şifā ḳanuñ ile / Bulımazsın zaḫmete girme ṭabībā çāresin
G2044-4. **Derd-i ʿışḳa** ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ yolların
G2060-4. Bir devāsuz derd imiş dirler egerçi **derd-i ʿışḳ** / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2118-4. Mübtelā-yı **derd-i ʿışḳam** ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı ben
G2157-3. **Derd-i ʿışḳa** ey göñül ālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2472-3. **Derd-i ʿışḳa** bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam imiş yine o derde çāre
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu **derd-i ʿışḳuñ** ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G2557-4. Bu **derd-i ʿışḳa** itme dilā mu ʿālece / Ṣanma lebinden özge saña kimse em ḳıla
G2585-3. **Derd-i ʿışḳı** kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2650-2. **Derd-i ʿışḳa** dostlar gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2714-5. İlāc olmaz diyenler **derd-i ʿışḳa** / Alurlar derdi almazlar devāyı
Mh11-6. **Derd-i ʿışḳa** çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden **derd-i ʿışḳı** çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
B1. **Derd-i ʿışḳ** kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inṣāf aña
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu **derd-i ʿışḳuma** sebeb
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ **derd-i ʿışḳa** çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḥi bildüm bilmezem

derd-i Muḥibbī [1] Muhibbi'nin derdi.

G397-5. **Derd-i Muḥibb**ī çünki degül ḳābil-i ʿilāc / Bilmez ṭabīb derdine dermān ne yirdedür

derd-i nihān [1] Gizli üzüntü.

G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḥālüme ḳomaz beni **derd-i nihānum** n'eyleyem

derd-i ser [16] Baş/başlıca dert.

G403-1. Ey dil yine hecr ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir **derd-i serüñ** var
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile **derd-i ser** yiter
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk olʿāṣıḳların başına **derd-i ser** yazar
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür **derd-i ser** / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G657-3. **Derd-i ser** başda añup ʿārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki ṣudāʿuñ derdi gülāb ile giçer

G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / Bu **derd-i ser** başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G900-4. Nevbet-i şāhı degül **derd-i ser** oldı ḥāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān baña yiter
G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan ulu **derd-i ser** olmaz
G1422-1. Egerçi dilde varlıḳdan eṣer yoḳ / Velī cevr ü belā vü **derd-i ser** yoḳ
G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī zülfine dil baġlama / **Derd-i serdür** ḥāṣıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel
G1908-4. Ḫumārum **derd-i ser** virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā ben **derd-i ser** çekdüm / Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı **derd-i seri** ḫumārı çekem
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun şarāb eglenmesün / **Derd-i serden** var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün
G2696-1. **Derd-i ser** geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳi
B208. Meded öldüm ḫumārum **derd-i serdür** / Yürüt sāḳī şarāb-ı cān-fezāyı

derd-i yār [4] Sevgilinin derdi.

G41-5. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳ oldur **derd-i yāri** ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G172-5. Muḥibbī naḳd-i cāna **derd-i yāri** / Ziyāde ışşı itdi anı alup
G565-3. Baña dermān oldı çünki **derd-i yār** / Eylemeñ siz baña ṭīmār öldürür
G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan **derd-i yārümdür** benüm / Olamaz tenhā ḳomaz ġam ġam-küsārumdur benüm

derd ü belā [45] Dert ve bela.

G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp **derd ü belā** / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki yārāndur baña
G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı dil oldı mübtelā / Eksük olmaz ḳandase dīvāneye **derd ü belā**
G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür **derd ü belā** / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān dost
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola dil **derd ü belā** yanındadur
G428-1. Yār-ı men her dem baña cevr ü cefāyı çekdürür / Hey nice cevr ü cefā **derd ü belāyı** çekdürür
G453-5. Ey dil Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / **Derd ü belāyı** cānına başa hevā getür
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük degül **derd ü belā** / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G563-4. Şu ʿle-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol **derd ü belā** ile ġamı mihmān oḳur
G650-1. Görmege gelmedi ben ḥaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi **derd ü belām** ile o miskīn nicedür
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele **derd ü belā** diyü oturmış mihmān gözler
G909-3. Baña **derd ü belā** hem-zād olupdur / Cefā vü cevrüñ olalı birāder
G1134-2. Ebed ḳurtulmasun **derd ü belādan** / O kim cevr ü cefādan ḫurrem olmaz
G1185-2. Cemʿolup bir araya **derd ü belā** ile elem / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice ṣoḥbet ehliyüz
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma **derd ü belā** imiş
G1288-4. Ṭabībā istemez derdine dermān / Gelür ʿışḳ ehline **derd ü belā** ḫoş
G1433-3. Kendü ḥālümde yürürken başuma sulṭān idüm / Eyledi **derd ü belāya** mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G1569-5. Gelse Muḥibbī **derd ü belā** ḳarşu cān çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini ol āşinālaruñ
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā **derd ü belāsı** bülbülüñ
G1711-5. ʿIşḳıñuñ **derd ü belāsını** Muḥibbī'den işit / Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan **derd ü belā** / Bilmezem āḫır nʾolısardur ser-encāmum benüm
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın **derd ü belādan** aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını kim çekmek istese / **Derd ü belāyı** atmasa dāim kebādeñem
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur **derd ü belādan** ġayri artuḳ hem-demüm
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ **derd ü belāsı** çoḳ olur / Dostlar ḥālüme kim baḳsa ben aña pendem
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur **derd ü belā** içre benüm de bedelüm
G2016-4. Yārden her ne gelür **derd ü belā** zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile ṣun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā **derd ü belā** aş olsun
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen ṭīr-i cefāya cān u ser / Ey Muḥibb **derd ü belā** sīnemde peydā eyleyen
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni **derd ü belā** ile gidensin sen
G2041-6. Beni **derd ü belā** ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey dost sensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā beni **derd ü belā** ile gidensin sen
G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derdesin / Gerçi kim **derd ü belā** ile ezel perverdesin
G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol **derd ü belā** kūhı içinde āşiyān
G2173-2. Baña her demde gelür **derd ü belā** miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2277-4. Yanuma düşmiş gider **derd ü belā** sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2292-4. Bir yaña **derd ü belā** bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler dil şehrini yaġmāya itdiler aḳın
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter **derd ü belā** ġam / Ki bundan ġayri gerekmez zevāde
G2408-4. Çekdümse ne ġam **derd ü belā** ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı bir ulı gence
G2481-5. Çekilmeye dimişler ʿışḳ yāyı / Gerek **derd ü belā** aña kebāde
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / Ḥāṣılum ancaḳ **derd ü belā** ḳayġu gibi
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı **derd ü belā** reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür
Mr20-15. ʿIşḳ elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir ṣadā güş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u **derd ü belā** nūş eyledüm
Mr25-9. Ol cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā / Eksük olmaz gice gündüz başuma **derd ü belā**
B50. Her ḳaçan hicrān yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm **derd ü belā** vü menzilüm ḫayretdürür

derd ü belā çekmek [4] Dert ve bela çekmek, tasalanmak, kaygılanmak.

bk. derd çekmek

G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür **derd ü belā çekdügümi** / Pister-i gülde yatan ḫālini ben maḥzūnuñ
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīne ñe bir meh-veşüñ / **Çekmege derd ü belā** ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn **çekdiler derd ü belā** / Şükr iderdi ḫāline her birisi görse ḫāletüm
G2545-1. **Çekdügüm derd ü belāyı** gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḫi ey ġam beni āzād eyle

derd ü belā vü ġam [5] Dert, bela ve gam.

G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi **derd ü belā vü ġamdan** özge berk ü bār
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu ben dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup **derd ü belā vü ġamdan** āzād eyledüñ
G1820-3. **Derd ü belā vü ġam** ile bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem ki oldı gözüm eşk-bār hem
G1990-1. Gehi **derd ü belā vü ġam** gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı **derd ü belā vü ġam** / Tīmār diyü aldı çü ʿışḳuñ livāsını

derd ü belā/elem yimek [4] *bk. derd ü ġam yimek, esrār-ı ġam yimek, ġam yimek, germ ü belā yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek*

G529-1. Nigārā **yidigüm derd ü elemdür** / Velī senden gelür baña ne ġamdur
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür **yidügüm derd ü elem** / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum benüm
G2583-3. **Yidügi derd ü belā** vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāṣıḳuñ ger gözleri olursa nem / **Yidügi derd ü belādur** içdügi zehr ile ġam

derd ü belā vü miḥnet [7] Dert bela ve sıkıntı.

G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ ne bilür **derd ü belā vü miḥnetin** / Döne döne olmayan bu sīḫ-i miḥnetle kebāb
G534-5. Dil gider ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet **derd ü belā vü miḥnet** ile dīn gider
G729-1. Bir şūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ çünki yāridür / **Derd ü belā vü miḥnet** anuñ yār-ı ġārıdur
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem **derd ü belā vü miḥnetin** andan beter
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum ile nedür ḫālüñ ey faḳīr / **Derd ü belā vü miḥnet** ile ṭopṭolu dilüm
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister / **Derd ü belā vü miḥnet** aña gerek kebāde
G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl **derd ü belā vü miḥnete** / Göñlümi ṭapşurdular düşdi emānāt ehline

derd ü belā vü miḥnet ü ġam [6] Dert, bela, sıkıntı ve gam.

G1300-1. Olmadı baña müyesser kim olam meclisde ḫāṣ / Yā olam **derd ü belā vü miḥnet ü ġamden** ḫalāṣ
G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı yücedür aña çıḳılmaġa / **Derd ü belā vü miḥnet ü ġam** nerdübān gerek
G1685-3. **Derd ü belā vü miḥnet ü ġam** gelse ṭañ mıdur / Kim didi saña ey göñül ol bī-vefāda ol
G1816-5. Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥibb dāne-i sirişk / **Derd ü belā vü miḥnet ü ġam** oldı ḫāṣılum
G2487-1. Kim vire göñli ol ṣanemüñ göz yaşına / **Derd ü belā vü miḥnet ü ġam** gele başına
G2652-2. Mecnūn çün oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd / **Derd ü belā vü miḥnet ü ġam** idi leşkeri

derd ü belā-yı ʿışḳ [1] Dert ve aşk belası.

G1785-1. **Derd ü belā-yı ʿışḳ** ile ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu terkeşem

derd ü cefā vü miḥnet [1] Dert, cefa ve sıkıntı.

G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem **derd ü cefā vü miḥnetüñ** / Müstedām ol dostum senden gelür her dem kerem

derd ü elem [21] Dert ve elem.

G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā **derd ü elem** çoḳ / Ne ġam sensin çü derdümüñ ṭabībi
G55-3. Kān-ı dilden ḫuʿāce-i ʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam **derd ü elem** cümle tecemmüldür baña
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḫāṣıl-ı dünyā hemān **derd ü elemlerdür**
G529-1. Nigārā yidigüm **derd ü elemdür** / Velī senden gelür baña ne ġamdur
G1031-3. İdüp cehd eyleme vuṣlat temennā / Naṣibi āṣıḳuñ **derd ü elemdür**
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ ṣorarsañ ger ezel bünyādını / Aña gil **derd ü elemdür** seng-i miḥnetdür esās
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u ṣor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb **derd ü elem** endūh u miḥnet rūz imiş
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ ṣafāsını dilā her nā-kes / Baña ṣor lezzetini dünyede **derd ü elemüñ**
G1597-3. Çekdüñ dilā **derd ü elem** gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1762-3. Güş ider yoḳ kime taḳrīr ideyim **derd ü elem** / Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1846-3. Ḥaşre dek ger yazsalar yazılmaya **derd ü elem** / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam **derd ü elem** / Yazdı çün alnuma raḳam ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm **derd ü elem** / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum benüm
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksik degüldür gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur **derd ü elem**
G1911-6. Şi ʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün degül ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur **derd ü elem**
G1985-4. Olur şikāf sīne ḳaçan nāle eylesem / **Derd ü elem** feleklere çıḳar olur ʿalem
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül **derd ü elem** / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem

G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum yine **derd ü elemi** / Göz ḳaresiyle degül belki ciger ḳanumdan
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā **derd ü elem** çoḳ / Ne ġam sensin bu derdümüñ ṭabībi
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı ḳalem / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele **derd ü elem**
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei **derd ü elem** / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem

derd ü elem çekmek [1] Dert ve sıkıntı çekmek. *bk. derd çekmek*

G1597-3. **Çekdüñ** dilā **derd ü elem** gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ

derd ü elīm [2] Dert ve keder.

G2556-4. Keremden ṭut elüm ḳaldum ayaḳda / Nice ṣabr ideyim **derd ü elīme**
D43-1. Bugün ṣabr eyleyen **derd ü elīme** / İrişür irte cennāt-ı na īme

derd ü firāḳ [2] Dert ve ayrılık. *bk. derd ü hicrān*

G1076(a)-3. Her ḳaçan **derd ü firāḳun** ḳışşasın şerḥ eylesem / Şem ʿe yaḳar yüregini odlar aġzından düşer
Mr12-5. Gösterüp her dem baña **derd ü firāḳ** ile elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam

derd ü ġam [42] Dert ve gam.

G7-4. Rūz-ı hicründe görenler beni tenhā ṣanmasun / **Derd ü ġam** ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem nedür baña bu **derd ü ġam** / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḫi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı **derd ü ġamla** miḥnet eyyāmı baña
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi **derd ü ġam** / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı eyle kebāb
G399-5. **Derd ü ġam** geldi Muḥibbī ṭurmasun buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü **derd ü ġam** her nesne kim andan gelür
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma gel berü ey **derd ü ġam** / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G530-1. Yidügi Ehl-i ʿışḳuñ **derd ü ġamdur** / Anuñçün gözden aḳanʿayn-i demdür
G560-1. Göñül **derd ü ġam** ile ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān zülf ile peyveste ḫoşdur
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp **derd ü ġamı** / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn çeker
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz **derd ü ġam** hīç āşināsı yoḳ mıdur
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi **derd ü ġamuñdur** / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü **derd ü ġam** anuñ nerdübānıdur
G775-1. Bu göñül **derd ü ġamuñdan** iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de ābdur
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü **derd ü ġamdur** / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem **derd ü ġam** / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān aḳar
G933-1. Nigārā gözlerüm yaşı bıḳamdur / Anuñçün kim yidügüm **derd ü ġamdur**
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʿle bayraġın çeker / **Derd ü ġam** leşker olur kim ṣol u kim ṣağın çeker
G962-2. Her ḳanda isem **derd ü ġamıdur** baña hem-dem / Āhum yili olur baña her yirde hevā-dār
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü **derd ü ġam** / Eyledüm dil mülkini anlara dervīşāne vaḳf
G1579-1. Eksük itme ṣanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña ṣor lezzetini ben bilürem **derd ü ġamuñ**
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün **derd ü ġamdur** ḫāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1831-4. **Derd ü ġamdan** ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḫaşre dek itsem lebüñ nūş ey ṣanem
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf **derd ü ġamum**
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / **Derd ü ġamuñla** ger ölür isem saña ne ġam
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben **derd ü ġamı** bāzār iden
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ **derd ü ġamın** / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ʿālemīn
G2128-1. Nice bir **derd ü ġam** ü miḥnet-i gerdūn olasın / Bihter oldur ki mey-i ṭālib-i gülgūn olasın
G2134-5. Yaşuñı şarāb baġrı kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör **derd ü ġamı** yidür aşumdan
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum ben **derd ü ġamdan** / Ki ayru düşmişem ol ġonce-femden
G2281-5. Hīç dil ḫalāş olur mı bir dem bu **derd ü ġamdan** / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2293-3. Ḫaṭā vü cürm ise luṭf it vefā ḳıl / Beni ḳurtar belā vü **derd ü ġamdan**
G2339-3. Laʿl-i nābıdur anuñ dāfīʿolan **derd ü ġama** / Laʿline ger heves itsem n'ola ben cānlar ile
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye **derd ü ġamı** dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2366-4. **Derd ü ġamdan** ġayri yoḳdur ʿālem içre ḫāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḫālüm benüm pes kim bile
G2468-1. Dostum ʿāşıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme / Uġradup **derd ü ġama** miḥnetle ṣayru eyleme
G2657-5. Sen beni öldürmeyince **derd ü ġamla** añmaduñ / Ölmeyince añmadı şīrīn daḫi Ferhādını
G2790-4. Ṭurmadan **derd ü ġamuñ** göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördiʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz **derd ü ġam** bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / **Derd ü ġamdan** gitdi ol miskīni āzād itmedüñ
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen ʿālemüñ / Anuñ içündür tükenmez ey göñül **derd ü ġamuñ**
D28-2. Dīn müşerref eylesün ḫānesini **derd ü ġamuñ** / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ

derd ü ġam çekmek [1] Dert ve gam çekmek. *bk. derd çekmek*

G673-3. **Çekdügüm derd ü ġamı** bilmez Ḫudādan ġayri kes / Añlamazlar ṣağlar ḫaste ne ḥāl üstindedür

derd ü ġam yimek [5] *bk. derd ü belā/elem yimek, esrār-ı ġam yimek, ġam yimek, germ ü belā yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek*

G414-1. Nigārā ayru olaldan **yidügüm derd ile ġamdur** / Gözümden dökilen her dem sirişküm şanma bil demdür
G530-1. **Yidügi** ehl-i ʿışḳuñ **derd ü ġamdur** / Anuñçün gözden aḳan ʿayn-i demdür
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī **yidügi derd ü ġamuñdur** / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī **yidügü derd ü ġamdur** / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G933-1. Nigārā gözlerüm yaşı bıḳamdur / Anuñçün kim **yidügüm derd ü ġamdur**

derd ü ġuṣṣa [1] Dert ve tasa.

G67-2. Bir yaña ġamdur çeken bir yaña **derd ü ġuṣṣadur** / Niceye dek çekdürürler bu ser-encāmı baña

derd ü ḥasret [3] Dert ve hasret.

G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni peleng-pişedür / **Derd ü ḥasretle** yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā **derd ü ḥasretle** / Yidür bu üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin bir cevāb / **Derd ü ḥasretle** bugün öldüresin bīmāruñı

derd ü hicrān [1] *bk. derd ü firāḳ*

G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu **derd ü hicrāndan** ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ

derd ü miḥen [1] Dert ve eziyetler.

G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim velī **derd ü miḥen**

derd ü miḥnet [23] Dert ve eziyet/meşakket/sıkıntı.

G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil defter ü dīvān baña / **Derd ü miḥnet** sözlerin yazdum yiter ʿünvān baña
G230-4. Yüz çevirme gelse **derd ü miḥnet** ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir gibi ḥazm eyle yut
G374-2. Her ne deñlü **derd ü miḥnet** kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā degül cāy-ı sürür
G472-5. Muḥibbī **derd ü miḥnetle** yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ bu ʿaḳl içün yasaġum var
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil kişveri / **Derd ü miḥnet** bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / **Derd ü miḥnet** ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur
G764-6. Muḥibbī **derd ü miḥnetle** yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun bu ʿaḳl içün yasaġum var
G925-3. **Derd ü miḥnet** ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme dilā kim ḥücrede yārān uyur
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup **derd ü miḥnet** / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde getür
G1280-5. Ey Muḥibbī **derd ü miḥnet** başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / **Derd ü miḥnet** çekmege beñzer zamānum var imiş
G1400-6. **Derd ü miḥnetdür** ġıdā olur şarābı göz yaşı / Tekye-i ġamda Muḥibbī kim ola mihmān-ı ʿışḳ
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil / Gelürse **derd ü miḥnet** de devā bil
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum **derd ü miḥnetdür** gözüm yaşıdurur mālum
G1957-1. Ne Mecnūn gördi **derd ü miḥnet** içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem ki çeküp **derd ü miḥneti** / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem
G2054-2. Ḫāşılı bu ḫırmen içre **derd ü miḥnet** ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2058-1. Lāyıḳ oldı **derd ü miḥnet** bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen
G2138-4. Her ne deñlü **derd ü miḥnet** gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet serīrinde sen ol tek kāmrān
G2214-4. **Derd ü miḥnet** ancaḳ olursa ʿaceb mi ḥāşılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār sen
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam / **Derd ü miḥnet** düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse **derd ü miḥnet** cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem al ola / **Derd ü miḥnet** aña lāyıḳdur ki şāḥib-ḥāl ola

derd ü miḥnet çekmek [3] *bk. derd çekmek, miḥnet çekmek*

G1063-3. Nice yıl **çekdi** bu dil benden olup **derd ü miḥnet** / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde getür
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / **Derd ü miḥnet çekmege** beñzer zamānum var imiş
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem ki **çeküp derd ü miḥneti** / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem

derd ü miḥnet ü cefā [1] Dert, sıkıntı ve cefa.

Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm **miḥnet ü derd ü cefā** / Yirine her birinüñ lākin irişdi ben şafā

derd ü tīmār [1] Dert ve deva.

G2578-1. Bu ben dil-ḫastei ey yār unutma / Devā ḳıl **derd ü tīmār** unutma

derdā [42] *Far.* Heyhat, ah, ne yazık! (Steingass, 1892: 511)

G17-2. Ḥasret-i hicrān elinden āh vāh / Olmışam **derdā** dirīġā mübtelā
G50-7. Gözüm yaşına baḳmaz cevher olsa / Ne ḳılam n'eyleyem **derdā** dirīġā
G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem **derdā** dirīġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G204-1. Ḫār ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / **Derdā** dirīġ gül yüzüñe iremedi dest
G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh āh dost / N'eyleyem **derdā** dirīġā olmadı āgāh dost
G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser **derdā** dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G233-4. **Derdā** vü dirīġā n'olısar ḥālümi bilmem / Ger nāme-i ṭā ʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet
G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa ṣuç / **Derdā** ki ʿāşıḳ olana olmaya böyle güc

G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez **derdā** dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde mecāl / N'eyleye **derdā** dirīġā sevdügüm ʿayyāredür
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm **derdā** ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh ile / **Derdā** dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile **derdā** bu sırrum fāş olur
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü **derdā** giçer yürekde ṭurmaz
G1159-1. **Derdā** ki bu şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1302-1. ʿĀşıḳam **derdā** dirīġā olmadum ġamdan ḫalāş / Derd-i ʿışḳ içün dimişler mergden özge yoḳ ḫalāş
G1304-2. Dil zevraḳını şaldum **derdā** ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1331-1. ʿĀşıḳam **derdā** degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemiʿ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār iden ʿāşıḳları / Ḥasretā **derdā** dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ
G1459-4. Laʾl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem **derdā** hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı aġlayu aġlayu bitürdüñ / **Derdā** vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza **derdā** giçdi nice māh ü ṣal
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya **derdā** çıḳdı yanumdan benüm
G2014-2. **Derdā** vü dirīġ kimse benüm ḥālümi bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / **Derdā** ki uṣandurdı beni bunlar özümden
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / **Derdā** dirīġ şunmadı bir kere yār elin
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / **Derdā** dirīġ gitmeye mi kīne sīneden
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem **derdā** dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / **Derdā** dirīġ bende bulunmaz meger günāh
G2372-4. **Derdā** dirīġ ḥālümi biñ kimse añlamaz / Yā ben nice getürebilem derdümi dile
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik **derdā** getürdüñ başuma
G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre **derdā** ġonce-i ḫāmūşına
G2493-4. İstedüm ey dil ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẓar **derdā** dil-i bīmāruma
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem **derdā** dirīġā bu iki ġammāzuma
G2521-5. **Derdā** ki Muḥibbʿār ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem **derdā** dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / **Derdā** ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2727-1. **Derdā** dirīġ ḳomadı göñlüm baña beni / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / N'eyleyem **derdā** dirīġā görmedüm āh oñları
G2777-1. Ölmeden **derdā** dirīġā yāri görsem bir daḥi / Olmaz ise anı düşde yāri görsem bir daḥi
Mh7-5. **Derdā** dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa gelür şādī ḫusreve
D42-1. **Derdā** dirīġ giçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile

der-dehān [1] Ağzından.

G840-6. Zülfin añma çün muṭavvel ḳışṣadur / **Der-dehānından** sözüñ ḳıl muḫtasar

der-derūn [1] İçinden, derinden.

G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş **der-derūn**

der-devā [1] Devadan.

G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür velī / **Der-devā** meh-rūlar içre itmemek ḳānūndur

der-dilhā [1] Gönlün arzusundan.

G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gūn gün-be-gün ḥālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi **der-dilhā**

derd-keş-i mey-ḫᵛāre [1] Dert çeken sarhoş.

G186-1. **Derd-keş-i mey-ḫᵛārenüñ** olur īmānı dürüst / Baġlamayınca ezel peymāne peymānı dürüst

derdlü [6] Dert ve kederi olan, mağmum, mahzun, mükedder. (Ş. Sami, 2010: 247)

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / **Derdlü** göñlüme devādur cān bulur andan şafā
G296-1. **Derdlü** oldum dostlar dermān beni bilmez mi hīç / Cān virürdüm yolına cānān beni bilmez mi hiç
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol saʿādet menbaʿı **derdlü** dile dermān gelür
G927-1. Gülşenüñ ẕevḳ ü şafāsı gül midür bülbül midür / **Derdlü** göñlümüñ devāsı gül midür bülbül midür
G1018-2. N'ola hecrüñ ile ger **derdlü** olsam / Vişālüñ gibi çün dermānı vardur
G1850-4. İḳlīm-i ḫüsnüñ ḫānısın sīnemde cānum cānısın / **Derdlü** göñül dermānısın ni'dem ni'dem āh ni'dem

derd-mend [53] *Far.* Dert ve kederi olan, zavallı, biçare. (Ş. Sami, 2010: 245)

bk. derd-mend-i bende, derd-mend-i ʿışḳ

(derd-mend [27], derd-mendden [1], derd-mende [4], derd-mendem [3], derd-mendi [5], derd-mendümdür [1], derd-mendüñ [4], derd-mendüñdür [6], derd-mendüñe [2])

G1-2. **Derd-mendem** derdüme eyle devā / Kim ḳamu ḫastalara sensin ḥakīm
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / **Derd-mend** olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir **derd-mendüñdür** / Ṭabībā la'l-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī **derd-mend** / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G122-5. Rāh-ı 'ışḳında fiġānum işidüp yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī **derd-mendi** kīn ṣalup
G130-4. Ṣormasa bu **derd-mendüñ** ḥālini olmaz 'aceb / 'Ār ide dervīşden her ḳandase 'alī-cenāb
G159-1. **Derd-mendem** ḫasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G159-5. Bende-i maḥlaṣ Muḥibbī **derd-mendüñdür** senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur du'āmız ya Mūcib
G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek idesin ol **derd-mendüñe** 'aẕāb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / **Derd-mend** olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G262-4. Ṣehd-i vişālüñ var iken gel ṣunma hecrüñ zehrini / **Derd-mendem** ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāṣ
G319-5. Kimdürür ṣorsañ Muḥibbī bendeñi / 'Işḳuñuñ ser-geştesi bir **derd-mend**
G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteni' sevdāya düşdün 'aḳlı yoḳ hey **derd-mend**
G357-4. Ey göñül zülfine dil virdüñ 'aceb dīvānesin / Bir 'aceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ **derd-mend**
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol **derd-mendi** bilmedüm nem ṣandılar
G461-5. Āsitānunda ṣorarsañ bu Muḥibbī bendeñi / **Derd-mendüñdür** faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ bu Muḥibbī bendeñi / **Derd-mendüñdür** faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G697-2. Eger kūyına varursam yüzi meh bir kele baḳmaz / Muḳarrer 'āṣıḳ-ı meh-rū olanlar **derd-mend** ister
G804-7. Ol ġazāli arayu gitdi Muḥibbī **derd-mend** / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı 'ışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu miskīn **derd-mendümdür**
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol **derd-mendüñ** dāimā ḫārın görür
G966-5. İşiden şi'r-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī **derd-mend** içün ṭutuşup oda yanmışdur
G979-5. La'l-i nābuñ ḳaṣdın itse bu Muḥibbī **derd-mend** / Ḳanın içmek diler ol nergis-i maḫmūrlar
G1007-5. Muḥibbī **derd-mendüñe** eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki kūyından güẕārum var
G1021-3. Kimse bilmez ḫaste-i 'ışḳ olanuñ aḥvālini / **Derd-mend** olanlaruñ ḫālin ne bilsün ṣaġlar
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben çekdüm āh / Her kim işitse diye bu **derd-mendüñ** derdi var
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol **derd-mendi** bilmezem nem ṣandılar
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum 'azm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri çün bu **derd-mende** dest-res
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / Yürür kūyında dildāruñ 'acāyib **derd-mend** olmış
G1295-5. 'Iyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī **derd-mend** / Merḥabā eyle anuñla ṣun elüñi gel gör iş
G1407-5. Çün şefā'at kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḫāline luṭf eyle baḳ
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī **derd-mendüñdür** / 'Aṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī **derd-mendi** öldürüp / Ḥamdülillah ki anuñ derdine dermān eyledüñ
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey **derd-mend** itsem gerek
G1594-5. Rāh-ı 'ışḳuñda bilür misin Muḥibbī'yi şehā / **Derd-mend** itdüñ ser-i kūyuñda abdāl eyledüñ
G1616-5. Bu Muḥibbī **derd-mendi** ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün yollaruñda pāy-mālüñdür senüñ
G1691-5. La'l-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī **derd-mend** / Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār diler **derd-mend** olam
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını gūş ey ṣanem
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i la'lüñ / Ḳamusı **derd-mend** olmış yatur bīmāra beñzetdüm
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey **derd-mend** diller alup 'ālemde ṣayyādam
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī **derd-mend** / Senden umar şefḳati sensin ḳayuran ümmetin
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ Muḥibbī **derd-mend** / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫ'ābdan
G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī **derd-mende** mekr ü āl itmek neden
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı 'ışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü **derd-mend** ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2265-5. Nice pā-māl ola diñ yāre Muḥibbī **derd-mend** / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o **derd-mende** bir gün āzād eyleme
G2414-1. Ey ṣabā bu **derd-mendüñ** ḫālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī **derd-mend** / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī **derd-mend** / Kimseden bilmez devā senden meger tīmār ola
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Bīçāre **derd-mend** āh yār ola seni ṣandı
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu **derd-mende** kim ḳaçan tīmār olur
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī **derd-mend** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-10. **Derd-mendüñdür** esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
D21-2. Gel berü 'ömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī **derd-mendden** bir nefes

derd-mend-i bende [1] Biçare köle.

G930-5. Kimdür Muḥibbī dir iseñ ey pādişāh-ı 'ışḳ / Bir **derd-mend-i bende** vü bir ḫāk-i pādur

derd-mend-i 'ışḳ [1] Aşkın biçaresi.

G124-1. Derd-i 'ışḳa dostlar hergiz bulunmaz bir ṭabīb / **Derd-mend-i 'ışḳ** her ḳanda ola olur ġarīb

derd-nāk [9] *Far.* Dertli, kederli, mahzun, mükedder. (Ş. Sami, 2010: 245)

bk. āh-ı derd-nāk, derd-nāk itmek, derd-nāk olmaḳ, dūd-ı āh-ı derd-nāk, sūz-ı āh-ı derd-nāk

(derd-nāk [2], derd-nākıyam [3], derd-nākuñdur [1])

G997-2. S̄inesi gül çāk ü gülşen içre bülbül **derd-nāk** / Dehr ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G1810-1. Āb-ı ḥayāt-ı la'l-i nigāruñ helākıyam / Dermān ide mi diyü anuñ **derd-nākıyam**
G1909-1. Ş̄īr̄īn-lebine dil vireli **derd-nākıyam** / Ferhād-veş bu kūh-ı belānun helākıyam
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibb̄i'ye / Andan berü ki ol şanemüñ **derd-nākıyam**
Mr16-9. 'Işḳ ile çoḳdan Muḥibb̄i **derd-nākuñdur** senüñ / T̄i ġ-i cevrüñle hemīşe s̄ine-çāküñdür senüñ

derd-nāk itmek [3] ...acitmaḳ, elem virmek...(Tulum, 2011: 572)

G1515-3. Beni sen **derd-nāk itdüñ** vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm saña **derd-nāk itdüñ** beni
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi **derd-nāk itdüñ** beni / Örtüp anı zülf ile āḫır helāk itdüñ beni

derd-nāk olmaḳ [1] Dertlenmek, kederlenmek.

B93. Ḥasretüñden gice gündüz **olmışam** ben **derd-nāk** / İrmez isem vaṣluña firḳat beni eyler helāk

derd-ver [1] *Far.* Dert sahibi.

B45. Ḳanā'at gencdür pāyānı yoḳdur / Ṭama' bir **derd-verdür** ya'ni yoḳdur

dergāh [9] *Far.* Tekke, hânkâh. (Ş. Sami, 2010: 245)

bk. bende-i dergāh, dergāh-ı 'ālī, dergāh-ı 'işḳ, dergāh u eyvān, dergeh, ḫāk-i dergāh

(dergāh [1], dergāhı [2], dergāhına [2], dergāhını [1], dergāhum [1], dergāhuñ [1], dergāhuña [1])

G381-2. 'Arż idem p̄ir̄-i muġān **dergāhına** aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol baña maḥrem gelür
G1103-5. Pādişāh-ı 'işḳ **dergāhı** açıḳ gelsün gelen / Men' olınmaz h̄iç kes 'işḳ ehli derbān istemez
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben 'āşıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu **dergāh** imiş
G1353-4. Ehl-i 'işḳa diyüñ şalādur 'işḳ **dergāhı** açuḳ / Tekye-i 'işḳ içre Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibb̄i diye yoḳ bundan ulı **dergāhum**
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam / Bir ulı **dergāhuñ** ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān **dergāhuña** / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey şanem
G2711-1. Nice yıldur bekledüm p̄ir̄-i muġān **dergāhını** / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı işbu devlet-ḫ'āhını
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / T̄i ġ-i cevr ile ḳılur āh benüm s̄inemi çāk / Beni **dergāhına** ḳomadı sürer nāzlanur

dergāh-ı 'āl̄i [1] Yüce, ulu dergah.

G154-5. Ey Muḥibb̄i ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı 'işḳ / Bildürür **dergāh-ı 'āl̄isinde** anuñ şeyḫ ü şāb

dergāh-ı 'işḳ [2] Aşk dergahı. *bk. dergeh-i 'işḳ*

Mr23-10. Çaġırup **dergāh-ı 'işḳa** varuban dād eyledüm / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-'aceb **dergāh-ı 'işḳ** / Ḳurdılar bir demde dil şaḥrāsına ḫargāh-ı 'işḳ

dergāh u eyvān [1] Dergah ve eyvan.

G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden **dergāh u eyvān** istemez / Zād-ı ġamdan özge hergiz kendüye nān istemez

dergeh [13] *bk. dergāh, dergeh-i 'işḳ, dergeh-i sulṭān, ġubār-ı dergeh-i cānān*

(dergehi [1], dergehidür [1], dergehinde [2], dergehinden [2], dergehine [2], dergehüñde [2], dergehüñden [2], dergehüñe [1])

G9-2. Kim ire **dergehüñe** ire murādına o dem / Dü-cihān içre çü 'āşıḳlara sensin maḳṣūd
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña ma'lūm iken / **Dergehüñden** bu Muḥibb̄i ḳuluñı gel itme redd
G347-3. Feyż uma geldi yine p̄ir̄-i muġān **dergehine** / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫ'āre meded
G359-5. Umaram ki Muḥibb̄i'ye şefā'at / İdesin **dergehüñden** itmeyüp red
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde ṣu seper / Süpürür ol **dergehi** kirpüklerüm ferrāşıdur
G782-5. **Dergehüñde** hediye-i dil ü cān / Tuḥfe-i mūrla Süleymāndur
G1023-6. Muḥibb̄i'nüñ degül ġayri murādı / Murādı ancaḳ anuñ **dergehidür**
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / P̄ir̄-i muġān **dergehine** var şarāba baş
G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibb̄i gelse 'arżuḥāl içün / Şāh-ı 'ādil **dergehinden** olımaz h̄iç kimse men'
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / Cānān **dergehinde** o kemter gedā gerek
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum **dergehüñde** cān ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G2433-2. **Dergehinde** nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẓar itmez ni'deyim āh naẓar ben ḳulına
G2769-5. Bu Muḥibb̄i **dergehinden** dūr olup / Müdde'īler çün saña maḥrem gibi

dergeh-i 'işḳ [2] *bk. dergāh-ı 'işḳ*

G728-2. Yücedür **dergeh-i ʿışḳa** çıḳılmaz hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / **Dergeh-i ʿışḳdur** anuñ beñzini gör ṣaru imiş

dergeh-i sulṭān [1] Sultanın degahı.

G1600-5. Gözüñ gevherlerini tuḥfe eyle / Muḥibbī **dergeh-i sulṭāne** girdüñ

deri [4] *T.* İnsan ve hayvanın etini setir ve bütün bedenini ihata eden kabuk, cilt, post. (Ş. Sami, 2010: 245) *bk. bir deri bir üstüḫʷān ḳalmaḳ*

(deri [2], deridendür [1], deriyi [1])

G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ tār sīneñ üzre bir **deri** yaḳ
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / **Deridendür** yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir **deri** sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb bir **deriyi** sīneme yaḳdı

der-kenār itmek [1] Bir derkenar yazmak. (Ş. Sami, 2010: 246)

G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḥasret ʿazm-i yār itmek gerek / Varup ol gül yüzlü yāri **der-kenār** itmek gerek

derlemek [1] *T.* Toplamak, devşirmek, cemetmek. (Ş. Sami, 2010: 246)

bk. dermek

G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi **derleyüp** rengīn ola ol şevḳden güller

dermān [103] *Far.* Çare, tedbir, vasıta-i tesviye; ilâç, deva; kuvvet, kudret, takat. (Ş. Sami, 2010: 246)

bk. ʿayn-ı dermān, derde dermān bulmaḳ, derde dermān eylemek/itmek, derde dermān istemek, derde dermān ḳılmaḳ, derde dermān olmaḳ, dermān oḳumaḳ, dermān virmek, dermān-ı ʿışḳ, ḳābil-i dermān

(dermān [51], dermāna [14], dermānda [2], dermāndan [2], dermāndur [3], dermānı [18], dermānımuz [1], dermānını [2], dermānısın [2], dermānum [3], dermānuma [1], dermānumı [1], dermānumuz [1], dermānuñ [1])

G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri **dermān** gelür düpdüz baña
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed **dermān** aña
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile perverde seni **dermān** aña
G60-7. Bugün ġam derdine bundan dimişler özge yoḳ **dermān** / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle **dermānı** saña
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd **dermāndur** baña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim **dermān** aña
G100-3. La ʿl-i nābuñ ḥasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından süre **dermān** baña
G117-5. N'eylesüñ **dermānı** derdüñ var iken / Bu Muḥibbī derdüñi eyler ṭaleb
G158-5. Olma ʿışyānuñ görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara **dermān** ider ḫāẕıḳ tabib
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür **dermān** dost
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi **dermān** ile baḫş
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña **dermāndur** ʿabeş
G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler derd-i cān ile baḫş / İstemez kendüzine tā ḳıla **dermān** ile baḫş
G296-1. Derdlü oldum dostlar **dermān** beni bilmez mi hīç / Cān virürdüm yolına cānān beni bilmez mi hiç
G296-4. Delüye **dermān** gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G327-1. **Dermānını** çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña merd
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün **dermānuma** / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı **dermān** arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G350-7. Dilā **dermānı** ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün hecr ile muʿtād
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ **dermānısın** sen saña bu cān ṣarmaşur
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ ṣafāsını / Ṣanmañ anı ki derdini **dermāna** ʿarż ider
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile ḫaste vü **dermānda** yatur
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʿb ile cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ derdi ḳor **dermān** alur
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / **Dermānı** nedür ʿāşıḳa çün derd devādur
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol saʿādet menbaʿı derdlü dile **dermān** gelür
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile **dermānı** ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G565-3. Baña **dermān** oldı çünki derd-i yār / Eylemeñ siz baña tīmār öldürür
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye **dermān** ire / ʿIşḳ dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G646-4. Kim ʿāşıḳ ola derdine **dermāna** çāre yoḳ / **Dermāna** çāre olmaya derde ne çāredür
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi **dermān** bilür göñlüm anuñçün şāddur

G727-3. Ṣayarlar derdi **dermāna** görüp derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ ey meh-rū benüm derdime **dermāndur**
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini **dermāna** giçer
G838-1. Cānuma ḫaṭīf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña **dermān** cām ider
G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / Ne zer **dermān** ider aña ne ḫod zūr
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş şanmañ anı **dermānı** var
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm var / Ne **dermāndan** olur dil şād ne derdden infiṣālum var
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur o kim derdi ḳoyup **dermān** alur
G985-1. Baña **dermān** idersün ḳıl demidür / Beni rüsvāy iden ʿışḳuñ ġamıdur
G985-4. ʿİlāc itme ṭabībā derdüme gel / Baña **dermān** yine derdüm ġamıdur
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd ile **dermānı** bir
G1018-2. N'ola hecrüñ ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün **dermānı** vardur
G1055-4. Ṭabībā ṣorma ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ derdi vü **dermānı** yoḳdur
G1078-3. Ey ṭabībā çek elüñ ḳānūnla olmaz şifā / Lā ʾl-i nāb-ı dilber olmışdur hemān **dermānımuz**
G1127-4. Derdi **dermāna** degişdük fāriġ ol bizden ṭabīb / Nefʿ ü żarrı ḥālümüzce añlaruz ḫāżıḳlaruz
G1157-5. Derdüñi **dermān** bilür derdüñ gelür aña vefā / Anuñ içün ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ aña **dermānumuz**
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem **dermānı** ben / Ger ölürsem itmeyem aḫvālümi **dermāna** ʿarż
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider **dermāna** ḫaẕẕ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı şor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ **dermānı** yoḳ
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile **dermān** virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1480-5. Dili ṣāf itmege olmadı **dermān** / Ṭutubdur göñlümüñ āyīnesin jeng
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe çünki anda çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur yine **dermān** eylemek
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen şanma ki **dermān** ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1569-4. **Dermānı** ni'der ol ki bilür derd ḳıymetin / Var ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1574-4. İster isem būse la ʾl-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña **dermān** gerek
G1628-1. Cānı n'eyler ʿāşıḳa cānān gerek / Derdi ḫoş görüp dimez **dermān** gerek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña **dermān** gerek
G1675-2. **Dermān** ḳabūl itmediler derd var iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müdde ʿā göñül
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü leẕẕet al / Derdi **dermāna** degiş yaʿni belā vü miḥnet al
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege **dermāna** gel
G1723-4. **Dermānı** n'eyler ol ki bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser devā göñül
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp **dermān** ḫacel
G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm **dermānumı** / Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf eyle ṣalāṣ / Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm **dermānum**
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm **dermān** olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1810-1. Āb-ı ḥayāt-ı la ʾl-i nigāruñ helākıyam / **Dermān** ide mi diyü anuñ derd-nākıyam
G1814-3. **Dermān** içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār diler derd-mend olam
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün **dermāna** ṭapşırdum
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın sīnemde cānum cānısın / Derdlü göñül **dermānısın** ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1870-3. Ṣatılur görüben derd ile **dermān** / Ḳodum **dermānı** ol dem derdi aldum
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı me'nūs göñül / Derdüm şanma ḳoyup isteyü **dermāna** varam
G2074-4. Baña derdüñ senüñ **dermān** gibidür / Ebed ḳurtulmayam istersem emden
G2089-4. Leblerinden istesem **dermān** beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi var istemeye ṣıḥḥatin
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd ile **dermānuñ** içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün **dermān** yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2167-4. Benüm derdüm ḳatı **dermānda** oldum / Meger senden ola bu derde dermān
G2176-5. Anuñ derdi devādur zaḫmı merhem / Muḥibbī derde **dermānı** ni'dersin
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş **dermān** ile ben
G2275-5. Bulanlar derdi **dermānı** ni'derler / Çün anuñ derd olur derdine dermān
G2289-1. Kimse dir mi derd olsun hīç **dermān** olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye **dermān** bulınmaz / Meger la ʾli ola derde dārū
G2342-1. Şanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ şanma ki **dermān** acıya
G2346-1. Bu bendeñi ey serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi ey lebleri **dermānum** unutma
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı **dermānı** ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya **dermān** iline
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña **dermān** pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi **dermāna**
G2555-2. Şehr-i miḥnetde ṣorarsın ḥālini ʿāşıḳlaruñ / Her biri derdi ḳabūl eyleye **dermāndan** giçe
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye **dermānı** ḳoyup / Şanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne geldi / Görüp derdüm benüm **dermāna** geldi
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu göñül **dermānını**
G2795-3. **Dermān** yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā bizi
Mh9-6. Bārī **dermān** eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʿIşḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle **dermānum** meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini **dermān** ile
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter **dermān** aña / Tā ebed ḳurtulmasun derdden eger **dermān** aña

dermān oḳumaḳ [3] Derman vermek.

G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme **dermān oḳur**
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine **dermānı oḳur**
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün bir ḫaste-dildür derdine **dermān oḳur**

dermān virmek [4] Güç, kuvvet takat vermek.

G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿışḳa düşen bī-nevālaruz / **Dermān virüp** derdi alan mübtelālaruz
G1151-4. **Virüp dermānuñı** al derd-i ʿışḳı / Bunuñ tek degmeñüz sermāye düşmez
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde **dermān virür** / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme seme
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ **virür** aña **dermānını** / İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermān ola

dermān-ı ʿışḳ [1] Aşkın dermanı.

G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫoş gör derdi ḫoş / Çünki bulınmaz bugün **dermān-ı ʿışḳ**

dermānde [1] *Far.* Çaresiz kalmış, âciz, acz ü fütûr getirmiş, bîçare. (Ş. Sami, 2010: 246) *bk. dermānde vü dil-ḫaste*

G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem / **Dermāndeyem** ki oldı gözüm eşk-bār hem

dermānde vü dil-ḫaste [1] Biçare ve gönlü yaralı

G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān devletin ey dil / **Dermānde vü dil-ḫastelerüñ** ḥāline ṭut gūş

dermānlıḳ [1] Çare olma durumu.

G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine **dermānlıḳ**

dermānsuz [2] Bitkin. (TDK, 2011: 637)

(dermānsuz [1], dermānsuzlara [1])

G158-5. Olma ʿişyānuñ görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki **dermānsuzlara** dermān ider ḥāẓıḳ tabib
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey dil ṭabībi beni **dermānsuz** ḳoduñ

dermek [5] *bk. derlemek*

(derem [1], dermege [1], dermek [2], dermekdedür [1])

G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al ile gül **dermek** ister kākül-i miskīn dost
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan **dermekdedür** murġ-ı ecel çün çīnemüz
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi bir ḳıla / **Dermege** dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ
G1920-2. Ne ḳadar cehdi **derem** Ka'be-i kūyuña irem / Sa'y ile olmaz imiş vaṣlı müyesser ni'delüm
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ **dermek** diler bir uġrı servdür ṣaḳın

der-miyān itmek [1] Araya sürmek, irat ve beyan etmek. (Ş. Sami, 2010: 246)

G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın **itmiş der-miyān** / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ

der-miyān olmaḳ [1] Feda olmak.

G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān **der-miyān olsun** / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl

ders [6] *Ar.* Bir ilim ve fennin tahsili için her gün alınan talim. (Ş. Sami, 2010: 246) *bk. ders-i gülistān, ders-i ʿışḳ, ders-i ʿışḳ almaḳ, ders-i ʿışḳ virmek*

(dersin [3], dersini [3])

G1203-2. ʿIşḳ **dersin** oḳuduḳ Ferhād ile Mecnūn ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1382-4. Bülbül-i bahār **dersini** ezber oḳur güle / Faṣl-ı ḥazānı görmedi beñzer varaḳ varaḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ **dersin** oḳuyup aldum sebaḳ
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet **dersini** / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet **dersini** / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2377-2. ʿIşḳ **dersin** oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya

ders-i gülistān [1] Gül bahçesi dersi.

G917-1. Bülbüli gördüm yine **ders-i gülistānı** oḳur / Geh döner gül defterinden virdi sübḥānı oḳur

ders-i ʿışḳ [1] Aşk dersi.

G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım **ders-i ʿışḳı** gel sebaḳ-dāş ol baña

ders-i ʿışḳ almaḳ [1] Aşk dersini öğrenmek.

G349-4. Gelüp **alurdı ders-i ʿışḳı** benden / Ḳalaydı bu deme Mecnūn u Ferhād

ders-i ʿışḳ virmek [1] Aşk dersini öğretmek.

G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / **Ders-i ʿışḳı virmede** olur idüm üstād hem

der-sefer [1] Seferde.

G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm cānı teslīm / Bahār irişdi çünkim **der-sefer** yoḳ

derūn [26] *Far.* İç, iç taraf, dahil; kalp, yürek, iç. (Ş. Sami, 2010: 247)

bk. derd-i derūn, derūn-ı derd, derūn-ı dil, derūn-ı dil-fiken, derūn-ı ḥāl, derūn-ı ḫalvet, derūn-ı nār, derūn-ı perde, derūn-ı sīne, dil-i derūn, ḫāk-i derūn, ḥāl-i derūn, ḳıṣṣa-i derd-i derūn, rāz-ı derūn, sūz-ı derūn

(derūn [1], derūnedür [1], derūnı [3], derūnum [17], derūnumda [1], derūnumdan [1], derūnumı [1], derūnuñ [1])

G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup **derūnumı** Yārab vir ṣafā
G197-1. **Derūnum** derdini itsem ḥikāyet / Ola ḥaşr olmaya aña nihāyet
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim bu sīnem çākdür / Ḥamdülillah kim **derūnum** ġıll u ġışdan pākdur
G515-4. Egerçi ġamze oḳından **derūnum** pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün derde emlerdür
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḥadeng-i ġamzesi ṣāfī **derūnedür**
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu **derūnum** ḥālini durmaz yazar
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / **Derūnum** ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G698-2. Zülfī ucından görüp ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem **derūnum** şen ḳılur
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde giriftār olmayan bilmez / **Derūnı** āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan bilmez
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur **derūnı** ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān gerek
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā **derūnum** ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ **derūnum** ḥālini gör nālemi / Işḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür **derūnumdan** ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş ʿāra şevḳ
G1942-2. İşidür yoḳdur şorar çoḳdur **derūnum** ḥālini / Dir idüm bir kimse ger güş eylese derdüm benüm
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa **derūnum** levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G1996-2. **Derūnum** ḥālüñ taḳrīr ḳılsun / Diyü bildürmege dildür olaġum
G2052-2. Acı yaşlar dök **derūnuñ** ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki sen ʿālemde deryā meşrebin
G2073-3. **Derūnum** ḥālini bir kimse bilmez / Degüldürür içi ẓāhir ṭaşından
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla **derūn**
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı **derūnum** ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2269-5. **Derūnum** derdini tāze ḳılup ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin
G2315-5. Şular gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup **derūnı** ḥālin söyler çenāra ḳarşu
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā **derūnum** nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2440-5. Bilürdi **derūnumda** Muḥibbī ki neler var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler **derūnum** ḥālini / Şerḥalar kim aġız açа sīne-i ṣad-çākda
M1-2. **Derūnum** ḳıl münevver fikrüñ ile / Zebānum dāim eyle ẓikrüñ ile

derūn-ı derd [2] Yüreğin derdi.

G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gün gün-be-gün ḥālüm / Nice taḳrīr idem yazup **derūn-ı derdi** der-dilhā
G1100-1. Ṣormañ **derūn-ı derdüm** hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez

derūn-ı dil [5] Gönlün derininde.

G31-1. Nice yıllardur olmışdur **derūn-ı dilde** ġam peydā / ʿAceb midür bu dīdemden ola her laḥẓa dem peydā
G838-2. Ġam yimem ḥāl-i ḫayāli çün **derūn-ı dildedür** / ʿAnkebūtuñ göñli şād olur meges çün dām ider
G1765-1. **Derūn-ı dilde** olan dāġı āşikāre ḳılam / Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāraçāre ḳılam
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup şaḥn-ı gülşende / **Derūn-ı dilde** her ne var açılsa āşikār olsa
Mr21-7. Nāme yazdum eşk-i çeşmümden yine cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm **derūn-ı dilde** olan cānuma

derūn-ı dil-fiken [1] Gönül içine atılmış.

G2238-4. Ey Muḥibb ḫāl-i siyeh yek-dānedür / Tuḫm-ı mihr-veşdür **derūn-ı dil-fiken**

derūn-ı ḥāl [1] Yüreğin hâli.

G1922-1. Cānā **derūn-ı ḥālüm** bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

derūn-ı ḫalvet [1] Yalnızlığın içi.

G1878-4. Ben **derūn-ı ḫalvetinde** ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar baḳmañ benüm bu şimdilik birūnluġum

derūn-ı nār [1] Ateşin içi.

G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi ḫayāli dilberüñ / Ṣan ḳarār itmiş semenderdür **derūn-ı nārda**

derūn-ı perde [2] Perdenin ardında.

G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol **derūn-ı perdede** ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şüher bir güft ü gū / Ol **derūn-ı perdede** ʿālem ṭolu ġavġāyı gör

derūn-ı sīne [5] Göğsün içi.

G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin **derūn-ı sīnede** göñül ne dir
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ ṣanmañ / **Derūn-ı sīnede** yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G966-1. **Derūn-ı sīnede** baġrum ser-ā-ser pārelenmişdür / Anuñçün gözlerüm yaşı ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1080-2. Āhum ejderdür **derūn-ı sīnem** olmış aña ġār / Odlar kim ṣaçılur ejder şerārıdur diñüz
G2541-3. Ṣaḳlayam didükce ʿışḳı ben **derūn-ı sīnede** / ʿIşḳumuñ esrārı āh itdükce bīrūn olmada

dervāze [3] *Far.* Büyük kapı, büyük sokak kapısı. (E. Tevfîk, 1890: 476)

bk. dervāze-i ḥüsn

(dervāzesin [1], dervāzeye [2])

G457-2. Geldi dil **dervāzeye** kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi menʿitme iḥsān vaḳtidür
G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün ṭapuña **dervāzeye** / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḥsān senüñ
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel **dervāzesin** / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm

dervāze-i ḥüsn [1] Güzelliğin kapısı.

G2531-5. Gelmişem **dervāze-i ḥüsnüñe** şey'ullah içün / Būse iḥsān eyle gel ṣalma beni ferdālara

der-virāne [1] Yıkıntıda.

G771-5. Eksük olmaz maḫzen-i dilden meʾānī gevheri / Anuñ içün kim Muḥibbī genc **der-virānedür**

dervīş [16] *Far.* (TDK, 2011: 640) *bk. dervīş ü miskīn, ḳatl-i dervīş eylemek*

(dervīş [4], dervīşden [6], dervīşe [4], dervīşi [2])

1. Bir tarikata girmiş, onun kurallarına ve törelerine bağlı kimse, alperen.

G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / ʿIşḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu **dervīşe** baḳ
G1467-3. Gözlerümʿuryān seni gördügi demde ḫʷābda / ʿAḳlumı alup bu ben **dervīşi** abdāl eyledüñ
G1735-5. Oldı ḫācet-mend Muḥibbī cān ile ol yüzüñe / Gösterüp **dervīşe** yüz kendüyi ḫācet-mend ḳıl
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez ni'delüm saʿy ile yār / Güle **dervīş** olalum niceye dekʿār idelüm
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñiʿarż eyle gel ketm itme **dervīşden** ṣaḳın
G2287-1. Ben umaram ki seni derdüme dermān idesin / Kaʿbe kūyuñda bu ben **dervīşi** ḳurbān idesin
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur **dervīş** dervīşānesi

2. *mec.* Alçak gönüllü ve herşeyi hoş gören kimse.

G130-4. Ṣormasa bu derd-mendüñ ḫālini olmaz ʿaceb / ʿĀr ide **dervīşden** her ḳandase ʿālī-cenāb
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā mihmān olur / Pādişehdür bu ʿaceb **dervīşden** ʿār eylemez
G1180-4. Şuʿā'-ı şemʿe muḥtāc iken ʿālem / Girür **dervīş** evine ʿār ḳılmaz
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara çünki güzeller şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül **dervīşden** ʿār eyleseñ
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu dil-ḫastesini / Şāh olan kimsene **dervīşden** ʿār itse ne var

3. *mec.* Yoksulluğu, çilekeşliği benimsemiş kimse.

G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿitme bu **dervīşden** / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun ṣevāb
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben **dervīşe** baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña benden eḫaḳ
G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu ben **dervīşe** çek
G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ ẕevḳini / Ṭaġıdup dārātını **dervīş** olurdı şāh Cem

dervīş ü miskīn [1] Derviş ve miskin.

G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı perākende Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese **dervīş ü miskin** ṭaġılur

dervīşāne [4] *Far.* Dervişlere mahsus veya lâyık olan, dervişlere yakışacak surette olan. (Ş. Sami, 2010: 247)

(dervīşāne [2], dervīşānedür [1], dervīşānesi [1])

G763-5. Çün Muḥibbī urdı varlıḳ terkini / Āferīn her işi **dervīşānedür**
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara **dervīşāne** vaḳf
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḥi **dervīşāne** gel
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur dervīş **dervīşānesi**

dervīşlik [1] Tevekkül ve tevazu ve safderunluk. (Ş. Sami, 2010: 247)

G2499-6. Her kim ġanī olursa şanmañ ḥużūr ider ol / **Dervīşlige** ola ḳānı ʿ ʿömri giçer şafāda

deryā [119] *Far.* Deniz, bahir. (Ş. Sami, 2010: 247)

bk. deryā-yı aḥzer, deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ, deryā-yı eşk, deryā-yı faẕ̇l, deryā-yı ḥavādiṯ, deryā-yı ḫūn, deryā-yı ʿışḳ, deryā-yı miḥnet, emvāc-ı deryā, ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ olmaḳ, ḫāk-ı deryā, ḳaʿr-ı deryā, mevc-i deryā

(deryā [55], deryāda [4], deryādan [5], deryādur [1], deryālar [4], deryālara [2], deryāları [1], deryāleyin [11], deryāsı [3], deryāsına [5], deryāsındaki [1], deryasını [1], deryāsınuñ [2], deryaya [18], deryayı [6])

G24-4. Cehennem bir şerer āhum odından / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre **deryā**
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ **deryāsına** düşmiş diyeler māhi saña
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿālem / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür **deryā** baña
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm **deryāsı** mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana **deryāya** düşüp
G137-4. ʿIşḳ **deryāsına** düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G301-4. Ġuṣṣa **deryāsını** mümkin mi ki bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi **deryālara** / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḥi bir ḳaç gün aḳarsa diye **deryādan** n'olur
G425-8. Yaşum **deryā** olalı aġlamaḳdan / İçinde bu göñül z̤ü'n-nūna beñzer
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ **deryāsındaki** ʿāşıḳları / Kim şümār idebilür şu yirine z̤ü'n-nūn aḳar
G446-5. Eşkümi bilen benüm **deryāya** teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem şandılar
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider **deryāleyin** / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / ʿIşḳuñuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ **deryāsı** var
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre şuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi **deryā** çeker
G570-5. **Deryā** ḳumı gelürse şümāre degül ʿaceb / Līkin Muḥibbī derd-i dili olmaya şümār
G577-4. **Deryāya** beñzeden gözümüñ yaşını benüm / Lü'lü' dişi bahāsını dürr-i ʿAden bilür
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḥaz̤er / ʿĀlemi ġarḳ ider āḫır ser-te-ser **deryā** olur
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül dil zevraḳın / Mevc urur **deryāleyin** āh eyledükce cūş ider
G639-4. ʿĀşıḳ içdükde maḥabbet cāmını / Heft **deryā** cürʿa-dān-ı cāmıdur
G656-5. Ḳanlu şudur beni aġlatma Muḥibbī ḥaz̤er it / Cūş ider āh idicek ʿālemi **deryāya** virür
G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile **deryāya** düşer
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ **deryāda** dür
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını şorma ġayre benden şor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ **deryāyı** bilmezler
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa **deryā** mı olur
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān **deryāya** dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden şanasın anda māhidür
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden şaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı **deryā** giçer
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı **deryā** çeker
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol **deryāda** bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G952-3. Görinen **deryā** degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm **deryā** ider
G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil virdi ʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp **deryā** kenārıdur diñüz
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz **deryā** diñüz
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı **deryā** ortada girdāb göz
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir acı **deryā** bilürüz
G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña **deryā** dimez
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine **deryāya** ġarḳ itdi / Sirişkindenʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel şalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḫālif anı **deryā** bilürüz
G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum sirişkümüz / **Deryā** gibi Muḥibbī hele pür-cūşlardanuz
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm n'ola cismüm / Ne ġam **deryā** götürür ḫār ile ḫas
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir **deryā** imiş
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider āḫır beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1282-4. Eger ʿışḳuñ şerārından söz açsam / Ṭutuşup ṭaġ u **deryā** eyleye cūş
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam **deryā** içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1362-4. ʿĀşıḳ olmışdur meger **deryā** ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini ṭutdı kef
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur ṭalan göñül **deryāsına** / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar şadef
G1369-3. Dostlar düşmen görinse yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursaʿasker şaf şaf

G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim **deryāya** düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1425-2. Şuʾle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş ile cemʿolan **deryāya** baḳ
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu **deryāya** baḳ
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol **deryāya** baḳ
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin şaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿitmiş özin **deryāyı** baḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum **deryāya** döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḥi **deryā** gerek
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye **deryā** gibi / Kelle-iʿuşşāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı gördi **deryāda** semek
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ **deryāya** döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḥāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz anı **deryā** şanursuz görinen **deryā** degül
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu āhum şarşarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne dil
G1707-2. Ḥāli olmaz acı yaşlar dökmeden **deryā** gibi / Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāne dil
G1750-1. Baḳ bu **deryā** ʿālemi nice ḳuṣatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī laʾl-gün **deryāya** şal
G1776-4. Çün yaşum **deryāsınuñ** oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı **deryā** eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş ey şanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey şanem
G1846-3. Ḥaşre dek ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa **deryālar** mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur **deryā** benem
G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin cām ile şafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile **deryā** gibi şafāda olam
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki **deryāda** ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı **deryā** ḳılam
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / Ol **deryādan** nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan ḳorḳaram
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü **deryāya** şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1889-4. Yaḳarken āteş-i ʿışḳum cihānı / ʿAceb budur yaşum **deryā** ḳılan kim
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldanʿışḳ ile ġavvāṣ belā **deryāsına** ṭaldum
G1897-1. Sūz-ıʿışḳı gūş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-demʿālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi **deryālar** benüm
G1941-1. Firḳat içre gözlerüm yaşını **deryā** eyleyem / Ġarḳa virüpʿālemi ṭūfān eyleyem
G1989-5. Şevḳ-iʿışḳ ile Muḥibbī yine **deryālar** gibi / Şarşar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm **deryādan** el çekmem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi **deryāları** ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını **deryā** eyleyen
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki senʿālemde **deryā** meşrebin
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa **deryālar** eger üstüme sūzānam ben
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm **deryāya** dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī şunma el zülfe didüm / Didi **deryāya** giren hīç şaḳınur mı mūrdan
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar **deryā** temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün berü nār isteyen
G2189-2. Ser-ā-serʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını **deryā** ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun
G2219-1. **Deryā** gibi başdan aşaldan çeşm ābdan / Ḥāli degül sefīne-i dil ıżṭırāb dan
G2257-3. Baḥr-iʿışḳa ġarḳ olup laʾlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker **deryā** ġamın sevdā içün
G2326-5. Muḥibbī n'ola ger itmese dünyāya naẓar / Hīç **deryādan** olan meyl ide mi ḫār u ḫāşa
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına / Ey gözüm merdümi fikr eyleme **deryā** tükene
G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı **deryādur** yine
G2404-4. Yaşum **deryāya** dil şaḥrāya düşdi / Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun dil zevraḳı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen **deryāyı** gör
G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki irişe murāda / Göz yaşı ile āh ile **deryāyı** büyütdüñ
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine **deryāyı** büyütdüñ
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cemʿitsem yedi **deryāyı** ben
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile **deryā** ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline
G2472-4. Ḥüsn **deryāsına** düşen n'ola zülfe şuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el şunar ise nāre
G2485-3. **Deryāsınuñ** cemāline ʿāşıḳ olmasa / Bu cūş u bu ḫurūş ile bes ıżṭırābına
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi **deryālara**
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle **deryāsı**
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf **deryā** gibi
G2670-2. Ḳıldı zemīni **deryā** yaşum yeñilmez oldı / Āhumʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa düşdi
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm **deryā** gibi
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña **deryā** gibi
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümdenʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol **deryā** gibi
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini aña söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye **deryā** benüm gibi
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ **deryā** mı ki
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevraḳı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını **deryā** eyledi

Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi **deryādan** ġaraż
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi **deryā** ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mr6-7. Çün ezelden biz ṣadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük
D48-2. Şol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya dil zevraḳını aldı ol **deryā** gibi
D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsiyle düşelden / **Deryā** gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı

deryā-yı aḫżer [1] Hazar denizi.

G2638-1. **Deryā-yı aḫżerüñ** daḫi var ḥadd ü ġāyeti / Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti

deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ [1] Aşkın sonsuz denizi.

G1400-1. Mevc urur her kūşeden **deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ** / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ

deryā-yı eşk [6] Gözyaşı denizi.

G681-3. Mevc ururs bir yaña **deryā-yı eşküm** ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña her dem bād irür
G749-1. Dāġ u elifle sīnem bebr ü pelenge beñzer / **Deryā-yı eşk** içre göñlüm ferhenge beñzer
G2315-4. **Deryā-yı eşk** ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh urur kenāra ḳarşu
G2427-2. Āh kim **deryā-yı eşkümde** bu çeşmüm merdümi / Şanasm bir geştīdür durmaz döner girdābda
G2618-4. **Deryā-yı eşk** içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm gibi
G2658-5. **Deryā-yı eşki** kim göre ʿummāna beñzede / Kim gördi bu ki görmedi hergiz ḳarasını

deryā-yı faż̧l [1] Fazilet denizi.

G171-3. Nīk ü bed **deryā-yı faż̧luñdan** olupdur ḥiṣṣe-dār / Ḥāṣā ben mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣib

deryā-yı ḥavādiṣ [1] Hadiseler denizi.

G46-2. Ursa **deryā-yı ḥavādiṣ** mevc-i ketmüm bir yaña / Geştī-i ʿışḳun Biḥamdillah ki lengerdür baña

deryā-yı ḫūn [1] Kan denizi.

G2056-1. Pür-ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar **deryā-yı ḫūn**

deryā-yı ʿışḳ [12] Aşk denizi.

G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa ʿrına anuñ irişmedün / **Deryā-yı ʿışḳa** girüben anlar ki batdılar
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile **deryā-yı ʿışḳ** / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G982-6. **Deryā-yı ʿışḳa** düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı var
G1431-3. ʿĀḳıbet dil fülkini ġarḳ idiser / Rūzgīr-ı āh ile **deryā-yı ʿışḳ**
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa **deryā-yı ʿışḳ**
G1439-2. Ḳa ʿrına irişdüm māhi olup ḳaşd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb ʿummān imiş **deryā-yı ʿışḳ**
G1685-4. **Deryā-yı ʿışḳa** düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada ol
G1859-4. Hīç kes **deryā-yı ʿışḳuñ** bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor ol baḥr içinde māhiyem
G2007-5. Düşeliden berü **deryā-yı ʿışḳa** / Başum ṭolu hevā şan bir ḥabābam
G2025-1. Dilā **deryā-yı ʿışḳ** içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre ṭutdı in / Dostum **deryā-yı ʿışḳa** düşeli oldum ḥazīn
G2318-3. **Deryā-yı ʿışḳa** düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini sürer kenāra ḳarşu

deryā-yı miḫnet [1] Mihnet denizi.

G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı **deryā-yı miḫnet** / Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhi māhiyem

deryā-dil [3] *Far.* Hâlden anlayan; iyi, koca yürekli. (Lexicon, 1890: 899)

(deryā-dil [2], deryā-dillerüz [1])

G672-5. Ey Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / Ïşḳ ile **deryā-dil** olup cümle pür-cūş oldılar
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz dünyā metāʿına göñül / Fāriġuz āzādeyüz ʿālemde **deryā-dillerüz**
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūrīde sen **deryā-dil** ol

der-yūze itmek [1] Dilenmek.

G2381-5. **Der-yūze ide** geldi yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel sāil içinde

deryūze-i cemāl itmek [1] Yüzünün dilencisi olmak

G2554-3. **Deryūze-i cemālüñ idüp** rūz u şeb senüñ / Yüzüñi sürdi ḫāk-i dere āfitāb u māh

der-zemīn [1] Zeminde, yerde.

G2145-2. Yañılup dilber baña bendem dise / Şādılıḳdan başmayam pā **der-zemīn**

dest [45] *Far.* El, yed. (Ş. Sami, 2010: 248)

bk. dest çekmek, dest urmaḳ, dest-i cevr, dest-i dehr, dest-i dilber, dest-i ecel, dest-i ġam, dest-i ḥasret, dest-i ḥayret, dest-i himmet, dest-i ʿışḳ, dest-i ḳudret, dest-i lāçīn, dest-i ḳażā, dest-i mażlūm, dest-i zamāne, dest-ber-bālā-yı dest, dest ü pāy

(dest [6], deste [1], desti [4], destidür [1], destin [2], destinde [3], destindedür [1], destindeki [2], destinden [2], destine [10], destini [2], destiyle [1], destümde [3], destüme [2], destüñde [1], destüñe [4])

G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ **destüñe** / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G103-3. Himmetüm **destiyle** ṣaldum göñlümüñ ṣehbāzını / Umaram dildārı ṣayd idem olursa da hümā
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki ṣuna saña **dest**
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni **destinde** de dāmān dost
G204-1. Ḫār ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā dirīġ gül yüzüñe iremedi **dest**
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice **dest**
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini irmedi ey bī-vefā **dest**
G232-4. Zāhid gibi şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda **dest**
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden **destümde** eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al **destüñe** gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G316-4. Sāġar alsa meh-rūlar **destine** / Sen ṣürāḥī-veş dilā eyle sücūd
G392-5. Öpebilseñ **destini** başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ **destinde** gülgūn cāmı var / Ṣād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var
G459-1. Aldı **destine** yine deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi gencīne-i ḥüsne acı mār
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān baġlanur / Didi kāfir **destine** girse müselmān baġlanur
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan **destine** çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet bu yolda **destüme** gülgūn piyāledür
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī leblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde **destine** ḫançer ṭutar
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar **destindeki** mıżrāba baḳ
G1550-5. Ey ṣanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur **destüñde** dāmānuñ senüñ
G1614-4. Ḳurtaram ṣanma elümden kim alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına **destümde** dāmānuñ senüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe **destindeki** bir pāre sifāl
G1705-4. Minnet itmez kūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye **destinde** ger peymāne dil
G1773-5. Yār gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı **destin** didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar **destümde** kāġıdla ḳalem hem
G1804-4. Meger cevr ü cefā **destin** dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1903-1. Maḥabbet **desti** ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum
G1903-2. Zamāne **desti** buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G2076-1. Kātib-i dil **destine** ala ḳalemden āletin / Dürlü maʿniler ẓuhūra getürür gör ṣanʿatın
G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī **destini** / Dāmeninde yāre diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / **Destinden** ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / Ṭoḳınsun **destine** bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2194-1. Yār alsun **destine** zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını ġılṭān eylesün
G2222-2. **Destine** mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuşşāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp **desti** aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil nişān it / Ḳaşı yāyını dilber aldı **deste**
G2375-4. Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫır / Nigārā **destüñe** gel virme rence
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ **destüñe** / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2561-1. Zülf-iʿanber-bārını görsem ruḥ-ı dildārda / **Destine** sünbül aşılmış ṣanuram gülzārda
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan **desti** viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2697-3. İçerem cām-ı ṣarābı tā irince cān lebe / Sāḳiyā ṣun **destüme** sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīş-keş ilet / Çün varılmaz ulular meclisine **dest** tehī
Mh12-3.Göñlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele idüm ki dilber **destidür**
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre **destinden** ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül üñin gūş eylerüz
Mr7-12. Cām-ı zer **destindedür** bir elde dilber ġabġabı / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

dest çekmek [1] *bk. el çekmek*

G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince **destini** būd u her nā-būddan

dest urmaḳ [5] *bk. el urmaḳ*

G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña **urma** dilā gel sen **dest**
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña **urma dest** / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa **dest urduñ** gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G1424-2. **Dest-i ḳudret urdı** ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen miʿmārı yoḳ
G1556-1. **Dest uran** dāmen-i ʿışḳa yaḳası çāk gerek / Göklere āhı irüp gözleri nem-nāk gerek

dest-i cevr [2] Eziyet eli.

G2072-1. İrişen **dest-i cevrüñden** baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu baş olsun
Mr21-5. Ala gözlerle alup gönlüm benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi **dest-i cevr** ile büküp dāl eyledüñ

dest-i dehr [1] Dünya eli.

G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā ile **dest-i dehr** / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿuzlet yaḳasını

dest-i dilber [1] Sevgilinin eli.

B178. Benümle ʿarbede ider o çeşm-i mest her yirde / Elümde dāmen-i dilber girībān **dest-i dilberde**

dest-i ecel [1] Ecelin eli.

G2203-1. Ṭutsa ger **dest-i ecel** beni girībānumdan / Giçe cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan

dest-i ġam [10] Gamın eli.

G14-4. Buralıdan **dest-i ġam** bu göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G72-2. **Dest-i ġamda** Leylī zülfüñden Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde murġān ṭutdı başumda yuva
G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü numūne ʿışḳuma / **Dest-i ġamla** çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / **Dest-i ġam** mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G445-2. Ḳadüm çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan **dest-i ġam** içre / ʿAḳīḳ-i eşk ile rūyum nigīne döndi ḫātemdür
G900-6. **Dest-i ġam** bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende her reg **dest-i ġam** mıżrābumuz
G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp ḳānūna āheng eyledüñ / Buralı gūşum Muḥibbī **dest-i ġam** ṭanbūr-veş
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ **dest-i ġamında** ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse semādan ġayri
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān bulmış iken / **Dest-i ġamdan** bu zamān bir dem emān bulmış iken

dest-i ḥasret [1] Hasret eli.

Mr15-1. Çāk idelden **dest-i ḥasret** bu girībānum benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum benüm

dest-i ḥayret [1] Hayret eli.

G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün dil sīnede / **Dest-i ḥayret** birle çün çāk-ı girībān eyledi

dest-i himmet [2] Gayret eli.

G1191-2. Ol ki **dest-i himmet** ile câme-i cān ide çāk / Zer-libās u aṭlas u dībā-yı sulṭān istemez
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa gönlümüñ şehbāzını / **Dest-i himmetle** ṣalup anı şikār itmek nice

dest-i ʿışḳ [4] Aşkın eli.

G376-1. **Dest-i ʿışḳuñla** egerçi kim bu sīnem çākdür / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur gönlüm / Velīkin **dest-i ʿışḳ** ile dögülmiş ḫākdur gönlüm
G1859-2. **Dest-i ʿışḳa** şīr olup kūh-ı belā içre peleng / Ḥiyle-ger ṣanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
B14. **Dest-i ʿışḳ** ile ezel içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb

dest-i ḳudret [17] Kudret eli (Hz. Allah).

G5-1. **Dest-i ḳudretle** yoġ iken ʿālemi var eyledüñ / Kimini müslim ḳılup kimini küffār eyledüñ
G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī bir varaḳdan biñ sebaḳ / **Dest-i ḳudretle** yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur **dest-i ḳudretle** / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / **Dest-i ḳudretle** ne yüzden yapmış ol mi ʿmārı gör
G1285-3. Yüzüñi kimdür görüp dil virmeye / **Dest-i ḳudret** çünki taṣvīr eylemiş
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin **dest-i ḳudret** yazmadı anı ġalaṭ
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ **dest-i ḳudret** bunı yazmış alnına / Giçüre ʿömrin cefāda görmeye ol şādlıḳ
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / **Dest-i ḳudretle** anı naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ
G1407-1. **Dest-i ḳudretle** ezelden yazıludur her varaḳ / Her ki ārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1413-6. Neler yazmış neler bu **dest-i ḳudret** / Muḥibbī ḳıl naẓar al ele evrāḳ
G1424-2. **Dest-i ḳudret** urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen mi ʿmārı yoḳ
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış **dest-i ḳudret** ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / **Dest-i ḳudret** ḫaṭıdur çün mīm ü dāli ḳaşuñuñ
G1962-4. Men ʿḳılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / **Dest-i ḳudret** çünki alnuma ezel ḳılmış raḳam
G2365-6. Naḳş ide **dest-i ḳudret** dilde ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2499-4. Levḥ üzre **dest-i ḳudret** yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ mużā ʿaf derdüm benüm ziyāde
G2640-2. **Dest-i ḳudret** mebde-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳuñ / ʿIşḳ ābı ile yoġurmış anuñ taḫmīrini

dest-i lāçīn [1] Şahinin pençesi.

G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış kebūterdür ṣanasın dest-i lāçīne

dest-i ḳażā [1] Kaza eli.

G2125-5. Ḫāriciler üstine **dest-i ḳażādan** bir oḳum / Rāfiżīler ḳaşdına şemşīr-i ḳattālem bugün

dest-i maẓlūm [1] Mazlumun eli.

G1560-3. Bugün faż̈l ile ʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın **dest-i maẓlūmda** bulınmaya girībānuñ

dest-i zamāne [1] Zamane eli.

G2327-3. Bezm-i ġamda ḳulaġuñ **dest-i zamāne** burıcaḳ / Nāleler eylemege göñlüñi ṭanbūr eyle

dest ü pāy [1] El ve ayak.

G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī **dest ü pāyuñda** ʿaḳluñ var iken

destān [7] *Far. bk. dāsitān, dāstān, dillerde destān eylemek, dillerde destān olmaḳ*

(destān [5], destānını [2])

G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā **destānını** / Līk bu fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G1209-6. Oldı ʿālemlere **destān** Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā **destānını** / Her biri cevr ü cefā fenninde līkin muḫteriʿ
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿāleme **destān** olan göñül
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen **destān** ol
G2596-4. Niceye dek şaḳlayam bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀşıḳuñ faḫrıdurur ʿālemlere **destān** ola
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede pinhān ola / Ḳıymet ile istemez ʿālemlere **destān** ola

destār [3] *Far.* Sarık, imame. (E. Tevfîk, 1890: 477) *bk. cübbe vü destār, destār u cübbe*

(destārı [1], destārını [1], destāruñı [1])

G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā **destāruñı** / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḥi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider **destārını** merhūn
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ mey rehnine göndermişem **destārı** ben

destār u cübbe [1] Sarık ve cübbe.

G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / **Destār u cübbeñi** de mey-i ḫoş-güvāre vir

dest-bāzi [1] El oyunu; hokkabazlık.

G119-4. **Dest-bāzi** eyler iken şal ḳoluñı boynuna / El urup ol ʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın öp

dest-be-dest [1] *Far.* El ele, elden ele...(Devellioğlu, 2000: 179)

G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar **dest-be-dest**

dest-ber-bālā-yı dest [1] El elden üstündür. (Devellioğlu, 2000: 179)

G226-1. Serverā ḳaddüñ yanında serv best / Ḫoş dimişler **dest-ber-bālā-yı dest**

dest-būs [1] *Far.* El öpme. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 67)

G1733-4. **Dest-būs** olmazsa cānā ṣun ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe getürdüm dostum eyle ḳabūl

deste [1] *Far.* Cinsleri aynı veya birbirine yakın olan şeylerin bir arada bağlanmışı, demet, bağlam. (TDK, 2011: 642) *bk. deste deste, deste-i sünbül, deste-i zülf*

G812-6. Zülfi ruḫında **destedür** göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür

deste deste [2] Kat kat, büklüm büklüm.

G2361-2. Ṣaçuña dil vireliden benefşe / İrem dir kendin **deste deste**
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki **deste destedür** / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña bestedür

deste-i sünbül [6] Sünbül demeti.

G501-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşında ʿāciz ḳaldılar / **Deste-i sünbülleri** gerçi yazar naḳḳāşlar
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb **deste-i sünbül** götürür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu ki ʿaceb **deste-i sünbül** getürür
G1058-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşında ʿāciz ḳaldılar / **Deste-i sünbülleri** gerçi yazar naḳḳāşlar
G1741-4. Ruḫı üstinde dildāruñ görenler zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar **deste-i sünbül**
G2400-1. Zülf-i müşkīn kim görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / **Deste-i sünbül** aşılmış şanasın gülzārda

deste-i zülf [1] Saçın destesi.

G459-1. Aldı destine yine **deste-i zülfini** nigār / Siḥr ile eyledi gencīne-i ḫüsne acı mār

dest-gīr itmek [1] Yardım etmek.

G2780-4. Beni çün eyledi muḫtāc saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün **dest-gīr itdi**

dest-gīr olmaḳ [5] ...ḳorumaḳ, arḳalıḳ etmek, yardüm etmek, hımāyet etmek...(Tulum, 2011: 579) *bk. dest-yār itmek*

G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma **dest-gīrüm ol** / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab vir ṣafā
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl **dest-gīr ol** gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G961-1. Görmişem zībā cemālüñ olmışam cāndan esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm **ol dest-gīr**
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi **dest-gīrüm ol** / Çün derd-i ḥasret ile dil-fikāruñam senüñ
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut **dest-gīrüm ol** / Didüm didi ki kim görmiş güzeller merḥabāsından

dest-res [3] *Far.* Eli yetişen, nail, muvaffak. (Ş. Sami, 2010: 248)

bk. dest-res bulmaḳ, dest-res eylemek, dest-res olmaḳ

(dest-res [2], dest-resi [1])

G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine müşkīn nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine meger **dest-resi** var
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / **Dest-res** irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri çün bu derd-mende **dest-res**

dest-res bulmaḳ [22] ...irmek, irişmek, yetmek, yetişmek, nāil olmaḳ, vāsıl olmaḳ...(Tulum, 2011: 580) *bk. dest-res eylemek, dest-res olmaḳ*

G119-1. **Dest-res bulmış** iken yārüñ leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi fettānın öp
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / **Bulmaz** idüm ol şehüñ pā-būsına ben **dest-res**
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre **buldum dest-res**
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler seni / **Bulmadı** ʿālemde hergiz vaṣluña ol **dest-res**
G1775-5. Nice **bulam** genc-i ḥüsnüñe senüñ ben **dest-res** / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1925-2. Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde / **Bulmaduḳ** aña **dest-res** ni'delüm
G1937-2. **Bulmadı** leblerine kimse anuñ / Cāmeden ġayri **dest-res** ni'delüm
G2080-5. Vaṣlına nice **bulursın** ey Muḥibbī **dest-res** / Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2216-3. Pāre pāre olmayınca **bulmadı dest-res** / Ey göñül bu şanʿatı ögren varup sen şāneden
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine **bulur dest-res** / Kāşki olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben
G2396-2. Genc-i ḥüsne **dest-resin** nice **bula** ʿāşıḳları / Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur tāzece
G2406-2. **Bulur** idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ **dest-res** / Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2772-3. Şöyle beñzer ki ṣabā zülfine **buldı dest-res** / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būları
Mr10-3. **Bulmadum** ben mübtelā vaṣlına anuñ **dest-res** / İderem āh ile efġān şanki feryād-ı ceres
Mr10-11. Murġ-ı dil la'lin görüp ārām ḳılmaz bir nefes / **Bulmamışdur** hīç kes ʿālemde aña **dest-res**
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / **Bulmadı** bī-çāre dil vaṣlına anuñ **dest-res**

dest-res eylemek [1] *bk. dest-res bulmaḳ, dest-res olmaḳ*

Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine gel **dest-res eyle** / Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle

dest-res olmaḳ [2] *bk. dest-res bulmaḳ* (Tulum, 2011: 580)

G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme **dest-res ol** gel
G1986-4. Cānı terk eyleyin yolına cānānelerüñ / **Ola** ʿuşşāḳ-ārā vaṣlına anuñ **dest-resüm**

dest-yār [4] *Far.* Yardımcı, muin. (Ş. Sami, 2010: 248) *bk. dest-yār itmek*

(dest-yārumdur [3], dest-yāruñdur [1])

G1498-6. Pehlevān-ı ʿışḳ olsañ ey Muḥibbī ṭañ mıdur / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **dest-yāruñdur** senüñ
G1876-2. Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **dest-yārumdur** benüm
G1987-2. Pehlevān-ı ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **dest-yārumdur** benüm
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda **dest-yārumdur** benüm Ferhād ile Mecnūn

dest-yār itmek [1] *bk. dest-gīr olmaḳ* (Tulum, 2011: 580)

G2513-2. ʿIşḳ meydānında girdüm geşt-gīr-i derd olup / Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı **dest-yār itmek** nice

deşt [7] *Far.* Ova, sahra, kır; beyaban, çöl. (Ş. Sami, 2010: 248)

bk. deşt-i belā, deşt-i ġam, deşt-i hicrān, deşt-i ʿışḳ, deşt ü bāġ, deşt ü beyābān, deşt ü vādi, diyār-ı deşt, kūh u deşt, vādi-i deşt-i ġam

(deşt [1], deştde [1], deşte [1], deşti [1], deştinde [3])

G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam **deştinde** / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḥālini bilmek yine / Bulamadum ol cünün **deştinde** nā-peydā imiş
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳopardıġın çün / Reşk idüp **deştde** oldı aña Mecnūn raḳḳāş
G2446-4. Rūy-ı zerd ile yine olalı **deşt** arslānı / Dāġ ile olsam ʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā **deştinde** ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını

G2711-3. Birisi **deşti** birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi **deşte** varup birisi ṭaġa düşdi

deşt-i belā [5] Bela sahrası.

G511-3. Dāġlar ile kim göre **deşt-i belāda** cismümi / Yir yirin ḳonmış şanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G894-2. **Deşt-i belāda** kim göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G2261-2. Olalı dāġ ile dil kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam neʿaceb **deşt-i belā** mīşelerin
G2545-5. Ḳaldı dil **deşt-i belā** içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
B120. Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle velī **deşt-i belā** arslānıyam

deşt-i ġam [20] Gam sahrası.

G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde şāgirdem geçer / **Deşt-i ġamda** olmadı Mecnūn daḫi himmetā baña
G101-4. **Deşt-i ġamda** ḥālüme raḥm eyledi çarḫ-ı felek / Anuñ içün raʿd-ı nālān ebr-i giryāndur baña
G432-3. Laʿlin añdum **deşt-i ġamda** şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G832-4. **Deşt-i ġamda** ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Şanma ol dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G930-1. Sevdā-yı zülfī ṭūp başumda hevādurur / **Deşt-i ġam** içre düşdi göñül bī-nevādurur
G1070-2. Leylī zülfüñe göñül vireli dīvāne olup / **Deşt-i ġam** içre şanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile gehi **deşt-i ġama** ṣıġamlaruz
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / **Deşt-i ġamda** ser-te-ser seyr itmeyem bir vaʿdi yoḳ
G1418-1. **Deşt-i ġamda** göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1681-4. **Deşt-i ġamda** bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1811-1. Bir şaçı Leylī lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam / **Deşt-i ġam** Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī düşeli **deşt-i ġama** / Zülfüñüñ şeydāsıyam ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G1899-3. Mecnūn gibi bu **deşt-i ġamı** eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳuñ şarşarı / Anuñ içün **deşt-i ġamda** ben de ḫāṣāk olmışam
G2020-2. **Deşt-i ġamda** ol şaçı Leylī şanemden ayrı āh / Ṣabr uʿaḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2643-3. **Deşt-i ġamda** gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki menzil varınca baña pādāş olmadı
G2652-2. Mecnūn çün oldı **deşt-i ġama** pādişāh-ı ferd / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi leşkeri
G2734-3. **Deşt-i ġamda** baña yoldaş olamazsın sen yüri / Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı
Mh15-10. **Deşt-i ġamda** her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / **Deşt-i ġamda** ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām

deşt-i hicrān [2] Ayrılık sahrası.

G1410-2. Kaʿbe-i vaṣla irerdüñ ey göñül ḳaṭʿeylesen / **Deşt-i hicrānuñ** velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm / Yüzini sürür olmışdurur dāmān ḫacel

deşt-i ʿışḳ [1] Aşk sahrası.

G2291-5. Muḥibbī deşt-i ʿışḳa el şunaldan / Olur günden güne ḥāli diger-gūn

deşt ü bāġ [1] Ova ve bağ.

G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe **deşt ü bāġ** / Aña göre sīneme ben daḫi yaḳdum nice dāġ

deşt ü beyābān [1] Ova ve çöl.

G1820-2. Mecnūn-vār **deşt ü beyābānı** seyr idüp / Ferhād gibi oldı yārüm kūh-sār hem

deşt ü vādi [1] Ova ve vadi.

G2380-4. **Deşt ü vādilere** Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile

deşt-ārā [1] Çölü süsleyen.

G231-1. Şaçuñ Leylāsına meftūnam ey dost / Anuñçün **deşt-ārā** Mecnūnam ey dost

devā [77] *Ar.* İlâç, dârû, mu'âlece; çare, tedbir, derman. (Ş. Sami, 2010: 248)

bk. derde devā eylemek/itmek, bk. derde devā olmaḳ

(devā [43], devādan [3], devādur [5], devālar [1], devālaruñ [2], devānuñ [1], devāsı [5], devāsıdur [1], devāsın [4], devāsına [2], devāsını [2], devāya [1], devāyı [6], devāyile [1])

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme **devādur** cān bulur andan şafā
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir **devā**
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʿlinden **devā** itmezse şeker-leb
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin **devā** / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile baḫş
G273-2. Ḫaste-i ʿışḳam baña olmaz **devā** / Derd-i bī-dermān elinden elġıyāş
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz **devā** / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu derde ʿilāc
G284-3. Dün **devā** Ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc

G295-5. Ḳıl **devā** la'l-i lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri vefā yirine vü derdi **devā** giçer
G453-2. Tīġ-i cefāñ ile dili ṣad-pāre eyledüñ / La'l-i lebüñi merhem idüben **devā** getür
G471-1. Ṣol 'āşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ **devāsı** var
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür 'āşıḳa çün derd **devādur**
G628-3. Niceye dek ḥasret-i la'lüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ **devāsı** yoḳ mıdur
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge 'āşıḳa şanma **devā** olur
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe **devā** ey dil hemān ol derdedür
G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā **devā** bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi **devāyı** gör
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz ḥālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi **devāsıdur**
G927-1. Gülşenüñ ẕevḳ ü ṣafāsı gül midür bülbül midür / Derdlü göñlümüñ **devāsı** gül midür bülbül midür
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir **devā** / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i la'linden ire mi ki **devā** kim ne bilür
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb 'ilāc / La'linden özge derdine şanmañ **devā** giçer
G980-2. Derdi ile ḫoş giçer dil dilberüñ / Derdüme şanma **devāsı** ḫoş gelür
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye dil-ḫastesine em / Bīmār-ı 'işḳ olana derdi **devā** yiter
G1099-1. 'Āşıḳuz derdüñ ḳabūl itdük **devāya** baḳmazuz / Her ne deñlü eylesen cevr ü cefāya baḳmazuz
G1136-3. Şerbet-i la'lünden özge 'āşıḳa yoḳdur **devā** / Gel ṭabībā ḳo 'ilācı biz cevāba baḳmazuz
G1041-3. Ḫoş bilürler bu derdüm in 'āmın / Līk hergiz **devāyı** bilmezler
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri **devāyı** istemez
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i 'işḳa yoḳ mıdur didüm **devā** / Didiler ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1234-1. 'Āşıḳ iseñ ey göñül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş gör 'işḳ-ārā hergiz **devā** ḳılma heves
G1249-3. Ḫaste-i 'işḳam ṭabīb-i dilden istedüm **devā** / Bir cevāb ile şaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu Muḥibbī derdüñ ile / Olsa da eylemez **devādan** ḥaẕẕ
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen belālaruñ / Derde **devā** bilürler anı mübtelālaruñ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de ey ṭabīb / 'Arż itme baña bir yaña acı **devālaruñ**
G1551-2. Derdüme çün la'l-i dilberdür **devāsın** çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1525-1. **Devā** derdüme cevri ḥabībüñ / Gerekmez minnetin baña ṭabībüñ
G1569-4. Dermānı ni'der ol ki bilür derd ḳıymetin / Var ey ṭabīb başuña olsun **devālaruñ**
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek anı zencīre derdine **devādur** kākülüñ
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil / Gelürse derd ü miḥnet de **devā** bil
G1682-4. 'Āşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki 'işḳa mübtelā oldun **devādan** vāz gel
G1723-4. Dermānı n'eyler ol ki bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser **devā** göñül
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli **devā** / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki **devā** / Dostum ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm **devā** bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1780-3. Cān ile kim ki ide derdi ḳabūl / Añılmazam diye **devā** sevdüm
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā ṭūṭiyā olsun dirüm / 'Işḳ erinüñ ḫaste çeşmine **devā** olsun dirüm
G1919-2. Cān u dil derdini 'arż itdüm ṭabībe dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben **devāsın** bilmedüm
G1946-1. Giçdi 'ömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil yatur **devāyı** görmedüm
G1909-5. Derdi **devā** vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye / Andan berü ki ol şanemüñ derd-nākıyam
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan 'ilāc / Derdi sen virdüñ **devā** senden İlāhi isterem
G2031-4. Çün baña her dem **devādur** çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2044-4. Derd-i 'işḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde **devānuñ** yolların
G2065-2. Ḫālümi şormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde **devā** ben bu dil-i maḥzūn içün
G2176-5. Anuñ derdi **devādur** zaḫmı merhem / Muḥibbī derde dermānı ni'dersin
G2242-1. Göñlüme derdi **devā** ġayri **devāyı** n'eylesün / Başuma zülfi hevā ġayri hevāyı n'eylesün
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme **devā** gerçek misin
G2349-2. 'Āşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup isteye **devā** / Derdi bulınca 'işḳ eri baḳmaz **devāsına**
G2382-5. Derdüñi **devā** diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi var 'āḳil içinde
G2384-6. Ṭutma ṭabīb nabżumı olmaz baña 'ilāc / Dil-ḫastesine olmaya şıḥḥat **devāyile**
G2568-4. Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden ṭabīb / Ḫaste-i 'işḳam müfid olmaz **devālar** başuma
G2578-1. Bu ben dil-ḫastei ey yār unutma / **Devā** ḳıl derd ü tīmār unutma
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez **devā** senden meger tīmār ola
G2658-1. 'Āşıḳ mıdur ki isteye göñli şafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ **devāsını**
G2714-5. 'İlāc olmaz diyenler derd-i 'işḳa / Alurlar derdi almazlar **devāyı**
G2742-1. İstemez 'āşıḳ olan zecr ü 'ınādan ġayri / Nitekim ḫaste olan derde **devādan** ġayri
G2763-1. 'Āşıḳ mıdur ki isteye derdüñ **devāsını** / İrgürmeye feleklere āhı şadāsını
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz **devā** bizi
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cem' olsa **devā** yoḳ zinhār
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle **devā** / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ş-şifā
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm **devāsın** bilmedüñ / Ḫaste-i 'işḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ
Mr7-16. Çün **devāsı** 'ıyş u 'işretdür Muḥibbī bu ġamuñ / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi **devā** yirinedür / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen şanma **devāsına** yeler / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin **devā** / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ **devāsın** görmedüm
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / Ne derdüme **devā** peydā ne merhem

devāb [4] *Ar.* Yük ve binek hayvanları. (Devellioğlu, 2000: 180)

G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil **devāb**
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri ṣarābın leẕẕetin bilmez **devāb**
G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden **devāb**
G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme şehveti / Bunlara māil olursañ aduña dirler **devāb**

devālanmaḳ [1] Deva bulmak.

G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam lebini līk bu derdüm **devālanur**

devāsuz [10] İyileştirilemeyen, ilacı bulunamayan; çaresiz. (TDK, 2011: 645)

G35-5. Bir **devāsuz** derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G105-5. Ey Muḥibbī bir **devāsuz** derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi **devāsuz** derd imiş / Böyle aldum ben ezel ʿāşıḳ zebānından ḫaber
G1410-3. Derd-i ʿışḳı ṣor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir **devāsuz** derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1581-5. Bir **devāsuz** derde düşmişdür Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne sinden eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı **devāsuz** derd imiş / Dostlar günden güne artsun cünün u ẕilletüm
G2060-4. Bir **devāsuz** derd imiş dirler egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2142-2. Bir **devāsuz** derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enīn
G2594-5. Bir **devāsuz** derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā senden meger tīmār ola
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir **devāsuz** derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ

devāt [4] *Ar.* Yazı yazmak üzere mürekkep ve kalem konacak yeri olan madenden bir şekl-i mahsûsta alet ki belde taşınır. (Ş. Sami, 2010: 249)

(devāt [2], devātıdur [1], devātuñ [1])

G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına **devāt**
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider çün aḳıdur her dem **devātuñ** cūy-ı müşk
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu **devāt** u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm **devātıdur** benümle mihribān

devlet [60] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 250)

bk. bahār-ı devlet, başuñda devlet var olmaḳ/irişmek, cāh-ı devlet, devlet el virmek, devlet güni, devlet hümāsı, devlete irmek, devlet-i bī-dār, devlet-i Cemşid ü Feridūn, devlet-i ʿışḳ, devlet-i kemāl, devlet-i sermed, devlet ü baḫt, devlet ü iḳbāl, devlet ü sulṭān, devlet ü şevket, iḳbāl ü devlet, nişān-ı devlet, pister-i devlet, sehm-i devlet, tāc-ı devlet, tāc u devlet

(devlet [29], devletdür [7], devletdürür [3], devlete [4], devletin [4], devletinde [8], devletle [1], devletüm [2], devletüñ [2])

1. Baht, talih, saadet; câh ve nimet, servet ve sâmân.

G17-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı **devletdür** eger ḳurbān ola
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla kim bir ulu **devletdür** saña
G99-7. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı **devlet** olasın ḳurbān aña
G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege **devlet** kemānın anı ḳurduñ ṭut
G274-4. Ulı **devletdürür** gülşen bucaġı / Benümle mey ola maḥbūb da ṣāliş
G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile diler cennet ü ḥūrā / Bu **devlete** lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḫod-rū
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir kişi giçe / **Devlet** el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫʷāba beñzer **devlet** iḳbāl-i çarḫ
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı ʿīd / **Devletüñ** pāyende olsun daḥi ʿömrüñ ber-mezīd
G374-1. Ṣaḳın aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar **devlet** bulursan kendüzüni eyle mūr
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / Baña **devlet** bu serüm ḥalḳa-i fitrāke çıḳar
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña **devlet** dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G502-2. Key ulu **devletdürür** cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı **devletdür** ki dil şehbāzını cānān oḳur
G574-4. Dün tefeʿʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ **devlete** dāli nedür
G718-3. Tefeʿʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi **devlete** dil anı dāl añlar
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī **devlet** zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / Ṭāli ʿi **devlet** bulup baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur
G1030-1. Ulı **devletdür** seḥer-geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse eşer
G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān **devletin** ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḫāline ṭut gūş

G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu **devletdürür** aña ola bu dil hedef
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu **devlet** cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ
G1522-2. Saña yitmez mi bu **devlet** yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1565-1. Ulı **devletdür** ṣadā-yı ʿāşıḳı gūş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli bir yirden ferāmūş eylemek
G1633-2. Ḫoş **devlet** idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse viṣāl ol müyesser daḫi nāzik
G1634-4. Baña bu **devlet** yiter dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / **Devlet** isterseñ eger varup metā ʿ-ı himmet al
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā ger ben gedāya **devletüm** / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1921-4. Naḥs-i ṭāliʿdür ḳılan her dem beni andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür **devletüm**
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem **devletle** iḳbālüm benüm
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime **devlet** müyesserdür bugün
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen işbu dünyā **devletin** / **Devlet** oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye ola ziyāde **devletin**
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıydı vaṣluña / Ḳanı ṭāliʿ ḳanı **devlet** bu ġamla pür-melālem ben
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup **devlet** serīrinde sen ol tek kāmrān
G2199-1. **Devletüñ** dilberā mezīd olsun / Her giceñ ḳadr ü günüñ ʿid olsun
G2215-5. Ey Muḥibbī **devlet** dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña **devletdür** / Yanuñda añmasun zāhid senüñ ḥūr u cinān ḳadrin
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı **devletin**
G2358-3. Zihī **devlet** kilābından ide ʿadd / Ḳıla boynuma zülfini ḳılāde
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu **devlet** idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu **devlet** yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu **devlet** yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe ata ṭaş ile
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ **devlet** gibi / Olmaya **devlet** cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser **devletdür** diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin

2. Müstakillen idare olunan hükümet ve ülkesi.

G712-2. Ḳanda varsam şāh-ı ʿışḳun **devletinde** dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / **Devlet** anuñ ki meskeni ol āsitānedür
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ **devletinde** ṣanmañ eşke mālikem / Laʾl ü gevherle ṭolı dildür bizüm gencīnemüz
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm **devletinde** giymişem rengīn ḳumāş
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meṣel **devlet** dimişlerdür degül erden ırağ
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ **devletinde** egnüñe bir ḫilʿat al
G1706-2. Ṣanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / Işḳ şāhı **devletinde** mübtelā eksük degül
G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi anı **devlete** dāl eyledüm
G2015-3. Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / Işḳ şāhı **devletinde** eksügüm ne lāleden
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa **devlet** tācıdur / Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / Işḳ şāhı **devletinde** cevheri oldum yine
G2618-2. Işḳ **devletinde** yine irişdüm bir ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya olʿālemüm gibi
B154. Ayaġı ṭopraġı başum üzre **devlet** tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i ʿālem-tāba ben

devlet el virmek [4] Bahtı açık olmak, talihi yardım etmek. (Zülfe, 2011: 63)

G1576-5. İşiginde itler ile yār bir görmiş beni / **Devlet el virdi** Muḥibbī iʿtibāruñdur senüñ
G1868-1. Ḫākipāya **devlet el virse** eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat ḳanısın ancaḳ budur dirdüm sözüm
G2022-6. Ῑyd-gehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / **Devlet el virdi** Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / **Devlet el virse** Muḥibbī baḫt uyansa ḫᵛābdan

devlet güni [1] Talih.

G1769-3. Saʿd ola yılduzum ṭoġa **devlet güni** başa / Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

devlet hümāsı [2] *mec.* Beklenmedik bir iyilik, iyi talih, talih kuşu. (TDK, 2011: 648)

G1821-4. Sāyesin ṣalsa gedā üstine ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadür **devlet hümāsın** bilmedüm
G2762-5. Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā / Kimdür ki istemeye ol **devlet hümāsını**

devlete irmek [3] Seʿādete irmek... (Tulum, 2011: 582)

G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña **devlete irür** / Derbān olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre **irürdüm devlete** / Baña olmadı müyesser līk ol baḫt-ı saʿīd
G2630-3. Ḳul oldum **devlete irdüm** ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı

devlet-i bī-dār [1] Âşığın mutluluğu.

G2460-5. Gözleri açuḳ līk yine uyḫuya varmış / İrmezseʿaceb **devlet-i bī-dār** benefşe

devlet-i Cemşid ü Feridūn [1] Cemşid ve Feridun'un devleti.

G2128-3. Cām-ı Cem olmayıcaḳ genc-i Feridūn nedür / Dutalum **devlet-i Cemşid ü Feridūn** olasın

devlet-i ʿışḳ [5] Aşk devleti.

G89-1. Ḥamdülillah **devlet-i ʿışḳuñ** müyesserdür baña / Elde ṭutduġum lebüñ yādına sāġardur baña
G692-1. Başumda hevā dilde elem dīdede nem var / Pes **devlet-i ʿışḳuñda** şehā baña ne ġam var
G750-2. Kim ki çeşm-i sāġarından nūş ide ḫūn-ı ciger / **Devlet-i ʿışḳuñla** ol Dārā vü İskender giçer
G1352-2. Her elifler serv yir yir dağlardur gül gibi / **Devlet-i ʿışḳuñda** oldı şaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1849-1. **Devlet-i ʿışḳuñda** cānā dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm

devlet-i kemāl [1] Olgunluk hazinesi.

G879-5. Cihānda isteyen **devlet-i kemāle** saʿy ider lā-büd / İderler ḫürmet ü ʿizzet şu kim ehl-i kemāl olur

devlet-i sermed [1] Sonsuz mutluluk.

G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / **Devlet-i sermed** bulur her kim ki şuna saña dest

devlet ü baḫt [1] Talih ve baht.

G325-1. Gülşen içre gül gibi gel **devlet ü baḫtuñ** saʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd

devlet ü iḳbāl [1] Saltanat ve ikbal.

G2480-3. Etek ayaġına cānā cān u dil īṣār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ **devlet ü iḳbāl** ile

devlet ü sulṭān [1] Devlet ve sultan.

G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini / Ne ʿaceb bī-raḥmsın **devlet ü sulṭānum** benüm

devlet ü şevket [1] Devlet ve büyüklük.

G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña degüldür bāḳı / Ṭutalum **devlet ü şevket** ile Me'mūn olasın

devlet-ḫᵛāh [1] Mevki ve zenginlik makamı.

G2711-1. Nice yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı işbu **devlet-ḫᵛāhını**

devletlü [3] Dünyevî ve uhrevî baht ve saadet veya câh ve nimet sahibi.

G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl **devletlü** sulṭānum benüm
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya **devletlü** bir kişi / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla yār ola
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it **devletlü** sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

devr [14] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 249-250)

bk. fitne-i devr-i ḳamer, devr eylemek/itmek, devr-i bāde, devr-i Cem, devr-i çemen, devr-i eyyām, devr-i felek, devr-i gül, devr-i ḫaṭṭ, devr-i ḥüsn, devr-i ḳamer, devr-i lāle, devr-i revnaḳ, devr-i zamān, devr-i zemāne, devr-i zülf, gül devri, ḥüsn-i devr

(devr [1], devre [1], devri [1], devrinde [8], devrinden [1], devridür [2])

1. Zaman, ahit, asır.

G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ **devrinden** uzundur bu şeb-i hicrān baña
G257-1. ʿĀrıżı **devrinde** yārüñ bāġ u būstāndurʿabeş / Leblerine nisbet itme āb-ı ḥayvāndurʿabeş
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ **devrinde** ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur
G903-4. İrişilmez zülfi **devrinde** vişāli gencine / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G1234-5. Ruḫları **devrinde** varma ey Muḥibbī gülşene / Laʾli nābı var iken cām-ı şafā ḳılma heves
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi **devri** dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ **devrinde** gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān **devridür** / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2280-1. Lebleri **devrinde** hergiz baḳmayam ṣahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şiʿr içinde dirseñ / Şimdilik bu **devr** içinde olmışam Selmān ile
G2560-5. Zülfi **devrinde** Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed **devridür** küfre gerekmez iltifāt
B152. Laʾl-i nābuñ var iken kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ **devrinde** yā gül-berk-i sīrāb isteyen

2. Bir şeyin etrafına dolaşma.

G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı **devre** şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ

devr eylemek/itmek [8] Dołaşmaḳ, távāf etmek, cevelān etmek, dönmek, devrān etmek...(Tulum, 2011: 583)

G167-4. Bu gice **devr eylesün** sāġar müdām / Çün görinmez gözümüze hīç ḫʷāb
G237-1. Ḫaṭ gelüp itmiş iḥāṭa ḥadd-i cānānı dürüst / Hāledür **devr eylemişdür** māh-ı tābānı dürüst
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun **devr eylesün** meclisde güne gün ḳadeḥ
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm **devr itdügin** / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al elüñe **devr ide** peymāne birüz
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā **devr eylesün** laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-i ʿases
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü **devr eyler** güneş
G2648-3. **Devr idelden** felek görmedi hem görmeyiser / OL hilāl-ebrū vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zibāsını

devr-i bāde [1] Şarap zamanı.

G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı **devr-i bādedür** / Çaġırur her bir çiçek ʿışḳun meyinden dadadur

devr-i Cem [1] Cem zamanı.

G2151-3. Düşürme bādei dem-ā-dem / İşidilür bu söz tā **devr-i Cemden**

devr-i çemen [2] Çemen zamanı.

G546-1. Hengām-ı bāġ u **devr-i çemen** vaḳt-i lāledür / Rindān elinde sāġar-ı gül bir piyāledür
G1994-2. İrdi çün **devr-i çemen** şevḳ-i ruḥuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını ter eyleyem

devr-i eyyām [1] Günlerin süresi.

G265-1. İdebilmez kimsene bu **devr-i eyyām** ile baḫş / Başılur elbette āḫır kim ider cām ile baḫş

devr-i felek [3] Feleğin dönmesi; kader, talih.

G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā bu **devr-i felekde** giçen giçer
G951-4. Rāżıyam **devr-i felekden** şād olupdur yılduzum / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice **devr-i felek** / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek

devr-i gül [12] Gül mevsimi/zamanı.

G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde görsem gül yüzüñ āh eylerem / **Devr-i gülde** nitekim zārılıḳ eyler ʿandelīb
G676-5. **Devr-i güldür** ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G927-4. **Devr-i gül** bir haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / **Devr-i gül** vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-i ʿases
G1256-5. **Devr-i gülde** bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1639-4. Evḳādı gül defterinde **devr-i gül** bir haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / **Devr-i gülde** yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G1888-1. Nice bir ġam yiyüben āb içelüm / **Devr-i güldür** gelün ṣarāb içelüm
G1997-1. Ḥāṣālillah **devr-i gülde** oturup mestūr olam / Nūş idüp ṣaḥn-ı çemende bāde i mesrūr olam
G2059-5. **Devr-i gülde** ey Muḥibbī ala ele peymānei / Fırṣatı fevt itme żāyiʿ ḳılma ʿömrüñ bir demin
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam n'ola ben peymānemi / **Devr-i gülde** tevbe ṣınur nitekim peymāneden
G2284-2. Bahār eyyāmı geldi **devr-i güldür** / Müşerref it bizi sāḳī ṣafādan

devr-i ḫaṭṭ [1] Tüylerin çevrelemesi/sarması.

G1240-3. O şem ʿüñ **devr-i ḫaṭṭını** görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim ki ʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş

devr-i ḥüsn [2] Güzellik zamanı.

G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / **Devr-i ḥüsnüñde** şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / **Devr-i ḥüsnüñde** senüñ ol bir kez ābād olmadı

devr-i ḳamer [4] Kamer devri. Eskiler yedi gezegenin her birinin biner yıl devir sürdüğüne altı yıldızın devrinin geçip yedinci yıldız olan Ay'ın devri içinde bulunduğumuza inanırlardı. ...Âhir zaman olan bu devirde birçok fitneler, karışıklıklar çıkacak ve nihayet kıyamet kopacaktır... (Pala, 1999: 107)

G405-4. Fitne taʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / Āh kim **devr-i ḳamerde** neʿaceb fettān olur
G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne **devr-i ḳamer** olduġınca bu da nişān
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi **devr-i ḳamerdür** bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
Mr24-17. Felek kārındadur **devr-i ḳamerdür** / Anuñçün māh-rūlar fitnelerdür

devr-i lāle [2] Lale mevsimi/zamanı.

G481-4. Sāḳī bu demde al ele gülgūn piyālei / Renġam-ı ʿıyş ü mevsim-i gül **devr-i lāledür**
G2524-1. Yine hengām-ı güldür **devr-i lāle** / Ṭutar nergis eli üzre piyāle

devr-i revnaḳ [1] Parlak zaman.

G2196-2. Şaḳın aldanma **devr-i revnaḳa** / Ḥāl-i dil ile dir rübāb şaḳın

devr-i zamān [5] Zaman; kader, talih.

G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye **devr-i zamān** / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām ile baḫş
G379-6. Görmez Muḥibbī **devr-i zamān** içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G1529-1. Vefāsın görmedüm **devr-i zamānuñ** / Cefāsın çekmişem ṭoyınca anuñ
G1573-2. Fiġānı çarḫa āhı āsumāna / İrer cevrin çeker **devr-i zamānuñ**
D33-2. Pīr-i muġān himmetidür nūş-ı sāġar it / **Devr-i zamān** eylemeden kelleñi sifāl

devr-i zemāne [1] Zamane.

G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine **devr-i zemāneñün** / Bilür ki ādemi ildür ol pīre-zen giçer

devr-i zülf [1] Saçın devri.

G2055-3. Cān meşāmı müşk üʿanberden igen ḥazż eylemez / **Devr-i zülfüñde** nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken

devrān [35] *Ar.* Dünyâ, felek, zaman, tâlih, kader. (Devellioğlu, 2000: 182)

bk. āfet-i devrān, devrān-ı ġam, endūh-ı devrān, ġam-ı devrān, gerdiş-i devrān, ḫırmen-i devrān, meh-i devrān, rüsvā-yı devrān, sāġar-ı devrān, sāḳi-i devrān, sulṭān-ı devrān, şāh-ı devrān, şeh-i devrān

(devrān [26], devrāna [1], devrānçün [1], devrāndan [1], devrāne [2], devrānı [1], devrānıdur [1], devrānum [1], devrānuñı [1])

G81-1. **Devrān** cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḫudā
G251-6. **Devrān** ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe şun bāde ʿaṣāsı ile ṣāb it
G308-1. **Devrānçün** itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī piyāle şun ki ider ādemi feraḥ
G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña **devrān** ġamı / Her yañadan ehl-i ʿışḳ olana verhemler gelür
G444-6. **Devrān** içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G455-5. **Devrān** ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne şor
G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / Her biri **devrān** ġamından mest ü medhūş oldılar
G627-3. Mest olup gül şevḳine çāk-ı girībān eylesem / ʿAyb ḳılmañuz bahār eyyāmı gül **devrānıdur**
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile **devrān** gelür gider
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu ḥüsne ki **devrān** gelür giçer
G974-4. Maḥabbet ehli **devrāndan** neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden şor
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür şaḳın bir birine **devrān** alur
G1005-5. **Devrān** içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre ki dār-ı ʿādāledür
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre **devrān** ger melāmet ṭaşını / Görüben bir ʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1493-3. **Devrānuñı** sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü **devrāne** dil
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ **devrāne** gel
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi benüm **devrānum**
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı **devrāna** ṭapşırdum
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı añdum aġladum / Yār ile evvel giçen **devrānı** añdum aġladum
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu **devrān** büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G1999-1. Bir yaña **devrān** cefāsı ir yaña cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin ḥazīn / El-emān ey bī-emān **devrān** elünden el-emān
G2478-5. **Devrān** eli dögeliden gömgök olupdur / Döndürdi özin ḫaste vü bīmāre benefşe
G2682-5. Umar Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / **Devrān** yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / **Devrān** getürüb bir deriyi sīneme yaḳdı
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni **devrān** şeh-i gerdūn-serīr itdi
Mh13-9. Āh kim **devrān** elinden oldı bu bağrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar bir an baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-12. Olmasa baña niʿam āyīnesi ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür **devrān** baña

devrān-ı ġam [1] Üzüntünün dünyası.

G1301-4. **Devrān-ı ġamla** ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / Pīr-i muġān dergehine var şarāba baş

deyr [32] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 251) *bk. ʿāşıḳ-ı deyr, deyr-i ʿālem, deyr-i cihān, deyr-i ġam, deyr-i ḥüsn, deyr-i Mesīḥāyā, deyr-i muġān, deyr ü kenīse, pīr-i deyr*

(deyr [16], deyrden [1], deyre [10], deyridür [1], deyrlere [1], deyrüñ [1], deyrüñden [1], deyrüñe [1])

1. Manastır, savma'a, kilise.

G189-4. **Deyr** içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḥırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G224-4. Gāh mescidde gāhi **deyr** ü gehi meyḫānede / Bulınmadum aradum dildārı ḳıldum cümle geşt
G236-4. **Deyre** varsañ ḥüsnüñi ʿarż eyleseñ / Ḳurıyup anda ḳadīd olurdı Lāt
G328-3. **Deyre** varduñ ʿarż-ı ḥüsn itdüñ şanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G469-5. Geh **deyr** ü geh şavmaʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer giçer
G595-7. Gāh mescidde gehi **deyr** ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş olınmış şanki āzer **deyridür**
G649-2. **Deyr** içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña şunduḳca ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender **deyr** netuvān būd mestūr
G803-7. Gāh mescidde gehi **deyr** ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne **deyr** ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm var
G1258-3. **Deyr** içre egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe naḳşını naḳḳāş
G1656-3. Gāh mescidde gehi **deyr** ü gehi meyḫānede / Seni isterler ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1830-3. **Deyr** içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide şanem
G2047-3. **Deyre** vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2206-1. Didi gel **deyre** bugün muʿciz-i ʿīsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin
G2299-3. Gāh mescidde gāhi **deyr** ü gehi meyḫānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini gel **deyr** eyle / Erġanūn oldı bu dil başını gel seyr eyle
G2362-2. Uşat o **deyrlere** nefsüñ şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste
G2504-2. **Deyr** içinde dün şanemler seyrine ḫayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma
B156. **Deyre** vardum dün bugün meyḫāneye / Bulımadum yāri gezdüm kū-be-kū

2. Meyhane, meygede.

G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / **Deyrden** dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G918-3. **Deyre** vardum yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G932-5. Ġāret itdi **deyr** içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān **deyre** ki dār-ı ʿadāledür
G1309-4. Göreyim bir kez seni ölürsem andan öleyin / **Deyre** gelmekden cihāna seni görmekdür ġaraż
G1354-3. **Deyrüñ** içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından aña hergiz çerāġ
G1581-4. **Deyre** vardum ḳalbümi ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün **deyrüñe** geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum
G2330-5. Göreliden **deyr** içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
Mh14-7. Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen lāfını / **Deyre** var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını
B173. N'ola **deyrüñden** bu göñlüm itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe

deyr-i ʿālem [3] Dünyanın kilisesi; insanlık âlemi. *bk. deyr-i cihān*

G948-1. **Deyr-i ʿālemde** ḳaçan kim bir şanem peydā olur / Işḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ olmışlar bulunur **deyr-i ʿālemde** / Muḥibbī gibi ʿālemde velī ḥāl-i mükedder yoḳ
G2746-1. Bugün bu **deyr-i ʿālemde** kimüñ kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı

deyr-i cihān [2] *bk. deyr-i ʿālem*

G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / **Deyr-i cihānda** iñlese dil erġanūn giçer
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña **deyr-i cihānda** dinmese zünnāre yaşdanmış

deyr-i ġam [1] Gam meyhanesi.

G814-2. Gidelden **deyr-i ġam** içre bu göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ şarāb-ı erġuvānidür

deyr-i ḥüsn [4] Güzelliğin manastırı.

G433-3. **Deyr-i ḥüsnüñde** neden ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa n'ola ol kāfiri miḥrābdur
G792-4. **Deyr-i ḥüsninde** ḳaşı peyvestesi ol kāfirüñ / Cānib-i şarḳa baḳar şan kāfiri miḥrābdur
G1509-3. **Deyr-i ḥüsnüñde** şanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış anda taşvīrüñ senüñ
G2427-4. **Deyr-i ḥüsnüñde** gören baḳışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda

deyr-i Mesīḥāyā [1] Mesih'in manastırı.

G128-2. Bağla evvel bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol şaneme **deyr-i Mesīḥāyā** düşüp

deyr-i muġān [6] Mecusî mâbedi, meyhâne.

G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile **deyr-i muġān** baña yiter
G1225-3. Kūy-ı nigāra **deyr-i muġān** dir isem revā / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G1983-3. Dīvāne-vār **deyr-i muġāne** eger varam / ʿAyb eylemen esir-i belā-yı perī-veşüm
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña **deyr-i muġān** me'vā idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
G2612-2. Ger ola **deyr-i muġān** ḥaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān ṣarāb-ı kevṯer ol ṣahbā idi
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl **deyr-i muġān** tā ṣubḥa dek ġavġā idi

deyr ü kenīse [1] Manastır ve kilise.

G2390-2. Kimi bünyād ider mescid ü medāris / Kimi icād ider **deyr ü kenīse**

deyr-ārā [5] Kiliseyi bezeyen.

G208-2. **Deyr-ārā** bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṯli yoḳ / Anı bir yüzden daḫi ḫalḳ itdi lā-yemut
G432-4. Cān u dilden **deyr-ārā** sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G468-3. Görse idi **deyr-ārā** zāhid seni ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G552-5. Ġāret itdi **deyr-ārā** cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G2723-3. **Deyr-ārā** zülf-i çelīpāñı görüp ey muġbeçe / Baġlamazsam kāfir-i ışḳam bile zünnāruñı

deyyār [1] *Ar.* Kimse, şahıs. (Ş. Sami, 2010: 251)

G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa **deyyār** olmasa / Belki ol ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa

dıḳanmaḳ [1] *T.* ...mesdûd olmak, kapanıp işlememek. *bk. tıkanmak* (Ş. Sami, 2010: 1228)

G60-3. **Dıḳanup** bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā

dıraḫt [3] *Far.* Ağaç. (E. Tevfîk, 1890: 482) *bk. dıraḫt-ı sidre*

Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir **dıraḫt** zerler niṯār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh16-8. Pāyına her bir **dıraḫt** īṯār iderler sīm ü zer / Laʿl-i nābuñ yādına nūṣ eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer benʿāşıḳuñ cānā demi
B177. Sāyesin her bir **dıraḫt** ṣaldı yine āb üstine / Küp küp düşsem ʿaceb midür mey-i nāb üstine

dıraḫt-ı sidre [2] Kiraz ağacı. Arşın sağ yanında bulunduğu belirtilen İlahi bir ağaç.

G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / **Dıraḫt-ı sidreye** sāye ṣalar tāze budaġum var
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / **Dıraḫt-i sidreye** sāye ṣalar tāze budaġum var

dırāz [9] *Far.* Uzun. (E. Tevfîk, 1890: 482) *bk. ʿömr-i dırāz*

(dırāz [8], dırāzına [1])

G304-1. İsi lebüñi göre idi dirdiʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ **dırāzına** n'ola dinilseʿömr-ı Nūḥ
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ eyā dost kemened / Eyledi ʿömri **dırāz** ola bu dīvāneye bend
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet **dırāz** / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı **dırāz** / ʿĀḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ lā-büd olur şebler **dırāz**
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan dostum / Her ki göre dir saña ʿömri **dırāz**
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin **dırāz** itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G2149-3. Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur **dırāz** / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet uzun
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm **dırāz** olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi

dırnaġ [1] *T.* Tırnak. (TS, 2009: 1136)

G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum dostlar **dırnaġ** ile / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez

dib [2] *T.* Bir şeyin en derin ve aşağı yeri, altı. (Ş. Sami, 2010: 256)

(dib [1], dibin [1])

G1902-1. Ḫum **dibin** mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G2300-3. Ne bilsün ḫālini ol şemʿ-i meclis / Dimişlerdür çerāġ **dibi** ḳarañu

dibā [5] *Far.* Dallı çiçekli bir cins ipek kumaş. (Ş. Sami, 2010: 251)

bk. aṭlas ü dībā, dībā-yı sulṭān, dībā vü aṭlas, dībāc, zer-beft ü dībā vü ḥarīr

(dībā [1], dībādañ [1], dībālara [1], dībāsındayuz [1], dībāyı [1])

G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳānidür ol **dībādañ** istiġnāsı var
G696-5. Muḥibbī faḳr şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp **dībāyı** bilmezler
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahi ār eylemez / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne **dībāsındayuz**
G1413-3. Kimi münʿim bu ḫalḳuñ kimi müflis / Kimi **dībā** giyer kimi çıplaḳ

G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile **dībālara**

dībā-yı sulṭān [1] Sultanın ipek elbisesi.

G1191-2. Ol ki dest-i himmet ile câme-i cân ide çāk / Zer-libās u aṭlas u **dībā-yı sulṭān** istemez

dībā vü aṭlas [1] İpek kumaş ve atlas kumaş.

G1219-3. Dilā yitmez mi bir peşmīne-jende / Ni'desin isteyüp **dībā vü aṭlas**

dībāc [1] *Ar.* *bk. aṭlas ü dībāc, dībā, zer-bāft ü dībāc*

G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan **dībācilinden** hem

Dicle [2] Dicle nehri. *bk. Dicle vü ʿummān*

(Dicle'den [1], Dicle'dür [1])

G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi **Dicledür** / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mıṣr ile Baġdāddan
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī **Dicleden** / Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı

Dicle vü ʿummān [1] Dicle ve okyanus.

G201-5. Firāḳ u ḥasret ile eşk-i çeşmüm / Şanasın **Dicle vü ʿummāndur** ey dost

dīd [1] Bakış, nazar. *bk. dīd olmaḳ*

G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler baña ḫūrşīdden / Gel ṭulūʿeyle maḥrūm ḳılma **dīdden**

dīd olmaḳ [2] Görünmek.

G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña her biri **dīd olsun**
G2199-2. Tek seni göreyim benüm cānum / Dāġlar sīnem üzre **dīd olsun**

dīdār [59] *Far.* Yüz, çehre, vecih. (Ş. Sami, 2010: 251)

bk. ʿāşıḳ-ı dīdār, ʿarż-ı dīdār itmek, dīdār-ı ʿāşıḳ, dīdār-ı yār, müştāḳ-ı dīdār, ṭālib-i dīdār

(dīdār [26], dīdāra [7], dīdārdan [1], dīdārdur [3], dīdārı [4], dīdārın [1], dīdārına [2], dīdārını [3], dīdāruñ [6], dīdāruña [3], dīdāruñı [2], dīdāruñla [1])

G115-2. Diler zāhid cinān u ḥūr u kevŝer / Veli ʿāşıḳlara **dīdār** maṭlūb
G259-7. İki ʿālemde senüñ ben ʿāşıḳam **dīdāruña** / Sensüz olsa cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur ʿabeş
G293-2. Olur ʿāşıḳlara **dīdār** maṭlūb / Görinmez gözine olsa cihān genc
G367-4. Āfitāba ben didüm ʿāşıḳ mısın **dīdārına** / Didi olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G558-4. Çaġlar her yana **dīdār** isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G603-4. Kimisi ṣūfī ḫalḳuñ kimi ʿāşıḳ / Birisi cennet ister biri **dīdār**
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan cenneti n'eyler diler **dīdār** seyr
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūride ḳalur / Līk gönlümi benüm şevḳ ile **dīdār** çeker
G845-1. Olur bu dīde **dīdāruñla** pür-nūr / Olur bu sīne esrāruñla mesrūr
G854-3. Ṭālib olma ey gönül zāhid gibi sen cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp **dīdārı** gör
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın gönül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki **dīdār** özgedür
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā **dīdārdur** maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile żikrüñi hemān cennetdedür
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var **dīdārı** gör
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm **dīdāruñı** / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür intiżār
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost **dīdārın** görür
G965-3. Bir güzel maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye **dīdār** şiʿr
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ **dīdāruñ** / Anuñ içün başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde **dīdār** ʿāşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı n'eylerüz
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ hemān **dīdārdur** maḳṣūdumuz / Şanma cennet isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1130-1. Zāhidā şanma bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege şu gibi **dīdār** isterüz
G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe şaymaz ravża-i ʿışḳ ile **dīdār** isterüz
G1244-4. **Dīdāruña** ṭāḳat mı olur ey meh-i enver / Kim oldı ıraḳdan gönül āşüfte vü medhūş
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleten ancaḳ gelür **dīdār** ḫoş
G1337-5. Eksük itmez giceler tā şubḥa dek göz yaşların / Şu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre **dīdār** şemʿ
G1384-2. Ne dünyā guşşāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān **dīdāra** ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Şu gibi ṣāfī-derūn ol dem-be-dem **dīdāra** baḳ
G1416-2. Görmedin **dīdāruñı** saña maḥabbet baġladum / Bu meŝeldür gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuşşası / Sen dilā şu gibi ṣāf ol dāimā **dīdāra** baḳ
G1498-4. Şanurvan olmış meger ʿāşıḳdurur **dīdāruña** / Her ne yirde od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile **dīdār** gerek
G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā göstere **dīdār** gül
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳi īn keşf eyleyüp göstermedi **dīdār** gül
G1704-2. Gönli ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde **dīdār** gül

G1708-1. Ḥamdülillah kim ser-ā-ser görinür gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeye ʿarż eyledi **dīdār** gül
G1713-1. Kendüyi rāh-ı ʿademde eyledi iẓhār gül / Bülbül-i bī-dillere tā göstere **dīdār** gül
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña **dīdārdur** maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz **dīdāra** biz özge hevāmuz var bizüm
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳı **dīdāruñ** olam
G1867-3. İtmese **dīdāruñ** ümmīdin eger ʿāşıḳlaruñ / Gözine cennet cehennem görine kevṣer ḥamīm
G1934-6. Cinān zāhide vü ʿārife **dīdār** / Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim
G2008-5. Biḥamdillah ki **dīdārı** müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile **dīdārı** ben
G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile **dīdār** isteyen
G2057-2. ʿĀşıḳuz **dīdāra** andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile **dīdār** isteyen
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır **dīdārına** ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglemesün
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün **dīdārdan**
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı **dīdār** ʿāşıḳı / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın
G2247-3. Ben der-i meyḫānede **dīdāra** ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2254-4. Oldum hemīn cān ile **dīdār**ʿāşıḳı / Zühhād gibi göñli ḥūrāya virmezin
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves ol ḥūr u ġılmān istemez / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan **dīdāruñ** eyler ārzū
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi **dīdāruñ** ile
G2449-5. Yār **dīdārını** dilerseñ eger / Döndire eşki Muḥibbī dehre
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi **dīdāruñ** añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña **dīdār** / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2594-6. Cennet ü ḥūrāyı virüñ zāhide biz n'eylerüz / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü żikrümüz bizüm **dīdār** ola
G2688-3. Niyāz idüp aḳar şular meger **dīdāra** ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola kim bu nevʿile görem anuñ **dīdārını**
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa ben ol meh-liḳā **dīdārını**

dīdār-ı ʿāşıḳ [2] âşığın yüzü

G1445-5. Şular almışdur ezelde çünki **dīdār-ı ʿāşıḳı** / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa baḳ
G2624-3. **Dīdār-ı ʿāşıḳ** olmasa idi benüm gibi / Aḳar mı idi göz yaşı āb-ı revān daḥi

dīdār-ı yār [2] Sevgilinin yüzü.

G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāşıḳuñ **dīdār-ı yār** / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G1301-2. **Dīdār-ı yāre** ṭālib iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baş

dīdārsuz [2] Sevgilinin yüzü olmadan.

G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül **dīdārsuz**
D26-1. Sensüz güzelüm almazdın bāġ-ı cinândan ḥaẓẓ / **Dīdārsuz** ʿāşıḳlar ḳılmaya cinândan ḥaẓẓ

dīde [100] *Far.* Göz, ayn, çeşm. (Ş. Sami, 2010: 251)

bk. cefā-yı dīde, dīde segirmek, dīde ṭutmaḳ, dīde yaşı, dīdesi ṭopraġ ile ṭoymaḳ, dīde-i āb, dīde-i āfāḳ, dīde-i bīnā, dīde-i giryān, dīde-i ġam-dīde, dīde-i ġam-nāk, dīde-i ḫūn-bār, dīde-i insān, dīde-i nem-nāk, dīde-i perīşān, dīde-i pür-ḫūn, dīde-i seyyāl, dīde-i Ya ḳūb, dīde-i ẓāhir, dīde vü gūş olmaḳ, eşk-i dīde, eşk-i dīde-i Mecnūn, nem-i dīde

(dīde [38], dīdede [2], dīdeden [11], dīdedür [2], dīdei [1], dīdeler [16], dīdelerden [3], dīdelerin [1], dīdelerüm [10], dīdelerümde [1], dīdelerümden [1], dīdelerümle [1], dīdelerüñ [1], dīdem [5], dīdemde [1], dīdemden [1], dīdeme [1], dīdemi [2], dīdeñe [1], dīdesin [1])

G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿAceb midür bu **dīdemden** ola her laḥẓa dem peydā
G60-5. Şu deñlü **dīdeler** dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G83-1. Sīne gülşen olalı **dīdem** aḳıdur yaş aña / Ne ʿaceb merdümlik itdi çeşm-i gevher-pāş aña
G115-3. Silüp pāk itmek içün kūy-ı yāri / Yaşum saḳā olupdur **dīde** cārūb
G120-5. Encüm şayarsa **dīdelerüm** tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine hīç gele mi ḫᵛāb
G126-3. Sīne sūzān **dīde** giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim şorarsa ḥālümi ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ **dīdelerümde** görinür şan / Bir riġdürür şīşe-i çeşmüm aña sā'at
G211-3. Yāri görmekden göz ile **dīdeler** mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G248-3. Niceye degin ʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey **dīde** anı eşk ile bir demde ʿiyān it
G251-4. Ġam-ı yār u belā münīs ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını ey **dīde** ḫarifāne şarāb it
G255-4. Ol serv pāyına yine ey **dīde** merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan **dīdeler** ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı görem olaʿıyd
G380-1. Eşkümi bu **dīdelerden** āh ol ruḥı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi şan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḥi bu **dīdeden** bīrūn aḳar

G438-3. **Dīdemi** ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḥayf degül mi ki başup ḫāke çıḳar
G441(a)-1. Ġuşṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu **dīde** daḥi dāim nemdedür
G442-1. Bāġda açıldı gül cān u cihānum ḳandadür / Cūlar aḳdı **dīdeden** serv-i revānum ḳandadür
G469-1. Dil laʿlünün hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuñla **dīde** de şāḥib-naẓar giçer
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu **dīdedür**
G490-1. Dilde sermāye cihān içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile **dīdelerüm** nem görinür
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey **dīde** daḥi gel kerem it dökme mā yiter
G547-3. Ḳıl naẓar ḥaddüñ ḥayālin **dīdem** üzre dir gören / Od naḳş-ı āb üzre ḳanḳı ṣüret-ger yazar
G622-1. **Dīdeden** eşküm benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G637-4. Bu ḳanlu **dīdelerümle** bu sīne-i pür-dāġ / Demüñde gülşen-i ʿışḳ içre lālezārumdur
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu **dīdeden** bārān umar
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān ġam görinür / **Dīdeler** ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G684-2. Ṣadefdür **dīde** var var içinde gevher / Gözüm yaşı benüm ʿummāna beñzer
G692-1. Başumda hevā dilde elem **dīdede** nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G739-3. Ḥāṣā ḥayāl-i ġayriye **dīdemde** yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye cā mı olur
G741-4. Bir ẕerre deñlü kuḥle göñül raġbet eylemez / İzüñ toziyle **dīdelerüm** rūşenā olur
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene bu **dīde** bārān ʿarż ider
G804-1. **Dīdede** her şeb ḥayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül kişverine / Pāyına **dīdelerüm** sīm ü zer īṣār eyler
G845-1. Olur bu **dīde** dīdāruñla pür-nūr / Olur bu sīne esrāruñla mesrūr
G885-4. Yaşuñ bārānını ey **dīde** ol servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G890-1. **Dīde** rūyuñ oldı ḥayrān oldı bu göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḥaḳīr
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu **dīdedür**
G1011-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña ʿarż itse ḫālini / Ḫūn-ı cigerle **dīdelerin** ṭolı ḳan ider
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar **dīdelerüm** / Gülgūn ruḫuñ çeşme çü manẓūr-ı naẓardur
G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu **dīde** cūy-ı eşk-bār elden gider
G1024-2. Bir naẓar bu **dīdemi** açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1039-3. Gözekleriyle **dīdelerüm** ṭolı āb olur / İñler nice dil daḥi şanki ṭolābdur
G1063-2. **Dīdeden** aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1073-3. Şu şaçup ey **dīde** şula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi var
G1081-2. Ḳarż ile yine **dīdelerüm** ḫūn-ı cigerden / Ṣanma dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1087-2. Ey **dīde** göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿ olur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur **dīde** ol mādan giçemez
G1119-1. Ḫatuñ ser-fitne zülfüñ fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı ġamdan **dīde** ḫūn-rīz
G1132-3. **Dīdeler** yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ ferrāş göz
G1135-1. Göreli **dīde** ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider derd ile baġrındaki başın yeñemez
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭaṇ mı Muḥibbī ḫasteye / Göreli **dīde** ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1170-1. Ḫūn-ı dil ile **dīde** olaldan ayaġumuz / Vardur mey ile kāse-i zerden ferāġumuz
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu **dīdeler** eşki / Gören didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1344-2. Şaḳla cāndan **dīdeden** esrāruñı/ كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G1437-3. Yüzüñ mescid daḥi çeşmi imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun **dīdeler** ṭāḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / **Dīdeler** segreyüben dil daḥi cūşān ancaḳ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey **dīde** yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey **dīde** nemüñ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola eyā **dīde** demüñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı **dīdeden** aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey **dīde** benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup **dīdeñe** de giryān ol
G1766-2. **Dīdeler** rūşen olur ger görseler ẕībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G1797-2. Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ **dīde** peydā eyledüm
G1880-1. Sīnem üzre dāġ ile biñ **dīde** peydā eylesem / Gülşen-i ḫüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1952-3. Dāġlardan sīnem üzre **dīdeler** peydā idüp / Gice gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez **dīdeden** her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G2015-3. Sīne çāk ü **dīde** pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / ʿIşḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2072-2. Giyürdi **dīdeler** baña yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2102-1. Üstüme sāye şalan serv-i ḫırāmāndur gelen / Bir yañadan **dīdeden** cūy-ı fırāvāndur gelen
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu **dīdeler** ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer bildün mi ey bād-ı ṣabā / Nice yıllardur eşer durmaz bu ʿālem **dīdesin**
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile baġladı dil ṣüret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı bu **dīde** birün
G2179-3. **Dīdem** üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i fırāvān cevherin
G2255-2. Her **dīde** kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse kim ḫāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2265-2. **Dīdeler** cūy eylesün her dem revān itsün yaşın / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ gözümden / Aḳıdur **dīdeler** yaş yirine ḳan
G2288-1. Ey dost neler giçdi bu ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp **dīdelerümden**
G2293-1. Degül ḫāli bu **dīde** gerçi nemden / Ne ġam ḫāli degül bir laḥẓa ġamdan
G2338-4. Ṣadef **dīdem** içre dildārum / Görinür baña dürr-i yek-dāne
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān / **Dīdeler** gözekler ü bu sīne dolāb olmasa

G2466-5. Ḳanlu yaşumı **dīdelerüm** döke şol ḳadar / Güller bitüre her ṭarafı lālezār ide
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / **Dīdeler** aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2522-1. Bu gönlüm itdi hicrān pāre pāre / Aḳar bu **dīdeden** ḳan pāre pāre
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu **dīde** ḳabaġında
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını yumaya bu **dīdelerüñ** / Tā ki beñzetmeses göz yaşını cüy-ı Arasa
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle ġamda / Döker yaş yirine bu **dīde** demde
G2584-1. Ḳanum ile yazdı **dīdem** bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2603-5. Her kim işitse nālemi dolāba beñzedür / Gözekleriyle **dīdelerüm** ṭolı āb ola
G2625-2. Şol ḳadar dökdüñ yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey **dīde** pāk itdüñ beni
G2666-3. Şu döker ʿārıżum üstine benüm **dīdelerüm** / Ola bu nev ʿile yuya bile rūy-ı siyehi
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu **dīde** baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde nāgāh bu **dīde** baḳa düşdi
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri cān ile dil / Eylemişdür **dīdelerden** keffe-i mizān iki
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / **Dīde** hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
M1-4. Ḳo aḳsun **dīdelerden** durmasun āb / Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫʷāb
Mh4-10. Ey **dīde** Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası **dīdeden** / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / Şanmañ ʿışḳuñ ġamı bu **dīdeme** uyḫu getürür
B139. Nice bir cevr ile bu **dīdei** nem-nāk idesin / Nice bir hecr ile bu göñlümi ġam-nāk idesin

dīde segirmek [1] *bk. çeşmi kenārı segirmek, göz segirmek*

G794-1. **Dīdeler segrür** ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür

dīde ṭutmaḳ [1] *bk. göz ṭutmaḳ*

G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep **dīdeden ṭutar** / Didüm dile sebeb sen idüñ dīde yaşına

dīde yaşı [4] *bk. göz yaşı*

G369-3. Ḳorḳum budur ki **dīdelerüm yaşı** aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm āşikār olur
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey **dīde yaşun** ḳan ile / Yüri var şimdengirü ḫūn-ı cigerden eyle ḳarż
G2340-5. Ġonce-veş yār Muḥibbī ola kim ḫande ḳıla / Her seḥer **dīdelerüñ yaşını** bārān eyle
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb sen idüñ **dīde yaşına**

dīdesi ṭopraġ ile ṭoymaḳ [1] *bk. gözleri ṭopraġ ṭoyurmaḳ*

G475-6. **Dīdesi ṭoymaz** meger kim olısar **ṭopraġ ile** / Her kişinün kim meāl-i fikri māl üstindededür

dīde-i āb [1] Gözyaşı; su.

G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge **dīde-i ābum** benüm

dīde-i āfāḳ [1] Ufukların gözü.

G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur **dīde-i āfāḳ**

dīde-i bīnā [1] Gören göz.

G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle cām-ı zer ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili bu **dīde-i bīnā** yiter

dīde-i giryān [10] Ağlayan göz, yaşlı göz.

G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu **dīde-i giryān** gider
G625-5. Bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan eylese ol serv ḫırām / Pāyına yüz süreyin **dīde-i giryānumdur**
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda dil ü cān uyumaz / Gice seyyāre ṣayar **dīde-i giryān** uyumaz
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum **dīde-i giryāne** dil
G1707-2. Ḫāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye bu **dīde-i giryāne** dil
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḫālüme raḥm idüp aġlar **dīde-i giryān** benüm
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp aġlar **dīde-i giryān** benüm
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum **dīde-i giryān** benüm / Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül ḫānesine / Pāyına dürr dökerem **dīde-i giryānumdan**
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan daḥi mānī ʿ **dīde-i giryān** baña

dīde-i ġam-dīde [2] Tasalı göz.

G95-2. Kuḥl ideyim **dīde-i ġam-dīdeme** / Ḫāk-i rāhından meded ḳıl ey ṣaba
G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme perīler yiri / Ol perinüñ meskeni bu **dīde-i ġam-dīdedür**

dīde-i ġam-nāk [1] Gamlı göz.

G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından görenler yaşumuz / Bir aḳar ṣudur didiler **dīde-i ġam-nākumuz**

dīde-i ḫūn-bār [4] Kanlı yaş döken, kan ağlayan, kan saçan göz.

G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar bile yanumca benüm **dīde-i ḫūn-bār**
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ **dīde-i ḫūn-bārıdur** / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var **dīde-i ḫūn-bāruma**
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī / Menʿe ḳudret mi olur bu **dīde-i ḫūn-bāruma**

dīde-i insān [1] İnsan gözü.

G107-4. Vaşlın umar ol perinüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez **dīde-i insān** aña

dīde-i nem-nāk [4] Nemli göz.

G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda şu sepme hemān **dīde-i nem-nāke** düşer
G893-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu **dīde-i nem-nāke** berāber
G1049-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu **dīde-i nem-nāke** berāber
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu **dīde-i nem-nākımuz** / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı her dem ḫākımuz

dīde-i perīşān [1] Perişan göz.

G1448-1. Gördi zülfini bu **dīde-i perīşān** ancaḳ / Didi ʿāşıḳlar bu ḥāl-i perīşān ancaḳ

dīde-i pür-ḫūn [1] Kanlı göz.

G849-1. Giryesin ebr-i bahāruñ **dīde-i pür-ḫūna** şor / Nālesin raʿduñ şorarsañ bu dil-i maḥzūna şor

dīde-i seyyāl [2] Akan göz.

G2353-4. Āh idersem āteş ile yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola ʿālem **dīde-i seyyāl** ile
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem bu cihānı **dīde-i seyyāl** ile

dīde-i Yaʿḳūb [2] Hz. Yakup'un gözü.

G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen būyın ṣabā / Rūşen olup açılan da **dīde-i Yaʿḳūbdur**
Mr19-5. Çeşmüm aġlar **dīde-i Yaʿḳūbdur** / Ṣabr ider dil derde ṣan Eyyūbdur

dīde-i ẓāhir [1] Açık/aşikar göz.

G751-3. Aç ḥaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez anı **dīde-i ẓāhir** saña ol perdedür

dīde vü gūş olmaḳ [1] *mec.* Gözetmek, korumak, bakmak.

G672-3. Seni gözlerler açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen içre **dīde vü gūş oldılar**

dīde [2] *Far.* Görmüş. (Ş. Sami, 2010: 252)

G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar **dīdeyin**
G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Raʿd-veş āh eyleyüp nisān u bārān **dīdeyin**

didigüñ [7] Belli bir adla anılan veya öyle kabul edilen.

(didigüm [1], didügi [1], didügini [1], didügüñ [4])

G633-1. Āb-ı ḥayāt var **didügüñ** ol dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde **didügüñ** anı emen midür
G633-2. Ġonce-femi benefşe ḥaṭı lāleʿārıżı / Var **didügüñ** meger ki o sīmīn-beden midür
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn **didügüñ** bir ḥayāl-i ḫᵛābdur
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola ḫūnī disem / **Didigüm** isme ol muʿammādur
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne **didügini** / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān ḳaşuñ
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm **didügi** yiter aña gözlemezʿārı

didükce [10] Dedikçe, söylenmesine/söylemeye rağmen.

(didükce [8], didügümce [2])

G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm **didükce** āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G872-1. Sevdügüm cānum **didükce** baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭālīʿümdendür ki her-bār incinür
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫuʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm **didükce** meylüñ az olur
G1269-2. Sevdüm **didükce** yüzini örterdi ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1744-3. Ṣaḳın **didügümce** siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül yine ne müşkil
G1829-4. **Didügümce** baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi yāra didüm
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam **didükce** ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2541-3. Şaḳlayam **didükce** ʿışḳı ben derūn-ı sīnede / ʿIşḳumuñ esrārı āh itdükce bīrūn olmada
G2752-4. Öpsem **didükce** laʿlüñi hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem de buracıġı
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib **didükce** yār-ı men

didükleri [4] Dinmiş, diyüvirilmiş, söylenmiş, máḳūl, mentūḳ...(Tulum, 2011: 587)

(didükleri [3], didüklerince [1])

G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / **Didüklerince** yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile melekler çeşmine / Ṭūṭiyā **didükleri** ḫāk-i ġubārumdur benüm
G2627-2. Salṭanat **didükleri** ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü sa ʿādet dünyede vaḥdet gibi
B204. Hey meded öldüm ʿaceb **didükleri** gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni

didürmek [1] *T.* Demeye sevk ve icbar etmek, demeye bırakmak, söyletmek. (Ş. Sami, 2010: 237)

G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı **didürsem** zer bī-bes

diger [3] *Far.* Başka, özge, öteki, öbür. (TDK, 2011: 657) *bk. fikret-i rūy-ı diger*

G1520-1. Ḥālümi itdi **diger** ġamze-i pür-efsūnuñ / Oldı efsāne-i ḫalḳ olalı dil meftūnuñ
G1588-3. N'eyleyem bir yañа āh ġamzelerüñ oḳa **diger** / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / **Diger** ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam

diger-gūn [6] *Far.* Tepe taklak, baş aşağı. (Steingass, 1892: 530)

bk. diger-gūn eylemek/itmek, diger-gūn olmaḳ, ḥāl-i diger-gūn

(diger-gūn [4], diger-gūndur [2])

G60-4. Gidüpdür külli dil benden **diger-gūn** gün-be-gün ḥālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı **diger-gūn** / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1413-1. **Diger-gündur** baḳarsan sen bu āfāḳ / Aç ʿibret çeşmini dāim aña baḳ
G2155-1. Ṣaçı Leylāsı itdi beni Mecnūn / Anuñ içün bu ḥālüm **diger-gūn**
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı daḫi **diger-gūn**
B126. Firḳat ile sensüzin ḥālüm **diger-gündur** benüm / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm

diger-gūn eylemek/itmek [4] Hālinden döndürmek, sūret degiştürmek, táġyīr etmek, tebdīl etmek...(Tulum, 2011: 587)

G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün ezel ʿışḳı ṣatun / Āh günden güne ḥālümi **diger-gūn idiser**
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine **diger-gūn itdüñ** / Bir boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
Mr9-10. Dostlar günden güne ḥālüm **diger-gūn eyledi** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr23-3. Āh kim ḥālüm **diger-gūn itdi** bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn

diger-gūn olmaḳ [7] Dönmek, degişmek, bozułmaḳ, tebdīl ołunmaḳ, bir şekil daḫı ołmaḳ...(Tulum, 2011: 587)

G1098-3. **Olursa** ṭañ mı aḥvālüm **diger-gūn** / Baña çün ol şeh-i ḫūbān görinmez
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi gözüm yaşından al / Kimseler bencileyin ḫāli **diger-gūn olmasun**
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḥālüm **diger-gūn olmada** / Bārī hergiz görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2291-5. Muḥibbī deşt-i ʿışḳa el ṣunaldan / **Olur** günden güne ḥāli **diger-gūn**
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim günden güne ḥālüm **diger-gūn olmada**
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm **diger-gūn olmada** / Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
Mr24-2. **Olursa** ṭañ mıdur ḥālüm **diger-gūn** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

dihed [1] *Far.* Vermek.

G1935-4. Vaḳt oldı āteş-i ʿışḳ / Ber-bād **dihed** ġubārum

dih-sipāh [1] Asker veren/dağıtan.

G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma / Eşk-i çeşmüm şaġlu şollu **dih-sipāhumdur** benüm

diken [10] *T.* Bazı nebatatta bulunan sivri ve batar iğne, şevk, hâr. *mec.* Mani, engel, hail. (Ş. Sami, 2010: 252)

(diken [4], dikenden [4], dikendür [1], dikenüñ [1])

G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa **dikenden** yaña
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden hem **dikenden** geç
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şükūfe bitürür / ʿİbret al gözüñe Muḥibbī ḳara **dikenden** ne biter
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri **dikendür**
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meşeldür ki **diken** zaḫmını bülbül götürür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meşeldür ki **diken** zaḫmını bülbül getürür
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her **diken** tāze yolındı olup ezhār sebz
G1567-7. Ḥaẓer itme müjeden baş bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek şuda kişiye **dikenüñ**
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde **dikenden** yeg

G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini **diken** kesdi

dikensüz gül olmamaḳ [2] İyi veya güzel olan her şeyin az çok sıkıntı veren bir yanı da bulunur...(TDK, 2011: 659)

G1137-1. Olurdı yāri ḳocmaḳ pīrehensüz / Eger cān tensüz **olsa gül dikensüz**
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār ile gördüm / Didüm ʿālemde **gül var mı dikensüz**

dikilmek [3] *T.* Ayakta durudurulmak, ikame ve rekz edilmek. (Ş. Sami, 2010: 252)

(dikildi [1], dikilmiş [1], dikilür [1])

G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde atup āhum oḳların / Ṭaşlar **dikildi** oldı nişān mezārumuz
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / Sīne meydānında **dikilmiş** nişānıdur göñül
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz ile āhum ʿalemi / **Dikilür** göklere bu sīne-i sūzānumdan

diḳḳat [4] *Ar.* İnceden inceye düşünme veya bakma, kemâl-i ihtimâmla mülâhaza veya nazar etme. (Ş. Sami, 2010: 252) *bk. diḳḳat eylemek*

(diḳḳat [3], diḳḳati [1])

G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / **Diḳḳat** ile ḳıl naẓar gör nice maʿnālar gelür
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle **diḳḳati** ḳo / Ḳılma ey dil igen muḥāla ṭamaʿ
G2112-4. Fehm olunmaz ey göñül ince bili **diḳḳat** ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin **diḳḳat** ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu

diḳḳat eylemek [1] Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde toplamak, uyanık davranmak. (TDK, 2011: 660)

G1302-5. Ḥālet-i sözi virür diñle Muḥibbī sözini / **Diḳḳat eyle** bulasın anda nice maʿni-i ḫāṣ

dikmek [22] *T.* (Ş. Sami, 2010: 253)

(dikdi [7], dikdüm [3], dikdüñ [1], dikeli [1], dikem [1], diker [2], dikerse [1], dikmez [1], dikse [1], diksem [2], diküp [2])

1. Ayakta durdurmak, rekz ve ikame ettirmek.

G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ **diker** ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir ṭutar
G887-3. **Dikdi** livā-yı āhını dil sīne ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa ser çeker
G1110-4. **Dikse** ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben bir āşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1271-4. ʿArşa-i ʿışḳ içre **diksem** ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1830-1. Nār-ı āhuñ **dikdi** ey dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı düpdüz / **Diksem** livā-yı āhı yaʿni ʿalāmet itsem
G1931-4. ʿIşḳ meydānında **dikdüm** sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa ol ḳaşı yāyı isterem
G1932-1. **Dikdi** livā-yı sīneye çün ābdan ʿālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam
G1961-5. Yiridür oḳlara **dikerse** beni / Ġamzesi tīr u ḳaşı yā sevdüm
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde **diküp** bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlüm ḥışārını / **Dikdi** ol demde üstine ʿışḳuñ livāsını
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ **dikdi** maḥabbet livāsını / Giydürdi ben belā-keşe miḥnet libāsını
G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme **dikdi** livāsını / Şāh itdi kişver-i ġama bu ben gedāsını
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam **dikdüm** āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum ʿaskeri

2. Kökleşmek üzere yere koymak, gars etmek.

G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī **dikeli** söz naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter şunar
G926-2. Sīnesi bāġına kim **dikdi** maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin **diker** tāze nihāl eyler
G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül **diküp** hergiz tecemmül itmeye
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına **dikdüñ** tā ki ṭāḳ itdüñ beni
Mh2-9. Çün gereklü maʿnidür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / **Dikmez** anı bāġbān kim virmeye meyve şecer
Mh15-6. Ḫālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp **dikdüm** elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi

3. İğne ve iplikle derz ve hıyâtat etmek.

G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaṣm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aġzını **dikem** urmaya tā ki lāf

dil [1281] *Far.* Yürek, gönül, kalp. (Ş. Sami, 2010: 253) *bk. göñül*

bk. ābād-ı dil, āh-i dil, ʿaḳl u dil, ʿandelīb-i dil, ʿāşıḳ-ı dil, āteş-i dil, āyīne-ı dil, bāġ-ı dil, bāġbān-ı dil, baḥr-i dil, belā-yı dil, büt-i dil, cān u dil, cān u dilden, cān u dil niṣār itmek, cān u dil-i pür-heves, cān u dil virmek, cān u dil-i pür-heves, dil ü cān, cefā-yı dil, ciger-i dil, çerāġ-ı dil, dāġ-ı dil, derd-i dil, derd-i dil-i bī-ḳarār, derūn-ı dil, dil açmaḳ, dil almaḳ, dil baġlamaḳ, dil ḫānesi, dil (ḫānesi) yıḳmaḳ, dil ḫoş eylemek/itmek, dil ḫānesin yapmaḳ, dil virmek, dilden çıḳarmamaḳ, dili şād eylemek/itmek, dil-i āb-gīne, dil-i āgāh, dil-i āşüfte, dil-i āteş-feşān, dil-i āzāde, dil-i āvāre, dil-i ʿāşıḳ, dil-i bī-ʿār, dil-i bī-bāk, dil-i bī-çāre, dil-i bīmār, dil-i bīmār-ı Muḥibbī, dil-i bī-tāb, dil-i cömerd, dil-i çāre, dil-i derūn, dil-i dildār, dil-i dīvāne, dil-i efkār, dil-i endūh-mend, dil-i enīn, dil-i ġam-dīde, dil-i ġam-ḫʿāre, dil-i ġam-kīn, dil-i ġam-nāk, dil-i ġam-zede, dil-i gümşüde, dil-i ḫaste, dil-i ḫūn-pāş, dil-i kec, dil-i maʿmūr, dil-i maḥzūn, dil-i Mecnūn, dil-i mecrūḥ, dil-i meftūn, dil-i mehcūr, dil-i miḥnet-zede, dil-i miskīn, dil-i Muḥibbī, dil-i nāşād, dil-i pür-derd, dil-i pür-ġuṣṣa, dil-i pür-ġam, dil-i pür-tāb, dil-i rind, dil-i rüsvā, dil-i ṣad-pāre, dil-i saḫt, dil-i seng, dil-i sevdā, dil-i sevdā-zede, dil-i sūzān, dil-i şūrīde, dil-i şeydā, dil-i ʿummān, dil-i vīrān, dil-i vīrāne, dil-i Ya ʿḳūb-veş, dil-i zār, dil ü cān, dūd-ı dil, düzd-i dil, ehl-i dil, fikr-i dil, fitne-i dil, fülk-i dil, ġam-ı dil, ġavvāṣ-ı dil, geştī-i dil, gülşen-i dil, ḫāl-i dil, ḫalvet-i dil, ḫāne-i dil, ḫāne-i ṭarīḳ-i dil, ḫarīm-i dil, ḫayāl-i dil, hediye-i dil ü cān, hevā-yı dil, ḫūn-ı dil, ḫūnābe-i dil, iḫtiyār-ı dil, ʿillet-i dil, kām-ı dil, kān-ı dil, kārbān-ı dil, kātib-i dil, ḳaṣd-ı dil ü cān, ḳıble-gāh-ı dil, kişver-i dil, kūh-ı dil, levḥ-i dil, levḥa-i dil, mācerā-yı dil, maʿden-i dil, maḥzen-i dil, maḳṣūd-ı dil, maṭbaḫ-ı dil, maṭlūb-ı dil, Mecnūn-ı bī-dil, meşām-ı dil, meşām-ı dil ü cān, mezraʿ-ı dil, miʾmār-ı dil, mirʾāt-ı dil, murġ-ı dil, mübtelā-yı dil, mülk-i dil, mürde-dil, naḳd-i cān u dil, naḳd-i dil, nāle-i dil, nār-ı dil, pādişāh-ı ʿışḳ u dil, rāḥat-ı dil, şafā-yı dil, şaḥn-ı dil, şaḥrā-yı dil, secde-gāh-ı dil, sefine-i dil, sevdā-yı dil, sūz-ı dil, şehbāz-ı dil, şehr-i dil, şem ʿ-i dil, şerḥ-i dil-i pür-ḫūn, şu ʾle-i dil, tāb-ı dil, ṭabib-i dil, ṭabīb-i dil ü cān, taḫt-ı dil, tekke-i dil, tekye-i dil, tennūr-ı dil, terk-i dil ü cān, terk-i dil ü cān eylemek, tevsen-i dil, ṭolāb-ı dil, ṭūṭi-i dil, virāne-dil, Ya ʿḳūb-ı dil, zevraḳ-ı dil

(dil [984], dilde [92], dildedür [2], dildeki [3], dilden [57], dildür [5], dile [27], dili [37], dilimüz [1], dilin [3], dilinde [4], dilinden [1], diller [14], dilleri [6], dilüm [18], dilümde [1], dilümden [7], dilüme [1], dilümi [4], dilüñ [10], dilüñde [1], dilüñe [1], dilüñi [2])

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl **dilden** bu hāy u hūy u dārāyı / Saña ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür ḫāsıl
G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı **dili** teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre mā saña
G13-4. Gözlerüm eşk döker **dil** de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum şanemā
G14-2. Çün şaçı zencīrine baġlandı **dil** Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār aña
G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum **dil** düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G20-4. Kūyundan ırağ eyledi **dil** cānını teslīm / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G21-1. **Dil** çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña
G21-4. Jeng-i ġamdan her ki **dil** āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd ṣarāb-ı ṣaf aña
G24-2. Belā ḳulu içinde seng-i ġamdan / Yatur mecrūḥ olup **dil** bī-ser ü pā
G24-6. Olurdı cān ile **dil** ḳıble-gāhı / Görinse gözüme ebrū-yı ġarrā
G31-4. Giriftār olsa **dil** murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḫüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G34-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Pür itdi dimāġını **dilüñ** ʿanber-i sārā
G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān **dil** fedā olsun hezārān cān aña
G37-8. Şemʿ gibi **dil** çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl baña
G38-4. Şemʿ-i ḫüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki ey **dil** reh-nümā oldum saña
G43-4. Ey şaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / **Dil** ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup **dil** zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā
G60-4. Gidüpdür külli **dil** benden diger-gün gün-be-gün ḫālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G61-5. Merve ḫaḳḳı saʿy ile ger ka be kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile **dil** andan olurdı pür-ṣafā
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur baña / Dostum **dil** teşnedür laʾl-i lebüñ ḳandur baña
G67-4. Bir nefes bu **dil** maḥabbetden daḥi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı baña
G74-2. Çoḳdan **dil** gitdi benden bir daḥi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey **dil** āhuñ şem ʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḫācet degül meş ʿal saña
G77-2. Lebüñ gelse ḫayāle āh ider **dil** / Anuñçün bişmedi bī-dūd ḥelvā
G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā **dil** ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G80-1. Gāh **dilde** gāh gözde eyle cā / Menzilüñdür cümle ey nūr-ı Ḫudā
G81-3. Gülgün şarābı çünki **dile** eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevşeri anda bulam ṣafā

G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide ʿışḳuñ beyābānında **dil** / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G86-3. Ger benüm pendümi gūş itmez iseñ / Direm ey **dil** olmış olacaḳ saña
G91-3. Leylī ṣaçuñı göreli Mecnūnuñ olur **dil** / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G94-1. **Dil** gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G95-1. Geh ḫayālüñ **dilde** geh çeşmünde cā / İdeli başumda vardur biñ hevā
G95-3. Yā ḳaşundan tīr göndersen **dile** / Ḳarşu çıḳar cānum ider merḥabā
G98-1. **Dilde** āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḫālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G99-4. **Dil** alup ḳaṣdun bu dem ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre **dil** Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G104-1. Gitdi **dil** bir māh-peykerden yaña / Aḳdı ṣan ṣudur o serverden yaña
G104-2. Mārdur zülfinden ey **dil** ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol sünbüli terden yaña
G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı **dil** oldı mübtelā / Eksük olmaz ḳandase dīvāneye derd ü belā
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu **dil** bir yaña
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle **dil** aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā ḥāl aña
G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı **dil** mülki ḫarāb
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde **dil** aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G116-6. Ṣādiye şād olma ey **dil** gelse ġam hem muẓṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb
G117-3. Āşiyān olalı serde dūd-ı āh / Baña Mecnūn **dili** virdiler laḳab
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle **dil** kim müyesser bir daḥi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey **dil** hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey **dil** ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler **dil** murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eylerʿaceb ḳolın şalup
G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / **Dil** kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G125-2. **Dili** yaġmā ḳılalı ʿārızı yaġmacıları / Gelmedi şām u seḥer gözlerüme ẕerrece ḫᵛāb
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu **dil** mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse **dil** bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup **dil** sīnem olmışdur rübāb
G141-2. Gül mevsiminde tevbei **dil** tār u mār ider / Meclisde eger sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb
G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʾilācum **dilde** bīmārum görüp
G152-2. Āteşe **dil** yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar ger āteşe yansa kebāb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe şormanuz aḥvālümi / Serde bād u **dilde** āteş gözlerümde ṭolu āb
G154-3. **Dil** kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G155-1. Būse ister leblerinden **dil** ʿaceb / Bī-nişāndan gör nişān ḳılur ṭaleb
G164-4. Ḫāne-i dilde gelün ʿıyş idelüm / **Dil** kebāb oldı gözüm yaşı şarāb
G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden çeşmüme / **Dilde** ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G170-2. Gözümden ḫᵛāb u **dilden** gitdi ṣabrum / Ne gündüz rāḥat oluram ne ḫod şeb
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm **dil** āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G180-1. Başda sevdā **dilde** ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḫālüm direm ġāyet ḫarāb
G180-3. Bezm-i ġamda **dil** kebāb yārān içün / Eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca **dil** feraḥ bula vü cānuñ ola mest
G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı **dil** İskenderi / Ẓulmet-i ḫaṭuñda çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt
G189-5. Var iken ḳudret giçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī ẕikriñ olsun **dilde** ḫayy-i lā-yemut
G190-3. Pertev- i ḥüsnüñle cānā **dil** münevver eyleyen / Bir naẕar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu **dil** bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virān ʿāḳıbet
G199-2. Biñ pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan **dilümi** pāreledü şāne ʿāḳıbet
G203-1. İçmeden **dil** leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden **dil** ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi göñül şehrine od
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören **dil** murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿānkebūt
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẕar bārī anuñla **dil** avut
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse daḥi ġamzeñ itmeye **dil** şikāyet
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden ṣanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını **dil** cān oldı daḥi rāḥat
G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey **dil** olmuş ezel bu ʿādet
G212-6. Yaġmāya virdi külli **dil** mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi anı ġāret
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳānīʿ ol / Bunca gün iñle bu **dil** derdüñe dermān oldı ṭut
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu **dil** şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki **dil** / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G239-4. **Dil** düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aş / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā **dil** bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz **dilde** bir peykān dost
G244-1. **Dil** ṣaçuñ zencīrine dīvāne oldı ʿāḳıbet / Cān u dil elden gidüp bīgāne oldı ʿāḳıbet
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda **dil** / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G244-3. **Dil** ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çāḳına / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G248-3. Niceye degin ʿışḳı nihān eyleye bu **dil** / Ey dīde anı eşk ile bir demde ʾiyān it
G248-6. Ferdāya degin ey **dil** eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına ey **dil** / Tā ṣubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G250-3. Ser çekdi bu **dil** āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G250-4. **Dil** mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ bulınur böyle kerāmet

G251-1. Ey yār-ı cefā-cū **dile** gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu āb it
G251-5. **Dil** murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aṣ per-i ġurāb it
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā **dilde** āteş gözde yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāṣ
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp **dil** murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḥṣ
G269-2. Ḥabāi'ṣden ider mi **dilleri** pāk / Neden dirler añа ümmü'l-ḫabāiṣ
G270-3. Ṣīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin **dil** gösterür / Olsa ger ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḥṣ
G284-4. **Dil** nice doysun cefā sengine āh / Hīç taḥammül ide mi senge zücāc
G289-2. Gāh ġam vīrān ider **dil** mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G290-1. Çünki sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / Oldı **dil** yoḳdur añа hergiz ʿilāc
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline **dil** ölübeni zārı ḳadeḥ
G301-1. **Dil** ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Ṣāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü gel ṣām u ṣabāḥ
G308-4. Ögrendi **dil** cefāsına yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G313-1. İtsem suāl laʾlini virür cevāb-ı telḫ / Raġbet ider **dilüm** añа ṣanur ṣarāb-ı telḫ
G313-2. **Dil** āteşine añdı bu baġrum döne döne / Yansa ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G319-2. **Dil** esir-i zülfdür ḫālüñ görüp / Murġ görse dāne olur pāy-bend
G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden **dilümi** / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne dād
G321-1. Ṣāh olup ey **dil** eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri ġonce boyı şimşād / **Dil** bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳıluban ḫālini dāne / **Dil** murġını bu vech ile ṣayd itdi o ṣayyād
G324-4. Gūşa almaz gül gibi **dil** bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur **dile** bir yir baʿīd
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden **dil** zevraḳını ṣaldum āh / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan meded
G335-2. Gördi ḫālin **dil** ṭolaşdı zülfine / Dāne ile ekṣer olur murġ bend
G335-5. Ey Muḥibbī **dil** nice olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer çeker ḫāli sipend
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine **dil** çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu **dil** vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G346-1. Āh eyledükce olsaʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı añа çıḳmaya **dil** āteşiyle dūd
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide **dil** kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G350-1. İder **dil hecr** elinden āh u feryād / İrişmez n'eyleyem feryāduma dād
G356-1. Ṣaldı **dil** gerdenine zülfüñ eyā dost kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G363-7. Ey Muḥibbī **dil** meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür **dildedür** āteş çü başum üzre dūdum var
G368-3. Degüldür ġayre **dil** māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḫaḳḳın Kaʿbe-i ʿulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep **dil** anuñ fermānıdur
G373-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi bu **dil** āteşin / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāṣākumdurur
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu **dil** çün bir ḳaġan arslānıdur
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür **dile** bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü **dile** merhem gelür
G382-3. Genc-i ḫüsnüñe ṣaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne **dil** ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī līk **dilde** bī-ḫayāl / Mālik oldum laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur
G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān ṣarmaṣur / Dehşet alurʿaḳlı **dil** olur perīşān ṣarmaṣur
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / **Dilleri** tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G390-1. Ḥārdan mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma **dilden** mi dilberden midür
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı **dilden** ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G394-1. **Dil** tuḥfe itdi cānını cānāneʿarż ider / Ḥālini ḳul olan kişi sulṭānaʿarż ider
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu **dil** māyil olur / Her ḳılından **dilüme** nice belā ḫāṣıl olur
G398-5. Çünki **dil** Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadür
G399-4. Dinür dünyāya ey **dil** aldanup meyl eyleme / Bu meṣeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey **dil** çoḳ raḳībüñ ḳahrını / Zaḥmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḫācıdur
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye **dil** düzdini / Ġam yime ṣād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḫāṣılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā **dilde** ġam u gözde nemi var
G402-3. **Dil** baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan özge daḫi ʿālemde nesi var
G403-1. Ey **dil** yine hecr ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey **dil** saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan **dil** bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete **dil** varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri **dil** mülkine yayıldı çerī-vār
G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u **dilde** mecāl / N'eyleye derdā dirīġā sevdügümʿayyāredür
G412-3. Ṣol ḳadar urdun cefā tīrini bu **dil** mülkine / Baġrum içre çıḳdı bī-ḫadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḫāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā **dilde** yanar āteş gözi nemdür
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler **dil** ṣubḥ olınca zārdur
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur ṣāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış bu **dil** bīmārdur
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı ṣām u seḥer gezer / Dīvāne oldı gör **dili** vīrāne seyr ider
G418-1. Senden cefā vü cevri göre **dil** vefā ṣanur / Her ne gelürse ʿāṣıḳa anıʿaṭā ṣanur
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola **dil** derd ü belā yanındadur
G422-2. **Dil** yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G423-3. Ḳulun olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḥākipāyuifbaşına almış **dil** efser gösterür

G423-5. **Dil** kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭopṭolu sāġar gösterür
G424-3. Secde ḳılsa **dil** ḳaşun miḥrābına olmaz ʿaceb / Nice demlerdür ki o ebrūlara peyvestedür
G425-1. Ser-i zülfine **dil** Mecnūna beñzer / Gözüm yaşı daḫi Ceyḥūna beñzer
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / **Dil** iñler derd ile ḳanuna beñzer
G429-1. Bend-i zülfüñde nice **diller** esīr / Her ne ḥükm itseñ şehā sensin emīr
G431-1. **Dil** yanduġına ʿāşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G433-4. Şanma ey **dil** yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G434-4. **Dilüm** miḥnet demin dünyāya virmez / Bilür ḳadrin maḥabbet ʿālemidür
G435-1. **Dilde** gözde görinen cānānedür / Kimseler fehm itmedi cānā nedür
G440-5. Şemʿ-i ḥüsne yaḳsa **dil** pervānesin açman dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G444-1. Ġamz oḳlarıyla sīnede bu **dil** nişānedür / Ḳaṣd eyledügi sīne degül belki cānedür
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını şarsılmaz / Maḥabbet çünki bu **dilde** ezelden şöyle muḥkemdür
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı var / Tīri gelürse sīneme **dilde** nişānı var
G447-3. Mecnūn benüm bu ḥāletüm iẕʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ **dilde** dāsitānı var
G451-2. Ṣol ḳadar naḳş eyledüm **dilde** ṣanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G453-2. Tīġ-i cefāñ ile **dili** ṣad-pāre eyledüñ / Laʿl-i lebüñi merhem idüben devā getür
G453-5. Ey **dil** Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına başa hevā getür
G455-1. Başda ḫumār defʿīni pīr-i muġāna ṣor / Dir saña **dil** hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı **dil** şehā / Murġ-ı ḥarişi saña disün dām-ı dāne ṣor
G456-1. Vaṣlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu **dil** telef eyler
G456-4. Meyl eyleme dünyā niʿamını görüp ey **dil** / Ḥayvāndur özin beste-i kāh u ʿalaf eyler
G457-2. Geldi **dil** dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḫüsnüñi menʿitme iḥsān vaḳtidür
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre **dil** aña çün nişāndur
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı **dilden** şarāb-ı al açar / Līk ben ẕikr eylesem laʿl-i lebin fi'l-ḥāl açar
G466-7. Ey Muḥibbī **dili** pāk eyle hevesden giçegör / **Dil** olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G469-1. **Dil** laʿlünüñ hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuña dīde de ṣāḥib-naẕar giçer
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar **dil** hem döker bu dīdedür
G478-2. **Dil** teşne olup **dil** ile yenmazdan öñürdi / Ḥālümi benüm çeşme-i ḥayvāna disünler
G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī bu raʿd ü berḳ / Miḥnet odıyla **dilde** olan āh u nāledür
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẕāhirde **dil** ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim **dilin** her demde bī-gaş gösterür
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi **dil** görse meyl ider / Pervāne görse şemʿī daḫi yana ḳaṣd ider
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī **dilde** hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G490-1. **Dilde** sermāye cihān içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem görinür
G491-2. Ney gibi **dilüm** nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur sāza güzeller
G492-1. Müjde ey bīçāre **dil** kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / **Dili** tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G496-3. **Dil** lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker
G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise **dil** götürür / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne çeker
G497-3. Şād olam ṣanma vefādan ey ṣanem / Gelse cevrüñ **dil** ider dāim sürür
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış aña **dil** nişānedür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre **dil** Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol vird-i aḥmer depredür
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun **dil** ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe **dil** ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran çünki dānedür
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna ġam metāʿın / Ṣular kim ʿışḳa **dilden** müşterīdür
G504-3. Saḫtdür yārüñ **dili** itmez aña hergiz eşer / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G505-4. Şehā **dil** teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G510-1. Yandı **dil** ʿışḳ ile kebāb olısar / Gözlerüm yaşı hem şarāb olısar
G512-5. Ol gözi şāhin baḳışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile **dil** murġınʿaceb şehbāzdur
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey **dil** aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G518-1. İñiler ṭolāb-veş **dil** ıẕṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm şankim ṭolāb üstindedür
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol saʿādet menbaʿı derdlü **dile** dermān gelür
G523-2. Cigerden **dil** çekerse n'ola āhı / Anuñ içün ki bilür yüz ḳaradur
G528-1. Her yana aḳan gözümüñ ābıdur / Üstine **dil** ḳurulı ṭolābıdur
G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḫi ol demden berü **dil** dostlar şermendedür
G534-1. **Dil** baña eydür yüri her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G534-5. **Dil** gider ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun **dil** kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G537-1. Añup günāhuñ ey **dil** ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu **dil** nār ile sūzāndur
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / **Dil** ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa **dil** feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki **dil** şehbāzını cānān oḳur
G547-4. Cām-ı laʿlüñdür açan āşıḳlaruñ ġam-kīn **dilin** / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḫi bu dīvāne **dil** rāz-ı nihānum var ṣanur
G552-4. Ḫūb-rūlar nice **diller** şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G553-2. Düşüben baḫr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu **dil** / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var

G554-4. Ey **dil** vişāle şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti şād ü miḥen giçer
G560-5. Ḫayāl-i ruḫların giderme **dilden** / Muḥibbī sīnede güldeste ḫoşdur
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / **Dil** ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G561-4. Didiler būse metāʿın virür imiŞ cāna / Naḳd-i cānı aluban **dil** yine bāzāre gider
G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban **dil** şafālanur
G573-5. **Dilde** Muḥibbīʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G577-1. Ḥālüñi şaġ olan kişi ey **dil** neden bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür
G588-2. İderken **dili** lebi ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / **Dil** her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G595-6. Naḳd-i cānla diler **dil** zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı gör
G601-2. Şanma düşnām idesüz incine **dil** ḥaẕ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz gelür
G602-5. İstedüm pinhān idem **dildeki** zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin sīneñde yaralar nedür
G603-3. Nice yıllardurur **dil** gitdi benden / Ne ol benden ne ol benden ḫaber-dār
G607-5. **Dil** ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu **dil** feryād ider şūrīde bülbüldür
G614-2. Açduñ ey **dil** çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña belā görinür
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı **dil** / Anı bilmez yoġ ortada görinür
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt isterseñ ey **dil** laʾl-i şīrīn kendidür
G616-4. Meclis-i ġamda büküldi çenge döndi ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca nāle eyler **dil** ney-i güyā olur
G619-1. **Dil** cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G620-5. Muḥibbī **dil** ne ġam gitme yirine çün ḳalur ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿuşşāḳa olur **dil** dil-rübālardur
G623-2. **Dil** kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn çeker
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül **dil** zevrakın / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger **dil** nūş ider
G630-1. Müjde ey **dil** ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz gelür
G631-5. **Dil** ṭabībidür umar vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ göñlüm diler
G632-3. Kirpügi ṣaflar dizüp durmaz **dil** alur perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ṣıyup eyler savaş üç günde bir
G638-4. **Dil** şemʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda **dil** sāildürür
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse **dil** ḳarşu çıḳar / Nice taʿzim itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G647-4. Uġrama ṣaḳın eşküme ey **dil** ṣanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tūnedür
G654-2. Ḳaṣd eyledi **dil** yine meyānın ide taḳrīr / Şūrīdei gör ince ḫayāl eylemek ister
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya virür / Cümle **dil** mülkini başdan başa yaġmāya virür
G659-4. Seḥerde derd ile **dilden** yine göknüklü āh idem / Ṣafaḳ ṣanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G667-1. **Dil** sīnem içre ġamze oḳına nişānedür / Dilber cefālar itmege taʾlīm-i ḫānedür
G676-2. Ḳanġı **dil** sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd ṣanma ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu **dil** muʿtād irür
G682-1. Cū oldı yaşum ol ḳad-i dil-cūya segirdür / **Dil** bülbülidür ol gül-i ḫoş-būya segirdür
G683-1. **Dile** baḳsam nesi var baña hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez çünki bu **dil** ḳane beñzer
G686-4. Āvāre **dil** ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına ḳuşlar yuvalanur
G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına **dil** ol baḥr-i ʿummānumdurur
G689-4. **Dil** kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda maḳarr ister
G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber şalınup / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler **dil** bāġıdur
G690-4. Dostum **dil** murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G692-1. Başumda hevā **dilde** elem dīdede nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G692-2. Ġam leşkeri cemʿ oldı dögüp sīne-i ṭablum / **Dil** feṭḥin ider öñce çeküp āhumʿalem-var
G694-5. **Dilden** gidermeʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz **dilde** ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül ʿāciz benüm **dil** gibi bāzum var
G704-2. Gözlerüm yaşıʿacebdür arturur **dil** āteşin / Ṣanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem derd-iʿışḳ / Eşk-i çeşmüm şanmañuz **dil** āteşin teskīn ider
G711-2. **Dilde** ġam olsa nāẓīr eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı feraḥ-nāk eyler
G714-1. Baña her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür **dil** çoḳ zamāndur
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḫālüñi **dilden** heves ide / Murġuñ işi hemīşe temennā-yı dānedür
G718-3. Tefeʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete **dil** anı dāl añlar
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey **dil** velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G721-3. Cihānı odlara yaḳar **dilümden** ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G721-5. Muḥibbī derd-iʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne **dil** baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G726-2. Virdi **dil** mülkin ḫarāba şimdi ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile **dil** anuñ nişānıdur
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm **dil** ʿandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G729-1. Bir ṣūḫ-ı şīve-pīşe **dilüñ** çünki yāridür / Derd ü belā vü miḥnet anuñ yār-ı ġārıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup ṣordı **dil** didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından **dile** eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G734-4. Şöyle mest itdi **dili** cürʿa-i cām-ı laʾlüñ / Kendüzin fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda yatur
G738-1. **Dili** āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-büyuñdur / Cānı vīrāne iden şemʿ gibi rüyuñdur

G738-3. **Dili** āvāre vü āşüfte idüp her yañadan / Düşürüp bende belālar getüren mūyuñdur
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup **dili** teni ṭopraġa şaldılar
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa miḥnet çerāğını / **Dil** ṭıflını baġrda olan yaġa şaldılar
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey **dil** yiter bu şāhid / Āhum ʿalem elümde yanumca ʿışḳ sipehümdür
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre **dil** ne bilsün yol uġraġında çehdür
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / **Dil** şīşesini hīç şımaz şöyle ter giçer
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā ey **dil** hemān ol derdedür
G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli var / Göñülden baġlu anda biñ **dili** var
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol **dil** ṭabībi şanma ki saña cevāb ider
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür **dil** çıḳmaz içinden şanasın anda māhidür
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu **dil** ẕākir giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā şākir giçer
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / **Dil** gibi sīnemde bir muḥkem ḥişārum aldılar
G770-5. Nāşiḥā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün ezel **dilden** ḳarārum aldılar
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey **dil** nice yüz biñ cānedür
G772-2. Tīmār-ı ġamda cem ʿ ḳılup naḳd-i eşki **dil** / Ġam ḫāşılını kendüye bād-ı hevā bilür
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden **dil** cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar **dil** baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G777-3. Münevver eyle **dil** vīrānesini / Yüzüñe ehl-i dil çün māh dirler
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey **dil** ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G779-2. Gözle ey **dil** ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G781-3. Ser-i zülfi hevāsiyle ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar **dil** ki mūlar bend-i bāġumdur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre **dil** derd ile şan ṭolābdur
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / Dirgürür ey **dil** ṭabībi leblerüñ ʿisi giçer
G786-5. Genc-i ḫüsnine Muḥibbī şunma **dil** eyle ḥaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G787-3. Baġla zincīr-i ser-i zülfine dīvāne **dili** / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat başuña sevdāyı getür
G788-1. Göñül hecr ile olmış zār u mehcūr / **Dil** ez-men dūr u men ez-dilsitān dūr
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki **dil** bī-tābdur / Aña şayḳal ey göñül ancaḳ şarāb-ı nābdur
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ **dil** umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi maʿẕūrdur
G794-2. İrdi bir ḫālete **dil** içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḫālet mi gelür
G797-2. Kemend ile ṭurur zülfi ḳafada / **Dil** alur ġamzesi olmış kemāndur
G797-4. Yiter ḫabs oldı **dil** çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini şun anı ḳurtar
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı **dil** sūz-nāk olmış yatur
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaşlı bu **dil** ḫarāba beñzer
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ **dil** mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi ʿisā meger
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum **dilümden** ḫūn olur
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse **dil** şaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi meger dīvāne **dil** / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G812-4. **Dil** sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormazʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G816-1. Yine **dil** murġı şehā gün yüzüñi yād eyler / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G816-4. **Dil** perīşān idi āh oldı yine daḫi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G817-5. Aldı **dil** ḳāni ʿ degül cānum diler ol māh-rū / **Dil** anuñ cānum daḫi tek istesün ḳurbān olur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı **dilde** kim maḥabbet var aḳıdur yaşlar
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını görmege **dil** māyil olur / Çāre ne zülfi gelür gün yüzine ḫāyil olur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil **dilden** çıḳıcaḳ āsumān gözler
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẕar ḳıl herkesüñ fikri / Diler **dil** kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu **dil** baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey **dil** yoḳ yire bir zordur
G827-1. Cemālüñ şem ʿine ḳarşu bu **dil** pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme lillāh bu **dil** dīvāne olmışdur
G834-4. **Dil** ṭabībisin didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm şimdi ol miskīn ne ḫāl üstindedür
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey **dil** ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli oddur
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu **dil** dīvānei bed-nām ider
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Şol ki virmez **dil** cihāna fikri ol encām ider
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam lebüñden / Ṭabībümsin bu **dil** bīmāre beñzer
G840-3. Dün gice gördüm çerāġ-ı ḫüsni / Yaḳdı **dil** pervāne gibi bāl ü per
G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese **dil** erġanūn giçer
G847-1. **Dil** şaçuñ zencīrine dīvānedür / Cān cemālüñ şem ʿine pervānedür
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳın / Ol **dil** ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ şor anı lāleye **dil** ṭaġlayan bilür
G859-4. **Dilde** ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide **dil** āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḫi muḥkem yanar
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḫālin nice ʿarż eyleyem / Daḫi taḥrīr itmeden **dilden** gelen tīġüm yanar
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl **dil** mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u **dil** āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār özgedür
G864-4. Gel mükerrer eyle ey **dil** ḳand-i laʿli vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḫazen yaşum şarāb u **dil** kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿ oldı **dil** ṣoḥbetdedür
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḫāşılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış **dil** anda bir kiyehdür

G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar **dil** almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey **dil** saña tenhā yiter / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i ṣaḥrā yiter
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca ey **dil** yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var dīdārı gör
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide **dil** āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʾlesi artar söyinmez nārı gör
G875-2. **Dil** çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre **dil** nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne **dil** / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi **diller** delmesin / Bunı ta ʾlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden **dil** merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G887-3. Dikdi livā-yı āhını **dil** sīne ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa ser çeker
G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı **dil** mānend-i şir
G891-5. **Dil** kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh bu bir yıḳılasıdur
G896-1. **Dil** ruḫlarını yād idicek işi zār olur / Ṣankim çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G896-2. Giren **dilüñe** leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki ol aña āhen ḥiṣār olur
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey **dil** yiter bu şāhid / Āhum ʿalem elümde yanumca eşk sipehdür
G907-1. Baġlanup **dil** zülfüñüñ bendine şeydālıḳ sever / Ey şaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde **dil** feryād ider tā şubḥa dek / Bülbül olan nitekim gülşende gūyālıḳ sever
G908-5. **Dil** şīşesi bir daḫi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile şımışlar
G912-1. Nigārā gül yüzüñ gülzāra beñzer / Öter bülbülleyin **dil** zāre beñzer
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ ile **dil** nāre beñzer
G912-4. Ḳapuñ dārüʾş-şifā ey **dil** ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil bīmāre beñzer
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh **dilde** ebrūlar mıdur
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu **dil** bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram ben zār zār
G932-4. Ḫūb-rūlar nice **diller** şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G934-5. Fārigʿ ol fikr eyleme ey **dil** ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḫayrān eyleyüp añduḳca ḫayret arturur
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür **dil** bir oñulmaz derdi var
G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider **dil** mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḫarāmiler bilür
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu **dil** gibi ḳavalum var
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / **Dili** virānı şanur kim daḫi yapuya gelür
G941-5. Ṣormaduñ ey **dil** ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G943-2. Gencīne-i cemāle ṭılısm oldı şaçları / Ey **dil** şaḳın ki her bir ejder yılan olur
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı **dil** / Ṣanmañ bu yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G943-5. **Dil** yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbīʾnüñ / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm bu **dil** ne ḥāl üstindedür
G950-4. Zülfüñ ile beñlerün el bir ider **dil** almaġa / Vāy nice ʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G950-5. Ruḫlariyle lebleri ẕikrin ider **dil** dilberüñ / Anuñ içün bu Muḥibbī la ʾl ü gevher-sāz olur
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa **dil** āyīnesini jeng ider
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı **dil** yanıca cān daḫi / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider **dil** şu ʾle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim şol u kim şaġın çeker
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa **dil** mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G968-1. Yine **dil** bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G969-1. Leşker-i ġam āh kim **dil** kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ defʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G969-3. Baḫr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu **dil** zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil **dil** şaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G973-2. N'ola ger şayd eylese **dil** murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür **dil** ʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G980-2. Derdi ile ḫoş giçer **dil** dilberüñ / Derdüme ṣanma devāsı ḫoş gelür
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar **dil** hem döker bu dīdedür
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ **dilinde** lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẓar / Ey **dil** ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel **dil** çerāġı var
G984-2. Ser-i zülfinden ey **dil** ḫaẓer ḳıl / Anuñ her bir ḳılı dām-ı belādur
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye **dilden** ölem daḫi / İki cihānda çünki baña bu hevā yiter
G988(a)-7. Gülşen-i ḫüsnüñde **dil** murġın yine ṣayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb üstindedür / N'eylesün **dil** zevraḳı her demde āb üstindedür
G990-5. **Dil** diler dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede **dildür** nişāne belki bu cānumdurur
G991-1. Bī-vefā **dildür** sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki her geldükce bu **dilde** maḥabbet arturur
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu **dil** derdine dermān iñler
G1006-5. Yine **dil** murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1008-2. Nice **dil** ṣabr ider baḳ nār-ı hecre / Naẓar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi gör
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-hużūr / Çünki andandur gelen bulur anuñla **dil** sürür
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-ṣıfat gülse gül gibi / **Dil** ʿandelībi ṣubḥa dek āh u fiġān ider
G1013-4. genc oldı viṣāl anı yine **dilde** ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i vīrāneme beñzer
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / **Dilde** ḳalur ʿışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup **dil** tār u mār elden gider

G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret **dil** gibi muḥkem ḥişār elden gider
G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḫoş ṭut Muḥibbī **dil** / ʿIşḳuñ belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür
G1022-2. Görmesem nʾola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu **dilden** dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne **dil** / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / Bu **dil** her ḳanda varsa hem-rehidür
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler **dil** bāġ içinde / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı āhı / Yürür **dil** her yañe ʿışḳuñ şehīdür
G1025-2. Meyānuñ **dil** diler görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḥāl eyler
G1027-3. Ḫālini gördi zülf duzaġına düşdi **dil** / Murġı hemīşe bende çeken ḫubb-ı dānedür
G1028-1. Benüm meylüm çün ol serv-i sehīdür / Velī vaṣfında bu **dil** kütehidür
G1028-3. Olmadı Mecnūn saña pādāş / Yürür **dil** vādide şehā rehidür
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine **dil** bülbüli āvāz eyler
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele **dile** sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz nʾeylesün maġlūbdur
G1033-3. Olalı ḫüsnüñüñ metni ʿavāmil / **Dil** ezber oḳıyup ı ʿrāb idüpdür
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler nice **dil** daḫi ṣanki ṭolābdur
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḫi bu **dil** bāġıdur
G1047-4. Merhem urma gel ṭabībā gör cerāḥātlü **dilüm** / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı **dil** şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1054-1. Ey **dil** naẓar ḳıl ʿārıżı güldür ya lāledür / Sünbül ṣaçına baġla göñül kim gülāledür
G1054-5. **Dil** gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1055-2. Maḥabbetden ola bir **dil** ki ḥāli / O şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1059-2. Gāh gözde gāh **dilde** ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun **dil** zevraḳı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1062-2. **Dil** murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1063-3. Nice yıl çekdi bu **dil** benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde getür
G1068-3. Ṣorma sırr-ı dehānını ey **dil** / Kimse fehm eylemez muʿammādur
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre **dil** nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / **Dil** de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī giçe gör / **Dil** olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1079-4. **Dil** çerāġın şuʿlelendirsem ʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz
G1083-2. Hāy u hūdan **dil** ḳaçar ancaḳ virür başa ṣudāʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
G1084-3. **Dil** ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1089-3. Ḳapuñ dārüʾş-şifā ey **dil** ṭabībi / Olaldan anda bīmār eksük olmaz
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu **dil** zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1095-1. Gösterelden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı **dilde** ṣabr u gözde ḫᵛābımuz
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād ile **dildür** bizüm ṭolābımuz
G1098-2. Ḳılur Yaʿḳūb-veş **dil** āh u zārı / Ḳaçan ol Yūsuf-ı Kenʿān görinmez
G1098-4. Ḳılur **dil** bülbüli feryād u efġān / Anuñçün ol gül-i ḫandān görinmez
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup **dil** meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿārif ḫazāna gelmez
G1101-1. Neʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa **dilimüz** / ʿIşḳ ṣuyı ile muḥammerdür ezelden gilimüz
G1102-4. Geldi **dilde** şāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey **dil** ṭabībi aña tīmārı henüz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu **dil** nāle kemendin yeñemez
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü **dil** derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol gözi mekkāre düşdi göñlümüz
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca **dil** / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı **dil** ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı daḫi belādan giçemez
G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye **dil** mülkine ḫīz / Sipeh-i ʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı **dil** eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir acı deryā bilürüz
G1124-3. Baña beñzer key perīşān-ḥāl gördüm **dil** seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa **dil** ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz daḫi şāḥib-demlerüz
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa çāh-ı zenaḫdān **dilleri** / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb beñzer beñzemez
G1131-1. Ġam meclisinde çün **dili** nūşlardanuz / Nāyuñ yirine nāle-i dil-gūşlardanuz
G1134-3. Didüm **dil** derdine ey cān ṭabībi / Leb-i laʿlüñden özge emsem olmaz
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / **Dil** didi gözlerine hey dise ḳaşın yeñemez
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne **dil** / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1138-4. Gözlerüm yaşına ṣaldum yine bu **dil** zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre **dil** / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1140-1. Durma ey **dil** yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı her yirde namāz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile **dil** bülbülüñ zār isterüz
G1147-5. Ciger ḫūnīn ṣaḳlamaġa ey **dil** / Gözüñden ġayri aña şīşe olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey **dil** bir köhneʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1150-5. Minḳārına alduḳda **dili** didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1152-1. Ger öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / Ölür mi **dil** ki cān teslīm ḳılmaz
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbīʾde yoḳ mecāl / Gitdi dükendi ḳalmadı **dilde** ḳarārumuz
G1165-3. **Dilde** peykānuñ ḳalur geldükce ġamzeñ oḳları / Anuñ için oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde ṣanmañ eşke mālikem / Laʿl ü gevherle ṭolı **dildür** bizüm gencīnemüz
G1170-2. **Dil** tekyesinde yaḳalı ʿışḳuñ çerāġını / Yandı eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz

G1170-4. **Dil** hāy u hūy-ı zāhidi almadı gūşına / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ ile perver ḳulaġumuz
G1173-6. ʿIşḳı ṣarābıdur beni mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye **dilden** ḫumārumuz
G1175-1. **Dil** ser-i zülfi hevāsiyle perīşāndur henüz / Göñlümi ḳılan şikeste ol perī-şāndur henüz
G1175-2. Ṣanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu **dil** kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi vīrāndur henüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu **dil** mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1177-2. Bülbül gibi n'ola **dil** iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ʿizārumuz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı ṣarāba baḳmazuz / **Dil** ġıdāsı var iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara **dil** vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1186-1. Görmege ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / **Dil** ṭabībidür velī itmege bīmār istemez
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı **dil** gördi bu ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice **dil** yanduġını / Baña öykündi düşüp odlara pervāne birüz
G1199-4. Āteş-i hecre yanar **dil** ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1204-4. **Dilüm** āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey **dil** çünki meydāndur henüz
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī **dil** kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı **dil** murġın Muḥibb ol şāhbāz
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi bu **dil** āteşi bir pāre henüz
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu **dil** Ya ḳūbı ḥüzn içre ḳalur şanma ḫazīn olmaz
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar **dil** ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ **dil** heves / Bu sebebdendür şabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1223-1. Dil-rübālar yolına **dil** nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde hergiz kendüye feryād-res
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı **dilde** yoḳ bīm-iʿases
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīnede cemʿitdi **dil** / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1225-2. Didüm **dile** ki zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür ni'dem ki eşer eylemez nefes
G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum Kaʿbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda bu **dil** hemçün ḫares
G1227-5. Ḫᵛāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫᵛābdan bī-dār olur gel itme ey **dil** anda ses
G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçanʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa cān ile **dil** eyler heves
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri **dilden** żāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿluṭf eyle gel bu sözi kes
G1236-1. **Dil** oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār **dil** her zamān āteş / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1240-3. O şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey **dil** / Bilür her kim ki ʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1244-2. Fikr eyleme ey **dil** yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān devletin ey **dil** / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḥāline ṭut gūş
G1252-4. **Dil** fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi ey dost **dilden** / Günāhum ne beni ḳıldun ferāmūş
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan şadā itdi hem-ān-dem **dil** ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gelʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile **dilden** beri yetiş / Terk itmeden yoluña bu cān u seri yetiş
G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı yaġmāya vire **dil** kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der baġlamış
G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü **dilde** dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḫaḳda bil hergiz maʿāş
G1263-5. Ṣaldı **dil** fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G1265-1. **Dil** urup dilber yine zülfin girih-gīr eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup **dil** āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāre yaṣdanmış
G1272-1. Zülfüñe bu **dil** āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odıyla bişmiş anda **dil** kebābı var imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı **dil** ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi **dil** almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u **dilde** hūş
G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola **dil** āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem siper olmış / Devlet irişür başına ey **dil** naẓar olmış
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey **dil** / Ḥayret başuban kendiden ol bī-ḫaber olmış
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı **dil** pādişā imiş / Eşki sipāh u şuʿle-i āhı livā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey **dil** ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül şaçuñ sevdāsına / Başda sevdā **dilde** āteş eksük olmaz gözde yaş
G1285-4. Metn-i ḥüsne ḫaṭuñ olmış ḥāşiye / Oḳuyup **dil** anı tefsīr eylemiş
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu **dil** nişān / Ḳaşlarıya ġamzesin tīr eylemiş
G1287-1. **Dilümden** ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1289-3. Siḥr fenni fitneʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla **dilleri** yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu **dili** / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
G1292-1. Görinse tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / Gider ṣabr ile **dilden** ṭāḳat u hūş
G1292-4. Belā-yı cāndurur gitmez **dilümden** / Ne çāre idem anı ben ferāmūş
G1294-3. **Dil** ʿışḳun ile ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʿlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1296-1. Ḳanḳı **dil** kim baġlanup zülfine ide iḫtişāṣ / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāṣ
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh taʿẓim eyle ḳo **dilde** gehi cānuña baş
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿnī gevherin / **Dil** yine ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtişāṣ
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tirini / Anı taʿẓim eyleyüp **dilden** aluban cāna aṣ
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu **dil** / Pīr-i muġān dergehine var şarāba baş
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden **dil** fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ

G1303-5. Yaḳma ey **dil** nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāṣ
G1304-2. **Dil** zevraḳını ṣaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1305-4. Zülfini çīn eyledi **dil** murġını ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi ṣan dāneʿarż
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḥālini / **Dil** ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1309-3. **Dil** ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā gide senden bu maraż
G1313-1. **Dil** derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk üʿarż
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu **dil** / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G1321-2. Evvel refīḳ ṣoñra ṭarīḳ bu meşeldür / Yol ḳorḳuludur eyle **dil** ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1323-1. ʿAceb midür iderse **dil** ġam u derd ü belādan ḫaẓẓ / Kim ola itmeye bilsem ḳadimi āşinādan ḫaẓẓ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür **dilde** ẕikr eyle ruḫın bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḫaẓẓ
G1326(b)-2. Ġam gelürse **dil** aña ḳarşu çıḳar / Olur elbette āşinādan ḫaẓẓ
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey **dil** nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1329-6. Āhum ile gördiler **dilde** Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳʿacebdür bād ile hem-rāh şemʿ
G1330-5. Bezm-i ḫüsninde görüp **dil** āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḫācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / **Dil** perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle diḳḳati ḳo / Ḳılma ey **dil** igen muḫāla ṭamaʿ
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir ẕerre **dilden** ide ḳamʿ
G1336-2. Şuʾle virdi **dil** çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şemʿ
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk ḳādir olamazsuñ ʿışḳı **dilden** ola ḳamʿ
G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre nāyuñ nālesi / Mevlevīler gibi **dil** eyler semāʿ
G1344-4. ʿIyş u ʿişret görse **dil** dir merḥabā / Līk kār-ı zühdi n'eyler el-vedāʿ
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa **dil** ḳandilini / Baġrum ile göz biri şu iledür birisi yaġ
G1351-7. Ey ṣanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında sevdā **dilde** āteş sīne daġ
G1357-2. Başda sevdā **dilde** ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi ṣor anı direm işidenlerden ırāġ
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben **dil** telef
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim **dil** ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / Işḳ meydānında eyler bu Muḥibbī **dil** hedef
G1370-1. Gevher-i ʿışḳa olaldan **dil** ṣadef / Nāvek-i derde olupdur cān hedef
G1371-5. **Dil** nice itsün taḥammül cān nice doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1373-4. Mescid-i ḫüsnine irdüñ ey **dil** eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür aña ola bu **dil** hedef
G1378-1. Eylesem **dil** mülkini ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne vaḳf
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm **dil** mülkini anlara dervīşāne vaḳf
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende neʿuḳbā fikrin eyler **dil** / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1386-2. İñle ey **dil** derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1389-4. Gülşen-i ḫüsnine ḳarşu ey **dil** artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu **dilinde** āh u vāhı yoḳ
G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde **dile** cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1392-2. Bu **dil** derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre **dil** girdi semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar muʿtād-ı ʿışḳ
G1403-4. **Dil** zevraḳı çün düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey **dil** iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup **dilden** beri / Yā İlāhi olmasun hīç kimseler nāçār-ı ʿışḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün **dil** ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḫüzn içinde **dil** ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫᵛāre şevḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi **dile** yazdum varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ
G1422-1. Egerçi **dilde** varlıḳdan eṣer yoḳ / Velī cevr ü belā vü derd-i ser yoḳ
G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı **dili** başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp bu **dil** şināverlik ider / Ḳorḳma ẕirā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu **dil** zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey **dil** ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür **dil** fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya baḳ
G1431-3. ʿĀḳıbet **dil** fülkini ġarḳ idiser / Rūzgīr-ı āh ile deryā-yı ʿışḳ
G1431-4. Pāy-māl itdi yine ġam leşkeri / Eyledi **dil** mülkini yaġma-yı ʿışḳ
G1432-3. Añlamaz ʿālemi vü kendüzini / **Dili** mest itdi şöyle bāde-i ʿışḳ
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan ferāḥ olur bu **dil** / Ana raḥminden beri gülmez o ġam-perverde baḳ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş **dil** murġını ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben **dil** daḫi cūşān ancaḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla **dil** zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey **dil** cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice **diller** mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey **dil** cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki **dil** yandı bile cān anda yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem **dilden** çıḳar ṣanma ki dādum yoḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu **dil** çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1461-1. Ḫusrevā **dil** leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede bir nevʿde üstād ancaḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / **Dilden** gider mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ

G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu **dil** murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost ṯīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu **dil** nişānuñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ yine bu **dil** murġına / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1474-2. Düşüren **dil** murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1475-1. **Dili** ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun aña ney gibi āheng
G1475-2. **Dilüñ** āyīnesini ḳaplasa ġam / Cılā virsün ṣarāb iç olmaya jeng
G1475-5. Gelüp sīneme ṯīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı bu **dil** ġāyet de teng
G1480-3. Dirīġā olmadum hergiz küşāde / Velī günden güne oldı bu **dil** teng
G1480-5. **Dili** ṣāf itmege olmadı dermān / Ṭutubdur göñlümüñ āyīnesin jeng
G1480-6. Ḥaẕer ḳıl çeşmi müjgānından ey **dil** / Girīz eyler kişi görse ṣaf-ı ceng
G1484-5. Aşup **dil** şīşesin zülfe Muḥibbī / Ṣıyup ḳıldı anı ṣad-pāre zülfüñ
G1485-4. Aġzı içün **dil** ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey **dil** degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem **dil** perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan **dil** nişān / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā **dilde** āteş gözde her dem nem gerek
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup **dil** gözlerüm yaşı daḥi deryā gerek
G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle bu **dil** şehrini vīrān eyledüñ
G1495-1. Ṣayd iden **dil** murġını zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu **dile** ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine bir gül-ruḫuñ **dil** murġı zār olmaḳ gerek
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu **dil** nālüm görüñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı ṯīrüñle giçdi **dilde** peykānuñ senüñ
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül **dilden** çıḳan āhı görüñ
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu **dil** āyīnesini ṭutdı jeng
G1514-2. Üşenmez ʿaḳreb-i zülfüñ görse **dil** / Bilür laʾl-i lebüñdür ṭolı tiryāḳ
G1514-3. **Dile** sulṭān-ı ġam geldükce çeşmüm / Ṣular müjgānum eyler yolların pāḳ
G1520-1. Ḥālümi itdi diger ġamze-i pür-efsūnuñ / Oldı efsāne-i ḫalḳ olalı **dil** meftūnuñ
G1527-4. Ḳanḳı **dil** kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḫalāṣ / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey **dil** hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol ʿisi-nefesüñ
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi **dil** düşdi eñegüñ çāhına / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup **dil** almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp **dil** murġını rām eyledüñ
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʾine yaḳan bu **dil** ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi **dil** murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe **dil** / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey **dil** ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1543-1. Ḥalḳa ḫalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma ey **dil** kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1547-2. **Dil** ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḫālüm perīşān olduġın / **Dil** perīşān eylemekdür çün perīşānuñ senüñ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı ey **dil** çün girībānuñ senüñ
G1550-4. Laʾlini aġzuma aldum **dil** ferāḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1558-1. Ārzū-yı Kaʾbe-i cānān ider her dem **dilüñ** / Bilmezem suyun mı çekdi seni anda ya gilüñ
G1561-2. İsterem **dil** ṭıflı ezber ḳıla ḫüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek
G1566-4. **Dil** düzdini ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey **dil** cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki dimez baña cān gerek
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü **dildedür** / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide **dil** mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1572-6. Ne ḫaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey **dil** degül bir şey edebden yeg
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ākıbet / Aña da ey **dil** ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1574-3. Kaʾbe-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey **dil** cānuñı ḳurbān gerek
G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur **dil** ḫāk-sāruñdur senüñ
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīne ñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey **dil** bulınmaz begdeşüñ
G1580-2. **Dil** şuʾlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / **Dilden** çıḳan bu derd ile āhum hevā gerek
G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / **Dilden** gelen bu cümle ḫaḳīḳī edā gerek
G1582-1. Ey **dil** ḫadeng-i miḫnete sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan güẕer gerek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey **dil** ṭolaşma gel / Güş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / **Dil** perīşān ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1589-1. Ey **dil** çü ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı **dilde** taḥammül ẕerrece / Ḳuru ġayretden nʾolurʿazm-i nigār itmek gerek
G1595-1. Dāim olmasa eger bu **dile** ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini **dil** aldı belā vü elemüñ
G1602-1. Yine ṣaflar eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh ki tārāc idiser **dil** kişverini kirpügün
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa da **dil** gibi ṭolāb gerek
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dek ʿıyş eylemege / **Dil** kebāb oldı yaşum daḥi mey-i nāb gerek
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege **dil** / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1604-4. **Dil** oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭa noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline ṯīġ alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi **diller** perīşān eylemek

G1608-3. **Dil** ṭabībisin lebüñden n’ola umsam bir cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup **dil** dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna **dil** / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey **dil** ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G1616-4. Araduñ ey **dil** dehān ile meyānından eşer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1618-1. **Dil** diler ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1619-1. Alur gül ʿārıżuñda būy ile reng / Velī ġonce-lebüñden oldı **dil** teng
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken buluban **dil** düzdini / Zülfüñe bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1626-4. Bir naẕarla virüben tārāca bu **dil** kişverin / Gönderüp ġam leşkerini ṣoñra vīrān eyledüñ
G1627-1. **Dil** düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aṣ dāra diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu söz gevherin / Ḫāṣılı **dil** gibi aña ḳan gerek
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden bu ben **dile** ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1634-4. Baña bu devlet yiter **dil** istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1635-4. Eyle **dile** cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni **dil** murġına ger dāne degülseñ
G1638-4. Çün gencdürür vaṣlı nigāruñ ele girmez / Ey **dil** ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1642-3. Ḳaçan **dil** āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1643-2. Kaʾbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey **dil** cānuñı ḳurbān gerek
G1643-4. İstedüñ **dil** anı virdüm cān da isterseñ n’ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen beni ger şāḥ şāḥ / Gitmeye **dilden** ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey **dil** olalı sen pehlevān / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur miyān-gīrüñ senüñ
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış **dilüñi** üstüvār itsem gerek
G1650-5. Āteş-i ruḥsāruña yaḳsa Muḥibbī **dil** ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp **dil** nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1655-4. Giceler gül yüzüñüñ ḥasretinden / Ḳılur bülbülleyin **dil** murġı ġulġul
G1657-5. Pīr olduñ ise şanma Muḥibbī ola **dil** pīr / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey **dil** ceres ol gel
G1663-5. Ten hāst **dilüm** hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1666-1. Zār iden ruḫsārıdur **dil** bülbülini gül degül / ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī’nüñ nice fāş olmasun / **Dil** ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey **dil** cümle ḫāmūş eyle gel
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice **dilleri** helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G1674-5. Kaʾbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey **dil** enfaʿ budurur anda varup ḳurbān ol
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd ile **dil** ṭolāb aña ḥācet degül
G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem hemān / Aña maḳām-ı sīneni ey **dil** maġāre ḳıl
G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı **dil** sefinesini dir ki çāre ḳıl
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile geşt it cihānı / **Dilüñde** dūd-ı āhuñı livā bil
G1679-5. Göñülden gitmeyince çirk-i dünyā / Muḳarrerdür **dilüñ** olmaz ṣafā bil
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden **dil** / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevşere ḳılmaz naẕar / Her ne **dil** kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / **Dil** ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yaġı baġrum yaġıdur / Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī **dil** fitil
G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevşeri içsün mübāreki / Ey **dil** şarāb-ı ʿışḳı içüp sen şafāda ol
G1697-2. Kāfiri bünyādıdur **dilde** esās-ı ʿışḳumuñ / Anuñ içün seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel
G1698-2. Ġam metāʿına gel ey **dil** naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1698-4. Şaḳın aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā’dan ey **dil** ʿibret al
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḫāl / **Dil** ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum **dil** murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāne **dil** / Anuñ içün her ne emr itseñ ṭurur fermāne **dil**
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne **dil**
G1705-3. Yanalıdan ruḥlaruñ şevḳi ile āteşlere / O ldı mūnis cāna olup āteş-i sūzāne **dil**
G1705-4. Minnet itmez kūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye destinde ger peymāne **dil**
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne **dil**
G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim ġamze-i cānāne **dil** / Ḳaşları yāsına beñzetdi özin ḳurbāne **dil**
G1707-2. Ḫāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāne **dil**
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne **dil**
G1707-4. Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev şanur alsa ele peymāne **dil**
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile yandı Muḥibbī odlara / Nār-ı ʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne **dil**
G1710-5. Ey Muḥibbī şayd olur mıydı bu **dil** murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey **dil** der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın hālüniʿarż itmege sulṭāna gel
G1712-5. **Dil** ṭabībinden n’ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ **dil** meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Şāʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var ise **dilde** anı şāfʿit rūşen ol
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise **dilde** göñülden giçer degül
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey **dil** ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile aña em ḳıl
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey **dil** ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1729-4. Şūr u şirküm var cihānda cümle hep **dilden** gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā **dil**

G1730-2. Her kime bu **dil** ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey **dil** sāḳi-i meh-veş elinden būse al
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā **dilinden** gitmez ümmīd-i viṣāl
G1732-1. Bir nefes **dilden** ḫayāl-i laʾl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu **dili** rāḥat ider / Laʾl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şemʿ-i cemālüñe **dil** ile cānı bil
G1737-1. Ḳalmadı **dilde** ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḫāl
G1737-3. Her ḳaçan **dil** mülkine ʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı al
G1755-3. Sen de ey **dil** sevüben cān ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni **dilinde** dem mi var ezber degül
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse **dile** cūlar aḳıdup / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1763-1. İstemem hergiz bu **dilden** mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / **Dili** bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1765-2. Tenümi seyf-i cefā ile şerḥa şerḥa ḳılup / **Dilümi** tīġ-i ġam ile hezār-pāre ḳılam
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan **dili** āvāre benem / Baġrını tīġ-i cefā ile ḳılan yāre benem
G1769-4. Açmaz şarāb-ı göñlümi ancaḳ leb-i nigār / Anuñla defʿ olur bu **dilümden** melāmetüm
G1771-5. **Dil** derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey **dil** budur kāmum benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1774-1. Ḳalmadı **dilde** ḳarārum yandı cānum n'eyleyem / Göklere irişdi āhumdan duḫānum n'eyleyem
G1778-3. Nice **diller** baġlup āḫır beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum ile nedür ḫālüñ ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭoptolu **dilüm**
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu **dil** / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam
G1787-1. Cevr ü cefā vü miḥneti dāim çeker **dilüm** / İki büküldi çekeli ġam bārını bilüm
G1787-3. Ey **dil** var eyle ḥażret-i yāre şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı müşkilüm
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler **dil** ġamuñla çünki yār oldum
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm **dil** şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp **dil** zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G1795-4. İncinür şanma zenaḫ çāhında **dil** / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur benüm
G1796-2. Zīr-i felekde şanma görinen nücūm ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur **dilde** āteşüm
G1805-1. Cefālar eylese her dem **dili** fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide **dil** ẕikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G1806-3. Didüm **dil** murġını benden ayırduñ / Didi bilmez misin kim şāhbāzam
G1811-3. **Dil** çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile **dilüm** / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G1814-3. Dermān içinde derdi **dilüm** eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār diler derd-mend olam
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ **dilüm**
G1817-4. **Dil** şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḫāżırʿıyşa esbābum benüm
G1820-1. **Dil** gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm **dil** nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G1828-3. Nice bir zülfi hevāsına yelüp şām u seḥer / **Dili** Manṣūr-ṣıfat zülfine ber-dār idelüm
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey **dil** göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
G1838-4. **Dil hecr**-i leb-i laʾlüñle ölse gerekdür / Ger laʾlüñ aña ẕerre ḳadar itmez ise em
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege **dil** kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum
G1844-1. Bulmadum çāre bu **dil** derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u şaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey **dil** belā vü miḥneti saña muḫāl didüm
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur **dil** fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister iseñ anı **dilde** iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini **dilde** ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey **dil** ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet de büküldüm
G1871-1. **Dil** seririn yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar baġrum kebāb / Eyledüm **dil** tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı **dil** efkār hem / **Dil** firāḳ ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz / **Dil** ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül yañaġuñ / Aña **dil** bülbülin gūyā ḳılan kim
G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini / Gelüp **dil** kişverin yaġmā ḳılan kim
G1895-2. Şalup **dil** şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ şaydıʿaceb ala şikār oldum
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu **dil** teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu **dil** aḥvālini / Ne ʿaceb bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1913-3. Gün yüzüñi göricekʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña ḫālin diyemez lāla döner işbu **dilüm**
G1916-3. ʿIşḳ ile cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum **dilde** muḥkem eyledüm
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu **dil** şehrine / Seng-i miḥnetle der ü divārın ābād eyledüm
G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey **dil** ṭabībi derdüne dermānuñam
G1929-1. Āteş ile **dil** yanar sīnemde vardur nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey **dil** itdi meger teraḥḥum
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Ṣanmañuz **dil** āteşin āb ile teskīn eyledüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese **dilden** ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne **dil** vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam

G1950-6. **Dil** tekyesine derd ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup ṣanki gel didüm
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken **dil** ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1962-1. Şu ʾle-i ʿışḳ āteşinden **dil** çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum añа / Cānumuñ sermāyesidür **dildeki** peykān benüm
G1966-5. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şemʿ gibi **dil** yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Añа ḳarşu bu **dil** murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider **dil** mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl **dil** nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1978-5. Didüm **dil** murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde şayyādam
G1981-2. Bu **dilden** giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ ile **dilden** her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen ile pūlād hem
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu **dil** dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün **dilden** diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu **dil** derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa **dili** ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G1996-2. Derūnum ḥālüñ taḳrīr ḳılsun / Diyü bildürmege **dildür** olaġum
G1997-4. Bāde içse **dil** olur elbette cürme muʿterif / Zāhidā ṣanma senüñ tek fiʾlüme maġrūr olam
G2004-2. Tüşdi **dil** zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh ile bir kenāraʿazm idelüm
G2005-6. Ḥaşre dek **dilden** ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider **dilüm** cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl **dil** nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur **dil** bülbülini zār iden
G2020-2. Deşt-i ġamda ol ṣaçı Leylī ṣanemden ayrı āh / Ṣabr uʿaḳlı ṭaġıdup **dil** nice Mecnūn olmasun
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey **dil** varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya yine **dil** kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine **dil** zevraḳın
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān ṣād u **dil** ḫandān göñülden ġam baʿid olsun
G2031-2. İrmedi maḳṣūda **dil** arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben
G2031-7. Olma ey **dil** añuben ʿiṣyānuñı sen nā-ümīd / Umaramʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben
G2032-1. Yāre **dil** gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi **dil** rāciḥ görinür ḫūrdan
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derd ile **dil** olsun ṭolāb eglenmesün
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu **dil** baġrın kebāb eglenmesün
G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre **dil** / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / Ṣubḥa dek nālişler eyler **dil** olupdur erġanūn
G2064-1. Dirseñ ey **dil** sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ yaş olmasun
G2064-5. **Dilde** ḳılmaġa ḫayālüñ naḳşını / Bu Muḥibbī nice naḳḳāş olmasun
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini **dil** / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur **dil** nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola ey ḳaşı kemān
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm **dili** meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur **dil** bakışından / Gelür oḳlar dem-ā-dem yā ḳaşından
G2073-2. Anadan ṭoġmadan ʿışḳa ṭolaşdum / Giriftār oldı **dil** oġlan yaşından
G2074-2. Gider ġam meclisinde çengi muṭrib / Yiter **dil** nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2075-6. Ṣād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi gel / Ey **dil** çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane ṣubḥa dek **dil** derdini / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2088-5. Ey Muḥibbī şiʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi **dil** sözlerin
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun ṣarāb eglenmesün / Derd-i serden var bu **dilde** ıẓṭırāb eglenmesün
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿolur ʿāşıḳları / Sen de ey **dil** eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola **dilüm** ḫāk-i derüñde / İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan **dil** ṣaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı ben
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḫüsnile / Sen de ey dīvāne **dil** ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey **dil** itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne **dil** / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı aṣasın
G2110-5. **Dil** nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uṣanup yā ḳaşlaruñı pasasın
G2111-2. Pūte-i hecre yanup **dil** nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden ṣor sen
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne **dil** / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben
G2120-2. Aldı bu **dilden** ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol çāh-ı zeḳan
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inṣāf idüñ bu **dil** nice başılmasun
G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik yolın / Eylesün **dilden** tırāş ṭutsun ḳalenderlik yolın
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar ṣaḳlu idi **dilde** bu genc-i defin
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi ṣāh-ı Tātār ḫānam ben / Yaʿni ġāret idici **dilleri** ḫāḳanam ben
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu **dil** ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu **dil** eyler enīn
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına **dil** ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaṣdan
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / Ṭaġılur **dil** ḫırmeni bu rūzgār-ı āhdan
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz hilāle **dil** / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin

G2157-2. Kākülinde bağlu **dil** ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu **dil** gel eyle cānā bir naẓar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i şad-pāreden
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey **dil** ḫayālinden şaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / Gönderüp ġāret ider **dil** şehrine eyler aḳın
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu **dil** ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2175-4. Ḫarc ḳıl **dil** naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2177-1. Ey **dil** sevüp ol ṣūḫ-ı sitem-kārı ni'dersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı ni'dersin
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey **dil** baña ol bārī ni'dersin
G2181-2. Gözleri **dil** almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse **dil** ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun **dilde** olan dūddan
G2200-3. **Dil** dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile nā-būddan
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī **dilde** yanan oddan
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider **dil** mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek neden
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla bir nice **dil** olsun
G2206-3. Yine **dil** bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup **dil** āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim **dilden** āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu **dil** nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını **dil** ḫarāreti / Bu remzi yüri fehm idesin şu gülābdan
G2226-1. Ey **dil** hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini **dilden** giderme key şaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir **dil** ʿaceb dīvānesin
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey **dil** meger ḳanın içüben ḳanesin
G2234-1. Elüñden ne gelür ey **dil** ḫayāl-i yār ile eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zārile eglen
G2234-2. Cemāli şem'üñ añduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey **dil** ṭutuşup nār ile eglen
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp **dile** bir bir būse la'linden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā **dil** nişān
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe **dil** şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm **dil** didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ içün **dil** nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ **dil** nedür ey dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2248-3. At ġamze oḳın sīneme **dilden** öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / Didi **dil** ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2261-2. Olalı dāġ ile **dil** kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam ne'aceb deşt-i belā mīşelerin
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī şalın / Nāz ile ḫall eyle gel **dil** bülbülüñüñ müşkilin
G2263-2. Tā ebed fārigˇ degül **dil** ʿışḳdan rūz-ı ezel / Işḳ ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ **dilin**
G2264-3. **Dil** murġı düşdi aġına bend oldı zülfi bāġına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu **dil** semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine **dil** ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2275-6. Bu **dil** vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿ ol aña ey māh-ı tābān
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey şanem **dilde** ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2281-2. Ey **dil** ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma şaḳın mekes-veş dāim mülevveş-i ḫūn
G2281-5. Hīç **dil** ḫalāş olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / **Dilden** özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı **dil** / Dostlar düşmen daḫi ʿışḳa giriftār olmasun
G2288-2. **Dil** āteşini itdi teskīn sirişküm / Odlara cihān yandı ṭutuşdı şererümden
G2291-2. Bu **dil** gerdūna olaldan müşābih / İñiler nāle eyler hemçü gerdūn
G2292-4. Bir yaña derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler **dil** şehrini yaġmāya itdiler aḳın
G2294-3. Şanma ey **dil** kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2300-2. Bu **dil** cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker şu
G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş ḳatı ile ṭolsa ṭañ degül / Ḥüzn-ārā **dil** Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu **dil** ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre şu
G2309-3. İşidelden kim metāʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān ele alup bu **dil** bāzāruñ eyler ārzū
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş **dil** be-ġāyet nā-tüvāndur bu
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu **dil** sefinesin āh urur kenāra ḳarşu
G2317-3. Zülfi uzun ḳışşadur ey **dil** söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2317-4. **Dil** murġını şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2320-3. Ġamzelerle aldı **dil** şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül şaḳın megū
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse **dil** eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2326-4. Gözlerüm baḥrine şaldum yine **dil** zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun **dilde** keder ẓulmetini dūr eyle
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu **dil** başını gel seyr eyle
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala **dil** murġı şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle
G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī maʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu **dil** ẕü'n-nūna
G2332-4. **Dil** almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına

G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp didi **dil** / Bir yire cem ʿolduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2336-3. Pārelendi **dil** işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye
G2338-5. Leb-i laʿl-i nigār var iken / İstemez **dil** vara bedaḫşāne
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey **dil** anı seyrān eyle
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne **dil** ü ne ḫod cān acıya
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey **dil** aña bārān eyle
G2344-2. Gözüm nemdür **dili** ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle yazılmış serine
G2345-4. Arayup **dilde** buldum genc-i ʿışḳı / Olur vīrānede ekşer defīne
G2346-5. **Dil** laʿl-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2350-3. Arayup dildārumı **dil** alaʿaşā demür çarıḳ / Giye anı tā bulınca ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2351-1. Enīs olsa n'olaʿuşşāḳa bāde / Olur anuñ ile çün **dil** küşāde
G2352-1. Lebüñ ẕikr eyledüm **dil** geldi vecde / Ḳaşuñ miḥrābın añdum ḳıldı secde
G2352-5. Seni yoldan çıḳarur bil Muḥibbī / Eger **dil** baġlu ḳala zülf-i kecde
G2353-1. Zülfinüñ bendinde **dil** tenhāda ben bu ḥāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2360-2. İkisinden birin ey **dil** diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2361-1. Nice **diller** ser-i zülfüñe beste / Yatur ḳalmış ẕeḳan çāhında ḫaste
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine **dil** nişān it / Ḳaşı yāyını dilber aldı deste
G2362-1. Ḳılur **dil** gevherin dilber şikeste / ʿAceb olmaz olur gevher şikeste
G2363-3. Alur **dilüñi** āl ile döner cefā ḳılur / Şaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey **dil** cihānı bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret **dilde** ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2366-3. Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde **dile**
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / Ey **dil** niceye dek idesin sen de ġulġule
G2369-5. **Dil** degül belki cān da pārelenür / Yār eger ursa zülfine şāne
G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar **dilden** şerer-i āh / Başumda beñzer ol tāc-ı ḫurūsa
G2371-3. Ḥālini dökdi dāne yine zülfi aġına / **Dil** murġınuñ bu dām ile ḫāli nice ola
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan meʾānī gevherin ʿarż it / **Dilüñ** ġavvāşı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör ey **dil** ṭolābuñ ʿaynına
G2378-2. Ḫār elindendür **dile** eyler şikāyet ʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2378-5. Ṭañ degül **dil** mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice sene
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine **dil** ol gözi āhūlar ile
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan **dil** içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu **dil** / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey **dil** yine düşmez başa
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey şūrīde **dil** / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl **dilde** ḳodum anı cān ile
G2397-4. **Dil** ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdum ʿiyān ile
G2402-1. Nigāruñ zülfin gördüm boyınca / Düşer sevdāya **dil** aña uyınca
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol ey **dil** ḳayırmaġ eyleme
G2403-4. Nice **diller** benddür billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme
G2404-4. Yaşum deryāya **dil** ṣaḥrāya düşdi / Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde
G2405-2. Zülfine dolaşan **dili** ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile zindān arasında
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / **Dil** bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini **dilden** beri oldum yine
G2417-2. Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ / Hevā tuḫm olaldan **dilde** kişte
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu **dil** yine gögsin gerer / Her kiʿāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
G2426-3. Girüp **dil** pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2428-1. Gül mevsiminde ey **dil** ol gül-ʿīẕārı gözle / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür **dil** cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına
G2431-1. **Dil** dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında / Dīvāneye ḫoşdur dura zencīr arasında
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / **Dil** şehri ḫarāb oldı iki mīr arasında
G2432-1. Ṭolaşdı yine **dil** ṣaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey **dil** yine oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar gülesine
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle **dil** vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece
G2441-1. Jeng-i ġamda **dil** ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2447-2. Nice bir laʿl-i lebüñ şerbetine cān vireyim / **Dil** ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle
G2454-4. **Dil** bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2456-2. Zülfüñüñ bendine **dil** murġı ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2468-4. Aç gözüñ ey **dil** naẓar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2469-4. **Dil** āteşi yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / İderʿurūc āhum her laḥẓa āsumāna
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu **dil** āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan **dil** menzil-i nā-pākda
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi ile ḳaşına / Daḫi ol demden **dilüñ** gelmedi ʿaḳlı başına
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar **dil** āteşe
G2486-3. Dīvāne **dil** ki yār ile ister müṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā ile
G2487-2. Sīnemde dāġ u **dilde** ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḫi ṭaşına
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm **dile** sebeb sen idüñ dīde yaşına
G2488-6. Umarsın çünki andan sen şefāʾat / Muḥibbī ḳoma **dilde** kibr ü kīne

G2490-1. Dem mi var dīvāne **dil** boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şem ʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẕer / Bu hevāda saña beñzer nice **diller** suḫte
G2493-4. İstedüm ey **dil** ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẕar derdā dil-i bīmāruma
G2494-1. Seni ẕikr eyledüm **dil** geldi vecde / Hemān bī-iḫtiyār eyledi secde
G2494-3. Benüm bend olduġum itmeñ taʿaccüb / Ne **diller** benddür bu zülf-i kecde
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / **Dil** zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne **dil** / Kendüzin farḳ eylemez degül ki şol u şaġına
G2508-2. Egerçi gitdi **dil** elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ şolında şaġında
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña **dil** taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem te'emmül itmeye
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur **dil** aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye
G2518-1. Dostlar düşeli **dil** zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme
G2521-2. Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum / Od şaçıla dehr içre bu **dilden** dehenüme
G2521-5. Derdā ki Muḥibb ʿār ile **dil** pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2524-5. Muḳarrer ehl-i ʿışḳa **dil** bāġıdur / Görinen ʿārıżı üzre külāle
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey **dil** / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2529-1. Naḳd-i cānı yine **dil** aldı bugün ayasına / Sen şehüñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine
G2529-5. **Dil** Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şi ʿr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi Ceyḥūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür **dilde** gerdūna
G2544-3. Olur mı bundan özge hīç cerāḥāt / Ḥadeng-i ġamzeñe **dil** ṭuta sīne
G2544-4. Dükenmez ne ḳadar ḫarc itse çeşmüm / Sirişküme olupdur **dil** ḫazīne
G2545-5. Ḳaldı **dil** deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn **dili** şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen şaçı sünbüle
G2558-3. Ol perīnüñ **dil** perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān oynına
G2563-4. Dirsem **dil** derdini bir bir oturup şaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey **dil** ḫazerle
G2565-1. Ṭutup **dil** düzdini zülfi şebinde / Ebed ḥabs itdi çāh-ı ġabġabında
G2565-3. Ḳaçar mektebe varmaz ṭıfl olanlar / ʿAceb **dil** ṭıflı dāim mektebinde
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş ṣaḳlayam **dilde** cān ola ne ten āgeh
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları kesüp **dili** ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḫalāṣ olmaz göñül / Ġarḳ ider **dil** zevraḳını bād ile bārān ile
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi **dil** murġın şikār / Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi ṣayyād ile
G2576-1. Bend eyle **dili** zülfüñe dīvāne gerekse / Yaḳ cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse
G2576-2. **Dil** murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẕar ḳılsun aña dāne gerekse
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline **dil** murġı ṭutuldu / Biri ne ʿaceb dām biri dāne giçerse
G2577-3. **Dil** şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa emirāne giçerse
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu **dil** / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle **dil** āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2588-1. Yaḳdum cihānı **dildeki** āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālem ṭutam duḫān ile
G2590-2. **Dil** derdi ḥāletin çü bir bir didüm saña / La ʿlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh ile **dil** ʿandelīb ola
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey **dil** seni gören kişi dir yüzi aġ ola
G2591-4. **Dil** murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz **dil** gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2593-1. Ruḫları fitne ḳadd ü bālā belā / Eksük olmaz **dilde** fitne yā belā
G2593-3. Eylemek ister yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her mūyı **dile** cānā belā
G2594-3. **Dil** ṭabībi olasın dārü'ş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey **dil** aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne **dil** kim ḫazīn ola
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine **dil** āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün **dil** derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi **dil** / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr ile **dil** büryān ola
G2604-3. ʿAḳl alup **dil** mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta **dil** mülki ḳamu vīrān ola
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu **dil** ḳurbān ola
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey **dil** yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi **dil** şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün **dil** sīnede / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum bu **dil** şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2614-2. Egerçi **dil** ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2616-2. ʿIşḳın izhār eyledi **dil** götürdi sīnem dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
G2617-2. Hey nice ʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi **dil** elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı
G2617-4. **Dil** ṭabībisin neden göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḫasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / ʿIşḳ āteşiyle çünki bu **dil** külḫānum gibi
G2619-4. Şu ʿle-i āh ile ey **dil** sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2622-3. Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden / Bu **dil** Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
G2622-4. Şol deñlü pāre pāre oldı baġrum / **Dilümden** āh ile her pāre düşdi

G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu **dil** belki cān daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2629-2. Depemden mi çıḳardı dūd-ı āhum / Eger yanmasa **dilde** ʿışḳı nārı
G2630-1. N'ola **dilden** beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne bāl ü per göre şemʿ-i şebistānı
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey **dil** güle nāle / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2640-1. Uyḫuya varduḳda **dil** cennetde gördi yirini / Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʾbirini
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb **dil** mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr yārüñ zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ āşüfte olursa **dil** Mecnūn u şeydāsı
G2645(a)-5. Ḳanāʿat kūşesin ey **dil** yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñʿanḳāsı
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya şaḳlar ey **dil** ol ḳadd ü bālāsını
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi **dilüm** tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey **dil** dimeñ esrārumı
G2663-1. **Dil** itdi yine bir göz ile mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa **dil** rübāb ulı
G2667-3. Lezzet-i dünyāya **dil** aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cāʿanḳā gibi
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey **dil** / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ derbendi
G2670-8. Bir loḳma ile ey **dil** bir küşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar selāmıdur / Ey **dil** selāma baḳma dilersen selāmeti
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile **dil** ḫoş-īn daḫi / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-in daḫi
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / **Dil** nāle ḳılsa ney gibi egler şadā bizi
G2685-2. **Dil** ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iżhār it beni
G2686-2. İstemez bir ḳılı şınduġını **dil** kākülüñün / Nice kez gerçi **dilüm** ṭurra-i ṭarrār şıdı
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu **dil** şīşesi / Uşadup anı cefā sengile dildār şıdı
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına **dil** secde iderken / Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur imāmı
G2689-3. **Dil** ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden berü ol çeşm-i ḥırāmı
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn / **Dil** murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2690-4. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġından / Maḥabbet ḫānesin **dil** muḥkem itdi
G2691-2. **Dil** naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Bīçāre derd-mend āh yār ola seni şandı
G2692-4. **Dil** ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāra ṭapındı
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup aña **dil** fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2695-3. Bezm-i belā içinde **dil** āteşin gören dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2698-4. Yürür āzāde **dil** tilmezken ārām / Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi
G2703-1. Yine **dil** bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / Şebi ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre **dil** / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle **dil** eridüp baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını
G2718-1. Dirīġā görmeyelden rūy-ı yāri / **Dilüñ** ḳalmadı hīç ṣabr u ḳarārı
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine **diller** ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde dānesi
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe **dil** aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
G2728-1. ʿArż-ı ḥüsn ile ḥicāb eyleme cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre **dilüñ** çārecügi
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri cān ile **dil** / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin **dil** murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī ṣaḳla **dilden** çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur o lā-büd çünki dudaġa düşdi
G2738-1. Dime yoḳ küy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen **dili** şeydā gibi
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı **dilde** yoḳ maḥabbetden eser / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini gel eyleme ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben eylemişem **dil** hedefi
G2741-3. Dehenüñ zārını bu **dilde** nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül **dil** ṣadefin / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / **Dil** almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına irem diyü bu **dil** / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā şāfī
G2760-3. Ṭolanur pā-birehne kūyını **dil** / Nitekim Kaʿbe-i ḥicāz ehli
G2764-4. Gitmedi başından ey **dil** zülfinüñ sevdāsı āh / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu **dil** şeydā mı ki
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey **dil** taḥammül baḥr-iʿummān ol yüri
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey **dil** seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2768-3. Ol **dil** ṭabībi ḳapusı dārü'ş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye mübtelāsını
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu **dil** olmazdı Ferhādı
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser **dili** yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikr ile aġzum şuyı aḳdı
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp **dil** sinesin terkeş ḳodı
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün **dil** şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker **dil** yirde ḳomaz bārını
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine **dil** kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı gibi
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine **dil** oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken şuyı ṭopraġı gibi
G2783-1. Şeb-i hicrānda **dil** iñler nite nāy / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala vāy
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki / Ṣalmasam **dil** mülkine her laḥża ġavġā ḳaşki
G2784-3. Şuʾle-i ʿışḳı yaḳup **dil** mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā ḳaşki
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi **dilümde** āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp **dil** murġını üstine ṣaldı bāzını
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup **dil** rāzını
G2789-3. ʿAceb dīvāne **dil** bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı

G2791-1. Ḥālümi görüp itmedi dilber teraḥḥumı / Günden güne ziyāde ider **dil** taẕallumı
G2791-2. Gülşen içinde ruḫlarını yād idüp gice / **Dil** bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
G2791-3. Zülfin giderürdi ḫüsnini ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀṣıḳlar itdi cān ile **dilden** tenā ʿumı
G2793-3. Ey **dil** ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur **dil** sakāmeti
G2793-4. Ey **dil** mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
G2799-1. Cān ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳine pervāneligi / **Dil** ḳılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı **dil** āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār
Tb1-12. **Dilde** ġamzeñ pāresi gibi yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ **diller** şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki bu **dil** bī-ḳarār olmışdur
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu **dil** cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse **diller** ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı **dilde** hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-4. Laʿlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / **Dil** uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey **dil** niʾdeyin / Ol sebebden irişür ḫālet-i müşkil niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh7-3. Ġam meclisinde **dil** yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi ṣu diyü baña şarāb-ı telḫ
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫᵛāb-ı telḫ / **Dil** ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş / **Dilde** ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḫsāruñla **dil** zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz
Mh9-4. Her seḥer-geh **dil** nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz
Mh9-5. Dostlar siz cān ile **dil** fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp **dil** ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh11-3. Ḳaʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi **dil** miḥrāba ḳarşu oldı ʿuşşāḳa imām
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / Mā-ḥażar ol meclise **dilden** kebābum var benüm
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler **dilde** ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḥālini direm ḥāl o / **Dil** neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh13-2. **Dil** yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde miḥnet ḳalmadı / Ṣol ḳadar çekdüm cefāñı **dilde** ḳuvvet ḳalmadı
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı **dil** ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsun ārıżuñdan gül ḫacil / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda **dil**
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / **Dilde** ol demden berü ġamzeñ oḳı meʾvā ḳılur
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden **dile** ġamlar gelür / Firḳat ü hecrüñle gözden gāh olur demler gelür
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı **dil** anuñ belāsın bilmedüñ
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu **dil** mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-7. Merd iseñ ey **dil** ṣaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh **dilde** āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḥmet **dilde** firḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini **dilde** yazan Mānīlerüz
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ **dil** bir zamān / Vādi-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi **dil** zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / **Dil** yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre **dil** yüzini görse bir naẕar
Mr12-2. Ṣol cefālar kim çeker bu **dil** ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm nʾola ḥālüm bilmezem
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre **dil** vaṣlına anuñ dest-res
Mr13-3. ʿĀṣıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve ḫaḳḳı **dile** ne gelse ṣafā yirinedür
Mr14-3. İder bülbül gibi **dil** āh u zārı / Görem dir bir daḫi sen gül ʿiẕārı
Mr15-7. Ḫasteyem ey **dil** ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola **dilden** hep ġam
Mr18-6. Āh kim dīvāne **dil** varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile **dil** kişverini eyledi cümle ḫarāb
Mr18-9. Zülfini añup bu **dil** olup perīşān aġlasun / Laʾlini fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
Mr19-3. Sīnede yanan dem-ā-dem oddur / Şemʿ-veş **dilümden** çıḳan düddur
Mr19-5. Çeşmüm aġlar dīde-i Ya ḳūbdur / Ṣabr ider **dil** derde ṣan Eyyūbdur
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile **dil** biryān ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Mr21-3. **Dil** ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var **dil** mülki vīrān olmaya / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı **dil** mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şu āʿı görinür gündüz duḫān

Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde **dil** şaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile **dilde** āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr26-7. Eyledüñ cān ile **dilden** derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur **dilde** leheb / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi bu **dil** perīşān olmada / Kendü ḫāline Muḥibbī gibi ḫayrān olmada
Mr27-1. Ṭolaşdı **dil** yine zülf-i nigāra / Ṭutuldı cān ile **dil** ʿışḳ-ı yāra
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre **dil** Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḫāl / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā **dilden** melāl
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu **dil** enīn
Nş4-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara **dil** / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar feryād içün
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm **dilüm** yār feraḥ / Gün ṭulū ʿitdi ki ṣan oldı cihān var feraḥ
D7-2. Yār ḫandān **dil** olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D9-2. **Dil** yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
D18-2. Bir elifce daḥi **dil** bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür **dilde** her dem zehr-i ġam / Defʿ ider vardur anı elde mey-i tiryākımuz
D26-2. Āhuñ oḳına ey **dil** ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḫaẕẕ
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẕarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey **dil** hīç bir merd-i ẕarīf
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı ey **dil** daḥi uṣlanmaz mısın / Ḫʷāb-ı ġafletden uyan hīç olasın ṣanmaz mısıñ
D48-2. Ṣol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya **dil** zevraḳını aldı ol deryā gibi
B4. Bir naẕarla **dil** alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẕa mı var bu **dilüm** hecrüñle biryān olmaya
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle **dil** elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B19. Gider **dilden** raḳībi añma zinhār / Gider dir derd ile ẕikr-i Ḥabāi'ş
B33. ʿIşḳdan kim ki **dilinde** yoḳ eşer / Belki ḫayvāndur anı şanmañ beşer
B35. **Dil** ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı **dil** gözden ṭutar
B44. ʿĀlem āhum sipāhum ġam olaldan / Yürür bu **dil** şeh-i iḳlīme beñzer
B51. Bu **dil** cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse **dile** merḥabā bilür
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse **dilden** ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār
B56. ʿAḳl ser-gerdān u **dil** ḫayrān u gönlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār
B88. **Dil** diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi āşār-ı ʿışḳ
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey **dil** / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ
B121. Esās-ı ʿışḳ **dilde** muḥkem itdüm / Ġam ile derdi cāna hem-dem itdüm
B153. Baġrumı ḫūn itdi firḳat oldı **dil** ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı ṣun
B161. Düşeli baḥr-i ġama **dil** zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz o baḥrüñ kimseler pāyānına
B168. Ḳanı **dilde** ʿışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey **dil** derdüñi
B210. Gider bu **dilden** encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp **dil** gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

dil açmaḳ [1] *bk. göñül açmaḳ*

G1820-7. Çün güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / **Açar dilini** bu ġazel-i āb-dār hem

dil almaḳ [6] *bk. göñül almaḳ*

G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger **diller almaġa** / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G1507-4. **Diller alduñ** evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet meger yoġ imiş īmānuñ senüñ
G1617-3. **Diller alup** her ṭaraf ʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend **diller alup** ʿālemde şayyādam
G2130-3. **Diller alur** her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış ele müjgān oḳın / **Diller almaġa** olur hindū-yı zülfi cevşene

dil baġlamaḳ [43] *bk. göñül baġlamaḳ*

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña **dil baġlamaz** dānā göñül virmez buña ʿāḳil
G82-5. Ey Muḥibbī **baġlamaḳ** dünyāya **dil** lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet ʿālem cüdā
G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez **baġlamasun dil** aña
G194-2. **Baġlıyaldan dil** ṣaçı zencīrine pervāne-veş / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bigāne oldum ʿāḳıbet
G254-2. **Baġladum** zencīr-i zülf-i yāre **dil** Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni gerek ʿāḳil gerek dīvāne ṭut
G435-2. **Baġladı dil** gerçi Leylī zülfine / Bilmedi Mecnūn velī Leylā nedür
G592-1. Şemʿ-i ruḫa kim cān yaka pervāne dimişler / Kim **baġlaya dil** zülfine dīvāne dimişler
G594-1. Kim **baġlar** ise zülfine **dil** mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol da belā olur
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp **dil baġlama** / Sen gözüñ açup yumınca key ṣaḳın dünyā giçer
G806-4. Zülfine **dil baġlayup** itme öñünde iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ başludur
G855-2. Cān u dil ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne gibi yanmaġa **dil baġlayan** bilür
G882-4. Ġırra olup felek dünyāya girüp **dil baġlama** / Ġāfil olma dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G895-1. Zülfine **dil baġladı** göñlüm benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḫüsne yanmaḳ ister cān daḥi pervānedür
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp kim buña **dil baġlar** / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi ṣanmışdur
G1106-1. Görmeden **dil baġladum** āh ol cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz

G1147-1. Dilā **dil bağlamaḳ** her işe olmaz / Maḥabbet gibi hergiz pīşe olmaz
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe **dil bağlamış** / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol dağlamış
G1484-1. Yine siḥr eyledi seḥḥāre zülfüñ / Nice **dil bağladı** bir tāra zülfüñ
G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī zülfine **dil bağlama** / Derd-i serdür ḥāşıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel
G1700-5. Ey Muḥibbī **bağlama** dünyā denīdür **dil** aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1744-1. Ol zülf-i siyeh **bağlaya dil** kīne ne müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini dīne ne müşkil
G1745-1. **Dil bağlamaḳ** ol zülf-i siyeh-kāre ne müşkil / Bil bağlaması göz göre zünnāre ne müşkil
G1852-2. **Bağlayup dil** zülfine geh ḥaṭına ḥayrān olup / Gāh dīvāne vü geh şūrīde bir abdāl olam
G1866-2. Yoġ iken daḥi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḥa **dil bağladum**
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ her kişi **dil bağlamaz** meh-rūlara / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna **bağladı dil** / Ney gibi iñlemeyüp pes ni'delüm
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī **bağlama dil** bī-vefā gerdūn içün
G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüñe **dil bağlamış** Mecnūn belā-gerdideyin
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile **bağladı dil** ṣūret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde birün
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine **dil bağlayup** dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara şu
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā **dil bağladum** cāndan / Anuñ içün dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāne
G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki **bağlaya dili** ol zülfi sünbüle
G2432-5. Mecnūn-ṣıfat ʿışḳ ile dilden dile düşdi / **Dil bağlayalı** Leylī ṣaçı silsilesine
G2464-1. Zülfine **dil bağladum** düşdüm uzun sevdālara / Virmişem kendü elümle başumı ġavġālara
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña **dil bağlama** / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör İskendere
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile zülfine **dil bağladuġuñ** ferd gerek
G2681-1. Zülfine **dil bağladuñ** çünki unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör bendüni
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına **dil bağladum** / ʿĀşıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire öldürmek aña ḫū gibi
G2747-2. **Bağlama** dünyāya **dil** ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ **bağladum dil** ʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi
Mh12-8. Zülfine **dil bağlayan** olur belā üzre belā / Ḥışm ile benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mr30-13. Aldanup **dil bağlamaġa** gel zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına
B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege **dil bağladum** / Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl bağladum

dil ḫānesi [22] *bk. göñül evi, göñül ḫānesi*

G256-4. Dünyāya bugün meyl ideyim dime ḫaṭādur / **Dil ḫānesini** eyleme zinhār mülevveş
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı **dil ḫānesinde** şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim daḥi **dil ḫānesi** pür-nārdur
G563-4. Şu ʿle-i āh ile zeyn itdi yine **dil ḫānesin** / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G608-1. Ḳılan **dil ḫānesin** rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu **dil ḫānesini** / Yine ta ʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür
G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar ta ʿzim idüp **dil ḫānesin** yir gösterür
G1109-4. Şāh-ı ġam **dil ḫānesine** dāimā mihmān olur / Pādişehdür bu ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1160-4. **Dil ḫānesin** naḳş iderüz ḫūn-ı cigerde / Taṣvīr-i ḫayāl idici naḳḳāşlaruz biz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile **dil ḫānesin** rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz ol şem ʿ-i şebistān istemez
G1210-3. Degül ḫāli ġamuñ **dil ḫānesinden** / Bu ʿālemde kişi maḥremsüz olmaz
G1264-4. Ḳonup **dil ḫānesine** leşker-i ġam / Nice yıllar yatur vīrāne olmış
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ vaṣl gencini / **Dil ḫānesini** eyle Muḥibbī ḫarāba baş
G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / Nice **diller ḫānesin** ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ **dil ḫānesine** / Gele īşār çün yaşuñ direm ḳıl
G1916-2. Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ / ʿĀḳıbet **dil ḫānesin** menzilüñe ġam eyledüm
G2136-2. Eyledi **dil ḫānesini** göz yaşı āḫır ḫarāb / Şehr-i dil vīrāne olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2212-3. Ḥasret ile āh senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Ya ʿḳūb-veş **dil ḫānesin** beytü'l-ḥazen
G2214-2. Şāh-ı ġam **dil ḫānesine** her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül ḳıl yolına īşār sen
G2462-4. Yansa bu **dil ḫānesi** her dem ʿaceb midür / Āh itdügimce dāim aña çün şerer düşe
G2680-3. **Dil ḫānesine** gelse ġamuñ sāde ṣanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḥi
D4-2. **Dil ḫānesini** ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / Şun bir piyāle luṭf idüp anı münevver it

dil (ḫānesi) yıḳmaḳ [10] *bk. göñül (evi/ḫānesi) yıḳmaḳ*

G220-4. **Yıḳup dil** kişverin vīrāne ḳılduñ / Ḳanı luṭf u kerem ḳanı ʿadālet
G341-1. Hecr ṭaşın üstüme yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / **Yıḳup dil ḫānesi** eflāke çıḳdı āh-ı gerd
G471-4. **Dil ḫānesini** gāh yapar geh döner **yıḳar** / Ol ṭıflı gör ki āşıḳ ile oynaması var
G1154-5. **Dil ḫānesini yıḳsa** Muḥibbī yine dildār / Anı da yapar böylece mi ʿmār ele girmez
G2668-3. Seyl-i eşküm **yıḳduġınca** dem-be-dem **dil ḫānesin** / Seng-i miḥnetle yapar mi ʿmār gördüm kendümi
G2678-4. **Yıḳdı dil ḫānesini** leşker-i ġam / Temelindeñ bile ḫarāb oldı
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / **Dili** vīrān idüp āḫır **yıḳup** cānı ḫarāb oldum
G2077-1. Biñ kerre **yıḳdı** bu **dil-i maḥzūn ḫānesin** / Āḫır bilürsüz itdi bu ḫāne nişānesin
G2348-4. Şem ʿ-i ḥüsnidür **yıḳan** her dem **dil ü cānum** benüm / Per yaḳar mıydı eger pervāneler nār olmasa
G2752-5. **Dil** kişverini nāz ile **yıḳdı** Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācıġı

dil ḫoş eylemek/itmek [4] *bk. dili şād eylemek/itmek, göñlin ḫoş eylemek/itmek*

G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla **dil ḫoş eyle** gel
G1788-4. **Dili ḫoş idelüm** çemende varup / Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm
G1897-1. Süz-ı ʿışḳı güş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu fenā dārında **dil ḫoş eyledüm**
Mr8-22. Bunuñla **dil ḫoş eylesün** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

dil ḫānesin yapmaḳ [5] Kırılan bir kimsenin (sevgili) gönlünü hoşnut etmek.

bk. göñül yapmaḳ

G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir göñül yapmaḳ revādur Kaʿbeden / Dostum **dil yap** ṭavāf-ı Kaʿbe ḳılma itme ḥac
G471-4. **Dil ḫānesini** gāh **yapar** geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör ki ʿāşıḳ ile oynaması var
G957-3. Egerçi kim **yapar dil ḫānesin** yār / Döner ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin ey dost maʿmūr eyle gel / Kaʿbe yapmaḳca dimişlerdür **yapan dil ḫānesin**
B189. Bunı yazmış yapduġında İbn-i Āzer Kaʿbeye / **Ḫāne-i dil** kim **yapar** olur berāber Kaʿbeye

dil virmek [109] *bk. göñül virmek*

G91-5. **Dil virme** Muḥibbī yüri bu dehr-iʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā
G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına **virmeye dil** / Evveli pest olanun āḫırıdur yine ḫarāb
G341-5. Bī-vefā dünyāya **dil virme** Muḥibbī key ṣaḳın / Çünki bildüñ bivedür **dil vire** mi hīç aña merd
G344-4. Būyına aldanma **dil virme** bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G354-5. Muḥibbī zülfine **dil vireliden** / Yürür dīvānedür Mecnūn-minend
G357-4. Ey göñül zülfine **dil virdüñ** ʿaceb dīvānesin / Birʿaceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G435-5. Bu Muḥibbī **virmedi** dünyāya **dil** / Merddür her cünbişi merdānedür
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ reng ü būyına / Bārī **dilüñi virür** iseñ bir nigārā vir
G520-3. Dünyāya ṣaḳın aldanuben **virme** aña **dil** / Maġrūr olayım dimeʿömr bād-ı hevādur
G619-7. **Virmese** dünyāya **dil** itmeñ Muḥibbīʾye ʿaceb / Çünki anuñ her ne eylerse işi merdānedür
G670-5. Muḥibbī gül yüzüñe **dil virelden** / Öter bülbül gibi zārılıḳ eyler
G673-5. Birʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī **virme dil** / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G703-1. **Dil virüp** zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ yiridür itse göñlüñ āhlar
G717-5. Ey Muḥibbī **virme dil** dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G735-1. Ṣaçı zencīrine kim **dil vire** dīvāne olur / Ṣemʿ-i ḥüsnine de kim cān yaḳa pervāne olur
G767-1. Zülfi zencīrine kim **dil vire** dīvāne giçer / Ṣemʿ-i ruḫsārına kim per yaḳa pervāne giçer
G794-5. Sevme her-cāyi güzel **virme** Muḥibbī aña **dil** / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G806-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın **dil virme** dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G815-4. **Dil virme** key ṣaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G908-3. **Dil virme** didüm zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin işler
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç **dil virmez** zene meyl eylemez merdāneler
G1016-4. **Virme dil** dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / Ṣoñra cevr eyler saña giryān olursın ol güler
G1019-4. İster idüm ṣabr idem **dil virmeyen** meh-rūlara / Līk görsem ol periyi iḫtiyār elden gider
G1059-3. Naḳd-i **dil virüp** metāʿ-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam ḥāṣıldurur
G1065-3. Zülfine ṣaḳın **dil vireyin** dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1067-3. **Dil virdüm** eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1073-4. Sen ṭururken kime **virem** benʿaceb **dil** bülbülin / Kāyināṭuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī **dil virüp** aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā ki maʿnāsındayuz
G1123-4. Zülfine **dil vireli** ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1139-5. ʿĀṣıḳuz ʿālemde ammā **virmedük** bir ḫūba **dil** / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña **dil virmesün** kimse ki dünyā pāydār olmaz
G1171-6. Göñül virme bu dünyāya Muḥibbī / Ki **dil virür** buña hīç ādem olmaz
G1241-1. **Dil virelden** zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / Meclis içre söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1269-5. Leylī ṣaçına **dil vireli** bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh imiş
G1285-3. Yüzüñi kimdür görüp **dil virmeye** / Dest-i ḳudret-çünki taṣvīr eylemiş
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa **virdüm dil** naḳdini bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G1517-2. Dir idüm **dil virmeyem** ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1585-1. **Dil virelden** bende oldum bulmadum āzādelik / Müşkil işdür dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1638-1. **Dil virme** ser-i zülfine dīvāne degülseñ / Cān yaḳma ruḫ-ı şemʿine pervāne degülseñ
G1682-1. **Virme dil** sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel / Ey göñülʿālemde gel bu mācerādan vāz gel
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine **dil vir** belāda ol / Yaʿni bunuñla şevḳuñı artur şafāda ol
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur **dil virme** perī-zāde gel
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya **dil virme** Muḥibbī sen sen ol
G1754-5. Pür-cefāya niye **virürdüñ** Muḥibbī **dil** didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G1821-1. Saña **dil virdüm** bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1909-1. Şīrīn-lebine **dil vireli** derd-nākıyam / Ferhād-veş bu kūh-ı belānun helākıyam
G1928-3. Naḳd-i **dil virüp** metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Üstine cān virmek ile ola kim ḳāyil ḳılam
G1932-5. **Dil virmegil** Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G2015-5. Ziver-i dünyāya **dil virme** Muḥibbī key ṣaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pire-zen
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm **dil virdüm** aña yār-ṣādıḳ ṣanı ben
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna **dil virüp** / Kūh-ken gibi belā kūhında ṣeydā eyleyen
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / Aña **dil virsün** hemīşe kendüzin zār isteyen

G2072-5. Muḥibbī **virmeyem** dirdüm **dili** meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin / **Dil virüp** bir māh-rūya şive vü nāz isteyen
G2090-5. Aldanup dünyāya **dil virme** Muḥibbī ḳıl ḥaẕer / Kimse yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2092-1. Bilmedüm **dil virmiş** oldum zülf-i ʿanber-sāya ben / Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah **virmedüm** ʿālemde **dil** dünyāya ben
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı **virmeye dil** kim göre illā gözin
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı **dil** meyle sebūya **virmesün**
G2185-4. Şaḳın dünyāya **dil virüp** içinde āşiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey gönül pervānesin / Zülfi zencīrine **dil vir** dil ʿaceb dīvānesin
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş / **Virmeseydüm dil** Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2338-1. Kim ki **dil virdi** zülf-i cānāne / Lāzımıdur ki ola civāne
G2338-6. Bivedür gel cihāna **dil virme** / Zene gönül virür mi merdāne
G2361-2. Şaçuña **dil vireliden** benefşe / İrem dir kendin deste deste
G2366-5. Cān u **dil virme** gel şayd idemezsin dilberi / Şayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña **dil virdüm** yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2403-3. Öldürür āḫır seni **dil virme** bir şīrīn-lebe / Ey gönül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa **dil virmek** igen āsāndur meh-rūlara
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim **dil vire** bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet gönül perīşān olmaya
G2414-2. **Dil virelden** zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādi-yi ġamda yürür zencīr ile āvāre de
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine **dil virdüm** düşüp kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār sevdüm tāzece
G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir çār ḳaşı gelmişe / Kimseler **dil virmesün** hergiz tırāşı gelmişe
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / **Dil virdi** meger bir yüzi envāre benefşe
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / **Virmez dili** ben ölürem ol intiẓār ile
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında başı gelmişe / Hīç kes **dil virmesün** ol çār ḳaşı gelmişe
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim **dil vire** / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2470-7. Ey Muḥibbī **virme** dünyā-yı ʿacūze **dil** ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ile ʿavrat ere
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp **virdüm** çü **dil** ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteş e
G2490-5. Bir vefāsuz yāre **dil virdüñ** Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2496-5. Muḥibbī **virme dil** dünyā denīdür / Meşeldür kim gerekdür ġayret erde
G2497-5. Her kim ki gönül virdi aldandı bühtāna / **Dil virme** Muḥibbī aña sen ʿālem içinde
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña **dil virme** ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe **dil vire** Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar çāk idüben dāmen-i kūh-sāre düşe
G2503-5. Kim ki **dil virmez** cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2511-5. Muḥibbī **virme dil** dünyā denīdür / Vefā yoḳdur bilürsin çünki zende
G2550-1. **Virme dil** dehre ṣaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāşa
G2553-2. **Dil virüp** dünyāya ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḫvāce gibi her ḳumāşın itmese baş üstine
G2555-5. **Virme** dehre **dil** ṣaḳın itmez vefā olʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol daḫi senden giçe
G2568-1. ʿIşḳa **dil virdüm** ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş bu mācerālar başuma
G2568-5. **Vireliden** bu Muḥibbī bir ṣaçı Leylāya **dil** / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar başuma
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya **dil virenler** derd alur derd üstine
G2593-5. Ey Muḥibbī **virme** bu dünyāya **dil** / Saña in ʿām eylemez illā belā
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine **virdi** Muḥibbī **dil** / Rūşen güni ʿaceb degül anuñ ki şām ola
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye **dil virmeyüp** olmaḳ gerekdür ner gibi
G2657-2. **Virmeyince** bir ṣaçı Leylāya **dil** Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳılmadı bu cān u dil bünyādını
G2658-6. Dünyāya **virmez** ol **dilini** almaz iʿtibār / Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını
G2667-2. **Dil viren** medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür Īsi gibi
G2668-1. Gül yüzine **dil virelden** zār gördüm kendümi / Derde bildüm çāre yoḳ nā-çār gördüm kendümi
G2672-5. **Virme** Muḥibbīʿışḳ-ı mecāzīye **dil** ṣaḳın / Baḳ cān göziyle görinür āḫır nedāmeti
G2687-4. İḳrar ḳılur būseye **dil virdüñ** egerçi / İnkāra gelür ṣoñra ṣaḳın cānunı peydi
G2701-5. Nevʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī **virme dil** / Anı bilenler dimiş dünyā ʿacūze bir ḳarı
G2721-3. **Dil virürsin** zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u **dil virdüm** ben ey meh-rū saña
D38-1. **Dil virmişem** çünki ol ḳaşı kemāne ben / Olsam belā ḥadengine ṭañ mı nişāne ben
B28. Nice er **dil virdiler** görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola gönül virmez bilür kim bivedür
B71. Ziver-i dünyāya **dil virme** ṣaḳın ey bü'l-heves / ʿÖmr bir yildür giçer nedür buña bunca heves
B160. ʿĀlem içre var iken maḥbūblar / Ebleh oldur **dil vire** maḥbūbeye

dilden çıḳarmamaḳ [2] Sevilen kimseyi unutmamak. *bk. gönülden çıkarmamak* (TDK, 2011: 964)

G2488-7. **Çıḳarma** dāimā tevḥīdi **dilden** / Anuñla varasın ola ki sīne
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı **dilden çıḳarma** / Ki ola tā ki maḥzen aña sīne

dili şād eylemek/itmek [4] *bk. dil ḫoş eylemek/itmek, gönlin ḫoş eylemek/itmek*

G320-1. Ẕikr ḳıl laʾl-i lebin **eyle** bu ġam-kīn **dili şād** / Zülfine baġla gönül tā bulasın ʿömr-i ziyād
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn **dilümi şād ideyin** / Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu **dilümi şād idesin**

G2545-4. Yārab ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından elüm / Rūz-ı maḥşerde anuñla **dilümi şād eyle**

dil-i āb-gīne [1] Billur gönül.

G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek atasın seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı bu **dil-i āb-gīnemüz**

dil-i āgāh [1] Uyanık/bilgili gönül.

G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓīr **dil-i āgāhımuz** vardur

dil-i āşüfte [2] Aşüfte gönül.

G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu **dil-i āşüftemi** / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür baña bu çarḫ-ı felek / **Dil-i āşüfteye** pend eylediler itmedi kār

dil-i āteş-feşān [1] Ateş saçan gönül.

G2387-1. Yaḳdum cihānı bu **dil-i āteş-feşān** ile / Āh eyledükce ʿālemi ṭutar duḫān ile

dil-i āzāde [1] Hür gönül.

G2421-1. Bilmedi virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara / **Dil-i āzāde** düşer idi varup dāmlara

dil-i āvāre [6] Serseri gönül.

G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu **dil-i āvāre** meded / Öliser derdi ile irmeden ol yāre meded
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine ʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem kim **dil-i āvāre** gider
G830-3. Yiridür dir isem şīrīn lebüñe / Ki Ferhāde **dil-i āvāre** beñzer
G1209-1. ʿIydda nicelerüñ irdi eli yāre henüz / Ḳaldı ortada dirīġā **dil-i āvāre** henüz
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda eyler bülbül-i dil nāleler / Göklere irişdi feryādı **dil-i āvārenüñ**
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur anuñ şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin bu **dil-i āvārecügi**

dil-i ʿāşıḳ [2] Âşık gönül

G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz **dil-i ʿāşıḳda** yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca **dil-i ʿāşıḳ** perīşāndur

dil-i bī-ʿār [1] Arsız gönül.

G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu **dil-i bī-ʿārı** gör

dil-i bī-bāk [2] Korkusuz gönül.

G1165-3. Dilde peykānuñ ḳalur geldükce ġamzeñ oḳları / Anuñ içün oldı āhen-dil **dil-i bī-bākımuz**
B70. Tīrüñe ḳarşu varur her dem **dil-i bī-bākımuz** / Yārelerden ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākımuz

dil-i bī-çāre [4] Çaresiz gönül.

G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / Bu **dil-i bī-çārenüñ** ḥālini ey le bir yaña
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿni yüzine gāhi sirişk / İşbu maʿnīden **dil-i bī-çāre** her dem ġam ḳapar
G2170-1. Ey **dil-i bī-çāre** itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her Nāzenīn
B17. **Dil-i bī-çāre** yanup ʿışḳ odına / Gözümden ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ḥasret

dil-i bīmār [4] Hasta gönül. *bk. dil-i ḫaste*

G123-4. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından **dil-i bīmāruma** / Ey ṭabīb-i cān neden göndermedüñ bir kez cevāb
G352-4. Cürʿa-i laʿlüñ içen ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler iseñ bu **dil-i bīmāre** meded
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key ża ʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu **dil-i bīmāruma**
G2493-4. İstedüm ey dil ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẓar derdā **dil-i bīmāruma**

dil-i bīmār-ı Muḥibbī [1] Hasta gönüllü Muhibbi.

G1537-5. **Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye** şifā itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳānūnuñ

dil-i bī-tāb [1] Güçsüz gönül.

G680-4. **Dil-i bī-tāb** u ṭāḳat nice çeksün / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿaceb bār-ı girāndur

dil-i cömerd [1] Cömert gönül.

G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş ile cānın / Nigārā bu **dil-i cömerdümi** gör

dil-i çāre [1] Gönlün çaresi.

Mr1-15. Bu **dil-i çārei** sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi ol miskini āzād itmedüñ

dil-i derūn [2] Gönlün içi.

G988(a)-5. Yāre varup dün gice **dil-i derūnı** ʿarż eyledüm / Ḫᵛāba vardı gözleri yanında şan efsānedür

G1235(b)-2. **Dil-i derūn** sīne-i ṣad-çākde ḳılmaz ḳarār / Murġ pervāze gelür ṭurmaz uşancaḳ ḳafes

dil-i dildār [1] Sevgilinin gönlü.

G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ Yārab **dil-i dildāruma** / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma

dil-i dīvāne [46] Deli gönül.

G408-2. Bend iden her dem **dil-i dīvānei** Mecnūn-ṣıfat / Ol ṣaçı Leylī nigāruñ gīsū-yı dil-cūyıdur
G464-3. Zülfinüñ zencīrini almış ele / Bu **dil-i dīvāne** boynına ṭaḳar
G528-5. Bu Muḥibbī'nüñ **dil-i dīvānesin** / Rūşen iden mihr-i ḥüsnüñ tābıdur
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu **dil-i dīvāne** kendin ner ṭutar
G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu **dil-i dīvāne** ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G634-3. Didüm **dil-i dīvāneye** āḫır olıcaḳ cā / Zencīr-i ser-i zülfi ile çāh-ı żeḳandur
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh **dil-i dīvāne** boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G743-5. Ey Muḥibbī kim ḫalāṣ eyler **dil-i dīvānei** / Boynına zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / **Dil-i dīvānei** gör kim nice şīrāne giçer
G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey **dil-i dīvāne** ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / **Dil-i dīvānei** gör kim yine dāim anı gözler
G988(b)-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh **dil-i dīvāne** boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm ki ḳamu bu **dil-i dīvāne** içündür
G1082-1. Tīredür zülfüñ ġamından bu **dil-i dīvānemüz** / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu **dil-i dīvānemüz**
G1082-3. Şemʿ-i ḥüsnüñe yanaldan bu göñül pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ ögredür gör bu **dil-i dīvānemüz**
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu cān u göñül / Dostlar hüşyār ola şanmañ **dil-i dīvānemüz**
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi vādī göñül eglencesi / Degme yirlerde ḳarār itmez **dil-i dīvānemüz**
G1235(a)-1. Ḥākipāyın başuma tāc itmek itdüm mültemes / Gör **dil-i dīvānei** kim salṭanat eyler heves
G1237-3. Düşmemişken ana raḥmine daḫi Mecnūnı zār / Zülf-i Leylā'dan **dil-i dīvānemüz** āgāh imiş
G1265-1. Dil urup dilber yine zülfin girih-gīr eylemiş / Bu **dil-i dīvāneye** tedbīr-i zencīr eylemiş
G1266-1. **Dil-i dīvāne** dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur vāy ne bend olmış
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / **Dil-i dīvāne** deprenmez şanasın pāy-bend olmış
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey **dil-i dīvāne** daḳ / Cānumı pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1447-3. Çün **dil-i dīvānesi** itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi benüm boynuma daḳ
G1562-1. Gül yüzini görmeyelden dostlar cānānenüñ / Ḳalmadı bülbül gibi şabrı **dil-i dīvānenüñ**
G1655-6. **Dil-i dīvānei** żabṭ idemezler / Meger zencīr ola boynuma kākül
G1672-1. Boynuña daḳ zülf-i zencīrin **dil-i dīvāne** gel / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle gel
G1808-2. Bu **dil-i dīvāneme** ol dem benüm dermān olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki bu **dil-i dīvāne** bend olam
G1893-2. Bu **dil-i dīvānem** ile eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm benüm
G1900-2. Bu **dil-i dīvāne** ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp tā derd ile çāk-ı girībān olmayam
G1930-4. Ṭaḳaldan boynuma zencīr-i zülfi / **Dil-i dīvāneme** hīç yoḳdur ārām
G1952-5. Bir ṣaçı Leylāya bend idüp **dil-i dīvānei** / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile **dil-i dīvāne** itmişdür / Dükendi ṣabr ileʿaḳlum daḫi yanumda yoḳ varum
G2001-3. Bir ṣaçı Leylāya bend olmış **dil-i dīvāneyem** / Göñlümüñ tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylesem
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey **dil-i dīvāne** hīç buʿālemde uşlanmaz mısın
G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda günāh / **Dil-i dīvāneme** baḳma beni maʿẕūr eyle
G2386-4. Didi dilber bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan da **dil-i dīvāneye**
G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum **dil-i dīvānei** / Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2587-5. Didi dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan da **dil-i dīvāneye**
G2623-3. Çoḳ zamān sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken / **Dil-i dīvāne** āşikār itdi
G2653-1. Diñlemedüñ ey **dil-i dīvāne** kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm ṣaçı zencīrine / Bir **dil-i dīvāne** ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2782-3. Dostlarʿayb eylemeñ ayruḳ **dil-i dīvāneye** / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ bāġı gibi
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm ki deste destedür / Anuñ içün bu **dil-i dīvāne** aña bestedür

dil-i efkār [1] Efkarlı gönül.

G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu **dil-i efkāruma**

dil-i endūh-mend [1] Gamlı, kederli gönül.

G2265-5. Nice pā-māl ola diñ yāre Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde **dil-i endūh-mendin** gözlesin

dil-i enīn [1] İnleyen gönül.

G2453-2. Hicrān şebinde dost ger ṣorarsañ nedür-ḥāl / Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum **dil-i enīne**

dil-i ġam-dīde [3] Gam görmüş, kederli, tasalı gönül.

G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi bu **dil-i ġam-dīdeme** ġamlar gelür
G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun bu **dil-i ġam-dīde** anı ḳāl ider

Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu **dil-i ġam-dīde** yanar yaḳılur

dil-i ġam-ḫʷāre [2] Kederlenen, tasalanan gönül.

G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu **dil-i ġam-ḫʷāre** meded
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün bu **dil-i ġam-ḫʷāre** ṣevḳ

dil-i ġam-kīn [5] Kederli, tasalı, hüzünlü gönül. *bk. dil-i ġam-nāk*

G299-1. Bu **dil-i ġam-kīnümi** ṣanmañ ṣarāb eyler feraḥ / Leblerin ẕikr eylesem ol laʿl-i nāb eyler feraḥ
G506-1. Dil ü cān cūş ider ol lebleri aḥmer geliser / **Dil-i ġam-kīnümi** ṣād itmege dilber geliser
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu **dil-i ġam-kīni** āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup ṣād eyledüñ
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki açar her **dil-i ġam-kīni** ṣaḥrā-yı çemen
G2515-1. Nice bir tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme / Atıla seng-i melāmet yā **dil-i ġam-kīnüme**

dil-i ġam-nāk [4] *bk. dil-i ġam-kīn*

G376-2. İsterem kim bu **dil-i ġam-nāki** idem ṣādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḥi beter ġam-nākdur
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu **dil-i ġam-nāke** gelür / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu **dil-i ġam-nāke** çıḳar / Dūd-ı dil āhum ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G1165-1. Gülmedi ʿālemde bir gün bu **dil-i ġam-nākumuz** / Bilmezüz ne gösterür daḥi ʿaceb eflākümüz

dil-i ġam-zede [1] Gama uğramış gönül.

G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / Ey **dil-i ġam-zede** ol serv-ḳadi yāda getür

dil-i gümşüde [1] Telef olmuş, yitik gönül.

G2312-2. Çeşmüñle **dil-i gümşüdemi** ḫālüñe ṣordum / Biri ḳılup ebrūya işāret biri gīsū

dil-i ḫaste [1] *bk. dil-i bīmār*

G734-1. Ṣordı dilber bu **dil-i ḫaste** içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur

dil-i ḫūn-pāş [1] Kan saçan/döken gönül.

Mh10-9. Ey Muḥibbī bu **dil-i ḫūn-pāşumı** göstermedür / Sīne çākinden içümi ṭaşumı göstermedür

dil-i kec [1] Eğri gönül.

G86-1. Ey **dil-i kec** ṭoġrı yola baḳsana / Çünki gösterdi ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña

dil-i maʿmūr [1] Şen gönül.

G2037-6. Genc-i vaşlın bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün bu **dil-i maʿmūrdan**

dil-i maḥzūn [6] Hüzünlü gönül.

G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu **dil-i maḥzūn** aḳar
G849-1. Giryesin ebr-i bahāruñ dīde-i pür-ḫūna ṣor / Nālesin raʿduñ ṣorarsañ bu **dil-i maḥzūna** ṣor
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu **dil-i maḥzūn** añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu **dil-i maḥzūn** içün
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin **dil-i maḥzūn** / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile gülgün
En1-7. Ḫı Ḫayālüñ **dil-i maḥzūnumı** mesken ṭutalı / Beni dīvāne ḳılupdur baña ne ġayret ü ār

dil-i Mecnūn [7] Mecnun'un gönlü.

G34-4. Leylī şaçına çünki ṭolaşdı **dil-i Mecnūn** / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G560-2. Beni bend itdi ol zülf-i siyāha / **Dil-i Mecnūn** hemīşe yasta ḫoşdur
G1068-2. Leylī zülfüñi fikr ideli senüñ / **Dil-i Mecnūn** ʿaceb ki şeydādur
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu **dil-i Mecnūn** mest / Yarına varın virdi kendin ʿuryān eyledi
G2714-4. **Dil-i Mecnūna** te'şir eylemez pend / Ḳabūl eyler özine çün belāyı
G2761-3. Ey şaçı Leylī **dil-i Mecnūna** yüz göstermeyüp / Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni
G2771-1. Leylī zülfüñ **dil-i Mecnūnı** şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi

dil-i mecrūḥ [1] Yaralı gönül.

G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur **dil-i mecrūḥuma** / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ

dil-i meftūn [1] Tutkulu gönül.

G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse **dil-i meftūn** içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün

dil-i mehcūr [2] Terk edilmiş gönül.

G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp düşdüm belā şaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu **dil-i mehcūrdan**
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Şaḳınursın yā nedendür bu **dil-i mehcūrdan**

dil-i miḥnet-zede [1] Kedere uğramış, kederli gönül.

G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / Ol sebebden **dil-i miḥnet-zede** pür-ġam görinür

dil-i miskīn [1] Miskin gönül.

G449-1. Her ḳaçan fikrimüz ol kākül-i müşkīne gelür / Elem ü derd ü belā bu **dil-i miskīne** gelür

dil-i Muḥibbī [1] Muhibbi'nin gönlü.

G180-5. **Dil-i Muḥibbī** iñiler dolābdur / Gözlerüm gözekleri dökdükce āb

dil-i nāşād [1] Kederli, gamlı gönül.

G2067-1. **Dil-i nāşāduma** ʿışḳuñ yolın irşād ideyin / Yaʿni göñlümi belā vü ġama muʿtād ideyin

dil-i pür-derd [3] Dertli gönül.

G1008-1. Gelüp cānā **dil-i pür-derdümi** gör / Sirişk-i germ ü āh-ı merdümi gör
G1446-1. Gelüp cānā **dil-i pür-derdüme** baḳ / Sirişk-i sürḫ u rūy-ı zerdüme baḳ
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu **dil-i pür-derdi** bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin kesi bu derdüme tīmār iñledüm

dil-i pür-ġuşşa [1] Tasalı gönül.

G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem şāfi cevāb / Bu **dil-i pür-ġuşşamı** āh ol cevāb eyler feraḥ

dil-i pür-ġam [1] Gamlı gönül.

G308-1. Devrānçün itmedi bu **dil-i pür-ġamı** feraḥ / Sāḳī piyāle şun ki ider ādemi feraḥ

dil-i pür-tāb [1] Parlak gönül.

G1075-5. Genc-i ʿışḳun çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün **dil-i pür-tāb** iñiler

dil-i rind [1] Rint/derviş gönül.

G2622-2. İçelden bir ḳadeḥ ʿışḳuñ meyinden / **Dil-i rindüm** der-i ḫummāre düşdi

dil-i rüsvā [1] Rezil gönül.

G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḥabs olmış **dil-i rüsvāyı** baḳ / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı baḳ

dil-i şad-pāre [1] Yüz parça, paramparça olmuş gönül.

G355-4. Dūr ḳılma gül yüzüñden bu **dil-i şad-pārei** / İtmesün tā şubḥ olınca āh u efġānlar meded

dil-i saḫt [1] *bk. dil-i seng*

G1153-1. Yıllar giçer üftādeye dilber naẓar itmez / Beñzer ki **dil-i saḫta** āhum eṣer itmez

dil-i seng [4] Taş yürekli. *bk. dil-i saḫt*

G449-2. Seyl-i eşkümle eṣer itmedi ābum yili āh / Bunca yıldur ṭoḳınur ol **dil-i sengine** gelür
G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbī'nüñ saña itmez eṣer / Kim **dil-i senginüñe** pūlād u mermer imrenür
G915(a)-3. Ṭurra-i müşkīn Ġamze-i ḫūnīn / Ol **dil-i sengin** Ol leb-i laʿlin
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol **dil-i senginüñe** kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek

dil-i sevdā [1] Gönlün sevdası.

G588-4. **Dil-i sevdāyı** kim ister irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler

dil-i sevdā-zede [2] Sevdalı gönül.

G324-1. Her zamān eyler **dil-i sevdā-zede** dildārı yād / Anuñ içündür olur günden güne ʿışḳum ziyād
G635-2. Ey **dil-i sevdā-zede** zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden şanma ḳaṣdı ġayridür

dil-i sūzān [5] Yanık, ateşli gönül.

G1628-4. Her ki ʿāşıḳdur yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz ol **dil-i sūzān** gerek
G2203-4. Gice şanmañ ki felekde görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür **dil-i sūzānumdan**
G2520-1. Cāme-i fānūsdur sīnem **dil-i sūzānuma** / Ḳanlu yaşum ḫil'at olmışdur ten-i ʿuryānuma
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḫi beter yaḳar **dil-i sūzān** beni
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi **dil-i sūzān** / Devrān getürüb bir deriyi sīneme yaḳdı

dil-i şūrīde [13] Perişan gönül.

G492-3. Ey **dil-i şūrīde** bülbül gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G994-5. Muḥibbī n'ola ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / **Dil-i şūrīde** bülbüldür yüzüñ gül gülsitānumdur

G1135-4. Ṭutuşup şemʿ ruḥı şevḳine pervāne gibi / **Dil-i şūrīde** olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1226-6. Ḫʿāba varmışken nigāruñ nergis-i mestānesi / Ey **dil-i şūrīde** efġān eyleme gel sesi kes
G1473-2. Gül yüzüñ üzre yine zülfüñ perīşān eyleyüp / Bu **dil-i şūrīdemi** āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma ey **dil-i şūrīde** sen deryā-dil ol
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu **dil-i şūrīdei** / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1900-3. Zār zār ol ey **dil-i şūrīde** var nālişler it / Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde cānuñ virmedün / Ey **dil-i şūrīde** ol günden berü şermendesin
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey **dil-i şūrīde** sen çün bir gül-i aḥmerdesin
G2115-1. Żāyiʿ itme ey **dil-i şūrīde** gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer gūş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2723-4. Ol gül-i raʿnā ġamından giceler bülbül gibi / Ey **dil-i şūrīde** arturdun fiġān u zāruñı
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmek neden / Bu **dil-i şūrīdenüñ** baġrını ḳan itmek neden

dil-i şeydā [12] Deli gönül.

G552-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / Bu **dil-i şeydā** kimüñ dīvānesidür kim bilür
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış **dil-i şeydāyı** gör
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa nʾola boynuma nigār / Gördi dīvāneligi bu **dil-i şeydāya** düşer
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış **dil-i şeydāyı** gör
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ **dil-i şeydā** çeker / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G1123-1. Ḥüsn ile ey şaçı sünbül seni Leylā bilürüz / **Dil-i şeydāyı** daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ **dil-i şeydāya** baḳ
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı nʾeylesün çünki **dil-i şeydāda** yoḳ
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç **dil-i şeydā** ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / **Dil-i şeydā** gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2667-1. Sīnede ʿışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine bu **dil-i şeydā** gibi
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu **dil-i şeydā** gibi

dil-i ʿummān [1] Gönül okyanusu.

G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün diyü anı **dil-i ʿummāne** ṭapşırdum

dil-i vīrān [5] Yıkık, harap gönül. *bk. dil-i vīrāne*

G422-5. Genc-i vaşlını Muḥibbī arayup bulmayasın / Ġayr yirde arama ol **dil-i vīrānda** yatur
G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden anı meger bu **dil-i vīrānumdur**
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu **dil-i vīrānımuz**
G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden ey ġam **dil-i vīrānumı** / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi **dil-i vīrān** vaṭan

dil-i vīrāne [12] *bk. dil-i vīrāne*

G1013-4. Genc oldı vişāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu **dil-i vīrāneme** beñzer
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem berḳ urur kāşānemüz / Ṣanasın bir ejder olmışdur **dil-i vīrānemüz**
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı **dil-i vīrānemüz** / Meh gibi bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1434-5. **Dil-i vīrānede** çünki bulınur genc-i vişāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1461-5. **Dil-i vīrānede** çünki bulınur genc-i vişāl / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1285-5. Leyl-i zülfüñ bu **dil-i vīrānenüñ** / Bend idüp boynuma zencīr eylemiş
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu **dil-i vīrāne** gel
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ vişāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme ṭoġrı **dil-i vīrāne** gel
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ vişāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ **dil-i vīrāne** gel
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i vişālüñ / Āḫır arayup bu **dil-i vīrānede** buldum
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i vişālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelseñ **dil-i vīrāneye**
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i vişālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelsen **dil-i vīrāneye**

dil-i Yaʿḳūb-veş [1] Hz. Yakup'un gönlü gibi.

G231-2. Olupsın Yūsuf-ı Mışriden ayru / **Dil-i Yaʿḳūb-veş** maḥzūnam ey dost

dil-i zār [1] Zavallı gönül.

G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu **dil-i zārum** ḳomaz

dil ü cān [63] Hulûs-ı kalp.

G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḥi **dil ü cāna** / Ne ġam tiryāk-ı laʿlünden olur her laḥẓa em peydā
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ **dil ü cān** ile meyl itdüñ / Elüñ şunma ḥaẓer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G207-3. Ṣaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / **Dil ü cān** anda çün mihmāndur ey dost
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret **dil ü cān** itmegi ṣaldı sipehi dost
G320-3. Düşüp ayaḳlara pāmāl ola nice **dil ü cān** / Ger perīşān ide ol zülf-i girih-gīrini bād
G352-3. **Dil ü cān** ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G360-4. Hecr elinde nʾola ṣorsañ **dil ü cān** ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẓ
G414-2. **Dil ü cān** ḫaste olmışdur lebüñ dārüʾş-şifāsından / Buyur şāfi cevābı ṣun aña çün leblerüñ emdür

G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı **dil ü cāndan** gelür
G506-1. **Dil ü cān** cūş ider ol lebleri aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber geliser
G506-5. Ey Muḥibbī **dil ü cān** yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şem ʿī münevver geliser
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu **dil ü cān** sendedür / ʿIşḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G560-1. Göñül derd ü ġam ile ḫaste-ḫoşdur / **Dil ü cān** zülf ile peyveste ḫoşdur
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler **dil ü cān** / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G584-7. **Dil ü cān** ile bu pendümi gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur ṣūr
G590-3. **Dil ü cāndur** metā ʿı ʿışḳ erinüñ / Alurlar ṣoñra tār u mār iderler
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı **dil ü cān** / Ey Muḥibbī meger ol şerm-i şeb-efrūz gelür
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīne de buldı **dil ü cān** / Birbirinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G816-2. **Dil ü cān** gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup anda göñül şād eyler
G852-2. Fiġān ola ṭurra-i hindū elinden / **Dil ü cāndan** beni ol ḳıldı ol dūr
G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker bu **dil ü cān** mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār
G949-1. Çin-i zülfüñde didüm niçün **dil ü cān** baġlanur / Didi kāfir destine girse müselmān baġlanur
G966-4. Gerekmez seyr-i ṣaḥrāsı ne ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden **dil ü cānum** uṣanmışdur
G971-5. Bu Muḥibbī **dil ü cān** yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G985-5. Muḥibbī sīne de peykān-ı yārüñ / Müdām olsun **dil ü cān** merhemidür
G1045-4. Bendiden ser-pā **dil ü cānı** müdām / Hīç degül bildüm ki kām-ı zülfidür
G1111-5. Muḥibbī āh ʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamı ʿışḳundan olmasun **dil ü cānum** cüdā hergiz
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda **dil ü cān** uyumaz / Gice seyyāre ṣayar dīde-i giryān uyumaz
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun cāna **dil ü cāndan** ḥaẕẕ
G1326(a)-1. Almaz **dil ü cān** sensüz bu mülk-i cihāndan ḥaẕẕ / Alur **dil ü cān** ḳuvveti sen ḳuvvet-i revāndan ḥaẕẕ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña ṣu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā **dil ü cānını** yaḳ
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest **dil ü cānum** ḫarāb itdüñ / Beni sen odlara yaḳduñ yiter nāz u ʿitāb itdüñ
G1524-1. Maḥabbet çün ezel cānāne ṣaldun / **Dil ü cānı** yaḳup hicrāne ṣaldun
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben **dilü cānuñ**
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa **dil ü cān** olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim işi pervānenüñ
G1673-5. Eger fermān iden sensin **dil ü cān** der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne ṭapşırdum / Velī ṣoñra **dil ü cānı** der-i cānāne ṭapşırdum
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa **dil ü cān** / Selāmet ḳala yiter baña dīnüm
G1920-7. Şi ʿrümüñ sūzı ile yansa ʿaceb mi **dil ü cān** / Yana odlara Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / Velī sen serv-i ra ʿnāya **dil ü cāndan** esīr oldum
G2035-1. Cāmi ʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā ḳaş olsun / **Dil ü cān** ile aña secde ḳılan baş olsun
G2208-4. Ey ṭabībüm **dil ü cān** ḫastesiyem derdüñ ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2288-5. Pervāne gibi şem ʿ-i ruḫ-ı yāre Muḥibbī / Yaḳdum **dil ü cān** giçüben bāl ü perümden
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından **dil ü cān** ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2308-5. **Dil ü cān** ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / Nice mekkār nice ʿayyār nice cā-dūdur bu
G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez ol zülfü nergis / Ḫayāl ile **dil ü cān** oldı ṣayru
G2339-5. Ruḫları şevḳine yaḳup **dil ü cān** şem ʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2398-1. Kim çıḳar başa şehā zülf-i siyeh-kāruñ ile / Oda yana **dil ü cān** āteşi ruḫsāruñ ile
G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından **dil ü cānum** olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış kebūterdür ṣanasın dest-i lāçine
G2505-5. **Dil ü cānum** ṭabībi sen ṭururken / Kime ʿarż ideyim derdümi kime
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol **dil ü cāndan** giçe / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2647-3. Ġam ḫānelerinde **dil ü cān** aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile **dil ü cān** öle yazdı
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun şem ʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol **dil ü cānı**
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān **dil ü cānuñ** mu ʿaṭṭardur bugün
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum **dil ü cāndan** beri
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa **dil ü cān** yana gibi / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr17-2. Jeng-i ġamdan **dil ü cān** āyīnesin pāk idelüm / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr27-9. Beni āşüfte ḳılan dil-rübādur / **Dil ü cān** yolına anuñ fedādur
D23-2. Öldügiyçün **dil ü cān** la ʿl-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışāṣ
B23. Umar Ḫusrev şeker şīrīn lebinden / **Dil ü cāndan** cüdā bī-çāre Ferhād
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / **Dil ü cān** derdine la ʿlüñ ṣorarsam ʿayni rāḥatdur

dil [24] *T.*

bk. dil uzatmaḳ, dilden dile düşmek, dilden gidermemek, dilden gitmemek, dile getürmek, dillerde destān eylemek, dillerde destān olmaḳ, diline almaḳ, ḥāl dili, ḳuş dili

(dilden [1], dili [1], dilinden [7], dillerde [1], diline [1], dilleri [1], dilini [1], dilinüñ [1], dilüm [2], dilümde [3], dilümüzden [1], dilüñden [4])

1. İnsan ve hayvanatın ağzındaki maruf uzuv ki gıdayı yutmaya ve bağırmaya ve bilhassa insanda tekellüme yarar, lisan, zeban. (Ş. Sami, 2010: 252)

G50-3. Viṣāl-i ḥüsnüñi şey'ullah itdüm / **Dilüñden** gelmedi bir söz meger lā
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem saña / Gelmez **dilüñden** ey ṣanem illā cevāb-ı telḫ
G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīṣi ṣanma **dilümde** fesānedür / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür
G505-3. N'ola efʿī gibi her dem ṣoḳarsa cümle insānı / **Diline** ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn **dilinden** dürrle meknūn aḳar
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz **dilinden** medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil **dilüñden** ḳoma eşʿārı / İşidenler diyeʿāri şiʿr saña müsellemdür
G623-1. Her gice sensüz **dilüm** ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G636-1. Ḳaçan şemʿüñ **dilinden** vaṣf-ı ḥüsnüñ istimāʿeyler / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne semāʿeyler
G1127-2. Öldürürseñ daḥi gelmez **dilümüzden** lā dimek / Dostum ʿIşḳuñ yolında biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār **dilinden** / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var **dili** ol sünbülüñ
G1564-5. Ey Muḥibbī şiʿrüne taḥsīn idüp ehl-i ḥıred / Söylenen **dillerde** şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḥan / Anı gelmezdi **dilinden** böyle bir rengīn ġazel
G1816-3. Ṣanma ki senden uṣanam ey bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile **dilüm** itseñ dilüm dilüm
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun **dilüñden** eyle āh aḫşam
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / **Dilinden** ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ **dilinden** pür-günāham ben
G2291-3. **Dilümde** ḳalmadı taḳrīre ḳudret / Benüm gör ḥālümi ey baḫt-ı meymūn
G2471-5. Laʾl oldı ey Muḥibbī ẕü-fünūnuñ **dilleri** / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile
G2574-4. Dime göñlüñe de sırrını zinhār / Çıḳan **dilden** düşer lā-büd ḳulaġa
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aşma anı / Çün yazılmaz **dilinüñ** deftere cürm ü günehi
Mr28-10. Dün gice bu söz **dilümde** ṣubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. Mumun içerisinde yer alan ip.

G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şemʿüñ **dilini** n'ola eger kim kese miḳrāż

dile getürmek [2] Belirtmek, anlatmak, açıklamak, ifade etmek. (TDK, 2011: 662)

G1629-1. **Getürmez** idi Fürs ehli **dile** ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi biñ kimse añlamaz / Yā ben nice **getürebilem** derdümi **dile**

dil uzatmaḳ [6] Bir kimse veya bir şey için kötü söylemek. (TDK, 2011: 662)

G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ **dil uzatmış** / Şemʿüñ dilini n'ola eger kim kese miḳrāż
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuna ḳarşu senüñ **dil uzatmasa** / Kesdürmez idi meclis içinde zebānı şemʿ
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / **Dil uzatmasa** gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp **uzatma** hergiz **dil** / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G2473-2. **Dil uzadup** her ḳılum söyler derūnum ḥālini / Şerḥalar kim aġız açа sīne -i ṣad-çākda
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / **Dil uzatma** kimsenüñ ḥaḳḳına sen sūsen gibi

dilden dile düşmek [3] Hakkında dedikodu yapılmak. *bk. dile düşmek* (TDK, 2011: 662)

G2366-2. Unudıldı Vāmıḳ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası / Söylenür ʿālemde ḳıṣṣam **düşmişem dilden dile**
G2432-5. Mecnūn-ṣıfatʿışḳ ile **dilden dile düşdi** / Dil baġlayalı Leylī şaçı silsilesine
G2778-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / Rüsvā-yı cihān oldı vü **dilden dile düşdi**

dilden gidermemek [1] Sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak. *bk. dilinden düşürmemek* (TDK, 2011: 663) *bk. dilden gitmemek*

G218-1. **Dilden giderme** söyleye dur dāsitān dost / Ola ki gūşuña remz-i zebān dost

dilden gitmemek [10] *bk. dilden gidermemek*

G4-2. **Gitmesün** nām-ı şerīfün bu **dilümden** dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur cān bulur andan şafā
G6-1. **Dilüñden gitmesün** her demde sübḥān / Ki oldur ḳullaruñ derdine dermān
G182-5. **Gitmesün dilden** Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü cānuñ ola mest
G223-1. Giceler **gitmez dilümden** tā seḥer-geh āh dost / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı āgāh dost
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / **Gitmesün** hergiz **dilüñden** ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G1439-1. ʿĀşıḳuñ **gitmez dilinden** hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar arż u semāyı ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ
G2133-5. **Gitmesün dilden** giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın sen meger şeyṭāndan emīn
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / **Dilüñden gitmesün** hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2699-1. **Dilüñden gitmesün** ẕikr-i İlāhi / Anuñla bulasın tā gizlü rāhı
G2702-5. Hidāyet ister iseñ sen Muḥibbī / **Dilüñden gitmesün** bir laḥẓa Hādī

dillerde destān eylemek [1] *bk. dillerde destān eylemek*

G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm bu derdümi **dillerde destān eyledüñ**

dillerde destān olmaḳ [5] Herkes tarafından konuşulur olmak. *bk. dillere destan olmak* (TDK, 2011: 664) *bk. dillerde destān eylemek*

G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / Söylenen **dillerde** şimdi cümle **destānumdurur**
G462-3. Leylī ṣaçuñı cānā daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm çün **dillerde destāndur**
G687-1. Āṣıḳam ʿışḳ içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen **dillerde** tāze şimdi **destānumdurur**
G823-5. Düşdi Muḥibbī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / Şimdengirü **dillerde** ol Mecnūnleyin **destān olur**
G1896-1. Ṭopṭolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm / Söylenen **dillerde** şimdi **dāsitānumdur** benüm

diline almaḳ [2] Sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak. *bk. dilinden düşürmemek*. (TDK, 2011: 663)

G2026-4. Tek **almasun diline** zāhid melāmet ehlin / Dārü's-selām içinde varsun selāmet olsun
G2374-4. **Alup** bir mü'minüñ adın **dilüñe** eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre

dilā [155] *Far*. Ey gönül.

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür **dilā** / Egnüñe ḫil'at yiterken bir palās ü bir'abā
G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al **dilā** yolında ḳıl ġılṭān aña
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi yücelt āh'alemin / Gördi lāyıḳ 'alem ü ṭablı **dilā** şāh saña
G115-5. Ser-i zülfini çevgān itse dilber / **Dilā** sen daḫi eyle başuñı ṭūp
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı **dilā** sen de eyle ṭūp
G150-3. Her ne ekerseñ **dilā** āḫır biçersin sen anı / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G160-1. Ḳıl **dilā** cām-ı ḫoş-güvārı ṭaleb / Çemen ü āb-ı cūybārı ṭaleb
G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim nā-yābdur / Virmek Allāhuñ **dilā** sen ḳıl ṭaleb
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / **Dilā** bu dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen de **dilā** başunı meydāne ilet
G202-1. **Dilā** baḳ rah-ı ʿışḳ ġāyetde tengest / Nişīb ile fırāzı cümle sengest
G205-1. Eger dirseñ ḥuẕūr idem **dilā** ḳıl dāimā 'uzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G211-2. Ebr-i āhuñla **dilā** kesme gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut
G219-4. Ṣan'at-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma **dilā** gel sen dest
G230-3. Dār-ı dünyāda **dilā** bir loḳmaya gel ḳāni ʿol / Bir mekesle nitekim eyler ḳanā'at 'ānkebūt
G253-3. **Dilā** şevḳ ile bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G280-1. **Dilā** Mecnūn-ṣıfat 'uryan oluban pīrehenden geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen gel kefenden geç
G280-5. **Dilā** aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden hem dikenden geç
G285-5. Mārdur zülfi **dilā** ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur la'l-i lebüñden yaña kaç
G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden **dilā** müşk-i Ḫutenden geç / Görüp gülzār-ı ḫüsnüñi yiter ṣaḥn-ı çemenden geç
G316-4. Sāġar alsa meh-rūlar destine / Sen ṣürāḥī-veş **dilā** eyle sücūd
G329-2. Melūl olma **dilā** ġam gelse her dem / Cihānda kimse yoḳdur ġamdan āzād
G350-7. **Dilā** dermānı ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün hecr ile mu'tād
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz **dilā** ol seng-dil / N'ola ḫālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G466-2. 'Āşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle **dilā** ṣubḥ u mesā ikide bir
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger **dilā** / Çeşmüm elümde ṣan ṭolu la'l-i līn-piyāledür
G495-2. Çal sīne ṭablını 'alem-i āhı çek **dilā** / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter
G509-4. Fāsid hevāya virme **dilā** gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu gīsūları müşk-bāre vir
G515-1. **Dilā** şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḫāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G538-1. **Dilā** ḳat eylemek ʿışḳuñ yolını ṣanma āsāndur / Belā derbendidür yolları rīk ü beyābāndur
G617-3. **Dilā** mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki şīr-i jiyān gözler
G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz **dilā** saña atalardur
G636-5. **Dilā** gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice dürlü metā' eyler
G700-3. Na'l-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse n'ola / Ekşeri na'lüñ **dilā** naḳşı türāb üstindedür
G714-2. **Dilā** cellād-ı çeşminden ḫaẕer ḳıl / Nice ḳanlar döker ol bī-emāndur
G762-2. **Dilā** bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḫāżır güvāhıdur
G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / **Dilā** baḫre seferde çün ḫaṭar var
G797-3. **Dilā** çün ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür āh itme zinhār
G921-7. **Dilā** maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẕar ḳılsan hemān bir iki sā'atdür
G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme **dilā** kim ḫücrede yārān uyur
G957-6. **Dilā** ölsen ne ġam ger ġamzesinden / Dirildür çün lebi īsā-nebi-var
G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin **dilā** şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḫallin istersen **dilā** gel anı benden ṣor
G1052-3. **Dilā** mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġam ḳara şālum var
G1077(b)-2. 'Āşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle **dilā** ṣubḥ u mesā ikide bir
G1081-1. Aġyārsuz 'ālemde **dilā** yār ele girmez / Gülşende nitekim gül-i bī-ḫār ele girmez
G1147-1. **Dilā** dil baġlamaḳ her işe olmaz / Maḥabbet gibi hergiz pīşe olmaz
G1154-1. Cehd itme **dilā** yār-ı vefā-dār ele girmez / Ṣanma ki velī cevr ü cefākār ele girmez

G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / Didüm ki **dilā** nāleler it yār ele girmez
G1157-3. Niçün eylersin **dilā** fikr-i ẕeḳan dīvānesin / Bu meşeldür hīç kimse meyl-i zindān eylemez
G1208-3. Şād ol **dilā** ki añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1208-4. Bir gördi yine itleri ile bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa **dilā** uşlulardanuz
G1219-3. **Dilā** yitmez mi bir peşmīne-jende / Ni'desin isteyüp dībā vü aṭlas
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler **dilā** gel eyle ses / Kārbān çünkim revān ola fiġān eyler ceres
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme **dilā** / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme anda ses
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle **dilā** ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre **dilā** ger urasın cān terkini / Olasın Küh-ı ʿademde ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken **dilā** āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
G1295-1. Yār-ı şirindür **dilā** şeftālū-yı laʿle iriş / Āfitāb-ı ḥüsn ile bulmışdurur ol perveriş
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre **dilā** ben ġavvāş
G1313-3. Yaşum ki **dilā** ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybuñ cihānda āşikār / Sen daḫi ṭutma **dilā** bir kimsenüñ ʿaybına semʿ
G1357-4. Başuña alduñ **dilā** sen bu cihān ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1361-1. Āşıḳ iseñ terk-i cān it urma lāf / Merd olanlardan **dilā** gelmez ḥilāf
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına **dilā** / Şol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1406-1. Dimezem saña **dilā** meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ **dilā** / Ṭyd-ı vaṣlın gözleyüp ebrūları āyīne baḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen **dilā** şu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum bu cihān / Bilmek isterseñ **dilā** İskender ü Dārā'ya baḳ
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah kim **dilā** maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ
G1489-2. **Dilā** āh eyleyüp dökme gözüm yaş / Şaḳın kim fāş olur Rāz-ı nihānuñ
G1489-4. Virüp cān naḳdini bir būse alduñ / **Dilā** şād ol ki olmaya ziyānuñ
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uşlanmaduñ **dilā** / Saña neler ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ şafāsını **dilā** her nā-kes / Baña şor lezzetini dünyede derd ü elemüñ
G1509-4. Gözlerüm yaşı eşer itmedi yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda **dilā** olur mı te'şirüñ senüñ
G1534-3. Düşmeyen baḫr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / Bilmege anı **dilā** ḫaylice idrāk gerek
G1560-2. **Dilā** gel iḫtirāz eyle şaḳın bu nefs-i ẓālimden / Şaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḫnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi **dilā** bir üştür-ı ner görmedük
G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine düşdüñ belālara / Başdan çıḳara seni **dilā** bu hevālaruñ
G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı **dilā** vaʿde vefā ister iseñ
G1576-1. İñleden çarḫı **dilā** feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm degül her şeb şerāruñdur senüñ
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki **dilā** ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa dirler sefer gerek
G1597-3. Çekdüñ **dilā** derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1600-1. **Dilā** ʿışḳ ile çün meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā ne girdüñ
G1600-2. **Dilā** zülf ü zeneḫdānı ucından / Nice kez bend ile zindāne girdüñ
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki **dilā** rāmuñ senüñ
G1654-3. Şanma āsān **dilā** maʿreke-i derd ü ġamı / ʿIşḳ ile ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl
G1679-1. **Dilā** cevr ü cefāyı sen vefā bil / Gelürse derd ü miḫnet de devā bil
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca **dilā** hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı tīz giçer bir dem degül
G1693-1. Saña kim didi **dilā** kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it **dilā** / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1701-5. Nāḫun ile gel **dilā** sen daḫi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḫażrete / Görürem sen de **dilā** ḫavf u recā eksük degül
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur **dilā** nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen ol
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ leşker **dilā** āhuñ ʿalem ḳıl
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / **Dilā** gel şoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1843-1. **Dilā** gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1910-4. **Dilā** ġavvāş olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi maʿni-i şıʿrüm ābdār itdüm
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden **dilā** ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1930-3. **Dilā** zer gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen de ḳalmaya ḫām
G1982-4. **Dilā** iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḫall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki **dilā** rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben
G2025-1. **Dilā** deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile şun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda **dilā** derd ü belā aş olsun
G2041-4. **Dilā** ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḫaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḫi ol demden **dilā** ḫacletde hem şermendesin
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi **dilā** var fāriġ ol / Ben daḫi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı **dilā** ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme **dilā** sen pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2079-3. Metā ʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / **Dilā** çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2081-1. Lāleler gibi **dilā** sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḫazān olmaḳ muḳarrerdür / **Dilā** giç bu cihānuñ gülsitānından bahārından
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben çün ü çirādan / **Dilā** sen daḫi giç bu hūy u hādan
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġduġını / Ger murāduñsa **dilā** sen anı serden şor sen
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında **dilā** sen daḫi Mecnūn olasın

G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle **dilā** nicesi ġuldan çıḳasın
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet **dilā** ḥīç ḳalmadı serden
G2168-4. **Dilā** saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2173-1. Pend gūş itme **dilā** alma eleʾār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2176-1. **Dilā** cānān gerek cānı niʾdersin / Ser-i zülfinsüz īmānı niʾdersin
G2195-2. İster iseñ ki **dilā** açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma ṣaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre **dilā** nā-çār ile eglen
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün **dilā** ger giçesin / Yarın anda umaram kevṣer ṣarābın içesin
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse **dilā** aldanma gel / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim didi **dilā** ol ipde cānbāz olasın
G2285-1. **Dilā** bir serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān pāyına ṣu gibi aḳarsın
G2294-1. Çeşmi cellādı **dilā** almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle **dilā** sen de gelüp zūr eyle
G2347-1. **Dilā** rūşen naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı vardur īmāna
G2427-1. Hīç revā mıdur **dilā** sen böyle cāy-ı ābda / ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫᵛābda
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẓar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it **dilā** ṭapusına
G2444-1. **Dilā** ṣabr it cefā vü cevr ü rence / Ümīdüñ dut iresin vaṣl-ı gence
G2458-6. Olma maġrūr **dilā** kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ gibi bu ʿOṣmān iline
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma **dilā** aña kār ide
G2505-4. **Dilā** ṭopraġa ṣalduñ dürr-i eşki / Teraḥḥum itmedüñ bir ḳaç yetīme
G2521-4. Güller bitirüp çevremi yaşum çemen itdi / Seyr eyle **dilā** göñlüñ açılsun çemenümle
G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde **dilā** bülbüli gel lāl eyle
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / **Dilā** gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme **dilā** mu ʿālece / Ṣanma lebinden özge saña kimse em ḳıla
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭoptoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle **dilā** içmege peymāne gerekse
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem baṣduñ **dilā** dünyā gibi / Āḫıruñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi
G2615-4. **Dilā** gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā ṣunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / **Dilā** gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ **dilā** kesme ṣaḳın peyverdüñi
G2688-1. **Dilā** çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / **Dilā** fikr eyleʿālemde ecelden kim emān buldı
G2756-3. Gelse cefā vü cevr **dilā** olma muẓṭarib / Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı
G2756-2. Ciger ḫūnını nūş eyle **dilā** çeşmün ḳabaġından / Ṣaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise nāṣī
Mh1-3. Yaraşur saña **dilā** ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken **dilā** āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ **dilā** ol nev-cevāna / Urur ḫışm ile el tīr ü kemāna
D30-1. Çün ḳadem baṣdun **dilā** meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf
D32-1. **Dilā** ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun aña ney gibi āheng
B65. **Dilā** cānāne cānın virmeyince / İrişmez kimsene maṭlūba hergiz
B168. Ḳanı dildeʿışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / **Dilā** seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına

dil-ārā [3] *Far.* Gönlü tezyin eden yani hoşlandıran, dilber. (Ş. Sami, 2010: 253) *bk. kūy-ı dil-ārā, serv-i dil-ārā, yār-ı dil-ārā, zülf-i dil-ārā*

(dil-ārāmı [2], dil-ārāmum [1])

G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı baña / Ḳomadı hecr āteşi hergiz **dil-ārāmı** baña
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil budur kāmum benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı **dil-ārāmum** benüm
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm ṣun cāmı bayram ertesi / Tā bula āvāre **dil-ārāmı** bayram ertesi

dil-āver [5] *Far.* Gözüpek, mücadeleci, yürekli, cesur. (Steingass, 1892: 531)

(dil-āver [2], dil-āverdür [1], dil-āverdür [1], dil-āverem [1])

G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī **dil-āverem** / Her söz ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār / Ele tīġ almış **dil-āverdür** ki ḳaṣdı cānedür
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne **dil-āver** degül midür
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir **dil-āverdür** bu göñlüm ey perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu sine ṭabl-bāzıdur
G1034-7. Muḥibbīʿışḳ ārāmı baş u cāna / Gerekdür kim ola ʿāşıḳ **dil-āver**

dil-āverlik eylemek [1] Kahramanlık yapmak.

G2290-5. Muḥibbīʿışḳ meydānın görüp **eyle dil-āverlik** / Ṭariḳ-i ʿışḳdurʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

dil-āvīz eylemek [1] Gönüle asmak, gönülde asılı tutmak.

G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın **dil-āvīz eyleyem**

dil-bend [2] *Far.* Çekici, güzel sevgili... (Steingass, 1892: 532)

(dil-bend [1], dil-bendini [1])

G354-1. Müselmānlar yine bir şūḥ **dil-bend** / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān bend
G1260-4. Başına şancup çiçek zeyn eylemiş **dil-bendini** / Bir gören tācına ya ʿni dürr ü gevher baġlamış

dilber [180] *Far*. Gönül alan, cezb-i kulûb iden, mahbûbe, maşuka. (Ş. Sami, 2010: 253)

bk. ʿārıż-ı dilber, āsitān-ı dilber, būy-ı ser-i zülf-i dilber, cām-ı laʿl-i dilber, cemāl-i dilber, cevr-i dilber, çeşm-i dilber, dāmen-i dilber, dest-i dilber, dilber-i ʿālī-cenāb, dilber-i bedr-ay, dilber-i cān, dilber-i fettān, dilber-i dil-sūz, dilber-i ḫūn-ḫᵛār, dilber-i Keşmir, dilber-i mihr, dilber-i raʿnā, dilber-i ṭannāz, dilber-i tersā, esb-i dilber, ġam-ı dilber, ḫadd-i dilber, ḫāk-i pāy-ı dilber, ḫaṭṭ-ı dilber, ḫayāl-i dilber, hümā-yı zülf-i dilber, ḥüsn-i dilber, ḳadd-i dilber, kākül-i dilber, kūy-ı dilber, laʿl-i dilber, laʿl-i leb-i dilber, laʿl-i nāb-ı dilber, leb-i dilber, pāy-ı dilber, reh-güzār-ı kūy-ı dilber, ruḫ-ı dilber, rūy-ı dilber, seg-i dilber, sevdā-yı zülf-i dilber, şem ʿ-i cemāl-i dilber, şem ʿ-i ḥüsn-i dilber, ṭavāf-ı kūy-ı dilber, vaṣl-ı dilber, viṣāl-i dilber, vuṣlat-ı dilber, zülf-i dilber

(dilber [178], dilberde [1], dilberden [2], dilberdür [1], dilbere [5], dilberi [5], dilberler [3], dilberlere [1], dilberleri [1], dilberlerüñ [6], dilbersin [8], dilberüm [13], dilberümden [1], dilberüñ [73])

G21-6. Laʿl-i nābuñ **dilbere** oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf aña
G27-5. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemāli nūrına / Şem ʿ-i ḥüsne çün Muḥibbī didi **dilber** yan baña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḥışm ile **dilber** didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi **dilber** bir uzun efsāne söylersin baña
G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī **dilberüñ** / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı baña
G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol **dilberüñ** / Nūḥ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña
G115-5. Ser-i zülfini çevgān itse **dilber** / Dilā sen daḥi eyle başuñı ṭūp
G116-4. Bir dem ārām eyle ey **dilber** gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G118-5. Yaḳısardur āteş-i ruḥsārına **dilber** seni / Ey Muḥibbī bir gün öñdin āteş-i ruḥsārın öp
G126-5. Ḥüsn-bāġın şaḳlayup zāġ u zaġandan **dilberüm** / Aşup anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb
G130-2. Dün gice giçdi uyur şandı beni **dilber** didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun **dilber** serüñ / Fırṣat el virduḳca maḥfī zülfinüñ çevgānın öp
G147-4. Naḳd-i cāna almış iken **dilberüñ** bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G147-5. Daḳdı **dilber** gūşına bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol **dilber** niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G173-5. Ḳānī ʿidüm düşde görsem dirdüm ey **dilber** seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫᵛāb
G193-2. Bī-vefā **dilberlerüñ** ʿahdinde yoḳdur hīç şebāt / Anda kim ʿahd olmaya olur mı īmānı dürüst
G195-5. Kim ki vaṣl isterse **dilber** didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları üstinde ḫāli **dilberüñ** / Şanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele **dilber** ḳadeḥ
G303-1. Sāḳī olup meclise alsa ele **dilber** ḳadeḥ / Cān baġışlar mürde-dil olanlara yek-ser ḳadeḥ
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden **dilberüñ** / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G305-4. Cümle ʿuşşāḳı ḳatl eyledi **dilber** didiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña ẓulm-i şarīḥ
G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli ḫaḳḳa dehānın **dilberüñ** meygūn ḳadeḥ
G324-2. Sāġarı **dilberden** alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād
G329-1. Dirīġā ḳılmadı **dilber** beni yād / İdersem rūz u şeb ben n'ola feryād
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / **Dilberüm** ālemde varum hem nigārumdur nemed
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer **dilberüñ** / Büy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden leẕīẕ
G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse **dilberi** ġāyet de şīrīn sözlüdür
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma dilden mi **dilberden** midür
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey **dilber** / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G423-1. Ruḫların her dem baña **dilber** gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber ṣorsam da mermer gösterür
G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat tā iresin / Ruḫlarında **dilberüñ** iḳbāl ü devlet bestedür
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu şanʿatı / **Dilberüm** her dem baña resm-i ʿanāyı çekdürür
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn **dilberlerüñ** ayaġına yüz süri var
G474-5. Nite gül eṭrāfını ṭutar Muḥibbī ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur **dilberlere** aġyār yār
G475-1. **Dilberüñ** gördüm libāsını çü al üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G479-4. Açılur gül gibi **dilber** ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G485-1. Kim ki bir **dilber** sevüp ẓāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G486-2. Şalınan iki ṭarafdan **dilberüñ** kākül degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın gezdürür
G506-1. Dil ü cān cūş ider ol lebleri aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege **dilber** geliser
G507-1. Göñül bir **dilbere** meftūn olupdur / Anuñçün bu ciger pür- ḫūn olupdur

G517-5. Gül yüzi vaṣfını **dilber** işidüp benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i gūyā giçer
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey **dilber** / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek **dilbere** / Her ne söz kim söylese efsūn ile efsānedür
G559-4. **Dilberümden** nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G567-4. Düşnām ile añsa eger **dilber** benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil şafālanur
G568-1. Āh bir **dilber** ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp **dilber** didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḥālüm ṣora **dilber** benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa ol **dilber** / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G602-3. Didüm ey **dilber** vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G619-5. Didüm ey **dilber** neden ʿuṣṣāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G620-3. Eger başına ol **dilber** cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz dilā saña atalardur
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol **dilber** tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı yine **dilber** / Bu ʿāṣıḳı yine helāk eylemek ister
G663-1. ʿĀrızın ʿarż itse **dilber** āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı geldükde velī āḫır belā-yı cān olur
G664-5. Gerçi **dilber** gösterür ʿuṣṣāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşerʿāṣıḳ da istiġnā ṣatar
G667-1. Dil sīnem içre ġamze oḳına nişānedür / **Dilber** cefālar itmege taʾlīm-i ḫānedür
G675-3. Didüm ey **dilber** neden āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / Dise **dilber** kūyum içre baña derbānumdurur
G690-3. Gönlümi zencīr-i zülfinde görenler **dilberüñ** / Didiler kim baş ile ḥüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp **dilber** ṣalınsa serv-tek / Yüz sürer ayaġın öpmege bu çeşm-i eşk-bār
G704-1. Ḫaddi üzre her ḳaçan zülfini **dilber** ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görseʿaḳlın ṭaġıdur
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini **dilber** didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı **dilber** işide anı da rām olur
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki **dilber** raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān teʾşirler
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi **dilber** yine / Yüzini āyīne vü laʾlini şekker gösterür
G734-1. Ṣordı **dilber** bu dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı **dilberüñ** olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār ṣır
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı **dilber** boynuma / Bu Muḥibbīʾyi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G752-4. Olam ḳanber gibi o gice piyāde / Süvār olsa ḳaçan **dilber** ʿAli-vār
G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül şu **dilber** kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G765-1. Her ḳaçan **dilber** gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī **dilberüñ** nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G775-2. Didüm ey **dilber** olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür **dilber** Muḥibbīʾye ne ġam / Līk çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G783-5. Görüp **dilber** Muḥibbī eşk ü rūyum / Hemān meyl itdi gördi sīm ü zer var
G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey **dilber** / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī **dilberüm** yā ḳaşludur
G820-1. **Dilberüñ** ʿārızını görmege dil māyil olur / Çāre ne zülfi gelür gün yüzine ḫāyil olur
G829-1. Āh kim şīvelerle **dilberler** / Kim göre veyā melek dirler
G833-3. Dirler ki ider **dilber** olan būseye iḳrār / Didüm ki bu ne olmayıcaḳ bu ne suḫandur
G842(b)-1. Seng-i cefāyı her yaña **dilberler** atdılar / ʿĀṣıḳlaruñ zücāce-i ḳalbin üşütdiler
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem nʾola ey **dilber** seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni **dilberüñ** dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G875-1. Gāh olur **dilber** şeb-i zülfin muʿanber gösterür / Geh döner gün yüzini açup münevver gösterür
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp **dilber** egerçi āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḥāl ider
G933-4. Yoluñda ölmek ey **dilber** saʿādet / Bu dehr-i bī-vefā için ne ġamdur
G934-1. Cevr ider **dilber** baña ṣanur ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur
G937-1. Nʾeyledüm nʾitdüm bu ben miskīne **dilber** kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuṣṣāḳa **dilber** gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī nice **dilber** ḳoculur / Bunı kim diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür
G947-4. Lebleri üzre görinen **dilberüñ** bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G950-5. Ruḫlariyle lebleri żikrin ider dil **dilberüñ** / Anuñ için bu Muḥibbī laʾl ü gevher-sāz olur
G968-1. Yine dil bir **dilberüñ** ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G973-5. **Dilberüñ** cevr ü cefāsından göñül olmaz ḫalāṣ / Ey Muḥibbī çāre ne başuñda çünki yazudur
G980-2. Derdi ile ḫoş giçer dil **dilberüñ** / Derdüme ṣanma devāsı ḫoş gelür
G980-6. Ey Muḥibbī ʿāleme şāh olmadan / **Dilberüñ** olmaḳ gedāsı ḫoş gelür
G983-3. Nişār itmege **dilber** ayaġına / Gözüm yaşı anuñçün sīme beñzer
G1001-1. Āh bir **dilber** ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1013-3. Gösterdi yine şemʿ-i cemālin didi **dilber** / ʿUṣṣāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer
G1025-4. Ḫadengin gönderür **dilber** bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1045-5. Ṣubḥdur yüzi Muḥibbī **dilberüñ** / Gicesi beñzer ki şām-ı zülfidür
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi **dilber** dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī 1eblerinden **dilberüñ** / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar
G1062-3. Yandursa nʾola şemʿ-i ruḫına beni **dilber** / Şemʿüñ daḥi pes yanduġı pervāne içündür
G1067-5. İti çulini ṣordı Muḥibbī didi **dilber** / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1071-1. **Dilberüñ** zülfinde baġlu nice bin şeydāsı var / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var

G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol **dilber** aġzından düşer / Ṣanki söyler ṭūṭīdür kim sükker aġzından düşer
G1092-1. Giçdi yıllar āh **dilber** göñlümi yād eylemez / Ṣāh kim ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1104-4. Nāz ile el ursa **dilber** zülfinüñ çevgānına / Ḳanġı bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1105-1. **Dilber** benümle bir dem olduġı yoḳdur olmaz / Mūnīs perīye ādem olduġı yoḳdur olmaz
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / **Dilberüñ** çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G1129-1. Özini baña **dilber** hem-ser itmez / Nice kerret dimiş ammā dir itmez
G1142-6. Didüm ey **dilber** nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem **dilber** / Sürer ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1153-1. Yıllar giçer üftādeye **dilber** naẓar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta āhum eşer itmez
G1156-3. Ḥayālüñ gitmez ey **dilber** gözümden / Gerekmez dü-cihānı baña sensüz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī **dilberüñ** āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1187-2. Ġamze oḳların kemān ebrūlarından dem-be-dem / Atsa **dilber** ʿāşıḳuz ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi **dilber** ṣād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1225-2. Didüm dile ki zülfine meyl itme **dilberüñ** / Dīvānedür ni'dem ki eşer eylemez nefes
G1234-4. İşigüñde **dilberüñ** saña gedā olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā ḳılma heves
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini **dilber** girihler bağlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder bağlamış
G1264-5. Muḥibbī ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm āh / Yanında **dilberüñ** efsāne olmış
G1265-1. Dil urup **dilber** yine zülfin girih-gīr eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol perī / Sevmek ḳatında **dilberüñ** ulu günāh imiş
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı **dilberüñ** bir söz imiş
G1282-2. İgen raʿnāsın ey gün yüzlü **dilber** / Naẓirüñ görmedüm ben ey ḳabā-pūş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse **dilber** tīrini / Anı taʿẓim eyleyüp dilden aluban cāna aş
G1309-2. Ġamzesin gönderdi **dilber** cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine tīrini virsün ʿıvaż
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī **dilberüñ** / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1316-1. Didüm ey **dilber** nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye **dilber** / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḥaẓẓ
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin **dilber** didi / Ey Muḥibbī bes ne ḥācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1352-4. Ḥaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin **dilberüm** / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā **dilberlerüñ** yolında hep oldı telef
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā **dilberde** ʿināyet yoḳ
G1394-3. Gelse ḳıyāma **dilber** beñzetme serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1408-6. Lebüñ ẓikrinden ey **dilber** be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḥayrānlıḳ
G1417-5. Ġamze oḳıyla baġrumı itdi delik delik / Baġlandı ḳaṣdüme yine **dilber** ṣadaḳ ṣadaḳ
G1477-2. Ḳatı göñli **dilberüñ** beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye hīç nefʿi seng-i ḫārenüñ
G1525-3. Siyāh eyler felek āyīnesini / Ṣaḳın āhından ey **dilber** ġarībüñ
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm **dilber** didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide **dilber** sen de keşf-i rāz ḳıl
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey **dilber** beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey Muḥibbī **dilberüm** / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne dil
G1717-4. Didi **dilber** ḳıl naẓar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey **dilber** bugün gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına irdüñ Muḥibbī **dilberüñ** / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem göñül
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi **dilber** gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1739-1. Sensüz ey **dilber** baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1739-2. **Dilber** oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān eksük degül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi ṣanmañ ki **dilber** ḫālüme ḫandān degül
G1751-3. Didüm ey **dilber** dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı ḫāżırsan hemān meydāne gel
G1791-3. Ṣeb-i hecrüñde ey **dilber** ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ ṣādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini **dilberüñ** bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile **dilberlerüñ** yolında ammā ṣādıḳam
G1842-3. Ḥayret aldı **dilberi** gördi cünūnum ḫāleti / Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey **dilber** yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine sāġar **dilberüñ** / İçmeyince sāġaruñ ḳanını hergiz ḳanmayam
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri sengi **dilberüñ** / Bālin idem birini birin pister isterem
G1930-1. Dirīġā olmadı **dilber** baña rām / Beni ḳıldı cihān ḫalḳına bed-nām
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde **dilberüñ** / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise **dilber** sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G1978-7. Dimiş **dilber** işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G1992-2. Gel bir naẓarcıġ eyle didüm baña **dilbere** / Ṣanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm
G1996-5. Bugün ʿām itdi **dilber** niʿmetini / Muḥibbī Ḳays-veş şındı çanaġum
G2000-4. Hezārān luṭf ile **dilber** baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez **dilber** / Ciger ḫunın ṣaçup yir yir bitürdüm gül ʿiẓār oldum
G2005-8. Gördi **dilber** bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir **dilberüñ** / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey **dilber** ki başdan pür-günāhum ben
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol **dilberi** / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḫūrdan
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile **dilber** cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın

G2051-7. Ey Muḥibbī zārılığum işidüp **dilber** dimiş / Eksük itme nāle ḳıl ey bülbül-i gūyā-yı men
G2059-1. Virmezem dünyālar **dilberlerüñ** derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ʿālemīn
G2088-3. **Dilberüm** nāzik-bedendür yaraşur gülden ḳabā / Pīrehen olsa münāsib aña berk-i yāsemin
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi **dilberüñ** ḳosun gerekse ḳazısın / Men ʿolınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki **dilber** ḥüsnile / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen **dilberüñ** / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma **dilber** didüm / Ölmeden itdüm beḥamdullah kākül şoḥbetin
G2136-1. **Dilberüm** gösterse ḥaddin sünbül-i sīrābdan / Ẓāhir olur şan cihān ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2144-1. Yapdı şanmañ ḳaşrını kūyında **dilber** ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen başdan
G2145-2. Yañılup **dilber** baña bendem dise / Şādılıḳdan başmayam pā der-zemīn
G2166-4. Uş dimiş **dilberüm** beni kilābını şanup / İtmedüm hergiz sürūr illā ki ben bu uşdan
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ n'ola gūşuña ey **dilber** / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2201-4. Ruḫlarında ḥaṭ görüp āh eyledüm **dilber** didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḥayāl itmek neden
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur **dilber** / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey **dilber** tırāş itmek neden / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı baş itmek neden
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi ey **dilber** ḳaçan uyanesin
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur ʿāşıḳlaruñ ḥaste / Ṭabīb-i dilsin ey **dilber** idüp tīmār ile eglen
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey **dilber** nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır **dilberüñ** bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar şanmañ ziyān
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı **dilber** ḳapusından / Budur dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2252-5. **Dilberüm** nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫᵛābdan
G2269-4. Didüm bildün mi ey **dilber** belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhād beñzersin
G2304-1. Baḳmadı yüzüme **dilber** baña ʿāşıḳdur diyü / Deldi baġrum cevr ile bu buña lāyıḳdur diyü
G2318-4. Ben başladum niyāza **dilber** de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2328-5. **Dilberüñ** göre Muḥibb baḳduġını āyīneye / Kendi ḥüsnine taʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil nişān it / Ḳaşı yāyını **dilber** aldı deste
G2362-1. Ḳılur dil gevherin **dilber** şikeste / ʿAceb olmaz olur gevher şikeste
G2365-2. Gül mevsiminde **dilber** dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu āşıḳ-ı fütāde
G2365-8. Üstāda varsa **dilber** fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir giçe cefāde
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin **dilberi** / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm **dilber** didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2386-4. Didi **dilber** bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2391-1. Şulḥa gelse n'ola **dilber** şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi ḥayāli **dilberüñ** / Ṣan ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa n'ola **dilber** / Lü'lü' yaraşur laʿl i Bedaḫşān arasında
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup **dilber** ide ger şāne saçına
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir **dilberüñ** / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḥālüñi **dilber** ide tā gül gibi ḫande
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini **dilber** bıraḳdı gūşına / Āh kim şimdengirü feryād girmez gūşına
G2437-3. **Dilber** ḫayāli ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli çevgān-ı zülfin **dilber** almış dūşına
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol **dilber** yine / Bende çekmiş luʿb ile göñlümi ol kāfir yine
G2496-3. Didüm ḳocsam meyānuñ didi **dilber** / Meger ḳocsa ancaḳ anı kemerde
G2498-1. **Dilberüm** seyr itmege gülzāra çıḳdı bāġ ile / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ ile
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup güş ide **dilber** sāzuma
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ola kim ġılṭān idüp **dilber** teġāfül itmeye
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey **dilber** / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz **dilbere** / Giçse yaşuñ yasemenden āhuñ irse göklere
G2559-5. Ol vefāsuz **dilberüñ** ḫarc itmek içün yolına / sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey **dilber** / Zebān-ı ḥāl ile ḫūlar gelür derd ile feryāda
G2587-5. Didi **dilber** bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2590-1. **Dilber** cefā vü cevr ile dil-firīb ola / ʿĀşıḳları ʿaceb mi eger nā-şekib ola
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese **dilber** cemālin / Ol dem fiġān u āh ile dil ʿandelīb ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir **dilber** ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2601-2. **Dilber** oldur ki vefā bābını ögrenmeye hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende **dilber** gül gibi ḫandān ola
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile **dilber** ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī **dilberüñ** / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2616-5. Virmeyince cān metāʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz ile müşkilümi **dilber** āsān eyledi
G2639-1. Gösterür **dilber** çü her dem ḫançer-i ʿuryānını / Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını
G2639-5. Meclis içre yine **dilber** būse enʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḫsānını
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ ey **dilber** / Olupdur kaʿbe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı
G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur **dilberüm** terk eylemez muʿtādını
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin **dilber** / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḫāl-i kilāb ulı
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram **dilber** idersem intiḫāb ulı
G2676-7. **Dilberüñ** ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey **dilber** yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı

G2701-2. ʿIşḳ meydānında **dilber** zülf çevgān eylese / ʿĀşıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / Giçer bu nevʿa **dilber** baña rengi
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri **dilberüñ** ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir **dilberüñ** / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
G2732-5. Öldürem dirdüñ peşīmān olma ṭur iḳrāruña / **Dilberüñ** fermānı birdür olamaz fermān iki
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol **dilber** nebātuñ böyle mi dadı
G2750-1. Ġażabla baḳsa **dilber** bir yire gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol **dilberüñ** ḳaşı / Ḥadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre yine **dilber** / Ḥāçını gör ol fikri kim ṣuya bıraḳdı
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp **dilber** didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde **dilber** būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḥi
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola **dilberlerüñ** şānı
G2791-1. Ḥālümi görüp itmedi **dilber** teraḥḥumı / Günden güne ziyāde ider dil taẕallumı
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı Muḥibbī ṣu deñlü kim / Güller açıldı itmedi **dilber** tebessümi
Mh12-3.Gönlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele idüm ki **dilber** destidür
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne **dilberdür** bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vü ʿuşşāḳ-ārā budur nidā / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-4. ʿIşḳ içinde ʿāşıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-6. Ka ʾbe kūyuñda şehā ʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-8. Ḥākipāy itdüñ beni ʿömrümi pā-māl eyledüñ / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben küfri iżhār eyleme / Meh-liḳā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-14. Ġırra olma ḫüsnüñe bil kim nice Cemler gelür / Bī-vefā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-16. Zehr ṣunduñ bu Muḥibbī'ye anı şād itmedüñ / Bī-vefā **dilbersin** ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı ol **dilber** naṣīb / ʿĀşıḳ-ı üftādeler dür u raḳīb olur ḳarīb
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde **dilber** ġabġabı / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi **dilberüñ** dil bir zamān / Vādi-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān
Mr10-1. Olmadum hīç bir nefes dil-şād elinden **dilberüñ** / Kime varuban ḳılayın dād elinden **dilberüñ**
Mr10-2. Hīç baña raḥm eylemez feryād elinden **dilberüñ** / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı çü Ceyḥūn u Aras / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr10-6. Ol cefākārum ṣalar ferdālar yelter beni / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr10-7. Ḳanda ol **dilber** beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẕar
Mr10-8. Cümle ʿuşşāḳuñ arasında hemān budur ḫaber / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār ile / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr10-12. Muḥibbī ḥoḳḳa-i laʿlini bilmez hīç kes / Āh elinden **dilberüñ** feryād elinden **dilberüñ**
Mr11-11. Daḥi **dilberler** ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce ideyim anları her demde firār
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin **dilberüñ** ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına anuñ dest-res
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā **dilberleri** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr13-11. **Dilberüñ** gün yüzine sehv ile ben māh didüm / Görmezem gün yüzini hafta giçer māh didüm
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime ṣaḳın / **Dilberüñ** vaṣlı hemān sīm ile zerden açılur
Nş2-2. Gün yüzine **dilberüñ** inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā ile
D34-1. Sevmişem bir **dilberi** hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle yolında **dilberüñ** / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı ʿāşıḳ ni'der
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi **dilber** didi kim yoḳdur saña andan naṣīb
B112. ʿĀr ider ben bendeye cevr ü cefāya **dilberüm** / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın isterem
B213. ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ **dilber** ṣabi / Mūy ile tā ṭolmayınca ḥaddi ile ġabġabı
B216. Alınca gönlümi **dilber** baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

dilber-i ʿālī-cenāb [3] Gönlü yüce dilber.

G157-5. Vaṣlın istersen Muḥibbī sen meger dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin ol **dilber-i ʿālī-cenāb**
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var cemāli şevḳine / İdiñüz ol **dilber-i ʿālī-cenāb** eglenmesün
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse **dilber-i ʿālī-cenāb** / İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun

dilber-i bedr-ay [1] Dolunay gibi sevgili.

G1436-2. Şan şafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol **dilber-i bedr-ayı** baḳ

dilber-i cān [1] Gönlün sevgilisi.

G915(a)-10. **Dilber-i cānı** Yaḳdı cihānı / Oldı Muḥibbī Ḳaṣdı fenādur

dilber-i fettān [1] Fettan, fitneci sevgili.

G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān bir **dilber-i fettān** ḳopar / Ḳarşusında ehl-i diller zār u ser-gerdān ḳopar

dilber-i dil-sūz [1] Yürek yakan sevgili.

G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger ol serv-i sehī **dilber-i dil-sūz** gelür

dilber-i ḫūn-ḫᵛār [1] Acımasız, kan içici sevgili.

G1290-3. Dimiş ol **dilber-i ḫūn-ḫᵛār** ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş

dilber-i Keşmir [1] Keşmir'in sevgilisi.

G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol **dilber-i Keşmiri** kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür

dilber-i mihr [1] Sevgi dilberi.

G1389-5. **Dilber-i mihrüñ** görüp itme Muḥibbī iʿtimād / Ḫāṭırı ʿāşıḳ gibi bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ

dilber-i raʿnā [2] Güzel sevgili.

G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol **dilber-i raʿnā** giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda ṣan dünyā giçer
G706-1. Gözlerüm seker meger ol **dilber-i raʿnā** gelür / Ṣalınup biñ nāz ile ol ḳāmet-i bālā gelür

dilber-i ṭannāz [1] Alaycı sevgili.

G421-1. Āh ol ṣūḫ-ı cefā-ḫū **dilber-i ṭannāzdur** / ʿĀlemüñ ser-fitnesi ol ṭurra-i şehbāzdur

dilber-i tersā [1] Hristiyan sevgili.

G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum dehr-ārā bu **dilber-i tersāyı** yād

dilberā [13] Ey sevgili.

G168-1. Çeşm-i mestüñ **dilberā** ḳıldı benüm ḥālüm ḫarāb / Laʾl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen **dilberā** / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde **dilberā** dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G294-1. Uralıdan **dilberā** başuña sen ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem saña dāim gösterürler iḥtiyāc
G702-4. **Dilberā** ṣanma ki maʿmūr ola ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G712-5. **Dilberā** rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G734-2. **Dilberā** ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini gülşende yatur
G1347-1. **Dilberā** sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu gözlerümden yaş revān / **Dilberā** ʿayb eyleme olur feraḥdan aġlamaḳ
G2199-1. Devletüñ **dilberā** mezīd olsun / Her giceñ ḳadr ü günüñ ʿīd olsun
G2795-1. Bend itdi yine zülfine **dilberā** bizi / Her ḳanda ise aradı buldı belā bizi
Tb1-11. Laʾl-i nābuñ **dilberā** çün āşikār olmışdur / Ol sebebden laʾl dāim şerm-sār olmışdur
B21. **Dilberā** ʿarż-ı cemāl it kim bula cānum feraḥ / Küfr-i zülfüñi gider kim bula īmānum feraḥ

dilberāne [1] *Far.* Mahbûbe ve maşukaya yakışır surette. (Ş. Sami, 2010: 254)

G2787-1. Fitne taʾlīminde māhir dilberāne gözleri / Niçün öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri

dil-beste [2] *Far.* Gönlü birbirine bağlı ve merbut, âşık, müptelâ. (Ş. Sami, 2010: 254)

(dil-bestedür [1], dil-besteyem [1])

G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş **dil-bestedür** / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḥayrānam daḥi **dil-besteyem** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

dil-cū [2] *Far.* Gönlün istediği, arzu olunan, mergup. (Ş. Sami, 2010: 254)

bk. ʿārıż-ı dil-cū, gīsū-yı dil-cū, ḫayāl-i ḳadd-i dil-cū, ḳadd-i dil-cū, serv-i dil-cū, serv-ḳad-i dil-cū, terk-i dil-cū eylemek

(dil-cū [1], dil-cūdur [1])

G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / **Dil-cū** ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden
G2468-5. Çünki **dil-cūdur** aḳıt ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol şaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme

dil-dāde vü āvāre [1] Âşık ve serseri.

G913-6. Bir bencileyin zülfi hevāsiyle Muḥibbī / **Dil-dāde vü āvāre** siyeh-kār kimüñ var

dildār [115] *Far.* Birinin gönlünü zapt altında tutan, mahbûbe, maşuka. (Ş. Sami, 2010: 254)

bk. ʿārıż-ı dildār, ʿāşıḳ-ı dildār, cevr-i dildār, dāmen-i dildār, dil-i dildār, dildār-ı ʿālem, dildār-ı men, ġam-ı dildār, gülşen-i dildār, ḥadīṣ-i zülf-i dildār, ḫāk-i dildār, ḥüsn-i dildār, ʿışḳ-ı dildār, kākül-

i dildār, kūy-ı dildār, la'l-i dildār, leb-i dildār, nūr-ı 'ārż-ı dildār, pāy-ı dildār, pīrehen-i dildār, reh-i dildār, ruḫ-ı dildār, vaṣf-ı dildār, vaṣl-ı dildār, zülf-i dildār

(dildār [32], dildāra [26], dildārdan [2], dildārı [16], dildārum [5], dildāruma [3], dildārumı [2], dildārumuñ [1], dildārumuz [1], dildāruñ [25], dildāruñda [1], dildārunuñ [1])

G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẓar **dildār** aña
G21-7. Ey Muḥibbī çünki **dildāruñda** hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime **dildārı** sen / Günde biñ ḳan eylese mu'tāddur ol ḳan aña
G103-3. Himmetüm destiyle ṣaldum göñlümüñ şehbāzını / Umaram **dildārı** ṣayd idem olursa da hümā
G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin 'arż eylese **dildārumuz** / Ola şermende buluda gire ol dem āfitāb
G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm raḥm itdi **dildārum** görüp / Añladı derd-i derūnum ḫālet-i zārum görüp
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni **dildār** / 'Ālemde Muḥibbī saña pesdür bu ri'āyet
G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulınmadum aradum **dildārı** ḳıldum cümle geşt
G295-1. Ḳon baña ḳılsun cefālar eylesün **dildār** güc / Tek beni andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G324-1. Her zamān eyler dil-i sevdā-zede **dildārı** yād / Anuñ içündür olur günden güne 'ışḳum ziyād
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ 'arż ide **dildāra** meded / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G367-5. Didiler terk eyledi kūyını **dildāruñ** raḳīb / İşidüp ḥamd eyledüm didüm ki فی نار السقر
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi **dildārum** / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum var
G494-1. Ruḫuñ ḫālini 'arż eyle disem **dildār** āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G497-7. Düşde gördüñ dün gice **dildārı** çün / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G503-4. Niḳābını ḳaçan keşf ide **dildār** / Gören ṣanur ki şems-i ḫāveridür
G532-4. Aġlasam **dildāra** ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḫālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G560-4. Şarāb-ı nāb ile mest oldı **dildār** / Kebāb-ı baġrumuñ ol meste ḫoşdur
G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini **dildāruñ** / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G625-1. Baña **dildār** ne cevr eylese cānānumdur / Ben de yolında fedā eyledügüm cānumdur
G641-4. Aġlayup āh eylesem **dildāra** te'ṣir eylemez / Bilmez idüm şimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına **dildāruñ** āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı **dildāruñ** / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege **dildāra** ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise ol **dildāruñ** ṭudaġıdur
G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm ḳılsun ol **dildār** seyr / Cūy-ı eşküm eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini **dildār** çeker / 'Işḳ Manşūrın aşup kendüzini dār çeker
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda **dildārı** / Añа murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir **dildārı** var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña **dildār** incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāli'ümdendür ki her-bār incinür
G912-5. Muḥibbī gül gibi her-cāyi **dildār** / Yanında ḫārlar aġyāra beñzer
G933-6. Öper **dildārı** meclis içre sāġar / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini **dildār** çeker / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi ī'si-nefes **dildārı** gördüm bir naẓar
G955-6. Ola kim raḥm idüp meyl ide **dildār** / Gözüñ yaşını sīm it yüzüñi zer
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca **dildārı** gülgūn cāmeler
G980-1. Baña **dildāruñ** cefāsı ḫoş gelür / Nitekim ġayre vefāsı ḫoş gelür
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri **dildāruñ** / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G1057-1. Bāde içse ġayriler ben içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi beni **dildār** benden bī-ḫaber
G1103-6. Ol ki **dildāruñ** cefāsını vefādan yeg bilür / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine **dildār** / Anı da yapar böylece mi'mār ele girmez
G1164-3. Cefā vü cevri **dildāruñ** baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı 'ışḳından olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1179-4. Göz ḳarasın ḫall idüp **dildāra** yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1180-3. Gelen andan baña cevr ü sitemdür / Maḥabbet şarṭını **dildār** ḳılmaz
G1194-1. Baña mihr ü vefā **dildār** ḳılmaz / Dimeñ cevr ü cefāyı yār ḳılmaz
G1196(a)-2. Güneş yüzine **dildāruñ** muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḫālümi **dildāra** henüz
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī şanma ki **dildāra** te'ṣir eylemiş
G1266-1. Dil-i dīvāne **dildāruñ** ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur vāy ne bend olmış
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / Yürür kūyında **dildāruñ** 'acāyib derd-mend olmış
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine **dildāruñ** / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaşdanmış
G1293-1. Bī-vefā **dildār** sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı 'ışḳ ola nā-çār imiş
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı **dildāra** 'arż / Oldı şimden şoñra cān virmek baña bu yolda farż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi **dildāra** 'arż / Ölürem bu derd ile ger olmaz ise yāre 'arż
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider **dildār** tīr ile kemāndan ḫaẓẓ
G1365-1. Ḫālümi 'arż itmedi **dildāra** zülf / Raḥmi kem kāfirdürür ol ḳare zülf
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü **dildār** / Olsun ziyāde luṭfı bize ri'āyet ancaḳ
G1408-7. Şarāb-ı la'l-ı nābuñdan Muḥibbī cür'a isterseñ / Ser-i kūyında **dildāruñ** var it ḫāḳ ile yeksānlıḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden **dildārı** yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ 'ālem içre varı yoḳ
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi **dildārum** didüm / Ehl-i 'ışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ

G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine **dildāruma** / Ola kim bu nevʿile yāri görem alum görüñ
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına var **dildāruñ** / Bilmedüñ mi bunı kimʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege **dildārı** bu nevʿile irsāl eyledüñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi **dildārı** / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri buʿālemde dikenden yeg
G1666-2. Baḳmadı benden yaña **dildāra** dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña yol degül
G1667-3. Vaṣl bāġından ıraġ olalı ol **dildārumuñ** / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫātırum ḫurrem degül
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür **dildār** ise maḥrem degül
G1689-5. Aġlasam **dildāra** ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1741-4. Ruḫı üstinde **dildāruñ** görenler zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri aġız açup ṣerḥ ide **dildāra** benem
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün **dildārumı** düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalḳı fiġānum var benüm
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḫālümi **dildāra** didüm / Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına **dildārunuñ** / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem **dildāra** yazup ḫālini / Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1866-1. Serv-ḳadd **dildārı** gördüm bāġ içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü **dildāruñ** / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1910-3. Didüm meclisde **dildāra** yanar gördüñ mi hīç şemʿī / Zebān-ı ḫāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında **dildār** işidüp / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1914-3. Semend-i nāz ile **dildār** el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it **dildāra** ʿarż it ḫālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül / Muntaẓır **dildāra** çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki **dildāra** ʿarż ide / Doymaz firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre **dildārum**
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura **dildār** cefā ṭaşlarını / Baña miḫnet ṣanur ol ben anı rāḥat gördüm
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu **dildāra** bildürdüm
G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı **dildāruñ** / Velī ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm ol yāri ben / Varlıġı terk itmeyince bulmadum **dildārı** ben
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına **dildāruñ** / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefāñuñ yolların
G2063-3. Görinür cismi **dildāruñ** egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile ala ele **dildār** etegin
G2168-4. Dilā saʿy ile **dildāruñ** ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2210-5. Ḳo ḳılsun gül gibi **dildār** ḫande / Muḥibbī āh u eşküm bād u bārān
G2228-1. Görmez isem ṭañ degül mihr ü vefā **dildārdan** / Kim vefā görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2232-5. Leblerüñ meclisde **dildāruñ** öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2261-1. Aldı **dildār** eline çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem şular **dildāruñ** işigin / Müjem cārūb olup ider o derde bende-firāşın
G2297-4. Gören gūşında **dildāruñ** görinen laʿl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre sa ʿādet aḫteridür bu
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulımadum aradum **dildārı** gezdüm sū-be-sū
G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḫālümi **dildāruma**
G2338-4. Ṣadef dīdem içre **dildārum** / Görinür baña dürr-i yek-dāne
G2350-3. Arayup **dildārumı** dil alaʿaṣā demür çarıḳ / Giye anı tā bulınca ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / Nāme yazdum peyk-i āhum ilete **dildāruma**
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña **dildār** yiter bende dise
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer **dildār** imiş gelen meger / Maṭlaʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2502-4. Derd-i dil ḫālini yaz şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün ol **dildāra** düşe
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıḳar / Döndürüpdür oynını **dildār** oġlan oynına
G2622-1. Göñül gül yüzlü bir **dildāra** düşdi / Anuñçün bülbül-āsā zāre düşdi
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil şīşesi / Uşadup anı cefā sengile **dildār** ṣıdı
G2756-2. **Dildāra** ḳarşu secde ḳılup cānı terk ḳıl / Tā ki felekde ḳıla melāyik namāzuñı
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes gūş eylemez **dildāra** serdümi
B24. Zülfini **dildār** eyledi bir luʿb ile müşkīn-kemend / Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
B94. Kimse bu dünyāda görmedi vefā **dildārdan** / Rūz-ı maḥşerde daḫı göz yaşını dökmek gerek
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān **dildāra** ʿışḳ olsun didüm
B203. Ölmeden **dildāra** didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse idüñ daḫı ḳāyildün beni
B199. Ser-i kūyında **dildāruñ** ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı

dildār-ı ʿālem [1] Âlemin sevgilisi.

G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün **dildār-ı ʿālemsin** / Ṣorılısardurur yarın meger ʿāşıḳlaruñ dādı

dildār-ı men [5] Benim sevgilim.

Mr22-2. ʿIyş u nūş eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen / Cān-ı men **dildār-ı men** cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭf it bu dem / Cān-ı men **dildār-ı men** cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men **dildār-ı men** cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men **dildār-ı men** cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men **dildār-ı men** cānān-ı men sulṭān-ı men

dildārsuz [2] Sevgili olmadan.

G1096-1. Şemʿ-veş ḳan aġlaram tā ṣubḥa dek **dildārsuz** / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem gülzārsuz
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim n'olısar ḥālüm benüm **dildārsuz**

dildārelik [1] Sevgili olma durumu.

G1585-2. Dime şaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine āsān mıdur **dildārelik**

dil-efkār [1] *Far. bk. dil-fikār*

G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm gibi **dil-efkārı**

dilek [22] *T.* Arzu, temenni, rica; istek, matlûp, hâhiş. (Ş. Sami, 2010: 254)

(dilegüm [21], dilek [1])

G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / **Dilegüm** budur anı ʿālemde şādān olmaya
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem duʿā eyler / Duʿāmı müstecāb eyle **dilegüm** budur Yārab
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / **Dilegüm** budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G1470-6. İtleri silkine olasın Muḥibbī münselik / Ol yire lāyıḳ degülseñ daḫi itsünler **dilek**
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / **Dilegüm** bu ṭoḳına boynına şemşīrüñ senüñ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / **Dilegüm** bu ki ziyāde ola eyā dīde demüñ
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müdde ʿī ben ʿāşıḳı / **Dilegüm** budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1830-3. Deyr içinde **dilegüm** budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömriʿuşşāḳuñ / **Dilegüm** budur Ḥaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2035-2. Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde **dilegüm** budur anuñ daş olsun
G2204-2. Ḫāk-i derüñe yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / Budur **dilegüm** anı ki mübteẕil olsun
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur **dilegüm** anı ki ol der-be-der olsun
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne ey serv-i nāz / **Dilegüm** budur seni başdan başa nāz olasın
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿider dāim / **Dilegüm** budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / **Dilegüm** budur anı ʿālemde şādān olmaya
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuşşāḳı terkeş baġladı / **Dilegüm** budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / **Dilegüm** budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / **Dilegüm** bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2702-1. Olar kim bilmeye ḳabrüni şādī / **Dilegüm** bu ki añılmaya adı
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / **Dilegüm** iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / **Dilegüm** budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2789-4. İrişmeyüp vişāline şeb-i hecr içre cān virsem / **Dilegüm** bu ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı

dilemek [167] *T.* İstemek, arzu etmek. (Ş. Sami, 2010: 254) Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek. (TDK, 2011: 666)

(dile [1], diledi [2], diledüm [1], dileme [1], dilemem [2], dilemez [1], dilemezse [1], diler [78], dilerdük [1], dilerdüm [2], dilerdüñ [1], dilerem [9], dilerisen [1], dilerler [2], dilermiş [2], dilerse [6], dilersem [1], dilersen [22], dilerseñ [23], dilersin [1], dilese [4], dileseñ [1], dileye [2], dileyem [1], dileyen [1])

G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ **diler** / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G59-2. Sīneme gönderdi **diler** ġamzesin döndi didi / Cān içinde şaḳla kim bir ulu devletdür saña
G115-1. **Dilerseñ** kīn elüme gire maḥbūb / Gerekdür ḥüzn-i Yaʿḳūb ṣabr-ı Eyyūb
G115-2. **Diler** zāhid cinān u ḥūr u kevṣer / Veli ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak **diler** dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eylerʿaceb ḳolın ṣalup
G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aḫır / **Dilerem** ide felek bārī işigüñde türāb
G185-1. ʿĀşıḳ **dilemez** ola bugün ṣaġ u selāmet / Dāim budurur ḳaṣdı anuñ ola melāmet
G189-3. Ger irişdüre **dilersen** seni cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ārı ʿāşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar **diler** melāmet
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme saña budur ögüt / Ger **dilersen** ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut
G240-4. **Dilersen** ʿizz-i sermed terk-i ser ḳıl / Bulınmaz ʿāşıḳa böyle saʿādet
G245-4. Biḥamdillah beni öldürdi ġamzeñ / **Dilerdüm** dāimā Ḥaḳdan şahādet
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye **dilerseñ** / Üstine anuñ zülfüñi aş per-i ġurāb it
G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile **diler** cennet ü ḥūrā / Bu devlete lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḫod-rū
G274-2. Gözi mest oldı **diler** ḳanum içe / Olur mı fitneye elbette bā ʿiş
G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfatʿuryan oluban pīrehenden geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ **dilerisen** gel kefenden geç
G282-4. Ger **dilerseñ** ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳiin keşfeyleyüp ruḫsāruñ aç
G298-1. تا كه ندار سيد سحر كه بكوش روح / Her kim ḫumāra çāre **diler** eylesün ṣabūḥ
G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī **diledi** süre yüzin / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ aña ẓulm-i ṣarīḥ
G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi bir ḫūbdur / **Dilerem** miṣli cihānda ola yoḫ
G318-2. Ṭavāf itmek **dilerler** Kaʿbe kūyuñ / Dü-ʿālemde budur ʿuşşāḳa maḳṣūd
G330-3. Her ki **diler** bir perī tesḫīr ide / Eylesün ʿışḳ odına cānın sipend

G332-2. Ey gönül şeydā olup irmek **dilersen** vaṣlına / Mümteni ʿ sevdāya düşdün ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G337-3. Ṣūfi **diler** ki bula na ʿīm bu riyā ile / ʿĀṣıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G471-2. ʿĀṣıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid **diler** na ʿīm / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G495-4. Çünki necātı örtü döşek būriyā **diler** / Bilmez anı ki ʿāṣıḳa bir ḳurı cā yiter
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / **Diler** ki ḳoca ḳaṣdı o nāzik meyānadur
G542-4. Zülfini ṣalar **diler** ṭutmaḳ bu gönlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G578-3. Zāhidā ṣanma beni cennet ü ḥūrā **dileyem** / Gönlini ʿāṣıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G595-6. Naḳd-i cānla **diler** dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı gör
G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ gönlüm **diler** / Derdüme çün çāre yoḳ bīçārelıḳ gönlüm **diler**
G631-2. Cām-ı laʾlüñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / Ol sebebden dāimā mey-ḫʷārelıḳ gönlüm **diler**
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ gibi / Būseni almaġ içün ʿayyārelıḳ gönlüm **diler**
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / Nice bir dirseñ baña yüz ḳarelıḳ gönlüm **diler**
G631-5. Dil ṭabībidür umar vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ gönlüm **diler**
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek **dilerseñ** olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend ister
G723-4. İde bir būsei iḥsān daḥi istersem ʿayb itme / Ṭama ʿ-kār olıcaḳ ādem **diler** iḥsān-ı çend ister
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse **diler** ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba **dilerseñ** selāmeti / Zīrā ki meyl kişide evvel görüştedür
G754-3. Gönlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / **Dilersen** idesin ṣayḳal ṣarāb iç anı ṣāf eyler
G757-2. Kūyuña ḳāni ʿ degül görmek **diler** cānā seni / ʿĀṣıḳ olan cenneti n'eyler **diler** dīdār seyr
G760-4. Mest olup çeşmi **diler** kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳaneler
G788-2. **Diledi** cānum itdüm aña īṣār / Eger küstaḫem el-me ʿmūr ma ʿẕūr
G793-6. Geh **diler** zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi ma ʿẕūrdur
G803-6. Naḳd-i cān ile **dilerdük** zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G817-5. Aldı dil ḳāni ʿ degül cānum **diler** ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḥi tek istesün ḳurbān olur
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / **Diler** dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G825-3. Yüzini sürmek **diler** pāyuña cānā bu gönül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle tā seḥer / Ḥācet **dilese** dirler o demde edā olur
G905-3. Dāl-ı zülfini **diler** açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī ḳoma niyāzuñı / Ḥācet **dilese** Tañrıdan ol dem edā olur
G928-5. Bir ḳadeḥden **diler** iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G961-4. Cān u dil **diler** metā ʿ-ı vaṣluña ola ḫarīd / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G974-2. **Dilerseñ** ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek **dilerseñ** sīm ü zerden ṣor
G979-5. Laʾl-i nābuñ ḳaṣdın itse bu Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek **diler** ol nergis-i maḫmūrlar
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ **diler** ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün ṣarāb üstindedür
G990-5. Dil **diler** dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne **dilerse** bin anca var imiş
G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / Eger bulmaḳ **dilersen** gerdümi gör
G1023-4. Ẕeḳan sībin **diler** dil bāġ içinde / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G1025-2. Meyānuñ dil **diler** görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḥāl eyler
G1078-5. Kim ki ögrenmek **diler** ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G1096-4. **Diler** idüm küfr-i zülfinden anuñ dür olmayam / Olur isem bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp sürmek **dilerdüm** yüzüme / Mānī ʿ olup ara yirde zülf-i zünnārum ḳomaz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek **dilerem** yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ **dileye** ḫaste gönül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim ol itmeye timāra heves
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek **dilersen** ey gönül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ **dilerse** zülf-i ʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek **diler** ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāṣıḳ cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1267-4. Gün yüzin görmek **dilersem** sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1275-4. Mürşid-i kāmil **dilerseñ** sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḫall ide saña göstere yir mey-fürūş
G1398-1. Ḥālini bilmek **dilerseñ** bülbülüñ gülzāra baḳ / Şu gibi şāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1398-2. Ger küdūretden **dilersen** ṣāf ola mir'āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ
G1398-6. **Dileseñ** ṭab ʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1437-1. **Dilerseñ** kim ola senüñ yüzüñ aḳ / Gözetme kimse ḫālin ḫālüñe baḳ
G1440-3. ʿIşḳumı görmek **dilerseñ** ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḫaḳīḳat ise rüy-ı zerde baḳ
G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek **dilerseñ** / Ṣabā eliyle ḳalḳan gerdüme baḳ
G1450-3. Cilvesin görmek **dilerseñ** ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ **dileye** vaṣfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G1496-3. Giyüp iḫrāmı ʿāṣıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek **diler** kūyun ḫarim-i muḥteremden yeg
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / **Dilerem** bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1505-5. Ey Muḥibbī ger **dilerseñ** şi ʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʾl-i yār olmaḳ gerek
G1527-5. Vaṣlına cānuñ **dilermiş** ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden ṣaḳın her gice bīdār ol / **Dilerseñ** iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1586-1. Kim ki bilmek **dilese** ḫālini ben maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1602-2. Cevr ile delmek **dilermiş** sinesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G1618-1. Dil **diler** ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek **dilersen** ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk

G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek **dilersen** kūyını / Lā-mekān ṣaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol
G1711-5. ʿIşḳınuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / Anı vaṣf itsün **dilerseñ** gel berü vaṣṣāfa gel
G1718-3. Bu elif ḳaddüm **dilerseñ** dāl ola / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle gel
G1736-4. Zāhidā bilmek **dilersin** ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1751-3. Didüm ey dilber **dilersen** başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı ḥāżırsan hemān meydāne gel
G1754-4. Dāimā Ḥaḳdan **dilerdüñ** bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek **diler** / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var ezber degül
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek **diler** ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1805-4. **Diledüm** ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni şanma ki bend olam / Göñlüm bunı **diler** ki varup bir levend olam
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār **diler** derd-mend olam
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda **diler** ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca **dilerem** gitmeye bu ḫᵛābum benüm
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥūrā **dilemem** / Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ **dilersen** cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ **dilerse** cānun / İrdüñ murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G1953-4. Bu göñül murġını ger **diler** iseñ ṣayd idesin / Ḥālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1972-1. **Dilemem** cānā ġamuñdan ḳurtuluban ṣād olam / Bendi zülfüñe esirem sitem istemem āzād olam
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey dost ben ṣundum boyın / **Dilese** ḳatl eylesün **dilerse** ber-dār eylesün
G2054-4. Ḳānīʿ olmaz kūyuña vaṣluñ **diler** bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2057-4. Ger **dilersen** kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2062-6. **Diler** herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2068-5. Muḥibbī başma dünyā cīfesine / **Diler** iseñ olasın pāk-dāmān
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / **Dilerem** kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ **dilersen** işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek **dilersen** dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2122-5. **Dilemezse** rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini / Dāmeninde yāre diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger **dilersen** olasın sen meger şeyṭāndan emīn
G2161-3. Ẓāhirā görmek **dilersen** ger ki şunʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḥüsnüñe baḳın
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne **dilerse** Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2175-4. Ḥarc ḳıl dil naḳdini yārüñ **dilerseñ** vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ **dilersen** tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ şaḳın
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül ırmek **diler** cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış **diler** kim döke ḳan
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ **diler** ṣaḥrā-nişīn / Ḥayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış **diler** ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek **diler** bir uġrı servdür ṣaḳın
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek **diler** ʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek **diler hecr** içre bilmez mürdesin
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı budur sū-be-sū / Ḫākipāyuña **dilersen** servüñ ola rū-be-rū
G2310-2. Zülf-iʿanber-bārunuñ būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ **diler** gezdügi budur kū-be-kū
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi **diler** kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül ṣaḳın megū
G2324-5. Ey Muḥibbī **dileme** būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / **Diler** īṣār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2360-1. **Dilerem** ey sehī servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / Ṣümme vallah yalandur dostum tek sen **dile**
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi bu şiʿri Muḥibbī / Bilmek **dileyen** ḫālini ursun bu ki pence
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʿlin meger öpmek **diler** girdügi bu peymāneye
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ **diler** öpmek bu efkende
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ **diler** / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya
G2449-5. Yār dīdārını **dilerseñ** eger / Döndire eşki Muḥibbī dehre
G2466-1. Her kim **dilerse** varup o servi kenār ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / **Dilerem** Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2479-5. **Diler** Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı / Ömrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2481-6. Du ʿā ile **dilerseñ** añılasın / Cihān içinde cehd it yaḫşi ada
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳık göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum ırmek **dilersen** ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2566-2. **Dilerem** pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2576-2. Dil murġı **diler** zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẓar ḳılsun aña dāne gerekse
G2614-1. Nigārā ḫālümi bilmek **dilersen** gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2627-5. Ger ḥużūr itmek **dilerseñ** ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-i ʿuzlet gibi
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar selāmıdur / Ey dil selāma baḳma **dilersen** selāmeti
G2684-1. Cān **diler** şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere yine göñül zülfine dīvāneligi
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim **diler** āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā gibi
G2707-3. Niṣār itmek **diler** ḫāk-i pānā / Degüldür bundan özge ārzūyı
G2707-4. **Diler** ey serv-ḳadd pāyuñı būse / Anuñ içün yaşum ider cüst ü cūyı
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ **diler** dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2736-4. Terennümlerle ḫāletler **dilerseñ** kim vire bezme / Bu şi'r-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çala ʿūdı

G2753-1. Jeng-i ġamdan **diler** iseñ ola ḳalbüñ ṣāfī / Ḳoma elden ḳoma bir laḥẓa ṣarāb-ı ṣāfı
En1-18. ʿAyn ʿĀṣıḳ ser-i kūyını **diler** ṣām u seḥer / Heves itmez bu göñül ḥūrī vü cennet daḥi nār
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿAnberīn itmek **dilerler** kām zülfüñden senüñ
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ **diler** / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol **dilerseñ** ḳalbüñe / Baġla tevḥīd ile anı sedd-i İskender gibi
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān **diler**
B79. İstesem bir būsesin cānān **diler** cānum ʿivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum ʿivaż
B88. Dil **diler** pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi āṣār-ı ʿışḳ

dilenmek [1] *T.* Kendisini acındırarak bir kimseden bir şey istemek. (TDK, 2011: 666)

G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī niyāzuñı / Ḥācet **dilense** Tañrıdan ol dem revā olur

dil-fikār [4] *Far.* Gönlü delik ve mecruh olan. (Ş. Sami, 2010: 254)

bk. bi-raḥm u dil-fikār u sitem-kār, dil-efkār

(dil-fikār [2], dil-fikārum [1], dil-fikāruñam [1])

G913-4. Bir bencileyin zülfi hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte **dil-fikār** kimüñ var
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin Nāzenīn bir bencileyin **dil-fikār**
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-girüm ol / Çün derd-i ḥasret ile **dil-fikāruñam** senüñ
G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum cān ne **dil-fikārum** / Yüzüñi çünki görmem pervāyı kes nedārum

dil-firīb [12] *Far.* Gönlü aldatan, eylendiren. (Ş. Sami, 2010: 254)

bk. yār-ı dil-firīb

(dil-firīb [11], dil-firībüñ [1])

G100-3. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden ḫasteyem ey **dil-firīb** / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından süre dermān baña
G131-3. Ḫaste-dilven ṣun baña sen laʿl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey **dil-firīb**
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey **dil-firīb** / Gönlümi böyle perīşān iden ol kākül giçer
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi ol **dil-firīb** / Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege sen **dil-firīb** ile / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı var
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey / Aldanma gel bu ḥüsne ki devrān gelür giçer
G1285-2. Siḥr ile cān u gözüñ ey **dil-firīb** / ʿĀlemi kendüye tesḫīr eylemiş
G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese ol **dil-firīb** / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur ol **dil-firīb** / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2590-1. Dilber cefā vü cevr ile **dil-firīb** ola / ʿĀşıḳları ʿaceb mi eger nā-şekib ola
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol **dil-firīb** / Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi aġını
G2791-3. Zülfin giderürdi ḥüsnini ʿarż itdi **dil-firīb** / ʿĀşıḳlar itdi cān ile dilden tenaʿ ʿumı
B202. Bezm-i ġamda dün gice ol **dil-firībüñ** yādına / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı

dilhā [1] Gönüllerce.

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür **dilhā** / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā

dil-ḫʷāh [2] *Far.* Gönül isteği, ârzû-yı kalb. (Ş. Sami, 2010: 254)

(dil-ḫʷāh [1], dil-ḫʷāhlar [1])

G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ gerek **dil-ḫʷāh** dost
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫʷāhlar

dil-ḫaste [51] *Far.* Aşk hastalığına utulmuş. (Steingass, 1892: 532) // Kalbi yaralı, dertli.

bk. ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste, bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā, bülbül-i dil-ḫaste, dermānde vü dil-ḫaste, dil-ḫaste vü bīmār, mest ü dil-ḫaste

(dil-ḫaste [17], dil-ḫastedür [5], dil-ḫastei [8], dil-ḫasteler [1], dil-ḫastene [1], dil-ḫasteñi [1], dil-ḫastenüñ [3], dil-ḫastesin [1], dil-ḫastesine [2], dil-ḫastesini [1], dil-ḫasteye [7], dil-ḫasteyem [4])

G31-3. Ser-i kūyuñda **dil-ḫaste** yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā laʿl-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu **dil-ḫaste** olup / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār baña
G58-1. Ṣanma ey **dil-ḫaste** kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile perverde seni dermān aña
G87-1. Umma ey **dil-ḫaste** kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim dermān aña
G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden ḳurtara **dil-ḫastei** / Niceye dek idesin ol derd-mendüñe ʿaẕāb

G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu **dil-ḫastei** ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben **dil-ḫastei** yād elġıyāṣ / Gerçi itdüm işigüñde çaġırup dād elġıyāṣ
G398-2. Göñlümüñ eglencesidür cān u dil ārāmıdur / Dostlar **dil-ḫasteyem** derdüme dermān ḳandadür
G424-1. Cān ża ʿīf olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı **dil-ḫastedür**
G598-2. Lebleri **dil-ḫasteler** ḥaḳḳındadur şīrīn cevāb / La ʿl-i cān-baḫşı virür ʿisi revānından ḫaber
G622-3. Ḥūn bahādur ġamzesi öldürdügi **dil-ḫasteye** / Bāde içse ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn ṭamar
G658-3. Gir ṣevāba Kaʿbe-i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki bu **dil-ḫaste** cānın gezdürür
G713-1. Dostum kūyuñ bu ben **dil-ḫasteye** mesken yiter / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa gülşen yiter
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Ṣorma bülbül nālişin **dil-ḫaste** bu ben zārı gör
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu **dil-ḫasteye** didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā şeker ister
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben **dil-ḫasteye** merhem gelür
G964-1. **Dil-ḫaste** olsa ʿāṣıḳı dirler ġam öldürür / Ben ölmiş ʿāṣıḳam ʿacabā ġam nem öldürür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu ben **dil-ḫastesin** / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye **dil-ḫastesine** em / Bīmār-ı ʿışḳ olana derdi devā yiter
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu **dil-ḫastedür**
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / Derd ile **dil-ḫasteyem** ḳalmadı bende bet beñiz
G1117-1. **Dil-ḫaste** olup ʿışḳa düşen bī-nevālaruz / Dermān virüp derdi alan mübtelālaruz
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu **dil-ḫastedür** / Çıḳmadan cānum meded ey çeşme-i ḥayvānumuz
G1630-2. Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād ideli / Żaʿīfe **dil-ḫaste** cism-i nā-tüvān-ı bülbülüñ
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu ben **dil-ḫastei** yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa bu **dil-ḫastenüñ** / Kātib-i eşküm yüzüm altunuñ ḥal itdi ḥal
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına ṣu / Ṭamzur ʿışḳuña **dil-ḫaste** yatur bīmār gül
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / **Dil-ḫaste** eger irmeye yarına ne müşkil
G1745-3. **Dil-ḫaste** olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü **dil-ḫasteye** gel çāre ḳıl
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim **dil-ḫasteyem** / Ey ṭabībüm dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2123-4. **Dil-ḫaste** olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān degül misin
G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına **dil-ḫastedür** / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübīn
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben **dil-ḫastenüñ** / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı **dil-ḫastedür** / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol bīmāre su
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden **dil-ḫaste** bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2346-1. Bu bendeñi ey serv-i ḫırāmānum unutma / **Dil-ḫasteñi** ey lebleri dermānum unutma
G2384-6. Ṭutma ṭabīb nabżumı olmaz baña ʿīlāc / **Dil-ḫastesine** olmaya şıḥḥat devāyile
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben **dil-ḫasteye** itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ zerre mecāli / **Dil-ḫaste** Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu ben **dil-ḫasteye** / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2578-1. Bu ben **dil-ḫastei** ey yār unutma / Devā ḳıl derd ü tīmār unutma
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda yatur **dil-ḫasteyem** / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2773-5. **Dil-ḫastenüñ** ḫālini dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu **dil-ḫastesini** / Şāh olan kimsene dervīşden ʿār itse ne var
Mr9-4. Çünki bu **dil-ḫastei** terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben **dil-ḫastei** derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben **dil-ḫastei** ol ḥūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥża şād
D24-2. **Dil-ḫaste** olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı ṣanma ki ola mütemārıż
B195. Nigārā leblerüñ dārü'ş-şifādur / Buyur **dil-ḫastene** şāfī cevābı
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u **dil-ḫaste** aḳar durmaz gözüm yaşı

dil-ḫaste vü bīmār [1] Gönlü hasta ve güçsüz.

G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa ger yār şemʿ / Olmaz idi ṣarārup **dil-ḫaste vü bīmār** şemʿ

dil-ḫırāş [1] *Far.* Yüreği tırmalayan, ziyade feci. (Ş. Sami, 2010: 254)

G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın **dil-ḫırāş**

dil-ḫoş [1] *Far.* Mutlu, neşeli, memnun. (Steingass, 1892: 532)

G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet de **dil-ḫoşem** / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu terkeşem

dil-ḫūn [1] *Far.* Yüreği kanlı, pek mükedder ve mağmum. (Ş. Sami, 2010: 254)

G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ

dilince [1] Gönlünce, gönlüne göre.

G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ **dilince** bulsun ḫalāṣ / Aşılur zülfi ḳılından nice bin Manṣūrlar

dil-keş [4] *Far.* Gönül çeken, cezp ve celbeden. (Ş. Sami, 2010: 254)

bk. naẓm-ı dil-keş, serv-i dil-keş, ṣūret-i dil-keş, şarāb-ı dil-keş, şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keş, şi ʿr-i dil-keş, şūḫ-ı dil-keş, yār-ı dil-keş

G384-5. Muḥibbī her sözin **dil-keş** özinden iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña mānend bir **dil-keş** / Bulınmazʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir **dil-keş** gülistānda nihāl olmaz
G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı **dil-keş** ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā laṭīf

dil-lerze [1] *Far.* Gönlü titreyen.

G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu **dil-lerzeye** / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ

dillemek [1] *T.* Dillere düşmek, mezmûn ve medhûl olmak. *bk. dillenmek* (Ş. Sami, 2010: 255)

G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẕemm eyleme / Ġāfil olma biz seni meyḫāne içre **dillerüz**

dillü [2] *T.* Cerbezeli, iyi ve kolay söz söyleyen. (TS, 2009: 1157)

(dillü [1], dillüdürür [1])

G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ **dillüdürür** fitneleri var
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿola başı iki **dillü** ḳalemüñ

dil-nişān [1] Gönlün nişan yeri.

G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī **dil-nişān** / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün

dil-nüvāz [2] *Far.* Gönül okşayan, hoşa giden, lâtif, mergup. (Ş. Sami, 2010: 255) *bk. yār-ı dil-nüvāz, ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz*

(dil-nüvāz [1], dil-nüvāzam [1])

G638-1. Ol **dil-nüvāz** āh ne şīrīn-zebān olur / Sözin tamām itmeyü gözden nihān olur
G1806-2. Didüm göñlümi gel yaḳma ḥabībüm / Didi ṣanduñ beni ben **dil-nüvāzam**

dil-pāre [1] *Far.* Gönül parçası.

G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma **dil-pārecügi**

dil-peẕir [1] *Far.* Gönlün kabul edeceği, makbul. (Ş. Sami, 2010: 255)

G429-4. Būseyeʿahd itmiş iken yoḳ dime / Teng-dil itme beni ey **dil-peẕir**

dil-rübā [18] *Far.* Gönül kapan, gönül alan, herkesi kendine âşık ve meftun eden, dilber. (Ş. Sami, 2010: 255) *bk. bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā, ḫayāl-i dil-rübā, ḳadd-i dil-rübā*

(dil-rübā [1], dil-rübādan [1], dil-rübādur [1], dil-rübālar [6], dil-rübālardur [1], dil-rübānuñ [6], dil-rübāya [1], dil-rübāyı [1])

G168-5. Ey Muḥibbī **dil-rübālar** cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür anlar yāb yāb
G408-1. Göñlümi iden perīşān zülfinüñ her mūyıdur / Ṭaġıdan her laḥẓaʿaḳlum **dil-rübānuñ** rūyıdur
G589-3. Aşmaġ içün her ḳılında nice yüz biñ ʿāşıḳı / **Dil-rübālar** zülf-iʿanber-bārını dār itdiler
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine çün ḳalurʿışḳı / Virürlerʿışḳı ʿuşşāḳa olur dil **dil-rübālardur**
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / **Dil-rübālar** işi dāim nāz ile girişmedür
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī **dil-rübālar** cünbişi bu resmedür
G1098-5. Leb-i laʿlinden özge **dil-rübānuñ** / Muḥibbī derdüñe dermān görinmez
G1223-1. **Dil-rübālar** yolına dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde hergiz kendüye feryād-res
G1234-2. Vaṣlını idüp temennā hecrini ḳılma ṭaleb / **Dil-rübādan** dāimā ġayr-i rıżā ḳılma heves
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler anı **dil-rübā** imiş
G1345-4. Zülfi ile kim görürse **dil-rübānuñ** yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı piīç piç oldı / Nice bir başda sevdā **dil-rübānuñ** kākülinden hem
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz ol **dil-rübāya** ata binüp ḳoşmasun
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ **dil-rübālar** dīdeyin
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī **dil-rübānuñ** çün bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2404-4. Yaşum deryāya dil ṣaḥrāya düşdi / Ararsın **dil-rübāyı** baḥr ü berde
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın **dil-rübānuñ** çākeri
Mr27-9. Beni āşüfte ḳılan **dil-rübādur** / Dil ü cān yolına anuñ fedādur
Mr28-11. Laʿl-i nābuñ ḫastesin ey **dil-rübā** şād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle gel

dil-rübācıḳ [1] Biricik sevgili.

G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ **dil-rübācıġı**

dil-sāz [1] *Far.* Gönül yapan, lütuf ile muamele eden. (Ş. Sami, 2010: 255)

G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını çün itdi şarāb / Anda feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler

dil-sitān [5] *Far.* Gönül alan, kendine meftun eden. (Ş. Sami, 2010: 255)

(dil-sitānlar [2], dil-sitānum [1], dil-sitānumçün [1], dil-sitānumdur [1])

G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān genc / Baña mihrüñ yiter ey **dil-sitān** genc
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḥālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol **dil-sitānum** ḳandadür
G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum elden **dil-sitānlar** çekdiler
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben olmaz ʿaceb / Ol gözi cellād çünkim **dil-sitānumdur** benüm
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm ol **dil-sitānumçün** / ʿAceb mi dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin

dil-sūz [2] *Far.* Yürek yakan, pek acıklı ve müessir. (Ş. Sami, 2010: 255)

bk. dilber-i dil-sūz girye-i dil-sūz, şi ʿr-i dil-sūz

G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ ile bulduñ ḥarāret / Anuñçün şi ʿrüñ oldı öyle **dil-sūz**
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler **dil-sūz** imiş

dil-şād eylemek [2] Şād etmek, rāzī etmek, ḫoşnūd etmek, sáfā virmek, sevindürmek...(Tulum, 2011: 594) *bk. dil-şād ḳılmaḳ*

G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile **dil-şād eyleme** / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek beni yād eyleme
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes ṣanmañ daḥi ʿālemde **dil-şād eyledüm**

dil-şād ḳılmaḳ [1] *bk. dil-şād eylemek*

G349-1. Elüñden hey vefāsuz dād u feryād / Beni sen **ḳılmadun** bir laḥẓa **dil-şād**

dil-şād olmaḳ [4] Ḫoşnūd ołmaḳ, ḫātıri ḫoş ołmaḳ, sáfāde ołmaḳ...(Tulum, 2011: 594)

G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm var / Ne dermāndan **olur dil-şād** ne derdden infiṣālum var
G2370-1. **Olur dil-şād** irişse pāy-būsa / Ṣanasın mālik olur taḫt-ı Rūsa
G2573-4. serīr-i gülşen içinde otur gül gibi **dil-şād ol** / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
Mr10-1. **Olmadum** hīç bir nefes **dil-şād** elinden dilberüñ / Kime varuban ḳılayın dād elinden dilberüñ

dil-şikāf [1] *Far.* Yürekleri delen. (Ş. Sami, 2010: 255)

G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi sīnem içre **dil-şikāf** / Lebleri didi Muḥibbī ġam yime merhemlerüz

dil-teng [2] *Far.* Gönlü daralmış, muzdarip, mağmum. (Ş. Sami, 2010: 255)

(dil-teng [1], dil-tengin [1])

G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle **dil-tengin** añuban vaṣf-ı ḥāl eyler
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu **dil-teng** ile

dil-teşne [2] *Far.* Gönlü susamış, pek istekli. (Devellioğlu, 2000: 187)

bk. zāhid-i dil-teşne

(dil-teşne [1], dil-teşneyem [2],)

G682-3. Ruḫsāruñı gördükde n'ola ger ṭaleb itsem / **Dil-teşne** olan ṣuyı gören ṣuya segirdür
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp **dil-teşneyem** Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G2769-3. Dostum **dil-teşneyem** raḥm itmedüñ / Çeşme-i luṭfuñ senüñ bī-nem gibi

dilüm dilüm eylemek/itmek [4] Dilimlemek, parça parça etmek. (TDK, 2011: 667)

G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / **İtdüñ** çü tīġ-i cevr ile baġrum **dilüm dilüm**
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / **Eyler** iseñ günde yüz biñ baġrumı **dilüm dilüm**
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / **Eyleseñ** ger günde yüz biñ baġrumı **dilüm dilüm**
G1816-3. Ṣanma ki senden uṣanam ey bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm **itseñ dilüm dilüm**

dilven [1] *Far.* Gönül gibi.

Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne **dilven** çün Sikender laʿl-i nābuñ ḳandadür

dimāġ [49] *Ar. mec.* Akıl, şuur. (Ş. Sami, 2010: 255) // Zihin. (TDK, 2011: 668) *bk. dimāġ-ı ʿālem, dimāġ-ı bāġ-ı dehr, dimāġ-ı dehr*

(dimāġ [8], dimāġa [1], dimāġı [10], dimāġın [4], dimāġına [3], dimāġında [1], dimāġından [1], dimāġını [11], dimāġum [3], dimāġuma [2], dimāġumdan [1], dimāġumuz [1], dimāġuña [1], dimāġuñı [2])

G34-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Pür itdi **dimāġını** dilüñ ʿanber-i sārā
G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān **dimāġın** ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G121-3. Zülf-i müşk-giysūña doḳındı meger bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem **dimāġını** mu ʿaṭṭar yine ṭīb
G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller **dimāġı** ola ṭīb
G334-4. Cān **dimāġını** mu ʿaṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G350-6. Mu ʿaṭṭar oldı yine cān **dimāġı** / İrişdi zülfine yārüñ meger bād
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ **dimāġa** belki ʿanberden leẕīẕ
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān **dimāġını** mu ʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G420-3. Yine būy ile mu ʿaṭṭardur **dimāġı** ʿālemüñ / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel **dimāġuñı** / Bir gül yañaḳlu gīsūları müşk-bāre vir
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān **dimāġına** / Ṭuymaya müddeʿī meded anı nihān getür
G600-4. ʿĀlemüñ didüm mu ʿaṭṭardur **dimāġı** pes neden / Ṭaġıdup ʿanber şaçın didi ki gör būlar mıdur
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ mu ʿanberdür / **Dimāġı** ʿālemüñ cānā anuñ içün mu ʿaṭṭardur
G801-2. Oldı hem **dimāġı** dehrüñ çün mu ʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G827-5. **Dimāġı** ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen **dimāġı** müşk-bār
G851-2. Mu ʿaṭṭardur yine ʿālem **dimāġı** / Ṣabānuñ yār zülfinde eli var
G870-4. Işḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı **dimāġum** baña bu sevdā yiter
G884-3. **Dimāġum** būy-ı zülfüñden ṭoludur / Bu ne ṭīb u bu ne ʿıṭr u ne būdur
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine **dimāġum** hevā ile / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı nāyuñ ṣadāsıdur
G958-4. Eyledi dehrüñ **dimāġını** mu ʿaṭṭar būy ile / Kim meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı **dimāġını** yine būy-ı baḫūr
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden gelse ḫaber / Cān **dimāġına** mu ʿanber zülfi irgürse eşer
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu **dimāġ** / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile **dimāġ** / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem **dimāġını** mu ʿaṭṭar ṭurma es
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile pür-sevdā **dimāġ**
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ **dimāġuma** / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye **dimāġ**
G1354-1. Ḫaste-ḥālem hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i laʿlüñ umar çün oldı pür-sevdā **dimāġ**
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā **dimāġ**
G1360-1. Būy-ı zülfüñ ile pür-sevdā **dimāġ** / Dostum oldı baña ṭaġ üsti bāġ
G1484-2. Mu ʿaṭṭar eyle gel dehrüñ **dimāġın** / Ele al şāne eyle dāra zülfüñ
G1665-6. İtmedi dehrüñ **dimāġını** hevā ʿanber-şemim / Açılup tā olmayınca nāfe-i tātār gül
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭoldur **dimāġuñı** / Her şeb fiġān u nāle ḳılup āh u vāda ol
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür çü **dimāġ** / Defʿ içün cūybāra ʿazm idelüm
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe vefā būyı **dimāġuña** kefenden
G2372-3. Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola **dimāġı** hevā ile
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki **dimāġın** müşk-būya virmesün
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ Mecnūn idiser-āḫır / ʿIşḳuñ bu Muḥibbīʾnüñ bulındı **dimāġında**
G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ leb-i Laʿlin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez **dimāġumdan** anuñ dadı
G2772-3. Şöyle beñzer ki ṣabā zülfine buldı dest-res / Eyledi dehrüñ **dimāġını** mu ʿaṭṭar būları
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / **Dimāġın** ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüzüñ / Cān **dimāġından** nice ṣaḳlaya zülfi būyını
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu **dimāġumuz** / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu hevā bizi
G2799-2. Būy-ı zülfüñi **dimāġuma** getürdi çü ṣabā / Virelüm cān u dili yolına şükrāneligi
Mh3-11. Ebr gülzār üstine her ṣubḥ-dem gevher ṣaçar / Nefḥa-i bād-ı seḥer dehrüñ **dimāġını** açar
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle / Bu dehr **dimāġını** mu ʿaṭṭar nefes eyle
D16-1. Cān **dimāġına** yine bād-ı ṣabā bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger bū getürür

dimāġ-ı ʿālem [2] Âlemin zihni.

G916-6. Ṣabā el urdı beñzer zülf-i yāre / **Dimāġ-ı ʿālemüñ** oldı mu ʿaṭṭar
G2645-3. Dirseñ **dimāġ-ı ʿālem** eger ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ

dimāġ-ı bāġ-ı dehr [2] Dünyanın bağının zihni.

G15-2. Būy-ı misk ile **dimāġ-ı bāġ-ı dehr** olmazdı pür / Olmasa ʿanber şaçından böyle müşk-efşān ṣabā
G671-1. Yine gül devridür ʿālem Biḥamdillah münevverdür / **Dimāġ-ı bāġ-ı dehrüñ** yine būy ile mu ʿaṭṭardur

dimāġ-ı dehr [3] Dünyanın zihni.

G955-1. ʿAceb sünbül midür zülfüñ yaʿanber / **Dimāġ-ı dehr** olur andan muʿaṭṭar
G2603-6. Būyı ileʿaceb mi ṭolarsa **dimāġ-ı dehr** / ʿIşḳ āteşiyle sīnede baġrum kebāb ola
G2717-4. Oldı **dimāġ-ı dehr** muʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ meger ki çözdi ṣabā zülfi bāġını

dimek [1798] *T.* (TDK, 2011: 618-619)

bk. dirlerse disünler, dirsem de dimezsem de olmaz, felege kelek dimemek, gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimemek, hā diyince, oḫ dimek, pes dimek, "yoḳ" dimek

(di [14], didi [360], didiler [95], didiyse [2], didük [1], didüm [360], didümse [2], didüñ [12], dime [73], dimedi [12], dimedüñ [11], dimege [4], dimeden [1], dimek [7], dimekdür [1], dimem [1], dimeñ [22], dimeñüz [2], dimese [1], dimesün [3], dimesünler [11], dimeyem [4], dimeyesin [1], dimeyüp [3], dimez [35], dimezdüm [2], dimezem [6], dimezler [2], dimezsün [3], dimiş [58], dimişdi [3], dimişdüm [1], dimişdüñ [2], dimişdür [2], dimişem [2], dimişler [44], dimişlerdür [9], dimişse [1], dimişsin [3], dir [236], dirdi [3], dirdüm [22], dirdüñ [4], direm [10], dirin [1], dirler [122], dirlerdi [4], dirlerse [8], dirmiş [1], dirse [16], dirsem [30], dirseñ [20], dirsin [5], dirsüz [6], dirüm [8], dirüz [1], dise [12], diseler [8], disem [31], diseñ [6], disün [4], disünler [12], diye [66], diyeler [34], diyelüm [1], diyem [12], diyemem [1], diyemez [2], diyen [38], diyeni [1], diyenler [4], diyesin [8], diyesüz [1], diyeyüm [9], diyn [2], diyüben [3], diyübeni [1], diyüñ [4], diyüp [6])

1. Söylemek, söz söylemek.

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı anuñçün **didiler** vehhāc aña
G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum **didi** / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir tāc aña
G7-6. Cān fedā itmez **dimiş** yolına bī-dīn raḳīb / Bāver itme dostum vallah bühtāndur saña
G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid **dir** ise sācid baña
G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli **dimedi** bir kerre mā saña
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur **dirler** baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur **dirler** baña
G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur **dirler** baña
G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe muʿtāddur **dirler** baña
G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur **dirler** baña
G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḫammül ḳāf aña / Dostlar itmez misüz billāh **diyüñ** inṣāf aña
G26-4. Ḥā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḫāya Aḥmed **didiler** mīme daḫi hem Muṣṭafā
G27-5. Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemāli nūrına / Şemʿ-i ḫüsne çün Muḥibbī **didi** dilber yan baña
G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu ṣabā / Ravżadan rıżvān **diye** ehlen ve sehlen merḥabā
G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler **didiler** reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa **dirler** ki sebeb bārān aña
G30-1. **Didüm** aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / **Didi** ki bil ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G30-2. **Didüm** ki sensüz ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / **Didi** anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G30-3. **Didüm** ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / **Didi** ṣaḳın sırrı nihān itme olur ʿışḳun hebā
G30-4. **Didüm** ki çekdüm rencini bulmaġa ḫüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G30-5. **Didi** Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G33-2. ʿĀşıḳa çare olur mı ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün **dimişler** bī-devā
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / Ya melekdür ya perīdür **dimezem** insān aña
G37-1. Gün yüzüñ göster **didüm** āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭālīʿ olmaya zülfüñ gelüp ḫāyil baña
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür **didüm** maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil aña
G37-8. Şemʿ gibi dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat **didi** yan yaḳıl baña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına **didüm** olayın ḳurbān aña / Ḫışm ile dilber **didi** lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G50-4. Benüm ʿömrüm ʿömr-i ferdāya göymez / **Disem** bir būse **dirsin** baña ferdā
G50-5. **Diyesin** ey ṣabā Ferhād u Ḳaysa / Felek bir tāze Mecnūn itdi peydā
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḫrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş **diyeler** māhi saña
G52-3. Ḳapusından baña dūr olsun **dimiş** / Anı ẕillet ṣanma ʿizzetdür baña
G54-5. Sen bī-vefānuñ yādına **didi** Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle **didüm** göñlümi / **Didi** hey şūrīde hey dīvāne söylersin baña
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm **didüm** ol şeh **didi** / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G56-5. Zülfi ile dün gice **didüm** muṭavvel ḳıṣṣamı / **Didi** dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G56-6. Cām-ı laʿlüñ ṣun lebüñden beni mest eyle **didüm** / **Didi** çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi **didi** / Cān içinde ṣaḳla kim bir ulu devletdür saña
G60-1. **Dimiş** ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā

G60-7. Bugün ġam derdine bundan **dimişler** özge yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi **didüm** ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur **diyem** şırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemin bana olursuñ reh-nümā
G65-5. Evveline ʿışḳunuñ her kim ki başdıysa ḳadem / **Dimesün** ġavrına irdüm yoḳdur aña intihā
G66-4. **Didi** kūyunda ḳaluban oldı ḫasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū bana
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / **Didi** gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur bana
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög **didi** yücelt āh ʿalemin / Gördi lāyıḳ ʿalem ü ṭablı dilā şāh saña
G72-5. Bu Muḥibbī şāf-dil **didi** yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G77-4. **Dimiş** ḫūrāya beñzer yāri zāhid / Berāber ḳandadür ḫāṣā vü kellā
G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep **didiler** sābāş aña
G85-1. Yār olmazsın **didüm** ey pür-cefā / **Didi** kim gördi bu dünyādan vefā
G85-3. Ġamzem oḳlarına **dir** ṭut sīneñi / Ben **didüm** ehlen ve sehlen merḥabā
G85-7. İñleyen ḳapumda kim **didi didüm** / Bu Muḥibbī ḫaste-dildür bī-riyā
G86-3. Ger benüm pendümi gūş itmez iseñ / **Direm** ey dil olmış olacaḳ saña
G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl şerden ḫaẕer / **Didiler** maḥşerde yüzi aḳ saña
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez **dimiş** bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur bana
G89-3. **Didiler** yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḫayf anları ḫaḳ birāderdür bana
G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / Tā **diyesin** dāimā ol zār u ser-gerdān bana
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / **Diyeler** ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur bana
G94-6. Āb-ı şāfiye müşābih yine bir şi ʿr **didüm** / **Didi** taḥsīnler anı göricek ehl-i ṣafā
G99-6. Şi ʿr-i pür-sūzum olalıdan ḫasen / Gūş iden **dir** ḳışşa-i Selmān aña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim **dimez** bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G102-1. **Dimedüñ** cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G106-5. **Dir** imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz **dir** iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G113-1. Gördiler ḫāk olduġum yoluñda ey ʿālī-cenāb / Reşk idüp **dir** ehl-i dil یا لیتن کنت تراب
G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar **dirler** velī / Göricek āşıḳlar andan eylemezler ictināb
G113-5. Vaṣl içün **dirler** müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden **dirler** ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır **dimiş** / Hey ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter **dimez** baña ḳolın şalup
G126-2. Cür ʿa-i cām-ı lebüñ olalıdan baña naṣīb / Ehl-i diller **didiler** یا لیتنی کنت تراب
G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḥālümi ḥālüm **direm** ġāyet ḫarāb
G126-7. Ey Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / **Didiler** olur seḥer-gehler du ālar müstecāb
G130-2. Dün gice giçdi uyur ṣandı beni dilber **didi** / Başuña gün ṭoġdı nedür āşıḳa bu deñlü ḫʷāb
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā **didi** / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G137-3. **Didi** uşanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḥi / **Didüm** aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G139-7. Ey Muḥibbī şi ʿr-i dil-sūzuñ senüñ gūş ideler / **Diyeler** işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G141-4. **Didi** cefā vü cevrüm ile nice nicesin / **Didüm** ol baña mihr gelür gördüm anı kūb
G149-1. **Didüm** dehānuñ öpse idüm ḳılma beni ʿayb / **Didi** dehānı kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G151-1. Var mıdur aġzuñ **didüm** ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü **dir** iseñ gözle edeb
G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḫālüñi gören **dimiş** / Engübīn üzre eger ḳonsa ʿaceb olmaz ẕübāb
G157-1. ʿĀrızun üzre **didüm** ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḫazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı **dir** iñler ʿandelīb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur **dirler** seḥāb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün **dirler** ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḫāşiye / Faṣl bābın oḳudum **didüm** ki ḫatm oldı kitāb
G173-5. Ḳāni ʿidüm düşde görsem **dirdüm** ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫʷāb
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ **disem** aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G178-4. Ḫʷāba vardum nāgehān luṭf ile güldi **didi** yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḥālüm **direm** ġāyet ḫarāb
G197-4. Bu ġamdan gel beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler **diyeler** buldı hidāyet
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iẓhār / **Didüm** ki gelür derdeʿarak bulsa ḫarāret
G201-6. Ṣaḳınur cānını senden **dimişler** / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur ey dost
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā **didi** bu ḫod evkār mest
G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür **diyüñ** inkār mest
G206-2. Dād-ı Ḫudā **dimişler** kesbi degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / **Dir** meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿankebūt
G209-4. **Didüm** lebüñ bahāsına cānum alur mısın / **Didi** bahā yoḳ aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür **dimiş** bizi yār / Ömri çoḳ olsun itmiş yine bizi riʿāyet
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḫaḳ **dimişler** günde yatsa olur imiş mār mest
G217-7. Bir gün **dimedüñ** ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẕerrece yoḳdur naẕar ey dost
G226-1. Serverā ḳaddüñ yanında serv best / Ḫoş **dimişler** dest-ber-bālā-yı dest
G231-5. Ṣayar kendin Muḥibbī seglerüñden / **Dimez** ol ḫalḳadan birünam ey dost
G241-1. Şunup dün bādei pīr-i ḫarābāt / **Didi** taʿcil فی النار خیر آفات
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile **diyem** ḳan dost

G249-1. Kim **didi** saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde **didüm** miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḥṣ
G259-5. Kim göre rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / **Diye** dürre kim baḳar laʾl-i bedaḫşāndur ʿabeṣ
G264-1. Cihān içün **dimişler** çünki ḥadīṣ / Bulunsa ṭañ mıdur anda ḥavādiṣ
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḥālüme müslim **didi** kāfir elġıyāṣ
G269-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ birdür iki ṣanup / Ṣaḳın **dimeñ** aña işna vü ṣāliṣ
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān ile baḥṣ / Mūr içün **dirler** ider gāhi Süleymān ile baḥṣ
G271-5. Naẓm u eṣ ʿārum görenler ey Muḥibbī **dir** baña / Eylesün şimdengirü şi ʿr içre Selmān ile baḥṣ
G272-5. Lā **dime** cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḥṣ
G274-1. Cihān içün **dimişler** çünki ḥadīṣ / Bulunursa ne ṭañ anda ḥavādiṣ
G281-4. Nigārā ṣaḳla ḥüsnüñ müdde ʿīden / **Dimesünler** bulunur rāygān genc
G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin rūşen eyle / **Diyeler** buldı bir şāh-ı cihān genc
G286-5. Miḥnete ṣabr it Muḥibbī tā iresin rāḥata / Ḥaḳ **dimişler** bu sözi الصبر مفاح الفرح
G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa **dirler** aña irte göç
G305-2. İledüp ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḥaṭuñ / Göricek anı ḳabūl itdi **didi** naḳl-i ṣaḥīḥ
G305-3. Serve beñzer **dimezem** ḳāmetüñ ey serv-i sehī / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G305-4. Cümle ʿuṣṣāḳı ḳatl eyledi dilber **didiler** / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G306-4. Dostum medḥüñde **didüm** bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum benüm cümle faṣīḥ
G310-5. Ey Muḥibbī **dir** ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭ ʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña **diye** şāh ruḫ
G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek imişdür **dimişler** girye-i dil-sūzı telḫ
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun **didüm** seni Ḥayy-i Aḥad
G317-3. Gördi kūyunda yürür ṣūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini **didi** idüñ boynuma bend
G325-7. Sāḳiyā gel ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ **dimişler** leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G326-5. Yāre **diseñ** ḫālüñi almaz Muḥibbī ʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olan ʿuṣṣāḳa vire mi vücūd
G330-5. **Dir** ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G336-4. Aña ʿāṣıḳ mı **dirler** şem-ʿi ḥüsne / Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd
G338-3. Bu ḥarim-i sīneme tīrüñ irişdükde şehā / Çaġrışur bu cān u dil her biri **dir** هل من مذيد
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur **dirler ʿābid**
G340-2. Ḥālümi kime **diyem** kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hiç bir eḥād
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḥıṭā **didüm** ḥaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G344-3. Göz yaşın dökme **didiler** sırruñ ifşā olmasun / Çāre ne izhār idiser **didüm** āḫır rūy-ı zerd
G349-5. Eger gūş itse bu naẓmı Niẓāmī / **Diye** taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G352-2. **Dimiş** idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aş beni ol dāra meded
G354-4. **Dimişdi** zülfe idem sīne ber-dār / İnanmam ben aña ger ide sükend
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şi ʿri / İşidüp ḳabri içinde **diye** taḥsīn Ḥacend
G362-1. Ḥalḳ-ı ʿālem **dir** bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben laʾl-i dilberden leẕīẕ
G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden **didi** kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ
G365-2. Ḥadiṣ-i zülf-i dildārı **didiler** eyleme kütāh / Anuñçün güft ü gūyum ʿālem içinde müselseldür
G367-4. Āfitāba ben **didüm** ʿāṣıḳ mısın dīdārına / **Didi** olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G367-5. **Didiler** terk eyledi kūyını dildāruñ raḳīb / İşidüp ḥamd eyledüm **didüm** ki فی نار السقر
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāṣıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / **Dimez** hiç ʿāṣıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile **dirler** ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G384-4. Aḳar ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme **dirdüm** / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı şükrāne virem / **Dimiş** idüm bu sözi dönmezem iḳrārumdur
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile gördükde **didüm** / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni gāhi **dimişler** nūra nār
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / **Dir** kiʿaceb bu nāle vü efġān ne yirdedür
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp **dimiş** bu efġān ḳandadür
G402-4. Cān çıḳdı meded laʾl-i lebüñden **didüm** em ṣun / Güldi **didi** ölmedi henüz daḥi sesi var
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür gerçi **dirler** ʿāṣıḳa / Nice ṣabr itsün Muḥibbī ʿāṣıḳ-ı bī-çāredür
G409-3. Leylī zülfüñe **didüm** cān baġladum Mecnūnleyin / **Didi** hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G411-1. Kūyuñı göster baña firdevs-i aʾlādan n'olur / Ḳaddüñi kim görse **dir** serv-i dil-ārādan n'olur
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi **didüm** bu zühd ü taḳvādan n'olur
G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī cām-ı laʾlünden şehā / Āb-ı kevṣer istemez **dir** cām-ı ṣahbādan n'olur
G416-1. Belā kuhsārı kim **dirler** başumdur / Anuñ ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G416-4. **Didüm** çeşmüñ cihāna fitne ṣaldı / Didi ser-fitnesi anuñ ḳaşumdur
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider **didüm** / Olur mı ḥācı Kaʿbeye varmaġ ile ḫumār
G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ ey ṣanem / **Dirüm** esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / **Dimedi** hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G421-5. Bende-i muḫliṣ Muḥibbī'dür **didüm** redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı yā şīve yāḫūd nāzdur
G425-4. Lebuñ öpdükce ġāyet mest oldum / **Didüm** el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna beñzer
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫʿābdur / Kim anuñ bünyādına **dirler** ki cāy-ı ābdur
G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı vaṣla oldum müşterī / **Didiler** olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür **didüm** / Didi kec olsa n'ola ol kāfiri miḥrābdur
G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / **Didüm** el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna beñzer
G447-4. **Didüm** zekāt-ı ḥüsnüñi ʿarż it ḥaḳumdurur / **Didi** daḥi irişmedi saña zamānı var

G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli **diyeler** āh u fiġānı var
G449-3. Zülfini kesse nigārum göricek anı **diyem** / Ḳaṭ ʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G455-1. Başda ḫumār def ʿini pīr-i muġāna ṣor / **Dir** saña dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarīṣi saña **disün** dām-ı dāne ṣor
G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin içen **dimişler** aġıdur
G463-3. Ka ʾbe-i kūyunda **didüm** ʿāṣıḳ ḳurbān ide gör / **Didi** ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke düşer
G465-1. Gerçi kim **dirler** ġamı dilden şarāb-ı al açar / Līk ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fiʾl-ḥāl açar
G465-3. Genc-i ḫüsnüñüñ ḫayāli göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri **dirler** meṣeldür māl açar
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür **didüm** ey meh-rū / Gülüp **didi** ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G472-3. **Didüm** cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / **Didi** gülzār-ı ḫüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G475-5. Göñlüm olmaz giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum oldur ki **diyeler** baña şāl üstindedür
G478-2. Dil teşne olup dil ile yenmazdan öñürdi / Ḥālümi benüm çeşme-i ḥayvāna **disünler**
G478-3. Şem ʿ-i ruḫına yaḳısaram bāl ü per āḫır / Cānını niṣār eyledi pervāne **disünler**
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda ele yār / Kim başını ṭūp eyleye meydāne **disünler**
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana **disünler**
G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz / **Dirlerdi** baña māyil olur sāza güzeller
G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi görüp **didüm** / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G494-1. Ruḫuñ ḫālini ʿarż eyle **disem** dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ **dirsem** ḫayāl añlar
G495-3. Kūyında **didi** sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü şafā yiter
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / **Didüm** ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G500-1. **Didüm** ki cānı būseñe virem bahā nedür / Gūş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine cān eridür / Ḥaḳīḳat **dirler** aña ʿışḳ eridür
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı **didi** yār / Yoluma ḫarc içün sīm ü zeridür
G503-7. Nedür ḫaṭuñ **didüm didi** Muḥibbī / Senüñ bu seyyiātuñ defteridür
G513-4. Ol şaçı Leylī görüp vādide ben dīvānesin / **Didi** zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G514-1. Ġurūr itme eger cānā **dir** iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḫüsn ile eger sen şem ʿ-i meclisseñ / Göñül **dirler** ol bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G514-4. **Didiler** ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / **Didüm** ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / **Dir** nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp benden **didi** / Bu Muḥibbi gülşenümde bülbül-i güyā giçer
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / Ḥaḳ **dimişler** serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne güne kesbüñüz vardur / **Dirüz** biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā **didi** ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet mi ʿaceb / **Didiler** kendüni cem ʿ it ol meh-i tābān gelür
G524-4. Kināyetdür lebin añsam nigāruñ / Bilen **dir** selsebil ü āb u kevṣer
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı **dir** ʿālemde kimse vaṣlınuñ imkānı var
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü dökeyin göz yaşların / Ḫāne ġarḳ oldı **diyeler** ḫāneden bīrūn aḳar
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / **Didi** kim kūyuñ iḫāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāne ʿarż ḳıl söz gevherin / **Didiler** taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe **didi** şeker / Gör ne şīrīn ü ter duʿālar ider
G545-1. Ġamze oḳları ki **dirler** cümle cānānumdadur / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G545-3. Aradum zülf-i perīşānuñda göñlümi **didüm** / **Didi** bulmazsın anı çāh-ı zeneḫdānumdadur
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre **dir** gören / Od naḳş-ı āb üzre ḳanḳı ṣūret-ger yazar
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / **Dir** mülemmā cüydur berk-i gül ḫandān aḳar
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi **didi** / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G561-4. **Didiler** būse metāʿın virür imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / **Diseler** bu bendesine gel seni sulṭān okur
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / **Dirler** ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / **Dimedüñ** eyā ol miskīnüñ ʿaceb ḫāli nedür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber **didi** / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G580-5. Bī-güneh öldürme **didüm** bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi **dir** baña günāhı gösterür
G581-1. Egerçi ʿāṣıḳa **dirler** maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḫall eylemek ġāyet de müşkildür
G585-2. Çeşmünüñ zülfüñe meyl itdügini gören **didi** / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳadüñ / **Dir** Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G586-2. Açdı yüzini nāz ile **didi** ol dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G586-5. **Didüm** Muḥibbī boynına daḳ zülfini **didi** / Dīvānesin gibi bu sözüñ hep yābānedür
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar **didüm didi** / Ḫūb-rūlar nʾeylesünler anı sīm ü zer midür
G592-1. Şem ʿ-i ruḫa kim cān yaka pervāne **dimişler** / Kim baġlaya dil zülfine dīvāne **dimişler**
G592-2. Kūyında benüm zārumı her kim işide **dir** / Geldi **dimege** ḫālini sulṭāna **dimişler**
G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol yār meger vardı Ḳarāmānʾe **dimişler**
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice meʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne **dimişler**
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbīʾyi gören **dir** / Beñzetdi hemān şi ʿrini Selmāne **dimişler**
G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde **didi** ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbīʾye olur ḫāṣıl / **Diye** bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin ḳuldur
G600-4. ʿĀlemüñ **didüm** muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber şaçın **didi** ki gör būlar mıdur
G602-3. **Didüm** ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / **Didi** çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / **Didiler** yā göreyin sīneñde yaralar nedür

G603-8. ʿIrāḳ’a irse ger bu şiʿr-i dil-sūz / **Diye** ḳabrinde taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse külāhın / Gören **dir** bu güzeller serveridür
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḥüsnine kimse la **dimez** çoḳ ḥüsni çaġıdur
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler **didiler** anı ki her birisi bir güldür
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ʿārı / İşidenler **diye** ʿāri şiʿr saña müsellemdür
G619-5. **Didüm** ey dilber neden ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ / **Didi** kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G625-2. ʿIşḳ şāhı ne getürdiyse getürdüm yirine / **Didi** taḥsīnler idüp bende-i fermānumdur
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez **dimedi** / Hey bu miskīn benüm vālih ü ḥayrānumdur
G625-7. Kaʿbe kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç **dimedi** ḳurbānumdur
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel **didi** Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī’nüñ **dimiş** şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G630-4. Gice gördüm ki oluram añа ḫᵛābumda ḳarin / Bir muʿabbir **didi** kim ġam yime imrūz gelür
G634-3. **Didüm** dil-i dīvāneye āḫır olıcaḳ cā / Zencīr-i ser-i zülfi ile çāh-ı ẕeḳandur
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / **Didüm** bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün **dimişler** olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse **diye** bu ne şeh-vār olur
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / **Dimedi** derd ü belām ile ol miskīn nicedür
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eṣer / **Dirler** elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen **dimesün** / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe **didüm** ki hüşyār olmayam / Gösterüp laʿl-i lebin **didi** ki bu cānum virür
G661-2. Gören ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / **Didi** gül bitürür imiş şanavber
G662-3. Uġradum Mecnūna şordum ḥālini **didüm didi** / ʿIşḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G664-4. Yāre şundum ʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı **didi** ayvā ṣatar
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm **didüm** dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G667-4. ʿŪdı gider de niye de **di** nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G669-4. **Dimeñ** ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı perīşān / Zülfine ura el uzadup şāne güzeller
G670-4. Ṭılısm olmış meger kim genc-i ḥüsne / Görenler **didiler** zülfüñe ejder
G675-3. **Didüm** ey dilber neden āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G677-3. Dād idüp kūyına vardum **didi** bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G684-5. Göreli ḫaṭṭını giçdüm özümden / Görenler **dir** beni ḥayrāne beñzer
G686-5. **Didüm** Muḥibbī ḥüsnüñe cān ile müşterī / **Didi** metāʿı cāna virilmez bahālanur
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / **Dise** dilber kūyum içre baña derbānumdurur
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm müddeʿī / Şād olup göñlüm **didi** gitsün ḳo “فى النار السقر”
G690-3. Göñlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / **Didiler** kim baş ile ḥüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G690-5. Ḫusrevā kimdür **dir** iseñ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola **didüm** mekesi var
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını ṣorma ġayre benden ṣor / Nice kez añа ġarḳ oldum **dimeñ** deryāyı bilmezler
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī **dir** imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ **disem** ne güne rāzum var
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īşār / Muḥibbī **dimedi** bir gün benüm çoġ ile azum var
G702-5. **Didüm** ey gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile **didi** hezār
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa **didüñ** yiridür itse göñlüñ āhlar
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez **dimedüñ** hey bu ne feryāddur
G709-1. **Didüm** bir būse vir laʿlüñden ey yār / **Didi** dīvānesin beñzer yüri var
G709-3. **Didiler** zülf içün İslāma geldi / Ya niçün eylemez ol ḳaṭʿı zünnār
G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine Mecnūn **didi** / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber **didüm** / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini **didüm didi** / Şınmayınca ḫāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum **dimege** dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḥayāt / **Dimiş** anuñçün Aristo añа rūḥ-ı ṣānidür
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / **Didüm** dilʿandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup ṣordı dil **didüm** / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G729-4. Sehv ile ʿārızına meger beñzedem **dimiş** / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün **dir** göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü laʿlini şekker gösterür
G731-5. **Didüm** zülfüñ neden gitmez yüzinden / **Didi** bekler öñince ejdihādur
G731-6. Dirīġ eyler **dimişler** cānı senden / Muḥibbī’ye ḥabībüm iftirādur
G732-4. Cān fedā itmek **didiler** müşkil işdür ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse **didüm** āsān ögredür
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı **dimişler** ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / Göñlümi alan benüm **didüm** çehārdeh sāledür
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse **diye** cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem **dir** / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġraġında çehdür
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt **diye** vehdür
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña bir cürʿa şundı / **Didi** iç bunı ʿömr-i cāvidāndur
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm şanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda **dirler** pelenge beñzer
G751-1. Gül-şeker kim **didiler** ḫūrşīd ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G752-5. Ḳocam **dirsem** meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen hīç beli var
G752-6. Çıḳar dürler meʿānī maḥzeninden / Getür taḥrīre **disünler** eli var

G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup **dimedüñ** bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki **dirse** ol kāfir giçer
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürūr ile ide teʾşīr / Egerçi ḳalbi **dirler** nigāruñ ḳatı mermerdür
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür **didüm** ey meh-rū / Gülüp **didi** ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G764-3. **Didüm** cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / **Didi** gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda **didüm** sen pādişāhumsın / Gülüp **didi** senüñ gibi benüm çendān ferāġum var
G766-2. Göreyim **didüm** cemālüñ eyledüm **didüm** ḫaṭā / Sen mürüvvet kānısın ʿafv it ḫaṭā eyler beşer
G766-3. İdeyüm **didüñ** vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G767-5. Şemʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa **dimeden** ne ʿaceb / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler **diyeler** kim bu dürr-i meknūn giyer
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār **didi** / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G775-2. **Didüm** ey dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / **Didi** ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihāna / Buña kim **didi** ʿışret-gāh dirler
G780-5. **Didüm** Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf ile **didi** ḳapuma gel derde çāredür
G781-4. **Didiler** pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ ayaġın öp / **Didüm** dīvāne-i ʿışḳa dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G789-1. Yāre nāmuñ ne **didüm didi** meh-i tābāna ṣor / Leblerin ṣordum **didi** var bu ḥadīṣi cāna ṣor
G789-2. Bārī **didüm** vir ḫaber ḫaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi **didi** var ġonce-i gül-ḫandāna ṣor
G789-3. Kevkebi kūyuñda **didüm** bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret **didi** bu çevgāna ṣor
G789-4. Ne sebebdendür **didüm** sīnemde biñ biñ yāreler / **Didi** ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne ṣor
G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ **didüm** / Yaʿni bilmezsin **didi** ol çeşm-i bī-emāna ṣor
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña **dir** lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / **Dir** gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur
G799-3. Vīrānelerde **dirler** gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaṣlı bu dil ḫarāba beñzer
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / **Dimedi** yañılup bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G802-1. Var mı mişlüñ ey ṣanem **didüm didi** ʿAẕrā meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı ṣeydā meger
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm **didi** ayvā meger
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören **dir** var mıdur gülzārda / İşidüp **didi** bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güẕer / **Didüm** artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G807-4. Felekden yücedür **dirler** egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup **dimedüñ** bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G809-3. Kūyına eger gitse **disem** yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol laʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola **didüm** mekesi var
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi **didi** gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G811-2. Beñzerem **dimiş** nigārā ḫaddüñe / Bu sözinden sen güli şermende gör
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin **didüm** ey gül yüzlü yār / **Didi** kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā ḫaṭ **didüm** / Gülşen içinde olursa ṭañ mı **didi** mūr u mār
G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile **didüm** eyle ḳabūl / **Didi** pīr olsa efendi ḳulın āzād eyler
G816-7. Gelmesin daḫi Muḥibbī ser-i kūyuma **dimiş** / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi **didüm** ben aña yā ḫū bekler
G818-4. Bir naẕarla ḳıraram **dir** nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G820-5. **Dimedüñ** ḥüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḫaḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳāniʿ **dimeñ** ser sāye-bān gözler
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur **diyüben** ḫaḳḳ-ı nān gözler
G824-3. Derd-i dil aḥvālini **dirdüm** ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G825-5. **Didüm** ister bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳuñdur çün saña mihmān olur
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür **didüm** ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi **didi** ḳaplu kāfire duʿā-yı nūrdur
G829-5. Bu Muḥibbī şeh-i cihān iken / Şimdi bir ḫūba bendedür **dirler**
G830-3. Yiridür **dir** isem şīrīn lebüñe / Ki Ferhāde dil-i āvāre beñzer
G833-3. **Dirler** ki ider dilber olan būseye iḳrār / **Didüm** ki bu ne olmayıcaḳ bu ne suḫandur
G833-6. **Didi** ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / **Didüm** ki Muḥibbī seni cān ile sevendür
G834-4. Dil ṭabībisin **didüm** bilmeyesin aḥvālini / **Didi** bildüm şimdi ol miskīn ne ḫāl üstindedür
G837-1. Şāh-ı ʿışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şuʿle-i dil başum üzre **dir** gören zer-tācı var
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki **dirler** emen midür
G842(b)-6. **Dirler** Muḥibbī ḳaʿrına anuñ irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben anlar ki batdılar
G869-3. Dün gice kūyında nālem işidüp / **Dir** seg-i kūyı bu ne feryāddur
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden **disem** aña gel eyle tīmār incinür
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger ḫabīb / **Diyeler** kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki **dirler** şefḳat īmāndan gelür
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle tā seḥer / Ḥācet dilese **dirler** ol demde edā olur
G877-5. **Didi** ānide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz-ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G830-1. Yüzüñ nūrına kim dir nāre beñzer / Ya kimdür kim **diye** gül-nāre beñzer
G879-4. Oḳuyan şiʿr-i dil-sūzuñ Muḥibbī eylesün taḥsīn / **Diye** kim bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿiẕār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı **didüm** mūr u mār
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ **dimişler** bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G882-5. Ey Muḥibbī āşıḳa ya ṣabr **dirler** yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra yazüben gönder / Oḳuyuban ola **diye** Muḥibbī vaṣf-ı ḫālüñdür
G891-3. İden naẕar bu āhum ucından şerāruma / **Didi** belā memālikin aldı livāsıdur

G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem **diye** ki vehdür
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel şayyād olan **dirler** şikārı ḳan ile gözler
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye **didüm** / Güldi **didi** gör ḫāṭırı gül yā şeker ister
G908-1. Öpsem lebüñi **disem** o dem laʿlini dişler / Nāz ile baña gösterür incü gibi dişler
G908-3. Dil virme **didüm** zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin işler
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Kaʿbedür kūyı **didüm** her yana ḳurbān aḳar
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim **dir** baḥr-i bī-pāyān uyur
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı **didüm** ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş **didi** hezār
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel şordum saña / **Dimedüñ** hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri **dimez** hem-rāhımuz vardur
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem şu seper / **Dimesünler** tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G937-5. Medḥ idüp laʿlüñ Muḥibbī **dise** bir rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer **dir** gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup **dirler** baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl **didi** ʿuşşāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın **dir** belā üstindedür
G947-5. Şiʿrümi görür ḥasen naẓmuma **dir** taḥsīn kemāl / **Diseler** ṭañ mı bu ẓihnüm çün kemāl üstindedür
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir ẕerre kām / Bir söz imiş ṣabr ile **dirler** ḳoruḳ ḥelvā
G949-1. Çīn-i zülfüñde **didüm** niçün dil ü cān bağlanur / **Didi** kāfir destine girse müselmān bağlanur
G950-3. Göñlümüñ murġın niçün ḳıyduñ **didüm** güldi **didi** / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G955-3. Ḳaşuñ miḥrābına ḳāmet getürdüm / Görüp yüzüñ **didüm** Allāhuekber
G956-3. Ġamzeñe **di** ʿāşıḳuñ ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şiʿrüñi yārān içün / Her birisi **diyeler** taḥsīn ile sābāşlar
G957-2. Nice teşbīh idem ḳaddine servi / Ki servüñ kimse **dimez** ġabġabı var
G957-7. Leb-i tiryākına irdi Muḥibbī / Ne ġam **dirlerse** zülfüñ ʿaḳrebi var
G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / Her bir **diyüp** beli ḳarşumda ḳulaġın çeker
G960-4. Būseme cān aluram dün **dimişdi** ol nigār / Aldı cānum şimdi ṭurmış būseye inkār ider
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı **dirler** ġam öldürür / Ben ölmiş ʿāşıḳam ʿacabā ġam nem öldürür
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur kimerde ādemi **dirler** dem öldürür
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur laʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün **dimem** ey yār şiʿr
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger **disem** şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şiʿr
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi **diye** ṣaḥrā-yı sīnemde / Bahār eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G966-5. İşiden şiʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar **diye** lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene **didüm didi** / Cān virem **dir** saña ẓāhir ṣanasın bir nesnedür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste **didi** ol ṣanma ki ġayri yirdedür
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur **dirler** ki ḳuvvet erdedür
G983-2. **Didüm** ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var ise eydüñ kime beñzer
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u **didüñ** sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı bir
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna **dirsem** raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm müddeʿī / Şād olup göñlüm **didi** gitsün ḳo "فی النار السقر"
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler **dir** / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād revān ditrer
G990-2. Leblerüñ emsem **disem** ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G991-2. Yār şandum baña **didüm** sırr-ı ʿışḳ gönlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde **didi** ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G997-4. Gülşene **dirdüm** ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür bülbül midür
G999-2. Niʾdeyin dost **diyüp** iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre **didi** gül getürür / Gül-ruḫuñ bu kiʿaceb deste-i sünbül getürür
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül **diye** baña besdür ki kūyından güẓārum var
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ kesicek başumı **diye** bu ne serdür
G1013-2. Leylī ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile **didi** yār bu dīvāneme beñzer
G1013-3. Gösterdi yine şemʿ-i cemālin **didi** dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer
G1013-5. Şemʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī **didüm** āḫır / Yārüm **didi** ki yanmayup ol ya neme beñzer
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / **Dimez** bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān **dimiş** / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1023-7. İşidüp şiʿrümi yāḫūd görenler / **Dirler** her sözüm içün zihīdür
G1031-5. **Dir** imiş terk ḳılmaz baş u cānı / Muḥibbī ʿāşıḳ olan müttehemdür
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī **didi** ol / Görmedi kimse bu nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre **dir** ki bu ne āfītābdur
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu dünyā nicesin / Pehlevānlar buña **dimişler** demürden nicedür
G1041-2. Atdılar ya ḳaşiyle ġamze oḳın / **Dimeñüz** oḳ u yāyı bilmezler
G1041-7. Ḳoma elden Muḥibbī ṣaf ṣarāb / **Dimesünler** ṣafāyı bilmezler
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāre **didüm** / **Didi** dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1047-5. Gel Muḥibbī gönlüñi zülfinde bend eyle **didüm** / **Didi** her ṣayd ṣanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber **dir** velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse **dimesün** kim kemālüm var
G1055-5. Muḥibbī'yi **didi** öldürmelüdür / **Didüm** öldür nigārā ḳanı yoḳdur
G1057-4. Kim bilem **dir** ḫāl-i Mecnūnı baña ṣor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḥadd sefer

G1061-4. Cān virem yāre **dir** iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün **dimedi** gel beni āzāde getür
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm n'ola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum **didi** üftāde getür
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür **dirler** meşeldür kīn ile dīn ṭaġılur
G1067-5. İti çulini şordı Muḥibbī **didi** dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce derd-i dilüm / **Dir** Muḥibbī ki bu ne ġavġādur
G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / **Didiler** dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1072-1. **Didüm** cānā ʿaceb rūşen yüzüñ var / **Didi** taḥsīn idüp yaḫşi sözüñ var
G1072-2. **Didüm** alnuñ ḳamer midür yüzüñ gün / **Didi** görmiş eyü ola gözüñ var
G1072-4. Gözüm yaşı içinde ʿaks-i rūyı / Müneccim **didi** eyü yılduzuñ var
G1072-5. Muḥibbī ṭoġrulupdur rāh-ı ʿışḳa / Güzeller **didiler** olsun özüñ var
G1073-2. **Didiler** derdi olan derdi **disün** ben çekdüm āh / Her kim işitse **diye** bu derd-mendüñ derdi var
G1073-3. Şu şaçup ey dīde şula ḫāk-i pāy-ı dilberi / **Dimesünler** aramızda anuñ ile gerdi var
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse **dimez** senden artuḳ derdi var
G1083-4. **Didüm** öldürsin ḳo ger kūyındaki ʿāşıḳları / Nev-cevāndur **didiler** nā-ḥaḳ yire ḳan istemez
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün **didi** ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güzer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā **dimez**
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā **dimez**
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez mā **dimez**
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin **dimezdüm** cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / **Didi** günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1112-4. Ehl-i günāh olanları **dirler** yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm aʿmālümi şormaz mısuz
G1117-2. Bir kez **didi** ki mihr ü yāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-şafālaruz
G1117-3. Mecnūn-vār başuma murġ-ı belā gelüp / Ṭutup mekān her biri **didi** yuvalaruz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem **didüm** / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur **dise** de ulu hüner olmaz
G1122-7. Kimdür ki **diye** ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1123-7. Gitdi Mecnūn **didiler** geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḥüsne giçerse anı uḫrā bilürüz
G1124-1. Nice yıllardur **didüm** göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / **Didi** çeşmüm anuñ içün biz de ġarḳ-ı demlerüz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ **didüm** itdi sīnem içre dil-şikāf / Lebleri **didi** Muḥibbī ġam yime merhemlerüz
G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / **Didi** terk itme bizi biz daḥi ṣāḥib-demlerüz
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ **dir** gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü iʿrāb beñzer beñzemez
G1127-2. Öldürürseñ daḥi gelmez dilümüzden lā **dimek** / Dostum ʿIşḳuñ yolında biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1129-1. Özini baña dilber hem-ser itmez / Nice kerret **dimiş** ammā **dir** itmez
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile añdı seni nigār / **Dirdüñ** anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1132-4. Sırruñı ketm eyle **didüm** göñlüme āh eyleyüp / **Didi** çün yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1134-3. **Didüm** dil derdine ey cān ṭabībi / Leb-i laʿlüñden özge emsem olmaz
G1135-2. **Didiler** gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / Dil **didi** gözlerine hey dise ḳaşın yeñemez
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aşlā **dimez**
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül **dirler** gider şebde ıraḳ yire āvāz
G1142-6. **Didüm** ey dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi **didi** nāz ileʿāşıḳları zār isterüz
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim **dirse** ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ żikrin meyānuñ vaṣfını itse / **Diyeler** böyle bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1148-5. Şuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle **disem** dilber / Sürer ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1150-1. Raḥm eyle **disem** yāre ider nāza ser-āġāz / ʿĀşıḳ ki niyāz eyleye maʿşūḳa ḳılur nāz
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili **didi** Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / **Didüm** ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / **Dir** idüm cānʿiyān görindi tensüz
G1156-2. İdenler vaḳt-i gülde geşt-i gülşen / **Didiler** ʿiyş u nūş olmaz çemensüz
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār ile gördüm / **Didüm** ʿālemde gül var mı dikensüz
G1158-3. Ḥabībüm şorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var **diyem** suḫan sensüz
G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir **dir** idüm n'eyleyem ol şāh görinmez
G1163-6. Yār bir gün **dimedi** ḫāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki varur yāre bizüm ādemümüz
G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından görenler yaşumuz / Bir aḳar ṣudur **didiler** dīde-i ġam-nākumuz
G1165-5. Noḳṭadur aġzı **didüm** ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbīn olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1168-2. Giderme zülfüñi gel gül yüzüñden / Kim ola **diye** kim kākül gerekmez
G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir zer ḫarīdüñ / Revā mıdur **diyesin** ḳul gerekmez
G1175-4. Sehv ile itüm **dimiş** ben ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz **dimeñ** / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ **didüm** ol yār **didi** / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre **dirler** idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın iżhār eyledi / **Didüm** ey ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1181-3. Ṣaḳlayam **dirdüm** şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẓhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar **di** namāz
G1183-6. Gel beni öldür vefā kıl ʿahdüñe **didüm didi** / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur **didüm** devā / **Dideler** ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / **Didi** biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz

G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye **didüm** / **Didi** bir gül var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1194-1. Bañа mihr ü vefā dildār ḳılmaz / **Dimeñ** cevr ü cefāyı yār ḳılmaz
G1194-5. Muḥibbī yaşın ol yār ayaġına / Nisār itmez **dimeñ** dinār ḳılmaz
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ **dimeñ** bāzārını bilmez
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini **dirler** ki miʿmār olmayan bilmez
G1198-1. Yüzine ben ḳamer **didüm** ne dirsüz / Lebine gül-şeker **didüm** ne dirsüz
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / Aluñ benden ḫaber **didüm** ne dirsüz
G1198-4. Nisār eylemek içün pāy-ı yāre / Yaşuma sīm ü zer **didüm** ne dirsüz
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol şemʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per **didüm** ne dirsüz
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm **dir** ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler ey Muḥibbī / **Didiler** bundan özge ʿālem olmaz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün **dirler** ey ḥūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ **diye** bu ḥālümi dildāra henüz
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden kibr olan yirde **dimişlerdür** ki dīn olmaz
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur **dirdüm** saña / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / **Didi** ey bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1225-2. **Didüm** dile ki zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür ni'dem ki eşer eylemez nefes
G1227-6. Ḳuvvetine ṭayanup bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire **didi** āḫır aña bes
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın **didi** bir ḥikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās
G1230-4. Kim ki dünyā niʿmetine aldanup meyl eyleye / Aña ḥayvāndur disünler **dimesünler** aña nās
G1232-2. El uzadam ol boyı serve **dimişsin** ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince **didi** bes
G1236-5. Ḥaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī şu gibi ezber oḳur / İşiden **dir** sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1239-5. **Dimiş** kūyında ḳurbān idem anı / Muḥibbī'nüñ murādı oldurur ḳāş
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse **didüm didi** yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru imiş
G1253-1. Şiʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ **dimiş** / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış
G1253-2. Beñzemese şiʿrüme şiʿri nʾola şā'irlerüñ / Kim ki şarrāf ola **dir** kim bir degül altun gümiş
G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben **dimezem** bilüñüz ulular **dimiş**
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ **dir** āh eyle gelʿaḳl ise **dir** olġıl ḫāmūş
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz **dirdüm** temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı var imiş
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma **dir** idüm aña sezādur vāy ne bend olmış
G1268-3. Eger yaşdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki **dirler** ḫāre yaşdanmış
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp birgün **dimez** bī-çāre yaşdanmış
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir **didi** otaġ imiş
G1271-3. **Didüm** ister būseñi al cānumı anda ʿivaż / Ḥāşılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse **dir** ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbī'yi neden **didüm didi** / ʿĀşıḳı öldürmenüñ bildüm şevābı var imiş
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / **Diyeler** tā ki benümçün bu da Eyyūb olmış
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / Gören **didi** kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm **didiler** dil-sūz imiş
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp **didi** / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1281-3. Sāye ṣalsa **dir** idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāliʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1288-2. **Didüm** dīvāneyem zülfüñe bend it / Gülüp gül gibi **didi** mübtelā ḫoş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde **dirdüm** gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1290-3. **Dimiş** ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1290-5. **Didiler** ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1291-3. **Didiler** cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Ṣor baña şehd ü şekkerden lezzeti ṭatlu imiş
G1293-2. Yār ṣandum baña **didüm** sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1295-2. **Dir** gören ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1297-3. Ġamze-i cellādına **disem** ḫalāṣ it gel beni / **Dir** ki olmayınca olmaz ḥükm suḫandan ḫalāṣ
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına **dir** āsiyāba baş
G1302-1. ʿĀşıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / Derd-i ʿışḳ içün **dimişler** mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1309-3. Dil ṭabībisin **didüm** derdüme dermān eyle gel / **Didi** öldürmek gerek tā gide senden bu maraż
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / **Di** Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿivaż
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören **diye** gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā imiş i ʿrāż
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün **dimiş** ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1316-1. **Didüm** ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / **Didi** zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1317-3. Kimseye rāzuñ **dime** sīnemde ṣaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāşıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber **dimiş** ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳunuñ yoḳdur **dimişler** evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḫın bir dem / Kim **dir** ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḫaẕẕ
G1327-4. Sırr-ı ʿışḳa ṣaḳlaḳıl sīneñde iẓhār eyleme / Çün **dimişler** "كل سرّ جاوز الاثنين شاع"
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / **Didiler** olmaḳ ʿacebdür bād ile hem-rāh şemʿ
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin dilber **didi** / Ey Muḥibbī bes ne ḫācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa **dir** budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eş'ārı olmış cümle ferʿ
G1339-3. Cānā daḥi **dime** vāḳıf olmasun ol rāzuña / Ḥaḳḳ **dimişler** كل سرّ جاوز الاثنين شاع
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise **didi** yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını iẓhār şemʿ

G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi **didüm** yār **didi** / Kim ki cellād ola elbette olur fi ʾl-i şeniʿ
G1344-1. Eylemez kimse güzelden infitāʿ / Kimi yoḳ var **diyüp** eylerler nizāʿ
G1344-4. ʾIyş u ʾişret görse dil **dir** merḥabā / Līk kār-ı zühdi nʾeyler el-vedāʿ
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / **Dir** ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1347-3. Kūh-ı ġamda **dir** gören beni peleng-pişedür / Derd ü ḥasretle yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿāşıḳları / Bu meṣeldür ḳarañu **dirler** olur pāy-ı çerāġ
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā **didüm** / **Didi** öyle görinür dūd ise bālā-yı çerāġ
G1350-5. Her kim Muḥibbī şiʾrini bilmez naẓire **dir** / Kebg-i ḥırāma beñzemeye hīç kār-ı zāġ
G1352-4. Ḥaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış **didi** ṭūṭiye zāġ
G1352-5. Ḥāk-i pāyın tāc idelden çarḥa irgürdüm seri / Bu meṣel devlet **dimişlerdür** degül erden ıraġ
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa **diyüñ** ṣalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i ʿışḳ içre Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ
G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara **dimişlerdür** gerek lā-büd yaraġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi ṣor anı **direm** işidenlerden ıraġ
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre **didiler** / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā **dirler** ṣarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān gibi lāyıḳ saña yimekʿalaf
G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz **didiler** zerde şeref
G1368-4. Çeşmüñ alsa ṭīġ ele ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp **dir** lā-taḫaf
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre **dir** / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān **didiler** nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar **didüm** ki ser-tā-pā laṭīf
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / **Didi** ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / **Diye** taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḥuñ medḥinde olsa ʿandelīb / **Diyeler** gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp **dir** baña pinhān lā-taḫaf
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi **didüm** bir büse iḥsān it / **Didi** resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu ey dil artur nāleñi / **Dimesünler** bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem **dimiş** çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize ri āyet ancaḳ
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle **didi** cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim **diye** beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem **diseñ** de ʿārı yoḳ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim **didi** saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp **didüm** ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1406-1. **Dimezem** saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim **dir** ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdurʿuryānlıḳ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuşşāḳı yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar **diyeler** kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp **didüm** / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / **Didiler** kim bilmez **dirler** anuñçün var yoḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meṣeldür gözden öñdin **dirler** ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki ṣalına / Çeşmüñ **didi** ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre **diye** ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören **dir** ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine murġ-ı belā / **Didi** bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1434-1. Saña şīrīn **didi** ben ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʾide üstād ancaḳ
G1434-3. Yazsan ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / **Dimesünler** ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1441-5. Muḥibbī nūş idüp cām-ı maḥabbet / **Dimiş** ser-mest cānlar cānıdur ʿışḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim **dir** saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı Muḥibbī yañılup **didi** şafaḳ
G1448-1. Gördi zülfini bu dīde-i perīşān ancaḳ / **Didi** ʿāşıḳlar bu ḥāl-i perīşān ancaḳ
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle **didüm didi** nigār / Yaşuñ degül bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa nʾola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim **dir** mār yoḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen **dir** mi ki efġān anda yoḳ
G1459-2. Zülfine baġlanma **dirdüm** pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G1459-3. Gerçi **dirler** tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk teʾşir itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / **Dimesünler** ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1468-3. Ḳocam **didüm** meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden büse vir **didüm didi** / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1470-4. ʾIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun **didüm** / İstemem bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş ceẕb ider **dirlerdi** ḳanı mercimek
G1471-5. Baş açup ṭīġine boynını Muḥibbī uzadur / Bunı umar **didiler** ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi dildārum **didüm** / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī **dir** iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1479-1. **Dimişlerdür** egerçi rūz-ı rūşendür ʿArabdan yeg / Taẕarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı aña şebden yeg
G1479-4. Nʾola rengīn ise sözüñ selef şiʿrine daḫl itme / **Dimişler** ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1484-4. **Didiler** ravżada ṭāvūsa beñzer / Ṣalınsa her ḳaçan ruḫsāre zülfüñ
G1489-1. Nişānın virmedi kimse dehānuñ / **Didiler** ḳıldan incedür meyānuñ
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḥaṭṭuñ gelicek kim göre **dir** giçdi zamānuñ
G1493-4. Bir luʿb ile leblerini sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥīye **didüm** ḳalmadı cānuñ

G1494-2. Noḳṭa **didüm** aġzuña dönüp meyāna ḳıl **didüm** / **Didi** taḥsīn ṭabʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī **didüm** ey tünd-ḫū / **Didi** ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1498-5. Görinen zülfüñ midür **didüm** yāḫūd dām-ı belā / **Didi** yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar **disem** olurdı keremüñ
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp **didüm** / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp gözüm / **Didi** ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1508-5. Görmez Muḥibbī laʾlüñi cānāneden **didüm** / Cān görinür mi **didi** ki gözden nihān gerek
G1515-1. N'ola **dirsem** saña ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın benüm ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ
G1517-2. **Dir** idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / **Diyem** aḥvālümi saña diñle imdi yek-be-yek
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña **di** / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur **dirler** ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1523-2. Ḫayra gir ʿuṣṣāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden **dimek**
G1533-4. Ṣīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla **dir** gören kūh-ı belā içre peleng
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / **Dir** baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / **Didi** dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1539-1. Çekmeyem ger **dir** iseñ cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / **Didi** ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1550-4. Laʾlini aġzuma aldum dil feraḥ olup **didi** / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1558-5. Ey Muḥibbī **di** yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın ṣavurmışdur gülüñ
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / **Dimez** bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından **didüm** / **Didi** āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da ṣor ʿālemde **dir** ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna gönder cevheri / **Diyeler** naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben **diye** kūyuñdur senüñ
G1570-1. Kim gördi şehā laʾl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / **Didi** ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1570-2. Raḥm eylemedi ḫālüme seng-dil imiş āh / Bir kez yañılup **dimedi** miskīn nice ḫālüñ
G1571-1. Sen olmayınca **dimezem** ey dil cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki dimez baña cān gerek
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki **dimez** baña cān gerek
G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem **dimiş** idüñ / Ḳıl edā borcı dilā vaʿde vefā ister iseñ
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei **didüm didi** yār / Rāygān girmez ele anı bahā ister iseñ
G1576-4. Cān niṣār itdüm **didüm** yoluñda ey ārām-ı cān / **Didi** ne minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli Muḥibbī **dir** iseñ / Āh ü vāh ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāfʿit **didüm** bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1582-3. **Didüm** belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Gūş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa **dirler** sefer gerek
G1582-5. İrmez viṣāli yāre kişi zūr u zār ile / **Dirler** viṣāle irmek içün sīm ü zer gerek
G1582-7. **Didüm** ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / **Didi** Muḥibbī aña demürden ciger gerek
G1583-4. **Didüm** ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i ẕüʾl-fiḳār / Tā görenler **diyeler** kim sīne-çākuñdur senüñ
G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun **didüm** / **Dimesünler** ʿışḳ içinde iştirākuñdur senüñ
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun **dimiş** / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / **Dir** idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl **di** nev-bahārısın kimüñ
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh **didi** ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen **di** ki yārisin kimüñ
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / **Didi** lā-büd o ḫaṭa noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil **dir** aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1613-3. Bugün öldürem seni **dirdüñ** ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını **dir** gören / Āhdan āteş ʿiyān āteşden āb olmaḳ gerek
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbīʾye maḳām / Şükr idüp ḫālüme bunı **diyemez** dün itdüñ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm **didi** / Hāy ẕālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī yār oldı **dir** iseñ / Ḥāşa-lillah ḫāşa-lillah bu ḫayālüñdür senüñ
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / **Diye** gül-i terden bu ġazeller daḥi nāzik
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā **diyeler** ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1638-3. **Didüm** ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger dāne degülseñ
G1640-3. Būse iḥsān ideyim **dimişdüñ** cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide iḳrār gerek
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde **didi** seni zār itsem gerek / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler hezār itsem gerek
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup **didüm** ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem gerek
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi nedür **didüm didi** / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G1649-2. Ḫāller mi āteş-i ḫaddüñdeki **didüm didi** / Ḥüsnüme göz degmesün anı sipend itsem gerek
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı **didüm** dilber **didi** / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1653-5. Yaḳarsa lā **dime** seni pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / **Didi** yitmez mi saña işbu ḳadar māl ü menāl
G1659-3. Yā ṣaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña kim **dir** ʿāḳil ol
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm **didüm** ġarrā ġazel / İşiden **dir** görmedük buncalayın raʿnā ġazel

G1661-2. El şalar **dir** ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırşatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār gül
G1663-4. Kim **dir** ki göñül ḳocala hergiz ol ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne **disem** kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẕar degül
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce **dimiş** ʿarıżuña gül / Her kim **dimişse** bu sözi **didüm** naẕar degül
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm **didi didüm** / Ger ṭurmaz ise anda göñülden giçer degül
G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın **didüm** aña yol degül
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd **didüm** zülfin ucı / **Didi** hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar **dimeñ** sözin pervāne gel
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm **didüm** seri / **Didi** merd iseñ bu da ʿvāda hemān meydāne gel
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol zünnārını / Nice kerre **dimiş** iken aña sen īmāna gel
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī **didiler** tevbelüdür / İşidüp ehl-i şafā her biri **dir** andan ol
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler şoñra **dirler** rāḥat al
G1677-3. Ḫayr-ḫvāh ol itme hīç bir kimseye sen naẕar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā **diyeler** senüñ içün raḥmet al
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeri ʿat dāmenin / Ḫavż-ı kevşerden **diyeler** saña yarın şerbet al
G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini **dir** ki çāre ḳıl
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim **didi** saña ey göñül ol bī-vefāda ol
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẕuñ görenler **dir** güherden kem degül
G1688-1. Luṭf u elfāẕuña olmış teşne-dil mā-i sebīl / Ḫüsnüñe cennet **dimişler** belki cennetden cemīl
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i **dimişsin** dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān ḫācet degül
G1693-1. Saña kim **didi** dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez **dimekdür** işi yāda gel
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim **didi** bunı aña ki dāim hevāda ol
G1697-1. Ḫāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse **dir** ġāyet güzel
G1703-2. Ġam ġubārın levḥa-i dilden ne ref ʿeyler **didüm** / Ṣayḳal-ı meydür **didi** pīr-i muġān ref ʿ-i melāl
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / **Didi** ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi **diye** ḥużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim **diyeler** saña gūra gel
G1711-1. Ḫaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim **didi** ki meclislerde her dem lāfa gel
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi **didiler** a ʿrāfa gel
G1712-3. Ġamze oḳlarına **didüm** ṭutmayam sīnem siper / **Didi** da ʿvāya gerek ma ʿni hemān meydāne gel
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin **didi** ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / **Didi** kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẕmına ḳılsan naẕar / **Dir** idüñ ṭab ʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı da ʿvet eylesem / Ḫizmet-i senge ḳoyup **didüm** ben ol ırġade gel
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup **diye** behey üftāde gel
G1717-4. **Didi** dilber ḳıl naẕar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben **didüm** gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / Her kim **didiyse** bu sözi **didüm** naẕar degül
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi **didi didüm** / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G1721-4. Virse żiyāyı ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / Kim **dir** ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1721-5. Naẕm-ı dürer-nişārumı her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī **diye** bunuñ çün güher degül
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / Gele īşār çün yaşuñ **direm** ḳıl
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ **diye** iki hilāl
G1730-2. Her kime bu dil ġamın **diyüp** ḥikāyet eyleyem / Anı daḫi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / **Didi** vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür ḥālüm **didüm** / **Didi** ey miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1741-3. Lebüñe beñzerem **dirse** igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1744-2. Ḳurbān olayım **dirdi** ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni **didüm didi** ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne müşkil
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña **diyesin** cānāne gel / Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel
G1751-3. **Didüm** ey dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / **Didi** zülf-i çevgānı ḥāżırsan hemān meydāne gel
G1752-4. Ḳanda olsa serv **dirler** ḫāke şalar sāyesin / Sen de ey servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye şal
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem **dimiş** meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil **didüm** / **Didi** pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin şordum **didi** / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an gül
G1761-3. Dökse şaçılsa hergiz aña kimse lā **dimez** / Şāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / **Dimez** bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye **dir** mi bir gedā aşum benüm
G1773-5. Yār gördi baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Şundı destin **didi** elden ḳoma dāmānum benüm
G1774-5. Pend idüp **dirler** Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḫālüme ḳomaz beni derd-i nihānum n'eyleyem
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña āhen-dil **didüm** anuñçün ey yār iñledüm
G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / Hīç **dir** mi idüm hevā sevdüm
G1780-6. Olmasa cevrine Muḥibb rāżı / **Dimez** idi anı çīrā sevdüm
G1782-4. Tā ḫaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti / Olmaz tamām aġız açup **dirse** her ḳılum
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pā-māl / **Didüm didi** ki olmaz ʿaceb atı ser-keşem
G1788-5. Almaz idi Muḥibbī bāde ele / İñleyüp **dimese** rübāb içelüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde şordum ʿārıżın **didi** gülüm / **Didüm** aña ḳarşu iñler ben daḫi bir bülbülüm
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin **didüm** dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin **didi** ki yaġmacı ṭarrār oldum

G1799-1. **Dimeñ** cevr ü cefā itme sitem hem / Gel inşāfa ḳatı luṭf u kerem hem
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / **Didüm** ki ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / **Didüm** gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1806-1. **Didüm** ʿışḳuña düşdüm pür-niyāzam / **Didi** başdan başa ben daḫi nāzam
G1806-2. **Didüm** göñlümi gel yaḳma ḥabībüm / **Didi** şanduñ beni ben dil-nüvāzam
G1806-3. **Didüm** dil murġını benden ayırduñ / **Didi** bilmez misin kim şāhbāzam
G1806-4. **Didüm** bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / **Didi** andan yüce ben ser-fırāzam
G1806-5. **Didüm** ʿışḳuñ yolında cān virürsem / Mezāruña **didi** bu beyti yazam
G1806-6. **Didüm** Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / **Didi** ḥüsn ile ben daḫi Ayāzam
G1810-4. İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin / Her ne ki **diye** muʿteḳid-i zāt-ı pākıyam
G1810-5. **Dirler** Muḥibbī ʿışḳ yolı şu b-nāk olur / Ben ol yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1811-5. Ġamzesine dökme gel ḳanın Muḥibbī'nüñ **didüm** / Dökmege ʿāşıḳlaruñ ḳanın **didi** cellādıyam
G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki **dirler** kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek **didi** göñül / Gözlerümden yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnṣāf **diye** bile size rūzgār hem
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / **Didi** miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G1826-2. Leblerinden iste **didüm** ey göñül gel bir cevāb / **Didi** kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe **dimiş** beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḫālümi dildāra **didüm** / Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre **didüm**
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi çehremde yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm yāre **didüm**
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḫall ideyim eşküm ile / Bārī bu nevʿ ile görmege ola çāre **didüm**
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi yāra **didüm**
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre **didüm**
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā ṭūṭiyā olsun **dirüm** / Ḥşḳ erinüñ ḫaste çeşmine devā olsun **dirüm**
G1832-2. Ehl-iʿışḳa ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba dostum saña duʿā olsun **dirüm**
G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamu ʿālem żiyā olsun **dirüm**
G1832-4. Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḫi fedā olsun **dirüm**
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam bir nesne cānā merḥabā olsun **dirüm**
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun **dirüm**
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni **didi** ki Mānī ṣāniyem
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri n'eyler **dimişler** ʿār u nāmūsı / Anuñçün şīşe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre **di** olmaz küşādeñem
G1846-2. Öpdi **dirler** bale laʿlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel **didüm** / Şīrīn lebini ṣormaġa ġāyet güzel **didüm**
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña muḥāl **didüm**
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel **didüm**
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / Vardur gözinde çünki ezelden siyel **didüm**
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel **didüm**
G1856-3. Ey ṭabībüm **di** neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir būse vir **didüm didi** / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler **dirse** ṭañ mı māhiyem
G1862-2. **Didüm** gözüme ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / **Didi** bu söz neʿaceb ben perī-i zāde olam
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat ḳanısın ancaḳ budur **dirdüm** sözüm
G1870-1. Olup ġavvāṣ baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / İrem ḳaʿrına **didüm** yarı ḳaldum
G1874-3. Gitdi **didi** ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G1876-5. Ḫāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv ile bir kez **diseñ** ümmīd-vārumdur benüm
G1888-4. Sinesin def döger ü nāy iñler / Çaġırup çeng **dir** rübāb içelüm
G1897-5. **Didüm** añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi / **Didi** bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1899-6. Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi **didi** er isterem
G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / **Dir** beni ḫʷār eyleme ben daḫi merdüm-zādeyem
G1904-3. **Didüm** yolumda ger ölsem dirildüm laʿl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanıʿahd ü vefā ḳıblem
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem **dimiş** / ʿAndelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G1910-3. **Didüm** meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿī / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / **Didi** gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1915-1. Ol güzeller şāhınun çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur **dirsem** ser-te-ser ben şāhıyam
G1919-2. Cān u dil derdiniʿarż itdüm ṭabībe **dir** baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ **dir** idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / **Dimedüñ** ey dil ṭabībi derdüne dermānuñam
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim birgün **diyesin** ḫāk-i rāhumdur benüm
G1913-3. Gün yüzüñi göricekʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña ḫālin **diyemez** lāla döner işbu dilüm
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / **Diyesin** aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben bülbülüñ ol gül **didi** / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1927-6. Gitdi elden cān u dil **didüm** gülüp ġamzeñ **didi** / Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1930-6. Ne emr itseñ benüm oldur murādum / **Dimişlerdür** gerekmez ʿāşıḳa kām
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-büd / **Dir** mülki suḫan saña müsellem
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derūnum ḫālini / **Dir** idüm bir kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā **diyeler** ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var **didüm** şeydā senüñ / **Didi** ḥaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā **dimişsin** / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1949-1. Gelem **diyübeni** gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1949-3. **Didüm** şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar pervānesin **didi** olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel **didüm** / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel **didüm**
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel **didüm**
G1950-3. Gel bir naẓar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del **didüm**
G1950-4. ʿUşşāḳa ḳıldı būselik içre muḫālefet / Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel **didüm**
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini şordılar baña / Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal **didüm**
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup şanki gel **didüm**
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel **didüm**
G1951-4. **Didi** cevr itdüm cefā ḳıldum daḥi uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ **didüm** eri görmişem
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / **Didüm** çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne ṭañ **disem** ẓāhir oldum
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ / Birine mīm **didi** birine cīm
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḫa-i dilden tırāş / **Dimedüñ** kim ḳanda idüñ gel hey abdālum benüm
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī **dise** dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar **didüm** / **Didi** saña ne biter yā şimşād olam
G1973-5. Zülf-i sevdāsı Muḥibbī yārüñ / **Didiler** ṭūl-ı emel ben bilürem
G1978-4. Yüz urup āsitānına çağırdum dāda dād eyle / **Didi** dīvāneyin beñzer bilürsin beni bī-dādam
G1978-5. **Didüm** dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / **Didi** hey derd-mend diller alup ʿālemde şayyādam
G1978-7. **Dimiş** dilber işigümde Muḥibbī **dir** iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḫall it / **Diyeler** kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uşan **dirler** baña / Anı bilmezler ki olʿālemde varumdur benüm
G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / **Dimesünler** ki nemek ḫaḳḳın ferāmūş eyleyem
G1991-3. **Didüm** pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel **didüm** / Bālā ḳadini medḥ idüp ammā güzel **didüm**
G1992-2. Gel bir naẓarcıġ eyle **didüm** baña dilbere / Şanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del **didüm**
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḫall **didüm**
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż ileʿuşşāḳa merḥamet / Olmaz güzeller içre bugüneʿamel **didüm**
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibb / Mirʾāt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel **didüm**
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḥi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler **direm** ʿuḳbādan el çekmem
G1993-5. Muḥibbī baḫre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar **dirler direm** deryādan el çekmem
G2003-3. **Dimiş** idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur bu sözden birdürür benüm sözüm
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / **Didi** yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2006-1. Yaraşur sünbülüneʿanber-sādur **dir** isem / ʿĀrıżuñda beñüñe müşk-i Ḫıṭādur **dir** isem
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḫarām / İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur **dir** isem
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna yā **dir** isem
G2006-4. Ḫüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ / Dostlar aña revā yüzi ḳaradur **dir** isem
G2006-5. Beni sevdālara şaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur **dir** isem
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī miʿarʿar mı didüm / **Didi** saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2010(b)-4. **Didi** cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ **didüm** eri görmişem
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp **didiler** hīç görmedük naẓirin
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp **didüm** budur dil bülbülini zār iden
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḥālümi **diyem** ben
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim **dir** beni bīmār eylesün / Bārī girsün araya laʿlüñde tīmār eylesün
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / **Didüm** ey ārām-ı cān bir daḥi aldanmaz mısın
G2021-3. Ey göñül ger **dirse** aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2025-2. **Didüm** zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler **didi** / Esirümsin nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / **Didüm** bilsem ʿaceb baña ne virdün alabilmezsin
G2026-3. Buldıʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / **Dimez** misin hey āfet cevre nihāyet olsun
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz ile / Ḫoş **dimişdür** dostum saña kemān-ebrū diyen
G2035-5. İşbu şiʿri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / **Diye** taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2036-3. Bugünüñ ferdāya şayma żāyiʿ itme ʿömrüñi / **Dir** bu sözi çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme **didi** dil rāciḥ görinür ḫūrdan
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā **dimişler** ehrimensin sen
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çağrışup / **Dir** ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫᵛābdan açup reyāḥinler gözin / Fırşatı fevt itme **dir** her biri açuban zebān
G2051-7. Ey Muḥibbī zārılıġum işidüp dilber **dimiş** / Eksük itme nāle ḳıl ey bülbül-i gūyā-yı men
G2060-4. Bir devāsuz derd imiş **dirler** egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2061-3. Kemend-i zülf-i çevgānına başum / **Dimişdüm** ṭūp idem itdüm edā ben
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ **didiler** ḳatı mermerden
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / **Didüm** pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2072-5. Muḥibbī virmeyem **dirdüm** dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2075-4. **Dirler** cefā vü cevrini terk eyledi nigār / **Didüm** ölür bir kişi kim ḳoya ʿādetin
G2076-2. Şorma her bir nā-kese olʿışḳdan virmez ḫaber / Şor baña kim ben saña ʿışḳuñ **diyem** māhiyyetin
G2078-4. Kim **didiyse** ḫoş **dimişdür** ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū diyen

G2081-3. **Dir** iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2081-5. Ey Muḥibbī yüri **di** bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2093-2. Ṣordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı / Ben **didüm** özge kār imişsin sen
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te'ṣir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eṣer eyler mi bir söz **dise** anı serd olan
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb **dirin** serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide **diye** ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2101-5. Muḥibbī **dimişler** cāna ḳıymaz / İlāhi ṣaḳla anı iftirādan
G2106-1. **Didüm** bālā mıdur ḳaddüñ **didi** bir serv-dālem ben / **Didi** cūlar mıdur yaşuñ **didüm** āb-ı zülālem ben
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger **dir** ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2113-2. **Didüm** ki gönül derdine ey dost ne çāre / **Didi** ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber **didüm** / Ölmeden itdüm beḥamdullah kākül ṣoḥbetin
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm **dimedüñ** bir kez anı yād ideyin
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi **didi** / Saña kim **didi** ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2125-3. Sīnede gören elifler **dir** ki ʿāṣıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele **diye** ki mihmānam ben
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı **didi** ṣāh-ı Tātār ḫānam ben / Ya ʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri ṣaḳla **didiler** baña **didüm** / Nice ṣaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī **didüm** yāre ʿilāc / Bir cevāb ile **didi** derdüñe dermānam ben
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / Kim göre **dir** lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş **didiler** ehl-i ḫıred / Līk anuñ varlığında gönlümüz eyler gümān
G2140-2. Bir naẓarla **didiler** öldürür ʿāṣıḳlarını / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur **didi** gül defterini / Oḳısun eyle ṭulū ʿgel meh-i tābānun içün
G2140-5. Ṣorsa ḫālümi Muḥibbī nicedür **dirdüm** aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya **diye** / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī ṣunma el zülfe **didüm** / **Didi** deryāya giren hīç ṣaḳınur mı mūrdan
G2144-4. Yandı sīnem āteşine doymadı bu göz yaşı / Ḥaḳḳ **dimişler** ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ dürr ile mercān yaşını / **Didiler** olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın
G2151-5. Muḥibbī naẓmumı her kim ki gördi / **Didi** şi ʿrümi yeg Fürs-i ʿAcemden
G2159-2. Ber **didüm** rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / **Didi** dünyā niceleri elde ben Żālem bugün
G2162-5. Feraḥ ṣādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse **dimişler** yoḳ aña pāyān
G2169-1. Ẓāhir oldı kün **didüñ** bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ālemīn
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u feġān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña **dir** āferin
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm **didüm** evvel / Serden giçeyim giçmeyem āḫır bu sözümden
G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide **dirdüm** bu yüzümden
G2177-4. Bend içre gören gönlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama **didi** aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem **didüñ** itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur dostum gel ʿahd ü peymānuñ ṣaḳın
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ olmaz ʿaceb / Ẓulmet içredür **dimişler** āb-ı ḥayvān cevherin
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa **dimez** kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / **Didüm didi** ki kim görmiş güzeller merḥabāsından
G2192-3. Yār olma her le'ime ḳadrüñi yüce gözet / **Dimesünler** gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün **dimiş** bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2196-2. Ṣaḳın aldanma devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil ile **dir** rübāb ṣaḳın
G2200-2. ʿĀṣıḳ olan pādişāh olursa da ol ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden **dirler** şeh-i Maḥmūd'dan
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber **didi** / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḫayāl itmek neden
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / **Dimişdi** baña mihr iderem çün ezel olsun
G2206-1. **Didi** gel deyre bugün muʿciz-i ʿīsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin
G2212-4. Ben ġubārı **didüm** ey gün yüzlü ṭopraḳdan getür / Bī-edeblik **didi** itme **dimedi** bir bende ben
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban gözlesin yāri / **Dimege** derd-i dil ḫālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2213-7. Muḥibbī cān viren **dirler** lebinden būse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2214-1. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña **dirsin** anuñ içün bülbül ol ḳıl zār sen
G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / **Didiler** ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür **didüm** lebüñden bir cevāb ister / Ne ḫaddüñdür senüñ **didi** söz açmaḳ dehānumçün
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde āh / Hīç **dimedi** ki sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını **didi** / Ol serv sāyesinde ne nāz u niʿamdasın
G2232-2. Gönlümüñ vīrānesin ey dost maʿmūr eyle gel / Kaʿbe yapmaḳca **dimişlerdür** yapan dil ḫānesin
G2233-1. Yāre **diyn** dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben Mecnūna zencīr eylesün
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ saʿy eyledüm / Bārī **diyn** naḳḳāṣa naḳşın baña taṣvīr eylesün
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil **didüm** ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide **dirdüm** işbu fermān ile ben
G2245-3. Bend olsa gönül zülfine ḳor çāh-ı zeḳanda / Ḳalsun **dir** ebed bend ile zindāne ṣalınsun
G2245-4. Tīr-i müjeñe sīnesini **dir** siper itsün / Meydāna girüp ʿışḳ ile merdāne ṣalınsun
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı **didüm** dil **didi** / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar **didiler** dünyā gibi / Ben ezel güş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2254-3. **Didüm** ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / **Didi** ki ben günem saña hīç sāye virmezin
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi **didi** Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı **diyem** ben ḫurḳatin
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / **Didiler** zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün

G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / **Didi** dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2258-1. Ṭoġrı **dir** ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / La'lüñe rengīn dimiş la'l-i bedaḫşāndur diyen
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim **didi** dilā ol ipde cānbāz olasın
G2269-4. **Didüm** bildün mi ey dilber belā kūhında ben zārı / **Didi** ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2283-5. **Didiler** şu üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne umarsın ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2287-5. Ruḫları şevḳine **diyüp** ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı şolmaz gülistān idesin
G2288-3. 'Uşşāḳa **didüm** tehlikedür ma'reke-i 'ışḳ / Çoḳlar güẕerān eylediler bu ḫaberümden
G2289-1. Kimse **dir** mi derd olsun hīç dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler **dir** ne ḳandur bu
G2296-4. Görenler **didiler** ḫüsnüñ ṭılısmı / Görinür mār içinde iki gīsū
G2297-1. Görüp gün yüzüñi **didüm** ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen la'l-i şehvārın / **Didi** burc-ı şeref üzre sa'ādet aḫteridür bu
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur **didüm** ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı **didi** cān perveridür bu
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem **dimiş** ḫacel / Olduġiyçün dirler aña sürḫ bu
G2300-3. Ne bilsün ḫālini ol şem'-i meclis / **Dimişlerdür** çerāġ dibi ḳarañu
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā **dir** ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden şaḳın / Keşret itse **didiler** eyler ziyān eşcāra şu
G2307-1. **Didüm** ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ üstüme geh geh sāye ḳarşu
G2309-3. İşidelden kim metā'-ı būseni çün cānā **dir** / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḫālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup derdümi **didi** mū-be-mū
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin şalup bu gönlüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çaġırup **dir** ḫū-be-ḫū
G2312-4. Gülşende şecer var mı **didüm** ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp **didi** ki bu bu
G2316-3. **Didiler** baña nedendür böyle zerd oldı yüzin / 'Āşıḳ-ı dil-ḫastenüñ **didüm** olur beñzi şaru
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı ol gülzāra ḳarşu / Bārān olur **dimişler** evvel bahāra ḳarşu
G2318-2. Her kim ki 'āşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / **Dimiş** bu sözi Manṣūr varduḳda dāra ḳarşu
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / **Dimeñ** 'aceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2319-3. Zaḫm-ı tirüne anuñçün dökerem göz yaşını / Tā ebed oñulmaya **dirler** olıcaḳ yara şu
G2322-5. **Dirler** Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan mi'mār serv
G2323(b)-1. Naẓar ḳıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil **didiler** 'aḳla yāhū
G2323(b)-4. **Didiler** zülfi mārından ḫaẓer ḳıl / Heves ḳılında olmaz gence ḳor ḫū
G2323(b)-5. **Didüm** öldi Muḥibbī **didi** ol yār / Gedā ger ölse şāh eyler mi ḳayġu
G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini ẕikre getür / Ḫūb olur şoḥbet-i mey **didiler** aḫşam olsa
G2326-1. Pend gūş eyle **didüm** cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı pendümi döndürdi fiġānın cerese
G2327-4. Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña **didi** nice kez / 'Ārıẕun remz ile **dir** 'anberi kāfūr eyle
G2327-6. 'Işḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez **didiler** / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2330-2. Ḥūr u ġılmān ki **dirler** sāḳi-i gül-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyḫāneye
G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / Dād elinden **diyüben** yazdum der ü divāruma
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp **didi** dil / Bir yire cem' olduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim **didiler** siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben iki cādūya
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Ṣanasın **didüm** aña göz göre gel ḳan eyle
G2343-1. Kim **didi** saña şaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup 'aḳlı perīşān eyle
G2345-1. Şaçuñı beñzedenler 'anberīne / Ḫatāsıçün **didiler** ḳaşd itdi dine
G2349-3. 'Işḳuñ egerçi evveli var **didiler didüm** / Kim var ki **diye** irdüm anuñ intihāsına
G2351-3. Baña raḥm eyle **dirsem** ol cefā-ḫū / İder cevr ü cefāsını ziyāde
G2351-5. Muḥibbī terk-i cān itmez **dir** imiş / İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāde
G2357-3. 'Uşşāḳa ḳomaz ṭa'nı görün zāhid-i ḥod-bīn / **Dimez** idi ol miskīn eger bilse sözinde
G2360-2. İkisinden birin ey dil **diseler** iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2361-2. Şaçuña dil vireliden benefşe / İrem **dir** kendin deste deste
G2363-2. Yāre **dimiş** ki cānın senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña **dimiş** raḳīb / Şümme vallah yalandur dostum tek sen dile
G2367-4. 'Ömrimüz **dirse** zülfüñi igen ḳaṭ'itme / Nev-cevānsın gele ḳaşd eyleme bu yaşımuza
G2369-1. Kim bile **diye** zülf-i çevgāne / Başı ṭūp ola gire meydāne
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine göñül / **Didi** bu şi'ri ḫoşca rindāne
G2370-2. Gören ḫāli siyāhın 'ārıẕında / Ki **dir** 'āc üzre beñzer ābnūsa
G2371-2. Şaḫn-ı çemende cem'idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi sulṭān **didi** güle
G2378-4. Bāġ-ı ḫüsnüme ḫavāledür gözin yumasun **dimiş** / Yapılur mı çün ḳadimi olsa **didüm** revzene
G2384-7. Sābāş **diye** her kişi işide bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şi'rüñi ḫoş-edāyile
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ **didüm** dilber **didi** / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya irişmez cānāneye / Baḫre ġarḳ olan irişür **didiler** dürdāneye
G2386-4. **Didi** dilber bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / **Didüm** uşlanmaz ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn **direm** anuñ naḳḳāşına
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ **dir** gören ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şaḥrā vü bāġ / 'Aks düşmişdür gören **dir** çarḫ-ı minādur yine
G2393-5. **Didiler** yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında **didi** bu Muḥibbī bir ġazel / **Didiler** bülbül gibi şūride güyādur yine
G2398-2. Düşde gördüm **dir** idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i 'ışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden **dirler** ki cennet ehli yanmaz nārda

G2408-6. Bī-fikr ü te’emmül **didi** bu şiʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḥālini ursun bu ki pence
G2418-5. Muḥibbī’den perī-veş ḳaçma **didüm** / Enīs olmaz **didi** ādem bizümle
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her ki ʾāşıḳdur ezel **dirler** ki bī-bāk ola
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze **dirler** mey-i nāb üstine
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū **didi** / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören **didi** āhūyı görüñ tīr arasında
G2432-4. Güş eylemedüñ pendümi ḥālüñ beter olsun / Ḳaç kerre **didüm** uġrama ʿışḳuñ yöresine
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi ter / **Diye** taḥsīn maḥalüñ gören āb u şuyına
G2437-1. Göñlüme **didüm** ʾāşıḳam ʿışḳuñ ʿilācına / Eydür baña ki olmaya çāre ʿilācına
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme **dirmiş** / Biñ cān vireyim cān ile diñ aña şatarsa
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir **didüm** pirā ṭaḳ bayramda / **Didi** gitmez daḥi başundan bu sevdā ḫāmda
G2445-2. Yüzüñi göster **didüm** şükrānum olsun cān u dil / **Didi** bu olmaz ni’dersin eyleyüp iḥrāmda
G2450-3. Biçdi ḥayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫil ʿatin / **Didi** lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe
G2453-4. Bir sā ʿat içre **didi** üç sefer ʾāşıḳāne / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭab ʿ-ı müstaḳīme
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre **didüm** / Virme luṭf eyle bunı sehv ile nādān iline
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳusun mihrüm **dimiş** / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel **dimiş** / Āh ile eşk şanma dilā aña kār ide
G2467-5. Būse en ʾām it lebüñden bu Muḥibbī’ye **didüm** / **Didi** sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / **Diyeler** idi uşanduñ hele biz bu nāre
G2474-2. ʿIşḳ vādisine gitdüm baña pādāş olmadı / **Didi** Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını / İbret alup **diyesin** şad-āferin nakḳāşına
G2481-5. Çekilmeye **dimişler** ʿışḳ yāyı / Gerek derd ü belā aña kebāde
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam **dir** / Baġlu eli bükküldügi bāzāre benefşe
G2486-5. **Didüm** Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / Güldi nigār **didi** virilmez bahā ile
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam **dir** isem anuñ n’ola ḳaşına
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / **Didüm** dile sebeb sen idüñ dīde yaşına
G2496-3. **Didüm** ḳocsam meyānuñ **didi** dilber / Meger ḳocsa ancaḳ anı kemerde
G2496-4. **Didiler** aġlayup fāş itme sırrı / **Didüm** ne çāre yā bu rūy-ı zerde
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasun / **Dir** uçurma ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma
G2508-1. **Didüm** serv-i sehī gibi şalınsun ḥüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2511-4. Lebüñe ḳandi nisbet eylemişler / İşitdüm beñzemez **didüm** ol ḳanda
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẓma **diyüñ** şıla gelsün berü dīvānuma
G2521-3. Ey bād-ı şabā ḥüznini Yaʿḳūb-ı dilüñ **di** / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül pīrehenümle
G2526-2. **Didi** kim tīġ-i cefām ile helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun ʾāşıḳ olan yanumuza
G2526-3. Siḥr idüp **didi** ki her tārını bir mār itdüm / Kimse el şunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde **didi** nālem işidüp ol gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2527-6. Öldürürem **dir** imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ şunduḳ anuñ fermānına
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña kim **didi** Muḥibbī ṭama ʿ-ı ḫāl eyle
G2533-5. **Didiler** gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / **Didüm** eşküm sürḫi yitmez mi ki çehrem zerd ola
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler **didiler** beñzer biʿaynihi bu şuya yuna
G2537-5. Muḥibbī’ye vefā idem **diyüp** ʿahdüñ bozar anı / Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna
G2540-5. N’olur ḫālüñ giçerseñ ṣırāṭı / Ḳılıcdan iti **dirler** ḳıldan ince
G2548-4. İşidenler **dimişlerdür** ṣırāṭı / Ḳılıcdan iti dirhem ḳıldan ince
G2549-1. Ḫālini gördükde **didüm** laʾl-i cānān üstine / Noḳṭalardur ki ḳomışlar şekeristān üstine
G2549-4. Kūyuña varsam **dimişdüñ** cānı ḳurbān itmege / Beni öldür **dimişem** ol ʿahd ü peymān üstine
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḥi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp saña **dise**
G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ seni dü-nīme / Rümūz-ı ʿışḳı **dime** her līme
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki **dimişler** gerek ġayret ere
G2562-1. Gördiler başumı yārüñ işigi ṭaşında / **Didiler** ulı saʾādet varmış başında
G2563-4. **Dirsem** dil derdini bir bir oturup şaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / **Dir** biaynih bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile
G2574-4. **Dime** göñlüñe de sırrını zinhār / Çıḳan dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül **didi** andan güle itmek düşer mi bülbüle
G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ gören **dir** laʾl-i ḫandān üstine / Ḫıżrdur şan sāye şalmış āb-ı ḥayvān üstine
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp **didi** / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2586-3. Dehānuñ var mı yoḳ mı ḫurde-bīnā / Görinmez nice **diyeler** yaḳında
G2586-6. Lebüñden būse aldı cān virdi / Muḥibbī şanma kes **dir** engübīnde
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür **didiler** dürdāneye
G2587-5. **Didi** dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / **Didüm** uşlanmaz daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh ile **dirdüm** sarāyuña / Çıḳmaz imiş gök yüzine nerdübān ile
G2590-2. Dil derdi ḫāletin çü bir bir **didüm** saña / Laʾlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi **dir** yüzi aġ ola
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / ʿĀḳıbet **dir** gelmez ol baña belā
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / **Didüm** ey dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin **didi** dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2605-2. Ṣaḳlayam **dirdüm** bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2609-2. Ḫalḳasına Kaʾbenüñ el uruban Mecnūn **dimiş** / Olmasun Leylīden özge göñlümüñ endīşesi

G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür **didiler** ol cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp **didi** eri
G2616-5. Virmeyince cān metā ʿın vaṣlumı bulmaz **dimiş** / Bir söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / **Didi** beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2624-6. Ger ʿār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña **dimege** filān daḫi
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi **diye** zehīf
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp **dimişler** Kaʿbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir **diyesin** eyledügüm āh ile zārı
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi yirini / Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle **didi** taʾbirini
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler **didiler** el-ḥaḳḳ başupdur Ẓulm-i Timūrı
G2643-5. Kime **diyem** ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye **didüñ** cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende **didüm** serve beñzetdüm **didi** / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil **dimeñ** esrārumı
G2660-3. Gözüme **didüm** sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḥşeti
G2660-4. Aġlayup **didüm didi** ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2664-2. Viṣāli gencīne **dirler** olur vīrāneler maḥzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḫarāb ulı
G2669-5. Muḥibbī ruḥların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / **Didi** serv üzre gül bitmiş ṣunʿ-ı Ḫudāvendi
G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi **didüm** / **Didi** şimdengirü aşlın ḳoya dīvāneligi
G2686-5. Gördi ṣarrāf-ı cihān şiʿr-i Muḥibbī'yi **didi** / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār ṣıdı
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören **dir** / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūz-nākı / **Dir** Ḫusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2696-2. Bādeye telḫ **dime** ṣun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm ṣun ṭolusın sāġar aḳı
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet **didüm** her bir kesüñ / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
G2701-5. Nevʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler **dimiş** dünyā ʿacūze bir ḳarı
G2704-1. N'ola tāze düşürse bāde cānı / Aristo çünki **dimiş** rūḥ-ı ṣāni
G2704-3. Ṣaçuña beñzerem **dimiş** benefşe / Ḳafasından ne ṭañ çıḳsa dehānı
G2707-2. Eger **dirsem** mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı
G2718-5. Baña **dirler** selāmet iḫtiyār it / Olur mı ehl-i ʿışḳuñ iḫtiyārı
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri **dir** ki anı ḳabūl eyle yā beni
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür **dir** ṣuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse **diye** bir mihribān buldı
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / **Didüm** ol gence ṭılısm olmış ezelde mār iki
G2732-5. Öldürem **dirdüñ** peşīmān olma ṭur iḳrāruña / Dilberüñ fermānı birdür olamaz fermān iki
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler **dir** yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar ṣaçar aġzından ejderhā gibi
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ **didüm** āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
G2743-5. **Dimeñüz** Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleten ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm **didüm** bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2745-4. **Dir** gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḫasret ile sīneme yaḳduḳda miḫnet dāġını
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī **dir** aña cān ile "صحاعافی"
G2756-1. **Didüm** ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı
G2756-4. Olsun ḥaḳīḳī çünki gerekdür ḥaḳiḳi ʿışḳ / Taḥsīn **diye** kim göre bu ʿışḳ bāzuñı
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye **dime** bu rāzuñı
G2757-5. Muḥibbī şiʿrini bülbül ser-āġāz itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan **diye** taḥsīn ü sābāşı
G2759-2. **Didüm** gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2773-2. Dīvāne kim ey dost **didüm** bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2775-1. Dostum **didüm** gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp **didüm** / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni
G2777-3. **Dir** idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫi
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem **didüm** ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2781-2. Çün muṭiʿ olup beli **didüñ** ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key ṣaḳın peymānuñı
G2792-2. Bu dünyā heft-ser bir ejderhādur / Yudar **dimez** bu yoḫsul u budur bāy
En1-8. Dal **Didüm** var mı benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi **didi** var senüñ gibi hezār
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe hey **di** ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu benʿāşıḳ ider ġubār
En1-28. Lām Lā **dimezem** ḥükmüñe fermān ḳoyam / Elif Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār
Tb1-23. Laʿl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe her kim baḳarsa **dir** gül-i terden laṭīf
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme **didüm** gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḫnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / **Didi** miḫnet görmedümʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / **Didiler** cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh4-1. **Didüm** ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete **didi** ne lāyıḳ o ne kesdür
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḥāżır / **Didi** ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẓır
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler **dimeñ** / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam **dimeñ**
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḥālini **direm** ḥāl o / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp **dir** ʿāşıḳ kim baña / **Dir** idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil **didüm** ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ş-şifā

Mh13-4. **Didi** zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim **disün** cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde fırḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫᵛār ü zār / Ḳanḳı birin **diyeyüm** biñ dürlü derdüm vardur
Mr8-24. Budur sözüm ayruḳ **dimeñ** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr11-3. Ben **dimezdüm** ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma **dir** idüm saña göñül / Daḥi bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh **didüm** / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh **didüm** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim **dirdi** devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā **dir** isem / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile ben māh **didüm** / Görmezem gün yüzini hafta giçer māh **didüm**
Mr14-3. İder bülbül gibi dil āh u zārı / Görem **dir** bir daḥi sen gül ʿiẕārı
Mr23-6. Cümleten yārān olup **didük** bunı feryād ile / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-8. Çaġırup şimdi göñül **dir** āşikāre vü nihān / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma şaḳın ḳalbinde kīn / **Didi** şıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn
Nş5-1. Derd ile ey gözüm **di** ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi yan aġla
D20-2. Māhi-veş aġz açup dāġlarum her ṭarafa / **Didiler** ḫāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz
D21-1. **Didüm** ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes
D25-2. Virme yüz ḫaṭına **dirdüm** sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ jeng itdi eyle çāre ḫaṭ
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer **diyem** cefāsın görmedüm
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ **didi** bunuñ devāsın görmedüm
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn **dirdüñ** anuñ naḳḳāşına
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u **dir** ey dostlar göñlüm benüm inṣāf aña
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā **didüm** / Güldi dilber **didi** kim yoḳdur saña andan naṣīb
B12. Ey Muḥibbī **didüm** eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B15. Ḳaşları elinde rūyuñ görüben yārüñ **didüm** / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür āfitāb
B19. Gider dilden raḳībi añma zinhār / Gider **dir** derd ile ẕikr-i Ḥabāi'ş
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā **dimeñ** bu yolda oldı saña ḫayf
B98. Cān dirīġ eyler **dir** imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāra ʿışḳ olsun **didüm**
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı **didüm** yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir **didüm didi** / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / **Didüm** bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār saña olsun
B143. Gelür bir an gider ol meh baña **dir** şeb be-ḫayr olsun / **Didüm** çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun
B147. **Didüm** ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / **Didi** cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen
B167. Gördükde yār beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne **didi** bilmem ḳulaġına
B176. Düşde gördüm **dir** idüm gözde eger ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna kimse lā **dimez** / Vaḫş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa
B190. **Diyeyüm** derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem **dirdüm** velī / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi
B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āb **didi** / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu āb **didi**
B203. Ölmeden dildāra **didüm** göreyim bir kez seni / **Didi** düşde görse idüñ daḥi ḳāyildün beni

2. Herhangi bir kanıya, yargıya varmak.

G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü zāhid ʿışḳdan / Her ne **dirse** görünir bād-ı hevā zāhid baña
G28-3. Serv görse ḳaddüñi **diye** saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre mest ü ḫarābam **diye** ol ḳanzil baña
G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḫāliḳi perverdigār / **Didi** her kim āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G138-2. Ebr-i miḥnet şandılar gördükde dūd-ı āhı / **Didiler** seyl-i belādur çeşm-i giryānum görüp
G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm söz dürlerin / **Didiler** mīr-i suḫan eş'ār u dīvānum görüp
G142-4. Bir şaçı Leylī-veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / **Didiler** Mecnūn baña bu cism-i ʿuryānum görüp
G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / **Didi** āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G173-5. Ḳānīʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / **Didi** ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫᵛāb
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber **didi** itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G225-2. Eṭibbā el urup nabżuma **didi** / Cünūn-ı ʿışḳ ancaḳ bu ʿalāmet
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ gördi nigāruñ / **Didi** bugündürür baña ḳıyāmet
G284-3. Dün devā şordum ṭabībe ʿışḳ içün / **Didi** ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc

G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini evrād ideli / **Didiler** mīr-i kelām şi'rine hem şi'r-i faṣīḥ
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm **diye** dād
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş'āruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında **didi** kim Ḥassānıdur
G379-1. Gören ol yār-ı dil-keşi **dir** bu ne dīn ṭutar / 'Āşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi **dir** ki gül-i nesterin ṭutar
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḫi bir ḳaç gün aḳarsa **diye** deryādan n'olur
G416-4. Didüm çeşmüñ cihāna fitne şaldı / **Didi** ser-fitnesi anuñ ḳaşumdur
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / **Didi** şanma cevr anı yā şīve yāḫūd nāzdur
G433-3. Deyr-i ḫüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür didüm / **Didi** kec olsa n'ola ol kāfiri miḥrābdur
G484-5. Muḥibbī'nüñ gören pür-sūz-ı şi'rin / Ḥaḳīḳatde **didi** şi'r-i selefdür
G487-5. İrdi kemāle şi'r-i Muḥibbī gören **didi** / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G488-1. Ḥabs-i 'uṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur çeşmi her ne **dir** iseñ andan gelür
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş **didüm** ḳıyāmet mi 'aceb / Didiler kendüni cem' it ol meh-i tābān gelür
G524-3. Aña te'şir ḳılmaz āh u eşküm / Anuñçün **didiler** ḳalbine mermer
G571-1. Gülşene var ey şabā gör iñleyüp bülbül ne **dir** / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez mi gül ne **dir**
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne **dir**
G571-3. Bend içinde ḫālümi şor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā'iş bir günāh itmişdürür kākül ne **dir**
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne **dir**
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḫālini kendüye şor gör ol ne **dir**
G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / **Didüm** bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice me'ānī / Kim oḳur ise **diye** ki rindāne dimişler
G609-5. **Didiler** şi'r-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña itmez eṣer / **Didi** sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli görüp şi'rüm **didi** siḥr-i ḥelāl olur
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre **dir** ki ne müşkīn nefesi var
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne **dir** / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne **dir**
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne **dir**
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle şürāḥīden saña ḳılḳıl ne **dir**
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne **dir**
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi 'ışḳ içre kimse ḫālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne **dir**
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre **dir** ki ne müşkīn nefesi var
G889-3. Şāh-ı güldür her elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre **dir** gören dāġum gül-i ḫandānı var
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı 'ışḳı līk izhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören **didi** ki rūy-ı zerdi var
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler **didiler** ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1092-4. Her ne **dirse** ḫaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1207-4. Pādişāh-ı ḫüsn olaldan dostum / Her ki göre **dir** saña 'ömri dırāz
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi **didi** müzeyyen bāġ imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne **dirlerse** biñ anca var imiş
G1403-1. Dimeñ ol māh-rū şanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne **diseñ** bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1559-1. Görenler dāne-i eşküm **didi** mā-i 'inebden yeg / İşiden nāle vü āhum **didi** sāz u ṭarābdan yeg
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi **didi** bu nehri ḫoş görmek gerek
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭab'ından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören eş'āruñ **didi** şi'r-i Ḥasandan yeg
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile **didi** gözüñ yaşına beñzer 'ayn-i mül
G1897-2. Her ki 'āşıḳdur **didiler** aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḫi uşlanmaduñ / Her ne **didüñ** ḫaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G1955-4. **Didiler** 'āşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / Her ne **didüñ** ḫaḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḫi cānāneden / Kim ki gördi **didi** kim merdāne ṭoġmış anadan
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm 'ışḳuñla ġāyet ḫasteyem / **Didi** öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi **didi** kim mūdur bu
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / Her ne **dirlerse** ḳo sen yār olagör yārüñ ile
G2556-5. Muḥibbī **didi** aġzuñ mīme beñzer / 'Aceb mi beñzede zülfüñi cīme
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini görüp **didi** ki serḫoşdur imāmı
G2694-2. Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / **Didi** şan Rūm iline Hindī düşdi
G2732-4. Bu Muḥibbī şi'rüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ **didi** beñzer var imiş Selmān iki
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup **didi** ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / **Didi** ki sen de terk ide her dem niyāzuñı
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dırāz olsun / **Didi** devr-i ḳamerdür bu senüñ 'ömrüñ kesen kesdi
G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / **Didi** ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni
G2775-3. Baḫr-i 'ışḳumda gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / **Didi** el-ḫaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber **didi** / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
G2777-4. Cān virür kimdür **didi** 'ālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2778-5. Bir būse tevaḳḳu' iderem **didi** Muḥibbī / Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi
Mr2-1. Ne **dimiş** yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād

3. Herhangi bir ses çıkarmak.

G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫ'ānın āh in'ām itmedi / Gerçi **direm** ḳapusında nice kez Allāh dost

G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna teʾşir eyledi / Hey **dimezsün** çeşmine bil āfet-i devrān olur
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / Dil didi gözlerine hey **dise** ḳaşın yeñemez
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / İtüm diyü baña bir kez **diseñ** uş
G1414-4. Āl idersin gösterürsin āl ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür şoñra **dirsin** göñlümi alınca yoḳ
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş **didi** / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G1890-1. ALLĀH Allāh **diyelüm** sancaḳ-ı şāhi çekelüm / Yüriyüp her yañadan Şarḳa sipāhı çekelüm
G2166-4. Uş **dimiş** dilberüm beni kilābını ṣanup / İtmedüm hergiz sürūr illā ki ben bu uşdan
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāra uş **dir** ad ile
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā **dimeyem** cānān iki
G2792-3. Şaḳın şer işleme nefsine uyma / Ki şoñra **dimeyesin** āh ile vāy
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi **dir** āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh **didüm**
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına ṣaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile Allāh **didüm** / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh **didüm**
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup yāhū **didüm** ol gözleri mestāneye

4. Ad vermek. / Adlandırmak.

G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam er **diseler** pādişā saña
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur **dirler** baña
G24-5. Münevverdür dü-ālem gün yüzüñden / Nʾola **dirsem** yüzüne ʿālem-arā
G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün **dir** Muḥibbī dostum rūḥum saña
G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da **dir** gül-i ḫandān aña
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören **dir** oldı dünyāda ki ṣan bāġ-ı İrem peydā
G34-1. Laʾl-i lebüñe ger **dir** isem nʾola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn **diseler** / Dil ise bende degül ʾaḳl u göñül yār baña
G57-1. Gösterelden gün yüzin āh ol gül-i raʿnā baña / Olmuşam şūrīde **dirler** bülbül-i şeydā baña
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani naḳşını / İşidenler oḳuyanlar **diyeler** Mānī saña
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḥi añmaz beni / Anuñ içün **dir** ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G89-5. Kāküline kimi reyḥān **dir** Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-iʿanberdür baña
G90-4. İkiʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum **diye** kūhistān baña
G97-1. Baḫşdür yārüñ meyānı çün ezelʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi **dir** mū aña
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẓar / **Diseler** bu çeşmüme olmazʿaceb ḳıble-nümā
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi **dir** isem alnuña mehtāb
G127-2. Bir ṣaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn **diyesüz** bu cism-iʿuryānum görüp
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül **disem** ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ādemde ḫaṭā ileʿuyūb
G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān diñüz / Pādişāh-ı dehre **dirler** nitekimʿalī-cenāb
G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn **dimiş** / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme şehveti / Bunlara māil olursañ aduña **dirler** devāb
G180-4. Gün yüzünden çün münevverdür cihān / Ṭañ mıdur **dirsem** yüzüñe āfitāb
G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir mā-i cārī / Muḥibbī adına **dirler** öper dost
G209-3. Ġam bārını götürür isem itmeñüzʿaceb / **Dirler** ezelde çünki baña üştür-i nerest
G218-4. Görüp meyān-ı yāri nʾola aña mū **disem** / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G219-2. Ser ḳodum çünki ṣürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül **dirler** ise baña eger bāde-perest
G236-1. Leblerüñe **dir** isem nʾola nebāt / Mürdeler ger nūş ide bulur ḥayāt
G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ **dirler** dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek murādı / Raḳībe **dir** isem ben ṭañ mı ḥāriṣ
G269-2. Ḥabāiʾṣden ider mi dilleri pāk / Neden **dirler** aña ümmü'l-ḫabāiṣ
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi **dir** kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içünʿışḳ-ārā ey yār baḫṣ
G274-3. Cüdā eyler beni kūyunda görse / Raḳībe yiridür **dirlerse** ḥāriṣ
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / Nʾola **dirsem** işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller **didiler** aña sipenc
G304-1. İsi lebüñi göre idi **dirdi** ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına nʾola dinilseʿömr-ı Nūḥ
G305-1. Zinde ḳıldı niceʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / **Dirsem** olmayaʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı **dir** el-cehl-i ḳabiḥ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar **dir** ey maḥbūb ṣūḥ / Bu cihān içre cevānlar ger şüyūḥ
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi **dirler** aña kim budur cömerd
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña **dirler** şīr-i merd
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ çün / Ḳo şimdengirü **disünler** saña merd
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda **diye** merd ehl-i cūd
G359-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Anuñ bir adına da **dirler** Aḥmed
G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḫaḳḳın Kaʿbe-iʿulyā **dimeñ** ġayre sücūdum var

G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni sevdügüm içün **dime** güneh-kārumdur
G406-4. Ṣalınsa eger gelse ʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle **disem** aña yiri var
G431-3. Cānā kimem ki saña suḥan **diyem** āṣikār / Ṣeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G437-1. Zülfüñe kāfir **dimişler** yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine **dir** idüñ altun birisi daḥi dirhemdür
G478-1. Kūyuñda bu ben ʿāṣıḳa dīvāne **disünler** / Dīvāne **dimeyüp** baña pes yā ne disünler
G517-3. Ṣāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ **diseler** ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḥulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat Muḥibbī / **Disünler** ʿālem içinde saña er
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḥi **dirsem** saña ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G529-2. Varan ʿaşıḳlaruñı öldürürsin / **Dimezsün** kūyuna beytü'l-ḥaramdur
G532-3. Alnına **didüm** ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden berü dil dostlar şermendedür
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʿāṣıḳa bī-ʿār **dime** / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan ezilür
G562-1. Niçün yüzine gün **dimeyem** ẕerre femidür / Üstünde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḥamıdur
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / **Dimişler** zülfüñe efʿī ne efʿī belki ejderdür
G559-2. Çeşmine ḫūnīn **dirsem** dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen **dir** isem / Ki zīrā eylemez āhum aña kār
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp **dir** aña kāküldür
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir **dir** isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan **dir** mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G644-7. Eksilür şanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ göñli içün **dirler** ki cevher kānıdur
G661-1. Lebüñe mül **didüm** zülfüñe ʿanber / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḫaḳ ḳıbledür **dimezsün** / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña **dirler** ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G705-4. Daḥi rengīn dizeyim söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger **dirse** hüner
G728-4. Meyānına kimi ḳıl **dir** lebine kimi **dir** ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G734-5. Yañılup ruḥlarına gül lebine mül **diyüben** / Bu Muḥibbī nice yıldur daḥi şermende yatur
G762-1. **Dimeñ** dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha āh **dirler** / Felek saḳfına anı rāh **dirler**
G777-2. Ayaḳ baṣduḳ bu dünyā naṭʿına çün / Saña açmazdan bel şāh **dirler**
G777-3. Münevver eyle dil vīrānesini / Yüzüñe ehl-i dil çün māh **dirler**
G777-4. Ḳoma elden ṭarīḳ-i müstaḳīmi / Varamazsın saña gümrāh **dirler**
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihāna / Buña kim didi ʿişret-gāh **dirler**
G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet menbaʿı cān bīnā-gūşuñdadur / Nitekim āb-ı ḥayāt **dirler** leb-i nūşuñdadur
G829-1. Āh kim şīvelerle dilberler / Kim göre veyā melek **dirler**
G830-1. Yüzüñ nūrına kim **dir** nāre beñzer / Ya kimdür kim diye gül-nāre beñzer
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / Eger ḫūrī **disem** bir pāre beñzer
G831-6. Daḥi rengīn dizelüm söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger **dirse** hüner
G833-1. Göster dişüñi tā **diyeler** dürr-i ʿAdendür / ʿAnber ṣaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña vīrānedür **dirler** / Bulınursa eger vuṣlat aña genc-ḫānedür **dirler**
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümüñ kāsesin elde ṭolu peymānedür **dirler**
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān ṣaçı Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri anuñçün şānedür **dirler**
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / Aña murġı olan vaḥşī başuma dānedür **dirler**
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür **dirler**
G840-7. Ey Muḥibbī virme dünyāya göñül / **Diyeler** merdāneler de saña er
G853-1. Görenler kūyuña **dir** beyt-i maʿmūr / Görinürsin anuñ içinde şan ḫūr
G914-3. Cānum n'ola **dir** isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G916-5. Fiġān u nālemi gūş eylemez āh / Cihāna anuñ içün **dididler** ker
G916-7. Muḥibbī ʿāṣıḳ iseñ terk-i cān it / Saña ʿuşşāḳ içinde **diyeler** er
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören **dir** serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurdukca ḳıyāmetdür
G930-5. Kimdür Muḥibbī **dir** iseñ ey pādişāh-ı ʿışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G947-1. Noḳṭa **dimeñ** leblerine iḥtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın da ḫayāl üstindedür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl **dir** lebine kimi **dir** noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳāl üm var
G977-2. Göre ve'l-leyl **diye** kālüline / Baḳsa yüzine ve'ḍ-ḍuhā görinür
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül **didüm** anuñ / Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe gül **didümse** / Ḫaṭā itse n'ola ḳul ādemidür
G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña **dirsem** n'ola ḫūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ ururсañ ʿayn-i nūr
G1014-5. Gün yüzüñe gün **dirse** ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl **dir** / Ser-i kūyuñda ʿuşşāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1026-3. Dehān-ı yāre her kim noḳṭa **dirse** / Meyāna mū **disün** ince meyāndur
G1030-4. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ yolında virmeyince baş u cān / Aña pervāne **dimezler** yaḳmayınca bāl ü per
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül **dirsem** revādur belki miḥnet ṭaġıdur
G1053-4. Gün yüzüñe alnuña **dirsem** ḳamer maʿẕūr ṭut / Gāh olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola ḫūnī **disem** / Didigüm isme ol muʿammādur
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün **diyemem** ẕerre femidür / Üstünde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḥamıdur
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā **dimez** / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim rüsvā **dimez**
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā **dimez**
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar **dididler** ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez

G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā **didüm** / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim mihr-i cihān-ārā **dimez** / Ya muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña kim yā **dimez**
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā **dimez**
G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā **dimez**
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā aña kim bülbül-i gūyā **dimez**
G1167-3. Baş eg zülfe resendür cān u dilden / **Disünler** saña ʿuşşāḳ içre cānbāz
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ ile Maḥmūd / **Dimişlerdür** aña ḥüsn ile Ayāz
G1201-2. Saña ger ḥūr u perī **dirsem** olur bu söz ḥaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret anlara ādem **dimez**
G1211-2. Çeşmüñe **dirsem** n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1218-4. Zāhidā şu üzre şalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar **diyeler** saña nihāyet ḫār u ḫas
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān **dir** isem revā / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G1227-7. Döneliden naḫcevāna gönlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da **dirler** Aras
G1230-4. Kim ki dünyā ni ʿmetine aldanup meyl eyleye / Aña ḥayvāndur **disünler** dimesünler aña nās
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ **dime** sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / Vādide Mecnūn yürür mecnūn **dimeñ** uşlu imiş
G1251-2. Keşf-i berḳi ʿ eyle yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler **diyeler** mihr-i cihān-ārā imiş
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā **dirler** yā niçün dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam şāḥib-firāş
G1278-1. Yüzüñe kim gün **dimiş** rā eylemiş / Ḫoş naẓar ḳılmış ne ḫoş rā eylemiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn **dimeyüp dirlerdi** ol uşlu imiş
G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñ içün **didiler** ribāṭ
G1392-4. **Didümse** zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1395-1. Ġonce **dirdüm** aġzuña līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv **dirdüm** ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfi / Görenler bu libās ile saña **dirler** hemān zerrāḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn **didiler** Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1414-2. Noḳṭa **dirdüm** aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū **dir** idüm mū incelikde anca yoḳ
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle ayı şaḳḳ / **Diseler** saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1418-6. Raʿd **dirlerse** ʿaceb midür fiġān u naʿrama / Heybetinden lerze düşüp gökler itdilerʿaraḳ
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī **dime** ābād ancaḳ
G1437-2. İñile saña **disünler** kemānce / Yaşuñ tār sīneñ üzre bir deri yaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne Muḥibbī **dime** ābād ancaḳ
G1473-3. Dāne şaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil murġına / Zülf **didüñ** birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1484-3. **Disem** ben çeşmüñe kāfir ʿaceb mi / İdüpdür biline zünnāre zülfüñ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün **disem** lāyıḳ / Ki sen ʿAẓrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / **Diye** ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1553-3. Leblerüñe bāde **dirse** beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʾẓūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1563-2. Saña **dirsem** ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu şavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña **dirsem** lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḥālini gör Mecnūnuñ
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur **dirsem** ki laʾlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne **dimişler** cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G1654-1. Görüp ebrūñı **didüm** māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi şun içeyim āb-ı zülāl
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne **disem** kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh **disem** eksük naẓar degül
G1680-5. Nedendür kim **diyeler** Ḳaysa Mecnūn / Ben andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şiʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger **diyeler** saña Kemāl
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur **didüm** çeşmüñ ġazel / Şāʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1728-3. Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā **diye** / Yüzüñe kim ki naẓar ide **diye** ferḫunde-fāl
G1760-4. Hīç teʾşir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim **diye** mermer degül
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā **disem** / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā **disem**
G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe teʾşir eylemez / Ḳatı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā **disem**
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā **disem**
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā **disem**
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā **disem**
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā **didüm** şaçuña daḥi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña siyel **didüm**
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı **dirlerse** peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün ḫāl olam
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem **disem** perī-nāzum benüm
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül **didüm** aña sehven / Ne yüz ileʿacabā ben bu şerm-sārı çekem
G1949-2. Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer **dirler** / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil **dirsem** ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī miʿarʿar mı **didüm** / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül **didüm** cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2046-4. Bir ḫaṭā ile **didüñ** zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhumʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm **dimezler** ki sipāham ben
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül **didüm** sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2079-5. Saña beg **dirse** bir ḳaç gün şaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2100-4. Gözlerüm yaşına **dirsem** ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cemʿ itsem yedi deryāyı ben
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş āruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın **dime** ki bir şāḥib-kemālem ben

G2138-3. Leblerine noḳṭa **dimiş** didiler ehl-i ḫıred / Līk anuñ varlıġında göñlümüz eyler gümān
G2145-2. Yañılup dilber baña bendem **dise** / Şādılıḳdan başmayam pā der-zemīn
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün **didüñ** / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā **dirsin** benümçün pādişāham ben / Velī maʿni yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ **dirler** emīn
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı içün her-cāyi **dirlerse** n'ola / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān içün
G2209-1. Şemʿ **didüm** ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-iʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2215-1. ʿĀrıżun enverdür **dirler** baña ḫūrşīdden / Gel ṭulūʿeyle maḥrūm ḳılma dīdden
G2217-1. Gül-i nāzik-beden **dirler** benüm ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin
G2224-2. ʿIşḳ içün **dirler** ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger **dirse** Muḥibbī n'ola şīrīn-suḫanam ben
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / Laʿlüñe rengīn **dimiş** laʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā **dimiş** şems-i dıraḫşāndur diyen
G2263-4. Aġzına kim mīm **dir** kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören **dir** aña māh-ı āsumān
G2275-1. Perī **dirsem** n'ola ben saña ey cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur **dirsem** eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn meʿānī bulına / İşidenler **diyeler** bu söz degül dürr-i şemin
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ **dir** aña zülf-i ʿanberīn
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ **dirsem** perīdür bu
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe **dirsem** müşk-bū / Anadan alur çün hemīşe müşk bu
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem dimiş ḫacel / Olduġiyçün **dirler** aña sürḫ bu
G2319-1. N'ola göz yaşın aḳıdursa ol gül-ruḥsāra ṣu / Olıgelmişdür ezel **dirler** aḳar gülzāra ṣu
G2367-2. İkiʿaynüm arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri **dir** üstindeki ḳaşımuza
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir **dir** isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm **dimiş** / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel igen şāʿirem **dime** / Ṣıġmaz mısın buʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed **dir** isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2406-3. Bezm-i ġamda kim **dir** idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın ṣavt-ı zencīr itmese
G2416-2. Yüzüñe n'ola **dirsem** şāh-ı ḫāver / Ezelden nūr ile olmış sirişte
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña dildār yiter bende **dise**
G2525-3. Kim ki baṣdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aṣlā aña ādem **dime**
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende **dise**
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür **dise**
G2557-5. **Dirler** Muḥibbī şiʿrine ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-nižām sözlerini ger raḳam ḳıla
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet **dime** / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2594-4. Genc-i ḫüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder **dir** kimisi mār ola
G2597-2. Kim görse **diye** serv ol ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḫi dinse nihāyet hemīn ola
G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice kāfir **dimeyem** / Göz göre ṭapa öñinde būt-i simini ola
G2603-1. Zülfin o meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini **diye** meger āfitāb ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ **dimeñ** hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı
G2609-4. Kim ki gözlerʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ **dimeñ** / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende **dise** / Şādlıḳdan atar idüm göge ol dem külehi
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi baña **dirlerse** eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2678-1. Meh **dime** yüzi āfitāb oldı / Baḳduġumca gözüm pür-āb oldı
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi / Gerçi **dirler** bülbüle āh u fiġānun yigregi
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp **diye** elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi
G2783-2. Dü-ʿālem çün münevverdür yüzinden / Ne ṭañ **dirsem** yüzineʿālem-ārāy
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe gün **dir** idüm alnuña ay
G2790-1. Yüzüñe gün **dimişem** beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn **dimeyüp dirlerdi** ol uşlu imiş
Mh16-9. ʿĀşıḳaʿāşıḳ mı **dirler** itmeyince terk-i ser / Şemʿe vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı per
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿsen māla ger / Hīç kimse **dimez** saña er
Mr13-5. N'ola ger gül yüzine cennet-i me'vā **dir** isem / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā **dir** isem
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim **dimez** şeydā baña / Ḫālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī **dimeyem** ben ey gözi āhū saña
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī **diseñ** kimdür / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳirüñdür
B183. Ger Süleymāndur **disem** Mecnūna kimse lā dimez / Vaḥş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa

5. Saymak, kabul etmek.

G162-4. Gül **dimek** yüzine çün degül edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-faẓl-ı Rāb
G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās **dir** ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G1045-3. Lāyıḳ olmaz gül yüzine gül **dimek** / ʿĀleme bu müşk-i fām-ı zülfidür
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce **dimek** bir hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun **didüm** bir kez seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun

6. Düşünmek.

G205-1. Eger **dirseñ** ḥużūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G257-5. Şi ʿr ile itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / **Dime** şimdengirü sen eş ʿār u dīvāndur ʿabeş
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına **dime** cānāndur ʿabeş / Olmasa ʿālemde çün cānān ne söz cāndur ʿabeş
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün **dirseñ** raḳīb-i ehremenden geç
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem **dirseñ** velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / Nice bir **dirseñ** baña yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp **dirseñ** nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü ger naḥs / Ḫaṭādur **dime** bunı itdi aḫter
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem **dirseñ** ʿaẕār-ı yārı gör / Ṣorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör
G854-5. Rūşen olsun gün gibi **dirseñ** Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G919-4. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Cefā **dirseñ** igen bisyār iderler
G931-2. **Dime** ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden **dirseñ** vebālüm var
G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme **dirseñ** bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mür
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı **dime** kim ziyān ider
G1040-4. Ṣaʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī **dime** bunlar bencedür
G1041-4. Añsa düşnām ile bu ʿuṣṣāḳı / **Dime** anlar duʿāyı bilmezler
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir cān nedürür **dirseñ** biñ cāne ḳabūl itmez
G1152-2. Muʿallimden cefālar ögrenürsin / Neden **dirsin** vefā taʿlīm ḳılmaz
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / **Dime** kim olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin **dime** ḫarāba baḳmazuz
G1198-1. Yüzine ben ḳamer didüm ne **dirsüz** / Lebine gül-şeker didüm ne **dirsüz**
G1198-2. Yürür āzāde iken ʿışḳa düşdüm / Ḳılayım terk-i ser ne **dirsüz**
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm ne **dirsüz**
G1198-4. Niṣār eylemek içün pāy-ı yāre / Yaşuma sīm ü zer didüm ne **dirsüz**
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol şemʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per didüm ne **dirsüz**
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / **Dime** Muḥibbī ʿāşıḳa ġayri nişān gerek
G1585-2. **Dime** ṣaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
G1750-2. Ḳullanam **dirseñ** vuḥūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al
G1780-3. Cān ile kim ki ide derdi ḳabūl / Añılmazam **diye** devā sevdüm
G1782-2. **Dirseñ** ki ʿışḳum ile nedür ḥālüñ ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭopṭolu dilüm
G1815-3. Gözlerüm ḫʷāb yüzin iki gözüm yol gözedür / **Diye** her-bār görelüm düşer ise rāhum
G1913-5. Şi ʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan **dime** ki ża ʿf üzre imiş bu temelüm
G2064-1. **Dirseñ** ey dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ yaş olmasun
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil **dime** gerdün işidür / Ey Muḥibbī şanma anı ṭālīʿ-i seyyāreden
G2358-5. Çekem **dirseñ** Muḥibbī ʿışḳ yāyın / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şi ʿr içinde **dirseñ** / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān ile
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var **diye** bunuñ başında
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun **dirseñ** eger mir'āt-ı ḳalbüñ jeng ile
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim **dirseñ** ey dost / Cānum vireyim bu söze şükrāne gerekse
G2645-3. **Dirseñ** dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḥālini direm ḥāl o / Dil neden āşüftedür **dirseñ** cevābum al

7. Bir işe kalkışmak, yeltenmek.

G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin **dime** dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur ol ḳan aña
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum **dime** virme kendüzüne gel ʿaẕāb
G256-4. Dünyāya bugün meyl ideyim **dime** ḫaṭādur / Dil ḫānesini eyleme zinhār mülevveş
G466-3. Bu göñül ḫastesine şanma ʿilāc ola ṭabīb / İdeyüm **dime** ol derdüme devā ikide bir
G520-3. Dünyāya şaḳın aldanuban virme aña dil / Maġrūr olayım **dime** ʿömr bād-ı hevādur
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāşıḳa / Hīç ġayre ṣorayım **dime** anı bilen bilür
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım **dime** ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G794-4. Zāhidā gel **dime** ʿāşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım **dime** çün merhem yanar
G978-3. El urayın **dime** ṣaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi anuñ ejdihā giçer
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin **dime** ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1077(b)-3. Ey ṭabīb ṣanma ʿilāc ola göñül ḫastesine / İdeyim **dime** bu derdüme devā ikide bir
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi yoḳdur **dime** / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem **dime** ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm **dimek** muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh imiş
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim **dime** ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīne ñe tā kim gide imrāż
G1368-1. Māh-rūlar yolına itdüm **dime** ʿömri telef / Öyle gelmişler ezelden öyle ʿuṣṣāḳ-ı selef
G1501-1. Ġurūr ile baḳup **dime** ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm **dime** ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol ṣunuñ
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo **dime** benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm umup **dime** ekse cev degül
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez **dime** nerdüm benüm
G2185-3. Bugün maġrūr olup **dime** iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından

G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp **dime** ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2349-4. **Dime** ṣaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2451-3. Ḳanı içmege ezel ʿuṣṣāḳuñ olmış ʿādeti / Ḳanum iç **dimek** ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme uram **dime** ṣaḳın ḳānūna
G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ iki nīme / Ḳo ḳılsun redd idüp tek yüri **dime**
G2551-1. Rāzını ṣaḳla **dime** ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı aġız açup söylese
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanā ʿat cān ile / Az u çoḳ **dime** ṣaḳın itme nizā ʿaş üstine
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam **dime** / O ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma **dime** yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżu ʿ ehli ol dāmen gibi
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem **dime** ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm ile zerden açılur
B37. Ṭa ʿn eyleyüp **dime** ṣarardı yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken bilür

dirlerse disünler [6] "Umursamama" anlamında kullanılan bir söz.

G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam her ne ki **dirlerse disünler** il baña
G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol sen her ne **dirlerse disünler** il baña
G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne **dirlerse disünler** zülf-i ʿanberdür baña
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne **dirlerse disünler** saña il
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma ele ʿār etegin / Ḳo ne **dirlerse disünler** ṭuta gör yār etegin
Mr6-12. Ey Muḥibbī ʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne **dirlerse disünler** medḥ ü ẕemden fāriġuz

dirsem de dimezsem de olmaz [1] "Nafile, beyhude, faydasız" anlamında kullanılan bir söz.

G1134-4. Meded ḫālüm benüm düşvār olupdur / Eger **dirsem** eger **dimezsem olmaz**

dimemek [30] *T.* Koşullar ne olursa olsun aldırış etmemek. *bk. dememek* (TDK, 2011: 619)

(dimem [6], dimeye [5], dimeyem [1], dimez [6], dimezem [9], dimezüz [3])

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / **Dimezüz** çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G327-1. Dermānını çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür **dimeye** ma ʿreke-i ʿışḳda baña merd
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm **dimem** ki peykānum çıḳar
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan **dimeye** / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G648-4. **Dimezüz** cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür **dimez** ki bunuñ ḳanı var
G999-3. **Dimezem** cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda varsam / **Dimez** feryād ile efġānı vardur
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden **dimem** ki boyı incedür
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / **Dimezem** ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / **Dimez** aña nedür ḫālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger **dimez** iseñ aña bes
G1315-2. **Dimezem** mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1390-5. **Dimezem** baña ḳalīl eyle cefāñı yā keşīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña **dimem** var aṭlas u dībāya baḳ
G1628-1. Cānı n'eyler ʿāşıḳa cānān gerek / Derdi ḫoş görüp **dimez** dermān gerek
G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā görmez vefā / Anuñ içün **dimezem** cevr ü cefāyı az ḳıl
G1722-1. Baña cevr ü cefā ḳahr u sitem ḳıl / **Dimem** mihr ü vefā luṭf u kerem ḳıl
G1738-5. Ger Ḫaḳḳ ide bir daḫi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī **dimeye** āh ne müşkil
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / **Dimezem** şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G2009-1. İstemem cānā ġamundan ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem **dimezem** āzād olam
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz **dimem** çekdüm
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā **dimezüz** tek bize yārān küsmesün
G2159-5. Ḳāni ʿam bir loḳmaya dünyā na ʿiminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya **dimem** ki bī-şālem bugün
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ şaḳlama bu yolda gel cānun ṣaḳın / **Dimeye** bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2205-2. Cānā **dimezem** eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevr ü cefā eyle meded muttaṣıl olsun
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste göñül ḳapusındadur / Bir kez **dimez** ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī **dimeye** aña seni
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / **Dimeyem** şimdengirü bir daḫi bildüm bilmezem
B180. Cefā tīġiyle beni hem-ser itme / Urursan **dimezem** gel baña ḳıyma

diñ [17] *T.* Di, haydi, haydi bakalım. (TDK, 2011: 80, 78)

G372-1. Serv n'eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / **Diñ** güle açılmasun ol ruḫları ḫamrā yiter
G461-3. Gül yüzinde **diñ** perīşān itmesün sünbül ṣaçuñ / Zāhid-i ṣad-sāl eger görse ʿaḳlın dağıdur
G644-6. ʿIşḳ meydānında **diñ** ʿuṣṣāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña **diñ** yā ne olur
G906-3. Māha **diñ** öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür

G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini / Dāmeninde yāre **diñ** cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2245-1. Gülşende **diñ** ol serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum yiline ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2265-5. Nice pā-māl ola **diñ** yāre Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin
G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / **Diñ** imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna **diñ** gelsün berü / Līk yol virmeñ ṣaḳın bu meclise bīgāneye
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile **diñ** aña ṣatarsa
G2464-2. Şāneye **diñ** bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden ṣaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil **diñ** ṭaşa
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna **diñ** gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile **diñ** sürsün atını / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını
Mr8-25. Yārāna **diñ** ʿazm eylesün / Aʿdā ile rezm eylesün
D28-2. **Diñ** müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ

diñüz [26] *T.* Deyiniz, söyleyiniz. (TDK, 2011: 80)

G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān **diñüz** / Pādişāh-ı dehre dirler nitekim ʿālī-cenāb
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün **diñüz** ol yāre meded
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ **diñüz** ol yār-ı cānum ḳandadür
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü buʿāşıḳa göstermese yüz / **Diñüz** ol şūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G889-7. **Diñüz** ol meh-rū ḳatı ʿāşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G1080-1. Görinen başuma miḥnet kūh-sārıdur **diñüz** / İkiʿaynum iki yaña çeşme-sāridur **diñüz**
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar kim ṣaçılur ejder ṣerārıdur **diñüz**
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur **diñüz**
G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i gāfil virdiʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur **diñüz**
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur **diñüz**
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre **diñüz** / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā **diñüz**
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi yāre **diñüz**
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne ġārıdur **diñüz** / Her yana kim ṣaçılur ejder ṣerārıdur **diñüz**
G1110-2. Görinen başum degül belki belā kūh-sārıdur / İkiʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur **diñüz**
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delenʿāşıḳlaruñ / Ṣol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur **diñüz**
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben birʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur **diñüz**
G1110-5. İñlesün bülbül gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḫüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur **diñüz**
G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel **diñüz** açılalum gülşene yārāna birüz
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya **diñüz** kirpiklerin tīr eylesün
G2240-1. **Diñüz** ol serv-i ḫırāma cevre āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden saʿīd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını birer teskīn ide / Yaşını döksün **diñüz** çeşmine yaşı gelmişe
G2557-1. Ol yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh **diñüz** ki fitne vü āşūbı kem ḳıla
B38. Eger göñlümi ol cānān ṣorarsa / **Diñüz** ḳatında çoḳdan ḫidmet eyler

dīn [27] *Ar.* Allah'a ibadet ve maneviyatta itikat hususunda her milletin tuttuğu yol. (Ş. Sami, 2010: 255)

bk. dīnden çıḳarmaḳ, dīne gelmek, dīne getürmek, dīn-i Mesīḥ, erkān-ı dīn, ġāret-i dīn eylemek, İslām u dīn, ḳaṣd-ı dīn itmek, kīn ü dīn, küfr ü dīn, yaġma-yı dīn

(dīn [8], dīnden [1], dīndür [1], dīne [8], dīnüm [2], dīnüme [1], dīnüñ [1], dīni [5])

G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey **dīn** serveri / Eyleyem **dīnüñ** yolında cān u dil ile ġażā
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne **dīn** ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G379-3. Kim māyil ola **dīni** metāʿını cemʿide / Ḳārūn-vār āḳıbet anı zemīn ṭutar
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿidebilmez kīn her kim **dīn** ṭutar
G534-5. Dil gider ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile **dīn** gider
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki **dīne** ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm ġayretüm bir **dīndür**
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meşeldür kīn ile **dīn** ṭaġılur
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki **dīn** olmaz
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫᵛāce **dīni** ṣaḳın / Gel ḥarīş olup itme māla ṭamaʿ
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol **dīni** yoḳ īmānı yoḳ
G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan idüp hücūm / ʿĀrıżuñ **dīn** şehri iken kāfiristān eyledüñ
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini **dīne** ne müşkil
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet ḳala yiter baña **dīnüm**
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez **dīni** yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin bārī bildür şuçın ey merdüm benüm
G2345-1. Şaçuñı beñzedenler ʿanberīne / Ḫatāsıçün didiler ḳaṣd itdi **dīne**
G2383-2. ʿAṭā itdi saña furḳānı sübḥān / Getürdüñ nice biñ bī-dini **dīne**
G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan ayırma bizi / Biḥamdillah ki gördük ṭoġrı **dīne**
G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu **dīnüme**

G2544-1. Neden eksük degül sīnede kīne / Revā mı dostum andan bu **dīne**
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan **dīne** dil kim ḥazīn ola
G2621-1. Būse-i laʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm **dīnüm** gibi
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şuʾleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet **dīne** gün gibi her-cāyi
Mh13-6. **Dīni** ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma şaḳın ḳalbinde kīn / Didi şıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde **dīn**
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña **dīnden** biter

dīnden çıḳarmaḳ [1] Dinî inancından ayırmak.

G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim **çıḳara dīnden** beni / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab kāfire

dīne gelmek [1] īmāne gelmek, islāme duḫūl etmek. (Tulum, 2011: 595)

G449-3. Zülfini kesse nigārum göricek anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup **dīne gelür**

dīne getürmek [1] īmāne getürmek. (Tulum, 2011: 595)

G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem enbiyānuñ serveri / **Dīne getürdüñ** nice ʿisyān iden kāfirleri

dīn-i Mesīḥ [1] Mesih'in dini, hristiyanlık.

G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi **dīn-i Mesīḥ** / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ

dinār [8] *Ar.* Eski bir altın sikke ki takriben bir çeyrek lira kıymetinde idi. (Ş. Sami, 2010: 255) *bk. dinār u dirhem, dirhem ü dinār*

(dinār [5], dināre [1], dinārını [2])

G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice **dinār** baña
G1089-4. Dükenür ṣanma çeşmüñ kisesinden / Yime ġam anda **dinār** eksük olmaz
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliṣ olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib ṣanma **dinār** isterüz
G1194-5. Muḥibbī yaşın ol yār ayaġına / Niṣār itmez dimeñ **dinār** ḳılmaz
G2567-2. Şehā yoluña īṣār itmek içün / Yüzüm **dinār** olur yaşum diremde
G2472-5. Ṣol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile de **dināre**
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ **dinārını** / ʿArż ider ayı meger ḫüsnüñe olmış müşterī
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḥāṣıluñdur cemʿ ḳıl bu gözlerüñ **dinārını**

dinār u direm/dirhem [4] Akçe. (Ş. Sami, 2010: 255)

G443-2. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser **dinār u dirhem** ṣandılar
G923-2. Aġlamayınca benüm yüzüme baḳmadı nigār / Eşk-i çeşmüm aña **dinār u direm** gibi gelür
G1076(b)-2. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser **dinār ü dirhem** ṣandılar
Mr6-4. Anuñ içün çekerüz dehr-i denīnüñ minnetin / Aṭlas u zer-beft ü **dinār u diremden** fāriġuz

dinilmek [3] *T.* (TDK, 2011: 627)

(dinildi [1], dinilse [2])

1. Ad verilmek.

G4-4. Çünki **dinildi** aña ve'ş-şems daḥi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G304-1. İsi lebüñi göre idi dirdi ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına n'ola **dinilse** ʿömr-ı Nūḥ

2. Söylenmek, sözü edilmek.

G212-2. Bir ḳışşadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek **dinilse** dinmeye bu ḥikāyet

diñlemek [38] *T.* (TDK, 2011: 671) *bk. söz diñlemek*

(diñle [13], diñleme [1], diñlemedüñ [1], diñlemek [1], diñlemeye [1], diñlemeyüp [1], diñlemez [6], diñlemezdi [1], diñlemezse [1], diñlemezsin [2], diñleñ [2], diñler [1], diñleseñ [1], diñlesün [5], diñleyen [1])

1. İşitmek için kulak vermek.

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi biraz nālişlerüm **diñle** / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne **diñlemez** feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G427-2. **Diñlemezsin** nālemi gūş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn aḳar
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm **diñlemeyüp** / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh gider
G638-5. Efsāne oldı Ḳays ile Ferhād ḳışşası / **Diñleñ** Muḥibbī ḳışşası nev-dāstān olur

G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç **diñle** ṣürāḥīden saña ḳılḳıl ne dir
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ **diñler** anı bülbül işi āh u zārıdur
G813-1. Zārlıġum **diñlemezsin** didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / Ney gibi nice iñiledügüm **diñleyen** bilür
G903-2. **Diñlemez** gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G1121-5. **Diñlemezdi** Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / Ey Muḥibbī yār işitse naʿra-i mestānemüz
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña **diñle** imdi yek-be-yek
G1529-2. Felek cevri elinden yandı baġruñ / Kimsene **diñlemez** āh u fiġānuñ
G1586-1. Kim ki bilmek dilese ḥālini ben maḥzūnuñ / **Diñlesün** ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār **diñlemeye** yek-be-yek
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller **diñlesün** eş ʿāruñı / Ṣi ʿrüñi ṣīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / **Diñle** cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / **Diñlesün** gelsün ṣalādur ṣeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / **Diñlesün** gelsün ṣalādur ṣeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü yaz isteyen / **Diñlesün** cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur ṣürāḥī **diñle** ḳulḳul ṣoḥbetin
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / **Diñle** anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2331-4. Nitekim gül **diñlemez** gülşende bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine āhın **diñle** / Sīne yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var **diñle** sürürı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2688-3. Niyāz idüp aḳar ṣular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şürīde olmışdur seḥer **diñleñ** hezārānı
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum **diñlemek** bir dem neyüñ efġānını / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi
G2714-2. Giçen giçdi gelenler de giçerdür / Bugün gūş eyle cāndan **diñle** nāyı
G2751-4. **Diñlemezse** nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ feryādını
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var **diñle** bir dem bülbülüñ āvāzını
Mh18-8. **Diñleseñ** efġānumı bülbül gibi şürīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
B66. N'oldı bilmem kim fiġānum pādişāhum **diñlemez** / Pādişāh olan revā mıdur ki āhum **diñlemez**

2. Birinin sözünü, öğüdünü kabul edip gereğince davranmak.

G2045-4. Ġırra olma ḫüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne **diñle** ben dīvāneden
G2653-1. **Diñlemedüñ** ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
Mh14-7. **Diñleme** mescidde varup zāhidüñ sen lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını

3. *mec.* Uymak, baş eğmek, itaat etmek.

B185. Sāḳiyā ṣun beri ṣol ḳan olası cān **diñle** / Ne bulınmaz bu da laʾl-i leb-i cānān **diñle**

dinmek [39] *T.* (TDK, 2011: 631)

(dindi [1], dineli [1], dinmedi [1], dinmese [1], dinmeye [2], dinmez [2], dinmiş [2], dinse [8], dinsün [1], dinür [17], dinürse [2], dinürse [1])

1. Ad verilmek

G36-1. Aña ʿāşıḳ mı **dinür** ʿışḳuñ yolında cān aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḫüsne **dinsün** ḫūblar şāhı saña
G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / Dostlar lā-büd **dinür** ṭūfān aña
G241-6. Muḥibbī gird-i rāhuñ ḳıldı ser-tāc / Ne ṭañ **dinse** aña ehl-i saʿādāt
G340-3. Noḳṭa **dinmez** laʾline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G525-5. Bu Muḥibbī şiʿrine ṭañ mı **dinürse** gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı **dinür** aña ki pehlūya segirdür
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi **dinür** dünyede bī-ġam görinür
G747-3. Seḥḥāre **dinse** çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden siler giçer
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems **dinmiş** zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1589-4. Her-cāyi n'ola **dinse** ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev o bedr ayı büyütdüñ
G1687-1. Mışr-ı ḫüsn içre seni görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına **dinse** ʿayn-ı Nīl
G1695-3. Leblerüñe **dineli** Nūşirevān / Oldı zülfin aña zencīr-i ʿadil
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ **dinse** bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña **dindi** mülk-i ġam
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi **dinse** her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin
G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına **dinse** n'ola Selmān-ı zamān
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı **dinür** anda eger kām olsa
G2597-2. Kim görse diye serv ol ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḫi **dinse** nihāyet hemīn ola

2. Söylenmek, sözü edilmek.

G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli var āḫırına / İrişilmez **dinür** yoḳ aña ġāyet

G212-2. Bir ḳışṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse **dinmeye** bu ḥikāyet
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi din-i Mesīḥ / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl **dinmiş** degül ammā ṣaḥīḥ
G399-4. **Dinür** dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / Bu meşeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G425-9. Vefā ummaḳ güzellerden ʿacebdür / **Dinür** bunlara dehr-i dūna beñzer
G592-4. Her söz ki **dinür** anda gerek nice meʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne aña yoḳ **dinür** ne ḫod beli var
G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ ayaġın öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa **dinür** mi ṣol u ṣaġumdur
G1013-1. Cennet ki **dinür** ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḥnet evi de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1041-1. Māh-rūlar vefāyı bilmezler / Velī **dinmez** cefāyı bilmezler
G1149-2. ʿĀşıḳ mı **dinür** yanmayıcaḳ āteş-i hecre / ʿIşḳ ehli olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki **dinür** bi söz imiş āh görinmez
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda **dinmese** zünnāre yaṣdanmış
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç işitmedüñ mi her yirde **dinür** ḫayrü'l-vasaṭ
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden **dinmedi** efḍal melek
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı için her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum sözler **dinür** ḫūrşīd-i nūr-efşān içün
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin saña şikāyet / **Dinmeye** eger her ḳıla bir nice dil olsun
G2295-1. Dehānuñ ger senüñ cānā **dinürse** ṭañ mı cāndur bu / Naẕardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu
G2702-2. **Dinür** ölmez yoluñda cān virenler / Budur ʿāşıḳlaruñuñ iʿtiḳādı
G2729-3. Laʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān için **dinürse** çenberi

diñmek [5] *T.* Sona ermek, bitmek, durmak. (TDK, 2011: 672)

(diñmesün [1], diñmez [3], diñmezse [1])

G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer **diñmez** fiġānı bülbülüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / Giceler tā ṣubḥa dek **diñmez** fiġānı bülbülüñ
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı **diñmezse** / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca **diñmez** efġānum benüm
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm / **Diñmesün** bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm

dirken [2] *T.* Dendiği hâlde. (TDK, 2011: 637)

G872-3. Cān ile kimdür metāʿ-ı būseye **dirken** ḫarīd / Buʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḥālüm n'olur **dirken** benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum

direm [6] *Far.* Şimdiki akçeye göre dört beş kuruş kıymetinde ve franga muadil eski bir gümüş sikke idi. (Ş. Sami, 2010: 257)

bk. dinār u direm/dirhem, direm/dirhem-i eşk, dirhem

(direm [2], diremde [1], diremden [2], diremlerdür [1])

G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb n'ola olsa **diremlerdür**
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda ʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi ol **diremden** yeg
G2293-5. Muḥibbī ḫarc ḳıl göz yaşlarını / Gözinüñ kāsesi pürdür **diremden**
G2567-2. Şehā yoluña īṣār itmek için / Yüzüm dinār olur yaşum **diremde**
G2786-3. Güzeller pāyına şaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç **direm** ḳaldı
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile şanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar şāḫ-ı gül pāyına dökdiler **direm**

dirgürmek [17] *T.* Diriltmek, ihya etmek. (TS, 2009: 1168)

(dirgür [5], dirgürdüm [2], dirgüre [1], dirgürmesine [1], dirgürür [6], dirgürürse [1], dirgürürseñ [1])

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine **dirgüre** / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine **dirgür** / Ey īsi-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi ʿuşşāḳı öldürür / **Dirgürmesine** lebleri biñ dürlü fenn bilür
G782-6. Öldürürseñ keremler eylersin / **Dirgürürseñ** de luṭf u iḥsāndur
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / **Dirgürür** ey dil ṭabībi leblerüñ īsi giçer
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan ʿāşıḳı / Bir nefesle **dirgürür** īsi gibi güftārı gör
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ beni ey bī-vefā yetiş / **Dirgür** Mesīḥ gibi beni ḳıl duʿā yetiş
G1842-2. Öldürürse emr anuñdur **dirgürürse** ḥükm anuñ / Her ne kim ḳılsa ben anuñ bende-i fermānıyam
G1995-5. Çün ḥarim-i dilde **dirgürdüm** Muḥibbī maṭlabum / Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse laʾl-i nābı **dirgürür** / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle **dirgür** / Maḥşer güninde ey dost bu birʿalāmet olsun
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse laʾlüñ **dirgürür** / Ey Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtihān
G2206-1. Didi gel deyre bugün muʿciz-i īsā göresin / **Dirgürür** mürdeleri bir büt-i tersā göresin
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ʿar ider / Işḳ-ārā **dirgürdüm** buncalayın bi-ʿārı ben
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʾlüñ aġzuma / **Dirgür** bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül / **Dirgürür** bir laḥẓada ol laʾl-i cān-perver yine

B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile **dirgür** / Muṭiʿam her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun

dirhem [7] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 257) *bk. direm*

bk. dinār u dirhem, direm/dirhem-i eşk, dirhem-i sirişk, dirhem ü dinār

(dirhem [3], dirhemdür [1], dirhemi [1], dirhemler [1], dirhemlerin [1])

G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḥi **dirhemdür**
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem pāyına yüz / Yolına şaçmaġa göz yaşı da **dirhem** görinür
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse **dirhemi** her dem ḳapar
G868-2. Eline aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḥāżır / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār **dirhemler**
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra **dirhem** hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2548-4. İşidenler dimişlerdür ṣırāṭı / Ḳılıcdan iti **dirhem** ḳıldan ince
G2574-5. Muḥibbī nezr ḳıl ġam tekyesine / Yaşuñ **dirhemlerin** gönder çerāġa

direm/dirhem-i eşk [2] Gözyaşı dirhemi. *bk. dirhem-i sirişk*

G557-5. **Dirhem-i eşki** aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler
G1603-1. **Direm-i eşki** düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol ṣunuñ

dirhem-i sirişk [1] *bk. direm/dirhem-i eşk*

B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök **dirhem-i sirişki** / Ġam tekyesine gönder nezruñ çerāġa olsun

dirhem ü dinār [5] Dirhem ve dinar.

G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm pīş-keş içün **dirhem ü dinār** çeker
G1081-2. Ḳarż ile yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Ṣanma dükene **dirhem ü dinār** ele girmez
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer ol yāre gelür bu **dirhem ü dinār** ḫoş
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Bāġda eyler aġaçlar **dirhem ü dinār** ʿarż
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Dökerem bu gözlerümden **dirhem ü dinār** hem

dirīġ [18] *Far.* Yazık, hayf. (Ş. Sami, 2010: 257)

bk. dirīġ eylemek/itmek, dirīġ itmemek

G204-1. Ḫār ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā **dirīġ** gül yüzüñe iremedi dest
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā **dirīġ** ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh ile / Derdā **dirīġ** ol meh-i tābān gelür gider
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / Ḥayfā **dirīġ** ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür benden / **Dirīġ** ol seng-dil itmez benümle merḥabā hergiz
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü **dirīġ** ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G2014-2. Derdā vü **dirīġ** kimse benüm ḥālümi bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum **dirīġ** ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2151-1. **Dirīġ** ḳurtulmadum ben derd ü ġamdan / Ki ayru düşmişem ol ġonce-femden
G2180-2. **Dirīġ** gūşına girmez fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire bu fiġān ile zārı n'eyleyin
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā **dirīġ** ṣunmadı bir kere yār elin
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā **dirīġ** gitmeye mi kīne sīneden
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā **dirīġ** bende bulunmaz meger günāh
G2372-4. Derdā **dirīġ** ḥālümi biñ kimse añlamaz / Yā ben nice getürebilem derdümi dile
G2573-1. **Dirīġ** ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2727-1. Derdā **dirīġ** ḳomadı göñlüm baña beni / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
Mh7-5. Derdā **dirīġ** irmedi feryādı ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa gelür şādī ḫusreve
D42-1. Derdā **dirīġ** giçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile

dirīġ eylemek/itmek [6] (Tulum, 2011: 598)

1. ḳábūl etmemek, rāzī olmamaḳ

G24-9. ʿÖmr dünyā gibi çün bī-vefādur / **Dirīġ itdi** buña Cemşīd ü Darā
G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / Dirīġā vü **dirīġ itdi** eger Cemşīd eger Dārā

2. imtinā ʿ etmek.

G731-6. **Dirīġ eyler** dimişler cānı senden / Muḥibbī'ye ḥabībüm iftirādur
G2363-2. Yāre dimiş ki cānın senden **dirīġ ider** / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2726-5. Gel **dirīġ eyle** ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgünuñ eger var ise nev ʿa günehi
B98. Cān **dirīġ eyler** dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek

dirīġ itmemek [8] Virmek, bağışlamaḳ, in ʿām etmek... (Tulum, 2011: 598-599)

G346-5. **İtme dirīġ** cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G522-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **itme** Muḥibbī'den **dirīġ** / Çünki rūz-ı ʿıyddur miskīnlere iḥsān gelür
G921-6. Muḥibbī'den **dirīġ itme** nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür cānum anuñla sīne rāḥatdur
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **itme** Muḥibbī'den **dirīġ** / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur aña benden eḥaḳḳ
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẕardan gel **dirīġ itme** cemālüñ yoḳ keremden yeg
G2037-1. Sāḳiyā cāmı **dirīġ itme** bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan
G2063-1. Gözüñ yaşın **dirīġ itme** dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller ṣayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm gevherin / Gör ne merdümdür **dirīġ itmez** çoġını azını

dirīġā [51] *Far.* Yazık, hayfâ, vâ-esefâ! (Ş. Sami, 2010: 257)

G17-2. Ḥasret-i hicrān elinden āh vāh / Olmışam derdā **dirīġā** mübtelā
G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / **Dirīġā** vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G50-7. Gözüm yaşına baḳmaz cevher olsa / Ne ḳılam n'eyleyem derdā **dirīġā**
G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ olur ḥāyil baña / Giçdi bu ʿömrüm **dirīġā** olmaduñ māyil baña
G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem derdā **dirīġā** olmadı bir feṯḥ-i bab
G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh āh dost / N'eyleyem derdā **dirīġā** olmadı āgāh dost
G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser derdā **dirīġā** şīşe-i gönlüm şikest
G227-3. Başuma ḫāk-i pāyundur sa ʿādet / **Dirīġā** ḳanı başumda o devlet
G233-4. Derdā vü **dirīġā** n'olısar ḥālümi bilmem / Ger nāme-i ṭā ʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet
G329-1. **Dirīġā** ḳılmadı dilber beni yād / İdersem rūz u şeb ben n'ola feryād
G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde mecāl / N'eyleye derdā **dirīġā** sevdügüm ʿayyāredür
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı gönlüm / Bulunmadı **dirīġā** bir kimse ide tīmār
G603-1. **Dirīġā** olmadı yārüm baña yār / Beni öldüriserdür cevr-i aġyār
G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem daḫi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum **dirīġā** aña te'şīr eylemez
G1209-1. ʿIyddа nicelerüñ irdi eli yāre henüz / Ḳaldı ortada **dirīġā** dil-i ʿāvāre henüz
G1282-1. **Dirīġā** gitdi benden ṭāḳat u hūş / Görelden ḳarşuma sīmīn bīnā-gūş
G1302-1. ʿĀşıḳam derdā **dirīġā** olmadum ġamdan ḫalāş / Derd-i ʿışḳ içün dimişler mergden özge yoḳ ḫalāş
G1307-1. Hīç aḥvālüm **dirīġā** olmadı dildāraʿarż / Oldı şimden soñra cān virmek baña bu yolda farż
G1371-1. ʿAhdine ṭurmaz **dirīġā** vaʿdeye eyler ḫilāf / يا غياث المستغيثين نجنا مما نخاف
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī o ḥüsne baḳmaġa **dirīġā** bende ṭāḳat yoḳ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār idenʿāşıḳları / Ḥasretā derdā **dirīġā** derdümüñ tīmārı yoḳ
G1480-3. **Dirīġā** olmadum hergiz küşāde / Velī günden güne oldı bu dil teng
G1653-3. Bir dem viṣāl-i ṣubḥa **dirīġā** irişmedi / Her şeb muḳīm-i kūşe-i hicrān olan gönül
G1775-6. Āh ü efġānum **dirīġā** eylemez hergiz eşer / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey yār iñledüm
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil zevāde yoḳ **dirīġā** rāhda ḳaldum
G1843-4. **Dirīġā** gül gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde **dirīġā** miḥnet oldı ḫāṣılum / Bundan özge virmedi ḫāṣıl baña bārān-ı ġam
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdürʿaḳl u dil benden / **Dirīġā** n'olısar ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1930-1. **Dirīġā** olmadı dilber baña rām / Beni ḳıldı cihān ḫalḳına bed-nām
G2068-4. Gözümüñ yaşına baḳmaz **dirīġā** / Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān
G2197-2. Zülf-iʿanber-bārı örtelden bulut-veş ḫaddüñi / Gün yüzini görmez olmışdur **dirīġā** āteş ü cān
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāşıḳ-ı şeydā içün / Cān lebe geldi **dirīġā** ol melek-sīmā içün
G2275-3. Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād / **Dirīġā** olmadı bu hecre pāyān
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem derdā **dirīġā** ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2358-1. Giderken kūyuña oldum fütāde / **Dirīġā** olmadı yolum küşāde
G2401-1. **Dirīġā** derdüm oldı āşikāre / Bulınmaz cehd ile bu derde çāre
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ **dirīġā** āh bu nāşı gelmişe
G2483-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm zerrece raḥm itmedi / Bulmadum vaṣlın **dirīġā** irmedüm meh-veşe
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem derdā **dirīġā** bu iki ġammāzuma
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüpʿahdüñ bozar anı / **Dirīġā** ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna
G2546-1. **Dirīġā** ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
G2569-1. **Dirīġā** bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā **dirīġā** ben göz ü ḳaş ile
G2600-1. Ey **dirīġā** ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2718-1. **Dirīġā** görmeyelden rūy-ı yāri / Dilüñ ḳalmadı hīç ṣabr u ḳarārı
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / **Dirīġā** ḳalmadı varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / N'eyleyem derdā **dirīġā** görmedüm āh oñları
G2777-1. Ölmeden derdā **dirīġā** yāri görsem bir daḫi / Olmaz ise anı düşde yāri görsem bir daḫi
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz **dirīġā** ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḫālüm ilāh / Ey **dirīġā** Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez **dirīġā** beñzer ey meh-rū saña

dirilmek [10] *T.*

(dirildüm [1], dirile [3], dirilen [2], dirilse [1], dirilür [1], dirilürmiş [1], dirilürsin [1])

1. Güçlenip canlanmak. (TDK, 2011: 676)

G1337-2. Görmek ister ḥüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice **dirile** mescidde seni arar şemʿ
G2035-2. Laʾl beñzer **dirilürmiş** leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm budur anuñ daş olsun

2. Öldüğü sanılan şey canlanmak. (TDK, 2011: 676)

G1715-2. N'ola bārān ile **dirilse** yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nafḥa-i īsi mi degül
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem **dirildüm** laʾl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanıʿahd ü vefā ḳıblem

3. Bitki solmuş, pörsümüş durumdayken yeniden canlılık kazanmak, diri duruma gelmek. (TDK, 2011: 676)

G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var **dirile** ḳaddüñe hem hem-ser yine
G2484-1. Beñzer **dirilür** zülf-i siyeh-kāre benefşe / Anuñ içün oldı çü yüzi ḳare benefşe

4. Taslamak, ... davasında bulunmak. (TS, 2009: 1173)

G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum **dirilürsin** ya bu ġavġālar nedür
G739-4. ʿĀşıḳ **dirilen** çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G977-4. Şeh **dirilen** cihān içinde bugün / Ḳapusında anuñ gedā görinür
G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña hem-ser **dirile** / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū

dirildmek [1] *T.* Hayat vermek, hayata iade etmek... (Ş. Sami, 2010: 258)

G957-6. Dilā ölsen ne ġam ger ġamzesinden / **Dirildür** çün lebi īsā-nebi-var

dirlik [3] *T.* Yaşayış, hayat, sağlık, varlık, geçim. (TDK, 2011: 677)

(dirlik [1], dirlikden [2])

G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu **dirlikden** ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G679-3. Gerekmez baña ol **dirlik** niʾderem āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña āb-ı zülāl olur
G1464-4. Giçer gün hafta ay u yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu **dirlikden** ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ

dirülmek [1] *T.* Canlanmak, hayata gelmek. (Ş. Sami, 2010: 258)

G1122-3. Münkir **dirülürse** nʾola gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz başar olmaz

diş [42] *T.* İnsan ve hayvanların ağzındaki kemik taneler ki kesip koparmaya ve ısırıp yemeye yarar ... sin(n), dendân. (Ş. Sami, 2010: 258) *bk. diş urmaḳ, dişe çekmek*

(diş [2], dişi [10], dişin [1], dişinden [1], dişine [1], dişinüñ [1], dişler [2], dişleri [4], dişleriyle [1], dişlerüñ [5], dişlerüñe [1], dişlerüñle [1], dişüñ [10], dişüñi [1], dişüñle [1])

G57-2. Dürr **dişi** fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G114-1. ʿAceb ol leb midür yāḫūd mey-i nāb / ʿAceb ol **diş** mi yā lüʾlüʾ-yi nā-yāb
G259-5. Kim göre rengin lebüñle dostum lüʾlüʾ **dişüñ** / Diye dürre kim baḳar laʾl-i bedaḫşāndur ʿabeş
G362-7. Ey Muḥibbī **dişleriyle** leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ
G380-3. **Dişlerüñ** yād itdügi demdür dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lüʾlüʾ-yi meknūn çeker
G456-5. Lüʾlüʾ **dişinüñ** ḥasretiyle işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G498-2. Dürr **dişleri** firāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını benüm / Lüʾlüʾ **dişi** bahāsını dürr-iʿAden bilür
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne biter / Lüʾlüʾ **dişüñ** var iken dürr-iʿAdenden ne biter
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā yoḳsa laʾlin ḥoḳḳadur / **Diş** midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lüʾlüʾ midür
G651-5. Bu Muḥibbī **dişleri** vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre ṣanur dürler dizer
G664-1. Ḫaṭ-ı laʾlüñ müşk ü zülfüñ ʿanber-i sārā ṣatar / **Dişlerüñ** dürr-iʿAden ṣīrīn lebüñ ḥelvā ṣatar
G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ **dişleri** mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-iʿummānumdurur
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lüʾlüʾ **dişüñ** mānendi yoḳ deryāda dür
G784-2. Dür **dişüñ** yādına ṭalsam ger maʿāni baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G802-4. **Dişlerüñe** beñzemez nesne meger dürr-iʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G833-1. Göster **dişüñi** tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber ṣaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem laʾlini **dişler** / Nāz ile baña gösterür incü gibi **dişler**
G1053-5. İster ise dür **dişin** dök acı yaşlar ey göñül / Ḳaʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1158-5. Muḥibbīʾyi **dişüñ** fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1211-5. **Dişlerüñle** şemʿ-i ḥüsnüñ bu Muḥibbī añmasa / Şiʿrini pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1256-3. Naẓm ider lüʾlüʾ **dişüñ** vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher bağlamış
G1442-5. Dür **dişi** fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḫoḳḳa-i laʾl içre gizlü lüʾlüʾ-yi şehvāre baḳ
G1514-5. Gice ẕikr itse dür **dişüñ** Muḥibbī / Ṣaçar başına gevher ol dem eflāk
G1527-3. Sāḳiyā ṣun lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol **dişleri** dürdānenüñ

G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki laʿlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü’lü’ **dişlerüñ**
G1633-1. Laʿl-i lebüñüñ ḳandine şekker daḫi nāzik / **Dişüñle** sözüñ dürrine gevher daḫi nāzik
G1761-2. Lü’lü’ **dişi** firāḳ ile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol **dişi** dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G2114-4. Dür **dişi** fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım ʿummāne degin
G2120-5. Oḳuduñ lü’lü’ **dişinden** ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār isteyen / Dür **dişüñ** fikr eylesün lü’lü’-yi şeh-vār isteyen
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel-i bedaḫşān cevherin / Dür **dişi** virdi kesāde baḥr-i ʿummān cevherin
G2379-2. **Dişi** mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer mi ki fülfül o ḫāle
G2523-1. Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çīne / **Dişüñ** beñzer senüñ dürr-i şemine
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür **dişi** fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ şehā reyḥān ü ʿanberden laṭīf / **Dişlerüñ** lü’lü’-yi terden çeşmüñ ʿanberden laṭīf
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü’lü’ **dişi** ḳıymetin ancaḳ ʿAden bilür
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü incüdür dürr **dişlerüñ** / Gāh cevr ü gāh ʿişve geh cefādur işlerüñ
Mr7-2. Dürr **dişüñ** ḳadrin bilür bir nice ʿummānilerüz / Lā’übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr13-5. N’ola ger gül yüzine cennet-i me’vā dir isem / Lebine mül **dişine** lü’lü’-yi lālā dir isem

diş urmaḳ [3] Yemek, çiğnemek. (TS, 2009: 1186)

G1253-1. Şiʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse aña **diş uramamış**
G2446-5. Çāre olmadı n’idem açıla zülfi girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbi **uram** anı **dişe**
G2510-1. Şaçuñ girihlerini ḳıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum tā **urmayınca dişe**

dişe çekmek [1] Hafifçe ısırmak.

G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger bir Nāzenīn / Öp elin şal boynına ḳolun lebini **dişe çek**

dişlemek [3] *T.* Diş geçrimek, ısırmak. (Ş. Sami, 2010: 258)

(dişledi [1], dişledüñ [1], dişleye [1])

G2340-3. İstedüm būsesini **dişledi** ḳarşumda lebin / Şanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle
G2377-4. Ey hümā-ṭal ʿat kerem ḳıl hümā şal ben ḫāküñe / Üstüḫvānumı nice bir itlerüñ tā **dişleye**
G2752-4. Öpsem didükce laʿlüñi hā **dişledüñ** lebüñ / Unutmayayum ölürsem de buracıġı

ditremek [30] *T.* Sık sık ve bilâ-fâsıla oynamak, irti’âş etmek, lerzenâk olmak. (Ş. Sami, 2010: 259) Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak. (TDK, 2011: 2359)

(ditrer [26], ditrerem [3], ditreyüp [1])

G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi şorsañ her şeb / **Ditrerem** ʿışḳuñ ile şanki ṭutupdur beni teb
G174-1. Her ḳaçankim ʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / Eylese aña naẓar **ditrer** felekde āfitāb
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem **ditrerem** ben hemçü bid
G343-4. **Ditrerem** cānā cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan şanki bid
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān **ditrer** / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan **ditrer**
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān **ditrer**
G721-3. Cihānı odlara yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / Şadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān **ditrer**
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n’ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān **ditrer**
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār ol nihān **ditrer**
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān **ditrer** / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān **ditrer**
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam göñülden āh u zār itsem / İñiler kūhlar cümle zemīn ü āsumān **ditrer**
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫvān **ditrer**
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele ʿışḳuñ hevāsından hemān **ditrer**
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile cān **ditrer**
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse **ditrer** her ṭaraf / Şanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān **ditrer** / Gidüp ʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān **ditrer**
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demirler içre ḳan **ditrer**
G989-3. Güzelüñ burcına ʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / Şaḳın ʿāşıḳlar āhından zemīn ü āsumān **ditrer**
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād revān **ditrer**
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān **ditrer**
G1239-4. Eli **ditrer** olur ḫayrān u medhūş / Yazamaz ṣūret-i naḳşını naḳḳāş
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / **Ditreyüp** yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G1357-3. Baş **ditrer** pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu īşyānuñı / Lerze gelür cisme şanki bād ile **ditrer** varaḳ
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş **ditrer** / ʿAceb ḫālüm n’olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli **ditrer** aña şunmañ ayaġ anda
Mr8-7. Nerde görinür ol gün ʿid / Nā-merd **ditrer** hemçü bid

dīv [1] *Far.* Şeytan, cin, ifrit. (Ş. Sami, 2010: 259)

G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma raḳībi / Melek **dīv** ile hergiz maḥrem olmaz

dīvān [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 259)

bk. defter-i dīvān, defter ü dīvān, defter ü evrāḳ u dīvān, der ü dīvān, dīvān baġlamaḳ, dīvān eylemek/itmek, dīvān ḳılmaḳ, dīvān ḳurmaḳ, dīvān ṭurmaḳ, dīvān-ı ġam ḳılmaḳ, eş ʿār u dīvān

(dīvān [2], dīvāndur [2], dīvānı [2], dīvānına [1], dīvānını [1], dīvānlar [1], dīvānum [3], dīvānuma [1], dīvānumuz [2], dīvānumuza [1])

1. Bir şairin eş'ârını kafiyelerine göre hurûf-ı hece tertibiyle cami olan mecmua.

G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze **dīvānum** görüp
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze **dīvānum** görüp
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ **dīvāndur** ey dost
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāre yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze **dīvānum** çıḳar
G525-5. Bu Muḥibbī şiʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir **dīvānı** var
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḥları vaṣfında her bir beyti bir **dīvān** olur
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḥları vaṣfında her bir beyti bir **dīvān** olur
G1139-5. ʿĀṣıḳuz ʿālemde ammā virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen **dīvānumuz**
G2019-5. Ey Muḥibbī şiʿrümüñ maʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu **dīvānı** ben
G2519-3. Ḳıṣṣaya ṣıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı defterde **dīvānlar** ile
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẓma diyüñ ṣıla gelsün berü **dīvānuma**
G2526-5. Şiʿr-ārā añdı Muḥibbī yine Leylī ṣaçuñı / Ola Mecnūn naẓar iden kişi **dīvānumuza**
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ **dīvānını**

2. Büyük meclis, meclis-i âlî.

G856-1. Reyāḥin şāhınuñ taḫtı çemendür / Gelen **dīvānına** serv ü semendür
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki ṣan **dīvāndur**

dīvān baġlamaḳ [2] *bk. dīvān ṭurmaḳ*

G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḥer kūyında **dīvān baġlanur**
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze **dīvān baġladı** / Ehl-i naẓma diyüñ ṣıla gelsün berü dīvānuma

dīvān eylemek/itmek [4]

1. Divan kurmak, devlet işleri için meclis toplamak. *bk. dīvān ḳılmaḳ, dīvān ḳurmaḳ*

G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine **dīvān idüp** sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler kendü nihāl üstindedür
G917-3. Gül çemen taḫtında **dīvān eyleyüp** sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i ṣabā serv-i ḫırāmānı oḳur

2. Divan tertip etmek.

G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir tāze **dīvān eylesem**
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze **dīvān eylesem**

dīvān ḳılmaḳ [1] *bk. dīvān eylemek/itmek, dīvān ḳurmaḳ*

G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül / Cemʿ idüp cümle reyāḥini **ḳılur dīvān** gül

dīvān ḳurmaḳ [1] *bk. dīvān eylemek/itmek, dīvān ḳılmaḳ*

G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları **dīvān ḳurup** / Cem'idüp uṣṣāḳını her yaña aşma başmadur

dīvān ṭurmaḳ [1] Verilecek evâmiri ahz u telakkî için ayak üzere ellerini kavuştutup durmak. (Ş. Sami, 2010: 259) *bk. dīvān baġlamaḳ*

G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña **dīvān ṭursun** ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan igende ḳullaruñı itme ḫarc

dīvān-ı ġam ḳılmaḳ [1] Gam meclisini toplamak.

G1871-1. Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp **ḳılup dīvān-ı ġam**

dīvāne [149] *Far.* Deli, meczup, alık. (Ş. Sami, 2010: 259) *mec.* Bir şeye çok düşkün olmak. (TDK, 2011: 682)

bk. ʿāşıḳ-ı dīvāne, dil-i dīvāne, dīvāne eylemek/itmeek, dīvāne ḳılmaḳ, dīvāne olmaḳ, dīvānesi olmaḳ, dīvāne-i hengāme, dīvāne-i ʿışḳ, dīvāne vü şeydā, ebleh ü dīvāne

(dīvāne [60], dīvānede [1], dīvāneden [2], dīvānedür [21], dīvānedürür [1], dīvānei [7], dīvāneler [5], dīvānelerle [1], dīvāneme [1], dīvānenüñ [4], dīvānesi [3], dīvānesidür [2], dīvānesin [11], dīvānesine [1], dīvānesini [1], dīvāneye [11], dīvāneyem [15], dīvāneyin [2])

G15-1. Gül yüzine olalı āşüfte vü ḥayrān şabā / Şan yürür **dīvānedür** gülşende ser-gerdān şabā
G34-4. Leylī şaçına çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / **Dīvāne** gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey **dīvāne** söylersin baña
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben **dīvānei** / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḥayrāndur baña
G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın baña / ʿIşḳuñla ben **dīvāneyem** sen āfet-i cānsın baña
G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı dil oldı mübtelā / Eksük olmaz ḳandase **dīvāneye** derd ü belā
G107-4. Vaşlın umar ol perinüñ bu göñül **dīvānedür** / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G144-1. Gördi kūyunda göñül **dīvānesini** ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G157-5. Vaşlın istersen Muḥibbī sen meger **dīvānesin** / Sen faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G176-3. Ol şaçı Leylā bu ben **dīvāneye** Mecnūn dimiş / Şādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G203-4. Bildiler **dīvāne** göñlüm saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār mest
G254-2. Baġladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni gerek ʿāḳil gerek **dīvāne** ṭut
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı **dīvānedür** göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G317-3. Gördi kūyunda yürür şūrīde bir **dīvānesin** / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G319-3. Geldi sevdā başuma **dīvāneyem** / Işşı itmez baña şimdengirü pend
G332-3. Żāyiʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam **dīvāneye** yoḳ daḫı pend
G354-5. Muḥibbī zülfine dil vireliden / Yürür **dīvānedür** Mecnūn-minend
G356-1. Şaldı dil gerdenine zülfüñ eyā dost kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu **dīvāneye** bend
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben **dīvāneyem** lāyıḳdurur baña o bend
G357-4. Ey göñül zülfine dil virdüñ ʿaceb **dīvānesin** / Bir ʿaceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G367-3. Ey şaçı Leylī ḫaber şorma bu ben **dīvāneden** / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / Āleme **dīvānelerle** nice sersemler gelür
G372-2. Olmışam ʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü meʾvā bu ben **dīvāneye** şaḥrā yiter
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini **dīvānenüñ** / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim Mecnūn çeker
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe şaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine **dīvāne** dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G451-1. Cān cemālüñ şemʿine yanmaġa bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül **dīvānedür**
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ **dīvānesi** olsamʿaceb mi çaġıdur
G478-1. Kūyuñda bu ben ʿāşıḳa **dīvāne** disünler / **Dīvāne** dimeyüp baña pes yā ne disünler
G501-4. İncinür gördükce **dīvānesin** ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G513-4. Ol şaçı Leylī görüp vādide ben **dīvānesin** / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger ʿāşıḳı menʿeylese / Güş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā **dīvānedür**
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki göñül **dīvānedür**
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim **dīvāne** vardur bendi senden ögrenür
G543-5. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa bu cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā **dīvānedür**
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḫı bu **dīvāne** dil rāz-ı nihānum var şanur
G552-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / Bu dil-i şeydā kimüñ **dīvānesidür** kim bilür
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına daḳ zülfini didi / **Dīvānesin** gibi bu sözüñ hep yābānedür
G592-1. Şemʿ-i ruḫa kim cān yaka pervāne dimişler / Kim baġlaya dil zülfine **dīvāne** dimişler
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb **dīvānedür** / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda sen **dīvāneye** beñzer nice āvāredür
G651-3. Her yaña yaşın açar **dīvāneler** boynın şunar / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer
G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber şalınup / Ġāfil olmañ andan ey **dīvāneler** dil bāġıdur
G709-1. Didüm bir büse vir laʾlüñden ey yār / Didi **dīvānesin** beñzer yüri var
G723-1. ʿAceb **dīvānedür** göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G762-1. Dimeñ **dīvāne** Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşı yürür cümle sipāhıdur
G763-1. ʿIşḳuñ ile cān u dil **dīvānedür** / Anuñ içün ḫalḳ ile bīgānedür
G767-1. Zülfi zencīrine kim dil vire **dīvāne** giçer / Şemʿ-i ruḫsārına kim per yaḳa pervāne giçer
G787-3. Baġla zincīr-i ser-i zülfine **dīvāne** dili / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat başuña sevdāyı getür
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / Dostum **dīvānenüñ** mestüñ işi maʿẕūrdur
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi meger **dīvāne** dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir **dīvānedür** / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G811-3. Sen peri ʿışḳ ile ben **dīvānei** / Ger murāduñ var ise külḫende gör
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben **dīvānei** eydür gören / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Şanma ol **dīvāne** ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu dil **dīvānei** bed-nām ider
G847-1. Dil şaçuñ zencīrine **dīvānedür** / Cān cemālüñ şemʿine pervānedür
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine **dīvāne** dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm **dīvānedür** / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān daḫı pervānedür
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi gūş it / **Dīvāne** göñül söz mi ṭutar bildügin işler

G932-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / Bülbül-i gūyā kimüñ **dīvānesidür** kim bilür
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir **dīvānedür** / Açmaʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G1013-2. Leylī ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār bu **dīvāneme** beñzer
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine bu **dīvāne** dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi **dīvāne** ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür **dīvāne** dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1141-4. ʿIşḳ ile **dīvāneyem** kūyında Mecnūndan beter / Ol ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / Sürer ḳapudan anı **dīvāne** ḳabūl itmez
G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i ẕeḳan **dīvānesin** / Bu meşeldür hīç kimse meyl-i zindān eylemez
G1167-2. Göñülden ṣaḳlaram rāz-ı dehānın / Degül **dīvāne** çünkim maḥrem-i rāz
G1189-2. Gerçi ḥayrān oldı dil gördi bu ben **dīvānei** / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḥayrānıyuz
G1225-2. Didüm dile ki zülfine meyl itme dilberüñ / **Dīvānedür** ni'dem ki eṣer eylemez nefes
G1251-3. Ṣandıñuz Mecnūn gezer ṣaḥrāda bir **dīvānedür** / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş
G1271-2. İstedüm **dīvāne** göñlüm ḥālini bilmek yine / Bulamadum ol cünūn deştinde nā-peydā imiş
G1278-8. Bu Muḥibbī zülfi zencīrüñ görüp / Kendüzin **dīvāne** şeydā eylemiş
G1288-2. Didüm **dīvāneyem** zülfüñe bend it / Gülüp gül gibi didi mübtelā ḫoş
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine **dīvāne** göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden ol ḥalāṣ
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā **dīvāne** yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ
G1491-1. Göñlümüñ **dīvānesine** bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḥalāṣ / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi **dīvānenüñ**
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen beni Mecnūnleyin **dīvāne** bed-nām eyledüñ
G1627-2. Leylī ṣaçuñ ḥasreti Mecnūna döndürüp / **Dīvāne** dār eyledi āvāre perçemüñ
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine **dīvāne** degülseñ / Cān yaḳma ruḫ-ı şem ʿine pervāne degülseñ
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim varsa bu **dīvānenüñ** / Ol daḥi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey **dīvāne** ol zencīrdür kākül degül
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise **dīvānedür** dildār ise maḥrem degül
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb **dīvāneyem** / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl **dīvānedürür** mül
G1768-3. Yine **dīvāne** gibi şevḳ ile yanup yaḳılup / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre benem
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi **dīvāneler** ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḥi bir yüzden ābād eylesem
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb **dīvānedür** / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1822-1. Zencīr-i ser-i zülfüñi **dīvānede** buldum / Şem ʿ-i ruḫunuñ şevḳini pervānede buldum
G1837-2. Sen lebi şīrīn ṣaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki **dīvāne** deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh ḥaṭına ḥayrān olup / Gāh **dīvāne** vü geh şūrīde bir abdāl olam
G1853-1. Şevḳ-i rūyuñla senüñ **dīvāneyem** / Āşinādan ḫᵛişden bīgāneyem
G1861-1. Göñlümi elden yitürdüm āh bir **dīvāneyem** / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür **dīvāne** bir abdāl olam
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb **dīvāneyem** / Dostlar şanmañ ki ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1884-2. Boynuma ṭaḳ zülfüñüñ zencīrini / Baş açıḳ yalın ayaḳ **dīvāneyem**
G1978-4. Yüz urup āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi **dīvāneyin** beñzer bilürsin beni bī-dādam
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile **dīvānedür** / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine göñül **dīvānesin** / Nice bir şem ʿ-i cemāle per yaḳar pervānesin
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳılāne diñle ben **dīvāneden**
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer ey göñül **dīvānesin** / Yanmaġa şem ʿī cemāline anuñ pervānesin
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḥüsnile / Sen de ey **dīvāne** dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe **dīvāne** dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı aṣasın
G2114-1. Yüri **dīvāne** göñül kākül-i cānāne degin / Yüri pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāne degin
G2144-3. Gördiler **dīvāne** Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2146-1. Dehr içinde dostum ṣanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü **dīvāneyin**
G2152-3. Lebleriüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb **dīvāneyem** / Görmeden ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben
G2207-1. Ḳaş olsam şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / Yā ṣaçı zencīrine Mecnūnleyin **dīvāne** ben
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb **dīvānesin**
G2247-1. Bir ʿaceb **dīvāneyem** başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün
G2255-4. Leylī ṣaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña **dīvāneyem** mülk-i cünūn
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir **dīvāneyem** sen şem ʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine dil baġlayup **dīvānedür** / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara şu
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül **dīvāneler** itse tekellüm māh ile
G2330-4. Lā'übālem ʿāşıḳam ben ʿālem içre dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem beni **dīvāneye**
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭa ʿne ṭaşın dostlar atmañ bu ben **dīvāneye**
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup **dīvāne** diyü ṭaşlaya
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī ṣaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase **dīvāneye**
G2421-3. Naḳd-i cān ile olup vaṣlı metā ʿına ḫarīd / Düşdi **dīvāne** göñül gör ṭama ʿ-ı ḫāmlara
G2431-1. Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında / **Dīvāneye** ḫoşdur dura zencīr arasında
G2436-3. Zülfi zencīrinde bend ebedi göñül **dīvānesi** / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi dāmına
G2456-1. Kimdürür kim ögrede şeydālıġı **dīvāneye** / Yāḫū ta ʿlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2486-3. **Dīvāne** dil ki yār ile ister müṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā ile

G2490-1. Dem mi var **dīvāne** dil boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2494-4. Bu ben **dīvānei** görenler eydür / Yürür Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine **dīvāne** dil / Kendüzin farḳ eylemez degül ki ṣol u ṣaġına
G2513-6. Ser-te-ser **dīvāne** göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri **dīvāne** göñül / Kim görüpdür ki gedāʿıyş ide cānānlar ile
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe **dīvāne** gerekse / Yaḳ cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben **dīvānei** ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem cānını
G2642-1. ʿĀṣıḳam **dīvāne** bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide **dīvāne** göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
G2652-4. **Dīvāne** göñlüm eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ yine cengi / Atar **dīvāne** diyü baña sengi
G2720-1. Şuʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi / Dūd-ı dil zencīr idinmişdür göñül **dīvānesi**
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āh / Bilmedüm **dīvāne** mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
G2773-2. **Dīvāne** kim ey dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm şaçı zencīrine / Bir dili **dīvāne** ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2789-3. ʿAceb **dīvāne** dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp buldı göñül **dīvāne** key / Ḥāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀṣıḳam dīvānelikdür ḫāṣılum **dīvāne** key
Mr8-11. At depredür **dīvāneler** / Ṣan āteşe pervāneler
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḫı ṣevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli **dīvāne** gibi
Mr19-1. ʿIşḳuñuñ zencīrine **dīvāneyem** / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bīgāneyem
B124. Bugün **dīvāne** ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B201. Gördi **dīvāne** göñül gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu āb didi

dīvāne eylemek/itmek [8] Deli etmek, delürtmek. (Tulum, 2011: 600)

bk. dīvāne ḳılmaḳ

G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp **dīvāne itdüm** kendüzim / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler il baña
G393-5. Ol şaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / Ādemi **dīvāne eyler** çün perī-ruḫsāreler
G1488-4. Zülfüñ hevesin **eylese dīvāne** ʿaceb mi / Günden güne başındaġı sevdāyı büyütdüñ
G1978-1. Çünān **dīvāne itmişdür** beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G2165-2. Bū virüp **dīvāne eyler** anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki dimāġın müşk-būya virmesün
G2301-1. Ne sünbüldür şaçuñ ey çeşmi āhū / Beni **dīvāne eyler** āḫır āh
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse baña **dīvāne iderler** / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / **Eyledüñ** ʿuṣṣāḳ-ārā sen de ʿaceb **dīvāne** key

dīvāne ḳılmaḳ [10] *bk. dīvāne eylemek/itmek*

G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam **dīvāne ḳılsa** / Zeneḫdānuñ baña zindāndur ey dost
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını **dīvāne ḳıldum** āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā **dīvāne ḳılduñ** ḫalḳa bed-nām eyledüñ
G2011-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı pervāne sen / Zülfi zencirüñle **ḳılduñ** göñlümi **dīvāne** sen
G2034-1. Göñlümi **dīvāne ḳıldı** āh ol gīsū diyen / ʿAḳlumı tārāca virdi ʿārıż-ı gül-bū diyen
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni **dīvāne ḳılmışdur** ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2308-1. Nice sünbül nice kākül nice gīsūdur bu / Nice ʿāşıḳları **dīvāne ḳılan** budur bu
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ **dīvāne ḳılduñ** sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi baġlaya
G2682-1. **Dīvāne ḳıldı** zülf-i kemendi dütā bizi / Pervāne itdi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı mesken ṭutalı / Beni **dīvāne ḳılupdur** baña ne ġayret üʿār

dīvāne olmaḳ [34] Deli divane olmak. (TDK, 2011: 682)

G127-2. Bir şaçı Leylī sevüp **dīvāne olsam** dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G244-1. Dil şaçuñ zencīrine **dīvāne oldı** ʿāḳıbet / Cān u dil elden gidüp bīgāne oldı ʿāḳıbet
G322-5. ʿAyb **olmaya dīvāne** eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi görindi ol perī-zād
G330-1. Boynuma eyle ser-i zülfüñ kemend / **Olmışam dīvāne** lāyıḳ baña bend
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim **dīvāne olsa** lāyıḳ olur aña bend
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı şām u seḥer gezer / **Dīvāne oldı** gör dili vīrāne seyr ider
G484-2. Ne ṭañ Mecnūn gibi **dīvāne olsam** / Atasına uyan ḫayrü'l-ḫalefdür
G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb **dīvāne olmışdur** ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G596-3. Eger **dīvāne olursam** görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende baña zencīr kāküldür
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse **olur dīvāne** ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G735-1. Şaçı zencīrine kim dil vire **dīvāne olur** / Şemʿ-i ḥüsnine de kim cān yaḳa pervāne olur
G827-1. Cemālüñ şemʿine ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül **dīvāne olmışdur**
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil **dīvāne olmışdur**
G884-5. Muḥibbī nāgehān **dīvāne oldı** / Bu ne ʿışḳ ü bu ne derd ü ne ḫūdur
G1070-2. Leylī zülfüñe göñül vireli **dīvāne olup** / Deşt-i ġam içre şanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm ister vaṣlını / Neʿaceb **dīvāne olmışdur** ʿaceb sevdāsı var
G1264-1. Göñül zülfüñ görüp **dīvāne olmış** / Yüzüñ şemʿine cān pervāne olmış

G1162-1. İtdi ol zülf-i muʿanber kākülin zencīrümüz / Ġam yimek **dīvāneler oldı** bizüm tedbīrümüz
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī **olsa** ne ṭañ **dīvāne** şemʿ
G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni ʿafv eyle gel / Yoḳ begüm **dīvāne olmışdur** mu ʿāf
G1488-2. Cemʿiyyet idüp bir nice **dīvāneler olduḳ** / Anuñ ʿalemini çeküp alayı büyütdüñ
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise **dīvāne olmış** yār ise maḥrem degül
G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭañlamañ Mecnūn-vār / Yoḳ özümden **olmışam dīvāne** āgāhum benüm
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī **dīvāne olmışdur** / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G2080-2. Cüylar **dīvāne olmışdur** ki zencīrin sürür / Anı bu ḥāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn **olmasun dīvāne** dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben
G2149-2. N'ola ki **dīvāne olsam** bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp **olsam** ne ṭañ **dīvāne** ben
G2233-1. Yāre diyn **dīvāne oldum** ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben Mecnūna zencīr eylesün
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa pervāne ben / Zülfi zencīrin görelden **olmışam dīvāne** ben
G2320-5. ʿIşḳ ile **dīvāne olsa** bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2758-3. ʿIşḳla çün **olmışam dīvāneler** ser-defteri / Bend idüp boynuma ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını
Mr18-6. Āh kim **dīvāne** dil varduḳca Mecnūn **olmada** / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
D1-1.Şemʿ-i ruḫını kim göre pervāne olmaya / Zülfi ḫamını kim göre **dīvāne olmaya**

dīvānesi olmaḳ [7] Bir şeye çok düşkün olmak. (TDK, 2011: 682)

G155-5. Leylī zülfüñ **olalı dīvānesi** / Virdiler Mecnūn diyü baña laḳab
G1013-2. Leylī şaçını göreli **dīvānesi oldum** / Nāz ile didi yār bu dīvāneme beñzer
G1337-2. Görmek ister ḥüsnüñi **olmış** meger **dīvānesi** / Her gice dirile mescidde seni arar şemʿ
G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḫabs olmış dil-i rüsvāyī baḳ / **Olmış** ol **dīvānesi** Mecnūnleyin şeydāyı baḳ
G1558-4. **Olmışam** Mecnūn-veş ben zülfüñüñ **dīvānesi** / Boynuma zencīr ḳıl gel ol müselsel kākülüñ
G2770-1. Bir gün **dīvānesi oldum** görüp āh ol perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ **dīvāneñ olmış** dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var

dīvāne-i hengāme [1] Devrin divanesi.

G1383-4. ʿĀḳıbet **dīvāne-i hengāme** ḳıldılar beni / Ṭutdı anuñçün göñül hengāme hengām-ı fırāḳ

dīvāne-i ʿışḳ [3] Aşkın divanesi.

G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ ayaġın öp / Didüm **dīvāne-i ʿışḳa** dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men **dīvāne-i ʿışḳam** benüm boynuma lāyıḳdur
G1789-3. ʿAceb **dīvāne-i ʿışḳam** ki yaşum / Yazılur ḳanda baḳsam āh şāhum

dīvāne vü şeydā [1] Divane ve çılgın.

G612-3. Göñül baġlansa bend olsaʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni **dīvāne vü şeydā** iden ol şaçı sünbüldür

dīvānelik [10] Delilik. (Ş. Sami, 2010: 259) *bk. dīvānelik eylemek, şūrīde vü dīvānelik*

(dīvāneligi [4], dīvānelik [4], dīvānelikdür [2])

G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañʿaceb **dīvānelik** / Olmasın sen bir gedā ol ola birʿali-cenāb
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa n'ola boynuma nigār / Gördi **dīvāneligi** bu dil-i şeydāya düşer
G1792-5. Çün Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña **dīvānelik** raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1800-2. Gitdiʿaḳlum yirine geldi anuñ **dīvānelik** / Ol perīyi bilmezem n'oldum yine yād eyledüm
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasunʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı **dīvānelikdür** meyve ummaḳ bidden
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey şūrīde dil / Bilmedün **dīvānelik** derdā getürdüñ başuma
G2684-1. Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere yine göñül zülfine **dīvāneligi**
G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü aşlın ḳoya **dīvāneligi**
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam **dīvānelikdür** ḫāṣılum dīvāne key
G2799-1. Cān ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳine pervāneligi / Dil ḳılur görse ser-i zülfüñi **dīvāneligi**

dīvānelik eylemek [2] Delülük etmek. (Tulum, 2011: 601)

G1103-4. Ol ki ʿışḳ ehlidür olur kūy-ı dilberde muḳīm / **Eyleyüp dīvānelik** ṭaġ u beyābān istemez
G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī **eyleme dīvānelik** / Ḥālüme ḳomaz beni derd-i nihānum n'eyleyem

dīvāne-raḳ [1] Daha deli, divane.

G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki bu Mecnūndan **dīvāne-raḳ**

dīvāne-şıfat [2] Divane gibi. *bk. dīvāne-vār, dīvāne-veş*

G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm ol yār didi / Seni **dīvāne-şıfat** vālih ü şeydā bilürüz
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / **Dīvāne-şıfat** düşmez idi ṭaġa benefşe

dīvāne-vār [2] *bk. dīvāne-şıfat, dīvāne-veş*

G1983-3. **Dīvāne-vār** deyr-i muġāne eger varam / ʿAyb eylemen esir-i belā-yı perī-veşüm
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim **dīvāne-vār** / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

dīvāne-veş [3] *bk. dīvāne-ṣıfat, dīvāne-vār*

G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma zencīrüm benüm / Eylerem **dīvāne-veş** bāḫir der ü dīvār baḫş
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine **dīvāne-veş** / Meclis içre söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1996-1. Olup **dīvāne-veş** ṭaġlar ṭuraġum / Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

dīvār [3] *Far.* Gerek binanın bir tarafını teşkil etmek ve gerek bir mahal ihata eylemek veya bölmek için taştan veya tuğla ve kerpiçten set, cidar, hâ'it. (Ş. Sami, 2010: 276)

bk. der ü dīvār, derd-i dīvār, dīvar çekmek, ḳapuyı dīvār eylemek, naḳş-ı dīvār, ṣūret-i dīvār

(dīvārdan [1], dīvāra [1], dīvārına [1])

G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp **dīvāra** yaṣdanmış
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār **dīvārına** gördüm yazılu āh şāhum
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳaddü reftāruñ temāşā itmege / Gülşen içre servler baş ḳaldurur **dīvārdan**

dīvār çekmek [1] Aradaki ilişkiye son vermek, görüşmemek. (TDK, 2011: 728)

G638-2. **Dīvār çekdi** ḫaṭṭını gülzār-ı ḥüsnine / Çeşmi ol gülşeni gözedür bāġbān olur

diyār [7] *Ar.* Memleket, hıtta. (Ş. Sami, 2010: 259)

bk. diyār-ı derd ü ġam, diyār-ı deşt, diyār-ı ġurbet, diyār-ı ʿışḳ, diyār-ı miḥnet, diyār-ı mülket-i Rūm, diyār-ı Şām, diyār-ı yār, terk-i diyār, terk-i diyār itmek

(diyār [2], diyāra [2], diyārı [1], diyārumdan [1], diyārumuz [1])

G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost hemīn / Sen daḫi eyle ol **diyārı** ṭaleb
G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum **diyār** terkini āḫır men iḫtiyār
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre dirler idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz **diyārumuz**
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı **diyārumdan** / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G2004-5. Ṣabra çün ḳalmadı Muḥibbī mecāl / Çāre yoḳ bir **diyāra** ʿazm idelüm
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / Işḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk **diyār** itsem gerek

diyār-ı derd ü ġam [1] Dert ve gam diyarı.

G2663-2. Āhum livāsı başını eflāke irgürüp / Ḳıldı **diyār-ı derd ü ġama** pādişā beni

diyār-ı deşt [1] Çöl.

G551-4. **Diyār-ı deştde** Mecnūn ne ṭañ şāḥib-külāh olsa / Başında āşiyān-ı murġ anuñ tāc-ı saʿādetdür

diyār-ı ġurbet [1] Gurbet.

G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm **diyār-ı ġurbete** / Dostum ışmarladum göñlüm saña Allāh ile

diyār-ı ʿışḳ [1] Aşkın diyarı.

G1926-2. Varup **diyār-ı ʿışḳa** yine şehriyār olam / Āhum livāy göz yaşın eger sipāh çekem

diyār-ı miḥnet [2] Sıkıntının diyarı.

G2763-3. Ögrendi Ḳays başına bād-ı semūmla / Sevdi **diyār-ı miḥnetüñ** āb u hevāsını
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum **diyār-ı miḥneti** ben bu sipāh ile

diyār-ı mülket-i Rūm [1] Osmanlı ülkesi.

G1848-7. Sitānbūlum Karāmānum **diyār-ı mülket-i Rūmum** / Bedaḫşānum Ḳıpçaġum u Baġdādum Ḫorāsānum

diyār-ı Şām [2] Şam diyarı.

G559-3. Şemʿ uyandurdı çerāġını **diyār-ı Şām'da** / Eksük olmaz her gice pervāneden ḳurbān aḳar
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu imiş / Kaʿbe ḥüsnüñ görmeyüp ḳalam **diyār-ı Şām'da**

diyār-ı yār [1] Sevgilinin diyarı.

G2281-4. Gitmezdi ḥācca hergiz ḳoyup **diyār-ı yāri** / Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

diyen [43] Denen, söylenen. (TS, 2009: 1189)

(diyen [38], diyeni [1], diyenler [4])

G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn **diyeni** ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G584-1. Saña kimdür melek **diyen** yāḥūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem çün olur nūr
G636-3. Ḳamerdür alnuña **diyen** yüzüñ ḥūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden **diyenler** sāye-i ḥārı / Bulıcaḳ oldılar ḳāniʿ dimeñ ser sāye-bān gözler
G1033-4. Yüzüñe mescid ü ḳadde mināre / **Diyen** ebrūlaruñ miḥrāb idüpdür
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür **diyen** benümçün ol şemʿe yana gelmez
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / Var **diyen** mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz imiş
G1304-2. Dil zevraḳını ṣaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş **diyenler** yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü żeḳan / Anlara kimdür **diyen** kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür **diyen** miʿmārı yoḳ
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña **diyen** ṭūfān degül
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür **diyen** Ferhādı yoldaşum degül
G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh ol gīsū **diyen** / ʿAḳlumı tārāca virdi ʿārıż-ı gül-bū **diyen**
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū **diyen**
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū **diyen**
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu **diyen**
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū **diyen**
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol gīsū **diyen** / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı āh ol **diyen**
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile ya hū **diyen**
G2078-3. Ṭaġıdup kāküllerin göñlüm perīşān eyledi / Ḳomadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū **diyen**
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū **diyen**
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu **diyen**
G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol gözleri āhū **diyen** / Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū **diyen**
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp yā hū **diyen**
G2082-3. māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey māhum kemān-ebrū **diyen**
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı görüp lü'lüʾ **diyen**
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse beni uyḫu **diyen**
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh meded kākül **diyen** gülpūşdan
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded şol mey **diyen** tiryākdan
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur **diyen** / La ʿlüñe rengīn dimiş la ʿl-i bedaḫşāndur **diyen**
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur **diyen**
G2258-3. Muşḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur **diyen**
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yeg baña / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur **diyen**
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur **diyen**
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur **diyen** ince bilin
G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm **diyenler** yine başdan başlaya
G2466-3. Āhen **diyen** ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā aña kār ide
G2714-5. ʿİlāc olmaz **diyenler** derd-i ʿışḳa / Alurlar derdi almazlar devāyı
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür **diyen** kim cūy-ı Baġdād olmadı

diyü [168] *T.* Diye. (TS, 2009: 1191, 1127) Güya, sözde, diyerek, sanki. (Ş. Sami, 2010: 259)

G8-4. Pend ider her dem baña geç **diyü** zāhid ʿışḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḥayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz **diyü** aṣdı ġonceler heykel saña
G101-2. Olmışam **diyü** raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde ṣan mühr-i Süleymāndur baña
G135-4. Vardum nigāra ḫāl-i dilüm ʿarż idem **diyü** / Bir żerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur **diyü** günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffirüʾż-żünūb
G155-5. Leylī zülfüñ olalı dīvānesi / Virdiler Mecnūn **diyü** baña laḳab
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ **diyü** çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam **diyü** nişān / Bu göñül maʿmūr iken vīrāne oldum ʿāḳıbet
G210-5. İtüm **diyü** bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu riʿāyet
G236-2. Kūze ile la ʿlüñe ire **diyü** / Çeşme-sār-ı çeşmüñi ḳıldum Fırāt
G304-5. Maḥşer güninde kevşeri içem **diyü** Muḥibb / Sāḳī elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G318-4. Ayāz'a ḳul **diyü** isnād iderler / Ne ḳul belki ḳul oldı aña Maḥmūd
G347-2. Ṭutdı reh-zen **diyü** kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde aṣar dāra meded
G357-5. İrmesün **diyü** Muḥibbī ḥüsn-i dildāra güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı sipend
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide **diyü** / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam **diyü** cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu göñül dem-bestedür
G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem **diyü** bu rāyı çekdürür
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün **diyü** bu şanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-iʿanāyı çekdürür
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer **diyü** başın ṭutar

G486-4. Şāhid olsun **diyü** eşk-i rūy-ı zerdi ʿāşıḳa / Bir nefes ayrılmaz anlardan güvāhın gezdürür
G539-1. Beni sevdüñ **diyü** cefālar ider / Līk bilmez baña vefālar ider
G543-4. Cürʾasını şaça **diyü** yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār elinde ṭutduġı peymānedür
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur **diyü** müneccimler yazar
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem **diyü** bīmāre gider
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ **diyü** ey nigār / Her yaña baḳup oldı dü-çeşmüm benüm çehār
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey **diyü** ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G648-2. Niʾdeyin dost **diyü** iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / ʿIşḳ-ārā her kim göre Mecnūn **diyü** nāmum virür
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın **diyü** her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G664-3. Cām-ı laʾline irem **diyü** ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede kendin mey-i şahbā şatar
G664-4. Yāre şundumʿıyd-gehde göñlümi elma **diyü** / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā şatar
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden **diyü** gūyā nigūn-serdür
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var **diyü** aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç **diyü** / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze **diyü** özin bilmez lebüñden büse ḳand ister
G730-3. Ḥüsn gencīne ḥaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ **diyü** zülfini ejder gösterür
G739-2. Miṣlüñ **diyü** itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḥi peydā mı olur
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur **diyü** gümānum tāzeler
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola **diyü** varup Mecnūn olur
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ **diyü** o dem fermān olur
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür **diyü** bu āşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol şūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā **diyü** oturmış mihmān gözler
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı **diyü** ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G844-5. Gülʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun **diyü** / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ pādişāhısın **diyü** / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫᵛācesi seyyāḥ olup yürür / Sen şāha pīş-keş **diyü** dürr ü güher çeker
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ **diyü** melāmet eyleme / Zāhidā āşıḳlaruñ şanma ki ad u şanı var
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā **diyü** tuz ekmek ḫaḳḳını gözler
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun **diyü** ya yoḫsa bārūlar mıdur
G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice şemʿ / Fevt ola **diyü** getürür parmaġın telḳīn ider
G969-4. Cürʾa-i cāmı sen içdüñ **diyü** bezmi ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G987-4. Cān alup bir büse virdüm **diyü** ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G993-2. Göñlümi şeb-rev **diyü** zülfi şebinde bend idüp / Ḳaşdını bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim **diyü** baña itdügi işkencedür
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun **diyü** / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1112-1. Ġam ile bu ḫālüm yine aḥvālümi şormaz mısuz / Yārān nedür ḫālüñ **diyü** aḥvālümi şormaz mısuz
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem başşun **diyü** / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben āşıḳa bir gün nigār / Adın añdum **diyü** ol demden peşimāndur henüz
G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür **diyü** ʿuşşāḳa nevbet beklerüz
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola **diyü** ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ **diyü** āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdur ʿādet beklerüz
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide **diyü** nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola **diyü** ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / İtüm **diyü** baña bir kez diseñ uş
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā şeref bulsun **diyü** / İtleri pā ile ṭamġa eylemiş
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ **diyü** / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam **diyü** çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun **diyü** / İstemem bir kimse kim ola benüm ile meşāʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre fāş itdüñ **diyü** / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1367-5. Āḫırüʾl-emr irgürem **diyü** nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī atdı āhı oḳlarını her ṭaraf
G1417-2. Göñlüm gözini kūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula **diyü** ol düzdi yataḳ yataḳ
G1418-3. Baş gözüm üstine itme ḫār-ı müjgāndan ḫaẓer / Yaşum ile nerm olsun **diyü** itdüm ışlamaḳ
G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun **diyü** / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm şuvaḳ
G1471-2. Terk idesin **diyü** cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan uşanup sen be-perişān olduñ
G1485-5. Fikr idelden dehānı var mı **diyü** / Oldı ʿālem Muḥibbī gözüme teng
G1547-4. Göñlümi mücrim **diyü** daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḥi āzād itmedüñ
G1572-5. Şarāb içer **diyü** zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger şorsañ aña yoḳ nesne ḫabdan yeg
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū **diyü** / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aş dāra **diyü** söyledi gör yāre perçemüñ
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost **diyü** çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı şubḥ aġyārı almaya **diyü** ḳorḳar gül
G1715-3. Dem-be-demʿıyş u şafā eyle **diyü** her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül her biri gūyā mı degül
G1745-2. Laʾl-i lebümi añdı **diyü** ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1780-2. Raḥm ide **diyü** eyledüm ümmīd / Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde **diyü** nāmei / Ter idüp yaşum ile andan yāre irsāl eyledüm
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün **diyü** anı dil-iʿummāne ṭapşırdum

G1810-1. Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākıyam / Dermān ide mi **diyü** anuñ derd-nākıyam
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫaʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem **diyü** ben ey māhum
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün **diyü** yārāna ṭapşırdum
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde **diyü** / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalḳı fiġānum var benüm
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı **diyü** baḫş itdük / Eşer yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz **diyü** suāl itdüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem vişālüñ fikrile şādān / Velī vuşlat döne hecre **diyü** ġam-nākdur göñlüm
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün başa **diyü** / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide **diyü** ben āh u vādan ḳorḳaram
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide **diyü** ol hevādan ḳorḳaram
G1882-2. Ölür isem de ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum **diyü** anı ḫaber-dār eylemem
G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini sürḫ-i serüñ / Gözine sürme **diyü** dūd-ı siyāhı çekelüm
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem **diyü** dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç **diyü** / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm **diyü** şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm / Ṭoġasın bir gün **diyü** bī-dār olupdur gözlerüm
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın bir gün **diyü** / Ol deme irdüm **diyü** āh çār olupdur gözlerüm
G1970-3. Beni yaḳmaya **diyü** āteş-i ġam / Göz yaşiyle şerāre yalvarayım
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı **diyü** lebüñ gümānum var benüm
G1977-3. Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḫācet **diyü** taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam
G1981-2. Bu dilden giçmesün **diyü** göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem **diyü** pür-şevḳdür cānum / Vişālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi **diyü** ġam-nākdur göñlüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden **diyü** ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G1996-2. Derünum ḫālüñ taḳrīr ḳılsun / **Diyü** bildürmege dildür olaġum
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma **diyü** / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2007-4. Ola kim başasın **diyü** yüzüme / Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı **diyü** līkin gümānum var benüm
G2023-1. Mār-gīrem **diyü** ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene **diyü** seni gözler hemān
G2107-4. Tāze sebz olsun **diyü** cānā cemālüñ gülşeni / Raʿd-veş āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin
G2109-4. Ṭuʿme **diyü** cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2136-5. Gün yüzüñ görem **diyü** senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫʷābdan
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn **diyü** virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele **diyü** gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2180-3. Güzel sever **diyü** ṭaʿn eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı n'eyleyin
G2193-2. Gül dāmenini ḳo **diyü** bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların **diyü** benüm ebrū-kemānumçün
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār gelür **diyü** baña tek ḫaber olsun
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber baña ʿāşıḳdur **diyü** / Deldi baġrum cevr ile bu buña lāyıḳdur **diyü**
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAzrā biri Vāmıḳdur **diyü**
G2304-3. Şiʿrüm içre her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur **diyü**
G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm ben kāġıda / Şaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfıḳdur **diyü**
G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda şādıḳdur **diyü**
G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb şīrīn-dehendür / Meger süd **diyü** şekker virdi dāye
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne **diyü** ṭaşlaya
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç **diyü** yār işāret ide ebrūlar ile
G2382-5. Derdüñi devā **diyü** ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi var ʿāḳil içinde
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam **diyü** gelür cismümdeki şāl üstine
G2441-3. Düşde gördüm **diyü** añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2443-3. Göñülde gāh çeşmümde ḫayāli / Bulam **diyü** araram baḥr ü berde
G2465-2. Bir būse vire **diyü** baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel **diyü** dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen **diyü** / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne taşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan **diyü** ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret bulalı cān u göñül / Zülfinüñ rāḫat olam **diyü** varur sāyesine
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden baġrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem **diyü** gezer bāzārda
G2628-3. İrişmedüm **diyü** gül ḫırmenine / Benefşe dāim eyler inkisārı
G2634-5. Ḫāç **diyü** eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez ʿārı
G2637-3. Tāze ter olsun **diyü** cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün **diyü** bīmāre perçemüñ
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe **diyü** naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḫaḳ itdüñ beni
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül ḳandilini / Rūşen olsun **diyü** yaḳdı anda baġrum yaġını
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç **diyü** zāhid ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki zīrā añlamaz pendi
G2679-5. Laʿl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ **diyü** itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān büyidi
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün irem **diyü** göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi
G2691-4. İdem vefā **diyü** āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp añdı

G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ yine cengi / Atar dīvāne **diyü** baña sengi
G2736-2. Ziyān idem **diyü** her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına irem **diyü** bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā ṣāfī
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor **diyü** kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / Tīmār **diyü** aldı çü ʿışḳuñ livāsını
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur **diyü** ṣerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem **diyü** çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi ṣu **diyü** baña ṣarāb-ı telḫ
Mh9-3. Öldürem **diyü** beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm melāḥatdür **diyü** / İtmedi hergiz ḫaẕer çeşminden āfetdür **diyü**
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur **diyü** / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür **diyü** / Ḳara ṭoprāḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol dil-i senginüñe kār ide **diyü** āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
D13-2. Leblerüm öpdi **diyü** öldürme gel bu ʿāṣıḳı / Pādişāhum bī-ḥatā olmaz bilürsin çün beşer

diyebilmek [9] *T.* Deme ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 683)

G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç **diyebilür** miyem göz yaşına ben āh dost
G497-4. Kim **diyebilür** meleksin yā perī / Kim saña mānend yoḳ cennetde ḥūr
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim **diyebilür** gül revnaḳını ḫār ṣır
G791-1. Yüzüñi kim ṭutar aya berāber / **Diyebilür** mi āḫker-i nūra beñzer
G945-6. Şi ʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim **diyebilür** şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç **diyebilür** miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki gūş ide / Aña Muḥibbī **diyebilür** mi güher degül
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim **diyebilür** cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni men ʿeyleme / Sen **diyebilür** misin kim istemem bāġ-ı cinān

diyet [1] *Ar.* İslam hukuna göre, öldürme ve yaralamalarda suçlunun ödemek zorunda olduğu para veya mal, kan pahası, kan parası, kefaret. (TDK, 2011: 684)

G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum āh / Şīrīn lebüñ eylese bir būsesin **diyet**

diyici [1] Diyenler.

G527-5. ʿĀşıḳ **diyici** kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür

dizdürmek [1] *T.* Mürettibe dökme hurufatı sıralatarak yazı tertip ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 260)

G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre **dizdür** naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür

dizmek [16] *T.* (TDK, 2011: 687)

(diz [1], dizdügüm [1], dizdüm [1], dizdüñ [1], dizelüm [1], dizer [3], dizerem [1], dizeyim [1], dizmiş [2], dizmişem [1], dizüp [3])

1. Bazı nesneleri iplik, tel v.b.ne geçirmek.

G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm **dizer** her dem dür-i ġılṭān aña
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ rişte-i cān üzre **diz** / Her birisin bī-bahā la ʿl-i bedaḫşān oldı ṭut
G302-2. Rişte-i cānuma **dizdüm** yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı baña ol tercīḥ
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre ṣanur dürler **dizer**
G1256-3. Naẓm ider lü'lü' dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre **dizmiş** dürr ü gevher bağlamış
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ ṣayd idesin / Ḥālüñi dāne **dizüp** zülfüñi dām eyleyelüm
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna **dizer** anı görüp lü'lü' diyen

2. Harfleri yan yana getirerek yazı düzenlemek.

G38-5. Rişte-i cān üzre **dizdüñ** naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G138-4. Gördiler cān riştesine **dizdügüm** söz dürlerin / Didiler mīr-i suḫan eş ʿār u dīvānum görüp
G705-4. Daḫi rengīn **dizeyim** söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān eger dirse hüner
G831-6. Daḫi rengīn **dizelüm** söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān eger dirse hüner
G2088-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre **dizmiş** dürr gibi dil sözlerin

3. Düzenlemek, hazırlamak.

G632-3. Kirpügi ṣaflar **dizüp** durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı ṣıyup eyler savaş üç günde bir

G1851-3. Kirpügüm şaflar **dizüp** oldı arada ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

4. Yan yana veya üst üste sıralamak.

G2415-3. Derd ile hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne **dizerem** mercān mercān üstine
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Ṣanki pullar **dizmişem** bu taḫta-i nerd üstine

dizi gözinde [1] Nankörlük eden kimseler için kullanlan *bk.* "gözüne dizine dursun" şeklinde söylenen "Allah nankörlüğünün cezasını seni kör ve kötürüm ederek versin" anlamında söylenen ilenme sözü. (TDK, 2011: 981)

G2357-4. Her kim ki vefā ʿahdin ider ʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek ḥaḳḳını ol **dizi gözinde**

doġmaḳ [1] *T.* Dünyaya gelmek. (TDK, 2011: 690)

G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / **Doġıcaḳ** lā-büd kişi murādına gerek anadan

doġrı [1] *T.* (TS, 2009: 83) *bk. ṭoġrı*

G2120-1. Rüstemāne yāyını almış ol çeşm-i ġamze-zen / Her kime **doġr'atsa** lā-büd ḳalbini eyler şiken

doḳınmaḳ [5] *T.* El ile veya bedenin diğer bir uzvuyla ilişmek, lems, mes(s) etmek, sürülmek, temas etmek. (Ş. Sami, 2010: 263)

(doḳındı [2], doḳunup [1], doḳunur [2])

G121-3. Zülf-i müşk-giysūña **doḳındı** meger bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar yine ṭīb
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine daḫi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş **doḳunup** bād eyler
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim **doḳunur** bād revān ditrer
G2370-3. **Doḳındı** güm güm öter ṭası çarḫun / Meger ġam ṭurrası sīnemde kūsa
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden **doḳunur** şu ʿleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi

dolāb [9] *bk. şīve-i dolāb-ı çarḫ, ṭolāb*

(dolāb [5], dolāba [3], dolābdur [1])

G148-2. Başdan aşduġın gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ ile döner göñlüm olalıdan **dolāb**
G180-5. Dil-i Muḥibbī iñiler **dolābdur** / Gözlerüm gözekleri dökdükce āb
G844-5. Gülʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sīnesin **dolāb** ider
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden dökerem göz yaşların / İñlemekde göñlüme **dolāb** beñzer beñzemez
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki **dolāba** baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp **dolāba** ben
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān / Dīdeler gözekler ü bu sīne **dolāb** olmasa
G2603-5. Her kim işitse nālemi **dolāba** beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb ola
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile **dolāb** gibi

dolaşmaḳ [3] *T. bk. ṭolaşmaḳ*

(dolaşan [2], dolaşup [1])

G1097-2. Dāmenüme **dolaşan** çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G2405-2. Zülfine **dolaşan** dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile zindān arasında
G2681-3. **Dolaşup** zülfine geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme şaḳın peyverdüñi

dolmaḳ [6] *T.* (TDK, 2011: 701) *bk. ṭolmaḳ*

(dola [2], dolar [1], dolmadan [2], dolmazdan [1])

1. Dolu duruma gelmek.

G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle **dolar** ekşer ḳadeḥ
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden cürʿa şun / Sāḳī-i devrān elinden **dolmadan** peymānemüz
G2053-2. Kāse-i ser dostlar **dolmazdan** öñdin ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2435-3. Sāḳī piyāle şun berü peymāne **dolmadan** / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ şafāsına

2. Bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

G155-4. Türk-i çeşmüñ fitneye āġāz ide / Şūr u şer **dola** ʿIraḳ ileʿArāb
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / **Dola** āhı şuʿlesinden künbed-i devvār şemʿ

dolu [1] *bk. ṭolı/ṭolu*

G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle **dolu** iki dükkānum var şanur

dost [351] *Far.* Sevilen adam, muhip, yâr, sıddik; maşuk, maşuka, mahbub, mahbube. (Ş. Sami, 2010: 268)

bk. dost olmaḳ, dostum, ġamze-i dost, ġamze-i peykān-ı dost, ġubār-ı ḫaṭ-ı dost, ḫāk-i pāy-ı dost, ḫayāl-i zülf-i dost, luṭf-ı dost, müjgān-ı dost, nār-ı ʿışḳ-ı dost, zaḫm-ı dost, zülf-i dost

(dost [187], dostı [1], dostlar [156], dostlara [1], dostuñ [6])

G14-2. Çün şaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / **Dostlar** şimdengirü pend eylemek zinhār aña
G20-2. Ben ḫaste-i ġamzeñ nice bir öldürür ey **dost** / مولای فکم تقتل عیناك قتیلا
G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña / **Dostlar** itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña
G53-3. **Dostlar** aġyārı görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G84-3. **Dostlar** yitmez mi bu deñlü numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G98-3. Ben belā-keş olduġumı **dostlar** itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür aña
G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / **Dostlar** lā-büd dinür ṭūfān aña
G100-1. Ḳanda beñzer **dostlar** Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḫayrān baña
G124-1. Derd-i ʿışḳa **dostlar** hergiz bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey **dost** şarāb / Baġrumı ḫasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G127-1. Aġlasam ḳan aġlasam serv-i ḫırāmānum görüp / **Dostlar** ʿayb eylemen ḫāk-i girībānum görüp
G144-2. İñlesem elinden aġyār **dostlar** olmaz ʿaceb / Ḫār elinden nitekim gülşende iñler ʿandelīb
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī **dost** hemīn / Sen daḫi eyle ol diyārı ṭaleb
G175-3. Vefādan ʿārisin ey **dost** ʿāri / Cihānda böyle mi olur güzel hep
G176-6. **Dost** vaṣlından egerçi kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei hicrān **dost** / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān **dost**
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez vişālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür dermān **dost**
G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān **dost**
G187-4. Ka ʿbedür kūyı gelür ḫuccācdur āşıkları / Her birinün ḳaṣdı budur kim ola ḳurbān **dost**
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān **dost**
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ seḥer **dost** / Ola kim raḥm ḳıla bir naẓar **dost**
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr ile aduñ / Anda olma ṣaḳın şūr u şer **dost**
G192-3. Yiter ʿuṣṣāḳa yaşı rūy-ı zerdi / Ki bunlar içre olmaz sīm ü zer **dost**
G192-4. Baña şor yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḫālümden ammā bī-ḫaber **dost**
G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir mā-i cārī / Muḥibbī adına dirler öper **dost**
G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür ey **dost** Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp eyle ʿiyādet
G201-1. Ḫayālüñ gönlüm içre ḫamdur ey **dost** / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur ey **dost**
G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿaceb mi / Ġamuñ taḫt-ı dile sulṭāndur ey **dost**
G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña zindāndur ey **dost**
G201-4. Yañaġuñ tāzedür verd-i İremden / Būyuña ṭūbā ser-gerdāndur ey **dost**
G201-5. Firāḳ u ḫasret ile eşk-i çeşmüm / Şanasın Dicle vü ʿummāndur ey **dost**
G201-6. Şaḳınur cānını senden dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur ey **dost**
G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur ey **dost** / Ġamuñdan sīnem içre ḳandur ey **dost**
G207-2. N'ola şem ʿ-i ruḫuñ gönlümi rūşen / İderse külbe-i aḥzāndur ey **dost**
G207-3. Şaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda çün mihmāndur ey **dost**
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum n'ola bārāndur ey **dost**
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ dīvāndur ey **dost**
G212-2. Bir ḳışṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey **dost** / Tā ḫaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey **dost** / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey **dost**
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi āhum eṣer ey **dost**
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḫālüme düşmen güler ey **dost**
G217-4. Yā ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey **dost**
G217-5. Gönlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey **dost**
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme yoldaş / İtdükde ʿadem mülkine tenden sefer ey **dost**
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḫāl / Bildüm ki saña ẕerrece yoḳdur naẓar ey **dost**
G218-1. Dilden giderme söyleye dur dāsitān **dost** / Ola ki gūşuña remz-i zebān **dost**
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül gibi ḫande ide ḳaçan būstān **dost**
G218-3. Yārüñ gümānı bu idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur gümān **dost**
G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān **dost**
G218-5. ʿUşşāḳa **dost** ḳavlini iẕ ʿān kim itdürür / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān **dost**
G219-3. Nice yıllar gice dūr eyleye olmaya bütün / Gönlümüñ şīşesini eyleme ey **dost** şikest
G221-1. Gül yüzine ḳodı ʿanber-kākül-i miskīn **dost** / Eylemiş kendüyi çenber kākül-i miskīn **dost**
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḫüsninde görüp / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn **dost**
G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḫāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn **dost**
G221-4. Āteş-i ruḫsārı içinde vaṭan ṭutmış yine / Şanasın olmış semender kākül-i miskīn **dost**
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn **dost**
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḫayrān oluram / Bilmezem kim baña n'eyler kākül-i miskīn **dost**
G221-7. Bir nefes yoḳdur Muḥibbī zār u ḫayrān olmaya / Eyledi ḫālin mükedder kākül-i miskīn **dost**

G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh āh **dost** / N’eyleyem derdā dirīġā olmadı āgāh **dost**
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫʸānın āh in ʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh **dost**
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben āh **dost**
G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ gerek- dil-ḫʸāh **dost**
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh **dost**
G227-4. Maḥabbet senden olmayınca ey **dost** / Baña birdür hemān miḥnet maḥabbet
G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / **Dostlar** benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G231-1. Ṣaçuñ Leylāsına meftūnam ey **dost** / Anuñçün deşt-ārā Mecnūnam ey **dost**
G231-2. Olupsın Yūsuf-ı Mışriden ayru / Dil-i Yaʿḳūb-veş maḥzūnam ey **dost**
G231-3. Gözüm yaşına ġarḳ olsamʿaceb mi / Ezelden çeşme-i Ceyḥūnam ey **dost**
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun laʾl ü mercān / Dökilsün her yaña bu ḫūnum ey **dost**
G231-5. Ṣayar kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol ḥalḳadan birünam ey **dost**
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / **Dostlar** benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G239-1. Pervāne ḳılur şemʿ-i ruḫı mihr ü mehi **dost** / Her kim ki göre ḫüsnini ider ki zihī **dost**
G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş şehler eli çünki tehī **dost**
G239-3. Lāyıḳ saña kim eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin yañuluban gāh gehi **dost**
G239-4. Dil düzdiniʿadl eyleyüben zülfüñe gel aṣ / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi **dost**
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ıʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi **dost**
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān **dost** / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan **dost**
G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān **dost**
G243-3. Ḳoma ḫüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān **dost**
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān **dost**
G243-5. Bu Muḥibbī ārzū-yı Kaʿbe-i kūyın ḳılur / İdiserdür cān u dilden kendüzin ḳurbān **dost**
G264-4. Baña degdi belā vü miḥnet ü ġam / Olaldan **dostlar** Mecnūna vāriṣ
G282-3. Yazdı aḥsen ḫüsnüñi ey **dost** ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḫüsn içre revāc
G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge **dostlar** olmayaʿuşşāḳa ḫucāc
G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol ṣanem / **Dostlar** gül yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G294-4. Göñlümüñ ṣınduġını ey **dostlar** ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik zücāc
G296-1. Derdlü oldum **dostlar** dermān beni bilmez mi hīç / Cān virürdüm yolına cānān beni bilmez mi hiç
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum **dostlar** ṣimdengirü / Çünki biñ nāz ile ṣundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey **dost** mübāḥ
G331-3. İçmeyemʿahd itmiş idüm **dostlar** peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsarʿahd ü peymānum meded
G334-5. **Dostlar** bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş **dostlar** hindū sefīd
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / **Dostlar** yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ eyā **dost** kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G356-2. Āteş-i ḫüsnüñe ḳarşu bugün ey **dost** senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G358-1. **Dostlar** ġam ḫānesinde eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G364-3. Ey **dost** ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G385-2. Ten libāsın çāk idersem **dostlar** olmazʿaceb / Pīrehen-i dildārla her giceʿuryān ṣarmaşur
G398-2. Göñlümüñ eglencesidür cān u dil ārāmıdur / **Dostlar** dil-ḫasteyem derdüme dermān ḳandadür
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāşılum a **dost** ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey **dost** / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi semi var
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳulun ey **dost** / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ ṣanma kesi var
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey **dost** / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey **dost** n’ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G440-5. Şemʿ-i ḫüsne yaḳsa dil pervānesin açman dehān / Böyle itmek **dostlar** ʿışḳ ehlinüñʿaẕābıdur
G450-5. Rāh-ıʿışḳ içre Muḥibbī n’ola terk eylese cān / **Dostlar** olmazʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G458-4. Ġam şebinde **dostlar** eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey **dost** bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum **dostlar** / Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G531-1. Şīve-i mestānuna ey **dost** ʿabher imrenür / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü ḫançer imrenür
G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden berü dil **dostlar** şermendedür
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem **dostlar** olmazʿaceb / Ḳapusında şu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey **dost** demidür
G584-5. Degül müşkil cefā vü cevrüñ ey **dost** / Velī müşkil budur senden olam dūr
G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / **Dostlar** benden naṣīḥat oḳumañ adem yanar
G648-2. Niʾdeyin **dost** diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey **dost** ẓāḥir göz ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey **dost** ḥarem-vār
G702-1. **Dostlar** ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile iñler yanumca kūh-sār
G712-2. Ḳanda varsam şāh-ıʿışḳun devletinde **dostlar** / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr **dost** / Ehl-i ḥāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey **dost** / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / **Dostlar** olmazʿaceb çün ol cefākārı sever
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey **dost** rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G838-4. **Dostlar** āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Ṣol ki virmez dil cihāna fikri ol encām ider

G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden **dostlar** ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz ṣanmañ bile ʿālem yanar
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden **dostlar** olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G902-3. Şem ʿ-i ruḫuñun şevḳine cān u dilüm ey **dost** / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī **dost** dīdārın görür
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey **dost** / Be-ġāyet ḥāli hecr ile mükedder
G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm **dostlar** / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı göñlüm ey **dost** / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi **dost** / Çün perīnüñ meskenidür ekşeri vīrāneler
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey **dost** cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse **dostlar** olmaz ʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli dāim ḳanedür
G999-2. Ni'deyin **dost** diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey **dost** baña kuḥl-ı başardur / Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey **dost** / La ʿl ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan **dostlar** / Ḳaṣdı budur baġrum içre ḳanum içüp ḳaneler
G1065-5. Ey **dost** igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1077(a)-4. Ḫālümi benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey **dost** demidür
G1084-1. **Dostlar** luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem me ʾānī dürlerin / **Dostlar** şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1091-4. Şīşe-i nāmūsı şırsam **dostlar** ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum **dostlar** dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey **dostlar** āheng içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1097-1. Kūyına varmaġa ṣanmañ ki beni yārüm ḳomaz / Ṭāli ʿümdür **dostlar** baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1100-2. ʿUşşāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey **dost** / Biñ ḳan içerse günde hergiz o ḳane gelmez
G1102-1. **Dostlar** rāh-ı ʿademde ġam olaldan zādunuz / Ol sebebden ehl-i ʿışḳ içre añılur adımuz
G1107-4. Yiter aġlatma beni **dost** yaşumdan ḫaẓer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1108-3. **Dostlar** mevc-i belā eksük degül şimdengirü / Baḥr-i ʿışḳa lücce-i efkāre düşdi göñlümüz
G1109-3. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki benümle **dost** bāzār eylemez
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı **dostlar** ben yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülün gülzārsuz
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu cān u göñül / **Dostlar** hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1126-3. **Dostlar** çıḳarmaġa çāh-ı zenaḫdān dilleri / Zülfinüñ ḳullābına ḳullāb beñzer beñzemez
G1155-1. **Dostlar** hicrān şebinde kim rehāyı istemez / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı istemez
G1179-1. **Dostlar** ben ölmedin billāh tedbīr eyleñüz / Işḳ içinde ḥālümi billāh taḳrīr eyleñüz
G1179-4. Göz ḳarasın ḫall idüp dildāra yazdum nāmei / **Dostlar** luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda çün bel baġladı / İşidelden **dostlar** ney nāle vü efġānumuz
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa taşlara / **Dostlar** ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1238-1. Olmaz idi **dostlar** ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin **dostlar** aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi ey **dost** dilden / Günāhum ne beni ḳıldun ferāmūş
G1267-2. Dāġlar giderdi baña **dostlar** bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn ḳumāş
G1282-5. Muḥibbī'yi ferāmūş itdüñ ey **dost** / Ölürse ol seni itmez ferāmuş
G1305-1. Cān u dil derdini eylen **dostlar** cānāna ʿarż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1311-1. Kimse ḳılmaz **dostlar** bu derdümi dildāra ʿarż / Ölürem bu derd ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1313-1. Dil derdini ey **dost** saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey **dost** şekkerden ne ḫaẓẓ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne ḫaẓẓ
G1324-1. **Dostlar** cevr ü cefādan eyler al cānāne ḫaẓẓ / Çünki andandur daḫi artuḳ gelür bu cāne ḫaẓẓ
G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı **dostlar** / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefi ʿ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey **dost** bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde şem ʿ-i dil / **Dostlar** ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / **Dostlar** ḥācet degül anda çalınmaḳ nāy u def
G1369-3. **Dostlar** düşmen görinse yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursa ʿasker ṣaf ṣaf
G1371-6. Bu Muḥibbī ṣanmañuz kim **dostlar** yüz döndüre / Leşker-i a ʿdā eger olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1377-3. Bezm-i ġamda **dostlar** nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü hedef
G1399-2. Hecrüñ odı şu ʾle virdi yüregümde ʾāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi **dostlar** feryād-ı ʿışḳ
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil girdi semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī **dostlar** mu ʿtād-ı ʿışḳ
G1402-5. **Dostlar** her bir sözüm ḫusrev kelāmidur benüm / İdeyim şā ʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey **dost** Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey **dost** ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G1462-3. Gördükce beni ey **dost** bīgāne gibi baḳduñ / Ḳaş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1468-1. Alduñ elüñe ey **dost** tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey **dost** ruḥsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ
G1491-4. **Dostlar** ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḫi deryā gerek
G1494-1. Ruḫlaruñ al eylemek ey **dost** āluñdur senüñ / Ol sebebden niceler āşüfte-ḫālüñdür senüñ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey **dost** pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ
G1500-3. **Dostlar** mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre ey bī-vefā kendüñe bühtān eyledüñ
G1506-1. Künc-i miḥnet ḫastesiyem **dostlar** ḫālüm görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm görüñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey **dost** ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1511-4. Budur ey **dost** güzellikde vefā ḳā ʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ

G1538-1. **Dostlar** çünki ġamuñ defʿine peymāne gerek / Vāʿıẓā mescid ü ʿāşıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1562-1. Gül yüzini görmeyelden **dostlar** cānānenüñ / Ḳalmadı bülbül gibi ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1585-1. Dil virelden bende oldum bulmadum āzādelik / Müşkil işdür **dostlar** ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi **dostlar** ölmek gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca **dostlar** ben āh u zār itsem gerek
G1593-3. **Dost** vaṣlın isteyen ʿāşıḳ gerekdür post-pūş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / **Dostlar** Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim cemālin **dostuñ** / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin **dostuñ**
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / Cedd ü cehd ile bulasın ıttıṣālın **dostuñ**
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün lezzetin / İçmeyenlerden ḫaber ṣorma zülālin **dostuñ**
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma her ʿāmi anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin **dostuñ**
G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī keşreti terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin **dostuñ**
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey **dost** ḫālüñdür senüñ
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi **dost** diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek
G1642-5. Muḥibbī **dostlar** sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1654-4. Cām-ı laʿlüñi neden baña ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken ḳanumı ey **dost** ḥelāl
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi **dost** revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān ol
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var ise ger **dostlar** esrār ḳanıdur göñül
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey **dost** çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle gel
G1690-3. **Dostlar** umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā birʿāşıḳam benden nişān ḫācet degül
G1737-4. Degme bir cāya anuñçün **dostlar** baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl
G1740-1. Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / Ehl-i diller arasında **dostlar** insān degül
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / **Dostlar** kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1767-4. **Dostlar** olsam melāmet ṭañlamañ Mecnūn-vār / Yoḳ özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri **dostlar** şimdi benümdür nevbetüm
G1797-4. **Dostlar** ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / Nice gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd imiş / **Dostlar** günden güne artsun cünün u zilletüm
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / **Dostlar** ʿAẕrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem ey **dostlar** / Ol cefākāruñ güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī **dostlar** / Ol lebi mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ birʿaceb dīvāneyem / **Dostlar** ṣanmañ ki ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / ʿAyb ḳılmañ **dostlar** bu nevʿile medyūnluġum
G1878-4. Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / **Dostlar** baḳmañ benüm bu şimdilik birūnluġum
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / **Dostlar** ḫālüme kim baḳsa ben aña pendem
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken **dostlar** / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʿlüñ ẕikrini ey **dost** tekrār eylemem
G1911-1. **Dostlar** şimdengirü eksük degüldür gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1926-4. **Dostlar** rind olana ḥırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb ile cāh çekem
G1931-1. Ārzū idüp ser-i zülf-i dütāyı isterem / **Dostlar** Mecnūn gibi bend ü belāyı isterem
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa **dostlar** yegdür baña / Ḳapusında ol güzeller şāhınun derbānlıġum
G1947-1. Gitsün gümānum ey **dost** gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan **dostlar** ṣanmañ kenārı görmişem
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz **dostlar** şimdengirü baña elem
G1986-1. Senden özge benümʿālemde bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür ey **dost** benüm hevā vü hevesüm
G1998-3. **Dostlar** cemʿeyledüm bir yire eşkümʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan ejdihā-peykerʿalem
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine / **Dostlar** ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ / **Dostlar** aña revā yüzi ḳaradur dir isem
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan **dostlar** ṣanmañ kenārı görmişem
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey **dost** ben ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2026-2. ʿUṣṣāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey **dost** bu birʿalāmet olsun
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey **dost** sensin sen
G2053-2. Kāse-i ser **dostlar** dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey **dost** zünnār isteyen
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḫsāruñ ey **dost** / Baña yeg görinür bāġ-ı İremden
G2091-4. Teşne oldum leblerine **dostlar** żaʿfum ḳatı / Ol ṭabībe cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın **dostlar** ol yāya ben
G2092-6. Şiʿr-i pür-sūzum daḫi rengīn düşerdi **dostlar** / Meclis içre ṭutmasaydum güşumı ger tāba ben
G2098-2. Bu ʿışḳuñ ḳatı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün **dostlar** giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey **dost** ne çāre / Didi ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / **Dostlar** eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil ṣoḥbetin
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey **dost** bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / **Dostlar** inṣāf idüñ bu dil nice başılmasun
G2165-1. **Dostlar** bir kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuban ārzūya virmesün
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / **Dostlar** gökden ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / **Dostlar** ben n'eyleyem ol gözleri fettān içün
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey **dost** / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan **dostlar** / Gice āteş şuʿlesidür görinen gündüz duḫān

G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey **dost** benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb **dostlar** / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin ey **dost** maʿmūr eyle gel / Kaʾbe yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī **dostlar** şanmañ ziyān
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey **dost** / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey **dost** yirlere / Şaḳın ki batar ayaġuña āb-gīneden
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey **dost** hezār yeg yaraşur ʿanberīneden
G2253-4. Ey **dost** n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey **dost** ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña hīç sāye virmezin
G2257-1. Çāre eylen **dostlar** bu ʿāşıḳ-ı şeydā içün / Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā içün
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı dil / **Dostlar** düşmen daḥi ʿışḳa giriftār olmasun
G2288-1. Ey **dost** neler giçdi bu ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2321-3. Ey **dost** ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var şad-hezār serv
G2329-3. Görmeyelden berü ey **dost** ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2330-4. Lāʾübālem ʿāşıḳam ben ʿālem içre **dostlar** / Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭaʿne ṭaşın **dostlar** atmañ bu ben dīvāneye
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey **dost** ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle
G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / **Dostlar** itmen taʿaccüb dönse ṣābuñ ʿaynına
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / **Dostlar** şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey **dost** dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2384-2. Ey **dost** cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı şanma ayıla
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā **dost** Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda ey **dost** / Yuyulmaz her ne kim yazıldı serde
G2406-5. Yanmaz idi **dostlar** her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden **dostlar** / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2435-5. Cānā Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan / İḥsān idegör būseñi **dost** ḳan bahāsına
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı ben āsān şanurdum **dostlar** / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2453-2. Hicrān şebinde **dost** ger şorarsañ nedür-ḥāl / Bī-ḫʷāb u zār u giryān uydum dil-i enīne
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey **dost** / Bildi şuçını oldı yüzi ḫīre benefşe
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey **dost** dāda / Beni tā irgüresin sen murāda
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey **dost** ḳıl naẓar içinde daḥi ṭaşına
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey **dost** yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh gīsūlaruñ fütāde
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda ölmeden ben **dostlar** / Cānı teslīm eylemek gelmişdürür āyinüme
G2518-1. **Dostlar** düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme
G2530-4. Ey **dost** meyānuñla meger ẓevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi girer ḫançer araya
G2533-1. Ṭañ degüldür **dostlar** göñlüm benüm pür-derd ola / Kim ki ʿāşıḳdur meṣeldür kim belā-perverd ola
G2544-7. Muḥibbī'yi şorarsañ kimdür ey **dost** / Añ oñı bende bir kemter kemīne
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey **dost** / Cānum vireyim bu söze şükrāne gerekse
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel ey **dost** / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaşduġum ey **dost** seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi düşvārdur bīmār ola
G2605-2. Şaḳlayam dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre **dostlar** āteş ḳaçan pinhān ola
G2637-2. Bezm-i ġamda **dostlar** ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler şubḥa dek anda ney-i gūyā gibi
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā **dost** beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan seveni
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey **dost** / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2650-2. Derd-i ʿışḳa **dostlar** gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı kesdi līkin **dostlar** / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi **dostlar** benden gelüp rüsvālıġı
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey **dost** zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẓerrece ey **dost** / Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre **dostlar** bu iḫtimāl egler beni
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey **dost** ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey **dost** senüñ cāmiʿ ide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmiʿe miḥrāb gibi
G2773-2. Dīvāne kim ey **dost** didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2782-3. **Dostlar** ʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ bāġı gibi
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey **dost** hezār
En1-23. Lām Laʾl olduġiçün leblerüñ ey **dost** senüñ / Meyl-i laʾlüñ yirine nūş iderem vaḳt-i ḫumār
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey **dost** benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır kār
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña ey **dost** beni / Ger ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı niṣār
Mh6-3. **Dostlar** var müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil
Mh8-4. **Dostlar** oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh9-5. **Dostlar** siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül **dostlar** güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mh17-7. Çün vefādan ḫāli gördi bu Muḥibbī ālemi / Anuñ içün mesken itdi **dostlara** kūh-ı ġamı
Mr6-11. **Dostlar** zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten mülkini cümle yaḳmışuz
Mr7-6. **Dostlar** olmaḳ melāmet āşıḳuñ çün kāmıdur / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

Mr7-8. **Dostlar** biz ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr9-2. N'eyleyem ey **dostlar** şāh-ı zamānum bende yoḳ / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-10. **Dostlar** günden güne ḥālüm diger-gūn eyledi / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-11. **Dostlar** fırḳat şebinde olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser **dostlar** bir an baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Nş4-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum **dostlar** feryād içün
D4-1. Ey **dost** la'lüñ ile dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı mu'aṭṭar it
D24-2. Dil-ḥaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey **dost** anı şanma ki ola mütemārıż
D41-1. Zülfüñden ol şabāya būy-ı nişāne virme / Ya'ni seḥerde ey **dost** zülfüñi şāne virme
D50-1. ʿAhd ü peymān şıyıcı eyle mi hey hey sīnemi / **Dostı** düşmen bilici eyle mi hey hey sīnemi
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey **dost** nihānī / Ḫoşluġ ile geçürseñ n'ola'ömr-i güzerānı
B1. Derd-i 'ışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey **dostlar** göñlüm benüm inşāf aña
B133. 'Işḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / **Dostlar** 'ışḳa şala gelsün berü dār isteyen
B164. Yanar āteşden beterdür **dostlar** hecr āteşi / Yanmayan hecr āteşine ṭa'n ider 'āşıḳlara

dost olmaḳ [1] Yakınlık kurmak, ahbap olmak. (TDK, 2011: 707)

G2391-4. **Dost olmaz** kimseye dünyā çün bildüñ 'iyān / **Dost olma** sen de ger 'āḳil iseñ dünyā ile

dostum [206] Sevgilim.

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn raḳīb / Bāver itme **dostum** vallah bühtāndur saña
G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ **dostum** dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G17-4. Ṣorma ḥālüm gül yüzüñsüz **dostum** / Bülbülüñ gülzārsuz ḥāli n'ola
G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī **dostum** rūḥum saña
G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / **Dostum** senden gelen cümle beraberdür baña
G53-1. Göñlümi göndermişem ben **dostum** senden yaña / Bir daḥi mümkin midür kim ol gele benden yaña
G56-3. Ṣem'-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / Anuñ içün **dostum** pervāne söylersin baña
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur baña / **Dostum** dil teşnedür la'l-i lebüñ ḳandur baña
G92-1. **Dostum** sen olmasan gülşen gelür külḫān baña / Senüñ ile olıcaḳ külḫān gelür gülşen baña
G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül āhından şaḳın / Ḫayr ḳılmaz **dostum** āh-ı seḥer-gāhum saña
G123-1. **Dostum** alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G155-3. İçeliden **dostum** ben ġam şerbetin / Baña teng olmışdurur 'ıyş u ṭarāb
G168-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ ucından **dostum** / Ḫarḳa virdi vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G173-1. Gün yüzüñe **dostum** çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḫayrete vardum hemān ṣandum ṭutuldı āfitāb
G259-5. Kim göre rengin lebüñle **dostum** lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim baḳar la'l-i bedaḫşāndur 'abeş
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı **dostum** / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir göñül yapmaḳ revādur Ka'beden / **Dostum** dil yap ṭavāf-ı Ka'be ḳılma itme ḥac
G294-3. Ḳaşlarını çīn ḳılup alduñ ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur **dostum** alın bu vīrāndan ḫarāc
G306-4. **Dostum** medḥüñde didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum benüm cümle faṣīḥ
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan kūyuña 'āşıḳları / Sen olursan **dostum** ġāzi ben oluram şehīd
G351-1. Yüzüñ aç kim cümle 'ālem olalar şādān 'ıyd / Merḥabā ḳıl **dostum** kim budur erkān-ı 'ıyd
G353-1. **Dostum** 'āşıklara raḥm eyleyüp ḳıl'adl ü dād / İsten iseñ bulasın dünyāda sen 'ömr-i ziyād
G357-1. **Dostum** boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend
G363-1. **Dostum** şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G400-1. Çeşm-i mestün **dostum** 'aḳl u dile yaġmacıdur / Ḫāl ü ḫaṭuñ cān uġurlar ṣanasın ḳaracıdur
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz **dostum** gül-berk-i ḥamrādan n'olur
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm **dostum** peykānuñı / Nice 'izzet itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G440-1. **Dostum** kūyunda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G457-3. Ka'bedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / **Dostum** itmez misin 'uşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G497-5. **Dostum** sevdāñ ile baş ḳalduram / Her ḳaçan kim çala İsrāfil ṣūr
G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan **dostum** döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G532-5. Her ne kim itseñ revādur pādişehsin **dostum** / Her ne ḳılsan ḳıl Muḥibbī boynı baġlu bendedür
G607-4. Ḳāmet itsen **dostum** ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup eydürler āh ol bu mıdur
G690-4. **Dostum** dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola 'āşıḳlaruñ uçmaġıdur
G713-1. **Dostum** kūyuñ bu ben dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa gülşen yiter
G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / **Dostum** olma mu'āvin Mü'min küffār şır
G768-2. Leylī zülfini görelden **dostum** Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda kende var
G785-1. **Dostum** zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / **Dostum** dīvānenüñ mestüñ işi ma'zūrdur
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güzer / Didüm artar **dostum** derdüm benüm efzūn olur
G834-3. Leblerüñ üzre görinen **dostum** ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl üstindedür
G834-5. Ger ṣorarsañ **dostum** ḥāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G837-3. **Dostum** bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G939-3. Kūyuna ḳoma raḳībi duzeḫidür **dostum** / Ancaḳ anuñ ḳadrini dārü's-selāmiler bilür
G988(a)-6. N'ola yaḳsam şem'-i ḥüsnüñe göñül pervānesin / **Dostum** sen şem'olıcaḳ 'āşıḳuñ pervānedür
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā ẓulm **dostum** ḳılsañ / Olmayam āsitānuñdan senüñ bir laḥẓa dūr
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan **dostum** gelmez bilürsin aña żarr
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum **dostum** ḥālüm ḳatı müşkildürür

G1066-3. **Dostum** kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meṣeldür kīn ile dīn ṭaġılur
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ **dostum** ṣanma ki bārān istemez
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẕer / Ṣol muḳavves ḳaşlaruña **dostum** kim yā dimez
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden **dostum** kāfir daḫi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metā ʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / **Dostum** inkār idüp gül yüzüme bārī henüz
G1121-4. Ḫaste-dilven **dostum** cām-ı lebüñden cürʿa ṣun / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan peymānemüz
G1124-2. **Dostum** cevr ü cefādan ṣanma kim yüz döndürem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1127-2. Öldürürseñ daḫi gelmez dilümüzden lā dimek / **Dostum** ʿIşḳuñ yolında biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir ṣoragel **dostum** cān virmesün tīmārsuz
G1186-4. Eyledüm iẓhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / **Dostum** zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan **dostum** / Her ki göre dir saña ʿömri dırāz
G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ bāña ey **dostum** / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline **dostum** āhen ḳafes
G1232-1. **Dostum** ḫasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña bes
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā dirler yā niçün **dostum** / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam şāḥib-firāş
G1288-1. İdersen **dostum** mihr ü vefā ḫoş / Eger itmeyesen cevr ü cefā ḫoş
G1291-1. **Dostum** ḳısmet bāña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset **dostum** zülfüñe aş
G1316-3. **Dostum** cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç işitmedüñ mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1349-1. **Dostum** zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n'eyler ḳo raḳībi **dostum** / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel laʿl-ı lebüñden **dostum** / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken **dostum** ḫācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1360-1. Būy-ı zülfüñ ile pür-sevdā dimāġ / **Dostum** oldı baña ṭaġ üsti bāġ
G1375-2. **Dostum** ben saña cānum nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun **dostum** gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1388-3. Tīrinüñ laʿle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / **Dostum** olmaz ʿaceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ için ceng iderler cān u dil / **Dostum** gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1421-2. **Dostum** itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice ṣınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / **Dostum** zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḫaḳ
G1443-1. **Dostum** göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / İster iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1445-3. **Dostum** baġrum nice yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var baġrında olan dāġa baḳ
G1449-1. Nice iñler **dostum** göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥüsnüñ iḫāṭa eylemiş / **Dostum** olmış meger ḫaṭṭuñ senüñ bārū-yı müşk
G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / **Dostum** ḥüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ **dostum** pes himmeti bālā gerek
G1519-2. **Dostum** ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dādun miḥekk
G1523-2. Ḫayra gir ʿuşşāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / **Dostum** senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi eñegüñ çāhına / **Dostum** çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ
G1532-2. Görmeze urma şehā ḥışm ile ḳıl bārī naẓar / **Dostum** ḳanı arañuzda olan ḫaḳḳ-ı nemek
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse **dostum** / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden **dostum** ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken **dostum** / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / **Dostum** ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1611-2. **Dostum** ger döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1641-3. **Dostum** hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1669-5. **Dostum** cām-ı lebüñden cürʿa ṣun ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum **dostum** zülfüñe urma şāne gel
G1676-3. Kaʿbe-i kūyına varıcaḳ **dostum** ʿāṣıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḫācet degül
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / **Dostum** bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G1689-4. Ḫasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür atalardan **dostum** ḳan eyle gel
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i dimişsin **dostum** / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān ḫācet degül
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı **dostum** dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / **Dostum** göndermedüñ bir būseñi baña nevāl
G1701-1. **Dostum** cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāṣıḳları ʿālemde bir dād eyle gel
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḫayrān olmışam / **Dostum** bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel
G1710-4. Göreliden **dostum** ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ / Pāyuña oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl
G1720-2. İç ḳızarsun **dostum** gülgūn yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G1728-4. **Dostum** senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḫi senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḫāl
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā ṣun ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe getürdüm **dostum** eyle ḳabūl
G1735-3. **Dostum** ser-keşlik eylerse bu göñlüm tevseni / Rişte-i cānı alup ayaġına peyvend ḳıl
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp **dostum** luṭf eyle ḳılma münfaʿil
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / **Dostum** rence ḳadem ḳıl seyr için seyrāne gel
G1757-6. **Dostum** nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / **Dostum** ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña **dostum** kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem
G1808-3. Nice yıllardur çekerem **dostum** hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem

G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle **dostum** daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba **dostum** saña duʿā olsun dirüm
G1834-3. **Dostum** cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1847-1. Ruḫlaruñı **dostum** gül gibi ḫandān isterem / Anuñ içün gözlerüm yaşını bārān isterem
G1860-1. Leylī zülfine ṭolaşmış vālih ü şeydā benem / **Dostum** Mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ **dostum** el virse seyrān eylesem / Ḳarşuñda cān bülbülin ser-mest ü ḫayrān eylesem
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol **dostum** senden gelür her dem kerem
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür günāhın añma hīç / **Dostum** yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1902-4. Laʾl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni / **Dostum** ayılmazam ben nitekim dünyādayam
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin / **Dostum** laʾlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G1954-4. **Dostum** vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur / Żerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / **Dostum** gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince cānā pervāz eylemez / **Dostum** nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm
G2018-1. **Dostum** cevr ü cefādan bir gün uṣanmaz mısın / ʿĀṣıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç ḳanmaz mısın
G2022-3. **Dostum** ʿuṣṣāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın **dostum** gel ḳana girmekden ṣaḳın
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāṣıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür **dostum** saña kemān-ebrū diyen
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / **Dostum** giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam ʿizār u ḫālüñe / **Dostum** cān murġını menʿ itme āb u dāneden
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī **dostum** / Giceler bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2108-1. **Dostum** görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde **dostum** / Bir gün ola ḫālüme baḳup baña raḥm idesin
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını **dostum** iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2129-2. **Dostum** girmeyesin ele elüñden bu gelür / İllā bu gelmez elüñden ki göñülden çıḳasın
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / **Dostum** ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2140-2. Bir naẓarla didiler öldürür āṣıḳlarını / **Dostum** gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre ṭutdı in / **Dostum** deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḫazīn
G2146-1. Dehr içinde **dostum** ṣanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2146-5. Bu Muḥibbī ṣemʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / **Dostum** sen ṣemʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster ruḫuñ imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur **dostum** küfr ile dīn
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur **dostum** gel ʿahd ü peymānuñ ṣaḳın
G2212-2. **Dostum** terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2215-2. **Dostum** senden vefā mihr ummasun āṣıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2221-1. Sevdügüme **dostum** ḫışmuñ neden / N'eylesün göz göre ölsün mi seven
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ **dostum** ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2225-3. ʿĀşıḳuñ peykāne vü peykāne oldı āşinā / Bu meṣeldür **dostum** hīç ḫayr gelmez yāddan
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına **dostum** sīnem siper / Bu ʿacebdür daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / **Dostum** bir naẓar it nice gülistānum ben
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı **dostum** aġyāra hem-rāz olasın
G2282-1. **Dostum** ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2287-3. Bī-güneh ʿāṣıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın **dostum** lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / **Dostum** gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / **Dostum** ışmarladum göñlüm saña Allāh ile
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḫāṣılum / **Dostum** çün bilmedüñ ḫālüm benüm pes kim bile
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / Ṣümme vallah yalandur **dostum** tek sen dile
G2413-4. Rūşen eyle **dostum** gel göñlümüñ vīrānesin / Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam gözüm pür-āb olur / **Dostum** bir ḫāṣṣadur bu mihr-i ʿālem-tābda
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded hicrān ile / **Dostum** hicrān daḫi olmaḳ gerek oran ile
G2468-1. **Dostum** ʿāṣıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme / Uġradup derd ü ġama miḥnetle ṣayru eyleme
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / **Dostum** degmez midi bir kez anuñ ṣormaġına
G2505-6. Beni öldürmegeʿahd itmiş idüñ / Kerem ḳıl **dostum** ʿahdini şıma
G2509-3. Gün yüzüñ bir żerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer mi **dostum** andan semāvāt ehline
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳılıḳ göñlin ʿimāret eyle gel / **Dostum** irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2533-3. Cürʿa-i laʾl-i lebüñle eyle göñlüm pür-ṣafā / Niceye dek **dostum** āyīne-i dil gerd ola
G2544-1. Neden eksük degül sīnede kīne / Revā mı **dostum** andan bu dine
G2581-5. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḥudāyı ḳıl temāşā **dostum** / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe āyīne
G2598-7. **Dostum** ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara iḥsān ola
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ **dostum** beñzer senüñ mermer gibi
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile **dostum** öldürme gel illā beni
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ **dostum** bāzārumı
G2685-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı dehre olmam müşterī / **Dostum** göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni
G2723-1. Zülf-i müşk-āsā ile örtme ḳamer-ruḫsāruñı / **Dostum** maḥrūm ḳılma ʿāṣıḳ-ı dīdāruñı
G2769-3. **Dostum** dil-teşneyem raḥm itmedüñ / Çeşme-i luṭfuñ senüñ bī-nem gibi
G2775-1. **Dostum** didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm seni / Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni
G2798-3. **Dostum** nāz uyḫusından daḫi bīdār olmadun / Şöyle ẓann itme ḳapuñda āh u feryād olmadı
Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / **Dostum** ṭūbī-boyuñ serv ileʿarʿardan laṭīf

Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifā ʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / **Dostum** ḳısmet baña ḳayġu saña ṣādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh6-7. Murġ-ı dil ṣaydına ḫālüñ dāneñ olmış **dostum** / Ehl-i derd olan ḳamu pervāneñ olmış **dostum**
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış **dostum** / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış **dostum** / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / **Dostum** düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan **dostum** efkendegi / Bilüme ḥidmet ḳuşaġını ḳuşandum bendegi
Mh10-1. Gülşen-i ḥüsnüñdürür firdevs-i a ʿlādan ġaraż / ʿĀrıżuñdur **dostum** hem vird-i ḥamrādan ġaraż
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma **dostum** yoḳsa gelür daḥi beter
Mh14-6. **Dostum** bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / La ʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mh14-9. **Dostum** gel ḥor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına
Mh14-12. Şimdi bildüm **dostum** ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la ʿl-i cānān cevherin
Mh17-4. **Dostum** yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mr15-4. **Dostum** cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr28-8. **Dostum** yanuñda çoḳ ḳan eylemek ḳānūn gibi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D10-2. Nīl'e döndi Mıṣr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / **Dostum** seng-i cefādan bu sīnem kebūd
D27-1. **Dostum** zülf ü femüñ eyler bu cān çün nizā ʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizā ʿı inḳitā ʿ
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / **Dostum** bāde getür tā olalum saña ḫarif
D38-2. **Dostum** viṣāle irmedi ṣundum firāḳa el / Baña zamāne uymadı uydum zamāne ben
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile **dostum** eyle bu derde çāreler
B57. **Dostum** mihr ü vefālar ḳılmasañ ma ʿẕūrdur / Kim güzeller menzili kūy-ı vefādan dūrdur
B106. Āh kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān degül / **Dostum** terk-i naẓar ḳılmaḳ daḥi āsān degül
B149. **Dostum** bildüm seni sen menzil-i a lādasın / Nice irişem saña ben zīrā sen bālādasın
B157. **Dostum** yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum **dostum** / Ḥamdülillah kim bugün irdüm viṣālüñ ʿıyduna

dostān [1] *Far.* Dostlar.

G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey **dostān**

dostār [1] *Far. bk. dost-dār* (Tulum, 2011: 610) *bk. dost-ger*

G1064-3. Her ne deñlü yār düşmenlik ide / Baña ne ḳılsa gelür ol **dostār**

dost-dār [1] *Far.* Sevici, müştāḳ, ārzūmend, dostār, hevā-dār. (Tulum, 2011: 610) *bk. dostār, dost-ger*

G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem sen **dost-dārısın** kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫvāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ

dost-ger [1] *Far. bk. dostār, dost-dār*

G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / Ey **dost-ger** ki cür ʿa-i cāmuñ bugün keşüm

dostluḳ [2] Dost hâli, muhabbet. (Ş. Sami, 2010: 269)

G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / **Dostluḳ** ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G355-3. **Dostluḳ** ḥaḳḳı mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar meded

doymaḳ [24] *T.* (TDK, 2011: 708) *bk. ṭoymaḳ*

(doya [1], doyar [1], doyınca [2], doymadı [1], doymaḳ [1], doymaya [4], doymayup [1], doymaz [6], doysa [1], doysun [6])

G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe **doymaz** dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice **doysun** ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh ḫışm ü geh nāz u ʿītāb
G284-4. Dil nice **doysun** cefā sengine āh / Hīç taḥammül ide mi senge zücāc
G291-2. **Doymaya** seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḥi / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm hemçü tūç
G320-4. **Doymaya** ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe **doya** bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice **doysun** yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G793-7. Müdde īnüñ acı sözinden Muḥibbī bu yürek / Zehre **doymaz** yarılur şan kāse-i faġfūrdur
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe **doymaz** ol zülf-i ḫam yanar
G935-4. Nāvek-i ġamzesine **doymaya** sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿişve ile yār çeker
G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice **doysun** ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā / Ayrulıġına **doymaḳ** anuñ āh ne müşkil
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eṣer / Āteşe **doyar** mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem

G1880-1. S̄inem üzre dāġ ile biñ dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḫüsnüñi **doyınca** temāşā eylesem
G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki dildāra ʿarż ide / **Doymaz** firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G2144-4. Yandı s̄inem āteşine **doymadı** bu göz yaşı / Ḥaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni āḫır / Göreyim bārī gel seni **doyınca**
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḫamle eylese / Bir ḫamlesine **doymaz** anuñ nice er düşe
G2463-4. **Doymaya** ġamzelere s̄ine eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2491-1. Maġrūr-ı ḫüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur zamāne **doymaz** o rūzgāre
G2495-2. Nice **doysun** bu yürek cevrine āhın diñle / S̄ine yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2796-5. Ṭañ mıdur **doysa** cefāya bu Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
Mh6-9. ʿIşḳ odına **doymayup** derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
D6-2. Nice **doysun** Muḥibbī cevrine kim / Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç

dögdürmek [1] *T.* Ezdirmek.

G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / **Dögdürüp** bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek

döginmek [6] *T.* Aşırı üzüntü, çaresizlik, pişmanlık duyarak çırpınmak, kendi kendini dövmek. *bk. dövünmek* (TDK, 2011: 719)

(dögine [1], döginüp [4], döginür [1])

G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi **döginür** ele almış iki ṭaş
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz **dögine** eline alup iki ṭaş
G1355-3. **Döginüp** ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı ṣu gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ırag̱
G2419-3. **Döginüp** seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu efkende
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / **Döginüp** cismüm gendüm gibi un olmada
G2792-1. **Döginüp** def çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy

dögme [1] *T.* Topçiġaz, yuvalaḳ, tükme...(Tulum, 2011: 611) // Düğme.

G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / Laʿldür **dögmeler** olsa n'ola p̄irāhenüñe

dögmek [24] *T.* Urmaḳ, vurmaḳ, çalmaḳ, ḳaḳmaḳ... (Tulum, 2011: 612)

bk. başını ṭaşdan ṭaşa çalmaḳ/dögmek/ḳaḳmaḳ/urmaḳ

(dög [1], dögdüm [2], döge [2], dögeliden [1], dögem [1], döger [2], dögerem [2], dögeyim [1], dögicek [1], dögüben [1], dögüp [10])

G71-3. Şāh-ı ʿışḳ s̄ineñi **dög** didi yücelt āh ʿalemin / Gördi lāyıḳ ʿalem ü ṭablı dilā şāh saña
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi s̄ine **dögüp** efg̱ān olupdur ḫū baña
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle **dögüp** oldı bu cismüm lāciverd
G692-2. Ġam leşkeri cem ʿoldı **dögüp** s̄ine-i ṭablum / Dil feṭḥin ider öñce çeküp āhum ʿalem-var
G1192-2. S̄ine ṭablını **dögüp** derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuṣṣāḳa nevbet beklerüz
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / S̄ine-i ṭablı **dögüp** olmışdur ʿādet beklerüz
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / S̄ine ṭablını **dögüben** iñlerem hemçün ceres
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / S̄ine **dögem** āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1364-2. Bezm-i ġamda **dögeyim** s̄inem ḳılayım nāleler / Dostlar ḫācet degül anda çalınmaḳ nāy u def
G1370-2. Bezm-i ġamda nāy olalı bu göñül / **Dögerem** bu s̄inemi mānend-i def
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş **döge döge** anı sen un itdüñ
G1577-2. Seng-i cevr ile **dögüp** beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle **dögüp** cismüm ġubār itsem gerek
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu s̄inem ṭablasın **dögdüm** / At oḳlar ey kemān ebrū süvār ol ʿazm-i meydān ḳıl
G1826-1. S̄ine ṣaḥrāsında **dögdüm** dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G1888-4. Sinesin def **döger** ü nāy iñler / Çaġırup çeng dir rübāb içelüm
G2113-5. S̄inen **dögicek** āh Muḥibbī ḳoma elden / ʿUṣṣāḳ-ārā şu ʿle-i āh ü ʿalem olsun
G2164-1. S̄ine ṭablın **dögerem** ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʿālem leşker bana eşk-i revān
G2318-5. Gerdünleyin iki ṭaş s̄ine **döger** Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2478-5. Devrān eli **dögeliden** gömgök olupdur / Döndürdi özin ḫaste vü bīmāre benefşe
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı **dögüp** seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl ile
G2547-2. Hicrān şebinde s̄ine **dögüp** nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile **dögüp** itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi

dögülmek [9] *T.*

(dögülmiş [1], dögülsün [1], dögülür [2], dögülsün [1], dögülüben [2], dögülüp [2])

1. (Davul gibi şeyler) Çalınmak, yüksek ses çkarmak. (TDK, 2011: 83)

G457-1. Ṭabl-ı s̄inem **dögülür** ʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür

G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı göñlüm kūsı anuñ **dögülsün** / Āhı livā idüben yaʿni ʿalāmet olsun
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / **Dögülsün** sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı şadā olsun

2. Ezilmek. (Tulum, 2011: 612)

G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī **dögülüp** un olduġın / Anı gendümden tefaḥḥus eyleme gerdūna şor
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem **dögülür** hemçü hedef
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ ile **dögülmiş** ḫākdur göñlüm
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün **dögülüben** türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile **dögülüben** ġubār oldum
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / **Dögülüp** seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola

dökilmek [33] *T.* (Tulum, 2011: 613)

(dökildükce [1], dökile [2], dökilen [11], dökilmiş [4], dökilmişdür [1], dökilse [1], dökilür [11], dökilsün [1], dökilüp [1])

1. Aḳmaḳ, cārī olmaḳ, yoḳarıden aḳmaḳ, seylān olmaḳ

G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden **dökilür** her yaña āb
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun laʾl ü mercān / **Dökilsün** her yaña bu ḫūnum ey dost
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden **dökilen** her dem sirişküm ṣanma bil demdür
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ ṣevḳi ile gözden **dökilen** dāimā demdür
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden **dökilen** göz yaşıdur dem görinür
G521-4. Jāle ṣanma seḥeri berk-i gül üzre **dökilen** / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda şanmañ lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı ḫūnından **dökilmiş** ḳanıdur
G719-1. Kūy-ı dilber var ise laʾl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ **dökilen** yir yir çün anda ḳanıdur
G775-1. Bu göñül derd ü ġamundan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden **dökilen** de ābdur
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet göñlini / **Dökilür** āhı seḥābından yaşı bārāndur
G1075-4. Gözlerüm yaşı **dökildükce** iñiler bu göñül / Nitekim ḳurıla şu üstine ṭolāb iñiler
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu **dökilen** dürr ile mercān ancaḳ
G1603-3. Ṭaġ u şaḥrāda bitüp lāle degüldür görinen / Gözleri yaşı **dökilmişdür** ola Mecnūnuñ
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş yirine **dökilüp** gülşende ḳanı bülbülüñ
G1762-4. Āh itdükce gözümden **dökilür** ḫūn-ı ciger / Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yañum
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile **dökilse** ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2497-2. Dem dem **dökilen** göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşḳ-i çeşmüm **dökilür** her yaña seylāb gibi
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir **dökilen** ḳana beñzetdüm seni
B75. Gözümden **dökilen** dürdānelerdür / Yüzüme ṭoḳınaldan esfer olmış

2. Saçılmaḳ

G32-5. Niʿmet-i derd ü belā her yaña **dökilmiş** yatur / Ṣoḥbet-i ḫāṣ it Muḥibbī ehl-i ʿışḳa ḳıl ṣalā
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ileʿālem ṭolar şan **dökilür** müşk-iʿabir
G1263-4. Zülfini depretdügince **dökilür** müşk üʿabir / Ol sebebdendür şabānuñ būyı müşk-āmīz imiş
G446-4. Gözlerümden dāne dāne laʾl ü mercān **dökilür** / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ hem-ān-dem ṣandılar
G727-4. ʿAceb mi māʾil olursa gözüm yaşına meh-rūlar / **Dökilen** sīm ü zer andan kimi laʾl-i bedaḫşāndur
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür **dökilmiş** anda rāygān

3. Yıḳılmaḳ, yoġ olmaḳ, ber-bād olmaḳ

G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı cemālüñ şemʿini / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına **dökilür** pervāneler
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına **dökilür** pervāneler
G829-3. Zülf-i çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olup **dökile** nice serler
G2407-4. **Dökile** nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına
Mr8-15. Ol gün gerek āhen ciger / Zīrā **dökilür** bāl ü per

4. Düşmek

G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan **dökilür** sünbüllerüñ / Boynuña aşıluban şādān olup kākül güler
G1351-6. Ḥāller şanmañ anı yir yir **dökilmiş** dānedür / Ehl-i diller şaydı içün eylemişdür zülfin aġ

dökinmek [1] *T. bk. dökilmek*

G1374-4. Yanmayınca şemʿ-i ḫüsne sürmezem pāyına yüz / **Dökinür** pervāne yansa bāl ü perler her ṭaraf

dökmek [75] *T.* (TDK, 2011: 710)

bk. dāne dökmek, döküp saçmaḳ, dür/dürr dökmek, göz yaşı dökmek, ḳan dökmek, ḳanlu yaş dökmek, yaş dökmek, yüz şuyı dökmek

(dök [2], dökdi [8], dökdiler [1], dökdügi [1], dökdügince [1], dökdükce [2], dökdüm [7], döke [6], dökeli [3], dökeliden [1], döker [12], dökerem [3], dökerse [2], dökesin [1], dökeyim [2], dökme [1], dökmede [1], dökmege [4], dökmemiş [1], dökmese [2], dökmeyince [1], dökmez [2], dökmiş [1], dökmiyesin [1], dökse [1], dökseler [1], döksem [1], döksün [1], döküben [2], döküp [3])

1. Akıtmak, düşürmek.

G13-4. Gözlerüm eşk **döker** dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum şanemā
G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı gözlerüm / Ṣanasın ebr oldı ṭurmaz **döker** āb
G180-5. Dil-i Muḥibbī iñiler dolābdur / Gözlerüm gözekleri **dökdükce** āb
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / Ṣöyle yaġdur **dökmemiş** ola ol bārānı bulut
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme Muḥibbī / Tā **dökmiyesin** şoñra varup eşk-i nedāmet
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ fāʾide şoñra **dökesin** eşk-i nedāmet
G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāşıḳ **dökmede** bī-bākdür
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde ḫūnın **dökmege** ḫançer ṭutar
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḫi gel kerem it **dökme** mā yiter
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar **dökdüm** ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G643-4. Āhum seḥābı ger **döke** bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G743-4. **Dökmez** idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm ġayretüm bir dīndür
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ şu **dökdügi** / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün şunulmışdur ezel ʿāşıḳlara / Gözlerinden **dökseler** lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi **döker** her dem-be-dem ṭolāb göz
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn **dökmege** / Nāle vü feryād ile dildür bizüm ṭolābımuz
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi **dökdüm** eşkümi / Gelmez yanumaʿār ider ol yār bir nefes
G1276-4. Ḫāk-i rehine **dökeli** bu dīdeler eşki / Gören didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü **dökdi** eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür **döker** her gice gözden ḳanlu demʿ
G1362-1. Şol ḳadar **dökdi** ciger ḫūnını çeşm itdi telef / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger ʿārıżuñ **döke**ʿaraḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden **dökmese** ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / **Dökmese** seylāb-ı eşki çeşmüm içre merdümek
G1727-2. Şol ḳadar **dökdüm** belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ileʿummān ḫacel
G1753-5. Çünʿaraḳ **dökdi** Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum **dökmege** / Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1982-3. **Dökerem** nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G2070-2. Ṣaḫn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı **dökeliden** seḥāb / Dürlü dürlü güller ile cennete döndi cihān
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden **döküben** ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem **döke** eşk-i dīdesin
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / **Döker** isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü **dökeyim** ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā her birisi bir gül-i ḫandān olsun
G2264-5. Gözden **döküp** her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2300-2. Bu dil cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm **döker** şu
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını **dökeli** gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil içinde
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / **Döker** bu çeşm-i nem-gīnüm gül üzre çīn-seḥer jāle
G2457-5. Bu Muḥibbī **dökeli** ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / Laʿldür dögmeler olsa n'ola pīrāhenüñe
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki **dökdügince** / Olur gül gibi bu göñlüm küşāde
G2666-3. Şu **döker** ʿārıżum üstine benüm dīdelerüm / Ola bu nevʿile yuya bile rūy-ı siyehi
Tb1-2. Ḳaşlaruñ nakşında ḫayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe şu ḳoymaġa **dökmez** ḫūr-ı ʿīn
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / **Dökerem** derd ile eşki ṣanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm **döksün** demi / Dūd-ı āhından giyüpʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mh17-8. Cū yirine ikiʿaynüm n'ola **dökerse** nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
B117. Ṭañ degüldür ger **dökerse** baḫr-iʿummān gözlerüm / Anuñ içün kim bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm fāş olmadı / **Dökmeyince** rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını

2. Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri bulundukları kaptan başka bir yere boşaltmak.

G166-4. Göreli laʿl-i lebüñi şevḳden āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp **dök** laʿl-i nāb
G376-5. İşidelden ḫāke **döker** cürʿasın meh-pāreler / Bu Muḥibbī anuñ içün işiginde ḫākdur
G608-4. Felek cāmı içüp **döker** şu ʿāʿı cürʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān şan ayaġıdur

3. Kullanmak, harcamak, sarf etmek.

G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger **dökse** yolında / Cömerd zerin ṣaḳlamayup tehī kef eyler
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm **döker** pāyına her dem gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur ṣanki gevher kānıyam
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm **döker** yolına hem zer benüm gibi

4. Saçmak, serpmek.

G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer **dökdüm** / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G829-4. Pāyuña **dökmege** benüm servüm / Yaşumı sīm idem yüzümi zerler
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer **döke** güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup dil almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ **döküp** dil murġını rām eyledüñ
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / **Dökerem** bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1969-2. Gelesin nāz ile eyā servüm / Pāyuña **döke** gözlerüm dür ü sim
G1980-2. Her söz ki **döke** baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G2371-3. Ḫālini **dökdi** dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḥāli nice ola
G2472-5. Şol ḳadar **dökdi** Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile de dināre
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm **dök** dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine gönder nezruñ çerāġa olsun

5. Belli bir yere boşaltmak.

G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu **dökdükce** daḫi muḥkem yanar
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre **dökmiş** noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın yine defter gösterür
G1631-4. Baḥre **döksem** āhum odı şemmesin / Ḳaynayup pişerdi içinde semek
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / **Dökeyim** ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1852-4. Noḳṭa **dökdi** eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir **döküp** ḫaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2125-4. Taḫta-i sīnemde **dökdüm** çünki eşküm noḳṭasın / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa **dökdi** yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın **dökdüm** sirişküm noḳṭasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş **dökdüm** belā şaḥrāsına ṭaşı

6. Üstünde olan bir şeyi düşürmek.

Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile ṣanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar şāḫ-ı gül pāyına **dökdiler** direm

7. *mec.* Bol bol vermek, ödemek, sarf etmek.

G608-2. **Döküben** dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde ṣınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur

8. *mec.* Açığa vurmak, söylemek, ortaya koymak.

G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül şevḳine / Cümle **dökdi** ne ki var ḳalbinde rāz

döküp ṣaçmaḳ [3] Bir şeyi yararsız biçimde harcamak. (TDK, 2011: 710)

G1761-3. **Dökse ṣaçılsa** hergiz aña kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dürunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān **döküp ṣaçılmasun**
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān **döküp ṣaçılmasun**

döküci [1] Döken kimse.

G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir **döküci** ḫūn-ḫʷār ele girmez

döndermek [2] *T.* Döndürmek. (TS, 2009: 1237) *bk. döndürmek, yüz döndürmek*

G2449-5. Yār dīdārını dilerseñ eger / **Döndire** eşki Muḥibbī dehre
G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki **döndire** ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti

döndürmek [18] *T. bk. döndermek, yüz döndürmek*

(döndürdi [9], döndürdüm [1], döndürem [1], döndürmedi [1], döndürsem [1], döndürüp [2], döndürüpdür [1], döndürür [1])

1. Değiştirmek, başka şekle çevirmek. (TS, 2009: 1238)

G412-1. Nāle **döndürdi** beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene **döndürdi** sīnemi / Gelmez nigār görmege yābāne seyr ider
G494-1. Ruḫuñ ḥālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla **döndürdi** ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G1444-1. Sirişküm laʿle **döndürdi** ġam-ı ʿışḳ / Ola ṭañ mı nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya **döndürdi** / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1627-2. Leylī ṣaçuñ ḥasreti Mecnūna **döndürüp** / Dīvāne dār eyledi āvāre perçemüñ
G1863-2. Ḳana **döndürsem** gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı iḥsān u kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2326-1. Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı pendümi **döndürdi** fiġānın cerese
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine göñül / Sāġar-ı çeşmini **döndürdi** ṭolı cāmlara

G2478-5. Devrān eli dögeliden gömgök olupdur / **Döndürdi** özin ḫaste vü bīmāre benefşe
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıḳar / **Döndürüpdür** oynını dildār oġlan oynına
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāṣılum / Baḥre **döndürdüm** anuñçün ey Muḥibbī yaşumı
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ gibi āb / Benüm ḳaddümi **döndürdi** kemāne

2. Çevirmek, bükmek. (TDK, 2011: 712)

G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan dostum **döndürmedi** / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / **Döndürür** dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1611-2. Dostum ger **döndürem** seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse / Ser **döndürüp** ḳaçurma rıżā-i yāri gözle

dönmek [180] *T.*

bk. çenge dönmek, döne döne, döne gelmek, gözleri ḳana dönmek, iḳrārdan dönmek, ḳalbura dönmek, müma dönmek, sözünden dönmek, yoldan dönmek, yüzi ḳıbleden dönmek

(döndi [45], döndüm [9], döndüñ [2], döne [4], dönedür [1], dönegör [1], dönelden [1], döneler [1], döneli [1], döneliden [1], dönem [1], döner [31], dönerler [1], dönerse [1], dönmege [2], dönmesiyle [1], dönmeye [1], dönmez [2], dönmezem [3], dönmezse [1], dönmezüz [1], dönmiş [2], dönmişdür [4], dönmişem [2], dönse [11], dönsün [3], dönüben [3], dönüp [39], dönüpdür [4])

1. Bir hâl kesbetmek, benzemek, bir harekette bulunmak. (Ş. Sami, 2010: 271)

G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / Ḳana **dönse** göz yaşı itmez naẓar dildār aña
G87-4. Tāre **döndi** göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G142-1. Ḳana **döndi** göz yaşı baġrumdaki ḳanum görüp / Geldi cānum aġzuma nāgāh cānānum görüp
G142-2. Pāre pāre göz yaşından la'le **döndi** dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G199-4. Gözüm yaşı ne deñlü olur ise pāk ü ṣāf / Ḫūnābe-i cigerle **döner** ḳāne āḳıbet
G251-2. Cem'eyle güzeller **döneler** tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi sen mehtāb it
G360-1. Derd-i dil ḥālini alsam ele yazmaḳ kāġıẓ / Ḳanlu yaşumdan ol dem sürḫa **döner** aḳ kāġıẓ
G445-2. Ḳadüm çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / 'Aḳīḳ-i eşk ile rūyum nigīne **döndi** ḫātemdür
G447-2. Çeşmüm ḫayāle **dönse** firāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı var
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli hemān firḳate **döner** / Bīçāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G648-5. Kāha **dönmiş** tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya **dönmişdür** / Yürür dil çıḳmaz içinden şanasın anda māhidür
G768-3. Dāla **dönse** ḳāmetüm olsa 'aceb midür dütā / Ṭaġlar ṭāḳat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G790-4. Bükülüp **döner** kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengīn tāra **döndi** / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden **döndi** yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G1034-5. Gehi dāġum ile **döndüm** pelenge / Ruḫ-ı zerdümle gāh oldum ġażanfer
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil de ṭolāba **dönüp** eyleyüben un añılur
G1071-3. Baḥre **döndi** göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1136-4. Üstüḫ'ānum nāye **döndi** dem-be-dem eyler fiġān / Anuñ içün 'ūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1227-7. **Döneliden** naḫcevāna gönlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler Aras
G1362-4. 'Āşıḳ olmışdur meger deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste **dönmişdür** yüzini ṭutdı kef
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya **döndi** bu gönül sīnem dögülür hemçü hedef
G1388-3. Tīrinüñ la'le **dönüpdür** lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz 'aceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm **döndi** bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi **dönüp** ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya **döndüñ** dem-be-dem cūş eyledüñ
G1641-5. Kāha **dönmişdür** ża'īf oldı Muḥibbī 'ışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1692-2. **Dönmişem** ebr-i bahāra serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz muttaşıl
G1702-3. Ḳıla **döndüm** ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1733-3. 'Işḳ ile bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana **döndüm** cismüm oldı pul pul
G1782-1. Ġamdan hilāle **döndi** büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana **dönelden** / Gözümden aḳıdup şular cihānı cümle al itdüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem viṣālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat **döne** hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden **döndi** yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīl'e **döndi** gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı añdum aġladum
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla **döndi** ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram
G1909-3. Ḳaplana **dönse** dāġ ile cismüm 'aceb degül / Abdāl-ı 'ışḳ olalıdan sīne-çāḳıyam
G1913-3. Gün yüzüñi göricek 'aḳl u dili ḥayret alur / Saña ḫālin diyemez lāla **döner** işbu dilüm
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye **dönse** meşelüm
G1920-3. Heves-i fikr-i ruḫ u la'lüñ ucından şanemā / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda **dönüpdür** meşelüm
G1931-3. Ḳana **döndi** aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḫl için bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem

G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa **döndi** āh kim / Beñzedi berk-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda **dönüp** oldum melāmet hem
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle **dönüp** şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G2012-3. Bu tende dāġum ile kūh-ı pelenge **döndüm** / Bu rūy-ı zerdüm ile ṣaḥrā-yı ġamda şīrin
G2070-2. Ṣaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller ile cennete **döndi** cihān
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya **dönse** ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem ṭañ mı **döndüm** iñiler ṭolāba ben
G2288-4. Göz yaşı eger laʿle **dönerse** ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın anı ḫūn-ı cigerümden
G2289-2. Laʿle **dönsün** baġrumuñ ḫūnī benüm ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2290-1. Nedendür bilmek istersen **döner** ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / **Dönmişem** Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2326-2. Bükülüp cevr ile ḳaddüm olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla felek **döndi** müşebbek ḳafese
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile **döneli** baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban **döndi** tenüm limona
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı **dönüp** her birisi eṭvāruma
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi **dönse** Nīl ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2335-1. Āh kim ḥasret ile **döndi** tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna **döndi** / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup **döner** ol küle
G2369-2. Baḥr-ı ʿışḳ içre gözlerüm yaşı / Ne ʿacebdür **dönmezse** mercāna
G2369-4. İçeli ḳanumı ol gözleri mest / Cigerüm **dönse** ṭañ mı büryāne
G2369-6. Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı **döndi** bārāne
G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm **döndi** şarābuñ ʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ ʿaynına
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle **dönegör** ey dil ṭolābuñ ʿaynına
G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar itmen taʿaccüb **dönse** ṣābuñ ʿaynına
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna **döne**
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsaʿanber / Anuñ derdiyle ben **döndüm** hilāle
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna **dönüpdür** il içinde
G2411-1. Yine baġlandı bu göñlüm zülf-iʿanber-būlara / Gözlerüm yaşıʿacebdür **dönmez** ise cūlara
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan üstine / **Döndi** laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2452-3. Baña şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / **Döndi** bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2455-1. Kim naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşıʿaceb mi ki **döne** Ceyḥūna
G2455-4. Sünbülüñ būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı **dönüben** Mecnūna
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi **döndi** anuñ ḥasret ile limona
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı **döndi** Nīl ırmaġına
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba **döndi** şancıldı çünki şīşe
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān oḳıyla baġrum ṭopṭolu **döndi** kişe
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / **Döndi** yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2525-4. Kaʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile **dönsün** zemzeme
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri **döndi** Ceyḥūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun **döne** tā yüzi meymūna
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / Firḳatiyle **dönse** ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / Sīme **döndi** gözlerüm yaşı yüzüm **döndi** zere
G2501-1. Hecrüñ ile **dönmiş** idüm ben ḥazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi Ceyḥūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa **dönüpdür** dilde gerdūna
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-iʿaḳlum / Tenüm bir kāha **dönmişdür** o da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni **döndüm** ḫayāle ben / Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli
G2635-2. Bir ḳıla **döndi** meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye **döndi** ciger ṭaġlayı ṭaġlayı
G2707-5. Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı gördi / Şarardı nīlüfere **döndi** rūyı
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / **Döndüm** ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
D10-2. Nīl'e **döndi** Mıṣr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan bu sīnem kebūd
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī **döndi** bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḫālet ʿaceb mi eylesem nāle
B214. Göñül iñler bugün ṭolāba **döndi** / Aḳar her yaña yaşum āba **döndi**

2. Caymak, nükûl etmek, sözünü ve ahdini tutmamak. (Ş. Sami, 2010: 271)

G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi **dönüp** cevr ü cefā / Dostum senden gelen cümle beraberdür baña
G127-3. Dün beni öldürdügine **döndi** inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G153-4. Evvelinde şīr içürür **döner** āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G310-3. Bir nice gün şād idüp **döner** gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı göñül **dönmez** mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer baña naṣīḥat ḳılma pend
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh **döner** yıḳar / Ol ṭıflı gör kiʿāşıḳ ile oynaması var
G505-2. Beni öldürdi cevr ile **dönüp** inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G568-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan **döner** yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını kemāhi gösterür / Geh **dönüp** örter anı zülf-i siyāhı gösterür
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını şoñra **dönüp** ḳıldı ḥilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı aña aġyār ögredür
G647-1. Gerdūn gibi meyli ol māhuñ çü **dönedür** / Cevr ü cefā vü şīveleri güne günedür

G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin **dönüp** ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Geh **döner** ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin muʿanber gösterür / Geh **döner** gün yüzini açup münevver gösterür
G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / Geh **döner** gül defterinden vird-i sübḥānı oḳur
G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin yār / **Döner** ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Gāh **döner** ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1001-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan **döner** yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1162-3. Zāhidā menʿ eyleme maḥbūb u meyden **dönmezüz** / Çün mey-i nāb ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1205-4. Öldürür her dem beni **dönüp** niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / **Döndi** inkār eyledi itdügi beñzer lāġ imiş
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden **dönmezem** / Söylemem ben zāhidā senüñ gibi her dem güẕāf
G1402-4. Göñlümüñ şehrini vīrān eyleyüp āḫır **dönüp** / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / Yāḫū **dönüp** mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem **dönmege** yoḳdur iḥtimāl
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan **döndüñ** neden bilsem peşimānsın begüm
G1904-1. Yüzüm ger döndürem **dönsün** cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā maḥbūb u meyden **dönmezem** / Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel ḳılmış raḳam
G1975-2. Gör ol ẓālim ḳanumu dökdi **dönüp** inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / **Dönüben** inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür **dönüp** lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu birʿalāmet olsun
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp **döner** / Yoḳdur güzeller içre bilür merḥabā yolın
G2102-5. Ey Muḥibbīʿahd iderʿahdine tīz ṭurmaz **döner** / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / Bes neden ṣoñra **dönüp** cevr-i fırāvān olasın
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller / **Döner** cefāya başlar ṣoñra olur peşimān
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / **Dönüp** yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2332-5. İtdüm günāh ṣoñra **dönüp** tevbe eyledüm / Ṭutdum ümīd-iʿafvı bu yüzüm ḳarasına
G2363-3. Alur dilüñi āl ile **döner** cefā ḳılur / Ṣaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına
G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna ḫān ider göñlüm beni / Geh **döner** şehr-i ġama derbān ider göñlüm beni
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi **dönüp** hicrān añar / Gāh şād ider gehi giryān ider göñlüm beni
G2606-7. Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh **döner** ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni
G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi / **Dönüp** zülf ile örtüp pür-ġam itdi
G2691-4. İdem vefā diyü āh **dönüp** cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp añdı
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / **Dönüp** aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi **döner** nāzlanur
Mr22-6. Öldürürsün **dönmezem** ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden **dönüp** cevr ü cefā ḳıldı

3. Kendi mihveri üzerine veya bir merkez etrafına hareket-i devriyye etmek, devreylemek. (Ş. Sami, 2010: 270)

G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte **döner** ṣanasın bir āsiyāb
G148-2. Başdan aşduġın gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ ile **döner** göñlüm olalıdan dolāb
G188-4. Bād-ı āhumdan benüm ṭurmaz **döner** çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler şebāt
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne **dönüp** hilāl olur
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp **döndi** cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1273-6. **Dönmesiyle** ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş
G1648-2. Gün yüzüm üzre **dönüp** zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / **Döner** siḫ üzre iñler bir kebābam
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / Sen mehüñ ʿışḳına **döner** işbu çarḫ-ı heftümin
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Şanasm bir geştīdür durmaz **döner** girdābda

4. Yönelmek. (TDK, 2011: 714)

G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin **döndi** didi / Cān içinde ṣaḳla kim bir ulu devletdür saña
G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem **dönüp** bir kez baña virmez cevāb
G176-5. Yüz suāl itsem **dönüp** virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G208-4. Biñ suāl itsem **dönüp** virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G442-4. Biñ suāl itsem **dönüp** virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadür
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī **dönüben** virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef **döner** baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G872-6. Biñ suāl itsem **dönüp** virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ār incinür
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez **dönüp** bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / Laʿl-ı cān-baḫşı **dönüp** dir baña pinhān lā-taḫaf
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde **döndüm** olsun bu dil nişānuñ
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuña **dönüp** meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭabʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī zerreler yüz döndüre / **Dönmeye** yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

G2271-4. Biñ suāl itsem **dönüp** virmez cevāb / Bu ne istiġnā olur açmaz dehen
G2429-2. Biñ suāl itsem **dönüp** virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz **dönüp** yolında bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḥaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ **dönüp** nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ baġrını ḳan itmek neden
B140. Ger ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Ka ʾbedür kūyuñ yüzüm **dönse dönem** miḥrābdan

5. Geri gelmek, geri gitmek. (TDK, 2011: 714)

G1200-3. Yol ḫaṭardur **döndi** ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdur ʿādet beklerüz
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi **dönüp** idem anuñla savaş

6. Bırakılan bir konu veya işe başlamak. (TDK, 2011: 714)

G919-1. Güzeller nāz ile reftār iderler / **Dönerler** ġonce-veş güftār iderler
G2463-5. Birbirinüñ etini yir **dönüp** ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında

7. Kendini bir yandan bir yana çevirmek. (TDK, 2011: 714)

G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / Yoḳ mecālüm **dönmege** bir yañadan bir yanuma

döne döne [18] Tekrar tekrar. (TS, 2009: 1239) // Dönerek.

G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ ne bilür derd ü belā vü miḥnetin / **Döne döne** olmayan bu sīḫ-i miḥnetle kebāb
G164-1. Çarḫ-ı gerdūndur iden göz yaşın āb / Göreyim **döne döne** ola ḫarāb
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / **Döne döne** sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G179-2. **Döne döne** sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb
G313-2. Dil āteşine añdı bu baġrum **döne döne** / Yansa ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G636-1. Ḳaçan şem ʿüñ dilinden vaṣf-ı ḫüsnüñ istimāʿ eyler / Girüp pervāneler raḳṣa **döne döne** semāʿ eyler
G871-5. **Döne döne** yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḫālüñi baġrı kebābīler bilür
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / **Döne döne** ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür
G1301-6. İki ṭaş ile **döne döne** ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1543-2. Bezm-i ġamda **döne döne** olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu gözlerüñ cām eyledüñ
G1726-3. **Döne döne** Mevlevī gibi ider āhum ʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd ile ḫāl
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum / Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa **döne döne** kebāb oldum
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben ḫaste anuñ **döne döne** şerbetin
G2510-5. **Döne döne** yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Gönlüm kebāba döndi şancıldı çünki şīşe
G2603-3. Raḳṣa girem **döne döne** Mevlevī gibi / Ol āsitāna varmaġa ger feṭḥ-i bāb ola
G2608-4. İñleyüp aġlayalum **döne döne** şām u seḥer / Yeñi ḳonmış şular üstündeki ṭolāb gibi
G2678-2. Göz yaşı bezm-i ġamda oldı şarāb / **Döne döne** ciger kebāb oldı
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / **Döne döne** sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb

döne gelmek [1] Dönüp gelmek, geri gelmek. (TS, 2009: 1239)

G828-1. ʿĀrızın ʿarż ider ilk gönlümi bīmār eyler / Ṣoñradan **döne gelür** lebleri tīmār eyler

dönülmek [1] *T.* Avdet ve ric'at olunmak. (Ş. Sami, 2010: 271)

G2210-4. **Dönülmez** ben reh-i ʿışḳa yöneldüm / Du ʿā-yı ḫayr ḳılsun baña yārān

dört [1] *T.* Dört sayısının adı.

G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Ka ʾbedür **dört** kūşesi miḥrābdur

döşemek [1] *T.* Yaymak, açmak, yere sermek. (Ş. Sami, 2010: 272)

G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi **döşeyüp** ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā

döşenmek [3] *T.* Yayılmak, uzanmak, inbisât etmek. (Ş. Sami, 2010: 272)

G1451-2. Çün **döşendi** bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāya baḳ
G2754-2. Gelüp baġa yine şāh-ı reyāḥin / **Döşendi** her ṭaraf naṭʿ-ı pelengi
Mh3-7. Çünki **döşendi** zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng

du ʿā [14] *Ar.* Cenabıhakk'a yalvarma, niyaz. (Ş. Sami, 2010: 273)

bk. du ʿā eylemek/itmek, du ʿālar eylemek/itmek, du ʿā ḳılmaḳ, du ʿā-yı ḫayr ḳılmaḳ, du ʿā-yı ḳudsīyān, du ʿā-yı nūr, du ʿā-yı seyf

(du ʿā [3], du ʿādan [1], du ʿālar [3], du ʿāmı [1], du ʿāmız [1], du ʿāsın [1], du ʿāya [3], du ʿāyı [1])

G126-7. Ey Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / Didiler olur seḥer-gehler **du ʿālar** müstecāb
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem du ʿā eyler / **Du ʿāmı** müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G159-5. Bende-i maḥlaş Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur **du ʿāmız** ya Mūcib
G564-3. **Du ʿālar** müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür ki bu gönlüm şeb ister

G1041-4. Añsa düşnām ile bu ʿuşşāḳı / Dime anlar **duʿāyı** bilmezler
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm **duʿāya** / Eger kūyından irse başuma ṭaş
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre **duʿādan** añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba dostum saña **duʿā** olsun dirüm
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām **duʿā** gelse ġamı ḫursendem
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup ammā **duʿāsın** bilmedüm
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur **duʿālar** dāimā temcidden
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El **duʿāya** ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2481-6. **Duʿā** ile dilerseñ añılasın / Cihān içinde cehd it yaḫşi ada
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur **duʿāya** / ʿĀşıḳ da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna

duʿā eylemek/itmek [5] Cenabıhakk'a yalvarmak. *bk. duʿā ḳılmaḳ*

G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde **eyleye** göñlüm **duʿā** saña
G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / **İdeler** saña **duʿā** cümle kiyāhum ṣanemā
G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup **itdi duʿā**
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem **duʿā eyler** / Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv ile çenār **eyler duʿā** / Lāle ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver imrenür

duʿālar eylemek/itmek [4] Beğenilen bir şey karşısında övülmek ve iyi dileklerde bulunmak; ayrıca '-ler' eki 'beğenme' duygusunun yoğunluğunu pekiştirmektedir.

G539-2. Ol boyı serv seyr ḳılsa çenār / Aña el ḳaldurup **duʿālar ider**
G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe didi şeker / Gör ne şīrīn ü ter **duʿālar ider**
G2397-2. Saña **duʿālar eyleye** el ḳaldurup çenār / Bāġa revāne olsan o serv-i revān ile
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ **duʿālar idiserdür** saña ḳabri çemeni

duʿā ḳılmaḳ [3] *bk. duʿā eylemek/itmek*

G225-3. Olam sālim baña **ḳılman duʿāyı** / Selāmet istemez ehl-i melāmet
G1294-1. Öldürdi firḳatüñ beni ey bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi beni **ḳıl duʿā** yetiş
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir **duʿā ḳıla**

duʿā-yı ḫayr ḳılmaḳ [2] Birinin lehinde dua etmek.

G1231-5. Añup Ferhād u Mecnūnı Muḥibbī / **Duʿā-yı ḫayr ḳıl** anlara sen bes
G2210-4. Dönülmez ben reh-i ʿışḳa yöneldüm / **Duʿā-yı ḫayr ḳılsun** baña yārān

duʿā-yı ḳudsīyān [1] Meleklerin duası.

G1948-3. Giceler vird ü **duʿā-yı ḳudsīyānı** işidüp / Ṣubḥa dek el ḳaldurup ṣıdḳ ile āmin eyledüm

duʿā-yı nūr [1] Nur duası.

G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire **duʿā-yı nūrdur**

duʿā-yı seyf [1] Kılıç duası.

G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur tīġüñ **duʿā-yı seyf** bu cism-i nā-tüvānumçün

dūd [35] *Far.* Duman, yanan ateşin tütünü. (E. Tevfik, 1890: 489)

bk. āh u dūd, dūd-ı āh, dūd-ı āh-ı derd-nāk, dūd-ı dil, dūd-ı siyāh, dūd-ı zencīr, ġamām-ı dūd-ı āh, kemend-i dūd-ı āh

(dūd [22], dūda [1], dūddan [1], dūddur [1], dūdı [2], dūdından [1], dūdlar [1], dūdum [3], dūdumı [2], dūdumuz [1])

G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / **Dūd** revzenden çıḳar ger āteşe yansa kebāb
G316-1. Yanalı ʿışḳ āteşine hemçü ʿūd / Çıḳsa başumdan ʿaceb olmaya **dūd**
G318-1. İrişdi çarḫa āh-ı āteş-ālūd / Melāik gözlerin nem ḳıldı ol **dūd**
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı **dūd** / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G336-1. Lebi üstinde ḫāli ʿanber-alūd / Görinür āteşīn-la'l üzre ṣan **dūd**
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek kebūd / Dem var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle **dūd**
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre **dūdum** var
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme ṣol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān **dūd** ile ṭolar
G580-2. Āteş-i dilden çü **dūdumı** görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G929-1. Ṣāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ **dūdı** livāsı ejdihā peyker yiter
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şem ʿ-veş / **Dūdumuz** serden çıḳar bu ʿışḳ sevdāsındayuz

G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / **Dūd** olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam **dūdumı** / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā didüm / Didi öyle görinür **dūd** ise bālā-yı çerāġ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar ṣanma ki **dūdum** yoḳ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānī ʿola / **Dūd** gibi sīneden her dem çıḳan āhı görüñ
G1934-2. Virür mū ʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı **dūd** iden kim
G1962-1. Şuʾle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem / Oldı **dūdından** melāik gözleri her laḥẓa nem
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çāḳdan / Ẓāhir olur **dūdlar** āteş ḳona ḫāṣākdan
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan **dūddan**
G2356-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını **dūd** eylemeye
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / **Dūda** lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa **dūdum** ṭañ mı eflāk yanar dil āteş e
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp ṣanma sürūd eylemeye / İñleyüp nāle ḳılup āhını **dūd** eylemeye
G2490-3. **Dūd** elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2585-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını **dūd** eylemeye
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç ṣaḳlanur mı **dūd** ki bir yirde nār ola
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şemʿ-veş her gice yā **dūdı**
Mr8-17. Elde ḳılıçlar ṣanki od / Çıḳsun felek yüzine **dūd**
Mr19-3. Sīnede yanan dem-ā-dem oddur / Şemʿ-veş dilümden çıḳan **dūddur**
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar sīneden her laḥẓa **dūd** / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd

dūd-ı āh [64] Âhın dumanı. Çekilen ateşli âhlardan çıkan duman. // Yürek yangını.

G7-5. Ṣaçalıdan mezraʿ-ı dilde maḥabbet tuḫmını / **Dūd-ı āhum** ebr olup göz yaşı bārāndur baña
G90-4. İkiʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / Başum üzre **dūd-ı āhum** diye kūhistān baña
G117-3. Āşiyān olalı serde **dūd-ı āh** / Baña Mecnūn dili virdiler laḳab
G138-2. Ebr-i miḥnet ṣandılar gördükde **dūd-ı āhı** / Didiler seyl-i belādur çeşm-i giryānum görüp
G373-1. Āteş-i dilden nişānum sīne-i çākümdürür / **Dūd-ı āhumdan** kebūd olan bu eflākümdürür
G459-3. **Dūd-ı āhum** irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G488-3. **Dūd-ı āhumdan** felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G566-3. **Dūd-ı āhum** nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer māh gelür
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden **dūd-ı āhum** göklere peyvestedür
G631-3. Ḳara giysem **dūd-ı āhumdan** nʾola zülfüñ gibi / Būseni almaġ içünʿayyārelıḳ göñlüm diler
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı **dūd-ı āh** / Gizlü rāzum anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G640-5. Bu Muḥibbī girseʿışḳ meydānına / **Dūd-ı āhın** başına miġfer çeker
G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / **Dūd-ı āhum** ʿalemin de ser-i eflāke çeker
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz **dūd-ı āhuñsuz** Muḥibbī bil kemend ister
G708-2. **Dūd-ı āhumdan** ṣaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün **dūd-ı āhum** üstine bulutdur
G843(a)-5. **Dūd-ı āhından** Muḥibbīʾnüñ nʾola ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G912-3. ʿUrūc ider depemden **dūd-ı āhum** / Yanaldan ʿışḳ ile dil nāre beñzer
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde **dūd-ı āhum** yir yir seḫāba beñzer
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / Anuñ içün **dūd-ı āhum** göklere peyvestedür
G994-2. ʿAceb mi **dūd-ı āhumdan** felek saḳfı siyāh olsa / Baña göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden **dūd-ı āhum** göklere peyvestedür
G1044-4. Görinelden **dūd-ı āhum** başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet ṭaġıdur
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda **dūd-ı āhumdan** otaġam ḳara şālum var
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / **Dūd-ı āh** ile bu dil nāle kemendin yeñemez
G1310-4. Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʿatüm / **Dūd-ı āhum** başuma efser ʿivaż
G1332-2. Kesilmez **dūd-ı āhuñ** hīç başundan / Benüm tek yakılup pür-nār olan şemʿ
G1336-3. **Dūd-ı āhum** çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1409-1. Sīnesini her kimüñ yaḳdı ezelden nār-ı ʿışḳ / **Dūd-ı āhından** ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1424-4. **Dūd-ı āhumdur** başumdan göklere idenʿurūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde şanmañ nārı yoḳ
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütüna **dūd-ı āhumdur** sütün / Ẓāhir olsun bir naẓar bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı **dūd-ı āhum** fāş ider / Penbe içre āteşi olur mı pinhān eylemek
G1519-1. **Dūd-ı āhumdan** ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler cānuma aġlar melek
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī giceler / **Dūd-ı āhuñ** maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / **Dūd-ı āhuñ** ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1649-1. Yine bir luʾb ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup **dūd-ı āhumı** kemend itsem gerek
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile geşt it cihānı / Dilüñde **dūd-ı āhuñı** livā bil
G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş **dūd-ı āhum** / Bular yitmez mi ʿışḳuma delāil
G1799-3. Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın / Götürür **dūd-ı āhumdan** ʿalem hem
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam / **Dūd-ı āhumdan** felek gibi göge boyanmayam
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / **Dūd-ı āhum** götürelden başum üstineʿalem
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına **dūd-ı āhından** giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1979-1. Görinen boynumda şanmañ **dūd-ı āhumdur** benüm / Cürm ü ʿişyān ile cemʿ olmış günāhumdur benüm

G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem / **Dūd-ı āhum** başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede / **Dūd-ı āhumla** cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer hergiz / Görinmez kim naẕar ḳılsa hemān bir **dūd-ı āham** ben
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur **dūd-ı āhum** göklere olur revān
G2145-4. Görmişem bir hafta cānā gün yüzüñ / **Dūd-ı āhum** giçe çarḫ-ı heftümin
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eṣer ḳalmadı cismümden hemān bir **dūd-ı āham** ben
G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / **Dūd-ı āhumla** cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2345-3. ʿUrūc itdi semāya **dūd-ı āhum** / İrişdi göz yaşı ḳaʿr-ı zemīne
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / **Dūd-ı āhum** yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2369-6. **Dūd-ı āhum** felekde ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāne
G2585-4. Dem mi vardur āteş-i ʿışḳ sīnem içre yanmaya / **Dūd-ı āhum** ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2629-2. Depemden mi çıḳardı **dūd-ı āhum** / Eger yanmasa dilde ʿışḳı nārı
G2699-2. Olup sulṭān-ı ʿışḳ eşküm sipāhum / ʿAlemdür başum üzre **dūd-ı āhı**
G2758-2. Defʿa defʿa **dūd-ı āh** u ḳaṭre ḳatre eşk-i çeşm / Mülk-i ʿışḳuñ ḳıl temāşā encüm ü eflākını
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim gönlüme şevḳ itmedür / **Dūd-ı āhı** boynuma her dem daḳup ṭavḳ itmedür
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / **Dūd-ı āhumdan** giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mh16-2. Ḳoñ gönül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / **Dūd-ı āhından** giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mr19-13. **Dūd-ı āha** kimdürür boyanmayan / Yā şarāb-ı ʿışḳı içüp ḳanmayan
D27-2. Eşk-i çeşmüm **dūd-ı āhum** sırrumı fāş eyledi / Bu meṣeldür سر جاوز الاثنين شاع
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan bitübdür lāleler / **Dūd-ı āhumdan** boyanup āsumān oldı kebūd
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan **dūd-ı āhum** bir ṭaraf / Ey gönül zencīr ile arslāna beñzetdüm seni

dūd-ı āh-ı derd-nāk [1] Dertli âhın dumanı.

G1584-5. Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / Şöyle beñzer **dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur** senüñ

dūd-ı dil [16] Yürekten çıkan ah.

G217-2. Bu **dūd-ı dilüm** gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi āhum eṣer ey dost
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle **dūd-ı dilüm** elde ʿalem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez mi ʿalāmet
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede **dūd-ı dilümde** çıḳar eflāke gelür
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke çıḳar / **Dūd-ı dil** āhum ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G733-3. ʿUrūc eylerse **dūd-ı dil** ʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G767-5. Şemʿ-veş **dūd-ı dilüm** çıḳsa dimeden ne ʿaceb / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim **dūd-ı dil** dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi **dūd-ı dilden** başına şeb-külehdür
G867-2. **Dūd-ı dil** çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G949-2. Şuʾle-i āhum görinür her seḥer ṣanmañ ṣafaḳ / Her gice **dūd-ı dilümden** rāh-ı keyvān baġlanur
G1212-3. Çıḳarsa **dūd-ı dil** başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Ṣanur mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhum ʿalemdür **dūd-ı dil** elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben
G2254-1. **Dūd-ı dilümi** ḳubbe-i mināya virmezin / Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezin
G2404-5. ʿAceb mi **dūd-ı dil** çıḳsa depemden / Yanar çün āteş-i ʿışḳuñ cigerde
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / **Dūd-ı dilüm** ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2720-1. Şuʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi / **Dūd-ı dil** zencīr idinmişdür gönül dīvānesi

dūd-ı siyāh [7] Kara duman.

G777-1. Çıḳan **dūd-ı siyāha** āh dirler / Felek saḳfına anı rāh dirler
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden şemʿ-veş her dem çıḳan **dūd-ı siyāhumdur**
G986-6. Zülfi şebinde her gice şeb-revlik itmege / **Dūd-ı siyāh** başuma bir şeb-külā yiter
G1269-4. Zülfi dūnında her gice şeb-revlik itmege / **Dūd-ı siyāh** başuma bir şeb-külāh imiş
G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini sürḫ-i serüñ / Gözine sürme diyü **dūd-ı siyāhı** çekelüm
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum nʾola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge **dūd-ı siyāhı** ben
G2202-4. Yıḳdı gönlüm ḫānesin itmez ḥaẕer hīç āhdan / Kendü beytin mi yıḳar **dūd-ı siyāhı** sevmeyen

dūd-ı zencīr [1] Duman zinciri.

G1841-3. **Dūd-ı zencīr** ile aşılan felekler saḳfına / Görinen ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur benüm

dudaḳ [1] *T.* Ağzın üst ve alt kenarı, şefe, leb. (Ş. Sami, 2010: 273)

bk. dudaġa düşmek

G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḥall it ḥabībüm söyle deprensün **dudaḳ**

dudaġa düşmek [1] Dedikodu konusu olmak.

G2737-5. Sırruñ Muḥibbī şaḳla dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur ol lā-büd çünki **dudaġa düşdi**

dūd-sipend [1] Üzerlik tohumu kurdu.

G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür ṣan āteş üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ **dūd-sipendin** gözlesin

duḫān [29] *T.* Duman; tütün. (Ş. Sami, 2010: 273) *bk. sūre-i nūr u duḫān*

(duḫān [10], duḫāndan [1], duḫānı [8], duḫānından [2], duḫānum [3], duḫānumdur [3], duḫānuñ [2])

G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol **duḫānuñ** āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu ʿışḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum **duḫānından** ḫaber
G638-4. Dil şemʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine āhı **duḫān** olur
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür **duḫān** yir yir
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ ṣanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem **duḫānumdur**
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd **duḫān** olur
G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki **duḫānumdur**
G1043-4. Āteş-i ʿışḳum ile çıḳdı **duḫānum** göklere / Sorasuz gökde meleklere **duḫānından** ḫaber
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi çıḳdı **duḫānum** göklere / Āteşi iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh şemʿ / Çıḳdı başından **duḫānı** eyledi bir āh şemʿ
G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ nāgehāni şemʿ / Yandı oda çıḳardı başından **duḫānı** şemʿ
G1489-5. Gözüm yaşiyle ṭolar āh ḳılsam / Nem eyler ḫāṣṣesi budur **duḫānuñ**
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū degül başda **duḫānı** görinür Mecnūnuñ
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd **duḫān** gerek
G1631-1. Derd ile āh eylesem yanar felek / Bu **duḫāndan** gücenir çeşm-i felek
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki **duḫānı** baña ögretmeñ
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n'eyleyem / Göklere irişdi āhumdan **duḫānum** n'eyleyem
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem iden ʿurūc aña **duḫānumdur** benüm
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ **duḫānı** piç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum görine gündüz **duḫān**
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş şu ʿlesidür görinen gündüz **duḫān**
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan **duḫān** olsun
G2387-1. Yaḳdum cihānı bu dil-i āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālemi ṭutar **duḫān** ile
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı **duḫānı** depesinden / Dil virdi meger bir yüzi envāra benefşe
G2588-1. Yaḳdum cihānı dildeki āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālem ṭutam **duḫān** ile
G2695-4. Āhum **duḫānı** düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı
G2704-3. Ṣaçuña beñzerem dimiş benefşe / Ḳafasından ne ṭañ çıḳsa **duḫānı**
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şu ʿā ʿı görinür gündüz **duḫān**

duḫte [1] *Far.* Dikilmiş. (Tulum, 2011: 617)

G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret **duḫte**

dumān [1] *T.* Ateşten kalkan siyah hava, tütün, duhân, dûd. (Ş. Sami, 2010: 274)

G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan her ṭaraf ṭaġlar **dumānın** gezdürür

dūn [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 274)

bk. çarḫ-ı dūn, dehr-i dūn, dūn itmek, dūn olmaḳ, dünyā-yı dūn, gerdūn-ı dūn

(dūn [2], dūnında [1], dūnuñ [3])

1. Alçak, denî, zelil.

G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her **dūn** ḳadeḥ
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her **dūn** giyer
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını her bir **dūnuñ** / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını her bir **dūnuñ**
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin her **dūnuñ**

2. Altta, aşağıda olan.

G1269-4. Zülfi **dūnında** her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külāh imiş

dūn itmek [1] *bk. dūn olmaḳ*

G2150-4. Başunaʿaḳlunı düşür daḥi gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile çarḫ gibi **dūn** olasın

dūn olmaḳ [1] Esfel ołmaḳ, ednā ołmaḳ, denī ołmaḳ...(Tulum, 2011: 618)

G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbī'ye maḳām / Şükr idüp ḥālüme bunı diyemez **dūn** itdüñ

dūn-himmet [4] Muḫannes, leīm, müstehān, nā-kes...(Tulum, 2011: 618)

G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma **dūn-himmet** / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend ister
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid gibi sen cennete / **Dūn-himmet** olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G2531-6. Ey Muḥibbī **dūn-himmet** olma şehbāz olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanā'atda varup 'anḳālara
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri 'ālemde istiġnā yolın / **Dūn-himmet** olma elden sen ḳoma'anḳālığı

dūr [13] *Ar.* Uzak, ba'îd. (Ş. Sami, 2010: 274)

bk. dūr düşmek, dūr eylemek/itmek, dūr ḳılmaḳ, dūr olmaḳ, dūr-ı menzil

(dūr [6], dūram [1], dūrdan [1], dūrdur [2], dūrı [1], dūrında [1], dūrunda [1])

G526-4. Ẓāhirā **dūram** u ma'nīde yaḳınam ḳapuña / 'Āşıḳa bir görinür ḳandase nezdik ile **dūr**
G788-1. Göñül hecr ile olmış zār u mehcūr / Dil ez-men **dūr** u men ez-dilsitān **dūr**
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu benden **dūrdur** / Sīnede līk ḥayālüñle göñül mesrūrdur
G852-2. Fiġān ola ṭurra-i hindū elinden / Dil ü cāndan beni ol ḳıldı ol **dūr**
G1639-3. 'Aḳldan **dūr** ṣabrı yoḳ bir 'āşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G2030-1. Gülşen içre ruḥlaruñ **dūrunda** gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp şaçılmasun
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳāni' göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez **dūrdan**
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḥları **dūrında** yine / 'Acabā per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2766-4. El irse ḫākipāyuña gözüme ṭūṭiyā itsem / Murādum iki 'ālemde ḳapuñda olmayam **dūrı**
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı ol dilber naṣīb / 'Āşıḳ-ı üftādeler **dūr** u raḳīb olur ḳarīb
B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ ma'ẕūrdur / Kim güzeller menzili kūy-ı vefādan **dūrdur**

dūr düşmek [1] Uzak olmak, uzak bulunmak. *bk. uzak düşmek* (TDK, 2011: 2433)

G2209-2. **Dūr düşdüm** ay u yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun

dūr eylemek/itmek [14] İraḳłamaḳ, iraḳ etmek, savdürmaḳ, ayırmaḳ, yerinden çıḳarmaḳ, def' etmek...(Tulum, 2011: 618) *bk. dūr ḳılmaḳ*

G170-4. Nedendür ehl-i 'ışḳı **dūr idersin** / Raḳībi idesin dāim muḳarreb
G219-3. Nice yıllar gice **dūr eyleye** olmaya bütün / Göñlümüñ şīşesini eyleme ey dost şikest
G264-3. Ḳapuñdan beni **dūr itmek** murādı / Raḳībe dir isem ben ṭañ mı ḥāriş
G325-6. Beni **dūr itdi** ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G609-2. Kūy-ı dilberden beni **dūr itdi** ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim ol kāfir ādemüñ şeyṭānıdur
G980-3. Gird-i rāhın ey ṣabā **dūr eyleme** / Gözlerüme ṭūṭiyāsı ḫoş gelür
G1525-4. Çıḳardı Ādemi cennetden iblis / Beni **dūr itdi** kūyından ḥabībüñ
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḥālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden **dūr idüp** ṣubḥum benüm şām eyledüñ
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki şeyṭānı **dūr it** / Gehi nefsüñi öldürüp ġazā ḳıl
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre n'itsün **dūr itdi** çarḫ-ı gerdūn
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini **dūr eyle**
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun aña ḳanum ḥelāl / Ḳapusından **dūr idüp** gözden hemān bıraḳmaya
Mh4-5. **Dūr itdi** çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mr24-3. Beni **dūr itmek** ister ḳapusından / Ölür ayrılmaz 'āşıḳ ṭapusından

dūr ḳılmaḳ [6] *bk. dūr eylemek/itmek*

G65-3. Giceler zārılıḳ ile dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden **dūr ḳılma** ḳullaruñ Yārabbenā
G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī diledi süre yüzin / **Dūr ḳılduñ** güzelüm itdüñ aña ẓulm-i sarīḥ
G355-4. **Dūr ḳılma** gül yüzüñden bu dil-i ṣad-pārei / İtmesün tā ṣubḥ olınca āh u efġānlar meded
G852-1. Beni hecrüñle öldürme **ḳılup dūr** / Ne faḫr ola Süleymān öldüre mūr
G2464-3. **Dūr ḳılma** gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2775-6. Cennet-i kūyında iken **dūr ḳılduñ** sen beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni

dūr olmaḳ [36] İraḳ olmaḳ, uzaḳ olmaḳ, beīd olmaḳ, iraḳ düşmek...(Tulum, 2011: 620)

G52-3. Ḳapusından baña **dūr olsun** dimiş / Anı ẕillet şanma 'izzetdür baña
G104-4. Niceye dek gül yüzüñden **dūr olam** / Giderem ben ol semen-berden yaña
G124-2. Ehl-i 'ışḳ olan meşeldür kim 'aḳldan **dūr olur** / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb
G167-2. Gül yüzüñden **dūr olalı** gözlerüm / Ṣanasın ebr oldı ṭurmaz döker āb
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden **dūr oluban** çıḳmam meger cānum çıḳar
G584-5. Degül müşkil cefā vü cevrüñ ey dost / Velī müşkil budur senden **olam dūr**
G642-2. **Dūr olaldan** işigüñden gündüzüm şan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ 'āşıḳa biñ yıldurur

G702-2. **Dūr olaldan** gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G845-2. O pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / Neden **olam** ṣürāḥī gibi ben **dūr**
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp **dūr olalı** / ʿIşḳ bir ḥāletdür elbette tenhālıḳ sever
G928-2. **Dūr olsun** ger gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā ẓulm dostum ḳılsañ / **Olmayam** āsitānuñdan senüñ bir laḥẓa **dūr**
G1096-2. Gül yüzünden **dūr olalı** ḫastedür cān bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün tīmārsuz
G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden anuñ **dūr olmayam** / Olur isem bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1202-2. Cemāli **dūr olalı** gözlerümden / Cihānda yir mi ḳaldı kim nem olmaz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa **dūr olmaz** gözümde çünki ḫʷāb olmaz
G1221-1. **Dūr olalı** gül yüzüñden gülmedüm bir nefes / Eylerem feryād u zārı hemçü bülbüldür ḳafes
G1420-3. Gül yüzüñden **dūr olalı** giçeler tā ṣubḥa dek / Gūş iden efġānumı dir bülbül-i gūyāda yoḳ
G1502-3. Nice yıllardurur **dūr olmış** iken āsitānuñdan / İrişdüm āşinā çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1686-3. Gül-ruḫuñdan **dūr olalı** ey leṭāfet gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḥi ḫurrem degül
G1689-3. Gün yüzinden **dūr olalı** key perīşān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi yiter perīşān eyle gel
G1691-3. **Dūr olalı** gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur bende ẕerrece mecāl
G2037-3. Gel ṭulūʿit gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil **dūr olmasunlar** nūrdan
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden **dūr ola** ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2069-5. **Dūr olalı** gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / Giceler bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp düşdüm belā şaḥrāsına / **Dūr olalıdan** nigārum bu dil-i mehcūrdan
G2209-1. Şemʿdidüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-iʿışḳ ol nūrdan **dūr olmasun**
G2283-2. Gül yüzünden **dūr olalı** bu göñül bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2501-3. **Dūr olalıdan** ṭapuñdan Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi Nīl ırmaġına
G2622-5. Muḥibbī ẕerre gibi gün yüzüñden / **Olalı dūr** iken āvāre düşdi
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden **dūr olup** / Müdde ʿiler çün saña maḥrem gibi
G2777-2. **Dūr olalı** gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḥi
Mr28-3. Gül yüzüñden **dūr olalı** bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle gibi ḳan ile peyvesteyem
D3-2. **Dūr olalı** gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā ki iñlerʿandelīb
B30. **Dūr olalı** āsitānuñdan olupdur māhlar / Gün yüzüñi görmezem ṭañ mı ḳılursam āhlar
B32. Māh-rūlar neʿaceb ḫūn-ḫʷār olur / Anları kim sevse cāndan **dūr olur**

dūr-ı menzil [1] Uzak menzil.

G170-5. Zevāde yoḳ olupdur **dūr-ı menzil** / Varılmaz menzile leng ola merkeb

dūrbīn [1] *Far*. Uzaktan görmeye mahsus yani mevâdd-ı mer'iyyeyi büyütür...(Ş. Sami, 2010: 279)

G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / **Dūrbīn** olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz

durma [7] *bk. ṭurma*

(durma [3], durmadan [2], durmasun [2])

G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı gülgūn şarāb / Ey Muḥibbī **durma** ḳılʿayş u ṭarāb
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe gülgūn ḳadeḥ / **Durmasun** devr eylesün meclisde gūne gün ḳadeḥ
G726-4. **Durma** aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān teʾşirler
G1140-1. **Durma** ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı her yirde namāz
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / **Durmadan** dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G1377-2. Ey ḳaşı yā **durmadan** atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür aña ola bu dil hedef
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden **durmasun** āb / Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫʷāb

durmaḳ [14] *T*. (TDK, 2011: 725) *bk. ṭurmaḳ*

bk. ayaḳ üzre durmaḳ/ṭurmaḳ, ḳarşu durmaḳ/ṭurmaḳ, vaʿdesinde durmaḳ

(dur [2], dura [1], duraldan [1], duran [1], durduġı [1], dursa [2], dursun [1], durur [4], dururken [1])

1. Hareketsiz durumda olmak.

G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh **dursa** da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür

2. Bir yerde olmak veya bulunmak.

G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / **Durduġı** yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G695-3. Gördüm lebi üstinde **duran** ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi var
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış **durur** güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı

3. Bir yerde olmak veya bulunmak.

G2431-1. Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında / Dīvāneye ḫoşdur **dura** zencīr arasında

4. Belli bir durumda, bir görevde bulunmak.

G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm āh olur / Kim ʿacebler āhumı ʿömrüm **durur** kütāh olur
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden şan ḫayāl işi **durur** āl üstine

5. Dinmek, kesilmek.

G1134-5. Görelden berü ol serv-i revānı / Gözüm yaşı **dursa** bir dem olmaz

6. Beklemek, dikilmek.

G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda **durur** bende-vār / Bu cihāna ḫüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

7. Varlığını sürdürmek.

G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem **duraldan** berü devr eyler güneş

8. Var olmak.

G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū **dururken** ġayr nigū eyleme

9. Kök veya gövdeleri sonuna -a (-e) zarf-fiil eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren birleşik fiiller oluşturur.

G218-1. Dilden giderme söyleye **dur** dāsitān dost / Ola ki gūşuña remz-i zebān dost
G687-4. Ey ḳaşı ya ata **dur** ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta **dursun** bu demüm

durmaz [9] *bk. ṭurmaz*

G632-3. Kirpügi şaflar dizüp **durmaz** dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı şıyup eyler savaş üç günde bir
G651-4. Şafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḥālini **durmaz** yazar
G1087-3. Cevr oḳlarını **durmaz** her dem atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer bildün mi ey bād-ı şabā / Nice yıllardur eşer **durmaz** bu ʿālem dīdesin
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer **durmaz** ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Şanasın bir geştīdür **durmaz** döner girdābda
G2439-5. Sīnede **durmaz** Muḥibbī ġamzesi eyler güẓer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar **durmaz** gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar **durmaz** gözüm yaşı

dūş [3] *Far.* Omuz. (E. Tevfîk, 1890: 490)

(dūşına [2], dūşumdadur [1])

G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm **dūşumdadur**
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı **dūşına**
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış **dūşına**

dūş [2] *Far.* Doğrı, gerçek, gerçeklik, háḳīḳát, haḳḳ... (Tulum, 2011: 620, 604)

G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde **dūş** / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde yidüm çün ġamuñ esrārını / Vādi-i ḥayretde oldı gözlerüm maḳṣūda **dūş**

dutmaḳ [8] *T.* (TDK, 2011: 725) *bk. ṭutmaḳ*

bk. gözi dutmaḳ, jeng-i ġam dutmaḳ/ṭutmaḳ, nabżını dutmaḳ/ṭutmaḳ, teb dutmaḳ/ṭutmaḳ, üns dutmaḳ/ṭutmaḳ, vaṭan dutmaḳ/ṭutmaḳ, yüz dutmaḳ/ṭutmaḳ

(dut [1], dutalum [1], dutar [2], dutdı [1], dutmaġa [1] dutsun [1], dutup [1])

1. Elde bulundurmak, ele almak.

G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / **Dutar** elinde zülfini şan tāziyānedür
G995-2. **Dutar** cellād-ı çeşmi tīġin ʿuryān / Öñinde ehl-i ʿışḳ dü-nīme beñzer

2. Varsaymak, farz etmek.

G2128-3. Cām-ı Cem olmayıcaḳ genc-i Ferīdūn nedür / **Dutalum** devlet-i Cemşīd ü Ferīdūn olasın

3. Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak.

G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgūn cāmı var / Şād **dutsun** göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var
G2444-1. Dilā şabr it cefā vü cevr ü rence / Ümīdüñ **dut** iresin vaşl-ı gence

4. *(-i, -e)* Hedef olarak almak.

G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / **Dutdı** cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi

5. Bir yerde kalmasını sağlamak.

G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger **dutmaġa** anda maḳarr ister

6. İzlemek.

G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ **dutup** / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ bayramına

dutuşmaḳ [4] *T.* (TDK, 2011: 2394) *bk. ṭutuşmaḳ*

(dutuşan [1], dutuşdı [1], dutuşdum [1], dutuşmışdur [1])

G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü āh idem / Ṣafaḳ ṣanmañ **dutuşmışdur** kenār-ı āsumān yir yir
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel **dutuşan** bāl ile perdür
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / **Dutuşdum** āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi ḳalem
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi göñlüm **dutuşdı** oda yandı

duymaḳ [12] *bk. ṭuymaḳ*

(duydı [1], duymasa [1], duymasun [9], duymayup [1])

G61-6. **Duymayup** anı giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemin baña olursuñ reh-nümā
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli **duymasun** nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / **Duymasa** ger ḥamleme olmaz ʿaceb żikum benüm
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı cānuñ **duymasun** / Ḥālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ **duymasun**
G2032-2. Yan yaḳıl bir ʿużv ʿużvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ **duymasun**
G2032-3. Ṭaş işigin şubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ **duymasun**
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eşer / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ **duymasun**
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ **duymasun**
G2032-6. Ḫākipāyuñda yüzin sürsün yire ʿāşıḳlaruñ / Yürüsün sāyeñ gibi revānuñ **duymasun**
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle izhār eyleme / Şöyle ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ **duymasun**
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / **Duydı** ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi

duzaġ [8] *T. bk. duzaġ eylemek, duzaġa düşmek, duzaġa ṭutulmaḳ, ṭuzaḳ*

(duzaġ [3], duzaġa [2], duzaġında [1], duzaġum [2])

G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ **duzaġum** var
G742-1. Gīsūlarında murġ-ı dili aġa ṣaldılar / Bī-çāre nice ḳurtula **duzaġa** ṣaldılar
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ **duzaġum** var
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür **duzaġ** üstindedür
G1053-3. Murġ-ı dil ṣaydına almışdur ser-i zülfin **duzaġ** / Yir yirin ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi **duzaġında**
G2574-1. Görüp zülfüñde ḫālüñ düşdüm aġa / Ṭutulur murġ dāneyle **duzaġa**
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ **duzaġ** ola

duzaġ eylemek [1] *bk. ṭuzaḳ itmek*

G2403-4. Nice diller benddür billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı **duzaġ eyleme**

duzaġa düşmek [1] Birileri tarafından hazırlanan kötü bir duruma uğramak, oyuna gelmek. (TDK, 2011: 2395)

G1027-3. Ḫālini gördi zülf **duzaġına düşdi** dil / Murġı hemīşe bende çeken ḥubb-ı dānedür

duzaġa ṭutulmaḳ [1] Duzaġá düşmek. (Tulum, 2011: 621)

G2576-2. Dil murġı diler zülfi **duzaġına ṭutulmaḳ** / Ḫāline naẓar ḳılsun aña dāne gerekse

duzeḫ [4] *Far.* Cehennem. (E. Tevfîk, 1890: 490)

bk. āteş-i duzeḫ, duzeḫ-i hicrān, duzeḫ ü nār, ḳayd-ı duzeḫ eylemek/itmek, şerār-ı duzeḫ

(duzeḫ [1], duzeḫden [1], duzeḫe [1], duzeḫi [1])

G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü **duzeḫden** beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1347-1. Dilberā sensüz baña **duzeḫ** görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1414-5. Ẕikr idersin **duzeḫi** ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi ʿışḳ ehline işkence yoḳ
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿāşıḳı ḳorḳutma kim / **Duzeḫe** iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ

duzeḫ-i hicrān [1] Ayrılık cehennemi.

G1414-5. Ẕikr idersin duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / **Duzeḫ-i hicrān** gibi ʿışḳ ehline işkence yoḳ

duzeḫ ü nār [1] Cehennem ve atş/cehennem.

G1536-3. **Duzeḫ ü nār** ile zāhid ʿāşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ

duzeḫī [2] *Far.* Cehenneme mensup veya şayeste olan, cehennemlik. (Ş. Sami, 2010: 277)

(duzeḫī [1], duzeḫīdür [1])

G939-3. Kūyuna ḳoma raḳībi **duzeḫīdür** dostum / Ancaḳ anuñ ḳadrini dārü'ş-selāmīler bilür
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿıẕ şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur **duzeḫī** kendü yaḳar odlar zebānından

dūzgār [1] *Far.* Devir.

G976-4. **Dūzgāruñ** virdügine şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür ṣaḳın bir birine devrān alur

dü [2] *Far.* İki. (E. Tevfîk, 1890: 489)

G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş **dü** penc
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış **dü** zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin

dü-ʿālem [7] İki dünyâ (dünyâ ve âhiret). (Devellioğlu, 2000: 192) *bk. dü-cihān*

(dü-ʿālem [4], dü-ʿālemde [2], dü-ʿālemden [1])

G24-5. Münevverdür **dü-ʿālem** gün yüzüñden / N'ola dirsem yüzüne ʿālem-arā
G175-4. Murādumdur **dü-ʿālemde** vişālüñ / Murādumı müyesser eyle Yārab
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler Kaʿbe kūyuñ / **Dü-ʿālemde** budur ʿuşşāḳa maḳṣūd
G359-4. **Dü-ʿālem** şāhısuñ çākerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan bu kemter bendeñi ʿad
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm **dü-ʿālemden** ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından **dü-ʿālem** ey ṭābib / Merhemüñ nefʿi nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2783-2. **Dü-ʿālem** çün münevverdür yüzinden / Ne ṭañ dirsem yüzine ʿālem-ārāy

dü-cihān [6] *Far.* *bk. dü-ʿālem, pādişāh-ı dü-cihān*

(dü-cihān [1], dü-cihāna [1], dü-cihānı [4])

G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / **Dü-cihān** içre çü ʿāşıḳlara sensin maḳṣūd
G396-3. **Dü-cihānı** virüp alduġı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez ey dilber gözümden / Gerekmez **dü-cihānı** baña sensüz
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey göñül oldı muḥāl / **Dü-cihānı** bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1579-5. **Dü-cihānı** virüp aldı bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim vire dünyāya ġamuñ
G2142-4. ʿĀşıḳam şanmañ beniʿışḳdan şikāyet eyleyem / **Dü-cihāna** virmeyemʿışḳ ile giçen bir demin

dü-çeşm [7] *Far.* İki göz. *bk. dü-çeşm çehār olmaḳ*

(dü-çeşmi [2], dü-çeşmidür [1], dü-çeşmine [1], dü-çeşmüñ [2], dü-çeşmüñi [1])

G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı belā kūhı **dü-çeşmüñi** bıñar it
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar ʿāşıḳlara her dem **dü-çeşmüñ** ʿayn-i āfetdür
G1206-2. Yār-ı sengin-dil **dü-çeşmidür** belā-yı āfeti / Nükte-dān u fitne çüʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā **dü-çeşmi** aña olmışdur ḳabaḳ
G2130-3. Diller alur her **dü-çeşmüñ** ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil **dü-çeşmi** kāfir-i fettān
G2599-1. Her kim ki şāh-ı ʿışḳa göñülden ġulām ola / Uyḫu yüzi **dü-çeşmine** anuñ ḥarām ola

dü-çeşm çehār olmaḳ [1] İki gözünü dört açmak. (Ş. Sami, 2010: 200)

G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü ey nigār / Her yaña baḳup **oldı dü-çeşmüm** benüm **çehār**

dü-ebrū [2] *Far.* İki kaş.

G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm **dü-ebrūñı** ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū **dü-ebrūñı** ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm

dü-güvāh [1] *Far.* İki şahit.

G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm **dü-güvāhı** ben

dükenmek [25] *T.* *bk. tükenmek*

(dükendi [6], dükene [2], dükenmeye [1], dükenmez [12], dükenmezse [1], dükenür [3])

G242-1. Eger derdümi eylersem ḥikāyet / **Dükenmeye** ola rūz-ı ḳıyāmet
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / **Dükenür** şanma **dükenmez** yiyüp ġam ṭurma şaç
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī gönlini eydür / **Dükenmez** bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / **Dükenmez** çünki bu dil ḳane beñzer
G746-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü cevher / **Dükenmez** ḫarc ḳılsun gönli ḳandur
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm **dükenmez** sīm ile zerdür
G873-2. Gözlerüm yaşı **dükenmezse** baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G1068-1. Ol siyeh şaç ki misk-i sārādur / Bir **dükenmez** başumda sevdādur
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne **dükenmez** gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1081-2. Ḳarż ile yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Şanma **dükene** dirhem ü dinār ele girmez
G1089-4. **Dükenür** şanma çeşmüñ kisesinden / Yime ġam anda dinār eksük olmaz
G1147-2. Gider mi zülfinüñ sevdāsı serden / **Dükenmez** böyle bir endīşe olmaz
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbī'de yoḳ mecāl / Gitdi **dükendi** ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1496-2. **Dükendi** gevher-i çeşmüm yoluñda ʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi ol diremden yeg
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı **dükendi** varı çeşmümüñ
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum **dükendi** ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin / Hīç **dükenmez** nice yıldur şanki gevher kānıyam
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / **Dükendi** ṣabr ile ʿaḳlum daḫi yanumda yoḳ varum
G1968-5. Gevher-i eşküm **dükenmez** ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / **Dükenmez** dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G2155-3. Günāhum çoḳ yüzümüñ ḳarasını / Yumaya **dükene** Ceyḥūn Seyḥūn
G2498-3. Bī-güneh ʿuṣṣāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / **Dükenür** şanma senüñ ʿāṣıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2544-4. **Dükenmez** ne ḳadar ḫarc itse çeşmüm / Sirişküme olupdur dil ḫazīne
Mr24-8. **Dükendi** ḳalmadı ṣabrum ḳarārum / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

düketmek [4] *T.* Kullanarak, harcayarak yok etmek, bitirmek, yoğaltmak. *bk. tüketmek* (TDK, 2011: 2397)

(düketdi [3], düketdüm [1])

G1137-3. **Düketdi** ḳalmadı yolında varum / Ḳalursa ġam degül āḫır kefensüz
G1603-1. Direm-i eşki **düketdüm** dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm **düketdi** gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi
G2786-3. Güzeller pāyına şaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / **Düketdi** kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı

dükkān [2] *Ar.* Ufak tacirlerin satacakları eşyayı içine koydukları mahall-i mahsûs ki önü açık bir hücreden ibarettir. (Ş. Sami, 2010: 278)

bk. dükkān-ı laʿl, ḫʿāce-i dükkān

(dükkānını [1], dükkānum [1])

G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu iki **dükkānum** var şanur
G2412-2. Laʿl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm **dükkānını** / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine

dükkān-ı laʿl [1] Lal taşı dükkânı.

G1747-3. Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde ḳalbini meyle **dükkān-ı laʿl**

Düldül [3] *Ar.* Fahr-i kâ'inât (slam) efendimize mahsus bir ester ki badehu Hazret-i Ali (rzh) efendimize bahş buyurulmuş idi. (Ş. Sami, 2010: 278)

(düldül [1], düldüle [2])

G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol **Düldül** giçer
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿAli gibi **Düldüle**
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbī nāz ile ol şān **Düldüle**

dü-māh [1] *Far.* İki ay.

G2281-6. **Dü-māh** olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre n'itsün dür itdi çarḫ-ı gerdün

dü-mīm [1] İki mim harfi.

G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz raḥmeti / Yüzi şuyına ki var nām-ı şerīfinde **dü-mīm**

dün [34] *T.* *bk. dün gice, dün ü gün*

1. İçinde bulunulan günden evvelki gün, ems, dîrûz. (Ş. Sami, 2010: 278)

G121-4. Ḫaddüñüñ **dün** ẕikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G127-3. **Dün** beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G241-1. Şunup **dün** bādei pīr-i ḫarābāt / Didi taʿcil آفات خير النار فى
G284-3. **Dün** devā ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc
G497-2. **Dün** ser-āġāz eyledi meclisde yār / Ṣanasın kim oḳudı Dāvud Zebūr
G522-1. Müjde virdi **dün** ṣabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḫaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G574-4. **Dün** tefeʿʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli nedür
G633-4. **Dün** vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / Bu işi iden ol leb-i şekker-şiken midür
G709-4. **Dün** iḳrār eylemişken būse lebden / Ne düşdi kim şimdi idersin inkār
G842(a)-4. **Dün** ḳıldıʿahd ü ḳıldı bugünʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿahd-şiken midür
G919-3. **Dün** iḳrār eylemişken būsei yār / ʿAceb n'oldı bugün inkār iderler
G960-4. Būseme cān aluram **dün** dimişdi ol nigār / Aldı cānum şimdi ṭurmış būseye inkār ider
G1038-4. Rehber oldı **dün** ḫarābāta baña pīr-i muġān / Çünki ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra **dün** virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña yol degül
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile **dün** ol nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile **dün** ol nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G2016-3. **Dün** beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2504-2. Deyr içinde **dün** ṣanemler seyrine ḫayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma
G2560-1. **Dün** hevā kesb itmek için seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
G2670-3. Mescidde **dün** imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2693-1. **Dün** ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / **Dün** ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi
G2752-1. **Dün** serv gibi ṣalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḫālini **dün** ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı
D2-2. **Dün** gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā
D34-2. Derd-i dilden **dün** ṭabībe ḫālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm **dün** gibidür
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / Ḳışḳuñ ṣarābın içeli **dün** ḳana ḳana ben
B156. Deyre vardum **dün** bugün meyḫāneye / Bulımadum yāri gezdüm kū-be-kū
B215. **Dün** nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī ṣiʿrini / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

2. Gece. (TS, 2009: 1312)

G217-3. **Dün** oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen güler ey dost
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẕer / **Dün** ḳarañu ġāfil olma yolda vardur çāhlar
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿālemi **dün** gibi tār itsem gerek
G1812-2. Revzenümden **dün** ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taşavvur geldi māhumdur benüm

dün gice [58] Bundan evvelki gece. // Dün değil evvelki gün. (Ş. Sami, 2010: 278)

G56-5. Zülfi ile **dün gice** didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G65-1. **Dün gice** nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G130-2. **Dün gice** giçdi uyur ṣandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫʷāb
G139-1. **Dün gice** ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi raḳīb
G234-1. **Dün gice** geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı dürüst
G395-4. **Dün gice** cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm **dün gice** kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G497-7. Düşde gördüñ **dün gice** dildārı çün / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G570-2. Nergis ṣarābı **dün gice** nūş eylemiş meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G595-2. **Dün gice** tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol şemʿi bī-pervāyı gör
G760-1. Şemʿ-i ḥüsni ʿarż ḳıldı **dün gice** cānāneler / Lāzım oldı ʿāşıḳa pervāne gibi yaneler
G770-4. Mest idüm **dün gice** vardum ṣubḥdem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G803-2. **Dün gice** tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran ol şemʿ-i bī-pervāyı gör
G840-3. **Dün gice** gördüm çerāġ-ı ḥüsni / Yaḳdı dil pervāne gibi bāl ü per
G869-3. **Dün gice** kūyında nālem işidüp / Dir seg-i kūyı bu ne feryāddur
G988(a)-5. Yāre varup **dün gice** dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḫʷāba vardı gözleri yanında şan efsānedür
G1057-3. **Dün gice** şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı **dün gice** cānānumuz / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp **dün gice** dil yanduġını / Baña öykündi düşüp odlara pervāne birüz
G1241-2. Şemʿ-i ḥüsnine nigāruñ baḳmaḳ için **dün gice** / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1262-5. **Dün gice** gördüm Muḥibbī şemʿile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum savaşı var imiş
G1270-3. Cānum aldı **dün gice** bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāġ imiş
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini **dün gice** iderken / Añduḳda hemān yüzüñi gördüm seḥer olmış
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine **dün gice** nāgāh şemʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh şemʿ

G1330-4. Meclis içre **dün gice** yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ
G1389-3. Ḥasretiyle **dün gice** şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1515-1. N'ola dirsem sañaʿömrüm niçün **dün gice** gelmedüñ / Vefāsuzsın benümʿömrüm niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAzrā vü ben Vāmıḳ niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola şandum niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin akıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün **dün gice** gelmedüñ
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün **dün gice** gelmedüñ
G1519-5. Berk-i āhum şuʿle virdi ey Muḥibbī **dün gice** / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum niçün **dün gice** gelmedüñ / Güzeller şāhı sulṭānum niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ileʿahdüñ niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / İki ʿālemde varumsın niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün **dün gice** gelmedüñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun nāşī niçün **dün gice** gelmedüñ
G1786-1. **Dün gice** muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm
G1836-4. Kūyuña varduġuma **dün gice** āh / Ḳanlu yaşumla bellüdür rāhum
G1861-2. Şemʿi gördüm **dün gice** ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1898-3. **Dün gice** düşümde gördüm yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G2280-4. Nāleme **dün gice** ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben
G2410-4. **Dün gice** şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil / Şimdengirü taʿlīm idem yanmaḳlıġı pervāneye
G2456-5. **Dün gice** ki çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / Maṭlaʿından şanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2519-1. Bezm-i mey eylemişem **dün gice** cānānlar ile / Nice cānānlar ile serv-i ḫırāmānlar ile
G2683-3. Ġam meclisinde **dün gice** nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2785-1. **Dün gice** hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var idi
Mh18-3. Ḳapusında **dün gice** āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mr28-10. **Dün gice** bu söz dilümde ṣubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D22-2. Ḥayret aldı **dün gice** nāgāh olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş
B202. Bezm-i ġamda **dün gice** ol dil-firībüñ yādına / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı

dün ü gün [5] Gece gündüz. (TS, 2009: 1321)

G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ **dün gün** meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm **dün gün** işüm / Yā İlāhi olmasun ʿālemde kimse yārsuz
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ **dün ü gün** bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi aña Ḳāf
G2140-1. Çarḫ iñiler **dün ü gün** derd ile dermānuñ içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile **dün gün** aġladum

dünin [1] Geceleyin. (TS, 2009: 1323)

G866-5. Zülfüñ **düninde** varsa kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür

dü-nām [1] İki isim.

G26-4. Ḥā mīm ḥarfi **dü-nāmuñdan** işāretdür senüñ / Ḥāya Aḥmed didiler mīme daḫi hem Muṣṭafā

dünbāl [1] *Far.* Kuyruk. (E. Tevfîk, 1890: 489)

G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḥaẕer / Başma **dünbālini** ejderdür ki yatmış uyumış

dündār [3] Eski ordu düzeninde atçı birlik.

(dündār [2], dündāre [1])

G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz girilmeye / Beñzer ḳafañı beñzedi **dündāre** perçemüñ
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ **dündār** olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / **Dündār** idindi perçemin aldı ḳafasına

dü-nīme [3] *Far.* İkiye bölünmüş (Ş. Sami, 2010: 921) *bk. dü-nīm eylemek, iki nīme*

G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi tīġin ʿuryān / Öñinde ehl-i ʿışḳ **dü-nīme** beñzer
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm eline ṣaḫr / ʿUṣṣāḳı itmek ister her birini **dü-nīme**
G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ seni **dü-nīme** / Rümūz-ı ʿışḳı dime her līme

dü-nīm eylemek [1] İki parçaya ayırmak.

G1781-7. Tīġüñi çekme Muḥibbī'yi **dü-nīm eylemege** / Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

dünyā [178] *Ar.* Âlem, ahirete nispetle şimdi yaşadığımız âlem, kâinat. (Ş. Sami, 2010: 279) Gītī, felek, kevn, zemāne, gerdūn, rūy-ı zemīn, dehr. (Tulum, 2011: 625)

bk. āteş-i dünyā, āver-i dünyā, bezm-i dünyā, bu dünyā, bütün dünyā, cīfe-i dünyā, çirk-i dünyā, dār-ı dünyā, dünyā ehli, dünyā mālı, dünyā niʿmeti, dünyāyı ṭutmaḳ, dünyā-yı ʿacūze, dünyā-yı denī, dünyā-yı dūn, dünyā-yı nev, dünyā vü ʿuḳbā, dünye, ehl-i dünyā, gencīne-i dünyā, ḫʿāce-i dünyā, ḥāl-i dünyā, ḥāṣıl-ı dünyā, hāy u hūy-ı dünyā, ḥayret-i dünyā, ḥırṣ-ı dünyā, ḫoce-i dünyā, ḥubb-ı dünyā, ḳıymet-i dünyā, lezzet-i dünyā, māl-ı dünyā, māyil-i dünyā olmaḳ, meyl-i dünyā, mülk-i dünyā, naḳş-ı dünyā, nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyā, niʿmet-i dünyā, şīr-i dünyā, terk-i dünyā eylemek/itmek, zīver-i dünyā, ziynet-i dünyā

(dünyā [88], dünyāda [20], dünyādan [4], dünyādasın [1], dünyādayam [1], dünyādur [1], dünyālar [2], dünyānuñ [2], dünyāya [51], dünyāyı [8])

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür **dünyā** göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil
G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı tüpdüz / Cemʿola ġarḳ ide **dünyāyı** sipāhum şanemā
G24-9. ʿÖmr **dünyā** gibi çün bī-vefādur / Dirīġ itdi buña Cemşīd ü Darā
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı **dünyāda** ki şan bāġ-ı İrem peydā
G62-2. Eyledi **dünyāyı** ẕemm ol ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ **dünyāya** dil lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet ʿālem cüdā
G95-6. Baña bu **dünyāya** sulṭān olmadan / Yegdür olmaḳ āsitānuñda gedā
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut **dünyā** ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır sīm virür / Aldanup **dünyāyı** dūna eyleme anı ṭaleb
G184-1. Hem-demüñ **dünyāda** bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G185-4. **Dünyāya** göñül baġlama çün ehl-i sefersin / Kim itdi ki sen eyleyesin bunda iḳāmet
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ **dünyāda** çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur nice ʿizzet
G222-2. Nicelerden ḳaldı **dünyā** ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G241-5. Eger ḫāk-i derüñ mesken olursa / Yiter **dünyāda** baña bu maḳāmāt
G252-4. Çünki **dünyā** bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki ʿāḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G256-4. **Dünyāya** bugün meyl ideyim dime ḫaṭādur / Dil ḫānesini eyleme zinhār mülevveş
G276-2. **Dünyāya** naẓar eylemedüñ faḳr idi faḫrüñ / Hem giymedüñ egnüñe olup aṭlas u dibāc
G277-5. Vefā umma Muḥibbī bī-vefādan / Ṣaḳın **dünyāya** aldanma gözüñ aç
G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne **dünyā** kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G321-5. Ey Muḥibbī itme **dünyā** fikrini añ āḫıruñ / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G341-5. Bī-vefā **dünyāya** dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / İsten iseñ bulasın **dünyāda** senʿömr-i ziyād
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp **dünyāda** ḳazan yaḫşi ad
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim **dünyā** degül cāy-ı sürūr
G399-4. Dinür **dünyāya** ey dil aldanup meyl eyleme / Bu meşeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G409-5. Ger bugün **dünyā** saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā'dan n'olur
G425-6. Olur **dünyāya** māyil cemʿiderler / Giçer āḫırı da Ḳārūn'a beñzer
G434-4. Dilüm miḥnet demin **dünyāya** virmez / Bilür ḳadrin maḥabbet ʿālemidür
G435-5. Bu Muḥibbī virmedi **dünyāya** dil / Merddür her cünbişi merdānedür
G439-5. **Dünyādan** umma būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / Raḥm eylemez kimesneye köhne zemānedür
G451-4. Terk idüp **dünyāyı** Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil naṣīḥatdür saña ʿālem ṣoñı vīrānedür
G456-4. Meyl eyleme **dünyā** niʿamını görüp ey dil / Ḥayvāndur özin beste-i kāh u ʿalaf eyler
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse **dünyādan** vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G510-5. Kim ki **dünyāya** meyl ide āḫır / Bil Muḥibbī ḫayāl ü ḫʿāb olısar
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol dilber-i raʿnā giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda şan **dünyā** giçer
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki **dünyā** inḳılāb üstindedür
G520-3. **Dünyāya** ṣaḳın aldanuban virme aña dil / Maġrūr olayım dimeʿömr bād-ı hevādur
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi **dünyā** kendüzin / Aldanan ḥüsnine anuñ ey Muḥibbī er midür
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ **dünyāya** baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G619-7. Virmese **dünyāya** dil itmeñ Muḥibbī'yeʿaceb / Çünki anuñ her ne eylerse işi merdānedür
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma **dünyānuñ** / Seni aldamaġa kendin nice dürlü metāʿeyler
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır bu **dünyādan** giçer
G673-5. Bir ʿacūze köhnedür **dünyā** Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı **dünyā** sarāyını / Zīrā ki buña her gice mihmān gelür gider
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez **dünyā** vefā / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur

G705-1. Āh kim **dünyāya** kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G705-2. Baḳma **dünyā** ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin **dünyā** ġamın / Bāde iç diñle ṣürāḥiden saña ḳılḳıl ne dir
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil **dünyāya** zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G760-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī eyleme **dünyāya** meyl / Degmede meyl eylemezler ʿavrata merdāneler
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḫi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer **dünyāda** çün āḫır giçer
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa **dünyā** ḫalḳın görmez misin her dün giyer
G777-2. Ayaḳ başduḳ bu **dünyā** naṭʿına çün / Saña açmazdan bel şāh dirler
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil bağlama / Sen gözüñ açup yumınca key şaḳın **dünyā** giçer
G799-5. Maġrūr olup cihāna olma Muḥibbī ġāfil / **Dünyāda** pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḫʿāba beñzer
G831-1. Āh kim **dünyāya** kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G831-4. Baḳma **dünyā** gevherine ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G840-7. Ey Muḥibbī virme **dünyāya** göñül / Diyeler merdāneler de saña er
G849-4. Ey göñül olma şaḳın **dünyā** metāʿına ḥarīş / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna şor
G865-2. Ḫātıruñdan yükdür ṭarḥ eyle **dünyā** keşretin / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u şafā vaḥdetdedür
G882-4. Ġırra olup felek **dünyāya** girüp dil bağlama / Ġāfil olma dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / **Dünyāda** gör ki ʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G914-5. **Dünyā** kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme **dünyāya** göñül / Hīç dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı **dünyāya** faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1016-4. Virme dil **dünyāya** ol gösterür mihr ü vefā / Şoñra cevr eyler saña giryān olursın ol güler
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu **dünyā** nicesin / Pehlevānlar buña dimişler demürden nicedür
G1088-1. Bir naẕarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür **dünyāya** āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp **dünyā** temennāsındayuz
G1129-5. Muḥibbī olma **dünyānuñ** Muḥibbī / ʿAcūzeye göñül virmek er itmez
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliş olduḳ zer gibi / Olmazuz **dünyāya** ṭālib şanma dinār isterüz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger **dünyā** yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki **dünyā** pāy-dār olmaz
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz **dünyā** metāʿına göñül / Fāriġuz āzādeyüz ʿālemde deryā-dillerüz
G1200-2. Yimezüz **dünyā** ġamın meyl itmezüz hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1213-2. Yimezüz **dünyā** ġamın meyl itmezüz hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba **dünyā** içinde ṭurma es
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā **dünyā** ṭurınca ṭurma es
G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde **dünyā** sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz ma ʿāş
G1304-5. Her ne ki virdi **dünyā** evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme **dünyā** içün ey dil nizā ʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudā ʿ
G1333-2. Sevme **dünyāyı** ḫʿāce dīni ṣaḳın / Gel ḥarīş olup itme māla ṭama ʿ
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı **dünyā** çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet **dünyā** senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1384-2. Ne **dünyā** guṣṣāsı bende neʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1399-1. Ḳılmadı **dünyā** içinde ben ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / Gerçi kim ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün yüzüñe güler / **Dünyāya** bağlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G1412-7. Nevʿarūs-ı ḥüsnine aldanma **dünyā** bivedür / Ey Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de **dünyāda** yoḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu **dünyāda** yoḳ
G1494-4. Cān u dilden eyle gel iḫrāc **dünyā** çirkini / Seni yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur senüñ
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim vire **dünyāya** ġamuñ
G1628-3. Başına **dünyāya** mülevveṣdür cihān / Merd olanlar pāk ü ḫoş-dāmān gerek
G1667-1. Bī-vefā **dünyāya** her kim ki aldanur ādem degül / Eyleseñ içe naẕarʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile giçür Muḥibbī şubḥa dek / Hīç **dünyā** leẕẕetine beñzemez bir leẕẕet al
G1680-1. Eger sen olasın **dünyāya** māyil / Olur elbette ol uḫrāya ḫāyil
G1682-6. Çünki bu **dünyā** metāʿıdur ḳāmu ʿāriyeyeti / Ādeme bir ḥırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1686-1. Olmasa **dünyā** murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılığı tīz giçer bir dem degül
G1700-5. Ey Muḥibbī bağlama **dünyā** denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu **dünyā** ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā **dünyāya** dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1758-2. Ḳonma **dünyā** cīfedür pervāz ḳılʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ileʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1872-2. Bu **dünyā** cīfedür gördüm mekes-veş Ḳāniʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G1875-5. Uyma **dünyā** çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿömri şarf-ı dehr-i bī-ḥaşıl ḳılam
G1899-6. **Dünyā** Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem
G1902-4. Laʾl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni / Dostum ayılmazam ben nitekim **dünyādayam**
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḫi **dünyāyı** terk itdüm / Beni biñ pāre itseler diremʿuḳbādan el çekmem
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā **dünyā** dimişler ehrimensin sen
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancaḳ hemān **dünyāda** rüsvā meşrebin
G2059-1. Virmezem **dünyālar** dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbet ʿālemīn
G2068-5. Muḥibbī başma **dünyā** cīfesine / Diler iseñ olasın pāk-dāmān
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün şaḳın **dünyāya** aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen işbu **dünyā** devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

G2090-5. Aldanup **dünyāya** dil virme Muḥibbī ḳıl ḥaẕer / Kimse yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gürdan
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil **dünyāya** ben
G2125-6. Yimezem **dünyā** ġamuñ ben ḫᵛāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem bugün
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki **dünyāya** gele diye ki mihmānam ben
G2155-8. Muḥibbī eyleme **dünyāya** raġbet / Ne ışşı eyledi mālıyla Ḳārūn
G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā **dünyā** ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam **dünyā** saña / Didi **dünyā** niceleri elde ben Żālem bugün
G2159-5. Ḳāniʿam bir loḳmaya **dünyā** na īminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem bugün
G2165-4. Mest olup **dünyā** ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2167-6. Şaḳın **dünyāya** maġrūr olma maġrūr / Ne aldı gitdi Firʿavn ile Hāmān
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʿāşıḳı / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez **dünyā** ġamın
G2185-4. Şaḳın **dünyāya** dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2221-5. Ey Muḥibbī umma **dünyādan** vefā / Kime itmişdür vefā bu pīre-zen
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler **dünyā** gibi / Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2290-2. Görüp aldanma **dünyāya** müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā **dünyāda** yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler mülk-i ʿālemde arayu
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / **Dünyā** ġamın yir idi ger virse bār serv
G2326-5. Muḥibbī n'ola ger itmese **dünyāya** naẕar / Hīç deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāṣa
G2370-5. Muḥibbī bivedür **dünyā** ʿacūze / Şaḳın aldanma ṣanup nev-ʿarūsa
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise **dünyā** / Alur aldanma āḫır ol ḥasise
G2391-4. Dost olmaz kimseye **dünyā** çün bildüñ īyān / Dost olma sen de gerʿāḳil iseñ **dünyā** ile
G2437-2. ʿĀşıḳ odur ki sevdüginüñ ḫāk-ı pāyı / Ger virse virmeye **dünyā** ḫarācına
G2450-4. Işḳ birdür iki görse ṭañ mı anı müddeʿī / İkilikden giçmeye **dünyāya** şaşı gelmişe
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed **dünyāya** şaşı gelmişe
G2471-1. Kim ki **dünyāda** muşāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol şāl ile
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç gördünüz ki ʿāşıḳı **dünyāda** kām ile
G2496-5. Muḥibbī virme dil **dünyā** denīdür / Meşeldür kim gerekdür ġayret erde
G2500-1. Çünki bu **dünyā** denīdür aña dil virme ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar **dünyā** ile
G2511-5. Muḥibbī virme dil **dünyā** denīdür / Vefā yoḳdur bilürsin çünki zende
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu **dünyā** çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
G2553-2. Dil virüp **dünyāya** ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḥᵛāce gibi her ḳumāşın itmese baş üstine
G2555-4. Alma bu **dünyā** metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme **dünyāya** göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör ḳıyar **dünyā** içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem başduñ dilā **dünyā** gibi / Āḫıruñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ **dünyā** ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ **dünyā** seni aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma **dünyāya** zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḫazān / Bite **dünyāda** nitekim gül ü serv ü semeni
G2658-6. **Dünyāya** virmez ol dilini almaz iʿtibār / Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını
G2667-2. Dil viren medfūn olur **dünyāya** bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür īsi gibi
G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş **dünyā** ʿacūze bir ḳarı
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri **dünyālar** gibi
G2708-2. Gözleri aḳ oluban āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki **dünyāda** maḥabbetle seve sīm ü zerı
G2712-1. Bu fenā **dünyāda** şanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2738-6. Ey Muḥibbī olma **dünyāya** meges gibi ḥaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat kūhını ʿanḳā gibi
G2739-4. Bī-vefālıḳda müşābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye ziynet virür ol bī-vefā **dünyā** gibi
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdiʿāleme **dünyā** benüm gibi
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün **dünyāyı** terk / Cümleten ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
G2747-2. Baġlama **dünyāya** dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür **dünyā** içün bu hūy u bu hāy
G2792-2. Bu **dünyā** heft-ser bir ejderhādur / Yudar dimez bu yoḫsul u budur bāy
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu **dünyāda** eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẕar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḥᵛāce imiş
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẕar itme bu **dünyā** nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki **dünyādur** gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr29-5. Gösterüp **dünyāyı dünyā** itmesün minnet baña / Anuñ ile şanmasun kim irişür rāḥat baña
Mr29-9. Gerçi kim **dünyāda** gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin irişdi ben şafā
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme **dünyā** benüm / Bilmedüm ḥālümi āḫır n'olur ferdā benüm
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmezʿamel / Çünki **dünyā** mestidür şanmañ ki anı ayıla
B80. Gel göñül **dünyāya** virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ
B150. Aç gözüñi ʿibret al **dünyādasın** / Āḫiretde olasın şaġda sen

dünyā ehli [1] İnsanoğlu.

G61-4. Gerçi **dünyā ehli** māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā

dünyā mālı [1] Dünya malı.

G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi **dünyā mālın** / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl ile

dünyā niʿmeti [1] *mec.* İnsanların dünyada yiyeceği, içeceği, kullanacağı imkânların tümü. (TDK, 2011: 737) *bk. cihān niʿmeti, dehr niʿmeti*

G1230-4. Kim ki **dünyā niʿmetine** aldanup meyl eyleye / Aña ḫayvāndur disünler dimesünler aña nās

dünyāyı ṭutmaḳ [1] *bk. ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ, cihānı ṭutmaḳ, dehri ṭutmaḳ*

G250-3. Ser çekdi bu dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi **ṭutdı** bu **dünyāyı** temāmet

dünyā-yı ʿacūze [2] Kocakarı dünya.

G1122-6. Aldanma göñül virme bu **dünyā-yı ʿacūze** / Her kim ki göñül virdi bu dünyāya er olmaz
G2470-7. Ey Muḥibbī virme **dünyā-yı ʿacūze** dil ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ileʿavrat ere

dünyā-yı denī [3] Alçak dünya.

G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu **dünyā-yı denī** / Ẓāhirā şeker ṣunar maʿni yüzinden sem gelür
G404-5. Ömrüñi her dem giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki **dünyā-yı denī** bildüñ Muḥibbī fānidür
G1148-4. **Dünyā-yı denī** ey dil bir köhneʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez

dünyā-yı dūn [8] Alçak, sefil dünyâ.

G736-4. Ol mücerred cān ile **dünyā-yı dūna** vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G1033-5. Ṣaḳın aldanma bu **dünyā-yı dūna** / Senüñ gibileri nā-yāb idüpdür
G1118-3. Olmaduḳ **dünyā-yı dūna** cān ile biz müşterī / Zīre bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1413-2. Ḥariş olma igen **dünyā-yı dūna** / Ṭoyurmaz gözleri illā ki ṭopraḳ
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī göñlüñ **dünyā-yı dūna** virme / Anda vefā bulınmaz ṣoñı nedāmet ancaḳ
G1793-6. Sen güneş ruḥsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ **dünyā-yı dūna** raġbetüm
G2270-1. Hīç çekmez merd olan **dünyā-yı dūnuñ** minnetin / Görür iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2602-3. Andan düşer mi ʿāşıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf iken / **Dünyā-yı dūn** dāmına düşüp şikār ola

dünyā-yı nev [1] Yeni dünya.

G894-3. Sāḳī şarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / Bilmez misin ki leẕẕet **dünyā-yı nevdedür**

dünya vü ʿuḳbā [1] Dünya ve ahiret.

G596-5. Muḳarrer **dünyā vü ʿuḳbā** Muḥibbī'ye olur ḥāṣıl / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin ḳuldur

dünyāca [1] Dünya kadar.

G546-5. Ṣor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise **dünyāca** māladur

dünyāda [8] Hiçbir zaman, hiçbir biçimde. (TDK, 2011: 737)

G216-5. Bilür **dünyāda** yoḳdur şādmani / Muḥibbī eyler anuñ içün ferāġat
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār dilinden / **Dünyāda** Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1319-2. Çünkim vefā vü mihr ü maḥabbet bulınmadı / Ādemle ṣaḳın eyleme **dünyāda** iḫtilāṭ
G1585-4. Ādem olmaz ad ile ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme **dünyāda** her dem zādelik
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben andan bilmedüm **dünyāda** ʿāḳil
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol **dünyāda** bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı **dünyāda** vefā / İkisinden fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2543-1. Nice bir aldanasın **dünyāda** bir ḳaç nefese / Nice bir yeltenesin bunca hevā vü hevese

dünye [10] *bk. dünyā*

G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan **dünyede** bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz **dünyede** illā ki bu / Ḫilʿat ü tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür **dünyede** bī-ġam görinür
G1149-5. Ölince yüri yāri ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana **dünyede** ārām gerekmez
G1160-2. Bir ẕerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup **dünyede** evbāşlaruz biz
G1254-4. Bulurdum **dünyede** göñlüm murādın / İtüm diyü baña bir kez diseñ uş
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ şafāsını dilā her nā-kes / Baña şor leẕẕetini **dünyede** derd ü elemüñ
G1534-4. Işḳuñuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı ni'derüz / Çāker-i ʿışḳ olan **dünyede** bī-bāk gerek
G1542-2. **Dünyede** ḳatl eyledi çünki beni ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü sa ādet **dünyede** vaḥdet gibi

dü-pāre [1] *Far.* İki parça.

G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı **dü-pāre** ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa anı naḳḳāre ḳıl

düpdüz [7] *T.* Baştan başa, tamamıyla, dümdüz. (TS, 2009: 1325)

G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür **düpdüz** baña
G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi **düpdüz** / Kemāl ehli görüp şi'rüm didi siḥr-i ḥelāl olur
G916-2. Benüm olsa bu ālem genci **düpdüz** / Ḳomayam ḫāk-i pāyuña berāber
G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı **düpdüz** / Diksem livā-yı āhı ya'ni 'alāmet itsem
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm **düpdüz** / Velī sen serv-i ra'nāya dil ü cāndan esīr oldum
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur cümle cihānı **düpdüz** / İder 'urūc āhum her laḥẓa āsumāna
G2695-4. Āhum duḫānı **düpdüz** çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı

dürc [2] *Ar.* Cevahir kutusu, hokka şeklinde küçük kutu. (Ş. Sami, 2010: 279)

(dürcin [1], dürcini [1])

G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı me'ānī **dürcini** / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1718-1. Aç güher **dürcin** tekellüm eyle gel / Ġonce-veş daḫi tebessüm eyle gel

dürd-i derd [1] Derdin tortusu.

G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / **Dürd-i derdüñ** ile olur vaḳtimüz ḫoş ey ṣanem

dürdāne [15] *Far.* İnci tanesi. (Ş. Sami, 2010: 279) *bk. ṭālib-i dürdāne*

(dürdāne [3], dürdānede [1], dürdāneden [1], dürdānedür [2], dürdāneler [2], dürdānelerdür [2], dürdānenüñ [1], dürdāneye [3])

G293-4. Gözüm yaşı benüm **dürdānelerdür** / Bu çeşmümdür ṣadef eyler 'iyān genc
G484-1. Gözüm yaşı benüm baḥr-i Necef'dür / Yaşum **dürdāne** çeşm aña ṣadefdür
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār olmaz 'aceb / Çünki ḳadrini bilür her biri bir **dürdānedür**
G622-2. Baḥr-i ġamda baḳdugüñce gördügüñ **dürdāneler** / Dāne dāne oldı eşk-i dīde-i Mecnūn ṭamar
G721-5. Muḥibbī derd-i 'işḳ **dürdāne** imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G735-2. Ḳatredür gerçi suḫan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña **dürdāne** olur
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri bir **dürdānedür**
G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳa'r-ı deryāda Muḥibbī bulunur **dürdāneler**
G1527-3. Sāḳiyā ṣun lebleri yādına dāim sāġarı / 'Işḳuña nūş idelüm ol dişleri **dürdānenüñ**
G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ miṣlini **dürdānede** buldum
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her sözi yegdür anuñ **dürdāneden**
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya irişmez cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler **dürdāneye**
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler **dürdāneye**
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan bu iki çeşmüm ṣadef / Beñzedür **dürdāneye** çeşmüm aḳıtsa yaşını
B75. Gözümden dökilen **dürdānelerdür** / Yüzüme ṭoḳınaldan esfer olmış

dü-rengest [1] İki renkli.

G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ añ ki mūlar çün **dü-rengest**

dü-renk [2] İki renk.

G2710-5. Daḫi gelmezsen inṣāfa Muḥibb / Saña 'arż eyledi mūlar **dü-rengi**
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür ḳıl cürme tevbe / Çü mūlar saña itdi **dü-rengi**

dürer [1] *Ar.* Büyük inci tâneleri. (Devellioğlu, 2000: 194) *bk. genc-i dürer*

G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama **dürerle** mercān getürür

dürişmek [6] *T.* (TS, 2009: 1330, 1335)

(düriş [4], dürişüp [2])

1. Çalışmak, çabalamak, sebat etmek.

G185-5. Ṣer işi ḳoyup ḫayra **düriş** yüri Muḥibbī / Tā olmayasın ṣoñra varup ehl-i nedāmet
G192-2. **Düriş** ḫayr it ki tā ḫayr ile aduñ / Anda olma ṣaḳın şūr u şer dost
G1144-5. Ey Muḥibbī **dürişüp** 'işḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı ṣanma mecāz
G1575-2. Ey Ḫalīlüm **dürişüp** Ka'bei yapmaḳdan ise / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ

2. Karşı karşıya gelmek, çarpışmak, mücadele etmek.

G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḫüsnine / Cedd ü cehd ile **düriş** bir yār bul kim ola ferd
B26. Cehd eyle vü **düriş** eyle bugün 'adl ile sen dād / Ferdā seni ḫayr ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād

dürlü [15] *T.* Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif. *bk. türlü* (TDK, 2011: 2402) *bk. biñ dürlü, bir dürlü, dürlü dürlü*

G147-2. Kūyı içre olmış iken **dürlü** derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi 'ilācum dilde bīmārum görüp

G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken nice yıllar **dürlü** renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G599-5. Müjeler aġlar isem **dürlü** şükūfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G602-1. Ey göñül başuñda bunca **dürlü** sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G608-2. Döküben **dürlü** ni ʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde şınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice **dürlü** metāʿ eyler
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuṣṣāḳa yüz biñ **dürlü** nāz / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen **dürlü** fenālıḳ / Be kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1541-3. Eyleyüp **dürlü** cefālar öldürüp āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür nice nice **dürlü** elem çekdüm
G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden āletin / **Dürlü** maʿniler ẓuhūra getürür gör şanʿatın
G2085-4. Bitürür **dürlü** şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2146-3. Bir ḳadeḥden kāyinātuñ ḥālini fehm eylesün / Vireyin **dürlü** ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup sevdā getürdüñ başuma / Nice **dürlü** ey göñül ġavġā getürdüñ başuma
D24-1. Günden güne rūşen görinür ol ḫat ü ʿārıż / Başuma ne ṭañ gelse nice **dürlü** ʿavārıż

dürlü dürlü [18] Çeşit çeşit. (TDK, 2011: 2402)

G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil **dürlü dürlü** niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G170-3. Bulınur **dürlü dürlü** gerçi meẕheb / Bulınmaz ararsan bir ʿālī-meşreb
G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp ġam muṭbaḫında **dürlü dürlü** aşlar
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki **dürlü dürlü** anuñ ādeme iġvāsı var
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳup ʿibret al / **Dürlü dürlü** gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ **dürlü dürlü** başa ġavġālar gelür
G1372-5. **Dürlü dürlü** ʿilm-i ġaypdan zāhidā virme ḫaber / Olmamışdur ʿilm-i ġaybı kimseye çün münkeşif
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı **dürlü dürlü** fitneler / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşuñuñ
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin **dürlü dürlü** māhilerden heybet al
G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / **Dürlü dürlü** maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum benüm
G2070-2. Ṣaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / **Dürlü dürlü** güller ile cennete döndi cihān
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür āḫır saña ol **dürlü dürlü** miḥnetin
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün başında **dürlü dürlü** ʿilletin
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı ḫançer ele / Baña mı **dürlü dürlü** işkence
G2402-4. Çıḳarur **dürlü dürlü** gevher-i ḫāṣ / Göñül baḥr-i maḥabbetden ṭolınca
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür ġam muṭbaḫında **dürlü dürlü** aş ile
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / **Dürlü dürlü** fikr ider bir ölicek ṣayru gibi
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / **Dürlü dürlü** cāme giymiş her şecer maḥbūbdur

dürmek [1] *T.* Bir şeyi kıvırıp silindir biçiminde kendi üzerine sarmak. (TDK, 2011: 738) *bk. defterini dürmek*

G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada **dürdi** perçemler

dür/dürr [56] *Far.* İnci, lü'lü'. (Ş. Sami, 2010: 279)

bk. dür/dürr dökmek, dürr-i ʿAden, dürr-i eşk, dürr-i ġılṭān, dürr-i meknūn , dürr-i meʿānī , dürr-i naẓm, dürr-i Necef , dürr-i ṣāfī, dürr-i ṯemin, dürr-i şehvār, dürr-i yek-dāne, dürr-i yektā, dürr-i yetīm, dürr ü cevāhir, dürr ü cevher, dürr ü gevher, dürr ü güher, dürr ü mercān, dürr ü sīm, gevher ü dür, mānend-i dür

(dür [12], dürden [1], dürler [8], dürleri [2], dürlerin [5], dürlerle [1], dürlerüñ [1], dürmiş [1], dürr [12], dürrdür [1], dürre [3], dürri [1], dürrine [1], dürrle [1], dürrler [4], dürrlerin [1], dürse [1])

G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı **dürler** gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G57-2. **Dürr** dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G88-1. Ṭolıdur **dürlerle** baġrum ḫūni mercāndur baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm söz **dürlerin** / Didiler mīr-i suḫan eş ʿār u dīvānum görüp
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm **dürler** gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G259-5. Kim göre rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye **dürre** kim baḳar laʿl-i bedaḫşāndur ʿabeş
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer **dürse** ol maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G389-5. **Dürre** beñzerse Muḥibbī sözümi itmeʿaceb / Ẓāhir iden çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel şoñra inkār eyledi / Ḥaṭṭı **dürmiş** şimdi tezvīr ile defter gösterür
G456-5. Lü'lü' dişinüñ ḥasretiyle işbu Muḥibbī / **Dür** ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G498-2. **Dürr** dişleri fırāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden **dürrle** meknūn aḳar
G643-5. **Dürrdür** Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre ṣanur **dürler** dizer
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda **dür**

G705-4. Daḫi rengīn dizeyim söz **dürlerin** / Şiʿrüme yārān eger dirse hüner
G752-6. Çıḳar **dürler** meʿānī maḥzeninden / Getür taḥrīre disünler eli var
G784-2. **Dür** dişüñ yādına ṭalsam ger maʿāni baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G831-6. Daḫi rengīn dizelüm söz **dürlerin** / Şiʿrüme yārān eger dirse hüner
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini **dür** gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ **dürr** gibi sözler
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu **dürlerüñ** ancaḳ niẓāmiler bilür
G965-1. Kān-ı dilden yine **dürler** eyledi iẓhār şiʿr / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına anı īṣār şiʿr
G1053-5. İster ise **dür** dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳaʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1071-3. Baḫre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler **dürrler** bulınur çün anuñ riyāsı var
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem meʿānī **dürlerin** / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1236-4. Baḫr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz **dürlerin** / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şiʿre şürūʿ / **Dürri** ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını ʿummāna beñzetdi gören / Ẓāḫir eyler **dürleri** çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1377-1. **Dürrler** ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1393-3. Ṣaçılu **dürler** saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre gerʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1442-5. **Dür** dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü lü'lü'-yi şehvāre baḳ
G1514-5. Gice ẕikr itse **dür** dişün Muḥibbī / Ṣaçar başına gevher ol dem eflāk
G1633-1. Laʿl-i lebüñüñ ḳandine şekker daḫi nāzik / Dişüñle sözüñ **dürrine** gevher daḫi nāzik
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin **dürre** beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G1872-1. Feṣāḥat baḫrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice **dürrler** çıḳardum āşikār itdüm
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi **dürr** lebleri mercānı añdum aġladum
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḫrine ṭaldum / Bulup **dürrler** gibi maʿni-i şiʿrüm ābdār itdüm
G1980-2. Her söz ki döke baḫr-i dilüm **dürr** gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G1995-4. Ḫākipāyuña nişār içün gözüm gevherlerin / Kimini **dürr** kimi laʿl kimini mercān eyledüm
G2056-5. Baḫr-i naẓmından Muḥibbīʾnüñ şu kim **dürr** istemez / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2088-5. Ey Muḥibbī şiʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş **dürr** gibi dil sözlerin
G2114-4. **Dür** dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayımʿummāne degin
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār isteyen / **Dür** dişüñ fikr eylesün lü'lü'-yi şeh-vār isteyen
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel-i bedaḫşān cevherin / **Dür** dişi virdi kesāde baḫr-i ʿummān cevherin
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz **dürrlerin** ḫarc eylesün / Baḫr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum ḳane ben
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel bize inṣāf ile / İçlüm anı ṣürāḥī-veş **dürden** ṣāf ile
G2393-2. Jālelerden gūşına **dürler** ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2509-4. Baḫr-i dil ġavvāṣısın **dürr** gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / **Dür** dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ mı yā melāḥat **dürleri** / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil ṣadefin / **Dürr** ḳaçan ḫāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḫr-i maʿāniye ṭalup / Nice **dürler** çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü incüdür **dürr** dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʿişve geh cefādur işlerüñ
Mr7-2. **Dürr** dişüñ ḳadrin bilür bir niceʿummānilerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
B69. Terk idüp **dür** der-i kūyın gitdügiyçün Kaʿbeye / Merve ḫaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz

dür/dürr dökmek [5]

1. Güzel ve hikmetli sözler söylemek. // Şiir söylemek.

G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī **dürlerin dökdüñ** / Bu şiʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl añlar

2. Ağlamak. // Yalvarmak.

G586-3. **Dürler dökerse** ṭañ mı gözümüñ ṣadefleri / Zīrā aḳan sirişki anuñ dāne dānedür
G669-3. **Dürler dökeyin** pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile **dürrler döken** gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül ḫānesine / Pāyına **dürr dökerem** dīde-i giryānumdan

dürr-i ʿAden [9] Aden incisi.

G287-4. Meʿānī baḫrine ṭaldum çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın **dürr-i ʿAdenden** geç
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını benüm / Lü'lü' dişi bahāsını **dürr-i ʿAden** bilür
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne biter / Lü'lü' dişüñ var iken **dürr-i ʿAdenden** ne biter
G664-1. Ḫaṭ-ı laʿlüñ müşk ü zülfüñ ʿanber-i sārā ṣatar / Dişlerüñ **dürr-i ʿAden** ṣīrīn lebüñ ḥelvā ṣatar
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger **dürr-i ʿAden** / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler **dürr-i ʿAdendür** / ʿAnber ṣaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G2051-4. Ḫasretiyle düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baḫr oldı gāhi **dürr-i ʿAden**
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg **dürr-i ʿAdenden**
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ **dürr-i ʿAden**

dürr-i eşk [7] Gözyaşı incisi.

G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne **dürr-i eşki** rişte-i cān üzre ṭaḳ

G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi bir ḳıla / Dermege **dürr-i eşküm** anı rismān ṭutuñ
G1966-4. **Dürr-i eşküm** ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur gözlerüm
G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir laʾl-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum üzre **dürr-i eşküm** baġlaya
G2505-4. Dilā ṭopraġa ṣalduñ **dürr-i eşki** / Teraḥḥum itmedüñ bir ḳaç yetīme
G2741-4. **Dürr-i eşki** bulasın pāreler gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
G2786-3. Güzeller pāyına ṣaçdum şu deñlü **dürr-i eşki** kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı

dürr-i ġılṭān [2] Yuvarlak inci.

G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem **dür-i ġılṭān** aña
G626-2. Baḥr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan ṣadef / Aġlasam içinde anuñ **dürr-i ġılṭān** baġlanur

dürr-i meknūn [2] Muhafazalı parlak inci.

G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu **dürr-i meknūn** giyer
G1606-5. Ḳılmaġ içün gūş-vāra ehl-i naẓmuñ gūşına / Ey Muḥibbī sözlerüñi **dürr-i meknūn** eyledüñ

dürr-i meʿānī [2] Mana incisi.

G814-1. Maḥabbet baḥrine ṭaldum sözüm **dürr-i meʿānidür** / Anuñiçün ehl-iʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G1187-4. Sīne māl-ā-māldur **dürr-i meʿāniyle** müdām / Eksük olmaz ṭoludur ḫarc eylesek gencīnemüz

dürr-i naẓm [1] Dizilmiş inci.

G509-5. Daḳsun bu **dürr-i naẓmumı** cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbī ʿarż ḳıl ol tā-dāre vir

dürr-i Necef [1] Necef incisi.

G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı güller jālelerden gūşına **dürr-i Necef**

dürr-i ṣāfī [1] Saf inci.

G2552-4. Gözüm yaşına beñzer **dürr-i ṣāfī** / Arayup bulımasuz siz Yemen'de

dürr-i ṣemin [5] Kıymetli inci.

G436-3. İki cihānı virüben alan metāʿ-ı vaṣl / **Dürr-i ṣemini** ḥaḳ budurur rāygān ṭutar
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn meʿānī bulına / İşidenler diyeler bu söz degül **dürr-i ṣemin**
G2383-4. Senüñ medḥüñde bu beytüm görenler / Degişmezler anı **dürr-i ṣemine**
G2488-3. Anuñ her bir ḥadīṣi bir güherdür / Anı virmez bilen **dürr-i ṣemine**
G2523-1. Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çīne / Dişüñ beñzer senüñ **dürr-i ṣemine**

dürr-i şehvār [4] Padişaha lâyık, iri inci.

G797-6. Leb-i laʾlini añdum şiʿrüm içre / ʿAceb mi olsa sözüm **dürr-i şehvār**
G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi çün **dürr-i şehvār** / Aṣsun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / Merāmum **dürr-i şehvārum** ṣabāḥum ṣoḥbetüm ṣāmum
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā **dürr-i şehvār** / ʿAceb beñzer mi ki fülfül o ḥāle

dürr-i yek-dāne [1] İri taneli inci.

G2338-4. Ṣadef dīdem içre dildārum / Görinür baña **dürr-i yek-dāne**

dürr-i yektā [1] Eşsiz inci.

G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ ol bulasın **dürr-i yektāyı** / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

dürr-i yetīm [4] Sedefinde tek olarak çıkan iri, büyük inci. (Devellioğlu, 2000: 194)

G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā **dürr-i yetīm**
G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri gevherdürür mengüş iden / Alma cānā boynuña **dürr-i yetīmüñ** minnetin
G2245-5. Çün **dürr-i yetīm** oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā **dürr-i yetīmüm** yaşumı göstermedür / Evvel-i ḥilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż

dürr ü cevāhir [3] İnci ve cevherler.

G3-3. Ḫaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez idi virseler **dürr ü cevāhir** tāc aña
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün **dürr ü cevāhirden** / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna giderme anı mengüş it
G1182-4. Aḳıdur **dürr ü cevāhir** yine bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür her yaña kūh-sār sebz

dürr ü cevher [5] İnci ve cevher. *bk. dürr ü gevher, dürr ü güher*

G78-2. **Dürr ü cevherdür** gözüm yaşı niṣār itdüm yine / Ḫᵛāce-iʿışḳam ġam u ġuṣṣa tecemmüldür baña

G378-3. Aġırınca **dürr ü cevher** birle ṭartılsa n’ola / Ol ʿāzizüm Mışr-ı ḥüsnüñ Yūsuf-ı Kenʿānıdur
G746-5. Muḥibbī sözleridür **dürr ü cevher** / Dükenmez ḫarc ḳılsun göñli ḳandur
G1043-5. **Dürr ü cevherden** daḥi yegdür Muḥibbī sözleri / Vireyim gūş eyleñüz ol laʾl-i kānından ḫaber
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm ile memlū eyledi / **Dürr ü cevherle** ṭolı baḥri meʿānīdür göñül

dürr ü gevher [9] *bk. dürr ü cevher, dürr ü güher*

G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ **dürr ü gevherden** leẕīẕ
G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp sözleriñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden **dürr ü gevherden** midür
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / **Dürr ü gevherle** dolu iki dükkānum var şanur
G1256-3. Naẓm ider lü’lü’ dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş **dürr ü gevher** baġlamış
G1260-4. Başına şancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni **dürr ü gevher** baġlamış
G1361-4. **Dürr ü gevherdür** egerçi sözlerüñ / Cehdüñ olsun eyleyesin cümle ṣaf
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile çünki buñarı çeşmümüñ / Ayaġına **dürr ü gevherdür** nişārı çeşmümüñ
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün **dürr ü gevherden** / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2401-5. Muḥibbī sözleridür **dürr ü gevher** / Gerekdür eylen anı güşvāre

dürr ü güher [4] *bk. dürr ü cevher, dürr ü gevher*

G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın **dürr ü güher** gösterür
G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫᵛācesi seyyāḥ olup yürür / Sen şāha pīş-keş diyü **dürr ü güher** çeker
G1248-5. Muḥibbī sözleri **dürr ü güherdür** / Gerekdür anı yārān ide mengūş
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ n’ola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler **dürr ü güherden**

dürr ü mercān [11] İnci ve mercan.

G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse **dür ü mercān** çeker
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ **dürr ile mercāndur**
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama **dürr ile mercān** getürür
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim **dürr ile mercān** alur
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm elinde **dürr ü mercān** oynadur
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu dökilen **dürr ile mercān** ancaḳ
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek **dürr ü** gerek **mercān** ol
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu **dürr ile mercānı** / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḫaḳḳu’l-ḳadem çekdüm
G2068-4. Gözümüñ yaşına baḳmaz dirīġā / Neden bī-ḳıymet ola **dürr ü mercān**
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ **dürr ile mercān** yaşını / Didiler olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın
G2289-2. Laʾle dönsün baġrumuñ ḫūnī benüm ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde **dürr ü mercān** olmasun

dürr ü sīm [1] İnci ve gümüş.

G1969-2. Gelesin nāz ile eyā servüm / Pāyuña döke gözlerüm **dür ü sīm**

dürūd [1] *Far.* Dua, tahiyye, selâm. (Ş. Sami, 2010: 279)

G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez **dürūd**

dürüst [31] *Far.* Doğru, hatasız, sahih. (Ş. Sami, 2010: 280)

G186-1. Derd-keş-i mey-ḫᵛārenüñ olur īmānı **dürüst** / Baġlamayınca ezel peymāne peymānı **dürüst**
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı **dürüst**
G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile velī olmaz müselmānı **dürüst**
G186-4. Keşf-i berḳiʿ eyleyüp çıḳsa bulutdan gün gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı **dürüst**
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā meh-rūlara / Gönderir her kişvere eş ʿār u dīvānı **dürüst**
G190-1. Naḳd-i cān ile kim aldı laʾl-i cānānı **dürüst** / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı **dürüst**
G190-2. Her ki ʿāşıḳdur bilür elbette derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı **dürüst**
G190-3. Pertev- i ḥüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / Bir naẓar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı **dürüst**
G190-4. Şuʾle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı **dürüst**
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı **dürüst**
G193-1. Bulmadumʿālemde bir yārʿahd ü peymānı **dürüst** / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı **dürüst**
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñʿahdinde yoḳdur hīç şebāt / Anda kimʿahd olmaya olur mı īmānı **dürüst**
G193-3. Oḳudumʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳurʾānı **dürüst**
G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı **dürüst**
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı **dürüst**
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı **dürüst** / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı **dürüst**
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen Gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı **dürüst**
G234-3. Her gice bir nevʿa māhıʿarż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı **dürüst**
G234-4. Cān u dil aldı lebinden būse iḳrār eyledi / Ḫūblarda olmaz imişʿahd ü peymānı **dürüst**
G234-5. Derd idinmişdür ʿiẕāruñ ẕikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar aġzındaʿacebdür nār-ı sūzānı **dürüst**
G237-1. Ḫaṭ gelüp itmiş iḫāṭa ḫadd-i cānānı **dürüst** / Hāledür devr eylemişdür māh-ı tābānı **dürüst**
G237-2. Şol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı **dürüst**
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfītāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı **dürüst**
G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ misāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı **dürüst**

G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim redd ide mihmānı **dürüst**
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʾilāc / Kim **dürüst** eyler ḳaçan kim ola bir ṣīṣe ṣikest

dürüst-peymān olmaḳ [1] Sözüne/yeminine sadık/güvenilir olmak.

G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān ol / Ya ʿni gel ʿahd-şiken olma **dürüst-peymān ol**

düş [21] *T.* Rüya, vakıa, âlem-i ma'nâ. (Ş. Sami, 2010: 280)

(düş [1], düşde [17], düşümde [2], düşüñdür [1])

G126-4. **Düşde** gördüm gün yüzini olmışam ḥayrān u zār / Nice yıl andan berü görmez gözüm bir ẕerre ḫᵛāb
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret **düşde** seni / Giçdi ʿömrüm bu ḥayāl ile görinmez baña ḫᵛāb
G164-2. Gün yüzin görür idüm **düşde** eger / Gire idi gözüme bir ẕerre ḫᵛāb
G173-5. Ḳāni ʿ idüm **düşde** görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫᵛāb
G497-7. **Düşde** gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G883-3. Ḥande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen **düş** midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḥoḳḳa-i la ʾl içre lü ʾlü'lar mıdur
G1033-2. Umardum **düşde** göreydüm cemālüñ / Veli ʿışḳuñ beni bī-ḫᵛāb idüpdür
G1465-2. Gördük **düşümde** gice mübārek cemālini / Dilden gider mi hīç ḥayāli Muḥammedüñ
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫᵛāb olsa naṣīb / **Düşde** bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1604-6. **Düşde** görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāni ʿ / Ḳanı ṭāli ʿ seni görmege göze ḫᵛāb gerek
G1817-5. **Düşde** görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫᵛābum benüm
G1826-3. Ḥalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı **düşde** diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḥalḳı fiġānum var benüm
G1898-3. Dün gice **düşümde** gördüm yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki **düşüñdür** Muḥibbī ḥayr ola gerçek misin
G2260-2. **Düşde** görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḫᵛāba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2398-2. **Düşde** gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2441-3. **Düşde** gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā yāri görsem bir daḫi / Olmaz ise anı **düşde** yāri görsem bir daḫi
B115. **Düşde** gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç bīdār olmasam
B176. **Düşde** gördüm dir idüm gözde eger ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi **düşde** görse idüñ daḫi ḳāyildün beni

düş eylemek [1] Müptela kılmak, uğratmak. *bk. ṭuş eylemek* (TS, 2009: 1345)

G821-3. Beni **düş eyleyen** dām-ı belādur / Yüzüñde dāne dāne fülfülüñdür

düş olmaḳ [7] *bk. ṭuş olmaḳ* (TS, 2009: 1352-1353)

1. Rast gelmek, isabet etmek, karşılaşmak.

G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde **düş oldı** yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi ṣormaz mısuz

2. Nail olmak, erişmek.

G1601-1. Gözlerüme tā ki **düş oldı** cemāli ḳaşuñuñ / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle **düş olalıdan** benüm ol zülf ü ḫāl
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe **olam düş** ey ṣanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey ṣanem
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme **düş olalı** gül yüzlü ra ʿnālar benüm
G2509-1. İrmedüm **düş olmadum** ʿālemde ḫālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp ṣordum semāvāt ehline
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā **düş olsa** bu baña yā hīç bīdār olmasam

düşmek [294] *T.*

bk. aġa/aġına düşmek, aġzına düşmek, aḳa düşmek, ʿaḳluñı düşmek, āteş düşmek, āvāre düşmek, ayaġa düşmek, ayaġına düşmek, ayaḳdan düşmek, ayru düşmek, baḳa düşmek, başa düşmek, belālara düşmek ,dāma düşmek, derde düşmek, dilden dile düşmek, dudaġa düşmek, dūr düşmek, duzaġa düşmek, elinden düşmemek/düşürmemek, eline düşmek, girdābına düşmek, göñli düşmek, ḥayrete düşmek, ʿışḳa düşmek, ızṭırāb düşmek, jāle düşmek, kendi düşen aġlamaz, ḳulaġa düşmek, küp küp düşmek,lerze düşmek, od düşmek, ortaya düşmek, öñine düşmek, rāhı düşmek, ṣaḥrāya/ṣaḥrālara düşmek, sāye düşmek, sevdāya düşmek, üstine düşmek, yādına düşmek, yolu düşmek

(düş [1], düşdi [61], düşdiler [1], düşdüm [18], düşdüñ [3], düşdünse [1], düşe [30], düşelden [11], düşeli [18], düşeliden [3], düşen [4], düşer [45], düşerdi [1], düşersen [1], düşişdür [2], düşme [1], düşmedür [1], düşmek [2], düşmemişken [1], düşmesün [1], düşmeye [1], düşmeyen [1], düşmez [9], düşmezdi [1], düşmiş [14], düşmişdür [8], düşmişem [4], düşmişemdür [1], düşse [2], düşsem [1], düşüben [9], düşübeni [1], düşüp [36])

1. Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek. (TDK, 2011: 741)

G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre **düşse** mū da olur pīç ü tāb
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem **düşer**
G734-4. Şöyle mest itdi dili cürʿa-i cām-ı laʾlüñ / Kendüzin fehm idemez ḳanda **düşüp** ḳanda yatur
G761-4. ʾİẕārı nārına **düşmiş** ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı semenderdür
G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgūn-ı eşk **düşdi** ṭutup yeñilmez
G1070-4. Meyl-i dünyā ile cemʿitdügiçün sīm ü zeri / **Düşüben** ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn añılur
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / Şanki söyler ṭūṭidür kim sükker aġzından **düşer**
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿitse ġazel / Ḳapuşurlar şanasın kim gevher aġzından **düşer**
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / Baña öykündi **düşüp** odlara pervāne birüz
G1237-3. **Düşmemişken** ana raḥmine daḫi Mecnūnı zār / Zülf-i Leylā'dan dil-i dīvānemüz āgāh imiş
G1570-4. İşitdi meger zülfi hevāsında yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi **düşdi** ġazāluñ
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı **düşmez** aġzına / Ḫalvetinde oturup dāim hemān beng eylesün
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi **düşdi** fi'l-ḫāl üstine
G2460-4. Gömgök oluban **düşdi** yatur serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes dāra benefşe
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / Şınuban seng-i cefā ile ki şad-pāre **düşe**
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʾan diyü ey dilber / Ḫāk üzre **düşüp** ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʾāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne saʾādetlü ser olur ki ol fitrāke **düşe**
G2564-5. Muḥibbī ḥüsnüñe pervāne gibi / **Düşüp** yaḳdı kül oldı bāl ü perle
G2694-2. Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / Didi ṣan Rūm iline Hindī **düşdi**
G2694-3. Görüp ṭūbī boyını serv üʿarʿar / İkisi reşk odından şındı **düşdi**
G2694-4. Felek-ḫayyāṭı ḥüsni ḫilʿatını / Görüp ḫayrān elinden şındı **düşdi**
G2694-6. Cemāli şemʿine pervāne gibi / Muḥibbī cān u dilden yandı **düşdi**
G2698-7. Muḥibbī işbu şiʿr-i sūz-nākı / Yazarken yandı nāme ḫāme **düşdi**
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden **düşmesün** bir dem giderme yā gibi ḳaşı
Mr13-12. Ġam bucaġında **düşüp** derd ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr14-10. Ölürsem ḫākine **düşmezdi** ḳanum / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

2. Uğramak, kapılmak. (TDK, 2011: 741)

G152-4. **Düşeli** sevdā-yı zülfe şormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / ʾIşḳ-ı yāre **düşeli** bunca belāyı çekdürür
G473-1. **Düşeliden** derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir zerre ol mekkāre kār
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa n'ola boynuma nigār / Gördi dīvāneligi bu dil-i şeydāya **düşer**
G823-5. **Düşdi** Muḥibbī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / Şimdengirü dillerde ol Mecnūnleyin destān olur
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa **düşüp** āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1124-3. Baña beñzer key perīşān-ḫāl gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına **düşmiş** ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1283-4. **Düşeli** cān u göñül sünbül ṣaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1321-5. **Düşdüñ** Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1394-1. ʾIşḳ āteşine **düşmek** bir özge ḫālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da saʾādet ancaḳ
G1534-3. **Düşmeyen** baḥr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / Bilmege anı dilā ḫaylice idrāk gerek
G1540-3. **Düşdi** sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei sen böyle ḫayrān eyledüñ
G1552-1. **Düşdüm** hevā-yı zülfe hevā-dāruñam senüñ / Yine belā-yı zülfe giriftāruñam senüñ
G1814-5. **Düşdi** Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1825-2. Eger olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde **düşüp** ʿışḳ ile bīmāram
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı **düşelden** bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enīn
G2195-4. Leylī zülfüñ ḫasretinden **düşeli** hicrāna āh / Ey göñül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2365-4. Sevdā-yı zülfe **düşdüm** baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam içre ḳaldum efġān ider nevāde
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra **düşe** / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken ārām / Sevüp bir serv-i dil-ārāma **düşdi**
Mr4-6. ʾIşḳ-ı dildāra **düşelden** eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya **düşe** / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa **düşelden** āh kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḫı şevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül **düşeli** dīvāne gibi
Mr20-8. Hecre **düşdüm** ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-5. Göñül virdüm ben ol zülf-i dütāya / **Düşüp** nāgāh kām-ı ejdihāya

3. Bir bölüşme sonunda payına ayrılmak. (TDK, 2011: 741)

G1151-4. Virüp dermānuñı al derd-i ʿışḳı / Bunuñ tek degmeñüz sermāye **düşmez**
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir **düşişdür** bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi ṭapşurdular **düşdi** emānāt ehline
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet **düşdi** ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Nezr aḳçesi şanasın geldi çerāġa **düşdi**
G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı şādī vü ġam / Muḥibbī saña **düşdi** ġuṣṣadan pāy
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir **düşişdür** bunı sen ṣanma ki bārī **düşer**

4. Kötü bir sebeple istenmeden bir yerde bulunmak. (TDK, 2011: 741)

G1052-4. **Düşüp** meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum / ʿIşḳ bāzārına **düşdüm** birdür maġbūnluġum
G2381-4. Laʾl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh / Meyḫānelere **düşdi** yatur ḳanzil içinde
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre **düşe**

5. Yere devrilmek, yere serilmek. (TDK, 2011: 741)

G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẕikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire **düşdi** vālih oldı ʿandelīb
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaşdum **düşmedür**
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış **düşüp** dīvāre yaşdanmış
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire **düşer** gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G2193-5. **Düşdi** Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ şunmadı bir kere yār elin
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḫazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm **düşdüm** fenā ṭopraġına

6. Atlamak, girmek. (TS, 2009: 1351)

G25-3. **Düşüp** baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına **düşmiş** diyeler māhi saña
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya **düşüp**
G137-4. ʿIşḳ deryāsına **düşdüm** irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G516-2. Niceler bir ḳaṭre ṣuya **düşüben** ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G553-2. **Düşüben** baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G608-5. Maḥabbet baḥrine **düşmiş** Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya **düşer**
G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi **düşmişem** māhi gibi / Līk ṣayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa **düşdi** Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı var
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / **Düşdi** çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1397-2. **Düşeli** girdāb-ı ʿışḳa fülk-i dil ḫayretdedür / Ḳaynadı çün başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ
G1403-4. Dil zevraḳı çün **düşdi** yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hiç hevāsı yoḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya **düşmişdür** aña lāzımdurʿuryānlıḳ
G1423-3. Baḥr-i eşk içre **düşüp** bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa **düşeli** ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada ol
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile **düşelden** baḥr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G2007-5. **Düşeliden** berü deryā-yı ʿışḳa / Başum ṭolu hevā ṣan bir ḥabābam
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa **düşeli** oldum ḫazīn
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa **düşdüm** emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini sürer kenāra ḳarşu
G2472-4. Ḫüsn deryāsına **düşen** n'ola zülfe ṣuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el ṣunar ise nāre
G2518-1. Dostlar **düşeli** dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme
B161. **Düşeli** baḥr-i ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz o baḥrüñ kimseler pāyānına

7. Başını alıp gitmeye koyulmak, kendini -e atmak. (Ayverdi, 2005: 783-784)

G37-5. Vādi-i ʿışḳa **düşüp** dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler il baña
G57-2. Dürr dişi fikr ile **düşdüm** yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G96-3. Gözleriüñe beñzedüp gözlerini āhūlaruñ / Anuñ içün ṭaġa **düşüp** ḫalḳdan oldum cüdā
G126-6. Vadi-i ʿışḳa **düşelden** olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez ger ölem bir kimse āb
G128-2. Bağla evvel bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḫāyā **düşüp**
G265-4. **Düşmişem** hicrān şebine kimse ṣormaz ḫālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḫş
G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī **düşeli** kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G574-3. Ġam beyebānına **düşdüm** ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli nedür
G618-3. **Düşüp** miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G631-1. Vādi-i ʿışḳa **düşüp** āvārelıḳ göñlüm diler / Derdüme çün çāre yoḳ bīçārelıḳ göñlüm diler
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā yürür şaḥrāya **düşmişdür**
G783-4. Göñül bir yaña ben bir yaña **düşdüm** / Ne benden ne ü göñülden ḫaber var
G805-3. Berre **düşmiş** ṣanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet berrine **düşmiş** senüñ yatur nevālüñdür
G926-1. Vādi-i hecre **düşelden** oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca ağlaram ben zār zār
G930-1. Sevdā-yı zülfi ṭūp başumda hevādurur / Deşt-i ġam içre **düşdi** göñül bī-nevādurur
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā **düşüp** vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül **düşdi** yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile vādilere **düşdüm** / Yanumca baña olmaġa hem-rāh görinmez
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa **düşüp** dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün **düşdüm** belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1584-1. Ger ṣorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña **düşelden** belki ḫākuñdur senüñ
G1695-5. Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī **düşeli** / Eylemişdür gözleri yaşın sebīl
G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte **düşübeni** olalar her an ḫacel
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger **düşe** kūh-sāre ne müşkil
G1747-2. Şevḳ-i lebüñle **düşeli** kūh-sār-ı hecre āh / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʾl

G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile ḥayrānum / **Düşüben** vādilere derd ile ser-gerdānum
G1797-3. Bir ṣaçı Leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār / **Düşüben** vādilere kendümi rüsvā eyledüm
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u ṣaḥrālara **düşmiş** yürür āvāre benem
G1865-3. **Düşeli** kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün ḥāl olam
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī **düşeli** deşt-i ġama / Zülfüñüñ ṣeydāsıyam ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G1968-2. Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı ṭolalı / **Düşüben** vādilere rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma diyü / **Düşüben** yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2007-4. Ola kim başasın diyü yüzüme / Reh-i kūyuña **düşmiş** bir türābam
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / **Düşüp** beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile **düşdüñ** Muḥibbī vādiye / N'olısar ḥālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp **düşdüm** belā ṣaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan
G2116-4. Ṭaġ u ṣaḥrāya benefşe **düşmiş** Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2134-2. Vādilere **düşdüm** nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa **düşeli** Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger ol ʿārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün ṭaġlara **düşüp** yürür āvāre ṣu
G2316-2. **Düşeliden** ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez bir kimse ṣu
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine dil virdüm **düşüp** kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār sevdüm tāzece
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki **düşe** derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele **düşüben** ger ire Selmān iline
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ añup **düşmişem** ṭaşdan ṭaşa
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar çāk idüben dāmen-i kūh-sāre **düşe**
G2512-3. Leylī ṣaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat **düşmez** idi ṭaġa benefşe
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara **düş** yüri şimdengirü ḥayvānlar ile
G2531-3. Leylī zülfi ḥasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / Ol sebebden **düşmişemdür** vādī vü ṣaḥrālara
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa **düşen** bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola
G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / Mezellet ḫāk-sārında **düşelden** ḳaldum üftāde
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī āsitānın / **Düşe** miydi aña Vāmıḳ ḥicāza
G2622-2. İçelden bir ḳadeḥ ʿışḳuñ meyinden / Dil-i rindüm der-i ḫummāra **düşdi**
G2622-3. Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara **düşdi**
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile **düşelden** nār-ı hicrāna / Ḳatı kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa **düşdi**
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara **düşdüm** anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
B2. **Düşeli** kūh-ı belāya kim dimez ṣeydā baña / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña

8. Aşağı doğru sarkmak. (Ayverdi, 2005: 783-784)

G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan ol ʿārıż-ı zibāya **düşer** / Göñül āşüfte olur ṣoñ ucı sevdāya düşer
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde **düşmişdür** meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2694-1. Çözüp zülfin yüzine indi **düşdi** / Bulutdur gün yüzine indi **düşdi**

9. Yakışmak, âit olmak. (TS, 2009: 1349)

G55-2. Saña **düşer** eylemek cevr ü cefā ʿāşıḳlara / ʿĀşıḳam her ne ḳılursan ḳıl taḥammüldür baña
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa **düşen** oldur baña
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke **düşer**
G463-3. Kaʿbe-i kūyunda didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke **düşer**
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hīç aya **düşmez** / Özini görmek ol bedr aya **düşmez**
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / Neden bilsem bu ben ṣeydāya **düşmez**
G1151-3. Ḳaçan nālişler itsem bezm-i ġamda / Fiġān u nāle ḳılmaḳ nāya **düşmez**
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Ṣalın her yana ey servüm **düşer** saña ḫırāmānlıḳ
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña **düşmez** söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1608-1. Baña **düşer** āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña **düşmez** idesen daḥi raʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G2350-4. Cürm ü ʿişyāna olam cān ile ben muʿterif / Zāhide budur **düşen** her dem riyā vü zerḳ ide
G2502-4. Derd-i dil ḥālini yaz ṣāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün ol dildāra **düşe**
G2509-3. Gün yüzüñ bir zerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu **düşer** mi dostum andan semāvāt ehline
G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa **düşdi**
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur ṣu ʾleñ aġyāra / **Düşer** mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle **düşdi** / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle **düşdi**
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben bī-dile **düşdi**
G2778-5. Bir būse tevaḳḳuʿ iderem didi Muḥibbī / Ẕāhirde ḳabūl itmedi ammā güle **düşdi**

10. Aşırı ilgi veya sevgi göstermek. (TDK, 2011: 741)

G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre **düşe**
G2622-1. Göñül gül yüzlü bir dildāra düşdi / Anuñçün bülbül-āsā zāra **düşdi**
D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsiyle **düşelden** / Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı

11. Olmak, olumsuz bir duruma girmek.

G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem **düşer** / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam **düşer**

G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / Birbirinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya **düşer**
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya **düşmişdür**
G709-4. Dün iḳrār eylemişken būse lebden / Ne **düşdi** kim şimdi idersin inkār
G1096-1. Şemʿ-veş ḳan aġlaram tā şubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim **düşmişem** gülzārsuz
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı şu gibi / **Düşeli** ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ıraġ
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa çün **düşe** bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G2622-4. Şol deñlü pāre pāre oldı baġrum / Dilümden āh ile her pāre **düşdi**
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir kūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa **düşdi**
G2698-3. Şunuldı zāhide genc-i selāmet / Melāmet ʿāşıḳ-ı bed-nāma **düşdi**
G2698-5. Belā vü derd ü miḥnet ġam şebinde / Başuma üşdiler hengāme **düşdi**
G2778-4. Ḥışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile **düşdi**
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ **düşdi** ebed ġavġāsına

12. Girmek, kapanmak, sığınmak. (TS, 2009: 1351)

G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya **düşer**
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāya **düşmişdür**
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına **düşüben** āhum eser bād-ı şimāl olur
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli **düşe** pāyuña / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür pervāneler
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre **düşüp** anuñ türāb olmaḳ gerek
G1804-5. Muḥibbī pāyına **düşmek** diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1852-1. Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre ḫākipā olup **düşüp** pā-māl olam
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına **düşüp** yavlaḳ ḫaḳīr oldum
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına **düşüp** yalvara şu
G2415-4. Pāyuña **düşüp** eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / **Düşüp** yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ ister / Biri Mışra birisi Şāma **düşdi**
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa **düşdi**
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde ḫil ʿat-i zer / Jülide-mū başumda baña otaġa **düşdi**
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup pervāne-vār / **Düşdüm** pāyına yārüñ yüz sürüp mestāne-vār
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya **düşe**

13. Savaşta savunulmaz duruma gelerek teslim olmak. (TDK, 2011: 741)

Nş4-2. Feṭḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze **düşdi** bir heves feṭḥ itmege Baġdād içün

14. Gafil avlanıp tutulmak, yakalanmak. (Ayverdi, 2005: 783-784)

G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile **düşdi** zeneḫdān çākına / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki **düşdi** itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫş
G340-1. Zülfünüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim **düşe** çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın zeneḫdān çāhıma **düşdi** / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī **düşe** dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir zerre eser / Şimdi bir çāha **düşüp** derd ile dārāb iñiler
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil **düşdi** eñegüñ çāhına / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma **düşdi** ṭolaşaldan zülfe dil / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1620-2. Bende **düşdüm** dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / Niceler ṣayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1781-3. Bende **düşsem** ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām
G2129-4. Zülf-i zencīrine **düşdünse** ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine **düşdüñ** anuñ ışşı nedür feryāddan
G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz ol pelengüz kim / Ḫalāṣ olmaya **düşse** nāheng-i dāmımuza
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi göñül murġın **düşüp** çīne / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine **düşüp** āḫır ḳarār itmek nice
G2532-5. Bend-i zülfine **düşüp** murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine **düşdi** / Görüñ eceli yolı varup dāra ṭapındı
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel **düşdüm** giriftāram henüz / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz

15. Yakışmak, uygun gelmek. (TDK, 2011: 741)

G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem **düşer**
G801-5. **Düşdi** zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu demde oldı ʿālem lālezār
G1182-1. Zeyn olup giyinde yine ḫil ʿatı eşcār sebz / **Düşdi** şaḫn-ı çemen-i ḫil ʿat-i jengār sebz
G2092-6. Şi ʿr-i pür-sūzum daḫi rengīn **düşerdi** dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı ger tāba ben
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber **düşe** / Al üzre çünki naḳş-ı siyeh **düşe** ter **düşe**
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye şanma ki böyle güher **düşe**
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend güher bir ṣadef-i pāke **düşe**

16. Bulunmak. (TDK, 2011: 741)

G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre **düşmişdür** ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül mīme nuḳaṭ
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger ẕevḳ iderken / Bilsem ne seheb **düşdi** girer ḫançer araya

17. İsâbet etmek. (Ayverdi, 2005: 783-784)

G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke **düşer** / Ḳorḳaram āhum ile bir şerer-i eflāke **düşer**
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam yoḫsa gelür āyīne-i pāke **düşer**
G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda şu sepme hemān dide-i nem-nāke **düşer**
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār ger **düşe**
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her demʿaceb midür / Āh itdügimce dāim añа çün şerer **düşe**
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke **düşe** / Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke **düşe**
G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atısar keş / Baġlandı tirü terkeş ʿazm-i ʿIraḳa **düşdi**

18. Vurmak, değmek, rastlamak. (TDK, 2011: 741)

G174-1. Her ḳaçankimʿaks-i ruḫsāruñla **düşe** āba tāb / Eylese añа naẓar ditrer felekde āfītāb
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks **düşmişdür** gören dir çarḫ-ı mināḍur yine
G2535-2. Her ḳaçan kim şalınup seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram sāye-i ḳaddüñ ḫāş ü ḫāşāke **düşe**
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şu ʿleñ ṭoḳuz eflāke **düşe**
G2547-2. Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem / **Düşer** ṣadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2670-2. Ḳıldı zemīni deryā yaşum yeñilmez oldı / Āhumʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa **düşdi**
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa **düşdi**

19. Savaşta ölmek. (Ayverdi, 2005: 783-784)

G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz anuñ nice er **düşe**

20. Vaki olmak, olabilmek. (TS, 2009: 1348)

G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd añа ḫam **düşer**
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā ʿārıżuñ şubḥuñ hemān ḫurrem **düşer**
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem **düşer**
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından **düşer** / Şanki söyler ṭūṭīdür kim sükker aġzından düşer
G1076(a)-2. Şaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice şer aġzından **düşer**
G1076(a)-4. Er odur kim şabr idüp çeke cefā vü cevrini / Şanmañuz itmek şikāyet siz er aġzından **düşer**
G1697-1. Ḥāşiye **düşmiş** ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin **düşer** ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādideki Mecnūna
G2698-6. İdelden gözleri mestānelıḳlar / Ḳaşı birbirine ikrāma **düşdi**

21. Isı, basınç, ateş vb. eksilmek, azalmak. (TDK, 2011: 741)

G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ **düşelden** dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi göñül şehrine od
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı **düşüp** virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteşe

22. Yağmak. (TDK, 2011: 741)

G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine nem **düşer**

23. Belirli zamana rastlamak. (TDK, 2011: 741)

G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem **düşer** ʿāşıḳ da istiġnā şatar
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd **düşe** mi rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle

24. Yakışık almak. (TDK, 2011: 741)

G1419-2. Hīç **düşer** mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / Hīç **düşer** mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç **düşer** mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylāʾnuñ **düşer** miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine şaḥrāda
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek **düşer** mi bülbüle
G2602-3. Andan **düşer** mi ʿāşıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur **düşer** mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña

25. Ödevi veya yetkisi içinde bulunmak. (TDK, 2011: 741)

G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfiñe gel aş / Boynuña senüñ **düşmeye** hergiz günehi dost
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına **düşmiş** vebālidür anuñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña **düşer** ḳan senüñ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẓālim boynuña **düşmiş** vebālüñdür senüñ
G1702-1. Şalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa **düşer** boynuña ḳanum gitme gel
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / Dostum ölür isem boynuña **düşer** ḳanum
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña **düşer** ḳan-ı men

26. Alışmak, müptela olmak. (TDK, 2011: 741)

G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḫadeng / Ḫūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya **düşüp**
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden lāle baġrın ḳan idüp / Laʿl-i nābuñçün şarāba **düşdiler** āvāreler
G674-2. Gönülden bir nefes gitmez leb-i ḫamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḫamrāya **düşmişdür**
G2584-3. Ṭutma nāşıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger **düşersen** ol söz-i serd üstine
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ ẓikr itdi cānum cāma **düşdi**
G2754-1. Göñül esrāra **düşme** olma bengi / İçersen iç şarāb-ı lāle-rengi

27. Düşkünleşmek. (TDK, 2011: 741)

Nş2-1. Vā ʿızı gör nice **düşmiş** ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭopṭolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile

28. Bir yere ansızın gelmek, damlamak, tesadüfen gelmek. (TDK, 2011: 741)

G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma **düşüp** bile aġlar ḳalem
G2277-4. Yanuma **düşmiş** gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben

düşmen [17] *Far.* Adüv, hasım. Asıl Türkçesi: yağı, yav. (Ş. Sami, 2010: 280)

bk. düşmen eylemek, düşmen olmaḳ, ḫavf-i düşmen, ḫūn-ı düşmen, raḳīb-i düşmen, ṭāʿn-ı düşmen

(düşmen [12], düşmende [1], düşmendür [1], düşmeni [1], düşmenüñ [2])

G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle **düşmendür** baña / Ẕerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen baña
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül **düşmen** cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme **düşmen** güler ey dost
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş **düşmenüñ** birūzı telḫ
G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen **düşmende** reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān içinde bir derde mübtelādur
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol **düşmen** yiter
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa **düşmen** yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G1363-4. **Düşmen** yüzini döndüre bir demde ardına / Ger ola Ḥaḳ muʿīn ḥikem-i tīġi ez-ġılāf
G1369-3. Dostlar **düşmen** görinse yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursa ʿasker ṣaf ṣaf
G1557-1. Eyledi **düşmen** sözi ile çün ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı dil / Dostlar **düşmen** daḫi ʿışḳa giriftār olmasun
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum **düşmen** mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / **Düşmeni** yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm **düşmen** degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña **düşmen** yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cem ʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
D50-1. ʿAhd ü peymān şıyıcı eyle mi hey hey sīnemi / Dostı **düşmen** bilici eyle mi hey hey sīnemi
B9. Sevinmez **düşmenüñ** mergine ʿāḳil / Sikender ḳalmadı çün gitdi Dārā

düşmen eylemek [1] Düşman etmek.

G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı **düşmen eylemez** baña anı kim yār eyler

düşmen olmaḳ [2] Kin beslemeye başlamak.

G242-2. Ne ġam ḫalḳ-ı cihān **düşmen olursa** / Eger senden ola ẕerre ḥimāyet
G2275-4. Bu baḫtum gibi āḫır **düşmen olduñ** / İdeyim tā ölince āh u efġān

düşmenān [1] *Far.* Düşmanlar, yağılar.

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam **düşmenān** güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz

düşmenlik itmek [2] Düşmanlık yapmak.

G1064-3. Her ne deñlü yār **düşmenlik ide** / Baña ne ḳılsa gelür ol dostār
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña **düşmenlik ider** mānīʿ olur bu eşk-i al

düşnām [7] *Far.* Sövme, ta'n. (Ş. Sami, 2010: 281)

(düşnām [7], düşnāmıdur [1], düşnāmını [1], düşnāmum [1])

G453-4. **Düşnām** ile n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü şenā getür
G567-4. **Düşnām** ile añsa eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil ṣafālanur
G601-2. Ṣanma **düşnām** idesüz incine dil ḫaẕ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz gelür
G639-3. Rāḥat-ı cān bil anuñ **düşnāmını** / Göñlümüñ ḫaṭṭı anuñ **düşnāmıdur**
G660-1. İstesem būse lebinden baña **düşnāmum** virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G1041-4. Añsa **düşnām** ile bu ʿuşşāḳı / Dime anlar du ʿāyı bilmezler
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel **düşnām** eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1879-1. Cān ile bir şanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña **düşnām** du ʿā gelse ġamı ḫursendem
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḫayr ile ʿādetdürür her kişi añar mürdesin

düşünmek [4] *T.*

(düşün [1], düşünse [1], düşünüp [1], düşünürsin [1])

1. Uzun uzadıya mütalaâ ve tetkik etmek, i'mâl-i zihn eylemek. (Ş. Sami, 2010: 281)

G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḥālin ne bilür / Seng-i ḥārā **düşünüp** ḥasret ile cān virenüñ
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā **düşün** / Saña Muḥibbī penbe-i dāğuñ ḳabā yiter

2. Aklından geçirmek, göz önüne gelmek. (TDK, 2011: 743)

G2563-1. Zümürrüd naṭ'ı **düşünse** zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa

3. Tasarlamak. (TDK, 2011: 743)

G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir 'ıyş u 'işret **düşünürsin** çün bisāṭ

düşürmek [16] *T. bk. 'aḳluñı başuña düşürmek, dāma düşmek, elinden düşmemek/düşürmemek, fırṣatı elden düşürmemek, fikrüñi düşürmek, sevdāya düşmek/düşürmek*

(düşür [1], düşürdi [1], düşürdün [2], düşüre [1], düşüren [2], düşüresin [1], düşürme [2], düşürmiş [1], düşürse [1], düşürüp [4])

1. Uğratmak. (TDK, 2011: 744)

G738-3. Dili āvāre vü āşüfte idüp her yañadan / **Düşürüp** bende belālar getüren müyuñdur
G1474-2. **Düşüren** dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ **düşürüp** nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G2336-1. La'l-i nābuñdur **düşüren** gönlümi peymāneye / Varamaz gönlüm gözüm açılmaya meyḫāneye
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni ey çarḫ-ı dūn / **Düşürüp** tenhā ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini **düşürdün** gönlümi bende / Ḳapuñda umaram olam ki boynı baġlu bende
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde gönlüm bende ben bu ḥāl ile / Beni **düşürdün** belā vü miḥnete bu āl ile
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ ṣarāb-ı 'ışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp **düşüre** ġayr 'āleme
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile ben Mecnūn-vār / **Düşürüp** vādilere ḫayrān u 'uryān eyledi

2. Aşağıya indirmek, bırakmak, ıskat etmek. (Ş. Sami, 2010: 281)

G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev ṣanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından **düşürmiş** üstüḫ'ānumdur
G962-5. Ṣāyed ki teraḥḥum ide bir daḫi Muḥibbī / Araya **düşür** gözlerünüñ yaşını yalvar
G1779-5. Cür'añı bu Muḥibbī'ye **düşürme** ḫāke / Teşne-dildür añа raḥm eyle benüm sulṭānum
G2151-3. **Düşürme** bādei dem-ā-dem / İşidilür bu söz tā devr-i Cemden
G2382-3. La'lüñ ṭama'ı āh-ı zeneḫdāna **düşürdi** / Ḳaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı gözden bıraġup / Hīç revā mıdur anı **düşüresin** dāmenüñe
G2704-1. N'ola tāze **düşürse** bāde cānı / Aristo çünki dimiş rūḫ-ı ṣāni

düşvār [14] *Far.* Güç, zor, sa'b. (Ş. Sami, 2010: 281)

(düşvār [11], düşvārdur [3])

G75-1. Ḳatı **düşvār** oldı ḫālüm n'eylesün tedbīr añа / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şir añа
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu **düşvār** oldı āsān 'āḳıbet
G295-5. Ḳıl devā la'l-i lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı **düşvār** güc
G415-5. Kūyuña varduḳca men 'eyler maḥallüñ itleri / N'eylesün ḫāli Muḥibbī bendenüñ **düşvārdur**
G963-1. Ḳulaḳdan 'āşıḳam 'āşıḳ 'aceb **düşvār** ḫālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G1134-4. Meded ḫālüm benüm **düşvār** olupdur / Eger dirsem eger dimezsem olmaz
G1201-1. Sırr-ı 'ışḳı ṣor baña 'allāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola **düşvār** iş geñez
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle **düşvār** olmasun 'ālemde kārı kimsenüñ
G1744-3. Ṣaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / **Düşvār** işe el urdı göñül yine ne müşkil
G2438-6. Bilmez idüm 'ışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı **düşvār** imiş geldi başa
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaşduġum ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi **düşvārdur** bīmār ola
Mh5-9. Va'de-i vaṣl ile aldadı bizi yār yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi **düşvār** yine
Mr25-14. Ey Muḥibbī key ḳatı **düşvārdur** bil rāh-ı 'ışḳ / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-4. Bu 'aceb ḫālüm benüm **düşvār** olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān ile

dütā [2] *Far.* İki kat, bükülmüş, kambur, kamburu çıkmış. (Ş. Sami, 2010: 281)

bk. dütā eylemek, dütā ḳılmaḳ, dütā olmaḳ, mār-ı dütā, ser-i zülf-i dütā, zülf-i dütā

(dütā [1], dütādur [1])

G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm **dütādur** / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi **dütā** bizi / Pervāne itdi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi

dütā eylemek [3] İki büklüm yapmak, belini bükmek. *bk. dütā ḳılmaḳ*

G96-4. Esbüñe naʾl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini **eyle dütā**
G905-4. **Eyledi** cevr ü cefā ile bugün ḳaddüm **dütā** / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G908-4. Ḳaddümi **dütā eyleyüp** āh oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm ol yāya kirişler

dütā ḳılmaḳ [1] *bk. dütā eylemek*

G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin **dütā ḳıldı** / Görenler yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem

dütā olmaḳ [8] İki büklüm olmak, belini bükülmek.

G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi **olur dütā** ol ḳaşlar
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm **oldı dütā** / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm düşumdadur
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne **dütāy olsun** bin başlu ejdihādur
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm **olsa** ʿaceb midür **dütā** / Ṭaġlar ṭākat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi **olur dütā** ol ḳaşlar
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi **dütā oldı** ḳadi gerdūnuñ
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm **oldı dütā** / Līk Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi **oldı dütā** benüm gibi

düzd [17] *Far.* Hırsız, uğru, harami, sârık. (Ş. Sami, 2010: 282)

bk. düzd-i dil, düzd-i dil-düzdīde

(düzd [1], düzdi [2], düzdin [2], düzdini [12])

G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil **düzdini** / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G239-4. Dil **düzdini** ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aṣ / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil **düzdini** / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G695-5. **Düzd** oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi anuñ ʿāsesi var
G697-1. Uġurlamaġa laʾlinden bu göñlüm **düzdi** ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül **düzdini** ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül **düzdini** ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aş
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül **düzdin** giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā zülfe aş
G1417-2. Göñlüm gözini kūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula diyü ol **düzdi** yataḳ yataḳ
G1464-2. Göñül **düzdini** anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ **düzdin** benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1566-4. Dil **düzdini** ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1598-2. Göñül **düzdini** kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāşıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı zeḳandan yeg
G1613-2. Buldı göñlüm **düzdini** kūyında zülfüñ bend idüp / Ḥabse şaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken buluban dil **düzdini** / Zülfüñe bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1627-1. Dil **düzdini** ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aṣ dāra diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G2565-1. Ṭutup dil **düzdini** zülfi şebinde / Ebed ḥabs itdi çāh-ı ġabġabında

düzd-i dil [1] Gönül hırsızı.

G697-3. Nedür ya **düzd-i dil** yārüñ ser-i zülfine el şunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister

düzd-i dil-düzdīde [2] Çalınan gönlün hırsızı.

G470-3. Gerçi çeşmi ḳare giymiş oturur miḥrābda / Baña şorsunlar anı bir **düzd-i dil-düzdīdedür**
G981-3. Gerçi çeşmi ḳare girmiş oturur miḥrābda / Baña şorsunlar anı bir **düzd-i dil-düzdīdedür**

dü-zülf [4] İki saç, perçem. *bk. dü-zülf-i ejdihā*

(dü-zülfin [1], dü-zülfini [1], dü-zülfüñ [2])

G755-4. Gözi şayyādı şayd itdi yine bu göñlüm bāẕın / **Dü-zülfini** esiriyem iki yanumda bendümdür
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm **dü-zülfüñ** per ü bālüñdür
G912-2. Ḳomaz el şuna kimse genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış **dü-zülfüñ** tāra beñzer
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī gibi gelür bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām **dü-zülfin** per ü bāl eyler

dü-zülf-i ejdihā [1] Ejderhanın iki saçı/perçemi.

G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḥüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler **dü-zülf-i ejdihā**

düzülmek [1] *T.* Yapılmak, tertip, tanzim olunmak, hazırlanmak. (TDK, 2011: 89)

G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẕer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ şayduña **düzülmiş** nice yirden ol çenberdür

E

ebced [1] *Ar.* Eski elifbalarda hecelemelerin alt tarafında bulunan bir ibarenin ilk kelimesi ve bütününün ismidir...(Ş. Sami, 2010: 283)

G359-2. ʾİyān oldı ʿulūmı kāyinātuñ / Saña oḳumadan mektebde **ebced**

ebed [25] *Ar.* Sonu olmayan, zamân-ı müstakbel, mukabili: ezel. (Ş. Sami, 2010: 284) *bk. ḥabs-i ebed, tā ebed*

G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Gönlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz **ebed** dermān aña
G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān içre **ebed** ʿāşıḳ-ı mest / Olmışam āşüftesi ol muġbeçenüñ rūz-ı elest
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz **ebed**
G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur **ebed** / Maḥbes olan ʿaceb aña çāh-ı żeḳan mıdur
G635-3. Tekye-i dilde **ebed** yansun çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G781-3. Ser-i zülfi hevāsıyla ʿaceb sevdāya düşdüm āh / **Ebed** ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G796-4. **Ebed** gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur **ebed** / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı żeḳan mıdur
G857-2. **Ebed** maʿmūr olmaz mülk-i dil āh / Gözi Tātār-veş yaġmacımuzdur
G1134-2. **Ebed** ḳurtulmasun derd ü belādan / O kim cevr ü cefādan ḫurrem olmaz
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan **ebed** ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʿbe-i envāra şevḳ
G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ bendine āḫır / **Ebed** ḳurtulmasam ben yesir olsam
G2074-4. Baña derdüñ senüñ dermān gibidür / **Ebed** ḳurtulmayam istersem emden
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / **Ebed** ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı żeḳanda / Ḳalsun dir **ebed** bend ile zindāne ṣalınsun
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur **ebed** ol bend ile zindān arasında
G2431-5. Gün ʿārıżına mānīʿ olur āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum **ebed** hir arasında
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz **ebed** dünyāya şaşı gelmişe
G2565-1. Ṭutup dil düzdini zülfi şebinde / **Ebed** ḥabs itdi çāh-ı ġabġabında
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cürʿa-i ʿışḳı / **Ebed** tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2655-4. Bend-i zülfüñde **ebed** ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i ʿışḳam daḫi kesmez misin zünnārumı
G2695-1. ʾIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün **ebed** ol nite ki er çerāġı
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz **ebed** ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
B103. Göñül ṭolaşa ger zülfi aġına / **Ebed** maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi **ebed** ġavġāsına

ebedi [2] *Ar.* Sonu olmayan, zamân-ı müstakbele mensup ve müteallik, sonsuz zevalsiz, tükenmez cavid. (Ş. Sami, 2010: 283-284) *bk. ḥayāt-ı ebedi*

G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam **ebedi** gitmese serden bu ḫumār
G2436-3. Zülfi zencīrinde bend **ebedi** göñül dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi dāmına

ebleh [4] *Ar.* Ahmak, akılsız, budala. (Ş. Sami, 2010: 284)

bk. ebleh olmaḳ, ebleh ü dīvāne

(ebleh [1], eblehdür [1], eblehidür [2])

G655-3. Görüp kūyuñı olan ḫulde ṭālib / Ḥaḳīḳatde ol īvā **eblehidür**
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide **eblehdür** ol ḫandān olur
G1028-2. Ḥarim-i āsitānuñ ḳodı zāhid / İder ḫuldun hevāsın **eblehidür**
B160. ʿĀlem içre var iken maḥbūblar / **Ebleh** oldur dil vire maḥbūbeye

ebleh olmaḳ [2] ...delürmek, má'tūhłanmaḳ. (Tulum, 2011: 636)

G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme her-bār baḫş / **Ebleh olma** şaḳla şoḥbet ḥürmetin be-güzār baḫş
G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram **ebleh olur** ʿömr-i vefā-dār isteyen

ebleh ü dīvāne [1] Ahmak ve divane.

G1053-4. Gün yüzüñe alnuña dirsem ḳamer maʿżūr ṭut / Gāh olur eyler tekellüm **ebleh ü dīvāneler**

eblehlik [1] Ebleh olma durumu, eblehleşme. (TDK, 2011: 752)

G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı **eblehlik** degül mi aña göñül baġlamaḳ

ebr [16] *Far.* Bulut, sehâb. (Ş. Sami, 2010: 284)

bk. ebr-i āh, ebr-i bahār, ebr-i giryān, ebr-i miḥnet, ebr-i müşk-efşān, ebr-i nev-bahārī, ebr ü gözi yaşı

(ebr [14], ebrler [2])

G7-5. Ṣaçalıdan mezraʿ-ı dilde maḥabbet tuḫmını / Dūd-ı āhum **ebr** olup göz yaşı bārāndur baña
G43-1. İşidüp nālemi **ebr** oldı yine zār baña / Çözdi sünbül ṣaçını aġladı kūhsār baña
G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı gözlerüm / Ṣanasın **ebr** oldı ṭurmaz döker āb
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol iki **ebr** dānedür
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden **ebr** içinde māh-ı nev pinhān olur
G593-3. **Ebrler** āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler niṣār
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / **Ebr** gibi gülşene bu dīde bārān ʿarż ider
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf **ebr** ü kemānum ḳandadür
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden **ebr** içinde māh-ı nev pinhān olur
G1021-1. Gülşen-i ḥüsnüñ görüp her kim ki göñül baġlar / **Ebr** gibi gözler yaşın döküben aġlar
G1365-5. Mānīʿ olur gün yüzine baḳmaġa / Ey Muḥibbī **ebr** gibi ḳare zülf
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā **ebr** gibi ḥüsnüñe giryānam ben
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd ile dermānuñ içün / **Ebr** döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2369-6. Dūd-ı āhum felekde **ebr** olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāne
G2619-3. Ey güneş-ṭalʿat eger yaşlar döküp āh eylesem / **Ebrler** yaş dökmege bu çeşm-i giryānum gibi
Mh3-11. **Ebr** gülzār üstine her ṣubḥ-dem gevher ṣaçar / Nefḫa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar

ebr-i āh [7] Âh bulutu.

G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet toḫmını / **Ebr-i āhumdan** ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G211-2. **Ebr-i āhuñla** dilā kesme gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / **Ebr-i āhum** birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / **Ebr-i āhum** her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G1438-4. **Ebr-i āhum** ṭurmayuban yaġdurur / Eksük itmez gözlerüm bārān-ı ʿışḳ
G2605-1. **Ebr-i āhumdan** gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende dilber gül gibi ḫandān ola
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / **Ebr-i āhum** gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi

ebr-i bahār [5] Bahar bulutu.

G849-1. Giryesin **ebr-i bahāruñ** dīde-i pür-ḫūna ṣor / Nālesin raʿduñ ṣorarsañ bu dil-i maḥzūna ṣor
G1692-2. Dönmişem **ebr-i bahāra** serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz muttaṣıl
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup **ebr-i bahār** oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G2133-2. Mürde idi buldı yir **ebr-i bahār** ile ḥayāt / Ḳullarına ṣunʿın iżhār itdi Rabbüʾl-ʿālemīn
G2133-3. Ruḫ-baḫşını ṣaça yir yüzine **ebr-i bahār** / Ḫᵛāb-ı ġafletden çiçekler ḳalduralar başların

ebr-i giryān [1] Ağlayış bulutu.

G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme raḥm eyledi çarḫ-ı felek / Anuñ içün raʿd-ı nālān **ebr-i giryāndur** baña

ebr-i miḥnet [1] Sıkıntı bulutu.

G138-2. **Ebr-i miḥnet** ṣandılar gördükde dūd-ı āhı / Didiler seyl-i belādur çeşm-i giryānum görüp

ebr-i müşk-efşān [1] Misk kokusu saçan bulut.

G848-3. El urup depretdükce zülf-i ʿanber-bārını / Ḥaşre dek ṣanʿālem içre **ebr-i müşk-efşān** ḳopar

ebr-i nev-bahārī [2] İlkbahar bulutu.

G1456-2. Ṣanki **ebr-i nev-bahārīdür** saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1938-3. Gözüm olup **ebr-i nev-bahārī** / Döker yaşı gül yüzüñi görsem

ebr ü gözi yaşı [1] Bulut ve gözyaşı.

G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını **ebr ü gözi yaşın** daḥi bārān

ebrest [1] Bulut gibi.

G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi mihre bir **ebrest**

ebrū [47] *Far.* Kaş, hâcib. (Ş. Sami, 2010: 284)

bk. çeşm ü ebrū-yı siyāh, ebrūlar çatmaḳ, ebrūları çīn eylemek/itmek, ebrū-yı ġarrā, ebrū-yı ḫam, ebrū-yı ṭāḳ, ebrū-yı yār, ḫadeng-i çeşm ü ebrū, ḫam-ı ebrū, ḥasret-i ebrū-yı ḫam, hilāl ebrū hilāl-i ebrū, miḥrāb-ı ebrū, sāye-i ebrū, ṭāḳ-ı ebrū, ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār, zülf ü ebrū

(ebrū [5], ebrūlar [8], ebrūlara [2], ebrūları [3], ebrūların [3], ebrūlarına [1], ebrūlarında [1], ebrūlarını [1], ebrūlarum [1], ebrūlaruñ [8], ebrūlaruñı [1], ebrūña [1], ebrūñı [3], ebrūñun [1], ebrūsı [2], ebrūsın [3], ebrūsını [1], ebrūya [2])

G122-1. N'eyler ol meh bilmezem **ebrūlarına** çīn ṣalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın ṣalup
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile **ebrūları** yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki ḳuc
G380-2. Ruḫlaruñla ḫüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze **ebrūsın** meh-i gerdūn çeker
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki **ebrūlar** mıdur
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile **ebrūlaruñ** / Yoḫsa bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer āh / **Ebrūsın** gün yüzine zülfi ḳaçan ḫāyil olur
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun miḥrābına olmaz ʿaceb / Nice demlerdür ki o **ebrūlara** peyvestedür
G433-3. Deyr-i ḫüsnüñde neden **ebrūlaruñ** kecdür didüm / Didi kec olsa n'ola ol kāfiri miḥrābdur
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa **ebrūlar** mıdur
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler bir yaña **ebrūlar** mıdur
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyına ʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara almış ele **ebrū** çeker
G666-4. **Ebrūsı** ṭāḳı anuñ ḫaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi **ebrūsını** / Āteş ile şan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G844-2. Cāmiʿ-i ḫüsninde yārüñ tācı **ebrūsın** gören / Secdeden ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup müjeñ **ebrūların** geh yā çeker
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña **ebrūlar** mıdur
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller delmesin / Bunı taʿlīm eyleyen yālar mı **ebrūlar** mıdur
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde **ebrūlar** mıdur
G996-3. **Ebrūlar** āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler nişār
G1033-4. Yüzüñe mescid ü ḳadde mināre / Diyen **ebrūlaruñ** miḥrāb idüpdür
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu benüm sīnem siper / Ol ki **ebrūñı** şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G1286-1. Ḳomış **ebrūları** bir birine baş / Danışıḳ mı ider ola iki ḳaş
G1295-2. Dir gören **ebrūlaruñı** ḫusrevā ṣaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk **ebrūñuñ** ḫayāli itdi ʿaḳlum münḥarif
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / Ῑyd-ı vaṣlın gözleyüp **ebrūları** āyīne baḳ
G1453-3. Cāmiʿ-i ḫüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿāşıḳları / Çeşmi olmışdur imām miḥrāb oluban **ebrūya** baḳ
G1474-5. Bir yaña **ebrūlaruñ** bir yaña ala gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı gözi / Ceng ider **ebrū** ḳaçan görse peleng
G1654-1. Görüp **ebrūñı** didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi ṣun içeyim āb-ı zülāl
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez **ebrūña** māh-ı nev degül / Nūr-ı ḫüsnüñe muḳābil mihr bir pertev degül
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki **ebrūlaruñ** / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1963-3. Çār **ebrū** tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki **ebrūlarum** / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ görür islām u din / Olmamaḳ lāzım idi **ebrūlarında** kibr ü kīn
G2137-4. Fikretin **ebrūlaruñ** itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev şeklinʿiyān itdi tenümde üstüḫᵛān
G2147-2. Ehl-iʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ müjeñ **ebrūlaruñ** daḥi kemān
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmazʿāşıḳa kim ḫāfiye / Ḫışm ile ḳılsun girih **ebrūların** çeng eylesün
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan **ebrū** siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla ger kūşeden **ebrū**
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫālüñe şordum / Biri ḳılup **ebrūya** işāret biri giysū
G2354-1. Görüp **ebrūñı** göñlüm geldi vecde / Hem-ān-dem itdüm ol miḥrāba secde
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü yār işāret ide **ebrūlar** ile
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören **ebrūların** / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın **ebrūlara**
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ bile **ebrūlaruñ** / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā belā
G2683-4. **Ebrūlarını** göreli ey ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi oldı dütā benüm gibi
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh **ebrūsı** çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār

ebrūlar çatmaḳ [3] Öfkelenmek, kızmak.

G654-4. **Ebrūlarını** bir yire **çatdı** yine dilber / Bu ʿāşıḳı yine helāk eylemek ister
G842(b)-3. Meydān-ı ḫüsn içinde anı pehlevān gibi / **Ebrūları** ki başını bir yire **çatdılar**
G1285-1. Baş **çatup ebrūlar** el bir eylemiş / Ḳatlüme beñzer ki tedbīr eylemiş

ebrūları çīn eylemek/itmek [8] Kaşlarını çatmak, kızmak, abusluk etmek.

bk. ḳaşı çīn eylemek/itmek

G252-1. **Çīn ider ebrūların** ol meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G449-5. Bu Muḥibbī'ye cefā itme vefā eyle gel / **Çīn ider ebrūların** ḫışm idüben kīne gelür
G710-1. Yār çün zülfin girih **ebrūların çīn ider** / Hey müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G937-1. N'eyledüm n'itdüm bu ben miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp **ebrūlarını çīn ider**
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp **ebrūlaruñ çīn eyleme** / Böyledür dirler meşeldür kīn ile dīn ṭaġılur
G1717-1. **Çīn idüp ebrūlaruñ** göñlüme virdüñ infiʿāl / Niceye dek idesin cānā bizümle mekr ü āl

G2339-2. Gül demidür güzelüm **eyleme ebrūları çīn** / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar ile
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib **ebrūlarını çīn ider** / Hey müselmānlar ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider

ebrū-yı ġarrā [1] Gösterişli kaş.

G24-6. Olurdı cān ile dil ḳıble-gāhı / Görinse gözüme **ebrū-yı ġarrā**

ebrū-yı ḫam [2] Eğri kaş.

G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev **ebrū-yı ḫamıdur**
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev **ebrū-yı ḫamıdur**

ebrū-yı ṭāḳ [1] Kemer kaş.

G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm **ebrū-yı ṭāḳa** düşdi

ebrū-yı yār [1] Sevgilinin kaşı.

G447-1. **Ebrū-yı yārüñ** elde ḳurulmış kemānı var / Tīri gelürse sīneme dilde nişānı var

ebrū-hilāl [1] Hilal (şeklindeki) kaş. *bk. hilāl ebrū*

G1737-4. Degme bir cāya anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol ebrū-hilāl

ebrū-kemān [2] Yay (şeklindeki) kaş. *bk. kemān ebrū*

(ebrū-kemānum [1], ebrū-kemānumçün [1])

G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe ey **ebrū-kemān** / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm **ebrū-kemānumçün**

ebrūvān-ı fettān [2] Fitne kaşlar.

G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy yoḫsa şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol **ebrūvān-ı fettān**
G2198-2. Miḥrāb-ı ʿāşıḳāndur yāḫūd ḫaṭ-ı maḥabbet / Yāḫūd kemān-ı Rüstem yā **ebrūvān-ı fettān**

ebr-veş [3] *Far.* Bulut gibi.

G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / **Ebr-veş** iki gözüm yaşını bārān eyler
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben **ebr-veş** yaşlar döküp bārān olam
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña olmadı māyil ni'deyin / **Ebr-veş** zülfin ider yüzine ḫāyil ni'deyin

ebter [1] *Ar.* Nakıs, natamam. (Ş. Sami, 2010: 284)

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki göñülden olmaya māyil / Olur her itdügi **ebter** ü her ne eylese bāṭıl

Ebū Derdā [1] Dert babası. Şam'da kadılık yapmış İstanbul'da medfun sahabelerdendir.

G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün **Ebū Derdā** bilürüz

Ebū Leheb [1] *Ar.* Fahr-i kâ'inât (s.l.m) Efendimizin ammi olduğu hâlde en ziyade aleyhinde bulunup düşmanlık eden habis. (Ş. Sami, 2010: 714) *bk. bū Leheb*

G145-4. Ṭutmadı çünki cān u göñülden naṣīḥatuñ / Nār-ı cehīme girdi anuñçün Ebū Leheb

Ebūbekr ü ʿÖmer [1] Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer.

G1890-5. Umaram rehber ola bize **Ebūbekr ü ʿÖmer** / Ey Muḥibbī yürüyüp Şarḳa sipāhı çekelüm

Ebü'l-Ḳāşım [1] Hz. Muhammed'in (s.a.v.) künyesi.

G4-3. Umaram her bir aduñ başḳa şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd **Ebü'l-Ḳāşım** Muḥammed Muṣṭafā

ebvāb-ı ṭarāb [1] Gam kapıları.

G162-2. Şükr kim yapuldı bu ġam ḳapusı / Açılup göñlüme **ebvāb-ı ṭarāb**

ecel [18] *Ar.* Her zî-ruhun ve alelhusus insanın mukadder olan vakt-i vefâtı. (Ş. Sami, 2010: 285) *bk. bād-ı ecel, dest-i ecel, ecel gelmek, ecel yolı, murġ-ı ecel, pīr-i ecel, peyk-i ecel*

(ecel [9], ecelden [3], eceldür [1], eceli [4], ecelüm [1])

G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger **ecel** itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi **ecelden** aḫır / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey **ecel** bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb

G140-5. Yār vaṣlın va ʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey **ecel** bir dem taḫammül eyle gel itme şitāb
G183-4. Ġazeldür ṣoñı bu mülküñ irişe çün **ecel** vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G870-6. Ey **ecel** ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G1128-1. Va ʿde-i vaṣl eyledi çünki bize cānānumuz / Ey **ecel** bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1175-5. Ey **ecel** billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā **eceli** içün ṣanma Ṣifāhāna varam
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup ṣanki irişür **ecelüm**
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes **ecel** peymānesin
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın **ecelden** ḳuvvet ile māl ile
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan **eceldür** anı def ʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa
G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi **eceli** / Hīç taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ **eceli** yolı varup dāre ṭapındı
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye **ecel** / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh irdi **ecel** / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde **ecelden** kim emān buldı

ecel gelmek [3] Ölümü veya yok olması kaçınılmaz duruma gelmek. (TDK, 2011: 752)

G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki **geldi** irişdi **ecel** didüm
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram **geldi ecel** / Anı def ʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2664-5. **Ecel** gibi **gelüp** ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı

ecelsüz [1] Eceli gelmeden.

G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün mi **ecelsüz** cān ile seni seven

ecsām [1] *Ar.* Cisimler. (Ş. Sami, 2010: 285)

G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḫi ervāḥ ile **ecsām** imtizāc

edā [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 286)

(edāda [1], edāsı [1], edāyı [1])

1. Tarz, üslûp.

G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn **edāyı** gör
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle ṣan ʿatı şīrīn **edāda** ol

2. Tavır, kurum.

G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur **edāsı** bülbülüñ

edā [3] *Ar.* Yapma, kılma, icra, ifa. (Ş. Sami, 2010: 285-286)

bk. edā eylemek/itmek, edā ḳılmaḳ, edā olmaḳ

(edā [1], edāsına [2])

G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen bu cümle ḫaḳīḳī **edā** gerek
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm **edāsına**
G2363-4. Her bir nefesde niceʿaṭāIar ider saña / Kim ḳādir itmege ḥamdi **edāsına**

edā eylemek/itmek [4] Ödemek, yerine getürmek, icrā etmek...(Tulum, 2011: 639-640)

G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel **edā eyle** / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki var ḳapuñda ṣāilhā
G476-5. Gel Muḥibbī'ye **edā eyle** zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḫayf sermāye-i ḥüsnüñe ki nāgāh gider
G2061-3. Kemend-i zülf-i çevgānına başum / Dimişdüm ṭūp idem **itdüm edā** ben
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur niʿmet degül midür / Şākir ḳaçan ki şükrinüñ **ide edāsını**

edā ḳılmaḳ [1] Yerine getirmek, borcunu ödemek.

G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / **Ḳıl edā** borcı dilā vaʿde vefā ister iseñ

edā olmaḳ [4] Yerine gelmek.

G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿarż eyle şehā borcuñ **edā olsun** / Ele al göñlin ʿuṣṣāḳuñ buyur hep bī-nevālardur
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle tā seḥer / Ḥācet dilese dirler o demde **edā olur**
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī ḳoma niyāzuñı / Ḥācet dilese Tañrıdan ol dem **edā olur**
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum **edā olsun**

edeb [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 286) *bk. edeb üzre olmaḳ*

(edeb [5], edebden [3], edebin [1])

1. Terbiye, hüsn-i ahlâk ve etvâr-ı münâsebe.

G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise **edeb**
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle **edeb**
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen **edeb** gözle ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şi'rine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç **edebden** yeg
G1559-5. **Edeb** çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz **edebden** yeg
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey **edebden** yeg

2. Zarafet, naziklik.

G162-4. Gül dimek yüzine çün degül **edeb** / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-faẓl-ı Rāb

3. Setri edep ve terbiye iktizasından olan yerler.

G1604-5. Ṣaḳla ṣoḥbet **edebin** baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʿālemde hemān kişiye ādāb gerek

edeb üzre olmaḳ [1] Terbiyeli, zarif, nazik olmak.

G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʿārı şaḳın **ol edeb üzre** / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüne ṭabanca

Edhem [2] *bk. İbrāhim-i Edhem*

G1079-4. Dil çerāġın şuʿlelendirsem ʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar **Edhemlerüz**
G1124-4. Gāh olur meyḫānelerde içerüz cām-ı şarāb / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde gāh olur **Edhemlerüz**

edīb [2] *Ar.* Edebiyatla uğraşan, ulûm-ı edebiyâta müntesip bulunan. (Ş. Sami, 2010: 286) *bk. edīb-i mekteb, ḳavl-i edīb*

G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür **edīb**
G139-4. Her ki ʿāşıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp n'eyler **edīb**

edīb-i mekteb [1] Edebiyat mektebi.

G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi cefā fennin **edīb-i mekteb**

ednā [5] *Ar.* Daha yahut pek aşağı ve alçak, âlâ mukabili. (Ş. Sami, 2010: 287)

(ednā [4], ednādan [1])

G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleten **ednā** bilürüz
G1784-5. Muḥibbī kemterem **ednādan ednā** / Yüzini ḫāke sürmiş bir kiyāhum
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī maʿnī yüzinden gör bir **ednā** ḫāk-i rāham ben
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ **ednā** benüm gibi

edyān [1] *Ar.* Dinler. (Devellioğlu, 2000: 204)

G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser **edyān** best

efḍal [1] *Ar.* Daha veya pek faziletli, tercih olunur, müreccah. (Ş. Sami, 2010: 287)

G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi **efḍal** melek

efendi [8] *Ar.* Sahip, malik. (Ş. Sami, 2010: 287)

(efendi [5], efendinüñ [1], efendümdür [1], efendüñdür [1])

G135-3. Kūyuña varduġumca naṣıbüm olur hemīn / Ancaḳ **efendi** āhum ile gözden aḳan āb
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı **efendüñdür** o Ġāffirü'z-zünūb
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi kim ḫaṭādur / **Efendinüñ** velī işi ʿaṭadur
G755-1. Yüzi gül şaçları sünbül şu dilber kim **efendümdür** / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa **efendi** ḳulın āzād eyler
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey dil yine oḫşar / **Efendi** olan ḳaḳır u oḫşar gülesine
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar **efendi** her yeri
D17-1. Cevrüñ **efendi** ṣanma ki miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur

efġān [35] *Far.* Istırap ile haykırma, bağırıp çağırma. (M. Nâcî, 2009: 121)

bk. āh u efġān, āh u efġān eylemek/itmek, efġān eylemek/itmek, feryād u efġān, nāle-i efġān, nāle vü efġān

(efġān [7], efġāna [2], efġāndan [1], efġānı [2], efġānıdur [1], efġānımı [1], efġānını [4], efġānlar [3], efġānum [7], efġānuma [2], efġānumı [4], efġānuñı [1])

G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş **efġānum** işidüp benüm / Ġonce aġız açuban nergis ṭutupdur göz baña
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp **efġān** olupdur ḫū baña
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün **efġānum** benüm gül gibi gūş itmez ḥabīb
G136-2. Ney gibi bil baġladum **efġāna** ben her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣan ʿandelīb
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ **efġānıdur** / Jāle ṣanmañ çīn-seḥer gül içre baġrı ḳanıdur
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu **efġān** ḳandadür
G421-3. İşidüp **efġānımı** her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G427-2. Diñlemezsin nālemi gūş itmeyüp **efġānumı** / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn aḳar
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan **efġān** oḳur
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm **efġānuma** gül gibi sende ḫande var
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden **efġānlar** ḳopar
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende gül **efġānını** / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥẓa raʿnālıḳ sever
G914-4. Murġ-ı seḥerüñ nāleleri nālemi oḫşar / Çarḫ-ı felegüñ nālişi **efġānuma** beñzer
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda varsam / Dimez feryād ile **efġānı** vardur
G1039-5. **Efġānı** ḳo gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār yatur mest-i ḫᵛābdur
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller **efġān** ögrenür
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum **efġānlar** eyler hemçü sāz
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende **efġāndan** murād / İtmek ister ḥālini bu bülbül-i bī-çāreʿarż
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı giçeler tā ṣubḥa dek / Gūş iden **efġānumı** dir bülbül-i gūyāda yoḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḥālin bilen dir mi ki **efġān** anda yoḳ
G1592-5. Müdde ʿīler raġmınadur ṣād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben **efġānum** ile murġı zār itsem gerek
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi **efġānlar** idüp / İçmege sāġar ile yaşumı gülgūn itdüñ
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ **efġānını** gūş ey ṣanem
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi **efġān** ile / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G2097-4. Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ **efġānuñı** / Nice bir ey bülbül-i şūrīde efġān idesin
G2415-7. Şevḳ-i ruḥsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān **efġān** üstine
G2620-3. İşidüp gülşen-i ḫüsnüñde nālem / Seḥer-geh ʿandelīb **efġāna** geldi
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp **efġānumı** / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim gül bülbülüñ gūş eylemez **efġānını**
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem neyüñ **efġānını** / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi
G2775-7. Gülşen-i kūyında **efġānum** görüp dilber didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı **efġānum** benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
Mh18-8. Diñleseñ **efġānumı** bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez **efġānum** benüm
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ **efġānum** benüm

efġān eylemek/itmek [26] Aġlamaḳ, zār zār aġlamaḳ, feryād etmek, fiġān etmek, nāle etmek...(Tulum, 2011: 643)

G131-5. Bu Muḥibbī giceler **efġān ider** bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi gūş itmez ḥabīb
G270-2. Ġam şebinde ruḫları yādına **efġān eylesem** / Ṣubḥa dek eyler benümle bülbül-i gülzār baḫş
G273-6. Ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / **İtdügüm efġān** elinden elġıyāş
G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi **efġān eyle** kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola **efġān eylesem** / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı **efġān eylese** / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden efġānlar ḳopar
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda **efġān eylesem** / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār özgedür
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola **efġān eylesem** / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G1160-5. **Efġān iderüz** şimdi Muḥibbī gice gündüz / Bir oñmayası ġamzede ḳallāşlaruz biz
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney gibi **efġān eylerüz** / Bu ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1226-6. Ḫᵛāba varmışken nigāruñ nergis-i mestānesi / Ey dil-i şūrīde **efġān eyleme** gel sesi kes
G1490-2. Gül-ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek **efġān eylemek**
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñde **efġān eylesün** / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin zār gül
G1876-4. Ṭañ mıdur **efġān idüp** bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem ol gül ʾiẕārumdur benüm
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler **efġān idüp** n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine **efġān eylesem** / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G1952-1. Bāġ-ı ḫüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu bülbül gibi **efġān eylesem**
G2097-4. Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı / Nice bir ey bülbül-i şūrīde **efġān idesin**
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler **ider** bülbül gibi **efġān** / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından

G2273-2. Ġonceler dem-beste olup bülbül **efġān eylesün** / Āşikār eylesün göz yaşını āb-ı revān
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam içre ḳaldum **efġān ider** nevāde
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī **eyledi efġān** efġān üstine
G2420-5. Bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥ **efġān eyleyüp** / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā yine
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen **efġān eyle** ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek **efġān iderem** nā ile
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi **efġān ideyim** / Kim bilür daḫi şehā kim irişür işbu deme

efʿī [3] *Ar.* Engerek yılanı. (M. Nâcî, 2009: 121) *bk. efʿī-i zülf, sem-i efʿī*

G505-3. N'ola **efʿī** gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe **efʿī** ne **efʿī** belki ejderdür

efʿī-i zülf [1] Saçının yılanı.

G2670-6. **Efʿī-i zülfüñ** ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-i laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi

efkār [4] *Ar.* Düşünme, endişe, vesvese. (Ş. Sami, 2010: 287)

bk. dil-i efkār, lücce-i efkār, sīne-i efkār

(efkār [2], efkārı [1], efkāruñ [1])

G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre **efkār** özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār özgedür
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil **efkār** hem / Dil firāḳ ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ **efkārı** bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece **efkāruñ** ile

efkende [6] *Far.* Düşkün, bîçare. (Ş. Sami, 2010: 288) *bk. çehre-i efkende*

(efkende [2], efkendedür [1], efkendesi [1], efkendesin [2])

G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül şaçuñ **efkendesi** / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ kendüñi **efkende** gör / Pādişāh iseñ özini bende gör
G2046-1. Ey göñül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ **efkendesin** / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2047-1. Nice yıllardur kūyında añmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne ṭañ **efkendesin**
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu **efkende**
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle ʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende gün **efkendedür**

efkendegi [1] *Far.* Ḳułłıḳ, kölelik, esīrlik, memlūkīyet, bendegi. (Tulum, 2011: 644)

Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum **efkendegi** / Bilüme ḫidmet ḳuşaġını ḳuşandum bendegi

eflāk [31] *Far.* Semâlar, felekler, gökler, küreler; zamanlar. (Devellioğlu, 2000: 205)

bk. çarḫ-ı eflāk, eflāke çıḳmaḳ, eflāke irmek, encüm ü eflāk, girdiş-i eflāk, ḳubbe-i eflāk, maḥzen-i eflāk, mihr-i eflāk ser-i eflāk, şerer-i eflāk

(eflāk [9], eflākde [4], eflākdür [1], eflāke [10], eflākı [4], eflākinde [1], eflākümüz [1], eflākümdürür [1])

G49-2. Giceler **eflākde** sūzān olan encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür gök ehli çeşm-i ḫayrāndur baña
G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile **eflāke** seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G250-3. Ser çekdi bu dil āteşi **eflāke** ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G277-3. Olur ḳadri anuñ **eflāke** hem-ser / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun kim ide tāc
G373-1. Āteş-i dilden nişānum sīne-i çākümdürür / Dūd-ı āhumdan kebūd olan bu **eflākümdürür**
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri **eflākdür**
G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri anuñ yücelür menzilin **eflāk** eyler
G893-1. Her kim ki ṭutar ṭutdüzini ḫāke berāber / Ḳadrini ne ṭañ irse anuñ **eflāke** berāber
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ **eflāke** berāber
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı **eflākı** müşebbek giçüben peykānumuz
G1165-1. Gülmedi ʿālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḫi ʿaceb **eflākümüz**
G1271-4. ʿArşa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı **eflāke** nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar **eflākı** ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1513-2. Yārelerdür görinen **eflākde** şanmañ nücūm / Sīnesine irişür her gice āhumdan ḫadeng
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / Şaçar başına gevher ol dem **eflāk**
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer **eflāk** gerek

G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili **eflāk** gerek
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd ʾālemin / Umuram ʿīsi gibi **eflāk** ola yirüñ senüñ
G1650-2. Māhitābum gün gibi **eflāk** olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın bu kūşe-i vīrānenüñ
G1859-3. Sīne **eflākinde** eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler dirse ṭañ mı māhiyem
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer **eflāke** çün / Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp **eflākı** āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile **eflāk** olasın
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭoprāġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili **eflāk** ola
G2473-1. Mihr ü meh gerçi şeref bulmışdurur **eflākde** / Anuñ içün yüz sürerler işigüñde ḫākda
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı **eflāk** yanar dil āteş e
G2489-1. Şu ʾleler kim görinür bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şāmʿaksidür ẓāhir olur **eflākde**
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şu ʾleñ ṭoḳuz **eflāke** düşe
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem **eflāke** ilete gerdümi
Nş1-2. Yaḳsa **eflākı** şafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi **eflāke** eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ

eflāke çıḳmaḳ [9] Pek çok yükselmek. (TDK, 2011: 957) *bk. göge çıkmak*

G185-2. **Eflāke çıḳar** āteş-i dil giceʿalem-vār / Yetmez mi şeh-i ʿışḳ olana böyleʿalāmet
G341-1. Hecr ṭaşın üstüme yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil ḫānesi **eflāke çıḳdı** āh-ı gerd
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede dūd-ı dilümde **çıḳar eflāke** gelür
G632-2. Dutdı başum ʿālemi **eflāke çıḳdı** dūd-ı āh / Gizlü rāzum anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey **eflāke çıḳarsa** / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri dikendür
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile **eflāke çıḳar** / Şāh-ı ʿışḳsın biledür ḳanda yürürsün ʿālemüñ
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa **çıḳar** bu āhum **eflāke** / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G2073-4. **Çıḳar** ejderleyin **eflāke** āhum / Hālāyıḳ uşanur gözüm yaşından
G2408-2. Bülbül yiridür āhını **eflāke çıḳarsa** / Gül kim açıla ḫārı görür ol bile sence

eflāke irmek [8] Göklere ulaşmak, yükselmek.

bk. başı eflāke/göge irmek, göklere irmek

G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki **eflāke irişdi** / Sen māha velī itmedi āhum eşer ey dost
G486-1. Ġamzelerle her ḳaçan çeşm-i siyāhın gezdürür / **İrgürür eflāke** ʿāşıḳ āh u vāhın gezdürür
G1113-4. Āhum **eflāke irüp** oldı melāyik gözi nem / Şanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G1133-1. Tīr-i āhum **irdi eflāke** daḫi nālem henüz / Ey ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1217-5. Her şeb ey meh **irdi eflāke** Muḥibbī nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar isem eger / Āhum **eflāke ire** ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdur göñlüm / Yaşum **eflākde irse** yüzümle ḫāḳdur göñlüm
G2299-5. Nālesi **eflāke irdi** bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür güşuña girmez senüñ ey māh-rū

Efrāsyāb [1] *Far.* Büyük İskender'den evvel yaşamış ve Keyhusrev tarafından öldürülmüş olan Mâverâünnehir Kralı Tûran'lı bir yiğit. (Devellioğlu, 2000: 206)

G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı göñlüm ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ **Efrāsyāba** beñzer

Efreng [1] *Ar.* Frenk, Avrupalı.

G2503-4. Ḫaddi ile zülfini gördüm iderlerʿarbede / Rūm şāhı ceng ider şankim **Efreng** ile

Efridūn [1] *Far.* Cemşid soyundan, anlayışlı ve zekâsıyla meşhur olan bir İran hükümdârı. (Devellioğlu, 2000: 206)

G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ ṭutalum olduñ **Efridūn** / Bu dehrüñ pençesin Rüstem olup ʿālemde burduñ ṭut

efruḫte [2] *Far.* Şulelenmiş, parlamış, tutuşmuş. (Ş. Sami, 2010: 288)

G2492-1. Meclis içre gördüm ol şemʿ-i cemʿ **efruḫte** / Ehl-i dil pervāneler oluban anda suḫte
G2492-3. ʾIşḳ bāzārında ger ḫüsnüñ ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin **efruḫte**

efsāne [13] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 288)

bk. efsāne olmaḳ, efsāne söylemek, efsāne-i ḫalḳ, efsāne-i Mecnūn, efsāne-i zamāne

(efsāne [2], efsāneden [1], efsānedür [6], efsānemüz [2], efsānesi [1], efsāneye [1])

1. Masal, asılsız hikâye, hurâfât.

G543-2. Ehl-i diller şaydıdur ḳaşdı itmek dilbere / Her ne söz kim söylese efsūn ile **efsānedür**

2. Şöhret bulup dillere düşen vak'a ve hâl, dâsıtân.

G383-4. Sergüzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş **efsānesi** Ferhād ile Mecnūndur
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı **efsānedür** dirler
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Ṣanmañuz andan gelen efsūnla **efsānedür**
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir dīvānedür / Açma ʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim **efsānedür**
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḫʿāba vardı gözleri yanında ṣan **efsānedür**
G1082-4. Her ġazelde anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar ḫūblar gūş ideler **efsānemüz**
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben göñlüm **efsāne** ḳabūl itmez
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar gūşına almaz līk bu **efsānemüz**
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası **efsānedür** / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fāriġ ol **efsāneden** / Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim eṣer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken **efsāneye**
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo **efsāne** Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ dīvānını

efsāne olmaḳ [5] Efsane gibi anlatılmak veya anılmak. (TDK, 2011: 758)

G60-6. **Olup efsānesi** köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳıṣṣası nevʿdür oḳunsun cümle māhfilhā
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kimʿālemlere **efsāne oldum** ʿāḳıbet
G244-4. Ḥālüm aġlarsam ḳatında ḫʿāba varur çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña **efsāne oldı** ʿāḳıbet
G638-5. **Efsāne oldı** Ḳays ile Ferhād ḳıṣṣası / Diñleñ Muḥibbī ḳıṣṣası nev-dāstān olur
G1264-5. Muḥibbī ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm āh / Yanında dilberüñ **efsāne olmış**

efsāne söylemek [2] Mesel söylemek, mesel oḳumaḳ... (Tulum, 2011: 645)

G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun **efsāne söylersin** baña
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim **söylemem efsāne** ben

efsāne-i ḫalḳ [1] Halk efsanesi.

G1520-1. Ḥālümi itdi diger ġamze- i pür-efsūnuñ / Oldı **efsāne-i ḫalḳ** olalı dil meftūnuñ

efsāne-i Mecnūn [1] Mecnun'un efsanesi.

G945-5. Añma **efsāne-i Mecnūnı** ḳo uyḫu getürür / Beni añ yārümle ḳurı meşelden ne gelür

efsāne-i zamāne [1] Zamane efsanesi.

G455-2. Benden ne söz ki ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / **Efsāne-i zamānei** ehl-i zamāne ṣor

efsāne-veş [1] Efsane gibi.

G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / Meclis içre söylenür miḥnetlerüm **efsāne-veş**

efser [9] *Far.* Taç, iklîl, dîhîm. (Ş. Sami, 2010: 288)

bk. efser giymek, efser-i Dārā, efser-i Ḫusrev, efser-i Keyḫusrev, efser-i mey, efser-i şāhāne, tāc-ı efser

(efser [6], efserdesin [1], efserdürür [1], efserin [1])

G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylāʾdan ire **efserdürür** ol toz baña
G423-3. Ḳulun olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫākipāyuifbaşına almış dil **efser** gösterür
G664-6. Şiʿr-i pür-sūzum eger varsaʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet **efserin** Dārā ṣatar
G929-1. Şāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma **efser** yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G983-6. Muḥibbī **efser** itmiş ḫāk-i pāyun / Anuñçün şāh-ı heft-iḳlime beñzer
G1310-4. Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫilʿatüm / Dūd-ı āhum başuma **efser** ʿıvaż
G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı eger heft-kişvere / Ḫāk-i derūñi **efser** idinen gedālaruñ
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey göñül bildüre seni Mecnūnleyin **efserdesin**
G2383-5. Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ **efser** itdi / Virür mi tāc-ı cevherine

efser giymek [1] Tahta çıkmak; kral veya kraliçe seçilmek. Taç giymek. (TDK, 2011: 2240)

B91. Eyledi miḥnet sarāyın yine menzil-gāh-ı ʿışḳ / Āteş-i āhumdan **efser giydi** oldı şah-ı ʿışḳ

efser-i Dārā [4] Dara'nın tacı.

G773-4. **Efser-i Dārā'ya** virmez hilʿat-i Keyḫusrev'e / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet ḫilʿatin Mecnūn giyer
G921-4. Gerekmez **efser-i Dārā** yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı ol baña hemān tāc-ı saʿādetdür
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider bu gevher **efser-i Dārā'da** yoḳ
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur / Raġbet itmezsemʿaceb mi **efser-i Dārā'ya** ben

efser-i Ḫusrev [1] Hüsrev'in tacı.

G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / **Efser-i Ḫusrevle** ol taḫt-ı Nerimān istemez

efser-i Keyḫusrev [1] Keyhüsrev'in tacı.

G1450-5. N'olısar ḥālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ eger / **Efser-i Keyḫusrev** ile tāc-ı Keykāvusa baḳ

efser-i mey [1] Şarap tacı.

G1082-5. Tāc-dārıyuz Muḥibbī kūşe-i meyḫānenüñ / Oldı serde **efser-i mey** sāġar-ı şāhānemüz

efser-i şāhāne [1] Şahane tac.

G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ meydür başumda **efser-i şāhānemüz**

efsūn [7] *Far.* Rukye, azimet, büyü, sihir, arpağ. (Ş. Sami, 2010: 288)

bk. efsūn oḳumaḳ, siḥr ü efsūn

(efsūn [6], efsūnla [1])

G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş **efsūn** ḳadeḥ
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz kim söylese **efsūn** ile efsānedür
G563-3. ʿĀlemüñ ḥalḳını teshīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan daḥi **efsūn** ġamze-i fettān oḳur
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi **efsūn** ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Şanmañuz andan gelen **efsūnla** efsānedür
G1036-5. Söyleme **efsūn** Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle **efsūn** mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm

efsūn oḳumaḳ [2] Bağlamaḳ, sıhr etmek, teshīr etmek...(Tulum, 2011: 645)

G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc ile **efsūn oḳur** ḳand-i mükerrer depredür
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr **oḳıya efsūn** içün

efsürde eylemek [1] Sıkmak, posasını çıkarmak.

G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi **efsürde eyler** ẓāhir olursa ol ut

efşān eylemek [1] Saçmak, dağıtmak.

G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini **efşān eylese** / Aña beñzer āfītābuñ yüzini ṭuta niḳāb

efzūn [1] *Far.* Çok, kesîr, vâfir. (Ş. Sami, 2010: 289)

bk. efzūn itmek, efzūn olmaḳ, ruḫ-ı efzūn

G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ **efzūndur** senüñ çün Mışr ile Baġdāddan

efzūn itmek [1] Çoğaltmak, artırmak. (Ş. Sami, 2010: 289)

G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı / Līk derdümi benüm fikrüm budur **efzūn idem**

efzūn olmaḳ [3] Çoğalmak, artmak. (Ş. Sami, 2010: 289)

G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu sīnemden güẓer / Didüm artar dostum derdüm benüm **efzūn olur**
G1245-4. Ruḥlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem **efzūn olur** / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G2291-4. Şikāyet eylesem derd-i derūnum / Daḥi artar **olur** bu derdüm **efzūn**

eger [387] *Far.* Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet. (TDK, 2011: 760)

G2-2. **Eger** ẓāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G17-5. Ka ʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devletdür **eger** ḳurbān ola
G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi **eger** Cemşīd **eger** Dārā
G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ **eger** olurdı aña çün bahā
G31-7. **Eger** luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G41-2. Her ṭarafdan nice serler kevkebi ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa **eger** çevgān aña
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū **eger** ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir aña
G77-1. **Eger** her dem urasın tīġ cānā / Ḳaçuram gerdenümi şanma ḳaṭ ʿā
G81-5. Giçe şırāṭı berḳ ḫaṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa **eger** aña reh-nümā
G129-1. Ġam-ı hecrüñde **eger** ḥālümi şorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile şanki ṭutupdur beni teb
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī **eger** ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura eline başını alup
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / Aña ḥabīb **eger** ḳaḳıyup itmeye cevāb
G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil tār u mār ider / Meclisde **eger** sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır bu zehr-i ġam / **Eger** tiryāk-ı la ʿlinden devā itmezse şeker-leb
G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḥālüñi gören dimiş / Engübīn üzre **eger** ḳonsa ʿaceb olmaz ẕübāb

G164-2. Gün yüzin görür idüm düşde **eger** / Gire idi gözüme bir ẕerre ḫᵛāb
G191-3. Añsam **eger** gül ü serv şi ʿrüm içinde cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme kināyet
G204-3. Herkes ki içe cürʿanı hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola **eger** rind-i mey-perest
G205-1. **Eger dirseñ** ḥużūr idem dilā ḳıl dāimāʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G210-1. İtmezse **eger** yār baña luṭf u ʿināyet / Ümīd-i vişāl ile olam bende nihāyet
G217-5. Göñlümi alup şimdi **eger** ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G219-2. Ser ḳodum çünki şürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña **eger** bāde-perest
G227-1. **Eger** zülfüñden eylersem şikāyet / Olur cānā muṭavvel bir ḥikāyet
G233-3. Öldürse **eger** ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez miʿaceb bunca kerāmet
G241-5. **Eger** ḫāk-i derüñ mesken olursa / Yiter dünyāda baña bu maḳāmāt
G242-1. **Eger** derdümi eylersem ḥikāyet / Dükenmeye ola rūz-ı ḳıyāmet
G242-2. Ne ġam ḫalḳ-ı cihān düşmen olursa / **Eger** senden ola ẕerre ḥimāyet
G242-4. **Eger** yanuñda şuç ise gel öldür / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G248-6. Ferdāya degin ey dil **eger** zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G287-2. **Eger** cānān vaşlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem **eger** leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G304-2. Ḥüsnüñ görse idi **eger** kim ʿaziz-i Mışr / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ
G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ **eger** olmasa ey ḥūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı böyle melīḥ
G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay u yıl / Nāgāh **eger** ki görse ola daḫi ḫᵛāb-ı telḫ
G318-3. Zebān-ı ḥāl ile her biri tesbīḥ / İder çeng ü **eger** nāy ü **eger** ʿud
G321-1. Şāh olup ey dil **eger** ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne **eger** olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi görindi o perī-zād
G334-1. Olmaya bir dem **eger** ol gül ʿiẕārumdan meded / İñlerem bülbül gibi her gice zārumdan meded
G349-5. **Eger** güş itse bu naẓmı Niẓāmī / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G355-5. Ḫānesinden yār **eger** ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded
G356-6. Pārs iline **eger** irse Muḥibbī şi ʿri / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn Ḥacend
G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr **eger** cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıẕ
G365-3. **Eger** rūşen ola çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / Ġubār-ı dergeh-i cānān ile çünkim mükaḥḥaldur
G366-5. Mürde iken bu Muḥibbī bulur idi tāze cān / Alabileydi **eger** ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / **Eger** cevrüñ **eger** mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryāki ẓāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden **eger** semler gelür
G385-3. Serv-ḳaddüñe **eger** ʿāşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an şarmaşur
G400-3. Yār **eger** zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir şanemi var / Kāfirdür **eger** ẕerrece göñlinde ġamı var
G401-3. ʿIşḳuñla **eger** ḫāşılum a dost şorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür **eger** kim heves-i cām-ı Cemi var
G403-3. Olmasa **eger** mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G406-4. Şalınsa **eger** gelse ʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre **eger** jāle disem aña yiri var
G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa **eger** ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G419-1. Serv-i çemen **eger** göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḫi anuñ ne cānı var
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek **eger** murād ise derdüm şaʿ bāne şor
G456-3. Varını n'ola çeşmüm **eger** dökse yolında / Cömerd zerin şaḳlamayup tehī kef eyler
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ **eger** yaḳmasa nār
G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün sünbül şaçuñ / Zāhid-i şad-sāl **eger** görse ʿaḳlın daġıdur
G497-1. Görmek istersen **eger Allāh** nūr / Kaʿbedür kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden **eger** başına yaġsa ṭaşlar
G510-3. Yüzini köm görürse cān viriser / Ol **eger** şeyḫ **eger** şāb olısar
G514-1. Ġurūr itme **eger** cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G514-2. Hümā gibi **eger** pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile **eger** sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ **eger** her dem sürme-i binā çeker
G550-2. Serv gibi şalınur derd ile āh itsem **eger** / Aġlar isem açılur şan ġoncedür ḫandān olur
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa **eger** meh-pāreler / Ehl-i ḥāl anları gördükce cigerler yāreler
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād **eger** / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G567-4. Düşnām ile añsa **eger** dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil şafālanur
G583-2. Seng-i ḫārāyı **eger** kūyında pister eylesem / Zīr-i pehlüme görine nerm ü mānend-i ḥarir
G596-3. **Eger** dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende baña zencīr kāküldür
G603-7. Şifā-dārı **eger** kūyuñ degülse / Neden ʿışḳ ehli yatur anda bīmār
G603-9. Alup göñlin **eger** cān ise maḳṣūd / Muḥibbī eylesün anı da işār
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden **eger** ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar **eger** āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G620-3. **Eger** başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz dilā saña atalardur
G626-5. Ey Muḥibbī yār **eger** alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān baġlanur
G636-2. **Eger** cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül olʿāşıḳ-ı şādıḳ ki cān içün nizāʿ eyler
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaṣdı **eger** īmān olursa çoḳ mıdur
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda **eger** biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G646-1. Ġamz oḳlarıyla sīne vü dil şerḥa yāredür / Baġrumı **eger** şorar iseñ pāre pāredür

G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / **Eger** var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G661-3. **Eger** mescide varup ḳāmet itseñ / Gele her yañadan Allāhuekber
G664-6. Şi ʾr-i pür-sūzum **eger** varsa ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā ṣatar
G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı göge irse **eger** başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür
G680-5. **Eger** derd-i dilin yazsa Muḥibbī / Gümānsuz her varaḳ bir dāstāndur
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi **eger** / Dise dilber kūyum içre baña derbānumdurur
G692-3. Ġamzeñ **eger** öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʾīsi-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G693-5. **Eger** cevr ü **eger** ḳahr ü **eger** mihr ü **eger** inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G697-2. **Eger** kūyına varursam yüzü meh bir kele baḳmaz / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G705-4. Daḥi rengīn dizeyim söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān **eger** dirse hüner
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür ʿāşıḳa / Yār **eger** ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse **eger** tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G747-4. Ẕikr itseler baña **eger** ol ʾīsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / **Eger** cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G788-2. Diledi cānum itdüm aña īṣār / **Eger** küstaḫem el-me ʿmūr ma ʿẕūr
G796-2. **Eger** yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʾizzet baña ger bu müyesserdür
G809-3. Kūyına **eger** gitse disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G811-4. La ʾl-i nābı leẕẕetin bulmaḳ **eger** / Ey Muḥibbī ister iseñ ḳanda gör
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān **eger** / Hep güzeller gelüp eyler miydi ṭabi ʿ bekler
G827-2. **Eger** ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / **Eger** ḫūrī disem bir pāre beñzer
G831-6. Daḥi rengīn dizelüm söz dürlerin / Şi ʿrüme yārān **eger** dirse hüner
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña vīrānedür dirler / Bulınursa **eger** vuṣlat aña genc-ḫānedür dirler
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥusn içre **eger** seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G849-2. Bilmek isterseñ **eger** zencīr-i zülfī ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı Mecnūna şor
G856-4. **Eger** olmasa cām-ı erġuvānı / Bu meclis cānsuz bir ḳurı tendür
G860-2. Seng-i ḫārāyı **eger** kūyında pister eyleyem / Zīr-i pehlüme görine nerm mānend-i ḥarir
G862-2. Görse zāhid şaçınuñ küfrini zünnār id ine / Kibr **eger** baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G862-4. Ḫıżr **eger** arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G866-4. Sensüz **eger** şorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf **eger** sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın o kemter degül midür
G893-2. Cem ʿ olsa **eger** bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G910-4. Ne ġam cānā **eger** ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G940-3. **Eger** cevrüñ **eger** mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G943-3. Bir būsesine virse **eger** naḳd-i cānı dil / Şanmañ bu yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G952-5. Bu Muḥibbī başını açup yüzin döndürmeye / Kūy-ı dilberden **eger** başına yaġsa ṭaşlar
G955-5. El urmaḳ mümkin idi genc-i ḥüsne / **Eger** zülfini olmasaydı ejder
G959-3. Yār elinden zehr **eger** nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryāki baña sem gelür
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri **eger** görmese velī / Budur ʿaceb ki yāri görsem öldürür
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / **Eger** ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden şor
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / **Eger** var ise eydüñ kime beñzer
G984-4. **Eger** cevr ü **eger** miḥnet **eger** ġam / Anı kim yār ider ʿayn-ı ṣafādur
G986-5. Gökden **eger** ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G989-4. **Eger derd ile** āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād revān ditrer
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil **eger** gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür
G1002-2. Görse ʿābid şaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim **eger** baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1002-4. Ḫıżr **eger** arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe **eger** olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki kūyından güẕārum var
G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / **Eger** bulmaḳ dilersen gerdümi gör
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam **eger** ʿayb eylemeñ / Kim ʿışḳ-ı yār böyle beni her zamān ider
G1023-2. **Eger** giçdi ise Mecnūn u Ferhād / Şanur mısuz ki bu ʿālem tehīdür
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup ca ʿd-ı müselsel ʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿālem **eger** Mecnūndur
G1039-2. İtseñ ṭulū ʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn **eger** / Her kim ki göre dir ki bu ne āfitābdur
G1049-2. Cem ʿ olsa **eger** bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden **eger** başına yaġsa ṭaşlar
G1067-3. Dil virdüm **eger** ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın şeyḫ ü **eger** şāb iñiler
G1081-7. Cān ile seni sevmek **eger** ola günāhum / ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1085-2. Cennete ḫūrā **eger** bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1119-3. Kıya baḳsa **eger** cellād-ı çeşmüñ / İder müjgānın ol dem ḫançer-i tīz
G1122-4. Yanuñda **eger** sevme günāh ise nigārā / ʿAfv eyle ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1134-4. Meded ḫālüm benüm düşvār olupdur / **Eger** dirsem **eger** dimezsem olmaz
G1137-1. Olurdı yāri ḳocmaḳ pīrehensüz / **Eger** cān tensüz olsa gül dikensüz
G1144-4. ʿĀrıż-ı Ka ʾbei sen görmek **eger** ister iseñ / Şām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1146-3. Şānelü görsem **eger** zülfini uyḫum aparur / Bu meseldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz
G1152-4. Bahā-yı vaṣl **eger** alsa gözümden / Bu dehri şanmañuz pür-sim ḳılmaz
G1161-3. İlte meger ki kūyuña bir kez ġubārumuz / Bir kez **eger** muvāfıḳ ese rūzgārumuz

G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler **eger** olur ise maḥremümüz
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / **Eger** yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1166-4. Ne ḫoş idi **eger** dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1167-4. **Eger** nāz ile seyr-i bāġa gelse / Ḳoya pāyına ser serv-i ser-efrāz
G1171-4. **Eger** sensüz cihānı geşt idersem / Benüm bu ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1173-7. İlte Muḥibbī kūy-ı nigāra ġubārumuz / Yāri ḳılursa bir gün **eger** rūzgārumuz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem **eger** yüz biñ niyāz
G1193-4. **Eger** çāk itse baġrum tīġ-i ġamze / Ne ġam müjgānı olursa ciger-dūz
G1195(b)-4. ʿĀṣıḳ oldur yār **eger** yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1231-2. Şehīd olsam **eger** ʿışḳ ile yārān / İdesin penbe-i dāġum kefen bes
G1231-3. **Eger** ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur cān gerdeninde bu resen bes
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm duʿāya / **Eger** kūyından irse başuma ṭaş
G1244-3. Biñ kerre **eger** ḥālümi ʿarż eylesem ol yār / Bir laḥẓada eyler bu ḳadar ḥāli ferāmūş
G1248-3. **Eger** cān ister iseñ başum üzre / İdeyüm anı kim saña gele ḫoş
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına varsam / Başum biñ **eger** olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1268-3. **Eger** yaṣdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre yaṣdanmış
G1282-4. **Eger** ʿışḳuñ şerārından söz açsam / Ṭutuşup ṭaġ u deryā eyleye cūş
G1288-1. İdersen dostum mihr ü vefā ḫoş / **Eger** itmeyesen cevr ü cefā ḫoş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ **eger** ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1301-5. Bulmaḳ **eger** kim ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baş
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şemʿüñ dilini n'ola **eger** kim kese miḳrāż
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳışṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u **eger** ʿarż
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı **eger** / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre lemʿ
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān **eger** / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿāʿ
G1351-7. Ey ṣanem n'itsün **eger** ṣorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa **eger** Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola yüz çeviren göricek meṣāf
G1371-6. Bu Muḥibbī ṣanmañuz kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i aʿdā **eger** olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1391-2. **Eger** cürm iseʿāṣıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1405-3. Bilmek istersen **eger** cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1422-6. **Eger** bulsam seni tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḫi zāhid / **Eger** bāde ṣuna bir sīm-ten-i ṣāḳ
G1442-3. Alma istersen **eger** ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ **eger** / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1446-3. **Eger** ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / Ṣabā eliyle ḳalḳan gerdüme baḳ
G1450-2. Bilmek istersen **eger** ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1450-5. N'olısar ḥālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ **eger** / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1453-2. Bilmek istersen **eger** sen kāyināt aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ **eger** gönlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1457-2. **Eger** cürm ise yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ gönlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / **Eger** āh eylesem dilden çıḳar ṣanma ki dādum yoḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ **eger** aḥvālümi sen bide baḳ
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem **eger** / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān ḳaṣuñ
G1472-4. Kaʿbedür kūyı **eger** ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse **eger** bir Nāzenīn / Öp elin ṣal boynına ḳolun lebini dişe çek
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde ṭılısm itseñ **eger** zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile mūyuñ
G1504-1. Dāim olmasa **eger** bu dile ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1529-5. Muḥibbī yolına terk eyleye cānı / **Eger** görmezseñ ol rūḥ-ı revānuñ
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar isem **eger** / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1533-2. Ḳanumı dökmek **eger** ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı **eger heft-kişvere** / Ḫāk-i derüñi efser idinen gedālaruñ
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni **eger** ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle **eger** pādişāh ise / Cānān dergehinde o kemter gedā gerek
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne saʿādetdür **eger** kim aña ṭūp ola başuñ
G1595-1. Dāim olmasa **eger** bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin **eger** tār eylese / Ḫam olup bezm-i belāda ḳāmetüm olduḳda çeng
G1610-1. Görmek isterseñ **eger dāim** cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile **eger** terk idesin ser daḫi nāzik
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire **eger** ser daḫi nāzik
G1633-4. Ḫammāme girüp yār **eger** gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḫi nāzik
G1640-4. Zāhid eylerse **eger** cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile dīdār gerek
G1660(b)-6. Bu ḳadar raġbet mi bulurdı **eger** / Ger zamān olmasa berāy-ı gül
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam **eger** / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ **eger** cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1673-5. **Eger** fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl
G1680-1. **Eger** sen olasın dünyāya māyil / Olur elbette ol uḫrāya ḫāyil
G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse **eger** Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni olalar her an ḥacel

G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa **eger** ġam baña hem-rāh ne müşkil
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne müşkil / Ṣunarsa **eger** küfr elini dīne ne müşkil
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste **eger** irmeye yarına ne müşkil
G1750-4. Ehl-i ʿirfāñuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ **eger** varup metā ʿ-ı himmet al
G1751-2. Bulmaġ istersen **eger** yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse **eger** cānānum / Çoḳdan eyler idüm yolına terk-i cānum
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı **eger** ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1769-5. ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī **eger** şehīd / ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm
G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile ḫāk-i ten **eger** / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu gilüm
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan **eger** gelse ṣudāʿ / Eşk ile ḫāk-i derini ṣandal-āviz eyleyem
G1808-4. Ey kemān-ebrū **eger** atsañ baña ġamze oḳın / ʿİzzet idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G1815-5. **Eger** el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibbī diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1825-2. **Eger** olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ ile bīmāram
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden / **Eger** olmaz ise luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ **eger** meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1838-2. Cürm ise **eger** cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḥaṭā işlemez ādem
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse **eger** gelse başumı / Saña daḫi ziyāde olısar maḥabbetüm
G1844-3. Seni cān ile **eger** sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳare benem
G1857-3. Şikāyet itmez idüm ġam yükinden / **Eger** çekmege anı ḳādir olsam
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin **eger** ʿāṣıḳlaruñ / Gözine cennet cehennem görine kevṣer ḥamīm
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse **eger** sürsem yüzüm / Sen şefāʿat ḳanısın ancaḳ budur dirdüm sözüm
G1885-4. Küfr-i zülf ile **eger** ḳaṣr ide īmāna ḥaṭı / Tiġlar alup eleʿazm-i Firendūş idelüm
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde var nālişler it / Ol gül açılmaz **eger** gülşende nālān olmayam
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa **eger** seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev **eger** bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña taḫsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile **eger** āh çekem / Evc-i felekde mihr ile māha sipāh çekem
G1926-2. Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam / Āhum livāy göz yaşın **eger** sipāh çekem
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde **eger** uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem
G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse gelür sürür / Ger nāvek-i cefā vü **eger** ḫançer-i sitem
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb **eger** ʿuryān benüm
G1983-3. Dīvāne-vār deyr-i muġāne **eger** varam / ʿAyb eylemen esir-i belā-yı perī-veşüm
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm / Ger nāvek-i cefā vü **eger** ḫançer-i sitem
G1986-2. **Eger** istemez iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut gör nefesüm
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / **Eger** gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem
G1993-4. **Eger** ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeküp / Pāy-māl eyler **eger** Ḫusrev **eger** cāmın Cemin
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ **eger** / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre **eger** ölür isem / Ṣuyum ışıtmaġ içün serv budaġın yaḳasın
G2101-4. **Eger** İskender ü Cemşīd olasın / Başuñ ḳaldurma yüz sür ḫākipādan
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / **Eger** dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2110-2. Pāyına yüzler **eger** sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl oldugını / Bilmek isterseñ **eger** sīm ile zerden ṣor sen
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında **eger** eşk ile Ceyḥūn olasın
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa deryālar **eger** üstüme sūzānam ben
G2162-1. Benüm bu ḫālümi görse **eger** Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḥayrete ol dem olurdı ḫālüme ḥayrān
G2162-2. **Eger** Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḫi bārān
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ **eger** cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2191-4. Sīnem üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa **eger** dehr i tütün
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye **eger** her ḳıla bir nice dil olsun
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / **Eger** cāndur **eger** serdür ikisi de revān olsun
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden büse alurmış / Nedür bir cān **eger** biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Öldürüñ **eger** o zülf-i mekkār olmasun
G2231-4. Bir naẓarla cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ **eger** o zülf-i mekkār olmasun
G2243-3. Her ne gelürse mihr **eger** cevr rāżıyam / Ṣundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin **eger** yār tamām it / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür **eger** mi başın ol serv-i revān
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem **eger** bu sīneme teb-ḫāne ben
G2284-5. Muḥibbī öldügine acımazdı / **Eger** bir büse alsa ḫūn-bahādan
G2288-4. Göz yaşı **eger** laʿle dönerse ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın anı ḫūn-ı cigerümden
G2293-2. **Eger** ʿafv itmeseñ cürm ü günāhum / Ne eksile şehā cūd u keremden
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ḳo / **Eger** şemʿine ol pervānedür bu
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / **Eger** var ise eydüñ bir suḫan-gū
G2300-4. Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / **Eger** olmasa ḫaṭuñ aña bārū
G2311-2. Ser-i kūyına **eger** eyleseñ āh ise güẓer / Ḫālini ḫastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād **eger** / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʿri naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür **eger** cūybār serv

G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse **eger** ey nigār serv / Bu nev'a ḳanda bulur idi i'tibār serv
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre ser-ā-ser / **Eger** olmasa bu gözden aḳan ṣu
G2324-2. Tevbei ṣırsam **eger** itme ta'accüb ṣūfī / Gele inṣāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña 'āṣıḳ mı dinür anda **eger** kām olsa
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide **eger** bir gün ese
G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi 'anber yirine / Ġam degül misk ü **eger** 'anber-sārā tükene
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh **eger** ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını görse **eger** / Ḳaynayup cūşa gelüp ḫālüme 'ummān acıya
G2342-3. Şeb-i hicrānda **eger** nālemi gūş eyler ise / Ḫālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya
G2348-4. Şem'-i ḥüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per yaḳar mıydı **eger** pervāneler nār olmasa
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metā'ına Muḥibb / Naḳd-i cān ile **eger** varup ṭaleb-kār olmasa
G2352-5. Seni yoldan çıḳarur bil Muḥibbī / **Eger** dil baġlu ḳala zülf-i kecde
G2355-5. Ġam yime **eger** yoġ ise ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-i 'uṣāt anda 'özr-ḫᵛāh
G2357-3. 'Uṣṣāḳa ḳomaz ṭa'nı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn **eger** bilse sözinde
G2369-5. Dil degül belki cān da pārelenür / Yār **eger** ursa zülfine şāne
G2374-2. **Eger** bed-nām-ı 'ışḳ olsam ben 'ayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen ṣala gör var şöhreti şehre
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ **eger** genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelseñ dil-i vīrāneye
G2387-3. Ġamzeñ **eger** ki öldüre vir la'lüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2401-3. **Eger** ẓāhir gözi görmezse yāri / Ne ġam cān gözini aç ḳıl naẓāre
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ dest-res / Zülfini mār eyleyüp çeşmin **eger** şīr itmese
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum ṣudā'dan ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne **eger** cām ile tedbīr itmese
G2415-4. Pāyuña düşüp **eger** dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine
G2418-3. **Eger** olmasa bu bārān-ı eşküm / Yana āh odına 'ālem bizümle
G2430-5. Bilmek isterseñ **eger** cānā derūnum nālişin / Āteş-i 'ışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu cihān yana **eger** āh ide sīne
G2432-7. Cevrüñle **eger** cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye 'ışḳuñı ilete bile sīne
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var / Gönderse **eger** ġamzelerin sīnemi yarsa
G2449-5. Yār dīdārını dilerseñ **eger** / Döndire eşki Muḥibbī dehre
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne **eger** āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2472-2. Āteş-i 'ışḳı **eger** görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uṣanduñ hele biz bu nāre
G2476-5. İtseñ **eger** cevr ü cefā ṣanma incinem / Her ne gelürse senden o ben ḳula kām ola
G2478-1. 'Āşıḳ **eger** olmasa idi yāre benefşe / Boynın egüben gelmez idi zāre benefşe
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup boynın **eger** ḫāre benefşe
G2481-2. **Eger** şükr ider iseñ olur artuḳ / Niçün şükr itmeyesin hey fütāde
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ **eger** mir'āt-ı ḳalbüñ jeng ile
G2527-4. Nūş-ı cān olsun **eger** ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm ire ṣıḥḥat cānına
G2540-4. **Eger** Ferhād u Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / Degüldür her biri 'ışḳ içre bence
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār **eger** / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / **Eger** ondört yaşar sāḳī ola mey daḥi yek-sāle
G2548-3. Şaḳın maġrūr olma görme kendüñ / **Eger** ḫaşmuñ olursa da ḳarınca
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider şarşar-ı āhum **eger** ol bir gün ese
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı **eger** kim beñzedürse nergise
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / **Eger** derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ **eger** genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelsen dil-i vīrāneye
G2588-3. Ġamzeñ **eger** öldüre vir la'lüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2590-1. Dilber cefā vü cevr ile dil-firīb ola / 'Āşıḳları 'aceb mi **eger** nā-şekib ola
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez **eger** men' itseler / 'Āşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-'ār ola
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül 'ömri sermedi / 'İsi gibi **eger** baña andan ḫiṭāb ola
G2607-1. **Eger** Ferhād olmasa bu fenn-i 'ışḳuñ üstādı / Añılur mıydı 'ālemde belā vü derd ile adı
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül **eger** gösterse ruḥsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āh ile zārı
G2619-3. Ey güneş-ṭal'at **eger** yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege bu çeşm-i giryānum gibi
G2626-2. Seni cān ile **eger** sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye **eger** bende dise / Ṣādlıḳdan atar idüm göge ol dem külehi
G2629-2. Depemden mi çıḳardı dūd-ı āhum / **Eger** yanmasa dilde 'ışḳı nārı
G2634-5. Ḫāç diyü **eger** sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez 'ārı
G2639-3. 'Ayb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭa'n eyleyüp / Zāhidā görsen **eger** bir kez ol ādem cānını
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan ey ṣanem / Mesken itduġum 'aceb midür **eger** teb-ḫāneyi
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı 'ālem **eger** ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ
G2672-1. Mescidde **eger** görse mü'ezzin o ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz o ḳāmeti
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / 'Aceb mi baña dirlerse **eger** Mecnūn-ı şeydāyi
G2696-3. Ger göñül Ka'besine tā ki ṣafā kesb idesin / Görmek istersen **eger** tāyife-i 'uṣṣāḳı
G2707-2. **Eger** dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü güyı
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne hergiz günāh / Her nefesde bilse ḫāżırdur **eger** Allāhını
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya **eger** irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende **eger** ẕikr itsem / Zühresi var mı açа ġonceler anda deheni
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgūnuñ **eger** var ise nev'a günehi
G2727-3. 'Uṣṣāḳ **eger** ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā beni

G2728-4. Merhem-i vaṣluñ **eger** irmeye bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi
G2736-1. **Eger** olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şemʿ-veş her gice yā dūdı
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / **Eger** cān virmese ʿışḳ içre kim añardı Ferhādı
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şuʾlelenmez mi **eger** / Yaḳmasam dem dem ben anda bu yüregüm yaġını
G2749-3. **Eger** bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsañ nedürür ṣanʿat / Alurlar naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme aldanma şarāba / **Eger** ol bezme zühre ola çengi
G2770-2. **Eger** Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle ire ger yoḫsul **eger** bāy
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ **eger** ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uṣlu imiş
Mh4-3. Bir kerre **eger** ḳılsa tecellā-yı cemāli / Āṣüfte ide mihr ü mehi ruḫları alı
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ **eger** cān cevherin
Mr27-2. **Eger** olmazsa işbu derde çāre / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-12. **Eger** irmezsem āh ol pür-cefāya / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr27-14. **Eger** olursa boynuña günāhı / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Nş1-3. N'ola yaṣdansam **eger** ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile gülşende vaḥdet / **Eger** olmasa ol ṣoḥbetde ṣāliş
D32-2. **Eger** ġam ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / Ṣarāb iç ḳalmaya ḳalbinde tā reng
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter dermān aña / Tā ebed ḳurtulmasun derdden **eger** dermān aña
B18. Yār **eger** zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B38. **Eger** göñlümi ol cānān ṣorarsa / Diñüz ḳatında çoḳdan ḫidmet eyler
B85. Leşker-i aʿdā **eger** ḳarşuñda ṭura ṣaf ṣaf / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meṣāff
B87. Zāhidā yüz yıl **eger** ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf
B100. Alnuña gün yüzüñe mehʿāşıḳ olmasa **eger** / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde **eger** ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde **eger** uġrar isem Mecnūna

egerçi [97] *Far.* Her ne kadar..., ise de... (M. Nâcî, 2009: 124)

G19-1. **Egerçi** ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin çü derdümüñ ṭabībi
G40-1. Sevmek seni **egerçi** olupdur güneh baña / Her gün ziyāde olur ise āh veh baña
G42-4. **Egerçi** ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḫi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı laʿlünden olur her laḥẓa em peydā
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgünını / Olmadı hem-pām **egerçi** virmişem meydān aña
G176-6. Dost vaṣlından **egerçi** kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ **egerçi** öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā gel sen dest
G242-3. **Egerçi** var imiş her derde āḫır / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G275-2. **Egerçi mücrimem** ʿafv it günāhum / Anuñ ḥaḳḳı kim oldur ehl-i miʿrāc
G328-5. Evveli ʿışḳuñ **egerçi** kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫırı ġāyet şedīd
G365-1. **Egerçi** kim dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz **egerçi** biñ ḥasūdum var
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla **egerçi** kim bu sīnem çākdür / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnūn **egerçi** pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G447-3. Mecnūn benüm bu ḫāletüm iẕʿān idinmedi / Meşhūr **egerçi** anuñ dilde dāsitānı var
G515-4. **Egerçi** ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün derde emlerdür
G523-1. Gelen ḳuldan **egerçi** kim ḫaṭādur / Efendinüñ velī işi ʿaṭadur
G577-3. Her dem **egerçi** ġamzesi ʿuşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn bilür
G581-1. **Egerçi** āşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḫall eylemek ġāyet de müşkildür
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ **egerçi** ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki āhum ile āşikār olur
G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle **egerçi** çarḫ-ı minādan giçer
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürür ile ide teʾşir / **Egerçi** ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G807-4. Felekden yücedür dirler **egerçi** ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G845-4. **Egerçi** şöhretin buldı ḫarābe / Velī vīrāne-dil derdüñle maʿmūr
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı **egerçi** cürmi bir miṣḳāldür
G899-1. Mihrüñ **egerçi** şevḳi sūy-ı āsumānedür / Līkin sücūd itdügi ol āsitānedür
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber **egerçi** āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḫāl ider
G957-3. **Egerçi** kim yapar dil ḫānesin yār / Döner ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G1007-1. **Egerçi** kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1015-3. **Egerçi** ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller
G1017-5. **Egerçi** zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1025-6. Muḥibbī teng dehānından **egerçi** söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḫāl eyler
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre **egerçi** bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir ẕeḳanı nāzik-ter
G1111-5. Muḥibbī āhʿışḳ içre **egerçi** pāy-māl oldı / Ġamıʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1173-2. Her dem viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / Vardur **egerçi** yār ile ḳavl ü ḳarārumuz
G1177-5. Eyler **egerçi** her kişi bir nesne ile faḫr / Her dem Muḥibbīʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1192-1. Kūy-ı dilberde **egerçi** biz maḥabbet beklerüz / Ẓāhirā **egerçi** maḥabbet līk miḥnet beklerüz
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ **egerçi** görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1225-1. Zāhid **egerçi** cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem viṣālini ʿālem içinde bes

G1243-3. **Egerçi** ḳatlüme ḳaṣd itdi ġamzeñ / Velīkin la'l-i nābuñ emsem olmış
G1258-3. Deyr içre **egerçi** yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe naḳşını naḳḳāş
G1321-4. Zülfi **egerçi** cān u dili ḳıldı münḳabıż / La'li velī ki ḫande ile virdi inbisāṭ
G1361-4. Dürr ü gevherdür **egerçi** sözlerüñ / Cehdüñ olsun eyleyesin cümle ṣaf
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma ṣaḳın şer'den / Sen yoluñ ṭoġrult **egerçi** var meẕāhib muḫtelif
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur **egerçi** āsitānuñda / Velīkin ehl-i 'ışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ **egerçi** ey ḳamer-ṭal'at / Ṣanursun 'āşıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1396-5. **Egerçi** 'āşıḳ olmışlar bulunur deyr-i 'ālemde / Muḥibbī gibi 'ālemde velī ḫāl-i mükedder yoḳ
G1422-1. **Egerçi** dilde varlıḳdan eṣer yoḳ / Velī cevr ü belā vü derd-i ser yoḳ
G1479-1. Dimişlerdür **egerçi** rūz-ı rūşendür'Arabdan yeg / Taẕarru' itmege 'āşıḳ olur mı aña şebden yeg
G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi selīmi ṣādıḳ-ı 'ışḳ / Çoḳdur **egerçi** pādişehüm āşinālaruñ
G1629-3. **Egerçi** giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün yaşum da seri 'idür bu meydānuñ
G1680-2. **Egerçi** dehr evvel gösterür ḳand / Velī āḫır içürür ol helāhil
G1683-2. **Egerçi** mezra'-ı dilde sirişküm tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḥāṣıl
G1764-4. Güneş gibi **egerçi** kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G1784-1. **Egerçi** başdan ayaġa günāhum / Degül ġam çün benüm sensin sipāhum
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm **egerçi** çoḳ ḥazān gördüm
G1823-3. **Egerçi** ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1825-1. Muḳırrum cürm ü 'işyāna **egerçi** kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet umaram
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḥş itdük / Eṣer yoḳ bildüm anlardan **egerçi** ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1840-4. **Egerçi** cürm ü 'işyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefā'at kānını añsam benüm bī-bākdur göñlüın
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ **egerçi** berr ü baḥruñ şāhıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G1872-3. Felek evcinde uçardı **egerçi** ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1877-2. Dāne-i ḫāle **egerçi** meyl ider göñlüm ḳuşı / Çeşm-i ṣayyādı elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G1908-2. 'Aceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde **egerçi** ġarḳ-ı āb oldum
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / **Egerçi** pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G2027-1. **Egerçi** ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı 'ışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2028-2. **Egerçi** zülfüñi kesdüñ kesildi 'ömri 'uşşāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan senüñ 'ömrüñ mezīd olsun
G2060-4. Bir devāsuz derd imiş dirler **egerçi** derd-i 'ışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2061-1. **Egerçi** görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm ḳapunda yüz cefā ben
G2062-1. **Egerçi** ẓāhira baḳsan cihān mülkine ṣāham ben / Naẕar ma'nī yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ **egerçi** penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2106-5. **Egerçi** sūz-ı eş'āruñ Muḥibbī 'ālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben
G2139-3. **Egerçi** naẓm-ı eş'āruñ olup her biri bir gevher / İçinden kim ki āḳildür alup nā-yābını seçsün
G2192-2. Ayuñ olmışdur **egerçi** cümle encüm 'āşıḳı / Sen mehüñ 'ışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2259-4. **Egerçi** ḳatl ider çeşmi ḳılur ol 'īsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān
G2284-4. Vefā ister **egerçi** cümle 'uşşāḳ / Velī cevri baña yegdürür vefādan
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda **egerçi** mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında'aceb nā-mihribāndur bu
G2349-3. 'Işḳuñ **egerçi** evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur her biri beñzer **egerçi** mūlara
G2422-4. 'Aḳrebi zülfüñ **egerçi** zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2475-4. Ara yirde **egerçi** kim ki ba'de'l-meşrikīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile ırağ anda
G2476-2. Şırsam **egerçi** kāse-i ārzūm 'aceb degül / Mecnūn gibi bu da bize iḫtirām ola
G2508-2. **Egerçi** gitdi dil elden velī sulṭān-ı 'ışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ şolında ṣaġında
G2510-1. Ṣaçuñ girihlerini ḳıldum **egerçi** pīşe / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca dişe
G2539-5. Maḥabbetden murād olan **egerçi** vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī 'āşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda
G2540-1. **Egerçi** uġradum 'ışḳ içre rence / Biḥamdillah irişdüm gizlü gence
G2564-2. **Egerçi** gördüm ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey dil ḫaẕerle
G2570-3. Ṭaşı üzre **egerçi** ḳomamışdur küh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2614-2. **Egerçi** dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2615-3. Hevā-yı 'ışḳ ṭaġıtdı **egerçi** ḫırmen-i'aḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür o da 'ışḳuñ ṭaleb-kārı
G2636-3. **Egerçi** 'āşiyem raḥmet umaram / Senüñ iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhi
G2659-2. **Egerçi** 'ışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin bu derdümüñ ṭabībi
G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ **egerçi** / İnkāra gelür ṣoñra şaḳın cānuñı peydi
G2722-3. **Egerçi** sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ **egerçi** baña kebādedür / Ammā ki ḳatı çekemedüm 'ışḳ yāyını
Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ **egerçi** sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ nitekim cān tendedür
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm **egerçi** 'ālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi

egilmek [3] *T.* İnsan, bir işi yapmak için belini eğmek. (TDK, 2011: 760)

(egildi [1], egilüp [2])

G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḫāl-i perīşānum benüm / **Egilüp** gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña **egilüp** ne didügini / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān ḳaşuñ
B167. Gördükde yār beni yine çin ider ḳaşın / Zülfi **egildi** ne didi bilmem ḳulaġına

egin [22] *T.* Sırt, arka. (TS, 2009: 1390)

(egnine [3], egnümde [1], egnüme [14], egnüñde [1], egnüñe [3])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / **Egnüñe** ḫil ʿat yiterken bir palās ü bir ʿabā
G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Şevḳden güller ala **egnine** ḳırmuzı kabā
G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫil ʿat **egnüme** gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G171-5. Yine teşrifler baña in ʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi **egnüme** altunlı şīb
G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr idi faḫrüñ / Hem giymedüñ **egnüñe** olup aṭlas u dībāc
G400-5. Biçeli ġam ḫil ʿatin **egnüme** ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G593-1. Mu ʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / **Egnine** aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu **egnüme** gülgūn ḳumāş üç günde bir
G853-3. Yaşum giydürse **egnüme** ser-ā-ser / Olur āhum başuma tāc-ı semūr
G899-4. Yaşum giyürdi **egnüme** ḫil ʿat-i ser-ā-seri / Āhum şu ʿā ʿı başuma tāc-ı şāhānedür
G996-1. Mu ʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / **Egnine** aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G1034-6. Biḥamdillah giyürdi ʿışḳ şāhı / Yaşumdan **egnüme** ḫil ʿat ser-ā-ser
G1429-6. Besdürür **egnüñde** ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde **egnüñe** bir ḫil ʿat al
G2135-2. N'ola **egnüme** giyürse baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı **egnüme** daḥi ġam ḫil ʿatin biçsün
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / **Egnüme** giydüdi teşriḳān baña ġam ḫil ʿatin
G2388-5. Seyl-i eşküm **egnüme** giydürdi gülgūn cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek **egnüme** bu ġam ḫil ʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe
G2652-1. Ġam şu ʿlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi **egnüme** ḫil ʿat-i ser-ā-seri
G2656-3. Gözüm **egnüme** bir ḫil ʿat giyürdi / Başuma āh bir tāc-ı semūrı
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan **egnümde** ḫil ʿat-i zer / Jülīde-mū başumda baña otaġa düşdi

eglemek [12] *T.* (TS, 2009: 1399)

(egleme [1], eglemesün [1], eglemez [1], egler [8], eglerem [1])

1. Geçiştirmek, vakit geçirtmek.

G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü būseme āh / **Egleme** vir Muḥibbī fırṣatdur
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulū ʿol āfitāb **eglemesün**
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse **eglemez** başdan

2. Avutmak, oyalamak.

G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı **egler** göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem ile göñlüm **eglerem** / İñildisini gūş ideli āsiyābdan
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi **egler** ṣadā bizi
G2712-1. Bu fenā dünyāda ṣanmañ cāh ü māl **egler** beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl **egler** beni
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḫtimāl **egler** beni
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl **egler** beni
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / Esdügince her seḥer bād-ı şimāl **egler** beni
G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm Muḥibbī ʿāḳıbet / Ārzū-yı ṭal ʿat-ı ʿıyd-ı viṣāl **egler** beni

eglence [10] *T.* Neşeli ve hoşça vakit geçirten şey veya kimse. (TDK, 2011: 762) *bk. göñül eglencesi*

(eglence [4], eglencedür [3], eglencem [1], eglencemüz [1], eglencesi [1])

G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña **eglencedür** / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān **eglencedür** ancaḳ / Öginüp şi ʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin **eglencem** benüm
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa olmışdur ḫarām / Ey yüzi gül her dem **eglence** ḫayālüñ var iken
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm **eglencemüz** / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil **eglencesi** / Murġ-ı dil çoḳdan uçardı sīne-i ṣād-çākdan
G2228-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir **eglencedür** / Ḫāli olma bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa **eglence** yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler ṣadā bizi
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña **eglence** olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki şan āb-ı revān oldı
Mh13-10. Oldı **eglence** bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

eglenmek [29] *T.* Vakit geçirmek, beklemek, kalmak, oyalanmak, durup dinlenmek. (TS, 2009: 1399)

(eglen [6], eglenmem [1], eglenmesün [18], eglenür [3], eglenürsem [1])

G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / **Eglenürsem** ṭañ mı bunlar çünki yārāndur baña
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes cānum anuñla **eglenür** / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G714-1. Baña her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla **eglenür** dil çoḳ zamāndur
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla **eglenür** cānum anuñla sīne rāḥatdur
G1616-3. Ḫʿāb u bidārumda görinen cemālüñ nūrıdur / Gice de gündüz de **eglenmem** ḫayālüñdür senüñ
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb **eglenmesün** / İñlesün derd ile dil olsun ṭolāb **eglenmesün**
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb **eglenmesün**
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh ṭoġsun māhtāb **eglenmesün**
G2048-4. Ka'bedür kūyı gelür ʿuşşāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı te'ḫīr itmesün ḳılsun şitāb **eglenmesün**
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb **eglenmesün**
G2048-6. Cür'a-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb **eglenmesün**
G2048-7. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb **eglenmesün**
G2049-1. Binsün ol serv-i revān itsün şitāb **eglenmesün** / Ehl-i ʿışḳuñ ḥāli olmışdur ḫarāb **eglenmesün**
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var cemāli şevḳine / İdiñüz ol dilber-i ʿālī-cenāb **eglenmesün**
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḥuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb **eglenmesün**
G2049-4. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb **eglenmesün**
G2049-5. Cür'a-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḫaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb **eglenmesün**
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun ṣarāb **eglenmesün** / Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb **eglenmesün**
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sīnem sāzına / Nāle ḳılsun ġam kemāniyle rübāb **eglenmesün**
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar ża'fum ḳatı / Ol ṭabībe cān meded virsün cevāb **eglenmesün**
G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil ḫayāl-i yār ile **eglen** / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zār ile **eglen**
G2234-2. Cemāli şem'üñ añdukca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile **eglen**
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile **eglen**
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur ʿāşıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile **eglen**
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʿlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile **eglen**

egleşmek [1] *T.* Oyalanmak, eğlenmek, tevakkuf etmek. (TDK, 2011: 763)

G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller **egleşürler** nice giryānlar ḳopar

egmek [7] *T.* Bir yana meylettirmek, çarpıtmak. (Ş. Sami, 2010: 290)

bk. baş egmek

(egdüm [1], egmiş [2], egüben [1])

G1278-6. Bāġda zülfüñ benefşe göreli / Boynın **egmiş** baş aşaġa eylemiş
G1542-3. Ḳapusında boyumı **egdüm** görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün ʿāşıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına **egmiş** ol şāh-ı devrāndur gelen
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa idi yāre benefşe / Boynın **egüben** gelmez idi zāre benefşe

egri [1] *T.* Doğru olmayan, yalan, kâzib. (Ş. Sami, 2010: 291)

bk. egri söylemek, egri yol

G1777-1. **Egri** olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

egri söylemek [1] Yanlış, yalan söylemek. (TS, 2009: 1404)

G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / **Söylenür** anuñ içün **egri** ḫaberler her ṭaraf

egri yol [2] İstikametten sapmışların yolu.

G233-5. Ṭoġrut yoluñı **egri yola** gitme Muḥibbī / Tā dökmiyesin şoñra varup eşk-i nedāmet
D43-2. Yürimez merd olanlar **egri yolda** / Varur anlar ṭarīḳ-i müstaḳīme

egrilik [2] *T.* Adem-i istikâmet, hile. (Ş. Sami, 2010: 291)

G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa **egrilik** ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū didi / **Egrilik** olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda

eḥād [1] *Ar.* Bir, yek, vahit. (Ş. Sami, 2010: 291)

G340-2. Ḥālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir **eḥād**

eḥaḳḳ [4] *Ar.* Daha, en, pek lâyık. (M. Nâcî, 2009: 124)

G820-5. Dimedüñ ḥüsn zekātın bu Muḥibbī'ye **eḥaḳḳ** / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur aña benden **eḥaḳḳ**
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña benden **eḥaḳḳ**
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden **eḥaḳḳ**

eḥibbā [1] *Ar.* Dostlar. (M. Nâcî, 2009: 124)

G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç **eḥibbāsın** kişi zehr ile eyler mi helāk

ehl [43] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 291-292)

bk. derd ehli, dünyā ehli, ehl-i ʿālem, ehl-i baṣiret, ehl-i cehim, ehl-i cūd, ehl-i cünūn, ehl-i derd, ehl-i dil, ehl-i dünyā, ehl-i günāh, ehl-i ḥāc, ehl-i ḥāç, ehl-i ḥāl, ehl-i hevā, ehl-i ḫıred, ehl-i Ḫorāsān, ehl-i hüner, ehl-i ʿışḳ, ehl-i ʿıyş, ehl-i idrāk, ehl-i īmān, ehl-i irādet, ehl-i islām, ehl-i ḳanāʿat, ehl-i kemāl, ehl-i ḳubūr, ehl-i küfr, ehl-i maḥabbet, ehl-i mebāḥiş, ehl-i melāmet, ehl-i mezāḳa, ehl-i miʿrāc, ehl-i naẓar, ehl-i naẓm, ehl-i nedāmet, ehl-i Rūm, ehl-i saʿādāt, ehl-i ṣafā, ehl-i ṣalib, ehl-i sefer, ehl-i selāmet, ehl-i söz, ehl-i şevḳ, ehl-i şirk, ehl-i ṭaleb, ehl-i tevekkül, ehl-i vefā, ehl-i zamān, ehl-i zindān, ḫarābāt ehli, ʿışḳ ehli, kemāl ehli, maḥabbet ehli, namāz ehli, naẓm ehli, niyāz ehli, riyā ehli, tevāżuʿ ehli, yār-ı vefā ehli, zevḳ ehli, zühd ehli

(ehli [14], ehlin [3], ehline [12], ehlini [1], ehlinüñ [2], ehliyüz [11])

1. Sahip, malik, mutasarrıf.

G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet **ehlini** / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil aña
G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür gök **ehli** çeşm-i ḥayrāndur baña
G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / Meclis **ehlin** nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G363-5. Maḥzen-i dilden çıḳarduñ yine söz gevherlerin / Oldı söz **ehli** yanında maʿnī gevherden leẕīẕ
G440-6. Ey Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihānuñ ālına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ **ehlinüñ** dārābıdur
G540-1. Şīve vü nāzı ḳamu ḥüsn **ehli** senden ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā **ehline** Kaʿbe ḥaremidür
G601-5. Gerçi şi r **ehli** Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād **ehlinüñ** / Böyle istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet **ehliyüz** / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G967-4. Yüzini görse gele īmāna küfr **ehli** ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin zāhid-i şād-sāleler
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā **ehline** Kaʿbe-i ḥaremidür
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt **ehliyüz** / ʿĀlemi bir cürʿaya şatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup el ḳaldurup anda münācāt **ehliyüz**
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt **ehliyüz**
G1116-4. Güm güm ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḥālimüzce ehl-i ʿirfān içre ḥālāt **ehliyüz**
G1185-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet **ehliyüz** / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet **ehliyüz**
G1185-2. Cemʿ olup bir araya derd ü belā ile elem / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice şoḥbet **ehliyüz**
G1185-3. Laʾl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / Biz ḫarābātī olup cām-ı maḥabbet **ehliyüz**
G1185-4. Sen şaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet **ehliyüz**
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime şimdengirü tāc-ı saʿādet **ehliyüz**
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis **ehli** içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis **ehli** içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1629-1. Getürmez idi Fürs **ehli** dile ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1870-4. Melāmet **ehli** n'eyler ʿār u nāmūs / Çün ʿārun şīşesini senge çaldum
G2026-4. Tek almasun diline zāhid melāmet **ehlin** / Dārü's-selām içinde varsun selāmet olsun
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet **ehli** ol var ad ile şanuñ şaḳın
G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid **ehli** iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2286-4. İtme zāhid melāmet **ehline** ṭañ / Saña yiter selāmet olmışsın
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet **ehli** yanmaz nārda
G2448-3. Yaşum şarāb olalı bezm **ehline** müdām / Baġrum döker piyālesine ḳan girih girih
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd **ehli** ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen īsā ile
G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde ḥālāt **ehline** / Bād-ı āhum gönderüp şordum semāvāt **ehline**
G2509-3. Gün yüzüñ bir ẕerre-i nāçize pertev şalmaya / Bu düşer mi dostum andan semāvāt **ehline**
G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāşısın dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt **ehline**
G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi ṭapşurdular düşdi emānāt **ehline**
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü nāz **ehli** / Bilür anı vefā niyāz ehli
G2760-2. Aġzı remzini bilmedi anuñ / ʿAczine ḳāyil oldı rāz **ehli**
G2760-3. Ṭolanur pā-birehne kūyını dil / Nitekim Kaʿbe-i ḥicāz **ehli**
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi mülk-i dili / Böyledür ey Muḥibbī nāz **ehli**
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vażʿ eyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd **ehline** yaḳdum yine rūşen çerāġ
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis **ehlin** degme ey dil derdüñi

2. Muktedir, becerikli, erbap.

G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını **ehline** teslīm itmek āsāndur baña
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḥaḳīḳa **ehl** ise ol laʿl ü cevherden giçer
G646-5. Gerçi maʿānī gevheri bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī **ehline** ol āşikāredür

ehl-i başiret [2] Basiret sahibi.

G1201-2. Saña ger ḫūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / Zīrā kim **ehl-i başiret** anlara ādem dimez
G2595-2. **Ehl-i başiret** idine ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola

ehl-i cehīm [1] Cehennemlik, cehennem ehli.

G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi **ehl-i cehīm** / Diyeler idi uşanduñ hele biz bu nāre

ehl-i cūd [1] Cömertlik sahibi.

G346-5. İtme dirig̈ cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye merd **ehl-i cūd**

ehl-i cünūn [1] Cennetlik, cennet ehli.

G2276-3. Ey bād-ı ṣabā būy-ı ser-i zülf-i dilberi / **Ehl-i cünūna** irgürigör baġlamaġ içün

ehl-i derd [7] Dert sahibi.

G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda var ʿālem içinde **ehl-i derd**
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim **ehl-i derd**
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḫüsnüñde ḫaddüñ verd verd / Yine bülbüller gibi feryāda gelsün **ehl-i derd**
G542-5. Şi ʿr-i dil-süza Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / **Ehl-i derd** olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G965-4. **Ehl-i derd** olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger disem şem ʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şi ʿr
G1084-6. Bu Muḥibbī şi ʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / **Ehl-i derd** olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
Mh6-7. Murġ-ı dil ṣaydına ḫālüñ dāneñ olmış dostum / **Ehl-i derd** olan ḳamu pervāneñ olmış dostum

ehl-i dil [55] Gönül adamı, gönül erbâbı, gönlün hâlinden anlayan, aşkı ve gönlün hâllerini bilen, âşık. (Zavotçu, 2006: 135)

G113-1. Gördiler ḫāk olduġum yoluñda ey ʿālī-cenāb / Reşk idüp dir **ehl-i dil** یا لیتن کنت تراب
G126-2. Cür ʿa-i cām-ı lebüñ olalıdan baña naṣīb / **Ehl-i diller** didiler یا لیتنی کنت تراب
G138-3. **Ehl-i diller** nice yıllar aradılar ʿālemi / Genc-i ʿışḳı buldılar bu ḳalb-i virānum görüp
G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen ey perī-ṣıfat / **Ehl-i dilüz** gel eyle bizümle müşāḥebet
G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün **ehl-i diller** didiler aña sipenc
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / **Ehl-i diller** anuñ içün saña dirler şīr-i merd
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / **Ehl-i dil** olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G513-1. **Ehl-i diller** bendi ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀşıḳuñ āḫır helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G543-2. **Ehl-i diller** ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz kim söylese efsūn ile efsānedür
G558-5. Ey Muḥibbī nefs-i emmāre ile ceng itmege / **Ehl-i diller** göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / **Ehl-i diller** çıġrışup eydürler āh ol bu mıdur
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ için **ehl-i dile** bāde getür
G777-3. Münevver eyle dil vīrānesini / Yüzüñe **ehl-i dil** çün māh dirler
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ ile **ehl-i diller** ḫānesi maʿmūrdur
G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān bir dilber-i fettān ḳopar / Ḳarşusında **ehl-i diller** zār u ser-gerdān ḳopar
G858-5. Gūş itse ger bu şi ʿrümi ʿıyş ile **ehl-i dil** / Zīrā Muḥibbī sözleri hep ʿāşıḳānedür
G912-4. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Yaturlar **ehl-i dil** bīmāre beñzer
G918-1. **Ehl-i diller** gördiler sen cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar çekdiler
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña nice senüñ cān virmesün / **Ehl-i diller** gördiler sen cānı cānlar çekdiler
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller şāhını / **Ehl-i dilden** her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G992-4. Ḳamet itse ol sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / **Ehl-i diller** her ṭaraf āh eyleyüp beñzeşmedür
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun içün **ehl-i dili** yāda getür
G1255-5. **Ehl-i diller** ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki anlar bāde nūş
G1270-1. **Ehl-i diller** ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / **Ehl-i diller** ṣaydı için eylemişdür zülfin aġ
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī **ehl-i diller** naẓmuñı / Ellerine girse idi ger bu güft ü gū-yı müşk
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir **ehl-i dil** / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile **ehl-i dillerün** / Ey güzeller serveri ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin **ehl-i dilüñ** / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G1679-4. Yüzüñ sürer **ehl-i diller** ayaġına / Gözüñe ḫākipāyın ṭūṭiyā bil
G1740-1. Her ne dil kim ṣāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / **Ehl-i diller** arasında dostlar insān degül
G1751-7. Ey Muḥibbī **ehl-i diller** diñlesün eş ʿāruñı / Şi ʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānedür / **Ehl-i dil** bir cāne mālik nice bāzār eylesün
G2022-5. Her yañadan **ehl-i dil** kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
G2037-3. Gel ṭulū ʿ it gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür **ehl-i dil** dür olmasunlar nūrdan
G2048-7. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / **Ehl-i diller** yazup itsünler kitāb eglenmesün

G2049-4. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / **Ehl-i diller** yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın **ehl-i diller** ṣoḥbetin
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿayb olmasun / **Ehl-i diller** mevsim-i gülde ider mül ṣoḥbetin
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / Yegdür andan **ehl-i dillerden** olasın sen hemīn
G2191-2. **Ehl-i diller** meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2274-2. **Ehl-i diller** yaḳdılar cānā cemālüñe senüñ / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden **ehl-i dil** nice perīşān olmasun
G2413-1. Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya / **Ehl-i diller** meclisinde adı erkān olmaya
G2492-1. Meclis içre gördüm ol şemʿ-i cemʿ efruḫte / **Ehl-i dil** pervāneler oluban anda suḫte
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki imāmet getüre / Ḳamu **ehl-i dil** olan oña iḳāmet getüre
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice / **Ehl-i diller** meclisin gördükce ʿār itmek nice
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārüʾş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde **ehl-i dil** bīmār ola
G2639-1. Gösterür dilber çü her dem ḫançer-i ʿuryānını / **Ehl-i diller** de fedā eyler yolına cānını
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / **Ehl-i diller** meclisinde gūş iden eş ʿāruñı
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden **ehl-i diller** ṣaydına / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun yāyı ḳaşı
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel **ehl-i diller** ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / **Ehl-i dil** ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey **ehl-i diller** hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün **ehl-i diller** gözden eksiltmez demi

ehl-i dünyā [1] Dünya adamı, dünya ehli.

G1317-3. Kimseye rāzuñ dime sīnemde şaḳla rāzuñı / **Ehl-i dünyā** ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ

ehl-i günāh [1] Günahkâr.

G1112-4. **Ehl-i günāh** olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm aʿmālümi şormaz mısuz

ehl-i ḥāc [1] Hacı, Ka'be-yi Şerife'yi ziyaret etmiş kimse.

G2022-3. Dostum ʿuşşāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / **Ehl-i ḥāc** maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

ehl-i ḥāç [1] Hristiyan.

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / Cümleten ola muṭīʿ rām ola **ehl-i ḥāç** aña

ehl-i ḥāl [15] Tarîkatte, tasavvufta "hal ve cezbe" denilen muvakkat olarak kendinden geçme sırrına eren, Allah adamı, cezbeye tutulan, vecde gelen kimse. (Devellioğlu, 2000: 209)

G441-5. **Ehl-i ḥāl** alur Muḥibbī bir varaḳdan biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil mesāildür mücerred **ehl-i ḥāl** añlar
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / **Ehl-i ḥāl** anları gördükce cigerler yāreler
G718-2. Ne bilsün zāhida şorma rümūz-ı ʿışḳı benden şor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda **ehl-i ḥāl** añlar
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / **Ehl-i ḥāl** olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G870-3. Bezm-i ġamda **ehl-i ḥāle** cām-ı zer ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili bu dīde-i binā yiter
G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / **Ehl-i ḥāl** olan bilür anı ḫazāna dāl olur
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ tek **ehl-i ḥāl** olmaz
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim **ehl-i ḥāl**
G2049-2. **Ehl-i ḥālüñ** ıżṭırābı var cemāli şevḳine / İdiñüz ol dilber-i ʿālī-cenāb eglenmesün
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Güş ider kim **ehl-i ḥāl** ola varup bülbül ünin
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı **ehl-i ḥāl** ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol şāl ile
G2700-1. Ḥamdülillah olalı ʿucb ü tekebbürden beri / **Ehl-i ḥālüñ** anuñ içün olmışam ḫāk-i deri
G2757-5. Muḥibbī şiʿrini bülbül ser-āġāz itse gülşende / İşidüp **ehl-i ḥāl** olan diye taḥsīn ü sābāşı
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür şanma anı engübīn / **Ehl-i ḥāl** olan çeker meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ şūfiyā bu vech ile irşādı var

ehl-i hevā [1] Heva ehli.

G2384-5. Nāyuñ ṣadāsı eyledi āvāre göñlümi / Olur hevāyi oturan **ehl-i hevāyile**

ehl-i ḫıred [9] Akıl sahipleri.

G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı nice yirde yarar **ehl-i ḫıred**
G340-3. Noḳṭa dinmez la ʿline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin **ehl-i ḫıred**
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini **ehl-i ḫıred** / Çün gelür andan ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi **ehl-i ḫıred** / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār

G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi **ehl-i ḫıred** / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G1564-5. Ey Muḥibbī şi'rüne taḥsīn idüp **ehl-i ḫıred** / Söylenen dillerde şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1781-4. Müşkil-i 'ışkı şakın söyleme **ehl-i ḫırede** / Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir 'ām
G2035-5. İşbu şi'ri ḥüsni ger işide **ehl-i ḫıred** / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler **ehl-i ḫıred** / Līk anuñ varlığında göñlümüz eyler gümān

ehl-i Ḫorāsān [1] Horasanlı.

G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī cümle eş'āruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen **ehl-i Ḫorāsāndur**

ehl-i hüner [2] Hünerli, sanattan anlayan kimseler.

G601-5. Gerçi şi'r ehli Muḥibbī bulınur 'ālemde / Līk senüñ gibi bir **ehl-i hüner** az gelür
G747-1. Āh oḳlarıyla 'ışḳ eri **ehl-i hüner** giçer / Bir an içinde şīşe-i çarḫı deler giçer

ehl-i 'ışḳ [89] Aşk ehli, âşık.

G32-5. Ni'met-i derd ü belā her yaña dökilmiş yatur / Şoḥbet-i ḫāş it Muḥibbī **ehl-i 'ışḳa** ḳıl ṣalā
G33-1. **Ehl-i 'ışḳa** her dem irür ṣad-belā / Çünki aña eksük olmaz biñ belā
G124-2. **Ehl-i 'ışḳ** olan meşeldür kim 'aḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb
G134-1. Ey ṣaçı sünbül yüzi gül la'li mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ **ehl-i 'ışḳa** māḥbūbu'l-ḳulūb
G148-3. **Ehl-i 'ışḳuñ** ne bilür derd ü belā vü miḥnetin / Döne döne olmayan bu sīḫ-i miḥnetle kebāb
G154-1. Ḫaymesin ṣaḥrāda ḳursa her ḳaçan ol āfitāb / Rişte-i cāndan iderler **ehl-i 'ışḳaña** ṭınāb
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī 'ışḳına ṣabr eylemek / 'Işḳ ḳor mı **ehl-i 'ışḳa** ẕerre ne ṭāḳat ne ḫ'āb
G170-4. Nedendür **ehl-i 'ışḳı** dūr idersin / Raḳībi idesin dāim muḳarreb
G213-4. **Ehl-i 'ışḳuñ** eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Ka'bedür kūyuñ ḳamu anları ḳurbān oldı ṭut
G263-2. Gül gibi gūş eylemezsin **ehl-i 'ışḳun** nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice feryād elġıyāş
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum ġam metā'ın / Ezelden **ehl-i 'ışḳa** budurur sūd
G342-3. **Ehl-i 'ışḳa** zāhidā ṣanma sözüñ te'ṣir ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G345-3. Gözi yaşlu olur ḫūn-ı cigerle / Daḫi hem **ehl-i 'ışḳuñ** çehresi zerd
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla irmez **ehl-i 'ışḳ** / Rāygān vaṣlını çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña devrān ġamı / Her yañadan **ehl-i 'ışḳ** olana verhemler gelür
G434-1. Görinen la'li bu çeşmüm demidür / Nikīni **ehl-i 'ışḳuñ** ḫātemidür
G483-2. N'ola ıġmāz itse **ehl-i 'ışḳa** şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan ezelden ḥüsnine maġrūrdur
G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne güne kesbüñüz vardur / Dirüz biz **ehl-i 'ışḳ** olduḳ göñülden āhımuz vardur
G530-1. Yidügi **ehl-i 'ışḳuñ** derd ü ġamdur / Anuñçün gözden aḳan 'ayn-i demdür
G609-3. Bāġ u ṣaḥrālarda ṣanmañ lālelerdür görinen / **Ehl-i 'ışḳuñ** baġrı ḫūnından dökilmiş ḳanıdur
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ ẕerre aġzından nişān / Ara yirde **ehl-i 'ışḳ** ancaḳ gümānın gezdürür
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü her dem **ehl-i 'ışḳ** / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar kūh-ı belāda **ehl-i 'ışḳ** / Her biri içüp ciger ḫūnını bī-ḫūş oldılar
G683-4. **Ehl-i 'ışḳa** lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G719-1. Kūy-ı dilber var ise la'l-i bedaḫşān kānıdur / **Ehl-i 'ışḳuñ** dökilen yir yir çün anda ḳanıdur
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu Muḥibbī'nüñ sözi / Anuñ içün **ehl-i 'ışḳ** olan ider her-bār seyr
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz 'ışḳ-ārā berdār ola / **Ehl-i 'ışḳuñ** cümlesini ṣanma kim Manṣūrdur
G814-1. Maḥabbet baḫrine ṭaldum sözüm dürr-i me'ānīdür / Anuñiçün **ehl-i 'ışḳuñ** dāimā vird-i zebānıdur
G829-2. Urmaġa **ehl-i 'ışḳ** sīnesine / Eylemiş ġamzeleri ḫançerler
G865-3. **Ehl-i 'ışḳuz** zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile ẕikrüñi hemān cennetdedür
G880-5. Gördiler sen meh-rūyı araya almış **ehl-i 'ışḳ** / Ẕerreler içre görinür mihr-i nūr-efşāndur
G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi tīġin 'uryān / Öñinde **ehl-i 'ışḳ** dü-nīme beñzer
G1043-2. **Ehl-i 'ışḳa** ṣordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum ben ezel 'āşıḳ zebānından ḫaber
G1055-4. Ṭabībā ṣorma ḥālin **ehl-i 'ışḳuñ** / Bularuñ derdi vü dermānı yoḳdur
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / **Ehl-i 'ışḳuñ** zülfi ḳullābı daḫi mi'rācıdur
G1102-1. Dostlar rāh-ı'ademde ġam olaldan zādunuz / Ol sebebden **ehl-i 'ışḳ** içre añılur adımuz
G1195(b)-1. **Ehl-i 'ışḳa** ol şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / Ġurradur ḥüsne anuñçün dād-ḫ'āhı eylemez
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse ṣarābı **ehl-i 'ışḳ** / Germ olur meyḫāneler içre ider mestāne ḫaẕẕ
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid ṣaḳın rişüñ yanar / Sīnesine **ehl-i 'ışḳuñ** yaḳdı çün Allāh şem'
G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña dīvān ṭursun **ehl-i 'ışḳ** / Āsitānundan igende ḳullaruñı itme ḫarc
G1353-4. **Ehl-i 'ışḳa** diyüñ ṣalādur 'ışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i 'ışḳ içre Mecnūn-veş uyardum dir çerāġ
G1369-4. **Ehl-i 'ışḳa** zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Ṣanasın kim kendüsi olmış berāt ile mu'āf
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire **ehl-i 'ışḳ** / İçdi o ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin **ehl-i 'ışḳuñ** hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1397-3. **Ehl-i 'ışḳa** ẕerrece gelmez felekle mihr ü māh / Rif'ātiyle nüh-felekden yücedür eyvān-ı 'ışḳ
G1398-3. Her biri bir **ehl-i 'ışḳuñ** dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1402-2. **Ehl-i 'ışḳuñ** dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / Giçüre'ömrin cefāda görmeye ol ṣādlıḳ
G1424-5. **Ehl-i 'ışḳ** ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī 'āşıḳuñ odıyla hergiz 'ārı yoḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar **ehl-i 'ışḳ** / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi dildārum didüm / **Ehl-i 'ışḳa** itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / **Ehl-i 'ışḳuñ** dostum pes himmeti bālā gerek
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / **Ehl-i 'ışḳuñ** boynına düşmiş vebālidür anuñ

G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / **Ehl-i ʿışḳ** serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler **ehl-i ʿışḳuñ** ḳatline / Bilmedüm n'olduñ baña geldükde ihmāl eyledüñ
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / **Ehl-i ʿışḳ** içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde **ehl-i ʿışḳ** / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür senüñ
G1767-2. **Ehl-i ʿışḳ** kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey güzel şāhum benüm
G1832-2. **Ehl-i ʿışḳa** ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba dostum saña du ʿā olsun dirüm
G1851-3. Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet aldı **ehl-i ʿışḳ** olan savaşumdan benüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler **ehl-i ʿışḳ** taḥsīn idüp merdüm benüm
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim ʿaceb / **Ehl-i ʿışḳ** anılduġınca ben de anda yād olam
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / **Ehl-i ʿışḳ** anılduġınca ben de anda yād olam
G2030-4. **Ehl-i ʿışḳa** ey felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2049-1. Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / **Ehl-i ʿışḳuñ** ḫāli olmışdur ḫarāb eglenmesün
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / **Ehl-i ʿışḳ** içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler **ehl-i ʿışḳ** ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile ya hū diyen
G2082-2. **Ehl-i ʿışḳuñ** kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp yā hū diyen
G2121-4. **Ehl-i ʿışḳa** ey felek-ḫayyāt biçersin ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu Muḥibbī cān yaḳar / **Ehl-i ʿışḳ** ögredür beñzer semenderlik yolın
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaṣduġum seng kūy-ı dilberde yiter / **Ehl-i ʿışḳa** n'eylesün bālin olan sincābdan
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ bu ʿāṣıḳ-ı bīmārdan / **Ehl-i ʿışḳ** olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan
G2147-2. **Ehl-i ʿışḳdan** ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḥi kemān
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer **ehl-i ʿışḳuñ** māh ü sāli n'eylesün
G2207-2. **Ehl-i ʿışḳa** ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne ben
G2209-1. Ṣem ʿdidüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi **ehl-i ʿışḳ** ol nūrdan dūr olmasun
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / **Ehl-i ʿışḳa** bend içün zülfi kemendin gözlesin
G2305-3. Eline almış yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / **Ehl-i ʿışḳuñ** yire dökmek ḳanın eyler ārzū
G2344-2. Gözüm nemdür dili ġam **ehl-i ʿışḳuñ** / Ezelden böyle yazılmış serine
G2353-3. **Ehl-i ʿışḳuñ** ḫālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı āl ile
G2524-5. Muḳarrer **ehl-i ʿışḳa** dil bāġıdur / Görinen ʿārıżı üzre külāle
G2562-4. **Ehl-i ʿışḳ** mey yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ **ehl-i ʿışḳuñ** pāyına
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / **Ehl-i ʿışḳuñ** eşki sürḫ u çehresi hem zerd ola
G2594-6. Cennet ü ḫūrāyı virüñ zāhide biz n'eylerüz / **Ehl-i ʿışḳuz** fikr ü ẕikrümüz bizüm dīdār ola
G2596-2. Derdi alur **ehl-i ʿışḳ** virür aña dermānını / İsteyüp cehd eylemez ki derdine dermān ola
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müsellem saña olmışdur ḥelāl / **Ehl-i ʿışḳ** içsün şarāb-ı cāmı bayram ertesi
G2718-5. Baña dirler selāmet iḫtiyār it / Olur mı **ehl-i ʿışḳuñ** iḫtiyārı
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / **Ehl-i ʿışḳuñ** var imiş bir nice yirden ʿālemi
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol **ehl-i ʿışḳun** ʿibreti

ehl-i ʿıyş [1] Eğlence sahipleri.

G246-1. Ne yitmez **ehl-i ʿıyşa** bu saʿādet / Ola her cām içene būseʿādet

ehl-i idrāk [1] Düşünce sahipleri, her şeye akıl erdirenler.

G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp ḳılca meyānından ḫaber / Ḥamdülillah ʿışḳ içinde **ehl-i idrāk** olmışam

ehl-i imān [1] İman sahipleri, iman ehli.

G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ şaçından **ehl-i imāna**

ehl-i irādet [1] İrade sahibi.

G1038-4. Rehber oldı dün ḫarābāta baña pīr-i muġān / Çünki ol **ehl-i irādet** itdügi irşāddur

ehl-i ʿirfān [5] İrfan sahibi, bilgili.

G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden itsem **ehl-i ʿirfān** ile baḥş
G921-2. Ṭolaşur **ehl-i ʿirfāna** şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez ẕarāfetdür
G1116-4. Güm güm ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḥālimüzce **ehl-i ʿirfān** içre ḫālāt ehliyüz
G1750-4. **Ehl-i ʿirfānuñ** ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ eger varup metāʿ-ı himmet al
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse **ehl-i ʿirfānuñ** dilin

ehl-i islām [1] İslam topluluğu.

G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim çıḳara dīnden beni / **Ehl-i islāmı** giriftār itme Yārab kāfire

ehl-i ḳanāʿat [1] Kanaatkâr olan.

G1747-5. Her kim ki ola **ehl-i ḳanāʿat** Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez seng ile birdür semān-ı laʿl

ehl-i kemāl [3] Kemal sahibi, olgun kimse.

G718-5. Yine Ḫusrev gibi şiʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin senüñ **ehl-i kemāl** añlar
G879-5. Cihānda isteyen devlet-i kemāle saʿy ider lā-büd / İderler ḥürmet üʿizzet şu kim **ehl-i kemāl** olur
G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler **ehl-i kemāl**

ehl-i ḳubūr [1] Ölüler.

G497-6. Ger ḳıyām itseñ ḳıyāmet ṣanuban / Ṭura yirinden **ehl-i ḳubūr**

ehl-i küfr [2] İnanmayanlar.

G275-3. Ḫudā emriyle aña tīġ elden / Ḳılupdur **ehl-i küfri** cümle tārāc
G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış iken ṣer-i ṣerefüñ / Ẓāhir olalı **ehl-i küfrden** alınur bāc

ehl-i maḥabbet [4] Sevgi sahibi, âşık.

G546-3. Rüsvāyī görsen itme melāmet gel ʿāşıḳı / **Ehl-i maḥabbet** olana bu vecd ü ḥāledür
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz ḥālüme yüri / **Ehl-i maḥabbetüñ** yine derdi devāsıdur
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar **ehl-i maḥabbet** tozumuñ
G2542-6. İşidüp şiʿrümi **ehl-i maḥabbet** / Yazarlar levḥ-i dilde tāze tāze

ehl-i mebāḥiş [1] Araştıma sahibi.

G269-3. İderler baḥş ʿışḳı tā ḳıyāmet / Bilinmeye nedür **ehl-i mebāḥiş**

ehl-i melāmet [1] Serzeniş sahibi.

G225-3. Olam sālim baña ḳılman du ʿāyı / Selāmet istemez **ehl-i melāmet**

ehl-i meẕāḳ [1] Zevk sahibi.

G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende bāde içmek **ehl-i meẕāḳa** düşdi

ehl-i miʿrāc [1] Hz. Muhammed (sav.).

G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it günāhum / Anuñ ḥaḳḳı kim oldur **ehl-i miʿrāc**

ehl-i naẓar [1] Görici, müşāhid, nāzır, bāsīr...(Tulum, 2011: 652)

G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur şehā kuḥl-ı baṣar / Ṭūṭiyādan yeg görür **ehl-i naẓar**

ehl-i naẓm [15] Şair. Şiir ve söz sanatından anlayan kimse.

G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / **Ehl-i naẓm** içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini **ehl-i naẓm** / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp
G142-5. **Ehl-i naẓmuñ** her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmī nicesin / **Ehl-i naẓmuñ** arasında merdsen vallah merd
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / **Ehl-i naẓmuñ** arasında didi kim Ḥassānıdur
G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp sözleriñe **ehl-i naẓm** / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden midür
G589-5. Ey Muḥibbī işidelden **ehl-i naẓm** eş ʿārını / Āferīn idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī **ehl-i naẓm** olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G1216-5. Gevher-i naẓmuñ Muḥibbī **ehl-i naẓm** olan bilür / Ḳıymetini cevherüñ bilmez meger cevher-şinās
G1606-5. Ḳılmaġ içün gūşvāra **ehl-i naẓmuñ** gūşına / Ey Muḥibbī sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / **Ehl-i naẓmuñ** ṭaḳuben gūşına mengūş eyleyem
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / **Ehl-i naẓmuñ** arasında pes neden şaçılmasun
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / **Ehl-i naẓmuñ** arasında pes neden seçilmesün
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda bu Muḥibbī şiʿrini / Eylediler **ehl-i naẓm** olan hezārān āferin
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān bağladı / **Ehl-i naẓma** diyüñ şıla gelsün berü dīvānuma

ehl-i nedāmet [1] Pişmalık duyan kimse.

G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın şoñra varup **ehl-i nedāmet**

ehl-i Rūm [1] Osmanlılar. (Devellioğlu, 2000: 209)

G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / **Ehl-i Rūm** üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn şalup

ehl-i saʿādāt [1] Mutluluk, neşe sahipleri.

G241-6. Muḥibbī gird-i rāhuñ ḳıldı ser-tāc / Ne ṭañ dinse aña **ehl-i saʿādāt**

ehl-i ṣafā [6] Kalbi temiz. (Devellioğlu, 2000: 209)

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand uʿaselden gördi yeg **ehl-i ṣafā**
G94-6. Āb-ı ṣāfiye müşābih yine bir şiʿr didüm / Didi taḥsīnler anı göricek **ehl-i ṣafā**
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler tevbelüdür / İşidüp **ehl-i ṣafā** her biri dir andan ol
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya **ehl-i ṣafā** yolın

G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan laʿl-reng / İtdiler ol ḫāteme **ehl-i ṣafā** anı nigīn
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

ehl-i ṣalib [2] Haçlılar, Hristiyanlar. (Devellioğlu, 2000: 209)

G19-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ **ehl-i ṣalibi**
G2659-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ **ehl-i ṣalibi**

ehl-i sefer [1] Yolcu.

G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün **ehl-i sefersin** / Kim itdi ki sen eyleyesin bunda iḳāmet

ehl-i selāmet [1] Rahat, huzur sahibi.

G391-4. Zāhidā saña yiter **ehl-i selāmet** olduġuñ / ʿĀṣıḳuñ faḫrı melāmet gözlemez nāmūs u ʿār

ehl-i söz [1] Söz ehli.

G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhumʿurūc / **Ehl-i söze** ney gibi nālem virür cedd ile ḥāl

ehl-i şevḳ [2] Aşk ehli.

G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / **Ehl-i şevḳ** olan anuñçün gösterür eş ʿāra şevḳ
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / **Ehl-i şevḳ** olan oḳusun kendüñüñ dīvānını

ehl-i şirk [1] Şirk koşan kimse.

G275-4. Meger luṭfı ola baña muʿāvin / Ki **ehl-i şirkden** alam yine bāc

ehl-i ṭaleb [2] İstekli olan kimse.

G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez **ehl-i ṭaleb**
G176-6. Dost vaṣlından egerçi kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez **ehl-i ṭaleb**

ehl-i tevekkül [1] Tevekkül sahibi, mütevekkil.

G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı ṭurmaz giçer **ehl-i tevekküller**

ehl-i vefā [2] Vefa ehli.

G1578-4. Görmedüm ʿālemde hergiz ḳalmadı **ehl-i vefā** / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi ḳardeş ḳardeşüñ
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı **ehl-i vefā** / Kimsesi yoḳ senden özge ya İlāhil-ʿālemīn

ehl-i zamān [2] Zaman ehli.

G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati **ehl-i zamān** görmez leẕīẕ / Gerçi nāfiʿdür velī cān-ı girān görmez leẕīẕ
G455-2. Benden ne söz ki ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei **ehl-i zamāne** ṣor

ehl-i zindān [1] Hábste olan, mahbūs...(Tulum, 2011: 653)

G2537-4. Zeneḫ çāhındaʿuṣṣāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim şu ile ḫayrüñ irişsün **ehl-i zindāna**

ehlen ve sehlen [2] Hoş geldiniz, safa geldiniz.

G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu ṣabā / Ravżadan rıżvān diye **ehlen ve sehlen** merḥabā
G85-3. Ġamzem oḳlarına dir ṭut sīneñi / Ben didüm **ehlen ve sehlen** merḥabā

ehrimen [3] *Far.* Zerdüşt dinine tâbi olan eski İranîler itikadında senâ'iyyeti teşkil eden iki kuvvetten biri, ki şer ve zulmet membaı idi. Diğeri ki hayır ve nur membaı idi. İzd denilirdi, ba'del-İslâm İzd ismi Cenabıhakk'a ve Ehrîmen şeytana verildi. (Ş. Sami, 2010: 292) *bk. raḳīb-i ehrimen*

(ehrimenden [1], ehrimensin [1], ehrimensüz [1])

G1156-4. Görün aġyārı yārüñ işiginde / Perī olmaz imiş āh **ehrimensüz**
G1501-2. Naẓarʿuṣṣāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur **ehrimenden** yeg
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler **ehrimensin** sen

ejder / ejderhā / ejdihā [74] *Far.* Yılana müşabih ancak dört ayaklı ve kanatlı olan ve ağzından alevler püskürdüğüne itikat olunan bir hayvân-ı mevhûm. (Ş. Sami, 2010: 292)

bk. çeşm-i ejder, dām-ı ejder, dü-zülf-i ejdihā, ejder-i āh, ejder-i ʿışḳ, ejder ü mār, ḥayāl-i ejder-i zülf, kām-ı ejdihā, livā-yı ejder, zülf-i ejdihā

(ejder [33], ejderden [2], ejderdür [4], ejderhā [8], ejderhādur [1], ejderi [2], ejderin [1], ejderleyin [1], ejderleyin [1], ejdihā [12], ejdihādan [2], ejdihādur [3], ejdihālanur [1], ejdihāsına [2], ejdihāsını [1])

G32-3. Ḥalḳa ḥalḳa ʿāşıḳa dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa ḥüsnüñ gencini bekler olupdur **ejdihā**
G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña şaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne şan **ejder** dehānıdur baña
G85-5. Genc-i ḥüsnüñe el irmez rāygān / Anı zülfüñ bekler olmış **ejdihā**
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr ile **ejderden** daḥi gördüm mehīb
G349-2. Olur her bir ḳılı zülfinüñ **ejder** / Ḳaçankim ḳılsa çeşmi siḥre bünyād
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḥaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu **ejderhā** yiter
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe şaçuñ **ejder** olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḥaṭar-nāke gelür
G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / Kim olur ol gence mālik **ejdihā** yanındadur
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp **ejder** ṣunar
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma zülfini **ejder** eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen o fettāndan gelür
G504-4. Meyl idüp gencine-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu ʿālem ḥalḳını bir bir olup **ejder** yaḳar
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı **ejderhā** giçer
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḥuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki **ejder** o genc üstinde rāḥatdur
G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaṣāsını yudar anı **ejdihālanur**
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḥalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār **ejdihā** olur
G575-3. Tār-ı zülfüñ **ejderi** Mūsā ʿaṣāsından nişān / Cān baġışlar leblerüñ īsi dehānından ḥaber
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿī ne efʿī belki **ejderdür**
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem şaçlar mıdur / Yāḫūd gün şevḳine yatmış heft-ser **ejder** midür
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege genc-i ḥüsnini / Her tār-ı zülfi başına bir **ejdihā** olur
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki **ejder** / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu **ejdihādur**
G670-4. Ṭılısm olmış meger kim genc-i ḥüsne / Görenler didiler zülfüñe **ejder**
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini **ejder** gösterür
G730-3. Ḥüsn gencīne ḥaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini **ejder** gösterür
G731-5. Didüm zülfüñ neden gitmez yüzinden / Didi bekler öñince **ejdihādur**
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç piç olmış ya genc üzre yatur **ejder** midür
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış **ejdihā** / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde **ejderdür**
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḥaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu **ejderhā** giçer
G876-3. Mālik olur mı kimsene hīç genc-i ḥüsnine / Zülfini anuñ iki yaña **ejdihā** olur
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / Zülfini anuñ her biri bir **ejdihā** olur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile **ejder** yoḫsa giysūlar mıdur
G929-1. Şāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı **ejdihā** peyker yiter
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu **ejder** gösterür
G943-2. Gencine-i cemāle ṭılısm oldı şaçları / Ey dil şaḳın ki her bir **ejder** yılan olur
G955-5. El urmaḳ mümkin idi genc-i ḥüsne / Eger zülfini olmasaydı **ejder**
G978-3. El urayın dime şaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi anuñ **ejdihā** giçer
G1034-2. Nigeh-bānı olupdur genc-i ḥüsne / İdüpdür zülfini biñ başlu **ejder**
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı **ejder** baña şu ʿbān görinür
G1080-2. Āhum **ejderdür** derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar kim şaçılur **ejder** şerārıdur diñüz
G1110-1. Āhum **ejder** görinür bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur **ejder** şerārıdur diñüz
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem berḳ urur kāşānemüz / Şanasın bir **ejder** olmışdur dil-i vīrānemüz
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḥaẕer / Başma dünbālini **ejderdür** ki yatmış uyumış
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber girihler baġlamış / Şanasın zencīr ile biñ başlu **ejder** baġlamış
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir **ejder** baġlamış
G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḥarābıdur ḥaẕer ḳıl pāy-māl itme / Ḥayāl-i zülf ile **ejder** yataġıdur o virānlıḳ
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu **ejder** şeklini āhum benüm
G1877-1. La ʿline el ṣunmaġa zülf-i dütādan ḳorḳaram / Genc-i ḥüsnüñ māliki ol **ejdihādan** ḳorḳaram
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki **ejder** gibi āhumdur benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / Çekilen **ejderleyin** göklere āhumdur benüm
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir **ejdihāsını** helāk eyler hemīn
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu **ejderhā** ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2073-4. Çıḳar **ejderleyin** eflāke āhum / Hālāyıḳ uşanur gözüm yaşından
G2133-4. Āteş-i dil şu ʿlesin altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu āhum **ejderin**
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / **Ejder** olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol **ejderhā** içün
G2332-3. Ġālib degülse zülfine ḥaṭṭı ʿaceb degül / Cemʿ olsa mūr ġālib olur **ejdihāsına**
G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi **ejdihāsına**
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḥaẕer / Ey göñül **ejderden** itmişler ṭılısm ol maḥzene

G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / **Ejdihādur** her biri beñzer egerçi mūlara
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin **ejder** gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine
G2486-2. El ṣunma genc-i ḥüsnine zülfinden it ḥaẕer / Kim başa çıḳa bile bugün **ejdihā** ile
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür **ejder** görinür ol maḥzene
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi **ejder** dir kimisi mār ola
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm **ejder** gibi / Bir dem üstinde anuñ ḥāli degül bekler gibi
G2708-5. Ṣaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel **ejderi**
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar ṣaçar aġzından **ejderhā** gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar ṣaçar biñ başlu **ejderhā** gibi
G2792-2. Bu dünyā heft-ser bir **ejderhādur** / Yudar dimez bu yoḫsul u budur bāy
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḥsāruñla dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler **ejdihādan** ḳorḳmaz
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu **ejderhā** ḳılur
Mr3-11. Ger naẕar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir **ejdihā** / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā

ejder-i āh [1] Âhın ejderhası.

G2521-2. Gökler yüzine itseʿurūc **ejder-i āhum** / Od ṣaçıla dehr içre bu dilden dehenüme

ejder-i ʿışḳ [1] Aşk ejderhası.

G37-2. **Ejder-i ʿışḳ** öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil aña

ejderü mār [1] Ejderha ve yılan.

G1089-5. Muḥibbī ister iseñ genc-i ḥüsnin / Ḥaẕer ḳıl **ejder ü mār** eksük olmaz

ejdihā-peyker [1] Ejderha yüzlü.

G1998-3. Dostlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan **ejdihā-peyker** ʿalem

ekl itmek [1] Yemek, yemeklenmek, aş aşmak...(Tulum, 2011: 655)

G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı **ekl itmege** büryānumuz

eklemek [1] *T.* Bir şeyi ek olarak kullanmak. (TDK, 2011: 766-767)

G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güẕāfın **ekleme** / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü

ekl ü şürb [1] Yeme ve içme.

G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / **Ekl ü şürb** ise ġaraż anı da işler bil devāb

ekmek [15] *T.* (TDK, 2011: 768) *bk. kuḥl ekmek, ne ekerseñ anı biçersin*

(ekdi [1], ekdük [1], ekdüm [4], ekelden [1], ekenler [1], ekiser [1], ekmege [2], ekmek [1], ekse [1], eküben [1], eküp [1])

1. *mec.* Bir şeyin başlamasına yol açacak sebepleri hazırlamak.

G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü **ekdüm** ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına **ekdüm** çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G952-2. Fitne tuḫmın mezraʿ-ı cāna **ekelden** beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş baġrumda çıḳdı başlar
G1226-2. Sīnem içre **ekmege** cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde **ekdük** tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde ḫāṣıl-ı ʿışḳı çü cemʿ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / **Ekmege** tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ
G1216-2. Ṣaḫn-ı dilde **ekmek** çün dāimā ġam ḫāṣılın / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas
G2779-5. **Ekdi** Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü aldı çü ʿışḳuñ livāsını
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde **ekenler** nām zülfüñden senüñ / ʿAnberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

2. Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek.

G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde sirişküm tuḫmını **ekdüm** / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḫāṣıl
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev **eküben** kendüm umup dime **ekse** cev degül
G1816-5. **Ekdüm** zemīn-i ʿışḳa Muḥibb dāne-i sirişk / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḫāṣılum
G2236-5. Cevv **eküp** umar mısın kim ola gendüm ḫāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin

3. Serpmek.

Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine **ekiser** devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin

ekşer [10] *Ar.* En çok, en ziyade. (Ş. Sami, 2010: 294)

G281-3. Viṣāle sa῾y ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki sa῾y ile olur **ekşer** ῾iyān genc
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider **ekşer** ḳadeḥ
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar **ekşer** ḳadeḥ
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı zülfine / Dāne ile **ekşer** olur murġ bend
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā gelse mużṭarib / **Ekşer** zemāne ḫūbları hep bī-vefā olur
G1310-2. Būsene ger cān virem ῾ayb eyleme / Az olur iḥsāna çün **ekşer** ῾ivaż
G1899-1. Ne taḫt u tāc u mülket-i İskender isterem / Bir pādişāha bende olam **ekşer** isterem
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ῾ışḳ velīkin / **Ekşer** bilinür ῾ışḳ fiġān ile suḫandan
G2345-4. Arayup dilde buldum genc-i ῾ışḳı / Olur vīrānede **ekşer** define
G2516-1. Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Ka῾beye / Yüz sürerler **ekşer** anuñçün türāb-ı Ka῾beye

ekşeri [3] *Ar.* En ziyade, ekseriyet üzere, ekseriya, umumiyet üzre. (Ş. Sami, 2010: 294)

G700-3. Na῾l-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse n'ola / **Ekşeri** na῾lüñ dilā nakşı türāb üstindedür
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ meskenidür **ekşeri** vīrāneler
G925-2. **Ekşeri ῾āşıḳlaruñ** tā şubḥa dek bīdār olur / Kim ki ῾ışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur

eksilmek [11] *T.* Bulunmamak, var olmamak, rastlanmamak. (TDK, 2011: 768)

(eksile [1], eksilmesün [2], eksilmeye [1], eksilmez [5], eksilür [2])

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa **eksilmez** / Olupdur şanasın şimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G644-7. **Eksilür** şanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Şā῾irüñ gönli içün dirler ki cevher kānıdur
G781-5. Muḥibbī şīr-i ῾ışḳ oldum güzeller şaydına dāim / Yanumdan sāyem **eksilmez** meger ḳare ḳulaġumdur
G1111-1. Yanumdan bir dem **eksilmez** ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ῾ışḳ ile benüm tek mübtelā hergiz
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / **Eksilür** mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki **eksilmeye** ey dīde nemüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül **eksilmesün** aḳışlaruñ
G1841-1. Bir dem **eksilmez** yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā ḳomaz ġam ġam-küsārumdur benüm
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi **eksilmesün** / Ḥālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G2025-4. Yanumdan bir dem **eksilmez** cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ῾aceb baña ne virdün alabilmezsin
G2293-2. Eger ῾afv itmeseñ cürm ü günāhum / Ne **eksile** şehā cūd u keremden

eksiltmek [2] *T.* Eksik duruma getirmek, sayısını azaltmak. (TDK, 2011: 768)

(eksiltme [1], eksiltmez [1])

G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ **eksiltme** cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan ḥaẓẓ
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden **eksiltmez** demi

eksük [33] *T.* (Ş. Sami, 2010: 294)

bk. eksük eylememek/itmemek, eksük olmamaḳ

(eksügüm [2], eksük [31])

1. Mevcut olmayan, mefkûd, ma'dûm.

G458-4. Ġam şebinde dostlar **eksük** degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / **Eksük** degül ikisi daḫi başa belādur
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz şanmañuz tenhā / Belā **eksük** degül bir dem gelür ġam daḫi maḥremdür
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile **eksük** degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi şadaġıdur
G853-4. Degül **eksük** cihānda şādī vü ġam / Ġama ġam yime şāda olma mesrūr
G1108-3. Dostlar mevc-i belā **eksük** degül şimdengirü / Baḥr-i ῾ışḳa lücce-i efkāre düşdi göñlümüz
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ ol gül ῾izārumuz / **Eksük** degüldür anuñ içün āh u zārumuz
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde dāimā **eksük** degüldür ḫār u ḫas
G1480-1. Yine eşkümle oldı la῾l-i hem-reng / Cefādan başuma **eksük** degül seng
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā **eksük** degül / Cümlesine irişen ġamdan baña **eksük** degül
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ῾ālem tehī / Ῑşḳ şāhı devletinde mübtelā **eksük** degül
G1706-3. Zāhidā şer῾e muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy **eksük** degül
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḫażrete / Görürem sen de dilā ḫavf u recā **eksük** degül
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā **eksük** degül
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān **eksük** degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān **eksük** degül

G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān **eksük** degül
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān **eksük** degül
G1739-4. La l-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḥẓa ḳan **eksük** degül
G1739-5. Göñli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül daḫi āb-ı revān **eksük** degül
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña **eksük** degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā **eksük** degül saña elem
G1911-1. Dostlar şimdengirü **eksük** degüldür gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye **eksük** degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G2418-2. Vefāsın görmedümse n'ola yārüñ / Cefā **eksük** degül epsem bizümle
G2544-1. Neden **eksük** degül sīnede kīne / Revā mı dostum andan bu dīne
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül **eksük** Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
D19-2. Gerçi kim **eksük** degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿider vardur anı elde mey-i tiryākımuz

2. Diğerinden az ve nakıs olan.

G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem **eksük** naẓar degül
G2015-3. Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / Işḳ şāhı devletinde **eksügüm** ne lāleden
G2283-3. La l-i Şīrīnüñe cānā ben nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda **eksük** miyem Ferhāddan

3. Kusurlu, ayıplı, ma'dûm, tam ve mükemmel olmayan.

G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḫüsn ile sen Ayāzsın / **Eksügüm** yoḳdur benüm deʿışḳ ile Maḥmūd'dan

eksük eylememek/itmemek [24] Her zaman bulundurmak. (TDK, 2011: 771)

G93-4. Maḥzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz gevherin / **Eksük itmez** ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G165-4. **Eksük itmez** gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh ḫışm ü geh nāz u ʿitāb
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī **eksük eylemez** ehl-i ṭaleb
G176-6. Dost vaṣlından egerçi kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ **eksük eylemez** ehl-i ṭaleb
G324-3. **Eksük itmezsin** nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng iken bulur göñlüm küşād
G416-2. Baña cevr ü cefāsın **eksük itmez** / Bu çarḫ-ı pīre-zen ṣan oynaşumdur
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder **eksük itme** sīneden / Mūnīs olmışdur aña baġrumda olan yāreler
G1003-2. **Eksük itme** nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1022-2. Görmesem n'ola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / **Eksük itmezsün** bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1084-2. **Eksük itmez** çıḳarur her dem meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1141-5. **Eksük itme** göz yaşını ḳalbi mermerse daḫi / Bir zamān ile Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / **Eksük itmez** bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1337-5. **Eksük itmez** giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār şemʿ
G1438-4. Ebr-i āhum ṭurmayuban yaġdurur / **Eksük itmez** gözlerüm bārān-ı ʿışḳ
G1579-1. **Eksük itme** şanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña şor leẕẕetini ben bilürem derd ü ġamuñ
G1933-5. **Eksük itme** baḫr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ Muḥibbī başundan **eksük itme** / Başunda ol hemīşe tāc-ı saʿādet olsun
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / **Eksük itmez** gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2051-7. Ey Muḥibbī zārılıġum işidüp dilber dimiş / **Eksük itme** nāle ḳıl ey bülbül-i gūyā-yı men
G2196-4. Añ günāhuñ Muḥibbī ṣubḥa degin / **Eksük itme** gözinden āb ṣaḳın
G2385-3. **Eksük itme** sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi ḳaṣa
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ **eksük itmez** ġam yime
G2544-5. Baña cevr ü cefāsın **eksük itmez** / Niyāz itsem ḳaçan ol Nāzenīne
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / **Eksük itme** eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ

eksük olmamaḳ [54] Her vakit ve her fırsatta bulunmak. (TDK, 2011: 771)

G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür ṣad-belā / Çünki aña **eksük olmaz** biñ belā
G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı dil oldı mübtelā / **Eksük olmaz** ḳandase dīvāneye derd ü belā
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / **Eksük olmaz** çünki ādemde ḫaṭā ileʿuyūb
G263-4. **Eksük olmaz** başda sevdā dilde āteş gözde yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / **Eksük olmaz** anuñ içünʿışḳ-ārā ey yār baḫş
G381-1. **Eksük olmaz** gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G559-3. Şemʿuyandurdı çerāġını diyār-ı Şām'da / **Eksük olmaz** her gice pervāneden ḳurbān aḳar
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde ṣanduñuz tenhā ola / **Eksük olmaz** derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G632-4. **Eksük olmasun** yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme gülgūn ḳumāş üç günde bir
G685-5. Bāġ-ı ḫüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / **Eksük olmaz** aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G771-5. **Eksük olmaz** maḥzen-i dilden meʿānī gevheri / Anuñ içün kim Muḥibbī genc der-virānedür
G895-4. **Eksük olmaz** ʿāşıḳa gerçi belā ile elem / Ġam degül göñli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G911-5. **Eksük olmaz** tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān aḳar
G1089-1. Cihān bāġında çün yār **eksük olmaz** / Anuñçün āh ile zār **eksük olmaz**
G1089-2. Yüri pervāne-veş şemʿ-i cemālin / Bulursın yanmaġa nār **eksük olmaz**
G1089-3. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Olaldan anda bīmār **eksük olmaz**
G1089-4. Dükenür ṣanma çeşmüñ kisesinden / Yime ġam anda dinār **eksük olmaz**
G1089-5. Muḥibbī ister iseñ genc-i ḫüsnin / Ḥaẓer ḳıl ejder ü mār **eksük olmaz**

G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr ġamı **eksük olmadı** / Hicrān şebinde anı der-āġūşlardanuz
G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez aṭlas u dībā ḥarīr / Üstümüzden **eksük olmasun** hemān teşminemüz
G1187-4. Sīne māl-ā-māldur dürr-i me'ānīyle müdām / **Eksük olmaz** ṭoludur ḫarc eylesek gencinemüz
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāṣ / Kim ʿacebler gül yanında **eksük olmaz** ḫār u ḫas
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / **Eksük olmadı** bunuñla yine bir pāre heves
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül şaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş **eksük olmaz** gözde yaş
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / **Eksük olmaz** āhum odından aña hergiz çerāġ
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / **Eksük olmaz** budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1581-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne sinden **eksük olmaz** sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür meger / **Eksük olmaz** dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi bir mübtelā-yı dil / Başından **eksük olmaya** bir dem hevā-yı dil
G1708-5. Şi'r-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / **Eksük olmaz** gice vü gündüz virür tekrār gül
G1783-5. **Eksük olmasun** Muḥibbī āteş-i dil sīneden / Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G1864-2. **Eksük olmaz** dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum senden gelür her dem kerem
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / **Eksük olmaz** dostlar şimdengirü baña elem
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭal'at n'ola kāşānemi / **Eksük olmaz** bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cem'olur ʿāşıḳları / Sen de ey dil **eksük olmaġıl** mecālüñ var iken
G2303-3. **Eksük olmasun** yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su
G2369-8. İtmesün kimse da'vi-i merdi / **Eksük olmaz** cihānda merdāne
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / **Eksük olmaz** bir naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2427-5. Ey Muḥibbī 'ışḳ bir gevherdür **eksük olmasun** / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse şeyḫ ü şābda
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından **eksük olmasun** / Var iken cāna lebüñ meyl ide la'l ü cevhere
G2531-2. **Eksük olmasa** ne ṭañ saña belā üzre belā / Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
G2571-2. Ġam şebinde **eksük olmaz** miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān şoḥbetini ṣubḥa dek aḥbāb ile
G2593-1. Ruḫları fitne ḳadd ü bālā belā / **Eksük olmaz** dilde fitne yā belā
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ı 'ışḳ ġam mülkini / **Eksük olmaz** anuñ için çeşminüñ sīm ü zeri
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ için **eksük olmaz** her biri yanum sever
Mh12-9. **Eksük olmaz** sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh15-1. Ṣādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ **eksük olmaz** hīç nemi
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / **Eksük olmasun** hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mr4-6. 'Işḳ-ı dildāra düşelden **eksük olmaz** gözde nem / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr20-15. 'Işḳ elinden **eksük olmaz** cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr25-9. Ol cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā / **Eksük olmaz** gice gündüz başuma derd ü belā
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ **eksük olur** mı hīç ġamı / Anuñ için ehl-i diller gözden eksiltmez demi
B14. Dest-i 'ışḳ ile ezel içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ için **eksük olmaz** başdan sevdā-yı ḫūb

eksüklik [1] *T.* Nakıs bir şeyin tam olmak için iktiza eden miktarı. (Ş. Sami, 2010: 294)

G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya **eksükligi** / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān eksük degül

el [250] *T.* (Ş. Sami, 2010: 295-296)

bk. el almaḳ, el arkasın yire ḳoymaḳ, el bir eylemek, el çekmek, el irmek/el irişmek, el ḳaldurmaḳ, el ḳomaḳ, el öpmek, el şalmaḳ, el şunmaḳ, el sürmek, el varmaḳ, el urmaḳ, el uzatmaḳ, el üstine ṭutmaḳ, el üzre ṭutmaḳ, el virmek, elde, elde degül, elde ṭutmaḳ, elden çekmek, elden çıḳmaḳ, elden ele, elden ele gezmek, elden gitmek, elden ḳomaḳ, elden ne gelür, ele almaḳ, ele getürmek, ele girmek, eli bayraḳlu, eli irmek, elinde olmaḳ, elinden, elinden almaḳ, elinden düşmemek/düşürmemek, elinden gelmek, eline düşmek, eline girmek, eline şu dökemez, elini ṭutmaḳ, fırṣat el virmek, fırṣat elde (iken), fırṣatı elden düşürmemek, iki eli ḳanda (olmaḳ), ḳarşuna el ṭutmaḳ, kendü eliyle, yād el

(el [2], elden [6], ele [87], eli [17], elin [3], elinde [37], eline [55], elini [3], eliyle [2], elüm [6], elümde [10], elüme [4], elüñ [2], elüñde [6], elüñden [2], elüñe [10])

1. İnsanın tutmak, işlemek, asılmak gibi işlerde kullandığı iki uzvun beheri, yed, dest.

G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış **ele** tā kim ura çevgān aña
G65-6. **Elüme** alup nice kez baḳaram āyīneye / Añaram 'işyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G134-5. Tīġ-i 'ışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura **eline** başını alup
G137-1. Zülf-i çevgānı **elinde** görse dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı 'ışḳ içre ide başını ṭūb

G140-1. Kim vara meygedelerde **eline** ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / **Elüñe** çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut
G202-5. Muḥibbī al **ele** āyīneye baḳ / Günāhuñ añ ki mūlar çün dü-rengest
G213-3. Sīne şaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların **ele** al ṭolı peykān oldı ṭut
G224-1. **Eline** aldı yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfitāb / Vir **eline** anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş şehler **eli** çünki tehī dost
G240-1. Mey in ʿām eylese pīr-i ḫarābāt / **Ele** al sāḳī آفات خير فى النار
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al **ele** gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G275-3. Ḫudā emriyle aña tīġ **elden** / Ḳılupdur ehl-i küfri cümle tārāc
G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ **eline** ḫançer alup / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala **ele** dilber ḳadeḥ
G300-3. **Eli** boş varma şaḳın şoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına īṣār ḳadeḥ
G303-1. Sāḳī olup meclise alsa **ele** dilber ḳadeḥ / Cān bağışlar mürde-dil olanlara yek-ser ḳadeḥ
G304-5. Maḥşer güninde kevṣeri içem diyü Muḥibb / Sāḳī elinden almaz **ele** bāde-i ṣabūḥ
G307-2. Bil ġanīmet ʿömri fevt itme **elüñden** sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẓālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı **ele** / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G421-2. Oḳ u yā alur **ele** ki zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G436-1. Çeşmi **eline** ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḫidmete bil bağlamış / Sūsen almış tīġ **ele** ṣan gülşenüñ derbānıdur
G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine aldı **eline** oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḫaẕer / Çeşmi ṣayyādı **elinde** zülfi gibi dāmı var
G464-3. Zülfinüñ zencīrini almış **ele** / Bu dil-i dīvāne boynına ṭaḳar
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda **ele** yār / Kim başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm **elümde** ṣan ṭolu laʾlīn-piyāledür
G481-4. Sāḳī bu demde al **ele** gülgūn piyālei / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa **ele** ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış aña dil nişānedür
G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / Dutar **elinde** zülfini ṣan tāziyānedür
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir **ele** almış kemend bir elde ḫançer depredür
G504-5. Şemʿi ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / **Eline** almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G505-1. Yine mest oldı cānānum **ele** aldı revān ḫançer / İçelden ḫūn-ı ʿuṣṣāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür **elinde** cümle ḳan ḫançer
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile **ele** aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫʷār-ı nigār / **Ele** tīġ almış dil-āverdür ki ḳaṣdı cānedür
G543-4. Cürʿasını şaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār **elinde** ṭutduġı peymānedür
G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / Rindān **elinde** sāġar-ı gül bir piyāledür
G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup **ele** nūş oldılar / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen **elinde** yoḫsa ebrūlar mıdur
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin **eline** alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G604-4. **Elinde** pür görinen cām-ı bāde / Hemān āyīne-i iskenderidür
G608-4. Felek cāmı içüp döker şu ʿāʿı cürʿasın ḫāke / **Elinde** ṭutduġı mihr-i zer-efşān ṣan ayaġıdur
G613-3. Tīġ-i tīz alup **ele** gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G617-1. Ḳaşı yāyın **ele** almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāẕırdur **eline** oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi pāyınaʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara almış **ele** ebrū çeker
G647-2. Çeşmi **eline** ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi şāfī derūnedür
G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā ile çignedür / Yārüñ **elinde** zülfi meger tāziyānedür
G671-3. Çemende sāġar almışdur **eline** nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā şoḥbet-i bāde müyesserdür
G722-4. Nicesi rām olmasun gören berāt-ı ḥüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış **ele** ṭuġrā çeker
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola mest / Çeşmini alsa **eline** ṭolu peymāne olur
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā **ele** / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa şaldılar
G752-6. Çıḳar dürler meʿānī maḫzeninden / Getür taḫrīre disünler **eli** var
G753-2. Çeşmi **eline** yāyını alup kimin ider / Cān ḳaṣdine oḳını gizler kiriştedür
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī **elinde** ḳadeḥ ṣuna / Nūş ide anı zehr ise kim ictināb ider
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış **ele** çeşmi ebrūsını / Āteş ile ṣan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī **eline** tīġin alur / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler **eline** ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār **eline** / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G840-4. Āh kim cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / **Eline** almış yine tīġ ü teber
G841-1. Sāḳī piyāle al **elüñe** ṣun ki gün giçer / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G863-3. Cām-ı laʾlin nūş ider bāġ içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā **elinde** sāġar-ı zerrīn ṭutar
G868-2. **Eline** aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḫāẕır / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa **elini** ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G878-2. Çeşmi **eline** ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G915(a)-6. Al **ele** sāġar ʿāşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer Ḫoş ne ṣafādur
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / **Eline** almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al **ele** zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter

G948-3. Çeşm-i cellāduñ **eline** tīġ alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G955-4. ʿAceb bu ġamze midür yāḫūd cellād / Ṭutar ḥāžır **elinde** tīġ u ḫançer
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini almış **ele** / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G971-4. Ne günāh itdüm ola **elüm** alup çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış niṣār içün **ele** her şāḫlar
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān **ele** alup yürür dil ʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G982-1. Yārüñ **elüñde** gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G989-2. **Eline** ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G993-3. Her ḳaçan alsa **ele** yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri ṣan bir kesmedür
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī **eline** tīġin alur / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1016-2. Mevsim-i gül ʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / **Elüñe** alsañ şürāḥī eyleyüp ḳılḳıl güler
G1035-4. Giçürür ġamzesin ṭurmaz cigerden / **Elinde** ḳaşları çāç-ı kemāndur
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp şundı baña zülfi **elinde** ḳancadur
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış **ele** / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı **ele** ḫançer alaldan dostlar / Ḳaṣdı budur baġrum içre ḳanum içüp ḳaneler
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār **ele** çün ḫançer-i tīz
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu sīne kūhın / **Elüñde** ġamdan özge tīşe olmaz
G1190-1. **Ele** sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al **elüñe** devr ide peymāne birüz
G1239-4. **Eli** ditrer olur ḥayrān u medhūş / Yazamaz ṣūret-i naḳşını naḳḳāş
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür **ele** almış iki ṭaş
G1274-2. Oḳ u yā almış **ele** ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine **eline** alup iki ṭaş
G1287-4. **Elini** mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş **ele** alup iki ṭaş
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla **elüñ** gel rübāba baş
G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / Başumı **ele** alup tā ḥaşre dek idem semāʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ **ele** ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ **ele** ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların **ele** alsa nigār / Işḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1413-6. Neler yazmış neler bu dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar al **ele** evrāḳ
G1417-4. Pīr oldum ise meydān **elüme** ʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış **ele** çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle **elüñde** görinen ḳan ancaḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī **elinde** bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G1466-1. Aldı **eline** şīve ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1468-1. Alduñ **elüñe** ey dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1476-5. Yār **ele** almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1484-2. Muʿaṭṭar eyle gel dehrüñ dimāġın / **Ele** al şāne eyle dāre zülfüñ
G1524-2. Revāfıż ḳaṣdına alup **ele** tīġ / Çeküp ʿasker bizi İrāna ṣalduñ
G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege al **elüñe** sīneye çek
G1550-5. Ey ṣanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler **elüm** ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar **elinde** tīr ile ḥāžır kemān ḳaşuñ
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar **elinde** gönderini kirpügüñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ **eline** tīġ alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi diller perīşān eylemek
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış **ele** ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1649-1. Yine bir lu b ile ol āhūyı bend itsem gerek / **Ele** alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1657-2. Ṭūp eyle başum al **elüñe** zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān ol
G1707-4. Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa **ele** peymāne dil
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala **eline** bu göñül tekrār gül
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al **elüñ** gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlinde melāl
G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür **ele** al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup **ele** kākül
G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını sürmiş **eline** / Ka be-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış **ele** / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül
G1788-5. Almaz idi Muḥibbī bāde **ele** / İñleyüp dimese rübāb içelüm
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm ḳuşı / Çeşm-i ṣayyādı **elinde** oḳ u yādan ḳorḳaram
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣr ide īmāna ḫaṭı / Tiġlar alup **ele** ʿazm-i Firendūş idelüm
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege **elüm** gelmez dime nerdüm benüm
G1895-1. **Ele** mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum
G1899-5. Çeşmi **eline** ḳatlüm için tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā ḳoyam elümden etegin / Ger **elüm** ḳaṭʿ ideler ḳalur eteginde **elüm**
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum **ele** ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıża yazdum görindi ġam
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz **elüñe** alabilmezsin
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / **Elüñde** zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2037-5. Ġamzesi cellāddur **elinde** tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫʷārdan
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur **ele** ṭolı şarāb-ı erġuvān

G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī ala **ele** peymānei / Fırṣatı fevt itme żāyiʿ ḳılmaʿömrüñ bir demin
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler **elin** yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer nām u nişānından
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile ala **ele** dildār etegin
G2087-2. **Elüme** aldum yine çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2104-6. Yār **ele** alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḫi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al **ele** sāḳī / Mey ṣun berü tā dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī **eline** ḫançer alup / Ḳurup ʿuṣṣāḳını boyınca girer ḳane degin
G2118-2. **Ele** aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki ṣunʿ-ı ḥāliḳi / Al **ele** āyīne ḥamd it kendü ḥüsnüñe baḳın
G2168-2. **Elümde** ṭutuṣup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger ṣimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma **ele** ʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış **eline** oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2184-1. Āyīne gibi al **elüñe** ṣāf cāmı sen / İç lezzet alup iñleyesin ṣubḥ u ṣāmı sen
G2190-4. Ḫudānuñ ṣanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña **ele** al āyīne baḳın
G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāimāʿuryān idüp **elinde** ṭutar gördesin
G2213-5. **Eline** ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2227-2. Virürsin bāde çünʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / **Elinde** ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından **eline** çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2243-1. Sürdi yüzüme Allāh bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören nigār **elin**
G2259-3. **Eline** ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2261-1. Aldı dildār **eline** çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken almamış idi **eline** tīşelerin
G2267-1. Yā ḳaşı alup **ele** tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ **ele** almış diler kim döke ḳan
G2269-1. **Elüñde** bezm-i gülşende ṭutarsın bāde beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde beñzersin
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış **eline** gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / **Elüme** bir ḳadeḥ ṣundı didi cān perveridür bu
G2305-3. **Eline** almış yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek ḳanın eyler ārzū
G2309-3. İşidelden kim metāʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān **ele** alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı ḫançer **ele** / Baña mı dürlü dürlü işkence
G2349-5. Alsa Muḥibbī yār **ele** ġamze oḳların / Ḳurbān eyle cān u dili ḳaşı yāsına
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar **elinde** bāde / Eydür ki ḥāl diliyle gelʿömri virme bāde
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme kimsene / Almasun **ele** başa çıḳamaz o yāyile
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup **ele** / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2416-3. Cefā tīġi **elüñden** gitmeyelden / Olupdur işbu baġrum rişte rişte
G2424-1. Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle / **Eline** aldı gelüp bāde-i ḥamrā lāle
G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış **ele** laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum **eline** / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2446-3. Ḳaşı yāyını **ele** aldı yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini ṣundı kişe
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm **eline** ṣaḫr / ʿUṣṣāḳı itmek ister her birini dü-nīme
G2454-1. Peymāne **ele** aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir **eli** ditrer aña ṣunmañ ayaġ anda
G2502-4. Derd-i dil ḥālini yaz şāyed ala yār **eline** / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm **eline** sīm ü zer / Aldı īṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup **ele** / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada
G2545-4. Yārab ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından **elüm** / Rūz-ı maḥşerde anuñla dilümi şād eyle
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış **ele** müjgān oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene
G2581-5. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudāyı ḳıl temāşā dostum / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe alup **elüñe** āyīne
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri **ele** tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül gibi / Her bir **eline** dāmenini vire rām ola
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī'yi mestāne ġamzeleri / Ḫançer **elinde** eyler ise ṭañ mı ḳan daḫi
G2628-5. İçüp mey giçe almış **ele** sāġarı / Başından defʿide lāle ḫumārı
G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / **Elümde** cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı
G2642-2. Zülfine **el** vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar **elinde** ḳaldı her bir pāresi
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb / Çeşm-i ṣayyādı **eline** virdi zülfi aġını
G2689-5. Zülfini **ele** aldı kemend eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḥāżır **elinde** ṭutar altun legeni
G2729-2. **Eline** tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
G2746-3. Ḳaşı yāyın **ele** alsa ḳafada perçemi ḥāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-püşı
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre **ele** al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı
G2752-1. Dün serv gibi ṣalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār **eline** almış ayacıġı
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp **elini** cümle zen kesdi
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir **ele** kirpik oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2787-2. Bir **eline** yāsın almış bir ele kirpik oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı ḥüsn içre / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyler **elinde** zülf-i çevgānı
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler nişār / Ṭut **elüñde** sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh11-11. Al **ele** ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı

Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca şevāb / Al **elin** cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
B52. **Ele** al sāḳiyā gülgūn şarābı / Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle **el** yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B178. Benümleʿarbede ider o çeşm-i mest her yirde / **Elümde** dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde

2. İktidar, iradet, ihtiyar.

G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret **eliyle** yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan **eli** / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ **eli** / Ṣaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G770-1. Serv-ḳadlar evvel **elden** iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup āḫır gözümden cūybārum aldılar
G1381-3. Aldıʿaḳl u hūşı **elden** ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / Ṣabā **eliyle** ḳalḳan gerdüme baḳ
G1530-3. Uzaḳ menzil **elümde** yoḳ zevāde / Varabilmem olupdur merkebüm leng
G1587-1. Göñlümi **elden** yitürdümʿazm-i yār itsem gerek / Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı ṣayd itmege **elden** göñül şehbāzını ṣaldum
G1861-1. Göñlümi **elden** yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uṣlaneyem

3. Müdahale, dahil.

G360-4. Hecr **elinde** n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẓ
G430-1. Dehr **eli** her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer ṣunar / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver ṣunar
G630-3. Ẓulm **eli** yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ **elinde** girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G967-2. Ḫār **elinde** gördi gülşende gülüñ dāmānını / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr **eli** āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ **elinde** tīr ü peykān oynadur / ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller ḳarşuña cān oynadur
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm **elinde** dürr ü mercān oynadur
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār **elinde** bülbülüñ ḫāli ḫarāb / Nice iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam **eli** ṭurmaz çalar destindeki mızrāba baḳ
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ **elinde** gerekse kebāda ol
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem **elinde** bir ceng-cūyı sevdüm
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaşruñ güzelüm / Meger āhum **eli** ile irişe aña elüm
G2478-5. Devrān **eli** dögeliden gömgök olupdur / Döndürdi özin ḫaste vü bīmāre benefşe
Mr20-11. ʿIşḳ **eli** Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
B15. Ḳaşları **elinde** rūyuñ görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür āfitāb

4. Tasarruf, malikiyet.

G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider **elümde** ḫānümānum var ṣanur
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿalem **elümde** yanumcaʿışḳ sipehümdür
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / **Elümde** bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhumʿalem **elümde** yanumca eşk sipehdür
G1018-5. Muḥibbī Kaʿbedür kūyıña vardı / **Elinde** cān gibi ḳurbānı vardur
G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez **eline** virme eylersin telef
G1511-2. Virme aġyār **eline** dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G2019-5. Ey Muḥibbī şiʿrümüñ maʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān **eline** ṭañ mı bu dīvānı ben
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār **eline** gül gibi gel virme dāmānuñ ṣaḳın
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār **eline** virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd **elümde** bir ḳalem ḳaldı
B99. Ḫār **eline** virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ

5. Âlât ve evâni-i muhtelife sapı, kol, kulp.

G851-2. Muʿaṭṭardur yine ʿālem dimāġı / Ṣabānuñ yār zülfinde **eli** var
G2524-1. Yine hengām-ı güldür devr-i lāle / Ṭutar nergis **eli** üzre piyāle
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / Baġlu **eli** bükü̇ldügi bāzāre benefşe

el almaḳ [2] Elden tutmak, yardım etmek. (TS, 2009: 1419)

G961-1. Görmişem zībā cemālüñ olmışam cāndan esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan **al elüm** ol dest-gīr
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda **al elümi** dest-gīrüm ol / Çün derd-i ḥasret ile dil-fikāruñam senüñ

el arkasın yire ḳoymaḳ [1] Pes demek, aczini göstermek. (TS, 2009: 1420)

G2391-2. Serv baş egüp çenār **el arḳasın yirde ḳoya** / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile

el bir eylemek/itmek [6] Elbirliği yapmak. (TS, 2009: 1420)

G771-2. Zülf ile beñzer **eli bir eyledi** kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G950-4. Zülfüñ ile beñlerün **el bir ider** dil almaġa / Vāy niceʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur

G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına anlar çün **el bir eylemiş**
G1285-1. Baş çatup ebrūlar **el bir eylemiş** / Ḳatlüme beñzer ki tedbīr eylemiş
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler perīşān ḫāṭırum / Niceye dek ġamzelerle zülfi **el bir eylesün**
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme bunlar çü cümle **eli bir itdi**

el çekmek [16] Vazgeçmek, sarfınazar etmek, artık karışmamak. (Ş. Sami, 2010: 201) *bk. dest çekmek*

G392-3. Nabż-ı ʿāṣıḳdan **elüñ çek** bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa ṣor
G741-5. Gel ey ṭabīb **çek elüñi** girme zaḫmete / Ölmekden özge ʿāṣıḳa ṣanma devā olur
G1078-3. Ey ṭabībā **çek elüñ** ḳānūnla olmaz şifā / Lā ʾl-i nāb-ı dilber olmışdur hemān dermānımuz
G1155-2. Ey ṭabībā **çek elüñ** bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri devāyı istemez
G1551-2. Derdüme çün la ʾl-i dilberdür devāsın **çek elüñ** / Ey ṭabībā derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣahbādan **el çekmem** / Cefāsına baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan **el çekmem**
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan **el çekmem**
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḫi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan **el çekmem**
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan **el çekmem**
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan **el çekmem**
G2031-4. Çün baña her dem devādur **çek elin** benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2143-1. Gel ṭabībā **çek elüñ** bu ʿāṣıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan
G2537-2. Ṭabībā **çek elüñ** benden baña dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna
G2568-4. Başumuñ artar ṣudā ʿı **çek elüñ** benden ṭabīb / Ḫaste-i ʿışḳam müfid olmaz devālar başuma
G2604-2. Ey ṭabībā **çek elüñ** olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi **el çekdi** hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā

el irmek/el irişmek [12] Nail olmak. (Ş. Sami, 2010: 296)

G47-2. Dāmenine **el irürse** öp benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ rāh ey ṣabā
G85-5. Genc-i ḥüsnüñe **el irmez** rāygān / Anı zülfüñ bekler olmış ejdihā
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd ile **el irmez** / Meger ola yine andan ʿināyet
G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre **el irişmez** / Ki sen kemter-gedā ol ʿālī-şāndur
G1248-4. **İrişmez el** çün ol serv-i ḫırāma / Ḫayālin ḳılayum her şeb der-āġūş
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḫr-i eşk-ārā / Ḫadd ü pāyānına **el irmez** gel ol deryāya baḳ
G1746-3. **El irişmez** çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum **elüm irişmedi** yāre / Uzaḳ menzil zevāde yoḳ dirīġā rāhda ḳaldum
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile **irişe** aña **elüm**
G2006-5. Beni sevdālara ṣaldı yine zülfi hevāsı / **İrmez el** aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2466-2. Hīç ola mı **el irişe** genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr ile zülfini mār ide
G2766-4. **El irse** ḫākipāyuña gözüme ṭūṭiyā itsem / Murādum iki ʿālemde ḳapuñda olmayam dürı

el ḳaldurmaḳ [10] Dua etmek. (Ş. Sami, 2010: 296)

G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār **el ḳaldurup** itdi duʿā
G482-4. Ṣāḥ-ı serv üzre ḳaçanki ḫuṭbe okur ʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār **el ḳaldurup** āmin ider
G539-2. Ol boyı serv seyr ḳılsa çenār / Aña **el ḳaldurup** duʿālar ider
G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup **el ḳaldurup** anda münācāt ehliyüz
G1239-3. Baş açup **ḳalduram elüm** duʿāya / Eger kūyından irse başuma ṭaş
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları miḥrābına / Baş açup **el ḳaldurup** ammā duʿāsın bilmedüm
G1948-3. Giceler vird ü duʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / Ṣubḥa dek **el ḳaldurup** ṣıdḳ ile āmin eyledüm
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / **El** duʿāya **ḳaldurur** ol ḳāmet-i bālā içün
G2397-2. Saña duʿālar eyleye **el ḳaldurup** çenār / Bāġa revāne olsan o serv-i revān ile
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid **el ḳaldurur** duʿāya / ʿĀṣıḳ da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna

el ḳırmaḳ [1] Oyun için elleri uygun hâle sokmak. *bk. aya ḳırmaḳ*

G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭoptolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler hem **ellerin ḳırsar** çenār

el ḳomaḳ [3] El çekmek, vaz geçmek. (TS, 2009: 1442)

G1241-4. Kim ki **el ḳomaḳ** dilerse zülf-i ʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ **el ḳomasun** / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
Mh11-8. İstedüm zülfine **el ḳomaḳ** anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

el öpmek [6] Hürmet ve tazim etmek. (Ş. Sami: 2010: 948)

G239-2. **Öpmege elüñ** eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş şehler eli çünki tehī dost
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger bir nāzenīn / **Öp elin** şal boynına ḳolun lebini dişe çek
G2043-3. Varsam **elini öpmege** el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller içre bilür merḥabā yolın

G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / Nāçār olup yalvarup **öperse** ḫār **elin**
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḥayfum budur ki **öpmedüm** ol gül ʿiẕār **elin**
G2243-5. Elde Muḥibbi cān u dili tuḥfe eyledügüm / Kim bī-vesīle **öpmediler** iḫtiyār **elin**

el şalmaḳ [3] El dokundurmak, el uzatmak//El sallamak, el ile işaret yapmak. (TS, 2009: 1444)

G773-2. Nāzikāne **el şalar** yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key mevzūn giyer
G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce anuñçün **şalar el** mevc-i deryānuñ
G1661-2. **El şalar** dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār gül

el şunmaḳ [42] El uzatmak. Cüret etmek. (TS, 2009: 1445)

G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyḫāne küncinde / **Elin şunmaya** ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil ḳıl ḥaẕer / **Şunma el** ol sünbüli terden yaña
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / **Elüñ şunma** ḥaẕer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G467-4. Her kim ki **şuna** pīr-i muġān biʿatine **el** / Zāhid sözini diñlemez ol iḫtirāz ider
G517-2. Genc-i ḫüsne aldanup **el şunma** olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / Biñ pāre ola **el şunuban** şāne ḳaṣd ider
G614-5. Genc-i ḫüsnine Muḥibbī **şunma elin** / Her ṭaraf zülf-i ejdihā görinür
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine **el şunduñ** / Murāduñ ya aṣılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G771-3. ʿĀrıżında dāne-i ḫālına **el şunma** şaḳın / Her ṭaraftan yürüdi ḳaṣdı meger īmānadur
G867-5. Ey Muḥibbī key şaḳın **el şunma** genc-i ḫüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var
G912-2. Ḳomaz **el şuna** kimse genc-i ḫüsne / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ tāra beñzer
G925-5. Genc-i ḫüsne **şunma el** gel eyle zülfinden ḥaẕer / Pīç piç olmış yatur şanma ki ol şu ʾbān uyur
G976-1. Esb-i nāz üzre **şunup el** zülfüñe çevgān alur / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān alur
G1091-5. Ḳıl ḥaẕer zülfinden **el şunma** Muḥibbī ḫüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1155-3. Ey ṣabā zülfine **el şun** ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿiṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña **el şunduġı** bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla **şun elüñi** gel gör iş
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne müşkil / **Ṣunarsa** eger küfr **elini** dīne ne müşkil
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe **el şunmadı** kimse / Bu himmeti bu cüreti ben şānede buldum
G1877-1. Laʾline **el şunmaġa** zülf-i dütādan ḳorḳaram / Genc-i ḫüsnüñ māliki ol ejdihādan ḳorḳaram
G1911-3. Balına **el şunma** dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G1995-2. Sāḳiyā **şundum elüm** sen daḫi ṣun peymānei / Yāduña nūş itmege benʿahd ü peymān eyledüm
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin **el şunup** ol ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī **şunma el** zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç şaḳınur mı mūrdan
G2193-1. Cevr ü cefāya **şundı** yine rūzgār **elin** / Var mı cihānda menʿile kimse ṭutar elin
G2193-3. Cān u dil ile yanmaġa pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāl-i ḫüsnüñe ʿāşıḳ **şunar elin**
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ **şunmadı** bir kere yār **elin**
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne **el şunmasun** / Ḥāṣıl olmaz ḫāṣılı ancaḳ taʿabbüd zūrdan
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam / **Ṣundum** nigārā cān ile çün tāb-dār **elin**
G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana **şunmaya** her nā-bekār **elin**
G2291-5. Muḥibbī deşt-i ʿışḳa **el şunaldan** / Olur günden güne ḫāli diger-gūn
G2337-5. Şiʿr içinde Muḥibbī aḳrānuñ / Var ise ṣunsun **el şunam** bence
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār añа / İñlerem mıżrāb-ı ġam **el şunsa** ger o tāruma
G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın **elini şundı** kişe
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n'ola zülfe **şuna el** / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb **el şunar** ise nāre
G2486-2. **El şunma** genc-i ḫüsnine zülfinden it ḥaẕer / Kim başa çıḳa bile bugün ejdihā ile
G2507-3. Degme kimse ṣofrasına ʿışḳuñuñ **el şunmasun** / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını bir mār itdüm / Kimse **el şunmaya** tā zülf-i perīşānumuza
G2527-7. Zülfine **el şun** Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī **şuna el** ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḫi kimesne illā ki kefi
En1-14. Ṣat **Şundum elümi** zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış ol mār
D38-2. Dostum viṣāle irmedi **şundum** firāḳa **el** / Baña zamāne uymadı uydum zamāne ben

el sürmek [1] Dokunmak, değmek.

G2243-1. **Sürdi** yüzüme Allāh bir kerre yār **elin** / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören nigār elin

el urmaḳ [40] El atmak, el uzatmak, el sürmek, dokunmak. (TS, 2009: 1447)

G119-4. Dest-bāzi eyler iken ṣal ḳoluñı boynuna / **El urup** olʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın öp
G225-2. Eṭibbā **el urup** nabżuma didi / Cünūn-ı ʿışḳ ancaḳ buʿalāmet
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma **el urma** pestem ey ṭabīb / Laʾl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne **el urduḳca** dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G499-5. ʿĀlemüñ ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / **El urup** sünbüllerin çün ol semen-ber depredür
G564-1. Delü göñlüm benüm ġonce-leb ister / **El urup** oḫşamaġa ġabġab ister
G565-4. Bu meẕeldür zülfine **el urma** kim / Mār-giri ʿāḳıbet mār öldürür

G576-2. Rismān-ı zülfe **el ur** eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim iḫtiyār ile kişi serden giçer
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine **el urdı** ḥabibüñ / Ṭūp itmege biçāre göñül aña ser ister
G819-5. Ey Muḥibbi zülfi çevgānına **el ursa** nigār / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ içinde nice başlar
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḥi / **El urup** n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G829-3. Zülf-i çevgānına **el ursa** nigār / Ṭūp olup dökile nice serler
G848-3. **El urup** depretdükce zülf-i ʿanber-bārını / Ḥaşre dek şan ʿālem içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G916-6. Ṣabā **el urdı** beñzer zülf-i yāre / Dimāġ-ı ʿālemüñ oldı muʿaṭṭar
G924-1. Her ḳaçan zencīr-i zülfe **el ura** cānāneler / Baş açup boyun uzadur ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına **el ursa** ol nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G955-5. **El urmaḳ** mümkin idi genc-i ḥüsne / Eger zülfini olmasaydı ejder
G978-3. **El urayın** dime şaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi anuñ ejdihā giçer
G1104-4. Nāz ile **el ursa** dilber zülfinün çevgānına / Ḳanġı bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1122-5. Çevgān idüp zülfine **el ursa** nigārum / Ṭūp olmaġa yolında anuñ degme ser olmaz
G1183-5. Her ḳaçan **el ursa** çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān ile serden ṭolısardur bizüm meydānımuz
G1324-5. **El urur** her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḥaẕẕ
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim **ura el** tīr ile peykāne şadaḳ
G1564-4. Esb-i nāz üzre **el ursa** zülf-i çevgāna nigār / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1588-5. Zülfi çevgānına **el urdı** Muḥibbī yine yār / Ne sa ʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1634-2. Esb-i nāz üzre **el urduñ** zülfüñün çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / **Urmamışken** Kaʿbe bünyādına **el** daḥi Ḫalil
G1744-3. Şaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe **el urdı** göñül yine ne müşkil
G1913-5. Şiʿr bünyādına **el urduñ** ise muḥkem ḳıl / Şoñradan dime ki żaʿf üzre imiş bu temelüm
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār **el ursa** zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes **el urmasun** / Şor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ **el urayın** dostlar ol yāya ben
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre **el urup** yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile gülgūn
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur degme kes **el urmasun** / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2538-4. **El ursa** ṣabā gibi giderse ser-i zülfin / Refʿitse sübḥānı yüzi ḫūrşidi açılsa
G2576-6. Zülfüñe **el ur** nāz ile meydāna gel ey dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse
G2609-2. Ḫalḳasına Kaʿbenüñ **el uruben** Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge göñlümüñ endīşesi
G2690-2. Nice **el ura** dāim genc-i ḥüsne / Ṣaçın siḥr ile iki erḳam itdi
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe **el uran** dāim görür aġyār olur
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ dilā ol nev-cevāna / **Urur** ḫışm ile **el** tīr ü kemāna

el uzatmaḳ [15]

1. Birinden bir hakkı almaya çalışmak. (TDK, 2011: 775)

G199-2. Biñ pāre ola **el uzadur** zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi pāreledü şāne ʿāḳıbet
G1596-1. Ẓulm **elin uzatmasun** ʿālemde yāri kimsenüñ / Cevri ʿādet itmesün Yārab nigārı kimsenüñ

2. Yardım etmek. (TDK, 2011: 775)

G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī **el uzat** tā iresin / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G567-5. Çevgān ide zülfine **el uzada** nigār / Meydān içinde başı Muḥibbī yuvalanur
G1232-2. **El uzadam** ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye **uzatma el** / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalil

3. El sunmaḳ. (Tulum, 2011: 665)

G651-3. Her yaña yaşın açar dīvāneler boynın ṣunar / **El uzadup** her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı perīşān / Zülfine ura **el uzadup** şāne güzeller
G767-2. Pāre pāre n'ola ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan **el uzadur** şāne giçer
G774-1. Her ḳaçan **el uzadup** zülfini dildār çeker / ʿIşḳ Manṣūrın aṣup kendüzini dār çeker
G2349-4. Dime şaḳın ki **el uzadam** genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / **Elini uzadup** dilber ide ger şāne şaçına
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / **El uzadur** āh her dem şāne ol giysūlara
G2706-5. Şāne **el uzatmasun** yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2725-2. **El uzadur** ise zülfüñe dil aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi

el üstine ṭutmaḳ [1] Bir kimseye çok saygı ve sevgi göstermek. (TDK, 2011: 775) *bk. el üzre ṭutmaḳ*

G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün gel gülşene / Kim **el üstine ṭutarlar** itse terk-i ḫār gül

el üzre ṭutmaḳ [2] *bk. el üstine ṭutmaḳ*

G198-3. Ger ḫāk-i derüñ bulsa idüm **ṭutup el üzre** / Başuma ḳoyup eyler idim tāc-ı saʿādet
G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde celis-i bāde olam / Ḳadeḥ **el üzre ṭutup** gül gibi küşāde olam

el varmaḳ [1] Cesaret etmek. (Ş. Sami, 2010: 296)

G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ **el vara** ṭuvaġın yaḳasın

el virmek [18] Yardım etmek. (TDK, 2011: 775)

G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola **elin virsem** bugün ben bī-ser ü bī-pā
G161-4. Zülfüñ **el virse** irürdüm ḫaddüñe / ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar irişse şeb
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir kişi giçe / Devlet **el vire** meger geçtiler ola aḳdāḥ
G213-5. Vaṣl **el virmez** Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G409-1. Vaṣlına **el virmeyen** serv-i dil-ārādan n'olur / Būseye cān almayan laʿl-i şeker-ḫādan n'olur
G426-4. **El virdi** çün zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿ **el virmez** sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1590-5. Vuṣlat **el virmez** Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaṣruna varsam / **El virse** viṣāl ol müyesser daḥi nāzik
G1815-5. Eger **el virse** süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibbī diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum **el virse** seyrān eylesem / Ḳarşuñda cān bülbülin ser-mest ü ḫayrān eylesem
G2043-3. Varsam elini öpmege **el virmeyüp** döner / Yoḳdur güzeller içre bilür merḥabā yolın
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr **el virdükce** ḳıl gül ṣoḥbetin
G2116-4. Ṭaġ u ṣaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / **El** mi **virürdi** aña her ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2459-3. ʿÖmr **el virse** çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳaddüñe hem hem-ser yine
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat **el virmez** aña cism ile cāndan giçmeye
G2532-2. Vuṣlat **el vire** mi yāḫūd düşe mi rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle
G2538-5. **El virür** idi saña Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse

elde degül [4] Elde olmamak, iradesi dışında gerçekleşmek. (TDK, 2011: 775)

G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin erür / N'eylesün **elde degüldür** ıżṭırāb ister göñül
G2449-4. İḫtiyār **elde degül** çünki senüñ / Luṭfa şād olma melūl hem ḳahre
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār **elde degül** çāk iderem pīreheni
Mr11-12. İḫtiyār **elde degül** n'eyleyeyin āḫır kār / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

elde ṭutmaḳ [13] Sahibi olsun olmasın, bir malı mülkiyeti altında bulundurmak, zilyet olmak. (TDK, 2011: 775)

G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun müyesserdür baña / **Elde ṭutduġum** lebüñ yādına sāġardur baña
G392-2. **Elde ṭutduġuñ** ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa ṣor
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / Çünki atmazsın ya **elde ṭutduġuñ** yālar nedür
G904-1. Çeşm-i ʿayyārun dem-ā-dem mekr ü āl üstindedür / Mest olup ḫançer **ṭutup elde** cidāl üstindedür
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin **elde ṭutar** işār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1123-5. **Ṭutaruz** sāġarı **elde** gül-i ḫamrā yirine / Şīşeler ġulġulını bülbül-i gūyā bilürüz
G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / **Ṭutar** kemānın **elde** meger ter kemān ḳaşuñ
G1737-3. Her ḳaçan dil mülkine ʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül **elde ṭutar** fānūs-ı al
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm mey **ṭutalum elde** ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre **elde ṭutmış** sīm ü zer / Pāyuña işār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2244-3. **Elde ṭutam** ḳomayam dāmānını maḥşer güni / Vārid ü ġamda ḥażrete çāk-ı girībān ile ben
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür **ṭutmaya elde** bāde
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa kimsene āgeh bulınmadı / Bülbül meger ki **elde ṭuta** dāmen-i güli
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri **elde ṭut** ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

elden çekmek [1] Malı olmaktan çıkmak, malı satılmak.

G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum **elden** dil-sitānlar **çekdiler**

elden çıḳmaḳ [1] Kaybedilmek. (TDK, 2011: 775)

Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün **elden çıḳısar** nāgāh ʿömr

elden ele [3] Bir kişiden ötekisine. (TDK, 2011: 781)

G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / **Elden ele** düşüben ger ire Selmān iline
G2502-4. Derd-i dil ḫālini yaz şāyed ala yār eline / Ola kim **elden ele** bir gün o dildāra düşe
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār eline virme ṣaḳın / Virme **elden ele** olmaya aduñ her-cāyi

elden ele gezmek [1] İyi nitelikleri dolayısıyla çok ilgi görmek, çok beğenilmek. (TDK, 2011: 781)

G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ **elden ele gezdürür** olup şehbāz gül

elden gitmek [17] Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak. (TDK, 2011: 775)

G244-1. Dil şaçuñ zencīrine dīvāne oldı ʿāḳıbet / Cān u dil **elden gidüp** bīgāne oldı ʿāḳıbet
G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı **gider elden** bu dil-i maḥzūn aḳar
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz **gider elden** diyü gūyā nigūn-serdür
G704-1. Ḥaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār **elden gider** kim görse ʿaḳlın ṭaġıdur
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin şabr u ḳarār **elden gider** / Dilde ḳalur ʿışḳ ġayri cümle kār **elden gider**
G1019-2. Ol sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde cüy-ı eşk-bār **elden gider**
G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār **elden gider**
G1019-4. İster idüm şabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem ol perīyi iḫtiyār **elden gider**
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḥışār **elden gider**
G1458-1. **Elümden gitdi** sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna mālik olduñ / **Gider elden** saña andan ne hāṣıl
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre bende ṭāḳat ḳalmadı / **Gitdi elden** mest-i ʿışḳ oldum zebānum n'eyleyem
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum **gidüpdür** iḫtiyār **elden** / Eger olmaz ise luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G1927-6. **Gitdi elden** cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz bir yire şayd-ı zaḥm-dārumdur benüm
G2508-2. Egerçi **gitdi** dil **elden** velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ şolında şaġında
G2617-2. Hey niceʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / **Gitdi** dil **elden** görelden ṭurra-i ṭarrārunı

elden ḳomaḳ [54] Elden bırakmak, terketmek, ihmal etmek. (TS, 2009: 1423)

G33-5. Ey Muḥibbī **ḳoma elden** dāmenin / Ger cefā vü cevr ide vü ger vefā
G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi seḥer bād-ı şabā / Ẕikr-i Ḥaḳḳı **ḳoma elden** olmasun ʿömrüñ hebā
G155-7. Bu Muḥibbī laʾl-i nābı şevḳine / **Ḳomaz elden** nūş ider mā-i ʿineb
G175-5. Muḥibbī **ḳoma elden** cām-ı ʿışḳı / Gerekmez rind olana illā meşreb
G189-3. Ger irişdüre dilersen seni cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ ölince **ḳoma elden** berk ṭut
G364-4. Tūmār-ı şiʿrümi n'ola **elden ḳomayalar** / Her ḳanda kim biterse olur ney şeker leẕīẕ
G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / **Elden ḳomaz** piyālei rindān her an ṭutar
G463-4. **Ḳoma elden** iç şarāb tā bula ḳalbüñ şafā / Jeng-i ġam yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G473-5. Yār istersen Muḥibbī **ḳoma elden** dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G484-4. Riyāzet çek **ḳoma** tevḥīdi **elden** / Cimāʿdur işi ḥayvānuñ ʿalafdur
G542-5. Şiʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan **ḳomaz elden** anı her an oḳur
G548-5. Jeng-i ġamdan şāf istersen göñül āyīnesin / **Ḳoma elden** sen Muḥibbī iç şarāb üç günde bir
G601-3. Resen-i zülfüñi **elden ḳomayup** cilve ḳılur / Şanma kim bencileyin ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin **elden ḳomayup** baña şaçın gösterür
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri Muḥibbī **ḳoma elden** / Ḥayvān olan her gice uyḫuya segirdür
G777-4. **Ḳoma elden** ṭarīḳ-i müstaḳīmi / Varamazsın saña gümrāh dirler
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı **elinden ḳoma** ey dil ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli oddur
G841-2. **Ḳoma** ṭarīḳ-i meygedei **elden** ey göñül / Bir sāġar ile saña çün ol reh-nümūn giçer
G1041-7. **Ḳoma elden** Muḥibbī ṣaf ṣarāb / Dimesünler ṣafāyı bilmezler
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem **elden ḳoma** sen ṣahbāyı gör
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirdenʿadūnuñ her zamān / **Ḳomaz elden** nīzeler ḥāżır ṭutar her birimüz
G1194-3. **Ḳomaz** gül dāmenini hergiz **elden** / Ne ḳaldı bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı bir dem **ḳomaḳ elden** itmesün / Kim ki olmaḳ isteye endūh-ı devrāndan ḫalāṣ
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā **ḳoma elden** sen ayaġ
G1400-3. **Ḳomazam elden** ölince belki maḥşerde daḫi / Ḥamdülillah elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş **ḳoma elüñden** ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni ḳātil gözüñ / Ṭutam **elden ḳomayam** maḥşerde dāmānuñ senüñ
G1677-4. Ger bugün **elden ḳomayasın** şeriʿat dāmenin / Ḥavż-ı kevṣerden diyeler saña yarın şerbet al
G1683-1. Revān olursa cān tenden **ḳomaz** mihrüñi **elden** dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1773-5. Yār gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Şundı destin didi **elden ḳoma** dāmānum benüm
G1789-4. **Ḳomazam** tā ölince ʿışḳı **elden** / Biḥamdillah ki oldur ṭoġrı rāhum
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı **elden ḳomayup** / Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā **ḳoyam elümden** etegin / Ger elüm ḳaṭʿ ideler ḳalur eteginde elüm
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / **Ḳoma elden** bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2101-2. İbādet ḳıl **ḳoma** tevḥīdi **elden** / Bularçün seni yaratmış yaradan
G2113-5. Sīnen dögicek āh Muḥibbī **ḳoma elden** / ʿUṣṣāḳ-ārā şuʾle-i āh üʿalem olsun
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ **elden ḳomaz** / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / **Ḳomayam** āyīnei **elden** ki çün gördi yüzin
G2169-4. Giceler tevḥīdi **elden ḳoma** her dem ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn
G2207-4. Cām-ı laʾlüñ yādına **ḳomadum elden** sāġarı / Nice yıllar olmışumdur sākin-i meyḫāne ben
G2354-3. Ṭarik-i müstaḳīmi **ḳoma elden** / Ṣaḳın lillāhi olma rāh-ı kecde
G2478-4. **Elden ḳoya** gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2565-5. **Ḳoma elden** Muḥibbī laʾl-i nābı / Olasın tā ki ʿirfān meşrebinde
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri ʿālemde istiġnā yolın / Dün-himmet olma **elden** sen **ḳoma** ʿanḳālıġı
G2703-5. Bādei **ḳosam elden** beniʿayb eylemeñüz / Pir-i ʿışḳ baña ezel böylece irşād itdi

G2703-6. Bu Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini **elden ḳomayup** / Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2710-4. Ṣarāb-ı ʿışḳı nūş it **ḳoma elden** / Gidere ḳomaya ḳalbüñde jengi
G2722-2. **Ḳomazsam** ṭañ mıdur bir demʾāṣā-yı āhı ben **elden** / Cevān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler iseñ ola ḳalbüñ ṣāfī / **Ḳoma elden** ḳoma bir laḥẓa ṣarāb-ı ṣāfı
G2754-5. Muḥibbī fırṣatı fevt itme zinhār / **Ḳoma elde** ṣarābı lāle-rengi
Mr7-13. Laʿl-i nābı yādına mesken ḳılur meyḫāneler / Rūz u şeb **elden ḳomayup** nūş idüp peymāneler
Mr17-16. Meyin **elden ḳomasın** böyle revān bulmış iken / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
B197. **Ḳoma elden** sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil derdüñi
B210. Gider bu dilden encāmı **elüñden ḳomaġıl** cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdürʿömür fānī

elden ne gelür [5] Çaresiz bir durumda yapılacak bir şey olmadığını anlatan söz. (TDK, 2011: 775)

G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden dilümi / **Elimüzden ne gelür** nic'idelüm güce ne dād
G810-2. İdelüm cevre taḥammül **elümüzden ne gelür** / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul götürür
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / Ezeli yazu imiş başa pes **elden ne gelür**
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül **elimüzden ne gelür** / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul getürür
G2234-1. **Elüñden ne gelür** ey dil ḫayāl-i yār ile eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zārile eglen
G2337-3. Çekelüm cevri **ne gelür elden** / Bu da olsun ḥabībüm ögrence

ele almaḳ [9] (TDK, 2011: 775-776)

1. Bir şey üzerinde çalışmaya başlamak.

G65-8. Kim bu şiʿr-i dil-pesendi **ele alup** oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle aña
G360-1. Derd-i dil ḫālini **alsam ele** yazmaḳ kāġıẕ / Ḳanlu yaşumdan o dem sürḫe döner aḳ kāġıẕ
G2138-2. Yazmaġa **aldum elüme** yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān

2. Bir konuyu incelemek, araştırmak.

G324-5. Bu Muḥibbīʾnüñ **ele al** göñlini şād eyle gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün göñlini şād
G496-3. Dil lebüñ yādına **alsa ele** ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker
G620-2. Zekāt-ı ḫüsnüñʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / **Ele al** göñlinʿuşşāḳuñ buyur hep bī-nevālardur
G1405-4. Zāhidā **alma ele** tek sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevṣer iç ḫūrāya baḳ
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / Laʿl-i nābuñsuz anı hīç **ele almalı** degül
Mr27-4. **Ele almazsa** göñlin ben ḳulınuñ / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

ele getürmek [1] Ele geçirmek, elde etmek, yakalamak, kazanmak. (TS, 2009: 1425)

G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī **ele getür** nice nice dürlü elem çekdüm

ele girmek [42] Ele geçmek, elde edilmek, yakalanmak. (TS, 2009: 1428)

G115-1. Dilerseñ kīn **elüme gire** maḥbūb / Gerekdür ḥüzn-i Yaʿḳūb ṣabr-ı Eyyūb
G224-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḥı **girmez ele**ʿömr-i güẕeşt
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān **girdi elüme** gizlü genc
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / **Ele girürse** Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḥı **girmez ele** / Hafta giçer ay u yıllar alımam andan ḫaber
G855-4. Vaṣlı metāʿı **girmez ele** çün ḫayātla / İrür murāda cānını terk eyleyen bilür
G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫṣāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile **girmez ele** ney ḫod kitābīler bilür
G1081-1. Aġyārsuz ʿālemde dilā yār **ele girmez** / Gülşende nitekim gül-i bī-ḫār **ele girmez**
G1081-2. Ḳarż ile yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Şanma dükene dirhem ü dinār **ele girmez**
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir döküci ḫūn-ḫᵛār **ele girmez**
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḥabs eyle zenaḥda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār **ele girmez**
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḥı benüm gibi ḫarīdār **ele girmez**
G1081-6. Sensüz ni'derem cennet eyā ḫūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿāṣıḳ-ı dīdār **ele girmez**
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola günāhum /ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār **ele girmez**
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz **girür ele** / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḥcirümüz
G1154-1. Cehd itme dilā yār-ı vefā-dār **ele girmez** / Şanma ki velī cevr ü cefākār **ele girmez**
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḥda / Aşsun ḳo seni zülfi gibi dār **ele girmez**
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār **ele girmez**
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / Didüm ki dilā nāleler it yār **ele girmez**
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı da yapar böylece mi ʿmār **ele girmez**
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün **ele girdi** Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime şimdengirü tāc-ı sa ʿādet ehliyüz
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat **ele girmez** / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḥı **girmez ele** / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki maḫṣerde daḥı / Ḥamdülillah **elüme girdi** benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller naẕmuñı / **Ellerine girse** idi ger bu güft ü gū-yı müşk

G1483-3. Mevsim-i gülde **ele girse** eger bir Nāzenīn / Öp elin şal boynına ḳolun lebini dişe çek
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil **girmez elüñe** rāygān cānān senüñ
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / Rāygān **girmez ele** anı bahā ister iseñ
G1638-4. Çün gencdürür vaṣlı nigāruñ **ele girmez** / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat **girse** bir loḳma **elüñe** ḳāniʿ ol / Ḥırṣ ile olma mekesʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1828-5. Çün Muḥibbī **ele girmez** niʾdelüm saʿy ile yār / Güle dervīş olalum niceye dek ʿār idelüm
G2024-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer **girmez ele** rāygān
G2129-2. Dostum **girmeyesin ele** elüñden bu gelür / İllā bu gelmez elüñden ki göñülden çıḳasın
G2129-3. Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ / **Ele girmezse** daḫi aḳçe vü puldan çıḳasın
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān **girmez elüñe** ḫarc ḳıl cān cevherin
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme **girmez ele** / Çün bilürsin bir daḫi gelmez giden
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yaña müller **ele girmez** zamāndur bu
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanāʿatda mekān ʿanḳā gibi / Bir cevāhir **girdi** bu **elüme** istiġnā gibi
G2788-4. Ḫārını ḫoş görmeyince būy-ı gül **girmez ele** / Ḳışına eyler taḫammül isteyenler yazını
D23-1. Baḫr-i ġam ʿumḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Şükr kimʿışḳ gibi **girdi ele** gevher-i ḫāṣṣ

eli bayraḳlu [1] Şerir, fenalıkta meşhur. (Ş. Sami, 2010: 296)

G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm **eli bayraḳlu** sipāhumdur benüm

eli irmek [12] Vakit, fırsat bulamak, gücü yetmek. (TS, 2009: 1433)

G21-6. Laʾl-i nābuñ dilbere oldem meger **irür elüm** / Küze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf aña
G530-3. **Elüñ irse** ayaġı ṭopraġına / Gözüñe kuḥl iden anı ḳademdür
G1020-3. Teʾḫīr eyle ġamze beni itmesün helāk / Şāyed viṣāle **ire elüm** iḫtimāldür
G1209-1. ʾIydda nicelerüñ **irdi eli** yāre henüz / Ḳaldı ortada dirīġā dil-i āvāre henüz
G1223-2. Ṭoġrınuñ **irmez eli** ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker ileʿıyş ider her dem mekes
G1787-3. Ey dil var eyle ḫażret-i yāre şikāyeti / **İrmedi** dāmenine **elüm** ḳaldı müşkilüm
G1846-5. Lebleri tiryākına **irdi** Muḥibbī çün **elüm** / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G2165-3. Şāne gibi olmayınca pāre pāre bu göñül / Bilmesün **irmez eli** zülf ü tār u mūya virmesün
G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını **irse elüm** ger şāneye
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim **ire elüm** dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile bād meger ide güẕār

elinde olmaḳ [2] İsteyince o işi yapabilmek. (TDK, 2011: 775)

G489-3. İḫtiyārı **ola** mı hīç **elinde** ḳuluñ / Her ne kim bendesine buyura sulṭān eyler
G2180-3. Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi baña zāhid / **Elümde olmayıcaḫ** iḫtiyārı nʾeyleyin

elinden almaḳ [2] Bir şeyden mahrum etmek. (TDK, 2011: 777)

G1077(b)-5. **Almazam** almayıcaḳ būse **elüñden** cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel şunma baña ikide bir
G1614-4. Ḳurtaram şanma **elümden** kim **alur** dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına destümde dāmānuñ senüñ

elinden düşmemek/düşürmemek [13] Bir şeyle sürekli ilgilenmek. (TDK, 2011: 777)

G94-5. Laʾl-i dildāra Muḥibb beñzedügiyçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre **düşürmez** anı **elden** ẕürefā
G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei **elden düşürme** ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei **elden düşürme** mest ol gāhi ḫumār
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına mey nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz **düşmez elümüzden** ayaġ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil meyḫāneye / Ol sebebdendür **elümden** dāimā **düşmez** ayaġ
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ **düşürme elden** ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ **düşürme elden** ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2428-2. **Düşürme** āḫır **elden** gülgūn şarābı nūş it / Maʿnī yüzinden ammā laʾl-i nigārı gözle
G2609-5. Hem-demi ġamdur Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup / **Düşmez elden** sāġarı mey-ḫᵛārelıḳdur pīşesi
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār / Ṣāf idüp **elden düşürme** cāmı bayram ertesi
G2688-2. **Düşürme** bādei **elden** varup şaḥn-ı gülistāna / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup cemʿ eyle yārānı
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / **Elinden düşmesün** bir dem giderme yā gibi ḳaşı
Mh3-1. Cām-ı Cem **elden düşürme** çünki seyrān vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür

elinden gelmek [3] Yapabilmek. (TDK, 2011: 777)

G1206-4. Meh-rūlar şīve ileʿışve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ **gelmez elinden** nesne illā kim niyāz
G2129-2. Dostum girmeyesin ele **elüñden** bu **gelür** / İllā bu **gelmez elüñden** ki göñülden çıḳasın

eline düşmek [2] (TDK, 2011: 777)

1. Birine muhtaç olmak.

G360-2. ʾIşḳ ṭūmārına cān riştesini baġla göñül / Yār **eline düşe** bir gün ola varmaḳ kāġıẕ

2. Yakalanmak.

G1257-5. Cānā Muḥibbi sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādan **eline düşmeye** ol gevheri yetiş

eline girmek [1] Kazanmak, edinmek, elde etmek. *bk. eline giçmek* (TDK, 2011: 778)

G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ **eline** girdügi hep un

eline şu dökemez [1] "Değerce ondan çok geride" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 778)

Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḥayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ **elüñe şu** ḳoymaġa **dökmez** ḥūr-ı ʿīn

elini ṭutmaḳ [11] Elinden tutmak, yardımda bulunmak. (TS, 2009: 1438)

G26-5. **Ṭut elümi** ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / **Ṭut elin** ḳaldur ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin **elin ṭut** ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde **ṭutan** sensin çü bu ümmet **elin**
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā **elüm ṭut** dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim görmiş güzeller merḥabāsından
G2193-1. Cevr ü cefāya şundı yine rūzgār elin / Var mı cihānda menʿ ile kimse **ṭutar elin**
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı **ṭuta** kişi mār **elin**
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / **Ṭut elümi** raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2539-4. Keremden **ṭut elüm** ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2556-4. Keremden **ṭut elüm** ḳaldum ayaḳda / Nice ṣabr ideyim derd ü elime
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyledi / **Elüm ṭut** düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi

elā [6] *T.* Açık gök, açık mavi. (Ş. Sami, 2010: 296)

(elā [3], elāsına [2], elāsını [1])

G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar **elā** gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G1974-5. Muḥibbī ol **elā** gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G2201-5. Geh **elā** gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek neden
G2308-3. Gözi **elāsına** aldanma ṣaḳın āl eyler / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur bu
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / Ṣaḳın alınma çeşmine baḳup **elāsına**
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla gözi **elāsını**

elbette [32] *Ar.* Mutlaka, behemehal. (Ş. Sami, 2010: 297)

G62-4. Yime dehrüñ niʿmetini aldanursıñ ḥırṣ ile / Anı çoḳ yiyen olur **elbette** āḫır imtilā
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi **elbette** ḥayrāndur baña
G190-2. Her ki ʿāşıḳdur bilür **elbette** derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G230-2. Söyler iseñ ey göñül **elbette** rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuña sen mühr-i sükūt
G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām ile baḫş / Başılur **elbette** āḫır kim ider cām ile baḫş
G274-2. Gözi mest oldı diler ḳanum içe / Olur mı fitneye **elbette** bā ʿiş
G524-2. Per ü bālin yaḳar pervāne şemʿe / Olan ʿāşıḳ virür **elbette** ser
G661-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / Ḳılur kim oḳıya **elbette** ezber
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde bir eşer var / Olur **elbette** yüzi nīlüfer-vār
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dūr olalı / ʿIşḳ bir ḥāletdür **elbette** tenhālıḳ sever
G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün **elbette** ol serden giçer / Bir marażdur ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G1188-4. Kebüter göñlümi çeşmi ayırdı / Şikārına alur **elbette** şehbāz
G1230-3. Terk-i māl iden ider **elbette** faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler giysün ol dāim palās
G1326(b)-2. Ġam gelürse dil aña ḳarşu çıḳar / Olur **elbette** āşinādan ḥaẕẕ
G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi didüm yār didi / Kim ki cellād ola **elbette** olur fiʿl-i şeniʿ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice **elbette** ol cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe **elbette** o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẓarāfet kim göre senden cānā / **Elbette** cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1476-3. Şemʿe pervāne yanup külin şavurmış bād-ı şubḥ / Küli göge şavrılur **elbette** oda yananuñ
G1643-2. Kaʿbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur **elbette** ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1680-1. Eger sen olasın dünyāya māyil / Olur **elbette** ol uḫrāya ḫāyil
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola **elbette** saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm
G1997-4. Bāde içse dil olur **elbette** cürme muʿterif / Zāhidā şanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam
G2063-4. Göricek şemʿi pervāne yaḳar **elbette** bāl ü per / Giçerse ʿāşıḳ-ı şādıḳ ʿaceb mi cān ile serden
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ ʿārıżuñda / Olur **elbette** āteş görse ḫam mū
G2351-2. Fütāde ḫaste-dil olsam ʿaceb mi / Olur **elbette** ʿāşıḳlar fütāde
G2417-5. Ya serden giç Muḥibbī yā naẓardan / Olur ʿāşıḳ olan **elbette** küşte
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber şan eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş **elbette** ol gelür başa

G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur **elbette** / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī ḥaẕer eyle / **Elbette** ziyān eyler o kim māre ṭapındı
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye **elbette** naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur **elbette** insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

el-cehl-i ḳabiḥ [1] Kaba cahil.

G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir **el-cehl-i ḳabiḥ**

elde [44] *T.* (Ş. Sami, 2010: 295-296)

(elde [40], eldedür [1], eldeki [3])

1. Taht-ı tasarrufta.

G141-3. Zülfini ḳaçan **elde** o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G854-4. Zülfini **elde** gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuṣṣāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan **elde** ser-i zülfüñ senüñ cevlān olur
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi **elde** çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki meydāndur henüz
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz **elde** ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri **elde** ben Żālem bugün
G2243-5. **Elde** Muḥibbī cān u dili tuḥfe eyledügüm / Kim bī-vesile öpmediler iḫtiyār elin

2. Dâire-i iktidâr dâhilinde.

G76-5. **Elde** taṣvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña
G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ **elde** zevāde / Ḳatı müşkil olupdur pāda lengest
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm **elde** ʿalem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez miʿālāmet
G360-5. Bu Muḥibbī yazupʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup **elde** muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẕ
G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿAlemdür āh-ı dil **elde** sirişk-i ġam sipāhumdur
G916-4. Şeh-i ʿışḳamʿalemdür **elde** āhum / Gözüm yaşı olupdur baña leşker
G1463-4. Derd-i dil ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup **elde** ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhumʿalemdür dūd-ı dil **elde** / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben

3. Kazanılmış, tabi, muti.

G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / Āhum livāsı **elde** yitmez mi buʿalāmet

4. Hazır, müheyya.

G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün **elde** ṭolu sīm ü zeri var
G447-1. Ebrū-yı yārüñ **elde** ḳurulmış kemānı var / Tīri gelürse sīneme dilde nişānı var
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / **Elde** ḫūnın dökmege ḫançer ṭutar
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir **elde** ḫançer depredür
G499-7. Bu Muḥibbī laʾl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki **elde** sāġar-ı zer depredür
G510-4. Kim ola terk ide gül bezmin / Ṭolu **elde** şarāb-ı nāb olısar
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar **elde** kemānın gezdürür
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende var bir kūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu **elde** gerek peymāneler
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümün kāsesin **elde** ṭolu peymānedür dirler
G994-4. Şaḳın bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl ḳaddüme **elde** benüm çāçı kemānumdur
G1028-5. Lebüñ yādına meclisde Muḥibbī / İçüben sāġarı **elde** tehīdür
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda **elde** pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Şanursun ʿāşıḳuñ **elde** kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur **elde** çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse kebāda ol
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden **elde** diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile andan yāre irsāl eyledüm
G1826-1. Sīne şaḥrāsında dögdüm dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı **elde** bir ḳaşı kemānum var benüm
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr olmışdur meger / Tīġi **elde** paşlanur gelse ḳaçan ḫᵛāb üstine
G2599-3. Zāhid şarāba tevbe ne vaḳtin olurʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi **elde** cām ola
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ **elde** tīşesi
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir **elde** dilber ġabġabı / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr8-17. **Elde** ḳılıçlar şanki od / Çıḳsun felek yüzine dūd
Mr8-27. Böyle gerekdür ey püser / Bir **elde** tīġ bir **elde** ser
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿ ider vardur anı **elde** mey-i tiryākımuz
G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül / Bāde-i şāfʿ **eldedür** şanmañ dem-i şahbā degül
G78-1. Gülşen içre **eldeki** sāġar ḳızıl güldür baña / Hem şürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G399-3. Bezm-i ġamda laʾl-i lebüñ yādına cānā senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle **eldeki** peymāneler
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı **eldeki** kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı

elek [1] *T.* Eleyecek alet ki, ince tahtadan bir daire ile bir yüzünü kaplayan az çok seyrek keten veya ipekten veya kıldan bir tülden ibarettir. (Ş. Sami, 2010: 297)

G1568-5. Ey Muḥibbī daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿAḳd-i pervīne ṭabʿum aṣdı **elek**

elem [14] *Ar.* Acı, üzüntü, dert, keder. (TDK, 2011: 785)

bk. belā vü elem, bezm-i elem, cevr ü cefā vü elem, dāfiʿ-i ḥüzn ü elem, derd ü elem, elem çekmek, elem ü derd ü belā, ġuṣṣa vü derd ü elem, ġuṣṣa vü elem, miḥnet ü derd ü elem

(elem [12], elemi [2])

G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ ḥālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile **elem** mihmānıdur
G692-1. Başumda hevā dilde **elem** dīdede nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G895-4. Eksük olmaz ʿāşıḳa gerçi belā ile **elem** / Ġam degül göñli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G1185-2. Cemʿ olup bir araya derd ü belā ile **elem** / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice ṣoḥbet ehliyüz
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ **elem** senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1745-4. Hicrān **elemi** pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi **elem** gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz **elem**
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña **elem**
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña **elem**
G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān **elemi** gelmeye hergiz ḳaleme
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ **elem** ḳaldı
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile **elem** / Yaḳdı ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ ile **elem** / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam

elem çekmek [1] Keder etmek, gam yemek. (Ş. Sami, 2010: 297)

G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür nice nice dürlü **elem çekdüm**

elem ü derd ü belā [1] Elem, dert ve bela.

G449-1. Her ḳaçan fikrimüz ol kākül-i müşkīne gelür / **Elem ü derd ü belā** bu dil-i miskīne gelür

el-emān [54] *Ar.* Yardım ve şikâyet edâtı olarak "aman, medet" manasındadır; "bıktım artık, illallah!, usandım, kâfî, yeter, sus" gibi manâlarda da kullanılır. (Devellioğlu, 2000: 213)

G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ belā zincīrini / **El-emān** ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden **el-emān**
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ / **El-emān** ey çarḫ-ı ẓālim dād elüñden **el-emān**
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin ḥazīn / **El-emān** ey bī-emān devrān elünden **el-emān**
G2164-4. Geh gedāyı şāh idersin gāh şehleri gedā / **El-emān** ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden **el-emān**
Mr20-2. Āteş-i ġamdan ḥalāṣ olmaḳ ne mümkin bir zamān / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-4. Ol şererlerden cihān yanup felekler ṭutuşa / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-6. Kim görürse ḥālümi benden beter ḥayrān ola / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-8. Hecre düşdüm ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-10. Ḥaḳḳ Teʿālā virmesün bu derdi bir yoldaşuma / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-12. ʿİbret aldılar görüp bu ḥālümi pīr ü cevān / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum ile ḥālüm ṣorasın / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr20-16. Olmasun kimse Muḥibbī gibi ʿışḳa mübtelā / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-2. Oldı derd ile şürāḥī-veş bu baġrum ṭolu ḳan / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-4. Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-6. Cümleten yārān olup didük bunı feryād ile / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi bu cānum perīşān eyledüñ / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-10. Çaġırup dergāh-ı ʿışḳa varuban dād eyledüm / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var dil mülki vīrān olmaya / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh ol şaçı Leylā imiş / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr23-16. Ey Muḥibbī olmasun hīç kimseler rüsvā-yı ʿışḳ / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser bu cihān / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-4. ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül yegdür sefer / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-8. Çaġırup şimdi göñül dir āşikāre vü nihān / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-10. Niceye dek kāse-i çeşmüm benüm pür-ḫūn ola / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-12. Bildiler degül vefā bünyādı üzre degül ʿālemi / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**
Mr25-14. Ey Muḥibbī key ḳatı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ / **El-emān** ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet **el-emān**

elfāẕ [5] *Ar.* Kelimeler, sözler, lafızlar. *bk. lutf u elfāẕ*

(elfāẕ [1], elfāẕum [1], elfāẕuñ [1], elfāẕuñı [2])

G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı **elfāẕum** benüm cümle faṣīḥ
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña kim işide **elfāẕuñı** / Tāze güller bitüre ger ʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḥarc eyleme söz gevherin / Çünki **elfāẕuñ** görenler dir güherden kem degül
G2088-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-ārā her kim göre **elfāẕuñı** / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2099-5. Kim görse bu **elfāẕ** ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden

elġıyāṣ [25] *Ar.* Medet, aman.

G262-1. Gül yüzüñ göstermedün ey vird-i ḫandān **elġıyāṣ** / Bülbül-i dil oldı her şeb zār u giryān **elġıyāṣ**
G262-2. Serv gibi bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın firāvān **elġıyāṣ**
G262-3. Nāgehān maḫfī naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān **elġıyāṣ**
G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken gel şunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān **elġıyāṣ**
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefā ʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin aña her an **elġıyāṣ**
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben dil-ḫastei yād **elġıyāṣ** / Gerçi itdüm işigüñde çaġırup dād **elġıyāṣ**
G263-2. Gül gibi güş eylemezsin ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice feryād **elġıyāṣ**
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey ġam senüñ / Tā ölince itmeye sen gibi āzād **elġıyāṣ**
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād **elġıyāṣ**
G263-5. Ey Muḥibbī dehr elinden pādişehlerdür zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād **elġıyāṣ**
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿanber **elġıyāṣ** / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher **elġıyāṣ**
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer **elġıyāṣ**
G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer **elġıyāṣ**
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḫālüme müslim didi kāfir **elġıyāṣ**
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī başına / Niceye dek urasın baġrına ḫançer **elġıyāṣ**
G273-1. Cevri çoḳ cānān elinden **elġıyāṣ** / Gözleri fettān elinden **elġıyāṣ**
G273-2. Ḫaste-i ʿışḳam baña olmaz devā / Derd-i bī-dermān elinden **elġıyāṣ**
G273-3. Ġarḳ ider āḫır beni bu göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān elinden **elġıyāṣ**
G273-4. Ḳulların ḫālin bilür dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān elinden **elġıyāṣ**
G273-5. Rūşen itmez külbe-i aḥzānumuz / Ol meh-i tābān elinden **elġıyāṣ**
G273-6. Ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / İtdügüm efġān elinden **elġıyāṣ**

el-ḥaḳḳ [4] *Ar.* Doğrusu, hakikaten, bihakkın. (Ş. Sami, 2010: 298)

G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / Didüm **el-ḥaḳḳ** ol kitābuñ noḳṭa vü i ʿcrābıdur
G425-4. Lebüñ öpdükce ġāyet mest oldum / Didüm **el-ḥaḳḳ** mey-i gülgüna beñzer
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler **el-ḥaḳḳ** başupdur Ẓulm-i Timūrı
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / Didi **el-ḥaḳḳ** pençe-i mercāna beñzetdüm seni

elḥamdülillāh [1] *Ar.* Şükür Allah'a, Cenabıhakk'a şükürler olsun. (Ş. Sami, 2010: 298)

G2620-2. Viṣālün ʿıydına **elḥamdülillāh** / İrüp bu cān u dil ḳurbāne geldi

elḥān [3] *Ar.* Nağmeler, ezgiler. (Devellioğlu, 2000: 215)

G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār **elḥān** okur
G817-1. Gördügince gün yüzüñ ʿāşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim açıla gül anda hezār **elḥān** olur
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür

elif [39] *Ar.* Elifbamızın ilk harfinin ismi. (Ş. Sami, 2010: 298)

bk. dāġ u elif, elif çekmek, elif ü bā

(elif [22], elifde [1], elifden [3], elifdür [2], elifken [2], elifler [8], eliflerle [1])

G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her **elif** sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G425-3. **Elifken** sīnede bir idi derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ oña beñzer
G502-3. Ṭoġrı idüm ben **elif** ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G615-3. Sīne bāġında **eliflerle** görinen dāġlar / Serv ile şan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile **elif** ḳaddümi dāl eylemek ister
G744-5. Sīnemdeki **elifden** derdüm gören şanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G751-2. Āyet-i ḫüsnine baḳsam oḳuyamam bir **elif** / Lebüñ göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G779-1. Kim **elif** gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G889-3. Şāh-ı güldür her **elif** sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G897-5. Sīnemdeki **elifden** derdüm gören şanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḫüsnin tefeʿʿül eyledüñ yārüñ / **Elifdür** ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum var
G983-5. **Elifler** işbu sīnem levḥasında / Yazılmış ṭıfl içün taʿlīme beñzer

G1006-2. S̄inem üzre görinen yir yir **elifler** servler / Aḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir **elif** dāġ ile gülşen s̄inemüz
G1270-2. S̄inede yir yir **elifler** serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1352-2. Her **elifler** serv yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı ṣaḥn-ı s̄inem tāze baġ
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu **elifler** servlerdür lāle dāġ / Ey sehī̄ servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün **elif** / Bu ṣıfatla her ki ʿāṣıḳdurur olur muttaṣıf
G1472-1. C̄im zülfüñ **elif** ol ḳāmet ü m̄im ol dehenüñ / L̄ik yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1518-4. Zülfüñi c̄im ḳılup leblerüñi m̄im idüben / **Elif** iken bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ **elif** ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu **elif** ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün **elif** gibi gele t̄irüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1718-3. Bu **elif** ḳaddüm dilerseñ dāl ola / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle gel
G1771-3. S̄inemde serv **elifdür** dāġum baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1811-4. Dāġlar s̄inemde güldür servler yir yir **elif** / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḥarāb-ı ābādıyam
G1962-3. Aġzı m̄im ü zülfi lām u olalı ḳaddi **elif** / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G2125-3. S̄inede gören **elifler** dir ki ʿāṣıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i m̄işedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2201-1. Firḳat ile bu **elif** ḳaddümi dāl itmek neden / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül s̄inede serv oldı **elif** / Dostum bir naẓar it nice gülistānum ben
G2343-4. Dāġlar gül görinür s̄inede serv oldı **elif** / Gözlerüñ yaşın ey dil aña bārān eyle
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum içinde / Yazılur **elif** ḳanda ise cān arasında
G2423-1. Geh **elif** gāh dāġ yaḳdum s̄ine-i efkāruma / Āh resmin naḳş ḳıldum bu derd-i d̄īvāruma
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibb̄ī şi ʿrüm içre arasun / Ḳāmeti servin **elifde** vaṣf-ı zülfin lāmda
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / **Elifler** servlerdür ṣanasın ṣalmış budaġ anda
G2505-2. **Elifken** ḳāmetüm dāl itdüñ āḫır / Göñül vireliden sen zülf-i c̄ime
G2569-6. **Elif** ḳaddüñle rā ḳaṣuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibb̄ī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
G2749-2. **Elifler** s̄inede servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm **elifden** servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm s̄inemi

elif çekmek [19] Elif harfi gibi göğüste boylamasına yara açmak. (Tanyeri, 1999: 100)

G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem **çekdüm elifler** yir yirin / S̄inemüñ çākin görse reşk ide her abdāl aña
G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı s̄ine ñe yir yir **elifler çek** / Şeb-i ḫayretde ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G762-4. Ṣorarsam s̄inem üstine **elifler çekdügüm** yir yir / Maḥabbet şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G1292-5. Muḥibb̄ī serv-ḳadler ḫasretinden / **Elif çek** s̄ine ñe eyle der-āġūş
G1379-1. S̄inemi dāġ eyleyüp **çekdüm** aña yir yir **elif** / Ṣanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibb̄ī yazmaḳ içün şekl-i āh / Dāġdan ṣufr eyleyüp üstine **çekmişdür elif**
G1669-4. Serv-ḳaddler ḫasretinden bir **elif çek** s̄ineye / Giceler tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1885-3. Ḥasret ile **çekelüm** s̄inemüze yir yir **elif** / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş idelüm
G1897-4. Ḥasret ile ġam şebinde s̄ineme **çekdüm elif** / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1914-5. Muḥibb̄ī gülşene varma temāşā eyle bu s̄inem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum **elifden** servler **çekdüm**
G2085-3. S̄inem üzre **çekmiş** idüm ben **elifler** şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2107-3. Servler **çekdüm elifden** güller itdüm dāġ ile / S̄ine bāġına temāşā ḳıla bu ümm̄ideyin
G2154-5. Bir **elif çekmiş** idüm s̄ineme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibb̄ī yanına eyledi on
G2331-1. Gāh **elif** geh dāġ **çekdüm** s̄ine-i efkāruma / Dād elinden diyüben yazdum der ü d̄īvāruma
G2340-4. Dāġ idüp s̄inemüñ üzre **çekeyin** yir yir **elif** / Serv ü gül yirine ey dil anı seyrān eyle
G2396-4. S̄inemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / Her **elif** kim **çekmişem** serv-i revāndur tāzece
G2572-5. S̄inede dāġ ur Muḥibb̄ī aña **çek** yir yir **elif** / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2661-3. Servlerdür s̄inem üzre **çekdigüm** yir yir **elif** / Lāleler bitmiş ṣanur kim görse baġrum daġını
Mh16-10. **Çek elifler** s̄ineñe olsun Muḥibb̄ī servler / Gülşen-i s̄inemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi

elif ü bā [2] Elifba cüzü

G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum ser-te-ser ezber / Daḥi ögrenmeden varup muʿallimden **elif bāyı**
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibb̄ī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken **elif ü bādan** ġayri

elifce [1] Elif kadar.

D18-2. Bir **elifce** daḥi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler

elif-ḳadd [3] Elif boylu.

(elif-ḳadd [2], elif-ḳaddüñ [1])

G1864-5. Ol **elif-ḳadd** lām zülf ü aġzı m̄imden ıraġ / Ey Muḥibb̄ī hecr-ārā eksük degül saña elem
G2020-5. Sen **elif-ḳaddüñ** firāḳından Muḥibb̄ī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi nice nūn olmasun
G2541-1. Bir **elif-ḳadd** ḫasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim günden güne ḥālüm diger-gūn olmada

el-ʿilm-i ḥasen [1] En güzel ilim.

G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin **el-ʿilm-i ḥasen** / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ

elinden [132] Yüzünden, -den dolayı. (TDK, 2011: 777)

(elinden [117], elindendür [1], elüñden [14])

G17-2. Ḥasret-i hicrān **elinden** āh vāh / Olmışam derdā dirīġā mübtelā
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ **elüñden** iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G49-5. Yār **elinden** ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ **elinden** āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb
G144-2. İñlesem **elinden** aġyār dostlar olmaz ʿaceb / Ḫār **elinden** nitekim gülşende iñler ʿandelīb
G171-4. ʿIşḳ **elinden** maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabībüm ey ḥabīb
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ **elinden** al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G263-5. Ey Muḥibbī dehr **elinden** pādişehlerdür zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāş
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār **elinden** iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāş
G272-2. Ḫār **elinden** gülşen-i ḥüsnüñde her gice müdām / Bülbül ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḥş
G272-3. Hecr **elinden** ġam bucaġında yatup bu ḥaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḥş
G273-1. Cevri çoḳ cānān **elinden** elġıyāş / Gözleri fettān **elinden** elġıyāş
G273-2. Ḫaste-i ʿışḳam baña olmaz devā / Derd-i bī-dermān **elinden** elġıyāş
G273-3. Ġarḳ ider āḫır beni bu göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān **elinden** elġıyāş
G273-4. Ḳulların ḫālin bilür dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān **elinden** elġıyāş
G273-5. Rūşen itmez külbe-i aḥzānumuz / Ol meh-i tābān **elinden** elġıyāş
G273-6. Ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / İtdügüm efġān **elinden** elġıyāş
G304-5. Maḥşer güninde kevşeri içem diyü Muḥibb / Sāḳī **elinden** almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G316-2. Dehr **elinden** cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler nāy ü iñler çeng ü ʿūd
G321-4. Dehr **elinden** ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G349-1. **Elüñden** hey vefāsuz dād u feryād / Beni sen ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād
G350-1. İder dil hecr **elinden** āh u feryād / İrişmez n'eyleyem feryāduma dād
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse **elüñden** cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel ṣunma baña ikide bir
G499-4. Zülf ile çeşmi **elinden** nice bulsun dil ḫalāş / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek ṭurmaz **elinden** tāc-ı şāhı gösterür
G610-1. ʿIşḳ **elinden** sīneme ṣanma cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G627-4. Bāġda yir yir açılan ṣanma lāle güldürür / Ḫār **elinden** bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār **elinden** baġrı pāre pāredür
G736-1. Ḫār **elinden** gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr **elinden** baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez **elinden dāim** işi kindür
G766-1. Pārelense yār **elinden** yārelense bu ciger / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol cefākārı sever
G785-4. Zehr olur ger ġayr **elinden** içeyim āb-ı ḥayāt / Yār **elinden** zehr nūş itsem baña cüllābdur
G852-2. Fiġān ola ṭurra-i hindū **elinden** / Dil ü cāndan beni ol ḳıldı ol dūr
G853-6. ʿAceb mi iñlesem bu dehr **elinden** / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr **elinden** şükr kim / Ol lebi īsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G959-3. Yār **elinden** zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād **elinden** ger içem tiryāki baña sem gelür
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ **elinden** ṭañ mıdur ḳan aġlasam / La l-i şekker bārına çünki üşürdi mūrlar
G1006-3. Ḫār **elinden** bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür
G1066-5. Cevr **elinden** cān u dil oldı perākende Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese dervīş ü miskīn ṭaġılur
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār **elinden** / Daḥi şūrīde bülbül ne sözüñ var
G1090-2. Göñlümüñ feryād **elinden** kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1103-8. Yār **elinden** ey Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr **elinden** ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun / Sāḳī-i devrān **elinden** dolmadan peymānemüz
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẓar / Çün degül ḫāli **elinden** nūş ider bāde-i nāz
G1221-5. Nice bir ḥayrān **elinden** çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ **elinden** iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1289-4. Sen cefākāruñ **elinden** seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1311-5. Hecr **elinden** ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāra ʿarż
G1354-1. Ḫaste-ḫālem hecr **elinden** yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i la lüñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın göñül āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ **elinden** içmeyince cām-ı ṣāf
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr **elinden** her biri eyler fiġān / Aç ḥaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr **elinden** iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1490-2. Gül-ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār **elinden** yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1529-2. Felek cevri **elinden** yandı baġruñ / Kimsene diñlemez āh u fiġānuñ
G1550-3. Āh kim bu ġam **elinden** olımazsın sen ḫalāş / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād **elüñden** ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1660(b)-2. Derd ile iñledügi budur hezār / Ḫār **elinden** pāredür aʿżā-yı gül
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār **elinden** bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ **elinden** bāde al nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1693-3. Ẓulm **elinden** ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḥi var dāda gel

G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ **elinden** āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1724-3. Ḫār **elinden** ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş **elinden** būse al
G1760-1. Yoluña cānum fedādur şanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr **elinden** işbu çeşmüm ter degül
G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm **elinden sāḳī**-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna ṭapşırdum
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ **elinden** yaşumı tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār **elinden** irişen nāle ile zāre benem
G1885-1. Dehr **elinden** nice bir zehr ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili medhūş idelüm
G1888-3. Baş ḳoyup ayaġına muġbeçenüñ / Tek **elinden** şarāb-ı nāb içelüm
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī ʿışḳ **elinden** çün ciger-ḫūn olmışam
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller **elinden** giceler / İñledüp bülbülleri tā şubḥ gūyā eyleyen
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ **elinden** içdügüm ḫūn-ı ciger / Şubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül şubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār **elinden** n'eylesün gül hem-demin
G2060-1. Ġam **elinden** sīne-çāküm şanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2069-4. Hecr **elinden** cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ belā zincīrini / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ **elüñden** el-emān
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ **elinden** Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inşāf idüñ bu dil nice başılmasun
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ / El-emān ey çarḫ-ı ẓālim dād **elüñden** el-emān
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ **elüñden** saña şikāyet itsün
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin ḥazīn / El-emān ey bī-emān devrān **elüñden** el-emān
G2164-4. Geh gedāyı şāh idersin gāh şehleri gedā / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ **elüñden** el-emān
G2170-7. Ol lebi şīrīn **elinden** ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haẕā şehīdü'l- ʿāşiḳīn
G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / Dād **elinden** diyüben yazdum der ü dīvāruma
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr **elinden** ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2378-2. Ḫār **elindendür** dile eyler şikāyetʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ **elinden** dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2490-3. Dūd **elinden** āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ **elinden** nūş ḳıl cām-ı şafā / Ḳalmasun dirseñ eger mir'āt-ı ḳalbüñ jeng ile
G2580-1. Ḫār **elinden** bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek düşer mi bülbüle
G2694-4. Felek-ḫayyāṭı ḥüsni ḫil'atını / Görüp ḫayrān **elinden** şındı düşdi
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet **elinden** o ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2788-5. Ḫār **elinden** ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
Mh6-1. Gel naẕar ḳılʿışḳ-ārā her āşıḳuñ bir dādı var / Ḫār **elinden** nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭa'n idüben söylemeñ / ʿIşḳ **elinden**ʿaḳl āciz olduġınʿayb eylemeñ / Bir rā'iyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mh13-9. Āh kim devrān **elinden** oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād / Dād **elüñden** ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nevʿ ile cünbişlerüñ / Dād **elüñden** ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara ṣalduñ anı pā-māl eyledüñ / Dād **elüñden** ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād **elüñden** ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād **elüñden** ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr9-9. Leylī zülfi ḥasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr **elinden** āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr10-1. Olmadum hīç bir nefes dil-şād **elinden** dilberüñ / Kime varuban ḳılayın dād **elinden** dilberüñ
Mr10-2. Hīç baña raḥm eylemez feryād **elinden** dilberüñ / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı çü Ceyḫūn u Aras / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr10-6. Ol cefākārum ṣalar ferdālar yelter beni / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr10-8. Cümleʿuṣṣāḳuñ arasında hemān budur ḫaber / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār ile / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr10-12. Muḥibbī ḫoḳḳa-i laʿlini bilmez hīç kes / Āh **elinden** dilberüñ feryād **elinden** dilberüñ
Mr14-7. Yürürem hecr **elinden** ḫasret ile / Gicem zaḫmetle günüm miḥnet ile
Mr20-8. Hecre düşdüm ʿışḳ **elinden** āh u feryād eyledüm / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-15. ʿIşḳ **elinden** eksük olmaz cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār **elinden** kendüzini bir ḳadem
Mr24-13. Nigārā olmadum ben şād **elinden** / Kime idem şikāyet dād **elinden**
Mr24-14. Yaḳam yırtup ḳılam feryād **elinden** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr29-3. Nefs **elinden** āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil **elinden** āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun içelüm peymāne gel / Sāġar-ı devrān **elinden** ṭolmadan peymāneler

elḳāb-ı yār [1] Sevgilinin lakapları.

G165-3. Baʿdezin **elḳāb-ı yāre** ḫusrev-i ḫūbān diñüz / Pādişāh-ı dehre dirler nitekimʿālī-cenāb

elma [3] *T.* Maruf meyve ki ekseriya yeşil ile sarı ve beyaz arasında olup bazen bir tarafı veya her tarafı az çok kırmızıya mail olur, tuffâh, sîb. (Ş. Sami, 2010: 299)

G664-4. Yāre şundumʿıyd-gehde göñlümi **elma** diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G802-2. Bāġ-ı ḫüsnüñden nigāra vardum **elma** istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger

G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm **elma** ile

elmās [2] *Ar.* Maruf zi-kıymet parlak taş ki en makbul cinsine pırlanta derler, cevher, gevher. (Ş. Sami, 2010: 299) *bk. taḫta-i elmās*

G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eşer / Dirler **elmās** ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G1863-3. Kirpügüm **elmās** idüp delsem yaşumuñ cevherlerin / Dāne dane her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

el-me ʿmūr [1] *Ar.* Emrinizle.

G788-2. Diledi cānum itdüm aña īṣār / Eger küstaḫem **el-me ʿmūr** ma ʿẕūr

elṭāf [1] *Ar.* İyi muâmeleler, iyilikler, iyilikseverlikler...(Devellioğlu, 2000: 216)

G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded **elṭāf** ile

el-vedā ʿ [3] *Ar.* Allah'a ısmarladık, Allah'a emanet olun. (Ş. Sami, 2010: 299)

G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl **el-vedā ʿ** / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1344-4. Ῑyş u ῑşret görse dil dir merḥabā / Līk kār-ı zühdi n'eyler **el-vedā ʿ**
G1339-6. Şol ḳadar ben ḫasteye cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm **el-vedā ʿ**

em [21] *T.* İlâç, deva, çare. (TS, 2009: 1455)

(em [14], emden [2], emdür [2], emi [1], emlerdür [1], emüm [1])

G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā la l-i nābuñdan aña gel eyle **em** peydā
G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḥi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı la lünden olur her laḥẓa **em** peydā
G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / La l-i leb-i dilberden ulı şanmañ **emi** var
G402-4. Cān çıḳdı meded la l-i lebüñden didüm **em** şun / Güldi didi ölmedi henüz daḥi sesi var
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / Buyur şāfī cevābı şun aña çün leblerüñ **emdür**
G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz istemez **emden** ḫaber
G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün derde **emlerdür**
G529-4. Helāka varmadan zülfüñ semendin / Baña tiryāk-ı la l-i nābuñ **emdür**
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum **em** ḳapar
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye dil-ḫastesine **em** / Bīmār-ı ʿışḳ olana derdi devā yiter
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi **em** / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ **em** degül
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile aña **em** ḳıl
G1838-4. Dil hecr-i leb-i la lüñle ölse gerekdür / Ger la lüñ aña zerre ḳadar itmez ise **em**
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm Lokmāna derdüm bilmedi / Bilürem derdüme ancaḳ la l-i dilberdür **emüm**
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam ni'dem ni'dem āh ni'dem / Bulımadum bu derde **em** ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2074-4. Baña derdüñ senüñ dermān gibidür / Ebed ḳurtulmayam istersem **emden**
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey dost ne çāre / Didi ki lebüm bārını gönderdüm **em** olsun
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür **em** içinde
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā mu ʿālece / Şanma lebinden özge saña kimse **em** ḳıla
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram **em** şormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri

em ü eb [1] Ana ve baba.

G161-5. Nesle baḳılmaz Muḥibbī faḫr eyleme / Fā'ide itmez kişiye **em ü eb**

emān [3] *Ar.* Korkusuzluk, emn, emniyet. (Ş. Sami, 2010: 300) *bk. emān virmek*

(emān [2], emānı [1])

G1917-4. Dāimā olsun **emān** içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz **emānı** bulmadum
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim **emān** buldı
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem **emān** bulmış iken

emān virmek [18] Cān virmek, ābādān itmek, háyāt-báḫş ołmaḳ, destūr virmek, ruḫsāt virmek, izn vermek...(Tulum, 2011: 666) // Affetmek; mühlet vermek, müsade etmek. (Ş. Sami, 2010: 1291)

G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ ʿāşıḳa **virmez emān** / Leblerüñ Ῑsi-nefes her laḥẓa virür cān baña
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç **emān virme** hemān aş beni ol dāre meded
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün **emān virmez** baña bī-emān ḫançer
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / **Emān virmez** döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler

G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye **virmez emān** bir laḥẓa ol ḫummāş göz
G1164-1. **Emān virmez** baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdurʿālemde benüm tek mübtelā hergiz
G1240-4. Beni cāna igen yaḳma ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur **emān virmez** bilürsin bī-emān āteş
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür **virmez emān** / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i dimişsin dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña **virmek emān** ḫācet degül
G1709-6. Cellād-ı çarḫ **virmeyiser** kimseye **emān** / Yitmez mi saña n'eyledi Behrām-ı gūra gel
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb ṣol müjeler / Kim gözi yumup açınca baña **virmedi emān**
G2387-2. **Virmez emān** ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2402-2. **Emān virmez** baña cellād-ı ġamzeñ / Ḳomaz baḳmaġa yüzüñe ṭoyınca
G2534-4. **Emān vir** yüzüñi bir dem göreyim ṣoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ **emān virmez** emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḥrāb ile
G2588-2. **Virmez emān** ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde **emān** gel **virme** ber-dār it beni
G2767-2. Cürʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı **emān virmeye** tīz-āb gibi

emānāt [1] *Ar.* Emanetler.

G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi ṭapşurdular düşdi **emānāt** ehline

emānet [4] *Ar.* Birine emniyet edilip bırakılan şey. (Ş. Sami, 2010: 300)

(emānet [3], emānetdür [1])

G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben **emānet** ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G1798-1. Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / **Emānet** idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum
G1954-1. Sīnede ḳonmış **emānetdür** ezelden cān benüm / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler ʿuşşāḳı her dem öldürür / Her kişi tende **emānet** ṣaḳlar oldı cānını

emānsuz [1] Korku nedir bilmeme.

G1240-4. Beni cānā igen yaḳma ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / **Emānsuzdur** emān virmez bilürsin bī-emān āteş

emdürmek [1] Emmesini sağlamak. (TDK, 2011: 792)

G902-4. **Emdür** lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫātırı gül yā şeker ister

emek [2] *T.* Zahmet, yorgunluk, renc, ta'ab. (Ş. Sami, 2010: 301)

bk. emek çekmek

G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek ʿāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime **emek** ṣunuldı kimine yimek
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ **emek** olur naṣīb kime yimek

emek çekmek [1] Bir işte çok çalışarak yorulmak. (TDK, 2011: 793)

G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında **çekmişem** bī-ḥadd **emek** / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña vuṣlat yimek

emīn [2] *Ar.* *bk. Cibril-i emīn, emīn olmaḳ*

1. Korkusuz, korkmaz, emniyet sahibi.

G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi **emīn** ṭutar

2. Kendisine emniyet olunabilen, mevsuk, mutemet.

G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler **emīn**

emīn olmaḳ [2] İnanmak, güvenmek. (TDK, 2011: 794)

G101-2. **Olmışam** diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden **emīn** / Dāġ-ı ġam sīnemde ṣan mühr-i Süleymāndur baña
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen **olasın** sen meger şeyṭāndan **emīn**

emīr [6] *Ar.* Araplarda ve bazı müslüman ülkelerde bir kavim, şehir veya ülkenin başı. (TDK, 2011: 794) *bk. emīr-i ʿāşıḳān*

(emīr [5], emīri [1])

G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller esīr / Her ne ḥükm itseñ şehā sensin **emīr**
G716-2. Kimin **emīr** ü kimin ḥūr u ḫaḳīr ider / Budur ezelden işi bu yir kār-ḫānedür
G890-3. Her ne emr itseñ muṭīʿüñdür senüñ cān u göñül / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin **emīr**
G1546-4. **Emīri** tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / İki ʿālemde varumsın niçün dün gice gelmedüñ
G1960-1. Viṣālüñ gencīne gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah **emīr** oldum
G2722-1. Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki **emīr** itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi

emīr-i ʿāşıḳān [1] Âşıkların emiri.

G659-5. Leb-i laʾlüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / Bite ḳabrümde ḫākümden **emīr-i ʿāşıḳān** yir yir

emīrāne [1] Emir gibi, emir edasıyla.

G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa **emīrāne** giçerse

emmek [16] *T.* Nefesle çekip cezbetmek, massetmek. (Ş. Sami, 2010: 302)

(emdi [1], emdükce [1], emdüm [1], eme [2], emen [2], emer [2], emmem [1], emmişsün [1], emse [1], emsem [4])

G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ anı **emen** midür
G705-3. Ne bilür ʿālemde ol ẕāhiresin / Pister-i devletde ol kim şīr **emer**
G831-5. Sīne bilür ʿālemde ol zehr acısın / Pister-i devletde her kim şīr **emer**
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki dirler **emen** midür
G957-1. Nigāruñ laʾl-i cān-perver lebi var / Anuñ her kim **eme** ḫoş-meşrebi var
G990-2. Leblerüñ **emsem** disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G1119-2. Virüpdür kūh-ken kūh içre başın / Leb-i şirini **emdi** şāh pervīz
G1134-3. Didüm dil derdine ey cān ṭabībi / Leb-i laʾlüñden özge **emsem** olmaz
G1243-3. Egerçi ḳatlüme ḳaṣd itdi ġamzeñ / Velīkin laʾl-i nābuñ **emsem** olmış
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker **emmişsün** meger süd yirine sen anadan
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭabʿum daḥi gūyā ola / Leblerinden **emsem** ey şīrīn-dehen
G2425-4. Leblerüñ **emdükce** meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2440-1. Görmem niʾdeyin yüzini ger şems ü ḳamerse / **Emmem** bīgāne lebleri ger şehd ü şekerse
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup **eme** seme
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʾlüñ **emdüm** cānā āfāḳa düşdi
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim **emse** ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr lebi

emr [18] *Ar.* Buyuruḳ, vásīye, hukm, sipāriş, yassaḳ, tembīh, nefy, nehy, menʿ...(Tulum, 2011: 669)

bk. emr eylemek/itmek, emr ḳılmaḳ, emr-i baʿīd, emr-i cārī, emr-i Ḥaḳḳ, emr-i muḥāl

(emr [3], emri [3], emrine [5], emriyle [2], emrüñe [3], emrüñi [1], emrüñle [1])

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ **emrüñle** gün itdi ṭulūʿ / Giceyi encümler ile zeyn idüp tār eyledüñ
G9-7. Kim boyın şunmadısa **emrüñe** ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Şemūd
G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī itme **emrine** ḫilāf / **Emrine** hergiz ḫilāf eyler mi görʿarż u semā
G275-3. Ḫudā **emriyle** aña tīġ elden / Ḳılupdur ehl-i küfri cümle tārāc
G1171-2. Ḥaḳuñ **emriyle** īsiyi vücūda / Getürmez her nisā bil Meryem olmaz
G1216-2. Şaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam ḫāşılın / Şāh-ı ʿışḳuñ **emri** ile itdiler beñzer nadas
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın **emrine** var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir laʾlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ **emri** budur ḳana ḳan gerek
G1628-2. Ḳapusında boynı baġlu bendeyüz / Ḳullara ne **emr** ola fermān gerek
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / **Emrüñe** rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān **emrine** fermān ol
G1761-3. Dökse şaçılsa hergiz aña kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet **emr** ile terḫān olan yaşum
G1842-2. Öldürürse **emr** anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ / Her ne kim ḳılsa ben anuñ bende-i fermānıyam
G1867-1. Kim ṭutar **emrüñi** luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿazīm
G1944-5. Bu Muḥibbīʾye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur **emrüñe** fermān olmuşam
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / **Emri** cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G2053-4. Her şükūfe rām olupdur **emrine** şāh-ı gülüñ / Oturup ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen

emr eylemek/itmek [17] Diyüvirmek, buyurmaḳ, yassaḳ etmek, hukm etmek, fermān etmek... (Tulum, 2011: 669)

G261-3. Her ne **emr itseñ** buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḫş
G890-3. Her ne **emr itseñ** muṭiʿüñdür senüñ cān u göñül / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü ben **emr eyledüñ** / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G1247-1. Müstaḳīm ol her ne **emr itse** nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne **emr itse** buyursun bende-fermānum çü şemʿ
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ nʾola **emr it** ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭiʿ
G1407-2. Nice bir yoldan şaparsın ey göñül inşāfa gel / Gir şırāṭ-ı müstaḳīme çün saña **emr itdi** Ḥaḳḳ
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim **emr eyledise** cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1623-3. Başına geldügi **emr ider** reyāḥin şāhınuñ / Tā ki ḫaḳḳında ola medḥ ü şenāsı bülbülüñ
G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāne dil / Anuñ içün her ne **emr itseñ** ṭurur fermāne dil

G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam / Her ne **emr itseñ** şehi bende-i fermānuñam
G1930-6. Ne **emr itseñ** benüm oldur murādum / Dimişlerdür gerekmez ʿāşıḳa kām
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne **emr itseñ** buyur emrüñe fermān olmuşam
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne **emr itse** Ḫudā ḳo anı sen baş üstine
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem ṭolıdur terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin **emr itse** ḳaşı yāyına
G2596-3. Her ne **emr itseñ** buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına fermān ola
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān terkin **emr ider** / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını

emr ḳılmaḳ [1] Buyurmak, emīr vermek.

G1779-2. Üstüḫʷān ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / **Emr ḳıl** seglerüñe ola benüm mihmānum

emr-i ba ʿīd [1] Uzak iş.

G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña **emr-i ba ʿīd** / Ben daḥi senden vişāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl

emr-i cārī [1] Geçerli emīr.

G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse kūyuma / **Emr-i cārīdür** boyuñ şunduḳ anuñ fermānına

emr-i Ḥaḳḳ [6] Allah'ın emri.

G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / **Emr-i Ḥaḳḳ** ile melekler saña çün oldı cünūd
G230-1. **Emr-i Ḥaḳḳı** gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / **Emr-i Ḥaḳḳ** ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi **emr-i Ḥaḳḳ** ile zemīn / Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
Nş5-3. **Emr-i Ḥaḳḳa** itāʿat eylemedün / Fikr idüp anı her zamān aġla
B84. **Emr-i Ḥaḳḳı** ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni eyleyeler yevm-i cezā içre muʿāf

emr-i muḥāl [1] Gerçekleştirmesi imkânsız olan emir.

G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda vefā **emr-i muḥāl** / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen

emṣāl [1] *Ar.* Nümûneler, misaller.

G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr içinde **emṣālüm** benüm

emvāc [4] *Ar.* Dalgalar.

bk. emvāc-ı deryā, emvāc-ı eşk, emvāc-ı ʿışḳ

(emvāc [3], emvācı [1])

G50-8. Muḥibbī baḥr-ı eşke bād-ı āhum / Ṭoḳunduḳca olur **emvāc** peydā
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / Işḳuñuñ **emvācı** çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı **emvāc** başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh urur kenāra ḳarşu
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm **emvāc** başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini sürer kenāra ḳarşu

emvāc-ı deryā [1] Denizin dalgaları.

G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider **emvāc-ı deryādan** giçer

emvāc-ı eşk [1] Gözyaşı dalgaları

G884-4. Ṭaşup **emvāc-ı eşküm** başdan aşdı / Bu ne bār u bu ne nehr ü ne cūdur

emvāc-ı ʿışḳ [1] Aşkın dalgaları.

G1263-5. Şaldı dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm **emvāc-ı ʿışḳı** kim belā-engīz imiş

emvāt [1] *Ar.* Ölüler.

G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri **emvātı** iḥyā itmede ʿīsi imiş

eñ [1] *T.* Başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime. (TDK, 2011: 797) *bk. eñ ednā, eñ evvel*

G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil şaḳın kim cevrinüñ **eñ** azıdur

eñ ednā [1] En aşağı. Saray hizmetine ilk alınanlar hakkında kullanılan bir tabirdir. Harem'e alınan zenci hadım ağaları önce bu unvanı alırlar, daha sonra terfi ederlerdi.

G2740-3. Ol pādişāh-ı ḫüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur **eñ ednā** benüm gibi

eñ evvel [2] İlk, evvel, birinci...(Tulum, 2011: 676)

G383-2. Cūş ide āhum yilinden eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem **eñ evvel** zevraḳ-ı gerdündur
G1489-3. **Eñ evvel** ʿışḳun oynı terk-i serdür / Daḥi var mı be zāhid imtiḥānuñ

en ʿām eylemek/itmek [2] İkram etmek, sunmak, bağışlamak.

G2467-5. Būse **en ʿām it** lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse **en ʿām eyledi** / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḥsānını

enbiyā [2] *Ar.* Müstakil şerîat sâhibi olmayan peygamberler, yalvaçlar. (Devellioğlu, 2000: 221) *bk. enbiyā vü mürselīn*

G182-2. **Enbiyānuñ** ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki şuna saña dest
G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem **enbiyānuñ** serveri / Dīne getürdüñ nice ʿisyān iden kāfirleri

enbiyā vü mürselīn [1] Nebiler ve rasüller.

G153-1. Sensin ol nūr-ı Ḫudā aşlı ulu nesli ʿArab / **Enbiyā vü mürselīn** içinde olduñ münteḫab

encām [2] *Far.* Son, nihayet, akıbet. (Ş. Sami, 2010: 304) *bk. encām-ı cihān*

(encām [1], emcāmı [1])

G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Şol ki virmez dil cihāna fikri ol **encām** ider
B210. Gider bu dilden **encāmı** elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī

encām-ı cihān [1] Dünyanın sonu.

G838-4. Dostlar āġāz u **encām-ı cihān** bir nüktedür / Şol ki virmez dil cihāna fikri ol encām ider

encüm [20] *Ar.* Yıldızlar.

bk. encüm-i ūlā, encüm ü eflāk, leşker-i encüm

(encüm [15], encümdürür [1], encümi [1], encümler [2], encümüñ [1])

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulū ʿ / Giceyi **encümler** ile zeyn idüp tār eyledüñ
G49-2. Giceler eflākde sūzān olan **encüm** degül / Ṭā ʿna gelmişdür gök ehli çeşm-i ḫayrāndur baña
G98-4. Giceler **encüm** şayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G120-5. **Encüm** şayarsa dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine hīç gele mi ḫᵛāb
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o cānān ile baḫş / Kim görüpdür **encüm** ide māh-ı tābān ile baḫş
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek **encüm** ḳamu ḥūr u melek / Sen güzeller ḥusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḥusrev-i ḫāver güneş / Ḳaşdı bu ide sipāhı **encümi** çāker güneş
G1330-2. Ṭañ mıdur **encüm** miṣāli cem ʿ ola pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı ṭal ʿat-ı cānāne şem ʿ
G1429-1. Giceler **encümler** ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1471-1. Bezmimüz rūşen idüp şem ʿ-i şebistān olduñ / Ḫūblar **encüm** olup sen meh-i tābān olduñ
G1453-1. Ḫūblar **encümdürür** içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre **encüm** āşikār olmaḳ gerek
G1522-3. Cihān meh-rūları **encüm** gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen **encüm** degül her şeb şerāruñdur senüñ
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle **encüm** sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2167-1. Cihān olmaz idi olmasa ḫūbān / Güzeller **encüm** ü ol māh-ı tābān
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle **encüm** ʿāşıḳı / Sen mehüñ ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin güzeller / Şebīh olur mı **encüm** bedr aya
G2765-1. Ḫūblar **encüm** ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri
G2709-3. Nüh-felek her gice alur **encümüñ** dinārını / ʿArż ider ayı meger ḥüsnüñe olmış müşterī

encüm-i ūlā [1] Yıldızların yücesi.

G2203-4. Gice şanmañ ki felekde görinen **encüm-i ūlā** / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan

encüm ü eflāk [1] Yıldızlar ve felekler.

G2758-2. Def ʿa def ʿa dūd-ı āh u ḳaṭre ḳatre eşk-i çeşm / Mülk-i ʿışḳuñ ḳıl temāşā **encüm ü eflākını**

encüm-miṣāl [4] Yıldızlar gibi.

G371-2. Hep güzeller āsitānuñda senüñ **encüm-miṣāl** / İçlerinde anlaruñ ḫaddüñ meh-i tābānıdur
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi **encüm-miṣāl** / Diyem aḥvālümi saña diñle imdi yek-be-yek
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp **encüm-miṣāl** āh ile feryād eylesem
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı **encüm-miṣāl** / Penbe-i dāġum görenler dirse ṭañ mı māhiyem

encüm-sipāh [1] Yıldız ordusu.

G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah aña ġālib olup **encüm-sipāham** ben

encümen [2] *Far.* Meclis, cemiyet, şura. (Ş. Sami, 2010: 304)

bk. şem ʿ-i encümen

(encümen [1], encümenden [1])

G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḫi rūşen ola yanuñda şemʿ **encümenden** şor
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem şemʿ-veş girye olam her **encümen** sensüz

endām [1] *Far.* Ten, beden, vücut. (Ş. Sami, 2010: 304) *bk. gül-endām*

G2436-1. Aşmadın ḳandīl-i zerrini felekler bāmına / Ḫilʿat-i sebzi aġaçlar almadan **endāmına**

endek [1] *Far.* Küçük bir miktar, azıcık. (Lexicon, 1890: 217)

G429-2. Mihrüñ **endekdür** cefānuñ ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm bu ḳalīl ü ger keşir

ender [1] *Far.* ...de, içinde. (Ş. Sami, 2010: 305)

G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki **ender** deyr netuvān būd mestūr

endīşe [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 305) *bk. endīşe çekmek*

(endīşe [2], endīşelerin [1], endīşem [1], endīşesi [3])

1. Düşünce, tefekkür.

G2-4. Gice vü gündüz **endīşem** nigāruñ ẕikr ü fikridür / Eşer ḳalmaya ger benden o ḥālet olmaya zāil
G1147-2. Gider mi zülfinüñ sevdāsı serden / Dükenmez böyle bir **endīşe** olmaz
G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez zülfüñüñ **endīşelerin**
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣorma itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ **endīşesi**

2. Gam, keder, gaile.

G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehl-i ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör **endīşe** baḳ
G2609-2. Ḥalḳasına Kaʿbenüñ el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge göñlümüñ **endīşesi**
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi / Bundan özge ʿālem içre yoḳdurur **endīşesi**

endīşe çekmek [1] Tasalanmak, kaygılanmak.

G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri **endīşe çek**

endūh-ı derd [1] Derdin tasası.

G1417-1. **Endūh-ı derdümi** dile yazdum varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ

endūh-ı devrān [1] Dünyanın tasası.

G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı bir dem ḳomaḳ elden itmesün / Kim ki olmaḳ isteye **endūh-ı devrāndan** ḫalāṣ

endūh-ı hicrān [1] Ayrılık tasası.

G2289-1. Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā **endūh-ı hicrān** olmasun

endūh-ı nedīm [1] Dostun tasası.

G251-4. Ġam-ı yār u belā mūnīs ü **endūh-ı nedīmüñ** / Göz yaşını ey dīde ḫarifāne şarāb it

endūh u miḫnet [1] Tasa ve mihnet.

G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u ṣor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem **endūh u miḫnet** rūz imiş

eñek [2] *T.* Çene, çene kemiği. (TS, 2009: 1467)

G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi **eñegüñ** çāhına / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ
G1540-2. **Eñegüñ** çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ

enfaʿ [1] *Ar.* Daha ve pek faydalı, pek müfit. (Ş. Sami, 2010: 305)

G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil **enfaʿ** budurur anda varup ḳurbān ol

engin [1] *T.* Açık deniz, denizin sahilden uzak geniş yeri. (Ş. Sami, 2010: 306)

G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum şaldı **engine** yine dil zevraḳın

engīz eylemek [1] Koparmak.

G1792-1. ʿIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa **engīz eyleyem** / Cām ile yanup ṭutuşup şuʿlesin tīz eyleyem

engübīn [4] *Far.* Bal, asel. (Ş. Sami, 2010: 306)

(engübīn [3], engübīnde [1])

G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḥālüñi gören dimiş / **Engübīn** üzre eger ḳonsa ʿaceb olmaz zübāb
G2278-3. Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳanda bir ola **engübīn**
G2586-6. Lebüñden būse aldı cān virdi / Muḥibbī şanma kes dir **engübīnde**
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür şanma anı **engübīn** / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿīn / Sırr-ı dehrüñ şūfīyā bu vech ile irşādı var

Engürūs [1] Macaristan. (Devellioğlu, 2000: 224)

G2370-6. Beni aşġar ḫaṭuñ İslāma ḳaşdın / İşitdüḳ ʿazm itdük **Engūrūsa**

enhār [6] *Ar.* Irmaklar, nehirler, çaylar.

bk. cūy-ı enhār, enhār-ı vird

(enhār [2], enhāra [3], enhārı [1])

G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün **enhār** baḥş
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi **enhārı** var
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden **enhāra** benem
G1966-3. Göreliden yüzüñi yeñilmedi gözüm yaşı / Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ **enhār** olupdur gözlerüm
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan **enhāra** beñzetdüm
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī içün olup āvāre / Beñzedürsem ne ʿaceb göz yaşını **enhāra**

enhār-ı vird [1] Mütemadiyen akıcı.

G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazīni **enhār-ı vird** idinmiş / Yanmaġa varduġında pervāne nāra ḳarşu

enīn [2] *Ar.* İnleme, inilti, zârî. (Ş. Sami, 2010: 306)

bk. āh u enīn, dil-i enīn, enīn eylemek/itmek

G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden **enīn** / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her Nāzenīn
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil **enīn**

enīn eylemek/itmek [3] İnlemek, sızlamak.

G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil **eyler enīn**
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ yan cemāli şemʿine pervāne-veş / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi **itmek enīn**
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur **ider** her kim kiʿāşıḳdur **enīn**

enīs [10] *Ar.* Görüşülen adam, arkadaş, hem-dem. (Ş. Sami, 2010: 307)

bk. enis-i āh u zār, enis-i ḫār

(enīs [8], enīse [1], enīsüm [1])

G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle **enīs** oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz baña
G329-4. **Enīs** olsa ne ṭañ ḥayvāna Mecnūn / Vefā ḳılmadı aña ādemi-zād
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña **enīs** ol gör ne ādem cānıdur
G1848-1. ʿAbirümʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum / **Enīsüm** maḥremüñ varum güzeller içre sulṭānum
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp lī̇kin görinmezsin / **Enīs** olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin
G2351-1. **Enīs** olsa nʾola ʿuşşāḳa bāde / Olur anuñ ile çün dil küşāde
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā iken / Mümkin midür **enīs** ola sen pādişāyile
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān / Kimi maḥzūn ṭutar ġam ile **enīse**
G2418-5. Muḥibbīʾden perī-veş ḳaçma didüm / **Enīs** olmaz didi ādem bizümle
En1-19. Ġayn ġāyet de **enīs** oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār

enīs-i āh u zār [1] Dostun inleyişi.

G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde **enīs-i āh u zār** olmaz

enīs-i ḫār [1] Dikenin dostu/yakını.

G1180-1. Bulınmaz gül **enīs-i ḫār** ḳılmaz / Ya bülbül var mıdur kim zār ḳılmaz

envār [6] *Ar.* Ziyalar, nurlar, ışıklar. *bk. ġarḳ-ı envār, Kaʿbe-i envār*

(envāra [1], envārı [3], envārına [1], envārını [1])

G745-2. Gösterür ʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ **envārını** / ʿĀleme nārı şanasın mihr-i raḫşānʿarż ider

G951-1. Ol ṣaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm bir naẕar / Yanaram tā ol yüzi **envārı** gördüm bir naẕar
G1396-4. Yüzüñ **envārına** beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa idi şerʿüñ **envārı** delīl
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm **envārı** ben
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi meger bir yüzi **envāra** benefşe

enver [3] *Ar.* Daha veya pek nurlu, çok parlak. (Ş. Sami, 2010: 307)

bk. ḫūrşīd-i enver, meh-i enver, mihr-i enver

(enver [2], enverdür [1])

G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola **enver** ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G1616-1. ʿĀlemi **enver** ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde ḫālüñdür senüñ
G2215-1. ʿĀrıżun **enverdür** dirler baña ḫūrşīdden / Gel ṭulūʿ eyle maḥrūm ḳılma dīdden

epsem [2] *T.* Sükût eden, sâkit, sessiz. (Ş. Sami, 2010: 307) *bk. epsem olmaḳ*

G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel **epsem** göñül
G2418-2. Vefāsın görmedümse n'ola yārüñ / Cefā eksük degül **epsem** bizümle

epsem olmaḳ [1] Ses çıkarmamak. (Ş. Sami, 2010: 307)

G1134-7. Muḥibbī gül yüzüñüñ bülbülidür / Fiġān u zārdān ol **epsem olmaz**

er [40] *T.* Erkek, yigit, kişi, merd, merdüm, recül, cüvān, cüvān-merd, müzekker, mer...(Tulum, 2011: 677)

bk. er çerāġı, er kişi, er ocaġı, ʿışḳ eri

(er [27], erde [2], erdedür [1], erden [1], ere [2], eri [5], erine [1], eridür [1])

G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam **er** diseler pādişā saña
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ sīneme / Olmayam **er** germeyem gögüs o demrenden yaña
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat Muḥibbī / Disünler ʿālem içinde saña **er**
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḥüsnine anuñ ey Muḥibbī **er** midür
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler **er** midür
G794-4. Zāhidā gel dime ʿāşıḳı selāmet **eridür** / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / Aña ger himmet yüzinden baḳa **er**
G840-7. Ey Muḥibbī virme dünyāya göñül / Diyeler merdāneler de saña **er**
G916-7. Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ terk-i cān it / Saña ʿuşşāḳ içinde diyeler **er**
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet **erdedür**
G1076(a)-4. **Er** odur kim ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / Ṣanmañuz itmek şikāyet siz **er** aġzından düşer
G1122-6. Aldanma göñül virme bu dünyā-yı ʿacūze / Her kim ki göñül virdi bu dünyāya **er** olmaz
G1129-5. Muḥibbī olma dünyānuñ Muḥibbī / ʿAcūzeye göñül virmek **er** itmez
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt **erine** nām gerekmez
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül **erden** ırağ
G1631-5. Nev-ʿarūs-ı dehre meyl itmāmuña / Bu Muḥibbī gibi gerçek **er** gerek
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod **er** degül
G1899-6. Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi didi **er** isterem
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḥi uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm **eri** görmişem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm **eri** görmişem
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ **eri** / Ṭutdı başdan yine āvāreligi pişelerin
G2317-2. Olup ḫarābāt **eri** vü çāk it muraḳḳaʿuñ gel / Pīr-i muġān sarayına gel ʿār u nāmı ḳo
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz anuñ nice **er** düşe
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Meṣeldür kim gerekdür ġayret **erde**
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ileʿavrat **ere**
G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger / **Er** gelmez idi kūşe-i gülzāra benefşe
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret **ere**
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp didi **eri**
G2644-1. Ey ṣanem bilsem ne içün **er** idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
G2719-1. Merdāne **er** görse ḳılıc oḳ u yā güni / Ol gün gözine görine ẕevḳ ü ṣafā güni
G2719-2. Ol **er** midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil **er** odur ki terk ide başın cefā güni
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek **er** olana gelür ol gün ʿiṭā güni
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir **er** benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser benüm gibi
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir **er** benüm gibi
Mr8-13. Her kişi gerçi **er** giçer / Ammā gerek **erde** hüner
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿ sen māla ger / Hīç kimse dimez saña **er**
B28. Nice **er** dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bivedür

er çerāġı [1] Seyyah dervişlerin, abdalların bir tepsi içine mum dikip yakarak para toplamaları geleneği... (ONAY, 2000: 192-193)

G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed ol nite ki **er çerāġı**

er kişi [1] Erkek, reşit kimse. (TS, 2009: 1502)

G2719-5. Çün rezmgāh **er kişinüñ** bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ mācerā güni

er ocaġı [1] Erenler makamı. (TS, 2009: 1511)

G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī **er ocaġıdur** gelür mihmān aḳar

erbāb-ı ʿışḳ [1] Aşk ehli, âşıklar.

G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel **erbāb-ı ʿışḳ** / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al

erbāb-ı tenāşuḥ [1] Ruh değiştirmenin ehli.

D8-2. Her yüzden ider yār tecelli çü cemālin / Yañılsa ne ṭañ rāhını **erbāb-ı tenāşuḥ**

erba ʿīn [2] *Ar.* Dervişlerin çile çıkarmak için hücreye kapandıkları kırk günlük müddet. (Devellioğlu, 2000: 227)

(erba ʿīn [1], erba ʿine [1])

G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp **erba ʿine** zāhid-i murtāż
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür şanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde **erba ʿīn** / Sırr-ı dehrüñ şūfīyā bu vech ile irşādı var

erġanūn [5] *Yun.* Maruf bir nevi büyük musiki aleti ki havi olduğu muhtelif düdüklere körükle ses verilerek çalınır. (Ş. Sami, 2010: 308)

(erġanūn [4], erġanūnadur [1])

G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaṣdı Muḥibbī şimdi hemān **erġanūnadur**
G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre bu göñlüm **erġanūn** oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ şarāb-ı erġuvānidür
G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil **erġanūn** giçer
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / Ṣubḥa dek nālişler eyler dil olupdur **erġanūn**
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini gel deyr eyle / **Erġanūn** oldı bu dil başını gel seyr eyle

erġuvānī [1] *Far.* Erguvan çiçeği renginde, güzel ve parlak kızıl, ercüvânî . (Ş. Sami, 2010: 308)

bk. cām-ı erġūvān, cām-ı şarāb-ı erġuvān, şarāb-ı erġuvān

G773-1. Seyr ider gördüm o servi **erġuvānī** ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgün giyer

erimek [7] *T.* (TDK, 2011: 808)

(eridi [1], eridüm [2], erise [1], erisün [1], eriyüp [1], erür [1])

1. Katı cisim sıvı içine karışarak sıvı durumuna geçmek.

G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı ʿışḳuñ çerāġını / Yandı **eridi** ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa **eridüm** zer gibi ḳalem
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng **erise** āhen ile pūlād hem
G2669-3. **Erisün** ṣu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi

2. *mec.* Utancından çok sıkılmak.

G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin **erür** / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göñül

3. *mec.* Yok olmak, bitmek, tükenmek.

G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum **eridüm** raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice şemʿ gibi cism **eriyüp** cān ezilür

eritmek [8] *T.* (TDK, 2011: 808)

(eridüp [2], eridür [4], erit [1], eriyüp [1])

1. Erimesini sağlamak, erimesine yol açmak.

G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi dāl / Būte-i ġamda **eridüp** olmışam zer gibi ḳāl
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla anı **erit** eyle ḥall didüm
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ **eridür** anı / Gerek ise yürek ḥadīd olsun
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil **eridüp** baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını
D6-2. Nice doysun Muḥibbī cevrine kim / **Eridür** nār-ı hicrān olsa ger tuç

2. *mec.* Yok etmek.

G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine cān **eridür** / Ḥaḳīḳat dirler aña ʿışḳ eridür
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān **eridür** būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle

erḳam [1] *Ar.* Sayılar, rakamlar.

G2690-2. Nice el ura dāim genc-i ḥüsne / Şaçın siḥr ile iki **erḳam** itdi

erkān [1] *Ar.* Bir heyetin başlıca azası. (M. Nâcî, 2009: 136)

bk. erkān-ı dīn, erkān-ı ʿiyd

G2413-1. Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya / Ehl-i diller meclisinde adı **erkān** olmaya

erkān-ı dīn [1] Dinin esasları.

G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp **erkān-ı dīni** bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt

erkān-ı ʿıyd [1] Eğlencenin esasları.

G351-1. Yüzüñ aç kim cümle ʿālem olalar şādān ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim budur **erkān-ı ʿıyd**

erkek ḳoyun [1] Koç.

Mr8-6. **Erkek ḳoyun** ḳurbān içün / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

erlik [2] *T.* Yiğitlik, kahramanlık, mertlik. (TS, 2009: 1504)

G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz **erlik** yolın / Eylesün dilden tırāş ṭutsun ḳalenderlik yolın
G2591-2. **Erlik** degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola

ertesi [7] *T.* Bir günün, haftanın, ayın, mevsimin, yılın ardından gelen (gün, hafta, ay, mevsim, yıl), ferdası. (TDK, 2011: 813)

G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün **ertesi** göçer / Dār-ı cihāna anuñ içün didiler ribāṭ
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm şun cāmı bayram **ertesi** / Tā bula āvāre dil ārāmı bayram **ertesi**
G2673-2. Dāġuñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter sīne sīm-endāmı bayram **ertesi**
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram **ertesi**
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müşelleş saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i ʿışḳ içsün şarāb-ı cāmı bayram **ertesi**
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt şır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram **ertesi**

ervāḥ [1] *Ar.* Canlar, ruhlar.

bk. ʿālem-i ervāḥ, ervāḥ-ı ḳudsī,

G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḫi **ervāḥ** ile ecsām imtizāc

ervāḥ-ı ḳudsī [1] Kutsal ruhlar.

G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül **ervāḥ-ı ḳudsīler** baña / İtlerüñle çün beni kūyuñda derbān eyledüñ

erzān [2] *Far.* Layık, münasip. (Lexicon, 1890: 66)

G5-7. Zāhide **erzānı** ḳılduñ kevṣer ü ḥūr u bihişt / Bu Muḥibbī bendeñi müştāḳ-ı dīdār eyledüñ
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri **erzānı**

erzen [1] *Far.* Darı. (Lexicon, 1890: 66) *bk. meyl-i ḫırmen-i erzen*

G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḫayvānleyin **erzen** gibi

esās [3] *Ar.* Temel, bünyâd. (Ş. Sami, 2010: 311) *bk. esās-ı ʿışḳ, esās-ı mihr*

(esās [2], esāsı [1])

G89-4. Zāhidā şanma **esāsı** yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ şorarsañ ger ezel bünyādını / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür **esās**
G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḥkemdür **esās**

esās-ı ʿışḳ [2] Aşkın temeli.

G1697-2. Kāfiri bünyādıdur dilde **esās-ı ʿışḳumuñ** / Anuñ içün seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel
B121. **Esās-ı ʿışḳ** dilde muḥkem itdüm / Ġam ile derdi cāna hem-dem itdüm

esās-ı mihr [1] Sevginin temeli.

G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez **esās-ı mihrünüñ** ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse bināsına

esbāb [6] *Ar.* Vasıtalar, sebepler. *bk. esbāb-ı ḥüsn*

(esbābı [3], esbābın [1], esbābını [1], esbābum [1])

G123-2. Sen gereksin meclis **esbābı** müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G170-1. Olıcaḳ ʿıyş **esbābı** müretteb / Gerekdür ola sāḳī sīb-i ġabġab
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş **esbābı** var illā münāsib bārī yoḳ
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḥāżır ʿıyşa **esbābum** benüm
G2563-3. Neşāṭ **esbābını** cümle müheyyā itseler yir yir / Gehi nūş eylesem bāde gehi būse-kenār olsa
G2688-2. Düşürme bādei elden varup şaḥn-ı gülistāna / Müheyyā şoḥbet **esbābın** ḳılup cem ʿeyle yārānı

esbāb-ı ḥüsn [1] Güzelliğin sebepleri.

G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur gözüm / **Esbāb-ı ḥüsnüñi** şanma şaḳlamaġ içün

esb [4] *Far.* At, beygir, feres. (Ş. Sami, 2010: 311) *bk. çarḫ-ı esb-i gerdūn, esb-i cefā, esb-i dilber, esb-i na ʾl, esb-i nāz, na ʾl-i esb, sem-i esb, sitem-i esb, süvār-ı esb-i nāz*

(esbe [1], esbi [1], esbüñe [1], esbüñüñ [1])

G96-4. **Esbüñe** na ʾl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini eyle dütā
G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / **Esbi** çābükdür anuñ līkin benüm āhestedür
G1845-3. Ol şehriyār nāz ile **esbe** süvār ola / Atı öñince olayın anuñ piyādeñem
G2482-2. **Esbüñüñ** na ʾlini her kim göre miḥrāb idine / Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye

esb-i cefā [1] Cefa atı.

G667-2. ʿĀşıḳları nı **esb-i cefā** ile çignedür / Yārüñ elinde zülfi meger tāziyānedür

esb-i dilber [1] Sevgilinin atı.

G1615-4. İster iseñ **esb-i dilber** pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek

esb-i na ʾl [1] Atın nalı.

G2585-2. **Esb-i na ʾlin** zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye

esb-i nāz [16] Naz atı.

G132-3. **Esb-i nāz** ile ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb
G438-4. **Esb-i nāz** ile gelüp yār beni öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G976-1. **Esb-i nāz** üzre şunup el zülfüñe çevgān alur / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān alur
G1228-4. **Esb-i nāz** ile ḳaçan ʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa cān ile dil eyler heves
G1564-4. **Esb-i nāz** üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1596-6. **Esb-i nāz** üzre göricek seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1634-2. **Esb-i nāz** üzre el urduñ zülfüñüñ çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol **esb-i nāz** üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1906-2. **Esb-i nāz** üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At şalup ʿāşıḳlaruñ çignetme şehbāzum benüm
G1999-5. **Esb-i nāz** üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2130-2. Çünki sensin **esb-i nāz** üzre güzeller serveri / Dostum şorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2279-2. Binse **esb-i nāza** zülfin yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn
G2535-3. **Esb-i nāza** binüp ʿāşıḳlarını şayd idersin / Ne sa ʿādetlü ser olur ki o fitrāke düşe
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa **esb-i nāz** üzre süvār / Cilve itse ol ʿAli-vār ben öñünde ḳanberi
G2733-3. **Esb-i nāz** üzre ḳaçan zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında ʿāşıḳ serleri
G2749-4. Süvār ol **esb-i nāz** üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḫüsn meydānı

esdürmek [1] *T.* Esmesini sağlamak.

G276-5. ʿİşyān yilini üstine **esdürme** kerem ḳıl / Yoḫsa idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc

esed burcı [1] Burûc-ı isnâ aşerin beşincisi, ki güneş bu burca temmûz-ı Rûmînin on birinde dâhil olur. (Ş. Sami, 2010: 312)

G1046-1. **Esed burcından** ol ḫūrşīd-i enver / Cihānı eyledi cümle münevver

esen [1] *T.* Sağ salim, rahat, sağlığı yerinde. (TS, 2009: 1529)

G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen **esen** ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

eṣer [24] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 312) *bk. eṣer eylemek/itmek, eṣer ḳalmamaḳ, eṣer ḳılmaḳ*

(eṣer [22], eṣerdür [1], eṣeri [1])

1. Alâmet, nişan, bir şeyin vücuduna delâlet eden hâl.

G431-1. Dil yanduġına ʿāṣıḳa āhı **eṣer** yiter / Şāhid gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde bir **eṣer** var / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse **eṣer**
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı şāhānun **eṣeri** var / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma ki sensüz **eṣer** olmaz
G1232-5. Yoḳ meyānından **eṣer** gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan **eṣer** / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde anca yoḳ
G1422-1. Egerçi dilde varlıḳdan **eṣer** yoḳ / Velī cevr ü belā vü derd-i ser yoḳ
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan **eṣer** / Müşkili ḫall it ḫabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan **eṣer** / Gün ṭulū ʿeyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından **eṣer** / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḥṣ itdük / **Eṣer** yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan **eṣer** hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2108-4. Ḫāk-i pāyından **eṣer** bildün mi ey bād-ı ṣabā / Nice yıllardur **eṣer** durmaz bu ʿālem dīdesin
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / **Eṣer** ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde **eṣer** ẓāhir degülken ṭāḳda
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden **eṣer** / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ **eṣer** / Belki ḫayvāndur anı ṣanmañ beşer
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan **eṣer** ola ḳomaz tende mecāl

2. Bir adamın vücuda getirdiği şey, telif, ihtira, tasni ve imal.

G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / Bir **eṣerdür** kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir **eṣer** olsun
G2321-4. Bildi ḫazān leşkeri āḫır **eṣer** gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḫişār serv
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda **eṣer** / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnide Ḥᵛāce imiş

eṣer eylemek/itmek [30] Tesir etmek, etkili olmak, etkilemek, işlemek.

G106-1. Hīç **eṣer itmez** niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī **itmedi** āhum **eṣer** ey dost
G226-2. Nāṣiḥā pend eyleme **itmez eṣer** / ʿĀṣıḳ oldum çünki ben rūz-ı elest
G278-2. Āhum **eṣer** mi **eyler** aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḥadīd ü tūç
G325-5. Göz yaşıyla nice yıldur **itmedi** āhum **eṣer** / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G327-5. Vāʿız sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / **İtmez eṣer** göñülde ḳaçan ola nükte serd
G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā **itmez eṣer** baña naṣīḥat ḳılma pend
G449-2. Seyl-i eşkümle **eṣer itmedi** ābum yili āh / Bunca yıldur ṭoḳınur ol dil-i sengine gelür
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili **itmez** aña hergiz **eṣer** / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbī'nüñ saña **itmez eṣer** / Kim dil-i senginüñe pūlād u mermer imrenür
G636-4. Gel itme ʿāṣıḳa pendi yine öz başuña eyle / **Eṣer** çün **eylemez** zāhid hemān ancaḳ ṣudāʿeyler
G653-5. Bilsem āhum niçün **itmez** göñline yārüñ **eṣer** / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña **itmez eṣer** / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ **eṣer itmez**ʿaceb mermer midür
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme **itmez** Muḥibbī'ye **eṣer** / Māh-rūlar çün ezel dilden ḳarārum aldılar
G1153-1. Yıllar giçer üftādeye dilber naẓar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta āhum **eṣer itmez**
G1197(a)-4. Āhum odından umar idüm **eyleye eṣer** / Āhen gibi göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1225-2. Didüm dile ki zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür ni'dem ki **eṣer eylemez** nefes
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ **itmez eṣer** / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1509-4. Gözlerüm yaşı **eṣer itmedi** yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur mı te'şirüñ senüñ
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā **eylemez** hergiz **eṣer** / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey yār iñledüm
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te'şir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç **eṣer eyler** mi bir söz dise anı serd olan
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur **itmedi** hergiz **eṣer** / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem
G2176-3. **Eṣer itmez** fiġānuñ yāre hergiz / Ḳılup bu āh u efġānı ni'dersin
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim **eṣer itmez** baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken efsāneye
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña **itmez eṣer** / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2710-3. **Eṣer itmez** yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen mi bilsem yā firengi
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / **İtdi** eflāke **eṣer** yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç **eṣer itmez** saña bu nālişüm ey yüzi māh

B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç **eşer itmez** dirīġā beñzer ey meh-rū saña

eşer ḳalmamaḳ [8] Hiçbir belirti, iz olmamak. (TDK, 2011: 815)

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ żikr ü fikridür / **Eşer ḳalmaya** ger benden o ḥālet olmaya zāil
G597-2. Şöyle yandum **ḳalmadı** hergiz vucūdumdan **eşer** / Şimdiden şoñra ʿaceb bilsem ki daḥi nem yanar
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan **ḳalmadı** bir żerre **eşer** / Şimdi bir çāha düşüp derd ile dārāb iñiler
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger **ḳalmadı** bu tende **eşer** / Āteşe doyar mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan **eşer** / **Ḳalmasun** bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / **Eşer ḳaldı** cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2166-3. Şaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya şaḳın / Bir **eşer ḳaldı** mı gör Sām ile Siyāvuşdan
Mr8-28. **Ḳala** Muḥibbī bir **eşer** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

eşer ḳılmaḳ [3] İz bırakmak; tesir etmek, etkilemek.

G869-4. Ḳalbine āhum **eşer ḳılmaz** benüm / Seng-i ḫārādur yāḫūd pūlāddur
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm **ḳılmaz eşer** / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle **ḳılmaz** bād-ı āhum hīç **eşer**

esfer [1] *Ar.* Yolculuk.

B75. Gözümden dökilen dürdānelerdür / Yüzüme ṭoḳınaldan **esfer** olmış

eṣḥab [1] *Ar.* Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler. (Devellioğlu, 2000: 233) *bk. eṣḥāb-ı ḫacend, eṣḥāb-ı żevḳ*

G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña **eṣḥabuña** biñ kez dürūd

eṣḥāb-ı ḫacend [1] Erdem sahipleri.

G317-4. Naẓm meydānına girdüm yine cevlān eyledüm / Ṭabʿ-ı çālākuma taḥsīn itdi **eṣḥāb-ı ḫacend**

eṣḥāb-ı żevḳ [1] Zevk sahipleri.

G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde sen / **Eṣḥāb-ı żevḳ** gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola

esīr [9] *Ar.* Tutsak; kul, köle, bende. // *mec.* Düşkün, müptela, duçar. (Ş. Sami, 2010: 312)

bk. esīr itmek, esīr olmaḳ, esīr-i belā-yı perī-veş, esīr-i derd, esīr-i hecr, esīr-i ʿışḳ, esīr-i zülf

(esīr [2], esīrem [2], esīri [1], esīriyem [1], esīrümsin [1], esīrüñdür [2])

G417-1. Ol Türk-i şūḫ gör nice mestāne seyr ider / Ḫalḳı **esīr** ḳılmaġa şāhāne seyr ider
G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller **esīr** / Her ne ḥükm itseñ şehā sensin emīr
G755-4. Gözi ṣayyādı ṣayd itdi yine bu göñlüm bāẓın / Dü-zülfini **esīriyem** iki yanumda bendümdür
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bendi zülfüñe **esīrem** sitem istemem āzād olam
G2009-1. İstemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe **esīrem** dimezem āzād olam
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / **Esīrümsin** nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı **esīrüñdür** senüñ / Raḥm idüp o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2680-2. Yalġuz beni ṣanma yüzüñe ʿāṣıḳam / Bend ü belā vü zülf **esīri** kāş-in daḥi
Mr16-10. Derd-mendüñdür **esīrüñdür** ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

esīr itmek [1] Tutmaḳ, diri tutmaḳ, esr etmek, tutsaḳ etmek...(Tulum, 2011: 683)

G2722-1. Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir **esīr itdi**

esīr olmaḳ [7] Tutsak olmak. (TDK, 2011: 816)

G583-1. Ṣaḳlıdur yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına **olmışdur esīr**
G650-2. Ortada ʿışḳa **esīr** şanmañ **olam** ben yaluñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına **olmışdur esīr**
G890-1. Dīde rūyuñ oldı ḥayrān **oldı** bu göñlüm **esīr** / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḫaḳīr
G961-1. Görmişem zībā cemālüñ **olmışam** cāndan **esīr** / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm ol dest-gīr
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan **esīr oldum**
G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāş / **Esīr olmış** kebūterdür şanasın dest-i lāçine

esīr-i belā-yı perī-veş [1] Peri gibi (sevgilinin) belasının esiri.

G1983-3. Dīvāne-vār deyr-i muġāne eger varam / ʿAyb eylemen **esīr-i belā-yı perī-veşüm**

esīr-i derd [2] Derdin esiri.

G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili şorsañ ey şanem / Dirüm **esīr-i derd** ile bed-nām-ı rūzgār
G2384-3. ʿIşḳuñ **esīr-i derd** ile bir bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile

esīr-i hecr [1] Ayrılığın esiri.

G1217-2. Ben **esīr-i hecrem** ü aġyār maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes

esīr-i ʿışḳ [2] Aşkın esiri.

G725-2. Şol **esīr-i ʿışḳ** olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G1247-4. Ben **esīr-i ʿışḳ** oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma zencīr-veş

esīr-i zülf [1] Saçının esiri.

G319-2. Dil **esīr-i zülfdür** ḫālüñ görüp / Murġ görse dāne olur pāy-bend

esirgemek [3] *T.*

(esirge [2], esirger [1])

1. Acımak, merhamet etmek. (TS, 2009: 1538)

G873-5. Gel **esirge** vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür

2. Bir şeyi yapmaktan veya vermekten kaçınmak. (TDK, 2011: 816)

G781-2. **Esirger** lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G2537-4. Zeneḫ çāhında ʿuṣṣāḳı **esirge** leblerüñ göster / Bir içim şu ile ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna

eski [8] *T.* (TDK, 2011: 816)

1. Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı.

G297-3. Çün fenādur āḫırı gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür **eski** sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimse ʿayb itmez seni çün **eski** ḫūyuñdur senüñ
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / **Eski** ḫuḳūkı añdı vü hem āşinā yolın
G2676-6. Ka ʿbe-i kūyuñda çün ʿuṣṣāḳ ḳurbān eyledüñ / **Eski** ʿādetdür n'ola alnuña sürseñ ḳanını

2. Önceki, sabık.

G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde **eski** yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz zīrā ki **eski** hem-demidür
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu **eski** kāruñdur senüñ

3. Çok kullanmaktan yıpranmış, harap olmuş şey.

G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir **eski** def

eskiden [1] *T.* Pek eski. (TS, 2009: 1543)

G1038-3. Şıdı göñlüm ḫānesini çün ezel sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam **eskiden** bünyāddur

esmā-ı ḥüsnā [1] Allah'ın en güzel en şerefli isimleri.

G2029-4. Yā yazaldan ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḫaṭṭ ile / Vaḳf ider **esmā-ı ḥüsnāyı** olur taʿviż-i cān

esmek [31] *T.* Hava bir yönden bir yöne akmak, rüzgâr olmak. (TDK, 2011: 818)

(es [4], esdi [1], esdügince [3], esdükce [2], ese [4], eser [7], esicek [1], esmedür [1], esmesün [1], esse [5], esüp [1])

G15-3. **Esdügince** ṣubḥ-dem virür nebātāta ḥayāt / Laʿl-i cān-baḫşından almışdur meger kim cān ṣabā
G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz **eser** / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler baña
G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez ṣanasın bir **eser** yeldür
G384-4. Aḳar ṣuya **eser** yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G388-1. **Esse** çün bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum **eser** bād-ı şimāl olur
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār **esdükce** kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G938-3. Ḥalḳa ḥalḳa zülfini bād **esse** ditrer her ṭaraf / Şanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G993-1. Āhumuñ her dem hevāsı kūyuñ içre **esmedür** / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür

G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar ṣuya bend idüp **eser** yile ṭayanmışdur
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād **esse** ʿummān oynadur
G1161-3. İlte meger ki kūyuña bir kez ġubārumuz / Bir kez eger muvāfıḳ **ese** rūzgārumuz
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde ṭurma **es**
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma **es**
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri **es**
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar ṭurma **es**
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād **esdügince** nāre şevḳ
G1600-4. Yaşum mevc urdı **esdi** bād-ı āhum / Ṣaḳın ey fülk-i dilʿummāne girdüñ
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / **Esse** çün bād-ı seḥer ṣādān olup oynar gül
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā **esse** ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār serv
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör bād **esicek** eyleyübilmez ḳarār serv
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün **ese**
G2230-1. **Esüp** bād-ı ṣabā giçse aña kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından
G2361-4. Ṣabā yili ṣaçuñ ḥayrānı olup / **Eser** āheste olmış gibi ḥaste
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün **ese**
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rūzgār / Ṭāliʿüñ ola müsāʿid ola ki birgün **ese**
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / Ki bād **esdükce** cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / **Esdügince** her seḥer bād-ı şimāl egler beni
G2748-2. Ṣaḳın aldanma **eser** bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
Mr30-10. Dehr içinde **esmesün** şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān bańa

esrār [16] *Ar.* Gizlenen ve bilinmeyen şeyler, aklın eremiyeceği işler. (Devellioğlu, 2000: 235)

bk. esrār-ı ġam yimek, esrār-ı ġayb, esrār-ı ḫaṭ, esrār-ı ʿışḳ, fehm-i esrār, ḫaṭ-ı esrār, maḥrem-i esrār-ı nihān, maḫzen-i esrār, vāḳıf-ı esrār

(esrār [1], esrāra [1], esrārı [2], esrārını [4], esrāruma [2], esrārumı [1], esrārunı [1], esrāruñı [2], esrāruñla [1], esrārına [1])

G174-2. Aġzınuñ **esrārını** ṣorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir ṣīrīn-cevāb
G340-2. Ḥālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül **esrārına** hīç bir eḥād
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḥi benüm **esrāruma** / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat ṣormañ ol ne zārdur
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā **esrārunı** / Gāh olur kim bendeye ḥālini sulṭānʿarż ider
G845-1. Olur bu dīde dīdāruñla pür-nūr / Olur bu sīne **esrāruñla** mesrūr
G1144-2. Ṣaḳla **esrāruñı** her demde ḥużūr eyleyesin / N'ola Manṣūrı göre olduġiçün kāşif-i rāz
G1170-3. Ḥayrānuñ olmışuz ġamuñ **esrārını** yiyüp / Farḳ itmez isek olmaz ʿaceb ṣol u ṣaġumuz
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde yidüm çün ġamuñ **esrārını** / Vādi-i ḫayretde oldı gözlerüm maḳṣūda düş
G1344-2. Ṣaḳla cāndan dīdeden **esrāruñı** / / كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var ise ger dostlar **esrār** ḳanıdur göñül
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ **esrārını** / Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G2235-5. Şöyle ḫayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp **esrārı** ben
G2493-3. Nice yıllar şaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep **esrāruma**
G2541-3. Ṣaḳlayam didükce ʿışḳı ben derūn-ı sīnede / Işḳumuñ **esrārı** āh itdükce bīrūn olmada
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil dimeñ **esrārumı**
G2754-1. Göñül **esrāra** düşme olma bengi / İçersen iç şarāb-ı lāle-rengi

esrār-ı ġam yimek [1] *bk. derd ü belā/elem yimek, derd ü ġam yimek, ġam yimek, germ ü belā yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek*

G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü **yidüm esrār-ı ġamuñ** / Kim beni geçkin gören ṣanur ki bir ḥayrān uyur

esrār-ı ġayb [1] Bilinmeyen sırlar.

G467-1. Ol ġonce sözde laʾlini çün siḥr-sāz ider / **Esrār-ı ġaybı** ẓāhir idüp keşf-i rāz ider

esrār-ı ḫaṭ [1] Tüyün sırları.

G1956-1. Nice bir ẕikr eyleyüp laʾl-i lebüñ sekrān olam / Nice bir **esrār-ı ḫaṭuñ** fikr idüp ḥayrān olam

esrār-ı ʿışḳ [17] Aşkın sırları.

G643-2. **Esrār-ı ʿışḳ** egerçi ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki āhum ile āşikār olur
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola **esrār-ı ʿışḳ** / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G936-2. Ṣaḳladum **esrār-ı ʿışḳı** līk iẓhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi var
G948-5. Çün Muḥibbī cürʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / Fāş idüp **esrār-ı ʿışḳı** ʿāleme rüsvā olur
G1088-3. Ne ḳadar **esrār-ı ʿışḳ** sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu cihān ḫalḳına itdi fāş göz

G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı **esrār-ı ʿışḳ** / Müşkili ḥall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1409-1. Sīnesini her kimüñ yaḳdı ezelden nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur **esrār-ı ʿışḳ**
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre çün bugün **esrār-ı ʿışḳ** / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1805-6. İder **esrār-ı ʿışḳı** fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / Ben yiyüp **esrār-ı ʿışḳı** vālih ü ḥayrān idüm
G1924-1. Yiyeli **esrār-ı ʿışḳı** ben senüñ ḥayrānuñam / Her ne emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki **esrār-ı ʿışḳ** / Āhum ile ey sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2219-4. **Esrār-ı ʿışḳı** bilmedi ʿallāmeler daḥi / Bu müşkilātı ḥall idemezler kitābdan
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede şaḳla Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir kimseye **esrār-ı ʿışḳı** söyleme
G2633-2. **Esrār-ı ʿışḳa** kimsene āgeh bulınmadı / Bülbül meger ki elde ṭuta dāmen-i güli
B88. Dil diler pinhān ola ḥalḳdan yine **esrār-ı ʿışḳ** / Çehrem üzre görinürken gün gibi āṣār-ı ʿışḳ
B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ şūrīde-dil abdāldur / Yiyeli **esrār-ı ʿışḳı** şöyle ḥayrān olmışam

esved [1] *Ar.* Kara, siyah. (Ş. Sami, 2010: 315)

G23-3. Şefāʿat ābı ile yu sefīd it / Günāhumdan yüzüm olmaya **esved**

eş [1] *T.* Bir şeye tamamıyla benzer ve her cihetçe muadil olan, misil, mânend, adîl, hemtâ. (Ş. Sami, 2010: 315)

G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun **eş** bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ

eşʿār [22] *Ar.* Vezinli ve kafiyeli sözler/şiirler.

bk. eşʿār-ı dil-pesend, eşʿār-ı ġayr, eşʿār-ı Muḥibbī, eşʿār u dīvān, ḥüsn-i eşʿār, naḳş-ı eşʿār, naẓm-ı eşʿār, naẓm u eşʿār, sırr-ı eşʿār, sūz-ı eşʿār, şiʿr ü eşʿār, üslūb-ı eşʿār,

(eşʿār [1], eşʿārdan [1], eşʿāra [1], eşʿārı [2], eşʿārın [1], eşʿārını [3], eşʿārum [3], eşʿāruñ [4], eşʿāruñı [6])

G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu **eşʿārum** görüp
G170-7. Muḥibbī'nüñ gören **eşʿārın** ider / Me'ānīyle anı itmiş müẓehheb
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ **eşʿāruñı** / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḥassānıdur
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan **eşʿārını** yārān oḳur
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi **eşʿāruñı** / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G589-5. Ey Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm **eşʿārını** / Āferīn idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi **eşʿārını** / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ adem yanar
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma **eşʿārı** / İşidenler diye 'āri şiʿr saña müsellemdür
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī cümle **eşʿāruñ** / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḥorāsāndur
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün **eşʿāruñı** / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine **eşʿāruñı** / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu **eşʿār** özgedür
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler **eşʿārı** olmış cümle ferʿ
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür **eşʿāra** şevḳ
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭab'ından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören **eşʿāruñ** didi şiʿr-i Ḥasandan yeg
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller diñlesün **eşʿāruñı** / Şiʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G1835-1. Her ḳaçan **eşʿārum** içre leblerin yād eyleyem / Nice şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi **eşʿārum** / Muḥibbī luṭf-ı ṭab'umla ne ṭañ disem ẓāhir oldum
G2041-7. Muḥibbī cümle **eşʿāruñ** ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı **eşʿāruñ** senüñ dürr-i 'Aden
G2228-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür / Ḫāli olma bir nefes 'ālemde sen **eşʿārdan**
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde gūş iden **eşʿāruñı**

eşʿār-ı dil-pesend [1] Gönlün beğendiği şiirler.

G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri **eşʿār-ı dil-pesendüñ** / Senüñ gibi suḫan-ver bildüm cihāna gelmez

eşʿār-ı ġayr [1] Başkalarının şiirleri.

G2278-3. Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür **eşʿār-ı ġayr** / Şekker-i şīrīn ile ḳanda bir ola engübīn

eşʿār-ı Muḥibbī [2] Muhibbi'nin şiirleri.

G2424-5. Sözi **eşʿār-ı Muḥibbī'yi** yazup ol varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
G2555-6. Kim ʿacebler şiʿrini gören kemāle irdügin / Çünki **eşʿār-ı Muḥibbī** şʿir-i Selmāndan giçe

eşʿār u dīvān [7] Şiirler ve divan.

G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm söz dürlerin / Didiler mīr-i suḫan **eşʿār u dīvānum** görüp
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā meh-rūlara / Gönderir her kişvere **eşʿār u dīvānı** dürüst

G257-5. Şiʿr ile itdüñ Muḥibbī ol perī teshīrini / Dime şimdengirü sen **eşʿār u dīvāndur** ʿabeş
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / Her gice meclis gezer **eşʿār u dīvānuñ** senüñ
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer **eşʿār u dīvānuñ** senüñ

eşcār [5] *Ar.* Ağaçlar.*bk. ṣafḥa-i eşcār*

(eşcār [4], eşcāra [1])

G868-2. Eline aluban **eşcār** idüpdür sīm ü zer ḥāżır / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G880-1. Bāġda **eşcār** açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki ṣan dīvāndur
G1182-1. Zeyn olup giyinde yine ḫilʿatı **eşcār** sebz / Düşdi ṣaḥn-ı çemen-i ḫilʿat-i jengār sebz
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm **eşcār** ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Keşret itse didiler eyler ziyān **eşcāra** ṣu

eşedd [1] *Ar.* Daha veya pek şiddetli, pek ağır, pek kuvvetli, pek sert veya güç. (Ş. Sami, 2010: 315)

G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden **eşeddür** intiẓār

eşḫāṣ [1] *Ar.* Adamlar, kişiler, şahıslar.

G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ **eşḫāṣdan** ʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden ṣanʿat al

eşik [1] *T.* Kapı sövelerinin dayandığı ağaç veya taş basamak, atebe, südde, âsitân. (Ş. Sami, 2010: 316)

G13-5. Başı eflāke irüp yimez idi zerrece ġam / **Eşigüñ** olsa Muḥibbī'ye penāhum ṣanemā

eşk [103] *Far.* Gözyaşı, dem'. (Ş. Sami, 2010: 316)

bk. āh ü eşk, ʿaḳīḳ-i eşk, ʿarż-ı eşk, baḥr-i eşk, bārān-ı eşk, bārān-ı eşk-i āh, cevher-i eşk, cūy-ı eşk, dāne-i eşk, dem-i eşk, deryā-yı eşk, dirhem-i eşk, dürr-i eşk, emvāc-ı eşk, eşk-i āh, eşk-i al, eşk-i bī-ḥadd, eşk-i bī-pāyān, eşk-i cūybār, eşk-i çeşm, eşk-i çeşm-ḫūn-nihād, eşk-i dīde, eşk-i dīde-i Mecnūn, eşk-i ġāfil, eşk-i gerdūn, eşk-i gülgūn, eşk-i güher-bār, eşk-i ḥasret, eşk-i ḫūn-feşān, eşk-i ḫūnīn, eşk-i nedāmet, eşk-i pür-nem, eşk-i revān, eşk-i rūy-ı zerd, eşk-i siyāh, eşk-i sürḫ, eşk ü āh, eşk ü rūy, gevher-i eşk, güher-i eşk, gülāb-ı eşk, gülgūn-ı eşk, ḥabāb-ı eşk, ḥabāb-ı eşk-i gülgūn, kātib-i eşk, ḳaṭre-i eşk, leşker-i eşk, naḳd-i eşk, seyl-i eşk, seylāb-ı eşk, sīm-i eşk, sipāh-ı eşk, ṭūfān-ı eşk, ʿummān-ı eşk, yetīm-i eşk

(eşk [24], eşkde [1], eşke [2], eşki [8], eşkini [1], eşküm [42], eşkümden [1], eşküme [2], eşkümi [11], eşkümle [9], eşkümüñ [1], eşküñi [1])

G13-3. Ṭutdı **eşküm** sipehi cümle cihānı tüpdüz / Cemʿola ġarḳ ide dünyāyı sipāhum ṣanemā
G13-4. Gözlerüm **eşk** döker dil de ider āh u fiġān / Işḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum ṣanemā
G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şuʾle-i āhumʿalem / Şāh-ı ʿışḳam ṣaġlu şollu **eşk** leşkerdür baña
G91-1. **Eşk** itdi ḫarābe bu göñül şehrini ḥayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu **eşkümle** dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā ḥāl aña
G128-5. **Eşküm** içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G248-3. Niceye deginʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde anı **eşk** ile bir demdeʿiyān it
G250-3. Ser çekdi bu dil āteşi eflākeʿalem-vār / **Eşküm** sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi **eşküm** şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmümʿummān ile baḥş
G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı **eşküm** ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḥş
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine **eşküm** güherin / Lebüñüñ żikri ile oldı baña ol tercīḥ
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde **eşkümle** dolar ekşer ḳadeḥ
G334-2. Gün yüzine gāh **eşküm** gāh zülf olur ḥicāb / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G338-2. Nice yıllardur yunur **eşkümle** çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G380-1. **Eşkümi** bu dīdelerden āh ol ruḫı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G383-1. Mevc urur her yaña **eşküm** ṣanki baḥr-i ḫūndur / Şīşe-i sebz içre yāḫūd bāde-i gülgündur
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre **eşkümle** baġrumda biñ biñ yāreler
G417-5. **Eşküm** Muḥibbī gülşene döndürdi sīnemi / Gelmez nigār görmege yābāne seyr ider
G446-5. **Eşkümi** bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem ṣandılar
G524-1. Yüzüñe beñzemez hīç bir gül-i ter / Boyuña **eşk** ider serv ü ṣanavber
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi **eşküm** seylini / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G560-3. Görüp **eşkümi** ol gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur

G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı ḳamu **eşk** ile gülgūn idiser
G594-4. Ġam meclisinde **eşk** şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G622-1. Dīdeden **eşküm** benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G647-4. Uġrama şaḳın **eşküme** ey dil ṣanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tūnedür
G670-1. Yiter **eşküm** yanumca baña leşker / Olursam ṭañ mıdurʿuṣṣāḳa server
G766-5. Bir naẓar ḳıl **eşke** baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbīʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle **eşküm** cūyını / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ şarāb-ı nābdur
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser **eşküm** benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G851-4. Şaçı şebdīzine gülgūn **eşki** / Ḳoşalum çünki vaṣlı öñdüli var
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa **eşküm** kātibi / Cümle kılmış ġam metāʿın yine defter gösterür
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhumʿalem elümde yanumca **eşk** sipehdür
G915-4. Ġam meclisinde **eşk** şarāb u ciger kebāb / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G956-6. Kirpügüñ cārūb idüp **eşkini** saḳḳā eylemiş / Yollarını süpürür çeşmüm olup ferrāşlar
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu **eşküm** ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan **eşkümi** bu gözlerüm deryā ider
G1007-2. Yüzümden yuma ey **eşküm** vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu **eşki** revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki artar **eşk** ile demümüz
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde şanmañ **eşke** mālikem / Laʾl ü gevherle ṭolı dildür bizüm gencinemüz
G1179-4. Göz ḳarasın ḥall idüp dildāra yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp **eşkümle** taḥrīr eyleñüz
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm **eşkümi** / Gelmez yanumaʿār ider ol yār bir nefes
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum **eşkümüñ** gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı **eşküm** kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler **eşki** / Gören didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil pādişā imiş / **Eşki** sipāh u şuʾle-i āhı livā imiş
G1281-2. **Eşküm** ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi **eşki** / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1335-1. Yaġdurup **eşkümi** itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ
G1355-1. **Eşküñi** aḳar şu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1376-4. Çekerem **eşk** sipāhını idüp āhum ʿalem / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meşāf
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların **eşküm** bataḳ bataḳ
G1425-2. Şuʾle virür āteş-i dil olsa bu **eşküm** revān / Bu ʿacebdür āteş ile cemʿolan deryāya baḳ
G1467-1. Var ol ey **eşk** evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire şalduñ şoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1480-1. Yine **eşkümle** oldı laʾl-i hem-reng / Cefādan başuma eksük degül seng
G1539-4. **Eşk** seylābını āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā **eşküm** benüm sürḫ olduġı / Laʾl olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1688-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger ḳan aġlasam / **Eşküme** nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını **eşküm** lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu **eşkümi** / Cūlar oldılar revān u baḥr ileʿummān ḥacel
G1747-4. **Eşk** ḳaṭresini rişte-i cānuma baḳlayup / Gösterdi gözüm oldı ʿiyān rismān-ı laʾl
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger gelse ṣudāʿ / **Eşk** ile ḫāk-i derini şandal-āviz eyleyem
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel ʿışḳuma / Āh ile **eşküm** güvāhumdur benüm
G1799-3. Çekelden şāh-ı ġam **eşküm** sipāhın / Götürür dūd-ı āhumdanʿalem hem
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur **eşkümden** özge dīde-i ābum benüm
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḥall ideyim **eşküm** ile / Bārī bu nevʿile görmege ola çāre didüm
G1859-3. Sīne eflākinde **eşküm** olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler dirse ṭañ mı māhiyem
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki **eşküm** baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem
G1885-5. Ey Muḥibbī yine **eşk** oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿidüp baḥr eyleyem bu **eşkümi** / Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin **eşkümle** pervīn eyledüm
G1991-1. Gelüp **eşküm** sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā ṣaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G1998-3. Dostlar cemʿeyledüm bir yire **eşküm**ʿaskerin / Şāh-ı ġam ḳaldurdı āhdan ejdihā-peykerʿalem
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup **eşkümle** yürür bir sipāhum ben
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki **eşküm** noḳṭasın / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger **eşk** ile Ceyḥūn olasın
G2141-4. İṣbāt olurdı ʿışḳum iki güvāhum olsa / **Eşkümle** rūy-ı zerdüm gelüb şehādet itsün
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu **eşkümi** āb-ı revān / Ḳıl ḥaẓer ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur **eşk** ile gülgūn
G2226-5. Ġarḳ itdi **eşk** fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre **eşkümi** / Penbe-i dāġum gören dir aña māh-ı āsumān
G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup **eşküm** olaldan laʾl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i şafā anı nigīn
G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu **eşkde** sebūya / Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemden
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb **eşküm** ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi nāle taḳrīr itmese / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā **eşk** taḥrīr itmese
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm **eşküm** olaldan tār aña / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger o tāruma
G2447-4. Ḫāżır it **eşk** şarābın daḫi baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2449-5. Yār dīdārını dilerseñ eger / Döndire **eşki** Muḥibbī dehre

G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile **eşk** ṣanma dilā aña kār ide
G2466-4. Penbe göñül ki ṣaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı **eşk** ile āh āşikār ide
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm **eşküm sürḫi** yitmez mi ki çehrem zerd ola
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ **eşki** sürḫ u çehresi hem zerd ola
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / **Eşküm** revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2699-2. Olup sulṭān-ı ʿışḳ **eşküm** sipāhum / ʿAlemdür başum üzre dūd-ı āhı
G2788-3. Gözlerüm ī̇ṣār ider yolına **eşküm** gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile **eşki** ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle **eşküm** varını / Görmedüm bir laḥza ben ol meh-liḳā dīdārını
Mh14-1. Var iken almadı **eşküm** kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdi ʿummān cevherin
Mr17-5. **Eşk** ile gel idelüm gül yine meyḫāneleri / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile **eşküm** göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D42-2. Şükr idüben **eşkümi** ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti ben bu sipāh ile
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel ṣun baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde **eşküm** bitürdi lāle

eşk-i āh [1] Âh'ın gözyaşı.

G2570-4. Baḥr-i ġamda **eşk-i āhumdan** ḫalāṣ olmaz göñül / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād ile bārān ile

eşk-i al [1] Kırmızı/kanlı gözyaşı.

G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānī ʿolur bu **eşk-i al**

eşk-i bī-ḥadd [1] Sayısız gözyaşı.

G1812-1. Şāh-ı ʿışḳām şu ʿle-i āhum külāhumdur benüm / Ṣaġlu ṣollu **eşk-i bī-ḥaddüm** sipāhumdur benüm

eşk-i bī-pāyān [1] Sonsuz gözyaşı.

G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum **eşk-i bī-pāyāna** ġarḳ / Kim görüpdür āb ile cemʿ olduġını āteşüñ

eşk-i cūybār [1] Irmak gibi gözyaşı.

G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı **eşk-i cūybār** / Sīne bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār

eşk-i çeşm [107] Gözyaşı. *bk. eşk-i dīde*

G46-1. Başuma āhum şu ʿā ʿı tāc-ı efserdür baña / **Eşk-i çeşmüm** virdügi ḫil ʿat-i ser-ā-serdür baña
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan **eşk-i çeşmüm** görinür deryā baña
G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum olmışdur ʿalem / Leşkerümdür **eşk-i çeşmüm** kim yürür ṣaġa ṣola
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi **eşk-i çeşmüm** dem-be-dem bārān baña
G140-3. **Eşk-i çeşmüm** çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın bir āsiyāb
G144-3. Şāh-ı ʿışḳam şu ʿle-i āhum baña zerrīn-ʿalem / Ḫil ʿatümdür **eşk-i çeşmümden** ser-ā-ser gāh şīb
G171-5. Yine teşrifler baña in ʿām idüp sulṭān-ı ġam / **Eşk-i çeşmümden** giyürdi egnüme altunlı şīb
G175-1. Felekdür āsitānuñ anda her şeb / Görinür **eşk-i çeşm** mānend-i kevkeb
G186-2. **Eşk-i çeşmüm** aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G201-5. Firāḳ u ḥasret ile **eşk-i çeşmüm** / Ṣanasın Dicle vü ʿummāndur ey dost
G383-2. Cūş ide āhum yilinden **eşk-i çeşmüm** ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdūndur
G482-3. Gāh aġlar geh oḳur bülbül gülüñ mecmu ʿasın / **Eşk-i çeşmümden** gülüñ evrāḳını rengīn ider
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa **eşk-i çeşminden** sipāhın gezdürür
G496-7. **Eşk-i çeşmüme** Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan dostum döndürmedi / **Eşk-i çeşmüm** gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün **eşk-i çeşmüm** dem-be-dem Ceyḫūn olur
G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı **eşk-i çeşmüm** görinür māfi'ż-żamir
G587-4. **Eşk-i çeşm** ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar didüm didi / Ḫūb-rūlar n'eylesünler anı sīm ü zer midür
G629-2. **Eşk-i çeşmüm** ġarḳ iderse ṭañ degül dil zevraḳın / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre **eşk-i çeşmüm** kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḫālini durmaz yazar
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile ger āh eylesem / **Eşk-i çeşmüm** cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür arturur dil āteşin / Ṣanasın kim **eşk-i çeşmüm** ol çerāġun yaġıdur
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / **Eşk-i çeşmüm** ṣanmañuz dil āteşin teskīn ider
G710-4. La ʾl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam ey pür-cefā / Yir yüzini **eşk-i çeşmüm** ser-te-ser nem-kīnider
G785-2. **Eşk-i çeşmüm** her nefes sa ʿyi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol āhdur
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma **eşk-i çeşmümden** ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsañ baḥre nisbet **eşk-i çeşmüm** yaşludur
G843(b)-3. ʿĀşıḳa **eşk-i çeşm** u ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda key ulu ni ʿmetdür
G923-2. Aġlamayınca benüm yüzüme baḳmadı nigār / **Eşk-i çeşmüm** aña dinār u direm gibi gelür
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / **Eşk-i çeşmüm** rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
G1007-3. Gözüm bu **eşk-i çeşmümden** yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına nisārum var
G1050-5. **Eşk-i çeşmüm** āh ḳıldukca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād esse ʿummān oynadur
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / **Eşk-i çeşmüm** oldı deryā ortada girdāb göz

G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / **Eşk-i çeşmüm** rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1184-1. **Eşk-i çeşmümüz** yiter cām-ı ṣarāba baḳmazuz / Dil ġıdāsı var iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1219-4. Götürse **eşk-i çeşmüm n'ol**a cismüm / Ne ġam deryā götürür ḫār ile ḫas
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī **eşk-i çeşmüñi** müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç anı peymāne-veş
G1266-5. Muḥibbī **eşk-i çeşmidür** nihālüñ eyleyen tāze / Anuñçün ḳāmet ü bālāñ ṭūbādan bülend olmış
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / **Eşk-i çeşmüm** devletinde giymişem rengīn ḳumāş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma ḫālüm sen sözin / **Eşk-i çeşmüm** eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm **eşk-i çeşmüm** itdi anı ḫalḳa fāş
G1315-3. **Eşk-i çeşmüm** ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül pervā yimez olmış o baḥr içinde baṭ
G1316-5. **Eşk-i çeşmüm** içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1414-6. Ġarḳa virse **eşk-i çeşmi** ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil zevrakı / Ey Muḥibbī **eşk-i çeşm** içre olan girdāba baḳ
G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / **Eşk-i çeşmümle** bu dil şehrini vīrān eyledüñ
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile **eşk-i çeşmüm** ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī **eşk-i çeşmüñ** yiridür / Ḥāşılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G1656-4. **Eşk-i çeşmümdür** iḥāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz anı deryā ṣanursuz görinen deryā degül
G1681-5. Ey Muḥibbī **eşk-i çeşmüm** rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā / **Eşk-i çeşmüm** yaġdurur bārān ṭurmaz muttaṣıl
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / **Eşk-i çeşmüm** rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
G1736-1. Firḳat ile **eşk-i çeşmüm** oldı cānā hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / **Eşk-i çeşmüm** ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1842-5. **Eşk-i çeşmümdür** sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1852-4. Noḳṭa dökdi **eşk-i çeşmüm** yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne-i ṭabl eyledüm / Leşker oldı **eşk-i çeşmüm** şu'le-i āhum ʿalem
G1878-2. **Eşk-i çeşmüm** ḳalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / ʿAyb ḳılmañ dostlar bu nevʿile medyūnluġum
G1915-4. **Eşk-i çeşmüm** vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhi māhiyem
G1916-1. Ḫāk-i kūyın **eşk-i çeşmümle** varup nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / Ḫāke ṣaçup **eşk-i çeşmüm** nice la'l ḳılam
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma / **Eşk-i çeşmüm** ṣaġlu ṣollu dih-sipāhumdur benüm
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm **eşk-i çeşmüm** çoḳ güvāhumdur benüm
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan **eşk-i çeşmüñde** / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / **Eşk-i çeşmüm** var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2051-4. Ḥasretiyle düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına / **Eşk-i çeşmüm** gāh baḥr oldı gāhi dürr-i ʿAden
G2060-2. **Eşk-i çeşmüm** virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile başdan şemʿ-veş yanardı ten
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey **eşk-i çeşmüm** yüzüm üzre başasın
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / **Eşk-i çeşmüm** var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2131-4. **Eşk-i çeşmüm** baḥrine tüşeli māhiler gibi / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın
G2142-3. **Eşk-i çeşmüm** ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2159-4. **Eşk-i çeşmüm** noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2252-2. **Eşk-i çeşmümden** yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden **eşk-i çeşmüm** her ṭaraf / Nāle ḳılsam ṣaçılur göñlümdeki ṭolābdan
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben bī-çāre ser-gerdān idüm / Ġarḳa virdi **eşk-i çeşmüm** oldı baḥr-i bī-gīrān
G2306-5. Naḳl-i ḳaddüñi nigārā **eşk-i çeşmümden** ṣaḳın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra ṣu
G2318-5. Gerdūnleyin iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda **eşk-i çeşmüm** kūyında yāre ḳarşu
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / **Eşk-i çeşmüm** rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır güvāh
G2400-5. **Eşk-i çeşmidür** Muḥibbī'nüñ yā baġrı ḳanıdur / Lāleler ṣanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur **eşk-i çeşmüm** aḳmaya
G2517-1. Leb-ā-lebdür ciger ḫūnıyla lāle / Niteki **eşk-i çeşmümle** piyāle
G2520-2. **Eşk-i çeşmüm** bu ʿacebdür ki ciger kūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mışrına ol Yūsuf-ı cemāl / **Eşk-i çeşmüm** biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / **Eşk-i çeşmüm** dökilür her yaña seylāb gibi
G2638-1. Deryā-yı aḥzerüñ daḥi var ḥadd ü ġāyeti / Ammā bu **eşk-i çeşmümüñ** olmaz nihāyeti
G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı göyindi cigerüm / **Eşk-i çeşmümi** gören ṣandı ʿaḳīḳ-i Yemeni
G2654-2. **Eşk-i çeşmümden** yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki ṣınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2673-2. Dāġuñı dām eyle ṣayd it **eşk-i çeşmüm** dāne ḳıl / Bir kebūter sīne sīm-endāmı bayram ertesi
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre **eşk-i çeşmümdür** nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ māhını
G2738-2. Ġarḳ olursa **eşk-i çeşmümden** ʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün **eşk-i çeşmüm** ṭurmaz aḳar ṣu gibi
G2758-2. Defʿa defʿa dūd-ı āh u ḳaṭre ḳatre **eşk-i çeşm** / Mülk-i ʿışḳuñ ḳıl temāşā encüm ü eflākını
Tb1-18. **Eşk-i çeşmüm** her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān nice itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur
Tb1-27. Ḥasret ile **eşk-i çeşmüm** yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider
Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün **eşk-i çeşmüm** görinür mānend-i sil
Mh12-1. Bezm-i ġamda **eşk-i çeşmümden** ṣarābum var benüm / Mā-ḥażar ol meclise dilden kebābum var benüm
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / **Eşk-i çeşmümden** cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mr4-10. **Eşk-i çeşmüm** ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre **eşk-i çeşmümden** ḥabāb / N'ola menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb

Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı **eşk-i çeşmümi** deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru cānā āh u zār itsem gerek / **Eşk-i çeşmümle** cihānı lālezār itsem gerek
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme **eşk-i çeşmüñ** giceler aḳsun demüñ
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç gülmezem / **Eşk-i çeşmüm** nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr21-7. Nāme yazdum **eşk-i çeşmümden** yine cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol **eşk-i çeşmüñ** içre nīlüfer gibi
D27-2. **Eşk-i çeşmüm** dūd-ı āhum sırrumı fāş eyledi / Bu meşeldür سر جاوز الاشنين شاع
B206. **Eşk-i çeşmüm** bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül zencīr ile arslāna beñzetdüm seni

eşk-i çeşm-ḫūn-nihād [1] Kanlı gözün yaşı.

G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı **eşk-i çeşm-ḫūn-nihād** / Yoġ itmiş bu merdümān-ı çeşme hergiz iʿtimād

eşk-i dīde [1] *bk. eşk-i çeşm*

G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke **eşk-i dīdesin**

eşk-i dīde-i Mecnūn [1] Mecnun'un gözünün yaşı.

G622-2. Baḥr-i ġamda baḳdugüñce gördügüñ dürdāneler / Dāne dāne oldı **eşk-i dīde-i Mecnūn** ṭamar

eşk-i ġāfil [1] Gafil gözyaşı.

G1080-4. Çalḳamañ bu **eşk-i ġāfil** virdi ʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur diñüz

eşk-i gerdūn [1] Feleğin gözyaşı. (Yağmur)

G2070-2. Şaḥn-ı ḫāke **eşk-i gerdūnı** dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller ile cennete döndi cihān

eşk-i gülgūn [6] Gül renkli gözyaşı.

G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine gerçi kimse giçmedi / **Eşk-i gülgūnumla** ḳarşu vireyin meydān aña
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī **eşk-i gülgūnum** / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend ister
G2139-2. Şaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram **eşk-i gülgūnum** anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2291-1. Olupdur ḥasret ile **eşk-i gülgūn** / ʿAceb mi şu yirine aḳıda ḫūn
G2508-4. Ḳoşalum **eşk-i gülgūnın** ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2713-5. Ey Muḥibbī zülf-i şeb-dīzine oldı hem-ʿinān / Raḫş-ı āh u **eşk-i gülgūn** ü anuñ yigregi

eşk-i güher-bār [1] İnci saçan gözyaşı.

G147-3. Baḳmadı yaşuma ol nitekim ḳan aġladum / Şoñradan meyl eyledi **eşk-i güher-bārum** görüp

eşk-i ḥasret [1] Hasret gözyaşı.

G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı reng-i ḥazān / **Eşk-i ḥasret** birle yazdum ḥālümi dildāruma

eşk-i ḫūn-feşān [1] Kan saçan gözyaşı.

G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu **eşk-i ḫūn-feşān** / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẓuhūr iden ḥabāb

eşk-i ḫūnīn [2] Kanlı gözyaşı.

G386-2. Ciger-pārem kebāb u **eşk-i ḫūnīnüm** şarāb itdüm / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle şoḥbetdür
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden **eşk-i ḫūnīn** dökmege / Nāle vü feryād ile dildür bizüm ṭolābımuz

eşk-i nedāmet [4] Pişmanlık gözyaşı.

G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme Muḥibbī / Tā dökmiyesin şoñra varup **eşk-i nedāmet**
G235-5. Her dem ki müje ḥālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı hemān **eşk-i nedāmet**
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ fāʾide şoñra dökesin **eşk-i nedāmet**
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür **eşk-i nedāmet** hem

eşk-i pür-nem [1] Nemli gözyaşı.

G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña nişār eyler güherle **eşk-i pür-nemden**

eşk-i revān [7] Akan gözyaşı.

G511-1. Gül yüzüñden ayru bu **eşk-i revānum** çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G521-2. Kim göre **eşk-i revānumı** benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın gezdürür / Pāyına lā-büd anuñ **eşk-i revānın** gezdürür
G683-2. Kimseler farḳ idemez **eşk-i revānum** ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem görinür
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān degül **eşk-i revānumdur** / Feleklerde iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʿālem leşker baña **eşk-i revān**
Mr17-10. Māh-rūlar yolına **eşk-i revānı** şaçalum / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

eşk-i rūy-ı zerd [1] Sarı yüzdeki gözyaşı.

G486-4. Şāhid olsun diyü **eşk-i rūy-ı zerdi** ʿāşıḳa / Bir nefes ayrılmaz anlardan güvāhın gezdürür

eşk-i siyāh [1] Siyah gözyaşı.

G678-3. Ser-te-ser yir yüzini **eşk-i siyāhum** ṭutıcak / Dūd-ı āhumʿalemin de ser-i eflāke çeker

eşk-i sürḫ [9] Kızıl, kırmızı gözyaşı.

G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi **eşk-i sürḫ** vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmaya ʿuşşāḳa ḥucāc
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / **Eşk-i sürḫ** ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim göre ṣanur rübāb / **Eşk-i sürḫum** tāra beñzer ol rübāb üstindedür
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnı ʿuryān ṣanmasun / **Eşk-i sürḫ** ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1690-4. **Eşk-i sürḫ** u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa bir nesne ʿiyān aña beyān ḥācet degül
G1783-3. **Eşk-i sürḫ** u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür **eşk-i sürḫ** / Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem
G2396-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / **Eşk-i sürḫ** u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde ṣanmasun / Yir yir bu **eşk-i sürḫ** ile münaḳḳaş-in daḫi

eşk ü āh [1] Gözyaşı ve âh.

G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / **Eşk ü āhı** aña yitmez mi şühūd

eşk ü rūy [2] Gözyaşı ve yüz.

G783-5. Görüp dilber Muḥibbī **eşk ü rūyum** / Hemān meyl itdi gördi sīm ü zer var
G1245-5. **Eşk ü rūyı** olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer ol yāre gelür bu dirhem ü dinār ḫoş

eşkāl [2] *Ar*. Biçimler, suretler. *bk. ḥall-i eşkāl*

(eşkāli [1], eşkālini [1])

G583-4. Şöyle nakş oldı ġamuñ **eşkāli** kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir
G2146-4. Ḫūblar **eşkālini** ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar ṣanur beni teb-ḫāneyin

eşk-bār [1] *Far*. Gözyaşı yağdıran, çok ağlayan. (Ş. Sami, 2010: 316)

bk. çeşm-i eşk-bār, cūy-ı eşk-bār

G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem ki oldı gözüm **eşk-bār** hem

eşme [1] *T*. Kumsal yerde nebe'ân eden su pınarı. (Ş. Sami, 2010: 317)

G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ ṣuyı ṣan bir **eşmedür**

et [6] *T*. İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasında kas ve yağdan oluşan tabaka. (TDK, 2011: 827)

(etin [3], etini [1], etüm [1], etümi [1])

G1274-3. **Etümi** germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün bu da Eyyūb olmış
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören ṣanur beni / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler **etüm**
G2089-3. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler **etin**
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār **etin**
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit **etin**
G2463-5. Birbirinüñ **etini** yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında

etek [14] *T*. Belden aşağı inen esvabın aşağı sarkan kısmı ve alelhusus köşeleri, zeyil, dâmen. (Ş. Sami, 2010: 317) *bk. dağ etegi, etegin ṭutmaḳ*

(etegin [11], eteginde [1], etegini [1], etek [1])

G787-4. Bādei rinde virüp ʿāşıḳa maʿşūḳ **etegin** / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā ḳoyam elümden **etegin** / Ger elüm ḳaṭʿ ideler ḳalur **eteginde** elüm
G2083-1. Açdı gülşende ṣabā ġonce-i āb-kār **etegin** / Līk ġonce ḳomadı lecc idüp inkār **etegin**
G2083-2. Baş virem şemʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār **etegin**
G2083-3. Sidre ṭūbāsı gibi nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile ala ele dildār **etegin**
G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim çāk ide kūh-sār **etegin**
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / Bulmadı kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār **etegin**
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿār **etegin** / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2173-4. Ḫʿābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma inkār **etegin**
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine ṭutma ṣaḳın / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār **etegin**

G2480-3. **Etek** ayaġına cānā cān u dil īṣār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl ile
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen **etegini** diken kesdi

etegin ṭutmaḳ [4] Yardımını istemek. (TDK, 2011: 828)

G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / Bulmadı kimsene **ṭuta** gül-i bī-ḫār **etegin**
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler **ṭuta** gör yār **etegin**
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim **ṭuta** sitem-kār **etegin**
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla gül **ṭutar** anuñ ḫār **etegin**

eṭfāl [4] *Ar.* Çocuklar.

(eṭfāle [1], eṭfāli [1], eṭfālına [1], eṭfālını [1])

G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup **eṭfāle** Ḳur'ān ögredür
G1665-5. Ġonce **eṭfālına** güyā gülsitān taʾlīm ider / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü'l-esrār gül
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ **eṭfālı** uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2706-4. Gözlerüm **eṭfālını** sürme naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi

eṭibbā [3] *Ar.* Hekimler, doktorlar.

(eṭibbā [2], eṭibbādan [1])

G225-2. **Eṭibbā** el urup nabżuma didi / Cünūn-ıʿışḳ ancaḳ buʿalāmet
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz **eṭibbādan** ʿilāc / Derdi sen virdüñ devā senden İlāhi isterem
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / Kim **eṭibbā** aña cemʿ olsa devā yoḳ zinhār

eṭrāf [13] *Ar.* Yanlar, uçlar, kıyılar.

bk. eṭrāfını ṭutmaḳ, eṭrāf-ı çemen

(eṭrāf [2], eṭrāfa [1], eṭrāfı [2], eṭrāfın [1], eṭrāfına [3], eṭrāfını [2], eṭrāfum [1], eṭrāfumı [1])

G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider **eṭrāf** baña
G782-4. Laʾlüñ **eṭrāfına** ġubār-ı ḫaṭuñ / Nuṣḫ-ı yāḳūt u ḫaṭ-ı reyḥāndur
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ **eṭrāfı** cānā laʾl ü altun ṭaş olur
G1343-5. Ḳaşdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker **eṭrāfa** her dem dāne şemʿ
G1457-3. Nigārā kūyun **eṭrāfın** yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüp ʿālemi **eṭrāfı** temāmet gördüm
G2006-4. Ḥüsni **eṭrāfına** yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin pāyı nişānın / **Eṭrāfını** dök göz yaşı kūyı gül olsun
G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur **eṭrāfumı** / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿiẕārına ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde şan düşmiş gülüñ **eṭrāfına** jāle
G2553-4. Dāğlarla sīnemüñ **eṭrāfını** zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen **eṭrāf** olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler
Mr23-3. Āh kim ḥālüm diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup **eṭrāfum** oldı baḥr-i ḫūn

eṭrāfını ṭutmaḳ [5] Çevresinde toplanmak, ortaya almak, kuşatmak.

bk. etrafı sarmak (TDK, 2011: 833)

G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey Muḥibbī ṭañ degül **eṭrāfını** ger **ṭuta** mār
G474-5. Nite gül **eṭrāfını ṭutar** Muḥibbī ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur dilberlere aġyār yār
G603-5. ʿAceb mi gelse ḫaṭuñ gül ʿiẕārum / Gülüñ **eṭrāfını** lā-büd **ṭutar** ḫār
G2172-3. Leblerüñ **eṭrāfını** cānā n'ola **ṭutsa** ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2775-4. Lāleler **ṭutmış** çemen **eṭrāfını** görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni

eṭrāf-ı çemen [3] Çimeliğin etrafı.

G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı **eṭrāf-ı çemen** / Rakṣa girmiş servler hem ayasın ḳırsar çenār
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı **eṭrāf-ı çemen** / Rakṣa girmiş servler durmaz aya ḳarşu çenār
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ **eṭrāf-ı çemen** / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi

eṭvār [2] *Ar.* Hal ve hareketler, tarzlar.

(eṭvārı [1], eṭvāruma [1])

G134-1. Ey şaçı sünbül yüzi gül laʾli mül **eṭvārı** ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbu'l-ḳulūb
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı dönüp her birisi **eṭvāruma**

ev [6] *T.* Nev'-i beşerden beher ailenin ayrı olarak ikametine mahsus mahal ki taş ve keresteden veya tahtadan olur, hâne, beyt, dâr, mesken. (Ş. Sami, 2010: 319)

bk. gönül evi

(ev [1], evde [2], evdedür [1], evi [1], evine [1])

G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi **evdedür**
G1013-1. Cennet ki dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḥnet **evi** de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1180-4. Şu ʿā ʿ-ı şemʿe muḥtāc iken ʿālem / Girür derviş **evine** ʿār ḳılmaz
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı **evde** kim ola bīmār itme anda ses
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer **ev** degül
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe **evde** mihmān her zamān eksük degül

evbāş [1] *Ar.* Aşağı halk, ayaktakımı, çapkın güruhu, külhan beyleri. (Ş. Sami, 2010: 319)

G1160-2. Bir ẕerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup dünyede **evbāşlaruz** biz

evc [1] *Ar.* Bir şeyin nihayet derecesi, en âlî mertebesi. (Ş. Sami, 2010: 319)

bk. evc-i felek, evc-i hevā, evc-i semā, evc-i sevdā

G1872-3. Felek **evcinde** uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm

evc-i felek [5] Feleğin doruğunda.

G232-3. **Evc-i felekde** seyrān iderken bu murġ-ı dil / Oldı hevā-yı zülfi ile ḫāl-i yāre best
G638-3. Ṣol deñlü aḳdı kim semege irdi göz yaşı / Āhuma daḥi evc-i **felekler** mekān olur
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı oḳı ʿāṣıḳānedür / **Evc-i felekde** mihr ü meh aña nişānedür
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile eger āh çekem / **Evc-i felekde** mihr ile māha sipāh çekem
G2530-2. Maḥv ola gide **evc-i felekde** meh ü ḫūrşīd / Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

evc-i hevā [1] Havanın doruğunda.

G204-2. Pervāz iderken **evc-i hevā** üzre murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne ṣanup zülfe oldı best

evc-i semā [1] Gökyüzünün doruğunda.

G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile **evc-i semā** içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

evc-i sevdā [1] Sevdanın doruğunda.

G1636-5. Murġlar **evc-i sevdāda** āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı gördi deryāda semek

evelā [1] *bk. evvelā*

G572-3. **Evelā** mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / Āh kim ḫūblara bidʿati ḳānūn idiser

evhām [1] *Ar.* Zanlar, kuşkular, kuruntular. *bk. evhām-ı zülf*

Mh11-1. Oldı zencīrin sürür bed-nām zülfüñden senüñ / Gireliden göñlüme **evhām** zülfüñden senüñ

evhām-ı zülf [1] Saçın kuruntusu.

Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme **evhām-ı zülfüñden** senüñ

evkār [1] *Ar.* Kuş yuvaları. (Devellioğlu, 2000: 239)

G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu ḫod **evkār** mest

evḳāt [1] *Ar.* Zamanlar, çağlar. *bk. evrād ü evḳāt*

G1639-4. **Evḳādı** gül defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ

evlā [3] *Ar.* Mukaddem, müreccah. (Ş. Sami, 2010: 320)

(evlā [1], evlādur [2])

G24-8. İrürsem menzil-i cānāne bir gün / Hemān teslim-i cān itmekdür **evlā**
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya **evlādur** ol ḫāk olduġı / Her kāse kim ḥāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek **evlādur** kişiye bir yaramaz addan

evlād [1] *Ar.* Çoluk, çocuk. (Ş. Sami, 2010: 320)

G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī ālına **evlādına** / Şād-mānam ṭoġdı çün burc-ı şerefden yılduzum

evrād [5] *Ar.* Her vakit dilde ve ağızda dolaşan sözler. (Devellioğlu, 2000: 239)

bk. evrād ü evḳāt

(evrād [3], evrādını [2])

G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini **evrād** ideli / Didiler mīr-i kelām şiʿrine hem şiʿr-i faṣīḥ
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ **evrād** u yā Hādī
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse idi bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes **evrādını**
G2703-6. Bu Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin kendüye **evrād** itdi
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup **evrādını**

evrād ü evḳāt [1] Virtler ve vakitler.

G241-2. Baña bāde yiter şāhid-perestem / Budur rind olana **evrād ü evḳāt**

evrāḳ [10] *Ar.* Yapraklar, kâğıtlar.

bk. defter ü evrāḳ u dīvān, evrāḳ-ı gül, ḥüsn-i evrāḳ

(evrāġın [1], evrāġına [1], evrāḳ [2], evrāḳa [1], evrāḳın [2], evrāḳına [1], evrāḳını [2])

G202-3. Ḥazān olduḳda **evrāḳa** naẓar ḳıl / Al ʿibret her birinden ʿaḳl dengest
G375-5. Ḥüsnüñ **evrāḳın** oḳumaga Muḥibbī / Ḥaṭṭ-ı levḥ-i ḥadüñ müsveddedür
G482-3. Gāh aġlar geh oḳur bülbül gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ **evrāḳını** rengīn ider
G898-3. Noḳṭalar kim al **evrāḳ** üzre yir yir görinür / Ṣanasın gül-ruḥlaruñ ḥaddinde müşkīn-ḫāl olur
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḥ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān **evrāḳına** şankim doḳunur bād revān ditrer
G1413-6. Neler yazmış neler bu dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar al ele **evrāḳ**
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil **evrāġın** şavurmışdur gülüñ
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu **evrāḳını** ter eyleyem
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan ṣaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül **evrāḳın**
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ **evrāġına** / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

evrāḳ-ı gül [5] Gül yaprağı.

G72-3. Bāġbān **evrāḳ-ı gülde** yollaruñ zeyn eylesün / Ḫayfdur cānā ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G546-2. Vaḳt-i seḥerde bülbül-i dil-ḫaste yaşıdur / **Evrāḳ-ı gülde** gördügüñi şanma jāledür
G743-2. Ruḫları **evrāḳ-ı güldür** anda zülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G1005-3. ʿIşḳ nüktesini oḳıdı gülşende ʿandelīb / **Evrāḳ-ı gül** şanki öñinde risāledür
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḫāşiye / Şerḥ idüp **evrāḳ-ı gülde** tāze defter baġlamış

evṣāf [4] *Ar.* Sıfatlar.

G432-2. Şıġmaya ṭūmāre yazsam zülfinüñ **evṣāfını** / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G1256-3. Naẓm ider lü'lü' dişüñ vaṣf-ı lebüñ **evṣāfını** / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher baġlamış
G1758-5. ʿIşḳuñ **evṣāfını** bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp **evṣāfını** / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden

evsaṭ [1] *Ar.* Orta hâlde bulunan, mutedil, ikisi ortası. (Ş. Sami, 2010: 321)

G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde oran ile / Çün buyurmışdur Nebi **evsaṭdurur** ḫayrü'l-ümūr

evvel [83] *Ar.* (TDK, 2011: 839)

bk. eñ evvel, evvel āḫır, evvel bahār, evvel-i ḫilḳat, evvel ḳadem

1. Önce.

G21-3. ʿIşḳ meydānında **evvel** terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf añа
G38-1. Yüzüñi gördüm ben **evvel** mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G115-6. Muḥibbī'ye cefālar itdüñ āḫır / Ni'derdüñ bārī **evvel** gönlin alup
G128-2. Baġla **evvel** bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G212-4. **Evvel** gönül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel bu ʿādet
G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim **evvel** viṣālüñ şerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G423-4. Naḳd-i cānı aldı **evvel** ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G482-1. Gösterür ḫaṭını **evvel** ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G491-3. Bir ġamze ile **evvel** alup gönlümi āḫır / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller
G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / **Evvel** bu yolda saña fedā ata anadur
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl kişide **evvel** görüştedür
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş **evvel dutuşan** bāl ile perdür
G770-1. Serv-ḳadlar **evvel** elden iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup āḫır gözümden cüybārum aldılar
G749-3. ʿAḳlumı alup **evvel** īmāna ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge beñzer

G892-1. Gerçi **evvel** ʿışḳ mir’ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı **evvel** cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G1048-1. Gerçi **evvel** ʿışḳ mir’ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1197(b)-5. Muḥibbī **evvel** ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan **evvel** cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿaceb ol lebleri īsi-nefes
G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāşıḳa **evvel** meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber dimiş ḫayrü’l-ümūr olur vasaṭ
G1321-2. **Evvel** refīḳ ṣoñra ṭarīḳ bu meṣeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim ki ʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye **evvel** ferāġ
G1368-3. Gönlüñi pāk eyle **evvel** ṣoñra ḳır şi ʿre şürū ʿ / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp **evvel** yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / Bu meṣeldür gözden **evvel** ʿāşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1414-4. Āl idersin gösterürsin āl ile **evvel** yüzin / Bu ʿacebdür ṣoñra dirsin gönlümi alınca yoḳ
G1506-4. Niçün **evvel** yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1516-1. Sünbülüñ **evvel** ruḫuñda ʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1517-1. Cān u dil mülkini **evvel** eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır beni şehlā gözüñ
G1542-4. **Evvel** alduñ gönlümi cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından **evvel** iḫtiyār itmek gerek
G1599-4. Her ki ʿārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / Ṣarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola **evvel** nām ü neng
G1605-5. Gösterüp **evvel** yüzüñ alduñ Muḥibbī gönlini / Yüz çevirdüñ ṣoñradan ẓulm-i fırāvān eyledüñ
G1675-4. Bīgāne ṣanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur **evvel** ʿışḳuñ ile āşinā gönül
G1680-2. Egerçi dehr **evvel** gösterür ḳand / Velī āḫır içürür ol helāhil
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı **evvel** varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḥūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı **evvel** terk idüben ʿuzlet al
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan **evvel** ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1778-4. Gösterüp **evvel** yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārüm benüm
G1782-3. **Evvel** vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / İtdüñ çü tīġ-i cevr ile baġrum dilüm dilüm
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen **evvel** iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi **evvel** viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele ḳalem / **Evvel** ḫurūfı kāġıza yazdum görindi ġam
G1968-4. **Evvel** iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel beni öldür ḫabībüm çünki medyūn olmışam
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı **evvel** rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
G2019-2. Gösterüp **evvel** vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ṣādıḳ ṣanı ben
G2026-2. ʿUṣṣāḳı **evvel** öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu bir ʿalāmet olsun
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp **evvel** ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen
G2041-2. Yüzüñi gösterüp **evvel** giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp **evvel** giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2044-5. Gönlümi gönderdüm **evvel** kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların
G2066-5. Gülüp **evvel** Muḥibbī ol yüzüñe / İdiser ṣoñra seni zār ṣaḳın
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı **evvel** ben idem nūş eyleyüp yā hū diyen
G2149-2. N’ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim perīye ʿāşıḳ olur bilmez **evvel** kendüzin
G2155-5. Maḥabbet meclisinde cām-ı ʿışḳı / Anı nūş ideyim **evvel** baña ṣun
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm didüm **evvel** / Serden giçeyim giçmeyem āḫır bu sözümden
G2198-3. Mihr ü vefāyı **evvel** idüp alur gönüller / Döner cefāya başlar ṣoñra olur peşimān
G2236-3. Bundan **evvel** cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ **evvel** gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2389-2. Gösterüp **evvel** yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi baġlaya
G2432-2. Ol servüñ **evvel** pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel **beni** öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile başlansa bināya
G2532-1. Göster **evvel** yüzüñi gönlümi al āl eyle / Pūte-i hecre ḳoyup āḫır anı ḳıl eyle
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭ ʿiderem **evvel** / Sebük-bār olayım ey ser baña bār-ı girān olma
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla **evvel** çünki ʿāşıḳsın hemān cān oynına
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cem ʿiden melāmet ṭaşını / Şarṭdur **evvel** temel yirine ḳoya başını
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış **evvel** ʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi
G2649-1. Gösterüp **evvel** yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı zülf ile āḫır helāk itdüñ beni
G2655-1. **Evvel** alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi **evvel** ziynet ile zen gibi
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ **evvel** ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp mi ʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden kesdi
Mh7-8. Āsān görinür **evvel** ʿışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı añlayabilmez bilen bilür
Mr12-15. Gösterüp **evvel** cemālini Muḥibbī ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān nite ki ṭoġmış idüñ **evvel** anadan
D37-1. Gösterüp **evvel** yüzüñ dönüp nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ baġrını ḳan itmek neden

2. İlk, önceki, geçmiş.

G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel **evvel** yazup / Ṣoñradan ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp i ʿrāb ider
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā **evvel** Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı **evvel** ber-kemāl / Ol muḳanni ʿ naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı añdum aġladum / Yār ile **evvel** giçen devrānı añdum aġladum
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şem ʿ-veş / ʿIşḳ ile **evvel** yanan başdan zebānumdur benüm
G1961-3. Var günāhum beni ger öldürse / **Evvel** ol şāhı ben gedā sevdüm
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur **evvel** vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2613-1. Menzilüñ **evvel** ḳadem başduñ dilā dünyā gibi / Āḫıruñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi

evvel āḫır [2] Eninde sonunda. (TDK, 2011: 839)

G18-5. **Evvel āḫır** bu Muḥibbī senden umar maġfiret / İki ʿālemde çü sensin raḥmeten-lil ʿālemīn
G1507-4. Diller alduñ **evvel āḫır** ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet meger yoġ imiş īmānuñ senüñ

evvel bahār [4] İlkbahar.

G1487-1. N'eylerem **evvel bahārı** baña yārümdür gerek / Ḳāmeti serv yüzi gül gül ʿiẕārumdr gerek
G1741-1. Yine **evvel bahār** oldı ġanīmetdür ele al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı ol gülzāra ḳarşu / Bārān olur dimişler **evvel bahāra** ḳarşu
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ ile yāra ḳarşu / Bülbül terennüm eyler **evvel bahāra** ḳarşu

evvel ḳadem [3] İlk iş olarak.

G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa **evvel ḳademde** lāzım olur terk-i ser
G1582-2. Her kimde kim hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / **Evvel ḳademde** lā-büd aña terk-i ser gerek
G1980-3. Görüp cemāli şem ʿini pervāneler gibi / **Evvel ḳademde** cān ile ben oda yanaram

evvel-i ḫilḳat [1] Yaratılışın başında/temelinde.

Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / **Evvel-i ḫilḳatde** āḫır neydi deryādan ġaraż

evvelā [2] *Ar.* Önce, ilk önce, ilkin. (TDK, 2011: 839)

G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / **Evvelā** lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1467-1. Var ol ey eşk **evvelā** bu sīnemi āl eyledüñ / Yire ṣalduñ ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ

evveli [11] *Ar.* İptida, iptidaları. (Ş. Sami, 2010: 321)

G60-1. Dimiş ʿışḳ **evveli** āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / **Evveli** pest olanun āḫırıdur yine ḫarāb
G197-3. Bu ʿışḳıñ **evveli** var āḫırına / İrişilmez dinür yoḳ aña ġāyet
G328-5. **Evveli** ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫırı ġāyet şedīd
G712-4. **Evveli** gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa ʿışḳ **evveli** āsān görinür / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān görinür
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne **evveli** vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ yoḳdur dimişler **evveli** / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi **evveli** var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına
G2507-5. Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / **Evveli** ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2644-5. **Evveli** ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni

evvelin [4] İlk olarak. (Ş. Sami, 2010: 321) *bk. evvelīn ü āḫirīn*

(evvelin [1], evvelinde [1], evvelinden [1], evveline [1])

G65-5. **Evveline** ʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur aña intihā
G153-4. **Evvelinde** şīr içürür döner āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / **Evvelin** eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz **evvelinden** başlañuz

evvelīn ü āḫirīn [2] Eskiler ve yeniler. (Devellioğlu, 2000: 243)

bk. ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn

G2169-5. Senden umar şefḳati mücrim Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen sensin şefāʿat **evvelīn ü āḫirīn**
G2251-4. Umaram yüz ḳarasına olasın sen şefīʿ / Senden umarlar şefāʿat **evvelīn ü āḫirīn**

evvelki [1] Önce olan, önceki. (TDK, 2011: 840)

G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol **evvelki** çaġ

ey [1993] Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü. (TDK, 2011: 840)

G3-5. **Ey** Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / Cümleten ola muṭīʿ rām ola ehl-i ḫāç aña
G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde laʾlüñ āb-ı ḥayvāndur baña / **Ey** Mesīḥi sözlerüñ derdüme dermāndur baña
G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe **ey** şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Şemūd

G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefī ʿ **ey** Maʿbūd
G10-1. **Ey** melek ḫaṣlet ü **ey** nūr-ı Ḥudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi
G11-5. **Ey** Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu zāl
G12-1. Sīnem nişān eyledüm **ey** ḳaşı yā saña / Bu nevʿ ile ola kim olam āşinā saña
G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ **ey** ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile **ey** serv-i sehī / İdeler saña duʿā cümle kiyāhum şanemā
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / **Ey** Muḥibbī olsa idi ger baña fermān şabā
G16-4. Şanma kim cevr ü cefādan **ey** şanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe muʿtāddur dirler baña
G20-1. Sen serv-ḳaddi görmeyeli **ey** gül-i raʿnā / تالله لقد طلت الاشوق علينا
G20-2. Ben ḫaste-i ġamzeñ nice bir öldürür **ey** dost / مولای فكم تقتل عيناك قتيلا
G21-7. **Ey** Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inşāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inşāf aña
G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm **ey** muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel **ey** dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā
G30-1. Didüm aña **ey** bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil **ey** mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G30-2. Didüm ki sensüz **ey** şanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G30-3. Didüm **ey** nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi şaḳın sırrı nihān itme olur ʿışḳun hebā
G30-5. Didi Muḥibbī **ey** püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G33-2. ʿĀşıḳa çare olur mı **ey** ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün dimişler bī-devā
G33-5. **Ey** Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Ger cefā vü cevr ide vü ger vefā
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Ey** ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G36-6. **Ey** Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur ol ḳan aña
G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki **ey** dil reh-nümā oldum saña
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün gibi **ey** yüzi meh baña
G41-5. **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḥoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G43-4. **Ey** şaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl **ey** nāy ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / **Ey** gözüm saḳḳālıġ it **ey** ġamze ferrāş ol baña
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / **Ey** şabā merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb **ey** ġam gelüp aş ol baña
G46-5. **Ey** Muḥibbī başum üzre şu ʿle-i āhumʿalem / Şāh-ı ʿışḳam saġlu şollu eşk leşkerdür baña
G47-1. Reh bulursan kūy-ı yāre her seḥer-gāh **ey** ṣabā / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh **ey** ṣabā
G47-2. Dāmenine el irürse öp benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ rāh **ey** ṣabā
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfīdür benüm ḥālüm siyāh / İtmedün yāri benüm ḥālümden āgāh **ey** ṣabā
G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh **ey** ṣabā
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh **ey** ṣabā
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / **Ey** şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G48-3. **Ey** kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżun ẕikr itseler **ey** ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / **Ey** Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G50-5. Diyesin **ey** ṣabā Ferhād u Ḳaysa / Felek bir tāze Mecnūn itdi peydā
G51-1. Bülbülüñ irmez mi **ey** gül nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G51-5. **Ey** Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G53-2. **Ey** ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G53-5. **Ey** boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G55-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G56-1. **Ey** göñül n'olduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum **ey** serv-i ḫırām / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G58-1. Şanma **ey** dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma **ey** derd ile perverde seni dermān aña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / **Ey** ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḥāṭır olduñ **ey** göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür saña
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / **Ey** Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şiʿri nevāda rāstı / **Ey** Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G62-5. **Ey** Muḥibbī cürm ü iṣyānuña olduñ muʿterif / Ümmete kesme ümīd şefāʿat eyler Muṣṭafā
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş **ey** gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya **ey** göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur **ey** dil āhuñ şemʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḫācet degül meşʿal saña
G80-1. Gāh dilde gāh gözde eyle cā / Menzilüñdür cümle **ey** nūr-ı Ḥudā
G80-3. **Ey** şabā irgür ġubār-ı kūyını / Tā ki idem gözlerüme ṭūṭiyā
G82-5. **Ey** Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet ʿālem cüdā
G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña **ey** tünd-ḫū / Yaġdururbut her nefes seng-i cefādan taş aña
G84-2. Ḫāṭırum cemʿiyyetini ṣorma benden **ey** ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña
G85-1. Yār olmazsın didüm **ey** pür-cefā / Didi kim gördi bu dünyādan vefā
G86-1. **Ey** dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / Çünki gösterdi ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña
G86-3. Ger benüm pendümi gūş itmez iseñ / Direm **ey** dil olmış olacaḳ saña
G86-5. **Ey** Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl şerden ḫaẓer / Didiler maḥşerde yüzi aḳ saña
G87-1. Umma **ey** dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de şanma kim dermān aña
G90-1. Sensüz **ey** cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / Sīnede cānā ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña

G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā **ey** āfītāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G90-5. **Ey** Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim şunuldı genc-i bī-pāyān baña
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña **ey** pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ **ey** ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur baña
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola **ey** serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile **ey** gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G95-2. Kuḥl ideyim dīde-i ġam-dīdeme / Ḫāk-i rāhından meded ḳıl **ey** ṣaba
G96-1. Gözlerümden her gice **ey** pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña
G96-2. Ḳullarıña bir naẕar ḳılsan n'ola **ey** şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G97-2. Şöyle ḥayrān olmışam ʿışḳuñla **ey** Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür ise olur ḥayrān aña
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı çünki cān u dil / **Ey** Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol **ey** ṣabā
G100-3. La l-i nābuñ ḥasretinden ḫasteyem **ey** dil-firīb / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından süre dermān baña
G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / **Ey** güzeller şāhı olsañ bir gice mihmān baña
G101-5. **Ey** Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi elbette ḥayrāndur baña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / **Ey** ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G104-2. Mārdur zülfinden **ey** dil ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol sünbüli terden yaña
G105-5. **Ey** Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ āşüftesi / **Ey** Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G113-1. Gördiler ḫāk olduġum yoluñda **ey** ʿālī-cenāb / Reşk idüp dir ehl-i dil يا ليتن كنت تراب
G116-4. Bir dem ārām eyle **ey** dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G116-6. Ṣādiye şād olma **ey** dil gelse ġam hem muẕṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb
G116-7. Ġam şebinde **ey** Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G118-3. Nakşınuñ naḳḳāşına **ey** dil hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G118-5. Yakısardur āteş-i ruḫsārına dilber seni / **Ey** Muḥibbī bir gün öñdin āteş-i ruḫsārın öp
G119-5. Virmiş iken Ḫaḳḳ saña bil **ey** Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / **Ey** dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden **ey** ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür **ey** pādişāhum bu ġarīb
G121-5. **Ey** Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G123-4. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından dil-i bīmāruma / **Ey** ṭabīb-i cān neden göndermedüñ bir kez cevāb
G123-5. **Ey** Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola bir ʿali-cenāb
G124-5. **Ey** Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını **ey** dost şarāb / Baġrumı ḥasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G125-5. **Ey** Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G126-7. **Ey** Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / Didiler olur seḥer-gehler du ʿālar müstecāb
G127-5. **Ey** Muḥibbī dürdi şi ʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp
G130-5. **Ey** Muḥibbī cürmün añup ṣaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G131-3. Ḫaste-dilven ṣun baña sen la l-i nābuñ cür ʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan **ey** dil-firīb
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / **Ey** ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G133-5. **Ey** Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda gire ol dem āfītāb
G134-1. **Ey** ṣaçı sünbül yüzi gül la li mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbu'l-ḳulūb
G136-6. **Ey** Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb
G137-3. Didi uşanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḥı / Didüm aña **ey** cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G137-5. **Ey** Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffīrü'ẕ-ẕünūb
G138-5. **Ey** Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G139-7. **Ey** Muḥibbī şi ʿr-i dil-sūzuñ senüñ güş ideler / Diyeler işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G140-4. **Ey** refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G140-5. Yār vaṣlın va ʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / **Ey** ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / **Ey** Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G143-2. Yüzüñ gördükce **ey** meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G146-1. **Ey** ṣabā benden varup yārüñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G146-5. Ka be-i ʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / **Ey** Muḥibbī perde keşf it ruḫ-ı raḫşānın öp
G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm **ey** ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı gülgün şarāb / **Ey** Muḥibbī durma ḳıl ʿayş u ṭarāb
G154-5. **Ey** Muḥibbī ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı ʿışḳ / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G158-5. Olma ʿişyānuñ görüben **ey** Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḫāẕıḳ tabib
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it **ey** ṭabīb
G163-5. **Ey** Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G165-5. **Ey** Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne gel ʿaẕāb
G168-5. **Ey** Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür anlar yāb yāb
G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyunda ey ʿisi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar ʿan-ḳarīb
G171-4. ʿIşḳ elinden maḥtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabībüm **ey** ḥabīb
G171-7. **Ey** Muḥibbī Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ cum ʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G173-5. Ḳāni ʿ idüm düşde görsem dirdüm **ey** dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫᵛāb
G173-7. **Ey** Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı eyle kebāb
G175-3. Vefādan ʿārisin **ey** dost ʿāri / Cihānda böyle mi olur güzel hep

G183-5. Senüñ **ey** bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ **ey** serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G189-5. Var iken ḳudret giçür ʿömrüñi ḫubbu'l-lahile / **Ey** Muḥibbī ẕikriñ olsun dilde ḫayy-i lā-yemut
G194-5. **Ey** Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum ʿāḳıbet
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / **Ey** Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür **ey** dost Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp eyle ʿiyādet
G201-1. Ḫayālüñ göñlüm içre ḫamdur **ey** dost / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur **ey** dost
G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿaceb mi / Ġamuñ taḫt-ı dile sulṭāndur **ey** dost
G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña zindāndur **ey** dost
G201-4. Yañaġuñ tāzedür verd-i İremden / Būyuña ṭūbā ser-gerdāndur **ey** dost
G201-5. Firāḳ u ḥasret ile eşk-i çeşmüm / Şanasın Dicle vü ʿummāndur **ey** dost
G201-6. Şaḳınur cānını senden dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur **ey** dost
G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün **ey** yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G203-5. **Ey** Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur **ey** dost / Ġamuñdan sīnem içre ḳandur **ey** dost
G207-2. N'ola şem ʿ-i ruḫuñ göñlümi rūşen / İderse külbe-i aḥzāndur **ey** dost
G207-3. Şaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda çün mihmāndur **ey** dost
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum n'ola bārāndur **ey** dost
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ dīvāndur **ey** dost
G208-1. **Ey** göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G208-5. **Ey** Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿānkebūt
G212-2. Bir ḳışṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm **ey** dost / Tā ḫaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G212-4. Evvel göñül alurlar şoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre **ey** dil olmuş ezel bu ʿādet
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ **ey** yār mest / Ḫaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar **ey** dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer **ey** dost
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi āhum eṣer **ey** dost
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile **ey** şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen güler **ey** dost
G217-4. Yā ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper **ey** dost
G217-5. Göñlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser **ey** dost
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme yoldaş / İtdükde ʿadem mülkine tenden sefer **ey** dost
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẕerrece yoḳdur naẓar **ey** dost
G219-3. Nice yıllar gice dūr eyleye olmaya bütün / Göñlümüñ şīşesini eyleme **ey** dost şikest
G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / **Ey** Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest
G222-5. Şādī vü ġam **ey** Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G223-5. **Ey** Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G224-2. **Ey** cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G224-5. **Ey** Muḥibbī key şaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḥi girmez ele ʿömr-i güẕeşt
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñ ʿāşıḳı / Ḳanda vardur **ey** kemān-ebrū bu şest
G226-5. **Ey** cefā-ḫū atuban seng-i cefā / Eyledüñ bu şīşe ḳalbüm şikest
G227-4. Maḥabbet senden olmayınca **ey** dost / Baña birdür hemān miḥnet maḥabbet
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ **ey** yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G229-2. **Ey** Mesīḥā-dem ezilürken aña āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʿlüñ ile ḳand ü nebāt
G229-5. **Ey** Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G230-2. Söyler iseñ **ey** göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuña sen mühr-i sükūt
G230-7. **Ey** Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut
G231-1. Şaçuñ Leylāsına meftūnam **ey** dost / Anuñçün deşt-ārā Mecnūnam **ey** dost
G231-2. Olupsın Yūsuf-ı Mışriden ayru / Dil-i Yaʿḳūb-veş maḥzūnam **ey** dost
G231-3. Gözüm yaşına ġarḳ olsam ʿaceb mi / Ezelden çeşme-i Ceyḥūnam **ey** dost
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun laʿl ü mercān / Dökilsün her yaña bu ḫūnum **ey** dost
G231-5. Şayar kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol ḫalḳadan birünam **ey** dost
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini irmedi **ey** bī-vefā dest
G233-1. Maḳṣūd bu ki **ey** yār olasın şaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G238-5. **Ey** Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G248-1. **Ey** māh cemālüñe cihānı nigerān it / Göster ruḫuñ ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G248-3. Niceye degin ʿışḳı nihān eyleye bu dil / **Ey** dīde anı eşk ile bir demde ʿiyān it
G248-4. Gūşına ala ol daḥi gül ola ki nālān / **Ey** bülbül-i dil şubḥa degin ṭurma fiġān it
G248-6. Ferdāya degin **ey** dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına **ey** dil / Tā şubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G251-1. **Ey** yār-ı cefā-cū dile gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu āb it
G251-4. Ġam-ı yār u belā münīs ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını **ey** dīde ḫarifāne şarāb it
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / **Ey** Muġbeçe şun bāde ʿaṣāsı ile şāb it
G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen **ey** perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle müşāḥebet
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / Ḫāline anuñ raḥm ḳıl **ey** şāh-ı maʿdelet
G255-4. Ol serv pāyına yine **ey** dīde merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G256-2. Gülgün meye ṭañı ḳo **ey** tahid-i ḫod-rū / Mey ʿāşıḳa şunuldı ezel saña müṣelleṣ
G258-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / **Ey** Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥṣ
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp **ey** gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeṣ

G261-1. İdemezsüz **ey** güzeller siz o cānān ile baḥş / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḥş
G262-1. Gül yüzüñ göstermedün **ey** vird-i ḫandān elġıyāş / Bülbül-i dil oldı her şeb zār u giryān elġıyāş
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam **ey** ġam senüñ / Tā ölince itmeye sen gibi āzād elġıyāş
G263-5. **Ey** Muḥibbī dehr elinden pādişehlerdür zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāş
G267-2. **Ey** şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden itsem ehl-i ʿirfān ile baḥş
G267-5. **Ey** Muḥibbī cūlar idüp her yana göz yaşların / Cemʿ idüp bir yire idem baḥr-i ʿummān ile baḥş
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā **ey** yār baḥş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler **ey** Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şiʿr içre Selmān ile baḥş
G273-6. **Ey** Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / İtdügüm efġān elinden elġıyāş
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ **ey** ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi **ey** dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc
G286-1. **Ey** güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G288-5. **Ey** Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem **ey** ṭabīb / Laʿl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G289-5. **Ey** Muḥibbī ruḥları üstinde ḫāli dilberüñ / Şanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G292-5. **Ey** Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmī ṭarzını / Şiʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc
G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān genc / Baña mihrüñ yiter **ey dil-sitān** genc
G294-4. Göñlümüñ şınduġını **ey** dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik zücāc
G297-3. Çün fenādur āḫırı gel bāde ṭut **ey** pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G299-4. **Ey** ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem şāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G299-5. **Ey** Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / **Ey** Muḥibbī içelüm yādına gel bārī ḳadeḥ
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm **ey** dost mübāḥ
G305-3. Serve beñzer dimezem ḳāmetüñ **ey** serv-i sehī / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ eger olmasa **ey** ḥūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı böyle melīḥ
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem saña / Gelmez dilüñden **ey** ṣanem illā cevāb-ı telḫ
G309-4. **Ey** yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem içinde hīç āb-ı telḫ
G310-5. **Ey** Muḥibbī dir ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G312-1. **Ey** göñül incinme olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir **ey** maḥbūb şūḫ / Bu cihān içre cevānlar ger şüyūḫ
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem **ey** serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G317-5. **Ey** Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G319-1. **Ey** yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş aña ḫālüñ sipend
G321-1. Şāh olup **ey** dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G321-4. Dehr elinden **ey** göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G321-5. **Ey** Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫıruñ / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G323-5. Geldügince tīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ **ey** Muḥibbī şaṣtı her demde küşād
G331-1. Āhum irdi göklere **ey** māh-ı tābānum meded / İşidüp feryādumı raḥm eyle sulṭānum meded
G331-5. **Ey** ṭabīb-i dil yetiş ḫālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum meded
G332-2. **Ey** göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür **ey** ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G335-5. **Ey** Muḥibbī dil nice olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer çeker ḫāli sipend
G339-2. Derd-i dil aḥvālini **ey** bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key ża īf ü nā-tüvān / **Ey** ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm meded
G342-5. **Ey** Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler şīr-i merd
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda **ey** yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G344-5. **Ey** Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmī nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G345-1. Yolunda cān virem **ey** ruḥları verd / Gerekdür ʿāşıḳ olan ola cömerd
G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle **ey** muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G350-2. Lebüñden ayru **ey** şīrīn-zebānum / Anı kim çekmişem çekmedi Ferhād
G353-5. **Ey** Muḥibbī ġaflet itme başaʿaḳlun cemʿ ḳıl / Ḳanda gitdi ḳandadür Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün **ey** dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G357-4. **Ey** göñül zülfine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Bir ʿaceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G358-4. **Ey** felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G358-5. **Ey** Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḥi varumdur nemed
G362-7. **Ey** Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ
G363-7. **Ey** Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G364-3. **Ey** dost ruḥlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭfʿit **ey** şeh-i ḫūbān / Perīşān ḫālinüñ şerḥi şaçuñ gibi muṭavveldür
G366-1. Gerçi virdüñ **ey** ṣabā bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenüñ göynüklü cānından ḫaber
G367-1. Ruḥlaruñ ḫayrānıdur her gice **ey** reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini eyler naẓar
G367-3. **Ey** ṣaçı Leylī ḫaber ṣorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G372-5. **Ey** Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḥi rüsvā yiter
G373-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ bālā itdi bu dil āteşin / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāṣākumdurur
G378-5. **Ey** Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḥassānıdur
G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi **ey** serv-i ḫırām / Ḥaşre dek ẕevḳ ü ṣafā sīne-i ṣad-çāke gelür

G385-4. **Ey** ṭabīb-i dil n’ola senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān şarmaşur
G385-5. **Ey** Muḥibbī hīç feraḥ var mı şoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G387-5. **Ey** ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ **ey** dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol kākül giçer
G388-5. **Ey** Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol şaçı sünbül giçer
G390-5. **Ey** Muḥibbī raġbet idüp sözleriüñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden midür
G392-3. Nabż-ı ʿāşıḳdan elüñ çek bilmezsin **ey** ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa ṣor
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / **Ey** Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi **ey** gül ʿizār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḥaṭṭını bā-rūzgār / **Ey** Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta mār
G398-1. Gel ḫaber vir **ey** ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadür
G399-4. Dinür dünyāya **ey** dil aldanup meyl eyleme / Bu meṣeldür kim zene meyl eylemez merdāneler
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen **ey** dil çoḳ raḳībüñ ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḫācıdur
G400-5. Biçeli ġam ḫilʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / **Ey** Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam **ey** dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi semi var
G401-5. Ger irse Muḥibbī’ye lebüñ cürʿası **ey** yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳulun **ey** dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ şanma kesi var
G403-1. **Ey** dil yine hecr ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm **ey** dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh **ey** dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G408-4. **Ey** ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde **ey** ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n’olur
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek **ey** dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G418-2. ʿAnber ṣaçuñı ʿārıżuñ üstinde **ey** ṣanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā ṣanur
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ **ey** nigār / Başmaġa bir ḳadem daḥi anuñ ne cānı var
G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ **ey** ṣanem / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḥi benüm esrāruma / **Ey** refīḳān-ı ṭarīḳat ṣormañ ol ne zārdur
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem **ey** dost n’ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G427-4. **Ey** gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G427-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki ʿāşıḳları / Kim şümār idebilür şu yirine ẕü'n-nūn aḳar
G429-4. Būseye ʿahd itmiş iken yoḳ dime / Teng-dil itme beni **ey** dil-peẕir
G431-4. Var **ey** ṭabīb sen beni ḳo kendü ḫālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G433-4. Ṣanma **ey** dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G437-5. Bu cihāna **ey** Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın ṭutar
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem **ey** serv-i ḥırām / Pāyuña ḫayf degül mi ki başup ḫāke çıḳar
G440-6. **Ey** Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihānuñ ālına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur
G441-3. Sensüz **ey** gül-çehre yoḳ ẕerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre ṣānidur
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / **Ey** perī bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G441(a)-5. **Ey** Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G443-6. **Ey** Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem ṣandılar
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / **Ey** Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem ṣandılar
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise **ey** zamān anı göster baña getür
G453-5. **Ey** dil Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına başa hevā getür
G455-5. Devrān ne kār üzredürür **ey** Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G456-4. Meyl eyleme dünyā niʿamını görüp **ey** dil / Ḫayvāndur özin beste-i kāh uʿalaf eyler
G457-5. **Ey** ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G458-5. **Ey** Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār / **Ey** Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G462-1. Ḫaddüñi gördüm **ey** dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G463-2. Sensin ilten **ey** ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G466-7. **Ey** Muḥibbī dili pāk eyle hevesden giçegör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G468-3. Görse idi deyr-ārā zāhid seni **ey** muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G468-5. **Ey** Muḥibbī gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īṣār ider
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm **ey** meh-rū / Gülüp didi ki **ey** miskīn benüm senden ferāġum var
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm **ey** meh-rū / Gülüp didi ki **ey** miskīn benüm senden ferāġum var
G475-7. **Ey** Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe **ey** ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma gel berü **ey** derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G480-2. Yanuñda **ey** gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G483-5. **Ey** Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G485-2. Müjde olsun **ey** refīḳān belā kim yise yār Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G485-5. **Ey** Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür
G487-2. ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme **ey** ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G490-5. **Ey** Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḫużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür
G492-1. Müjde **ey** bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G492-3. **Ey** dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur yine / **Ey** Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür

G495-1. **Ey** pādişāh-ı ḥüsn güzellik saña yiter / Ṣorma benüm bu derdümi derdüm baña yiter
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / **Ey** dīde daḫi gel kerem it dökme mā yiter
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele **ey** beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker
G497-3. Şād olam ṣanma vefādan **ey** ṣanem / Gelse cevrüñ dil ider dāim sürür
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / **Ey** Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G501-5. **Ey** Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün gibi **ey** bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp **ey** ḥusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur
G506-5. **Ey** Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G508-5. **Ey** Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G509-2. Bezl itdügüñde cürʿanı bezm-i şarābda / **Ey** yār-ı dil-nüvāz anı bu ḫāk-sāra vir
G512-2. **Ey** göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G513-5. **Ey** Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm dūşumdadur
G516-5. **Ey** Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı **ey** dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G518-6. **Ey** Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G519-2. Bizi bī-kes ṣanup **ey** ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G525-4. **Ey** kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ **ey** nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G527-4. **Ey** bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ʿī meded anı nihān getür
G530-2. Yine meclisde **ey** ney nāliş eyle / Degül bāḳi cihān āḫır ʿademdür
G531-1. Ṣīve-i mestānuna **ey** dost ʿabher imrenür / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü ḫançer imrenür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / **Ey** püser sevdüm seni ṣanma ki göñlüm zendedür
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **ey** Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Ya ḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G535-5. **Ey** Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G537-1. Añup günāhuñ **ey** dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi **ey** dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp **ey** şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G549-5. **Ey** kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / **Ey** Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / **Ey** ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G554-4. **Ey** dil viṣāle şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti şād ü miḥen giçer
G555-5. **Ey** Muḥibbī kim ki bir şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın ʿuşşāḳuñ sözin / **Ey** şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvaralar
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẓarda **ey** göñül / Siḥr ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına **ey** Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler
G558-5. **Ey** Muḥibbī nefs-i emmāre ile ceng itmege / Ehl-i diller göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür **ey** dost demidür
G562-5. Pāyuña revān itmege **ey** serv Muḥibbī / Gözi yaşını yirine aḳduġı demidür
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / **Ey** Muḥibbī anı kim yār öldürür
G566-5. **Ey** Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿışve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü **ey** nigār / Her yaña baḳup oldı dü-çeşmüm benüm çehār
G571-2. Aġz aç **ey** ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḫer bülbül ne söyler gül ne dir
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ **ey** sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe **ey** ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G574-1. Ṣormaduñ **ey** ġonce-leb bu ʿāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ ālı nedür
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi **ey** dil neden bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür
G578-5. **Ey** Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olan ʿār eyler
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẓer ḳıl **ey** göñül murġı / Senüñ ṣayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yireʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün **ey** göñülʿışḳuñ bir adı daḫi ḳātildür
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / **Ey** Muḥibbī göñlüm anda āh-ı bī-pervā çeker
G583-5. **Ey** Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G584-5. Degül müşkil cefā vü cevrüñ **ey** dost / Velī müşkil budur senden olam dūr
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḥüsnine anuñ **ey** Muḥibbī er midür
G589-5. **Ey** Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G593-5. **Ey** Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G595-1. **Ey** gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G600-5. **Ey** Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşıʿaceb cūlar mıdur
G602-1. **Ey** göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G602-3. Didüm **ey** dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan **ey** nigār / Cānʿandelībi eyledi ḳarşunda āh u zār
G609-4. **Ey** Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G610-5. **Ey** Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳupʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G614-2. Açduñ **ey** dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña belā görinür
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt isterseñ **ey** dil laʾl-i şīrīn kendidür
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / **Ey** Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G619-5. Didüm **ey** dilber neden ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür

G621-5. **Ey** Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim kiʾāşıḳdur belāyı o çeker
G626-5. **Ey** Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān bağlanur
G628-3. Niceye dek ḥasret-i laʾlüñle olam ḫaste-dil / **Ey** ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden **ey** leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G630-1. Müjde **ey** dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitāʾāleme nev-rūz gelür
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / **Ey** Muḥibbī meger ol şemʿ-i şeb-efrūz gelür
G634-2. Bülbül yiridür nāle **ey** eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri dikendür
G635-2. **Ey** dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden şanma ḳaṣdı ġayridür
G635-5. **Ey** Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin **ey** göñül / Anda sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem şāfī cevāb / **Ey** ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre **ey** lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G647-4. Uġrama şaḳın eşküme **ey** dil şanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tūnedür
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / **Ey** Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G649-5. **Ey** Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın gösterür
G652-5. **Ey** Muḥibbī key naẓar ḳıl işbuʾayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eşer / Dirler elmās **ey** Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G660-4. Mest ḳıl **ey** muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp laʾl-i lebin didi ki bu cānum virür
G662-4. **Ey** hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G662-5. **Ey** Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʾāşıḳı / Ḥasrete ḳānīʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G664-7. Bezm-i ġamda **ey** Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā şatar
G666-2. Bīgāne şanduñ **ey** dost ẓāḫir göz ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G668-2. **Ey** ṭabīb-i cān bu göñlüm bir ölümlü ḫastedür / Lebleriüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G668-5. **Ey** Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Şaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G672-5. **Ey** Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar
G674-3. Gel **ey** serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G675-3. Didüm **ey** dilber neden āhum saña itmez eşer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G675-5. **Ey** Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G676-5. Devr-i güldür şāf mey iç tā bula ḳalbüñ şafā / Jengi ġamla **ey** Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G682-4. İt gibi nʾola gitmesem **ey** yār izüñden / Çün kelb muʾallem ola āhūya segirdür
G683-5. **Ey** Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren **ey** serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran **ey** boyı servüm benüm / Ḥasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G687-4. **Ey** ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G687-5. **Ey** Muḥibbī ister iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-iʾummānumdurur
G690-2. İki yanında iki zülf-i muʾanber ṣalınup / Ġāfil olmañ andan **ey** dīvāneler dil bāġıdur
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʿīsi-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G692-5. İḫrām giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle **ey** dost ḥarem-vār
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma **ey** perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G699-5. **Ey** Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden **ey** leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G702-5. Didüm **ey** gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G703-5. **Ey** Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G704-5. **Ey** Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G705-5. **Ey** Muḥibbī ister iseñ vaṣl-ı yār / Yolına virmek gereksin cān u ser
G709-1. Didüm bir būse vir laʾlüñden **ey** yār / Didi dīvāneesin beñzer yüri var
G709-2. Ṭabīb-i dilsin **ey** rūḥ-ı revānum / Nʾola ḳılsan benüm derdüme tīmār
G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʾālemde **ey** ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G710-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam **ey** pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīnider
G710-5. **Ey** ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına **ey** şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G713-5. **Ey** Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden şaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G715-1. **Ey** ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G715-5. **Ey** Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G717-5. **Ey** Muḥibbī virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür **ey** dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G724-5. **Ey** Muḥibbī her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʾāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G726-3. **Ey** ḳaşı yā ata gör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G726-4. Durma aġla **ey** gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān teʾşirler
G727-3. Ṣayarlar derdi dermāna görüp derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ **ey** meh-rū benüm derdime dermāndur
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı **ey** ġonce / Didüm dilʾandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G736-5. **Ey** Muḥibbī yār gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum **ey** ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḫı peydā mı olur
G740-5. **Ey** Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār şır
G741-5. Gel **ey** ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge ʾāşıḳa şanma devā olur
G743-5. **Ey** Muḥibbī kim ḫalāṣ eyler dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam **ey** dil yiter bu şāhid / Āhum ʾalem elümde yanumcaʿışḳ sipehümdür

G745-5. Mürde iken **ey** Muḥibbī baña olʿisi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp kör olmışa cānʿarż ider
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum **ey** dost / Bu şīne oldı ṭīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā **ey** dil hemān ol derdedür
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ **ey** ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle şaf ṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma **ey** göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G759-5. **Ey** Muḥibbī söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir sözi ẓāhir giçer
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm **ey** meh-rū / Gülüp didi ki **ey** miskīn benüm senden ferāġum var
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem **ey** seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende var
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı **ey** dil nice yüz biñ cānedür
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ **ey** ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme **ey** göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dün giyer
G775-2. Didüm **ey** dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi **ey** miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫʿābdur
G778-4. Ger gedā iseñ nʾola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ **ey** dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G778-5. **Ey** Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G779-2. Gözle **ey** dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G780-3. **Ey** ḳaşı yāy eylemişem sīnemi siper / Ġamze oḳlarıyla gerçi yürek pāre pāredür
G780-4. Cān naḳdin var alma gel **ey** dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbīʾnüñ ne ṭañ / **Ey** ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / Dirgürür **ey** dil ṭabībi leblerüñ ʿisi giçer
G787-2. **Ey** ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G787-5. **Ey** Muḥibbī bi giceler meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şemʿü gül-i ḫamrāyı getür
G788-4. Getür **ey** muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender deyr netuvān būd mestūr
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña ṣayḳal **ey** göñül ancaḳ ṣarāb-ı nābdur
G792-2. **Ey** göñül bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ ṣarāb-ı nābdur
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor **ey** nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür
G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ **ey** dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G802-1. Var mı miṣlüñ **ey** ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı ʿeydā meger
G803-1. **Ey** gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G805-5. Gitdi ʿömrüm **ey** Muḥibbī bir daḫi girmez ele / Hafta giçer ay u yıllar alımam andan ḫaber
G806-5. **Ey** Muḥibbī key ṣaḳın dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ **ey** meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G811-4. Laʾl-i nābı lezzetin bulmaḳ eger / **Ey** Muḥibbī ister iseñ ḳanda gör
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm **ey** gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile **ey** perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār
G814-3. Ṣalın **ey** serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḫüsn eyle güzellik çünki fānidür
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ **ey** lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḫüsnidür **ey** yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu ḫüsne ki devrān gelür giçer
G819-5. **Ey** Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ içinde nice başlar
G823-2. **Ey** şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm **ey** meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire du ā-yı nūrdur
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege **ey** gül ʿiẕār / Kīse-i sürḫi içinde zerleri mestūrdur
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḫi / El urup nʾeylersin **ey** dil yoḳ yire bir zordur
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca **ey** Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G831-7. **Ey** Muḥibbī ister iseñ vuṣlatın / Odlara yanmaḳ gerekdür bāl ü per
G833-2. Sensüz melek **ey** ḫūr-liḳā yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḫazendür
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma **ey** dil ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli oddur
G836-5. **Ey** Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine bulutdur
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / **Ey** ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider
G840-7. **Ey** Muḥibbī virme dünyāya göñül / Diyeler merdāneler de saña er
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden **ey** göñül / Bir sāġar ile saña çün ol reh-nümūn giçer
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem nʾola **ey** dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G848-5. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / **Ey** Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G849-4. **Ey** göñül olma ṣaḳın dünyā metāʿına ḫarīṣ / Nʾeyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna ṣor
G852-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḫasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat **ey** çeşmi maḫmūr
G854-3. Ṭālib olma **ey** göñül zāhid gibi sen cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi kemend / **Ey** dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G859-3. Bencileyin laʾl-i nābuñ yādına **ey** ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḫamrā çeker
G859-5. **Ey** Muḥibbī bāde-i ḫamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḫayvāndur ki ḫayvān gibi her dem mā çeker
G860-5. **Ey** Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş āruñı / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ **ey** māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar
G861-8. **Ey** Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş āruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G862-5. **Ey** Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāş gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G863-1. **Ey** ṣaçı sünbül lebi ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḫüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G863-5. **Ey** Muḥibbī kim alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ālem aña ḥikmet yiter
G864-4. Gel mükerrer eyle **ey** dil ḳand-i laʾli vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G867-5. **Ey** Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḫüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var

G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa **ey** dil saña tenhā yiter / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i şaḥrā yiter
G870-6. **Ey** ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G871-2. **Ey** müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür
G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / **Ey** Muḥibbī ḥālüñi baġrı kebābīler bilür
G872-5. **Ey** ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye ṣāfī cevāb / **Ey** ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca **ey** dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var dīdārı gör
G881-4. **Ey** boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Āmūlar mıdur
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ **ey** gül ʿiẕār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G882-5. **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G883-5. **Ey** Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G885-2. Ġıdā ḳıl **ey** hümāyuñ gel bugün bu üstüḫʷānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ nigāruñ yüzine **ey** gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G885-4. Yaşuñ bārānını **ey** dīde o servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G886-3. Nice ʿarżuḥāl idem gördükce **ey** meh-rū seni / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G888-5. Nefs-i ḥaẓẓın **ey** Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur
G890-5. **Ey** Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu göñlüñ ḫamir
G891-4. Var **ey** ṭabīb ḳo beni öz ḥālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam **ey** dil yiter bu şāhid / Āhum ʿalem elümde yanumca eşk sipehdür
G898-5. **Ey** Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın **ey** kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G902-3. Şem ʿ-i ruḥuñun şevḳine cān u dilüm **ey** dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G903-3. **Ey** güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuṣṣāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G906-5. Şi ʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / **Ey** Muḥibbī sünbüle bağlu ġazel güldestedür
G907-1. Bağlanup dil zülfüñüñ bendine şeydālıḳ sever / **Ey** ṣaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G907-5. **Ey** Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle **ey** dost / Be-ġāyet ḥāli hecr ile mükedder
G910-3. Gider boynuñdan **ey** meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / **Ey** Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān aḳar
G912-4. Ḳapuñ dārü'ş-şifā **ey** dil ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil bīmāre beñzer
G914-1. **Ey** gül yañaġuñ ol gül-i ḫandānuma beñzer / **Ey** serv serv-i ḫırāmānuma beñzer
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña **ey** rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ **ey** Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Ya ʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı göñlüm **ey** dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G923-5. **Ey** Muḥibbī yüzine baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdup ʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G925-4. **Ey** ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören ṣanur ki bir ḥayrān uyur
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm **ey** cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı **ey** güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G927-5. **Ey** Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G928-2. Dūr olsun ger gözümden **ey** boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G928-3. **Ey** ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / **Ey** Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G929-4. Ger semend-i nāz ile **ey** dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G929-7. **Ey** Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
G930-3. Var **ey** ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G930-5. Kimdür Muḥibbī dir iseñ **ey** pādişāh-ı ʿışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G931-2. Dime **ey** zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G931-3. İgen cevr itme ʿuṣṣāḳa vefā ḳıl **ey** şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allāhımuz vardur
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / **Ey** Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G933-4. Yoluñda ölmek **ey** dilber sa ʿādet / Bu dehr-i bī-vefā için ne ġamdur
G934-5. Fārigḥ ol fikr eyleme **ey** dil ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḫayrān eyleyüp añduḳca ḫayret arturur
G934-7. **Ey** Muḥibbī lebleri żikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḫalāvet arturur
G935-5. **Ey** Muḥibbī nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini üstine her-bār çeker
G936-3. **Ey** ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G936-5. İñlesen **ey** Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi gūş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G939-5. **Ey** Muḥibbī riṣte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G941-5. Ṣormaduñ **ey** dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G943-2. Gencine-i cemāle ṭılısm oldı şaçları / **Ey** dil ṣaḳın ki her bir ejder yılan olur
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / **Ey** Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḫāl üstindedür
G953-5. **Ey** Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḥusrevden çerāġ / Şi ʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G954-4. Bezm-i ġamda **ey** göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G956-8. **Ey** Muḥibbī tuḥfe gönder şi ʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ **ey** ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem **ey** şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürūr illā meger kim ġam gelür
G959-6. **Ey** güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bīgāneler maḥrem gelür
G961-3. **Ey** kemān-ebrū feraḥdan ben mu ʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G963-3. Senüñ fikrinde **ey** zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var

G963-4. N’ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde **ey** zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur laʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem **ey** yār şiʿr
G965-6. Naḫl-i naẕma **ey** göñül bil meyve-i maʿnī gerek / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār şiʿr
G967-5. **Ey** Muḥibbī kimse irmez baḫr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı **ey** bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu göñlüm **ey** perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül olmaz ḫalāṣ / **Ey** Muḥibbī çāre ne başuñda çünki yazudur
G974-2. Dilerseñ **ey** kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden şor
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger **ey** sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden şor
G976-5. **Ey** Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim dürr ile mercān alur
G979-4. Gül yüzüñüñ ḥasretinden **ey** bahār-ı ḥüsn ü nāz / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca gözlerüm yaġmurlar
G980-3. Gird-i rāhın **ey** ṣabā dūr eyleme / Gözlerüme ṭūṭiyāsı ḫoş gelür
G980-6. **Ey** Muḥibbī ʿāleme şāh olmadan / Dilberüñ olmaḳ gedāsı ḫoş gelür
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẕar / **Ey** dil ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G984-2. Ser-i zülfinden **ey** dil ḫaẕer ḳıl / Anuñ her bir ḳılı dām-ı belādur
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / **Ey** Muḥibbī her ne dilerse bin anca var imiş
G992-1. **Ey** Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür
G992-3. Yüzüm üzre umaram **ey** māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaşdum düşmedür
G992-5. **Ey** Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / **Ey** Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G994-4. Ṣaḳın bu āhum oḳından **ey** çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẕar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G996-5. **Ey** Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G997-5. **Ey** Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / **Ey** Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1002-5. **Ey** Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḫr-i ġama dürerle mercān getürür
G1003-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1007-2. Yüzümden yuma **ey** eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1009-5. **Ey** Muḥibbī yār beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1012-3. **Ey** şūḫ ḫaẕer eyle benüm ḳanuma girme / Bu nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1014-1. Ḫak-i derüñ **ey** dost baña kuḥl-ı başardur / Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma **ey** dost / Laʿl ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1014-4. **Ey** ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at baña kim sīne siperdür
G1016-5. **Ey** Muḥibbī şaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña ḫālüñi göreni ʿāḳil bulur bir yol güler
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ **ey** ḳaşı kemān / Ḫūn ile şanki perveriş olmış nihāldür
G1021-7. **Ey** Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1022-2. Görmesem n’ola vefāñı rāżıyam **ey** pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1034-1. Görüp ḳaddüñi **ey** serv-i semenber / İdüp reşk oldı şad-pāre şanavber
G1038-5. **Ey** Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1039-1. **Ey** Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḥazīn göñlümi bu neʿītābdur
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir gice **ey** māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu ne āfītābdur
G1042-5. **Ey** Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / Benden āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **ey** Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1047-2. Dem-be-dem **ey** ġonce-leb gülşende güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / **Ey** Muḥibbī ġam degül bād esse ʿummān oynadur
G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar **ey** göñül / Ḳaʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1054-1. **Ey** dil naẕar ḳılʿārızı güldür ya lāledür / Sünbül ṣaçına baġla göñül kim gülāledür
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / **Ey** ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1058-5. **Ey** Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna mu ʿādil **ey** göñül / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mirʾāt-ı dil / **Ey** Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1063-1. **Ey** göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḥi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / **Ey** dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1064-4. Ṣalma beni dāimā ferdālara / Yarına kim çıḳa bilmez **ey** puser
G1064-5. **Ey** Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd gelür / Her ne kim başa yazıldı ḫayr ü şer
G1065-5. **Ey** dost igen itme Muḥibbī’ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1066-4. **Ey** cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1068-3. Ṣorma sırr-ı dehānını **ey** dil / Kimse fehm eylemez muʿammādur
G1069-5. **Ey** Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda yir yir cā ḳılur
G1073-1. **Ey** cefā-ḫū ʿışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1073-3. Şu şaçup **ey** dīde şula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi var
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa **ey** göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G1074-5. **Ey** Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1076(b)-6. **Ey** Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem şandılar
G1077(a)-4. Ḫālümi benüm şorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür **ey** dost demidür
G1077(b)-3. **Ey** ṭabīb şanma ʿīlāc ola göñül ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden **ey** Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1078-3. **Ey** ṭabībā çek elüñ ḳānūnla olmaz şifā / Lāʿl-i nāb-ı dilber olmışdur hemān dermānımuz

G1086-5. **Ey** Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār ʿāşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı n’eylerüz
G1087-2. **Ey** dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1088-5. **Ey** Muḥibbī ṣabr u ṯāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1089-3. Ḳapuñ dārü’ş-şifā **ey** dil ṭabībi / Olaldan anda bīmār eksük olmaz
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / **Ey** yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1091-3. Leblerüñ dārü’ş-şifāsından cevāb ister göñül / **Ey** ṭabīb-i dil ölürse olmasun tīmārsuz
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem **ey** dostlar āheng içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı **ey** Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1099-5. Bezm-i ġamda **ey** Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1100-2. ʿUşşāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm **ey** dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz o ḳane gelmez
G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm **ey** zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger ḥall ola bu müşkilimüz
G1103-8. Yār elinden **ey** Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ **ey** dil ṭabībi aña tīmārı henüz
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / **Ey** Muḥibbī ol gözi mekkāre düşdi göñlümüz
G1117-4. Bīgāne gibi baḳma bugün **ey** perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz
G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / **Ey** Muḥibbī yār işitse naʿra-i mestānemüz
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / **Ey** bād-ı ṣabā ṣanma ki sensüz eṣer olmaz
G1123-1. Ḥüsn ile **ey** ṣaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1125-5. **Ey** Muḥibbī ʿālemüñ seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1126-7. **Ey** Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü iʿrāb beñzer beñzemez
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti içeli mest olmışuz / **Ey** Muḥibbī tā ḳıyāmet böyle lā-ya ʾḳıllaruz
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki bize cānānumuz / **Ey** ecel bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
G1128-6. **Ey** Muḥibbī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle raġbet bulmaz idi defter ü dīvānumuz
G1132-5. **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḥi nālem henüz / **Ey** ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1134-3. Didüm dil derdine **ey** cān ṭabībi / Leb-i laʿlüñden özge emsem olmaz
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / **Ey** gül-i raʿnā aña kim bülbül-i güyā dimez
G1140-1. Durma **ey** dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı her yirde namāz
G1142-2. **Ey** ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1142-6. Didüm **ey** dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz
G1144-5. **Ey** Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı şanma mecāz
G1147-5. Ciger ḫūnın ṣaḳlamaġa **ey** dil / Gözüñden ġayri aña şīşe olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni **ey** dil bir köhne ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1153-4. **Ey** bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle götür kim anı kuḥl-ı baṣar itmez
G1155-2. **Ey** ṭabībā çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri devāyı istemez
G1155-3. **Ey** ṣabā zülfine el ṣun ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez **ey** dilber gözümden / Gerekmez dü-cihānı baña sensüz
G1157-1. **Ey** ḳaşı yā cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden **ey** ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1157-6. **Ey** Muḥibbī kim görürse āfītāb-ı ḥüsnini / Göz yumar hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1161-4. Ṣaḳla cemālüñ ayını **ey** āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine bir gün irişür şerārumuz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / **Ey** Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1165-2. Acımazdum öldügüme **ey** ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1169-2. **Ey** göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1169-5. **Ey** Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / **Ey** Muḥibbī nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1175-5. **Ey** ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1177-4. Ṣaḳın cemāl ü ḥüsnüñi **ey** āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine irişe tā ki şerārumuz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın izhār eyledi / Didüm **ey** ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam **ey** ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olurʿārsuz
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded **ey** çeşme-i ḥayvānumuz
G1183-7. **Ey** Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1184-5. **Ey** Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1191-5. **Ey** Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G1193-1. Ṣaçuñla ʿārıżuñ **ey** ʿālem-efrūz / Birisi ḳadrdür birisi nev-rūz
G1195(a)-2. **Ey** cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla göñlüm rīze rīz
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḥnet beklerüz / **Ey** ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G1199-3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ şemʿini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa **ey** māh nevbet beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda **ey** Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum livāsın ḳaldurup / **Ey** Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler **ey** Muḥibbī / Didiler bundan özge ʿālem olmaz
G1204-3. İgen medḥ itme **ey** zāhid ṣarāb-ı kevṣeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḫāżırdur ki bundan yeg ṣarāb olmaz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler **ey** ḥūrī ki cennetdeʿaẕāb olmaz
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle **ey** dil çünki meydāndur henüz
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme- sāz / **Ey** yüzi gül sen daḥi ḳıl bezme sāz
G1209-3. **Ey** ṭabībā ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1210-2. Ṭabīb-i dilsin **ey** ārām-ı cānum / İlāc it göñlüme merhemsüz olmaz

G1211-4. Mu ʿtekif olsam n’ola kūyuñda **ey** ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / **Ey** Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz **ey** göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1216-4. La ʾl-i nābuñ ḥasretinden dāim **ey** nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1217-5. Her şeb **ey** meh irdi eflāke Muḥibbī nālesi / **Ey** meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ baña **ey** dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem **ey** Muḥibbī sözi kes
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına **ey** göñül / Ger fırāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi **ey** bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1224-2. Nice bir feryād idersin **ey** göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaṣlına **ey** cūy-ı eşk / Yüz şuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G1224-6. ʿIyş ü nūş it **ey** göñül irdüñ gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme ey ʿömr-i ʿazīzüm bir nefes
G1226-6. Ḫʷāba varmışken nigāruñ nergis-i mestānesi / **Ey** dil-i şūrīde efġān eyleme gel sesi kes
G1227-1. **Ey** güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol **ey** ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G1227-5. Ḫʷāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫʷābdan bī-dār olur gel itme **ey** dil anda ses
G1227-7. Döneliden naḫcevāna göñlümüñ vīrānesi / **Ey** Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler Aras
G1228-5. **Ey** Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol **ey** ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1230-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḫkemdür esās
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin **ey** ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ **ey** göñül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş gör ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1234-5. Ruḫları devrinde varma **ey** Muḥibbī gülşene / La ʾli nābı var iken cām-ı ṣafā ḳılma heves
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ bilmedüñ **ey** bü’l-heves
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen **ey** göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / **Ey** Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine **ey** bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar ṭurma es
G1240-3. O şem ʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme **ey** dil / Bilür her kim ki ʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende **ey** serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī’nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1244-2. Fikr eyleme **ey** dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat mı olur **ey** meh-i enver / Kim oldı ıraḳdan göñül āşüfte vü medhūş
G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān devletin **ey** dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḥāline ṭut gūş
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde **ey** göñül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / **Ey** hümā-ṭal ʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1252-5. **Ey** Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi **ey** dost dilden / Günāhum ne beni ḳıldun ferāmūş
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan **ey** Muḥibbī / İdindi cümle yārān anı mengūş
G1255-5. Ehl-i diller **ey** Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki anlar bāde nūş
G1257-2. Eyle ṭulū ʿ gün gibi bulsun żiyā cihān / **Ey** burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān **ey** perī yetiş
G1257-4. Oldum żaʿīf derdüñ ile **ey** ṭabīb-i dil / Bir üstüḫʷān ḳaldı bile bir deri yetiş
G1259-7. **Ey** Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1260-5. Gelse ġam ye’cūcı yaġmāya vire dil kişverin / **Ey** Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der baġlamış
G1261-5. **Ey** Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / **Ey** Muḥibbī şanma ki dildāra te’şir eylemiş
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḥi girmez ele / **Ey** Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1270-7. **Ey** Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / **Ey** Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem siper olmış / Devlet irişür başına **ey** dil naẓar olmış
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe **ey** dil / Ḥayret baṣuban kendiden ol bī-ḫaber olmış
G1279-2. Var **ey** ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye **ey** dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1280-5. **Ey** Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1282-2. İgen raʿnāsın **ey** gün yüzlü dilber / Naẓirüñ görmedüm ben **ey** ḳabā-pūş
G1282-5. Muḥibbī’yi ferāmūş itdüñ **ey** dost / Ölürse ol seni itmez ferāmuş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni **ey** baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1283-3. **Ey** benüm serv-i revānum ṣorma ḫālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1285-2. Siḥr ile cān u gözüñ **ey** dil-firīb / ʿĀlemi kendüye teshīr eylemiş
G1285-6. **Ey** Muḥibbī olalı bu dil nişān / Ḳaşlarıya ġamzesin tīr eylemiş
G1287-3. Ruḫuñ tābında **ey** meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī’ye buyur şāfī cevāb / **Ey** ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı ṣāḥib-fırāş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl **ey** Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / **Ey** Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ beni **ey** bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi beni ḳıl du ʿā yetiş
G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste yatur **ey** ṭabīb-i cān / Dārū-yı la ʾlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammed’e itdüñ şefāʿati / Mücrim Muḥibbī bendene **ey** Muṣṭafā yetiş
G1299-4. **Ey** refīḳān reh-i ġam içre du ʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ

G1300-5. **Ey** Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tīrini / Anı taʿẓim eyleyüp dilden aluban cāna aṣ
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır **ey** göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda **ey** refīḳān cān virürsem derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1303-1. Çün ḳadem baṣduñ bu ʿışḳa **ey** göñül merdāne baṣ / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāṣ
G1303-5. Yaḳma **ey** dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāṣ
G1305-2. Ḥüzn içinde **ey** ṣabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mıṣr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Ken ʿāna ʿarż
G1305-5. **Ey** Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı **ey** dīde yaşun ḳan ile / Yüri var şimdengirü ḫūn-ı cigerden eyle ḳarż
G1308-1. **Ey** meh-i nā-mihribān senden vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur çün ġaraż
G1308-5. **Ey** Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḫāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūnī baġrum **ey** ṣabā itseñ n'ola gülzāre ʿarż
G1313-1. Dil derdini **ey** dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1316-1. Didüm **ey** dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ **ey** miskīn ġalaṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde **ey** Muḥibbī hemçü baṭ
G1317-5. **Ey** Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G1318-4. Cān ile gel **ey** göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1318-5. **Ey** Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1319-1. **Ey** bülbül-i dil eyleme gül gibi gel neşāṭ / Bād-ı ḥazānı yād idüben eyle iḫtiyāṭ
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ **ey** dost şekkerden ne ḥaẕẕ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne ḥaẕẕ
G1322-5. **Ey** Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẕẕ
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün **ey** dil nizāʿ / Ḫāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler ṣarāb u ābı cemʿ / **Ey** Muḥibbī żıdd iken itdi ṣu āteş ictimāʿ
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin dilber didi / **Ey** Muḥibbī bes ne ḫācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1331-5. **Ey** Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle dikḳati ḳo / Ḳılma **ey** dil igen muḫāla ṭamaʿ
G1334-3. Āfitāb-ı dehr **ey** māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir ẕerre dilden ide ḳamʿ
G1334-5. **Ey** Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar mı hīç feryāduña semʿ
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger **ey** yār şemʿ / Odlara yanup firāḳuñdan olupdur zār şemʿ
G1337-6. **Ey** Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre **ey** perī olsa ne ṭañ divāne şemʿ
G1345-5. **Ey** Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿāʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur **ey** yār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1348-2. Niceye dek çekelüm **ey** dost bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / **Ey** Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızır gibi cāvidān ben ḥaşre dek / **Ey** Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1350-4. Ḥācet degül bu ḫāne-i hicrāna **ey** refīḳ / Uyarma şem'i sīnem olupdur aña çerāġ
G1351-7. **Ey** ṣanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḫālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek **ey** muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından aña hergiz çerāġ
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu elifler servlerdür lāle dāġ / **Ey** sehī servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1356-3. İstemezseñ **ey** göñül ʿarżuñ senüñ yıḳıldıġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1357-5. **Ey** Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aġ
G1359-5. **Ey** Muḥibbī bu cihānda kim kiʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1361-5. Ḳıble ḥaḳḳı ḥacc-ı ekberdür saña / **Ey** Muḥibbī kūyını eyle ṭavāf
G1362-3. Ġayre atma **ey** kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1364-5. **Ey** Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1365-5. Mānīʿ olur gün yüzine baḳmaġa / **Ey** Muḥibbī ebr gibi ḳare zülf
G1366-5. **Ey** Muḥibbī gözle istiġnā yüzin / Nitekim gözler anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G1369-5. **Ey** Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḫall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ **ey** dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1374-3. Laʾl-i nābuñ yādına Ferhād-veş **ey** ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1376-5. **Ey** Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi añа Ḳāf
G1377-2. **Ey** ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür añа ola bu dil hedef
G1380-4. Ḥüsnüñi **ey** māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1383-5. **Ey** Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam **ey** ḫᵛāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı **ey** dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş şem'-i maḥabbet içre yaḳ
G1386-2. İñle **ey** dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla **ey** çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1387-2. Yüzüme baḳsañ **ey** meh-rū ʿiyān olur saña ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḫācet yoḳ
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu **ey** dil artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1390-4. **Ey** göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʿbin gösterür ol bāzı çoḳ
G1391-2. Eger cürm ise ʿāṣıḳlıḳ yanuñda **ey** kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1391-4. Felekden yücedür ḳaşruñ egerçi **ey** ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿāṣıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʾlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine **ey** meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ **ey** Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1401-3. **Ey** güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / Laʾl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki **ey** ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / **Ey** ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ

G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm **ey** ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1404-6. **Ey** Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1405-5. **Ey** şaḳı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1407-2. Nice bir yoldan şaparsın **ey** göñül inṣāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḫaḳḳ
G1407-3. Aġla **ey** çeşm aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle **ey** dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Ṣalın her yana **ey** servüm düşer saña ḥırāmānlıḳ
G1408-6. Lebüñ zikrinden **ey** dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḥayrānlıḳ
G1409-6. **Ey** Muḥibbī gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ āṣār-ı ʿışḳ
G1410-2. Kaʾbe-i vaṣla irerdüñ **ey** göñül ḳaṭʿ eylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1410-5. **Ey** Muḥibbī ḥūblarda var iken zülf ü zeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā bivedür / **Ey** Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña **ey** dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1414-5. Zikr idersin duzeḫı **ey** zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi ʿışḳ ehline işkence yoḳ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / **Ey** Muḥibbī cümle-i ʿuşşāḳda ol pence yoḳ
G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ yüzüñden **ey** şāh-ı resūl / Heybetüñden onsekiz biñ ʿālem itdiler ʿaraḳ
G1416-5. **Ey** Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿişyānuñı / Lerze gelür cisme şanki bād ile ditrer varaḳ
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel şunuldı şıdḳ ile ṣafā / İşüñ **ey** zāhid riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1420-4. Āşikāre būseñi iḫsān idersen **ey** şanem / Buʿaceb sırrdur ki idersen baña tenhāda yoḳ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir **ey** göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1424-5. Ehl-iʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı **ey** dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1425-5. **Ey** Muḥibbī baña bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ **ey** dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G1427-5. **Ey** Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1429-7. **Ey** Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / **Ey** göñül ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G1430-7. **Ey** Muḥibbī dehr elinden her biri eyler fiġān / Aç ḫaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1432-5. Rāh-ı miḥnetde pāy-māl olısar / **Ey** Muḥibbī olan fütāde-i ʿışḳ
G1433-5. **Ey** Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1435-1. Ṣanma **ey** ṣeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1436-5. **Ey** Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1439-5. **Ey** Muḥibbī ʿālem içre aña ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında **ey** ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1445-1. **Ey** göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür **ey** göñül göz yaşı ṣol u ṣaġa baḳ
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri **ey** rūḥ-ı revān / Bir naẕar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil zevraḳı / **Ey** Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre **ey** dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1450-4. **Ey** ṭabībā ol Mesīḥī-demden olmazsa ʿīlāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler **ey** göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḥamrāya baḳ
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle göñül mir'ātını / **Ey** Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya baḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẕar **ey** dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1455-5. **Ey** ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür ṣāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1456-5. **Ey** Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi Ṣāḥ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1459-5. **Ey** Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1462-3. Gördükce beni **ey** dost bīgāne gibi baḳduñ / Ḳaş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1463-5. **Ey** şaḳı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1467-1. Var ol **ey** eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire şalduñ şoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1468-1. Alduñ elüñe **ey** dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile **ey** dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1477-5. **Ey** Muḥibbī ṭālīʿ el virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1480-6. Ḫaẕer ḳıl çeşmi müjgānından **ey** dil / Girīz eyler kişi görse ṣaf-ı ceng
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile **ey** ṣanem / Bil daḫi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1482-5. **Ey** Muḥibbī gerçi kim meddāḫı çoḳdur ol şehün / Ṣādmān ol özüñi ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1483-5. **Ey** Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür **ey** dost ruḫsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ
G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı **ey** serv-i revān / Gözlerüm yaşı ger olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1486-5. **Ey** Muḥibbī lebleri zikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn naẕm u eş ʿāruñ senüñ
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / **Ey** yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1487-3. Gözlerüm yaşı **ey** dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1487-5. **Ey** Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel fāriġ ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1490-6. **Ey** Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre āteşi olur mı pinhān eylemek
G1494-1. Ruḫlaruñ al eylemek **ey** dost āluñdur senüñ / Ol sebebden niceler āşüfte-ḫālüñdür senüñ
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm **ey** tünd-ḫū / Didi **ey** bī-çāre bu fikr-i muḫāluñdur senüñ
G1495-5. **Ey** Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1498-6. Pehlevān-ı ʿışḳ olsañ **ey** Muḥibbī ṭañ mıdur / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yāruñdur senüñ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi **ey** dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ

G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre **ey** bī-vefā kendüñe bühtān eyledüñ
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ **ey** bād-ı ṣabā / İşbu ʿālem içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1502-2. Gözi açılsa Yaʿḳūbun n'ola **ey** Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de **ey** ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile **ey** yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1504-4. Raḥm idüp ḥālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye **ey** dīde nemüñ
G1505-3. Gelse tīrüñ **ey** kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1505-5. **Ey** Muḥibbī ger dilerseñ şi ʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʿl-i yār olmaḳ gerek
G1506-5. Bezm-i ġamda **ey** Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum **ey** kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1507-5. **Ey** Muḥibbī yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1510-5. **Ey** Muḥibbī zülf ü ḥaddin fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ **ey** dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1511-4. Budur **ey** dost güzellikde vefā ḳā ʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā **ey** göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1513-5. **Ey** Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḥayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1515-2. Gele **ey** ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded **ey** lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1516-5. **Ey** Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise / Şi ʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā ruḫı gülgūn itdüñ / Yine **ey** ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ
G1519-5. Berk-i āhum şuʿle virdi **ey** Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / **Ey** cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1521-3. **Ey** ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1521-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1522-1. Gelüp **ey** Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni sen odlara yaḳduñ yiter nāz u ʿitāb itdüñ
G1525-3. Siyāh eyler felek āyīnesini / Ṣaḳın āhından **ey** dilber ġaribüñ
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş **ey** Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise **ey** dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol ʿisi-nefesüñ
G1531-1. **Ey** ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne gelse **ey** Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dīzüñ senüñ
G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı ʿışḳa **ey** Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye şifā itmeyesin / **Ey** ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳānūnuñ
G1541-1. Gitdüñ **ey** ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ **ey** dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma **ey** dil kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1547-1. **Ey** güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1548-5. **Ey** Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1550-1. **Ey** göñül her-cāyidür gün gibi cānānuñ senüñ / Göklere irse ʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı **ey** dil çün girībānuñ senüñ
G1550-5. **Ey** ṣanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1551-2. Derdüme çün laʿl-i dilberdür devāsın çek elüñ / **Ey** ṭabībā derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1551-6. Yiridür çün saña uydı **ey** göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi **ey** serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine **ey** ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile bīmārunām senüñ
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / **Ey** ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk
G1558-5. **Ey** Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın ṣavurmışdur gülüñ
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime **ey** derd-mend itsem gerek
G1561-5. **Ey** Muḥibbī ḳaldurup yine livā-yı āhumı / ʿĀleme rāyāt-ı ʿışḳı ser-bülend itsem gerek
G1564-5. **Ey** Muḥibbī şi ʿrüne taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi güft ü güyuñdur senüñ
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿisi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür **ey** zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / Birüz **ey** ḳaşı yā oḳuñ çekerek
G1568-5. **Ey** Muḥibbī daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿAḳd-i pervīne ṭabʿum aşdı elek
G1569-4. Dermānı ni'der ol ki bilür derd ḳıymetin / Var **ey** ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1571-1. Sen olmayınca dimezem **ey** dil cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki dimez baña cān gerek
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin **ey** dil degül bir şey edebden yeg
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ āḳıbet / Aña da **ey** dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1574-3. Kaʿbe-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña **ey** dil cānuñı ḳurbān gerek
G1575-2. **Ey** Ḫalīlüm dürişüp Kaʿbei yapmaḳdan ise / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1575-5. **Ey** Muḥibbī yolına cānı revān it şu gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda **ey** ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīne ñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā **ey** dil bulınmaz begdeşüñ
G1578-3. Raḥm idersen ḫālüme añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol **ey** gözüm aḳsun yaşuñ
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme **ey** meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1582-1. **Ey** dil ḫadeng-i miḥnete sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan güẓer gerek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine **ey** dil ṭolaşma gel / Güş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda bir vefālu mihribān / **Ey** göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1583-4. Didüm **ey** servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek

G1584-5. **Ey** Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ **ey** göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1585-5. **Ey** Muḥibbī yeg görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G1589-1. **Ey** dil çü ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca **ey** Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1592-6. **Ey** Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1593-2. Key ḫaṭādur **ey** göñül bu ḫāl-i ʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile **ey** yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni **ey** çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1597-1. **Ey** şūḫ bil ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫᵛāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ
G1597-4. **Ey** çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1597-5. Senüñçün **ey** ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1600-3. Ne virdüñ göñlüme **ey** çeşm-i bed-mest / Alup cānumı nā-ḫaḳḳ ḳane girdüñ
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi bād-ı āhum / Ṣaḳın **ey** fülk-i dil ʿummāne girdüñ
G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / **Ey** güzeller serveri ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / **Ey** ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya **ey** ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1606-5. Ḳılmaġ içün gūşvāra ehl-i naẓmuñ gūşına / **Ey** Muḥibbī sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol **ey** göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden **ey** göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1611-1. **Ey** ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1612-4. **Ey** ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1613-1. Şem ʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı **ey** dil ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ çünki **ey** çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ senüñ
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / **Ey** perī zülfin u gisū per ü bālüñdür senüñ
G1616-4. Araduñ **ey** dil dehān ile meyānından eşer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī **ey** ṣaçı Leylī yine / Çek anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüne **ey** bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1623-6. **Ey** Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1624-1. **Ey** ruḥları gül-lebleri şekker daḫi nāzik / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer daḫi nāzik
G1626-3. Zülfini çevgān idelden berü **ey** ṣāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān eyledüñ
G1626-5. **Ey** Muḥibbī yine bir mihr-i münevver şem ʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ
G1629-4. Gözüme **ey** ṣabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam hergiz yiter kuḥl-ı Şifāhānuñ
G1630-5. **Ey** Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / Bu ʿaceb güş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen **ey** dost ḫālüñdür senüñ
G1635-3. **Ey** gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen **ey** perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1638-4. Çün gencdürür vaşlı nigāruñ ele girmez / **Ey** dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz **ey** gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G1639-5. **Ey** Muḥibbī görinen güller degül gülzārda / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1641-1. **Ey** ṭabīb-i dil bu ben dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1641-5. Kāḥa dönmişdür ża ʿīf oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / **Ey** göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1643-2. Kaʿbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette **ey** dil cānuñı ḳurbān gerek
G1643-3. İster isem **ey** ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1643-5. Cāna ḳalma **ey** Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G1647-3. ʿIşḳ meydānında **ey** dil olalı sen pehlevān / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur miyān-gīrüñ senüñ
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup didüm **ey** ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem gerek
G1648-5. **Ey** Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir kūşe bes / ʿĀrifem ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1649-5. **Ey** Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḫi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüñe **ey** bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1654-4. Cām-ı laʿlüñi neden baña ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken ḳanumı **ey** dost ḥelāl
G1655-2. Gülersin ġayr ile **ey** yār-ı cānı / Beni gördükce eylersin taʿallül
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḫaḳḳa tevekkül / **Ey** zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳüm ziyād / **Ey** göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm **ey** nāme yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda **ey** serv ḫırām / Sen daḫi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1658-5. **Ey** Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā görmez vefā / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma **ey** dil-i şūrīde sen deryā-dil ol
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / **Ey** Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1660(a)-5. **Ey** Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G1663-1. **Ey** nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / **Ey** dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile **ey** dil ceres ol gel
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / **Ey** zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / **Ey** nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1665-7. **Ey** Muḥibbī göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1668-5. **Ey** Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1669-2. Müdde ʿīler ḳavlini güş eyle **ey** sulṭān-ı Türk / Ḳatli ʿuşşāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle gel

G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı **ey** dil cümle ḫāmūş eyle gel
G1669-7. **Ey** Muḥibbī şu ʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam **ey** göñül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem **ey** göñül
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam **ey** göñül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem **ey** göñül
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü ṣaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem **ey** göñül
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ ṣaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem **ey** göñül
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem **ey göñül**
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür **ey** göñül
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar **ey** kemān ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm **ey** şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / **Ey** dil enfaʿ budurur anda varup ḳurbān ol
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh ḥabīb / **Ey** gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol
G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem hemān / Aña maḳām-ı sīne ni **ey dil** maġāre ḳıl
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm **ey** Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar ṣan cūy-ı Nīl
G1681-5. **Ey** Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel / **Ey** göñül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel
G1683-3. Gel **ey** serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile olam vāṣıl
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim didi saña **ey** göñül ol bī-vefāda ol
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı **ey** leṭāfet gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḥi ḫurrem degül
G1686-5. **Ey** Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem degül
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān **ey** ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi **ey** dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle gel
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / **Ey** gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa **ey** zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile **ey** dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1692-5. **Ey** Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1693-5. **Ey** Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāde gel
G1695-1. Leblerüñ **ey** ḫūr-peyker sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı **ey** Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı yaşum hemçü Nīl
G1696-1. Her dem cefālar eyleme **ey** meh vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevṣeri içsün mübāreki / **Ey** dil şarāb-ı ʿışḳı içüp sen ṣafāda ol
G1698-2. Ġam metāʿına gel **ey** dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan **ey** dil ʿibret al
G1698-5. Dāġlar ile **ey** Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Ṣāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫil ʿat al
G1699-5. **Ey** Muḥibbī ʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül
G1700-5. **Ey** Muḥibbī baġlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1702-1. Ṣalınup nāz ile **ey** serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın **ey** ḫıredānum gitme gel
G1703-5. **Ey** Muḥibbī bulunur şiʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1704-9. **Ey** Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1705-5. Zülfini çevgān idelden **ey** Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne dil
G1710-5. **Ey** Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı **ey** dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın hālüniʿarż itmege sulṭāna gel
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb / **Ey** Muḥibbī derdüñiʿarż itmege dermāne gel
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ **ey** yār gül
G1718-5. **Ey** Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül ol her dem terennüm eyle gel
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ **ey** āfitāb / Bilmez oldum kendümiʿaḳlum baña pey-rev degül
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgün yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür **ey** lebi ġonce açılup gülşen ol
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür **ey** dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile aña em ḳıl
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū **ey** yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G1724-4. Terk-i aġyār eyle **ey** dilber bugün gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1726-1. Gün gibiʿarż idesin ḥüsnüñ ger **ey** ṣāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḫayrān olur āṣüfte-ḥāl
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme **ey** dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1726-5. **Ey** Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḥāl
G1727-5. **Ey** Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1729-5. **Ey** Muḥibbī ʿāṣıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fārig ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma **ey** dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
G1731-5. **Ey** melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa **ey** ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına gel bend ḳıl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ **ey** kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum alup raḳş uram tā ḫaşr olınca ben delīl
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek **ey** māh ne müşkil / Kim bendesini redd ide bir şāh ne müşkil
G1739-1. Sensüz **ey** dilber baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1739-4. Laʿl-i nābuñ ḫasretinden **ey** leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḫẓa ḳan eksük degül
G1740-2. Ḫaste-dilden **ey** ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi **ey** miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1740-2. Ḫaste-dilden **ey** ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi **ey** miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1740-6. Laʿl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı **ey** göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān degül
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / **Ey** Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān degül

G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme **ey** meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / **Ey** Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1746-1. **Ey** perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāra ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-iʿanber-bārına / **Ey** göñül yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / **Ey** ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāra ḳıl
G1749-1. **Ey** boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaṣıl
G1751-3. Didüm **ey** dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı ḥāżırsan hemān meydāne gel
G1751-7. **Ey** Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / Şiʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel **ey** serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya ṣal
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen de **ey** servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1755-3. Sen de **ey** dil sevüben cān ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1757-8. Uġradum birʿārife gül mevsimin ṣordum didi / **Ey** Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an gül
G1766-5. **Ey** Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1770-5. **Ey** Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile sābāşum benüm
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ **ey** dil budur kāmum benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1772-5. **Ey** Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel **ey** serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum **ey** cefākār iñledüm
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña āhen-dil didüm anuñçün **ey** yār iñledüm
G1775-7. Fārigh iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı **ey** Muḥibbī başuma dār iñledüm
G1776-5. **Ey** Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben daḥi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ **ey** kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1777-5. **Ey** Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G1778-1. Hecrüñ ile yandum **ey** yār-ı cefākārum benüm / Işḳuñ ile n'olısardur ʿāḳıbet kārum benüm
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ **ey** zülf-i ṭarrārum benüm
G1782-2. Dirseñ kiʿışḳum ile nedür ḫālüñ **ey** faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭoptolu dilüm
G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ **ey** meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum benüm
G1787-3. **Ey** dil var eyle ḫażret-i yāre şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı müşkilüm
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben **ey** ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1791-3. Şeb-i hecrüñde **ey** dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini **ey** ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde **ey** Muḥibbī ḫilʿatüm
G1794-7. **Ey** Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü ġamdur ḥāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / **Ey** dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1797-6. **Ey** Muḥibbī ṭañ mı gerʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi cevr ü sitem / Ol sebebden **ey** cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1801-5. **Ey** Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʾli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G1803-1. Ruḫlaruñsuz **ey** güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı mānend-i ṣafaḳ pür-ḫūn kenār-ı dāmenüm
G1803-2. **Ey** gözüm merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1808-1. **Ey** ṣanem ʿışḳuñ ġamına ṣanma tedbīr eyleyem / Giceler tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1808-4. **Ey** kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / ʿİzzet idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G1808-5. **Ey** Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben **ey** perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1813-5. **Ey** Muḥibbī yine kūyuñdan yañaʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫaʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem diyü ben **ey** māhum
G1816-3. Ṣanma ki senden uṣanam **ey** bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1816-4. Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı **ey** gül-i nev-reste menzilüm
G1818-5. **Ey** Muḥibbī ol hümā ṣaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1821-5. **Ey** Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan **ey** ruḥı alum
G1826-2. Leblerinden iste didüm **ey** göñül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1826-5. **Ey** Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṣeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle **ey** āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi yāra didüm
G1829-5. **Ey** ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre didüm
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi **ey** dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden **ey** göñül saña ne ġam
G1830-5. **Ey** Muḥibbī çünki āşıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş **ey** ṣanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş **ey** ṣanem
G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş **ey** ṣanem
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş **ey** ṣanem
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḫaşre dek itsem lebüñ nūş **ey** ṣanem
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını gūş **ey** ṣanem
G1833-1. Şeb-i hecrüñde **ey** meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G1835-5. **Ey** Muḥibbī ḫasretinden ol gülüñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1836-3. Benüm āhum irişdi nüh-felege / İrmedi saña **ey** yüzi māhum
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem **ey** dostlar / Ol cefākāruñ güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G1845-4. **Ey** şeyḫ-i şehr itme melāmet gel āşıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz küşādeñem

G1848-2. Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarāb-ı kevşerüm ʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm **ey** verd-i ḫandānum
G1849-3. Açma ṣubḥuñ **ey** ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / **Ey** dil belā vü miḥneti saña muḫāl didüm
G1855-1. Şuçum budur ki **ey** dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1856-3. **Ey** ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G1858-5. **Ey** Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına mengūş eyleyem
G1859-6. **Ey** Muḥibbī āhuñ ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḥırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan **ey** Muḥibbī yā benem
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1861-5. **Ey** Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol **ey** ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ıraġ / **Ey** Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç **ey** göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G1865-6. **Ey** Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / Yanuban pervāne-veş ben bī-per ü bī-bāl olam
G1866-5. **Ey** Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge ṣaḳladum
G1867-5. **Ey** Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semiʿ ü hem başir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1870-5. Muḥibbī ḫastei **ey** dil ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet de büküldüm
G1871-5. **Ey** Muḥibbī gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasin **ey** şemʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1874-5. **Ey** Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1875-4. Ḥasretiyle Mışr-ı ḥüsnüñ yādına **ey** seng-dil / Şol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı cüy-ı Nīl ḳılam
G1880-4. **Ey** felek ṭurmaz giçer ṣaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1880-5. **Ey** Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1881-5. **Ey** ṣaçı Leylī ser-i kūyuñda her şeb tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār hem
G1881-7. **Ey** Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʿlüñ ẕikrini **ey** dost tekrār eylemem
G1882-5. **Ey** Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1883-5. **Ey** Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G1885-5. **Ey** Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1886-3. **Ey** felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G1886-5. **Ey** Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1888-5. **Ey** Muḥibbī gicile ṣubḥa degin / Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm
G1890-5. Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü Ömer / **Ey** Muḥibbī yürüyüp Ṣarḳa sipāhı çekelüm
G1893-3. Ṭoprağ oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın **ey** seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1893-5. **Ey** Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm
G1894-2. ʿĀlem-i fırdevse de girsem göñül eglencesi / Bulmaz **ey** serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm
G1896-5. **Ey** Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem idenʿurūc aña duḫānumdur benüm
G1900-3. Zār zār ol **ey** dil-i şūrīde var nālişler it / Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G1900-5. **Ey** Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1901-1. Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm / Saña irişmez ni'dem **ey** māh-ı tābānum benüm
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi **ey** nā-müselmānum benüm
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ **ey** āb-ı ḫayvānum benüm
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel **ey** rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm
G1901-6. **Ey** ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ **ey Mesiḥi-dem** çıḳar cānum benüm
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / **Ey** Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G1906-1. Ḳandasin **ey** cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şīve vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan **ey** Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nevʿile her sāʿatüm
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni **ey** muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum
G1910-1. Güzeller içre **ey** servüm seni çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1911-5. **Ey** Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G1912-5. **Ey** Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe **ey** meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / **Ey** Muḥibbī şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1916-5. **Ey** Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1921-2. **Ey** ṭabībā ḫasteyem ḳānūn ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i laʿlüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm
G1921-3. **Ey** ṣabā merdümlik it dildāreʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baġlamaz meh-rūlara / **Ey** ṣaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ **ey** dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G1927-7. **Ey** Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel eyʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1928-5. Bend ḳılduñ **ey** şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe **ey** seng-dil itmedi hergiz kār hem
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda **ey** ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri rāyı isterem
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce **ey** Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1936-5. **Ey** Muḥibbī ṣorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1938-1. **Ey** ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem / Görmedi senüñ naẓirüñ ādem

G1941-3. Ṣun baña **ey** sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / Mest-i lā-ya ʾḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām **ey** nāz-perverdüm benüm
G1942-5. **Ey** Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G1947-1. Gitsün gümānum **ey** dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1947-2. Öldükde aña varam **ey** bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda **ey** dil itdi meger teraḥḥum
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḥayāli gitmese dilden ne ṭañ / **Ey** Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G1951-5. **Ey** Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince **ey** ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G1952-5. Bir ṣaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / **Ey** Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1956-5. **Ey** Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / Bir naẓar ḳıl ḥālüme **ey** nāz-perverdüm benüm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin bārī bildür şuçın **ey** merdüm benüm
G1961-6. Ḫasteyem **ey** Muḥibbī itme ʿilāc / Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm
G1963-4. **Ey** ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1963-5. **Ey** Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş **ey** ṣanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş **ey** ṣanem
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş **ey** ṣanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş **ey** ṣanem
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş **ey** ṣanem
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş **ey** ṣanem
G1964-4. Fi'l-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş **ey** ṣanem
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş **ey** ṣanem
G1964-6. Leblerüñ dārü'ş-şifāsında Muḥibbī ḫastedür / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş **ey** ṣanem
G1965-5. **Ey** Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1966-5. **Ey** Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şem ʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün **ey** ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / **Ey** Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G1972-6. **Ey** Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ **ey** meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G1975-5. **Ey** Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı **ey** Muḥibbī secde-gāhumdur benüm
G1984-5. **Ey** Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G1986-1. Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür **ey** dost benüm hevā vü hevesüm
G1987-7. **Ey** Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben **ey** kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G1994-5. **Ey** Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ ṣanemler terkini / Ḥāşa-lillah bir daḥi ben kār-ı Āzer eyleyem
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şem ʿine **ey** muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam
G2005-6. Ḫaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez **ey** ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm
G2009-6. **Ey** Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ **ey** meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2010(a)-5. **Ey** Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2010(b)-5. **Ey** Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān ile baş oynaduñ / **Ey** göñül merdāne sensin **ey** göñül merdāne sen
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen / **Ey** gözi mestāne sensin **ey** gözi mestāne sen
G2011-6. **Ey** Muḥibbī baḥr-i dilde bulmaġa söz gevherin / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe **ey** dost ben ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2017-7. **Ey** Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi tek ṣalınsun yār reftār eylesün
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / **Ey** dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm **ey** ārām-ı cān bir daḥi aldanmaz mısın
G2019-5. **Ey** Muḥibbī şi ʿrümüñ ma ʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru **ey** Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2021-3. **Ey** göñül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2023-1. Mār-gīrem diyü **ey** dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2023-5. **Ey** Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine dil zevraḳın
G2024-2. Bī-sütūn adın daḥi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm **ey** şīrīn-zebān
G2024-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāygān
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde **ey** dost bu bir ʿalāmet olsun
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle **ey** dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış **ey** Muḥibbī ḥāşiye / Kim bunuñ ḫallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden **ey** dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / **Ey** gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa **ey** felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / Ġamdan özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2031-7. Olma **ey** dil añuben ʿişyānuñı sen nā-ümīd / Umaram ʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben
G2032-7. **Ey** Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2034-5. **Ey** Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulū ʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2036-4. **Ey** büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i cefāya cān u ser / **Ey** Muḥibb derd ü belā sīnemde peydā eyleyen

G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed **ey** Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen **ey** dost sensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed **ey** Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2044-4. Derd-i ʿışḳa **ey** ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ yolların
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / **Ey** Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların
G2045-1. Cān aparur şemʿ gördüm her gice pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren **ey** göñül pervāneden
G2046-1. **Ey** göñül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde cānuñ virmedün / **Ey** dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir ki **ey** yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2050-5. **Ey** Muḥibbī ḫᵛābdan açup reyāḥinler gözin / Fırṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān
G2051-7. **Ey** Muḥibbī zārılıġum işidüp dilber dimiş / Eksük itme nāle ḳıl **ey** bülbül-i gūyā-yı men
G2052-6. **Ey** Muḥibbī şor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2053-5. **Ey** Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm **ey** dost zünnār isteyen
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuṣṣāḳa olmışdur ḥarām / **Ey** yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var iken
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / **Ey** Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳluñ var iken
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / **Ey** dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin
G2058-5. **Ey** Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen
G2059-5. Devr-i gülde **ey** Muḥibbī ala ele peymānei / Fırṣatı fevt itme żāyiʿ ḳılma ʿömrüñ bir demin
G2062-6. Diler herkes ki ʿāṣıḳdur ire vaṣlına maʿṣūḳuñ / Murādum senden **ey** meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2064-1. Dirseñ **ey** dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ yaş olmasun
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi / **Ey** Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2066-1. Ṣaḳın āhumdan **ey** nigār ṣaḳın / Tünddür ḳatı rūzgār ṣaḳın
G2067-5. **Ey** Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde **ey** cān / Ser-i zülfüñ gibi ḫālüm perīşān
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola **ey** ḳaşı kemān
G2069-2. Ḫākipāyuña nişār itmek içün **ey** serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2070-5. **Ey** Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā şubḥa dek āb ü fiġān
G2071-3. Rūşen itseñ **ey** ḳamer-ṭalʿat n'ola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḥsāruñ **ey** dost / Baña yeg görinür bāġ-ı İremden
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi gel / **Ey** dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ belā zincīrini / El-emān **ey** pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2080-5. Vaṣlına nice bulursın **ey** Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme **ey** ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2081-5. **Ey** Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2082-3. Māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña **ey** māhum kemān-ebrū diyen
G2084-7. **Ey** Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2086-2. **Ey** ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin **ey** ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2088-5. **Ey** Muḥibbī şi ʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2089-1. **Ey** göñül bulmaḳ dilersen işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin
G2089-7. **Ey** Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / **Ey** göñül gice zār imişsin sen
G2093-4. **Ey** göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / Vara ümmīd-vār imişsin sen
G2093-5. Senden irmez kimesneye çü ġubār / **Ey** Muḥibbī ġubār imişsin sen
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer **ey** göñül dīvānesin / Yanmaġa şemʿī cemāline anuñ pervānesin
G2094-3. Niceye dek idesin şūrīde vü dīvānelik / Olmadı mı **ey** göñül şimdengirü uşlanesin
G2094-5. **Ey** Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / Işḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem **ey** faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2095-5. **Ey** Muḥibbī ṣaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā **ey** bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var iken
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları / Sen de **ey** dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2096-5. **Ey** Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḥarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var iken
G2097-2. Gāh ki sünbüllerini ruḫlaruña ṭaġıdup / Gāh **ey** serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı içün cānum virem / **Ey** şeb-i ġam n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2097-4. Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı / Nice bir **ey** bülbül-i şūrīde efġān idesin
G2100-6. **Ey** Muḥibbī ṭolaşaldan dil ṣaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı ben
G2102-5. **Ey** Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2107-5. Bī-sütūndan muḥkem iken **ey** Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik ṣanʿatında ben daḫi verzideyin
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ **ey** göñül bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir şūrīdesin
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eṣer bildün mi **ey** bād-ı ṣabā / Nice yıllardur eṣer durmaz bu ʿālem dīdesin
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile **ey** sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḥüsnile / Sen de **ey** dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya **ey** dil itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArṣa aṣdun ṭīġüñi bil **ey** Muḥibbī ġāzisin
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem **ey** eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2112-1. **Ey** göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın

G2112-2. **Ey** felek ṣaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi ol gül-ruḫa **ey** bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2112-4. Fehm olunmaz **ey** göñül ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / **Ey** gözüm merdümi şimdengirü nem-nāk olasın
G2113-2. Didüm ki göñül derdine **ey** dost ne çāre / Didi ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2115-1. Żāyiʿ itme **ey** dil-i şūrīde gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer güş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2115-5. **Ey** Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin
G2116-5. **Ey** Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / **Ey** ṭabībüm dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2117-5. **Ey** Muḥibbī ruḫları şevḳine her şeb tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş nāle vü feryād ideyin
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam **ey** ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı ben
G2118-5. **Ey** Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol giysūyı ben
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp **ey** dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden **ey** Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eṣʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden **ey** dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / **Ey** gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa **ey** felek-ḫayyāt biçersin ḳabā / Ġamdan özge ḫilʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān degül misin
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫvāce-i dünyā gibi / **Ey** Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem bugün
G2126-5. Ārzū itme viṣālin **ey** Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen **ey** Nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2130-5. **Ey** Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa **ey** nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2137-3. Ana raḥminden berü bir gün beni şād itmedüñ / El-emān **ey** çarḫ-ı ẓālim dād elüñden el-emān
G2137-5. **Ey** Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür **ey** bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2143-2. **Ey** gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2144-5. **Ey** Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan
G2145-5. **Ey** Muḥibbī her gören sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin
G2147-1. **Ey** cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥaẕer ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā **ey** Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi **ey** Mesīḥī-dem / Eṣer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ **ey** sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme **ey** ṣabā getür / Ḫāk-i derini kuḥl-ı Ṣifāhāna virmezin
G2157-2. Kākülinde bağlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / **Ey** ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2157-3. Derd-i ʿışḳa **ey** göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / **Ey** Muḥibbī ṣanma anı ṭālīʿ-i seyyāreden
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin ḫazīn / El-emān **ey** bī-emān devrān elünden el-emān
G2158-6. **Ey** Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḫazān
G2160-1. İdeli naẕar saña gel **ey** mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı firāvān
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / **Ey** ġonce-dehen tīz bitirür sebzei bārān
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ **ey** dil ḫayālinden ṣaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2161-5. Dār-ı dünyā **ey** Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2164-4. Geh gedāyı şāh idersin gāh şehleri gedā / El-emān **ey** pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ n'ola gūşuña **ey** dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2170-1. **Ey** dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden meṣeldür nāz ider her Nāzenīn
G2173-6. **Ey** Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben **ey** dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz **ey** Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2177-1. **Ey** dil sevüp ol ṣūḫ-ı sitem-kārı ni'dersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı ni'dersin
G2177-3. Bağruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp **ey** dil baña ol bārī ni'dersin
G2178-2. Ben benümçün dimezem **ey** ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun ṣaḳın
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin **ey** göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2179-3. Dīdem üzre **ey** sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2183-1. Ḳandasin **ey** cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yolına olsun hezārān cān fedā cānān-ı men
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / **Ey** güzeller ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2184-4. **Ey** bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḥi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi **ey** zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2187-5. **Ey** Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum görine gündüz duḫān
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde **ey** göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2194-5. **Ey** Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem **ey** yaşum sen perdesin / **Ey** göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / **Ey** göñül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse laʿlüñ dirgürür / **Ey** Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtihān
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma **ey** dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2208-4. **Ey** ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḥālümi **ey** meh-rū / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan

G2212-4. Ben ġubārı dıdüm **ey** gün yüzlü ṭopraḳdan getür · / Bī-edeblik dıdi itme dimedi bir bende ben
G2212-5. **Ey** Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2214-3. **Ey** ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḥāṣılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ **ey** göñül tīmār sen
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevṣere / **Ey** göñül olduñ bugün çün ʿāṣıḳ-ı dīdār sen
G2214-7. **Ey** Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şi ʿr içinde ḥālini īṣār sen
G2215-5. **Ey** Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / **Ey** göñül bu ṣanʿatı ögren varup sen şāneden
G2216-5. **Ey** Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2220-2. Ne umarsın **ey** göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2221-5. **Ey** Muḥibbī umma dünyādan vefā / Kime itmişdür vefā bu pīre-zen
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi **ey** dilber tırāş itmek neden / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı baş itmek neden
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede cānum gibi / **Ey** göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / **Ey** Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2223-1. Raḥm umarsın **ey** göñül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / **Ey** ṣabā luṭf it getür gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2225-1. Ne umarsın **ey** göñül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḥazz ide ol feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş **ey** göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol ṣayyāddan
G2226-1. **Ey** dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin
G2227-1. İgen incinme **ey** göñül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez meṣeldür mā-teḳaddemden
G2228-2. **Ey** ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā la ʾl-i şeker-güftārdan
G2230-4. Gele **ey** Yūsuf-ı Mıṣri göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın **ey** ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ **ey** göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin **ey** dost maʿmūr eyle gel / Kaʾbe yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ **ey** dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi **ey** dilber ḳaçan uyanesin
G2234-1. Elüñden ne gelür **ey** dil ḫayāl-i yār ile eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zārile eglen
G2234-2. Cemāli şem üñ añduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin **ey** dil ṭutuşup nār ile eglen
G2234-4. Lebüñ dārüʾş-şifāsında yatur ʿāṣıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin **ey** dilber idüp tīmār ile eglen
G2235-2. **Ey** ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāṣıluñ / **Ey** Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ **ey** dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben **ey** ḳaşı kemān ḳadrin
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına **ey** sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu kefen
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭabʿum daḥi gūyā ola / Leblerinden emsem **ey** şīrīn-dehen
G2238-4. **Ey** Muḥibb ḫāl-i siyeh yek-dānedür / Tuḫm-ı mihr-veşdür derūn-ı dil-fiken
G2239-1. Nice **ey** ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu dilümi şād idesin
G2239-3. Gül gibi gūşına çün āh u fiġānuñ girmez / Yiter **ey** bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2240-5. Bezm-i ġamda **ey** Muḥibbī āṣıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle ḳılsun ḳaddini çeng eylesün
G2241-3. **Ey** hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum üzre nʾola bir kerre yaparsan āşiyān
G2244-7. **Ey** Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2246-3. **Ey** ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2247-5. **Ey** Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür **ey** dost / Tek kūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2250-2. Urma göñül şīşesin **ey** dost yirlere / Ṣaḳın ki batar ayaġuña āb-gīneden
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / **Ey** dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden
G2253-4. **Ey** dost nʾola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup **ey** dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña hīç sāye virmezin
G2255-4. Leylī ṣaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma **ey** serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünün
G2256-6. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür **ey** meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne **ey** serv-i nāz / Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye **ey** ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tāʿarş üzre **ey** Muḥibbī aṣasın
G2268-5. Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āhen ise / **Ey** Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin **ey** ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin
G2269-4. Didüm bildün mi **ey** dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup **ey** nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ **ey** sīm-ten / Gülşen içre görmedüm bir nārven
G2272-2. Gel **ey** serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẓer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña **ey** hem-demān **ey** dostān
G2274-5. ʿIşḳ yāyın **ey** Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2275-1. Perī dirsem nʾola ben saña **ey** cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿ ol aña **ey** māh-ı tābān
G2276-3. **Ey** bād-ı ṣabā būy-ı ser-i zülf-i dilberi / Ehl-i cününa irgürigör baġlamaġ içün
G2277-3. Naḳş ḳıldum **ey** ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2277-5. **Ey** Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam ṣabā ālemde yāḫūd şāne ben

G2281-2. **Ey** dil ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma şaḳın mekes-veş dāim mülevveş-i ḫūn
G2281-6. Dü-māh olupdur **ey** māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre nʾitsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2283-5. Didiler şu üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne umarsın **ey** göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2286-5. İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel / **Ey** Muḥibbī melāmet olmışsın
G2287-3. Bī-güneh ʿāşıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda **ey** şanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2287-5. Ruḫları şevḳine diyüp **ey** Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı şolmaz gülistān idesin
G2288-1. **Ey** dost neler giçdi bu ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2289-2. Laʾle dönsün baġrumuñ ḫūnı benüm **ey** seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz **ey** ārām-ı cān / Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre ḳudret / Benüm gör ḥālümi **ey** baḫt-ı meymūn
G2294-3. Şanma **ey** dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm **ey sāḳī**-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi cān perveridür bu
G2298-3. Laʾlüñi ol vaḳt öperem **ey** şanem / Eyleye bu ḥākümi aña sebū
G2298-5. **Ey** Muḥibbī laʾlin añup aġlama / Çün żarar eyler şeker tengine şu
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ **ey** māh-rū
G2300-1. Perī misin ya ādem **ey** melek-ḫū / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2301-1. Ne sünbüldür şaçuñ **ey** çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2303-1. Ṭāliʿ ümdendür şikāyet ḳılduġum **ey** tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū
G2305-1. Ḫaste-dil laʾl-i leb-i cānānın eyler ārzū / **Ey** ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzū
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḫsāruñ eyler ārzū / **Ey** Mesīḥī-dem hemān güftāruñ eyler ārzū
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı olur revān / **Ey** boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2310-5. **Ey** Muḥibbī sen sen ol baḳma şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2311-1. Yüri **ey** bād-ı şabā ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2317-3. Zülfi uzun ḳışşadur **ey** dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur **ey** göñül şaḳın megū
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün **ey** gül ʿizār serv / Buldı cihānda anuñ içün iʿtibār serv
G2321-3. **Ey** dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var şad-hezār serv
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger **ey** nigār serv / Bu nevʿa ḳanda bulur idi iʿtibār serv
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan **ey** şanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı muʿtādam oġlandan berü
G2323(a)-4. **Ey** Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan berü
G2324-5. **Ey** Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2325-2. **Ey** ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2329-3. Görmeyelden berü **ey** dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına / **Ey** gözüm merdümi fikr eyleme deryā tükene
G2335-5. **Ey** Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2340-1. **Ey** ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir kele baḳ yüzüme göñlümi şādān eyle
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı **ey** dost ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine **ey** dil anı seyrān eyle
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ **ey** meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse bināsına
G2342-1. Şanma **ey** ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2342-5. **Ey** Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın **ey** dil aña bārān eyle
G2346-1. Bu bendeñi **ey** serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi **ey** lebleri dermānum unutma
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne-dili **ey** lebi ḫayvānum unutma
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar şu gibi her dem / Ḫāk itme beni **ey** şeh-i ḫūbānum unutma
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / Bu ʿāşıḳı **ey** Yūsufı Kenʿānum unutma
G2347-4. Buyursan **ey** şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2360-1. Dilerem **ey** sehī servüm giriftār-ı ḫazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma
G2360-2. İkisinden birin **ey** dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri **ey** sāye yanumdan benümle hem-ʿīnān olma
G2360-4. Gele **ey** ḫūblar şāhı ḳoma boynuña bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ **ey** dil cihānı bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / **Ey** dil niceye dek idesin sen de ġulġule
G2369-9. Cūş idüp **ey** Muḥibbī yine göñül / Didi bu şiʿri ḫoşca rindāne
G2373-5. **Ey** Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḫāżır güvāh
G2376-2. **Ey** güneş yüzlüm gider gelʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñʿaynına
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör **ey** dil ṭolābuñʿaynına
G2377-4. **Ey** hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā şal ben ḫāküñe / Üstüḫʷānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2377-5. **Ey** Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḫaẓer / **Ey** göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḫzene
G2381-1. Mihrüñ vaṭan **ey** dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider **ey** Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın Nīl içinde
G2384-2. **Ey** dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḫaşre deñlü mestdür anı şanma ayıla
G2385-2. **Ey** gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ **ey** māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgün cāmeler / **Ey** Muḥibbī kim göre taḫsīn ider göz yaşına
G2392-4. **Ey** ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḫālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile

G2392-5. ʿĀrif iseñ **ey** Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi **ey** dil yine düşmez başa
G2395-1. Zülf-i yāre bağlanup sevdā getürdüñ başuma / Nice dürlü **ey** göñül ġavġā getürdüñ başuma
G2395-2. Bir naẕarla **ey** gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine **ey** şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni **ey** çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma
G2395-5. **Ey** Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2396-5. **Ey** Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol **ey** dil ḳayırmaġ eyleme
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / **Ey** göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2403-5. Kendü ḥālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / **Ey** Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda **ey** dost / Yuyulmaz her ne kim yazıldı serde
G2408-1. **Ey** ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar beli ince / **Ey** gözleri nergis ṣaçı sünbül lebi ġonce
G2412-5. **Ey** Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / Ṣāh-ı ʿışḳuñ yedilür şīr-i neri oldum yine
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr **ey** ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2414-1. **Ey** ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña **ey** ġam gelürsin bir yaña sende
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / **Ey** ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key ża ʿīf ü nā-tüvān / **Ey** ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel **ey** nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2427-5. **Ey** Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse şeyḫ ü şābda
G2428-1. Gül mevsiminde **ey** dil ol gül- ʿīẕārı gözle / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2429-5. **Ey** Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı düşına
G2431-2. **Ey** ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı görüñ tīr arasında
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime **ey** dil yine oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar gülesine
G2433-5. **Ey** Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2436-5. **Ey** göñül kim ʿāşıḳı men ʿiderse bādeden / Bāde virür ʿaḳlı gūş itme kelām-ı ḫāmına
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / **Ey** ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2442-3. **Ey** kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2442-4. Bāġ-arā ger ārıżuñ ẕikr itseler **ey** ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2447-1. Gele **ey** ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ **ey** gül-çehre / Fitneler ṣalsa yiter biñ şehre
G2450-5. **Ey** boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı gelmişe
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña **ey** dost / Bildi ṣuçını oldı yüzi ḫīre benefşe
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe **ey** sīm-ber düşe / Al üzre çünki nakş-ı siyeh düşe ter düşe
G2464-5. **Ey** Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret gel vefā / **Ey** mu ʿallim luṭf idüp ta ʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2468-4. Aç gözüñ **ey** dil naẕar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2470-7. **Ey** Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ile ʿavrat ere
G2471-5. La ʿl oldı **ey** Muḥibbī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile
G2481-1. Ḳapuna gelmişem **ey** dost dāda / Beni tā irgüresin sen murāda
G2482-5. **Ey** Muḥibbī hīç olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2485-5. **Ey** bād-ı ṣubḥ yāre irişdür selāmuñı / Bendinde yüz süri ser-i kūyı türābına
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / **Ey** dost ḳıl naẕar içinde daḫi ṭaşına
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ **ey** māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle **ey** Muḥibbī gel ḫaẕer / Bu hevāda saña beñzer nice diller suḫte
G2493-4. İstedüm **ey** dil ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẕar derdā dil-i bīmāruma
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe **ey** şāh-ı cihān / Bir naẕar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ **ey** dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2500-4. **Ey** Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen ʿīsā ile
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / **Ey** Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2507-1. ʿArżuḥāl it **ey** göñül gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma
G2507-2. Nāle eyle **ey** göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber sāzuma
G2509-5. **Ey** Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi ṭapşurdular düşdi emānāt ehline
G2515-5. **Ey** Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer inüme
G2519-5. **Ey** Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḫayvānlar ile
G2521-3. **Ey** bād-ı ṣabā ḫüznini Ya ʿḳūb-ı dilüñ di / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül pīrehenümle
G2522-2. Olur yād idicek ey ʿārıẕ-ı gül / Girībān tā bed-emān pāre pāre
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cür ʿan diyü **ey** dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb **ey** dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2530-3. **Ey** ġonce-dehen gül gibi gel ʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2530-4. **Ey** dost meyānuñla meger ẕevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi girer ḫançer araya
G2531-6. **Ey** Muḥibbī dūn-himmet olma şehbāz olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanā ʿatda varup ʿanḳālara
G2534-1. Gel **ey** serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün gibi **ey** meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭ ʿiderem evvel / Sebük-bār olayım **ey** ser baña bār-ı girān olma
G2535-5. **Ey** Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şu ʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe

G2541-6. Āsiyā-veş **ey** Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada
G2544-7. Muḥibbī'yi şorarsañ kimdür **ey** dost / Añ oñı bende bir kemter kemīne
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḥi **ey** ġam beni āzād eyle
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi **ey** ḫaste göñül / Demidür şubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2553-5. **Ey** Muḥibbī kime baḳsan bil anı şunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne taşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2558-1. **Ey** gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı **ey** göñül gel yoḳ yire
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek **ey** dil ḫaẕerle
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde **ey** dilber / Zebān-ı ḫāl ile ḫūlar gelür derd ile feryāda
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre **ey** Muḥibbī ḫālümi / Kim göre şanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma **ey** ḫūnī şaḳın ḳane
G2574-2. Seni bir kez gören **ey** yār-ı cānı / Deger mi ġayre yāḫūd şola şaġa
G2575-5. **Ey** Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim şalınup ol serv-i ser-efrāz gele
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ **ey** dost / Cānum vireyim bu söze şükrāne gerekse
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel **ey** dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse
G2578-1. Bu ben dil-ḫastei **ey** yār unutma / Devā ḳıl derd ü tīmār unutma
G2580-5. **Ey** Muḥibbī mest idüp lā-ya'ḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimseʿayb itmez müle
G2581-6. **Ey** Muḥibbī ḳısmet olındı ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem **ey** ṭābib / Merhemüñ nefʿi nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2587-4. Lebleriüñe beñzedügiçün senüñ **ey** māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / **Ey** dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola
G2591-5. Mecnūnken oldı **ey** şaçı Leylī Muḥibbī çün / İster kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola
G2592-3. **Ey** ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola
G2593-5. **Ey** Muḥibbī virme bu dünyāya dil / Saña inʿām eylemez illā belā
G2596-5. **Ey** Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm **ey** dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2600-1. **Ey** dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaşduġum **ey** dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi düşvārdur bīmār ola
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm **ey** perī / Yıllarla yata nice zamāndur ḫarāb ola
G2604-2. **Ey** ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına **ey** dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın ṣu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde **ey** miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin **ey** bedr-i münir / Tār vir anları nitekim mehtāb gibi
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin **ey** Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2616-6. **Ey** Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın bir mār u ṣu bān eyledi
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / **Ey** göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2617-5. **Ey** Muḥibbī ruḫları ile dehānı yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2619-3. **Ey** güneş-ṭalʿat eger yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege bu çeşm-i giryānum gibi
G2619-4. Şuʾle-i āh ile **ey** dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2619-5. **Ey** Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda şalmaz var mı cānānum gibi
G2621-3. Baḳmazam **ey** māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2625-2. Ṣol ḳadar dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban **ey** dīde pāk itdüñ beni
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / **Ey** felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2625-5. **Ey** Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel **ey** serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür **ey** bād-ı ṣabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ **ey** Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-iʿuzlet gibi
G2631-2. Gitme **ey** ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
G2631-5. **Ey** Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳʿaḳlı anuñ zen gibi
G2633-3. Bildüm kiʿillet-i dilüme būsedürʿilāc / Laʾl-i lebüñ ger eyleye **ey** vāy taʿallüli
G2634-3. **Ey** bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile zārı
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme **ey** dil güle nāle / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse enʿām eyledi / **Ey** Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḫsānını
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan **ey** ṣanem / Mesken itduġumʿaceb midür eger teb-ḫāneyi
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum **ey** ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2643-2. Ṣol ḳadar atduñ baña cefā sengin **ey** seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2643-5. Kime diyem **ey** Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse ḫāl-dāş olmadı
G2644-1. **Ey** ṣanem bilsem ne içün er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / **Ey** zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ
G2646-3. **Ey** göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2646-5. **Ey** Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḫüsn ile zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ **ey** dilber / Olupdur kaʿbe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı
G2645(a)-5. Ḳanāʿat kūşesin **ey** dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñʿanḳāsı
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ **ey** dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ **ey** meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāş / Ne belāya şaḳlar **ey** dil ol ḳadd ü bālāsını
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / **Ey** göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḫaḳ itdüñ beni
G2649-5. **Ey** Muḥibbī şi'r-i pür-sūzuñla yaḳdun ālemi / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ beni

G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın **ey** ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2653-1. Diñlemedüñ **ey** dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2654-5. **Ey** Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣorma itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan **ey** dil dimeñ esrārumı
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / **Ey** Muḥibbī ḥarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2657-7. **Ey** Muḥibbī ʿāṣıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añduraʿuṣṣāḳ içinde ḫayr ile ol adını
G2662-5. **Ey** Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb / Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi aġını
G2663-4. Derd-i derūnı ṣorma baña **ey** refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi söyletme hā beni
G2665-6. **Ey** Muḥibbī ṭut yüri ʿālemde istiġnā yolın / Dūn-himmet olma elden sen ḳomaʿanḳālığı
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ ile / **Ey** ṣabā irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2667-7. **Ey** Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / **Ey** Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña **ey** dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ **ey** dost zaḫm ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2670-8. Bir loḳma ile **ey** dil bir kūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2671-5. **Ey** Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar selāmıdur / **Ey** dil selāma baḳma dilersen selāmeti
G2674-1. **Ey** ḫᵛāce ḳatı müşkil olurʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle **ey** dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı
G2679-5. Laʿl üzre **ey** Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ ṣanduñ cānān büyidi
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / **Ey** cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḫaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle **ey** miskīn kendüñi
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp **ey** māh-rū / Bir senüñ tek ḫaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2683-4. Ebrūlarını göreli **ey** ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi oldı dütā benüm gibi
G2685-1. **Ey** göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bīdār it beni
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it **ey ḫaste-dil** anuñla iżhār it beni
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese zerrece **ey** dost / Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer **ey** sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳi
G2696-5. **Ey** Muḥibbī içüben mest ü ḫarābāt olup / Ṭoptolu eyleyelüm naʿra ile āfāḳı
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp **ey ġonce-deh**en / Cānı ben daḫi virem nite ki Ferhād itdi
G2707-2. Eger dirsem mi renc **ey** meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı
G2707-4. Diler **ey** serv-ḳadd pāyuñı būse / Anuñ içün yaşum ider cüst ü cūyı
G2711-5. Eylemezdi **ey** Muḥibbī kimesne hergiz günāh / Her nefesde bilse ḫāżırdur eger Allāhını
G2713-5. **Ey** Muḥibbī zülf-i şeb-dīzine oldı hem-īnān / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgün ü anuñ yigregi
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü **ey** meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
G2721-2. **Ey** göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2721-5. **Ey** Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya her sü seni
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce **ey** ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı görüp **ey** muġbeçe / Baġlamazsam kāfir-i ʿışḳam bile zünnāruñı
G2723-4. Ol gül-i raʿnā ġamından giceler bülbül gibi / **Ey** dil-i şūrīde arturdun fiġān u zāruñı
G2723-5. Ḥasret-i laʿl-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / **Ey** ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı
G2723-6. **Ey** Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş āruñı
G2724-5. **Ey** ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle şalın ḳarşuma **ey** serv-i sehi
G2726-1. **Ey** ḳadüñ serv ü şaḳuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ şad çü meni
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme **ey** göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2729-3. Laʿlüñ olmış cān u dil meyḫānesi **ey** muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
G2733-5. Zāl-ı dehre **ey** Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān serverleri
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḫāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün **ey** Muḥibbī yaşumı
G2738-6. **Ey** Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḫaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat kūhınıʿanḳā gibi
G2739-5. **Ey** Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eser / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini gel eyleme **ey** ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben eylemişem dil hedefi
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ **ey** dostʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2743-6. **Ey** Muḥibbī anuñ içünʿışḳına dil baġladum / ʿĀṣıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire öldürmek aña ḫū gibi
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ **ey** māh-rū ḳaşruñ / Anuñçün ʿāṣıḳuñ aña irişmez āh u feryādı
G2745-1. **Ey** sehī servüm görelden tā ki ḫüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol **ey** göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2748-5. **Ey** Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm **ey** kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ **ey** muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2751-5. **Ey** Muḥibbī leẓẓet-i derd ü belāyı baña ṣor / Yimeyenden ṣorma bilmez ol ṭaʿāmuñ dadını
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi mülk-i dili / Böyledür **ey** Muḥibbī nāz ehli
G2761-1. Ṣūret-i dīvār ṣanduñ göricek **ey** cān beni / Bilmedüñ mi **ey** perī sen eyledüñ ḫayrān beni
G2761-3. **Ey** ṣaçı Leylī dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni
G2761-5. **Ey** Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḫi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G2764-4. Gitmedi başından **ey** dil zülfinüñ sevdāsı āh / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / **Ey** Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki

G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen **ey** dil taḥammül baḥr-i ʿummān ol yüri
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp **ey** dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2765-5. **Ey** Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi **ey** dost senüñ cāmi ʿide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmi ʿe miḥrāb gibi
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı hergiz başına / **Ey** perī her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi
G2771-5. **Ey** Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevrakı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
G2773-2. Dīvāne kim **ey** dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2774-5. **Ey** Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
G2775-2. Mübtelāsın **ey** göñül gördüm şaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2775-6. Cennet-i kūyında iken dūr ḳılduñ sen beni / **Ey** raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi / **Ey** Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / **Ey** Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḫi
G2780-1. O kim **ey** serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
G2781-5. **Ey** Muḥibbī söz güherdür ol daḫi a ʾlā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
G2784-5. **Ey** Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
G2787-5. **Ey** Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri
G2788-5. Ḫār elinden **ey** Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2793-3. **Ey** dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
G2793-4. **Ey** dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
G2796-2. Ṣöyle ḫāk oldı yolında cismüm **ey** serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ **ey** Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuşşāḳ-ārā sen de ʿaceb dīvāne key
En1-1. Elif **Ey** zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña **ey** dost hezār
En1-23. Lām La ʾl olduġiçün leblerüñ **ey** dost senüñ / Meyl-i la ʾlüñ yirine nūş iderem vaḳt-i ḫumār
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm **ey** dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır kār
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña **ey** dost beni / Ger ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı nişār
En1-28. Lām Lā dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Elif Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre **ey** yār
Mh1-5. Görmezem gün yüzini **ey** māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz ṣayar bu çeşm-i giryānum benüm
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca **ey** Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-4. **Ey** göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uṣlu imiş
Mh4-9. **Ey** bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle / Bu dehr dimāġını mu ʿaṭṭar nefes eyle
Mh4-10. **Ey** dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile **ey** Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña **ey** dil ni'deyin / Ol sebebden irişür ḫālet-i müşkil ni'deyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / **Ey** Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mh6-10. **Ey** Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / **Ey** ġonce ḫāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / **Ey** per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḫālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / **Ey** ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh10-2. Cür ʿa-i la ʾl-i lebüñdür cām-ı ṣahbādan ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ **ey** meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż
Mh10-7. Dād umma **ey** göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mh10-9. **Ey** Muḥibbī bu dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür / Sīne çākinden içümi ṭaşumı göstermedür
Mh11-11. Al ele **ey** sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı
Mh11-14. **Ey** Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / **Ey** ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-3. **Ey** ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ş-şifā
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḫālüm ilāh / **Ey** dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / **Ey** ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden **ey** Ḫayālī la ʾl-i cānān cevherin
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin **ey** ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaşıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim **ey** seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿālemi
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm na ʾl ü çekdüm yāreler / Bulımadum **ey** Muḥibbī derdüme hīç çāreler
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi **ey** āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb

Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n’ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı **ey** lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N’ola geşt itsen gülistān ṭarafın **ey** serv-i semen
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben **ey** meh-rū saña
Mr1-11. Göz göre **ey** muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād / Dād elüñden **ey** güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nevʿ ile cünbişlerüñ / Dād elüñden **ey** güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara ṣalduñ anı pā-māl eyledüñ / Dād elüñden **ey** güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-7. **Ey** ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden **ey** güzeller pādişāhı dād dād
Mr2-10. N’eylesün n’itsün ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden **ey** güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen ʿālemüñ / Anuñ içündür tükenmez **ey** göñül derd ü ġamuñ
Mr3-4. Ḫālüme aġlarsın aġla **ey** gözüm artsun demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-5. **Ey** göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr3-7. Merd iseñ **ey** dil ṣaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr3-13. **Ey** Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr6-12. **Ey** Muḥibbī ʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Mr8-27. Böyle gerekdür **ey** püser / Bir elde tīġ bir elde ser
Mr9-2. N’eyleyem **ey** dostlar şāh-ı zamānum bende yoḳ / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-15. **Ey** Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr11-14. **Ey** Muḥibbī nice bir zehr-i felek nūş idesin / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ **ey** māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr15-5. **Ey** lebi şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
Mr15-7. Ḫasteyem **ey** dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr16-1. **Ey** güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / **Ey** melāḥat Mışrına Yūsuf gibi cānum benüm
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N’ola menzil itsen anı **ey** şeh-i ʿālī-cenāb
Mr16-6. **Ey** ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr17-15. **Ey** Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān bulmış iken
Mr19-2. Lemʿa-i ḥüsne yanar pervāneyem / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-4. Çünki yanmaḳ ʿāşıḳa maḳṣūddur / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-6. ʿĀşıḳam yanmaḳ baña maṭlūbdur / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne gibi per benem / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-10. Yanmaġa oldum hevā-dāruñ senüñ / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-12. Bāl ü per pervāne yaḳsa nāre ne / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-14. ʿĀşıḳ olur mı Muḥibbī yanmayan / Yanayım **ey** şemʿ-i rūşen yanayım
Mr20-2. Āteş-i ġamdan ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin bir zamān / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-4. Ol şererlerden cihān yanup felekler ṭutuşa / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-6. Kim görürse ḥālümi benden beter ḥayrān ola / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-8. Hecre düşdüm ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-10. Ḫaḳḳ Teʿālā virmesün bu derdi bir yoldaşuma / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-12. İbret aldılar görüp bu ḥālümi pīr ü cevān / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum ile ḥālüm ṣorasın / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-16. Olmasun kimse Muḥibbī gibi ʿışḳa mübtelā / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ **ey** serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Mr22-1. **Ey** yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / **Ey** lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eşer itmez saña bu nālişüm **ey** yüzi māh
Mr23-2. Oldı derd ile ṣürāḥī-veş bu baġrum ṭolu ḳan / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-4. Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-6. Cümleten yārān olup didük bunı feryād ile / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi bu cānum perīşān eyledüñ / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-10. Çaġırup dergāh-ı ʿışḳa varuban dād eyledüm / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var dil mülki vīrān olmaya / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh ol ṣaçı Leylā imiş / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-16. **Ey** Muḥibbī olmasun hīç kimseler rüsvā-yı ʿışḳ / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser bu cihān / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-4. ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül yegdür sefer / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-8. Çaġırup şimdi göñül dir āşikāre vü nihān / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-10. Niceye dek kāse-i çeşmüm benüm pür-ḫūn ola / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-12. Bildiler degül vefā bünyādı üzre degül ʿālemi / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-14. **Ey** Muḥibbī key ḳatı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ / El-emān **ey** ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-13. Meded **ey** ḥüsn ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī āhı yaḳar mihr ü māhı
Mr28-11. Laʾl-i nābuñ ḫastesin **ey** dil-rübā şād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle gel
Mr30-6. Ne umarsın **ey** göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
Nş5-1. Derd ile **ey** gözüm di ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi yan aġla
D4-1. **Ey** dost laʾlüñ ile dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it
D21-1. Didüm **ey** cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes

D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / **Ey** dost anı şanma ki ola mütemārıż
D26-2. Āhuñ oḳına **ey** dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḥaẕẕ
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẕarāfetle yine / Saña beñzer var mı **ey** dil hīç bir merd-i ẕarīf
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı **ey** dil daḫi uşlanmaz mısın / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan hīç olasın şanmaz mısıñ
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / **Ey** göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ
D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne virme / Yaʿni seḥerde **ey** dost zülfüñi şāne virme
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice **ey** dost nihānī / Ḫoşluġ ile geçürseñ nʾolaʿömr-i güẕerānı
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir **ey** dostlar göñlüm benüm inṣāf aña
B3. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum **ey** gözi āhū saña
B4. Bir naẕarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben **ey** gözi āhū saña
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer **ey** meh-rū saña
B12. **Ey** Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür ḳarār / **Ey** göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz
B63. **Ey** Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḫi oġlandur henüz
B71. Zīver-i dünyāya dil virme ṣaḳın **ey** bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür buña bunca heves
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle **ey** dil / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ **ey** cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān
B146. **Ey** merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine gönder neẕruñ çerāġa olsun
B147. Didüm **ey** ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen
B151. **Ey** cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da ṣun ol piyāleden
B173. N'ola deyrüñden bu göñlüm itse zār **ey** muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār **ey** muġbeçe
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme **ey** dil derdüñi
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / **Ey** göñül zencīr ile arslāna beñzetdüm seni

eyā [22] *Far.* Ey, hey. (Ş. Sami, 2010: 322)

G163-4. Sāye ṣalsan nʾola ben ḫāke **eyā** serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı **eyā** serv-i bülend
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ **eyā** dost kemend / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ **eyā** ol miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G714-3. Ayaġuña **eyā** serv-i ḫırāmum / Gözüm yaşı aḳar āb-ı revāndur
G1081-6. Sensüz niʾderem cennet **eyā** ḥūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G1150-4. Pürdür şeb-i hecr içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḫāli mi olur gözden **eyā** servi ser-efrāz
G1217-4. Çünki rūşendür **eyā** ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1250-2. Kim saña bu ḫüsni virdiyse **eyā** şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola **eyā** dīde demüñ
G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ **eyā** sulṭān-ı ḫüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ senüñ
G1687-1. Mışr-ı ḫüsn içre seni görsem **eyā** Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum **eyā** meh-liḳā meded / Eyle ṭulū ʿ yüzüñi göster żiyāda ol
G1950-3. Gel bir naẕar **eyā** ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1969-2. Gelesin nāz ile **eyā** servüm / Pāyuña döke gözlerüm dür ü sim
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm **eyā** serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür **eyā** meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2239-2. Gāh gül göster ü geh sünbül **eyā** serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi şīve-i şimşād idesin
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm **eyā** serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2398-5. Ne tīz unutduñ **eyā** dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde **eyā** dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan seveni
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri **eyā** ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı

eylemek [3305] *T.*

bk. ābād eylemek/itmek, ʿaceb eylemek/itmek, ʿaceb ü tekebbür eylemek, ad eylemek/itmek, ʿadd eylemek/itmek, ʿādet eylemek/itmek, ʿadl eylemek/itmek, ʿafv eylemek/itmek, āgāh eylemek/itmek, aġzuñı mühr eylemek, āh eylemek/itmek, āh-ı şeb-gīr eylemek/itmek, āh u efġān eylemek/itmek, āh u feryād eylemek/itmek, āh u fiġān eylemek/itmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u zār eylemek/itmek, ʿahd eylemek/itmek, āheng eylemek/itmek, aḳın eylemek/itmek, al eylemek, āl eylemek/itmek, ālūde-i ḫūn eylemek, ʿām eylemek/itmek, ʿamel eylemek/itmek, āmīn eylemek/itmek, ʿār eylemek/itmek, ārām eylemek/itmek, armaġān eylemek/itmek, ʿarż eylemek/itmek, ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek, ʿarż-ı ḥāl eylemek/itmek, ʿarż-ı ḫüsn eylemek/itmek, ʿarż-ı ruḫsār eylemek, ʿarż-ı yārān eylemek, ārzū eylemek/itmek, ārzū-yı māh-ı tābān eylemek, āsān eylemek/itmek, āşikār eylemek/itmek, āşiyān eylemek/itmek, āşüfte eylemek/itmek, āşüfte-aḥvāl eylemek, āvāre eylemek, ʿayb eylemek/itmek, āyin eylemek, az eylemek/itmek, āzād eylemek/itmek, ʿazm eylemek/itmek, ʿazm-i gülzār eylemek/itmek, ʿazm-i Ḳāf eylemek, ʿazm-i meydān eylemek/ḳılmaḳ, ʿazm-i şikār

eylemek/itmek, baġrı baş eylemek/itmek, baġrı delik eylemek, bahāne eylemek, baḥṣ eylemek/itmek, bālā eylemek/itmek, başı ṭūp eylemek/itmek, başına dār eylemek/itmek, bāz eylemek/itmek, bāzār eylemek/itmek, bed-nām eylemek/itmek, bend eylemek/itmek, berāber eylemek, ber-bād eylemek/itmek, ber-dār eylemek/itmek, ber-feşān eylemek, beyān eylemek/itmek, bīdār eylemek/itmek, bī-ḥūş eylemek/itmek, bir yire cemʿ eylemek/itmek, bīrūn eylemek/itmek, bismil eylemek, bī-zār eylemek, bünyād eylemek/itmek, bünyād-ı cefā eylemek, cān niṣār eylemek/itmek, cāna kār eylemek, cānı fedā eylemek/itmek, cefā eylemek/itmek, cehd eylemek/itmek, cemʿ eylemek/itmek, ceng eylemek/itmek, cerr eylemek/itmek, cevāb eylemek/itmek, cevlān eylemek/itmek, cevr eylemek/itmek, cevr ü cefā eylemek/itmek, cidāl eylemek/itmek, cilve eylemek/itmek, cināyet eylemek, cūş eylemek/itmek, cūş u ḫurūş eylemek/itmek, cüdā eylemek/itmek, çāk eylemek/itmek, çāk-ı girībān eylemek/itmek, çāre eylemek/itmek, çeng eylemek/itmek, çīn eylemek/itmek, dād eylemek/itmek, dāġ eylemek/itmek, dāḫil eylemek, dāl eylemek/itmek, dām eylemek/itmek, daʿvet eylemek/itmek, daʿvi eylemek, defʿ eylemek/itmek, defn eylemek, der-āġūş eylemek/itmek, derde dermān eylemek/itmek, derde devā eylemek/itmek, dest-res eylemek, devr eylemek/itmek, diger-gūn eylemek/itmek, diḳḳat eylemek, dil ḫoş eylemek/itmek, dili şād eylemek/itmek, dillerde destān eylemek, dil-āverlik eylemek, dil-āvīz eylemek, dil-şād eylemek, dilüm dilüm eylemek/itmek, dirīġ eylemek/itmek, dīvān eylemek/itmek, dīvāne eylemek/itmek, dīvānelik eylemek, duʿā eylemek/itmek, duʿālar eylemek/itmek, dūr eylemek/itmek, duzaġ eylemek, dü-nīm eylemek, düş eylemek, düşmen eylemek, dütā eylemek, ebrūları çīn eylemek/itmek, edā eylemek/itmek, efġān eylemek/itmek, efsürde eylemek, efşān eylemek, eksük eylememek/itmemek, el bir eylemek/itmek, emr eylemek/itmek, en ʿām eylemek/itmek, engīz eylemek, enīn eylemek/itmek, engīz eylemek, enīn eylemek/itmek, eṣer eylemek/itmek, faḫr eylemek/itmek, fāl eylemek, farḳ eylemek/itmek, faṣd eylemek, fāş eylemek/itmek, fedā eylemek/itmek, fehm eylemek/itmek, ferāġ eylemek, ferāġat eylemek/itmek, feraḥ eylemek/itmek, ferāmūş eylemek/itmek, Ferhād eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, fiġān eylemek/itmek, fiġān u nāle eylemek/itmek, fikr eylemek/itmek, fikr-i ḫam eylemek, fikr-i muḥāl eylemek/itmek, firār eylemek/itmek, ġalaṭ eylemek/itmek, ġamz eylemek, ġāret eylemek/itmek, ġāret-i cān eylemek, ġāret-i dīn eylemek, ġarḳ eylemek/itmek, ġayret eylemek, gedā eylemek/itmek, gerdān eylemek, germ eylemek/itmek, geşt eylemek/itmek, ġılṭān eylemek/itmek, ġıybet eylemek/itmek, girībānı çāk eylemek/itmek, giriftār eylemek/itmek, girīz eylemek/itmek, giryān eylemek/itmek, göñli şād eylemek/itmek, göñlin ḫoş eylemek/itmek, gūş eylemek/itmek, gūyā eylemek/itmek, güftār eylemek/itmek, gül-geşt-i bāġ eylemek, gülgün eylemek/itmek, gümān eylemek/itmek, gümrāh eylemek, günāh eylemek/itmek, güzer eylemek/itmek, ḫaber-dār eylemek, ḫabs eylemek/itmek, ḫabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek, ḫadden tecāvüz eylemek, ḫāk ile yeksān eylemek, ḫāk-ber-ser eylemek, ḫakk eylemek/itmek, ḫalāṣ eylemek/itmek, ḫalḳ eylemek/itmek, ḫalḳa ḫalḳa eylemek, ḫall eylemek/itmek, ḫall-i eşkāl eylemek, ḫamd eylemek/itmek, ḫamle eylemek, ḫāmūş eylemek, ḫandān eylemek, ḫande eylemek/itmek, ḫarāb eylemek/itmek, ḫarām eylemek/itmek, ḫarc eylemek/itmek, ḫāṣıl eylemek/itmek, ḫasūd eylemek, ḫaṭā eylemek/itmek/işlemek, ḫavāle eylemek/itmek, ḫayāl eylemek/itmek, ḫayr eylemek/itmek, ḫayrān eylemek/itmek, ḫayrān u ʿuryān eylemek, ḫazer eylemek/itmek, ḫāżır eylemek/itmek, ḫazm eylemek, ḫazż eylemek/itmek, hedef eylemek, helāk eylemek/itmek, hem-rāh eylemek, hem-reng eylemek, hem-ser eylemek/itmek, heves eylemek/itmek, ḥıfż eylemek/itmek, ḫırām eylemek, ḫırş eylemek, ḫışm eylemek/itmek, ḫicāb eylemek, ḫidmet eylemek/itmek, ḫikāyet eylemek/itmek, ḫilāf eylemek/itmek, himmet eylemek, ḫīz eylemek, ḫoş eylemek/itmek, ḫoş-ḫāl eylemek/itmek, ḫoş-ḫayāl eylemek, ḫū eylemek/itmek, ḫūn eylemek/itmek, ḫurd eylemek, ḫurrem ü şād eylemek, ḫurūc eylemek/itmek, ḫurūş eylemek/itmek, ḫużūr eylemek/itmek, ḥükm eylemek/itmek, ıraġ eylemek, ışşı itmek/eylemek, ʿışḳ eylemek, ʿıyş eylemek/itmek, ıżṭırāb eylemek, ʿibādet eylemek/itmek/ḳılmaḳ, icrā eylemek, ictimāʿ eylemek/itmek, ictināb eylemek/itmek, idrāk eylemek/itmek, ifnā eylemek, ifşā eylemek/itmek, iḫāṭa

eylemek/itmek, iḫfā eylemek, ihmāl eylemek/itmek, iḥrāc eylemek/itmek, iḥsān eylemek/itmek, iḫtilāṭ eylemek, iḫtirāz eylemek/itmek, iḫtiyār eylemek/itmek, iḫtiyāṭ eylemek/itmek, iḥyā eylemek/itmek, iḳāmet eylemek/itmek, iki şaḳḳ eylemek, ikl eylemek, iḳrār eylemek/itmek, iḳtidā eylemek/itmek, ʾilāc eylemek/itmek, ilticā eylemek, ʾimāret eylemek/itmek, imtiḥān eylemek/itmek, imżā eylemek, inʿām eylemek/itmek, infitāʿ eylemek, inkār eylemek/itmek, inḳıṭāʿ eylemek, inkisār eylemek, inşā eylemek, intifāʿ eylemek, intiḫāb eylemek/itmek, intisāb eylemek, iʿrāż eylemek, irsāl eylemek, irşād eylemek/itmek, īṣār eylemek/itmek, īsilik eylemek, isnād eylemek/itmek, istimāʿeylemek, işāret eylemek/itmek, işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek, itāʿat eylemek, iʿtimād eylemek/itmek, ʿiyādet eylemek, ʿiyān eylemek/itmek, iẕʿān eylemek/itmek, iżhār eylemek/itmek, ḳabūl eylemek/itmek, ḳabūl eylememek/itmemek, ḳaddini ḫam eylemek/itmek, ḳahr eylemek, ḳāʾil eylemek, ḳāl eylemek/itmek, ḳan eylemek/itmek, ḳanāʿat eylemek/itmek, ḳānūn eylemek/itmek, ḳapuyı dīvār eylemek, kār eylemek/itmek, ḳarār eylemek/itmek, ḳarż eylemek/itmek, ḳaṣd eylemek/itmek, ḳaṣd-ı āsumān eylemek, ḳaṣd-ı cān eylemek/itmek, ḳaṣd-ı dil ü cān eylemek, ḳaṣd-ı imān eylemek, ḳaşı çīn eylemek/itmek, ḳaṭʿeylemek/itmek, ḳaṭʿ-ı beyābān eylemek, ḳaṭʿ-ı menāzil eylemek, ḳatl eylemek/itmek, ḳatl-i dervīş eylemek, ḳatl-i ʿuşşāḳ eylemek, ḳavl ü ḳarār eylemek/itmek, ḳayd-ı duzeḫ eylemek/itmek, kebāb eylemek/itmek, kef eylemek, kelām eylemek, kerem eyle/it, kerem eylemek, kesb eylemek/itmek, keşf eylemek/itmek, keşf-i berḳiʿ eylemek, ketm eylemek/itmek, ketmān eylemek, kışmet eylemek, kıyām eylemek/itmek, kıyās eylemek/itmek, kifāyet eylemek, kīn eylemek/itmek, ḳurbān eylemek/itmek, kül eylemek/itmek, küpe eylemek, küşāde eylemek/itmek, kütāh eylemek, laġ eylemek/itmek, lāl eylemek, lālezār eylemek, lālezār eylemek, lām eylemek, lutf eyle, lutf eylemek/itmek, maḥrūm eylemek/itmek, maḥrūm-ı gül-rū eylemek, maḥv eylemek/itmek, mā'il eylemek, maʿmūr eylemek/itmek, maʿẕūr eylemek, meded eylemek/itmek, medḥ eylemek/itmek, mekān eylemek/itmek, melāmet eylemek/itmek, memlū eylemek, menʿeylemek/itmek, mengūş eylemek/itmek, menzil eylemek/itmek, merdümlik eylemek/itmek, merḥamet eylemek/itmek, mesrūr eylemek, mesken idinmek/itmek, mest eylemek/itmek, meṭāf eylemek, mevc eylemek, meyl eylemek/itmek, meyl-i cāh eylemek, meyl-i ḫam-ı zülf eylemek, meyl-i zindān eylemek, mihmān eylemek/itmek, miḫnet eylemek/itmek, mihr eylemek/itmek, muʿāf eylemek, muʿaṭṭar eylemek/itmek, muḥkem eylemek/itmek, muḥtāc eylemek/itmek, muḳābil eylemek, muḳarreb eylemek/itmek, muṣāḥebet eylemek, musaḫḫar eylemek/itmek, muʿtād eylemek/itmek, mübāḥ eylemek, mübārek eylemek, mübtelā eylemek/itmek, müheyyā eylemek/itmek, mükedder eylemek, mükerrer eylemek, mülevveṣ eylemek, mümtāz eylemek, münevver eylemek/itmek, müsaḫḫar eylemek, müstecāb eylemek, müşābih eylemek, müşerref eylemek/itmek, müyesser eylemek/itmek, naḳş eylemek/itmek, nālān eylemek/itmek, nāle eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek, nāliş eylemek/itmek, naṣīb eylemek/itmek, naṣīḥat eylemek/itmek, nā-tüvān eylemek/itmek, nāz eylemek/itmek, naẓar eylemek/itmek, naẓm eylemek/itmek, nem eylemek, nem-kīn eylemek/itmek, nihān eylemek/itmek, niḳāb eylemek/itmek/ḳılmaḳ, niṣār eylemek/itmek, nisbet eylemek/itmek, nişān eylemek/itmek, niyāz eylemek/itmek, nizāʿeylemek/itmek, nūn eylemek/itmek, nūr eylemek, nūş eylemek/itmek, nūş-ı mül eylemek, nübtīz eylemek, ʿömri telef eylemek/itmek, ʿömri żāyiʿeylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ, öñine sedd eylemek, pāk eylemek/itmek, pā-māl eylemek/itmek, pāre pāre eylemek/itmek, pāy-māl eylemek/itmek, pend eylemek/itmek, pend ü naṣīḥat eylemek, perde eylemek/itmek, perhīz eylemek/itmek, perīşān eylemek/itmek, pervāz eylemek/itmek, pervīn eylemek, pervīz eylemek, peşīmān eylemek, peydā eylemek/itmek, pinhān eylemek/itmek, pīr eylemek/itmek, pür eylemek/itmek, pür-ḫūn eylemek/itmek, pür-ṣafā eylemek, rā eylemek/itmek, raġbet eylemek/itmek, raḥm eylemek/itmek, raḥmet eylemek/itmek, rām eylemek/itmek, red/redd eylemek/itmek, refʿeylemek/itmek, reftār eylemek/itmek, reng eylemek, reşḥa eylemek, reşk eylemek/itmek, revān eylemek/itmek, rezm eylemek, rıfḳ eylemek, rīş eylemek, rivāyet eylemek, rūşen eylemek/itmek, rüsvā eylemek/itmek, ṣabr eylemek/itmek, ṣad-pāre eylemek/itmek, ṣāf eylemek/itmek, ṣarf

eylemek/itmek, savaş eylemek/itmek, saʿy eylemek/itmek, ṣayd eylemek/itmek, ṣayd-ı müselmān eylemek, sebīl eylemek/itmek, secde eylemek/itmek, sedd eylemek/itmek, sefīd eylemek/itmek, sekrān eylemek, semāʿ eylemek/itmek, seri ṭūp eylemek/itmek, serd eylemek, ser-gerdān eylemek/itmek, ser-ḫoş eylemek/itmek, ser-keşlik eylemek/itmek, ser-mest eylemek/itmek, ser-mest ü ḥayrān eylemek, ser-tīz eylemek, ses eylemek, setr eylemek, seyr eylemek/itmek, seyr-i çemen eylemek/itmek, seyr-i gülşen eylemek/itmek, seyr-i gülzār eylemek/itmek, seyrān eylemek/itmek, siḥr eylemek/itmek, siper eylemek/itmek, sirāyet eylemek/itmek, siyāh eylemek, siyāset eylemek, ṣoḥbet eylemek, ṣoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek, sūd eylemek/itmek, ṣudāʿ eylemek, sūzān eylemek, sücūd eylemek/itmek, sürūd eylemek/itmek, şād eylemek/itmek, şād u ḫandān eylemek, şādān eylemek, şaḳḳ eylemek/itmek, şefāʾat eylemek/itmek, şehīd eylemek, şekvā eylemek/itmek, şerḥ eylemek/itmek, şeydā eylemek, şikār eylemek/itmek, şikāyet eylemek/itmek, şiken eylemek, şikenc eylemek, şikest eylemek/itmek, şitāb eylemek/itmek, şükr eylemek/itmek, şümār eylemek/itmek, taʾaccüb eylemek/itmek, taʾallül eylemek, taġyir eylemek/itmek, taḥammül eylemek/itmek, taḥarrük eylemek, taḫayyül eylemek/itmek, taḥrīr eylemek/itmek, taḥṣīl eylemek, taḥsīn eylemek/itmek, taḳdīr eylemek/itmek, taḳrīr eylemek/itmek, ṭaleb eylemek/itmek, ta ʾlīm eylemek/itmek, ṭamaʿ eylemek/itmek, tamām eylemek/itmek, ṭaʾn eylemek/itmek, tār eylemek/itmek, tār u mār eylemek/itmek, tārāc eylemek/itmek, ṭarḥ eylemek, taṣvīr eylemek/itmek, ṭaş eylemek/itmek, ṭavāf eylemek/itmek, tażarruʿ eylemek/itmek, tāze eylemek, taʿẕīm eylemek/itmek, tebessüm eylemek/itmek, tecāvüz eylemek, tecerrüd eylemek/itmek, tecvīz eylemek, tedbīr eylemek/itmek, tefaḥḥus eylemek, tefeʿül eylemek, teferrüc eylemek/itmek, tefsīr eylemek/itmek, tehī eylemek, te'ḫīr itmek/eylemek, tekebbür eylemek/itmek, tekellüm eylemek/itmek, tekerrüm eylemek, tekrār eylemek/itmek, telef eylemek/itmek, telḳīn eylemek/itmek, temāşā eylemek/itmek, temennā eylemek/itmek, temevvüc eylemek/itmek, tenaʿum eylemek/itmek, teng eylemek/itmek, teraḥḥum eylemek/itmek, terbiyet eylemek, tercīḥ eylemek, terennüm eylemek/itmek, terk eylemek/itmek, terk-i aġyār eylemek, terk-i cān eylemek/itmek/ḳılmaḳ, terk-i cefā eylemek/itmek, terk-i dil-cū eylemek, terk-i dil ü cān eylemek, terk-i dünyā eylemek/itmek, terk-i ḳānūn eylemek, terk-i ser ü cān eylemek, terk-i vefā eylemek/itmek, ters-rū eylemek, tesḫīr eylemek/itmek, te'ṣīr eylemek/itmek, teskīn eylemek/itmek, teslīm eylemek/itmek, teslīm-i cān eylemek/itmek, teşbīh eylemek/itmek, teşne eylemek, tevaḳḳuʿ eylemek/itmek, tevaḳḳuf eylemek, tevbe eylemek/itmek, tevḥīd eylemek, teẕekkür eylemek, tıraş eylemek/itmek, ticāret eylemek/ḳılmaḳ, tīmār eylemek/itmek, tuḥfe eylemek/itmek, ṭulūʿ eylemek/itmek, ṭūp eylemek/itmek, ṭuraḳ eylemek, ʿurūc eylemek, ʿuryān eylemek, uş eylemek, ümmīd eylemek, var eylemek/itmek, vaṣf eylemek/itmek, vaṣiyyet eylemek/itmek, vażʿ eylemek, vedāʿ eylemek, vefā eylemek/itmek, vefā eylememek/itmemek, vehm eylemek/itmek, vīrān eylemek/itmek, yād eylemek/itmek, yaġmā eylemek/itmek, yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek, yās eylemek, yaş eylemek/itmek, yeksān eylemek, yir eylemek/itmek, yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ, yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek, yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek, ẓāhir eylemek/itmek, ẓann eylemek/itmek, zār eylemek/itmek, żarar eylemek/itmek, zārī eylemek, żāyiʿ eylemek/itmek, ẕemm eylemek/itmek, zerd eylemek, ẕevḳ eylemek/itmek, zeyn eylemek/itmek, ẕikr eylemek/itmek, zinde eylemek, ziyān eylemek/itmek, ẓulm eylemek/itmek, ẓulm-i firāvān eylemek, ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eylemek, ẓulm ü cefā eylemek, zūr eylemek

(eyle [536], eyledi [271], eylediler [3], eyledügi [2], eyledügimce [1], eyledügüm [7], eyledügüñ [1], eyledük [8], eyledükce [17], eyledüm [230], eyledüñ [231], eyleme [201], eylemeden [2], eylemedi [5], eylemedüm [1], eylemedüñ [3], eylemege [7], eylemek [94], eylemekden [2], eylemem [7], eylemeñ [16], eylemeñüz [3], eylemese [2], eylemesi [1], eylemesün [4], eylemeye [23], eylemeyem [2], eylemeyüp [1], eylemez [178], eylemezdi [2], eylemezler [2], eylemezse [1],

eylemezsin [2], eylemiş [69], eylemişdür [20], eylemişem [11], eylemişemdür [1], eylemişken [2], eylemişler [2], eylemişlerdür [1], eyleñ [8], eyleñüz [7], eyler [413], eylerdi [4], eylerem [40], eylerse [17], eylersem [3], eylerseñ [4], eylersin [8], eylerüz [16], eylese [63], eyleseler [2], eylesem [130], eyleseñ [46], eylesün [94], eyleye [92], eyleyelden [3], eyleyeler [2], eyleyeli [2], eyleyelüm [13], eyleyem [78], eyleyen [81], eyleyensin [1], eyleyesin [12], eyleyeyim [4], eyleyeyin [2], eyleyeyüm [2], eyleyicek [1], eyleyici [1], eyleyiser [2], eyleyüben [17], eyleyübilmez [1], eyleyüp [163], eyleyüpdür [1])

eylik [2] İyilik. (TS, 2009: 1591) *bk. eylik itmek*

G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ **eylik** ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl üstindedür
G1868-2. Eyülerden **eylik** ögren sen de ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm

eylik itmek [1] Sevāb işlemek, ḫáyr işlemek, sevābe girmek...(Tulum, 2011: 695)

G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre **eylik it** / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm

eytmek [33] *T.* Söylemek, demek, anlatmak. (TS, 2009: 1595, 323)

(eyd [1], eyde [1], eydiñüz [1], eydüñ [6], eydüñüz [2], eydür [21], eydürler [1])

G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā **eydür** ki الا ما سعى
G442-2. ʿIşḳ meydānına **eydüñ** gelsün ol çāpük-süvār / Ḳalmışam ḫayretde ol cevlān-ı Ken ʿānum ḳandadür
G454-1. Kim gūş iderse naẓmumı **eydür** yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G534-1. Dil baña **eydür** yüri her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G551-3. Ṣalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre **eydür** ḳıyāmetdür
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup **eydürler** āh ol bu mıdur
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile **eydür** bu demler özge demlerdür
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī gönlini **eydür** / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei **eydür** gören / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi nūrı degülse **eydiñüz** pes yā nedür
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var ise **eydüñ** kime beñzer
G991-2. Yār ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı iẓhār eyledi **eyde** baña aġyār imiş
G1073-5. Zāhid **eydür** giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre **eydür** peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle **eydüñ** ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / **Eydüñüz** ol māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿzimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam **eydür** ince ḫayālem ben
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā **eydüñ** varsun imāmet itsün
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide / **Eydür** ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide / **Eydür** ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı **eydür** gören / Zāġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / Eger var ise **eydüñ** bir suḫan-gū
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını **eydür** meger kebg-i deridür bu
G2302-3. Zülfinüñ arasında gören ḳaddüñi **eydür** / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki hindū
G2346-5. Dil laʾl-i lebüñ fikri ile mest olup **eydür** / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / **Eydür** ki ḥāl diliyle gel ʿömri virme bāde
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña **eyd** gel gidelüm Rūm iline
G2437-1. Göñlüme didüm ʿāşıḳam ʿışḳun ʿilācına / **Eydür** baña ki olmaya çāre ʿilācına
G2453-4. Bir sāʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳāne / Taḥsīn degül mi **eydüñ** bu ṭabʿ-ı müstaḳīme
G2494-4. Bu ben dīvānei görenler **eydür** / Yürür Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme **eydür** gören / Zāġlar ḳonmışdurur ṣan cism-i bī-cān üstine
G2660-2. Göñlüme itdüm ḫiṭāb **eydür** gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḥneti
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / **Eydüñüz** ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

eyü [12] *T.* İyi. (TS, 2009: 1595)

(eyü [10], eyüler [1], eyülerden [1])

G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün aʿlālığı artur / **Eyüler** ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḥi feraḥ / **Eyü** yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G1072-2. Didüm alnuñ ḳamer midür yüzüñ gün / Didi görmiş **eyü** ola gözüñ var
G1072-4. Gözüm yaşı içindeʿaks-i rūyı / Müneccim didi **eyü** yılduzuñ var

G1476-4. Sen **eyü** olmaz iseñ senden ṣorılmaz ḥīç neseb / Faḫr ḳılma ışṣı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ **eyü** ad itmedüñ
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde **eyü** ad eyle gel
G1868-2. **Eyülerden** eylik ögren sen de ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳarārur üzüme beñzer çün üzüm
G2067-2. Leb-i Ṣīrīne virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben de ʿāṣıḳlar arasında **eyü** ad ideyin
G2073-5. Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre / **Eyü** yavuz giçer ādem başından
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir **eyü** ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi ṣanma ṣaḳlamaġ içün
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

eyvāh [1] *Far.* Yazık, heyhat, eyvah! (Ş. Sami, 2010: 322) *bk. eyvāy*

G2382-3. Laʿlüñ ṭamaʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum meded **eyvāh** çeh-i Bābil içinde

eyvān [4] *Far.* Köşk, kasr. (Ş. Sami, 2010: 322)

bk. dergāh u eyvān, eyvān-ı ʿışḳ, ḫuşt-ı eyvān, şemse-i eyvān, ṭāḳ-ı eyvān

(eyvān [1], eyvāna [1], eyvānı [1], eyvānında [1])

G237-2. Ṣol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı **eyvānı** dürüst
G993-4. Ḥüsn **eyvānında** gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cem ʿidüp uṣṣāḳını her yaña aṣma başmadur
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile **eyvān** istemez
G2577-1. Zülfine göñül bend ola **eyvāna** giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa pervāne giçerse

eyvān-ı ʿışḳ [2] Aşkın köşkü.

G1397-3. Ehl-i ʿışḳa ẕerrece gelmez felekle mihr ü māh / Rifʿātiyle nüh-felekden yücedür **eyvān-ı ʿışḳ**
G1922-5. Göñlüm gibi ḫarābe **eyvān-ı ʿışḳı** gördüm / Mi ʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

eyvāy [14] Eyvah. (TS, 2009: 1598) *bk. eyvāh*

Mr11-2. Neler itdi baña bu bī-ser ü bī-pāy göñül / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-4. Bu göñül yoḳ yire her dem ḳuru sevdāya düşe / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden ḳāmetümi yāy gibi / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ yoluña varmalu degül / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-10. Nice bir eyleyesin gice vü gündüz yiter āh / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-12. İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin āḫır kār / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül
Mr11-14. Ey Muḥibbī nice bir zehr-i felek nūş idesin / Göñül **eyvāy** göñül vā göñül **eyvāy** göñül

eyyām [41] *Far.* Zaman, hengâm, devir. (Ş. Sami, 2010: 322)

bk. ālām-ı eyyām-ı firāḳ, devr-i eyyām, eyyām-ı bahār, eyyām-ı çemen, eyyām-ı gül, eyyām-ı ṣaḥrā, eyyām-ı şerīf, sāl u māh u eyyām

(eyyām [1], eyyāmı [20], eyyāmıdur [18], eyyāmına [1], eyyāmını [1])

G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḫi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet **eyyāmı** baña
G183-1. Bahār **eyyāmı** bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dār-ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār **eyyāmı** geldi ṭur oturma pāy-best
G343-2. Bunca **eyyām** bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı ol kilid
G370-5. Vuṣlat **eyyāmına** kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḫi bu demler gelür
G388-3. Ṣun ṣarābı sāḳiyā çünki bahār **eyyāmıdur** / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G457-4. Nev-bahār **eyyāmı** geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgūn cāmı var / Ṣād dutsun göñlini gül gibi ḫoş **eyyāmı** var
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer **eyyāmı** dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G627-3. Mest olup gül şevḳine çāk-ı girībān eylesem / ʿAyb ḳılmañuz bahār **eyyāmı** gül devrānıdur
G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ **eyyāmı** devr-i bādedür / Çaġırur her bir çiçek ʿışḳun meyinden dadadur
G868-1. Bahār **eyyāmıdur** gülşende gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G933-5. Getür sāḳī ṣarāb-ı erġuvānı / Gül **eyyāmı** cihān bāġ-ı İremdür
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm ṣaḥn-ı çemen **eyyāmıdur** / Çarḫ-ı ẕālim kimler ile irte ʿişret-sāz olur
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye ṣaḥrā-yı sīnemde / Bahār **eyyāmıdur** beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G984-5. Bahār **eyyāmı** gül devri irişdi / Giçürme ʿömri meysüz kim hebādur
G1016-2. Mevsim-i gül ʿıyş **eyyāmı** irişdi Sāḳiyā / Elüñe alsañ ṣürāḥī eyleyüp ḳılḳıl güler
G1119-4. Bahār **eyyāmı** gül devrinde zāhid / İder mi ḥīç meye zühd ehli perhīz
G1178-1. Nev-bahār **eyyāmı** geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde n'itsün çün ola gülzārsuz
G1430-3. Çeşm-i ʿāṣıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül ṣūrīdelik **eyyāmıdur** ṣaḥrāya baḳ
G1660(b)-5. Ḫoş gör **eyyāmı** Muḥibbī yār ile / Tīz giçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül
G1699-5. Ey Muḥibbī ʿıyş u nūş **eyyāmıdur** vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül
G1731-2. Çün bahār **eyyāmıdur** al elüñ gülgūn ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlinde melāl
G1750-5. Nev-bahār **eyyāmıdur** rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G2284-2. Bahār **eyyāmı** geldi devr-i güldür / Müşerref it bizi sāḳī ṣafādan

G2524-9. Gül **eyyāmı** giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḥāle
G2546-4. Bahār **eyyāmı** gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
Mh18-7. Çün bahār **eyyāmı** irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen
B52. Ele al sāḳiyā gülgün şarābı / Bahār **eyyāmı** geldi dem bu demdür
B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat **eyyāmı** muḳarrerdür ʿömür fānī
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-6. Yāsemen gönlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr5-1. Gel bahār **eyyāmını** seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü câme giymiş her şecer maḥbūbdur
Mr22-2. ʿIyş u nūş **eyyāmıdur** gül devri hengām-ı çemen / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ **eyyāmıdur** / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil derdüñi

eyyām-ı bahār [3] Bahar mevsimi.

G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi **eyyām-ı bahār** / Başına zer-tāc giydi güller oldı tāc-dār
G2050-1. İrdi **eyyām-ı bahār** irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār bul olma ṣaḳın bār-ı girān
G2538-1. **Eyyām-ı bahār** olsa yine güller açılsa / Gül şevḳine gülşende ḳızıl müller açılsa

eyyām-ı çemen [1] Çimenlik zamanı.

Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür / Geldi **eyyām-ı çemen** murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür

eyyām-ı gül [3] Gül mevsimi.

G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mıdur **eyyām-ı gülde** nāle eyler ʿandelīb
G158-2. Tīz giçer **eyyām-ı gül** ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñler ʿandelīb
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer **eyyām-ı gül** bir haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin

eyyām-ı ṣaḫrā [1] Sahra zamanı.

G2393-1. Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen **eyyām-ı ṣaḫrādur** yine / Mevsim-i ʿıyş u ṣafā ādān-ı ṣahbādur yine

eyyām-ı şerīf [1] Şerefli günler.

D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi **eyyām-ı şerīf** / Dostum bāde getür tā olalum saña ḫarif

Eyyūb [2] *Ar.* Kur'an'da adı geçen ve kendisinden "kulumuz" diye bahsedilen ve sabırlı insan örneği olarak gösterilen İsrâiloğulları peygamberlerinden biri. (Devellioğlu, 2000: 245) *bk. ṣabr-ı Eyyūb*

(Eyyūb [1], Eyyūbdur [1])

G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün bu da **Eyyūb** olmış
Mr19-5. Çeşmüm aġlar dīde-i Ya ḳūbdur / Ṣabr ider dil derde ṣan **Eyyūbdur**

eẕā [1] *Ar.* İncitme, eziyet, renciş, cefa, cevir, azar. (Ş. Sami, 2010: 323)

G664-2. Gerçi bir **eẕādadur** ammā ṣalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā ṣatar

ezber [3] *Far.* Zihinde tutma, hıfz. (M. Nâcî, 2009: 145)

bk. ezber ḳılmaḳ, ezber olmaḳ, ezber oḳumaḳ

(ezber [1], ezberdedür [2])

G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam bir elif / Lebüñ gönlümde ḫayāli ḥarf ḥarf **ezberdedür**
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi ṣorma anı bilmez müdde ī / Oḳuyayım baña ṣor bir bir ḳamu **ezberdedür**
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var **ezber** degül

ezber ḳılmaḳ [1] Ezberleyerek akılda tutmak.

G1561-2. İsterem dil ṭıflı **ezber ḳıla** ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek

ezber olmaḳ [1] Aklında tutmuş olmak. (TDK, 2011: 842)

G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ **olmasa ezber** kitāb-ı ḥüsnüñi / Oḳuram ḥācet degüldür baña iʿrāb u nuḳaṭ

ezber oḳumaḳ [6] Bir metni veya sözü herhangi bir yere bakmadan bellekte kalan biçimiyle söylemek. (TDK, 2011: 842)

G661-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / Ḳılur kim **oḳıya** elbette **ezber**
G1033-3. Olalı ḥüsnüñüñ metni ʿavāmil / Dil **ezber oḳıyup** iʿrāb idüpdür
G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī şu gibi **ezber oḳur** / İşiden dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1382-4. Bülbül-i bahār dersini **ezber oḳur** güle / Faṣl-ı ḥazānı görmedi beñzer varaḳ varaḳ
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan **oḳudum** ser-te-ser **ezber** / Daḥi ögrenmeden varup muʿallimden elif bāyı
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine **ezber oḳıdı** / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri

ezberlemek [6] *T.* Bir şeyi olduğu gibi akılda tutmak, ezber etmek, hıfzetmek. (TDK, 2011: 842)

G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezb**er**lemiş / Gūyiyā gülşende bülbül gülsitān **ezberlemiş**
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol lebi şīrīn idüp bir dāsitān **ezberlemiş**
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān **ezberlemiş**
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān **ezberlemiş**
G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī şu gibi ezber oḳur / İşiden dir sūre-i nūr u duhān **ezberlemiş**
G2102-3. Şāh-ı ḫūbān zer-külāhın kec-rū itmiş başına / Şiʿrüñi **ezberlemiş** şūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur gelen

ez-cihān [1] Dünyadan.

G812-3. Cān **ez-cihān** āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür

ez-dilsitān [1] Gönül ülkesinden.

G788-1. Göñül hecr ile olmış zār u mehcūr / Dil ez-men dūr u men **ez-dilsitān** dūr

ez-efsūn [1] Büyüden.

G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ **ez-efsūndur**

ezel [130] *Ar.* İptidası olmayan zamân-ı mâzî. Ebet mukabili. (Ş. Sami, 2010: 323) *bk. bezm-i ezel, bīnā -ı ezel, cürʿa-i cām-ı ezel, ḫaṭṭāṭ-ı ezel, ḳaṣr-ı ezel, levḥ-i ezel, meclis-i rūz-ı ezel, mekteb-i rūz-ı ezel, naḳḳāş-ı ezel, ressām-ı ezel, rūz-ı ezel, tā ezel*

(ezel [116], ezelde [13], ezeldür [1])

G11-1. Çün **ezel** ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün **ezelde** baña olmadı naṣīb
G139-4. Her kiʿāṣıḳdur **ezel** mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp n'eyler edīb
G157-2. Nāme-i ḥüsni **ezelde** kilk-i ḳudret yazıcaḳ / Cümlesinden eylemiş ḥüsnüñ kitābın intiḫāb
G186-1. Derd-keş-i mey-ḫᵛārenüñ olur īmānı dürüst / Baġlamayınca **ezel** peymāne peymānı dürüst
G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ Muḥibbī çün **ezel** nūş eyledi / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān ʿāḳıbet
G209-3. Ġam bārını götürür isem itmeñüzʿaceb / Dirler **ezelde** çünki baña üştür-i nerest
G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş **ezel** buʿādet
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim **ezel** nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine her-bār mest
G256-2. Gülgūn meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʿāṣıḳa ṣunuldı **ezel** saña müṣelleṣ
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini **ezel** / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G375-2. Eylemez kimseye bu dehr vefā / Böyle olmış **ezelde** ḳāʿidedür
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī çün **ezel** / İstememiş ki görine bir yañadan sāhil baña
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden **ezel** nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese serden bu ḫumār
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün **ezel** nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G558-3. Kim **ezel** bezminde içdi bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün **ezel** ʿışḳı ṣatun / Āh günden güne ḫālümi diger-gün idiser
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile **ezel** āşinā olur
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı **ezel** ḳalmış ṣanur vīrānedür
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür **ezel** māyil olur ḳane güzeller
G70-2. Çün **ezel** ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña
G717-3. Her kim içdiyse **ezel** bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı **ezel** çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur

G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı **ezel** sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme **ezel** ḫūyuñdur
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ **ezel** āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün **ezel** dilden ḳarārum aldılar
G813-5. Bu Muḥibbī çün **ezel** içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G877-3. Kim **ezel** bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki **ezel** başa sevdādur
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile **ezel** āşinā olur
G927-3. Kimine nāz u **ezel** kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil sen ḫūb içün / Olıgelmişdür **ezel** maḥbūb içün savaşlar
G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı çün **ezel** ʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū aña
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış **ezel** dil çerāġı var
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün ṣunulmışdur **ezel** ʿāşıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1038-3. Şıdı göñlüm ḫānesini çün **ezel** sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden bünyāddur
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum ben **ezel** ʿāşıḳ zebānından ḫaber
G1079-1. Biz **ezel** bezminde ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice ṣāḥib-demlerüz
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa **ezel** yaḳdı Muḥibbī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz
G1127-1. Biz **ezel** zībā cemālüñe senüñ ʿāşıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün **ezel** nūş eyledi / Daḥi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1203-1. Ḫayli ʿuṣṣāḳa **ezel** Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ile ʿālemlere fāş olmışuz
G1205-5. Çün **ezel** cām-ı maḥabbet cürʿasın nūş eyledi / Anuñ içün bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ ṣorarsañ ger **ezel** bünyādını / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1248-1. Maḥabbet cāmını itdüm **ezel** nūş / Yürürrem tā ebed ser-mest ü medhūş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından **ezel** bir cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup zülfine ide iḫtişāş / Bulmayısardur **ezel** zencīr-i ġamdan ol ḫalāş
G1331-3. Başa yazıldı **ezel** ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefīʿ
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ **ezel** Mecnūn urup bünyādını / Bu Muḥibbī baġrınun yağıyle uyardı çerāġ
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı **ezel** / Geldi yandurdı Muḥibb anda çerāġ
G1401-4. Ḥamdülillah kim **ezel** ben ʿışḳı tekmīl itmişem / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn aldılar benden sebaḳ
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün **ezel** bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen mi ʿmārı yoḳ
G1432-1. Çün **ezeldür** kişiye dāde-i ʿışḳ / Tā ebed olsa ṭañ mı zāde-i ʿışḳ
G1445-5. Şular almışdur **ezelde** çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa baḳ
G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı Muḥibbī çün **ezel** eyledi nūş / Çekemez minnetini olur ise cām-ı Cemūñ
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün **ezel** pīrüñ senüñ
G1524-1. Maḥabbet çün **ezel** cānāne ṣalduñ / Dil ü cānı yaḳup hicrāne ṣalduñ
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün **ezel** / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḥi bulına başumda ḫumār / Çün **ezel** oldı maḥabbet cürʿasın nūş eylemek
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün **ezel** naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1631-3. Yazdı Mecnūn **ezel** serdār-ı ʿışḳ / Beni yazdı şimdi itdi anı ḥakk
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı **ezel** göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḥalel
G1683-5. **Ezel** bezminde bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün **ezel** sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün **ezel** erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G1723-1. Oldı **ezel** ʿışḳuñ ile mübtelā göñül / Kendü eliyle başına aldı belā göñül
G1734-1. Ben **ezel** ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḥi Ḫalīl
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben **ezel** Mecnūn ile bir anadan / Şanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān çün **ezel** / Şāne idüp dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini **ezel** Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı **ezel** Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben daḥi bālā eyledüm
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben **ezel** ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1814-2. İçdüm **ezelde** çünki maḥabbet şarābını / Şanur mısuz ki ḫaşre degin ḫoş-mend olam
G1834-4. Cürʿa-i cām-ı lebüñden çün **ezel** nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem beni şanmañ ayıḳam
G1853-5. Bu Muḥibbī yana gelmişdür **ezel** / Yanayam hey pādişāhum yanayam
G1862-5. **Ezelde** cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḥācet ki ben arada olam
G1882-5. Ey Muḥibbī çün **ezel** bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret çünki alnuma **ezel** ḳılmış raḳam
G1973-1. Sīnede ʿışḳı **ezel** ben bilürem / Her ne cevr itse güzel ben bilürem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / **Ezel** bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşināsın ol **ezel** ṣanduñ meger peykāne sen
G2034-2. Ṭolu gördüm çün **ezel** bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen
G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derdesin / Gerçi kim derd ü belā ile **ezel** perverdesin
G2075-5. Çünki **ezelde** her kişünüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḫaşre dek olmaz ʿaceb / ʿIşḳuñ içdüñ çün **ezel** bezminde sen peymānesin
G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür **ezel** Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün **ezel** olsun
G2224-2. ʿIşḳ için dirler **ezel** bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2230-2. Alup bir cürʿa nūş itdüm **ezel** cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḥi başda ḫumārından

G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi / Ben **ezel** gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışam **ezel** ser-gerdān / Kūh-ken almamış idi eline tīşelerin
G2286-5. İçeliden şarāb-ı ʿışḳı **ezel** / Ey Muḥibbī melāmet olmışsın
G2319-1. N'ola göz yaşın aḳıdursa ol gül-ruḫsāra ṣu / Olıgelmişdür **ezel** dirler aḳar gülzāra ṣu
G2332-2. ʿIşḳuñ **ezelde** lezzet ile balın isteyen / Ṣoñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına
G2373-4. Kime ṣunuldı **ezelde** nūş itdi cām-ı ʿışḳ / Ḳalmaya nāmūs u ʿārı eylemez ol meyl-i cāh
G2384-2. Ey dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen **ezel** / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı şanma ayıla
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür **ezel** / Bülbüle ṣūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā **ezel** ġavġā ile
G2399-1. Taḳdīr **ezelde** böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā güle
G2404-7. Muḥibbī ḫālüñe meyl itse ṭañ mı / **Ezel** kendüme meyl itmiş beşerde
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her ki ʿāşıḳdur **ezel** dirler ki bī-bāk ola
G2436-2. Ben **ezel** bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2451-3. Ḳanı içmege **ezel** ʿuṣṣāḳuñ olmış ʿādeti / Ḳanum iç dimek ne ḫācet ġamze-i mey-nūşına
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini / Çünki ṣunulmış şecāʿatdür **ezel** merdāneye
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber şan eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün **ezel** yazu imiş elbette ol gelür başa
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben **ezel** ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eşer ẓāhir degülken ṭāḳda
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı **ezelde** / Ḥüsnüñ senüñ mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / ʿĀdetdür **ezel** ẕebh ile başlansa bināya
G2547-1. Çünki virildi ḫande vü şādī **ezel** güle / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū bülbüle
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm **ezel** geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş bu mācerālar başuma
G2573-2. **Ezel** meyḫānesinden kim içüpdür cürʿa-i ʿışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı **ezel** şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2613-5. Bu Muḥibbī çün **ezel** nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ **ezel** bünyādını / Āh kim ṭūfān mı ḥaḳ ile yeksān eyledi
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün **ezel** açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḥi / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı **ezel** serḫoş-in daḥi
G2703-5. Bādei ḳosam elden beni ʿayb eylemeñüz / Pir-i ʿışḳ baña **ezel** böylece irşād itdi
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış **ezelde** mār iki
G2751-1. Ḫāne-i dilde **ezel** ʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ **ezel** Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger bīnā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle **ezel** yapmış bu göñlüm dārını
G2781-2. Çün muṭīʿ olup beli didüñ **ezel** rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key şaḳın peymānuñı
G2788-2. Tā ki içdüm ben **ezel** cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ için fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mh8-1. Bend-i zülfüñe **ezel** düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz
Mh8-5. Alnuma yazmış **ezel** ʿāşıḳluġı çünkim ḳalem / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam
Mr20-13. Çünki içdüm ben **ezel** cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḥi ser-mest ü ḥayrān görkesin
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki **ezel** ben bir şadā güş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
B14. Dest-i ʿışḳ ile **ezel** içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden **ezel** bir cürʿa nūş / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş

ezelden [80] İptidadan, eskiden. (Ş. Sami, 2010: 323)

G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün **ezelden** cevrüñe muʿtāddur dirler baña
G36-4. Ṭūp ḳılunsun zülfi çevgānına ʿāşıḳlar serin / Çün ṣunulmışdur **ezelden** ṭūp ile çevgān aña
G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün **ezelden** nāz ḫilʿatdür saña
G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / Çün ṣunulmışdur **ezelden** ṭabʿ-ı gevher-pāş aña
G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur **ezelden** ḫū aña
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün **ezelden** derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G231-3. Gözüm yaşına ġarḳ olsam ʿaceb mi / **Ezelden** çeşme-i Ceyḥūnam ey dost
G241-3. Baña keşf oldı sırrı kāyinātuñ / **Ezelden** bādede var bu kerāmāt
G281-1. **Ezelden olmaḳ ʿādetdür** nihān genc / Nişānın ṣorma olur bī-nişān genc
G284-5. Cevri yeg görür Muḥibbī mihrden / İtdi anuñla **ezelden** imtizāc
G285-2. Olmış idüm ben **ezelden** ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben **ezelden** yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb çünki **ezelden** ḥāl-i çarḫ
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum ġam metāʿın / **Ezelden** ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G435-3. Kim **ezelden** ʿışḳa virdi göñlini / Ol kişi tā ḥaşr olınca yanadur
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını ṣarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde **ezelden** şöyle muḥkemdür
G450-4. Şāh-ı ġam sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim **ezelden** ulıdur
G483-2. N'ola ıġmāz itse ehl-i ʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan **ezelden** ḥüsnine maġrūrdur
G515-2. **Ezelden** böyledür ġālib güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G603-2. **Ezelden** her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut gerek ṭar
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña **ezelden** ḫū mıdur
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış **ezelden** ḫayrıdur
G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u ḥaḳīr ider / Budur **ezelden** işi bu yir kār-ḫānedür
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile **ezelden** ʿaḳl yaġıdur
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul **ezelden** kenāredür

G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / **Ezelden** aña neẕr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G791-4. **Ezelden** çün yazıldı saʿd ü ger naḥs / Ḥaṭādur dime bunı itdi aḫter
G857-4. Giçürdük tīr-i āhı nüh-felekden / **Ezelden** çarḫ bizüm umacımuzdur
G895-4. Eksük olmaz ʿāṣıḳa gerçi belā ile elem / Ġam degül göñli **ezelden** çünki miḥnet-ḫānedür
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / **Ezelden** āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G987-3. Çün **ezelden** eyledüñ iḳrār u didüñ sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı bir
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem **ezelden** ḥavāledür / Ḳısmet bu yolda destüme gülgün piyāledür
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek **ezelden** çün dadanmışdur
G1101-1. Neʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / ʿIşḳ şuyı ile muḥammerdür **ezelden** gilimüz
G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / Kim **ezelden** böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / **Ezelden** kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz
G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek biçerler ʿakluñı düşer / **Ezelden** böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz
G1254-1. **Ezelden** ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi bende ḳalmadı hūş
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne ābād eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa **ezelden** saña ḫāṣ
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile **ezelden** bu ḥavāṣ
G1368-1. Māh-rūlar yolına itdüm dime ʿömri telef / Öyle gelmişler **ezelden** öyle ʿuṣṣāḳ-ı selef
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür **ezelden** genc içün vīrāne vaḳf
G1407-1. Dest-i ḳudretle **ezelden** yazıludur her varaḳ / Her ki ʿārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1409-1. Sīnesini her kimüñ yaḳdı **ezelden** nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1441-4. **Ezelden** tā ebed gitmez göñülden / Ṣanurlar bilmeyenler ʿaynıdur ʿışḳ
G1460-1. Çün **ezelden** eylemişdür saña ʿāṣıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir cürʿanı **ezelden** / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1482-4. Ḥüsnine maġrūr olmışdı **ezelden** māhtāb / Berḳi ʿüñ keşf eyleyüben anı ḳāʾil eyledüñ
G1515-4. **Ezelden** olmışam ʿāṣıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā her bir şecerden ol ḫarāc / Ger **ezelden** olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1637-1. Çün **ezelden** alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar **ezelden** ṭıynetüm
G1798-4. **Ezelden** ʿāṣıḳām zāhid baña didārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim **ezelden** ben anuñ muʿtādıyam
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı **ezelden** eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam pūtesinde ḳāl olam
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / Vardur gözinde çünki **ezelden** seyl didüm
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür **ezelden** cān benüm / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün **ezelden** eyledük nūş ey ṣanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş ey ṣanem
G2052-5. Zülfi sevdāsı **ezelden** başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2139-4. **Ezelden** ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2182-4. **Ezelden** baña ṣunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḥab ile afyon
G2256-1. Añlamaz idüm **ezelden** ben güzeller heyʾetin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla **ezelden** ṭopraġum ālūdedür / Beñzedürsin hīç revā mıdur beni bīgāneye
G2344-2. Gözüm nemdür dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / **Ezelden** böyle yazılmış serine
G2344-5. Muḥibbīʾye **ezelden** naẓmʿaṭādur / Deger her sözi yüz biñ āferine
G2416-2. Yüzüñe nʾola dirsem şāh-ı ḫāver / **Ezelden** nūr ile olmış sirişte
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş **ezelden** şānuma
G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid / Ne ġam muʿtād olmışdur **ezelden** ḥab u mācūna
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur **ezelden** cāẕibe nāda
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / **Ezelden** başa yazudur benüm nem var bu arada
G2615-5. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri göçer **ezelden** böyledür kārı
G2720-1. Şu ʾle-i ʿışḳuñ **ezelden** olmışam pervānesi / Dūd-ı dil zencīr idinmişdür göñül dīvānesi
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın görüben iʿtimād itme / Urulmışdur şu üstinde **ezelden** çünki bünyādı
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun şemʿ-i meclisdür / **Ezelden** āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı
G2792-5. **Ezelden** ḳısmet oldı şādī vü ġam / Muḥibbī saña düşdi ġuṣṣadan pāy
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi **ezelden** kāşki / Āşinālıḳdan saña çün yeg gelür bīgāne key
Mh14-5. Kaʾbe yapdı **ezelden** gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim şevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mr6-7. Çün **ezelden** biz şadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük
Mr23-15. Gūşuma girdi **ezelden** çün şadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek **ezelden** ḫūyimiş / Bir ḳıl ile ʿālemi baġlar cādūyimiş

ezelī [5] *Ar.* Ezele mensup ve müteallik, iptidası olmayacak surette kadim, iptidasız. (Ş. Sami, 2010: 323)

G9-11. İdelüm cān ile biz de **ezelī** eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G520-5. Bīgāne ṣanup baḳma Muḥibbīʾye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur **ezelī** meyli sañadur
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / **Ezelī** yazu imiş başa pes elden ne gelür
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuṣṣāḳ idi Mecnūn **ezelī** / Yazdılar adumı nāmın idüben anları ḥak
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet **ezelī** sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi

ez-faż̇l-ı Rāb [1] Rabb'in faziletinden.

G162-4. Gül dimek yüzine çün degül edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd **ez-faż̇l-ı Rāb**

ez-ġayr-i merg [1] Ölümden başka.

G2058-3. ʿĀlem içre ʾāşıḳa yoḳdurʿilāc **ez-ġayr-i merg** / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen

ez-ġılāf [1] Kılıftan.

G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde ardına / Ger ola Ḥaḳ muʿīn ḥikem-i tīġi **ez-ġılāf**

ez-gīribān [1] Yakadan.

G1977-1. ʿĀşıḳam vuṣlat deminde cüst ü çālāk olmışam / **Ez-gīribān** tā-be-dāmen pīrehen-çāk olmışam

ez-ḫalāṣ [1] Kurtuluştan.

G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ **ez-ḫalāṣ**

ezhār [11] *Ar.* Çiçekler, şükûfeler. (Ş. Sami, 2010: 323) *bk. ḫayl-i ezhār*

(ezhār [6], ezhāra [3], ezhārı [2])

G441-1. Cümle **ezhāra** naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe şan levend oġlanıdur
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup **ezhār** / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu demler özge demlerdür
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine **ezhār** ile / Rakṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken tāze yolındı olup **ezhār** sebz
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿile ḳılmış ṣunʿ-ı Ḥaḳḳ **ezhāra** baḳ
G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı **ezhāra** bugün serdār gül
G2070-1. Yine **ezhār** ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2158-1. Seyr idüp **ezhār** ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿidüp **ezhārı** bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi güle
G2628-4. Yine **ezhār** ile zeyn oldı gülşen / Aralarında güldür tāc-dārı
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā ṣunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör **ezhārı**

ez-ḫūn-ı ciger [1] Ciğer kanından.

G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳarż itdüm **ez-ḫūn-ı ciger** / ʿAyb ḳılmañ dostlar bu nevʿile medyūnluġum

ezilmek [7] *T.* Ezme işine konu olmak. (TDK, 2011: 843)

(ezilür [6], ezilürken [1])

G229-2. Ey Mesīḥā-dem **ezilürken** aña āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʿlüñ ile ḳand ü nebāt
G541-1. Ḳadd ü bālāña senüñ serv-i ḫırāmān **ezilür** / Nitekim leblerüñe ġonce-i ḫandān **ezilür**
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice Şemʿ gibi cism eriyüp cān **ezilür**
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān **ezilür**
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʾāşıḳa bī-ʿār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan **ezilür**
G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise daḫi hem ol an **ezilür**

ez-men [1] Benden.

G788-1. Göñül hecr ile olmış zār u mehcūr / Dil **ez-men** dūr u men ez-dilsitān dūr

ez-ser-i bālin-i men [1] Başım yastıkta.

Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / **Ez-ser-i bālin-i men** megzer ki bīmārem henüz

ez-üstād-ı ṣunʿ [1] Sanat üstadından.

G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh āb u geh āteş-feşān / Ġālibā inkār **ez-üstād-ı ṣunʿ** āmūḫte

F

faḫr [11] *Ar.*

bk. faḫr eylemek/itmek, faḫr ḳılmaḳ, faḫr olmaḳ, faḫr-i ʿālem

(faḫr [1], faḫrı [3], faḫrıdur [1], faḫrıdurur [1], faḫrum [3], faḫrumdur [1], faḫruñ [1])

1. Üzeri dilimlere bölünmüş tac; 'Yokluk benim övüncümdür' mealindeki hadise dayanarak tasavvuf erbabı, yokluk yolunun yolcuları olduklarını gösteren serpuşlarına, tac ve sikkelerine bu adı verirler.' (Gölpınarlı, 2004: s. 119)

G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp **faḫrum** didi / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir tāc aña

2. Övünülecek şey, medâr-ı iftihâr... (Ş. Sami, 2010: 326)

G250-1. Zāhid yaraşursın yüri ol ṣaġ u selāmet / ʿĀṣıḳ olanun **faḫrı** olur olsa melāmet
G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr idi **faḫruñ** / Hem giymedüñ egnüñe olup aṭlas u dībāc
G391-4. Zāhidā saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀṣıḳuñ **faḫrı** melāmet gözlemez nāmūs u ār
G475-5. Gönlüm olmaz giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / **Faḫrum** oldur ki diyeler baña ṣāl üstindedür
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / ʿĀṣıḳuñ **faḫrıdur** ol ṣanmañ anı cān istemez
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne ile **faḫr** / Her dem Muḥibbī ʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳuñ **faḫrı** melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1960-3. Cihāna pādişāh iken ḳul olmaḳ saña **faḫrumdur** / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G2596-4. Niceye dek ṣaḳlayam bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀṣıḳuñ **faḫrıdurur** ʿālemlere destān ola
G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan saña ḳul olmadur **faḫrum** / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı

faḫr eylemek/itmek [2] Faḫırlanmaḳ, (Tulum, 2011: 702) övünmek.

bk. faḫr ḳılmaḳ, faḫr olmaḳ

G161-5. Nesle bakılmaz Muḥibbī **faḫr eyleme** / Fā'ide itmez kişiye em ü eb
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla **faḫr itme** / Libās-ı musta ʿārıdur bu cān üstinde tenden geç

faḫr ḳılmaḳ [2] *bk. faḫr eylemek/itmek, faḫr olmaḳ*

G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz hīç neseb / **Faḫr ḳılma** ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G2279-6. **Faḫr ḳılmaz** bu Muḥibbī başı irse göklere / Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

faḫr olmaḳ [2] *bk. faḫr eylemek/itmek, faḫr ḳılmaḳ*

G852-1. Beni hecrüñle öldürme ḳılup dūr / Ne **faḫr ola** Süleymān öldüre mūr
G1064-2. Seng-i bīdāduñ gelürse başuma / **Faḫr olur** baña giyarün tāc-ı zer

faḫr-i ʿālem [5] Hz. Muhammed.

G946-5. **Faḫr-i ʿālem** baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile / **Faḫr-i ʿālem** çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / **Faḫr-i ʿālem** çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2488-1. Göñül virdüm yine bir meh-cebīne / Ki oldur **faḫr-i ʿālem** ben kemīne
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma ṣaḳın ḳalbinde kīn / Didi ışġmaz **faḫr-i ʿālem** kīn ile bir yirde dīn

fā'ide [4] *Ar.* (Devellioğlu, 2000:249)

bk. fā'ide itmemek, fā'ide ḳılmaḳ, fāyide, fāyide itmemek, fāyide ḳılmaḳ

(fā'idedür [3], fā'idedür [1])

1. Fayda, menfaat, kâr, kazanç.

G375-3. Zehr-i ʿışḳuñı ṣunmaʿuṣṣāḳa / Ṣehd-i vaṣluñı ṣun ki **fā'idedür**
G2440-2. Bir kere anuñ būyı irişmedi meşāma / İden bīgāne **fā'ide** ḫaddi gül-i terse

2. Ümit, hayır, işe yarama.

G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ **fā'ide** ṣoñra dökesin eşk-i nedāmet
G1529-3. Müyesser olmadı çün vaṣl-ı dildār / Saña ne **fā'ide** ṭurmaḳda cānuñ

fā'ide itmemek [1] Etkisi olmamak, işe yaramamak... (TDK, 2011: 855)

bk. fāyide itmemek

G161-5. Nesle bakılmaz Muḥibbī faḫr eyleme / **Fā'ide itmez** kişiye em ü eb

fā'ide ḳılmaḳ [1] Fayda sağlamak. *bk. fāyide ḳılmaḳ*

G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam lebüñden özge olmadı ʿilāc / **Fā'ide ḳılmadı** çoḳ cehd itdi Cālinūs aña

faḳaṭ [1] *Ar.* Ancak, ama, lakin. (TDK, 2011: 846)

G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde **faḳaṭ**

faḳih [1] *Ar.* İlm-i fıkh alimi, ilm-i fıkh ile tegavvul eden. (Ş. Sami, 2010: 327)

G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem ey **faḳih** itme ʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

faḳīr [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 327)

bk. bāy ü faḳīr, faḳīr itmek, faḳīr olmaḳ, faḳīr-i üftāde

(faḳīr [2], faḳīrem [1], faḳīri [1], faḳīrümdür [1], faḳīrüñ [4], faḳīrüñdür [1])

1. Yoksul, züğürt, malsız, servetsiz, parasız, fukara, muhtaç.

G236-3. Virmek istersen zekāt-ı ḥüsnüñi / Ben **faḳīrem** müstaḥaḳam vir zekāt
G321-3. Gözi yaşın her **faḳīrüñ** ẓulm ile baḫr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşi ad
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / Birine biñ virilür olsa **faḳīrüñ** göñlini şād
G961-4. Cān u dil diler metā ʿ-ı vaṣluna ola ḫarīd / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez **faḳīr**

2. Bîçare, zavallı.

G461-5. Āsitānunda ṣorarsañ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür **faḳīrüñ** ayaġuñ ṭopraġıdur
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür **faḳīrüñ** ayaġun ṭopraġıdur
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum ile nedür ḥālüñ ey **faḳīr** / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭopṭolu dilüm
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür **faḳīrümdür** ayaḳdan düşmiş üftādem
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ kimdür / Şikeste-beste bī-çāre **faḳīrüñdür** ḥaḳīrüñdür

3. Tevazu tarikiyle mütekellimden kinaye olarak alelhusus dervîşân meyanında kullanılır.

G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün **faḳīri** ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar

faḳīr itmek [1] Fáḳr u ihtiyāce düşürmek. (Tulum, 2011: 702)

G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Diriġā ḳalmadı varı beni yoḳluḳ **faḳīr itdi**

faḳīr olmaḳ [3] Fáḳirlanmaḳ. (Tulum, 2011: 702)

G179-4. ʿĀşıḳa bundan ulı müşkil mi var ʿālemde kim / Kendüsi **ola faḳīr** ü sevdügi ʿālī-cenāb
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle **faḳīr oldı** bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil şöyle **faḳīr oldı** bugün / Şehriyār-ı ḥüsnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G1960-1. Viṣālüñ gencīne gerçi irişmeyüp **faḳīr oldum** / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah emīr oldum

faḳīr-i üftāde [1] Düşkün yoksul.

G157-5. Vaṣlın istersen Muḥibbī sen meger dīvānesin / Sen **faḳīr-i üftādesin** ol dilber-i ʿālī-cenāb

faḳirāne [1] *Far.* Âcizane, kemâl-i acz ve iftikârla (Tevazu tabiri). (Ş. Sami, 2010: 327)

G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı **faḳirāne** ilet

faḳr [6] *Ar.* Yoksulluk, fakirlik, fukaralık, ihtiyaç, mal ve servet fıkdanı. (Ş. Sami, 2010: 327)

bk. iḫtiyār-ı faḳr itmek, faḳrı iḫtiyār itmek, palās-ı faḳr itmek

(faḳr [3], faḳrı [1], faḳrla [1], faḳruñ [1])

G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ **faḳr** idi faḫrüñ / Hemgiymedüñ egnüñe olup aṭlas u dībāc
G696-5. Muḥibbī **faḳr** şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp dībāyı bilmezler
G946-5. Faḫr-ı ʿālem baḳmadı dünyāya **faḳr** itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün **faḳrı** ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar

G1191-5. Ey Muḥibbī **faḳrla** ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G2763-5. Zerden serire baḳmaya Muḥibbī ideʾār / **Faḳruñ** kişi ki pister ide bu riyāsını

faḳrı iḫtiyār itmek [2] Yoksulluğu/yoksunluğu seçmek/istemek.

bk. iḫtiyār-ı faḳr itmek

G808-5. Kūşe-i ġamda Muḥibbī **faḳrı iden iḫtiyār** / Gāh olur şāh-ı cihān olana istiġnā ṣatar
G1230-3. Terk-i māl iden **ider** elbette **faḳrı iḫtiyār** / Cübbe vü destārı n'eyler giysün ol dāim palās

fāl [1] *Ar.* Uğur, iyi talihi baht-i nîk. Ş. Sami, 2010: 327)

bk. fāl açmaḳ, fāl eylemek

G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ **fāldur** / Kim benüm āşüfte rüsvā olmama ol dāldur

fāl açmaḳ [1] Ġāib söylemek, fālcilik etmek… (Tulum, 2011: 704)

bk. fāl eylemek

G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm **fāl açar**

fāl eylemek [2] *bk. fāl açmaḳ*

G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup **fāl eyledüm** / Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı fırāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir **fāl eyle**

fānī [6] *Ar.* (Devellioğlu, 2000: 250) *bk. fāni ömür*

(fānide [1], fānidür [5])

1. Ölümlü.

G404-5. ʿÖmrüñi her dem geçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı denī bildüñ Muḥibbī **fānīdür**

2. Muvakkat, geçici.

G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme buʿālem naḳşına / Çünkü **fānīdür** beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmazʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki **fānīdür**
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḥurūc itme ki **fānīdür** cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi **fānīde** ṣanma ġayri rāyı isterem
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu **fānīdür** giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın

fānī ʿömür [1] Ölümlü hayat.

B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı muḳarrerdür **ʿömür fānī**

fānūs-ı al [1] Kırmızı fener.

G1737-3. Her ḳaçan dil mülkineʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar **fānūs-ı al**

fānūs-ı ġam [1] Gam feneri.

G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem içre gerçi kim **fānūs-ı ġam** her dem yanar

fāriġ [19] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 329) *bk. fāriġ itmek, fāriġ olmaḳ*

(fāriġ [6], fāriġam [3], fāriġuz [10])

1. Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş, artık uğraşmaz olmuş.

G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp dīvāne itdüm kendüzim / **Fāriġam** her ne ki dirlerse disünler il baña
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür **fāriġ** ez-efsūndur
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā n'iderem **fāriġam** gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G2260-3. Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm / **Fāriġam** tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2263-2. Tā ebed **fāriġ** degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / ʿIşḳ ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2625-4. Ḫūblardan **fāriġ** iken başuma sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
Mr6-1. Şāh-ı ʿışḳ olduḳ bugün ṭabl u ʿālemden **fāriġuz** / İḫtiyār-ı faḳr idüp ḫayl ü ḫaşemden **fāriġuz**
Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna biz nāz u niʿamdan **fāriġuz** / Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan **fāriġuz**
Mr6-4. Anuñ içün çekerüz dehr-i denīnüñ minnetin / Aṭlas u zer-beft ü dinār u diremden **fāriġuz**
Mr6-6. Her zemīni rāh-ı ʿışḳ içre yā hem-rāh eylerüz / Mest-i şahbā-yı elestüz cām-ı Cemden **fāriġuz**
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ileʿademden **fāriġuz**
Mr6-10. İkiʿālemde daḫi müştāḳ-ı dīdār olmışuz / Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz bāġ-ı İremden **fāriġuz**
Mr6-12. Ey Muḥibbīʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden **fāriġuz**

2. İşini bitirip kurtulmuş, artık işi gücü ve meşguliyeti kalmamış, azade, müsterih.

G1754-3. **Fāriġ** iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı göñül
G1775-7. **Fāriġ** iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār iñledüm

3. Rahat, asude, gaile ve gürültüden rehâ-yâb.

G1359-4. İster iseñ sen ḥużūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / **Fāriġ** ü merd-i cihān gözleme hīç şol u şaġ
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz dünyā metāʿına göñül / **Fāriġuz** āzādeyüz ʿālemde deryā-dillerüz

fāriġ itmek [1] Vazgeçmek.

G1959-3. Velī **fāriġ iden** her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem

fāriġ olmaḳ [14] (Tulum, 2011: 705)

1. …ferāġát etmek, ber-ferāġ ołmaḳ, terk etmek, vāz gelmek, vāz geçmek...

G888-1. Hāy hūdan **fāriġ ol** ʿālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini gūş eyle gel mūruñ Süleymānlıḳ budur
G934-5. **Fāriġ ol** fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḫayrān eyleyüp añduḳca ḫayret arturur
G1327-1. **Fāriġ ol** gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel **fāriġ ol** / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī **fāriġ ol** / Ḫayf degül mi ʿömri ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī **fāriġ ol** / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı bildüm **fāriġ ol** / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden **fāriġ ol** ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī **fāriġ ol** / Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-i ʿuzlet gibi

2. …firāġ etmek, ber-firāġ gelmek...

G74-5. Himmetüm bāzını şaldum sen hümāyı ṣayd içün / **Fāriġ ol** sen her ne dirlerse disünler il baña
G1127-4. Derdi dermāna degişdük **fāriġ ol** bizden ṭabīb / Nefʿ ü żarrı ḫālümüzce añlaruz ḫāżıḳlaruz
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / **Fāriġ ol** sen ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1763-5. Rām olur şanma Muḥibbī **fāriġ ol** efsāneden / Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var **fāriġ ol** / Ben daḥi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin

fāriġü'l-bāl [3] Kalbi asude ve müsterih. (Ş. Sami, 2010: 329)

G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o yār şol **fāriġü'l-bālum** görüñ
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫᵛāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün **fāriġü'l-bālem** bugün
G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿanḳā gibi / Ṭuʿmesinden bu cihānuñ **fāriġü'l-bālem** bugün

farḳ [4] *Ar.* İki şeyden beherinin başka türlü olması, mugayeret, mübayenet, tefavüt, benzemeyiş. (Ş. Sami, 2010: 330)

bk. farḳ eylemek/itmek, farḳ itmek, farḳ ḳılmaḳ, farḳ olmaḳ

(farḳı [2], farḳı [1], farḳını [1])

G490-2. Bir çanaḳ bāde ile **farḳı** nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G614-4. **Farḳ** yoḳ ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā gedā görinür
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet maḥabbet **farḳ** yoḳ imlā ḳılam
G2088-4. Noḳṭa-i laʾl-i leb ile mū-meyānı **farḳını** / Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

farḳ eylemek/itmek [7] Ayırt etmek. (TDK, 2011: 851) *bk. farḳ ḳılmaḳ*

G683-2. Kimseler **farḳ idemez** eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem görinür
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi **farḳ itmez** yatur ḳanzildürür
G1170-3. Ḫayrānuñ olmışuz ġamuñ esrārını yiyüp / **Farḳ itmez** isek olmaz ʿaceb şol u şaġumuz
G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbī'yā / **Farḳ eylemez** seng ile birdür semān-ı laʾl
G2148-1. **Farḳ itmez** rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / Ṭaġılur dil ḫırmeni bu rūzgār-ı āhdan
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden **farḳ ide**
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Kendüzin **farḳ eylemez** degül ki şol u şaġına

farḳ ḳılmaḳ [1] *bk. farḳ eylemek/itmek*

G2781-3. Nikʿamel ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri **farḳ ḳıl** / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün īmānuñı

farḳ olmaḳ [2] Seçilip ayırt edilmek. (TDK, 2011: 851)

G1778-5. Kūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār ile **farḳ olmaz** ten-i zārum benüm

G2629-5. Gicesi gündüzinden **farḳ olınmaz** / Muḥibbī'nüñ giçer leyl ü nehārı

farż [4] *Ar.* Ahkâm-ı dîniyyeden nass-ı kerimle ve delil-i kat'î ile müspet olup icrası vacip olanı, sünnet mukabili. (Ş. Sami, 2010: 331) *bk. farż itmek, farż olmaḳ*

G1278-7. **Farżdur** gel vir zekāt-ı ḥüsnüñi / ʿĀşıḳuñ görmek temennā eylemiş
G1298-3. **Farżdur** ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1608-5. Kaʾbedür kūyı Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / Ḥācı olduñ **farżdur** cānuñı ḳurbān eylemek
G1643-2. Kaʾbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / **Farżdur** elbette ey dil cānuñı ḳurbān gerek

farż itmek [1] Varsaymak. (TDK, 2011: 852)

G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle **farż it** kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf

farż olmaḳ [7] Boynine borç ołmaḳ, üzerine borç ołmaḳ, vācib ołmaḳ, mefrūz ołmaḳ. (Tulum, 2011: 706-707)

G1304-4. Her kim kiʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır ölmek **olur** aña **farż**
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı dildāraʿarż / **Oldı** şimden ṣoñra cān virmek baña bu yolda **farż**
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd **olur** anda namāz **farż**
G1625-4. Kaʾbe-i kūyunı ṭavāf eylemek **oldı** baña **farż** / Gözlerüm yaşını sīm çün yüzüm altun itdüñ
G1674-5. Kaʾbedür kūyını **farż oldı** ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿ budurur anda varup ḳurbān ol
G1890-4. Bize **farż olmış** iken olmaz islāma ẓāhir / Nice bir oturalum bunca günāhı çekelüm
G2161-2. **Farż olmışdur** zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñiʿarż eyle gel ketm itme dervişden ṣaḳın

faṣd eylemek [1] Kan almak.

G559-4. Dilberümden nāgehān **faṣd eylese** faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar

fāṣınat [1] *Ar.* Güzel ve anlaşılır konuşan.

G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / **Fāṣınat** ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ

fāsid [1] *Ar.* ..yaramaz, kem... (Tulum, 2011: 706-707)

G509-4. **Fāsid** hevāya virme dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu giysūları müşk-bāre vir

faṣiḥ olmaḳ [1] *Ar.* Açık ve anlaşılır olmak. *bk. şiʿr-i faṣiḥ*

G306-4. Dostum medḥünde didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum benüm cümle **faṣīḥ**

faṣl [1] *Ar.* Bölüm, kısım... (TDK, 2011: 852)

bk. bāb-ı faṣl, faṣl-ı bahar, faṣl-ı gül, faṣl-ı ḥazān, faṣl-ı rebīʿ, faṣl-ı seyr, faṣl-ı şita, faṣl u bāb

G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḫāşiye / **Faṣl** bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb

faṣl-ı bahār [4] Bahar mevsimi. *bk. faṣl-ı rebīʿ/rābiʿ*

G369-2. Görsem yüzüñi gözlerüm ol demde yaş döker / **Faṣl-ı bahār** olsa şular cūybār olur
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp **faṣl-ı bahār** / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G593-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp **faṣl-ı bahār** / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G996-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp **faṣl-ı bahār** / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār

faṣl-ı gül [1] Gül mevsimi, ilkbahar.

G2393-1. **Faṣl-ı gül** vaḳt-i çemen eyyām-ı ṣaḥrādur yine / Mevsim-iʿıyş u ṣafā ādān-ı ṣahbādur yine

faṣl-ı ḥazān [1] Sonbahar, güz.

G1382-4. Bülbül-i bahār dersini ezber oḳur güle / **Faṣl-ı ḥazānı** görmedi beñzer varaḳ varaḳ

faṣl-ı rebīʿ/rābiʿ [5] *bk. faṣl-ı bahār*

G691-1. Vaḳt-i gül **faṣl-ı rebīʿ** eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur her bir çiçek ʿışḳuñ meyinden dadadur
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi yine **faṣl-ı rābiʿ** / Eyleyen anı temāşā cennet-i şāni oḳur
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp **faṣl-ı rebīʿ** / Her diken tāze yolındı olup ezhār sebz
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan **faṣl-ı rebīʿ**
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan **faṣl-ı rābiʿ**

faṣl-ı seyr [1] Gezme mevsimi.

G1704-2. Göñli ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu **faṣl-ı seyrde** dīdār gül

faṣl-ı şitā [2] Kış mevsimi.

G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp **faṣl-ı şitā** ʿāleme nev-rūz gelür
G1622-1. **Faṣl-ı şitāda** ṭondı mı yaġı benefşenüñ / İrdi bahār olmadı çaġı benefşenüñ

faṣl u bāb [3] Bölüm.

G178-3. Nice bildüm derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ **faṣl u bāba** āḫır olmadı kitāb
G564-2. Cefānuñ **faṣl u bābın** oḳumış yār / Daḫi ṣanmañ ki varup mekteb ister
G2678-3. Cevrüñüñ **faṣl u bābını** yazdum / Deftere ṣıġmadı kitāb oldı

faṣṣād [1] *Ar.* Kan alan cerrah, kan alıcı. (Ş. Sami, 2010: 331)

G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese **faṣṣād** eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar

fāş eylemek/itmek [38] Gizli olanı açığa vurmak, duyurmak, ortaya dökmek, dile vermek. (TDK, 2011: 854) *bk. fāş ḳılmaḳ*

G223-3. Āhum ile göz yaşum **fāş itmiş** iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben āh dost
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı **fāş iderse** göz yaşı olmaz ʿaceb / Çün ola gelmişdür eyler sırrını iẓhār mest
G366-3. Sırrumı **fāş eyleyen** ʿālemde göz yaşıdur / Kim bilürdi virmese rāz-ı nihānından ḫaber
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳduġum benüm ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı **fāş itmiş** benüm şūrīdedür
G545-2. **Eyleyen** rāz-ı derūnum āh kim bu ḫalḳa **fāş** / Āhum ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı **fāş itmede** / Daḫi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var ṣanur
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ ġamuñı **fāş ider** āh / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı girībānumdur
G948-5. Çün Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / **Fāş idüp** esrār-ı ʿışḳı ʿāleme rüsvā olur
G981-4. Başumı gözden bıraḳduġum beni ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı **fāş itmiş** benüm şūrīdedür
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / **Eyleyen** bu sırrı **fāşı** gül midür bülbül midür
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu cihān ḫalḳına **itdi fāş** göz
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki **fāş itdi** göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ ẕikrini **fāş itmeye** hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu rāz
G1239-1. **İdiser** sırrumı āh ʿāleme **fāş** / Naẓarla sürmelü göz vesmelü ḳaş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma ḫālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm **eyledi** bu gizlü rāzum cümle **fāş**
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm **itdi** anı ḫalḳa **fāş**
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre **fāş itdüñ** diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şem ʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre **fāş itdüñ** diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şem ʿ
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı **fāş itdi** maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum **fāş ider** / Penbe içre āteşi olur mı pinhān eylemek
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı **fāş eyledi** çāk-ı girībānuñ senüñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni **fāş itdi** yine / Göreyim ḳaṭ ʿ ola başı iki dillü ḳalemüñ
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur **fāş eyleyen** / Ġamdan özge ʿālem içre kimse sır-dāşum degül
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını **fāş eyleyen** ḫod er degül
G1805-6. **İder** esrār-ı ʿışḳı **fāş** gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1856-2. Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül **fāş eyledi** / müstaḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam
G1974-2. Anuñ çün sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı **fāş itdi** / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre beñzetdüm
G2093-4. Ey göñül sırr-ı ʿışḳı **fāş itdüm** / Vara ümmīd-vār imişsin sen
G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı **fāş eyleyen** / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı **fāş itmek** neden
G2440-3. **Fāş itdi** cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2496-4. Didiler aġlayup **fāş itme** sırrı / Didüm ne çāre yā bu rūy-ı zerde
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur **fāş iden** / N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol **fāş ider** anı aġız açup söylese
G2619-4. Şu ʿle-i āh ile ey dil sırrumı **fāş eyledüñ** / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün **fāş itdi** göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni
D27-2. Eşk-i çeşmüm dūd-ı āhum sırrumı **fāş eyledi** / Bu meṣeldür سر جاوز الاثنين شاع
D44-2. Kūh-ken **fāş itdügiyçün** sırr-ı ʿışḳı ʿāleme / Anuñ içün tīşesi āḫır ṭoḳındı başına

fāş ḳılmaḳ [2] *bk. fāş eylemek/itmek*

G1286-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaduñ / Sirişküñ **ḳıldı** anı ʿāleme **fāş**
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cür ʿasın / Anuñ için **fāş ḳıldı** mest olup dil rāzını

fāş olmaḳ [20] Belli olmak, açıklanmak, ortaya çıkmak.

G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ **fāş olur** / Yeg degül mi urasın aġzuña sen mühr-i sükūt
G323-1. Rūz-ı ʿışḳum **fāş oldı** eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş bu merdümān-ı çeşme hergiz i ʿtimād
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü rāzum anuñ için **oldı fāş** üç günde bir
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum **fāş olur**
G1203-1. Ḫayli ʿuṣṣāḳa ezel Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ile ʿālemlere **fāş olmışuz**
G1238-1. **Olmaz** idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile **fāş** / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum **olmaz** idi bu cihān ḫalḳına **fāş**
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme **fāş oldı** sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ āşār-ı ʿışḳ

G1489-2. Dilā āh eyleyüp dökme gözüm yaş / Ṣaḳın kim **fāş olur** rūz-ı nihānuñ
G1510-2. **Olmaz** idi **fāş** ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1592-3. **Fāş oldı** ʿālem içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı yoḳ bir ʿāşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden **fāş olur** rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice **fāş olmasun** / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim cümle cihān ḥalḳına ḳo **fāş olsun**
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün **fāş olmaya** / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma ṣaḳın perdesin
G2064-1. Dirseñ ey dil sırr-ı ʿışḳ **fāş olmasun** / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ yaş olmasun
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm biraz **fāş oldı** bu derdüm / Ṭolu ṣun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde **fāş olsun**
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede **fāş oldı** āh / Duydı ʿālem ḥalḳı bu nāle-i efġān büyidi
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm **fāş olmadı** / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını

fāyıḳ [1] *Ar.* …ulıce, á ʿlā… (Tulum, 2011: 709) *bk. ḫulḳ-ı fāyıḳ*

G877-5. Didi ānide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol **fāyıḳ** mıdur

fāyide [4] *Ar.* Ümit, hayır, işe yarama.

bk. fā'ide, fā'ide itmemek, fā'ide ḳılmaḳ, fāyide itmemek, fāyide ḳılmaḳ

G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / **Fāyide** yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣib
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / **Fāyide** yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesiḥi-demden olmazsa ʿīlāc / **Fāyide** yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur **fāyide** / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi

fāyide itmemek [2] *bk. fā'ide itmemek*

G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün **itmez fāyide** bil zār u zūr
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / **Fāyide itmedi** veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

fāyide ḳılmaz [1] *bk. fā'ide ḳılmaḳ*

G2506-5. **Fāyide ḳılmaz** Muḥibbī naḳd-i ʿömrüñ ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye

faẕl [2] *Ar.* Kerem, inayet, ihsan. (Ş. Sami, 2010: 333)

bk. deryā-yı faẕl, faẕl-ı ḥaḳḳ

(faẕl [1], faẕlıdurur [1])

G945-4. Zāhidā ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ **faẕlıdurur** yoḫsa ʿamelden ne gelür
G1560-3. Bugün faẕl ileʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẕlūmda bulınmaya girībānuñ

faẕl-ı ḥaḳḳ [1] Allah'ın ihsanı.

G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / **Faẕl-ı ḥaḳḳ** ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ

Faẕliyā [1] Ey Fazli. Ebu'l-Fazl Mehmed Efendi. (ö. 1563)

Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / **Faẕliyā** pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var

fedā [2] *Ar.* Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçme, uğruna verme. (TDK, 2011: 856)

bk. cān fedā, cānı fedā eylemek/itmek, cānı fedā ḳılmaḳ, fedā eylemek/itmek, fedā olmaḳ, fedā olsun, fedā-yı cān, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak)

(fedā [1], fedāyı [1])

G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu yolda saña **fedā** ata anadur
G850-3. Işḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin bir **fedāyı** gör

fedā eylemek/itmek [3] Kıymak, gözden çıkarmak. (TDK, 2011: 856)

bk. cānı fedā eylemek/itmek, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak)

G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġüñe **fedā eyledüm** ol bir cismi de cānā
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup **eyler fedā** / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G2271-2. İstedüñ cān u dilüm **itdüm fedā** / Ne buyursan ṭurmışam fermāna ben

fedā olmaḳ [1] Uğrunda yok olmak. (TDK, 2011: 856)

bk. cānı fedā olmak, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak)

G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır **fedā oldum** saña

fedā olsun [2] "Varsın gitsin, uğrunda yok olsun!" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 856)

bk. cānı fedā olmak, yolına/yolında/yoluña/yoluñda can fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak)

G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil **fedā olsun** hezārān cān aña
G1832-4. Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna ol daḫi **fedā olsun** dirüm

fedā-yı cān [1] Canın fedası.

G2507-5. Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ **fedā-yı cān** olupdur lāzuma

fehm [1] *Ar.* Añłayıcı, ʿārif, derrāk, ʿāḳıl... (Tulum, 2011: 711)

bk. fehm eylemek/itmek, fehm olunmaḳ, fehm-i ʿaḳl-ı ḫırde-dān, fehm-i esrār

G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ **fehmi** muḥāl olur

fehm eylemek/itmek [14] (Tulum, 2011: 711)

1. …añłamaḳ...

G435-1. Dilde gözde görinen cānānedür / Kimseler **fehm itmedi** cānā nedür
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne didügini / **Fehm itmez** idi olmasa ger tercemān ḳaşuñ
G1068-3. Şorma sırr-ı dehānını ey dil / Kimse **fehm eylemez** mu ʿammādur
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur bili **fehm eyledüm** / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1980-2. Her söz ki döke baḫr-i dilüm dürr gibi olur / **Fehm eyleyen** sözümi bilür ben ne cevherem
G2019-5. Ey Muḥibbī şi ʿrümüñ ma ʿnāsını **fehm eylemez** / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2088-4. Noḳṭa-i la ʾl-i leb ile mū-meyānı farḳını / **Fehm idemez** degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2146-3. Bir ḳadeḥden kāyinātuñ ḥālini **fehm eylesün** / Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes **fehm eylemez** ne dādı var / Pişe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña şor her şan ʿatuñ üstādı var

2. …idrāk etmek...

G734-4. Şöyle mest itdi dili cür ʿa-i cām-ı la ʾlüñ / Kendüzin **fehm idemez** ḳanda düşüp ḳanda yatur
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma her ʿāmi anı **fehm idemez** / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G1816-2. Bir kimse **fehm itmeye** ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān **fehm itmedi** / ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil ḫarāreti / Bu remzi yüri **fehm idesin** şu gülābdan

fehm olunmaḳ [2] Anlaşılmak. (Ş. Sami: 2010, 334)

G2112-4. **Fehm olunmaz** ey göñül ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2471-5. La ʾl oldı ey Muḥibbī ẕü-füñūnuñ dilleri / **Fehm olınmadı** Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile

fehm-i ʿaḳl-ı ḫırde-dān [1] Dikkatli aklın idraki.

G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī ḥāşiye / Kim bunuñ ḥallinde ʿāciz **fehm-i ʿaḳl-ı ḫırde-dān**

fehm-i esrār [1] Sırların idraki.

G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu mim-i dehānuñ sırrı kim / **Fehm-i esrārına** vaḳıf olmamışdur hīç kes

felek [79] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 335)

bk. ʿayyār-ı felek, bezm-i felek, çeşm-i felek, çarḫ-ı felek, devr-i felek, evc-i felek, felege kelek dimemek, ḫaṭṭāṭ-ı felek, ḫayyāṭ-ı felek, māh-ı felek, menzil-i felek, naṭ ʿ-ı felek, nerrād-ı felek, nüh felek, pīr-i felek, saḳf-ı felek, şems-i felek, ṭas-ı felek, zehr-i felek, zir-i felek, zühre-i felek

(felege [3], felek [53], felekden [13], felekdür [1], felekle [1], felekler [6], feleklerde [5], feleklerden [1], feleklere [3], felekleri [1])

1. Gök, sema, asuman.

G87-2. Yüce itmişdür **felekden** ḳaşrını beñzer o māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña
G132-4. Bir ḫarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yaña **felekde** māhitāb
G163-2. Fırşatı elden düşürme bir muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl degül ḥāli **felekden** āfitāb
G174-1. Her ḳaçankim ʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / Eylese aña naẓar ditrer **felekde** āfitāb

G175-1. **Felekdür** āsitānuñ anda her şeb / Görinür eşk-i çeşm mānend-i kevkeb
G237-2. Ṣol ḳadar āh eyledüm çıḳdı **felekler** saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa **felek** ṭañ mı ider āhum ʿurūc
G343-1. Selḫ-i şa ʾbān ile oldı ʿıyş u ʿişret nā-bedīd / Ġurre-i şevvāl ile yazdı **felek** menşūr-ı ʿīd
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi **felek** kebūd / Dem var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı **felek** gerdenine bāzū-bend
G366-2. Yücedür cānānenüñ ḳaṣrı **feleklerden** yüce / Anuñ içün kimseler virmez mekānından ḫaber
G384-2. Görünen bu **felek** üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların ʿāṣıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G419-2. Bād-ı ṣabā **feleklere** iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb **feleklerde** melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G488-3. Dūd-ı āhumdan **felek** saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter **feleklerde** melekler per yaḳar
G519-1. **Felek** saḳfına ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihāni rāhımuz vardur
G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez döker yaş / **Felekde** çıḳmaġ içün kevkeb ister
G568-4. Raʿd gibi bu **felek** gūşını güm güm gümledür / Nālesin ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G608-4. **Felek** cāmı içüp döker şu ʿāʿı cürʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān şan ayaġıdur
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele **felekden** yücedür
G755-3. Muʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / **Felek** ṭāḳına çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha āh dirler / **Felek** saḳfına anı rāh dirler
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān degül eşk-i revānumdur / **Feleklerde** iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G807-4. **Felekden** yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G870-5. Ḥaḳḳ olursa mihr ü meh naḳşı **felekden** ġam degül / Naḳş-ı eşʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā yiter
G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan **felek** saḳfı siyāh olsa / Baña göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G1001-4. Raʿd gibi bu **felek** gūşı güm güm gümledür / Nālesini ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı saña gerçi **felekden** yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1052-2. **Felek** germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger **felekden** yüksek ola bāmumuz
G1254-2. Fiġānumdan **felekler** güm güm ötdi / Daḥi ol yüzi māhum eylemez güş
G1259-1. Çün **felek** taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaṣdı bu ide sipāhı encümi çāker güneş
G1265-5. Āh ü efġānuñ **feleklerde** senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī ṣanma ki dildāra teʾşir eylemiş
G1391-4. **Felekden** yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿāṣıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa zerrece gelmez **felekle** mihr ü māh / Rıfʿatiyle nüh-felekden yücedür eyvān-ı ʿışḳ
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm **felege** ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1457-1. **Felekde** bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa **felek** / Raʿd iñler nāle eyler cānuma aġlar melek
G1525-3. Siyāh eyler **felek** āyīnesini / Ṣaḳın āhından ey dilber ġaribüñ
G1631-1. Derd ile āh eylesem yanar **felek** / Bu duḫāndan gücenür çeşm-i felek
G1673-3. Nigārā berḳi ʿüñ keşfʿit cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet **felek** çeşmini ḫayrān ḳıl
G1678-4. Ṭutsun ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ **felekleri** / Ḳandīl-i ʿarşı yaḳmaġa āhuñ şerāre ḳıl
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan **felek** saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G1764-4. Güneş gibi egerçi kim **felekden** yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse **felekler** saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm
G1841-3. Dūd-ı zencīr ile aşılan **felekler** saḳfına / Görinen ḳandil-i āh-ı pür şerārumdur benüm
G1872-3. **Felek** evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1880-4. Ey **felek** ṭurmaz giçer ṣaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan **felek** gibi göge boyanmayam
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm **felek** saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū **felekden** yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G1985-4. Olur şikāf-sīne ḳaçan nāle eylesem / Derd ü elem **feleklere** çıḳar olur ʿalem
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū **felekden** yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2112-2. Ey **felek** ṣaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2203-4. Gice ṣanmañ ki **felekde** görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan
G2369-6. Dūd-ı āhum **felekde** ebr olalı / Gözlerüm yaşı döndi bārāne
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ vīrānesin / Senden özge çün **felekde** māh-ı tābān olmaya
G2436-1. Aşmadın ḳandil-i zerrini **felekler** bāmına / Ḫilʿat-i sebzi aġaçlar almadan endāmına
G2457-3. İşigüñi **felege** virmeyüben bedr ü ḳamer / Pāsbāndur giceler ṣubḥa degin revzenüñe
G2517-3. Ḫaṭuñ terk eylemez ise Ḫıṭāyı / Siyāh eyler **felek** saḳfını lāle
G2648-3. Devr idelden **felek** görmedi hem görmeyiser / O1 hilāl-ebrū vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zibāsını
G2744-2. **Felekden** yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāṣıḳuñ aña irişmez āh u feryādı
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup cānı terk ḳıl / Tā ki **felekde** ḳıla melāyik namāzuñı
G2763-1. ʿĀṣıḳ mıdur ki isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye **feleklere** āhı ṣadāsını
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum **felek** saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serir itdi
Tb1-30. Kim **feleklerde** melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr8-17. Elde ḳılıçlar şanki od / Çıḳsun **felek** yüzine dūd
Mr20-4. Ol şererlerden cihān yanup **felekler** ṭutuşa / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-17. **Felek** kārındadur devr-i ḳamerdür / Anuñçün māh-rūlar fitnelerdür

2. *mec.* Talih, baht, kader.

G50-5. Diyesin ey ṣabā Ferhād u Ḳaysa / **Felek** bir tāze Mecnūn itdi peydā
G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aḫır / Dilerem ide **felek** bārī işigüñde türāb
G216-2. Ṭutalum olasın sen Ḫıżr-ı zinde / **Felek** āḫır içürür merg-i şerbet
G358-4. Ey **felek** bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G422-3. Āsitānuñ **felege** virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu **felek** ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür
G882-4. Ġırra olup **felek** dünyāya girüp dil baġlama / Ġāfil olma dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi **felek** ḳaddümi kemān / Āhum oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne ögüdür **felek** / Bir bir cihān ḥalḳına dir āsiyāba baş
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu **felek** bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü lu'bin gösterür ol bāzı çoḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu **felekden** ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1529-2. **Felek** cevri elinden yandı baġruñ / Kimsene diñlemez āh u fiġānuñ
G1807-2. **Felek** gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G1886-3. Ey **felek** çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlare yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden bu **felek** / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm
G1926-3. Yana odlare **felek** ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1953-2. İçüben boş idelüm işbu **felek** küplerini / Dehr meyḫānesine şucıyu dām eyleyelüm
G2153-2. **Felek** çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2326-2. Bükülüp cevr ile ḳaddüm olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla **felek** döndi müşebbek ḳafese
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi sengi tıraş / Āḫır anuñ da başın çaldı **felek** taşdan taşa
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / **Felek** beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey **felek** n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā **felekde** saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide **felek** / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār
Mr14-4. **Felek** kem ḳılmadan bu ḫāk-sārı / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr14-6. Ṭaġıtmadan **felek** cismüm türābın / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

felege kelek dimemek [1] Hiçe saymak, ciddiye almamak; büyüklenmek, büyüklük taslamak, gurulanmak. (Zülfe, 2011: 72)

G1568-3. Seyr-i būstān ider benümle o māh / **Felege dimesem** ʿaceb mi **kelek**

felek-ḫayyāṭ [5] Felek terzisi (kader).

(felek-ḫayyāṭ [1], felek-ḫayyāṭı [4])

G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey **felek-ḫayyāṭı** biçersen ḳabā / Ġamdan özge ḫilʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey **felek-ḫayyāṭ** biçersin ḳabā / Ġamdan özge ḫilʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / **Felek-ḫayyāṭı** egnüme daḫi ġam ḫilʿatin biçsün
G2694-4. **Felek-ḫayyāṭı** ḥüsni ḫilʿatını / Görüp ḫayrān elinden şındı düşdi
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / **Felek-ḫayyāṭı** anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi

fem [2] *Ar.* Ağız, dehan. (Ş. Sami, 2010: 336)

G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem ẕerre **femidür** / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem ẕerre **femidür** / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur

fenā [12] *Ar.* Yok olma, zeval, bekasızlık, devamsızlık, adem. (Ş. Sami, 2010: 336) *bk. dār-ı fenā, mülk-i fenā, rāh-ı fenā*

(fenā [6], fenādur [5], fenāsını [1])

G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / **Fenādur** āḫırı meyl itme gülden hem dikenden geç
G297-3. Çün **fenādur** āḫırı gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu **fenā** dārında hīç bir kimse sūd
G446-3. Āḫırı ʿömrüñ **fenādur** olsa ger şad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem şandılar
G915(a)-10. Dilber-i cānı Yaḳdı cihānı / Oldı Muḥibbī Ḳaşdı **fenādur**
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ için bu **fenā** dārında yoḳdur şādımuz
G1897-1. Sūz-ı ʿışḳı gūş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu **fenā** dārında dil ḫoş eyledüm
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm **fenā** ṭopraġına
G2627-3. Ḳo buʿıyş u ʿişreti çünkim **fenādur** ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭāʿat gibi
G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini almaz iʿtibār / Her kim ki bunı fikr idüp añlar **fenāsını**
G2712-1. Bu **fenā** dünyāda şanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur **fenā** güni

fenālıḳ [1] Kötülük, redâ'et, sû', bed. (Ş. Sami, 2010: 336)

G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü **fenālıḳ** / Be kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ

fenn [19] *Ar.* Hüner, mârifet, sanat, ilim. (Devellioğlu, 2000: 256)

bk. fenn-i cefā, fenn-i ʿışḳ, fenn-i mihr, fenn-i vefā, müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ

(fende [3], fenn [1], fenni [2], fennin [4], fenninde [5], fennini [2], fennüñ [1], fenüñ [1])

G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi cefā **fennin** edīb-i mekteb
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi bu **fende** musta ʿīd
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā **fennin** o kimden ögrenür
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi ʿuşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü **fenn** bilür
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasun / Şoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı **fende** var
G1289-3. Siḥr **fenni** fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Her biri cevr ü cefā **fenninde** līkin muḫteriʿ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā **fennin** velī üstādı yoḳ
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī irse kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu **fenni** ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle **fenüñ**
G1512-2. Bī-vefālıḳ **fennini** senden görür meh-pāreler / Her birin cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā **fenninde** kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā **fennüñ** oḳur ol dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā **fenninde** māhir bir ʿaceb cānānesin
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā **fenninde** māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2398-4. Fitne **fenninde** ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2468-2. Yiter ögretdün cefā **fennini** ögret gel vefā / Ey muʿallim luṭf idüp taʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu **fende** var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / Maḥabbet **fennin** ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı

fenn-i ʿışḳ [10] Aşk ilmi/sanatı.

G325-2. **Fenn-i ʿışḳı** oḳudum şanmañ beni siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum mustaʿīd
G540-2. **Fenn-i ʿışḳı** benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meşel meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider **fenn-i ʿışḳ** / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / **Fenn-i ʿışḳ** içre velī her vech ile kāmillerüz
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp benden sebaḳ / **Fenn-i ʿışḳda** gördiler var bende nice iḫtirāʿ
G1659-1. **Fenn-i ʿışḳı** çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / **Fenn-i ʿışḳ** başa iletmiş ben de bir irşād olam
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / **Fenn-i ʿışḳı** başa iletmiş ben de bir üstād olam
G2039-4. ʿIşḳ mıdur **fenn-i ʿışḳı** oḳudup ʿāşıḳlara / Bāb-ı faşlın sīnemün levḥine inşā eyleyen
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu **fenn-i ʿışḳuñ** üstādı / Añılur mıydı ʿālemde belā vü derd ile adı

fenn-i cefā [1] Eziyet ilmi. *bk. fenn-i mihr*

G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Līk bu **fenn-i cefāda** her bir māhir giçer

fenn-i mihr [1] *bk. fenn-i cefā*

G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk **fenn-i mihri** bilmez oḳusa eyler ġalaṭ

fenn-i vefā [1] Vefa ilmi.

G2365-8. Üstāda varsa dilber **fenn-i vefāya** baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir giçe cefāde

fer(r) [1] *Ar.* Parlaklık, ziya, nur, aydınlık. (Ş. Sami, 2010: 337)

bk. fer virmek, ferri gitmek, ferr ü şevket

G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin **fer** ḫaṭīb

fer(r) virmek [1] Aydınlatmak.

G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi **fer vir** cihāna mihr-i raḫşān ol yüri

ferʿ [1] *Ar.* Esaslı olmayıp ikinci derece-i ehemmiyette olan şey, bir maddenin ehemmiyetsiz tafsilâtı, teferruat. (Ş. Sami, 2010: 337)

G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eşʿārı olmış cümle **ferʿ**

ferāġ [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 338) *bk. ferāġ eylemek*

(ferāġ [3], ferāġı [2], ferāġum [5], ferāġumuz [1])

1. Vazgeçme, terk, çekilip bırakma.

G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden **ferāġum** var
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden **ferāġum** var
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi benüm çendān **ferāġum** var

G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden anuñ çün **ferāġı** var
G1170-1. Ḫūn-ı dil ile dīde olaldan ayaġumuz / Vardur mey ile kāse-i zerden **ferāġumuz**
G1357-4. Başuna alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ bu sevdādan **ferāġ**
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / Baḳmaz cihāna var mı **ferāġı** benefşenüñ
G1939-1. **Ferāġum** var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uşandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün **ferāġum** var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

2. Asudelik, asayiş, rahat....

G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri **ferāġ** / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil **ferāġ** / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün

ferāġ eylemek [3] El çekmek, çekilmek.

G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı hem vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün **eyledüm ferāġ**
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim kiʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür **eyleye** evvel **ferāġ**
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün **eyledüm** ḫalḳdan **ferāġ**

ferāġat [5] *Ar.* (M. Nâcî, 2009: 154) *bk. ferāġat eylemek/itmek*

(ferāġat [3], ferāġatle [2])

1. Vazgeçme, el çekme.

G216-5. Bilür dünyāda yoḳdur şādmani / Muḥibbī eyler anuñ içün **ferāġat**
G794-3. Şanemā şanma ki senden uşanam cevrüñ ile / Ḥaḳ ile ʿāşıḳ ölürse de **ferāġat** mi gelür

2. Feraġ, rahat.

G133-2. Pister-i gülde yatursın sen **ferāġatle** müdām / Seni bālin eyledüm şanma benüm ḫālüm ḫarāb
G904-4. Pister-i gülde **ferāġatle** süzen nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı kiʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
B61. Ġam beni ḫāk itdi şavurdı ġubārum rūzgār / Sen **ferāġat** gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār

ferāġat eylemek/itmek [3] …el çekmek, çekilmek…(Tulum, 2011: 714)

G1251-3. Şandıñuz Mecnūn gezer şaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden **ferāġat itmiş** ol dānā imiş
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / **Ferāġat eyledüm** giçdüm şabā gibi gülinden hem
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından **ferāġat eyledüm** düpdüz / Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

feraḥ [24] *Ar.* Sevinç, mesrûriyet, şâdmânlık, inşirah, gönül açıklığı. (Ş. Sami, 2010: 338) *bk. feraḥ bulmaḳ, feraḥ eylemek/itmek, feraḥ gelmek, feraḥ olmaḳ, şād ü feraḥ, şevḳ ü feraḥ*

(feraḥ [16], feraḥdan [4], feraḥından [1], feraḥla [1], feraḥlar [1], feraḥuñ [1])

G28-4. Kime ġam kime **feraḥ** yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G228-4. Laʿlüñ añdum **feraḥdan** yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire aġlar mest
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi **feraḥ**
G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı **feraḥ**
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar **feraḥdan** ol dem ḳan ile / Ruḥlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre **feraḥ** / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G385-5. Ey Muḥibbī hīç **feraḥ** var mı şoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G519-2. Bizi bī-kes şanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / **Feraḥlar** feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / **Feraḥla** şādiden giçmiş ġam ile āşinālardur
G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ çünki ṭarāb-nāk eyler / **Feraḥından** ṣıġamaz sīnesini çāk eyler
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḥi **feraḥ** / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / **Feraḥ** bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G892-4. Kim ki bildiyse ḫaḳīḳī ʿışḳ olsun ol **feraḥ** / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G961-3. Ey kemān-ebrū **feraḥdan** ben muʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ **feraḥ** her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ **feraḥ** kimisi ġam-kīn / Kimisi zehr yimiş kimi tiryāḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur **feraḥdan** aġlamaḳ
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / **Feraḥ** şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / **Feraḥ** yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol **feraḥuñ** bir ḳasāvetin
G2162-5. **Feraḥ** şādī giçer bir dem Muḥibbī añа aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ añа pāyān
G2719-5. Çün rezm-gāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī **feraḥ** mācerā güni
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār **feraḥ**
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki **feraḥ** eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil derdüñi

feraḥ bulmaḳ [4] Sıkıntısı, tasası dağılmak.

G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil **feraḥ bula** vü cānuñ ola mest
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū **bulur** cānum **feraḥ** / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
B21. Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim **bula** cānum **feraḥ** / Küfr-i zülfüñi gider kim **bula** īmānum **feraḥ**

feraḥ eylemek/itmek [10] Sevinmek, şén ołmaḳ, şād ołmaḳ, şāz ołmaḳ, mesrūr ołmaḳ, ḫándān ołmaḳ… (Tulum, 2011: 715) *bk. feraḥ gelmek*

G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi ṣanmañ ṣarāb **eyler feraḥ** / Leblerin ẕikr eylesem ol laʿl-i nāb **eyler feraḥ**
G299-2. Ḫaṭı ile ʿārıżın görsem olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb **eyler feraḥ**
G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / Meclis ehlin nitekim nāy ü rübāb **eyler feraḥ**
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem şāfi cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb **eyler feraḥ**
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb **eyler feraḥ**
G308-1. Devrānçün **itmedi** bu dil-i pür-ġamı **feraḥ** / Sāḳī piyāle ṣun ki **ider** ādemi **feraḥ**
G308-3. Firḳat belāsıdur cigerüm ḫūn iden benüm / Vuṣlat ümīdi **eyleyiser** ādemi **feraḥ**
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben **itdüm** dilüm yār **feraḥ** / Gün ṭulūʿ itdi ki ṣan oldı cihān var feraḥ

feraḥ gelmek [1] *bk. feraḥ eylemek/itmek*

G1102-5. Bir **feraḥ gelse** Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz

feraḥ olmaḳ [7] *Ar.* Sevinmek, sáfāłanmaḳ, házz etmek, máhzūz ołmaḳ, mesrūr ołmaḳ, şāz ołmaḳ, şād ołmaḳ…(Tulum, 2011: 715)

G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma firāḳ ile / **Olsun** ṣarāb-ı laʿl ile her ʿālemi **feraḥ**
G343-5. ʿIyd ile **olmaz feraḥ** göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿid
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı **olsun** ol **feraḥ** / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam **olur** cānum **feraḥ** / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḥaẕẕ
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan **feraḥ olur** bu dil / Ana raḥminden beri gülmez o ġam-perverde baḳ
G1550-4. Laʿlini aġzuma aldum dil **feraḥ olup** didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki ṣan **oldı** cihān var **feraḥ**

feraḫlamaḳ [2] Sıkıntısı, tasası dağılmak. (TDK, 2011: 861) *bk. feraḥ bulmaḳ*

G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce **feraḫlar** kesb ider göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur ṣan güler kendü zebānından
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / **Feraḫlar** kesb olur senden mübārek bāde beñzersin

feraḥ-nāk [4] *Far.* Sevinçli, şad, şâdân, mesrur, münşerihü'l-kalb. (Ş. Sami, 2010: 338) *bk. feraḥ-nāk itmek*

G711-2. Dilde ġam olsa nāẕır eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı **feraḥ-nāk** eyler
G1514-1. Ḫayāl-i zülf ile her gice ġam-nāk / Olayım gün yüzüñ göster **feraḥ-nāk**
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı **feraḥ-nāk** gerek

feraḥ-nāk itmek [1] Sevindürmek, bir kimesnenüñ gönlin açmaḳ, şād etmek, mesrūr etmek. (Tulum, 2011: 715)

Mr17-1. Ṣaḥn-i ṣaḥrāya varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / Cām-ı mey nūş idüben cānı **feraḥ-nāk idelüm**

feraḥsuz [1] Mutsuz.

G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm **feraḥsuz** daḥi bil ġamlar

ferāmūş [3] *Far.* Unutma, nisyan, hatırdan çıkarma. (Ş. Sami, 2010: 338)

bk. ferāmūş eylemek/itmek, ferāmūş ḳılmaḳ, ferāmūş olmaḳ

(ferāmūşlardanuz [2], ferāmūşuñdadur [1])

G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ her dem **ferāmūşuñdadur**
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile añdı seni nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı **ferāmūşlardanuz**
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ anı ki ḳatı **ferāmūşlardanuz**

ferāmūş eylemek/itmek [27] Unutmaḳ, nisyān etmek. (Tulum, 2011: 715)

bk. ferāmūş ḳılmaḳ, ferāmūş olmaḳ

G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutup ʿaḳlı **ferāmūş eyledüm** / Böyle yazdı tā ezelden alnuma Yezdān baña
G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ **itmek ferāmūş** çünki anuñ ḫūyıdur

G554-3. Ġamzeñ **ferāmūş itdi** meger cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G715-3. İster iseñ ger **ferāmūş idesin** dünyā ġamın / Bāde iç diñle ṣürāḥiden saña ḳılḳıl ne dir
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı **ferāmūş idelüm** / Sāḳiyā al elüñe devr ide peymāne birüz
G1244-3. Biñ kerre eger ḥālümi ʿarż eylesem ol yār / Bir laḥẓada **eyler** bu ḳadar ḥāli **ferāmūş**
G1282-5. Muḥibbī'yi **ferāmūş** itdüñ ey dost / Ölürse ol seni **itmez ferāmūş**
G1292-4. Belā-yı cāndurur gitmez dilümden / Ne çāre **idem** anı ben **ferāmūş**
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı ʿāşıḳı güş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli bir yirden **ferāmūş eylemek**
G1621-1. Müdde ī sözin revā mıdur şehā güş eylemek / ʿĀşıḳ-ı bī-zer ḥarīdüñi **ferāmūş eylemek**
G1652-1. Müdde ī sözin revā mıdur şehā güş eylemek / ʿĀşıḳ-ı üftādeñi böyle **ferāmūş eylemek**
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḥ elinden bāde al nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle **ferāmūş eyle** gel
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı ger ʿaḳlı **ferāmūş eyleyem** / Zülfī zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / **Ferāmūş itdi** miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi **itdüñ ferāmūş** ey ṣanem
G1858-3. Şākirem ben ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / Ḥāṣa-lillah ḥaḳḳını anuñ **ferāmūş eyleyem**
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil anı ben **ferāmūş eyledüm**
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup **ferāmūş eyledümse** ʿālemi / Ey Muḥibbī şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1928-6. Ṣabr u ʿaḳl u hūş bir yirden **ferāmūş eyleyüp** / ʿIşḳ cāmın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳıl ḳılam
G1964-6. Leblerüñ dārü'ş-şifāsında Muḥibbī ḥastedür / Nice yıldur añmayup **itdüñ ferāmūş** ey ṣanem
G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın **ferāmūş eyleyem**
G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp **ferāmūş eyleyüp** ʿaḳlın / Ayaġuña niṣār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden **ferāmūş eyledüm** / ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḥāṣılum dīvāne key
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden **ferāmūş eyledük** / Anuñ içün bu vücūd ileʿademden fāriġuz
Mr11-13. Göñlüñe uyubeniʿaḳlı **ferāmūş idesin** / Nice bir yār ḥayālini der-āġūş idesin
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden **ferāmūş eyledüm** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

ferāmūş ḳılmaḳ [1] *bk. ferāmūş eylemek/itmek, ferāmūş olmaḳ*

G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi ey dost dilden / Günāhum ne beni **ḳılduñ ferāmūş**

ferāmūş olmaḳ [1] *bk. ferāmūş eylemek/itmek, ferāmūş ḳılmaḳ*

G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle **ferāmūş oldılar**

ferd [4] *Ar.* Yalnız tek, eşi bulunmaz. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 97)

bk. pādişāh-ı ferd

G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḫüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola **ferd**
G2095-3. Hem-cenāḥ olur bugün ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf ile / Āşiyān-ı vādi-i dehre girüben **ferd** olan
G2533-2. Vādi-yi ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol **ferd** ola
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile zülfine dil baġladuġuñ **ferd** gerek

ferdā [17] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 339) *bk. ferdā ġamı, ferdāya/ ferdālara ṣalmaḳ, ġam-ı ferdā, ʿömr-i ferdā, bugünüñ ferdāya ṣaymaḳ*

(ferdā [11], ferdāya [3], ferdāyı [3])

1. Yarın, yarınki gün, erte, ertesi gün.

G50-4. Benüm ʿömrüm ʿömr-i ferdāya göymez / Disem bir būse dirsin baña **ferdā**
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür **ferdā** baña
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi **ferdā** didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G248-6. **Ferdāya** degin ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G640-1. Leblerüñden kim bugün sāġar çeker / Ṣanma **ferdā** minnet-i kevṣer çeker
G1742-3. Şehāʿahd itmiş iken vaṣla **ferdā** / Ṣımaḳʿahd ile peymānı ne müşkil
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi **ferdā** / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne müşkil
G1796-4. **Ferdā** şarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / Ey dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine **ferdāya** dek / Bilmezem ki irişüben ben o **ferdāyı** görem
G2280-2. Laʿl-i nābın istedükce gösterür **ferdā** yüzin / Ḳorḳum oldur kim ölem irişmeyem **ferdāya** ben

2. Ati, gelecek zaman, kıyamet, mahşer, ahiret.

G500-2. **Ferdāyı** ḫāṭıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʿaceb **ferdāyı** hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem baṣduñ dilā dünyā gibi / Āḫıruñ ammā ne olur bilmedüñ **ferdā** gibi
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḥālümi āḫır n'olur **ferdā** benüm
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugünʿadl ile sen dād / **Ferdā** seni ḫayr ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād

ferdā ġamı [3] Gelecek endişesi. *bk. ġam-ı ferdā*

G1272-3. Çünki şeb ola ḫᵛāb ile herkes ḥuẓūr ider / **Ferdā ġamını** ben çekerem kim kücā imiş

G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā **ferdā ġamın** yi sen yüri endīşe çek
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa tevekkül yimezem **ferdā ġamın** / Zāhidā ṣanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

ferdāya/ ferdālara ṣalmaḳ [8] Értelemek, uzáğá sałmaḳ, uzatmaḳ, ʿávḳ u teʾhīr etmek (Tulum, 2011: 716)

G657-2. **Ṣalma ferdāya** bugün ʿarż-ı **cemāl** eyle baña / Kim ire yarına buʿömr şitāb ile giçer
G1064-4. **Ṣalma** beni dāimā **ferdālara** / Yarına kim çıḳa bilmez ey puser
G1133-3. İstedükce vaṣluñı **ṣalduñ** beni **ferdālara** / ʿÖmr taʿcil itdi ben fikri meh ü sālem henüz
G1183-1. Būsei **ferdāya ṣaldı** dün gice cānānumuz / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1725-3. İstedükce vaṣluñı **ṣalduñ** beni **ferdālara** / İrmedüm ol rūza derdā giçdi nice māh ü sāl
G2307-4. Viṣālin isteyüp şey'ullah itdüm / **Ṣalar** ṭurmaz beni **ferdāya** ḳarşu
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḫüsnüñe şey'ullah içün / Būse iḥsān eyle gel **ṣalma** beni **ferdālara**
Mr10-6. Ol cefākārum **ṣalar ferdālar** yelter beni / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

feres [1] *Ar.* At, beygir(bârgîr), esb. (Ş. Sami: 2010, 339)

G1925-5. Çignedür bir bölük üftādeleri / Sürer üstüme **feres** n'idelüm

Ferhād [73] *Ar.* Divan Edebiyatı'nda mesnevilere konu olan Fars kökenli *Hüsrev ü Şîrîn* ve *Ferhâd ü Şîrin* aşk hikâyelerinin ünlü erkek kahramanı. (Zavotçu, 2006: 154)

bk. Ferhād eylemek/itmek, Ferhād olmaḳ, Ferhād u Ḳays, Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ, Ferhād u Mecnūn, Ferhād u Şīrīn, Ferhād u Vāmıḳ, Ferhād-ı belā-perver, Ferhād-ı ʿışḳ, Ferhād-ı ser-gerdān, Ferhād-ı zār, ġuṣṣa-i Ferhād, ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhād, Ḳays u Ferhād, ḳıṣṣa-i Ferhād, ḳıṣṣa-i Ferhād ile Mecnūn, ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhād Mecnūn u Ferhād, murġ-ı cān-ı Ferhād, naʿra-i Ferhād, nāle-i Ferhād, ṣūret-i Ferhād, Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays

(Ferhād [37], Ferhāda [9], Ferhādam [2], Ferhāddan [3], Ferhāddur [5], Ferhāde [3], Ferhādem [1], Ferhādı [8], Ferhādını [1], Ferhādıyam [1], Ferhāduñ [2], Ferhāduña [1])

G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi Şīrīn içün **Ferhāddur** dirler baña
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında **Ferhādem** / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G268-2. Ṭarz -ı ʿışḳı ṣormazam Mecnūn ile **Ferhāda** ben / ʿAr ider gönlüm benüm itmege mādūn ile baḥş
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı Şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki **Ferhād**
G329-3. Degüldür ḫusrev līk ʿāşıḳ oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ içre **Ferhād**
G350-2. Lebüñden ayru ey şīrīn-zebānum / Anı kim çekmişem çekmedi **Ferhād**
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur yoluñda **Ferhād** olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar meded
G383-4. Sergüzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi **Ferhād** ile Mecnūndur
G391-3. Küh-kenlik ṣanʿatında ben de **Ferhād** olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler kūhsār
G597-4. Gerçi **Ferhād** ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G638-5. Efsāne oldı Ḳays ile **Ferhād** ḳıṣṣası / Diñleñ Muḥibbī ḳıṣṣası nev-dāstān olur
G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan ṣanma hep **Ferhāddur**
G830-3. Yiridür dir isem şīrīn lebüñe / Ki **Ferhāde** dil-i āvāre beñzer
G869-5. Laʾl-i şīrīn ü dehānı yādına / Bu Muḥibbī cān virür **Ferhāddur**
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir dīvānedür / Açmaʿışḳuñ sırruñı **Ferhāda** kim efsānedür
G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu göñül Mecnūn olup / Lāʾl-i şīrīn-kāruña cānum daḫı **Ferhāddur**
G1147-4. Tehī ṣanmañ n'ola gitdiyse **Ferhād** / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli pīşe olmaz
G1185-4. Sen şaçı Leylā lebi Şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de **Ferhād** ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1203-2. ʿIşḳ dersin oḳuduḳ **Ferhād** ile Mecnūn ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp **Ferhād** içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1269-1. **Ferhād** kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı ʿalem ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma **Ferhād** ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben **Ferhāda** yoḳ
G1434-1. Saña Şīrīn didi ben ʿāşıḳa **Ferhād** ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʿide üstād ancaḳ
G1452-4. Dimeñüz **Ferhāda** beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe **Ferhād** ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede bir nevʿde üstād ancaḳ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile **Ferhād** / Baña ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1634-3. Giçdi **Ferhād** ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / **Ferhād** gibi ʿāleme destān olan göñül
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun ḥālini / Ṣor belā kūhında cān terkin uran **Ferhāde** gel
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama **Ferhādı** daʿvet eylesem / Ḫiẓmet-i senge ḳoyup didüm ben ol ırġade gel

G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen **Ferhādı** yoldaşum degül
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi **Ferhād** ile Ḳays irdi benüm devrānum
G1770-3. Geldi **Ferhād** yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi **Ferhād** añılur / Ben daḫi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete **Ferhādı** ırġād eyledüm
G1811-1. Bir ṣaçı Leylī lebi Şīrīn mehüñ nā-ṣādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā **Ferhādıyam**
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı seyr idüp / **Ferhād** gibi oldı yārüm kūh-sār hem
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa **Ferhād** ile Ḳaysı / Birin senge birini ṣuya ṣaldum
G1872-4. Maḥabbet ḳaṣrına bāni olup Mecnūn ile **Ferhād** / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem **Ferhāda** ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳ başa iletmiş ben de bir irşād olam
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ ile **Ferhādam**
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyi / Belā kāhında **Ferhāda** dönüp oldum melāmet hem
G2008-4. Belā kūhında **Ferhādı** idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem **Ferhāda** ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de bir üstād olam
G2024-2. Bī-sütūn adın daḫi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında **Ferhād** idüm ey şīrīn-zebān
G2044-3. ʿIşḳ-ārā **Ferhāda** taḫsīn eyle Ḳayse āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını **Ferhād** aña / Ol lebi Şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2069-3. Sen lebi Şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm **Ferhād** gibi terk-i cān
G2075-1. Her kim benümle işide yārüm ḥikāyetin / **Ferhāddur** ki eyleye Şīrīn rivāyetin
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm **Ferhād** ile Mecnūn
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne Ḫusrev ol gedā **Ferhāddan**
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen **Ferhāde** beñzersin
G2283-3. Laʾl-i şīrīnüñe cānā ben nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem **Ferhāddan**
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün **Ferhād** cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2323(a)-1. Bir lebi Şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan berü / Kūh-kenlik itmede üstādam oġlandan berü
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden **Ferhād** Şīrīn nāmına
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı **Ferhād** ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi Şīrīn gelüp bī-çāre **Ferhāda**
G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün anı **Ferhād** ile Ḳays / Biri ṣaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2607-1. Eger **Ferhād** olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı / Añılur mıydı ʿālemde belā vü derd ile adı
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser **Ferhāduñ** elde tīşesi
G2657-5. Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı Şīrīn daḫi **Ferhādını**
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup **Ferhād** ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese ʿışḳ içre kim añardı **Ferhādı**
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger Şīrīn olmasa bu dil olmazdı **Ferhādı**
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre **Ferhāduñ** hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān **Ferhādı** var
Mr15-5. Ey lebi Şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın **Ferhāduña**
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken **Ferhād** ile
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ Leylī ṣaçuñla şöhreti / Ḳayslar **Ferhāddan** ʿālemde derdüm var ḳatı
B23. Umar Ḫusrev şeker Şīrīn lebinden / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre **Ferhād**
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup **Ferhādı** añmaz hīç kes

Ferhād eylemek/itmek [14] Ferhat (gibi) yapmak.

G194-4. Bir lebi Şīrīn ġamıdur beni **Ferhād eyleyen** / Āh kimʿālemlere efsāne oldumʿāḳıbet
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān **Ferhād ider** / Bu belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G816-3. Laʾl-i şīrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite ki **Ferhād eyler**
G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn içinde **Ferhād eylemez**
G1211-3. Her kişi cān terk ider ṣanma leb-i şīrīn çün / Anı kim **Ferhād ider** ʿışḳ içre perviz eylemez
G1250-2. Kim saña bu ḫüsni virdiyse eyā şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi **Ferhād eylemiş**
G1512-5. Bir söz ile laʾl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi belā kūhında **Ferhād eyledüñ**
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḫi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı **Ferhād eyle** gel
G1835-1. Her ḳaçan eş ārum içre leblerin yād eyleyem / Nice Şīrīn lebleri bu yolda **Ferhād eyleyem**
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk **Ferhād itmege** ol pür-cefādan ḳorḳaram
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm ḫidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi **Ferhād eyledüm**
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün kendümi **Ferhād ideyin**
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi Şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı **Ferhād ideyin**
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı ben daḫi virem nite ki **Ferhād itdi**

Ferhād olmaḳ [3] Ferhat olmak.

G1547-3. Ḫusrevā Şīrīn lebüñ yādına **Ferhād olmışam** / Kūh-ı ġamda ben ġarībi bir nefes şād itmedüñ
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile **Ferhād ola** zīr-i kefen āgeh
G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü Şīrīn velī / Cān u baş terk itmede hīç biri **Ferhād olmadı**

Ferhād u Ḳays [12] Ferhat ve Kays. *bk. Ḳays ü Ferhād*

G50-5. Diyesin ey şabā **Ferhād u Ḳaysa** / Felek bir tāze Mecnūn itdi peydā
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül **Ferhād u Ḳays** / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse ger **Ferhād u Ḳays** / Olur idi ʿışḳuma baş indürüp māyil baña
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün gelüp **Ferhād u Ḳays** / Bu meṣel meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre ḫusrevā benüm / **Ferhād u Ḳays** ḳıṣṣaları bir risāledür
G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse eger Mecnūnluġum **Ferhād u Ḳays** / Kūh u deşte düşübeni olalar her an ḥacel
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel **Ferhād u Ḳays** / Baña irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel **Ferhād u Ḳays** / Pes bünyādın görüp ben daḥi bālā eyledüm
G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger **Ferhād u Ḳays** / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda yoḳ **Ferhād u Ḳays** / Anuñ içün gitdiler mülk-i ʿālemde arayu
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ **Ferhād u Ḳays** / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın **Ferhād u Ḳaysı** görkim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi

Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ [1] Ferhat, Kays ve Vamık.

bk. Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays

G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna **Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ** / Benden ṣorardı her biri ʿışḳ żamirin

Ferhād u Mecnūn [16] Ferhat ve Mecnun. *bk. Ferhād u Mecnūn*

G60-6. Olup efsānesi köhne-keder **Ferhād u Mecnūnuñ** / Muḥibbī ḳıṣṣası nevʿdür oḳunsun cümle māhfilhā
G1026-4. Ḳoyup **Ferhād u Mecnūn** ḳıṣṣasını / Oḳuñ ḳıṣṣamʿacāyib dāsitāndur
G1231-5. Añup **Ferhād u Mecnūnı** Muḥibbī / Du ʿā-yı ḫayr ḳıl anlara sen bes
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup **Ferhād u Mecnūndan** çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol iki ferzāne-veş
G1355-4. Bir ṣaçı Leylī lebi Şīrīne göñül vireli / Meskenüm **Ferhād u Mecnūn** gibi oldı berr ü ṭaġ
G1563-6. Gerçi kim **Ferhād u Mecnūn** añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī seni kemter görmedük
G1706-2. Ṣanmañuz **Ferhād u Mecnūn** gitdi bu ʿālem tehī / ʿIşḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G1783-2. Oḳumañ **Ferhād u Mecnūn** ḳıṣṣasın bir şemmedür / Ṣıġmaya defterlere ḫāl-i perīşānum benüm
G1907-3. Gerçi kim **Ferhād u Mecnūn** çekdiler derd ü belā / Ṣükr iderdi ḫāline her birisi görse ḫāletüm
G1912-4. Oḳudum **Ferhād u Mecnūn** ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G2092-2. Çekmedi **Ferhād u Mecnūn** gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya ben
G2270-3. Mürde iken bulsalar **Ferhād u Mecnūn** ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatın
G2366-2. Unudıldı Vāmıḳ **Ferhād u Mecnūn** ḳıṣṣası / Söylenür ʿālemde ḳıṣṣam düşmişem dilden dile
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup **Ferhād u Mecnūnı** benümdür ʿışḳ meydānı
G2688-6. İdüp teslīm baña **Ferhād u Mecnūn** tekye-i ʿışḳı / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri varup beyābānı
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā baña / Ḥālümi **Ferhād u Mecnūn** görse ḳalurdı ṭaña

Ferhād u Şirin [1] Ferhat ve Şirin.

G2255-1. ʿUşşāḳı maʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / **Ferhād u Şīrīn** kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn

Ferhād u Vāmıḳ [2] Ferhat ve Vamık.

G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / Çekmedi **Ferhād u Vāmıḳ** belki Mecnūn miḥnetüm
G2540-4. Eger **Ferhād u Vāmıḳ** Ḳays ü Mecnūn / Degüldür her biri ʿışḳ içre bence

Ferhād-ı belā-perver [1] Belaya düşmüş Ferhat.

G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne **Ferhād-ı belā-perver** çeküpdür bu benüm bārum

Ferhād-ı ʿışḳ [1] Aşkın Ferhat'ı.

G1399-3. Leylī zülf ile lebi Şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile **Ferhād-ı ʿışḳ**

Ferhād-ı ser-gerdān [2] Başı dönmüş Ferhat.

G1842-1. Ben ki bir Şīrīn-lebüñ **Ferhād-ı ser-gerdānıyam** / Dāġlarla şanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G2162-1. Benüm bu ḥālümi görse eger **Ferhād-ı ser-gerdān** / Düşerdi ḫayrete ol dem olurdı ḥālüme ḫayrān

Ferhād-ı zār [1] İnleyen Ferhat.

G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi **Ferhād-ı zār** / Āh ḳılsam derd ile iñler yanumca kūh-sār

Ferhād-şıfat [4] Ferhat gibi. *bk. Ferhād-vār, Ferhād-veş*

G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / **Ferhād-şıfat** ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G2067-2. Leb-i Şīrīne virüp cānını **Ferhād-şıfat** / Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe dil vire **Ferhād-şıfat** / Yaḳalar çāk idüben dāmen-i kūh-sāre düşe
G2689-4. **Ferhād-şıfat** kūh-ı belā içre serin terk / Her kim ki ḳıla andaʿuşşāḳ-ārā nāmı

Ferhād-vār [2] *bk. Ferhād-şıfat, Ferhād-veş*

G720-4. Cānān yolında her ki bugün terk-i cān ide / **Ferhād-vār** ʿālem içinde be-nām olur
G1899-3. Mecnūn gibi bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / **Ferhād-vār** kūh-ı belāda yir isterem

Ferhād-veş [13] *bk. Ferhād-ṣıfat, Ferhād-vār*

G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem **Ferhād-veş** / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun **Ferhād-veş** / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ **Ferhād-veş** / Bu göñül kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir Şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol **Ferhād-veş** ḳurbān olur
G1374-3. La ʾl-ı nābuñ yādına **Ferhād-veş** ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1551-4. Cān virem **Ferhād-veş** her dem leb-i şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur **Ferhād-veş** ṭutsa cihānı şöhretüm
G1909-1. Şīrīn-lebine dil vireli derd-nākıyam / **Ferhād-veş** bu kūh-ı belānun helākıyam
G2170-7. Ol lebi Şīrīn elinden ger olam **Ferhād-veş** / Meşhedüme yazalar haẕā şehīdü'l- ʿāşıḳın
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül **Ferhād-veş** gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2438-3. Bir lebi Şīrīn firāḳından belā kūhında āh / Urmışam **Ferhād-veş** başumı ben daşdan daşa
G2439-3. La ʾl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / Kesmege **Ferhād-veş** kūh-sār sevdüm tāzece
G2622-3. Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden / Bu dil **Ferhād-veş** ṭaġlara düşdi

ferheng [1] *Far.* İlim, hüner, marifet, malûmat. (Ş. Sami, 2010: 339)

G749-1. Dāġ u elifle sīnem bebr ü pelenge beñzer / Deryā-yı eşk içre göñlüm **ferhenge** beñzer

ferḫunde-fāl [2] *Far.*Talihi yaver, mesut.

(ferḫunde-fāl [1], ferḫunde-fālum [1])

G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʾül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine **ferḫunde-fālum** var
G1728-3. Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye / Yüzüñe kim ki naẓar ide diye **ferḫunde-fāl**

Ferīdūn [3] Asıl adı Muhammed bin İbrâhim olan Ferîdüddîn Attâr Selçuklu sultanı Melikşah'ın oğlu… (Zavotçu, 2006: 159)

bk. devlet-i Cemşid ü Ferīdūn, Ferīdūn u Cem, Ferīdūn u Ḫusrev, Ferīdūn-i cihan, genc-i Ferīdūn

G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā **Ferīdūn** daḫi Cemlerdür
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür **Ferīdūn** Ḫusrev ü Cemler
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / **Ferīdūn** bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

Ferīdūn u Cem [1] Feridun ve Cem.

G1799-5. Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek / Ciger-ḫūn itdi **Ferīdūn u Cem** hem

Ferīdūn u Ḫusrev [1] Feridun ve Hüsrev.

G853-5. Aç ʿibret gözini baḳ ḳanda gitdi / **Ferīdūn u Ḫusrev** Cemşīd ü Faġfūr

Ferīdūn-i cihān [1] Cihanın Feridunu.

G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd **Ferīdūn-i cihān** / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet ile māl ile

fermān [19] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 340)

bk. ʿabd-i fermān, bende-i fermān, fermān buyurmaḳ, fermān itmek, fermān ḳılmaḳ, fermān oḳumaḳ, fermān olmaḳ, fermāna ṭurmaḳ, fermān-ı ʿişḳ

(fermān [8], fermāndur [1], fermāne [1], fermānı [2], fermānıdur [1], fermānın [1], fermānına [1], fermānuñ [1], fermānuna [1], fermānuñdur [1], fermānuñı [1])

1. Buyruk, emir.

G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña **fermān** ṣabā
G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz **fermān** aña
G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise **fermān** dost
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya **fermānuna** gerden / Ḳaṭʿeyle anuñ başını tīġ ile ḳalem-vār
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh **fermānın** ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G782-7. Ḳuluñam boynı baġlu pādişehem / Her ne itseñ bu bende **fermāndur**
G890-3. Her ne emr itseñ muṭi üñdür senüñ cān u göñül / Bende **fermānuñdur** itmez anlara sensin emīr
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / Tīġüñe teslīm ider boynını **fermānuñ** senüñ
G1628-2. Ḳapusında boynı baġlu bendeyüz / Ḳullara ne emr ola **fermān** gerek

G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān **fermān** gerek
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili **fermāne** ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḥālīm / Ṭutmayan **fermānuñı** ol da görür ḳahr-ı ʿazīm
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu **fermān** ile ben
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ şunduḳ anuñ **fermānına**
En1-28. Lāmelif Lā dimezem ḥükmüñe **fermān** ḳoyam / Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār

2. Tahriren verilen emr-i pâdişâhî, bir kararın icrası için şeref-sâdır olup, tuğrâ-yı garrâ ile muvaşşah olarak, usûl-i mahsûsada yazılan emr-i pâdişâhî, yarlık (yarlığ), berat, buyrultu.

G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ **fermānıdur**
G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur **fermānı** bir
G2732-5. Öldürem dirdüñ peşimān olma ṭur iḳrāruña / Dilberüñ **fermānı** birdür olamaz **fermān** iki

fermān buyurmaḳ [1] Emretmek.

G426-3. İḳrār alınca būseñe cānum gelür lebe / **Fermān buyur** ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer

fermān itmek [1] Buyurmaḳ, ısmarłamaḳ, emr etmek… (Tulum, 2011: 718)

bk. fermān ḳılmaḳ

G1673-5. Eger **fermān iden** sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl

fermān ḳılmaḳ [1] *bk. fermān itmek*

G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña **fermān ḳıl**

fermān oḳumaḳ [1] Hüküm vermek.

G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma baş üstine / Şāhlar ḥükmi giçer ḳullar aña **fermān oḳur**

fermān olmaḳ [5] Buyrulmak, emredilmek.

G725-1. ʿIşḳ vādisinde göñlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri zülfüñ bendine **fermān olur**
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ diyü ol dem **fermān olur**
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine **fermān ol**
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur emrüñe **fermān olmuşam**
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına **fermān ola**

fermāna ṭurmaḳ [3] Hükme uymak, hükme rıza göstermek.

G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben **ṭurmışam fermānuna** / Ḥaddi mi vardur ḳulun ki ide sulṭān ile baḥş
G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāne dil / Anuñ içün her ne emr itseñ **ṭurur fermāne** dil
G2271-2. İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā / Ne buyursan **ṭurmışam fermāna** ben

fermān-ı ʿışḳ [1] Aşkın fermanı.

G1397-1. Ḳurdı çün şaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ı ʿışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa şabr u ʿaḳl u cān u dil **fermān-ı ʿışḳ**

fermūdī [1] *Far.* Emīr vermek.

Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence **fermūdī** ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz

ferrāş [7] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 340)

(ferrāş [2], ferrāşa [1], ferrāşı [1], ferrāşıdur [1], ferrāşlar [2])

1. Yatakları yapan ve kilim ve makat vesaireyi döşeten adam, hizmetçi.

G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Şalan anda bu **ferrāşı** gül midür bülbül midür

2. Süpürücü, emâkin-i mukaddeseyi süprüp temzilemeye ve bekleyip muhafaza etmeye memur adam.

G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze **ferrāş** ol baña
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde şu seper / Süpürür ol dergehi kirpüklerüm **ferrāşıdur**
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu bu ḫidmeti **ferrāşlar**

G956-6. Kirpügün cārūb idüp eşkini saḳḳā eylemiş / Yollarını süpürür çeşmüm olup **ferrāşlar**
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ **ferrāş** göz
G1203-4. Kirpigüm cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm şu seper / Ḥidmete bel baġlayup kūyında **ferrāş** olmışuz
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan kirpügüm cārūbdur / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen **ferrāşa** baḳ
G2040-4. Müjem **ferrāş** olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdügince kirpügüm cārūp olur / Āsitānuñda bu nevʿa kimse **ferrāş** olmadı
G2796-3. Süpürür **ferrāş** olupdur kūyını kirpüklerüm / Şu seper saḳā gibi dem dem bu çeşm-i merdümi

ferri gitmek [1] Kararmak, aydınlığı gitmek.

G1259-4. Ṭaña ḳaldı **ferri gitdi** meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş

ferr ü şevket [1] Yücelik, yükseklik, rifʿāt, bülendī, ʿulv…(Tulum, 2011:719)

G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / **Ferr ü şevketle** egerçi çarḫ-ı minādan giçer

fersā [1] *Far.* …yoran, bititren. (Ş. Sami, 2010: 340)

G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭalʿat saña menzil-i felek **fersā** imiş

ferş itmek [3] Sermek, döşemek.

G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp **ferş ideyim** / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi **ferş ideyin** / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri **itmiş** zemīni aña **ferş** / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol miʿmārı gör

ferş-i reh [1] Yolunun süpürgecisi.

G438-3. Dīdemi **ferş-i rehüñ** eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḥayf degül mi ki başup ḫāke çıḳar

fertūt [1] *Far.* Bunak, matuh.

G836-2. Gūş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / Her ne söz kim söyleye bilmez sözin **fertūtdur**

feryād [57] *Far.*

bk. āh ü feryād, āh ü feryād ü fiġān, āh ü feryāda getürmek, āh ü feryād eylemek/itmek, dād ü feryād, feryāda gelmek, feryāda getürmek, feryād eylemek/itmek, feryād-ı bülbül, feryād-ı ceres, feryād-ı ʿışḳ, feryād ile, feryād irmek, feryād u āh, feryād u āh ü zār, feryād u efġān, feryād u āh u nāle, feryād u ġavġā, feryād u zār, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü efġān ḳılmaḳ, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād, nāle vü feryād eylemek/itmek, nāle vü feryād ü zār

(feryād [19], feryāda [3], feryāddan [5], feryāddur [4], feryāde [1], feryādı [7], feryādını [7], feryādum [1], feryāduma [3], feryādumdur [1], feryādumı [4], feryāduña [1], feryāduñı [1])

1. Figan, ah ve enin, vaveylâ.

G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne **feryāddur** dirler baña / Sen lebi Şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G106-1. Hīç eşer itmez niçün **feryād** ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G350-1. İder dil hecr elinden āh u feryād / İrişmez n'eyleyem **feryāduma** dād
G571-1. Gülşene var ey şabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ **feryādını** gūş eylemez mi gül ne dir
G677-1. Gülşen-i kūyında yārüñ bülbül-i cān yāddur / Şubḥ olınca itdügi anuñ içün **feryāddur**
G839-2. İdersem n'ola bülbül gibi **feryād** / Nigārā ruḫlaruñ gülzāra beñzer
G869-3. Dün gice kūyında nālem işidüp / Dir seg-i kūyı bu ne **feryāddur**
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş **feryādumı** gūş eyleyüp / Vird-i gülden tāzedür ol lāle ruḫsār incinür
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp **feryādumı** / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez **feryāduma** / Olamaz bu nāleme bir perdede ney hem-nefes
G1235(b)-3. Bülbülüñ **feryādını** gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar mı hīç **feryāduña** semʿ
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu ey dil artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ **feryādı** yoḳ
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda eyler bülbül-i dil nāleler / Göklere irişdi **feryādı** dil-i āvārenüñ
G1497-1. Ẓulm idüp ʿāşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb **feryād** ile āhı görün
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu **feryādum**
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle **feryādumdur** ol meclisde çengi zār iden
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına **feryād** / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup zārı n'idersin
G2220-1. Her şadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur **feryāddan** / Bir eşerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḥaẕẕ ide ol **feryāddan**
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ **feryādını** / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2269-5. Derünum derdini tāze ḳılup ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi **feryāde** beñzersin

G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḥāli degül **feryāddan**
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraḳdı gūşına / Āh kim şimdengirü **feryād** girmez gūşına
G2461-4. Gül gibi gūş eylemez **feryādını** ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm āh ile efġān ile
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup **feryāda** şalmaz var mı cānānum gibi
G2657-1. Arturur cānʿandelībi dem-be-dem **feryādını** / Añduġuñca gül yüz ile ḳāmet-i şimşādını
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ **feryādını**
Mh6-1. Gel naẓar ḳılʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ **feryādı** var
Nş4-1. Lebi şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar **feryād** içün
B72. Ney gibi bil baġlayup **feryāda** baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes

2. İstimdat narası, istigâse, sızlanma.

G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez **feryāduñı** / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G263-2. Gül gibi gūş eylemezsin ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice **feryād** elġıyāş
G331-1. Āhum irdi göklere ey māh-ı tābānum meded / İşidüp **feryādumı** raḥm eyle sulṭānum meded
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil **feryādını** / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne **feryāddur**
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda varsam / Dimez **feryād** ile efġānı vardur
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum **feryāduma** ʿālemde bir feryād-res
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum **feryād** içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür **feryāddan**
Mr10-2. Hīç baña raḥm eylemez **feryād** elinden dilberüñ / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ
Mr10-4. Gözlerüm yaşı benüm oldı çü Ceyḥūn u Aras / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ
Mr10-6. Ol cefākārum ṣalar ferdālar yelter beni / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ
Mr10-8. Cümle ʿuṣṣāḳuñ arasında hemān budur ḫaber / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ
Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār ile / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ
Mr10-12. Muḥibbī ḥoḳḳa-i laʿlini bilmez hīç kes / Āh elinden dilberüñ **feryād** elinden dilberüñ

3. Şikâyet, sızlanma.

G1090-2. Göñlümüñ **feryād** elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1128-4. Ẓerrece gūş itmedi ol mihri yoḳ **feryādumı** / Līk ʿālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1183-2. Baġrını yir yir delüp **feryāda** çün bel baġladı / İşidelden dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1196(b)-3. Şem ʿ-i ḥüsne yana gör pervāne-veş āh eyleme / ʿĀşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre **feryād** istemez
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden **feryādı** ḳo **feryādı** kes
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel **feryādı** kes
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi **feryādı** ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa gelür ṣādī ḫusreve
Mr24-14. Yaḳam yırtup ḳılam **feryād** elinden / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol **feryāddan**

feryāda gelmek [6] Feryat etmeye başlamak.

G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ verd verd / Yine bülbüller gibi **feryāda gelsün** ehl-i derd
G901-2. **Gelürse** ṭañ mı **feryāda** bugün bülbül gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül gibi yüzler
G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını çün itdi şarāb / Anda **feryāda gelüp** kendüyi dil-sāz eyler
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup **feryāda gel**
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi **feryāda gel**
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḫāl ile ḫūlar **gelür** derd ile **feryāda**

feryāda getürmek [3] Feryat ettirmek. *bk. āh ü feryāda getürmek*

G648-2. N'ideyin dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli **feryāda getür**
G999-2. N'ideyin dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli **feryāde getür**
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḫi nāle ḳılup sengi de **feryāde getür**

feryād eylemek/itmek [30] (Tulum, 2011: 719-720)

bk. āh ü feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek

1. Ağlamaḳ, ağlaşmaḳ, zārī etmek…

G329-1. Dirīġā ḳılmadı dilber beni yād / **İdersem** rūz u şeb ben n'ola **feryād**
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli **feryādı ider** şūrīde bülbüldür
G511-2. Senden ayru derd ile **feryād idüp** āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil **feryād ider** şūrīde bülbüldür
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī şanma **feryād eylemez**
G1218-2. Ne ḳadar **feryād iderse** beñzemez feryāduma / Olamaz bu nāleme bir perdede ney hem-nefes
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice **feryād itmesün** / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1224-2. Nice bir **feryād idersin** ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre yoḳdur saña bir feryād-res

G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller **feryād ide** bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḥaẕẕ
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṡāl āh ile **feryād eylesem**
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül **ider feryād** ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek **feryād ider** cān bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G2033-4. Nice bir bülbül gibi **feryād idüp** gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2057-3. Giceler **feryād idersin** ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin
G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil ḫayāl-i yār ile eglen / **İdüp feryād** bülbül-veş fiġān u zārile eglen
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı bu Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek **feryād ider**
Mr30-5. Āh kim **feryād idüp** dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum göñlümüñ ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp **feryād ider**

2. …çağrışmaḳ, hayḳırmaḳ, ḳati āvāz virmek.

G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup **feryād ider** her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil **feryād ider** tā ṣubḥa dek / Bülbül olan nitekim gülşende gūyālıḳ sever
G1292-2. Yüzüñ güldür **ideyim** ben de **feryād** / Aña bülbül olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ **feryād eyledüñ**
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde **feryād eyledüñ**
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā mül gibi / **Feryād idüp** bülbül gibi ḫoş-ḫāl olayın bir zamān
G2314-4. **İder feryād** bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur bu

3. … şikāyet etmek, şekvā etmek, iştikā etmek…

G326-4. Nāle ḳılma ʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden **feryād ider** mi yoḳsa od
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime **feryād ideyin** / Girye ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G2400-3. Nice **feryād itmesün** bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2511-3. Gülüñ ḫār olalıdan hem-nişīni / Ötüp **feryād ider** bülbül çemende
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice **feryād ideyin** ḳarşuña ey dost hezār

feryād-ı bülbül [1] Bülbülün feryadı.

G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ bir ḳızıl güldür baña / Murġ-ı dil āvāzesi **feryād-ı bülbüldür** baña

feryād-ı ceres [1] Çanın feyadı.

Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā vaṣlına anuñ dest-res / İderem āh ile efġān ṣanki **feryād-ı ceres**

feryād-ı ʿışḳ [1] Aşkın feryadı.

G1399-2. Hecrüñ odı şuʿle virdi yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar **feryād-ı ʿışḳ**

feryād ile [3] Feryat ederek.

G94-4. Sen güle bülbül-i dil nālesi teʾşir itmez / Oldı **feryād ile** bu nālelerüm bād-ı hevā
G1663-2. Baṣdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / **Feryād ile** ol māh ile ey dil ceres ol gel
G2017-5. Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi **feryād ile** zār eylesün
Mr23-6. Cümleten yārān olup didük bunı **feryād ile** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

feryād irmek [1] Feryadı ulaşmak/duyulmak.

G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan **feryād irür** / Fiʾl-ḥaḳīḳa gūşuma ṣan naʿra-i Ferhād irür

feryād u āh [3] Feryad ve âh.

bk. āh ü feryād, āh ü feryād ü fiġān, dād ü feryād, feryād u āh u zār, feryād u efġān, feryād u zār, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār

G1784-3. Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün cihānı / İrişsün göklere **feryād u āhum**
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı **feryād u āhı** sevmeyen
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile **feryād u āh** / Hīç eṣer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh

feryād u āh u nāle itmek [1] Feryad, âh ve inlemede bulunmak.

G967-2. Ḫār elinde gördi gülşende gülüñ dāmānını / Bülbül **itse** ṭañ mıdur **feryād u āh u nāleler**

feryād u āh ü zār [1] *bk. āh ü feryād, āh ü feryād ü fiġān, dād ü feryād, feryād u āh, feryād u efġān, feryād u zār, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār*

G1881-5. Ey şaçı Leylī ser-i kūyuñda her şeb tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin **feryād u āh ü zār** hem

feryād u efġān [8] Feryat ve figan.

bk. āh ü feryād, āh ü feryād ü fiġān, dād ü feryād, feryād u āh, feryād u āh u zār, feryād u zār, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār

G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca eylerem **feryād u efġān** ile baḥş
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur **feryād u efġān** ile baḥş
G1098-4. Ḳılur dil bülbüli **feryād u efġān** / Anuñçün ol gül-i ḫandān görinmez
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup **feryād u efġān** itmeyem / Āşikāre bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin giceler āh eylese / Uyumaz tā şubḥa dek **feryād u efġānuñdan** il
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler **feryād u efġān** eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferin
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem **feryād u efġān** eylerem / Bir yüzi gül ġonce-leb gülzār sevdüm tāzece
Mr12-14. Baña bu yolda hemān **feryād u efġān** oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

feryād u ġavġā [1] Feryat ve gürültü.

G2393-4. Ṣatmaġa gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf **feryād u ġavġādur** yine

feryād u zār [1] Feryat ve inleyiş.

bk. āh ü feryād, āh ü feryād ü fiġān, dād ü feryād, feryād u āh, feryād u āh u zār, feryād u efġān, nāle vü feryād, nāle vü feryād ü zār

G1576-1. İñleden çarḫı dilā **feryād u zāruñdur** senüñ / Görinen encüm degül her şeb şerāruñdur senüñ

feryād ü efġān eylemek/itmek [4] Çağırmaḳ, bağırmaḳ, iñlemek, sızlamaḳ… (Tulum, 2011: 720)

bk. āh ü feryād eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü efġān ḳılmaḳ, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek

G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca **eylerem feryād u efġān** ile baḥş
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup **feryād ü efġān itmeyem** / Āşikāre bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler **feryād u efġān eylesem** / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferin
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem **feryād u efġān eylerem** / Bir yüzi gül ġonce-leb gülzār sevdüm tāzece

feryād ü efġān ḳılmaḳ [2] *bk. feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek*

G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz **ḳılur feryād u efġān** ile baḥş
G1098-4. **Ḳılur** dil bülbüli **feryād ü efġān** / Anuñçün ol gül-i ḫandān görinmez

feryād ü fiġān eylemek [1] *bk. āh ü feryād eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü efġān ḳılmaḳ, feryād ü zār eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek*

G1528-4. Bülbül-i cān nice **feryād u fiġān eylemesün** / Gül gibi çünki varur cāyına her ḫār u ḫāşuñ

feryād ü zār eylemek/itmek [3] *bk. āh ü feryād eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü efġān ḳılmaḳ, feryād ü fiġān eylemek, nāle vü feryād eylemek/itmek,*

G1221-1. Dūr olalı gül yüzüñden gülmedüm bir nefes / **Eylerem feryād u zārı** hemçü bülbüldür ḳafes
G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir **feryād u zārı idesin** / Saḫt-dil olan ṭutar mı hīç feryāduña semʿ
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice **feryād u zārı itmesün** / Eydüñüz ʾuṣṣāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

feryādlıḳ [1] Feryat etme durumu. *bk. nāle vü feryādlık*

G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi **feryādlıḳ**

feryād-res [7] *Far.* İmdada yetişen, medetçi. (Ş. Sami, 2010: 341)

G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül **feryād-res** / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1217-5. Her şeb ey meh irdi eflāke Muḥibbī nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña **feryād-res**
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram tā şubḥa dek / Bulmadum feryāduma ʾālemde bir **feryād-res**
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʾālemde hergiz kendüye **feryād-res**
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre yoḳdur saña bir **feryād-res**
Mh11-5. Bulmadum **feryād-res** ʾālemde bir **feryād-res** / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı gözüm yaşı Aras

ferzāne [2] *Far.* Hekim, filozof, arif, zü-fünûn. (M. Nâcî, 2009: 157)

(ferzāne [1], ferzāneyin [1])

G2146-1. Dehr içinde dostum ṣanma beni **ferzāneyin** / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
D1-2. Beydaḳ gibi reh-i ġamı ger başa iletmeye / Naṭ ʿ-ı vefāda ʿışḳ eri **ferzāne** olmaya

ferzāne-veş [1] *Far.* Derviş gibi.

G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol iki **ferzāne-veş**

ferzend [1] *Far.* Oğul, çocuk. (Lexicon, 1890: 1375)

G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam ne ʿaceb / Çünki Mecnūna çıḳar silsilemüz **ferzendem**

fesādlıḳ [1] Arabozanlık. (TDK, 2011: 864)

G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi **fesādlıḳ**

feṣāḥat [2] *Ar.* Lisanın duğru ve hatasız ve sühûlet ve selâsetle söylenmesi veya yazılması… (Ş. Sami, 2010: 341)

G1872-1. **Feṣāḥat** baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki **feṣāḥat** baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi ma ʿnī-i şi ʿrüm ābdār itdüm

fesāne [3] *Far.* Hikâye, efsane, masal. (Lexicon, 1890: 1384) *bk. füsūn u fesāne*

(fesāne [1], fesāndür [1], fesānesine [1])

G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīṣi ṣanma dilümde **fesānedür** / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür
G546-4. ʿIşḳum **fesānesine** göre ḫusrevā benüm / Ferhād ü Ḳays ḳıṣṣaları bir risāledür
G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma **fesāne** ḳalmayuban hep füsūn giçer

fetāvā [1] *Ar.* Fetvalar. *bk. fetvā*

G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin **fetāvāda** arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum

feṭḥ itmek [4] Teftīh etmek, …zábt etmek, zábtine ałmaḳ, tesḫīr etmek (Tulum, 2011: 722)

G692-2. Ġam leşkeri cem ʿ oldı dögüp sīne-i ṭablum / Dil **feṭḥin ider** öñce çeküp āhum ʿalem-var
G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan atsam pertāb / **Feṭḥ idem** gibi gelür ḳal ʿasını gerdūnuñ
G1871-1. Dil serīrin yine **feṭḥ itdi** gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
Nş4-2. **Feṭḥ idüp** Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves **feṭḥ itmege** Baġdād içün

feṭḥ olmaḳ [1] Açılmak.

G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa **feṭḥ ola** maḥabbet ḳapusı / Nice yirden açıla üstine miḥnet ḳapusı

feṭḥ-i bāb [2] Kapının açılması.

G156-5. Bu Muḥibbī irmege cānāneye / Ya İlāhi eyle sen bir **feṭḥ-i bāb**
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın bir **feṭḥ-i bāb**

feṭḥ-i bāb olmaḳ [5] Kapıyı açmak, nasip olmak, nasibini aramak.

G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem derdā dirīġā **olmadı** bir **feṭḥ-i bab**
G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün ben türāb / Ṭāli ʿüm mes ʿūd olup ḳapuñda **oldı feṭḥ-i bāb**
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse ne ġam göñli ḥarāb / Pādişehdür ḫāli **olmaz feṭḥ-i bāb** üstindedür
G2057-1. **Feṭḥ-i bāb ola** ümīdüñ kesme çünki derdesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī gibi / Ol āsitāna varmaġa ger **feṭḥ-i bāb ola**

fettān [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 342)

bk. çeşm-i fettān, dilber-i fettān, ebrūvān-ı fettān, ġamze-i fettān, kāfir-i fettān, zülf-i fettān

(fettān [5], fettāndan [1], fettāne [1], fettānıdur [2], fettānın [1])

1. Fitne ve fesat sahibi, karıştırıcı, kurnaz.

G405-4. Fitne ta ʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde ne ʿaceb **fettān** olur
G753-3. **Fettāne** çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir işdedür
G1146-4. Fitne ta ʿlīmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem ol gözi **fettān** uyumaz
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān **fettānıdur** / Fitne mi ḳıldı anı ol fitne-engiz eylemez

G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar ben n’eyleyem ol gözleri **fettān** içün

2. Gönül alan, adamı meftun eden, sihirbâzâne br kuvvetle dûçâr-ı aşk ve alâka eden.

G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi **fettānın** öp
G273-1. Cevri çoḳ cānān elinden elġıyāş / Gözleri **fettān** elinden elġıyāş
G488-4. Genc-i ḫüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen o **fettāndan** gelür
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān **fettānıdur** / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri gönlümi başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı ol gözleri **fettān** ancaḳ

fetvā [1] *Ar.* Müftü tarafından verilen şer’î hüküm veya karar. (Devellioğlu, 2000: 263) *bk. fetvā virmek*

G684-3. İrür ʿāşıḳlaruñ ḳatline **fetvā** / O Türküñ çeşmi Tātār ḫāna beñzer

fetvā virmek [1] Fetva vermek.

G917-5. Ḳatlüme **fetvā virür** beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur

fevt itmek [2] Ḳaçürmaḳ, …elden ḳomaḳ…(Tulum, 2011: 723)

bk. fırṣatı fevt itmek

G307-2. Bil ġanīmet ʿömri **fevt itme** elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẓālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G426-4. El virdi çün zamān yüri **fevt itme** sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer

fevt olmaḳ [1] Ölmek, dünyāsini degiştürmek…(Tulum, 2011: 723-724)

G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice şemʿ / **Fevt ola** diyü getürür parmaġın telḳīn ider

feylesof [1] *Ar.* Filozof. (TDK, 2011: 866) *bk. feylesof-ı dehr*

G366-4. **Feylesof** olan daḥi bu nüktede ʿāciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ şānından ḫaber

feylesof-ı dehr [1] Zamanın filozofu.

G1230-2. Kimseler ḳādir degüldür ʿışḳdan baḫş itmege / **Feylesof-ı dehr** olanlar eylemişlerdür ḳıyās

feyyāż [1] *Ar.* Mübalağa ile feyiz ve bereket veren, kerîm. (Ş. Sami, 2010: 343)

G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña da o **feyyāż**

feyż [2] *Ar.* Nimet, ihsan, kerem. (Ş. Sami, 2010: 343) *bk. feyż itmek*

G347-3. **Feyż** uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G1333-5. **Feyż** baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / Şiʿr ile ḳıl Muḥibb kemāla ṭamaʿ

feyż itmek [2] Nimetlenmek.

G519-2. Bizi bī-kes şanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar **feyż ider** cān u dile Allāhımuz vardur
G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim **feyż ide** saña da o feyyāż

feżā-yı sīne [1] Göğüsün genişliği.

G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / **Feżā-yı sīne** de cān ile dil anuñ nişānıdur

Fırāt [2] *bk. Nīl ü Fırat*

G236-2. Kūze ile laʿlüñe ire diyü / Çeşme-sār-ı çeşmüni ḳıldum **Fırāt**
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı gönlümüñ Baġdādını / Anda yaşum olmasa biri **Fırāt** u biri Şaṭ

fırṣat [2] *Ar.* Herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile. (TDK, 2011: 869)

bk. fırṣat bulmaḳ, fırṣat el virmek, fırṣat elde, fırṣat giçmek, fırṣatı elden düşürmemek, fırṣatı fevt itmek

(fırṣatdur [1], fırṣatla [1])

G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü būseme āh / Egleme vir Muḥibbī **fırṣatdur**
G2173-4. Ḫᵛābda yāri bulup **fırṣatla** būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma inkār etegin

fırṣat bulmaḳ [1] Uygun, elverişli zaman bulmak. (TDK, 2011: 870)

G275-5. Mübārek eyle Yārab bu ġazāmı / Muḥibbī **bula fırṣat** nite Mohāc

fırṣat el virmek [1] Yararlanılacak en uygun zaman.

G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / **Fırṣat el virdükce** maḥfī zülfinüñ çevgānın öp

fırṣat elde (iken) [1] …fursát elde iken, el virürse…(Tulum, 2011: 734)

Mr5-10. **Elde fırṣatdur** Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

fırṣat giçmek [1] Elverişli durumdan yararlanamamak.

B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / **Giçer** çün **fırṣat** eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī

fırṣatı elden düşürmemek [1] Fırsatı elden kaçırmamak.

G163-2. **Fırṣatı elden düşürme** bir muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl degül ḥāli felekden āfitāb

fırṣatı fevt itmek [7] Fursáti fevt etmek, güm-fursát ołmaḳ. (Tulum, 2011: 734) // fırsatı elden çıkarmamak/kaçırmamak.

G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey göñül irdüñ gülüñ hengāmına / **Fırṣatı fevt itme** eyʿömri ʿazīzüm bir nefes
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / **Fırṣatı fevt itmeñüz** virmez şecer her-bār gül
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫʷābdan açup reyāḥinler gözin / **Fırṣatı fevt itme** dir her biri açuban zebān
G2053-3. **Fırṣatı fevt itme** bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī ala ele peymānei / **Fırṣatı fevt itme** żāyiʿ ḳılmaʿömrüñ bir demin
G2221-3. **Fırṣatı fevt eyleme** girmez ele / Çün bilürsin bir daḥi gelmez giden
G2754-5. Muḥibbī **fırṣatı fevt itme** zinhār / Ḳoma elde ṣarābı lāle-rengi

fiġān [36] *Far*. İnleme, nâle, feryat. (Ş. Sami, 2010: 347)

bk. āh ü feryād ü fiġān, āh ü fiġān, āh ü fiġāna başlamaḳ, āh ü fiġān eylemek/itmek, āh ü fiġān ḳılmaḳ, feryād ü fiġān eylemek, fiġāna başlamaḳ, fiġān eylemek/itmek, fiġān-ı derd-mendāne, fiġān ḳılmaḳ, fiġān olmaḳ, fiġān u āh, fiġān u āh ü nāle, fiġān u āh ü zār, fiġān u nāle, fiġān u nāle eylemek/itmek, fiġān u zār, fiġān u zār itmek, fiġān u nāle ḳılmaḳ, fiġān u naʿra, nāle vü āh ü fiġān

(fiġān [5], fiġāna [1], fiġāndan [1], fiġāndur [1], fiġānı [6], fiġānın [4], fiġānından [1], fiġānlar [1], fiġānum [9], fiġānumdan [3], fiġānumı [1], fiġānumuz [1], fiġānuñ [2])

G122-5. Rāh-ı ʿışḳında **fiġānum** işidüp yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn ṣalup
G366-1. Gerçi virdüñ ey ṣabā bülbül **fiġānından** ḫaber / Virmedüñ pervānenün göynüklü cānından ḫaber
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül işi **fiġāndur**
G558-2. Gülşen içre işidüp güller **fiġānın** ʿandelīb / Ḫʷāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser güş oldılar
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Güş ider mi bu **fiġānumı** ḫaber vir gül ne dir
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin **fiġāndan** yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında **fiġānum** ceresi var
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem **fiġānı** bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G1254-2. **Fiġānumdan** felekler güm güm ötdi / Daḥi ol yüzi māhum eylemez güş
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez **fiġānı** bülbülüñ
G1573-2. **Fiġānı** çarḫa āhı āsumāna / İrer cevrin çeker devr-i zamānuñ
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / Buʿaceb güş-ı güle girmez **fiġānı** bülbülüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / Giceler tā ṣubḥa dek diñmez **fiġānı** bülbülüñ
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın **fiġānum** güşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler māh ü sāl
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalḳı **fiġānum** var benüm
G1843-4. Dirigā gül gibi yārüñ **fiġānum** güşına girmez / Olup bülbül gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1937-6. Çün Muḥibbī **fiġāna** baġladı dil / Ney gibi iñlemeyüp pes n'idelüm
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez güşuma hergiz **fiġānlar** bülbülinden hem
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse **fiġānumdan** benüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle **fiġānum** var benüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle **fiġānum** var benüm
G2014-3. Nālān oluram her gice ben meclis-i ġamda / Her laḥẓa **fiġān** idici ol bezme benem ben
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse **fiġānuñ** duymasun
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekşer bilinür ʿışḳ **fiġān** ile suḫandan
G2158-4. Nāza başlar ġonceler görür **fiġānın** bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2176-3. Eşer itmez **fiġānuñ** yāre hergiz / Ḳılup bu āh u efġānı n'idersin
G2180-2. Dirig gūşına girmez **fiġānumuz** yārüñ / Ḳurı yire bu **fiġān** ile zārı n'eyleyin
G2232-6. Çeşm-i bīmārı **fiġānumdan** benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi ey dilber ḳaçan uyanesin
G2255-1. ʿUşşāḳı maʿşūḳ öldüre ḳosun **fiġānı** çarḫ-ı dūn / Ferhād u Şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn

G2326-1. Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı pendümi döndürdi **fiġānın** cerese
G2504-3. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek **fiġān** / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa **fiġānum** çü ceresdür
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler **fiġān**
Mr27-3. İrişmiş vaḳti yüzinde gülinüñ / **Fiġānın** gūş ḳılmaz bülbülinüñ
B66. N'oldı bilmem kim **fiġānum** pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur ki āhum diñlemez

fiġān eylemek/itmek [21] İñlemek, nālān ołmaḳ, nālān ü zār ołmaḳ, nāle etmek. (Tulum, 2011: 725)

bk. āh ü fiġān eylemek/itmek, fiġān u nāle eylemek/itmek, fiġān u zār itmek

G248-4. Gūşına ala ol daḥi gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin ṭurma **fiġān it**
G1136-4. Üstüḫʷānum nāye döndi dem-be-dem **eyler fiġān** / Anuñ içün ʿūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel eyle ses / Kārbān çünkim revān ola **fiġān eyler** ceres
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden her biri **eyler fiġān** / Aç ḥaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında **fiġān eyleyü** ġavġāyı büyütdüñ
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki **fiġān eyler** göñül
G1682-3. Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin **itsem fiġān** / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel
G1816-4. Bülbül gibi **fiġānlar iderdüm** ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı ey gül-i nev-reste menzilüm
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem **fiġān eyler** / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G2081-2. Yār kūyında **fiġān eyleme** ey ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür ġonceler dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste nergisüñ bülbüller **eylerler fiġān**
G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir göñül barmaġına baġla / **Fiġān itsün** belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun
G2307-2. İşitdi nālemi baġrı delindi / **Fiġānlar eyledüm** çün nāya ḳarşu
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül **fiġānlar eyleye** gül dāimā güle
G2567-5. Muḥibbī ḳāmetüm çeng olaldan / **Fiġān eyler** bu göñlüm zīr ü bemde
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile **fiġān idüp** didi eri
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı / Āh ile **fiġān itmegi** ben bülbüle yazdı
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice **eyler fiġān** / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ dil bir zamān / Vādi-i hicrān içinde **eylerem** şimdi **fiġān**
B129. Sīnem delindi ney gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek **iderse** ʿaceb mi göñül **fiġān**
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi nāle **eylerem** gündüz **fiġān**

fiġān u nāle eylemek/itmek [2] *bk. āh ü fiġān eylemek/itmek, fiġān eylemek/itmek, fiġān u zār itmek*

G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengīn tāra döndi / **İder fiġān u nāle** sīnem rübāba beñzer
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle ḳarışdur jālei / Mest olup bülbül gibi **eyle fiġān u nālei**

fiġān u zār itmek [1] *bk. āh ü fiġān eylemek/itmek, fiġān eylemek/itmek, fiġān u nāle eylemek/itmek*

G960-5. Ḥasretiyle bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Gözlerin seyyāre-veş yummaz **fiġān u zār ider**

fiġān ḳılmaḳ [1] İnleme çıkarmak. *bk. āh ü fiġān ḳılmaḳ, fiġān u nāle ḳılmaḳ*

G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür **ḳılur** her mū fi**ġān** yir yir

fiġān u nāle ḳılmaḳ [4] İnleme ve inilti çıkarmak.

bk. āh ü fiġān ḳılmaḳ, fiġān ḳılmaḳ

G1151-3. Ḳaçan nālişler itsem bezm-i ġamda / **Fiġān u nāle ḳılmaḳ** nāya düşmez
G1210-4. Yaşum tār u ḳadüm çeng olalı āh / **Fiġān ü nāle** zīr ü bamsuz **ḳılmaz**
G1480-2. **Fiġān u nāle ḳılsam** nāy oḫşar / Olaldan meclis-i ġamda ḳadüm çeng
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭoldur dimāġuñı / Her şeb **fiġān u nāle ḳılup** āh u vāda ol

fiġān olmaḳ [1] İnlemek.

G852-2. **Fiġān ola** ṭurra-i hindū elinden / Dil ü cāndan beni ol ḳıldı ol dūr

fiġān u āh [3] İnleme ve âh.

bk. āh ü fiġān, fiġān u nāle, fiġān u āh ü nāle, fiġān u āh ü zār, fiġān u zār, nāle vü āh ü fiġān

G1177-2. Bülbül gibi n'ola dil iderse **fiġān u āh** / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ʿiẕārumuz
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / **Fiġān u āh** ile zār eyleyen ey dost sensin sen
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem **fiġān u āh** ile dil ʿandelīb ola

fiġān u nāle [2] İnleme ve inilti.

bk. āh ü fiġān, fiġān u āh, fiġān u āh ü nāle, fiġān u āh ü zār, fiġān u zār, nāle vü āh ü fiġān

G916-5. **Fiġān u nālemi** gūş eylemez āh / Cihāna anuñ içün didiler ker
G2368-2. Çünki **fiġān u nāleñi** gūş eylemez senüñ / Ey dil niceye dek idesin sen de ġulġule

fiġān u zār [5] *bk. āh ü fiġān, fiġān u āh, fiġān u nāle, fiġān u āh ü nāle, fiġān u āh ü zār, nāle vü āh ü fiġān*

G1134-7. Muḥibbī gül yüzüñüñ bülbülidür / **Fiġān u zārdān** ol epsem olmaz
G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil ḫayāl-i yār ile eglen / İdüp feryād bülbül-veş **fiġān u zārile** eglen
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur **fiġān u zārunı**
G2723-4. Ol gül-i raʿnā ġamından giceler bülbül gibi / Ey dil-i şūrīde arturdun **fiġān u zāruñı**
Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur **fiġān u zār** ile / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

fiġān u āh ü nāle [1] İnleme, âh ve inilti.

bk. āh ü fiġān, fiġān u āh, fiġān u nāle, fiġān u āh ü zār, fiġān u zār, nāle vü āh ü fiġān

G1168-3. **Fiġān u āh ü nālem** gülşen içre / Yiterdi bülbüle ġulġul gerekmez

fiġān u āh ü zār [1] *bk. āh ü fiġān, fiġān u āh, fiġān u nāle, fiġān u āh ü nāle, fiġān u zār, nāle vü āh ü fiġān*

G1525-5. Giceler tā seḥer āh it Muḥibbī / **Fiġān u āh ü zār** imiş naṣibüñ

fiġān u naʿra [1] İnleme ve bağırma.

G1418-6. Raʿd dirlerse ʿaceb midür **fiġān u naʿrama** / Heybetinden lerze düşüp gökler itdilerʿaraḳ

fiġāna başlamaḳ [2] İnlemeye başlamak. *bk. āh ü fiġāna başlamaḳ*

G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül / Cemāl-i gülsitānında **fiġāna başlasun** bülbül
B200. Geldi gül devri yine bülbül **fiġāna başladı** / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana başladı

fiġān-ı derd-mendāne [1] Dert yüklü/biçare inleme.

G2573-4. Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil **fiġān-ı derd-mendāne**

fikr [49] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 348)

bk. ʿaḳl u fikr, bikr-i fikr, fikr eylemek/itmek, fikr idinmek, fikr ḳılmaḳ, fikr virmek, fikre varmaḳ, fikri/fikrine gelmek, fikrüñden çıḳmaḳ, fikrüñi düşürmek, fikr-i ʿāşıḳ, fikr-i bāṭıl, fikr-i bikr, fikr-i dil, fikr-i ḫām eylemek, fikr-i ḫuld, fikr-i iḳāmet, fikr-i leb, fikr-i māl, fikr-i medrese, fikr-i miyān, fikr-i muḥāl, fikr-i muḥāl eylemek/itmek, fikr-i şirin-leb, fikr-i ẕāt, fikr-i ẕeḳan, fikr-i zülf, fikr-i zülf-i yār, fikr ü ẕikr, ḫaṭṭ-ı fikr, ḫayāl ü fikr, heves-i fikr-i ruḫ, meāl-i fikr, ṣabr u ʿaḳl u fikr, ẕikr ü fikr

(fikr [7], fikri [21], fikrimüz [1], fikrin [2], fikrinde [3], fikrini [5], fikriyle [3], fikrüm [4], fikrüñ [3])

1. Düşünme, tefekkür, mülâhaza, endişe.

G57-2. Dürr dişi **fikr** ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G68-1. Sīnem üzre daġlarʿışḳuñ nişānıdur baña / Zülfüñ uzun **fikr** üʿömr-i cāvidānıdur baña
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫʷābuma gire ol māhitāb / Ben bu **fikr** içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G195-1. Laʿl-i nābuñ **fikrin** itdi gözlerüm ḳanʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden ol ḳan oldıʿummānʿāḳıbet
G312-4. Zülfüñüñ **fikri** ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinürʿalem içre rūzı telḫ
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā **fikrini** añ āḫıruñ / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşid ü Dārā Keyḳubād
G343-3. Gel beni öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum **fikrini** / Bu ṭarīḳ-iʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G449-1. Her ḳaçan **fikrimüz** ol kākül-i müşkīne gelür / Elem ü derd ü belā bu dil-i miskīne gelür
G634-4. Terk eyle ḳamu **fikr** hemān saña gereklü / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḫāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ **fikri** ile ġāyet de ḫayrāndur
G784-1. Leblerüñ **fikri** nigārā şanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G945-1. Zülfinüñ **fikrini** ḳo ṭūl-ı emelden ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā şive güzelden ne gelür
G946-2. Fikri ẕikriʿāşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül **fikri** muḥāl üstindedür
G1101-4. Dehenüñ **fikri** ile ince bilün ẕikri ile /ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara /ʿÖmr taʿcil itdi ben **fikri** meh ü sālem henüz

G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ **fikri** yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1276-2. Zülf-i siyehüñ **fikrini** dün gice iderken / Añduḳda hemān yüzüñi gördüm seḥer olmış
G1317-4. Bu ribāt-ı köhnede ḳılma iḳāmet **fikrini** / Gün-be-gün her kārbāna m sken olur bu ribāṭ
G1442-5. Dür dişi **fikrin** Muḥibbī eyle her laḥza ḫayāl / Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü lü'lü'-yi şehvāre baḳ
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ **fikri** lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
G1649-3. Ḳıl miyānuñ **fikri** ile eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şiʿrümi ḳand itsem gerek
G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm **fikrüm** ġam-ı ferdā degül / Bāde-i ṣāf eldedür ṣanmañ dem-i ṣahbā degül
G1763-2. Buʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı / Līk derdümi benüm **fikrüm** budur efzūn idem
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi **fikri** ile kendümi Mecnūn idem
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli **fikriyle** yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1828-4. Laʿli yādına gülüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm / Rūz u şeb **fikri** ile cānı giriftār idelüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem viṣālüñ **fikr** ile ṣādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ **fikri** ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G2114-4. Dür dişi **fikr** ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayımʿummāne degin
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri ile cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ **fikri** ile vālih ü ḫayrānam ben
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ ẕikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḫaṭṭuñun **fikriyle** ġāyet de pā-mālem bugün
G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme **fikrüñ** ḫayr ola / ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek / Geh ġubār-ı ḫaṭı **fikrüñ ile** ḫayrānum ben
G2346-5. Dil laʿl-i lebüñ **fikri** ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2403-1. Lāle-ḫadler **fikri** ile baġruñı dāġ eyleme / Serv-ḳadler ẕikri ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi **fikri** beni ġarḳ eyledi deryālara
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye **fikrinde** anuñ yār ola
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ **fikri** ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikrile aġzum şuyı aḳdı
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārīzı üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol **fikri** kim şuya bıraḳdı
M1-2. Derūnum ḳıl münevver **fikrüñ** ile / Zebānum dāim eyle ẕikrüñ ile

2. Her vakit düşünülen şey, menvî-i zamîr.

G676-4. Zāhidüñ **fikrinde** cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G774-2. Zāhidüñ **fikri** hemān cennet ü ḫūrīde ḳalur / Līk göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ **fikr** ile ẕikrüñi hemān cennetdedür
G946-2. **Fikri** ẕikri ʿāşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G963-3. Senüñ **fikrinde** ey zāhid bihişt ü ḫūr u kevṯerse / Şarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var
G1731-3. Zāhidüñ **fikriyle** ẕikri dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1825-4. Budur ẕikrüm budur **fikrüm** ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram
G2511-1. Budur **fikrüm** benüm olınca zinde / Olam ḳapuñda boynı baġlu bende

3. Akıl, zihin, hıred, hûş, zekâ...

G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ **fikri** / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler

fikr eylemek/itmek [46] (Tulum, 2011: 726)

1. Düşünmek, mülāházá etmek, endīşe etmek, tefekkür etmek…

G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki **fikrin ide** ḳanda gitdi Nūḥ
G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı **fikr eyle** kim almışdur bu dünyādan murād
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı **fikr ide** eblehdür ol ḫandān olur
G1244-2. **Fikr eyleme** ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende neʿuḳbā **fikrin eyler** dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1680-6. Muḥibbī her işüñ **fikr eyle** işle / Ki ṣoñra yañılursın olma ġāfil
G1725-4. Ziynetine şaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi līk / Olısardur anı **fikr eyle** kim āḫır pāy-māl
G2294-3. Şanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı **fikr eyleme** sen şūrīde bir pejmürdesin
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına / Ey gözüm merdümi **fikr eyleme** deryā tükene
G2401-4. Raḳībi terk ḳılmaḳ **fikrin itdüñ** / Ne ḥācet ḫayr işe istiḫāre
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ **fikr ide** maʿnāsınıʿaḳlı şaşa
G2606-3. Gāh vaṣlı **fikr ider** gāhi dönüp hicrān añar / Gāh şād ider gehi giryān ider göñlüm beni
G2656-5. Muḥibbī bu naṣīḥat saña besdür / Ḳaçan **fikr idesin** Behrām-ı ġūrı
G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini almaz iʿtibār / Her kim ki bunı **fikr idüp** añlar fenāsını
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā **fikr eyle** ʿālemde ecelden kim emān buldı
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü **fikr ider** bir ölicek şayru gibi
Nş5-3. Emr-i Ḥaḳḳa itāʿat eylemedün / **Fikr idüp** anı her zamān aġla
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür ḳarār / Ey göñül **fikr eyleme** bunda iḳāmet eylevüz
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı **fikr it** bir ḳonaḳdur bu ribāṭ

2. …tesávvur etmek, ḫáyālłamaḳ, ḫáyālłanmaḳ, ḫáyāl etmek, ḫıyāl etmek…

G133-1. Ḥālüñi **fikr eyledügüm** demde gelmez çeşme ḫᵛāb / Ḫᵛāb yüzin kimse görmez olıcaḳ cāy-ı ẕübāb
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ **fikr idicek** / Ḥayret alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın **fikr ider** / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ **fikr eylesem** göñlüme ol dem ġam düşer

G614-3. **Fikr ider** bilüñ ile aġzuñı dil / Anı bilmez yoġ ortada görinür
G678-4. Leblerüñle bilinüñ **fikrin ider** cān u göñül / Ḳaṣdini ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G779-2. Gözle ey dil ḳaddini **fikr itme** zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G904-5. Geh dehānuñ **fikr ider** gāhi meyānuñ ẕikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G926-4. Her ḳaçan **fikr eylesem** laʿl-i leb-i meygūnını / Ṣādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar
G934-5. Fārigˇ ol **fikr eyleme** ey dil ġubār-ı ḫaṭṭını / Seni ḫayrān eyleyüp añduḳca ḫayret arturur
G1019-3. Giceler **fikr eylesem** yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1049-3. Ẕikr eyle leb-i laʿlüñ u **fikr eyle** meyān / ʿĀlemde güher olmaya idrāke berāber
G1068-2. Leylī zülfüñi **fikr ideli** senüñ / Dil-i Mecnūnʿaceb ki şeydādur
G1226-3. Ḫāllerüñ **fikr eyledükce** ḫᵛāb gelmez çeşmüme / Uyḫu yüzin göremez göz olıcaḳ cāy-ı mekes
G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın **fikr idüp** āh eylesem / Çin-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1485-5. **Fikr idelden** dehānı var mı diyü / Oldı ʿālem Muḥibbī gözüme teng
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ **fikrin eyler** iremez pāyānına / Bu uzun sevdā ile bu ʿömri kütāhı görüñ
G1875-1. Māh-rūlar **fikr idüp** ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl ḳılam
G1956-1. Nice bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam / Nice bir esrār-ı ḫaṭuñ **fikr idüp** ḫayrān olam
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ **fikr eylesün** lü'lü'-yi şehvār isteyen
G2324-3. Zülfini **fikr idüben** leblerini ẕikre getür / Ḫūb olur şoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa
G2343-2. Geh lebi ẕikr ile mest ü ḫarābātī olup / Geh ḫaṭın **fikr idüben** kendüñi ḫayrān eyle
G2607-3. Ruḫın **fikr eyleyüp** yārüñ leb-i laʿlin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez dimāġumdan anuñ dadı
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın **fikr iderken** bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2698-1. Göñül **fikr itdi** zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ ẕikr itdi cānum cāma düşdi
Mh16-5. Nergis-i şehyāsını her kim görürse al olur / Zülfini **fikr eyleyen** her dem ḳıyl ü ḳāl olur
Mr18-9. Zülfini añup bu dil olup perīşān aġlasun / Laʿlini **fikr eyleyüp** bu gözlerüm ḳan aġlasun

fikr idinmek [1] Fikir sahibi olmak.

G1674-4. Geh göñül ẕikri ile göñül rindin mest / Geh ġubār-ı ḫaṭṭını **fikr idinüp** ḫayrān ol

fikr ḳılmaḳ [7] Düşünmek.

G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret **fikrini ḳıl** çünki odurʿayn-ı şevāb
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey içmege budur sebeb / Ḫūblar laʿl-ı lebini **fikrini ḳılmışdur** heves
G1393-5. **Fikr ḳılsam** ḫayret olur bilmezem ḫālüm n'ola / Yoḳ zevāda leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin **fikr ḳıl** şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ
G1903-3. Meyānı **fikrini ḳılup** dehānı ẕikrin idelden / Baña siz ʿilm-i ġaybdan şoruñ ḫāżır-cevāb oldum
G2403-5. Kendü ḫālin **fikr ḳıl** ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2525-1. **Fikr ḳıl** aḥvālini geldüñ ne yüzden ālem / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime

fikr virmek [1] Düşüncesini bildirmek. (TDK, 2011: 874)

G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Şol ki **virmez** dil cihāna **fikri** ol encām ider

fikre varmaḳ [2] Düşünmek, endīşelenmek, fikirlenmek...(Tulum, 2011:726)

G165-1. **Fikre vardum** tā ki ḫᵛābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben **fikre varupdur** / Bilmez ne ḳılup n'eyleye bī-çāre benefşe

fikri/fikrine gelmek [2] Fikrine gelmek, ḫātıre düşmek, ḫātırine gelmek, ḫātırine düşmek, ʿáḳline gelmek … (Tulum, 2011: 726) *bk. fikrüñi düşürmek*

G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳorḳutmasun / **Fikrine gelmez** ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer **fikri gelmez** yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

fikrüñden çıḳmaḳ [1] Unutmak.

G784-1. Leblerüñ fikri nigārā şanma **fikrümden çıḳar** / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar

fikrüñi düşürmek [1] *bk. fikri/fikrine gelmek*

Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur binās ʿālemüñ / **Fikrüñi düşür** naẕar ḳıl ḫāli n'olmışdur Cemüñ

fikr-i ʿāşıḳ [1] Âşığın fikri.

G151-4. Kevşer ü ḥūrā murād zāhidüñ / **Fikr-i ʿāşıḳ** şāhid ü mā-i ʿineb

fikr-i bāṭıl [1] Boş, beyhude düşünce.

B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege dil baġladum / Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl baġladum

fikr-i bikr [4] Dokunulmamış (yeni) fikir.

G769-5. **Fikr-i bikrinden** Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger ma ānı baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam **fikr-i bikrümden** çıḳar

G1791-6. Muḥibbī **fikr-i bikrümden** idüp bir nev-şecer peydā / Yaturdum maʿnīi bir berke naḫl-i meyve-dār oldum
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu **fikr-i bikri** şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi

fikr-i dil [1] Gönlün düşüncesi.

G678-1. **Fikr-i dil** ḥālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker

fikr-i ḫām eylemek [1] Boş fikirde olmak, boş düşünmek.

Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil **fikr-i ḫām eyler** dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ

fikr-i ḫuld [1] Cennet düşüncesi.

G1969-1. Būyını gülşene getürse nesīm / İtmeyem **fikr-i ḫuld** u ẕikr-i naʿīm

fikr-i iḳāmet [1] Kalıcı olma fikri.

G2132-4. İtemeye **fikr-i iḳāmet** seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam ben

fikr-i leb [1] Dudağın düşüncesi.

G120-1. **Fikr-i lebüñ** ki eyledi göñlüm evin ḫarāb / Başdan çıḳar her kim ola müdmin-i şarāb

fikr-i māl [1] Mal/varlık düşüncesi.

G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ ile / Ḥʸāce-i dünyā gibi kim **fikr-i māl** üstindedür

fikr-i medrese [1] Okul düşüncesi.

G2554-5. İçdi Muḥibbī meygedede cürʿa-i lebüñ / Ḳılmadı **fikr-i medrese** vü meyl-i ḫānḳāh

fikr-i miyān [1] Belinin düşüncesi.

G1609-3. **Fikr-i miyānı** ile tenüm döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ

fikr-i muḥāl [2] İmkânsız fikir/düşünce. *bk. fikr-i muḥāl eylemek/itmek*

G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu **fikr-i muḥāluñdur** senüñ
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḥi senden viṣāl ummaḳ ʿaceb **fikr-i muḥāl**

fikr-i muḥāl eylemek/itmek [4] İmkânsızı yapmak/başarmak/düşünmek.

bk. fikr-i muḥāl

G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire vaṣlına nigāruñ / Bīçāre görüñ **fikr-i muḥāl eylemek** ister
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb **fikr-i muḥāl eyler**
G1737-5. İki şanma vir metāʿ-ı vaṣlına biñ cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī **eylemez fikr-i muḥāl**
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir **fikr-i muḥāl itdüm**

fikr-i Şirin-leb [1] Şirin'in (tatlı) dudağının düşüncesi.

G2051-3. **Fikr-i Şīrīn-leblerüñ** kūh-ı tenüm kāh eyledi / Ḫusrevā ben çekdügümi çekmemişdür kūh-ken

fikr-i ẕāt [1] Şahsi düşünce

G11-3. Çāk olupdur **fikr-i ẕātuñda** ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaṣfuñı idem ki oldum bī-mecāl

fikr-i ẕeḳan [1] Çenenin düşüncesi.

G1157-3. Niçün eylersin dilā **fikr-i ẕeḳan** dīvānesin / Bu meṣeldür hīç kimse meyl-i zindān eylemez

fikr-i zülf [1] Saçının düşüncesi.

G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / **Fikr-i zülfüñle** hemīşe cān u dil meftūn olur

fikr-i zülf-i yār [1] Sevgilinin saçının düşüncesi.

G590-1. Olar kim **fikr-i zülf-i yār** iderler / Güzeller ẕikrini tekrār iderler

fikr ü ẕikr [2] Düşünme/tefekkür ve anma/yâd etme.

G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ şiʿrüñi rengīn ola / **Fikr ü ẕikrüñ** her nefesde laʾl-i yār olmaḳ gerek
G2594-6. Cennet ü ḥūrāyı virüñ zāhide biz n'eylerüz / Ehl-i ʿışḳuz **fikr ü ẕikrümüz** bizüm dīdār ola

fikret [1] *Ar.* Düşünme, düşünülen şey, teemmül, tefekkür. (Ş. Sami: 2010: 348) *bk. fikret-i rūy-ı diger*

G2137-4. **Fikretin** ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev şeklin ʿiyān itdi tenümde üstüḫʸān

fikret-i rūy-ı diger [1] Başkasının yüzünü düşünme.

G1153-5. Çün gördi seni sevdi güzellerde Muḥibbī / Gözini açup **fikret-i rūy-ı diger** itmez

fi l [1] *Ar.* İş, kâr, amel... (Toven, 2004: 208) *bk. fi l-i şen*

G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme mu terif / Zāhidā şanma senüñ tek **fi lüme** maġrūr olam

fi l-i şenī [1] *Ar.* Kötü iş, ayıp iş, yakışıksız iş.

G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi didüm yār didi / Kim ki cellād ola elbette olur **fi l-i şenī**

filān [2] *Ar.* Herhangi bir şahıs, biri, gayr-ı muayyen bir şey. (Toven, 2004: 208)

(filān [1], filāna [1])

G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā **filāna** görmeden
G2624-6. Ger ār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege **filān** daḥi

fi'l-cümle [3] *Ar.* Nihâyette, sonunda. (Devellioğlu, 2000: 267)

G604-5. Muḥibbī arż ḳılsa sözlerini / Gören **fi'l-cümle** ider cevheridür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya gönül **fi'l-cümle** aḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp **fi'l-cümle** bārī ḳanesin

fi'l-ḥaḳīḳa [5] *Ar.* Hakikatte. (M. Nâcî, 2009: 161)

G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / **Fi'l-ḥaḳīḳa** ehl ise ol la l ü cevherden giçer
G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / **Fi'l-ḥaḳīḳa** güşuma şan na ra-i Ferhād irür
G888-3. Her ne kim saña şanursun şan anı ḳardaşuña / **Fi'l-ḥaḳīḳa** sözümi gūş it müselmānlıḳ budur
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / **Fi'l-ḥaḳīḳa** mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1964-4. **Fi'l-ḥaḳīḳa** Ḫıżr-veş bulurdı ömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş ey şanem

fi'l-ḥāl [3] *Ar.* Bu anda. (M. Nâcî, 2009: 161)

G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi **fi'l-ḥāl** aña
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden şarāb-ı al açar / Līk ben zikr eylesem la l-i lebin **fi'l-ḥāl** açar
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi ağın çekdi çeşmi düşdi **fi'l-ḥāl** üstine

fi'l-meṣel [2] *Ar.* Meselâ, misâldeki gibi. (Devellioğlu, 2000: 268)

G1757-4. Mürdeler bu itdügince bulalar ṭañ mı ḥayāt / **Fi'l-meṣel** olmışdurur şan çeşme-i ḥayvān gül
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre şaḳlasam olmaz aceb / Cān yirine geldi oldur **fi'l-meṣel** şānum benüm

firāḳ [43] *Ar.* …âşığın maşukasından ayrı düşmesi, ayrılık, hicran, firkat. (Ş. Sami, 2010: 349)

bk. ālām-ı eyyām-ı firāḳ, baḥr-i firāḳ, bela-hā-yı firāḳ, cām-ı firāḳ, dām-ı firāḳ, derd-i firāḳ, derd ü firāḳ, firāḳ-ı şerḥ-i ġam, firāḳ-ı yār, firāḳ-ı zülf, firāḳ u ḥasret, hengām-ı firāḳ, ḳal a-i derd ü firāḳ, nām-ı firāḳ, rūz-ı firāḳ, şeb-i firāḳ, taḳrīr ü i lām-ı firāḳ

(firāḳ [19], firāḳa [1], firāḳı [2], firāḳında [1], firāḳından [7], firāḳiyle [4], firāḳuñ [3], firāḳuñdan [2], firāḳuñla [4])

G130-1. Āh kim oldı **firāḳ** ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G201-1. Ḫayālüñ gönlüm içre ḥamdur ey dost / **Firāḳuñla** bu baġrum ḳandur ey dost
G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma **firāḳ** ile / Olsun şarāb-ı la l ile her ālemi feraḥ
G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün şarāb-ı telḫ / Oldı **firāḳ** odiyle bu baġrum kebāb-ı telḫ
G309-3. İrgür vişālüne beni cānā şevāba gir / Çün görmişem **firāḳuñ** odiyle aẕāb-ı telḫ
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh **firāḳ** / Işḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı çekdürür
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse **firāḳ** ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı var
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören añsun **firāḳuñ** zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında şāmı var
G498-2. Dürr dişleri **firāḳ** ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G617-4. **Firāḳuñla** döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G659-5. Leb-i la lüñ **firāḳiyle** reh-i ışḳuñda cān virsem / Bite ḳabrümde ḫākümden emīr-i āşıḳān yir yir
G957-4. Viṣālüñ çünki bāḳidür **firāḳı** / Muḳarrerdür ki her rūzuñ şebi var
G958-5. Bir boyı servüñ **firāḳından** düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G1165-4. Bir boyı servüñ **firāḳından** görenler yaşumuz / Bir aḳar ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger **firāḳ** ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes

G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger ey yār şemʿ / Odlare yanup **firāḳuñdan** olupdur zār şemʿ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış **firāḳuñdan** senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var baġrında olan dāġa baḳ
G1515-5. **Firāḳ** odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ **firāḳından** Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1552-4. Yandum **firāḳ** āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile bīmārunām senüñ
G1590-2. Çekdügüm cānā **firāḳ** ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek
G1761-2. Lüʾlüʾ dişi **firāḳ** ile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G1797-3. Bir şaçı Leylī **firāḳından** bugün Mecnūn-vār / Düşüben vādilere kendümi rüsvā eyledüm
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ **firāḳından** hilāl oldı tenüm
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi **firāḳ** / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1850-3. Yandı **firāḳ** ile ciger ḳalmadı bu tende eṣer / Āteşe doyar mı beşer n'idem n'idem āh n'idem
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār hem / Dil **firāḳ** ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G1926-1. Gün yüzlüler **firāḳı** ile eger āh çekem / Evc-i felekde mihr ile māha sipāh çekem
G1932-2. Aḥvālümi kim ola ki dildāre ʿarż ide / Doymaz **firāḳ** āteşine defter ü ḳalem
G1940-5. Bir boyı servüñ **firāḳında** Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1960-1. Viṣālüñ gencīne gerçi irişmeyüp faḳīr ol um / **Firāḳuñ** mülkine şāhum biḥamdillah emīr oldum
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ **firāḳından** Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi nice nūn olmasun
G2275-7. Muḥibbī olalı hecr ile mūnīs / **Firāḳ** ile görinür vaṣl-ı yeksān
G2346-3. Göz yaşı **firāḳuñla** aḳar ṣu gibi her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2438-3. Bir lebi şīrīn **firāḳından** belā kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2599-2. Şīrīn lebi **firāḳiyle** her kim ki cān vire / Āḫır nefesde menzili dārü's-selām ola
G2641-3. Nice yıllar **firāḳ** ile düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki **firāḳ** ile dil ü cān öle yazdı
G2690-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / **Firāḳiyle** gözi yaşın dem itdi
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ırak / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi **firāḳ**
D38-2. Dostum viṣāle irmedi ṣundum **firāḳa** el / Baña zamāne uymadı uydum zamāne ben
D48-2. Şol ḳadar dökdüm **firāḳuñla** gözüm yaşını kim / Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā gibi
B155. Zülf ü ruḫsāruñ **firāḳiyle** çü oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān

firāḳ-ı şerḥ-i ġam [1] Derdi açıklamanın hüznü

G2693-5. Geh **firāḳ-ı şerḥ-i ġam** gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi

firāḳ-ı yār [3] Sevgilinin ayrılığı.

G1422-5. **Firāḳ-ı yāre** ṣabr itmek hünerdür / N'idem kim bende hergiz bu hüner yoḳ
G1798-2. **Firāḳ-ı yārla** yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / Birin ʿummāna gönderdüm birin keyvāna ṭapşırdum
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda **firāḳ-ı yārı** çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile zārı çekem

firāḳ-ı zülf [1] Saçının hicranı.

G813-3. Ḥasret-i rūy u **firāḳ-ı zülfüñ** ile ey perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār

firāḳ u ḥasret [1] Ayrılık ve hasret.

G201-5. **Firāḳ u ḥasret** ile eşk-i çeşmüm / Ṣanasın Dicle vü ʿummāndur ey dost

firār eylemek/itmek [3] Ḳaçmaḳ, sırıłmaḳ, firār etmek… (Tulum, 2011: 728)

bk. firār ḳılmaḳ

En1-20. Fe **Firār itse** n'ola görse bu dil-ḫastesini / Şāh olan kimsene dervişden ʿār itse ne var
Mr11-11. Daḥi dilberler ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce **ideyim** anları her demde **firār**
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿaḳl **eyler firār** / Bir şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār

firār ḳılmaḳ [1] *bk. firār eylemek/itmek*

G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker bu dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup **ḳıldı firār**

firāş [1] *Far.* Yatak, döşek. (M. Nâcî, 2009: 162)

G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mīr ü gedā bulur ḳamu **firāş** olur

Firʿavn [2] *Ar.* "Azamet ve ceberût sahibi olmak" anlamına geliyorsa da eski Mısır kavimlerinden Amalika hükümdarlarına lakap olarak verilmiştir. Birçok firavnlar olmasına rağmen içlerinden en meşhuru Hz. Musâ zamanında yaşamış olanıdır... (Pala, 1999: 143)

(Firʿavn [1], Firʿavnın [1])

G1704-8. Dehr **Fir ʿavnın** meger īmāna daʿvet itmege / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G2167-6. Ṣaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne aldı gitdi **Fir ʿavn** ile Hāmān

firāvān [3] *Ar.* Çok bol, kesir, vafîr, aşırı. (Ş. Sami, 2010: 350)

bk. āb-ı firāvān cevr-i firāvān, cūy-ı firāvān, çeşm-i firāvān, ẓulm-i firāvān

G262-2. Serv gibi bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın **firāvān** elġıyāṣ
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre **firāvān** iñler / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G2160-1. İdeli naẓar saña gel ey mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı **firāvān**

firdevs [1] *Far.* Cennet, uçmak, behişt. (Ş. Sami, 2010: 350)

bk. ʿālem-i firdevs, cennet ü firdevs, firdevs-i aʿlā, firdevs-i berīn

G2344-4. Baña kūyı saña **firdevs** zāhid / Virürsen virmeyem ḫuld yirine

firdevs-i aʿlā [3] Cennetteki altıncı bahçe.

G411-1. Kūyuñı göster baña **firdevs-i aʿlādan** n'olur / Ḳaddüñi kim görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G653-1. Gülşen-i ḥüsnüñ gören **firdevs-i aʿlādan** giçer / Cürʿa-i laʿlüñ içen cām-ı muṣaffādan giçer
Mh10-1. Gülşen-i ḥüsnüñdürür **firdevs-i aʿlādan** ġaraż / ʿĀrıżuñdur dostum hem virdi-i ḥamrādan ġaraż

firdevs-i berīn [2] Yüce cennet.

G801-6. Reşk-i **firdevs-i berīn** oldı yine ṣaḥn-ı çemen / Ìyş u ʿişret vaḳtidür it bir kenārı iḫtiyār
G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur kūyuña **firdevs-i berīn** / Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḥūr-ı īn

firenk [3] *Far.* Avrupalı, hristiyan. *bk. ḫūbān-ı firenk*

G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ **firenge** beñzer
G2710-3. Eṣer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen mi bilsem yā **firengi**
G2754-4. Ṣunup bir bāde ʿaḳlum bāda virdi / Yine bir muġbeçe aşlı **Firengi**

firengi [1] *Far.* Kırmızı al kumaş. (Steingass, 1892: 922)

G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur / Baña birdür palās ile **firengi**

firişte [5] *Far.* Melek. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 101)

(firişte [4], firiştedür [1])

G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden siriştedür / Ḥūri midür bilsem ʿaceb yā **firiştedür**
G2404-2. Melek misin perī yāḫūd **firişte** / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2416-1. Perisin bilmedüm yāḫūd **firişte** / Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir görüşte
G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin / Ben ādem oġlı sen ḫod **firişte**
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd **firişte** / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

firḳat [27] *Ar.* Ayrılık, müfârekat, firak, sevdiklerinden uzak ve ayrı yaşayış. (Ş. Sami, 2010: 350) *bk. bimār-ı zehr-i firḳat, firḳat-i hecr, firḳat-i cānān, firḳat ü derd ü bela, firḳat ü hecr, firḳat ü miḥnet, nār-ı firḳat, şeb-i firḳat*

(firḳat [17], firḳate [2], firḳatin [1], firḳatinde [1], firḳatiyle [1], firḳatle [1], firḳatüñ [3], firḳatüñle [1])

G49-4. **Firḳat** ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G68-3. **Firḳat** ile ṣoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḥāzānıdur baña
G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye **firḳat** şebi / Ḥaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G125-1. Ḳıldı **firḳat** gözümüñ yaşını ey dost şarāb / Baġrumı ḥasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G195-4. **Firḳatüñ** virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle vīrān ʿāḳıbet
G196-1. Görinmez olalı ol serv-i ḳāmet / Ḳopar **firḳatle** başuma ḳıyamet
G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim evvel viṣālüñ şerbetin / **Firḳate** tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G308-3. **Firḳat** belāsıdur cigerüm ḫūn iden benüm / Vuṣlat ümīdi eyleyiser ademi feraḥ
G492-4. **Firḳat** ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli hemān **firḳate** döner / Bīçāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G667-3. İller viṣāline irişe ben **firḳatin** çekem / Dāim belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G1093-1. **Firḳat** ile her gice ṭañ mı ola bī-ḫʷāb göz / Laʿl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1294-1. Öldürdi **firḳatüñ** beni ey bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi beni ḳıl duʿā yetiş
G1736-1. **Firḳat** ile eşk-i çeşmüm oldı cāna hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1830-2. Bezm-i ġamda **firḳat** ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem
G1941-1. **Firḳat** içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem / Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfān eyleyem
G2201-1. **Firḳat** ile bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden

G2267-4. **Firḳatüñle** ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem / İtleriüñe ideler bu üstüḫʿānum armaġān
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / **Firḳatiyle** dönse ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʿl-i nābuñ **firḳatinde** ḳan yudar ḳabb-ıʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mr4-144. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde **firḳat** gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr9-11. Dostlar **firḳat** şebinde olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
Mr14-8. Beni öldürme Yārab **firḳat** ile / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
B31. **Firḳatüñ** tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile dostum eyle bu derde çāreler
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam ben derd-nāk / İrmez isem vaṣluña **firḳat** beni eyler helāk
B126. **Firḳat** ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm
B153. Baġrumı ḫūn itdi **firḳat** oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı ṣun

firḳat-i hecr [1] Ayrılık.

Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / **Firḳat-i hecrüñ** dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider

firḳat-i cānān [1] Sevgilinin ayrılığı.

B184. Gül ide ṭoprāġını ḥūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī ölür ise **firḳat-i cānān** ile

firḳat ü derd ü belā [1] Ayrılık, dert ve bela.

Mr4-5. Zecr ü hecr ü **firḳat ü derd ü belā** ile elem / Yaḳdı ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem

firḳat ü hecr [3] Ayrılık.

G1358-5. **Firḳat ü hecrüñ** odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḥarāret defʿine içdüm Muḥibbī ben ayaġ
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile ġamlar gelür / **Firḳat ü hecrüñle** gözden gāh olur demler gelür
Mr28-1. **Firḳat ü hecr** ile her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme

firḳat ü miḥnet [1] Ayrılık ve sıkıntı.

G506-2. Giçüben **firḳat ü miḥnet** irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser

firūze-reng [1] Gök mavisi. (Devellioğlu, 2000: 269)

G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan **firūze-reng** olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler cānuma aġlar melek

fiten [1] *Ar.* Fitneler.

G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa şehri **fiten** / Kūşe-i meyḫāne olmaġa baña me'men yiter

fitil [6] *Ar.* Kandil ve muma konulan pamuktan bükülmüş ip ki emdiği yağla yanıp ortalığı tenvir eder. (Ş. Sami, 2010: 355)

(fitil [4], fitili [1], fitilin [1])

G1252-4. Dil **fitilin** yaḳmaġa ḳandil-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa gönül ḳandil cānumdur **fitil** / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ imiş
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yaġı baġrum yaġıdur / O1 çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil **fitil**
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile bu gözlerümüñ şuyını / Yaḳmaġa ḳandil-i çarḫı eyledüm ʿışḳum **fitil**
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup aña dil **fitil** / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir / Olmış **fitili** ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı

fitne [40] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 355)

bk. fitne başı, fitne-i āḫır zaman, fitne-i ʿālem, fitne-i āşūb-ıʿArab, fitne-i cān, fitne-i devr-i ḳamer, fitne-i ʿışḳ, fitne-i şeyṭān, fitne ḳopmaḳ, fitne şalmaḳ, fitne virmek, fitne vü ẓulm ü sitem

(fitne [20], fitnedür [5], fitneler [1], fitnelerden [1], fitnelerdür [1], fitneleri [2], fitneye [5])

1. Azdırma, baştan çıkarma.

G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler **fitne** müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G264-2. Ṣaçı ẓālim ḥabībüñ çeşmi āfet / Olur her birisi **fitneye** bāʿiṣ
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu biri **fitne** birisiʿayn-i āfetdür
G405-4. **Fitne** taʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde neʿaceb fettān olur
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri gönlümi başdan çıḳara / **Fitneler** menbaʿı ol gözleri fettān ancaḳ
G1967-1. Çeşmini **fitne** anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G1982-1. Gözüñden **fitneler** ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G2787-1. **Fitne** taʿlīminde māhir dilberāne gözleri / Niçün öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri

2. Karışıklık, fesat, sûriş.

G155-4. Türk-i çeşmüñ **fitneye** āġāz ide / Şūr u şer dola ʿIraḳ ileʿArāb
G390-4. **Fitneler** peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa **fitnedür** / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur
G578-2. Gözleri ġamzeleri **fitneye** āġāz idicek / Geñ cihānı bu benüm başuma ol dar eyler
G797-3. Dilā çün ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur **fitnedür** āh itme zinhār
G952-2. **Fitne** tuḫmın mezraʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş baġrumda çıḳdı başlar
G1006-1. Ẓāhir oldı **fitneler** ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim yaraġ üstindedür
G1146-4. **Fitne** taʿlīmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem ol gözi fettān uyumaz
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / **Fitne** mi ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1289-3. Siḥr fenni **fitne** ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir **fitnedür** uyarma anı uyımış
G1405-1. Ney belā-engīzdür şol nergis-i şehlāya baḳ / **Fitne** taʿlīmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü **fitneler** / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşuñuñ
G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / **Fitne** devr-i ḳamer olduġınca bu da nişān
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu **fitnelerden** ḳurtara ʿuṣṣāḳı cān
G2398-4. **Fitne** fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna **fitne** / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2593-1. Ruḫları **fitne** ḳadd ü bālā belā / Eksük olmaz dilde **fitne** yā belā
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ālem olur rāḥat / Uyarmañ **fitnedür** ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫʷāb ulı
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir **fitnedür** uyarma anı uyımış
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim **fitneler** peydā ḳılur / Ḥayret alurʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur
D5-1. Ḫaṭuñ çün oldı bir **fitneye** bāʿiṣ / Ne ṭañ ḥüsnüñde artarsa ḥavādiṣ

3. Bâ'is-i fitne ve fesat olan hüsün ve letâfet-i dilber, âfet.

Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir **fitne** dilberdür bugün /ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün

4. Ara bozan, karıştırıcı.

G274-2. Gözi mest oldı diler ḳanum içe / Olur mı **fitneye** elbette bāʿiṣ
G753-3. Fettāne çeşmi **fitneleri** uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir iştedür
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür **fitneleri** var
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / Gördi içinde ḫālī gibi **fitne** dānesin
G2286-2. Ġamzelerle cihāna **fitne** iken / İki zülfine āfet olmışsın
G2637-1. Olmaya bir **fitne** ger ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
Mr24-17. Felek kārındadur devr-i ḳamerdür / Anuñçün māh-rūlar **fitnelerdür**

fitne başı [1] Fitneci.

G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün Muḥibbī rūy-ı yār / Zülf-i fettān **fitne başı** olsa ṭañ mı her ṭaraf

fitne-i āḫır zamān [6] Ahir zaman fitnesi, (kıyamet alameti/fitnesi).

G607-2. Bilmedüm nergis midür yā **fitne-i āḫır zamān** / Siḥr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi deʿayn-i āfetdür / Belürdi **fitne-i āḫır zamānı** baña ögretmeñ
G1878-3. Zülfi āfet **fitne-i āḫır zamāndur** gözleri / İḫtiyār ile degüldür zülfine meftūnluġum
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur ya **fitne-i āḫır zamān** / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2172-4. **Fitne-i āḫır zamāndur** fitneler andan ḳopar / Dostlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān içün
G2558-4. **Fitne-i āḫır zamāndur** fitneler andan ḳopar / Varup aldanmañ ṣaḳın ol çeşm-i fettān oynına

fitne-i ʿālem [1] Herkesi birbirine düşüren güzel. (Devellioğlu, 2000: 269)

G391-1. **Fitne-i ʿālemdürür** her dem o zülf-i müşk-bār / Ḫʷāb-ı rāḥat gözüme göstermez ol çeşmi ḫumār

fitne-i āşūb-ıʿArab [1] Arap'ın fitne çıkarıcısı.

G2728-3. Āfet-i şūḫ-ıʿAcem **fitne-i āşūb-ıʿArab** / Gözi pür-mekr ü ḥiyel Rūm ili sancārecügi

fitne-i cān [1] Âşığın fitnesi.

G915(a)-2. **Fitne-i cāndur** Āb-ı revāndur / Dāġ-ı nihāndur Ẓıll-ı Ḫudādur

fitne-i devr-i ḳamer [2] Ay devrinin karıştırıcısı, (kıyamet alameti/fitnesi).

G1381-5. **Fitne-i devr-i ḳamerdür** çün Muḥibbī rūy-ı yār / Zülf-i fettān fitne başı olsa ṭañ mı her ṭaraf
G1516-4. **Fitne-i devr-i ḳamerdür** gösterüp kāfir ḫaṭuñ / Zülfüñi dām eyleyüp ṣayd-ı müselmān eyledüñ

fitne-i ʿışḳ [1] Aşkın fitnesi.

G825-4. **Fitne-i ʿışḳuñ** senüñ her cānā te'sīr eyledi / Hey dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur

fitne-i şeyṭān [1] Şeytanın fitnesi.

G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / **Fitne-i şeyṭāndan** şaḳla anı Yārabbenā

fitne ḳopmaḳ [2] …ortalığı ayaḳ üzre ḳaldürmaḳ… (Tulum, 2011: 732)

G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur **fitneler** andan **ḳopar** / Dostlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān içün
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur **fitneler** andan **ḳopar** / Varup aldanmañ şaḳın ol çeşm-i fettān oynına

fitne şalmaḳ [3] Ortalığı karıştırmak. *bk. fitne virmek*

G416-4. Didüm çeşmüñ cihāna **fitne şaldı** / Didi ser-fitnesi anuñ ḳaşumdur
G2123-2. Bir ġamze ile **fitne şalup** ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir şive ile āfet-i devrān degül misin
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ ey gül-çehre / **Fitneler şalsa** yiter biñ şehre

fitne virmek [1] *bk. fitne şalmaḳ*

G1536-1. Hey ne Ṣīrīndür şehā laʾl-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿĀleme **fitne virür** zülf-i dil-āvīzüñ senüñ

fitne vü āşūb [1] Fitne ve karışıklık, kargaşa.

G2557-1. Ol yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki **fitne vü āşūbı** kem ḳıla

fitne vü ẓulm ü sitem [1] Fitne, zulüm ve sitem.

G873-4. Her ne deñlü var belā ol zülf-i ser-keşden ḳopar / **Fitne vü ẓulm ü sitem** ol çeşm-i fettāndan gelür

fitne-dil [1] Gönül fitnesi.

G47-4. **Fitne-dilden** ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey ṣabā

fitne-engīz [2] Fesat koparıcı, fesadı mucip. (Ş. Sami, 2010: 351)

G1119-1. Ḫatuñ ser fitne zülfüñ **fitne-engīz** / Ciger-bān oldı ġamdan dīde ḫūn-rīz
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı ol **fitne-engīz eylemez**

fitrāk [2] *Far.* Eyerin arkasındaki mahsus kayışlarla bağlanan eşya, terki. (Ş. Sami, 2010: 351) *bk. ḥalḳa-i fitrāk, iḥrā-yı fitrāk*

(fitrāk [1], fitrākını [1])

G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne sa ʿādetlü ser olur ki o **fitrāke** düşe
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler ser-defteri / Bend idüp boynuma ṭaḳsun zülfinüñ **fitrākını**

fuḳahā [1] *Ar.* Fakihler. *bk. faḳih*

D23-2. Öldügiyçün dil ü cān laʾl-i lebinden ne umar / **Fuḳahā** çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışāṣ

furḳān [1] *Ar.* Hakkı batıldan tefrik eden ve ettiren Kuranıkerim. (Ş. Sami, 2010: 355)

G2383-2. ʿAṭā itdi saña **furḳānı** sübḥān / Getürdüñ nice biñ bī-dīni dīne

fülfül [2] *Ar.* Karabiber denilen Hint ve o cihetteki Cezâyir mahsulâtından ve en mebzul baharattan olup mutfağın havâyic-i zarûriyesi sırasına geçmiştir. (Ş. Sami, 2010: 355) *bk. dār-ı fülfül*

(fülfül [1], fülfülüñdür [1])

G821-3. Beni düş eyleyen dām-ı belādur / Yüzüñde dāne dāne **fülfülüñdür**
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şehvār / ʿAceb beñzer mi ki **fülfül** o ḫāle

fülk [6] *Ar.* Sandal, kayık, tekne. (Ş. Sami, 2010: 355) *bk. fülk-i dil, serīr-i fülk*

(fülk [1], fülki [2], fülkin [1], fülkini [2])

G1263-5. Ṣaldı dil **fülkin** Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil **fülkini** / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün **fülk** ü ʿarż
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil **fülki** baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya baḳ
G1431-3. ʿĀḳıbet dil **fülkini** ġarḳ idiser / Rūzgir-ı āh ile deryā-yı ʿışḳ
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil **fülki** eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem

fülk-i dil [6] Gönül sandalı/kayığı.

G1397-2. Düşeli girdāb-ı ʿışḳa **fülk-i dil** ḥayretdedür / Ḳaynadı çün başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ
G1589-5. Baḥr oldı yaşum **fülk-i dil** irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi bād-ı āhum / Ṣaḳın ey **fülk-i dil** ʿummāne girdüñ
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün **fülk-i dil** anda aña āhum hevā olsun
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk **fülk-i dili** başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿaceb mi **fülk-i dil** / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

Fürs [2] *Ar.* İsm-i cins olup İran'a ve İranlılara müfret ve cem suretiyle ıtlak olunur ve en ziyade kable'l-İslâm İran ve İranlılara mahsustur. (Ş. Sami, 2010: 355)

bk. Fürs-i ʿAcem

G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī **Fürs** ile Türki'de bī-naẓīr / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider
G1629-1. Getürmez idi **Fürs** ehli dile ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ

Fürs-i ʿAcem [1] *bk. Fürs*

G2151-5. Muḥibbī naẓmumı her kim ki gördi / Didi şiʿrümi yeg **Fürs-i ʿAcemden**

füsūn [1] *Far.* Sihir. (M. Nâcî, 2009: 165) *bk. füsūn u fesāne, füsūn u siḥr*

G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep **füsūn** giçer

füsūn u fesāne [1] Dedikodu.

G841-4. Meger cihāna baḳ ki **füsūn u fesānedür** / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer

füsūn u siḥr [1] Büyü ve sihir.

G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṭāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden **füsūn u siḥr** ol ḫummāş göz

fütāde [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 356) *bk. ʿāşıḳ-ı fütāde, fütāde-i ʿışḳ*

(fütāde [6], fütādei [1])

1. Düşmüş, düşkün.

G1839-3. Sürdiyse ben **fütādei** kūyından ol nigār / Varduḳca aña daḥi beter ola raġbetüm
G2358-1. Giderken kūyuña oldum **fütāde** / Diriġā olmadı yolum küşāde
G2481-2. Eger şükr ider iseñ olur artuḳ / Niçün şükr itmeyesin hey **fütāde**
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ **fütāde**

2. Müptelâ, duçar.

G2351-2. **Fütāde** ḫaste-dil olsam ʿaceb mi / Olur elbette ʿāşıḳlar **fütāde**
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu ʿāşıḳ-ı **fütāde**

fütāde-i ʿışḳ [1] Aşkın müptelası.

G1432-5. Rāh-ı miḥnetde pāy-māl olısar / Ey Muḥibbī olan **fütāde-i ʿışḳ**

fütūḥ [2] *Ar.* Ferahlanmak, küşâyiş-i hâtır. (M. Nâcî, 2009: 165) *bk. der-i fütūḥ*

G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete irür / Derbān olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet **fütūḥ**

füzūn olmaḳ [1] Fazlalaşmak, artmak, çoğalmak.

G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum **füzūn olur** / Bir yire cemʿ olmaz iken āteş ile āb

ġabġab [11] *Ar.* Çene altı, çifte gerdan, sakak. (Ş. Sami, 2010: 357)

bk. çāh-ı ġabġab, sīb-i ġabġab

(ġabġab [2], ġabġaba [1], ġabġabı [4], ġabġabına [1], ġabġabından [1], ġabġabını [2])

G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / **Ġabġabını** oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ ṣunma ḫaẕer eyle o gökde çāhdur **ġabġab**
G564-1. Delü göñlüm benüm ġonce-leb ister / El urup oḫşamaġa **ġabġab** ister
G957-2. Nice teşbīḥ idem ḳaddine servi / Ki servüñ kimse dimez **ġabġabı** var
G1497-4. Kākülinden cemʿ idüp bī-dilleri ḥabs itmege / Nāzikāne **ġabġabından** ḳazduġı çāhı görüñ
G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc **ġabġabını** / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2391-3. **Ġabġabına** ḥasretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma ile
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül **ġabġaba** / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2455-5. Bu Muḥibbī **ġabġabı** ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḥasret ile limona
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde dilber **ġabġabı** / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
B213. ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Müy ile tā ṭolmayınca ḫaddi ile **ġabġabı**

ġabūḫ [1]

G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī ḫūn-ı ciger / İçe dem giceler **ġabūḫ** mıdur

ġaddār [2] *Ar.* Gadir ve sitem eden, merhametsiz, cefakâr. (Ş. Sami, 2010: 357) *bk. çarḫ-ı ġaddār, zāhid-i ġaddār*

G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide o **ġaddār**
G2686-3. Deheninden baña ʿahd itmiş iken būse nigār / N'eyledümʿahdi niçün bozdı a **ġaddār** ṣıdı

ġādir [1] *Ar.* Merhametsizlik, merhametsizce muamele, zulüm, sitem, cevir, cefa. (Ş. Sami, 2010: 357)

G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir nice **ġādir** bu kim göynüklü āh u vā çeker

Ġaffār [4] *Ar.* Mağrifeti çok olan, Cenâb-ı Hak. (M. Nâcî, 2009: 166)

bk. Perverdigār-ı Ġaffār

(ġaffārdur [3], ġaffārı [1])

G22-3. ʿAfv ḳıl ʿiṣyānumı kim bir aduñ **Ġaffārdur** / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿiṣyānumı kim bir aduñ **Ġaffārdur** / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir adı **Ġaffārdur** / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G2031-7. Olma ey dil añuben ʿiṣyānuñı sen nā-ümīd / Umaramʿafv ide cürmüm añaram **Ġaffārı** ben

Ġāffārü'ẕ-ẕünūb [3] Günahları suçları bağışlayan Cenab-ı Hak

G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār ile / Umaram ki pāk ide maḥşerde **Ġaffārü'ẕ-ẕünūb**
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o **Ġaffārü'ẕ-ẕünūb**
G141-5. Yaş dök Muḥibbī şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı tā **Ġāffārü'ẕ-ẕünūb**

ġāfil [6] *Ar.* Önden yapacağını ve başına geleceğini düşünmeyip ihmal eden, gaflette bulunan, gafletli, ihtiyatsız, dikatsiz, bîhaber. (Ş. Sami, 2010: 357)

bk. eşk-i ġāfil, ġāfil olmaḳ

(ġāfil [4], ġāfildür [2])

G253-2. Nice bir ḫʷāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek **ġāfil** / Seḥer-geh gülşene varup ṣadā-yı bülbül gūş it
G617-5. Ḥarāmi gözi ḥāżırdur eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun **ġāfil** ṭurupdur kārbān gözler
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki **ġāfildür** ne bilsün aña cevherden ne ḥaẓẓ
G1408-3. Yaşumdan belki **ġāfildür** baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdurʿuryānlıḳ
G2638-2. **Ġāfil** ṣalınma ḥālüme ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür çü ṣāha raʾyet-i ri ʾāyeti
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı **ġāfil** görmege ol araya her sü seni

ġāfil olmaḳ [17] Ġaflet etmek, bī ḫaber ołmaḳ, elden ḳomaḳ, elden atmaḳ, ihmāl etmek...(Tulum, 2011: 788)

G618-5. Muḥibbī **olmaġıl ġāfil** dilüñden ḳoma eş ʾārı / İşidenler diye ʾāri şiʿr saña müsellemdür

G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber ṣalınup / **Ġāfil olmañ** andan ey dīvāneler dil bāġıdur
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẕer / Dün ḳarañu **ġāfil olma** yolda vardur çāhlar
G713-5. Ey Muḥibbī **ġāfil olma** nefs şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / **Ġāfil olma** ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G799-5. Maġrūr olup cihāna **olma** Muḥibbī **ġāfil** / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḫᵛāba beñzer
G882-4. Ġırra olup felek dünyāya girüp dil baġlama / **Ġāfil olma** dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / **Olma ġāfil** dil ṣaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẕemm eyleme / **Ġāfil olma** biz seni meyḫāne içre dillerüz
G1429-7. Ey Muḥibbī **ġāfil olma** bu felekden ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1617-4. **Ġāfil olma** ṣalınur nāgāh bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1680-6. Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle / Ki ṣoñra yañılursın **olma ġāfil**
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel **olma** āhdan **ġāfil**
G1694-7. Ölümüñ añ Muḥibbī günde biñ kez / Ṣaḳın bu pendümi ṭut **olma ġāfil**
G1703-4. Her ne gelse ḳānīʿ ol ger gelmese göster rıżā / **Ġāfil olma** kim seni yoldan çıḳarur ḥubb-ı māl
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden ṣaḳın / **Ġāfil olma** nāgehān atar saña ġamze oḳın
Mh3-12. **Ġāfil olma** kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ġaflet [6] *Ar.* Gafillik, bîhaberlik, dalgınlık, boş bulunma. (Ş. Sami, 2010: 357)

bk. ġaflet itmek, ḫᵛāb-ı ġaflet

(ġaflet [5], ġafletdür [1])

G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu ne **ġafletdür** uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G206-4. Zāhid nedür bu **ġaflet** ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāşıḳ yitmez mi buʿalāmet
G2033-5. Nice bir **ġaflet** Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2150-4. Başunaʿaḳlunı düşür daḥi gel aç gözüñ / Nice bir **ġaflet** ile çarḫ gibi dūn olasın
G2714-3. Ṣaḳın ser çekme **ġaflet** çeşmini aç / Gerekmez serv-tek başuñ hevāyi
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden durmasun āb / Gide **ġaflet** ola ki gelmeye ḫᵛāb

ġaflet itmek [9] Gaflette bulunmak. (TDK, 2011: 898)

G230-6. **Ġaflet itme** ẓulmet-i şebde uyan añ yārüñi / Kesmedi ẕikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G353-5. Ey Muḥibbī **ġaflet itme** başaʿaḳlun cemʿ ḳıl / Ḳanda gitdi ḳandadür Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / **Ġaflet idüp** ṣanmasun bir daḥi bu demler gelür
G584-7. Dil ü cān ile bu pendümi gūş it / Gözüñ aç **ġaflet itme** çalınur ṣūr
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / **Ġaflet itme** gördügüñ merdāneler meydānıdur
G1169-5. Ey Muḥibbī **ġaflet itme** aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḥaẕer / **Ġaflet itme** mārdur yatmış güneşde uyumış
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz sebeb / **Ġaflet itmesün** kişi ṭayanup aña ataya
G2704-5. Muḥibbī **ġaflet itme** dāda dād it / Oluban çünki ḫalḳuñ pāsbānı

gāh/geh [35] *Far.* (M. Nâcî, 2009: 166)

bk. gāh/geh...gāh/geh, gāh/geh...gāhi/gehi, gāh gāh /geh geh

(gāh [25], geh [10])

1. Vakit, zaman.

G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola her **gāh** baña
G1122-1. Ġam tīrine her **gāh** bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler her **gāh** şemʿ
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her **geh** ki işāret ḳıla ger kūşeden ebrū
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her **gāh** didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

2. Bazen.

G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup **geh** gel leb-ḫandānın öp
G144-3. Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum baña zerrīn-ʿalem / Ḫilʿatümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser **gāh** şīb
G228-4. Laʿlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / **Gāh** olur meclis içinde yoḳ yire aġlar mest
G363-2. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / **Geh** ḳabūl it çünki yoḳdur cān ile serden leẕīẕ
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḥacel olsa güneş ṭañ mıdur / Ol sebebden ser-i kūyuña gelür **gāh** gider
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin **geh** çeşmüñüñ yaġmacısın / Göñlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / **Gāh** olur kim iḫtiyār ile kişi serden giçer
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḫālüm ṣora dilber benüm / **Gāh** olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma **geh** zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / **Gāh** olur bir dem düşerʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / **Gāh** olur kim bendeye ḫālini sulṭānʿarż ider
G808-5. Kūşe-i ġamda Muḥibbī faḳrı iden iḫtiyār / **Gāh** olur şāh-ı cihān olana istiġnā ṣatar
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi ki mest **gāh** maḫmūr

G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / **Geh** döner gül defterinden vird-i sübḥānı oḳur
G1033-7. Muḥibbī **gāh** cismüni getürse / ʿAceb mi yaşını seylāb idüpdür
G1053-4. Gün yüzüñe alnuña dirsem ḳamer Maʿẕūr ṭut / **Gāh** olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G1160-3. **Geh** mest olup cürʿa şaçar zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı **gāh** olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1327-5. **Gāh** olur mey-ḫvāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi şu āteş ictimāʿ
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Ṣalınca **gāh** zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1949-2. Biri gelse biri gider añа şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u **gāh** aḫşam
G2232-3. **Gāh** cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir birʿaceb cānānesin
G2243-2. Bülbül gibi **geh** giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿiẕār elin
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine cānānumdan / **Gāh** olur uṣanuram gerçe ki bu cānumdan
G2443-3. Göñülde **gāh** çeşmümde ḫayāli / Bulam diyü araram baḥr ü berde
G2638-2. Ġāfil ṣalınma ḥālüme ki **geh** naẓare ḳıl / Vācibdürür çü şāha raʾyet-i ri ʿāyeti
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi **geh** çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
Tb1-26. **Gāh** olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi **gāh** ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile ġamlar gelür / Firḳat ü hecrüñle gözden **gāh** olur demler gelür

gāh/geh...gāh/geh [103] Bazen…..bazen, kimi….kimi, kâh…..kâh

G80-1. **Gāh** dilde **gāh** gözde eyle cā / Menzilüñdür cümle ey nūr-ı Ḫudā
G95-1. **Geh** ḫayālüñ dilde **geh** çeşmünde cā / İdeli başumda vardur biñ hevā
G156-4. Gözlerüme **gāh māni** ʿdür sirişk / **Gāh** gün yüzine zülfidür niḳāb
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / **Gāh** cevr ü **geh** cefā **geh** ḥışm ü **geh** nāz u ʿitāb
G191-5. Çün Kaʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / **Geh** zinde **gāh** mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G289-2. **Gāh** ġam vīrān ider dil mülkini **geh** çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G295-4. **Gāh** nāz u **gāh** şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G334-2. Gün yüzine **gāh** eşküm **gāh** zülf olur ḥicāb / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G428-5. **Gāh** ġam **geh** ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī **geh** firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı çekdürür
G439-3. **Geh** seyr-i genc-i zāviye **geh** ḳaṭʿ-ı bādeye / Sensin murād seyr ü şebātum bahānedür
G469-5. **Geh** deyr ü **geh** ṣavma ʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer giçer
G471-4. Dil ḫānesini **gāh** yapar **geh** döner yıḳar / Ol ṭıflı gör ki ʿāşıḳ ile oynaması var
G475-2. **Gāh** ider zülfin taḫayyül **geh** meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem düşerem ayaġına / ʿAḳl u ṣabrum niʾdeyim **gāh** gelür **gāh** gider
G482-3. **Gāh** aġlar **geh** oḳur bülbül gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını rengīn ider
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür **gāh** mest ü **geh** ḫumār
G533-2. Yüzüñ açarsın **gāh** olur tīġ çekersin **gāh** olur / Yaḳsañ nʾola ʿāşıḳlaruñ sen şemʿ ol pervānedür
G550-1. **Gāh** ʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / **Geh** ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñlüm ḫayrān olur
G565-1. **Geh** beni zülf-i siyeh-kār öldürür / **Gāh** ol çeşm-i sitem-kār öldürür
G580-1. **Gāh** olur mehtāb-ı rūyını kemāhi gösterür / **Geh** dönüp örter anı zülf-i siyāhı gösterür
G688-2. **Gāh** şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / **Geh** dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G725-1. ʿIşḳ vādisinde göñlüm **gāh** ser-gerdān olur / **Geh** görüp zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G810-5. **Gāh** olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / **Geh** döner ḳatlüm için ḫançer-i Ḳābil götürür
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün **gāh** mest ü **geh** ḫumār
G847-4. Ḫākipāyuña nişār içün gözüm / **Gāh** mercān aḳıdur **geh** dānedür
G847-5. Meclis-i şemʿ ol Muḥibbī giceler / **Gāh** göz yaşını dök **geh** yanadur
G850-2. **Geh** ʿişve **gāh** şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G858-2. **Gāh** ʿişve **gāh** cevr ḳılur şīve **gāh** nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G859-1. **Gāh** olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / **Gāh** tīr atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G875-1. **Gāh** olur dilber şeb-i zülfin muʿanber gösterür / **Geh** döner gün yüzini açup münevver gösterür
G878-6. **Geh** sīnesine şerḥa vü **geh** dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül midür
G887-4. **Geh** bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam **geh** kemend-i āh / Dünyāda gör ki ʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G898-2. Ḫāl-i ʿālem bir degüldür **gāh** şādī **gāh** ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G913-5. Bir sencileyin **gāh** çelīpā ide zülfin / **Geh** göstere ʿuṣṣāḳına zünnār kimüñ var
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / **Geh** ḫayāl-i ġamzeler **geh** dilde ebrūlar mıdur
G938-4. **Gāh** olur zülfinde bend eyler bu göñlüm şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi **gāh** ḫançer gösterür
G942-1. **Gāh** göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / **Geh** ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñül ḫayrān olur
G988(b)-2. **Gāh** şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / **Geh** dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G993-5. **Gāh** cevr ü **geh** cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1000-5. **Gāh** olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / **Gāh** döner ḳatlüm için ḫançer-i Ḳābil getürür
G1059-2. **Gāh** gözde **gāh** dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1124-4. **Gāh** olur meyḫānelerde içerüz cām-ı şarāb / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde **gāh** olur Edhemlerüz
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp **geh** gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile **gāh** Cemlerüz
G1181-1. **Gāh** şīve **gāh** ʿişve **gāh** cevr ü **gāh** nāz / Öldürür ʿuṣṣāḳı bu nevʿ ile itmez iḫtirāz
G1205-3. **Geh** ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende **geh** zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1308-3. **Gāh** nāz u **gāh** ʿişve **gāh** ḥışm ü gāh ʿitāb / Cümleten bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1336-4. **Gāh** yaḳsa **gāh** kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum çü şemʿ
G1390-3. Çeng ider **geh** ḳāmetin **geh** ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ

G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar bu gözüm yaş ile / **Gāh** āhum **geh** seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī **geh** gelür ġam **geh** belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1607-4. **Geh** cefā vü **gāh** ṣīve gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1613-5. **Gāh** cevr ü **geh** cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ senüñ
G1618-4. **Geh** cefā sengin atar **geh** gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür **geh** āşikār u **geh** nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1663-3. Zencīr olasın **gāh** kemend **gāh** selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān ta ʿlīm ider / Būstān **gāh** ögredür **geh** maḥzenü'l-esrār gül
G1674-4. **Geh** göñül ẕikri ile göñül rindin mest / **Geh** ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idinüp ḫayrān ol
G1684-1. **Gāh** şādī **gāh** ġam miḥnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1739-3. **Geh** ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde **geh** ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1821-3. **Gāh** derd u **gāh** ġam gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül / **Geh** cefā vü **geh** cevr ü geh belā gāhi sitem
G1840-2. **Geh** olur ġonce-veş bāġ u bahār içinde dem-beste / **Geh** olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm
G1852-2. Baġlayup dil zülfine **geh** ḫaṭına ḫayrān olup / **Gāh** dīvāne vü **geh** ṣūrīde bir abdāl olam
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde **geh** nālān u **geh** giryān idüm
G1919-3. **Gāh** ḥasret **gāh** ḫayret **gāh** miḥnet **gāh** āh / ʿIşḳuñuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1952-2. **Geh** lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi / **Geh** ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem
G2097-2. **Gāh** ki sünbüllerini ruḫlaruña ṭaġıdup / **Gāh** ey serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2135-3. **Geh** lebüñ ẕikri ile cān u dili mest iderem / **Geh** ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḫayrānam ben
G2164-4. **Geh** gedāyı şāh idersin **gāh** şehleri gedā / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2233-4. **Gāh** deler baġrumı **gāh** eyler perīşān ḫāṭırum / Niceye dek ġamzelerle zülfi el bir eylesün
G2239-2. **Gāh** gül göster ü **geh** sünbül eyā serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi ṣīve-i şimşād idesin
G2249-5. Mest olur **gāh** Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek / **Geh** ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḫayrānum ben
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi **geh** çāk-tenem ben / **Geh** lāle-ṣıfat ṣevḳ ile ḫūnīn-kefenem ben
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā **geh** şād u **gāh** maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı daḥi diger-gün
G2313-1. İdüp tekmīl siḥri çeşm-i cāẕū / İder **geh** mār-ı zülfin **gāh** cārū
G2331-1. **Gāh** elif **geh** dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / Dād elinden diyüben yazdum der ü dīvāruma
G2343-2. **Geh** lebi ẕikr ile mest ü ḫarābātī olup / **Geh** ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḫayrān eyle
G2423-1. **Geh** elif **gāh** dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / Āh resmin naḳş ḳıldum bu derd-i dīvāruma
G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider **geh** āb u **geh** āteş-feşān / Ġālibā inkār ez-üstād-ı ṣunʿāmūḫte
G2583-2. Ḳaşların **geh** çīn ider **geh** ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2606-1. **Gāh** olur mülk-i cihāna ḫān ider göñlüm beni / **Geh** döner şehr-i ġama derbān ider göñlüm beni
G2606-10. **Geh** virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / **Geh** ḳalender eyleyüp ʿuryān ider göñlüm beni
G2606-11. **Gāh** mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / **Geh** ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider göñlüm beni
G2606-12. **Gāh** olur ser-keşlik eyler başına sulṭān olup / **Gāh** olur bir bende-i fermān ider göñlüm beni
G2606-13. **Gāh** olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / **Gāh** bir ḥarfʿañlamaz nādān ider göñlüm beni
G2606-2. **Gāh** olur cān mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil / **Geh** ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm beni
G2606-4. **Gāh** olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / **Gāh** olur bir nuṭḳı yoḳ ḫayvān ider göñlüm beni
G2606-5. **Gāh** olur bir ḳaḳe eyler belki kem bir ḳaḳeden / **Geh** telāṭumlar urupʿummān ider göñlüm beni
G2606-6. **Gāh** olur āh āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / **Gāh** olur yaş dökmege bārān ider göñlüm beni
G2606-7. **Gāh** olur bir ẕerre-i nāçizden kemter ḳılur / **Geh** döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni
G2606-8. **Gāh** olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / **Gāh** olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm beni
G2606-9. **Gāh** olur ḫande eyler gülşen içre gül gibi / **Gāh** olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül **geh** mest ü **geh** şeydā gibi
G2654-4. **Geh** rūh-ı zerd ile şīrem **gāh** dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi
G2657-3. **Geh** cefā vü **gāh** cevr ü **gāh** nāz ü **geh** sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm terk eylemez muʿtādını
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʿl içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / **Gāh** cevr ü **gāh** ʿişve **geh** cefādur işlerüñ
Mr4-8. **Geh** ḫayāl-i dil-rübādur **gāh** dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi giderür / **Gāh** sen pīr ü **geh** cevān aġla
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi **geh** yanup **gāh** aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ
D46-1. **Gāh** cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / **Gāh** ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi
B105. **Geh** ṣabidür ādem oġlı **geh** cevān ü **gāh** püser / Anı bilmez tīz giçer ortada hafta ay u yıl
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāli ʿümdür **geh** yaşum **geh** āhumı māyil ḳılam

gāh/geh...gāhi/gehi [52] Bazen…..bazen, kimi….kimi, kâh…..kâh

G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde dursam bir ayaġ üzre senüñ / **Gāh** yanup yaḳılup ḳan aġlasam **gāhi** saña
G52-2. **Gāh** cevr ider gözüñ **gāhi** ḳaşuñ / Çün ire sehm-i saʿādetdür baña
G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın öp / **Geh** yüzine sür yüzüñ **gāhi** gözi fettānın öp
G224-4. **Gāh** mescidde **gāhi** deyr ü **gehi** meyḫānede / Bulınmadum aradum dildārı ḳıldum cümle geşt
G239-3. Lāyıḳ saña kim eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin yañuluban **gāh gehi** dost
G253-4. **Gehi** nālān **gehi** giryān **geh** eyle sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G295-4. Gāh nāz u gāh ṣīve **geh** cefā **gāhi** sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G440-4. **Geh** niḳāb eyler yüzine zülf ile **gehi** açar / Gice zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G467-5. Bir māh-rūya virdi Muḥibbī göñül yine / **Geh** cevr ü **geh** cefā vü **gehi** ʿizz ü nāz ider
G595-7. **Gāh** mescidde **gehi** deyr ü **gehi** meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G652-4. **Geh** seḥāb-ı zülf maʿnī yüzine **gāhi** sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar

G793-6. **Geh** diler zencīr-i zülfüñ dil umar **gāhi** lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi maʿẕūrdur
G803-7. **Gāh** mescidde **gehi** deyr ü **gehi** meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G828-2. **Geh** çeker tīġ-i cefā **gehi** atar ġamze oḳın / Baña bu işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G850-2. Geh ïşve gāh şīve **gehi** cevr ü **gāh** nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G836-4. **Geh** girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer **gāhi** göñül şan hūtdur
G898-1. Gülşen içre her varaḳ **geh** zerd ü **gāhi** al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḥazāna dāl olur
G904-5. **Geh** dehānuñ fikr ider **gāhi** meyānuñ ẕikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā **gāhi** girişme **gāh** nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1034-5. **Gehi** dāġum ile döndüm pelenge / Ruḫ-ı zerdümle **gāh** oldum ġażanfer
G1062-4. Zülfini ider **gāh** kemend ü **gehi** zencīr / Bildüm ki ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1079-5. **Geh** Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile **gehi** deşt-i ġama şıġamlaruz
G1143-6. **Geh** şecāʿat gösterür **gāhi** Muḥibb merdānelik / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G1174-2. **Gāh** kūh-sār u **gāhi** vādī göñül eglencesi / Degme yirlerde ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1294-2. **Gāhi** gözüm bu yaş ile **geh** ḳan ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / **Gāh** taʿẓim eyle ḳo dilde **gehi** cānuña baş
G1308-2. **Gāh gāhi** mihr idersün yiridür ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / **Gāh** zer-beft ü **gehi** ḫilʿat-i şāhāne ṣadaḳ
G1480-4. Beniʿadd eyle kūyuñ itlerinden / Añadur **gāh gāhi** atuban seng
G1583-1. Yārden **gāhi** cefā **geh** cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne gelürse zehri ḫoş görmek gerek
G1623-2. **Geh** Ḥicāzı seyr ider **gāhi** nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳur **gāhi** Ḥicāz **gāh** ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1635-3. Ey gözüm aġla **gāh** sen **gāhi** dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1656-3. **Gāh** mescidde **gehi** deyr ü **gehi** meyḫānede / Seni isterler ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / **Geh** ġamze oḳın şīneme at **gāhi** kemān ol
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü **geh** belā **gāhi** sitem
G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñde bülbüller gibi / **Gāh** medḥüñ oḳuyup **gāhi** şenā-ḫān olmışam
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / **Gāh** ġavvāşam o baḥr içinde **gāhi** māhiyem
G1978-6. Oluram **geh** muḳīm-i ġam ü **gāhi** şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem **gehi** vīrān **geh** ābādam
G1988-3. **Geh** olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / **Gehi** lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña / **Gāh** seyr-i serv idüp **gāhi** ṣanavber eyleyem
G2020-3. **Gāh** zerd olur yüzüm **gāhi** gözüm yaşından al / Kimseler bencileyin ḫāli diger-gün olmasun
G2051-4. Ḥasretiyle düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına / Eşk-i çeşmüm **gāh** baḥr oldı **gāhi** dürr-i ʿAden
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle **gāh** cān **gāhi** dil-i vīrān vaṭan
G2201-5. **Geh** elā gözler süzüp **gāhi** çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek neden
G2299-3. **Gāh** mescidde **gāhi** deyr ü **gehi** meyḫānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū
G2606-3. **Gāh** vaşlı fikr ider **gāhi** dönüp hicrān añar / **Gāh** şād ider **gehi** giryān ider göñlüm beni
G2693-5. **Geh** firāḳ-ı şerḥ-i ġam **gāhi** Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḫüsn ilinüñ pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ ḫāline baḳ **gāh gehi**
B157. Dostum yaḳma beni **geh** cevr ü **gāhi** nāz ile / Büse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla

gāh gāh / geh geh [2] Bazı bazı. (M. Nâcî, 2009: 166)

G1949-3. Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar pervānesin didi olıcaḳ **gāh gāh** aḫşam
G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ üstüme **geh geh** sāye ḳarşu

gāhi/gehi [13] *Far.* Bazen. (M. Nâcî, 2009: 166)

bk. gāh/geh...gāhi/gehi, gāhi/gehi...gāhi/gehi

(gāhi [9], gehi [4])

G46-4. Eylesen **gāhi** vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden gelen cümle beraberdür baña
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān ile baḫş / Mūr içün dirler ider **gāhi** Süleymān ile baḫş
G384-2. Görünen bu felek üzre **gehi** ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G395-2. Şemʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni **gāhi** dimişler nūra nār
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele **gāhi** ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaşdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol **gāhi** ḫumār
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḫırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol **gāhi** görüñ
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp **gāhi** kemend / Hey nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki şeyṭānı dūr it / **Gehi** nefsüñi öldürüp ġazā ḳıl
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü **gāhi** cefāda ol
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki **gehi** luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki **gāhi** igen de bī-emān olma
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol yār **gehi** / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫıdmet ide serv-i sehi

gāhi/gehi...gāhi/gehi [13] Bazen…..bazen, kimi….kimi, kâh…..kâh

G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫilʿat egnüme **gāhi** ser-ā-ser **gāhi** şīb
G748-3. **Gāhi** belā vü derd **gehi** ġuṣṣa vü elem / Her kim kiʿāşıḳ ola başından neler giçer
G854-4. Zülfini elde **gehi** zencīr ider **gāhi** kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G898-2. Ḥāl-iʿālem bir degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün **gehi** gūyā vü **gāhi** lāl olur

G1116-3. Nāy-veş **gāhi** Ḥicāzı seyr idüp **gāhi** ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1653-4. **Gāhi** şarāb-ı laʿl ile mestāne görinür / **Gāhi** ġubār ḫaṭṭ ile ḫayrān olan göñül
G1671-2. Bilmem ne çāre derdüme kim rāḥat olmadum / **Gāhi** cefā-yı dīde vü **gāhi** cefā-yı dil
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam **gāhi** elem **gāhi** firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1981-1. **Gehi** zehr-i ġam içdüm **gehi** ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G1990-1. **Gehi** derd ü belā vü ġam **gehi** ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm
G2007-3. **Gehi** nālān olup şan çarḫ-ı gerdūn / **Gehi** ser-feşte hemçün āsiyābam
G2239-2. Gāh gül göster ü geh sünbül eyā serv-i sehī / Nāz ile **gāhi gehi** şīve-i şimşād idesin
G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler yir yir / **Gehi** nūş eylesem bāde **gehi** būse-kenār olsa

ġalaṭ [4] *Ar.* Yanlış yanılma, hata, sehiv. (Ş. Sami, 2010: 358)

bk. ġalaṭ eylemek/itmek

(ġalaṭ [3], ġalaṭdur [1])

G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / **Ġalaṭdur** bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur **ġalaṭ**
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür **ġalaṭ** / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlarʿādet degül mīme nuḳaṭ
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı **ġalaṭ**

ġalaṭ eylemek/itmek [4] Yañılmaḳ, yañlış etmek, ḫatā etmek...(Tulum, 2011: 789)

G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür **itdüñ** ey miskīn **ġalaṭ**
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa **eyler ġalaṭ**
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen **eyler ġalaṭ** dir aña zülf-i ʿanberīn
G2679-5. Laʿl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü **itdüñ ġalaṭ** şanduñ cānān büyidi

ġālib [5] *Ar.* Yenen, üstün, galebe çalan. (Ş. Sami, 2010: 359) *bk. ġālib olmaḳ*

G515-2. Ezelden böyledür **ġālib** güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre **ġālib** Rūm ilinüñ ḫānıdur
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ **ġālib** aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm
G2332-3. **Ġālib** degülse zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül / Cemʿ olsa mūr ġālib olur ejdihāsına
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yıʿacūze dil şaḳın / Hīç revā görür misin **ġālib** ad ileʿavrat ere

ġālib olmaḳ [5] Üst ołmaḳ, muzáffer ołmaḳ, yeñmek...(Tulum, 2011: 790)

G312-3. **Ġālib olsa** ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / **Ġālib oldı** göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1818-4. Ḥamdülillah **ġālib olup** nefs-i şūmaʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ ile ceng eyledüm
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah aña **ġālib olup** encüm-sipāham ben
G2332-3. Ġālib degülse zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül / Cemʿ olsa mūr **ġālib olur** ejdihāsına

ġālibā [3] *Ar.* En kavi ihtimale göre, zann-ı gâlibe nazaran, memul ettiğine göre. (Ş. Sami, 2010: 359)

G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem **ġālibā** / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur ol dil-firīb / **Ġālibā** mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh āb u geh āteş-feşān / **Ġālibā** inkār ez-üstād-ı şunʿāmūḫte

ġāliye-efşān [1] Güzel koku saçan.

G2343-1. Kim didi saña şaçuñ **ġāliye-efşān** eyle / Cānı āşüfte ḳılupʿaḳlı perīşān eyle

ġāliye-gūn [1] Güzel siyah renkli. (Devellioğlu, 2000: 275)

G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i şunʿ / Ruḫlaruñ meh görinür oldı ḫaṭuñ **ġāliye-gūn**

ġam [407] *Ar.* Tasa, kaygı, keder, dert, gussa, endûh. (Ş. Sami, 2010: 359)

bk. āteş-i ġam, baḥr-ı ġam, bār-ı ġam, bārān-ı ġam, belā vü derd ü ġam, belā vü derd ü ġam çekmek, belā vü ġam, belā vü miḥnet ü ġam, bend-i ġam, bezm-i ġam, bezm-i belā vü ġam, būte-i ġam, cefā vü derd ü ġam, ceyş-i ġam, çerāġ-ı ġam, dāfiʿ-i ġam, dāġ-ı ġam, dāġ-ı ġam-ı cānān, dellāl-ı ġam, derd ü belā vü ġam, derd ü belā vü miḥnet ü ġam, derd ü ġam, derd ü ġam çekmek, dest-i ġam, deşt-i ġam, devrān-ı ġam, deyr-i ġam, dīvān-ı ġam, diyār-ı derd ü ġam, esrār-ı ġam, fānūs-ı ġam, firāḳ-ı şerḥ-i ġam, ġam çekmek, ġam degül, ġam leşkeri, ġam virmek, ġam yimek, ġam yimemek, ġam-ı bī-pāyān, ġam-ı cānān, ġam-ı devrān, ġam-ı dil, ġam-ı dilber, ġam-ı dildār, ġam-ı ferdā, ġam-ı ferdā çekmek,

ġam-ı giysū, ġam-ı ḥāl, ġam-ı hecr, ġam-ı ʿışḳ, ġam-ı ʿışḳ çekmek, ġam-ı müje, ġam-ı ṣaḥrā, ġam-ı yār, ġam u derd, ġam u derd ü belā, ġam u ġuṣṣa, ġam u miḥnet, girdāb-ı ġam, giriftār-ı ġam, ġubār-ı ġam, ġubār-ı ġam virmek, ġuṣṣa-i derd ü ġam, ġuṣṣa vü ġam, ġuṣṣa vü derd ü ġam, gūşiş-i ġam, ḫaṭṭ-ı ġam, ḫırmen-i ġam, hicrān-ı ġam, jeng-i ġam, gülşen-i ġam, ḳānūn-ı ġam, kişver-i ġam, kūh-ı ġam, kūh-sār-ı ġam, kūşe-i ġam, kūy-ı ġam, künc-i ġam, leşker-i derd ü ġam, leşker-i ġam, lez̲z̲et-i tīġ-i ġam-ı yār, livā-yı ġam, maʿreke-i derd ü ġam, meclis-i ġam, meh-i tābān-ı ġam, metāʿ-ı ġam, mıżrāb-ı ġam, mihmān-ı ġam, miḥnet-i bār-ı ġam çekmek, miḥnet ü derd ü ġam çekmek, miḥnet ü ġam, miʿmār-ı ġam, muḳīm-i ġam, murġ-ı ġam, muṭbaḫ-ı ġam, mübtelā-yı derd ü ġam, mülk-i ġam, naḳd-i ġam, nār-ı ġam, ne ġam, nevbet-i ġam, pādişāh-ı ġam, per-i ġam, pervāne-i ġam, pister-i ġam, rāh-ı ġam, reh-i ġam, ṣaḥrā-yı ġam, seng-i ġam, seng-i cefā vü ġam, sırr-ı ġam-ı ʿışḳ, sīḫ-i ġam, silsile-i bend-i ġam, sipāh-ı ġam, sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ, sirişk-i ġam, sulṭān-ı ġam, sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳ, şādī vü ġam, şāh-ı ġam, şeb-i ġam, şeh-i ġam, şehīd-i ġam, şehr-i ġam, şemşīr-i derd ü ġam, şerḥ-i ġam-ı hicrān, tāb-ı ġam, tekye-i ġam, tīġ-i ġam, tīmār-ı ġam, tīr-i ġam-ı cānān, tīşe-i ġam, tuḫm-ı ġam, ṭurra-i ġam, ʿummān-ı ġam, tuḫm-ı ġam, vādī-i ġam, vādi-i deşt-i ġam, vārid ü ġam, verā-yı mīşe-i ġam, zād-ı ġam, ẓalām-ı ġam, zehr-i ġam, zencīr-i ġam, zindān-ı ġam, zīrem-i ġam

(ġam [253], ġama [3], ġamda [1], ġamdadur [1], ġamdan [42], ġamdaki [1], ġamdur [3], ġamı [25], ġamıdur [3], ġamın [2], ġamına [1], ġamından [17], ġamını [3], ġamıyla [3], ġamla [4], ġamlar [3], ġamlardur [1], ġammdan [1], ġamum [1], ġamumuz [1], ġamuñ [26], ġamuñdan [6], ġamuñı [2], ġamuñla [5])

G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / **Ġamuñ** ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G28-4. Kime **ġam** kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde **ġam** peydā / ʿAceb midür bu dīdemden ola her laḥẓa dem peydā
G31-5. **Ġamuñ** ḳaddümi çeng itdi biraz nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz derde şataşdum olur her laḥẓa **ġam** peydā
G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu **ġamuñ** sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey **ġam** gelüp aş ol baña
G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur **ġamdan** ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G60-7. Bugün **ġam** derdine bundan dimişler özge yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi **ġam** kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ **ġamdan** ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür baña
G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan olmamışdur **ġam** cüdā / Ölürem derd ile **ġam** benden ola bir dem cüdā
G102-1. Dimedüñ cānā **ġamuñdan** gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / **Ġam** şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse **ġam** hem mużṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳılāb
G116-7. **Ġam** şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G151-5. **Ġam** nedīm ü göz yaşı gülgün şarāb / Ey Muḥibbī durma ḳıl ʿayş u ṭarāb
G155-3. İçeliden dostum ben **ġam** şerbetin / Baña teng olmışdurur ʿıyş u ṭarāb
G162-2. Şükr kim yapuldı bu **ġam** ḳapusı / Açılup göñlüme ebvāb-ı ṭarāb
G187-3. Cānumuz **ġamla** müşerrefdür gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān dost
G194-4. Bir lebi şīrīn **ġamıdur** beni Ferhād eyleyen / Āh kim ʿālemlere efsāne oldum ʿāḳıbet
G197-4. Bu **ġamdan** gel beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı hidāyet
G199-2. Biñ pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / **Ġamdan** dilümi pāreledü şāne ʿāḳıbet
G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿaceb mi / **Ġamuñ** taḫt-ı dile sulṭāndur ey dost
G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur ey dost / **Ġamuñdan** sīnem içre ḳandur ey dost
G209-3. **Ġam** bārını götürür isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki baña üştür-i nerest
G223-5. Ey Muḥibbī **ġamdan** özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G251-6. Devrān **ġamı** bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe şun bāde ʿaṣāsı ile şāb it
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey **ġam** senüñ / Tā ölince itmeye sen gibi āzād elġıyāş
G270-2. **Ġam** şebinde ruḫları yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler benümle bülbül-i gülzār baḫş
G270-3. Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil gösterür / Olsa ger **ġam** meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḫş
G272-3. Hecr elinden **ġam** bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḫş
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür şanma dükenmez yiyüp **ġam** ṭurma şaç
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʿle-i āhum benüm başumda tāc / Giymişem **ġam** ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḥtiyāc
G289-2. Gāh **ġam** vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc

G291-5. N’eylesün n’itsün Muḥibbī yā nice yazsun **ġamı** / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān **ġamı** eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G301-5. **Ġam** kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her **ġamı** feraḥ
G309-1. **Ġam** meclisinde göz yaşıdur çün ṣarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odıyla bu baġrum kebāb-ı telḫ
G312-3. Ġālib olsa ger **ġamuñ** mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ **ġam** oldı ḥāṣılum / ʿIşḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G323-2. **Ġam** baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben **ġam** ile şādmānam **ġam** daḥi benümle şād
G329-2. Melūl olma dilā **ġam** gelse her dem / Cihānda kimse yoḳdur **ġamdan** āzād
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını ṣaldum āh / Düşdi **ġam** girdābına bu rūzgārumdan meded
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum **ġam** metāʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G358-1. Dostlar **ġam** ḫānesinde eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme **ġamlar** gelür
G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña devrān **ġamı** / Her yañadan ehl-iʿışḳ olana verhemler gelür
G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā **ġamından** aġlaram / Lāleye rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür
G381-1. Eksük olmaz gitse bir **ġam** yirine biñ **ġam** gelür / Ancaḳ anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı şoñı **ġam** gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm şarāb itdüm / Bu meclis ulu meclisdür **ġamuñ** şāhiyle şoḥbetdür
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen **ġam** dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G400-5. Biçeli **ġam** ḫil ʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir ṣanemi var / Kāfirdür eger zerrece göñlinde **ġamı** var
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāṣılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde **ġam** u gözde nemi var
G412-4. Bir belā-keş ʿāṣıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp **ġam** muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile **ġamdur** / Gözümden dökilen her dem sirişküm ṣanma bil demdür
G420-2. **Ġam** şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola dil derd ü belā yanındadur
G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez ol ṣāḥ-ı ḥüsn / Bir yañadan **ġam** gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G428-5. Gāh **ġam** geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı çekdürür
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān **ġamı** bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm **ġamdadur** / Müstedām olsun bu dīde daḥi dāim nemdedür
G441(a)-5. Ey Muḥibbī **ġamdan** özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / **Ġam** ḳalur mı ki kelām ol leb-i Ṣīrīne gelür
G458-4. **Ġam** şebinde dostlar eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm **ġam** dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G465-1. Gerçi kim dirler **ġamı** dilden ṣarāb-ı al açar / Līk ben ẕikr eylesem laʿl-i lebin fī’l-ḥāl açar
G490-1. Dilde sermāye cihān içre baña **ġam** görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem görinür
G494-1. Ruḫuñ ḫālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi **ġamuñ** dirsem ḫayāl añlar
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / **Ġam** kişveri virildi saña bu livā yiter
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna **ġam** metāʿın / Şular kim ʿışḳa dilden müşterīdür
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa **ġamlardur** / Anuñçün ḥāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca **ġam** / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G519-2. Bizi bī-kes ṣanup ey **ġam** gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña **ġam** leşker ṭutar
G545-4. Beni tenhā ṣanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle **ġam** yanumdadur
G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / Her biri devrān **ġamından** mest ü medhūş oldılar
G563-4. Şuʿle-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile **ġamı** mihmān oḳur
G568-1. Āh bir dilber **ġamından** yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G574-3. **Ġam** beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli nedür
G583-4. Şöyle naḳş oldı **ġamuñ** eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfī'ż-żamir
G586-4. **Ġam** merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G594-4. **Ġam** meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem **ġam** düşer
G612-2. **Ġamuñla** dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür **ġam** daḥi maḥremdür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fī’l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir **ġamdur**
G619-2. Raḫne raḫne oldı **ġamdan** işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla şādiden giçmiş **ġam** ile āşinālardur
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ **ġamuñı** fāş ider āh / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı girībānumdur
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā **ġam** gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice taʿẓim itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G648-1. Yıḳmadan **ġam** bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla **ġam** deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿnī yüzine gāhi sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem **ġam** ḳapar
G667-4. ʿŪdı gider de niye de di nāle ḳılmasun / **Ġam** meclisinde nālelerüm çün terānedür
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān **ġam** görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki anuñ **ġamdan** ulu hem-nefesi var
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ **ġam** ḳapar
G711-2. Dilde **ġam** olsa nāẓīr eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı feraḥ-nāk eyler

G714-1. Baña her dem **ġamuñ** mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür dil çoḳ zamāndur
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā **ġamın** / Bāde iç diñle ṣürāḥīden saña ḳılḳıl ne dir
G742-4. **Ġam** tekyesinde yaḳmaġa miḥnet çerāġını / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa ṣaldılar
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī ṣola **ġamı** ṣaġa ṣaldılar
G748-4. **Ġam** bārına ger ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer
G772-2. Tīmār-ı ġamda cemʿ ḳılup naḳd-i eşki dil / **Ġam** ḥāṣılını kendüye bād-ı hevā bilür
G799-4. **Ġam** meclisinde yaşum rengīn tāra döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G804-4. **Ġamla** ülfet ṭutdı göñlüm añmanuz şādī adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar çün şādiden bīrūn olur
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ **ġamdan** ulu hem-nefesi var
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / **Ġamla** göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca **ġam** lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G844-1. **Ġam** şebinde cān u dil ṣanmañ ki bir dem ḫʷāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G853-4. Degül eksük cihānda şādī vü ġam / **Ġama** ġam yime şāda olma mesrūr
G855-1. **Ġam** meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / Ney gibi nice iñiledügüm diñleyen bilür
G860-4. Şöyle naḳş oldı **ġamuñ** naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G866-2. **Ġam** ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda bir kiyehdür
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil **ġamlar**
G872-2. **Ġam** şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G874-6. Naḳd-i cāna **ġam** metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış **ġam** metāʿın yine defter gösterür
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod **ġamuñ** pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş ṣanmañ anı dermānı var
G898-2. Ḥāl-iʿālem bir degüldür gāh şādī gāh **ġam** / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G915-4. **Ġam** meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G928-1. Yine göñlüm şehrini **ġam** ceyşi itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem **ġamı** hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G944-2. Cemʿider her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / **Ġam** bucaġında bişürüp baġrını mihmān oḳur
G951-5. Cān u dil zülfi **ġamından** bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẓar
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / **Ġam** buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Gönlüme gelmez sürūr illā meger kim **ġam** gelür
G959-5. **Ġam** beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez yanuma illā meger sāyem gelür
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı dirler **ġam** öldürür / Ben ölmiş ʿāşıḳam ʿacabā **ġam** nem öldürür
G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı **ġamından** ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G971-2. Vādi-i miḥnet ü **ġamdaki** olan ḫastelere / Leb-i laʿlinden ire mi ki devā kim ne bilür
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẓarla āh / İtdi ḫarābe gönlümi **ġam** ṣanki yaġı-vār
G984-4. Eger cevr ü eger miḥnet eger **ġam** / Anı kim yār iderʿayn-ı ṣafādur
G985-1. Baña dermān idersün ḳıl demidür / Beni rüsvāy iden ʿışḳuñ **ġamıdur**
G985-4. ʿİlāc itme ṭabībā derdüme gel / Baña dermān yine derdüm **ġamıdur**
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi **ġam** ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1001-1. Āh bir dilber **ġamından** işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1023-3. **Ġamuñ** ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / Bu dil her ḳanda varsa hem-rehidür
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün **ġamdan** āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey **ġam** anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem **ġamdan** ulu bile saña zāde getür
G1067-4. **Ġam** sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / Meşhūr meṣeldür bu ki seven sevenüñdür
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile gönlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib **ġam** gibi hem-derdi var
G1082-1. Tīredür zülfüñ **ġamından** bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1102-1. Dostlar rāh-ıʿademde **ġam** olaldan zādunuz / Ol sebebden ehl-iʿışḳ içre añılur adımuz
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī **ġam** hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1111-5. Muḥibbī āhʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / **Ġamı** ʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1112-1. **Ġam** ile bu ḥālüm yine aḥvālümi ṣormaz mısuz / Yārān nedür ḥālüñ diyü aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1112-3. Āh **ġam** şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh ṣālümi ṣormaz mısuz
G1119-1. Ḫatuñ ser fitne zülfüñ fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı **ġamdan** dīde ḫūn-rīz
G1122-1. **Ġam** tīrine her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1130-3. Baş açuḳ **ġam** tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz şimdengirü nāmūs ileʿār isterüz
G1131-1. **Ġam** meclisinde çün dili nūşlardanuz / Nāyuñ yirine nāle-i dil-gūşlardanuz
G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr **ġamı** eksük olmadı / Hicrān şebinde anı der-āġūşlardanuz
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu sīne kūhın / Elüñde **ġamdan** özge tīşe olmaz
G1154-3. **Ġam** ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden ey **ġam** dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1160-3. Geh mest olup cürʿa ṣaçar zülfüñ üzre / Miḥnet **ġamını** içiciʿayyāşlaruz biz
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi **ġamumuz** / Devr-i ḫüsnüñde şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G1171-5. Biḥamdillah maḥabbet ḫānesinde / **Ġamuñdan** ġayri kimse maḥrem olmaz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır ṣavurdı **ġam** yili geldi ġubārumuz
G1174-1. Tīredür **ġamdan** ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1176-5. **Ġamuñ** öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına īsa bilürüz
G1177-1. Çün **ġamdan** özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçseʿaceb mi girye ile rūzgārumuz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / **Ġam** beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz

G1188-3. **Ġam** ayrılmaz benümle hem-dem oldı / Cihānda var mı anuñ gibi hem-rāz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / **Ġamı** bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1210-3. Degül ḫāli **ġamuñ** dil ḫānesinden / Bu ʿālemde kişi maḥremsüz olmaz
G1210-5. Muḥibbī yime ġam **ġam** gelse her gāh / Benī ādem muḳarrer ġamsuz olmaz
G1216-2. Ṣaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā **ġam** ḫāṣılın / Ṣāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu gönlümüñ ḳandiline / Yaḳmaġa **ġam** meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1260-5. Gelse **ġam** ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der baġlamış
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı ʿalem ü sīne ṭabl **ġam** sipāh imiş
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa **ġam** şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya **ġamdan** o ḥalāṣ / Yazılu ḥaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1302-1. ʿĀṣıḳam derdā dirīġā olmadum **ġamdan** ḥalāṣ / Derd-i ʿışḳ içün dimişler mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen **ġam** bārī tezāyüdde / Ger ʿāṣıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ
G1326(b)-2. **Ġam** gelürse dil aña ḳarşu çıḳar / Olur elbette āṣınādan ḥaẕẕ
G1340-4. **Ġam** şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḥsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / **Ġam** şebinde anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1370-3. ʿĀṣıḳa göz yaşı mādur **ġam** ġıdā / ʿĀrif olan istemez āb u ʿalaf
G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice doysun **ġama** / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1374-5. Bu Muḥibbī **ġam** şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1409-2. Bir gül-endāmuñ **ġamından** giceler bülbülleyin / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi **ġamdan** ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʿbe-i envāra şevḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı ṣu olmış **ġam** ġıdā / Böyle niʿmet var iken ʿāṣıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1433-2. Meyl idüp gönlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına **ġam** meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / **Ġamdan** özge āh ol varmada hergiz zārlık
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / **Ġam** eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1475-2. Dilüñ āyīnesini ḳaplasa **ġam** / Cilā virsün ṣarāb iç olmaya jeng
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā **ġamın** yi sen yüri endīşe çek
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür gönlüm baña olmaya **ġamdan** yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz **ġam** gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿaceb midür / ʿIşḳuñ **ġamını** şehlige virmez gedālaruñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār **ġamuñ** / Görmedüm zerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1510-3. **Ġam** şebinde gönlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç pīç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1513-1. **Ġam** beyābānında urdum gögsüme ṣol deñlü seng / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ **ġamından** oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1530-1. **Ġamuñla** olalıdan ḳāmetüm çeng / İderem bezm-i ġamda nāya āheng
G1536-2. **Ġam** mı var ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük ṣol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1538-1. Dostlar çünki **ġamuñ** defʿine peymāne gerek / Vā ıżā mescid ü ʿāṣıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1550-3. Āh kim bu **ġam** elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Ṣöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1566-5. **Ġam** oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde meger ter kemān ḳaṣuñ
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür **ġam** geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu Muḥibbi **ġamuñı** / Görmesün ṣādlık ol kim vire dünyāya **ġamuñ**
G1587-1. Göñlümi elden yitürdüm ʿazm-i yār itsem gerek / Miḫnet ü derd ü belā **ġam** iḫtiyār itsem gerek
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini **ġam** virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār **ġamuñ** / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre yazılu **ġam** raḳamı / Yoġ idi nām u nişānum daḥi levḥ ü ḳalemüñ
G1618-7. **Ġam** seḥābından yaġar çün başa miḫnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger **ġam** oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ em degül
G1679-6. Gelür her ṣādīnün ardınca biñ **ġam** / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G1684-1. Gāh ṣādī gāh **ġam** miḫnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1698-2. **Ġam** metāʿına gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḥi kes **ġam** kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1703-2. **Ġam** ġubārın levḥa-i dilden ne refʿeyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük degül / Cümlesine irişen **ġamdan** baña eksük degül
G1730-2. Her kime bu dil **ġamın** diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1730-3. **Ġam** ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla **ġam** / Ḥamdülillah kim buları ṣatun almalı degül
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger **ġam** baña hem-rāh ne müşkil
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh **ġamı** / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / **Ġamdan** özge ʿālem içre kimse sır-dāşum degül
G1782-1. **Ġamdan** hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G1787-1. Cevr ü cefā vü miḫneti dāim çeker dilüm / İki büküldi çekeli **ġam** bārını bilüm
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil **ġamuñla** çünki yār oldum
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey **ġam** / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki **ġamuñ** sulṭānıyam / Vādi-i miḫnet şebinde ey Muḥibbī ḫilʿatüm
G1799-2. Vefāñı istemez bir zerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter baña **ġam** hem
G1808-1. Ey ṣanem ʿışḳuñ **ġamına** ṣanma tedbīr eyleyem / Giceler tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma **ġamdan** olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem

G1818-1. Āh kim cānān **ġamıyla** göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1821-3. Gāh derd u gāh **ġam** gāhi elem gāhi firāḳ / ʿIşḳınuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā ḳomaz **ġam** ġam-küsārumdur benüm
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar **ġamum** / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle **ġam** ni'dem ni'dem āh ni'dem / Bulımadum bu derde em ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup **ġam** pütesinde ḳāl olam
G1857-3. Şikāyet itmez idüm **ġam** yükinden / Eger çekmege anı ḳādir olsam
G1857-5. Alurdum naḳd-i cāna **ġam** metā ʿın / Maḥabbet kişverine tācir olsam
G1864-1. Ben helāk oldum **ġamuñdan** sen esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup **ġam** būtesinde ḳāl olam
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḥarc eyleyüp bu yolda **ġam** ḥāṣıl ḳılam
G1875-3. Çün bulunmaz **ġam** şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʾıl ḳılam
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām du ʿā gelse **ġamı** ḫursendem
G1882-4. Her ne yañadan gelürse **ġam** açuḳ vīrāne-dil / Aña ta ʿẓim eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G1883-4. Virmeden bir kimse daḥi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben **ġama** sulṭān idüm
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr ile **ġam** nūş idelüm / Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm
G1893-1. **Ġam** ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iżhār ideli ol ruḫları verdüm benüm
G1897-4. Ḥasret ile **ġam** şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1904-7. Ölürsem derd ile **ġamdan** yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḫaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḫr-i hicrāna / **Ġamından** özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / **Ġam** tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1909-4. Bir cür ʿa ile eyledi **ġamdan** beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1916-2. Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ / ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilüñe **ġam** eyledüm
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū **ġammdan** ʿāḳıbet / Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1923-6. Jeng olursa ġam degül **ġamdan** göñül āyīnesi / Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G1925-6. **Ġam** gelürse Muḥibbī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz cihānda kes ni'delüm
G1928-2. Ger **ġam** ile cān virem gel ey ʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1930-3. Dilā zer gibi yan **ġam** tevbesinden / Olasın ṣaf sen de ḳalmaya ḫām
G1938-4. Olmadı bu ʿālem içre hergiz / Hīç **ġamdan** özge baña hem-dem
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıẓa yazdum görindi **ġam**
G1950-6. Dil tekyesine derd ile **ġam** ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup ṣanki gel didüm
G1972-1. Dilemem cānā **ġamuñdan** ḳurtuluban şād olam / Bendi zülfüñe esirem sitem istemem āzād olam
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā **ġam** hem
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā **ġam** içre yoldaşum benüm
G2009-1. İstemem cānā **ġamuñdan** ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem dimezem āzād olam
G2014-1. **Ġam** ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uṣanam ben
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm **ġam** olup eşkümle yürür bir sipāhum ben
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden **ġam** ba ʿīd olsun
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / **Ġamdan** özge ḫil ʿat u tāc u ḳabā biçilmesün
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña **ġam** ḫil ʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2048-3. Rūşen itsün **ġam** şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse **ġam** olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2060-1. **Ġam** elinden sīne-çāküm ṣanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā ki **ġam** / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2074-1. Şikāyet eyleme cevr ü sitemden / Olur mı ḳurtıla ʿışḳ ehli **ġamdan**
G2074-2. Gider **ġam** meclisinde çengi muṭrib / Yiter dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sīnem sāzına / Nāle ḳılsun **ġam** kemāniyle rübāb eglenmesün
G2098-3. **Ġamuñ** bārını ursalar taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña bıñarından
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıydı vaṣluña / Ḳanı ṭāli ʿ ḳanı devlet bu **ġamla** pür-melālem ben
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāt biçersin ḳabā / **Ġamdan** özge ḫil ʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña **ġam** şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḥi **ġam** ḫil ʿatin biçsün
G2157-2. Kākülinde baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey **ġam** aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2165-4. Mest olup dünyā **ġamından** çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2171-5. **Ġam** şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / Göñli zülfüñ **ġamıyla** pāy-māl itmek neden
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi **ġamuñ** / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek neden
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḫza ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür **ġamuñ** kendüye yoldaş eyleyen
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz **ġamdan** özge zāddan
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun / **Ġam** şebinde miḥnet ü derd ile bīmār olmasun
G2239-5. Ḳalmaya zerrece **ġam** başı ire eflāke / Ger keremden bu Muḥibbī ḳulunı yād idesin
G2254-2. **Ġam** meclisinde her ki benüm nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2257-3. Baḫr-i ʿışḳa ġarḳ olup la ʾlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā **ġamın** sevdā içün
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi teşriḳān baña **ġam** ḫil ʿatin
G2276-4. **Ġam** meclisinde yanduġumı şem ʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ içün

G2280-4. Nāleme dün gice **ġam** bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben
G2281-1. Oldum **ġamuñla** cānā geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı daḥi diger-gūn
G2293-1. Degül ḥāli bu dīde gerçi nemden / Ne ġam ḥāli degül bir laḥẓa **ġamdan**
G2297-5. Muḥibbī **ġamdan** olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi cān perveridür bu
G2316-2. Düşeliden **ġam** beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez bir kimse şu
G2331-3. Kimsenem yoḳ **ġam** şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm **ġamdan** Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı dönüp her birisi eṭvāruma
G2332-7. **Ġam** meclisinde oldı Muḥibbī hevā-yı āh / Gūşın ṭutalı nāle-i nāyuñ şadāsına
G2344-2. Gözüm nemdür dili **ġam** ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle yazılmış serine
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā **ġam** / Ki bundan ġayri gerekmez zevāde
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası çarḫun / Meger **ġam** ṭurrası sīnemde kūsa
G2377-3. Görseler zülfüñ **ġamıyla** bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān / Kimi maḥzūn ṭutar **ġam** ile enīse
G2418-1. Ne var şād ü feraḥ hem-dem bizümle / Degülse maḥrem oldı **ġam** bizümle
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey **ġam** gelürsin bir yaña sende
G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / **Ġam** şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2447-1. Gele ey **ġam** bu gönül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu **ġam** ḫil ʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī şarāb-ı şafāyı şun / **Ġam** öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır **ġam** imiş yine o derde çāre
G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn **ġamından** kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2485-2. **Ġam** meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum kebābına
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur **ġam** āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḥi ṭaşına
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem **ġam** içinde
G2503-3. **Ġam** şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḫāline hīç vāḳıf olur mı **ġam** bucaġında
G2512-6. Baş egeli **ġam** yili yoḳ zerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2518-2. **Ġamdan** özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm daḥi neme
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı īṣār itmege geldükce **ġam** sulṭānına
G2528-4. **Ġam** meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḥi ey **ġam** beni āzād eyle
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī **ġamı** sen zād eyle
G2554-2. Cānā **ġamuñla** sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẓar iderse oḳur anda āh şāh
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle **ġamda** / Döker yaş yirine bu dīde demde
G2571-2. **Ġam** şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek aḥbāb ile
G2574-5. Muḥibbī neẓr ḳıl **ġam** tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerāġa
G2576-4. **Ġam** geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim gönlümi ger ḫāne gerekse
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / **Ġam** şāhı oturmaġa emirāne giçerse
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī **ġam** ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli budur inḳılāb ile
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür **ġam** muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki **ġam** perverd ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu **ġamdan** küşāde sen / Eşḥāb-ı zevḳ gibi çü şıdḳuñ yaḳın ola
G2607-5. Belā şaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile **ġamı** derd ile ḳıl zārı
G2609-5. Hem-demi **ġamdur** Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup / Düşmez elden sāġarı mey-ḫʷārelıḳdur pīşesi
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Şoñra geldi **ġam** gönül şehrini vīrān eyledi
G2647-3. **Ġam** ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp **ġam** pūtesi içinde pāk itdüñ beni
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey **ġam** / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2652-1. **Ġam** şu ʿlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı gönlüm geldi sevdā başuma / **Ġam** şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2670-6. Ef ʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña **ġam** mı / Tiryāk-ı la ʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde **ġam** hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermānını
G2680-3. Dil ḫānesine gelse **ġamuñ** sāde şanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḥi
G2683-3. **Ġam** meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir / Olmış fitili **ġam** ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2698-5. Belā vü derd ü miḥnet **ġam** şebinde / Başuma üşdiler hengāme düşdi
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden **ġam** meclisinde gönlümi nālar gibi
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ı ʿışḳ **ġam** mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp baġrı yaġını / **Ġam** tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını
G2723-4. Ol gül-i raʿnā **ġamından** giceler bülbül gibi / Ey dil-i şūrīde arturdun fiġān u zāruñı
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden o ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili **ġam** sipehi
G2743-2. **Ġam** şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek şayru gibi
G2765-3. Her ne deñlü gelse **ġam** aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-i ʿummān ol yüri
G2768-4. **Ġam** meclisinde bu gice āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi şadāsını
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam gibi / Bulmadum hergiz müşāḥib **ġam** gibi
G2776-5. Çünki **ġam** tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḫāṣıluñdur cem ʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle **ġam** ile ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi

G2781-4. **Ġamdan** özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi dilümde āh **ġam** ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / **Ġam** şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh7-3. **Ġam** meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi ṣu diyü baña ṣarāb-ı telḫ
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki **ġam** / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḥam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ **ġam** dimeñ
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḥamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden **ġamı**
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāṣıḳuñ ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile **ġam**
Mh15-1. Ṣādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm **ġamı** / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mh16-1. **Ġamdan** özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ **ġamını** nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mh17-8. Cū yirine ikiʿaynüm nʾola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulığı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ **ġamından** bülbüli gūyā ḳılur
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā **ġam** iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ **ġamından** bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳdaʿaḳlı tār u mār itsem gerek
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile **ġamlar** gelür / Firḳat ü hecrüñle gözden gāh olur demler gelür
Mr3-13. Ey Muḥibbīʿālem içre çünki gitmez hīç **ġamuñ** / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm **ġamı** / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī bu **ġamuñ** / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr13-12. **Ġam** bucaġında düşüp derd ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh didüm
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep **ġam**
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp **ġam** ḫilʿatin baġlatdı miḥnetden kemer
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç **ġamı** / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / Ki yoḳdur **ġamdan** özge bir bilişüm
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḫūr-zād / Ḳurtulup hicrān **ġamından** olmadum bir laḥẓa şād
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / Ṣanmañ ʿışḳuñ **ġamı** bu dīdeme uyḫu getürür
D32-2. Eger **ġam** ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / Ṣarāb iç ḳalmaya ḳalbinde tā reng
D40-2. **Ġamuñ** bārını ṭaġlar çekmez iken / Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāne
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül içreʿacabā zerrece var mı ki **ġamı**
B44. ʿAlem āhum sipāhum **ġam** olaldan / Yürür bu dil şeh-i iḳlīme beñzer
B61. **Ġam** beni ḫāk itdi ṣavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār
B64. Çün ayru olmazam āh ile **ġamdan** / Kişiye bundan ulu hem-ser olmaz
B101. Āh kim **ġam** mülkinüñ pāyānına irmek muḫāl / Kimde kim ʿışḳdan eşer ola ḳomaz tende mecāl
B121. Esās-ı ʿışḳ dilde muḫkem itdüm / **Ġam** ile derdi cāna hem-dem itdüm
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / **Ġam** tekyesine gönder neẕruñ çerāġa olsun
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar **ġamı** / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi

ġam çekmek [19] Yacanmaḳ, ḳocunmaḳ, ḳayġuyá düşmek, ḳayġuyá oġramaḳ, ḳásāvetlü ołmaḳ, tassałanmaḳ, elem çekmek...(Tulum, 2011: 791)

G67-2. Bir yaña **ġamdur çeken** bir yaña derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek çekdürürler bu ser-encāmı baña
G187-2. **Çekmeyen** hicrān **ġamın** bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür dermān dost
G321-4. Dehr elinden ey göñül **ġam çekdügüme** ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G434-5. Degül perr-i mekesden yeg bu dünyā / Muḥibbī **çekdügüm** āḫırı **ġamıdur**
G463-3. Kaʿbe-i kūyunda didüm ʿāṣıḳ ḳurbān ide gör / Didi **ġam çekme** ne var bu ḳadar idrāke düşer
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne **ġam çeksün** buʿālemde ne çifti ne oraġı var
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup caʿd-ı müselselʿarż ider / Ẕerrece **ġam** mı **çeker** ʿālem eger Mecnūndur
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb ile herkes ḥuẕūr ider / Ferdā **ġamını** ben **çekerem** kim kücā imiş
G1756-4. Hicrān **ġamını çekmek** ise çü murāduñ / Var cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1772-2. Bir yañadan **ġam çeker** bir yañadan derd ü belā / Bilmezem āḫır nʾolısardur ser-encāmum benüm
G1811-3. Dil **çeker** hicrān **ġamın** derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlarʿazrā **ġamın çekmekde** gūyā Vāmıḳam
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḫi yine benʿālem içinde **çekerem ġam**
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde **çekeyim ġam** tasasın / Yā nice bir içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup laʿlin temennā eyledüm / Nitekim tācir **çeker** deryā **ġamın** sevdā içün
G2433-4. Niceye dek **çekelüm** bād ile deryā **ġamını** / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāṣıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp **çekdi ġamı**
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime ṣarardı yüzüñ neden / Dehrüñ **ġamını** ʿālem içinde **çeken** bilür
B192. Ṣanmañuz ḳat eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda kim kūh-ı belā **ġam çekse** bī-pāyān ola

ġam degül [40] Keder olunmaz, zararı yok. (Ş. Sami, 2010: 359)

G93-4. Maḫzen-i dilden çıḳarsam **ġam degül** söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / **Ġam degül** düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb

G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / **Ġam degül** tiryākdur laʿl-i lebüñden yaña kaç
G288-4. ʿĀṣıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / **Ġam degüldür** zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G325-4. **Ġam degül** gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir baʿīd
G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı **ġam degül** / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryāki ẓāhir olalı / **Ġam degüldür** mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G389-1. Dāimāʿaḳl ile çünʿarbedeler kārumdur / **Ġam degül** leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem **ġam degül** tek ol yaşasun yaşlar
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa **ġam degül** / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ ile **ġam degül** / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı var
G652-2. **Ġam degüldür** gözleri bīmār iderse gönlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum em ḳapar
G699-4. Öldürür gerçi gelür bir yañadan ġamzeleri / **Ġam degül** çünki lebi derdine dermān eyler
G786-2. Öldürürse **ġam degüldür** tīġ-i ġamzeñ ʿāṣıḳı / Dirgürür ey dil ṭabībi leblerüñ ʿisi giçer
G870-5. Ḥakk olursa mihr ü meh naḳşı felekden **ġam degül** / Naḳş-ı eşʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā yiter
G895-4. Eksük olmaz ʿāşıḳa gerçi belā ile elem / **Ġam degül** gönli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G903-5. **Ġam degüldür** görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī **ġam degül** bād esse ʿummān oynadur
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp ḳanlar dökerse **ġam degül** / Lebleri cānlar bağışlar yāre düşdi gönlümüz
G1137-3. Düketdi ḳalmadı yolında varum / Ḳalursa **ġam degül** āḫır kefensüz
G1277-3. **Ġam degül** tīġ-i sitemden çāk olursa bu gönül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse **ġam degül** / Tek baña cānum yirine tīrini virsün ʿivaż
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / **Ġam degül** pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
G1469-5. Yıḳılursa **ġam degül** bu cān u dil maʿmūresi / ʿIşḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem gerek
G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / **Ġam degül** dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G1612-1. Öldürür ʿuṣṣāḳı gerçi çeşm-i fettānuñ senüñ / **Ġam degül** iḥyā ider laʿl-i bedaḫşānuñ senüñ
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç **ġam degül** / Çünki bugün ṣādılığı tīz giçer bir dem degül
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī **ġam degül** / Kim didi bunı aña ki dāim hevāda ol
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür **ġam degüldür** sem gönül
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / **Ġam degül** baña varup meyḫānei me'men ḳılam
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa günāhum / **Degül ġam** çün benüm sensin sipāhum
G1923-6. Jeng olursa **ġam degül** ġamdan gönül āyīnesi / Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca **ġam degül** / Ḳurtarımaz ḫār elinden n'eylesün gül hem-demin
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese **ġam degüldür** / Ol tek cefā vü cevri kendiyeʿādet itsün
G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ʿanber yirine / **Ġam degül** misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün ata gör ġamz oḳların / **Ġam degül** ʿāṣıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse **ġam degül** / Dirgürür bir laḥẓada ol laʿl-i cān-perver yine
G2594-2. Gönlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa nigār / **Ġam degül** çünki yıḳan yine yapar miʿmār ola
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid **ġam degül** / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden **ġam degül** / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt

ġam leşkeri [23] Gam askeri. *bk. leşker-i ġam*

G156-2. Ḳondı sīnem üzre bu **ġam leşkeri** / İdiser mülk-i dili cümle ḫarāb
G212-6. Yaġmaya virdi külli dil mülkini Muḥibbī / **Ġam leşkeri** gelüp āh eyledi anı ġāret
G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / **Ġam leşkeri** dil mülkine yayıldı çeri-vār
G510-2. Ḳondı **ġam leşkeri** çü mülk-i dile / Ser-te-ser şehr-i dil ḫarāb olısar
G548-3. Gönderüp **ġam leşkerin** geh çeşmüñüñ yaġmacısın / Gönlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden **ġam leşkeri** / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var şanur
G692-2. **Ġam leşkeri** cemʿ oldı dögüp sīne-i ṭablum / Dil feṭḥin ider öñce çeküp āhum ʿalem-var
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfünden gönül olsa ḫarāb / Çünki bu **ġam leşkeri** sīnemde bī-pāyān ḳopar
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / **Ġam leşkeriyle** āh bu bir yıḳılasıdur
G1352-1. Yaḳdı **ġam leşkeri** bu sīnem üzre tāze dāġ / ʿIşḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1431-4. Pāy-māl itdi yine **ġam leşkeri** / Eyledi dil mülkini yaġmā-yı ʿışḳ
G1492-1. Gönderüp **ġam leşkerini** ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle bu dil şehrini vīrān eyledüñ
G1572-4. Gelüp **ġam leşkeri** ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür **ġam leşkerin** / Aña mı ḳaldı gönül şehrini vīrān eylemek
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca bu dil kişverin / Gönderüp **ġam leşkerini** ṣoñra vīrān eyledüñ
G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp **ġam leşkerini** / Gelüp dil kişverin yaġmā ḳılan kim
G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya yine dil kişverin / Gönderüp **ġam leşkerin** yaġmā ider eyler aḳın
G2033-3. Nice bir idüp ḫavāle üstüme **ġam leşkerin** / Nice bir vīrān idesin işbu gönlüm ḫānesin
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2075-3. **Ġam leşkerini** cemʿ idüben geldi üstüme / İtdi ḫarābe āh bu gönli vilāyetin
G2190-2. ʿAceb mi kişver-i gönlüm ḫarāba varsa gün günden / Nice kez eyledi eyler aña **ġam leşkeri** aḳın
G2281-5. Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / **Ġam leşkeri** çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2292-4. Bir yaña derd ü belā bir yañadan **ġam leşkeri** / Virdiler dil şehrini yaġmāya itdiler aḳın

ġam virmek [2] Darıłtmaḳ, sıḳmaḳ, osandürmaḳ, sıḳlet virmek, elem virmek, ızdırāb virmek... (Tulum, 2011: 792)

G999-1. **Virmeden ġam** bu göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G2145-1. **Virmezin** ben ṣādiye ʿışḳuñ **ġamın** / Ben bilürem çünki anuñ ʿālemīn

ġam yimek [9] Mükedder olmak. (Ş. Sami, 2010: 1324)

bk. derd ü belā/elem yimek, derd ü ġam yimek, esrār-ı ġam yimek, germ-i belā yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek

G1162-1. İtdi ol zülf-i muʿanber kākülin zencīrümüz / **Ġam yimek** dīvāneler oldı bizüm tedbīrümüz
G1170-3. Ḥayrānuñ olmışuz **ġamuñ** esrārını **yiyüp** / Farḳ itmez isek olmaz ʿaceb ṣol u ṣaġumuz
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde **yidüm** çün **ġamuñ** esrārını / Vādi-i ḫayretde oldı gözlerüm maḳṣūda düş
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā **ġamın yi** sen yüri endīşe çek
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp **yidüm ġamuñ** esrārını / Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G1888-1. Nice bir **ġam yiyüben** āb içelüm / Devr-i güldür gelün ṣarāb içelüm
G1940-1. Ṭurmaz artar **ġam** ġubārın **yiyeli** ḫayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem budur ḫayrānlıġum
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā **ġamın yir** idi ger virse bār serv
G2567-4. **Yimem ġam** olalı tiryāk-ı laʿlüñ / İçürse mār-ı zülfüñ baña semde

ġam yimemek [39] Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek. (TDK, 2011: 901)

G13-5. Başı eflāke irüp **yimez** idi ẕerrece **ġam** / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye penāhum ṣanemā
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum **ġam yime** / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme **ġam yime** / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / **Ġam yime** ṣād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ gele pervā **yimem ġamdan** / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G538-2. Maḥabbet rāhınuñ gördüm nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ **yimez ġam** cümle yeksāndur
G554-4. Ey dil viṣāle ṣād oluben hecre **ġam yime** / Budur zemāne ʿādeti ṣād ü miḥen giçer
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / **Ġam yime** her kim kiʿāşıḳdur belāyı o çeker
G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫᵛābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim **ġam yime** imrūz gelür
G838-2. **Ġam yimem** ḫāl-i ḫayāli çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli ṣād olur meges çün dām ider
G853-4. Degül eksük cihānda ṣādī vü ġam / Ġama **ġam yime** ṣāda olma mesrūr
G890-4. **Ġam yime** ger ġamzeler gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G984-7. Muḥibbī **ġam yime** çoġ ise cürmüñ / Ṣefāʿatçi ḳuluna Muṣṭafādur
G1038-3. Ṣıdı göñlüm ḫānesini çün ezel sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden **yimem ġam** eskiden bünyāddur
G1089-4. Dükenür ṣanma çeşmüñ kisesinden / **Yime ġam** anda dinār eksük olmaz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi sīnem içre dil-şikāf / Lebleri didi Muḥibbī **ġam yime** merhemlerüz
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam **ġam yimezüz** / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına Īsa bilürüz
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi Muḥibbī başa ḳo / **Ġam yime** şimdengirü tāc-ı sa ʿādet ehliyüz
G1200-2. **Yimezüz** dünyā **ġamın** meyl itmezüz hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanā ʿat beklerüz
G1210-5. Muḥibbī **yime ġam** ġam gelse her gāh / Benī ādem muḳarrer ġamsuz olmaz
G1213-2. **Yimezüz** dünyā **ġamın** meyl itmezüz hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanā ʿat beklerüz
G1271-5. Gün yüzine ẕāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī **ġam yime** ol çünki nā-bīnā imiş
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene **ġam yime** çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır **ġam yime** ey derd-mend itsem gerek
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / **Ġam yime** dāġ-ı cigerdür başı çün ol ṣunuñ
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi / **Ġam yime** āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī **ġam yime** kim / Ġamsuz olmaz cihānda kes n'idelüm
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa tevekkül **yimezem** ferdā **ġamın** / Zāhidā ṣanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam
G2125-6. **Yimezem** dünyā **ġamuñ** ben ḫᵛāce-i dünyā gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem bugün
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʿāşıḳı / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür **yimez** dünyā **ġamın**
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler **ġam yimezler** cān içün / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān içün
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḥr-i dilden **yinmesün ġam** mālik oldum ḳane ben
G2355-5. **Ġam yime** eger yoġ ise ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-i ʿuṣāt anda öẕr-ḫᵛāh
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden **ġam yime** / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2432-6. Ḫışm eyler ise **ġam yime** ey dil yine oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar gülesine
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez **ġam yime**
Mr8-5. Cān terkin ur cānān içün / **Ġam yime** baş u cān içün
B70. Tīrüñe ḳarşu varur her dem dil-i bī-bākımuz / Yārelerden **ġam yimez** bu sīne-i ṣad-çākımuz
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem **yirem ġam** / Ne derdüme devā peydā ne merhem

ġam-ı bī-pāyān [1] Sonsuz dert/üzüntü/keder.

G1762-3. Gūş ider yoḳ kime taḳrīr ideyim derd ü elem / Şimdi başumdan aşupdur **ġam-ı bī-pāyānum**

ġam-ı cānān [1] Sevgilinin derdi/üzüntüsü/kederi.

bk. ġam-ı dildār ġam-ı dilber, ġam-ı yār

Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem **ġam-ı cānān** ile / Şem ʿ-veş odlara yandum āteş-i hicrān ile

ġam-ı devrān [1] Devrin derdi/üzüntüsü/kederi.

G1190-3. Vaḳt-i güldür **ġam-ı devrānı** ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al elüñe devr ide peymāne birüz

ġam-ı dil [1] Gönlün derdi/üzüntüsü/kederi.

G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh **ġam-ı dil** / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı

ġam-ı dildār [1] *bk. ġam-ı cānān, ġam-ı dilber, ġam-ı yār*

G683-5. Ey Muḥibbī **ġam-ı dildār** ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür

ġam-ı dilber [2] *bk. ġam-ı cānān, ġam-ı dildār, ġam-ı yār*

G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz **ġam-ı dilber** / Didüm bilsem ʿaceb baña ne virdün alabilmezsin
G2409-3. Çün **ġam-ı dilber** ḫarāb itdi göñül ma ʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi ābād eyleme

ġam-ı ferdā [2] İstikbal kaygısı, yarının tasası.

bk. ferdā ġamı

G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar **ġam-ı ferdāyı** bilmezler
G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm **ġam-ı ferdā** degül / Bāde-i ṣāf eldedür ṣanmañ dem-i ṣahbā degül

ġam-ı ferdā çekmek [1] Gelecek (için) kaygılanmak.

G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp ʿāşıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i ṣad-sāle gör daḫi **ġam-ı ferdā çeker**

ġam-ı giysū [1] Saçın derdi/üzüntüsü/kederi.

G2380-1. Āh sevdā-zede olduḳ **ġam-ı giysūlar** ile / Görmezüz uyḫu yüzin göz göre ḳayġular ile

ġam-ı ḫāl [1] Beninin derdi/üzüntüsü/kederi.

G2677-5. **Ġam-ı ḫālüñle** ey dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı

ġam-ı hecr [5] Ayrılık derdi/üzüntüsü/kederi.

G129-1. **Ġam-ı hecrüñde** eger ḥālümi ṣorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile ṣanki ṭutupdur beni teb
G434-2. **Ġam-ı hecrüñ** beni bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz zīrā ki eski hem-demidür
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ **ġam-ı hecriyle** aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G1779-2. Üstüḫvān ḳaldı tenümde **ġam-ı hecrüñle** hemān / Emr ḳıl seglerüñe ola benüm mihmānum
G2239-4. **Ġam-ı hecrüñ** bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile ābād idesin

ġam-ı ʿışḳ [7] Aşk derdi/üzüntüsü/kederi.

G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim **ġam-ı ʿışḳun** / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi dost
G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / **Ġam-ı ʿışḳı** velī ḥall eylemek ġāyet de müşkildür
G680-4. Dil-i bī-tāb u ṭāḳat nice çeksün / **Ġam-ı ʿışḳuñ** ʿaceb bār-ı girāndur
G1007-1. Egerçi kim **ġam-ı ʿışḳa** düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / **Ġam-ı ʿışḳından** olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1444-1. Sirişküm la ʿle döndürdi **ġam-ı ʿışḳ** / Ola ṭañ mı nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ
G2651-1. Olmışam ben **ġam-ı ʿışḳuñla** senüñ şeydāyı / İstemem ʿār ile nāmūsı olup rüsvāyi

ġam-ı ʿışḳ çekmek [1] Aşk derdi çekmek.

G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir dem ʿāṣā-yı āhı ben elden / Cevān idüm **ġam-ı ʿışḳuñ çekelden** beni pīr itdi

ġam-ı müje [2] Kirpiğin derdi/üzüntüsü/kederi.

G1568-1. Delinüpdür **ġam-ı müjeñle** yürek / Birüz ey ḳaşı yā oḳuñ çekerek
G1855-4. **Ġam-ı ʿışḳında** göz yaşı giyürdi çün baña ḫil ʿat / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm

ġam-ı şaḫrā [1] Çölün derdi/üzüntüsü/kederi.

G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā **ġam-ı şaḫrā** getürdüñ başuma

ġam-ı yār [1] *bk. ġam-ı cānān, ġam-ı dildār, ġam-ı dilber*

G251-4. **Ġam-ı yār** u belā mūnīs ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını ey dīde ḫarifāne şarāb it

ġam u derd [3] Gam ve dert.

G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma ki dermān ister / **Ġam u derd** ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek

G1829-2. Dem-i eşkümle **ġam u derdümi** çehremde yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm yāre didüm
D31-1. Göñlümi **ġam u derd** ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı daḫi çeşm ile revān eyledi hep ʿışḳ

ġam u derd ü belā [4] Gam, dert ve bela.

G196-3. **Ġam u derd ü belā** olmasa gerʿışḳ / Yazılur mıydı bir miḥnet maḥabbet
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez **ġam u derd ü belā** hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm tek mübtelā hergiz
G1164-1. Emān virmez baña bir dem **ġam u derd ü belā** hergiz / Kimesne yoḳdurʿālemde benüm tek mübtelā hergiz
G1323-1. ʿAceb midür iderse dil **ġam u derd ü belādan** ḥaẕẕ / Kim ola itmeye bilsem ḳadimi āşinādan ḥaẕẕ

ġam u ġuṣṣa [3] Gam ve kaygı.

G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı niṣār itdüm yine / Ḫᵛāce-i ʿışḳam **ġam u ġuṣṣa** tecemmüldür baña
G2162-5. Feraḥ şādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / **Ġam u ġuṣṣa** velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / **Ġam u ġuṣṣa** vezīr olmış anuñ şolında ṣaġında

ġam u miḥnet [1] Gam ve sıkıntı.

G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḫi baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde **ġam u miḥneti** mihmān eyle

ġam ü şādī [1] Gam ve sevinç.

G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı **ġam ü şādī** / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi

ġamām [2] *Ar*. Bulut. (M. Nâcî, 2009: 167) *bk. ġamām-ı dūd-ı āh*

G425-7. İki çeşmüm iki cārī buñarı / **Ġamām** üzre yaşum Hāmūna beñzer
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde **ġamām** / Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet ṭaġıdur

ġamām-ı dūd-ı āh [1] Âh dumanının bulutu.

G762-5. Belā-kūhsār olmışdur Muḥibbī kelle-i ʿuṣṣāḳ / Görinen yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur

ġam-ḫāne [1] Kaygı, tasa yurdu; dünyâ. (Devellioğlu, 2000: 276)

bk. sākin-i ġam-ḫāne, vādī-i ġam-ḫāne

G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı şādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür

ġam-ḫᵛār [1] Gam yiyici, mağmum ve mükedder. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 104)

bk. dil-i ġam-ḫᵛār

G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben **ġam-ḫᵛāruñam** sen ġam-küsārısın kimüñ

ġam-kīn [18] Dil-tenk, házîn, ḳásāvetlenmiş, ġussálenmiş, ḳásāvetlü, ġussálü, máhzūn, müteellim...(Tulum, 2011: 792)

bk. dil-i ġam-kīn

(ġam-kīn [17], ġam-kīnem [1])

G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu **ġam-kīn** göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G73-4. Himmetüm raḫşına binüpʿālemi geşt eylesem / Açaram **ġam-kīn** göñüller nitekim bād-ı şabā
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod **ġam-kīn** Muḥibbīʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G299-2. Ḫaṭı ileʿārıżın görsem olur göñlüm küşād / Nitekim **ġam-kīn** olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G310-3. Bir nice gün şād idüp döner gine **ġam-kīn** ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G320-1. Ẕikr ḳıl laʾl-i lebin eyle bu **ġam-kīn** dili şād / Zülfine baġla göñül tā bulasınʿömr-i ziyād
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü şafāda gice gündüz şādmān / Çarḫ-ı ẓālim ya niçün dāim beni **ġam-kīn** ṭutar
G547-4. Cām-ı laʾlūñdür açanʿāşıḳlaruñ **ġam-kīn** dilin / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna **ġam-kīn** olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı bir
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup hecr ile **ġam-kīn** olmazuz / ʿĀşıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi **ġam-kīn** ḥazīn / İbret al sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ feraḥ kimisi **ġam-kīn** / Kimisi zehr yimiş kimi tiryāḳ
G1436-6. Ne ḳadar **ġam-kīn** olursa açılur göñlüm gözi / Ḫilʿat-i sebz ile zeyn olmış seḥer ṣaḥrāyı baḳ
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam
G2117-1. Mey içüp yine bu **ġam-kīn** dilümi şād ideyin / Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil **ġam-kīn** ider
Mr3-1. ʿĀlemüñ her kūşesi bir hūy u bir hādur gider / Kimi şādān kimi **ġam-kīn** āh u ber-vādur gider
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir devāsuz derde düşdüm beni **ġam-kīn** eyledüñ

ġam-küsār [5] Gam ve kederi defedip teselli veren, arkadaşlık eden. (Ş. Sami, 2010: 360)

(ġam-küsārı [1], ġam-küsārısın [1], ġam-küsārum [1], ġam-küsārumdur [1], ġam-küsārumuz [1])

G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski yārümdür nemed / **Ġam-küsārum** maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir **ġam-küsārumuz** / Giçse ʿaceb mi girye ile rūzgārumuz
G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫᵛāruñam sen **ġam-küsārısın** kimüñ
G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā ḳomaz ġam **ġam-küsārumdur** benüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir **ġam-küsārı** görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

ġammāz [3] *Ar.* Gıybetçi, nemmân, herkesin ayıplarını meydana çıkarmaya çalışan, münafık; casus. (Ş. Sami, 2010: 360) *bk. ġamze-i ġammāz*

(ġammāzdur [1], ġammāzısın [1], ġammāzuma [1])

G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi **ġammāzdur** / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey sirişk çün ʿışḳumuñ **ġammāzısın**
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem derdā dirīġā bu iki **ġammāzuma**

ġammāzlıḳ [1] Gıybetçilik, münafıklık; casusluk. (Ş. Sami, 2010: 360)

G784-4. ʿIşḳı cānum gibi şaḳlarken olur ḫalḳa ʿiyān / Āh bu **ġammāzlıḳ** ser-cümle şiʿrümden çıḳar

ġam-nāk [5] Kederli, mükedder, mahzun, mağmum. (Ş. Sami, 2010: 360)*bk. dīde-i ġam-nāk, dil-i ġam-nāk*

(ġam-nāk [2], ġam-nākdur [3])

G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem şādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḫi beter **ġam-nākdur**
G1514-1. Ḫayāl-i zülf ile her gice **ġam-nāk** / Olayım gün yüzüñ göster feraḥ-nāk
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem vişālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü **ġam-nākdur** gönlüm
G1988-4. Bu ʿışyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü **ġam-nākdur** gönlüm
B139. Nice bir cevr ile bu dīdei nem-nāk idesin / Nice bir hecr ile bu gönlümi **ġam-nāk** idesin

ġam-perverd [1] Keder veren, hüzünlendiren, gam artıran.

bk. cān-ı cevr ü ġam-perverd, cān-ı ġam-perverd

G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan feraḥ olur bu dil / Ana raḥminden beri gülmez o **ġam-perverde** baḳ

ġamsuz [4] (TDK, 2011: 902)

1. Kaygısı, tasası, sıkıntısı, üzüntüsü olmayan.

G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ nigārā **ġamsuz** olmaz / Nitekim gözlerüm de nemsüz olmaz

2. *mec.* Olayları kendine dert etmeden geçiştiren, aldırış etmeyen, tasasız, vurdumduymaz.

G1210-5. Muḥibbī yime ġam ġam gelse her gāh / Benī ādem muḳarrer **ġamsuz** olmaz
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise **ġamsuz** kişi olmaya ol ādem gönül
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim / **Ġamsuz** olmaz cihānda kes ni'delüm

ġamz [2] *Ar.* Gözle işaret, göz kırpma. (Ş. Sami, 2010: 360)

bk. ġamz eylemek, ġamz oḳı

G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir **ġamz** ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2183-4. Öldürürsin **ġamz** ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men

ġamz eylemek [1] ...göz atmaḳ, işāret etmek, īmā etmek...(Tulum, 2011: 792-793)

G386-3. Ḳaçankim görse ʿuşşāḳı ḥasedden yāre **ġamz eyler** / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür

ġamz oḳı [28] *bk. ġamze oḳı*

G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden **ġamz oḳların** / Ġonce aġzuñ gibi teng iken bulur gönlüm küşād
G444-1. **Ġamz oḳlarıyla** sīnede bu dil nişānedür / Ḳaṣd eyledügi sīne degül belki cānedür

G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa **ġamz oḳların** ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G646-1. **Ġamz oḳlarıyla** sīne vü dil şerḥa yāredür / Baġrumı eger şorar iseñ pāre pāredür
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur **ġamz oḳların** iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G726-3. Ey ḳaşı yā ata gör iç ḳabżadan **ġamz oḳların** / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña **ġamz oḳın** / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G858-1. **Ġamz oḳlarına** sīne-i ṭablum nişānedür / Her dem-be-dem ḳaṣdı bu ben nā-tüvānedür
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem **ġamz oḳların** / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların **ġamz oḳların** / Sīneden anı giçer her biri ṣan bir kesmedür
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes **ġamz oḳların** ol göz ü ḳaş
G1276-1. **Ġamz oḳlarına** çünki bu sīnem siper olmış / Devlet irişür başına ey dil naẓar olmış
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ sīneye **ġamz oḳların** / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele **ġamz oḳların** / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma **ġamz oḳların** / Ḳalmadı bu tende şıḥḥat gitdi cümle rāḥatum
G1947-4. **Ġamz oḳların** atup yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar **ġamz oḳların** ḳaşı kemānum var benüm
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör **ġamz oḳların** / Olmaya kim uṣanup yā ḳaşlaruñı pasasın
G2122-2. Ata gör **ġamz oḳlarını** dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil nişān itdüm / Ata **ġamz oḳların** diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp **ġamz oḳların** / ʿāḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2247-4. Umaram **ġamz oḳlarını** ata her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2404-6. Ata yā ḳaşların **ġamz oḳlarını** / Giçer sīne ḳarār itmez siperde
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan **ġamz oḳlarıñ** atsa nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün ata gör **ġamz oḳların** / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa
G2602-5. **Ġamz oḳlarını** atsa Muḥibbī saña nigār / Ṣaḳla cigerde her biri bir yādigār ola
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp **ġamz oḳlarınuñ** yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş ḳodı
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa **ġamz oḳlarını** ol ḳaşı yā ḳaşki

ġamze [185] *Ar.* Naz ve şîve-i dilberâne ile kirpik süzerek bakma; göz kıpma, gözle işaret. (Ş. Sami, 2010: 360)

bk. dil-i ġamze, ġamze okı, cellād-ı ġamze, ġamze-i ʿayyār, ġamze-i cānāne, ġamze-i cādū, ġamze-i cellād, ġamze-i dost, ġamze-i fettān, ġamze-i ġammāz, ġamze-i ḫūnīn, ġamze-i ḫūn-rīz, ġamze-i mest, ġamze-i mekkār, ġamze-i mey-nūş, ġamze-i peykān-ı dost, ġamze-i pür-efsūn, ġamze-i tīr, ḫadeng-i ġamze, ḫaste-i ġamze, ḫayāl-i ġamze, nāvek-i ġamze, sehm-i ġamze, tīġ-i ġamze, tīr-i ġamze, zülf ü ġamze

(ġamze [20], ġamzede [1], ġamzeden [3], ġamzeler [25], ġamzelerden [7], ġamzelere [1], ġamzeleri [13], ġamzelerin [4], ġamzelerle [8], ġamzelerüñ [5], ġamzeñ [37], ġamzeñde [1], ġamzeñden [1], ġamzeñe [5], ġamzeñi [2], ġamzeñle [1], ġamzenüñ [4], ġamzesi [28], ġamzesin [9], ġamzesinden [3], ġamzesine [4], ġamzesini [1], ġamzesinüñ [2])

G27-4. Öldürür gerçi ki **ġamzeñ** ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ ʾīsi-nefes her laḥẓa virür cān baña
G34-1. Laʾl-i lebüñe ger dir isem n'ola Mesīḥā / Bir **ġamze** ile öldürüp eyler yine iḥyā
G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey **ġamze** ferrāş ol baña
G54-2. Kūyuña varan ʿāşıḳı bir **ġamzeden** eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām aña
G93-2. **Ġamze** gönder kim bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G99-2. Ḳırmuzı güller açılur sīnede / Ṭoḳınıcaḳ **ġamzeden** peykān aña
G110-1. Bilmezem **ġamzeñ** ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fī'l-ḥāl aña
G114-4. ʿAceb bu **ġamze** midür yā çü ḫançer / ʿAceb bu zülf midür ya çü ḳıllāb
G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın **ġamzesini** itdi ḫadeng / Ḫūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde **ġamzeñ** yāresin / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse daḥi **ġamzeñ** itmeye dil şikāyet
G233-3. Öldürse eger **ġamzesi** eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez miʿaceb bunca kerāmet
G245-4. Biḥamdillah beni öldürdi **ġamzeñ** / Dilerdüm dāimā Ḥaḳdan şahādet
G255-2. **Ġamzeñ** helāk itdügine acımazdum āh / Şīrīn lebüñ eylese bir būsesin diyet
G270-4. Mey yirine ḳanun içer **ġamzesinden** ṣorma gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḥş
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı **ġamzeñe** ben eyledüm ey dost mübāḥ
G320-4. Doymaya **ġamzeleri** tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G347-4. **Ġamzeler** geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G352-3. Dil ü cān **ġamzeleri** tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan gelse **ġamzesi** / İtmez ḳarār sīnemi her dem deler giçer
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün **ġamzeler** / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G481-1. Göñlümi alan ol yüzi gül çeşmi āledür / Almaġa cānı **ġamzesi** baña ḥavāledür

G486-1. **Ġamzelerle** her ḳaçan çeşm-i siyāhın gezdürür / İrgürür eflāke ʿāşıḳ āh u vāhın gezdürür
G491-3. Bir **ġamze** ile evvel alup göñlümi āḫır / Nāz ögredür ol **ġamze**-i ġammāze güzeller
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet **ġamzesi** ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G518-3. Ḳanum içse **ġamzeler** ister ciger büryānını / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / **Ġamze** tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G554-3. **Ġamzeñ** ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G575-5. Uġrın uġrın **ġamzeler** atar Muḥibbī tīrini / Sīnede oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G577-3. Her dem egerçi **ġamzesi** ʿuşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn bilür
G578-2. Gözleri **ġamzeleri** fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı bu benüm başuma ol dar eyler
G59-2. Sīneme gönderdi diler **ġamzesin** döndi didi / Cān içinde şaḳla kim bir ulu devletdür saña
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan **ġamzeler** bir yaña ebrūlar mıdur
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde gerçi **ġamzeler** / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G614-1. Her ḳaçan kim o ḳaşı yā görinür / **Ġamzesi** ṭoġrı hep baña görinür
G622-3. Ḫūn bahādur **ġamzesi** öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde içse ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn ṭamar
G657-4. Siḫe şancup çevirür göñlümi āh **ġamzeleri** / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / **Ġamzesi** tīrin atar elde kemānın gezdürür
G692-3. **Ġamzeñ** eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʿīsi-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G699-4. Öldürür gerçi gelür bir yañadan **ġamzeleri** / Ġam degül çünki lebi derdine dermān eyler
G708-3. Cānumı çün aldı **ġamzeñ** yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu **ġamzelerüñ** / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş **ġamzeñ** ḫadenge beñzer
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḥüsn ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk **ġamzesi** ḫançer giçer
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile **ġamzesi** her gün bir iştedür
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣaf ṭutup **ġamzeñ** çeküp leşker meṭāf eyler
G758-1. Cānāne açan **ġamzelerin** mest-i ḫʷāb ider / Her bir naẓarda cānuma yüz biñ ʿitāb ider
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan **ġamzeler** / Dil gibi sīnemde bir muḥkem ḥiṣārum aldılar
G780-1. Ol ṣāḥbāz **ġamze** ki meyli şikāredür / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür
G797-2. Kemend ile ṭurur zülfi ḳafada / Dil alur **ġamzesi** olmış kemāndur
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse **ġamzeler** / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣdeyleyen **ġamzeñ** midür yā ḳaşlar
G829-2. Urmaġa ehl-i ʿışḳ sīnesine / Eylemiş **ġamzeleri** ḫançerler
G843(b)-2. Ḳaçınur şanma sīne **ġamzeñden** / Gelse tīrüñ nişān-ı devletdür
G854-2. **Ġamzelerle** öldürür ḳūyına varan ʿāşıḳı / Bir nefesle dirgürür ʿīsi gibi güftārı gör
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan **ġamzeler** bir yaña ebrūlar mıdur
G883-4. **Ġamzelerle** çeşmüñi ögretdi diller delmesin / Bunı taʿlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol **ġamze** ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki ter çeker
G890-4. Ġam yime ger **ġamzeler** gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G893-5. Bir **ġamze** ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī **ġamzeler** / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise **ġamzeñ** aña gönder yiter
G931-4. Ḳosun kāfirligin **ġamzeñ** yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun şāhımuz vardur
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde gerçi **ġamzeler** / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G934-3. Bir nefesle **ġamzesi** öldürdügin iḥyā ider / Ol Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G937-1. N'eyledüm n'itdüm bu ben miskīne dilber kīn ider / **Ġamzesin** ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G955-4. ʿAceb bu **ġamze** midür yāḫūd cellād / Ṭutar ḫāżır elinde tīġ u ḫançer
G956-3. **Ġamzeñe** di ʿāşıḳuñ ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar
G957-6. Dilā ölsen ne ġam ger **ġamzesinden** / Dirildür çün lebi ʿīsā-nebi-var
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben muʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme **ġamzeden** irişürse tīr
G988(a)-4. **Ġamzesi** ḳanum içerse dostlar olmaz ʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli dāim ḳanedür
G990-2. Leblerüñ emsem disem **ġamzeñ** diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın **ġamzenüñ** cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1020-3. Te'ḫīr eyle **ġamze** beni itmesün helāk / Şāyed viṣāle ire elüm iḫtimāldür
G1035-4. Giçürür **ġamzesin** ṭurmaz cigerden / Elinde ḳaşları çāç-ı kemāndur
G1038-1. **Ġamzeler** saʿy itmesün çeşmüñ senüñ bī-dāddur / ʿĀşıḳ öldürmekde ol şāgird ü çeşm üstāddur
G1049-5. Bir **ġamze** ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl **ġamzeñ** ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1069-3. Eylerem ben **ġamzesine** sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir **ġamzesi** Tātār-veş yaġmacıdur
G1080-3. Uġrın uġrın **ġamzelerle** sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā **ġamzesi** oḳ yādigārıdur diñüz
G1081-3. Gönder ilerü **ġamzeñi** yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir döküci ḫūn-ḫʷār ele girmez
G1090-3. Sīne pūlād olsa da **ġamzeñ** ider andan güẕer / Ṣol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1100-2. ʿUşşāḳ ḳanın içmiş **ġamzeñ** işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz o ḳane gelmez
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Ṣol kemān-ebrū güzelüñ **ġamze** kārıdur diñüz
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / **Ġamzelerden** eyleye yār ele çün ḫançer-i tīz
G1146-4. Fitne ta'līmin ider gözlerine **ġamzeleri** / Çoḳ zamāndur görürem ol gözi fettān uyumaz
G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī gice gündüz / Bir oñmayası **ġamzede** ḳallāşlaruz biz

G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider la῾l-i lebüñ ῾īsā gibi / Līk **ġamzeñ** öldürür ῾uṣṣāḳ cellād istemez
G1243-3. Egerçi ḳatlüme ḳaṣd itdi **ġamzeñ** / Velīkin la῾l-i nābuñ emsem olmış
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu benüm sīnem siper / Ol ki ebrūñı şehāya **ġamzeñi** tīr eylemiş
G1273-7. **Ġamzeñ** öldürdi Muḥibbī'yi neden didüm didi / ῾āşıḳı öldürmenüñ bildüm ṣevābı var imiş
G1274-2. Oḳ u yā almış ele **ġamzesi** dil almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu gönül / **Ġamzesin** yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1278-5. Delmek içün sīnemi yir yir benüm / **Ġamzesin** oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin çāk eyle gel / **Ġamzelerden** göresin āzürde cānum var imiş
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu dil nişān / Ḳaşlarıya **ġamzesin** tīr eylemiş
G1303-4. **Ġamzesi** tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil sa῾ādetdür sen anı sīneden al cāna baş
G1309-2. **Ġamzesin** gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine tīrini virsün ῾ivaż
G1325-2. İtmez idi ol ḫūni ῾āşıḳlarını ḳurbān / Ger **ġamzeleri** her dem eylemese ḳandan ḥazz
G1341-4. Ḳanumı **ġamzelerin** dökdi didüm yār didi / Kim ki cellād ola elbette olur fi῾l-i şeni῾
G1394-6. Görüp Muḥibbī zülfüñ **ġamzeñle** didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1423-2. **Ġamzesinden** kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline ῾āşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi ṣadaḳ
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / **Ġamzeñde** yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri gönlümi başdan çıḳara / Fitneler menba῾ı ol gözleri fettān ancaḳ
G1452-3. **Ġamzesi** tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ῾ışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / **Ġamzeñe** lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1528-3. **Ġamzesi** eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı bozuldı ḳafesüñ
G1567-6. Sīne ger **ġamzesinüñ** tīrine ḫavf itme gönül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh **ġamzelerüñ** oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / **Ġamzeler** midür veyā tīr-i belā yā ḳaşlaruñ
G1617-3. Diller alup her ṭaraf῾asker yanınca **ġamzeler** / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1635-2. Tīġ çeker ise **ġamzeler** boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā **ġamzeñ** bu ḫūnum dökmege / Anı ῾izzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1777-4. Olalı oḳ gibi **ġamzeñ** ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup **ġamze** vü mestāne gözi olmış dām
G1781-7. Tīgüñi çekme Muḥibbī'yi dü-nim eylemege / Bilmiş ol **ġamzelerüñ** eyledi ol işi tamām
G1811-5. **Ġamzesine** dökme gel ḳanın Muḥibbī'nüñ didüm / Dökmege ῾āşıḳlaruñ ḳanın didi cellādıyam
G1820-4. Şāhāne çekse leşkerini **ġamzenüñ** olur / Her biri nāvek-efken ü ḫançer-güzār hem
G1858-3. Şākirem ben **ġamzelerden** gerçi baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah ḫaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1896-2. Cān virürsem **ġamzesine** ḳarşu ben olmaz ῾aceb / Ol gözi cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp **ġamzeñ** didi / Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1928-7. Gönderürse **ġamzesi** tīrüñ Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ yirini cān u dil ḳılam
G1961-5. Yiridür oḳlara dikerse beni / **Ġamzesi** tīr u ḳaşı yā sevdüm
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ **ġamzesin** āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür **ġamzeñe** ol ḳaşuna yā dir isem
G2016-5. **Ġamzelerle** öldürürse la῾l-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
G2017-2. **Ġamzeñ** ile zülfüñe ey dost ben ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2037-5. **Ġamzesi** cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫᵛārdan
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür **ġamzeñe** tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū diyen
G2123-2. Bir **ġamze** ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ῾āleme / Bir ṣīve ile āfet-i devrān degül misin
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / **Ġamzesin** tīrin ata yā gibi olan ḳaşdan
G2184-5. İden Muḥibbī gönlini ġāret gözüñ degül / Başın baş ḥarāmi **ġamzelerüñ** bir ḥarāmi sen
G2197-5. **Ġamzeler** ẓulm ile öldürürse la῾lüñ dirgürür / Ey Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtihān
G2201-2. Gāh **ġamzeñ** ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek neden
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ko döksün ḳanumı **ġamzeñ** içerse nūş-ı cān olsun
G2217-4. Atar seḥer oḳların **ġamzeñ** görür kim cānā kār itmez / Oḳur tīġüñ du ῾ā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler perīşān ḫāṭırum / Niceye dek **ġamzelerle** zülfi el bir eylesün
G2248-3. At ġamze oḳın sīneme dilden öte giçsün / Delsün cigerüm **ġamzeler** reh-güzer olsun
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / **Ġamzenüñ** küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2286-2. **Ġamzelerle** cihāna fitne iken / İki zülfine āfet olmışsın
G2305-3. Eline almış yine cellād-ı çeşmi **ġamzeler** / Ehl-i ῾ışḳuñ yire dökmek ḳanın eyler ārzū
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı **ġamzeñ** bu Muḥibbī'de yine / Nice mekkār nice ῾ayyār nice cādūdur bu
G2320-3. **Ġamzelerle** aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey gönül ṣaḳın megū
G2335-3. **Ġamzesi** siḥrine çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben iki cādūya
G2361-5. Muḥibbī **ġamzesine** dil nişān it / Ḳaşı yāyını dilber aldı deste
G2387-2. Virmez emān **ġamzeleri** tīġ alup ele / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2387-3. **Ġamzeñ** eger ki öldüre vir la῾lüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2414-3. Yaluñuz **ġamzeñ** degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur ciger ṣad-pāre de
G2415-1. **Ġamzeler** öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan üstine / Döndi la῾lüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / **Ġamzelerden** çeşm-i cellādı tīġ aldı dūşına
G2433-1. **Ġamzelerden** yine tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī **ġamzesi** eyler güẓer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var / Gönderse eger **ġamzelerin** sīnemi yarsa
G2463-4. Doymaya **ġamze**lere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur **ġamze** ile ḳonmış o yā ḳaşında

G2463-4. Doymaya **ġamzelere** sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2487-4. Bir **ġamze** ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ n'ola ḳaşına
G2499-3. Ḳaşuñla **ġamzeñ** ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2517-2. Olursam ṭañ mıdur ḫūnīn-ciger āh / Olupdur **ġamzenüñ** tīġi ḥavāle
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu **ġamze** görüñ cānumuza / Ḫançerüñ ṣusadı içmege gelür ḳanumuza
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / **Ġamzelerden** nice oḳlar cemʿ ḳıldı yanına
G2531-4. **Ġamzelerden** ḳırmaġa ʿuşşāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa ger **ġamzesi** sīnemde yir yir revzene
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp **ġamzeñ** emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḫrāb ile
G2575-4. Oḫ diyem **ġamzelerüñ** sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh **ġamzeler** tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2588-2. Virmez emān **ġamzeleri** ele tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2588-3. **Ġamzeñ** eger öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2593-2. Zülf ile **ġamzeñ** bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā belā
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir **ġamzesi** / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2616-1. **Ġamzeler** ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Ṣoñra geldi ġam göñül şehrini vīrān eyledi
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī'yi mestāne **ġamzeleri** / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı ḳan daḫi
G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı **ġamzeñ** ʿaceb midür / Bulur murādı ger ire Ḫaḳḳuñ hidāyeti
G2640-4. **Ġamzesi** geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine ṣaḳlayayım tirini
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / **Ġamzesinüñ** līk var sīnemde yüz biñ pāresi
G2686-1. **Ġamzesi** deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan başdı kemān-dār ṣıdı
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp **ġamzelerin** zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāre ṭapındı
G2765-4. **Ġamzeler** ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
Tb1-3. **Ġamzeler** cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi kibr ü kīn
Tb1-12. Dilde **ġamzeñ** pāresi gibi yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu **ġamzeler**
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli **ġamzeleri** ḳanı içer ḳana leẕīẕ

ġamze oḳı [68] Sevgilin naz ve işve ile âşığa yan/süzgün bakışı.

G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger **ġamze oḳların** / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir aña
G85-3. **Ġamzem oḳlarına** dir ṭut sīneñi / Ben didüm ehlen ve sehlen merḥabā
G88-2. Gönderürsüñ **ġamzeñ oḳların** cefā ṣanma anı / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G212-3. **Ġamzeñ oḳı** gelelden ṣanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil cān oldı daḫi rāḥat
G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / **Ġamze oḳların** ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G217-4. Yā ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / **Ġamzeñ oḳına** sīnemi itdüm siper ey dost
G314-2. **Ġamzeñ oḳı** geldügince sīneme / Görüp anı cān u dilden didi oḫ
G387-4. Ḳaşı yāyı **ġamze oḳın** gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes cānum anuñla eglenür / Sīnede **ġamzeñ oḳı** cān u dilüñ mihmānıdur
G422-1. Gelse çün **ġamzeñ oḳı** ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫʷāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele **ġamze oḳların** / Sīnem içinde ḳonmış aña dil nişānedür
G515-4. Egerçi **ġamze oḳından** derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün derde emlerdür
G545-1. **Ġamze oḳları** ki dirler cümle cānānumdadur / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G556-4. **Ġamze oḳlarını** gönder eksük itme sīneden / Mūnīs olmışdur aña baġrumda olan yāreler
G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe ey ḳaşı kemān / Bilürem **ġamzeñ oḳı** yüregümi ḫūn idiser
G588-2. İderken dili lebi ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur **ġamze oḳın** cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G602-2. Atmaz olduñ **ġamze oḳlarını** cānā sīneme / Çünki atmazsın ya elde ṭutduġuñ yālar nedür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar **ġamze oḳın** her dem bu sīnem her zamān gözler
G621-3. **Ġamze oḳlarını** çeşmi pāyınaʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāşıḳlara almış ele ebrū çeker
G665-2. Arayup **ġamzeñ oḳın** sīnede buldı dil ü cān / Birbirinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G667-1. Dil sīnem içre **ġamze oḳına** nişānedür / Dilber cefālar itmege taʾlīm-i ḫānedür
G728-1. Nigārā **ġamzeñ oḳınuñ** ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile dil anuñ nişānıdur
G748-2. Yā ḳaşlariyle **ġamze oḳına** virür küşād / Ṭutmaz ḳarār sīnede baġrum deler giçer
G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi aña **ġamze oḳın** ṭoġrudur
G780-3. Ey ḳaşı yāy eylemişem sīnemi siper / **Ġamze oḳlarıyla** gerçi yürek pāre pāredür
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi **ġamzeñ oḳlarından** irişen peykāne ṣor
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar **ġamze oḳın** / Baña bu işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G862-1. Her ḳaçan **ġamze oḳın** sīneme cānān getürür / Ḫaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1002-1. Her ḳaçan **ġamze oḳın** sīneme cānān getürür / Ḫaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1014-4. Ey ḳaşı kemān **ġamze oḳın** her yaña atma / Ger atar iseñ at baña kim sīne siperdür
G1041-2. Atdılar ya ḳaşıyla **ġamze oḳın** / Dimeñüz oḳ u yāyı bilmezler
G1165-3. Dilde peykānuñ ḳalur geldükce **ġamzeñ oḳları** / Anuñ içün oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1187-2. **Ġamze oḳların** kemān ebrūlarından dem-be-dem / Atsa dilber ʿāşıḳuz ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1284-2. Laʾl-ı şīrīnüñi cānā almadın ben aġzuma / **Ġamze oḳın** sīneme urduñ benüm zenbūr-veş
G1286-3. Uralı sīneme **ġamze oḳını** / Yüregüm baġrum olupdur ṭolu yaş
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül **ġamzeñ oḳından** ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1354-2. Ṣaḳlaram **ġamze oḳın** bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1368-5. Yā ḳaşıyla **ġamze oḳların** ele alsa nigār / ʿIşḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef

G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña **ġamzeñ oḳın** / Key ulu devletdürür añа ola bu dil hedef
G1417-5. **Ġamze oḳıyla** bağrumı itdi delik delik / Baġlandı ḳaṣdüme yine dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G1466-1. Aldı eline şive ile çün kemān ḳaşuñ / **Ġamze oḳına** sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1490-4. **Ġamzeñ oḳlarına** cānā ḳılaldan dil nişān / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1602-5. **Ġamzeñ oḳlarına** çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / Geh **ġamze oḳın** sīneme at gāhi kemān ol
G1712-3. **Ġamze oḳlarına** didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi da'vāya gerek ma'nī hemān meydāne gel
G1785-1. Derd ü belā-yı 'ışḳ ile ġāyet de dil-ḫoşem / **Ġamze oḳıyla** ya'ni ki ṭopṭolu terkeşem
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña **ġamze oḳın** / 'İzzet idüp sīne ṣadrına añа yir eyleyem
G1847-2. **Ġamzeñ oḳlarına** her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem
G1931-4. 'Işḳ meydānında dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / **Ġamze oḳın** atmaġa ol ḳaşı yāyı isterem
G1971-2. **Ġamzeñ oḳı** gelmeyince cānā pervāz eylemez / Dostum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata **ġamze oḳın** ḳaşı kemānum var benüm
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden ṣaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña **ġamze oḳın**
G2239-1. Nice ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī at **ġamzeñ oḳın** bu dilümi ṣād idesin
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur **ġamze oḳların** ḳıla tā dil nişān
G2248-3. At **ġamze oḳın** sīneme dilden öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2349-5. Alsa Muḥibbī yār ele **ġamze oḳların** / Ḳurbān eyle cān u dili ḳaşı yāsına
G2369-3. Atıcaḳ **ġamze oḳın** ol ḳaşı yā / Giçüben sīneden ire cāne
G2405-3. **Ġamzeñ oḳı** cā itdügi bu cānum içinde / Yazılur elif ḳanda ise cān arasında
G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı yine çeşm-i nigār / Atısar **ġamze oḳın** elini şundı kişe
G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemīne / **Ġamze oḳını** atsañ ṭutam ben añа sīne
G2486-1. Bağrumı deldi **ġamze oḳı** ḳaşı yā ile / Ḳaṣdı budurur öldüre beni bu rā ile
G2581-2. **Ġamzeñ oḳlarıyla** sīnem ṭolıdur terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2582-2. **Ġamzeñ oḳlarına** cānā ḳılmışam sīnem nişān / 'Āşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān üstine
G2618-3. **Ġamzeñ oḳı** irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem üstine ol merhem gibi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini gel eyleme ey ḳaşı kemān / **Ġamze oḳlarına** ben eylemişem dil hedefi
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi **ġamze oḳını** ḫāżır / Didi ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẓir
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü **ġamzeñ oḳı** me'vā ḳılur
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / **Ġamzeñ oḳı** da ṣıdḳ ile merḥabā bilür

ġamze-i 'ayyār [1] Hilekâr yan bakış.

G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / Baña bu işleri ol **ġamze-i 'ayyār** eyler

ġamze-i cānāne [1] Sevgilin yan bakışı.

G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim **ġamze-i cānāne** dil / Ḳaşları yāsına beñzetdi özin ḳurbāne dil

ġamze-i cādū [1] Büyüleyen gamze; süzgün bakış.

G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr ol **ġamze-i cādū** / Gelse ne'aceb her yañadan na'ra-i āh o

ġamze-i cellād [1] Yan bakış celladı.

G1297-3. **Ġamze-i cellādına** disem ḫalāṣ it gel beni / Dir ki olmayınca olmaz ḥükm suḫandan ḫalāṣ

ġamze-i dost [1] Dostun yan bakışı.

G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm **ġamze-i dost** / Bu Muḥibbī dir añа cān ile "صحاعافی"

ġamze-i fettān [2] Aldatıcı ve süzgün bakış.

G563-3. 'Ālemüñ ḫalḳını tesḫīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan daḥi efsūn **ġamze-i fettān** oḳur
G2140-2. Bir naẓarla didiler öldürür 'āşıḳlarını / Dostum gerçek imiş **ġamze-i fettānuñ** içün

ġamze-i ġammāz [2] Fitneci/münafık yan bakış.

G421-2. Oḳ u yā alur ele ki zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme ol **ġamze-i ġammāzdur**
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup göñlümi āḫır / Nāz ögredür ol **ġamze-i ġammāze** güzeller

ġamze-i ḫūnīn [1] Kanlı yan bakış.

G915(a)-3. Ṭurra-i müşkīn **Ġamze-i ḫūnīn** / Ol dil-i sengin Ol leb-i la'lin

ġamze-i ḫūn-rīz [2] Kan dökücü yan bakış.

G769-1. **Ġamze-i ḫūn-rīzüñi** añup bu dil ẕākir giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā şākir giçer
G1263-1. Göñlümi sevdāya viren zülf-i 'anber-niz imiş / Cānumı ḳurbān iden ol **ġamze-i ḫūn-rīz** imiş

ġamze-i mest [3] Sarhoş yan bakış.

G34-3. Sulṭān olalı mülk-i dile **ġamze-i mestün** / Tātār-ṣıfat mülk-i dili eyledi yaġma
G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ içer her laḥẓa 'āşıḳ ḳanını / Anuñ içün **ġamze-i mestüñ** olur maḫmūr-veş

G1517-4. **Ġamze-i mestüñ** yine ṭurmaz ciger ḳanın içer / Nice nā-ḥaḳ ḳan içüpdür yine bī-pervā gözüñ

ġamze-i mekkār [1] Hilekâr yan bakış.

G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı **ġamze-i mekkār** kār

ġamze-i mey-nūş [1] İçkici/içici yan bakış

G2451-3. Ḳanı içmege ezelʿuşşāḳuñ olmış ʿādeti / Ḳanum iç dimek ne ḥācet **ġamze-i mey-nūşına**

ġamze-i peykān-ı dost [1] Dostun yan bakışının oku.

G832-2. Cānda yir idem gelürse **ġamze-i peykān-ı dost** / Leşker-i derd ü ġama āḫır cigerde baş olur

ġamze-i pür-efsūn [1] Büyülü yan bakış.

G1520-1. Ḥālümi itdi diger ġamze-i pür-efsūnuñ / Oldı efsāne-i ḫalḳ olalı dil meftūnuñ

ġamze-i tīr [2] Yan bakış oku.

G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük şol **ġamze-i tīrüñ** senüñ
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu cigerden şor sen / Baġrumuñ pārelerin **ġamze-i tīrden** şor sen

ġamze-zen [2] *bk. çeşm-i ġamze-zen*

(ġamze-zendür [1], ġamze-zenüñ [1])

G856-2. Olup her bir çiçek bir ḫūba mānend / Aralarında nergis **ġamze-zendür**
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol **ġamze-zenüñ** / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ

ġanī ḳılmaḳ [1] Zenginleştirmek.

G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın **ġanī ḳıldı** / Ara yirde şınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur

ġanī olmaḳ [1] Zenginleşmek.

G2499-6. Her kim **ġanī olursa** şanmañ ḥużūr ider ol / Dervīşlige ola ḳānīʿ ʿömri giçer şafāda

ġanīmet [5] *Ar.* Tesadüfen ele geçip bir daha elde edilmesi memul olmayan nimet veya fırsat, ni'met-i gayr-i müterakkabe. (Ş. Sami, 2010: 360)

(ġanīmet [2], ġanīmetdür [3])

G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem **ġanīmetdür** ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G307-2. Bil **ġanīmet** ʿömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẕālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G1741-1. Yine evvel bahār oldı **ġanīmetdür** ele al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem **ġanīmetdür** saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

ġār [3] *Ar.* İn, mağara, kehf. (Ş. Sami, 2010: 360) *bk. yār-ı ġār*

(ġār [1], ġārıdur [1], ġārında [1])

G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña **ġār** / Odlar kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne **ġārıdur** diñüz / Her yana kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1767-3. Sīne **ġārında** ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

ġarāmet [1] *Ar.* Borç, deyn, medyûniyyet. (Ş. Sami, 2010: 361)

G2407-3. Ṣalībi zülfine taʿlīm iderse ṭañ mıdur çeşmi / **Ġarāmet** mi olur kibre sücūd eylerse ḫāçine

ġaraż [20] *Ar.* Maksat, niyet, illet-i gâ'iyye. (Ş. Sami, 2010: 361)

G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / Sīnede cānā **ġaraż** tīr-i ġam-ı cānān baña
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise **ġaraż** anı da işler bil devāb
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur çün **ġaraż** / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur çün **ġaraż**
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur çün **ġaraż**
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleten bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün **ġaraż**
G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿĀşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün **ġaraż**
G1308-5. Ey Muḥibbī kim kiʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün **ġaraż**
G1309-1. Laʿl-ı dilberdür bugün ʿālemde cevherden **ġaraż** / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher biʾl-ġaraż
G1309-4. Göreyim bir kez seni ölürsem andan öleyin / Deyre gelmekden cihāna seni görmekdür **ġaraż**
G2755-3. **Ġaraż** çünki cihānda bir ḳabādur / Baña birdür palās ile firengi
Mh10-1. Gülşen-i ḫüsnüñdürür firdevs-i aʿlādan **ġaraż** / ʿĀrıżuñdur dostum hem vird-i ḥamrādan **ġaraż**
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan **ġaraż** / Bir naẓardur ḫüsnüñ ey meh-rū temāşādan **ġaraż** / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan **ġaraż**
Mh10-4. Her ne yirdenʿarż-ı ḥāl itmem işüñʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan **ġaraż**

Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur a ʾlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña şalınmadur zülf-i semen-sādan **ġaraż**
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Ṣīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan **ġaraż**
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan **ġaraż**

ġāret [3] *Ar.* Düşman toprağına yağma için yapılan hücum, ılgar, akın, çapul. (Ş. Sami, 2010: 361) *bk. ġāret eylemek/itmek, ġāret ḳılmaḳ, ġāret-i cān eylemek, ġāret-i dīn eylemek, ġāret-i ḥüsn itmek, ġāret-i īmān itmek, ġāret ü yaġmā, şehr-i ġāret*

(ġāret [2], ġāretde [1])

G220-1. Gözi tātār ü işi güci **ġāret** / İder ḳanlar daḥi işi ḫasāret
G922-3. Gönlüm evini yıḳdı yaġmacı gönlüm ey dost / **Ġāretde** māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / **Ġāret** olur ʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh

ġāret eylemek/itmek [13] Ḳapmaḳ, zor ile ałmaḳ, tār ü mār etmek, elinden ałmaḳ, zárb ile tutmaḳ, cebren ałmaḳ, tālān etmek...(Tulum, 2011: 794) *bk. ġāret ḳılmaḳ*

G212-6. Yaġmāya virdi külli dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh **eyledi** anı **ġāret**
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / **Ġāret** dil ü cān **itmegi** ṣaldı sipehi dost
G294-5. Küfr-i zülfüñ **ġāret ider** bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G552-5. **Ġāret itdi** deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı **ġāret itmege** Rūm illerin / Dostum olma mu ʿāvin Mü'min küffār şır
G789-5. **Ġāret iden** göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Ya ʿni bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna şor
G932-5. **Ġāret itdi** deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister **ide** dil mülkini **ġāret** / Bulınmaz def ʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1791-4. Nice bir **ġāret eylersin** didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tātār ḫānam ben / Ya ʿni **ġāret idici** dilleri ḫāḳanam ben
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cem ʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / Gönderüp **ġāret ider** dil şehrine eyler aḳın
G2184-5. **İden** Muḥibbī göñlini **ġāret** gözüñ degül / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen
Mr25-1. **Ġāret itdi** yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şu ʿā ʿı görinür gündüz duḫān

ġāret ḳılmaḳ [1] *bk. ġāret eylemek/itmek*

G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / **Ġāret ḳılup** dili teni ṭopraġa ṣaldılar

ġāret-i cān eylemek [1] Canı yağmalamak.

G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini **ġāret-i cān eyledüñ** / Eşk-i çeşmümle bu dil şehrini vīrān eyledüñ

ġāret-i dīn eylemek [1] Dini yağmalamak.

G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır **ġāret-i dīn eyledüñ** / Hey gözi āfet meger yoġ imiş īmānuñ senüñ

ġāret-i ḥüsn itmek [1] Güzelliği talan etmek.

G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / **Ġāret-i ḥüsn** itmege dāim yaraġ üstindedür

ġāret-i īmān itmek [1] İmanı talan etmek.

Mr1-12. **Ġāret-i īmān idüben** küfri iẓhār eyleme / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

ġāret ü yaġmā [1] Çapul ve yağma.

G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider dil mülkini / **Ġāret ü yaġmā** ṭarīḳini ḫarāmiler bilür

ġarīb [22] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 362) *bk. ġarīb-i şād-ı ʿışḳ, ḫayālāt-ı ġarīb*

(ġarīb [10], ġarībe [1], ġarībem [1], ġarībi [5], ġarībüñ [5])

1. Kimsesiz, zavallı, bîçare; müessir ve müellim.

G19-2. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefā ʿatden unutma ben **ġarībi**
G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür ey pādişāhum bu **ġarīb**
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse bu **ġarīb** / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem bu ben **ġarīb** / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā **ġarīb** / Senden umarsam şifā olmaz ʿaceb sensin ṭabīb
G931-3. İgen cevr itme ʿuşşāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān / **Ġarībüñ** āhını yirde ḳomaz Allāhımuz vardur
G1394-5. Kūyuñda ben **ġarībe** itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize ri ʿāyet ancaḳ
G1525-3. Siyāh eyler felek āyīnesini / Ṣaḳın āhından ey dilber **ġaribüñ**

G1547-3. Ḫusrevā şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben **ġarībi** bir nefes şād itmedüñ
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben **ġarībüñ** cigerini kirpügüñ
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm **ġarībem** yalıñuz ḳaldum
G1902-2. Ka ʾbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur **ġarīb** üftādeyem
G2039-1. ʿIşḳ mıdur ʿaḳl u ṣabrum külli yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur ben **ġarībi** zār u şeydā eyleyen
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl seyl olur bir gün **ġarībüñ** çeşmi ābından
G2443-4. Baña raḥm eyle āhumdan ḥaẕer ḳıl / **Ġarībüñ** āhı ḳalmaz çünki yirde
G2590-4. Her kim ki vire göñlüñ anuñ küfr-i zülfine / Ārām u ṣabrı ḳalmaya her dem **ġarīb** ola
G2659-1. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben **ġarībi**
G2659-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan ben **ġarībi**
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben **ġarīb**
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben **ġarīb** üftādeñi sen nā-murād itmek neden

2. Yabancı, yabancı yerde bulunan, gurbette yaşayan.

G124-1. Derd-i ʿışḳa dostlar hergiz bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur **ġarīb**
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe **ġarīb** anda yatur

ġarīb-i şād-ı ʿışḳ [1] Aşktan mutlu (olan) zavallı.

G1399-1. Ḳılmadı dünyā içinde ben **ġarīb-i şād-ı ʿışḳ** / Gerçi kim ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ

ġarīḳ-i zemzem [1] Zemzemde boğulmuş.

G1938-2. Gözüm yaşı içre ʿaḳs-i ḥālüñ / Hind ü beçe şan ġarīḳ-i **zemzem**

ġarḳ [1] *Ar.* Suya batma, batırma. (Ş. Sami, 2010: 362)

bk. ġarḳ eylemek/itmek, ġarḳ olmaḳ, ġarḳa varmaḳ, ġarḳ-ı āb itmek, ġarḳ-ı āb olmaḳ, ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olmaḳ, ġarḳ-ı dem, ġarḳ-ı envār olmaḳ, ġarḳ-ı ḫūn olmaḳ

G2007-6. Gözüm yaşına **ġarḳ** iken Muḥibbī / ʿAcebdür teşne-dil-cūya-yı ābam

ġarḳ eylemek/itmek [48] Dalдürmaḳ, battürmaḳ, suyá boġmaḳ...(Tulum, 2011: 795)

G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı tüpdüz / Cemʿ ola **ġarḳ ide** dünyāyı sipāhum şanemā
G273-3. **Ġarḳ ider** āḫır beni bu göz yaşı / Baḥr-i bī-pāyān elinden elġıyāş
G412-2. **Ġarḳ idiser** baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser **ġarḳ eyledi** / Bu ne sırdur kim daḫi dil ḫānesi pür-nārdur
G495-5. **Ġarḳ itdi** göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḫi gel kerem it dökme mā yiter
G508-2. ʿĀlemi başdan başa **ġarḳ idiser** bir ḳaṭresi / ʿIşḳuñuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G528-3. Ḫār u ḫāş gibi bu cismüm şālını / **Ġarḳ iden** āḫır yaşum seylābıdur
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yire ʿışḳuñ gözüm yaşına **ġarḳ itdi** / Anuñçün ey göñül ʿışḳuñ bir adı daḫi ḳātildür
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḥaẕer / ʿĀlemi **ġarḳ ider** āḫır ser-te-ser deryā olur
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni **ġarḳ ider** yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G629-2. Eşk-i çeşmüm **ġarḳ iderse** ṭañ degül dil zevraḳın / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G670-2. Başumdan aşmaġa ḳaṣd itdi yaşum / Muḳarrerdür beni **ġarḳ itmek** ister
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes saʿyi beni **ġarḳ itmede** / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol āhdur
G807-1. Cihānı **ġarḳ iden** bārān degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden güm güm benüm āh u fiġānumdur
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key şaḳınuñ ḳanlu ṣudur / Nice merdümler **ġarḳ eyledi** ol şu bekler
G846-2. ʿĀlemi **ġarḳ idiserdür** ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G946-6. Ḳorḳaram ki **ġarḳ ide** bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī şanki ḫal üstindedür
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / **Ġarḳ ider** āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil **eyledi ġarḳ** / Ṭañ degül cūş idicek bir acı deryā bilürüz
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya **ġarḳ itdi** / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi **ġarḳ eyleye** ger dimez iseñ aña bes
G1251-2. Keşf-i berḳi ʿeyle yüzden nūra **ġarḳ it** ʿālemi / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı **ġarḳ ider** āḫır beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin her dem ḫurūş
G1400-1. Mevc urur her kūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser **ġarḳ idiserdür** ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1431-3. ʿĀḳıbet dil fülkini **ġarḳ idiser** / Rūzgīr-ı āh ile deryā-yı ʿışḳ
G1438-1. Ḳaynadı ṭaşdı yineʿummān-ı ʿışḳ / **Ġarḳ idiser** ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1752-3. Ṭaşıdı **ġarḳ itmeden** gelüp beni bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī laʾl-gün deryāya şal
G1784-3. Gözümüñ yaşı **ġarḳ itsün** cihānı / İrişsün göklere feryād u āhum
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / **Ġarḳ idüp** dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G1854-3. **Ġarḳ eyler** ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi **ġarḳ ide** diyü ol hevādan ḳorḳaram
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem ʿālemi **ġarḳ eyledi** / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm
G1936-4. ʿArż-ı eşküm **ġarḳ idüp** eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem
G1965-1. Ḳana **ġarḳ itsün** vücūdum dīde-i giryān benüm / Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

G1970-4. **Ġarḳ idiser** beni gözüm yaşı / İtmedin ol bahāre yalvarayım
G2226-5. **Ġarḳ itdi** eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı **ġarḳ ide** eger bir gün ese
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma ṣu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿoluban **ġarḳ ide**
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / **Ġarḳ eyledi** bu cismümi ḳaldum sil içinde
G2438-1. Aḳdı yaşum şu gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ için ʿālemi **ġarḳ eyledi** başdan başa
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri beni **ġarḳ eyledi** deryālara
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / **Ġarḳ ider** ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḥalāṣ olmaz göñül / **Ġarḳ ider** dil zevraḳını bād ile bārān ile
G2625-2. Ṣol ḳadar dökdün yaşuñ **ġarḳ eyledüñ** göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey dīde pāk itdüñ beni
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi **ġarḳ eyledi** bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi **ġarḳ itdi** raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser **ġarḳ eyledi** cismüm bu ḳanlu yaşuma
Mr24-15. Naẓar ḳılalı gözine ḳaşına / Beni **ġarḳ itdi** bu gözüm yaşına

ġarḳ olmaḳ [40] Dałmaḳ, suyá dałmaḳ, batmaḳ...(Tulum, 2011: 795)

G231-3. Gözüm yaşına **ġarḳ olsam** ʿaceb mi / Ezelden çeşme-i Ceyḥūnam ey dost
G279-5. Güneh baḥrine **ġarḳ olduñ** Muḥibbī / Ṣaḳın ṭāʿat ü zühdi itme tārāc
G379-4. **Ġarḳ olalı** sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi dir ki gül-i nesterin ṭutar
G383-2. Cūş ide āhum yilinden eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / **Ġarḳ olan** ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdūndur
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben **ġarḳ oldılar** / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü dökeyin göz yaşların / Ḫāne **ġarḳ oldı** diyeler ḫāneden bīrūn aḳar
G551-5. Yaş ile ḳana **ġarḳ olsa** Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını ṣorma ġayre benden ṣor / Nice kez añа **ġarḳ oldum** dimeñ deryāyı bilmezler
G922-4. Baḥr olalı sirişküm **ġarḳ oldı** anda cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba beñzer
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni **ġarḳ olduġum** gördi nigār / Raḥm idüp ṣundı bаña zülfi elinde ḳancadur
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice **ġarḳ olmasun** dil zevraḳı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına **ġarḳ oldum** / Līk ṣu virdi bu dil āteşi bir pāre henüz
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa **oldum** eşk-i bī-pāyāna **ġarḳ** / Kim görüpdür āb ile cemʿoluġını āteşüñ
G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / **Ġarḳ oldı** dil sefīnesini dir ki çāre ḳıl
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli **ġarḳ olur** / Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada ol
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem'üñ yaḳup peri / **Ġarḳ ol** gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G1773-5. Yār gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī **ġarḳ olur** / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1851-2. Şu içinde **ġarḳ olursam** ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1860-3. **Ġarḳ olursa** ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı **oldum ġarḳ** çün / Ol dişi dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G2082-5. **Ġarḳ olupdur** gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse beni uyḫu diyen
G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser **ġarḳ ola** ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler giçdi başumdan / **Ġarḳ oldı** cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa **ġarḳ olup** laʾlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā ġamın sevdā içün
G2313-3. Gözüm yaşına **ġarḳ** nīlüfer **oldum** / Anuñçün beñzüm oldı böyle ṣaru
G2353-4. Āh idersem āteş ile yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam **ġarḳ ola** ʿālem dīde-i seyyāl ile
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya irişmez cānāneye / Baḥre **ġarḳ olan** irişür didiler dürdāneye
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / **Ġarḳ olam** diyü gelür cismümdeki şāl üstine
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n'ola zülfe ṣuna el / **Ġarḳ olan** olmaz ʿaceb el ṣunar ise nāre
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı **ġarḳ oldı** şehā ol dem içinde
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır **ġarḳ olur** çeşmümden aḳan yaş ile
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / Baḥre **ġarḳ olan** irişür didiler dürdāneye
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle **ġarḳ olur** āḫır gemüm gibi
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān **ġarḳ ola** yazdı
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir ṣuya **ġarḳ olmış** görüñ nīlüferi
G2738-2. **Ġarḳ olursa** eşk-i çeşmümden ʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa ger göz yaşı / Göz yaşına **ġarḳ olurdum** olmasa ʿışḳ āteşi
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur **ġarḳ ola** göñlüm zevraḳı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
Mr25-2. Gözlerüm yaşına **ġarḳ oldı** ser-ā-ser bu cihān / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh **ġarḳ ol** eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi

ġarḳa varmaḳ [1] Gark olacak duruma gelmek. (TS, 2009: 1611)

G2734-2. **Ġarḳa varmış** ser-nigūn olmış iki keş ṣanur / Baḥr-i eşkümde görenler işbu iki ḳaşumı

ġarḳa virmek [21] Boğmak, mahvetmek.

G168-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ ucından dostum / **Ġarḳa virdi** vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G397-2. Yaʿḳūb-vār **ġarḳa virür** ʿālemi yaşum . / Āh ol cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān ne yirdedür
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / **Ġarḳa virür** ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden ṣaḳın / **Ġarḳa virür** ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm **ġarḳa virdi** ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı serv-i sehī / **Ġarḳa virür** ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār

G952-3. Görinen deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / **Ġarḳa virdi** ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / **Ġarḳa virür** ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök **virsün** cihānı **ġarḳa** / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan ḥaẕer it / ʿĀlemi **ġarḳa virür** kimesne bendin yeñemez
G1273-3. **Ġarḳa virür** gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflāḳı ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1315-3. Eşḳ-i çeşmüm **ġarḳa virmişken** ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül pervā yimez olmış o baḥr içinde baṭ
G1414-6. **Ġarḳa virse** eşḳ-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi **ġarḳa virür** başdan başa deryā-yı ʿışḳ
G1941-1. Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem / **Ġarḳa virüp** ʿālemi ṭūfān eyleyem
G2060-2. Eşḳ-i çeşmüm **virmeseydi ġarḳa** işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile başdan şemʿ-veş yanardı ten
G2105-4. Ser-te-ser **ġarḳa virürdi** gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben bī-çāre ser-gerdān idüm / **Ġarḳa virdi** eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-gīrān
G2292-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı **ġarḳa virdi** āh cismüm zevraḳın
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa Muḥibbī gökleri / **Ġarḳa virem** bu cihānı dīde-i seyyāl ile
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ ey serv-i ḥırām / Deşt-i ġamda **ġarḳa virdi** göz yaşı cismüm tamām

ġarḳ-ı āb itmek [1] Suya daldırmak/boğmak.

G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ ki bir dem ḫʷāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki **ġarḳ-ı āb ider**

ġarḳ-ı āb olmaḳ [2] Suya dalmak/batmak.

G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī **ġarḳ-ı āb olmaḳ** gerek
G1908-2. ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde egerçi **ġarḳ-ı āb oldum**

ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olmaḳ [1] Aşk denizine dalmak/batmak.

G2092-5. **Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ** olup buldum maḥabbet cevherin / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

ġarḳ-ı dem [1] Kana batmak.

G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm anuñ içün biz de **ġarḳ-ı demlerüz**

ġarḳ-ı envār olmaḳ [1] Nurlara dalmak/batmak.

Mr6-9. Refʿ idüp aġyārı varup yār ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın **ġarḳ-ı envār olmışuz**

ġarḳ-ı ḫūn olmaḳ [3] Kana dalmak/batmak.

G970-5. **Ġarḳ-ı ḫūn olsa** Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgün cāmeler
G1892-2. Gözüm yaşını merdüm silmek ile / **Olupdur ġarḳ-ı ḫūn** bu āsitinüm
G2191-1. Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı **oldum ġarḳ-ı ḫūn**

ġarḳa-i āb olmaḳ [1] Suya gark olmak/batmak.

G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh çeşmüm **ġarḳa-i āb olmasa**

ġarḳa-i baḥr-i cünūn olmaḳ [1] Delilik denizine batmak/dalmak.

G1659-3. Yā ṣaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / **Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol** saña kim dir ʿāḳil ol

ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ olmaḳ [1] Aşk denizine batmak/dalmak.

G37-7. **Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı** Muḥibbī çün ezel / İstemem ki görine bir yañadan sāhil baña

ġarrā [2] *Ar.* Parlak, münevver, lâmi', şaşalı. (Ş. Sami, 2010: 362)

bk. ebrū-yı ġarrā

G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice **ġarrā** ġazel / Anuñ içün oldı elfāẕum benüm cümle faṣīḥ
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm **ġarrā** ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın raʿnā ġazel

ġāşiye [1] *Ar.* At eyerinin örtüsü ki ekseriya sırmalı ve şeritli olur. (Ş. Sami, 2010: 362)

G896-4. Düşüp öñine **ġāşiyesin** getürür ṣabā / Şeb-diz-i zülfe yār ḳaçankim süvār olur

ġavġā [35] *Far.* Cenk, niza döğüşme, gürültü. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 105) *bk. başına ġavġā almaḳ, feryād u ġavġā, ġavġā itmek, ġavġā ile, ġavġā-yı ʿışḳ*

(ġavġā [15], ġavġādan [2], ġavġādur [1], ġavġālar [4], ġavġālara [2], ġavġāsı [3], ġavġāsıdur [1], ġavġāsına [1], ġavġāya [2], ġavġāyı [4])

G25-1. Ṣarāb-ı laʿl-i nābuñdur iden ben bī-dili şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma **ġavġā**

G85-6. Pādişāh olan ḳurı **ġavġā** çeker / ʿĀlemüñ ẕevḳin sürer ḳānı ʿ gedā
G180-1. Başda sevdā dilde **ġavġā** gözde āb / Kim ṣora ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca **ġavġālar** / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vā ʿıẓa mesciddeki bu ḳurı **ġavġādan** n'olur
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ **ġavġāsı** var
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu **ġavġāyı** gör
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu **ġavġālar** nedür
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / Birbirinden ḳapuşur āḫırı **ġavġāya** düşer
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı **ġavġāya** düşmişdür
G676-2. Ḳangı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd ṣanma ʿālemce anuñ **ġavġāsı** var
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḫı **ġavġā** çeker
G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa **ġavġālar** gelür
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu **ġavġāyı** gör
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir Muḥibbī ki bu ne **ġavġādur**
G1357-2. Başda sevdā dilde **ġavġā** gözde nem sīnemde od / Ḫālümi ṣor anı direm işidenlerden ıraġ
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup āh ile **ġavġāyı** büyütdüñ
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü **ġavġāyı** büyütdüñ
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Seni isterler ḳamu itdükleri **ġavġā** degül
G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu **ġavġā** meşrebin
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı **ġavġā** imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı **ġavġā** içün
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile ṣanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede **ġavġā** tükene
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup sevdā getürdüñ başuma / Nice dürlü ey göñül **ġavġā** getürdüñ başuma
G2464-1. Zülfine dil baġladum düşdüm uzun sevdālara / Virmişem kendü elümle başumı **ġavġālara**
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek **ġavġā** idi
G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān **ġavġāsıdur** / Olmaya baḫt ü saʿādet dünyede vaḥdet gibi
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur ṣanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle **ġavġāsı**
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān **ġavġā** gibi
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem neyüñ efġānını / Cānuma aldum belā başuma **ġavġālar** gibi
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki / Ṣalmasam dil mülkine her laḥẓa **ġavġā** ḳaşki
Mr10-5. Zülfi sevdāsı ḳomaz sevdālara yelter beni / Ṭurmadan olmaz ḳuru **ġavġālara** yelter beni
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳuru **ġavġā** imiş
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳı ʿayb itme ṣūfi çünki **ġavġādan** ḳaçar
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi ebed **ġavġāsına**

ġavġā ile [4] Mümārāt ile...(Tulum, 2011: 797)

G1041-6. ʿÖmri **ġavġā ile** giçür zāhid / Işḳ eri hūy u hāyı bilmezler
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel **ġavġā ile**
G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek ḳalasın bu hāy u bu **ġavġā ile**
Nş2-1. Vā ʿıẓı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭoptolu ḳılmış ḳurı **ġavġā ile**

ġavġā itmek [1] Ḳavġa etmek, çekişmek, ḳaḳışmaḳ...(Tulum, 2011: 796)

G969-4. Cürʿa-i cāmı sen içdüñ diyü bezmi ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp **ġavġā ider**

ġavġā-yı ʿışḳ [4] Aşk kavgası.

G1431-2. Gitdi ṣabr u ʿaḳl oldum bī-ḳarār / Geldi çünkim başuma **ġavġā-yı ʿışḳ**
G1433-3. Kendü ḥālümde yürürken başuma sulṭān idüm / Eyledi derd ü belāya mübtelā **ġavġā-yı ʿışḳ**
G1439-1. ʿĀşıḳuñ gitmez dilinden hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar arż u semāyı ser-te-ser **ġavġā-yı ʿışḳ**
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden başuma geldi benüm **ġavġā-yı ʿışḳ**

ġavr [4] *Ar. mec.* Künh, hakikat. (Ş. Sami, 2010: 363)

G65-5. Evveline ʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün **ġavrına** irdüm yoḳdur aña intihā
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür **ġavrına** irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G880-4. Bī-ḫaberdür ʿışḳdan şan müfti-i ʿālem daḫı / Kimse **ġavrına** irişmez baḫr-i bī-pāyāndur
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ **ġavrına** gel epsem göñül

ġavvāṣ [19] *Ar.* Dalgıç, inci ve sünger vesaire bulmak veya batan şeyleri çıkarmak için denizin dibine dalan adam. (Ş. Sami, 2010: 363)

bk. ġavvāṣ-ı dehr, ġavvāṣ-ı dil

(ġavāṣ [1], ġavvāṣ [15], ġavvāṣam [1], ġavvāṣı [1], ġavvāṣısın [1])

G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi **ġavvāṣ** gibi / Ṭaluban baḫr-i ġama dürr ile mercān getürür
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi **ġavvāṣ** gibi / Ṭaluban baḫr-i ġama dürerle mercān getürür
G1236-4. Baḫr-i dilden çıḳarup **ġavvāṣ** olup söz dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki göñül sen **ġavvāṣ** / Ṭala gör baḫr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben **ġavvāṣ**

G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿni gevherin / Dil yine **ġavvāṣ** olup buldı o baḥre iḫtişāṣ
G1302-2. Ḥāṣılum yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ ḥāṣılum / Nice yıllar baḥr-i ʿışḳ içinde kim oldum **ġavāṣ**
G1491-4. Dostlar **ġavvāṣ** olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḥi deryā gerek
G1797-4. Dostlar **ġavvāṣ** olup ṭaldum meʾānī baḥrine / Nice gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1870-1. Olup **ġavvāṣ** baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / İrem ḳaʿrına didüm yarı ḳaldum
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine **ġavvāṣ** olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile **ġavvāṣ** belā deryāsına ṭaldum
G1910-4. Dilā **ġavvāṣ** olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi maʿnī-i şiʿrüm ābdār itdüm
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh **ġavvāṣam** o baḥr içinde gāhi māhiyem
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili **ġavvāṣ** idüp ol baḥre daldurdum
G1993-5. Muḥibbī baḥre **ġavvāṣ** ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḥaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan meʾānī gevherin ʿarż it / Dilüñ **ġavvāṣı** olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2509-4. Baḥr-i dil **ġavvāṣısın** dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline
D23-1. Baḥr-i ġamʿumḳına ṭaldum yine oldum **ġavvāṣ** / Şükr kimʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ

ġavvāṣ-ı dehr [1] Dünyanın dalgıcı.

G1819-1. Yine **ġavvāṣ-ı dehr** oldum meʾānī baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler ṣaldum

ġavvāṣ-ı dil [1] Gönlün dalgıcı.

G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp **ġavvāṣ-ı dil** / Didi el-ḥaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

ġavvāṣ-ṣıfat [1] Dalgıç gibi. *bk. ġavvaṣ-vār, ġavvaṣ-veş*

G2753-4. Yine **ġavvāṣ-ṣıfat** baḥr-i meʾāniye ṭalup / Nice dürler çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı

ġavvaṣ-vār [2] *bk. ġavvāṣ-ṣıfat, ġavvaṣ-veş*

G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine **ġavvaṣ-vār** / Ḥaḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / **Ġavvāṣ-vār** sen de o baḥr içre ṭaladur

ġavvāṣ-veş [1] *bk. ġavvāṣ-ṣıfat, ġavvaṣ-vār*

G2056-5. Baḥr-i naẓmından Muḥibbī'nüñ şu kim dürr istemez / Göreyim **ġavvāṣ-veş** olsun hemīşe ser-nigūn

ġāyet [61] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 363) *bk. ġāyet-i ʿışḳ, ġāyet-i zülf, ḥadd ü ġāyet*

(ġāyet [58], ġāyetde [2], ġāyeti [1])

1. Çok, ziyade, son derecede, nihayet derecede.

G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḥālümi ḥālüm direm **ġāyet** ḫarāb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḥālüm direm **ġāyet** ḫarāb
G202-1. Dilā baḳ rah-ı ʿışḳ **ġāyetde** tengest / Nişīb ile firāzı cümle sengest
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫırı **ġāyet** şedīd
G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād aḳıtma hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki **ġāyet** tuzludur
G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi **ġāyet** de şīrīn sözlüdür
G425-4. Lebuñ öpdükce **ġāyet** mest oldum / Didüm el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna beñzer
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme **ġāyet** öyle kem görinür
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki **ġāyetde** mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G581-1. Egerçi āşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḥall eylemek **ġāyet** de müşkildür
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi **ġāyet** dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G727-1. Perīşān zülfüñi āşıḳ görüp ḫāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile **ġāyet** de ḫayrāndur
G776-3. Ṭabībā teşneyem **ġāyet** lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüẖᵛān ditrer
G797-5. Çemende nergisüñ tācın başında / Ḳapar peyk-i şabā **ġāyet** deʿayyār
G806-5. Ey Muḥibbī key şaḳın dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki **ġāyet** yaşludur
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / **Ġāyet** ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki **ġāyet** de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / **Ġāyet** günāhum çoḳ benüm aʿmālümi ṣormaz mısuz
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ **ġāyet** de pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm ne dirsüz
G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun **ġāyet** de şek oldı nefes
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı **ġāyet** tīz imiş
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre **ġāyet** nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur dāimā pervāzı çoḳ
G1394-2. Ḥaḳḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña **ġāyet** cehālet ancaḳ
G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı bu dil **ġāyet** de teng
G1540-1. Gün yüzüñde çünki zülfüñi perīşān eyledüñ / Ḥālini bī-dillerüñ **ġāyet** perīşān eyledüñ
G1697-1. Ḥāṣiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir **ġāyet** güzel
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile **ġāyet** de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu terkeşem
G1785-2. Cürʿañ içeli leblerüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun yanuñda ki **ġāyet** de serḫoşem
G1785-5. Zülfüñ şabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce anı ben daḥi **ġāyet** müşevveşem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / Şīrīn lebini ṣormaġa **ġāyet** güzel didüm
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil ṭabībi / Meded eyle ki **ġāyet** de büküldüm

G1959-4. Günüm tār eyledi **ġāyet** de ol ḥaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ **ġāyet** ḫafī / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum benüm
G2056-1. Pür-ḫarāret cān u dil **ġāyet** zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen / Şimdilik **ġāyet** müşerrefdür zemīn ü āsumān
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni **ġāyet** zebūn / Māh-ı nev şeklin ʿiyān itdi tenümde üstüḫᵛān
G2149-3. Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür **ġāyet** uzun
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ ẕikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḥaṭṭuñun fikriyle **ġāyet** de pā-mālem bugün
G2183-3. Ḥasteyem **ġāyet** meger vuṣlat gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2191-1. Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı **ġāyet** zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı **ġāyet** uzun
G2204-1. Sev bir güzeli **ġāyet** ile ol güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla **ġāyet** ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum **ġāyet** zebūn oldum zebūn
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür **ġāyet** / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına **ġāyet** teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez bir kimse şu
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ **ġāyet** yaraġında
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın **ġāyet** / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
En1-19. Ġayn **Ġāyet** de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum ile jeng ü ġubār
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile cefā **ġāyet** de cānānum sever
Mr23-4. Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum **ġāyet** zebūn oldum zebūn / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B153. Baġrumı ḫūn itdi fırḳat oldı dil **ġāyet** zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı ṣun

2. Son, bitim, nihayet, encam.

G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli var āḫırına / İrişilmez dinür yoḳ aña **ġāyet**
G206-1. Ne ʿışḳa var nihāyet ne ḫod bu derde **ġāyet** / Işḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu cevre **ġāyet** / Öldürse daḥi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G242-3. Egerçi var imiş her derde āḫır / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa **ġāyet**
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ **ġāyet** / Meze diyü özin bilmez lebüñden būse ḳand ister
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ **ġāyeti** ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş şanmañ anı dermānı var
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī **ġāyet** ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı **ġāyet** beklerüz
G2026-3. Buldı ʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya **ġāyet** / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun

ġāyet-i ʿışḳ [1] Aşkın sonu/nihayeti.

G1237-5. **Ġāyet-i ʿışḳa** Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh imiş

ġāyet-i zülf [1] Saçın sonu/nihayeti.

B109. **Ġāyet-i zülfüñi** gerçi bilmege dil baġladum / Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl baġladum

ġāyet-be-ġāyet [1] Son derecede. (Ş. Sami, 2010: 363)

G2295-4. Ṣabā kūyuna uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline **ġāyet-be-ġāyet** armaġāndur bu

ġāyib [3] *Ar.* Hazır olmayan, gözden nihan olan, hazır mukabili. (Ş. Sami, 2010: 358)

(ġāyib [2], ġāyibdür [1])

G737-1. Yār **ġāyib** līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne **ġāyib** dāim ol ḥāżırdadur
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki **ġāyibdür** ʿiyān olmaz nihāndur bu

ġayr [40] *Ar.* Başka, özge, diğer, âher, maada. (Ş. Sami, 2010: 364)

bk. eş ʿār-ı ġayr, ġayri, ġayri kes, ġayri kimse, ġayriler, ġayr-i rıżā, ḫayāl-i ġayr

(ġayr [10], ġayre [22], ġayredür [1], ġayriden [1], ġayridür [1], ġayriler [8], ġayrilere [1], ġayrilerle [1], ġayrinden [1], ġayrine [1], ġayrinüñ [1], ġayriye [2], ġayrler [2])

G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / **Ġayre** ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña
G49-3. Derde dermān ola **ġayrinden** ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem **ġayre** bu ḫoş āşiyānıdur baña
G275-1. Yaradaldan berü hīç ḳomaduñ ac / Beni itme İlāhi **ġayre** muḥtāc
G283-2. Ḳıl tevekkül **ġayriden** rızḳuñ tevaḳḳuʿ eyleme / Çünki ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter **ġayr** ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḥi benümle şād
G333-4. **Ġayre** in ʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G368-3. Degüldür **ġayre** dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-i ʿulyā dimeñ **ġayre** sücūdum var
G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa yarın **ġayredür** / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup bulmayasın / **Ġayr** yirde arama ol dil-i vīrānda yatur
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāşıḳa / Hīç **ġayre** ṣorayım dime anı bilen bilür

G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden şanma ḳaṣdı **ġayridür**
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını şorma **ġayre** benden şor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G736-3. **Ġayriye** ḳılmaz naẕar ger mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın **ġayr** dost / Ehl-i ḥāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G785-4. Zehr olur ger **ġayr** elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden zehr nūş itsem baña cüllābdur
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür **ġayre** ṣulu şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā ṣatar
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / **Ġayr** yirden ister iseñ belki ḥayvānlıḳ budur
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / **Ġayr** hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G980-1. Baña dildāruñ cefāsı ḫoş gelür / Nitekim **ġayre** vefāsı ḫoş gelür
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan **ġayr** bir nesne yimez
G1362-3. **Ġayre** atma ey kemān-ebrū ḥadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ **ġayre** sücūdum yoḳ
G1472-3. Ṣorma **ġayre** lebüñüñ leẕẕetini gel baña ṣor / Bilürem leẕẕetini çünki o şekker-şikenüñ
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı **ġayre** baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā **ġayre** vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin her dünuñ
G1609-4. Kūyına varsa gönlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü **ġayre** anı armaġān ṭutuñ
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan **ġayre** viṣālüñdür senüñ
G1655-2. Gülersin **ġayr** ile ey yār-ı cānı / Beni gördükce eylersin taʿallül
G1694-3. Baña cevr ü cefā **ġayre** vefālar / Cihānda var mı kimse buña ḳāyil
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de **ġayre** eylik it / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G2100-1. **Ġayre** meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın **ġayriye** ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2317-3. Zülfi uzun ḳışṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ **ġayrine** kimse kelāmı ḳo
G2402-5. Ne ṣanursañ saña ṣan anı **ġayre** / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẕar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken **ġayr** nigū eyleme
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ʿışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre **ġayr** ʿāleme
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi herkese iẓhār ider ol / **Ġayrinüñ** ʿaybını her kim ki gelüp saña dise
G2574-2. Seni bir kez gören ey yār-ı cānı / Deger mi **ġayre** yāḫūd ṣola ṣaġa

ġayr-i rıżā [1] Başkasının rızası.

G1234-2. Vaṣlını idüp temennā hecrini ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan dāimā **ġayr-i rıżā** ḳılma heves

ġayret [17] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 364)

bk. ġayret eylemek, ġayret-i İslām, ġayret ü ʿār, nār-ı ġayret

(ġayret [9], ġayretden [1], ġayretinden [1], ġayretüm [5], ġayretüñ [1])

1. Fevkalâde sa'y, himmet, rehavet mukabili.

G707-2. Ādem oldur **ġayret** ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm **ġayretüm** bir dīndür
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / Ḳuru **ġayretden** n'olurʿazm-i nigār itmek gerek
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / **Ġayretinden** sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü **ġayretüm**
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā **ġayretüm**
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü **ġayretüm**
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm **ġayret** senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm **ġayret** senüñkiden yaşın giçilmesün
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi **ġayretüñ** sen kem misin pervāneden
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Meṣeldür kim gerekdür **ġayret** erde
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek **ġayret** ere

2. Kıskanma, kıskançlık.

G1057-1. Bāde içse ġayriler ben içerem ḫūn-ı ciger / **Ġayret** öldürdi beni dildār benden bī-ḫaber
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür **ġayret** beni muṭrib didükce yār-ı men

3. Sabır, tahammül, bir belâ vukuunda merdane davranma.

G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı **ġayret** beklerüz
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine **ġayret** ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm

ġayret eylemek [1] Emekle çalışmak, çabalamak, uğraşmak. (TDK, 2011: 906)

G1704-9. Ey Muḥibbī **ġayret eyle** yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül

ġayret-i İslām [1] İslamın gayreti/hamiyeti.

Nş4-3. **Ġayret-i İslām** içündür ḳılduġum ʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün

ġayret ü ʿār [1] Gayret ve utanma.

En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı mesken ṭutalı / Beni dīvāne ḳılupdur baña ne **ġayret ü ʿār**

ġayri [53] Ayru, ayrı, ayrıḳ, özge, bir daḫı, oł bir, o bir, başḳa bir, āḫár, diger...(Tulum, 2011: 799) *bk. ġayri kes, ġayri kimse*

G103-4. Seni gözler rāstī **ġayri** yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmaz ʿaceb ḳıble-nümā
G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden **ġayri** virmez ger ölem bir kimse āb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde ṣor / Ābdan **ġayri** ṣarābın lezzetin bilmez devāb
G192-4. Baña ṣor yārden **ġayri** ḫaber yoḳ / Benüm ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan **ġayri** virmez saña bir kimse ögüt
G259-3. Başum ile ʿışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme **ġayri** bāzı çün ṭūp ile çevgāndur ʿabeṣ
G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapundan **ġayri** yirden / Şefaḳatinden beni gel itme iḫrāc
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān ṣanursun / Bu kārı ṣanma **ġayri** kāre beñzer
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden **ġayri** dimez hem-rāhımuz vardur
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan **ġayri** benüm ṣanma ḫayālüm var
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol ṣanma ki **ġayri** yirdedür
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalur ʿışḳ **ġayri** cümle kār elden gider
G1023-6. Muḥibbī'nüñ degül **ġayri** murādı / Murādı ancaḳ anuñ dergehidür
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez **ġayri** müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1147-5. Ciger ḫūnın ṣaḳlamaġa ey dil / Gözüñden **ġayri** aña ṣīṣe olmaz
G1149-1. La ʿlüñ var iken **ġayri** baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile ṣām gerekmez
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek **ġayri** devāyı istemez
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir **ġayri** heves
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan **ġayri** çün bu derd-mende dest-res
G1262-2. Sevdügümden **ġayri** n'itdüm baña ḫışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1309-1. La ʿl-ı dilberdür bugün ʿālemde cevherden ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür **ġayri** cevher bi'l-ġaraż
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı **ġayri** mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli **ġayri** yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẓẓ
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda cānā / Ḳolumdan **ġayri** bilüñe kemer yoḳ
G1454-3. Şem ʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden **ġayri** çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm **ġayri** İlāhum yoḳ
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāşıḳa **ġayri** nişān gerek
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın **ġayri** yirde bu dil-i vīrāne gel
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma **ġayri** delīl
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ / **Ġayri** yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ viṣāli gencini / **Ġayri** yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan **ġayri** artuḳ hem-demüm
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma **ġayri** rāyı isterem
G1937-2. Bulmadı leblerine kimse anuñ / Cāmeden **ġayri** dest-res ni'delüm
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden **ġayri** mey içilmesün
G2057-2. ʿĀşıḳuz dīdāra andan **ġayri** yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben **ġayri** dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen **ġayri** hergiz istemem dārūyı ben
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden **ġayri** mey içilmesün
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah **ġayri** bir miḥrāba ben
G2242-1. Göñlüme derdi devā **ġayri** devāyı n'eylesün / Başuma zülfi hevā **ġayri** hevāyı n'eylesün
G2303-1. Ṭāliʿ ümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan **ġayri** rū
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden **ġayri** baña viremez bir kimse şu
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā ġam / Ki bundan **ġayri** gerekmez zevāde
G2366-4. Derd ü ġamdan **ġayri** yoḳdur ʿālem içre ḫāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḫālüm benüm pes kim bile
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm **ġayri** cilā cām-ı mey-i ḫamrā gibi
G2742-1. İstemez ʿāşıḳ olan zecr ü ʿınādan **ġayri** / Nitekim ḫaste olan derde devādan **ġayri**
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan **ġayri**
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol biñ daḫı rā itme bu rādan **ġayri**
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse semādan **ġayri**
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan **ġayri**

ġayri kes [1] *bk. ġayri kimse*

G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez Ḫudādan **ġayri kes** / Añlamazlar ṣaġlar ḫaste ne ḥāl üstindedür

ġayri kimse [3] Ġayri kimesne. (Tulum, 2011: 799) *bk. ġayri kes*

G1171-5. Biḥamdillah maḥabbet ḫānesinde / Ġamuñdan **ġayri kimse** maḥrem olmaz
G1681-2. Sen Ḫudādan iste **ġayri kimseye** uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl

G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan **ġayri kimse** ehl-i ʿirfānuñ dilin

ġayriler [12] Él gün, sāirler, áġyār. (Tulum, 2011: 799)

(ġayriler [8], ġayrilere [1], ġayrilerle [1], ġayrler [2])

G380-4. **Ġayriler** bilmez neler çekdügini divānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim Mecnūn çeker
G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer **ġayrler** ile deyr-i muġān baña yiter
G1057-1. Bāde içse **ġayriler** ben içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi beni dildār benden bī-ḫaber
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet **ġayriler** eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / **Ġayriler** varduḳca cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1632-5. **Ġayrilerle** bu Muḥibbī yār oldı dir iseñ / Ḥāṣa-lillah ḫāṣa-lillah bu ḫayālüñdür senüñ
G1936-3. **Ġayriler** luṭfın görür cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan görmişem
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında **ġayriler** irüp şeftālüye / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya ben
G2403-5. Kendü ḫālin fikr ḳıl ḳo **ġayriler** aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2700-5. Bu Muḥibbī **ġayriler** ṣaydından istinkāf idüp / Ṣayd idelden seni oldı ʿışḳuñuñ şīr-i neri
G2726-3. Baña cevr ile cefā **ġayrilere** mihr ü vefā / Ne ʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni
G2741-2. **Ġayrler** ḳaṣdini gel eyleme ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben eylemişem dil hedefi

ġazā [3] *Ar.* Din uğruna olunan harp ve kazanılan galibiyet, düşmenân-ı dîne galip gelme, gazve, cihat. (Ş. Sami, 2010: 365) *bk. ġażā ḳılmaḳ*

(ġazā [1], ġazādur [1], ġazāmı [1])

G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile **ġazā**
G275-5. Mübārek eyle Yārab bu **ġazāmı** / Muḥibbī bula fırṣat nite Mohāc
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı **ġazādur** ʿaẕāb ile

ġażā ḳılmaḳ [2] Savaşmak, mücadele etmek.

G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe **ġazā ḳılmaḳ** / Anuñ içün ki gönlinde olur ʿazm-i serüm peydā
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki şeyṭānı dūr it / Gehi nefsüñi öldürüp **ġazā ḳıl**

ġażab [2] *Ar.* Öfke, hiddet, kızma, kızgınlık. (Ş. Sami, 2010: 365) *bk. ġażab itmek*

(ġażabdan [1], ġażabla [1])

G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī'nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar şāhum ʿaṭāsını **ġażabdan** yeg
G2750-1. **Ġażabla** baḳsa dilber bir yire gelür iki ḳaşı / Şan iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı

ġażab itmek [1] Ökelenmek, ḫışm etmek...(Tulum, 2011: 801)

G1782-5. **İtme** Muḥibbī ḳuluña gel yoḳ yire **ġażab** / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm

ġazāl [3] *Ar.* Geyik yavrusu, genç ahu. Mahbûbe ve dilberden ve çeşm-i gazâl iri ve güzel gözden kinaye olur. (Ş. Sami, 2010: 365) *bk. ġazāl-ı vaḥşī*

(ġazāl [1], ġazāli [1], ġazāluñ [1])

G804-7. Ol **ġazāli** arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre **ġazāl** olmaz
G1570-4. İşitdi meger zülfi hevāsında yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi **ġazāluñ**

ġazāl-ı vaḥşī [1] Vahşi geyik yavrusu.

G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı **vaḥşīi** / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur

ġażanfer [1] *Ar.* Aslan, esed, şîr. (Ş. Sami, 2010: 365)

(ġażanfer [1], ġażanferdür [2])

G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ **ġażanferdür** / Dimişler zülfüñe efʿi ne efʿi belki ejderdür
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi **ġażanferdür** / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G1034-5. Gehi dāġum ile döndüm pelenge / Ruḫ-ı zerdümle gāh oldum **ġażanfer**

ġazel [43] *Ar.* Divan edebiyatında ... genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi. (TDK, 2011: 908) *bk. ġazel-i ābdār, şiʿr ü ġazel*

(ġazel [30], ġazelde [2], ġazelin [1], ġazeller [3], ġazellerin [1], ġazellerle [1], ġazelüm [3], ġazelüñ [2])

G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye **ġazel** / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler baña
G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir **ġazel** / Laḥdinde ger güş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G59-1. Her **ġazel** kim söyledüm cānā ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine ṣīrīn **ġazel** / Leẕẕetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ raʿnā **ġazel** / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-destʿaceme / Bu Muḥibbī **ġazelin** ḳum ile kāşāne ilet
G207-5. **Ġazel** ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ dīvāndur ey dost
G306-4. Dostum medḥüñde didüm bir nice ġarrā **ġazel** / Anuñ içün oldı elfāẕum benüm cümle faṣīḥ
G330-5. Dir **ġazel** ṣīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi ṣan yidi ḳand
G369-5. Gerçi Muḥibbī her **ġazelüñ** tāze meyvedür / Ṣīrīn-lebini añ ki daḫi ābdār olur
G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki her **ġazelüñ** ʿāşıḳānedür
G545-5. Her **ġazel** kim söylese itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek şānumdadur
G627-5. Yine bir ṣīrīn **ġazel** didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne **ġazel** ki söyleye hep ʿāşıḳānedür
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür **ġazel** ṭarzında ol māhir giçer
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī ṣi ʿrini güş eylesün / Bulunur gerçi **ġazel** ammā bu eş ʿār özgedür
G877-5. Didi ānide Muḥibbī böyle bir rengīn **ġazel** / Ṭarz- ı ṣi ʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G906-5. Ṣi ʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle bağlu **ġazel** güldestedür
G937-5. Medḥ idüp la ʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn **ġazel** / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿ itse **ġazel** / Ḳapuşurlar ṣanasın kim gevher aġzından düşer
G1082-4. Her **ġazelde** anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar ḫūblar güş ideler efsānemüz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her **ġazelde** nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar güşına almaz līk bu efsānemüz
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn **ġazeller** bağlamış
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu **ġazeller** daḫi nāzik
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā **ġazel** / İşiden dir görmedük buncalayın raʿnā **ġazel**
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle bir rengīn **ġazel**
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ **ġazel** / Ṣā ʿir-i ṣīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1820-8. İşbu **ġazel** ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir **ġazel** didüm / Ṣīrīn lebini ṣormaġa ġāyet güzel didüm
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu **ġazelüm**
G1920-7. Şi ʿrümüñ sūzı ile yansa ʿaceb mi dil ü cān / Yana odlara Muḥibbī kim oḳursa **ġazelüm**
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn **ġazel** didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir **ġazel** didüm / Bālā ḳadini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter **ġazeller** bağladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī **ġazellerin** / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir du ā ḳıla
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu Muḥibbī bir **ġazel** / Didiler bülbül gibi şūride gūyādur yine
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī **ġazelüm** / Elden ele düşüben ger ire Selmān iline
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir ṣīrīn **ġazel** / Her kim anuñ fikr ide ma ʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2520-5. Ter **ġazellerle** Muḥibbī tāze dīvān bağladı / Ehl-i naẓma diyüñ ṣıla gelsün berü dīvānuma
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn **ġazel** ḳaçan dīne dil kim ḥazīn ola
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şi ʿrüm / **Ġazel** ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç **ġazel** cāndan ki benden yār saña olsun

ġazel-i ābdār [1] Parlak gazel.

G1820-7. Çün güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini bu **ġazel-i ābdār** hem

ġazel [1] Ağacın üzerinde kuruyan yaprak. (Ş. Sami, 2010: 365)

G183-4. **Ġazeldür** şoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut

ġāzi [1] *Ar.* Savaştan sağ olarak dönen kimse. (TDK, 2011: 909) *bk. ġāzi olmaḳ*

G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArşa aşdun tīġüñi bil ey Muḥibbī **ġāzisin**

ġāzi olmaḳ [4] Savaştan, ölmeden dönmek. (TDK, 2011: 909)

G325-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / **Ġāzi ol** sen gir ṣevāba ben daḫi olam şehīd
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan kūyuña ʿāşıḳları / Sen **olursan** dostum **ġāzi** ben oluram şehīd
G343-3. Gel beni öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen **ġāzi** ben **olam** şehīd
Mr8-8. Ya **ġāzi ol** yāḫūd şehīd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

geçid [1] *T.* Geçiş, mürûr, ubûr. (Ş. Sami, 2010: 368) *bk. geçid virmek*

G647-4. Uġrama şaḳın eşküme ey dil şanup **geçid** / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tūnedür

geçid virmek [4] Çay, ırmak, dağ v.b.nin geçilecek bir yeri olmak. (TDK, 2011: 917)

G1168-4. **Geçid virmez** gözümüñ yaşı ṭaşdı / Ḳaşumdan özge aña pil gerekmez
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña **vire geçid** / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḫūn oldı eşküm kūyına **virmez geçid** / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña **virmez geçid** / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine

geçkin [1] *T.* Geçmiş. (TDK, 2011: 917)

G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni **geçkin** gören şanur ki bir ḥayrān uyur

gedā [82] *Far.* Dilenci, yoksul. (Lexicon, 1890: 1530)

bk. bāy u gedā, gedā-yı ʿışḳ, gedā-yı kūy, gedā-yı kūy-ı yārān, gedā vü bāy, gedā vü mīr, mīr ü gedā

(ġedā [47], gedādan [1], gedādur [3], gedālar [1], gedālardur [1], gedālaruñ [2], gedālaruz [1], gedāñ [1], gedānun [1], gedāsı [4], gedāsın [2], gedāsını [3], gedāsısın [1], gedāya [6], gedāyam [1], gedāyı [7])

G6-2. Ḳamu şehler ḳapusında **gedādur** / Ki şāhān-ı cihān-rā üst sulṭān
G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet **gedāsısın** / Dehr içre ne ġam er diseler pādişā saña
G30-2. Didüm ki sensüz ey şanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir **gedā**
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile **gedā**
G33-3. Vaṣlına anuñ irmek mümkin degül / Şehler ile hem-nişīn olmaz **gedā**
G38-2. Perçemüñ zülfüñ hümā-veş sāye şaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün **gedā** oldum saña
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir **gedāsın** sözi küstaḫāne söylersin baña
G85-6. Pādişāh olan ḳurı ġavġā çeker / ʿĀlemüñ zevḳin sürer ḳāni ʿ **gedā**
G95-6. Baña bu dünyāya sulṭān olmadan / Yegdür olmaḳ āsitānuñda **gedā**
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir **gedā** ol ola bir ʿali-cenāb
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / **Gedā** bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G223-2. Bu **gedāya** vaṣl-ḫᵛānın āh in ʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh dost
G237-3. Bir **gedādur** ḳapuña geldi seḥer-geh āfitāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G268-5. Bir **gedā** meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḥş
G271-1. Bir **gedā** iken idersem n'ola cānān ile baḥş / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḥş
G290-6. İsterem olam **gedāsı** kūyuñuñ / Gözüme görinmez oldı taḫt u tāc
G307-4. Bir **gedāyı** hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir **gedā** / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G358-2. Ben **gedāya** lāyıḳ olmaz dünyede illā ki bu / Ḫil ʿat ü tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam kemter **gedā** / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı **gedā** meygededе Cem görinür
G508-3. Ḫor baḳma gel **gedāya** dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳāni ʿdür ol dībādañ istiġnāsı var
G553-4. **Gedā** kim ḳāni ʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse **gedāyı** şeh olan ʿār eyler
G590-5. Güzeller pādişā ʿāşıḳ **gedādur** / Muḥibbī'den anuñçün ʿār iderler
G609-1. Şol **gedā** kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G614-4. Farḳ yoḳ ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā **gedā** görinür
G620-1. Ser-i kūyuñ **gedāsını** gören şanur **gedālardur** / Velī maʿnī yüzinden ger bilürse pādişālardur
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce **gedā** Cem görinür
G687-2. Ben **gedāyı** pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / Dise dilber kūyum içre baña derbānumdurur
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün **gedā** yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G724-1. Şol **gedā** kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor naẓarla baḳmañ aña ʿālemüñ sulṭānıdur
G745-4. Bu **gedāya** n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḥālini sulṭān ʿarż ider
G778-4. Ger **gedā** iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu **gedāyı** ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar
G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm bir **gedā** ʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur şanasın sulṭān uyur
G977-4. Şeh dirilen cihān içinde bugün / Ḳapusında anuñ **gedā** görinür
G980-6. Ey Muḥibbī ʿāleme şāh olmadan / Dilberüñ olmaḳ **gedāsı** ḫoş gelür
G1094-5. Sāye şalsa **gedāyı** şāh eyler / Pes ol zülfi hümāyı kim sevmez
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī'ye **gedā** olmaḳ yiter / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña ḥüsnüñ zekātını / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz hem **gedālaruz**
G1212-1. ʿAceb olmaya ger yārüm benümle hem-nişīn olmaz / **Gedālar** olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1234-4. İşigüñde dilberüñ saña **gedā** olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā ḳılma heves
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir kemter **gedā** / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1279-1. Kūyuñ **gedāsı** olalı dil pādişā imiş / Eşki sipāh u şu ʿle-i āhı livā imiş
G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker pādişā olan / Her dem ṣafā vü cevr sürenler **gedā** imiş
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Şol **gedā** meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1479-3. Yüri bir şan ʿatı tekmīl idüp olup ḫarābātī / Kemāl ehli **gedā** olsa olur ʿālī-nesebden yeg
G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿaceb midür / ʿIşḳuñ ġamını şehlige virmez **gedālaruñ**
G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı eger heft-kişvere / Ḫāk-i derüñi efser idinen **gedālaruñ**
G1573-1. Demine reşk ider şehler **gedānuñ** / Ki zīrā yoḳ ḥużūrı pādişānuñ
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / Cānān dergehinde o kemter **gedā** gerek
G1707-4. Şol **gedā** kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev şanur alsa ele peymāne dil
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir **gedā** göñül
G1754-3. Fārigˇ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ **gedāsı** pādişā oldı göñül
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir **gedā** aşum benüm
G1793-1. Sāye şalsa ol hümā ger ben **gedāya** devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1809-1. Kūy-ı dilberde gel **gedā** olalum / Yedi iḳlīme pādişā olalum

G1821-4. Sāyesin ṣalsa **gedā** üstine ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G1824-2. **Gedā** iken biḥamdillah bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1961-3. Var günāhum beni ger öldürse / Evvel ol şāhı ben **gedā** sevdüm
G1985-1. Ben bir **gedā** vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam
G2002-5. Muḥibbī sen **gedā** bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2080-5. Vaṣlına nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir **gedā** ol pādişāh-ı kām-rān
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen **gedāsın** bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2155-4. **Gedā** ḳānīʿ sürer ʿālem ṣafāsın / Olur şehler hemān ancaḳ ciger-ḫūn
G2164-4. Geh **gedāyı** şāh idersin gāh şehleri **gedā** / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne Ḫusrev ol **gedā** Ferhāddan
G2294-3. Ṣanma ey dil kim **gedā** hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen ṣūrīde bir pejmürdesin
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār / **Gedā** ger ölse şāh eyler mi ḳayġu
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim gördi **gedāyı** hem-ser ola şāh ile
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister muṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura **gedā** ile
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür ki **gedā** ʿıyş ide cānānlar ile
G2620-4. Yüzüñ göster odur ḫüsnüñ zekātı / Ḳapuna bu **gedā** iḥsāna geldi
G2699-4. **Gedāñ** olsam yiter ʿizzet ḳapuñda / Gerekmez dehrüñ olam pādişāhı
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḫüsn / Ḫāk-i derinde görse meẕellet **gedāsını**
G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme dikdi livāsını / Şāh itdi kişver-i ġama bu ben **gedāsını**
Mh6-4. Bir **gedāyam** ol şehüñ vaṣlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg **gedādan** ḳorḳmaz
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez bu ben **gedāya** / İrişdi āh u efġānum semāya

gedā eylemek/itmek [2] Yoḫsul etmek, fāḳīr etmek...(Tulum, 2011: 743)

G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur **gedā eyleye** sulṭān ile baḫş
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri **eyler gedā** / Şāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula

gedā-yı ʿışḳ [3] Aşkın dilencisi.

G205-4. Ẕelil olup **gedā-yı ʿışḳ** dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur nice ʿizzet
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī **gedā-yı ʿışḳ** / Yegdür aña ki ʿāleme ol pādişā giçer
G1386-5. Vir zekāt-ı ḫüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün **gedā-yı ʿışḳuñam** yoḳdur aña benden eḥaḳ

gedā-yı kūy [1] Köyün dilencisi.

G2062-7. **Gedā-yı kūyun** olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı ṣanma ki ʿālemde Muḥibb māl ü cāham ben

gedā-yı kūy-ı yārān [1] Sevgilinin köyünün dilencisi.

G580-4. Ben **gedā-yı kūy-ı yārān** eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür

gedā vü bāy [1] Fakir ve zengin.

G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında **gedā vü bāy** hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı

gedā vü mīr [1] Dilenci ve amir/kumandan.

G433-4. Ṣanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ **gedā vü mīr** ü şeyḫ ü şābdur

gedālıḳ [2] Geda olma durumu. (TDK, 2011: 919)

(ġedālıġın [1], gedālıḳ [1])

G1846-4. Bilse idi nice olurmış **gedālıḳ** zevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi **gedālıġın** / İrān degül biñ bile Tūrāna virmezin

gedük [1] *T.* Bir düzey üstündeki yıkık, çatlak veya aralık, rahne. (TDK, 2011: 919)

G1843-2. Ḫalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş **gedügin** üstüvār itdüm

gel [564] Gel hele, haydi!

G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm **gel** ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā laʿl-i nābuñdan aña **gel** eyle em peydā
G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı **gel** sebaḳ-dāş ol baña
G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa **gel** göstere rāh ey ṣabā
G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / **Gel** benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G56-4. Pāyuña **gel** süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G60-2. Zekāt-ı ḫüsnüñi kāmil olupdur **gel** edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki var ḳapuñda şāilhā
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme **gel** ʿār ile nāmūs aña
G76-4. Bezm-i ġamda **gel** uyandur ey dil āhuñ şemʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḫācet degül meşʿal saña

G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle **gel** cānā aña
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī **gel** öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḥālini ey le bir yaña
G106-3. Tāze gülsin gül gibi **gel** bülbül āhından şaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ şuç ise seni sevdügi / **Gel** beni ber-dār ḳılġıl şuçlu oldum ben saña
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḥastei **gel** gitme ki itme şitāb
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin **gel** rūşen it māhum benüm / Gicelerde şemʿolur vīrāneye çün māhitāb
G118-4. Kūyum içre **gel** seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G119-5. Virmiş iken Ḫaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh **gel** leb-ḫandānın öp
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle **gel** itme şitāb
G133-4. **Gel** beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen ṣevāb
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḥasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle **gel** itme şitāb
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne **gel**ʿaẕāb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña ṣor **gel** / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm **gel** ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḥaymeye kirpüklerümden de ṭınāb
G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ Muḥibbī bārī **gel** şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G197-4. Bu ġamdan **gel** beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı hidāyet
G200-1. Rehber ol baña **gel** der-i cānāne ilet / Yaʿni cān bülbülini tāze gülistāna ilet
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör **gel** itme kimseye minnet
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī **gel** ḥayāle ḳāniʿol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G215-4. **Gel** beni öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā **gel** sen dest
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña **gel** vir zekāt
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya **gel** ḳāniʿol / Bir mekesle nitekim eyler ḳanāʿat ʿānkebūt
G239-4. Dil düzdiniʿadl eyleyüben zülfüñe **gel** aş / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G242-4. Eger yanuñda şuç ise **gel** öldür / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi **gel** başına dār it
G249-3. Niceye degin şaḳlayasın çāh-ı zeḳanda / **Gel** ḫayra girüp ḳurtara ki zülfüñi dār it
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile **gel** anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu āb it
G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz **gel** eyle bizümle müşāḥebet
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme **gel** revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G255-4. Ol serv pāyına yine ey dīde merdümi / Olsun revān yaşuña **gel** eyle terbiyet
G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṣ / Meyl itme aña **gel** aduñı ḳoma müenneṣ
G259-4. Sebze-i ḫatın görüp ey gözlerüm **gel** aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeṣ
G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken **gel** ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāṣ
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme **gel** ṭabībā bir ser-i bīmār baḫṣ
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle **gel** ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile baḫṣ
G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapundan ġayri yirden / Şefaḳatinden beni **gel** itme iḫrāc
G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfatʿuryan oluban pīrehenden geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen **gel** kefenden geç
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā **gel** bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā **gel** ḥabībim yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz **gel** ol zāġ u zaġandan geç
G297-3. Çün fenādur āḫırı **gel** bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Sāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü **gel** şām u ṣabāḥ
G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey içen ʿāşıḳa **gel** / ʿAvn-i Ḫaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G313-3. Yazma raḳīb adını **gel** sehv ile şakın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme **gel** miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḥi olsan hemçü bād
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle **gel** / Birine biñ virilür olsa faḳīrün göñlini şād
G325-1. Gülşen içre gül gibi **gel** devlet ü baḫtüñ saʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G325-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle **gel** öldür beni / Ġāzi ol sen gir ṣevāba ben daḥi olam şehīd
G325-4. Ġam degül **gel** aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir yir baʿīd
G325-7. Sāḳiyā **gel** ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / Ḫaḳḳ dimişler lezzeti artuḳ olanuñ cedīd
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren **gel** bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḫālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ **gel** it derdine dermānum meded
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña maʿlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı **gel** itme redd
G343-3. **Gel** beni öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ Muḥibbī **gel** / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe **gel** bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / **Gel** ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbānʿıyd
G372-5. Ey Muḥibbī **gel** maḥabbetdenʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḥi rüsvā yiter
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma **gel** gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma **gel** / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G377-2. **Gel** ḥaḳīḳīʿışḳı ögren şemʿile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī **gel** icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G398-1. **Gel** ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadür
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü **gel** bunda yirüñ var
G411-3. **Gel** berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n'olur
G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde **gel** ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar

G429-5. Eyle **gel** şi῾r-i Muḥibbī’yi ḳabūl / Gerçi kim bir tuḥfedür illā ḥaḳīr
G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā **gel** Muḥibbī’yā / Raḥm eylemez kimesneye köhne zemānedür
G444-5. **Gel** isteme Muḥibbī benüm ῾ışḳuma güvāh / Ruḥsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G449-5. Bu Muḥibbī’ye cefā itme vefā eyle **gel** / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kīne gelür
G452-3. Leblerin ẕikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken la῾l-i müferraḥ virme **gel** semden ḫaber
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / Sāḳiyā sāġarı **gel** ṣunma baña ikide bir
G476-5. **Gel** Muḥibbī’ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḥayf sermāye-i ḥüsnüñe ki nāgāh gider
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma **gel** berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsi῾dür senüñ gibi nice mihmān alur
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol **gel** yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḥi **gel** kerem it dökme mā yiter
G502-5. **Gel** mu῾anber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki ol Mecnūn olur
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa **gel** vā῾ıẓā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile minber yaḳar
G508-3. Ḫor baḳma **gel** gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳāni῾dür ol dībādañ istiġnāsı var
G509-1. **Gel** bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G509-4. Fāsid hevāya virme dilā **gel** dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu giysūları müşk-bāre vir
G519-4. Raḳībā **gel** nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz vardur
G546-3. Rüsvāyī görsen itme melāmet **gel** ʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana bu vecd ü ḥāledür
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine **gel** seni sulṭān okur
G584-4. Nigārā açma genc-i ḥüsnüñi **gel** / Ki mālik olmasun her müflis-i ʿūr
G595-1. Ey gözüm **gel** bir naẓar ol ṭal῾at-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma **gel** ḳurı bedenden ne biter
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / **Gel** ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını **gel** eyle ḥaẓer / ῾Ālemi ġarḳ ider āḫır ser-te-ser deryā olur
G636-4. **Gel** itme ʿāşıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eşer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ ṣudā῾ eyler
G636-5. Dilā **gel** yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice dürlü metā῾ eyler
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını **gel** ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / **Gel** içür ben istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G674-3. **Gel** ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi **gel** saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle **gel** bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ **gel** ḫusrevā / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ῾Āşıḳ öldürmegi **gel** kesme ezel ḫūyuñdur
G741-5. **Gel** ey ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge ʿāşıḳa ṣanma devā olur
G752-3. Beni aġlatma **gel** cānum ḥaẓer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G780-4. Cān naḳdin var alma **gel** ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf ile didi ḳapuma **gel** derde çāredür
G786-3. Alma āhum **gel** aḳıtma eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise **gel** nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G794-4. Zāhidā **gel** dime ʿāşıḳı selāmet eridür / ῾Ār u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G803-1. Ey gözüm **gel** bir naẓar ḳıl ṭal῾at-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma **gel** bu ḥüsne ki devrān gelür giçer
G817-2. Cām-ı la῾l in isteme **gel** eyle çeşminden ḥaẓer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G833-5. **Gel** ῾ıyş idelüm bir sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G861-7. **Gel** ṭabībā çünki gördüm tig-i ῾ışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem yanar
G864-4. **Gel** mükerrer eyle ey dil ḳand-i la῾li vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña **gel** eyle tīmār incinür
G873-5. **Gel** esirge vir Muḥibbī ḫasteye ṣāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G875-5. **Gel** Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ **gel** bugün bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ pāyına **gel** dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G888-1. Hāy hūdan fārigh ol ʿālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini gūş eyle **gel** müruñ Süleymānlıḳ budur
G888-5. Nefs-i ḥaẓẓın ey Muḥibbī virme **gel** ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo **gel** şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni giderür āḫır zamānadur
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuşşāḳa **gel** / Bu meseldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ **gel** intiḳāl üstindedür
G908-3. Dil virme didüm zülfine **gel** pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin işler
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el **gel** eyle zülfinden ḥaẓer / Pīç piç olmış yatur ṣanma ki ol ṣu῾bān uyur
G929-5. Pāy-māl itdürme **gel** mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G934-6. Zāhidā ṭā῾at degüldür **gel** riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın ṣanma ṭā῾at arturur
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek **gel** seni yārān oḳur
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ῾izz ü nāz olur / **Gel** benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G950-2. **Gel** bugün ῾iyş idelüm ṣaḥn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim kimler ile irte ῾işret-sāz olur
G957-5. Tariḳ-i ῾ışḳa **gel** ṭa῾n itme zāhid / Anuñ daḥi senüñ tek meşrebi var
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme merhemdürür benüm / Urma ṭabīb yāreme **gel** merhem öldürür
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī **gel** temāşā it bugün / Serv-ḳadler ṣalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder **gel** anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G974-5. Rümūz-ı ῾ışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḥallin istersen dilā **gel** anı benden ṣor

G985-4. ʿİlāc itme ṭabībā derdüme **gel** / Baña dermān yine derdüm ġamıdur
G988(a)-3. **Gel** temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G1003-4. Gülşene **gel** cām-ı mey iç ṣūfi perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ʿillet arturur
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme **gel** beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1039-5. Efġānı ḳo **gel** itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār yatur mest-i ḫᵛābdur
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / **Gel** söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1047-4. Merhem urma **gel** ṭabībā gör cerāḥātlü dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur
G1047-5. **Gel** Muḥibbī göñlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi her şayd şanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1057-6. **Gel** naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin añа żarr
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi **gel** beni āzāde getür
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden cāmı / Sāḳiyā sāġarı **gel** şunma baña ikide bir
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm **gel** / Bir daḥi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemüñ seyr ü temāşāsını ḳo / **Gel** göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1136-3. Şerbet-i laʾlünden özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / **Gel** ṭabībā ḳo ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma **gel** şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh intiẓār ile / **Gel** ḥadden aşdı iki gözüm intiẓārumuz
G1168-2. Giderme zülfüñi **gel** gül yüzüñden / Kim ola diye kim kākül gerekmez
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma **gel** temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1169-4. **Gel** şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger şınsa bu āb-gīnemüz
G1176-4. Gözlerüm yaşına **gel** ṣalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḥālif anı deryā bilürüz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir ṣora **gel** dostum cān virmesün tīmārsuz
G1180-5. Günāh ise seni sevmek Muḥibbī / **Gel** öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ **gel** meẓhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1183-6. **Gel** beni öldür vefā kıl ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / **Gel** diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı nā-ehle **gel** ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1217-4. Çünki rūşendür eyā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña **gel** bir nefes
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler **gel** raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1226-6. Ḥᵛāba varmışken nigāruñ nergis-i mestānesi / Ey dil-i şūride efġān eyleme **gel** sesi kes
G1227-5. Ḥᵛāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḥᵛābdan bī-dār olur **gel** itme ey dil anda ses
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā **gel** eyle ses / Kārbān çünkim revān ola fiġān eyler ceres
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli **gel** feryādı kes
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge **gel** hevā ḳılma heves
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden ẓāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle **gel** bu sözi kes
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma **gel** nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol **gel** serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola mı ʿarʿar ḳamış
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle **gel** ʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1257-3. **Gel** cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan **gel** ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G1278-7. Farżdur **gel** vir zekāt-ı ḥüsnüñi / ʿĀşıḳuñ görmek temennā eylemiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin çāk eyle **gel** / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla ṣun elüñi **gel** gör iş
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle aña **gel** siyāset dostum zülfüñe aş
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne ābād eyle **gel** / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāş
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda **gel** / Būse iḥsān it ṭarīḳ-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāş it **gel** beni / Dir ki olmayınca olmaz ḥükm suḫandan ḫalāş
G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile **gel** hīç itme ḳanından ḫaẓer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāş
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ **gel** rübāba baş
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / Bārī **gel** eyle Muḥibbī cānuñı cānāna ʿarż
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle **gel** / Didi öldürmek gerek tā gide senden bu maraż
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle **gel** oran ile / Hīç işitmedüñ mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1318-4. Cān ile **gel** ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül gibi **gel** neşāṭ / Bād-ı ḥazānı yād idüben eyle iḫtiyāṭ
G1321-1. Sāḳī piyāle ṣun ki virür ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende **gel** ḳuralum gül gibi bisāṭ
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı **gel** / İdem göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan ḫaẓẓ
G1327-1. Fāriġ ol **gel** eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḫāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫᵛāce dīni ṣaḳın / **Gel** ḥarīṣ olup itme māla ṭamaʿ
G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde **gel** / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuşşāḳa **gel** / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1353-5. Būse iḥsān eyle **gel** laʾl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol **gel** degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye **gel** tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aġ
G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni ʿafv eyle **gel** / Yoḳ begüm dīvāne olmışdur muʿāf
G1367-2. Niʿmet-i dünyāya **gel** aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḫayvānāt gibi ṭurmaʿalaf
G1368-2. Sitem-i esbüñle başup **gel** eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz didiler zerde şeref
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum **gel** eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḫālüm ḳatı diger-gūn / Ben ḥasret ile öldüm **gel** intiẓāra yir yoḳ

G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı **gel** kūh-sāra baḳ
G1401-1. Ġırra olma **gel** cemāl ü ḥüsne ben dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña benden eḫaḳḳ
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ **gel** vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar **gel** nāya baḳ
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum **gel** bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün **gel** bādeye ṣūfī / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür **gel** ḫākümi yirden / İder kuḥl- ı başar anı melekler çeşmidür müştāḳ
G1415-4. **Gel** beni öldür cefā vü cevrden eyle ḥalāş / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer yār yoḳ
G1423-1. Şemʿ-veş **gel** āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl **gel** temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez **gel** ol deryāya baḳ
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa **gel** gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿ ile ḳılmış ṣunʿ-ı Ḫaḳḳ ezhāra baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş **gel** bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre **gel** ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1450-1. Ṣūfīyā **gel** bāde ile ḫırḳa-i sālūsa baḳ / Cān gözini rūşen eyle ṣīşe-i nāmūsa baḳ
G1451-5. Jeng-i ġamdan **gel** ḫalāş eyle göñül mir'ātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i şahbāya baḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün **gel** bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ lezzetini **gel** baña ṣor / Bilürem lezzetini çünki o şekker-şikenüñ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek iseʿādetüñ / **Gel** beni öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G1483-1. Bir lebi şīrīn içün göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına **gel** tīşe çek
G1484-2. Muʿaṭṭar eyle **gel** dehrüñ dimāġın / Ele al şāne eyle dāre zülfüñ
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / **Gel** beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden **gel** fārig ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1494-4. Cān u dilden eyle **gel** iḫrāc dünyā çirkini / Seni yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur senüñ
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan **gel** dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma **gel** / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1523-2. Ḫayra gir ʿuṣṣāḳa **gel** göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda **gel** çal anı tek
G1549-2. Vaḳtidür **gel** beni öldür ṣanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe īsi-demüñ
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile **gel** bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl **gel** ol müselsel kākülüñ
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler **gel** ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1560-2. Dilā **gel** iḫtirāz eyle ṣaḳın bu nefs-i ẓālimden / Ṣaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma **gel** / Güş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre **gel** gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı **gel** ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra **gel** / Cedd ü cehd ile bulasın ıttışālın dostuñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre **gel** yirüñ senüñ
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol **gel** / Ey dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol **gel**
G1663-2. Baṣdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol **gel**
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res ol **gel**
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol **gel**
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol **gel**
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına **gel** gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum ṣanma anı mül degül
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eyle **gel** / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle **gel**
G1669-2. Müddeʿīler ḳavlini gūş eyle ey sulṭān-ı Türk / Ḳatli ʿuṣṣāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle **gel**
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey dil cümle ḫāmūş eyle **gel**
G1669-4. Serv-ḳaddler ḥasretinden bir elif çek sīneye / Giceler tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle **gel**
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle **gel**
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu āhum ṣarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle **gel**
G1669-7. Ey Muḥibbī şuʾle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın **gel** anı serpūş eyle **gel**
G1672-1. Boynuña daḳ zülf-i zencīrin dil-i dīvāne **gel** / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle **gel**
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne **gel**
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şemʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne **gel**
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu daʿvāda hemān meydāne **gel**
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḫi dervīşāne **gel**
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne **gel**
G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı **gel** göster ḳamu ʿuṣṣāḳı ḳurbān ḳıl
G1674-1. Ḫusrevā **gel** bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek **gel** ḫān ol
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme **gel** dermān ol
G1683-3. **Gel** ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile olam vāṣıl
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum **gel** olma āhdan ġāfil
G1687-3. Cevrüñ ile **gel** beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1687-4. Ḳapuña tuḫfe getürdüm cān ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur **gel** ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1688-4. Zāhidā **gel** buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1689-1. Çöz muʿanber zülfüñi ey dost çevgān eyle **gel** / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle **gel**
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle **gel**

G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı key perīşān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi yiter perīşān eyle **gel**
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür atalardan dostum ḳan eyle **gel**
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle **gel**
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle **gel**
G1689-7. Şi ʿr-i dil-sūzuñ iderse ṭañ mıdur Ḥassāna ṭa ʿn / Şi ʿrini şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle **gel**
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda **gel** / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde **gel**
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḥi var dāda **gel**
G1698-1. **Gel** şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü lezzet al / Derdi dermāna degiş ya ʿni belā vü miḥnet al
G1698-2. Ġam metā ʿına **gel** ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle **gel** / Öldürüp ʿāşıḳları ʿālemde bir dād eyle **gel**
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle **gel**
G1701-3. Āsitānuñdan bu ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʿi maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle **gel**
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḫayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle **gel**
G1701-5. Nāḫun ile **gel** dilā sen daḥi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle **gel**
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle **gel**
G1702-1. Şalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme **gel** / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme **gel**
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül gibi / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme **gel**
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme **gel**
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i la ʿlüñ senüñ bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden ʿīsi-dehānum gitme **gel**
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın ey ḫıredānum gitme **gel**
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḫużūra **gel** / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra **gel**
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem ʿüñ yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra **gel**
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra **gel**
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḫiṣṣe Süleymān u mūra **gel**
G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / Yitmez mi saña n'eyledi Behrām-ı gūra **gel**
G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra **gel**
G1711-2. Ḳıl ḳanā ʿat girse bir loḳma elüñe ḳāni ʿ ol / Ḥırş ile olma mekes ʿanḳā oluban Ḳāfa **gel**
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ şarrāfa **gel**
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler A ʿrāfa **gel**
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / Anı vaṣf itsün dilerseñ **gel** berü vaṣṣāfa **gel**
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne **gel** / Çünki ḳulsın hālüni ʿarż itmege sulṭāna **gel**
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne **gel**
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne **gel**
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne **gel**
G1714-2. Bāġa **gel** senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde **gel** / Serv gibi ol ta ʿalluḳdan ḳamu āzāde **gel**
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun ḥālini / Ṣor belā kūhında cān terkin uran Ferhāde **gel**
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı da ʿvet eylesem / Ḥiẓmet-i senge ḳoyup didüm ben ol ırġade **gel**
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey üftāde **gel**
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur dil virme perī-zāde **gel**
G1718-1. Aç güher dürcin tekellüm eyle **gel** / Ġonce-veş daḥi tebessüm eyle **gel**
G1718-2. Mūr gibi beni pā-māl eyledüñ / Yā **gel** öldür yā teraḥḥum eyle **gel**
G1718-3. Bu elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle **gel**
G1718-4. Ḫāne-i dil böyle tenhā ṭurmasun / Derdi da ʿvet ḳıl tena ʿʿum eyle **gel**
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül ol her dem terennüm eyle **gel**
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün **gel** gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1725-1. Mihr idüp ʿāşıḳlara gün gibi **gel** göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına **gel** epsem göñül
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni **gel** eyle yaşumdan ḥaẓer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb **gel** ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına **gel** bend ḳıl
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī **gel** düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye **gel** çāre ḳıl
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin cānāne **gel** / Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna **gel**
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne **gel**
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne **gel**
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne **gel**
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şem ʿ-i ḫüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne **gel**
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / Şi ʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup rindāne **gel**
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle **gel** ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya şal
G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān ol / Ya ʿni **gel** ʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol
G1757-6. Dostum nāz ile **gel** bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi ṣarāb-ı ṣafā **gel** / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳıl ʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ile ʿanḳā oluban Ḳāfa **gel**
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān şarrāfa **gel**
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa **gel**
G1774-3. İsterem yaşum revān idem **gel** ey serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm

G1782-5. İtme Muḥibbī ḳuluña **gel** yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm
G1788-1. Nice bir ṣūfi gibi āb içelüm / Sāḳiyā **gel** berü ṣarāb içelüm
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo **gel** ʿışḳuma / Āh ile eşküm güvāhumdur benüm
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā **gel** ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm **gel** tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1806-2. Didüm göñlümi **gel** yaḳma ḥabībüm / Didi ṣanduñ beni ben dil-nüvāzam
G1809-1. Kūy-ı dilberde **gel** gedā olalum / Yedi iḳlīme pādişā olalum
G1811-5. Ġamzesine dökme **gel** ḳanın Muḥibbī'nüñ didüm / Dökmege ʿāṣıḳlaruñ ḳanın didi cellādıyam
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül **gel** bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1829-4. Didügümce baña **gel** raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḥançer-i cevr ile **gel** yüregümi yāra didüm
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḥi göñül / **Gel** nizāʿ itme ne saña ne baña olsun dirüm
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet **gel** ʿāṣıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz küşādeñem
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle **gel** dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eyle **gel** yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür **gel** Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1876-3. Öldürürseñ **gel** beni öldür günāhın añma hīç / Dostum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1881-2. **Gel** yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek-bār hem
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı **gel** ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm
G1924-5. Ka'bedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / **Gel** ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem **gel** ey ʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1936-5. Ey Muḥibbī ṣorma **gel** derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost **gel** eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe **gel** vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1950-3. **Gel** bir naẓar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı añsuzın / Yanuma anları oḳuyup ṣanki **gel** didüm
G1953-3. Zührei muṭrib-i meclis idelüm meclise **gel** / Ḳameri bende vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm
G1953-5. **Gel** Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları dām / Ṣoḥbeti ya'ni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G1964-3. **Gel** ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey ṣanem
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / **Gel** beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḫa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ **gel** hey abdālum benüm
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı **gel** baña ṣor / Bir bir idem anı ḥall ben bilürem
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına **gel** ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1983-5. Def'-i ḫumār ister iseñ **gel** Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G1984-1. Gül gibi **gel** dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür 'ar 'ar u şimşād hem
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ **gel** uşan dirler baña / Anı bilmezler ki ol ālemde varumdur benüm
G1992-2. **Gel** bir naẓarcıġ eyle didüm baña dilbere / Ṣanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında **gel** ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın dostum **gel** ḳana girmekden ṣaḳın
G2037-3. **Gel** ṭulūʿ it gün gibi görsün seni āṣıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle **gel** Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān baña ʿarż eyleme **gel** cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma **gel** / Gör ṣadālar nice çıḳar kūşe-i meyḫāneden
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile añma raḳībi **gel** / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle **gel** ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı **gel** ṣor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol ṣeydāya ben
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ **gel** giç şümārından
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / **Gel** anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2115-1. Żāyiʿ itme ey dil-i şūrīde **gel** gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer güş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2126-2. Ṣalınup gülşene **gel** benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste **gel** meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme **gel** / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül defterini / Oḳısun eyle ṭulūʿ **gel** meh-i tābānun içün
G2143-1. **Gel** ṭabībā çek elüñ bu ʿāṣıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan
G2150-4. Başuna'aḳlunı düşür daḥi **gel** aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile çarḫ gibi dūn olasın
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / 'Işḳı **gel** ṣaḳla Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil **gel** eyle cānā bir naẓar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden
G2160-1. İdeli naẓar saña **gel** ey mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı fırāvān
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni **gel** / Ey ġonce-dehen tīz bitirür sebzei bārān
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñi'arż eyle **gel** ketm itme dervīşden ṣaḳın
G2163-2. Atuban seng-i cefā ṣıduñ bu göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña ṣaḳın **gel** o āb-gīneden
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ ṣaḳlama bu yolda **gel** cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi **gel** virme dāmānuñ ṣaḳın
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur dostum **gel** 'ahd ü peymānuñ ṣaḳın
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / **Gel** inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse la'lüñ dirgürür / Ey Mesīḫā-dem Muḥibbī'de **gel** eyle imtihān
G2206-1. Didi **gel** deyre bugün muʿciz-i īsā göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin
G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler baña ḫūrşīdden / **Gel** ṭulūʿ eyle maḥrūm ḳılma dīdden

G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür **gel** bu ġubārı ḫāḳdan
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin ey dost maʿmūr eyle **gel** / Kaʾbe yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı **gel** boynuma bıraḳ / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma **gel** / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden **gel** bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün
G2262-4. Var iken ʿāṣıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra **gel** / Zāġlar ṣaydın niʾdersin sen ki ṣāhbāz olasın
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī ṣalın / Nāz ile ḥall eyle **gel** dil bülbülüñüñ müşkilin
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḫālümi **gel** ṣorma benüm / Göricek añlayasın ḥāl-i perīṣānumdan
G2272-2. **Gel** ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2273-3. **Gel** mey ü maḥbūbdan zāhidā beni menʿeyleme / Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi **gel** añ düşnām ile / Ḫayr ile ʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2295-4. Ṣabā kūyuna uġrarsañ getür **gel** ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña hem-ser dirile / Alma **gel** āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2302-2. Bu ʿişve yatur arada ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme **gel** saʿīd ü bāzū
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden **gel** vir ol bīmāre su
G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it muraḳḳaʿuñ **gel** / Pīr-i muġān sarayına **gel**ʿār u nāmı ḳo
G2317-3. Zülfi uzun ḳıṣṣadur ey dil söz açma **gel** / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / **Gel** müşkil işe başlama bu iltizāmı ḳo
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile **gel** ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini dūr eyle
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül şehrini **gel** deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil başını **gel** seyr eyle
G2328-3. Göklerüñ seyrini **gel** göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2338-6. Bivedür **gel** cihāna dil virme / Zene göñül virür mi merdāne
G2339-2. Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm **gel** berü yārānlar ile
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Ṣanasın didüm aña göz göre **gel** ḳan eyle
G2343-3. **Gel** göñül ḫānesi maʿmūresini itme ḫarāb / Miḥnetüñ dāġın yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta **gel** ḳatma ṣu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿoluban ġarḳ ide
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / Eydür ki ḫāl diliyle **gel**ʿömri virme bāde
G2366-5. Cān u dil virme **gel** ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2375-4. Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫır / Nigārā destüñe **gel** virme rence
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider **gel**ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñʿaynına
G2381-5. Der-yüze ide geldi yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme **gel** sāil içinde
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine **gel** ol delüyi baġlaya
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun **gel** bize inṣāf ile / İçlüm anı ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2397-6. Germ olma şiʿr ile **gel** igen şā ʿirem dime / Ṣıġmaz mısın buʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş **gel** miskīnüñ dāġ eyleme
G2409-4. ʿIşḳı **gel** pervāneden ögren yanar āh eylemez / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme
G2413-4. Rūşen eyle dostum **gel** göñlümüñ vīrānesin / Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2422-3. Çeşmüme **gel** pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / **Gel** ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2430-1. **Gel** maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẕar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd **gel** gidelüm Rūm iline
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña buʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme **gel** māl üstine
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni āḫır / Göreyim bārī **gel** seni doyınca
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi **gel** pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2449-3. Gösterür gerçi vefā şoñı cefā / İʿtimād eyleme **gel** bu dehre
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle **gel** çeşmine yaşı gelmişe
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī **gel** / Degme kişiye şanma ki böyle güher düşe
G2464-3. Dūr ḳılma **gel** naẕardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret **gel** vefā / Ey muʿallim luṭf idüp taʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2468-3. Zāhidā menʿeyleme **gel** cām u şāhidden bizi / ʿIyṣumuzı telḫ ü kendüni ters-rū eyleme
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni **gel** öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini **gel** diyü dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī **gel** ḥaẕer / Bu hevāda saña beñzer nice diller suḫte
G2494-2. **Gel**ʿarż it yüzüñi kūyuña vardum / Görürler ḫācı olan nūr ḥacda
G2498-4. **Gel** beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meṣeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2500-2. **Gel** şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek ḳalasın bu hāy u bu ġavġā ile
G2507-1. ʿArżuḫāl it ey göñül **gel** ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳık göñlin ʿimāret eyle **gel** / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi **gel**ʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḥüsnüñe şey'ullah içün / Būse iḥsān eyle **gel** ṣalma beni ferdālara
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı fīrāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm **gel** aç hele bir fāl eyle
G2532-4. Gül yüzi ṣevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde dilā bülbüli **gel** lāl eyle
G2533-5. Didiler **gel** vir Muḥibbī bizeʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi ki çehrem zerd ola
G2534-1. **Gel** ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden **gel** nihān olma
G2544-2. Bugün raḥm eyle cānum **gel** naẕar ḳıl / Ḳapuñda nāle vü āh u enīne
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmezʿumḳına kimse / Dilā **gel** imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey göñül **gel** yoḳ yire

G2570-2. Leblerinden **gel** ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2595-4. ʿUşşāḳ içinde bu ḳuluña eyle **gel** naẓar / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi **gel** / Lāyıḳ mıdur peşeye ʿanḳā şikār ola
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme **gel** bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara iḥsān ola
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / **Gel** aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Menzil eyle **gel** ḳanāʿat Ḳāfını ʿanḳā gibi
G2615-4. Dilā **gel** gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā şunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle **gel** ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle **gel** / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme **gel** illā beni
G2650-4. Öldürürseñ **gel** beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / **Gel** ḳo Muḥibbī işbu yola cān ile seri
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān **gel** virme ber-dār it beni
G2687-3. Ḫadden aşırur ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre **gel** ol kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
G2708-5. Şaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme **gel** ejderi
G2723-2. Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek bozma **gel** bāzāruñı
G2725-3. Varıcaḳ kūyıña ʿuşşāḳuñı **gel** eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi
G2726-5. **Gel** dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgünuñ eger var ise nevʿa günehi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini **gel** eyleme ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben eylemişem dil hedefi
G2756-2. Ciger ḫūnīnı nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Şaḳın yol virme **gel** ʿaḳla olur ol meclise nāşī
G2759-2. Didüm **gel** zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2761-2. Zülfüñe bend olmış **gel** ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni
G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle **gel** / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
En1-24. Mīm merdümlik idüp **gel** bu Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı bu bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm **gel** ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme **gel** ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh2-9. Çün gereklü maʿnīdür **gel** sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine **gel** dest-res eyle / Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle
Mh6-1. **Gel** naẓar ḳılʿışḳ-ārā her āşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül **gel** nem-nişīn / Kim bula berk arasında zerrece yoḳ kibr ü kīn
Mh11-6. Derd-iʿışḳa çāre ölmekdür hemān **gel** sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
Mh11-9. Gülşen-i ḫüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / **Gel** ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḥi beter
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / Giderelüm **gel** bu dem āyīne-i dilden ġamı
Mh14-9. Dostum **gel** ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür **gel** raḳībi kendüñe yār eyleme
Mr5-1. **Gel** bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü câme giymiş her şecer maḥbūbdur
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa **gel** kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa **gel** kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-5. Cān gözin aç **gel** temāşā eyle bir demʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa **gel** kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿʿum eylesün / Bāġa **gel** kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa **gel** kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr17-5. Eşk ile **gel** idelüm gül yine meyḫāneleri / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
Mr17-7. **Gel** berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum zühd ile mestūr olalum
Mr22-10. **Gel** berüʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr28-11. Laʾl-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā şād eyle **gel** / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle **gel**
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle **gel** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa **gel** zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına
D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme **gel** buʿāşıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz bilürsin çün beşer
D21-2. **Gel** berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes
D51-1. **Gel** ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihānī / Ḫoşluġ ile geçürseñ n'olaʿömr-i güzerānı
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī **gel** ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun içelüm peymāne **gel** / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan peymāneler
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür **gel** seni yārān diler
B80. **Gel** göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ
B89. Olduñ günāha māyil **gel** tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme **gel** / Pirā çeküp tīġ-i sitemʿizze vefā gösterme **gel**
B125. Āsumāniler giyüp **gel** gitme **gel** māhum benüm / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden **gel** beni menʿeyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb ile
B180. Cefā tīġiyle beni hem-ser itme / Urursan dimezem **gel** baña ḳıyma
B181. Çün giçdi rūze sāḳī **gel** ṣun baña piyāle / Berk-i ḫazān içinde eşküm bitürdi lāle
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam **gel** kim öldür beni

gelmek [885] *T.* (TDK, 2011: 923-924)

bk. acı gelmek, ʿaḳlı başına gelmek, arḳası yire gelmek, ayaḳ üzre gelmek, ʿaynına gelmek, az gelmek, başa gelmek, başına belā gelmek, başına gelmek, bir ṭaşına ḫalel gelmemek, bir yire gelmek, cān gelmek, cānı aġzına gelmek, cānuma minnet gelmek, cūşa gelmek, çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, dīne gelmek, döne gelmek, ecel gelmek, elden ne gelür, elinden gelmek, feraḥ gelmek, feryāda gelmek, fikri/fikrine gelmek, gelüp giçmek, gelüp gitmek, gibi gelmek, göze ḫᵛāb gelmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, güftāre gelmek, ḫᵛāb gelmek, ḫalel gelmek, ḫāteme gelmek, ḫāṭıra gelmek, ḫayr gelmemek, ḫoş gelmek, īmāna gelmek, inkāra gelmek, inṣāfa gelmek, İslāma gelmek, ḳāle gelmek, ḳan gelmek, ḳarşu gelmek, ḳıyāma gelmek, lāfa gelmek, lāzım gelmek, lerze gelmek, meydāna gelmek, noḳṣān gelmek, nuṭḳa gelmek, ortaya gelmek, oyuna gelmek, öpesi gelmek, pervāze gelmek, rāḥat gelmek, rāst gelmek, reftāre gelmek, söze gelmek, şevḳe gelmek, şümāre gelmek, tırāşı gelmek, ulaşı gelmek, uyḫu gelmek, üstine gelmek, vaḳti gelmek, vara gele, vāz gele, vāz gelmek, vecde gelmek, vücūda gelmek, yādına gelmek, yana gelmek, yeg gelmek, yirine gelmek, yola gelmek, żarar gelmek, zevāl gelmek, zūra gelmek

(geldi [85], geldigini [1], geldiler [3], geldügince [4], geldük [4], geldükce [19], geldükde [3], geldüm [8], geldüñ [4], gele [53], gelelden [3], geleli [1], geleliden [1], gelem [3], gelen [32], gelene [1], gelenler [2], gelesin [2], gelicek [7], gelince [2], geliser [6], geliserdür [1], gelme [1], gelmeden [1], gelmedi [12], gelmedüñ [17], gelmege [1], gelmek [2], gelmekden [1], gelmese [2], gelmeseydi [1], gelmesün [4], gelmeye [11], gelmeyen [1], gelmeyince [1], gelmeyiser [1], gelmez [46], gelmezden [1], gelmezdi [1], gelmezse [1], gelmiş [8], gelmişdür [4], gelmişdürür [2], gelmişe [10], gelmişem [4], gelmişler [2], gelmişüz [1], gelmişüzdür [1], gelmiye [1], gelse [110], gelseñ [2], gelsün [26], gelüben [3], gelün [5], gelüp [86], gelüpdür [8], gelür [225], gelürdüñ [1], gelürin [1], gelürler [3], gelürmiş [2], gelürse [27], gelürseñ [1], gelürsin [2])

1. Ulaşmak, varmak.

G4-6. Cürm ü ʿisyānum büründur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın **geldüm** saña şefḳat uma
G10-4. Cān ile her ki **gelüp** nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāfī olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışdan
G13-2. Ḳabrüm üzre **gelicek** nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña du ʿā cümle kiyāhum ṣanemā
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme **gelse** olur anı nihān / Ya melekdür ya perīdür dimezem insān aña
G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭālīʿ olmaya zülfüñ **gelüp** ḥāyil baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter ṣarāb ey ġam **gelüp** aş ol baña
G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḫi mümkin midür kim ol **gele** benden yaña
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm ol / **Geldi** ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعى
G68-5. Murġ-ı ġam **geldi** Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur baña
G71-2. Nice şerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / Çün **gelür** bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G76-2. Jeng-i ġam **gelse** göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur ṣayḳal saña
G77-3. Ḫayālüñle ṭoludur ḫāne-i çeşm / Ḳo **gelsün** eyledüm göñlümde ṣad-cā
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber **gelüp** ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme ṣitāb
G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ **gelüp** yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G132-1. Ḫayme ḳursa **gelse** ḳarşumda ger olʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G139-6. ʿAfv ḳıl ḳapuña **gelmiş** cümle mücrim bendeler / استجب هذا الدعا فى شانهم يا مستجب
G160-3. **Geldi** gül bezme bülbül itdi sürür / Ḳıl bahār irdi sen de yārī ṭaleb
G163-1. Leşker-i ġam **gelse** ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki ṣarāb
G164-4. Ḫāne-i dilde **gelün** ʿıyş idelüm / Dil kebāb oldı gözüm yaşı ṣarāb
G187-4. Kaʿbedür kūyı **gelür** ḥuccācdur āşıkları / Her birinün ḳaṣdı budur kim ola ḳurbān dost
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam **geldi** itdi cümle virān ʿāḳıbet
G212-6. Yaġmāya virdi külli dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri **gelüp** āh eyledi anı ġāret
G237-3. Bir gedādur ḳapuña **geldi** seḥer-geh āfitāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī **geldi** vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G251-7. Ola ki **gele** pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür **gelüp** göñlüm gibi kān ile baḥṣ
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / **Geldi** Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke **gelürmiş** düşmenüñ birūzı telḫ

G315-4. Sāilem **geldüm** ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd
G338-5. Cürmi çoḳ **geldi** Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev **geldi** anaḫtārı açıldı ol kilid
G348-5. Ser-nüvişt olan **gelür** aña Muḥibbī çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dūnı yād
G349-4. **Gelüp** alurdı ders-i ʿışḳı benden / Ḳalaydı bu deme Mecnūn u Ferhād
G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem **gelür**
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke **gelür**
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe ṣaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke **gelür**
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa **gelse** gözüm şırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış şu isteyü **gelmişler** āhūlar mıdur
G413-1. Sebze-pūş olup **gelen** nāz ile cānānumdurur / Ol benüm çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm Ḫaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki **gelen** cānānumdurur
G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene döndürdi sīnemi / **Gelmez** nigār görmege yābāne seyr ider
G438-4. Esb-i nāz ile **gelüp** yār beni öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür **gelsün** berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadür
G449-5. Bu Muḥibbī'ye cefā itme vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kīne **gelür**
G450-4. Şāh-ı ġam sīneme **geldükce** hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden ulıdur
G457-2. **Geldi** dil dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḫüsnüñi menʿ itme iḥsān vaḳtidür
G457-3. Kaʾbedür kūyuñ nigārā **gelmişüz** ḳurbān içün / Dostum itmez misinʿuşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde **gelüp** her gice mihmān oldılar
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde **gelüp** ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam yoḫsa **gelür** āyīne-i pāke düşer
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür **gelen** ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G468-5. Ey Muḥibbī **gelse** göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īşār ider
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / Güş-ı cāna kimdürür **gelsün** ki mengüş idedür
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre **gele** tāze güzeller
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān **gelür** / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G492-2. Girye ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān **gelür**
G492-3. Ey dil-i şūride bülbül gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān **gelür**
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān **gelür**
G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür **gelen** andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G506-1. Dil ü cān cūş ider ol lebleri aḥmer **geliser** / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber **geliser**
G506-2. Giçüben firḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer **geliser**
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi muʿanber **geliser**
G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda gider / Meger ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʾarʿar **geliser**
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver **geliser**
G513-2. Ger kenāre **gelmez** ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ **gele** pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G519-2. Bizi bī-kes ṣanup ey ġam **gelüp** cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allāhımuz vardur
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān **gelür** / Bu ḫaberden Ḫaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān **gelür**
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol saʿādet menbaʿı derdlü dile dermān **gelür**
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet miʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it ol meh-i tābān **gelür**
G522-5. Vir zekāt-ı ḫüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çünki rūz-ıʿıyddur miskīnlere iḥsān **gelür**
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün **gelüp** Ferhād u Ḳays / Bu meṣel meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden **gelüp** bir ḫarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin ol kimden ögrenür
G555-4. Meclis-i ġamda **gelüp** bir dem beni tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ nāz ile ol şāh **gelür** / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh **gelür**
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh **gelür**
G574-4. Dün tefeʿʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi **geldi** bildüñ devlete dāli nedür
G592-2. Kūyında benüm zārumı her kim işide dir / **Geldi** dimege ḫālini sulṭāna dimişler
G601-3. Resen-i zülfüñi elden ḳomayup cilve ḳılur / Ṣanma kim bencileyinʿāşıḳ-ı ser-bāz **gelür**
G607-5. Dil ṭabībidür **gelüp** ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler **gelür**
G614-2. Açduñ ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / **Geldi** bālā saña belā görinür
G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz **gelür** / Ṣan göçüp faṣl-ı şitāʾāleme nev-rūz gelür
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz **gelür**
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz **gelür**
G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫᵛābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz **gelür**
G650-1. Görmege **gelmedi** ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim **gelürse** aña peyġāmum virür
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḫayāsuzʿārı terk itmiş **gelüp** ortaya düşmişdür
G706-1. Gözlerüm seker meger ol dilber-i raʿnā **gelür** / Ṣalınup biñ nāz ile ol ḳāmet-i bālā **gelür**
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / Şöyle ṣanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā **gelür**
G712-3. Ḳonmaġa **gelse** göñül ṣaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḫabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu sözi germ olmış meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ **gelmesün** bīgāneler

G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa **gelmege gelüpdür** bir semend ister
G730-6. Her ḳaçan **gelse** Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar taʿẕim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ **gelse** sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl yaġıdur
G765-1. Her ḳaçan dilber **gelür** dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme zülf-i semen-sālar **gelür** / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa ġavġālar gelür
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi **gelür** / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi **gelür**
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı **gelse** dil şaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G816-7. **Gelmesün** daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller **gelüp** eyler miydi ṭabiʿ bekler
G828-5. Şāh-ı ġam **gelse** Muḥibbī bu göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īṣār eyler
G831-2. Her ne taḳdīr oldı ol lā-büd **gelür** / Başuña her ne yazıldı ḫayr ü şer
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam **gelmedi** Mecnūn yanuma / Şanma ol dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G856-1. Reyāḥin şāhınuñ taḫtı çemendür / **Gelen** dīvānına serv ü semendür
G865-1. Dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden **gelür** şanma anı zaḫmetdedür
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan **gelür**
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan **gelür**
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır şanur mısın ki **gelüp** saña yār olur
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur **gelür** mihmān aḳar
G930-4. Cān naḳdi ile **geldi** ḳapuña yine göñül / Virdi metāʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G935-3. Şāh-ı ġam **gelse** göñül şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G937-4. Başı ucına **gelürin** ḫastenüñ her gice şemʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın telḳīn ider
G938-5. Şāh-ı ġam **geldükce** göñlüm pāyına īṣār içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G941-1. Ḫāller meyl ider ol ʿārıẕ-ı dil-cūya **gelür** / Şanki hindū peçeler teşne olup şuya **gelür**
G941-2. Gülşen-i ḫüsnüñe uġrarsa ṣabā şanma güẕāf / Sünbülüñden şanma olmaġ içün būya **gelür**
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı şanur kim daḥi yapuya **gelür**
G941-5. Şormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya **gelür**
G958-7. Şāh-ı ġam **gelse** Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse **gelmez** yanuma illā meger sāyem **gelür**
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bīgāneler maḥrem **gelür**
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʾül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti **geldi** yine ferḫunde-fālum var
G969-4. Cürʾa-i cāmı sen içdüñ diyü bezmi ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı **gelüp** ġavġā ider
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur **gelsün** berü kim dürr ile mercān alur
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿitdi gevherler / **Gelürse** şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına niṣārum var
G1008-1. **Gelüp** cānā dil-i pür-derdümi gör / Sirişk-i germ ü āh-ı merdümi gör
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī **geldi** çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḥiṣār elden gider
G1021-2. **Geldügince** güldürürsin gül gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın daġlar
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īṣār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ **gelür**
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ **gelür**
G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ **gelür**
G1030-2. Yaşumı ḳılsam şarāb u baġrumı itsem kebāb / Meclis-i ġamda **gele** her yañadan būy-ı ciger
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp **gele** dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz nʾeylesün maġlūbdur
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / Şubḥa dek benden **gelüp** bülbüller efġān ögrenür
G1050-3. **Gelse** sulṭān-ı ġamı dil şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine **gelüp** murġ-ı hevālar per ṭutar
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan **gelse** ʿiẕārın ter ṭutar
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd **gelmez** cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm nʾola maḳbūl işüñ / Nāz ile **geldi** nigārum didi üftāde getür
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma **gelsün** didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi **geldükce** bir kez mā dimez
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿārif ḫazāna **gelmez**
G1102-4. **Geldi** dilde şāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ **gelsün gelen** / Menʿ olınmaz hīç kes ʿışḳ ehli derbān istemez
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metāʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile **geldük** ki bāzār isterüz
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa yol üzre / Ser-keşlik idüben **gelüp** andan güẕer itmez
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār **gelüp** bir naẕar sīm ü zer itmez
G1167-4. Eger nāz ile seyr-i bāġa **gelse** / Ḳoya pāyına ser serv-i ser-efrāz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır şavurdı ġam yili **geldi** ġubārumuz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it **gelme** bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / **Gelmez** yanumaʿār ider ol yār bir nefes
G1227-4. Būy-ı zülfini **gelürdüñ** tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan **gelüben** ʿāşıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu dergāh imiş
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye **geldi** ol nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan ṭūp olmış
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña **geldüm** beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāṣ
G1309-4. Göreyim bir kez seni ölürsem andan öleyin / Deyre **gelmekden** cihāna seni görmekdür ġaraż
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur **gelüp** benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende nice iḫtirāʿ
G1337-3. Derd-i dilden **geldi** ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına her dem nār şemʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger **gelmişdürür** dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār şemʿ

G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī **gelse** ʿarżuḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / **Geldi** yandurdı Muḥibb anda çerāġ
G1387-5. Muḥibbī kūyuña **geldi** didüm bir būse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1388-4. Yeñ ile Rūma **gelüp** şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫil ʿat-i şāhāne ṣadaḳ
G1393-1. Ḳapuna **gelür** seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa ẕerrece **gelmez** felekle mihr ü māh / Rifʿātiyle nüh-felekden yücedür eyvān-ı ʿışḳ
G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider **gelmiş** meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā **gelüp** ala benden sebaḳ sebaḳ
G1446-1. **Gelüp** cānā dil-i pür-derdüme baḳ / Sirişk-i sürḫ u rūy-ı zerdüme baḳ
G1469-7. Seyre **gelsün** tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar **gelür** her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1505-4. Ḥüsnüñi **gelmiş** iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam **geldükce** çeşmüm / Ṣular müjgānum eyler yolların pāḳ
G1515-2. **Gele** ey ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1521-2. **Gelmişem** şey'ullah içün ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḥsān senüñ
G1522-1. **Gelüp** ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḥarāb itdüñ / Beni sen odlara yaḳduñ yiter nāz u ʿitāb itdüñ
G1524-4. Ṭavāf itmege **geldük** Kaʿbe kūyuñ / Saʿādetdür özüñ ḳurbāne şalduñ
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne **gelse** ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dīzüñ senüñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur **gelen** / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1572-4. **Gelüp** ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden **gelen** bu cümle ḥaḳīḳī edā gerek
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil **gele** ṣormaġa ger bu ḥastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1595-2. **Geldi** ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it **gelem** sen intiẓārısın kimüñ
G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur **gelüp** gül gibi ḫandān eylemek
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger **gelse** tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḥi nāzik
G1672-6. Tekye-i dilde **gelüp** çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḥi dervīşāne gel
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına **geldüñ** cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler ṣoñra dirler rāḥat al
G1694-4. Güneş gördüm **gelür** her gün ḳapuña / Zekāt-ı ḥüsnüñ umar oldı sāil
G1699-1. **Geldi** çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül / Her ne deñlü eyler ise eylesün ḳoñ nāz gül
G1703-4. Her ne gelse ḳāni ʿol ger **gelmese** göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḫubb-ı māl
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam **gelsün** yiter her-bār gül
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı **gelmedi** anı bir yire ṣalmalı degül
G1747-3. Bāzār-ı ışḳa **geldi** çü ṣarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden **gelüp** beni bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī laʿl-gün deryāya ṣal
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen de ey servüm **gelüp** bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1762-5. İtmedüñ ḥaste Muḥibbī'ye **gelüp** çünki devā / Dostum ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam **gelse** ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña varup meyḫānei me'men ḳılam
G1770-3. **Geldi** Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña **geldük** şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ **gelse** ḳaçar pādişāh-ı ʿaḳl / Mümkin degüldürür ki ben anuñla savaşam
G1786-1. Dün gice muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ **geldi** anı devlete dāl eyledüm
G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taşavvur **geldi** māhumdur benüm
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne **gelüp** anı her bir ḳılum
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger çāre idesin ḳapuña **geldüm**
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / **Gelün** bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse eger **gelse** başumı / Saña daḥi ziyāde olısar maḥabbetüm
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre **gelüp** bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz **gelüp** ruḥsāruma / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1871-1. Dil seririn yine feṭḥ itdi **gelüp** sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G1872-4. Maḥabbet ḳaşrına bāni olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar **gelüp** ben üstüvār itdüm
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl **gelem** yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G1879-4. Ḳapuña **geldi** göñül sāilini eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını ki ḫācet-mendem
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭṭārı çekmeye / **Gelmedi** bu vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G1888-1. Nice bir ġam yiyüben āb içelüm / Devr-i güldür **gelün** şarāb içelüm
G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini / **Gelüp** dil kişverin yaġmā ḳılan kim
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḥastedür / **Gelmez** iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe **geldüm** ki muḥtāc-ı şarāb oldum
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına **geldükce** / Ayaġına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm
G1932-4. İtdüm o serv ayaġına göz yaşın revān / **Gelmez** kenāre n'eyleyem ol şāh-ı muḥterem
G1949-1. **Gelem** diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1949-2. Biri **gelse** biri gider aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup **geldüm** bugün ʿışḳuñ yolından hem
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki **gelse** kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G1969-2. **Gelesin** nāz ile eyā servüm / Pāyuña döke gözlerüm dür ü sim
G1999-4. Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / **Geldiler** sürin sürin ḳoyın gibi ḳurbāne hem
G2003-4. **Gelmişüzdür** ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm

G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışḳen yürek / Bād-ı āhum **geldi** ṭaġıtdı anuñ her pāresin
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / **Geldiler** bilsem kime devlet müyesserdür bugün
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur sīnemüñ içre **gelüp** cā eyleyen
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Ṣu aramaġa şu isteyü **gelür** çeşmüm saḳāsından
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ **gelüp** baña ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2048-4. Kaʿbedür kūyı **gelür** ʿuşşāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı teʾḫīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün **gelsün** ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün **gelsün** ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2065-2. Ḥālümi şormaz **gelür** yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen **gelesin** gülşene diyü seni gözler hemān
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu **gelsün** berü rāz isteyen
G2102-1. Üstüme sāye ṣalan serv-i ḫırāmāndur **gelen** / Bir yañadan dīdeden cūy-ı firāvāndur **gelen**
G2102-2. Ben nice teşbīh idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur **gelen**
G2102-3. Ṣāh-ı ḫūbān zer-külāhın kec-rū itmiş başına / Ṣiʿrüñi ezberlemiş ṣūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur **gelen**
G2102-4. Ṣāh-ı ʿālemdür bugün ʿāṣıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş ol şāh-ı devrāndur **gelen**
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Ṣöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur **gelen**
G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ **gelüp** bir dem ḳaranfil ṣoḥbetin
G2120-4. Niçün itmezsin **gelüp** ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2132-2. Kim bıçaḳ ṣuna baña ben aña boyın ṣunaram / Tekye-i ʿışḳa **gelüp** cān ile ḳurbānam ben
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum **gelüp** seyr eylemez / Ḳanda ögrendi bu ser-keşligi ol serv-i revān
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / Nāz ile bāġa **gelsün** ol serv-i ḳāmet olsun
G2141-4. İṣbāt olurdı ʿışḳum iki güvāhum olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm **gelüp** şehādet itsün
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet **gele** diyü gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / Görmege **gelür** melekler ol yüce ḫargāhdan
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ **gelüp** olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḥi bārān
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse Muḥibbī çün **gelür** serḫoşdan
G2167-5. Gice gündüz **gelürler** şems ile ay / İdeler āsitānuñ tā ki seyrān
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu **gelsün** berü nār isteyen
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup **geldüm** benüm dār isteyen
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet **gelüp** baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat **gele** bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2189-5. Maḥabbet şāhı **geldükce** Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı ṣadā olsun
G2203-5. Ṣāh-ı ġam **gelse** Muḥibbī bu göñül ḫānesine / Pāyına dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2225-2. Yazılan başa **gelürmiş** ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol ṣayyāddan
G2230-4. **Gele** ey Yūsuf-ı Mışrı göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından
G2244-6. Kaʿbedür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden **gelmişem** olmaġa ḳurbān ile ben
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi **gelün** ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār **gelür** diyü baña tek ḫaber olsun
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḫᵛāba varmaḳ mı **gele** bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm eyā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim **gelüp** ruḫsārum üzre başasın
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan **gelürsin** ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına **gelüp** līkin görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi **gelüp** benden bu ʿışḳuñ şanʿatın
G2272-5. Naẓar eyle şeb ü rūza biri **gelse** biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ işidüp / Başum ucına **geldi** benüm aġlamaġ içün
G2305-4. Kaʿbedür kūyı **gelür** sürin sürin ʿāşıḳları / Yaʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḫālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda **gelmiş** dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgün yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ **geldüm** ben andan ilerü
G2321-4. Bildi ḫazān leşkeri āḫır eşer **gelür** / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥişār serv
G2324-2. Tevbei şırsam eger itme taʿaccüb ṣūfi / **Gele** inşāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de **gelüp** zūr eyle
G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa boynına **gelür** / Başdan giçdi meger ṣaldı kilimin ṣuya
G2339-1. Çün bahār irdi **gelün** ʿiyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2360-4. **Gele** ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi ḳaṣd iden **gelsün** inhizāmımuza
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen ḳaṭʿ itme / Nev-cevānsın **gele** ḳaṣd eyleme bu yaşımuza
G2372-1. Ol yār **gelse** meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Şemʿī görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyet ʿandelīb / Ṣöyle beñzer kim yeñi **gelmiş** misāfir gülşene
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ **gelsün** berü / Līk yol virmeñ şaḳın bu meclise bīgāneye
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın **gelseñ** dil-i vīrāneye
G2415-5. Kaʿbedür kūyuñ sürin sürin **gelür** ʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine
G2424-1. Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle / Eline aldı **gelüp** bāde-i ḥamrā lāle
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün servler āb üstine / Vaḳtidür şeydā göñül **gelsün** mey-i nāb üstine
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḫüsne nāẓīr olmışdur meger / Tīġi elde paşlanur **gelse** ḳaçan ḫᵛāb üstine
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü **gelür** cismümdeki ṣāl üstine
G2447-1. **Gele** ey ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı **gelmişe**

G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim **gele** cānāne
G2460-1. Ḥüzn ile **gelüpdür** yine gülzāra benefşe / Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Men ʾine kim ḳādir olur böyle nāşı **gelmişe**
G2478-3. ʾIşḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger / Er **gelmez** idi kūşe-i gülzāra benefşe
G2480-3. Etek ayaġına cānā cān u dil īşār idem / Bende-ḫāneye **gelürseñ** devlet ü iḳbāl ile
G2481-1. Ḳapuna **gelmişem** ey dost dāda / Beni tā irgüresin sen murāda
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḫi **gelmek** olmaz olsa şikeste pīşe
G2512-1. Rindāne **gelüpdür** yine çün bāġa benefşe / Al ile gülüñ būyını almaġa benefşe
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken **gelmedi** bir kerre çün bālinüme
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek **gelmiş** ezelden şānuma
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ ṣusadı içmege **gelür** ḳanumuza
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp ol gül / **Geldi** bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim **gelürse** kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ ṣunduḳ anuñ fermānına
G2531-5. **Gelmişem** dervāze-i ḥüsnüñe şey'ullah içün / Būse iḥsān eyle gel ṣalma beni ferdālara
G2538-3. Ol şāh-ı zamān **gelse** yine serv-i sehī-veş / Yir yir Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn **gelüp** bī-çāre Ferhāda
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı **gele** bir yād eyle / Ḳuluñ isem daḫi ey ġam beni āzād eyle
G2549-2. Yanmaġa ʿāşıḳları **gelmiş** cemāli şevḳine / Nitekim pervāneler şemʿ-i şebistān üstine
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki **gelüp** saña dise
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür **gelür** ceng itmege Siḫrāb ile
G2574-3. İrüp aġzuma ṭamzur vaṣluñ ābın / **Gelüpdür** cān-ı şīrīnüm ṭudaġa
G2575-5. Ey Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim ṣalınup ol serv-i ser-efrāz **gele**
G2583-5. Bir ḳadem **gelmez** Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ **gelsün** berü / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın **gelseñ** dil-i vīrāneye
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / **Gelmez** kelāma bir kişinüñ göñli dār ola
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil **gelse** anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne **geldi** / Görüp derdüm benüm dermāne geldi
G2620-2. Viṣālün ʿıydına elḥamdülillāh / İrüp bu cān u dil ḳurbāne **geldi**
G2621-2. Her ḳaçan **gelse** ḫırāma ol ḳıyāmet ʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi
G2640-5. Leşker-i ġam **gelse** itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar **gelüp** mihr ile meh nūrı
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde **gelüp** yüz süre Mecnūn pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan taʿẓim ider üstādını
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden **gelüp** rüsvālıġı
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña **gelse** Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez **gelür** tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iẓhār it beni
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum **gelüben** bād itdi
G2713-4. Niceler meydān-ı naẓma **geldiler** ammā ki ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yigregi
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana **gelür** ol gün ʾiṭā güni
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ **gelüp** andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Neẕr akçesi ṣanasın **geldi** çerāġa düşdi
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / **Geldüñ** ey dost ʾiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2753-5. Ḳanumı içmege **geldükce** benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir aña cān ile "صحا عافی"
G2754-2. **Gelüp** baġa yine şāh-ı reyāḥin / Döşendi her ṭaraf naṭʿ-ı pelengi
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥışār-ı ḳalbüme mālik / **Gelüp** mi ʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden kesdi
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün **gelüp** ḫūnīn kefen kesdi
G2774-1. Kūh-ken **geldi** bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
G2774-5. Ey Muḥibbī **geldi** çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
G2778-4. Ḫışm ile **gelüp** gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile düşdi
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / Sen daḫi eyle Muḥibbī **gele** merdāneligi
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene **geldi** çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa **gelür** şādī ḫusreve
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz **gelüp** illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh10-7. Dād umma ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / **Gelmeye** raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa **gelür** daḫi beter
Mh12-3.Göñlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime **gele** idüm ki dilber destidür
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki **gelmişdür** buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / **Gelmez** iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān bāġa **gele** / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce **gele**
Mr25-3. ʾIşḳ şāhı **geldi** çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin baġlatdı miḫnetden kemer
Mr26-5. Ṣormaġa **geldi** bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ **gelse** dilden ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār

2. Olmak, -e uğramak.

G7-4. Rūz-ı hicründe görenler beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz **gelür** her biri mihmāndur baña
G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden **gelen** cümle beraberdür baña

G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭā ʿna **gelmişdür** gök ehli çeşm-i ḥayrāndur baña
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki **gele** senden ʿayn-i dermāndur baña
G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña **gelmez** ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vāʿıẓuñ aldanma kim / **Gelmez** anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / Ḫışḳuñı terk eylemek līkin **gelür** müşkil baña
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā **gelmez** imiş senden baña
G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum **gelmeye** / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G114-7. Bulurdı ger vefā **gelse** cihāndan / Sikender Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārāb
G116-6. Ṣādiye ṣād olma ey dil **gelse** ġam hem muẓṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb
G124-3. Rāżıyam her ne **gelür** senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı **gele** aġzındaki ḳanum görüp
G172-1. Gerek ʿāṣıḳ olana ḥüzn-i Yaʿḳūb / **Gelen** cevr ü belāya ṣabr-ı Eyyūb
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı **geldi** derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın ṣarāb u baġruñı eyle kebāb
G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür **gelür** derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān dost
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iẓhār / Didüm ki **gelür** derdeʿarak bulsa ḥarāret
G230-4. Yüz çevirme **gelse** derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir gibi ḥazm eyle yut
G259-2. Her ne kim senden **gele** cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeş
G300-4. Baña nevbet **gelicek** eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ baña **gelür** / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile żaʿaf **geldi** çeşmüme / Ḥākipāyuñ ḳomañ ile defʿ oldı ol remed
G329-2. Melūl olma dilā ġam **gelse** her dem / Cihānda kimse yoḳdur ġamdan āzād
G334-6. Görmedüm **gelmez** Muḥibbī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde baña perverdigārumdan meded
G353-2. Her ne deñlü **gelse** cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse ṣād
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim **gelse** sürūdum var
G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña devrān ġamı / Her yañadan ehl-iʿışḳ olana verhemler **gelür**
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün **gelür** andan ne zehr olsun ki tiryākumdurur
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim **gele** eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā degül cāy-ı sürür
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam **gelmeye** / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān ṣarmaşur
G399-5. Derd ü ġam **geldi** Muḥibbī ṭurmasun buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā ṣanur / Her ne **gelürse** ʿāṣıḳa anı ʿaṭā ṣanur
G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez ol ṣāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam **gelür** zecr ü cezāyı çekdürür
G449-1. Her ḳaçan fikrimüz ol kākül-i müşkīne **gelür** / Elem ü derd ü belā bu dil-i miskīne **gelür**
G497-3. Ṣād olam ṣanma vefādan ey ṣanem / **Gelse** cevrüñ dil ider dāim sürür
G507-4. Güzellerden vefā **gelse** ʿacebdür / Kim anlara cefā ḳānūn olupdur
G518-6. Ey Muḥibbī ṣādılıḳ **gelse** gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G523-1. **Gelen** ḳuldan egerçi kim ḫaṭādur / Efendinüñ velī işi ʿaṭadur
G529-1. Nigārā yidigüm derd ü elemdür / Velī senden **gelür** baña ne ġamdur
G530-4. Umar gerçi bu göñlüm luṭf u iḥsān / Velī senden **gelen** cevr ü sitemdür
G534-3. Baña key müşkil **gelür** cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür **gelsün** berü mihmān oḳur
G556-5. Saña lāyıḳ **gelmedi** hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile ḳaçan āh **gelür**
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülfʿ yiter çün belā baña / Bir yañadan bu daḥi **gelür** bir belā olur
G574-2. Sāḳiyā meygün lebüñ nūş itdi ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet **gelse** ihmāli nedür
G610-3. İtlerinden āsitānında beniʿadd eylemiş / Şāh olandan ḳullara dāimʿināyetler **gelür**
G610-4. ʿĀṣıḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler **gelür**
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler **gelür**
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem **gelür** ġam daḥi maḥremdür
G619-4. Her ḳaçan **gelse** belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḫażar baġrum kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G624-3. ʿĀṣıḳa müşkil **gelürse** baş u cān terk eylemek / Bir marażdurʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam **gelse** dil ḳarşu çıḳar / Nice taʿẓim itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G681-4. hecr-ārā **gelse** cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden **gelür** ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / **Gelür** cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G737-4. ʿĀṣıḳ-ı ṣādıḳ odur **gelse** belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd **gelür** ʿuzlet / Görinmez kimseyeʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G759-1. Her ki ʿāṣıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden **gele** ṣākir giçer
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḥālet mi **gelür**
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / Işḳ ile ʿāṣıḳ ölürse de ferāġat mi **gelür**
G794-4. Zāhidā gel dime ʿāṣıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi **gelür**
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi **gelür**
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / **Gele** derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G864-2. Büseñ alsam cān virüp **gelmez** peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G873-1. ʿĀṣıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan **gelür** / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol andan **gelür**
G873-4. Her ne deñlü var belā ol zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan **gelür**
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye **gelmez** vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bi-ārı gör
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā **gelse** mużṭarib / Ekşer zemāne ḫūbları hep bī-vefā olur

G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne **gelse** rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo ṭūl-ı emelden ne **gelür** / İtmeyen cevr ü cefā ṣīve güzelden ne **gelür**
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuṣṣāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne **gelür**
G945-4. Zāhidā ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ fażlıdurur yoḫsa ʿamelden ne **gelür**
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni añ yārümle ḳurı meṣelden ne **gelür**
G945-6. Ṣıʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür ṣıʿr ü ġazelden ne **gelür**
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem **gelür** / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme **gelmez** sürūr illā meger kim ġam gelür
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse ne ġam / Ne ki andan **gele** vefā görinür
G984-1. Nigārā umduġum gerçi vefādur / Velī senden **gelen** her dem cefādur
G986-1. Cānā cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / Her ne **gelürse** cānuma senden ṣafā yiter
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-iʿanber-feşān ditrer / Gidüpʿaḳlum **gelür** ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-hużūr / Çünki andandur **gelen** bulur anuñla dil sürūr
G1022-2. Görmesem n'ola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ **gelür**
G1031-2. Baña **gelür** cefā vü cevr ni ʿmet / Müdām ol dāim ʿāṣıḳ muġtenemdür
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise senden **gelen** ol baña tiryākumdurur
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum **gelmez** bilürsin añа żarr
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür **gelen** andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1064-3. Her ne deñlü yār düşmenlik ide / Baña ne ḳılsa **gelür** ol dostār
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd **gelür** / Her ne kim başa yazıldı ḫayr ü şer
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan **gelen** cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1144-3. Her ne **gelse** saña yegdür ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1180-3. **Gelen** andan baña cevr ü sitemdür / Maḥabbet şartını dildār ḳılmaz
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb **gelmiye** zāhid daḥi iḳrāra henüz
G1210-5. Muḥibbī yime ġam ġam **gelse** her gāh / Benī ādem muḳarrer ġamsuz olmaz
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm **gele** yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1260-5. **Gelse** ġam ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı añа der baġlamış
G1294-4. Senden cefā ki **gelse** baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler al cānāne ḫaẓẓ / Çünki andandur daḥi artuḳ **gelür** bu cāne ḫaẓẓ
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca **gelür** çün bāġ ile būstāne ḫaẓẓ
G1326(b)-2. Ġam **gelürse** dil añа ḳarşu çıḳar / Olur elbette āşinādan ḫaẓẓ
G1361-1. Āşıḳ iseñ terk-i cān it urma lāf / Merd olanlardan dilā **gelmez** ḥilāf
G1403-5. **Gelse** cefā vü cevr ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki ẕevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı **gelse** çeşm-i yāre şevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd gelür güftāre şevḳ
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden **gelsün** ol bīmāre şevḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki **gelür** bād esdügince nāre şevḳ
G1412-1. Aġlayup āh eylerem **gelsün** rūḫ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān iledür lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar **gelür** yatduḳca günde māre şevḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye **gelmez** bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül baġlamaḳ
G1433-4. Ḳāniʿem rızḳuma ne **gelse** ḳanāʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda bugünʿanḳā-yı ʿışḳ
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbī'ye vaṭan / **Gelmeye** ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet **gelmez** döker āḫır yire ḳanuñ
G1569-1. **Gelse** ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / Anı vefā bilür özine mübtelālaruñ
G1569-5. **Gelse** Muḥibbī derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini ol āşinālaruñ
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh **gelür** ġam geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne **gelürse** rıżā gerek
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne **gelürse** zehri ḫoş görmek gerek
G1583-5. Ṣād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne **gelse** luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1608-4. Ḫilʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān **gelür** / Ten libāsı terk idüp bu cānıʿuryān eylemek
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / **Gele** baña ol merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne **gelür** Ḥaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet **gelür** derdüme ṣanmañ em degül
G1673-3. Nigārā berḳiʿüñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / **Gele** mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḫayrān ḳıl
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen vefā bil / **Gelürse** derd ü miḥnet de devā bil
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek **gelür** āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam **gelse** ṭañ mıdur / Kim didi saña ey göñül ol bī-vefāda ol
G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan kimseye **gelmez** vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil ʿibret al
G1703-4. Her ne **gelse** ḳāniʿ ol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḥubb-ı māl
G1728-4. Dostum senden vefā **gelmek** baña emr-i baʿīd / Ben daḥi senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1729-4. Ṣūr u şirküm var cihānda cümle hep dilden **gelür** / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil
G1732-5. Müstedām olsun **gelür** dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim buları ṣatun almalı degül
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz **gelmesün** senden ḥilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır olısardur ol ẕelil
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān **gelür** ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh ne müşkil
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller **gelmez** anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger **gelse** ṣudāʿ / Eşk ile ḫāk-i derini ṣandal-āviz eyleyem
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām duʿā **gelse** ġamı ḫursendem

G1882-4. Her ne yañadan **gelürse** ġam açuḳ vīrāne-dil / Aña taʿẓim eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G1925-6. Ġam **gelürse** Muḥibbī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz cihānda kes ni’delüm
G1932-3. Cānān yolında her ne **gelürse** gelür sürūr / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1959-1. Vefā **gelmez** cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum **gelmez** vefā senden meger cevr ü sitem
G1973-4. Her ne cevr ü cefā **gelür** senden / Cümlesin baña muḫāl ben bilürem
G1980-5. Ben ol Muḥibbī’yem ki çeküp derd ü miḥneti / Senden **gelene** şākirem vü şükr eylerem
G2002-1. **Gelür** senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2016-4. Yārden her ne **gelür** derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan **gelse** ġam olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet **gelse gelsün** ʿāṣıḳuñ / Oturup devlet seririnde sen ol tek kāmrān
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī **gelmese** ġam degüldür / Ol tek cefā vü cevri kendiye ʿādet itsün
G2162-5. Feraḥ ṣādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī **gelse** dimişler yoḳ aña pāyān
G2173-2. Baña her demde **gelür** derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2173-4. Ḫʷābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma **gelürse** ḳoma inkār etegin
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā būyı **gele** işbu tozumdan
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cāyi güzelden ne **gelür** yāri ni’dersin
G2199-6. Ḫidmete **geldi** bu Muḥibb ḳapuña / Anı redd eyleme ʿābid olsun
G2227-1. İgen incinme ey göñül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā **gelmez** meṣeldür mā-teḳaddemden
G2242-2. Her ne zaḥmet kim **gele** andan baña rāḥat gelür / ʿĀṣıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n’eylesün
G2243-3. Her ne **gelürse** mihr eger cevr rāżıyam / Ṣundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2316-5. Māh-rūlardan cefā **gelür** vefā umma göñül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū
G2327-7. Göklere irse başuñ **gelmeye** göñlüñe ġurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzini mūr eyle
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n’itdüm saña ey ġam **gelürsin** bir yaña sende
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma incinem / Her ne **gelürse** senden ol ben ḳula kām ola
G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi **gelmeye** hergiz ḳaleme
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı īṣār itmege **geldükce** ġam sulṭānına
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar **geldi** āḫır bu sere
G2576-4. Ġam **geldi** yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse
G2579-5. **Gelse** Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli budur inḳılāb ile
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / ʿĀḳıbet dir **gelmez** ol baña belā
G2605-3. Ṭañ degül merdüm **gelürse** derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Ṣoñra **geldi** ġam göñül şehrini vīrān eyledi
G2617-3. Çünki **gelmez** gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne geldi / Görüp derdüm benüm dermāne **geldi**
G2620-4. Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekātı / Ḳapuña bu gedā iḥsāna **geldi**
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye **gelmez** bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2676-4. Ay ü güni dartdılar **geldi** şehā ḥüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını
G2680-3. Dil ḫānesine **gelse** ġamuñ sāde ṣanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḫi
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan **gelürse gele** sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·
G2756-3. **Gelse** cefā vü cevr dilā olma muẓṭarib / Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı
G2765-3. Her ne deñlü **gelse** ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḫr-i ʿummān ol yüri
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol virdi ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne **gelür** andan baña cānum sever
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet **gelürler** yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile ġamlar **gelür** / Firḳat ü hecrüñle gözden gāh olur demler **gelür**
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve ḥaḳḳı dile ne **gelse** ṣafā yirinedür
D11-1. Yārden her ne **gelürse** çü olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna leẕīẕ
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki miḥnet nişānıdur / **Geldükce** ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / **Gelmedi** ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḫayf
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre **gelmeye**

3. İsabet etmek.

G35-4. Tīr-i müjgānı **gelürse** cān virem şükrāne ben / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G36-2. Ḳaşı yanından **gelüp** ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez **gelse** müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G68-4. **Gelse** biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G82-2. Sīneme **gelmezse** tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G157-4. **Gelse** tīrüñ sīneme giçer ol dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe **gelse** muḳābil āfitāb / Nitekim olur şuʿā-ı şemsden de māhitāb
G212-3. Ġamzeñ oḳı **gelelden** ṣanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil cān oldı daḫi rāḥat
G216-4. Nice bir sīne ṭutalum siper-vār / **Gele** ḳavs-i ḳaẓādan tīr-i miḥnet
G243-4. Sīneme **geldükce** tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G314-2. Ġamzeñ oḳı **geldügince** sīneme / Görüp anı cān u dilden didi oḫ
G323-5. **Geldügince** tīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī ṣaṣtı her demde küşād
G347-4. Ġamzeler **geldi** ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded

G370-7. Üşenür ṣanma Muḥibbī tīr-i ġamzenden şehā / Sīne-i mecrūḥına **geldükce** merhemler **gelür**
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke **gelür** / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey serv-i ḥırām / Ḥaşre dek ẕevḳ ü ṣafā sīne-i ṣad-çāke **gelür**
G422-1. **Gelse** çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫᵛāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı var / Tīri **gelürse** sīneme dilde nişānı var
G449-2. Seyl-i eşkümle eşer itmedi ābum yili āh / Bunca yıldur ṭoḳınur ol dil-i sengine **gelür**
G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan **gelse** ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi her dem deler giçer
G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān **gelür** / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine **gelmiş** seḥāba beñzer
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme ṣanma cerāḥātlar **gelür** / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G693-1. Sitem tīri belā tīġi **gelelden** cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G699-4. Öldürür gerçi **gelür** bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül çünki lebi derdine dermān eyler
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ **gelse** buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḥaf / **Gelür** ḥadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G804-2. Çünki peykānuñ **gelür** ḳıldı bu sīnemden güẕer / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G832-2. Cānda yir idem **gelürse** ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama āḫır cigerde baş olur
G843(b)-2. Ḳaçınur ṣanma sīne ġamzeñden / **Gelse** tīrüñ nişān-ı devletdür
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler **gelürse** cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G924-2. **Geldi** ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cemʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki her **geldükce** bu dilde maḥabbet arturur
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem tīr ü peykānuñ **gelür** / Beñzer ol teşne-dile luṭf ile bārānuñ **gelür**
G1165-3. Dilde peykānuñ ḳalur **geldükce** ġamzeñ oḳları / Anuñ içün oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi **geldükde** Muḥibbī sen anı / Gāh taʿẓim eyle ḳo dilde gehi cānuña baş
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ **geldi** lebe cānum çü şemʿ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden **gele** anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1447-2. İster iseñ kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle **gelüp** eyle bu sīnem iki şaḳḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden **gele** anuñla göñül şād ancaḳ
G1475-5. **Gelüp** sīneme tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı bu dil ġāyet de teng
G1505-3. **Gelse** tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1542-1. Sīneme şol deñlü **geldi** tīr-i müjgānuñ senüñ / Bulma tā ḥaşre dek sīnemde peykānuñ senüñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi **gele** tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa **gelüp** her yaña peykānuñ senüñ
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / **Gelmedi** pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G1971-2. Ġamzeñ oḳı **gelmeyince** cānā pervāz eylemez / Dostum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / **Gelince** baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil bakışından / **Gelür** oḳlar dem-ā-dem yā ḳaşından
G2134-4. Tīrüñ **gelüben** sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki göre anı ṭaşumdan
G2163-5. Tīr-i ġamze **geldi** muḥkem sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince sīneden
G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ **gelse** dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2203-3. Acımazdum **gelicek** sīneme tīrüñ ṣanemā / Demreni ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña **geldükce** neden ḳurulı yāyun yasasın
G2435-4. Baḳsañ cihāna göze **gelür** cām u bādedür / Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / Umaram ki **gele** bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme **geldükce** benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele
G2595-3. Tīri **gelince** sīneye alup cigerde ḳo / Cāndanʿazīz ṣaḳla anı yādigār ola
G2640-4. Ġamzesi **geldükce** çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine ṣaḳlayayım tirini
G2671-2. Sīneye **gelse** müjeñ tīri eyā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa **gelür** bir yirlere başı
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da **gelse** dile merḥabā bilür

4. Akmak.

G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem demler **gelür** / **Gelmesün** mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar **gelür**
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryāki ẕāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler **gelür**
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẕāhirā şeker ṣunar maʿnī yüzinden sem **gelür**
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine dem **gelür**
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh **gelür**
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil **gelür** / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan **gelür**
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem **gelür**
G1184-2. Gözlerüm yaşı da **geldükce** bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1280-1. Ḫūn-ı dilden **gelmeseydi** gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu cihān ḫalḳına fāş
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / **Gele** īşār çün yaşuñ direm ḳıl
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem **gelür** eşk-i nedāmet hem
G1991-1. **Gelüp** eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā ṣaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger **gelse** eglemez başdan
G2288-1. Ey dost neler giçdi bu ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı **gelüp** dīdelerümden
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı **gelmişe**

G2467-2. Ola ki bağrınıñ odını birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı **gelmişe**
G2767-3. Gözlerüm yaşı **gelürse** beni yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb gibi
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı **geldi** gözümden āh / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana ben

5. Belli bir zamana ulaşmak.

G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı **geldi** ṭur oturma pāy-best
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḫi bu demler **gelür**
G396-2. Yüzini görmezem hafta **gelür** gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḫāyil olur
G457-4. Nev-bahār eyyāmı **geldi** irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer māh **gelür**
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz **gelür** / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz **gelür**
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī meger ol şem ʿ-i şeb-efrūz **gelür**
G1581-3. Başasın bir gün **gelüp** yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G2284-2. Bahār eyyāmı **geldi** devr-i güldür / Müşerref it bizi sāḳī ṣafādan
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup yaz **gele** / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün **geldügince** derd ile ḫāliʿacib ola
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür / **Geldi** eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür
B52. Ele al sāḳiyā gülgūn şarābı / Bahār eyyāmı **geldi** dem bu demdür
B200. **Geldi** gül devri yine bülbül fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana başladı

6. Belli bir süre dolmak.

G818-1. Tāb-ı ruḫsārı beni eyledi ṣayru bekler / Giceler **gelmez** olupdur göze uyḳu bekler
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / **Gelmeye** bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi

7. İzlemek, takip etmek.

G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi **gelse** berāber buldı ṭut
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat **gele** ardınca hicrān ṣarmaşur
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca **gelen** her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḫāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse **gelür** ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken **gelse** bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd **gelür** / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca **gelür** / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1679-6. **Gelür** her şādīnün ardınca biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur **gelür** / Dehrüñ hemīşe ḫāli budur inḳılāb ile

8. Ortaya çıkmak, doğmak.

G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutupʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ **gele** / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allāhı saña
G77-2. Lebüñ **gelse** ḫayāle āh ider dil / Anuñçün bişmedi bī-dūd ḥelvā
G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli **geleliden** çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G177-2. **Gelse** ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḳu gider / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫʷāb
G190-4. Şu'le virdi metn-i ḫüsnüñde senüñ nūr āyeti / **Geldi** ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G237-1. Ḫaṭ **gelüp** itmiş iḫāṭa ḫadd-i cānānı dürüst / Hāledür devr eylemişdür māh-ı tābānı dürüst
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḫüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ **gelür** olmaz daḫi āgāh ruḫ
G487-2. Ḫaṭṭuñ **gelürse** ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır **geliserdür** / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi yaġı gibi **gelür** / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G603-5. ʿAceb mi **gelse** ḫaṭuñ gül ʿiẕārum / Gülüñ eṭrāfını lā-büd ṭutar ḫār
G663-1. ʿĀrıżın ʿarż itse dilber āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı **geldükde** velī āḫır belā-yı cān olur
G740-3. Ruḫlarına **gelse** ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār ṣır
G741-3. **Gelse** ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Dikḳat ile ḳıl naẓar gör nice maʿnālar **gelür**
G820-2. Ḫaṭ **gelüpdür** diyü buʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol ṣūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G844-3. Metn-i ḫüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Ṣoñradan ḫaṭı **gelür** şerḥ eyleyüp iʿrāb ider
G859-4. Dilde ḫaṭunuñ ḫayāli **gelse** yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa **gelen** çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G899-5. Ḫaṭuñ **gelür** cefāyı ḳo gel şimdi āşıḳa / Ḳomaz bu ḫüsni giderür āḫır zamānadur
G1028-4. Gözümden yār içün ṣaḥrāda ḫayme / Ḳuram **gelse** ḫayāli ḫargehidür
G1043-1. Var mıdur bilsemʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle **gelmeyen** nāzik meyānından ḫaber
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme **gelsün** / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz aña in olmaz
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe **gelse** ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola itme Muḥibbī anda ses
G1232-3. Sīneye **gelse** ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme anda ses
G1272-2. **Gelür** ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı **gelelden** cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre **geldi** ḫaṭ
G1333-4. Bili **gelmez** ḫayāle diḳḳati ḳo / Ḳılma ey dil igen muḥāla ṭamaʿ
G1352-4. Ḫaṭṭı **geldigini** gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ

G1385-1. **Geldi** benefşe ḥaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1410-4. Göz göre ḥaṭı **gelüp** ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ **geldi** bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli **gelse** göze / Nīl içinde bulınur çünki neheng
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ **gelicek** kim göre dir giçdi zamānuñ
G1572-6. Ne ḥaddüñdür **gelüp** ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma **geldükce** itmezsin ḳarār / Ey perī zülfin u gisū per ü bālüñdür senüñ
G1636-1. **Gelmedi** miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek
G1664-3. **Geldi** ġubār-ı ḥaṭṭı virüp gönlüme keder / Bu bir kederdürür ki gönülden gider degül
G1678-2. **Gelse** ḫayāl-i ejder-i zülfi ol dem hemān / Aña maḳām-ı sīne ni ey dil maġāre ḳıl
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḥaṭṭı **gelüp** gönlüme keder / Bu bir kederdürür ki gönülden gider degül
G1759-4. Ḫaṭuñ **geldi** saña düşmez idesen daḫi raʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli **gelse** dile cūlar aḳıdup / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1783-4. Eylerem **gelse** ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum benüm
G1796-3. **Gelse** ḫayāl-i yār bu gönlüm sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli **gelicek** didi gönül / Gözlerümden yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş **geldi** ġubār-ı ḥaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki añup ben anı ḫayrān olmayam
G1920-1. **Gele** başladı ḥaṭuñ aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup şanki irişür ecelüm
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise **gelsün** bu dehr içinde emṣālüm benüm
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli **gelicek** / Nice rāḥat olayın ḫāne ṭoludur mekesüm
G2006-2. Nāgehān **geldi** ḥaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / İtmesün kimseʿaceb aña ḳażādur dir isem
G2051-5. **Geldi** ḥaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2109-1. Ḫaṭṭı **geldi** dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / Menʿ olınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ **gelse** dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir çār ḳaşı **gelmişe** / Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2462-1. Ḫaṭṭuñ **gelüp** ḥaddüñe ey sīm-ber düşe / Al üzre çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında başı **gelmişe** / Hīç kes dil virmesün ol çār ḳaşı **gelmişe**
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler **gelse** ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer inüme
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri şehlā gibi / **Gelmeye** bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
G2667-1. Sīnedeʿışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / **Gelmedi** ʿışḳ ʿālemine bu dil-i şeydā gibi
G2730-2. **Gelüp** ḥaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān buldı
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa **gelmeye** bir er benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser benüm gibi
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa **gelmeye** bir er benüm gibi
Mh4-4. Laʿlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz **gelicek** ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫʷāb ola mı cāy-ı mekesdür
B207. ʿIşḳuñ **geleli** gönlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehrde olmaz imiş pādişāh iki

9. Başlamak, ortaya çıkmak.

G601-1. Çün rebīʿ ırdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz **gelür**
G623-4. Ger ṣadā itseñ **gelür** kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī ṣanmañuz hāmūn çeker
G661-3. Eger mescide varup ḳāmet itseñ / **Gele** her yañadan Allāhuekber
G790-2. Cām-ı laʿlin ister iseñ eyle çeşminden ḥaẕer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd şūr u ġavġālar **gelür**
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem içdügüm ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāy-ı gūyālar **gelür**
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki **geldüñ** gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm **gelmez** dime nerdüm benüm
G2283-1. Nāmeler **gelse** ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini seḥer-geh aluram Baġdāddan
G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / **Gelse** neʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2460-1. Ḥüzn ile gelüpdür yine gülzāra benefşe / **Gelürse**ʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa idi yāre benefşe / Boynın egüben **gelmez** idi zāre benefşe
G2542-1. Bahār irişse güller bitse tāze / Nice yirden **gele** bülbül niyāza
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz **gele**
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / **Geldi** çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2620-3. İşidüp gülşen-i ḫüsnüñde nālem / Seḥer-gehʿandelīb efġāna **geldi**
G2696-1. Derd-i ser **geldi** ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳi

10. Görünmek, sanılmak.

G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı gönül / Bu cihānuñ derdleri dermān **gelür** düpdüz baña
G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre ger cennet **gelürse** beytü'l-aḥzāndur baña
G92-1. Dostum sen olmasan gülşen **gelür** külḫān baña / Senüñ ile olıcaḳ külḫān **gelür** gülşen baña
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm ol baña mihr **gelür** gördüm anı kūb
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer **gelür** bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭīb
G271-4. Bir güzel yoḳdur **gelüp** ola muḳābil ḫüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḫş
G381-2. ʿArż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol baña maḥrem **gelür**
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü dile merhem **gelür**
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil ḥaẕ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz **gelür**
G601-4. Meyl-i gül itdügiçünʿarż-ı dildārı ḳoyup / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı baña nā-sāz **gelür**
G706-2. Kaʿbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem n'ola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña aʿlā **gelür**

G706-4. Ben ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā **gelür**
G933-2. Cefā vü zecr ü cevr ü ḳahr u miḥnet / Ne kim senden **gelür** luṭf u keremdür
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem **gelür**
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryāki baña sem **gelür**
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Gönlüme gelmez sürūr illā meger kim ġam **gelür**
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā **gelür** Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz senden hergiz ʿazāba baḳmazuz
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ **gelür** aña vefā / Anuñ içün ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol vefā **gelür** / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum senden **gelür** her dem kerem
G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse **gelür** sürūr / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse **gelsün** rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ **gelür** / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben
G2452-2. Çöpce **gelmez** bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāṣa
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı **gelür** çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar gönlüm evin / Ṭıfldur olmaz ʿaceb itdügi hep bāz **gele**
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz **gele**
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu **gelür** ḥelvā gibi

11. Düşmek, rast gelmek.

G406-4. Ṣalınsa eger **gelse** ʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle disem aña yiri var
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını görmege dil māyil olur / Çāre ne zülfi **gelür** gün yüzine ḫāyil olur
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfi **gelür** ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf **gelür** ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G2546-2. İçüp mey **geldi** tābından ʿiẕārına ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde ṣan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle

12. Oturmaya, ziyarete gitmek.

G885-3. Ne yüz ile sen öyküdüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre **gelen** senüñ zevālüñdür
G1515-1. N'ola dirsem saña ʿömrüm niçün dün gice **gelmedüñ** / Vefāsuzsın benüm ʿömrüm niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice **gelmedüñ**
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum niçün dün gice **gelmedüñ** / Güzeller şāhı sulṭānum niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ile ʿahdüñ niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / İki ʿālemde varumsın niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice **gelmedüñ**
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḫāli duymasun nāşī niçün dün gice **gelmedüñ**
G1949-2. Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ **gelürler** ṣubḥ u gāh aḫşam
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş **gelen** meger / Maṭla ʿından ṣanuram gün ṭoġdı **geldi** ḫāneye
B16. **Gelüp** aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it

13. Varlığını sürdürmek, yaşamak, intikal etmek.

G25-5. Muḥibbī her **gelen** gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde **gelür** hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle nice sersemler **gelür**
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler **gelür**
G694-1. Her kim cihāna **geldi** perīşān gelür gider / İtmez ḳarār sīneye çün cān gelür gider
G941-3. **Geldi** bu ʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp kim buña dil baġlar / **Gelenler** dār-ı dünyāya meger gitmez mi ṣanmışdur
G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eş ʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi suḫan-ver bildüm cihāna **gelmez**
G1368-1. Māh-rūlar yolına itdüm dime ʿömri telef / Öyle **gelmişler** ezelden öyle ʿuşşāḳ-ı selef
G1883-4. Virmeden bir kimse daḫi zülf-i Leylā'dan ḫaber / **Gelmeden** Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḫi **gelmez** giden
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya **gele** diye ki mihmānam ben
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir daḫi **gelmez** giden
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı anı müdde ī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı **gelmişe**
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler **geldi** senüñ gibi bu ʿOşmān iline
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı **gelmişe**

G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini **geldüñ** ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime
G2714-2. Giçen giçdi **gelenler** de giçerdür / Bugün gūş eyle cāndan diñle nāyı
Tb1-25. **Gelmedi gelmeyiser** ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr1-14. Ġırra olma ḥüsnüñe bil kim nice Cemler **gelür** / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

14. Çıkmak, yönelmek.

G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan **gelse** Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler baña
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden **gelse** bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G50-3. Viṣāl-i ḥüsnüñi şey'ullah itdüm / Dilüñden **gelmedi** bir söz meger lā
G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḥāṭır olduñ ey göñül / Ḥaṭṭ-ı fikrinden **gelen** dāim melāmetdür saña
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem saña / **Gelmez** dilüñden ey ṣanem illā cevāb-ı telḫ
G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem **gelmezden** kerīmden lafẓ-ı redd
G382-5. Nakş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke **gelür**
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʾl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām ol leb-i Şīrīne **gelür**
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin nice ʿarż eyleyem / Daḥi taḥrīr itmeden dilden **gelen** tīġüm yanar
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden **gelse** ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse eşer
G1127-2. Öldürürseñ daḥi **gelmez** dilümüzden lā dimek / Dostum ʿIşḳuñ yolında biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1228-2. Bir nefes senden cüdā yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın **gelür** mi cānsuzdan bir nefes
G1232-5. Yoḳ meyānından eser **gelmez** dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh **gelüp** ala andan şu ʿā ʿ
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı bu ʿālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḥüsnüñden **gelüp** anlar çerāġ
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı **gelmezdi** dilinden böyle bir rengīn ġazel
G1756-2. Her söz ki **gele** senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

15. Kazanılmak, sağlanılmak.

G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid ki cānāndan **gelür** / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan **gelür**
G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā çünki bu Yaʿḳūb-ı dil / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan **gelür**
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan **gelür**
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan **gelür**
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan **gelür**
G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan **gelür** / Bī-emāndur çeşmi her ne dir iseñ andan **gelür**
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan **gelür**
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan **gelür**
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen ol fettāndan **gelür**
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan **gelür**
G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet **gelür** şimşād uʿarʿar imrenür
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün andan **gelür** bir gevher-i nā-yābdur
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Ṣanmañuz andan **gelen** efsūnla efsānedür
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden **gelüpdür** yādigārum var
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere ḫaclet **gelüp** sünbül perīşāndur henüz
G1551-1. Güllere ḫaclet **gelür** ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ

16. Herhangi bir sırada bulunmak.

G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña **geldükce** neden ihmāl ider
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm nʾolduñ baña **geldükde** ihmāl eyledüñ

17. Bir şeye sonradan inanmak, doğruluğuna hak vermek, eğilim göstermek, kabul etmek.

G2391-1. Ṣulḥa **gelse** nʾola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile

18. Uymak.

G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫilʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı **gelmişe**

19. Uygun düşmek.

G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya **gelür**
G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne **gelmez** / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez

20. Kök veya gövdeleri sonuna -a (-e) eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren fiiller oluşturur.

G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb / Çün ola **gelmişdür** eyler sırrını iẓhār mest
G347-3. Feyż uma **geldi** yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫʷāre meded
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide **gelür** aña sürūr
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı dil yanıca cān daḥi / Ḳurı yanınca bile yana **gelüpdür** yaşlar
G1100-2. ʿUṣṣāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz ol ḳane **gelmez**
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora **gelmez** mi ʿaceb ol lebleri ʾīsi-nefes

G1329-4. Gönlümüñ vīrānesini rūşen it māhum benüm / Çün ola **gelmişdürür** vīrānelerde māh şemʿ
G1402-6. Pādişāhum dād uma **geldi** Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa **gelüp** ruḫsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çeke **gelüpdür** / Āb-ı maḥabbet ile yoġurdılar ḫamirin
G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya **gelmişdür** ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2381-5. Der-yūze ide **geldi** yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel sāil içinde
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẓma diyüñ şıla **gelsün** berü dīvānuma
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola **geldi** gözüm / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā ḳaşki
B67. Bir bölük ʿāşilerüz raḥm uma **geldük** ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz
B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa şala **gelsün** berü dār isteyen

gelüp giçmek [7] Kısa bir süre etkin olmak. (TDK, 2011: 924)

G815-1. Biñ şīve ile nāz ile cānān **gelür giçer** / Gördükce anı aġza bu cān **gelür giçer**
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu ḥüsne ki devrān **gelür giçer**
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle ki bārān **gelür giçer**
G815-4. Dil virme key şaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an **gelür giçer**
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile ḫoş hecr ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān **gelür giçer**
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı **geldi giçdi** ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde nʾitsün çün ola gülzārsuz

gelüp gitmek [12] Gelip kalmak. (TS, 2009: 1627)

G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem düşerem ayaġına / ʿAḳl u ṣabrum niʾdeyim gāh **gelür** gāh **gider**
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḫacel olsa güneş ṭañ mıdur / Ol sebebden ser-i kūyuña **gelür** gāh **gider**
G694-1. Her kim cihāna geldi perīşān **gelür gider** / İtmez ḳarār sīneye çün cān **gelür gider**
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki buña her gice mihmān **gelür gider**
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh ile / Derdā dirīġ ol meh-i tābān **gelür gider**
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān **gelür gider**
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān **gelür gider**
G705-1. Āh kim dünyāya kim **geldi gider** / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G831-1. Āh kim dünyāya kim **geldi gider** / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G2497-1. Her laḥẓa **gelür** yār **gider** bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde
B143. **Gelür** bir an **gider** ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun

gemi [2] *T.* Su üstünde yüzen, insan ve yük taşımaya yarayan büyük taşıt, sefine. (TDK, 2011: 924)

(gemidür [1], gemüm [1])

G985-3. Gözüm yaşı içinde zevraḳ-ı dil / Yürür āvāre yelkensüz **gemidür**
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır **gemüm** gibi

geñ [4] *T.* Geniş, bol, vasi, pehn. (Ş. Sami, 2010: 373)

G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / **Geñ** cihānı bu benüm başuma ol dar eyler
G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen **geñ** ṭut gerek ṭar
G1775-7. Fārīġ iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / **Geñ** cihānı ey Muḥibbī başuma dār iñledüm
G2623-1. Baña bu işi cümle yār itdi / **Geñ** cānānı başuma dar itdi

genc [63] *Far.* Hazine, define; gizli bir hazine. (Lexicon, 1890: 1575)

bk. ārzū-yı genc itmek, genc-i bī-pāyān, genc-i cemāl, genc-i cemāl-i yār, genc-i defīn, genc-i dürer, genc-i Feridūn, genc-i ḥüsn, genc-i ʿışḳ, genc-i melāḥat, genc-i ʿömr, genc-i ruḫsār, genc-i selāmet, genc-i ṭabʿ, genc-i vaṣl, genc-i viṣāl, gencine, ḥüsn-i genc, penc-i genc, seyr-i genc-i zāviye, vaṣl-ı genc

(genc [31], gencdür [1], gencdürür [1], gence [14], genci [3], gencin [1], gencinde [2], gencini [9], gencüm [1])

G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḥüsni **gencini** / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāşıḳa dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa ḥüsnüñ **gencini** bekler olupdur ejdihā
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḥāşıluñ / Cümle ʿālem **gencini** saña müyesser buldı ṭut
G281-1. Ezelden olmaḳ ʿādetdür nihān **genc** / Nişānın şorma olur bī-nişān **genc**
G281-2. Olupdur her kişi bir **gence** ṭālib / Yiter baña o yār-ı mihribān **genc**
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki saʿy ile olur ekserʿiyān **genc**
G281-4. Nigārā şaḳla ḥüsnüñ müdde ʿīden / Dimesünler bulunur rāygān **genc**
G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin rūşen eyle / Diyeler buldı bir şāh-ı cihān **genc**
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü **genc**
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḥāṣıl itdüm ʿışḳ gibi ulı **genc**
G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān **genc** / Baña mihrüñ yiter ey dil-sitān **genc**

G293-2. Olur ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb / Görinmez gözine olsa cihān **genc**
G293-3. Baña şemʿü şarāb u nuḳl u şāhid / Saña zāhid ser-ā-ser bu cihān **genc**
G293-4. Gözüm yaşı benüm dürdānelerdür / Bu çeşmümdür ṣadef ʿeyler ʿiyān **genc**
G293-5. Muḥibbī ʿışḳı müdde ʿīden / Ki ḫoşdur dāimā olmaḳ nihān **genc**
G369-1. Genc-i cemāli üzre şaçı tār u mār olur / Ger ḳanda **genc** olsa ʿiyān anda mār olur
G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / Kim olur ol **gence** mālik ejdihā yanındadur
G551-1. Nigārā ḫüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o **genc** üstinde rāḥatdur
G573-5. Dilde Muḥibbī ʿışḳuñ **genci** çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G626-1. Bāġ-ı ḫüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol **gence** k'anuñ üstinde ṣu ʾbān baġlanur
G646-5. Gerçi maʿāni gevheri bir gizlü **genc** olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç piç olmış ya **genc** üzre yatur ejder midür
G759-3. Vaṣl **gencin** ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G761-1. Nigeh-bānı olup ḫüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o **genc** üstinde ejderdür
G769-3. Ḥüsninüñ **gencinde** zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G771-5. Eksük olmaz maḫzen-i dilden meʿānī gevheri / Anuñ içün kim Muḥibbī **genc** der-virānedür
G799-3. Vīrānelerde dirler **gence** irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaşlı bu dil ḫarāba beñzer
G806-5. Ey Muḥibbī key şaḳın dil virme dehre şanma **genc** / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde vişāli gencīne / Kimse **gence** mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G916-2. Benüm olsa bu ʿālem **genci** düpdüz / Ḳomayam ḫāk-i pāyuña berāber
G1013-4. **Genc** oldı vişāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ **genci** bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1091-5. Ḳıl ḥaẓer zülfinden el şunma Muḥibbī ḥüsnine / Bu muḳarrerdür ki **genc** olmaz cihānda mārsuz
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ vaṣl **gencini** / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baş
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden **genc** içün vīrāne vaḳf
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda **genc** olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿAceb midür ki **genc** üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim **genc** ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārıżı üzre ʿaceb degül / Her ḳanda ki **genc** ola aña pāsbān gerek
G1638-4. Çün **gencdürür** vaṣlı nigāruñ ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ vişāli **gencini** meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ vişāli **gencini** / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1848-6. Nebātum şekkerüm **gencüm** bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum
G1956-3. Bulmışam göñlüm ḫarābında vişālüñ **gencini** / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ **gence** sen vīrāneden
G2175-5. **Genc** bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ **gencini** / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından ḥaẓer ḳıl / Heves ḳılında olmaz **gence** ḳor ḫū
G2337-1. ʿIşḳ yolında şabr iden rence / İrişür ʿāḳıbet ulı **gence**
G2375-2. Şular kim çekdiler ʿālemde renci / İrişür muḳarrer ʿāli **gence**
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı bir ulı **gence**
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḫarābātī / Ger **genc** ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2540-1. Egerçi uġradum ʿışḳ içre rence / Biḥamdillah irişdüm gizlü **gence**
G2548-1. Şataşdum ʿışḳ içinde gerçi rence / Biḥamdillah irişdüm ulı **gence**
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl **gencini** / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḫzene
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim **genc** ola lā-büd ol mekān vīrān ola
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki **gence** renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ **gencinde** zülfinin görüp / Didüm ol **gence** ṭılısm olmış ezelde mār iki
B45. Ḳanāʿat **gencdür** pāyānı yoḳdur / Ṭamaʿ bir derd-verdür yaʿni yoḳdur

genc-i bī-pāyān [1] Sonsuz hazine.

G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim şunuldı **genc-i bī-pāyān** baña

genc-i cemāl [2] Güzel yüzün hazinesi. *bk. gencine-i cemāl*

G369-1. **Genc-i cemāli** üzre şaçı tīr ü mār olur / Ger ḳanda genc olsa ʿiyān anda mār olur
G454-3. **Genc-i cemāli** üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol iki ebr dānedür

genc-i cemāl-i yār [1] Sevgilinin güzel yüzünün hazinesi.

G643-3. Mümkin midür ki görine **genc-i cemāl-i yār** / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu mār olur

genc-i defīn [1] Gizli hazine.

G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar şaḳlu idi dilde bu **genc-i defīn**

genc-i dürer [1] İnci hazinesi.

G249-4. Olmasun ʿiyān **genc-i dürer** ḥüsnüñi şaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile aña zülfüñi mār it

genc-i Feridūn [1] Feridun'un hazinesi.

G2128-3. Cām-ı Cem olmayıcaḳ **genc-i Feridūn** nedür / Dutalum devlet-i Cemşid ü Feridūn olasın

genc-i ḥüsn [47] Güzellik hazinesi. *bk. gencine-i ḥüsn*

G85-5. **Genc-i ḥüsnüñe** el irmez rāygān / Anı zülfüñ bekler olmış ejdihā
G199-5. Bulmaz Muḥibbī kimsene yol **genc-i ḥüsnine** / Tā ḳılmayınca göñlini vīrāne ʾāḳıbet
G382-3. **Genc-i ḥüsnüñe** şaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G430-3. **Genc-i ḥüsnin** görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder şunar
G465-3. **Genc-i ḥüsnüñüñ** ḫayāli göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri dirler meṣeldür māl açar
G488-4. **Genc-i ḥüsni** ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen o fettāndan gelür
G517-2. **Genc-i ḥüsne** aldanup el şunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G526-2. **Genc-i ḥüsnine** ṭılısm itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya aña irmeye her Müflis-i ʿūr
G584-4. Nigārā açma **genc-i ḥüsnüñi** gel / Ki mālik olmasun her müflis-i ʿūr
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege **genc-i ḥüsnini** / Her tār-ı zülfi başına bir ejdihā olur
G612-4. Girilmez **genc-i ḥüsnine** iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G614-5. **Genc-i ḥüsnine** Muḥibbī şunma elin / Her ṭaraf zülf-i ejdihā görinür
G670-4. Ṭılısm olmış meger kim **genc-i ḥüsne** / Görenler didiler zülfüñe ejder
G746-4. Ḳadem başmamaġ içün **genc-i ḥüsne** / Ṭılısm olmış ser-i zülfi yılandur
G786-5. **Genc-i ḥüsnine** Muḥibbī şunma dil eyle ḫaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G847-2. **Genc-i ḥüsnüñ** bulunur vīrānede / Anuñ içün bu göñül vīrānedür
G867-5. Ey Muḥibbī key şaḳın el şunma **genc-i ḥüsnine** / Anı bekler şad-hezārān zülfi gibi mārı var
G876-3. Mālik olur mı kimsene hīç **genc-i ḥüsnine** / Zülfini anuñ iki yaña ejdihā olur
G912-2. Ḳomaz el şuna kimse **genc-i ḥüsne** / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ tāra beñzer
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege **genc-i ḥüsnini** / Zülfini anuñ her biri bir ejdihā olur
G920-1. **Genc-i ḥüsnüñ** mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa giysūlar mıdur
G925-5. **Genc-i ḥüsne** şunma el gel eyle zülfinden ḫaẕer / Pīç piç olmış yatur şanma ki ol şuʾbān uyur
G955-5. El urmaḳ mümkin idi **genc-i ḥüsne** / Eger zülfini olmasaydı ejder
G978-3. El urayın dime şaḳın **genc-i ḥüsnine** / İki ṭarafda zülfi anuñ ejdihā giçer
G1034-2. Nigeh-bānı olupdur **genc-i ḥüsne** / İdüpdür zülfini biñ başlu ejder
G1051-4. **Genc-i ḥüsnüñe** senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña şuʾbān görinür
G1089-5. Muḥibbī ister iseñ **genc-i ḥüsnin** / Ḫaẕer ḳıl ejder ü mār eksük olmaz
G1256-1. **Genc-i ḥüsne** zülfini dilber girihler baġlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder baġlamış
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / **Genc-i ḥüsnin** ḥıfẓ içün gūyā bir ejder baġlamış
G1298-4. **Genc-i ḥüsnüñde** göñül düzdini ṭutduñ çünkim / Ḫabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aş
G1464-3. Nigāruñ **genc-i ḥüsnine** girilmez zülf olur mānī ʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1502-4. Nigārā **genc-i ḥüsnüñde** ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile mūyuñ
G1672-2. **Genc-i ḥüsnin** bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1775-5. Nice bulam **genc-i ḥüsnüñe** senüñ ben dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1877-1. Laʾline el şunmaġa zülf-i dütādan ḳorḳaram / **Genc-i ḥüsnüñ** māliki ol ejdihādan ḳorḳaram
G2247-2. **Genc-i ḥüsnine** ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol ejderhā içün
G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam **genc-i ḥüsnine** / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2396-2. **Genc-i ḥüsne** dest-resin nice bula ʾāşıḳları / Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur tāzece
G2406-2. Bulur idüm **genc-i ḥüsnine** nigāruñ dest-res / Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2466-2. Hīç ola mı el irişe **genc-i ḥüsnine** / Sāḥir gözi çü siḥr ile zülfini mār ide
G2486-2. El şunma **genc-i ḥüsnine** zülfinden it ḫaẕer / Kim başa çıḳa bile bugün ejdihā ile
G2594-4. **Genc-i ḥüsnüñ** üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2616-6. Ey Muḥibbī **genc-i ḥüsne** zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın bir mār u şuʾbān eyledi
G2632-1. **Genc-i ḥüsne** kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem üstinde anuñ ḫāli degül bekler gibi
G2690-2. Nice el ura dāim **genc-i ḥüsne** / Ṣaçın siḥr ile iki erḳam itdi
G2732-3. **Genc-i ḥüsni** seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger şuʾbān iki
G2758-4. **Genc-i ḥüsnüñde** beni çün urı zülfüñ ʾaḳrebi / Aġzuma şun luṭf idüp laʾl-i lebüñ tiryāḳını

genc-i ʿışḳ [4] Aşk hazinesi.

G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar ʾālemi / **Genc-i ʿışḳı** buldılar bu ḳalb-i virānum görüp
G625-4. **Genc-i ʿışḳı** aradum şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden anı meger bu dil-i virānumdur
G1075-5. **Genc-i ʿışḳun** çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G2345-4. Arayup dilde buldum **genc-i ʿışḳı** / Olur vīrānede ekşer defīne

genc-i melāḥat [1] Yüz güzelliğinin hazinesi.

G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ **genc-i melāḥatdür** / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde rāḥatdur

genc-i ʿömr [1] Ömür hazinesi.

G1375-4. **Genc-i ʿömrün** ḫāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḫayf ola anı ki sen yoḳ yire idesin telef

genc-i ruḫsār [1] Yanak hazinesi.

G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ **genc-i ruḫsārın** / Ṭılısm olmış anı her dem iki şīr-i jiyān gözler

genc-i selāmet [1] Kurtuluş/doğruluk hazinesi.

G2698-3. Ṣunuldı zāhide **genc-i selāmet** / Melāmet ʿāṣıḳ-ı bed-nāma düşdi

genc-i ṭabʿ [1] Huyun/tabiatın hazinesi.

G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī **genc-i ṭabʿuñ** ḳıl niṣār / Aña beñzer ʿālem içre ḫurde-dānı bulmadum

genc-i vaṣl [9] Kavuşma hazinesi. *bk. genc-i viṣāl*

G244-5. Bu Muḥibbī **genc-i vaṣlın** isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿāḳıbet
G417-4. Bulmaġa **genc-i vaṣluñı** şām u seḥer gezer / Dīvāne oldı gör dili vīrāne seyr ider
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup bulmayasın / Ġayr yirde arama ol dil-i virānda yatur
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / Bulmaġa **genc-i vaṣlı** bu dil ḫarāba beñzer
G1123-6. **Genc-i vaṣl** ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G1861-3. **Genc-i vaṣlın** ister iseñ anı dilde iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G2037-6. **Genc-i vaṣlın** bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / **Genc-i vaṣlıñ** isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne ben
G2378-3. İstedüñ çün **genc-i vaṣlın** eyle zülfinden ḫaẕer / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḫzene

genc-i viṣāl [12] *bk. genc-i vaṣl*

G194-3. Ola kim **genc-i viṣālüñden** bulam diyü nişān / Bu göñül maʿmūr iken vīrāne oldum ʿāḳıbet
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın **genc-i viṣāl** / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur **genc-i viṣāl** / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur **genc-i viṣāl** / Aña vīrāne Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1822-2. Geşt eylemişem ʿālemi ben **genc-i viṣālüñ** / Āḫır arayup bu dil-i vīrānede buldum
G1847-5. Sīne de çünki Muḥibbī bulunur **genc-i viṣāl** / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān isterem
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur vīrānede **genc-i viṣāl** / Ḳo göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın **genc-i viṣāl** / İste göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger **genc-i viṣālinden** ḫaber / Umaram ki bulasın gelseñ dil-i vīrāneye
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe **genc-i viṣāle** / Yol bulma aña müşkil olur şīr arasında
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger **genc-i viṣālinden** ḫaber / Umaram ki bulasın gelsen dil-i vīrāneye
G2767-5. Arasan şanma Muḥibbī bulma **genc-i viṣāl** / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb gibi

genc-ḫāne [1] Hazine ocağı.

G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña vīrānedür dirler / Bulınursa eger vuṣlat aña **genc-ḫānedür** dirler

gencīne [12] *bk. genc, gencīne-i cemāl, gencīne-i dünyā, gencīne-i ḥüsn*

(gencīne [9], gencīnem [1], gencīnemüz [2])

G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḫācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G857-3. Maḥabbet gencīne çün mālik olduḳ / Ḳamu bāy u gedā muḥtācımuzdur
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde viṣāli gencīne / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde şanmañ eşke mālikem / Laʿl ü gevherle ṭolı dildür bizüm **gencīnemüz**
G1187-4. Sīne māl-ā-māldur dürr-i meʿānīyle müdām / Eksük olmaz ṭoludur ḫarc eylesek **gencīnemüz**
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1960-1. Viṣālüñ gencīne gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah emīr oldum
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim / Sīne **gencīnem** ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīrāneler maḫzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḫarāb ulı
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi

gencīne-i cemāl [1] *bk. genc-i cemāl*

G943-2. **Gencīne-i cemāle** ṭılısm oldı şaçları / Ey dil şaḳın ki her bir ejder yılan olur

gencīne-i dünyā [1] Dünya hazinesi.

G504-4. Meyl idüp **gencīne-i dünyāya** andan urma dem / Ḳamu ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar

gencīne-i ḥüsn [1] *bk. genc-i ḥüsn*

459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi **gencīne-i ḥüsne** acı mār

gendüm [4] *Far.* Buğday, hınta. *bk. gendüm-i ḫāl, ḫāl-i gendüm*

(gendüm [3], gendümden [1])

G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp un olduġın / Anı **gendümden** tefaḫḫus eyleme gerdūna şor
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün **gendüm** gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola **gendüm** ḫāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin

G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm **gendüm** gibi un olmada

gendüm-i ḫāl [1] Ben buğdayı.

G500-3. Meyl eyler ise **gendüm-i ḫālüñe** dil ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran çünki dānedür

gendüm-miṣāl [1] Buğday gibi.

G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür **gendüm-miṣāl** / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş

geñez [1] *T.* Kolay. (TS, 2009: 1634)

G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş **geñez**

ger [526] *Far.* "Eger"den muhaffef olup yine o mana ile yani edât-ı şart olarak nadiren şiirde kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 373)

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ ẕikr ü fikridür / Eşer ḳalmaya **ger** benden o ḥālet olmaya zāil
G6-5. Bugün **ger** bunda olsañ zār u maḥzūn / Olursın yarın anda şād u ḫandān
G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez göñül / **Ger** ola sīmīn-ḫamāyil bir gün olsa saʿīd baña
G12-3. Cevr oḳlarıyla **ger** beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa **ger** bārān şabā
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi **ger** baña fermān şabā
G16-5. **Ger** lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler baña
G24-10. Şehīd-i ʿışḳ olsa **ger** yoluñda / Muḥibbī'ye budur maṭlūb-ı aʿlā
G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / **Ger** ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G29-5. Kaʿbe kūyına Muḥibbī **ger** vara ʿāşıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G33-5. Ey Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / **Ger** cefā vü cevr ide vü **ger** vefā
G34-1. Laʿl-i lebüñe **ger** dir isem n'ola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G36-3. Ḳahr ile **ger** öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez ki **ger** eyleyesin sen nigeh baña
G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyḫāne küncinde / Elin şunmaya **ger** olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G43-4. Ey şaçı Leylī ne ṭañ **ger** baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G48-4. Bāġ-arā **ger** ʿārıżun ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre **ger** cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña
G53-4. **Ger** tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı ol vādi-i eymenden yaña
G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde **ger** güş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G61-5. Merve ḥaḳḳı saʿy ile **ger** kaʿbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-şafā
G70-1. Cān nedür ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür **ger** terk idem anı saña
G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse **ger** Ferhād u Ḳays / Olur idi ʿışḳuma baş indürüp māyil baña
G86-3. **Ger** benüm pendümi güş itmez iseñ / Direm ey dil olmış olacaḳ saña
G86-4. Yüz ḳarasını yuyup gidermeye / Olsa **ger** bu göz yaşı ırmaḳ saña
G94-2. **Ger** ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp her biri çāk ide ḳabā
G99-4. Dil alup ḳaṣdun bu dem **ger** cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle ten / Gözlerüm **ger** degmese bārān aña
G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa **ger** ḳalurdı ol ḫayrān baña
G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Ẕerre gelmez ʿaynuma **ger** yār olasın sen baña
G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / **Ger** ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G114-7. Bulurdı **ger** vefā gelse cihāndan / Sikender Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārāb
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya **ger** āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa **ger** baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez **ger** ölem bir kimse āb
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup ṣaḳın olma nā-ümīd / **Ger** günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına **ger** āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda **ger** ol ʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G136-4. Neʿacebdür şevḳ ile **ger** yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmazʿacib
G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice **ger** ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende **ger** pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G140-1. Kim vara meygedelerde eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ **ger** ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar **ger** āteşe yansa kebāb
G177-2. Gelse **ger** ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḫu gider / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫʷāb
G178-5. Çünki ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden ṣaḳın / **Ger** bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G185-3. Bir bāde ile defʿ ider başda ḫumārum / **Ger** pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G189-1. Ṣabr ile **ger** urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum odından düşerdi ḫırmen-i devrāna od
G189-3. **Ger** irişdüre dilersen seni cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa **ger** ʿışḳ / Yazılur mıydı bir miḫnet maḥabbet
G198-3. **Ger** ḫāk-i derüñ bulsa idüm ṭutup el üzre / Başuma ḳoyup eyler idim tāc-ı saʿādet
G200-5. **Ger** yoluñ düşer ise varma tehi-destʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G204-3. Herkes ki içe cürʿanı hergiz ayılmaya / **Ger** şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G206-1. Neʿışḳa var nihāyet ne ḫod bu derde ġāyet / Işḳdan ṣaḳın dem urma **ger** idesin şikāyet

G210-3. Rūşen ḳıluram gözlerümi ḫāk-i derinden / **Ger** bedreḳa-i rāhum ola nūr-ı hidāyet
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme saña budur ögüt / **Ger** dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut
G214-5. Meclisüñde şem ʿī gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya **ger** nār mest
G216-1. **Ger** olsa bu cihān içre iḳāmet / Çalınmaz idi her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G225-5. Ne ġam yolında **ger** ölse Muḥibbī / Nigārā tek sen ol ṣaġ u selāmet
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür cümlesi müdām / **Ger** şeyḫ-i şehr ü zāhid ü **ger** rind-i mey-perest
G233-4. Derdā vü dirīġā n'olısar ḫālümi bilmem / **Ger** nāme-i ṭā ʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet
G236-1. Leblerüñe dir isem n'ola nebāt / Mürdeler **ger** nūş ide bulur ḥayāt
G243-1. Yandurup **ger** kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa **ger** ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G243-1. Yandurup **ger** kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa **ger** ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī **ger** cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫş
G270-3. Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil gösterür / Olsa **ger** ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḫş
G282-4. **Ger** dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳiin keşf eyleyüp ruḫsāruñ aç
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne **ger** görse sirāc
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi **ger** var ise göñlümde kec
G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / **Ger** kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhum ʿurūc
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / **Ger** keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç
G297-1. İçmeyem mey **ger** baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G309-5. La ʿl-i lebi ḫayāline ṣun sāḳıyā müdām / Şīrīn olur **ger** içe Muḥibbī şarāb-ı telḫ
G312-1. Ey göñül incinme olsa **ger** raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G312-3. Ġālib olsa **ger ġamuñ** mülk-i dile cān āh ider / Şāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb ṣūḫ / Bu cihān içre cevānlar **ger** şüyūḫ
G320-3. Düşüp ayaḳlara pā-māl ola nice dil ü cān / **Ger** perīşān ide ol zülf-i girih-gīrini bād
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde **ger** olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G333-3. La ʿl-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem **ger** eyler isem bāde-i ḥamrāyı yād
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile **ger** bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G348-4. **Ger** müyesser ola içem la ʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler **ger** ḳıla meydān-ı ʿıyd
G354-4. Dimişdi zülfe idem sīne ber-dār / İnanmam ben aña **ger** ide sükend
G364-1. La ʿlüñ bitüre söz ile **ger** meyveler lezīz / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber lezīz
G367-2. **Ger** zer-i rūyumla sīm-i eşk maḳṣūduñ ise / Cān u dil olsun fedā yolında bulur sīm ü zer
G369-1. Genc-i cemāli üzre şaçı tār u mār olur / **Ger** ḳanda genc olsa ʿıyān anda mār olur
G377-4. Zülfüñi ref ʿit cemālüñden görinsün āfitāb / Gice **ger** yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G382-4. **Ger** olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey serv-i ḫırām / Ḥaşre dek zevḳ ü şafā sīne-i ṣad-çāke gelür
G388-4. **Ger** süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını **ger** ṭuta mār
G401-5. **Ger** irse Muḥibbī'ye lebüñ cür ʿası ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G409-5. **Ger** bugün dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G414-3. Yanuñda **ger** günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḫāli reh-i ʿışḳ içre **ger** ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G429-2. Mihrüñ endekdür cefānuñ ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm bu ḳalīl ü **ger** keşir
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre **ger** / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G446-3. Āḫırı ʿömrüñ fenādur olsa **ger** ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī **ger** / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı var
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / **Ger** anuñ dīvānesi olsam ʿaceb mi çaġıdur
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iżhār ider / Görse **ger** yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa **ger** bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā **ger** sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G493-4. **Ger** ṣorarsañ ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ odı var
G497-6. **Ger** ḳıyām itseñ ḳıyāmet ṣanuban / Ṭura yirinden ehl-i ḳubūr
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña hergiz eşer / Āhum odı **ger** irişe āhen ü mermer yaḳar
G513-2. **Ger** kenāre gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ **ger** nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan **ger** ʿāşıḳı men ʿeylese / Güş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G539-5. **Ger** Muḥibbī'ye yār ḳılsa cefā / İncinür şanma ol şafālar ider
G555-2. Luṭf ile **ger** ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her kūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / **Ger** bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G603-8. ʿIrāḳ'a irse **ger** bu şi ʿr-i dil-sūz / Diye ḳabrinde taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / **Ger** nebāt isterseñ ey dil la ʿl-i şīrīn kendidür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören ṣanur gedālardur / Velī ma ʿnī yüzinden **ger** bilürse pādişālardur
G623-4. **Ger** ṣadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī ṣanmañuz hāmūn çeker
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde **ger** müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G643-4. Āhum seḥābı **ger** döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G645-1. **Ger** fedā cānān yolında cān olursa çoḳ mıdur / Başa devletdür ḳanı imkān olursa çoḳ mıdur
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile **ger** āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G676-3. Şem ʿ güler şād olur yandugına pervānenüñ / Cān virürse **ger** hezār ṣanmañ gülüñ pervāsı var
G682-3. Ruḫsāruñı gördükde n'ola **ger** ṭaleb itsem / Dil-teşne olan ṣuyı gören ṣuya segirdür

G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / **Ger** ṣorarsañ başın olʿaynüñ bu baġrum başıdur
G699-2. ʿAnberīn zülfini **ger** şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler
G706-3. **Ger** bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī **ger** nigār / Şöyle şanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G715-3. İster iseñ **ger** ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle ṣürāḥīden saña ḳılḳıl ne dir
G721-3. Cihānı odlara yaḳar dilümden **ger** çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar **ger** mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G738-5. **Ger** revān itse Muḥibbī yoluña baş neʿaceb / Cūy iden yaşını serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G740-4. ʿĀrıżını göre **ger** gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G748-4. Ġam bārına **ger** ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini **ger** Muḥibbī yār / Dil şīşesini hīç şımaz şöyle ter giçer
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile **ger** isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi ṣanma ki saña cevāb ider
G778-4. **Ger** gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam **ger** maʿānī baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G785-4. Zehr olur **ger** ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden zehr nūş itsem baña cüllābdur
G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü **ger** naḥs / Ḫaṭādur dime bunı itdi aḫter
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña **ger** bu müyesserdür
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / **Ger** ṣorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma **ger** ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre şulu şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste **ger** varsa aña ayvā ṣatar
G811-3. Sen periʿışḳ ile ben dīvānei / **Ger** murāduñ var ise külḫende gör
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña **ger** dād istesem / Yā ṣoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile **ger** öldüresin / Ṣanma mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / Aña **ger** himmet yüzinden baḳa er
G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / **Ger** vara mīr ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G833-2. Sensüz melek ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / **Ger** cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḫazendür
G834-5. **Ger** ṣorarsañ dostum ḫāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G846-4. **Ger** gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G858-5. Gūş itse **ger** bu şiʿrümiʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep āşıḳānedür
G860-3. Üstüḫʿānumı seg-i kūyuña **ger** pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür ol tuḥfe ḥaḳīr
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini **ger** ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-ḥāl olur / Yüzüñ bedrine **ger** baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse **ger** / Çekmeye anı egerçi cürmi bir miśḳāldür
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze **ger** çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḫaḳḳa ki ter çeker
G890-4. Ġam yime **ger** ġamzeler gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G900-1. Mey ü maḥbūb ola **ger** cān u cihān baña yiter / Kime rūşen degül kevn ü mekān baña yiter
G928-2. Dür olsun **ger** gözümden ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G929-4. **Ger** semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / **Ger murāduñ** cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G934-4. **Ger** ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında **ger** / Gül gibi gūş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd ile **ger** āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G957-6. Dilā ölsen ne ġam **ger** ġamzesinden / Dirildür çün lebi īsā-nebi-var
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden **ger** içem tiryāki baña sem gelür
G959-4. Sensüzin **ger** seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürür illā meger kim ġam gelür
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / **Ger** disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şiʿr
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil meyve-i maʿnī gerek / Maʿnī **ger** olmasa olmaz aña ebudār şiʿr
G973-2. N'ola **ger** ṣayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G974-7. Görüp ol laʿl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında **ger** yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G1003-5. Ey Muḥibbīʿışḳdan āşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / **Ger mecāzi** olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1014-3. **Ger** görmez isem bārī ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / **Ger** atar iseñ at baña kim sīne siperdür
G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm belā vü derd buḥrānı / Nigārum gūşına alup **ger** itmeye teġāfüller
G1018-2. N'ola hecrüñ ile **ger** derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün dermānı vardur
G1018-4. Nigāruñ kūyına **ger** dāda varsam / Dimez feryād ile efġānı vardur
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse **ger** āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygündur
G1037-4. **Ger** şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ ile / Baña ṣardurma ḫarir-i kefeni nāzik-ter
G1051-2. Leblerüñ **ger** ṭaleb itsem beniʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ o benüm derdüme dermān görinür
G1071-1. Dilberüñ zülfinde bağlu nice bin şeydāsı var / **Ger** niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile her dem cānımuz / Kūşe-i çeşm ile **ger** ḳılsa naẓar cānānımuz
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo **ger** kūyındaki ʿāşıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḫaḳ yire ḳan istemez
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden **ger** olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān **ger** melāmet ṭaşını / Görüben bir ʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ **ger** felekden yüksek ola bāmumuz
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe **ger** çoḳ ola vü **ger** az
G1152-1. **Ger** öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / Ölür mi dil ki cān teslīm ḳılmaz
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile **ger** / İledürse bu ṣabā kūyuna āḫır ḫākumuz

G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün **ger** ṣınsa bu āb-gīnemüz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı **ger** olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1201-2. Saña **ger** ḥūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret anlara ādem dimez
G1201-3. **Ger** dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuña kim beñzedür ġonce güler hīç söylemez
G1212-1. ʿAceb olmaya **ger** yārüm benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ **ger** nefes
G1214-3. Cān virüp **ger** rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1214-4. Ṭañ degüldür **ger** raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / **Ger** ṣaḥābḥ ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ ṣorarsañ **ger** ezel bünyādını / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile **ger** āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẕāhir düşicek āteş neces
G1218-4. Zāhidā şu üzre ṣalsañ **ger** bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1220-2. **Ger** refīḳ ola seg-i kūyuñ baña ey dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres
G1221-3. Sensüzin **ger** cām nūş itsem baña hep nīşdār / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / **Ger** firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye **ger** dimez iseñ aña bes
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā **ger** ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1244-6. **Ger** ister iseñ iki cihān devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḫāline ṭut gūş
G1261-2. **Ger** bulına ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz maʿāş
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā **ger** urasın cān terkini / Olasın Küh-ıʿademde ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / **Ger** bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1299-5. Tekye-i şiʿr ile **ger** ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿnī-i ḫāṣ
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / **Ger** ölürsem itmeyem aḥvālümi dermānaʿarż
G1310-2. Būsene **ger** cān viremʿayb eyleme / Az olur iḥsāna çün eksерʿivaż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāraʿarż / Ölürem bu derd ile **ger** olmaz ise yāreʿarż
G1313-3. Yaşum ki dilā **ger** tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa maḥabbetle **ger** kemāl / İtdi henüz maʿnī-i ʿışḳa çün irtibāṭ
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẕ / Olmasa bile **ger** yār ben itmeyem andan ḥaẕẕ
G1325-2. İtmez idi ol ḫūniʿāşıḳlarını ḳurbān / **Ger** ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḥaẕẕ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / **Ger** ʿāşıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ
G1338-4. **Ger** kimyā-yı ʿışḳ ile ṭoptolu sīnesi / Olmasa nice ẕāhir ider zer miyānı şemʿ
G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa **ger** yār şemʿ / Olmaz idi ṣararup dil-ḫaste vü bīmār şemʿ
G1343-1. Ḳılsa **ger** vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet yana şemʿ
G1350-2. **Ger** bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1363-2. **Ger** naʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf
G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde ardına / **Ger** ola Ḥaḳ muʿin ḥikem-i tīġi ez-ġılāf
G1371-2. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / **Ger** müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1372-6. **Ger** ne deñlü var iseʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile **ger** sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1383-2. Ḫāme vü nāme yiter **ger** eylesem taḥrīr-i ḥāl / Ḥażrete nice idem taḳrīr ü iʿlām-ı firāḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana **ger** teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya **ger** āhen ise / Faż̇l-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña kim işide elfāẕuñı / Tāze güller bitüre **ger** ʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1398-2. **Ger** küdüretden dilersen ṣāf ola mir'āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ
G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce ḥāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa **ger** bārān-ı ʿışḳ
G1415-5. Menʿ ḳılmaz **ger** naẕar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil **ger** temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1430-1. **Ger murāduñ** serv ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya baḳ
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse **ger** aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
G1452-2. Ṣınsa **ger** göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam **ger** aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne didügini / Fehm itmez idi olmasa **ger** tercemān ḳaşuñ
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller naẕmuñı / Ellerine girse idi **ger** bu güft ü gū-yı müşk
G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı ey serv-i revān / Gözlerüm yaşı **ger** olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile başdan mı çıḳardı / **Ger** şemʿ sözin diñlemese bād-ı ṣabānuñ
G1505-5. Ey Muḥibbī **ger** dilerseñ şiʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʿl-i yār olmaḳ gerek
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse **ger** ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1523-4. ʿIşḳ meydānında **ger** zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı tek
G1528-1. Vuṣlata irmege **ger** var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol ʿisi-nefesüñ
G1539-1. Çekmeyem **ger** dir iseñ cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgünuñ
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür ṣanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola **ger** irişe ʿisi-demüñ
G1549-5. **Ger** müyesser ola kūyuñda Muḥibbī'ye vaṭan / Gelmeye ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür **ger** seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G1553-5. **Ger** gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḫāṣılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G1561-3. Ben marīż-iʿışḳa **ger** ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem gerek
G1564-3. İtmeseñ **ger** bir naẕar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimseʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi **ger** var ise müşk-i Ḫutenüñ

G1567-6. Sīne **ger** ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāṣıḳa / Velī ʿālemde **ger** ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1584-1. **Ger** ṣorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G1585-3. **Ger** cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1585-4. Ādem olmaz ad ile **ger** ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda her dem zādelik
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa **ger** bu ḫastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1591-5. **Ger** beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1595-4. Der-i meyḫānede **ger** olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni **ger** küşte ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına tīġinde demüñ
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni bayram olur / **Ger** görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G1611-2. Dostum **ger** döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür **ger** āşikār u geh nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1620-5. Görmeden yāri Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar **ger** yüzini görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / **Ger** murād ise anı ānide serḫoş eylemek
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā her bir şecerden ol ḫarāc / **Ger** ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / **Ger** olsa anuñ ḥāli mükedder daḫi nāzik
G1635-1. **Ger** eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına **ger** dāne degülseñ
G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen beni **ger** şāḫ şāḫ / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem **ger** biñ ola cānum senüñ
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / **Ger** murād ise anı ānide serḫoş eylemek
G1659-4. Ḳudsīlerle **ger** ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān şaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı zeyn idüp her-cāyi gül / Ḥūb idi **ger** olmasa her-cāyi gül
G1660(b)-4. Şararup ḫaddüm gibi nesrin ola / **Ger** göre ol ʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G1660(b)-6. Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger / **Ger** zamān olmasa berāy-ı gül
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / **Ger** ṭurmaz ise anda göñülden giçer degül
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa **ger** ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ em degül
G1677-4. **Ger** bugün elden ḳomayasın şeri ʿat dāmenin / Ḫavż-ı kevṣerden diyeler saña yarın şerbet al
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var ise **ger** dostlar esrār ḳanıdur göñül
G1684-7. **Ger** maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre **ger** ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cüy-ı Nīl
G1689-6. **Ger** günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1691-1. Gözlerümden **ger** nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl
G1691-2. **Ger** yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa **ger** mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
G1699-4. Gülşen içre **ger** ʿizār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar ʿizār gül
G1703-4. Her ne gelse ḳāniʿ ol **ger** gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḥubb-ı māl
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şi ʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü **ger** diyeler saña Kemāl
G1705-4. Minnet itmez kūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye destinde **ger** peymāne dil
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola **ger** isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / **Ger** keder var ise dilde anı şāf it rūşen ol
G1720-4. Mānīʿ olup **ger** gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen ol
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / **Ger** ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G1726-1. Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ **ger** ey şāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḫayrān olur āşüfte-ḥāl
G1738-5. **Ger** Ḫaḳḳ ide bir daḫi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat **ger** düşe kūh-sāre ne müşkil
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Baṣar āḫır seni **ger** Rüstem ü Nerimān ol
G1759-3. Uralar **ger** saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1766-2. Dīdeler rūşen olur **ger** görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe **ger** bālā disem
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā **ger** ḳaşlaruña yā disem
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā **ger** ben gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1793-5. **Ger** şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı **ger** ʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1803-5. Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şi ʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi taḥsīn ide **ger** görse bu naẓm-ı ḥasenüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyleseñ **ger** günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / **Ger** senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḫāl / **Ger** vefā ḳılup teraḫḫum eyleseñ de lāyıḳam
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā **ger** ölem ey dostlar / Ol cefākāruñ güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G1838-4. Dil hecr-i leb-i laʿlüñle ölse gerekdür / **Ger** laʿlüñ aña zerre ḳadar itmez ise em
G1846-3. Ḥaşre dek **ger** yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem
G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün **ger** zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1857-1. Yüzüni görmege **ger** ḫāżır olsam / Ölince gitmez idüm nāẓır olsam
G1859-5. **Ger** maḥabbet sırrını ṣorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G1871-2. ʿĀlemi ide iḫāṭa gözlerüm yaşı gibi / Bād-ı āhumdan temevvüc itse **ger** ʿummān-ı ġam
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp **ger** göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḫāṣıl ḳılam
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa **ger** ḥamleme olmaz ʿaceb żikum benüm

G1904-1. Yüzüm **ger** döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Ka῾bem a ḳıblem
G1904-3. Didüm yolumda **ger** ölsem dirildüm la῾l-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanı ῾ahd ü vefā ḳıblem
G1919-5. ῾Ömrini ῾āşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı **ger** / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā ḳoyam elümden etegin / **Ger** elüm ḳaṭ῾ ideler ḳalur eteginde elüm
G1928-2. **Ger** ġam ile cān virem gel ey ῾ömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur **ger** derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr / **Ger** nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1941-4. Gösterüp Leylī şaçını itse **ger** ῾arż-ı kemāl / Boynuma ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse **ger** gūş eylese derdüm benüm
G1953-4. Bu göñül murġını **ger** diler iseñ ṣayd idesin / Ḥālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1961-3. Var günāhum beni **ger** öldürse / Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz **ger** bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G1972-4. **Ger** yaparsa bu yıḳık göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Ka῾be-i ῾ulyā ḥaḳḳı ābād olam
G1982-5. Muḥibbī **ger** şehīd-i ῾ışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ῾alāmet hem
G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa **ger** Ferhād u Ḳays / Ders-i ῾ışḳı virmede olur idüm üstād hem
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla **ger** ölür isem saña ne ġam
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm / **Ger** nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile **ger** seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile **ger** āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1989-1. Ṣabr u ῾aḳlı ṭaġıdup ῾ışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḥālüm **ger** maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur **ger** tāze dīvān eylesem
G2009-4. **Ger** yaparsa bu yıḳık göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Ka῾be-i ῾ulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / **Ger** ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2021-3. Ey göñül **ger** dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2022-2. Eylemezsin ῾iyd-ı eḍhā irdi **ger** ḳurbān beni / Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün
G2035-5. İşbu şi῾ri ḫüsni **ger** işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2037-7. **Ger** Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2041-4. Dilā ῾ışḳ ile **ger** olsan ῾aceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2051-6. ῾Işḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı **ger** Zāl ü Rüstem bil ten
G2057-4. **Ger** dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine şāham ben / Naẓar ma῾nī yüzinden **ger** ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2065-1. Leylī zülfin **ger** kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2066-2. Ẕikr idersem ġubār ḫaṭṭuñı **ger** / Gelmesün ḫāṭıra ġubār şaḳın
G2083-2. Baş virem şem῾ gibi **ger** baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2092-6. Şi῾r-i pür-sūzum daḥi rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı **ger** tāba ben
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden **ger** ḳuluñ yād idesin
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya **ger** ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2100-5. Cür῾a-i cām-ı lebüñden olsa **ger** baña naṣīb / Kāfirem **ger** bir ḳadeḥ içsem mey-i ṣahbāyı ben
G2100-5. Cür῾a-i cām-ı lebüñden olsa **ger** baña naṣīb / Kāfirem **ger** bir ḳadeḥ içsem mey-i ṣahbāyı ben
G2106-3. Dehānından söz açsam **ger** baña ta῾zimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem ben
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġduġını / **Ger** murāduñsa dilā sen anı serden ṣor sen
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / **Ger** dilersen olasın sen meger şeyṭāndan emīn
G2138-5. **Ger** iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī şi῾rini / Bula laḥdinde işide anı Cāmi tāze cān
G2142-3. Eşk-i çeşmüm **ger** benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / **Ger** göre ῾alī-naẓar şanur beni teb-ḫāneyin
G2149-2. N'ola ki dīvāne olsam bilmesem **ger** kendümi / Kim periye ῾āşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2152-5. Būsesüz **ger** cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı ṣarāb-ı nāba ben
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer **ger** çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen **ger** ki ṣun῾-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḫüsnüñe baḳın
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege **ger** olmaz ῾aceb / Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2170-7. Ol lebi şīrīn elinden **ger** olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haẓā şehīdü'l- ῾āşiḳīn
G2172-5. **Ger** buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan ad u şanın terk ḳılmaz cān içün
G2174-1. Göñlüm n'ola **ger** ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden
G2174-3. **Ger** ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Göñlüm n'ola **ger** ḳılsa gile iki gözümden
G2203-1. Ṭutsa **ger** dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan
G2219-5. İçmez Muḥibbī yire ine zühre-i felek / Ṣuna şarābı **ger** ḳadeḥ-i āfitābdan
G2236-1. ῾Iyş u ῾işret itmeden bugün dilā **ger** giçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın içesin
G2238-3. Olmasa **ger** ῾āşıḳ ḫāme-sūz / Sengden ḫāne ni'derdi kūh-ken
G2239-5. Ḳalmaya ẕerrece ġam başı ire eflāke / **Ger** keremden bu Muḥibbī ḳulunı yād idesin
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme **ger** bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / **Ger** dirse Muḥibbī n'ola şīrīn-suḫanam ben
G2267-4. Firḳatüñle **ger** ölem cānā vaṣiyyet eylerem / İtlerüñe ideler bu üstüḫ῾ānum armaġān
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn **ger** ḫayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ῾ışḳuñ şan῾atın
G2295-1. Dehānun **ger** senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ῾iyān olmaz nihāndur bu
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla **ger** kūşeden ebrū

G2302-2. Bu ʿişve yatur arada **ger** cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel sa ʿīd ü bāzū
G2302-4. **Ger** bula göñül yarasına ḫāk-i derüñden / Ne ḥasret-i merhem çeke ne minnet-i dārū
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī **ger** gele reftāre be-gū
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam **ger** āh u zāra ḳarşu
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / Virmez iseñ **ger** zülāl-i laʿlden bir pāre şu
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı şabā esse şalınur / Dünyā ġamın yir idi **ger** virse bār serv
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār / Gedā **ger** ölse şāh eyler mi ḳayġu
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / **Ger** murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2326-5. Muḥibbī n'ola **ger** itmese dünyāya naẕar / Hīç deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāşa
G2327-5. Vaşluñı istedügüm **ger** ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme baḳma beni maʿẕūr eyle
G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm **ger** şāneye
G2339-3. Laʿl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / Laʿline **ger** heves itsem n'ola ben cānlar ile
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez **ger** ola nādānlar ile
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun **ger** żarar irse bināsına
G2348-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı mihrini ṭaleb / ʿĀlem içre māh-rūlar **ger** cefākār olmasa
G2355-1. **Ger** ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ sāġarı **ger** / ʿAceb olmaz uyıcaḳ çeşmi meste
G2367-1. Ḫalṭ olursa n'ola **ger** ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2373-1. **Ger** niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olur ʿaḳl u ṣabrı **ger** nā ide nigāh
G2373-1. **Ger** niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olur ʿaḳl u ṣabrı **ger** nā ide nigāh
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ **ger** yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma sen de **ger** ʿāḳil iseñ dünyā ile
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide **ger** şāne ṣaçına
G2413-3. **Ger** murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi **ger** menzili eflāk ola
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam **ger** leblerüñ tiryāk ola
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār añа / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa **ger** o tāruma
G2430-3. Nāṣıḥā pend eyleme kūyında **ger** pā-māl olam / ʿĀşıḳ olanlar bilürsin baḳmaz nāmūsına
G2430-6. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / **Ger** irişürse Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
G2437-2. ʿĀşıḳ odur ki sevdüginüñ ḫāk-ı pāyı / **Ger** virse virmeye dünyā ḥarācına
G2437-4. **Ger** şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma ṣaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2440-1. Görmem ni'deyin yüzini **ger** şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne lebleri **ger** şehd ü şekerse
G2440-1. Görmem ni'deyin yüzini **ger** şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne lebleri **ger** şehd ü şekerse
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere **ger** sīm ü zerse
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ḳalurdı **ger** mey-i nāb olmasa / Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān / Āb u ḥayvān **ger** bu ālem içre nā-yāb olmasa
G2442-4. Bāġ-arā **ger** ʿārıżuñ ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide **ger** ṣına bir kez şīşe
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı **ger** müyesser olsa ben medhūşına
G2453-2. Hicrān şebinde dost **ger** ṣorarsañ nedür-ḥāl / Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum dil-i enīne
G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān ḥarābātı / Her biri seni arar **ger** Kaʿbe vü teb-ḫāne
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḥarābātī / **Ger** genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele düşüben **ger** ire Selmān iline
G2465-4. **Ger** bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ çenār ile
G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa başında anuñ **ger** / Er gelmez idi kūşe-i gülzāra benefşe
G2479-2. **Ger** bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa **ger** āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı varup nāre benefşe
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu göñlüm ḥarābına / **Ger** muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına
G2492-3. ʿIşḳ bāzārında **ger** ḫüsnüñ ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2504-1. Şu gibi **ger** meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgünın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ **ger** būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma bend olmış / Neler vardur aransa **ger** anuñ zülfi duzaġında
G2514-3. Bāġbān **ger** görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin **ger** ṭaġa ursalar taḥammül itmeye
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳıḳ göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen **ger** ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2518-4. **Ger** naṣīb ola içem laʿl-i lebüñ cürʿasını / Kāfirem **ger** heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2518-4. **Ger** naṣīb ola içem laʿl-i lebüñ cürʿasını / Kāfirem **ger** heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / **Ger** içe bīmār çeşmüm ire ṣıḥḥat cānına
G2530-2. Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / **Ger** pertev-i ḫüsni irişe saḳf-ı semāya
G2557-5. Dirler Muḥibbī şi ʿrine ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-niẕām sözlerini **ger** raḳam ḳıla
G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa **ger** ġamzesi sīnemde yir yir revzene
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgūnuñ şekerle / Ne ḫoşdur ḳarışa **ger** gül şekerle
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḫüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde **ger** yanarsa pervāne
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi **ger** ḫāne gerekse
G2577-4. Şād-pāre ola baġrı Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile zülfine **ger** şāne giçerse
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler **ger** anı ġazādur ʿaẕāb ile
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın **ger** düşersen ol söz-i serd üstine

G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan **ger** bu cismüm gerd ola
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa **ger** seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ yār ola
G2602-1. **Ger** bāġ-ı ḥüsn içre ḥadüñ gül ʿizār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda zār ola
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī gibi / Ol āsitāna varmaġa **ger** feṯḥ-i bāb ola
G2605-5. Geşt ider laʿli hevāsıyla Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı **ger** sevdā-zede ʿālemde ser-gerdān ola
G2612-2. **Ger** ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṯer ol ṣahbā idi
G2624-6. **Ger** ʿār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḥi
G2627-5. **Ger** ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda kūṣe-i ʿuzlet gibi
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / **Ger** giderse cān bile gider ḳaluram ten gibi
G2633-3. Bildüm ki ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / Laʿl-i lebüñ **ger** eyleye ey vāy taʿallüli
G2634-1. **Ger** murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül ile ḥārı
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā **ger** varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile zārı
G2637-1. Olmaya bir fitne **ger** ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
G2638-3. **Ger** öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı **ger** ire Ḥaḳḳuñ hidāyeti
G2638-3. **Ger** öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı **ger** ire Ḥaḳḳuñ hidāyeti
G2638-4. Arturmaz idi cevr ü cefāsını gün-be-gün / **Ger** olmasaydı ʿāşıḳa yārüñ ʿināyeti
G2648-2. **Ger** göreydi yüzüñi zāhid senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Kaʿbe yirine ṭavāf / **Ger** naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
G2657-4. Ol güzeller şāhını **ger** görse idi bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2664-3. Ser-i kūyına **ger** varsam ider red ṣūretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḥāl-i kilāb ulı
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse **ger** rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālıġı
G2668-4. **Ger** bihişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / Ṣu gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2671-5. Ey Muḥibbī **ger** melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
G2674-3. **Ger** bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile nāle ḳılur sīne rübābı
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / **Ger** helāk olsañ dilā kesme ṣaḳın peyverdüñi
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa **ger** giceki meyden bāḳi
G2696-3. **Ger** göñül Kaʿbesine tā ki ṣafā kesb idesin / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuṣṣāḳı
G2708-4. **Ger** ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur **ger** irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2715-4. Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Ḳaṣdun olursa ḳanāʿat Ḳāfı **ger** ʿanḳā gibi
G2727-3. ʿUṣṣāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / **Ger** ölür ise her biri ḥasretle vā beni
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa **ger** āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān buldı
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola **ger** senden ırāḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur **ger** ṣımayalar ṣadefi
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī ṣuna el **ger** lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā ki kefi
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa **ger** göz yaşı / Göz yaşına ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ āteşi
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer **ger** nā-ḫoşi vü **ger** ḫoşi
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer **ger** nā-ḫoşi vü **ger** ḫoşi
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve **ger** şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / Bu ḥasret böyle **ger** bāḳi ḳala vāy
G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle ire **ger** yoḫsul eger bāy
G2799-3. Ol perī göñlümi **ger** mesken idinse yiridür / Çün perī mesken ider bulduġı vīrāneligi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine **ger** ide ṣabā şāneligi
M1-5. Ḳabūl olur **ger** itse benden tevbe / İdeyin cān u dilden ben de tevbe
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña ey dost beni / **Ger** ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı niṣār
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ eger **ger** bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle **ger** ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem **ger** meyān ne-küşūde zünnārem henüz
Mh9-1. ʿĀşıḳ olan miḫnet ü derd ü belādan ḳorḳmaz / Günde **ger** biñ kez öle cevr ü cefādan ḳorḳmaz
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / **Ger** ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāşıḳuñ **ger** gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile ġam
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḥi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem **ger** ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh17-6. Miḫnet ü ġamla ölem **ger** bu cihānı terk idüp / Yā ḳaṣuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr3-11. **Ger** naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿ sen māla **ger** / Hīç kimse dimez saña er
Mr13-5. N'ola **ger** gül yüzine cennet-i me'vā dir isem / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā dir isem
D1-2. Beydaḳ gibi reh-i ġamı **ger** başa iletmeye / Naṭʿ-ı vefādaʿışḳ eri ferzāne olmaya
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı göñül **ger** ola şeydā
D6-2. Nice doysun Muḥibbī cevrine kim / Eridür nār-ı hicrān olsa **ger** tuç
D30-2. Kaʿbedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña **ger** olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / **Ger** var ise de key ḳatı şīve-kār ola
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / **Ger** muḫālif iñlese saña ne ġam her ṭabʿ-ı kec

B103. Göñül ṭolaşa **ger** zülfi aġına / Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol
B117. Ṭañ degüldür **ger** dökerse baḥr-i ʿummān gözlerüm / Anuñ içün kim bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm
B140. **Ger** ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Kaʿbedür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan
B174. ʿArşa-i ḥüsn içre **ger** binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına
B183. **Ger** Süleymāndur disem Mecnūna kimse lā dimez / Vaḥş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa
B184. Gül ide ṭopraġını ḥūrā-yı cennet gözine / **Ger** Muḥibbī ölür ise firḳat-i cānān ile
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / **Ger** naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

gerçe ki [2] Her ne kadar.

G1796-1. Görmem yüzini **gerçe ki** ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli ile dāimā ḫoşum
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine cānānumdan / Gāh olur uṣanuram **gerçe ki** bu cānumdan

gerçek [15] *T.* (Ş. Sami, 2010: 373-374)

1. Doğru, sahih, rast, vaki, muhakkak.

G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / **Gerçek** imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G1304-2. Dil zevraḳını şaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / **Gerçek** imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / **Gerçek** imiş cezb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm **gerçek** misin bu cānumı şükrāne al
G1846-2. Öpdi dirler bale laʾlüñ yoġ iken andan nişān / **Gerçek** olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G2140-2. Bir naẓarla didiler öldürür āşıḳlarını / Dostum **gerçek** imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2246-1. Bū getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā **gerçek** misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā **gerçek** misin
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā **gerçek** misin
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā **gerçek** misin
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā **gerçek** misin
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola **gerçek** misin
B204. Hey meded öldümʿaceb didükleri **gerçek** midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni

2. Sadık, sadîk, yalan söylemez.

G1631-5. Nev-ʿarūs-ı dehre meyl itmāmuña / Bu Muḥibbī gibi **gerçek** er gerek
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / **Gerçek** er olana gelür ol gün ʿiṭā güni

gerçi [138] *Far.* Her ne kadar ... ise de, vakıa. (TDK, 2011: 931)

G4-6. Cürm ü ʿīsyānum bürūndur **gerçi** ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma
G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter **gerçi** bugün iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd
G54-3. Sīnemdeʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı **gerçi** gözlerüm her bir nefes bārān aña
G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine **gerçi** kimse giçmedi / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu vireyin meydān aña
G61-4. **Gerçi** dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G148-4. Sūz-ı dilden **gerçi** bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / **Gerçi** bed-ḫālem umaram olmayam ben bī-naṣib
G161-1. **Gerçi** raʿnā görinür mülk-iʿArāb / Līk yek-dānedürür şehr-i Ḥaleb
G170-3. Bulınur dürlü dürlü **gerçi** meẕheb / Bulınmaz ararsan bir ʿālī-meşreb
G177-5. **Gerçi** ḳan içmek Muḥibbī ḫükm-i şer ile ḫaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek şevāb
G186-3. **Gerçi** zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile velī olmaz müselmānı dürüst
G193-1. Bulmadumʿālemde bir yārʿahd ü peymānı dürüst / **Gerçi** cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel **gerçi** bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virānʿāḳıbet
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫᵛānın āh inʿām itmedi / **Gerçi** direm ḳapusında nice kez Allāh dost
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben dil-ḫastei yād elġıyāṣ / **Gerçi** itdüm işigüñde çaġırup dād elġıyāṣ
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm **gerçi** renc / Ḥamdülillah ḫāṣıl itdümʿışḳ gibi ulı genc
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / **Gerçi** bir ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ **gerçi** görindi o perī-zād
G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati ehl-i zamān görmez leẕīẕ / **Gerçi** nāfiʿdür velī cān-ı girān görmez leẕīẕ
G366-1. **Gerçi** virdüñ ey ṣabā bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenüñ göynüklü cānından ḫaber
G369-5. **Gerçi** Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini añ ki daḥi ābdār olur
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi **gerçi** emīn ṭutar
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat **gerçi** semi var
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür **gerçi** dirler ʿāşıḳa / Nice ṣabr itsün Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G423-2. **Gerçi** itdüm ben göñül mirʾātını İskenderi / Şınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G435-2. Baġladı dil **gerçi** Leylī zülfine / Bilmedi Mecnūn velī Leylā nedür
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī **gerçi** virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın ṭutar
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı **gerçi** seyrān vaḳtidür
G470-3. **Gerçi** çeşmi ḳare giymiş oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G483-4. Tīrin gönderdi **gerçi** yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye mesrūrdur
G485-3. **Gerçi** ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḫāl olur / Zülfi ol ḫāli görüp kendin müşevveş gösterür
G501-2. Zülf-iʿanber-bārınuñ naḳşında ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri **gerçi** yazar naḳḳāşlar
G530-4. Umar **gerçi** bu göñlüm luṭf u iḥsān / Velī senden gelen cevr ü sitemdür
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı **gerçi** ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur

G597-4. **Gerçi** Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Şanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G601-5. **Gerçi** şiʿr ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde **gerçi** ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G646-3. Hicrān şebinde **gerçi** göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñleʿahd velī bir ḳarāredür
G646-5. **Gerçi** maʿānī gevheri bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G664-2. **Gerçi** bir ezādadur ammā şalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā şatar
G664-5. **Gerçi** dilber gösterür ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşerʿāşıḳ da istiġnā şatar
G699-4. Öldürür **gerçi** gelür bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül çünki lebi derdine dermān eyler
G735-2. Ḳatredür **gerçi** suḥan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G775-3. Baḥr-i eşküm içre **gerçi** düşmişem māhi gibi / Līk şayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G780-3. Ey ḳaşı yāy eylemişem sīnemi siper / Ġamze oḳlarıyla **gerçi** yürek pāre pāredür
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ **gerçi** ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Şoñradan ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp iʿrāb ider
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şiʿrini güş eylesün / Bulunur **gerçi** ġazel ammā bu eşʿār özgedür
G880-3. Gülşen içre her kişi **gerçi** şafālar kesb ider / Baña sensüz şaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G892-1. **Gerçi** evvel ʿışḳ mirʾātı selāmet gösterür / Līk şoñraʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G895-4. Eksük olmaz ʿāşıḳa **gerçi** belā ile elem / Ġam degül göñli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde **gerçi** ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G945-2. **Gerçi** noḳṭa lebüñe ḳıl didiʿuşşāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi **gerçi** ne ḥāl üstindedür / Şol ḳadar bildüm ki nefs ile cidāl üstindedür
G946-2. Fikri ẕikri ʿāşıḳuñ **gerçi** viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / **Gerçi** māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G981-3. **Gerçi** çeşmi ḳare girmiş oturur miḥrābda / Baña şorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdidedür
G984-1. Nigārā umduġum **gerçi** vefādur / Velī senden gelen her dem cefādur
G1004-1. Ḫūblar **gerçi** cihān içre firāvān iñler / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı saña **gerçi** felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına şu seper / **Gerçi** uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1048-1. **Gerçi** evvel ʿışḳ mirʾātı selāmet gösterür / Līk şoñraʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1050-4. Cān viren bir būsem alur **gerçi** dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1058-2. Zülf-iʿanber-bārınuñ naḳşında ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri **gerçi** yazar naḳḳāşlar
G1074-2. **Gerçi** vaṣluñ lezzetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1083-1. Yolına cān virdügümi **gerçi** cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol şanmañ anı cān istemez
G1130-5. ʿĀşıḳuz **gerçi** Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1162-2. **Gerçi** yolında nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez **gerçi** anı terk-i cefā hergiz
G1166-2. Güzeller **gerçi** bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1174-5. **Gerçi** ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar gūşına almaz līk bu efsānemüz
G1186-4. Eyledüm iẓhār ʿışḳuñ **gerçi** ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G1189-2. **Gerçi** ḫayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ **gerçi** taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam sīnemde dirdüm **gerçi** ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler **gerçi** zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1339-2. Tīredür **gerçi** şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil ḥālini āhum baña olmışdur şuʿāʿ
G1342-2. **Gerçi** ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk ḳādir olamazsuñ ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler **gerçi** zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1375-5. **Gerçi** Mecnūnʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse nʾola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1441-1. Baḳarsan **gerçi** baġrum ḳanıdur ʿışḳ / Velī bu derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1444-3. ʿAḳl terk itmek ister **gerçi** ʿışḳı / O cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1447-4. Aramızda **gerçi** var senüñle baʿde'l-meşriḳīn / Līk olmazsın göñülden bir nefes bir dem ırak
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / **Gerçi** baḳsan ẕāhirā görinür anda nār yoḳ
G1459-3. **Gerçi** dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk teʾşir itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1492-5. Sīneñüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ **gerçi** nihān / Pīrehen çākin velīkin tā bed-emān eyledüñ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī **gerçi** ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G1507-3. **Gerçi** ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1532-4. **Gerçi** ser-defter-i ʿuşşāḳ idi Mecnūn ezelī / Yazdılar adumı nāmın idüben anları ḫak
G1563-3. **Gerçi** meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G1612-1. Öldürür ʿuşşāḳı **gerçi** çeşm-i fettānuñ senüñ / Ġam degül iḥyā ider laʾl-i bedaḫşānuñ senüñ
G1612-3. **Gerçi** tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā **gerçi** nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür **gerçi** ḳalil
G1797-5. **Gerçi** yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben daḫi bālā eyledüm
G1834-2. **Gerçi** hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlarʿaẕrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1858-3. Şākirem ben ġamzelerden **gerçi** baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah ḫaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1901-1. Göklere irişdi **gerçi** āh u efġānum benüm / Saña irişmez niʾdem ey māh-ı tābānum benüm
G1930-2. Yüzüñ **gerçi** bu göñlüm rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur bu baḫtumı şām
G1955-5. Muḥibbī şaḳladum **gerçi** bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G1960-1. Viṣālüñ gencīne **gerçi** irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah emīr oldum
G1980-1. Ẓāhirde **gerçi** pādişeh-i heft-kişverem / maʿnīde līk ḫāk-i ḳademden kemterem

G1994-4. **Gerçi** ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi ṣoñra ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G2003-5. **Gerçi** cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de **gerçi** kemdür mūrdan
G2051-1. Baña göstermez yüzin **gerçi** ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2053-1. Açılupdur **gerçi** her cānibde gül-hā-yı çemen / Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn **Gerçi** ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya ben
G2187-3. Umaram vaṣluña irem **gerçi** ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2293-1. Degül ḫāli bu dīde **gerçi** nemden / Ne ġam ḫāli degül bir laḥẓa ġamdan
G2294-2. **Gerçi** istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda **gerçi** var ṣad-hezār serv
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel **gerçi** āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz maʿārifden ḫaber / ʿÖmrini **gerçi** giçürmişdür yād lāf ile
G2415-1. Ġamzeler öldürdi **gerçi** itdi ḳan ḳan üstine / Döndi laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2449-3. Gösterür **gerçi** vefā ṣoñı cefā / İʿtimād eyleme gel bu dehre
G2473-1. Mihr ü meh **gerçi** ṣeref bulmışdurur eflākde / Anuñ içün yüz sürerler işigüñde ḫākda
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi **gerçi** çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
G2485-6. ʿUşşāḳı **gerçi** çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2495-4. **Gerçi** lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẓar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre
G2548-1. Şataşdum ʿışḳ içinde **gerçi** rence / Biḥamdillah irişdüm ulı gence
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḫabbeye / Bir iki gün yüzüñe **gerçi** senüñ ḫandān giçe
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi **gerçi** reh-i dildārda
G2573-5. Muḥibbī **gerçi** cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem **gerçi** rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi
G2650-3. Pāre pāre eyledi **gerçi** dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum **gerçi** yoġ u varumı
G2665-2. **Gerçi** rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālıġı
G2686-2. İstemez bir ḳılı şınduġını dil kākülüñün / Nice kez **gerçi** dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi / **Gerçi** dirler bülbüle āh u fiġānun yigregi
G2715-3. **Gerçi** her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2747-5. Ḫūblar **gerçi** Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
Mh14-5. Kaʿbe yapdı ezelden **gerçi** İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mr8-13. Her kişi **gerçi** er giçer / Ammā gerek erde hüner
Mr29-11. Bir nice gün **gerçi** güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḫālümi āḫır n'olur ferdā benüm
D9-2. Dil yanar **gerçi** maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʿālemde gül / **Gerçi** būstān-ı cihānda biter anlar gül degül
B109. Ġāyet-i zülfüñi **gerçi** bilmege dil baġladum / Bir uzun sevdāya düşdüm fikr-i bāṭıl baġladum
B120. Penbe-i dāġumla **gerçi** kūh-ı ġam ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā arslānıyam

gerçi ki/kim [81] *bk. gerçi*

G8-1. **Gerçi ki** tīġ-i cefāsın her dem ol şāhid baña / Ben şehīd-i ʿışḳ olam cümle cihān şāhid baña
G12-2. Vardur cihānda **gerçi ki** meh-pāreler velī / Māyil degüldürür göñül illā saña saña
G27-4. Öldürür **gerçi ki** ġamzeñ ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ ʾīsi-nefes her laḥẓa virür cān baña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan **gerçi kim** derdüm saña / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G113-2. **Gerçi kim** ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek ʿāşıḳlar andan eylemezler ictināb
G161-3. Vaṣl-ı cānān **gerçi kim** nā-yābdur / Virmek Allāhuñ dilā sen ḳıl ṭaleb
G162-3. Vaṣl ile rāḥat oldı cān u dil / **Gerçi kim** hecr ile çekmişdi taʿāb
G193-3. Oḳudumʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / **Gerçi kim** ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G215-3. Vaʿde ḳılduñ **gerçi kim** evvel viṣālüñ şerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G217-2. Bu dūd-ı dilüm **gerçi ki** eflāke irişdi / Sen māha velī itmedi āhum eṣer ey dost
G237-4. **Gerçi kim** yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G282-2. **Gerçi kim** seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış zücāc
G298-5. Mecnūn çıḳardı **gerçi ki** ʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh **gerçi ki** Ferhād
G342-1. Yaşum ile **gerçi kim** ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G429-5. Eyle gel şiʿr-i Muḥibbī'yi ḳabūl / **Gerçi kim** bir tuḥfedür illā ḫaḳīr
G461-4. Beñzedürler **gerçi kim** vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin içen dimişler aġıdur
G465-1. **Gerçi kim** dirler ġamı dilden şarāb-ı al açar / Līk ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fi'l-ḥāl açar
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / **Gerçi kim** her kişiye yüzin bu dehr-i zāl açar
G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm **gerçi kim** seyl oldı mermer depredür
G521-4. Jāle şanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol **gerçi ki** şebnem görinür
G547-1. **Gerçi kim** ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk ol ʿāşıḳların başına derd-i ser yazar
G557-4. **Gerçi kim** laʾl-i lebi cānlar baġışlar ʿāşıḳa / Nergis-i mesti velī cān ü cigerler pāreler
G583-3. Üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine **gerçi ki** ol tuḥfe ḫaḳīr
G605-6. Ḳayġuludur **gerçi kim** zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā ʿārıżuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G625-7. Kaʿbe kūyında Muḥibbī **gerçi ki** terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç dimedi ḳurbānumdur
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / **Gerçi kim** ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem görinür
G712-4. Evveli **gerçi ki** ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur

G719-2. Ol perī **gerçi ki** vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G806-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür **gerçi kim** ammā ki ġāyet yaṣludur
G826-1. **Gerçi kim** cānā ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīnede līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem içre **gerçi kim** fānūs-ı ġam her dem yanar
G936-4. **Gerçi kim** cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G956-4. Baş açup ʿāşıḳlaruñ kūyına bī-pervā varur / **Gerçi kim** seng-i cefādan yaġdurursın ṭaşlar
G1021-5. **Gerçi kim** ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu **gerçi ki** şehr-āşūbdur / Göñlümi alan velīkin cümlesinden ḫūbdur
G1051-1. **Gerçi kim** ʿāşıḳa ʿışḳ evveli āsān görinür / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān görinür
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / **Gerçi ki** dinür bi söz imiş āh görinmez
G1172-3. Oḳumaduḳ **gerçi kim** üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech ile kāmillerüz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / **Gerçi kim** ẓāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1226-1. **Gerçi kim** itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk senden bir naẓardur ara yirde mültemes
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar ṭutuşdı **gerçi kim** / Her birinüñ arḳası yire gelince didi bes
G1233-3. Baġrumı **gerçi ki** biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine bir pāre heves
G1251-5. **Gerçi kim** çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmede ʿīsi imiş
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam dūdumı / **Gerçi kim** ben eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż
G1364-1. Leşker-i ġam **gerçi kim** dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf
G1399-1. Ḳılmadı dünyā içinde ben ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / **Gerçi kim** ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ
G1482-5. Ey Muḥibbī **gerçi kim** meddāḥı çoḳdur ol şehün / Ṣādmān ol özüñi ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1523-1. **Gerçi kim** ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña vuṣlat yimek
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın **gerçi ki** dām eyledüñ / Şanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1563-6. **Gerçi kim** Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī seni kemter görmedük
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben **gerçi kim** rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ senüñ
G1690-2. Āsitānuñ **gerçi kim** çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter hīç rismān ḥācet degül
G1706-1. **Gerçi kim** ḫalḳa cihān içre belā eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük degül
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda **gerçi kim** virdügi yoḳdur bār gül
G1732-2. **Gerçi kim** sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / La l-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül
G1733-1. **Gerçi kim** ḳatʿeyledüm hicrān ilinde nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz viṣāl
G1766-3. **Gerçi kim** tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / Cürm ü ʿiṣyān ile **gerçi ki** yüzi ḳare benem
G1807-2. Felek **gerçi ki** bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet / Nice yıllar **gerçi kim** anuñ ile ceng eyledüm
G1868-4. **Gerçi kim** ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm
G1907-3. **Gerçi kim** Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / Şükr iderdi ḥāline her birisi görse ḥāletüm
G1909-2. Mecnūn uyardı **gerçi ki** ʿışḳuñ çerāġını / Ġam tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / **Gerçi kim** ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derdesin / **Gerçi kim** derd ü belā ile ezel perverdesin
G2139-2. Ṣaçuñ şebdīzi **gerçi kim** baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile **gerçi ki** Mecnūn añılur / Işḳı gel ṣaḳla Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / **Gerçi kim** gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2332-1. Baḳmadı yār **gerçi ki** ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfīnüñ āḫır belāsına
G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ **gerçi ki** ḳand ü nebātdan / Beñzer ṣaḥīḥ hecrde zehr-i helāhile
G2453-5. **Gerçi ki** çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2630-2. Açıldı **gerçi kim** güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür ḥazān yili gülistānı
G2643-3. Deşt-i ġamda **gerçi kim** Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki menzil varınca baña pādāş olmadı
G2644-2. Sevdügüm **gerçi ki** bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni
G2658-7. Yürür Muḥibbī **gerçi ki** ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş ṣanur başında gören āh u vāsını
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş **gerçi ki** yaş teskīn ider / Aġlasam daḥi beter yaḳar dil-i sūzān beni
Mr12-11. Göñlümi alınca itdi **gerçi kim** mihr ü vefā / Aldı göñlüm eyledi bī-ḥadd velī cevr ü cefā
Mr29-9. **Gerçi kim** dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin irişdi ben şafā
D19-2. **Gerçi kim** eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿider vardur anı elde mey-i tiryākımuz
B39. Sīm ü zerle **gerçi kim** işbu cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter

gerd [16] *Far.* Toz; bilhassa uçan toz zerreleri. (Lexicon, 1890: 1536)

bk. āh-ı gerd, gerd-i derd, gerd-i reh

(gerd [7], gerde [1], gerdi [2], gerdüm [3], gerdüme [1], gerdümi [2])

G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā ṣanma sözüñ te'ṣīr ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu **gerd**
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol **gerd** degül midür
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ **gerdi** var
G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / Eger bulmaḳ dilersen **gerdümi** gör
G1073-3. Ṣu ṣaçup ey dīde ṣula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile **gerdi** var
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol **gerde** baḳ
G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / Ṣabā eliyle ḳalḳan **gerdüme** baḳ
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā **gerdüm** reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm ġubār itsem gerek
G1893-3. Ṭoprag oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın ey seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme **gerdüm** benüm

G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem ey faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile **gerd** olan
G2533-3. Cürʿa-i laʾl-i lebüñle eyle göñlüm pür-ṣafā / Niceye dek dostum āyīne-i dil **gerd** ola
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona **gerd** üstine
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm **gerd** ola
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭopṭolu hep **gerd** gerek
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete **gerdümi**
Mr27-6. N'ola ilete ṣabā kūyına **gerdüm** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

gerd-i derd [1] Dert tozu.

G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi **gerd-i derd** ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim ḥazīn ola

gerd-i reh [1] Yolun tozu.

G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ ile / Ey ṣabā irgüresin kuḥl ideyim **gerd-i rehi**

gerdān/gerden [18] *Far.* Boğazın dışı, boynun ön tarafı, unk. (Ş. Sami, 2010: 374) *bk. gerden-i cān, gerden-i ḍuhhāk*

(gerdānına [2], gerden [3], gerdeninde [6], gerdenine [3], gerdenüme [2], gerdenümi [1], gerdenüñe [1])

G77-1. Eger her dem urasın tīġ cānā / Ḳaçuram **gerdenümi** ṣanma ḳaṭʿā
G354-1. Müselmānlar yine bir şūḥ dil-bend / Bıraḳdı **gerdenüme** nāgehān bend
G356-1. Ṣaldı dil **gerdenine** zülfüñ eyā dost kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek **gerdenine** bāzū-bend
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger ʿāşıḳ degülse kākülüñ / **Gerdenüñe** ya neden yüz buldı her an şarmaşur
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna **gerden** / Ḳaṭʿeyle anuñ başını tīġ ile ḳalem-vār
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ **gerdānına** / Bildüm āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ baña ey dostum / Eyleyem **gerdānına** rişte-i cānumı meres
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur cān **gerdeninde** bu resen bes
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa **gerdeninde** bendi var / Gice olsa kendü kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa **gerdeninde** bendi var / Gice olsa kendi kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1474-4. **Gerdeninde** zülfini gösterdi dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ
G1495-5. Ey Muḥibbī **gerdeninde** görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1632-4. **Gerdeninde** gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẓālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf benüm **gerdenüme** dest-res ol gel
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / **Gerdenine** ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya şal
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir aña **gerden** ḳılam
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun **gerden** / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden

gerden-i cān [1] Canın gerdanı/boynu.

G693-1. Sitem tīri belā tīġi gelelden cāna ḫoş-dildür / Anuñçün **gerden-i cāna** anı gördüm ḥamāyildür

gerden-i ḍuhhāk [1] Çıplak gerdanı/boynu.

G2473-3. ʿİbret al gör nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar kim ẓāhir olmış **gerden-i ḍuhhākda**

gerdān eylemek [1] Döndürmek, çevirmek.

G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı **gerdān eyleyen** gözümden aḳan āba baḳ

gerde [1] *Far.* Yapılmış, edilmiş, mamul. (Ş. Sami, 2010: 374)

G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri bir **gerdedür**

gerdiş-i devrān [1] Talihin dönüşü.

G2268-2. Yāreʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yoḳ / Nice rāżı olayım **gerdiş-i devrānumdan**

gerdiş-i eflāk [1] Feleklerin dönüşü.

G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam **gerdiş-i eflākdan** / Ey ṣabā luṭf it getür gel bu ġubārı ḫāḳdan

gerdiş-i gerdūn [1] Feleğin dönüşü.

G348-4. Ger müyesser ola içem laʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes bu **gerdiş-i gerdūnı** yād

gerdūn [13] *Far.* Felek, dünya, semâ. (M. Nâcî, 2002: 172)

bk. çarḫ-ı gerdūn, çarḫ-ı esb-i gerdūn, eşk-i gerdūn, gerdiş-i gerdūn, gerdūn-ı dūn, ḫāne-i gerdūn, kāse-i gerdūn, keffe-i gerdūn, meh-i gerdūn, miḥnet-i gerdūn, şeh-i gerdūn-serīr, ṭolāb-ı gerdūn, zevraḳ-ı gerdūn

(gerdūn [6], gerdūna [3], gerdūnleyin [1], gerdūnuñ [3])

G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün **gerdūn** çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G647-1. **Gerdūn** gibi meyli o māhuñ çü dönedür / Cevr ü cefā vü ṣīveleri güne günedür
G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp un olduġın / Anı gendümden tefaḥḥus eyleme **gerdūna** ṣor
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile **gerdūn** añılur
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı ḳaddi **gerdūnuñ**
G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ cevrini sen **gerdūnuñ** / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan atsam pertāb / Feth idem gibi gelür ḳal'asını **gerdūnuñ**
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür 'ömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā **gerdūn** içün
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime **gerdūn** işidür / Ey Muḥibbī ṣanma anı ṭāli'-i seyyāreden
G2291-2. Bu dil **gerdūna** olaldan müşābih / İñiler nāle eyler hemçü **gerdūn**
G2318-5. **Gerdūnleyin** iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi Ceyḥūna / 'Aceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde **gerdūna**

gerdūn-ı dūn [1] Alçak felek, sefil dünya.

Mr23-3. Āh kim ḥālüm diger-gūn itdi bu **gerdūn-ı dūn** / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn

gerek [267] *T.* (TS, 2009: 1658) *bk. gerek ... gerek, gerek olmaḳ*

(gerek [225], gerekdür [37], gereksin [5])

1. Mutlaka, her halde, muhakkak.

G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem terk-i diyār itsem **gerek** / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem **gerek**
G1469-2. Nezrüm oldur kim görsem ol güzeller şāhını / Atı ayaġına bu cānum nisār itsem **gerek**
G1469-3. Şayd olurken ol hümānuñ dāmına 'anḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem **gerek**
G1469-4. Serv gibi ṣalınup gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem **gerek**
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil ma'mūresi / Işḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem **gerek**
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem **gerek**
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem **gerek**
G1561-1. Gönlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem **gerek** / İki yirden ya'ni zencīr ile bend itsem **gerek**
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem **gerek**
G1561-3. Ben marīż-i 'ışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem **gerek**
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem **gerek**
G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup yine livā-yı āhumı / 'Āleme rāyāt-ı 'ışḳı ser-bülend itsem **gerek**
G1587-1. Gönlümi elden yitürdüm 'azm-i yār itsem **gerek** / Miḫnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem **gerek**
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / Dil perīşān 'aḳl u ṣabrum tār u mār itsem **gerek**
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḫnetle dögüp cismüm ġubār itsem **gerek**
G1587-4. Kimdürür 'ışḳ āteşini sīnede pinhān ide / 'Işḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem **gerek**
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki ṣaçup / Cān u dil naḳdin daḫi āḫır nisār itsem **gerek**
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān nisār itsem **gerek** / Tuḥfe bir cān iletüben cānān şikār itsem **gerek**
G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına anuñ Mecnūn-vār / 'Aḳl u ṣabr u 'ārı cümle tār u mār itsem **gerek**
G1592-3. Fāş oldı 'ālem içre çün bugün esrār-ı 'ışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem **gerek**
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem **gerek**
G1592-5. Müdde'īler raġmınadur şād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum ile murġı zār itsem **gerek**
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem **gerek**
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi seni zār itsem **gerek** / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler hezār itsem **gerek**
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken 'ālemi dün gibi tār itsem **gerek**
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem **gerek**
G1648-4. Ḫāk-i miḫnetle cefā sengi nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem **gerek**
G1648-5. Ey Muḥibbī 'ārife bir ḫırḳa vü bir kūşe bes / 'Ārifem ben de ikisin iḫtiyār itsem **gerek**
G1649-1. Yine bir lu'b ile ol āhūyı bend itsem **gerek** / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem **gerek**
G1649-2. Ḫāller mi āteş-i ḫaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün anı sipend itsem **gerek**
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ zikr eyleyüp şi'rümi ḳand itsem **gerek**
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḫarfī meyvedür / Anı ma'nī gülleriyle naḫl-bend itsem **gerek**
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḫi şi'rüm kemāl ile ḫacend itsem **gerek**
G1670-5. 'Işḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ **gerekdür** ey göñül
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse **gerek** yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1838-4. Dil hecr-i leb-i la'lüñle ölse **gerekdür** / Ger la'lüñ aña zerre ḳadar itmez ise em
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā olma muẓṭarib / Görseñ **gerek** çü başda olan cümle yazuñı
G2768-2. Her kim ki dehr ni'metini yiye ḫırş eyleye / Anuñ ṣoñında çekse **gerek** imtilāsını
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru cānā āh u zār itsem **gerek** / Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem **gerek**
Mh18-2. Miḫnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem **gerek** / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem **gerek** / Ol perīşānlıḳda 'aḳlı tār u mār itsem **gerek**
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Ṣol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tīr-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem **gerek**
Mh18-6. Dāġ-ı 'ışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem **gerek**

Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem **gerek**
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭā ʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem **gerek**
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem **gerek**
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben nişār itsem **gerek**
B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser ṭutsa **gerek** ʿālemi bu āb didi

2. Lâzım, muktazi.

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber **gerek** yāḥūd ṣarāb-ı ṣafʿ añа
G115-1. Dilerseñ kīn elüme gire maḥbūb / **Gerekdür** ḥüzn-i Yaʿḳūb ṣabr-ı Eyyūb
G123-2. Sen **gereksin** meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum ṣarāb olmışdurur sīnem rübāb
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid **gerek** ḳanum görüp
G170-1. Olıcaḳ ʿıyş esbābı müretteb / **Gerekdür** ola sāḳī sīb-i ġabġab
G172-1. **Gerek** ʿāşıḳ olana ḥüzn-i Yaʿḳūb / Gelen cevr ü belāya ṣabr-ı Eyyūb
G172-2. Ḳaçan yārüñ göre zülfini çevgān / **Gerekdür** eyleye başın hemān ṭūp
G192-1. **Gerekdür** iñleyüp olmaḳ seḥer dost / Ola kim raḥm ḳıla bir naẓar dost
G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ **gerek** dil-ḫᵛāh dost
G240-5. Ṣaḳın beyḫūde lāf urma Muḥibbī / **Gerekdür** ʿışḳa şāhid yā ʿalāmāt
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir **gerek** / Her ki ʿāḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G264-5. **Gerekdür** gülşen içre cāy-ı ḫāli / Muḥibbī yār ola olmaya ṣāliş
G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmī ṭarzını / Şi ʿrüñi şimdengirü itmek **gereksin** penc penc
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān şürāḥī ziynetin / Mey **gerek** birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi **gerekdür** kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G345-1. Yolunda cān virem ey ruḫları verd / **Gerekdür** ʿāşıḳ olan ola cömerd
G407-5. Çāre ṣabr itmek **gerekdür** gerçi dirler ʿāşıḳa / Nice ṣabr itsün Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn **gerek** / Kimse bilmez ḫālini kendüye ṣor gör ol ne dir
G592-4. Her söz ki dinür anda **gerek** nice me ʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut **gerek** ṭar
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ **gerekdür** derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G705-5. Ey Muḥibbī ister iseñ vaṣl-ı yār / Yolına virmek **gereksin** cān u ser
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ **gerek** ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende var bir kūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde **gerek** peymāneler
G831-7. Ey Muḥibbī ister iseñ vuṣlatın / Odlara yanmaḳ **gerekdür** bāl ü per
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek **gerekdür** ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil meyve-i maʿnī **gerek** / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār şi ʿr
G1034-7. Muḥibbī ʿışḳ ārāmı baş u cāna / **Gerekdür** kim ola ʿāşıḳ dil-āver
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek **gereksin** işbu yoluñ bācıdur
G1140-4. Ṣaḳla ʿışḳuñ sırrını sīneñde cānundan ʿazīz / Terk-i ser itmek **gerekdür** iderseñ keşf-i rūz
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / ʿIşḳ ehli olan puḫte **gerek** ḫām gerekmez
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı **gerek** ġayri devāyı istemez
G1198-3. **Gerekdür** sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm ne dirsüz
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid **gerekdür** ḫançeri ḳandur henüz
G1248-2. **Gerek** ʿāşıḳ olan ser-pā-bürehne / Anı kim gördi Mecnūn ola serpūş
G1248-5. Muḥibbī sözleri dürr ü güherdür / **Gerekdür** anı yārān ide mengūş
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur **gerekdür** āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup iki ṭaş
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu maʿnīde **gerek** ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek **gerek** tā gide senden bu maraż
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye **gerekdür** / Kim cevheri insānda ne zībā imiş i ʿrāż
G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür **gerek** lā-büd yaraġ
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim ki ʿuzlet isteye / Varlıġından ol **gerekdür** eyleye evvel ferāġ
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd **gerek** ṭuġrā laṭīf
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña yārümdür **gerek** / Ḳāmeti serv yüzi gül gül ʿizārumdur **gerek**
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur **gerek**
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur **gerek**
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur **gerek**
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel fāriġ ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur **gerek**
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir ṣaçı Leylā **gerek** / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem nem **gerek**
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā **gerek**
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā **gerek**
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḥi deryā **gerek**
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende gūş / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı nedür rüsvā **gerek**
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿizār olmaḳ **gerek** / Şevḳine bir gül-ruḫuñ dil murġı zār olmaḳ **gerek**
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ **gerek**
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ **gerek**

G1505-4. Ḫüsnüñi gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ **gerek**
G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ şi'rüñi rengīn ola / Fikr ü żikrüñ her nefesde la'l-i yār olmaḳ **gerek**
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına nişān **gerek** / Budur ki nişān ḫāk-i deri armaġān **gerek**
G1508-2. 'Işḳuñ sarāyı yücedür aña çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān **gerek**
G1508-3. Zülfini ḳosa 'ārızı üzre 'aceb degül / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān **gerek**
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḫüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān **gerek**
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān görinür mi didi ki gözden nihān **gerek**
G1534-1. 'Āşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk **gerek** / 'Işḳ da'vāsın iden sīnesi hem çāk **gerek**
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen şanma ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk **gerek**
G1534-3. Düşmeyen baḥr-i ġama'umḳını idrāk idemez / Bilmege anı dilā ḫaylice idrāk **gerek**
G1534-4. 'Işḳuñuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı ni'derüz / Çāker-i 'ışḳ olan dünyede bī-bāk **gerek**
G1534-5. 'Işḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk **gerek**
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i 'ışḳ ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk **gerek**
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ def'ine peymāne **gerek** / Vā'ıẓā mescid ü 'āşıḳlara ḫum-ḫāne **gerek**
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne **gerek**
G1538-3. Ruḫ-ı şem'ine yaḳan bu dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne **gerek**
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür'ıyş idelüm / Bize şun sāġarı sāḳī saña cānāne **gerek**
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne **gerek**
G1556-1. Dest uran dāmen-i 'ışḳa yaḳası çāk **gerek** / Göklere āhı irüp gözleri nem-nāk **gerek**
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk **gerek**
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsa'adū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim 'ışḳ eri bī-bāk **gerek**
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk **gerek**
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür 'ışḳı Muḥibbī'ye şoruñ / 'Işḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk **gerek**
G1568-4. Redd ider ḳapusından aġlar isem / İgitlige daḫi sitāre **gerek**
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān **gerek** / N'eyler cihānı şol ki dimez baña cān **gerek**
G1571-2. Āhum görinür āteş-i 'ışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān **gerek**
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān **gerek**
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir la'lüñ aġzuma / Sulṭān-ı 'ışḳ emri budur ḳana ḳan **gerek**
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī 'āşıḳa ġayri nişān **gerek**
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki 'āşıḳdur derūnı ḳan **gerek** / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān **gerek**
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i 'ışḳuñ āḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān **gerek**
G1574-3. Ka'be-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı ḳurbān **gerek**
G1574-4. İster isem būse la'l-i nābdan'ayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān **gerek**
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur ādet tekyede mihmān **gerek**
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet **gerek** bu eski kāruñdur senüñ
G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol bī-vefā **gerek** / Her dāim işi 'āşıḳa cevr ü cefā **gerek**
G1580-2. Dil şu'lesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd ile āhum hevā **gerek**
G1580-3. Zinhār söyleme yüri 'ışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen bu cümle ḫaḳīḳī edā **gerek**
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / Cānān dergehinde o kemter gedā **gerek**
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā **gerek**
G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḥnete sīneñ siper **gerek** / Meydān-ı 'ışḳa girene cāndan güẕer **gerek**
G1582-2. Her kimde kim hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / Evvel ḳademde lā-büd aña terk-i ser **gerek**
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Güş itmedüñ çü pendümi saña beter **gerek**
G1582-4. 'Işḳı yolında çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise 'āşıḳa dirler sefer **gerek**
G1582-5. İrmez vişāli yāre kişi zūr u zār ile / Dirler vişāle irmek içün sīm ü zer **gerek**
G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer **gerek**
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi Muḥibbī aña demürden ciger **gerek**
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek **gerek** / Nūş idüp her ne gelürse zehri ḫoş görmek **gerek**
G1583-2. Vā'ıẓā cennet ṣarābı kevṣer ü ḥūrī saña / Şimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek **gerek**
G1583-3. Bulunur şanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek **gerek**
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek **gerek**
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek **gerek**
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i 'ışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek **gerek**
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḥasret'azm-i yār itmek **gerek** / Varup ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek **gerek**
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek **gerek**
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / Ḳuru ġayretden n'olur'azm-i nigār itmek **gerek**
G1591-4. Düşmesün bir kişi 'ışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi 'ışḳından evvel iḫtiyār itmek **gerek**
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek **gerek**
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek **gerek**
G1593-3. Dost vaṣlın isteyen 'āşıḳ **gerekdür** post-pūş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb **gerek** / Anı aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb **gerek**
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dek'ıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum daḫi mey-i nāb **gerek**
G1604-3. 'Ārızun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i ẕulmetde çemen seyrine mehtāb **gerek**
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭa noḳṭa vü i'rāb **gerek**
G1604-5. Ṣaḳla ṣoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ālemde hemān kişiye ādāb **gerek**
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳānī' / Ḳanı ṭālī'seni görmege göze ḫ'āb **gerek**
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ **gerek** / Cān u dil ol meclise yanup kebāb olmaḳ **gerek**

G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir gören / Āhdan āteş ʿiyān āteşden āb olmaḳ **gerek**
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye deryā gibi / Kelle-i ʿuşşāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ **gerek**
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ **gerek**
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ **gerek**
G1628-1. Cānı n'eyler ʿāşıḳa cānān **gerek** / Derdi ḫoş görüp dimez dermān **gerek**
G1628-2. Ḳapusında boynı baġlu bendeyüz / Ḳullara ne emr ola fermān **gerek**
G1628-3. Başına dünyāya mülevveşdür cihān / Merd olanlar pāk ü ḫoş-dāmān **gerek**
G1628-4. Her ki ʿāşıḳdur yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz ol dil-i sūzān **gerek**
G1628-5. ʿIşḳ meydānında ṭūp it başunı / Lāyıḳ ṭūpa ḳaddün çevgān **gerek**
G1628-6. Laʿle beñzetmege bu söz gevherin / Ḥāşılı dil gibi aña ḳan **gerek**
G1628-7. Kūyuña yārüñ Muḥibbī varıcaḳ / Kaʿbeye varana cān ḳurbān **gerek**
G1631-5. Nev-ʿarūs-ı dehre meyl itmāmuña / Bu Muḥibbī gibi gerçek er **gerek**
G1640-1. Baña bir ġonce-leb üʿarıżı gülzār **gerek** / Ṣubḥa dek ḳarşı aña bülbül-i dil zār **gerek**
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār **gerek**
G1640-3. Būse iḫsān ideyim dimişdüñ cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide iḳrār **gerek**
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile dīdār **gerek**
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār **gerek**
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān **gerek** / Ne cihān ḳılsun baña cānā ne sen ne cān **gerek**
G1643-2. Kaʿbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil cānuñı ḳurbān **gerek**
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān **gerek**
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān **gerek**
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan **gerek**
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi daʿvāya **gerek** maʿnī hemān meydāne gel
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḫi raʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz **gerek** ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser **gerek** / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek **gerek** her dem yolından hem
G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek **gerek** terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur ol bī-kefen
G2068-3. İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine / **Gerekdür** idesin cānuñı ḳurbān
G2098-6. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur **gerekdür** ol ola cömerd / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ **gerek** mül ṣoḥbetin
G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına **gerek** anadan
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek **gereksin** çāreden
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek **gerek** bu yolda bāzār isteyen
G2176-1. Dilā cānān **gerek** cānı ni'dersin / Ser-i zülfinsüz īmānı ni'dersin
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ eridür anı / **Gerek** ise yürek ḥadīd olsun
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek **gerek** maḳṣūddan
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ **gerekdür** cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül **gerekdür** sen gül-i raʿnā içün
G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola şiʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek **gerekdür** himmetin
G2290-5. Muḥibbīʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur ʿāşıḳ **gerek** terk eylemek başın
G2358-4. **Gerekdür** şiʿrde ola daḳāyıḳ / Vü illā her kişidir şiʿr-i sāde
G2358-5. Çekem dirseñ Muḥibbī ʿışḳ yāyın / **Gerek** ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2401-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü gevher / **Gerekdür** eylen anı güşvāre
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül **gerekdür** pes bu gülşende
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ **gerek** vīrāne
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded hicrān ile / Dostum hicrān daḫi olmaḳ **gerek** oran ile
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek **gerek** ol şāl ile
G2481-5. Çekilmeye dimişler ʿışḳ yāyı / **Gerek** derd ü belā aña kebāde
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd **gerek** sitāre
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Meşeldür kim **gerekdür** ġayret erde
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet aña **gerek** kebāde
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler **gerek** ġayret ere
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ **gerek** ey dil ḫaẕerle
G2609-4. Kim ki gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun **gerek** her laḥẓa göñli şīşesi
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ **gerekdür** ner gibi
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd **gerek** / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd **gerek**
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd **gerek**
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd **gerek**
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭoptolu hep gerd **gerek**
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḫüsn ile zülfine dil baġladuġuñ ferd **gerek**
G2718-6. Muḥibbī sāde işdür şiʿr-i sāde / Olıcaḳ ol **gerekdür** kendekārı
G2756-4. Olsun ḫaḳīḳī çünki **gerekdür** ḫaḳiḳi ʿışḳ / Taḫsīn diye kim göre bu ʿışḳ bāzuñı
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḫi a'lā **gerek** / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde **gerekdür** ġuṣṣa vü ġamdan ırağ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr8-2. Olmaḳ **gerek** sīne şikāf / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr8-13. Her kişi gerçi er giçer / Ammā **gerek** erde hüner

Mr8-15. Ol gün **gerek** āhen ciger / Zīrā dökilür bāl ü per
Mr8-27. Böyle **gerekdür** ey püser / Bir elde tīġ bir elde ser
B94. Kimse bu dünyāda görmedi vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḫi göz yaşını dökmek **gerek**

gerek ... gerek [4] Kelimeleri, kelime öbeklerini, görevdeş ögeleri birleştirme, eşitlik, istenileni seçme vb. anlamlar katarak bağlayan kelime. (TDK, 2011: 932)

G254-2. Baġladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni **gerek** ʿāḳil **gerek** dīvāne ṭut
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı **gerek** dürr ü **gerek** mercān ol
G1759-1. **Gerek** İskender ü Dārā **gerek** sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol
B137. **Gerek** hecrüñ ile öldür **gerek** vaṣluñ ile dirgür / Muṭīʿam her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun

gerek olmaḳ [1] īcāb etmek, ıḳtızā etmek...(Tulum, 2011: 750)

G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi **gerek olmaḳ** Muḥibbī ḫırḳa-pūş

gereklü [2] *T.* Yapılması, olması veya bulunması uygun olsan, yerinde olan, lüzumlu, vacip, mükteza, zaruri. (TDK, 2011: 933)

G634-4. Terk eyle ḳamu fikr hemān saña **gereklü** / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
Mh2-9. Çün **gereklü** maʿnīdür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer

gerekmek [49] *T.* Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek. (TDK, 2011: 933)

(gerekmez [35], gerekse [14])

G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz **gerekmez** cān baña / Sīnede cānā ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G175-5. Muḥibbī ḳoma elden cām-ı ʿışḳı / **Gerekmez** rind olana illā meşreb
G296-4. Delüye dermān **gerekmez** derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi hiç
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña **gerekmez** şehd ü ḳand
G392-3. Nabż-ı ʿāşıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür **gerekse** anı Cālinūsa şor
G431-1. Dil yanduġına ʿāşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid **gerekse** ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G679-3. **Gerekmez** baña ol dirlik niʾderem āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña āb-ı zülāl olur
G921-4. **Gerekmez** efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı ol baña hemān tāc-ı saʿādetdür
G966-4. **Gerekmez** seyr-i ṣaḥrāsı ne ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum uṣanmışdur
G1149-1. Laʿlüñ var iken ġayri baña cām **gerekmez** / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām **gerekmez**
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / Işḳ ehli olan puḫte gerek ḫām **gerekmez**
G1149-3. Senden ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde ne ister / Işḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām **gerekmez**
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine nām **gerekmez**
G1149-5. Ölince yüri yāri ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana dünyede ārām **gerekmez**
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez ey dilber gözümden / **Gerekmez** dü-cihānı baña sensüz
G1168-1. Nigārā gül yüzüñsüz gül **gerekmez** / Lebüñ olmasa hergiz mül **gerekmez**
G1168-2. Giderme zülfüñi gel gül yüzüñden / Kim ola diye kim kākül **gerekmez**
G1168-3. Fiġān u āh u nālem gülşen içre / Yiterdi bülbüle ġulġul **gerekmez**
G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı ṭaşdı / Ḳaşumdan özge aña pil **gerekmez**
G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir zer ḫarīdüñ / Revā mıdur diyesin ḳul **gerekmez**
G1187-3. Baḳmazuz hergiz **gerekmez** aṭlas u dībā ḥarīr / Üstümüzden eksük olmasun hemān teşminemüz
G1215-4. İstemem ziynet-i dünyāyı **gerekmez** cāhı / Budurur līk murādum ki ideyin pā-būs
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḫālini gör nālemi / Işḳuma şāhid **gerekse** gözden aḳan yaşa baḳ
G1525-1. Devā derdüme cevri ḥabībüñ / **Gerekmez** minnetin baña ṭabībüñ
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde **gerekse** kebāda ol
G1771-4. ʿAynuma ẕerre kuḥlı ekmek baña **gerekmez** / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm
G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme ḫār u ḫāş / Şunsalar āb-ı ḥayāt ile **gerekmez** cām-ı Cem
G1930-6. Ne emr itseñ benüm oldur murādum / Dimişlerdür **gerekmez** ʿāşıḳa kām
G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ **gerekmez** baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḫizmet ider kemterʿābid olsun
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun **gerekse** ḳazısın / Menʿolınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2155-6. **Gerekmez** sīm ü zer laʿl ü cevāhir / Baña yiter yaşum sīm yüzüm altun
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī **gerekmez** anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup zārı niʾdersin
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā ġam / Ki bundan ġayri **gerekmez** zevāde
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān **gerekse** ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā ile
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe dīvāne **gerekse** / Yaḳ cānumı ruḫsāruña pervāne **gerekse**
G2576-2. Dil murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẓar ḳılsun aña dāne **gerekse**
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / Cānum vireyim bu söze şükrāne **gerekse**
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne **gerekse**
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭopṭoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege peymāne **gerekse**

G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile meydāna gel ey dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne **gerekse**
G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī saña cānāne **gerekse**
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz **gerekmez** bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2699-4. Gedāñ olsam yiter ʿizzet ḳapuñda / **Gerekmez** dehrüñ olam pādişāhı
G2714-3. Şaḳın ser çekme ġaflet çeşmini aç / **Gerekmez** serv-tek başuñ hevāyi
G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan saña ḳul olmadur faḫrum / **Gerekmez** Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre **gerekmez** iltifāt

germ [1] *Far.* Sıcak, hararetli, kızgın. (Lexicon, 1890: 1540)

bk. āşüfte vü germ, germ eylemek/itmek, germ olmaḳ, germ-i belā yimek, germ-i nār, sirişk-i germ

G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / Gün yüzüñ mihriyle çünkim **germdür** hengāmeler

germ eylemek/itmek [3] İssıtmaḳ, issi etmek, ḳızdürmaḳ, ḳaynatmaḳ...(Tulum, 2011: 751)

G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / **Germ idüp** daḥi beter anı oda yaḳar güneş
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi **germ it** belā vü derd yārüñdür senüñ
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül **germ eylesün** / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine

germ olmaḳ [10] İssınmaḳ, ḳızmaḳ, ḳaynamaḳ, cūşe gelmek, yanmaḳ, hárārete gelmek...(Tulum, 2011: 751)

G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī **olursa germ** / Maʿẕūr ola ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G380-2. Ruḫlaruñla ḥüsnüñüñ hengāmesi **germ olıcaḳ** / Ḫacletinden yüze ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G484-3. Yüzine ḳızdurup **germ olduġiyçün** / Ṭabanca ṭoḳınan yüzine defdür
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu sözi **germ olmış** meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün bī̇gāneler
G1052-2. Felek **germ olmasun** görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1304-1. **Germ olmasun** igen gün ḥüsnini ḳılmasun ʿarż / Nisbet yüzüñle günde بين السّماء والارض
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse şarābı ehl-i ʿışḳ / **Germ olur** meyḫāneler içre ider mestāne ḥaẕẕ
G2397-6. **Germ olma** şiʿr ile gel igen şā ʿirem dime / Ṣıġmaz mısın bu ʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2618-5. **Germ olsa** gözümün yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / ʿIşḳ āteşiyle çünki bu dil külḫānum gibi
G2720-3. Gözlerüm yaşı ʿaceb budur ki teskīn eylemez / **Germ olur** āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi

germ-i belā yimek [1] *bk. derd ü belā/elem yimek, derd ü ġam yimek, esrār-ı ġam yimek, ġam yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek*

G1274-3. Etümi **germ-i belā yirse** de āh eylemeyem / Diyeler tā ki benümçün bu da Eyyūb olmış

germ-i nār [1] Sıcak ateş.

G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde **germ-i nārumdur** nemed

geşt eylemek/itmek [22] Gezmek, gezinmek, volta çalmaḳ, seyr etmek, seyrān etmek, yelmek, yügürmek...(Tulum, 2011: 751) *bk. geşt ḳılmaḳ*

G73-4. Himmetüm raḫşına binüp ʿālemi **geşt eylesem** / Açaram ġam-kīn göñüller nitekim bād-ı şabā
G234-1. Dün gice **geşt eyledüm** ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı dürüst
G605-7. Ser-te-ser **geşt eyledi** gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser **geşt itdi** çün bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G928-4. **Geşt ideler** bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin Nāzenīn bir bencileyin dil-fikār
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm **geşt eyledüm** ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1125-3. ʿĀlemi **geşt eyleyüp** geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz
G1171-4. Eger sensüz cihānı **geşt idersem** / Benüm bu ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile **geşt it** cihānı / Dilüñde dūd-ı āhuñı livā bil
G1790-3. ʿĀlemi **geşt eyledüm** şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi **geşt eyledüm** şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1822-2. **Geşt eylemişem** ʿālemi ben genc-i viṣālüñ / Āḫır arayup bu dil-i vīrānede buldum
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi **geşt eyleyüben** nice şeydāyı görem
G1917-1. ʿĀlemi **geşt eyledüm** bir mihribānı bulmadum / Cānumı ḳıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / **Geşt idüp** ʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G2014-5. **Geşt itdi** cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi **geşt eyledüm** / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2273-1. Nāz ile reftāre gel **geşt eyle** bāġ u būstān / Servler ḳarşu gelüp bulsun şeref gül-i gülsitān
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der **geşt eyler** olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez perdesin
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm **geşt idüp** bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2605-5. **Geşt ider** laʿli hevāsıyla Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı ger sevdā-zede ʿālemde ser-gerdān ola

Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola **geşt itsen** gülistān ṭarafın ey serv-i semen

geşt ḳılmaḳ [6] *bk. geşt eylemek/itmek*

G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulınmadum aradum dildārı **ḳıldum** cümle **geşt**
G1119-5. Muḥibbī **geşt ḳılduñ** ʿālemi çün / Olupdur vaḳt idesin ʿazm-i Tebriz
G1815-2. **Geşt ḳıldum** bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār dīvārına gördüm yazılu āh şāhum
G1821-4. Sāyesin şalsa gedā üstine ol sulṭān olur / **Geşt ḳıldum** ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G2444-2. ʿIrāḳ'ı **geşt ḳıldum** Rūm'ı gezdüm / Gözüm dutmadı bir meh-rūyı sence
Mh15-2. **Geşt ḳıldum** ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi

geşt-i bāġ [5] Bağın seyri/gezintisi.

G856-5. Bahār irdi Muḥibbī **geşt-i bāġ** it / Bu demler ġuṣṣa göñülden gidendür
G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür **geşt-i bāġ** / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün **geşt-i bāġ** / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde yaḳdum tāze dāġ
G1355-1. Eşküñi aḳar şu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler iseñ **geşt-i baġ**
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile **geşt-i bāġ** / Pāyına sīm ü zer döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ

geşt-i gülistān [1] Gülbahçesinin seyri/gezintisi. *bk. geşt-i gülşen, geşt-i gülzār*

G2555-3. Kim cemāli gülşenin bir kez temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen **geşt-i gülistāndan** giçe

geşt-i gülşen [4] *bk. geşt-i gülistān, geşt-i gülzār*

G163-2. Fırşatı elden düşürme bir muṣāḥib yār ile / **Geşt-i gülşen** ḳıl Degül ḫāli felekden āfitāb
G1156-2. İdenler vaḳt-i gülde **geşt-i gülşen** / Didiler ʿıyş u nūş olmaz çemensüz
G1885-2. Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / **Geşt-i gülşen** ḳılalum bülbül üñin gūş idelüm
G2389-5. Gül gibi sen **geşt-i gülşen** eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya

geşt-i gülzār [1] *bk. geşt-i gülistān, geşt-i gülşen*

Mh15-7. **Geşt-i gülzār** eyle olsun ʿārıżuñdan gül ḫacil / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda dil

geşt-i mey [1] Şarabın seyri.

G160-2. Baḥr-i ġam mevc ursa eyle hemān / **Geşt-i mey** ile kenārı ṭaleb

geştī [2] *Far.* ...gemi, sefine...(Yusuf el-Halîmî: 2013: 336)

bk. geştī-i dil, geştī-i ʿışḳ, geştī-i Nūḥ

(geştīdür [1], geştīlere [1])

G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Şanasm bir geştīdür durmaz döner girdābda

geştī-i dil [1] Gönül gemisi.

G1488-3. Bir **geştī-i dil** ola ki irişe murāda / Göz yaşı ile āh ile deryāyı büyütdüñ

geştī-i ʿışḳ [1] Aşk gemisi.

G46-2. Ursa deryā-yı ḥavādiṣ mevc-i ketmüm bir yaña / **Geştī-i ʿışḳun** Biḥamdillah ki lengerdür baña

geştī-i Nūḥ [1] Nuh'un gemisi.

G998-2. Baḥr-i eşk içre sefīne-i dil / Seyr ider geştī-i **Nūḥ** mıdur

geşt-gīr [1] *Far.* Güreşci...(Yusuf el-Halîmî: 2013: 336)

bk. geşt-gīr-i derd, geşt-gīr-i dehr, geşt-gīr-i ʿışḳ

G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī **geşt-gīr** oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı

geşt-gīr-i derd [1] Derdin güreşçisi.

G2513-2. ʿIşḳ meydānında girdüm **geşt-gīr-i derd** olup / Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı dest-yār itmek nice

geşt-gīr-i dehr [2] Dünyanın güreşçisi.

G1232-4. **Geşt-gīr-i dehr** ile çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince didi bes
G1709-5. Bu **geşt-gīr-i dehrle** kimesne ṭutuşmadı / Bī-fāidedür aña çün biñ kerre zūra gel

geşt-gīr-i ʿışḳ [2] Aşk güreşçisi.

G1876-2. **Geşt-gīr-i ʿışḳam** u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm
G2122-4. **Geşt-gīr-i ʿışḳ** elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inṣāf idüñ bu dil nice başılmasun

getürmek [125] *T.* (TDK, 2011: 937)

bk. āh u feryāda getürmek, başına belā getürmek, başına getürmek, belā getürmek, dile getürmek, dīne getürmek, ele getürmek, feryāda getürmek, gūşa getürmek, ḫāṭıra getürmek, īmān getirmek, ḳāmet getürmek, liyāḳat getürmek, nedāmet getürmek, ṭāḳat getürmek, uyḫu getürmek, vücūda getürmek, yāda getürmek, yirine getürmek, ẓuhūra getürmek

(getür [50], getürdi [8], getürdiyse [1], getürdüm [10], getürdüñ [10], getüre [5], getürem [2], getürirsin [1], getürmedi [2], getürmiş [1], getürse [3], getürüp [2], getürüpdür [1], getürür [27], getürürse [1], getürürseñ [1])

1. Gelmesini sağlamak.

G19-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / **Getürdüñ** nice biñ ehl-i ṣalibi
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini **getürdüñ** müstedām ol ey ṣabā
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāni ʿam cür ʿaña tā kim **getürem** anı be-leb
G184-4. Çün **getürirsin** ayaġı bezm-i dünyādan göñül / İçdügün cām-ı ṣarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki **getürdüñ** gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine ḳane / ʿIşḳ ehlini ḳarşuña **getür** bir bir ʿaẕāb it
G337-4. Sāḳī ṣarāb-ı ṣāfı **getür** cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḥubb ile zāhid ola ḳadīd
G453-1. Ṣāfī ṣārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā **getür** / Ya ʿni maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān anı göster baña **getür**
G527-1. Merdümlik eyle bize ṣabā būy-ı cān **getür** / İsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān getür
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle sāḳī sen bize rıṭl-ı girān **getür**
G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān **getür**
G527-4. Ey bād-ı āṣinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ʿī meded anı nihān **getür**
G613-4. Pāyuña tuḥfe **getürdi** yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde **getür**
G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde **getür**
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde **getür**
G738-4. Cānı ḳurbāna **getürdüm** ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı baña çün Ka ʾbe ser-i kūyundur
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin **getür** ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı **getür** / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı **getür**
G787-2. Ey ṣabā müşk ile ʿanber ḳoḳusından ne biter / **Getürürseñ** baña ol zülf-i semen-sāyı **getür**
G787-4. Bādei rinde virüp ʿāṣıḳa maʿşūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı **getür**
G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şem ʿ ü gül-i ḥamrāyı **getür**
G788-4. **Getür** ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender deyr netuvān būd mestūr
G802-6. Ḫaṭṭ **getürdüñ** ʿālemi cümle müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā meger
G835-4. Umaram dām-ı āhumla **getürem** ṣayda dildārı / Aña murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān **getürür** / Ḥaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfi gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān **getürür**
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an **getürür**
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān **getürür**
G894-3. Sāḳī ṣarāb-ı köhnei ḳo tāzesin **getür** / Bilmez misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin **getürür** ṣabā / Ṣeb-diz-i zülfe yār ḳaçankim süvār olur
G933-5. **Getür** sāḳī ṣarāb-ı erġuvānı / Gül eyyāmı cihān bāġ-ı İremdür
G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice şem ʿ / Fevt ola diyü **getürür** parmaġın telḳīn ider
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde **getür** / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde **getür**
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde **getür**
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül **getürür** / Gül-ruḫuñ bu ki ʿaceb deste-i sünbül **getürür**
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul **getürür**
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Def ʿ-i būy-ı mey içün ya ʿni ḳaranfil **getürür**
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil **getürür**
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān **getürür** / Ḥaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān **getürür**
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an **getürür**
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān **getürür**
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan **getürdi** pīrehen būyın ṣabā / Rūşen olup açılan da dīde-i Ya ʿḳūbdur
G1033-7. Muḥibbī gāh cismüni **getürse** / ʿAceb mi yaşını seylāb idüpdür
G1063-4. Baş u cān tuḥfe **getürdüm** n'ola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde **getür**
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde **getür**
G1229-4. Zülfinüñ būyın **getürdüñ** ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedā ʿ / Ḫaṭ **getürdi** ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ

G1326(b)-5. Sünbülinden **getürdi** būy-ı nesīm / Anuñ içün olur ṣabādan ḥazz
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ırag / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ **getür** ṣunsun ayag
G1382-1. Sāḳī **getürdi** bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla **getür** gel ḫākümi yirden / İder kuḥl- ı başar anı melekler çeşmidür müştāḳ
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa **getürür** cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgūn şarāb ṣun / Yāḫūd **getür** var ise aġı benefşenüñ
G1629-2. Kenāra **getürüp** yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce anuñçün ṣalar el mevc-i deryānuñ
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe **getürdüm** ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe **getürdüm** cān ey ḥūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā ṣun ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe **getürdüm** dostum eyle ḳabūl
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ **getürdüm** şāne ṭapşırdum
G1953-1. Sāḳiyā bāde **getür** ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı maḳām eyleyelüm
G1964-3. Gel ḳabūl eyle **getürdüm** tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey ṣanem
G1969-1. Būyını gülşene **getürse** nesīm / İtmeyem fikr-i ḥuld u zikr-i naʿīm
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī **getür** şarābı ki defʿ ide āteşüm
G2029-3. **Getürür** peyk-i ecel ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḥaddinde ol ḥaṭ-ı nihān
G2087-4. Tāze cān virdün **getürdüñ** būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl **getür** ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme ey ṣabā **getür** / Ḫāk-i derini kuḥl-ı Şifāhāna virmezin
G2212-4. Ben ġubārı didüm ey gün yüzlü ṭopraḳdan **getür** / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it **getür** gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse aña kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam **getürürse** ġubārından
G2246-1. Bū **getürdüñ** būy-ı zülfinden ṣabā gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin
G2295-4. Ṣabā kūyuna uġrarsañ **getür** gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı **getürdüm** ḳapuña āh / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2383-2. ʿAṭā itdi saña furḳānı sübḥān / **Getürdüñ** nice biñ bī-dini dīne
G2418-4. Ṣabā sünbül ṣaçından bū **getürse** / Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden **getür** tek baġla anı terkeşe
G2456-4. Şāne urur zülfine būyın **getürür** bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ şāneye
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / **Getür** ey bād-ı ṣabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2659-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / **Getürdüñ** nice biñ ehl-i ṣalibi
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe **getürür** çeşmi iki şīşe gülābı
G2711-4. Ḥamdülillah kim **getürdüm** ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler **getürdi** ʿāleme dünyā benüm gibi
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden **getüre** / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb gibi
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān **getürüp** bir deriyi sīneme yaḳdı
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ **getürdi** meclisde beni serḫoş ḳodı
G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma **getürdi** çü ṣabā / Virelüm cān u dili yolına şükrāneligi
D16-1. Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā bū **getürür** / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger bū **getürür**
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / Dostum bāde **getür** tā olalum saña ḫarif

2. Sebep olmak, ortaya çıkarmak.

G453-5. Ey dil Muḥibbī çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına başa hevā **getür**
G1033-6. **Getürüpdür** nice şehler cihāna / Kimin Dārā kimin dārāb idüpdür
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen **getürdüñ** āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1671-3. Yitmez mi ḳare başuma zülf-i belāları / Niçün **getüre** her yañadan de belā-yı dil
G2495-3. Zāhidā añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet **getüre**
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿālāmet **getüre**
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer **getürmedi** benüm gibi dil-efkārı

3. İletmek, bildirmek.

G452-1. **Getürür** peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz istemez emden ḫaber
G453-1. Ṣāfī ṣārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā getür / Yaʿni maḥabbet ehline mihr ü vefā **getür**
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü ṣenā **getür**
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān **getür**
G625-2. ʿIşḳ şāhı ne **getürdiyse** getürdüm yirine / Didi taḥsīnler idüp bende-i fermānumdur
G752-6. Çıḳar dürler meʿānī maḥzeninden / **Getür** taḥrīre disünler eli var
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḫaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān **getürür**
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül **getürür**
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu ümīde ne **getürür** görelüm taḳdīrümüz
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it **getür** / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G2170-4. Küfr-i zülfüñi **getür** göster ruḫuñ imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum küfr ile dīn
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa **getürdüm** dü-güvāhı ben
G2488-2. **Getürür** dem-be-dem Tañrı selāmın / Selām olsun ol Cibril-i emīne

4. Sağlamak.

G453-2. Tīġ-i cefāñ ile dili ṣad-pāre eyledüñ / Laʾl-i lebüñi merhem idüben devā **getür**

G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül **getürmedi** / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G527-1. Merdümlik eyle bize ṣabā büy-ı cān getür / İsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān **getür**
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān **getürür**
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde **getür**
G1179-3. Ḳatlüm içün ḥaṭ **getürmiş** ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra **getür** / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini ẕikre **getür** / Ḫūb olur ṣoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa

5. Bir makama atamak veya seçmek.

G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki imāmet **getüre** / Ḳamu ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre

gevher [85] *Far.* (M. Nâcî, 2002: 172)

bk. dürr ü gevher, gevher-i çeşm, gevher-i eşk, gevher-i ḫāṣ/ḫāṣṣ, gevher-i ʿışḳ, gevher-i maḥzūn, gevher-i nā-yāb, gevher-i naẓm, gevher-i yek-dāne, gevher-i vaṣl, gevher ü dür, laʾl ü gevher

(gevher [25], gevherden [2], gevherdür [1], gevherdürür [3], gevhere [2], gevheri [4], gevherin [18], gevherine [3], gevherini [2], gevheriyle [1], gevherler [9], gevherleri [1], gevherlerin [10], gevherlerini [3], gevherleyin [1])

1. Cevher.

G55-3. Kān-ı dilden ḫᵛāce-i ʿışḳam gözüñ **gevher** ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G90-5. Ey Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳan söz **gevherin** / Ḫarc ḳıl çünkim ṣunuldı genc-i bī-pāyān baña
G93-4. Maḥzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz **gevherin** / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G107-1. Ne müferriḥ virdi **gevherden** ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña
G267-4. İstedükce tāze tāze baña **gevherler** virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile baḫş
G287-4. Me ʿānī baḥrine ṭaldum çıḳardum nice **gevherler** / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç
G297-3. Çün fenādur āḫırı gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā **gevher** ḳadeḥ
G338-4. ʿIşḳ bir **gevherdürür** zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G363-5. Maḥzen-i dilden çıḳarduñ yine söz **gevherlerin** / Oldı söz ehli yanında maʿnī **gevherden** leẕīẕ
G363-6. Ben gözüm **gevherlerini** rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm **gevherlerin** īṣār ider
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri **gevher** giçer / Güş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengüş idedür
G507-3. Niçün ayaġun ṭopraġına / Yaşum **gevher** yüzüm altun ṭolupdur
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz **gevherin** / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz **gevheri** / Ṣāʿirüñ göñli için dirler ki cevher kānıdur
G646-5. Gerçi maʿānı **gevheri** bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ **gevherlerin** / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz **gevherini** / Dükenmez çünki bu dil ḳane beñzer
G703-5. Ey Muḥibbī ẕāhir eyle gel bugün söz **gevherin** / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G705-2. Baḳma dünyā **gevherine** ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḫacer
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / Şınmayınca ḫāṣıl olmaz çünki **gevher** kānıdur
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz **gevherin** / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G771-5. Eksük olmaz maḥzen-i dilden meʿānī **gevheri** / Anuñ içün kim Muḥibbī genc der-virānedür
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin **gevherleyin** daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz **gevherin** / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G831-4. Baḳma dünyā **gevherine** ʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḫacer
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm **gevherlerin** / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri bir dürdānedür
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri ber biri bir **gevher** giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur **gevherler** / Bunca **gevher** ḫāṣıl eyler līk baḳsañ ḳanı bir
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿitdi **gevherler** / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına nisārum var
G1056-1. Gözlerüm īṣār içün pāyına sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lāʾlüñe **gevher** ṭutar
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿitse ġazel / Ḳapuşurlar ṣanasın kim **gevher** aġzından düşer
G1254-5. Sözüñ **gevher** olaldan ey Muḥibbī / İndi cümle yārān anı mengüş
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol **gevheri** yetiş
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿni **gevherin** / Dil yine ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtişāş
G1310-1. Laʾlüñe olmaya bir **gevher** ʿivaż / Mülk-i dünyā cümle ser-tā-serʿivaż
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḫāṣılı her bir sözüñ **gevherdürür** / Ḥayf ola anı ki sen yoḳ yire idesin telef
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider bu **gevher** efser-i Dārāʾda yoḳ
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz **gevherin** / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḫi deryā gerek
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / Ṣaçar başına **gevher** ol dem eflāk
G1524-5. Sözüñ **gevherlerini** kān-ı dilden / Muḥibbī çıḳarup yārāna ṣalduñ
G1600-5. Gözüñ **gevherlerini** tuḥfe eyle / Muḥibbī dergeh-i sulṭāna girdüñ
G1621-4. Söz giçer **gevher** velī ammā ki almasa zeri / Ṣeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu söz **gevherin** / Ḫāṣılı dil gibi aña ḳan gerek
G1633-1. Laʾl-i lebüñüñ ḳandine şekker daḫi nāzik / Dişüñle sözüñ dürrine **gevher** daḫi nāzik

G1652-4. Söz giçer **gevher** velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen **gevher** gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz **gevherin** / Çünki elfāẕuñ görenler dir güherden kem degül
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm **gevherlerin** / Bilmek istersen bahāsını anuñ şarrāfa gel
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / Nice **gevherler** bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum meʿānī baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i **gevherler** yine āvāzeler ṣaldum
G1833-5. Muḥibbī her sözüm **gevher** ḳılup yārānaʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem **gevherin** / Hīç dükenmez nice yıldur şanki **gevher** kānıyam
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice **gevherler** / Olaldanʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz **gevherin** / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ **gevher** olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G1995-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm **gevherlerin** / Kimini dürr kimi laʿl kimini mercān eyledüm
G2011-6. Ey Muḥibbī baḥr-i dilde bulmaġa söz **gevherin** / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm **gevherlerin** / Ger ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet **gevherin** hergiz elüñe alabilmezsin
G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri **gevherdürür** mengūş iden / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine şāfī **gevhere** / Bilmez anuñ ḳadrini şarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz **gevherlerin** / Nice yıllar ṣaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş ʿāruñ olup her biri bir **gevher** / İçinden kim ki ʿāḳildür alup nā-yābını seçsün
G2145-5. Ey Muḥibbī her gören sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz **gevherin**
G2166-2. Sözlerüm **gevherlerin** eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan
G2341-1. Gözüm **gevherlerin** her dem alur gönlüm ayasına / Diler īṣār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2344-1. Gönül maḥzendür ʿışḳuñ **gevherine** / Anı şarf eyleme Allāh yirine
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri **gevher** mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz **gevherini** / Ṣaḳın virme bilen alur bahāye
G2362-1. Ḳılur dil gevherin dilber şikeste / ʿAceb olmaz olur **gevher** şikeste
G2362-1. Ḳılur dil **gevherin** dilber şikeste / ʿAceb olmaz olur gevher şikeste
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿuñdan meʿānī **gevherin**ʿarż it / Dilüñ ġavvāṣı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2427-5. Ey Muḥibbīʿışḳ bir **gevherdür** eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse şeyḫ ü şābda
G2462-5. Söz **gevheriyle** eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye şanma ki böyle güher düşe
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / Gūş idüñ yārān size ʿarż eyleyem **gevherleri**
G2750-5. Meʿānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı **gevherler** / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm **gevherin** / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına **gevherler** aşmışdur seḥer-geh jāleler
Mh3-11. Ebr gülzār üstine her şubḥ-dem **gevher** ṣaçar / Nefḫa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar

2. İnci.

G684-2. Ṣadefdür dīde var var içinde **gevher** / Gözüm yaşı benümʿummāna beñzer
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur ṭalan gönül deryāsına / **Gevhere** ṭālib olan baḥri girüp arar ṣadef

gevher-i çeşm [2] Gözün mücevheri / gözyaşı.

G1496-2. Dükendi **gevher-i çeşmüm** yoluñdaʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi ol diremden yeg
G2347-5. Niṣār it **gevher-i çeşmüñ** irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ budur viresin cānı şükrāne

gevher-i eşk [9] Gözyaşı mücevheri.

G283-5. **Gevher-i eşki** Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür şanma dükenmez yiyüp ġam ṭurma şaç
G450-3. Nice yıl ḫarc iderem **gevher-i eşki** yolına / Şükrilillah ki daḥi kīse-i çeşmüm ṭolıdur
G568-5. **Gevher-i eşki** Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār için bir tuḥfe-i nev-restedür
G976-5. Ey Muḥibbī **gevher-i eşküm** görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim dürr ile mercān alur
G1001-5. **Gevher-i eşki** Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār ider çün tuḥfe-i şāyestedür
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī **gevher-i eşki** şaçup / Cān u dil naḳdin daḥi āḫır niṣār itsem gerek
G1968-5. **Gevher-i eşküm** dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbīʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / **Gevher-i eşki** gönül ḳıl yolına īṣār sen
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi **gevher-i eşki** / Dirīġā ḳalmadı varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi

gevher-i ḫāṣ/ḫāṣṣ [3] Gerçek mücevher.

G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki gönül sen ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i me ʿānīye çıḳar **gevher-i ḫāṣ**
G2402-4. Çıḳarur dürlü dürlü **gevher-i ḫāṣ** / Gönül baḥr-i maḥabbetden ṭolınca
G2556-2. Çıḳarduñ baḥr-i dilden **gevher-i ḫāṣ** / Hezār aḥsenet bu ṭabʿ-ı Selime
D23-1. Baḥr-i ġam ʿumḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Şükr kimʿışḳ gibi girdi ele **gevher-i ḫāṣṣ**

gevher-iʿışḳ [1] Aşkın incisi.

G1370-1. **Gevher-iʿışḳa** olaldan dil ṣadef / Nāvek-i derde olupdur cān hedef

gevher-i maḥzūn [1] Hüzünlü mücevher.

G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī līk dilde bī-ḫayāl / Mālik oldum laʿl-i yāre **gevher-i maḥzūndur**

gevher-i nā-yāb [7] Eşsiz, benzersiz mücevher. *bk. gevher-i yek-dāne*

G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz bahā ol **gevher-i nā-yābdur**
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün andan gelür bir **gevher-i nā-yābdur**
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir **gevher-i nā-yābdur**
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi bir ʿİsi-nefes / Görmedi l ʿālüñ gibi bir **gevher-i nā-yāb** göz
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün **gevher-i nā-yābdur** / Rişte-i cāna dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2152-3. Leblerüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum ol **gevher-i nā-yāba** ben
G2734-5. Umaram bir **gevher-i nā-yāb** ola her ḥāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı

gevher-i naẓm [6] Şiirin mücevheri.

G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī **gevher-i naẓmuñ** nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭab ʿuña senüñ taḥsīn ider
G576-5. **Gevher-i naẓmın** Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḥaḳīḳa ehl ise ol la ʿl ü cevherden giçer
G1216-5. **Gevher-i naẓmuñ** Muḥibbī ehl-i naẓm olan bilür / Ḳıymetini cevherüñ bilmez meger cevher-şinās
G1684-3. Gūş-ı dehri **gevher-i naẓm** ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri me ʿānīdür göñül
G2045-5. **Gevher-i naẓmına** eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2250-4. La ʿl-i lebüñ ḫayāline maḥzendürür göñül / Ḫarc eylerem **gevher-i naẓm** ol ḫazīneden

gevher-i yek-dāne [4] *bk. gevher-i nā-yāb*

G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir **gevher-i yek-dānedür** / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir **gevher-i yek-dānedür** / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuben gūşına mengūş eyleyem
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir **gevher-i yek-dānedür** / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir **gevher-i yek-dānedür** / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki

gevher-i vaṣl [1] Kavuşma mücevheri.

B77. **Gevher-i vaṣlı** nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / Ḥamdülillah ʿāşıḳuñ kārı igen āsān imiş

gevher ü dür [1] Mücevher ve inci.

G1381-2. Tekye-i ʿirfānı şor ne bilsün anı cāhilān / **Gevher ü dür** ḫāṣıl itmez isteme illā ṣadef

gevher-feşān [1] *Far.* Mücevher dağıtan, saçan.

G2069-2. Ḫākipāyuña nişār itmek içün ey serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm **gevher-feşān**

gezdürmek [15] *T.* (Ş. Sami, 2010: 378)

(gezdürüp [1], gezdürür [14])

1. Yürütmek, dolaştırmak.

G486-2. Ṣalınan iki ṭarafdan dilberüñ kākül degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın **gezdürür**
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin **gezdürür**
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʿāşıḳa / Bir nefes ayrılmaz anlardan güvāhın **gezdürür**
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz ikīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın **gezdürür**
G658-3. Gir ṣevāba Ka ʿbe-i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste cānın **gezdürür**
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ zerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın **gezdürür**
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın **gezdürür**
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele **gezdürür** olup şehbāz gül
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma ṭaḳup belā zencīrini / **Gezdürüp** Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen

2. Geçirmek, imrâr etmek.

G486-1. Ġamzelerle her ḳaçan çeşm-i siyāhın **gezdürür** / İrgürür eflāke ʿāşıḳ āh u vāhın **gezdürür**
G504-5. Şem ʿi ḫüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī **gezdürür** micmer yaḳar

3. Serpmek, dağıtmak, eğmek, damlatmak.

G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın **gezdürür** / Pāyına lā-büd anuñ eşk-i revānın **gezdürür**
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile şan her ṭaraf ṭaġlar dumānın **gezdürür**

gezmek [37] *T.* Yürümek, dolaşmak, devir ve hareket etmek; seyir ve temaşa ve teferrüç etmek, dolaşıp eğlenmek. (Ş. Sami, 2010: 379) *bk. āvāre gezmek*

(gezdi [4], gezdügi [1], gezdüm [13], gezdüñ [1], gezen [1], gezer [12], gezerken [3], gezse [1], gezüp [1])

G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi **gezdüñ** ṭutalum olduñ Efridün / Bu dehrüñ pençesin Rüstem olup ʿālemde burduñ ṭut
G339-1. Bir perī gördüm **gezer** seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿid / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden ba ʿīd
G393-1. Cāme-i al ile şehr içre **gezer** meh-pāreler / Kim görürse her birisin şanur āteş-pāreler
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı şām u seḥer **gezer** / Dīvāne oldı gör dili vīrāne seyr ider

G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi **gezdi** Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde **gezer** gāhi göñül şan hūtdur
G1244-1. Tenhāca **gezer** seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş
G1251-3. Şandıñuz Mecnūn **gezer** şaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa **gezdi** cihānı şu gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ıraġ
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-ya ʿḳıl **gezer** ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa baḳ
G1435-5. ʿĀlemi **gezdüm** ḳamu ḥalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / Her gice meclis **gezer** eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G1622-3. **Gezdüm** kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / Baḳmaz cihāna var mı ferāġı benefşenüñ
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde **gezerken** buluban dil düzdini / Zülfüñe bend eyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis **gezer** eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını **gezse** Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1764-3. **Gezüp** ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1855-3. **Gezerken** mescid-i ḥüsnüñ ḳaşuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile **gezdüm** / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2181-5. ʿĀlemi **gezdi** Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge ya İlāhil-ʿālemīn
G2186-5. **Gezerken** cāmi ʿ-i ḥüsnin ḳaşı miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum o yirde secde-gāhı ben
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim ola ʿahdi bütün / Nice yıllar aradum **gezdüm** cihānuñ küçesin
G2298-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem göñlüme / Aradum **gezdüm** cihānı kū-be-kū
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulımadum aradum dildārı **gezdüm** sū-be-sū
G2310-2. Zülf-i ʿanber-bārunuñ būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler **gezdügi** budur kū-be-kū
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile **gezen** vādideki Mecnūna
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / **Gezdüm** cihānı gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum Rūm'ı **gezdüm** / Gözüm dutmadı bir meh-rūyı sence
G2471-4. ʿĀlemi **gezdüm** aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri abdāl ile
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden baġrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem diyü **gezer** bāzārda
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün şorma Mecnūna **gezer** ancaḳ bu şaḥrāda
G2581-3. ʿIşḳı benden şor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri şaḥrāda vü biri kūhı **gezer** ḳolayına
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser **gezdüm** / Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum **gezdüm** cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser **gezdi** ser-i kūyun hevāsıyla / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser **gezdüm** egerçi ālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
B156. Deyre vardum dün bugün meyḫāneye / Bulımadum yāri **gezdüm** kū-be-kū

ġıdā [8] *Ar.* Besleyen şey, beslenmek üzere yenen ve içilen şey, kût. (Ş. Sami, 2010: 381) *bk. ġıdā-yı rūḥ*

(ġıdā [6], ġıdādur [1], ġıdāsı [1])

G761-4. ʿİẕārı nārına düşmiş **ġıdādur** dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı semenderdür
G885-2. **Ġıdā** ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı şarāba baḳmazuz / Dil **ġıdāsı** var iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1364-4. ʿĀrife rūḥa **ġıdā** dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḥayvān gibi lāyıḳ saña yimek ʿalaf
G1370-3. ʿĀşıḳa göz yaşı mādur ġam **ġıdā** / ʿĀrif Olan istemez āb u ʿalaf
G1400-6. Derd ü miḥnetdür **ġıdā** olur şarābı göz yaşı / Tekye-i ġamda Muḥibbī kim ola mihmān-ı ʿışḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam **ġıdā** / Böyle ni ʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı **ġıdā** içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı

ġıdā-yı rūḥ [4] Ruhun gıdası.

G298-2. Ẕevḳ ehlinün ḳatında şu kim mey ṣabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem **ġıdā-yı rūḥ**
G364-3. Ey dost ruḥlaruñ baña oldı **ġıdā-yı rūḥ** / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G1362-5. Cām-ı la ʿl-i dilberi bilmez **ġıdā-yı rūḥdur** / Zāhidi gör dāimā ḥayvān-ṣıfat ister ʿalaf
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña **ġıdā-yı rūḥdur** / Sen yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen gibi

ġıll u ġış [21] Kin ve hile.

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç **ġıll u ġışı**
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim bu sīnem çākdür / Ḥamdülillah kim derūnum **ġıll u ġışdan** pākdur
G438-5. **Ġıll u ġışdan** yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliş olan kendüzini pāke çıḳar
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / **Ġıll u ġışdan** ḳurtulup zer gibi pāk olmış yatur
G824-5. **Ġıll u ġışdan** ḳurtulıp olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer gibi çün ḳāl olur
G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar **ġıll u ġışdan** pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmaz ʿıyār
G1187-1. Ḥamdülillah **ġıll u ġışdan** pākdur āyīnemüz / Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye kinemüz
G1531-5. ʿIşḳuñ içinde Muḥibbī **ġıll u ġışdan** pāk olup / Pūte-i hicrān içinde anı sen ḳāl eyledüñ
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ **ġıll u ġışdan** zer gibi ḳāl eyledüñ
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / **Ġıll u ġışdan** külli cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ **ġıll u ġışdan** ey ruḥı alum
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār / **Ġıll u ġışdan** ṣāf olup ġam pūtesinde ḳāl olam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / **Ġıll u ġışdan** ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G1951-5. Ey Muḥibbī **ġıll u ġışdan** nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī **ġıll u ġışdan** nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ **ġıll u ġışdan** pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki sen ʿālemde deryā meşrebin
G2090-4. Nāy gibi **ġıll u ġışdan** ḳalbüñi eyle tehi / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2525-5. **Ġıll u ġışdan** pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ʿışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr ʿāleme
G2625-2. Şol ḳadar dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / **Ġıll u ġışdan** yuyuban ey dide pāk itdüñ beni
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm **ġıll u ġışdan** cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde ḫāliş oldum zer gibi

ġılmān [1] *Ar.* Hademe-i cennet. (Ş. Sami, 2010: 380)

bk. cennet ü ḥūrī vü ġılmān, ḥūr u ġılmān

G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe **ġılmān** şarāb-ı kevṣer ol ṣahbā idi

ġılṭān [1] *Far.* Yuvarlanan.

bk. dürr-i ġılṭān, ġılṭān eylemek/itmek, ġılṭān ḳılmaḳ, ġılṭān olmaḳ

G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm **ġılṭān** ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna ṣor

ġılṭān eylemek/itmek [10] Yuvarlamak. *bk. ġılṭān ḳılmaḳ*

G129-3. Serümi baġlama ḳaṭar öñüne ḳādir degülem / Anı **ġılṭān ideyim** tā başa ṣem-i merkeb
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / Ḳangı bī-dil ṭūp **idüp** başını **ġılṭān** istemez
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun başumı yolında **ġılṭān eylemek**
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm vefā meydānına / Ola kim **ġılṭān ide** bu zülf-i çevgānuñ senüñ
G1626-3. Zülfini çevgān idelden berü ey ṣāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp yolında **ġılṭān eyledüñ**
G1634-2. Esb-i nāz üzre el urduñ zülfüñüñ çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda **ġılṭān eyledüñ**
G2194-1. Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını **ġılṭān eylesün**
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ola kim **ġılṭān idüp** dilber teġāfül itmeye
G2527-3. Anuñ içündür yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola kim **ġılṭān idem** ben zülfinüñ çevgānına
G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp **ġılṭān ide** yolında ʿāşıḳ serleri

ġılṭān ḳılmaḳ [1] *bk. ġılṭān eylemek/itmek*

G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında **ḳıl ġılṭān** aña

ġılṭān olmaḳ [4] Yuvarlanmak.

G41-2. Her ṭarafdan nice serler kevkebi **ġılṭān ola** / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān aña
G196-2. Anuñ pāyına **ġılṭān olsa** āḫır / Bilürdüm var imiş başumda devlet
G458-3. Zülfüñüñ çevgānını görse ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / Başını ṭūp eyleyüp yolında **ġılṭān oldılar**
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse zülf-i çevgānın alup / Ṭūp olup **ġılṭān olısardur** yolına nice baş

ġırbāl [1] *Ar.* Kalbur. (M. Nâcî, 2009: 173)

G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar **ġırbāl** ile

ġırbāl-ṣıfat [1] Kalbur gibi.

G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi **ġırbāl-ṣıfat** / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı bozuldı ḳafesüñ

ġırra [10] *Ar.* Mağrur. (M. Nâcî, 2009: 173)

G882-4. **Ġırra** olup felek dünyāya girüp dil baġlama / Ġāfil olma dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G1401-1. **Ġırra** olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi yoḳdur aña benden eḫaḳḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī **ġırra** olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki **ġırra** olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G2045-4. **Ġırra** olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2066-3. **Ġırra** olup bu ḥüsne cevr itme / Çü degül ḥüsn pāy-dār ṣaḳın
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam **ġırra** velī ḫāk ile yeksānam ben
G2656-4. Başuñ eflāke irürse **ġırra** olma / Cihāna ṣatabilmez kimse zūrı
G2748-1. Māl ü cāha **ġırra** olma dime yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi
Mr1-14. **Ġırra** olma ḥüsnüñe bil kim nice Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

ġış olmaḳ [3] Kendinden geçmek.

G406-2. Cān **ġış oluban** ḥayrete dil varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem **ġış olup** derd ile baġrın ṭaġlaya
B76. Mest oldı Muḥibbī içeli cürʿa-i laʿlüñ / **Ġışş olsa** ne ṭañ her kim içerse mey-i bī-ġışş

ġıybet eylemek/itmek [3] Dedikodu etmek. (TDK, 2011: 943-944)

G1959-5. Muḥibbī kimseye **ġıybet idüp** uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem

G2270-4. **Ġıybet itme** sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe **eyleme ġıybet** / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre

gibi [1118] *T.* -e benzer; imişcesine, benzer biçimde. (TDK, 2011: 944)

bk. gibi gelmek, gibi olmaḳ

(gibi [1106], gibidür [10], gibileri [1], gibisin [1])

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün **gibi** ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül **gibi** kim yaraşur ol zār aña
G19-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan sen bu **gibi**
G24-9. ʿÖmr dünyā **gibi** çün bī-vefādur / Dirīġ itdi buña Cemşīd ü Darā
G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi ney **gibi** / Bezm-i ġamda mesken oldı kūşe-i hicrān baña
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül **gibi** cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G29-4. Ḫānesinden gün **gibi** ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḥayrān aña
G37-8. Şemʿ **gibi** dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl baña
G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler **gibi** / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün **gibi** ey yüzi meh baña
G59-3. Yaraşur serv-i sehī **gibi** şalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫilʿatdür saña
G61-1. Her ḳaçan gün **gibi** ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫātırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin gül **gibi** ḫandānı saña
G70-3. Ney **gibi** baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes āh ile efġānı saña
G73-3. Ṣu **gibi** ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında şaḳın eyleme çün ü çirā
G79-3. Her ḳaçan ġonce **gibi** nāz ile güftār idesin / Şevḳden güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G81-5. Giçe ṣırātı berḳ ḫaṭıf **gibi** Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G90-3. Ẕerre **gibi** eylerem ḳarşu semā ey āfītāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G96-6. Ney **gibi** nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def **gibi** sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn **gibi** / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün **gibi** rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū **gibi** / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G106-3. Tāze gülsin gül **gibi** gel bülbül āhından şaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ **gibi** yolum yañılam / Işḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum **gibi** var anda yā ḫᵛāb
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm **gibi** / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül **gibi** her yıl başında tāze dīvānum görüp
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem derd ile Mecnūn **gibi** ṣaḥrāya düşüp
G128-2. Baġla evvel bilüni zülfini zünnār **gibi** / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül **gibi** / Niçün efġānum benüm gül **gibi** güş itmez ḥabīb
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems **gibi** raḳş ura eline başını alup
G136-2. Ney **gibi** bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem şan ʿandelīb
G137-2. İñledür bülbül **gibi** bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül **gibi** ḫāre nigār aġyār dāim ḳol şalup
G137-4. Işḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi **gibi** aña ṭalub
G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut **gibi** raḳīb
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül **gibi** bu tāze dīvānum görüp
G146-1. Ey ṣabā benden varup yārüñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer **gibi** dāmānın öp
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm dürler **gibi** / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer o dem itmez ḳarār / Tende cānum **gibidür** kim gitmege eyler şitāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre **gibi** ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G174-2. Aġzınuñ esrārını şorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ **gibi** ʿālemde bir şīrīn-cevāb
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar **gibi** / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G186-4. Keşf-i berḳiʿ eyleyüp çıḳsa bulutdan gün **gibi** / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber **gibi** / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G192-5. Gözüñ yaşı **gibi** bir mā-i cārī / Muḥibbī adına dirler öper dost
G193-5. Ẕerre **gibi** zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar **gibi** / Yoḳ ḳarārı ṣuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū **gibi** ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün şoñra ḫādişeden kāseler şikest
G207-4. Açılsa gül **gibi** yār itse ḫande / Benüm yaşum n'ola bārāndur ey dost
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges **gibi** ṭolaşmış añа dām-ı ʿānkebūt
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül **gibi** ḫande ide ḳaçan būstān dost
G219-2. Ser ḳodum çünki ṣürāḥī **gibi** pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña eger bāde-perest
G221-3. Zülfi **gibi** gördi bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ Muḥibbī sīrete / Olma zāhid **gibi** sen ṣūret-perest
G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir **gibi** ḥazm eyle yut
G232-4. Zāhid **gibi** şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda dest
G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar **gibi** baş başa ururlar dest-be-dest
G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbī **gibi** şīr ol / Rübāb oluban ṣūfī-ṣıfat olma muḫanneş
G262-2. Serv **gibi** bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın firāvān elġıyāş
G263-2. Gül **gibi** güş eylemezsin ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice feryād elġıyāş

G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey ġam senüñ / Tā ölince itmeye sen **gibi** āzād elġıyāş
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm **gibi** kān ile baḥş
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney **gibi** ṭurmaz ḳılur feryād u feġān ile baḥş
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ **gibi** / Kāfirem zülfüñ **gibi** ger var ise göñlümde kec
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül **gibi** güyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḫāṣıl itdüm ʿışḳ **gibi** ulı genc
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül **gibi** / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül **gibi** dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G321-2. Mūr **gibi** pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḥi olsan hemçü bād
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ **gibi** teng iken bulur göñlüm küşād
G324-4. Gūşa almaz gül **gibi** dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G325-1. Gülşen içre gül **gibi** gel devlet ü baḫtüñ sa ʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G326-2. Māyil olma ḫ ʿāce-i dünyā **gibi** sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā dārında hīç bir kimse sūd
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi **gibi** şan yidi ḳand
G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül ʿiẕārumdan meded / İñlerem bülbül **gibi** her gice zārumdan meded
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḫarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış **gibi** her dem ditrerem ben hemçü bid
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn **gibi** / Bir benüm tek ḳanda var ʿālem içinde ehl-i derd
G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül **gibi** / Pes bununñ **gibi** hevāda açılur bu nev verd
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ verd verd / Yine bülbüller **gibi** feryāda gelsün ehl-i derd
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün **gibi** / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded
G363-4. Serv **gibi** şalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G364-1. La ʿlüñ bitüre söz ile ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ **gibi** cennetde ber leẕīẕ
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḫālinüñ şerḥi şaçuñ **gibi** muṭavveldür
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cülar **gibi** deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḫı gülgün çeker / Ḫākdan lāle **gibi** şan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẕar yil **gibi** ol düldül giçer
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī **gibi** ḳapuñda senüñ biñ bende var
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül **gibi** ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā **gibi** nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni gāhi dimişler nūra nār
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden şu **gibi** her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī **gibi** var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ **gibi** anuñ şanma kesi var
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül **gibi** ḫandān olur
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde şaḳlaram cānum **gibi** / Sīnemüñ şanduḳasında nice biñ peykān olur
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül **gibi** / Şanma her gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi **gibi** bāl ü peri var
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ **gibi** lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G433-5. Baḫr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi **gibi** / Lu ʿb ile şayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer **gibi** ḫāliş olan kendüzini pāke çıḳar
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum **gibi** / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem şandılar
G456-2. Ney **gibi** ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini anda def eyler
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgün cāmı var / Şād dutsun göñlini gül **gibi** ḫoş eyyāmı var
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḫaẕer / Çeşmi şayyādı elinde zülfi **gibi** dāmı var
G464-2. Açılur göñlüm gözüm nergis **gibi** / N'eylesün ol ḥüsn-i zibāya baḳar
G467-2. Reftāre gelse serv **gibi** nāz ile ḳaçan / Pāyına cū **gibi** yaşum ol ser-firāz ider
G467-3. Bülbül **gibi** ben aġlasam ol gül **gibi** güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G473-4. Tāru mār itdi beni zülfi perīşānı **gibi** / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre yār
G478-5. Mecnūn **gibi** tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana disünler
G479-2. Hüsre-i dil teng şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsi ʿdür senüñ **gibi** nice mihmān alur
G479-4. Açılur gül **gibi** dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G480-5. Ṭolanur şu **gibi** ṭab ʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar baġışlar āb-ı ḥayvāndur
G484-2. Ne ṭañ Mecnūn **gibi** dīvāne olsam / Atasına uyan ḫayrü'l-ḫalefdür
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāş olur ki her dem şayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi **gibi** şāhin gezdürür
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem **gibi** giryān eyler / Ka ʿbe-i kūyı meger ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G489-5. Açıla gül **gibi** tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G491-2. Ney **gibi** dilüm nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur sāza güzeller
G492-2. Girye ile gözlerüm Ya ʿḳūb-veş a ʿmā idi / Rūşen oldı gün **gibi** çün Yūsuf-ı Ken ʿān gelür
G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül **gibi** efġān eyle kim / Ol leṭāfet ma ʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G493-3. Sen gül-i nev-reste **gibi** ḫande eyle her zamān / ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda itsün āh u zār
G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil götürür / Mest-i üştür **gibidür** bārını merdāne çeker
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn **gibi** / Leblerin bin nāz ile ol virdi aḥmer depredür
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün **gibi** ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G505-3. N'ola ef ʿi **gibi** her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G508-4. Ben şanurdum yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Şoñra bildüm kim benüm **gibi** nice şeydāsı var
G514-2. Hümā **gibi** eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül **gibi** şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i şahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne ḫayvān **gibi** her dem mā çeker
G525-5. Bu Muḥibbī şi ʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül **gibi** ter-tāze bir dīvānı var
G528-3. Ḫār u ḫāş **gibi** bu cismüm şālını / Ġarḳ iden āḫır yaşum seylābıdur

G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül **gibi** ḫandān olur / Şimdi bildüm ḫālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G534-4. Serv **gibi** bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice Şemʿ **gibi** cism eriyüp cān ezilür
G550-2. Serv **gibi** ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn **gibi** rūşen çerāġı var
G553-2. Düşüben baḫr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm **gibi** iki ḳabaġı var
G561-1. Yineʿazm itdi göñül cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste **gibi** şevḳ ile gülzāra gider
G561-2. Bezm-i ḥüsninde anuñ şemʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne **gibi** nāre gider
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney **gibi** iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G568-4. Raʿd **gibi** bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesinʿāşıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün **gibi** eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına daḳ zülfini didi / Dīvānesin **gibi** bu sözüñ hep yābānedür
G589-1. Gül **gibi** meh-pāreler çünʿarż-ı dīdār itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri bülbülleyin zār itdiler
G590-4. İderler gün **gibi** her-cāylıḳ āh / Bu göñlüm bülbüline zār iderler
G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi yaġı **gibi** gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül **gibi** / Ol sebebdendür görinür kūh u ṣaḥrā lālezār
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler **gibi** / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī gül **gibi** yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber
G601-5. Gerçi şiʿr ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk senüñ **gibi** bir ehl-i hüner az gelür
G606-3. Eflāke ire gün **gibi** anuñ başı şehā / Her kim ki ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G613-2. Ġonce **gibi** açılup gül **gibi** eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G624-1. Gül **gibi** cevr ü cefāya ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġa āşıḳların bülbül **gibi** zār ögredür
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül **gibi** yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G630-2. Cū **gibi** gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ **gibi** / Būseni almaġ içünʿayyārelıḳ göñlüm diler
G638-4. Dil şemʿ **gibi** oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G645-3. Ben ṣürāḥī **gibi** pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G647-1. Gerdūn **gibi** meyli o māhuñ çü dönedür / Cevr ü cefā vü ṣīveleri gūne gūnedür
G648-2. Ni'deyin dost diyü iñledüben ḳumrı **gibi** / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G654-5. Oḳ **gibi** benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G655-2. Ṣürāḥī ḳılġılın kim itmeye gūş / Anuñ sāġar **gibi** ḳalbi tehīdür
G656-2. Cū **gibi** her yaña olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān göñlini kim serv-i dil-ārāya virür
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül **gibi** ṣanur bād ile bārān olur
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı **gibi** hemān görse seni pāya düşer
G668-4. Gül **gibi** gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
G670-5. Muḥibbī gül yüzüñe dil virelden / Öter bülbül **gibi** zārılıḳ eyler
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn **gibi** şeydā yürür ṣaḥrāya düşmişdür
G682-4. İt **gibi** n'ola gitmesem ey yār izüñden / Çün kelb muʿallem ola āhūya segirdür
G684-6. Açılsun gül **gibi** gülsün ḫabībüm / Gözümüñ yaşı çün bārāne beñzer
G695-4. ʿĀlemde anuñ **gibi** benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm **gibi** kesi var
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degülʿāciz benüm dil **gibi** bāzum var
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül **gibi** tā ṣubḥ olınca zār u zār
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī **gibi** var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū **gibi** / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu / Ḳo olsun dem-be-dem bülbül **gibi** zār
G718-5. Yine Ḫusrev **gibi** şiʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi **gibi** püryān olur
G730-4. Ṭūṭi **gibi** söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü laʿlini şekker gösterür
G738-1. Dili āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-būyuñdur / Cānı vīrāne iden şemʿ **gibi** rūyuñdur
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle **gibi** dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G742-3. Tātār **gibi** çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa ṣaldılar
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr **gibi** gülşene bu dīde bārānʿarż ider
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā **gibi** kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer
G750-3. Yüksek uçarsa hümā **gibi** ʿaceb midür nigār / İki yañadan iki zülfini bāl ü per giçer
G752-4. Olam ḳanber **gibi** o gice piyāde / Süvār olsa ḳaçan dilberʿAli-vār
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfī **gibi** ṣanma ki göñül bihiştedür
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelürʿuzlet / Görinmez kimseyeʿanḳā **gibi** olʿazm-i Ḳāf eyler
G760-1. Şemʿ-i ḥüsniʿarż ḳıldı dün gice cānāneler / Lāzım oldıʿāşıḳa pervāne **gibi** yaneler
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ **gibi** benüm çendān ferāġum var
G768-4. Aġlasam bülbül **gibi** kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül **gibi** sende ḫande var
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil **gibi** sīnemde bir muḥkem ḥişārum aldılar
G775-3. Baḫr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi **gibi** / Līk ṣayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G779-1. Kim elif **gibi** reh-iʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi añа ġamze oḳın ṭoġrudur
G784-4. ʿIşḳı cānum **gibi** ṣaḳlarken olur ḫalḳa ʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şiʿrümden çıḳar
G797-7. Muḥibbī bulımadum göñlüm artuḳ / Meger olmış benüm **gibi** giriftār
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer **gibi** pāk olmış yatur
G811-5. Ġurra olma sebze-zār-ıʿömrüne / Dāne **gibi** kendüñi ḫırmende gör

G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer **gibi** çün ḳāl olur
G828-3. Gül **gibi** dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler ʿāṣıḳı bülbül **gibi** ol zār eyler
G833-4. Giysün ṣalınup serv **gibi** cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen ol sīm-bedendür
G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler **gibi** / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül ṣan hūtdur
G839-2. İdersem n'ola bülbül **gibi** feryād / Nigārā ruḫlaruñ gülzāra beñzer
G840-3. Dün gice gördüm çerāġ-ı ḥüsni / Yaḳdı dil pervāne **gibi** bāl ü per
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen **gibi** / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde anı pehlevān **gibi** / Ebrūları ki başını bir yire çatdılar
G845-2. O pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / Neden olam ṣürāḥī **gibi** ben dūr
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī **gibi** ki mest gāh maḫmūr
G851-5. Anuñ **gibi** benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek nice biñ biñ ḳulı var
G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam **gibi** çün ḫāṣılı var
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan ʿāṣıḳı / Bir nefesle dirgürür ʿīsi **gibi** güftārı gör
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid **gibi** sen cennete / Dün-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G854-5. Rūşen olsun gün **gibi** dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / Ney **gibi** nice iñiledügüm diñleyen bilür
G855-2. Cān u dil ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne **gibi** yanmaġa dil baġlayan bilür
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül **gibi** / Ḳanġı ḫayvāndur ki ḫayvān **gibi** her dem mā çeker
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ **gibi** / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G864-5. İstemez zāhid **gibi** cennet temāşāsın göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G867-1. Her kimüñ kim gül **gibi** her-cāyi bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı **gibi** enhārı var
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi **gibi** mārı var
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt ṣu **gibi** var dīdārı gör
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür **gibi** ṭaḳ güşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G876-1. Görsem yüzüñi gün **gibi** göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ **gibi** / Çünki başuña ol da belā-her-belā olur
G877-2. Şemʿ **gibi** giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye lāyıḳ mıdur
G877-5. Didi ānide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi **gibi** ol fāyıḳ mıdur
G883-1. Serv **gibi** ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G883-3. Ḫande ḳılsa gül **gibi** ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḫoḳḳa-i laʿl içre lüʿlüʾlar mıdur
G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyī olupdur ben **gibi** / Yüzini sürer ayaġuña velī pāmāldur
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül **gibi** göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül **gibi** yüzler
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr **gibi** sözler
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem laʿlini dişler / Nāz ile baña gösterür incü **gibi** dişler
G910-1. Benüm **gibi** meger cānā yüzüñe lāleʿāṣıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar **gibi** her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G912-5. Muḥibbī gül **gibi** her-cāyi dildār / Yanında ḫārlar aġyāra beñzer
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler **gibi** / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G918-2. Ḥasretinden sen gülün ʿāşıḳlaruñ bülbül **gibi** / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar **gibi** / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G924-6. Şāne **gibi** pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G926-5. Bu Muḥibbī **gibi** var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G931-5. Yüri Mecnūn **gibi** tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G936-1. Göñlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ **gibi** hem-derdi var
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül **gibi** güş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G940-4. Yitürdümʿaḳl u dil külli revān oldı yaşum **gibi** / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil **gibi** ḳavalum var
G941-3. Geldi buʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ **gibi** terāzūya gelür
G942-2. Serv **gibi** ṣalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G944-2. Cemʿider her yaña ol kendi **gibi** bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān oḳur
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ ile / Ḫᵛāce-i dünyā **gibi** kim fikr-i māl üstindedür
G954-3. Var iken gül **gibi** ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp şaḥrālara / Sīnesine lāle **gibi** ḫaste-dil dāġın çeker
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne **gibi** per yaḳa / Ger disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şiʿr
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler **gibi** / Ṣalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār şiʿr
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler **gibi** ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿını ṭūṭi **gibi** gūyā ider
G982-1. Yārüñ elüñde gül **gibi** her dem ayaġı var / ʿĀṣıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G984-6. Seḥer güş it nedür murġ-ı seḥer-ḫiz / ʿÖmr **gibi** bu dünyā bī-vefādur
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn mül **gibi** / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u ṣaḥrā lālezār
G999-2. Niʾdeyin dost diyüp iñleyüp ḳamer **gibi** / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1001-4. Raʿd **gibi** bu felek güşı güm güm gümledür / Nālesini ʿāşıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ **gibi** / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1004-5. Bu Muḥibbī **gibi** bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ **gibi** cihān içinde yārüm var
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-ṣıfat gülse gül **gibi** / Dilʿandelībi ṣubḥa dek āh u fiġān ider

G1018-2. N’ola hecrüñ ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ **gibi** çün dermānı vardur
G1018-5. Muḥibbī Ka῾bedür kūyıña vardı / Elinde cān **gibi** ḳurbānı vardur
G1019-2. Ol sehī servi **gibi** görelden olmışam āṣüftesi / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil **gibi** muḥkem ḥiṣār elden gider
G1021-1. Gülşen-i ḥüsnüñ görüp her kim ki göñül baġlar / Ebr **gibi** gözler yaşın döküben aġlar
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül **gibi** bu ῾āṣıḳı / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın daġlar
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına şular **gibi** / Bu ciger ḫūnī gözümde cūlar olup çaġlar
G1029-1. Açüben yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv **gibi** nāz eyler
G1033-5. Şaḳın aldanma bu dünyā-yı dūna / Senüñ **gibileri** nā-yāb idüpdür
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ ῾āṣıḳuñ var / İçinde yoḳ Muḥibbī **gibi** kemter
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu **gibi** ol ṭaşa çalar
G1067-2. Gögsüme uran lāle **gibi** dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1071-5. Cānı **gibi** eylesün pinhān Muḥibbī ῾ışḳını / Sīne ṣanduḳında şaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1073-1. Ey cefā-ḫū ῾ışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müṣāḥib ġam **gibi** hem-derdi var
G1075-1. Gözlerüm yaşı **gibi** aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫ῾āb iñiler
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum **gibi** / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ **gibi** bir döküci ḫūn-ḫ῾ār ele girmez
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ **gibi aşmaġa** anı dār ele girmez
G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḫi benüm **gibi** ḫarīdār ele girmez
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola günāhum / ῾Ālemde Muḥibb **gibi** güneh-kār ele girmez
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül **gibi** açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum ṣanma ki bārān istemez
G1085-1. Anuñ içün ġonce **gibi** yār güftār eylemez / Kim dehānı olduġın ῾uṣṣāḳa izhār eylemez
G1085-2. Cennete ḫūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum **gibi** reftār eylemez
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā giceler bülbül **gibi** / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi bir ῾Īsi-nefes / Görmedi l῾ālüñ **gibi** bir gevher-i nā-yāb göz
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv **gibi** / Bu cihān içre māyı kim sevmez
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḫi ḳaṣd ile / İñledür bülbül **gibi** āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eş῾ār-ı dil-pesendüñ / Senüñ **gibi** suḫan-ver bildüm cihāna gelmez
G1110-5. İñlesün bülbül **gibi** ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḥüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur diñüz
G1115-4. Ẕemm ider gül **gibi** her demde ṣarābı ṣūfi / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1117-4. Bīgāne **gibi** baḳma bugün ey perī-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu **gibi** dīdār isterüz
G1130-2. Pūte-i ῾ışḳ içre yanup ḫāliş olduḳ zer **gibi** / Olmazuz dünyāya ṭālib ṣanma dinār isterüz
G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum gözüm yaşı / Ṭañ mı Muḥibbī baḥri **gibi** cūşlardanuz
G1135-4. Ṭutuşup şem῾ ruḥı ṣevḳine pervāne **gibi** / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil **gibi** yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1144-1. Kesilür şem῾ **gibi** itme zebānuñı dırāz / ῾Āḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ **gibi** cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ her işe olmaz / Maḥabbet **gibi** hergiz pīşe olmaz
G1147-3. Baḳuñ bu dāġuma kūh-ı ġam içre / Benüm **gibi** peleng-i mīşe olmaz
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḫda / Aṣsun ḳo seni zülfi **gibi** dār ele girmez
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney **gibi** / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol gül ῾izārumuz / Bülbül **gibi** ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney **gibi** efġān eylerüz / Bu ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1163-3. Çün Mesīḥā **gibi** ῾ālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1169-1. Ḥamdülillah gün **gibi** çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir ẕerre yoḳdur kinemüz
G1170-5. Sulṭān-ı ῾ışḳ olsa Muḥibbī ῾aceb midür / Meh **gibi** var çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh **gibi** bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1177-2. Bülbül **gibi** n’ola dil iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ῾izārumuz
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender **gibi** bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded ey çeşme-i ḥayvānumuz
G1185-4. Sen ṣaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn **gibi** miḥnet ehliyüz
G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle hem-dem oldı / Cihānda var mı anuñ **gibi** hem-rāz
G1189-1. Ẕerre **gibi** gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider la῾l-i lebüñ ῾īsā **gibi** / Līk ġamzeñ öldürür ῾uṣṣāḳ cellād istemez
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül **gibi** dilber ṣād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1197(a)-4. Āhum odından umar idüm eyleye eṣer / Āhen **gibi** göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum sirişkümüz / Deryā **gibi** Muḥibbī hele pür-cūşlardanuz
G1209-4. Gün **gibi** rūşen olur ῾ālem῾ ışḳuñ nūrı / Bu ῾aceb gelmiye zāhid daḫi iḳrāra henüz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem **gibi** hergiz aña in olmaz
G1217-4. Çünki rūşendür eyā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ **gibi** mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney **gibi** ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1221-2. Şem῾ **gibi** giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / Bu sebebdendür ṣabā **gibi** göñül müşkīn-nefes
G1222-2. Giceler ney **gibi** nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma ῾ālemde bir feryād-res
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül **gibi** / Bu gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī ṣu **gibi** ezber oḳur / İşiden dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān **gibi** nihāndur kim ider anı der-āġūş

G1252-1. Kim ki Mecnūn **gibi** Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle **gibi** sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül **gibi** rengīn ġazeller baġlamış
G1257-2. Eyle ṭulū ʿ gün **gibi** bulsun ziyā cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1259-6. Murġ-ı vaṣl **gibi** sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā **gibi** döginür ele almış iki ṭaş
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem **gibi** ardumca nāşı var imiş
G1269-5. Leylī ṣaçına dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn **gibi** işi güci āh u vāh imiş
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe bend it / Gülüp gül **gibi** didi mübtelā ḫoş
G1288-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül **gibi** dāim nevā ḫoş
G1294-1. Öldürdi firḳatüñ beni ey bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ **gibi** beni ḳıl du ʾā yetiş
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı **gibi** rūyuñ türāba baş
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül **gibi** gel neşāṭ / Bād-ı ḫazānı yād idüben eyle iḫtiyāṭ
G1321-1. Sāḳī piyāle ṣun ki virür ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül **gibi** bisāṭ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ **gibi** / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār ṣem ʿ
G1332-5. Muḥibbī **gibi** yaḳup baġrı yaġın / Ṣarardup beñzini bīmār olan ṣem ʿ
G1336-2. Ṣu ʾle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı **gibi** / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü ṣem ʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış **gibi** çoḳ geldi lebe cānum çü ṣem ʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu **gibi** aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār ṣem ʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi benüm **gibi** göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı ṣem ʿ
G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre nāyuñ nālesi / Mevlevīler **gibi** dil eyler semā ʿ
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu göñül itmez nizā ʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ **gibi** nice metā ʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ **gibi** / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var ṣem ʿ
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr **gibi** cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle **gibi** tāze dāġ / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuşşāḳa gel / Gül **gibi** ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1352-2. Her elifler serv yir yir daġlardur gül **gibi** / Devlet-i ʿışḳuñda oldı ṣaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum **gibi** / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı ṣu **gibi** / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ıraġ
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān **gibi** lāyıḳ saña yimek ʿalaf
G1365-5. Mānī ʿ olur gün yüzine baḳmaġa / Ey Muḥibbī ebr **gibi** ḳare zülf
G1367-2. Ni ʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḫayvānāt **gibi** ṭurma ʿalaf
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben zāhidā senüñ **gibi** her dem güzāf
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Ka ʿbe **gibi** eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḫsāruña nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ **gibi** hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek **gibi** kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu **gibi** her yana ak
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī i ʿtimād / Ḫāṭırı ʿāşıḳ **gibi** bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ **gibi** iġmāzı yoḳ
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney **gibi** iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1391-3. Benüm **gibi** ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün **gibi** rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ **gibi** gül-ruḫsārı yoḳ
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ olmışlar bulunur deyr-i ʿālemde / Muḥibbī **gibi** ʿālemde velī ḫāl-i mükedder yoḳ
G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Ṣu **gibi** ṣāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil girdi semenderler **gibi** / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar mu ʿtād-ı ʿışḳ
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül **gibi** sen hergiz ḳulaḳ
G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül **gibi** feryādlıḳ
G1409-3. Bāl ü per yaḳ ṣem ʿ-i ḫüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül **gibi** ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1414-5. Ẕikr idersin duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān **gibi** ʿışḳ ehline işkence yoḳ
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ **gibi** ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi ḫummār yoḳ
G1415-5. Men ʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī **gibi** çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1426-3. Kes ṣem ʿ **gibi** başum ʿışḳ odı ṣu ʾle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuşşāḳa ʿādet ancaḳ
G1427-4. Gülşen-i ḫüsnüñ **gibi** dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ **gibi** bir serv bu dünyāda yoḳ
G1431-5. Göreli cānā Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı bülbül **gibi** ol gūyā-yı ʿışḳ
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ **gibi** fesādlıḳ
G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde şehā aġzuñ **gibi** / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ **gibi** şimşādlık
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī **gibi** līk arada nā-şādlıḳ
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng **gibi** iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu **gibi** ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña ṣu **gibi** aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem **gibi** Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ
G1450-2. Bilmek istersen eger ney **gibi** sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1454-5. Biñ benüm **gibi** belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür ṣāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī **gibi** bir bīmār yoḳ
G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir seḥḫāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı **gibi** ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1462-3. Gördükce beni ey dost bīgāne **gibi** baḳduñ / Ḳaş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1464-1. Yaraşur gül **gibi** ol meh hemīşe gül ʿiẕār olmaḳ / Baña budur daḫi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ

G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken rūze **gibi** āh / ʿIyd ayı **gibi** gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer **gibi** / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1467-4. Baḥr-i ḥüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli māhiler **gibi** / Anları ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ
G1469-4. Serv **gibi** ṣalınup gülşende gülsen gül **gibi** / Ḳarşuña bülbül **gibi** ben āh u zār itsem gerek
G1471-4. Ḳullaruñ **gibi** varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile gül **gibi** sen ḥall-i eşkāl eyledüñ
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun aña ney **gibi** āheng
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī ṣāne zülfin ṣāneler / Göreyim baġrum **gibi** biñ pāre olsun ṣānenüñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāli ʿel virmez sitārum yoḳ **gibi** / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1482-3. Serv **gibi** ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẓar / Pāyına bu gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ
G1491-3. Ẕerre **gibi** gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1493-3. Devrānuñı sür gül **gibi** bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut **gibi** mānī ʿola / Dūd **gibi** sīneden her dem çıḳan āhı görüñ
G1498-2. Sīnem içre ṣaḳlaram peykānuñı cānun **gibi** / Belki cānumdan ʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ **gibi** bu ḥālüm perīşān eyledüñ
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam **gibi** maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī **gibi** selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi pādişehüm āşinālaruñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet gül **gibi** çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül **gibi** bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn **gibi** ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1518-2. Nergis-i mest **gibi** çeşmüñi o ḫʷābdan uyarup / Bir naẓarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1520-3. Yüregüm ney **gibi** deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm **gibi** bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül **gibi** çünki varur cāyına her ḫār u ḫāṣuñ
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi ṣu **gibi** anuñ pāk gerek
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney **gibi** iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken **gibi** belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir **gibidür** / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün **gibi** cānānuñ senüñ / Göklere irse ʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1552-3. Düşdüm ayaġa ṣu **gibi** ey serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān **gibi** yüzüñ ḫāk gerek
G1557-3. Nice yirden ney **gibi** bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm **gibi** anı levend itsem gerek
G1562-1. Gül yüzini görmeyelden dostlar cānānenüñ / Ḳalmadı bülbül **gibi** ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ **gibi** serv ü ṣanavber görmedük
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ **gibi** dilā bir üştür-ı ner görmedük
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it ṣu **gibi** / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül **gibi** güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün **gibi** rūşen āşikār itsem gerek
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne **gibi** ʿālem içre yüzi bek
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül **gibi** / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül **gibi** / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer **gibi** ḳāl eyledüñ
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şem ʿ **gibi** yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa da dil **gibi** ṭolāb gerek
G1607-2. Lebleriüñe ṭañ mıdur dirsem ki laʾlin ḫoḳḳadur / Ḫıfẓ içün incü **gibi** içinde lü'lü' dişlerüñ
G1607-3. Şu **gibi** aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül **gibi** ḫandān eylemek
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif **gibi** gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1614-1. Ruḫlaruñda bāġbān oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam bülbül **gibi** ben zār u giryānuñ senüñ
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye deryā **gibi** / Kelle-i ʿuşşāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek
G1618-3. Ġonce **gibi** açılup gül **gibi** ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşikār u geh nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney **gibi** nālān eylemek
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken **gibi** bugün nāmun senüñ
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste **gibi** yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu şi ʿr-i laṭīfi / İder görinür gül **gibi** ḫoş-ter daḥi nāzik
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney **gibi** efġānlar idüp / İçmege sāġar ile yaşumı gülgün itdüñ
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu söz gevherin / Ḫāṣılı dil **gibi** aña ḳan gerek
G1631-5. Nevʿarūs-ı dehre meyl itmāmuña / Bu Muḥibbī **gibi** gerçek er gerek
G1632-2. Sīnesine lāle **gibi** dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1636-2. Zer **gibi** ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1640-2. İñlerem ḳumrı **gibi** dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd ʿālemin / Umuram ʿīsi **gibi** eflāk ola yirüñ senüñ
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿālemi dün **gibi** tār itsem gerek
G1650-2. Māhitābum gün **gibi** eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın bu kūşe-i vīrānenüñ
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney **gibi** nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan göñül

G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād **gibi** ʿāleme destān olan göñül
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni pervāneler **gibi** / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül **gibi** / Ṣanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1657-1. Reftāre gelüp serv **gibi** dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān ol
G1657-3. Ben ẕerre **gibi** eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben baña ʿiyān ol
G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer / Serv **gibi** ṣalınur raʿnā-yı gül
G1660(b)-4. Ṣararup ḥaddüm **gibi** nesrin ola / Ger göre ol ʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G1661-3. Ġonce **gibi** baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī **gibi** biri ḳul degül
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen gevher **gibi** / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar idüm sīnede cānum **gibi** / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen **gibisin** ʿālemde merhem ey göñül
G1671-1. Var mı ʿaceb benüm **gibi** bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1671-4. Zer **gibi** hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1672-7. Bu Muḥibbī **gibi** eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül **gibi** var ḫandān ol
G1682-3. Gül **gibi** güş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev **gibi** ḥasen / İrsün kemāle ṣanʿatı şīrīn edāda ol
G1686-4. Ẓāhir olsa gün **gibi** rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül **gibi** ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1692-3. Serv **gibi** serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
G1693-2. Serv **gibi** ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül **gibi** feryāde gel
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül **gibi** būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül **gibi** / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi dāl / Būte-i ġamda eridüp olmışam zer **gibi** ḳāl
G1707-2. Ḫāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā **gibi** / Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāne dil
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv **gibi** ol taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1716-4. Mūrlar **gibi** reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1718-2. Mūr **gibi** beni pā-māl eyledüñ / Yā gel öldür yā teraḥḥum eyle gel
G1725-1. Mihr idüp āşıḳlara gün **gibi** gel göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1726-1. Gün **gibi** ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey ṣāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḥayrān olur āşüfte-ḥāl
G1726-3. Döne döne Mevlevī **gibi** ider āhum ʿurūc / Ehl-i söze ney **gibi** nālem virür cedd ile ḥāl
G1728-5. Bülbülem gül **gibi** almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler māh ü sāl
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem benüm **gibi** pür-ġam göñül
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül **gibi** / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī **gibi** ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1740-4. Ney **gibi** baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz ṣanma kim cān bülbüli nālān degül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül **gibi** / Gül **gibi** ṣanmañ ki dilber ḫālüme ḫandān degül
G1743-5. Şemʿ **gibi** ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1746-2. Gün **gibi** her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce **gibi** ṣaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül **gibi** açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf **gibi** zindāna varup mihmān ol
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān **gibi** nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün **gibi** ʿiyān ol
G1756-3. Şu **gibi** aḳıt gözlerinüñ şuyını her dem / Ol serv-i sehī ayaġına āb-ı revān ol
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳıl ʿanḳā **gibi** / Himmet-i bālān ile ʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1764-4. Güneş **gibi** egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk **gibi** meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1768-3. Yine dīvāne **gibi** şevḳ ile yanup yaḳılup / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre benem
G1768-5. Bu Muḥibbī **gibi** ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-sıfat ṭutuşan odlara benem
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül **gibi** rūyı sevdüm
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül **gibi** zār iñledüm
G1776-3. Oluban Mecnūn **gibi** dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḥi bir yüzden ābād eylesem
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün **gibi** bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G1777-4. Olalı oḳ **gibi** ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān **gibi** açıldı biraz cānānum
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm **gibi** senüñ nice ġulām
G1784-2. Benüm **gibi** senüñ yüz biñ ḳuluñ var / Senüñ **gibi** benüm yoḳ pādişāhum
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer **gibi** ḳāl eyledüm
G1788-1. Nice bir ṣūfi **gibi** āb içelüm / Sāḳiyā gel berü ṣarāb içelüm
G1800-3. Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā **gibi** / Tā seḥer zārılıḳ itdüm āh u feryād eyledüm
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem gül **gibi** ḫandānsın begün
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer **gibi** ḳalem
G1810-2. Başum hevāda ṣu **gibi** yaşum hevādadur / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1816-4. Bülbül **gibi** fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı ey gül-i nev-reste menzilüm
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm ṣarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde senüñ **gibi** ben beng eyledüm

G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer **gibi** ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḫı alum
G1828-2. Alalum lāle **gibi** sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1834-1. Ney **gibi** bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā şādıḳam
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden ol gülüñ bülbül **gibi** / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ **gibi** ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā **gibi** güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1843-4. Dirīġā gül **gibi** yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül **gibi** nālān nice kim āh u zār itdüm
G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül **gibi** dāim küşādeñem / Yāḫūd ḳamer **gibi** külehi kec-nihādeñem
G1847-1. Ruḫlaruñı dostum gül **gibi** ḫandān isterem / Anuñ içün gözlerüm yaşını bārān isterem
G1851-2. Ṣu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer **gibi** / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid **gibi** ḥūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde celis-i bāde olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup gül **gibi** küşāde olam
G1862-4. Bu gönlüm āyīnesin cām ile ṣafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā **gibi** ṣafāda olam
G1865-1. Gönlüm ister sünbülüñ **gibi** perīşān-ḫāl olam / Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi ṣu **gibi** sürüp yirlere pā-māl olam
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle **gibi** daġladum
G1871-2. ʿĀlemi ide iḫāṭa gözlerüm yaşı **gibi** / Bād-ı āhumdan temevvüc itse gerʿummān-ı ġam
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül **gibi** efġān ile / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum **gibi** / Āṣikār ide diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen bülbül **gibi** / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1894-3. Ẕerre **gibi** gün yüzüñüñ olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp n'eyler **gibi** / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek **gibi** göge boyanmayam
G1898-2. Giceler bülbül **gibi** gülzār-ı ḥüsnüñ yādına / Ṣubḥ olınca āh u efġān itmedin uşanmayam
G1899-2. Şemʿ-i cemāli yāri görüp giceler müdām / Pervāne **gibi** yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1899-3. Mecnūn **gibi** bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender **gibi** bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney **gibi** nālān olmışam
G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller **gibi** / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi ṣenā-ḫān olmışam
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar **gibi** / Ḳılma ser-keşlik aña servi ser-efrāzum benüm
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler **gibi** maʿnī-i şiʿrüm ābdār itdüm
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül **gibi** gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1913-2. İñlerem ney **gibi** bağrum deleliden bu felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / Māh-ı nev **gibi** büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1918-1. Nev-bahārı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yār eyledüm / Bülbül-i şūrīde **gibi** āh u feryād eyledüm
G1922-2. Leylī ṣaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn **gibi** cihānda kendüm melāmet itsem
G1922-5. Gönlüm **gibi** ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn **gibi** ṣaḥrālar benüm
G1923-3. İñlerem bülbül **gibi** her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G1924-2. Her seḥer-geh gül **gibi** ṭañ mıdur olsam ṣādmān / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam
G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne **gibi** / Her ḳaçan derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1930-3. Dilā zer **gibi** yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen de ḳalmaya ḫām
G1931-1. Ārzū idüp ser-i zülf-i dütāyı isterem / Dostlar Mecnūn **gibi** bend ü belāyı isterem
G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳible-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid **gibi** ṣanmañ riyāyı isterem
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil / Ney **gibi** iñlemeyüp pes ni'delüm
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā **gibi** gülinden hem
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā **gibi** gülistānda / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum laʾlüñ **gibi** dār-ı şifāyı görmedüm
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları **gibi** anuñ ben saḫt yāyı görmedüm
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül **gibi** itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül **gibi** Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv **gibi** ṣalınurken ben o yāri görmişem
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer **gibi** nārı görmişem
G1952-1. Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu bülbül **gibi** efġān eylesem
G1954-3. Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu gönlüm murġını / Gül **gibi** güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1955-2. Hümā **gibi** uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül **gibi** / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney **gibi** nālān olam
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül **gibi** kimse fiġānumdan benüm
G1966-5. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şemʿ **gibi** dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1973-3. Ney **gibi** bezm içinde iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ **gibi** ʿuṣṣāḳı ʿışḳuñ ṣarṣarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāṣāk olmışam
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer **gibi** ḳāl olmışam pāk olmışam
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder **gibi** āhumdur benüm
G1980-3. Görüp cemāli şemʿini pervāneler **gibi** / Evvel ḳademde cān ile ben oda yanaram
G1984-1. Gül **gibi** gel dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidürʿarʿar u şimşād hem
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī **gibi** biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm

G1988-3. Geh olur ġonceler **gibi** bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī yine deryālar **gibi** / Ṣarṣar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer **gibi** ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḫall didüm
G1995-1. Gül **gibi** şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı ki tā bed-amān eyledüm
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül **gibi** / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G1997-2. ʿĀrıżı gül **gibi** meygūn nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şem'ine ey muġbeçe / Yanuban pervāne **gibi** külli anda nūr olam
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün **gibi** ʿālemlere meşhūr olam
G1999-4. Ka'be-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin ḳoyın **gibi** ḳurbāne hem
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv **gibi** ṣalınurken ben o yāri görmişem
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer **gibi** nārı görmişem
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy **gibi** her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2013-5. Bu Muḥibbī **gibi** var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül **gibi** bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2017-5. Almadı gül **gibi** senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül **gibi** feryād ile zār eylesün
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv **gibi** tek ṣalınsun yār reftār eylesün
G2025-5. Degül mi gün **gibi** rūşen Muḥibbī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ **gibi** yanmayınca görmedüm envārı ben
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney **gibi** iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2032-6. Ḫākipāyuñda yüzin sürsün yire ʿāşıḳlaruñ / Yürüsün sāyeñ **gibi** revānuñ duymasun
G2033-4. Nice bir bülbül **gibi** feryād idüp gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2037-3. Gel ṭulūʿit gün **gibi** görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken **gibi** belā kūhında şeydā eyleyen
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ **gibi** bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül **gibi** her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül **gibi** gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2043-2. Āyīne **gibi** ḳalbini kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne **gibi** nāre ben / Görse idüm şemʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm **gibi** / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice bülbül **gibi** āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde ey cān / Ser-i zülfüñ **gibi** ḫālüm perişān
G2069-3. Sen lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād **gibi** terk-i cān
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / Giceler bülbül **gibi** ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül **gibi** / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2071-1. Gün **gibi** yine ṭulūʿitdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2074-4. Baña derdüñ senüñ dermān **gibidür** / Ebed ḳurtulmayam istersem emden
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / Gördi içinde ḫāli **gibi** fitne dānesin
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol gisū diyen / Daġlamışdur lāle **gibi** baġrumı āh o diyen
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ **gibi** nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2081-1. Lāleler **gibi** dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2083-2. Baş virem şemʿ **gibi** ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2083-3. Sidre ṭāvūsı **gibi** nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile ala ele dildār etegin
G2084-3. Ney **gibi** baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün sāz isteyen
G2087-1. Seyr iderken gün **gibi** gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḫi ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben
G2088-5. Ey Muḥibbī şi'r-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr **gibi** dil sözlerin
G2090-4. Nāy **gibi** ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2091-2. Ẕerre **gibi** muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿol āfitāb eglemesün
G2096-4. Göz yumam ẓulmet ṣuyından āb-ı kevṯer adını / Añmayam la'l-i lebüñ **gibi** zülālüñ var iken
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil ṣaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn **gibi** ṣaḥrāyı ben
G2103-2. Gül **gibi** açılmasun irmez baḥr-ı vaṣluña / Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan
G2103-4. Şu'le virür gün **gibi** yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül **gibi** ṣan bād ile bārān içün
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne **gibi** baġruñı / İdemezsin el ṣunup ol ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / Ḳarşuma serv-i sehī **gibi** ḫırāmān olasın
G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer **gibi** ḳalem bugün
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫᵛāce-i dünyā **gibi** / Ey Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem bugün
G2131-4. Eşḳ-i çeşmüm baḥrine tüşeli māhiler **gibi** / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr **gibi** ḥüsnüñe giryānam ben
G2146-2. La'lüñi añduḳca añsam n'ola cām-ı mey **gibi** / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ **gibi** kemrāhdan
G2149-3. Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum **gibidür** ġāyet uzun
G2150-4. Başuna ʿaḳlunı düşür daḫi gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet ile çarḫ **gibi** dūn olasın
G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿanḳā **gibi** / Ṭu'mesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālem bugün
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm **gibi** senüñ var hezārān
G2170-2. Ḫaydāriler **gibi** ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḫalḳasın / Boynuma ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ **gibi** itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2177-5. Gül **gibi** Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül **gibi** sen daḫi ḳılup zārı ni'dersin

G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül **gibi** gel virme dāmānuñ ṣaḳın
G2181-3. ʿĀṣıḳ iseñ yan cemāli ṣem῾ine pervāne-veş / ʿĀṣıḳa lāyıḳdurur bülbül **gibi** itmek en῾in
G2184-1. Āy῾ine **gibi** al elüñe ṣāf cāmı sen / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ **gibi** nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar **gibi** aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2192-3. Yār olma her le'ime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül **gibi** ḫār ile olmış hem-niş῾in
G2193-3. Cān u dil ile yanmaġa pervāneler **gibi** / Şem ʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe ʿāşıḳ ṣunar elin
G2194-4. Ola ki gül **gibi** açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2202-3. Gül **gibi** ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv **gibi** ṣalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibb῾i içicek ḫūn-ı ciger / Ney **gibi** ṣubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ **gibi** bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2210-5. Ḳo ḳılsun gül **gibi** dildār ḫande / Muḥibb῾i āh u eşküm bād u bārān
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum **gibi** / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2214-6. Cennete aldanma zāhid **gibi** baḳma kevṣere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2219-1. Deryā **gibi** başdan aşaldan çeşm ābdan / Ḫāli degül sef῾ine-i dil ıẕṭırābdan
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede cānum **gibi** / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2230-5. Muḥibb῾i giceler iñler ider bülbül **gibi** efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum **gibi** ey dilber ḳaçan uyanesin
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ rūşen olsun gün **gibi** / Ḫaste-dilller Niceye dek āh-ı şeb-gir eylesün
G2239-3. Gül **gibi** gūşına çün āh u fiġānuñ girmez / Yiter ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2243-2. Bülbül **gibi** geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḫayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿiẕār elin
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ ṣaḳlar iken sīnede cānum **gibi** / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān ile ben
G2244-7. Ey Muḥibb῾i gül-ruḫın yād eylesem bülbül **gibi** / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2248-4. Sen serv-i seh῾i **gibi** ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā **gibi** / Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül **gibi** geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile ḫūn῾in-kefenem ben
G2254-4. Oldum hem῾in cān ile dīdār ʿāşıḳı / Zühhād **gibi** göñli ḥūrāya virmezin
G2264-7. Nūş it Muḥibb῾i gül **gibi** cūş idesin tā mül **gibi** / Feryād idüp bülbül **gibi** ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2271-3. Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ / Lāle **gibi** ṣarıla ḫūn῾in-kefen
G2275-4. Bu baḫtum **gibi** āḫır düşmen olduñ / İdeyim tā ölince āh u efġān
G2276-5. Her dem Muḥibb῾i şu **gibi** aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem **gibi** / Ṣanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül **gibi** zār olmasun
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳladuḳca rūşen oldı gün **gibi** / Āh ü eşkinden kişi böyle şerm-sār olmasun
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül bülbül **gibi** / Giceler tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān pāyına ṣu **gibi** aḳarsın
G2285-3. Görüp şem ʿ-i cemāl-i cān-fezāyı / Aña pervāne **gibi** cān yaḳarsın
G2288-5. Pervāne **gibi** şem ʿ-i ruḫ-ı yāre Muḥibb῾i / Yaḳdum dil ü cān giçüben bāl ü perümden
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender **gibi** / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol b῾i-çāre ṣu
G2311-4. Giceler bülbül-i şūr῾ide **gibi** nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gü
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf **gibi** ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū
G2315-5. Ṣular **gibi** Muḥibb῾i taşdan taşa başını / Urup derūnı ḫālin söyler çenāra ḳarşu
G2320-2. ʿĀṣıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀṣıḳ olmaz olıcaḳ bülbül **gibi** bisyār gü
G2325-1. Çıḳdı gül Leyl῾i **gibi** şaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn **gibi** bülbüller cihānı āh ile
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney **gibi** nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm **gibi** bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿömr giçe hā dimeden hā tükene
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı **gibi** ṭurmaz aḳar her ṣuya
G2339-5. Ruḫları şevḳine yaḳup dil ü cān şem ʿ **gibi** / Bu Muḥibb῾i boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar ṣu **gibi** her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2353-5. Şu **gibi** gördügi maḥbūba Muḥibb῾i meyl ider / N'eyleyem derdā dir῾iġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2360-1. Dilerem ey seh῾i servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün **gibi** ʿarż eyle seḫāb içre nihān olma
G2360-5. Muḥibb῾i naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp ṣu **gibi** her servüñ ayaġına revān olma
G2368-5. İtmez Muḥibb῾i ʿışḳ eri bülbül **gibi** güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol küle
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn **gibi** ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün **gibi** ʿışḳum il içinde
G2385-3. Eksük itme sīneden t῾irüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā **gibi** ḳaşa
G2389-5. Gül **gibi** sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibb῾i iñleye hem aġlaya
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanā ʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭuta ʿanḳā **gibi** varup Ḳāf ile
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu Muḥibb῾i bir ġazel / Didiler bülbül **gibi** şūr῾ide güyādur yine
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül **gibi** / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān **gibi** / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile
G2399-2. Gül devri çünki t῾iz giçer ʿömr **gibidür** / Bir hafta var tāze ola ṣoñradan ṣola
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿAli **gibi** Düldüle
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i per῾işān arasında / Nergis **gibidür** kim bite reyḥān arasında
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibb῾i yine yaşun / Ḳaddi **gibi** serv olmaya büstān arasında
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʿārı ṣaḳın ol edeb üzre / Tā def **gibi** ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca

G2409-4. ʿIşḳı gel pervāneden ögren yanar āh eylemez / Bülbül-i şūrīde **gibi** āh u feryād eyleme
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül **gibi** her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā **gibi** bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḥālüñi dilber ide tā gül **gibi** ḫande
G2421-5. ʿIşḳ bāġında Muḥibbī **gibi** bülbül yaraşur / Oḳıya medḥ ü şenā serv-i gül-endāmlara
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün **gibi** ger menzili eflāk ola
G2423-4. Çekeyim bülbül **gibi** ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül- ʿiẕārı gözle / Bülbül **gibi** hemīşe sen āh u zārı gözle
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā **gibi** kef çekme gel māl üstine
G2438-1. Aḳdı yaşum şu **gibi** bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫil ʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ **gibi** ḳumāşı gelmişe
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ **gibi** bu ʿOşmān iline
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış **gibi** kendüzini bes dāre benefşe
G2461-4. Gül **gibi** gūş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm āh ile efġān ile
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẕardan gözlerüm yaşı **gibi** / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn **gibi** bu da bize iḫtirām ola
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī **gibi** gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2479-2. Ger bāġa vara şu **gibi** yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki dökdügince / Olur gül **gibi** bu göñlüm küşāde
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Şu **gibi** dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2484-2. Giydi başına takyesini tāc-ı şadefden / ʿAzm itdi ḳalender **gibi** bāġlare benefşe
G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī **gibi** güldürmedi anı / Ne ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre benefşe
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen **gibi** varup nigārā çaḳmaya
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre **gibi** anuñçün āvāre düşdi zāre
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / Lāle **gibi** sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2500-3. Ẕerre **gibi** gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā şubḥa dek efġān iderem nā ile
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Ya ʿni bülbül **gibi** ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
G2504-1. Şu **gibi** ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2504-3. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül **gibi** bu āvāzuma
G2508-1. Didüm serv-i sehī **gibi** şalınsun ḫüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa Mecnūn **gibi** ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi ṭaġa benefşe
G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ ẕerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī **gibi** ṭurmaġa benefşe
G2516-3. Ḫāller hindū **gibi** eyler ṭavāf ḫüsnüñi / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Ka ʿbeye
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney **gibi** efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā kim irişür işbu deme
G2520-2. Eşḳ-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger kūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu **gibi** dāmānuma
G2521-1. Sīnem görinür gül **gibi** bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2522-3. Görüp şem ʿ-i ruḫuñ pervāne **gibi** / Yaḳam odlara ben cān pāre pāre
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede şaḳla Muḥibbī cān **gibi** / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālığı çağında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu **gibi** ayaġında
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şi ʿr umup zārī ḳılur ṭıfl **gibi** dāyesine
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül **gibi** gel ʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2530-7. Zülfüñ **gibi** ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün **gibi** ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2538-4. El ursa şabā **gibi** giderse ser-i zülfin / Ref ʿitse sübḥānı yüzi ḫūrşīdi açılsa
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm **gibi** un olmada
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül **gibi** ey ḫaste göñül / Demidür şubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḫ ʿāce **gibi** her ḳumāşın itmese baş üstine
G2564-5. Muḥibbī ḫüsnüñe pervāne **gibi** / Düşüp yaḳdı kül oldı bāl ü perle
G2573-4. Serīr-i gülşen içinde otur gül **gibi** dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem ṭolıdur terkeş **gibi** / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2584-2. Sīnem üzre lāle **gibi** dāġ-ı miḫnet yaḳmışam / Şanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
G2590-3. Gül **gibi** ʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh ile dil ʿandelīb ola
G2591-3. Pervāne **gibi** odlara yana bu cān u dil / Ḥüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül **gibi** / Didüm ey dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde sen / Eşḥāb-ı ẕevḳ **gibi** çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2598-6. Ẕerre **gibi** gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2599-3. Zāhid şarāba tevbe ne vaḳtin olur ʿaceb / Gül mevsiminde lāle **gibi** elde cām ola
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül **gibi** / Her bir eline dāmenini vire rām ola
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī **gibi** / Ol āsitāna varmaġa ger feṯ-i bāb ola
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿömri sermedi / ʿīsi **gibi** eger baña andan ḫiṭāb ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende dilber gül **gibi** ḫandān ola
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre gül **gibi** / Gāh olur bülbül **gibi** nālān ider göñlüm beni
G2608-1. Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb **gibi** / Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sīrāb **gibi**
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb **gibi**
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir anları nitekim mehtāb **gibi**
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış şular üstündeki ṭolāb **gibi**
G2608-5. Mescid-i ḫüsnüñi kim görse hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb **gibi**

G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb **gibi**
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem başduñ dilā dünyā **gibi** / Āḫıruñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā **gibi**
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges **gibi** göñül / Menzil eyle gel ḳanā'at Ḳāfını 'anḳā **gibi**
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna **gibi**
G2613-4. Men 'idersin 'āşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā 'aceb ile gördün kendüñi dānā **gibi**
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi 'ışḳuñ cür'asın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā **gibi**
G2615-2. Bu derdüme nihāyet yoḳ cefā vü cevre nihāyet yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm **gibi** dil-efkārı
G2617-3. Çünki gelmez gül **gibi** andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül **gibi** artur fiġān u zārunı
G2618-1. Ṣād-pāre ola var mı cihānda tenüm **gibi** / Yā sīne ṭuta tīġ-i cefāya tenüm **gibi**
G2618-2. 'Işḳ devletinde yine irişdüm bir 'āleme / 'Ālem içinde olmaya ol 'ālemüm **gibi**
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem üstine ol merhem **gibi**
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm **gibi**
G2618-5. Germ olsa gözümün yaşı itme Muḥibbī 'aceb / 'Işḳ āteşiyle çünki bu dil külḫānum **gibi**
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum **gibi** / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum **gibi**
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭ' olmadan desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum **gibi**
G2619-3. Ey güneş-ṭal'at eger yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege bu çeşm-i giryānum **gibi**
G2619-4. Şu 'le-i āh ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum **gibi**
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez 'āşıḳların / Avudup feryāda şalmaz var mı cānānum **gibi**
G2621-1. Būse-i la'l-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm **gibi** / 'Ārıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm **gibi**
G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol ḳıyāmet'arż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm **gibi**
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm **gibi**
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm **gibi**
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm **gibi**
G2622-5. Muḥibbī zerre **gibi** gün yüzüñden / Olalı dūr iken āvāre düşdi
G2624-3. Dīdār-ı 'āşıḳ olmasa idi benüm **gibi** / Aḳar mı idi göz yaşı āb-ı revān daḥi
G2624-5. 'Işḳum degül mi gün **gibi** rūşen kim añılmaz / Ol kim 'iyāndur aña ne ḫācet beyān daḥi
G2627-1. Ḫalḳ içinde mu'teber bir nesne yoḳ devlet **gibi** / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat **gibi**
G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü sa'ādet dünyede vaḥdet **gibi**
G2627-3. Ḳo bu 'ıyş u 'işreti çünkim fenādur ākıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭā'at **gibi**
G2627-4. Ola ḳumlar şaġışınca ömrüñe ḥadd ü 'aded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sā'at **gibi**
G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-i 'uzlet **gibi**
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen **gibi** / Ḳanda baḳsañ işbu 'ālem ṭoptoludur ben **gibi**
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram ten **gibi**
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen **gibi**
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur fāyide / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen **gibi**
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel 'aksin it yoḳ 'aḳlı anuñ zen **gibi**
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder **gibi** / Bir dem üstinde anuñ ḫāli degül bekler **gibi**
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña / Bir yana kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ ider 'asker **gibi**
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer **gibi**
G2632-4. 'Işḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde ḫāliş oldum zer **gibi**
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner **gibi**
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün **gibi** pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri şehlā **gibi** / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā **gibi**
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler ṣubḥa dek anda ney-i gūyā **gibi**
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā **gibi**
G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāc / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm Dārā **gibi**
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā **gibi**
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini n'ola sīnede cānum **gibi** / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2644-4. Ṣaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum **gibi** / Āteş-i 'ışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā beni
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil **gibi** eyledi anı āvāre perçemüñ
G2647-4. Sen gül **gibi** bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2651-3. Gül **gibi** dāmenüñi ḫār eline virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2657-2. Virmeyince bir ṣaçı Leylāya dil Mecnūn **gibi** / Leşker-i ġam yıḳmadı bu cān u dil bünyādını
G2664-5. Ecel **gibi** gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2666-7. Biñ benüm **gibi** ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2667-1. Sīnede 'ışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā **gibi** / Gelmedi 'ışḳ 'ālemine bu dil-i şeydā **gibi**
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür īsi **gibi**
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanā'at içre cā 'anḳā **gibi**
G2667-4. Sāye **gibi** yüzüñi sürseñ meẕellet ḫākına / Tā ki ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā **gibi**
G2667-5. Aḳmaġ ile iki 'aynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā **gibi**
G2667-6. Bezm-i ġamda şem' **gibi** giceler yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā **gibi**
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu 'ibret yiter İskender ü Dārā **gibi**
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem 'ayb eyleme / Şu **gibi** çün 'āşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2677-4. Ṭulū' itseñ seḥer-gehden doḳunur şu 'leñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün **gibi** her-cāyi
G2682-4. Bezm-i ġam içre 'āşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney **gibi** egler ṣadā bizi
G2683-1. Var mı cihānda 'āşıḳ-ı şeydā benüm **gibi** / Mecnūn daḥi olmadı rüsvā benüm **gibi**
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye sevdā benüm **gibi**

G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm **gibi**
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi oldı dütā benüm **gibi**
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu Muḥibbī bulınmadı / Zārılıḳ ider bülbül-i gūyā benüm **gibi**
G2687-5. Bülbül **gibi** şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını ʿāleme yaydı
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şem ʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne **gibi** göñlüm dutuşdı oda yandı
G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre ṭapındı / Pervāne **gibi** yansa ne ṭañ nāre ṭapındı
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir **gibi** gör ḥāç ile zünnāre ṭapındı
G2694-6. Cemāli şem ʿine pervāne **gibi** / Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi
G2696-4. İçerüz bādei līk mu ʿterifüz cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi **gibi** tiryāki
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ **gibi** pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanā ʿatda mekān ʿanḳā **gibi** / Bir cevāhir girdi bu elüme istiġnā **gibi**
G2705-2. Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi / Ol ki tecrid-i ʿālemini ḳullanur ʿīsā **gibi**
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā **gibi**
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā **gibi**
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān ġavġā **gibi**
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil şeydā **gibi**
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar **gibi** / İñleden ġam meclisinde göñlümi nālar **gibi**
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem neyüñ efġānını / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar **gibi**
G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle açılupdur sīne ṣaḥrālar **gibi**
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar **gibi**
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar **gibi**
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā **gibi** / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā **gibi**
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā **gibi**
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā **gibi**
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya aldanma meges **gibi** göñül / Ḳaṣdun olursa ḳanā ʿat Ḳāfı ger ʿanḳā **gibi**
G2715-5. Başuñı ṭūp it Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ṭūpuñ aġsun göklere mihr-i cihān-ārā **gibi**
G2716-3. Ṣalınsa serv **gibi** gülse gül-veş / Aḳıdur gözlerümde seyli ḫayli
G2717-2. Mecnūn **gibi** sīnesine tāze dāġ urup / Ḳurdı çemende Leylī **gibi** gül otaġını
G2721-1. Gün **gibi** itdüñ ṭulū ʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
G2723-4. Ol gül-i ra ʿnā ġamından giceler bülbül **gibi** / Ey dil-i şūrīde arturdun fiġān u zāruñı
G2730-1. Nigāruñ la ʿl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr **gibi** bu ʿālemde o ʿömr-i cāvidān buldı
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā **gibi** / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Ṣu **gibi** ṭaşdan ṭaşa ursam ʿaceb mi başumı
G2738-1. Dime yoḳ küy-ı melāmet içre ben rüsvā **gibi** / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā **gibi**
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā **gibi**
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā **gibi**
G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları bir yire gelmiş nā **gibi**
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar ṣaçar aġzından ejderhā **gibi**
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges **gibi** ḥaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanā ʿat kūhını ʿanḳā **gibi**
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ benüm ayvā **gibi** / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā **gibi**
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā **gibi**
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar ṣaçar biñ başlu ejderhā **gibi**
G2739-4. Bī-vefālıḳda müṣābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye ziynet virür ol bī-vefā dünyā **gibi**
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳangı dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā **gibi**
G2740-1. Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm **gibi** / Yā mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm **gibi**
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini aña söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm **gibi**
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā benüm **gibi**
G2740-4. Bir daḥi hīç cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları içre Tañrı Te ʿālā benüm **gibi**
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi ʿāleme dünyā benüm **gibi**
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū **gibi** / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar ṣu **gibi**
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek ṣayru **gibi**
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu **gibi**
G2743-4. Mezra ʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaşıl / Ḥāşılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu **gibi**
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleten ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu **gibi**
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire öldürmek aña ḫū **gibi**
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben **gibi** / Sür yüzüñ yire tevāżu ʿ ehli ol dāmen **gibi**
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken **gibi**
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḫaḳḳına sen süsen **gibi**
G2748-4. Oḳ **gibi** ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde yoḳ per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān **gibi**
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen **gibi**
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā **gibi** ḳaşı
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā **gibi** ol ser-nigūn / Kim ki teşbīḥ eyleye serve ḳadüñ şimşādını
G2752-1. Dün serv **gibi** ṣalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün **gibi** fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar **gibi** / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-i ʿummān ol yüri
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb **gibi** / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile dolāb **gibi**
G2767-2. Cür ʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb **gibi**

G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb **gibi**
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost senüñ cāmiʿ ide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmiʿe miḥrāb **gibi**
G2767-5. Arasan ṣanma Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb **gibi**
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam **gibi** / Bulmadum hergiz müşāḥib ġam **gibi**
G2769-2. Kaʾbe kūyına varup buldum ṣafā / Anda çeşmüm görinür zemzem **gibi**
G2769-3. Dostum dil-teşneyem raḥm itmedüñ / Çeşme-i luṭfuñ senüñ bī-nem **gibi**
G2769-4. Ẓāhirā gördüm ʿīẓāruñdaʿaraḳ / Güller üzre çīn-seḥer şebnem **gibi**
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden dūr olup / Müdde ʾīler çün saña maḥrem **gibi**
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül **gibi** cemālinʿarż idüp / Lāl ikenʿuşşāḳı bülbül **gibi** gūyā eyledi
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā ṭaġı **gibi** / Her yañadan yaşum aḳar anuñ ırmaġı **gibi**
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı **gibi**
G2782-3. Dostlarʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ zülfinüñ bāġı **gibi**
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz hicrān şebinde ṭas ṭas aġı **gibi**
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken ṣuyı ṭopraġı **gibi**
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm **gibi** / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser benüm **gibi**
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez o bārī degmede ol ḫār benüm **gibi**
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm döker yolına hem zer benüm **gibi**
G2794-4. Ṭāliʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm **gibi**
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm **gibi**
G2795-2. Gördüñ cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / Pervāne **gibi** yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā **gibi** çeker / Yābāna atar oḳ **gibi** ol ḳaşı yā bizi
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Ṣu seper saḳā **gibi** dem dem bu çeşm-i merdümi
G2796-4. İñlerem bülbül **gibi** gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes güş eylemez dildāra serdümi
G2799-4. Bu göñül şāne **gibi** āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña kim vāṣıl ola / N'ola Manṣūr **gibi** zülfüñe ḳılsañ ber-der
En1-8. Dal Didüm var mı benüm **gibi** yanuñda bülbül / Güldi gül **gibi** didi var senüñ **gibi** hezār
Tb1-12. Dilde ġamzeñ pāresi **gibi** yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney **gibi** nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller ḫalḫal **gibi** / Ṣalınur iki ṭaraf kāküllerin sünbül **gibi**
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül **gibi** / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül **gibi** / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh3-5. ʿÖmr **gibi** tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʾIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler nisār / Ṭut elüñde sen de nergis **gibi** cām-ı zer nigār
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī **gibi** yaşuñ Aras eyle / Āb eylemegeʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh5-2. Būseye cānum alup daḥi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül **gibi** yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mh5-8. Eyledüm lāle **gibi** dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel **gibi** anuñ ṣayyādı var
Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül **gibi** dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv **gibi** ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül **gibi** işüm āh u vāh
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ **gibi** ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne **gibi** baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül **gibi** şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem **gibi** çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben nisār itsem gerek
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ **gibi** ʾālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʾālem içre naṣibüm ḫārdur / İñlerem bülbül **gibi** cān u dilüm bīmārdur
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle ḳarışdur jālei / Mest olup bülbül **gibi** eyle fiġān u nālei
Mr11-1. Görse bülbül **gibi** her dem gül-i raʿnāy göñül / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḥi rüsvāy göñül
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʾāleme nūr ay **gibi** / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy **gibi**
Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden ḳāmetümi yāy **gibi** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül **gibi** / ʾIyş ider dāim raḳīb-i ḫār ile gül **gibi**
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül **gibi** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḫı şevḳine pervāne **gibi** / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne **gibi**
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana **gibi** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr14-1. Senüñ **gibi** güzeli ḳanda bulayım / Yoluñda isterem ḳurbān olayım
Mr14-3. İder bülbül **gibi** dil āh u zārı / Görem dir bir daḥi sen gül ʿīẓārı
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf **gibi** cānum benüm
Mr17-8. Çalalum çaġıralum gül **gibi** mesrūr olalum / Mest-i lā-yaʾḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

Mr17-13. Mey **gibi** ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün bülbül **gibi** tā ṣubḥ efġānum benüm
Mr18-4. Ṭoludur baġrum şürāḥī **gibi** her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne **gibi** per benem / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-9. Cān ile oldum giriftāruñ senüñ / Giceler bülbül **gibi** zāruñ senüñ
Mr20-16. Olmasun kimse Muḥibbī **gibi** ʿışḳa mübtelā / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-1. Gül **gibi** her laḥza ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
Mr23-1. Gül **gibi** açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül **gibi** tā ṣubḥ işidürler fiġān
Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm beni ney **gibi** nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
Mr23-8. Zülf-i dilber **gibi** bu cānum perīşān eyledüñ / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-11. Ġonce **gibi** var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḥūd dāġ-ı hicrān olmaya
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül **gibi** zārum
Mr26-9. Kākül-i dilber **gibi** bu dil perīşān olmada / Kendü ḫāline Muḥibbī **gibi** ḫayrān olmada
Mr28-1. Firḳat ü hecr ile her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle **gibi** dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle **gibi** ḳan ile peyvesteyem
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül **gibi** ḫandān olup ḫurrem olur
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn **gibi** / Leylī zülfüñ ḫasretinden olmışam Mecnūn **gibi**
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ ḳan eylemek ḳānūn **gibi** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ **gibi** n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di ḳan aġla / Her gice şemʿ **gibi** yan aġla
D1-2. Beydaḳ **gibi** reh-i ġamı ger başa iletmeye / Naṭʿ-ı vefāda ʿışḳ eri ferzāne olmaya
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün **gibi** peydā / Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña gün **gibi** ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāli ʿ-i ferruḫ
D13-1. Sāye **gibi** ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür bunı sen şanma ki bārī düşer
D21-2. Gel berü ʿömrüm **gibi** itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes
D23-1. Baḫr-i ġam ʿumḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Şükr kim ʿışḳ **gibi** girdi ele gevher-i ḫāṣṣ
D28-1. Nāle **gibi** ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun aña ney **gibi** āheng
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ **gibi** geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm **gibi** oda yanmaz mısıñ
D37-2. Serv **gibi** ṣalınup her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ **gibi** āb / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāne
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer **gibi** / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer **gibi**
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḥīd ile anı sedd-i İskender **gibi**
D48-1. Alnuña yā yüzüñe ʿāşıḳ degülse āfitāb / Yā ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā **gibi**
D48-2. Şol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā **gibi**
D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā **gibi** gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı
B3. pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān **gibi** / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi āhū saña
B15. Ḳaşları elinde rüyuñ görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş **gibidür** āfitāb
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh **gibi** / Bārī gel ol keremi mihr **gibi** ṣubḥ-dem it
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz bugünüm gün **gibidür** / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün **gibidür**
B68. Yüzüñ **gibi** gülşende şehā verd-i ter olmaz / Laʾl-i leb-i Şīrīnüñe beñzer şeker olmaz
B72. Ney **gibi** bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün **gibi** āşār-ı ʿışḳ
B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül **gibi** çāk olmaya pīrāhenüñ
B129. Sīnem delindi ney **gibi** tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān
B155. zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler ney **gibi** nāle eylerem gündüz fiġān
B179. ʿĀlem içinde sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm **gibi** bī-çāre gelmeye

gibi gelmek [9] ...sanısı vermek, sanısı yaratmak. (TDK, 2011: 944)

G923-1. Gülşen-i kūyı baña bāġ-ı İrem **gibi gelür** / Ḫaḳ naṣīb eylerise aña irem **gibi gelür**
G923-2. Aġlamayınca benüm yüzüme baḳmadı nigār / Eşk-i çeşmüm aña dinār u direm **gibi gelür**
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem **gibi gelür**
G923-4. Eyledüm anuñ içün göz yaşını āb-ı revān / Bāġ-ı ḫüsnüñe bu vech ile girem **gibi gelür**
G923-5. Ey Muḥibbī yüzine baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdupʿaḳlumı kendüm yitürdüm **gibi gelür**
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī **gibi gelür** bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler
G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan atsam pertāb / Feṭḥ idem **gibi gelür** ḳalʿasını gerdünuñ
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet **gibi gelür** / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdumʿıyān ile

gibi olmaḳ [19] Bir duruma, bir duyguya yaklaşmak. (TDK, 2011: 944)

G23-4. Gözüm yaşı **gibi oldum** revāne / Umaram kūyun ola baña maʿbed
G34-4. Leylī ṣaçına çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne **gibi olsa** ne ṭañ vālih ü şeydā
G156-3. İñler isem ney **gibi olmaz** ʿaceb / Oldı bu sīnem benüm hemçün rübāb
G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm **gibi olur** dütā ol ḳaşlar
G632-5. Tāb-ı ḫüsninden Muḥibbī bir ḫarāret baġladı / Teb ṭutar **gibi olur** ṣāḥib-firāş üç günde bir
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir żerre **gibi ol** daḫi ser-geşte ḫāldür
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm **gibi olur** dütā ol ḳaşlar
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender **gibi olmışdur** aña her dem mekān āteş

G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender **gibi olmaḳ** jende-pūş
G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne **gibi** gerek **olmaḳ** Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1355-4. Bir ṣaçı Leylī lebi Şīrīne göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn **gibi oldı** berr ü ṭaġ
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ **gibi olmış** her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ **gibi olmaz** ʿaceb / Görürem her dem seni zülfi perīşānsın begüm
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı seyr idüp / Ferhād **gibi oldı** yārüm kūh-sār hem
G1980-2. Her söz ki döke baḥr-i dilüm dürr **gibi olur** / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā **gibi olan** ḳaṣdan
G2165-3. Şāne **gibi olmayınca** pāre pāre bu göñül / Bilmesün irmez eli zülf ü tār u mūya virmesün
G2361-4. Ṣabā yili ṣaçuñ ḥayrānı olup / Eser āheste **olmış gibi** ḫaste
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül **gibi olmazdı** ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi

gice [213] *T.* Yirmi dört saatlik günün karanlık kısmı ki iklimimizde mevsimine göre uzayıp kısalır, leyl, şeb, tün, dün. (Ş. Sami, 2010: 366)

bk. dün gice, gicei güne ḳatmaḳ, gice gündüz, her gice

(gice [47], giceden [2], gicedür [3], giceler [148], gicelerde [2], gicelere [1], gicem [2], giceñi [1], gicesi [2], gicesin [1], gicesinde [1], giceye [1], giceyi [2])

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulūʿ / **Giceyi** encümler ile zeyn idüp tār eyledüñ
G5-6. Güller ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / **Giceler** tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G39-1. Āh kim bu ṭālīʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden **gicedür** gündüz baña
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir **gice** yoldaş ol baña
G49-2. **Giceler** eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür gök ehli çeşm-i ḥayrāndur baña
G65-3. **Giceler** zārılıḳ ile dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden dūr ḳılma ḳullaruñ Yārabbenā
G98-4. **Giceler** encüm ṣayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G100-5. İrgürürdüm göklere zevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller şāhı olsañ bir **gice** mihmān baña
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin gel rūşen it māhum benüm / **Gicelerde** şemʿ olur vīrāneye çün māhitāb
G131-5. Bu Muḥibbī **giceler** efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi güş itmez ḥabīb
G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / **Giceler** tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣanʿandelīb
G150-1. **Giceler** tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da Rabb
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / **Giceler** tā ṣubḥa dek bunı dir iñlerʿandelīb
G167-4. Bu **gice** devr eylesün sāġar müdām / Çün görinmez gözümüze hīç ḫᵛāb
G177-1. **Gice** ol meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfitāb
G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil **gice**ʿalem-vār / Yetmez mi şeh-i ʿışḳ olana böyleʿalāmet
G219-3. Nice yıllar **gice** dūr eyleye olmaya bütün / Göñlümüñ şīşesini eyleme ey dost şikest
G223-1. **Giceler** gitmez dilümden tā seḥer-geh āh dost / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı āgāh dost
G273-6. Ey Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥa dek / İtdügüm efġān elinden elġıyāş
G276-1. Benden çün bıraḳa **gice** oldı saña miʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / **Gicelerde** per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden **giceler** bülbül gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G377-4. Zülfüñi refʿit cemālüñden görinsün āfitāb / **Gice** ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G378-1. Gülşen içre **giceler** bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle ṣanmañ çīn-seḥer gül içre baġrı ḳanıdur
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi açar / **Gice** zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün **giceler** dil ṣubḥ olınca zārdur
G516-4. Bezm-i ġamda **giceler** her kim işide nālemi / Dir nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol **gice** ṣubḥa dek zār /ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G544-3. Ḥālümi şemʿ **gice** görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı var
G566-2. **Giceler** ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / **Giceler** ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda **giceler** / Ey Muḥibbī göñlüm anda āh-ı bī-pervā çeker
G630-4. **Gice** gördüm ki oluram aña ḫᵛābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā gün yüzüñden ayrıdur / **Giceler** tā ṣubḥ olınca iñiler bir ṣayrudur
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm ṣan **gicedür** / Bir nefes senden cüdālıḳ ʿāşıḳa biñ yıldurur
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç **gicedür** / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü **giceler** sīnede pinhān eyler
G752-4. Olam ḳanber gibi o **gice** piyāde / Süvār olsa ḳaçan dilberʿAli-vār
G767-5. Şemʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden neʿaceb / Çün Muḥibbī **giceler** ṣubḥa degin yana giçer
G774-5. Bu Muḥibbī **giceler** ʿārıżı gül şevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G787-5. Ey Muḥibbī bi **giceler** meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şemʿü gül-i ḥamrāyı getür
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli nergisüñ / **Giceden** beñzer ki mey içmiş başında var ḫumār
G816-1. Yine dil murġı şehā gün yüzüñi yād eyler / **Giceler** ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G818-1. Tāb-ı ruḫsārı beni eyledi ṣayru bekler / **Giceler** gelmez olupdur göze uyḫu bekler
G821-2. Beni odlara yaḳan gül-ruḫuñdur / **Giceler** nāle ḳılan bülbülüñdür
G825-1. Bu göñül rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / Āh ider tā ṣubḥ olınca **giceler** giryān olur

G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile **gice** mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār eline / **Giceler** ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G847-5. Meclis-i şemʿ ol Muḥibbī **giceler** / Gāh göz yaşını dök geh yanadur
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice giçer şeb u rūz / **Gice** işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir dildārı var / **Giceler** bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / **Giceler** olsa uzun nite ki bīmār incinür
G874-3. Ola kim luṭf u keremden cürmüñi ʿafv eyleye / **Giceler** tā ṣubḥ olınca zārī ḳıl yalvarı gör
G877-2. Şemʿ gibi **giceler** tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye lāyıḳ mıdur
G918-2. Ḥasretinden sen gülün ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi / **Giceler** tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G920-3. Senden ayru **giceler** tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Ya ʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda biñ olur hezār / **Gicelere** tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G960-5. Ḥasretiyle bu Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥa dek / Gözlerin seyyāre-veş yummaz fiġān u zār ider
G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī ḫūn-ı ciger / İçe dem **giceler** ġabūḳ mıdur
G1019-3. **Giceler** fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1029-5. Gülşen içre **giceler** āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir **gice** ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu ne āfītābdur
G1045-5. Ṣubḥdur yüzi Muḥibbī dilberüñ / **Gicesi** beñzer ki şām-ı zülfidür
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Giceden** gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā **giceler** bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1094-6. **Giceler** bu Muḥibbī bülbül-vār / İñler āh u vāyı kim sevmez
G1112-3. Āh ġam şebinde **giceler** tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh şālümi ṣormaz mısuz
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda dil ü cān uyumaz / **Gice** seyyāre ṣayar dīde-i giryān uyumaz
G1162-4. **Giceler** tā ṣubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir **gice** olsun münevver ḫānemüz
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr bir nesne yimez
G1221-2. Şemʿ gibi **giceler** tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas
G1222-2. **Giceler** ney gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma ʿālemde bir feryād-res
G1235(a)-2. **Giceler** tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1259-2. **Gice** işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim **gicem** ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1284-3. **Giceler** ḫüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1288-5. Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül gibi dāim nevā ḫoş
G1311-2. **Giceler** tā ṣubḥa dek gülşende efġāndan murād / İtmek ister ḫālini bu bülbül-i bī-çāre ʿarż
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / **Gice** olsa kendü kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1329-2. Dökdi yaşlar **giceler** tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı bu derd-i derūnumdan meger āgāh şemʿ
G1332-1. **Giceler** ṣubḥa dek bīdār olan şemʿ / Döküp göz yaşlarını zār olan şemʿ
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup ḫāl-i perīşānum çü şemʿ / **Giceler** tā ṣubḥ olınca zār u giryānum çü şemʿ
G1337-5. Eksük itmez **giceler** tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār şemʿ
G1340-5. Bu Muḥibbī **giceler** ḫüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı ṣu ʿlesinden künbed-i devvār şemʿ
G1342-1. **Giceler** ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / **Gice** olsa kendi kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1387-3. İderdüm āsitānuñda **giceler** āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger bende liyāḳat yoḳ
G1409-2. Bir gül-endāmuñ ġamından **giceler** bülbülleyin / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1415-2. **Gice** ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı **giceler** tā ṣubḥa dek / Gūş iden efġānumı dir bülbül-i gūyāda yoḳ
G1429-1. **Giceler** encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ **gice** elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1465-2. Gördük düşümde **gice** mübārek cemālini / Dilden gider mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ
G1487-2. Gülşen-i ḫüsnüñe ḳarşu **gice** bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1514-5. **Gice** ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / Ṣaçar başına gevher ol dem eflāk
G1519-5. Berk-i āhum şu ʿle virdi ey Muḥibbī dün **gice** / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek
G1525-5. **Giceler** tā seḥer āh it Muḥibbī / Fiġān u āh u zār imiş naṣibüñ
G1530-5. Muḥibbī **gice** artur āh u zāruñ / Şeb-i hecr içre sīneñ olalı teng
G1532-3. **Giceler** derdüñ ile āh idüp aġlar isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳa ʿr-ı semek
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī **giceler** / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1577-4. Bir **gice** olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ
G1584-2. **Gice** kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eṣer / Gün ṭulūʿ eyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem **giceler** bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1596-4. **Giceler** ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şemʿ gibi yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1604-2. Bezm-i ġamda **giceler** ṣubḥa dek ʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum daḥi mey-i nāb gerek
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / **Giceler** yanmazdı ey dil ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G1625-2. Bezm-i ġamda **giceler** ney gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar ile yaşumı gülgün itdüñ
G1630-2. **Giceler** tā ṣubḥ olınca āh u feryād ideli / Ża ʿfile dil-ḫaste cism-i nā-tüvān-ı bülbülüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / **Giceler** tā ṣubḥa dek diñmez fiġānı bülbülüñ
G1655-4. **Giceler** gül yüzüñüñ ḥasretinden / Ḳılur bülbülleyin dil murġı ġulġul
G1655-5. **Gice** tā ṣubḥa dek bīdār oluram / Ḳaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / **Gice** tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1669-4. Serv-ḳaddler ḥasretinden bir elif çek sīneye / **Giceler** tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1677-5. **Giceñi** tevḥīd ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā leẕẕetine beñzemez bir leẕẕet al
G1682-3. Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / **Giceler** tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin **giceler** āh eylese / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1699-2. **Giceler** iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa eyler bāz gül
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret ile **giceler** tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / **Giceler** tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1788-3. **Gice** şevḳ ile tā ṣubḥa degin / Ṭurmayup oldı māhtāb içelüm
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / **Giceler** cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1807-4. **Gice** sermest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm
G1808-1. Ey şanem ʿışḳuñ ġamına şanma tedbīr eyleyem / **Giceler** tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir **gice** gülşen menzilüm
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / **Giceler** tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat ile **giceler** tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūni dem-be-dem
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden ol gülüñ bülbül gibi / **Giceler** tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **giceler** tā ṣubḥa dek / Şanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine yārüñ **giceler** tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
G1896-3. **Giceler** tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1897-3. Bezm-i ġamda **giceler** efġān idüp n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1898-2. **Giceler** bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına / Ṣubḥ olınca āh u efġān itmedin uşanmayam
G1899-2. Şemʿ-i cemāli yāri görüp **giceler** müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu **giceler** tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış bir bülbül-i gülzār hem
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ şevḳine ḥayrān olmışam / **Giceler** tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam
G1948-3. **Giceler** vird ü du ʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / Ṣubḥa dek el ḳaldurup ṣıdḳ ile āmin eyledüm
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **giceler** bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G1966-5. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yāri añsam **giceler** / Şemʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1987-4. **Giceler** zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G1996-3. **Giceler** ṣubḥa dek hicrān şebinde / Yanar baġrum yaġı ṭurmaz çerāġum
G1997-2. ʿĀrıżı gül gibi meygūn nigāruñ yādına / **Giceler** mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Şöyle beñzer **giceye** tebdīl olupdur gündüzüm
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **giceler** bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre **giceler** tā ṣubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp şemʿe müşābih yanasın
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller elinden **giceler** / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2057-3. **Giceler** feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / **Giceler** bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / Ey göñül **gice** zār imişsin sen
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / **Giceler** kim göre ʿibret alur pervāne nārından
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum **giceler** tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2133-5. Gitmesün dilden **giceler** ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın sen meger şeyṭāndan emīn
G2152-1. Tā ki virdüm göñlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum **giceler** tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2162-3. Hezārān **giceler** bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam irişür oldılar miḥmān
G2169-4. **Giceler** tevḥīdi elden ḳoma her dem ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn
G2170-5. Gül yüzüñsüz **giceler** feryād u efġān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferin
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur **gice** şu ʿā ʿum görine gündüz duḫān
G2191-4. Sīnem üzre **giceler** ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / **Gice** āteş şu ʿlesidür görinen gündüz duḫān
G2203-4. **Gice** şanmañ ki felekde görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan
G2215-4. **Giceler** tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur du ʿālar dāimā temcidden
G2229-2. **Giceler** uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter şayar / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden
G2230-5. Muḥibbī **giceler** iñler ider bülbül gibi efġān / Şaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir **gice** kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ **giceler** tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül bülbül gibi / **Giceler** tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2287-4. **Giceler** tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yaḳuban / Çin-seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz **giceler** nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ eyler ārzū
G2311-4. **Giceler** bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2327-4. **Giceyi** güne degiş ḫaṭṭuña didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dir ʿanberi kāfūr eyle
G2420-5. Bu Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥ efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā yine
G2457-3. İşigüñi felege virmeyüben bedr ü ḳamer / Pāsbāndur **giceler** ṣubḥa degin revzenüñe
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ menʿider / İbretler oldı çün **gice** baḳdum savaşına
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / **Giceler** tā ṣubḥa dek efġān iderem nā ile
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum **gice** bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
G2515-5. Ey Muḥibbī **giceler** gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer inüme
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib daḫi / **Giceler** tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā **giceler** tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2629-5. **Gicesi** gündüzinden farḳ olınmaz / Muḥibbī'nüñ giçer leyl ü nehārı

G2651-5. Bu Muḥibbī **giceler** ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre ṣanur nāyi
G2667-6. Bezm-i ġamda şemʿ gibi **giceler** yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca **giceler** yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2685-1. Ey gönül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / **Giceler** tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bīdār it beni
G2690-5. Muḥibbī **giceler** tā ṣubḥ olınca / Firāḳiyle gözi yaşın dem itdi
G2703-6. Bu Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / **Giceler** ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2723-4. Ol gül-i raʿnā ġamından **giceler** bülbül gibi / Ey dil-i şūride arturdun fiġān u zāruñı
G2768-4. Ġam meclisinde bu **gice** āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı / **Gice** uyḥu gözin görmem iderem āh u feryādı
G2771-2. Bezm-i ġamda gönlümi deldi cefā tīriyle āh / **Giceler** tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / **Giceler** tā ṣubḥa dek özge ḥayālüm idi
G2791-2. Gülşen içinde ruḥlarını yād idüp **gice** / Dil bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
Mh3-16. **Giceler** olup Muḥibbī mest gündüzler ḥumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh11-7. **Giceler** şemʿ-i ruḥına ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm pāyına yārüñ yüz sürüp mestāne-vār
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / **Giceler** dilde ḥayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḥlaruñı bu Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā **gice** tā ṣubḥa dek feryād ider
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ **giceler** aḳsun demüñ
Mr6-5. **Giceler** tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi ṣanmañ ki āgāh eylerüz
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / **Giceler** tā ṣubḥa dek bülbül üñin gūş eylerüz
Mr7-7. Kākülüñden her seḥer ḫāṭır perīşān eylerüz / **Giceler** tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz
Mr14-7. Yürürem hecr elinden ḥasret ile / **Gicem** zaḥmetle günüm miḥnet ile
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum benüm / **Giceler** tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum benüm
Mr17-3. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası nūş idelüm / **Giceler** ṣubḥa degin bülbül üñin gūş idelüm
Mr19-9. Cān ile oldum giriftāruñ senüñ / **Giceler** bülbül gibi zāruñ senüñ
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / **Giceler** āhum şuʿāʿı görinür gündüz duḫān
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / **Giceler** derd ile yansañ ṣubḥa dek olmazʿaceb
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden **giceler** tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā ki iñlerʿandelīb
D18-1. Şuʿle-i āh yiter yaḳma çerāġı **giceler** / Āteş-i āh ile yandı yanısardur niceler
D51-1. Gelʿıyş idelüm bir **gice** ey dost nihānī / Ḫoşluġ ile geçürseñ nʾola ʿömr-i güzerānı
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir **gice** çün māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / **Giceler** ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān
B186. Bezm-i ġamda **giceler** tā ṣubḥ olınca derd ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür laʿl-i lebüñ yādına

gicei güne ḳatmaḳ [1] Aralıksız, gece gündüz çalışmak, büyük çaba göstermek. (TDK, 2011: 911)

G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña ne çāre güzelüm / **Gicei güne ḳatup** ṣanki irişür ecelüm

gice gündüz [47] Her zaman, ara vermeden, aralıksız. (TDK, 2011: 911-912)

G2-4. **Gice vü gündüz** endīşem nigāruñ ẕikr ü fikridür / Eşer ḳalmaya ger benden o ḫālet olmaya zāil
G10-5. Bu Muḥibbī **gice gündüz** yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati senden umar dökilüben ḳanlu yaşı
G49-4. Firḳat ile **gice gündüz** teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āṣüftesi ṣems ü ḳamer / Mihr **gündüz giceler** ḫayrān olur māhum saña
G311-1. Gün yüzinʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı **gice gündüz** āh ruḫ
G400-4. **Gice gündüz** kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ bildüm ḳamu muḥtācıdur
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda **gice gündüz** ṣādmān / Çarḫ-ı ẕālim ya niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G673-2. Nice teşbīḥ eyleyem yüzin güne alnın mehe / **Gice gündüz** her biri nakş u zevāl üstindedür
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol **gice gündüz** baña diñ yā ne olur
G801-1. **Gice vü gün** bir olup irişdi eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc giydi güller oldı tāc-dār
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīḥ eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar **gice vü gündüz** zevāl üstindedür
G1079-4. Dil çerāġın şuʿlelendirsemʿaceb mi sīnede / **Gice gündüz** nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez **gice gündüz** āh u zārıdur diñüz
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı henüz / Ol sebebden **gice gündüz** eylerem zārı henüz
G1122-2. Āhum ṭolanur **gice vü gündüz** ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma ki sensüz eşer olmaz
G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī **gice gündüz** / Bir oñmayası ġamzede ḳallāşlaruz biz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez **gice vü gündüz** aḳar / Müstedām ola ki artar eşk ile demümüz
G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer alnuñ yiter ʿāşıḳlara / **Gice gündüz** āfitāb u māhitāba baḳmazuz
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler **gice gündüz** yār ile her ḫār u ḫas
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / **Gice gündüz** dögine eline alup iki ṭaş
G1367-2. Niʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / **Gice gündüz** yime ḥayvānāt gibi ṭurmaʿalaf
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere idenʿurūc / **Gice vü gündüz** yanar sīnemde ṣanmañ nārı yoḳ
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum **gice gündüz** gözlerüm / ʿIyd-ı vaṣla irmege ḳaşı hilāldür anuñ
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlaruñ gönlin yıḳan şāhı görün / **Gice gündüz** ḳapusında āh ile vāhı görüñ
G1616-3. Ḫᵛāb u bidārumda görinen cemālüñ nūrıdur / **Gice** de **gündüz** de eglenmem ḥayālüñdür senüñ
G1628-4. Her ki ʿāşıḳdur yanup ʿışḳ odına / **Gice gündüz** ol dil-i sūzān gerek

G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ **gice gündüz** ṭurmayup feryāde gel
G1708-5. Şi ʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz **gice vü gündüz** virür tekrār gül
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm ṣaçuña daḫi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı **gice gündüz** yanar oldum
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / **Gice gündüz** ciger yaġın aḳar anda bir abdālem
G1853-4. Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuñı / **Gice gündüz** sākin-i ġam-ḫāneyem
G1952-3. Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp / **Gice gündüz** gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem
G2027-2. Günāh ise **gice gündüz** şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2167-5. **Gice gündüz** gelürler şems ile ay / İdeler āsitānuñ tā ki seyrān
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / **Gice gündüz** yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden **gice gündüz** ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu **gice gündüz** / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / **Gice gündüz** līk memlū görürem meyḫāneyi
G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek / **Gice gündüz** yā niçün ṭolaşu anlar kūyını
M1-3. Güneh-kārem baña oldı güneh kār / **Gice gündüz** olursam yiridür zār
Mr11-10. Nice bir eyleyesin **gice vü gündüz** yiter āh / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr25-9. Ol cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā / Eksük olmaz **gice gündüz** başuma derd ü belā
Mr28-4. **Gice gündüz** zār u ḫayrānam daḫi dil-besteyem / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Nş5-2. **Gice gündüz** işüñ günāh oldı / Añduġuñca anı her an aġla
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum göñlümüñ ṭolābını / Anuñ içün **gice gündüz** iñleyüp feryād ider
B93. Ḥasretüñden **gice gündüz** olmışam ben derd-nāk / İrmez isem vaṣluña fırḳat beni eyler helāk
B100. Alnuña gün yüzüñe meh ʿāşıḳ olmasa eger / **Gice gündüz** ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ

giceki [1] Gece olan, gece yapılan. (TDK, 2011: 912)

G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger **giceki** meyden bāḳı

gicile [1] Geceleyin, gece.

G1888-5. Ey Muḥibbī **gicile** ṣubḥa degin / Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

giç [1] *T.* Erken karşıtı. (TDK, 2011: 913)

G2352-2. Ṭalebde ḫāli olma iste vaṣlın / İrişesin ola ki irde **giçde**

giçmiş [1] *T.* Bugüne göre geride kalmış zaman, mazi. (TDK, 2011: 918)

G2397-3. Adum unutduñ öyle mi **giçmiş** zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile

giçmek [361] *T.*

bk. başdan giçmek, başından giçmek, delip giçmek, fırṣat giçmek, gelüp giçmek, ḥadden giçmek, ḫoş giçmek/giçürmek, ḥükmi giçmek, kef giçmek, kendüden giçmek, kendünden giçmek, minnete giçmemek, ʿömr giçmek/giçürmek, öñine giçmek, öte giçmek, özünden giçmek, ṣadra giçmek/giçürmek, serden giçmek, sözünden giçmek, ter giçmek, yana giçmek, yire giçmek, yirine giçmek, yoġ ile varından giçmek, zamānı/zamānın giçmek/giçürmek

(giç [27], giçe [1], giçdi [33], giçdügin [1], giçdüginde [1], giçdük [1], giçdükce [1], giçdükde [1], giçdüm [8], giçe [19], giçedür [1], giçegör [1], giçeli [1], giçem [2], giçemez [6], giçen [9], giçenden [1], giçer [173], giçerdi [1], giçerdür [1], giçerem [1], giçerse [7], giçersem [1], giçerseñ [1], giçersin [1], giçerüz [1], giçesin [2], giçmedi [3], giçmedüñ [2], giçmege [1], giçmek [2], giçmekdedürür [1], giçmesün [4], giçmeye [10], giçmez [3], giçmiş [5], giçmişdi [1], giçmişdürür [1], giçmişem [3], giçse [4], giçsün [1], giçtiler [1], giçüben [5], giçüp [7], giçüpdür [1], giçür [3])

1. Bırakmak, vazgeçmek. (TDK, 2011: 917-918)

G8-4. Pend ider her dem baña **giç** diyü zāhid ʿışḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki **giçmez** bağlamasun dil aña
G246-4. Cihān keyfiyyetinden cümle **giçdi** / O kim cām-ı lebüñle buldı ḫālet
G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfat ʿuryan oluban pīrehenden **giç** / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen gel kefenden **giç**
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden **giç**
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden **giç**
G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan **giç**
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden hem dikenden **giç**
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse ol maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden **giç**
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı musta ʿārıdur bu cān üstinde tenden **giç**
G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden **giç** / Görüp gülzār-ı ḥüsnüñi yiter ṣaḥn-ı çemenden **giç**
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden **giç**

G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma **giçenden giç**
G287-4. Me ʾānī baḥrine ṭaldum çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden **giç**
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan **giç**
G372-2. Olmışam ʿuryān-ı ʿışḳ **giçdüm** libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā bu ben dīvāneye şaḥrā yiter
G466-7. Ey Muḥibbī dili pāk eyle hevesden **giçegör** / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G506-2. **Giçüben** fırḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser
G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide gül-i terden **giçer** / Laʿl-i nābuñı şoran ol ḳand ü şekkerden **giçer**
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ muʿaṭṭar bū ile / Kim nesīm-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden **giçer**
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḫaḳīḳa ehl ise ol laʿl ü cevherden **giçer**
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla şādiden **giçmiş** ġam ile āşinālardur
G653-1. Gülşen-i ḥüsnüñ gören fırdevs-i aʿlādan **giçer** / Cürʿa-i laʿlüñ içen cām-ı muṣaffādan **giçer**
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır bu dünyādan **giçer**
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan **giçer**
G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan **giçer**
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eṣer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan **giçer**
G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan **giçüp** cümle ferāmūş oldılar
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden **giç** diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir
G1073-5. Zāhid eydür **giç** Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī **giçe** gör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil ḳaşı yādan **giçemez** / Zülfine bend olalı daḥi belādan **giçemez**
G1113-2. Bu cihāndan **giçüben** belki bile cānumdan / Buʿacebdür ki göñül zülf-i dütādan **giçemez**
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿolur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde ol mādan **giçemez**
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik gözi nem / Şanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan **giçemez**
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḥi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan **giçemez**
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / **Giçdi** ʿāşıḳ cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it günāhından **giçüp** / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü-ʿālemden ḳamu **giçdüm** / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G1461-2. Her kiʿāşıḳ **giçe** elbette ol cān terkin urur / Meẓheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur **giçmeye** ol cān ile serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan **giç** / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm / **Giçersem** cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden **giçem** kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş / Bāl ü perden **giçmişem** külli yanup nār olmışam
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden **giç** diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm **giçdüm** ṣabā gibi gülinden hem
G1981-2. Bu dilden **giçmesün** diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G2031-3. Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan **giçmişem** / Çārsū-yı ʿışḳ içinde ideli bāzārı ben
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında **giç** sen de ziyān u sūddan
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum **giçdüm** anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden **giç** ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden **giç** ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm cān u dilden **giçdüm** āh / Kimseler ʿışḳ ile yoldaş olmasun
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse **giçer** nām u nişānından
G2098-2. Bu ʿışḳuñ ḳatı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar **giçdüm** cihānuñ cümle kārından
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel **giç** şümārından
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḫazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā **giç** bu cihānuñ gülsitānından bahārından
G2101-1. Bugün **giçdüm** çü ben çün ü çirādan / Dilā sen daḥi **giç** bu hūy u hādan
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ bu āşıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan **giçüpdür** ser-te-ser tīmārdan
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb **giçmek** gereksin çāreden
G2171-3. Cān u dilden **giçerem** cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli n'eylesün
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki **giçdi** būd ile nā-būddan
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp **giçmek** gerek maḳṣūddan
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / **Giçe** cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan
G2216-1. **Giçdi** cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan **giçmesün** vīrāneden
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / **Giçe** cāndan bu göñül **giçmeye** cānānumdan
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül **giçmez** daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2284-1. Naṣibüñ yoġ imiş ṣūfi ṣafādan / Anuñçün **giçmedüñ** bir dem riyādan
G2288-5. Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāre Muḥibbī / Yaḳdum dil ü cān **giçüben** bāl ü perümden
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan **giçmişem** cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir **giçe** cefāde
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı anı müddeʿī / İkilikden **giçmeye** dünyāya şaşı gelmişe
G2506-1. Birlige irmez kişi iki cihāndan **giçmeye** / Ḳurtılamaz ikilikden īn ü āndan **giçmeye**
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña cism ile cāndan **giçmeye**
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül sīmurġına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan **giçmeye**
G2506-4. Yār ile yār olmayup ḫavf ü recāda ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan **giçmeye**
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i ömrüñ ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan **giçmeye**

G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan **giçerdi** ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey daḥi yek-sāle
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan **giçe** / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan **giçe**
G2555-2. Şehr-i miḥnetde ṣorarsın ḥālini ʿāşıḳlaruñ / Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan **giçe**
G2555-3. Kim cemāli gülşenin bir kez temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan **giçe**
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḥandān **giçe**
G2555-5. Virme dehre dil ṣaḳın itmez vefā olʿāḳıbet / **Giçesin** lā-büd sen andan ol daḥi senden **giçe**
G2555-6. Kim ʿacebler şiʿrini gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī şʿir-i Selmāndan **giçe**
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp **giçmez** misin / Kānı luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden **giç** diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki ẕīrā añlamaz pendi
B34. **Giç** cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı ʿāşıḳ ni'der

2. Tükenmek, bitmek, sona ermek. (TDK, 2011: 917-918)

G68-3. Firḳat ile ṣoldı **giçdi** nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḫāzānıdur baña
G158-2. Tīz **giçer** eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñler ʿandelīb
G216-3. Şümār eyle **giçen** ʿömre melūl ol / Yaḳındur bil ʿadem mülkine ḳurbet
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr **giçer** anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat **giçer** Süleymān daḥi olsan hemçü bād
G388-1. Esse çün bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül **giçer** / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül **giçer**
G388-3. Ṣun şarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḫayf ola bu demde ʿömr-i nāzenīn bī-dil **giçer**
G425-6. Olur dünyāya māyil cemʿ iderler / **Giçer** āḫırı da Ḳārūn'a beñzer
G446-3. Āḫırı ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün **giçer** āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz **giçer** eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde **giçen giçer**
G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire yarına bu ʿömr şitāb ile **giçer**
G657-3. Derd-i ser başda añup ʿarżunı yaş döker / Anuñ içün ki ṣudā ʿuñ derdi gülāb ile **giçer**
G657-5. Ḫʷāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden ṣayma sen ol ʿömre ki ḫʷāb ile **giçer**
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil bağlama / Sen gözüñ açup yumınca key şaḳın dünyā **giçer**
G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı tīz **giçer** / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz **giçer** dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār ile / Tīz **giçer** çün mevsim-i şahbā-yı gül
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı tīz **giçer** bir dem degül
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey Muḥibbī tīz **giçer** bir haftadur bir an gül
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / **Giçdi** devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup / ʿĀlemüñ nice **giçer** aḳ u ḳarasın bilmedüm
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz **giçer** bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün **giçen giçdi** Muḥibbī bir daḥi gelmez giden
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz **giçer** eyyām-ı gül bir haftadur / Ż̇āyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür **giçer** tizcek arayup iste naḳḳāşın
G2399-2. Gül devri çünki tīz **giçer** ʿömr gibidür / Bir hafta var tāze ola ṣoñradan ṣola
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör **giçer** nefes / Aldanma şaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2524-9. Gül eyyāmı **giçer** bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḥāle
G2536-4. Muḥibbī ṣol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı **giçe** virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu ṣuya yuna
G2714-2. **Giçen giçdi** gelenler de **giçerdür** / Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı
G2747-2. Bağlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz **giçer** ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz **giçer** gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni **giçer** / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B71. Zīver-i dünyāya dil virme şaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir yildür **giçer** nedür buña bunca heves
B105. Geh şabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez tīz **giçer** ortada hafta ay u yıl

3. Bir yere gidip oturmak. (TDK, 2011: 917-918)

G130-2. Dün gice **giçdi** uyur şandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫʷāb
G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ ṭāḳına çeşmüñ naẓar itdi / Mestāne **giçüp** eyledi miḥrāba imāmet
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng / Şāh-ı gül **giçmiş** oturur şan nihāl üstindedür
G1259-1. Çün felek taḫtına **giçdi** ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaşdı bu ide sipāhı encümi çāker güneş
G1449-3. Mestle **giçmiş** gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına **giçmiş** neʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa emirāne **giçerse**
Mh11-3. Ḳaʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / **Giçdi** dil miḥrāba ḳarşu oldıʿuṣṣāḳa imām

4. Bir yandan girip diğer yandan geçmek. (TDK, 2011: 917-918)

G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ **giçdi** yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi **giçen** bilsem ki ebrūlar mıdur
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden **giçer**
G820-3. Nüh-felekden **giçer** āşıḳ idicek derd ile āh / Ṣanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān ḥāyil olur
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı **giçer** her biri şan bir kesmedür

G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle **giçdi** ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar ol meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā **giçer** yürekde ṭurmaz
G1113-1. Cānuma **giçdi** oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı daḫi belādan giçemez
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflāḳı müşebbek **giçüben** peykānumuz
G1129-4. **Giçer** āhum oḳı çarḫ-ı felekden / ʿAcebdür ḳatı göñlüñe yir itmez
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan **giçer** / Līk teʾşir itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden **giçüp** bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup ṣular cihānı cümle al itdüm
G1880-4. Ey felek ṭurmaz **giçer** şaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1946-5. Ṭañ degül **giçse** Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt yāyı görmedüm
G1990-2. Ḫadengün **giçmesün** dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden **giçsün** velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2112-2. Ey felek şaḳın **giçer** durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ şanemā / Demreni ḳalsa **giçüp** gitmese büryānumdan
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın ol ḳaşı yā / **Giçüben** sīneden ire cāne
G2404-6. Ata yā ḳaşların ġamz oḳlarını / **Giçer** sīne ḳarār itmez siperde
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden **giçdüm** oldum ilerü
G2715-2. Tīr-i āhum **giçdi** bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi
G2772-5. Menʿola şanma Muḥibbī eyleme sīneñ siper / Tīr-i āhenden **giçer** atsa kemān-ebrūları
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / **Giçdi** hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma

5. Zamanı aşmak, geride bırakmak. (TDK, 2011: 917-918)

G110-5. Ay olur āh gün **giçer** görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G191-1. Hafta vü ay u yıllar **giçmişdi** hey ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḫudāya gördük seni selāmet
G307-1. Rūze **giçdi** sāḳiyā al destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün **giçer** āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḫāyil olur
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez nice **giçer** leyl ü nehār
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta **giçer** māh gelür
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün **giçedür**
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini **giçdi** nice māhlar
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta **giçer** māh olur
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider **giçe** zamān teʾşirler
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḫi girmez ele / Hafta **giçer** ay u yıllar alımam andan ḫaber
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe şun ki gün **giçer** / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice **giçer** şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G968-3. Gün **giçer** gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1092-1. **Giçdi** yıllar āh dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿizārumı / Bu naḳşı baña āh **giçen** bu zemānedür
G1078-4. Ay olur hafta **giçer** göstermez oldı gün yüzin / Göklere irseʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1153-1. Yıllar **giçer** üftādeye dilber naẓar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta āhum eşer itmez
G1464-4. **Giçer** gün hafta ay u yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa bu Muḥibbī rūz u şeb / **Giçmesün** bu nevʿile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ **giçeli** nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā **giçdi** nice māh ü sāl
G1734-2. ʿÖmri żāyiʿeyleyüp yoḳ yirlere ḫarc eyleme / Zīrā ārām eylemez **giçmekdedürür** ay u yıl
G1744-5. Yıllar **giçer** añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç saʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ **giçer** gün ay u yıl
G1772-4. ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam / Miḥnet ile **giçdi** sāl u māh u eyyāmum benüm
G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz ile **giçer** sāʿatüm
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı añdum aġladum / Yār ile evvel **giçen** devrānı añdum aġladum
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar **giçer** / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar **giçer** / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2162-5. Feraḥ şādī **giçer** bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2209-2. Dūr düşdüm ay u yıllar **giçdi** görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār **giçer** hafta ayile / Olmazʿaceb giçerse günüm āh u vāyile
G2415-6. Ay olur yıllar **giçer** görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2629-5. Gicesi gündüzinden farḳ olınmaz / Muḥibbī'nüñ **giçer** leyl ü nehārı
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī **giçdükce** ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile ben māh didüm / Görmezem gün yüzini hafta **giçer** māh didüm
Mr2-8. Nice yıllar **giçdi** bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi **giçer** diyem cefāsın görmedüm
B181. Çün **giçdi** rūze sāḳī gel şun baña piyāle / Berk-i ḫazān içinde eşküm bitürdi lāle

6. Etki yapmak, işlemek. (TDK, 2011: 917-918)

G157-4. Gelse tīrüñ sīneme **giçer** ol dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G474-4. **Giçdi** sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng reng / ʿĀlemi ḳıldı gözüme ol gözi tātār tār
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna **giçdügin** / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G1448-4. Cānuma **giçdi** müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ

7. Harcamak. (TDK, 2011: 917-918)

G657-4. Siḫe ṣancup çevirür göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile **giçer**
G694-4. Baḳmaz yüzüme **giçdi** günüm āh u vāh ile / Derdā dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / **Giçse** ʿaceb mi girye ile rūzgārumuz
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār ile **giçüp** çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḥāli Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh ile **giçer** her gicesi gündüzümüñ
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer hafta ayile / Olmaz ʿaceb **giçerse** günüm āh u vāyile
D42-1. Derdā dirīġ **giçdi** günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile

8. Yaşamak. (TDK, 2011: 917-918)

G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile **giçmiş** anı bildim ṣavāb
G1023-2. Eger **giçdi** ise Mecnūn u Ferhād / Ṣanur mısuz ki bu ʿālem tehīdür
G1041-6. ʿÖmri ġavġā ile **giçür** zāhid / ʿIşḳ eri hūy u hāyı bilmezler
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / **Giçdi** anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred **giçerüz** / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1634-3. **Giçdi** Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile **giçür** Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā leẕẕetine beñzemez bir leẕẕet al
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / **Giçdi** Ferhād ile Ḳays irdi benüm devrānum
G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki (ne) nev ile **giçer** / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki **giçe** bir nefes ol dem ne dem olsun
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile **giçür** / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2142-4. ʿĀşıḳam ṣanmañ beni ʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ ile **giçen** bir demin
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle **giçer** ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger **giçesin** / Yarın anda umaram kevṣer ṣarābın içesin
G2284-3. ʿÖmr oldur **giçe** maḥbūb u meyle / Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

9. Bir yerden başka bir yere gitmek. (TDK, 2011: 917-918)

G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / **Giçer** ṭurmaz ḳarār itmez ṣanasın bir eser yeldür
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol kākül **giçer**
G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẕar yil gibi ol düldül **giçer**
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol ṣaçı sünbül **giçer**
G469-6. Virmez Muḥibbī kimseye Tañrı selāmını / Maġrūr olup cemāline ol sīm-ber **giçer**
G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola ki biline **giçdükde** rūzgār
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile **giçer** / Görmezem gün yüzini ṣanki seḥāb ile **giçer**
G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı ṭurmaz **giçer** ehl-i tevekküller
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḥüsne **giçerse** anı uḫrā bilürüz
G1390-2. Göz ucıyla bir naẕar ḳılmaz **giçer** ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle **giçdi** dilde peykānuñ senüñ
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup āh **giçmeye** ol güşdan
G2109-3. Ḫūblar şāhı **giçer** niteki dilber ḥüsnile / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
Nş4-2. Feṯḥ idüp Tebriz'i **giçdük** çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves feṯḥ itmege Baġdād içün
D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile **giçdüginde** ṣoñra gördüm oyimiş
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa āfītāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā **giçer**

10. Bir yanı aşmak, öbür tarafa ulaşmak. (TDK, 2011: 917-918)

G81-5. **Giçe** ṣırāṭı berḳ ḥaṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G61-6. Duymayup anı **giçem** hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemin baña olursuñ reh-nümā
G240-3. Reh-i ʿışḳı **giçer** ʿışḳ ehli āsān / Ne ḳaṭʿ-ı menzil aña ne maḳāmāt
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir kişi **giçe** / Devlet el vire meger **giçtiler** ola aḳdāḥ
G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner **giçer**
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür **giçmege** ḳaşum ṣanma anı mül degül
G2145-4. Görmişem bir hafta cānā gün yüzüñ / Dūd-ı āhum **giçe** çarḫ-ı heftümin
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā **giçse** aña kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından
G2540-5. N'olur ḫālüñ **giçerseñ** ṣırāṭı / Ḳılıcdan iti dirler ḳıldan ince
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / **Giçse** yaşuñ yasemenden āhuñ irse göklere
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez **giçer** / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram ol ṣu seni

11. Sıyrılmak, kurtulmak, işin içinden çıkmak. (TDK, 2011: 917-918)

G2628-5. İçüp mey **giçe** almış ele sāġarı / Başından defʿ ide lāle ḫumārı

12. Bir duruma uğramak, konu olmak. (TDK, 2011: 917-918)

G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu işleri **giçen** şāne sensin şāne sen

13. Olmak, vuku bulmak, cereyan etmek. (TDK, 2011: 917-918)

G366-4. Feylesof olan daḥi bu nüktede ʿāciz **giçer** / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ şānından ḫaber
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā **giçer** / Cevri vefā yirine vü derdi devā **giçer**

G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki nāz ile yine ol bī-vefā **giçer**
G426-3. İḳrār alınca būseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā **giçer**
G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā **giçer**
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā **giçer**
G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker **giçer**
G469-3. Şīrīn lebüñi ḫaste göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi göñülden neler **giçer**
G469-5. Geh deyr ü geh ṣavma ʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer **giçer**
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler **giçer**
G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden siler **giçer**
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol ʿīsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler **giçer**
G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā nigārı cān u göñülden sever **giçer**
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ āl idersin / **Giçersin** baña bu nevʿile çoḳ reng
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm **giçmedi** hergiz miḥnete / Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm ṭaşum benüm
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda **giçmedüñ** miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez **giçmişdürür** bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2577-4. Şād-pāre ola baġrı Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile zülfine ger şāne **giçerse**
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāre muʿāvin degül çün **giçer** ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / **Giçer** bu nevʿa dilber baña rengi

14. Üstünlük sağlamak. (TDK, 2011: 917-918)

G1194-2. **Giçer** mi bir dem ol serv ayaġına / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1629-3. Egerçi **giçmedi** kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün yaşum da seri ʿidür bu meydānuñ
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm naḳş eyledi / **Giçmedi** bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / **Giçüp** Mecnūnı ḫoş dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı

15. Kendini ... saymak. (TS, 2009: 1620)

G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde şāgirdem **giçer** / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḫi himmetā baña
G469-1. Dil laʿlūnüñ hevāsına ḫūnīn-ciger **giçer** / Şevḳ-i ruḫuñla dide de ṣāḥib-naẓar **giçer**
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher **giçer** / Gūş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengūş idedür
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol dilber-i raʿnā **giçer** / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda şan dünyā **giçer**
G517-2. Genc-i ḫüsne aldanup el şunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā **giçer**
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḫüsn ü ḫulḳ ile bugün ʿAẕrā **giçer**
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā **giçer**
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i gūyā **giçer**
G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ pür-fiten **giçer** / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen **giçer**
G554-4. Ey dil viṣāle şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti şād ü miḥen **giçer**
G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi ildür ol pīre-zen **giçer**
G747-1. Āh oḳlarıyla ʿışḳ eri ehl-i hüner **giçer** / Bir an içinde şīşe-i çarḫı deler giçer
G748-1. Yārün ʿīẕārı mihr ü cebini ḳamer **giçer** / Bu deñlü ḫüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer **giçer**
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḫüsn ile gül-i aḥmer **giçer** / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer **giçer**
G750-2. Kim ki çeşm-i sāġarından nūş ide ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla ol Dārā vü İskender **giçer**
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿaceb midür nigār / İki yañadan iki zülfini bāl ü per **giçer**
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada nīlüfer **giçer**
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner **giçer**
G759-1. Her ki ʿāşıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir **giçer** / Yüz çevirmez her ne kim senden gele şākir **giçer**
G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Līk bu fenn-i cefāda her bir māhir **giçer**
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir **giçer**
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir **giçer**
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün ḫaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir sözi ẕāhir **giçer**
G767-1. Zülfi zencīrine kim dil vire dīvāne **giçer** / Şemʿ-i ruḫsārına kim per yaḳa pervāne **giçer**
G767-2. Pāre pāre n'ola ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne **giçer**
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne **giçer**
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne **giçer**
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu dil ẕākir **giçer** / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā şākir **giçer**
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḫi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır **giçer**
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir **giçer**
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir **giçer**
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir **giçer**
G786-1. Ṣaçı sünbül ʿārızı yārüñ gül-i ḫamrā **giçer** / Bāġ-arā serv-i sehīden ḳāmeti aʿlā **giçer**
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / Dirgürür ey dil ṭabībi leblerüñ ʿīsi **giçer**
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā **giçer**
G786-5. Genc-i ḫüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḫaẓer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā **giçer**
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar ile saña çün ol reh-nümūn **giçer**
G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene varup / Her kim ki bile ḳuş dilini zü-fünūn **giçer**
G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn **giçer**
G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn **giçer**

G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine pādişāh **giçer** / Ḥükmi anuñ cemīʿ-i vuḥūşa revā giçer
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu gönlüm ʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā **giçer**
G978-3. El urayın dime şaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi anuñ ejdihā **giçer**
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / Laʿlinden özge derdine şanmañ devā **giçer**
G978-5. Varma nesīm mülk-i Şifāhāna kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā **giçer**
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür añа ki ʿāleme ol pādişā **giçer**
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri ber biri bir gevher **giçer** / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿāşıḳ **giçer** / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifāʿ
G1466-5. Ḫāliş **giçer** Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1621-4. Söz **giçer** gevher velī ammā ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1652-4. Söz **giçer** gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna **giçer** istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2577-1. Zülfine gönül bend ola eyvāna **giçerse** / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa pervāne **giçerse**
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı ṭutuldu / Biri neʿaceb dām biri dāne **giçerse**
Mr8-13. Her kişi gerçi er **giçer** / Ammā gerek erde hüner

giçülmek [7] *T.* Katolunmak. (Ş. Sami, 2010: 367)

(giçilmesün [2], giçilmez [4], giçilse [1])

G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda **giçilmez** ṣırāṭ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / **Giçilmez** yolum olmışdur añа varmaġa rāhum yoḳ
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar **giçilmez** ḳanlu yaşumdan benüm
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl **giçilmesün**
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın **giçilmesün**
G2538-5. El virür idi saña Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā vādi-i hicrān **giçilse**
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz **giçilmez** ʿışḳ der-bendi

giçünmek [2] *T.* (TDK, 2011: 915)

1. *mec.* Taslamak.

G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest **geçinür** cümlesi müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger rind-i mey-perest

2. Yaşamak için gereksinimlerini sağlamak.

G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / **Giçinür** ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile

giçürmek [7] *T.*

bk. göñülden giçmek/giçürmek, ḥadden giçürmek, ḫoş giçmek/giçürmek, ʿömr giçmek/giçürmek, ʿömri żāyiʿ eylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ, ṣadra giçmek/giçürmek, zamānı/zamānın giçmek/giçürmek

(giçürdük [1], giçürem [1], giçürelüm [1], giçürseñ [1], giçürüp [2], giçürür [1])

1. Bir yandan sokup öbür yandan çıkarmak. (Ş. Sami, 2010: 368)

G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / **Giçürüp** sīnemde idem cān içinde yir añа
G857-4. **Giçürdük** tīr-i āhı nüh-felekden / Ezelden çarḫ bizüm umacımuzdur
G1035-4. **Giçürür** ġamzesin ṭurmaz cigerden / Elinde ḳaşları çāç-ı kemāndur

2. Herhangi bir durumu yaşamış olmak. (TDK, 2011: 916)

G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda **giçürelüm** her demi feraḥ
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihānī / Ḫoşluġ ile **giçürseñ** n'olaʿömr-i güzerānı
B211. Sāḳiyā sāġar ile şun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla **giçürem** rūz u şebi

giderek [1] *T.* Yavaş yavaş, derece derece, gittikçe, tedrici olarak, tedricen. (TDK, 2011: 944)

G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden büse vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer **giderek**

gidermek [40] *T. bk. dilden gidermemek*

(gider [15], giderdi [1], giderdüñ [2], gidere [2], giderelüm [1], giderem [1], giderme [7], gidermek [1], gidermeye [1], giderse [4], giderüp [2], giderür [2], giderürdi [1])

1. Uzaklaştırmak, çıkarmak, yok etmek, kaldırmak, defetmek. (TS, 2009: 1697)

G86-4. Yüz ḳarasını yuyup **gidermeye** / Olsa ger bu göz yaşı ırmaḳ saña
G197-2. **Gider** bu aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña bir ḫırḳa çün eyler kifāyet
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna **giderme** anı mengūş it
G285-1. Küfr-i zülfüñi **gider** kāfirlik itme gözüñ aç / Ka ʾbedür kūyun revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G560-5. Ḫayāl-i ruḫların **giderme** dilden / Muḥibbī sīnede güldeste ḫoşdur
G694-5. Dilden **giderme** ʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı vişāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma **gider** zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni **giderür** āḫır zamānadur
G910-3. **Gider** boynuñdan ey meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G1011-2. Zülfin **giderse** gün yüzin iżhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur ʿāşıḳı hep nā-tüvān ider
G1069-1. **Giderüp** zülfi seḥābın gün yüzin peydā ḳılur / Kim aña ider naẓarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1168-2. **Giderme** zülfüñi gel gül yüzüñden / Kim ola diye kim kākül gerekmez
G1204-2. İrem bāġıdur ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / **Gider** aġyārı ḳapundan ki bülbüle ġurāb olmaz
G1267-2. Dāġlar **giderdi** baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn ḳumāş
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı **gider** tek baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını **gider** gül ḫaṭuñı / Müsta ʿid olan oḳur i ʿrāb aña ḫācet degül
G1904-4. **Giderme** yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre şalınsun / **Gidermek** Ka ʾbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden **giderme** key şaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2233-2. Zülfini **gider** cemālüñ rūşen olsun gün gibi / Ḫaste-dilller Niceye dek āh-ı şeb-gir eylesün
G2272-1. **Giderse** zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulū ʿitmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2376-2. Ey güneş yüzlüm **gider** gel ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñ ʿaynına
G2473-4. Ḳoma göñülde **gider** ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2538-4. El ursa ṣabā gibi **giderse** ser-i zülfin / Ref ʿitse sübḥānı yüzi ḫūrşīdi açılsa
G2603-1. Zülfin o meh ḳaçan **giderüp** bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger āfitāb ola
G2636-4. Gözüm yaşiyle yumaḳ baña lāyıḳ / Ola kim **giderem** rūy-ı siyāhı
G2710-4. Şarāb-ı ʿışḳı nūş it ḳoma elden / **Gidere** ḳomaya ḳalbüñde jengi
G2726-6. Sāḳiyā şun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / **Gidere** ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem **giderme** yā gibi ḳaşı
G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni añma **gider** ol lifāfı
G2766-1. **Giderdüñ** ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḫaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı
G2791-3. Zülfin **giderürdi** ḥüsnini ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi cān ile dilden tena ʿumı
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū yine cām-ı ḫamı / **Giderelüm** gel bu dem āyīne-i dilden ġamı
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi **giderür** / Gāh sen pīr ü geh cevān aġla
B18. Yār eger zülfin **giderse** gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B19. **Gider** dilden raḳībi añma zinhār / Gider dir derd ile ẕikr-i ḫabāi'ş
B21. Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim bula cānum feraḥ / Küfr-i zülfüñi **gider** kim bula īmānum feraḥ
B175. Zühd ü istiġnāyı **gider** yoġsa ʿışyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest ile zāhid ʿarbede
B210. **Gider** bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırşat eyyāmı muḳarrerdür ʿömür fānī

2. Dindirmek. (TDK, 2011: 945)

G10-3. Her biri teşne olup gelmiş iken cānı lebe / Gösterüp cām-ı şefā ʿatle **giderdüñ** ʿaṭaşı

gidilmek [1] *T.* Gedik açılmak. (TS, 2009: 1702)

G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi **gidildi** yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur

gil [12] *Far.* Çamur, balçık. (Lexicon, 1890: 1559) *bk. āb u gil*

(gil [2], gildürür [1], gile [3], gilimüz [1], gilüm [4], gilüñ [1])

G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum **gildürür** / Ḳıl teraḥḥum dostum ḫālüm ḳatı müşkildürür
G1101-1. Ne ʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / ʿIşḳ ṣuyı ile muḥammerdür ezelden **gilimüz**
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ ṣorarsañ ger ezel bünyādını / Aña **gil** derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1558-1. Ārzū-yı Ka ʾbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi seni anda ya **gilüñ**
G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu **gilüm**
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd **gilüm**
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd **gilüm**
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu **gilüm** / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli **gil** ḳılam
G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa **gile** iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Göñlüm n'ola ger ḳılsa **gile** iki gözümden
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben **gile** / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile

gine [4] Yine, yeniden.

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile **gine** dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G310-3. Bir nice gün şād idüp döner **gine** ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G1451-4. Bu deme irişdi **gine** şükr iderler her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi **gine** ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan

girmek [73] *T.*

bk. araya girmek, ele girmek, eline girmek, göñline girmek, göze ḫᵛāb girmemek, gūşına girmemek, gūş-ı gül girmemek, ḫᵛāba girmek, ḫalvete girmek, ḫayra girmek, ʿışḳa girmek, ḳalbine girmek, ḳanına girmek, meydāna girmek, meydān-ı ʿışḳa girmek, ortaya girmek, pusūya girmek, ş̱evāba girmek, zaḫmete girmek

(gir [1], girdi [7], girdiler [1], girdügi [1], girdüm [2], girdüñ [5], gire [5], gireceksin [1], girelden [2], girem [2], giren [3], girene [1], girenler [1], girer [2], girerdi [1], girerse [1], girmeye [2], girmez [3], girmiş [4], girmişdür [1], girse [4], girsem [2], girüben [4], girüp [12], girür [5])

1. İçeri varmak, sokulmak, duhul, vülûc etmek, dâhil olmak, çıkmak mukabili. (Ş. Sami, 2010: 383)

G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi **girür** ara yire gösterür şāmı baña
G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda **gire** ol dem āfitāb
G145-4. Ṭutmadı çünki cān u göñülden naṣīḥatuñ / Nār-ı cehīme **girdi** anuñçün Ebū Leheb
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫᵛābuma **gire** ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına **girmeye** dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aş per-i ġurāb it
G332-4. Serv gül bāġ içre **girdi** rūyuñ ile ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G579-2. İẓārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī-pervā **girür** beñzer semenderdür
G741-7. Çevgān-ı zülfe itdi Muḥibbī başını ṭūp / Meydān-ı ʿışḳa kim **gire** cānı fedā olur
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre **girenler** er midür
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem otaġına / **Girüp** taḥammül eyle ki bārān gelür geçer
G836-4. Geh **girür** cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül şan hūtdur
G882-4. Ġırra olup felek dünyāya **girüp** dil baġlama / Ġāfil olma dāimā olmaz muvāfıḳ rüzgār
G923-4. Eyledüm anuñ içün göz yaşını āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsnüñe bu vech ile **girem** gibi gelür
G1180-4. Şu ʿā ʿ-ı şem ʿe muḥtāc iken ʿālem / **Girür** derviş evine ʿār ḳılmaz
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil **girdi** semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar mu ʿtād-ı ʿışḳ
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki **gire** içine beytü'l-ḥaremüñ
G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḥnete sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa **girene** cāndan güẕer gerek
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur içine **giren** savaşuñ
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile çün meydāna girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā ne **girdüñ**
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḫdānı ucından / Nice kez bend ile zindāne **girdüñ**
G1600-5. Gözüñ gevherlerini tuḥfe eyle / Muḥibbī dergeh-i sulṭāna **girdüñ**
G1633-4. Ḥammāme **girüp** yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḫi nāzik
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete **girmez** baḫīl
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse de **girsem** göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / **Girüp** meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup şıġmazdı cānum cismüme / **Girse** ol meh ḳoynuma bir şeb eger ʿuryān benüm
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫil ʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem **girer** nigīn-ḳumaş olsun
G2095-3. Hem-cenāḥ olur bugün ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf ile / Āşiyān-ı vādi-i dehre **girüben** ferd olan
G2300-4. **Girerdi** her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa ḫaṭuñ aña bārū
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / La ʿlin meger öpmek diler **girdügi** bu peymāneye
G2426-3. **Girüp** dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin şaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse **girse** ine
G2456-3. **Girsem** meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini / Çünki şunulmış şecā ʿatdür ezel merdāneye
G2488-5. Nedür bu ʿaceb u bu kibr ü teġāfül / Bilürken **gireceksin** sen zemīne
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler **girüp** bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim **girdi** cennet bāġına
G2510-3. ʿIşḳuñ rehine **girdüm** pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca tīşe
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Şanuram ki mārdur sīnemde **girer** inüme
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulū ʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz **girdüñ** seḫāba örtdi ol gisū seni
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa **girüp** sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi

2. Erişmek, ulaşmak. (TDK, 2011: 947-948)

G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur **girdi** / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1407-2. Nice bir yoldan şaparsın ey göñül inşāfa gel / **Gir** şırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḫaḳḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice **girmişdür** velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine baḳ

3. Almak, fethetmek. (TDK, 2011: 947-948)

G896-2. **Giren** dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki ol aña āhen ḥiṣār olur
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile **girmez** leb-i dilber / Ancaḳ bu daḫi çeşme-i ḫayvānuma beñzer
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān baġlanur / Didi kāfir destine **girse** müselmān baġlanur
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / **Girdi** dil şehrine başdan başa vīrān eyledi

G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan **girdi** gönlüm şehrine yaġı gibi
Tb1-26. Gāh olur zülfin **girüp** ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider

4. Sulu bir şeyin veya su dolu bir yerin içine batmak veya dalmak. (TDK, 2011: 947-948)

G558-4. Çaġlar her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre **girdiler** ḳamusı ḫāmūş oldılar
G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa'rına anuñ irişmedün / Deryā-yı 'ışḳa **girüben** anlar ki batdılar
G1367-4. Nükte-i 'irfān bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri **girüp** arar ṣadef
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi bād-ı āhum / Şaḳın ey fülk-i dil 'ummāne **girdüñ**
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī şunma el zülfe didüm / Didi deryāya **giren** hīç şaḳınur mı mūrdan
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine **girdüm** görinsem ṭañ mı māhi ben

5. Girişmek, başlamak. (TDK, 2011: 947-948)

G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Raḳṣa **girmiş** ol hevādan şöyle kim oynar mest
G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa **girmiş** servler hem ayasın ḳırsar çenār
G636-1. Ḳaçan şem'üñ dilinden vaṣf-ı ḥüsnüñ istimā'eyler / **Girüp** pervāneler raḳṣa döne döne semā'eyler
G801-4. Şaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa **girmiş** servler hem ellerin ḳırsar çenār
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa **girmiş** servler durmaz aya ḳarşu çenār
G2095-2. 'Işḳ ile meydāne girsem ey faḳih itme'aceb / Raḳṣa **girür** gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa **girüben** şādān ola
G2603-3. Raḳṣa **girem** döne döne Mevlevī gibi / Ol āsitāna varmaġa ger feṭḥ-i bāb ola

6. Sığmak. (TDK, 2011: 947-948)

G1824-3. **Girelden** būte-i 'ışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi 'ışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḥı alum
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına çü ḳalender / **Girerse** 'aceb mi iki yapraġa benefşe

7. Katılmak. (TDK, 2011: 947-948)

G1719-4. Çün kirā ile **girüben** işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül

8. Bir silk ve sınıfa katılmak, sülûk etmek. (TDK, 2011: 947-948)

G579-5. Muḥibbī tekye-i 'ışḳa **girelden** oldı abdālı / 'Alāyıḳdan tırāş olmış yürür rind ü ḳalenderdür
G877-2. Şem' gibi giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis-i 'irfāna anlar **girmeye** lāyıḳ mıdur
G1476-2. Bezm-i ġamda key ṣaḳın 'aḳl ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa **gire** bīgānenüñ
G1854-6. **Girmez** Muḥibbī sa'y ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm
G1786-2. Tekye-i 'ışḳa **girüp** yidüm ġamuñ esrārını / Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G1912-2. 'Işḳ rāhına **girüp** düşdüm belā ṣaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / Ṭariḳ-i 'ışḳa kim **girse** giçer nām u nişānından

girān [1] *Far.* Ağır, hantal. (Lexicon, 1890: 1534)

bk. bār-ı girān, cān-ı girān, rıṭl-ı girān

G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭ'-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse **girān** ola meger cānı

girdāb [4] *Far.* Su çevrintisi, girîve, aylanma. (Ş. Sami, 2010: 382)

bk. girdābına düşmek, girdāb-ı ġam, girdāb-ı 'işḳ

(girdāb [1], girdāba [1], girdābda [1], girdābdan [1])

G1093-3. Baḥr-i 'ışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada **girdāb** göz
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan **girdāba** baḳ
G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı 'ışḳa muttaṣıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır ol **girdābdan**
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Şanasm bir geştīdür durmaz döner **girdābda**

girdābına düşmek [4] Bir şeyin etkisinde kalmak, o şeyin çekiciliğinden kurtulamamak. *bk. girdabına kapılmak* (TDK, 2011: 945)

G74-3. Āh kim baḥr-i firāḳuñ **düşeli girdābına** / Olmışam ser-geştesi peydā degül sāḥil baña
G334-3. Baḥr-i 'ışḳa bilmeden dil zevraḳını ṣaldum āh / **Düşdi** ġam **girdābına** bu rūzgārumdan meded
G1478-5. **Düşer** āh itse Muḥibbī baḥr-i ġam **girdābına** / Olmasun Yārab muḫālif rūzgārı kimsenün
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile **düşdi** yaşum **girdābına** / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı kimsenüñ

girdāb-ı ġam [1] Gam girdabı.

G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı **girdāb-ı ġama** / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme

girdāb-ı 'işḳ [3] Aşkın girdabı.

G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün **girdāb-ı 'işḳa** aña ne mümkin ḫalāṣ
G1397-2. Düşeli **girdāb-ı 'işḳa** fülk-i dil ḫayretdedür / Ḳaynadı çün başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı 'işḳ

G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı çün **girdāb-ı ʿışḳa** muttaşıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır ol girdābdan

gird-i rāh [2] Yolun çevresi/etrafı.

G241-6. Muḥibbī **gird-i rāhuñ** ḳıldı ser-tāc / Ne ṭañ dinse aña ehl-i saʿādāt
G980-3. **Gird-i rāhın** ey ṣabā dūr eyleme / Gözlerüme ṭūṭiyāsı ḫoş gelür

gird-i ruḫ [1] Yanağın çevresi/etrafı

G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür ṣan āteş üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn **gird-i ruḫ** dūd-sipendin gözlesin

gird-bād [1] *Far.* Bir mahalde dönerek toz toprağı kaldıran ve bazen enbiyeyi yıkıp ağaçları söken şiddetli rüzgâr, kasırga, sarsar, yel çevrintisi. (Ş. Sami, 2010: 382)

bk. gird-bād-ı āh

G1299-3. **Gird-bādın** göricek toz ḳoparduġın çün / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāṣ

gird-bād-ı āh [1] Âhın kasırgası/fırtınası.

G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem ey faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür **gird-bād-ı āhı** ile gerd olan

girdigārā [1] *Far.* Ey kudret sahibi Cenab-ı Hakk.

M1-1. ʿĀlimā rāzıḳā perverdigārā / Ḫudāvendā ḥākimā **girdikārā**

girev [3] *Far.* Rehin, tutu. (Lexicon, 1890: 1541)

(girev [2], girevdedür [1])

G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde **girevdedür** / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G1411-3. **Girev** ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfi / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it **girev** ṣūfi ṣarāb-ı ṣafā gel / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

giribā-çāk-tā-dāmen [1] Yaksından eteğine kadar parçalanmış.

G2042-3. Göreyim ben seni āḫır **giribā-çāk-tā-dāmen** / Baña mānīʿolur vuṣlat deminde pīrehensin sen

girībān [7] *Far.* Bir giysinin yakası. (Lexicon, 1890: 1542)

bk. ceyb ü girībān, çāk-ı girībān, çāk-ı girībān eylemek/itmek, çāk-ı girībān olmaḳ, girībānı çāk eylemek/itmek, girībānı çāk olmaḳ, girībānı çāk çāk olmaḳ, girībān-ı ḫak, ḫāk-i girībān

(girībān [2], girībānı [1], girībānumdan [1], girībānuñ [3])

G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen Gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül **girībānı** dürüst
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün **girībānuñ** senüñ
G1560-3. Bugün faẓl ileʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẕlūmda bulınmaya **girībānuñ**
G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn andan her seḥer eyler ṭulūʿ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür gūyā **girībānuñ** senüñ
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni **girībānumdan** / Giçe cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan
G2522-2. Olur yād idicek eyʿārıẕ-ı gül / **Girībān** tā bed-emān pāre pāre
B178. Benümleʿarbede ider o çeşm-i mest her yirde / Elümde dāmen-i dilber **girībān** dest-i dilberde

girībānı çāk eylemek/itmek [4] Yakasını parçalamak. Çok üzmek, kederlendirmek. *bk. girībānı çāk eylemek/itmek*

G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / **Çāk ider** sīne **girībānını** kendin yeñemez
G1727-4. Deşt-i hicrān **çāk idelden** bu **girībānum** benüm / Yüzini sürür olmışdurur dāmān ḫacel
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp **çāk eyle girībānı**
Mr15-1. **Çāk idelden** dest-i ḥasret bu **girībānum** benüm / Giceler tā ṣubḥ olınca diñmez efġānum benüm

girībānı çāk olmaḳ [3] Yakası parçalanmak. Çok üzülmek, kederlenmek.

bk. girībānı çāk çāk olmaḳ

G186-4. Keşf-i berḳiʿeyleyüp çıḳsa bulutdan gün gibi / **Çāk olur** ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz **girībānı** dürüst
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya **çāk olmaduḳ** hīç bir **girībānlar** meded
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru **çāk olsun girībānum** benüm / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm

girībānı çāk çāk olmaḳ [1] Yakası parça parça olmak. Çok üzülmek, kederlenmek. *bk. girībānı çāk olmaḳ*

G635-5. Ey Muḥibbī **çāk çāk olsa girībānum** ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür

girībān-ı ḫak [1] Toprağın yakası.

G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem **girībān-ı ḫākdur** göñlüm

girībān-çāk [1] Yakası şak olunmuş, meyus ve mükedder. (Ş. Sami, 2010: 382)

G1840-2. Geh olur ġonce-veş bāġ u bahār içinde dem-beste / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn **girībān-çākdur** göñlüm

giriftār [8] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 382)

bk. giriftār eylemek/itmek, giriftār olmaḳ, giriftār-ı belā-yı ʿışḳ olmaḳ, giriftār-ı ġam, giriftār-ı ḳafes

(giriftāram [4], giriftārı [2], giriftāruñ [1], giriftāruñam [1])

1. Düşkün, müptelâ, duçar.

G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa **giriftāram** ser-ā-ser üstüḫʷān ditrer
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ **giriftārı** henüz
G2537-1. Müselmānlar **giriftāram** meded bir nā-müselmāna / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ ṣaçından ehl-i īmāna

2. Tutulmuş, tutsak, esir

G1552-1. Düşdüm hevā-yı zülfe hevā-dāruñam senüñ / Yine belā-yı zülfe **giriftāruñam** senüñ
G2177-4. Bend içre gören gönlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu **giriftārı** ni'dersin
G2188-5. Zülfi bendinde görüp ṣormaz Muḥibbī ḫālini / Ḥālini bilmez **giriftāruñ** giriftār olmayan
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına / Zülf-i bendine **giriftāram** ḳosun yāyı ḳaşı
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm **giriftāram** henüz / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz

giriftār eylemek/itmek [5] Tutmaḳ, ele getürmek, yaḳalamaḳ...(Tulum, 2011: 758)

G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin **giriftār eyledüñ** / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā zülfe aş
G1828-4. Laʾli yādına gülüñ sāġar-ı ḥamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri ile cānı **giriftār idelüm**
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel **giriftār eyledün** ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel **giriftār eyleyensin** sen / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı **giriftār itme** Yārab kāfire

giriftār olmaḳ [10] Yapışılmaḳ, tutulmaḳ, ele girmek, alınmaḳ...(Tulum, 2011: 758)

G31-4. **Giriftār olsa** dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G797-7. Muḥibbī bulımadum göñlüm artuḳ / Meger **olmış** benüm gibi **giriftār**
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde **giriftār olmayan** bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup nār olmayan bilmez
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil **giriftār olmayan** bilmez
G1856-6. Bilmeyesin neʿaceb işbu Muḥibbī ḳuluñı / Nice yıllar ser-i zülfüñde **giriftāruñ olam**
G2073-2. Anadan ṭoġmadan ʿışḳa ṭolaşdum / **Giriftār oldı** dil oğlan yaşından
G2188-5. Zülfi bendinde görüp ṣormaz Muḥibbī ḫālini / Ḥālini bilmez giriftāruñ **giriftār olmayan**
G2282-2. ʿĀṣıḳ oldum yine zülfine **giriftār oldı** dil / Dostlar düşmen daḫi ʿışḳa **giriftār olmasun**
Mr19-9. Cān ile **oldum giriftāruñ** senüñ / Giceler bülbül gibi zāruñ senüñ

giriftār-ı belā-yı ʿışḳ olmaḳ [2] Aşk belasına tutulmak.

G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim **giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola** nā-çārdur
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim **giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola** nā-çār imiş

giriftār-ı ġam [1] Gam müptelası.

G1881-1. Cān **giriftār-ı ġam** ile oldı dil efkār hem / Dil fırāḳ ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem

giriftār-ı ḳafes [3] Kafesin tutsağı.

G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül **giriftār-ı ḳafes**
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı **giriftār-ı ḳafes** ḳaṣd itdi beñzer dāneye
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān daḫi **giriftār-ı ḳafesdür**

giriftār-ı ḥazān [1] Sonbaharın tutkunu.

G2360-1. Dilerem ey sehī servüm **giriftār-ı ḥazān** olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma

girih [9] *Far.* Düğüm, ukde. (Ş. Sami, 2010: 382) *bk. girih girih*

(girih [4], girihi [1], girihler [3], girihlerini [1])

G710-1. Yār çün zülfin **girih** ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G1243-1. Nigārā sünbülüñ ḫam-der-ġam olmış / **Girih** ber-kār-ı cümle ʿālem olmış
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber **girihler** baġlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder baġlamış
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe **girihler** baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder baġlamış
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim ḫāfiye / Ḥışm ile ḳılsun **girih** ebrūların çeng eylesün
G2446-5. Çāre olmadı ni'dem açıla zülfi **girihi** / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe
G2510-1. Ṣaçuñ **girihlerini** ḳıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca dişe
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün **girihler** ṣām-ı zülfüñden senüñ
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler **girih** / Ṣan giyer ol sīm-ten üstine zirih

girih girih [6] Düğüm düğüm. (Ş. Sami, 2010: 382)

G2448-1. Olmış ḫadinde zülf-i perīşān **girih girih** / Mū görse olur āteş-i sūzān **girih girih**
G2448-2. Ḳanlu yaşum ki pençe-i mercān olaldan āh / Āhum yiliyle lücce-i ʿummān **girih girih**
G2448-3. Yaşum şarāb olalı bezm ehline müdām / Baġrum döker piyālesine ḳan **girih girih**
G2448-4. Zülfi yuvaladı ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar şanası ṭūp ile çevgān **girih girih**
G2448-5. Şi ʿrüñ Muḥibbī şāf şuya beñzedi senüñ / Gördükde şandum āb-ı fırāvān **girih girih**

girih-gīr [1] *Far.* Düğümlü, dolaşık. *bk. zülf-i girih-gīr*

G1265-1. Dil urup dilber yine zülfin **girih-gīr** eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş

girilmek [3] *T.* Girmek ve duhul vaki veya mümkün olmak. (Ş. Sami, 2010: 382) *bk. göñüle girmek*

(girilmeye [1], girilmez [2])

G612-4. **Girilmez** genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine **girilmez** zülf olur mānī ʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz **girilmeye** / Beñzer ḳafañı beñzedi dündāre perçemüñ

girişme [3] *Far.* Naz, işve, gamze, göz ve kaş ile olunan işaretler, cilve. (Ş. Sami, 2010: 383) *bk. nāz u girişme*

(girişme [2], girişmedür [1])

G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile **girişmedür**
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi **girişme** gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine **girişme** ile ḳaşuñ

girīz eylemek/itmek [3] Kaçınmak, sakınmak.

G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin cān u dil **itdiler** girīz / Şāhbāz itdükce pervāzı gögerçin ṭaġılur
G1480-6. Ḥaẓer ḳıl çeşmi müjgānından ey dil / Girīz **eyler** kişi görse ṣaf-ı ceng
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya bu ʿaḳl sipāhı / **Eyleye** girīz heybet olupdur savaşumdan

girü [1] *T.* Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı. (TDK, 2011: 934) *bk. girü gitmek*

G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur **girüde** ṭutmışdur kemīn

girü gitmek [1] Çekilmek, çekinmek, ḳaçınmaḳ...(Tulum, 2011: 760)

Mr8-4. Var ilerü **gitme girü** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

giryān [4] *Far.* Ağlayan, bâkî. (Ş. Sami, 2010: 384)

bk. bülbül-i giryān, çeşm-i giryān, dīde-i giryān, ebr-i giryān, giryān eylemek/itmek, giryān olmaḳ, sūzān u giryān, zār u giryān

(giryān [1], giryānam [1], giryānlar [1], giryānuñam [1])

G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā ṣubḥa dek **giryānuñam** / Şöyle senüñ ḫayrānuñam sen daḫi ḫayrānsın baña
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice **giryānlar** ḳopar
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh **giryān** idüm
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe **giryānam** ben

giryān eylemek/itmek [4] Ağlamak, gözyaşı dökmek.

G253-4. Gehi nālān gehi **giryān** geh **eyle** sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem gibi **giryān eyler** / Ka ʿbe-i kūyı meger ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp hicrān añar / Gāh şād ider gehi **giryān ider** göñlüm beni
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ nigārā Baġrumı büryān ider / Çeşm-i maḥmūruñ nigārā gözlerüm **giryān ider**

giryān olmaḳ [11] Aġlatmaḳ, ibkā etmek, göz yaşartmaḳ, gözden yaş aḳıtmaḳ, yaş dökmek...(Tulum, 2011: 761) *bk. girye itmek*

G126-3. Sīne sūzān dīde **giryān olalıdan** ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḥālümi ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G823-1. Āh itse ʾāşıḳ derd ile aġlar gözi **giryān olur** / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G825-1. Bu göñül rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / Āh ider tā ṣubḥ olınca giceler **giryān olur**
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / Ṣoñra cevr eyler saña **giryān olursın** ol güler
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de **giryān ol**
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ **giryān olup** ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüni / Pāyuña cūlar aḳıtdum ṣöyle **giryān olmışam**
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm **giryān olmışam** abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem ṣarābum var benüm
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm **giryān olur**
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp **giryān ola**
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla **giryān olmaya** / Laḥẓa mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya

giryānlıḳ [1] Ağlamaklı olma durumu.

G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm **giryānlıġum**

girye [10] *Far*. Ağlama, bükâ, nâle. (Ş. Sami, 2010: 384)

bk. girye itmek, girye-i dil-sūz

(girye [7], giryesi [1], giryesin [2])

G492-2. **Girye** ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G849-1. **Giryesin** ebr-i bahāruñ dīde-i pür-ḫūna ṣor / Nālesin raʿduñ ṣorarsañ bu dil-i maḥzūna ṣor
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / **Girye** ile bu cihān ḫalḳına itdi fāş göz
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse ʿaceb mi **girye** ile rūzgārumuz
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / **Girye** ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G1577-1. Göreyim **girye** ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd levḥini görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / **Girye** ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / **Girye** vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur **giryesi** / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan berü
Mh1-2. **Giryesin** ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever

girye itmek [1] *bk. giryān olmaḳ* (Tulum, 2011: 762)

G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / **İderem** şemʿ-veş **girye** olam her encümen sensüz

girye-i dil-sūz [1] Gönül yakan ağlama.

G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek imişdür dimişler **girye-i dil-sūzı** telḫ

gīsū [18] *Far*. Omuz üstüne dökülen saç, baş saçı. (M. Nâcî, 2009: 175)

bk. ġam-ı gīsū, gīsū-yı dil-cū(y), sünbül-i gīsū

(gīsū [7], gīsūdur [1], gīsūlar [3], gīsūlara [1], gīsūları [3], gīsūlarında [1], gīsūlaruñ [1], gīsūyı [1])

G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu **gīsūları** müşk-bāre vir
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki **gīsūlar** mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G742-1. **Gīsūlarında** murġ-ı dili aġa ṣaldılar / Bī-çāre nice ḳurtula duzaġa ṣaldılar
G881-2. Çarḫa başın egmez iken işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar mı **gīsūlar** mıdur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa **gīsūlar** mıdur
G1249-1. Eyleyen dehri muʾaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū **gīsū** imiş
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey perī zülfin u **gīsū** per ü bālüñdür senüñ
G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh ol **gīsū** diyen / ʾAḳlumı tārāca virdi ʾārıż-ı gül-bū diyen
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol **gīsū** diyen / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı āh o diyen
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol **gīsūyı** ben
G2296-4. Görenler didiler ḥüsnüñ ṭılısmı / Görinür mār içinde iki **gīsū**
G2308-1. Nice sünbül nice kākül nice **gīsūdur** bu / Nice ʾāşıḳları dīvāne ḳılan budur bu
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫālüñe ṣordum / Biri ḳılup ebrūya işāret biri **gīsū**
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh her dem şāne ol **gīsūlara**
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh **gīsūlaruñ** fütāde
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol **gīsū** seni
G2772-4. Ṣan giyer ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur **gīsūları**
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup **gīsūları**

gīsū-yı dil-cū(y) [1] Gönül çeken kâkül.

G408-2. Bend iden her dem dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / Ol ṣaçı Leylī nigāruñ **gīsū-yı dil-cūyıdur**

gitdükce [2] *T.* Zaman ilerledikçe, gitgide, giderek. (TDK, 2011: 948)

G599-4. **Gitdügüñce** bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu ʾāṣıḳı / **Gitdügüñce** lāle-veş baġrında ḳorsın dağlar

gitmek [255] *T.*

bk. ʿaḳlı başından gitmek, ʿaḳlı gitmek, başdan gitmek, başından gitmemek, çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, dadı dimāġumdan gitmemek, dilden gitmemek, elden gitmek, ferri gitmek, gelüp gitmek, girü gitmek, göñülden gitmemek, gözden ḫᵛāb gitmek, hūşı gitmek, izüñden gitmek, ölüp gitmek, ʿömri gitmek, uyḫu gitmek, yābāna gitmek, yola gitmek, yüzüñden niḳāb gitmek

(gide [10], gidelden [1], gideli [2], gidelüm [2], gidem [1], giden [2], gidenler [1], gidensin [2], gider [52], giderem [2], giderken [1], giderse [3], gidersin [2], gidicek [2], gidüp [6], gidüpdür [4], gitdi [56], gitdiler [3], gitdiyse [1], gitdügi [1], gitdügin [1], gitdüginde [1], gitdügiyçün [1], gitdüm [3], gitdüñ [3], gitme [13], gitmedi [7], gitmege [1], gitmek [4], gitmem [1], gitmese [4], gitmesün [1], gitmeye [13], gitmeyelden [1], gitmeyiserdür [1], gitmeyüben [1], gitmez [26], gitmezdi [1], gitmezse [1], gitmişdür [3], gitse [8], gitsem [1], gitseñ [1], gitsün [4])

1. Yakından uzağa intikal etmek, varmak, zehâb, rıhlet eylemek. (Ş. Sami, 2010: 384)

G83-2. Ṣanmañuz tenhā **gide** ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G94-1. Dil **gider** gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ bāña
G104-1. **Gitdi** dil bir māh-peykerden yaña / Aḳdı ṣan ṣudur ol serverden yaña
G104-4. Niceye dek gül yüzüñden dūr olam / **Giderem** ben ol semen-berden yaña
G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / **Giderem** āb ile ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb
G160-5. Ḳanda **gitse** Muḥibbī dost hemīn / Sen daḥi eyle ol diyārı ṭaleb
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine **gitseñ** ola anda saña ḳūt
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola **gitme** Muḥibbī / Tā dökmiyesin ṣoñra varup eşk-i nedāmet
G379-5. Çeşmi ilerü **gitdi** meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḫüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān **gider**
G534-5. Dil **gider** ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G561-1. Yine ʿazm itdi göñül cān atuban yāre **gider** / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra **gider**
G561-2. Bezm-i ḫüsninde anuñ şem ʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi nāre **gider**
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre **gider**
G561-4. Didiler būse metā ʿın virür imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre **gider**
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine ʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre **gider**
G667-4. ʿŪdı **gider** de nāye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm müdde ʿī / Ṣād olup göñlüm didi **gitsün** ḳo "فی النار السقر"
G692-5. İḥrām giyüp **gitdi** bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G722-5. Yār işigine **gitdi** çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri **gitmez** elinden dāim işi kindür
G804-7. Ol ġazāli arayu **gitdi** Muḥibbī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G809-3. Kūyına eger **gitse** disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G814-2. **Gidelden** deyr-i ġam içre bu göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ ṣarāb-ı erġuvānidür
G816-2. Dil ü cān **gitdi** ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup anda göñül ṣād eyler
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm müdde ʿī / Ṣād olup göñlüm didi **gitsün** ḳo "فی النار السقر"
G1054-5. Dil **gitdi** ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı **gitdi** rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G1101-5. Ṭoġrulup vādi-yi ʿışḳ içre Muḥibbī **gidicek** / Mesken-i ḳāfile-şālār ola maḥmilimüz
G1123-7. **Gitdi** Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḫüsne giçerse anı uḫrā bilürüz
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler **gider** şebde ırak yire āvāz
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup **gitdi** ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz
G1147-4. Tehī ṣanmañ n'ola **gitdiyse** Ferhād / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli pīşe olmaz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ ṣarābın nūş idüp / **Gitdi** anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1362-2. **Gitdi** Mecnūn tekye-i ʿışḳı bāña ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup **gitdi** ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu cān bülbül nā-çār terk
G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden **gider** meyḫāneye / Ḫasteye lāzımdurur āb u hevāsı muʿtedil

G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī **gitdi** Ka'be kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1813-1. Kūy-ı yāre **gitdi** çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G1949-1. Gelem diyübeni **gitdi** baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G2074-2. **Gider** ġam meclisinde çengi muṭrib / Yiter dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2223-5. **Gideli** kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir 'ömri riyā ile giçür / **Gidelüm** yār ile biz şaḫn-ı gülistāna degin
G2277-4. Yanuma düşmiş **gider** derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2281-4. **Gitmezdi** ḫacca hergiz ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve ḫaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün **gitdiler** mülk-i 'ālemde arayu
G2358-1. **Giderken** kūyuña oldum fütāde / Dirīġā olmadı yolum küşāde
G2416-3. Cefā tīġi elüñden **gitmeyelden** / Olupdur işbu baġrum rişte rişte
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel **gidelüm** Rūm iline
G2438-2. 'Āşıḳ oldum gitdi göñlüm bir yaña ben bir yaña / **Gitmez** imiş 'ışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2454-1. Peymāne ele aldum **gitdüm** sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda **gitsün** raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2474-2. 'Işḳ vādisine **gitdüm** baña pādāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār **gider** bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde
G2517-4. 'Adem mülkine **gitsem** zād-ı ġamdur / Kim andan özge yoḳ baña nevāle
G2644-3. Bir naẓarla 'aḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / **Gitdiler** miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2645(a)-4. **Giderse** vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur ṣanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa **gider** öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
B19. Gider dilden raḳībi añma zinhār / **Gider** dir derd ile ẕikr-i ḥabāi'ş
B69. Terk idüp dür der-i kūyın **gitdügiyçün** Ka'beye / Merve ḫaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz
B182. Ārzū-yı mey idüp **gitdüm** yine meyḫāneye / Mest olup yāhū didüm ol gözleri mestāneye

2. Bir yerden ayrılıp uzaklaşmak, hareket, azimet, rıhlet etmek. (Ş. Sami, 2010: 384)

G28-5. **Gitme** bir dem tā ki cān yanınca bile **gitmeye** / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G60-4. **Gidüpdür** külli dil benden diger-gün gün-be-gün ḫālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi **gitmem** ġayre bu ḫoş āşiyānıdur baña
G74-2. Çoḳdan dil **gitdi** benden bir daḫi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp gören bī-dil baña
G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide 'ışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda **gitse** miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī **gitdi** benden 'aḳl u hūş / Cān daḫi gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp 'ömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel **gitme** ki itme şitāb
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer ol dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim **gitmege** eyler şitāb
G402-3. Dil baġludurur **gitmese** ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan özge daḫi 'ālemde nesi var
G472-2. Beni bī-cān idüp **gitdüñ** nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh **gider** / Cānum aġzuma gelüp ḫasret ile āh gider
G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem düşerem ayaġına / 'Aḳl u ṣabrum ni'deyim gāh gelür gāh **gider**
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh **gider**
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan **gitdügi** / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan **gitdi** 'aḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G603-3. Nice yıllardurur dil **gitdi** benden / Ne ol benden ne ol benden ḫaber-dār
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam **gitme** yirine çün ḳalur 'ışḳı / Virürler 'ışḳı 'uşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G636-6. Nigārum **gitdüginde** bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedā' eyler
G731-5. Didüm zülfüñ neden **gitmez** yüzinden / Didi bekler öñince ejdihādur
G764-2. Beni bī-cān idüp **gitdüñ** nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G878-3. **Gider** raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir degül midür
G1024-3. Ol **gider** ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin benüm āhestedür
G1188-5. **Gide** cānān Muḥibbī nāle itme / Bunı kim gördi mürde ide āvāz
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile **gitmez** senüñle üstine kef giçme kef
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes **gitmez** ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḫaremden yeg
G1541-1. **Gitdüñ** ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesüñ ey dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1702-1. Ṣalınup nāz ile ey serv-i revānum **gitme** gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum **gitme** gel
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül gibi / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum **gitme** gel
G1702-3. Ḳıla döndüm ḫasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum **gitme** gel
G1702-4. Āb-ı ḫayvāndur leb-i la'lüñ senüñ bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden 'īsi-dehānum **gitme** gel
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın ey ḫıredānum **gitme** gel
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / Līk **gitmez** hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1820-1. Dil **gitdi** bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḫasret ile ḫārḫār hem
G1857-1. Yüzüni görmege ger ḫāżır olsam / Ölince **gitmez** idüm nāẓır olsam
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm / Tā ṭoġaldan **gitmedi** bir dem yanumdan nem benüm
G1949-2. Biri gelse biri **gider** aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne āşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam

G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda / Ḳanda **gitmişdür** ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile **gidensin** sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile **gidensin** sen
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda **gitmişdür** Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen
G2163-1. Daḫi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç **gitmez** mi bilsem kīne hergiz sīneden
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede yir eyledi / **Gitmeyiserdür** Muḥibbī tā ölince sīneden
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp **gider** mi hīç beri derden
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ şanemā / Demreni ḳalsa giçüp **gitmese** büryānumdan
G2212-2. Dostum terk eyleyüp **gitme** beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç **gitmez** yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2272-5. Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri **gider** / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum **gitdi** göñlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2709-1. Āsitānuñdan şehā **gitmez** bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña **gide** bir yaña beni
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler **gitmeyüben** yanuñı
G2786-1. Ṣalınup serv-tek **gitdi** dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / **Gitmeye** kişi degme belā ile yirinden
Mh17-5. Ṣanmañuz **gidem** ben ol şīrīn-zebānı terk idüp / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı terk idüp
B125. Āsumāniler giyüp gel **gitme** gel māhum benüm / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil **gitdügin** benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

3. Yok olmak, kayıp ve nâ-bedîd olmak. (Ş. Sami, 2010: 384)

G48-2. **Gitmedi** zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā ṣanma sözüñ te'şir ide / Nice yıllar **gitmedi** āyīne-i dilden bu gerd
G674-2. Göñülden bir nefes **gitmez** leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G1156-3. Ḫayālüñ **gitmez** ey dilber gözümden / Gerekmez dü-cihānı baña sensüz
G1254-3. Ḫayālüñ **gitmedi** ey dost dilden / Günāhum ne beni ḳıldun ferāmūş
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / Dilden **gider** mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma **gide** naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen beni ger şāḥ şāḫ / **Gitmeye** dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli **gitmek** olmışdur muḥāl
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum **gidüpdür** ḫān ü mānum n'eyleyem
G1947-1. **Gitsün** gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli **gitmese** dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ **gitmez** ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse la'l-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem anuñ **gitmesün**
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim **gitmez** ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2283-6. Bu Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ **gitmez** ḫayāli yāddan
G2385-2. Ey gözüm **gitmez** ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2442-2. **Gitmedi** zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2530-2. Maḥv ola **gide** evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya
B140. Ger ölem **gitmez** ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Ka'bedür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan

4. Sarf olunmak, istihlâk edilmek. (Ş. Sami, 2010: 384)

G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḥayf sermāye-i ḥüsnüñe ki nāgāh **gider**

5. Yürümek, meşy eylemek. (Ş. Sami, 2010: 384)

G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim cānān **gider** / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān **gider**
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca **gider** her yaña kim sulṭān **gider**

6. Geçmek, savuşmak, def ve zail olmak. (Ş. Sami, 2010: 384)

G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā **gide** senden bu maraż
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīneñe tā kim **gide** imrāż
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / Līkin bunuñla **gitmedi** daḫi ḫarāretüm
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende şıḥḥat **gitdi** cümle rāḥatum
D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā gibi **gitmezse** ʿaceb mi ḫafaḳānı

7. Geçmek, bitmek, münkazî olmak. (Ş. Sami, 2010: 384)

G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / **Gitmeye** tā ḥaşr olınca ḳala aġzında ol dād
G328-1. Rūze-i hicrān **gidüp** yüzüñ görindi oldı ʿid / Devletüñ pāyende olsun daḫi ʿömrüñ ber-mezīd
G381-1. Eksük olmaz **gitse** bir ġam yirine biñ ġam gelür / Ancaḳ anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi **gitmese** serden bu ḫumār
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile **gitdi** ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḫi ġavġā çeker
G796-4. Ebed **gitmeye** bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden **gidüp** dūr olalı / Işḳ bir ḫāletdür elbette tenhālıḳ sever
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme **gitmek** gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cemʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler
G986-3. Sevdā-yı zülfi **gitmeye** dilden ölem daḫi / İki cihānda çünki baña bu hevā yiter

G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger **gitse** ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṭāḳat cümle bir yirden **gidüp** / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1115-5. **Gitdi** ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G1147-2. **Gider** mi zülfinüñ sevdāsı serden / Dükenmez böyle bir endīşe olmaz
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbī'de yoḳ mecāl / **Gitdi** dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1173-6. ʿIşḳı ṣarābıdur beni mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca **gitmeye** dilden ḫumārumuz
G1212-2. Gözüm yaşı ile **gitdi gidüp** ol Yūsuf-ı Mıṣri / Bu dil Ya ʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur ṣanma ḥazīn olmaz
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş **gitdiler** dilā gel eyle ses / Kārbān çünkim revān ola fīġān eyler ceres
G1255-2. Ṣāh kim olup **gitdi** ise aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1267-5. **Gitdi** ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḥi girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1282-1. Dirīġā **gitdi** benden ṭāḳat u hūş / Görelden ḳarşuma sīmīn bīnā-gūş
G1292-1. Görinse tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / **Gider** ṣabr ile dilden ṭāḳat u hūş
G1292-4. Belā-yı cāndurur **gitmez** dilümden / Ne çāre idem anı ben ferāmūş
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda **gitdi** ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı şerʿ
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḥsārını / **Gitdi** zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda **gitdi** ḳanı ol evvelki çaġ
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / **Gitse** n'ola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḫüsnüñ **gitdi** ʿömrüm ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1431-2. **Gitdi** ṣabr u ʿaḳl oldum bī-ḳarār / Geldi çünkim başuma ġavġā-yı ʿışḳ
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / Bil daḥi revnaḳ bulur **gitmeye** andan būy-ı müşk
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda **gitdi** ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ **gitse** ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā rāmuñ senüñ
G1623-1. Gülşenüñ her kūşesin ṭutdı ṣadāsı bülbülüñ / ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür **gitmez** hevāsı bülbülüñ
G1631-2. Ḳanı ʿahdüñ ṭurmaduñ iḳrāruña / Ḳanda **gitdi** arada nān u nemek
G1673-1. **Gidüp** rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuṣṣāḳı ḳurbān ḳıl
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẓikri dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden **gitmez** ümmīd-i viṣāl
G1807-1. **Gidüp** hicrān biḥamdillah cemāl-i dūsitān gördüm / Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan **gitdi** ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem **gitmeye** bu ḫʷābum benüm
G1827-4. Cür ʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet **gitmeye** tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / **Gitmeye** tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1874-3. **Gitdi** didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum **gidüpdür** ʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1921-4. Naḥs-i ṭāli ʿdür ḳılan her dem beni andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer **gidüpdür** devletüm
G1937-1. Oldı ʿışḳa çü hem-nefes ni'delüm / **Gitmez** ölünce bu heves ni'delüm
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile ṣaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā **gide** yunmuşum
G2052-1. **Gitdi** ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı ṣeydā meşrebin / Añladı ancaḳ hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd ile çü vaḥdet / İkilik **gitmeye** yüz sür ḫākipādan
G2208-3. Başumı ḳaṭʿ ideyin tā **gide** ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda **gitdi** ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā dirīġ **gitmeye** mi kīne sīneden
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi **gitmez** daḥi başundan bu sevdā ḫāmda
G2609-3. Bile alup **gitmedi** ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum **gitdi** cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden durmasun āb / **Gide** ġaflet ola ki gelmeye ḫʷāb
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan **gitdi** ol miskīni āzād itmedüñ
Mr3-1. ʿĀlemüñ her kūşesi bir hūy u bir hādur **gider** / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur **gider**
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki dünyādur **gider** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır **gider** ol baġrı kan
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-10. Gör neler itmiş daḥi n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur **gider**
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki **gitmez** hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden olmışam āşüfte-ḫāl / Ol sebebdendür ki **gitmez** dāimā dilden melāl
D31-2. Ṣabrum var iken ḫālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum **gideli** cümle revān eyledi hep ʿışḳ
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme **gitdi** ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehrde olmaz imiş pādişāh iki

8. Çıkmak, ulaşmak. (TDK, 2011: 948)

G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret ile āh **gider**
G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda **gider** / Meger ol sīb-ẓeḳan ḳāmet-i ʿarʿar geliser
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān **gider**
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum **gitmez** benüm giryānlıġum

9. Ölmek. (TDK, 2011: 948)

G25-5. Muḥibbī her gelen **gitdi** bu ʿālem yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G70-6. **Gitdi** çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḥi **gitse** naẓar ḳılmaz ol sīmīn-ten baña
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor **gidersin** ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda **gitdi** Nūḥ
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫıruñ / Ḳanda **gitdi** Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme başa ʿaḳluñ cem ʿḳıl / Ḳanda **gitdi** ḳandadür Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G515-5. Bu dünyāya göñül virme **gidenler** senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Ferīdūn daḥi Cemlerdür
G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup oldı revān / Cān bile **gitdi** didüm ben aña yā ḫū bekler
G853-5. Aç ʿibret gözini baḳ ḳanda **gitdi** / Ferīdūn u Ḫusrev Cemşīd ü Faġfūr
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda **gitmişdür** Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḥālin görüp kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger **gitmez** mi şanmışdur
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün **gider** her kişi ammā ad ile şan iñler
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān **gider** benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān **giderse** ġam degül / Tek baña cānum yirine ṭirini virsün ʿivaż
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn **gitdi** bu ʿālem tehī / ʿIşḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez **giden**
G2150-3. Çün **gidersin** bu cihān saña degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2167-6. Şaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne aldı **gitdi** Firʿavn ile Hāmān
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān **gidicek** yaramaz bir işe ten
G2221-3. Fırṣatı fevt eyleme girmez ele / Çün bilürsin bir daḥi gelmez **giden**
G2334-2. ʿIşḳ mirāṣı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / Şanmañ ol **gitmek** ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2631-2. **Gitme** ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger **giderse** cān bile **gider** ḳaluram ten gibi
Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem **gitdi** ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳil / Sikender ḳalmadı çün **gitdi** Dārā
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān **gider** tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz **gitmek** neden / Didi cānuñ çün **gider** bu sözi kimdür söyleyen

giydürmek [7] *T.* Giyme işini yaptırmak. (TDK, 2011: 949)

(giydüdi [1], giydürdi [2], giydüreli [1], giydürse [1], giydirüp [1], giydirür [1])

G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / **Giydürür** bu egnüme gülgūn ḳumāş üç günde bir
G853-3. Yaşum **giydürse** egnüme ser-ā-ser / Olur āhum başuma tāc-ı semūr
G1244-7. Çeşmüm tenüme **giydüreli** ḳırmuzı ḫil ʿat / Āhum da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme **giydüdi** teşriḳān baña ġam ḫil ʿatin
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme **giydürdi** gülgūn cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını / **Giydürdi** ben belā-keşe miḥnet libāsını
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / **Giydürüp** ġam ḫil ʿatin baġlatdı miḥnetden kemer

giymek [62] *T. bk. efser giymek, ḳara giymiş, ḳaralar giymek*

(giyarün [1], giydi [10], giydügi [2], giydüm [1], giydüñ [2], giye [1], giyelden [2], giyeliden [1], giyer [13], giyersin [1], giyinde [1], giymedüñ [1], giymege [1], giymem [1], giymez [1], giymiş [4], giymişem [2], giyse [2], giysün [5], giyüben [1], giyüp [9])

1. Takınmak, takmak. (TS, 2009: 1681)

G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / **Giymez** idi virseler dürr ü cevāhir tāc aña
G604-2. Tekebbürle ḳaçan **giyse** külāhın / Gören dir bu güzeller serveridür
G755-1. Yüzi gül şaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev **giyer** bir şeh-levendümdür
G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc **giydi** güller oldı tāc-dār
G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña bu Muḥibbī / **Giydügi** dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G1373-1. Bāġda **giydi** benefşe başına tāc-ı şadef / Daḳdı güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın **giydüñ** yine nūrdan külāh / Şu ʿle-i āhuñ alup başına ser-pūş eyledüñ
G1665-1. Cāme-i sebz ile **giydi** tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār gül
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından **giyüp** bir şeb-külāh aḫşam
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe **giydi** kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde / Tāc-ı gülgūn **giyer** başına raʿnā lāle
G2484-2. **Giydi** başına takyesini tāc-ı şadefden / ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlare benefşe
G2512-2. Tāc-ı şadefi **giydi** başına çü ḳalender / Girerse ʿaceb mi iki yapraġa benefşe
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī başına tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle **giyer** şeb-külehi

2. Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek. (TDK, 2011: 949)

G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr idi faḫrüñ / Hem **giymedüñ** egnüñe olup aṭlas u dībāc
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas **giyüp** anuñla faḫr itme / Libās-ı musta ʿārıdur bu cān üstinde tenden geç
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʿle-i āhum benüm başumda tāc / **Giymişem** ġam ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḫtiyāc

G407-1. Allar **giymiş** benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G441(a)-3. Zāhidüñ **giydügi** gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm ʿālemde ne mātemdedür
G446-2. Ḫil ʿat-i zülf-i siyāhı **giyeliden** ḫāl-i yār / Ḳaralar giymişdür İbrāhim-i Edhem şandılar
G475-5. Göñlüm olmaz **giymege** zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum oldur ki diyeler baña şāl üstindedür
G692-5. İḥrām **giyüp** gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül **giydi** yine gülgün libās / Sürḫ **giyse** ḫil ʿatin ḳan dökmek ister şāhlar
G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon **giyer** / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgün **giyer**
G773-2. Nāzikāne el şalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key mevzūn **giyer**
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dūn **giyer**
G773-4. Efser-i Dārā'ya virmez hil ʿat-i Keyḫusrev'e / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet ḫil ʿatin Mecnūn **giyer**
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn **giyer**
G833-4. **Giysün** şalınup serv gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen ol sīm-bedendür
G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe **giydi** şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāhlar
G1064-2. Seng-i bīdāduñ gelürse başuma / Faḫr olur baña **giyarün** tāc-ı zer
G1182-1. Zeyn olup **giyinde** yine ḫil ʿatı eşcār sebz / Düşdi şaḥn-ı çemen-i ḫil ʿat-i jengār sebz
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer **giydi** gülgünı libās / Ḳaşrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler **giysün** ol dāim palās
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde **giymişem** rengīn ḳumāş
G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca **giyer** / Gāh zer-beft ü gehi ḫil ʿat-i şāhāne şadaḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā **giysün** / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1413-3. Kimi mün ʿim bu ḫalḳuñ kimi müflis / Kimi dībā **giyer** kimi çıplaḳ
G1436-2. Şan şafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar **giymiş** yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1496-3. **Giyüp** iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1532-1. **Giysün** ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgünı benek / ʿĀşıḳām ḫaste-dilem baña yiter bir kepenek
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme **giydüñ** al reng
G1767-5. **Giydi** iḥrāmı Muḥibbī gitdi Ka ʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1905-2. **Giydüm** iḥrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın külli ʿuryān olmışam
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer **giyüp** al cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden şaḳın
G2050-4. Cāme-i sebzin **giyüben** şalınur serv-i sehī / Cūylar her bir yaña olmış ayaġına revān
G2213-3. **Giyelden** cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun
G2350-3. Arayup dildārumı dil ala ʿaşā demür çarıḳ / **Giye** anı tā bulınca ʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2752-2. **Giymiş** benefşe-vār başına kec külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacıġı
G2772-4. Şan **giyer** ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur giysūları
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar **giyüp** aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından **giyüp** ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü cāme **giymiş** her şecer maḥbūbdur
Mr8-23. **Giysün** demürden pīrehen / Merdāneye oldur kefen
B125. Āsumāniler **giyüp** gel gitme gel māhum benüm / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / Şan **giyer** ol sīm-ten üstine zirih
B217. **Giyelden** ol perī-rū āsumānī / Baña oldı ḳażā-yı āsumānı

3. Kuşanmak. (TS, 2009: 1681)

G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur / Her ḳaçan başdan başa görsem **giyersin** seni al
G1980-4. **Giymem** libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne **giyüp** nāz ile mestāne şalınsun

giyürmek [11] *T.* Giydirmek. (TS, 2009: 1709)

(giyürdi [10], giyürse [1])

G171-5. Yine teşrifler baña in ʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden **giyürdi** egnüme altunlı şīb
G899-4. Yaşum **giyürdi** egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri / Āhum şu ā ʿı başuma tāc-ı şāhānedür
G1034-6. Biḥamdillah **giyürdi** ʿışḳ şāhı / Yaşumdan egnüme ḫil ʿat ser-ā-ser
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat **giyürdi** şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1457-4. **Giyürdi** gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʿat-i şāhı / Başumdan şu ʾle-i āhum benüm şanmañ külāhum yoḳ
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı **giyürdi** çün baña ḫil ʿat / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G2040-5. **Giyürdi** şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫil ʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2072-2. **Giyürdi** dīdeler baña yine ḫil ʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2135-2. N'ola egnüme **giyürse** baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2652-1. Ġam şu ʾlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh kim **giyürdi** egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri
G2656-3. Gözüm egnüme bir ḫil ʿat **giyürdi** / Başuma āh bir tāc-ı semūrı

gizlemek [3] *T.* Saklamak, görünmeyecek, belli olmayacak bir yere veya bir duruma koymak. (TDK, 2011: 950)

(gizleme [1], gizler [1], gizlese [1])

G753-2. Çeşmi eline yāyını alup kimin ider / Cān ḳaşdine oḳını **gizler** kiriştedür
G1409-6. Ey Muḥibbī **gizleme** fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ āşār-ı ʿışḳ
G2735-3. **Gizlese** zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüziñ / Cān dimāġından nice şaḳlaya zülfi büyını

gizlenmek [3] *T.* Kendi kendini gizlemek, saklanmak. (TDK, 2011: 950)

G2065-3. **Gizlenür** zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum **gizlenür** / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre cānum **gizlenür**

gizlice [1] *T.* Kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin, gizli olarak, zuladan. (TDK, 2011: 951)

G539-4. Nice aldanmayam ki göz yaşı / **Gizlice** baña merḥabālar ider

gizlü [20] *T.* Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan, mahrem, mestur, nihan. (TDK, 2011: 950-951) *bk. āşikār u gizlü*

(gizlü [17], gizlüdür [3])

G120-3. La ʾlüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / İżhār itdi **gizlü** işi şan şarāb-ı nāb
G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḥaṭuñda çünkim **gizlüdür** āb-ı ḥayāt
G288-1. Vaşla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme **gizlü** genc
G290-2. **Gizlü** rāzum āşikār oldı yine / Ṣaḳlayamaz göñlüm olmışdur zücāc
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın **gizlü** atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G549-4. **Gizlü** rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḥi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var şanur
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / **Gizlü** rāzum anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki **gizlü** ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki āhum ile āşikār olur
G646-5. Gerçi ma ʿāni gevheri bir **gizlü** genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir **gizlü** ince rehdür
G897-3. ʿĀşıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice **gizlü** rehdür
G997-3. **Gizlü** rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül midür bülbül midür
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında **gizlüdür** āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum şorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu **gizlü** rāzum cümle fāş
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i laʾl içre **gizlü** lü'lü'-yi şehvāre baḳ
G1667-5. **Gizlü** rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G2463-6. **Gizlüdür** ḫāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2540-1. Egerçi uġradum ʿışḳ içre rence / Biḥamdillah irişdüm **gizlü** gence
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i İlāhi / Anuñla bulasın tā **gizlü** rāhı
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʾl içre **gizlü** incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʾişve geh cefādur işlerüñ

ġonc [1] *bk. ġonce*

G499-6. Ḫalḳa şirin itmek içün lebleri şehdini yār / **Ġonc** ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür

ġonca-veş [1] Gonca gibi.

G479-4. Açılur gül gibi dilber **ġonca-veş** güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur

ġonce [79] *Far.* Açılmamış gül veya diğer çiçek, gül veya diğer bir çiçek tomurcuğu. Teşbîhât-ı şâ'irânede mahbûbenin ağzından kinaye olur. (Ş. Sami, 2010: 385)

bk. ġonc, ġonce-i āb-kār, ġonce-i gül, ġonce-i gül-i ḫandān, ġonce-i ḫāmūş, ġonce-i ḫandān, ġonce-i mevzūn, leb-i ġonce, verd-i ġonce

(ġonce [51], ġonceden [1], ġoncedür [5], ġoncei [2], ġonceler [15], ġoncenüñ [3], ġonceye [2])

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı **ġonce** lāl
G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp benüm / **Ġonce** aġız açuban nergis ṭutupdur göz baña
G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḫayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz diyü aşdı **ġonceler** heykel saña
G79-3. Her ḳaçan **ġonce** gibi nāz ile güftār idesin / Ṣevḳden güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / **Ġonceler** şevḳe gelüp her biri çāk ide ḳabā
G203-3. **Ġonce** mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın şabā didi bu ḫod evkār mest
G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / **Ġonceler** dem-beste itmezler o gülfām ile baḫş
G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri **ġonce** boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / **Ġonce** aġzuñ gibi teng iken bulur göñlüm küşād
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / **Ġonceden** daḳdı felek gerdenine bāzū-bend
G467-1. Ol **ġonce** sözde laʾlini çün siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı ẓāhir idüp keşf-i rāz ider

G480-1. Lebüñ **ġonce** yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan **ġoncedür** ḫandān olur
G568-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin ẕikrin işitmiş **ġonceler** dem-bestedür
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme **ġonce** / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G613-2. **Ġonce** gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / **Ġonceler** dem-beste güller her ṭarafdan gūş ider
G661-1. Lebüñe mül didüm zülfüñe ʿanber / Dehānuñ **ġoncedür** yüzüñ gül-i ter
G684-4. Ruḫı güldür lebi **ġonce** boyı serv / Ṣaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına **ġonce** bāde-i ṣahbā çeker
G728-3. Görüp gülzār-ı ḫüsn içre zenehdānuñı ey **ġonce** / Didüm dil ʿandelībinüñ ne ra ʿnā āşiyānıdur
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir **ġonce** / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G729-2. Güftāre gelse **ġonce** güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G740-4. ʿĀrıżını göre ger gülşende gül ola ḫacel / **Ġoncenüñ** söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G779-4. **Ġonce** hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G797-1. Lebi **ġonce** olaldan yüzi gülzār / İder reşk sünbüline müşk-i Tātār
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri **ġonce** yüzüñüñ gülsitānıdur
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol **ġoncei** gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G826-3. **Ġoncenüñ** pāyuña īṣār itmege ey gül ʿiẕār / Kīse-i sürḫi içinde zerleri mestūrdur
G863-1. Ey ṣaçı sünbül lebi **ġonce** yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḫüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G875-3. Almaġa ṣabrı metā ʿın bülbül-i bī-çārenün / **Ġonce** hemyānın açup gül tāciri zer gösterür
G889-3. Şāh-ı güldür her elif sīnemde yaşlar **ġonceler** / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen **ġoncedür** ḫandān olur
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri ẕikrin işitmiş **ġonceler** dem-bestedür
G1036-1. Nāme yazmış **ġonce** aġzından güle maẕmūndur / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur
G1037-3. **Ġonce** ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi la ʿl-i lebi ile deheni nāzik-ter
G1046-4. Lebüñden **ġonceler** dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi de şebdür hem gül-i ter
G1085-1. Anuñ içün **ġonce** gibi yār güftār eylemez / Kim dehānı olduġın ʿuṣṣāḳa izhār eylemez
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm **ġonceye** / Aġzuña kim beñzedür **ġonce** güler hīç söylemez
G1395-1. **Ġonce** dirdüm aġzuña līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / **Ġoncei** aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1435-3. **Ġonce** mi var gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1475-3. Lebüñ **ġonce** yañaġuñ āl idersin / Giçersin baña bu nev ʿ ile çoḳ reng
G1567-2. **Ġoncenüñ** aġzını açmaġa mecālin ḳomadı / Gülşen-i ḫüsnüñ ile ẓāhir olaldan dehenüñ
G1609-2. Zülfi benefşe ārıżı gül **ġoncedür** lebi / Eyleñ naẕāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1618-3. **Ġonce** gibi açılup gül gibi ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1661-3. **Ġonce** gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1664-2. Beñzer lebüñe **ġonce** dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu sözi didüm naẕar degül
G1665-5. **Ġonce** eṭfālına gūyā gülsitān ta ʿlīm ider / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü ʾl-esrār gül
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān seyrini / **Ġonceler** dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden **ġonce** lāl
G1713-2. **Ġonce** hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgūn yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi **ġonce** açılup gülşen ol
G1721-1. Şīrīn lebüñe **ġonce** dimek bir hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẕar degül
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı **ġonce** gibi şaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış **ġoncedür** / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi **ġonce** boyı serv-i revān gördüm
G1889-2. Lebüñ **ġonce** olalı gül yañaġuñ / Aña dil bülbülin gūyā ḳılan kim
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını **ġonceye** / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm
G1988-3. Geh olur **ġonceler** gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G2083-1. Açdı gülşende ṣabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk **ġonce** ḳomadı lecc idüp inkār etegin
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey Nāzenīn / **Ġonce** güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür **ġonceler** dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste nergisüñ bülbüller eylerler fiġān
G2158-4. Nāza başlar **ġonceler** görür fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā **ġonce** görüp münfa ʿil olsun
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi **ġonce** yüzi gül lebleri ḫamrā göresin
G2273-2. **Ġonceler** dem-beste olup bülbül efġān eylesün / Āşikār eylesün göz yaşını āb-ı revān
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar beli ince / Ey gözleri nergis ṣaçı sünbül lebi **ġonce**
G2505-3. Ṣafādan çāk ider **ġonce** yaḳasın / Añarsam gül yüzüñ vaṣfın nesīme
G2524-3. Yine ta ʿviż için gülşende **ġonce** / Aṣar zer heykelin nāzik nihāle
G2617-1. Servler gülşende māt oldı görüp reftāruñı / **Ġonceler** dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi var mı açа **ġonceler** anda deheni
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp **ġonce** güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
Mh7-10. Ṭutam ḫaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey **ġonce** ḫāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe güller gülüp **ġonce** tebessüm eylesün
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide **ġonce** gele
Mr22-3. **Ġonce** aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir ḳadem

Mr23-11. **Ġonce** gibi var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya

ġonce-i āb-kār [1] Taze gonca.

G2083-1. Açdı gülşende ṣabā **ġonce-i āb-kār** etegin / Līk ġonce ḳomadı lecc idüp inkār etegin

ġonce-i gül [1] Gülün goncası.

G571-2. Aġz aç ey **ġonce-i gül** nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir

ġonce-i gül-i ḫandān [1] Gülen gülün goncası.

G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḥaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi var **ġonce-i gül-ḫandāna** ṣor

ġonce-i ḫāmūş [1] Susmuş gonca.

G2429-2. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā **ġonce-i ḫāmūşına**

ġonce-i ḫandān [3] Gülen/mütebessim gonca.

G404-1. Leblerüñ cān bülbülinüñ **ġonce-i ḫandānıdur** / Ruḫlaruñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet maʿdeni ol **ġonce-i ḫandān** gelür
G541-1. Ḳadd ü bālāña senüñ serv-i ḫırāmān ezilür / Nitekim leblerüñe **ġonce-i ḫandān** ezilür

ġonce-i mevzūn [1] Ölçülü/güzel gonca.

G2528-2. Ol **ġonce-i mevzūnı** ol ʿārıż-ı gülgūnı / Gördüm öpesim geldi aġzuñda yañaġında

ġonce-dehān/ġonce-dehen [12] *Far.* Ağzı konca gibi küçük ve güzel olan, konca ağızlı. (Devellioğlu, 2000: 293) *bk. ġonce-fem*

(ġonce-dehān [2], ġonce-dehāndur [1], ġonce-dehānı [1], ġonce-dehānuñ [1], ġonce-dehen [6], ġonce-dehendür [1])

G249-2. Bir ʿārıż-ı gül **ġonce-dehen** ʿışḳına ey dil / Tā ṣubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G335-4. Bilmedün **ġonce-dehānı** sırrını / Açma aġız yoḳ yire eyleme ḫand
G634-1. Bir serv-ḳad ü lāle-ḫad ü sīm-bedendür / Bülbüllerini iñledici **ġonce-dehendür**
G680-3. Ṣaçı sünbül yüzi gül ḳāmeti serv / Söze āġāz ide **ġonce-dehāndur**
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol **ġonce-dehen** / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G842(a)-2. **Ġonce-dehān** u lāle-ʿiẕār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı ki cismi veyā sīm-ten midür
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin ol **ġonce-dehānuñ** / Ya kim ḫaberin virdi kim ol ince meyānuñ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā ruḫı gülgūn itdüñ / Yine ey **ġonce-dehen** yüregümi ḫūn itdüñ
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir **ġonce-dehān** ol
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey **ġonce-dehen** tīz bitirür sebzei bārān
G2530-3. Ey **ġonce-dehen** gül gibi gelʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey **ġonce-dehen** / Cānı ben daḫi virem nite ki Ferhād itdi

ġonce-fem [6] *Far.*

bk. ġonce-dehān/ġonce-dehen, ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil, māh-ı ġonce-fem

(ġonce-fem [3], ġonce-femden [1], ġonce-femi [1], ġonce-femüñ [1])

G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżun ẕikr itseler ey **ġonce-fem** / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol **ġonce-femüñ** / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan güş ider
G633-2. **Ġonce-femi** benefşe ḫaṭı lāle ʿārıżı / Var didügüñ meger ki ol sīmīn-beden midür
G859-3. Bencileyin laʾl-i nābuñ yādına ey **ġonce-fem** / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḥamrā çeker
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum ben derd ü ġamdan / Ki ayru düşmişem ol **ġonce-femden**
G2442-4. Bāġ-arā gerʿārıżuñ ẕikr itseler ey **ġonce-fem** / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya

ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil [1] Gonca ağızlı, lale yanaklı ve âşık.

G2204-1. Sev bir güzeli ġāyet ile ol güzel olsun / Hem **ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil** olsun

ġonce-leb [16] *Far.* Dudakları konca gibi, konca dudaklı. (Devellioğlu, 2000: 293) *bk. ġonce-leb-i raʿnā, ġonce-leb ü ʿārıż*

(ġonce-leb [12], ġonce-lebler [1], ġonce-leblerüñ [1], ġonce-lebüñ [1], ġonce-lebüñden [1])

G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm ey **ġonce-leb** / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G410-2. Aġlasam ol **ġonce-leb** ḫandān olur / Nitekim gül açılur bārān sever
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol **ġonce-leb** çün bir gül-i nev-restedür
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb ol **ġonce-leb** / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadür

G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları ol **ġonce-lebüñ** / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G564-1. Delü göñlüm benüm **ġonce-leb** ister / El urup oḫşamaġa ġabġab ister
G574-1. Ṣormaduñ ey **ġonce-leb** bu ʿāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẕarla öldürürsüñ çeşmüñüñ ālı nedür
G746-1. Yüzi gül **ġonce-leb** serv-i revāndur / Gözüm yaşı ayaġına revāndur
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īṣār içün / Her ḳaçan ol **ġonce-leb** ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1047-2. Dem-be-dem ey **ġonce-leb** gülşende güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1374-3. Laʾl-ı nābuñ yādına Ferhād-veş ey **ġonce-leb** / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül **ġonce-lebler** çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1619-1. Alur gül ʿārıżuñda būy ile reng / Velī **ġonce-lebüñden** oldı dil teng
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey **ġonce-leb** gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına gel bend ḳıl
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / Bir yüzi gül **ġonce-leb** gülzār sevdüm tāzece
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden **ġonce-leblerüñ** / Gelmez kelāma bir kişinüñ göñli dār ola

ġonce-leb-i raʿnā [1] Gonca dudaklı güzel.

G373-2. Dem-be-dem bir **ġonce-leb-i raʿnā** ġamından aġlaram / Lāleye rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür

ġonce-leb ü ʿārıż [1] Gonca dudaklı ve yanaklı.

G1640-1. Baña bir **ġonce-leb ü ʿārıżı** gülzār gerek / Ṣubḥa dek ḳarşı aña bülbül-i dil zār gerek

ġonce-şıfat [1] Gonca gibi. *bk. ġonce-veş*

G1011-3. Güftāre gelse **ġonce-şıfat** gülse gül gibi / Dil ʿandelībi ṣubḥa dek āh u fiġān ider

ġonce-veş [16] *bk. ġonce-şıfat*

G2340-5. **Ġonce-veş** yār Muḥibbī ola kim ḫande ḳıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / **Ġonce-veş** eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm **ġonce-veş** / Acılur her kūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G559-1. Serv-veş reftāre gelse göz yaşı her an aḳar / **Ġonce-veş** güftare gelse çeşme-i ḥayvān aḳar
G627-2. **Ġonce-veş** güftār ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz **ġonce-veş** dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / **Ġonce-veş** ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G846-3. Nāz ile güftāre gelse **ġonce-veş** ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice giryānlar ḳopar
G919-1. Güzeller nāz ile reftār iderler / Dönerler **ġonce-veş** güftār iderler
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi **ġonce-veş** didi hezār
G1606-1. **Ġonce-veş** teng eyleyüp göñlüm benüm ḫūn eyledüñ / Ol sebebden gözlerüm yaşını gülgūn eyledüñ
G1667-3. Vaṣl bāġından ıraġ olalı ol dildārumuñ / **Ġonce-veş** teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / **Ġonce-veş** tek sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1718-1. Aç güher dürcin tekellüm eyle gel / **Ġonce-veş** daḫi tebessüm eyle gel
G1840-2. Geh olur **ġonce-veş** bāġ u bahār içinde dem-beste / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm
B99. Ḫār eline virme cānā **ġonce-veş** gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ

göbek [1] *T.* Nāfe, nāf. (Tulum, 2011: 763)

G1570-4. İşitdi meger zülfi hevāsında yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende **göbegi** düşdi ġazāluñ

göç [1] *T.* Bir yerden haymeleri kaldırıp başka bir yere konma. (Ş. Sami, 2010: 386)

G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte **göç**

göçmek [12] *T.* (Ş. Sami, 2010: 386)

(göçer [6], göçersin [1], göçesin [2], göçmek [1], göçmekdedür [1], göçüp [1])

1. İrtihal etmek, ölmek, vefat etmek.

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā **göçer** çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḫi / Bu ribāṭa kim ḳona **göçmek** muḳarrer buldı ṭut
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki **göçer** lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün ertesi **göçer** / Dār-ı cihāna anuñ için didiler ribāṭ
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz **göçer** andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān için / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı **göçer** kārbān ṭutuñ
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz **göçersin** saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz **göçesin** / Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam ben
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan **göçesin**
G2615-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri **göçer** ezelden böyledür kārı

2. Haymeyi kaldırıp başka yere konmak.

G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu **göçmekdedür** / Çīn-seḥer uyḳusını bil kārvān görmez leẕīẕ

3. Rıhlet, intikal etmek, göç etmek, muhaceret eylemek.

G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan **göçüp** faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz gelür

gögerçin [1] *T.* Hámāme, kebūter. (Tulum, 2011: 764)

G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin cān u dil itdiler girīz / Ṣāhbāz itdükce pervāzı **gögerçin** ṭaġılur

gögermek [1] *T.* Morarmak, yeşermek, bitki yapraklanmak. (TS, 2009: 1727)

G1268-5. **Gögermiş** yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaṣdanmış

gögüs [1] *T.* Vücudun boyun ile karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine. (TDK, 2011: 956)

bk. gögsini ṭutmaḳ, gögsüne seng urmaḳ, gögüs germek, gögüs giçirmek

G1067-2. **Gögsüme** uran lāle gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür

gögsini ṭutmaḳ [2] *bk. sīne ṭutmaḳ*

G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur **gögsini ṭutar** / Zer-dūz işin işleyemez her ḥaṣir-i bāf
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya **gögüs ṭutar** / Ey dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola

gögsüne seng urmaḳ [1] Sesini çıkarmaksızın her türlü acıya dayanmak**.**

G1513-1. Ġam beyābānında **urdum gögsüme** ṣol deñlü **seng** / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng

gögüs germek [3] Bir güçlüğe karşı koymak, dayanmak. (TDK, 2011: 956)

G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ sīneme / Olmayam er **germeyem gögüs** o demrenden yaña
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine **gögsin gerer** / Her ki ʿāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl **germe gögüs** yelken gibi

gögüs giçirmek [1] Üzülerek derinden soluk almak. (TDK, 2011: 956)

G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün **gögsin giçüre** ṭaġlar

gök [52] *T. bk. başı eflāke/göge irmek, göge çıḳmaḳ, gök itmek, gök kenārı, gök yüzi, gökden inmek, göklere irmek, ṭūpı göklere aġmaḳ, yiri gögi*

(gögde [2], göge [7], gök [1], gökde [5], gökde [1], gökden [5], gökdür [1], gökler [1], göklerde [3], göklerden[1], göklere [22], gökleri [2], göklerüñ [1])

1. Yerin gözle görülebilen ufuklardan itibaren yukarıda kubbenin içi gibi görülen şey ki boşluktan yani fezâ-i nâ-mütenâhiden ibaret olup mücerret arada bulunan havanın terakümünden açık mavi görünür ve bulut denilen buhârâttan hali olduğunda gündüzün ziyâ-i şemsle münevver ve gece nücûm-ı kesîre ile müzeyyen bulunur, sema, felek, asuman, sipihr. (Ş. Sami, 2010: 387)

G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür **gök** ehli çeşm-i ḥayrāndur baña
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum **göge** peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın baña
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum **göklere** her şeb / Nedendür gūşına girmez o māhuñ bilmedüm Yārab
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ şunma ḫaẕer eyle o **gökde** çāhdur ġabġab
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum **göklere** peyvestedür
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu ʿışḳ āteşi / **Göklere** iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi **göklere** her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfitāb / Kendi **göklerde** yürür ammā ki yüzi yirdedür
G874-2. Ḳubbe ḳılmış **gökleri** itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol miʿmārı gör
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat yine bir māhımuz vardur / Anuñçün **göge** peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum **göklere** peyvestedür
G986-5. **Gökden** eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam /ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum **göklere** peyvestedür
G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü ṣabr üʿaḳl itdi tār u mār / Bād-ı āhum tünd olaldan **göklere** peyvestedür
G1043-4. Āteş-iʿışḳum ile çıḳdı duḫānum göklere / Sorasuz **gökde** meleklere duḫānından ḫaber

G1047-1. **Göklere** peyveste olan āh-ı tāb-nākumdurur / ʿIşḳumı ẓāhir ḳılan bu sīne-i çākumdurur
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb **gökden** yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi **gökde** murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāş
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp āhum ʿalem / Yirde **gögde** iderem baḫt-ı siyāhumla meşāf
G1418-6. Raʿd dirlerse ʿaceb midür fiġān u naʿrama / Heybetinden lerze düşüp **gökler** itdiler ʿaraḳ
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan **göklere** idenʿurūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde şanmañ nārı yoḳ
G1436-2. Şan şafaḳ içinde **gögde** ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1476-3. Şemʿe pervāne yanup külin şavurmış bād-ı ṣubḥ / Küli **göge** şavrılur elbette oda yananuñ
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda eyler bülbül-i dil nāleler / **Göklere** irişdi feryādı dil-i āvārenüñ
G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa **göklerde** Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden götürdi rūzgār / **Göklere** peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür **göklere** māhum gel olma āhdan ġāfil
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n'eyleyem / **Göklere** irişdi āhumdan duḫānum n'eyleyem
G1784-3. Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün cihānı / İrişsün **göklere** feryād u āhum
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil **göklere** zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi **göge** boyanmayam
G1901-1. **Göklere** irişdi gerçi āh u efġānum benüm / Saña irişmez ni'dem ey māh-ı tābānum benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin **göklere** āhumdur benüm
G2001-2. Şavurur āhum yili merdüm ġubārum **göklere** / Kūy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben daḥi bilmem seni ne **gökde** ne ḫod yirdesin
G2133-4. Āteş-i dil şuʿlesin altun zencīr eyleyüp / **Göklere** çeker melekler işbu āhum ejderin
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum **göklere** olur revān
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar **gökden** ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / Her ne kim **gökden** yaġar anı ḳabūl eyler zemīn
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum **göge** dūd-ı siyāhı ben
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de **gökde** yāḫūd yirdesin
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz ile āhumʿalemi / Dikilür **göklere** bu sīne-i sūzānumdan
G2328-3. **Göklerüñ** seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2383-3. Temāşā itmege **gökden** melekler / Yüzüñ görmege inerler zemīne
G2480-5. Āteş-i āhum **göge** yaḳa Muḥibbī **gökleri** / Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl ile
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise / Şādlıḳdan atar idüm **göge** ol dem külehi
G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā ḥüsnüñ aġır / Anuñ içün **gökde** gördüm keffe-i mizānını
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı **göklerde** zer çerāġı
Mh1-6. **Göklere** peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr şad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim **gökden** yaġar

2. Mavi. (TS, 2009: 1730)

G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi **gökdür** dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm ʿālemde ne mātemdedür

göge çıḳmaḳ [7] *bk. eflāke çıḳmaḳ*

G943-5. Dil yaḳdı **çıḳdı göklere** āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G1043-4. Āteş-iʿışḳum ile **çıḳdı** duḫānum **göklere** / Sorasuz gökde meleklere duḫānından ḫaber
G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi **çıḳdı** duḫānum **göklere** / Āteşi iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1612-5. Bunca gündür ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / **Göklere çıḳdı** Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G2203-4. Gice şanmañ ki felekde görinen encüm-i ūlā / **Göklere çıḳdı** şererdür dil-i sūzānumdan
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi **çıḳdı göge** çü īsi / Her kim ṭamaʿda ḳaldı giçdi yire çü Ḳārūn
G2718-3. **Çıḳarsa göklere** āhum ne ṭañdur / Yanar çün sīnem içreʿışḳ nārı

gök itmek [1] Göğertmek, morartmak. (TS, 2009: 1738)

G2460-6. Beñzer ki riyā ile libāsını **gök itmiş** / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre benefşe

gök kenārı [1] Ufuk. (TS, 2009: 1738)

G800-3. Görinen ṣubḥ-dem şanmañ şafaḳ **gökler kenārında** / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur

gök yüzi [10] Sath-ı semâ, rûy-ı âsumân. (Ş. Sami, 2010: 387)

G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm **gök yüzine** / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh ne ʿaceb **gök yüzine** / Yār işigine varup yüzini çün ḫāk eyler
G1161-4. Şaḳla cemālüñ ayını ey āfitāb-ı ḥüsn / **Gökler yüzine** bir gün irişür şerārumuz
G1173-3. Ölsem yolında āteş-i āhumʿalem olup / **Gökler yüzine** irgüri her dem şerārumuz
G1177-4. Şaḳın cemāl ü ḥüsnüñi ey āfitāb-ı ḥüsn / **Gökler yüzine** irişe tā ki şerārumuz
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye **gökler yüzinde** saña beñzer bir melek
G1979-3. Kim baḳa **gökler yüzine** ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile derdüm sarāyına / **Gök yüzine** çıḳılmaz imiş nerdübān ile
G2521-2. **Gökler yüzine** itseʿurūc ejder-i āhum / Od şaçıla dehr içre bu dilden dehenüme
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh ile dirdüm sarāyuña / Çıḳmaz imiş **gök yüzine** nerdübān ile

gökden inmek [3] Harikulâde bir suretle zuhur etmek. (Ş. Sami, 2010: 387)

G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi şalınsan nāz ile / **Gökden inmiş** çün ezelden nāz ḫilʿatdür saña
G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim **gökden inerse** yir gibi ḥazm eyle yut
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā **indi göklerden** melek

göklere irmek [11] *bk. eflāke irmek*

G28-2. Ḫākipāyuñ **göklere irişdüre** bād-ı nesīm / İdine cümle melāik gözlerine ṭūṭiyā
G100-5. **İrgürürdüm göklere** ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller şāhı olsañ bir gice mihmān baña
G331-1. Āhum **irdi göklere** ey māh-ı tābānum meded / İşidüp feryādumı raḥm eyle sulṭānum meded
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı **irür göklere** pervāz eyler
G1078-4. Ay olur hafta giçer göstermez oldı gün yüzin / **Göklere irse** ʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1173-3. Ölsem yolında āteş-i āhum ʿalem olup / **Gökler yüzine irgüri** her dem şerārumuz
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün gibi cānānuñ senüñ / **Göklere irse** ʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1556-1. Dest uran dāmen-i ʿışḳa yaḳası çāk gerek / **Göklere** āhı **irüp** gözleri nem-nāk gerek
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden āhuñ **irse göklere**
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / **Göklere irgürse** diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr17-6. **Göklere irgürelüm** naʿra-i mestāneleri / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

göknüklü [1] Gönül yakıcı, acıklı, yanık, tesirli, suzişli. *bk. göynüklü* (TDK, 2011: 111)

G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine **göknüklü** āh idem / Şafaḳ şanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir

göl [1] *T.* Suyu çok yer, su basan yer. (Ş. Sami, 2010: 387)

G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā ki yollar **göldürür**

gömgök olmaḳ [2] Sararıp solmak, hastalanmak.

G2460-4. **Gömgök oluban** düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes dāre benefşe
G2478-5. Devrān eli dögeliden **gömgök olupdur** / Döndürdi özin ḫaste vü bīmāre benefşe

gönderi [1] *T.* Bir yerden bir yere özellikle posta ile gönderilen paket, telgraf, mektup vb. (TDK, 2011: 962)

G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde **gönderini** kirpügüñ

göndermek [80] *T.* Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak. (TDK, 2011: 962)

(gönder [22], gönderdi [4], gönderdüm [5], gönderdüñ [2], göndere [3], gönderesin [1], göndereyüm [2], gönderir [1], göndermedüñ [2], göndermeyisin [1], göndermişem [2], gönderse [8], göndersen [1], gönderüp [12], gönderür [6], gönderürdüm [1], gönderürem [2], gönderürse [2], gönderürsin [2], gönderürsüñ [1])

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp **gönderdi** yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs şan oldı ol ḳāṣid baña
G15-6. **Gönderürdüm** yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān şabā
G53-1. Göñlümi **göndermişem** ben dostum senden yaña / Bir daḫı mümkin midür kim ol gele benden yaña
G59-2. Sīneme **gönderdi** diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde şaḳla kim bir ulu devletdür saña
G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / **Gönderürem** her nefes āh ile efġānı saña
G75-3. **Gönderürse** ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir aña
G85-4. Gözlerümden yaş yirine ḳan gelür / Ḫākipāyuñ **gönder** olsun ṭūṭiyā
G88-2. **Gönderürsüñ** ġamzeñ oḳların cefā şanma anı / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G93-2. Ġamze **gönder** kim bu cānı ben emānet şaḳlaram / Ḫaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G95-3. Yā ḳaşundan tīr **göndersen** dile / Ḳarşu çıḳar cānum ider merḥabā
G103-1. Būy-ı zülfini şabā yili ile **gönder** baña / Ben daḫı **göndereyüm** cān u dilüm senden yaña
G106-4. Nice yıldur bin āhı **gönderürem** kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum saña
G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / **Göndere** cevr cefāñı n'ola her gāh baña
G123-4. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān neden **göndermedüñ** bir kez cevāb
G144-5. Kūy-ı yāre çünki **gönderdüñ** Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḫı sen anı ni'dersin arayıb
G165-4. Eksük itmez **gönderürsin** nice doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh ḫışm ü geh nāz u ʿitāb
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā meh-rūlara / **Gönderir** her kişvere eş ʿār u dīvānı dürüst
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / **Gönder** āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G483-4. Tīrin **gönderdi** gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye mesrūrdur

G548-3. **Gönderüp** ġam leşkerin geh çeşmüñüñ yaġmacısın / Göñlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G556-4. Ġamze oḳlarını **gönder** eksük itme sīneden / Mūnīs olmışdur aña baġrumda olan yāreler
G698-3. **Gönderür** ol meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G736-5. Ey Muḥibbī yār **gönderse** eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G775-5. Zehr-i hecrin **gönderür** dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra yazüben **gönder** / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu **gönder** cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G917-3. Gül çemen taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / **Gönderüp** peyk-i ṣabā serv-i ḫırāmānı oḳur
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña **gönder** yiter
G941-4. **Gönderür** seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim daḫi yapuya gelür
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe **gönder** şi ʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini **gönder** gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G1025-4. Ḫadengin **gönderür** dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1029-3. Her ne **gönderse** baña olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim cevr ü cefāsını görüñ az eyler
G1081-3. **Gönder** ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir döküci ḫūn-ḫᵛār ele girmez
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / **Gönder** cevāb derdine çünkim devā imiş
G1286-4. Nice bir hecr iline **gönderesin** / Başayın çāre nedür baġruma taş
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş ile geh ḳan ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi **gönderüp** it ṭūṭiyā yetiş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan **gönderse** dilber tīrini / Anı taʿzīm eyleyüp dilden aluban cāna aş
G1309-2. Ġamzesin **gönderdi** dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine tīrini virsün ʿivaż
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña **gönderdüm** / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G1492-1. **Gönderüp** ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle bu dil şehrini vīrān eyledüñ
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it **gönder** olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna **gönder** cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh **gönderür** ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca bu dil kişverin / **Gönderüp** ġam leşkerini ṣoñra vīrān eyledüñ
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḫāl / Dil ṭabībisin meded **gönder** lebüñden çün zülāl
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum **göndermedüñ** bir būseñi baña nevāl
G1732-3. Kūyuña varmaġa **gönderdüm** levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire ṣalmalı degül
G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / Birin ʿummāna **gönderdüm** birin keyvāna ṭapşırdum
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi çehremde yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege **göndereyüm** yāre didüm
G1889-5. Dem-ā-dem **gönderüp** ġam leşkerini / Gelüp dil kişverin yaġmā ḳılan kim
G1928-7. **Gönderürse** ġamzesi tīrüñ Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ yirini cān u dil ḳılam
G1945-3. Mihr ü vefāña zerrece ben ṭālib olmadum / **Gönder** cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger **gönderse** yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem
G2008-6. Cefā vü cevrüñi **gönder** ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2011-4. Göñlümi kūyuña **gönderdüñ** anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel ṣanduñ meger peykāne sen
G2023-3. ʿIşḳ ṣāhı virdi yaġmāya yine dil kişverin / **Gönderüp** ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2032-1. Yāre dil **gönder** nihānī anı cānuñ duymasun / Ḫālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel **gönderse** tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2039-3. ʿIşḳ mıdur leşker-i ġam **gönderüp** mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2044-5. Göñlümi **gönderdüm** evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefāñuñ yolların
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez **gönderür** dāim velī derd ü miḥen
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā **gönderse** gelsün Rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey dost ne çāre / Didi ki lebüm bārını **gönderdüm** em olsun
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / **Gönderüp** ġāret ider dil şehrine eyler aḳın
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / **Göndere** vādileri göñlini seyrān eylesün
G2211-3. **Gönderürsin** baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ mey rehnine **göndermişem** destārı ben
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme **gönder** / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre **gönderüp** ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini **gönderüp** / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var / **Gönderse** eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde ḫālāt ehline / Bād-ı āhum **gönderüp** ṣordum semāvāt ehline
G2517-5. ʿAcebdür aña taḥsīn ide yāri / Muḥibbī aña **gönderse** risāle
G2574-5. Muḥibbī neẓr ḳıl ġam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin **gönder** çerāġa
G2617-4. Dil ṭabībisin neden **göndermeyisin** bir cevāb / Derd ü ḥasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2645(a)-5. Ḳanā ʿat kūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp **göndere** şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya **gönder** bir cevāb ulı
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine **gönder** neẓruñ çerāġa olsun

göñlek [1] *T.* Gömlek. (TS, 2009: 1757)

G1212-6. Muḥibbī saña bir **göñlek** biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz

gönül [1182] *T.* İnsanın hissiyat merkezi, yüreğin manevi ciheti, kalp, dil, fu'âd. (Ş. Sami, 2010: 389) *bk. dil*

bk. gönül açılmaḳ/açmaḳ, gönül almaḳ, gönül baġlamaḳ, gönül çekmek, gönül eglencesi, gönül eglenmek, gönül evi, gönül gözi, gönül ḫānesi, gönül ḳocalmaz, gönül virmek, gönül yapmaḳ, gönül yarası/yāresi, gönül (evi/ḫānesi) yıḳmaḳ, gönülden çıḳmaḳ, gönülden giçmek/giçürmek, gönülden gitmemek, gönülden ırаḳ olmaḳ, gönli düşmek, gönli ḳararmaḳ, gönli olmamaḳ, gönli şād eylemek, gönlin ḫoş eylemek/itmek, gönline girmek, gönlü yārelü, gözi gönli açılmaḳ, ḫāne-i gönül, kişver-i gönül, levend-i gönül, şarāb-ı gönül, şehr-i gönül, şīşe-i gönül

(gönli [27], gönlin [5], gönlinde [7], gönlinden [1], gönline [5], gönlini [14], gönlüm [265], gönlümde [13], gönlümdeki [2], gönlümden [1], gönlüme [44], gönlümi [86], gönlümüñ [53], gönlümüz [2], gönlüñ [14], gönlündür [1], gönlüñe [8], gönlüñi [9], gönül [602], gönülde [9], gönülden [8], gönüller [3], gönüllerde [1], gönüllerdedür [1], gönülleri [1])

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / Derdlü **gönlüme** devādur cān bulur andan ṣafā
G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez **gönül** / Ger ola sīmīn-ḥamāyil bir gün olsa sa ī̇d baña
G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil degüldürür **gönül** illā saña saña
G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm **gönline** ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler baña
G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye **gönlüm** du ā saña
G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı çün **gönül** / Añlamazam daḥi ayruḳ ḳurtula
G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu **gönlümi** ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu **gönül** / Sīnesinde tāze dāġıdur gül-i ḫandān aña
G39-4. Derd-i hecrüñle şehā şöyle enīs oldı **gönül** / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz baña
G42-1. **Gönül** zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz derde ṣataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki **gönlinde** olur ʿazm-i serüm peydā
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u **gönül** yār baña
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey ṣaçı sünbül **gönül** niçün perīşān olmaya
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez **gönül** / Her ne derd ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G50-1. Yine çün sīnede ʿışḳ oldı peydā / Olursa ḫaste **gönlüm** ṭañ mı şeydā
G53-1. **Gönlümi** göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḥi mümkin midür kim ol gele benden yaña
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / **Gönlümde** var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G56-1. Ey **gönül** n'olduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm **gönlümi** / Didi hey şūrīde hey dīvāne söylersin baña
G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḫāṭır olduñ ey **gönül** / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür saña
G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu **gönül** āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur hemān cilā
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn **gönül** / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı ḥasretle **gönül** / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū baña
G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi **gönlüm** vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur baña
G69-5. Zülfüñe **gönlüm** bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın baña
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey **gönül** Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña
G76-2. Jeng-i ġam gelse **gönül** āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur şayḳal saña
G77-3. Ḫayālüñle ṭoludur ḫāne-i çeşm / Ḳo gelsün eyledüm **gönlümde** ṣad-cā
G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ **gönül** belā
G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler **gönül** ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu **gönül** şehrini ḫayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G103-3. Himmetüm destiyle ṣaldum **gönlümüñ** şehbāzını / Umaram dildārı ṣayd idem olursa da hümā
G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol perī ile olaldan oldı **gönlüm** āşinā
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez **gönül** / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G107-2. Ṣorma **gönlüme** cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur bu ṣeb-i hicrān baña
G107-4. Vaṣlın umar ol perinüñ bu **gönül** dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G116-5. **Gönlümüñ** vīrānesin gel rūşen it māhum benüm / Gicelerde şemʿ olur vīrāneye çün māhitāb
G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn ṣalup / Bu ḫarāb olmış **gönül** üzre oḳın ṣalup
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu **gönül** zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G132-4. Bir ḥarāret virdi bu **gönlüme** ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G133-3. Her ne dem kim iñlesem **gönlüm** benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G136-5. Bu **gönül** kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḥi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G144-1. Gördi kūyunda **gönül** dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī **gönlüñi** / Bulımazsın daḥi sen anı ni'dersin arayıb
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol **gönül** ʿışḳ ile olmaya kebāb
G148-2. Başdan aşduġın gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ ile döner **gönlüm** olalıdan dolāb

G152-5. Meclis-i ġam içre **göñli** nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu **göñlüm** odını / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda āfitāb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu **göñül** mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki şarāb
G164-3. Varsa kūyına **göñül** şıḥḥat bulur / Ḳaşı miḥrābına eyler intisāb
G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / **Göñlümüñ** köynüklügin añduḳca ḳan aġlar rübāb
G184-4. Çün getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan **göñül** / İçdügün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu **göñül** maʿmūr iken vīrāne oldumʿāḳıbet
G199-5. Bulmaz Muḥibbī kimsene yol genc-i ḫüsnine / Tā ḳılmayınca **göñlini** vīrāne ʿāḳıbet
G201-1. Ḫayālüñ **göñlüm** içre ḫamdur ey dost / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur ey dost
G203-4. Bildiler dīvāne **göñlüm** saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār mest
G207-2. N'ola şemʿ-i ruḫuñ **göñlümi** rūşen / İderse külbe-i aḥzāndur ey dost
G208-1. Ey **göñül** pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi **göñül** şehrine od
G213-3. Sīne şaḥrāsında eyle cān ile **göñlüñ** nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G219-3. Nice yıllar gice dūr eyleye olmaya bütün / **Göñlümüñ** şīşesini eyleme ey dost şikest
G229-1. Zülfine **göñlüm** ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḫayāt ummañ ki ben oldum memāt
G230-2. Söyler iseñ ey **göñül** elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuña sen mühr-i sükūt
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma **göñlüñi** andan şovut
G242-4. Eger yanuñda şuç ise gel öldür / Gözüm gördi **göñül** sevdi nihāyet
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse **göñlüm** yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu **göñlüm** şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek şemʿ-i şebistān ile baḫş
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp **göñlüm** gibi kān ile baḫş
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı şormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider **göñlüm** benüm itmege mādūn ile baḫş
G278-2. Āhum eşer mi eyler aña seng-dildür ol / **Göñline** beñzemez anuñ illā ḥadīd ü tūç
G280-4. **Göñül** şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu **göñlüm** şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış zücāc
G285-3. **Göñlümi** şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cūybār ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G286-2. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise **göñlümde** kec
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür **göñlüm** aña ḳalma geçenden geç
G290-2. Gizlü rāzum āşikār oldı yine / Ṣaḳlayamaz **göñlüm** olmışdur zücāc
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḫi / Eylemez aña taḥammül olsa **göñlüm** hemçü tūç
G294-2. **Göñlümi** şeydā ḳılupdur şol müselsel kākülüñ / Bu delü **göñlüme** siz zencīrle itmeñ ʿilāc
G294-4. **Göñlümüñ** şınduġını ey dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik zücāc
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī **göñlini** / Vechi var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu **göñlüme** nice der-i fütūḥ
G299-2. Ḫaṭı ile ʿārıżın görsem olur **göñlüm** küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu **göñülden** hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G310-4. İbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden **göñül** / Kimseye meyl itmemişdür zerrece bu zāl-ı çarḫ
G312-1. Ey **göñül** incinme olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice **göñlüm** tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem içre rūzı telḫ
G321-4. Dehr elinden ey **göñül** ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim almışdur bu dünyādan murād
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng iken bulur **göñlüm** küşād
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste **göñlüm** diye dād
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün **göñlini** şād
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş **göñlüm** benüm anda sürūd
G327-5. Vā ʿıż sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer **göñülde** ḳaçan ola nükte serd
G332-2. Ey **göñül** şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile şarfını / Oldı **göñül** suḫtesi bu fende musta ʿīd
G340-2. Ḫālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun **göñül** esrārına hīç bir eḫād
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ **göñli** Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında **göñül** merdümini / Anı nā-ḫaḳ yire zülfinde aşar dāre meded
G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı **göñül** dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eşer baña naṣīḥat ḳılma pend
G357-4. Ey **göñül** zülfine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Birʿaceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını tekrār ider **göñül** / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger leziz
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveş bu **göñül** / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine ṭola nūr
G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu **göñül** kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G382-5. Naḳş-ı ḫüsnüñi **göñül** levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G384-4. Aḳar şuya eser yile ṭayanma **göñlüme** dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / **Göñlümi** böyle perīşān iden ol kākül giçer
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı **göñlüñ** yoḫsa mermerden midür
G397-4. **Göñlüm** ḫarāba virdi yine leşker-i ġamı / O ẓulm idici ḫusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol **göñül** ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir şanemi var / Kāfirdür eger zerrece **göñlinde** ġamı var
G407-3. Leylī zülfi ḫasretinden bu **göñül** Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G408-1. **Göñlümi** iden perīşān zülfinüñ her mūyıdur / Ṭaġıdan her laḥẓa ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu **göñlüm** zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G413-2. Bu ḫarāb olmış **göñül** mülkini ābād idiser / Luṭfın iżhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur

G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu **göñül** / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G421-4. Vāḳıf olmadı **göñül** daḥi benüm esrāruma / Ey refiḳān-ı ṭariḳat ṣormañ ol ne zārdur
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı **göñlinden** ḫaber ṣorsam da mermer gösterür
G423-2. Gerçi itdüm ben **göñül** mir'ātını İskenderi / Ṣınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G424-1. Cān ża'īf olduḳca **göñlüm** nālesi āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın **göñül** / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen nigārı bu **göñül** dem-bestedür
G425-5. Cüdā olalı Mıṣruñ Yūsuf'ından / **Göñül** Ya'ḳūb-veş maḥzūna beñzer
G425-8. Yaşum deryā olalı aġlamaḳdan / İçinde bu **göñül** ẓü'n-nūna beñzer
G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī **göñlümi** māhi gibi / Lu'b ile ṣayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G435-3. Kim ezelden 'ışḳa virdi **göñlini** / Ol kişi tā ḥaşr olınca yanadur
G436-4. Ḫurd eyledi zemīni **göñül** āteşi hemān / Ṣimdengirü zebāna reh-i āsumān ṭutar
G440-1. Dostum kūyunda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen bu **göñlümüñ** ṭolābıdur
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥża **göñlüm** ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḥi dāim nemdedür
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā 'āḳıbet / Ey perī bilmem senüñ **göñlüñ** nice ādemdedür
G451-1. Cān cemālüñ şem'ine yanmaġa bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi **göñül** dīvānedür
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste **göñül** gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm şa'bāne şor
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet 'āşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ **göñlinde** başḳa kāmı var
G465-3. Genc-i ḫüsnüñüñ ḫayāli **göñlüme** virdi küşād / Ġuṣṣalı **göñülleri** dirler meşeldür māl açar
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḫüsnüñde **göñlüm** fāl açar
G466-3. Bu **göñül** ḫastesine ṣanma 'ilāc ola ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G468-5. Ey Muḥibbī gelse **göñlüm** şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īşār ider
G469-3. Şīrīn lebüñi ḫaste **göñül** eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi **göñülden** neler giçer
G470-1. Āh kim **göñlüm** gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı 'ışḳ oldı / **Göñül** şehrine başmasuñ bu'aḳl içün yasaġum var
G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın fikr ider / Bu **göñül** ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke ṣaçını 'anbere / Bu **göñül** şermendelikden infi'āl üstindedür
G480-2. Yanuñda ey gül-i ra'nā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu **göñlüm** bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G483-1. Her ne cān kim nār-ı 'ışḳ ile yanarsa nūrdur / Her **göñül** olur ḫarāb-ı 'ışḳ ol ma'mūrdur
G492-5. Bu ḫarāb olmış **göñül** ma'mūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G493-4. Ger ṣorarsañ 'āşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā **göñlinde** anuñ odı var
G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa bu **göñül** / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G498-7. Zülfinde **göñül** bend ile gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī 'āşıḳa bīmār ḫānedür
G499-3. Ḳatı **göñlüñi** cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G507-1. **Göñül** bir dilbere meftūn olupdur / Anuñçün bu ciger pür- ḫūn olupdur
G512-2. Ey **göñül** çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi **göñlümüñ** āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / **Göñül** gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḫüsn ile eger sen şem'-i meclisseñ / **Göñül** dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse **göñlümi** 'ayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim ol 'āẕāb üstindedür
G522-3. Gözlerüm segrür yine **göñlüm** ider cūş u ḫurūş / Ol sa'ādet menba'ı derdlü dile dermān gelür
G523-4. Ne deñlü eylesem pend ü naṣīḥat / Yañılmaz n'eyleyem **göñül** belādur
G530-4. Umar gerçi bu **göñlüm** luṭf u iḥsān / Velī senden gelen cevr ü sitemdür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni ṣanma ki **göñlüm** zendedür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma **göñül** hecri odına yanadur
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ ṣaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki **göñül** dīvānedür
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı **göñlüm** / Bulunmadı dirīġā bir kimse ide tīmār
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem **göñül** pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G542-1. Nice bir hecr içre **göñlüm** defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu **göñlüm** murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G545-3. Aradum zülf-i perīşānuñda **göñlümi** didüm / Didi bulmazsın anı çāh-ı zeneḫdānumdadur
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh çeşmüñüñ yaġmacısın / **Göñlümüñ** ma'mūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen **göñül** āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç ṣarāb üç günde bir
G550-1. Gāh'aḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu **göñlüm** ḫayrān olur
G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu **göñlüm** dārına / Bir ṭaşı yāḳūt ü bir ṭaşı anuñ mercān olur
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẓarda ey **göñül** / Siḥr ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G560-1. **Göñül** derd ü ġam ile ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān zülf ile peyveste ḫoşdur
G561-1. Yine'azm itdi **göñül** cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra gider
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u **göñül** / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G562-3. Şād oldı **göñül** mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki'azm eyleye āhı'alemidür
G564-1. Delü **göñlüm** benüm ġonce-leb ister / El urup oḫṣamaġa ġabġab ister
G564-3. Du'ālar müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür ki bu **göñlüm** şeb ister
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine **göñlüm** ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G569-3. Çoḳdur bizümle ortada cānā'adāvetüñ / **Göñlüñ** ne vaḳt **göñlüm** ile pür-ṣafā olur
G573-5. Dilde Muḥibbī'ışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu **göñlüm** şehr-i ḫarāba beñzer
G578-3. Zāhidā ṣanma beni cennet ü ḫūrā dileyem / **Göñlini** 'āşıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẓer ḳıl ey **göñül** murġı / Senüñ ṣayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür

G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez **göñlüm** ḳabūl / Bu felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür
G581-4. Beni nā-ḫaḳḳ yire ʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey **göñül** ʿışḳuñ bir adı daḫi ḳātildür
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş iñler bu **göñlüm** her dem āh u vā çeker
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / Ey Muḥibbī **göñlüm** anda āh-ı bī-pervā çeker
G584-3. Degülsin ḫaste **göñlümden** ḫaber-dār / Yatur ṭaş işigüñde zār u mehcūr
G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu **göñlümi** / Ḳudret eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp **göñlüm** o yāre armaġān eyler
G590-4. İderler gün gibi her-cāylıḳ āh / Bu **göñlüm** bülbüline zār iderler
G596-2. Görüp sevdi anı **göñlüm** gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G602-1. Ey **göñül** başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G602-4. Saḫtdur **göñli** nigāruñ aña irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür **göñlüñi** sen geñ ṭut gerek ṭar
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem **göñlüme** ol dem ġam düşer
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde **göñül** zaḫmına ol merhem düşer
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu **göñül** / Añsa ammā ʿārıżuñ şubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G612-3. **Göñül** baġlansa bend olsa ʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol şaçı sünbüldür
G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile **göñlüm** Muḥibbī cān çeker / Baġlanur bend-i belāya ḫabs ile zindān çeker
G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı **göñül** şeydā olur / Ṭaġıdur ʿaḳlını külli ʿāleme rüsvā olur
G620-2. Zekāt-ı ḫüsnüñ ʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al **göñlin** ʿuşşāḳuñ buyur hep bī-nevālardur
G621-1. **Göñlümüñ** cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G625-6. Bend-i zülfinde görüp **göñlümi** bir kez dimedi / Hey bu miskīn benüm vālih ü ḫayrānumdur
G628-4. **Göñlümi** hicrān şebinde ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G631-1. Vādi-i ʿışḳa düşüp āvārelıḳ **göñlüm** diler / Derdüme çün çāre yoḳ bīçārelıḳ **göñlüm** diler
G631-2. Cām-ı laʿlūñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / Ol sebebden dāimā mey-ḫʷārelıḳ **göñlüm** diler
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ gibi / Būseni almaġ içün ʿayyārelıḳ **göñlüm** diler
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / Nice bir dirseñ baña yüz ḳarelıḳ **göñlüm** diler
G631-5. Dil ṭabībidür umar vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ **göñlüm** diler
G639-1. Zülfinüñ bendi bu **göñlüm** dāmıdur / Terk-i cān itmek de ʿāşıḳ kāmıdur
G639-3. Rāḫat-ı cān bil anuñ düşnāmını / **Göñlümüñ** ḫaṭṭı anuñ düşnāmıdur
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey **göñül** / Anda sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra te'ṣīr eylemez / Bilmez idüm şimdi bildüm **göñli** seng-i ḫāredür
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ **göñli** içün dirler ki cevher kānıdur
G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var ise **göñül** anuñ seng-i ḫāredür
G646-3. Hicrān şebinde gerçi **göñül** bī-ḳarār olur / Cānā senüñle ʿahd velī bir ḳarāredür
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu **göñül** / Şānesin elden ḳomayup baña ṣaçın gösterür
G652-1. **Göñlini** āşıḳlaruñ ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse **göñlümi** / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum em ḳapar
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez **göñline** yārüñ eşer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G655-4. Olaldan cām-ı laʿlüñ nūş-ı cānum / Zeneḫdañ sībi **göñlümüñ** behīdür
G657-4. Siḫe ṣancup çevirür **göñlümi** āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / **Göñlümüñ** bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G664-4. Yāre ṣundum ʿıyd-gehde **göñlümi** elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan ol ʿārıż-ı zibāya düşer / **Göñül** āşüfte olur şoñ ucı sevdāya düşer
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu **göñlüm** bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı **göñül** sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā yürür ṣaḥrāya düşmişdür
G674-2. **Göñülden** bir nefes gitmez leb-i ḫamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḫamrāya düşmişdür
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī **göñlini** eydür / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki **göñlüñ** pāsı var
G677-5. Ol ṭabīb-i dil **göñül** derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün nāṣāddur
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider cān u **göñül** / Ḳaṣdini ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri **göñlüm** ṣād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm müdde ʿī / Ṣād olup **göñlüm** didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḫabībün / Ṭūp itmege bīçāre **göñül** aña ser ister
G690-3. **Göñlümi** zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim baş ile ḫüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G691-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister zülfine **göñlüm** uzun sevdādadur
G695-1. Kūyında **göñül** olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daha nesi var
G695-5. Düzd oldı **göñül** zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi anuñ ʿāsesi var
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden bu **göñlüm** düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki **göñlüm** ıżṭırāb üstindedür
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse ne ġam **göñli** ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṭḥ-i bāb üstindedür
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ yiridür itse **göñlüñ** āhlar
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḫarāb olmış **göñül** ābāddur / Derdüñi dermān bilür **göñlüm** anuñçün şāddur
G708-1. **Göñlümi** her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde **göñlin** anuñ ġam ḳapar
G712-3. Ḳonmaġa gelse **göñül** ṣaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḫabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede **göñül** ne dir
G719-3. ʿIşḳ meydānında **göñlüm** bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur

G719-4. Ruḫları şevḳidür iden **gönlümi** āşüfte-ḥāl / Cānumı ḥayrān iden de zülfinüñ reyḥānıdur
G719-5. Şınma nāzikdür Muḥibbī **gönlini** didüm didi / Şınmayınca ḥāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi **gönlüm** göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G723-1. ʿAceb dīvānedür **gönlüm** anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G725-1. ʿIşḳ vādisinde **gönlüm** gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir **gönlümi** dilber yine / Yüzini āyīne vü laʿlini şekker gösterür
G731-1. Ser-i zülfüñle başum pür-hevādur / **Gönül** derdüñle çoḳdan mübtelādur
G731-4. Yine bezm-i belā içre bu **gönlüm** / İñiler şanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış **gönlüme** / Şan muʿallim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür
G734-3. Ser-i zülfüñde **gönül** mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu **gönlüm** yār şır / Bir yañadan daḥi ṭurmaz bu künbed-i devvār şır
G741-4. Bir ẕerre deñlü kuḥle **gönül** raġbet eylemez / İzüñ toziyle dīdelerüm rūşenā olur
G741-6. Bulur şifāyı ḥaste **gönül** bir cevāb ile / Ol laʿl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī **gönlini** rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G746-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü cevher / Dükenmez ḥarc ḳılsun **gönli** ḳandur
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol īsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḥaste **gönülden** neler giçer
G749-1. Dāġ u elifle sīnem bebr ü pelenge beñzer / Deryā-yı eşk içre **gönlüm** ferhenge beñzer
G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam bir elif / Lebüñ **gönlümde** ḥayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Şūfi gibi şanma ki **gönül** bihiştedür
G754-3. **Gönlüm** mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin şayḳal şarāb iç anı şāf eyler
G755-4. Gözi şayyādı şayd itdi yine bu **gönlüm** bāẕın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / ʿIşḳun odına cān u **gönül** kim kebāb ider
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey **gönül** çeşmi anuñ sāḥir giçer
G761-4. ʿİẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden **gönül** murġı semenderdür
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / **Gönül** şehrine başmasun buʿaḳl içün yasaġum var
G767-2. Pāre pāre n'ola ṭoġransa **gönül** şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne giçer
G767-4. Bu **gönül** zaḥmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey **gönül** / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dün giyer
G775-1. Bu **gönül** derd ü ġamuñdan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de ābdur
G776-1. **Gönül** āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile **gönül** çünki çerāġumdur / Ezelden aña neẕr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan **gönülde** bir eṣer var / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G783-4. **Gönül** bir yaña ben bir yaña düşdüm / Ne benden ne ü **gönülden** ḫaber var
G788-1. **Gönül** hecr ile olmış zār u mehcūr / Dil ez-men dūr u men ez-dilsitān dūr
G789-5. Ġāret iden **gönlini** kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Yaʿni bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna şor
G790-1. Dem-be-dem bu **gönlüme** zülf-i semen-sālar gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa ġavġālar gelür
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña şayḳal ey **gönül** ancaḳ şarāb-ı nābdur
G792-2. Ey **gönül** bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ gönlin açan ancaḳ şarāb-ı nābdur
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu **gönül** / Şanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G795-1. **Gönlüm** beni terk itmede ārām-ı cānum ḳandadür / Mihrim velī berk itmede cān u cihānum ḳandadür
G797-7. Muḥibbī bulımadum **gönlüm** artuḳ / Meger olmış benüm gibi giriftār
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu **gönlüm** merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd ile ḫaste **gönlüm** iñler ṭolāba beñzer
G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı **gönlüm** añmanuz şādī adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar çün şādiden bīrūn olur
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde bu **gönlüm** benüm ḳānūn olur
G809-1. Kūyında **gönül** olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan uluʿālemde ʿaceb daḥi nesi var
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla **gönül** bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G812-6. Zülfi ruḫında destedür **gönlüm** aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre bu **gönlüm** erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ şarāb-ı erġuvānidür
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup anda **gönül** şād eyler
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / Şanma mihrüñ bu **gönülden** güzelüm zāyil olur
G825-1. Bu **gönül** rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / Āh ider tā ṣubḥ olınca giceler giryān olur
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña cānā bu **gönül** / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīnede līk ḫayālüñle **gönül** mesrūrdur
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün **gönül** ṭanbūrdur
G827-1. Cemālüñ şem ʿine ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi **gönül** dīvāne olmışdur
G828-1. ʿĀrıżınʿarż ider ilk **gönlümi** bīmār eyler / Şoñradan döne gelür lebleri tīmār eyler
G828-4. Āh ile şanma **gönül** yaşını teʾşir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ şanma ki ol kār eyler
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu **gönül** kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īşār eyler
G835-1. Ḥarāb olalıdan **gönlüm** aña vīrānedür dirler / Bulınursa eger vuṣlat aña genc-ḫānedür dirler
G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi **gönül** şan hūtdur
G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḫayāli çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ **gönli** şād olur meges çün dām ider
G838-3. Zülfi zencīrini ṭaḳdum **gönlümüñ** gerdānına / Bildüm āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey **gönül** / Bir sāġar ile saña çün ol reh-nümūn giçer
G843(a)-1. Boynuma zencir-i zülfin dāimā daḳmaḳdadur / Şemʿ-i ḥüsnine **gönül** pervānesin yaḳmaḳtadur
G847-2. Genc-i ḥüsnüñ bulunur vīrānede / Anuñ içün bu **gönül** vīrānedür
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden **gönül** olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar

G849-4. Ey **gönül** olma şaḳın dünyā metāʿına ḥarīṣ / N’eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna şor
G850-1. Ben mübtelāya n’eyledi ol bī-vefāyı gör / **Gönlüm** ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G854-3. Ṭālib olma ey **gönül** zāhid gibi sen cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın **gönül** / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G865-1. dāimā cevr ü cefāñ ile **gönül** rāḥatdadur / Çün baña senden gelür şanma anı zaḥmetdedür
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi **gönlüm** żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu **gönlüm** benüm balıḳ mıdur
G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur **gönül** meydān-ı dehr içre / Meger bu şarşar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet **gönlini** / Dökilür āhı seḥābından yaşı bārāndur
G881-2. Çarḥa başın egmez iken işbu **gönlüm** tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar mı giysūlar mıdur
G890-1. Dīde rūyuñ oldı ḥayrān oldı bu **gönlüm** esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḥaḳīr
G890-3. Her ne emr itseñ muṭīʿüñdür senüñ cān u **gönül** / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu **gönlüñ** ḥamir
G894-1. Cān ile **gönül** ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḥt ḳıl / Zīrā ki **gönül** çoḳdan ol pīşrevdedür
G895-1. Zülfine dil baġladı **gönlüm** benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān daḥi pervānedür
G895-4. Eksük olmaz āşıḳa gerçi belā ile elem / Ġam degül **gönli** ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī **gönlini** rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G899-2. Pertev bıraḳdı **gönlüme** çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʾle ile cān u dilüm külli yanadur
G901-1. **Gönül** şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül gibi **gönlüm** / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül gibi yüzler
G902-1. Her kişiye kim uġraya **gönlüm** ḫaber ister / Cānā seni çün cān u göñülden sever ister
G906-2. N’eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḥarām / Bu cihān bāġında **gönlüm** sen gül-i nev-restedür
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi güş it / Dīvāne **gönül** söz mi ṭutar bildügin işler
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / İñler **gönül** o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G916-1. Ne ḫoş demdür viṣāl ola müyesser / Cemālüñle daḥi **gönlüm** münevver
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı yaġmacı **gönlüm** ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur ḫaste **gönül** / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G927-1. Gülşenüñ zevḳ ü ṣafāsı gül midür bülbül midür / Derdlü **gönlümüñ** devāsı gül midür bülbül midür
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı **gönül** mir’ātını / Mül midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G928-1. Yine **gönlüm** şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G929-6. Kūyuna varmaz **gönül** eyler viṣālin ārzū / ʿĀşıḳ-ı dildāra şanmañ cennet ü kevṯer yiter
G930-1. Sevdā-yı zülfi ṭūp başumda hevādurur / Deşt-i ġam içre düşdi **gönül** bī-nevādurur
G930-4. Cān naḳdi ile geldi ḳapuña yine **gönül** / Virdi metāʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G935-3. Şāh-ı ġam gelse **gönül** şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G936-1. **Gönlümüñ** hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n’eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu **gönlüm** şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh ḫançer gösterür
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce **gönlüm** pāyına īṯār içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G942-1. Gāh **gönlüm** ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu **gönül** ḥayrān olur
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu **gönlüm** dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı **gönül** āyīnesi / Ezelī yazu imiş başa pes elden ne gelür
G947-6. **Gönül** ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḥāl üstindedür
G950-3. **Gönlümüñ** murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G954-1. Zülfi ile yüzini ördükce **gönlüm** teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itseʿaḳlum deng ider
G954-4. Bezm-i ġamda ey **gönül** iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür bu **göñül** baġrındaki yaġın çeker
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı **göñlüme** her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / **Gönlüme** gelmez sürūr illā meger kim ġam gelür
G960-3. Terk-i cān itmek revādur terk-i yār itmek degül / Yolına cān virmegi çoḳdan **göñül** iḳrār ider
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben muʿallaḳlar uram / Bu kebūter **göñlüme** ġamzeden irişürse tīr
G963-4. N’ola sevdümse maḥbūbı ne var **gönlümde** ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G965-6. Naḫl-i naẓma ey **göñül** bil meyve-i maʿnī gerek / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār şiʿr
G973-1. **Gönlümi** vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil şaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu **gönlüm** ey perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından **göñül** olmaz ḫalāṣ / Ey Muḥibbī çāre ne başuñda çünki yazudur
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu **gönlüm**ʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā giçer
G981-1. Āh kim **gönlüm** gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek murād idem yine / Ḫor baḳmañ **gönlüme** kim himmeti ʿālidedür
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẓarla āh / İtdi ḫarābe **gönlümi** ġam şanki yaġı-vār
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın **gönlümüñ** / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G988(a)-6. N’ola yaḳsam şemʿ-i ḥüsnüñe **gönül** pervānesin / Dostum sen şemʿ olıcaḳ āşıḳuñ pervānedür
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm müddeʿī / Şād olup **gönlüm** didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G990-1. Çeşm-i giryānumla **gönlüm** ıżṭırāb üstindedür / N’eylesün dil zevraḳı her demde āb üstindedür
G991-2. Yār ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ **gönlüme** / Anı iżhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G993-2. **Gönlümi** şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaṣdını bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G999-1. Virmeden ġam bu **gönül** kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu **gönlüm** ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür

G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / **Gönül** diye baña besdür ki kūyından güẕārum var
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb budur ki bu **gönlüm** benüm odlara yanmışdur
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde bu **gönlüm** bestedür
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu **gönlüm** dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1033-1. Şehā ʿışḳuñ gözüm pür-āb idüpdür / Ḳurulı **gönlümi** ṭolāb idüpdür
G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu **gönül** Mecnūn olup / Lā ʾl-i şīrīn-kāruña cānum daḥi Ferhāddur
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḥazīn **gönlümi** bu ne ʿitābdur
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu **gönlümi** cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi işkencedür
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān **gönlümi** / Benden āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1045-1. Şayd iden **gönlümi** dām-ı zülfidür / Eyleyen āşüfte nām-ı zülfidür
G1047-5. Gel Muḥibbī **gönlüñi** zülfinde bend eyle didüm / Didi her şayd şanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / **Gönül** āşüfte vü cān vālih ü ḫayrān görinür
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun **gönlüm** / Başumda dūd-ı āhumdan otaġam ḳara şālum var
G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar ey **gönül** / Ḳaʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna muʿādil ey **gönül** / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör
G1063-1. Ey **gönül** kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḥi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu **gönül** düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp **gönlüm** ister vaṣlını / Ne ʿaceb dīvāne olmışdurʿaceb sevdāsı var
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile **gönlümüñ** hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz **gönlüme** zīrā sözinüñ serdi var
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey **gönül** / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola **gönül** / Ḳıl ḥaḳīḳat naẕarın şeyḥ ü eger şāb iñiler
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu **gönül** / Nitekim ḳurıla şu üstine ṭolāb iñiler
G1077(a)-3. Şāh oldı **gönül** mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki ʿazm eyleye āhı ʿalemidür
G1077(b)-3. Ey ṭabīb şanma ʿilāc ola **gönül** ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1077(b)-7. Pāk idüp **gönül** hevesden ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1081-4. Ṭutsañ çü **gönül** düzdini ḥabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar bu **gönlümi** / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1082-3. Şemʿ-i ḥüsnüñe yanaldan bu **gönül** pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ ögredür gör bu dil-i dīvānemüz
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem meʾānī dürlerin / Dostlar şimdengirü **gönlüme** siz deryā diñüz
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı **gönline** anuñ kār eylemez
G1090-1. Zülfi zencīrinde **gönlüm** kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1090-2. **Gönlümüñ** feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1091-3. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından cevāb ister **gönül** / Ey ṭabīb-i dil ölürse olmasun tīmārsuz
G1092-1. Giçdi yıllar Āh dilber **gönlümi** yād eylemez / Şāh kim ẕālim ola mülkini ābād eylemez
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur **gönlüm** benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile cānumdan / Bu ʿacebdür ki **gönül** zülf-i dütādan giçemez
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbīʾyi helāk / Daḥi bu ḫaste **gönül** ol ḳaşı yādan giçemez
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu cān u **gönül** / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1124-1. Nice yıllardur didüm **gönlüme** şāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm anuñ içün biz de ġarḳ-ı demlerüz
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemüñ seyr ü temāşāsını ḳo / Gel **gönül** seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden dökerem göz yaşların / İñlemekde **gönlüme** dolāb beñzer beñzemez
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup kül olalı **gönül** / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1129-4. Giçer āhum oḳı çarḫ-ı felekden / ʿAcebdür ḳatı **gönlüñe** yir itmez
G1131-2. Eyler ḫayāl leblerüñi mest olup **gönül** / Dāim şarāb-ı laʾl ile serḫoşlardanuz
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm **gönlüme** āh eyleyüp / Didi çün yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi **gönül** Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben **gönlüm** efsāne ḳabūl itmez
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki **gönül** murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini **gönlümde** / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1167-1. Bu **gönlüm** murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ şaydına ḫāżır çeşmi şehbāz
G1169-2. Ey **gönül** gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā **gönlümi** / Bir daḥi olmaz bütün ger şınsa bu āb-gīnemüz
G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla perīşāndur henüz / **Gönlümi** ḳılan şikeste ol perī-şāndur henüz
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında **gönül** / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel şalma **gönül** zevraḳını / Bād-ı āh ile muḫālif anı deryā bilürüz
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu **gönlüm** çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu **gönül** dār istemez
G1188-4. Kebūter **gönlümi** çeşmi ayırdı / Şikārına alur elbette şehbāz
G1195(a)-1. Pend ḳılsan **gönlüme** ʿışḳum daḥi olur sitīz / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz
G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla **gönlüm** rīze rīz
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / **Gönül** ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G1196(b)-1. **Gönlümüñ** vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne ẕālimdür ki ẕulm ḫoş görür dād istemez
G1197(a)-4. Āhum odından umar idüm eyleye eşer / Āhen gibi **gönül** ḳatı ṭaşa beñzemez
G1202-1. **Gönül** cānān yüzüñsüz ḫurrem olmaz / Döker göz yaşını ol bī-ġam olmaz
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler **gönül** bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā ol serv-i nāz
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler **gönli** anuñ hemçü sāz

G1210-2. Ṭabīb-i dilsin ey ārām-ı cānum / ʿİlāc it **gönlüme** merhemsüz olmaz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem **gönlüme** gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz aña in olmaz
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey **gönül** feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1218-5. Nāle ḳılma **gönlüñe** gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola itme Muḥibbī anda ses
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / Bu sebebdendür şabā gibi **gönül** müşkīn-nefes
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey **gönül** / Ger firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey **gönül** bülbül gibi / Bu gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey **gönül** irdüñ gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme eyʿömr-i ʿazīzüm bir nefes
G1227-7. Döneliden naḫcevāna **gönlümüñ** vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler Aras
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur **gönli** gel feryādı kes
G1229-1. Dem-be-dem iñler **gönül** sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1233-1. İtdi pervāne **gönül** yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim ider nāre heves
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ dileye ḫaste **gönül** eylemeʿayb / Var mı bīmār kim ol itmeye timāra heves
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey **gönül** mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş görʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı şayd itmek dilersen ey **gönül** / Hīç olur mı ki şikār eyleyeʿanḳāyı mekes
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler **gönül** sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur nefes
G1240-5. **Gönül** şehrini yaḳmaġa Muḥibbīʾnüñ şaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş
G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat mı olur ey meh-i enver / Kim oldı ıraḳdan **gönül** āşüfte vü medhūş
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı **gönlümde** hūş
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey **gönül** bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1254-4. Bulurdum dünyede **gönlüm** murādın / İtüm diyü baña bir kez diseñ uş
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu **gönlümüñ** ḳandiline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm **gönlüm** benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı **gönlüm** āḫır egdi gözüm aña baş
G1263-1. **Gönlümi** sevdāya viren zülf-iʿanber-niz imiş / Cānumı ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş
G1264-1. **Gönül** zülfüñ görüp dīvāne olmış / Yüzüñ şemʿine cān pervāne olmış
G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden **gönül** olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına anlar çün el bir eylemiş
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı **gönlüm** / Yürür kūyında dildāruñʿacāyib derd-mend olmış
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa **gönül** ḳandil cānumdur fitil / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ imiş
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı **gönlümüñ** uçmaġ imiş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ **gönlüm** ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatındaʿaḳl ile dānā imiş
G1271-2. İstedüm dīvāne **gönlüm** ḫālini bilmek yine / Bulamadum ol cünün deştinde nā-peydā imiş
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu **gönül** / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1283-4. Düşeli cān u **gönül** sünbül şaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu **gönlümde** maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu **gönlüm** murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1293-2. Yār şandum baña didüm sırrı ʿışḳı **gönlüme** / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu **gönlüm** zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1297-1. Olmadı Yārab **gönül** bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur **gönül** zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki **gönül** sen ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne **gönül** / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden ol ḫalāṣ
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde **gönül** düzdini ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aş
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey **gönül** / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baş
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde **gönül** düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā zülfe aş
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey **gönül** merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāṣ
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu **gönül** pervā yimez olmış o baḥr içinde baṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu **gönlüm** şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1318-4. Cān ile gel ey **gönül** şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı **gönlümüñ** Baġdādını / Anda yaşum olmasa biri Fırāt u biri Şaṭ
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm **gönlüm** ṭutupʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẕẕ
G1326(b)-1. Çünki almışdurur cefādan ḥaẕẕ / **Gönlümüz** eylemez vefādan ḥaẕẕ
G1326(b)-4. Göricek gün yüzüñi şād oluram / Zīrā eyler **gönül** ṣafādan ḥaẕẕ
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa **gönül** ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler her gāh şemʿ
G1329-4. **Gönlümüñ** vīrānesini rūşen it māhum benüm / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde māh şemʿ
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ cemālin / Bu ḫaste **gönlüme** ṭimār olan şemʿ
G1341-2. Ḫadüñi gördi **gönül** meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu **gönül** itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metāʿ
G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez **gönlümi** degme çerāġ
G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol māh-pārenüñ **gönlüm** yine / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ
G1356-3. İstemezseñ ey **gönül** ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1367-4. Nükte-iʿirfān bulur ṭalan **gönül** deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar ṣadef
G1368-3. **Gönlüñi** pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şiʿre şürūʿ / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1370-2. Bezm-i ġamda nāy olalı bu **gönül** / Dögerem bu sīnemi mānend-i def
G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın **gönül** āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içmeyince cām-ı ṣāf
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu **gönül** ẓāhir iderse ne ʿaceb / Gösterür her ne ki içinde ola şīşe-i ṣāf
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu **gönül** sīnem dögülür hemçü hedef
G1383-3. Bu **gönül** bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ

G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / Ṭutdı anuñçün **göñül** hengāme hengām-ı fırāḳ
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler **göñül** / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1390-4. Ey **göñül** aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʾbin gösterür ol bāzı çoḳ
G1402-4. **Gönlümüñ** şehrini vīrān eyleyüp āḫır dönüp / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda **gönlüm** ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1407-2. Nice bir yoldan ṣaparsın ey **göñül** inṣāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḥaḳḳ
G1408-2. **Göñül** ʿışḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1408-6. Lebüñ ẕikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken **gönlüm** / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḫayrānlıḳ
G1410-2. Kaʾbe-i vaṣla irerdüñ ey **göñül** ḳaṭʿeylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḫaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı **gönlüm** kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey **göñül** bu vech ile tezyīne baḳ
G1422-3. **Göñül** mirʾāt-ı ṣāfidür velī āh / Temāṣā ḳılmaġa ṣāḥib-naẕar yoḳ
G1430-3. Çeşm-i ʿāṣıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey **göñül** ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G1431-1. Gördi **göñlüm** zülfüñi sevdā-yı ʿışḳ / Olur şimdengirü rüsvā-yı ʿışḳ
G1433-2. Meyl idüp **gönlüm** hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile **göñül** şād ancaḳ
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ **gönlinde** ḳala bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1439-4. **Göñlümüñ** şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb luʾb ile ṣayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1445-1. Ey **göñül** bād-ı ḥazān gör nʾeylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür ey **göñül** göz yaşı ṣol u ṣaġa baḳ
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri **göñlümi** başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı ol gözleri fettān ancaḳ
G1449-1. Nice iñler dostum **göñlümdeki** dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey **göñül** ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḥamrāya baḳ
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle **göñül** mirʾātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya baḳ
G1452-2. Ṣınsa ger **göñlüm** cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm pendümi güş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer **göñül** āvāre yoḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla **göñül** şād ancaḳ
G1464-2. **Göñül** düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G1470-3. Zāhidüñ **göñlinde** şek āṣıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek ṣunuldı kimine yimek
G1477-2. Ḳatı **göñli** dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye hīç nefʿī seng-i ḫārenüñ
G1478-4. **Göñlümüñ** şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1480-5. Dili ṣāf itmege olmadı dermān / Ṭutubdur **göñlümüñ** āyīnesin jeng
G1483-1. Bir lebi şīrīn için **göñlüñi** her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi **göñli** bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan ṣol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1487-4. Çün **göñül** Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1491-1. **Göñlümüñ** dīvānesine bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına şeydā **göñül** / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā **göñlümi** tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi cānā ʿiẕāruñdur senüñ
G1510-3. Ġam şebinde **göñlümüñ** düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1512-1. Gülşen-i ḫüsnini beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey **göñül** tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler **göñül** ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ **göñül** şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde cānā / **Göñül** murġına anı dāne ṣalduñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi şevḳine **göñül** / Cān vire irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış **göñül** mülkini ābād itmedüñ
G1547-4. **Gönlümi** mücrim diyü daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḥi āzād itmedüñ
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbīʾye vaṭan / Gelmeye ẕerre heves **göñline** bāġ-ı İremüñ
G1550-1. Ey **göñül** her-cāyidür gün gibi cānānuñ senüñ / Göklere irseʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey **göñül** oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1561-1. **Gönlümüñ** şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden yaʿni zencīr ile bend itsem gerek
G1564-1. Cānumı pervāne iden şemʿ-i rūyuñdur senüñ / **Gönlümi** vīrāne ḳılan zülf ü mūyuñdur senüñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme **göñül** / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāfʿit didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle **göñül** āyīnesini itdi pāk
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey **göñül** ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey **göñül** / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1587-1. **Gönlümi** elden yitürdümʿazm-i yār itsem gerek / Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek
G1589-3. Gördüm çü **göñül** mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1593-2. Key ḫaṭādur ey **göñül** bu ḫāl-iʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1598-2. **Göñül** düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāṣıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı ẕeḳandan yeg
G1600-3. Ne virdüñ **göñlüme** ey çeşm-i bed-mest / Alup cānumı nā-ḫaḳḳ ḳane girdüñ
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / **Gönlümüñ** levḥinde naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp **göñlüm** benüm ḫūn eyledüñ / Ol sebebden gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey **göñül** eksilmesün aḳışlaruñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey **göñül** çoḳdur baña bu işlerüñ
G1609-4. Kūyına varsa **göñlüm** anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1612-2. Nice pā-māl olmasun **göñlüm** perīşān-ḥāl olup / Görürem örter yüzin zülf-i perīşānuñ senüñ
G1613-2. Buldı **göñlüm** düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḫabse ṣaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ

G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı **gönül** şehrini vīrān eylemek
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine **gönlüm** / Aşılmaḳ aña da müyesser daḥi nāzik
G1625-1. Ḥālümi āh **gönül** yine diger-gün ʿitdüñ / Bir boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1641-2. Bir selām ile **gönül** vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G1641-5. Kāha dönmişdür ża ʾīf oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey **gönül** āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1650-4. Pārelerse bu **gönül** kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan **gönül** / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan **gönül**
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿāleme destān olan **gönül**
G1653-3. Bir dem viṣāl-i ṣubḥa dirīġā irişmedi / Her şeb muḳīm-i kūşe-i hicrān olan **gönül**
G1653-4. Gāhi şarāb-ı laʿl ile mestāne görinür / Gāhi ġubār ḥaṭṭ ile ḫayrān olan **gönül**
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan **gönül**
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan **gönül**
G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu **gönlüm** sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳüm ziyād / Ey **gönül** murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1660(a)-3. Işḳ bennāsı ezel **gönlümde** yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḥalel
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḥaṭṭı virüp **gönlüme** keder / Bu bir kederdürür ki gönülden gider degül
G1666-4. **Gönlümüñ** Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum şanma anı mül degül
G1667-3. Vaṣl bāġından ırag olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı **gönlüm** ḫāṭırum ḥurrem degül
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler **gönül** / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler **gönül**
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler **gönül**
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler **gönül**
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḥsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler **gönül**
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler **gönül**
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey **gönül** / Anuñ içün görmezem ben seni ḥurrem ey **gönül**
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü şaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey **gönül**
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ şaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey **gönül**
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem ey **gönül**
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey **gönül**
G1674-1. Ḫusrevā gel bu **gönül** kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste **gönül** / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1674-4. Geh **gönül** ẕikri ile **gönül** rindin mest / Geh ġubār-ı ḥaṭṭını fikr idinüp ḫayrān ol
G1675-1. Zülfini görüp oldı yine mübtelā **gönül** / Başına aldı kendü eliyle belā **gönül**
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müdde ʿā **gönül**
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı şanup yinür / Ḳorḳum budur ki ide seni imtilā **gönül**
G1675-4. Bīgāne şanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā **gönül**
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña **gönül**
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel / Ey **gönül** ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam miḥnet mekānıdur **gönül** / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur **gönül**
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿ andan ḫaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur **gönül**
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri me ʿānīdür **gönül**
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var ise ger dostlar esrār ḳanıdur **gönül**
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur **gönül**
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur **gönül**
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur **gönül**
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim didi saña ey **gönül** ol bī-vefāda ol
G1704-2. **Gönli** ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu **gönül** tekrār gül
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle **gönlüñ** sāde gel / Serv gibi ol taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ **gönlüme** virdüñ infī ʿāl / Niceye dek idesin cānā bizümle mekr ü āl
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḥaṭṭı gelüp **gönlüme** keder / Bu bir kederdürür ki gönülden gider degül
G1723-1. Oldı ezel ʿışḳuñ ile mübtelā **gönül** / Kendü eliyle başına aldı belā **gönül**
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā **gönül**
G1723-4. Dermānı n'eyler ol ki bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser devā **gönül**
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin añup nāle ḳılmaya / Çekse Muḥibbī bir nice yıllar cefā **gönül**
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḥurrem **gönül** / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem **gönül**
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi görürem benüm gibi pür-ġam **gönül**
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem **gönül**
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem **gönül**
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem **gönül**
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya gönlinde melāl
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu **gönlümi** ḥursend ḳıl
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu **gönlüm** tevseni / Rişte-i cānı alup ayaġına peyvend ḳıl
G1737-3. Her ḳaçan dil mülkine ʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān **gönül** elde ṭutar fānūs-ı al
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı **gönül** rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil
G1742-1. Yine ḳul görmemek ḫānı ne müşkil / **Gönül** taḫtına sulṭānı ne müşkil
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına **gönlüm** / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil
G1744-3. Şaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı **gönül** yine ne müşkil

G1740-6. La ʾl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey **göñül** / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān degül
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına / Ey **göñül** yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfitāb ister **göñül** / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister **göñül**
G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb ister **göñül**
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister **göñül**
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister **göñül**
G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister **göñül**
G1753-3. Sünbülüñ **göñli** perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1754-1. Zülf-i zencīrine yārüñ mübtelā oldı **göñül** / Başdan ayaġa belā üzre belā oldı **göñül**
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı **göñül**
G1754-3. Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı **göñül**
G1754-4. Dāimā Ḫaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḫamd ḳıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı **göñül**
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı **göñül**
G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed-ḫᵛāhum benüm / Rūşen itmez **göñlümüñ** vīrānesin māhum benüm
G1770-4. Çün vişālin ārzū eyler **göñül** bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum benüm
G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe te'şir eylemez / Ḳatı **göñlüñe** müsellem āhen ü ḫārā disem
G1785-2. Cür ʿañ içeli lebleriüñe meyl ider **göñül** / ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G1786-5. Ola mı şayyād-ı çeşminden **göñül** murġı ḫalāş / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaşd çün ḫāl eyledüm
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine **göñül** yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1794-4. Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda bu **göñlümi** ʿanḳā eyledüm
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār bu **göñlüm** sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum
G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere meyl itmeye **göñül** / Ey dost-ger ki cür ʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı ger ʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp **göñlümi** şeydā eyledüm
G1799-2. Vefāñı istemez bir żerre **göñlüm** / Ḫoşem derdüñle yiter baña ġam hem
G1801-4. Ārzū ider **göñül** vaşlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste **göñlüme** şifā derdüme dermānsın begüm
G1806-2. Didüm **göñlümi** gel yaḳma ḥabībüm / Didi şanduñ beni ben dil-nüvāzam
G1809-3. Jeng-i ġam ṭutdı **göñül** āyīnesin / Şayḳal-ı meyle pür-cilā olalum
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni şanma ki bend olam / **Göñlüm** bunı diler ki varup bir levend olam
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi **göñül** / Gözlerümden yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla **göñlümi** teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı şayd itmege elden **göñül** şehbāzını şaldum
G1821-1. Saña dil virdüm bu **göñlümüñ** n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1823-4. **Göñül** yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḫarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey **göñül** gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1830-4. Ḫamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden ey **göñül** saña ne ġam
G1832-6. Bu Muḥibbī vaşlın ister bir yaña daḫi **göñül** / Gel nizā ʿitme ne saña ne baña olsun dirüm
G1838-3. Bu ḫaste **göñül** irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur **göñlüm** / Velīkin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫākdur **göñlüm**
G1840-2. Geh olur ġonce-veş bāġ u bahār içinde dem-beste / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur **göñlüm**
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum şu ʾle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur **göñlüm**
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿişyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefā ʿat kānını añsam benüm bī-bākdur **göñlüm**
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem vişālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur **göñlüm**
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum **göñül** Mışrındaki ḫānum
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın sīnemde cānum cānısın / Derdlü **göñül** dermānısın ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde **göñlüm** bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1852-1. **Göñlüm** ister zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre ḫākipā olup düşüp pā-māl olam
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki **göñül** zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1856-2. Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı **göñül** fāş eyledi / müstaḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler **göñül** şan nāy benem
G1861-1. **Göñlümi** elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G1862-4. Bu **göñlüm** āyīnesin cām ile şafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi şafāda olam
G1865-1. **Göñlüm** ister sünbülüñ gibi perīşān-ḥāl olam / Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı şafā iç ey **göñül** / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu **göñlümi** ben nā ḳılam
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm / **Göñlümüñ** Mışrındaki sulṭānı añdum aġladum
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger **göñlümi** māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḫāṣıl ḳılam
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider **göñlüm** ḳuşı / Çeşm-i şayyādı elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G1879-4. Ḳapuña geldi **göñül** sāilini eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını ki ḥācet-mendem
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam içre **göñlümi** nā eylesem
G1889-6. Yaradılmamış idi daḫi ādem / **Göñülde** ʿışḳuñı peydā ḳılan kim
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı me'nūs **göñül** / Derdüm şanma ḳoyup isteyü dermāne varam
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup **göñül** ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler şaldum
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez **göñlüm** / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede **göñlümde** vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam **göñül** taḫtına geldukça / Ayaġına nişār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm **göñül** / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1922-5. **Gönlüm** gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Mi ʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan **göñül** āyīnesi / Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān **göñül** şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu **göñlüm** rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur bu baḫtumı şām
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḫālümi bilmek murād ise / **Göñlümde** nār başda hevādur gözümde nem
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile **göñüller** mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu **göñlüm** zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar şanmañ kenārı görmişem
G1952-2. Geh lebüñ zikr eyleyüp mest eylesem bu **göñlümi** / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem
G1953-4. Bu **göñül** murġını ger diler iseñ şayd idesin / Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler **göñlümi** / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1954-3. Gülşen-i ḫüsninde zār itdi bu **göñlüm** murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu **göñlüm** şāddur / Żerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1956-3. Bulmışam **göñlüm** ḫarābında viṣālüñ gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G1958-4. **Göñlüme** naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G1963-4. Ey şabā āvāre **göñlüm** ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1974-2. Anuñçün sırr-ı ʿışḳı **göñül** Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre beñzetdüm
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / **Göñlüm** güher defīnesi ben bir ḳalenderem
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü **göñül** her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdur **göñlüm** / Yaşum eflākde irse yüzümle ḫāḳdur **göñlüm**
G1988-2. İnāyet yüzini görem diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur **göñlüm**
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur **göñlüm**
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur **göñlüm**
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur **göñlüm**
G2001-3. Bir şaçı Leylāya bend olmış dil-i dīvāneyem / **Göñlümüñ** tā şubḥ olınca āh u efġān eylesem
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu **göñlüm** zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar şanmañ kenārı görmişem
G2011-1. Şem ʿ-i ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı pervāne sen / Zülfi zencirüñle ḳılduñ **göñlümi** dīvāne sen
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān ile baş oynaduñ / Ey **göñül** merdāne sensin ey **göñül** merdāne sen
G2011-4. **Göñlümi** kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel şanduñ meger peykāne sen
G2021-3. Ey **göñül** ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān **göñülden** ġam baʿīd olsun
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine **göñül** dīvānesin / Nice bir şem ʿ-i cemāle per yaḳar pervānesin
G2034-1. **Göñlümi** dīvāne ḳıldı āh ol gisū diyen / ʿAḳlumı tārāca virdi ārıż-ı gül-bū diyen
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳāni ʿ **göñül** / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün eyledüm **göñlüm** ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2044-5. **Göñlümi** gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların
G2045-1. Cān aparur şem ʿ gördüm her gice pervāneden / Şem ʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey **göñül** pervāneden
G2046-1. Ey **göñül** sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2067-1. Dil-i nāşāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin / Yaʿni **göñlümi** belā vü ġama muʿtād ideyin
G2075-3. Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme / İtdi ḫarābe āh bu **göñli** vilāyetin
G2078-3. Ṭaġıdup kāküllerin **göñlüm** perīşān eyledi / Ḳomadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen
G2079-1. **Göñül** teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer nām u nişānından
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider **göñlüm** / Muḥibbī şem ʿ olupdur şan güler kendü zebānından
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme ey ḫaste **göñül** / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / **Göñlümüñ** şehbāzına ḳılsun naẓar bāz isteyen
G2089-1. Ey **göñül** bulmaḳ dilersen işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / Ey **göñül** gice zār imişsin sen
G2093-4. Ey **göñül** sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / Vara ümmīd-vār imişsin sen
G2094-1. Bir şaçı zencīre beñzer ey **göñül** dīvānesin / Yanmaġa şem ʿī cemāline anuñ pervānesin
G2094-3. Niceye dek idesin şūrīde vü dīvānelik / Olmadı mı ey **göñül** şimdengirü uşlanesin
G2100-1. Ġayre meyl itmez **göñül** māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile **göñlüm** beñzedüp dolāba ben
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey **göñül** bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir şūrīdesin
G2110-4. Şırsa **göñlüm** şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2112-1. Ey **göñül** rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2112-4. Fehm olunmaz ey **göñül** ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2113-2. Didüm ki **göñül** derdine ey dost ne çāre / Didi ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2113-4. Jeng oldı **göñül** āyīnesi al ele sāḳī / Mey ṣun berü tā dāfi ʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-1. Yüri dīvāne **göñül** kākül-i cānāne degin / Yüri pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāne degin
G2128-2. Nūş-ı cām ile **göñül** āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur ki ʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / **Göñlümüñ** iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḥıred / Līk anuñ varlıġında **göñlümüz** eyler gümān
G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı **göñlüm** kūsı anuñ dögülsün / Āhı livā idüben yaʿni ʿalāmet olsun
G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa bu **göñlüm** murġını / Şāhbāz-ı çeşm ṭutmışdur kemīn
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey **göñül** ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2163-2. Atuban seng-i cefā ṣıduñ bu **göñlüm** şīşesin / Batmasun ayaġuña şaḳın gel o āb-gīneden

G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / Ṭut **göñül** murġını maḥrūm itme anı çīneden
G2165-1. Dostlar bir kişi **göñlin** güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuban ārzūya virmesün
G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin **göñli** ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse **göñül** eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2170-6. **Göñlümüñ** peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2174-1. **Göñlüm** n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / **Göñlüm** n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden
G2177-4. Bend içre gören **göñlümi** zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey **göñül** / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2184-5. İden Muḥibbī **göñlini** ġāret gözüñ degül / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen
G2188-2. Kūyunı n'eyler **göñül** irmek diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun **göñül** ḳo aña mübtelā olsun
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey **göñül** yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere vādileri **göñlini** seyrān eylesün
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey **göñül** bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey **göñül** bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / **Göñli** zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2203-1. Ṭutsa ger dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe cāndan bu **göñül** giçmeye cānānumdan
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu **göñlümi** şeydā göresin
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin **göñlüñi** gūyā göresin
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu **göñlüñ** ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2213-2. **Göñülde** gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki **göñül** ḳıl yolına īşār sen
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḥāşılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey **göñül** tīmār sen
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol **göñül** bī-ār sen
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevṣere / Ey **göñül** olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2216-1. Giçdi cāndan bu **göñül** giçmez daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi kim merdāne ṭoġmış anadan
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey **göñül** bu şanʿatı ögren varup sen şāneden
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste **göñülde** bulursan giçmesün vīrāneden
G2218-1. Cām-ı laʿlüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı **göñlündür** dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem ile **göñlüm** eglerem / İñildisini gūş ideli āsiyābdan
G2220-2. Ne umarsın ey **göñül** sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey **göñül** āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış **göñlümi** benüm ḫırāş itmek neden
G2223-1. Raḥm umarsın ey **göñül** sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2225-1. Ne umarsın ey **göñül** ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḫaẕẕ ide ol feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey **göñül** āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol şayyāddan
G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / Şād ol **göñül** ki silsile-i bend-i ġamdesin
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste **göñül** ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2227-1. İgen incinme ey **göñül** olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez meṣeldür mā-teḳaddemden
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri **göñül** taḫtında sulṭān ol / İki yirden akıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından
G2231-4. Bir naẕarla cān alup itdi **göñül** mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2232-1. Āteş-i ḫüsnine yārüñ ey **göñül** pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2232-2. **Göñlümüñ** vīrānesin ey dost maʿmūr eyle gel / Kaʿbe yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın **göñlümi** / Kim cefā fenninde māhir birʿaceb cānānesin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu **göñül** kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile ābād idesin
G2242-1. **Göñlüme** derdi devā ġayri devāyı n'eylesün / Başuma zülfi hevā ġayri hevāyı n'eylesün
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebūter **göñlüm** olmışdur hevāyı n'eylesün
G2245-3. Bend olsa **göñül** zülfine ḳor çāh-ı zeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne şalınsun
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste **göñlüme** devā gerçek misin
G2250-2. Urma **göñül** şīşesin ey dost yirlere / Ṣaḳın ki batar ayaġuña āb-gīneden
G2250-4. Laʿl-i lebüñ ḫayāline maḥzendürür **göñül** / Ḫarc eylerem gevher-i naẕm ol ḫazīneden
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf / Nāle ḳılsam şaçılur **göñlümdeki** ṭolābdan
G2254-4. Oldum hemīn cān ile dīdārʿāşıḳı / Zühhād gibi **göñli** ḫūrāya virmezin
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat **göñül** āşüfte cān ḫayrān
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile **göñül** şīşelerin
G2263-1. Tāb-ı mülden **göñül** itmişsin ruḫuñ bārī şalın / Nāz ile ḫall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2266-4. Meclis-i ġamda bu **göñlüm** olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu **göñül** bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2283-5. Didiler şu üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne umarsın ey **göñül** bī-kār u bī-bünyāddan
G2286-3. Tīġ-i hecr ile yine ḫaste **göñül** / Şerḥa şerḥa cerāḥāt olmışsın
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe şād-pāre ḳılduñ **göñlümi** / Ḫāni ẕālim nice bir **göñlüm** perīşān idesin
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur **göñül** ḳo / Eger şemʿine ol pervānedür bu
G2298-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem **göñlüme** / Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū
G2306-3. Ḫūblar **göñli** ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin şalup bu **göñlüm** bāzına / Anı şayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma **göñül** / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū

G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı / **Gönlüm** sefīnesini sürer kenāra ḳarşu
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey **gönül** şaḳın megū
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum **gönlüm** saña Allāh ile
G2327-3. Bezm-i ġamda ḳulaġuñ dest-i zamāne burıcaḳ / Nāleler eylemege **gönlüñi** ṭanbūr eyle
G2327-7. Göklere irse başuñ gelmeye **gönlüñe** ġurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzini mūr eyle
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle **gönül** şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil başını gel seyr eyle
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel **gönlüñe** seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / Bu **gönül** mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı **gönlümde** ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her şuya
G2336-1. Laʾl-i nābuñdur düşüren **gönlümi** peymāneye / Varamaz gönlüm gözüm açılmaya meyḫāneye
G2342-1. Şanma ey ḫaste **gönül** saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2344-1. **Gönül** maḥzendür ʿışḳuñ gevherine / Anı ṣarf eyleme Allāh yirine
G2354-1. Görüp ebrūñı **gönlüm** geldi vecde / Hem-ān-dem itdüm ol miḥrāba secde
G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur **gönli** nigāruñ / Ol istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde
G2356-1. Dem mi vardur bu **gönül** sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2359-3. **Gönül** şehbāzını himmetle yine / Şikār itmege şaldum ol hümāya
G2361-3. Şikest olursa **gönlüñ** sāġarı ger / ʿAceb olmaz uyıcaḳ çeşmi meste
G2362-3. Cefānuñ tīşesin **gönlüme** urma / Olur olsa her bir şikeste
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine **gönül** / Didi bu şi ʿri ḫoşca rindāne
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḫaẕer / Ey **gönül** ejderden itmişler ṭılısm ol maḥzene
G2381-4. Laʾl-i lebüñüñ yādına āşüfte **gönül** āh / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde
G2384-5. Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre **gönlümi** / Olur hevāyi oturan ehl-i hevāyile
G2388-4. Işḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi **gönül** / Arada ḫayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu **gönlüm** aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur **gönlüm** umar kim tuş ola meh-veşe
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup sevdā getürdüñ başuma / Nice dürlü ey **gönül** ġavġā getürdüñ başuma
G2402-4. Çıḳarur dürlü dürlü gevher-i ḫāṣ / **Gönül** baḥr-i maḥabbetden ṭolınca
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey **gönül** Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2403-4. Nice diller benddür billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur **gönüller** anı duzaġ eyleme
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi **gönül** murġın düşüp çīne / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2409-2. Bend-i zülfüñde **gönül** murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi **gönül** ma ʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḥi ābād eyleme
G2411-1. Yine baġlandı bu **gönlüm** zülf-i ʿanber-būlara / Gözlerüm yaşı ʿacebdür dönmez ise cūlara
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet **gönül** perīşān olmaya
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel **gönlümüñ** vīrānesin / Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün **gönlümi** bende / Ḳapuñda umaram olam ki boynı baġlu bende
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / Ol Moġolçin gözleri itdi **gönül** yaġmā yine
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine **gönül** / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı cāmlara
G2425-1. Sāye şaldı her ṭaraf çün servler āb üstine / Vaḳtidür şeydā **gönül** gelsün mey-i nāb üstine
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu **gönül** ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu **gönlümüñ** kaḳnūsına
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü **gönlüm** baña eyd gel gidelüm Rūm iline
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem **gönlüm** ileʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2436-3. Zülfi zencīrinde bend ebedi **gönül** dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi dāmına
G2436-5. Ey **gönül** kim ʿāşıḳı menʿiderse bādeden / Bāde virürʿaḳlı gūş itme kelām-ı ḫāmına
G2437-1. **Gönlüme** didüm ʿāşıḳam ʿışḳunʿilācına / Eydür baña ki olmaya çāreʿilācına
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi **gönlüm** bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey şaçı sünbül **gönül** niçün perīşān olmaya
G2443-3. **Gönülde** gāh çeşmümde ḫayāli / Bulam diyü araram baḥr ü berde
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm **gönlümi** gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2447-1. Gele ey ġam bu **gönül** mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu **gönlüm** gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile **gönül** hīç kese / Ṣāhbāz olan açar mı peri ṣayd-ı mekese
G2455-2. **Gönlümüñ** nāleleri eyledi çün nāyı ḫazīn / Muṭribā zaḫme uram dime ṣaḳın ḳānūna
G2457-2. N'eyledi n'itdi **gönül** yaşuñı gözden-bıraġup / Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2465-5. Zülf-i nigāra **gönlüm** aşılsa ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin aşar iḫtiyār ile
G2466-4. Penbe **gönül** ki şaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2470-4. Āhum ile nice te'şir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler ḳatı **gönlüñ** āhen ile mermere
G2473-4. Ḳoma **gönülde** gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2479-4. Bend itse **gönli** zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde **gönlüm** bende ben bu ḫāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki dökdügince / Olur gül gibi bu **gönlüm** küşāde
G2484-6. **Gönlinde** anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı varup nāre benefşe
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu **gönlüm** ḫarābına / Ger muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine / İdem ḳabūl cān ile **gönlüm** ṣafā ile
G2487-7. **Gönül** Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb sen idüñ dīde yaşına
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı **gönlüm** / Ḳaldı idi merdüm-i çeşmüm nem içinde

G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın **göñüllerde** sen ʿīsā ile
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi **göñül** zāre düşe
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu **göñül** ṣīṣesin / Ṣınuban seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe
G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan **göñül** zülf-i kemend-endāzuma
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasun / Dir uçurma ḳapa ṭursun **göñli** ol şehbāzuma
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu **göñül** sīmurġına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan giçmeye
G2507-1. ʿArżuḥāl it ey **göñül** gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma
G2507-2. Nāle eyle ey **göñül** çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber sāzuma
G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / **Göñlümi** ṭapşurdular düşdi emānāt ehline
G2510-2. Şıma şehā bu **göñlüm** mümkin degül yirine / Bir daḥi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / **Göñlüm** kebāba döndi şancıldı çünki şīşe
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa **göñlümüñ** şehbāzını / Dest-i himmetle şalup anı şikār itmek nice
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne **göñlüm** geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳıḳ **göñlin** ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2518-4. Ger naṣīb ola içem laʾl-i lebüñ cürʿasını / Kāfirem ger heves ide bu **göñül** cām-ı Ceme
G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında **göñül** / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar ile
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne **göñül** / Kim görüpdür ki gedāʿıyş ide cānānlar ile
G2522-1. Bu **göñlüm** itdi hicrān pāre pāre / Aḳar bu dīdeden ḳan pāre pāre
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret bulalı cān u **göñül** / Zülfinüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar **göñlüm** benüm pür-derd ola / Kim ki ʿāşıḳdur meṣeldür kim belā-perverd ola
G2533-3. Cürʿa-i laʾl-i lebüñle eyle **göñlüm** pür-ṣafā / Niceye dek dostum āyīne-i dil gerd ola
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā **göñül** varduḳca Mecnūn olmada
G2541-4. Şāh olaldan bu **göñül** Mışrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2543-3. Işḳıñuñ ḳāfile sālārı olaldan bu **göñül** / Beñzedi āh u efġānı yanınca cerese
G2543-4. Naḥcivāndur ki şanur **göñlümi** vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Arāsa
G2543-5. Pākdur ʿışḳ şaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz ile **göñül** hīç kese
G2544-6. Cefā sengiyle şındı āh **göñlüm** / Bütün kim idi şınsa āb-gine
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı **göñül** āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede yolın baña irşād eyle
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi ey ḫaste **göñül** / Demidür şubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu **göñül** zevraḳını / Ġarḳ ider şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2559-6. Ḳatıdur **göñli** nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey **göñül** gel yoḳ yire
G2567-5. Muḥibbī ḳāmetüm çeng olaldan / Fiġān eyler bu **göñlüm** zīr ü bemde
G2570-1. Nice bir ḳan ola **göñlüm** ḥasret-i cānān ile / Yā nice bir giçe ʿömrüm āh ile efġān ile
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḫalāṣ olmaz **göñül** / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād ile bārān ile
G2574-4. Dime **göñlüñe** de sırrını zinhār / Çıḳan dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim **göñlümi** ger ḫāne gerekse
G2577-1. Zülfine **göñül** bend ola eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa pervāne giçerse
G2578-4. **Göñül** zerdini ṭutdı çünki çeşmüñ / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç **göñül** germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine
G2585-1. Dem mi vardur bu **göñül** sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2589-1. Ruḫlaruñ añılsa **göñül** zār zār ola / Bülbül çemende nāle ḳılur nev-bahār ola
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma bir kişinüñ **göñli** dār ola
G2597-4. Jeng oldı **göñlüm** āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim ḫazīn ola
G2598-4. Bu **göñül** ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin **göñlüm** ey perī / Yıllarla yata nice zamāndur ḫarāb ola
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde **göñül** ʿömri sermedi / ʿīsi gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna ḫān ider **göñlüm** beni / Geh döner şehr-i ġama derbān ider **göñlüm** beni
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp ʿuryān ider **göñlüm** beni
G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider **göñlüm** beni
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler başına sulṭān olup / Gāh olur bir bende-i fermān ider **göñlüm** beni
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh bir ḫarf añlamaz nādān ider **göñlüm** beni
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp hicrān añar / Gāh şād ider gehi giryān ider **göñlüm** beni
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḫayvān ider **göñlüm** beni
G2606-5. Gāh olur bir ḳaḳe eyler belki kem bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar urupʿummān ider **göñlüm** beni
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur yaş dökmege bārān ider **göñlüm** beni
G2606-7. Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider **göñlüm** beni
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider **göñlüm** beni
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre gül gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider **göñlüm** beni
G2609-2. Ḫalḳasına Kaʿbenüñ el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge **göñlümüñ** endīşesi
G2609-4. Kim ki gözlerʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa **göñli** şīşesi
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi **göñül** / Menzil eyle gel ḳanāʿat Ḳāfını ʿanḳā gibi
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / **Göñüller** derd ile āh ile fiġān idüp didi eri
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Ṣoñra geldi ġam **göñül** şehrini vīrān eyledi
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan saña būy-ı vefā / Ey **göñül** bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ **göñlüme** / Olmazdı yārem üstine ol merhem gibi
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı **göñlüñ** dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / **Göñlüm** iñler ṣubḥa dek anda ney-i gūyā gibi

G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu **göñlüm** nāleler eyler şanasın sāz ṭanbūrı
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ **göñül** mülkin / Görenler didiler el-ḥaḳḳ başupdur Ẓulm-i Timūrı
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler **göñlüm** beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide dīvāne **göñül** / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
G2646-3. Ey **göñül** ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u **göñül** olmaz ḫalāṣ / Ne belāya ṣaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / Ey **göñül** kūy-ı ḫarābāt içre ḥaḳ itdüñ beni
G2652-4. Dīvāne **göñlüm** eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki şınmışdur bu **göñlüm** şīşesi
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye **göñli** ṣafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2660-2. **Göñlüme** itdüm ḫiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḫneti
G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden imiş **göñlüme** iren belā-yı vaḥşeti
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu **göñlümüñ** o lāġını
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup **göñül** ḳandilini / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda baġrum yaġını
G2663-5. ʿAhdüm bu idi baġlamayam bir kese gönül / İllā Muḥibbī ḳomadı **göñül** baña beni
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīrāneler maḫzen / Baña maʿmūr olmaḳdan **göñül** olmaḳ ḫarāb ulı
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu **göñlümüñ** ṣeydālığı
G2665-2. Gerçi rüsvā idi **göñlüm** görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālığı
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi **göñüllerdedür** īsi gibi
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı **göñlüm** geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu **göñül** dermānını
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını **göñül** sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2684-1. Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere yine **göñül** zülfine dīvāneligi
G2684-3. Vaşlı gencīne anuñ bir gün irem diyü **göñül** / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi
G2685-1. Ey **göñül** sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bīdār it beni
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi **göñül** Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni
G2690-1. Yüzin gösterdi **göñlüm** ḫurrem itdi / Dönüp zülf ile örtüp pür-ġam itdi
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi **göñlüm** dutuşdı oda yandı
G2694-5. Neye aġlar düşelden ʿışḳa **göñlüm** / Meşeldür aġlamaz çün kendi düşdi
G2696-3. Ger **göñül** Kaʿbesine tā ki şafā kesb idesin / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuşşāḳı
G2698-1. **Göñül** fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ zikr itdi cānum cāma düşdi
G2698-2. **Göñül** şeker-lebün cān zülfüñ ister / Biri Mışra birisi Şāma düşdi
G2700-3. Bir naẓar eyle **göñül** mir'ātına virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm āhı āyīne-i İskenderi
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden ġam meclisinde **göñlümi** nālar gibi
G2708-5. Şaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / **Göñlüñe** ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm **göñlümüñ** gümrāhını
G2713-1. Aldum **göñlüm** öñdülin bir nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan ḥüsn ile mülk-i cihānuñ yigregi
G2715-4. Leẓẓet-i dünyāya aldanma meges gibi **göñül** / Ḳaṣdun olursa ḳanāʿat Ḳāfı ger ʿanḳā gibi
G2720-1. Şuʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi / Dūd-ı dil zencīr idinmişdür **göñül** dīvānesi
G2720-3. Gözlerüm yaşıʿaceb budur ki teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce **göñlüm** āteş-ḫānesi
G2721-2. Ey **göñül** şanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı **göñlüm** baña beni / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey **göñül** / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2731-1. Sen sen ol pendüm budur ṭutma **göñülde** yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u **göñül** / Nitekim oda yaḳar pervāne bāl ü perleri
G2735-4. Atuban seng-i cefā şıdı bu **göñlüm** şīşesin / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ şuyını
G2754-1. **Göñül** esrāra düşme olma bengi / İçersen iç şarāb-ı lāle-rengi
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu **göñlüñ** senüñ deryā mı ki
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu **göñül** derd ile dolāb gibi
G2771-2. Bezm-i ġamda **göñlümi** deldi cefā tīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola **göñlüm** zevraḳı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu **göñlüm** baş ḳodı
G2775-2. Mübtelāsın ey **göñül** gördüm şaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / **Göñlümüñ** taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni
G2778-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı **göñlüm** / Rüsvā-yı cihān oldı vü dilden dile düşdi
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi **göñlüm** şehrine yaġı gibi
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı **göñlüm** bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā ḳaşki
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun **göñül** murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ **göñlümi** vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördi ʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp buldı **göñül** dīvāne key / Ḥāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ **göñül** mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı
G2799-3. Ol perī **göñlümi** ger mesken idinse yiridür / Çün perī mesken ider bulduġı vīrāneligi
G2799-4. Bu **göñül** şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez bu **göñül** ḥūrī vü cennet daḫi nār
Mh2-1. **Göñlümi** bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüñi āhū şanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh2-4. Ey **göñül** terk eyleme gel ehl-i diller şoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş

Mh5-2. Būseye cānum alup daḥi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı **gönül** murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi **gönül** gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim **gönlüme** şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma her dem daḳup ṭavḳ itmedür
Mh10-7. Dād umma ey **gönül** sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez **gönlüme** evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-3.**Gönlümi** tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele idüm ki dilber destidür
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl **gönlüm** melāḥatdür diyü / İtmedi hergiz ḥaẕer çeşminden āfetdür diyü
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste **gönlüñ** şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḥandai cevherin
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu **gönlüm** ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste **gönlüm** merhemi
Mh16-2. Ḳoñ **gönül** āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mh16-6. Ṣanma **gönlümi** benüm olʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ **gönül** her gördüginden ḥal olur / Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / **Gönlümi** zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳdaʿaḳlı tār u mār itsem gerek
Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eledüñ / Bend idüp bu **gönlümüñ** murġınʿaceb āl eledüñ
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen ʿālemüñ / Anuñ içündür tükenmez ey **gönül** derd ü ġamuñ
Mr3-5. Ey **gönül** cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
Mr5-6. Tār u mār itdi **gönülden** ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr9-2. N'eyleyem ey dostlar şāh-ı zamānum bende yoḳ / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur Nīl ü Aras / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli **gönlüme** mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-10. Dostlar günden güne ḫālüm diger-gūn eyledi / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḫālin ne bilsün ṣaġlar / **Gönlüm** ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr11-1. Görse bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy **gönül** / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḥi rüsvāy **gönül**
Mr11-2. Neler itdi baña bu bī-ser ü bī-pāy **gönül** / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-3. Ben dimezdüm ki **gönül** zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr11-4. Bu **gönül** yoḳ yire her dem ḳuru sevdāya düşe / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden ḳāmetümi yāy gibi / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm saña **gönül** / Daḥi bed-ter oluban virdüñ aña cān u **gönül**
Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ yoluña varmalu degül / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / **Gönül** ucından irür cism ile bu cāna tebāh
Mr11-10. Nice bir eyleyesin gice vü gündüz yiter āh / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-12. İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin āḫır kār / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr11-13. **Gönlüñe** uyubeni ʿaḳlı ferāmūş idesin / Nice bir yār ḫayālini der-āġūş idesin
Mr12-9. Tā ki ben zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm / **Gönlümi** Mecnūnleyin ser-mest ü ḫayrān eyledüm
Mr11-14. Ey Muḥibbī nice bir zehr-i felek nūş idesin / **Gönül** eyvāy **gönül** vā **gönül** eyvāy **gönül**
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḫı şevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine **gönül** düşeli dīvāne gibi
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen şanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi **gönül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr20-7. Seng-i miḥnetle **gönülde** ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes şanmañ daḥi ʿālemde dil şād eyledüm
Mr21-4. **Gönlümi** vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr23-9. **Gönlümi** āvāre ḳıldum zülfini yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle ber-bād eyledüm
Mr23-13. **Gönlümi** āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳuru ġavġā imiş
Mr24-1. **Gönül** iñler olup ṭolāb-ı gerdūn / Gözüm gözeklerinden aḳdı Ceyḥūn
Mr25-8. Çaġırup şimdi **gönül** dir āşikāre vü nihān / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-4. Ele almazsa **gönlin** ben ḳulınuñ / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr30-6. Ne umarsın ey **gönül** bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı **gönül** ger ola şeydā
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar şañasın ābdur / Bu **gönül** iñler ḳurılmış üstine ṭolābdur
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu **gönlüm** ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır ʿimāret nişānıdur
D31-1. **Gönlümi** ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı daḥi çeşm ile revān eyledi hep ʿışḳ
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / **Gönül** ḳılsun aña ney gibi āheng
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey **gönül** sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ

D45-1. Cānā **göñlümde** zaḫm-ı müjeñ nice var ola / Bilsem ki lebüñ öpmede cānāne var ola
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var şanemi / **Göñül** içre ʿacabā ẕerrece var mı ki ġamı
D51-2. Şūrīde **göñül** zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar **göñlüm** benüm inṣāf aña
B11. Bu **göñlüm** şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb
B38. Eger **göñlümi** ol cānān ṣorarsa / Diñüz ḳatında çoḳdan ḫidmet eyler
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum **göñlümüñ** ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp feryād ider
B54. Ḳalb-i şikeste zülf-i siyāhuña bestedür / Bī-ḥadd cefālar eyleme **göñül** şikestedür
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u **göñlüm** bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür ḳarār / Ey **göñül** fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz
B78.Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur **göñül** zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
B82. Ḫaddüñi görse **göñül** meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B103. **Göñül** ṭolaşa ger zülfi aġına / Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol
B108. **Göñlüm** ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde bir zinde olmaya tenhā ḳocam
B129. Sīnem delindi ney gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi **göñül** fiġān
B133. ʿIşḳ dārında yine **göñlümi** ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü dār isteyen
B139. Nice bir cevr ile bu dīdei nem-nāk idesin / Nice bir hecr ile bu **göñlümi** ġam-nāk idesin
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden tā ki **göñlüm** yarıla
B163. Her **göñül** kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına
B173. N'ola deyrüñden bu **göñlüm** itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe
B201. Gördi dīvāne **göñül** gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu āb didi
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey **göñül** zencīr ile arslāna beñzetdüm seni
B207. ʿIşḳuñ geleli **göñlüme** gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehrde olmaz imiş pādişāh iki
B214. **Göñül** iñler bugün ṭolāba döndi / Aḳar her yaña yaşum āba döndi

göñülden [11] Kalben, arzu ile, isteyerek. (Ş. Sami, 2010: 389) *bk. cān u göñülden*

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki **göñülden** olmaya māyil / Olur her itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl
G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne gūne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ **göñülden** āhımuz vardur
G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli var / **Göñülden** baġlu anda biñ dili var
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam **göñülden** āh u zār itsem / Iñiler kūhlar cümle zemīn ü āsumān ditrer
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ **göñülden** rāhımuz vardur
G1167-2. **Göñülden** ṣaḳlaram rāz-ı dehānın / Degül dīvāne çünkim maḥrem-i rāz
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp **göñülden** nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḥi anı **göñülden** ḳul ider / Her ḳaçan söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1824-5. Muḥibbī ḫubb-ı dünyāyı **göñülden** çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur ʿışḳ olsun abdālum
G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp **göñülden** nāle idelden / Ne minnet muṭribe ḳıldum ne muḥtāc-ı şarāb oldum
G2599-1. Her kim ki şāh-ı ʿışḳa **göñülden** ġulām ola / Uyḫu yüzi dü-çeşmine anuñ ḥarām ola

göñül açılmaḳ/açmaḳ [10] İnsanın iç sıkıntısını gidermek, iç açmak. (TDK, 2011: 963) *bk. dil açmaḳ, gözi göñli açılmaḳ*

G73-4. Himmetüm raḫşına binüp ʿālemi geşt eylesem / **Açaram** ġam-kīn **göñüller** nitekim bād-ı şabā
G162-2. Şükr kim yapuldı bu ġam ḳapusı / **Açılup göñlüme** ebvāb-ı ṭarāb
G579-4. **Açılmaz** cedd ü cehd ile girilmez **göñline** yārüñ / Meger kim seng-i āhenle yapılmış bāb-ı çenberdür
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılur **ʿāşıḳlaruñ** göñli gözi / **Göñlüm açmaġa** benüm ol ʿārıż-ı rūşen yiter
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ **göñlin açan** ancaḳ şarāb-ı nābdur
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş **açdı göñül** secde ḳılur / Baḳmayısar daḥi miḥrābına beytü'l-ḥarāmuñ
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey leṭāfet gülşeni / Ḫātırum **açılmadı göñlüm** daḥi ḫurrem degül
G1739-5. **Göñli açılmaz** Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül daḥi āb-ı revān eksük degül
G2460-8. Gülzāra varup **göñli** Muḥibbī'nüñ **açıldı** / Beñzedügiçün kākül-i dildāra benefşe
G2521-4. Güller bitirüp çevremi yaşum çemen itdi / Seyr eyle dilā **göñlüñ açılsun** çemenümle

göñül almaḳ [48] Sevindirmek; kırılan bir kimseyi güzel bir davranışla hoşnut etmek. (TDK, 2011: 963) *bk. dil almaḳ*

G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile **göñlüm aldılar** māyil aña
G92-2. **Göñlüm alınca** baña ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / Aḫır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen baña
G115-6. Muḥibbī'ye cefālar itdüñ āḫır / Ni'derdüñ bārī evvel **göñlin alup**
G212-4. Evvel **göñül alurlar** ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel bu ādet
G217-5. **Göñlümi alup** şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G348-3. Seyr-i gülşen **göñlüm almaz** serv ü şimşād istemez / Eylesem ben ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı yād
G355-1. **Aldı** bir kāfir yine **göñlüm** müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar meded
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur şād cān u dil / **Göñlümi alan** benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G479-1. Her kimüñ kim **göñlini** bir lu'b ile cānān **alur** / Cān virür bu yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G481-1. **Göñlümi alan** ol yüzi gül çeşmi āledür / Almaġa cānı ġamzesi baña ḥavāledür
G491-3. Bir ġamze ile evvel **alup göñlümi** āḫır / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller

G586-1. **Gönlümi aldı** ḳaṣdı yine şimdi cānedür / Ḳanlar içici gözlerinüñ meyli ḳanedür
G603-9. **Alup gönlin** eger cān ise maḳṣūd / Muḥibbī eylesün anı da işār
G649-4. Bu kebūter yine **gönlümi alup** yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / **Gönlümi alan** benüm didüm çehārdeh sāledür
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu **gönüller almasun** / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G818-2. Bir gözi āhū bu **gönlümi alup** oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu gerçi ki şehr-āşūbdur / **Gönlümi alan** velīkin cümlesinden ḫūbdur
G1414-4. Āl idersin gösterürsin āl ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür ṣoñra dirsin **gönlümi alınca** yoḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger **gönlüñi alsa** ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen **alduñ gönlümi** benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ **alduñ** Muḥibbī **gönlini** / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ ṣoñra bed-ḫāl eyledüñ
G1485-1. **Gönlümi aldı** āl ile bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile neng
G1542-4. Evvel **alduñ gönlümi** cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1557-2. **Gönlüm alduñ** bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk
G1605-5. Gösterüp evvel yüzüñ **alduñ** Muḥibbī **gönlini** / Yüz çevirdüñ ṣoñradan ẓulm-i firāvān eyledüñ
G1656-5. Bu Muḥibbī **gönlin alup** zār iden bülbül gibi / Ṣanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile **gönül alur** dil virme perī-zāde gel
G1723-3. İster yüzini süre varup ḫākipāyına / **Alup** gözine anı ḳıla ṭūṭiyā **gönül**
G1725-2. Bir naẓarla **aldı gönlüm** beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu ḫāl
G1728-2. Āl ile **gönlümi alduñ** ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr ile āl
G2123-1. Nāziklik ile **gönlümüz alan** degül misin / Āh ol cefā sen cevr-i firāvān degül misin
G2123-5. **Alduñ** Muḥibbī **gönlini** īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān degül misin
G2124-5. **Gönlin alınca** Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / Bes neden ṣoñra dönüp cevr-i firāvān olasın
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp **alur gönüller** / Döner cefāya başlar ṣoñra olur peşimān
G2227-3. **Gönül alınca** ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem **alur gönlüm** ayasına / Diler īşār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün **gönüller almasun** / Dir uçurma ḳapa ṭursun gönli ol şehbāzuma
G2532-1. Göster evvel yüzüñi **gönlümi al** āl eyle / Pūte-i hecre ḳoyup āḫır anı ḳıl eyle
G2649-3. **Gönlümi alınca** gösterdüñ baña mihr ü vefā / Ṣoñra tīġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ beni
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ **aldı** bu **gönlüm** ḥiṣārını / Dikdi o demde üstine ʿışḳuñ livāsını
G2743-1. **Gönlümi alan** benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar ṣu gibi
Mh12-4. **Alıbilmem** zülfe ulaşmış **gönül** peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm
Mr12-11. **Gönlümi alınca** itdi gerçi kim mihr ü vefā / **Aldı gönlüm** eyledi bī-ḥadd velī cevr ü cefā
Mr18-7. **Alalıdan gönlümi** āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile dil kişverini eyledi cümle ḫarāb
Mr21-5. Ala gözlerle **alup gönlüm** benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ
B216. **Alınca gönlümi** dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

göñül baġlamaḳ [19] Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak. (TDK, 2011: 964) Alâka ve taaşşuk etmek. (Ş. Sami, 2010: 95) *bk. dil baġlamaḳ*

G185-4. Dünyāya **göñül baġlama** çün ehl-i sefersin / Kim itdi ki sen eyleyesin bunda iḳāmet
G320-1. Ẕikr ḳıl laʿl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / Zülfine **baġla göñül** tā bulasın ʿömr-i ziyād
G360-2. ʿIşḳ ṭūmārına cān rişte sini **baġla göñül** / Yār eline düşe bir gün ola varmaḳ kāġıẕ
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki **göñül baġlar**
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe **baġlayan göñül** ol mübtelā olur
G1021-1. Gülşen-i ḫüsnüñ görüp her kim ki **göñül baġlar** / Ebr gibi gözler yaşın döküben aġlar
G1054-1. Ey dil naẓar ḳıl ʿārıżı güldür ya lāledür / Sünbül şaçına **baġla göñül** kim gülāledür
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya **baġlama göñül** anuñ beḳāsı yoḳ
G1403-3. **Baġlar göñül** buʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür ki ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña **göñül baġlamaḳ**
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / **Baġlayup** bu **göñlüm** ayaġına itdüm aña zil
G1944-4. Leylī zülfüñe **göñül baġlayalı** Mecnūn-vār / Terk idüp tāc u ḳabāyı cümleʿuryān olmışam
G2078-1. **Baġlamışdur göñlümi** zencīre ol gisū diyen / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı āh o diyen
G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir **göñül** barmaġına **baġla** / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür **göñlüñi** çün **baġladun** ol meh-rūya
G2371-1. **Gönlini** kim **baġladı** bir şaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde anı güle
G2663-5. ʿAhdüm bu idi **baġlamayam** bir kese **göñül** / İllā Muḥibbī ḳomadı göñül baña beni
G2747-2. **Baġlama** dünyāya dil ʿālemde şād ol ey **göñül** / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün **göñülde baġladum** / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek

göñül çekmek [7] Sevdalı olmak. (TDK, 2011: 964)

G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende **çekdi göñlümi** bir zülf-iʿanber-bār bār
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūride ḳalur / Līk **göñlümi** benüm şevḳ ile dīdār **çeker**
G785-5. **Gönlini** zülfi **çekerse** bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey şanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur

G2375-3. ʿAceb mi **gönlümi çekseñ** nigārā / Olupdur zülfüñüñ her tārı ḳanca
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine / Bende **çekmiş** luʾb ile **gönlümi** ol kāfir yine
G2645-1. Siḥr ile **çekdi gönlümi** bir tāra perçemüñ / Teşbīh ḳıldı kendüzini māre perçemüñ
Mh3-6. Yāsemen **gönlünüñ çeker** oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

gönül eglencesi [5] İnsanı oyalayıp hoşça vakit geçirten şey veya kimse. (TDK, 2011: 966)

G398-2. **Gönlümüñ eglencesidür** cān u dil ārāmıdur / Dostlar dil-ḫasteyem derdüme dermān ḳandadür
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi vādī **gönül eglencesi** / Degme yirlerde ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1384-1. **Gönül eglencesi** ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham velī bir mihribānum yoḳ
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / **Gönül eglencesi** ʿālemde hemān yār gerek
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse de girsem **gönül eglencesi** / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

gönül eglenmek [4] Hoşça vakit geçirmek.

G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu **gönlüm eglenür** / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki zevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla **eglenür gönlüm** baña olmaya ġamdan yeg
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur vīrānede genc-i viṣāl / Ḳo **gönül** maʿmūresi olsun ḫarāb **eglenmesün**
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña eglence olmışdur / Anuñla **eglenür gönlüm** ki ṣan āb-ı revān oldı

gönül evi [9] Kalp. (TS, 2009: 1768) *bk. dil ḫānesi, gönül ḫānesi*

G120-1. Fikr-i lebüñ ki eyledi **gönlüm evin** ḫarāb / Başdan çıḳar her kim ola müdmin-i ṣarāb
G922-3. **Gönlüm evini** yıḳdı yaġmacı gönlüm ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan **gönlüm evinde** geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ **gönlüm evin** bir seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ **gönlüm evin** ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G2285-5. Muḥibbī ḫastenüñ **gönli evini** / Ṣabi-veş hem yaparsın hem yıḳarsın
G2558-2. Yapmadan **gönlüm evini** āh kim anı yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar **gönlüm evin** / Ṭıfldur olmazʿaceb itdügi hep bāz gele
En1-22. Kef **Gönlüm evi** bir vech ile vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cemʿolsa devā yoḳ zinhār

gönül gözi [4] Kalp gözü, basiret. (TS, 2009: 1769)

G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀṣıḳuñ **gönli gözi** ol zülf-i ʿanber ṣadādur
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ **gönli gözi** ṭopṭolu hep gerd gerek
G891-1. **Gönlüm gözüm** ki ḳara şaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır aña aşılasıdur
G1417-2. **Gönlüm gözini** kūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula diyü o düzdi yataḳ yataḳ

gönül ḫānesi [10] *bk. gönül evi, dil ḫānesi*

G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu **gönlüm ḫānesi** / Kim göre anı ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür
G774-4. Raḥm ḳıldı bu **gönül ḫānesini** itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını bār çeker
G1038-3. Ṣıdı **gönlüm ḫānesini** çün ezel sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden bünyāddur
G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara **gönül ḫānesini** / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G2033-3. Nice bir idüp ḫavāle üstüme ġam leşkerin / Nice bir vīrān idesin işbu **gönlüm ḫānesin**
G2117-2. Seyl-i eşk nʾola **gönül ḫānesin** itdiyse ḫarāb / Seng-i miḫnetle yine nev yapup ābād ideyin
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu **gönül ḫānesine** / Pāyına dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2343-3. Gel **gönül ḫānesi** maʿmūresini itme ḫarāb / Miḫnetüñ dāġın yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2608-3. Rūşen eyle bu **gönül ḫānesin** ey bedr-i münir / Tār vir anları nitekim mehtāb gibi
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma **gönlüm ḫānesin** raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿālemi

gönül ḳocalmaz [1] "İnsanlar yaşlansa da gönüllerindeki sevgi ve istekler tazeliğini yitirmez" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 964)

G1663-4. Kim dir ki **gönül** ḳocala hergiz o **ḳocalmaz** / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel

gönül virmek [70] (TDK, 2011: 964) *bk. dil virmek*

1. Sevmek, âşık olmak.

G85-2. Bilmedüm **virdüm gönül** cānā saña / Her ne itdüm itdüm ben baña
G92-4. Ben vefā umup **gönül virdüm** saña ey pür-cefā / ʿāḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp **gönül virdüm** saña
G467-5. Bir māh-rūya **virdi** Muḥibbī **gönül** yine / Geh cevr ü geh cefā vü gehi ʿizz ü nāz ider
G472-4. **Gönül virsem** ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir şīrīn lebe **virdi gönül** / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur

G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp **virmeye göñül** / Eger var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G656-2. Cū gibi her yaña olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān **göñlini** kim serv-i dil-ārāya **virür**
G764-4. **Göñül virsem** ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G1070-2. Leylī zülfüñe **göñül vireli** dīvāne olup / Deşt-i ġam içre ṣanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya çün **virdüm göñül** / Ḥālümi her kim ṣorarsa işidenlerden ırağ
G1355-4. Bir şaçı Leylī lebi Şīrīne **göñül vireli** / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1780-4. Zülfi zencīrine **virüp göñlüm** / Ben baña eyledüm belā sevdüm
G1919-1. Zülfine **virdüm göñül** dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında var imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G2017-6. **Göñlüñi virdüñ** viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün
G2152-1. Tā ki **virdüm göñlümi** ol mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2285-4. **Göñül virdüñ** çü ol zülf-i siyāha / Muḥakḳak belki başdan da çıḳarsın
G2330-1. **Göñlümi virsem** ʿaceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevḳ ile peymāneye
G2345-2. Cefā vü cevrüni çeksem yiridür / **Göñül virdüm** senüñ tek nāzenīne
G2421-1. Bilmedi **virdi göñül** zülf-i dil-ārāmlara / Dil-i āzāde düşer idi varup dāmlara
G2488-1. **Göñül virdüm** yine bir meh-cebīne / Ki oldur faḫr-i ʿālem ben kemīne
G2505-2. Elifken ḳāmetüm dāl itdüñ āḫır / **Göñül vireliden** sen zülf-i cīme
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña belā üzre belā / Çünki **virdüñ göñlüñi** ol serv-ḳad-i bālālara
G2559-1. Yiridür saña **göñül virdüñ** vefāsız dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden āhuñ irse göklere
G2569-1. Dirīġā bilmedüm **virdüm göñül** ben ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2590-4. Her kim ki **vire göñlüñ** anuñ küfr-i zülfine / Ārām u ṣabrı ḳalmaya her dem ġarīb ola
G2599-4. Her-cāyi yāre **göñlini virme** gül gibi / Her bir eline dāmenini vire rām ola
G2692-1. Kim **virdi göñül** cānı ruḥ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi yansa ne ṭañ nāre ṭapındı
G2692-5. Zülfine **göñül virme** Muḥibbī ḥaẕer eyle / Elbette ziyān eyler o kim māre ṭapındı
Mr24-5. **Göñül virdüm** ben ol zülf-i dütāya / Düşüp nāgāh kām-ı ejdihāya

2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek.

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil baġlamaz dānā **göñül virmez** buña ʿāḳil
G196-4. **Göñül virme** bu dünyā bī-vefādur / Ki bundan görmedi kimse ḥaḳīḳat
G211-1. Dār-ı dünyāya **göñül virme** saña budur ögüt / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut
G254-4. Ṣaḳın aldanma **göñül virme** bu ʿālem nakşına / Çünkü fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut
G365-4. **Göñül virme** bu dünyāya bilürsin pāydār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez ṣanasın bir eser yildür
G515-5. Bu dünyāya **göñül virme** gidenler senden öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Feridūn daḫi Cemlerdür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar **vireler** aña **göñül** / Ey puser sevdüm seni ṣanma ki göñlüm zendedür
G611-5. Baġlanup **virmez** Muḥibbī dār-ı dünyāya **göñül** / Anuñ içün kim bilür anı zevāl üstindedür
G618-4. **Virür** mi dār-ı dünyāya **göñül** fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G840-7. Ey Muḥibbī **virme** dünyāya **göñül** / Diyeler merdāneler de saña er
G921-7. Dilā maġrūr olup **virme göñül** bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẕar ḳılsan hemān bir iki sāʿatdür
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī **virme** dünyāya **göñül** / Hīç dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G1122-6. Aldanma **göñül virme** bu dünyā-yı ʿacūze / Her kim ki **göñül virdi** bu dünyāya er olmaz
G1129-5. Muḥibbī olma dünyānuñ Muḥibbī / ʿAcūzeye **göñül virmek** er itmez
G1171-6. **Göñül virme** bu dünyāya Muḥibbī / Ki dil virür buña hīç ādem olmaz
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur **virmezüz** dünyā metāʿına **göñül** / Fāriġuz āzādeyüz ʿālemde deryā-dillerüz
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī **göñlüñ** dünyā-yı dūna **virme** / Anda vefā bulınmaz ṣoñı nedāmet ancaḳ
G1560-4. **Göñül virme** bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G2165-1. Dostlar bir kişi **göñlin** güft ü gūyā **virmesün** / Olmaz işe baġlayuben ārzūya virmesün
G2165-3. Şāne gibi olmayınca pāre pāre bu **göñül** / Bilmesün irmez eli zülf ü tār u mūya **virmesün**
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / Līk ṣaḳınsun **göñül** her māh-rūya **virmesün**
G2166-3. Ṣaḳın aldanma **göñül virme** bu dünyāya ṣaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām ile Siyāvuşdan
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / **Göñül virüp** aña bu i'tibārı n'eyleyin
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / **Vire** mi **göñlin** mecāzīye günāhı sevmeyen
G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya **göñül virme** ḥaẕer eyle / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ ṣevābından
G2338-6. Bivedür gel cihāna dil virme / Zene **göñül virür** mi merdāne
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize **virme göñül** māla ṣaḳın / Işşı ne gördi varup ṣora göre Ḳārūna
G2487-1. Kim **vire göñli** ol ṣanemüñ göz yaşına / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına
G2495-5. Aldanup ziver-i dünyāya **göñül virme** ṣaḳın / Bu muḳarrerdür anuñ ṣoñı nedāmet getüre
G2497-5. Her kim ki **göñül virdi** aldandı bühtāna / Dil virme Muḥibbī aña sen ʿālem içinde
G2542-5. Ḥaḳīḳat sözlerini diñle benden / **Göñül virdüm** beni ṣanma mecāza
G2543-5. Pākdur ʿışḳ ṣaḳın kendüzini pāk ide gör / **Virme göñül** ʿışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī **virme** dünyāya **göñül** / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup **virmez** bu dünyāya **göñül** / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ hemān ġavġā gibi
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa **göñül virmeden** ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
G2799-5. Merd olan **virmez** imiş çünki bu dünyāya **göñül** / Sen daḫi eyle Muḥibbī gele merdāneligi
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola **göñül virmez** bilür kim bivedür
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş biter / Her kişi kim **göñlini virdi** aña dīnden biter
B80. Gel **göñül** dünyāya **virme** ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ

gönül yapmaḳ [12] Tatyîb-i hâtır etmek, gönül almak. (Ş. Sami, 2010: 1310)

bk. dil ḫānesin yapmaḳ

G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿitme bu dervīşden / Hem benüm **gönlüm yapılsun** hem saña olsun ṣevāb
G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir **gönül yapmaḳ** revādur Kaʾbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Kaʾbe ḳılma itme ḥac
G215-6. Nice kez **yapduñ** Muḥibbī **gönlini** yıḳduñ yine / Sīnede bünyād-ıʿışḳı muḥkem itdüñ ʿāḳıbet
G568-3. Daḥi **gönlüm** ḫānesini **yapmadan** döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1001-3. Daḥi **gönlüm** ḫānesini **yapmadan** döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Kaʾbei yapmaḳdan ise / **Yap gönül** ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1972-4. Ger **yaparsa** bu yıḳıḳ **gönlüm** evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2009-4. Ger **yaparsa** bu yıḳıḳ **gönlüm** evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Kaʾbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2558-2. **Yapmadan gönlüm** evini āh kim anı yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger bīnā-yıʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel **yapmış** bu **gönlüm** dārını
Mh14-5. Kaʾbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / **Yap** bu **gönlüm** kim ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mh15-4. **Gönlümi yap** bulasın tā Kaʾbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi

gönül yarası/yāresi [3] Acı ve şiddetli hüzün sonucu oluşan yürek sızısı/yarası.

G735-4. Yāreler baġrumı zülfini perīşān göricek / Arturur **yāresini gönlümüñ** ol şāne olur
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm / **Yarasına gönlümüñ** ol ḫāki merhem eyledüm
G2302-4. Ger bula **gönül yarasına** ḫāk-i derüñden / Ne ḥasret-i merhem çeke ne minnet-i dārū

gönül (evi/ḫānesi) yıḳmaḳ [14] Birini çok üzecek davranışta bulunmak, gücendirmek, gönül kırmak. (TDK, 2011: 964) *bk. dil (ḫānesi) yıḳmaḳ*

G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī **gönlini yıḳduñ** yine / Sīnede bünyād-ıʿışḳı muḥkem itdüñ ʿāḳıbet
G568-3. Daḥi **gönlüm ḫānesini** yapmadan döner **yıḳar** / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G570-3. **Gönli yıḳılsa** müdde īnüñ eylemez żarar / Beñzer yıḳıldı olduġıçün mescid-i żarar
G648-1. **Yıḳmadan** ġam bu **gönül** kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G922-3. **Gönlüm evini yıḳdı** yaġmacı gönlüm ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G1001-3. Daḥi **gönlüm ḫānesini** yapmadan döner **yıḳar** / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1197(b)-2. Bu **gönlüm ḫānesin yıḳduñ** yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan bilmez
G1510-1. Ẓulm ile āşıḳlaruñ **gönlin yıḳan** şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında āh ile vāhı görüñ
G1792-1. ʿIşḳ içre **gönlümi yıḳmaġa** engiz eyleyem / Cām ile yanup ṭutuşup şuʾlesin tīz eyleyem
G2202-4. **Yıḳdı gönlüm ḫānesin** itmez ḥażer hīç āhdan / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2558-2. Yapmadan **gönlüm evini** āh kim anı **yıḳar** / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār **yıḳar gönlüm evin** / Ṭıfldur olmazʿaceb itdügi hep bāz gele
G2594-2. **Gönlümi** seng-i cefā ile nʾola **yıḳsa** nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar miʿmār ola
G2606-2. Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp **yıḳar** vīrān ider **gönlüm** beni

gönülden çıḳmaḳ [1] Sevilen kimseyi unutmak.

G2129-2. Dostum girmeyesin ele elüñden bu gelür / İllā bu gelmez elüñden ki **gönülden çıḳasın**

gönülden giçmek/giçürmek [3] Bir şein olmasını veya bir şeyi yapmayı istemek. (TDK, 2011: 965)

G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz ise anda **gönülden giçer** degül
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde **gönülden giçer** degül
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu **gönlümden giçen** baña bir gül īẓār olsa

gönülden gitmemek [5] Sevilen kimseyi unutmamak. *bk. gönülden çıkarmamak* (TDK, 2011: 964)

G856-5. Bahār irdi Muḥibbī geşt-i bāġ it / Bu demler ġuṣṣa **gönülden gidendür**
G1441-4. Ezelden tā ebed **gitmez gönülden** / Ṣanurlar bilmeyenlerʿaynıdur ʿışḳ
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp gönlüme keder / Bu bir kederdürür ki **gönülden gider degül**
G1679-5. **Gönülden gitmeyince** çirk-i dünyā / Muḳarrerdür dilüñ olmaz ṣafā bil
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp gönlüme keder / Bu bir kederdürür ki **gönülden gider degül**

gönülden ırak olmaḳ [1] Sevilmekten yoksun kalmak, sevilmemek. (TDK, 2011: 964)

G1447-4. Aramızda gerçi var senüñle baʿde’l-meşrīḳīn / Līk **olmazsın göñülden** bir nefes bir dem **ırāḳ**

göñli düşmek [10] Âşık olmak. (TDK, 2011: 964)

G128-3. Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı revān / **Göñlüm** āvāredür ol zülf-i semen-sāya **düşüp**
G1108-1. Bir perī-peyker melek-ruḫsāre **düşdi göñlümüz** / Āh kim günden güne āvāre **düşdi göñlümüz**
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar yāre **düşdi göñlümüz**
G1108-3. Dostlar mevc-i belā eksük degül şimdengirü / Baḥr-i ʿışḳa lücce-i efkāre **düşdi göñlümüz**
G1108-4. Biz ḫüsnüñde görüp şemʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş ol nāre **düşdi göñlümüz**
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol gözi mekkāre **düşdi göñlümüz**
G2421-3. Naḳd-i cān ile olup vaṣlı metāʿına ḫarīd / **Düşdi** dīvāne **göñül** gör ṭamaʿ-ı ḫāmlara
G2622-1. **Göñül** gül yüzlü bir dildāra **düşdi** / Anuñçün bülbül-āsā zāre düşdi
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu **göñlüm** ebrū-yı ṭāḳa **düşdi**

göñli ḳararmaḳ [1] Ye’se kapılmak, üzüntü içinde olmak. (TS, 2009: 1761)

G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile **göñlüm ḳarardı** āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider

göñli olmamaḳ [1] İstememek.

G475-5. **Göñlüm olmaz** giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum oldur ki diyeler baña şāl üstindedür

göñli şād eylemek/itmek [4] *bk. dil ḫoş eylemek/itmek, dili şād eylemek/itmek, göñlin ḫoş eylemek/itmek*

G324-5. Bu Muḥibbī’nüñ ele al **göñlini şād eyle** gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün göñlini şād
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgün cāmı var / **Şād dutsun göñlini** gül gibi ḫoş eyyāmı var
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden **göñlümi şād eylemiş**
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi cevr ü sitem / Ol sebebden ey cefā-cū **göñlümi şād eyledüm**

göñlin ḫoş eylemek/itmek [4] Birinin dileğini yerine getirerek onu sevindirmek. (TDK, 2011: 965)

bk. dil ḫoş eylemek/itmek, dili şād eylemek/itmek, göñli şād eylemek/itmek

G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile **göñlin ḫoş ider** / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı fırāḳ
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde **göñlüñi ḫoş eyleyem**
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm çün **göñlümi ḫoş eyledi** / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre bunuñla **göñül ḫoş eylerüz** / Lā’übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

göñline girmek [2] Kalbine girmek. (TDK, 2011: 965)

G2352-4. Ḳaṭı **göñline girilmek** ne mümkin / Görülmedi bu baḫtlıḳ şehr-i necde
Mh11-1. Oldı zencīrin sürür bed-nām zülfüñden senüñ / **Gireliden göñlüme** evhām zülfüñden senüñ

göñlü yārelü [1] Dil-riş, yüreği yaralı.

G1477-4. **Yārelü göñlüme** merhem istedükce yārdan / Yāre urdı daḥi beter üstine ol yārenüñ

gör [212] *T.* İşin sonucunu anla... (TDK, 2011: 969) Haydi bak; anla.

(gör [181], görüñ [31])

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi biraz nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider **gör** zīr ü bem peydā
G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī itme emrine ḫilāf / Emrine hergiz ḫilāf eyler mi **gör**ʿarż u semā
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i ʿacūze / **Gör** başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā
G117-4. Per yaḳar pervāne **gör** āh eylemez / ʿĀşıḳa lāyıḳ degül illā sebeb
G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan **gör** nişān ḳıldum ṭaleb
G155-1. Būse ister leblerinden dil ʿaceb / Bī-nişāndan **gör** nişān ḳılur ṭaleb
G205-3. Ṭoġar **gör** zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla zülfüñ / **Görüñ** eyler mi bir ṭoġrı şahādet
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çākına / **Gör** o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ākıbet
G362-4. Ḳudretini **gör** ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G363-3. Şemʿe **gör** pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine **gör** nice ādemler gelür
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel **gör** n’oldı Belʿām-ı Baʿūr
G417-1. Ol Türk-i şūḫ **gör** nice mestāne seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa şāhāne seyr ider
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı şām u seḥer gezer / Dīvāne oldı **gör** dili vīrāne seyr ider
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / **Gör**ʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer ṣunar
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül **gör** neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm şaʿbāne ṣor
G463-3. Kaʿbe-i kūyunda didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide **gör** / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke düşer
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı **gör** kiʿāşıḳ ile oynaması var

G498-7. Zülfinde göñül bend ile **gör** mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāşıḳa bīmār ḫānedür
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Ya ḳūb-veş gözden yaşum **gör** ḫūn aḳar
G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe didi şeker / **Gör** ne şīrīn ü ter du ʿālar ider
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler **gör** zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G571-1. Gülşene var ey şabā **gör** iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez mi gül ne dir
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün **gör** mül ne dir
G571-5. Bilmeye ḥālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḥālini kendüye şor **gör** ol ne dir
G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp ʿāşıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i şad-sāle **gör** daḥi ġam-ı ferdā çeker
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı **gör** / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı **gör**
G595-2. Dün gice tā şubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol şemʿi bī-pervāyı **gör**
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı **gör**
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı **gör**
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berʿāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı **gör**
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı **gör**
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı **gör**
G600-4. ʿĀlemüñ didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber şaçın didi ki **gör** būlar mıdur
G649-1. Ol ḥıṭā-maḥbūbı **gör** kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın ide taḳrīr / Şūrīdei **gör** ince ḫayāl eylemek ister
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire vaṣlına nigāruñ / Bīçāre **görüñ** fikr-i muḥāl eylemek ister
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / **Gör** ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı **gör** bāzāra varmış kendüzin gūyā şatar
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi **gör** bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni **görüñ** bilmedi anuñ ʿāsesi var
G715-1. Ey şabā bir dem tevaḳḳuf eyle **gör** bülbül ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol **gör** ne ādem cānıdur
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle **gör** mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol laʿl-i nābı **gör** ki nice cān-fezā olur
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir **gör** iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi **gör** / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei **gör** kim nice şīrāne giçer
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Dikḳat ile ḳıl naẓar **gör** nice maʿnālar gelür
G791-5. Muḥibbī'yi **görüñ** ʿışḳ āteşinde / Şanur içinde olmışdur semender
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı **gör** / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı **gör**
G803-2. Dün gice tā şubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran ol şemʿ-i bī-pervāyı **gör**
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı **gör**
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i bālāyı **gör**
G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı **gör**
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı **gör**
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı **gör**
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ kendüñi efkende **gör** / Pādişāh iseñ özini bende **gör**
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / Bu sözinden sen güli şermende **gör**
G811-3. Sen peri ʿışḳ ile ben dīvānei / Ger murāduñ var ise külḫende **gör**
G811-4. Laʿl-i nābı lezzetin bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī ister iseñ ḳanda **gör**
G811-5. Ġurra olma sebze-zār-ı ʿömrüne / Dāne gibi kendüñi ḫırmende **gör**
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / **Görüñ** ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei **gör** açılur şan bād ile bārān olur
G823-2. Ey şeh lebüñ ḫelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes **gör** bengi ḳan ḫayrān olur
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı **gör** / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı **gör**
G850-2. Geh ʿışve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı **gör**
G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin bir fedāyı **gör**
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı **gör**
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı **gör**
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẓār-ı yāri **gör** / Şorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı **gör**
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan ʿāşıḳı / Bir nefesle dirgürür ʿīsi gibi güftārı **gör**
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid gibi sen cennete / Dün-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı **gör**
G868-3. Ġanīmet **gör** bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdün Ḫusrev ü Cemler
G869-1. Sāḳiyā **gör** dehri bī-bünyāddur / Bāde şun kim ʿömr hem berbāddur
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳdukca ey dil yāri **gör** / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var dīdārı **gör**
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol miʿmārı **gör**
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez nārı **gör**
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bī-ʿārı **gör**
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı **gör**
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda **gör** ki ʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle **gör** bu luʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i **gör** kim yine dāim anı gözler
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi **gör** ḫāṭırı gül yā şeker ister
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ **gör** ki şāl üstindedür

G1008-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdümi **gör** / Sirişk-i germ ü āh-ı merdümi **gör**
G1008-2. Nice dil ṣabr ider baḳ nār-ı hecre / Naẕar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi **gör**
G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / Eger bulmaḳ dilersen gerdümi **gör**
G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş ile cānın / Nigārā bu dil-i cömerdümi **gör**
G1008-5. Muḥibbī'den güvāh istersen ʿışḳa / Yaşum sīmiyle rūy-ı zerdümi **gör**
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñ ʿuşşāḳuñ olsun müşterī / Ṣata **gör** ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ ça ġıdur
G1047-4. Merhem urma gel ṭabībā **gör** cerāḥātlü dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur
G1048-2. Bir naẕar ḳıl cān göziyle **gör** bu lu bet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1060-1. Cān gözin aç bir naẕar ol zülf-i ʿanber-sāyı **gör** / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı **gör**
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı **gör**
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna mu ʿādil ey göñül / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı **gör**
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun dil zevrakı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı **gör**
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı **gör**
G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı **gör** tīġini yoldaşa çalar
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola **gör** / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī giçe **gör** / Dil olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1082-3. Şemʿ-i ḥüsnüñe yanaldan bu göñül pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ ögredür **gör** bu dil-i dīvānemüz
G1132-5. Ey Muḥibbī āşıḳuñ **gör** ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1196(b)-3. Şemʿ-i ḥüsne yana **gör** pervāne-veş āh eyleme / ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād istemez
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ **gör** / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz
G1235(a)-1. Ḫākipāyın başuma tāc itmek itdüm mültemes / **Gör** dil-i dīvānei kim salṭanat eyler heves
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini **gör** ṣaru imiş
G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki göñül sen ġavvāṣ / Ṭala **gör** baḥr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda **gör** hīç eylemez güftār şemʿ
G1362-5. Cām-ı laʿl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi **gör** dāimā ḥayvān-ṣıfat isterʿalaf
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni **gör** kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı **gör** hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / **Gör** nice nālişler eyler bir naẕar gel nāya baḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini **gör** nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1407-4. **Gör** ne muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẕar ḳıl nice ṣınmışdur **gör** ol āyīne baḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri **gör** her cāya baḳ
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı **gör** ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr iken **gör** n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin ṣaḳlamış ḫūrşīdi **gör** / Ḳaṭrelerden nice cemʿitmiş özin deryāyı baḳ
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / **Gör** ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān **gör** n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār **gör** bülbül yirine zāġa baḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi **gör** endīşe baḳ
G1497-1. Ẕulm idüp ʿāşıḳlara dād itmeyen şāhı **görüñ** / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile āhı **görüñ**
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānīʿola / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan āhı **görüñ**
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına şeydā göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı **görüñ**
G1497-4. Kākülinden cemʿidüp bī-dilleri ḥabs itmege / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı çāhı **görüñ**
G1497-5. Cemʿḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı **görüñ**
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẕar / Hey ne ẓālimdür o yār şol fārigü'lbālum **görüñ**
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem alum **görüñ**
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm **görüñ**
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm **görüñ**
G1510-1. Ẕulm ile ʿāşıḳlaruñ göñlin yıḳan şāhı **görüñ** / Gice gündüz ḳapusında āh ile vāhı **görüñ**
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan āhı **görüñ**
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / Bu uzun sevdā ile bu ʿömri kütāhı **görüñ**
G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı **görüñ**
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfi miskīn / Bize yoḳ yire **gör** ṭaʿnını anuñ
G1581-2. Bunca istiġnā ile **gör** āfītāb-ı ʿālemi / ʿIşḳ ile üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḥālini **gör** Mecnūnuñ
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aş dāre diyü söyledi **gör** yāre perçemüñ
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere **gör** ḳare perçemüñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan **görüñ** pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile **gör** nār-ı Ḫalīl
G1699-5. Ey Muḥibbī ʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı **gör** çemende oldı ʿişret-sāz gül
G1749-5. Māhlarda Muḥibbī ḳādirüñ **gör** ḳudretin / Bir yire cemʿeylemiş āteş hevā vü āb degül
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / **Gör** nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum şu ʿle-dār oldı / **Gör** anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1851-4. Āh ḳılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar / **Gör** neler giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1975-2. **Gör** ol ẓālim ḳanumu dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḫaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī ḥālümi **gör** rence ḳıl ḳadem
G1986-2. Eger istemez iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut **gör** nefesüm

G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup **gör** ben neler çekdüm
G2010(a)-2. **Gör** o ẕālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var benüm
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger āşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış **gör** başına sünbül-i terden
G2064-4. Görmeyüp gün yüzini inkār ider / Zāhidi **görüñ** ki ḫuffāş olmasun
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / **Gör** ṣadālar nice çıḳar kūşe-i meyḫāneden
G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden āletin / Dürlü maʿnīler ẕuhūra getürür **gör** şanʿatın
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar **gör** kendü yanından
G2084-5. Ol hümā-pervāzı **gör** ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẕar bāz isteyen
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm gūş ḳıl ẕulm eyleme / **Gör** Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
G2153-1. Baḳarsañ ẕāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī maʿnī yüzinden **gör** bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2166-3. Şaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya şaḳın / Bir eşer ḳaldı mı **gör** Sām ile Siyāvuşdan
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta **gör** yār etegin
G2209-1. Şemʿ didüm ḫaddine billāh **görüñ** nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-iʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2265-1. **Gör** nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-iʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin
G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre ḳudret / Benüm **gör** ḥālümi ey baḫt-ı meymūn
G2294-4. Zāhidi **gör** der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez perdesin
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / **Gör** bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2335-4. Zülfi **gör** göz göre aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi meger şaldı kilimin şuya
G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz ṭaʿnı **görüñ** zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger bilse sözinde
G2362-4. Özin beñzetdügiçün bu yüzüme / Ḳılur kendüzini **gör** zer şikeste
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Şemʿ **görüñ** ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen şala **gör** var şöhreti şehre
G2421-3. Naḳd-i cān ile olup vaşlı metāʿına ḫarīd / Düşdi dīvāne göñül **gör** ṭamaʿ-ı ḫāmlara
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı **görüñ** tīr arasında
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı **gör** İskendere
G2473-3. İbret al **gör** nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar kim ẕāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẕar **gör** anda ḳudret naḳşını / İbret alup diyesin şad-āferin naḳḳāşına
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi **gör** çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / **Gör** bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze **görüñ** cānumuza / Ḫançerüñ şusadı içmege gelür ḳanumuza
G2539-2. **Görüñ** derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2543-5. Pākdur ʿışḳ şakın kendüzini pāk ide **gör** / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / **Gör** ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2614-1. Nigārā ḥālümi bilmek dilersen **gör** şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā şunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür **gör** ezhārı
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi **gör** nā benüm gibi
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar **görüñ** serv-i ḫırāmānı
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi **gör** ḥāç ile zünnāre ṭapındı
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / **Görüñ** eceli yolı varup dāre ṭapındı
G2716-4. Yolına cān metāʿın ḫarc ḳıldı / Añar mı nev-bahārı **gör** Süheyli
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir şuya ġarḳ olmış **görüñ** nīlüferi
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / İbret al **gör** nice açılmış cihānuñ gülleri
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı **gör** kim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını **gör** ol fikri kim şuya bıraḳdı
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm gevherin / **Gör** ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī **gör** nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e **gör** Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr3-10. **Gör** neler itmiş daḥi n'eyler bu çarḫ-ı ẕālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Nş2-1. Vāʿızı **gör** nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭopṭolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile

görde [2] Balta.

G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāimā ʿuryān idüp elinde ṭutar **gördesin**
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline **gördesin** / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin

göre [3] *T.* Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince. (TDK, 2011: 967)

G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña **göre** nīst ü hest
G546-4. ʿIşḳum fesānesine **göre** ḫusrevā benüm / Ferhād u Ḳays ḳıṣṣaları bir risāledür
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña **göre** sīneme ben daḥi yaḳdum nice dāġ

görinmek [297] *T.* (TDK, 2011: 971)

bk. bir görinmek/görmek, çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze görinmek, göze görinmemek

(görince [2], görindi [13], görindügi [1], görine [13], görinelden [4], görinem [1], görinen [78], görinenler [2], görinmek [1], görinmeme [1], görinmez [28], görinmezsin [1], görinse [3], görinsem [2], görinsün [3], görinür [138], görinürken [2], görinürse [2], görinürsin [2])

1. Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü zāhid ʿışḳdan / Her ne dirse **görinür** bād-ı hevā zāhid baña
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / İstemem ki **görine** bir yañadan sāhil baña
G45-2. Bugün ʿışḳ ile çün Mecnūn-ı dehrem / **Görinür** ḳanda baḳsam rūy-ı Leylā
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda **görinmez** aña sāḥilhā
G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir **görinmez** yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G80-4. Zülfüñi ref it **görinsün** gün yüzüñ / Niceye dek ol niḳāb ile ṭura
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde **görinür** her laḥẓa her dem sāl aña
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile **görinmez** baña ḫʷāb
G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup varup ḫayvān ṣuyın / Anuñ içündür **görinmez** ḫalḳdan eyler ḥicāb
G196-1. **Görinmez** olalı ol serv-i ḳāmet / Ḳopar fiṛḳatle başuma ḳıyamet
G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde **görinür** ṣan / Bir riġdürür şīşe-i çeşmüm aña sāʿat
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet **görine** her-bār mest
G278-3. Kāfir ḫaṭını **görince** islāma ḳaṣd ider / Ḫāżırlanur ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi **görindi** ol perī-zād
G327-4. İbret degül ki **görine** bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ **görindi** oldı ʿīd / Devletüñ pāyende olsun daḥi ʿömrüñ ber-mezīd
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir **görindi** rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G363-4. Serv gibi ṣalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / Nesne **görinmez** baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G377-4. Zülfüñi refʿit cemālüñden **görinsün** āfitāb / Gice ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G384-2. **Görinen** bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā **görinen** ġam dāġıdur / Ḳatre ḳatre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G410-3. Zülfüñi refʿit **görinsün** ruḫlaruñ / Küfri n'itsün cān u dil īmān sever
G434-1. **Görinen** laʿli bu çeşmüm demidür / Nikīni ehl-i ʿışḳuñ ḫātemidür
G435-1. Dilde gözde **görinen** cānānedür / Kimseler fehm itmedi cānā nedür
G461-1. Sīnem üzre **görinen** yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem **görinür**
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem pāyına yüz / Yolına ṣaçmaġa göz yaşı da dirhem **görinür**
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin baña ne gülşen ü neʿālem **görinür**
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür **görinür** gāh mest ü geh ḫumār
G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem **görinür** / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem **görinür**
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde kim kūşe-i meyḫānede bir Cem **görinür**
G521-4. Jāle ṣanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem **görinür**
G570-2. Nergis ṣarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim **görinür** ḫumār
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / Nāvek **görine** güller nar-ıʿaẕāba beñzer
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī tīrini / Sīnede oḳ **görinür** virmez kemānından ḫaber
G583-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eylesem / Zīr-i pehlüme **görine** nerm ü mānend-i ḥarir
G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm **görinür** māfi'ż-żamir
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller midür **görinen** yir yirin / Gülşen içre güldürür bir nice hindūlar mıdur
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre **görinem** ṣaçlar mıdur / Yāḫū gün şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G587-2. Jāleler üzre **görinen** ṣubḥ-gehde jāle mi / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ ḳatre ḳatre midür
G604-4. Elinde pür **görinen** cām-ı bāde / Hemān āyīne-i iskenderidür
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre **görinen** mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G609-3. Bāġ u ṣaḥrālarda ṣanmañ lālelerdür **görinen** / Ehl-iʿışḳuñ baġrı ḫūnından dökilmiş ḳanıdur
G614-1. Her ḳaçan kim ol ḳaşı yā **görinür** / Ġamzesi ṭoġrı hep baña **görinür**
G614-2. Açduñ ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā saña belā **görinür**
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı dil / Anı bilmez yoġ ortada **görinür**
G614-4. Farḳ yoḳ ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā gedā **görinür**
G614-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma elin / Her ṭarafʿ zülf-i ejdihā **görinür**
G615-3. Sīne bāġında eliflerle **görinen** dāġlar / Serv ile ṣan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G643-3. Mümkin midür ki **görine** genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu mār olur
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān ġam **görinür** / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem **görinür**
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem **görinür**
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem **görinür**
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem **görinür**
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam **görinür**
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / **Görinen** yir yir ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi **görinür** maḥşer güni mestāneler
G718-3. Tefeʿʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin **görindi** devlete dil anı dāl añlar
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın kūh-ken daḥi / **Görinen** şimdi ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur

G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā **görinmez** āh / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G754-2. Ḳanā ʿat iḫtiyār iden añа lā-büd gelür ʿuzlet / **Görinmez** kimseye ʿanḳā gibi ol ʿazm-i Ḳāf eyler
G756-1. **Görinen** ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç piç olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre **görinen** ʿanber midür
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh **görinen** / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G762-5. Belā-kūhsār olmışdur Muḥibbī kelle-i ʿuşşāḳ / **Görinen** yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G786-5. Genc-i ḫüsnine Muḥibbī şunma dil eyle ḫaẕer / **Görinen** zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G800-3. **Görinen** ṣubḥ-dem ṣanmañ ṣafaḳ gökler kenārında / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G807-2. Kenārında **görinenler** bu çarḫuñ ser-i ṣafaḳ ṣanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / **Görinür** şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G826-5. Lebleri üzre **görinen** ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mūrdur
G834-3. Leblerüñ üzre **görinen** dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl üstindedür
G843(b)-1. **Görinen** ẓāhira maḥabbetdür / Līk maʿnī yüzinde miḫnetdür
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eyleyem / Zīr-i pehlüme **görine** nerm mānend-i ḥarir
G866-3. Ṣol deñlü itdi cevri ʿuşşāḳa ol cefā-cū / Boynıda **görinenler** kākül degül günehdür
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti **görine** maḥşerde de ayıḳ mıdur
G880-5. Gördiler sen meh-rūyı araya almış ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler içre **görinür** mihr-i nūr-efşāndur
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir **görinen** düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḫoḳḳa-i laʿl içre lü ʿlü ʿlar mıdur
G898-3. Noḳṭalar kim al evrāḳ üzre yir yir **görinür** / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G904-3. Laʿl-i nābında **görinen** ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / **Görinmeme** de baña hemān cānuma beñzer
G920-1. Genc-i ḫüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / **Görinen** siḥr ile ejder yoḫsa giysūlar mıdur
G947-4. Lebleri üzre **görinen** dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G949-2. Şu ʿle-i āhum **görinür** her seḥer ṣanmañ ṣafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G952-3. **Görinen** deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G955-7. **Görinen** ḫaṭ mıdur yā leşker-i mūr / Ki ṭutdı kişver-i ḫüsni ser-ā-ser
G977-1. Her ḳaçan ḳadd-i dil-rübā **görinür** / Sidreden belki müntehā **görinür**
G977-2. Göre ve'l-leyl diye kālüline / Baḳsa yüzine ve'ḍ-ḍuhā **görinür**
G977-3. Vaṣlın añdum cevāb virmedi yār / Ṭınmadı çün hemān rıżā **görinür**
G977-4. Şeh dirilen cihān içinde bugün / Ḳapusında anuñ gedā **görinür**
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse ne ġam / Ne ki andan gele vefā **görinür**
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir **görinen** / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / **Görinen** müy-i jülīdem degül belki duḫānumdur
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / **Görinen** ser degül belā küh mıdur
G1006-2. Sīnem üzre **görinen** yir yir elifler servler / Aḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1044-4. **Görinelden** dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki miḫnet ṭaġıdur
G1080-1. **Görinen** başuma miḫnet küh-sārıdur diñüz / İki ʿaynum iki yaña çeşme-sāridur diñüz
G1094-3. **Görinür** zülf içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre ayı kim sevmez
G1098-1. ʿAceb bilsem niçün cānān **görinmez** / Sitāremde meh-i tābān **görinmez**
G1098-2. Ḳılur Yaʿḳūb-veş dil āh u zārı / Ḳaçan ol Yūsuf-ı Kenʿān **görinmez**
G1098-3. Olursa ṭañ mı aḥvālüm diger-gūn / Baña çün ol şeh-i ḫūbān **görinmez**
G1098-4. Ḳılur dil bülbüli feryād u efġān / Anuñçün ol gül-i ḫandān **görinmez**
G1098-5. Leb-i laʿlinden özge dil-rübānuñ / Muḥibbī derdüñe dermān **görinmez**
G1110-2. **Görinen** başum degül belki belā küh-sārıdur / İki ʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı ol māh **görinmez** / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh **görinmez**
G1159-2. Bu ḳışṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm n'eyleyem ol şāh **görinmez**
G1159-3. Ḫāk-i derini gözlerüme kuḥl ideyordum / Ḳandadür ʿaceb bād-ı seḥer-gāh **görinmez**
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile vādilere düşdüm / Yanumca baña olmaġa hem-rāh **görinmez**
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bi söz imiş āh **görinmez**
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẓar cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān **görinür** yārsuz
G1219-1. Ḳaçan **görine** ol ṭāḳ-ı muḳarnes / Ola ḳılum ḫam-ebrū-yı muḳavves
G1219-2. Şeb-i ṭūr içre yüzüñ meş ʿal-i nūr / **Görindi** şu ʿleden vādi-i muḳaddes
G1268-2. **Görinen** ʿanberīn beñler nigāruñ şem ʿ-i ḫüsnine / Ṣanasın bir bölük hindū vü perler nāre yaṣdanmış
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā **görinmez** āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1292-1. **Görinse** tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / Gider ṣabr ile dilden ṭāḳat u hūş
G1316-1. Didüm ey dilber nedür **görindi** ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā didüm / Didi öyle **görinür** dūd ise bālā-yı çerāġ
G1361-3. ʿIşḳ murġı key ʿazīmü'ş-şāndur / Bir mekesce **görinür** ʿanḳā-yı Ḳāf
G1369-3. Dostlar düşmen **görinse** yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursa ʿasker ṣaf ṣaf
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle elüñde **görinen** ḳan ancaḳ
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi baḳsan ẓāhirā **görinür** anda nār yoḳ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / **Görinen** zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1495-4. Gözlerüm yaşın dem-ā-dem eyleyen āb-ı revān / Bāġ-ı ḫüsninde **görinen** serv-i ālıdur anuñ
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde **görinen** kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1498-5. **Görinen** zülfüñ midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān **görinür** mi didi ki gözden nihān gerek
G1513-2. Yārelerdür **görinen** eflākde ṣanmañ nücūm / Sīnesine irişür her gice āhumdan ḫadeng

G1520-4. Ṣanmañuz lāle degül vādiler içre **görinen** / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū degül başda duḫānı **görinür** Mecnūnuñ
G1571-2. Āhum **görinür** āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / **Görinen** encüm degül her şeb şerāruñdur senüñ
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni bayram olur / Ger **görine** şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G1603-3. Ṭaġ u ṣaḥrāda bitüp lāle degüldür **görinen** / Gözleri yaşı dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1609-1. Yārān **görince** ḳaddini tīr ü kemān ṭutuñ / Serv ayaġında başumı āb-ı revān ṭutuñ
G1616-3. Ḥʸāb u bidārumda **görinen** cemālüñ nūrıdur / Gice de gündüz de eglenmem ḫayālüñdür senüñ
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda **görinen** ey dost ḫālüñdür senüñ
G1639-5. Ey Muḥibbī **görinen** güller degül gülzārda / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / **Görinür** āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1653-4. Gāhi şarāb-ı laʿl ile mestāne **görinür** / Gāhi ġubār ḫaṭṭ ile ḫayrān olan göñül
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḫāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz anı deryā ṣanursuz **görinen** deryā degül
G1666-3. **Görinen** sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1683-5. Ezel bezminde bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür **görinür** mest-i lā-yaʿḳıl
G1708-1. Ḥamdülillah kim ser-ā-ser **görinür** gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeyeʿarż eyledi dīdār gül
G1716-5. **Görinür** anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur dil virme perī-zāde gel
G1742-2. **Görinmez** ʿārıżı sünbül şaçından / Kim örte küfr ü īmānı ne müşkil
G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül / **Görinen** kūh-ı belādur oñmaduḳ başum degül
G1773-1. **Görinelden** çeşmüme yār-ı perīşānum benüm / Dem-be-dem artmaḳdadur ḥāl-i perīşānum benüm
G1775-5. Nice bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res / **Görinen** zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1796-2. Zīr-i felekde şanma **görinen** nücūm ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur dilde āteşüm
G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ iken **görindi** kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm
G1841-3. Dūd-ı zencīr ile aşılan felekler saḳfına / **Görinen** ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur benüm
G1851-1. Ṣanmañuz sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / Şuʿle-i dildür **görinen** şimdi ṭaşumdan benüm
G1892-1. Uyaldan yāre bu ḳalb-i ḥāṣinüm / **Görinür** yir yir āh-ı āteşüm
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre **görinen** nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıẓa yazdum **görindi** ġam
G1979-1. **Görinen** boynumda ṣanmañ dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿiṣyān ile cemʿ olmış günāhumdur benüm
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa **görinen** / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm
G2029-1. **Görinen** ḫaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2055-4. Ḫacletindendür **görinmez** ṣanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḫayvān ṣuyın içmiş zülālüñ var iken
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer hergiz / **Görinmez** kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2068-1. **Görinelden** ḫaṭuñ ḫaddüñde ey cān / Ser-i zülfüñ gibi ḫālüm perīşān
G2068-2. **Görinelden** yüzüñ ḫayrānuñ oldum / Benüm bu ḫālüme hep ḫalḳ ḫayrān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp ṣanmañ hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden **görinür** çāk-tā-dāmen
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine girdüm **görinsem** ṭañ mı māhi ben
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum **görine** gündüz duḫān
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş şuʿlesidür **görinen** gündüz duḫān
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / **Görinen** budur Muḥibbī dilde yanan oddan
G2203-4. Gice ṣanmañ ki felekde **görinen** encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna **görinmez** ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp līkin **görinmezsin** / Enīs olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin
G2275-7. Muḥibbī olalı hecr ile mūnīs / Firāḳ ile **görinür** vaṣl-ı yeksān
G2279-4. **Görinen** boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn
G2296-4. Görenler didiler ḫüsnüñ ṭılısmı / **Görinür** mār içinde iki giysū
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ **görinen** laʿl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre saʿādet aḫteridür bu
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ **görinür** pertev-i ḫüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān **görine** hemçü māh / Ġāret olurʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / **Görinür** baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2400-1. Zülf-i müşkīn kim **görinür** nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül aşılmış ṣanasın gülzārda
G2400-5. Eşk-i çeşmidür Muḥibbī'nüñ yā baġrı ḳanıdur / Lāleler ṣanmañ **görinen** dāmen-i kūhsārda
G2426-2. Açılup sīnem üstinde **görinen** dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre çīn-seḥer jāle
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa **görinen** sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2434-2. Lebleri üzre **görinen** sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ **görinür** bir işe
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā **görindi** ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā **görinen** bāġ-ı ḫüsninde / Yāḫūd ḫıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2477-2. Lāleler ṣanmañ ki yir yir **görinür** kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken ṣaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2489-1. Şuʿleler kim **görinür** bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şāmʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile **görinür** gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
G2506-2. Çehre-i cānān **görinmez** perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña cism ile cāndan giçmeye
G2521-1. Sīnem **görinür** gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2524-5. Muḳarrer ehl-i ʿışḳa dil bāġıdur / **Görinen** ʿārıżı üzre külāle
G2586-3. Dehānuñ var mı yoḳ mı ḫurde-bīnā / **Görinmez** nice diyeler yaḳında
G2586-5. Naẓar eyle bu çarḫ-ı ḫoḳḳabāza / Ne luʿbinler **görinür** üstinde
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem ol meh-rūnuñ **görine** ṭalʿatı

G2672-5. Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil şaḳın / Baḳ cān göziyle **görinür** āḫır nedāmeti
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / **Görinmez** ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı
G2704-2. Cihānda **görinen** bir cām-ı şāhid / Bunı naḳl itdi ʿışḳun ḫurde-dānı
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken **görindi** zülf-i dost / Bilmedüm añа ṭılısm olmış meger şu ʾbān iki
G2774-4. **Görinen** çarḫuñ kenārında anı şanmañ şafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı
G2782-1. **Görinen** yaşum degül kūh-ı belā ṭaġı gibi / Her yañadan yaşum aḳar anuñ ırmaġı gibi
Mh1-9. ʿĀrıżuñ üzre **görinen** ḫāller ḫalḫal gibi / Şalınur iki ṭaraf kāküllerin sünbül gibi
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ **görinürse** bañа besdür / Çün bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür
Mr8-7. Nerde **görinür** ol gün ʿid / Nā-merd ditrer hemçü bid
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür **görinen** belki cānum bende yoḳ
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şu ʿā ʿı **görinür** gündüz duḫān
D12-2. Rūy-ı dilberde **görinen** şanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü i ʿrābdur
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre **görinürken** gün gibi āşār-ı ʿışḳ
B111. Ṭablalardur **görinen** iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa bunlar nişānumdur benüm
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / **Görinen** yir yir ḫākda anı siz şanmañ nücūm

2. Benzemek, görünüşünde olmak.

G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm **görinür** deryā bañа
G175-1. Felekdür āsitānuñ anda her şeb / **Görinür** eşk-i çeşm mānend-i kevkeb
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir zerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre **görinür** Nīl ü Fırāt
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿalem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şu ʾle kim **görinür** tāc-ı ez-zerest
G279-3. Senüñ yoluñda her ḫār-ı muġaylān / **Görinür** bañа zer-bāft ü dībāc
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür **görinür** ʿālem içre rūzı telḫ
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk **görinür** Muḥibbī bañа sāz u sözi telḫ
G327-3. Çeşm-i siyāh ḫūn-ı cigerle **görindi** sürḫ / Mūy-ı sefīd ẓāhir olup oldı rūy-ı zerd
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim **görinür** / Bañа şorsunlar Muḥibbī āḫırı ġāyet şedīd
G336-1. Lebi üstinde ḫāli ʿanber-alūd / **Görinür** āteşīn-la ʾl üzre şan dūd
G490-1. Dilde sermāye cihān içre bañа ġam **görinür** / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem **görinür**
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem **görinür**
G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam **görinür**
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī añа sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḥi gözine bu cihān kem **görinür**
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol sebebdendür **görinür** kūh u şaḥrā lālezār
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī **görinür** ey dil velī / Bir nefes añа enīs ol gör ne ādem cānıdur
G853-1. Görenler kūyuña dir beyt-i maʿmūr / **Görinürsin** anuñ içinde şan ḫūr
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn mül gibi / Ol sebebdendür **görinür** ṭaġ u şaḥrā lālezār
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey dost / La ʾl ile müzeyyen **görinür** tāc-ı güherdür
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder bañа şu ʾbān **görinür**
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer ol ʿārıżı gül serv-i ḫırāmān **görinür**
G1110-1. Āhum ejder **görinür** bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / Dir idüm cān ʿiyān **görindi** tensüz
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫil ʿat / Āhum da Muḥibbī **görinür** başuma serpūş
G1347-1. Dilberā sensüz bañа duzeḫ **görinür** geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1367-3. Sīm ü zer kim **görinür** bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1411-2. Gözine tevsenüñ na ʾli **görinür** şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳible-gāh ʿuşşāḳ
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu şi ʾr-i laṭīfi / İder **görinür** gül gibi ḫoş-ter daḥi nāzik
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde **görinen** gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı la ʾl / Her ḫum **görindi** bāde ile şan kān-ı la ʾl
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet **görinür** miḥnet bañа / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / **Görinür** ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G2063-3. **Görinür** cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2082-3. Māh-ı nevdür **görinür** bañа hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey māhum kemān-ebrū diyen
G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i şun ʿ / Ruḫlaruñ meh **görinür** oldı ḫaṭuñ ġāliye-gün
G2330-4. Lā'übālem ʿāşıḳam ben ʿālem içre dostlar / Beñzedürler ḳanda **görinsem** beni dīvāneye
G2338-4. Ṣadef dīdem içre dildārum / **Görinür** bañа dürr-i yek-dāne
G2343-4. Dāġlar gül **görinür** sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil añа bārān eyle
G2552-3. Bañа sensüz **görinür** ḫār gülşen / Leṭāfet ḳalmamış hergiz çemende
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder **görinür** ol maḥzene
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir **görinür** şan içinde dānesi
G2769-2. Ka ʾbe kūyına varup buldum şafā / Anda çeşmüm **görinür** zemzem gibi
Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm **görinür** mānend-i sil

3. İzlenim uyandırmak.

G101-3. Kime ʿanber kimine çenber **görinür** zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şu ʾbāndur bañа
G161-1. Gerçi ra ʿnā **görinür** mülk-i ʿArāb / Līk yek-dānedürür şehr-i Ḥaleb
G219-4. Şan ʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān **görinür** / Ṣoñı müşkildür añа urma dilā gel sen dest
G237-2. Şol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / **Görinür** çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst

G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden **görinür** çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G362-6. Serv-ḳaddüñ **görinür** bālā vü ṭūbādan yaña / Leblerüñ cānā şarāb u āb u kevşerden leẕīẕ
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / **Görinür** gülgūn ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / **Görinürken** ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg **görinür** yoḫsa dārūlar mıdur
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḥi dirsem saña ḥūr / Ṭan degüldür **görinürsin** baña başdan başa nūr
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ **görinür** āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa ʿışḳ evveli āsān **görinür** / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān **görinür**
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beni ʿayb eyleme kim / Ḥaste-dilüñ o benüm derdüme dermān **görinür**
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü cān vālih ü ḥayrān **görinür**
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī **görinür** āl-engīz
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / Anuñ içün **görinür** her yaña kūh-sār sebz
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi **görinür** āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḥi rūşen **görinür** olsa i ʿrāb u nuḳaṭ
G1519-5. Berk-i āhum şu ʿle virdi ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki rūşen **görinür** bezm-i felek
G1584-5. Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ **görindügi** kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg **görinür** çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey ḥūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it **görinür** gerçi ḳalil
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı **görinse** yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem iden ʿurūc aña duḫānumdur benüm
G1913-1. Sidreden yüce **görinür** baña ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ **görinür** ḥūrdan
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḥsāruñ ey dost / Baña yeg **görinür** bāġ-ı İremden
G2099-3. Ulı **görinür** ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekṣer bilinür ʿışḳ fiġān ile suḫandan
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / Yeg **görinür** ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān **görinür** / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī ḥīç bulınmaz aña rāh
G2352-3. İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür **görinmek** nūr ḥacda
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen **görinür** gün gibi ʿışḳum il içinde
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḥi rūşen **görinür** noḳṭa vü i ʿrāb ile
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / **Görinürse** ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
Mh7-8. Āsān **görinür** evvel ʿışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı añlayabilmez bilen bilür
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden **görinür** çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür **görinür** nüh-felek saḳfı siyāh
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün **görinür** çarḫuñ yüzi her dem kebūd
D24-1. Günden güne rūşen **görinür** ol ḫat ü ārıż / Başuma ne ṭañ gelse nice dürlü ʿavārıż

görinürde [1] *T.* Dıştan bakınca, görünüşe göre, ortada, meydanda. (TDK, 2011: 972)

G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi niṣār / **Görinürde** ḳaldı ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ

görmek [1622] *T.*

bk. ata görmek, bir görinmek/görmek, görmeze urmaḳ, göz göre, göz görmedik, göz görüp göñül sevmek, gözi görmemek, gözi ḫᵛāb görmemek, gözi uyḫu görmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, ḫoş görmek, iş görmek, lāyıḳ görmek, leẕīẕ görmek, rāḥat yüzi görmemek, revā görmek, uyarı görmek, uyḫu yüzi görmemek, uyḳu yüzi görmemek, yalvarı görmek, kendüñi yüce/yüksek görmek, yüzüñi görmemek, zevāl görmek

(gördi [101], gördiler [21], gördiyse [2], gördügi [8], gördügince [1], gördüginden [1], gördügiyçün [1], gördügümde [1], gördügüñ [4], gördügüñi [1], gördük [8], gördükce [20], gördükde [18], gördüm [194], gördüñ [27], gördünüz [1], göre [102], görebilse [1], görebilsem [1], görelden [39], göreli [28], göreliden [12], görelüm [3], görem [26], gören [94], görenler [49], göresin [12], göresüz [2], göreydi [1], göreydüm [1], göreyim [35], göreyin [3], göricegüz [1], göricek [28], görme [2], görmeden [10], görmedi [25], görmediler [2], görmedin [1], görmedük [12], görmedüm [49], görmedümse [2], görmedüñ [2], görmege [30], görmek [36], görmekden [1], görmekdür [2], görmeklik [1], görmem [3], görmemek [1], görmemiş [2], görmemişsin [1], görmese [5], görmesem [6], görmeseydük [1], görmeseydüm [2], görmesün [2], görmeye [7], görmeyelden [2], görmeyeli [1], görmeyem [1], görmeyen [2], görmeyesin [1], görmeyicek [1], görmeyince [1], görmeyiser [1],

görmeyisersin [1], görmeyüp [2], görmez [19], görmezem [2], görmezsem [1], görmezseñ [1], görmiş [8], görmişdür [1], görmişdürür [1], görmişem [23], görse [103], görseler [3], görsem [35], görseñ [11], görsenüz [1], görsün [8], görüben [8], görüñ [5], görüp [250], görüpdür [12], görür [34], görürdi [1], görürem [13], görürken [1], görürler [1], görürse [12], görürsem [1], görürsin [2])

1. Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. (TDK, 2011: 969) Kuvve-i bâsıra istimaliyle bir şeyin şekil ve hey'et-i hâriciyyesini hissetmek, rüyet, müşahede eylemek. (Ş. Sami, 2010: 390)

G2-2. Eger ẕāhir göz ile ben ne ġam cānānı **görmezsem** / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G7-4. Rūz-ı hicründe **görenler** beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña
G20-1. Sen serv-ḳaddi **görmeyeli** ey gül-i raʿnā / تالله لقد طلت الاشوق علينا
G20-3. Ṣordum leb-i laʿlüni **görüp** böyle mi olur / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G25-2. **Görelden** ḫāl-i hindūñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / Bu gün ṣaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin şeydā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi **gördüm** belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G28-3. Serv **görse** ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G29-1. Ḫaṭuñı cānā **görenler** didiler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / **Gören** dir oldı dünyāda ki ṣan bāġ-ı İrem peydā
G34-5. ʿAks-i lebüñi **gördi** Muḥibbī yaşı içre / Ṣandı ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / Çün **görelden** yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim **göre** mest-i ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G38-1. Yüzüñi **gördüm** ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe **görmesem** de ölürem / Bilmezen ḫālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G53-3. Dostlar aġyārı **görsem** yār ile olmazʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī **göreliden** gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G58-2. Laʾl-i nābı şevḳidür her dem beni mest eyleyen / **Göreli** ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḫayrān aña
G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde **görüp** reşk eyledi ṭāvūs aña
G67-5. Gün yüzini **görmege** varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı baña
G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḥi añmaz beni / Anuñ içün dir ḫiṭāb idüp **gören** bī-dil baña
G76-1. Gül-ruḫuñ **gördükde** ḫayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz diyü aṣdı ġonceler heykel saña
G90-4. İki ʿaynumdan revān oldı iki cū kim **göre** / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G91-3. Leylī şaçuñı **göreli** Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G92-5. Yüzini **gördüm** Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḥi gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G94-1. Dil gider gülşene **görmege** ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G102-2. Baġrumuñ ḫūni aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ **görüp** göñül virdüm saña
G102-4. Ḫaḳ müyesser eylese bir kez daḥi **görsem** seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh baña / Bir daḥi **görmez** isem āh baña vāh baña
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin **görse** reşk ide her abdāl aña
G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / **Göricek** āşıḳlar andan eylemezler ictināb
G113-6. Ḫᵛābda **gördüm** Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde **görsem** gül yüzüñ āh eylerem / Devr-i gülde nitekim zārılıḳ eyler ʿandelīb
G126-4. Düşde **gördüm** gün yüzini olmışam ḫayrān u zār / Nice yıl andan berü görmez gözüm bir ẕerre ḫᵛāb
G127-1. Aġlasam ḳan aġlasam serv-i ḫırāmānum **görüp** / Dostlarʿayb eylemen ḫāk-i girībānum **görüp**
G127-2. Bir ṣaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-iʿuryānum **görüp**
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum **görüp**
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum **görüp**
G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum **görüp**
G128-3. Serv-ḳaddini **görüp** oldı gözüm yaşı revān / Göñlüm āvāredür ol zülf-i semen-sāya düşüp
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde **görse** dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb
G137-3. Didi uşanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḥi / Didüm aña ey cefā-ḫū **görmişem** ben anı kūb
G138-2. Ebr-i miḥnet ṣandılar **gördükde** dūd-ı āhı / Didiler seyl-i belādur çeşm-i giryānum **görüp**
G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar ʿālemi / Genc-iʿışḳı buldılar bu ḳalb-i virānum **görüp**
G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm söz dürlerin / Didiler mīr-i suḫan eşʿār u dīvānum **görüp**
G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum **görüp**
G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim **görem** rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi raḳīb
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳunur **gördüm** ḫaṭīb
G139-5. **Gördi** gülşende güli olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelīb
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm ol baña mihr gelür **gördüm** anı kūb
G142-1. Ḳana döndi göz yaşı baġrumdaki ḳanum **görüp** / Geldi cānum aġzuma nāgāh cānānum **görüp**
G142-2. Pāre pāre göz yaşından laʾle döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum **görüp**
G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı yaşum her ṭaraf / Bāġ-arā reftār ider serv-i ḫırāmānum **görüp**
G142-4. Bir ṣaçı Leylī-veşi **görüp** yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña bu cism-iʿuryānum **görüp**
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum **görüp**

G143-2. Yüzüñ **gördükce** ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki şan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G143-4. Lebi şeftālūsın **gördüñ** dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ şunma ḥaẕer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G144-1. **Gördi** kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli şan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını **gördüñ** hemān ʿünvānın öp
G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm raḥm itdi dildārum **görüp** / Añladı derd-i derūnum ḥālet-i zārum **görüp**
G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʿilācum dilde bīmārum **görüp**
G147-3. Baḳmadı yaşuma ol nitekim ḳan aġladum / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum **görüp**
G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum **görüp**
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum **görüp**
G149-4. Her kim ki **göre** la ʿlüñi ol mey-perest olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G152-3. Umar idüm **göre** idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez baña ḫʷāb
G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḫālüñi **gören** dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsa ʿaceb olmaz ẕübāb
G164-1. Çarḫ-ı gerdūndur iden göz yaşın āb / **Göreyim** döne döne ola ḫarāb
G164-2. Gün yüzin **görür** idüm düşde eger / Gire idi gözüme bir ẕerre ḫʷāb
G166-4. **Göreli** la ʿl-i lebüñi şevḳden āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök la ʿl-i nāb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr ile ejderden daḫi **gördüm** mehīb
G173-5. Ḳāni ʿidüm düşde **görsem** dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫʷāb
G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın **görüp** ḳaldurma yirden başuñı / ʿIşḳ kitābında yazılmış secde itmek müstecāb
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre şafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dar-ı dünyānuñ temāşāsını **gördüñ** ṭut
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / **Görmeyince** ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G189-4. Deyr içinde **gördiler** reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G190-3. Pertev- i ḥüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / Bir naẕar baḳmaz **göre** ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G190-5. **Görmedi** gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G191-1. Hafta vü ay u yıllar geçmişdi hey ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḥudāya **gördük** seni selāmet
G197-4. Bu ġamdan gel beni ḳurtar kerem ḳıl / **Görenler** diyeler buldı hidāyet
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḫālüñi **gördi** dāne şanup zülfe oldı best
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe **gördüm** ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḫi ḫalḳ itdi lā-yemut
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde **gören** dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿankebūt
G211-3. Yāri **görmekden** göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẕar bārī anuñla dil avut
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi **gördüm** senüñ ey yār mest / Ḫaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G214-5. Meclisüñde şem ʿī **gördüm** ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G218-4. **Görüp** meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde **görüp** / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G221-6. **Görmeyicek** ölürem **gördükce** ḫayrān oluram / Bilmezem kim baña n'eyler kākül-i miskīn dost
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ **gördi** nigāruñ / Didi bugündürür baña ḳıyāmet
G235-6. Bu ḳadd ile bu ḳāmeti **gördükde** mü'eẕẕin / Ḫayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G239-1. Pervāne ḳılur şem ʿ-i ruḫı mihr ü mehi dost / Her kim ki **göre** ḥüsnini ider ki zihī dost
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / **Görmedi** bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā **gördükde** didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḫṣ
G259-4. Sebze-i ḫaṭın **görüp** ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeṣ
G259-5. Kim **göre** rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim baḳar la ʿl-i bedaḫşāndur ʿabeṣ
G265-3. Dāne-i ḫālüñ **görüp** dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫṣ
G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur **görse** ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām ile baḫṣ
G266-3. **Görse** idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḫāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāṣ
G272-4. İtlerüñle cengümi **görüp** beni ʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi eyler çünki aḳrān ile baḫṣ
G274-3. Cüdā eyler beni kūyuñda **görse** / Raḳībe yiridür dirlerse ḫāriṣ
G280-2. **Görüp** her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden geç
G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi **gördüm** iderler ʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẕar bilsün nedür ceng-i Mohāç
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ **görüp** zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger **görse** sirāc
G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden geç / **Görüp** gülzār-ı ḥüsnüñi yiter şaḥn-ı çemenden geç
G299-2. Ḫaṭı ile ʿārıżın **görsem** olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine **görelden** dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G304-1. İsi lebüñi **göre** idi dirdi ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına n'ola dinilse ʿömr-ı Nūḥ
G304-2. Ḫüsnüñ **görse** idi eger kim ʿaziz-i Mıṣr / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ
G305-2. İledüp ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḫaṭuñ / **Göricek** anı ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ
G311-2. Gülşen-i ḥüsnini **gördüm** seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G314-2. Ġamzeñ oḳı geldügince sīneme / **Görüp** anı cān u dilden didi oḫ
G315-1. Cilve eyler bāġda **gördüm** yine bir serv-ḳadd / Bed-naẕardan saḳlasun didüm seni Ḫayy-i Aḥad
G317-3. **Gördi** kūyunda yürür şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G319-2. Dil esir-i zülfdür ḫālüñ **görüp** / Murġ **görse** dāne olur pāy-bend
G328-2. Bir göz ile **görmege** cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G328-3. Deyre varduñ ʿarż-ı ḥüsn itdüñ şanemler **gördiler** / Her birisi ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G333-5. **Görse** yüzüñi Muḥibbī kūyuña varmaz senüñ / ʿāşıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i aʿlāyı yād
G335-2. **Gördi** ḫālin dil ṭolaşdı zülfine / Dāne ile ekşer olur murġ bend
G335-3. Serv-i bālāsında **gördüm** bülbüli / Vaṣf ider ḳaddin be-āvāzı bülend
G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı **görem** ola ʿıyd
G339-1. Bir perī **gördüm** gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿīd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden ba ʿīd

G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi **görüp** āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan şanki bid
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ **görem** ol gün olur baña ʿīd
G345-2. Müzeyyen sīnem itdüm dāġlar ile / **Görenler** şanur anı taḫta-i nerd
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar ol dem / Kimdür ki ḳaşlaruñı **görüp** itmeye sücūd
G346-3. Pervāne **görse** şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G350-3. Olur şermende gül **görse** yüzüñi / Ṭapu ider boyuña serv ü şimşād
G369-2. **Görsem** yüzüñi gözlerüm ol demde yaş döker / Faṣl-ı bahār olsa şular cūybār olur
G370-3. Leylī zülfüñ **görüp** olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle nice sersemler gelür
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar **gördüm** ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G379-1. **Gören** ol yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G379-2. Beñzer ki yār āyīneye eylemiş naẓar / Ḥüsnin **göreli** kendüzini ḥᵛiş-bīn ṭutar
G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / **Gören** yüzümi dir ki gül-i nesterin ṭutar
G379-6. **Görmez** Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G384-3. **Görelden** tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur
G386-3. Ḳaçankim **görse** ʿuṣṣāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile **gördükde** didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G396-1. Yār zülfini **görüp** çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā ḥāṣıl olur
G399-2. Ayaġa düşsem **görüp** ṭañ mı cemālüñ şemʿini / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür pervāneler
G406-1. **Gördükce** seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G411-1. Kūyuñı göster baña firdevs-i aʿlādan n'olur / Ḳaddüñi kim **görse** dir serv-i dil-ārādan n'olur
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ üstinde ey şanem / Her kim **görse** zülfüñi misk-i Ḫıṭā şanur
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni **gören** bī-vefā şanur
G419-1. Serv-i çemen eger **göre** ruḥsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḥi anuñ ne cānı var
G419-4. **Gördüm** raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḥācı Kaʿbeye varmaġ ile ḫumār
G427-4. Ey gözüm meh-rūları **gördükde** gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G430-3. Genc-i ḥüsnin **görmek** itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder şunar
G436-5. **Görsün** Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir zerreden de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G437-2. Bir perī-ruḥsār sevdüm kim **göre** bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri **gördüm** ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını **görüp** sem şandılar
G445-1. **Görelden** ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum **görüp** içüm de ḫurrem şandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı şanma ādem şandılar
G449-3. Zülfini kesse nigārum **göricek** anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G451-1. Cān cemālüñ şemʿine yanmaġa bir pervānedür / **Göreli** zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G455-3. Ḫālüñi **gördi** zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarişi saña disün dām-ı dāne şor
G456-4. Meyl eyleme dünyā niʿamını **görüp** ey dil / Ḥayvāndur özin beste-i kāh u ʿalaf eyler
G458-3. Zülfünüñ çevgānını **görse** ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / Başını ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān oldılar
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli **görüp** ḳılsun ḥaẓer / Çeşmi şayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün sünbül şaçuñ / Zāhid-i şad-sāl eger **görse** ʿaḳlın dağıdur
G462-1. Ḫaddüñi **gördüm** ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / **Görseñ** dehānın ammā bir noḳṭadan nişāndur
G464-4. Şemʿ-i ḥüsne n'ola yaḳsam cān u dil / **Görse** şemʿ pervāne kendüzin yaḳar
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iżhār ider / **Görse** ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G468-3. **Görse** idi deyr-ārā zāhid seni ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / **Görse** Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G469-5. Geh deyr ü geh şavmaʿada **görsenüz** beni / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer giçer
G471-5. **Görse** Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G475-1. Dilberüñ **gördüm** libāsını çü al üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G475-4. Ṣaḳın aldanma **görüp** dehrüñ na īm ü niʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G476-2. Ruḥ u zülfüñi **görürsem** düşerem ayaġına / ʿAḳl u şabrum ni'deyim gāh gelür gāh gider
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḥāli **görüp** kendin müşevveş gösterür
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil **görse** meyl ider / Pervāne **görse** şemʿi daḥi yana ḳaṣd ider
G489-4. **Gördüm** ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi **görüp** didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp **görenler** anı ḫāl añlar
G497-1. **Görmek** istersen eger Allāh nūr / Kaʿbedür kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G497-7. Düşde **gördüñ** dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl ile yor
G501-3. Gül yüzüñ **gördükce** cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G501-4. İncinür **gördükce** dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ **görüp** ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur
G503-4. Niḳābını ḳaçan keşf ide dildār / **Gören** şanur ki şems-i ḫāveridür
G510-3. Yüzini kim **görürse** cān viriser / Ol eger şeyḫ eger şāb olısar
G511-3. Dāġlar ile kim **göre** deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış şanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G513-4. Ol şaçı Leylī **görüp** vādide ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G521-2. Kim **göre** eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G533-1. **Gördüm** yüzini ol şanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G535-4. Serverā pāyuñda her kim **gördi** eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḫāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar

G538-2. Maḥabbet rāhınuñ **gördüm** nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı şādıḳ yimez ġam cümle yeksāndur
G538-3. Güneş ruḫsārını **gördüm** başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G542-3. ʿĀrıżuñ **görse** ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G543-4. Cürʿasını şaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki **gördüm** yār elinde ṭutduġı peymānedür
G546-2. Vaḳt-i seḥerde bülbül-i dil-ḫaste yaşıdur / Evrāḳ-ı gülde **gördügüñi** şanma jāledür
G546-3. Rüsvāyī **görseñ** itme melāmet gel ʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana bu vecd ü ḫāledür
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir **gören** / Od naḳş-ı āb üzre ḳanḳı ṣūret-ger yazar
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı **gördükde** Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur diyü müneccimler yazar
G549-1. Sīnemüñ dāġın **görenler** gülsitānum var şanur / Şulayan göz yaşıdur āb-ı revānum var şanur
G550-3. Zülfi altında meger **görmiş** nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G551-3. Şalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim **göre** eydür ḳıyāmetdür
G552-2. Murġ-ı diller şaydın itmiş zülfinüñ aġın **görüp** / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim **göre** çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / Ehl-i ḫāl anları **gördükce** cigerler yāreler
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu yirine **gördüm** anuñ ḳan aḳar
G559-5. Yāri **gördükde** gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem şular ider ṭuġyān aḳar
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum **gören** / Dir mülemmā cūydur berk-i gül ḫandān aḳar
G560-3. **Görüp** eşkümi ol gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum şorar / **Görmedi** bizi ḫayli zamān āşinālanur
G569-1. **Görsem** yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḥaḳdan ne ḫācet istesem ol dem revā olur
G573-2. Sen serv-i nāzı **görsem** olur revān sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan **görse** gedāyı şeh olan ʿār eyler
G579-2. İẓārında vaṭan ṭutmış **görüp** zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G579-3. Ruḫında kākülin **görseñ** ḫaẓer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ şayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı **görüp** dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı gösterür
G585-5. Gözlerüm yaşın **gören** pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G596-2. **Görüp** sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G596-3. Eger dīvāne olursam **görüp** zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende baña zencīr kāküldür
G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā **göreyin** sīneñde yaralar nedür
G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse külāhın / **Gören** dir bu güzeller serveridür
G605-5. Gözlerüm yaşını **gördüñ** baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme **gördügüñ** merdāneler meydānıdur
G611-2. Bilse idüñ raḥm iderdüñ derd-i dil aḥvālini / **Görse** idüñ gözlerüm yaşı ne ḫāl üstindedür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / **Görenler** didiler anı ki her birisi bir güldür
G612-4. Girilmez genc-i ḫüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan **görüp** dir aña kāküldür
G617-3. Dilā mümkin degül **görmek** nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki şīr-i jiyān gözler
G618-1. **Görelden** ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / İdelden laʾlüñüñ żikrin gözümün yaşları demdür
G619-1. Dil cemālüñi **görelden** bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḫüsnüñ şevḳine cān da yanar pervānedür
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim **göre** anı ezel ḳalmış şanur vīrānedür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını **gören** şanur gedālardur / Velī maʿnī yüzinden ger bilürse pādişālardur
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / **Görmese** gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G622-2. Baḫr-i ġamda baḳduguñca **gördügüñ** dürdāneler / Dāne dāne oldı eşk-i dīde-i Mecnūn ṭamar
G625-6. Bend-i zülfinde **görüp** göñlümi bir kez dimedi / Hey bu miskīn benüm vālih ü ḫayrānumdur
G630-4. Gice **gördüm** ki oluram aña ḫʷābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre **gördügüñ** ol serv-i nāzum seyridür
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim **gördi** ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G642-1. Gün yüzüñi **görmege** bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb ol niʿmete ḫāyildürür
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim **görürse** diye bu ne şeh-vār olur
G644-4. Teşnedür cānum **göricek** āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G646-2. Var mı cihānda ḫūb **görüp** virmeye göñül / Eger var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına **göre** ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G653-1. Gülşen-i ḫüsnüñ **gören** firdevs-i aʿlādan giçer / Cürʿa-i laʿlüñ içen cām-ı muṣaffādan giçer
G653-3. Serverā ḳaddüñ **görüp** derd ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G655-3. **Görüp** kūyuñı olan ḫulde ṭālib / Ḥaḳīḳatde ol īvā eblehidür
G656-4. **Göreyim** ḫāk-i mezelletde anı ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārā'ya virür
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem **görüp** şanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / Īşḳ-ārā her kim **göre** Mecnūn diyü nāmum virür
G661-2. **Gören** ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / Didi gül bitürür imiş şanavber
G661-4. **Görüp** zülf ü lebüñi secde itdüm / Oḳudum āyeti والیل کوثر
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā **gördüm** nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāniʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān **görse** seni pāya düşer
G666-1. Boyunında yār zülfin **gördüm** didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G670-4. Ṭılısm olmış meger kim genc-i ḫüsne / **Görenler** didiler zülfüñe ejder
G674-1. **Görelden** zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā yürür şaḥrāya düşmişdür
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır **görürsin** pāya düşmişdür
G674-7. Ser-i zülfinde kim **görse** Muḥibbī göñlini eydür / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G678-2. **Göricek** zülfini cānā lebüñi żikr iderem / Sem-i efʿīyi **gören** himmeti tiryāka çeker

G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile **görsem** ol boyı şimşād irür
G682-3. Ruḫsāruñı **gördükde** n'ola ger ṭaleb itsem / Dil-teşne olan ṣuyı **gören** ṣuya segirdür
G684-5. **Göreli** ḫaṭṭını giçdüm özümden / **Görenler** dir beni ḫayrāne beñzer
G690-3. Gönlümi zencīr-i zülfinde **görenler** dilberüñ / Didiler kim baş ile ḥüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G693-1. Sitem tīri belā tīġi gelelden cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı **gördüm** ḥamāyildür
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ ḫaddüñi zülfüñ içinde / **Gören** ʿāḳil olur mecnūn u mecnūn **görse** ʿāḳildür
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki **göre** dir ki ne müşkīn nefesi var
G695-3. **Gördüm** lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi var
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim **gördi** işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını **gördüm** çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki gönlüm ıżṭırāb üstindedür
G704-1. Ḫaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim **görse** ʿaḳlın ṭaġıdur
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi **görse** olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre **görse** dirhemi her dem ḳapar
G717-2. Zülf- i aġında **görelden** ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol dāneler
G721-1. Güneş ruḫsāruñı **görsem** bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi gönlüm **göricek** n'ola vehm itse / **Göricek** ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G722-4. Nicesi rām olmasun **gören** berāt-ı ḥüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış ele ṭuġrā çeker
G723-1. ʿAceb dīvānedür gönlüm anı şanmañ ki pend ister / **Görelden** zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / **Görüp** ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend ister
G725-1. ʿIşḳ vādisinde gönlüm gāh ser-gerdān olur / Geh **görüp** zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ **görüp** ḫāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḫayrāndur
G728-3. **Görüp** gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G735-4. Yāreler baġrumı zülfini perīşān **göricek** / Arturur yāresini gönlümüñ ol şāne olur
G737-2. ʿĀşıḳ oldur **görmeye** ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḫāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim **görse** diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G740-4. ʿĀrıżını **göre** ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim **gördi** perī ādem ile āşinā olur
G742-2. ʿUşşāḳ **gördi** kim lebüñe bāde öykinür / Āl ile anı itmege ayaġa şaldılar
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / Ḥüsnini **görür** anuñçün her biri ḫod-bīndür
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan **görse** diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G745-2. Gösterür ʿuşşāḳa **gördüm** ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı şanasın mihr-i raḫşān ʿarż ider
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram **görüp** bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi gülşene bu dīde bārān ʿarż ider
G749-5. Kim **görse** rūy-ı zerdüm şanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G751-3. Aç ḫaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / **Görmez** anı dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G754-3. Gönlüm mir'ātını **gördüñ** ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal ṣarāb iç anı ṣāf eyler
G757-2. Kūyuña ḳāni ʿ degül **görmek** diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi **görmek** girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G760-2. Ṭañ mı yüzini **görüp** ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şem ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G761-3. Şeb-i zülfinde çün **gördüm** cemāl-i şem ʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile perdür
G765-4. Ḫᵛābda **görsem** ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi ol serv-i revānum tāzeler
G766-2. **Göreyim** didüm cemālüñ eyledüm didüm ḫaṭā / Sen mürüvvet kānısın ʿafv it ḫaṭā eyler beşer
G768-2. Leylī zülfini **görelden** dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda kende var
G770-3. Yāri aġyārla **gördüm** ṣan gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G773-1. Seyr ider **gördüm** ol servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgūn giyer
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın **görmez** misin her dūn giyer
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ güşuña / Tā **görenler** diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki **görem** ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı **görüp** reşk ile cān ditrer
G780-2. Yılduz şayar her gice ṣubḥa dek gözüm / **Görmem** ol māhı bilsem ʿaceb ne sitāredür
G783-5. **Görüp** dilber Muḥibbī eşk ü rūyum / Hemān meyl itdi **gördi** sīm ü zer var
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma **görüp** dil baġlama / Sen gözüñ açup yumınca key şaḳın dünyā giçer
G797-3. Dilā çün ḫufte **gördüñ** çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür āh itme zinhār
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir **gören** meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur
G798-2. Bunca istiġnā ile **görmez** mısın şems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḫaḳ olmış yatur
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş **gördüm** didi ayvā meger
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ **gören** dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın **gördüm** anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi **görüp** anı sen māh-ı nev şanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫᵛānumdur
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki **göre** dir ki ne müşkīn nefesi var
G809-4. **Gördüm** lebinüñ üstine ol laʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi var
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim **gördi** didi gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G815-1. Biñ şīve ile nāz ile cānān gelür giçer / **Gördükce** anı aġza bu cān gelür giçer
G815-3. **Gördüñ** gözüm yaşını bu sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle ki bārān gelür geçer
G817-1. **Gördüginee** gün yüzüñ āşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim açıla gül anda hezār elḫān olur
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını **görmege** dil māyil olur / Çāre ne zülfi gelür gün yüzine ḫāyil olur
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei eydür **gören** / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini **gördükce** cānā bu zebānum lāl olur

G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle ḥayrān olmışam / Kim **göre** bu ḥālümi vel-ḥāṣıl ḥayrān olur
G827-1. Cemālüñ şem'ine ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / **Görüp** zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G829-1. Āh kim şīvelerle dilberler / Kim **göre** veyā melek dirler
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān şaçı Mecnūnuñ / **Görenler** pençe-i şīri anuñçün şānedür dirler
G837-1. Şāh-ı 'ışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şu'le-i dil başum üzre dir **gören** zer-tācı var
G840-3. Dün gice **gördüm** çerāġ-ı ḥüsni / Yaḳdı dil pervāne gibi bāl ü per
G843(a)-3. Ten göziyle **görmez** isem n'ola ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G844-2. Cāmi'-i ḥüsninde yārüñ tācı ebrūsın **gören** / Secdeden ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **görüp** her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G850-4. **Gördi** ölümlü ḥaste atup baña ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G853-1. **Görenler** kūyuña dir beyt-i ma'mūr / Görinürsin anuñ içinde şan ḥūr
G854-1. Rūy-ı gülzārı **görem** dirseñ 'aẕār-ı yāri gör / Şorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör
G859-3. Bencileyin la'l-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei **gördüm** mey-i ḥamrā çeker
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz **görmedüm** / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G861-7. Gel ṭabībā çünki **gördüm** tig-i 'ışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem yanar
G862-2. **Görse** zāhid şaçınuñ küfrini zünnār id ine / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G876-1. **Görsem** yüzüñi gün gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G879-1. Nigārā 'ārıżuñ her kim **göre** āşüfte-ḥāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G880-5. **Gördiler** sen meh-rūyı araya almış ehl-i 'ışḳ / Ẕerreler içre görinür mihr-i nūr-efşāndur
G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim **göre** ider āb-ı Āmūlar mıdur
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl **görmedüm** dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G884-2. 'Aceb olmış **görüp** 'anber şaçın müşk / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne mūdur
G886-3. Nice 'arżuḥāl idem **gördükce** ey meh-rū seni / Hūş u 'aḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G889-3. Şāh-ı güldür her elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre dir **gören** dāġum gül-i ḫandānı var
G891-6. Yatur ḳapuñda ḥaste **görenler** Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G894-2. Deşt-i belāda kim **göre** senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G896-3. Cānān lebi ḳatında la'l-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını **gördügi** dem şerm-sār olur
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül gibi göñlüm / **Görür** gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül gibi yüzler
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū 'āşıḳın zārın **görür** / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın **görür**
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın **görür**
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde viṣāli gencine / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın **görür**
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın **görür**
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile **görmesem** vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr **gördüm** ḳapusında ḳan aḳar / Ka'bedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G915-1. Her kim ki **göre** zülfini ol mübtelā olur / 'Aḳlun alup başından aña bir belā olur
G917-1. Bülbüli **gördüm** yine ders-i gülistānı oḳur / Geh döner gül defterinden vird-i sübḥānı oḳur
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine **gördüm** Tātār ḫānı oḳur
G918-1. Ehl-i diller **gördiler** sen cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar çekdiler
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña nice senüñ cān virmesün / Ehl-i diller **gördiler** sen cānı cānlar çekdiler
G919-2. **Görüp** 'āşıḳların ol māh-ı nev / Raḳīb ile varup bāzār iderler
G921-1. Şalınsa nāz ile yārüm **gören** dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G924-4. Şem'-i ruḫsāruñ **görüp** yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / Şem' **gördükce** yaḳar bāl ü perin pervāneler
G925-1. Pister-i ḫākīde **gördüm** bir gedā'uryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur şanasın sulṭān uyur
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin **gören** şanur ki bir ḥayrān uyur
G936-2. Şaḳladum esrār-ı 'ışḳı līk iẓhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı **gören** didi ki rūy-ı zerdi var
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem şu seper / Dimesünler tā **görenler** kūy-ı yārüñ gerdi var
G942-4. Zülfi altında meger **görmiş** nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G944-1. Bülbüli gülşende **gördüm** nāle vü feġān oḳur / Tīz giçer dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G945-3. **Göreli** ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / Ezelī yazu imiş başa pes elden ne gelür
G947-2. Cāmi'-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim **göre** ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür
G951-1. Ol şaçı sünbül yüzi gülzārı **gördüm** bir naẓar / Yanaram tā ol yüzi envārı **gördüm** bir naẓar
G951-2. Bülbülem tā Şubḥ olınca āh u feġān eylerem / Çünki ol serv-i semen gülzārı **gördüm** bir naẓar
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı **gördüm** bir naẓar
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yılduzum / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı **gördüm** bir naẓar
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı **gördüm** bir naẓar
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi ī'si-nefes dildārı **gördüm** bir naẓar
G955-3. Ḳaşuñ miḥrābına ḳāmet getürdüm / **Görüp** yüzüñ didüm Allāhuekber
G958-3. Çeşmi şayyādını **gördüm** zülfini almış ele / Murġ-ı diller şaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G961-1. **Görmişem** zībā cemālüñ olmışam cāndan esīr / **Göreli** düşdüm ayaḳdan al elüm ol dest-gīr
G963-1. Ḳulaḳdan 'āşıḳam 'āşıḳ 'aceb düşvār ḫālüm var / Degül mümkin yüzüñ **görmek** ne ḫod şabra mecālüm
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger **görmese** velī / Budur 'aceb ki yāri **görsem** öldürür
G966-2. **Görenler** seyl-i eşkümi diye şaḥrā-yı sīnemde / Bahār eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G967-2. Ḫār elinde **gördi** gülşende gülüñ dāmānını / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G967-3. Oynadum bu vech ile şaṭranc-ı 'ışḳun bāzını / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **görseler** māt ḳalalar
G967-4. Yüzini **görse** gele īmāna küfr ehli ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin zāhid-i şād-sāleler
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / **Görürem** her dem ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G974-7. **Görüp** ol la'l-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden şor

G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm **görüp** dellāl-ı ġam / Çağırur gelsün berü kim dürr ile mercān alur
G977-2. **Göre** ve'l-leyl diye kālüline / Baḳsa yüzine ve'ḍ-ḍuhā görinür
G983-1. Ser-i zülfini **gördüm** cīme beñzer / Leb-i la'lini Ṣordum mīme beñzer
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm **görenler** dir / Ḥazān evrāḳına ṣankim doḳunur bād revān ditrer
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim **göre** ṣanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol rübāb üstindedür
G993-4. Ḥüsn eyvānında **gördüm** ḳaşları dīvān ḳurup / Cem'idüp uşşāḳını her yaña aşma başmadur
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ **gördüñ** zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim **göre** didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu ki'aceb deste-i sünbül getürür
G1002-2. **Görse** 'ābid ṣaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1006-3. Ḥār elinden bülbüli **gördüm** şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin **görür** duzaġ üstindedür
G1009-1. Gün yüzüñ **görüp** nigārā saña dirsem n'ola ḫūr / 'Ālemi ḳılur münevver berḳ urursañ 'ayn-i nūr
G1013-2. Leylī ṣaçını **göreli** dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār bu dīvāneme beñzer
G1014-3. Ger **görmez** isem bārī ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / **Görenler** didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1019-1. Her ḳaçan **görsem** yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalur'ışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1019-2. Ol sehī servi gibi **görelden** olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk **görsem** ol perīyi iḫtiyār elden gider
G1021-1. Gülşen-i ḫüsnüñ **görüp** her kim ki göñül baġlar / Ebr gibi gözler yaşın döküben aġlar
G1024-1. **Gördüm** ol yāri yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān ṣan kemān ebrūsına peyvestedür
G1024-5. Nāgehān **gördi** Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde bu göñlüm bestedür
G1025-2. Meyānuñ dil diler **görmek** ser-i zülfüne hem ırmek / 'Aceb ince ḫayāl idüp 'aceb fikr-i muḫāl eyler
G1027-3. Ḫālini **gördi** zülf duzaġına düşdi dil / Murġı hemīşe bende çeken ḫubb-ı dānedür
G1033-2. Umardum düşde **göreydüm** cemālüñ / Veli'ışḳuñ beni bī-ḫ'āb idüpdür
G1034-1. **Görüp** ḳaddüñi ey serv-i semenber / İdüp reşk oldı ṣad-pāre ṣanavber
G1037-3. Ġonce ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / **Gördi** la'l-i lebi ile deheni nāzik-ter
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim **göre** Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu nev'a suḫanı nāzik-ter
G1039-2. İtseñ ṭulū' bir gice ey māh-ı ḫüsn eger / Her kim ki **göre** dir ki bu ne āfītābdur
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni ġarḳ olduġum **gördi** nigār / Raḥm idüp şundı baña zülfi elinde ḳancadur
G1046-3. Nigārā ḳāmetüñ serv olalıdan / **Görüp** pest oldı'ar'arla ṣanavber
G1052-2. Felek germ olmasun **görüp** igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1058-4. İncinür **gördükce** ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1061-5. **Görmek** ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1062-2. Dil murġı **görüp** ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1065-1. **Gördüm** ki yine bād-ı şāhānun eseri var / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1066-2. **Gördi** çeşmi şāhinin cān u dil itdiler gīrīz / Şāhbāz itdükce pervāzı gögerçin ṭaġılur
G1072-2. Didüm alnuñ ḳamer midür yüzüñ gün / Didi **görmiş** eyü ola gözüñ var
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını **görüp** sem ṣandılar
G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil virdi'ummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm **görüp** deryā kenārıdur diñüz
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñi **gördüm** ḳo yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1087-5. Ol serv-ḳaddi **gördi** çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgün-ı eşk düşdi ṭutup yeñilmez
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim **görüp** şeydā dimez / Yā ṣarāb-ı 'ışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister **gördügi** zülfe uzun sevdā dimez
G1090-4. Māhı **gördüm** gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde **göreliden** nāgehān / Daḥi ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1099-4. Her neye ḳılsañ naẓar biz rūy-ı Ḥaḳḳa nāẓıruz / Şemme vechullahı **gördük** māsivāya baḳmazuz
G1104-1. Sākin-i kūyın olan bāġ u gülistān istemez / 'Ārıżun **gören** hergiz ḫūr u ġılmān istemez
G1106-1. **Görmeden** dil baġladum āh ol cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz
G1106-2. Çeşm-i bīmārın **görelden** ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ **göreli** göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil nāle kemendin yeñemez
G1108-4. Biz ḫüsnüñde **görüp** şem'-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş ol nāre düşdi göñlümüz
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / **Görüben** bir 'āşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1112-2. **Gördüm** ṭutuşdum āteşe ol şem'-i ḫüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḫālümi şormaz mısuz
G1117-5. **Görsün** Muḥibbī vir aña ḫüsnüñ zekātını / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1120-3. Yāri aġyār ile **gördüm** seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem **görmek** dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1124-3. Baña beñzer key perīşān-ḫāl **gördüm** dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1125-4. Şāh-ı 'ışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın **gördi** gözüm / Didi terk itme bizi biz daḥi şāḥib-demlerüz
G1126-6. Zülfüñi **gördükce** cānā ben şeb-i yeldā dedüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḫüsninde yārüñ dir **gören** / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü i'rāb beñzer beñzemez
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz **görmege** şu gibi dīdār isterüz
G1134-5. **Görelden** berü ol serv-i revānı / Gözüm yaşı dursa bir dem olmaz
G1135-1. **Göreli** dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider derd ile baġrındaki başın yeñemez
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī ḫasteye / **Göreli** dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1138-1. Āfītāb-ı ḫüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / Ya muḳavves ḳaşlaruñ **görüp** aña kim yā dimez
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū **görse** cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1140-5. Her ḳaçan **görseñ** Muḥibbī nāz ider ol nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz

G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda **gördük** metā ʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile geldük ki bāzār isterüz
G1144-2. Ṣaḳla esrāruñı her demde ḥużūr eyleyesin / N'ola Manṣūrı **göre** olduġiçün kāşif-i rāz
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʿbei sen **görmek** eger ister iseñ / Ṣām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1146-3. Ṣānelü **görsem** eger zülfini uyḫum aparur / Bu meṣeldür olıcaḳ kişi perīṣān uyumaz
G1146-4. Fitne taʿlīmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur **görürem** ol gözi fettān uyumaz
G1146-5. Arturur nālesin **görse** Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hīç aya düşmez / Özini **görmek** ol bedr aya düşmez
G1153-5. Çün **gördi** seni sevdi güzellerde Muḥibbī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde kim rehāyı istemez / **Görüben** cānān yüzüni rūşenāyı istemez
G1156-4. **Görüñ** aġyārı yārüñ işiginde / Perī olmaz imiş āh ehrimensüz
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār ile **gördüm** / Didüm ʿālemde gül var mı dikensüz
G1157-6. Ey Muḥibbī kim **görürse** āfitāb-ı ḥüsnini / Göz yumar hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1163-1. Ḫaṭuñı **göreli** artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından **görenler** yaşumuz / Bir aḳar ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1179-2. Çünki **görmeklik** müyesser olmadı **görsün** gözüm / Bārī yārümle beni bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1186-1. **Görmege** ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / Dil ṭabībidür velī itmege bīmār istemez
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī nāle itme / Bunı kim **gördi** mürde ide āvāz
G1189-2. Gerçi ḥayrān oldı dil **gördi** bu ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḥayrānıyuz
G1193-2. Cemālüñ **görmek** oldı çün müyesser / Ḫudādan istedüm işitdüm imrūz
G1199-3. **Göreli** zülfüñde ḥüsnüñ şem ʿini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1200-4. **Göreli** ol serv-ḳadi cāmi ʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan dostum / Her ki **göre** dir saña ʿömri dırāz
G1217-1. Rūze-dār olan ider ʿıyd ayını **görmek** heves / Baña ol gün ʿıyd olur **görsem** hilāl-ebrūñı bes
G1233-2. Süzdi çeşmini **görüp** zülfini ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben ʿāşıḳları / Bāb-ı istiġnāda **gördüm** bir ulu dergāh imiş
G1240-3. O şem ʿüñ devr-i ḫaṭṭını **görüp** āh eyleme ey dil / Bilür her kim ki āḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-i ʿanber-bārına / **Göreyin** kim pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini **gördüm** cū imiş
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / **Gördükce** anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş
G1245-3. Zāhid ister cenneti **görmek** diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1248-2. Gerek ʿāşıḳ olan ser-pā-bürehne / Anı kim **gördi** Mecnūn ola serpūş
G1250-4. Yāri aġyār ile **gördüm** nitekim gül ḫār ile / ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1251-1. Servden **gördüm** nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭal ʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1251-2. Keşf-i berḳi ʿ eyle yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā **görenler** diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde **görüp** / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları **gördüm** ki ḥırṣ-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh **görüp** bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1262-3. Vādī-i ġamda **gören** Mecnūnı ʿuryān şanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1262-5. Dün gice **gördüm** Muḥibbī şem ʿile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger şandum savaşı var imiş
G1264-1. Göñül zülfüñ **görüp** dīvāne olmış / Yüzüñ şem ʿine cān pervāne olmış
G1264-3. **Göreyim** pāre pāre anı her dem / Ser-i zülf ile hem-ser şāne olmış
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez **görse** ol ḫūnī beni / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1267-4. Gün yüzin **görmek** dilersem sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḫi girmez ele / Ey Muḥibbī **görmeseydüm** ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini **gördüm** aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede **gören** ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim **görürse** dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini dün gice iderken / Añduḳda hemān yüzüñi **gördüm** seḥer olmış
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / **Gören** didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile **görüp** didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-6. Bāġda zülfüñ benefşe **göreli** / Boynın egmiş baş aşaġa eylemiş
G1278-7. Farżdur gel vir zekāt-ı ḥüsnüñi / ʿĀşıḳuñ **görmek** temennā eylemiş
G1278-8. Bu Muḥibbī zülfi zencīrüñ **görüp** / Kendüzin dīvāne şeydā eylemiş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / **Görmeseydüm** bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim **göre** eydür peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin çāk eyle gel / Ġamzelerden **göresin** āzürde cānum var imiş
G1282-1. Dirīġā gitdi benden ṭāḳat u hūş / **Görelden** ḳarşuma sīmīn bīnā-gūş
G1285-3. Yüzüñi kimdür **görüp** dil virmeye / Dest-i ḳudret-çünki taṣvīr eylemiş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim **gördi** ki ola bī-duḫān āteş
G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü ḫaṭṭını **gördi** / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1295-2. Dir **gören** ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ **görmege** / Senden irād istemezdüm ola idüm bir ḳarış
G1299-1. Kim **göre** ʿārıżuñı olmaya ġamdan o ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1299-3. Girdibādın **göricek** toz ḳoparduġın çün / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāṣ
G1309-4. **Göreyim** bir kez seni ölürsem andan öleyin / Deyre gelmekden cihāna seni **görmekdür** ġaraż
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre **gören** diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā imiş i ʿrāż
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir ḳadeḥ ile / Bulmadı **görüp** erba ʿine zāhid-i murtāż

G1316-4. Gözlerüm yaşın **görüp** redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Ṣaṭ
G1325-4. Cānā yüzüñi **görsem** incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf **göricek** mü'min eyler meger andan ḥaẕẕ
G1325-5. **Gördüñ** çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger āşıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ
G1326(b)-4. **Göricek** gün yüzüñi şād oluram / Zīrā eyler göñül ṣafādan ḥaẕẕ
G1328-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā **göre** bir kez cemālüñ olur bīdār şem'
G1329-6. Āhum ile **gördiler** dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ 'acebdür bād ile hem-rāh şem'
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne şem' / 'Arż-ı ḥüsn itsün de **görsün** nice yirden yana şem'
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde **görüp** dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḥācetdür meh-i devrāne şem'
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın **görüp** / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemi'
G1332-3. Sebebsin **görmege** yārüñ cemālin / Bu ḫaste göñlüme tīmār olan şem'
G1334-1. **Gördi** nār-ı 'ışḳ ile yanduġumı acıdı şem' / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu dem'
G1335-3. Ol perī-rūyı **görenler** 'aḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şar'
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını **görmişdür** meger ey yār şem' / Odlara yanup fırāḳuñdan olupdur zār şem'
G1337-2. **Görmek** ister ḥüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni arar şem'
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu gibi aḳıtmaḳ ister tā **göre** dīdār şem'
G1338-1. Meclisde **gördi** çünki yüzüñ nāgehāni şem' / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı şem'
G1338-3. İster yüzüñi **görmege** meclise varur ol / Baṣda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şem'
G1341-2. Ḫadüñi **gördi** göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebī'
G1341-3. La'l-i nābuñ añıcaḳ ḫūn-ı ciger eyledi cūş / Serv-ḳaddini **görüp** oldı gözüm yaşı seri'
G1341-6. Ḫusrevā **gördi** muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳī'
G1344-4. 'Iyş u 'işret **görse** dil dir merḥabā / Līk kār-ı zühdi n'eyler el-vedā'
G1345-4. Zülfi ile kim **görürse** dil-rübānuñ yüzini / Dir 'aceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimā'
G1346-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā **göre** bir kez cemālüñi olur bīdār şem'
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir **gören** beni peleng-pişedür / Derd ü ḫasretle yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ
G1348-3. **Görmeyesin** ayaġuñ altındaki 'āşıḳları / Bu meṣeldür ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini **gördi** kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle **görelden** sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ
G1356-4. **Göreliden** ol ṣaçı Leylāyı Mecnūn olmışam / Bir görinür baña vādi-i miḥnetde ṣol u saġ
G1359-1. Lālelerle **gördüm** olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben daḫi yaḳdum nice dāġ
G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola yüz çeviren **göricek** meṣāf
G1364-3. Penbe-i dāġum **görenler** sīnem üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz 'āşıḳuñ / Bādı kim **gördi** kim ṭuta anı kef
G1373-3. Sīnemüñ dāġın **gören** kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1373-5. Ref' idüp nefsin ḥicābın **gördi** ḥüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-'aref
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını 'ummāna beñzetdi **gören** / Ẓāḥir eyler dürleri çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim **gördi** çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam **göreli** Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir va'di yoḳ
G1394-6. **Görüp** Muḥibbī zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1400-2. İñiler bülbül çemende **gördügiyçün** her seḥer / Nice serler ḫūn ile āġūştedür meydān-ı 'ışḳ
G1400-4. Ka'be-i kūyuñ naṣīb olsa varup **görsem** yüzüñ / Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ı 'ışḳ
G1401-5. Leylī zülfin **görüp** didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1408-6. Lebüñ ẕikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı **gördüm** irişdi baña ḫayrānlıḳ
G1409-3. Bāl ü per yaḳ şem'-i ḥüsne **göricek** pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı 'ışḳ
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ **gördüm** felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / **Görenler** bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi **görüp** didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1416-2. **Görmedin** dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meṣeldür gözden öñdin dirler 'āşıḳdur ḳulaḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim **göre** diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim **göre** ider bu gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim **gören** dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1422-4. Cemālüñ **görüp** itdüm cānı teslīm / Bahār irişdi çünkim der-sefer yoḳ
G1422-7. Muḥibbī **gördügi** ḫūbı sever āh / Anı 'ālemde hergiz bir sever yoḳ
G1423-7. Bu Muḥibbī **görmedi** hergiz dehānuñdan eser / Müşkili ḫall it ḫabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen **görmedüm** / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1431-1. **Gördi** göñlüm zülfüñi sevdā-yı 'ışḳ / Olur şimdengirü rüsvā-yı 'ışḳ
G1431-5. **Göreli** cānā Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı bülbül gibi ol gūyā-yı 'ışḳ
G1435-5. 'Ālemi gezdüm ḳamu ḫalḳı **görüp** şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1440-3. 'Işḳumı **görmek** dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḫaḳīḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1448-1. **Gördi** zülfini bu dīde-i perīşān ancaḳ / Didi 'āşıḳlar bu ḫāl-i perīşān ancaḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḫālümi aña / **Gördüm** āyīnede ben daḫi ḫayrān ancaḳ
G1448-6. **Göricek** leblerüñi ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1448-7. İñlerem yāri **görem** gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ
G1450-3. Cilvesin **görmek** dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1455-3. **Görmeyüp** kimse meyānın virmez aġzından ḫaber / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1456-4. Gülşen içre **gördi** gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı **gördi** şāḫ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde **görüp** ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ

G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẕarāfet kim **göre** senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1462-3. **Gördükce** beni ey dost bīgāne gibi baḳduñ / Ḳaş olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ **gördüm** nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1463-2. Gül yüzin **gördi** ḥarāretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1464-5. **Görelden** sen perī-rūyı Muḥibbī ʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1465-2. **Gördük** düşümde gice mübārek cemālini / Dilden gider mi hīç ḥayāli Muḥammedüñ
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni **gördügi** demde ḥᵛābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1468-4. Gülşende **gördüm** oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1469-2. Nezrüm oldur kim **görsem** ol güzeller şāhını / Atı ayaġına bu cānum niṣār itsem gerek
G1470-5. **Göreliden** ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş cezb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī **göreyim** hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye vaṣfını çāh-ı zeḳanuñ
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / **Göreyim** baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atına yāri kimsenüñ / Ḳalmasun bencileyin **görüp** ḳarārı kimsenüñ
G1480-6. Ḥaẕer ḳıl çeşmi müjgānından ey dil / Girīz eyler kişi **görse** ṣaf-ı ceng
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı gözi / Ceng ider ebrū ḳaçan **görse** peleng
G1490-2. Gül Ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir **görüp** āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür **görüp** zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā gerek
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ **gördük** yine kāfir ṣaçuñ / Kesüben zünnārını anı müselmān eyledüñ
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim **göre** dir giçdi zamānuñ
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde **gören** bilüñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / **Görmedüm** ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1505-4. Ḫüsnüñi gelmiş iḫāṭ-ı zülfüñi **görüp** didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri **görem** alum görüñ
G1506-4. Niçün evvel yüzini **gördükde** cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini **gördüñ** olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde **görüp** gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1508-5. **Görmez** Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān görinür mi didi ki gözden nihān gerek
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki **gördiler** yazılmış anda taṣvīrüñ senüñ
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı **görüñ**
G1514-2. Üşenmez ʿaḳreb-i zülfüñ **görse** dil / Bilür laʿl-i lebüñdür ṭolı tiryāḳ
G1515-8. **Görelden** ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / **Gördi** ḥüsnüñi dütā oldı ḳadi gerdūnuñ
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile **göre** beşer ṣanmaz saña / Diye ḫūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki **göre** ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-iʿādesüñ
G1529-5. Muḥibbī yolına terk eyleye cānı / Eger **görmezseñ** ol rūḥ-ı revānuñ
G1533-4. Şīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir **gören** kūh-ı belā içre peleng
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli **göricek** / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm **görüp** bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde **gördi** ḫaṭṭuñ mūr-veş / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / **Göreyim** ḳaṭʿola başı iki dillü ḳalemüñ
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ **görüp** ḫālüm perīşān olduġın / Dil perīşān eylemekdür çün perīşānuñ senüñ
G1553-1. **Görse** bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1553-2. Başın egdi **gördi** ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā kākülün
G1556-2. Var ise sende heves **görmege** rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün **göreyim** baġrı hemīşe şānenüñ
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter **görmedük** / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü şanavber **görmedük**
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar **görmedük**
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer **görmedük**
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḫnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā bir üştür-ı ner **görmedük**
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da şor ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver **görmedük**
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī seni kemter **görmedük**
G1563-7. Ṭal meʿānī baḫrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter **görmedük**
G1570-1. Kim **gördi** şehā laʿl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle **görüben** şol iki ḫālüñ
G1577-1. **Göreyim** girye ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd levḥini **görüp** itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i zü'l-fiḳār / Tā **görenler** diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ
G1585-3. Ger cemāl-i yāri **görmek** ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim **göre** ṣaḥrāda ṣanur / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ **görüp** yoluñda ölmeye / Ḫüsnine ḫayrānken şems ü ḳamer ḫūr u melek
G1594-4. Göz ḳarasın ḫall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / **Görmege** dildārı bu nevʿile irsāl eyledüñ
G1596-6. Esb-i nāz üzre **göricek** seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa **görsün** nigārısın kimüñ
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her **gören** kūh-ı belā içre anı ṣanur peleng
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı **görmege** dil / Şeb-i zulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ **göricek** / Didi lā-büd o ḫaṭa noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1604-6. Düşde **görse** yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı ṭāliʿ seni görmege göze ḥᵛāb gerek
G1610-1. **Görmek** isterseñ eger dāim cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ

G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḥāl olup / **Görürem** örter yüzin zülf-i perīşānuñ senüñ
G1612-5. Bunca gündür ol meh-i nā-mihribānı **görmedüm** / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir **gören** / Āhdan āteş ʿiyān āteşden āb olmaḳ gerek
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne **görelden** ḫālüñi / Niceler ṣayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1620-5. **Görmeden** yāri Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar ger yüzini **görseñ** ser-encāmuñ senüñ
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne **görmedüm** / Baḳmaz cihāna var mı ferāġı benefşenüñ
G1624-2. Ḳaddini **görüp** pāyına yaṣuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḥi nāzik
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gün itdüñ / Bir boyı servi **görüp** yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların **görse** Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel **gördükce** anuñçün ṣalar el mevc-i deryānuñ
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / **Görebilse** idüm bir kez yüzin cām-ı muṣaffānuñ
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı **gördi** deryāda semek
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde **görüp** ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger dāne degülseñ
G1641-4. Ḥār ile **gördüñ** meger sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1644-1. Nice yıldur **görmedüm** ben gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ senüñ
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / **Gördiler** ḥayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / Ol daḥi ṣeydāsı olur **göricek** cānānenüñ
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes **görür** cān zülfüñ ucında ṣānenüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi **görüp** dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1654-1. **Görüp** ebrūñı didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi ṣun içeyim āb-ı zülāl
G1655-2. Gülersin ġayr ile ey yār-ı cānı / Beni **gördükce** eylersin taʿallül
G1655-3. Beni mest eyledi ʿışḳuñ ṣarābı / Beni ṣanur **görenler** içmişem mül
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında her kim ki **göre** / Naḳşını bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī **görüp** ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G1660(b)-4. Ṣararup ḥaddüm gibi nesrin ola / Ger **göre** olʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G1668-4. **Göreliden** gözlerüm ol bī-vefā ruḥsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün **görmezem** ben seni ḫurrem ey göñül
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi **görse** yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1675-1. Zülfini **görüp** oldı yine mübtelā göñül / Başına aldı kendü eliyle belā göñül
G1687-1. Mışr-ı ḥüsn içre seni **görsem** eyā Yūsuf-cemāl / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl
G1687-2. Çoḳ **görür** kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1694-1. Ḳaçan olsam seni **görmege** māyil / Seḥāb-ı zülf olur gün yüze ḫāyil
G1694-4. Güneş **gördüm** gelür her gün ḳapuña / Zekāt-ı ḥüsnüñ umar oldı sāil
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḥaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim **görse** dir ġāyet güzel
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez Çehrem üzre al olur / Her ḳaçan başdan başa **görsem** giyersin seni al
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ **görmedüm** / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1703-3. Āteş-i ruḥsāra yandursam n'ola cān u dili / Şemʿe yaḳar nitekim pervāne **görse** per ü bāl
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim **gördügi** var / Bu ʿacebdür bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin **gördi** gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne dil
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi **görüp** servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1710-4. **Göreliden** dostum ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ / Pāyuña oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl
G1711-4. Kāfir idiʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / **Görmedi** nār-ı cehimi didiler aʿrāfa gel
G1712-4. **Gördügümde** oḳudum zülfini ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın **görse** anı bārān ṣanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1713-5. Yāri aġyār ile **gördükde** Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine **gördüm** zülfi şoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār gül
G1719-2. **Göreliden** gün yüzüñ senüñ ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev degül
G1726-2. Kim ki **görse** yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1727-3. ʿIşḳ-ārā **görse** eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni olalar her an ḫacel
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi **görüp** benüm külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur **görüp** dermān ḫacel
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde **gördüm** ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttıṣāl
G1728-3. Zülfüñi kim ki **göre** aña şeb-i yeldā diye / Yüzüñe kim ki naẓar ide diye ferḫunde-fāl
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḥi **görürem** benüm gibi pür-ġam göñül
G1731-4. Her varaḳ üstinde **gördüñ** ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḫāl
G1739-5. Göñli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ **görmese** / Serv-i bāġ u gül daḥi āb-ı revān eksük degül
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā **görelden** yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḫālüme ḥayrān degül
G1741-4. Ruḥı üstinde dildāruñ **görenler** zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G1744-4. Bugün **göreyim** gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne müşkil
G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī **görmege** yüzin erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göñül
G1749-1. Ey boyı servüm **görelden** saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaşıl
G1750-3. ʿĀḳil iseñ **gördügüñ** eşḫāṣdanʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden şanʿat al
G1756-1. **Görmeye** seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1757-5. Nāvek-i ḫārı **görüp** vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül
G1757-7. Ruḫların vaṣfın işitmiş eylemiş **görmek** heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñçün oldı ser-gerdān gül
G1759-2. **Görüp** alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol
G1766-2. Dideler rūşen olur ger **görseler** zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / **Gördüm** ol serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin **görüp** bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1773-5. Yār **gördi** baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1779-1. Yüzüñi **göreliden** ʿışḳuñ ile ḥayrānum / Düşüben vādilere derd ile ser-gerdānum
G1779-4. **Gördi** kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı biraz cānānum
G1781-3. Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde **görüp** / Ḳanda kim dāne **göre** murġ olur beste-i dām
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı **görmedüm** seni bu şimdi müşkilüm
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idince āh / **Gördükce** anı ben daḥi ġāyet müşevveşem
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī **göreli** ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam aña ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1790-2. Nāgehān **gördüm** senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1791-2. Bu gün gül ṣevḳine bülbül ider feryād ile zārı / **Görelden** gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1793-6. Sen güneş ruḥsārı **görmekdür** cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1797-2. **Görmege** olʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın **görüp** ben daḥi bālā eyledüm
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı gerʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin **görüp** göñlümi şeydā eyledüm
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını **görüp** Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / **Görürem** her dem seni zülfi perīşānsın begüm
G1803-5. Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi taḥsīn ide ger **görse** bu naẓm-ı ḥasenüm
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / **Görenler** yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña **gördüm** / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş **gördüm** bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1807-1. Gidüp hicrān biḥamdillah cemāl-i dūsitān **gördüm** / Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān **gördüm**
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān **gördüm**
G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn **gördüm** hemān **gördüm**
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Şalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān **gördüm**
G1810-3. **Görelden** ol semen-beri bī-iḫtiyār olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı ile sīne-çākıyam
G1813-2. Nāgehān **gördüm** senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār dīvārına **gördüm** yazılu āh şāhum
G1815-3. Gözlerüm ḫᵛāb yüzin iki gözüm yol gözedür / Diye her-bār **görelüm** düşer ise rāhum
G1817-5. Düşde **görelden** nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫᵛābum benüm
G1819-2. Nigārı seyr ider **gördüm** başına ṭurna telleri / Anı ṣayd itmege elden göñül şehbāzını ṣaldum
G1823-2. **Göricek** bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını kāfiristāna yüzin īmāna ṭapşırdum
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem **görmesün** dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalḳı fiġānum var benüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde **görüp** ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1827-6. Yāri **gördüm** yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḫall ideyim eşküm ile / Bārī bu nevʿ ile **görmege** ola çāre didüm
G1838-5. **Göreli** ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi **gördi** cünūnum ḫāleti / Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki **gördiyse** beni didi ki Mānī ṣāniyem
G1845-2. Her kim ki **göre** yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun **göreyim** arta dursun bu demüm
G1853-2. Tā ki **gördüm** ben cemālüñ şemʿini / Cān u dilden yanmaġa pervāneyem
G1854-4. **Gördüm** ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey dilber yüzüñi **gördüm** āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1857-1. Yüzüni **görmege** ger ḫāżır olsam / Ölince gitmez idüm nāẓır olsam
G1857-6. Muḥibbī bir naẓar **görüp** nigārı / Yitürsem özümi vü ṣābir olsam
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum **görenler** dirse ṭañ mı māhiyem
G1861-2. Şemʿi **gördüm** dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı **gördüm** bāġ içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā **görüp** / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi daġladum
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem niṣār ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını **görse** gözüm
G1869-2. **Görmek** isterseñ maḥabbet görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1869-5. Bu Muḥibbī **göresüz** ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1870-3. Ṣatılur **görüben** derd ile dermān / Ḳodum dermānı ol dem derdi aldum
G1873-3. Günde bir kez **görmesem** ḫālüm n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı **görmez** oldum anı añdum aġladum
G1874-1. Çün ḫırāmān- ḳad ile sen serv-i bālāyı **görem** / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı **görem**
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış āşıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi **görem**
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben ol ferdāyı **görem**
G1874-4. Ruḫlaruñ ṣevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasın ey şemʿ-i rūşen ḳanda arayı **görem**
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı **görem**
G1877-6. **Göreli** zencīr-i zülfüñ birʿaceb dīvāneyem / Dostlar şanmañ ki ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam **görürem** şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
G1887-2. **Göreli** cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli yanup nār olmışam
G1887-4. **Göreli** bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam
G1891-1. Her ḳaçan şemʿ-i cemālini **görem** yana varam / Cān atup bāl ü peri yaḳmaġa pervāne varam
G1892-4. **Görüp** aġzın meyānın ḳaldı āciz / Anı bilmekdeʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm
G1898-3. Dün gice düşümde **gördüm** yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G1899-2. Şemʿ-i cemāli yāri **görüp** giceler müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem

G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / **Göreyim** bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre **görüp** serv-i ḫırāmān ḳaddüni / Pāyuña cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam **gören** şanur beni / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar **gördüñ** mi hīç şemʿī / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1910-5. Nigārı seyr ider **gördüm** yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1913-3. Gün yüzüñi **göricek** ʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı **görmedüm** / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum
G1922-4. Açılsa bāġ-ı maḳṣūd **görsem** cemāl-i yāri / Olsa hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem
G1922-5. Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı **gördüm** / Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem
G1933-2. **Göreyim** yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḥālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1933-3. **Göreli** zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḥayrān benüm
G1938-1. Ey ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem / **Görmedi** senüñ naẓirüñ ādem
G1938-3. Gözüm olup ebr-i nev-bahārī / Döker yaşı gül yüzüñi **görsem**
G1943-4. Ruḥ-ı nigārı **görüp** gül didüm aña sehven / Ne yüz ileʿacabā ben bu şerm-sārı çekem
G1946-4. İbtidā-yıʿışḳdan virür bulunur çoḳ ḫaber / Līk anuñ vāridinden intihāyı **görmedüm**
G1949-4. Cemālüñi **gördüm** diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī **görmege** vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1950-7. **Görüp** Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı **görmişem** / Serv gibi şalınurken ben ol yāri **görmişem**
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbül-şıfat / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı **görmişem**
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar şanmañ kenārı **görmişem**
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḥi uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḫaḳḳ buyurduñ didüm eri **görmişem**
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı **görmişem**
G1955-2. Hümā gibi uçar **gördüm** felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre **görelden** ol boyı servi / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cüybār itdüm
G1963-2. Ḳabrüm üzre **göresüz** ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G1966-3. **Göreliden** yüzüñi yeñilmedi gözüm yaşı / Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi Muḥibbī pāyān / Ḥamdülillah yüzini ṣaġ u selāmet **gördüm**
G1968-1. Leylī zülfüñi **görelden** zār u meftūn olmışam / Çek şaçuñ zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam
G1969-3. Kim ki **gördi** lebüñ ile zülfüñ / Birine mīm didi birine cīm
G1974-4. **Görelden** ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini **görüp** Tātāra beñzetdüm
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın **görüp** ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur benüm
G1980-3. **Görüp** cemāli şemʿini pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān ile ben oda yanaram
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḫall it / Diyeler kim **göre** ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1988-2. ʿİnāyet yüzini **görem** diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini **görem** mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış **görüp** ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm
G1990-4. Ol pür-sāġar lebin **görmiş** şürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ luʿb ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat **görmege** anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını **görüp** āh eyleyüp Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel didüm
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi **görmem** bārī varup yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi şanavber eyleyem
G1999-3. **Gördiler** meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḫāṭırın şormaġa uşdı başına pervāne hem
G2000-1. Ḳara zülfüñi **görelden** nigārā bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā **göre** gözüm
G2005-2. Baḥr-i eşkümde **görenler** bu iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere ḳaşum benüm
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı **görmişem** / Serv gibi şalınurken ben o yāri **görmişem**
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı **görmişem**
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar şanmañ kenārı **görmişem**
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḫaḳ buyurduñ didüm eri **görmişem**
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı **görmişem**
G2012-6. **Görüp** Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓirin
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı **gördüm** gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden
G2021-1. **Görmek** isterseñ nigārā sīnemüñ sen yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne ḫizmete tek yāresin
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider / Ben seni **gördüm** benümʿıydum muḳarrerdür bugün
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz **görmedüm** ol yāri ben / Varlıġı terk itmeyince bulmadum dildārı ben
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca **görmedüm** envārı ben
G2034-2. Ṭolu **gördüm** çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen
G2036-5. Zāhidā kendüñ **görüp** her bī-kese ṭaʿn eyleme / Örnek al kendüñi **görüp** şūret-i merdūddan
G2037-2. Cennet-i kūyuñda **gördüm** seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḫūrdan
G2037-3. Gel ṭulūʿ it gün gibi **görsün** seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳāniʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā **göre** bir kez dūrdan
G2040-2. **Görüp** āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2042-3. **Göreyim** ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿ olur vuṣlat deminde pīrehensin sen
G2045-1. Cān aparur şemʿ **gördüm** her gice pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / **Görmez** idüm ol gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / Bir gören bir daḥi **görmez** çehre-i efkendesin

G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi nāre ben / **Görse** idüm şem ʿ-i ḥüsnüñ ʾārıż-ı tā bendesin
G2056-5. Baḥr-i naẕmından Muḥibbī'nüñ şu kim dürr istemez / **Göreyim** ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhum ʿalemdür dūd-ı dil elde / **Görenler** leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben
G2063-2. **Görelden** dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dil ʿaceb bilsem bu çenberden
G2063-4. **Göricek** şem ʿi pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse ʾāşıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān ile serden
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim **göre** ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem **görür** bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / **Gördi** içinde ḫāli gibi fitne dānesin
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ **görüp** daḥi saña kemān-ebrū diyen
G2082-4. Naẕmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı **görüp** lü'lü' diyen
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / **Gördi** ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākdan
G2086-3. Yüzüni **gördükde** cān virmek muḳarrerken baña / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2087-1. Seyr iderken gün gibi **gördüm** çün ol meh-rūyı ben / Daḥi ol demden berü itdüm ḥarām uyḫuyı ben
G2089-3. Dāġlarla kim **göre** ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim **göre** ʿibret alur pervāne nārından
G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez **görsem** ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḥālüm diger-gūn olmada / Bārī hergiz **görmesem** ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2103-4. Ṣu ʿle virür gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür seni **görüp** müselmān olmayan
G2105-5. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın **görüp** / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ **görsem** irerdüm ʿıydı vaṣluña / Ḳanı ṭāli ʿ ḳanı devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer **görmedüm** çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2108-5. **Görmese** cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2118-1. Çünki **gördüm** bir naẕar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider **gördüm** çün ol giysūyı ben
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aṣılmasun / Ḫāli hindüñi ṣaḳın ḥüsnüñ **görüp** yaḳılmasun
G2125-3. Sīnede **gören** elifler dir ki ʾāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi **gördüm** eyā serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
G2126-2. Ṣalınup gülşene gel benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle **görüp** reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda **görüp** ʾāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki ḳuldan çıḳasın
G2136-5. Gün yüzüñ **görem** diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫʷābdan
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / Kim **göre** dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2145-4. **Görmişem** bir hafta cānā gün yüzüñ / Dūd-ı āhum giçe çarḫ-ı heftümin
G2145-5. Ey Muḥibbī her **gören** sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger **göre** ʿālī-naẕar ṣanur beni teb-ḫāneyin
G2147-3. **Gördüm** itmişdür iḥāṭa ārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu da nişān
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi **görenler** kāhdan / Ṭaġılur dil ḥırmeni bu rūzgār-ı āhdan
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden ki çün **gördi** yüzin
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre **gördi** ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim **göre** illā gözin
G2150-2. **Gördiler** gözlerümüñ dürr ile mercān yaşını / Didiler olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın
G2152-3. Lebleriüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb dīvāneyem / **Görmeden** ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben
G2157-2. Kākülinde baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña **göre** ol āvāre-i āvāreden
G2161-3. Ẓāhirā **görmek** dilersen ger ki ṣun ʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḥüsnüñe baḳın
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān **görmez** misin gül revnaḳın
G2162-1. Benüm bu ḥālümi **görse** eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḥayrete ol dem olurdı ḥālüme ḥayrān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum **görüp** ṣanmañ hemān ancaḳ / Naẕar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde **görürem** her dem seni / Ṣāfdur bende ṣafā kesb iderem āyīneden
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin **görüp** / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm dār isteyen
G2177-4. Bend içre **gören** göñlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2181-1. Bilmedüm sükker midür la ʿlüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña **görsem** anı ʿayne'l-yaḳin
G2183-2. Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam / Nitekim ḫalḳ-ı cihān **görüp** olur ḥayrān-ı men
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḥi / **Görseñ** çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim **görmiş** güzeller merḥabāsından
G2186-5. Gezerken cāmi ʿ-i ḥüsnin ḳaşı miḥrābını **gördüm** / Başum ḳaldurmayup ḳıldum ol yirde secde-gāhı ben
G2188-5. Zülfi bendinde **görüp** ṣormaz Muḥibbī ḫālini / Ḫālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni **görem** / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun
G2190-4. Ḫudānuñ ṣan ʿatı ẓāhir mu ʿayyen **görmek** istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın
G2199-2. Tek seni **göreyim** benüm cānum / Dāġlar sīnem üzre dīd olsun
G2199-5. **Göreyim** ḫaṭ-ı kāfirüñ āḫır / Gelüp īmāna vü sepīd olsun
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ **görüp** āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḫayāl itmek neden
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur **görse** yaşum bārānını / Aġladur mı ʾāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2202-6. Çünki **gördüñ** ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳible-gāhı sevmeyen
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā ġonce **görüp** münfa ʿil olsun
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẕaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı **görüben** ḫacil olsun
G2205-5. Ola ki Muḥibbī **göresin** pāyı nişānın / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı gül olsun
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim **gördi** yine hīç serv ile şimşāddan
G2224-2. ʿIşḳ için dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş **gören** āyīne-i idrākdan

G2226-4. Her kim ki **görse** gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sāyesinde ne nāz u niʿamdasın
G2227-5. Muḥibbī yüzini **görüp** ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña niṣār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna **görmeden** / Kim ḳulaḳdan ʿāşıḳam verd-i cihāna **görmeden**
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter şayar / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna **görmeden**
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür daḥi ol ḳaşı kemāna **görmeden**
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key şaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne **görmeden**
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna **görmeden**
G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin **görüp** bu murġ-ı dil / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2232-4. Zülfinüñ **görsem** perīṣānın perīṣān oluram / Pāre pāre ola dāim **göreyim** ben şānesin
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper **gördüm** ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2235-1. Ḫᵛāb içinde **görmiş** oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2243-1. Sürdi yüzüme Allāh bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile **gören** nigār elin
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin **görse** gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīṣānı **görüp** / Āh sevdāya düşüp ḫāl-i perīṣānum ben
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ **görüp** serv-i ḫırāmāndur diyen / Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin **görüp** kimdür müselmāndur diyen
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / **Görelden** ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān
G2260-2. Düşde **görem** uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḫᵛāba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum **gören** dir aña māh-ı āsumān
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey sīm-ten / Gülşen içre **görmedüm** bir nārven
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür **gören** / Zāġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa pervāne ben / Zülfi zencīrin **görelden** olmışam dīvāne ben
G2285-3. **Görüp** şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı / Aña pervāne gibi cān yaḳarsın
G2290-2. **Görüp** aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın
G2290-5. Muḥibbī ʿışḳ meydānın **görüp** eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ **görmek** diler ʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz **görenler** dir ne ḳandur bu
G2296-4. **Görenler** didiler ḥüsnüñ ṭılısmı / Görinür mār içinde iki giysū
G2297-1. **Görüp** gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / **Gören** reftārını eydür meger kebg-i deridür bu
G2297-4. **Gören** güşında dildāruñ görinen laʿl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre saʿādet aḫteridür bu
G2300-1. Perī misin ya ādem ey melek-ḫū / Seni **görmege** ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ ʿārıżuñda / Olur elbette āteş **görse** ḫam mū
G2302-3. Zülfinüñ arasında **gören** ḳaddüñi eydür / Teshīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki hindū
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne **görse** damla damla damzurur aġzına su
G2304-2. **Gördiler** ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2308-4. Bir naẕar **gördi** yüzüñ oldı hemān māh hilāl / **Gören** āşüfte olur kim neʿaceb rūdur bu
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma ṣaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın **göresin** ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı **görüp** dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2314-3. Nice meh-pāreler **gördüm** cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2328-5. Dilberüñ **göre** Muḥibb baḳduġını āyīneye / Kendi ḥüsnine taʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2329-3. **Görmeyelden** berü ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2330-5. **Göreliden** deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı **görüp** didi dil / Bir yire cemʿ olduġın kim **gördügi** var mihr ü māh
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ **göreyim** / Ḳorḳaramʿömr giçe hā dimeden hā tükene
G2334-4. **Görürem** zülfüñi misk ḫālüñi ʿanber yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını **görse** eger / Ḳaynayup cūşa gelüp ḫālümeʿummān acıya
G2352-3. İrişdüm kūyuña **gördüm** yüzüñi / Müyesserdür görinmek nūr ḥacda
G2353-5. Şu gibi **gördügi** maḥbūba Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2354-1. **Görüp** ebrūñı göñlüm geldi vecde / Hem-ān-dem itdüm ol miḥrāba secde
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki **göre** / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan **göre** Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / **Görüp** şu gibi her servüñ ayaġına revān olma
G2367-2. İkiʿaynüm arasından iki cū oldı revān / Kim **göre** köpri dir üstindeki ḳaşımuza
G2370-2. **Gören** ḫāli siyāhın ʿārıżında / Ki dir ʿāc üzre beñzer ābnūsa
G2372-3. Mecnūn ola kim **göre** zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola dimāġı hevā ile
G2377-3. **Görseler** zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı **gördüm** aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2381-5. Der-yūze ide geldi yüzüñ **göre** Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel sāil içinde
G2383-3. Temāşā itmege gökden melekler / Yüzüñ **görmege** inerler zemīne
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol **göreyim** ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir **gören** ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgün cāmeler / Ey Muḥibbī kim **göre** taḥsīn ider göz yaşına
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür **gören** dir çarḫ-ı minādur yine
G2393-5. Didiler yaşum **görenler** kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2398-2. Düşde **gördüm** dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin zerrece efkāruñ ile
G2402-1. Nigāruñ zülfin **gördüm** boyınca / Düşer sevdāya dil aña uyınca

G2404-2. Melek misin perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni **görmedi** kimse beşerde
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı **görür** ol bile sence
G2410-5. Zülfindeki ḫālin **görüp** yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaşd itdi beñzer dāneye
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ **görüp** öykinmesün / Ḳudreti Yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / **Görüp** bu ḥālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde **gören** bakışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / **Gören** didi āhūyı görüñ tīr arasında
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi ter / Diye taḥsīn maḥalüñ **gören** āb u şuyına
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / Kim **görürdi** gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2441-3. Düşde **gördüm** diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam şebinde āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni **görmedi** kimse beşerde
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni āḫır / **Göreyim** bārī gel seni doyınca
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu imiş / Ka ʾbe ḥüsnüñ **görmeyüp** ḳalam diyār-ı Şām'da
G2448-1. Olmış ḫadinde zülf-i perīşān girih girih / Mū **görse** olur āteş-i sūzān girih girih
G2448-5. Şi ʿrüñ Muḥibbī ṣāf şuya beñzedi senüñ / **Gördükde** şandum āb-ı firāvān girih girih
G2450-2. Gün yüzüñ **görmege** varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / **Göreli** çevgān-ı zülfin dilber almış dūşına
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış **gördüm** eline satır / ʾUṣṣāḳı itmek ister her birini dü-nīme
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla ṣaḳın / Işşı ne **gördi** varup şora **göre** Ḳārūna
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde **görüp** ḳaşd itdi lā-büd dāneye
G2457-1. Sīmīni kim ki **görüp** beñzede nāzik-tenüñe / Külli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe
G2463-1. Kim ki başumı **göre** yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var diye bunuñ başında
G2467-3. **Görmek** itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Men ʿine kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2470-2. **Göreyim** senüñ belā başından eksük olmasun / Var iken cāna lebüñ meyl ide la ʾl ü cevhere
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ **görüp** bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyunı serv-i ʿar ʿara
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger **görse** idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uşanduñ hele biz bu nāre
G2473-5. ʾIşḳ virmezler Muḥibbī onsekiz biñ ʿālem / Böyle naḳl itmiş **gören** āyīne-i idrākda
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda **göre** dāne dām ile
G2482-2. Esbüñüñ na ʾlini her kim **göre** miḥrāb idine / Kim ola başın egüp añа sücūd eylemeye
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlara kūyunda raḳīb / Beni yanuñda **görür** beni ḫasūd eylemeye
G2489-5. Kendiden giçdi Muḥibbī āhı gelmez başına / **Gördi** zībā şūretin āyīne-i idrākda
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum **görüp** ta ʿaccüb itmeñ / ʾIşḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī **görüp** ṭaġıtdı ʿaḳlın / Żerre gibi anuñçün āvāre düşdi zāre
G2492-1. Meclis içre **gördüm** ol şem ʿ-i cem ʿefruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban anda suḫte
G2492-4. **Göreli** ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2494-2. Gel ʿarż it yüzüñi kūyuña vardum / **Görürler** ḫācı olan nūr ḥacda
G2494-4. Bu ben dīvānei **görenler** eydür / Yürür Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi çoḳ / Ben anuñ **görmedüm** ḳatlini Pecde
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi **görmeyem** kūyuñda tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2503-4. Ḫaddi ile zülfini **gördüm** iderler ʿarbede / Rūm şāhı ceng ider şankim Efreng ile
G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulū ʿitdi yüzin **gördüm** / Ayuñ ondördi şandum tamāmı ḥüsn çaġında
G2510-3. ʾIşḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre **gördüm** / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca tīşe
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice / Ehl-i diller meclisin **gördükce** ʿār itmek nice
G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde her kim **göre** gül-ruḫsāruñı / Bāġa varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2514-3. Bāġbān ger **görse** ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger kūşem iken / Ḳanda **görse** yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2522-3. **Görüp** şem ʿ-i ruḫuñ pervāne gibi / Yaḳam odlara ben cān pāre pāre
G2524-2. Çiçekler her biri bir ḫūba beñzer / **Görenler** lā-büd irer vecd ü ḥāle
G2524-7. **Görenler** sīnemüñ üstinde dāġum / Şanur açıldı şaḥrālarda lāle
G2528-1. Ol servi **görüp** sevdüm bālālıġı çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu gibi ayaġında
G2528-2. Ol ġonce-i mevzūnı ol ʿārıż-ı gülgūnı / **Gördüm** öpesim geldi aġzuñda yañaġında
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem **göreyim** şoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / **Göreyim** anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / **Görenler** didiler beñzer bi ʿaynihi bu şuya yuna
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı **gördüm** beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-i ʿışḳa şanasın şem ʿe pervāne
G2543-4. Naḫcivāndur ki şanur göñlümi vīrāne **görüp** / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cüy-ı Arāsa
G2549-1. Ḫālini **gördükde** didüm la ʾl-i cānān üstine / Noḳṭalardur ki ḳomışlar şekeristān üstine
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür **gören** / Zāġlar ḳonmışdurur şan cism-i bī-cān üstine
G2552-5. **Göreyim** ʿömri anuñ ola kütāh / Boyını nisbet ide serv-i bülende
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı şun ʿ-ı Ḫudā / Ṭa ʿne ṭaşı atma **gördükde** göz ü ḳaş üstine
G2560-4. Cān göziyle **görmek** olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa ger ġamzesi sīnemde yir yir revzene
G2561-1. Zülf-i ʿanber-bārını **görsem** ruḫ-ı dildārda / Destine sünbül aşılmış şanuram gülzārda
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden bağrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı **görem** diyü gezer bāzārda
G2562-1. **Gördiler** başumı yārüñ işigi ṭaşında / Didiler ulı sa ʿādet varmış başında
G2562-5. Ḫaṭını **gördi** Muḥibbī'nüñ irişdi eceli / Hīç taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2567-3. Beni kūyuñda **görseñ** öldürürsin / Ki ḳan itmek revā mıdur ḥaremde
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde **görüp** ṭa ʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ **görüp** vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḫālümi / Kim **göre** ṣanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri **gördüm** yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāra uş dir ad ile
G2572-4. Çünki āb üstindedür **gördük** bināsı ʿālemüñ / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2574-1. **Görüp** zülfüñde ḫālüñ düşdüm aġa / Ṭutulur murġ dāneyle duzaġa
G2574-2. Seni bir kez **gören** ey yār-ı cānı / Deger mi ġayre yāḫūd ṣola ṣaġa
G2575-3. Ḳanlu yaşumı **görüp** ḳaçma igende güzelüm / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
G2577-2. Zülfinde **görüp** ḫāline dil murġı ṭutuldu / Biri neʿaceb dām biri dāne giçerse
G2577-4. Ṣād-pāre ola baġrı Muḥibbī **görem** āḫır / Nāziklügile zülfine ger şāne giçerse
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi **görmek** senüñ mümkin degül / Nice görülsün baḳanuñ gözi yaş ile ṭola
G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ **gören** dir laʾl-i ḫandān üstine / Ḫıżrdur ṣan sāye ṣalmış āb-ı ḥayvān üstine
G2582-4. Dāġlarla kim **göre** ṣaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş ṣanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ **görüp** didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2585-2. Esb-i naʾlin zemīn üzre anuñ her ki **göre** / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan **görse** Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2586-2. **Görelden** ruḫlaruñı bāġ-ı lāle / Yaḳupdur dāġ-ı ʿışḳuñı cebīnde
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Nādir **göresin** beni yine tāze cān ile
G2589-2. Oldı ḫāmūş **göreliden** ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma bir kişinüñ göñli dār ola
G2589-3. Aç berḳi ʿüñi gülşene göster cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı **göricegüz** şerm-sār ola
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni **gören** kişi dir yüzi aġ ola
G2591-4. Dil murġı **gördi** dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum **gördi** güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2597-2. Kim **görse** diye serv ol ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḫi dinse nihāyet hemīn ola
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim **gördügi** var yāri kim hūşyār ola
G2603-1. Zülfin ol meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / **Gören** yüzini diye meger āfitāb ola
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim **görse** hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb gibi
G2611-5. Bu Muḥibbīʾnüñ günāhın **görüp** giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2613-4. Menʿidersin ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidāʿaceb ile **gördüñ** kendüñi dānā gibi
G2617-1. Servler gülşende māt oldı **görüp** reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı
G2617-2. Hey niceʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden **görelden** ṭurra-i ṭarrārunı
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi / Çāk çāk olsun **görem** çāk-ı girībānum gibi
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti viṣālüñ dāmenin / **Göreyim** pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2619-4. Şuʾle-i āh ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan **göreyim** bu āh-ı sūzānum gibi
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim **göre** nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola ki **görüp** sevmeye sen pādişehi
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / Gül ile çün **görür** bir yirde ḫārı
G2630-1. N'ola dilden beri olsam **görüp** ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne bāl ü per **göre** şemʿ-i şebistānı
G2630-4. Nigāruñ kūyını **görüp** dimişler Kaʿbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2633-1. **Gördüm** gülüñ hevāsına gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile ġulġulı
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde **görür** itmeñ ʿaceb gül ile ḫārı
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya anı **gördükde** bu çeşm ṭolāb olmadı
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā **görseñ** eger bir kez ol ādem cānını
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde **gördi** yirini / Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʿbirini
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / **Görenler** didiler el-ḥaḳḳ başupdur ẓulm-i Timūrı
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre **görem** āḫır şāneyi
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū **görürem** meyḫāneyi
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne nice yanar yaḳılur / **Görmek** isteyen temāşā eylesün pervāneyi
G2645-4. Çeşm üzre **görüp** alnuñ ol dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2646(a)-2. Yāri **gördükce** nice ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi **gören** ṣandıʿaḳīḳ-i Yemeni
G2648-1. **Göreliden** gözlerüm ol nergis-i şehlāsını / Odlara yaḳdı bu ben āşüfte vü şeydāsını
G2648-2. Ger **göreydi** yüzüñi zāhid senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetüʾl-meʿvāsını
G2648-3. Devr idelden felek **görmedi** hem **görmeyiser** / Ol hilāl-ebrū vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zibāsını
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler şubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim **göre** ṣanur nāyi
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi **görse** kendini
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Kaʿbe yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ **görebilsem** kendini
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi / **Görmemişsin** nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger **görse** idi bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2658-5. Deryā-yı eşki kim **göre**ʿummāna beñzede / Kim gördi bu ki **görmedi** hergiz ḳarasını
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş ṣanur başında **gören** āh u vāsını
G2660-2. Göñlüme itdüm ḫiṭāb eydür gözümdendür günāh / **Görmese** ol meyl idüp çeker midüm bu miḫneti
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān **görem** ol meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş ṣanur kim **görse** baġrum daġını
G2661-6. Mıṣr-ı ḥüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın **gören** / Nīlʾe teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmaġını
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini **görmege** eylerseñ şitāb ulı
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim **görse** baña dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2672-1. Mescidde eger **görse** müʾezzin ol ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz o ḳāmeti

G2674-4. Sīnemde **gören** şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı
G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā ḥüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde **gördüm** keffe-i mizānını
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı **görüp** sen serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı
G2677-3. **Görüp** zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān büyidi / Yüzini **görmek** olur çün meh-i tābān büyidi
G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl ile **görseñ** Muḥibbī'yi / Mecnūn-şıfat ḥāl-i müşevveş-in daḥi
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar **görüp** ey māh-rū / Bir senüñ tek ḥaḳḳ budur hīç **görmedi** mānendüni
G2683-4. Ebrūlarını **göreli** ey ḳaşları kemān / Ḳaddi büküldi oldı dütā benüm gibi
G2686-4. Ser-i zülfinde **görüp** aşılu dil şīşesi / Uşadup anı cefā sengile dildār şıdı
G2689-1. Her kim ki **göre** seyr ider ol serv-i ḫırāmı / Göz yaşını yolına revān ide tamāmı
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini **görüp** didi ki serḫoşdur imāmı
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ **görelden** / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn içinde / Tā ki Muḥibbī **gördi** sen serv-ḳad-i bülendi
G2692-4. Dil ḳaçdı **görüp** ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāre ṭapındı
G2693-2. Kaʿbe-i ḥüsninde **görüp** ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum var idi
G2694-2. **Gören** ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / Didi şan Rūm iline Hindī düşdi
G2694-3. **Görüp** ṭūbī boyını serv üʿarʿar / İkisi reşk odından şındı düşdi
G2694-4. Felek-ḫayyāṭı ḥüsni ḫilʿatını / **Görüp** ḫayrān elinden şındı düşdi
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin **gören** dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2696-3. Ger göñül Kaʿbesine tā ki şafā kesb idesin / **Görmek** istersen eger tāyife-iʿuşşāḳı
G2699-3. **Görelden** pertev-i ḥüsnüñ nigārā / Gözüm görmez olupdur mihr ü māhı
G2703-2. Dām-ı zülfüñde **görüp** murġ-ı dili raḥm idüp / Ḫayra girüp çözüp başına āzād itdi
G2705-2. Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya **görüp** meyl itmedi / Ol ki tecrid-i ʿālemini ḳullanur īsā gibi
G2706-3. Sīnemüñ dāġın **görenler** penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle açılupdur sīne şaḥrālar gibi
G2707-5. Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı **gördi** / Şarardı nīlüfere döndi rūyı
G2718-1. Dirīġā **görmeyelden** rūy-ı yāri / Dilüñ ḳalmadı hīç ṣabr u ḳarārı
G2719-1. Merdāne er **görse** ḳılıc oḳ u yā güni / Ol gün gözine görine zevḳ ü şafā güni
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ **gördüm** çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḫāba örtdi ol gisū seni
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil **görmege** ol araya her sü seni
G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı **görüp** ey muġbeçe / Baġlamazsam kāfir-iʿışḳam bile zünnāruñı
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān **görmeye** bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
G2728-2. **Görse** her ḳanda güzel olur anuñ şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / **Göricek** ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳarecügi
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim **göre** rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir şuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin **görüp** / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde mār iki
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki keş şanur / Baḫr-i eşkümde **görenler** işbu iki ḳaşumı
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın sen yüri / **Göricek** ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp **gören** taḥsīn ider naḳḳāşumı
G2735-1. Āba māyil **gördüm** ol servüñ ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını
G2737-1. Zülfinde **gördi** ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
G2738-5. Zülfi çinüñde **görenler** dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar şaçar aġzından ejderhā gibi
G2739-2. **Görmedi** kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını **gören** / ʿĀleme odlar şaçar biñ başlu ejderhā gibi
G2743-3. Ḫaṭını **gördüm** nigāruñ didüm āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
G2745-1. Ey sehī servüm **görelden** tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2745-4. Dir **gören** kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḫasret ile sīneme yaḳduḳda miḫnet dāġını
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse **görmemiş görmez** yılan ayaġını
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç **görmiş** degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2749-1. **Görüp** gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2749-2. Elifler sīnede servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen **görsün** bugün bāġ u gülistānı
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi **görüp** gülzār-ı ḥüsn içre / Ayaġuña revān oldı aḳar bu gözlerüm yaşı
G2750-4. Ṭarīḳ-iʿışḳ bir yoldur iki şandı anı zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki **görür** şaşı
G2751-2. Āḫır olsun **göreyin** ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını
G2751-3. Bir naẓar **görse** yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā olma muẓṭarib / **Görseñ** gerek çü başda olan cümle yazuñı
G2756-4. Olsun ḫaḳīḳī çünki gerekdür ḫaḳiḳi ʿışḳ / Taḥsīn diye kim **göre** bu ʿışḳ bāzuñı
G2758-1. Bir naẓar her kim **göre** ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle virür ḫākini
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi **görenler** terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı **görüp** elini cümle zen kesdi
G2759-4. **Görelden** serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç **görmedüñ** mi sen etegini diken kesdi
G2761-1. Ṣūret-i dīvār şanduñ **göricek** ey cān beni / Bilmedüñ mi ey perī sen eyledüñ ḫayrān beni
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn / Ḫāk-i derinde **görse** meẓellet gedāsını
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle mest olmış / **Görenler** bilmeyüp şanur içüpdür mey-i engürı
G2769-4. Ẓāhirā **gördüm** ʿiẕāruñda ʿaraḳ / Güller üzre çīn-seḥer şebnem gibi
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum **görüp** āh ol perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın **görüben** iʿtimād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki bünyādı
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā **görmedüm** āh oñları

G2774-3. Ḳaşı yāsını **görüp** ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş ḳodı
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın **görüp** gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḥaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını **görüp** didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum **görüp** dilber didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola kim bu nevʿile **görem** anuñ dīdārını
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā yāri **görsem** bir daḫi / Olmaz ise anı düşde yāri **görsem** bir daḫi
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı **görsem** bir daḫi
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı **görsem** bir daḫi
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı **görsem** bir daḫi
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı **görsem** bir daḫi
G2778-4. Ḥışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını **gördi** / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile düşdi
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim **göre** ḳare ḳaşla gözi elāsını
G2783-3. Kemān ebrūñ ile çeşmüñ **görelden** / Büküldi oldı ḳaddüm şanasın yāy
G2787-3. Leylī zülfini **görelden** olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh ol āhüvāne gözleri
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı **gördi** ʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
G2793-1. **Gördüm** çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
G2794-4. Ṭāliʿ müsāʿid olmadı **görmege** gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm gibi
G2794-5. **Gördi** Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi
G2795-2. **Gördüñ** cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola kim **göre** rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
G2797-1. Zülfi zencīrüñ **görüp** buldı göñül dīvāne key / Ḥāşıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key
G2799-1. Cān ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳine pervāneligi / Dil ḳılur **görse** ser-i zülfüñi dīvāneligi
En1-13. Şin Şemʿi ruḫuña cānumı virsem neʿaceb / Şemʿī pervāne ḳaçan **görse** ider cānı niṣār
En1-20. Fe Firār itse n'ola **görse** bu dil-ḫastesini / Ṣāh olan kimsene dervīşden ār itse ne var
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran dāim **görür** aġyār olur
Mh2-6. Vird idüp **gördüm** oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh3-13. Seyr ider gülzārı **gördüm** ol gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup giysūları
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / **Görmedüm** bir laḥẓa ben ol meh-liḳā dīdārını
Mh12-6. Zülfinüñ bendin **gören** boynumda ider dāl ol / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim **göre** cān ile olur mübtelā
Mh16-5. Nergis-i şehlāsını her kim **görürse** al olur / Zülfini fikr eyleyen her dem ḳıyl ü ḳāl olur
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ **görmek** müyesser māhumuñ / Ṣol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mh18-13. Her ḳaçan **görse** Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Mr5-4. Beni **gördi** yaḳasın çāk itdi **gördüm** lālei / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni **görse** hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini **görse** bir naẕar
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek **gördükde** anı nār ile
Mr10-11. Murġ-ı dil laʿlin **görüp** ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res
Mr11-1. **Görse** bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy göñül / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḫi rüsvāy göñül
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan **göre** perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr11-11. Daḫi dilberler ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / **Gördükce** ideyim anları her demde firār
Mr12-7. **Görmez** oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / Āh kim pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz **görüp** bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
Mr13-7. **Görmedi** çünki seni bir naẕar yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr14-2. **Göreyim** gül yüzüñ andan öleyim /
Mr14-3. İder bülbül gibi dil āh u zārı / **Görem** dir bir daḫi sen gülʿizārı
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan bu ḫāk-sārı / **Göreyim** gül yüzüñ andan öleyim
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek cismüm türābın / **Göreyim** gül yüzüñ andan öleyim
Mr14-8. Beni öldürme Yārab firḳat ile / **Göreyim** gül yüzüñ andan öleyim
Mr14-10. Ölürsem ḫākine düşmezdi ḳanum / **Göreyim** gül yüzüñ andan öleyim
Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḫi ser-mest ü ḥayrān **göresin**
D1-1.Şemʿ-i ruḫını kim **göre** pervāne olmaya / Zülfi ḫamını kim **göre** dīvāne olmaya
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm **göricek** / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / **Göreli** ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẕīẕ
D14-1. ʿĀrıżuñda sünbülüñ **gördüm** ki deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña bestedür
D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra **gördüm** oyimiş
B15. Ḳaşları elinde rūyuñ **görüben** yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿitmiş gibidür āfitāb
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni menʿeyler raḳīb / **Göreyim** merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd
B82. Ḫaddüñi **görse** göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B107. Bir naẕar gün yüzüñi **görmek** müyesser olmadı / Ṭāli'üm̈dür geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam
B115. Düşde **gördüm** ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç bīdār olmasam
B130. Gözi āhūyı sevdüm **görmeden** ben / Ḳulaḳ ʿāşıḳ olurmış gözden öñdin
B167. **Gördükde** yār beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi bilmem ḳulaġına
B176. Düşde **gördüm** dir idüm gözde eger ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B201. **Gördi** dīvāne göñül gün yüzüñi āb didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu āb didi

B203. Ölmeden dildāra didüm **göreyim** bir kez seni / Didi düşde **görse** idüñ daḫi ḳāyildün beni

2. Kendisine yapılmak, bir davranışla karşılaşmak, maruz kalmak. (TDK, 2011: 969)

G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde **görmeye** ayruḳ göñül belā
G82-4. **Gördi** Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G85-1. Yār olmazsın didüm ey pür-cefā / Didi kim **gördi** bu dünyādan vefā
G309-3. İrgür viṣālüne beni cānā ṣevāba gir / Çün **görmişem** firāḳuñ odiyle ʿaẕāb-ı telḫ
G334-6. **Görmedüm** gelmez Muḥibbī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde baña perverdigārumdan meded
G348-1. Ḳılmayaldan ol ṣaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / Işḳ ile rüsvālıġum **gören** ider Mecnūnı yād
G418-1. Senden cefā vü cevri **göre** dil vefā ṣanur / Her ne gelürse ʿāşıḳa anı ʿaṭā ṣanur
G419-3. **Gördüm** cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum diyār terkini āḫır men iḫtiyār
G477-5. Kendüyü **görmez** Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G585-4. **Görmedüm** büy-ı vefā **gördüm** velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa n'ola boynuma nigār / **Gördi** dīvāneligi bu dil-i ṣeydāya düşer
G921-3. Baña ṣor zülf ü çeşmüñden neler **gördüm** neler **gördüm** / Biri ser-fitne-i ʿālem birisi ʿayn-i āfetdür
G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi maḥabbetden nihāl / **Görmedi** derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G995-4. Perīde **görmedüm** cevr ide hergiz / Beşerde var mı idüñ kime beñzer
G1005-5. Devrān içinde kim **göre** ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre ki dār-ı ʿadāledür
G1022-2. **Görmesem** n'ola vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim cevr ü cefāsını **görüñ** az eyler
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / **Görmişem** derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1242-1. Cevrini **görüp** nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1277-4. **Görmedüm** mihr ü vefā **gördüm** velī cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz imiş
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem **göricek** ḳahruñ cānā dil ü cāndan ḥaẕẕ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ **görüp** itme Muḥibbī i ʿtimād / Ḥāṭırı ʿāşıḳ gibi bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / Giçüre ʿömrin cefāda **görmeye** ol şādlıḳ
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḥaste-dil / **Göre** mi ṣıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ
G1529-1. Vefāsın **görmedüm** devr-i zamānuñ / Cefāsın çekmişem ṭoyınca anuñ
G1547-1. Ey güzeller şāhı **gördüñ** ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu Muḥibbi ġamuñı / **Görmesün** şādlık ol kim vire dünyāya **ġamuñ**
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem **gördüñ** cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā **görmez** vefā / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1695-4. **Gördi** luṭfuñı baña yandı raḳīb / **Görse** mürvet āteşe yanar baḫīl
G1773-2. Ẓulm **gördük** ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1800-5. **Görmedümse** mihrüñi **gördüm** besi cevr ü sitem / Ol sebebden ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña **gördüñ** muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1837-7. Şol ḳadar **gördi** Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden **görmedüm** büy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da **görür** ḳahr-ı ʿaẓīm
G1873-5. **Görmedüm** mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum aġladum
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā **gördüm** göñül / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan **görmişem** / **Görmedi** ḳahr u sitem bir kes ben andan **görmişem**
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan **görmişem**
G1936-3. Ġayriler luṭfın **görür** cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan **görmişem**
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden **görmişem**
G1936-5. Ey Muḥibbī ṣorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan **görmişem**
G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı **görmedüm** / Nice yıldur ḫaste-dil yatur devāyı **görmedüm**
G1957-1. Ne Mecnūn **gördi** derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr **gördüñ** gel uşan dirler baña / Anı bilmezler ki ol ʿālemde varumdur benüm
G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup **gördüñ** anuñ sen pāresin
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber cefā yolın / Beñzer cihānda **görmedi** mihr ü vefā yolın
G2061-1. Egerçi **görmedüm** senden vefā ben / Velī çekdüm ḳapunda yüz cefā ben
G2158-4. Nāza başlar ġonceler **görür** fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri **gördüñ** müstaḥaḳḳ / Ey güzeller ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2228-1. **Görmez** isem ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā **görmişdürür** bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / **Görür** iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2303-1. Ṭāli ʿümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden **görmedüm** cevr ü cefādan ġayri rū
G2341-5. Vefāyı **görmek** isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster cefāsına
G2388-3. Zāhidā **görseñ** melāmet ʿāşıḳı ṭa ʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen baḳma anuñ ṭaşına
G2397-5. **Görse** Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2418-2. Vefāsın **görmedümse** n'ola yārüñ / Cefā eksük degül epsem bizümle
G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān / **Görmeseydük** ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil şaḳın / Hīç revā **görür** misin ġālib ad ile ʿavrat ere
G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan ayırma bizi / Biḥamdillah ki **gördük** ṭoġrı dīne
G2564-2. Egerçi **gördüm** ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey dil ḫaẕerle

G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı ḥased **göre** ḥasūd eylemeye
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Bulardan **görmedi** kimse bu kārı
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse en ʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi **gördüñ** anuñ iḥsānını
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp **gördüñ** tekebbürle ey miskīn kendüñi
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḥnet **görmedüm** ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mh14-11. Bu Muḥibbī **görmedük** ʿālemde miḥnet ḳalmadı / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mr3-3. **Görmedüñ görmeyisersin** mihrini sen ʿālemüñ / Anuñ içündür tükenmez ey göñül derd ü ġamuñ
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda **gördüm** miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin irişdi ben ṣafā
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın **görmedüm** / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın **görmedüm**
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın **görmedüm**
B94. Kimse bu dünyāda **görmedi** vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḥi göz yaşını dökmek gerek

3. Anlamak, kavramak, sezmek. (TDK, 2011: 969)

G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī **görse** ger Ferhād u Ḳays / Olur idi ʿışḳuma baş indürüp māyil bana
G94-6. Āb-ı şāfiye müşābih yine bir şiʾr didüm / Didi taḥsīnler anı **göricek** ehl-i ṣafā
G97-2. Şöyle ḥayrān olmışam ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim **görür** ise olur ḥayrān aña
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim **göre** bu ḥālümi elbette ḥayrāndur bana
G113-1. **Gördiler** ḫāk olduġum yoluñda ey ʿālī-cenāb / Reşk idüp dir ehl-i dil يا ليتن كنت تراب
G138-1. Reh-güzārında beni yār perīşānum **görüp** / Bir naẓar raḥm eyledi ḥāl-i perīşānum **görüp**
G138-4. **Gördiler** cān riştesine dizdügüm söz dürlerin / Didiler mīr-i suḫan eş ʿār u dīvānum görüp
G158-5. Olma ʿışyānuñ **görüben** ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḥāẕıḳ tabib
G170-7. Muḥibbīʾnüñ **gören** eş ʿārın ider / Me ʿānīyle anı itmiş müẕehheb
G196-4. Göñül virme bu dünyā bī-vefādur / Ki bundan **görmedi** kimse ḥaḳīḳat
G211-5. Çünki **gördüñ** kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı od
G221-3. Zülfi gibi **gördi** bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G235-2. **Gördi** ki cihān ḫalḳı ḳamu arı vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G258-5. Şiʾr-i pür-sūzuñ **görüp** taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥş
G265-7. Bu Muḥibbī **görse** her şā ʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ām ile baḥş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum **görenler** ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şiʾr içre Selmān ile baḥş
G337-1. Cān naḳdi ile **gördi** ki ben olmışam ḫarīd / İtdi metā ʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki **gördiyse** senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḫassānıdur
G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / **Gördiler** aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin **gören** añsun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında şāmı var
G484-5. Muḥibbīʾnüñ **gören** pür-sūz-ı şiʿrin / Ḥaḳīḳatde didi şiʾr-i selefdür
G487-5. İrdi kemāle şiʾr-i Muḥibbī **gören** didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G544-3. Ḥālümi şemʿgice **görüp** ṭanı mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı var
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini **gören** didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbīʾyi **gören** dir / Beñzetdi hemān şiʿrini Selmāne dimişler
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / **Görüp** ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G604-5. Muḥibbī ʿarż ḳılsa sözlerini / **Gören** fīʾl-cümle ider cevheridür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fīʾl-cümle ʿaḳl ışşı / **Görürken** gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli **görüp** şiʿrüm didi siḥr-i ḥelāl olur
G698-2. Zülfi ucından **görüp** ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G727-3. Şayarlar derdi dermāna **görüp** derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ ey meh-rū benüm derdime dermāndur
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm **gören** ṣanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / **Gördi** yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G837-5. **Gördüm** ol servüñ Muḥibbī meyli dāim ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm **gören** ṣanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G947-5. Şiʿrümi **görür** ḥasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭanı mı bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ **gördüm** benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḥālin **görüp** kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi ṣanmışdur
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña ḥālüñi **gören** ʿāḳil bulur bir yol güler
G1020-1. **Gördüm** nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1023-7. İşidüp şiʿrümi yāḫūd **görenler** / Dirler her sözüm içün zihīdür
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / **Gördiler** aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun **görsün** Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G1132-1. Ḳudret-i ṣun ʿ-ı Ḫudādur sende olan ḳaş göz / Kim **görür** ḥayret başar ṭolar anuñçün yaş göz
G1152-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / ʿAceb var mı **görüp** taʿẓim ḳılmaz
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu ümīde ne getürür **görelüm** taḳdīrümüz
G1190-2. Şem ʿ-i ḥüsnüñe **görüp** dün gice dil yanduġını / Baña öykündi düşüp odlara pervāne birüz
G1236-3. Oḳuyup **görmiş** degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1253-1. Şiʿrümi **gören** bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḥālini / Dil ṭabībin **gördi** itdi derdini bīmār ʿarż
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda **gördiler** var bende nice iḫtirāʿ
G1347-2. **Görürem** yoḳdur beḳāsı hem vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uşlanmaduñ dilā / Saña neler ḳıla **göresin** bu hevālaruñ
G1506-1. Künc-i miḥnet ḫastesiyem dostlar ḥālüm **görüñ** / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm **görüñ**

G1589-3. **Gördüm** çü göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī **göre** bu şi῾r-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḫi nāzik
G1633-5. Rengīn sözüñ kim **göre** naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḫi nāzik
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ **görenler** dir güherden kem degül
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḥażrete / **Görürem** sen de dilā ḫavf u recā eksük degül
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā bīmār ider / İtdügini **görmedi** kimse aña tīmār gül
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī **gördüm** devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1820-9. Her kim **göre** bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G1843-2. Ḫalel gelmişdürür **gördüm** bīnā-yı ῾ışḳa ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G1872-2. Bu dünyā cīfedür **gördüm** mekes-veş ḳāni῾ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanā῾at iḫtiyār itdüm
G1892-5. Muḥibbī dāimā artur niyāzuñ / **Görürsin** nāz ider çün nāzenīnüm
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / Şükr iderdi ḥāline her birisi **görse** ḥāletüm
G1910-2. Yanaldan āteş-i ῾ışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü **gördüm** ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1911-6. Şi῾rümi **görüp** müşevveş itmesünler beni ῾ayb / Çün degül ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı **göre** Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1938-5. Bu şi῾ri **gören** Muḥibbī lā-büd / Dir mülki suḫan saña müsellem
G1969-4. Ne ḳadar **görse** ṣuçı῾afv eyler / Ḥadd-i ẕātında olsa kimse kerīm
G2005-8. **Gördi** dilber bu Muḥibbī ῾ışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2075-7. ῾Işḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir **görür** yüzine baḳanlar῾alāmetin
G2087-5. Meyli var **gördüm** Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ **görür** islām u din / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn
G2088-5. Ey Muḥibbī şi῾r-ārā her kim **göre** elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2098-2. Bu ῾ışḳuñ ḳatı bir kāra cihānda beñzemez **gördüm** / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2099-5. Kim **görse** bu elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ῾Adenden
G2103-3. Ka῾beye varmaz ol kim **görmeye** yoluñ zaḫmetin / ῾Iyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki **göre** anı ṭaşumdan
G2151-5. Muḥibbī naẓmumı her kim ki **gördi** / Didi şi῾rümi yeg Fürs-i ῾Acemden
G2192-5. **Gördiler** şīrīn-edāda bu Muḥibbī şi῾rini / Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān āferin
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ **görür** kim cānā kār itmez / Oḳur tīġüñ du ᾽ā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḥālümi gel ṣorma benüm / **Göricek** añlayasın ḥāl-i perīşānumdan
G2281-1. Oldum ġamuñla cānā geh şād u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı **gördüm** anı daḫi diger-gūn
G2303-2. **Gördiler** būy-ı vefā dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler mülk-i ᾽ālemde arayu
G2383-4. Senüñ medḥüñde bu beytüm **görenler** / Degişmezler anı dürr-i ṣemine
G2510-3. ῾Işḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / **Gördüm** küşāde yir yoḳ āh olmayınca tīşe
G2555-6. Kim ᾽acebler şi῾rini **gören** kemāle irdügin / Çünki eş ār-ı Muḥibbī ş῾ir-i Selmāndan giçe
G2620-1. Yine biñ nāz ile cānāne geldi / **Görüp** derdüm benüm dermāne geldi
G2650-2. Derd-i ῾ışḳa dostlar **gördüm** ᾽ālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek imiş çāresi
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göre῾ummāna beñzede / Kim **gördi** bu ki görmedi hergiz ḳarasını
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm **görse** ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālıġı
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir kūşe iḫtiyār it / **Görmez** misin ki ᾽ālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ **gördiler** ῾uşşāḳı her dem öldürür / Her kişi tende emānet ṣaḳlar oldı cānını
G2681-2. ῾Ahd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez **gördüm** senüñ pej-fendüñi
G2685-2. Dil ṭabībi ża῾afdan **görmez** gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iżhār it beni
G2686-5. **Gördi** ṣarrāf-ı cihān şi῾r-i Muḥibbī'yi didi / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār ṣıdı
G2695-5. Her kim Muḥibbī **gördi** bu şi῾r-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2732-4. Bu Muḥibbī şi῾rüñi **gören** kemāle irdügin / Bir ṣanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ **gören** idrākini
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül **gördüm** ṣaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2780-6. Muḥibbī naẓmını **görüp** diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şi῾rinde hemān ancaḳ āḫır itdi
G2791-1. Ḥālümi **görüp** itmedi dilber teraḥḥumı / Günden güne ziyāde ider dil taẓallumı
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde **gördüm** mū imiş / Çeşmüñi āhū ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh15-1. Şādide **gördüm** beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ᾽ārıż üzre ḫāl olur / Olalı ᾽āṣıḳ göñül her **gördüginden** ḫal olur / Ehl-i ῾ışḳuñ var imiş bir nice yirden ᾽ālemi
Mh17-7. Çün vefādan ḥāli **gördi** bu Muḥibbī ᾽ālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mr20-6. Kim **görürse** ḥālümi benden beter ḫayrān ola / El-emān ey şu῾le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-12. ᾽İbret aldılar **görüp** bu ḥālümi pīr ü cevān / El-emān ey şu῾le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr22-8. **Görelüm** kim ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
D2-2. Dün **gördi** ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā baña / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn **görse** ḳalurdı ṭaña
B28. Nice er dil virdiler **görüp** cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bivedür
B216. Alınca göñlümi dilber baña mihr ü vefā ḳılmadı / **Görüp** dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

4. Çok değer vermek. (TDK, 2011: 969)

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand u ῾aselden **gördi** yeg ehl-i ṣafā
G284-5. Cevri yeg **görür** Muḥibbī mihrden / İtdi anuñla ezelden imtizāc
G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur şehā kuḥl-ı baṣar / Ṭūṭiyādan yeg **görür** ehl-i naẓar

G1559-1. **Görenler** dāne-i eşküm didi mā-i ʿinebden yeg / İşiden nāle vü āhum didi sāz u ṭarābdan yeg
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden **gören** eş ʿāruñ didi şiʿr-i Ḥasandan yeg
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı yeg **görürem** bāġ ü çemenden

5. Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek. (TDK, 2011: 969)

G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim **gördi** kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb
G172-2. Ḳaçan yārüñ **göre** zülfini çevgān / Gerekdür eyleye başın hemān ṭūp
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḥusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen **gördi** maʿnī cevherin itdi pesend
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / **Gördüm** ki ider dildār tīr ile kemāndan ḥaẓẓ
G1974-2. Anuñçün sırr-ıʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi **gördüm** ben anı dāre beñzetdüm
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / Kim ki **gördi** didi kim merdāne ṭoġmış anadan
Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını **görüp** ḳılma zinhār āşikār / Günde yüz biñʿaybuñ örterken İlāh-ül-ālemīn

6. Bir şeye erişmek. (TDK, 2011: 969)

G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay u yıl / Nāgāh eger ki **görse** ola daḥi ḫᵛāb-ı telḫ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı ṭālīʿ seni **görmege** göze ḫᵛāb gerek
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme **gördüm** seni tā ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / **Görmesem** olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb **görmem** ḳullanuram zārı ben
Mh7-4. Hicrān şebinde **görmezem** illā ki ḫᵛāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẓẓ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür

7. Karşılaşmak, rastlaşmak. (TDK, 2011: 969)

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳunur söylenür dilhā / Velī ben **görmedüm** andan cihān içinde müşkilhā
G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir **görmedük** hep didiler sābāş aña
G174-2. Aġzınuñ esrārını ṣorduḳca yoḳ dimez nigār / **Görmedüm** anuñ gibi ʿālemde bir ṣīrīn-cevāb
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o cānān ile baḫş / Kim **görüpdür** encüm ide māh-ı tābān ile baḫş
G302-1. **Görmedüm** sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / **Görmedüm** virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim **görüpdür** kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G543-1. **Görmemiş** miṣlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim **görüpdür** gözleyeʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugünʿuşşāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın **görür**
G941-3. Geldi buʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mıṣr / **Görmedi** kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim **görüpdür** rāh-ıʿummān baġlanur
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / **Görmedi** kimse bu nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / **Görmedüm** geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḫr ü berr
G1091-1. **Görmedüm** bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi birʿİsi-nefes / **Görmedi** lʿālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1201-1. Sırr-ıʿışḳı şor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim **görüpdür** bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1282-2. İgen raʿnāsın ey gün yüzlü dilber / Naẓirüñ **görmedüm** ben ey ḳabā-pūş
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler işbu zülf-iʿanberīn / Kim **görüpdür** kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1382-4. Bülbül-i bahār dersini ezber oḳur güle / Faṣl-ı ḥazānı **görmedi** beñzer varaḳ varaḳ
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçerʿāşıḳlara / **Görmedüm** işitmedüm anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pīr-i felek / **Görmeye** gökler yüzinde saña beñzer bir melek
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ **gördüm** yil evrāġın şavurmışdur gülüñ
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim **görüpdür** āb ile cemʿ olduġını āteşüñ
G1578-4. **Görmedüm** ʿālemde hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi ḳardeş ḳardeşüñ
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir **görmedük** buncalayın raʿnā ġazel
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi ṣoḳmış başını / Kim **görüpdür** bunı kim aġzına ala mār gül
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim **görüpdür** kim güneş ide ḳamerle ıttışāl
G1915-3. **Görmedüm** bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim **görmedüm** / Işḳ içinde baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi ḫaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı **görmedüm**
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi dār-ı şifāyı **görmedüm**
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt yāyı **görmedüm**
G1967-4. **Görmedüm** bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüpʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç **görmedük** naẓirin
G2077-5. Yārüñ meyānı olmaduġı bir bahānedür / Ayru Muḥibbī **görmedi** ḳılca bahānesin
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden şoruñ benden ki çoḳ **gördüm** ol rāhı ben
G2229-5. Bunı kim **gördi** ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim **görüpdür** lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim **gördi** gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı **gördüm** yoḳ sen tek cefāde
G2365-9. Cām içre **gördi** rūyuñ oldı Muḥibbī ḫayrān / Kim **gördi** böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç **gördünüz** ki ʿāşıḳı dünyāda kām ile

G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister muṣāḥabet / Kim **gördi** anı şehler otura gedā ile
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim **görüpdür** kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim **görüpdür** ki gedā ʿıyş ide cānānlar ile
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim **gördi** Muḥibb āteş anuñ ini ola
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / **Görmedüm** sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi

8. Saymak, herhangi bir şey gibi görmek. (TDK, 2011: 969)

G150-2. Yüce görme kendüñi ʿaceb ü tekebbür eyleme / Kim ki kendüñi **görür** yiri olur āḫır leheb
G393-1. Cāme-i al ile şehr içre gezer meh-pāreler / Kim **görürse** her birisin ṣanur āteş-pāreler
G443-3. İncelikde **görmediler** bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G451-2. Şol ḳadar naḳş eyledüm dilde ṣanemler naḳşını / Kim **görürse** ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen **görürem** / Sensüzin baña ne gülşen ü ne ʿālem görinür
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki **görse** ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki **görme** zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / **Görme** kendü kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G1076(b)-3. İncelikde **görmediler** bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G1742-1. Yine ḳul **görmemek** ḫānı ne müşkil / Göñül taḫtına sulṭānı ne müşkil
G1758-4. Key ḳatı maʿẕūrsın kendüñi **gördüñ** zāhidā / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet **gördüm** / Serv iremez ḳaddine anı ḳıyāmet **gördüm**
G1967-2. Ḫʿābda nūş ḳılup laʾl-i lebi cürʿasını / Uyanup kendüzümi mest ü melāmet **gördüm**
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet ṣanur ol ben anı rāḥat **gördüm**
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı temāmet **gördüm**
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş neʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet **gördüm**
G2108-1. Dostum **görme** tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2144-3. **Gördiler** dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2206-1. Didi gel deyre bugün muʿciz-i īsā **göresin** / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā **göresin**
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā **göresin**
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonce yüzi gül lebleri ḥamrā **göresin**
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi ṣalınur bir ḳadd-i bālā **göresin**
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin göñlüñi güyā **göresin**
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki **görse** ṭañ mı anı müddeʿī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum ṣol ḳadar / Sīnemi her kim **görürse** beñzedür gül ḳanına
G2548-3. Ṣaḳın maġrūr olma **görme** kendüñ / Eger ḫaṣmuñ olursa da ḳarınca
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār **gördüm** kendümi / Derde bildüm çāre yoḳ nā-çār **gördüm** kendümi
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār **gördüm** kendümi
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle yapar miʿmār **gördüm** kendümi
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / Ṣu gibi çünʿāşıḳ-ı dīdār **gördüm** kendümi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār **gördüm** kendümi
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim **görürse** beni ṣanur tīr-keş-in daḥi
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki ṣandı anı zāhid / İki **görse** biri ṭañ mı biri iki görür şaşı
Mr9-6. Kim **görürse** gözlerüm yaşın ṣanur Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

9. Ziyaret etmek. (TDK, 2011: 969)

G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene döndürdi sīnemi / Gelmez nigār **görmege** yābāne seyr ider
G650-1. **Görmege** gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / **Görmege** gelür melekler ol yüce ḫargāhdan

10. Almak. (TDK, 2011: 969)

G1512-2. Bī-vefālıḳ fennini senden **görür** meh-pāreler / Her birin cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G2220-5. Benden ögrensün Muḥibbī yanmaġa pervāneler / Eylemez taḥṣīl-i ṣanʿat **görmeyen** üstāddan

11. Geçirmek. (Ş. Sami, 2010: 390)

G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderler ʿarbede / **Görmeyen** ḳılsun naẓar bilsün nedür ceng-i Mohāç
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḥazān **gördüm**

görmeze urmaḳ [1] Görmemiş gibi davranmak, görmezden gelmek. (TS, 2009: 1781)

G1532-2. **Görmeze urma** şehā ḫışm ile ḳıl bārī naẓar / Dostum ḳanı arañuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek

görülmek [4] *T.* (TDK, 2011: 970)

(görülmedi [1], görülmez [2], görülsün [1])

1. Bir şeyin bulunduğu anlaşılmak, karşılaşılmak, rastlanmaz.

G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet **görülmez** ʿāşıḳ işi anuñ melāmetdür
G2352-4. Ḳaṭı göñline girilmek ne mümkin / **Görülmedi** bu baḫtlıḳ şehr-i necde

2. Göz yardımıyla bir şey, bir varlık algılanmak, seçilmek.

G2313-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsn **görülmez** / Çekildi ḫaṭı oldı aña bārū
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül / Nice **görülsün** baḳanuñ gözi yaş ile ṭola

görüş [2] *T. mec.* Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir. (TDK, 2011: 972)

(görüşte [1], görüştedür [1])

G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl kişide evvel **görüştedür**
G2416-1. Perīsin bilmedüm yāḫūd firişte / Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir **görüşte**

göstermek [184] *T.* (TDK, 2011: 974-975)

bk. barmaġ ile göstermek, der göstermek, kerāmet göstermek, luṭf göstermek, muʿciz göstermek, rāh göstermek, rıżā göstermek, rūy göstermek, ser göstermek, ṭāḳat göstermek, yir göstermek, yüz göstermek

(göster [22], gösterdi [9], gösterdüñ [2], göstere [6], gösterelden [1], gösteremeyüp [1], gösteren [1], gösterme [2], göstermedi [4], göstermedür [4], göstermeye [1], göstermeyüp [1], göstermez [3], göstermezem [1], göstermezse [1], göstermiş [1], gösterse [3], gösterseñ [1], gösterüñ [1], gösterüp [20], gösterür [94], gösterürler [1], gösterürse [1], gösterürsin [3])

1. Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

G10-3. Her biri teşne olup gelmiş iken cānı lebe / **Gösterüp** cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā **gösterdi** ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G113-4. Zülfüñi refʿeyle **göster** gül cemālüñ kaʾbesin / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G248-1. Ey māh cemālüñe cihānı nigerān it / **Göster** ruḫuñ ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G278-4. ʿĪyd-ı viṣāl içün ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / **Göster** hilāl-i ebrūñı olsun tamām oruc
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem saña dāim **gösterürler** iḫtiyāc
G333-4. Ġayre in ʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā **göstermedi** maʿnīde itdi aña yād
G411-1. Kūyuñı **göster** baña firdevs-i aʿlādan n'olur / Ḳaddüñi kim görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G482-1. **Gösterür** ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş **gösterür**
G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını kemāhi **gösterür** / Geh dönüp örter anı zülf-i siyāhı **gösterür**
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu miskīni baña āteşle āhı **gösterür**
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḥālüm ṣora dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfin pādişāhı **gösterür**
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı **gösterür**
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü **gösterür** naḳş u ʿālametler gelür
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḥāçın **gösterür**
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın **gösterür**
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / **Gösterüp** laʿl-i lebin didi ki bu cānum virür
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan ter **gösterür** / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer **gösterür**
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per **gösterür**
G745-2. **Gösterür** ʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı ṣanasın mihr-i raḫşān ʿarż ider
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder **gösterür** / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G833-1. **Göster** dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber ṣaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar **gösterür** / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G875-3. Almaġa ṣabrı metāʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül tāciri zer **gösterür**
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın yine defter **gösterür**
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ güşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher **gösterür**
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu luʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet **gösterür**
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa müʾezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet **gösterür**
G905-1. Çeşm-i mestin **gösterüp** dilber egerçi āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḥāl ider
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem laʿlini dişler / Nāz ile baña **gösterür** incü gibi dişler
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh **göstere** ʿuşşāḳına zünnār kimüñ var
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber **gösterür** / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per **gösterür**
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu göñlüm şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gāh ḫançer **gösterür**
G947-3. Sāyesini **gösterür** her bir şecer naṭʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur şan nihāl üstindedür
G965-3. Bir güzel maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere **göstermeye** dīdār şiʿr
G1013-3. **Gösterdi** yine şemʿ-i cemālin didi dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer

G1048-2. Bir naẕar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʾbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet **gösterür**
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü’eẕẕin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet **gösterür**
G1217-4. Çünki rūşendür eyā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi **göster** baña gel bir nefes
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül ẕāhir iderse ne ʿaceb / **Gösterür** her ne ki içinde ola ṣīşe-i ṣāf
G1423-4. Leylī zülfüñ **gösterüp** āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḥaḳḳ
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḥafīce iken rūze gibi āh / ʿIyd ayı gibi **gösterüp** itdi ʿiyān ḳaşun
G1474-4. Gerdeninde zülfini **gösterdi** dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñda ʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra ḥaṭṭuñ **gösterüp** ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür **gösterüp** kāfir ḥaṭuñ / Zülfüñi dām eyleyüp ṣayd-ı müselmān eyledüñ
G1518-3. **Gösterüp** yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1523-2. Ḫayra gir ʿuşşāḳa gel **göster** zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1535-3. Zülfüñi **göstermeyüp** ḫālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp şubḥum benüm şām eyledüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl **gösterdüñ** cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1626-1. **Gösterüp** aġzuñda laʾlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / **Göstermiş** uzun illere gör ḳare perçemüñ
G1632-4. Gerdeninde **gösterüp** zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẕālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā **göstere** dīdār gül
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳi ʿin keşf eyleyüp **göstermedi** dīdār gül
G1672-3. Sen baña **göster** cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel **göster** ḳamu ʿuşşāḳı ḳurbān ḳıl
G1680-2. Egerçi dehr evvel **gösterür** ḳand / Velī āḫır içürür ol helāhil
G1713-1. Kendüyi rāh-ı ʿademde eyledi iẓhār gül / Bülbül-i bī-dillere tā **göstere** dīdār gül
G1718-3. Bu elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola / **Gösterüp** zülfüñ tekerrüm eyle gel
G1725-1. Mihr idüp āşıḳlara gün gibi gel **göster** cemāl / Çün naẕardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1778-2. Vaʿde ḳıldun yüzüñi göstermege **gösteremeyüp** / Bülbül-āsā arturursın āh ile zārum benüm
G1747-4. Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baḳlayup / **Gösterdi** gözüm oldı ʿiyān rismān-ı laʾl
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī **gösterür** gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse ol laʾl-i şeker-nābum benüm
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem niṣār ayaġuña / Baña **gösterseñ** cemālüñ nūrını görse gözüm
G1930-5. Nice bir rūze-i hecrüñ ṭutalum / Hilāl-i ebrūñı **göster** ola bayram
G1941-4. **Gösterüp** Leylī ṣaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña **göstermez** olur ol dem siyāh aḫşam
G1996-1. Olup dīvāne-veş ṭaġlar ṭuraġum / Peleng şeklini **gösterdi** bu dāġum
G2026-1. **Göster** boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç **gösterdi** ṣan naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2136-1. Dilberüm **gösterse** ḫaddin sünbül-i sīrābdan / Ẓāhir olur ṣan cihān ḫūrşīd-i ālem-tābdan
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür **göster** ruḫuñ imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum küfr ile dīn
G2239-2. Gāh gül **göster** ü geh sünbül eyā serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi ṣīve-i şimşād idesin
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭaḥ ol tīġ-i āteş-tābdan / **Gösterür** cādū gözi sihr ile āteş ābdan
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / **Gösterür** āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2305-2. Berki ʿüñ keşfeyle **göster** bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña **göstermedi** / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma ile
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / **Gösterürsin** baña sen hicrān hicrān üstine
G2447-5. **Gösterürse** ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen de Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2537-4. Zeneḫ çāhında ʿuşşāḳı esirge leblerüñ **göster** / Bir içim şu ile ḫayruñ irişsün ehl-i zindāna
G2589-3. Aç berḳi ʿüñi gülşene **göster** cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı göricegüz şerm-sār ola
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger **gösterse** ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āh ile zārı
G2639-1. **Gösterür** dilber çü her dem ḫançer-i ʿuryānını / Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını
Mh10-9. Ey Muḥibbī bu dil-i ḫūn-pāşumı **göstermedür** / Sīne çākinden içümi ṭaşumı **göstermedür**
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı **göstermedür** / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı **göstermedür** / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini **gösterür** her bir şecer naṭʿ-ı peleng
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya şatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / **Gösterelden** ey Ḫayālī laʾl-i cānān cevherin
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʾbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden **gösterdi** şebnemi
Mr12-15. **Gösterüp** evvel cemālini Muḥibbī ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
Mr15-3. **Gösterüp** zencīr-i zülfüñ beni Mecnūn eyleme / Vādi-i ġamda gözüm yaşını Ceyḥūn eyleme
Mr29-5. **Gösterüp** dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ ile ṣanmasun kim irişür rāḥat baña

2. Öğretmek, açıklamak.

G80-5. Bu Muḥibbī’ye ṭarīḳ-i müstaḳīm / **Göster** irmişlere sensin reh-nümā
G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / Çünki **gösterdi** ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña
G270-3. Ṣīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil **gösterür** / Olsa ger ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḫş
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa **göster** anı cān ile olmışdur ḫarīd
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ mirʾātı selāmet **gösterür** / Līk ṣoñra āşıḳa bunca melāmet **gösterür**
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mirʾātı selāmet **gösterür** / Līk ṣoñra āşıḳa bunca melāmet **gösterür**
G1390-4. Ey göñül aldanma şaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʾbin **gösterür** ol bāzı çoḳ

G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / **Gösterürsin** hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp **gösterdi** çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın **gösterüñ** meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / **Göstere** kūh-ı ḳanā ʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2510-7. Her işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / **Göstere** rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa
G2684-1. Cān diler şem ʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / **Göstere** yine göñül zülfine dīvāneligi
G2684-4. Yād yād eyleyüben sen beni yād eylemedüñ / Nice bir **gösterürsin** sen bize bīgāneligi
Mr29-8. Baña **göster** reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar bir an baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-12. Olmasa baña ni ʿam āyīnesi ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān **gösterür** devrān baña

3. Kanıtla inandırmak.

G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey zamān anı **göster** baña getür

4. Belirtmek, anlatmak.

G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd **gösterür** ferdā baña
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭāli ʿümdür **gösterür** baña bihişt içre ʿaẕāb
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı **gösterür**
G732-5. Ḥālini **gösterse** ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet **gösterür**
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet **gösterür**
G1165-1. Gülmedi ālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne **gösterür** daḥi ʿaceb eflākümüz
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḥālet **gösterür** per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ ma ʿnāsını eyler istimā ʿ
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün **gösterür** eş ʿāra şevḳ
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur **göster** hemān ṣarrāfa gel

5. Görünmek, benzemek.

G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir'ātını İskenderi / Ṣınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer **gösterür**
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter **gösterür**
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭoptolu sāġar **gösterür**
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẓāhirde dil ḫoş **gösterür** / Līk ma ʿnīde ṭolu ol sīne āteş **gösterür**
G485-2. Müjde olsun ey refīḳān belā kim yise yār / Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı belā-keş **gösterür**
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḫāli görüp kendin müşevveş **gösterür**
G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş **gösterür**
G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn **gösterür** / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn **gösterür**
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin Çīn **gösterür**
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçīn **gösterür**
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳuñ ter ruḫların zer **gösterür** / ʿĀlemi āhı şu ʿā ʿından münevver **gösterür**
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer **gösterür**
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder **gösterür**
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder **gösterür**
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü la ʾlini şekker **gösterür**
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp kendüyi çāker **gösterür**
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin mu ʿanber **gösterür** / Geh döner gün yüzini açup münevver **gösterür**
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner **gösterür**
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder **gösterür**
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteş-i ʿışḳa girüp kendin semender **gösterür**
G938-7. Kim ki ʿāşıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi çāker **gösterür**
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / **Gösterür** kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / **Gösterür** biñ başlu ejder şeklini āhum benüm
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / **Gösterür** kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

6. Bir şeyin etkisi altında tutulmak.

G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem ol zülf-i müşk-bār / Ḫʷāb-ı rāḥat gözüme **göstermez** ol çeşmi ḫumār
G474-2. Baña **göstermezse** ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G1016-4. Virme dil dünyāya ol **gösterür** mihr ü vefā / Ṣoñra cevr eyler saña giryān olursın ol güler
G1701-6. Yār **göstermez** Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G2019-2. **Gösterüp** evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-şādıḳ şanı ben
G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā **gösterüp** āh / Bes neden ṣoñra dönüp cevr-i fırāvān olasın
G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ **gösterüp** / Yaralanmış göñlümi benüm ḫıraş itmek neden
G2449-3. **Gösterür** gerçi vefā ṣoñı cefā / İ ʿtimād eyleme gel bu dehre
G2649-3. Göñlümi alınca **gösterdüñ** baña mihr ü vefā / Ṣoñra tīġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ beni

Mr12-5. **Gösterüp** her dem baña derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā **gösterme** gel / Pirā çeküp ṭīġ-i sitem ʿizze vefā **gösterme** gel

7. Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek.

G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire **gösterür** şāmı baña
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter **gösterür** / Ḳatı göñlinden ḫaber şorsam da mermer **gösterür**
G423-3. Ḳulun olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫākipāyuñ başına almış dil efser **gösterür**
G448-4. Sebz-i ḫaṭın laʾl-i dilber **gösterür** / Ṭūṭidür şan ṭuʿme-i şekker ṭutar

8. Herhangi bir biçimde değerlendirmeye yol açmak.

G1882-2. Ölür isem de ṭabībe nabżumı **göstermezem** / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem

9. Etmek.

G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ **gösteren** her dem segān-ı kūyıdur
G664-5. Gerçi dilber **gösterür** ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir adı ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd **gösterür** Rabb-i Ġafūr
G1143-6. Geh şecāʿat **gösterür** gāhi Muḥibb merdānelik / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G1444-2. Olup hicrān şebinde zār u giryān / Baña **göstermedi** ṣubḥ hem-dem-i ʿışḳ
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḫi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik **gösterüp** aduñı Ferhād eyle gel

götürmek [31] *T.*

(götür [1], götürdi [3], götürelden [1], götürmez [1], götürse [2]**,** götürüldi [1], götürüp [3], götürür [17], götürürse [1], götürürseñ [1])

1. Taşımak, ulaştırmak veya koymak. (TDK, 2011: 975)

G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / **Götürüp** yirden şehā ilte meger bir dem saña
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī **götürüp** yirden anı bāde getür
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin **götürdi** yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʾ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül **götürür**
G911-4. Seyl-i eşküm **götürür** her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden aġlasam bārān aḳar
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī **götürüp** yirden anı bāde getür
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle **götür** kim anı kuḥl-ı başar itmez
G1219-4. **Götürse** eşk-i çeşmüm nʾola cismüm / Ne ġam deryā **götürür** ḫār ile ḫas
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī **götürür** başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden **götürdi** rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1799-3. Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın / **Götürür** dūd-ı āhumdan ʿalem hem
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum **götürelden** başum üstine ʿalem

2. Kaybolmasına, yok olmasına yol açmak. (TDK, 2011: 975)

G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil **götürür** / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne çeker
G670-3. Cihāndan **götürüldi** cümle ẓulmet / Yüzüñden oldı çün ʿālem münevver
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur **götürse** hicrānuñ yükin / Bu meşel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa **götürür** çün zemīn
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan **götürür** lā-büd zemīn
G2616-2. ʿIşḳın iżhār eyledi dil **götürdi** sīnem dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
B36. Her ne cevr itseñ **götürür** mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

3. Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek. (TDK, 2011: 975)

G209-3. Ġam bārını **götürür** isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki baña üştür-i nerest
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul **götürür**
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meşeldür ki diken zaḫmını bülbül **götürür**
G1376-5. Ey Muḥibbī **götürürseñ** dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi aña Ḳāf
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / **Götürür** zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı **götürür** / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
B36. Her ne cevr itseñ **götürür** mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

4. Öldürmek. (TDK, 2011: 975)

G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil **götürür**

5. Bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek. (TDK, 2011: 975)

G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi gül **götürür** / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül **götürür**

6. Yukarı kaldırmak. (TS, 2009: 1791)

G2377-5. Ey Muḥibbī **götürürse** yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya

götüri [1] *T.* Bütün, tamam, toptan, hep, büsbütün. (TS, 2009: 1793)

G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına **götüri** dünyālar gibi

gövde [1] *T.* Vücut, beden, ceset, cüsse, ten. (Ş. Sami, 2010: 392)

G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı **gövdedür**

göyinmek [6] *T.* Yanmak. (TS, 2009: 1803)

(göyindi [1], göyindüm [1], göyinmek [1], göyinmiş [2], göymez [1])

G50-4. Benüm ʿömrüm ʿömr-i ferdāya **göymez** / Disem bir būse dirsin baña ferdā
G403-1. Ey dil yine hecr ile **göyinmiş** cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa **göyinmiş** sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir özge ḥālet ancaḳ / Ol āteşe **göyinmek** ol da saʿādet ancaḳ
G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı **göyindi** cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören şandı ʿaḳīḳ-i Yemeni
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / **Göyindüm** āteş-i ʿışḳa şanasın şemʿe pervāne

göynüklü [7] *T.* Gönül yakıcı, acıklı, yanık, etkili. (TS, 2009: 1798)

(göynüklü [6], göynüklügin [1])

G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ **göynüklügin** añduḳca ḳan aġlar rübāb
G366-1. Gerçi virdüñ ey ṣabā bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenüñ **göynüklü** cānından ḫaber
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir nice ġādir bu kim **göynüklü** āh u vā çeker
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma anlardan bu ben **göynüklü** benden kem yanar
G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī şem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā **göynüklü** ḫālinden ḫabir
G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm **göynüklü** āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider **göynüklü** sāzum var idi

göz [665] *T.* (TDK, 2011: 976)

bk. başım gözüm üstine, cān gözi, dizi gözinde, göz açup yumınca, göz degmek, göz göre, göz görmedik, göz görüp göñül sevmek, göz göz olmaḳ, göz pür-āb itmek, göz pür-āb olmaḳ, göz segirmek, göz süzmek, göz ṭutmaḳ, göz ucı, göz ucı ile baḳmaḳ, göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ, göz yaşı, göz yaşı dökmek, göz yummamaḳ, göz ü ḳaş, gözde uyḫu ḳalmamaḳ, gözden bıraḳmaḳ, gözden çıḳmaḳ, gözden ḫʿāb gitmek, gözden ḫāli olmaḳ, gözden nihān olmaḳ, gözden ṣaḳınmaḳ, göze almaḳ, göze ḫʿāb gelmemek, göze ḫʿāb girmemek, göze görinmek, göze görinmemek, göze uyḫu beklemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, göze yasaġ olmaz, gözi açılmaḳ, gözi dutmaḳ, gözi göñli açılmaḳ, gözi görmemek, gözi ḫʿāb görmemek, gözi ṭoymaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözi uyḫuda ḳalmaḳ, gözi yaşlu, gözi yollarda ḳalmaḳ, gözi yol gözetmek, gözine mil çekilmek, gözini açmaḳ, gözini yummaḳ, gözleri çār olmaḳ, gözleri ḳana dönmek, gözleri (yaş) ṭolmaḳ, gözleri ṭopraġ ṭoyurmaḳ, gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimemek, gözüñe almamaḳ, gözüñe uyḫu gelmemek, ʿibret çeşmin/gözin açmaḳ, ḳaş u göz, ḳaş göz itmek

(göz [43], gözde [24], gözden [24], göze [5], gözi [81], gözin [1], gözinde [3], gözinden [5], gözine [14], gözini [3], gözinüñ [2], göziyle [1], gözler [13], gözleri [66], gözlerime [1], gözlerin [1], gözlerinden [4], gözlerine [6], gözlerini [1], gözlerinüñ [3], gözlerle [1], gözlerüm [82], gözlerümde [2], gözlerümden [37], gözlerümdür [1], gözlerüme [13], gözlerümi [3], gözlerüml e [1], gözlerümüñ [3], gözlerüñ [11], gözlerüñde [1], gözlerüñe [1], gözlerüñle [1], gözüm [81], gözümçün [1], gözümde [5], gözümden [35], gözümdendür [1], gözüme [21], gözümi [2], gözümüñ [14], gözüñ [37], gözüñden [4], gözüñe [5], gözüñle [1])

1. Görme organı, basar.

G13-4. **Gözlerüm** eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum şanemā
G17-1. **Göz** ḳara vü ḳaş ḳara kirpük ḳara / Baña olmışdur belā-ender-belā
G26-6. Ḥaḳḳ müyesser eylese varsa Muḥibbī ravżaña / **Gözlerine** eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre bād-ı nesīm / İdine cümle melāik **gözlerine** ṭūṭiyā
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı **gözlerüm** bārān aña
G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu **gözde** nem peydā / Oñulmaz derde ṣataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu **gözüm** merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār baña
G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey **gözüm** saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı **gözümden** / Uraldan kirpük oḳın ol ḳaşı yā

G52-2. Gāh cevr ider **gözüñ** gāhi ḳaşuñ / Çün ire sehm-i saʿādetdür baña
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi **gözlerüm** her bir nefes bārān aña
G55-3. Kān-ı dilden ḫᵛāce-i ʿışḳam **gözüñ** gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G59-5. Ḫāller āşūb bu **gözler** fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan **gözüm** deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā
G80-1. Gāh dilde gāh **gözde** eyle cā / Menzilüñdür cümle ey nūr-ı Ḫudā
G80-3. Ey ṣabā irgür ġubār-ı kūyını / Tā ki idem **gözlerüme** ṭūṭiyā
G83-4. Bu cihānı **gözlerüñ** siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G85-4. **Gözlerümden** yaş yirine ḳan gelür / Ḫākipāyuñ gönder olsun ṭūṭiyā
G95-5. Ḫākipāyuñ **gözlerüme** sürmedür / Sürme çeşmümden anı virsün żiya
G96-1. **Gözlerümden** her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña
G96-3. **Gözleriñe** beñzedüp **gözlerini** āhūlaruñ / Anuñ içün ṭaġa düşüp ḫalḳdan oldum cüdā
G97-4. Ol **gözi** cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G98-1. Dilde āteş **gözde** nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḥālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G98-4. Giceler encüm ṣayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫᵛāb **gözüme** gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle ten / **Gözlerüm** ger degmese bārān aña
G102-2. Baġrumuñ ḫūni aḳar her dem **gözümden** cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G114-2. ʿAceb **gözümden** aḳan iki çeşme / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür yāḫūd ab
G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / **Gözlerüm** ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi **gözi** fettānın öp
G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā **gözüñ** ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür ey pādişāhum bu ġarīb
G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / **Gözlerümden** ġayri virmez ger ölem bir kimse āb
G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / **Gözlerüm** gözeklerinden dökilür her yaña āb
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣibüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile **gözden** aḳan āb
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur **gözlerüm** / Fāyide yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣīb
G146-3. **Göz** ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe ṣormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş **gözlerümde** ṭolu āb
G156-4. **Gözlerüme** gāh mānī dür sirişk / Gāh gün yüzine zülfidür niḳāb
G163-3. **Gözlerüñ** çün mest olup içmiş ṣarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḫi itdüm baġrumı cānā kebāb
G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı **gözlerüm** / Ṣanasın ebr oldı ṭurmaz döker āb
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde **gözlerüm** gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḫaymeye kirpüklerümden de ṭınāb
G173-5. Ḳāni ʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç **gözine** ister mi ḫᵛāb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā **gözde** āb / Kim ṣora ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G180-5. Dil-i Muḥibbī iñiler dolābdur / **Gözlerüm** gözekleri dökdükce āb
G195-1. La l-i nābuñ fikrin itdi **gözlerüm** ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile **gözden** ol ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ **gözüme** / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G210-3. Rūşen ḳıluram **gözlerümi** ḫāk-i derinden / Ger bedreḳa-i rāhum ola nūr-ı hidāyet
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme **gözüñ** yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut
G211-3. Yāri görmekden **göz** ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol **gözleri** ḫūn-ḫᵛār mest
G220-1. **Gözi** tātār ü işi güci ġāret / İder ḳanlar daḫi işi ḫasāret
G228-5. **Gözleri** tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster **gözümi** ṭopṭolu āb it
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey **gözlerüm** gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeş
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş **gözde** yaş / Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G273-1. Cevri çoḳ cānān elinden elġıyāş / **Gözleri** fettān elinden elġıyāş
G274-2. **Gözi** mest oldı diler ḳanum içe / Olur mı fitneye elbette bā ʿiş
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar **gözlerüm** / Cūybār ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol **gözleri** mekkār güc
G296-5. Bu Muḥibbī **göz** ṣarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G318-1. İrişdi çarḫa āh-ı āteş-ālūd / Melāik **gözlerin** nem ḳıldı ol dūd
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi **gözüm** / Merd olsa kişi dirler aña kim budur cömerd
G328-2. Bir **göz** ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol **gözi** āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G335-5. Ey Muḥibbī dil nice olsun ḫalāş / **Gözleri** ḫançer çeker ḫāli sipend
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol **gözi** mekkāre meded
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol **gözi** mekkāre meded
G362-5. İki **gözi** nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden leẕīẕ
G363-6. Ben **gözüm** gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G369-2. Görsem yüzüñi **gözlerüm** ol demde yaş döker / Faṣl-ı bahār olsa ṣular cūybār olur
G370-1. Yaş yirine **gözlerümden** dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile bu ḫaste-dil / **Gözlerinden** dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ **gözinde** ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ **gözinden** yaş yirine dem gelür
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse **gözüm** şırça sarāyıdur / **Gözüme** kuḥl olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G387-1. Cān uġurlar **gözlerüñ** bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem o zülf-i müşk-bār / Ḫᵛāb-ı rāḥat **gözüme** göstermez ol çeşmi ḫumār
G398-4. Ḫūn-ı dildür **gözlerümden** ṣu gibi her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür

G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāşılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u **gözde** nemi var
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu **gözümden** aḳan yaşlar
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / **Gözümden** dökilen her dem sirişküm ṣanma bil demdür
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş **gözi** nemdür
G415-1. **Gözlerüñ** nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G420-6. **Gözleri** bīmār iderse lebleri tīmār ider / Bu Muḥibbī'ye ne ġam dārü'ş-şifā yanındadur
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki **gözine** ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G427-1. Laʾl-i nābuñ yādına her dem **gözümden** ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G427-2. Diñlemezsin nālemi gūş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil **gözden** hemān Ceyḥūn aḳar
G427-4. Ey **gözüm** meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G435-1. Dilde **gözde** görinen cānānedür / Kimseler fehm itmedi cānā nedür
G440-1. Dostum kūyunda aḳan **gözlerümüñ** ābıdur / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḥaber benden ḥabībüm **gözlerüm** mizānıdur
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḥamdur / Lebüñ şevḳi ile **gözden** dökilen dāimā demdür
G446-4. **Gözlerümden** dāne dāne laʾl ü mercān dökilür / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ hem-ān-dem ṣandılar
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir **göz** ile ol iki ebr dānedür
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / **Gözlerümden** yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G468-2. Hey ne kāfirdür **gözüñ** mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına **gözüm** gevherlerin īşār ider
G470-4. Yaşumı **gözden** bıraḳduġum benüm ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng reng / ʿĀlemi ḳıldı **gözüme** ol **gözi** tātār tār
G487-1. Āhū **gözüñ** ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẓarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥuẓūr / Ol sebebden **gözüme** ġāyet öyle kem görinür
G492-2. Girye ile **gözlerüm** Ya ḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim **gözlerümden** yaş yirine ḳan gelür
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / **Gözde** nem başda hevā göñlinde anuñ odı var
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam **gözüm** merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol **gözi** mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā **gözlerüm** pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil meftūn olur
G506-2. Giçüben firḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol **gözi** āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser
G512-5. Ol **gözi** şāhin baḳışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġın ʿaceb şehbāzdur
G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ızṭırāb üstindedür / Gözelerdür **gözlerüm** ṣankim ṭolāb üstindedür
G521-1. Kim naẓar eyler ise **gözlerüme** nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḥi **gözine** bu cihān kem görinür
G528-1. Her yana aḳan **gözümüñ** ābıdur / Üstine dil ḳurulı ṭolābıdur
G530-1. Yidügi ehl-i ʿışḳuñ derd ü ġamdur / Anuñçün **gözden** aḳan ʿayn-i demdür
G530-3. Elüñ irse ayaġı ṭopraġına / **Gözüñe** kuḥl iden anı ḳademdür
G535-1. Laʾlüñi añduḳca cānā **gözlerümden** ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / **Gözüm** pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẓarda ey göñül / Siḥr ile meftūn iderler **gözleri** mekkāreler
G563-3. ʿĀlemüñ ḫalḳını tesḫīr eyledi cādū **gözüñ** / Bir yañadan daḥi efsūn ġamze-i fettān oḳur
G564-4. **Gözüm** uyḫu yüzin görmez döker yaş / Felekde çıḳmaġ içün kevkeb ister
G572-1. Ol **gözi** ala beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdupʿaḳlumı Leylī ṣaçı Mecnūn idiser
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz **gözüme** ġonce / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G578-2. **Gözleri** ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı bu benüm başuma ol dar eyler
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / **Gözlerine** ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā çeker
G586-1. Göñlümi aldı ḳaṣdı yine şimdi cānedür / Ḳanlar içici **gözlerinüñ** meyli ḳanedür
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı **gözümüñ** ṣadefleri / Zīrā aḳan sirişki anuñ dāne dānedür
G595-1. Ey **gözüm** gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i ṣeydāyı gör
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm **gözüme** ider isnādı / Ḫaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şüküfe bitürür / İbret al **gözüñe** Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam **gözlerüme** nem düşer / Yā ḥaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ cihānı **gözlerüñ** cāẕū mıdur
G611-1. Kec ḳaş ile **gözleri** her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġa ʿāşıḳları her dem ḫayāl üstindedür
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü **gözi** nergis lebi müldür
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış **gözüñ** müjgān çeker
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān **gözler** / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān **gözler**
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳatʿaceb mi çün başar ḫayret / Ḳıyaṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān **gözler**
G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki şīr-i jiyān **gözler**
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān **gözler**
G617-5. Ḥarāmī **gözi** ḫāẓırdur eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān **gözler**
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu **gözlerümden** ḫūn ṭamar
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu **gözlerüm** bārānıdur
G649-3. Hey ne sāḥirdür **gözi** ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma **gözinden** ne bilür / Anı ṣor ḫūnī **gözi** göz göre ḳanum içedür
G652-1. Göñlini ʿāşıḳlaruñ ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür **gözüñ** siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G652-2. Ġam degüldür **gözleri** bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum em ḳapar

G655-5. Muḥibbī ʿarż-ı şaḥrā itse Leylī / **Gözi** Mecnūnuñ anuñ ḫargehidür
G665-4. **Gözlerüm** baḥrine baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost ẕāḫir **göz** ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī **gözüñ** ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū **gözi** zülfini ejder gösterür
G681-2. Yaş yirine **gözlerümden** belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G686-1. Añsam **gözini** ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam lebini līk bu derdüm devālanur
G693-4. **Gözümden** rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G706-4. Ben ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı **gözlerüme** ṭūṭiyā-āsā gelür
G711-2. Dilde ġam olsa nāẕīr eyle **gözüm** çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı feraḥ-nāk eyler
G726-4. Durma aġla ey **gözüm** ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān te'ṣirler
G731-3. Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāb olaldan / **Gözüm** gözler anı ḳıble-nümādur
G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi **gözden** siler giçer
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir **göz** ile ġamzesi her gün bir iştedür
G755-4. **Gözi** ṣayyādı ṣayd itdi yine bu gönlüm bāẕın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G756-2. **Gözleri** āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre görinen ʿanber midür
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / **Gözümüñ** ḳanlu yaşiyle alı ḫāẕır güvāhıdur
G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup āḫır **gözümden** cūybārum aldılar
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / Ol sebebden ḫūn-ı dilden **gözlerüm** peymānedür
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki **gözüm** ṭūṭiyā bilür
G775-1. Bu gönül derd ü ġamuñdan iñiler ṭolābdur / **Gözlerüm** gözeklerinden dökilen de ābdur
G780-2. Yılduz ṣayar her gice ṣubḥa dek **gözüm** / Görmem o māhı bilsem ʿaceb ne sitāredür
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol **gözi** āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür
G803-1. Ey **gözüm** gel bir naẕar ḳıl ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G818-2. Bir **gözi** āhū bu gönlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G818-4. Bir naẕarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol **gözi** ḳanlu bekler
G819-4. **Gözlerüm** yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu bu ḫidmeti ferrāşlar
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar **gözi** giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu **gözüm** yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / **Gözümüñ** kāsesin elde ṭolu peymānedür dirler
G836-5. Ey Muḥibbī **gözlerüm** bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine bulutdur
G847-4. Ḫākipāyuña nişār içün **gözüm** / Gāh mercān aḳıdur geh dānedür
G857-2. Ebed maʿmūr olmaz mülk-i dil āh / **Gözi** Tātār-veş yaġmacımuzdur
G862-5. Ey Muḥibbī bu **gözüm** merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege **gözümden** aḳan mā yiter
G885-5. **Gözüñ** ḳanı ile nāme nigāra yazüben gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḫālüñdür
G891-1. Gönlüm **gözüm** ki ḳara ṣaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır aña aşılasıdur
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā **gözüm** gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri bir dürdānedür
G901-1. Gönül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā **gözler** / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G901-4. **Gözüñ** çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup **gözlerümden** aġlasam bārān aḳar
G915(a)-1. Ol **gözi** āhū Ol ruḥı meh-rū / Ḫāl-i siyeh-rū Māh-liḳādur
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem laʿl-i leb-i meygūnını / Ṣādlıḳdan **gözlerümden** ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar
G928-2. Dūr olsun ger **gözümden** ey boyı serv-i sehī / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G935-3. Ṣāh-ı ġam gelse gönül şehrine cān ḳarşu çıḳar / **Gözlerüm** pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G939-2. **Gözleri** Tātār-veş tārāc ider dil mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḫarāmiler bilür
G952-3. Görinen deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdi ʿālemi **gözümden** aḳan yaşlar
G955-2. **Gözüñ** nergis yañaġın gül olaldan / Boyuña bendedür serv ü ṣanavber
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar **gözlerümden** yaşlar / Bile iñler iñlesem yanumca ṭaġlar ṭaşlar
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı gönlüme her dem gelür / Ol sebebden **gözlerümden** yaş yirine dem gelür
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu **gözlerüm** deryā ider
G978-5. Varma nesīm mülk-i Ṣifāhāna kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār **göze** ṭūṭiyā giçer
G979-4. Gül yüzüñüñ ḫasretinden ey bahār-ı ḫüsn ü nāz / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca **gözlerüm** yaġmurlar
G980-3. Gird-i rāhın ey ṣabā dūr eyleme / **Gözlerüme** ṭūṭiyāsı ḫoş gelür
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḥ^{v}āba vardı **gözleri** yanında ṣan efsānedür
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den **gözi** mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G1002-5. Ey Muḥibbī bu **gözüm** merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1007-3. **Gözüm** bu eşk-i çeşmümden yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse ṣāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına nişārum var
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün ṣunulmışdur ezel ʿāşıḳlara / **Gözlerinden** dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1012-1. **Gözümden** aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / Ṣükrüm budurur ḫāk-i derüñ kuḥl-ı başardur
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña kuḥl-ı başardur / **Gözümden** aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1017-6. **Gözi** cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına ṣular gibi / Bu ciger ḫūnı **gözümde** cūlar olup çaġlar
G1025-3. **Gözümüñ** çeşme-sārına perī gibi gelür bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler
G1028-4. **Gözümden** yār içün ṣaḥrāda ḫayme / Ḳuram gelse ḫayāli ḫargehidür
G1032-4. **Gözlerüm** saḳḳāsı her yollarına ṣu seper / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1042-1. **Gözlerinden** siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege biñ başlı ṣu ʾbān ögrenür

G1056-1. **Gözlerüm** īṣār içün pāyına sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lā ʾlüñe gevher ṭutar
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi **gözümden** aḳan yaşlar
G1059-1. Bir dem ārām eyle **göz** baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḥālüm ḳatı müşkildürür
G1059-2. Gāh **gözde** gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / **Gözüñden** anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1070-3. **Gözlerüm** gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1072-2. Didüm alnuñ ḳamer midür yüzüñ gün / Didi görmiş eyü ola **gözüñ** var
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ **gözleri** bī-ḫʷāb iñiler
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / **Gözinden** aḳan yaş yirine belki demidür
G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş **göz** / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle māh-rūlar naḳşını / Naḳş idüp naḳşında ḳādirdür olup naḳḳāş **göz**
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu cihān ḫalḳına itdi fāş **göz**
G1088-4. Ṣun ʿ-ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañ ʿaceb çün anda var ḫuffāş **göz**
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṯāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş **göz**
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola bī-ḫʷāb **göz** / La ʾl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb **göz**
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb **göz**
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb **göz**
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi bir ʾīsi-nefes / Görmedi l ʾālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb **göz**
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb **göz**
G1094-2. Ṭūṭiyādur **gözüme** ḫāk-i deri / Kuḥl içün ṭūṭiyāyı kim sevmez
G1095-1. Göster elden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u **gözde** ḫʷāhımuz
G1095-3. **Gözlerüm** gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād ile dildür bizüm ṭolābımuz
G1108-2. **Gözleri** ḫançer çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar yāre düşdi göñlümüz
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol **gözi** mekkāre düşdi göñlümüz
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik **gözi** nem / Ṣanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben yārsuz / **Gözine** ʿālem ḳafesdür bülbülüñ gülzārsuz
G1125-4. Ṣāḥ-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi **gözüm** / Didi terk itme bizi biz daḥi ṣāḥib-demlerüz
G1126-4. **Gözlerüm** gözeklerinden dökerem göz yaşların / İñlemekde göñlüme dolāb beñzer beñzemez
G1132-1. Ḳudret-i ṣun ʿ-ı Ḫudādur sende olan ḳaş **göz** / Kim görür ḫayret başar ṭolar anuñçün yaş göz
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş **göz**
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ ferrāş **göz**
G1135-2. Didiler **gözlerinüñ** ālını terk itdi nigār / Dil didi **gözlerine** hey dise ḳaşın yeñemez
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki ḳanā ʿat idesin / Bir görine **gözüñe** ger çoḳ ola vü ger az
G1145-2. **Gözüñ** altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1146-4. Fitne ta ʾlīmin ider **gözlerine** ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem ol **gözi** fettān uyumaz
G1147-5. Ciger ḫūnīn ṣaḳlamaġa ey dil / **Gözüñden** ġayri aña ṣīṣe olmaz
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı **gözi** şehbāz
G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger alsa **gözümden** / Bu dehri ṣanmañuz pür-sim ḳılmaz
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki **gözümçün** / Luṭf eyle götür kim anı kuḥl-ı baṣar itmez
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez ey dilber **gözümden** / Gerekmez dü-cihānı baña sensüz
G1159-3. Ḫāk-i derini **gözlerüme** kuḥl ideyordum / Ḳandadür ʿaceb bād-ı seḥer-gāh görinmez
G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh intiẓār ile / Gel ḥadden aşdı iki **gözüm** intiẓārumuz
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu **gözüm** ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin **gözüm** / Bārī yārümle beni bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1179-4. **Göz** ḳarasın ḫall idüp dildāra yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1197(a)-1. Āhū **göz** ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir la ʾl-pāredür / **Gözümden** aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1197(b)-4. **Gözüñden** ṣor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meṣeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1202-2. Cemāli dūr olalı **gözlerümden** / Cihānda yir mi ḳaldı kim nem olmaz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz **gözümde** çünki ḫʷāb olmaz
G1205-2. Ḫākipāyına **gözüm** güherlerin itdüm niṣār / Ol sebebden kūy-ı dilber la ʾl ü mercāndur henüz
G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ nigārā ġamsuz olmaz / Nitekim **gözlerüm** de nemsüz olmaz
G1218-3. Mışr-ı ḫüsnüñ ḫaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşı / **Gözlerüm** oldı biri Nīl ü biri cūy-ı Aras
G1226-3. Ḫāllerüñ fikr eyledükce ḫʷāb gelmez çeşmüme / Uyḫu yüzin göremez **göz** olıcaḳ cāy-ı mekes
G1227-5. Ḫʷāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ **gözleri** / Ḫʷābdan bī-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / **Gözlerümden** aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1239-1. İdiser sırrumı āh ʿāleme fāş / Naẓarla sürmelü **göz** vesmelü ḳaş
G1239-2. ʿAcebdür āteş-i dil sākin olmaz / Nice kim **gözlerümden** dökerem yaş
G1242-2. Seni degül bir naẓarla dehri teshīr eyledi / **Gözleri** Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1253-5. Öpdüm ol leblerini ṣoñra sürdüm **gözüme** / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1257-3. Gel cilve eyle **gözlerümüñ** çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1260-1. Siḥr ile cādū **gözüñ** zülfe girihler bağlamış / Genc-i ḫüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder bağlamış
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi **gözüm** aña baş
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle **gözüm** yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele almış iki taş
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün döker **gözinden** ḳanlu yaş
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / **Gözlerümden** dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde yidüm çün ġamuñ esrārını / Vādi-i ḫayretde oldı **gözlerüm** maḳṣūda düş

G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi **gözlerümden** ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu cihān ḥalḳına fāş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül ṣaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz **gözde** yaş
G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu **gözlerüm** yaşlar döker yaġmur-veş
G1285-2. Siḥr ile cān u **gözüñ** ey dil-firīb / ʿĀlemi kendüye tesḫīr eylemiş
G1286-2. Yüzüñi görmesem itme taʿaccüb / Güneşe baḳanuñ olur **gözi** yaş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar **gözümden** ḳanlu yaş
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī **gözleri** baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1311-4. **Gözleri** uyḫuda ḳaldı her nefes ḫacletdedür / **Gözleri** vaṣfın idelden nergis-i bīmāreʿarż
G1318-3. Mışr-ı ḥüsnüñde **gözümüñ** biri oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında sırrını cüy-ı Ṣaṭ
G1326(b)-3. Ḫāk-i pāyuñı kuḥl iden **gözine** / İtmese ṭañ mı ṭūṭiyādan ḫaẕẕ
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice **gözden** ḳanlu demʿ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün **gözlerüm** aḳıtdı demʿ
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandilini / Baġrum ile **göz** biri şu iledür birisi yaġ
G1351-7. Ey şanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḥālini / **Gözde** nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā **gözde** nem sīnemde od / Ḥālümi ṣor anı direm işidenlerden ırağ
G1377-1. Dürrler ile **gözlerüm** ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1382-2. **Gözden** aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḥançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol **gözi** mestāne ṣadaḳ
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / Bu meṣeldür **gözden** evvel ʿāşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey Muḥibbī ser-te-ser / **Gözlerümden** dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1400-5. Ḥırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce ḥāṣılı / **Gözlerümden** her seḥer yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse **gözden** aḳan yaşa baḳ
G1411-2. **Gözine** tevsenüñ naʿli görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳıble-gāh ʿuşşāḳ
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir **gözi** ḫummār yoḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meṣeldür **gözden** öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu **gözlerümden** yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan aġlamaḳ
G1430-1. Ger murāduñ serv ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol **gözleri** şehlāya baḳ
G1438-4. Ebr-i āhum ṭurmayuban yaġdurur / Eksük itmez **gözlerüm** bārān-ı ʿışḳ
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri göñlümi başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı ol **gözleri** fettān ancaḳ
G1449-1. Nice iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen **gözümden** aḳan āba baḳ
G1449-3. Mestle giçmiş **gözleri** ḫalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol **gözi** cāẕūya baḳ
G1456-2. Şanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu **gözüm** / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1467-3. **Gözlerüm** ʿuryān seni gördügi demde ḫʷābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala **gözlerüñ** / Beni bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur senüñ
G1481-1. Ḥüsn gülzārında otlar **gözlerüñ** āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden **gözlerüñle** iki ṭolu şīşe çek
G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli gelse **göze** / Nīl içinde bulınur çünki neheng
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı **gözi** / Ceng ider ebrū ḳaçan görse peleng
G1485-5. Fikr idelden dehānı var mı diyü / Oldı ʿālem Muḥibbī **gözüme** teng
G1489-2. Dilā āh eyleyüp dökme **gözüm** yaş / Ṣaḳın kim fāş olur Rāz-ı nihānuñ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş **gözde** her dem nem gerek
G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre **gözden** aḳan ṣuyuñ
G1506-3. Nāme yazdum **göz** ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem alum görüñ
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey **gözi** āfet meger yoġ imiş īmānuñ senüñ
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp **gözüm** / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin akıtduñ **gözlerüm** nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1515-8. Görelden ol **gözi** ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā **gözüñ** / Öldüriser bilürem āḫır beni şehlā **gözüñ**
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña itdi beni rüsvā **gözüñ**
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā **gözüñ**
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz ciger ḳanın içer / Nice nā-ḫaḳ ḳan içüpdür yine bī-pervā **gözüñ**
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā **gözüñ**
G1522-4. Şarāb ister **gözüñ** mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / Ol **gözi** āhū yüzi gül **gözleri** mestānenüñ
G1528-5. **Gözleri** ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-iʿadesüñ
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü **gözi** nem-nāk gerek / ʿIşḳ daʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni ḳātil **gözüñ** / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu **gözlerüñ** cām eyledüñ
G1556-1. Dest uran dāmen-i ʿışḳa yaḳası çāk gerek / Göklere āhı irüp **gözleri** nem-nāk gerek
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḥi hüşyār olmaya / İçeli bir cürʿarısın ol **gözleri** mestānenüñ
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden baş bu Muḥibbī **gözine** / Żarar itmez baticek ṣuda kişiye dikenüñ
G1576-3. Sīne āteş **gözde** nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1578-3. Raḥm idersen ḥālüme añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey **gözüm** aḳsun yaşuñ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ **gözümüñ** sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola eyā dīde demüñ
G1594-4. **Göz** ḳarasın ḥall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege dildārı bu nevʿile irsāl eyledüñ
G1600-5. **Gözüñ** gevherlerini tuḥfe eyle / Muḥibbī dergeh-i sulṭāna girdüñ

G1601-1. **Gözlerüme** tā ki düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol **gözüñle** bir olalı mekr ü ālı ḳaşuñuñ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı ṭāliʿ seni görmege **göze** ḫᵛāb gerek
G1629-4. **Gözüme** ey ṣabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / **Gözüme** ḳomazam hergiz yiter kuḥl-ı Ṣifāhānuñ
G1635-3. Ey **gözüm** aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1636-3. Ṣaḳınursam seni kim gözden taʿaccüb eyleme / Ṣaḳınur cāndanʿazizdür **gözde** olan merdümek
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür **gözi** deʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ
G1668-4. Göreliden **gözlerüm** ol bī-vefā ruḥsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G1679-4. Yüzüñ sürer ehl-i diller ayaġına / **Gözüñe** ḫākipāyın ṭūṭiyā bil
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur **gözler** o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey **gözüm** merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1691-1. **Gözlerümden** ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl
G1694-2. **Gözüm** yaş sīne āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez mi ʿışḳuma delāyil
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi **gözüm** deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne dil
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şemʿüñ yaḳup peri / Ġarḳ ol **gözüñ** sirişkine yanmaġa nūra gel
G1723-3. İster yüzini süre varup ḫākipāyına / Alup **gözine** anı ḳıla ṭūṭiyā göñül
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / **Gözleri** sāḥir degülse yā nedür baña bu ḫāl
G1728-2. Āl ile göñlümi alduñ ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / **Gözlerüñde** ḫatm olmışdur senüñ mekr ile āl
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile bu **gözlerümüñ** ṣuyını / Yaḳmaġa ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / **Gözlerümle** düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G1739-4. Laʿl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / **Gözlerümden** ṣubḥa dek bir laḥẓa ḳan eksük degül
G1743-1. **Gözlerümden** ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül / Görinen kūh-ı belādur oñmaduḳ başum degül
G1747-4. Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baḳlayup / Gösterdi **gözüm** oldı ʿiyān rismān-ı laʿl
G1756-3. Ṣu gibi aḳıt **gözlerinüñ** ṣuyını her dem / Ol serv-i sehī ayaġına āb-ı revān ol
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile dürrler döken **gözüm** / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G1762-4. Āh itdükce **gözümden** dökilür ḫūn-ı ciger / Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yañum
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü mestāne **gözi** olmış dām
G1803-2. Ey **gözüm** merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum **gözümüñ** kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / **Gözümden** redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1815-3. **Gözlerüm** ḫᵛāb yüzin iki gözüm yol gözedür / Diye her-bār görelüm düşer ise rāhum
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül / **Gözlerümden** yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem ki oldı **gözüm** eşk-bār hem
G1824-4. Didüm bir gün **gözümüñ** çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G1829-3. **Gözümüñ** ḳarasını ḫall ideyim eşküm ile / Bārī bu nevʿ ile görmege ola çāre didüm
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş ey ṣanem / **Gözlerüm** kām ider deryāleyin cūş ey ṣanem
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / **Gözümden** aḳıdup ṣular cihānı cümle al itdüm
G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yayum **gözi** pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḫum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam **gözüm** pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / Vardur **gözinde** çünki ezelden seyl didüm
G1862-2. Didüm **gözüme** ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi bu söz neʿaceb ben perī-i zāde olam
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem nişār ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse **gözüm**
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül **gözleri** mestānı añdum aġladum
G1878-3. Zülfi āfet fitne-i āḫır zamāndur **gözleri** / İḫtiyār ile degüldür zülfine meftūnluġum
G1886-1. **Gözlerümden** aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram şimdengirü başum benüm
G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini sürḫ-i serüñ / **Gözine** sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm
G1891-3. **Gözüme** kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün ṣanma Ṣifāhāna varam
G1892-3. Ne ġam kāfir **gözüñ** alsa dil ü cān / Selāmet ḳala yiter baña dīnüm
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben olmazʿaceb / Ol **gözi** cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī **gözlerüm** / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nevʿ ile her sāʿatüm
G1908-3. **Gözümi** gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük degüldür **gözde** nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına nişār içün **gözümden** sīm ü zer çekdüm
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / **Gözüme** düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına işār itmege / Dökerem bu **gözlerümden** dirhem ü dinār hem
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan **gözlerüm** āḫır benüm / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1933-4. Āteşeʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artarʿaceb aḳsa **gözümden** ḳan benüm
G1938-3. **Gözüm** olup ebr-i nev-bahārī / Döker yaşı gül yüzüñi görsem
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḫālümi bilmek murād ise / Göñlümde nār başda hevādur **gözümde** nem
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp **göz** ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1962-1. Şu'le-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her demʿalem / Oldı dūdından melāik **gözleri** her laḥẓa nem
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / **Gözlerüm** ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur **gözlerüm** / Ṭoġasın bir gün diyü bī-dār olupdur **gözlerüm**
G1966-3. Göreliden yüzüñi yeñilmedi gözüm yaşı / Bāġ-ı ḫüsnüñde senüñ enhār olupdur **gözlerüm**
G1966-4. Dürr-i eşküm ḫıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur **gözlerüm**
G1966-5. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḫüsn-i yāri añsam giceler / Şemʿ gibi dil yanar aġlar olupdur **gözlerüm**

G1969-2. Gelesin nāz ile eyā servüm / Pāyuña döke **gözlerüm** dür ü sīm
G1974-5. Muḥibbī ol elā **gözler** ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1982-1. **Gözüñden** fitneler ẕāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G1995-4. Ḫākipāyuña niṣār içün **gözüm** gevherlerin / Kimini dürr kimi laʾl kimini mercān eyledüm
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḥāli olmaz tā seḥer bu **gözde** nem
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre **gözüm**
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen / Ey **gözi** mestāne sensin ey **gözi** mestāne sen
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa **gözüm** gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / **Gözlerümden** cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey **gözüm** ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / **Gözlerüme** didi dil rāciḥ görinür ḥūrdan
G2043-5. Ḫāk-i der ile **gözlerümi** rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz şabā yolın
G2048-1. **Gözlerüm** gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derd ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2056-1. Pür-ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / **Gözlerümden** ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn
G2061-4. **Gözüme** eyleyem ben ṭūṭiyāyı / İdelden ḫākipāyuñ ṭūṭiyā ben
G2064-1. Dirseñ ey dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem **gözüñ** yaş olmasun
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir **gözüñ** siḥr oḳıya efsūn içün
G2069-2. Ḫākipāyuña niṣār itmek içün ey serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum **gözüm** gevher-feşān
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu **göz** ile ḳaş olsun
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metāʿını **gözleri** / Varumı aldı ḳomadı bir ẕerre dānesin
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan **gözlerüm** / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen
G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol **gözleri** āhū diyen / Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gisū diyen
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol **gözleri** āhūyı ben
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Ṣīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol **gözi** cādūyı ben
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn **gözlerüñ** / Āh kim ḳanum içüp fiʾl-cümle bārī ḳanesin
G2096-4. **Göz** yumam ẕulmet ṣuyından āb-ı kevṯer adını / Añmayam laʾl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol **gözleri** mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi ṣan bād ile bārān içün
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir **gözden** aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2105-3. **Gözlerüm** gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / Ey **gözüm** merdümi şimdengirü nem-nāk olasın
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki **gözümden** revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol **gözleri** āhūyı ben
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey **gözüm** ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum **gözlerüme** cānuñ içün
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā **gözin**
G2152-2. **Gözlerüm** gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2156-3. Sürme ideyin **gözlerüme** ey ṣabā getür / Ḫāk-i derini kuḥl-ı Ṣifāhāna virmezin
G2163-3. **Gözlerüm** āyīnesinde görürem her dem seni / Ṣāfdur bende ṣafā kesb iderem āyīneden
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o **gözi** medhūşdan / Pāy-bendem āh meded kākül diyen gülpūşdan
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar ben nʾeyleyem ol **gözleri** fettān içün
G2174-1. Göñlüm nʾola ger ḳılsa gile iki **gözümden** / Derdā ki uṣandurdı beni bunlar özümden
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Göñlüm nʾola ger ḳılsa gile iki **gözümden**
G2181-2. **Gözleri** dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret **gözüñ** degül / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen
G2196-4. Añ günāhuñ Muḥibbī ṣubḥa degin / Eksük itme **gözinden** āb ṣaḳın
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / **Göz** ḳaresiyle degül belki ciger ḳanumdan
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / **Gözlerümden** eyledüm ol meclise peymāne ben
G2213-2. Göñülde **gözde** nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger **gözden** / Didiler ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle şularam ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu **gözlerüm** yaş eyleyen
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol **gözi** ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol **gözleri** cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḫaẓẓ ide ol feryāddan
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez **gözüm** aḫter ṣayar / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse aña kūy-ı kenārından / **Gözüme** ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīlʾi **gözüm** mācirāsından
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū **gözi** siḥr ile āteş ābdan
G2252-3. **Gözlerüm** gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf / Nāle ḳılsam ṣaçılur göñlümdeki ṭolābdan
G2256-2. Gül ʿīẕāruñda ʿaraḳdan olduġıçün bir varaḳ / Ḥürmet idüp **göze** sürerler bilenler ḳıymetin
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū **gözi** cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān
G2264-5. **Gözden** döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2269-3. **Gözümüñ** çeşme-sārına gelüp līkin görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ **gözümden** / Aḳıdur dīdeler yaş yirine ḳan
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur **gözüm** / Esbāb-ı ḫüsnüñi şanma şaḳlamaġ içün
G2290-4. **Gözüm** saḳḳā olup her dem şular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider o derde bende-fīrāşın
G2293-5. Muḥibbī ḫarc ḳıl göz yaşlarını / **Gözinüñ** kāsesi pürdür diremden
G2307-3. Çemende açmaġa yoḳdur mecāli / **Gözini** nergis ol şehlāya ḳarşu
G2308-3. **Gözi** elāsına aldanma şaḳın āl eyler / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur bu

G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol **gözi** ḫūn-ḫᵛāre be-gū
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh ise güẕer / Ḥālini ḫastelerüñ **gözleri** bīmāre be-gū
G2314-1. **Gözümden** ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / **Gözlerümden** ġayri baña viremez bir kimse ṣu
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre ser-ā-ser / Eger olmasa bu **gözden** aḳan ṣu
G2324-1. Bāde vü ṣaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / Ruḥı gül ṣaçları sünbül **gözi** bādām olsa
G2326-4. **Gözlerüm** baḥrine ṣaldum yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi ol **gözi** mestāneye / Rind olanlar cān virürler ṣevḳ ile peymāneye
G2333-3. **Gözlerüm** ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül **gözleri** bādām ruḥı ḫandānlar ile
G2341-1. **Gözüm** gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / Diler īṣār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2344-2. **Gözüm** nemdür dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle yazılmış serine
G2346-4. Rūşen idegör **gözlerümi** pīrehenüñle / Bu ʿāşıḳı ey Yūsufı Ken ʿānum unutma
G2353-2. Vaṣluñ içün **gözlerüm** ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl ile
G2357-2. Ḫışm ile naẕar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥiṣṣedür ḳonmış anuñ iki **gözinde**
G2369-4. İçeli ḳanumı ol **gözleri** mest / Cigerüm dönse ṭañ mı büryāne
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol **gözi** āhūlar ile
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli **gözden** / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil içinde
G2385-2. Ey **gözüm** gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ **gözi** ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2388-2. **Gözleri** üstinde yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2395-2. Bir naẕarla ey **gözüm** ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2407-1. **Gözüñ** şehbāzı ṣayd itdi göñül murġın düşüp çīne / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar beli ince / Ey **gözleri** nergis ṣaçı sünbül lebi ġonce
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile zeyn itdüm **gözüm** dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / Ol Moġolçin **gözleri** itdi göñül yaġmā yine
G2425-3. Ala **gözler** şehr-i ḥüsne nāẕīr olmışdur meger / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫᵛāb üstine
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / **Gözleri** saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2435-4. Baḳsañ cihāna **göze** gelür cām u bādedür / Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / **Gözden** bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi tāze sebz / Her ṭarafdan **gözlerüm** bārān-ı seylāb olmasa
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān **gözlerüme** ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāşa
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken **gözlerine** nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2460-5. **Gözleri** açuḳ līk yine uyḫuya varmış / İrmezse ʿaceb devlet-i bidāre benefşe
G2463-3. Laʾl ü mercān ṣanalar ṭolı **gözüm** kāsesini / Kim naẕar eyleye bu gözlerümüñ yaşında
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir **gözi** çü sihr ile zülfini mār ide
G2472-5. Ṣol ḳadar dökdi Muḥibbī **gözinüñ** sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile de dināre
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ **gözi** ile ḳaşına / Daḫi ol demden dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına
G2474-7. İki teldür **gözleri** üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış ṣan Muḥibbī başına
G2481-3. **Gözüñ** bārān-ı eşki dökdügince / Olur gül gibi bu göñlüm küşāde
G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ārıż u şehlā **gözüñ** / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından **gözümde** nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm daḫi neme
G2525-4. Kaʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök **gözüñ** yaş ile dönsün zemzeme
G2529-3. **Gözlerüm** ḫᵛācesi yolında ḳamu cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına sermāyesine
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum **gözümden** gel nihān olma
G2536-1. **Gözümüñ** biri Seyḫūna biri döndi Ceyḫūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna
G2542-3. İmām olup **gözi** müjgān ṣaf ṣaf / Ḳaşı miḥrābına ṭurmış namāza
G2546-1. Dirīġā ʿaḳlum aldı benüm bir **gözleri** ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm nāle
G2549-5. Çekse ḫançer **gözleri** ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2558-1. Ey **gözüm** yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin **gözleri** / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine
G2564-3. Yine ruḫsārum üzre vaṣf-ı ḫālüm / **Gözüm** taḫrīr ider ḫūn-ı cigerle
G2571-1. **Gözlerime** kim naẕar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış ṣarāb-ı nāb ile
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḫālüm nʾolur āh ol **gözi** ṣayyād ile
G2579-2. Ḳanumı içdi **gözi** kebāb ciger-i dil / Mey-ḫᵛāre merdümüñ başı ḫoşdur kebāb ile
G2600-2. **Gözlerüm** maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim gördügi var yāri kim hūşyār ola
G2603-4. Ḫālüñ ḫayāli ḳomadı uyḫu **gözümde** āh / Uyḫu yüzini kim göre anda ẕübāb ola
G2617-2. Hey niceʿayyārdur **gözden** uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı
G2623-4. Körpe iken ḳatumda şīr ü peleng / Bir **gözi** āhū beni şikār itdi
G2626-3. **Gözlerüm** ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür ey bād-ı ṣabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2634-4. Yaş dökmege **gözüm** eyleme ey dil güle nāle / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola **gözleri** şehlā gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā **gözlerüm** yaş olmadı
G2646-1. ʿĀşıḳuñ **gözleri** nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
G2648-1. Göreliden **gözlerüm** ol nergis-i şehlāsını / Odlara yaḳdı bu ben āşüfte vü şeydāsını
G2656-3. **Gözüm** egnüme bir ḫilʿat giyürdi / Başuma āh bir tāc-ı semūrı
G2660-3. **Gözüme** didüm sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḥşeti

G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫākiçün Mıṣr-ı ḥüsnüñde senüñ / Eyledüm Nīl'e müşābih **gözlerüm** ırmaġını
G2663-1. Dil itdi yine bir **göz** ile mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān **gözümden** pāyına aḳa düşdi
G2698-6. İdelden **gözleri** mestānelıḳlar / Ḳaşı birbirine ikrāma düşdi
G2705-4. **Gözlerüm** lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
G2706-4. **Gözlerüm** eṭfālını sürme naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi
G2707-1. Akıtdum **gözlerümden** āb-rūyı / Arar her ḳandase ol serv boyı
G2708-2. **Gözleri** aḳ oluban āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda maḥabbetle seve sīm ü zerı
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā **gözlerüñ** / Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol perī
G2715-1. **Gözlerümden** ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi
G2716-3. Ṣalınsa serv gibi gülse gül-veş / Aḳıdur **gözlerümde** seyli ḫayli
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile **gözleri** cādū seni
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm baña beni / Bir pür-cefāya eyledi **göz** mübtelā beni
G2728-3. Āfet-i şūḫ-ı ʿAcem fitne-i āşūb-ı ʿArab / **Gözi** pür-mekr ü ḫiyel Rūm ili sancārecügi
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü ol **gözi** ḳarecügi
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir **gözlerümden** gün yüziñ / Cān dimāġından nice ṣaḳlaya zülfi būyını
G2760-5. Virdi yaġmāya **gözi** mülk-i dili / Böyledür ey Muḥibbī nāz ehli
G2763-4. ʿĀşıḳ **gözine** ḫāk-ı deryā var iken / ʿIşḳ ehli ni'der işbu cihān ṭūṭiyāsını
G2766-4. El irse ḫākipāyuña **gözüme** ṭūṭiyā itsem / Murādum iki ʿālemde ḳapuñda olmayam dūrı
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol **gözleri** āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh oñları
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse **gözlerümdür** öñine peykeş ḳodı
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḥāşıluñdur cem ʿḳıl bu **gözlerüñ** dinārını
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla **gözi** elāsını
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi **gözüm** / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā ḳaşki
G2787-1. Fitne ta'līminde māhir dilberāne **gözleri** / Niçün öldürmez beni ḳılur bahāne **gözleri**
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele kirpik oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne **gözleri**
G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh ol āhüvāne **gözleri**
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne **gözleri**
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana **gözleri**
G2788-3. **Gözlerüm** īṣār ider yolına eşküm gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
G2792-4. Ḥarāmī **gözleri** ḳan itmek ister / Müje tīrine ḳılmış ḳaşların yāy
G2793-2. **Gözüm** yaşardı āh ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti
En1-17. Ẓı Ẓālim **gözüñe** hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu ben ʿāşıḳ ider ġubār
Tb1-19. Kim ki ʿışḳa ṭolaşa bī-ġayret ü bī-ār olur / Cān u dil naḳdini almaġa **gözi** aġyār olur
M1-8. Ḳaçan ḥaşr güni mecmaʿ ola ādem / Akıda **gözlerinden** her kişi dem
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol **gözi** āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup giysūları
Mh4-7. Çün ḫūnī **gözi** eyledi ġamze oḳını ḥāżır / Didi ki benüm ḫüsnüme kimdür ola nāẓır
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi **gözi** büse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / **Gözüm** içürdi şu diyü baña şarāb-ı telḫ
Mh8-2. Uyḫu gelmez **gözüme** tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāşıḳuñ ger **gözleri** olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile ġam
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür **gözümüñ** eksük olmaz hīç nemi
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce **gözlerüm** döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū **gözüñ** kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger **gözden** hemān yaş oynayup
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ nigārā Baġrumı büryān ider / Çeşm-i maḥmūruñ nigārā **gözlerüm** giryān ider
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ ḫayālinden dile ġamlar gelür / Firḳat ü hecrüñle **gözden** gāh olur demler gelür
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz **gözde** nem / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḥmet dilde firḳat **gözde** yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr7-9. Çünki müslimdür **gözi** niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi ḳabr ü kīn
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde **gözlerüm** giryān olur
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey **gözüm** artsun demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār **gözüm** / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar **gözüm**
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına ṣaḳlar **gözüm** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr18-9. Zülfini añup bu dil olup perīşān aġlasun / Laʿlini fikr eyleyüp bu **gözlerüm** ḳan aġlasun
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / Yā nice bir **gözlerüm** yaşlar döküp giryān ola
Mr21-5. Ala **gözlerle** alup göñlüm benüm āl eyledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ
Mr24-1. Göñül iñler olup ṭolāb-ı gerdūn / **Gözüm** gözeklerinden aḳdı Ceyḫūn
Mr24-15. Naẓar ḳılalı **gözine** ḳaşına / Beni ġarḳ itdi bu gözüm yaşına
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller **gözden** eksiltmez demi
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu **gözlerümden** ḳan ile / Yanmasun ālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-3. **Gözde** nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum **gözlerüm** gülgūn olur

5M1-1. Derd ile ey **gözüm** di ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi yan aġla
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ **gözine** ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ naḳḳāşına
B3. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey **gözi** āhū saña
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī **gözüñ** / Nice ḫūnī dimeyem ben ey **gözi** āhū saña
B5. Dem mi vardur kim **gözüm** ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B17. Dil-i bī-çāre yanup ʿışḳ odına / **Gözümden** ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ḥasret
B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler **gözümüñ** sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar
B75. **Gözümden** dökilen dürdānelerdür / Yüzüme ṭoḳınaldan esfer olmış
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḫr-i ʿummān **gözlerüm** / Anuñ içün kim bu baġrumdan döker ḳan **gözlerüm**
B126. Firḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum kebāb u **gözlerüm** ḫūndur benüm
B130. **Gözi** āhūyı sevdüm görmeden ben / Ḳulaḳ ʿāşıḳ olurmış **gözden** öñdin
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi **gözümden** āh / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana ben
B166. Ṣarāb içmegi zāhid ḳanda bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ şıḳsa **gözine**
B176. Düşde gördüm dir idüm **gözde** eger ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür **göz** ṭolu ḫūn-āb olmasa
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup yāhū didüm ol **gözleri** mestāneye
B184. Gül ide ṭopraġını ḥūrā-yı cennet **gözine** / Ger Muḥibbī ölür ise firḳat-i cānān ile

2. Bakış, görüş.

G2-2. Eger ẓāhir **göz** ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir **göz** ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G2012-5. Ẓāhir **göz** ile baḳduñ sen beni şāh şanduñ / Bāṭın **göz** ile baḳsañ bir kemterin ḫaḳīrin
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizümʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḥased **gözi** ile ḳamer de cāmımuza

3. Nazar.

G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var **göz** şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḥamāyil boynuña

4. Bazı yaraların uç bölümü.

G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ **gözler** bedīd
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş **göz**
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur ki **gözler** idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẓare ḳılam

5. Sevgi, ilgi, gönül bağlantısı.

G470-1. Āh kim göñlüm **gözüm** dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀşıḳuñ göñli **gözi** ol zülf-i ʿanber şadādur
G843(a)-3. Ten **göziyle** görmez isem nʾola ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G981-1. Āh kim göñlüm **gözüm** dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam ten **gözi** ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler **gözüm** göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1417-2. Göñlüm **gözini** kūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula diyü ol düzdi yataḳ yataḳ
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān meʾvā idi / **Gözde** ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli **gözi** ṭopṭolu hep gerd gerek
G2660-2. Göñlüme itdüm ḫiṭāb eydür **gözümdendür** günāh / Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḫneti

göz açup yumınca [4] Bir lahzada. (Ş. Sami, 2010: 1339) Çok kısa bir sürede. (TDK, 2011: 976)

G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil bağlama / Sen **gözüñ açup yumınca** key şaḳın dünyā giçer
G1771-4. ʿAynuma ẕerre kuḫlı ekmek baña gerekmez / **Gözüm açup yumınca** ol ḫāk-i kūyı sevdüm
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb ṣol müjeler / Kim **gözi yumup açınca** baña virmedi emān
G2548-5. Muḥibbī bu cihānuñ yoḳ ṣebātı / Hemān ancaḳ **gözüñ açup yumınca**

göz degmek [2] Uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek. (TDK, 2011: 976)

G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḫayrān ḳaldı cümle il saña / **Degmesün göz** diyü aṣdı ġonceler heykel saña
G1649-2. Ḫāller mi āteş-i ḫaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme **göz degmesün** anı sipend itsem gerek

göz göre [23] Belli ve apaçık olarak, herkesin gözü önünde. *bk.* göz göre göre (TDK, 2011: 976) // Bile bile, boş yere.

G204-4. Mey-ḫᵛāre rinde **göz göre** zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim **göz göre** ḳaṣd-ı din ider
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine **göz göre** bir ḳan eyler
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider **göz göre** bī-dīn kendidür
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma gözinden ne bilür / Anı ṣor ḫūnī gözi **göz göre** ḳanum içedür
G710-1. Yār çün zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded **göz göre** ḳaṣd-ı din ider
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi **göz göre** inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş

G1410-4. **Göz göre** ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum **göz göre** āfet ancaḳ
G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / **Göz göre** ey bī-vefā kendüñe bühtān eyledüñ
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / **Göz göre** öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni **göz göre** Mecnūn itdüñ
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı **göz göre** ḳan eyledüñ
G1745-1. Dil baġlamaḳ ol zülf-i siyeh-kāre ne müşkil / Bil baġlaması **göz göre** zünnāre ne müşkil
G2221-1. Sevdügüme dostum ḥışmuñ neden / N'eylesün **göz göre** ölsün mi seven
G2335-4. Zülfi gör **göz göre** aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi meger ṣaldı kilimin ṣuya
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Ṣanasın didüm aña **göz göre** gel ḳan eyle
G2380-1. Āh sevdā-zede olduḳ ġam-ı giysūlar ile / Görmezüz uyḥu yüzin **göz göre** ḳayġular ile
G2438-7. Mey yirine **göz göre** ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa
G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice kāfir dimeyem / **Göz göre** ṭapa öñinde būt-i simini ola
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar ḳoman **göz göre** ḳaṣd-ı din ider
Mh1-8. Nev-cevānsın **göz göre** girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mr1-11. **Göz göre** ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme

göz görmedik [1] Şimdiye dek görülmemiş.

G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemüñ seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl **göz görmedük** ʿālemlerüz

göz görüp göñül sevmek [8] Gözün görüp gönlün sevdiği.

G242-4. Eger yanuñda ṣuç ise gel öldür / **Gözüm gördi göñül sevdi** nihāyet
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına şaḳlar gözüm / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile Allāh didüm / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma devāsına yeler / **Göz görüp sevdi göñül** n'eyleyem Allāh didüm

göz göz olmaḳ [1] Üzerinde birçok göz, delik oluşmak veya bulunmak. (TDK, 2011: 985)

G2213-6. Tenümde dāġlar **göz göz oluban** güzlesin yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun

göz pür-āb itmek [1] Ağlayacak kadar duygulanmak

G1033-1. Şehā ʿışḳuñ **gözüm pür-āb idüpdür** / Ḳurulı göñlümi ṭolāb idüpdür

göz pür-āb olmaḳ [2] Ağlayacak kadar duygulandırmak.

G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam **gözüm pür-āb olur** / Dostum bir ḥāṣṣadur bu mihr-i ʿālem-tābda
G2678-1. Meh dime yüzi āfitāb oldı / Baḳduġumca **gözüm pür-āb oldı**

göz segirmek [2] Gözün hafifçe oynaması. *bk. çeşmi kenārı segirmek, dīde segirmek*

G522-3. **Gözlerüm segrür** yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol sa ʿādet menba ʿı derdlü dile dermān gelür
G706-1. **Gözlerüm seker** meger ol dilber-i ra ʿnā gelür / Ṣalınup biñ nāz ile ol ḳāmet-i bālā gelür

göz süzmek [1] *bk. çeşm süzmek*

G2201-5. Geh elā **gözler süzüp** gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek neden

göz ṭutmaḳ [2] (TS, 2009: 1813) *bk. dīde ṭutmaḳ*

1. Gözetlemek.

G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp benüm / Ġonce aġız açuban nergis **ṭutupdur göz** baña

2. Umutla beklemek.

B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil **gözden ṭutar**

göz ucı [3]

1. Başkasına belli etmeksizin, farkettirmeden.

G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü ḫaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş **göz ucıyla** selām itmiş

2. Yanında, yakınında. *bk.* gözü önünde (TDK, 2011: 987)

G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī **göz ucından** / Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden

G2366-3. **Göz ucındandur** belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sīne içinde dile

göz ucı ile baḳmaḳ [1] Sezdirmeden bakmak, gizli gizli bakmak. (Zülfe, 2011: 79) *bk. göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ*

G2472-5. Şol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / **Baḳmadı** yār **göz ucı ile** de dināre

göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ [3] *bk. göz ucı ile baḳmaḳ*

G1390-2. **Göz ucıyla** bir **naẓar ḳılmaz** giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1941-5. **Göz ucıyla** senden umar bu Muḥibbī bir **naẓar** / Bundan özge ḫāṣa-lillah ben temennā eyleyem
G2106-4. **Göz ucıyla naẓar ḳılma** degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben

göz yaşı [504] Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklardan her biri, yaş. (TDK, 2011: 988) *bk. göz yaşı aḳıtmaḳ, göz yaşı dökmek*

G5-4. Kiminüñ ḳaddini ḳıldun serv ü ʿarʿardan yüce / **Gözleri yaşın** kiminün cūy-ı enhār eyledüñ
G7-5. Şaçalıdan mezraʿ-ı dilde maḥabbet um yār aña / Ḳana dönse **göz yaşı** itmez naẓar dildār aña
G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / Ḳana dönse **göz yaşı** itmez naẓar dildār aña
G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu **gözlerüm yaşını** itdüm tār aña
G23-4. **Gözüm yaşı** gibi oldum revāne / Umaram kūyun ola baña maʾbed
G24-4. Cehennem bir şerer āhum odından / **Gözüm yaşına** nisbet ḳaṭre deryā
G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre **gözüm yaşı** baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi biraz nālişlerüm diñle / **Gözüm yaşını** tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter delīl / Her dem yanumca **göz yaşı** olur sipeh baña
G40-4. Şāhid degül mi ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez mi saña **göz yaşı** olsa güveh baña
G43-5. Dāġı gül **göz yaşı** mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G50-7. **Gözüm yaşına** baḳmaz cevher olsa / Ne ḳılam nʾeyleyem derdā diriġā
G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u **göz yaşı** olmışdur zencīr aña
G78-2. Dürr ü cevherdür **gözüm yaşı** niṣār itdüm yine / Ḫᵛāce-i ʿışḳam ġam u ġuṣṣa tecemmüldür baña
G86-4. Yüz ḳarasını yuyup gidermeye / Olsa ger bu **göz yaşı** ırmaḳ saña
G87-4. Tīre döndi **göz yaşı** iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest -i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūni mercāndur baña / Bulınur zīrā **gözümüñ yaşı** ʿummāndur baña
G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / **Gözlerüñ yaşına** nisbet ḳaṭre oldı nehr-i Ṣāb
G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan **göz yaşı** müdām / Yārān demine eylemişem baġrumı kebāb
G125-1. Ḳıldı fırḳat **gözümüñ yaşını** ey dost şarāb / Baġrumı ḥasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G128-3. Serv-ḳaddini görüp oldı **gözüm yaşı** revān / Göñlüm āvāredür ol zülf-i semen-sāya düşüp
G142-1. Ḳana döndi **göz yaşı** baġrumdaki ḳanum görüp / Geldi cānum aġzuma nāgāh cānānum görüp
G142-2. Pāre pāre **göz yaşından** laʾle döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū **gözüm yaşı** bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G148-2. Başdan aşduġın **gözüm yaşın** taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ ile döner göñlüm olalıdan dolāb
G151-5. Ġam nedīm ü **göz yaşı** gülgūn şarāb / Ey Muḥibbī durma ḳılʿayş u ṭarāb
G153-3. Tevbe eyle **göz yaşıyla** yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü **gözlerüm yaşın** şarāb
G156-1. Hecr ile cān u ciger oldı kebāb / Ḥasret ile bu **gözüm yaşı** şarāb
G158-3. **Gözlerüm yaşını** lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫilʿat egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G164-1. Çarḫ-ı gerdūndur iden **göz yaşın** āb / Göreyim döne döne ola ḫarāb
G164-4. Ḫāne-i dilde gelünʿıyş idelüm / Dil kebāb oldı **gözüm yaşı** şarāb
G166-6. Beñzedi gülgūn şarāba ḫūn Muḥibbī **göz yaşı** / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā ḳıldı benüm ḥālüm ḫarāb / Laʾl-i nābuñ eylemişdür **gözlerüm yaşın** şarāb
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / **Gözlerüñ yaşın** şarāb u baġruñı eyle kebāb
G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür / **Göz yaşı** āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb
G180-3. Bezm-i ġamda dil kebāb yārān içün / Eyledüm bu **gözlerüm yaşın** şarāb
G192-5. **Gözüñ yaşı** gibi bir mā-i cārī / Muḥibbī adına dirler öper dost
G199-4. **Gözüm yaşı** ne deñlü olur ise pāk ü ṣāfʿ / Ḫūnābe-i cigerle döner ḳāne ʿāḳıbet
G209-1. Kūy-ı cinān ü ḳāmeti serv ü ṣanavberest / **Gözüm yaşı** da anda aḳar āb-ı kevṣerest
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider **göz yaşın** revān / Gül gibi ḫande ide ḳaçan būstān dost
G223-3. Āhum ile **göz yaşum** fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem **göz yaşına** ben āh dost
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse **göz yaşı** olmaz ʿaceb / Çün ola gelmişdür eyler sırrını iẓhār mest
G231-3. **Gözüm yaşına** ġarḳ olsam ʿaceb mi / Ezelden çeşme-i Ceyḥūnam ey dost
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına **gözüñ yaşını** cūy eyle revān it
G251-4. Ġam-ı yār u belā mūnīs ü endūh-ı nedīmüñ / **Göz yaşını** ey dīde ḫarifāne şarāb it
G255-5. **Göz yaşı** ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ eyle o miskīne merḥamet
G262-2. Serv gibi bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu **gözlerüm yaşın** firāvān elġıyāş
G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp her yana **göz yaşların** / Cemʿidüp bir yire idem baḥr-i ʿummān ile baḥş
G273-3. Ġarḳ ider āḫır beni bu **göz yaşı** / Baḥr-i bī-pāyān elinden elġıyāş
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı **gözüñ yaşın** revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ şafā virmez çemenden geç

G280-6. **Gözüñ yaşına** beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫʿāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G293-4. **Gözüm yaşı** benüm dürdānelerdür / Bu çeşmümdür ṣadef eyler ʿiyān genc
G309-1. Ġam meclisinde **göz yaşıdur** çün ṣarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odıyla bu baġrum kebāb-ı telḫ
G312-2. Añlasam bu **gözlerüm yaşı** benüm acı gelür / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G313-4. Baḥr olsa **gözümüñ yaşı** cānā ʿaceb midür / Her dem aḳar bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G317-2. **Gözlerüm yaşı** ile ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / ʿIşḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G321-3. **Gözi yaşın** her faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşı ad
G325-5. **Göz yaşıyla** nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G366-3. Sırrumı fāş eyleyen ʿālemde **göz yaşıdur** / Kim bilürdi virmese rāz-ı nihānından ḫaber
G376-4. **Gözlerüm yaşı** aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ yiri eflākdür
G381-5. Ḳalmadı **yaşı** Muḥibbī'nüñ **gözinde** ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine dem gelür
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün **göz yaşı** / Daḥi bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G415-2. **Gözlerüm yaşı** cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim daḥi dil ḫānesi pür-nārdur
G425-1. Ser-i zülfine dil Mecnūna beñzer / **Gözüm yaşı** daḥi Ceyḥūna beñzer
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan serv-i ḥırāmānum çıḳar / **Gözlerüm yaşı** revān olup bile cānum çıḳar
G444-4. Sīnem kemānce bezme **gözüm yaşı** tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm çün terānedür
G456-5. Lü'lü' dişinüñ ḥasretiyle işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa **gözi yaşını** çeşmin ṣadef eyler
G464-1. Bir sehī serve **gözüm yaşı** aḳar / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G479-3. İki **gözüm yaşı** kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G484-1. **Gözüm yaşı** benüm baḥr-i Necef'dür / Yaşum dürdāne çeşm añа ṣadefdür
G489-1. **Gözlerüm yaşını** zemzem gibi giryān eyler / Ka'be-i kūyı meger ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī **gözinüñ yaşını** bārān eyler
G490-1. Dilde sermāye cihān içre baña ġam görinür / **Gözlerüm yaşı** ile dīdelerüm nem görinür
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem pāyına yüz / Yolına ṣaçmaġa **göz yaşı** da dirhem görinür
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge **gözüm yaşını** tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl añlar
G495-5. Ġarḳ itdi **göz yaşıyla** Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḥi gel kerem it dökme mā yiter
G506-4. **Gözlerüm yaşı** revān oldı aḳup ḳanda gider / Meger ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʿar ʿar geliser
G507-2. Şehā gülgün yañaġuñ ḥasretinden / **Gözümüñ yaşları** gülgün olupdur
G510-1. Yandı dil ʿışḳ ile kebāb olısar / **Gözlerüm yaşı** hem ṣarāb olısar
G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller māladur ṭālib / **Gözümüñ yaşına** rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen **göz yaşıdur** dem görinür
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Ya ḳūb-veş **gözden yaşum** gör ḫūn aḳar
G539-4. Nice aldanmayam ki **göz yaşı** / Gizlice baña merḥabālar ider
G549-1. Sīnemüñ dāġın görenler gülsitānum var ṣanur / Ṣulayan **göz yaşıdur** āb-ı revānum var ṣanur
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile **göz yaşı** fāş itmede / Daḥi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var ṣanur
G559-1. Serv-veş reftāre gelse **göz yaşı** her an aḳar / Ġonce-veş güftare gelse çeşme-i ḥayvān aḳar
G559-5. Yāri gördükde **gözüm yaşı** bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem ṣular ider ṭuġyān aḳar
G562-5. Pāyuña revān itmege ey serv Muḥibbī / **Gözi yaşını** yirine aḳduġı demidür
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile degül **göz yaşı** nāgāh gelür
G575-4. **Gözlerüm yaşıdur** ol serv ayaġında çaġlayan / Dehrüñ anuñçün virür āb-ı revānından ḫaber
G577-4. Deryāya beñzeden **gözümüñ yaşını** benüm / Lü'lü' dişi bahāsını dürr-i ʿAden bilür
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yire ʿışḳuñ **gözüm yaşına** ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñül ʿışḳuñ bir adı daḥi ḳātildür
G584-6. Muḥibbī cürmi ile yüz ḳarasın / Dem-ā-dem **gözleri yaşı** ile yur
G585-5. **Gözlerüm yaşın** gören pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan ṣular mıdur
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar **gözlerüm yaşı** ʿaceb cūlar mıdur
G605-5. **Gözlerüm yaşını** gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G610-2. **Gözlerüm yaşı** benüm cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G611-2. Bilse idüñ raḥm iderdüñ derd-i dil aḥvālini / Görse idüñ **gözlerüm yaşı** ne ḥāl üstindedür
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan **göz yaşını** bārān çeker
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḥamdur / İdelden la'lüñüñ ẓikrin **gözümüñ yaşları** demdür
G619-6. Meyl iderse **gözlerüm yaşına** yār olmaz ʿaceb / Çünki ḳadrini bilür her biri bir dürdānedür
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / **Gözlerüm yaşı** yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ ġamuñı fāş ider āh / **Gözümüñ yaşı** ile çāk-ı girībānumdur
G630-2. Cū gibi **gözlerümüñ yaşı** revān oldı yine / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G637-2. **Gözüm yaşını** iden sū-be-sū cihānda revān / O boyı serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G638-3. Şol deñlü aḳdı kim semege irdi **göz yaşı** / Āhuma daḥi evc-i felekler mekān olur
G651-2. Māyil olur **gözlerüm yaşına** anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G656-2. Cū gibi her yaña olur **gözinüñ yaşı** revān / Nāgehān göñlini kim serv-i dil-ārāya virür
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / **Göz yaşı** gibi hemān görse seni pāya düşer
G674-3. Gel ey serv-i ḥırāmānum **gözüm yaşına** raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar **göz yaşı** her dem görinür
G684-2. Ṣadefdür dīde var var içinde gevher / **Gözüm yaşı** benüm ʿummāna beñzer
G684-6. Açılsun gül gibi gülsün ḥabībüm / **Gözümüñ yaşı** çün bārāne beñzer
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu **gözüm yaşıdur** / Ger ṣorarsañ başın ol ʿaynüñ bu baġrum başıdur
G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ dişleri mānend-i dür / **Gözlerüm yaşına** dil ol baḥr-i ʿummānumdurur
G688-1. Şehr-i dilden **gözlerüm yaşı** dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki **gözüm yaşını** bārān eyler

G704-2. **Gözlerüm yaşı** ʿacebdür arturur dil āteşin / Ṣanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G714-3. Ayaġuña eyā serv-i ḫırāmum / **Gözüm yaşı** aḳar āb-ı revāndur
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup **göz yaşı** baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G727-4. ʿAceb mi māʾil olursa **gözüm yaşına** meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer andan kimi laʾl-i bedaḫşāndur
G735-5. **Göz yaşın** nūş ideli olsa Muḥibbī nʾola mest / Çeşmini alsa eline ṭolu peymāne olur
G746-1. Yüzi gül ġonce-leb serv-i revāndur / **Gözüm yaşı** ayaġına revāndur
G750-4. **Gözlerüm yaşı** yeñilmez oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada nīlüfer giçer
G755-2. **Gözüm yaşı** ʿaceb midür benüm her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür
G761-2. Umaram **gözlerüm yaşı** mürūr ile ide teʾşir / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp **göz yaşını** / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne giçer
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü **göz yaşın** şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Ġarḳa virür ʿālemi bu **göz yaşı** deryā giçer
G792-3. Ṭurmaz aḳar **gözlerüm yaşı** iñiler bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse dil ṣaḥrāsına / **Gözlerüm yaşı** yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre bu göñlüm erġanūn oldı / **Gözümüñ yaşına** baḳsañ şarāb-ı erġuvānidür
G815-3. Gördüñ **gözüm yaşını** bu sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle ki bārān gelür geçer
G818-3. **Gözlerüm yaşı** benüm key şaḳınuñ ḳanlu ṣudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol ṣu bekler
G822-3. Şarāb itmiş **gözüm yaşını** kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G837-5. Gördüm ol servüñ Muḥibbī meyli dāim ābadur / **Gözlerüm yaşını** itdüm anuñçün cūybār
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine **gözlerüm yaşı** benüm aḳmaḳdadur
G844-1. Ġam şebinde cān u dil şanmañ ki bir dem ḫᵛāb ider / **Gözlerüm yaşı** cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G844-5. Gül ʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī **göz yaşın** cū sinesin dolāb ider
G851-6. Muḥibbī **göz yaşın** ḫarc itse ṭañ mı / Metā ʿ-ı ġam gibi çün ḥāṣılı var
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / **Göz yaşından** maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G861-5. Umar idüm **göz yaşı** teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña ṣu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G863-1. Ey ṣaçı sünbül lebi ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur **gözlerüm yaşı** maṭar
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda **gözlerüm yaşı** gibi enhārı var
G873-2. **Gözlerüm yaşı** dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳdukça ey dil yāri gör / **Gözlerüñ yaşın** aḳıt ṣu gibi var dīdārı gör
G874-4. Umar idüm **göz yaşı** teskīn ide dil āteşin / Ṣu ṭoḳınsa ṣu ʾlesi artar söyinmez nārı gör
G883-1. Serv gibi ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / **Göz yaşı** mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh zencīr olaldan **göz yaşı** / İki yañadan yedilür oldı dil mānend-i şir
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle yüzüm hemçü nīlüfer / Çeşmünden aḳan **göz yaşı** da dāne dānedür
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi her dem **gözüm yaşı** bulanıḳdur
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm **gözüm yaşın** revān / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle cān aḳar
G916-4. Şeh-i ʿışḳam ʿalemdür elde āhum / **Gözüm yaşı** olupdur baña leşker
G923-4. Eyledüm anuñ içün **göz yaşını** āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsnüñe bu vech ile girem gibi gelür
G933-1. Nigārā **gözlerüm yaşı** bıḳamdur / Anuñçün kim yidügüm derd ü ġamdur
G938-5. Şāh-ı ġam geldukce göñlüm pāyına īṣār içün / **Gözleri yaşını** sīm idüp yüzin zer gösterür
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan kim revān olur / Pāyına **gözümüñ yaşı** ol dem revān olur
G949-3. Kirpügüm **göz yaşına** sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur
G952-3. Görinen deryā degüldür belki **gözüm yaşıdur** / Ġarḳa virdi ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G955-6. Ola kim raḥm idüp meyl ide dildār / **Gözüñ yaşını** sīm it yüzüñi zer
G962-5. Şāyed ki teraḥḥum ide bir daḥi Muḥibbī / Araya düşür **gözlerinüñ yaşını** yalvar
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun **gözüm yaşı** / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum ser-ā-ser pārelenmişdür / Anuñçün **gözlerüm yaşı** ḳızıl ḳana boyanmışdur
G983-3. Niṣār itmege dilber ayaġına / **Gözüm yaşı** anuñçün sīme beñzer
G985-3. **Gözüm yaşı** içinde zevraḳ-ı dil / Yürür āvāre yelkensüz gemidür
G988(b)-1. **Gözlerüm yaşı** dem-ā-dem şehr-i göñlümden aḳar / Nehr olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar
G994-3. **Gözüm yaşı** revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1017-4. Şalın serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / **Gözüm yaşı** ile her dem ser-i kūyuñ şulanmışdur
G1029-4. Meclis-i ġamda **gözi yaşını** çün itdi şarāb / Anda feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler
G1035-2. Şalınsa nāz ile ol serv-i ḳāmet / **Gözümüñ yaşı** pāyında revāndur
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / **Gözlerüm yaşı** aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1051-5. **Gözlerüm yaşı** Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer ol ʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1052-1. **Gözüm yaşın** revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G1061-3. Başumı kesdi **gözüm yaşına** raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳurıya vü yaşa çalar
G1063-2. Dīdeden aḳdı **gözüm yaşı** revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben sīnede / Āhum ile **göz yaşı** ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1071-3. Baḫre döndi **göz yaşı** cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1072-4. **Gözüm yaşı** içinde ʿaks-i rūyı / Müneccim didi eyü yılduzuñ var
G1075-1. **Gözlerüm yaşı** gibi aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫᵛāb iñiler
G1075-4. **Gözlerüm yaşı** dökildükce iñiler bu göñül / Nitekim ḳurıla ṣu üstine ṭolāb iñiler
G1094-4. Meyl ider **göz yaşına** serv gibi / Bu cihān içre māyı kim sevmez
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī **göz yaşı** / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli **göz yaşı** kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil nāle kemendin yeñemez
G1123-3. Eylese başdan aşup **göz yaşı** dil eyledi ġarḳ / Ṭañ degül cūş idicek bir acı deryā bilürüz

G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum **gözüm yaşı** / Ṭañ mı Muḥibbī baḥri gibi cūşlardanuz
G1134-5. Görelden berü ol serv-i revānı / **Gözüm yaşı** dursa bir dem olmaz
G1138-4. **Gözlerüm yaşına** ṣaldum yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1141-5. Eksük itme **göz yaşını** ḳalbi mermerse daḥi / Bir zamān ile Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1163-4. **Gözlerüm yaşı** yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki artar eşk ile demümüz
G1166-3. **Gözümüñ yaşıdur** revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1168-4. Geçid virmez **gözümüñ yaşı** ṭaşdı / Ḳaşumdan özge aña pil gerekmez
G1176-4. **Gözlerüm yaşına** gel ṣalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḫālif anı deryā bilürüz
G1184-2. **Gözlerüm yaşı** da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1195(a)-3. Oda yanar şu ʾlesinden āhumuñ bu nüh-felek / **Gözlerüm yaşı** ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür **gözümüñ** ḳanlu **yaşı** biri beñiz
G1206-3. **Gözi yaşını** revān eyler göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā ol serv-i nāz
G1206-5. **Gözi yaşını** ṣarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1209-2. Başdan ayaġa degin **göz yaşına** ġarḳ oldum / Līk ṣu virdi bu dil āteşi bir pāre henüz
G1212-2. **Gözüm yaşı** ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Ya ʾḳūbı ḥüzn içre ḳalur ṣanma ḫazīn olmaz
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün yaşum benüm Nīl olalı / **Gözlerüm yaşına** nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1227-7. Döneliden naḫcevāna göñlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī **gözlerüm yaşına** da dirler Aras
G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir şerer nār-ı Ḫalīl / **Gözlerüm yaşına** nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1232-1. Dostum ḥasret oldı **gözlerüm yaşı** Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña bes
G1243-2. Ser-i kūyuñ olaldan baña Kaʾbe / **Gözümüñ yaşı** anda zemzem olmış
G1243-5. Muḥibbī laʾl-i nābı ḥasretinden / Aḳarken **gözlerüm yaşı** dem olmış
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp **göz yaşı** zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu Muḥibbī şīr-veş
G1250-5. **Gözleri yaşın Muḥibbi'nüñ** revān itmiş şehā / Ol ki ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1251-4. **Gözlerüm yaşı** umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum benüm / **Göz yaşı** pāyuña her dem cūlar olup çaġlamış
G1273-3. Ġarḳa virür **gözlerüm yaşı** cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp **göz yaşların** / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1310-4. **Gözlerüm yaşı** ser-ā-ser ḫil ʿatüm / Dūd-ı āhum başuma efser ʿivaż
G1315-4. Kūy-ı dilberde **gözüm yaşı** revān olur revān / Nitekim Baġdād şehri içre aḳar nehr-i Şaṭ
G1316-4. **Gözlerüm yaşın** görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Şaṭ
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña **gözi yaşın** revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin o mādan ḥaẓẓ
G1336-2. Şu ʾle virdi dil çerāġı **göz yaşı** yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şem ʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā şubḥa dek **göz yaşların** / Şu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār şem ʿ
G1341-3. Laʾl-i nābuñ añıcaḳ ḫūn-ı ciger eyledi cūş / Serv-ḳaddini görüp oldı **gözüm yaşı** seri ʿ
G1370-3. ʿĀşıḳa **göz yaşı** mādur ġam ġıdā / ʿĀrif Olan istemez āb u ʾalaf
G1375-3. **Gözlerümüñ yaşını** ʾummāna beñzetdi gören / Ẓāḥir eyler dürleri çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī **göz yaşıyla** bunda yu / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur ṣarābı **göz yaşı** / Tekye-i ġamda Muḥibbī kim ola mihmān-ı ʿışḳ
G1406-2. **Göz yaşı** saḳā olaldan kirpügüm cārūbdur / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen ferrāşa baḳ
G1408-4. **Gözüm yaşı** revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Şalın her yana ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / **Gözlerüm yaşına** nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda **göz yaşın** zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1422-2. Bu gūne ḫarc içün ol sīm-endām / **Gözüm yaşumdan** özge sīm ü zer yoḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde **göz yaşı** şu olmış ġam ġıdā / Böyle ni ʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür ey göñül **göz yaşı** ṣol u şaġa baḳ
G1446-4. **Gözüm yaşı** n'ola ḳapuña iletse / Ḫas ü ḫāşāk-ı āb-āvardüme baḳ
G1446-5. Muḥibbī'den nişān isterseñ ʿışḳa / **Gözüm yaşıyla** āh-ı serdüme baḳ
G1448-5. **Gözlerüm yaşına** raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1457-4. Giyürdi **gözlerüm yaşı** ser-ā-ser ḫil ʿat-i şāhı / Başumdan şu ʾle-i āhum benüm şanmañ külāhum yoḳ
G1479-2. **Gözüm yaşın** şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẓar / Pāyına bu **gözlerüm yaşını** mā'il eyledüñ
G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı ey serv-i revān / **Gözlerüm yaşı** ger olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1487-3. **Gözlerüm yaşı** ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki irişe murāda / **Göz yaşı** ile āh ile deryāyı büyütdüñ
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa söz gevherin / Baḥr olup dil **gözlerüm yaşı** daḥi deryā gerek
G1495-4. **Gözlerüm yaşın** dem-ā-dem eyleyen āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsninde görinen serv-i ālıdur anuñ
G1509-4. **Gözlerüm yaşı** eşer itmedi yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur mı te'şirüñ senüñ
G1515-6. **Gözümüñ yaşıdur** Ceyḥūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1520-4. Şanmañuz lāle degül vādiler içre görinen / **Gözi yaşı** cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1520-5. Kim **gözüm yaşına** pend itse Muḥibbī aña di / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1537-3. **Gözlerüm yaşı** aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G1539-3. **Gözlerüm yaşı** teraḳḳi ide başladı yine / Var ise başı ciger dāġıdurur ol şunuñ
G1571-5. **Gözüm yaşıyla** baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāşıḳa ġayri nişān gerek
G1577-1. Göreyim girye ile **yaşı** çoḳ olsun **gözümüñ** / Zerd levḥini görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ **gözüm yaşın** revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1586-3. **Gözlerüm yaşı** ile ʿālemi gülgün itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur ol şunuñ

G1603-3. Ṭaġ u ṣaḥrāda bitüp lāle degüldür görinen / **Gözleri yaşı** dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1604-1. Ser-i kūyuñda **gözüm yaşı** ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb gerek
G1605-3. **Gözlerüm yaşını** ḳıldun mihr-i eflāki nücūm / Penbe-i dāġumı hem bir māh-ı tābān eledüñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm benüm ḫūn eledüñ / Ol sebebden **gözlerüm yaşını** gülgūn eledüñ
G1615-1. Bezm-i ġamda **göz yaşı dāim** ṣarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1618-3. Ġonce gibi açılup gül gibi ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun **gözlerüm yaşını** bārān eylemek
G1625-4. Ka'be-i kūyunı ṭavāf eylemek oldı baña farż / **Gözlerüm yaşını** sīm çün yüzüm altun itdüñ
G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni **gözüm yaşını** cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı baña ögretmeñ
G1659-3. Yā ṣaçı zencīrini daḳ boynuña yā **göz yaşın** / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña kim dir 'āḳil ol
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi **gözüñ yaşına** beñzer 'ayn-i mül
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel **gözümüñ yaşına** baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum ṣanma anı mül degül
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla **gözüm yaşını** ḳan eyler göñül
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey **gözüm yaşı** gerek dürr ü gerek mercān ol
G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc **gözüm yaşı** / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir ki çāre ḳıl
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm **gözlerüm yaşın** sebīl
G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum **gözüm yaşın** revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile olam vāṣıl
G1687-1. Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür **gözlerüm yaşına** dinse 'ayn-ı Nīl
G1691-5. La'l-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derd-mend / **Göz yaşından** sīne vü dāmānı olur cümle al
G1695-5. Vādī-i 'ışḳa Muḥibbī düşeli / Eylemişdür **gözleri yaşın** sebīl
G1700-4. **Gözlerüm yaşı** yeñilmez çehrem üzre al olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni al
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī **gözlerüñ yaşı** ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden **göz yaşı** oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān degül
G1743-4. Sırr-ı 'ışḳa **gözlerüm yaşıdurur** fāş eyleyen / Ġamdan özge 'ālem içre kimse sır-dāşum degül
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ **gözüm yaşın** revān itdüm / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi **gözüm yaşı** baḥr olup / Līkin bunuñla gitmedi daḫi ḥarāretüm
G1777-2. Āhum ile **göz yaşı** ḳalbüñe te'ṣir eylemez / Ḳatı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem
G1779-4. Gördi kūyında **gözüm yaşını** raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı biraz cānānum
G1784-3. **Gözümüñ yaşı** ġarḳ itsün cihānı / İrişsün göklere feryād u āhum
G1787-2. Sulṭān-ı 'ışḳ vireli tīmār-ı miḥneti / Derd ile **gözlerüm yaşıdur** yine ḫāṣılum
G1805-5. **Gözüm yaşın** idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G1805-6. İder esrār-ı 'ışḳı fāş gördüm bu **gözüm yaşı** / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1805-7. Muḥibbī **gözlerin yaşın** ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün diyü anı dil-i 'ummāne ṭapşırdum
G1809-2. Ṭalalum **göz yaşına** māhi-veş / Baḥr-i eşk ile āşinā olalum
G1817-4. Dil ṣürāḥī **göz yaşı** mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḫāżır 'ıyşa esbābum benüm
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün ben ṣāh-ı 'ışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür **gözüm yaşıdurur** mālum
G1839-1. Aḳıtdı **gözümüñ yaşın** ol serv-ḳāmetüm / Ḳāmet getürdi başuma ḳopdı ḳıyāmetüm
G1843-3. Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum **gözlerüm yaşın** yolında cüybār itdüm
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu Muḥibb **göz yaşını** / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāre benem
G1847-1. Ruḫlaruñı dostum gül gibi ḫandān isterem / Anuñ içün **gözlerüm yaşını** bārān isterem
G1849-2. **Gözlerüm yaşından** acır özge baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1854-3. Ġarḳ eyler ise 'ālemi bu **göz yaşı** ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1855-4. Ġam-ı 'ışḳında **göz yaşı** giyürdi çün baña ḫil'at / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G1863-2. Ḳana döndürsem **gözümüñ yaşını** ḳılsam şefī' / Ḳanı iḥsān u kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G1869-4. **Gözlerüm yaşına** nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam
G1871-2. 'Ālemi ide iḫāṭa **gözlerüm yaşı** gibi / Bād-ı āhumdan temevvüc itse ger 'ummān-ı ġam
G1871-4. **Gözlerüm yaşı** ṣarāb u mā-ḥażar baġrum kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1871-5. Ey Muḥibbī **gözlerüm yaşı** müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G1873-2. **Gözlerüm yaşı** başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G1892-2. **Gözüm yaşını** merdüm silmek ile / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitinüm
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim / **Gözlerüm yaşı** yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1901-5. **Gözlerüm yaşı** revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm
G1902-3. Acıduġumdan **gözüm yaşın** bıraḳdum yirlere / Dir beni ḫ'ār eyleme ben daḫi merdüm-zādeyem
G1903-4. **Gözüm yaşını** ḫūn idüp göñülden nāle idelden / Ne minnet muṭribe ḳıldum ne muṭrāc-ı ṣarāb oldum
G1908-2. 'Aceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / **Gözümüñ yaşı** içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1923-5. **Gözlerüm yaşı** dem-ā-dem 'ālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm
G1926-2. Varup diyār-ı 'ışḳına yine şehriyār olam / Āhum livāy **göz yaşın** eger sipāh çekem
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Añа ḳarşu **göz yaşı** aḳar bıñarumdur benüm
G1932-4. İtdüm o serv ayaġına **göz yaşın** revān / Gelmez kenāre n'eyleyem ol ṣāh-ı muḥterem
G1938-2. **Gözüm yaşı** içre 'aḳs-i ḫālüñ / Hind ü beçe şan ġarīḳ-i zemzem
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā **göz yaşı** / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G1941-1. Firḳat içre **gözlerüm yaşını** deryā eyleyem / Ġarḳa virüp 'ālemi ṭūfān eyleyem
G1944-2. Bezm-i ġamda **göz yaşın** yārān içün itdüm ṣarāb / Āteş-i 'ışḳa yanup bir baġrı büryān olmışam
G1952-1. Bāġ-ı ḥüsnüñe **gözüm yaşını** bārān eylesem / Gül yüzüñe ḳarşu bülbül gibi efġān eylesem
G1954-2. Müstedām olsun **gözümüñ yaşı** egler göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1958-2. **Gözlerüm yaşı** ḳızıl ırmaġa döndi āh kim / Beñzedi berk-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm
G1966-3. Göreliden yüzüñi yeñilmedi **gözüm yaşı** / Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm benüm / **Gözlerüm yaşına** baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

G1970-3. Beni yaḳmaya diyü āteş-i ġam / **Göz yaşıyla** şerāre yalvarayım
G1970-4. Ġarḳ idiser beni **gözüm yaşı** / İtmedin ol bahāre yalvarayım
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam şu ʾle-i āhum olalıdan ʿalem / **Gözlerüm yaşını** cemʿitdüm sipāhumdur benüm
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur **gözüm yaşı** / Maḥabbet şehrin almaġa çeküp leşker sefer çekdüm
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi / Ol sebebden bu **gözüm yaşını** bārān eyledüm
G2001-1. Ṭutuben dāmānuñı çāk-ı girībān eylesem / Āh ḳılsam derd ile **gözüm yaşın** ḳan eylesem
G2007-6. **Gözüm yaşına** ġarḳ iken Muḥibbī / ʿAcebdür teşne-dil-cūyā-yı ābam
G2008-3. **Gözüm yaşını** tār itdüm dönelde ḳāmetüm çenge / İñlersem ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ **göz yaşın** eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2017-7. Ey Muḥibbī **gözlerüñ yaşın** aḳıt olsun revān / Serv gibi tek şalınsun yār reftār eylesün
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan **gözleri yaşı** aḳup ḫūn olmasun
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi **gözüm yaşından** al / Kimseler bencileyin ḫāli diger-gūn olmasun
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ şaḳlanmaz / Aḳar bu **gözlerüm yaşı** ḳılursın nāle bilmesin
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ **gözleri yaşını** deryā eyleyen
G2046-3. Āh idüp bu **gözlerüm yaşını** bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2063-1. **Gözüñ yaşın** dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2065-6. Her ḳaçan gelse ḫayāl-i serv-ḳaddi yāduma / **Göz yaşın** eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn içün
G2068-4. **Gözümüñ yaşına** baḳmaz dirīġā / Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān
G2073-4. Çıḳar ejderleyin eflāke āhum / Hālāyıḳ uşanur **gözüm yaşından**
G2082-5. Ġarḳ olupdur **gözlerüm yaşına** merdümler Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse beni uyḫu diyen
G2083-2. Baş virem şemʿgibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam **göz yaşını** ḳomayam ol yār etegin
G2091-3. **Göz yaşı** bezm-i belāda tār-ı sīnem sāzına / Nāle ḳılsun ġam kemāniyle rübāb eglenmesün
G2098-3. Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda **gözlerin yaşın** iki yana bıñarından
G2100-4. **Gözlerüm yaşına** dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cemʿitsem yedi deryāyı ben
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi **gözlerüm yaşı** cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben
G2111-1. **Gözlerüm yaşını** bu ḳanlu cigerden ṣor sen / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden ṣor sen
G2123-3. Bu **göz yaşını** cū yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin
G2124-3. **Gözlerüm yaşı** olursa n'ola pāyuña revān / Ḳarşuma serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm eyā serv-i revān / Pāyuña **gözlerümüñ yaşı** revān oldı revān
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini **göz yaşı** āḫır ḫarāb / Şehr-i dil vīrāne olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2136-3. **Gözlerüm yaşına** nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2141-2. Ben **gözlerüm yaşını** āb-ı revān ideyim / Nāz ile bāġa gelsün ol serv-i ḳāmet olsun
G2143-2. Ey **gözüm yaşı** varup ol serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2144-4. Yandı sīnem āteşine doymadı bu **göz yaşı** / Ḥaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2144-5. Ey Muḥibbī **gözlerüm yaşına** hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan
G2150-2. Gördiler **gözlerümüñ** dürr ile mercān **yaşını** / Didiler olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña **göz yaşların** / Döker isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2160-1. İdeli naẓar saña gel ey mihr-i dıraḫşān / Bu **gözlerümüñ yaşı** hemān oldı firāvān
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü **gözi yaşın** daḫi bārān
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun **gözüñ yaşını** deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda añа āhum hevā olsun
G2191-1. Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ġāyet zebūn oldum zebūn / **Gözlerüm yaşı** başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2197-4. Serv tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / **Gözlerüm yaşı** olur ol dem benüm āb-ı revān
G2206-4. **Gözlerüñ yaşını** pāyına revān eyle revān / Serv gibi şalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2218-3. Ḫākipāyuñ **göz yaşıyla** şularam ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm yaş eyleyen
G2219-2. Aḳıtdı **gözümüñ yaşını** dil ḫarāreti / Bu remzi yüri fehm idesin şu gülābdan
G2220-3. **Gözlerüm yaşı** biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mıṣr ile Baġdāddan
G2224-3. Ḫāyil olmasa **gözüm yaşına** ṭañ mı müdde ʿī / Sedd çekilmez cūlaruñ mecrāsına ḫāṣākdan
G2226-4. Her kim ki görse **gözlerümüñ yaşını** didi / Ol serv sāyesinde ne nāz u niʿamdasın
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum **gözüm yaşına** baḳmazsın / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳıldukca **gözümüñ yaşı** diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
G2260-1. Kem degüldür **gözlerüm yaşı** ṣarāb-ı nābdan / Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭolābdan
G2273-2. Ġonceler dem-beste olup bülbül efġān eylesün / Āşikār eylesün **göz yaşını** āb-ı revān
G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı **göz yaşın** / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yaḳuben / Çin-seḥer bu **gözlerüm yaşını** bārān idesin
G2288-4. **Göz yaşı** eger la'le dönerse ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın anı ḫūn-ı cigerümden
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna **gözüñ yaşın** / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında **göz yaşın**
G2293-5. Muḥibbī ḫarc ḳıl **göz yaşlarını** / Gözinüñ kāsesi pürdür diremden
G2295-5. Muḥibbī **gözlerüm yaşı** ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2301-3. **Gözüm yaşı** benüm serv-i revāndur / Aḳar kūyuñda olmış āb-ı Āmū
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / **Göz yaşı** yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu **göz yaşı** olur revān / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2310-1. **Gözlerüm yaşı** revān olduġı budur sū-be-sū / Ḫākipāyuña dilersen servüñ ola rū-be-rū
G2311-5. **Gözleri yaşı** Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2313-3. **Gözüm yaşına** ġarḳ nīlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle şaru
G2319-1. N'ola **göz yaşın** aḳıdursa ol gül-ruḫsāra şu / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar gülzāra şu
G2319-4. **Gözümüñ yaşına** ser-keş yār istiġnā şatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara şu
G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt **göz yaşını** şubḥa degin / Beñzesün baḥre Muḥibbī yaşuñı şūr eyle

G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı **gözüm yaşı** mey-i gülgūna
G2334-5. **Gözlerüñ yaşını** ḫarc eyle Muḥibbī yolına / Ey gözüm merdümi fikr eyleme deryā tükene
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / **Gözlerüm yaşı** gibi ṭurmaz aḳar her şuya
G2338-2. Baġrumı yaḳalıdan āteş-i ʿışḳ / **Gözlerüm yaşı** beñzedi ḳane
G2342-2. **Gözlerüm yaşını** baḥr olduġını görse eger / Ḳaynayup cūşa gelüp ḥālümeʿummān acıya
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede serv oldı elif / **Gözlerüñ yaşın** ey dil aña bārān eyle
G2345-3. ʿUrūc itdi semāya dūd-ı āhum / İrişdi ḳaʿr-ı zemīne
G2346-3. **Göz yaşı** firāḳuñla aḳar şu gibi her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2369-2. Baḥr-ı ʿışḳ içre **gözlerüm yaşı** / Neʿacebdürdönmezsemercāna
G2369-6. Dūd-ı āhum felekde ebr olalı / **Gözlerüm yaşı** döndi bārāne
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüne aḳar **gözi yaşı** / Gün yüzine naẓare iden kişiye n'ola
G2374-3. **Gözümüñ yaşına** nisbet iden Seyḫūn u Ceyḫūn / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre
G2376-1. **Gözlerüm yaşı** benüm döndi şarābuñʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḫābuñʿaynına
G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ **gözi yaşıdur** āb-ı revān / Dostlar itmen taʿaccüb dönse şābuñʿaynına
G2377-1. **Gözlerüm yaşı** demidür ḫāk-i cismüm yaşlaya / Bāġbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri aşlaya
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / **Gözlerüm yaşı** o dem pāyına aḳa başlaya
G2381-2. Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet / **Göz yaşlarını** itdüm anuñ ḫāṣıl içinde
G2382-4. **Gözüm yaşı** ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın Nīl içinde
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgūn cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider **göz yaşına**
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin **göz yaşı** sāzın şavt-ı zencīr itmese
G2408-3. **Göz yaşı** tār eyleyüben nāleler itdüm / Bezmi eleme olalı bu sīne kemence
G2411-1. Yine baġlandı bu göñlüm zülf-iʿanber-būlara / **Gözlerüm yaşı**ʿacebdürdönmez ise cūlara
G2412-5. Ey Muḥibbī **göz yaşı** iki ṭaraf zencīr olup / Şāh-ıʿışḳuñ yedilür şīr-i neri oldum yine
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu **göz yaşı** ḳan olmaya
G2433-3. Ser-i kūyında **gözüm yaşı** bitürdi ter / Diye taḥsīn maḥalüñ gören āb u şuyına
G2455-1. Kim naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / **Gözleri yaşı**ʿaceb mi ki döne Ceyḫūna
G2457-4. Bāġ-ı ḫüsnüñde **gözüm yaşı** aḳar her ṭarafa / Reşk iderse neʿaceb bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe
G2463-3. Laʿl ü mercān şanalar ṭolı gözüm kāsesini / Kim naẓar eyleye bu **gözlerümüñ yaşında**
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan **gözlerüm yaşı** gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2466-1. Her kim dilerse varup o servi kenār ide / Lāzım gelür ki **göz yaşını** cūybār ide
G2470-4. Āhum ile nice te'şir eyleyesün bu **göz yaşı** / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī içün olup āvāre / Beñzedürsem neʿaceb **göz yaşını** enhāre
G2474-6. **Gözlerüm yaşına** nisbet ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / Hīç revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına
G2485-2. Ġam meclisinde **göz yaşı** rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum kebābına
G2487-1. Kim vire göñli ol şanemüñ **göz yaşına** / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına
G2497-2. Dem dem dökilen **göz yaşı** bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mışr-ı ḫüsnüñ ḫaḳḳıçün / **Gözlerümüñ** ḳanlu **yaşı** döndi Nīl ırmaġına
G2507-1. ʿArżuḫāl it ey göñül gel ol meh-i ṭannāzuma / **Gözlerüñ yaşın** revān it var o serv-i nāzuma
G2507-4. Sırr-ıʿışḳı nālem ile **göz yaşıdur** fāş iden / N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi şalınsun ḫüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun **gözlerüm yaşı** benüm her dem ayaġında
G2508-5. **Gözüm yaşın** şarāb itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / Żiyāfet eyledü şāh-ı ġam çeşmüm otaġında
G2513-7. Ol boyı servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına / **Gözlerüm yaşını** her dem cūybār itmek nice
G2516-2. Eyleyelden **gözlerüm yaşını** kūyunda sebīl / Teşne-diller raġbet itmez oldı āb-ı Kaʿbeye
G2518-2. Ġamdan özge reh-iʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez bu **gözüm yaşın** benüm daḥi neme
G2524-6. **Göz yaşına** meyl itseʿaceb mi / Güzeller māyil olur çünki māle
G2529-5. Dil Muḥibbī **gözümüñ yaşı** içün nāle ḳılur / Şiʿr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2540-3. Aḳar bu **gözlerüm yaşına** mānend / Meriçdür birisi birisi Ṭunca
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īṣār içün / **Gözlerümüñ yaşı** sīm ü yüzüm altun olmada
G2543-4. Naḥcivāndur ki şanur göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür **gözlerümüñ yaşını** cūy-ı Arāsa
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını yumaya bu dīdelerüñ / Tā ki beñzetmeses **göz yaşını** cūy-ı Arasa
G2552-4. **Gözüm yaşına** beñzer dürr-i ṣāfī / Arayup bulımasuz siz Yemen'de
G2556-3. **Gözüm yaşına** baḳsa raḥm iderdi / Güzeller māyil olur çünki sīme
G2559-4. Ḥasretiyle **gözlerüm yaşı** bitürdi lāleler / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / Sīme döndi **gözlerüm yaşı** yüzüm döndi zere
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem **gözümüñ** ḳanlu **yaşından** / Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2575-5. Ey Muḥibbī **gözinüñ yaşını** ḳıl āb-ı revān / Ola kim şalınup ol serv-i ser-efrāz gele
G2577-3. Dil şehrini **göz yaşı** ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa emirāne giçerse
G2598-5. Baḥr-i ġamda **gözlerüm yaşı** ile ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ ile umaram ki pençe-i mercān ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan **gözüm yaşı** ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende dilber gül gibi ḫandān ola
G2607-5. Belā şaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / **Gözüñ yaşın** şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı şuyı da oldı **göz yaşı** / Anuñçün böyle muḫkemdür Muḥibbīʿışḳ bünyādı
G2614-5. Muḥibbī āteş-iʿışḳa ṭutuşduñ şemʿ-veş başdan / Olursa **gözlerüñ yaşı** ne ṭañ tā şubḥa dek cāri
G2618-5. Germ olsa **gözümün yaşı** itme Muḥibbīʿaceb / Işḳ āteşiyle çünki bu dil külḫānum gibi
G2624-3. Dīdār-ı ʿāşıḳ olmasa idi benüm gibi / Aḳar mı idi **göz yaşı** āb-ı revān daḥi
G2625-2. Şol ḳadar dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ **göz yaşına** / Ġıll u ġışdan yuyuben ey dīde pāk itdüñ beni
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında **göz yaşın** Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı
G2636-4. **Gözüm yaşıyla** yumaḳ baña lāyıḳ / Ola kim giderem rūy-ı siyāhı

G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum **gözlerüm yaşın** aḳıdur mā gibi
G2641-4. **Gözüm yaşın** şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler şanasın sāz ṭanbūrı
G2644-4. Şaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi **göz yaşı** rüsvā beni
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem **gözümüñ yaşı** başumdan / Ki bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2661-6. Mışr-ı ḥüsninde Muḥibbī **gözlerüm yaşın** gören / Nīl'e teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmaġını
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda **gözüm yaşı** şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / Bu **gözlerümüñ yaşı** ile ḳanlu ḥabābı
G2677-1. **Gözi yaşı** revān oldı görüp sen serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı
G2678-2. **Göz yaşı** bezm-i ġamda oldı şarāb / Döne döne ciger kebāb oldı
G2689-1. Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ḫırāmı / **Göz yaşını** yolına revān ide tamāmı
G2720-3. **Gözlerüm yaşı** ʿaceb budur ki teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ **göz yaşı** virmez giçer / Ḳanlu şudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
G2729-4. **Gözlerüm yaşında** her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir şuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2730-3. Ser-i kūyuñda **göz yaşı** baña eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki şan āb-ı revān oldı
G2733-2. **Gözlerüm yaşıyla** āhum yāre te'şir eylemez / Seng-i ḫārādan ḳatıdur ḳalbinüñ mermerleri
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa ger **göz yaşı** / **Göz yaşına** ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ āteşi
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn içre / Ayaġuña revān oldı aḳar bu **gözlerüm yaşı**
G2767-1. Serverā oldı **gözüm yaşı** benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile dolāb gibi
G2767-3. **Gözlerüm yaşı** gelürse beni yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb gibi
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevraḳı / Her ṭarafdan **gözlerüm yaşını** deryā eyledi
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda **gözüm yaşın** görüp gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḥaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm seni
G2778-4. Ḫışm ile gelüp **gözlerümüñ yaşını** gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile düşdi
G2786-1. Şalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / **Gözüm yaşı** revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
G2790-2. Ben nice itmeyeyim **göz yaşını** āb-ı revān / Şalınur her ṭarafa nāz ile ol serv-i sehi
G2794-3. **Gözüm yaşıyla** eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm döker yolına hem zer benüm gibi
G2798-5. **Gözlerüm yaşı** degül eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
Mh11-5. Bulmadum feryād-res ʿālemde bir feryād-res / Derdi Ceyḥūndan nişān oldı **gözüm yaşı** Aras
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / **Gözlerüm yaşı** şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum **göz yaşı** baġrum kebāb / İñlerem tā şubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / **Gözlerüm yaşıdur** ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi
Mr9-6. Kim görürse **gözlerüm yaşın** şanur Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-11. Dostlar firḳat şebinde olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu **gözlerüm yaşın** şarāb
Mr10-4. **Gözlerüm yaşı** benüm oldı çü Ceyḥūn u Aras / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr15-3. Gösterüp zencīr-i zülfüñ beni Mecnūn eyleme / Vādi-i ġamda **gözüm yaşını** Ceyḥūn eyleme
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / **Gözlerüm yaşıyla** ḳılmaz bād-ı āhum hīç eşer
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi **göz yaşı** cismüm tamām
Mr23-3. Āh kim ḫālüm diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn / **Gözlerüm yaşı** aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn
Mr24-10. **Gözümüñ yaşına** baḳ sīm ü zerdür / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr24-15. Naẓar ḳılalı gözine ḳaşına / Beni ġarḳ itdi bu **gözüm yaşına**
Mr25-2. **Gözlerüm yaşına** ġarḳ oldı ser-ā-ser bu cihān / Elemān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet elemān
Mr26-8. **Göz yaşıyla** şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Nş5-4. **Göz yaşı** çünki cürmüñi giderür / Gāh sen pīr ü geh cevān aġla
D3-1. **Gözlerüm yaşına** raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben ġarīb
D37-2. Serv gibi şalınup her bir yaña aġyār ile / **Gözlerüm yaşın** benüm āb-ı revān itmek neden
D10-2. Nīl'e döndi Mışr-ı ḥüsninde **gözüm yaşı** benüm / Dostum seng-i cefādan bu sīnem kebūd
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz **gözüm yaşı** / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / **Gözüm yaşıyla** el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde **gözlerüm** ḳan **yaşını**
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz **gözüm yaşı**

göz yaşı aḳıtmaḳ [7] Ağlamak. (Ş. Sami, 2010: 40)

G616-3. Yiter **aḳıtduñ gözüm yaşını** gel eyle ḫaẓer / ʿĀlemi ġarḳ ider āḫır ser-te-ser deryā olur
G723-3. **Gözüm yaşını** cū itdüm ayaġına **aḳıtmaġa** / Bugün gülzār-ı ḥüsn içre boyı serv-i bülend ister
G1910-1. Güzeller içre ey servüm seni çün iḫtiyār itdüm / **Aḳıtdum gözlerüm yaşın** yoluñda cūybār itdüm
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre görelden ol boyı servi / **Gözüm yaşını** pāyuña **aḳıtdum** cūybār itdüm
G2137-2. **Gözlerüm yaşını aḳıtdum** gelüp seyr eylemez / Ḳanda ögrendi bu ser-keşligi ol serv-i revān
G2160-5. **Aḳıtsa gözi yaşını** ṭañ mı bu Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan şalına ol serv-i ḫırāmān
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel **aḳıtma** yoḳ yire bu iki **gözüñ yaşını**

göz yaşı dökmek [43] Ağlamak. (Ş. Sami, 2010: 269)

G60-5. Şu deñlü dīdeler **dökdi** zemīn üzre **gözüm yaşı** / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G65-3. Giceler zārılıḳ ile **dök gözinüñ yaşların** / Raḥmetünden dür ḳılma ḳullaruñ Yārabbenā
G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü **dökdüm göz yaşın** / Eylesem itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn ile baḥş
G344-3. **Göz yaşın dökme** didiler sırruñ ifşā olmasun / Çāre ne iżhār idiser didüm āḫır rūy-ı zerd
G443-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm **göz yaşın dökdüm** yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār u dirhem şandılar
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü **dökeyin göz yaşların** / Ḫāne ġarḳ oldı diyeler ḫāneden bīrün aḳar
G558-5. Ey Muḥibbī nefs-i emmāre ile ceng itmege / Ehl-i diller **göz yaşın döküp** zirih-pūş oldılar

G638-4. Dil şemʿ gibi oda yanup **göz yaşın döker** / Lā-büd ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar **dökdi** Muḥibbī **göz yaşın** / Varabilmez kūyuña zīrā ki yollar göldürür
G739-5. **Dökdüñ** Muḥibbī **göz yaşın** şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G847-5. Meclis-i şemʿ ol Muḥibbī giceler / Gāh **göz yaşını dök** geh yanadur
G876-4. Her gice **göz yaşını döküp** iñle tā seḥer / Ḥācet dilese dirler o demde edā olur
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim **göz yaşın** ben bir yumup bin **dökmişem** / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G1021-1. Gülşen-i ḥüsnüñ görüp her kim ki göñül baġlar / Ebr gibi **gözler yaşın döküben** aġlar
G1054-2. **Gözüñ yaşını dök** ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr içre ṭaladur
G1062-5. Pāyuña nʾola **dökse** Muḥibbī **göz yaşın** / Bu ṣaḳladuġı sīm ü zeri yā ne içündür
G1076(b)-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm **göz yaşın dökdüm** yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār ü dirhem şandılar
G1087-2. Ey dīde **göz yaşın dök** virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden **dökerem göz yaşların** / İñlemekde göñlüme dolāb beñzer beñzemez
G1202-1. Göñül cānān yüzüñsüz ḫurrem olmaz / **Döker göz yaşını** ol bī-ġam olmaz
G1218-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün şol deñlü **dökdüm göz yaşı** / Gözlerüm oldı biri Nīl ü biri cūy-ı Aras
G1332-1. Giceler ṣubḥa dek bīdār olan şemʿ / **Döküp göz yaşlarını** zār olan şemʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında **dökdi** benüm gibi **göz yaşı** / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı şemʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca **göz yaşı dökmekdeyüz** / Ġam şebinde anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü **dökdüm göz yaşın** / Kevkebi ṣımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum **göz yaşını dökmesem** / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1610-2. Künc-i ḫalvetde **gözüñ yaşın dök** istiġfāra gel / Cedd ü cehd ile bulasın ıttıṣālın dostuñ
G1794-2. Nice yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre ṣaḳlayup / **Gözlerüm yaşını dökdüm** āḫır ifşā eyledüm
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm bāġ içinde iñledüm / **Gözlerüm yaşını dökdüm** ayaġına çalḳadum
G1994-1. Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem / **Göz yaşın döküp** özüm ḫāke berāber eyleyem
G1999-3. Gördiler meclisde şemʿüñ **göz yaşın dökdügini** / Ḫāṭırın ṣormaġa uṣdı başına pervāne hem
G2079-6. **Gözüm yaşını dökdükce** feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur ṣan güler kendü zebānından
G2150-1. Nice bir ʿışḳa düşüp derdile maḥzūn olasın / **Döküben göz yaşını** ya nice Ceyḥūn olasın
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin pāyı nişānın / Eṭrāfını **dök göz yaşı** kūyı gül olsun
G2319-3. Zaḫm-ı tirüne anuñçün **dökerem göz yaşını** / Tā ebed oñulmaya dirler olıcaḳ yara ṣu
G2379-5. Nigārı vaṣf ḳılsa bu Muḥibbī / **Gözi yaşın döker** mānend-i jāle
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar **dökdüñ gözüñ yaşı** geçe virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu ṣuya yuna
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın ister iseñ / **Dökin gözlerümüñ yaşını** ben āb gibi
G2643-4. **Gözlerüm yaşın dökdügince** kirpügüm cārūp olur / Āsitānuñda bu nevʿa kimse ferrāş olmadı
G2670-7. **Göz yaşların** Muḥibbī **döksen** ʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi
Nş3-2. **Gözlerüñ yaşını dök** yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn
D48-2. Şol ḳadar **dökdüm** fırāḳuñla **gözüm yaşını** kim / Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā gibi
B94. Kimse bu dünyāda görmedi vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḥi **göz yaşını dökmek** gerek

göz yummamaḳ [6] Uyumamak. (TDK, 2011: 977)

G887-5. Her şeb Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti ile / **Yummaz gözini** nāle vü āh-ı seḥer çeker
G960-5. Ḥasretiyle bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / **Gözlerin** seyyāre-veş **yummaz** fiġān u zār ider
G1065-4. **Yummaz gözini** ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum odından ḫaẓeri var
G1328-3. Her gice yılduz ṣayar **yummaz gözini** ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1346-3. Her gice yılduz ṣayar **yummaz gözini** ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
D16-2. **Yummazam gözlerümi** her gice olınca seḥer / Ṣanmañ ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme uyḫu getürür

göz ü ḳaş [7] Göz ve kaş.

G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol **göz ü ḳaş**
G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı **göz ü ḳaş**
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde **göz ü ḳaşa** baḳ / Dest-i ḳudretle anı nakş eyleyen nakḳāşa baḳ
G1515-8. Görelden ol **gözi ḳaşı** Muḥibbīʾnüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı ṣunʿ-ı Ḥudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde **göz ü ḳaş** üstine
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben **göz ü ḳaş** ile
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol **göz ü ḳaş** oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup

gözde uyḫu ḳalmamaḳ [1] Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamak.

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile **uyḫu ḳalur** mı **gözde** / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi kej-düm

gözden bıraḳmaḳ [5] Gözden düşürmek. (TS, 2009: 1811)

G981-4. Başumı **gözden bıraḳduġum** beni ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G1675-4. Bīgāne ṣanup ʿışḳı **gözden bıraḳma** kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā göñül
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı **gözden bıraġup** / Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun aña ḳanum ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp **gözden** hemān **bıraḳmaya**
Mr6-12. Ey Muḥibbī ʿālemi **gözden** ḳamu **bıraḳmışuz** / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz

gözden çıḳmaḳ [1] Gözden olmak. (TS, 2009: 1811)

G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi **çıḳdı** Muḥibbī **gözden** / Gülgün-ı eşk düşdi ṭutup yeñilmez

gözden ḫᵛāb gitmek [1] Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak.

G170-2. **Gözümden ḫᵛāb** u dilden **gitdi** ṣabrum / Ne gündüz rāḥat oluram ne ḫod şeb

gözden ḫāli olmaḳ [3] Önem vermemek, arka plana itmek. *bk.* gözden uzak tutmak. (TDK, 2011: 978)

G178-1. ʿĀşıḳ oldum **gözlerümden ḫāli olmaz** hergiz āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm bu vech ile ḥālüm ḫarāb
G1150-4. Pürdür şeb-i hecr içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / **Ḫāli** mi **olur gözden** eyā servi ser-efrāz
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş ʿışḳı düşelden bir nefes / **Ḫāli olmaz gözlerüm** bu dil eyler enīn

gözden nihān olmaḳ [3] Gözden kaybolmak. (TDK, 2011: 978)

G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş **olsa** bu **gözden nihān** / İki zülf iki yaradan olupdur bāl aña
G638-1. Ol dil-nüvāz āh ne şīrīn-zebān olur / Sözin tamām itmeyü **gözden nihān olur**
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān görinür mi didi ki **gözden nihān gerek**

gözden şaḳınmaḳ [1] Önemle bakıp korumak, gözü gibi saklamak.

G1636-3. **Şaḳınursam** seni kim **gözden** taʿaccüb eyleme / Şaḳınur cāndan ʿazizdür gözde olan merdümek

göze almaḳ [1] Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi kabul etmek. (TDK, 2011: 978)

G986-4. **Alma gözüñe** kuḥl-ı Ṣifāhānı ẕerrece / Ḫāk-i der-i nigār saña ṭūṭiyā yiter

göze ḫᵛāb gelmemek [2] Uyuyamamak, uykusuz kalmak.

bk. göze ḫᵛāb girmemek, gözü ḫᵛāb görmemek

G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan **gözine** hīç **gele mi ḫᵛāb**
G125-2. Dili yaġmā ḳılalı ʿārıżı yaġmacıları / **Gelmedi** şām u seḥer **gözlerüme** ẕerrece **ḫᵛāb**

göze ḫᵛāb girmemek [1] Uyuyamamak, uykusuz kalmak. Gözüne uyku girmemek. (TDK, 2011: 981) *bk. göze ḫᵛāb gelmemek, gözü ḫᵛāb görmemek*

G164-2. Gün yüzin görür idüm düşde eger / **Gire** idi **gözüme** bir ẕerre **ḫᵛāb**

göze görinmek [8] Belli, açık olmak. (TDK, 2011: 978)

G24-6. Olurdı cān ile dil ḳıble-gāhı / **Görinse gözüme** ebrū-yı ġarrā
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete dil varsa ʿaceb mi / **Görindi** anuñ **gözine** çün yār perī-vār
G583-3. Üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / **Görinür gözlerine** gerçi ki ol tuḥfe ḫaḳīr
G860-3. Üstüḫᵛānumı seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / Bilürem **gözlerine görinür** ol tuḥfe ḫaḳīr
G1502-4. Nigārā genc-i ḫüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / **Görine** her ki ḳaṣd itse **gözine** mūr ile mūyuñ
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāşıḳlaruñ / **Gözine** cennet cehennem **görine** kevṣer ḥamīm
G1911-4. **Görinür** şimdengirü gülşen **gözüme** ḫār u ḫāş / Ṣunsalar āb-ı ḥayāt ile gerekmez cām-ı Cem
G2719-1. Merdāne er görse ḳılıc oḳ u yā güni / Ol gün **gözine görine** ẕevḳ ü ṣafā güni

göze görinmemek [6] Değersiz olmak. (TDK, 2011: 978)

G290-6. İsterem olam gedāsı kūyuñuñ / **Gözüme görinmez** oldı taḫt u tāc
G293-2. Olur ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb / **Görinmez gözine** olsa cihān genc
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk **görinmez** benüm **gözüme** ol derden leẕīẕ
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ḳarañu oldı **görinmez gözine** çarḫ-ı felek
G1559-3. Ḳaçan ki tīre-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / **Gözine** ʿāşıḳuñ nesne **görinmez** hīç şebden yeg
G1894-3. Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi / **Gözüme görinmez** oldı bu iki ʿālem benüm

göze uyḫu beklemek [1] Aşırı derecede uyuma isteği duymak, gözünden uyku akmak. *bk. gözü uyḫuda ḳalmaḳ*

G818-1. Tāb-ı ruḫsārı beni eyledi ṣayru bekler / Giceler gelmez olupdur **göze uyḫu bekler**

göze uyḫu ḥarām olmaḳ [2]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, gözde uyḫu ḳalmamaḳ, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G2635-4. ʿĀṣıḳ olaldan berü **oldı göze uyḫu ḥarām** / Nice demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḫᵛāb olmadı
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile **uyḫu gözüme ḥarām** / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥi--veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün

göze yasaġ olmaz [2] Bir kimseye veya nesneye bakılmasını kimse önleyemez. (TDK, 2011: 978)

G2122-3. Atalardan bu meṣeldür çün **göze olmaz yasaġ** / Āfitāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ yaḳılmasun
Mh4-8. Hīç **göze yasaġ olmadı** ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür

gözi açılmaḳ [1] (TDK, 2011: 979)

1. Uyanmak.

G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile ṣaçuñ yüzüme āb / Ola ki **gözüm açıla** tā gide yunmuşum

2. Görme duyusunu kazanmış olmak.

G1502-2. **Gözi açılsa** Yaʿḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ

gözi dutmaḳ [1] Güvenmek, beğenmek. (TDK, 2011: 980)

G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum Rūm'ı gezdüm / **Gözüm dutmadı** bir meh-rūyı sence

gözi gönli açılmaḳ [6] Neşelenmek, ferahlamak. (TDK, 2011: 979)

G464-2. **Açılur gönlüm gözüm** nergis gibi / N'eylesün ol ḥüsn-i zibāya baḳar
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd **açılur** ʿāşıḳlaruñ **gönli gözi** / Gönlüm açmaġa benüm olʿārıż-ı rūşen yiter
G757-4. Buluram ṣıḥḥat ḳaçan ḥüsnüñ temāşā eylesem / **Açılur gönli gözi** ḳılsa ḳaçan bīmār seyr
G801-8. Mürde-i cāna Muḥibbī olmadan cismüñ kefen / **Gönlüñ ü gözüñ açılsun** çīn-seḥer-geh bāġa var
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa **açılur gönlüm gözi** / Ḫilʿat-i sebz ile zeyn olmış seḥer ṣaḥrāyı baḳ
G2336-1. Laʾl-i nābuñdur düşüren göñlümi peymāneye / Varamaz **göñlüm gözüm açılmaya** meyḫāneye

gözi görmemek [4] Görmez olmak. (TDK, 2011: 979-980)

G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / **Görmiş degül gözler** anı dil-rübā imiş
G2401-3. Eger ẕāhir **gözi görmezse** yāri / Ne ġam cān gözini aç ḳıl naẕāre
G2551-2. **Gözi** baġlansun cihānuñ rūşenāsın **görmesün** / Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise
G2699-3. Görelden pertev-i ḥüsnüñ nigārā / **Gözüm görmez** olupdur mihr ü māhı

gözi ḫᵛāb görmemek [4] *bk. göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek*

G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḫayrān u zār / Nice yıl andan berü **görmez gözüm** bir ẕerre **ḫᵛāb**
G167-4. Bu gice devr eylesün sāġar müdām / Çün **görinmez gözümüze** hīç **ḫᵛāb**
G178-1. ʿĀṣıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz hergiz āb / **Ḫᵛāb görmez gözlerüm** bu vech ile ḥālüm ḫarāb
G548-1. Baña göstermez yüziñ ol āfitāb üç günde bir / Ṭañ degüldür **gözlerüm görmese ḫᵛāb** üç günde bir

gözi ṭoymaḳ [1] Çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek. (TDK, 2011: 979)

G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırṣ / **Ṭoymaya gözi** cihān niʿmeti cümle yise

gözi uyḫu görmemek [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, gözde uyḫu ḳalmamaḳ, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı / Gice **uyḫu gözin görmem** iderem āh u feryādı

gözi uyḫuda ḳalmaḳ [1] *bk. göze uyḫu beklemek*

G1311-4. **Gözleri uyḫuda ḳaldı** her nefes ḫacletdedür / Gözleri vaṣfın idelden nergis-i bīmāre ʿarż

gözi yaşlu [6] Yaşlü, giryān, nem-dīde, giryān ü nālān, giryān ü házīn, eşk-rīzān eşk-bār, bekī, ʿábrān. (Tulum, 2011: 773)

G345-3. **Gözi yaşlu** olur ḫūn-ı cigerle / Daḫi hem ehl-i ʿışḳuñ çehresi zerd
G407-3. Leylī zülfi ḫasretinden bu göñül Mecnūnleyin / **Gözi yaşlu** baġrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ **gözi yaşlu** dilinde āh u vāhı yoḳ
G1993-3. **Gözüm yaşlu** yürek başlu daḫi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G2301-2. Maḥabbet ehli olur **gözi yaşlu** / ʿAceb mi ʿāşıḳ olsa beñzi ṣaru
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde ben ḫazīn / **Gözi yaşludur** ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn

gözi yollarda ḳalmaḳ [1] Birinin gelmesini merak, istek veya özlemle beklemek. (TDK, 2011: 981)

G1161-2. **Yollarda ḳaldı gözlerüm** āh intiẓār ile / Gel ḫadden aşdı iki gözüm intiẓārumuz

gözi yol gözetmek [1] Gelmesini beklemek. (TDK, 2011: 2603)

G1815-3. Gözlerüm ḫᵛāb yüzin iki **gözüm yol gözedür** / Diye her-bār görelüm düşer ise rāhum

gözine mil çekilmek [1] Birinin gözünü kızgın mille kör etmek. (TDK, 2011: 979)

G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müdde ī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan **çekile gözine mil**

gözini açmaḳ [28] (TDK, 2011: 981)

1. Uyanmak.

G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / **Gözini açmaduġı** bu kim ḳatı maḫmūrdur
G801-3. **Gözlerini açmaġa** yoḳdur mecāli nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş başında var ḫumār
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme **aç göz** uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī **aç göz** uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫᵛābdan **açup** reyāḥinler **gözin** / Fırṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

2. Uyanık, dikkatli bulunmak. (TDK, 2011: 981) // Dikkat etmek, teyakkuz üzere bulunmak. (Ş. Sami, 2010: 393)

G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / **Gözüñ aç** saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān **gözin aç** ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G277-5. Vefā umma Muḥibbī bī-vefādan / Ṣaḳın dünyāya aldanma **gözüñ aç**
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme **gözüñ aç** / Ka ʿbedür kūyun revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G290-5. Niceye dek ḥırṣ-ı dünyā vaḳtidür / Ḫᵛāb-ı ġafletden Muḥibbī **gözüñ aç**
G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / **Aç gözüñ** eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G584-7. Dil ü cān ile bu pendümi gūş it / **Gözüñ aç** ġaflet itme çalınur ṣūr
G610-5. Ey Muḥibbī **aç gözüñ** dünyāya baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G672-3. Seni gözlerler **açup göz** her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen içre dīde vü güş oldılar
G874-1. Cān **gözüñ aç** her yaña baḳduḳca ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın akıt şu gibi var dīdārı gör
G880-6. Cān **gözüñ aç** ḳıl naẓar ṣun ʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G1060-1. Cān **gözin aç** bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1153-5. Çün gördi seni sevdi güzellerde Muḥibbī / **Gözini açup** fikret-i rūy-ı diger itmez
G1442-1. **Aç gözüñi** ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin bir nev ʿ ile ḳılmış ṣun ʿ-ı Ḫaḳḳ ezhāra baḳ
G1665-7. Ey Muḥibbī **göz açup** herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān **gözüñ aç** her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G2150-4. Başuna ʿaḳlunı düşür daḫi gel **aç gözüñ** / Nice bir ġaflet ile çarḫ gibi dūn olasın
G2293-4. **Gözüñ aç** aḳa bu eşkde sebūya / Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemden
G2401-3. Eger ẓāhir gözi görmezse yāri / Ne ġam cān **gözini aç** ḳıl naẓāre
G2468-4. **Aç gözüñ** ey dil naẓar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / Cān **gözini açmaya** ol çeşm-i nā-bīnā gibi
Mr5-5. Cān **gözin aç** gel temāşā eyle bir dem ʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi
B150. **Aç gözüñi** ʿibret al dünyādasın / Āḫiretde olasın şaġda sen

gözini yummaḳ [2] Gözünü kapamak. (TDK, 2011: 982)

G1157-6. Ey Muḥibbī kim görürse āfitāb-ı ḥüsnini / **Göz yumar** hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür **gözin yumasun** dimiş / Yapılur mı çün ḳadimi olsa didüm revzene

gözleri çār olmaḳ [1] Aldanmamak için çok uyanık bulunmak. *bk.* gözünü dört açmak (TDK, 2011: 982)

G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın bir gün diyü / Ol deme irdüm diyü āh **çār olupdur gözlerüm**

gözleri ḳana dönmek [1] Uykusuzluk, yorgunluk, ağlama vb. sebeplerle gözleri çok kızarmak. *bk.* gözleri kan çanağına dönmek (TDK, 2011: 978)

G2666-2. **Gözlerüm ḳana dönüpdür** benüm aġlamaġ ile / Ey ṣabā irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi

gözleri (yaş) ṭolmaḳ [9] Ağlayacak kadar duygulanmak. (TDK, 2011: 978)

bk. çeşmi ṭolmaḳ, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ

G766-4. **Gözlerüm yaş ile ṭolar** görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G946-3. **Gözleri ṭolmayanuñ** āḫır ṭolar ṭopraġ ile / Ḥᵛāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl üstindedür
G1132-1. Ḳudret-i ṣun ʿ-ı Ḫudādur sende olan ḳaş göz / Kim görür ḥayret baṣar **ṭolar** anuñçün **yaş göz**
G1294-2. Gāhi **gözüm** bu **yaş ile** geh ḳan ile **ṭolar** / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1443-3. Gün yüzüñi göremem **ṭolar** bu **gözüm yaş ile** / Gāh āhum geh seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1489-5. **Gözüm yaşıyla ṭolar** āh ḳılsam / Nem eyler ḫāṣṣesi budur duḫānuñ
G2305-5. **Gözlerüm** Yaʿḳūb-veş ḳatı ile **ṭolsa** ṭañ degül / Ḥüzn-ārā dil Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū
G2376-4. **Gözlerüm yaş ile ṭolar** baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳarʿālemde kim var āfitābuñ ʿaynına
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül / Nice görülsün baḳanuñ **gözi yaş ile ṭola**

gözleri ṭopraġ ṭoyurmaḳ [1] Kendinden olan veya kendisine verilen şey ne kadar çok olursa olsun, bununla yetinmeme...(TDK, 2011: 982)

bk. dīdesi ṭopraġ ile ṭoymaḳ

G1413-2. Ḥariṣ olma igen dünyā-yı dūna / **Ṭoyurmaz gözleri** illā ki **ṭopraḳ**

gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimemek [2] Birinin her davranışını hoş görmek. (TDK, 2011: 982)

G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim **didi** saña kim **gözüñ üstinde ḳaşuñ var**
G1262-2. Sevdügümden ġayri n'itdüm baña ḫışm ider nigār / **Dimedüm** bir kez **gözi üstinde ḳaşı var** imiş

gözüñe almamaḳ [1] Bir şeye, bir yere bakmaktayken gözünü oradan başka bir yere çevirememek. *bk.* gözünü alamamak (TDK, 2011: 978)

G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā ni'derem fāriġam gülden / **Gözüme almazam** servi çü sensin serv-i āzādum

gözüñe uyḫu gelmemek [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, gözde uyḫu ḳalmamaḳ, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözü ḫᵛāb görmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G2034-4. **Uyḫu gelmez gözüme** gördüm seni tā ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen

gözde [1] *T.* Benzerleri arasında nitelikleri sebebiyle üstün tutulan, beğenilen, önem verilen...(TDK, 2011: 984)

G758-2. Işşı ziyānı **gözde** sermāyesin virüp / ʿÖmrini anuñ kimdürʿömrden ḥesāb ider

göze [2] *T.* Testi. (DS, 2009: 2178, 2174)

(gözeler [1], gözelerdür [1])

G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ıẓṭırāb üstindedür / **Gözelerdür** gözlerüm ṣanḳim ṭolāb üstindedür
G1908-3. Gözümi **gözeler** ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum

gözek [15] *T.* Suyun çıktığı yer, kaynak. (DS, 2009: 2178, 2174)

(gözegi [1], gözek [1], gözekler [1], gözekleri [1], gözeklerinden [9], gözekleriyle [2])

G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm **gözeklerinden** dökilür her yaña ab
G180-5. Dil-i Muḥibbī iñiler dolābdur / Gözlerüm **gözekleri** dökdükce āb
G775-1. Bu göñül derd ü ġamuñdan iñiler ṭolābdur / Gözlerüm **gözeklerinden** dökilen de ābdur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm **gözegi** / İñiler bī-çāre dil derd ile ṣan ṭolābdur
G1039-3. **Gözekleriyle** dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler nice dil daḫi ṣanki ṭolābdur
G1070-3. Gözlerüm **gözek** olup eyleye bu eşki revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1095-3. Gözlerüm **gözeklerinden** eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād ile dildür bizüm ṭolābımuz
G1126-4. Gözlerüm **gözeklerinden** dökerem göz yaşların / İñlemekde göñlüme dolāb beñzer beñzemez
G2048-1. Gözlerüm **gözeklerinden** bir dem āb eglenmesün / İñlesün derd ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2105-3. Gözlerüm **gözeklerinden** döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2152-2. Gözlerüm **gözeklerinden** her yaña göz yaşların / Döker isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2252-3. Gözlerüm **gözeklerinden** eşk-i çeşmüm her ṭaraf / Nāle ḳılsam ṣaçılur göñlümdeki ṭolābdan
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān / Dīdeler **gözekler** ü bu sīne dolāb olmasa
G2603-5. Her kim işitse nālemi dolāba beñzedür / **Gözekleriyle** dīdelerüm ṭolı āb ola
Mr24-1. Göñül iñler olup ṭolāb-ı gerdūn / Gözüm **gözeklerinden** aḳdı Ceyḥūn

gözetmek [12] *T*. Gözetlemek, beklemek, bakmak, ummak. (TS, 2009: 1818)

(gözedüp [1], gözedür [4], gözet [1], gözetdi [1], gözetme [2], gözetmeyesin [1], gözetmezsin [1], gözetmiş [1])

G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma **gözetme** şehveti / Bunlara māil olursañ aduña dirler devāb
G417-3. Ḫālin **gözetdi** zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G638-2. Divār çekdi ḫaṭṭını gülzār-ı ḥüsnine / Çeşmi ol gülşeni **gözedür** bāġbān olur
G751-5. Meskenet yolın **gözedür** yine beñzer āfītāb / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı **gözedür** / Ṣūfī gibi ṣanma ki göñül bihişṭedür
G902-5. Sīret **gözedüp** ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner ister
G1437-1. Dilerseñ kim ola senüñ yüzüñ aḳ / **Gözetme** kimse ḫālin ḥālüñe baḳ
G1815-3. Gözlerüm ḫʷāb yüzin iki gözüm yol **gözedür** / Diye her-bār görelüm düşer ise rāhum
G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ niçün **gözetmeyesin** / Didi bu söz neʿaceb ben perī-i zāde olam
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳayse āferīn / Ḫoş **gözetmiş** her biri bulmış belānuñ yolların
G2192-3. Yār olma her leʾime ḳadrüñi yüce **gözet** / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar **gözetmezsin** bu bīmārı

gözlemek [69] *T*.

(gözle [16], gözleme [2], gözlemekdür [1], gözlemez [5], gözler [26], gözlerler [1], gözlerüm [3], gözlerüz [2], gözlesin [7], gözleye [1], gözleyen [1], gözleyüp [4])

1. Bir şeyin olmasını veya bir kimsenin gelmesini beklemek, intizar etmek. (TDK, 2011: 986)

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi **gözlemez** ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür aña
G98-4. Giceler encüm ṣayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫʷāb gözüme **gözlerüm** ben eylerem āh ile vā
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmaz ʿaceb ḳıble-nümā
G136-3. Yāri **gözler** dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣīb
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı **gözleyüp** erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt
G672-3. Seni **gözlerler** açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen içre dīde vü gūş oldılar
G731-3. Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāb olaldan / Gözüm **gözler** anı ḳıble-nümādur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān **gözler** / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān **gözler**
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān **gözler**
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān **gözler**
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳāniʿ dimeñ ser sāye-bān **gözler**
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan **gözler**
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān **gözler** eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān **gözler**
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḥaḳḳ-ı nān **gözler**
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvānei gör kim yine dāim anı **gözler**
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını **gözler**
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel şayyād olan dirler şikārı ḳan ile **gözler**
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur ṣanma seni **gözler** uyanıḳdur
G1116-1. Ṣanma şöhret **gözlerüz** biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya ṣatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1203-3. Meygede ādābını mest ü ḫarāb olan bilür / **Gözlerüz** meyḫāne ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle istiġnā yüzin / Nitekim **gözler** anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / Īyd-ı vaṣlın **gözleyüp** ebrūları āyīne baḳ
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum gice gündüz **gözlerüm** / Īyd-ı vaṣla irmege ḳaşı hilāldür anuñ
G2043-1. **Gözler** hemīşe cevr ile dilber cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni **gözler** hemān

G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ degül / **Gözleyüp** mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿAhd ü peymān **gözleyen** alsun ḫaber peymāneden
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek **gözler** seni maḥrūm olupdur ḫʷābdan
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban **gözlesin** yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin **gözlesin** / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin **gözlesin**
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin **gözlesin**
G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür şan āteş üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ dūd-sipendin **gözlesin**
G2265-4. Güş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin **gözlesin**
G2265-5. Nice pā-māl ola diñ yāre Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin **gözlesin**
G2772-1. Nice gündür **gözlerüm** ol gözleri āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh oñları
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele kirpik oḳın / Cānı **gözler** sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / **Gözleyüp** dil murġını üstine şaldı bāzını

2. Dikkatlice bakmak, gözlemlemek, tarassut etmek. (TDK, 2011: 986)

G779-2. **Gözle** ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G1359-4. İster iseñ sen ḫuẓūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fārig ü merd-i cihān **gözleme** hīç şol u şaġ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i şafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel **gözle** ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı **gözleme** / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan **gözler** seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı sīnesine nār gül
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb ol çeşmi şehlā / Yābānı **gözlemekdür** ḳarı āhū
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül- ʿīẕārı **gözle** / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı **gözle**
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgün şarābı nūş it / Maʿnī yüzinden ammā laʿl-i nigārı **gözle**
G2428-3. Yār itse vaṣla vaʿde getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser var intiẓārı **gözle**
G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yārı **gözle**
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şemʿ-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa nārı **gözle**
G2768-3. Ol dil ṭabībi ḳapusı dārü'ş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur **gözle** meye mübtelāsını
Mh2-8. **Gözle** ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış

3. Gözetmek, riayet etmek. (TS, 2009: 1826)

G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ **gözle** edeb
G206-3. **Gözler** mi ʿālem içre nāmūs u ʿārı āşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G391-4. Zāhidā saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı melāmet **gözlemez** nāmūs u ʿār
G727-5. Nevāyi ṭarzını **gözler** Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb **gözle** ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür **gözleye** ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G1366-5. Ey Muḥibbī **gözle** istiġnā yüzin / Nitekim gözler anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı **gözle** çıḳma şaḳın şerʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var meẕāhib muḫtelif
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / **Gözlemez** nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1640-5. **Gözlemez** ʿāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫod ʿār gerek
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile **gözle** ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G1711-1. Ḥaḳḳı **gözle** ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G2609-4. Kim ki **gözler** ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña **gözlemez** ʿārı
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şi ʿrüm / Ġazel ṭarzında çün **gözler** hemīşe ṭarz-ı Selmānı

gözlü [2] *T.* Gözü olan. (TDK, 2011: 986)

(gözlü [1], gözlüdür [1])

G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū **gözlüdür** / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G704-3. İki **gözlü** köpri ḳaşum anuñ altında aḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur

gözlük [1] *T.* Bakılan eşyayı büyüterek yakın göstermeye mahsus cam veya şeffaf taştan alet ki göze takılır... (Ş. Sami, 2010: 395)

G1470-1. Ay u günden **gözlük** itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer bir melek

gū [2] *Far.* ...kelām, söz, kelime... (Tulum, 2011: 774) *bk. güft ü gū, pür-güft ü gū*

G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı ḥasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol **gū** baña
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār **gū**

ġubār [41] *Far.*

bk. ġubār-ı dergeh-i cānān, ġubār-ı ġam, ġubār-ı kūy, ġubār-ı rāh ġubār-ı ḫāk-i pāy, ġubār-ı ḫaṭṭ, ġubār-ı ḫaṭ-ı dost, ġubār-ı rāh, ḫāk-i ġubār, ḫaṭṭ-ı ġubār

(ġubār [19], ġubārı [8], ġubārın [2], ġubārından [1], ġubārını [2], ġubārum [4], ġubārumı [1], ġubārumuz [3], ġubāruñ [1])

1. Toz toprak, özellikle uçuşan toz. (Lexicon, 1890: 1336)

G350-5. **Ġubār** itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm bu ki ilete kūyuña bād
G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere iletse **ġubārumı** / Olsam ḳaçan bu derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G699-1. Mest ider lebleri ẕikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḥaṭṭı **ġubārını** da ḥayrān eyler
G704-4. Alsalar ṭañ mı **ġubārum** ṭūṭiyā-veş ḥūriler / Çünki sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan **ġubār** oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G859-4. Dilde ḥaṭuñuñ ḫayāli gelse yaṣum mevc urur / Nitekim ḳılca **ġubār** olsa anı deryā çeker
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz **ġubār**
G1161-3. İlte meger ki kūyuña bir kez **ġubārumuz** / Bir kez eger muvāfiḳ ese rūzgārumuz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır ṣavurdı ġam yili geldi **ġubārumuz**
G1173-7. İlte Muḥibbī kūy-ı nigāra **ġubārumuz** / Yāri ḳılursa bir gün eger rūzgārumuz
G1469-6. Baṣ açup seng-i cefāya ḳarṣu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır **ġubār** itsem gerek
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm **ġubār** itsem gerek
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun **ġubārı** kimsenüñ
G1653-4. Gāhi ṣarāb-ı laʿl ile mestāne görinür / Gāhi **ġubār** ḫaṭṭ ile ḥayrān olan göñül
G1935-4. Vaḳt oldı āteş-i ʿışḳ / Ber-bād dihed **ġubārum**
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında **ġubār** olup meger berbād olam
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben **ġubār** oldum
G2001-2. Ṣavurur āhum yili merdüm **ġubārum** göklere / Kūy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında **ġubār** olup meger berbād olam
G2019-1. Añalı ḫaṭṭuñ **ġubārı** olmışam ḥayrānı ben / Terk ḳıldum ʿışḳuñuñ yolında ad u ṣanı ben
G2066-2. Ẕikr idersem ġubār ḫaṭṭuñı ger / Gelmesün ḫāṭıra **ġubār** ṣaḳın
G2093-5. Senden irmez kimesneye çü **ġubār** / Ey Muḥibbī **ġubār** imişsin sen
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim ṣarābı ḫoş görelüm / Ḫaṭuñ ḫayāli ṭururken **ġubārı** n'eyleyin
G2210-1. İẕāruñ reşk rūy-ı gül ʿiẕārdan / **Ġubāruñ** sürme-i çeşm-i nigārdan
G2212-4. Ben **ġubārı** didüm ey gün yüzlü ṭopraḳdan getür / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür gel bu **ġubārı** ḫāḳdan
G2323(a)-3. Ten **ġubārını** ṣavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse aña kūy-ı kenārından / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse **ġubārından**
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān ki ʿışḳ yolında **ġubār** ola
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde **ġubār** / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile dögüp itdi **ġubār** / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu **ġubārı** ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle **ġubār**
En1-17. Ẕı Ẕālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu ben ʿāṣıḳ ider **ġubār**
B61. Ġam beni ḫāk itdi ṣavurdı **ġubārum** rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār

2. Bir yazı stili. (Devellioğlu, 2000: 293) Yazımı incelik gerektiren çok ince ve küçük bir yazı türüdür.

G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı bir **ġubārı** ḫaṭla tefsīr aña
G2066-2. Ẕikr idersem **ġubār** ḫaṭṭuñı ger / Gelmesün ḫāṭıra ġubār ṣaḳın

3. Mecâzen esrar mânâsına da gelir. (Devellioğlu, 2000: 293)

G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı ṣarābı biz **ġubārı** n'eylerüz
G1703-2. Ġam **ġubārın** levḥa-i dilden ne refʿ eyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam **ġubārın** yiyeli ḥayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem budur ḥayrānlıġum

ġubār-ı dergeh-i cānān [1] Sevgilinin dergâhının tozu, toprağı.

G365-3. Eger rūşen ola çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / **Ġubār-ı dergeh-i cānān** ile çünkim mükaḥḥaldur

ġubār-ı ġam [1] Esrar. (Devellioğlu, 2000: 293)

G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh **ġubār-ı ġam** virüp ḫayrān ider göñlüm beni

ġubār-ı ḫāk-i pāy [1] Ayak toprağının tozu.

G277-3. Olur ḳadri anuñ eflāke hem-ser / **Ġubār-ı ḫāk-i pāyuñ** kim ide tāc

ġubār-ı ḫaṭṭ [13]

1. Tüylerin tozu/zerresi.

G550-1. Gāh ʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh **ġubār-ı ḫaṭṭı** ile bu göñlüm ḫayrān olur
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḫāli perīşāndur / **Ġubār-ı ḫaṭunuñ** fikri ile ġāyet de ḥayrāndur

G782-4. La ʿlüñ eṭrāfına **ġubār-ı ḫaṭuñ** / Nuṣḥ-ı yāḳūt u ḫaṭ-ı reyḥāndur
G925-4. Ey **ġubār-ı ḫaṭ** şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören şanur ki bir ḥayrān uyur
G934-5. Fāriġ ol fikr eyleme ey dil **ġubār-ı ḫaṭṭını** / Seni ḥayrān eyleyüp añduḳca ḥayret arturur
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh **ġubār-ı ḫaṭṭı** ile bu göñül ḥayrān olur
G1408-6. Lebüñ ẕikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / **Ġubār-ı ḫaṭṭuñı** gördüm irişdi baña ḥayrānlıḳ
G1664-3. Geldi **ġubār-ı ḫaṭṭı** virüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür ki göñülden gider degül
G1674-4. Geh göñül ẕikri ile göñül rindin mest / Geh **ġubār-ı ḫaṭṭını** fikr idinüp ḥayrān ol
G1721-2. Virdi **ġubār-ı ḫaṭṭı** gelüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür ki göñülden gider degül
G2198-4. Ẕikr itdi laʾl-i nābuñ oldı Muḥibbī ser-mest / Şoñra **ġubār-ı ḫaṭuñ** añduḳda oldı ḥayrān
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek / Geh **ġubār-ı ḫaṭı** fikrüñ ile ḥayrānum ben

2. Gubar yazı sitili.

G2029-4. Yā yazaldan ḥüsn-i evrāḳa **ġubār-ı ḫaṭṭ** ile / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿviż-i cān

ġubār-ı ḫaṭ-ı dost [1] Sevgilinin tüyünün yazısı.

G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi **ġubār-ı ḫaṭ-ı dost** / Hīç olur mı ki añup ben anı ḥayrān olmayam

ġubār-ı kūy [1] Köyünün tozu, toprağı.

G80-3. Ey ṣabā irgür **ġubār-ı kūyını** / Tā ki id em gözlerüme ṭūṭiyā

ġubār-ı rāh [1] Yolunun tozu, toprağı.

G1859-1. Ẕāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā ben **ġubār-ı rāhıyam**

ġul [1] *Ar.* Boyun zinciri, halkası, lâle. (Ş. Sami, 2010: 396)

G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle dilā nicesi **ġuldan** çıḳasın

ġulām [7] *Far.* Köle, bende. (Ş. Sami, 2010: 396)

(ġulām [4], ġulāmı [1], ġulāmuñ [2])

G336-3. Ayāz ẕāhirde Maḥmūd'uñ **ġulāmı** / Velī maʿnīde ḳuldur aña Maḥmūd
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden **ġulām** olur / Her ne kim anuñ da murādı tamām olur
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış **ġulāmuñ** ḫalḳadur gūşuñdadur
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice **ġulām**
G1953-3. Zühre muṭrib-i meclis idelüm meclise gel / Ḳameri bende vü ḫūrşīdi **ġulām** eyleyelüm
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ var **ġulāmuñ** / Muḥibbī arada kemter kemīne
G2599-1. Her kim ki şāh-ı ʿışḳa göñülden **ġulām** ola / Uyḫu yüzi dü-çeşmine anuñ ḥarām ola

ġulġul [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 395)

(ġulġul [2], ġulġul [2], ġulġulı [1], ġulġulından [1], ġulġulını [1])

1. Gürültü, çığıltı, her ağızdan ses çıkmakla hasıl olan müşevveş gürültü. *bk. ġulġule*

G1168-3. Fiġān u āh u nālem gülşen içre / Yiterdi bülbüle **ġulġul** gerekmez
G1655-4. Giceler gül yüzüñüñ ḥasretinden / Ḳılur bülbülleyin dil murġı **ġulġul**
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uşandum bülbülüñ dāim çemende **ġulġulından** hem
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile **ġulġulı**

2. Ağzı dar bir kaptan bir mayi döküldükten çıkardığı ses. *bk. ḳılḳıl*

G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde gül-i ḥamrā yirine / Şīşeler **ġulġulını** bülbül-i gūyā bilürüz

ġulġule [2] *bk. ġulġul*

G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / Ey dil niceye dek idesin sen de **ġulġule**
G2547-2. Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum ile çarḫa **ġulġule**

gūn [8] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 395)

(gūn [1], güne [6], günedür [1])

1. Renk, levn.

G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde **güne gūn** ḳadeḥ

2. Türlü, nevi.

G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne **güne** kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G647-1. Gerdūn gibi meyli o māhuñ çü dönedür / Cevr ü cefā vü şīveleri **güne günedür**

G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne **gūne** rāzum var
G1422-2. Bu **gūne** ḫarc içün ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ

gūr [4] *Far.* Mezar, merkat. (Ş. Sami, 2010: 395)

bk. Behrām-ı gūr, Behrām-ı şāh-ı gūr, gūr-ı Behrām

(gūr [3], gūra [1])

G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata ḫaḳ yirüñde **gūr**
G1191-4. Menzili **gūr** olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān istemez
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña **gūra** gel
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña **gūr**

gūr-ı Behrām [1] Eski İran şahlarından Rüstem'in lakabı.

G1930-7. Muḥibbī ʿākil iseñ saña örnek / Bu yitmez mi ne oldı **gūr-ı Behrām**

ġurāb [4] *Ar.* Karga, kuzgun. (Ş. Sami, 2010: 395) *bk. ġurāb-ı çarḫ, per-i ġurāb*

G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir **ġurāb**
G518-5. Dāġlarla bir gören şaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün cismini üşmiş **ġurāb** üstindedür
G1076(a)-2. Şaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir **ġurāb** öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1204-2. İrem bāġıdur ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı ḳapundan ki bülbüle **ġurāb** olmaz

ġurāb-ı çarḫ [1] Feleğin kargası.

G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev ṣanduñ / **Ġurāb-ı çarḫuñ** aġzından düşürmiş üstüḫ^{v}ānumdur

ġurbet [2] *Ar.* Yabancı yer, vatan harici. (Ş. Sami, 2010: 395) *bk. diyār-ı ġurbet*

G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / **Ġurbet** illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaşduġum ey dost seng-i ḫāredür / **Ġurbet** içinde kişi düşvārdur bīmār ola

ġurr u vaḳār [1] Gurur ve vakar.

G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā ki bu / Ḫil ʿat ü tāc u ḳabā **ġurr u vaḳārumdur** nemed

ġurra [7] *Ar.* Gururlu, kibirli, mağrur.

(gürrra [6], gürradur [1])

G150-5. Māl u cāha **ġurra** olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G292-4. **Ġurra** olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller didiler aña sipenc
G310-2. **Ġurra** olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫ^{v}āba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G433-1. **Ġurra** olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫ^{v}ābdur / Kim anuñ bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G811-5. **Ġurra** olma sebze-zār-ı ʿömrüne / Dāne gibi kendüñi ḫırmende gör
G1040-4. Ṣa ʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban **ġurra** Muḥibbī dime bunlar bencedür
G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / **Ġurradur** ḥüsne anuñçün dād- ḫ^{v}āhı eylemez

ġurre-i şevvāl [1] Şevval ayının nuru.

G343-1. Selḫ-i ṣa ʿbān ile oldı ʿıyş u ʿişret nā-bedīd / **Ġurre-i şevvāl** ile yazdı felek menşūr-ı ʿīd

ġurūb [1] *Ar.* Garp cihetinde ufkun altına geçip görünmez olma, batma, uful. (Ş. Sami, 2010: 397)

G141-1. Sāḳī müdām şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni **ġurūb**

ġurūr [6] *Ar.* Kurulma, mağruruluk. (M. Nâcî, 2009: 177)

bk. ġurūr-ı ḥüsn

G374-1. Şaḳın aldanma cihāna olmasun sende **ġurūr** / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzüni eyle mūr
G514-1. **Ġurūr** itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G1501-1. **Ġurūr** ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / **Ġurūr** ile şaḳın dime ki bir şāḥib-kemālem ben
G2327-7. Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe **ġurūr** / Yüzüñi yire sürüp kendüzini mūr eyle
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu **ġurūr** / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr

ġurūr-ı ḥüsn [2] Güzellik gururu.

G701-1. **Ġurūr-ı ḥüsn** idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G2476-4. Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür **ġurūr-ı ḥüsn** ile aña selām ola

ġuṣṣa [16] *Ar.* Ḳalbe ʿārız ṣıḳıntıya ve tasa ve endūha denir. (Âsım, 1888: 388)

bk. derd ü ġuṣṣa, ġam u ġuṣṣa, ġuṣṣa-i derd ü ġam, ġuṣṣa-i Ferhād, ġuṣṣa vü derd ü belā, ġuṣṣa vü derd ü elem, ġuṣṣa vü derd ü ġam, ġuṣṣa vü elem, ġuṣṣa vü ġam, ġuṣṣa vü miḥnet, ḳıṣṣa-i ġuṣṣa

(ġuṣṣa [5], ġuṣṣadan [5], ġuṣṣam [1], ġuṣṣañı [1], ġuṣṣası [2], ġuṣṣaya [1], ġuṣṣayla [1])

G301-4. **Ġuṣṣa** deryāsını mümkin mi ki bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G441(a)-1. **Ġuṣṣadan** ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḫi dāim nemdedür
G449-4. Ne ḳadar **ġuṣṣam** ola laʾl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām ol leb-i Ṣīrīne gelür
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle **ġuṣṣadan** / Luṭf eyle sāḳī sen bize rıṭl-ı girān getür
G563-2. **Ġuṣṣadan** āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine gel seni sulṭān okur
G856-5. Bahār irdi Muḥibbī geşt-i bāġ it / Bu demler **ġuṣṣa** göñülden gidendür
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne **ġuṣṣa** melālüm var
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı ṣanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile **ġuṣṣañı** ṣādī bilüp ḫurremlerüz
G1384-2. Ne dünyā **ġuṣṣası** bende neʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāṣıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet **ġuṣṣası** / Sen dilā ṣu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʾl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün **ġuṣṣaya** ṭalmalı degül
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb **ġuṣṣayla** ġam / Ḥamdülillah kim buları ṣatun almalı degül
G2014-1. Ġam **ġuṣṣa** ile niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uṣanam ben
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn dilümi ṣād ideyin / Anı bir laḥẓa hele **ġuṣṣadan** āzād ideyin
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü ṣādī / Cümle ġam ile **ġuṣṣa** bu ben bī-dile düşdi
G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı ṣādī vü ġam / Muḥibbī saña düşdi **ġuṣṣadan** pāy

ġuṣṣa-i derd ü ġam [1] Dert ve gam tasası.

G1973-2. **Ġuṣṣa-i derd ü ġamı** gel baña ṣor / Bir bir idem anı ḫall ben bilürem

ġuṣṣa-i Ferhād [1] Ferhat'ın tasası.

G2676-3. **Ġuṣṣa-i Ferhādı** ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ dīvānını

ġuṣṣa vü derd ü belā [2] Tasa, dert ve bela.

G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ ḫālini / **Ġuṣṣa vü derd ü belā** ile elem mihmānıdur
G1800-6. Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine / **Ġuṣṣa vü derd ü belādan** cānı āzād eyledüm

ġuṣṣa vü derd ü elem [1] Tasa, dert ve elem.

Mr2-2. **Ġuṣṣa vü derd ü elemden** olmadum bir laḥẓa şād / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād

ġuṣṣa vü derd ü ġam [1] Tasa, dert ve gam.

G707-4. İsteyüp vaşlın ʿadem mülkine itdükde sefer / **Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ** ol yolda baña zāddur

ġuṣṣa vü elem [1] Tasa ve elem.

G748-3. Gāhi belā vü derd gehi **ġuṣṣa vü elem** / Her kim ki ʿāṣıḳ ola başından neler giçer

ġuṣṣa vü ġam [13] Tasa ve gam.

G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar ki serḫoş oldılar / **Ġuṣṣa vü ġamdan** giçüp cümle ferāmūş oldılar
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan eli / Ol sebebden **ġuṣṣa vü ġamdan** bugün āzāddur
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur **ġuṣṣa vü ġamda** bu dil muʿtād irür
G1356-1. İster iseñ olasın sen **ġuṣṣa vü ġamdan** ıraġ / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayaġ
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eyle gel / **Ġuṣṣa vü ġam** kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer **ġuṣṣa vü ġam** ey göñül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem ey göñül
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḫużūra gel / Yā ḳurtulup bu **ġuṣṣa vü ġamdan** sürūra gel
G1730-4. **Ġuṣṣa vü ġamdan** şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol sebebden **ġuṣṣa vü ġamdan** bugün āzādeyem
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende ṭutarsın bāde beñzersin / Anuñ içün **ġuṣṣa vü ġamdan** bugün āzāde beñzersin
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür **ġuṣṣa vü ġamdan** ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḫālüme dādı ʿāṣıḳuñ / **Ġuṣṣa vü ġamdur** reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāṣıḳuñ
B211. Sāḳiyā sāġar ile ṣun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir **ġuṣṣa vü ġamla** giçürem rūz u şebi

ġuṣṣa vü miḥnet [1] Tasa ve sıkıntı.

G428-5. Gāh ġam geh **ġuṣṣa vü miḥnet** Muḥibbī geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı çekdürür

ġuṣṣalı [1] Tasalı, kederli, kaygılı.

G465-3. Genc-i ḥüsnüñüñ ḫayāli göñlüme virdi küşād / **Ġuṣṣalı** göñülleri dirler meşeldür māl açar

gūş [31] *Far.* Kulak, üzn. (Ş. Sami: 2010: 397)

bk. dide vü gūş olmaḳ, gūş aṣmaḳ, gūş eylemek/itmek, gūş ḳılmaḳ, gūş ṭutmaḳ, gūşa almamaḳ, gūşa getürmek, gūşına bıraḳmaḳ, gūşına girmemek, gūşına irmek/irişmek, gūşını burmaḳ, gūş-ı cān, gūş-ı cihān, gūş-ı dehr, gūş-ı gül girmemek

(gūş [2], gūşa [1], gūşdan [1], gūşı [1], gūşına [14], gūşında [1], gūşını [1], gūşuma [1], gūşuña [7], gūşuñdadur [2])

G147-5. Daḳdı dilber **gūşına** bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G218-1. Dilden giderme söyleye dur dāsitān dost / Ola ki **gūşuña** remz-i zebān dost
G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp **gūşına** söyler kākül-i miskīn dost
G482-5. **Gūşına** daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭabʿuña senüñ taḥsīn ider
G558-2. Gülşen içre işidüp güller fiġānınʿandelīb / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser **gūş** oldılar
G568-4. Raʿd gibi bu felek **gūşını** güm güm gümledür / Nālesinʿāşıḳların şanmañ ki siz āhestedür
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ **gūşuña** / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan şanma müjgān ögredür / Aġz açup **gūşına** ol zülf-i fettān ögredür
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ **gūşuña** / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur **gūşuñdadur**
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ **gūşına** / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ **gūşuña** / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri ber biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut **gūşuñdadur**
G1001-4. Raʿd gibi bu felek **gūşı** güm güm gümledür / Nālesiniʿāşıḳların şanmañ ki siz āhestedür
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḥaḳ sözi sende meger var saḫt **gūş**
G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı güller jālelerden **gūşına** dürr-i Necef
G1374-2. **Gūşına** söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf
G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī bādeden irişmese / **Gūşuma** pīr-i muġān bezminde bānk-i lā-taḫaf
G1526-3. Ol mehüñ **gūşına** teʾşir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk
G1606-5. Ḳılmaġ içün gūşvāra ehl-i naẓmuñ **gūşına** / Ey Muḥibbī sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban **gūşına** mengüş eyleyem
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / **Gūşına** daḳ her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye ol **gūşdan**
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ n'ola **gūşuña** ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum **gūşa** ḳulluḳ ḫalḳasın / Boynuma ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ **gūşına** feryād / Bülbül gibi sen daḥi ḳılup zārı ni'dersin
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ **gūşuña** yek-dāne şalınsun
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum **gūşuña** anı gūşvār eyle daḳın
G2297-4. Gören **gūşında** dildāruñ görinen laʾl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre saʿādet aḫteridür bu
G2393-2. Jālelerden **gūşına** dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu göñlüm **gūşına** / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına

gūş aṣmaḳ [1] Önem vermek, dinlemek. (TDK, 2011: 1518)

G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şeh-vār / **Aṣsun** zamāne **gūşına** bu naẓm-ı dil-keşüm

gūş eylemek/itmek [95] İşitmek, añlamaḳ, diñlemek, istimāʿ etmek, ḳulaḳ tutmaḳ. (Tulum, 2011: 775) *bk. gūş ḳılmaḳ*

G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger **gūş eyleye** taḥsīn ide Selmān aña
G86-3. Ger benüm pendümi **gūş itmez** iseñ / Direm ey dil olmış olacaḳ saña
G99-6. Şiʿr-i pür-sūzum olalıdan ḥasen / **Gūş iden** dir ḳışşa-i Selmān aña
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend **gūş itmez** göñül / Cümleʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meşeldür kimʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez **gūş eylemez** ḳavl-i edīb
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi **gūş itmez** ḥabīb
G139-7. Ey Muḥibbī şiʿr-i dil-sūzuñ senüñ **gūş ideler** / Diyeler işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G160-4. **Eyleme** ṣūfinüñ kelāmını **gūş** / Rind olup eyle derd-i ḫārı ṭaleb
G165-2. Ḥüsnine maġrūrdurʿuşşāḳı eyler pāy-māl / Çaġırup biñ dād idersem **gūş idüp** virmez cevāb
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi **gūş eyle** Muḥibbī / Yoḳ fā'ide şoñra dökesin eşk-i nedāmet
G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup ṣadā-yı bülbül **gūş it**
G263-2. Gül gibi **gūş eylemezsin** ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice feryād elġıyāş
G349-5. Eger **gūş itse** bu naẓmı Niẓāmī / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G427-2. Diñlemezsin nālemi **gūş itmeyüp** efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn aḳar
G452-2. Virmezem ʿālemlere ışḳ ile olan bir demüm / Vireyim her kim ki **gūş eylerse** ol demden ḫaber
G454-1. Kim **gūş iderse** naẓmumı eydür yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G500-1. Didüm ki cānı büseñe virem bahā nedür / **Gūş eylemedi** sözümi bildüm bahānedür
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger ʿāşıḳı menʿeylese / **Gūş itmezüz** sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G571-1. Gülşene var ey şabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını **gūş eylemez** mi gül ne dir
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün **gūş eyleyen** / Fi'l-ḥaḳīḳa ehl ise ol laʾl ü cevherden giçer

G584-7. Dil ü cān ile bu pendümi **gūş it** / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur ṣūr
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan **gūş ider**
G655-2. Ṣūrāḥī ḳılġılın kim **itmeye gūş** / Anuñ sāġar gibi ḳalbi tehīdür
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā **gūş eylerseñ** disem ne güne rāzum var
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / **Gūş ider** mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G858-5. **Gūş itse** ger bu şi'rümi'ıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep 'āşıḳānedür
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şi'rini **gūş eylesün** / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eş'ār özgedür
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı **gūş eyleyüp** / Vird-i gülden tāzedür ol lāle ruḫsār incinür
G888-1. Hāy hūdan fāriġ ol 'ālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini **gūş eyle** gel mūruñ Süleymānlıḳ budur
G888-3. Her ne kim saña ṣanursun ṣan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḥaḳīḳa sözümi **gūş it** müselmānlıḳ budur
G907-3. Bülbülüñ **gūş eylemez** gülşende gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥẓa ra'nālıḳ sever
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi **gūş it** / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin işler
G916-5. Fiġān u nālemi **gūş eylemez** āh / Cihāna anuñ içün didiler ker
G930-2. Bezm-i belāda nālemi **gūş eyleyen** benüm / İder belā-yı 'ışḳ ile bir mübtelādurur
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi **gūş eylemez** ṣanma ki senden derdi var
G984-6. Seḥer **gūş it** nedür murġ-ı seḥer-ḫiz / 'Ömr gibi bu dünyā bī-vefādur
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm **itme gūş** / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki ṣer
G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi yegdür Muḥibbī sözleri / Vireyim **gūş eyleñüz** ol la'l-i kānından ḫaber
G1082-4. Her ġazelde anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar ḫūblar **gūş ideler** efsānemüz
G1128-4. Ẕerrece **gūş itmedi** ol mihri yoḳ feryādumı / Lik 'ālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim **gūş iderse** ṣerm-sār olmaz
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını **gūş eylemez** gülşende gül / Meclisinde dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1254-2. Fiġānumdan felekler güm güm ötdi / Daḥi ol yüzi māhum **eylemez gūş**
G1291-5. Ḫusrevā **gūş it** Muḥibbī şi'rine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma'nīde Ḫvācu imiş
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin **gūş itmeyüp** sen olasın andan ırag
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı giçeler tā ṣubḥa dek / **Gūş iden** efġānumı dir bülbül-i gūyāda yoḳ
G1459-2. Zülfine bağlanma dirdüm pendümi **gūş itmedüñ** / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G1506-2. İñlesem āh eylesem **gūş eyleyüp** ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o yār şol fāriġü'lbālum görüñ
G1537-1. Nice bir **gūş idelüm** ṭa'nını her bir dünuñ / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgünuñ
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı 'āşıḳı **gūş eylemek** / Ṣabr u 'aḳlı külli bir yirden ferāmūş eylemek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / **Gūş itmedüñ** çü pendümi saña beter gerek
G1610-5. Pendümi **gūş it** Muḥibbī keşreti terk eyle kim / 'Ālem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ
G1621-1. Müdde ī sözin revā mıdur şehā **gūş eylemek** / 'āşıḳ-ı bī-zer ḫarīdüñi ferāmūş eylemek
G1652-1. Müdde ī sözin revā mıdur şehā **gūş eylemek** / 'āşıḳ-ı üftādeñi böyle ferāmūş eylemek
G1659-5. Ḫuṭbe-i 'ışḳı oḳu yārān ḳamu **gūş eylesün** / Ey Muḥibbī cāmi'-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki **gūş ide** / Aña Muḥibbī diyebilür mi güher degül
G1669-2. Müdde īler ḳavlini **gūş eyle** ey sulṭān-ı Türk / Ḳatli 'uṣṣāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle gel
G1682-3. Gül gibi **gūş eylemez** bülbülleyin itsem fiġān / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel
G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı her kim ki **gūş ide** / Var mı Muḥibbī diye bunuñ çün güher degül
G1762-3. **Gūş ider** yoḳ kime taḳrīr ideyim derd ü elem / Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez **eyleseñ** efġānını **gūş** ey ṣanem
G1885-2. Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin **gūş idelüm**
G1888-2. Varalum **gūş idelüm** bülbül üñin / Ḳılalum 'işrete şitāb içelüm
G1897-1. Sūz-ı 'ışḳı **gūş idüp** deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger **gūş eylese** derdüm benüm
G1989-1. Ṣabr u 'aḳlı ṭaġıdup 'ışḳdan ṣadā **gūş eyleyem** / N'ola ḥālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola **gūş eyle** bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi **gūş eylesün** sāz isteyen
G2115-1. Ż̇āyi' itme ey dil-i şūrīde gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer **gūş eyle** bülbül ṣoḥbetin
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / **Gūş ider** kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
G2173-1. Pend **gūş itme** dilā alma ele 'ār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem ile göñlüm eglerem / İñildisini **gūş ideli** āsiyābdan
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi / Ben ezel **gūş itmişem** bu sözleri aḥbābdan
G2265-4. **Gūş iden** ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2326-1. Pend **gūş eyle** didüm cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı pendümi döndürdi fiġānın cerese
G2342-3. Şeb-i hicrānda eger nālemi **gūş eyler** ise / Ḫālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi **gūş eylemez** senüñ / Ey dil niceye dek idesin sen de ġulġule
G2432-4. **Gūş eylemedüñ** pendümi ḫālüñ beter olsun / Ḳaç kerre didüm uġrama 'ışḳuñ yöresine
G2436-5. Ey göñül kim 'āşıḳı men'iderse bādeden / Bāde virür 'aḳlı **gūş itme** kelām-ı ḫāmına
G2461-4. Gül gibi **gūş eylemez** feryādını 'āşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi 'ömrüm āh ile efġān ile
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup **gūş ide** dilber sāzuma
G2540-2. Şaḳın aldanma dehre pend **gūş it** / Ki pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın **gūş idüp** / Geldi 'ışḳ içre anuñçün bu hevālar başuma
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim gül bülbülüñ **gūş eylemez** efġānını
G2714-2. Giçen giçdi gelenler de giçerdür / Bugün **gūş eyle** cāndan diñle nāyı
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde **gūş iden** eş'āruñı
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / **Gūş idüñ** yārān size 'arż eyleyem gevherleri

G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim **gūş eylemez** gül bülbülüñ feryādını
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes **gūş eylemez** dildāra serdümi
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā **gūş it** Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛāce imiş
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp **gūş eyleye** āvāz-ı çeng / Īyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül üñin **gūş eylerüz**
Mr8-21. Bülbülüñ üñin **gūş eylesün** / Ḳanlar içüp ḥoş eylesün
Mr17-3. Sāḳiyā ṣun beri ṣol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin **gūş idelüm**
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir ṣadā **gūş eyledüm** / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm

gūş ḳılmaḳ [3] *bk. gūş eylemek/itmek*

G836-2. **Gūş ḳılma** nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / Her ne söz kim söyleye bilmez sözin fertūtdur
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm **gūş ḳıl** ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
Mr27-3. İrişmiş vaḳti yüzinde gülinüñ / Figānın **gūş ḳılmaz** bülbülinüñ

gūş ṭutmaḳ [7] *bk. ḳulaḳ ṭutmaḳ, sem ʿṭutmaḳ*

G981-5. Bu Muḥibbī sözleri ber biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ **gūşuñda ṭut** gūşuñdadur
G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḥāline **ṭut gūş**
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çü ʿādetdür bu **ṭutmaz** gülde **gūş**
G1282-3. Varam meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / Ki vā ız sözine ben **ṭutmazam gūş**
G1491-5. Zāhidā pend eyleme **ṭutmaz** Muḥibbī pende **gūş** / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G2092-6. Şi ʿr-i pür-sūzum daḥi rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre **ṭutmasaydum gūşumı** ger tāba ben
G2332-7. Ġam meclisinde oldı Muḥibbī hevā-yı āh / **Gūşın ṭutalı** nāle-i nāyuñ ṣadāsına

gūşa almamaḳ [14] Dinlemek, işitmek istememek. *bk.* kulağa almamak (Tanyeri, 1999: 185)

G248-4. **Gūşına ala** ol daḥi gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin ṭurma fiġān it
G324-4. **Gūşa almaz** gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / **Gūşuña almaduġıñ** bilsem saña āhūlar mıdur
G442-3. **Gūşına** nālişlerüm **almaz** dilā ol seng-dil / N'ola ḥālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider **gūşına almaz** / Dirlerdi baña māyil olur sāza güzeller
G556-2. Dāda varsa **gūşuña almazsın** ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvaralar
G778-3. **Almasañ gūşuña** ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm belā vü derd buḥrānı / Nigārum **gūşına alup** ger itmeye teġāfüller
G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi **almadı gūşına** / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ ile perver ḳulaġumuz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar **gūşına almaz** līk bu efsānemüz
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / **Gūşa alma** ey dil-i şūrīde sen deryā-dil ol
G1306-5. **Gūşına almaz** Muḥibbī dāda varsam dūdumı / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm her-bārʿarż
G1728-5. Bülbülem gül gibi **almazsın** fiġānum **gūşuña** / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler māh ü sāl
G2097-4. **Gūşına almaz** gül-i nev çün senüñ efġānuñı / Nice bir ey bülbül-i şūrīde efġān idesin

gūşa getürmek [1] Büyük bir dikkatle dinlemek. *bk.* kulak kesilmek (TDK, 2011: 1518)

G841-3. Bülbül terānesin **gūşa getür** gülşene varup / Her kim ki bile ḳuş dilini ẕü-fünūn giçer

gūşına bıraḳmaḳ [1] Duyurmak, bildirmek.

G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber **bıraḳdı gūşına** / Āh kim şimdengirü feryād girmez gūşına

gūşına girmemek [12] Söylenilen sözlere önem vermemek, söylenilenleri anlamamak, benimsememek. *bk.* kulağına girmemek (TDK, 2011: 1519)

G33-4. Gitdi hūşum benüm Mecnūn eyledi / Īşḳdan **gūşuma girdi** bir ṣadā
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür **gūşına girmez** o māhuñ bilmedüm Yārab
G329-5. Nice yıldur ki **girmez gūşuña** hīç / Muḥibbī ça ġırur hey dād u feryād
G878-5. **Girmez** zamāne **gūşına** āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd degül midür
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar **girmedi gūşına** Muḥibbī / Kūyına varup āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1843-4. Dirīgā gül gibi yārüñ fiġānum **gūşına girmez** / Olup bülbül gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür **gūşına girmez** benüm āhumla bu zārum
G2180-2. Dirīġ **gūşına girmez** fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire bu fiġān ile zārı n'eyleyin
G2239-3. Gül gibi **gūşına** çün āh u fiġānuñ **girmez** / Yiter ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür **gūşuña girmez** senüñ ey māh-rū
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraḳdı gūşına / Āh kim şimdengirü feryād **girmez gūşına**

Mr23-15. **Gūşuma girdi** ezelden çün şadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol sebebden başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ

gūşına irmek/irişmek [5] Dinlemek, işitmek.

G65-1. Dün gice nāgāh **irişdi gūşuma** bir ḫoş nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa **gūşuma** ṣan naʿra-i Ferhād **irür**
G1150-2. Ẕikr-i laʾl-i lebüñ olalı vird-i zebānum / Her bir yañadan **gūşuma irür** benüm āvāz
G1140-2. Āh ḳılsam **irişür** nālem melekler **gūşına** / Ṭañ degül dirler gider şebde ıraḳ yire āvāz
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / **İrişmez gūşuma** hergiz fiġānlar bülbülinden hem

gūşını burmaḳ [1] Sazın burgusunu bükerek düzen vermek. (TS, 2009: 2716)

G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp ḳānūna āheng eyledüñ / **Buralı gūşum** Muḥibbī dest-i ġam ṭanbūr-veş

gūş-ı cān [1] Can kulağı.

G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / **Gūş-ı cāna** kimdürür gelsün ki mengūş idedür

gūş-ı cihān [1] Dünyanın kulağı.

G1896-1. Ṭopṭolu **gūş-ı cihān** āh u fiġānumdur benüm / Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

gūş-ı dehr [1] Zamanın kulağı.

G1684-3. **Gūş-ı dehri** gevher-i naẓm ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri meʿānīdür göñül

gūş-ı gül girmemek [1] Gülün kulağına girmemek

G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin raḥm itdiler / Buʿaceb **gūş-ı güle girmez** fiġānı bülbülüñ

gūşe [16] *Far.*

bk. gūşe-i çeşm, gūşe-i ġam, gūşe-i gülzār, gūşe-i hicrān, gūşe-i meyḫāne, gūşe-i ʿuzlet, gūşe-i vīrān, gūşe-i vīrāne, muḳīm-i gūşe-i hicrān

(gūşe [3], gūşeden [3], gūşem [1], gūşesi [4], gūşesin [4], gūşeye [1])

1. Uç, kenar, münteha, ücra yer. (Ş. Sami, 2010: 676)

G760-3. Bir muṣāḥib yār bul gülşende var bir **gūşeye** / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Kaʿbedür dört **gūşesi** miḥrābdur
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne **gūşesi** ne ulu bārgāh imiş
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger **gūşem** iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma

2. Mahall-i inzivâ, zaviye, uzlet-gâh. (Ş. Sami, 2010: 676)

G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir **gūşe** bes / ʿĀrifem ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü **gūşe** vü bāzār hem
G2164-5. İḫtiyār ider midi varup melāmet **gūşesin** / Bu Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2214-5. Biz selāmet **gūşesin** zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ʿār sen
G2645(a)-5. Ḳanāʿat **gūşesin** ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir **gūşe** iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi

3. Taraf, yer, yön.

G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her **gūşeden** güller ḳamu ḫandān olur
G529-3. Temāşā ideyim gülzār-ı ḥüsnüñ / Anuñ her **gūşesi** bāġ-ı İremdür
G1400-1. Mevc urur her **gūşeden** deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1623-1. Gülşenün her **gūşesin** ṭutdı şadāsı bülbülüñ / ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür gitmez hevāsı bülbülüñ
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla her **gūşeden** ebrū
Mr3-1. ʿĀlemüñ her **gūşesi** bir hūy u bir hādur gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider

gūşe-i çeşm [2] Gözün kenarı.

G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile her dem cānımuz / **Gūşe-i çeşm** ile ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek **gūşe-i çeşmüñ** ile baña bir naẓar olsun

gūşe-i ġam [2] Gam köşesi.

G808-5. **Gūşe-i ġamda** Muḥibbī faḳrı iden iḫtiyār / Gāh olur şāh-ı cihān olana istiġnā ṣatar
G1778-5. **Gūşe-i ġamda** Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār ile farḳ olmaz ten-i zārum benüm

gūşe-i gülzār [1] Gülbahçesi köşesi.

G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger / Er gelmez idi **gūşe-i gülzāra** benefşe

gūşe-i hicrān [1] Ayrılık köşesi.

G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi ney gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı **gūşe-i hicrān** baña

gūşe-i meyḫāne [7] Meyhane köşesi.

G254-1. ʿİşret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḥarāb-ābāda da var **gūşe-i meyḫāne** ṭut
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde kim **gūşe-i meyḫānede** bir Cem görinür
G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa şehri fiten / **Gūşe-i meyḫāne** olmaġa baña me'men yiter
G1082-5. Tāc-dārıyuz Muḥibbī **gūşe-i meyḫānenüñ** / Oldı serde efser-i mey sāġar-ı şāhānemüz
G1174-3. Aç yüzüñ çāk-ı girībān eylesün ʿāşıḳlaruñ / Güm güm ötsün hāy u hūdan **gūşe-i meyḫānemüz**
G1705-4. Minnet itmez **gūşe-i meyḫānede** cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye destinde ger peymāne dil
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar nice çıḳar **gūşe-i meyḫāneden**

gūşe-i ʿuzlet [1] Yalnızlık köşesi.

G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda **gūşe-i ʿuzlet** gibi

gūşe-i vīrān [1] Harabelik köşesi. *bk. gūşe-i vīrāne*

G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n'eyler ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür bir ravżadan bir **gūşe-i vīrān** aña

gūşe-i vīrāne [1] *bk. gūşe-i vīrān*

G1650-2. Māhitābum gün gibi eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın bu **gūşe-i vīrānenüñ**

gūşiş-i ġam [1] Gam uğraşısı.

G2227-1. İgen incinme ey göñül olursın **gūşiş-i ġamdan** / Güzellerden vefā gelmez meşeldür mā-teḳaddemden

gūşvār [3] *Far.* Küpe. (M. Nâcî, 2009: 177)

(gūşvār [2], gūşvāra [1])

G1606-5. Ḳılmaġ içün **gūşvāra** ehl-i naẓmuñ gūşına / Ey Muḥibbī sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā **gūşvār** idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı **gūşvār** eyle daḳın

gūyā [35] *Far.*

bk. bülbül-i gūyā, bülbül-i gūyā-yı men, gūyā eylemek/itmek, gūyā ḳılmaḳ, gūyā-yı ʿışḳ, nāy-ı gūyā, ney-i gūyā

(gūyā [33], gūyādur [1], gūyān [1])

1. Sanki, sözde; zannedersin ki, -imiş gibi. (Ş. Sami: 2010: 405) *bk. gūyiyā*

G75-5. ʿIşḳ meydānında **gūyā** bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G91-1. Eşk itdi ḥarābe bu göñül şehrini ḥayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi **gūyā** yine ifnā
G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīsi şanma dilümde fesānedür / **Gūyā** zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm **gūyā** zebān yir yir / Derūnum ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin **gūyā** ṣatar
G671-3. Çemende sāġar almışdur eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı **gūyā** ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden diyü **gūyā** nigūn-serdür
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem şürāḥī ḳılḳılı / Arada **gūyā** ḳadeḥler şan gül-i ḫandāndur
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ **gūyā** içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün **gūyā** bir ejder baġlamış
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer **gūyā** ki ṭutar ayı şarʿ
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı **gūyā** bu ḫalef
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa ʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir **gūyā** laṭīf
G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn andan her seḥer eyler ṭulūʿ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür **gūyā** girībānuñ senüñ
G1665-5. Ġonce eṭfālına **gūyā** gülsitān taʿlīm ider / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü'l-esrār gül
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür **gūyā** nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlar ʿAẕrā ġamın çekmekde **gūyā** Vāmıḳam
G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur **gūyā** şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / Didi **gūyā** bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur **gūyā** ya gül-berk-i teridür bu
Mh10-10. Zülf-i çevgānına **gūyā** başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem **gūyā** ki iñlerʿandelīb

2. Söyleyen, lâkırdı, söyler, kail, mütekellim. (Ş. Sami: 2010: 397)

G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi **gūyā** / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G898-2. Ḥāl-i ʿālem bir degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi **gūyā** vü gāhi lāl olur
G1160-1. Şūrīde olup söze ḳaçan başlaruz biz / Bülbül ile **gūyā** ki sebaḳ-dāşlaruz biz
G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş **gūyā** ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1715-3. Dem-be-demʿıyş u şafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül her biri **gūyā** mı degül
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm **gūyā** nevā-sāzum benüm
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi **gūyā** Muḥibbī āh u zār itdüm
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını gülşene varmış / Bülbüller olup ḳarşuña her birisi **gūyān**
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül gibi **gūyā** / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin göñlüñi **gūyā** göresin
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭabʿum daḥi **gūyā** ola / Leblerinden emsem ey şīrīn-dehen
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūrīde **gūyādur** yine
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib daḥi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar **gūyā** idi

gūyā eylemek/itmek [7] Söylemek, ötmek. *bk. gūyā ḳılmaḳ*

G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup **gūyā ider** bülbül terennümler
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿını ṭūṭi gibi **gūyā ider**
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler cān bülbülin tā ṣubḥ **gūyā eyledüm**
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa **gūyā eylesem**
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda **gūyā eylesem**
G2038-3. Ḥaḳ mıdur bī-vefā güller elinden giceler / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ **gūyā eyleyen**
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin ʿarż idüp / Lāl iken ʿuşşāḳı bülbül gibi **gūyā eyledi**

gūyā ḳılmaḳ [2] *bk. gūyā eylemek/itmek*

G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül yañaġuñ / Aña dil bülbülin **gūyā ḳılan** kim
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli **gūyā ḳılur**

gūyā-yı ʿışḳ [1] Aşkın sözcüsü.

G1431-5. Göreli cānā Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı bülbül gibi ol **gūyā-yı ʿışḳ**

gūyālıḳ [1] Söyleyen, söyleyici olma durumu.

G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥa dek / Bülbül olan nitekim gülşende **gūyālıḳ** sever

gūyend [2] *Far*. Söyleyen, söyleyici, kail. (M. Nâcî, 2009: 177)

(gūyend [1], gūyendedür [1])

Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli **gūyendedür** / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān **gūyend** ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

gūyiyā [7] *bk. gūyā*

G782-3. **Gūyiyā** iki ḫaddi bir cilde / Yazılur Gülistān u būstāndur
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür **gūyiyā** şekerle bāl üstindedür
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen **gūyiyā** zindāndur
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış ele / Ṭıfla beñzer **gūyiyā** ṭurmış gülistān ögrenür
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / **Gūyiyā** gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür **gūyiyā** / N'ola bir kez eyleseñ efġānını güş ey şanem
G2424-2. **Gūyiyā** peyk-i beyābān olup şūrīde / Tāc-ı gülgün giyer başına raʿnā lāle

güc [11] *T*. (Ş. Sami, 2010: 398) *bk. iş güc*

(güc [9], gücdür [1], güce [1])

1. Kuvvet, takat, kudret, tâb, tüvân, vüs', iktidar.

G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār **güc**
G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār **güc**
G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm **güce** ne dād

2. Zor, cebir, şiddet, unf, kahır.

G295-1. Ḳon baña ḳılsun cefālar eylesün dildār **güc** / Tek beni andan ayırmasun ḳılup aġyār **güc**

3. Zahmet, su'ûbet, zorluk, müşkülât.

G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa ṣuç / Derdā ki ʿāşıḳ olana olmaya böyle **güc**
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālüñden ıraḳ olmaḳ ne **güc**

G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār **güc**
G295-5. Ḳıl devā la'l-i lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār **güc**
G2658-3. Sevdā-yı zülfi gitmese başdan ʿaceb degül / **Gücdür** kimesne terk idebilmek hevāsını
D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar ṣuç / Velī terk-i naẓar baña daḫi **güc**

gücenmek [2] *T.* Birinin beklenilmeyen bir davranışı veya sözü karşısında kırgınlık duymak, kırılmak. (TDK, 2011: 994)

(gücenmez [1], gücenür [1])

G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden **gücenmez** / Güzeller içre böyledür çü ʿādet
G1631-1. Derd ile āh eylesem yanar felek / Bu duḫāndan **gücenür** çeşm-i felek

güft ü gū [11] *Far.* Dedikodu, kılükal. (Ş. Sami, 2010: 398) *bk. güft ü gū-yı müşk*

G365-2. Ḥadiṣ-i zülf-i dildārı didiler eyleme kütāh / Anuñçün **güft ü gūyum** ʿālem içinde müselseldür
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir **güft ü gū** / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G884-1. Senüñ ḥüsnüñ cihāna **güft ü gūdur** / Bu ne ḥüsn ü bu ne vech ü ne būdur
G1564-5. Ey Muḥibbī şi'rüne taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi **güft ü gūyuñdur** senüñ
G1820-7. Çün **güft ü gūyı** ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini bu ġazel-i āb-dār hem
G2165-1. Dostlar bir kişi göñlin **güft ü gūyā** virmesün / Olmaz işe baġlayuban ārzūya virmesün
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān **güft ü gū**
G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur **güft ü gūyı**
Mr8-3. A'dāya olsun rū-be-rū / Kimseyle itme **güft ü gū**
D39-2. Ḥüsnine ḫayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün ḥaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür **güft ü gū**
B135. Maḥabbet **güft ü gūyından** bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār saña olsun

güft ü gū-yı müşk [1] Misk dedikodusu.

G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller naẓmuñı / Ellerine girse idi ger bu **güft ü gū-yı müşk**

güftār [14] *Far.* Söz, lakırdı. (Ş. Sami, 2010: 398)

bk. güftār eylemek/itmek, güftāre gelmek, ṭūṭi-i güftār

(güftār [4], güftārdan [1], güftāre [1], güftārı [3], güftārına [1], güftārını [1], güftāruñ [2], güftāruñı [1])

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ **güftārını** işitdi oldı ġonce lāl
G328-3. Deyre varduñ 'arż-ı ḥüsn itdüñ ṣanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar **güftārdan** olup ḳadīd
G627-2. Ġonce-veş **güftār** ile gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G740-4. 'Ārıżını göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol **güftār** ṣır
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına varan 'āşıḳı / Bir nefesle dirgürür 'īsi gibi **güftārı** gör
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i la'li vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından **güftār** özgedür
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuña līkin anuñ **güftārı** yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider **güftārı** yoḳ
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḫsāruñ eyler ārzū / Ey Mesīḥī-dem hemān **güftāruñ** eyler ārzū
G2617-1. Servler gülşende māt oldı görüp reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp **güftāruñı**
G2669-3. Erisün ṣu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker **güftārına** her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce **güftāruñ** hemān ol dem suḫan kesdi
G2779-3. 'Işḳ ile anuñ ḳalmaya **güftāre** ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ medḥin oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş **güftār**

güftār eylemek/itmek [7] Söz/şiir söylemek.

G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile **güftār idesin** / Şevḳden güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş **güftār ider** / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G919-1. Güzeller nāz ile reftār iderler / Dönerler ġonce-veş **güftār iderler**
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan ṣanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker lebüñçün **eylesem güftār** şi'r
G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi yār **güftār eylemez** / Kim dehānı olduġın 'uşşāḳa iẓhār eylemez
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç **eylemez güftār** şem'
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz **eylemez güftār** iki

güftāre gelmek [9] Söz söylemek, fevh. (Tulum, 2011: 777)

G559-1. Serv-veş reftāre gelse göz yaşı her an aḳar / Ġonce-veş **güftāre gelse** çeşme-i ḫayvān aḳar
G729-2. **Güftāre gelse** ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G846-3. Nāz ile **güftāre gelse** ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice giryānlar ḳopar
G1011-3. **Güftāre gelse** ġonce-ṣıfat gülse gül gibi / Dil 'andelībi ṣubḥa dek āh u fiġān ider
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre şevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd **gelür güftāre** şevḳ
G1404-3. Na'ra-i bülbülden olur her seḥer gülşen ṭolu / Būy-ı gülden mest olupdurur **gelür güftāre** şevḳ

G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost revān ol / **Güftāre gelüp** nāz ile bir ġonce-dehān ol
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey nāzenīn / Ġonce **güftāre gelüp** çāk ide gül pīrāhenin
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür **gelür güftāre** de

güher [20] *Far.* Gevher, elmas, cevher, cavahir. (Ş. Sami, 2010: 398, 376)

bk. çeşm-i güher, dürr ü güher, güher-i eşk, tāc-ı güher

(güher [7], güherden [2], güherdür [4], güherin [2], güherine [1], güherinüñ [1], güherle [1], güherler [1], güherlerin [1])

G32-2. Her ne söz kim lebleriüñden gelse bir **güherdür** ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm **güherin** / Lebüñüñ żikri ile oldı baña ol tercīḥ
G546-5. Ṣor ḳıymetini söz **güherinüñ** Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca māladur
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum **güherine** / Meh-rūları bildüm ki hemān sīm ü zer ister
G1049-3. Żikr eyle leb-i la'lüñ u fikr eyle meyān / ʿĀlemde **güher** olmaya idrāke berāber
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm **güherlerin** itdüm nişār / Ol sebebden kūy-ı dilber la'l ü mercāndur henüz
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm **güherin** / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāṣ
G1664-5. Naẓm-ı güher-nişārumı her kim ki gūş ide / Aña Muḥibbī diyebilür mi **güher** degül
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḥarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir **güherden** kem degül
G1718-1. Aç **güher** dürcin tekellüm eyle gel / Ġonce-veş daḥi tebessüm eyle gel
G1721-5. Naẓm-ı dürer-nişārumı her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī diye bunuñ çün **güher** degül
G1758-3. Söz **güherdür** degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān ṣarrāfa gel
G1798-5. Me'ānī ḳānına irdüm çıḳardum nice **güherler** / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1969-5. Bu Muḥibbī sözi **güherden** yeg / Olsa ṭañ mı çün oldı ṭabʿ-ı Selīm
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Gönlüm **güher** defīnesi ben bir ḳalenderem
G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña nişār eyler **güherle** eşk-i pür-nemden
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye ṣanma ki böyle **güher** düşe
G2488-3. Anuñ her bir ḥadīşi bir **güherdür** / Anı virmez bilen dürr-i ṣemine
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend **güher** bir ṣadef-i pāke düşe
G2781-5. Ey Muḥibbī söz **güherdür** ol daḥi a'lā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı

güher-i eşk [2] Gözyaşı incisi.

G2367-5. **Güher-i eşki** Muḥibbī yolına eyle nişār / Ola ide naẓar çeşm-i güher yaşımuza
G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş / Yir yir **güher-i eşküm** ayaġına şaçılsa

güher-bār [1] *Far.* Cevahir yağdıran, pek nafi ve müfit. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. çeşm-i güher-bār, eşk-i güher-bār, güher-rīz, naẓm-ı güher-bār, tāc-ı güher-bār

G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān ile **güher-bār** olupdur gözlerüm

güher-rīz [1] *bk. güher-bār*

G1211-5. Dişlerüñle şemʿ-i ḥüsnüñ bu Muḥibbī añmasa / Şiʿrini pür-sūz idüp naẓmın **güher-rīz** eylemez

gül [725] *Far.* Maruf çiçek ki küçük ve dikenli bir ağaçta olup şeklinin ve kokusunun güzelliğiyle meşhur ve beyne'ş-şu'arâ bülbülün dil-dâdesi olmakla mütevâtirdir. Pek çok envaı vardır. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. āb u gül, aḳ-ı gül, ʿārż-ı gül, aʿżā-yı gül, bār-ı gül ü gülistān, berāy-ı gül, berk-i gül, būy-ı gül, bülbül ü gül, dāmen-i gül, devr-i gül, dikensiz gül olmamaḳ, evrāḳ-ı gül, eyyām-ı gül, faṣl-ı gül, ġonce-i gül, gūş-ı gül, gül bezmi, gül cemāl, gül devri, gül gül, gül gül olmaḳ, gül mevsimi, gül ü dehr, gül vaḳti, gül zamānı, gül yañaḳlu, gül yüz, gül yüzlü, gül yüzüñsüz, gül-i aḥmer, gül-i būstān, gül-i bī-ḫār, gül-i gülsitān, gül-i ḥamrā, gül-i ḫandān, gül-i ḫoş-bū, gül-i nāzik, gül-i nāzik-beden, gül-i nesterīn, gül-i nev gül-i nevres, gül-i nev-reste, gül-i pür-ḫār, gül-i raʿnā, gül-i ruḫsār, gül-i seyr-i bāġ, gül-i sīrāb-ı ten, gül-i şimşād-ḳāmet, gül-i ter, gül ü gülzār, gül ü reyḥān, gül ü serv, gül ü serv ü semen, gül ü sünbül, hem-dem-i gül, hengām-ı gül, ḫırmen-i gül, ḳadr-i gül-i şükūfte, lāle vü gül, maṭlūb-ı gül, mevsim-i gül, mevsim-i ṣaḥbā-yı gül, meyl-i gül itmek, naḫl-i gül, nergis ü gül, nev-ʿarūs-ı gül, pister-i gül, raʿnā-yı gül, revnaḳ-ı gül, ṣafḥa-i gül, sāġar-ı gül, serv-i bāġ u gül, serv-i gül, serv ü gül ü nergis, serv-i nāz-ı gül, seyr-i gül ü gülşen, sulṭān-ı gül, şāh-ı gül, şāḫ-ı gül, şāhid-i gül, şemʿ ü gül-i ḥamrā,

şevḳ-i gül, şevḳ-i ruḥsār-ı gül, ṭālib-i gül, temāşā-yı ruḫ-ı gül, vaḳt-i gül, verd-i gül, vird-i gül, viṣāl-i gül, Yūsuf-ı gül

(gül [447], gülde [4], gülden [8], güldür [16], güldürür [2], güle [21], güli [9], gülidür [1], gülinden [4], gülini [2], gülinüñ [2], güller [56], güllerdürür [1], güllere [4], gülleri [3], güllerin [1], güllerini [1], gülleriyle [1], güllerle [2], güllerüñ [4], gülüm [3], gülüñ [35], gülsin [1])

G5-2. Ḫārdan **güller** bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün ḳullaruña ḥikmet izhār eyledüñ
G5-6. **Güller** ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G7-2. **Gül** açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ izhār eyledüñ / **Gül** bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam **gül** gibi cānānum güler / **Güller** açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżun żikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende **gül** çāk-ı girībān olmaya
G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey **gül** nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende **gül** açılsa dikenden yaña
G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ bir ḳızıl **güldür** baña / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin **gül** gibi ḫandānı saña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen **gülden** ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl **güldür** baña / Hem ṣürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Şevḳden **güller** ala egnine ḳırmuzı kabā
G94-4. Sen **güle** bülbül-i dil nālesi teʾşir itmez / Oldı feryād ile bu nālelerüm bād-ı hevā
G99-2. Ḳırmuzı **güller** açılur sīnede / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden peykān aña
G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā rāḥat-ı cāndur baña / ʿĀrıżun ter-tāze **güllerle** gülistāndur baña
G106-3. Tāze **gülsin gül** gibi gel bülbül āhından ṣaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G108-1. Sen **gül** içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Żerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen baña
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen **güli** / Bülbül-i şūrīde-veş ḫayrānuñam öñdin saña
G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şi ʿrüñ defterini ehl-i naẓm / **Gül** gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp
G134-3. Yüzüñe **gül** ṣaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ādemde ḫaṭā ile ʿuyūb
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḥi / Her ne yirde **gül** açılsa anda olur ʿandelīb
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / **Gül** gibi ḫāre nigār aġyār dāim ḳol ṣalup
G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta **güller** dimāġı ola ṭīb
G139-5. Gördi gülşende **güli** olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelīb
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī **gül** gibi bu tāze dīvānum görüp
G160-3. Geldi **gül** bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi sen de yāri ṭaleb
G162-4. **Gül** dimek yüzine çün degül edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-fażl-ı Rāb
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti izhār eyledüñ / **Gül** bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G190-5. Görmedi gülşende bir **gül** ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar **gül** güler bülbül olur her-bār mest
G207-4. Açılsa **gül** gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum nʾola bārāndur ey dost
G217-1. Çeşmüñ ideli sen **güle** bir kez naẓar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / **Gül** gibi ḫande ide ḳaçan būstān dost
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al ile **gül** dermek ister kākül-i miskīn dost
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ **gülini** irmedi ey bī-vefā dest
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir **gül** girībānı dürüst
G248-4. Gūşına ala ol daḥi **gül** ola ki nālān / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin ṭurma fiġān it
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül vaḳti **gülüñ** bāḳi gülistāndur ʿabeş
G263-2. **Gül** gibi gūş eylemezsin ehl-i ʿışḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin her gice feryād elġıyāş
G265-5. **Gül** ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām ile baḫş
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden şorma **gül** / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḫş
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme **gülden** hem dikenden geç
G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol ṣanem / Dostlar **gül** yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G322-1. Ey ʿārıżı **gül** lebleri ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G324-4. Gūşa almaz **gül** gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G325-1. Gülşen içre **gül** gibi gel devlet ü baḫtüñ sa ʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G332-4. Serv **gül** bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetün / **Gül** ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem **gül** gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu nev verd
G350-3. Olur şermende **gül** görse yüzüñi / Ṭapu ider boyuña serv ü şimşād
G372-1. Serv nʾeyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ **güle** açılmasun ol ruḫları ḫamrā yiter
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle ṣanmañ çīn-seḥer **gül** içre baġrı ḳanıdur
G388-1. Esse çün bād-ı ḫazān gülşende ḳalmaz **gül** giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G395-1. Sen gülersin gülşen içre **gül** gibi ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm **gül** gibi ḫandān olur
G406-4. Ṣalınsa eger gelse ʿaraḳ yüzine yārüñ / **Gül** üzre eger jāle disem aña yiri var
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim **gül** açılur bārān sever
G420-5. Ḳanda bir **gül** açılsa āşüftesi olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur

G441-1. Cümle ezhāra naẕar ḳıl **gül** çemen sulṭānıdur / Ṣeb-külāh ile benefşe ṣan levend oġlanıdur
G442-1. Bāġda açıldı **gül** cān u cihānum ḳandadür / Cūlar aḳdı dīdeden serv-i revānum ḳandadür
G445-4. Yüzi meh bir **güle** baḳsañ ya yaşuma naẕar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḥi dirhemdür
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet **gülidür** / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf **güller** açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgūn cāmı var / Ṣād dutsun göñlini **gül** gibi ḫoş eyyāmı var
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / **Gül** şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol **gül** gibi güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G479-4. Açılur **gül** gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan ḳaçan bārān olur
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ **güldür** ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G482-3. Gāh aġlar geh oḳur bülbül **gülüñ** mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden **gülüñ** evrāḳını rengīn ider
G489-5. Açıla **gül** gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider ruḫlarını **gül** / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne bāġında bitüp **gül** lāle oldı āşikār
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā **gül** şevḳine bülbül nevāya başlar
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları **gül** zülfi muʿanber geliser
G509-3. Her-cāyidür alınma **gülüñ** reng ü būyına / Bārī dilüñi virür iseñ bir nigārā vir
G525-5. Bu Muḥibbī şiʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde **gül** gibi ter-tāze bir dīvānı var
G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / **Güllere** ḫaclet gelür şimşād u ʿarʿar imrenür
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu **gül** gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḫālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa **gül** bülbül olan efġān oḳur
G544-4. Bildi **gülüñ** viṣāli hemān firḳate döner / Bīçāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her kūşeden **güller** ḳamu ḫandān olur
G558-1. Lāleler **güller** ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G558-2. Gülşen içre işidüp **güller** fiġānın ʿandelīb / Ḥᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser gūş oldılar
G560-3. Görüp eşkümi ol **gül** güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram **gül** defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G568-2. ʿĀrıżı añılsa **gül** gülşende olur şerm-sār / Leblerin żikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez mi **gül** ne dir
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler **gül** ne dir
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / Nāvek görine **güller** nar-ı ʿaẕāba beñzer
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller midür görinen yir yirin / Gülşen içre **güldürür** bir nice hindūlar mıdur
G589-1. **Gül** gibi meh-pāreler çün ʿarż-ı dīdār itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri bülbülleyin zār itdiler
G593-2. Açılup **güller** müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler hem ayasın ḳırsar çenār
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler **gülüñ** zerler nişār
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri **güldür** / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī **gül** gibi yārüñ **gülleri** / Virmesün ol **güllerüñ** kimse ḫazānından ḫaber
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem **gül** açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G603-5. ʿAceb mi gelse ḫaṭuñ gül ʿiẕārum / **Gülüñ** eṭrāfını lā-büd ṭutar ḫār
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter **güldür** / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir **güldür**
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı **gül** ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G613-2. Ġonce gibi açılup **gül** gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G622-4. Tāze **güller** açılur bulur gülistān revnaḳı / Herʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G624-1. **Gül** gibi cevr ü cefāya ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġaʿāşıḳların bülbül gibi zār ögredür
G627-2. Ġonce-veş güftār ile **gül** gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G627-3. Mest olup **gül** şevḳine çāk-ı girībān eylesem / ʿAyb ḳılmañuz bahār eyyāmı **gül** devrānıdur
G627-4. Bāġda yir yir açılan ṣanma lāle **güldürür** / Ḥār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste **güller** her ṭarafdan gūş ider
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki **gül** bite anuñ yiri dikendür
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı **gül** bitürür lālezār olur
G649-1. Ol ḥıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile **gül** üzre perçīn gösterür
G661-2. Gören ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / Didi **gül** bitürür imiş ṣanavber
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur **gül** gibi ṣanur bād ile bārān olur
G668-4. **Gül** gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
G676-3. Şemʿ güler şād olur yanduġına pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ **gülüñ** pervāsı var
G684-4. Ruḫı **güldür** lebi ġonce boyı serv / Ṣaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G684-6. Açılsun **gül** gibi gülsün ḫabībüm / Gözümüñ yaşı çün bārāne beñzer
G686-2. **Gül** ṣormadı meger ki anuñ ḫāl-i zārını / Bülbül çemende ḫaste olupdur yuvalanur
G702-5. Didüm ey **gül** bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Güş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir **gül** ne dir
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler **gül** cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G729-4. Sehv ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende **gül** ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G731-2. Olaldan ʿārıżun **gül** ḳāmetüñ serv / Aḳar kūyunda yaşumʿayn-ı mādur
G734-5. Yañılup ruḫlarına **gül** lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḥi şermende yatur
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür **gül** revnaḳını ḫār ṣır
G740-4. ʿĀrıżını göre ger gülşende **gül** ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār ṣır

G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma **gül** gibi sende ḫande var
G770-3. Yāri aġyārla gördüm ṣan **gül** oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı **gül** şevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G778-2. Lāle **gül** sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc giydi **güller** oldı tāc-dār
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre **güllerüñ** medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi **gül** götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen **gül** için baña raḳīb / Bu meşeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / Bu sözinden sen **güli** şermende gör
G817-1. Gördügince gün yüzüñ ʿāşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim açıla **gül** anda hezār elḫān olur
G819-2. Ḳanda kim **gül** açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var aḳıdur yaşlar
G828-3. **Gül** gibi dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G833-4. Giysün şalınup serv gibi cāme-i sebzi / **Gülden** yaraşur pīrehen ol sīm-bedendür
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir raʿnā **güli** var / Aña ḳarşu hezārān bülbüli var
G851-3. Ḳadeḥler meclis içre şanki **güldür** / Ṣürāḥī bülbül olmış ḳılḳılı var
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḫamrā ṭururken **gül** gibi / Ḳanġı ḫayvāndur ki ḫayvān gibi her dem mā çeker
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur **gül** defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G867-1. Her kimüñ kim **gül** gibi her-cāyi bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende **gül** itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G875-3. Almaġa ṣabrı metāʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup **gül** tāciri zer gösterür
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk **gül** sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki ṣan dīvāndur
G883-3. Ḫande ḳılsa **gül** gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḫoḳḳa-i laʿl içre lüʿlüʿlar mıdur
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış **gül** gibi yüzler
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı **gül** yā şeker ister
G903-2. Diñlemez gülşende **gül** bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G906-4. Ṣalınur **gül** ḫār ile ṣalınma sen aġyār ile / Cünbişi raʿnā **gülüñ** gülşende nā-şāyestedür
G906-5. Şiʿrümün her beyti **güldür** ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende **gül** efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥẓa raʿnālıḳ sever
G912-5. Muḥibbī **gül** gibi her-cāyi dildār / Yanında ḫārlar aġyāra beñzer
G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / Geh döner **gül** defterinden vird-i sübḥānı oḳur
G917-3. **Gül** çemen taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i ṣabā serv-i ḫırāmānı oḳur
G918-2. Ḥasretinden sen **gülüñ** ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G927-1. Gülşenüñ ẓevḳ ü ṣafāsı **gül** midür bülbül midür / Derdlü göñlümüñ devāsı **gül** midür bülbül midür
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası **gül** midür bülbül midür
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı **gül** midür bülbül midür
G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı **gül** midür bülbül midür
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür bilmem cilāsı **gül** midür bülbül midür
G933-5. Getür sāḳī ṣarāb-ı erġuvānı / **Gül** eyyāmı cihān bāġ-ı İremdür
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / **Gül** gibi güş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G954-3. Var iken **gül** gibi ʿālemde ṣarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḫmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür **güller** temāşā ile reng-ā-reng ider
G955-2. Gözüñ nergis yañağın **gül** olaldan / Boyuña bendedür serv ü ṣanavber
G956-7. Ḳanda bir **gül** açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G966-4. Gerekmez seyr-i ṣaḥrāsı ne ḫod **güller** temāşāsı / Cihānuñ **güli** ẓevḳinden dil ü cānum uṣanmışdur
G967-2. Ḫār elinde gördi gülşende **gülüñ** dāmānını / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G972-1. **Gül** bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāhlar
G980-4. Zaḫm-ı peykānı ḳızıl **güldür** baña / Bülbülem ḫār-ı belāsı ḫoş gelür
G982-1. Yārüñ elüñde **gül** gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine **gül** didüm anuñ / Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe **gül** didümse / Ḫaṭā itse n'ola ḳul ādemidür
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem **gül** şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş
G994-5. Muḥibbī n'ola ḳarşuña iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ **gül** gülsitānumdur
G996-2. Açılup **güller** müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler durmaz aya ḳarşu çenār
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler **gülüñ** zerler nişār
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı **gül** midür bülbül midür / Şīşelerle ṭolı yaşı **gül** midür bülbül midür
G997-2. Sīnesi **gül** çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı **gül** midür bülbül midür
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı **gül** midür bülbül midür
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni şayd eyleyem / Olan anda baña nāşī **gül** midür bülbül midür
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı **gül** midür bülbül midür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi **gül** getürür / Gül-ruḫuñ bu ki ʿaceb deste-i sünbül getürür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen **gül** için baña raḳīb / Bu meşeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa **gül** gülşende olur şerm-sār / Lebleri ẓikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül **güle** zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki dāim sürūd ider / **Gül** şevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-ṣıfat gülse **gül** gibi / Dilʿandelībi ṣubḥa dek āh u fiġān ider
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden **güller**
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı ṣabādan açıluban **gül** güler / Nāle eyler ḳarşusında ṣanmañuz bülbül güler

G1021-2. Geldügünce güldürürsin **gül** gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş baġrında ḳorsın daġlar
G1036-1. Nāme yazmış ġonce aġzından **güle** maẕmūndur / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler **gül** defterin almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1045-3. Lāyıḳ olmaz gül yüzine **gül** dimek / ʿĀleme bu müşk-i fām-ı zülfidür
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende **güller** lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer ol ʿārıżı **gül** serv-i ḫırāmān görinür
G1054-1. Ey dil naẓar ḳıl ʿārıżı güldür ya lāledür / Sünbül ṣaçına baġla göñül kim gülāledür
G1054-3. İtdi cemāli **güllerini** çün nigār ʿarż / Vir cānı būsesini anuñ ol dem aladur
G1056-3. Her ṭarafdan **güller** açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿīẕārın ter ṭutar
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā **gül** şevḳine bülbül nevāya başlar
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / **Gül** yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür
G1072-3. Alımaz dāmenüñ **gül** ḫār elinden / Daḥi şūrīde bülbül ne sözüñ var
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen **gül** gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum ṣanma ki bārān istemez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir **gül** açılmaz ḫārsuz
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir **gül** bülbülin zār eylemez
G1115-4. Ẕemm ider **gül** gibi her demde şarābı ṣūfi / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir **gül** bitmez imiş ḫārsuz
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz **gül** / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir **gül** anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp **gül** lālezār olmaz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın iżhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç **gül** olur mı ḫārsuz
G1180-1. Bulınmaz **gül** enis-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül var mıdur kim zār ḳılmaz
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir **gül** var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1194-3. Ḳomaz **gül** dāmenini hergiz elden / Ne ḳaldı bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur **gül** zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler **gül** zārını bilmez
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem **gül** gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı **gül** bārān ile bād istemez
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / **Güllere** haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1207-3. Bülbül āşüfte olup **gül** şevḳine / Cümle dökdi ne ki var ḳalbinde rāz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim **gül** açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül **gül** ḳocar her ḫār u ḫas
G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey göñül irdüñ **gülüñ** hengāmına / Fırṣatı fevt itme ey ʿömr-i ʿazīzüm bir nefes
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāş / Kim ʿacebler **gül** yanında eksük olmaz ḫār u ḫas
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende **gül** / Meclisinde dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm nitekim **gül** ḫār ile / ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbī'nüñ revān itmiş şehā / Ol ki ḫaddüñ **gül** idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çü ʿādetdür bu ṭutmaz **gülde** güş
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze **gül** gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1268-1. Şu kim **gül** bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāşıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1268-3. Eger yaṣdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür **gül** açılsa ki dirler ḫāre yaṣdanmış
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe bend it / Gülüp **gül** gibi didi mübtelā ḫoş
G1292-2. Yüzüñ **güldür** ideyim ben de feryād / Aña bülbül olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem **gül** şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem **gülüñ** sürḫ olduġın / Ḫūni baġrum ey ṣabā itseñ n'ola gülzāre ʿarż
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme **gül** gibi gel neṣāṭ / Bād-ı ḫazānı yād idüben eyle iḥtiyāṭ
G1321-1. Sāḳī piyāle ṣun ki virür ʿişret ü neṣāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum **gül** gibi bisāṭ
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / **Gül** açılduḳca gelür çün bāġ ile būstāne ḫaẕẕ
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura **güller** feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḫaẕẕ
G1350-1. **Güller** şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende yine **gülden** otaġ
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuṣṣāḳa gel / **Gül** gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1352-2. Her elifler serv yir yir daġlardur **gül** gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı şaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine **güller** pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı **güller** jālelerden gūşına dürr-i Necef
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer döke **güller** ṭabaḳ ṭabaḳ
G1382-4. Bülbül-i bahār dersini ezber oḳur **güle** / Faṣl-ı ḫazānı görmedi beñzer varaḳ varaḳ
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze **güller** bitüre ger ʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā **gül** gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā **gül** bitürür ḫārda / Bāġa var naṭ ʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it her bir **gül** lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / **Gül** yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi **gül** hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1463-2. Gül yüzin gördi ḥarāretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur **gülde** ʿaraḳ
G1464-1. Yaraşur **gül** gibi ol meh hemīşe gül ʿīẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile **gül** budaġı / Ben daḥi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1469-4. Serv gibi ṣalınup gülşende gülsen **gül** gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile **gül** gibi sen ḫall-i eşkāl eyledüñ
G1493-3. Devrānuñı sür **gül** gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ

G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿĀḳıbet **gül** gibi çāk olmaya tā p̄rehenüñ
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol **gülüñ** yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1513-5. Ey Muḥibb̄ var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / **Gül** gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / **Gül** gibi çünki varur cāyına her ḫār u ḫāṣuñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm **gül** demidür ʿıyş idelüm / Bize ṣun sāġarı sāḳ̄ saña cānāne gerek
G1551-1. **Güllere** ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini **gülüñ** / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1558-2. Gülşen içre **gül** olur ḫār ile her dem hem-nīş̄n / ʿÖmri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1558-5. Ey Muḥibb̄ di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Z̄rā çoḳ gördüm yil evrāġın ṣavurmışdur **gülüñ**
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿīş **gül** degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / **Gül** gibi güldi didi bu nehri ḥoş görmek gerek
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ **gülden** tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / **Gülüñ** ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde dikenden yeg
G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp **gül** gibi ḫandān eylemek
G1609-2. Zülfi benefşe ʿārżı **gül** ġoncedür lebi / Eyleñ naẓāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1618-3. Ġonce gibi açılup **gül** gibi ḳılsun ḫande yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1619-1. Alur **gül** ʿārıżuñda būy ile reng / Vel̄ ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1623-5. Her neye mālik ise **gül** pāyına itdi niṣ̄r / Görinürde ḳaldı ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ
G1624-5. Her kim ki Muḥibb̄ göre bu ṣi ʿr-i laṭ̄fi / İder görinür **gül** gibi ḫoş-ter daḥi nāzik
G1630-3. **Güllerin** medḥin oḳur gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1630-4. Kim añardı bülbüli **güli** de bülbül olmasa / Oḳunur mıydı **gülüñ** de dāstānı bülbülüñ
G1639-4. Evḳādı **gül** defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1639-5. Ey Muḥibb̄ görinen **güller** degül gülzārda / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider s̄nemde şemş̄rüñ senüñ / Bāġ-ı dilde **gül** bitürür zaḫm ile t̄rüñ senüñ
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfi meyvedür / Anı ma ʿn̄ **gülleriyle** naḫl-bend itsem gerek
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ **gül** / Benüm tek daḥi bir b̄-çāre bülbül
G1656-5. Bu Muḥibb̄ göñlin alup zār iden bülbül gibi / Ṣanmañ ol ruḫsārı **gül** o ḳāmeti bālā degül
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı zeyn idüp her-cāyi **gül** / Ḫūb idi ger olmasa her-cāyi **gül**
G1660(b)-4. Ṣararup ḫaddüm gibi nesrin ola / Ger göre ol ʿārıż-ı ḥamrāyı **gül**
G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi yine gülzār **gül** / ʿAndel̄b-i ḫasteye tā göstere d̄dār **gül**
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār **gül**
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar **gül**
G1661-4. Çeng ile ʿūda ʿamel virdi mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tār u mār **gül**
G1661-5. B̄-vefādur dehrden umma Muḥibb̄ sen vefā / H̄ç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār **gül**
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña **gül** / Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül
G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār **gül** / Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār **gül**
G1665-2. Naḳş-ı ç̄n itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār **gül**
G1665-3. Nergis-i zerr̄n legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫʿābdan olsa seḥer b̄dār **gül**
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳi ʿin keşf eyleyüp göstermedi d̄dār **gül**
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān ta ʿl̄m ider / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü'l-esrār **gül**
G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemim / Açılup tā olmayınca nāfe-i tātār **gül**
G1665-7. Ey Muḥibb̄ göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār **gül**
G1666-1. Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini **gül** degül / ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl **gül** gibi var ḫandān ol
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider **gül** ḫaṭuñı / Müsta ʿid olan oḳur i ʿrāb aña ḥācet degül
G1682-3. **Gül** gibi güş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan vāz gel
G1684-5. Ḫūn-ı dilden s̄nede **güller** bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu **gül** gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste **güller** ser-te-ser olur ḫacil
G1699-1. Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz **gül** / Her ne deñlü eyler ise eylesün ḳoñ nāz **gül**
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandel̄b / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa eyler bāz **gül**
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup **güller** Ayāz / Bülbül artursa niyāzı nāz ider ṭurmaz **gül**
G1699-4. Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar ʿiẕār **gül**
G1699-5. Ey Muḥibb̄ ʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz **gül**
G1701-6. Yār göstermez Muḥibb̄ **gül** gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1704-1. Ḫʿāb-ı ġafletde yaturken oldı çün b̄dār **gül** / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın eyledi iżhār **gül**
G1704-2. Göñli ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde d̄dār **gül**
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḥzen-i esrār **gül**
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli ṣaḳlar semender-vār **gül**
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle **gül** incinür / L̄k gitmez h̄ç yanından olımaz b̄-ḫār **gül**
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār **gül**
G1704-7. Kendine itdi muḥāfe āṣiyānın bülbüli / Hecretin bildürdi ḫalḳa eyledi iżhār **gül**
G1704-8. Dehr Fir ʿavnın meger īmāna da ʿvet itmege / Gösterür mu ʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār **gül**
G1704-9. Ey Muḥibb̄ ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına ḫāruñ dāimā oynar **gül**
G1708-1. Ḥamdülillah kim ser-ā-ser görinür gülzār **gül** / Bülbül-i şūr̄deye ʿarż eyledi d̄dār **gül**
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı s̄nesine nār **gül**

G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḫsār **gül**
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına şu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār **gül**
G1708-5. Şi ʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz virür tekrār **gül**
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan **gül** ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1713-1. Kendüyi rāh-ı ʿademde eyledi iżhār **gül** / Bülbül-i bī-dillere tā göstere dīdār **gül**
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar **gül**
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān şanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar **gül**
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā bīmār ider / İtdügini görmedi kimse aña tīmār **gül**
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār **gül**
G1714-1. Yine ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iżhār **gül** / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār **gül**
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār **gül**
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār **gül**
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār **gül**
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi şoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār **gül**
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına ḳılsan naẓar / Dir idüñ ṭab ʿ-ı nihālinüñ ucında var **gül**
G1715-1. **Gül** ile şaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı degül / Bülbülün zārılıġı ḥayret-i dünyā mı degül
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgün yañaġuñ **gülleri** / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār **gül** / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār **gül**
G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār **gül**
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar **gül** şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar **gül**
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār **gül**
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin zār **gül**
G1728-5. Bülbülem **gül** gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler māh ü sāl
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber **gül** gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / **Gül** gibi şanmañ ki dilber ḫālüme ḫandān degül
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī şaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir **gül**
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz **gül** / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz **gül**
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi şaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz **gül**
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz **gül**
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz **gül**
G1753-5. Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı **gül** bitürdi Ḫaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz **gül**
G1755-2. İster iseñ ki gülüp **gül** gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dideñe de giryān ol
G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān **gül** / Cem ʿ idüp cümle reyāḥini ḳılur dīvān **gül**
G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını sürmiş eline / Ka ʾbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān **gül**
G1757-3. Jāleler şanma seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur ma ʿşūḳ-veş ḫandān **gül**
G1757-4. Mürdeler bu itdüginceː bulalar ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meşel olmışdurur şan çeşme-i ḥayvān **gül**
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan **gül**
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḥaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān **gül**
G1757-7. Ruḫların vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñçün oldı ser-gerdān **gül**
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña **gül** oldı / Gördüm o serv-ḳaddi **gül** gibi rūyı sevdüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde şordum ʿārıżın didi **gülüm** / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḫı bir bülbülüm
G1791-2. Bu gün **gül** şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1797-2. Görmege ol ʿārıżı **gül** ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem **gül** gibi ḫandānsın begün
G1811-4. Dāġlar sīnemde **güldür** servler yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol **gülüm** bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze **güli** yār idelüm
G1828-4. La ʾli yādına **gülüñ** sāġar-ı ḥamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez ni'delüm sa ʿy ile yār / **Güle** dervīş olalum niceye dek ʿār idelüm
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden ol **gülüñ** bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden şabā gibi güẓār itdüm / **Gülinden** görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1843-4. Dirīġā **gül** gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola **gül** şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G1847-1. Ruḫlaruñı dostum **gül** gibi ḫandān isterem / Anuñ içün gözlerüm yaşını bārān isterem
G1848-2. Ḫayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarāb-ı kevṯerüm ʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum **gülüm** ey verd-i ḫandānum
G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde celis-i bāde olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup **gül** gibi küşāde olam
G1880-5. Ey Muḥibbī ol **gülüñ** medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde var nālişler it / Ol **gül** açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki **gül** ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse meşelüm
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem / Ḳızıl **güller** ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1924-2. Her seḥer-geh **gül** gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam
G1927-4. Aña şādum şordılar ben bülbülüñ ol **gül** didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ **gülinden** sünbülinden hem / Uşandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm şabā gibi **gülinden** hem
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp **gül** didüm aña sehven / Ne yüz ile ʿacabā ben bu şerm-sārı çekem

G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / **Gül** gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1954-3. Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını / **Gül** gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle **gül** gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol **gülüñ** hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var **gülinden** hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā niʾderem fāriġam **gülden** / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G1984-1. **Gül** gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür ʿar ʿar u şimşād hem
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla **güllerüñ** / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını ter eyleyem
G1995-1. **Gül** gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı ki tā bed-amān eyledüm
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen **gül** gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G1997-2. ʿĀrıżı **gül** gibi meygūn nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / **Gül** gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2017-5. Almadı **gül** gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ **güli** bir dem şolar añmaz mısın
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup **gül** didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿöẕr- ḫᵛāhum ben
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda **gül** açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp şaçılmasun
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp **gül** şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā **güller** elinden giceler / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan **gül** gibi her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen
G2058-4. Ol **gülüñ** çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden nʾeylesün **gül** hem-demin
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki **gül** hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez giden
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe **gül** didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr- ḫᵛāham ben
G2070-2. Ṣaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü **güller** ile cennete döndi cihān
G2080-1. **Güller** ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / **Gülde** var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende **gül** daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur **gülden** ḳabā / Pīrehen olsa münāsib añа berk-i yāsemin
G2103-2. **Gül** gibi açılmasun irmez baḥr-ı vaṣluña / Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler **gül** gibi ṣan bād ile bārān içün
G2107-3. Servler çekdüm elifden **güller** itdüm dāġ ile / Sīne bāġına temāşā ḳıla bu ümmīdeyin
G2115-1. Żāyiʿ itme ey dil-i şūrīde gel **gül** ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer güş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl **gül** ṣoḥbetin
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek **gül** ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde **gül** açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp şaçılmasun
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey Nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide **gül** pīrāhenin
G2132-5. **Güllere** ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam ben
G2133-1. Ḫārdan **güller** bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Gūş ider kim ehl-i ḫāl ola varup bülbül ünin
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña **güllerle** müzeyyen oldı yine gülsitān
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi **gül** defterini / Oḳısun eyle ṭulūʿ gel meh-i tābānun içün
G2149-4. **Gül** ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin **gül** revnaḳın
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla **gül** ṭutar anuñ ḫār etegin
G2175-5. Genc bī-mār ü **gül** bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2177-5. **Gül** gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḥi ḳılup zārı niʾdersin
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline **gül** gibi gel virme dāmānuñ şaḳın
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ **gül** yiter / Bāġ-ı servi nʾeylerem neme yarar **gül** gülsitān
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın **gül** evrāḳın
G2192-3. Yār olma her leʾime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler **gül** gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2193-2. **Gül** dāmenini ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2194-4. Ola ki **gül** gibi açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2202-3. **Gül** gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene **güller** ḫacil olsun / **Gül** nāz ile tā ġonce görüp münfaʿil olsun
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin pāyı nişānın / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı **gül** olsun
G2210-5. Ḳo ḳılsun **gül** gibi dildār ḫande / Muḥibbī āh u eşküm bād u bārān
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına **gül** lebüñe laʿl-i sürḫ / Ol günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2239-2. Gāh **gül** göster ü geh sünbül eyā serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi şīve-i şimşād idesin
G2239-3. **Gül** gibi gūşına çün āh u fiġānuñ girmez / Yiter ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2249-3. Dāġlar lāle vü **gül** sīnede serv oldı elif / Dostum bir naẓar it nice gülistānum ben
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā **gül** gibi geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile ḫūnīn-kefenem ben
G2253-4. Ey dost nʾola yüzüme ger bir **güle** baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2264-7. Nūş it Muḥibbī **gül** gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḫāl olayın bir zamān
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun **gülüñ** ḫār ile ḫandin gözlesin
G2278-3. Şi ʿr-i pür-sūzum benüm **gül** lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳanda bir ola engübīn
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz ey ārām-ı cān / Lāleler **güller** bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / **Güllerüñ** dermek diler bir uġrı servdür şaḳın
G2296-1. Yüzüñ **gül** bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger şem ʿine ol pervānedür bu

G2297-3. Yüzinde **güller** açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur gūyā ya gül-berk-i teridür bu
G2298-2. Yüzüñe **gül** beñzerem dimiş ḫacel / Olduġiyçün dirler añа sürḫ bu
G2312-5. Maʿnī **gülini** itdi çün iẕhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ boyını her sü
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf **güller** / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur bu
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulūʿ bir māh-rū / ʿĀrıżından **gül** ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2324-1. Bāde vü ṣaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / Ruḫı **gül** ṣaçları sünbül gözi bādām olsa
G2325-1. Çıḳdı **gül** Leylī gibi ṣaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile
G2331-4. Nitekim **gül** diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2339-2. **Gül** demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar ile
G2343-4. Dāġlar **gül** görinür sīnede serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil añа bārān eyle
G2357-1. Yoḳ **gülde** ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2365-7. Çāk itdi pīrehen **gül** ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2368-1. Söyler çemende derdini bülbül yine **güle** / Līkin **gül** eylemez naẓarı ḥāl-i bülbüle
G2368-3. Mey-ḫᵛāre çünki olmasa **gül** sāġarı yiter / Bülbül yirine var şürāḥīde ḳulḳule
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi **güle** / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol küle
G2371-1. Gönlini kim baġladı bir şaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde anı **güle**
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi **güle**
G2389-5. **Gül** gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2390-4. Kiminüñ cismi **gülden** tāze olmış / Kiminüñ yüzini ṭutmışlar ise
G2393-4. Ṣatmaġa **gül** ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum **gül** gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye **gül** dāimā güle
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir **gül** açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2408-1. Ey ruḫları **gül** ḳāmetiʿarʿar beli ince / Ey gözleri nergis ṣaçı sünbül lebi ġonce
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / **Gül** kim açıla ḫārı görür ol bile sence
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl **gül** yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḥālüñi dilber ide tā **gül** gibi ḫande
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar **güldür** / Döker bu çeşm-i nem-ginüm **gül** üzre çīn-seḥer jāle
G2442-4. Bāġ-arā ger ārıżuñ ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende **gül** çāk-ı girībān olmaya
G2461-4. **Gül** gibi gūş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm āh ile efġān ile
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / **Gül** ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile
G2466-5. Ḳanlu yaşumı dīdelerüm döke şol ḳadar / **Güller** bitüre her ṭarafı lālezār ide
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende **gül** olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür ṣanasın ṣalmış budaġ anda
G2478-4. Elden ḳoya **gül** dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup boynın eger ḫāre benefşe
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki dökdügince / Olur **gül** gibi bu göñlüm küşāde
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup **gül** ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur zamāne doymaz o rūzgāre
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ **gül** gibi bu āvāzuma
G2511-3. **Gülüñ** ḫār olalıdan hem-nişīni / Ötüp feryād ider bülbül çemende
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe / Al ile **gülüñ** būyını almaġa benefşe
G2521-1. Sīnem görinür **gül** gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2521-4. **Güller** bitirüp çevremi yaşum çemen itdi / Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun çemenümle
G2524-9. **Gül** eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḫāle
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp ol **gül** / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum şol ḳadar / Sīnemi her kim görürse beñzedür **gül** ḳanına
G2530-3. Ey ġonce-dehen **gül** gibi gelʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine **güller** açılsa / **Gül** şevḳine gülşende ḳızıl müller açılsa
G2542-1. Bahār irişse **güller** bitse tāze / Nice yirden gele bülbül niyāza
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿiẕārınaʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde ṣan düşmiş **gülüñ** eṭrāfına jāle
G2547-1. Çünki virildi ḫande vü şādī ezel **güle** / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū bülbüle
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf **güller** ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgūnuñ şekerle / Ne ḫoşdur ḳarışa ger **gül** şekerle
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun **gül** ile serv ile şimşād ile
G2573-4. Serīr-i gülşen içinde otur **gül** gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
G2575-1. Yine vaḳt oldı **güller** açılup yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele
G2578-3. Yüzüñ **gül** olalı ḫaṭuñ benefşe / Ḳoḳlasun bülbül-i dil unutma
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler **güle** / **Gül** didi andan **güle** itmek düşer mi bülbüle
G2580-3. **Gül** işitmiş ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / Ṣādılıġından ḳızarmışdur meger güle güle
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / **Güller** açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2590-3. **Gül** gibiʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh ile dil ʿandelīb ola
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi **gül** gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek ol **gül** ḫandān ola
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme **gül** gibi / Her bir eline dāmenini vire rām ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir **gül** bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur ẕerrelerʿiyān / Her ḳanda kim **gül** açıla lā-büd hezār ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende dilber **gül** gibi ḫandān ola
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre **gül** gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni
G2614-4. Belāsuzʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc lāzımdur **gülüñ** lā-büd olur ḫārı
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol **gül** eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āh ile zārı

G2617-3. Çünki gelmez **gül** gibi andan saña būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / Ne yirde kim bite **gül** bile ḫārı
G2628-2. N'ola gülşende **güller** şād u ḫandān / Olup bülbüller itsün āh u zārı
G2628-3. İrişmedüm diyü **gül** ḫırmenine / Benefşe dāim eyler inkisārı
G2628-4. Yine ezhār ile zeyn oldı gülşen / Aralarında **güldür** tāc-dārı
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / **Gül** ile çün görür bir yirde ḫārı
G2630-2. Açıldı gerçi kim **güller** ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür ḫazān yili gülistānı
G2633-1. Gördüm **gülüñ** hevāsına gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile ġulġulı
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb **gül** ile ḫārı
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil **güle** nāle / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim **gül** bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2641-1. Yüzüñ **güldür** ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen **güle** yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2647-4. Sen **gül** gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2651-3. **Gül** gibi dāmenüñi ḫār eline virme şaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol **gülüñ** zibālıġı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālıġı
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥza laḥza çünki artar ol **gülüñ** raʿnālıġı
G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre **gül** bitmiş şunʿ-ı Ḫudāvendi
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi **gül** yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur **güller** ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ urup / Ḳurdı çemende Leylī gibi **gül** otaġını
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ **gülleri**
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler **gül** dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḫāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
G2749-2. Elifler sīnede servüm ḳızıl **güllerdürür** dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim gūş eylemez **gül** bülbülüñ feryādını
G2752-1. Dün serv gibi şalınup ol **gül** budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / **Gülüñ** hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
G2769-4. Ẓāhirā gördüm ʿizāruñda ʿaraḳ / **Güller** üzre çīn-seḥer şebnem gibi
G2771-3. Gülşen-i ḫüsn içre **gül** gibi cemālin ʿarż idüp / Lāl iken ʿuṣṣāḳı bülbül gibi güyā eyledi
G2778-1. Ḫüsn ile ṭarāvet ezelī sen **güle** düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2778-5. Bir büse tevaḳḳuʿ iderem didi Muḥibbī / Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā **güle** düşdi
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı Muḥibbī şu deñlü kim / **Güller** açıldı itmedi dilber tebessümi
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi **gül** gibi didi var senüñ gibi hezār
Tb1-9. Lāleler **güller** yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender laʿl-i nābuñ ḳandadür
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur **gül** gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur raʿnā **güli** / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mh3-2. Her ṭaraf **güller** açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿĀşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / **Gül** cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-15. Ḳıldı pāyına **gülüñ** bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh5-1. Leb-i ḫamrāsı **güle** ḫande ider nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı anuñ serve deger nāzlanur
Mh5-2. Būseye cānum alup daḫi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / **Gül** gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mh7-9. Nūş itdüñ çü **gül** gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum **gül** idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsunʿārıżuñdan **gül** ḫacil / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda dil
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger / ʿĀrıżından **gül** ḫacel ḳıldı yine serv baş eger
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum **gül** gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe **güller** gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi / ʿIyş ider dāim raḳīb-i ḫār ile **gül** gibi
Mr17-5. Eşk ile gel idelüm **gül** yine meyḫāneleri / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
Mr17-8. Çalalum çağıralum **gül** gibi mesrūr olalum / Mest-i lā-ya ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr21-1. **Gül** gibi her laḥza ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
Mr23-1. **Gül** gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān
Mr27-3. İrişmiş vaḳti yüzinde **gülinüñ** / Figānın güş ḳılmaz bülbülinüñ
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz **gül** gibi ḫandān olup ḫurrem olur
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur **gülüñ** evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D20-1. Ol hem bāġı **gülinüñ** yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
D33-1. Ṣaḥn-i çemende **gül** yineʿarż ide cemāl / Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl
B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ **gül** gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B104. Sen gül-i raʿnāya beñzer şimdi ʿālemde **gül** / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar **gül** degül
B184. **Gül** ide ṭopraġını ḫūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī ölür ise firḳat-i cānān ile
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir **gül** ki anuñ çevresi ḫār olmaya

B200. Geldi gül devri yine bülbül fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp **gül** oldı yana başladı
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī şi'rini / İşidüp **gül** şevḳden çāk-ı girībān eyledi

gül bezmi [1] Şarap meclisi.

G510-4. Kim ola terk ide **gül bezmin** / Ṭolu elde şarāb-ı nāb olısar

gül cemāl [2] *bk. gül-rū, gül yüz, gül yüzlü*

G113-4. Zülfüñi ref'eyle göster **gül cemālüñ** ka'besin / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G126-1. Hep güzeller necm Ḫāliḳ seni ḳılmış māhitāb / **Gül cemālüñ** 'arż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb

gül devri [9] Gül mevsimi / bahar. *bk. gül mevsimi, gül vaḳti, gül zamānı*

G671-1. Yine **gül devridür** 'ālem Biḥamdillah münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine būy ile mu'aṭṭardur
G984-5. Bahār eyyāmı **gül devri** irişdi / Giçürme 'ömri meysüz kim hebādur
G1119-4. Bahār eyyāmı **gül devrinde** zāhid / İder mi hīç meye zühd ehli perhīz
G2399-2. **Gül devri** çünki tīz giçer 'ömr gibidür / Bir hafta var tāze ola şoñradan şola
G2546-4. Bahār eyyāmı **gül devri** geçürme 'ömrüñi żāyi' / Bu dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
Mh3-5. 'Ömr gibi tīz giçer **gül devri** elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / 'Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr22-2. 'Iyş u nūş eyyāmıdur **gül devri** hengām-ı çemen / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
B53. Sāḳiyā **gül devridür** şun içelüm peymāne gel / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan peymāneler
B200. Geldi **gül devri** yine bülbül fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana başladı

gül gül [1] Gül gibi, kırmızı kırmızı, gül renginde.

G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle **gül gül** biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

gül gül olmaḳ [2] Gül gibi olmak, allanmak.

G214-3. **Gül gül olmış** ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫ'vār mest
G1615-2. Tāb-ı mülden **gül gül olsa** 'ārızını dir gören / Āhdan āteş 'iyān āteşden āb olmaḳ gerek

gül mevsimi [10] *bk. gül devri, gül vaḳti, gül zamānı*

G141-2. **Gül mevsiminde** tevbei dil tār u mār ider / Meclisde eger sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb
G527-2. **Gül mevsiminde** cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle sāḳī sen bize rıṭl-ı girān getür
G643-1. **Gül mevsiminde** murġ-ı çemen zār zār olur / Ḳalmaz ḳarārı şevḳ ile bī-iḫtiyār olur
G758-3. **Gül mevsiminde** sāḳī elinde ḳadeḥ şuna / Nūş ide anı zehr ise kim ictināb ider
G833-5. Gel 'ıyş idelüm bir sen ü ben bāde üç olsun / **Gül mevsimi** irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G1757-8. Uġradum bir 'ārife **gül mevsimin** şordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an **gül**
G2365-2. **Gül mevsiminde** dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu 'āşıḳ-ı fütāde
G2428-1. **Gül mevsiminde** ey dil ol gül-'izārı gözle / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2476-1. **Gül mevsiminde** sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol şunmayınca içer isem mey ḥarām ola
G2599-3. Zāhid şarāba tevbe ne vaḳtin olur'aceb / **Gül mevsiminde** lāle gibi elde cām ola

gül vaḳti [4] *bk. gül devri, gül mevsimi, gül zamānı*

G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü ma'şūḳa muḥtesib / **Gül vaḳti** tevbe şırsa Muḥibbī olur mı 'ayb
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben de feryād / Aña bülbül olımaz **gül vaḳti** ḫāmūş
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / **Gül vaḳtine** dek irmeye bī-çāre benefşe
G2484-5. **Gül vaḳtine** irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe

gül yañaḳlu [6] *bk. gül-rūḫ, gül-rūḫsār*

G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel dimāġuñı / Bir **gül yañaḳlu** giysūları müşk-bāre vir
G914-1. Ey **gül yañaġuñ** ol gül-i ḫandānuma beñzer / Ey serv serv-i ḫırāmānuma beñzer
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı **gül yañaġuñ** / Aña dil bülbülin güyā ḳılan kim
G2238-1. **Gül yañaġuñ** yādına ey sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu kefen
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḫasretinden baġrını yaḳar oda / **Gül yañaġuñı** görem diyü gezer bāzārda
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / **Gül yañaġuñ** yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek

gül yüz [128] *bk. gül-rū, gül cemāl, gül yüzlü*

G14-5. **Gül yüzünüñ** ḫasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G15-1. **Gül yüzine** olalı āşüfte vü ḥayrān şabā / Şan yürür dīvānedür gülşende ser-gerdān şabā
G48-1. **Gül yüzüñ** şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı 'ālemde şādān olmaya
G104-4. Niceye dek **gül yüzüñden** dūr olam / Giderem ben ol semen-berden yaña
G106-2. Cān u dilden **gül yüzüñ** āşüftesi şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur māhum saña
G118-1. **Gül yüzinden** keşf ḳıl şol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna çün şifadur ḫāl-i 'anber-bārın öp
G124-4. Gülşen-i ḫüsnüñde görsem **gül yüzüñ** āh eylerem / Devr-i gülde nitekim zārılıḳ eyler 'andelīb
G131-1. **Gül yüzüñ** ḳarşusına ger āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mı dur eyyām-ı gülde nāle eyler 'andelīb

G134-1. Ey ṣaçı sünbül **yüzi gül** laʿli mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbuʾl-ḳulūb
G167-2. **Gül yüzüñden** dūr olalı gözlerüm / Ṣanasın ebr oldı ṭurmaz döker āb
G168-2. **Gül yüzine** nāz ile zülfini efşān eylese / Aña beñzer āfitābuñ yüzini ṭuta niḳāb
G169-2. **Gül yüzüñ** ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş ṣevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G204-1. Ḥār ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā dirīġ **gül yüzüñe** iremedi dest
G221-1. **Gül yüzine** ḳodıʿanber-kākül-i miskīn dost / Eylemiş kendüyi çenber kākül-i miskīn dost
G262-1. **Gül yüzüñ** göstermedün ey vird-i ḫandān elġıyāṣ / Bülbül-i dil oldı her şeb zār u giryān elġıyāṣ
G295-3. **Gül yüzüñüñ** ḥasretinden giceler bülbül gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G319-1. Ey **yüzi gül** ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş aña ḫālüñ sipend
G331-2. **Gül yüzüñ** āşüftesi sünbül ṣaçuñ efgendesi / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G351-2. Ol **yüzi gül** zülfini çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G355-4. Dūr ḳılma **gül yüzüñden** bu dil-i ṣad-pārei / İtmesün tā ṣubḥ olınca āh u efġānlar meded
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden ṣu gibi her dem aḳan / Ol lebi mül **yüzi gül** serv-i ḫırāmān ḳandadur
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā **gül yüzüñ** gülzārdur / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāra yazsam zülfinüñ evṣāfını / **Gül yüzi** medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol **yüzi gül** piste-dehānum ḳandadur
G461-3. **Gül yüzinde** diñ perīşān itmesün sünbül ṣaçuñ / Zāhid-i ṣad-sāl eger görse ʿaḳlın daġıdur
G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir **yüzi gül**-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G481-1. Göñlümi alan ol **yüzi gül** çeşmi āledür / Almaġa cānı ġamzesi baña ḥavāledür
G482-4. Ṣāḫ-ı serv üzre ḳaçanki ḫuṭbe okurʿandelīb / Añsa **gül yüzin** çenār el ḳaldurup āmin ider
G501-3. **Gül yüzüñ** gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol **yüzi gül** lebleri mül şemʿi münevver geliser
G511-1. **Gül yüzüñden** ayru bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G517-5. **Gül yüzi** vaṣfını dilber işidüp benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i güyā giçer
G563-1. **Gül yüzüñ** vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḫān okur
G587-2. Jāleler üzre görinen ṣubḥ-gehde jāle mi / **Gül yüzinde** yoḫsa yārüñ ḳaṭre ḳaṭre midür
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuben her gün ṭamar / Görmese **gül yüzini** bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G629-4. **Gül yüzin** medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan gūş ider
G670-5. Muḥibbī **gül yüzüñe** dil virelden / Öter bülbül gibi zārılıḳ eyler
G680-3. Ṣaçı sünbül **yüzi gül** ḳāmeti serv / Söze āġāz ide ġonce-dehāndur
G746-1. **Yüzi gül** ġonce-leb serv-i revāndur / Gözüm yaşı ayaġına revāndur
G755-1. **Yüzi gül** ṣaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G907-4. **Gül yüzüñ** medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥa dek / Bülbül olan nitekim gülşende güyālıḳ sever
G912-1. Nigārā **gül yüzüñ gülzāra** beñzer / Öter bülbülleyin dil zāre beñzer
G961-2. **Gül yüzüñden** sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ileʿālem ṭolar ṣan dökilür müşk-iʿabir
G979-4. **Gül yüzünüñ** ḥasretinden ey bahār-ı ḥüsn ü nāz / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca gözlerüm yaġmurlar
G1016-3. **Gül yüzünüñ** üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluben şādān olup kākül güler
G1045-3. Lāyıḳ olmaz **gül yüzine** gül dimek / ʿĀleme bu müşk-i fām-ı zülfidür
G1058-3. **Gül yüzüñ** şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / Ey **yüzi gül** çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1096-2. **Gül yüzüñden** dūr olalı ḫastedür cān bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün tīmārsuz
G1097-4. **Gül yüziñ** şevḳin dimezdüm cāna daḫi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metāʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp **gül yüzüme** bārī henüz
G1134-7. Muḥibbī **gül yüzüñüñ** bülbülidür / Fiġān u zārdān ol epsem olmaz
G1168-2. Giderme zülfüñi gel **gül yüzüñden** / Kim ola diye kim kākül gerekmez
G1173-1. Göstermez oldı **gül yüziñ** ol gül ʿiẕārumuz / Eksük degüldür anuñ içün āh u zārumuz
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme- sāz / Ey **yüzi gül** sen daḫi ḳıl bezme sāz
G1221-1. Dūr olalı **gül yüzüñden** gülmedüm bir nefes / Eylerem feryād u zārı hemçü bülbüldür ḳafes
G1246-3. **Gül yüzin** medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kākküllerin cedvel çeküp / **Gül yüzüñ** vaṣfında cānā tāze defter baġlamış
G1284-1. **Gül yüzüñde** çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1324-2. **Gül yüzi** olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün bāġ ile būstāne ḫaẕẕ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre **yüzi gül** ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1420-3. **Gül yüzüñden** dūr olalı giçeler tā ṣubḥa dek / Gūş iden efġānumı dir bülbül-i güyāda yoḳ
G1431-5. Göreli cānā Muḥibbī **gül yüzüñ** / Oldı bülbül gibi ol güyā-yı ʿışḳ
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis **yüzi gül** ol zülf-iʿanber-bāre baḳ
G1463-2. **Gül yüzin** gördi ḫarāretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1473-2. **Gül yüzüñ** üzre yine zülfüñ perīşān eyleyüp / Bu dil-i şūrīdemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña yārümdür gerek / Ḳāmeti serv **yüzi gül** gül ʿiẕārumdr gerek
G1487-2. Gülşen-i ḫüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / Ey **yüzi gül** tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup **gül yüzüñe** / Bir siyeh hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / Ol gözi āhū **yüzi gül** gözleri mestānenüñ
G1541-2. **Gül yüzüñe** sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1548-4. **Gül yüzi dāiresinde** gördi ḫaṭṭuñ mūr-veş / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol **yüzi gül** gülzār terk
G1562-1. **Gül yüzini** görmeyelden dostlar cānānenüñ / Ḳalmadı bülbül gibi ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1591-6. **Gül yüzine** ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek

G1592-4. **Gül yüzinüñ** yādına her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1655-4. Giceler **gül yüzüñüñ** ḥasretinden / Ḳılur bülbülleyin dil murġı ġulġul
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki ṯīmār eylesün / **Gül yüzine** ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken serv-i revān ḥācet degül / **Gül yüzüñ** yiter nigārā gülsitān ḥācet degül
G1691-3. Dūr olalı **gül yüzüñden** bülbülem ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur bende ẕerrece mecāl
G1702-2. **Gül yüzüñ** ṣevḳine her ṣeb tā seḥer bülbül gibi / Ḥāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1736-2. **Gül yüzüñ** ṣevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şem'-i cemālüñe dil ile cānı bil
G1775-2. **Gül yüzüñ** ṣevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1791-2. Bu gün gül ṣevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden **gül yüzüñ** cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṯeri / Bir lebi şīrīn **yüzi gül** gülsitānum var benüm
G1863-5. **Gül yüzüñ** vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G1918-1. Nev-bahārı ḥüsnüñ añup **gül yüzüñ** yār eyledüm / Bülbül-i şūride gibi āh u feryād eyledüm
G1925-3. **Gül yüzi** ṣevḳi ile ṣubḥa degin / Olalum bülbüle hem-nefes n'idelüm
G1938-3. Gözüm olup ebr-i nev-bahāri / Döker yaşı **gül yüzüñi** görsem
G1952-1. Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem / **Gül yüzüñe** ḳarşu bülbül gibi efġān eylesem
G1994-1. **Gül yüzüñden** ayru her ṣeb ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek 'uṣṣāḳa olmışdur ḥarām / Ey **yüzi gül** her dem eglence ḥayālüñ var iken
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña **gül yüzüñ** yiter / N'eylerem zülfüñ ṭururken 'anber-sārāyı ben
G2143-4. **Gül yüzin** yād eyledükce nālemi itmeñ 'aceb / Çünki ṣevḳüm kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2175-1. **Gül yüzüñ** seyr eylesün 'ālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-yi şeh-vār isteyen
G2195-3. **Gül yüzine** ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonce **yüzi gül** lebleri ḥamrā göresin
G2283-2. **Gül yüzüñden** dūr olalı bu göñül bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek ḫāli degül feryāddan
G2302-5. Āh eyleme gel **gül yüzine** ḳarşu Muḥibbī / Tā jeng-i seḥāb baġlamaya āyīne-i
G2380-3. **Gül yüzüñ** üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2393-6. **Gül yüzi** vaṣfında didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūride gūyādur yine
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / Bir **yüzi gül** ġonce-leb gülzār sevdüm tāzece
G2442-1. **Gül yüzüñ** ṣevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı 'ālemde şādān olmaya
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür **gül yüzüñe** / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
G2505-3. Ṣafādan çāk ider ġonce yaḳasın / Añarsam **gül yüzüñ** vaṣfın nesīme
G2532-4. **Gül yüzi** ṣevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle
G2545-3. **Gül yüzi** yādına bülbül gibi ey ḫaste göñül / Demidür ṣubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī **gül yüzüñ** görüp didi / Güller açılmaḳ 'aceb serv-i ḫırāmān üstine
G2623-2. Gösterüp **gül yüzin** ḳıldı nihān / Bülbül-āsā işümi zār itdi
G2657-1. Arturur cān 'andelībi dem-be-dem feryādını / Añduġuñca **gül yüz** ile ḳāmet-i şimşādını
G2668-1. **Gül yüzine** dil virelden zār gördüm kendümi / Derde bildüm çāre yoḳ nā-çār gördüm kendümi
G2705-6. Bu Muḥibbī **gül yüzinüñ** yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil ṣeydā gibi
G2726-4. **Gül yüzüñ** yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun legeni
G2777-2. Dūr olalı **gül yüzinden** ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḫi
G2796-4. İñlerem bülbül gibi **gül yüzine** ḳarşu velī / Bir nefes gūş eylemez dildāra serdümi
Tb1-16. **Gül yüzüñ** ṣevḳine her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran dāim görür aġyār olur
Mh17-8. Cū yirine iki 'aynüm n'ola dökerse nemi / **Gül yüzüñ** ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mh18-1. **Gül yüzüñden** ayru cānā āh u zār itsem gerek / Eşk-i çeşmümle cihānı lālezār itsem gerek
Mr12-3. **Gül yüzinden** ayrılalı iñlerem bülbül gibi / 'Iyş ider dāim raḳīb-i ḫār ile gül gibi
Mr13-5. N'ola ger **gül yüzine** cennet-i me'vā dir isem / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā dir isem
Mr14-2. Göreyim **gül yüzüñ** andan öleyim /
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan bu ḫāk-sārı / Göreyim **gül yüzüñ** andan öleyim
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek cismüm türābın / Göreyim **gül yüzüñ** andan öleyim
Mr14-8. Beni öldürme Yārab firḳat ile / Göreyim **gül yüzüñ** andan öleyim
Mr14-10. Ölürsem ḫākine düşmezdi ḳanum / Göreyim **gül yüzüñ** andan öleyim
Mr18-1. **Gül yüzüñden** ayru çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün bülbül gibi tā ṣubḥ efġānum benüm
Mr28-3. **Gül yüzüñden** dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle gibi ḳan ile peyvesteyem
B152. La 'l-i nābuñ var iken kimdür mey-i nāb isteyen / **Gül yüzüñ** devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen

gül yüzlü [8] *bk. gül-rū, gül yüz, gül cemāl*

G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey **gül yüzlü** yār / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi **gül yüzlü** bir cānān olur / İşi güci bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G1142-1. 'Āşıḳuz 'ālemde bir **gül yüzlü** gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḥasret 'azm-i yār itmek gerek / Varup ol **gül yüzlü** yāri der-kenār itmek gerek
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı **gül yüzlü** ra'nālar benüm
G2230-3. Degüldür 'āşıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil budur ayru düşe **gül yüzlü** yārinden
G2622-1. Göñül **gül yüzlü** bir dildāra düşdi / Anuñçün bülbül-āsā zāre düşdi
Mr24-7. Beni terk itdi çün **gül yüzlü** yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi zārum

gül yüzüñsüz [11] Gül yüzü olmadan, gül yüzü olmaksızın.

G17-4. Ṣorma ḫālüm **gül yüzüñsüz** dostum / Bülbülüñ gülzārsuz ḫāli n'ola

G409-2. **Gül yüzüñsüz** istemem cānā çemen seyrānını / Laʾl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan n’olur
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez cān bülbüli / **Gül yüzüñsüz** dostum gül-berk-i ḥamrādan n’olur
G599-1. **Gül yüzüñsüz** güzelüm serv-i çemenden ne biter / Lü’lü’ dişüñ var iken dürr-i ʿAdenden ne biter
G1080-5. **Gül yüzüñsüz** bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1168-1. Nigārā **gül yüzüñsüz** gül gerekmez / Lebüñ olmasa hergiz mül gerekmez
G1178-2. **Gül yüzüñsüz** ʿāleme ḳılmaz naẓar cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür yārsuz
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / **Gül yüzüñsüz** ṣanma kim cān bülbüli nālān degül
G1831-3. **Gül yüzüñsüz** ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1931-7. **Gül yüzüñsüz** Muḥibbī istemez bāġ u bihişt / Nāle ḳılur bülbülem zār u nevāyı isterem
G2170-5. **Gül yüzüñsüz** giceler feryād u efġān eylesem / Nāleme āheng idüp bülbül baña dir āferin

gül zamānı [1] *bk. gül devri, gül mevsimi, gül vaḳti*

G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer dir **gül zamānı** defter-i hicrān oḳur

gül-i aḥmer [4] Kırmızı gül. *bk. gül-i ḥamrā*

G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḥüsn ile **gül-i aḥmer** giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer giçer
G878-1. Ḫadd-i nigār baña **gül-i aḥmer** degül midür / Ya zülf-i dost müşk-i muʿanber degül midür
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen çün bir **gül-i aḥmerdesin**
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir **gül-i aḥmerdürür** / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin

gül-i būstān [1] Bostanın gülü.

G2454-2. Sensin **gül-i būstānı** hem şemʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da pervāne

gül-i bī-ḫār [3] Dikensiz gül.

G1081-1. Aġyārsuz ʿālemde dilā yār ele girmez / Gülşende nitekim **gül-i bī-ḫār** ele girmez
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir **gül-i bī-ḫār** yoḳ
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / Bulmadı kimsene ṭuta **gül-i bī-ḫār** etegin

gül-i gülsitān [1] Gül bahçesinin gülü.

G2273-1. Nāz ile reftāre gel geşt eyle bāġ u būstān / Servler ḳarşu gelüp bulsun şeref **gül-i gülsitān**

gül-i ḥamrā [5] *bk. gül-i aḥmer*

G756-3. Ol **gül-i ḥamrāda** şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G786-1. Ṣaçı sünbül ʿārıżı yārüñ **gül-i ḥamrā** giçer / Bāġ-arā serv-i sehīden ḳāmeti aʾlā giçer
G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde **gül-i ḥamrā** yirine / Ṣīşeler ġulġulını bülbül-i gūyā bilürüz
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine sīnem dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol **gül-i ḥamrāya** baḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş **gül-i ḥamrāya** baḳ

gül-i ḫandān [13] Güleç gül, narin gül, nazenin gül.

G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da dir **gül-i ḫandān** aña
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu göñül / Sīnesinde tāze dāġıdur **gül-i ḫandān** aña
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem şürāḥī ḳılḳılı / Arada gūyā ḳadeḥler ṣan **gül-i ḫandāndur**
G889-3. Ṣāh-ı güldür her elif sīnemde yaṣlar ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum **gül-i ḫandānı** var
G914-1. Ey gül yañaġuñ ol **gül-i ḫandānuma** beñzer / Ey serv serv-i ḫırāmānuma beñzer
G1098-4. Ḳılur dil bülbüli feryād u efġān / Anuñçün ol **gül-i ḫandān** görinmez
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / **Gül-i ḫandān** gibi açıldı biraz cānānum
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol ṣaçı sünbül **gül-i ḫandānı** añdum aġladum
G1954-3. Gülşen-i ḫüsninde zār itdi bu göñlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir **gül-i ḫandān** benüm
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm / Gülmedi çünkim yüzüme ol **gül-i ḫandān** benüm
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā her birisi bir **gül-i ḫandān** olsun
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol **gül-i ḫandān** acıya
G2775-1. Dostum didüm **gül-i ḫandāna** beñzetdüm seni / Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

gül-i ḫoş-bū [2] Hoş kokulu gül.

G682-1. Cū oldı yaşum ol ḳad-i dil-cūya segirdür / Dil bülbülidür ol **gül-i ḫoş-būya** segirdür
G2259-2. Muʿanber-mū **gül-i ḫoş-bū** kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

gül-i nāzik [1] İnce yapılı, narin gül.

G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey **gül-i nāzik** ḳoyasın üstine pā

gül-i nāzik-beden [3] İnce yapılı gül

G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin añdı meger ol **gül-i nāzik-bedenüñ**
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde **gül-i nāzik-bedensin** sen
G2217-1. **Gül-i nāzik-beden** dirler benüm ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin

gül-i nesterīn [1] Yaban gülü.

G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi dir ki **gül-i nesterīn** ṭutar

gül-i nev [2] Taze, yeni gül.

G204-1. Ḫār ile oldı **gül-i nev** pāy-ı dil-şikest / Derdā dirīġ gül yüzüñe iremedi dest
G2097-4. Güşına almaz **gül-i nev** çün senüñ efġānuñı / Nice bir ey bülbül-i şūrīde efġān idesin

gül-i nevres [1] Yeni yetişmiş gül. *bk. gül-i nev-reste*

G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan kime şekvā ideyin / Virmedi ol **gül-i nevres** ḫaberin baña ṣaḥīḥ

gül-i nev-reste [11] *bk. gül-i nevres*

G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir **gül-i nev-restedür**
G493-3. Sen **gül-i nev-reste** gibi ḫande eyle her zamān / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda itsün āh u zār
G575-2. Bir **gül-i nev-restedür** bāġ-ı cihānda ṣolmasun / Virmesün ol gülşenüñ kimse ḫazānından ḫaber
G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḫarām / Bu cihān bāġında göñlüm sen **gül-i nev-restedür**
G1252-3. Ol **gül-i nev-restei** ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1402-3. Ḥasretiyle sen **gül-i nev-restenüñ** her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger sen ol **gül-i nev-restei** / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1714-3. Gülşen içre ol **gül-i nev-reste** bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1816-4. Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı ey **gül-i nev-reste** menzilüm
G1989-3. Nāle ḳılsam sen **gül-i nev-restei** yād eylesem / Nefḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol **gül-i nev-restenün** ben ḫandesin

gül-i pür-ḫār [2] Dikenli gül.

G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli **gül-i pür-ḫāredür** / Anuñ içün ḫār elinden baġrı pāre pāredür
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda efġān eylesem / Sen **gül-i pür-ḫārdan** cānumda āzār özgedür

gül-i raʿnā [18] Güzel gül; dışı sarı, içi kırmızı renkte olan bir çeşit gül. (Devellioğlu, 2000: 297)

G20-1. Sen serv-ḳaddi görmeyeli ey **gül-i raʿnā** / تالله لقد طلت الاشوق علينا
G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir **gül-i raʿnāya** sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-iʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G57-1. Gösterelden gün yüzin āh ol **gül-i raʿnā** baña / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā baña
G480-2. Yanuñda ey **gül-i raʿnā** raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G552-1. Ol **gül-i raʿnā** kimüñ cānānesidür kim bilür / Bu dil-i şeydā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G674-4. ʿAceb bilsem **gül-i raʿnā** ne yüzden beñzemiş yāre / Ḥayāsuz ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir **gül-i raʿnāsı** var / Aña ḳarşu ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G932-1. Ol **gül-i raʿnā** kimüñ cānānesidür kim bilür / Bülbül-i gūyā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey **gül-i raʿnā** aña kim bülbül-i gūyā dimez
G1268-3. Eger yaṣdansa aġyārı ʿaceb mi ol **gül-i raʿnā** / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre yaṣdanmış
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir **gül-i raʿnā** mı degül
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına baḳup ḫāruñ **gül-i raʿnādan** el çekmem
G2013-2. Sen **gül-i raʿnāyı** gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür sen **gül-i raʿnā** içün
G2723-4. Ol **gül-i raʿnā** ġamından giceler bülbül gibi / Ey dil-i şūrīde arturdun fiġān u zāruñı
Mr11-1. Görse bülbül gibi her dem **gül-i raʿnāy** göñül / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḫi rüsvāy göñül
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / Āh kim pinhān ider benden **gül-i raʿnāsını**
B104. Sen **gül-i raʿnāya** beñzer şimdi ālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül

gül-i ruḫsār [2] Gül yanak.

G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḫi / Ola mı pes kim bilür varup **gül-i ruḫsārın** öp
D6-1. **Gül-i ruḫsāruña** ḳılmaḳ naẓar şuç / Velī terk-i naẓar baña daḫi güc

gül-i seyr-i bāġ [1] Gül bağının seyri.

G2615-4. Dilā gel **gül-i seyr-i bāġ** teferrüc ḳıl Ḫudā şunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

gül-i sirāb-ı ten [1] Tenin körpe gülü.

G1037-1. Olalı çün **gül-i** sīrāb**-ı teni** nāzik-ter / Yaraşur berk-i semen pīreheni nāzik-ter

gül-i şimşād-ḳāmet [1] Şimşad boylu gül.

G2147-4. Sen **gül-i şimşād-ḳāmet** gele diyü gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān

gül-i ter [19] Taze gül.

G305-3. Serve beñzer dimezem ḳāmetüñ ey serv-i sehī / ʿĀrıżuñ eylemişdür **gül-i terden** tercīḥ
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn ruḫuñ baña **gül-i terden** leẕīẕ
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler ya **gül-i terden** midür / Bu cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber **gül-i ter** gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber şorsam da mermer gösterür
G524-1. Yüzüñe beñzemez hīç bir **gül-i ter** / Boyuña eşk ider serv ü şanavber
G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide **gül-i terden** giçer / Laʾl-i nābuñı şoran ol ḳand ü şekkerden giçer
G661-1. Lebüñe mül didüm zülfüñeʿanber / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ **gül-i ter**
G664-4. Yāre şundumʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol **gül-i ter** yüzüme baḳdı didi ayvā şatar
G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi de şebdür hem **gül-i ter**
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan **gül-i terdür** ki sen şaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost şekkerden ne ḫaẕẕ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende **gül-i terden** ne ḫaẕẕ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer **gül-i ter** yoḳ
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer **gül-i ter** görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü şanavber görmedük
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye **gül-i terden** bu ġazeller daḥi nāzik
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey **gül-i ter** saña ḳanı bülbülüñ
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir **gül-i tersin** / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir kiyāham ben
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan şaḳın kim bir **gül-i tersin** / Kim āh oḳı güẕer ḳılur irişe daḥi mermerden
G2440-2. Bir kere anuñ būyı irişmedi meşāma / İden bīgāne fā'ide ḫaddi **gül-i terse**
Tb1-23. Laʾl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe her kim baḳarsa dir **gül-i terden** laṭīf

gül ü dehr [1] Gül ve zaman/devir.

G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / **Gül ü dehrüñ** vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden geç

gül ü gülzār [5] Gül ve gül bahçesi.

G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün **gül ü gülzār** baña
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu **gül ü gülzār** ḫoş / Gülşen içreʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün rūḥ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān iledür lā-büd **gül ü gülzāra** şevḳ
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle **gül ü gülzār** hem
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün **gül ü gülzār** feraḥ

gül ü reyḥān [1] Gül ve reyhan.

G1727-1. Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-ı rıżvān ḫacel / Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden **gül ü reyḥān** ḫacel

gül ü serv [1] Gül ve servi.

G191-3. Añsam eger **gül ü serv** şiʿrüm içinde cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme kināyet

gül ü serv ü semen [1] Gül, servi ve yasemin.

G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḫazān / Bite dünyāda nitekim **gül ü serv ü semeni**

gül ü sünbül [1] Gül ve sümbül.

G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib **gül ü sünbül** çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān

gülāb [6] *Far.* Gül suyu, gülden çıkarılan mâ'-i mu'attar. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. gülāb-ı eşk

(gülāb [4], gülābdan [1], gülābı [1])

G153-5. Yu **gülāb** ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Şoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G657-3. Derd-i ser başda añupʿārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki şudāʿuñ derdi **gülāb** ile giçer
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ **gülāb** ile yumaḳ
G1553-5. Ger **gülāb** itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḥāşılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil ḫarāreti / Bu remzi yüri fehm idesin şu **gülābdan**
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe **gülābı**

gülāb-ı eşk [1] Gözyaşının gül suyu.

G1481-4. Zülfüñi yusam **gülāb-ı eşküm** ile ey şanem / Bil daḥi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk

gülāle [1] *Far.* Küçük kaftan zıbını.

G1054-1. Ey dil naẓar ḳılʿārıżı güldür ya lāledür / Sünbül şaçına baġla göñül kim **gülāledür**

gülbānk [1] *Far.* Bir cemaat tarafından bir ağızdan ve bir makamla çağrılan dua ve sürûd ve ahenk veya tekbir ve tehlil. (Ş. Sami, 2010: 399)

G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol sensin şefiʿ-i ümmet / **Gülbānküñi** çekerler cümle senüñ ḫalāyıḳ

gül-berg [3] *Far.* Gül yaprağı.

bk. gül-berg-i ḥamrā, gül-berg-i sīrāb*, gül-berg-i tār, gül-berg-i ter*

(gül-berg [2], gül-bergine [1])

G335-1. Çeşmi **gül-berg** ü boyı serv-i bülend / ʿĀrıżı āteşdürür ḫāli sipend
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa **gül-bergine** / Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz / Ki ṣan **gül-berg** üzre düşdi jāle

gül-berg-i ḥamrā [1] Kırmızı gül yaprağı.

G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum **gül-berg-i ḥamrādan** n'olur

gül-berg-i sirāb [1] Körpe gül yaprağı.

B152. Laʿl-i nābuñ var iken kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā **gül-berg-i** sīrāb isteyen

gül-berg-i ter [3] Taze gül yaprağı.

G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur gūyā ya **gül-berg-i teridür** bu
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı **gül-berg-i teri**
Mr22-1. Ey yüzi **gül-berg-i ter** vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden

gül-bū [1] Gül kokulu. *bk. ʿārż-ı gül-bū, sünbül-i gül-bū*

G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı **gül-būyı** ben

gül-çehre [3] *Far.* Gül çehreli, güzel yüzlü. *bk. sāḳī-i gül-çehre*

G441-3. Sensüz ey **gül-çehre** yoḳ ẕerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre şānidür
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol **gül-çehre** cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ ey **gül-çehre** / Fitneler ṣalsa yiter biñ şehre

gül-dehen [1] Gül ağız.

B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş **gül-dehenüñ** / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ

güldeste [3] *Far.* Gül demeti.

(güldeste [1], güldestedür [2])

G560-5. Ḫayāl-i ruḫların giderme dilden / Muḥibbī sīnede **güldeste** ḫoşdur
G906-5. Şiʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle bağlu ġazel **güldestedür**
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün **güldestedür**

güldürmek [4] *T.* Gülmesine sebep olmak. (TDK, 2011: 997)

(güldürdüñ [1], güldüren [1], güldürmedi [1], güldürürsin [1])

G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi yārüm **güldüren** / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G1021-2. Geldügünce **güldürürsin** gül gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce lāle-veş bağrında ḳorsın dağlar
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını **güldürdüñ** / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2484-7. Bir laḥẓa Muḥibbī gibi **güldürmedi** anı / Ne ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre benefşe

gülec [1] *T.* Her zaman gülümseyen, mütebessim. (TDK, 2011: 996)

G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün **gülec** / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec

gül-endām [3] Gül tenli. (Ş. Sami, 2010: 304) *bk. serv-i gül-endām*

(gül-endāmum [1], gül-endāmuñ [2])

G1409-2. Bir **gül-endāmuñ** ġamından giceler bülbülleyin / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol **gül-endāmuñ** yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol **gül-endāmum** benüm çün āh u efġānum sever

gülfām [1] *Far.* Gül renginde olan, pembe. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. bāde-i gülfām-i cām, sāḳī-i gülfām

G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler ol **gülfām** ile baḫş

gül-geşt-i bāġ eylemek [1] Bağda gezinmek, dolaşmak.

G570-1. **Gül-geşt-i bāġ eyleseñ** diyü ey nigār / Her yaña baḳup oldı dü-çeşmüm benüm çehār

gül-geşt-i ṣaḥrā [1] Gül ağaçlarıyla bezeli sahra.

G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum yiter **gül-geşt-i ṣaḥrā** mı olur

gül-ġonce [1] Gonca gül, henüz açılmamış gül.

G812-1. **Gül-ġonce** ḫandāndur çemen serv-i revānum ḳandadür / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı cānum ḳandadür

gülgūn [46] *Far.* Gül renginde, pembe. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. ʿārż-ı gülgūn, bāde-i gülgūn, eşk-i gülgūn, gülgūn eylemek/itmek, gülgūn olmaḳ, gülgūn-ı eşk, ḥabāb-ı eşk-i gülgūn, ḫadd-i gülgūn, ḳadd-i gülgūn, ḳadeḥ-i gülgūn, mey-i gülgūn, mey-i ṭālib-i gülgūn, sāġar-ı gülgūn, tāc-ı gülgūn

(gülgūn [39], gülgūnı [2], gülgūnını [5])

G81-3. **Gülgūn** ṣarābı çünki dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevṣeri anda bulam ṣafā
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum **gülgūnını** / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G116-3. Bir perī-rū la'l-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt **gülgūn** ṣarāb
G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı **gülgūn** ṣarāb / Ey Muḥibbī durma ḳıl ʿayş u ṭarāb
G166-6. Beñzedi **gülgūn** ṣarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen **gülgūn** mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G176-2. ʿĀrifüñ **gülgūn** ṣarāb ile ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış ḫuşk-leb
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele **gülgūn** ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G256-2. **Gülgūn** meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʿāşıḳa ṣunuldı ezel saña müşelleş
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe **gülgūn** ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür **gülgūn** ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḫı **gülgūn** çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine **gülgūn** yaşumı / İşidelden berü kim la'l-i lebüñ öñdülidür
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde **gülgūn** cāmı var / Şād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var
G481-4. Sāḳī bu demde al ele **gülgūn** piyālei / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G507-2. Şehā **gülgūn** yañaġuñ ḥasretinden / Gözümüñ yaşları gülgūn olupdur
G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme **gülgūn** ḳumāş üç günde bir
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile yaşum **gülgūnını** ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine **gülgūn** libās / Sürḫ giyse ḫil'atin ḳan dökmek ister şāhlar
G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden **gülgūn** giyer
G851-4. Ṣaçı şebdīzine **gülgūn** eşki / Ḳoşalum çünki vaşlı öñdüli var
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı **gülgūn** cāmeler
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet bu yolda destüme **gülgūn** piyāledür
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar dīdelerüm / **Gülgūn** ruḫuñ çeşme çü manẕūr-ı naẕardur
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi **gülgūnı** libās / Ḳaşrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1263-2. Işḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ **gülgūnını** / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile **gülgūnı** benek / ʿĀşıḳām ḥaste-dilem baña yiter bir kepenek
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye **gülgūn** ṣarāb ṣun / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī **gülgūn** yaşum da seri'idür bu meydānuñ
G1720-2. İç ḳızarsun dostum **gülgūn** yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ **gülgūn** ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlinde melāl
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum **gülgūnını** / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum **gülgūnını** / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile **gülgūn**
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine **gülgūn** yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi **gülgūn** cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2428-2. Düşürme āḫır elden **gülgūn** ṣarābı nūş it / Ma'nī yüzinden ammā la'l-i nigārı gözle
B52. Ele al sāḳiyā **gülgūn** ṣarābı / Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür

gülgūn eylemek/itmek [5] Kızartmak, kırmızılaştırmak.

G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u ṣaḥrāyı ḳamu eşk ile **gülgūn idiser**
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā ruḫı **gülgūn itdüñ** / Yine ey ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi **gülgūn itdüm** / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur ol ṣunuñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm benüm ḫūn eyledüñ / Ol sebebden gözlerüm yaşını **gülgūn eyledüñ**
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar ile yaşumı **gülgūn itdüñ**

gülgūn olmaḳ [3] Kızarmak, kırmızılaşmak.

G507-2. Şehā gülgūn yañaġuñ ḥasretinden / Gözümüñ yaşları **gülgūn olupdur**
G2745-2. Ṭan degül **gülgūn olup** yaġdursa ḳan yire seḥāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil ṣavurur ṭopraġını
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm **gülgūn olur**

gülgūn-ı eşk [3] Gül renkli gözyaşı.

G887-2. **Gülgūn-ı eşk** ḫᵛācesi seyyāḥ olup yürür / Sen şāha pīş-keş diyü dürr ü güher çeker
G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / **Gülgūn-ı eşk** düşdi ṭutup yeñilmez
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf ile bugün **gülgūn-ı eşkümi** / Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

gül-hā-yı çemen [1] Yeşilliğin gülleri.

G2053-1. Açılupdur gerçi her cānibde **gül-hā-yı çemen** / Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen

gül-hā-yı bahār [1] Baharın gülleri.

G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var diñle sürūrı / Seyr eyle hezār nāliş ü **gül-hā-yı bahārı**

gülistān [29] *Far.* Gül bahçesi, gül ağaçları çok bahçe. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. bāġ u gülistān, bār-ı gül ü gülistān, ders-i gülistān, geşt-i gülistān, Gülistān u Būstān, gülistān-ı cemāl, gülistān-ı İrem, gülistān u çemen, ṣaḥn-ı gülistān, seyr-i gülistān, seyr-i gülistān ḳılmaḳ, zeyn-i gülistān

(gülistān [14], gülistāna [3], gülistānda [4], gülistāndur [2], gülistānı [2], gülistānına [1], gülistānum [1], gülistānumuzda [1], gülistānuñ [1])

G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā rāḥat-ı cāndur baña / ʿĀrıżun ter-tāze güllerle **gülistāndur** baña
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle **gülistānı** dürüst
G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne ilet / Yaʿni cān bülbülini tāze **gülistāna** ilet
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥusnine / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi **gülistāndur** ʿabeş
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben **gülistān** ile baḥş
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki **gülistānda** yatur
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz **gülistān** seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi **gülistānda** ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G622-4. Tāze güller açılur bulur **gülistān** revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler **gülistāna** / Bu mevsim tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G913-3. Bir sencileyin ḥusn **gülistānına** ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ var
G1015-2. Ḫaber virdi **gülistāna** ṣabā bir şemme zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḥāl sünbüller
G1042-2. Bülbül-i ṣūrīdeler gül defterin almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış **gülistān** ögrenür
G1145-1. Bu ne ḥusn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş **gülistānda** nihāl olmaz
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu **gülistān** içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz **gülistān** revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün bāġ ile būstāne ḫaẓẓ
G1614-1. Ruḫlaruñda bāġbān oldı **gülistānuñ** senüñ / Olmışam bülbül gibi ben zār u giryānuñ senüñ
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ **gülistān** seyrini / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum **gülistān** ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi **gülistānda** / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem
G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü **gülistān** gül-ruḫān
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dostum bir naẓar it nice **gülistānum** ben
G2287-5. Ruḫları şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı ṣolmaz **gülistān** idesin
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp ol gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde **gülistānumuzda**
G2563-1. Zümürrüd naṭʿı düşünse zemīne nev-bahār olsa / **Gülistān** seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa
G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür ḫazān yili **gülistānı**
G2650-5. Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā **gülistān** arası
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen **gülistān** ṭarafın ey serv-i semen
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it **gülistān** ḫūbdur / Dürlü dürlü cāme giymiş her şecer maḥbūbdur

gülistān-ı cemāl [1] Güzellik gül bahçesi.

G1955-3. **Gülistān-ı cemāl** içre görelden ol boyı servi / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cūy-bār itdüm

gülistān-ı İrem [1] İrem'in gül bahçesi.

Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile şanki **gülistān-ı İrem** / Her aġaçlar şāḫ-ı gül pāyına dökdiler direm

Gülistān u Būstān [1] Gülistan ve Bostan mesnevisi.

G782-3. Gūyiyā iki ḫaddi bir cilde / Yazılur **Gülistān u Būstāndur**

gülistān u çemen [1] Gül bahçesi ve yeşillik.

G1866-2. Yoġ iken daḫi **gülistān u çemen** bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil baġladum

gülistānsuz [1] Gül bahçesi olmadan, gül bahçesi olmaksızın.

G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim cān bülbülin cānsuz **gülistānsuz** ḳoduñ

gül ʿiẕār [23] *Far.* Gül yanaklı, güzel çehreli. (Ş. Sami, 2010: 399)

bk. gül ʿizār-ı ḥüsn, rūy-ı gül ʿiẕār

(gül ʿiẕār [11], gül ʿiẕārdur [1], gül ʿiẕārı [3], gül ʿiẕārum [1],gül ʿiẕārumdan [1], gül ʿiẕārumdur [2], gül ʿiẕārumuz [3], gül ʿiẕāruñda [1])

G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey **gül ʿiẕār** / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña
G334-1. Olmaya bir dem eger ol **gül ʿiẕārumdan** meded / İñlerem bülbül gibi her gice zārumdan meded
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey **gül ʿiẕār** / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol **gül ʿiẕārdur**
G603-5. ʿAceb mi gelse ḫaṭuñ **gül ʿiẕārum** / Gülüñ eṭrāfını lā-büd ṭutar ḫār
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege ey **gül ʿiẕār** / Kīse-i sürḫi içinde zerleri mestūrdur
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey **gül ʿiẕār** / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G1086-1. Gülşen-i ḥüsnüñ yiter biz **gül ʿiẕārı** n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil anda bezārı n'eylerüz
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol **gül ʿiẕārumuz** / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ ol **gül ʿiẕārumuz** / Eksük degüldür anuñ içün āh u zārumuz
G1177-2. Bülbül gibi n'ola dil iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi ol **gül ʿiẕārumuz**
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe **gül ʿiẕār** olmaḳ / Baña budur daḫi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña yārümdür gerek / Ḳāmeti serv yüzi gül **gül ʿiẕārumdur** gerek
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir **gül ʿiẕār** olmaḳ gerek / Şevḳine bir gül-ruḫuñ dil murġı zār olmaḳ gerek
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem ol **gül ʿiẕārumdur** benüm
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın şaçup yir yir bitürdüm **gül ʿiẕār** oldum
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol **gül ʿiẕār** elin
G2256-2. **Gül ʿiẕāruñda** ʿaraḳdan olduġıçün bir varaḳ / Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey **gül ʿiẕār** serv / Buldı cihānda anuñ içün i ʿtibār serv
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol **gül ʿiẕārı** gözle / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir **gül ʿiẕār** olsa
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre ḫadüñ **gül ʿiẕār** ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda zār ola
Mr14-3. İder bülbül gibi dil āh u zārı / Görem dir bir daḫi sen **gül ʿiẕārı**

gül ʿizār-ı ḥüsn [1] Gül yanağın güzelliği.

G844-5. **Gül ʿizār-ı ḥüsni** yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider

gül-leb [1] Gül dudak.

G1624-1. Ey ruḫları **gül-lebleri** şekker daḫi nāzik / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer daḫi nāzik

güle güle [1] Gülerek. (TDK, 2011: 998)

G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / Şādılıġından ḳızarmışdur meger **güle güle**

güle oynaya [1] Sevinerek, neşe ile. (TDK, 2011: 998)

G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Şalınur bād-ı şabā ile **güler oynar** gül

güler yüz [1] *mec.* İçten ve yapmacıksız, yumuşak, okşayıcı davranış. (TDK, 2011: 998)

G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün **güler yüzüñe** / Kime vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar

gülmek [68] *T.* İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak. (TDK, 2011: 999) *bk. yüze gülmek*

(güldi [17], güle [1], güler [24], gülerse [1], gülersin [2], gülesine [1], gülmedi [1], gülmedük [1], gülmedüm [1], gülmek [2], gülmez [2], gülmezem [1], gülmiş [1], gülse [2], gülsen [1], gülsün [1], gülüp [9])

G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum **güler** / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile **güldi** didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar gül **güler** bülbül olur her-bār mest
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen **güler** ey dost
G395-1. Sen **gülersin** gülşen içre gül gibi ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G402-4. Cān çıḳdı meded la ʾl-i lebüñden didüm em ṣun / **Güldi** didi ölmedi henüz daḫi sesi var
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi **güler** / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / **Gülüp** didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G560-3. Görüp eşkümi ol gül **güldi** didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G668-4. Gül gibi **gülmez** açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān umar
G676-3. Şemʿ **güler** şād olur yanduġına pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ gülüñ pervāsı var

G684-6. Açılsun gül gibi **gülsün** ḥabībüm / Gözümüñ yaşı çün bārāne beñzer
G729-2. Güftāre gelse ġonce **güler** gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / **Gülüp** didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / **Gülüp** didi senüñ gibi benüm çendān ferāgum var
G774-3. **Güldi** üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḫaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla **güldi** didi var ġonce-i gül-ḫandāna şor
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / **Güldi** didi ḳaplu kāfire du ʿā-yı nūrdur
G846-4. Ger **gülerse** ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / **Güldi** didi gör ḫātırı gül yā şeker ister
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile **güldi** ġonce-veş didi hezār
G950-3. Gönlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm **güldi** didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-şıfat **gülse** gül gibi / Dilʿandelībi şubḥa dek āh u fiġān ider
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı şabādan açıluban gül **güler** / Nāle eyler ḳarşusında şanmañuz bülbül **güler**
G1016-2. Mevsim-i gülʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / Elüñe alsañ şürāḥī eyleyüp ḳılḳıl **güler**
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluban şādān olup kākül **güler**
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / Şoñra cevr eyler saña giryān olursın ol **güler**
G1016-5. Ey Muḥibbī şaç aġardı cürmüñ al inşāfa gel / Saña ḫālüñi gören ʿāḳil bulur bir yol **güler**
G1083-5. Aġlamayınca **gülüp** sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḫusnüñ dostum şanma ki bārān istemez
G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / **Güldi** didi nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç **gülmedük** / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1165-1. **Gülmedi** ʿālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz ne gösterür daḫi ʿaceb eflākümüz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur gül zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle **güler** gül zārını bilmez
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuña kim beñzedür ġonce **güler** hīç söylemez
G1221-1. Dür olalı gül yüzüñden **gülmedüm** bir nefes / Eylerem feryād u zārı hemçü bülbüldür ḳafes
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe bend it / **Gülüp** gül gibi didi mübtelā ḫoş
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına **güler** her gāh şemʿ
G1438-3. Bende eylerse cihānı ṭañ mıdur / **Güldi** çünki ḫālüme sulṭān-ı ʿışḳ
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan feraḥ olur bu dil / Ana raḥminden beri **gülmez** o ġam-perverde baḳ
G1469-4. Serv gibi şalınup gülşende **gülsen** gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi **güldi** didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1655-2. **Gülersin** ġayr ile ey yār-ı cānı / Beni gördükce eylersin taʿallül
G1733-2. İstedüm būse lebinden **güldi** dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1755-2. İster iseñ ki **gülüp** gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm **gülüp** ġamzeñ didi / Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup **gülmek** gerek her dem yolından hem
G2066-5. **Gülüp** evvel Muḥibbī ol yüzüñe / İdiser şoñra seni zār şaḳın
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur şan **güler** kendü zebānından
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā **güle**
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey dil yine oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar **gülesine**
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / **Güldi** nigār didi virilmez bahā ile
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi **güldi** gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2716-3. Şalınsa serv gibi **gülse** gül-veş / Aḳıdur gözlerümde seyli ḫayli
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda bülbül / **Güldi** gül gibi didi var senüñ gibi hezār
Mh15-6. Ḫālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar **güler** / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mr3-2. Herkesüñ bir ḫāli var ammā ki dünyādur gider / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-4. Ḫālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i şafā / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl **güler** ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḫālüñe güller **gülüp** ġonce tebessüm eylesün
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç **gülmezem** / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr30-2. Olmadı **gülmek** müyesser dostlar bir an baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / **Güldi** dilber didi kim yoḳdur saña andan naṣīb
B90. Zamāne ḫālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse **gülmiş** yoḳ

gül-nār [2] *Far.* Nar çiçeği. (Ş. Sami, 2010: 400)

(gül-nār [1], gül-nāre [1])

G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi **gül-nār** nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-iʿanber-bār bār
G830-1. Yüzüñ nūrına kim dir nāre beñzer / Ya kimdür kim diye **gül-nāre** beñzer

gülpūş [1] *Far.* Gül örtülü, pembe yüzlü. (Devellioğlu, 2000: 298)

G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh meded kākül diyen **gülpūşdan**

gül-rū [1] *Far.* Gül yüzlü. (M. Nâcî, 2009: 179) *bk. maḥrūm-ı gül-rū*

G1453-2. Bilmek istersen eger sen kāyināt aḥvālini / ʿĀrızı ʿālem-nümā āyīnedür **gül-rūya** baḳ

gül-ruḫ [46] *Far.* Gül yanaklı. (M. Nâcî, 2009: 179) *bk. sāḳī-i gül-ruḫ*

(gül-ruḫ [2], gül-ruḫa [1], gül-ruḫı [2], gül-ruḫın [2], gül-ruḫında [1], gül-ruḫından [1], gül-ruḫınuñ [1], gül-ruḫlar [1], gül-ruḫları [2], gül-ruḫların [1], gül-ruḫlarını [4], gül-ruḫlarındur [1], gül-ruḫlarınuñ [1], gül-ruḫlaruñ [2], gül-ruḫlaruñda [1], gül-ruḫlaruñı [2], gül-ruḫuñ [19], gül-ruḫuñdan [1], gül-ruḫuñdur [1])

G76-1. **Gül-ruḫuñ** gördükde ḥayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz diyü aṣdı ġonceler heykel saña
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen **gül-ruḫı** / Baḳmaġa her yana oldı her biri revzen baña
G122-2. Ṭaġıdup **gül-ruḫları** üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn ṣalup
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen içre **gül-ruḫından** çün ṭamar
G699-5. Ey Muḥibb **gül-ruḫuñ** ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G708-2. Dūd-ı āhumdan şaḳınur **gül-ruḫın** her dem nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G795-2. **Gül-ruḫlarındandur** ḥacil ḳaddi olaldan mu ʿtedil / Ṭūbi olupdur münfa ʿil serv-i revānum ḳandadür
G810-1. Ḳāmet-i servüñi kim gördi didi gül götürür / **Gül-ruḫuñ** buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G821-2. Beni odlara yaḳan **gül-ruḫuñdur** / Giceler nāle ḳılan bülbülüñdür
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa **gül-ruḫlar** Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G896-3. Cānān lebi ḳatında la ʿl-i seng-pāredür / **Gül-ruḫlarını** gördügi dem şerm-sār olur
G898-3. Noḳṭalar kim al evrāḳ üzre yir yir görinür / Şanasın **gül-ruḫlaruñ** ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül getürür / **Gül-ruḫuñ** bu ki ʿaceb deste-i sünbül getürür
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḫi **gül-ruḫ** / Ya ʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1015-1. Oḳursa **gül-ruḫuñ** medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1100-4. **Gül-ruḫların** ḳoyup dil meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿārif ḥazāna gelmez
G1154-4. **Gül-ruḫlarınuñ** şevḳi ile gülşene vardum / Didüm ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen **gül-ruḫuñ** biz bülbül-i nālānıyuz
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben ʿāşıḳa ol yār ʿarż / İtdi şan **gül-ruḫlarını** bülbüle gülzār ʿarż
G1356-2. **Gül-ruḫuñ** şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1380-5. Bu Muḥibbī **gül-ruḫuñ** medḥinde olsa ʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1490-2. **Gül-ruḫında** ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine bir **gül-ruḫuñ** dil murġı zār olmaḳ gerek
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı alduñ ḳarār u ṣabrumı / **Gül-ruḫuñ** üstinde cānā zülfüñi dāl eyledüñ
G1561-3. Ben marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / **Gül-ruḫuñ** şekker lebüñle behremend itsem gerek
G1686-3. **Gül-ruḫuñdan** dūr olalı ey leṭāfet gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḫi ḫurrem degül
G1718-5. Ey Muḥibbī **gül-ruḫınuñ** şevḳine / Bülbül ol her dem terennüm eyle gel
G1791-1. Añup **gül-ruḫlaruñ** giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1842-7. Ḥasretinden iñlerem bir **gül-ruḫuñ** şām u seḥer / Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
G1856-1. **Gül-ruḫuñ** şevḳine ister ki göñül zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1866-3. Ḫālüñi **gül-ruḫlaruñda** cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi daġladum
G1880-6. **Gül-ruḫı** şevḳine yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
G1907-4. Ṭañlamañ **gül-ruḫları** yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G2001-5. **Gül-ruḫuñ** vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir **gül-ruḫuñ** yādına çāk it pīrehen
G2042-5. Muḥibbī **gül-ruḫuñ** şevḳi ile bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2067-3. **Gül-ruḫuñ** şevḳi ile her gice bülbül gibi āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem **gül-ruḫ** cemālüñ var iken / Serve ḳılmayam naẓar nāzik nihālüñ var iken
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi ol **gül-ruḫa** ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2160-3. Medḥ itmege **gül-ruḫlarını** gülşene varmış / Bülbüller olup ḳarşuña her birisi gūyān
G2244-7. Ey Muḥibbī **gül-ruḫın** yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen **gül-ruḫuñ** / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G2589-3. Aç berḳi ʿüñi gülşene göster cemālüñi / **Gül-ruḫlaruñı** göricegüz şerm-sār ola
G2703-1. Yine dil bülbüli **gül-ruḫlarını** yād itdi / Şebi ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / **Gül-ruḫuñ** yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
Mr2-9. Her ḳaçan **gül-ruḫlaruñı** bu Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek feryād ider

gül-ruḫān [1] Gül yanaklılar.

G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān **gül-ruḫān**

gül-ruḫsār [5] *Far.* Gül yanaklı. (M. Nâcî, 2009: 179)

(gül-ruḫsāra [1], gül-ruḫsārı [1], gül-ruḫsāruñ [1], gül-ruḫsāruñı [1], gül-ruḫsārunuñ [1])

G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi **gül-ruḫsārı** yoḳ
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste **gül-ruḫsāruñ** eyler ārzū / Ey Mesīḥī-dem hemān güftāruñ eyler ārzū

G2319-1. N’ola göz yaşın aḳıdursa ol **gül-ruḫsāra** ṣu / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar gülzāra ṣu
G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde her kim göre **gül-ruḫsāruñı** / Bāġa varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / **Gül-ruḫsārunuñ** vaṣfını ʿāleme yaydı

gül-ruḫsuz [2] Gül yanak olmadan, gül yanak olmaksızın.

(gül-ruḫsuzın [1], gül-ruḫuñsuz [1])

G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī **gül-ruḫuñsuz** bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd **gül-ruḫsuzın** / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

gülsitān [24] *Far.*

bk. bahār u gülsitān, bāġ u gülsitān, cemāl-i gülsitān, gül-i gülsitān, gülistān, gülsitān-ı dehr, gülsitān-ı ḥüsn, gülsitān-ı sīne, gülsitān u bāġ, serv-i bāġ u gülsitān, vaḳt-i gülsitān

(gülsitān [11], gülsitāna [2], gülsitānda [1], gülsitāndur [1], gülsitānı [2], gülsitānıdur [1], gülsitānından [1], gülsitānum [2], gülsitānumdur [1], gülsitānuñ [1], gülsitānuña [1])

G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen gül-ruḫuñ / **Gülsitānda** ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir tāze **gülsitāndur** / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G525-5. Bu Muḥibbī şi ʿrine ṭañ mı dinürse **gülsitān** / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G549-1. Sīnemüñ dāġın görenler **gülsitānum** var ṣanur / Ṣulayan göz yaşıdur āb-ı revānum var ṣanur
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı **gülsitān** eyler
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri ġonce yüzüñüñ **gülsitānıdur**
G994-5. Muḥibbī n’ola ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ gül **gülsitānumdur**
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu **gülsitānuña** / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende bülbül **gülsitān** ezberlemiş
G1445-7. **Gülsitāna** var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1463-2. Gül yüzin gördi ḥarāretden ḳızardı **gülsitān** / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar gülzār-ı ḥüsninde anuñ / **Gülsitānuñ** bülbülini cümle ḫāmūş eyledüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan **gülsitānı** bülbülüñ / Giceler tā ṣubḥa dek diñmez fiġānı bülbülüñ
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā **gülsitān** ta ʿlīm ider / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü’l-esrār gül
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken serv-i revān ḥācet degül / Gül yüzüñ yiter nigārā **gülsitān** ḥācet degül
G1826-5. Ey Muḥibbī n’eylerem bāġ-ı cinān u kevṣeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül **gülsitānum** var benüm
G1841-2. Nāḫun ile **gülsitān** itsem n’ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum **gülsitānı** bulmadum
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḥazān olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç bu cihānuñ **gülsitānından** bahārından
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine **gülsitān**
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş **gülsitān**
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser **gülsitān** / Her yañadan serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n’eylerem neme yarar gül **gülsitān**
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol **gülsitāna** görmeden / Kim ḳulaḳdan ʿāşıḳam verd-i cihāna görmeden

gülsitān-ı dehr [1] Dünyanın gül bahçesi.

G2100-2. **Gülsitān-ı dehr** içinde baña gül yüzüñ yiter / N’eylerem zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı ben

gülsitān-ı ḥüsn [1] Güzelliğin gül bahçesi.

G271-2. **Gülsitān-ı ḥüsnüñe** ḳarşu senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca eylerem feryād u efġān ile baḫş

gülsitān-ı sīne [1] Göğüs gül bahçesi.

G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda lāleler / **Gülsitān-ı sīne** bir ḫurrem bahārumdur benüm

gülsitān u bāġ [1] Gül bahçesi ve bağ.

G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile oda yana **gülsitān u bāġ**

gülsüz [1] Gül olmadan, gül olmaksızın.

G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içre ʿandelībe **gülsüz** olmaz ḫār ḫoş

gül-şeker [3] Gül renkli şeker.

G751-1. **Gül-şeker** kim didiler ḫūrşīd ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G1198-1. Yüzine ben ḳamer didüm ne dirsüz / Lebine **gül-şeker** didüm ne dirsüz
G1561-3. Ben marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa **gül-şeker** / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem gerek

gülşen [119] *Far.* Gül bahçesi, güllük, gül-zâr. (Ş. Sami, 2010: 400)

bk. bezm-i gülşen, bülbül-i gülşen, geşt-i gülşen, gülşen itmek, gülşen-i bāġ-ı İrem, gülşen-i derd, gülşen-i dehr, gülşen-i dil, gülşen-i dildār, gülşen-i ġam, gülşen-i ḥüsn, gülşen-i ʿışḳ, gülşen-i kūy, gülşen-i naẓm, gülşen-i sīne, gülşen-i tāze, gülşen ü bāġ, gülzār ü gülşen, Kaʿbe-i gülşen, kenār-ı gülşen, ṣaḥn-ı gülşen, serīr-i gülşen, seyr-i gülşen, seyr-i gülşen eylemek/itmek, seyr-i gül ü gülşen ḳılmaḳ, ṭarf-ı gülşen

(gülşen [97], gülşende [85], gülşendeki [1], gülşenden [2], gülşene [33], gülşeni [13], gülşenin [1], gülşeninde [2], gülşeninüñ [1], gülşenümde [1], gülşenüñ [11], gülşenüñde [1], gülşenüñe [1])

G5-6. Güller ile **gülşen** içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G11-2. **Gülşen** içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G15-1. Gül yüzine olalı āşüfte vü ḥayrān ṣabā / Ṣan yürür dīvānedür **gülşende** ser-gerdān ṣabā
G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżun ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı **gülşende** gül çāk-ı girībān olmaya
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmaz ʿaceb / Meyl ider **gülşende** gül açılsa dikenden yaña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara **gülşenden** yaña
G64-2. Sen ṣarāb iç **gülşen** içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G78-1. **Gülşen** içre eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / Hem ṣürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G83-1. Sīne **gülşen** olalı dīdem aḳıdur yaş aña / Neʿaceb merdümlik itdi çeşm-i gevher-pāş aña
G92-1. Dostum sen olmasan **gülşen** gelür külḫān baña / Senüñ ile olıcaḳ külḫān gelür **gülşen** baña
G94-1. Dil gider **gülşene** görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẕikrin itdüm **gülşen** içre ḫusrevā / Ṣāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G139-3. Deprede bād-ı ṣabā **gülşende** ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G139-5. Gördi **gülşende** güli olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelīb
G144-2. İñlesem elinden aġyār dostlar olmaz ʿaceb / Ḫār elinden nitekim **gülşende** iñler ʿandelīb
G190-5. Görmedi **gülşende** bir gül ʿārıż-ı dilber gibi / Bu Muḥibbī aradı cümle gülistānı dürüst
G234-2. Oḳuyaldan **gülşen** içre medḥini sen gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ **gülşeninde** dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh **gülşene** varup ṣadā-yı bülbül güş it
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / **Gülşen** içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeş
G264-5. Gerekdür **gülşen** içre cāy-ı ḫāli / Muḥibbī yār ola olmaya ṣāliş
G274-4. Ulı devletdürür **gülşen** bucaġı / Benümle mey ola maḥbūb da ṣāliş
G325-1. **Gülşen** içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ sa ʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül ṣaçuñ efkendesi / Eyle **gülşen** seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G378-1. **Gülşen** içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle ṣanmañ çīn-seḥer gül içre baġrı ḳanıdur
G388-1. Esse çün bād-ı ḫazān **gülşende** ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G389-4. Seni **gülşende** raḳībüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G395-1. Sen gülersin **gülşen** içre gül gibi ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā ṣevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma her **gülşende** bülbül ile ḫoş-elḫān olur
G417-5. Eşküm Muḥibbī **gülşene** döndürdi sīnemi / Gelmez nigār görmege yābāne seyr ider
G424-2. Ruḫları yiter baña **gülşen** temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ ẕerre ṣafāsı **gülşenüñ** / Külḫān olursa senüñle cennet içre ṣānidür
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḫidmete bil baġlamış / Sūsen almış ṭīġ ele ṣan **gülşenüñ** derbānıdur
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / **Gülşen** içinde sen iç cāmı şehā ikide bir
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı **gülşen** görürem / Sensüzin baña ne **gülşen** ü neʿālem görinür
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber işidüp benden didi / Bu Muḥibbī **gülşenümde** bülbül-i güyā giçer
G555-2. Luṭfʿile ger ḳılsa **gülşende** tebessüm ġonce-veş / Acılur her kūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G556-1. **Gülşenüñ** seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / Ehl-i ḫāl anları gördükce cigerler yāreler
G558-2. **Gülşen** içre işidüp güller fiġānın ʿandelīb / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser güş oldılar
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / **Gülşene** varup ḳaçan eşʿārını yārān oḳur
G568-2. ʿĀrıżı añılsa gül **gülşende** olur şerm-sār / Leblerin ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G571-1. **Gülşene** var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını güş eylemez mi gül ne dir
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda ṣolmasun / Virmesün ol **gülşenüñ** kimse ḫazānından ḫaber
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller midür görinen yir yirin / **Gülşen** içre güldürür bir nice hindūlar mıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer **gülşene** ol serv-ḳāmetler gelür
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Herʿaraḳ kim **gülşen** içre gül-ruḫından çün ṭamar
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet **gülşeni** / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem **gülşende** ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan gūş ider
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / **Gülşen** içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G638-2. Divār çekdi ḫaṭṭını gülzār-ı ḥüsnine / Çeşmi ol gülşeni gözedür bāġbān olur
G641-1. **Gülşen** içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden baġrı pāre pāredür
G648-2. Ni'deyin dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl **gülşene** var bülbüli feryāda getür
G672-3. Seni gözlerler açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül **gülşen** içre dīde vü güş oldılar
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet **gülşeni** / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G708-1. Göñlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde **gülşende** seḥer şebnem ḳapar

G713-1. Dostum kūyuñ bu ben dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa **gülşen** yiter
G722-3. Sāġar itmiş **gülşen** içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına ġonce bāde-i şahbā çeker
G729-4. Sehv ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / **Gülşende** gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G730-1. **Gülşen** içre naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini **gülşende** yatur
G736-1. Ḫār elinden **gülşen** içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G740-4. ʿĀrıżını göre ger **gülşende** gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G745-3. Āh idüp ḳan aġlaram görüp bahār-ı ḥüsnini / Ebr gibi **gülşene** bu dīde bārān ʿarż ider
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı **gülşen** müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G760-3. Bir müşāḥib yār bul **gülşende** var bir kūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / **Gülşen** içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / **Gülşen** içinde olursa ṭañ mı didi mūr u mār
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile **gülşen** dimāġı müşk-bār
G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür **gülşene** varup / Her kim ki bile ḳuş dilini zü-fünūn giçer
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim **gülşen** ola bülbülden efġānlar ḳopar
G859-3. Bencileyin laʿl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / **Gülşen** içre lālei gördüm mey-i ḥamrā çeker
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin **gülşen** içinde biten lā-büd yiter
G868-1. Bahār eyyāmıdur **gülşende** gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G880-3. **Gülşen** içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G881-1. Sünbül otlar **gülşen** içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki ṣayrular mıdur
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿiẕār / **Gülşen** içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G898-1. **Gülşen** içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḫazāna dāl olur
G903-2. Diñlemez **gülşende** gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G906-4. Ṣalınur gül ḫār ile ṣalınma sen aġyār ile / Cünbişi raʿnā gülüñ **gülşende** nā-şāyestedür
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez **gülşende** gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥẓa raʿnālıḳ sever
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥa dek / Bülbül olan nitekim **gülşende** gūyālıḳ sever
G927-1. **Gülşenüñ** ẕevḳ ü ṣafāsı gül midür bülbül midür / Derdlü göñlümüñ devāsı gül midür bülbül midür
G929-3. Sen mey iç **gülşende** cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G944-1. Bülbüli **gülşende** gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G967-2. Ḫār elinde gördi **gülşende** gülüñ dāmānını / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G991-4. Zār olup **gülşende** bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş
G997-1. **Gülşenüñ** rengīn ḳumāşı gül midür bülbül midür / Şīşelerle ṭolı yaşı gül midür bülbül midür
G997-2. Sīnesi gül çāk ü **gülşen** içre bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince **gülşene** fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül midür bülbül midür
G997-4. **Gülşene** dirdüm ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür bülbül midür
G997-5. Ey Muḥibbī **gülşenüñ** gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G999-2. Niʾdeyin dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl **gülşeni** var bülbüli feryāde getür
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa gül **gülşende** olur şerm-sār / Lebleri zikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1003-4. **Gülşene** gel cām-ı mey iç ṣūfi perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ʿillet arturur
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / **Gülşen** içinde nice nice hezārān iñler
G1005-3. ʿIşḳ nüktesini oḳıdı **gülşende** ʿandelīb / Evrāḳ-ı gül ṣanki öñinde risāledür
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer **gülşende** bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna ṣabā bir şemme zülfinden / Anuñçün oldı **gülşende** perīşān-ḥāl sünbüller
G1023-1. Boyı **gülşende** bir serv-i sehīdür / Yüzi gün ʿālemüñ alnı mehidür
G1029-1. Açüben yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / **Gülşen** içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1029-5. **Gülşen** içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb **gülşende** güller lāleler / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / **Gülşen** içinde sen iç cām şehā ikide bir
G1081-1. Aġyārsuz ʿālemde dilā yār ele girmez / **Gülşende** nitekim gül-i bī-ḫār ele girmez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / **Gülşen** içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur **gülşende** bir gül bülbülin zār eylemez
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh **gülşen** içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz
G1137-4. İçersem **gülşen** içinde benefşe / Ḥarām olsun nigārā baña sensüz
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile **gülşene** vardum / Didüm ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz gül / Baña **gülşen** olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1168-3. Fiġān u āh u nālem **gülşen** içre / Yiterdi bülbüle ġulġul gerekmez
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile **gülşen** sīnemüz
G1182-3. Serv beñzetdi yine çāmesini çāmesine / İtde **gülşende** libāsın meger ol yār sebz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb **gülşen** gülzār sebz
G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz açılalum **gülşene** yārāna birüz
G1196(a)-1. Seḥerden **gülşene** bülbül varur gül zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler gül zārını bilmez
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / **Gülşen** içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün **gülşende** geh zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda nʾeyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle **gülşen** virilmiş mākiyānede kümes
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī **gülşene** / Laʿli nābı var iken cām-ı şafā ḳılma heves
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez **gülşende** gül / Meclisinde dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā **gülşende** bülbül gülsitān ezberlemiş

G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına **gülşende** ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / **Gülşen** içre ʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1293-4. Zār olur **gülşende** bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naşibi zār imiş
G1311-2. Giceler tā şubḥa dek **gülşende** efġāndan murād / İtmek ister ḫālini bu bülbül-i bī-çāre ʿarż
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost şekkerden ne ḫaẕẕ / Ruḫlaruñ olmasa **gülşende** gül-i terden ne ḫaẕẕ
G1347-5. Hīç revā mı ola **gülşende** Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin gūş itmeyüp sen olasın andan ıraġ
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / **Gülşen** içre bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile **gülşeni** cümle ṭavāf
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa ʿandelīb / Diyeler **gülşende** yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1404-3. Naʿra-i bülbülden olur her seḥer **gülşen** ṭolu / Būy-ı gülden mest olupdurur gelür güftāre şevḳ
G1409-3. Bāl ü per yaḳ şem ʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / **Gülşen** içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür / **Gülşen** içre bülbüle ancaḳ şunuldı ayrulıḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre **gülşen** görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1435-3. Ġonce mi var **gülşen** içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin **gülşende** zeyn itmiş gül-i ḫamrāya baḳ
G1451-3. **Gülşene** ḫiẕmet içün olmış ṣabā cārūb-keş / Şu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1456-4. **Gülşen** içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1468-4. **Gülşende** gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḥi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1469-4. Serv gibi ṣalınup **gülşende** gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1480-7. Muḥibbī bülbülüñdür **gülşenüñde** / Oḳur medḥüñi olmışdur ḫoş-āheng
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost ruḫsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür **gülşende** reftāruñ senüñ
G1553-1. Görse bir şeb **gülşen** içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1558-2. **Gülşen** içre gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / Ömri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1563-1. **Gülşen** içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü ṣanavber görmedük
G1564-2. **Gülşenüñ** ʿıṭrına bāʿiş gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ
G1623-1. **Gülşenüñ** her kūşesin ṭutdı ṣadāsı bülbülüñ / ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür gitmez hevāsı bülbülüñ
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş yirine dökilüp **gülşende** ḳanı bülbülüñ
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen daḥi reftāre gel **gülşende** bir dem nāz ḳıl
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna **gülşende** çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār gül
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı **gülşende** vire bār gül
G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār gül / **Gülşen** içre oldı ezhāra bugün serdār gül
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / **Gülşen** oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey leṭāfet **gülşeni** / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḥi ḫurrem degül
G1699-4. **Gülşen** içre ger ʿiẕār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar ʿiẕār gül
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup **gülşende** çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1710-3. **Gülşen** içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1714-3. **Gülşen** içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgün yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup **gülşen** ol
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün gel **gülşene** / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1739-4. Laʿl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet **gülşeni** / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḫẓa ḳan eksük degül
G1753-1. **Gülşen** içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1753-4. Ḫand-i yāre **gülşen** içre beñzerem dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḫẓa **gülşenden** yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice **gülşen** menzilüm
G1818-3. **Gülşen** içre zāhidā içdüm ṣarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum **gülşene** bir tāze güli yār idelüm
G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ **gülşeni** cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūride var nālişler it / Ol gül açılmaz eger **gülşende** nālān olmayam
G1911-4. Görinür şimdengirü **gülşen** gözüme ḫār u ḫāş / Ṣunsalar āb-ı ḥayāt ile gerekmez cām-ı Cem
G1914-5. Muḥibbī **gülşene** varma temāşā eyle bu sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1927-7. Ey Muḥibbī **gülşen** içre görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / **Gülşen** içine varup bāġı maḳām eyleyelüm
G1969-1. Būyını **gülşene** getürse nesīm / İtmeyem fikr-i ḫuld u zikr-i naʿīm
G1989-3. Nāle ḳılsam sen gül-i nev-restei yād eylesem / Nefḫa-i bülbülleri **gülşende** ḫāmūş eyleyem
G1995-3. Umaram **gülşende** ḫande idesin sen gül gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G2004-1. Bülbülüz āh u zāraʿazm idelüm / **Gülşen** içre bahāraʿazm idelüm
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm **gülşeni** seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden
G2030-1. **Gülşen** içre ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2070-4. **Gülşene** meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer / Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin **gülşene** diyü seni gözler hemān
G2083-1. Açdı **gülşende** ṣabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce ḳomadı lecc idüp inkār etegin
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun **gülşen** ü yaz isteyen / Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken **gülşende** gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2104-5. Her şükūfe **gülşen** içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ **gülşeni** / Raʿd-veş āh eyleyüp nisān u bārān dideyin
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña **gülşen** / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2121-1. **Gülşen** içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun

G2126-2. Ṣalınup **gülşene** gel benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü **gülşene** / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2149-4. Gül ḳızardı **gülşen** içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını **gülşene** varmış / Bülbüller olup ḳarşuña her birisi gūyān
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan ṣaḳın / İşitmedüñ mi **gülşende** yil alduġın gül evrāḳın
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ **gülşene** güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā ġonce görüp münfaʿil olsun
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳaddü reftāruñ temāşā itmege / **Gülşen** içre servler baş ḳaldurur dīvārdan
G2245-1. **Gülşende** diñ ol serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum yiline ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse **gülşende** çenār / El duʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey sīm-ten / **Gülşen** içre görmedüm bir nārven
G2278-6. Vird idinmiş **gülşen** içre bu sözi meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلو ها خالدين
G2278-7. Oḳıdı bu beyti **gülşende** Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter **gülşende** gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2312-4. **Gülşende** şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2322-5. Dirler Muḥibbī **gülşen** içün mescide şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan miʿmār serv
G2331-4. Nitekim gül diñlemez **gülşende** bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyetʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir **gülşene**
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān **gülşeni** şeb-būlar ile
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu **gülşende**
G2430-2. Gider ʿaḳlum zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil cilvesini **gülşenüñ** ṭāvūsına
G2442-4. Bāġ-arā gerʿārıżuñ żikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala mı **gülşende** gül çāk-ı girībān olmaya
G2457-4. Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı aḳar her ṭarafa / Reşk iderse neʿaceb bāġ-ı ḫūbān **gülşenüñe**
G2478-2. Sünbül şaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / **Gülşende** anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetdeʿömriñi beng ile / ʿIyş ider **gülşende** ʿārif bāde-i gül-reng ile
G2524-3. Yine taʿvīż içün **gülşende** ġonce / Aṣar zer heykelin nāzik nihāle
G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / **Gülşen** içinde dilā bülbüli gel lāl eyle
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa / Gül şevḳine **gülşende** ḳızıl müller açılsa
G2552-3. Baña sensüz görinür ḫār **gülşen** / Leṭāfet ḳalmamış hergiz çemende
G2555-3. Kim cemāli **gülşenin** bir kez temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan giçe
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum **gülşene** / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
G2589-3. Aç berḳi üñi **gülşene** göster cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı göricegüz şerm-sār ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup **gülşende** dilber gül gibi ḫandān ola
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler **gülşen** içre gül gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne **gülşendeki** seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2608-2. Ḫüsnünüñ **gülşeni** sebz olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi
G2617-1. Servler **gülşende** māt oldı görüp reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı
G2628-2. N'ola **gülşende** güller şād u ḫandān / Olup bülbüller itsün āh u zārı
G2628-4. Yine ezhār ile zeyn oldı **gülşen** / Aralarında güldür tāc-dārı
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına **gülşende** bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile ġulġulı
G2634-2. Şevḳüñ var ise **gülşene** var diñle sürürı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ **gülşeni** / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi
G2655-2. Ḳaddüñi **gülşende** didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / **Gülşende** bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben **gülşenüñ** seyrānını
G2713-3. Bir nefes bu nāleme **gülşende** āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun yigregi
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı **gülşende** eger żikr itsem / Zühresi var mı açа ġonceler anda deheni
G2754-3. Varup **gülşende** iç misket şarābın / Olup mest añma hīç nāmūs u nengi
G2757-5. Muḥibbī şiʿrini bülbül ser-āġāz itse **gülşende** / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / **Gülşene** var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür **gülşende** nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
G2791-2. **Gülşen** içinde ruḫlarını yād idüp gice / Dil bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
En1-5. Cīm Cān **gülşeninüñ** berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki şehā dāmenüñe ṭoḳına ḫar
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / **Gülşene** geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / **Gülşen** içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr5-9. Oldı **gülşen** zeyn ile ṣanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar ṣāḥ-ı gül pāyına dökdiler direm
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile **gülşende** vaḥdet / Eger olmasa ol ṣoḥbetde ṣāliş
B61. Ġam beni ḫāk itdi ṣavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat **gülşeninde** ʿıyşda leyl ü nehār
B68. Yüzüñ gibi **gülşende** şehā verd-i ter olmaz / Laʿl-i leb-i Şīrīnüñe beñzer şeker olmaz

gülşen itmek [3] Sevindürmek, açmaḳ, sáfā virmek, şād etmek...(Tulum, 2011: 779)

G757-1. Sīnemi ben **gülşen itdüm** ḳılsun o dildār seyr / Cüy-ı eşküm eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G1751-4. **Gülşen itdüm** baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr için seyrāne gel
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir **gülşen itdüm** sīnemi

gülşen-i ʿışḳ [1] Aşkın gül bahçesi.

G637-4. Bu ḳanlu dīdelerümle bu sīne-i pür-dāġ / Demüñde **gülşen-i ʿışḳ** içre lālezārumdur

gülşen-i bāġ-ı İrem [1] İrem bağının gül bahçesi.

G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẓar cān bülbüli / **Gülşen-i bāġ-ı İrem** külḫān görinür yārsuz

gülşen-i derd [1] Derdin gül bahçesi.

G7-7. **Gülşen-i derde** Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve baġrum başı vü berk peykāndur baña

gülşen-i dehr [1] Dünyanın gül bahçesi.

Mr7-4. **Gülşen-i dehr** içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

gülşen-i dil [1] Gönlün gül bahçesi.

G963-6. Muḥibbī **gülşen-i dilde** müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var

gülşen-i dildār [1] Sevgilinin gül bahçesi.

G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves **gülşen-i dildāra** düşe / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe

gülşen-i ġam [1] Gam gül bahçesi.

G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür cān bülbüli / **Gülşen-i ġamda** öliserdür bugün tīmārsuz

gülşen-i ḥüsn [68] Güzelliğin gül bahçesi.

G55-1. **Gülşen-i ḥüsnüñde** ḫaddüñ bir ḳızıl güldür baña / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G124-4. **Gülşen-i ḥüsnüñde** görsem gül yüzüñ āh eylerem / Devr-i gülde nitekim zārılıḳ eyler ʿandelīb
G272-2. Ḫār elinden **gülşen-i ḥüsnüñde** her gice müdām / Bülbül ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḫş
G306-3. **Gülşen-i ḥüsnüñ** eger olmasa ey ḫūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı böyle melīḥ
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / **Gülşen-i ḥüsninde** yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G311-2. **Gülşen-i ḥüsnini** gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G344-1. Çünki oldı **gülşen-i ḥüsnüñde** ḫaddüñ verd verd / Yine bülbüller gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G395-5. **Gülşen-i ḥüsnine** itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta mār
G448-3. **Gülşen-i ḥüsninde** zülfi cilve-ger / Her yaña ṭāvūs-veş perler ṭutar
G653-1. **Gülşen-i ḥüsnüñ** gören fırdevs-i aʿlādan giçer / Cürʿa-i laʿlüñ içen cām-ı muṣaffādan giçer
G709-5. Muḥibbī **gülşen-i ḥüsnüñe** ḳarşu / Ḳo olsun dem-be-dem bülbül gibi zār
G920-6. **Gülşen-i ḥüsnüñi** ḥıfẓ için mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G941-2. **Gülşen-i ḥüsnüñe** uġrarsa ṣabā ṣanma güẕāf / Sünbülüñden ṣanma olmaġ içün būya gelür
G988(a)-7. **Gülşen-i ḥüsnüñde** dil murġın yine ṣayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G1021-1. **Gülşen-i ḥüsnüñ** görüp her kim ki göñül baġlar / Ebr gibi gözler yaşın döküben aġlar
G1086-1. **Gülşen-i ḥüsnüñ** yiter biz gül ʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil anda bezārı n'eylerüz
G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz daḫi bālā bilürüz / **Gülşen-i ḥüsnüñi** de ravżadan aʿlā bilürüz
G1186-5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1351-5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** n'eyler ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-2. Ḳo raḳībi **gülşen-i ḥüsnüñde** ʿuṣṣāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1389-4. **Gülşen-i ḥüsnine** ḳarşu ey dil artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1427-4. **Gülşen-i ḥüsnüñ** gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1481-3. Her ṭarafdan **gülşen-i ḥüsnüñ** iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış meger ḫaṭṭuñ senüñ bārū-yı müşk
G1487-2. **Gülşen-i ḥüsnüñe** ḳarşu gice bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1496-1. Nigārā **gülşen-i ḥüsnüñ** baña bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1512-1. **Gülşen-i ḥüsnini** beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa mecālin ḳomadı / **Gülşen-i ḥüsnüñ** ile ẓāhir olaldan dehenüñ
G1648-1. **Gülşen-i ḥüsnümde** didi seni zār itsem gerek / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler hezār itsem gerek
G1669-3. **Gülşen-i ḥüsnine** ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey dil cümle ḫāmūş eyle gel
G1693-5. Ey Muḥibbī **gülşen-i ḥüsnine** ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāde gel
G1714-5. **Gülşen-i ḥüsnine** gördüm zülfi ṣoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār gül
G1724-5. Ḳo Muḥibbī **gülşen-i ḥüsnüñde** efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin zār gül
G1790-1. **Gülşen-i ḥüsninde** ṣordum ʿārızın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḫi bir bülbülüm
G1794-5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1800-3. **Gülşen-i ḥüsninde** her şeb bülbül-i gūyā gibi / Tā seḥer zārılıḳ itdüm āh u feryād eyledüm
G1802-1. **Gülşen-i ḥüsn** içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın begün
G1858-2. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1880-1. Sīnem üzre dāġ ile biñ dīde peydā eylesem / **Gülşen-i ḥüsnüñi** doyınca temāşā eylesem
G1905-5. Çün Muḥibbī **gülşen-i ḥüsnüñde** bülbüller gibi / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi şenā-ḫān olmışam
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye ile **gülşen-i ḥüsnüñde** çün nālānuñam
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben bülbülüñ ol gül didi / **Gülşen-i ḥüsnüme** ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1929-3. **Gülşen-i ḥüsnüñe** ḳarşu giceler tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış bir bülbül-i gülzār hem

G1951-2. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā giceler bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G1952-3. Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp / Gice gündüz **gülşen-i ḥüsnüñi** seyrān eylesem
G1954-3. **Gülşen-i ḥüsninde** zār itdi bu gönlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1963-5. Ey Muḥibbī **gülşen-i ḥüsninde** yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
G2010(b)-2. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda nice āh u zārı görmişem
G2018-5. Ḳo Muḥibbī **gülşen-i ḥüsnüñ** temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem şolar añmaz mısın
G2093-3. **Gülşen-i ḥüsn** içinde bülbül-veş / Ey göñül gice zār imişsin sen
G2107-1. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüñe dil baġlamış Mecnūn belā-gerdideyin
G2108-2. **Gülşen-i ḥüsninde** yārüñ ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir şūrīdesin
G2214-1. **Gülşen-i ḥüsnüñde** ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña dirsin anuñ içün bülbül ol ḳıl zār sen
G2257-5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2313-5. Muḥibbī **gülşen-i ḥüsn** görülmez / Çekildi ḫaṭı oldı aña bārū
G2342-5. Ey Muḥibbī **gülşen-i ḥüsninde** nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2414-5. **Gülşen-i ḥüsnüñe** ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2420-5. Bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp / **Gülşen-i ḥüsnüñde** oldı bülbül-i gūyā yine
G2441-2. **Gülşen-i ḥüsnüñ** nigārā olmaz idi tāze sebz / Her ṭarafdan gözlerum bārān-ı seylāb olmasa
G2504-3. **Gülşen-i ḥüsnüñde** ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
G2514-2. **Gülşen-i ḥüsnüñde** her kim göre gül-ruḫsāruñı / Bāġa varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2620-3. İşidüp **gülşen-i ḥüsnüñde** nālem / Seḥer-gehʿandelīb efġāna geldi
G2637-5. **Gülşen-i ḥüsnüñde** ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
G2650-5. **Gülşen-i ḥüsnüñ** Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası
G2771-3. **Gülşen-i ḥüsn** içre gül gibi cemālinʿarż idüp / Lāl iken ʿuşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi
Mh1-10. **Gülşen-i ḥüsnüñde** açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh10-1. **Gülşen-i ḥüsnüñdürür** firdevs-i aʿlādan ġaraż / ʿĀrıżuñdur dostum hem vird-i ḥamrādan ġaraż
Mh11-9. **Gülşen-i ḥüsnüñde** cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḥi beter
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / **Gülşen-i ḥüsnüñ** ġamından bülbüli gūyā ḳılur

gülşen-i kūy [13] Sevgilinin köyünün/mahallesinin gül bahçesi.

G44-4. **Gülşen-i kūyı** ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G663-4. **Gülşen-i kūyında** yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi ṣanur bād ile bārān olur
G677-1. **Gülşen-i kūyında** yārüñ bülbül-i cān yāddur / Ṣubḥ olınca itdügi anuñ içün feryāddur
G923-1. **Gülşen-i kūyı** baña bāġ-ı İrem gibi gelür / Ḥaḳ naṣīb eylerise aña irem gibi gelür
G1042-4. **Gülşen-i kūyında** her dem işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1092-5. **Gülşen-i kūyunda** cānā giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1401-2. İñledüm çün **gülşen-i kūyuñda** ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1477-3. **Gülşen-i kūyuñda** eyler bülbül-i dil nāleler / Göklere irişdi feryādı dil-i āvārenüñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp āḫır beni / **Gülşen-i kūyuñ** şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1727-1. **Gülşen-i kūyuña** nisbet ravża-ı rıżvān ḫacel / Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacel
G1887-1. **Gülşen-i kūyuñdan** ayru bülbül-i zār olmışam / İñlerem tā ṣubḥa dek derd ile bīmār olmışam
G2041-3. Ben oldum **gülşen-i kūyuñ** içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen
G2775-7. **Gülşen-i kūyında** efġānum görüp dilber didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni

gülşen-i naẓm [1] Şiirin gül bahçesi.

G2278-4. **Gülşen-i naẓmumda** her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿnī ḳuşları üstine serv oldı hemīn

gülşen-i sīne [1] Göğsün gül bahçesi.

Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / **Gülşen-i sīnemde** dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi

gülşen-i tāze [1] Taze gül bahçesi.

G1110-5. İñlesün bülbül gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḥüsn-i yārüñ **gülşen-i tāze** bahārıdur diñüz

gülşen ü bāġ [1] Gül bahçesi ve bağ.

G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / **Gülşen ü bāġ** içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ

gülünc [2] *T.* Güldürücü, tuhaf, komik. (TDK, 2011: 999)

G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa **gülünc**
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın çün **gülünc**

gül-veş [1] *Far.* Gül gibi.

G2716-3. Ṣalınsa serv gibi gülse **gül-veş** / Aḳıdur gözlerümde seyli ḫayli

gülzār [37] *Far.* Gül ağaçları çok mahal, güllük, gül bahçesi. (Ş. Sami, 2010: 400)

bk. *ʿazm-i gülzār eylemek/itmek, bāġ u gülzār, bülbül-i gülzār, geşt-i gülzār, gül ü gülzār, gülzār-ı ʿālem, gülzār-ı cemāl, gülzār-ı cihān, gülzār-ı Çīn, gülzār-ı ḥüsn, gülzār ü gülşen, ḥüsn-i gülzār, kūşe-i gülzār, niyyet-i gülzār, rūy-ı gülzār, seyr-i gülzār eylemek/itmek*

(gülzār [18], gülzāra [17], gülzārda [4], gülzārdur [1], gülzārı [5], gülzārıdur [1], gülzārın [1], gülzārına [1], gülzārında [2], gülzāruñ [1])

G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni **gülzārın** / Gören dir oldı dünyāda ki şan bāġ-ı İrem peydā
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülz**ār** baña
G411-4. Sensüzin **gülzār** u seyrān istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḥamrādan n'olur
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ **gülzārdur** / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider ruḫlarını gül / **Gülzāra** ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G561-1. Yine ʿazm itdi göñül cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile **gülzāra** gider
G573-3. **Gülzār** seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın ḳarşuma **gülzār** eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G797-1. Lebi ġonce olaldan yüzi **gülzār** / İder reşk sünbüline müşk-i Tātār
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur **gülzārda** / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G839-2. İdersem n'ola bülbül gibi feryād / Nigārā ruḫlaruñ **gülzāra** beñzer
G906-2. N'eylerem **gülzārı** sensüz baña olmışdur ḫarām / Bu cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G912-1. Nigārā gül yüzüñ **gülzāra** beñzer / Öter bülbülleyin dil zāre beñzer
G951-1. Ol ṣaçı sünbül yüzi **gülzārı** gördüm bir naẕar / Yanaram tā ol yüzi envārı gördüm bir naẕar
G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki ol serv-i semen **gülzārı** gördüm bir naẕar
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya **gülzār** isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dīdār isterüz
G1142-1. ʿĀṣıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü **gülzār** isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1169-2. Ey göñül **gülzāra** varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen **gülzār** sebz
G1268-1. Ṣu kim gül bisteri içre yatur **gülzāra** yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāṣıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben ʿāṣıḳa ol yār ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını bülbüle **gülzār** ʿarż
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūni baġrum ey ṣabā itseñ n'ola **gülzāra** ʿarż
G1398-1. Ḫālini bilmek dilerseñ bülbülüñ **gülzāra** baḳ / Ṣu gibi ṣāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel **gülzāra** baḳ / Her birin bir nev ʿ ile ḳılmış ṣun ʿ-ı Ḫaḳḳ ezhāra baḳ
G1481-1. Ḫüsn **gülzārında** otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül **gülzār** terk
G1639-5. Ey Muḥibbī görinen güller degül **gülzārda** / Ṣaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1640-1. Baña bir ġonce-leb ü ʿarıżı **gülzār** gerek / Ṣubḥa dek ḳarşı aña bülbül-i dil zār gerek
G1661-1. Ḫamdülillah tāze bitürdi yine **gülzār** gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā göstere dīdār gül
G1708-1. Ḫamdülillah kim ser-ā-ser görinür **gülzār** gül / Bülbül-i şūrīdeye ʿarż eyledi dīdār gül
G1741-5. Cihān **gülzārına** baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1956-4. Ḫüsn **gülzārında** tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ **gülzāra** beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde **gülzār** isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-yi şeh-vār isteyen
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ **gülzār** sen / Baña dirsin anuñ içün bülbül ol ḳıl zār sen
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter gülşende **gülzār** olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem **gülzārıdur** gūyā ya gül-berk-i teridür bu
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün **gülzāruñ** eyler ārzū
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi **gülzāra** be-gū
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı ol **gülzāra** ḳarşu / Bārān olur dimişler evvel bahāra ḳarşu
G2319-1. N'ola göz yaşın aḳıdursa ol gül-ruḫsāra ṣu / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar **gülzāra** ṣu
G2400-1. Zülf-i müşkīn kim görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül aşılmış ṣanasın **gülzārda**
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / Bir yüzi gül ġonce-leb **gülzār** sevdüm tāzece
G2460-1. Ḫüzn ile gelüpdür yine **gülzāra** benefşe / Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2460-8. **Gülzāra** varup göñli Muḥibbī'nüñ açıldı / Beñzedügiçün kākül-i dildāra benefşe
G2498-1. Dilberüm seyr itmege **gülzāra** çıḳdı bāġ ile / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ ile
G2561-1. Zülf-i ʿanber-bārını görsem ruḫ-ı dildārda / Destine sünbül aşılmış ṣanuram **gülzārda**
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi **gülzārı** görsem bir daḥi
Mh3-11. Ebr **gülzār** üstine her ṣubḥ-dem gevher ṣaçar / Nefḫa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar
Mh3-13. Seyr ider **gülzārı** gördüm ol gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup giysūları
Mr19-11. Öldüginden bülbülüñ **gülzāra** ne / Sīnesinüñ yāresinden ḫāre ne

gülzār-ı ʿālem [6] Âlemin gül bahçesi.

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin **gülzār-ı ʿālem** cümle zindāndur baña

G940-4. Yitürdüm ʿaḳl u dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter **gülzār-ı ʿālemde** benüm bir serv-dālum var
G1843-1. Dilā **gülzār-ı ʿālemden** ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G2040-3. Bugün **gülzār-ı ʿālemde** cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki bū almış ola kimse vefāsından
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün **gülzār-ı ʿālemde** / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey dost sensin sen
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül gibi gūyā / Bugün **gülzār-ı ʿālemde** gül-i nāzik-bedensin sen

gülzār-ı cemāl [1] Yüz güzelliğinin gül bahçesi.

Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge hevesdür / **Gülzār-ı cemālüñ** görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān daḫi giriftār-ı ḳafesdür

gülzār-ı cihān [1] Dünyanın gül bahçesi.

G280-5. Dilā aldanma **gülzār-ı cihānuñ** reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden hem dikenden geç

gülzār-ı Çīn [1] Çin'in gül bahçesi.

G2523-1. Boyuñ serve yüzüñ **gülzār-ı Çīne** / Dişüñ beñzer senüñ dürr-i şemine

gülzār-ı ḥüsn [26] Güzellik gül bahçesi.

G221-2. Bir siyāh hindūcedür **gülzār-ı ḥüsninde** görüp / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden geç / Görüp **gülzār-ı ḥüsnüñi** yiter şaḥn-ı çemenden geç
G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi **gülzār-ı ḥüsnümde** benüm yüz biñ duzaġum var
G529-3. Temāşā ideyim **gülzār-ı ḥüsnüñ** / Anuñ her kūşesi bāġ-ı İremdür
G638-2. Divār çekdi ḫaṭṭını **gülzār-ı ḥüsnine** / Çeşmi ol gülşeni gözedür bāġbān olur
G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına aḳıtmaġa / Bugün **gülzār-ı ḥüsn** içre boyı serv-i bülend ister
G728-3. Görüp **gülzār-ı ḥüsn** içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G739-1. **Gülzār-ı ḥüsnüñ** var iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i şaḥrā mı olur
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi **gülzār-ı ḥüsnümde** benüm yüz biñ duzaġum var
G827-4. Şehā **gülzār-ı ḥüsnüñde** ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam şayd olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur
G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül gibi göñlüm / Görür **gülzār-ı ḥüsninde** açılmış gül gibi yüzler
G1396-2. Bugün **gülzār-ı ḥüsn** içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1627-3. **Gülzār-ı ḥüsnüñe** senüñ ayaġumı başdurur / Oldı ṭılısm beñzeyeli māre perçemüñ
G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar **gülzār-ı ḥüsninde** anuñ / Gülsitānuñ bülbülini cümle ḫāmūş eyledüñ
G1898-2. Giceler bülbül gibi **gülzār-ı ḥüsnüñ** yādına / Ṣubḥ olınca āh u efġān itmedin uşanmayam
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine **gülzār-ı ḥüsn** içre / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1947-5. **Gülzār-ı ḥüsne** ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G2041-1. Bugün **gülzār-ı ḥüsn** içre biten berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2062-2. Şehā **gülzār-ı ḥüsn** içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir kiyāham ben
G2258-5. İşidüp **gülzār-ı ḥüsn** içre Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2300-4. Girerdi her kişi **gülzār-ı ḥüsne** / Eger olmasa ḫaṭuñ aña bārū
G2499-7. **Gülzār-ı ḥüsnüñ** içre her gice ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2683-5. **Gülzār-ı ḥüsne** ḳarşu Muḥibbī bulınmadı / Zārılıḳ ider bülbül-i gūyā benüm gibi
G2691-5. Başın revāne ḳıldı **gülzār-ı ḥüsn** içinde / Tā ki Muḥibbī gördi sen serv-ḳad-i bülendi
G2749-1. Görüp **gülzār-ı ḥüsn** içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp **gülzār-ı ḥüsn** içre / Ayaġuña revān oldı aḳar bu gözlerüm yaşı

gülzār ü gülşen [1] Gül bahçesi.

G2475-1. Tenüm **gülzār ü gülşende** gül olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür şanasın şalmış budaġ anda

gülzārlıḳ [1] Gül bahçesi.

G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it her bir gül lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi **gülzārlıḳ**

gülzārsuz [5] Gül bahçesi olmadan, gül bahçesi olmaksızın.

G17-4. Şorma ḫālüm gül yüzüñsüz dostum / Bülbülüñ **gülzārsuz** ḫāli n'ola
G1096-1. Şem ʿ-veş ḳan aġlaram tā ṣubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem **gülzārsuz**
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenüñ ḫāli n'olur **gülzārsuz**
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben yārsuz / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülüñ **gülzārsuz**
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde n'itsün çün ola **gülzārsuz**

güm [16] *T.* Derinden ve patlayıcı yankılı gürültü. (TDK, 2011: 1000)

G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını **güm güm** gümledür / Nālesin ʿāşıḳların şanmañ ki siz āhestedür
G807-1. Cihānı ġarḳ iden bārān degül eşk-i revānumdur / Feleklerde iden **güm güm** benüm āh u fiġānumdur
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı **güm güm** gümledür / Nālesini ʿāşıḳların şanmañ ki siz āhestedür
G1116-4. **Güm güm** ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḫālimüzce ehl-i ʿirfān içre ḫālāt ehliyüz
G1174-3. Aç yüzüñ çāk-ı girībān eylesün ʿāşıḳlaruñ / **Güm güm** ötsün hāy u hūdan kūşe-i meyḫānemüz
G1254-2. Fiġānumdan felekler **güm güm** ötdi / Daḫi ol yüzi māhum eylemez gūş
G1433-1. Çarḫı **güm güm** gümledür her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ

G2370-3. Doḳındı **güm güm** öter ṭası çarḫun / Meger ġam ṭurrası sīnemde kūsa

gümān [11] *Far.* Sanma, san, işkil; şüphe, şek, reyb. (Ş. Sami, 2010: 400)

bk. gümān eylemek/itmek, gümān u reyb

(gümān [1], gümānı [1], gümānıdur [1], gümānın [1], gümānum [5], gümānumdur [1])

G218-3. Yārüñ **gümānı** bu idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur **gümān** dost
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ ẕerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ **gümānın** gezdürür
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ **gümānıdur**
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü **gümānum** tāzeler
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḥṣ-arā ḳıldı **gümānum** var benüm
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı ṣandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş bildüm **gümānumdur** benüm
G1947-1. Gitsün **gümānum** ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü lebüñ **gümānum** var benüm
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü līkin **gümānum** var benüm

gümān eylemek/itmek [3] Şübheye düşmek...(Tulum, 2011: 779)

G739-2. Miṣlüñ diyü **itdüm gümān** aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḫi peydā mı olur
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl **gümān itdüm**
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḫıred / Līk anuñ varlığında göñlümüz **eyler gümān**

gümān u reyb [1] Şek ve şüphe.

G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḫüsnüñe şāhid yiter senüñ / Gün şuʿlesine itmedi kimse **gümān u reyb**

gümānsuz [1] Şüphesizç

G680-5. Eger derd-i dilin yazsa Muḥibbī / **Gümānsuz** her varaḳ bir dāstāndur

gümiş [1] *T.* Maruf kıymetli beyaz maden ... fıdda, sîm. (Ş. Sami, 2010: 401)

G1253-2. Beñzemese şiʿrüme şiʿri nʾola şā ʿirlerüñ / Kim ki ṣarrāf ola dir kim bir degül altun **gümiş**

gümletmek [3] *T.* Güm diye ses çıkmasına neden olmak. (TDK, 2011: 1000)

G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm **gümledür** / Nālesin ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm **gümledür** / Nālesini ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1433-1. Çarḫı güm güm **gümledür** her dem bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ

gümrāh [3] *Far.* Doğru yoldan sapmış, dalâlette kalmış. (Ş. Sami, 2010: 400)

bk. gümrāh eylemek, şeyṭān-ı gümrāh, ṭāli ʿ-i gümrāh

(gümrāh [1], gümrāhını [1], gümrāhum [1])

G777-4. Ḳoma elden ṭarīḳ-i müstaḳīmi / Varamazsın saña **gümrāh** dirler
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki **gümrāhum** gidüpdür ḫān ü mānum nʾeyleyem
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ **gümrāhını**

gümrāh eylemek [1] Yolдan çıḳarmaḳ, azdürmaḳ, ayartmaḳ...(Tulum, 2011: 780)

Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi **gümrāh eyleme** / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış

gümreh [1] *Far.* Yolunu kaybetmiş, zâl. (Ş. Sami, 2010: 400)

B116. Seyre çıḳsañ nʾola bir **gümreh** temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm

gün [141] *T.* (TDK, 2011: 1002)

bk. ay ü gün, başına gün ṭoġmaḳ, bir gün, devlet güni, dün ü gün, gicei güne ḳatmaḳ, gün gibi ṭoġmaḳ, gün gün, gün günden, gün göstermemek, gün ṭoġmaḳ, gün yüz, gün yüzlü, gün yüzüñsüz, günden güne, ḥaşr güni, her gün, irte gün, maḥşer güni, nice gün, ol gün, üç günde bir

(gün [98], günde [4], gündür [4], gündürür [1], güne [4], günem [1], güni [14], güninde [2], günüm [9], günümden [1], günümi [1], günüñ [2])

1. Güneş.

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle **gün** itdi ṭulū ʿ / Giceyi encümler ile zeyn idüp tār eyledüñ
G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem **gün** gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm ṯire rūzgār / İtseñ ṭulū ʿ **gün** gibi ey yüzi meh baña
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / **Gün** gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm saña
G141-1. Sāḳī müdām şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ **güni** ġurūb
G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḥüsnüñe şāhid yiter senüñ / **Gün** şu ʾlesine itmedi kimse gümān u reyb
G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm ḫaddüñe / ʿĀşıḳuñ **güni** ṭoġar irişse şeb
G186-4. Keşf-i berḳı ʿ eyleyüp çıḳsa bulutdan **gün** gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup **gün** şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḫaḳ dimişler **günde** yatsa olur imiş mār mest
G391-2. ʿArż ḳıldı **gün** gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G492-2. Girye ile gözlerüm Ya ʾḳūb-veş a ʿmā idi / Rūşen oldı **gün** gibi çün Yūsuf-ı Ken ʿān gelür
G562-1. Niçün yüzine **gün** dimeyem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ **gün** gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem ṣaçlar mıdur / Yāḫū **gün** şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G590-4. İderler **gün** gibi her-cāylıḳ āh / Bu göñlüm bülbüline zār iderler
G606-3. Eflāke ire **gün** gibi anuñ başı şehā / Her kim ki ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G673-2. Nice teşbīḥ eyleyem yüzin **güne** alnın mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G688-5. Şan ṭulū ʿ eyler Muḥibbī **gün** bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / **Güni** bir ẕerreye teşbīḥ idüben ayı bilmezler
G720-2. ʿIşḳuñ şu ʿā ʿı ile bulur her kişi kemāl / **Gün** meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir naẓar / Baḳmadan **güne** gelür mi hīç żarar
G854-5. Rūşen olsun **gün** gibi dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G876-1. Görsem yüzüñi **gün** gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ nigāruñ yüzine ey **gün** / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G988(b)-5. Şan ṭulū ʿider Muḥibbī **gün** bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G1014-5. Gün yüzüñe **gün** dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1054-4. Beñzetti çünki ārıżuña kendüzini **gün** / Gün başına anuñ içün işi zevāledür
G1077(a)-1. Niçün yüzine **gün** diyemem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1103-3. Şu ʾle-i āhı kimüñ kim āleme pertev ṣalar / Ẕerreye almaz **güni** ol māh-ı tābān istemez
G1169-1. Ḥamdülillah **gün** gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir ẕerre yoḳdur kinemüz
G1209-4. **Gün** gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḥi iḳrāra henüz
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / **Günde** yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1257-2. Eyle ṭulū ʿ **gün** gibi bulsun żiyā cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1278-1. Yüzüñe kim **gün** dimiş rā eylemiş / Ḫoş naẓar ḳılmış ne ḫoş rā eylemiş
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler işbu zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür kim **günüñ** yüzini ṭuta paş
G1304-1. Germ olmasun igen **gün** ḥüsnini ḳılmasun ʿarż / Nisbet yüzüñle günde بين السّماء والارض
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer **gün** tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi **gün** gibi rūşen iken / Münkir virilmek añа ġāyet cehālet ancaḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca **günde** māre şevḳ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe **gün** disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẓrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür **gün** gibi cānānuñ senüñ / Göklere irse ʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / **Gün** ṭulū ʿ eyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı **gün** gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1650-2. Māhitābum **gün** gibi eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın bu küşe-i vīrānenüñ
G1686-4. Ẓāhir olsa **gün** gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül
G1725-1. Mihr idüp ʿāşıḳlara **gün** gibi gel göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1726-1. **Gün** gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey şāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḫayrān olur āşüfte-ḥāl
G1746-2. **Gün** gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa **gün** gibi ʿiyān ol
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur **gün** gibi bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile **gün** gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2025-5. Degül mi **gün** gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2037-3. Gel ṭulū ʿ it **gün** gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2071-1. **Gün** gibi yine ṭulū ʿ itdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2087-1. Seyr iderken **gün** gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḥi ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben
G2103-4. Şu ʾle virür **gün** gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan
G2148-5. Ol ḳamer-ṭal ʿat nigārā ey Muḥibbī **gün** didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz hilāle dil / **Gün** ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ **gün** alnuña cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ rūşen olsun **gün** gibi / Ḫaste-dillller Niceye dek āh-ı şeb-gir eylesün
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben **günem** saña hīç sāye virmezin
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳladuḳca rūşen oldı **gün** gibi / Āh ü eşkinden kişi böyle şerm-sār olmasun
G2360-1. Dilerem ey sehī servüm giriftār-ı ḫazān olma / Yüzüñ **gün** gibi ʿarż eyle seḫāb içre nihān olma
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür **gün** gibi ʿışḳum il içinde
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẓellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür **gün** gibi ger menzili eflāk ola
G2431-5. **Gün** ʿārıżına mānī ʿ olur āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir arasında

G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur **gün** ki ṭulūʿ eyleye āya
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola **gün** gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2624-5. ʿIşḳum degül mi **gün** gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḥācet beyān daḫi
G2626-4. Yüzine **gün** ḳamer alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña **gün** gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / **Gün** şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şuʿleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne **gün** gibi her-cāyi
G2721-1. **Gün** gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / **Gün** gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe **gün** dir idüm alnuña ay
G2790-1. Yüzüñe **gün** dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güleʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende **gün** efkendedür
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur **gün** gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / **Gün** ṭulūʿ itdi ki şan oldı cihān var feraḥ
D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña **gün** gibi ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāliʿ-i ferruḫ
B29. Şanemā şanma ki sensüz bugünüm **gün** gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B47. Yüzüñ **gündür** ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʿlüñ ṣorarsam ʿayni rāḥatdur
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken **gün** gibi āşār-ı ʿışḳ

2. Yer yuvarlağının kendi ekseni etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre.

G110-5. Ay olur āh **gün** giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine **güni** vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳunur gördüm ḫaṭīb
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa **gün** / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür **gün** giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḥāyil olur
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş **gün** güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / **Gün** başına anuñ içün işi zevāledür
G1464-4. Giçer **gün** hafta ay u yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki **gündür** / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç saʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer **gün ay u yıl**
G2079-4. İşitdüm cumʿa **gün** vāʿıẓ şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar zebānından
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken **gün** başında dürlü dürlü ʿilletin
G2362-5. Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti / İder **gün** başına biñ ser şikeste
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç **gündür** ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz

3. Zaman, sıra.

G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca **gün** iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G383-3. Herkese ḳısmet **güninde** oldı bil nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḫi bir ḳaç **gün** aḳarsa diye deryādan n'olur
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye **gün** giçedür
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi **günüm** āh u vāh ile / Derdā dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G837-2. İstesem laʿl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / **Gün** mi var zehrin baña içürmeye ol zülfi mār
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe şun ki **gün** giçer / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç **gün** giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdün Ḫusrev ü Cemler
G968-3. **Gün** giçer gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / Zīre bir ḳaç **gün** hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke **güninde** dāim böyledür tedbīrümüz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese bir ḳaç **gün** / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1272-4. Kūyuñda bunca **gündürür** ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1612-5. Bunca **gündür** ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç **gün** cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm
G1820-6. Sensüz **günümi** ṣorma ki (ne) nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç **gün** ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç **gün** güneş ṭura ḥicābından
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer hafta ayile / Olmaz ʿaceb giçerse **günüm** āh u vāyile
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz **günde** giçsün ol yire
G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç **gün** bu ʿālem / Ṣaḳın aldanmaġıl bu bed-nihāda
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḫabbeye / Bir iki **gün** yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / **Gün** geldügince derd ile ḫāliʿacib ola
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne **güne** ṣaḳlayısar ol belā beni
G2719-1. Merdāne er görse ḳılıc oḳ u yā **güni** / Ol gün gözine görine zevḳ ü ṣafā **güni**
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā **güni**
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol günʿiṭā **güni**
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā **güni**
G2719-5. Çün rezmgāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ mācerā **güni**
D42-1. Derdā dirīġ giçdi **günüm** āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh ile

4. Gündüz.

G117-2. Ṣanma kim sensüz **günüm** olur siyāh / Belki rūşendür **günümden** tīre şeb
G217-3. Dün oldı **günüm** hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen güler ey dost
G712-5. Dilberā rūşen **güni** nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḥaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü **günüm** nev-rūz imiş
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u **güni** bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G1959-4. **Günüm** tār eyledi ġāyet de ol ḥaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G2199-1. Devletüñ dilberā mezīd olsun / Her giceñ ḳadr ü **günüñ** ʿīd olsun
G2327-4. Giceyi **güne** degiş ḥaṭṭuña didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dir ʿanberi kāfūr eyle
G2599-5. Sevdā-yı ḥaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī dil / Rūşen **güni** ʿaceb degül anuñ ki şām ola
Mr14-7. Yürürem hecr elinden ḥasret ile / Gicem zaḥmetle **günüm** miḥnet ile
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki **günüm** dün gibidür

gün gibi ṭoġmaḳ [3] Sabah vakti gibi aydınlık yayarak görünmek.

G29-4. Ḥānesinden **gün gibi ṭoġup** ide ʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz ḥalḳ-ı cihān ḥayrān aña
G61-1. Her ḳaçan **gün gibi ṭoġsa** ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḥāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G355-5. Ḥānesinden yār eger **ṭoġsa** Muḥibbī **gün gibi** / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded

gün gün [2] *bk. gün günden*

G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / **Gün gün** artar ʿışḳı ṣanma ol günāhı eylemez
G2155-7. Benüm ʿışḳum olur **günü gün** ziyāde / Bir iken beş olupdur beş iken on

gün günden [1] Günden güne. (TS, 2009: 1866) *bk. gün gün*

G2190-2. ʿAceb mi kişver-i göñlüm ḥarāba varsa **gün günden** / Nice kez eyledi eyler aña ġam leşkeri aḳın

gün göstermemek [1] Sıkıntı içinde yaşamak.

G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa / Baña **göstermeyen gün** āh meh-i nā-mihribānumdur

gün ṭoġmaḳ [3] Sabah olmak. (TDK, 2011: 1002)

G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm ḥaddüñe / ʿĀṣıḳuñ **güni ṭoġar** irişse şeb
G182-1. Eyledüñ sen nūruñ ile mihr-i raḫşānı şikest / **Ṭoġıcaḳ gün** lā-büd eyler māh-ı tābānı şikest
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / Maṭla ʿından ṣanuram **gün ṭoġdı** geldi ḥāneye

gün yüz [194] Güneş//Güneş gibi parlak yüz.

G24-5. Münevverdür dü-ʿālem **gün yüzüñden** / N'ola dirsem yüzüne ʿālem-arā
G37-1. **Gün yüzüñ** göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭāliʿ olmaya zülfüñ gelüp ḥāyil baña
G38-3. Baḳmazam **gün yüzüñe** görmesem de ölürem / Bilmezen ḥālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G39-1. Āh kim bu ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı **gün yüzüñden** gicedür gündüz baña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden **gün yüzüñ** / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G57-1. Göstererlden **gün yüzin** āh ol gül-i raʿnā baña / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā baña
G64-5. **Gün yüzüñ** şevḳi ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G67-5. **Gün yüzini** görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı baña
G74-1. **Gün yüzüñ** görmezem zülfüñ olur ḥāyil baña / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil baña
G80-4. Zülfüñi ref it görinsün **gün yüzüñ** / Niceye dek ol niḳāb ile ṭura
G101-5. Ey Muḥibbī **gün yüzine** şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi elbette ḥayrāndur baña
G109-1. ʿArż idüp **gün yüzini** bir perī nāgāh baña / Bir daḥı görmez isem āh baña vāh baña
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī **gün yüzüñ** / Ġam şebinde görinür her laḥża her dem sāl aña
G126-4. Düşde gördüm **gün yüzini** olmışam ḥayrān u zār / Nice yıl andan berü görmez gözüm bir ẕerre ḫʷāb
G133-5. Ey Muḥibbī **gün yüzin** ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda gire ol dem āfītāb
G135-1. Zülfüñi **gün yüzüne** yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı baña āh ol ḥicāb
G156-4. Gözlerüme gāh mānīʿdür sirişk / Gāh **gün yüzine** zülfidür niḳāb
G161-2. **Gün yüzi** virdi ḥarāret ʿāleme / Ṭañ mıdur ʿışḳ içre ṭutsa beni teb
G164-2. **Gün yüzin** görür idüm düşde eger / Gire idi gözüme bir ẕerre ḫʷāb
G169-1. **Gün yüzinden** her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G172-3. İder zülfiyle pinhān **gün yüzini** / ʿAceb midür güzeldür olsa maḥcūb
G173-1. **Gün yüzüne** dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḥayrete vardum hemān şandum ṭutuldı āfītāb
G180-4. **Gün yüzüñden** çün münevverdür cihān / Ṭañ mıdur dirsem yüzüñe āfītāb
G234-3. Her gice bir nev ʿa māhı ʿarż eyler āsumān / **Gün yüzüne** beñzedemez cehd ile anı dürüst
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı ḥarāb it / **Gün yüzüñi** göster gözümi ṭopṭolu āb it
G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / **Gün yüzüñden** berḳiin keşf eyleyüp ruḫsāruñ aç
G311-1. **Gün yüzin** ʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G315-2. **Gün yüzüne** baḳmaḳ ile ża ʿaf geldi çeşmüme / Ḥākipāyuñ ḳomañ ile defʿ oldı ol remed
G334-2. **Gün yüzine** gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G356-4. Ḳamer alnuña vü **gün yüziñe** ʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer şanki levend

G391-2. ʿArż ḳıldı gün **gün yüzini** ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı bizden ṣabr ile ḳarār
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer āh / Ebrūsın **gün yüzine** zülfi ḳaçan ḥāyil olur
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / **Gün yüziyle** alnınuñ bildüm ḳamu muḥtācıdur
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh **yüzi gün** alnı ḳamerün var
G436-5. Görsün Muḥibbī **gün yüzüñ** āvāre eyleme / Bir ẕerreden de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G473-2. Kār-ı bārum ḳalmadı ṭaġıldı ʿaḳlum ser-te-ser / **Gün yüzinde** ideli zülf-i siyāhın tār u mār
G532-3. Alnına didüm ḳamer **gün yüzine** itdüm ḫaṭā / Daḫi ol demden berü dil dostlar şermendedür
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / **Gün yüzüñ** göremezem hafta giçer māh gelür
G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā **gün yüzüñden** ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler bir ṣayrudur
G642-1. **Gün yüzüñi** görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḫāb ol ni ʿmete ḫāyildürür
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem **gün yüzini** ṣanki seḥāb ile giçer
G702-2. Dūr olaldan **gün yüzüñden** ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum **gün yüzini** giçdi nice māhlar
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / **Gün yüzüñ** görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem ben **gün yüzüñ** / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G784-1. Leblerüñ fikri nigārā ṣanma fikrümden çıḳar / **Gün yüzüñ** mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G796-5. Ḥabībüm **gün yüzüñ** göster viṣālüñ ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G816-1. Yine dil murġı şehā **gün yüzüñi** yād eyler / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G817-1. Gördügince **gün yüzüñ ʿāşıḳlaruñ** nālān olur / Ḳanda kim açıla gül anda hezār elḫān olur
G819-1. **Gün yüzinde** ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿācizdür ḳamu naḳḳāşlar
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını görmege dil māyil olur / Çāre ne zülfi gelür **gün yüzine** ḫāyil olur
G840-1. **Gün yüzüñ** göstermedüñ sen bir naẓar / Baḳmadan güne gelür mi hīç żarar
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm **gün yüzi** alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin muʿanber gösterür / Geh döner **gün yüzini** açup münevver gösterür
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / **Gün yüzi** nūrı degülse eydiñüz pes yā nedür
G902-2. Ay alnuñ ile **gün yüzüñe** kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre o şems ü ḳamer ister
G935-1. Her ḳaçan **gün yüzine** zülfini dildār çeker / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G968-3. Gün giçer **gün yüzüñi** görmem nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / **Gün yüzüñ** mihriyle çünkim germdür hengāmeler
G974-1. Nigāruñ **gün yüzi** şevḳin dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḫābı perdedür / **Gün yüzüñ** göstermeyen bildüm ki āh ol perdedür
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı **gün yüzine** gül didüm anuñ / Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine **gün yüzi** yārüñ żiyā yiter
G1009-1. **Gün yüzüñ** görüp nigārā saña dirsem n'ola ḫūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr
G1011-2. Zülfin giderse **gün yüzin** iẓhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur āşıḳı hep nā-tüvān ider
G1014-5. **Gün yüzüñe** gün dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1020-2. **Gün yüzüñe** irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir ẕerre gibi ol daḫi ser-geşte ḫāldür
G1023-1. Boyı gülşende bir serv-i sehīdür / **Yüzi gün** ālemüñ alnı mehidür
G1030-5. **Gün yüzüñi** bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de **yüzi gün** alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1053-4. **Gün yüzüñe** alnuña dirsem ḳamer Maʿẕūr ṭut / Gāh olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G1069-1. Giderüp zülfi seḫābın **gün yüzin** peydā ḳılur / Kim aña ider naẓarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1072-2. Didüm alnuñ ḳamer midür **yüzüñ gün** / Didi görmiş eyü ola gözüñ var
G1074-4. Kaʿbe kūyında olur görmez nigāruñ **gün yüzin** / Aña beñzer nūr görmez adı ammā ḥācıdur
G1078-4. Ay olur hafta giçer göstermez oldı **gün yüzin** / Göklere irseʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1082-1. Tīredür zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / **Gün yüzüñ** ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1088-4. Şun'ı Ḥaḳḳa añlamaz **gün yüzine** ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañʿaceb çün anda var ḫuffāş göz
G1090-4. Māhı gördüm **gün yüzüñden** dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1095-1. Gösterelden **gün yüzin** ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫᵛāhımuz
G1122-3. Münkir dirülürse n'ola **gün yüzine** zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz baṣar olmaz
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / **Gün yüzüñ** göster nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1184-3. **Gün yüzüñ** birle ḳamer alnuñ yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfitāb u māhitāba baḳmazuz
G1189-1. Ẕerre gibi **gün yüzünüñ** zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1262-4. **Gün yüzüñi** yalıñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı var imiş
G1267-4. **Gün yüzin** görmek dilersem sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1271-5. **Gün yüzine** ẕāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi **gün yüzüñe** ey dil / Ḫayret başuben kendiden ol bī-ḫaber olmış
G1326(b)-4. Göricek **gün yüzüñi** şād oluram / Zīrā eyler göñül şafādan ḫaẓẓ
G1365-5. Mānīʿolur **gün yüzine** baḳmaġa / Ey Muḥibbī ebr gibi ḳare zülf
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde **gün yüzüñden** ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1412-3. **Gün yüzinde** ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ **yüzüñden** ey şāh-ı resūl / Heybetüñden onsekiz biñ ʿālem itdilerʿaraḳ
G1443-3. **Gün yüzüñi** göremem ṭolar bu gözüm yaş ile / Gāh āhum geh seḫāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1491-3. Ẕerre gibi **gün yüzüñ** şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ **gün yüzüñi** bir dem idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1495-2. Lemʿa ursa **gün yüzinde** pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem çün cemālidür anuñ
G1497-2. Ḳorḳaram **gün yüzine** bulut gibi mānīʿola / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan āhı görüñ

G1514-1. Ḫayāl-i zülf ile her gice ġam-nāk / Olayım **gün yüzüñ** göster feraḥ-nāk
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben **gün yüzüñe** / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı ḳadi gerdūnuñ
G1523-5. **Gün yüzüñi** görmeyelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ḳarañu oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḥālüm perīşān eyleyüp / **Gün yüzüñden** dūr idüp ṣubḥum benüm ṣām eyledüñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuben **gün yüzi** şevḳine göñül / Cān vire irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1540-1. **Gün yüzüñde** çünki zülfüñi perīşān eyledüñ / Ḥālini bī-dillerüñ ġāyet perīşān eyledüñ
G1551-3. **Gün yüzine** baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳı / Bir naẓar pertev-i ḥüsnüñi iżhār eyleseñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm **gün yüzini** āh ben ol meh-rūnuñ
G1620-1. **Gün yüzine** ʿāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā rāmuñ senüñ
G1621-3. **Gün yüzüñ** göster vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1648-2. **Gün yüzüm** üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G1652-3. **Gün yüzüñ** göster vefā ḳıl ʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1657-3. Ben ẕerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek **gün yüzüñi** gösterüben baña ʿiyān ol
G1673-3. Nigārā berkiʿüñ keşf it cihāna **gün yüzüñ** göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḥayrān ḳıl
G1689-3. **Gün yüzinden** dūr olalı key perīşān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi yiter perīşān eyle gel
G1694-1. Ḳaçan olsam seni görmege māyil / Seḥāb-ı zülf olur **gün yüze** ḥāyil
G1719-2. Göreliden **gün yüzüñ** senüñ ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev degül
G1721-4. Virse żiyāyı ʿāleme ruḥsārı ṭañ degül / Kim dir ki **gün yüzi** anuñ alnı ḳamer degül
G1725-5. **Gün yüzini** göremem yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānīʿ olur bu eşk-i al
G1728-1. **Gün yüzüñ** üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttıṣāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen **gün yüzüñ** göster aña rūşen delīl
G1744-4. Bugün göreyim **gün yüzüni** didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne müşkil
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç sa ʿādet kevkebi / Görmezem **gün yüzini** yārüñ giçer gün ay u yıl
G1803-3. Görmeyelden **gün yüzini** dilberüñ bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1853-4. Görmez oldum **gün yüzüñ** meh alnuñı / Gice gündüz sākin-i ġam-ḫāneyem
G1854-5. İnkār iderse **gün yüzüne** ṭañ mı müddeʿī / Vardur gözinde çünki ezelden seyl didüm
G1894-3. Ẕerre gibi **gün yüzüñüñ** olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm
G1913-3. **Gün yüzüñi** göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer **yüzi gün** alnı ḳamer / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1921-4. Naḥs-i ṭāliʿdür ḳılan her dem beni andan cüdā / Görmezem **gün yüzüñi** beñzer gidüpdür devletüm
G1944-1. Āfitabum **gün yüzüñ** şevḳine ḥayrān olmışam / Giceler tā ṣubḥa dekʿışḳuñla nālān olmışam
G1966-1. **Gün yüzüñi** görmeyelden tār olupdur gözlerüm / Ṭoġasın bir gün diyü bī-dār olupdur gözlerüm
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer **yüzi gün** alnı ḳamer / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G1975-4. Hafta olur görmezem **gün yüzini** aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem **gün yüzini** aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2055-1. **Gün yüzine** baḳmayam cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd ayını iki hilālüñ var iken
G2064-4. Görmeyüp **gün yüzini** inkār ider / Zāhidi görüñ ki ḫufṭāş olmasun
G2069-5. Dūr olalı **gün yüzüñden** bu Muḥibbī dostum / Giceler bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2105-2. Baḳmazam **gün yüzine** bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
G2136-5. **Gün yüzüñ** görem diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫᵛābdan
G2145-4. Görmişem bir hafta cānā **gün yüzüñ** / Dūd-ı āhum giçe çarḫ-ı heftümin
G2195-1. **Gün yüzine** baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2197-2. Zülf-iʿanber-bārı örtelden bulut-veş ḥaddüñi / **Gün yüzini** görmez olmışdur dirīġā āteş ü cān
G2202-2. Yüz çevirme **gün yüzinden** zāhidā inkārı ḳo / Kāfir olmaz mıʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen
G2209-2. Dūr düşdüm ay u yıllar giçdi görmem **gün yüzin** / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun
G2211-2. **Gün yüzüñden** ayru ṣorsañ ḥālümi ey meh-rū / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī **gün yüzine** kim naẓar ide / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2275-2. Nihān olalı **gün yüzüñ** gözümden / Aḳıdur dīdeler yaş yirine ḳan
G2297-1. Görüp **gün yüzüñi** didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2333-4. **Gün yüzüñ** ile ḳamer alnuñı görüp didi dil / Bir yire cemʿolduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüne aḳar gözi yaşı / **Gün yüzine** naẓare iden kişiye n'ola
G2378-5. Ṭañ degül dil mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / **Gün yüzüñ** görmez Muḥibbī oldı bir nice sene
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm **gün yüzüñi** ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2404-1. Seḥāb-ı zülfini **gün yüze** perde / İdelden uġradum biñ dürlü derde
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā **gün yüzüñ** / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / Kim görürdi **gün yüzin** mihr-i cihān-tāb olmasa
G2443-5. Muḥibbī **gün yüzine** ḳarşu āhı / Ṣaḳın ḳılma olur yüzine perde
G2450-2. **Gün yüzüñ** görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2467-3. Görmek itsem **gün yüzin** sāyem benüm ardumcadur / Men ʿine kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2491-5. **Gün yüzüñi** Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre gibi anuñçün āvāre düşdi zāre
G2496-1. İder zülfiñi **gün yüzine** perde / Beni uġradur ol biñ dürlü derde
G2500-3. Ẕerre gibi **gün yüzi** şevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem nā ile
G2509-3. **Gün yüzüñ** bir ẕerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer mi dostum andan semāvāt ehline
G2530-1. Kim nisbet ider **gün yüzüñi** şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün ki ṭulūʿeyleye āya
G2598-6. Ẕerre gibi **gün yüzüñ** şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2608-1. **Gün yüzüñ** oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi / Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sīrāb gibi
G2622-5. Muḥibbī ẕerre gibi **gün yüzüñden** / Olalı dūr iken āvāre düşdi

G2625-1. **Gün yüzüñ** göstermek ile sīne-çāk itdüñ beni / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam **gün yüzine** / Getür ey bād-ı ṣabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi
G2641-1. **Yüzüñ gündür** ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2647-5. **Gün yüzüñe** baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā **gün yüzini** görmege eylerseñ şitāb ulı
G2694-1. Çözüp zülfin yüzine indi düşdi / Bulutdur **gün yüzine** indi düşdi
G2712-1. Bu fenā dünyāda ṣanmañ cāh ü māl egler beni / Bir **yüzi gün** alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2735-2. **Gün yüzine** alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar kūyını
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden **gün yüzüñ** / Cān dimāġından nice ṣaḳlaya zülfi būyını
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu ġubārı ḫāḳdan / Çünki oldı **gün yüzüñ** mihr-i cihān-ārā gibi
G2784-2. **Gün yüzüñe** bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā ḳaşki
G2794-4. Ṭālīʿ müsāʿid olmadı görmege **gün yüzüñ** / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm gibi
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güleʿālem tā ebed tābendedür / **Gün yüzüñe** ḳarşu meh bir bende gün efkendedür
Mh1-5. Görmezem **gün yüzini** ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz ṣayar bu çeşm-i giryānum benüm
Mh2-7. **Gün yüzine** beñzemezken yüzüñi māh eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın ḳoyup sen secde-gāh eyleme
Mh13-5. **Gün yüzine** eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Mh18-11. **Gün yüzüñ** mānendi ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḥi bī-çāre yoḳ
Mr13-1. Görmedüm **gün yüzüñi** çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr13-11. Dilberüñ **gün yüzine** sehv ile ben māh didüm / Görmezem **gün yüzini** hafta giçer māh didüm
Mr21-11. **Gün yüzüñe** baḳmadum çeşmi nem-kīn eyledüñ / Bir devāsuz derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ
Mr24-9. Nigārā **gün yüzüñ** alnuñ ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ aña bilsem ne żarrdur
Nş2-2. **Gün yüzine** dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā ile
D3-2. Dūr olalı **gün yüzinden** giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā ki inler ʿandelīb
B18. Yār eger zülfin giderse **gün yüzinden** ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B29. Ṣanemā ṣanma ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün **yüzüñ** olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B30. Dūr olalı āsitānuñdan olupdur māhlar / **Gün yüzüñi** görmezem ṭañ mı ḳılursam āhlar
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna **gün yüzi** yārüñ żiyā yiter
B100. Alnuña **gün yüzüñe** meh ʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ
B106. Āh kim **gün yüzüne** ḳılmaḳ naẓar āsān degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḥi āsān degül
B107. Bir naẓar **gün yüzüñi** görmek müyesser olmadı / Ṭāli ʿümdür geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam
B201. Gördi dīvāne göñül **gün yüzüñi** āb didi / Ser-te-ser ṭutsa gerek ʿālemi bu āb didi

gün yüzlü [7] Güneş gibi parlak yüzlü. *bk. güneş-ṭal ʿat, güneş yüzlü*

G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir **gün yüzlü** cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol **gün yüzlüdür**
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan **gün yüzlü** māhumdur / Depemden şemʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G1282-2. İgen raʿnāsın ey **gün yüzlü** dilber / Naẓirüñ görmedüm ben ey ḳabā-pūş
G1926-1. **Gün yüzlüler** firāḳı ile eger āh çekem / Evc-i felekde mihr ile māha sipāh çekem
G2212-4. Ben ġubārı didüm ey **gün yüzlü** ṭopraḳdan getür · / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer **gün yüzlü** bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi

gün yüzüñsüz [1] Güneş gibi yüzün olmadan, güneş gibi yüzün olmaksızın.

G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / **Gün yüzüñsüzdür** görinür ʿālem içre rūzı telḫ

günden güne [23] Gün geçtikçe, gittikçe, gün günden. (TDK, 2011: 1005)

G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur **günden güne** cevrini ol bed-ḫū baña
G310-1. Olmışam ben mübtelā **günden güne** pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb çünki ezelden ḥāl-i çarḫ
G324-1. Her zamān eyler dil-i sevdā-zede dildārı yād / Anuñ içündür olur **günden güne** ʿışḳum ziyād
G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün ezel ʿışḳı ṣatun / Āh **günden güne** ḥālümi diger-gün idiser
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken **günden güne** dönüp hilāl olur
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh **günden güne** ḥālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol dil-sitānum ḳandadür
G1102-4. Geldi dilde ṣāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi **günden güne** muḥkem ola bu bünyādımuz
G1108-1. Bir perī-peyker melek-ruḫsāre düşdi göñlümüz / Āh kim **günden güne** āvāre düşdi göñlümüz
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi **günden güne** āsān eylemez
G1480-3. Dirīġā olmadum hergiz küşāde / Velī **günden güne** oldı bu dil teng
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam **günden güne** ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1488-4. Zülfüñ hevesin eylese dīvāneʿaceb mi / **Günden güne** başındaġı sevdāyı büyütdüñ
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd imiş / Dostlar **günden güne** artsun cünün u zilletüm
G1924-4. Bir iken **günden güne** bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine **günden güne** ey serv-i nāz / Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın
G2291-5. Muḥibbī deşt-i ʿışḳa el ṣunaldan / Olur **günden güne** ḥāli diger-gün
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim **günden güne** ḥālüm diger-gün olmada
G2780-5. Benüm **günden güne** ḥālüm müşevveş olup artmaḳda / Neden bilmeyesin ḥālüm seni şāḥib-żamir itdi
G2791-1. Ḥālümi görüp itmedi dilber teraḥḥumı / **Günden güne** ziyāde ider dil taẓallumı
G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel / **Günden güne** ziyāde olur dil sakāmeti

Mr9-10. Dostlar **günden güne** ḥālüm diger-gün eyledi / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr18-5. ʿIşḳ ile **günden güne** ḥālüm diger-gün olmada / Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
D24-1. **Günden güne** rūşen görinür ol ḫat ü ʿārıż / Başuma ne ṭañ gelse nice dürlü ʿavārıż

günāh [94] *Far.* Ahiretçe müstelzim-i mücâzat olan amel, ism, cürüm. (Ş. Sami, 2010: 402) *bk. bār-ı günāh, cürm ü günāh, ehl-i günāh, günāh eylemek/itmek, günāh olmaḳ, günāhını almaḳ, günāhını çekmek, güneh*

(günāh [30], günāha [4], günāhı [9], günāhın [4], günāhından [1], günāhını [1], günāhum [23], günāhuma [3], günāhumdan [2], günāhumdur [3], günāhuñ [11], günāhuñdan [1], günāhuñı [2])

G6-6. Muḥibbī aġla añ yüzüñ ḳarasın / **Günāhuñ** ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
G11-6. Teşneyem çoḳdur **günāhum** sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G19-4. **Günāhum** çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan sen bu gibi
G22-1. Bir güneh-kārem **günāha** tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G23-3. Şefāʿat ābı ile yu sefīd it / **Günāhumdan** yüzüm olmaya esved
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / **Günāhın** añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü **günāhum** ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G141-5. Yaş dök Muḥibbī şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye **günāhuñı** tā Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G181-1. Bir güneh-kārem **günāha** tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger **günāhuñ** çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / **Günāhuñ añ** ki mūlar çün dü-rengest
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla añduḳca her **günāhuñ** / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it **günāhum** / Anuñ ḥaḳḳı kim oldur ehl-i miʿrāc
G414-3. Yanuñda ger **günāh** ise seni çoḳ sevmek ey dilber / **Günāhum** başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G486-2. Şalınan iki ṭarafdan dilberüñ kākül degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış **günāhın** gezdürür
G537-1. Añup **günāhuñ** ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G571-3. Bend içinde ḥālümi ṣor zülfüñüñ zencīrine / Ḫabse bā ʿiş bir **günāh** itmişdürür kākül ne dir
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña **günāhı** gösterür
G596-4. Seni sevmek **günāh** ise bu yolda çoḳ **günāhum** var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ **günāhuñ** añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār ṣır
G821-5. Seni sevmek **günāh** ise ḥabībüm / **Günāhı** çoḳ Muḥibbī kim ḳuluñdur
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu **günāh** sevmeden midür
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz **günāhı** kim daḥi nev-restedür
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola **günāhum** / ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet **günāhum** çoḳ benüm aʿmālümi ṣormaz mısuz
G1122-4. Yanuñda eger sevme **günāh** ise nigārā / ʿAfv eyle ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1180-5. **Günāh** ise seni sevmek Muḥibbī / Gel öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1195(b)-5. Seni sevdügi **günāh** ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artarʿışḳı ṣanma ol **günāhı** eylemez
G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi ey dost dilden / **Günāhum** ne beni ḳıldun ferāmūş
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu **günāh** imiş
G1357-5. Ey Muḥibbī añ **günāhuñ** tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aġ
G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it **günāhından** giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1391-2. Eger cürm iseʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān **günāhı** yoḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān **günāhum** yoḳ
G1486-4. Sevdügüm seni **günāh** ise **günāhum** çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1552-6. Sevmek seni **günāh** ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür hemān ṣorma güneh-kāruñam senüñ
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümleʿāşıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī ne **günāh** itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1681-1. Bulımazsın Ḫaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ **günāhuñ** aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1689-6. Ger **günāh** ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1706-4. Tevbe eyleyüp **günāha** ṭut ümīdüñ ḥażrete / Görürem sen de dilā ḫavf u recā eksük degül
G1722-2. Seni sevmek **günāh** ise ḥabībüm / Beni öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa **günāhum** / Degül ġam çün benüm sensin sipāhum
G1789-1. Meded artmaḳdadur her gün **günāhum** / Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum
G1789-2. Muḳırrum cürmüme inkār ḳılmam / **Günāhuma** igen çoḳdur **günāhum**
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña bu ḫışma sebeb bildüm **günāhumdur** benüm
G1819-5. **Günāhum** çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek ise baña **günāh** / Başdan ayaġa **günāh** ile yüzi ḳare benem
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben **günāhuma** bilürem çoḳ günāh itdüm
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu **günāh** / Sürme öldür ṣuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür **günāhın** añma hīç / Dostum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1939-5. **Günāhuñdan** seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī **günāh** imiş / ʿAfv it ṣuçını senden umar luṭf ile kerem
G1959-2. **Günāhumdan** umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugünʿışḳuñ yolından hem
G1961-3. Var **günāhum** beni ger öldürse / Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

G1976-2. Seni sevdügüm **günāh** ise **günāhum** ḥaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm **günāhumdur** benüm
G1979-1. Görinen boynumda ṣanmañ dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿiṣyān ile cemʿ olmış **günāhumdur** benüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / **Günāh** ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm
G2027-2. **Günāh** ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-**günāhum** ben
G2036-6. Bilürem çoḳdur **günāhum** başdan aşmışdur velī / Kesmezem lākin ümīdüm raḥmet-i maʾbūddan
G2076-5. Başdan ayaġa **günāh** ise Muḥibbī derd-mend / Senden umar şefḳati sensin ḳayuran ümmetin
G2151-2. **Günāhum** yoġ iken kendüm ḳadar āh / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden
G2155-3. **Günāhum** çoḳ yüzümüñ ḳarasını / Yumaya dükene Ceyḥūn Seyḥūn
G2167-7. **Günāhuñ** añ Muḥibbī eyle zārī / Ola ki cürmini ʿafv ide Raḥmān
G2186-1. **Günāh** ise seni sevmek yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben **günāhuma** çoḳ itdüm bu **günāhı** ben
G2196-4. Añ **günāhuñ** Muḥibbī ṣubḥa degin / Eksük itme gözinden āb ṣaḳın
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye **günāhı** sevmeyen
G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda **günāh** / Dil-i dīvāneme baḳma beni maʿẕūr eyle
G2327-8. Añ **günāhuñı** aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün baḥre Muḥibbī yaşuñı ṣūr eyle
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger **günāh**
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuṣṣāḳa hem maʿṣūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿṣūḳa olur mı **günāh**
G2453-5. Gerçi ki çoḳ **günāhum** sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2469-3. Sevmek seni **günāhum** bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne
G2592-4. Ne ḳadar itsen **günāhı** umaram kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ **günāhın** görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise ṣanma **günāh** / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2659-4. **Günāhum** çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan ben ġarībi
G2660-2. Göñlüme itdüm ḫiṭāb eydür gözümdendür **günāh** / Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḥneti
G2666-5. Ṣorma ṣuçını **günāhını** hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2724-3. Sevdügüm seni **günāh** ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun **günāhuñ** çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn
Mr27-14. Eger olursa boynuña **günāhı** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı āālemde senüñ bir **günāh** / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh
B89. Olduñ **günāha** māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ

günāh eylemek/itmek [7] Suç etmek, ḫátā etmek, yañılmaḳ, ḳusūr etmek, günāhe girmek...(Tulum, 2011: 781)

G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur **günāh itmez** ne ādemdür
G971-4. Ne **günāh itdüm** ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G1855-1. Ṣuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ **günāh itdüm**
G2332-5. **İtdüm günāh** ṣoñra dönüp tevbe eyledüm / Ṭutdum ümīd-i ʿafvı bu yüzüm ḳarasına
G2711-5. **Eylemezdi** ey Muḥibbī kimesne hergiz **günāh** / Her nefesde bilse ḫāżırdur eger Allāhını
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her **günāh itmek** cihān içinde cümle bendedür
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim **günāh ider** bil ṣoñı nedāmet ancaḳ

günāh olmaḳ [3] Günah sayılan davranışta bulunmak. *bk.* günah işlemek (TDK, 2011: 1004) *güneh olmaḳ*

G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda **olurmış günāh** / Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm
Nş5-2. Gice gündüz işüñ **günāh oldı** / Añduġuñca anı her an aġla
B159. Başdan ayaġa **olursa** da **günāh** / Boynuma ṣalımaz ol zülf-i siyāh

günāhını almaḳ [1] Birisi için haksız olarak kötü düşünmek, kuşkulanmak. (TDK, 2011: 1004)

G1478-2. Çignedüp āşıḳları öldürmek ise ādetüñ / Gel beni öldür **günāhın alma** bārī kimsenüñ

günāhını çekmek [1] Birinin yaptığı veya birine karşı yapılan kötülüğün cezasını görmek. (TDK, 2011: 1004)

G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz islāma ẓāhir / Nice bir oturalum bunca **günāhı çekelüm**

gün-be-gün [6] Günden güne. (TDK, 2011: 1005)

G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gün **gün-be-gün** ḥālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ **gün-be-gün** eş āruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / Ol Mesīḥā **gün-be-gün** keşf ü kerāmet arturur
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye ṣalmaz üstüme / **Gün-be-gün** cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1317-4. Bu ribāṭ-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / **Gün-be-gün** her kārbāna mesken olur bu ribāṭ
G2638-4. Arturmaz idi cevr ü cefāsını **gün-be-gün** / Ger olmasaydı āşıḳa yārüñ ʿināyeti

günde [10] Her gün. (TS, 2009: 1866) *bk. günde biñ kerre/kez*

G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / **Günde** ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G885-3. Ne yüz ile sen öyküdüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün **günde** bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G1100-2. ʿUṣṣāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse **günde** hergiz o ḳane gelmez
G1304-1. Germ olmasun igen gün ḥüsnini ḳılmasun ʿarż / Nisbet yüzüñle **günde** بين السّماء والارض
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyler iseñ **günde** yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyleseñ ger **günde** yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1873-3. **Günde** bir kez görmesem ḫālüm n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm laʿl-i nābumla / Ölürem **günde** yüz biñ kez ḳanı ʿahd ü vefā ḳıblem
G2600-6. İşiginden **günde** yüz biñ kez eger menʿitseler / ʿĀşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-ār ola
Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını görüp ḳılma zinhār āşikār / **Günde** yüz biñ ʿaybuñ örterken İlāh-ül-ālemīn

günde biñ kerre/kez [15] Çok sık, sıklıkla, defalarca, her zaman, daima.

G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / **Günde biñ** ḳan eylese muʿtāddur ol ḳan aña
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / **Günde biñ kerre** ölürsen bu da saña azdur
G820-4. **Günde biñ kerre** beni cevr ile ger öldüresin / Şanma mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / **Günde biñ kez** öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın **günde biñ kez** öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G1265-4. Öldürürdi **günde biñ kez** görse ol ḫūnī beni / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey göñül merdāne baş / **Günde biñ kerre** ölürsen isteme olmaḳ ḫalāş
G1311-5. Hecr elinden ölür isem **günde biñ kez** rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāra ʿarż
G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesīḥī-demden olmazsa ʿīlāc / Fāyide yoḳ **günde biñ kez** ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün ol yār terk / **Günde biñ kez** öldüre itmem anı zinhār terk
G1694-7. Ölümüñ añ Muḥibbī **günde biñ kez** / Şaḳın bu pendümi ṭut olma ġāfil
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol gözleri cellāddan / **Günde biñ kez** ḳan ide ḥaẓẓ ide ol feryāddan
G2230-3. Degüldür āşıḳa müşkil olursa **günde biñ kez** de / Velī müşkil budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2575-2. **Günde biñ kerre** yapar yār yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur olmazʿaceb itdügi hep bāz gele
Mh9-1. ʿĀşıḳ olan miḥnet ü derd ü belādan ḳorḳmaz / **Günde** ger **biñ kez** öle cevr ü cefādan ḳorḳmaz

güncişk [1] *Far.* Serçe kuşu, usfûr. (M. Nâcî, 2009: 179)

G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñʿanḳāsıyam / Şanma **güncişk** gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam

gündüz [16] *T.* Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü. (TDK, 2011: 1006) *bk. gice gündüz*

(gündüz [8], gündüzi [2], gündüzinden [1], gündüzler [1], gündüzüm [3], gündüzümüñ [1])

G39-1. Āh kim bu ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür **gündüz** baña
G170-2. Gözümden ḫᵛāb u dilden gitdi ṣabrum / Ne **gündüz** rāḥat oluram ne ḫod şeb
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi açar / Gice zülfidür baña **gündüz** daḫi mehtābıdur
G642-2. Dūr olaldan işigüñden **gündüzüm** ṣan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ āşıḳa biñ yıldurur
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh **gündüz** irişe vehdür
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden **gündüzi** farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh ile giçer her gicesi **gündüzümüñ**
G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur **gündüzüm**
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿāʿum görine **gündüz** duḫān
G2197-3. hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş şuʿlesidür görinen **gündüz** duḫān
G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḫālümi ey meh-rū / Tīredür bu **gündüzüm** belki şeb-i deycūrdan
G2629-5. Gicesi **gündüzinden** farḳ olınmaz / Muḥibbī'nüñ giçer leyl ü nehārı
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḫbūbı var / **Gündüzi** nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest **gündüzler** ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şuʿāʿı görinür **gündüz** duḫān
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi nāle eylerem **gündüz** fiġān

gündüzin [3] *T.* Gündüz vaktinde. (TDK, 2011: 1006)

G1328-5. **Gündüzin** her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü ḫāline aġlar şemʿ
G1346-5. **Gündüzin** her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendi kendü ḫāline aġlar şemʿ
G2191-4. Sīnem üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / **Gündüzin** itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün

gündüzlü [1] *T.* Gündüzün vaki olan. (Ş. Sami, 2010: 402)

G377-4. Zülfüñi refʿit cemālüñden görinsün āfitāb / Gice ger yeldā olursa āḳıbet **gündüzlüdür**

güneh [11] *bk. cürm ü güneh, günāh, güneh olmaḳ*

(güneh [2], günehdür [4], günehi [5])

G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aṣ / Boynuña senüñ düşmeye hergiz **günehi** dost
G279-5. **Güneh** baḥrine ġarḳ olduñ Muḥibbī / Ṣaḳın ṭāʿat ü zühdi itme tārāc
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün **günehdür** / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿuṣṣāḳa ol cefā-cū / Boynıda görinenler kākül degül **günehdür**
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün **günehdür** / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe laʾl-i sürḫ / Ol **günehdür** birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç **günehi**
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur **günehi**
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgünuñ eger var ise nevʿa **günehi**
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ **günehi**
M1-3. Güneh-kārem baña oldı **güneh** kār / Gice gündüz olursam yiridür zār

güneh olmaḳ [1] *bk. günāh olmaḳ*

G40-1. Sevmek seni egerçi **olupdur güneh** baña / Her gün ziyāde olur ise āh veh baña

güneh-kār [10] *Far.* Günah işleyen, âsim, kabahatli. (Ş. Sami, 2010: 402)

(güneh-kār [1], güneh-kāram [1], güneh-kārem [3], güneh-kārumdur [1], güneh-kāruñ [2], güneh-kāruñam [1], güneh-kāruñsa [1])

G22-1. Bir **güneh-kārem** günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G181-1. Bir **güneh-kārem** günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni sevdügüm içün dime **güneh-kārumdur**
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola günāhum / ʿĀlemde Muḥibb gibi **güneh-kār** ele girmez
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ **güneh-kāruñ** senüñ
G1496-5. **Güneh-kāruñsa** redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1552-6. Sevmek seni günāh ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür hemān ṣorma **güneh-kāruñam** senüñ
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿişyāna egerçi kim **güneh-kāram** / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet umaram
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür ṣuç mı çünki **güneh-kāruñ** olam
M1-3. **Güneh-kārem** baña oldı güneh kār / Gice gündüz olursam yiridür zār

güneş [42] *T.* Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi. (TDK, 2011: 1007) *bk. ay ü güneş, güneş ṭoġmaḳ, güneş yüzlü*

(güneş [38], güneşde [1], güneşdür [1], güneşe [1])

G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu yāḫūd **güneşdür** / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā **güneş** ṣevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G175-2. **Güneş** ruḫsāruña her kim baḳarsa / Mecāli ḳalmayup anı dutar teb
G262-3. Nāgehān maḫfī naẕar ḳıldum **güneş** ruḫsāruña / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān elġıyāş
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḫacel olsa **güneş** ṭañ mıdur / Ol sebebden ser-i kūyuña gelür gāh gider
G518-4. Perde eyler ki **güneş** ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḥāb üstindedür
G538-3. **Güneş** ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḥayrāndur
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd **güneş** yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G652-3. Baḳamaz oldum **güneş** ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẕar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün yüzin sürer **güneş** / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G679-5. Muḥibbī ol **güneş** ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G696-3. **Güneş** yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir ẕerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G721-1. **Güneş** ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol **güneş** ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1196(a)-2. **Güneş** yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḫaẕer / Ġaflet itme mārdur yatmış **güneşde** uyumış
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver **güneş** / Ḳaşdı bu ide sipāhı encümi çāker **güneş**
G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer **güneş**
G1259-3. Oldı şīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer **güneş**
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser **güneş**
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter anı oda yaḳar **güneş**
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per **güneş**
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler **güneş**
G1286-2. Yüzüñi görmesem itme taʿaccüb / **Güneşe** baḳanuñ olur gözi yaş
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı kesād / Çün **güneş** ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol **güneş** ruḫsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1694-4. **Güneş** gördüm gelür her gün ḳapuña / Zekāt-ı ḫüsnüñ umar oldı sāil
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim **güneş** ide ḳamerle ıttışāl
G1764-4. **Güneş** gibi egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

G1793-6. Sen **güneş** ruḥsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1949-5. **Güneş** ruḥsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1957-3. **Güneş** ruḥsārına ḥā'il olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ budur kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol **güneş** ruḥsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün **güneş** ṭura ḥicābından
G2537-3. **Güneş** ruḥsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-iʿışḳa şanasın şemʿe pervāne
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol **güneş** ruḥsārı görsem bir daḥi
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam **güneş** ruḥsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿide **güneş** raġbet ḳalur mı aḫtere

güneş-ṭalʿat [1] *bk. gün yüzlü, güneş yüzlü*

G2619-3. Ey **güneş-ṭalʿat** eger yaşlar döküp āh eylesem / Ebrler yaş dökmege bu çeşm-i giryānum gibi

güneş ṭoġmaḳ [2] Sabahleyin güneş ufuktan yükselmek. (TDK, 2011: 1006)

bk. āfītāb ṭoġmaḳ, ḫūrşīd ṭoġmaḳ

G522-4. **Ṭoġdı** maġribden **güneş** didüm ḳıyāmet miʿaceb / Didiler kendüni cemʿit ol meh-i tābān gelür
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḫüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir nesne **güneş ṭoġsa** ṣabāsına

güneş yüzlü [4] *bk. gün yüzlü, güneş-ṭalʿat*

G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey **güneş yüzlü** bu çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı mānend-i şafaḳ pür-ḫūn kenār-ı dāmenüm
G1997-5. Ol **güneş yüzlüm** neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol **güneş yüzlü** nigār / Görmege gelür melekler ol yüce ḫargāhdan
G2376-2. Ey **güneş yüzlüm** gider gelʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñʿaynına

gürbe vü müş [1] Kedi ve fare.

G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi ṣaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı **gürbe vü müşı**

güreş ṭutmaḳ [1] Güreşmek. (TDK, 2011: 1010)

G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ **ṭutma** zamān ile **güreş** / Başar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol

gürizān olmaḳ [1] Kaçmak.

G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz **gürizān olmayam**

güşte [1] *Far.* Ölmüş.

G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / **Güşteyem** lebleriüñi ṣun içeyim āb-ı zülāl

güşude [1] *Far.* Açılmış. (M. Nâcî, 2009: 180)

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān **güşudedür** āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz

güşvār [1] *Far.* Küpe... (Ş. Sami, 2010: 404)

G2401-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü gevher / Gerekdür eylen anı **güşvāre**

güvāh [19] *Far.* Görgü tanığı, şahit. (Lexicon, 1890: 1579) *bk. güveh*

(güvāh [8], güvāhı [2], güvāhıdur [1], güvāhın [1], güvāhum [3], güvāhumdur [4])

G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün iki **güvāh** / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd
G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / Ḥaḳ yitmez miʿaceb iki **güvāhum** şanemā
G416-5. Muḥibbī kim **güvāh** isterse ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm biri ḳanlu yaşumdur
G444-5. Gel isteme Muḥibbī benüm ʿışḳuma **güvāh** / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G486-4. Şāhid olsun diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʿāşıḳa / Bir nefes ayrılmaz anlardan **güvāhın** gezdürür
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḥāżır **güvāhıdur**
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar **güvāh** olmaḳ yiter
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem daʿvi benüm ḥāżır **güvāhumdur**
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm ḥāżır **güvāhumdur**
G1008-5. Muḥibbī'den **güvāh** istersen ʿışḳa / Yaşum sīmiyle rūy-ı zerdümi gör
G1375-2. Dostum ben saña cānum nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile **güvāhum** oldı çeng ü nāy u def
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur āşıḳuñ bunlardan özge bir **güvāhı** yoḳ
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel ʿışḳuma / Āh ile eşküm **güvāhumdur** benüm
G2141-4. İsbāt olurdı ʿışḳum iki **güvāhum** olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüb şehādet itsün
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ **güvāhumdur** benüm
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır **güvāh**
G2614-1. Nigārā ḥālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ **güvāhı** nāle vü zārı
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ **güvāh** / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ **güvāh** / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

güveh [1] *bk. güvāh*

G40-4. Şāhid degül mi ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez mi saña göz yaşı olsa **güveh** bāña

güẕāf [3] *Far*. Ciddi olmadan söylenen söz; boşa övünme. (Ş. Sami, 2010: 405)

(güẕāf [2], güẕāfın [1])

G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa ṣabā ṣanma **güẕāf** / Sünbülüñden ṣanma olmaġ içün būya gelür
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben zāhidā senüñ gibi her dem **güẕāf**
G2304-5. Bu Muḥibbī şi ʿrini yārā **güẕāfın** ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü

güẕār [1] *Far*. Geçme, geçiş. (Ş. Sami, 2010: 404) *bk. güẕār itmek, güẕār ḳılmaḳ*

G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye bāña besdür ki kūyından **güẕārum** var

güẕār itmek [3] Geçmek, oġramaḳ, revān ołmaḳ...(Tulum, 2011: 784)

bk. güẕār ḳılmaḳ, güẕer eylemek/itmek, güẕer ḳılmaḳ

G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi **güẕār itdüm** / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum **güẕār itdüm** / O deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile bād meger **ide güẕār**

güẕār ḳılmaḳ [1] *bk. güẕār itmek, güẕer eylemek/itmek, güẕer ḳılmaḳ*

Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur **güẕār** / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẕar

güzel [164] *T*. (TDK, 2011: 1014) *bk. güzel olmaḳ*

(güzel [33], güzelden [3], güzeldür [1], güzele [1], güzeli [3], güzeller [108], güzellerde [1], güzellerden [5], güzelleri [1], güzellerle [1], güzelsin [2], güzelüñ [5])

1. Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.

G249-1. Kim didi saña sev **güzeli** kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat **güzelsin** ammā ide bu işi hep oldur
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ **güzele** felekden yücedür
G965-3. Bir **güzel** maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār şi ʿr
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḥaṭuñ yazduḳda ḥaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet **güzel**
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey **güzel** şāhum benüm
G2204-1. Sev bir **güzeli** ġāyet ile ol güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin **güzeller** / Şebīh olur mı encüm bedr aya
Mr14-1. Senüñ gibi **güzeli** ḳanda bulayım / Yoluñda isterem ḳurbān olayım
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr16-4. Ẕerreye pertev ṣalar ʿār eylemez çün āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẕar / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a **güzel** ḫānum benüm

2. Güzel kız veya kadın. // Mahbup, dilber. (Ş. Sami, 2010: 406)

G32-1. Sen **güzeller** şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G51-4. Çün **güzeller** pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña
G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol **güzeller** şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur bāña
G93-1. Bir kemān-ebrū **güzel** ẕāhirde cānāndur bāña / Līk ma ʿnīde yine ol āfet-i cāndur bāña
G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey **güzeller** şāhı olsañ bir gice mihmān bāña
G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan **güzeller** ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetüñ cümle revā
G126-1. Hep **güzeller** necm Ḥāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G172-3. İder zülfiyle pinhān gün yüzini / ʿAceb midür **güzeldür** olsa maḥcūb
G175-3. Vefādan ʿārisin ey dost ʿāri / Cihānda böyle mi olur **güzel** hep
G220-3. Cefākārum ḳo cevr ü nāz ḳılsun / Budur çünkim **güzeller** içre ʿādet
G236-5. Nice sevmesün Muḥibbī ol mehi / Nat-ı ḥüsninde **güzeller** oldı māt
G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden gücenmez / **Güzeller** içre böyledür çü ʿādet
G251-2. Cem ʿeyle **güzeller** döneler tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi sen mehtāb it

G261-1. İdemezsüz ey **güzeller** sız o cānān ile baḥş / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḥş
G271-4. Bir **güzel** yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḥş
G286-1. Ey **güzeller** şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G371-2. Hep **güzeller** āsitānuñda senüñ encüm-miṣā1 / İçlerinde anlaruñ ḥaddüñ meh-i tābānıdur
G410-1. Bir **güzeller** şāhını bu cān sever / Baña cevr itmegi ol cānān sever
G425-9. Vefā ummaḳ **güzellerden** ʿacebdür / Dinür bunlara dehr-i dūna beñzer
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı irişdi **güzelüñ** burcına / Ger anuñ dīvānesi olsam ʿaceb mi çaġıdur
G466-1. İstemem kim idesin mihr ü vefā ikide bir / **Güzel** oldur kim ide cevr ü cefā ikide bir
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb rāygān ḳocar / **Güzeller** ile zer-kemerüñ ḫoş şafāsı var
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim **güzellerle** cihānda olmadı hīç yār yār
G491-1. Başladı yine ṣīve ile nāze **güzeller** / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ āvāze **güzeller**
G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur sāza **güzeller**
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup gönlümi āḫır / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze **güzeller**
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze **güzeller**
G491-5. Cān naḳdini yolına Muḥibbī ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze **güzeller**
G507-4. **Güzellerden** vefā gelse ʿacebdür / Kim anlara cefā ḳānūn olupdur
G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi gönlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū **güzeller** içre tīr-endāzdur
G515-2. Ezelden böyledür ġālib **güzeller** māladur ṭālib / Gözümüñ yaşına rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G554-1. Mestāne çeşmi ol **güzelüñ** pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer
G590-1. Olar kim fikr-i zülf-i yār iderler / **Güzeller** ẕikrini tekrār iderler
G590-5. **Güzeller** pādişā ʿāşıḳ gedādur / Muḥibbī'den anuñçün ʿār iderler
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim **güzeller** ile ezel āşinā olur
G596-1. **Güzeller** bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse külāhın / Gören dir bu **güzeller** serveridür
G608-3. **Güzeller** pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḥüsnine kimse la dimez Çoḳ ḥüsni çaġıdur
G627-1. Bir **güzel** sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu ḫūr u melek / Sen **güzeller** ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G645-5. Sen **güzeller** şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna **güzeller** / Bir būse şatarlar yine biñ cāne **güzeller**
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane **güzeller**
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne **güzeller**
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı perīşān / Zülfine ura el uzadup şāne **güzeller**
G669-5. Şem ʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / Yansun ḳo seni eyledi pervāne **güzeller**
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol **güzeller** şāhınuñ / Hey ne ẕālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm **güzeller** māla māyildür
G703-3. Çoḳ **güzeller** līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G746-2. Vefādan ʿāridür çoḳdur cefāsı / **Güzeller** içre ol nā-mihribāndur
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum **güzeller** ṣaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G794-5. Sevme her-cāyi **güzel** virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep **güzeller** gelüp eyler miydi ṭabiʿ bekler
G903-3. Ey **güzeller** şāhı ẓulm itme bugün ʿuşşāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim **güzeller** ile ezel āşinā olur
G919-1. **Güzeller** nāz ile reftār iderler / Dönerler ġonce-veş güftār iderler
G919-4. **Güzellerden** vefā ummaḳ ʿacebdür / Cefā dirseñ igen bisyār iderler
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek **güzel** sevmek velī bilmez ẕarāfetdür
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey **güzel** ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo ṭūl-ı emelden ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā ṣīve **güzelden** ne gelür
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol **güzeller** şāhını / Ehl-i dilden her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G959-6. Ey **güzeller** şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bīgāneler maḥrem gelür
G989-3. **Güzelüñ** burcına ʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / Ṣaḳın ʿāşıḳlar āhından zemīn ü āsumān ditrer
G995-3. **Güzeller** ṣayd olalı sīm ü zerle / Yüzüm altuna yaşum sīme beñzer
G1072-5. Muḥibbī ṭoġrulupdur rāh-ı ʿışḳa / **Güzeller** didiler olsun özüñ var
G1077(b)-1. İstemem mihr idesin yāḫū vefā ikide bir / **Güzel** oldur ki ide cevr ü cefā ikide bir
G1105-3. Cevr ü cefāya māyil çoḳdur **güzeller** ammā / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Şol kemān-ebrū **güzelüñ** ġamze kārıdur diñüz
G1134-6. **Güzeller** itmese cevr ü cefāyı / Ṭarīḳ-i ʿışḳ igende muḥkem olmaz
G1137-2. **Güzeller** ṣayd olalı sīm ü zerle / Degüldür kīse-i çeşmüm semensüz
G1153-5. Çün gördi seni sevdi **güzellerde** Muḥibbī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1166-2. **Güzeller** gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1227-1. Ey **güzeller** ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes
G1306-4. Sen **güzeller** şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Bāġda eyler aġaçlar dirhem ü dinār ʿarż
G1344-1. Eylemez kimse **güzelden** infitāʿ / Kimi yoḳ var diyüp eylerler nizāʿ
G1401-3. Ey **güzeller** şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / La'l ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1420-2. Sen **güzeller** şāhını sevmek degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / **Güzeller** hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1469-2. Neẓrüm oldur kim görsem ol **güzeller** şāhını / Atı ayaġına bu cānum nisār itsem gerek
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze **güzelsin** / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ

G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda ʿayne almazsın / **Güzeller** sīme māyildür degül mi ol diremden yeg
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ / **Güzeller** şāhı sulṭānum niçün dün gice gelmedüñ
G1547-1. Ey **güzeller** şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara çünki **güzeller** şāhısın / Pādişehsin ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1572-3. **Güzeller** sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẓehebden yeg
G1580-1. Her ḳanda olsa bir **güzel** ol bī-vefā gerek / Her dāim işi ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek
G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / Ey **güzeller** serveri ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / **Güzel** gördükce anuñçün şalar el mevc-i deryānuñ
G1647-4. Hep **güzeller** saña baḳar ḫüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nev ʿa taṣvīrüñ senüñ
G1660(a)-1. Bir **güzeller** şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın ra ʿnā ġazel
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol **güzeller** şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫi var dāda gel
G1751-5. Çün vefāsuzdur **güzeller** gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1848-1. ʿAbirüm ʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum **güzeller** içre sulṭānum
G1910-1. **Güzeller** içre ey servüm seni çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1915-1. Ol **güzeller** şāhınun çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser ben şāhıyam
G1929-2. Sen **güzeller** şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür baña / Ḳapusında ol **güzeller** şāhınun derbānlıġum
G1973-1. Sīnede ʿışḳı ezel ben bilürem / Her ne cevr itse **güzel** ben bilürem
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż ile ʿuṣṣāḳa merḥamet / Olmaz **güzeller** içre bugüne ʿamel didüm
G2032-5. Ol kemān-ebrū **güzel** gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳāni ʿ göñül / Sen **güzeller** şāhını tā göre bir kez dūrdan
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur **güzeller** içre bilür merḥabā yolın
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / **Güzeller** ṣayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre **güzeller** serveri / Dostum ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir **güzeller** şāhını / Līk ṣaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2167-1. Cihān olmaz idi olmasa ḫūbān / **Güzeller** encüm ü ol māh-ı tābān
G2176-2. **Güzeller** ʿahd idüp peymāna ṭurmaz / İdüp sen ʿahd ü peymānı ni'dersin
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cāyi **güzelden** ne gelür yāri ni'dersin
G2180-3. **Güzel** sever diyü ṭa ʿn eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı n'eyleyin
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / Ey **güzeller** ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim görmiş **güzeller** merḥabāsından
G2227-1. İgen incinme ey göñül olursın gūşiş-i ġamdan / **Güzellerden** vefā gelmez meşeldür mā-teḳaddemden
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben **güzeller** hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar **güzeller** şimdi sīm ü zer ile
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nitekim yoḳ **güzeller** içre sence
G2435-1. Her kim **güzelüñ** aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen **güzeller** şāhını / Ḳolların dāġ ile ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl ol **güzeller** şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2479-1. Ṣayd eyledüñ **güzelleri** şīrīn kelām ile / Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām ile
G2524-4. **Güzeller** seyr ider olmış ʿarak-rīz / Ki ṣan gül-berk üzre düşdi jāle
G2524-6. Göz yaşına meyl itse ʿaceb mi / **Güzeller** māyil olur çünki māle
G2556-3. Gözüm yaşına baḳsa raḥm iderdi / **Güzeller** māyil olur çünki sīme
G2564-4. Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm / **Güzeller** ṣayd olur çün sīm ü zerle
G2601-1. **Güzel** oldur ki anuñ ṭurra-i miskīni ola / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳ-ı miskīni ola
G2629-3. **Güzellerden** vefā ummaḳ ʿacebdür / Bulardan görmedi kimse bu kārı
G2657-4. Ol **güzeller** şāhını ger görse idi bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2744-3. **Güzeller** ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2786-3. **Güzeller** pāyına ṣaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı
Tb1-29. Çünki ʿādetdür **güzeller** ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol **güzeller** şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād / Dād elüñden ey **güzeller** pādişāhı dād dād
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nev ʿ ile cünbişlerüñ / Dād elüñden ey **güzeller** pādişāhı dād dād
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara şalduñ anı pā-māl eyledüñ / Dād elüñden ey **güzeller** pādişāhı dād dād
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey **güzeller** pādişāhı dād dād
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden ey **güzeller** pādişāhı dād dād
Mr16-1. Ey **güzeller** kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf gibi cānum benüm
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn **güzeller** ḫusrevi sīmīn-beden
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir **güzel** / Ger var ise de key ḳatı şīve-kār ola
B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ ma ʿẓūrdur / Kim **güzeller** menzili kūy-ı vefādan dūrdan

3. Hoşa giden, beğenilen, iyi, doğru bir biçimde.

G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / Şīrīn lebini ṣormaġa ġāyet **güzel** didüm
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet **güzel** didüm
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / Bālā ḳadini medḥ idüp ammā **güzel** didüm
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ **güzel** dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā aña kār ide

güzel olmaḳ [2] Güzelleşmek. (TDK, 2011: 1014)

G2204-1. Sev bir güzeli ġāyet ile ol **güzel olsun** / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2728-2. Görse her ḳanda **güzel olur** anuñ şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi

güzellik [8] *T.* Estetik bir zevk, coşku, hoşlanma duygusu uyandıran nitelik, hüsün. (TDK, 2011: 1015)

(güzellik [7], güzellikde [1])

G495-1. Ey pādişāh-ı ḥüsn **güzellik** saña yiter / Şorma benüm bu derdümi derdüm baña yiter
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle **güzellik** çünki fānidür
G859-2. Sen **güzellik** kişverinüñ pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ pāyına gel dök / **Güzellik** būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer **güzellik** āsumānında / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1483-4. İster iseñ bu **güzellik** ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1511-4. Budur ey dost **güzellikde** vefā ḳāʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ
G1964-5. Dār-ı dünyāda **güzellik** ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey ṣanem

güzelüm [15] *T.* Çok sevilen kimseye sevecenlikle yaklaşıldığında söylenen söz. (TDK, 2011: 1014)

G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī diledi süre yüzin / Dūr ḳılduñ **güzelüm** itdüñ aña ẓulm-i ṣarīḥ
G599-1. Gül yüzüñsüz **güzelüm** serv-i çemenden ne biter / Lü'lü' dişüñ var iken dürr-i ʿAdenden ne biter
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / Ṣanma mihrüñ bu göñülden **güzelüm** zāyil olur
G1891-4. Derdüñ ile **güzelüm** olalı me'nūs göñül / Derdüm ṣanma ḳoyup isteyü dermāne varam
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ **güzelüm** / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña ne çāre **güzelüm** / Gicei güne ḳatup ṣanki irişür ecelüm
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür **güzelüm** / Ger murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2339-2. Gül demidür **güzelüm** eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar ile
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / Tek lebüñden **güzelüm** būseñi iḥsān eyle
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ içün / Başuñ içün **güzelüm** yoḳ dime iḥsān eyle
G2452-3. Baña ṣol deñlü cefā tīrini atduñ **güzelüm** / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür **güzelüm** mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp ḳaçma igende **güzelüm** / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında **güzelüm** / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
D26-1. Sensüz **güzelüm** almazdın bāġ-ı cināndan ḥaẓẓ / Dīdārsuz ʿāşıḳlar ḳılmaya cināndan ḥaẓẓ

güzend [1] *Far.* Yazıḳ, zárár, ziyān...(Tulum, 2011: 785)

G357-5. İrmesün diyü Muḥibbī ḥüsn-i dildāra **güzend** / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı sipend

güẕer [1] *Far.* Geçme, geçiş, mürur, ubûr. (Ş. Sami, 2010: 406)

bk. güẕer eylemek/itmek, güẕer ḳılmaḳ

G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḫnete sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan **güẕer** gerek

güẕer eylemek/itmek [5] *bk. güẕār itmek, güẕār ḳılmaḳ, güẕer ḳılmaḳ*

G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi **eyler güẕer**
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ **ider** andan **güẕer** / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan **güẕer itmez**
G2311-2. Ser-i kūyına eger **eyleseñ** āh ise **güẕer** / Ḫālini ḫastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi **eyler güẕer** / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece

güẕer ḳılmaḳ [2] *bk. güẕār itmek, güẕār ḳılmaḳ, güẕer eylemek/itmek*

G804-2. Çünki peykānuñ gelür **ḳıldı** bu sīnemden **güẕer** / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı **güẕer ḳılur** irişe daḫi mermerden

güẕerān [1] *Far.* Geçme, mürur, sebk. (Ş. Sami, 2010: 406)*bk. ʿömr-i güẕerān*

G2288-3. ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ / Çoḳlar **güẕerān** eylediler bu ḫaberümden

güẕer-gāh [1] *Far.* Geçilen, geçilecek yer, mermer yol. (Ş. Sami, 2010: 406)

G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem ey dostlar / Ol cefākāruñ **güẕer-gāhında** eyleñ türbetüm

güzīn [1] *Far.* Seçilmiş, müntehap, muhtar. (Ş. Sami, 2010: 406) *bk. şāh-ı güzīn*

G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile çünkim **güzīn** ola

hā [5] *T. bk. hā diyince*

1. Sürekli olarak, durmadan. (TDK, 2011: 1019)

G1767-1. **Hā** atar cevr oḳların ol yār-ı bed ḫᵛāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿömr giçe hā dimeden **hā** tükene
G2752-4. Öpsem didükce la ʿlüñi **hā** dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem de buracıġı

2. Teşvik ve tacil için. (Ş. Sami, 2010: 407-408)

G2644-1. Ey ṣanem bilsem ne içün er idersin **hā** beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
G2663-4. Derd-i derūnı ṣorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi söyletme **hā** beni

hā diyince [3] Haydin deyince, lüzum görülünce. (Ş. Sami, 2010: 408)

G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde ḳarār / **Hā diyince** ḫaṭ gelür olmaz daḫi āgāh ruḫ
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿömr giçe **hā dimeden** hā tükene
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / **Hā diyince** zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

ḫā [2] *Ar.* "ح" harfinin ism-i Arabîsidir. (Ş. Sami, 2010: 407)

(ḫā [3], ḫāya [1])

G26-4. **Ḫā** mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / **Ḫāya** Aḥmed didiler mīme daḫi hem Muṣṭafā
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol iki mīm ü **ḫā** ile dālı Muḥammedüñ

ḫab [3] Bir içimlik afyon. (TDK, 2011: 1043) *bk. ḫab u mācūn*

(ḫab [2], ḫabdan [1])

G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb ile ḳurumış çehresi / **Ḫab** yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış ḫuşk-leb
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne **ḫabdan** yeg
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin **ḫab** ile afyon

ḫab u mācūn [1] Hap ve macun.

G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid / Ne ġam mu ʿtād olmışdur ezelden **ḫab u mācūna**

ḫᵛāb [40] *Far.* Uyku, nevm. (Ş. Sami, 2010: 408)

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, gözden ḫᵛāb gitmek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, ḫᵛāb gelmek, ḫᵛāb olmaḳ, ḫᵛāba girmek, ḫᵛāba varmaḳ, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, ḫᵛāb-ı bārān, ḫᵛāb-ı ġaflet, ḫᵛāb-ı rāḥat, ḫᵛāb-ı telḫ, ḫᵛāb u bī-dār, ḫayāl-i ḫᵛāb, ḫayāl ü ḫᵛāb, māyil-i ḫᵛāb olmaḳ, mest-i ḫᵛāb, sīr-i ḫᵛāb, şeb-i ḫᵛāb

(ḫᵛāb [19], ḫᵛāba [4], ḫᵛābda [8], ḫᵛābdan [6], ḫᵛābum [2], ḫᵛābumda [1])

G98-4. Giceler encüm ṣayar tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / **Ḫᵛāb** gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G113-6. **Ḫᵛābda** gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda yā **ḫᵛāb**
G130-2. Dün gice giçdi uyur ṣandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü **ḫᵛāb**
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez baña **ḫᵛāb**
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne **ḫᵛāb**
G173-5. Ḳānīʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi **ḫᵛāb**
G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḫu gider / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda **ḫᵛāb**
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir **ḫᵛāba** beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri gördüm **ḫᵛābda** / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G630-4. Gice gördüm ki oluram aña **ḫᵛābumda** ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẕar it / ʿÖmrden ṣayma sen ol ʿömre ki **ḫᵛāb** ile giçer
G765-4. **Ḫᵛābda** görsem ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi ol serv-i revānum tāzeler
G799-5. Maġrūr olup cihāna olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa **ḫᵛāba** beñzer
G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ ki bir dem **ḫᵛāb** ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış ṣanki **ḫᵛāb** üstindedür
G1227-5. Ḫᵛāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / **Ḫᵛābdan** bī-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1272-3. Çünki şeb ola **ḫᵛāb** ile herkes ḥużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G1467-3. Gözlerüm ʿuryān seni gördügi demde **ḫᵛābda** / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o **ḫᵛābdan** uyarup / Bir naẕarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ

G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña **ḫᵛāb** olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı ṭāliʿ seni görmege göze **ḫᵛāb** gerek
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim **ḫᵛābdan** olsa seḥer bīdār gül
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu **ḫᵛābum** benüm
G1967-2. **Ḫᵛābda** nūş ḳılup laʾl-i lebi cürʿasını / Uyanup kendüzümi mest ü melāmet gördüm
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā **ḫᵛābda** / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2050-5. Ey Muḥibbī **ḫᵛābdan** açup reyāḥinler gözin / Fırṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca **ḫᵛāba** ben
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur **ḫᵛābdan**
G2152-1. Tā ki virdüm göñlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca **ḫᵛāba** ben
G2173-4. **Ḫᵛābda** yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma inkār etegin
G2196-3. Ser- iʿāşıḳ hevā ile memlū / Bāda virür seni de **ḫᵛāb** ṣaḳın
G2235-1. **Ḫᵛāb** içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar **ḫᵛāb** görmem ḳullanuram zārı ben
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa **ḫᵛābdan**
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓir olmışdur meger / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan **ḫᵛāb** üstine
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda / Ömri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın **ḫᵛābda**
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyurʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña **ḫᵛāb** ulı
Mh4-4. Laʾlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile **ḫᵛāb** ola mı cāy-ı mekesdür
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı **ḫᵛābum** var benüm

ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek [3]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G133-1. Ḥālüñi fikr eyledügüm demde gelmez çeşme ḫᵛāb / **Ḫᵛāb yüzin** kimse **görmez** olıcaḳ cāy-ı ẕübāb
G1815-3. **Gözlerüm ḫᵛāb yüzin** iki gözüm yol **gözedür** / Diye her-bār görelüm düşer ise rāhum
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde eger ḫᵛāb olmasa / **Ḫᵛāb yüzi** mi **görür** göz ṭolu ḫūn-āb olmasa

ḫᵛāb gelmek [2] Uyuma isteği duymak.

G1032-5. **Ḫᵛāb gelse** rūyuñ añsa bu Muḥibbī çeşmine / Ḥidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden durmasun āb / Gide ġaflet ola ki **gelmeye ḫᵛāb**

ḫᵛāb olmaḳ [2] Uykusu olmak.

G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki **ḫᵛāb olmaz**
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde eger **ḫᵛāb olmasa** / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa

ḫᵛāba girmek [1] Düşte görünmek. *bk. rüyaya girmek* (Ş. Sami, 2010: 383)

G165-1. Fikre vardum tā ki **ḫᵛābuma gire** ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb

ḫᵛāba varmaḳ [9] Uyumaya başlamak, uykuya dalmak, uyumak.

bk. uyḫuya varmaḳ

G178-4. **Ḫᵛāba vardum** nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G244-4. Ḥālüm aġlarsam ḳatında **ḫᵛāba varur** çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldı ʿāḳıbet
G793-4. **Ḫᵛāba varmış** çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / Yā ṣarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / **Ḫᵛāba vardı** gözleri yanında ṣan efsānedür
G1226-6. **Ḫᵛāba varmışken** nigāruñ nergis-i mestānesi / Ey dil-i ṣūride efġān eyleme gel sesi kes
G1227-5. **Ḫᵛāba varmış** ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫᵛābdan bi-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1291-4. Mest-i çeşmi **ḫᵛāba varmışken** dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / **Ḫᵛāba varmaḳ** mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i **ḫᵛāba varmışken** dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış

ḫᵛāb-ı bārān [1] Yağmur uykusu.

G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam ol **ḫᵛāb-ı bārāndur** baña

ḫᵛāb-ı ġaflet [9] Gaflet uykusu.

G253-2. Nice bir **ḫᵛāb-ı ġafletde** yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup ṣadā-yı bülbül güş it
G290-5. Niceye dek ḥırş-ı dünyā vaḳtidür / **Ḫᵛāb-ı ġafletden** Muḥibbī gözüñ aç
G361-2. **Ḫᵛāb-ı ġafletden** uyan yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn-seḥer uyḳusını bil kārvān görmez leẓīẓ
G558-2. Gülşen içre işidüp güller fiġānınʿandelīb / **Ḫᵛāb-ı ġafletden** uyanup ser-te-ser güş oldılar

G657-5. **Ḫᵛāb-ı ġafletden** uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden şayma sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer
G1572-7. Muḥibbī **ḫᵛāb-ı ġafletden** şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1704-1. **Ḫᵛāb-ı ġafletde** yaturken oldı çün bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın eyledi iẓhār gül
G2133-3. Ruḫ-baḫşını şaça yir yüzine ebr-i bahār / **Ḫᵛāb-ı ġafletden** çiçekler ḳalduralar başların
D35-1. Ṣaç şaḳal aġardı ey dil daḥi uşlanmaz mısın / **Ḫᵛāb-ı ġafletden** uyan hīç olasın şanmaz mısıñ

ḫᵛāb-ı rāḥat [1] Dinlenme uykusu.

G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem o zülf-i müşk-bār / **Ḫᵛāb-ı rāḥat** gözüme göstermez ol çeşmi ḫumār

ḫᵛāb-ı telḫ [2] Acı uyku.

G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay u yıl / Nāgāh eger ki görse ola daḥi **ḫᵛāb-ı telḫ**
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki **ḫᵛāb-ı telḫ** / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür

ḫᵛāb u bī-dār [1] Uykuda ve uyanık.

G1616-3. **Ḫᵛāb u bī-dārumda** görinen cemālüñ nūrıdur / Gice de gündüz de eglenmem ḫayālüñdür senüñ

ḥabāb [8] *Ar.* Suyun üzerine yağmur damladıkça hâsıl olan kabarcık ki hava ile dolu olup suyun üzerinde yüzer. (Ş. Sami, 2010: 408)

bk. ḥabāb-ı eşk, ḥabāb-ı eşk-i gülgūn

(ḥabāb [5], ḥabāba [1], ḥabābam [1], ḥabābı [1])

G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẓuhūr iden **ḥabāb**
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün **ḥabāb**
G922-4. Baḥr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum **ḥabāba** beñzer
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye deryā gibi / Kelle-i ʿuşşāḳdan bī-ḥadd **ḥabāb** olmaḳ gerek
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cemʿidüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir **ḥabāb** içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G2007-5. Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa / Başum ṭolu hevā şan bir **ḥabābam**
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu **ḥabābı**
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden **ḥabāb** / N'ola menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb

ḥabāb-ı eşk [4] Gözyaşı damlacıkları.

G553-3. **Ḫabāb-ı eşkümi** her kim göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her **ḥabāb-ı eşk** kim vardur anuñ otaġıdur
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu **ḥabāb-ı eşk** aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören **ḥabāb-ı eşkümi** / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş

ḥabāb-ı eşk-i gülgūn [1] Gül renkli gözyaşı damlacıkları.

G733-4. Nüzūl itse ḳaçan şaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / **Ḫabāb-ı eşk-i gülgūnum** anuñ yir yir otaġıdur

ḥabā'iṣ [1] *Ar.* Kötülük, yaramazlık, fenalık, haylazlık. (Ş. Sami, 2010: 408)

bk. ümmü'l-ḫabāiṣ, ẕikr-i Ḥabā'iṣ

G269-2. **Ḫabā'iṣden** ider mi dilleri pāk / Neden dirler aña ümmü'l-ḫabā'iṣ

ḥabbe [3] *Ar.* Buğday, arpa ve sâire gibi ufak ve yuvarlak olan şeyler, tâneler. (Devellioğlu, 2000: 303) *bk. ḥabbeye almamaḳ*

(ḥabbe [1], ḥabbeye [2])

G553-4. Gedā kim ḳānīʿolmışdur cihānı **ḥabbeye** ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G1079-3. ʿĀlemi bir **ḥabbeye** ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / Ṣükr idüp Ḫaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G2185-5. Muḥibbī laʾl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp **ḥabbe** çāk idüp ḫurūş itdi sevdāsından

ḥabbeye almamaḳ [9] Değer vermemek, önemsememek; tane kadar kıymeti olmamak.

G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri **almaz ḥabbeye** / Ḫırḳaya ḳānīʿdür ol dībādañ istiġnāsı var
G582-2. Miḫnet itmez kimseye **almaz** cihānı **ḥabbeye** / Ṣām-ı miḫnetde şu kim derdüñ ten-i tenhā çeker
G694-2. Bir **ḥabbeye** de **almadı** dünyā sarāyını / Zīrā ki buña her gice mihmān gelür gider
G831-3. Zāl-ı dehri **almaya** bir **ḥabbeye** / Aña ger himmet yüzinden baḳa er
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı **almazuz** bir **ḥabbeye** / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā ile maḥremlerüz
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye yiter / **Almazam** mālını bir **ḥabbeye** ben Ḳārūn'uñ
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri **ḥabbeye almam** / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram

G2555-4. **Alma** bu dünyā metāʿın virseler bir **ḫabbeye** / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥẓa ḥüsnüñ bāġını / **Almaya** bir **ḫabbeye** virseñ irem uçmaġını

ḫabeb [1] *Ar*. Hîle, aldatma, kurnazlık. (Devellioğlu, 2000: 303)

G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma **ḫabeb**

ḫaber [43] *Ar*. Bir vak'anın tebliği, bir hadiseden hazır bulunmayanlara verilen malûmat, nebe', peygâm, havadis, salık. (Ş. Sami, 2010: 408)

bk. ḫaber almaḳ, ḫaber çekmek, ḫaber virmek, ḫaberi olmaḳ, ne ḫaber

(ḫaber [35], ḫaberden [1], ḫaberdür [2], ḫaberi [1], ḫaberin [1], ḫaberle [1], ḫaberler [1], ḫaberümden [1])

G192-4. Baña ṣor yārden ġayri **ḫaber** yoḳ / Benüm ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G367-3. Ey ṣaçı Leylī **ḫaber** ṣorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne **ḫaberüñ** var
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden **ḫaber** ṣorsam da mermer gösterür
G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan **ḫaber** / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz istemez emden **ḫaber**
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden **ḫaber**
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān gelür / Bu **ḫaberden** Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın pervānenüñ şem ʿüñ zebānından **ḫaber**
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsā ʿaṣāsından nişān / Cān baġışlar leblerüñ īsi dehānından **ḫaber**
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu ʿışḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından **ḫaber**
G658-4. Mū meyānından **ḫaber** yoḳ ẕerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoġ iken hergiz maḥabbetden **ḫaber** / Mübtelā-yı derd idüm yoġ idi miḥnetden **ḫaber**
G662-3. Uġradum Mecnūna ṣordum ḥālini didüm didi / Işḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan **ḫaber**
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem ṣikār / Göñlümüñ bāziyle var çün bende himmetden **ḫaber**
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāni ʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan **ḫaber**
G752-2. **Ḫaber** ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod beli var
G783-4. Göñül bir yaña ben bir yaña düşdüm / Ne benden ne ü göñülden **ḫaber** var
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm **ḫaber** ister / Cānā seni çün cān u göñülden sever ister
G1012-5. Ben bıḫaram āh Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre **ḫaberdür**
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden gelse **ḫaber** / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse eşer
G1043-1. Var mıdur bilsem ʿaceb yārüñ dehānından **ḫaber** / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından **ḫaber**
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından **ḫaber**
G1043-4. Āteş-i ʿışḳum ile çıḳdı duḫānum göklere / Sorasuz gökde meleklere duḫānından **ḫaber**
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı şāhānun eşeri var / Uġradı meger kūy-ı nigāra **ḫaberi** var
G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun **ḫaber** / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri **ḫaberler** her ṭaraf
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan **ḫaber** / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün leẕẕetin / İçmeyenlerden **ḫaber** ṣorma zülālin dostuñ
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim **ḫaber** degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẕar degül
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden **ḫaber** / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1963-1. Var mıdur bilsem **ḫaber** nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb üzredür / Bir **ḫaberdür** ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿẓimdür ancaḳ / Meyānından **ḫaber** ṣorsam eydür ince ḫayālem ben
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / **Ḫaber** benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden **ḫaber** / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2246-2. Mürde idüm bir **ḫaberle** tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2288-3. ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ / Çoḳlar güẕerān eylediler bu **ḫaberümden**
G2329-4. Leylī zülfi **ḫaberin** düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādideki Mecnūna
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i vişālinden **ḫaber** / Umaram ki bulasın gelseñ dil-i vīrāneye
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i vişālinden **ḫaber** / Umaram ki bulasın gelsen dil-i vīrāneye
Mr10-8. Cümle ʿuşşāḳuñ arasında hemān budur **ḫaber** / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

ḫaber almaḳ [7] Kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek. (TDK, 2011: 1019)

G366-5. Mürde iken bu Muḥibbī bulur idi tāze cān / **Alabileydi** eger ʿıyş-ı dehānından **ḫaber**
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber ṭartıla / **Al ḫaber** benden ḥabībüm gözlerüm mizānıdur
G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm ben o serv-i ḳāmetüñ / **Almamışdı** hīç kes ṭūbī vü cennetden **ḫaber**
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḥi girmez ele / Hafta giçer ay u yıllar **alımam** andan **ḫaber**
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle **aldum** ben ezel ʿāşıḳ zebānından **ḫaber**
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / **Aluñ** benden **ḫaber** didüm ne dirsüz
G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿAhd ü peymān gözleyen **alsun ḫaber** peymāneden

ḫaber çekmek [2] Ağzından laf almak.

G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ lu'b ile aġzından **ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm**

ḫaber virmek [58] Haberdar etmek, bildirmek, malûmat vermek. (Ş. Sami, 2010: 1291)

G61-2. Tīre zülfüñden **vire** her laḥza ve'l-leyl **ḫaber** / 'Ārıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G302-3. Bilmezem bād-ı şabādan kime şekvā ideyin / **Virmedi** ol gül-i nevres **ḫaberin** baña şaḥīḥ
G315-5. **Virmedi** kimse Muḥibbī hīç meyānından **ḫaber** / Gerçi bir ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G366-1. Gerçi **virdüñ** ey şabā bülbül fiġānından **ḫaber** / **Virmedüñ** pervānenün göynüklü cānından **ḫaber**
G366-2. Yücedür cānānenüñ ḳaṣrı feleklerden yüce / Anuñ içün kimseler **virmez** mekānından **ḫaber**
G366-3. Sırrumı fāş eyleyen 'ālemde göz yaşıdur / Kim bilürdi **virmese** rāz-ı nihānından **ḫaber**
G366-4. Feylesof olan daḥi bu nüktede 'āciz giçer / Ḫurde-dānlar **virmediler** 'ışḳ şānından **ḫaber**
G367-3. Ey şaçı Leylī ḫaber şorma bu ben dīvāneden / Mest-i 'ışḳam kendüzim bilmem nice **virem ḫaber**
G397-1. Āh bilmedüm ki menzil-i cānān ne yirdedür / **Virmez ḫaber** kimesne ki ol cān ne yirdedür
G398-1. Gel **ḫaber vir** ey şabā kim kūy-ı cānān ḳandadur / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadur
G452-2. Virmezem 'alemlere ışḳ ile olan bir demüm / **Vireyim** her kim ki gūş eylerse ol demden **ḫaber**
G452-3. Leblerin żikr ile añma 'aḳreb-i zülfini ḳo / Var iken la'l-i müferraḥ **virme** gel semden **ḫaber**
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm **virür** baña bir kimse ol ḫamdan **ḫaber**
G575-1. Kimse **virmez** bülbülüñ āh u fiġānından **ḫaber** / Yanduġın pervānenün şem'üñ zebānından ḫaber
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda şolmasun / **Virmesün** ol gülşenüñ kimse ḫazānından **ḫaber**
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol serv ayaġında çaġlayan / Dehrüñ anuñçün **virür** ābı revānından **ḫaber**
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī tirini / Sīnede oḳ görinür **virmez** kemānından **ḫaber**
G598-1. Kimdürür **vire** baña yārün meyānından **ḫaber** / Yā kim ola muḫtaṣar **vire** dehānından **ḫaber**
G598-2. Lebleri dil-ḫasteler ḥaḳḳındadur şīrīn cevāb / La'l-i cān-baḫşı **virür** 'isi revānından **ḫaber**
G598-4. Ḳanlu yaşumdan şorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ kim **vire** baġrında ḳanından **ḫaber**
G598-5. Şolmasun hergiz Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / **Virmesün** ol güllerüñ kimse ḫazānından **ḫaber**
G715-1. Ey şabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı **ḫaber vir** gül ne dir
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz **virsün** ḥaḳīḳatden **ḫaber** / Şimdiki şā'irlerün her bir sözi ẓāhir giçer
G789-2. Bārī didüm **vir ḫaber** ḫaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna şor
G824-4. Kimse bilmez kim **vire** mūy-ı meyānuñdan **ḫaber** / Nice yıllardur bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri **virür** ḥaḳīḳatden **ḫaber** / Ṣanmañuz andan gelen efsūnla efsānedür
G1015-2. **Ḫaber virdi** gülistāna şabā bir şemme zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḥāl sünbüller
G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi yegdür Muḥibbī sözleri / **Vireyim** gūş eyleñüz ol la'l-i kānından **ḫaber**
G1059-4. Baña şor 'ışḳuñ rümūzın **vireyim** bir bir **ḫaber** / Şorma Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ **virür ḫaber** andan Muḥibbī sözi kes
G1339-7. **Virmedi** kimse meyān ile dehānından **ḫaber** / Degmede olmaz Muḥibbī 'ālem-i ġayba ıṭṭılā'
G1372-5. Dürlü dürlü 'ilm-i ġaypdan zāhidā **virme ḫaber** / Olmamışdur 'ilm-i ġayb ı kimseye çün münkeşif
G1379-3. **Virmedi** bir kes meyānuñla dehānuñdan **ḫaber** / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde münkeşif
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür **virür** derūnumdan **ḫaber** / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş'āre şevḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın **virmez** aġzından **ḫaber** / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1473-4. **Virmez** iken kimseler ser-i dehānuñdan **ḫaber** / Ḫande ile gül gibi sen ḥall-i eşkāl eyledüñ
G1474-6. Ḳıl yararsın **viricek** yārüñ meyānından **ḫaber** / Peyk-i ṭa'buñ mı veyā ince ḫayālüñdür senüñ
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin ol ġonce-dehānuñ / Ya kim **ḫaberin virdi** kim ol ince meyānuñ
G1883-4. **Virmeden** bir kimse daḥi zülf-i Leylā'dan **ḫaber** / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1946-4. İbtidā-yı 'ışḳdan **virür** bulunur çoḳ **ḫaber** / Līk anuñ vāridinden intihāyı görmedüm
G1963-4. Ey şabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir **ḫaber vir** Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1977-4. Noḳṭa aġzından **virüp** ḳılca meyānından **ḫaber** / Ḫamdülillah 'ışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G2059-2. Hīç kes **virmiş** degül yārüñ dehānından **ḫaber** / Ehl-i 'ışḳ içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2076-2. Şorma her bir nā-kese ol 'ışḳdan **virmez ḫaber** / Şor baña kim ben saña 'ışḳuñ diyem māhiyyetin
G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī ḳıl ḥaẕer / Kimse yoḳ **vire ḫaber** Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2146-3. Bir ḳadeḥden kāyinātuñ ḥālini fehm eylesün / **Vireyin** dürlü **ḫaberler** sākin-i meyḫāneyin
G2185-1. **Virür** 'ālemde bir kes yoḳ **ḫaber** yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben 'ışḳı / **Ḫaber virmedi** virmez de kimesne intihāsından
G2188-4. İçmeyenden cām-ı 'ışḳuñ şorma sen keyfiyyetin / **Vire** mi saña **ḫaber** andan ḫaber-dār olmayan
G2272-5. Naẕar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye **ḫaber virür** bu dehrüñ inḳılābından
G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu eşkde sebūya / **Ḫaber virür** mi saña ḫāk-i Cemden
G2328-4. Cāna da **virme ḫaber** ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasun 'ıyş u şafā bezmini bī-ġayr eyle
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret **virmedi** hergiz ma'rifden **ḫaber** / Ömrini gerçi giçürmişdür yād lāf ile
G2495-3. Zāhidā añma baña **virme** ḳıyāmet **ḫaberin** / Her ḳaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2700-3. Bir naẕar eyle göñül mir'ātına **virsün ḫaber** / Ṣāf idüp itdüm āhı āyīne-i İskenderi
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp **virdüm** meyānından **ḫaber** / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören idrākini

ḫaberi olmaḳ [1] Bilgisi olmak, bilmek. (TDK, 2011: 1020)

G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṯār / Ol yār gelür diyü baña tek **ḫaber olsun**

ḫaber-dār [2] Haberli, bilgili. (Ş. Sami, 2010: 408)

bk. ḫaber-dār eylemek, ḫaber-dār olmaḳ

G584-3. Degülsin ḫaste göñlümden **ḫaber-dār** / Yatur ṭaş işigüñde zār u mehcūr
G603-3. Nice yıllardurur dil gitdi benden / Ne ol benden ne ol benden **ḫaber-dār**

ḫaber-dār eylemek [1] Haber vermek, bildirmek. (TDK, 2011: 1020)

G1882-2. Ölür isem de ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı **ḫaber-dār eylemem**

ḫaber-dār olmaḳ [6] Bilgi edinmek, haber almak. (TDK, 2011: 1020)

G522-2. Būy-ı zülfinden **ḫaber-dār oldı** cānum dostlar / Şöyle beñzer kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G924-5. **Olmayan** ʿışḳa **ḫaber-dār** oḳumasun şiʿrümi / Şiʿr-i pür-sūzum oḳurken ḳorḳaram kim yaneler
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından **ḫaber-dār olmadı** kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G2032-2. Yan yaḳıl birʿużvʿużvundan **ḫaber-dār olmasun** / Ḫūn-ı dil aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2188-4. İçmeyenden cām-ıʿışḳuñ şorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber andan **ḫaber-dār olmayan**
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden **ḫaber-dār ol** / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu

Ḥabeş [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 408) *bk. ceyş-i Ḥabeş, sulṭān-ı Ḥabeş*

(Ḥabeş [2], Ḥabeşi [1])

1. Nûbe'nin cenubunda ve Yemen'in karşısında olarak Afrika'da bir küçük memlekettir, ki ahalisi zenci olmadıkları hâlde ziyade esmer ve bütün Afrika'da müstesna olarak ekseriyet üzere Hristiyandırlar.

G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli şan **Ḥabeş** sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemānʿünvānın öp
G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına **Ḥabeş** mülki ṭufeyl olsun / Bahā olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Benġāle

2. Habeş ahalisinden olan...

G10-2. Eyledüñ nūruñ ile ʿālemi ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿArab üʿAcem ü hem **Ḥabeşi**

ḥabīb [50] *Ar.* Sevgülü, sevdük, yār, dost, máhbūb, máʿşūḳ, muhábbetlü, cānān, ḫālīl, biliş, yołdaş, muhıbb, yārān, āşinā, sāhıb, muḫlıs, ḫáyr-ḫāh, dil-dār, dostkām, sánem, dil-ber, dil-küşā, dil-rübā, cānāne, nigār, yauḳulü, nāzenīn . (Tulum, 2011: 807)

bk. ḥabīb-i Ḥaḳḳ, ḳahr-ı ḥabīb, rūy-ı ḥabīb

(ḥabīb [20], ḥabībi [6], ḥabībüm [18], ḥabībüñ [6])

G3-1. Ḥaḳ **ḥabībi** olmasa olur mıdı miʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü tāc aña
G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ ey **ḥabīb** / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G19-2. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem **ḥabībi** / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G19-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem **ḥabībi**
G22-3. ʿAfv ḳılʿişyānumı kim bir aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur **ḥabīb**
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi gūş itmez **ḥabīb**
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / Aña **ḥabīb** eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz **ḥabīb** / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol **ḥabīb** / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū **ḥabīb** / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye derdin ṭabīb
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ıʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem **ḥabīb**
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaramʿilāc sensin ṭabībüm ey **ḥabīb**
G181-3. ʿAfv ḳılʿişyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı **ḥabīb**
G264-2. Şaçı ẓālim **ḥabībüñ** çeşmi āfet / Olur her birisi fitneye bā ʿiş
G279-2. Ḥabībi olmasa idüñ Ḫudānuñ / Müyesser olmaz idi saña miʿrāc
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel **ḥabībüm** yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevverʿālemi ṭutsun sirāc
G434-3. Ḫaṭā ise seni sevmek **ḥabībüm** / Ḫaṭādan ḫāli olmaz ādemidür
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḫaber benden **ḥabībüm** gözlerüm mizānıdur
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner **ḥabīb** / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G520-5. Bīgāne şanup baḳma Muḥibbī'ye **ḥabībüm** / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli sañadur
G684-6. Açılsun gül gibi gülsün **ḥabībüm** / Gözümüñ yaşı çün bārāne beñzer
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı **ḥabībüñ** / Ṭūp itmege bīçāre göñül aña ser ister

G731-6. Dirīġ eyler dimişler cānı senden / Muḥibbī'ye **ḥabībüm** iftirādur
G752-2. Ḫaber şorma dehānından **ḥabībüñ** / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod beli var
G796-5. **Ḥabībüm** gün yüzüñ göster viṣālüñ şubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G821-5. Seni sevmek günāh ise **ḥabībüm** / Günāhı çoḳ Muḥibbī kim ḳuluñdur
G864-6. Leblerüñ dārü'ş-şifā ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl **ḥabībüm** ḫasteler ḥaḳḳında tīmār özgedür
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger **ḥabīb** / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol **ḥabīb** / Bildi yazılmaz günāhı kim daḫi nev-restedür
G1158-3. **Ḥabībüm** şorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1208-4. Bir gördi yine itleri ile bizi **ḥabīb** / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḥall it **ḥabībüm** söyle deprensün dudaḳ
G1525-1. Devā derdüme cevri **ḥabībüñ** / Gerekmez minnetin baña ṭabībüñ
G1525-4. Çıḳardı Ādemi cennetden iblis / Beni dūr itdi kūyından **ḥabībüñ**
G1546-6. **Ḥabībüm** kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice gelmedüñ
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh **ḥabīb** / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol
G1722-2. Seni sevmek günāh ise **ḥabībüm** / Beni öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1806-2. Didüm göñlümi gel yaḳma **ḥabībüm** / Didi şanduñ beni ben dil-nüvāzam
G1848-1. ʿAbirüm ʿanberüm varum **ḥabībüm** māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum güzeller içre sulṭānum
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel beni öldür **ḥabībüm** çünki medyūn olmışam
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem **ḥabīb** / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2337-3. Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun **ḥabībüm** ögrence
G2383-1. **Ḥabīb** olduñ çü Rabbü'l-ālemine / Şefāʿat senden umar bu kemīne
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim şoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle **ḥabībüm** bī-emān olma
G2659-1. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem **ḥabībi** / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G2659-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem **ḥabībi**
M1-11. Muḥibbī'ye ol gün eyle cināyet / **Ḥabībüñ** eyleye aña şefāʿat
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı **ḥabīb** / Laʾl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı naṣīb
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez **ḥabīb** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol **ḥabīb** / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben ġarīb

ḥabīb-i Ḥaḳḳ [2] Hz. Muhammed. (sav.)

G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ **ḥabīb-i Ḥaḳḳ** / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā seni münteḫab
G2251-2. Nūr umarsa n'ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem **ḥabīb-i Ḥaḳḳsın** vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn

ḥabīr [1] *Ar.* Haber ve malûmatı olan, malûmatlı, agâh, vâkıf, haberdar. (Ş. Sami, 2010: 409)

G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī şemʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḥālinden **ḥabīr**

ḥabs [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 409)

bk. ḥabs eylemek/itmek, ḥabs-i ebed, ḥabs-i ʿuşşāḳ eylemek, ḥabs olmaḳ, ḥabs-i zenaḫ, ḥabs-i zenaḫdān

(ḥabs [3], ḥabsdür [1], ḥabse [2])

1. Bir mücrimi mücazat niyetiyle veya davası görülünceye kadar kaçmamak için bir yere kapama, mahbese atma, tescin.

G571-3. Bend içinde ḥālümi şor zülfüñüñ zencīrine / **Ḥabse** bā ʿiṣ bir günāh itmişdürür kākül ne dir

2. Kapalı bir yerde tutma, böyle bir yerde bekletme.

G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm Muḥibbī cān çeker / Baġlanur bend-i belāya **ḥabs** ile zindān çeker
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ çünkim / **Ḥabs** ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aş
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / **Ḥabse** şaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp şalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar **ḥabsdür** ol mübtelāyı n'eylesün
G2527-7. Zülfine el şun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Şala āḫır **ḥabs** içün seni zenaḫ zindānına

ḥabs eylemek/itmek [5] Ḳapatmaḳ, durġutmaḳ, tutmaḳ, alıḳomaḳ...(Tulum, 2011: 808)

G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden **ḥabs eyledüñ** yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini **ḥabs eyle** zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1497-4. Kākülinden cemʿ idüp bī-dilleri **ḥabs itmege** / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı çāhı görüñ
G2565-1. Ṭutup dil düzdini zülfi şebinde / Ebed **ḥabs itdi** çāh-ı ġabġabında

G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun **ḥabs itsün** ol zindān beni

ḥabs olmaḳ [6] Zindāne girmek, máhbūs ołmaḳ. (Tulum, 2011: 808)

G633-3. Kim bend olursa zülfine ol **ḥabs olur** ebed / Maḥbes olanʿaceb aña çāh-ı ẕeḳan mıdur
G797-4. Yiter **ḥabs oldı** dil çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini şun anı ḳurtar
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol **ḥabs olur** ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı ẕeḳan mıdur
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda **ḥabsüñ ola** derd-i dil / Yā ne şaḳlarsın aş anı zülfinüñ çün dārı var
G1154-2. Niceye dek **ḥabs olasın** çāh-ı zenaḫda / Aşsun ḳo seni zülfi gibi dār ele girmez
G1436-1. Bir şaçı Leylāya **ḥabs olmış** dil-i rüsvāyī baḳ / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı baḳ

ḥabs-i ebed [1] Ebedi hapis.

G1891-2. Umaram zülfüñ ile cān u dili bend idesin / Olmaġa **ḥabs-i ebed** çāh-ı zenaḫdāne varam

ḥabs-iʿuşşāḳ eylemek [1] Âşıkları hapsetmek.

G488-1. **Ḥabs-iʿuşşāḳ eylemek** çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur çeşmi her ne dir iseñ andan gelür

ḥabs-i zenaḫ [1] Çene zindanı.

G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā **ḥabs-i zenaḫ** / Luṭf idüp zencīr-i zülfüñi benüm boynuma daḳ

ḥabs-i zenaḫdān [3] Çene çukuru zindanı.

G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken buluben dil düzdini / Zülfüñe bend eyleyüp **ḥabs-i zenaḫdān** eyledüñ
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı **ḥabs-i zenaḫdān** eyle gel
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp **ḥabs-i zenaḫdān** eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu göñlümüñ o lāġını

ḥac [3] *Ar.* Zilhicce ayında Mekke-i Mükerreme'de menâsik ve merâsim-i Mu'tâde ile Ka'be-i Şerife'yi ziyaret ve tavaf etmek resmi ki şerâ'it-i hamse-i İslâm'dandır.(Ş. Sami, 2010: 409)

bk. ḥacc-ı ekber, ḥac itmek

(ḥacca [1], ḥacda [2])

G2281-4. Gitmezdi **ḥacca** hergiz ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2352-3. İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür görinmek nūr **ḥacda**
G2494-2. Gelʿarż it yüzüñi kūyuña vardum / Görürler ḥācı olan nūr **ḥacda**

ḥac itmek [1] Hácce varmaḳ. (Tulum, 2011: 808)

G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir göñül yapmaḳ revādur Kaʿbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Kaʿbe ḳılma **itme ḥac**

ḥacc-ı ekber [2] En büyük hac. Arefe gününün Cuma gününe rastladığı hac vazifesi bu şekilde adlandırılmaktadır.

G1361-5. Ḳıble ḥaḳḳı **ḥacc-ı ekberdür** saña / Ey Muḥibbī kūyını eyle ṭavāf
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Kaʿbedür kūyı baña bil **ḥacc-ı ekberdür** bugün

ḫacālet [1] *Ar.* Utanma, mahcubiyet, şerm. (Ş. Sami, 2010: 409)

G794-4. Zāhidā gel dimeʿāşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña **ḫacālet** mi gelür

ḫᵛāce [8] *Far.* Hoca, efendi, ağa, çelebi, sâhip, muallim...(Devellioğlu, 2000: 305) *bk. ḫᵛāce-i dükkān, ḫᵛāce-i dünyā, ḫᵛāce-i ʿışḳ*

(ḫᵛāce [6], ḫᵛācesi [2])

G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey **ḫᵛāce** / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-iʿAdenden geç
G887-2. Gülgūn-ı eşk **ḫᵛācesi** seyyāḥ olup yürür / Sen şāha pīş-keş diyü dürr ü güher çeker
G1333-2. Sevme dünyāyı **ḫᵛāce** dīni ṣaḳın / Gel ḥarīş olup itme māla ṭamaʿ
G1384-3. Ḫarid-iʿışḳam ey **ḫᵛāce** cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ıʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ
G2529-3. Gözlerüm **ḫᵛācesi** yolında ḳamu cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına sermāyesine
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itmeʿömr sermāyesin / **Ḫᵛāce** gibi her ḳumāşın itmese baş üstine
G2674-1. Ey **ḫᵛāce** ḳatı müşkil olurʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnide **Ḫᵛāce** imiş

ḫᵛāce-i dükkān [1] Dükkân hocası.

Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / **Ḫᵛāce-i dükkān** küntü kenzen insān cevherin

ḫᵛāce-i dünyā [3] Dünya hocası.

G326-2. Māyil olma **ḫᵛāce-i dünyā** gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā dārında hīç bir kimse sūd
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ ile / **Ḫᵛāce-i dünyā** gibi kim fikr-i māl üstindedür
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben **ḫᵛāce-i dünyā** gibi / Ey Muḥibbī anuñ içün fāriġü'l-bālem bugün

ḫᵛāce-i ʿışḳ [2] Aşk hocası.

G55-3. Kān-ı dilden **ḫᵛāce-i ʿışḳam** gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı niṣār itdüm yine / **Ḫᵛāce-i ʿışḳam** ġam u ġuṣṣa tecemmüldür baña

Ḫᵛācu [1] İran'ın büyük şair ve arifi Hacu-yı Kirmani.

G1291-5. Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmīmaʿnīde **Ḫᵛācu** imiş

ḫacel [6] *Ar.* Utanma, utanarak şaşırıp kalma. (E. Tevfîk, 1890: 452)

bk. ḫacel itmek, ḫacel ḳılmaḳ, ḫacel olmaḳ, ḫacel-i bedaḫşān

(ḫacel [5], ḫaceldür [1])

G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül **ḫaceldür** leblerüñden ġonce lāl
G1727-1. Gülşen-i kūyuña nisbet ravżа-ı rıżvān **ḫacel** / Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān **ḫacel**
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ileʿummān **ḫacel**
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem dimiş **ḫacel** / Olduġiyçün dirler aña sürḫ bu
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulūʿbir māh-rū / ʿĀrıżından gül **ḫacel** zülfüñden alur müşk-bū

ḫacel itmek[1] Utandırmak, mahcup etmek. *bk. ḫacel ḳılmaḳ,*

G2179-1. Lebleri **itdi ḫacel** bedaḫşān cevherin / Dür dişi virdi kesāde baḥr-iʿummān cevherin

ḫacel ḳılmaḳ [1] *bk. ḫacel itmek*

Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger / ʿĀrıżından gül **ḫacel ḳıldı** yine serv baş eger

ḫacel olmaḳ [7] Utanmak, mahcup olmak.

G265-5. Gül **ḫacel olur** ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām ile baḫş
G476-4. Yüzüñe ḳarşu **ḫacel olsa** güneş ṭañ mıdur / Ol sebebden ser-i kūyuña gelür gāh gider
G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil mihr ü māh **olur ḫacel** / Büy-ı zülfüñe cānā hindū-yıʿanber imrenür
G740-4. ʿĀrıżını göre ger gülşende gül **ola ḫacel** / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār şır
G1727-3. Işḳ-ārā görse eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni **olalar** her an **ḫacel**
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm / Yüzini sürür **olmışdurur** dāmān **ḫacel**
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür ki **olmışdur** görüp dermān **ḫacel**

ḫacend [2] Şirazlı Hafız'ın çağdaşı olan 14. asır şairi Kemali Hucendi. *bk. eşḥāb-ı ḫacend*

G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şiʿri / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn **Ḫacend**
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḫi şiʿrüm kemāl ile **ḫacend** itsem gerek

ḫacer [3] *Ar.* Taş, seng. (Ş. Sami, 2010: 409)

G705-2. Baḳma dünyā gevherineʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla **ḫacer**
G831-4. Baḳma dünyā gevherineʿārif ol / Çünki ḳalmaz birdür anuñla **ḫacer**
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd **ḫacer** / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eṣer

ḫācet [6] *Ar.* İhtiyaç, lüzum, iktiza. (Ş. Sami, 2010: 409)

bk. ḫācet dilemek, ḫācet degül, ḫācet yoḳ

(ḫācet [4], ḫācetüñ [2])

G105-4. İster idüñ baş açup Ḫaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı **ḫācetüñ** cümle revā
G1561-3. Ben mariż-iʿışḳa ger **ḫācet** olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem gerek
G1754-4. Dāimā Ḫaḳdan dilerdüñ bī-vefālarʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim **ḫācetüñ** senüñ revā oldı göñül
G1977-3. Şehr-iʿışḳuñ āb u gil **ḫācet** diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam
G2528-4. Ġam meclisine **ḫācet** olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2529-4. Ḫaḳḳ senüñ ḥüsnüñi bir vech ile aḥsen yaradup / Ḳomadı **ḫācet** ola zīver ü pīrāyesine

ḫācet dilemek [3] İstekte bulunmak. (TDK, 2011: 1021)

G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī niyāzuñı / **Ḥācet dilense** Tañrıdan ol dem revā olur
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle tā seḥer / **Ḥācet dilese** dirler o demde edā olur
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī ḳoma niyāzuñı / **Ḥācet dilese** Tañrıdan ol dem edā olur

ḥācet degül [28] *bk. ḥācet yoḳ*

G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil āhuñ şem ʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur **ḥācet degül** meş ʿal saña
G372-3. Ḥüsni gencīne **degül ḥācet** ola ḥaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür **ḥācet degül** tedbīrler
G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle cām-ı zer **ḥācet degül** / İçmege ḫūn-ı dili bu dīde-i binā yiter
G1231-4. **Degül** hicrān şebinde şem ʿ **ḥācet** / Ki āhum şem ʾa-i beytü'l-ḥazen bes
G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter **ḥācet degül** tekrār ʿarż
G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ olmasa ezber kitāb-ı ḥüsnüñi / Oḳuram **ḥācet degüldür** baña i ʿrāb u nuḳaṭ
G1350-4. **Ḥācet degül** bu ḫāne-i hicrāna ey refīḳ / Uyarma şem ʿi sīnem olupdur aña çerāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde şem ʿ-i dil / Dostlar **ḥācet degüldür** yaḳmañuz anda çerāġ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum **ḥācet degül** yaḳmaḳ çerāġ
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / Dostlar **ḥācet degül** anda çalınmaḳ nāy u def
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña **ḥācet degül** / İñlesün derd ile dil ṭolāb aña **ḥācet degül**
G1676-2. Leblerüñ şehdi var iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña **ḥācet degül**
G1676-3. Ka ʿbe-i kūyına varıcaḳ dostum ʿāşıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña **ḥācet degül**
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider gül ḫaṭuñı / Müsta ʿid olan oḳur i ʿrāb aña **ḥācet degül**
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb aña **ḥācet degül**
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek **ḥācet degüldür** ʿışḳuma ġayri delīl
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken serv-i revān **ḥācet degül** / Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān **ḥācet degül**
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter hīç rismān **ḥācet degül**
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā bir ʿāşıḳam benden nişān **ḥācet degül**
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa bir nesne ʿiyān aña beyān **ḥācet degül**
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i dimişsin dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān **ḥācet degül**
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / **Ḥācet degüldür** aña naḳş u nigār hem
G1985-5. Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür şınıḳ sifāl / **Ḥācet degül** şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmi ʿ-i ḥüsni / **Degül ḥācet** yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
D39-2. Ḥüsnine ḫayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün ḫaḳīḳatdür sözüm **ḥācet degüldür** güft ü gū

ḥācet yoḳ [1] "Gerekli değil, gerekliliği yok, istemez" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1021) *bk. ḥācet degül*

G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʿiyān olur saña ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki **ḥācet yoḳ**

ḥācet-mend [3] *Far.* İhtiyaç ve zarureti olan, muhtaç. (Ş. Sami, 2010: 410)

(ḥācet-mend [2], ḥācet-mendem [1])

G1735-5. Oldı **ḥācet-mend** Muḥibbī cān ile ol yüzüñe / Gösterüp dervīşe yüz kendüyi **ḥācet-mend** ḳıl
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül sāilini eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını ki **ḥācet-mendem**

ḥācı [5] *Ar.* Mevsim-i mahsûsunda Ka'be-i Şerife'yi ziyaret edip îfâ-yı hac etmiş adam. (Ş. Sami, 2010: 410) *bk. ḥācılar bayramı*

(ḥācı [3], ḥācıdur [2])

G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil çoḳ raḳībüñ ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler **ḥācıdur**
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı **ḥācı** Ka ʿbeye varmaġ ile ḫumār
G1074-4. Ka ʿbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez adı ammā **ḥācıdur**
G1608-5. Ka ʿbedür kūyı Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / **Ḥācı** olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G2494-2. Gel ʿarż it yüzüñi kūyuña vardum / Görürler **ḥācı** olan nūr ḥacda

ḥācılar bayramı [1] Kurban bayramı, îd-i edhâ. (Ş. Sami, 2010: 410)

G639-2. Ka ʿbedür kūyı varan ʿāşıḳları / Anda ḳurbān **ḥācılar bayramıdur**

ḥācib [1] *Ar.* Kaş. (Ş. Sami, 2010: 410)

G2524-8. Mehā ḳatlüm mestāne çeşmüñ / İki **ḥācib** ider aña ḥavāle

ḫacil olmaḳ [5] Ḳızarmaḳ, ḳıpḳırmızı olmaḳ...(Tulum, 2011: 871)

G795-2. Gül-ruḫlarındandur **ḫacil** ḳaddi **olaldan** mu ʿtedil / Ṭūbi olupdur münfa ʿil serv-i revānum ḳandadür
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser **olur ḫacil**
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller **ḫacil olsun** / Gül nāz ile tā ġonce görüp münfa ʿil olsun
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẓaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı görüben **ḫacil olsun**
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle **olsun** ʿārżuñdan gül **ḫacil** / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda dil

ḫaclet [9] *Ar.* Utanma, hacâlet. (Ş. Sami, 2010: 410)

(ḫaclet [4], ḫacletde [1], ḫacletdedür [1], ḫacletdür [1], ḫacletinden [1], ḫacletindendür [1])

G380-2. Ruḫlaruñla ḥüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / **Ḫacletinden** yüze ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere **ḫaclet** gelür şimşād u ʿarʿar imrenür
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña **ḫaclet** ruḫ-ı zerdine ḥāşıldur
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī şoñı **ḫacletdür** / Bu pendi cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere **ḫaclet** gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1311-4. Gözleri uyḫuda ḳaldı her nefes **ḫacletdedür** / Gözleri vaṣfın idelden nergis-i bīmāreʿarż
G1551-1. Güllere **ḫaclet** gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā **ḫacletde** hem şermendesin
G2055-4. **Ḫacletindendür** görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḥayvān şuyın içmiş zülālüñ var iken

ḫāç [5] *Erm.* Hazret-i İsa'nın güya salb olunduğu çarmıha taklîden Hristiyanların mukaddes addettikleri birbirini amûden kateder iki hattan ibaret şekil, salip, çelipâ, istavroz. (Ş. Sami, 2010: 410) *bk. ehl-i ḫāç*

(ḫāç [3], ḫāçın [1], ḫāçını [1])

G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine **ḫāç**
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / Kaʾbedür kūyun revā mıdur ṭura üstinde **ḫāç**
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine **ḫāçın** gösterür
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi gör **ḫāç** ile zünnāre ṭapındı
G2773-3. Zülfini ḳodıʾārıżı üzre yine dilber / **Ḫāçını** gör ol fikri kim ṣuya bıraḳdı

ḫāçine [1] Ateşe tapan.

G2407-3. Ṣalībi zülfine taʾlīm iderse ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse **ḫāçine**

ḫadd [4] *Ar.* (TDK, 2011: 1022)

bk. ḫadden aşmaḳ, ḫadden giçmek, ḫadden tecāvüz eylemek, ḫaddi mi var, ḫaddi yoḳ, ḫadd-i ẕāt, ḫadd üʿaded, ḫadd ü ġāyet, ḫadd ü pāyān, ne ḫaddüñe, ṣafḥa-i ḫadd

(ḫadden [1], ḫaddüm [1], ḫaddüñ [1], ḫadinde [1])

1. Derece.

G4-6. Cürm üʿīsyānum bürūndur gerçi **ḫadden** serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma
G189-2. Baña ḫāl-i gendümin **ḫadinde**ʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın cennetde virür ādeme şeyṭān öġüt

2. İnsanın yetki ve değeri.

G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül **ḫaddüm** velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G2282-1. Dostum **ḫaddüñ** yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun

ḫadden aşmaḳ [3] Ölçüyü kaçırmak, aşırı gitmek. (TDK, 2011: 1022)

bk. ḫadden geçmek

G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh intiẓār ile / Gel **ḫadden aşdı** iki gözüm intiẓārumuz
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum **ḫadden aşa** / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe
G2687-3. **Ḫadden aşırur** ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḥaydı

ḫadden giçmek [2] *bk. ḫadden aşmaḳ*

G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma **ḫadden giçdi** āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1836-5. **Giçdi ḫadden** Muḥibbī cevr-i nigār / Meger inṣāf vire Allāhum

ḫadden tecāvüz eylemek [1] Háḳten ʿudūl etmek, meyl etmek, azġunlıḳ etmek... (Tulum, 2011: 810)

G224-5. Ey Muḥibbī key şaḳın **ḫadden tecāvüz eyleme** / Çün bilürsin bir daḥi girmez eleʿömr-i güẕeşt

ḫaddi mi var [2] "Onun bunu yapmaya yetkisi ve yeteneği yoktur" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1022)

G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / **Ḫaddi mi vardur** ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḫş

G272-1. **Ḥaddi mi var** mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḥṣ / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḥṣ

ḥaddi yoḳ [3] Sayılamayacak kadar çok, sınırsız, ölçüsüz. (TDK, 2011: 1022)

G429-2. Mihrüñ endekdür cefānuñ **ḥaddi yoḳ** / Baña ārzūm bu ḳalīl ü ger keşir
G1410-2. Ka ʾbe-i vaṣla irerdüñ ey göñül ḳaṭʿeylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin **ḥaddi yoḳ** pāyānı yoḳ
G1976-2. Seni sevdügüm günāh ise günāhum **ḥaddi yoḳ** / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

ḥadd-i ẕāt [1] Zaten, tab'an, fıtraten. (Ş. Sami, 2010: 411)

G1969-4. Ne ḳadar görse şuçı ʿafv eyler / **Ḥadd-i ẕātında** olsa kimse kerīm

ḥadd üʿaded [1] Sınır ve sayı/adet.

G2627-4. Ola ḳumlar şaġışınca ömrüñe **ḥadd üʿaded** / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi

ḥadd ü ġāyet [1] Sınırı ve sonu. *bk. ḥadd ü pāyān*

G2638-1. Deryā-yı aḫzerüñ daḫi var **ḥadd ü ġāyeti** / Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti

ḥadd ü pāyān [2] *bk. ḥadd ü ġāyet*

G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / **Ḥaddi vü pāyānı** yoḳ bir ince müşkil rāh imiş
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḫr-i eşk-ārā / **Ḥadd ü pāyānına** el irmez gel ol deryāya baḳ

ḫadd [53] *Ar.* Yanak, ruh. (Ş. Sami, 2010: 410)

bk. āteş-i ḫadd, ḫadd-i cānān, ḫadd-i dilber, ḫadd-i gülgūn, ḫadd-i nigār, ḫadd ü zülf, ḫāl ü ḫadd, tāb-ı ḫadd, zülf ü ḫadd

(ḫadden [1], ḫaddi [10], ḫaddin [1], ḫaddinde [5], ḫaddine [4], ḫaddüm [1], ḫaddüñ [10], ḫaddüñde [2], ḫaddüñe [8], ḫaddüñi [6], ḫaddüñüñ [1], ḫadi [1], ḫadinde [1], ḫadüñ [2], ḫadüñi [1])

G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde **ḫaddüñ** bir ḳızıl güldür baña / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G114-3. ʿAceb **ḫaddüñ** mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G121-4. **Ḫaddüñüñ** dün ẕikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm **ḫaddüñe** / ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar irişse şeb
G214-3. Gül gül olmış **ḫaddi** beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G283-4. **Ḫaddüñ** üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G311-5. Lāle **ḫaddi** ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde **ḫaddüñ** verd verd / Yine bülbüller gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G371-2. Hep güzeller āsitānuñda senüñ encüm-miṣā1 / İçlerinde anlaruñ **ḫaddüñ** meh-i tābānıdur
G462-1. **Ḫaddüñi** gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ **ḫaddine** sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G487-2. ḫaṭṭuñ gelürse **ḫadduñe** yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G514-4. Didiler **ḫaddine** yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G547-3. Ḳıl naẓar **ḫaddüñ** ḫayālin dīdem üzre dir gören / Od nakş-ı āb üzre ḳankı ṣūret-ger yazar
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ **ḫaddüñi** zülfüñ içinde / Gören ʿāḳil olur mecnūn u mecnūn görse ʿāḳildür
G704-1. **Ḫaddi** üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görseʿaḳlın ṭaġıdur
G757-3. Ḳomadı **ḫaddüñi** görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G782-3. Gūyiyā iki **ḫaddi** bir cilde / Yazılur Gülistān u būstāndur
G793-3. Sāye-i zülfi midür **ḫaddinde** yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿolmış veyāḫūd mūrdur
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā **ḫadduñe** / Bu sözinden sen güli şermende gör
G898-3. Noḳṭalar kim al evrāḳ üzre yir yir görinür / Şanasın gül-ruḫlaruñ **ḫaddinde** müşkīn-ḫāl olur
G1009-2. **Ḫadden** artursa cefāñı mihrde oran ile / Çün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1034-4. Benüm baġruma beñzer dāġ-ı lāle / Senüñ **ḫadduñe** beñzer verd-i aḥmer
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ **ḫaddine** sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1312-4. Ḫaṭṭını **ḫadi** üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā imiş iʿrāż
G1341-2. **Ḫadüñi** gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbī'nüñ revān itmiş şehā / Ol ki **ḫaddüñ** gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini **ḫaddi** ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1563-1. Gülşen içre **ḫadduñe** beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü ṣanavber görmedük
G1660(b)-4. Ṣararup **ḫaddüm** gibi nesrin ola / Ger göre olʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim **ḫadüñ** üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo **ḫaddüñ** üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʾbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını **ḫaddinde** dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G2027-4. Boyuña serv **ḫadduñe** yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñdaʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẕāhir olur **ḫaddinde** ol ḫaṭ-ı nihān
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ **ḫadduñde** ey cān / Ser-i zülfüñ gibi ḫālüm perīşān
G2136-1. Dilerüm gösterse **ḫaddin** sünbül-i sīrābdan / Ẕāhir olur ṣan cihān ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler **ḫaddüñi** gelür zevāli n'eylesün

G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü bańa **ḫaddüñ** gül yiter / Bāġ-ı servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān
G2197-2. Zülf-i ʿanber-bārı örtelden bulut-veş **ḫaddüñi** / Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā āteş ü cān
G2209-1. Şemʿ didüm **ḫaddine** billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / **Ḫaddüñe** zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2380-2. Ṭañ mı **ḫaddüñde** olan ḥālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / **Ḫaddi** nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine
G2440-2. Bir kere anuñ būyı irişmedi meşāma / İden bīgāne fā'ide **ḫaddi** gül-i terse
G2448-1. Olmış **ḫadinde** zülf-i perīşān girih girih / Mū görse olur āteş-i sūzān girih girih
G2458-2. Kim bile **ḫaddüñ** ile ḳara şaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām uʿArab mülkine İrān iline
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp **ḫaddüñe** ey sīm-ber düşe / Al üzre çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe
G2503-4. **Ḫaddi** ile zülfini gördüm iderler ʿarbede / Rūm şāhı ceng ider şankim Efreng ile
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre **ḫadüñ** gül ʿizār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda zār ola
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv **ḫaddi** gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2694-2. Gören **ḫaddinde** ol ḫāl-i siyāhı / Didi şan Rūm iline Hindī düşdi
Tb1-1. **Ḫaddüñ** üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin
B82. **Ḫaddüñi** görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B213. ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy ile tā ṭolmayınca **ḫaddi** ile ġabġabı

ḫadd-i cānān [1] Sevgilinin yanağı. *bkḫadd-i dilber, ḫadd-i nigār*

G237-1. Ḫaṭ gelüp itmiş iḥāṭa **ḫadd-i cānānı** dürüst / Hāledür devr eylemişdür māh-ı tābānı dürüst

ḫadd-i dilber [1] *bk. ḫadd-i cānān, ḫadd-i nigār*

G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse **ḫadd-i dilberi** / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām ile baḫş

ḫadd-i gülgūn [2] Gül renkli yanak.

G1727-1. Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-ı rıżvān ḫacel / **Ḫadd-i gülgūnuña** zülfüñden gül ü reyḥān ḥacel
G2564-1. Lebinden **ḫadd-i gülgūnuñ** şekerle / Ne ḫoşdur ḳarışa ger gül şekerle

ḫadd-i nigār [1] *bk. ḫadd-i cānān, ḫadd-i dilber*

G878-1. **Ḫadd-i nigār** baña gül-i aḥmer degül midür / Ya zülf-i dost müşk-i muʿanber degül midür

ḫadd ü zülf [1] Yanak ve saç.

G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / **Ḫadd ü zülfüñ** var iken leyl ü nehārı n'eylerüz

ḫadden giçürmek [1] En küçük ayrıntısına kadar incelemek...(TDK, 2011: 1023)

G418-5. **Ḫadden giçürme** nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni gören bī-vefā şanur

ḫadeng [12] *Far.* Ok, tîr. (E. Tevfîk, 1890: 452)

bk. ḫadeng-i cevr, ḫadeng-i çeşm ü ebrū, ḫadeng-i ġamze, ḫadeng-i miḫnet

(ḫadeng [4], ḫadenge [1], ḫadengi [2], ḫadengin [1], ḫadengine [1], ḫadengüñ [3])

G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi **ḫadeng** / Ḫūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ **ḫadenge** beñzer
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür **ḫadengi** her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz **ḫadengi** sīnede ḫaḳḳa ki ter çeker
G1025-4. **Ḫadengin** gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde şanmañ nücūm / Sīnesine irişür her gice āhumdan **ḫadeng**
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol şūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış **ḫadeng**
G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi müjgānın **ḫadeng** / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1833-2. **Ḫadengüñ** sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup şular cihānı cümle al itdüm
G1990-2. **Ḫadengüñ** giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G2535-1. Ne revādur ki **ḫadengüñ** atasın ḫāke düşe / Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
D38-1. Dil virmişem çünki ol ḳaşı kemāne ben / Olsam belā **ḫadengine** ṭañ mı nişāne ben

ḫadeng-i cevr [1] Eziyet oku.

G1992-2. Gel bir naẓarcıġ eyle didüm baña dilbere / Ṣanki **ḫadeng-i cevr** ile baġrumı del didüm

ḫadeng-i çeşm ü ebrū [1] Göz ve kaşın oku.

G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile **ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar** / Ne çāre ḳatlüme bunlar çü cümle eli bir itdi

ḫadeng-i ġamze [11] Yan bakış oku.

G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa **ḫadeng-i ġamzesi** şāfi derūnedür

G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz **ḫadeng-i ġamzesi** eyler güẕer
G748-5. Atsa **ḫadeng-i ġamzesini** ger Muḥibbī yār / Dil şīşesini hīç şımaz şöyle ter giçer
G989-2. Eline ol kemān-ebrū **ḫadeng-i ġamzesin** alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū **ḫadeng-i ġamzeñi** / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Şol **ḫadeng-i ġamzesin** çeşm ile atan yāya baḳ
G1805-2. **Ḫadeng-i ġamzene** ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1950-3. Gel bir naẕar eyā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum **ḫadeng-i ġamzelerün** birle del didüm
G2237-2. **Ḫadeng-i ġamzeñ** ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2544-3. Olur mı bundan özge hīç cerāḥāt / **Ḫadeng-i ġamzeñe** dil ṭuta sīne
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / **Ḫadeng-i ġamzesin** atsa gelür bir yirlere başı

ḫadeng-i miḫnet [1] Sıkıntı oku.

G1582-1. Ey dil **ḫadeng-i miḫnete** sīneñ siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan güẕer gerek

Hādi [2] *Ar.* Herşeye istikamet kazandıran yol gösteren. Hz. Allah'ın esmaü'l-hüsnasından biri.

G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2702-5. Hidāyet ister iseñ sen Muḥibbī / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī

ḥadīd [2] *Ar.* Demir. (Ş. Sami, 2010: 411) *bk. ḥadīd ü tūç*

G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ eridür anı / Gerek ise yürek ḥadīd olsun

ḥadīd ü tūç [1] Demir ve tunç.

G278-2. Āhum eṣer mi eyler aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḥadīd **ü tūç**

ḫādīm [1] *Ar.* Hizmet eden, hizmetçi, hizmetkâr. (Ş. Sami, 2010: 411)

G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ **ḫādīmi** / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan alsa tāc u bāc

ḥadīṣ [6] *Ar.* Sonradan zuhur ve hudûs eden, kadim olmayan. (Ş. Sami, 2010: 411) *bk. defter-i ḥadīṣ, ḥadīṣ-i Leylī, ḥadīṣ-i tīşe-i Ferhād, ḥadīṣ-i zülf-i dildār*

(ḥadiṣ [3], ḥadiṣi [3])

G264-1. Cihān içün dimişler çünki **ḥadīṣ** / Bulunsa ṭañ mıdur anda ḥavādiṣ
G274-1. Cihān içün dimişler çünki **ḥadīṣ** / Bulunursa ne ṭañ anda ḥavādiṣ
G439-1. ʿIşḳuñ **ḥadīṣi** şanma dilümde fesānedür / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna şor / Leblerin şordum didi var bu **ḥadīṣi** cāna şor
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün **ḥadīṣ** / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2488-3. Anuñ her bir **ḥadīṣi** bir güherdür / Anı virmez bilen dürr-i şemine

ḥadīṣ-i Leyli [1] Leyla'nın bahsi/mevzuu.

B171. **Ḫadiṣ-i Leylīden** eyle kelāmı / Ṣabā uġrarsa yoluñ kūh-ı Necdde

ḥadīṣ-i tīşe-i Ferhād [1] Ferhat'ın keserinin bahsi/mevzuu.

Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ şunulmadı ḫusreve / Şorma **ḥadīṣ-i tīşe-i Ferhādı** Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen bilür

ḥadīṣ-i zülf-i dildār [1] Sevgilinin saçının bahsi/mevzuu

G365-2. **Ḫadiṣ-i zülf-i dildārı** didiler eyleme kütāh / Anuñçün güft ü gūyum ʿālem içinde müselseldür

ḫādiṣe [1] *Ar.* Vaka, vakıa, vuku bulan hâl ve keyfiyet, macera. (Ş. Sami, 2010: 412)

G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün şoñra **ḫādiṣeden** kāseler şikest

ḫafaḳān [1] *Ar.* Yürek oynaması, çarpıntı. (Ş. Sami, 2010: 412)

D51-2. Şūrīde göñül zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi **ḫafaḳānı**

ḫafī [1] *Ar.* Gizli, saklı, celi mukabili. (Ş. Sami, 2010: 412)

bk. ḫafī vü şi ʿr-i sūz-engīz, sırr-ı ḫafī

G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet **ḫafī** / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum benüm

ḫafī vü şiʿr-i sūz-engīz [1] Sırlı ve çok ses getiren şiir.

Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey **ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze** kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

ḫafīce [1] Gizlice.

G1466-3. ʿIşḳum benüm **ḫafīce** iken rūze gibi āh / ʿIyd ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun

ḫāfiye [1] *Ar.* Hükümetin talluk edecek gizli işlerin tahkik ve ihbarına memur adam. (M. Nâcî, 2009: 187)

G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim **ḫāfiye** / Ḫışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün

hafta [19] *Far.* Zaman taksimatından yedi günlük müddet, yediden ibaret olan günlerin bir devri, üsbû'. (Ş. Sami, 2010: 413) *bk. hafta vü ay u yıl*

(hafta [14], haftadur [5])

G396-2. Yüzini görmezem **hafta** gelür gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḥāyil olur
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem **hafta** giçer māh gelür
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u **hafta** sāli nedür
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī **hafta** giçer māh olur
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey Muḥibbī bir daḥi girmez ele / **Hafta** giçer ay u yıllar alımam andan ḫaber
G927-4. Devr-i gül bir **haftadur** bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G1078-4. Ay olur **hafta** giçer göstermez oldı gün yüzin / Göklere irse ʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir **haftadur** / Budur āh u zār ile giçer zamānı bülbülüñ
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin şordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir **haftadur** bir an gül
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir **haftadur** / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u **hafta** vü rūz ile giçer sāʿatüm
G1975-4. **Hafta** olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2010(a)-4. **Hafta** olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var ben üm
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir **haftadur** / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül şoḥbetin
G2145-4. Görmişem bir **hafta** cānā gün yüzüñ / Dūd-ı āhum giçe çarḫ-ı heftümin
G2384-1. Baḳmaz yüzüme yār giçer **hafta** ayile / Olmaz ʿaceb giçerse günüm āh u vāyile
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / Bir **hafta** var tāze ola şoñradan şola
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir **hafta** ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu ḥāle
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile ben māh didüm / Görmezem gün yüzini **hafta** giçer māh didüm

hafta vü ay u yıl [3] Hafta, ay ve yıl.

G191-1. **Hafta vü ay u yıllar** geçmişdi hey ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḫudāya gördük seni selāmet
G1464-4. Giçer gün **hafta ay u yıl** yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
B105. Geh ṣabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez tīz giçer ortada **hafta** ay u yıl

ḫᵛāh [3] *Far.* İsteyen, arzu eden. (Ş. Sami, 2010: 413) *bk. yār-ı bed-ḫᵛāh*

(ḫᵛāh [1], ḫᵛāhımuz [1], ḫᵛāh, [1])

G1095-1. Gösterelden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde **ḫᵛāhımuz**
G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil **ḫᵛāh** görinmez
G2636-2. Bülend itdüñ kimini kimini pest / İdersin saña āsān her çi **ḫᵛāhi**

ḫā'il olmaḳ [1] Niḳābłamaḳ...(Tulum, 2011: 813)

G1957-3. Güneş ruḫsārına **ḫā'il** olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum

ḫaḳ/ḫaḳḳ [106] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 413-414)

bk. ʿavn-i ḫaḳ, dād-ı Ḫaḳ, daʿvet-i Ḫaḳḳ, emr-i Ḫaḳḳ, faż̈l-ı ḫaḳḳ, ḫabīb-i Ḫaḳḳ, Ḫaḳ/Ḫaḳḳ Teʿālā, Ḫaḳḳ bilür, ḫaḳḳ üzre, ḫaḳ yolına, ḫaḳḳ-ı nān, ḫaḳḳ-ı nemek, ḫaḳḳ-ı vefā, kelām-ı Ḫaḳḳ, ḳudret-i Ḫaḳḳ, maḥbūb-ı Ḫaḳḳ, naṣib-i Ḫaḳḳ, nūr-ı ḫaḳḳ, raḥmet-i Ḫaḳḳ, Resūl-ı Ḫaḳḳ, rūy-ı Ḫaḳḳ, ṣun ʿ-ı Ḫaḳḳ, ṭarīḳ-i ḫaḳḳ, tuz ekmek ḫaḳḳı, z̤ikr-i Ḫaḳḳ

(ḫaḳ [20], ḫaḳa [1], ḫaḳdan [5], ḫaḳı [1], ḫaḳın [2], ḫaḳḳ [26], ḫaḳḳa [13], ḫaḳḳdan [2], ḫaḳḳı [25], ḫaḳḳın [1], ḫaḳḳına [1], ḫaḳḳını [4], ḫaḳumdurur [1], ḫaḳḳuñ [3], ḫaḳuñ [1])

1. Doğru, gerçek.

G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün iki güvāh / **Ḥaḳ** resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd

G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḥayf anları **ḥaḳ** birāderdür baña
G211-6. Söyleseñ bir **ḥaḳ** sözi ḫalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / **Ḥaḳ** dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G286-5. Miḥnete ṣabr it Muḥibbī tā iresin rāḥata / **Ḥaḳ** dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرح
G325-7. Sāḳiyā gel ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / **Ḥaḳḳ** dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / **Ḥaḳ** dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ **ḥaḳ** ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / **Ḥaḳ** dimişler bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata **ḥaḳ** yirüñde gür
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳın añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin **ḥaḳ** sözi sende meger var saḫt güş
G1339-3. Cānā daḫi dime vāḳıf olmasun ol rāzuña / **Ḥaḳḳ** dimişler كل سر ّ جاوز الأثنين شاع
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḫi uṣlanmaduñ / Her ne didüñ **ḥaḳḳ** buyurduñ didüm eri görmişem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uṣlanmaduñ / Her ne didüñ **ḥaḳ** buyurduñ didüm eri görmişem
G2144-4. Yandı sīnem āteşine doymadı bu göz yaşı / **Ḥaḳḳ** dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan

2. Doğruluk, doğru ve gerçek olan şey.

G436-3. İki cihānı virüben alan metāʿ-ı vaṣl / Dürr-i ṣemini **ḥaḳ** budurur rāygān ṭutar
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / **Ḥaḳ** budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / **Ḥaḳḳ** budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G2019-3. Ẕerre deñlü **ḥaḳḳ** budur kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek **ḥaḳḳ** budur hīç görmedi mānendüni

3. Bir adamın sebk etmiş emeğine mukabil müstahak olduğu ecr-i mâddî veya manevî.

G61-5. Merve **ḥaḳḳı** saʿy ile ger ka'be kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-ṣafā
G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / **Ḥaḳḳını** ehline teslīm itmek āsāndur baña
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** itsün çeşmüm ʿummān ile baḥş
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ **ḥaḳḳı** mıdur itmeyesin sen anı yād
G333-3. La 'l-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** / Kāfirem ger eyler isem bāde-i ḥamrāyı yād
G355-3. Dostluḳ **ḥaḳḳı** mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar meded
G535-3. Ḥasret ile Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Ya ḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve **ḥaḳḳı** baña çün Ka'be ser-i kūyundur
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan **ḥaḳḳı** ol baña hemān tāc-ı sa ʿādetdür
G1044-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1361-5. Ḳıble **ḥaḳḳı** ḥācc-ı ekberdür saña / Ey Muḥibbī kūyını eyle ṭavāf
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳı** / Bir naẓar pertev-i ḥüsnüñi iẓhār eyleseñ
G1695-2. Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı yaşum hemçü Nīl
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı **ḥaḳḳı** işigündür baña ḳıblem
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Ka 'be-i ʿulyā **ḥaḳḳı** ābād olam
G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek **ḥaḳḳın** ferāmūş eyleyem
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Ka 'be-i ʿulyā **ḥaḳḳı** ābād olam
G2020-4. Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳı** senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2281-4. Gitmezdi ḫācca hergiz ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve **ḥaḳḳı** olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2357-4. Her kim ki vefā ʿahdin ider ʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek **ḥaḳḳını** ol dizi gözinde
G2653-4. Ḳıble **ḥaḳḳı** eyler idüm Ka 'be yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
Mr13-3. ʿĀṣıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve **ḥaḳḳı** dile ne gelse ṣafā yirinedür
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Ka 'beye / Merve **ḥaḳḳı** ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz
B95. Ḳıble **ḥaḳḳı** ṣanemā Ka 'be olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol āb-rūyuñ
B154. Ayaġı ṭopraġı başum üzre devlet tācıdur / Ḳıble **ḥaḳḳı** virmezem ḫūrṣīd-i ʿālem-tāba ben

4. Bir adama ait olan şey, alacak.

G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it günāhum / Anuñ **ḥaḳḳı** kim oldur ehl-i miʿrāc
G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi ʿarż it **ḥaḳumdurur** / Didi daḫi irişmedi saña zamānı var
G500-2. Ferdāyı ḫātıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz kimesne **ḥaḳḳını** alur zemānedür
G1858-3. Şākirem ben ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah **ḥaḳḳını** anuñ ferāmūş eyleyem
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler **ḥaḳın**
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler **ḥaḳın**
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ **ḥaḳḳına** sen sūsen gibi

5. Adl, adalet, hakkaniyet, insaf.

G1711-1. **Ḥaḳḳı** gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel

6. Adalet ve hakkâniyet-i mahzâ olan veya doğru olup batıl olmayan Cenâb-ı hâlik.

G3-1. **Ḥaḳ** ḥabībi olmasa olur mıdı mi ʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü tāc aña
G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi **Ḥaḳ** / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle tā kim **Ḥaḳḳ** vire inṣāf aña
G26-6. **Ḥaḳḳ** müyesser eylese varsa Muḥibbī ravżaña / Gözlerine eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / Çünki gösterdi ṭarīḳi **Ḥaḳḳ** saña
G102-4. **Ḥaḳ** müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G105-4. İster idüñ baş açup **Ḥaḳḳdan** güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḥācetüñ cümle revā
G108-3. **Ḥaḳ** naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūride-veş ḥayrānuñam öñdin saña
G119-5. Virmiş iken **Ḥaḳḳ** saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / Zīre **Ḥaḳḳ** virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G205-1. Eger dirseñ ḥużūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā **Ḥaḳa** ḳurbet
G245-4. Biḥamdillah beni öldürdi ġamzeñ / Dilerdüm dāimā **Ḥaḳdan** şahādet
G286-3. **Ḥaḳ** ḳatında bir göñül yapmaḳ revādur Ka ʾbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Ka ʾbe ḳılma itme ḥac
G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / **Ḥaḳdan** ne ḥācet istesem ol dem revā olur
G871-2. Ey müderris bil **Ḥaḳḳuñ** baḫṣāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür
G923-1. Gülşen-i kūyı baña bāġ-ı İrem gibi gelür / **Ḥaḳ** naṣīb eylerise aña irem gibi gelür
G945-4. Zāhidā şanma ki a ʿmāl ile cennet bulasın / Ol **Ḥaḳḳuñ** fażlıdurur yoḫsa ʿamelden ne gelür
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine **Ḥaḳdan** iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1079-3. ʿĀlemi bir ḥabbeye ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / Şükr idüp **Ḥaḳḳa** anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1171-2. **Ḥaḳuñ** emriyle ʿīsiyi vücūda / Getürmez her nisā bil Meryem olmaz
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūnī beni / Ölmeklik n'eyleyem **Ḥaḳḳ** baña taḳdīr eylemiş
G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde ardına / Ger ola **Ḥaḳ** mu ʿin ḥikem-i tīġi ez-ġılāf
G1407-2. Nice bir yoldan şaparsın ey göñül inşāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi **Ḥaḳḳ**
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış çünki **Ḥaḳḳ** / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāṣıḳ beni **Ḥaḳḳ** / Tañrıçün gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür **Ḥaḳḳa** tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1681-1. Bulımazsın **Ḥaḳḳı** evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaṣuñı sil
G1738-5. Ger **Ḥaḳḳ** ide bir daḥi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1753-5. Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi **Ḥaḳḳ** / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1754-4. Dāimā **Ḥaḳdan** dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / Ey Muḥibbī şükr **Ḥaḳḳa** sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1944-3. Eylerem **Ḥaḳḳa** tevekkül yimezem ferdā ġamın / Zāhidā şanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri ʿuṣṣāḳuñ / Dilegüm budur **Ḥaḳdan** senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola / ʿAḳl virdi **Ḥaḳḳ** saña aḳı ḳaradan seçesin
G2510-7. Her işde Muḥibbī **Ḥaḳḳa** tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa
G2529-4. **Ḥaḳḳ** senüñ ḥüsnüñi bir vech ile aḥsen yaradup / Ḳomadı ḥācet ola zīver ü pīrāyesine
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde lezzet / Melāḥat ki ḳomış **Ḥaḳḳ** ol dehende
G2638-3. Ger öldürürse ʿāṣıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı ger ire **Ḥaḳḳuñ** hidāyeti
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola **Ḥaḳḳdan** saña Nūḥ ömri erzānı
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / **Ḥaḳḳ** maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿālemi
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından **Ḥaḳḳ** güvāh / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur **Ḥaḳḳ** güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı **Ḥaḳḳ** eylemiş ʿāṣıḳlar içün ayına
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña **Ḥaḳḳ** ol rūzı

7. Doğrusu, elhak. (Ş. Sami, 2010: 415)

G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli **ḥaḳḳa** dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber **ḥaḳḳa** dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna şor
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede **ḥaḳḳa** ki ter çeker
G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile **ḥaḳḳa** dehenüñdür
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi benüm gibi göz yaşı / **Ḥaḳḳa** Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı şem ʿ
G1563-7. Ṭal me ʿānī baḫrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli **ḥaḳḳa** böyle kemter görmedük
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi **ḥaḳḳa** bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G2156-4. La ʾl-i lebüñe kim bahā dünyā ḫarācıdur / **Ḥaḳḳa** ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin

Ḥaḳ/Ḥaḳḳ Te ʿālā [3] *Ar.* Cenabıhak.

G3-4. **Ḥaḳ Te ʿālānuñ** resūlı hem şefā ʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G3-5. Ey Muḥibbī **Ḥaḳ Te ʿālā** mu ʿcizin iẓhār ide / Cümleten ola muṭī ʿ rām ola ehl-i ḫāç aña
Mr20-10. **Ḥaḳḳ Te ʿālā** virmesün bu derdi bir yoldaşuma / Elemān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet elemān

ḥaḳḳ üzre [1] Gereği gibi, lāyıḳāne...(Tulum, 2011: 817)

G2350-2. **Ḥaḳḳ üzre** ḳıl ticāret māsta gel ḳatma şu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cem ʿoluban ġarḳ ide

Ḥaḳḳ bilür [4] "Bana öyle geliyor ki" anlamında kullanılan bir söz. *bk. Allah bilir* (TDK, 2011: 98)

G413-4. Tāze cān buldı yine bu mürde cismüm **Ḥaḳḳ bilür** / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden **Ḥaḳḳ bilür** kim mürde cisme cān gelür
G951-3. **Ḥaḳḳ bilür** kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
Nş4-3. Ġayret-i İslām içündür ḳılduġum ʿazm-i sefer / **Ḥaḳḳ bilür** kim itmedüm ben anı mülk-i dād içün

ḥaḳ yolına [1] ...Allāh içün, tārīḳ-i Háḳ'te...(Tulum, 2011: 817)

G3-3. **Ḥaḳ yolına** iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir tāc aña

ḥaḳḳ-ı nān [1] Ekmek hakkı.

G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben **ḥaḳḳ-ı nān** gözler

ḥaḳḳ-ı nemek [1] Tuz hakkı.

G1532-2. Görmeze urma şehā ḫışm ile ḳıl bārī naẓar / Dostum ḳanı arañuzda olan **ḥaḳḳ-ı nemek**

ḥaḳḳ-ı vefā [1] Vefa hakkı.

G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın söyleseñ / Rāstī **ḥaḳḳ-ı vefāyı** dāsitānum tāzeler

ḥaḳıçün/ḥaḳḳıçün/ḥaḳḳıyçün [16] Kutsal kelimelerden sonra ant içmek için söylenen bir söz. (TDK, 2011: 1027)

(ḥaḳıçün [2], ḥaḳḳıçün [7], ḥaḳḳiyçün [7])

G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳıçün** şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn ile baḥş
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve **ḥaḳḳıçün** / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʿbe ḥaremidür
G754-1. Ṣafā vü Merve **ḥaḳḳıçün** şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳiyçün** cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve **ḥaḳḳıçün** / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʿbe-i ḥaremidür
G1218-3. Mışr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳıçün** şol deñlü dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı biri Nīl ü biri cūy-ı Aras
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳıçün** yaşum benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1371-2. Merve **ḥaḳḳiyçün** Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / Ger müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1400-4. Kaʿbe-i kūyuñ naṣīb olsa varup görsem yüzüñ / Merve **ḥaḳḳiyçün** Ṣafādan oluram ḳurbān-ı ʿışḳ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳiyçün** Kaʿbedür kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥaḳıçün** Nīl'e döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı añdum aġladum
G1904-5. İderdüm Merve **ḥaḳḳiyçün** Ṣafā ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā ḳıblem
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına yārüñ / Bulurdum Merve **ḥaḳḳiyçün** Ṣafā ben
G2430-6. Merve **ḥaḳḳiyçün** Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / Ger irişürse Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mışr-ı ḥüsnüñ **ḥaḳḳıçün** / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi Nīl ırmaġına
G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ **ḥākıçün** Mışr-ı ḥüsnüñde senüñ / Eyledüm Nīl'e müşābih gözlerüm ırmaġını

ḫāk [105] *Far.* Dünyanın dört elementinden biri, toprak; toz. (Lexicon, 1890: 823)

bk. āb u ḫāk, bād u ḫāk, girībān-ı ḫāk, gözleri ḫāk-i rāhiyle ṭolmaḳ, ġubār-ı ḫāk-i pāy, ḫāke cürʿa dökmek, ḫāk ile yeksān, ḫāk ile yeksān eylemek, ḫāk ile yeksān olmaḳ, ḫāk-i ādem, ḫāk-i āsitān, ḫāk-i Cem, ḫāk-i cism, ḫāk-i der, ḫāk-i der-i cānāne, ḫāk-i der-i nigār, ḫāk-i dergāh, ḫāk-i dildār, ḫāk-i gevher-tāb, ḫāk-i girībān, ḫāk-i ġubār, ḫāk-i ḳadem, ḫāk-i kūy, ḫak-i Leylā, ḫāk-i meẕellet, ḫāk-i miḥnet, ḫāk-i pāy-ı dilber, ḫāk-i pāy-ı dost, ḫāk-i pā(y), ḫāk-i rāh, ḫāk-i rāh ʿışḳ, ḫāk-i reh, ḫāk-i şūr, ḫāk-i ten, ḫāk ü ḫışt-ı meygede, ḫāk ü ẕeheb, işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek, naṣīb-i ḫāk, pāy-ı ḫāk, pister-i ḫāk, ṣaḥn-ı ḫak

(ḫāk [59], ḫākda [4], ḫākdan [4], ḫākdur [3], ḫāke [14], ḫākımuz [1], ḫākına [1], ḫākıyam [1], ḫāki [2], ḫākine [1], ḫākini [4], ḫākum [1], ḫākumuz [1], ḫākuñdur [1], ḫāküm [2], ḫākümden [1], ḫākümi [3], ḫāküñdür [1], ḫāküñe [1])

G113-1. Gördiler **ḫāk** olduġum yoluñda ey ʿālī-cenāb / Reşk idüp dir ehl-i dil يا ليتن كنت تراب
G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb ile **ḫākum** mı çeküpdür ya naṣīb
G163-4. Sāye ṣalsan n'ola ben **ḫāke** eyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G169-3. Sāḳiyā şun bir ḳadeḥ-i hicrān beni **ḫāk** itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben mest-i ḫarāb
G238-2. Ḳaṣd iderken la'line zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice şehler **ḫāk** ider āb-ı ḥayāt
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda **ḫāk** / Kāfir degülseñ eyle o miskīne merḥamet
G303-4. Kāşki **ḫāk** olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince her yaña serper ḳadeḥ
G376-5. İşidelden ḫāke döker cürʿasın meh-pāreler / Bu Muḥibbī anuñ içün işiginde **ḫākdur**
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḥı gülgün çeker / **Ḫākdan** lāle gibi şan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker

G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḥayf degül mi ki başup **ḫāke** çıḳar
G543-4. Cürʿasını şaça diyü yüzümi **ḫāk** eyledüm / Çünki gördüm yār elinde ṭutduġı peymānedür
G656-4. Göreyim ḫāk-i meẕelletde anı **ḫāk** ola tīz / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārāʾya virür
G659-5. Leb-i laʿlüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / Bite ḳabrümde **ḫākümden** emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd anı **ḫāke** çeker
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda **ḫāki** mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G796-2. Eger yoluñda **ḫāk** olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez misin şems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında **ḫāk** olmış yatur
G893-1. Her kim ki ṭutar kendüzini **ḫāke** berāber / Ḳadrini ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu **ḫākümi** yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G982-2. Olsañ yolında **ḫāk** saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim başasın / **Ḫāk** idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G1003-3. **Ḫāk** olursam da yolında sāye ṣalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1008-3. Beni **ḫāk** eyledi rāhuñda ʿışḳuñ / Eger bulmaḳ dilersen gerdümi gör
G1027-7. **Ḫāk** ol Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / Devlet anuñ ki meskeni ol āsitānedür
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini **ḫāke** berāber / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1050-2. Şöyle **ḫāk** itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña her an oynadur
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem başşun diyü / Yüzümi **ḫāk** eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1153-2. Ben **ḫāk** iderem yüzümi tā başa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẕer itmez
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuna āḫır **ḫākumuz**
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ **ḫāk** olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben **ḫāke** ol serv-i sehī / Ṭāliʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1408-7. Şarāb-ı laʿl-ı nābuñdan Muḥibbī cürʿa isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ var it **ḫāk** ile yeksānlıḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel **ḫākümi** yirden / İder kuḥl-ı başar anı melekler çeşmidür müştāḳ
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola tā saña naṣīb / Yüzüñi **ḫāk** eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1446-3. Eger **ḫāk** olduġum bilmek dilerseñ / Ṣabā eliyle ḳalḳan gerdüme baḳ
G1514-4. Umaram başasın bir kez yüzüme / Anuñçün rāhuñ üzre olmışam **ḫāk**
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli **ḫāk** itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḥsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında **ḫāk**
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ **ḫāk** gerek
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger **ḫāk** ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında **ḫāk**
G1584-1. Ger ṣorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki **ḫākuñdur** senüñ
G1596-2. Şöyle **ḫāk** itdi beni yirden götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre **ḫāk** olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ **ḫāk** olısar bilmez misin üftāde gel
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler **ḫāke** ṣalar sāyesin / Sen de ey servüm gelüp bu **ḫāke** bir dem sāye ṣal
G1779-5. Cürʿañı bu Muḥibbīʾye düşürme **ḫāke** / Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda **ḫāk** olur / Ola kim birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1835-4. Sūz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege / ʿĀlemi oda yaḳup **ḫākini** ber-bād eyleyem
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş **ḫākdur** göñlüm
G1909-4. Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de **ḫākıyam**
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ ol **ḫāki** merhem eyledüm
G1918-5. Çünki **ḫāk** oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / **Ḫāke** ṣaçup eşk-i çeşmüm nice laʿl ḳılam
G1942-1. Yaşum içre nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm / **Ḫākda** berk-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm
G1977-3. Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḫācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism ile **ḫāk** olmışam
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdur göñlüm / Yaşum eflākde irse yüzümle **ḫākdur** göñlüm
G1994-1. Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp özüm **ḫāke** berāber eyleyem
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı **ḫāk** itdi şoñra ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi şoñra ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum **ḫākini** zer eyleyem
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu **ḫāküm** kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2003-1. Āsitānuñda şehā **ḫāk** eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin **ḫāk** ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir **ḫākdan**
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice **ḫāk** oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor sen
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan **ḫāk** olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2136-4. Bisterüm **ḫāk** yaṣduġum seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa nʾeylesün bālin olan sincābdan
G2174-3. Ger **ḫāk** idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür gel bu ġubārı **ḫākdan**
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya evlādur ol **ḫāk** olduġı / Her kāse kim ḫāli olaʿādetdür olur ser-nigūn
G2298-3. Laʿlüñi ol vaḳt öperem ey ṣanem / Eyleye bu **ḫākümi** aña sebū
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar şu gibi her dem / **Ḫāk** itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā ṣal ben **ḫāküñe** / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭopraġında **ḫāk** ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola
G2452-5. Şöyle **ḫāk** oldı Muḥibbī ki bulınmaya nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2473-1. Mihr ü meh gerçi şeref bulmışdurur eflākde / Anuñ içün yüz sürerler işigüñde **ḫākda**

G2480-4. Şöyle **ḫāk** itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl ile
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç **ḫākda**
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm çün göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi **ḫāk** itmege vardum ḫarābāt ehline
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālıġı çaġında / **Ḫāk** üzre yüzüm sürdüm ṣu gibi ayaġında
G2528-3. Ben **ḫāke** naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / **Ḫāk** üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın **ḫāke** düşe / Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp yolında **ḫāk** oldum getürmez hīç beni yāda
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine **ḫākini** ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola
G2598-2. Şöyle **ḫāk** oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben ṣādān ola
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında **ḫāk** itdüñ beni
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre **ḫāk** itdüñ beni
G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürseñ meẕellet **ḫākına** / Tā ki ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ yüzüñi **ḫāk** idegör / Üstine sāye ṣalar serv-i ḫırāmān büyidi
G2727-4. **Ḫāk** ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2730-5. Muḥibbī şöyle **ḫāk** oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫʷān buldı
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu ġubārı **ḫākdan** / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
G2758-1. Bir naẓar her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle virür **ḫākini**
G2796-2. Şöyle **ḫāk** oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña **ḫāküm** ile bād meger ide güẕār
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı **ḫāk** / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben **ḫāke** ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mr11-9. Yiridür **ḫāk** iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu cāna tebāh
Mr14-10. Ölürsem **ḫākine** düşmezdi ḳanum / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür **ḫāküñdür** senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı her dem **ḫākımuz**
B61. Ġam beni **ḫāk** itdi ṣavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir **ḫākda** anı siz ṣanmañ nücūm

ḫāke cürʿa dökmek [2] Eskiden içki kadehinin dibinde kalan son yudumun yere dökülmesi âdeti...(Pala, 1999: 89)

G376-5. İşidelden **ḫāke döker cürʿasın** meh-pāreler / Bu Muḥibbī anuñ içün işiginde ḫākdur
G608-4. Felek cāmı içüp **döker** şu ʿāʿı **cürʿasın ḫāke** / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān ṣan ayaġıdur

ḫāk ile yeksān [2] Toprakla beraber, yıkılmış eseri kalmamış. (Ş. Sami, 2010: 414)

G1408-7. Şarāb-ı laʿl-ı nābuñdan Muḥibbī cürʿa isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ var it **ḫāk ile yeksānlıḳ**
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam ġırra velī **ḫāk ile yeksānam** ben

ḫāk ile yeksān eylemek [6] Yapı, şehir vb. için temelinden yıkıp harap etmek, bütünüyle ortadan kaldırmak. (TDK, 2011: 1027)

G1616-5. Bu Muḥibbī derd-mendi **ḫāke yeksān eyledüñ** / Anuñ içün yollaruñda pāy-mālüñdür senüñ
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz gelüp ruḫsāruma / Ben ne deñlü yüzümi **ḫāk ile yeksān eylesem**
G2001-2. Ṣavurur āhum yili merdüm ġubārum göklere / Kūy-ı dilberde özüm **ḫāk ile yeksān eylesem**
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān mı **ḫāk ile yeksān eyledi**
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh kim ṭūfān mı **ḫāk ile yeksān eyledi**
Mr12-10. Anuñ içün kendümi **ḫāk ile yeksān eyledüm** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

ḫāk ile yeksān olmaḳ [7] Yapı, şehir vb. için temelinden yıkılıp harap olmak, bütünüyle ortadan kalkmak. (TDK, 2011: 1027)

G555-1. Āfitāb-ı ṭalʿatuñ kim ṣubḥ-dem tābān olur / Lerze düşer ay ü güne **ḫāk ile yeksān olur**
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil **ḫāk ile yeksān olur**
G800-5. Muḥibbī derd ile **oldı** yolında **ḫāk ile yeksān** / Dimedi yañılup bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña cānā bu göñül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün **ḫāk ile yeksān olur**
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur **ḫāk ile** ol **yeksān olur** / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1777-5. Ey Muḥibbī **ḫāk ile yeksān olur** āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G2208-5. Ola kim cürʿa-i laʿlinden ola baña naṣīb / Süreyim yire yüzüm **ḫāk ile yeksān olsun**

ḫāk-i ādem [1] İnsanın toprağı.

G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış **ḫāk-i ādem** ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

ḫāk-i āsitān [1] Eşiğin toprağı

G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki **ḫāk-i āsitānumdur**

ḫāk-i Cem [1] Cem'in toprağı/kabri.

G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu eşkde sebūya / Ḫaber virür mi saña **ḫāk-i Cemden**

ḫāk-i cism [1] Vücudun toprağı. *bk. ḫāk-i ten*

G2377-1. Gözlerüm yaşı demidür **ḫāk-i cismüm** yaşlaya / Bāġbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri aşlaya

ḫāk-i der [30] Kapının toprağı.

G198-3. Ger **ḫāk-i derüñ** bulsa idüm ṭutup el üzre / Başuma ḳoyup eyler idim tāc-ı saʿādet
G200-2. Kuḥl içün **ḫāk-i derin** çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G210-3. Rūşen ḳıluram gözlerümi **ḫāk-i derinden** / Ger bedreḳa-i rāhum ola nūr-ı hidāyet
G241-5. Eger **ḫāk-i derüñ** mesken olursa / Yiter dünyāda baña bu maḳāmāt
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine **ḫāk-i derin** / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine **ḫāk-i deri** ṭūṭiyā giçer
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / **Ḫāk-i derin** getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G1012-1. Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm budurur **ḫāk-i derüñ** kuḥl-ı baṣardur
G1014-1. **Ḫāk-i derüñ** ey dost baña kuḥl-ı baṣardur / Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1094-2. Ṭūṭiyādur gözüme **ḫāk-i deri** / Kuḥl içün ṭūṭiyāyı kim sevmez
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā **ḫāk-i derin** iki gözümçün / Luṭf eyle götür kim anı kuḥl-ı baṣar itmez
G1159-3. **Ḫāk-i derini** gözlerüme kuḥl ideyordum / Ḳandadür ʿaceb bād-ı seḥer-gāh görinmez
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş ile geh ḳan ile ṭolar / **Ḫāk-i derüñi** gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına nişān gerek / Budur ki nişān **ḫāk-i deri** armaġān gerek
G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı eger heft-kişvere / **Ḫāk-i derüñi** efser idinen gedālaruñ
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger gelse ṣudāʿ / Eşk ile **ḫāk-i derini** ṣandal-āviz eyleyem
G1815-5. Eger el virse süre **ḫāk-i derine** yüzini / Bu Muḥibbī diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter **ḫāk-i deri** / Ṭūṭiyā eceli içün ṣanma Şifāhāna varam
G1899-4. Yiterdi baña **ḫāk-i deri** sengi dilberüñ / Bālin idem birini birin pister isterem
G2026-5. **Ḫāk-i derüñ** Muḥibbī başundan eksük itme / Başunda ol hemīşe tāc-ı saʿādet olsun
G2043-5. **Ḫāk-i der** ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā yolın
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm **ḫāk-i derüñde** / İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme ey ṣabā getür / **Ḫāk-i derini** kuḥl-ı Şifāhāna virmezin
G2204-2. **Ḫāk-i derüñe** yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / Budur dilegüm anı ki mübteẕil olsun
G2302-4. Ger bula göñül yarasına **ḫāk-i derüñden** / Ne ḥasret-i merhem çeke ne minnet-i dārū
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol saʿādeti / **Ḫāk-i derinde** ola muḳadder varup öle
G2515-4. İdesüz **ḫāk-i derinde** bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi bir kerre çün bālinüme
G2554-3. Deryüze-i cemālüñ idüp rūz u şeb senüñ / Yüzüñi sürdi **ḫāk-i dere** āfitāb u māh
G2700-1. Ḥamdülillah olalı ʿucb ü tekebbürden beri / Ehl-i ḥālüñ anuñ içün olmışam **ḫāk-i deri**
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn / **Ḫāk-i derinde** görse meẕellet gedāsını

ḫāk-i der-i cānāne [1] Sevgilinin kapısının toprağı. *bk. ḫāk-i der-i nigār*

G2483-5. Bu Muḥibbī virmeye **ḫāk-i der-i cānānei** / Virseler iki cihānı ser-te-ser başdan başa

ḫāk-i der-i nigār [1] *bk. ḫāk-i der-i cānāne*

G986-4. Alma gözüñe kuḥl-ı Şifāhānı ẕerrece / **Ḫāk-i der-i nigār** saña ṭūṭiyā yiter

ḫāk-i dergāh [1] Dergâhın toprağı.

G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün **ḫāk-i dergāhuñ** / Yaradan ḥaḳḳı ol baña hemān tāc-ı saʿādetdür

ḫāk-i deryā [1] Deniz toprağı.

G2763-4. ʿĀşıḳ gözine **ḫāk-i deryā** var iken / ʿIşḳ ehli niʾder işbu cihān ṭūṭiyāsını

ḫāk-i dildār [1] Sevgilinin toprağı.

G1629-4. Gözüme ey ṣabā hinde iderem **ḫāk-i dildārı** / Gözüme ḳomazam hergiz yiter kuḥl-ı Şifāhānuñ

ḫāk-i gevher-tāb [1] İnci dolu toprak.

G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol **ḫāk-i gevher-tāba** ben

ḫāk-i girībān [1] Yakanın tozu.

G127-1. Aġlasam ḳan aġlasam serv-i ḫırāmānum görüp / Dostlar ʿayb eylemen ḫāk-i girībānum görüp

ḫāk-i ġubār [1] Toprağın tozu.

G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile melekler çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri **ḫāk-i ġubārumdur** benüm

ḫāk-i ḳadem [2] Ayak toprağı.

G198-2. **Ḫāk-i ḳademüñ** dīdelerümde görinür şan / Bir riġdürür şīşe-i çeşmüm aña sā'at
G1980-1. Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft-kişverem / ma'nīde līk **ḫāk-i ḳademden** kemterem

ḫāk-i kūy [2] Köyün toprağı.

G1771-4. 'Aynuma ẕerre kuḥlı ekmek baña gerekmez / Gözüm açup yumınca ol **ḫāk-i kūyı** sevdüm
G1916-1. **Ḫāk-i kūyın** eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

ḫak-i Leylā [1] Leyla'nın toprağı.

G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz şuyın / **Ḫāk-i Leylādan** ire efserdürür ol toz baña

ḫāk-i meẕellet [2] Horluk, düşkünlük toprağı.

G656-4. Göreyim **ḫāk-i meẕelletde** anı ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārā'ya virür
G711-3. Kim yüzin yire sürüp **ḫāk-i meẕelletde** ḳodı / Ḳadri anuñ yücelür menzilin eflāk eyler

ḫāk-i miḥnet [2] Sıkıntı toprağı.

G1648-4. **Ḫāk-i miḥnetle** cefā sengi nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G2439-4. **Ḫāk-i miḥnetle** cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola kim ma'mūr ide mi'mār sevdüm tāzece

ḫāk-i pāy-ı dilber [2] Sevgilinin ayağının toprağı. *bk. ḫāk-i pāy-ı dost*

G1073-3. Şu şaçup ey dīde şula **ḫāk-i pāy-ı dilberi** / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi var
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i 'ışḳda her kimse kim 'āşıḳ giçer / **Ḫāk-i pāy-ı dilber** ile eylesün ol intifā'

ḫāk-i pāy-ı dost [1] *bk. ḫāk-i pāy-ı dilber*

G1074-1. **Ḫāk-i pāy-ı dost** çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i 'ışḳuñ zülfi ḳullābı daḥi mi'rācıdur

ḫāk-i pā(y) [21] Ayak toprağı, tozu.

G227-3. Başuma **ḫāk-i pāyundur** sa'ādet / Dirīġā ḳanı başumda o devlet
G857-1. Nigārā **ḫāk-i pāyuñ** tācımuzdur / Ser-i zülfüñ bizüm mi'rācımuzdur
G916-2. Benüm olsa bu 'ālem genci düpdüz / Ḳomayam **ḫāk-i pāyuña** berāber
G930-5. Kimdür Muḥibbī dir iseñ ey pādişāh-ı 'ışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir **ḫāk-i pādur**
G983-6. Muḥibbī efser itmiş **ḫāk-i pāyun** / Anuñçün şāh-ı heft-iḳlime beñzer
G1064-1. **Ḫāk-i pāyuñdur** şehā kuḥl-ı baṣar / Ṭūṭiyādan yeg görür ehl-i naẕar
G1185-5. **Ḫāk-i pāsı** çün ele girdi Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime şimdengirü tāc-ı sa'ādet ehliyüz
G1200-6. **Ḫāk-i pāyuñla** pür idem yine çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sā'at beklerüz
G1213-4. **Ḫāk-i pāyuñla** pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sā'at beklerüz
G1326(b)-3. **Ḫāk-i pāyuñı** kuḥl iden gözine / İtmese ṭañ mı ṭūṭiyādan ḫaẕẕ
G1352-5. **Ḫāk-i pāyın** tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül erden ırağ
G1486-3. **Ḫak-i pāyuña** revān olmazdı ey serv-i revān / Gözlerüm yaşı ger olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsin yüzin ḳoñ **ḫāk-i pāyına** / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1760-5. **Ḫāk-i pāyına** Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var ezber degül
G1843-3. Ola kim ol boyı servüñ irişe **ḫāk-i pāyına** / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cūybār itdüm
G2108-4. **Ḫāk-i pāyından** eṣer bildün mi ey bād-ı ṣabā / Nice yıllardur eṣer durmaz bu 'ālem dīdesin
G2383-5. Muḥibbī **ḫāk-i pāyuñ** efser itdi / Virür mi tāc-ı cevherine
G2425-5. Bu Muḥibbī **ḫāk-i pāyuñla** müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2437-2. 'Āşıḳ odur ki sevdüginüñ **ḫāk-ı pāyı** / Ger virse virmeye dünyā ḫarācına
G2637-4. **Ḫāk-i pāyı** olalıdan bu benüm başumda tāc / Mülk-i īranı musaḫḫar eyledüm Dārā gibi
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp sen serv-i bālāyı / Anuñçün **ḫāk-i pāyuñda** aḳar çaġlayı çaġlayı
G2682-5. Umar Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi çün **ḫāk-i pā** bizi
G2707-3. Niṣār itmek diler **ḫāk-i pānā** / Degüldür bundan özge ārzūyı
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem **ḫāk-i pāyında** ben anuñ ġam dimeñ

ḫāk-i rāh [12] Yolun toprağı, uğur, kadem. *bk. ḫāk-i reh*

G9-5. **Ḫāk-i rāhuna** varup cān ile kim sürdi yüzin / İki 'ālemde sa'ādet buluben eyledi sūd
G95-2. Kuḥl ideyim dīde-i ġam-dīdeme / **Ḫāk-i rāhından** meded ḳıl ey ṣaba
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḫālüm tebāh / Olmam muḳarrer **ḫāk-i rāh** ol dil-sitānum ḳandadur
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim birgün diyesin **ḫāk-i rāhumdur** benüm
G1907-5. **Ḫāk-i rāhiyle** ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nev'ile her sā'atüm
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / Ol melāḫat kişverinüñ çünki **ḫāk-ı rāhıyam**
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı 'ışḳ içre bir avuç **ḫāk-ı rāhum** ben
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine ṣāham ben / Naẕar ma'nī yüzinden ger ḳılursañ **ḫāk-i rāham** ben
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī ma'nī yüzinden gör bir ednā **ḫāk-i rāham** ben
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur bu cihān / **Ḫāk-i rāhuña** olupdur iki çeşmüm sürme-dān

G2295-4. Ṣabā kūyuna uġrarsañ getür gel **ḫāk-i rāhından** / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
Mh8-7. **Ḫāk-i rāhuñda** bulalıdan dostum efkendegi / Bilüme ḫidmet ḳuşağını ḳuşandum bendegi

ḫāk-i rāhʿışḳ [1] Aşk yolunun toprağı.

G2092-7. **Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ** Muḥibbī başa devlet tācıdur / Raġbet itmezsemʿaceb mi efser-i Dārā'ya ben

ḫāk-i reh [3] *bk. ḫāk-i rāh*

G276-1. Benden çün bıraḳa gice oldı saña miʿrāc / **Ḫak-i rehüñi** itdi melāik başına tāc
G1276-4. **Ḫāk-i rehine** dökeli bu dīdeler eşki / Gören didi kim yolları hep sīm ü zer olmış
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür ey bād-ı ṣabā kuḥl ideyim **ḫāk-i rehi**

ḫāk-i şūr [1] Çorak toprak.

G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne **ḫāk-i şūrdan**

ḫāk-i ten [1] *bk. ḫāk-i cism*

G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile **ḫāk-i ten** eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu gilüm

ḫāk ü ḫışt-ı meygede [1] Meyhanenin toprağı ve taşı.

G1220-5. Ṭañ mı buʿālem seririnden Muḥibbīʿar ide / **Ḫāk ü ḫışt-ı meygede** bālin ü bister aña bes

ḫāk ü ẕeheb [1] Toprak ve altın.

G150-6. İtmeyince terki dünyā iremezsin menzile / Tā ki yanuñda senüñ bir olmaya **ḫāk ü ẕeheb**

ḫāḳan [1] Asıl Çin hükümdarlarının unvanı olup, badehu Moğol ve Tatar ve Türk büyük hanlarına dahi ıtlâk olunmuştur...(Ş. Sami, 2010: 414) *bk. ḫāḳan u faġfūr*

G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tātār ḫānam ben / Yaʿni ġāret idici dilleri **ḫāḳanam** ben

ḫāḳan u faġfūr [1] Hakan ve fağfur.

G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan saña ḳul olmadur faḫrum / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan **ḫāḳan u faġfūrı**

ḫaḳāret [1] *Ar.* Hürmetsizlik, itibarsızlık, adem-i ta'zîm, hâr u hakîr görme, zilletle muamele etme. (Ş. Sami, 2010: 414)

G2681-4. Zāhidā baḳduñ **ḫaḳāretle** yine ʿışḳ ehline /ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskīn kendüñi

ḫāk-ber-ser eylemek [1] Başı toprak etmek, ölmeyi dilemek.

G1994-1. Gül yüzüñden ayru her şeb **ḫāk-ber-ser eyleyem** / Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

ḫaḳīḳat [20] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 415)

(ḫaḳīḳat [15], ḫaḳīḳatden [3], ḫaḳīḳatdür [1], ḫaḳīḳati [1])

1. Bir şeyin doğrusu, asıl, künh, mahiyet.

G24-7. Seg-i Leylī ne yirde itse menzil / **Ḫaḳīḳat** oldurur Mecnūna meʿvā
G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine cān eridür / **Ḫaḳīḳat** dirler aña ʿışḳ eridür
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña **ḫaḳīḳat** / Āb üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḫʿāba beñzer
G596-2. Görüp sevdi anı gönlüm gözüme ider isnādı / **Ḫaḳīḳat** güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G1018-1. Kimüñ kim sevgüli cānānı vardur / **Ḫaḳīḳat** sīnesinde cānı vardur
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek **ḫaḳīḳat** ise rūy-ı zerde baḳ
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿandan **ḫaḳīḳat** aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḫūrī / **Ḫaḳīḳat** senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şemʿ-i kāfūrı / **Ḫaḳīḳat** bu ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı

2. Kâinat ve tabiat ve ülûhiyet hakkında kâffe-i teşbîhât ve mecâzâttan ari ve zahir olan doğruluk.

G196-4. Göñül virme bu dünyā bī-vefādur / Ki bundan görmedi kimse **ḫaḳīḳat**
G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / **Ḫaḳīḳat** levḥine nāẓīr dil-i āgāhımuz vardur
G751-3. Aç **ḫaḳīḳat** çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün **ḫaḳīḳatden** ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir sözi ẓāhir giçer
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür **ḫaḳīḳatden** ḫaber / Ṣanmañuz andan gelen efsūnla efsānedür
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola göñül / Ḳıl **ḫaḳīḳat** naẓarın şeyḫ ü eger şāb iñiler
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden her biri eyler fiġān / Aç **ḫaḳīḳat** çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ

G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle **ḥaḳīḳati** / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir **ḥaḳīḳatden** ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2542-5. **Ḥaḳīḳat** sözlerini diñle benden / Göñül virdüm beni şanma mecāza
D39-2. Ḥüsnine ḥayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün **ḥaḳīḳatdür** sözüm ḥācet degüldür güft ü gū

ḥaḳīḳatde [3] Aslında, tam anlamıyla, gerçekte. *bk. gerçekte* (TDK, 2011: 931)

G484-5. Muḥibbī'nüñ gören pür-sūz-ı şiʿrin / **Ḥaḳīḳatde** didi şiʿr-i selefdür
G655-3. Görüp kūyuñı olan ḫulde ṭālib / **Ḥaḳīḳatde** ol īvā eblehidür
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / **Ḥaḳīḳatde** odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez

ḥaḳīḳatle [1] Doğruluğıle, gerçekten, ḥaḳīḳat üzre...(Tulum, 2011: 814)

G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / **Ḥaḳīḳatle** naẓar ḳılsan hemān bir iki sāʿatdür

ḥaḳīḳī [8] *Ar.* Sahih, doğru, aslî, sahte veya mecazî olmayan. (Ş. Sami, 2010: 415) *bk. ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī, ʿışḳ-ı mecāz*

(ḥaḳīḳī [6], ḥaḳīḳīdür [2])

G377-2. Gel **ḥaḳīḳī** ʿışḳı ögren şemʿile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G455-2. Benden ne söz ki ẓāhir olur bil **ḥaḳīḳīdür** / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne şor
G892-4. Kim ki bildiyse **ḥaḳīḳī** ışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1048-4. Kim ki bildiyse **ḥaḳīḳī** ışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle **ḥaḳīḳīdür** anı şanma mecāz
G2141-5. Olup **ḥaḳīḳī** ʿāşıḳ ḳosun mecāzī ʿışḳı / Olan mecāzī ʿāşıḳ kendin nedāmet itsün
G2756-4. Olsun ḥa **ḥaḳīḳī** çünki gerekdür **ḥaḳīḳī** ışḳ / Taḥsīn diye kim göre bu ʿışḳ bāzuñı

ḥakīm [1] *Ar.* Hikmet sahibi olan ve herşeyi yerli yerinde yapan. Hz. Allah'ın esmaü'l-hüsnasından biri. *bk. ḥakīm-i lem-yezel*

G1-2. Derd-mendem derdüme eyle devā / Kim ḳamu ḫastalara sensin **ḥakīm**

ḥakīm-i lem-yezel [1] Baki ve daimi olan hikmet sahibi.

G2525-6. Ol **ḥakīm-i lem-yezeldür** derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme seme

ḥākim [1] *Ar.* Hükmeden, amir, galip. (Ş. Sami, 2010: 415)

G1580-5. **Ḥākimdürür** çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek

ḥākimā [1] Ey hüküm sahibi.

M1-1. ʿĀlimā rāzıḳā perverdigārā / Ḫudāvendā **ḥākimā** girdikārā

ḫākipā/ḫākipāy [52] *Far.* Ayağın toprağı, tozu, yahut ayağın bastığı toprak, yer. (Ş. Sami, 2010: 416) *bk. ḫākipāy-ı yār*

(ḫākipā [3], ḫākipāna [1], ḫākipāsına [1], ḫākipāy [2], ḫākipāyı [4], ḫākipāyıdur [1], ḫākipāyın [3], ḫākipāyına [4], ḫākipāyından [1], ḫākipāyını [1], ḫākipāyuñ [19], ḫākipāyuña [10], ḫākipāyuñı [2])

G26-6. Ḥaḳḳ müyesser eylese varsa Muḥibbī ravżaña / Gözlerine eylerdi **ḫākipāyuñ** ṭūṭiyā
G28-2. **Ḫākipāyuñ** göklere irişdüre bād-ı nesīm / İdine cümle melāik gözlerine ṭūṭiyā
G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī **ḫākipā** oldum saña
G85-4. Gözlerümden yaş yirine ḳan gelür / **Ḫākipāyuñ** gönder olsun ṭūṭiyā
G95-5. **Ḫākipāyuñ** gözlerüme sürmedür / Sürme çeşmümden anı virsün żiya
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā **ḫākipāyuñ** cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan **ḫākipāyuñ** ḫādimi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan alsa tāc u bāc
G302-5. **Ḫākipāyuña** Muḥibbī diledi süre yüzin / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ aña ẓulm-i şarīḥ
G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile żaʿaf geldi çeşmüme / **Ḫākipāyuñ** ḳomañ ile defʿ oldı ol remed
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse gözüm şırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan her dem nigāruñ **ḫākipāyıdur**
G423-3. Ḳulun olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / **Ḫākipāyuñ** başına almış dil efser gösterür
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / **Ḫākipāyına** gözüm gevherlerin īṣār ider
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu çeşmüm ḫānesi / **Ḫākipāyuñ** eger her dem sürme-i binā çeker
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine **ḫākipāyuñ** kuḥl içün ḫūrā çeker
G687-3. **Ḫākipāyuña** yüz uran ey boyı servüm benüm / Ḫasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G706-4. Ben ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Şifāhān minnetin / **Ḫākipāyı** gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G847-4. **Ḫākipāyuña** niṣār içün gözüm / Gāh mercān aḳıdur geh dānedür
G1205-2. **Ḫākipāyına** gözüm güherlerin itdüm niṣār / Ol sebebden kūy-ı dilber laʿl ü mercāndur henüz
G1235(a)-1. **Ḫākipāyın** başuma tāc itmek itdüm mültemes / Gör dil-i dīvānei kim salṭanat eyler heves

G1323-5. Muḥibbī **ḫākipāyuña** gözi yaşın revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin o mādan ḥaẕẕ
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden **ḫākipāyuñ** cevherüñ / Kim göre ider bu gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1440-4. **Ḫākipāy** oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1562-3. Şaçmaġ içün yüzüm üzre cür'asın ol muġbeçe / **Ḫākipāyı** olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1679-4. Yüzüñ sürer ehl-i diller ayaġına / Gözüñe **ḫākipāyın** ṭūṭiyā bil
G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim **ḫākipāyuña** bu vech ile olam vāṣıl
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme **ḫākipā** disem
G1832-1. **Ḫākipāyuñı** nigārā ṭūṭiyā olsun dirüm / 'Işḳ erinüñ ḫaste çeşmine devā olsun dirüm
G1847-3. **Ḫākipāyuñ** var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Şanma İrāna varup kuḥl-ı Şifāhān isterem
G1852-1. Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre **ḫākipā** olup düşüp pā-māl olam
G1917-5. **Ḫākipāyına** Muḥibbī genc-i ṭab'uñ ḳıl nişār / Aña beñzer 'ālem içre ḫurde-dānı bulmadum
G1921-1. **Ḫākipāyuñ** olalı başumda tāc-ı devletüm / Ẕerre deñlü kimseye 'ālemde yoḳdur minnetüm
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl için bu ḫaste çeşme **ḫākipāyı** isterem
G1995-4. **Ḫākipāyuña** nişār için gözüm gevherlerin / Kimini dürr kimi la'l kimini mercān eyledüm
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse la'l-i nābı dirgürür / **Ḫākipāyından** Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
G2061-4. Gözüme eyleyem ben ṭūṭiyāyı / İdelden **ḫākipāyuñ** ṭūṭiyā ben
G2069-2. **Ḫākipāyuña** nişār itmek içün ey serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2140-4. **Ḫākipāyını** kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2187-1. **Ḫākipāna** virseler bil bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān
G2218-3. **Ḫākipāyuñ** göz yaşiyle şularam ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm yaş eyleyen
G2256-3. **Ḫākipāyın** başına tāc itmegi kim istemez / 'Ālem içre istemez bir kimse var mı devletin
G2301-5. Muḥibbī **ḫākipāyuñ** cānā ṭartar / İki çeşmini ḳılmışdur terāzū
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı budur sū-be-sū / **Ḫākipāyuña** dilersen servüñ ola rū-be-rū
G2313-4. İşitdüm **ḫākipāyı** baḫş olurmış / İki çeşmümi ben ḳıldum terāzū
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / Diler īşār ide varup nigāruñ **ḫākipāsına**
G2458-3. **Ḫākipāyuñ** var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl için hīç vara mı kimse Şifāhān iline
G2470-1. **Ḫākipāyuñı** ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2561-4. Cān virüben **ḫākipāyuñ** ol şehüñ bulam dime / O ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2732-2. Ṭartmaḳ ister **ḫākipāyuñ** cevheri cān ile dil / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki
G2766-4. El irse **ḫākipāyuña** gözüme ṭūṭiyā itsem / Murādum iki 'ālemde ḳapuñda olmayam dürı
Tb1-13. **Ḫākipāyuña** senüñ cānlar nişār olmışdur / Kākülüñ iki ṭarafdan iki mār olmışdur
Mh5-4. **Ḫākipāyına** anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mr1-8. **Ḫākipāy** itdüñ beni ömrümi pā-māl eyledüñ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

ḫākipādan/ḫākipāya yüz sürmek [9] ...hurmet etmek, ulu tutmaḳ, mu'ázzez ü mükerrem tutmaḳ... (Tulum, 2011: 874)

G146-1. Ey ṣabā benden varup yārüñ der ü dīvānın öp / **Ḫākipāyına yüzüñ sürer** gibi dāmānın öp
G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / **Yüzini ḫākipāyına süre** gözden aḳan ṣuyuñ
G1723-3. İster **yüzini süre** varup **ḫākipāyına** / Alup gözine anı ḳıla ṭūṭiyā göñül
G1868-1. **Ḫākipāya** devlet el virse eger **sürsem yüzüm** / Sen şefā'at ḳanısın ancaḳ budur dirdüm sözüm
G2032-6. **Ḫākipāyuñda yüzin sürsün** yire 'āṣıḳlaruñ / Yürüsün sāyeñ gibi revānuñ duymasun
G2046-2. **Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde** cānuñ virmedün / Ey dil-i şūrīde ol günden berü şermendesin
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd ile çü vaḥdet / İkilik gitmeye **yüz sür ḫākipādan**
G2101-4. Eger İskender ü Cemşīd olasın / Başuñ ḳaldurma **yüz sür ḫākipādan**
D13-1. Sāye gibi **ḫākipāyuña yüzüm sürsem** n'ola / Bir düşişdür bunı sen ṣanma ki bārī düşer

ḫākipāy-ı yār [1] Sevgilinin ayağının toprağı.

G978-5. Varma nesīm mülk-i Şifāhāna kuḥl içün / Çün **ḫākipāy-ı yār** göze ṭūṭiyā giçer

ḫaḳīr [7] *Ar.* Kadir ve değeri olmayan, hor, denî, muhakkar, naçiz, hürmet ve itibar olunmayan. (Ş. Sami, 2010: 415) *bk. ḫaḳīr ü derd-mend, ḫaḳīr itmek, zār u ḫaḳīr*

(ḫaḳīr [4], ḫaḳīrin [1], ḫaḳīrümdür [1], ḫaḳīrüñdür [1])

G429-5. Eyle gel şi'r-i Muḥibbī'yi ḳabūl / Gerçi kim bir tuḥfedür illā **ḫaḳīr**
G583-3. Üstüḫ'ānumı seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine gerçi ki ol tuḥfe **ḫaḳīr**
G860-3. Üstüḫ'ānumı seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür ol tuḥfe **ḫaḳīr**
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh 'ışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ **ḫaḳīr** oldum
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür / **Ḫaḳīrümdür** faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni şāh ṣanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterin **ḫaḳīrin**
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ kimdür / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür **ḫaḳīrüñdür**

ḫaḳīr itmek [1] Değersiz etmek.

G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u **ḫaḳīr ider** / Budur ezelden işi bu yir kār-ḫānedür

ḥaḳīr ü derd-mend [1] Hakir ve dertli.

G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / **Ḥaḳīr ü derd-mend** ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān

ḫākister itmek [1] Yakmak, kavurmak. *bk. kül etmek* (TDK, 2011: 1556)

G1399-2. Hecrüñ odı şuʾle virdi yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi **ḫākister itdi** dostlar feryād-ı ʿışḳ

ḫākister olmaḳ [1] Bütünüyle yanmak. *bk. kül olmak* (TDK, 2011: 1556)

G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī yana **ḫākister ola** / Nār-ı ʿışḳ ile yanup nite kül oldı ḳaḳnus

ḥakk [1] Bir yazı vesaireyi çakı ve kalemtraş vesaire ile kazıyarak hazfetme. (Ş. Sami, 2010: 414) *bk. ḥakk eylemek/itmek, ḥakk olmaḳ*

G1519-4. Tā ki yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle **ḥakk**

ḥakk eylemek/itmek [4] Ḳazımaḳ, yonmaḳ, tirāş etmek...(Tulum, 2011: 816)

G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı **ḥakk eyleme** / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḫaṭuñ **ḥakk** it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine baḳ
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuṣṣāḳ idi Mecnūn ezelī / Yazdılar adumı nāmın **idüben** anları **ḥak**
G1631-3. Yazdı Mecnūn ezel serdār-ı ʿışḳ / Beni yazdı şimdi **itdi** anı **ḥakk**

ḥakk olmaḳ [1] Kazınmak, oyulmak.

G870-5. **Ḥakk olursa** mihr ü meh naḳşı felekden ġam degül / Naḳş-ı eş ʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā yiter

ḥaḳḳında [9] İlgili olarak, üzerine. (TDK, 2011: 1029)

(ḥaḳında [1], ḥaḳḳında [4], ḥaḳḳındadur [1], ḥaḳḳuma [1], ḥaḳḳumda [1], ḥaḳḳuñda [1])

G18-1. Oldı **ḥaḳḳuñda** senüñ nāzil çü ṭaḥa yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin
G73-3. Şu gibi ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ **ḥaḳḳında** ṣaḳın eyleme çün ü çirā
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḥi dīn-i Mesīḥ / Bāde **ḥaḳḳında** ḥelāl dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ
G598-2. Lebleri dil-ḫasteler **ḥaḳḳındadur** şīrīn cevāb / Laʾl-i cān-baḫşı virür ʿisi revānından ḫaber
G864-6. Leblerüñ dārü'ş-şifā ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḥabībüm ḫasteler **ḥaḳḳında** tīmār özgedür
G1030-3. Her ne kim söylerse **ḥaḳḳumda** raḳībüm itme güş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki şer
G1092-4. Her ne dirse **ḥaḳḳuma** uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1623-3. Başına geldügi emr ider reyāḥin şāhınuñ / Tā ki **ḥaḳḳında** ola medḥ ü ṣenāsı bülbülüñ
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan vallah ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür **ḥaḳında** bed-gümān olma

ḥaḳḳu'l-ḳadem [2] Ayak hakkı. Herhangi bir zahmetin bedeli/ücreti olarak.

G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḫẓa gülşenden yaña / Dökeyim **ḥaḳḳu'l-ḳadem** pāyuña bir dāmān gül
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp **ḥaḳḳu'l-ḳadem** çekdüm

ḫāk-rāh [3] *Far.* Yol toprağı. *bk. ḫāk-rūb-ı āsitān*

(ḫāk-rāh [2], ḫāk-rāhı [1])

G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi **ḫāk-rāh** itdüm
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün **ḫāk-rāh** oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu efkende
Mh14-4. Sīnesinde şaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / **Ḫāk-rāhı** üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi şaçdı çeşm-i giryān cevherin

ḫāk-rūb-ı āsitān [1] Eşiğin süpürgecisi.

G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü ṭaḥa yā vü sin / **Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ** şehper-i rūḥu'l-emin

ḫāk-sār [10] *Far.* Toprakla beraber, zelil, hakir. (Ş. Sami, 2010: 416)

(ḫāk-sār [4], ḫāk-sāra [1], ḫāk-sārı [1], ḫāk-sārına [1], ḫāk-sārında [1], ḫāk-sāruñdur [2])

G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd ile kūyuñda **ḫāk-sār**
G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı bezm-i şarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz anı bu **ḫāk-sāra** vir
G606-3. Eflāke ire gün gibi anuñ başı şehā / Her kim ki ide kendüyi kūyında **ḫāk-sār**
G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil **ḫāk-sāruñdur** senüñ
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü men **ḫāk-sār** hem
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin ḳaldur ki çoḳdan **ḫāk-sāruñdur** senüñ
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet **ḫāk-sārına** düşüp yavlaḳ ḫaḳīr oldum
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ **ḫāk-sār** oldum
G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / Meẕellet **ḫāk-sārında** düşelden ḳaldum üftāde
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan bu **ḫāk-sārı** / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

ḥāl [331] *Ar.* (TDK, 2011: 1030)

bk. ʿarż-ı ḥāl eylemek/itmek, derūn-ı ḥāl, ehl-i ḥāl, ġam-ı ḥāl, gendüm-i ḥāl, ḥāl dili, ḥāl ḳalmamaḳ, ḥāli añlamaḳ, ḥāli ḫarāb olmaḳ, ḥāl-i ʿālem, ḥāl-i bülbül, ḥāl-i çarḫ, ḥāl-i derūn, ḥāl-i diger-gūn, ḥāl-i dünyā, ḥāl-i dil, ḥāl-i kilāb, ḥāl-i Mecnūn, ḥāl-i Muḥibbī, ḥāl-i mükedder, ḥāl-i müşevveş-īn, ḥāl-i perīşān, ḥāl-i zār, ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳ, ḥāl-i zebān, kendü ḥālinde, kendü ḥāline ḳomaḳ, ne/nedür ḥāl, ne ḥāl üstinde, taḥrīr-i ḥāl, vāḳıf-ı ḥāl, vaṣf-ı ḥāl, vecd ü ḥāl, zebān-ı ḥāl

(ḥāl [9], ḥāldür [1], ḥāle [4], ḥāli [21], ḥālimi [1], ḥālimüzce [1], ḥālin [22], ḥālince [1], ḥālinden [3], ḥāline [9], ḥālini [65], ḥālinüñ [1], ḥālüm [67], ḥālümden [4], ḥālüme [33], ḥālümi [60], ḥālümüzce [1], ḥālüñ [10], ḥālüñe [3], ḥālüñi [15])

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların veya taşıdığı niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

G17-4. Ṣorma **ḥālüm** gül yüzüñsüz dostum / Bülbülüñ gülzārsuz **ḥāli** n'ola
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezen **ḥālüm** n'olur kim āşinā oldum saña
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfidür benüm **ḥālüm** siyāh / İtmedün yāri benüm **ḥālümden** āgāh ey ṣabā
G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gūn gün-be-gün **ḥālüm** / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G75-1. Ḳatı düşvār oldı **ḥālüm** n'eylesün tedbīr aña / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şir aña
G97-2. Ṣöyle ḥayrān olmışam ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / **Ḥālümi** her kim görür ise olur ḥayrān aña
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ **ḥālini** eyle bir yaña
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola **ḥālüm** bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu **ḥālümi** elbette ḥayrāndur baña
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā **ḥāl** aña
G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa **ḥālümi** ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger **ḥālümi** ṣorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile şanki ṭutupdur beni teb
G148-5. Her denīye söyleme **ḥālüñi** āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün olʿālī-cenāb
G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir muṣāḥib yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl degül **ḥāli** felekden āfitāb
G192-4. Baña ṣor yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm **ḥālümden** ammā bī-ḫaber dost
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm **ḥālüme** düşmen güler ey dost
G221-7. Bir nefes yoḳdur Muḥibbī zār u ḥayrān olmaya / Eyledi **ḥālin** mükedder kākül-i miskīn dost
G233-4. Derdā vü dirīġā n'olısar **ḥālümi** bilmem / Ger nāme-i ṭāʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet
G235-5. Her dem ki müje **ḥālümi** ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G244-4. **Ḥālüm** aġlarsam ḳatında ḥᵛāba varur çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldıʿāḳıbet
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / **Ḥāline** anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse ṣormaz **ḥālümi** / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḥş
G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / **Ḥāline** şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G266-4. Ṣol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp **ḥālüme** müslim didi kāfir elġıyāş
G273-4. Ḳulların **ḥālin** bilür dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān elinden elġıyāş
G326-5. Yāre diseñ **ḥālüñi** almaz Muḥibbīʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olanʿuşşāḳa vire mi vücūd
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş **ḥālüm** mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum meded
G340-2. **Ḥālümi** kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir eḫād
G345-4. Benüm **ḥālümi** ṭañ mı bilmese ḫalḳ / Ne bilsün derdümi kim ola bī-derd
G347-1. **Ḥālümi** kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān **ḥālinüñ** şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ **ḥālini** / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile elem mihmānıdur
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāneʿarż ider / **Ḥālini** ḳul olan kişi sulṭānaʿarż ider
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / **Ḥālin** meger ki āl ile yārānaʿarż ider
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī **ḥālini** / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G415-5. Kūyuña varduḳca menʿeyler maḥallüñ itleri / N'eylesün **ḥāli** Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G442-3. Güşına nālişlerüm almaz dilā ol seng-dil / N'ola **ḥālüm** bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G478-2. Dil teşne olup dil ile yenmazdan öñürdi / **Ḥālümi** benüm çeşme-i ḥayvāna disünler
G492-4. Firḳat ile **ḥālümi** ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G494-1. Ruḫuñ **ḥālini**ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G503-2. Maḥabbet ehlinüñ **ḥālini** zāhid / Ne bilsün şanur anı serseridür
G507-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḥasretinden / Ṣorarsañ **ḥālini** Mecnūn olupdur
G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum çaġlar / **Ḥālüme** raḥm eyleyüp aġlar baña ırmaġlar
G511-4. Ne bilür ḥāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste **ḥālin** ṣaġlar
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm **ḥālümi** yārüñ işi hep ḫandedür
G544-3. **Ḥālümi** şemʿgice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı var
G562-4. **Ḥālümi** benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür

G571-3. Bend içinde **ḥālümi** ṣor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā ʿīş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G571-5. Bilmeye **ḥālin** Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez **ḥālini** kendüye ṣor gör ol ne dir
G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün ezel ʿışḳı ṣatun / Āh günden güne **ḥālümi** diger-gün idiser
G577-1. **Ḥālüñi** ṣaġ olan kişi ey dil neden bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül **ḥālüm** ṣora dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G592-2. Kūyında benüm zārumı her kim işide dir / Geldi dimege **ḥālini** sulṭāna dimişler
G651-4. Ṣafḥa-i ruḥsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum **ḥālini** durmaz yazar
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum **ḥālini** itmek degül mümkin beyān yir yir
G662-3. Uġradum Mecnūna ṣordum **ḥālini** didüm didi / Ïşḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G678-1. Fikr-i dil **ḥālüñi** bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse **ḥālüñi** / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī **ḥālüñi** dilden heves ide / Murġuñ işi hemīşe temennā-yı dānedür
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse bilmez **ḥālini** ancaḳ ten-i tenhā çeker
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp **ḥāli** perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḫayrāndur
G732-5. **Ḥālini** gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G740-1. **Ḥālüme** raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār ṣır / Bir yañadan daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye **ḥālini** sulṭān ʿarż ider
G768-7. **Ḥālüñi** bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne **ḥālüm** tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol dil-sitānum ḳandadür
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu **ḥālümi** vel-ḥāṣıl ḥayrān olur
G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī **ḥālüñi** baġrı kebābīler bilür
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz **ḥālüme** yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī **ḥālini** bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey dost / Be-ġāyet **ḥāli hecr** ile mükedder
G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī şem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü **ḥālinden** ḥabīr
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāşıḳam ʿāşıḳ ʿaceb düşvār **ḥālüm** var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā **ḥālin** görüp kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi ṣanmışdur
G1011-5. Varsa Muḥibbī ḳapuña ʿarż itse **ḥālini** / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin ṭolı ḳan ider
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña **ḥālüñi** gören ʿāḳil bulur bir yol güler
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir ẓerre gibi ol daḫi ser-geşte **ḥāldür**
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge **ḥālüm** var
G1055-4. Ṭabībā ṣorma **ḥālin** ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ derdi vü dermānı yoḳdur
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum **ḥālüm** ḳatı müşkildürür
G1077(a)-4. **Ḥālümi** benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün **ḥāli** n'olur gülzārsuz
G1112-1. Ġam ile bu **ḥālüm** yine aḥvālümi ṣormaz mısuz / Yārān nedür **ḥālüñ** diyü aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu **ḥālümi** ṣormaz mısuz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur **ḥālüm** benüm meh ṣālümi ṣormaz mısuz
G1116-4. Güm güm ötse na ʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / **Ḥālimüzce** ehl-i ʿirfān içre ḥālāt ehliyüz
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim n'olısar **ḥālüm** benüm dildārsuz
G1133-5. Bu Muḥibbī **ḥālini** taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1134-4. Meded **ḥālüm** benüm düşvār olupdur / Eger dirsem eger dimezsem olmaz
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür **ḥālüñ** veyāḫūd merḥabā hergiz
G1179-1. Dostlar ben ölmedin billāh tedbīr eyleñüz / Ïşḳ içinde **ḥālümi** billāh taḳrīr eyleñüz
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu **ḥālümi dildāra** henüz
G1244-3. Biñ kerre eger **ḥālümi** ʿarż eylesem ol yār / Bir laḥẓada eyler bu ḳadar **ḥāli** ferāmūş
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāşıḳuñ **ḥālin** ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm **ḥālini** bilmek yine / Bulamadum ol cünūn deştinde nā-peydā imiş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma **ḥālüm** sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1291-2. Ïşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi **ḥālini** / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende efġāndan murād / İtmek ister **ḥālini** bu bülbül-i bī-çāre ʿarż
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī **ḥālin** tek itmeñüz aġyāra ʿarż
G1313-5. Ṣun nūş ideyim la ʿl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup **ḥālin** ide saña Muḥibb ʿarz
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü **ḥāline** aġlar şem ʿ
G1328-7. Bildiler **ḥālüñ** Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilin iẓhār şem ʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü **ḥāline** aġlar şem ʿ
G1346-7. Bildiler **ḥālüñ** Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilini iẓhār şem ʿ
G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya çün virdüm göñül / **Ḥālümi** her kim ṣorarsa işidenlerden ırağ
G1351-7. Ey ṣanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī **ḥālini** / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / **Ḥālümi** ṣor anı direm işidenlerden ırağ
G1365-1. **Ḥālümi** ʿarż itmedi dildāra zülf / Raḥmi kem kāfirdürür ol ḳare zülf
G1385-3. Hicrān şebinde cānā **ḥālüm** ḳatı diger-gün / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1393-5. Fikr ḳılsam ḥayret olur bilmezem **ḥālüm** n'ola / Yoḳ zevāde leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum **ḥālini** / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum **ḥālini** gör nālemi / Ïşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḫi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it **ḥālüme** baḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki ṣalına / Çeşmüñ didi ki **ḥālini** bilmez yataḳ yataḳ

G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel şunuldı şıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür **ḥālüñe** baḳ
G1437-1. Dilerseñ kim ola senüñ yüzüñ aḳ / Gözetme kimse **ḥālin ḥālüñe** baḳ
G1438-3. Bende eylerse cihānı ṭañ mıdur / Güldi çünki **ḥālüme** sulṭān-ı ʿışḳ
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben **ḥālümi** aña / Gördüm āyīnede ben daḥi ḥayrān ancaḳ
G1450-5. N'olısar **ḥālüñ** Muḥibbī bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu **ḥālüm** perīşān eyledüñ
G1504-4. Raḥm idüp **ḥālüme** her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile **ḥālin** ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret ile cān virenüñ
G1520-1. **Ḥālümi** itdi diger ġamze- i pür-efsūnuñ / Oldı efsāne-i ḥalḳ olalı dil meftūnuñ
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp **ḥālüm** perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp ṣubḥum benüm şām eyledüñ
G1540-1. Gün yüzüñde çünki zülfüñi perīşān eyledüñ / **Ḥālini** bī-dillerüñ ġāyet perīşān eyledüñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu **ḥāli** duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp **ḥālüm** perīşān olduġın / Dil perīşān eylemekdür çün perīşānuñ senüñ
G1570-2. Raḥm eylemedi **ḥālüme** seng-dil imiş āh / Bir kez yañılup dimedi miskīn nice **ḥālüñ**
G1578-3. Raḥm idersen **ḥālüme** añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu **ḥālini** gör Mecnūnuñ
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa **ḥālüm** ḥaşre dek
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ **ḥāli** mükedder daḥi nāzik
G1625-1. **Ḥālümi** āh göñül yine diger-gūn itdüñ / Bir boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbī'ye maḳām / Şükr idüp **ḥālüme** bunı diyemez dūn itdüñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī **ḥāli** çün bu nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1650-1. **Ḥālini** ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / Ol daḥi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm **ḥālüme** raḥm it Aras ol gel
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın **ḥālüñi** ʿarż itmege sulṭāna gel
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun **ḥālini** / Ṣor belā kūhında cān terkin uran Ferhāde gel
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu **ḥālüme** ḫayrān degül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi şanmañ ki dilber **ḥālüme** ḫandān degül
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın **ḥālüñi** ʿarż itmege sulṭāna gel
G1752-5. Girmesün kimse araya **ḥālüñi** yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ **ḥālin** elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol
G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / **Ḥālüme** ḳomaz beni derd-i nihānum n'eyleyem
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım **ḥālümi dildāra** didüm / Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ **ḥālini** bilmekde bir remmāl olam
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup **ḥālini** / Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1873-3. Günde bir kez görmesem **ḥālüm** n'olur dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar **ḥālüme** kim baḳsa ben aña pendem
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar **ḥālüm** ġarībem yalıñuz ḳaldum
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb **ḥālüm** n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1913-3. Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña **ḥālin** diyemez lāla döner işbu dilüm
G1916-4. Oldılar āgāh **ḥālümden** cihān merdümleri / Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿarż it **ḥālümi** / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / **Ḥālüme** raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem **ḥālüme** ḥayrān benüm
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derünum **ḥālini** / Dir idüm bir kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde **ḥālümi** bilmek murād ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi / **Ḥālüme** raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / Bir naẓar ḳıl **ḥālüme** ey nāz-perverdüm benüm
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben perīşānam meger zülfüñ bile **ḥālüm** benüm
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḥaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī **ḥālümi** gör rence ḳıl ḳadem
G1989-1. Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola **ḥālüm** ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G1996-2. Derūnum **ḥālüñ** taḳrīr ḳılsun / Diyü bildürmege dildür olaġum
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm **ḥālümi** bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki **ḥālümi** diyem ben
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādiye / N'olısar **ḥālüñ** ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / **Ḥālüñi** taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2065-2. **Ḥālümi** ṣormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde ey cān / Ser-i zülfüñ gibi **ḥālüm** perīşān
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḫayrānuñ oldum / Benüm bu **ḥālüme** hep ḫalḳ ḥayrān
G2073-3. Derūnum **ḥālini** bir kimse bilmez / Degüldürür içi ẓāhir ṭaşından
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister derd **ḥālin** / Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma **ḥālini** / Başumda var benüm baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı bu **ḥāle** bıraḳmadı meger serv-i revān
G2100-3. Yār bī-pervā benüm **ḥālüm** diger-gūn olmada / Bārī hergiz görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde dostum / Bir gün ola **ḥālüme** baḳup baña raḥm idesin
G2112-3. ʿArż ḳıl **ḥālümi** ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭası / Kāyinātuñ **ḥālini** bilmekde remmālem bugün
G2127-3. Şem ʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña ma ʿlūm iken / **Ḥālümi** ṣormaḳ ne ḥācetdür varup pervāneden

G2140-5. Şorsa **ḥālümi** Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2146-3. Bir ḳadeḥden kāyināt̲uñ **ḥālini** fehm eylesün / Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
G2155-1. Şaçı Leylāsı itdi beni Mecnūn / Anuñ içün bu **ḥālüm** diger-gūn
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / Kāyināt̲uñ **ḥālini** bilmekde remmālem bugün
G2162-1. Benüm bu **ḥālümi** görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḥayrete ol dem olurdı **ḥālüme** ḥayrān
G2188-5. Zülfi bendinde görüp şormaz Muḥibbī ḫālini / **Ḫālini** bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2200-1. Bildüñ ise **ḥālümi** içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2211-2. Gün yüzüñden ayru şorsañ **ḥālümi** ey meh-rū / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şi ʿr içinde **ḥālini** īṣār sen
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile **ḥālüm** n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege **ḥālümi** bir kimsene yoḳ / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile **ḥālümi** gel şorma benüm / Göricek añlayasın ḥāl-i perīşānumdan
G2268-5. **Ḫālüme** raḥm idiserdür yüregi āhen ise / Ey Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre ḳudret / Benüm gör **ḥālümi** ey baḫt-ı meymūn
G2291-5. Muḥibbī deşt-i ʿışḳa el ṣunaldan / Olur günden güne **ḥāli** diger-gūn
G2300-3. Ne bilsün **ḥālini** ol şem ʿ-i meclis / Dimişlerdür çerāġ dibi ḳarañu
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza **ḥālümi** ḥaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup derdümi didi mū-be-mū
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā **ḥālümi** var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu **ḥālümden** ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu
G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum **ḥālümi** dildāruma
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını görse eger / Ḳaynayup cūşa gelüp **ḥālüme** ʿummān acıya
G2342-3. Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler ise / **Ḫālüme** ide teraḫḫum şeh-i ḫūbān acıya
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ **ḥālini** zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı āl ile
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ **ḥālüm** benüm pes kim bile
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile **ḥāli** nice ola
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer mi ki fülfül o **ḥāle**
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / **Ḫālüme** eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
G2408-6. Bī-fıkr ü te'emmül didi bu şi ʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen **ḥālini** ursun bu ki pence
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu **ḥālüñi** dilber ide tā gül gibi ḫande
G2432-4. Gūş eylemedüñ pendümi **ḥālüñ** beter olsun / Ḳaç kerre didüm uġrama ʿışḳuñ yöresine
G2463-6. Gizlüdür **ḥāli** kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum **ḥālini** / Şerḥalar kim aġız aça sīne-i ṣad-çākda
G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / **Ḫālüm** ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ **ḥāline** hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2540-5. N'olur **ḥālüñ** giçerseñ şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirler ḳıldan ince
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim günden güne **ḥālüm** diger-gūn olmada
G2555-2. Şehr-i miḥnetde şorarsın **ḥālini** ʿāşıḳlaruñ / Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan giçe
G2562-3. Bilmeyüp **ḥālümi** cevr eylerse olmaz ʿaceb / Ṭıfldur sevdicegüm daḥi onüç yaşında
G2570-5. Şafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī **ḥālümi** / Kim göre şanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem **ḥālüm** n'olur āh ol gözi şayyād ile
G2579-1. **Ḫālüm** ne ola bilmezem ol āfītāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe **ḥāli** budur inḳılāb ile
G2590-5. Leylī şaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile **ḥāli** ʿacib ola
G2614-1. Nigārā **ḥālümi** bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2638-2. Ġāfil şalınma **ḥālüme** ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür çü şāha ra'yet-i ri ʿāyeti
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḫüsn ilinüñ pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ **ḥāline** baḳ gāh gehi
G2780-5. Benüm günden güne **ḥālüm** müşevveş olup artmaḳda / Neden bilmeyesin **ḥālüm** seni şāḥib-żamir itdi
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne **ḥālüm** var idi
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup **ḥālini** her bir kiyehi
G2791-1. **Ḫālümi** görüp itmedi dilber teraḫḫumı / Günden güne ziyāde ider dil taẓallumı
Mh8-6. Ḫaste-dilven **ḥālümi** şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh10-5. Āh kim dād olmadı **ḥālüme** dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ
Mh12-5. Şorar iseñ sīnemüñ **ḥālini** direm **ḥāl** o / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur **ḥālüme** şan ḳalbi mermerdür bugün
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün **ḥālüm** ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün
Mh15-6. **Ḫālüme** şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mr3-4. **Ḫālüme** aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez **ḥālümi** / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa **ḥālüm** söylesem ta ʾbir ile
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / **Ḫālüñe** güller gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl **ḥāli** n'olmışdur Cemüñ
Mr9-10. Dostlar günden güne **ḥālüm** diger-gūn eyledi / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola **ḥālüm** bilmezem

Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm n’ola **ḥālüm** bilmezem
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne **ḥālüm** diger-gūn olmada / Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
Mr20-6. Kim görürse **ḥālümi** benden beter ḥayrān ola / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-12. ʿİbret aldılar görüp bu **ḥālümi** pīr ü cevān / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum ile **ḥālüm** ṣorasın / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-3. Āh kim **ḥālüm** diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn
Mr24-2. Olursa ṭañ mıdur **ḥālüm** diger-gūn / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr26-4. Bu ʿaceb **ḥālüm** benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr27-5. Beyān itmez kimsene yāre derdüm / Megerʿarż ide **ḥālüm** rūy-ı zerdüm
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile nālān olmayan / **Ḥālüñi** bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm **ḥālümi** āḫır n’olur ferdā benüm
D31-2. Ṣabrum var iken **ḥālümi** bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe **ḥālümi**ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā baña / **Ḥālümi** Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña
B90. Zamāne **ḥālini** hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ
B126. Firḳat ile sensüzin **ḥālüm** diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini **ḥālüm** o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna

2. *mec.* Kötü durum, sıkıntı, dert.

G71-5. Derd-iʿışḳuñda Muḥibbī ne belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide **ḥālimi** āgāh saña
G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / Merd ü zen bu **ḥāle** yanup oldılar ḥayrān baña
G130-4. Ṣormasa bu derd-mendüñ **ḥālini** olmazʿaceb /ʿĀr ide dervīşden her ḳandaseʿālī-cenāb
G360-1. Derd-i dil **ḥālini** alsam ele yazmaḳ kāġıẕ / Ḳanlu yaşumdan o dem sürḫe döner aḳ kāġıẕ
G485-3. Gerçiʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol **ḥāli** görüp kendin müşevveş gösterür
G548-4. Ḥasteyem żaʿfum ḳatı ṣorduḳca **ḥālüm** dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G834-5. Ger ṣorarsañ dostum **ḥāli** Muḥibbī ḥastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G861-6. Nāme ile derd-i dil **ḥālin** niceʿarż eyleyem / Daḥi taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm yanar
G935-2. Derd-i dil **ḥālini**ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı ki bīmār çeker
G940-1. Cihānda ḥaste-iʿışḳam benüm bir dürlü **ḥālüm** var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden infiṣālum var
G1021-3. Kimse bilmez ḥaste-iʿışḳ olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ **ḥālin** ne bilsün ṣaġlar
G1244-6. Ger ister iseñ iki cihān devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḥastelerüñ **ḥāline** ṭut gūş
G1306-2. Nice yıllar ḥaste iken yine bir bir **ḥālini** / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1339-2. Tīredür gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil **ḥālini** āhum baña olmışdur şuʿāʿ
G1352-6. Bu Muḥibbī ḥastenüñ hecr ile ṣorsañ **ḥālini** / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ırāġ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rūʿiyān olur saña **ḥālüm** / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1398-1. **Ḥālini** bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Şu gibi ṣāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1407-5. Çün şefāʿat kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ **ḥāline** luṭfeyle baḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur **ḥālüm** nedür ṣāfī cevāb / Ḥasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ **ḥālin** bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1463-4. Derd-i dil **ḥālin** yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1506-1. Künc-i miḥnet ḥastesiyem dostlar **ḥālüm** görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm görüñ
G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde yatan **ḥālini** ben maḥzūnuñ
G1577-3. Derd-i dil **ḥālini** taḳrīre şürūʿeyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ
G1586-1. Kim ki bilmek dilese **ḥālini** ben maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu **ḥāl**
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hiç bilmedüm baña nedendür işbu **ḥāl**
G1740-2. Ḥaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür **ḥālüm** didüm / Didi ey miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1768-2. Derd-i dil **ḥālini** ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / Şükr iderdi **ḥāline** her birisi görse ḥāletüm
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban güzlesin yāri / Dimege derd-i dil **ḥālin** ḳamu mūlar zebān olsun
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh ise güẓer / **Ḥālini** ḫastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ **ḥālini** var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2458-4. Derd-i dil **ḥālini** taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭfeyle bunı sehv ile nādān iline
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben bu **ḥāl** ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2502-4. Derd-i dil **ḥālini** yaz şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī ʿibret al baḳup bu **ḥāle**
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ **ḥālinden** ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi Yārabʿaceb ben bendeden āgeh
G2731-2. Derd-i dil **ḥālini** yazdum ṣıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
G2773-5. Dil-ḫastenüñ **ḥālini** dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḥastenüñ **ḥālin** ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
B190. Diyeyüm derd-i dilüm **ḥālini** ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna

3. Tutum, tavır.

G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhum ʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd ile **ḥāl**
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse kim **ḥāli** ola ʿādetdür olur ser-nigūn
Mh2-10. Her kişi **ḥālince** ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma ʿnīde Ḫᵛāce imiş
Mr3-2. Herkesüñ bir **ḥāli** var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

4. Güç, kuvvet, takat.

G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿAcabā bencileyin **ḥāli** mi var hīç kesüñ

5. Sûfiyyûnun muvakkaten mazhar oldukları cezbe. (Ş. Sami, 2010: 416)

G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḥayretde Muḥibbī şanki **ḥāl** üstindedür
G1127-4. Derdi dermāna degişdük fāriġ ol bizden ṭabīb / Nef ʿ ü żarrı **ḥālümüzce** añlaruz ḥāżıḳlaruz
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ **ḥālinden** ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1852-3. Sīneme ser-tā- ḳadem kesdüm anuñçün na ʿller / Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaġa **ḥāl** olam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün **ḥāl** olam
G2315-5. Şular gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı **ḥālin** söyler çenāra ḳarşu

ḥāl dili [1] Düşüncelerini duruşuyla, davranışlarıyla anlatma. (TDK, 2011: 1031)

G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / Eydür ki **ḥāl diliyle** gel ʿömri virme bāde

ḥāl ḳalmamaḳ [1] Gücü, takati, eski durumu olmamak. (TDK, 2011: 1030)

G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde **ḳalmamışdur** bende **ḥāl** / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl

ḥāli añlamaḳ [4] Bir kimsenin içinde bulunduğu güç durumu anlayarak sezip anlayış göstermek. (TDK, 2011: 1030)

G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı elest / Kimse **ḥālin añlamaz** ol özge bir ḥāletdedür
G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / **Ḥālüm añlar** nāylar derdüm rübābīler bilür
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār **añlar ḥālüñi** / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir nükte bes
G2372-4. Derdā dirīġ **ḥālümi** biñ kimse **añlamaz** / Yā ben nice getürebilem derdümi dile

ḥāli ḫarāb olmaḳ [8] Bitkin, perişan olmak, kötü duruma düşmek. (TDK, 2011: 1030)

G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim şorarsa ḥālümi **ḥālüm** direm ġāyet **ḫarāb**
G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm şanma benüm **ḥālüm ḫarāb**
G143-6. Nigārā tāb-ı ḥüsnüñden yanup **ḥālüm ḫarāb oldı** / İderem bid-veş lerze şanasın kim ṭutupdur teb
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā ḳıldı benüm **ḥālüm ḫarāb** / La ʿl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G178-1. ʿĀşıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz hergiz āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm bu vech ile **ḥālüm ḫarāb**
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim şora **ḥālüm** direm ġāyet **ḫarāb**
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ **ḥāli ḫarāb** / Nice iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G2049-1. Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ **ḥāli** olmışdur **ḫarāb** eglenmesün

ḥāl-i ʿālem [1] Dünyanın hâli. *bk. ḥāl-i dünyā*

G898-2. **Ḥāl-i ʿālem** bir degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur

ḥāl-i bülbül [1] Bülbülün hâli.

G2368-1. Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Līkin gül eylemez naẓarı **ḥāl-i bülbüle**

ḥāl-i çarḫ [1] Feleğin tutumu.

G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb çünki ezelden **ḥāl-i çarḫ**

ḥāl-i derūn [2] Gönlümün hâli. *bk. ḥāl-i dil*

G511-4. Ne bilür **ḥāl-i derūnum** pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḫālin ṣaġlar
G1447-2. İster iseñ kim ola **ḥāl-i derūnum** āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu sīnem iki şaḳḳ

ḥāl-i diger-gūn [1] Bambaşka hâl.

G915(a)-9. Ṭāli ʿ-i meymūn Ol ruḫ-ı efzūn / **Ḥāl-i diger-gūn** Bülbül-i maḥzūn

ḥāl-i dil [3] *bk. ḥāl-i derūn*

G135-4. Vardum nigāra **ḥāl-i dilüm** ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G188-5. Bu Muḥibbī **ḥāl-i dil** derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G2196-2. Ṣaḳın aldanma devr-i revnaḳa / **Ḥāl-i dil** ile dir rübāb ṣaḳın

ḥāl-i dünyā [1] *bk. ḥāl-i ʿālem*

Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna biz nāz u niʿamdan fāriġuz / **Ḥāl-i dünyāyı** bilüp ṣādī vü ġamdan fāriġuz

ḥāl-i kilāb [1] Köpeklerin hâli.

G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki **ḥāl-i kilāb** ulı

ḥāl-i Mecnūn [1] Mecnun'un hâli.

G1057-4. Kim bilem dir **ḥāl-i Mecnūnı** baña ṣor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḥadd sefer

ḥāl-i Muḥibbī [1] Muhibbi'nin hâli.

G1163-6. Yār bir gün dimedi **ḥāl-i Muḥibbī** nicedür / Nice yıldur ki varur yāre bizüm ādemümüz

ḥāl-i mükedder [1] Kederli hâl.

G1396-5. Egerçi ʿāṣıḳ olmışlar bulunur deyr-i ʿālemde / Muḥibbī gibi ʿālemde velī **ḥāl-i mükedder** yoḳ

ḥāl-i müşevveş-īn [1] Karmakarışık hâl.

G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl ile görsen Muḥibbī'yi / Mecnūn-ṣıfat **ḥāl-i müşevveş-īn** daḥi

ḥāl-i perīşān [9] Perişan, acınacak durum.

G138-1. Reh-güzārında beni yār perīşānum görüp / Bir naẓar raḥm eyledi **ḥāl-i perīşānum** görüp
G221-3. Zülfi gibi gördi bu **ḥāl-i perīşānum** benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G698-2. Zülfi ucından görüp **ḥāl-i perīşānum** benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup **ḥāl-i perīşānum** çü şemʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca zār u giryānum çü şemʿ
G1448-1. Gördi zülfini bu dīde-i perīşān ancaḳ / Didi āṣıḳlar bu **ḥāl-i perīşān** ancaḳ
G1773-1. Görünelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm / Dem-be-dem artmaḳdadur **ḥāl-i perīşānum** benüm
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür / Ṣıġmaya defterlere **ḥāl-i perīşānum** benüm
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīşānı görüp / Āh sevdāya düşüp **ḥāl-i perīşānum** ben
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḥālümi gel ṣorma benüm / Göricek añlayasın **ḥāl-i perīşānumdan**

ḥāl-i zār [1] Acınaklı hâl.

G686-2. Gül ṣormadı meger ki anuñ **ḥāl-i zārını** / Bülbül çemende ḫaste olupdur yuvalanur

ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳ [1] Aşk şehitlerinin acınaklı hâli.

Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce **ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı** / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür

ḥāl-i zebān [1] Hâl dili.

D20-2. Māhi-veş aġz açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler **ḥāl-i zebān** ile maḥabbet pulıyuz

ḫāl [113] *Ar.* Bedende ve alelhusus yüzde siyah benek, ben. (Ş. Sami, 2010: 417)

bk. ʿaks-i ḫāl, cāy-ı ḫāl, dāne-i ḫāl, ḫāl-i ʿades, ḫāl-i ʿanber, ḫāl-i ʿanber-ālūd, ḫāl-i ʿanber-bār, ḫāl-i dāne, ḫāl-i gendüm, ḫāl-i ḫayāl, ḫāl-i hindū, ḫāl-i müşk-bār, ḫāl-i müşkīn, ḫāl-i siyāh/siyeh, ḫāl-i siyeh-kār, ḫāl-i siyāh-rū, ḫāl-i yār, ḫāl ü ḫadd, ḫāl ü ḫaṭṭ, ḫāl ü ḫaṭṭ ü zülf, ḫāl ü zülf, ḫaṭṭ ü ḫāl, ḫaṭ ü ḫāl ü zülf, hindū-yı ḫāl, ḫubb-ı ḫāl, ʿiẕār u ḫāl, kemend-i zülf ü ḫāl, noḳṭa-i ḫāl, sevdā-yı zülf ü ḫāl, ṭama ʿ-ı ḫāl, zülf ü ḫāl, zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭ

(ḫāl [11], ḫāldür [1], ḫāli [21], ḫālidür [2], ḫālin [9], ḫāline [4], ḫālini [16], ḫāller [13], ḫāllerden [1], ḫāllerüñ [1], ḫālüñ [12], ḫālüñden [1], ḫālüñdür [3], ḫālüñe [3], ḫālüñi [15])

G58-3. **Ḫālini** ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān aña
G59-5. **Ḫāller** āṣūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G78-4. **Ḫālüñi** alduḳca cānā dil ḫarāret baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G133-1. **Ḫālüñi** fikr eyledügüm demde gelmez çeşme ḫʷāb / Ḫʷāb yüzin kimse görmez olıcaḳ cāy-ı ẕübāb
G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde **ḫāli** ṣan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān ʿünvānın öp
G151-2. Sünbülüñ olalı sulṭān-ı ḥüsn / Mıṣr-ı ḥüsnüñ **ḫālidür** şāh-ı ʿArab

G154-4. Leblerüñ üzre nigārā **ḫālüñi** gören dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsa ʿaceb olmaz żübāb
G199-3. **Ḫālin** ḳoyup zülf ṭuzaġını ʾarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʿāḳıbet
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / **Ḫālüñi** gördi dāne şanup zülfe oldı best
G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları üstinde **ḫāli** dilberüñ / Şanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş aña **ḫālüñ** sipend
G319-2. Dil esir-i zülfdür **ḫālüñ** görüp / Murġ görse dāne olur pāy-bend
G322-3. Sünbül şaçını dām ḳıluban **ḫālini** dāne / Dil murġını bu vech ile şayd itdi ol şayyād
G335-1. Çeşmi gül-berk ü boyı serv-i bülend / ʿĀrıżı āteşdürür **ḫāli** sipend
G335-2. Gördi **ḫālin** dil ṭolaşdı zülfine / Dāne ile ekşer olur murġ bend
G335-5. Ey Muḥibbī dil nice olsun ḥalāş / Gözleri ḫançer çeker **ḫāli** sipend
G417-3. **Ḫālin** gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G434-3. Ḥaṭā ise seni sevmek ḥabībüm / Ḥaṭādan **ḫāli** olmaz ādemidür
G448-2. **Ḫāli** şanmañ ḫüsninde zīverden anuñ / ʿAnberīne zülfine zīver ṭutar
G455-3. **Ḫālüñi** gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarişi saña disün dām-ı dāne şor
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün **ḫāli** görüp ḳolsun ḫaẓer / Çeşmi şayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G475-3. Beñzedelden **ḫālini** müşke şaçını ʿanbere / Bu göñül şermendelikden infiʿāl üstindedür
G487-4. Zülfüñ içinde **ḫālüñi** dil görse meyl ider / Pervāne görse şemʿi daḫi yana ḳaṣd ider
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı **ḫāl** añlar
G496-5. Çeşm-i şayyādı yine eyledi çīn-i zülfini dām / Murġ-ı dil şaydına **ḫālin** döküben dāne çeker
G504-5. Şemʿi ḫüsninde nigāruñ **ḫāli** hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G552-2. Murġ-ı diller şaydın itmiş zülfinüñ ağın görüp / **Ḫāller** içinde anuñ dānesidür kim bilür
G585-3. ʿĀrıżuñda **ḫāller** midür görinen yir yirin / Gülşen içre güldürür bir nice hindūlar mıdur
G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa **ḫāli** ile gül üzre perçīn gösterür
G717-2. Zülf- i aġında görelden **ḫālini** bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol dāneler
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda żülfi **ḫāl** ile / Şaḳınur āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G796-1. Meger **ḫālüñ** şehā müşk ü ser-i zülfüñ muʿanberdür / Dimāġı ʿālemüñ cānā anuñ içün muʿaṭṭardur
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber **ḫāller** / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ileʿanber yaḳar
G932-2. Murġ-ı diller şaydın itmiş zülfinüñ ağın ḳurup / **Ḫāller** içinde anuñ dānesidür kim bilür
G941-1. **Ḫāller** meyl ider ol ʿārıż-ı dil-cūya gelür / Şanki hindū peçeler teşne olup şuya gelür
G988(a)-7. Gülşen-i ḫüsnüñde dil murġın yine şayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī **ḫāli** anuñ dānedür
G1027-3. **Ḫālini** gördi zülf duzaġına düşdi dil / Murġı hemīşe bende çeken ḫubb-ı dānedür
G1053-3. Murġ-ı dil şaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin **ḫāli** anuñ içinde dökmiş dāneler
G1062-2. Dil murġı görüp **ḫālüñi** zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāş bu murġ-ı dil / Dāne **ḫāl** ü dām-ı zülf ü çeşm ola şayyādımuz
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ **ḫālini** medḥ eylesem / Kimseʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1226-3. **Ḫāllerüñ** fikr eyledükce ḫᵛāb gelmez çeşmüme / Uyḫu yüzin göremez göz olıcaḳ cāy-ı mekes
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa **ḫālin** / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını şayd itmege / **Ḫālini** ḳodı içinde eyledi şan dāneʿarż
G1351-6. **Ḫāller** şanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller şaydı için eylemişdür zülfin aġ
G1353-3. Āh kim şayyād-ı çeşmi murġ-ı dil şayd itmege / **Ḫāllerden** dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp **ḫāline** yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1360-3. Hīç olur mı ḳurtda bu murġ-ı dil / Dāne ide **ḫālini** zülfini aġ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş **ḫāller** zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre **ḫālin** dāneler / Eylemiş dil murġını şayd itmege ol aġa baḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberiʿaynuma almazam / Yiter baña çü zülf ile **ḫāli** Muḥammedüñ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını **ḫāl** eyledüñ
G1470-5. Göreliden **ḫālüñi** çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş cezb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1473-3. Dāne şaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil murġına / Zülf didüñ birine adın birin **ḫāl** eyledüñ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne **ḫālüñdür** senüñ
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / **Ḫālüñi** öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1495-1. Şayd iden dil murġını zülf ile **ḫālidür** anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1524-3. Ḳoduñ **ḫālüñ** yine zülfüñde cānā / Göñül murġına anı dāne şalduñ
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki **ḫāli** göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1570-1. Kim gördi şehā laʿl-i lebüñ üzreki **ḫālüñ** / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben şol iki **ḫālüñ**
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile **ḫālüñ** göricek / Didi lā-büd o ḫaṭā noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1616-1. ʿĀlemi enver ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde **ḫālüñdür** senüñ
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden **ḫālüñi** / Niceler şayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uranʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost **ḫālüñdür** senüñ
G1649-2. **Ḫāller** mi āteş-i ḫaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün anı sipend itsem gerek
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne **ḫāl**
G1710-5. Ey Muḥibbī şayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne **ḫāl**
G1781-3. Bende düşsem neʿaceb **ḫālini** zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām
G1786-5. Ola mı şayyād-ı çeşminden göñül murġı ḫalāş / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd çün **ḫāl** eyledüm
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ **ḫāli** fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1827-3. Bāġ-ı ḫüsnüñde görüp **ḫālüñ** eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1866-3. **Ḫālüñi gül-ruḫ**laruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben lāle gibi daġladum

G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ olup **ḫālüñ** aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1927-2. Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda yir yir **ḫāller** / Tār-ı zülfüñ her biri müşk-i Tātārumdur benüm
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ şayd idesin / **Ḫālüñi** dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin **ḫāli** ḫayāli gelicek / Nice rāḥat olayın ḫāne ṭoludur mekesüm
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi gözüm yaşından al / Kimseler bencileyin **ḫāli** diger-gün olmasun
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / Gördi içinde **ḫāli** gibi fitne dānesin
G2094-2. Çeşmüñüñ şayyādı ḳurdı yine zülfüñ aġına / Murġ-ı diller şaydına **ḫālüñden** itdüñ dānesin
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aşılmasun / **Ḫāli** hindüñi şaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi **ḫālüñi** itdüñ çi̇neler / Ṭut göñül murġını maḥrūm itme anı çi̇neden
G2188-5. Zülfi bendinde görüp şormaz Muḥibbī **ḫālini** / Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2216-2. Zülfüñ ile **ḫālini** çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil men ʿitme āb u dāneden
G2265-3. Çeşm-i bedden **ḫāldür** şan āteş üstinde sipend / Ḥaṭṭ-ı müşkī̇n gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi **ḫālüñe** şordum / Biri ḳılup ebrūya işāret biri giysū
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād eger / **Ḫālüñi** idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2334-4. Görürem zülfüñi misk **ḫālüñi** ʿanber yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu **ḫāl** ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2370-2. Gören **ḫāli** siyāhın ʿārıżında / Ki dir ʿāc üzre beñzer ābnūsa
G2371-3. **Ḫālini** dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḫāli nice ola
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan **ḫālüñe** kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2404-7. Muḥibbī **ḫālüñe** meyl itse ṭañ mı / Ezel kendüme meyl itmiş beşerde
G2410-5. Zülfindeki **ḫālin** görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına Ḥabeş mülki ṭufeyl olsun / Bahā olmaya **ḫāline** ḫarāc-ı Hind ü Benġāle
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne **ḫāl** üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ şanma ki ola ḫāşıl / Dām eyledi zülfini **ḫālini** idüp dāne
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile **ḫāli** ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2516-3. **Ḫāller** hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Kaʿbeye
G2549-1. **Ḫālini** gördükde didüm laʾl-i cānān üstine / Noḳṭalardur ki ḳomışlar şekeristān üstine
G2572-2. **Ḫālini** zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḫālüm nʾolur āh ol gözi şayyād ile
G2574-1. Görüp zülfüñde **ḫālüñ** düşdüm aġa / Ṭutulur murġ dāneyle duzaġa
G2576-2. Dil murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / **Ḫāline** naẓar ḳılsun aña dāne gerekse
G2577-2. Zülfinde görüp **ḫāline** dil murġı ṭutuldu / Biri neʿaceb dām biri dāne giçerse
G2603-4. **Ḫālüñ** ḫayāli ḳomadı uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre anda ẕübāb ola
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller şaydına / **Ḫāller** yir yir görinür şan içinde dānesi
G2737-1. Zülfinde gördi **ḫālin** dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
G2747-3. **Ḫālini** dāne dökelden ehl-i diller şaydına / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun yāyı ḳaşı
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi **ḫālin** ḳıldı dāne gözleri
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen **ḫāller** ḫalḫal gibi / Ṣalınur iki ṭaraf kāküllerin sünbül gibi
Mh4-4. Laʾlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek **ḫāli** ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mh6-7. Murġ-ı dil şaydına **ḫālüñ** dāneñ olmış dostum / Ehl-i derd olan ḳamu pervāneñ olmış dostum
Mh16-6. Şanma göñlümi benüm olʿārıż üzre **ḫāl** olur / Olalıʿāşıḳ göñül her gördüginden ḫal olur / Ehl-iʿışḳuñ var imiş bir nice yirdenʿālemi

ḫāl-iʿades [1] Mercimek ben.

G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye **ḫāl-iʿadesüñ**

ḫāl-iʿanber [1] Anber ben.

G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu **ḫāl-iʿanber** var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk

ḫāl-iʿanber-ālūd [2] Anber kokulu ben.

G336-1. Lebi üstinde **ḫāl-iʿanber-ālūd** / Görinür āteşīn-laʾl üzre şan dūd
G909-5. Lebüñ üstinde ol **ḫāl-iʿanber-ālūd** / Şanasın noḳṭadur bālā-yı şekker

ḫāl-iʿanber-bār [1] Anber saçan ben.

G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl şol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna çün şifadur **ḫāl-iʿanber-bārın** öp

ḫāl-i dāne [1] Ben tanesi.

G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı **ḫāl-i dānesin** görür duzaġ üstindedür

ḫāl-i gendüm [1] Buğday tanesi ben.

G189-2. Baña **ḫāl-i gendümin** ḫadindeʿariż eyler raḳīb / Şanasın cennetde virür ādeme şeyṭān öğüt

ḫāl-i ḫayāl [2] Benin hayali.

G177-2. Gelse ger **ḫāl-i ḫayāli** çeşmüme uyḫu gider / Nʾeylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫᵛāb
G838-2. Ġam yimem **ḫāl-i ḫayāli** çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli şād olur meges çün dām ider

ḫāl-i hindū [1] Hintli (siyah) ben.

G25-2. Görelden **ḫāl-i hindūñi** ṭolaşdum bend-i zülfüñe / Bu gün şaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin şeydā

ḫāl-i müşk-bār [1] Misk saçan ben.

G720-3. Ol **ḫāl-i müşk-bār** ile bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle dām olur

ḫāl-i müşkīn [2] Mis kokulu ben.

G1318-1. **Ḫāl-i müşkīnüñ** dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül mīme nuḳaṭ
G1354-5. **Ḫāl-i müşkīnüñle** görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ

ḫāl-i siyāh/siyeh [12] Kara ben.

G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider **ḫāl-i siyāh** / Hīç revā mı vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran **ḫāl-i siyāhı** / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi var
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum **ḫāl-i siyāh** / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl üstindedür
G915(a)-7. Zülf-i kemendüñ Nergis-i mestüñ / ʿĀşıḳa cevrüñ **Ḫāl-i siyehüñ**
G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim göre **ḫāl-i siyāhın** dir belā üstindedür
G1145-2. Gözüñ altında ol **ḫāl-i siyāhuñ** nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp **ḫāl-i siyāhın** müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp **ḫāl-i siyāhın** / Öldür beni dil murġına ger dāne degülseñ
G2238-4. Ey Muḥibb **ḫāl-i siyeh** yek-dānedür / Tuḫm-ı mihr-veşdür derūn-ı dil-fiken
G2492-4. Göreli **ḫāl-i siyāhuñı** senüñ ey māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2692-3. **Ḫāl-i siyehi** meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi gör ḫāç ile zünnāre ṭapındı
G2694-2. Gören ḥaddinde ol **ḫāl-i siyāhı** / Didi şan Rūm iline Hindī düşdi

ḫāl-i siyeh-kār [1] Kötü, fena, cefakâr ben.

G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm āh / Ol **ḫāl-i siyeh-kār** ile ḫaḳḳa dehenüñdür

ḫāl-i siyāh-rū [1] Kara yüzlü ben.

G915(a)-1. Ol gözi āhū Ol ruḥı meh-rū / **Ḫāl-i siyeh-rū** Māh-liḳādur

ḫāl-i yār [2] Sevgilinin beni.

G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken bu murġ-ı dil / Oldı hevā-yı zülfi ile **ḫāl-i yāre** best
G446-2. Ḫilʿat-i zülf-i siyāhı giyeliden **ḫāl-i yār** / Ḳareler giymişdür İbrāhim-i Edhem şandılar

ḫāl ü ḫadd [2] Ben ve yanak.

G557-2. **Ḫāl ü ḫaddüñ** ḥasretinden lāle baġrın ḳan idüp / Laʿl-i nābuñçün şarāba düşdiler āvāreler
G2449-1. **Ḫāl ü ḫaddüñ** senüñ ey gül-çehre / Fitneler şalsa yiter biñ şehre

ḫāl ü ḫaṭṭ [12] Ben ve tüy (ayva tüyü).

G400-1. Çeşm-i mestün dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / **Ḫāl ü ḫaṭuñ** cān uġurlar şanasın ḳaracıdur
G440-2. Ṣafḥa-i ḫaddüñde **ḫāl ü ḫaṭṭuñı** rūşen ḳılup / Didüm el-ḫaḳḳ ol kitābuñ noḳṭa vü iʿcrābıdur
G179-5. **Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz** oḳur ḥüsnüñ kitābın Muḥibb / Mustaʿid olan kişi iʿrābı itmez irtikāb
G528-4. Metn-i ḥüsnin yazdı ḫaṭṭāṭ-ı ezel / **Ḫāl ü ḫaṭṭı** noḳṭa vü iʿrābıdur
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan **ḫāl ü ḫaṭ** u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü cān vālih ü ḫayrān görinür
G1086-2. Añmazuz **ḫāl ü ḫaṭuñ** dāim lebüñ ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı şarābı biz ġubārı n'eylerüz
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet **ḫāl ü ḫaṭ** / Ḫaṭ daḫi rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā anda **ḫāl ü ḫaṭ** ü zülf-iʿanber-bār yoḳ
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān **ḫāl ü ḫaṭ** ʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger cāmın Cemin
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin kitābın baḳmadan **ḫāl ü ḫaṭa** / Müstaʿidem baḳmaz oldum noḳṭa vü iʿrāba ben
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ **ḫāl ü ḫaṭ** virmez ḫalel / Ol daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb ile
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen şanmañ anı **ḫāl ü ḫaṭ** / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur

ḫāl ü ḫaṭṭ ü zülf [1] Ben, tüy ve saç.

G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar **ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ** mufaṣṣaldur

ḫāl ü zülf [1] Ben ve saç.

G2632-2. **Ḫāl ü zülf** ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña / Bir yana kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ iderʿasker gibi

ḫalāṣ [12] *Ar.* Kurtulma, rehâ. (Ş. Sami, 2010: 417)

bk. ḫalāṣ bulmaḳ, ḫalāṣ eylemek/itmek, ḫalāṣ ḳılmaḳ, ḫalāṣ olmaḳ

(ḫalāṣ [7], ḫalāṣa [5])

G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan **ḫalāṣ** / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan **ḫalāṣ** / Çāresi nedür ṣorarsañ nūṣ ḳıl müldür baña
G465-2. Çāre mi vardur **ḫalāṣa** ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç **ḫalāṣa** yir mi var çeşmini leçin gösterür
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz **ḫalāṣa** çāk çāk olmış yatur
G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan **ḫalāṣ**
G1302-1. ʿĀṣıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / Derd-i ʿışḳ için dimişler mergden özge yoḳ **ḫalāṣ**
G1303-3. Baḥr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin **ḫalāṣ**
G1430-2. Hīç **ḫalāṣa** yir mi ḳalur anı menʿ itmez siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña **ḫalāṣ** / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1700-2. Hīç **ḫalāṣa** yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse **ḫalāṣ** isteme gel / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın

ḫalāṣ bulmaḳ [2] Ḳurtulmaḳ, feláh bulmaḳ, necāt bulmaḳ. (Tulum, 2011: 875)

G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice **bulsun** dil **ḫalāṣ** / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince **bulsun ḫalāṣ** / Aṣılur zülfi ḳılından nice bin Manṣūrlar

ḫalāṣ eylemek/itmek [9] Ḳurtarmaḳ, necāt virmek, rehā etmek, salıvirmek, ser-best etmek, āzād etmek... (Tulum, 2011: 875)

G743-5. Ey Muḥibbī kim **ḫalāṣ eyler** dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan **ḫalāṣ it** yā beni cāndan ḫalāṣ
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem **ḫalāṣ it** gel beni / Dir ki olmayınca olmaz ḥükm suḫandan ḫalāṣ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden **eyle ḫalāṣ** / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer yār yoḳ
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel **ḫalāṣ eyle** göñül mir'ātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya baḳ
G1779-3. **Eyle** zindān-ı ġamuñdan beni luṭf eyle **ḫalāṣ** / Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum
G1909-4. Bir cürʿa ile **eyledi** ġamdan beni **ḫalāṣ** / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp **itseñ** bu Muḥibbī'yi **ḫalāṣ** / Çoḳ du ālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni **eyle ḫalāṣ** / Mü'min-i ʿışḳam daḥi kesmez misin zünnārumı

ḫalāṣ ḳılmaḳ [1] Kutramak.

G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan **ḳıl** bu miskīni **ḫalāṣ**

ḫalāṣ olmaḳ [49] Ḳurtulmaḳ, çiḳarılmaḳ, müsellem olmaḳ... (Tulum, 2011: 875)

G66-5. Hīç **olur** mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben **ḫalāṣ** / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G335-5. Ey Muḥibbī dil nice **olsun ḫalāṣ** / Gözleri ḫançer çeker ḫāli sipend
G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil zülfi aġına / **Ḫalāṣ olmaz** nite cehd eylese çend
G486-3. Murġ-ı dil nice **ḫalāṣ olur** ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden **ḫalāṣ olmañ** degül mümkin / Anı bir bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan **ḫalāṣ olur** / Anuñ içün ki ol aña āhen ḥiṣār olur
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç **ḫalāṣ olur** mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül **olmaz ḫalāṣ** / Ey Muḥibbī çāre ne başuñda çünki yazudur
G1021-6. **Olımazam** küyına varsam raḳībāndan **ḫalāṣ** / Beñzerem o bāza kim üstine üşe zāġlar
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan **ḫalāṣ olur** mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1102-2. Hīç olur mı ki **ola** andan **ḫalāṣ** bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1207-5. Hīç **ḫalāṣ olmaḳ** baña mümkin degül / Ḳapdı dil murġın Muḥibb ol şāhbāz
G1238-4. Bend-i zülfinden **ḫalāṣ olur** mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül **olmaz ḫalāṣ** / Cān u dil yaġmāsına anlar çün el bir eylemiş
G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup zülfine ide iḫtişāṣ / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan **ol ḫalāṣ**
G1297-1. **Olmadı** Yārab göñül bu derd ü hicrāndan **ḫalāṣ** / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / **Olmadum** ben mübtelā bu āh u efġāndan **ḫalāṣ**
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāṣ it gel beni / Dir ki olmayınca **olmaz** ḥükm suḫandan **ḫalāṣ**
G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı bir dem ḳomaḳ elden itmesün / Kim ki **olmaḳ** isteye endūh-ı devrāndan **ḫalāṣ**
G1297-5. Key perīşān-ḫāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan **olur** göñül zülf-i perīşāndan **ḫalāṣ**
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden **ol ḫalāṣ**
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı **olmaya** ġamdan ol **ḫalāṣ** / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1300-1. Olmadı baña müyesser kim olam meclisde ḫāṣ / Yā **olam** derd ü belā vü miḥnet ü ġamdan **ḫalāṣ**
G1302-1. ʿĀṣıḳam derdā dirīġā **olmadum** ġamdan **ḫalāṣ** / Derd-i ʿışḳ için dimişler mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey göñül merdāne baṣ / Günde biñ kerre ölürsen isteme **olmaḳ ḫalāṣ**
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine ol **olmaz ḫalāṣ** / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī **olısar** mı hīç **ḫalāṣ** / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden **olımazsın** sen **ḫalāṣ** / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1694-5. **Ḫalāṣ olmaḳ** ne mümkindür bu bendden / Ṭaḳıla boyna çün zülf-i selāsil
G1786-5. **Ola** mı ṣayyād-ı çeşminden göñül murġı **ḫalāṣ** / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd çün ḫāl eyledüm

G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan **olmazsın ḫalāṣ** / Çünki taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden **ḫalāṣ olmaḳ** anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳluñ var iken
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / **Ḫalāṣ olur** mı murġ-ı dil ʿaceb bilsem bu çenberden
G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından **olur** mı **ḫalāṣ** / Dāimā ʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2281-5. Hīç dil **ḫalāṣ olur** mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz ol pelengüz kim / **Ḫalāṣ olmaya** düşse nāheng-i dāmımuza
G2406-4. Var ḫumārum serde **olmazdum** ṣudāʿdan ben **ḫalāṣ** / Pir-i meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese
G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından dil ü cānum **olmaz ḫalāṣ** / Esīr olmış kebūterdür ṣanasın dest-i lāçine
G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna / Ne mümkindür **ḫalāṣ olmaḳ** ṣaçından ehl-i īmāna
G2570-4. Baḫr-i ġamda eşk-i āhumdan **ḫalāṣ olmaz** gönül / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād ile bārān ile
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u gönül **olmaz ḫalāṣ** / Ne belāya şaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2721-2. Ey gönül ṣanma **olursın** bend-i zülfinden **ḫalāṣ** / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2724-2. Bir dem **olmaya** belā miḥnet elinden o **ḫalāṣ** / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / **Olmaz** ebed **ḫalāṣ** ol bendile bāġa düşdi
G2787-4. Bend-i zülfinden nice **olsun** gönül murġı **ḫalāṣ** / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
Mr20-2. Āteş-i ġamdan **ḫalāṣ olmaḳ** ne mümkin bir zamān / El-emān ey ṣuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B78. Key perīşān-ḫāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan **olur** gönül zülf-i perīşāndan **ḫalāṣ**
B103. Gönül ṭolaşa ger zülfi aġına / Ebed maḥbūsdur olmaz **ḫalāṣ ol**
B161. Düşeli baḫr-i ġama dil zevraḳı **olmaz ḫalāṣ** / İrmedi hergiz o baḫrüñ kimseler pāyānına

ḫālāt [3] *Ar.* Şâyân-ı dikkat olunan hâl. (M. Nâcî, 2009: 192)

(ḫālāt [2], ḫālātını [1])

G1116-4. Güm güm ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḥālimüzce ehl-i ʿirfān içre **ḫālāt** ehliyüz
G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde **ḫālāt** ehline / Bād-ı āhum gönderüp ṣordum semāvāt ehline
Mh10-4. Her ne yirden ʿarż-ı ḫāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ şevḳinüñ **ḫālātını** ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

ḫalāvet [2] *Ar.* Tat, lezzet, zevk. (Ş. Sami, 2010: 417)

G220-5. Muḥibbī lezzeti ʿışḳı bilenler / Didiler yoḳ şekerde bu **ḫalāvet**
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ **ḫalāvet** arturur

ḫalāyıḳ [3] *Ar.* Yaratılmış, zî-ruhlar ve alelhusus insanlar, mahlûkat. (Ş. Sami, 2010: 417)

G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol sensin şefiʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler cümle senüñ **ḫalāyıḳ**
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿ andan ḫaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim **ḫalāyıḳ** āsumānıdur gönül
G2073-4. Çıḳar ejderleyin eflāke āhum / **Ḫalāyıḳ** uşanur gözüm yaşından

ḫāl-dāş [2] Hâl arkadaşı, hemhâl. (Ş. Sami, 2010: 417)

G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy **ḫāl-dāş** ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḫẓa yoldaş ol baña
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse **ḫāl-dāş** olmadı

hāle [1] *Ar.* Ayın etrafında bazen görünen nur dairesi, ay ağılı. (Ş. Sami, 2010: 417) *bk. hāle-i ḫaṭṭ*

G237-1. Ḫaṭ gelüp itmiş iḥāṭa ḫadd-i cānānı dürüst / **Hāledür** devr eylemişdür māh-ı tābānı dürüst

hāle-i ḫaṭṭ [1] Tüyünün halesi/parıltısı.

G547-5. **Hāle-i ḫaṭṭuñı** gördükde Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur diyü müneccimler yazar

ḫalef [4] *Ar.* Sonradan gelen, birinin yerine kaim olan, selef mukabili. (Ş. Sami, 2010: 417)

G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı baña ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña **ḫalef**
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu **ḫalef**
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse nʾola çünki oldı bu Muḥibb aña **ḫalef**
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña **ḫalef**

ḫalel [1] *Ar.* Bozukluk, fesat, eksiklik, noksan. (Ş. Sami, 2010: 417)

bk. ḫalel gelmek, ḫalel virmek

G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz **ḫalel** / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār ṣır

ḫalel gelmek [7] Bozulmak, zarara uğramak. (TDK, 2011: 1032)

G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / **Gelmeyiserdür ḫalel** zīrā ki muḥkemdür esās
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet **gelmeye** bir ṭaşına anuñ **ḫalel**
G1697-2. Kāfiri bünyādıdur dilde esās-ı ʿışḳumuñ / Anuñ içün seyl-i eşkümden aña **gelmez ḫalel**
G1843-2. **Ḫalel gelmişdürür** gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G2341-3. **Ḫalel** bir ṭaşına **gelmez** esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger żarar irse bināsına
G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān **gelmedi** yāḫūd **ḫalel** bu dīnüme
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına **gelmez ḫalel** / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var

ḫalel virmek [5] Bozmak, sarsmak. (TDK, 2011: 1032)

G159-2. Çün **ḫalel virmez** senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḫālem umaram olmayam ben bī-naṣib
G195-4. Firḳatüñ **virdi ḫalel** gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle virān ʿāḳıbet
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne **viriser ḫalel** didüm
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn **viriser** āḫır **ḫalel** didüm
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ **virmez ḫalel** / Ol daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb ile

ḫālet [18] *Ar.* Hâl, suret, keyfiyet, heyet. (Ş. Sami, 2010: 418)

bk. ḫālet-i hicrān, ḫālet-i ʿışḳ, ḫālet-i müşkil, ḫālet-i söz, ḫālet-i zār

(ḫālet [2], ḫāletdedür [1], ḫāletdür [3], ḫālete [1], ḫāleti [1], ḫāletin [5], ḫāletler [2], ḫāletüm [3])

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ żikr ü fikridür / Eşer ḳalmaya ger benden o **ḫālet** olmaya zāil
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür baña / Bilmezem ki bu ne **ḫāletdür** baña
G246-4. Cihān keyfiyyetinden cümle giçdi / O kim cām-ı lebüñle buldı **ḫālet**
G447-3. Mecnūn benüm bu **ḫāletüm** iż ʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G513-3. Cām-ı ʿışḳı nūş idüp cūş eylesem ʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu **ḫāletler** benüm nūşumdadur
G662-3. Uġradum Mecnūna şordum ḫālini didüm didi / ʿIşḳ bir **ḫāletdür** olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G794-2. İrdi bir **ḫālete** dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu **ḫālet** mi gelür
G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cürʿa-i cām-ı elest / Kimse ḫālin añlamaz ol özge bir **ḫāletdedür**
G907-2. Ṣabr uʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dūr olalı / ʿIşḳ bir **ḫāletdür** elbette tenhālıḳ sever
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ **ḫāletin** Mecnūna bir dīvānedür / Açmaʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü **ḫālet** gösterür per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir özge **ḫālet** ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da saʿādet ancaḳ
G1426-1. Baṣdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge **ḫālet** ancaḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu **ḫālet** / Bu yüzden ṣanmañuz żevḳ ü ṣafā ile sürūdum yoḳ
G1769-1. Artdı ṣarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm / Ṭañ mı ziyāde oluban artarsa **ḫāletüm**
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cününum **ḫāleti** / Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / Şükr iderdi ḫāline her birisi görse **ḫāletüm**
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda var benüm baña ṣor ışḳ **ḫāletin**
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyyetin / Baña ṣor taḳrīr ideyim saña bir bir **ḫāletin**
G2590-2. Dil derdi **ḫāletin** çü bir bir didüm saña / Laʿlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2736-4. Terennümlerle **ḫāletler** dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi **ḫāletin** / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb **ḫālet**ʿaceb mi eylesem nāle

ḫālet-i hicrān [1] Ayrılığın hâli.

G909-2. Ne bilsün **ḫālet-i hicrān** ḳadrin / Aña kim vuṣlat olmışdur müyesser

ḫālet-i ʿışḳ [2] Aşkın hâli.

G2797-2. **Ḫālet-i ʿışḳı** ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs hīç añlar mı murġ-ı ḫāne key
Mr25-7. **Ḫālet-i ʿışḳa** benüm ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldıʿiyān

ḫālet-i müşkil [1] Müşkil hâl.

Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol sebebden irişür **ḫālet-i müşkil** niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur

ḫālet-i söz [1] Sözün hâli.

G1302-5. **Ḫālet-i sözi** virür diñle Muḥibbī sözini / Dikḳat eyle bulasın anda nice maʿnī-i ḫāṣ

ḫālet-i zār [1] Acınaklı hâl.

G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm raḥm itdi dildārum görüp / Añladı derd-i derūnum **ḫālet-i zārum** görüp

ḫalḫal [5] *Ar.* Arap nisasının ayaklarına taktıkları bilezik. (Ş. Sami, 2010: 418)

(ḫalḫal [4], ḫalḫalem [1])

G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile bugün ḳaddüm dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına **ḫalḫal** ider
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar beni **ḫalḫalem**
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim varup ayaġuña **ḫalḫal** olam
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı zülfi bāġına / Āḫır düşüp ayaġına **ḫalḫal** olayın bir zamān
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller **ḫalḫal** gibi / Ṣalınur iki ṭaraf kāküllerin sünbül gibi

ḫāli [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 418) *bk. gözden ḫāli olmaḳ, ḫāli degül, ḫāli olmaḳ*

1. Sahipsiz, ıssız, kimsesiz, tenha.

G404-4. **Ḫāli** ḳomaz bir nefes cānum anuñla eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa **ḫāli** / Ḳomaz zīrā ki eski hem-demidür
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni **ḫāli** / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg

2. Boş, tehî, içinde bir şey olmayan.

G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / **Ḫāli** ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse

3. Bir şeyden ari, müstesna, berî.

Mh17-7. Çün vefādan **ḫāli** gördi bu Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı

ḫāli degül [12] ...-sız olmamak.

G441(a)-1. Ġuṣṣadan **ḫāli degül** her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḥi dāim nemdedür
G924-3. Sīneden **ḫāli degül** bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ meskenidür ekṣeri vīraneler
G1120-4. Āhum odından ṣaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm **ḫāli degüldür** nārsuz
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẓar / Çün **degül ḫāli** elinden nūş ider bāde-i nāz
G1147-4. Tehī ṣanmañ n'ola gitdiyse Ferhād / **Degül** ʿışḳ kūhı **ḫāli** pīşe olmaz
G1210-3. **Degül ḫāli ġamuñ** dil ḫānesinden / Bu ʿālemde kişi maḥremsüz olmaz
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿl hīç **ḫāli degül** / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile **ḫāli degül** tevḥīdden
G2219-1. Deryā gibi başdan aşaldan çeşm ābdan / **Ḫāli degül** sefīne-i dil ıżṭırābdan
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek **ḫāli degül** feryāddan
G2293-1. **Degül ḫāli** bu dīde gerçi nemden / Ne ġam **ḫāli degül** bir laḥẓa ġamdan
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem üstinde anuñ **ḫāli degül** bekler gibi

ḫāli olmaḳ [9] Uzak olmak, bir şeyden ari, müstesna, berî olmak.

bk. gözden ḫāli olmaḳ

G178-1. ʿĀşıḳ oldum gözlerümden **ḫāli olmaz** hergiz āb / Ḫʷāb görmez gözlerüm bu vech ile ḥālüm ḫarāb
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile **ḫāli olmaz** bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur nemed
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse ne ġam göñli ḫarāb / Pādişehdür **ḫāli olmaz** feṭḥ-i bāb üstindedür
G1055-2. Maḥabbetden **ola** bir dil ki **ḫāli** / O şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül gibi / **Ḫāli olmaz** nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1707-2. **Ḫāli olmaz** acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāne dil
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün **ḫāli olmaz** tā seḥer bu gözde nem
G2228-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür / **Ḫāli olma** bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2352-2. Ṭalebde **ḫāli olma** iste vaṣlın / İrişesin ola ki irde giçde
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / **Ḫāli olmaz** derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever

Ḫāliḳ [6] *Ar.* Yaradan, yaratıcı, âferînende. (Ş. Sami, 2010: 418) Her şeyi yoktan var eden, yaratan. Her şeyin varlığını ve yaşadığı sürece geçireceği hâlleri tespit edip meydana çıkaran. Hz. Allah'ın esmaü'l-hüsnasından biri. *bk. ṣun ʿ-ı ḫāliḳ*

(Ḫāliḳ [2], Ḫāliḳa [2], ḫāliḳdür [1], ḫāliḳi [1])

G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol **Ḫāliḳi** perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G126-1. Hep güzeller necm **Ḫāliḳ** seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur **Ḫāliḳa** / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı **Ḫāliḳ** sever
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i ʿrābı olupdur aña **ḫāliḳdür** niḳaṭ
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun **Ḫāliḳa** / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek

Ḫalīl [4] *Ar.* Dost, muhip, yâr. Hazret-i İbrâhim (a.m)ın lâkabıdır. (Ş. Sami, 2010: 418) *bk. İbrāhim Ḫalīl, nār-ı Ḫalīl*

(Ḫalīl [3], Ḫalīlüm [1])

G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Kaʾbe bünyādına el daḥi **Ḫalīl**
G1575-2. Ey **Ḫalīlüm** dürişüp Kaʾbei yapmaḳdan ise / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1883-3. İtmemişdi Kaʾbenüñ bünyādını daḥi **Ḫalīl** / Kaʾbe-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm

ḥālīm [1] *Ar.* Tabiatı yavaş, yumuşak, sert ve hiddetli olmayan. (Ş. Sami, 2010: 419)

G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin **ḥālīm** / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿazīm

ḫāliṣ [8] *Ar.* Karışık ve sahte olmayan, safi, temiz, gıllügişten ari, doğru, hilesiz. (Ş. Sami, 2010: 419)

G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi **ḫāliṣ** olan kendüzini pāke çıḳar
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup **ḫāliṣ** olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib ṣanma dinār isterüz
G1466-5. **Ḫāliṣ** giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / **Ḫāliṣ** itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi **ḫāliṣ** / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḥı alum
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā **ḫāliṣ** olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde **ḫāliṣ** oldum zer gibi
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün ner benem / **Ḫāliṣ** olmış būte içre zer benem

ḫāliṣlıḳ [1] Halis olma durumu.

G1636-2. Zer gibi **ḫāliṣliġum** bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk

ḫalḳ [77] *Ar.* İnsanlar, cem'iyyet-i beşeriyye, umum. (Ş. Sami, 2010: 419)

bk. efsāne-i ḫalḳ, ḫalḳ eylemek/itmek, ḫalḳ-ı ʿālem, ḫalḳ-ı cihān, ḫalḳ-ı kā'ināt, ḫalḳ-ı zamān, rüsvā-yı ḫalḳ, ṭa ʿn-ı ḫalḳ

(ḫalḳ [16], ḫalḳa [16], ḫalḳdan [4], ḫalḳı [14], ḫalḳın [3], ḫalḳına [10], ḫalḳında [1], ḫalḳını [3], ḫalḳuñ [10])

G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı **ḫalḳ** / Ḳoyalı meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı baña
G96-3. Gözlerüñe beñzedüp gözlerini āhūlaruñ / Anuñ içün ṭaġa düşüp **ḫalḳdan** oldum cüdā
G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup varup ḫayvān ṣuyın / Anuñ içündür görinmez **ḫalḳdan** eyler ḥicāb
G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān **ḫalḳı** ṭoġdı āfītāb
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın **ḫalḳa** melāmet / ʿĀlemde hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḥi **ḫalḳ** itdi lā-yemut
G211-6. Söyleseñ bir ḫaḳ sözi **ḫalḳ** anı alurʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G235-2. Gördi ki cihān **ḫalḳı** ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu **ḫalḳa** gülünc
G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān **ḫalḳı** dir el-cehl-i ḳabiḥ
G345-4. Benüm ḥālümi ṭañ mı bilmese **ḫalḳ** / Ne bilsün derdümi kim ola bī-derd
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ **ḫalḳına** sīm ü zer leẕīẕ
G394-3. Çözüp ṣaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne **ḫalḳına** çün şāneʿarż ider
G417-1. Ol Türk-i şūḫ gör nice mestāne seyr ider / **Ḫalḳı** esīr ḳılmaġa şāhāne seyr ider
G499-6. **Ḫalḳa** şīrīn itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G504-4. Meyl idüp gencine-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu ʿālem **ḫalḳını** bir bir olup ejder yaḳar
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdiʿaḳl u hūş / Nice ḫayrānam aña ben baña da **ḫalḳ** ḫayrāndur
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum āh kim bu **ḫalḳa** fāş / Āhum ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G563-3. ʿĀlemüñ **ḫalḳını** teshīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan daḥi efsūn ġamze-i fettān oḳur
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān **ḫalḳında** hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep ister
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes **ḫalḳa** fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur
G603-4. Kimisi ṣūfi **ḫalḳuñ** kimi ʿāşıḳ / Birisi cennet ister biri dīdār
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān **ḫalḳın** ġanī ḳıldı / Ara yirde ṣınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda **ḫalḳa** ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde nārumdur
G716-4. **Ḫalḳ** eyler ilticāʿameline velī benüm / Her dem ümīd idindügüm ol āsitānedür
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān **ḫalḳuñ** gümānıdur
G754-4. Cihān **ḫalḳı** muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣafṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G763-1. ʿIşḳuñ ile cān u dil dīvānedür / Anuñ içün **ḫalḳ** ile bīgānedür

G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā **ḫalḳın** görmez misin her dün giyer
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi ṣaḳlarken olur **ḫalḳa** ʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden çıḳar
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü **ḫalḳa** beni çaḳmaḳdadur
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān **ḫalḳına** ʿālemde / Virilür şādī aġyāra baña ancaḳ melāl olur
G1027-5. Bir bir bu **ḫalḳa** hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu cihān **ḫalḳına** itdi fāş göz
G1273-6. Dönmesiyle **ḫalḳı** bir bir ögidür gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu cihān **ḫalḳına** fāş
G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid bu **ḫalḳuñ** / Gelür çün her kişiye bir hevā ḫoş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı **ḫalḳa** fāş
G1301-6. İki taş ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān **ḫalḳına** dir āsiyāba baş
G1350-1. Güller şükūfte **ḫalḳ** feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde **ḫalḳ** içinde yüzi aġ
G1360-4. Bu cihān **ḫalḳ** ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1413-3. Kimi münʿim bu **ḫalḳuñ** kimi müflis / Kimi dībā giyer kimi çıplaḳ
G1413-4. Kimi **ḫalḳuñ** feraḥ kimisi ġam-kīn / Kimisi zehr yimiş kimi tiryāḳ
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu **ḫalḳı** görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri **ḫalḳa** imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān **ḫalḳı** olupdur cümle senden yeg
G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı **ḫalḳı** cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ **ḫalḳa** bed-nām eyledüñ
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī bendeñi / Ḫᵛān-ı vaṣluñı cihān **ḫalḳına** çün ʿām eyledüñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu nev ʿadur / Kimine **ḫalḳuñ** emek olur naṣīb kime yimek
G1704-7. Kendine itdi muḥāfe āşiyānın bülbüli / Hecretin bildürdi **ḫalḳa** eyledi iżhār gül
G1706-1. Gerçi kim **ḫalḳa** cihān içre belā eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük degül
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / **Ḫalḳ** elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1763-2. Bu ʿacebdür **ḫalḳ** isterler benüm dermānumı / Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem
G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi āh **ḫalḳa** ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam **ḫalḳı** fiġānum var benüm
G1930-1. Dirīġā olmadı dilber baña rām / Beni ḳıldı cihān **ḫalḳına** bed-nām
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim cümle cihān **ḫalḳına** ḳo fāş olsun
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḫayrānuñ oldum / Benüm bu ḥālüme hep **ḫalḳ** ḫayrān
G2159-6. İsm ü resminden tıraş olmış Muḥibbī ʿālemüñ / Tekyesinde **ḫalḳuñ** şūrīde-abdālem bugün
G2167-2. Şeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur cihān **ḫalḳı** o sulṭān
G2300-1. Perī misin ya ādem ey melek-ḫū / Seni görmege **ḫalḳ** muḥtāc ḳamu
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān **ḫalḳını** güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2390-1. Kimi **ḫalḳuñ** olur **ḫalḳı** nefīse / Kimi uymışdurur nefse ḥasise
G2440-3. Fāş itdi cihān **ḫalḳına** çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān **ḫalḳın** aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör İskendere
G2493-3. Nice yıllar şaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm **ḫalḳa** hep esrāruma
G2627-1. **Ḫalḳ** içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir kūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem **ḫalḳı** nifāḳa düşdi
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem **ḫalḳı** bu nāle-i efġān büyidi
G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme dāda dād it / Oluban çünki **ḫalḳuñ** pāsbānı
G2755-1. Kimi afyoni **ḫalḳuñ** kimi bengi / Kimi içer şarāb-ı lāle rengi
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni **ḫalḳ** içre rüsvā-yı cihān
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm **ḫalḳdan** ferāġ
B88. Dil diler pinhān ola **ḫalḳdan** yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi āṣār-ı ʿışḳ

ḫalḳ eylemek/itmek [4] Yaratmaḳ, vār etmek, yoḳtan vār etmek, vücūde getürmek...(Tulum, 2011: 878)

G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef **ḫalḳ eyledüñ** / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā **ḫalḳ itmez** idi ʿālemi / Oldı yüzüñ ṣuyına cümle semā ile zemīn
G2473-3. İbret al gör nice **ḫalḳ itmiş** anı Perverdigār / Mārlar kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün **ḫalḳ eylemiş** Ḫallāḳ senüñ cānuñı

ḫalḳ-ı ʿālem [16] Benī-ādem, ādemiyān, cümle, cümlesi, hepisi, heme...(Tulum, 2011: 878) *bk. ḫalḳ-ı cihān, ḫalḳ-ı kā'ināt*

G3-4. Ḫaḳ Taʿālānuñ resūlı hem şefāʿat kānıdur / **Ḫalḳ-ı ʿālem** rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G7-2. Gül açılsa **ḫalḳ-ı ʿālem** gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / **Ḫalḳ-ı ʿālem** bilmeyüp āzāddur dirler baña
G108-1. Sen gül içün **ḫalḳ-ı ʿālem** cümle düşmendür baña / Ẕerre gelmezʿaynuma ger yār olasın sen baña
G362-1. **Ḫalḳ-ı ʿālem** dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben laʿl-i dilberden leẕīẕ
G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿuṣṣāḳuñ naẓar / **Ḫalḳ-ı ʿālem** baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / **Ḫalḳ-ı ʿālem** tā diyeler senüñ içün raḥmet al

G1714-4. **Ḫalḳ-ı ʿālem** içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1726-1. Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey ṣāḥib-cemāl / **Ḫalḳ-ı ʿālem** oluban ḥayrān olur āṣüfte-ḥāl
G1763-3. **Ḫalḳ-ı ʿālem** cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G1826-3. **Ḫalḳ-ı ʿālem** görmesün dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek uyutmazam ḫalḳı fiġānum var benüm
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / Saña ḥayrān **ḫalḳ-ı ʿālem** ḥālüme ḥayrān benüm
G2123-2. Bir ġamze ile fitne ṣalup **ḫalḳ-ı ʿāleme** / Bir ṣīve ile āfet-i devrān degül misin
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā aḥvālümi / **Ḫalḳ-ı ʿālem** ġış olup derd ile baġrın ṭaġlaya
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / **Ḫalḳ-ı ʿālem** ṭa ʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / **Ḫalḳ-ı ʿālem** hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var

ḫalḳ-ı cihān [14] *bk. ḫalḳ-ı ʿālem, ḫalḳ-ı kā'ināt*

G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ide ʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz **ḫalḳ-ı cihān** ḥayrān aña
G242-2. Ne ġam **ḫalḳ-ı cihān** düşmen olursa / Eger senden ola ẕerre ḥimāyet
G291-4. Bir ribāt-ı köhne dünyā kārbān **ḫalk-ı cihān** / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G360-3. Ṣıġmaya ḳışṣa-i ʿışḳ kātib ola **ḫalḳ-ı cihān** / Baḥr eger cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıẕ
G369-3. Ḳorḳum budur ki didelerüm yaşı aḳaraḳ / **Ḫalḳ-ı cihāna** derd-i dilüm āşikār olur
G443-1. Bilmeyüp **ḫalḳ-ı cihānı** cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem ṣandılar
G1076(b)-1. Bilmeyüp **ḫalḳ-ı cihānı** cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini her dem ṣandılar
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp **ḫalḳ-ı cihānı** aldamaḳ
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān içün / **Ḫalḳ-ı cihānı** ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne ʿāşıḳdur ḳamu **ḫalḳ-ı cihān** / Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kimevarup dāda eylesem
G2183-2. Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam / Nitekim **ḫalḳ-ı cihān** görüp olur ḥayrān-ı men
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleten **ḫalḳ-ı cihān** içinde ol uşlu gibi
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar **ḫalḳ-ı cihānı** bulımaz kimse rehā
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugün ʿadl ile sen dād / Ferdā seni ḫayr ile ḳıla **ḫalḳ-ı cihān** yād

ḫalḳ-ı kā'ināt [1] *bk. ḫalḳ-ı ʿālem, ḫalḳ-ı cihān*

G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle **ḫalḳ-ı kā'ināt** / Anlara olmasa idi şer ʿüñ envārı delīl

ḫalḳ-ı zamān [1] Zamane halkı.

G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / **Ḫalḳ-ı zamāna** kendüyi gerçi emīn ṭutar

ḫalḳa [6] *Ar.* Ortası boş daire, ipten, telden veya madenden ufak kangal veya daire. (Ş. Sami, 2010: 419)

bk. ḫalḳa ḫalḳa, ḫalḳa ḫalḳa eylemek, ḫalḳa ḳılmaḳ, ḫalḳa olmaḳ, ḫalḳa-i fitrāk, ḫalḳa-i ḫātem

(ḫalḳadan [1], ḫalḳasın [1], ḫalḳasına [1], ḫalḳadur [3])

G231-5. Ṣayar kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol **ḫalḳadan** birünam ey dost
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ **ḫalḳadur** gūşuñdadur
G1904-6. Nigārā Ka ʿbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış **ḫalḳadur** gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ **ḫalḳasın** / Boynuma ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn
G2516-4. **Ḫalḳadur** ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Ka ʿbeye
G2609-2. **Ḫalḳasına** Ka ʿbenüñ el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge göñlümüñ endīşesi

ḫalḳa ḫalḳa [9] Daire daire, kangal kangal, birkaç halka teşkil edecek surette sarılmış. (Ş. Sami, 2010: 419)

G32-3. **Ḫalḳa ḫalḳa** ʿāşıḳa dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa ḥüsnüñ gencini bekler olupdur ejdihā
G938-3. **Ḫalḳa ḫalḳa** zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Şanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G1347-4. **Ḫalḳa ḫalḳa** kākülüñ boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1412-3. Gün yüzinde **ḫalḳa ḫalḳa** zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / **Ḫalḳa ḫalḳa** kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1543-1. **Ḫalḳa ḫalḳa** sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Şanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşi rām eyledüñ
G1617-1. Ṭolu sevdā ile başumda hevādur kākülüñ / **Ḫalḳa ḫalḳa** boynuma bend-i belādur kākülüñ
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün bu **ḫalḳa ḫalḳa** āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine **ḫalḳa ḫalḳa** görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

ḫalḳa ḫalḳa eylemek [2] Zincirlemek, silsileye ḳomaḳ...(Tulum, 2011: 819)

G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / **Ḫalḳa ḫalḳa eyle** zülfüñ boynuma zencīr-veş
Mr15-9. **Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp** ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / Baġladuñ anuñla boynum eyledüñ bend üzre bend

ḫalḳa ḳılmaḳ [4] Çember/büklüm hâlini almak.

G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur **ḫalḳa ḳılup** cismini gülşende yatur

G1535-1. Zülfüñi **ḥalḳa ḳılup** dil almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp dil murġını rām eyledüñ
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī **ḥalḳa ḳıldı** ḳāmetin / Bu ümīde kim varup ayaġuña ḥalḫal olam
G2451-4. Ḳāmetüm zer **ḥalḳa ḳıldum** ola ki birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengūşına

ḥalḳa olmaḳ [5] Bir çember biçiminde dizilmek. (TDK, 2011: 1034)

G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḫi / Işşına **ḥalḳa olup** āh giçmeye ol gūşdan
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḥalḳasın / Boynuma **ḥalḳa olalıdan** o zülf-i ʿanberīn
G2279-3. Ḳāmetüm **ḥalḳa olup** eşküm olaldan laʾl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i şafā anı nigīn
G2516-3. Ḫāller hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / Zülfüñ **olaldan** nigārā **ḥalḳa** bāb-ı Kaʿbeye
G2731-3. **Ḫalḳa olmış** ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde mār iki

ḥalḳa-i fiṭrāk [1] Atın terkisinin halkası.

G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / Bana devlet bu serüm **ḥalḳa-i fiṭrāke** çıḳar

ḥalḳa-i ḫātem [1] Mühür halkası.

G445-2. Ḳadüm çün **ḥalḳa-i ḫātem** olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳīḳ-i eşk ile rūyum nigīne döndi ḫātemdür

ḥall [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 417)

bk. ḥall eylemek/itmek, ḥall ḳılmaḳ, ḥall olmaḳ, ḥall-i eşkāl eylemek

(ḥal [2], ḥallin [2], ḥallinde [1])

1. Çözme, akit mukabili.

G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil **ḥallin** istersen dilā gel anı benden şor
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ **ḥallin** fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī ḫāşiye / Kim bunuñ **ḥallinde** āciz fehm-i ʿaḳl-ı ḥurde-dān

2. Eritme, izabe.

G76-5. Elde taṣvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi **ḥal** saña
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm altunuñ ḥal itdi **ḥal**

ḥall eylemek/itmek [20] (TDK, 2011: 1035-1036)

1. Güç görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak.

G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī **ḥall eylemek** ġāyet de müşkildür
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʿallāmeler **ḥall eylemez** / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ **ḥall ide** saña göstere yir mey-fürūş
G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili **ḥall eyleyüp** ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eşer / Müşkili **ḥall it** ḥabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa şor ʿāşıḳa / **Eylemez** ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḫi anı **ḥall**
G1756-2. Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse / **Ḫall eyle** olan nükteleri rind-i cihān ol
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini şordılar baña / Bunı cihānda **itmedi** bir kimse **ḥal** didüm
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña şor / Bir bir **idem** anı **ḥall** ben bilürem
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri **ḥall it** / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmedi ʿallāmeler daḫi / Bu müşkilātı **ḥall idemezler** kitābdan
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī şalın / Nāz ile **ḥall eyle** gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2579-4. Şordum rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / **Ḫall itmedi** birisi suālüm kitāb ile
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı şorma **itmez** kimse **ḥall** / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi

2. Bir cismi bir sıvı içinde eritmek.

G146-3. Göz ḳarasın **ḥall idüp** yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G1179-4. Göz ḳarasın **ḥall idüp** dildāra yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1594-4. Göz ḳarasın **ḥall idüp** beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege dildārı bu nevʿ ile irsāl eyledüñ
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm altunuñ **ḥal itdi** ḥal
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını **ḥall ideyim** eşküm ile / Bārī bu nevʿ ile görmege ola çāre didüm
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla anı erit **eyle ḥall** didüm

ḥall ḳılmaḳ [1] Çözümlemek, sonuçlandırmak.

Mh6-3. Dostlar var müşkilüm **ḳılmadı** hīç bir kimse **ḥal** / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil

ḥall olmaḳ [5] Çözümlenmek, sonuçlanmak. (TDK, 2011: 1036)

G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger **ḥall ola** bu müşkilimüz
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra **ḥall olmadı** bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra **ḥall olmadı** bu müşkilüm

G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili **ḥall oldı** baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden **ḥāl olur** / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi

ḥall-i eşkāl eylemek [1] Her şeyi/şekli çözümlemek.

G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile gül gibi sen **ḥall-i eşkāl eyledüñ**

Ḫallāḳ [1] *Ar.* Yaratıcı, yaratan, vareden. (Devellioğlu, 2000: 319)

G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş **Ḫallāḳ** senüñ cānuñı

ḥalṭ olmaḳ [1] ...ḳarıştürilmaḳ, bulanmaḳ...(Tulum, 2011: 878)

G2367-1. **Ḫalṭ olursa** n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza

ḥalvā-yı raḳīb [1] Rakibin helvası.

G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī **ḥalvā-yı raḳīb**

ḫalvet [5] *Ar.* Tenhaya çekilme, yalnız kalma; tenha yer, boş mahal. (Ş. Sami, 2010: 420) *bk. derūn-ı ḫalvet, ḫalvet olmaḳ, ḫalvete girmek, ḫalvet-i dil, ḫalvet-i ḫāṣ, ḫāne-i ḫalvet, künc-i ḫalvet*

(ḫalvetde [3], ḫalvetinde [2])

G337-4. Sāḳī şarāb-ı şāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo **ḫalvetinde** ḥubb ile zāhid ola ḳadīd
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim **ḫalvetde** senüñ gibi ben beng eyledüm
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşmez aġzına / **Ḫalvetinde** oturup dāim hemān beng eylesün
G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol **ḫalvetde** cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2503-1. Zāhid olan giçirür **ḫalvetde** ʿömriñi beng ile / Ḥyş ider gülşende ʿārif bāde-i gül-reng ile

ḫalvet olmaḳ [1] Birisi veya birileriyle yalnız görüşmek amacıyla içeriye başkasını veya başkalarını almamak. (TDK, 2011: 1036)

G722-2. **Ḫalvet oldum** yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḫi ġavġā çeker

ḫalvete girmek [1] İbadet ve zikir ve riyazet ve murakabe ile meşgul olmak üzere tenha bir hücreye kapanma. (Ş. Sami, 2010: 420)

G2114-3. Zāhidā **ḫalvete gir** ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin

ḫalvet-i dil [1] Gönül halveti/inzivası.

G1052-5. Muḥibbī **ḫalvet-i dilde** hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var

ḫalvet-i ḫāṣ [1] Özel halvet/birliktelik.

G2348-1. Yār ile bir **ḫalvet-i ḫāṣ** olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa

ḫalvet-nişīn [1] Tenhā, münferid, münzevī...(Tulum, 2011: 879)

G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur **ḫalvet-nişīn** / Bu riyā ile velī olmaz müselmānı dürüst

ḫam [10] *Far.* Bükülmüş, kavisli, eğri, kıvrımlı. (Lexicon, 1890: 863)

bk. cām-ı ḫam, ebrū-yı ḫam, ḫam eylemek, ḫam-ı ebrū, ḫam-ı zülf, ḳaddini ḫam eylemek/itmek, meyl-i ḫam-ı zülf eylemek, pīç ü ḫam, zülf-i ḫam

(ḫam [5], ḫamdan [1], ḫamdur [1], ḫamı [1], ḫamından [1], ḫamını [1])

G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice **ḫam** peydā
G157-1. ʿĀrızun üzre didüm **ḫamdur** bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür bāña bir kimse ol **ḫamdan** ḫaber
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña **ḫam** düşer
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi **ḫamı** her demde baña sem görinür
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin eger tār eylese / **Ḫam** olup bezm-i belāda ḳāmetüm olduḳda çeng
G1959-3. Velī fārig iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi **ḫamından** kākülinden hem
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn üzre **ḫam** olsun / Gel anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ ʿārıżuñda / Olur elbette āteş görse **ḫam** mū
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür **ḫam** gibi / Bulmadum hergiz müşāḥib ġam gibi

D1-1.Şemʿ-i ruḫını kim göre pervāne olmaya / Zülfi **ḫamını** kim göre dīvāne olmaya

ḫam-ı ebrū [1] Kaşın kıvrımı.

G1411-1. **Ḫam-ı ebrūlaruñ** gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ

ḫam-ı zülf [2] Saçın kıvrımı.

G718-3. Tefeʿʿül eyleyüp cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / **Ḫam-ı zülfin** görindi devlete dil anı dāl añlar
G1838-5. Göreli **ḫam-ı zülfüni** cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

ḫām [8] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 420)

bk. bāde-i ḫām, fikr-i ḫām eylemek, kelām-ı ḫām, sevdā-yı ḫām, ṭamaʿ-ı ḫām

(ḫām [4], ḫāmda [1], ḫāmdur [3])

1. Boş, beyhude, münasebetsiz, abes.

G201-1. Ḫayālüñ göñlüm içre **ḫāmdur** ey dost / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur ey dost
G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma müşelleş sözlerüñ **ḫām** eyledüñ
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḥi başundan bu sevdā **ḫāmda**

2. Rahata alışmaktan zahmete gayr-i mütehammil.

G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum **ḫāmdur** / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum **ḫāmdur** / İdelden laʾlüñüñ żikrin gözümün yaşları demdür

3. Olmamış, kemale ermemiş.

G720-2. ʾIşḳuñ şuʾāʿı ile bulur her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve **ḫām** olur

4. Açılmamış, tecrübesiz, acemi.

G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / ʾIşḳ ehli olan puḫte gerek **ḫām** gerekmez
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen de ḳalmaya **ḫām**

Hāmān [1] *Ar.* Hz. Mûsâ zamanındaki Mısır firaununun vezîri. (Devellioğlu, 2000: 320)

G2167-6. Ṣaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne aldı gitdi Firʿavn ile **Hāmān**

ḥamāyil [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 420)

(ḥamāyil [2], ḥamāyildür [1])

1. Omuzdan arkuru asılan bağ.

G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem **ḥamāyil** boynuña
G693-1. Sitem tīri belā tīġi gelelden cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm **ḥamāyildür**

2. Nüsha, tılsım.

G1694-6. İñen başına cāna and içersem / Sözüm ṣıdḳına olmışdur **ḥamāyil**

ḫam-be-ḫam [1] *Far.* Büklüm büklüm, kıvrım kıvrım. (Devellioğlu, 2000: 320) *bk. ḫam-der-ḫam*

G1031-1. Ruḫuñda cādū zülfin **ḫam-be-ḫamdur** / Hezār ʾāşıḳlaruñ içinde kemdür

ḥamd [2] *Ar.* Şükür, şükran, teşekkür. (Ş. Sami, 2010: 422)

bk. ḥamd eylemek/itmek, ḥamd ḳılmaḳ, ḥamd-i bī-ḥadd

G173-6. Her nefes kim alasın **ḥamdüñi** artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya **ḥamdüñi** / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

ḥamd eylemek/itmek [3] Tanrı'ya şükretmek. (TDK, 2011: 1038)

bk. ḥamd ḳılmaḳ

G367-5. Didiler terk eyledi kūyını dildāruñ raḳīb / İşidüp **ḥamd eyledüm** didüm ki فی نار السقر
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki şunʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne **ḥamd it** kendü ḥüsnüñe baḳın
G2363-4. Her bir nefesde niceʿaṭāIar ider saña / Kim ḳādir **itmege ḥamdi** edāsına

ḥamd ḳılmaḳ [1] *bk. ḥamd eylemek/itmek*

G1754-4. Dāimā Ḥaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / **Ḥamd ḳıl** kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

ḥamd-i bī-ḥadd [1] Hudutsuzca hamd.

G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā ile zemīn / **Ḥamd-i bī-ḥadd** şükr-i biʿadd saña Rabbü'l-ʿālemīn

ḫam-der-ḫam [1] *Far.* *bk. ḫam-be-ḫam*

G1243-1. Nigārā sünbülüñ **ḫam-der-ḫam** olmış / Girih ber-kār-ı cümle ʿālem olmış

Ḥamdülillah [46] *Ar.* Cenabıhakk'a hamd olsun, şükürler olsun.

G1-3. **Ḥamdülillah** kim Muḥammed ümmeti / Eyledüñ bu bendeleri yā kerīm
G52-4. Ḥışm ile çeşmüñ dökerse ḳanumı / **Ḥamdülillah** kim ʿinayetdür baña
G89-1. **Ḥamdülillah** devlet-i ʿışḳun müyesserdür baña / Elde ṭutduġum lebüñ yādına sāġardur baña
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / **Ḥamdülillah** rāygān girdi elüme gizlü genc
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / **Ḥamdülillah** ḥāṣıl itdüm ʿışḳ gibi ulı genc
G370-4. **Ḥamdülillah** kim lebüñ tiryāki ẓāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim bu sīnem çākdür / **Ḥamdülillah** kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G1094-7. **Ḥamdülillah** Muḥammed ümmetiyüz / Cān ile Muṣṭafāyı kim sevmez
G1169-1. **Ḥamdülillah** gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir zerre yoḳdur kinemüz
G1187-1. **Ḥamdülillah** ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye kinemüz
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney gibi ḳıldum bir nefes / **Ḥamdülillah** kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḥaddi ile görüp didi / **Ḥamdülillah** kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḥsārını / Gitdi zaḫmet **ḥamdülillah** eyledüm bīdār şem ʿ
G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki maḥşerde daḫi / **Ḥamdülillah** elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1401-4. **Ḥamdülillah** kim ezel ben ʿışḳı tekmīl itmişem / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn aldılar benden sebaḳ
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa ḳaṭ ʿı-ı menāzil eyledüñ / **Ḥamdülillah** kim dilā maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī derd-mendi öldürüp / **Ḥamdülillah** ki anuñ derdine dermān eyledüñ
G1517-3. **Ḥamdülillah** kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / **Ḥamdülillah** kim naṣīb oldı baña vuṣlat yimek
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ belā zencīrine / **Ḥamdülillah** ḳulluġundan daḫi āzād itmedüñ
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil istemez sulṭān ola / **Ḥamdülillah** ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1661-1. **Ḥamdülillah** tāze bitürdi yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā göstere dīdār gül
G1707-3. **Ḥamdülillah** bendeñ oldum dergehüñde cān ile / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G1708-1. **Ḥamdülillah** kim ser-ā-ser görinür gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeye ʿarż eyledi dīdār gül
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / **Ḥamdülillah** kim buları ṣatun almalı degül
G1818-4. **Ḥamdülillah** ġālib olup nefs-i şūma ākıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ ile ceng eyledüm
G1830-4. **Ḥamdülillah** kim irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña ne ġam
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem / **Ḥamdülillah** kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını ṣorsañ baña şerḥ eyleyem / **Ḥamdülillah** kim ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / **Ḥamdülillah** ḫoş giçer bu nev ʿ ile her sā ʿatüm
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi Muḥibbī pāyān / **Ḥamdülillah** yüzini ṣaġ u selāmet gördüm
G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp ḳılca meyānından ḫaber / **Ḥamdülillah** ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin / **Ḥamdülillah** virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben
G2125-1. **Ḥamdülillah** ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳalem bugün
G2131-3. **Ḥamdülillah** kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem **ḥamdülillah** ben de ol adaşdan
G2159-1. **Ḥamdülillah** leblerüñ zikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḥaṭṭuñun fikriyle ġāyet de pā-mālem bugün
G2249-1. **Ḥamdülillah** ki yine ṭālib-i cānānum ben / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme sulṭānum ben
G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / **Ḥamdülillah** kim irişdi vaṣlunuñ bayramına
G2483-4. **Ḥamdülillah** cīfe-i dünyāya māyil olmadum / Şāhbāzum ḳonmasam itmeñ ʿaceb beni leşe
G2625-3. **Ḥamdülillah** ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni
G2696-4. İçerüz bādei līk muʿterifüz cürmümüze / **Ḥamdülillah** degülüz ṣūfi gibi tiryāki
G2700-1. **Ḥamdülillah** olalı ʿucb ü tekebbürden beri / Ehl-i ḥālüñ anuñ içün olmışam ḫāk-i deri
G2711-4. **Ḥamdülillah** kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / **Ḥamdülillah** ʿāşıḳuñ kārı igen āsān imiş
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / **Ḥamdülillah** kim bugün irdüm viṣālüñ ʿıyduna

ḫāme [2] *Far.* Kamış kalem. (Lexicon, 1890: 826) *bk. ḫāme vü nāme*

(ḫāme [1], ḫāmeler [1])

G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında ʿāciz **ḫāmeler** / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G2698-7. Muḥibbī işbu şi ʿr-i sūz-nākı / Yazarken yandı nāme **ḫāme** düşdi

ḫāme vü nāme [1] Kalem ve mektup.

G1383-2. **Ḫāme vü nāme** yiter ger eylesem taḥrīr-i ḥāl / Ḥażrete nice idem taḳrīr ü i ʿlām-ı firāḳ

ḫam-ebrū-yı muḳavves [1] Kavisli, kıvrık kaş.

G1219-1. Ḳaçan görine ol ṭāḳ-ı muḳarnes / Ola ḳılum **ḫam-ebrū-yı muḳavves**

ḫāmī [1] *Far.* Hamlık, toyluk. (Lexicon, 1890: 826, 825)

G939-1. Zāhidā şanma rümūz-ı ʿışḳı **ḫāmīler** bilür / Bādenüñ ẕevḳ ü şafāsını müdāmīler bilür

ḫamīm [1] *Ar.* Sıcak su. (M. Nâcî, 2009: 195)

G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāşıḳlaruñ / Gözine cennet cehennem görine kevşer **ḫamīm**

ḫamīr [2] *Ar.* Hamur. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 122)

(ḫamīr [1], ḫamīrin [1])

G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu göñlüñ **ḫamīr**
G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çeke gelüpdür / Āb-ı maḥabbet ile yoġurdılar **ḫamīrin**

ḫamle [2] *Ar.* Saldırma, atılma, hücum, savlet. (Ş. Sami, 2010: 422)

bk. ḫamle eylemek

(ḫamleme [1], ḫamlesine [1])

G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger **ḫamleme** olmaz ʿaceb żikum benüm
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḫamle eylese / Bir **ḫamlesine** doymaz anuñ nice er düşe

ḫamle eylemek [1] Atılmak, saldırmak. (TDK, 2011: 1038)

G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup **ḫamle eylese** / Bir ḫamlesine doymaz anuñ nice er düşe

ḫammāl [1] *Ar.* Yük taşıyan... (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 122)

G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı **ḫammāl** olayın bir zamān

ḫammām [1] *Ar.* Sıcak kaplıca, germâbe. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 122)

G1633-4. **Ḫammāme** girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḫi nāzik

ḫamrā [2] *Ar.* Kırmızı, kızıl, sürh. (Ş. Sami, 2010: 422)

bk. ʿārż-ı ḫamrā, bāde-i ḫamrā, cām-ı mey-i ḫamrā, gül-i ḫamrā, gül-berk-i ḫamrā, lāle-i ḫamrā, leb-i ḫamrā, mey-i ḫamrā, mül-i ḫamrā, sāġar-ı ḫamrā, şemʿü gül-i ḫamrā, vird-i ḫamrā

G372-1. Serv n'eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun ol ruḫları **ḫamrā** yiter
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri **ḫamrā** göresin

hāmūn [2] *Far.* Geniş ova, kır, sahra, deşt. (Ş. Sami, 2010: 422)

bk. rüsvā-yı hāmūn, ser-geşte-i hāmūn

(hāmūn [1], hāmūna [1])

G425-7. İki çeşmüm iki cārī buñarı / Ġamām üzre yaşum **hāmūna** beñzer
G623-4. Ger şadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī şanmañuz **hāmūn** çeker

ḫāmuş [4] *Far.* Suskun, konuşmayan. (Lexicon, 1890: 826)

bk. ġonce-i ḫāmūş, ḫāmūş eylemek, ḫāmuş olmaḳ

(ḫāmūşı [2], ḫāmūşına [1], ḫāmūşuñdadur [1])

G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki **ḫāmūşuñdadur**
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki **ḫāmūşı** cevāb itdüñ
G2099-3. Ulı görinür **ḫāmuşı** ʿışḳ velīkin / Ekşer bilinür ʿışḳ figān ile suḫandan
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ **ḫāmūşına**

ḫāmuş eylemek [4] Susturmak.

G1637-2. Nāle ḳıldun şol ḳadar gülzār-ı ḥüsninde anuñ / Gülsitānuñ bülbülini cümle **ḫāmūş eyledüñ**
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey dil cümle **ḫāmūş eyle** gel
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Şanma kim cān bülbülin medḥinde **ḫāmūş eyleyem**
G1989-3. Nāle ḳılsam sen gül-i nev-restei yād eylesem / Nefḫa-i bülbülleri gülşende **ḫāmūş eyleyem**

ḫāmuş olmaḳ [7] Sükût etmek, lâkırdı söylememek. (Ş. Sami, 2010: 422)

G558-4. Çaġlar her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler ḳamusı **ḫāmūş oldılar**
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül **olur** mı hīç **ḫāmūş**
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḥurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gelʿaḳl ise dir **olġıl ḫāmūş**
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben de feryād / Aña bülbül **olımaz** gül vaḳti **ḫāmūş**
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç **olur** mı bülbül-i bī-çāre **ḫāmūş** ey ṣanem
G2589-2. **Oldı ḫāmūş** göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma bir kişinüñ göñli dār ola
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / **Ḫāmūş ol** kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

ḫān [27] *Far.* Emîr, hâkim, hükümdar. (Ş. Sami, 2010: 423)

(ḫān [3], ḫāna [3], ḫānam [1], ḫānı [2], ḫānıdur [1], ḫānısın [1], ḫānum [16])

G273-4. Ḳulların ḥālin bilür dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd **ḫān** elinden elġıyāş
G636-2. Eger cān isteseñ **ḫānum** yoluña ḳomışam cānum / Degül olʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ki cān içün nizāʿeyler
G684-3. İrürʿāşıḳlaruñ ḳatline fetvā / O Türküñ çeşmi Tātār **ḫāna** beñzer
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ **ḫānıdur**
G821-4. Hemīşe ḫurrem olʿālemde **ḫānum** / Beni mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār **ḫānı** oḳur
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol **ḫāna** vaḳf
G1546-5. Revā mıdur benüm **ḫānum** ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel **ḫān** ol
G1742-1. Yine ḳul görmemek **ḫānı** ne müşkil / Göñül taḫtına sulṭānı ne müşkil
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār **ḫāna** ṭapşırdum
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki **ḫānum**
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ **ḫānısın** sīnemde cānum cānısın / Derdlü göñül dermānısın ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tātār **ḫānam** ben / Yaʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben
G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna **ḫān** ider göñlüm beni / Geh döner şehr-i ġama derbān ider göñlüm beni
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı **ḫānum** sever / Līk cevr ile cefā ġāyet de cānānum sever
Mr14-9. Muḥibbī ṭoġrıdur ʿışḳuñda **ḫānum** / Fedādur yoluña bu ḳuşca cānum
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr16-4. Ẓerreye pertev ṣalarʿār eylemez çün āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā pādişāhum a güzel **ḫānum** benüm

ḫān [2] *Ar.* Gerek tarik üzerinde ve gerek şehrin içinde yolcu ve misafir ve yabancıların konaklama ve ikametlerine mahsus... (Ş. Sami, 2010: 423)

(ḫānda [1], ḫānına [1])

G1054-5. Dil gitdi ḳaldı **ḫānda** tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā **ḫānına** / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül

ḫᵛān-ı vaṣl [2] Kavuşma sofrası.

G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿeyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken **ḫᵛān-ı vaṣluñdan** senüñ her ḫār u ḫas
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur Muḥibbī bendeñi / **Ḫᵛān-ı vaṣluñı** cihān ḫalḳına çün ʿām eyledüñ

ḫançer [57] *Far.* Ucu sivri iki tarafı keskin kamaya benzer bıçak. (Ş. Sami, 2010: 423) *bk. ḫançer-i cevr, ḫançer-i ġam-pāre, ḫançer-i ḫūn-rīz, ḫançer-i Ḳābil, ḫançer-i sitem, ḫançer-i tīz, ḫançer-i ʿuryān, tīġ u ḫançer, zaḫm-ı ḫançer*

(ḫançer [40], ḫançerden [1], ḫançeri [10], ḫançerin [2], ḫançerinde [1], ḫançerini [1], ḫançerler [1], ḫançerüñ [1])

G104-3. Çeşm-i mestüñ ḫışm ile ḳılsa naẓar / Ṭutmışam ben sīne **ḫançerden** yaña
G114-4. ʿAceb bu ġamze midür yā çü **ḫançer** / ʿAceb bu zülf midür ya çü ḳıllāb
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / **Ḫançerinde** buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī başına / Niceye dek urasın baġrına **ḫançer** elġıyāş
G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline **ḫançer** alup / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G335-5. Ey Muḥibbī dil nice olsun ḫalāş / Gözleri **ḫançer** çeker ḫāli sipend

G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir’ātını İskenderi / Şınsa her bir pāsı kendüyi **ḫançer** gösterür
G428-3. **Ḫançerin** ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür
G436-1. Çeşmi eline **ḫançer** alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde ḫūnın dökmege **ḫançer** ṭutar
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde **ḫançer** depredür
G505-1. Yine mest oldı cānānum ele aldı revān **ḫançer** / İçelden ḫūn-ı ʿuṣṣāḳı olupdur ḫūn-feşān **ḫançer**
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan **ḫançer**
G505-3. N’ola efʿi gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān **ḫançer**
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan **ḫançer**
G505-5. Müjeñ ṭirini sīnemde n’ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān **ḫançer**
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān **ḫançer**
G506-2. Giçüben fırḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol gözi āfet-i cān kirpügi **ḫançer** geliser
G531-1. Şīve-i mestānuna ey dostʿabher imrenür / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü **ḫançer** imrenür
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum hevālanur / Çeşmi çekerse **ḫançeri** baġrum paralanur
G604-3. Çeküp **ḫançer** ḳılaʿuṣṣāḳına ḳaṣd / Nice tenler o dem cāndan berīdür
G640-2. Serv-ḳaddüñ ile daʿvi eylemiş / Bid işidüp yüzine **ḫançer** çeker
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / **Ḫançeri** gitmez elinden dāim işi kindür
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḫüsn ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi **ḫançer** giçer
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline **ḫançerin** alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler
G829-2. Urmaġa ehl-iʿışḳ sīnesine / Eylemiş ġamzeleri **ḫançerler**
G904-1. Çeşm-iʿayyārun dem-ā-dem mekr ü āl üstindedür / Mest olup **ḫançer** ṭutup elde cidāl üstindedür
G937-1. N’eyledüm n’itdüm bu ben miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin **ḫançer** idüp ebrūlarını çīn ider
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu göñlüm şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh **ḫançer** gösterür
G952-1. **Ḫançer** almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele **ḫançer** alaldan dostlar / Ḳaṣdı budur baġrum içre ḳanum içüp ḳaneler
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī 1eblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine **ḫançer** ṭutar
G1108-2. Gözleri **ḫançer** çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar yāre düşdi göñlümüz
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür **ḫançeri** ḳandur henüz
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi **ḫançeri** çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ **ḫançeri** ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀṣıḳa **ḫançer** çeken her dem hilālüñdür senüñ
G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ içün / Nice ser-tīz eylemişdür **ḫançerini** kirpügüñ
G1965-2. **Ḫançeri** ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum aña / Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm
G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumu dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ **ḫançeri** aġzında ḳanum var benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun **ḫançeri** yüzinde ḳanum var ben üm
G2016-3. Dün beni öldürdügine **ḫançeri** şāhid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yāresin / Üşte **ḫançer** üşte sīne ḫiẓmete tek yāresin
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline **ḫançer** alup / Ḳurup ʿuṣṣāḳını boyınca girer ḳane degin
G2213-5. Eline **ḫançer** almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum **ḫançer** virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2259-3. Eline **ḫançer** almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı **ḫançer** ele / Baña mı dürlü dürlü işkence
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar **ḫançer** yine
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza / **Ḫançerüñ** ṣusadı içmege gelür ḳanumuza
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger ẓevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi girer **ḫançer** araya
G2549-5. Çekse **ḫançer** gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2571-4. Ḳanlu **ḫançer** çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḥrāb ile
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī’yi mestāne ġamzeleri / **Ḫançer** elinde eyler ise ṭañ mı ḳan daḥi
G2765-4. Ġamzeler **ḫançer** çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān **ḫançeri** bir yandan bir yanuma

ḫançer-i cevr [2] Eziyet hançeri.

G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāra ḳıl / **Ḫançer-i cevr** ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / **Ḫançer-i cevr** ile gel yüregümi yara didüm

ḫançer-i ġam-pāre [1] Gam parçalayan hançer.

G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña ura **ḫançer-i ġam-pāre** ne müşkil

ḫançer-i ḫūn-rīz [1] Kan döken hançer.

G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile ʿāşıḳlaruñ ḳanın / Ucından **ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ** her dem ṭaman ḳandur

ḫançer-i Ḳābil [2] Kâbil’in hançeri.

G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Geh döner ḳatlüm içün **ḫançer-i Ḳābil** götürür
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Gāh döner ḳatlüm için **ḫançer-i Ḳābil** getürür

ḫançer-i sitem [2] Sitem hançeri.

G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr / Ger nāvek-i cefā vü eger **ḫançer-i sitem**
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm / Ger nāvek-i cefā vü eger **ḫançer-i sitem**

ḫançer-i tīz [2] Keskin hançer.

G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele çün **ḫançer-i tiz**
G1119-3. Kıya baḳsa eger cellād-ı çeşmüñ / İder müjgānın ol dem **ḫançer-i tiz**

ḫançer-i ʿuryān [1] Yalın hançer.

G2639-1. Gösterür dilber çü her dem ḫançer-i **ʿuryānını** / Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını

ḫançer-güzār [1] Hançer çeken.

G1820-4. Şāhāne çekse leşkerini ġamzenüñ olur / Her biri nāvek-efken ü **ḫançer-güzār** hem

ḫand [2] *Far.* Gülüş, gülücük. *bk. ḫand-i yār*

(ḫand [1], ḫandin [1])

G335-4. Bilmedün ġonce-dehānı sırrını / Açma aġız yoḳ yire eyleme **ḫand**
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḫār ile **ḫandin** gözlesin

ḫand-i yār [1] Sevgilinin gülücüğü.

G1753-4. **Ḫand-i yāre** gülşen içre beñzerem dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül

ḫandān [9] *Far.* Neşe veren, gülümseyen, güler yüzlü. (Lexicon, 1890: 866)

bk. gül-i ḫandān, ġonce-i ḫandān, gül-i ḫandān, ḫandān eylemek, ḫandān ḳılmaḳ, ḫandān olmaḳ, ḫandān u şādān, la ʾl-i ḫandān, leb-i ḫandān, şād u ḫandān, şādān u ḫandān, verd-i ḫandān, vird-i ḫandān

(ḫandān [4], ḫandāndur [1], ḫandānı [1], ḫandānıdur [1], ḫandānlar [1], ḫandānsın [1])

G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin gül gibi **ḫandānı** saña
G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā cūydur berk-i gül **ḫandān** aḳar
G812-1. Gül-ġonce **ḫandāndur** çemen serv-i revānum ḳandadür / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı cānum ḳandadür
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam miḥnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ **ḫandānıdur** göñül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi şanmañ ki dilber ḥālüme **ḫandān** degül
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem gül gibi **ḫandānsın** begün
G1847-1. Ruḥlaruñı dostum gül gibi **ḫandān** isterem / Anuñ için gözlerüm yaşını bārān isterem
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḥı **ḫandānlar** ile
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ **ḫandān** giçe

ḫandān eylemek [1] Sevindürmek, mesrūr etmek, ḫurrem etmek. (Tulum, 2011: 881)

G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi **ḫandān eylemek**

ḫandān ḳılmaḳ [1] Sevindirmek, mutlu etmek.

G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle **ḫandān ḳıl** / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuşşāḳı ḳurbān ḳıl

ḫandān olmaḳ [20] Gülmek, záhk, şen ołmaḳ, sevinmek, şād ołmaḳ, ḫurrem ołmaḳ, meserret etmek, feráhān ołmaḳ... (Tulum, 2011: 881)

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi **ḫandān olur** / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi **ḫandān olur**
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb **ḫandān olur** / Nitekim gül açılur bārān sever
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi **ḫandān olur** / Şimdi bildüm ḥālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G550-2. Serv gibi şalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur şan ġoncedür **ḫandān olur**
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her kūşeden güller ḳamu **ḫandān olur**
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol **ḫandān olur**
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaşla **oluram ḫandān** ne hicrāna melālüm var
G942-2. Serv gibi şalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür **ḫandān olur**
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül **ḫandān olur** / Nitekim kendü ziyānına güler her gāh şemʿ
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi var **ḫandān ol**
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi **ḫandān olur** / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1757-3. Jāleler şanma seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ **olur** maʿşūḳ-veş **ḫandān** gül

G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse iḥsān it / **Olup** cān şād u dil **ḫandān** göñülden ġam baʿīd olsun
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi **oldı ḫandān** / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam ben
G2202-3. Gül gibi **ḫandān olur** görse yaşum bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek ol gül **ḫandān ola**
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı ḳaçan bārān ola / Açılup gülşende dilber gül gibi **ḫandān ola**
D7-2. Yār **ḫandān-dil olur** āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi **ḫandān olup** ḥurrem olur

ḫandān u şādān [2] Mesrur ve mutlu.

G1398-4. Kimisi **ḫandān u şādān** kimisi ġam-kīn ḥazīn / ʿİbret al sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G2192-1. Her kişi **ḫandān u şādān** ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn

ḫande [9] *Far.* Tebessüm, gülücük. (Lexicon, 1890: 866-867)

bk. ḫande eylemek/itmek, ḫande ḳılmaḳ, ḫande vü şādī

(ḫande [5], ḫandedür [1], ḫandenüñ [1], ḫandesin [1], ḫandesini [1])

G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bağışlar **ḫande** ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḫālümi yārüñ işi hep **ḫandedür**
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende **ḫande** var
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / **Ḫande** bīmār ola itme Muḥibbī anda ses
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / Laʾli velī ki **ḫande** ile virdi inbisāṭ
G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / **Ḫande** ile gül gibi sen ḫall-i eşkāl eyledüñ
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm ol gül-i nev-restenün ben **ḫandesin**
G2158-4. Nāza başlar ġonceler görür fiġānın bülbülüñ / **Ḫandesini** āşikār eylemez eyler nihān
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī **ḫandenüñ** ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan berü

ḫande eylemek/itmek [11] Gülmek, tebessüm etmek. *bk. ḫande ḳılmaḳ*

G207-4. Açılsa gül gibi yār **itse ḫande** / Benüm yaşum n'ola bārāndur ey dost
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül gibi **ḫande ide** ḳaçan būstān dost
G493-3. Sen gül-i nev-reste gibi **ḫande eyle** her zamān / ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda itsün āh u zār
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi **eyler ḫandeler** / Ebr-i āhum her ḳaçan göz yaşını bārān çeker
G991-3. **Ḫande eyler** şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1293-3. **Ḫande eyler** şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen **ḫande eyle** gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1995-3. Umaram gülşende **ḫande idesin** sen gül gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḥālüñi dilber **ide** tā gül gibi **ḫande**
G2606-9. Gāh olur **ḫande eyler** gülşen içre gül gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni
Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle **ḫande ider** nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı anuñ serve deger nāzlanur

ḫande ḳılmaḳ [5] *bk. ḫande eylemek/itmek*

G883-3. **Ḫande ḳılsa** gül gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḥoḳḳa-i laʾl içre lü'lü'lar mıdur
G1618-3. Ġonce gibi açılup gül gibi **ḳılsun ḫande** yār / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel **ḫande ḳıl** / Zülfüñüñ tārını āşıḳ başına gel bend ḳıl
G2210-5. Ḳo **ḳılsun** gül gibi dildār **ḫande** / Muḥibbī āh u eşküm bād u bārān
G2340-5. Ġonce-veş yār Muḥibbī ola kim **ḫande ḳıla** / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle

ḫande vü şādī [1] Gülüş ve mutluluk.

G2547-1. Çünki virildi **ḫande vü şādī** ezel güle / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū bülbüle

ḫāne [51] *Far.* Ev, beyt, dâr, mesken. (Ş. Sami, 2010: 423)

bk. bīmār ḫāne, dil ḫānesi, göñül ḫānesi, ḫāne virmek, ḫāne-i cānāne, ḫāne-i cism, ḫāne-i çeşm, ḫāne-i dil, ḫāne-i gerdūn, ḫāne-i göñül, ḫāne-i ḫalvet, ḫāne-i hicrān, ḫāne-i ʿışḳ, ḫāne-i ṭarīḳ-i dil, ḫāne-i virān, libās u ḫāne, murġ-ı ḫāne, rāh-ı ḫāne, saḳf-ı ḫāne, ta'līm-i ḫāne

(ḫāne [12], ḫāneden [2], ḫānedür [3], ḫānelerinde [1], ḫāneme [1], ḫānemüz [1], ḫānesi [3], ḫānesin [7], ḫānesinde [2], ḫānesinden [7], ḫānesini [9], ḫāneye [2], ḫāneyi [1])

G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül şehrini ḫayfā / Bu **ḫāneyi** seyl eyledi gūyā yine ifnā
G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / ʿIşḳ **ḫānesini** yapsa n'ola ser ile binā
G29-4. **Ḫānesinden** gün gibi ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz ḫalḳ-ı cihān ḫayrān aña
G341-1. Hecr ṭaşın üstüme yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil **ḫānesi** eflāke çıḳdı āh-ı gerd
G355-5. **Ḫānesinden** yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded

G358-1. Dostlar ġam **ḫānesinde** eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G432-1. **Ḫānesinden** her ḳaçan serv-i ḫırāmānum çıḳar / Gözlerüm yaşı revān olup bile cānum çıḳar
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış **ḫānedür** / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G471-4. Dil **ḫānesini** gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör kiʾāşıḳ ile oynaması var
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma gel berü ey derd ü ġam / **Ḫāne** vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu çeşmüm **ḫānesi** / Ḫākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G535-2. Ḫāne-i dilde şu deñlü dökeyin göz yaşların / **Ḫāne** ġarḳ oldı diyeler **ḫāneden** bīrūn aḳar
G568-3. Daḥi göñlüm **ḫānesini** yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G736-2. **Ḫānesinden** çün ṭulūʿ eyleye ol bedr-i münir / Göñlümi alan benüm didüm çehārdeh sāledür
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller **ḫānesi** maʿmūrdur
G847-3. Şāh-ı ġam mesken idüpdür ṭañlaram / Kişver-i dil bir ḥarābe **ḫānedür**
G957-3. Egerçi kim yapar dil **ḫānesin** yār / Döner ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış **ḫānedür**
G1001-3. Daḥi göñlüm **ḫānesini** yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ʿışḳ bir **ḫāne** bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1154-5. Dil **ḫānesini** yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı da yapar böylece miʿmār ele girmez
G1157-2. Sen ḥarāb itmeñ neden ey ġam dil-i virānumı / **Ḫānesin** kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1171-5. Biḥamdillah maḥabbet **ḫānesinde** / Ġamuñdan ġayri kimse maḥrem olmaz
G1174-1. Tīredür ġamdan ḥarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir gice olsun münevver **ḫānemüz**
G1197(b)-2. Bu göñlüm **ḫānesin** yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan bilmez
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir **ḫāneye** ki od düşe lā-büd duḫān gerek
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Kaʿbei yapmaḳdan ise / Yap göñül **ḫānesini** beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi şaḳla açma aġzuñı / **Ḫānesini** terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / **Ḫāneme** itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek / Nice rāḥat olayın **ḫāne** ṭoludur mekesüm
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / **Ḫānesinden** hīç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū **ḫāneden** / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2077-1. Biñ kerre yıḳdı bu dil-i maḥzūn **ḫānesin** / Āḫır bilürsüz itdi bu **ḫāne** nişānesin
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / **Ḫāne** eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2194-3. **Ḫānesinden** ṣubḥ-veş ʿuşşāḳa göstersün yüzüñ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşiddür çāk-ı girībān eylesün
G2202-4. Yıḳdı göñlüm **ḫānesin** itmez ḥaẕer hīç āhdan / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir **ḫāne** yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin
G2238-3. Olmasa ger ʿāşıḳ ḫāme-sūz / Sengden **ḫāne** niʾderdi kūh-ken
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / **Ḫāne** mi vardur ḥarāb olmaya bu seylābdan
G2316-1. **Ḫānesinden** nāgehān itdi ṭulūʿ bir māh-rū / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / Maṭlaʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi **ḫāneye**
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger **ḫāne** gerekse
G2647-3. Ġam **ḫānelerinde** dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil **ḫānesin** / Seng-i miḥnetle yapar miʿmār gördüm kendümi
G2678-4. Yıḳdı dil **ḫānesini** leşker-i ġam / Temelindeñ bile ḥarāb oldı
G2690-4. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġından / Maḥabbet **ḫānesin** dil muḥkem itdi
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde **ḫāne** bünyād eyledüm / Bir nefes ṣanmañ daḥi ʿālemde dil şād eyledüm
D28-2. Diñ müşerref eylesün **ḫānesini** derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ
B168. Ḳanı dildeʿışḳ şāhı **ḫāne** bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına

ḫāne virmek [1] Yer vermek.

D41-2. N'eyler ruḫuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol küffāre **ḫāne virme**

ḫāne-i cānāne [1] Sevgilinin evi.

G1013-1. Cennet ki dinür **ḫāne-i cānāneme** beñzer / Miḥnet evi de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer

ḫāne-i cism [2] Beden evi.

G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaṣlın isteyüp cānānenüñ / **Ḫāne-i cismi** anuñ vīrāne oldıʿāḳıbet
Mr17-14. İtmeden leşker-i ġam **ḫāne-i cismüni**ʿadem / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

ḫāne-i çeşm [2] Göz evi.

G77-3. Ḫayālüñle ṭoludur **ḫāne-i çeşm** / Ḳo gelsün eyledüm göñlümde ṣad-cā
G2039-3. ʿIşḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn **ḫāne-i çeşmümden** icrā eyleyen

ḫāne-i dil [19] Gönül evi. *bk. ḫāne-i göñül*

G83-3. **Ḫāne-i dil** taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G164-4. **Ḫāne-i dilde** gelünʿıyş idelüm / Dil kebāb oldı gözüm yaşı şarāb
G427-3. Şöyle ṭoldı **ḫāne-i dil** bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḥi bu dīdeden bīrūn aḳar
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük degül derd ü belā / **Ḫāne-i dilde** gelüp her gice mihmān oldılar
G535-2. **Ḫāne-i dilde** şu deñlü dökeyin göz yaşların / Ḫāne ġarḳ oldı diyeler ḫāneden bīrūn aḳar
G769-4. **Ḫāne-i dilde** ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer

G925-3. Derd ü miḥnet **ḫāne-i dilde** varupdurur rāḥata / Ses itme dilā kim ḥücrede yārān uyur
G1296-3. **Ḫāne-i dil** olmadan vīrāne ābād eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāş
G1336-5. **Ḫāne-i dil** yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1574-5. **Ḫāne-i dilde** Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1718-4. **Ḫāne-i dil** böyle tenhā ṭurmasun / Derdi daʿvet ḳıl tenaʿʿum eyle gel
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük degüldür gözde nem / Anuñ içün **ḫāne-i dil** ṭolıdur derd ü elem
G2208-1. Nice bir **ḫāne-i dil** cevr ile vīrān olsun / Yā nice tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2695-2. Teng oldı **ḫāne-i dil** göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün şeb yaḳar ḳamer çerāġı
G2721-5. Ey Muḥibbī **ḫāne-i dilde** iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya her sü seni
G2725-4. Ḫūn ile **ḫāne-i dilde** yine taşvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile bir büt-i zerrīn külehi
G2751-1. **Ḫāne-i dilde** ezel ʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını
G2776-1. Naḳş ḳıldum **ḫāne-i dilde** ḳamer-ruḫsārını / Ola kim bu nevʿile görem anuñ dīdārını
B189. Bunı yazmış yapduġında İbn-i Āzer Kaʿbeye / **Ḫāne-i dil** kim yapar olur berāber Kaʿbeye

ḫāne-i gerdūn [1] Feleğin evi.

G2489-2. **Ḫāne-i gerdūnı** yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫākda

ḫāne-i göñül [1] *bk. ḫāne-i dil*

G451-2. Şol ḳadar naḳş eyledüm dilde şanemler naḳşını / Kim görürse **ḫāne-i göñlüm** şanur büt-ḫānedür

ḫāne-i ḫalvet [1] İnziva evi.

G1275-2. **Ḫāne-i ḫalvetde** yidüm çün ġamuñ esrārını / Vādi-i ḥayretde oldı gözlerüm maḳṣūda düş

ḫāne-i hicrān [1] Ayrılık evi.

G1350-4. Ḥācet degül bu **ḫāne-i hicrāna** ey refīḳ / Uyarma şemʿī sīnem olupdur aña çerāġ

ḫāne-i ʿışḳ [1] Aşk evi.

G1216-3. **Ḫāne-i ʿışḳuñ** şorarsañ ger ezel bünyādını / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās

ḫāne-i ṭarīḳ-i dil [1] Gönül evinin yolu.

G2187-4. **Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde** yaḳdı āhum āteşi / ʿĀşıḳ-ı āvāreye besdik bu deñlü ḫānümān

ḫāne-i virān [1] Harap/harabe ev.

G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / **Ḫāne-i vīrān** içinde germ-i nārumdur nemed

ḫāne-sūz [1] *Far.* Ev yakıcı, gözü dışarıda olan kimse. (Devellioğlu, 2000: 325)

G2238-3. Olmasa ger ʿāşıḳ **ḫāne-sūz** / Sengden ḫāne niʾderdi kūh-ken

ḫāni [2] *T.* Nerede? Neredir. (Ş. Sami, 2010: 424)

G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum **ḫāni** bil / Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫi Ḫalīl
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe şād-pāre ḳılduñ göñlümi / **Ḫāni** ẓālim nice bir göñlüm perīşān idesin

ḫānḳāh [4] *Far.* Tekke, dergâh, bir şeyhin taht-ı riyâsetinde olarak dervîşân mahall-i ikâmet ve zikir ve ibadeti. (Ş. Sami, 2010: 424) *bk. ḫānḳāh-ı ʿışḳ, meyl-i ḫānḳāh*

G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ / **Ḫānḳāh** içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G2071-5. **Ḫānḳāh** içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar nice çıḳar kūşe-i meyḫāneden
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine ṭutma ṣaḳın / **Ḫānḳāh** içre varup zāhid-i mekkār etegin
Mr22-7. **Ḫānḳāh** içre nice bir ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam

ḫānḳāh-ı ʿışḳ [2] Aşk dergâhı.

G1124-4. Gāh olur meyḫānelerde içerüz cām-ı şarāb / **Ḫānkāh-ı ʿışḳ** içinde gāh olur Edhemlerüz
G1918-3. **Ḫānḳāh-ı ʿışḳ** içinde baña oldılar mürid / Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūna irşād eyledüm

ḫānümān [3] *Far.* Ev bark, hane ve halkı, ehl ü ıyâl, mal mülk. (M. Nâcî, 2009: 198)

(ḫānümān [1], ḫānümānum [2])

G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde **ḫānümānum** var şanur
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür **ḫānümānum** nʾeyleyem
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde yaḳdı āhum āteşi / ʿĀşıḳ-ı āvāreye besdik bu deñlü **ḫānümān**

ḫār [97] *Far.* Diken. (Lexicon, 1890: 819)

bk. belā-yı ḫār, derd-i ḫār, enis-i ḫār, ḫār-ı belā, ḫār-ı cefā, ḫār-ı muġaylān, ḫār-ı müje, ḫār-ı müjgān, ḫār u ḫār, ḫār u ḫas, ḫār u ḫāşāk, meyān-ı ḫār, naṣib-i ḫār, nāvek-i ḫār, pür-seng-i ḫār, raḳîb-i ḫār, sāye-i ḫār, seng-i ḫār, terk-i ḫār itmek, zaḫmet-i ḫār-ı muġilān

(ḫār [67], ḫāre [8], ḫārda [1], ḫārdan [4], ḫārdur [1], ḫārı [7], ḫārıdur [1], ḫārın [1], ḫārını [1], ḫārlar [1], ḫārumdur [1], ḫāruñ [4])

G5-2. **Ḫārdan** güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün ḳullaruña ḥikmet iẓhār eyledüñ
G5-6. Güller ile gülşen içre **ḫārı** ḳılduñ hem-nişîn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iẓhār eyledüñ / Gül bitürdüñ **ḫārdan** ḳurı şecerden daḫi sîb
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi **ḫāre** nigār aġyār dāim ḳol ṣalup
G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih **ḫār** ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelîb
G144-2. İñlesem elinden aġyār dostlar olmaz ʿaceb / **Ḫār** elinden nitekim gülşende iñler ʿandelîb
G204-1. **Ḫār** ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā dirîġ gül yüzüñe iremedi dest
G266-2. Bülbülem baġrum delindi **ḫār** elinden iñlerem / Hîç baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāş
G272-2. **Ḫār** elinden gülşen-i ḥusnüñde her gice müdām / Bülbül ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḥş
G389-4. Seni gülşende raḳîbüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol **ḫārumdur**
G390-1. **Ḫārdan** mı bülbül iñler ya gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G474-5. Nite gül eṭrāfını ṭutar Muḥibbî **ḫār ḫār** / Olıgelmişdür olur dilberlere aġyār yār
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳîbi **ḫāre** beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda **ḫāre** vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G603-5. ʿAceb mi gelse ḫaṭuñ gül ʿiẕārum / Gülüñ eṭrāfını lā-büd ṭutar **ḫār**
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma lāle güldürür / **Ḫār** elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün **ḫār** elinden baġrı pāre pāredür
G713-3. **Ḫār** batsa itlerüñüñ pāyına ey ṣāḥ-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G736-1. **Ḫār** elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını **ḫār** şır
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ **ḫār** seyr
G770-3. Yāri aġyārla gördüm şan gül oynar **ḫār** ile / Bülbül-i şūrîde-veş āh u zārum aldılar
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp ol derd-mendüñ dāimā **ḫārın** görür
G906-4. Ṣalınur gül **ḫār** ile şalınma sen aġyār ile / Cünbişi raʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G912-5. Muḥibbî gül gibi her-cāyi dildār / Yanında **ḫārlar** aġyāra beñzer
G967-2. **Ḫār** elinde gördi gülşende gülüñ dāmānını / Bülbül itse ṭañ mıdur feryād u āh u nāleler
G1006-3. **Ḫār** elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül **ḫār** elinden / Daḫi şūrîde bülbül ne sözüñ var
G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet **ḫārıdur** / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül anuñ yanında **ḫār** olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini hergiz elden / Ne ḳaldı bülbül kim **ḫār** ḳılmaz
G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār maḥrem vaṣluña / Hem-dem-i gül **ḫār** olur bülbül giriftār-ı ḳafes
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm n'ola cismüm / Ne ġam deryā götürür **ḫār** ile ḫas
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içre ʿandelîbe gülsüz olmaz **ḫār** ḫoş
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm nitekim gül **ḫār** ile / ʿAndelîb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1252-3. Ol gül-i nev-restei **ḫār** ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1268-3. Eger yaşdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler **ḫāre** yaşdanmış
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür **ḫārda** / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1430-4. Dāmen-i gül **ḫār** elinde bülbülüñ ḫāli ḫarāb / Nice iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbî ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine **ḫār** gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur **ḫār** ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar **ḫār** ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir **ḫārı** bu sitānuñ
G1490-2. Gül Ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / **Ḫār** elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1558-2. Gülşen içre gül olur **ḫār** ile her dem hem-nişîn / Ömri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1620-3. **Ḫār** idüp ʿuşşāḳı eylersin raḳîbe iḫtirām / Ne sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1639-1. **Ḫār** ile memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / Giceler tā ṣubḥa dek diñmez fiġānı bülbülüñ
G1641-4. **Ḫār** ile gördüñ meger sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrîde feryād eyledüñ
G1660(b)-2. Derd ile iñledügi budur hezār / **Ḫār** elinden pāredür aʿżā-yı gül
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn **ḫār** elinden bülbülüñ / Ṣalınur bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelîb / Ḳarşusında **ḫār** ile her laḥẓa eyler bāz gül
G1704-9. Ey Muḥibbî ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına **ḫāruñ** dāimā oynar gül
G1724-3. **Ḫār** elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde **ḫār** ile oynar gül
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā **ḫār** iḫtiyār itdüm
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / **Ḫār** elinden irişen nāle ile zāre benem
G1881-7. Ey Muḥibbî ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür **ḫār** çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki gül **ḫāre** yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrîdeye dönse meẕelüm

G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına baḳup **ḫāruñ** gül-i raʿnādan el çekmem
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını **ḫāruñ** bāġ u gülzār isteyen
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz **ḫār** elinden nʾeylesün gül hem-demin
G2070-5. Ey Muḥibbī **ḫār** ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2093-1. Ḫaṭ degül belki **ḫār** imişsin sen / Ṣaç degül belki mār imişsin sen
G2133-1. **Ḫārdan** güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla gül ṭutar anuñ **ḫār** etegin
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / **Ḫār** eline gül gibi gel virme dāmānuñ ṣaḳın
G2192-3. Yār olma her leʾime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi **ḫār** ile olmış hem-nişīn
G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse **ḫār** elin
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe laʿl-i sürḫ / Ol günehdür birini **ḫār** u birin ṭaş eyleyen
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ **ḫār** ile ḫandin gözlesin
G2378-2. **Ḫār** elindendür dile eyler şikāyetʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim **ḫār** ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla **ḫārı** görür ol bile sence
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi **ḫāruñ** cefāsın dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar **ḫār** ile
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara varup boynın eger **ḫāre** benefşe
G2492-2. ʿĀrıżun **ḫār** ider geh āb u geh āteş-feşān / Ġālibā inkār ez-üstād-ı şunʿāmūḫte
G2511-3. Gülüñ **ḫār** olalıdan hem-nişīni / Ötüp feryād ider bülbül çemende
G2552-3. Baña sensüz görinür **ḫār** gülşen / Leṭāfet ḳalmamış hergiz çemende
G2580-1. **Ḫār** elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek düşer mi bülbüle
G2614-4. Belāsuzʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur **ḫārı**
G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / Ne yirde kim bite gül bile **ḫārı**
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / Gül ile çün görür bir yirde **ḫārı**
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül ile **ḫārı**
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi **ḫār** eline virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2788-4. **Ḫārını** ḫoş görmeyince būy-ı gül girmez ele / Ḳışına eyler taḫammül isteyenler yazını
G2788-5. **Ḫār** elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez o bārī degmede ol **ḫār** benüm gibi
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki şehā dāmenüñe ṭoḳına **ḫār**
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / Bisterin **ḫār** eyleyüp hem sengden bālin ider
Mh6-1. Gel naẓar ḳılʿışḳ-ārā her āşıḳuñ bir dādı var / **Ḫār** elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre naṣibüm **ḫārdur** / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
Mr19-11. Öldüginden bülbülüñ gülzāra ne / Sīnesinüñ yāresinden **ḫāre** ne
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa **ḫāre** keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
B99. **Ḫār** eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir gül ki anuñ çevresi **ḫār** olmaya

ḫār-ı belā [3] Bela dikeni.

G403-2. Ben **ḫār-ı belā** içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G980-4. Zaḫm-ı peykānı ḳızıl güldür baña / Bülbülem **ḫār-ı belāsı** ḫoş gelür
G1158-2. Benüm bu sīneme **ḫār-ı belādur** ʿārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz

ḫār-ı cefā [1] Eziyet dikeni.

G232-1. **Ḫār-ı cefāñ** ile oluben pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini irmedi ey bī-vefā dest

ḫār-ı muġaylān [2] Deve dikeni.

G279-3. Senüñ yoluñda her **ḫār-ı muġaylān** / Görinür baña zer-bāft ü dībāc
G2354-2. Ḫarīr olsa ne ṭañ **ḫār-ı muġeylān** / Şular kim pā ḳoyalar rāh-ı ḥacda

ḫār-ı müje [1] Kirpiğin dikeni. *bk. ḫār-ı müjgān*

G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup **ḫār-ı müjemden** ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola

ḫār-ı müjgān [1] *bk. ḫār-ı müje*

G1418-3. Baş gözüm üstine itme **ḫār-ı müjgāndan** ḥaẓer / Yaşum ile nerm olsun diyü itdüm ışlamaḳ

ḫār u ḫār [2] Záhmet, güc, elem...(Tulum, 2011: 884)

Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña **ḫār u ḫāre** bisterdür bugün
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben **ḫār ü ḫāre** / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār saña olsun

ḫār u ḫas [17] Çalı çırpı. (Ş. Sami, 2010: 425)

G528-3. **Ḫār u ḫas** gibi bu cismüm şālını / Ġarḳ iden āḫır yaşum seylābıdur
G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / **Ḫār u ḫasla** kim görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur

G1172-2. **Ḫār u ḫasdur** virmezüz dünyā metā ʿına göñül / Fāriġuz āzādeyüz ʿālemde deryā-dillerüz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur **ḫār u ḫas**
G1218-4. Zāhidā şu üzre ṣalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet **ḫār u ḫas**
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār ile her **ḫār u ḫas**
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her **ḫār u ḫas**
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿ eyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken ḫᵛān-ı vaṣluñdan senüñ her **ḫār u ḫas**
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāṣ / Kim ʿacebler gül yanında eksük olmaz **ḫār u ḫas**
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende gül / Meclisinde dāimā eksük degüldür **ḫār u ḫas**
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḥlarından bū alur her **ḫār u ḫas** / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki varur cāyına her **ḫār u ḫasuñ**
G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme **ḫār u ḫas** / Ṣunsalar āb-ı ḥayāt ile gerekmez cām-ı Cem
G2326-5. Muḥibbī n'ola ger itmese dünyāya naẓar / Hīç deryādan olan meyl ide mi **ḫār u ḫasa**
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme ẕerre ḳadar / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb **ḫār u ḫasa**
G2550-1. Virme dil dehre şaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ **ḫār u ḫasa**
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden getüre / Nitekim **ḫār u ḫası** her yaña seylāb gibi

ḫār u ḫāşāk [1] Ḫışt, demır dikeni. (Tulum, 2011: 884)

G1047-6. Yaḳdı ʿışḳuñ āteşi çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi iden bülend bu **ḫār u ḫāşākumdurur**

ḫᵛār [1] *Far*. Hakir, zelil, itibarsız. (Ş. Sami, 2010: 425) *bk. ḫᵛār u zār*

G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / Dir beni **ḫᵛār** eyleme ben daḫi merdüm-zādeyem

ḫᵛār u zār [1] Hakir ve inleyen.

Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī **ḫᵛār ü zār** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

ḫarāb [23] *Ar*. Bozulmuş, yıkılmış, viran, mamurun zıddı. (Ş. Sami, 2010: 425)

bk. ḥāli ḫarāb olmaḳ, ḫarāb eylemek/itmek, ḫarāb ḳılmaḳ, ḫarāb olmaḳ, ḫarāba varmaḳ, ḫarāb-ı ʿışḳ, ḫarāb-ı Ka'be, mest ü ḫarāb, şehr-i ḫarāb

(ḫarāb [7], ḫarāba [9], ḫarābam [1], ḫarābdur [1], ḫarābı [1], ḫarābıdur [1], ḫarābına [2], ḫarābında [1])

G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun āḫırıdur yine **ḫarāb**
G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḥālümi ḥālüm direm ġāyet **ḫarāb**
G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm ṣanma benüm ḥālüm **ḫarāb**
G178-1. ʿĀşıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz hergiz āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm bu vech ile ḥālüm **ḫarāb**
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḥālüm direm ġāyet **ḫarāb**
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil **ḫarāba** ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi göñül şehrine od
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu **ḫarāb** illerde hīç olmamışdur kimse şād
G397-4. Göñlüm **ḫarāba** virdi yine leşker-i ġamı / O ẓulm idici ḫusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G726-2. Virdi dil mülkin **ḫarāba** şimdi ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G799-3. Vīrānelerde dirler gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaṣlı bu dil **ḫarāba** beñzer
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum **ḫarābdur** / Yaḳduñ ḥazīn göñlümi bu neʿitābdur
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime **ḫarāba** baḳmazuz
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ **ḫarābı** var imiş
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī **ḫarāba** baş
G1408-2. Göñül ʿışḳuñ **ḫarābıdur** ḫaẓer ḳıl pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḫāli **ḫarāb** / Nice iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam virdi **ḫarāba** / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1934-2. Virür mū ʿālemi āḫır **ḫarāba** / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim
G1956-3. Bulmışam göñlüm **ḫarābında** viṣālüñ gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G2007-1. Nigārā mest-i çeşminden **ḫarābam** / Beni ṣanma ki ben mest-i ṣarābam
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu göñlüm **ḫarābına** / Ger muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur saña / Yüz **ḫarāba** ṭuta dil mülki ḳamu vīrān ola
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm **ḫarābına** / Bildüm anı ki āḫır ʿimāret nişānıdur

ḫarāb eylemek/itmek [26] Bozmaḳ, vīrān etmek, yebāb etmek, ber-bād etmek, yere urmaḳ, yere çalmaḳ, yıḳmaḳ...(Tulum, 2011: 882-883) *bk. ḫarāb ḳılmaḳ*

G120-1. Fikr-i lebüñ ki **eyledi** göñlüm evin **ḫarāb** / Başdan çıḳar her kim ola müdmin-i şarāb
G156-2. Ḳondı sīnem üzre bu ġam leşkeri / **İdiser** mülk-i dili cümle **ḫarāb**
G169-3. Sāḳiyā şun bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün **ḫarāb eyler** olayın bārī ben mest-i ḫarāb
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı **ḫarāb it** / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu āb it

G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / **İdiser** anı **ḫarāb** ol gözi mekkāre meded
G390-2. **Eyledi** tātār-ı çeşmi cān u dil mülki **ḫarāb** / Bu taʿaddi bu sitem şehdden mi şekkerden midür
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh çeşmüñüñ yaġmacısın / Gönlümüñ maʿmūresin **itdüñ ḫarāb** üç günde bir
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup **itse** ne ġam göñli **ḫarāb** / Pādişehdür ḫāli olmaz feṯḥ-i bāb üstindedür
G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini **itdi ḫarāb** / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını bār çeker
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli **ḫarāb itse** ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1157-2. Sen **ḫarāb itmeñ** neden ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin yād eylemiş / Bir **ḫarāb itmiş** lebinden göñlümi şād eylemiş
G1421-2. Dostum **itdüñ** cefā sengiyle bu sīnem **ḫarāb** / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / **Ḫarāb itdüñ** göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum **ḫarāb itdüñ** / Beni sen odlara yaḳduñ yiter nāz u ʿitāb itdüñ
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ içün **eyledüm** göñlüm **ḫarāb** / Dostum giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin **itdiyse ḫarāb** / Seng-i miḥnetle yine nev yapup ābād ideyin
G2136-2. **Eyledi** dil ḫānesini göz yaşı āḫır **ḫarāb** / Şehr-i dil vīrāne olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2231-4. Bir naẓarla cān alup **itdi** göñül mülkini **ḫarāb** / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2343-3. Gel göñül ḫānesi maʿmūresini **itme ḫarāb** / Miḥnetüñ dāġın yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2378-5. Ṭañ degül dil mezraʿın bārān-ı eşk **itse ḫarāb** / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice sene
G2409-3. Çün ġam-ı dilber **ḫarāb itdi** göñül maʿmūresin / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi ābād eyleme
G2606-2. Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider mi ʿmār-ı dil / Geh **ḫarāb idüp** yıḳar vīrān ider göñlüm beni
G2640-5. Leşker-i ġam gelse **itmege ḫarāb** dil mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā **ḫarāb itdüñ** göñül mülkin / Görenler didiler el-ḥaḳḳ başupdur Ẓulm-i Timūrı
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile dil kişverini **eyledi** cümle **ḫarāb**

ḫarāb ḳılmaḳ [7] *bk. ḫarāb eylemek/itmek*

G163-1. Leşker-i ġam gelse **ḳılsa** bu göñül mülkin **ḫarāb** / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki şarāb
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā **ḳıldı** benüm ḫālüm **ḫarāb** / Laʿl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini **ḳılmış ḫarāb** / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini **ḳılmış ḫarāb** / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini **ḳıldı ḫarāb** / Yeñiden anı meger luṭf ile ābād idesin
G2784-3. Şuʿle-i ʿışḳı yaḳup dil mülkini **ḳıldı ḫarāb** / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā ḳaşki
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup **ḳılduñ** göñül mülkin **ḫarāb** / Devr-i ḫüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı

ḫarāb olmaḳ [29] Harap duruma gelmek, haraplaşmak, perişan olmak. (TDK, 2011: 1046)

G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı **oldı** dil mülki **ḫarāb**
G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn şalup / Bu **ḫarāb olmış** göñül üzre oḳın şalup
G130-1. Āh kim **oldı** firāḳ ile bu dil mülki **ḫarāb** / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G143-6. Nigārā tāb-ı ḫüsnüñden yanup ḫālüm **ḫarāb oldı** / İderem bid-veş lerze şanasın kim ṭutupdur teb
G164-1. Çarḫ-ı gerdündur iden göz yaşın āb / Göreyim döne döne **ola ḫarāb**
G413-2. Bu **ḫarāb olmış** göñül mülkini ābād idiser / Luṭfın iẓhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G492-5. Bu **ḫarāb olmış** göñül maʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G510-2. Ḳondı ġam leşkeri çü mülk-i dile / Ser-te-ser şehr-i dil **ḫarāb olısar**
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu **ḫarāb olmış** göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G835-1. **Ḫarāb olalıdan** göñlüm aña vīrānedür dirler / Bulınursa eger vuṣlat aña genc-ḫānedür dirler
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül **olsa ḫarāb** / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar
G1075-5. Genc-iʿışḳun çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā **ḫarāb olmaġa** niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1174-1. Tīredür ġamdan **ḫarāb oldı** dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu **ḫarāb olmış** göñül mülkini ābād itmedüñ
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi nedür didüm didi / Ol **ḫarāb olmış** dilüñi üstüvār itsem gerek
G1788-4. Dili ḫoş idelüm çemende varup / **Olmadın** bu cihān **ḫarāb** içelüm
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister iseñ anı dilde iste kim / Nice yıllardur **ḫarāb olmış** yatur vīrāneyem
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun **olasın** āḫır **ḫarāb** / Nitekim odlara yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı **ḫarāb oldum**
G2049-1. Binsün ol serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ ḫāli **olmışdur ḫarāb** eglenmesün
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur vīrānede genc-i viṣāl / Ḳo gönül maʿmūresi **olsun ḫarāb** eglenmesün
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī **ola** bu göñlüñ **ḫarāb** / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / Ḫāne mi vardur **ḫarāb olmaya** bu seylābdan
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil şehri **ḫarāb oldı** iki mīr arasında
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemüñ / Şanma muḥkem olısar **olur ḫarāb** ol bād ile
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı **oldum ḫarāb** / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey perī / Yıllarla yata nice zamāndur **ḫarāb ola**
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīrāneler maḥzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül **olmaḳ ḫarāb** ulı
G2678-4. Yıḳdı dil ḫānesini leşker-i ġam / Temelindeñ bile **ḫarāb oldı**

ḫarāba varmaḳ [1] Yıḳılmaḳ, inhidām bulmaḳ, tehevvür etmek. (Tulum, 2011: 883)

G2190-2. ʿAceb mi kişver-i gönlüm **ḫarāba varsa** gün günden / Nice kez eyledi eyler aña ġam leşkeri aḳın

ḫarāb-ı ʿışḳ [1] Aşk viranesi.

G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her gönül olur **ḫarāb-ı ʿışḳ** ol maʿmūrdur

ḫarāb-ı Kaʿbe [1] Yıkık Kabe (gönül).

G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa **ḫarāb-ı Kaʿbeye**

ḫarāb-ābād [5] Haraplıkla dolu yer, tam harabe. (Devellioğlu, 2000: 326)

(ḫarāb-ābād [1], ḫarāb-ābāda [2], ḫarāb-abādı [1], ḫarāb-ābādıyam [1])

G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu **ḫarāb-ābāda** da var kūşe-i meyḫāne ṭut
G1641-2. Bir selām ile gönül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol **ḫarāb-abādı** ābād eyledüñ
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu **ḫarāb-ābāda** gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ **ḫarāb-ābādıyam**
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezel ʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı üzre **ḫarāb-ābād** yazmış adını

ḫarāb-ābādlık [1] Yıkık, viranelik yer.

G1402-4. Gönlümüñ şehrini vīrān eyleyüp āḫır dönüp / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın **ḫarāb-ābādlık**

ḫarābāt [11] *Ar.* Meyhane, meygede müdavimlerini harap eden işret ve sefahat yeri. (Ş. Sami, 2010: 425)

bk. ḫarābāt ehli, kūy-ı ḫarābāt, künc-i ḫarābāt, mest ü ḫarābāt, pīr-i ḫarābāt, rind-i ḫarābāt

(ḫarābāt [6], ḫarābāta [3], ḫarābātı [2])

G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm ben **ḫarābāt** iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / **Ḫarābāt** içre üftāde olan şūrīde-ḥāl añlar
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle **ḫarābāt** iḫtiyār
G1038-4. Rehber oldı dün **ḫarābāta** baña pīr-i muġān / Çünki ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1085-5. İḫtiyār itdi **ḫarābātı** Mubibbi ʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet andan olʿār eylemez
G1145-4. **Ḫarābāta** varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1149-4. Nāmūs nedürʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki **ḫarābāt** erine nām gerekmez
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var **ḫarābāta** Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G2317-2. Olup **ḫarābāt** eri vü çāk it murāḳḳaʿuñ gel / Pīr-i muġān sarayına gelʿār u nāmı ḳo
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi çü selāmet yiridür / Ḳo **ḫarābāt** yirin rind ile bed-nāmlara
G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān **ḫarābātı** / Her biri seni arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne

ḫarābāt ehli [16] Rintler.

G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim **ḫarābāt ehline** / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın çün gülünc
G297-4. Ben **ḫarābāt ehli** oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde **ḫarābāt ehli** ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n'olur
G1086-4. Biz **ḫarābāt ehliyüz** mesken bize meyḫānedür / Lā'übālī meşrebüzʿālemdeʿārı n'eylerüz
G1099-3. Şāla raġbet eylesek ṭañ mı **ḫarābāt ehliyüz** / Māyil-i dünyā olup tāc u ḳabāya baḳmazuz
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya ṣatduḳ **ḫarābāt ehliyüz**
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı Muḥibbī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb dāim **ḫarābāt ehliyüz**
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir **ḫarābāt ehliyüz** dāim melāmet beklerüz
G1200-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Çün **ḫarābāt ehliyüz** dāim melāmet beklerüz
G1213-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Biz **ḫarābāt ehliyüz** dāim melāmet beklerüz
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına mey nūş eylerüz / Biz **ḫarābāt ehliyüz** düşmez elümüzden ayaġ
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi şarāb-ı ṣafā gel / Ḳo inād itme **ḫarābāt ehline** inṣāfa gel
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm / **Ḫarābāt ehlini** yazup sipāh itdümʿalem çekdüm
G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / Var **ḫarābāt ehlinüñ** baḳ anda nūş-ā-nūşına
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm çün gönlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum **ḫarābāt ehline**
Mh6-5. Ol **ḫarābāt ehli** eyledi gönül gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn

ḫarābātī [7] *Far.* Meyhane müdavimi, bekrî, sarhoş ve pejmürde-hâl. (Ş. Sami, 2010: 425) *bk. ḫarābātī vü mest, mest ü ḫarābātī, rind ü ḫarābātī*

G1185-3. Laʾl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / Biz **ḫarābātī** olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
G1479-3. Yüri bir şanʿatı tekmīl idüp olup **ḫarābātī** / Kemāl ehli gedā olsa olurʿālī-nesebden yeg

G1788-2. Çün **ḫarābāt**ī olduḳ ʿālemde / Āşikār anı bī-ḥicāb idelüm
G1810-4. İtdüm ḳabūl çünki **ḫarābāt**ī meşrebin / Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākıyam
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol **ḫarābāt**ī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2483-3. Cām-ı laʾli yādına oldum **ḫarābāt**ī bugün / Varumı ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dil-keşe
G2609-5. Hem-demi ġamdur Muḥibbī'nüñ **ḫarābāt**ī olup / Düşmez elden sāġarı mey-ḫᵛārelıḳdur pīşesi

ḫarābātī vü mest [1] Sarhoş ve mest.

G631-2. Cām-ı laʾlüñ içeli oldum **ḫarābātī vü mest** / Ol sebebden dāimā mey-ḫᵛārelıḳ göñlüm diler

ḫarābe [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 425) *bk. ḫarābe itmek*

1. Virane...

G845-4. Egerçi şöhretin buldı **ḫarābe** / Velī vīrāne-dil derdüñle maʿmūr

2. *mec.* Pek harabe ve yarı yıkık ev.

G847-3. Şāh-ı ġam mesken idüpdür ṭañlaram / Kişver-i dil bir **ḫarābe** ḫānedür
G1441-2. Şorarsañ kişver-i dildür **ḫarābe** / ʿAceb ḳılma anuñ sulṭānıdur ʿışḳ
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol **ḫarābe** evde mihmān her zamān eksük degül
G1922-5. Göñlüm gibi **ḫarābe** eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

ḫarābe itmek [3] Yıkmak.

G91-1. Eşk **itdi ḫarābe** bu göñül şehrini ḥayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẓarla āh / **İtdi ḫarābe** göñlümi ġam ṣanki yaġı-vār
G2075-3. Ġam leşkerini cemʿidüben geldi üstüme / **İtdi ḫarābe** āh bu göñli vilāyetin

ḫarāc [2] *Ar.* Vergi, cizye. (Ş. Sami, 2010: 425)

bk. ḫarāc almaḳ, ḫarāc-ı Hind ü Bengāl

(ḫarācıdur [1], ḫarācına [1])

G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā dünyā **ḫarācıdur** / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2437-2. ʿĀşıḳ odur ki sevdüginüñ ḫāk-ı pāyı / Ger virse virmeye dünyā **ḫarācına**

ḫarāc almaḳ [5] Itāʿat ittürmek, istirḳāḳ etmek. *bk. ḫárāce kesmek* (Tulum, 2011: 883)

G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum **alasın** cānı **ḫarāc**
G284-1. Çīn-i zülfündür **alan** Çinden **ḫarāc** / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı da başında tāc
G294-3. Ḳaşlarunı çīn ḳılup alduñ ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum **alın** bu vīrāndan **ḫarāc**
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı kim **ala** kāfir müselmānden **ḫarāc**
G1623-4. **Almaz** idi bāġ-arā her bir şecerden ol **ḫarāc** / Ger ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ

ḫarāc-ı Hind ü Bengāl [1] Hint ve Bengal'in vergisi.

G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına Ḥabeş mülki ṭufeyl olsun / Bahā olmaya ḫāline **ḫarāc-ı Hind ü Benġāle**

ḫarām [4] *Ar.* Yasaḳ olunmış, yasaḳ, yasaḳlü...(Tulum, 2011: 822)

bk. ḫarām eylemek/itmek, ḫarām olmaḳ, uyḫu yüzi ḫarām olmaḳ

(ḫarām [3], ḫarāmdur [1])

G1031-4. Ḥarim-i āsitānuñdur maḳāmı / Velī öldürme āhūyı **ḫarāmdur**
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre añaʿāşıḳlıḳ **ḫarām** / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
Mh11-4. Sāyesin şalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā **ḫarām** iḫrām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme **ḫarām** / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün

ḫarām eylemek/itmek [9] Menʿetmek, yasaḳ etmek...(Tulum, 2011: 822)

G81-3. Gülgūn şarābı çünki dile **eyledüm ḫarām** / Sāḳī içürse kevşeri anda bulam şafā
G301-2. Sen **ḫarām itmiş** iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı **ḫarām itmiş**
G1654-4. Cām-ı laʾlüñi neden baña **ḫarām eyleyesin** / Ben saña itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl
G1717-2. Sen baña vaṣluñ **ḫarām itdüñ** yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ **itdüñ** sen **ḫarām** ey nāz-perverdüm benüm
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ **itdi** viṣālüñi **ḫarām** / İtmesün kimseʿaceb aña ḳażādur dir isem

G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḫi ol demden berü **itdüm ḫarām** uyḫuyı ben
G2201-3. Sen **ḫarām itdüñ** viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek neden

ḫarām olmaḳ [6] Bir şeyden gereği gibi yararlanamamak. (TDK, 2011: 1045)

G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña **olmışdur ḫarām** / Bu cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G1137-4. İçersem gülşen içinde benefşe / **Ḫarām olsun** nigārā baña sensüz
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa **olmışdur ḫarām** / Ey yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var iken
G2152-5. Būsesüz ger cām içe **olsun** Muḥibbī'ye **ḫarām** / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol ṣunmayınca içer isem mey **ḫarām ola**
G2635-4. ʿĀṣıḳ olaldan berü **oldı** göze uyḫu **ḫarām** / Nice demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḫʷāb olmadı

ḫarāmī [8] *Ar.* Haram mala el uzatan adam, hırsız, uğru, haydut, kıttâ'-ı tarîk. (Ş. Sami, 2010: 426)

(ḫarāmī [6], ḫarāmīdür [1], ḫarāmīler [1])

G617-5. **Ḫarāmī** gözi ḫāżırdur eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G721-4. **Ḫarāmī** çeşmüñi göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider dil mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini **ḫarāmīler** bilür
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / **Ḫarāmī** gözleri baña bu uyḳumı ḫarām itmiş
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmün / **Ḫarāmīdür** anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül / Başın baş **ḫarāmī** ġamzelerüñ bir **ḫarāmī** sen
G2792-4. **Ḫarāmī** gözleri ḳan itmek ister / Müje ṭirine ḳılmış ḳaşların yāy

ḫarāret [13] *Ar.* Sıcak, sıcaklık, germ. (Ş. Sami, 2010: 426) *bk. ḫarāret virmek*

(ḫarāret [7], ḫarāretden [3], ḫarāreti [1], ḫarāretle [1], ḫarāretüm [1])

G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil **ḫarāret** baġlasa / Ṭañ mı her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iẓhār / Didüm ki gelür derdeʿarak bulsa **ḫarāret**
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre **ḫarāret** var hemān bir āh-ı serd
G632-5. Tāb-ı ḫüsninden Muḥibbī bir **ḫarāret** baġladı / Teb ṭutar gibi olur ṣāḥib-firāş üç günde bir
G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ ile bulduñ **ḫarāret** / Anuñçün şiʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu **ḫarāret** defʿine içdüm Muḥibbī ben ayaġ
G1463-2. Gül yüzin gördi **ḫarāretden** ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / Līkin bunuñla gitmedi daḫi **ḫarāretüm**
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil **ḫarāreti** / Bu remzi yüri fehm idesin şu gülābdan
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur **ḫarāretden** helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i laʿlden bir pāre şu
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña **ḫarāretden** ki yir yir çāk ola
G2529-2. Nāb-ı ḫüsnüñde **ḫarāret** bulalı cān u göñül / Zülfinüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine
Mr29-12. Bu **ḫarāretle** büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

ḫarāret virmek [5] Susatmak. (TDK, 2011: 1046)

G132-4. Bir **ḫarāret virdi** bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G161-2. Gün yüzi **virdi ḫarāret** ʿāleme / Ṭañ mıdur ʿışḳ içre ṭutsa beni teb
G339-5. Tāb-ı ḫüsnüñ bir **ḫarāret virdi** kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir **ḫarāret virdi** kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G1460-3. Bir **ḫarāret virdi** ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ

ḫarc [3] *Ar.* Sarf olunacak akçe, masraf, harçlık. (Ş. Sami, 2010: 426)

bk. ḫarc eylemek/itmek, ḫarc ḳılmaḳ, yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ

G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / **Ḫarc** için virdi bu yolda nice dinār baña
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı didi yār / Yoluma **ḫarc** için sīm ü zeridür
G1422-2. Bu güne **ḫarc** için ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ

ḫarc eylemek/itmek [29] Harcłamaḳ, sárf etmek, edā etmek, infāḳ etmek, telef etmek...(Tulum, 2011: 884) *bk. ḫarc ḳılmaḳ*

G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl için **ḫarc eyledüm** ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G89-3. Didiler yoḳ yirlere **ḫarc itme** ʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḫayf anları ḫaḳ birāderdür baña
G93-4. Maḥzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar **ḫarc eylesem** ḳandur baña
G285-6. Yoḳ yire **ḫarc itme** cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān **ḫarc eyledüm** / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī **ḫarc ider** söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān **ḫarc eyleme** yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G851-6. Muḥibbī göz yaşın **ḫarc itse** ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam gibi çün ḫāşılı var

G1187-4. Sīne māl-ā-māldur dürr-i meʿānīyle müdām / Eksük olmaz ṭoludur **ḫarc eylesek** gencinemüz
G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan igende ḳullaruñı **itme ḫarc**
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime **ḫarc it** ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān **ḫarc eyleme** söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem degül
G1734-2. ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yoḳ yirlere **ḫarc eyleme** / Zīrā ārām eylemez giçmekdedürür ay u yıl
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān **ḫarc eyleyüp** bu yolda ġam ḥāṣıl ḳılam
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar **ḫarc eylesem** / Ey Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G2054-2. Ḥāṣılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin **ḫarc ider** yār-ı vefā-dār isteyen
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın **ḫarc eyledi** / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile nā-būddan
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin **ḫarc eylesün** / Baḥr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum ḳane ben
G2218-2. İrmek içün vaşlına **ḫarc eyledüm** cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur beni ḳallāş eyleyen
G2250-4. Laʾl-i lebüñ ḫayāline maḫzendürür göñül / **Ḫarc eylerem** gevher-i naẓm ol ḫazīneden
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm **ḫarc itdi** dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl ile
G2412-1. Māh-rūlar vaşlına çün müşterī oldum yine / **Ḫarc idüp** cān naḳdini dilden beri oldum yine
G2483-3. Cām-ı laʾli yādına oldum ḫarābātī bugün / Varumı **ḫarc eyleyüp** virdüm şarāb-ı dil-keşe
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i ʿömrüñ **ḫarc ide** / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye
G2529-3. Gözlerüm ḫᵛācesi yolında ḳamu cevherini / **Ḫarc idüp** baḳmadı sūdına sermāyesine
G2544-4. Dükenmez ne ḳadar **ḫarc itse** çeşmüm / Sirişküme olupdur dil ḫazīne
G2553-2. Dil virüp dünyāya **ḫarc itme** ʿömr sermāyesin / Ḫᵛāce gibi her ḳumāşın itmese baş üstine
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḫları ile dehānı yādına / Cān u dilden özge ne **ḫarc eyle** yoġ u varuñı
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī **ḫarc ider** / N'eylesün kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı

ḫarc ḳılmaḳ [9] *bk. ḫarc eylemek/itmek*

G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan söz gevherin / **Ḫarc ḳıl** çünkim şunuldı genc-i bī-pāyān baña
G644-7. Eksilür şanma Muḥibbī **ḫarc ḳıl** söz gevheri / Şāʿirüñ göñli içün dirler ki cevher kānıdur
G684-7. Muḥibbī **ḫarc ḳıl** söz gevherini / Dükenmez çünki bu dil ḳane beñzer
G746-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü cevher / Dükenmez **ḫarc ḳılsun** göñli ḳandur
G1698-2. Ġam metāʿına gel ey dil naḳd-i cānı **ḫarc ḳıl** / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G2175-4. **Ḫarc ḳıl** dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe **ḫarc ḳıl** cān cevherin
G2293-5. Muḥibbī **ḫarc ḳıl** göz yaşlarını / Gözinüñ kāsesi pürdür diremden
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī **ḫarc ḳıldum** gerçi yoġ u varumı

ḫarem [4] *Ar.* Duhulü herkese müsâğ olmayan yer, Harem-i Şerîf; Ka'be-i Şerîfe ve civarları. (Ş. Sami, 2010: 428) *bk. Ka'be-i ḫarem, ḫarem-i muḥterem*

(ḫaremde [1], ḫaremden [1], ḫaremidür [1], ḫaremüñ [1])

G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḫaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʾbe **ḫaremidür**
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ **ḫaremden** yeg
G2567-3. Beni kūyuñda görsen öldürürsin / Ki ḳan itmek revā mıdur **ḫaremde**
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum **ḫaremüñ** Kaʾbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār

ḫarem-i muḥterem [2] Hürmet edilecek yer, Kâbe.

G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen **ḫarem-i muḥteremdesin**
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var / Yüz sürerler çün bilürsin **ḫarem-i muḥtereme**

ḫarem-vār [1] Harem-i Şerif gibi.

G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost **ḫarem-vār**

ḫares [1] *Ar.* Dilsizlik. (Ş. Sami, 2010: 428)

G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum Kaʾbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda bu dil hemçün **ḫares**

ḫarf [9] *Ar.* Bir elifbayı terkip eden ve okuyup yazmaya alet olan işaretlerden beheri. (Ş. Sami, 2010: 428) *bk. ḫarf-i Ḳur'ān, ḫarf-i rāst*

(ḫarf [5], ḫarfe [1], ḫarfi [2], ḫarfini [1])

G26-4. Hā mīm **ḫarfi** dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḥāya Aḥmed dideler mīme daḫi hem Muṣṭafā
G304-4. Bir **ḫarf** keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña bin şürūḥ
G664-6. Şiʿr-i pür-sūzum eger varsa ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir **ḫarfe** ḳıymet efserin Dārā şatar
G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam bir elif / Lebüñ göñlümde ḫayāli **ḫarf ḫarf** ezberdedür
G952-4. Şöyle yazmış ruḫları naḳşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir **ḫarfini** ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü **ḫarfi** meyvedür / Anı maʿnī gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh bir **ḫarf** añlamaz nādān ider göñlüm beni

G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç **ḥarf** bilmez iken elif ü bādan ġayri

ḥarf-i Ḳur'ān [1] Kur'an'ın harfi.

G193-3. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst

ḥarf-i rāst [3] Doğru harf.

G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir **ḥarf-i rāst** / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir **ḥarf-i rāst** / Bilmezem cevr ü cefā fennin o kimden ögrenür
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir **ḥarf-i rāst** / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech ile kāmillerüz

ḫargāh/ḫargeh [7] *Far.* Küberâ çadırı, otağ. (Ş. Sami, 2010: 428)

bk. ḫargāh-ı ʿışḳ

(ḫargāh [2], ḫargāhdan [1], ḫargāhdur [1], ḫargāhum [1], ḫargehidür [2])

G155-6. Çeşm-i Mecnūn Leylī'ye **ḫargāhdur** / Eylemişdür kirpügin aña ṭınāb
G655-5. Muḥibbī ʿarż-ı şaḥrā itse Leylī / Gözi Mecnūnuñ anuñ **ḫargehidür**
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḥabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl **ḫar-gāh** olur
G1028-4. Gözümden yār içün şaḥrāda ḫayme / Ḳuram gelse ḫayāli **ḫargehidür**
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül / Gözlerümden yiridür aña ḳuram **ḫargāhum**
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / Görmege gelür melekler ol yüce **ḫargāhdan**
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi şaḥrālara **ḫargāh** ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile

ḫargāh-ı ʿışḳ [1] Aşkın otağı.

Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde dil şaḥrāsına **ḫargāh-ı ʿışḳ**

ḫārḫār [1] *Far.* Yürek rahatsızlığı, bî-huzûrî-i kalb. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 125)

G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḥasret ile **ḫārḫār** hem

Ḫārici [1] *Ar.* Hazret-i Aliyyü'l-Murtazâ (rzh) efendimize karşı isyan edenler mezhebine tâbi adam. (Ş. Sami, 2010: 428)

G2125-5. **Ḫāriciler** üstine dest-i ḳażādan bir oḳum / Rāfiżīler ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem bugün

ḫarīd [4] *Far.* Satın alma. (Lexicon, 1890: 844) *bk. ḫarīd olmaḳ*

(ḫarīd [1], ḫarīdüñ [1], ḫarīdüñdür [1], ḫarīdüñi [1])

G872-3. Cān ile kimdür metāʿ-ı būseye dirken **ḫarīd** / Buʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir zer **ḫarīdüñ** / Revā mıdur diyesin ḳul gerekmez
G1621-1. Müdde ī sözin revā mıdur şehā gūş eylemek / ʿĀşıḳ-ı bī-zer **ḫarīdüñi** ferāmūş eylemek
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan vallah ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer **ḫarīdüñdür** ḥaḳında bed-gümān olma

ḫarīd olmaḳ [16] Satın almak/alınmak, elde etmek/edilmek.

G337-1. Cān naḳdi ile gördi ki ben **olmışam ḫarīd** / İtdi metāʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı cān ile **olmışdur ḫarīd**
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / **Olmaz** ise ölürem ben naḳd-i cān ile **ḫarīd**
G363-2. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣluña **oldum ḫarīd** / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur cān ile serden leẕīẕ
G653-2. Sīm-i eşk ile **ḫarīd olan** metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G895-3. Būsesine nice ben yüz cānla **olanı ḫarīd** / Kim anuñ her bir būsesi ālemde yüz biñ cānedür
G961-4. Cān u dil diler metāʿ-ı vaṣluña **ola ḫarīd** / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne kim **ola ḫarīd** / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam ḥāṣıldurur
G1109-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseye **oldum ḫarīd** / Ḳorḳum oldur ki benümle dost bāzār eylemez
G1295-4. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseñe **oldum ḫarīd** / Aramızda yoḳ dime olsun bizüm alış veriş
G1928-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye **oldum ḫarīd** / Üstine cān virmek ile ola kim ḳāyil ḳılam
G2421-3. Naḳd-i cān ile **olup** vaṣlı metāʿına **ḫarīd** / Düşdi dīvāne göñül gör ṭamaʿ-ı ḫāmlara

ḫarīd-i ʿışḳ [1] Aşkın satıcısı.

G1384-3. **Ḫarīd-i ʿışḳam** ey ḫᵛāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ

ḫarīdār [3] *Far.* Müşteri. (M. Nâcî, 2009: 201)

(ḫarīdār [2], ḫarīdāruñam [1])

G1081-5. Cān naḳdine bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḫi benüm gibi **ḫarīdār** ele girmez

G1552-2. Aldum metāʿ-ı būseñi cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde **ḫarīdāruñam** senüñ
G2685-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ aña **ḫarīdār** it beni

ḫarīdār olmaḳ [5] Satun ałmaḳ, ałmaḳ, iştirā etmek, imcār etmek... *bk. ḫırīdār ołmaḳ* (Tulum, 2011: 899)

G872-3. Cān ile kimdür metāʿ-ı būseye dirken ḫarīd / Buʿacebdür her ḳaçan **olsam ḫarīdār** incinür
G1832-4. Cān virüp bir büseñe cānā **ḫarīdār olduġum** / Mālikem bir cāna ol daḫi fedā olsun dirüm
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil naḳdin virüp aña **ḫarīdār olmışam**
G2231-5. Cān virüp şanma Muḥibbī alasın bir büse / Kimseler ḥüsni metāʿına **ḫarīdār olmasun**
G2282-4. Cāna beyʿider yine virmez metāʿ-ı büseye / Ḥüsn-i devrinde aña kimse **ḫarīdār olmasun**

ḫarīf [1] *Ar.* Tekelüffsüz arkadaş. (M. Nâcî, 2009: 201) *bk. ḫarīf-i bāde-i nāb*

D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / Dostum bāde getür tā olalum saña **ḫarīf**

ḫarīf-i bāde-i nāb [1] Saf şarabın dostu.

G2635-3. ʿAḳl ser-keşlik ider şun sāḳiyā cām-ı şabūḥ / ʿAḳlı kimdür kim **ḫarīf-i bāde-i nāb** olmadı

ḫarīfāne [1] *Ar.* Yiğitçe. (Devellioğlu, 2000: 331)

G251-4. Ġam-ı yār u belā mūnīs ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını ey dīde **ḫarīfāne** şarāb it

ḫarīm [1] *Ar.* Herkese duhulü memnu, masun ve muhterem yer. (Ş. Sami, 2010: 430) *bk. ḫarīm-i āsitān, ḫarīm-i dil, ḫarīm-i kūy, ḫarīm-i muḥterem, ḫarīm-i sīne*

G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ **ḫarīminden** cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek-bār hem

ḫarīm-i āsitān [2] Eşiğin haremi.

G1028-2. **Ḥarīm-i āsitānuñ** ḳodı zāhid / İder ḫuldun hevāsın eblehidür
G1031-4. **Ḥarīm-i āsitānuñdur** maḳāmı / Velī öldürme āhūyı ḥarāmdur

ḫarīm-i dil [1] Gönül haremi.

G1995-5. Çün **ḫarīm-i dilde** dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

ḫarīm-i kūy [2] Köyünün haremi.

G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan **ḫarīm-i kūyına** / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1905-2. Giydüm iḥrāmı **ḫarīm-i kūyına** vardum bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın külliʿuryān olmışam

ḫarīm-i muḥterem [1] Kâbe.

G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun **ḫarīm-i muḥteremden** yeg

ḫarīm-i sīne [1] Göğsünün haremi.

G338-3. Bu **ḫarīm-i sīneme** tīrüñ irişdükde şehā / Çaġrışur bu cān u dil her biri dir هل من مذيد

ḫarīr [3] *Ar.* İpek. (Ş. Sami, 2010: 430)

bk. ḫarīr-i kefen, mānend-i ḫarīr, zer-beft ü dībā vü ḫarīr, zer-beft ü ḫarīr

G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez aṭlas u dībā **ḫarīr** / Üstümüzden eksük olmasun hemān teşminemüz
G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dībā **ḫarīr** / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G2354-2. **Ḥarīr** olsa ne ṭañ ḫār-ı muġeylān / Şular kim pā ḳoyalar rāh-ı ḥacda

ḫarīr-i kefen [1] İpek kefen.

G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ ile / Baña şardurma **ḫarīr-i kefeni** nāzik-ter

ḫarīş [5] *Ar.* Tamahkâr, pek ziyade arzu ile talip. (Ş. Sami, 2010: 430)

G849-4. Ey göñül olma şaḳın dünyā metāʿına **ḫarīş** / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna şor
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫᵛāce dīni şaḳın / Gel **ḫarīş** olup itme māla ṭamaʿ
G1413-2. **Ḥarīş** olma igen dünyā-yı dūna / Ṭoyurmaz gözleri illā ki ṭopraḳ
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges gibi **ḫarīş** / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat kūhını ʿanḳā gibi
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya **ḫarīş** / Tā seni beñzedeler cīfe üzre mekese

ḫāriş [2] *Ar.* Hırslı. (M. Nâcî, 2009: 202) *bk. murġ-ı ḫāriş*

G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek murādı / Raḳībe dir isem ben ṭañ mı **ḫāriş**
G274-3. Cüdā eyler beni kūyunda görse / Raḳībe yiridür dirlerse **ḫāriş**

ḫarḳ itmek [2] Yırtmaḳ, zedelemek, şáḳḳ etmek, çāk etmek...(Tulum, 2011: 885)

G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum **ḫarḳ ider** / Bunca miḥnet derdi ol iki yemānden görmişem
G2350-1. ʿĀşıḳ oldur nāle itdügince āhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı **ḫarḳ ide**

ḫārsuz [3] Diken olmadan, diken olmaksızın.

G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz **ḫārsuz**
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş **ḫārsuz**
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḥından ḫaṭṭın iżhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur mı **ḫārsuz**

Hārūt ile Mārūt [3] Hârût ve Mârût adlı bir melek olup, Büyü ile uğraştıklarından kıyâmete kadar kalmak üzere Babil'de bir kuyuya hapsedilmişlerdir. (Devellioğlu, 2000: 331)

G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile **Hārūt ile Mārūtdan** sāḥir giçer
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin cümle senden ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā **Hārūtla Mārūtdur**
G1242-2. Seni degül bir naẓarla dehri tesḫīr eyledi / Gözleri **Hārūt ile Mārūtdan** cādū imiş

ḫas u ḫāşāk [1] Çerçöp. (Ş. Sami, 2010: 431) *bk. ḫāşāk u ḫas*

G2535-2. Her ḳaçan kim şalınup seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram sāye-i ḳaddüñ **ḫas u ḫāşāke** düşe

ḫas u ḫāşāk-ı āb-āvard [1] Suyun ilettiği çerçöp.

G1446-4. Gözüm yaşı n'ola ḳapuña iletse / **Ḫas u ḫāşāk-ı āb-āvardüme** baḳ

ḫāṣ [11] *Ar.* Bir adama veya bir şeye mahsus ve muayyen olup umuma şümulü olmayan, hususî, mahsus. (Ş. Sami, 2010: 431)

bk. gevher-i ḫāṣ, ḫalvet-i ḫāṣ, maʿnī-i ḫāṣ, meclis-i ḫāṣ, nükte-i ḫāṣ, ṣoḥbet-i ḫāṣ, ṣoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek

(ḫāṣ [9], ḫāṣı [1], ḫāṣuñ [1])

G9-1. Tañrınuñ **ḫāṣ** ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün **ḫāṣ** olana eylemek ʿām ile baḥs
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm n'ola cismüm / Ne ġam deryā götürür ḫār ile **ḫāṣ**
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda **ḫāṣ** / Kim ʿacebler gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫāṣ
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne ābād eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña **ḫāṣ**
G1300-1. Olmadı baña müyesser kim olam meclisde **ḫāṣ** / Yā olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme **ḫāṣ**
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān içün buyurmışlar selef / Her ne kim **ḫāṣı** ḳıla olur riyā ile telef
G1501-2. Naẓar ʿuṣṣāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh **ḫāṣuñ** / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G1934-5. Kimini **ḫāṣ** ider virür ṭaḳarrüb / Kimin sever beni merdūd iden kim
G1977-2. Bāda virür **ḫāṣ** gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳuñ şarşarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

ḫasāret itmek [1] Zárár getürmek, ziyān virmek... (Tulum, 2011: 886)

G220-1. Gözi tātār ü işi güci ġāret / İder ḳanlar daḥi işi **ḫasāret**

ḫasbetenlillah [1] *Ar.* Mücerret Allah rızası için, garaz ve ivaz tahtında olmayarak. (Ş. Sami, 2010: 431)

G1689-4. **Ḫasbetenlillah** cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür atalardan dostum ḳan eyle gel

ḫasbiḥāl-i bülbül [1] Bülbülün hâlinin sohbeti.

G1036-1. Nāme yazmış ġonce aġzından güle maẓmūndur / **Ḫasbiḥāl-i bülbül** ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur

ḫased [5] *Ar.* Başkasının nimet ve faziletini çekemeyip zevalini arzu etme, kıskanma, günü (güni). (Ş. Sami, 2010: 431) *bk. kibr ü ḫased*

(ḫased [4], ḫasedden [1])

G386-3. Ḳaçankim görse ʿuṣṣāḳı **ḫasedden** yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı **ḫased** aña ḫasūd eylemeye

G2364-1. Sipihr reşk ideli bizüm ʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar **ḥased** gözi ile ḳamer de cāmımuza
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı **ḥased** göre ḥasūd eylemeye
B46. **Ḥased** bir renc-i sūzān cānı yaḳar / Ne cān belki cānānı āni yaḳar

ḥasen [5] *Ar.* Güzel, cemil, hûb. (Ş. Sami, 2010: 431)

bk. el-îlm-i ḥasen, naẓm-ı ḥasen, ṭarz-ı ḥasen

G99-6. Şiʿr-i pür-sūzum olalıdan **ḥasen** / Gūş iden dir ḳıṣṣa-i Selmān aña
G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle **ḥasen** itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını pesend ister
G947-5. Şiʿrümi görür **ḥasen** naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi **ḥasen** / İrsün kemāle ṣanʿatı şīrīn edāda ol
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı **ḥasen** bilür

Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū [1] Güzel yüzlü Hz. Hasan ve güzel kokulu Hz. Hüseyin.

G1841-4. Bir **Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū** şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde kim var ẕü'l-fiḳārumdur benüm

ḥāṣıl [43] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 431)

bk. ḥāṣıl eylemek/itmek, ḥāṣıl ḳılmaḳ, ḥāṣıl olmaḳ, ḥāṣıl-ı dünyā, ḥāṣıl-ı ʿışḳ, ḥāṣıl-ı ʿömr

(ḥāṣıl [5], ḥāṣıldur [2], ḥāṣıldurur [1], ḥāṣılı [12], ḥāṣılın [1], ḥāṣılını [1], ḥāṣılum [15], ḥāṣıluñ [5], ḥāṣıluñdur [1])

1. Semere, iktitâf olunan şey.

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u Dārā'yı / Saña ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür **ḥāṣıl**
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc **ḥāṣıluñ** / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G772-2. Tīmār-ı ġamda cemʿ ḳılup naḳd-i eşki dil / Ġam **ḥāṣılını** kendüye bād-ı hevā bilür
G1375-4. Genc-i ʿömrün **ḥāṣılı** her bir sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola anı ki sen yoḳ yire idesin telef
G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce **ḥāṣılı** / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm **ḥāṣılı** / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / **Ḥāṣılı** baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde sirişküm tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi **ḥāṣıl**
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü ġamdur **ḥāṣılı** / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti / Derd ile gözlerüm yaşıdur yine **ḥāṣılum**
G1816-5. Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥibb dāne-i sirişk / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı **ḥāṣılum**
G1848-2. Ḥayātum **ḥāṣılum** ʿömrüm şarāb-ı kevşerüm ʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi **ḥāṣıluñ** / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār sen
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola gendüm **ḥāṣıluñ** / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre **ḥāṣılum** / Dostum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes kim bile
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / **Ḥāṣılum** ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / **Ḥāṣıluñdur** cemʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2779-5. Ekdi Muḥibbī **ḥāṣılı** derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü aldı çü ʿışḳuñ livāsını
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam dīvānelikdür **ḥāṣılum** dīvāne key

2. Husul bulan, vukua veya vücuda gelen, peyda ve zahir olan.

G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı **ḥāṣılum** / ʿIşḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o **ḥāṣıldur**
G66-1. **Ḥāṣılum** derd oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine **ḥāṣıldur**
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba **ḥāṣılum** yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda bir kiyehdür
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam **ḥāṣıldurur**
G1216-2. Şaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam **ḥāṣılın** / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet **ḥāṣıluñ** / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna mālik olduñ / Gider elden saña andan ne **ḥāṣıl**
G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī zülfine dil baġlama / Derd-i serdür **ḥāṣıluñ** aḳ u ḳaradan vāz gel
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı **ḥāṣılum** / Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān **ḥāṣılum** / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G2054-2. **Ḥāṣılı** bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2284-3. ʿÖmr oldur giçe maḥbūb u meyle / Ne **ḥāṣıl** yoḫsa bu mülk-i fenādan

3. Netice makamında olan, istintaç ve istinbât olunan.

G401-3. ʿIşḳuñla eger **ḥāṣılum** a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G698-4. Rūzgār ile bilürsin **ḥāṣılı** ber-bād olur / Şol ki dāne dāne rızḳı cemʿidüp ḫırmen ḳılur
G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam gibi çün **ḥāṣılı** var
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı andaʿivaż / **Ḥāṣılı** yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1302-2. **Ḥāṣılum** yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ **ḥāṣılum** / Nice yıllar baḫr-iʿışḳ içinde kim oldum ġavāṣ
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu söz gevherin / **Ḥāṣılı** dil gibi aña ḳan gerek
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / Bundan özge virmedi **ḥāṣıl** baña bārān-ı ġam
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / Ḥāṣıl olmaz **ḥāṣılı** ancaḳ taʿabbüd zūrdan
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her **ḥāṣılum** / Baḫre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı

ḥāṣıl eylemek/itmek [10] ...táhsīl etmek, ele getürmek, kesb etmek, tedārük etmek...(Tulum, 2011: 827)

G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah **ḥāṣıl itdüm** ʿışḳ gibi ulı genc
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher **ḥāṣıl eyler** līk baḳsañ ḳanı bir
G1101-2. **İtmedüm** ben reh-iʿışḳ içre ṭarīḳı **ḥāṣıl** / Tā ki şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G1327-1. Fārig ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / **Ḥāṣıl itmezsin** sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şi ʾre şürūʿ / Dürri **ḥāṣıl eylemez** nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı ṣor ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür **ḥāṣıl itmez** isteme illā ṣadef
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah kim dilā maḳṣūdı **ḥāṣıl eyledüñ**
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / **Ḥāṣıl itdi** sīnede tīrüñle peykān cevherin
G2381-2. Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını **itdüm** anuñ **ḥāṣıl** içinde
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp buldı göñül dīvāne key / **Ḥāṣıl itdi** şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key

ḥāṣıl ḳılmaḳ [1] Tahsil etmek.

G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam **ḥāṣıl ḳılam**

ḥāṣıl olmaḳ [15] Vār ołmaḳ, mevcūd ołmaḳ, hūsul bułmaḳ, ele girmek, táhsīl ołunmaḳ...(Tulum, 2011: 827-828)

G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḫi şād olmadı / **Ḥāṣıl oldı** derd ü ġamla miḥnet eyyāmı baña
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā **ḥāṣıl olur**
G581-3. Sevāb-ı ḥāc **olur ḥāṣıl** iresüz Kaʾbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o ḫāṣıldur
G596-5. Muḳarrer dünyā vüʿuḳbā Muḥibbī'ye **olur ḥāṣıl** / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin ḳuldur
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / Şınmayınca **ḥāṣıl olmaz** çünki gevher kānıdur
G900-4. Nevbet-i şāhı degül derd-i ser **oldı ḥāṣıl** / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān baña yiter
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl **oldı** baña **ḥāṣıl** / Libās-ıʿāriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1876-5. **Ḥāṣıl olurdı** Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv ile bir kez diseñ ümmīd-vārumdur benüm
G2053-1. Açılupdur gerçi her cānibde gül-hā-yı çemen / **Ḥāṣıl olmaz** māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen
G2154-2. Ol perī ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin / **Ḥāṣıl olursa** baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünūn
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken **ḥāṣıl olmaz** nesne ḫāk-i şūrdan
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / **Ḥāṣıl olmaz** ḥāṣılı ancaḳ taʿabbüd zūrdan
G2261-3. Kimde kim ẕerresi **ḥāṣıl ola** mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez zülfüñüñ endīşelerin
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma ki **ola ḥāṣıl** / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan **ḥāṣıl olur** ger ṣımayalar ṣadefi

ḥāṣıl-ı dünyā [1] Dünya semeresi/sermayesi.

G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün **ḥāṣıl-ı dünyā** hemān derd ü elemlerdür

ḥāṣıl-ı ʿışḳ [1] Aşkın neticesi.

G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde **ḥāṣıl-ı ʿışḳı** çü cemʿ

ḥāṣıl-ı ʿömr [1] Ömür semeresi/sermayesi.

G1308-5. Ey Muḥibbī kim kiʿışḳ yolında cān terk itmedi / **Ḥāṣıl-ı ʿömrine** virilen hevādur çün ġaraż

ḥaṣīr-i bāf [1] Hasır ören/işleyen.

G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez her **ḥaṣīr-i bāf**

ḥasīse [2] *Ar.* ...kötü huy, fena keyfiyet. (M. Nâcî, 2009: 205)

G2390-1. Kimi ḫalḳuñ olur ḫalḳı nefīse / Kimi uymışdurur nefse **ḥasīse**
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise dünyā / Alur aldanma āḫır ol **ḥasīse**

ḫaşlet [1] *Ar.* Tabiat, huy, hulk. (Ş. Sami, 2010: 433)

G10-1. Ey melek **ḫaşlet** ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi

ḫaşm [3] *Ar.* Düşman, adüv. (Ş. Sami, 2010: 431)

(ḫaşm [1], ḫaşmınuñ [1], ḫaşmuñ [1])

G1143-4. **Ḫaşmınuñ** ḳanın şarāb u kellesin sāḡar ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur yirümüz
G1363-2. Ger naʿra ursa **ḫaşm** u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aḡzını dikem urmaya tā ki lāf
G2548-3. Ṣaḳın maḡrūr olma görme kendüñ / Eger **ḫaşmuñ** olursa da ḳarınca

ḥasret [110] *Ar.* Ele geçemeyen veya fevt edilen bir nimete teessüf edip yanma ve iç çekme. (Ş. Sami, 2010: 431)

bk. dāġ-ı ḥasret, derd-i ḥasret, derd ü ḥasret, dest-i ḥasret, eşk-i ḥasret, firāḳ u ḥasret, ḥasret-i cānān, ḥasret-i cānāne, ḥasret-i ebrū-yı ḫam, ḥasret-i ḫaṭ, ḥasret-i hicrān, ḥasret-i laʾl, ḥasret-i laʾl-i leb, ḥasret-i Leylā, ḥasret-i merhem, ḥasret-i rūy, ḥasret ü derd, ḥasret ü derd-i firāḳ, ḥasret ü derd ü belā, ḫūn-ı ḥasret, nār-ı ḥasret

(ḥasret [48], ḥasrete [1], ḥasretem [1], ḥasreti [3], ḥasretinden [38], ḥasretiyle [11], ḥasretle [5], ḥasretüñden [2], ḥasretüñle [1])

G14-5. Gül yüzünüñ **ḥasretinden** bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı **ḥasretle** göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū baña
G100-3. Laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ dārüʾş-şifāsından süre dermān baña
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey dost şarāb / Baġrumı **ḥasret** odı eyledi ser-cümle kebāb
G156-1. Hecr ile cān u ciger oldı kebāb / **Ḥasret** ile bu gözüm yaşı şarāb
G295-3. Gül yüzüñüñ **ḥasretinden** giceler bülbül gibi / Derd ile tā ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G311-5. Lāle ḥaddi **ḥasretinden** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G407-3. Leylī zülfi **ḥasretinden** bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G456-5. lü'lü' dişinüñ **ḥasretiyle** işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp **ḥasret** ile āh gider
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ **ḥasretinden** belki ol Mecnūn olur
G507-2. Şehā gülgūn yañaġuñ **ḥasretinden** / Gözümüñ yaşları gülgūn olupdur
G507-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ **ḥasretinden** / Ṣorarsañ ḥālini Mecnūn olupdur
G525-2. **Ḥasret** ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde kimse vaṣlınuñ imkānı var
G535-3. **Ḥasret** ile Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Yaʿḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G545-4. Beni tenhā şanmañuz **ḥasret** beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḫnetle ġam yanumdadur
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ **ḥasretinden** lāle baġrın ḳan idüp / Laʾl-i nābuñçün şarāba düşdiler āvāreler
G561-3. Nice gün **ḥasret** ile ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G629-3. Laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G642-5. **Ḥasretüñle** şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā ki yollar göldürür
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / **Ḥasrete** ḳāniʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı servüm benüm / **Ḥasretüñden** cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G710-4. Laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** aġlasam ey pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīnider
G790-4. Bükilüp döner kemāna **ḥasret** ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G800-1. Şeb-i miḫnetde **ḥasretle** yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden şemʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G806-1. **Ḥasret** ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / **Ḥasretiyle** işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G852-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ **ḥasretinden** / Olur Mecnūn-ṣıfat ey çeşmi maḥmūr
G887-5. Her şeb Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ **ḥasreti** ile / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer çeker
G899-3. Zerd oldı **ḥasretiyle** yüzüm hemçü nīlüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür **ḥasret** ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G918-2. **Ḥasretinden** sen gülün ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G920-2. **Ḥasret** ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G960-5. **Ḥasretiyle** bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Gözlerin seyyāre-veş yummaz fiġān u zār ider
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını **ḥasret** ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G979-4. Gül yüzüñüñ **ḥasretinden** ey bahār-ı ḥüsn ü nāz / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca gözlerüm yaġmurlar
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme **ḥasret** ile / Kimsene yoḳ diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1216-4. Laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1222-3. **Ḥasret** ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1232-1. Dostum **ḥasret** oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez iseñ aña bes
G1243-5. Muḥibbī laʾl-i nābı **ḥasretinden** / Aḳarken gözlerüm yaşı dem olmış
G1289-1. **Ḥasret** ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1292-5. Muḥibbī serv-ḳadler **ḥasretinden** / Elif çek sīne ñe eyle der-āġūş
G1295-3. **Ḥasret** oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / Senden irād istemezdüm ola idüm bir ḳarış
G1353-1. Serv-ḳaddüñ **ḥasretinden** eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde yaḳdum tāze dāġ

G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum **ḥasret** ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1365-2. Nice yıllardur beni **ḥasretle** āh / Ḳodı yollarda ḳılup āvāre zülf
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gün / Ben **ḥasret** ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1389-3. **Ḥasretiyle** dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1402-3. **Ḥasretiyle** sen gül-i nev-restenüñ her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḥālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp **ḥasret** ile cān virenüñ
G1517-5. Leylī zülfüñ **ḥasretinden** bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1535-2. Leylī zülfüñ **ḥasretinden** düşeli sevdālara / Sen beni Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni **ḥasreti** ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi **ḥasret** ʿazm-i yār itmek gerek / Varup ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek
G1627-2. Leylī şaçuñ **ḥasreti** Mecnūna döndürüp / Dīvāne dār eyledi āvāre perçemüñ
G1655-4. Giceler gül yüzüñüñ **ḥasretinden** / Ḳılur bülbülleyin dil murġı ġulġul
G1669-4. Serv-ḳaddler **ḥasretinden** bir elif çek sīneye / Giceler tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1702-3. Ḳıla döndüm **ḥasretiyle** ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1739-4. Laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḥẓa ḳan eksük degül
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi **ḥasretiyle** ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz ṣanma kim cān bülbüli nālān degül
G1743-5. Şemʿ gibi **ḥasret** ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı **ḥasret** ile ḫārḫār hem
G1835-5. Ey Muḥibbī **ḥasretinden** ol gülüñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1842-7. **Ḥasretinden** iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
G1875-4. **Ḥasretiyle** Mışr-ı ḥüsnüñ yādına ey seng-dil / Şol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı cūy-ı Nīl ḳılam
G1885-3. **Ḥasret** ile çekelüm sīnemüze yir yir elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş idelüm
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ **ḥasretinden** āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1897-4. **Ḥasret** ile ġam şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1919-3. Gāh **ḥasret** gāh ḥayret gāh miḥnet gāh āh / Ḥāṣıl ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G2051-4. **Ḥasretiyle** düşeli kūh-ı belā ṣaḥrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baḥr oldı gāhi dürr-i ʿAden
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan yaşa ben / **Ḥasret** oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2152-1. Tā ki virdüm gönlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben / **Ḥasret** oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2195-4. Leylī zülfüñ **ḥasretinden** düşeli hicrāna āh / Ey gönül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2212-3. **Ḥasret** ile āh senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Ya ḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
G2217-2. Yürek pür-āteş **ḥasret** aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Dīdiler ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2291-1. Olupdur **ḥasret** ile eşk-i gülgūn / ʿAceb mi ṣu yirine aḳıda ḫūn
G2307-5. Muḥibbī laʾl-i nābuñ **ḥasretinden** / Varur her dem mey-i ṣahbāya ḳarşu
G2335-1. Āh kim **ḥasret** ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2391-3. Ġabġabına **ḥasretem** anı baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma ile
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / **Ḥasret** ile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ **ḥasret** ile limona
G2482-4. **Ḥasretinden** ṭutuşa odlara kūyunda raḳīb / Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye
G2490-2. **Ḥasret** ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2520-4. **Ḥasretinden** vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan bir yanuma
G2527-2. Lāle-ḫadler **ḥasretinden** dāġ yaḳdum şol ḳadar / Sīnemi her kim görürse beñzedür gül ḳanına
G2531-3. Leylī zülfi **ḥasretinden** olmışam Mecnūn-ı zār / Ol sebebden düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara
G2541-1. Bir elif-ḳadd **ḥasretinden** ḳāmetüm nūn olmada / Āh kim günden güne ḥālüm diger-gün olmada
G2559-4. **Ḥasretiyle** gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ **ḥasretinden** baġrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem diyü gezer bāzārda
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu **ḥasretle** bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2727-3. Ummāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri **ḥasretle** vā beni
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / **Ḥasret** ile sīneme yaḳduḳda miḥnet dāġını
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / Bu **ḥasret** böyle ger bāḳi ḳala vāy
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı **ḥasret** ile yār beni leylü nehār
Tb1-27. **Ḥasret** ile eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider
Mh13-8. İñlerem ben **ḥasret** ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile elem / Yaḳdı **ḥasret** āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem
Mr9-9. Leylī zülfi **ḥasretinden** beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr9-14. **Ḥasret** ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
Mr14-7. Yürürem hecr elinden **ḥasret** ile / Gicem zaḫmetle günüm miḥnet ile
Mr18-2. **Ḥasret** ile āh kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḫaste-dil **ḥasret** ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr21-9. Leylī zülfüñ **ḥasretinden** senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī zülfüñ **ḥasretinden** olmışam Mecnūn gibi
Mr30-7. **Ḥasret** ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
D28-1. Nāle gibi **ḥasret** ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
B22. Lāle-ḫaddi **ḥasretinden** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
B93. **Ḥasretüñden** gice gündüz olmışam ben derd-nāk / İrmez isem vaṣluña firḳat beni eyler helāk
B148. Yāre ḳarşu **ḥasret** ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben

ḥasret-i cānān [1] Sevgilinin hasreti. *bk. ḥasret-i cānāne*

G2570-1. Nice bir ḳan ola göñlüm **ḥasret-i cānān** ile / Yā nice bir giçe ʿömrüm āh ile efġān ile

ḥasret-i cānāne [1] *bk. ḥasret-i cānān*

G496-4. Şādmāndur irişen vuṣlat-ı rūzı ne bilür / Şeb-i hicrānda şu kim **ḥasret-i cānāne** çeker

ḥasret-i ebrū-yı ḫam [1] Kıvrımlı kaşının hasreti.

G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi **ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ** / Yaḳdı odlara beni hecr ile cevr ü sitemüñ

ḥasret-i ḫaṭ [1] Ayva tüyünün hasreti.

G2790-5. **Ḥasret-i ḫaṭuñ** ile āh Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup ḥālini her bir kiyehi

ḥasret-i hicrān [1] Ayrılık hasreti.

G17-2. **Ḥasret-i hicrān** elinden āh vāh / Olmışam derdā dirīġā mübtelā

ḥasret-i laʿl [1] Dudağın hasreti.

G628-3. Niceyedek **ḥasret-i laʿlüñle** olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur

ḥasret-i laʿl-i leb [1] Kırmızı dudağın hasreti.

G2723-5. **Ḥasret-i laʿl-i lebinden** ḫasteyem key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

ḥasret-i Leylā [1] Leyla'nın hasreti

G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi

ḥasret-i merhem [1] Merhem hasreti.

G2302-4. Ger bula göñül yarasına ḫāk-i derüñden / Ne **ḥasret-i merhem** çeke ne minnet-i dārū

ḥasret-i rūy [2] Yüzünün hasreti.

G813-3. **Ḥasret-i rūy** u firāḳ-ı zülfüñ ile ey perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār
G956-1. **Ḥasret-i rūyuñdan** aḳar gözlerümden yaşlar / Bile iñler iñlesem yanumca ṭaġlar ṭaşlar

ḥasret ü derd [1] Hasret ve dert.

Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün **ḥasret ü derd** ile dün gün aġladum

ḥasret ü derd-i firāḳ [1] Hasret ve ayrılık derdi.

G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / **Ḥasret ü derd-i firāḳ** ile Ḳaçan āh gelür

ḥasret ü derd ü belā [1] Hasret, dert ve bela.

G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā / **Ḥasret ü derd ü belā** hicrānı añdum aġladum

ḥasretā [1] Hasretim.

G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār iden ʿāşıḳları / **Ḥasretā** derdā dirīġā derdümüñ tīmārı yoḳ

ḫāṣṣa [6] *Ar.* Bir adama veya şeye mahsus olan hâl, kuvvet, tesir. (Ş. Sami, 2010: 433)

(ḫāṣṣa [3], ḫāṣṣadur [2], ḫāṣṣası [1])

G1489-5. Gözüm yaşiyle ṭolar āh ḳılsam / Nem eyler **ḫāṣṣası** budur duḫānuñ
G2416-4. Naẓar ḳılmadı āh belürmeyince / Var imiş **ḫāṣṣa** bildüm belürişte
G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam gözüm pür-āb olur / Dostum bir **ḫāṣṣadur** bu mihr-i ʿālem-tābda
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / **Ḫāṣṣadur** ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Ne ʿaceb **ḫāṣṣa** var kirpük ile ḳaşında
G2580-4. ʿIşḳda bir **ḫāṣṣa** vardur şehleri eyler gedā / Şāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula

Ḥassān [3] Hassân bin Sâbit. Hz. Muhammed'i, ashâbını ve İslâmiyet'i İslâmiyet karşıtı yergilere karşı şiirleriyle savunan şair, Hz. Peygamber'in şâiri... (Zavotçu, 2006: 214)

(Ḥassāne [2], Ḥassānıdur [1])

G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim **Ḥassānıdur**
G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde şimdi naẓm ile **Ḥassāna** ḳaṣd ider

G1689-7. Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse ṭañ mıdur **Ḥassāna** ṭaʿn / Şiʿrini şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle gel

ḫaste [163] *Far*. Sıhhati yerinde olmayan, bir illet ve maraza düçar olan, mariz, sayrı. (Ş. Sami, 2010: 433)

bk. ʿandelīb-i ḫaste, çeşm-i ḫaste, ḫaste olmaḳ, ḫaste-i ʿışḳ, ḫaste-i miskīn, ḫaste vü bīmār, ḫaste vü ʿışḳ, ḫaste vü Mecnūn

(ḫaste [49], ḫasteden [1], ḫastedür [28], ḫastei [14], ḫasteler [2], ḫastelere [4], ḫastelerüñ [1], ḫasteñi [1], ḫastenüñ [10], ḫastesi [1], ḫastesin [3], ḫastesine [3], ḫastesini [1], ḫastesiyem [4], ḫasteye [22], ḫasteyem [17], ḫasteyüz [2])

G1-2. Derd-mendem derdüme eyle devā / Kim ḳamu **ḫastelere** sensin ḥakīm
G20-2. Ben **ḫastei** ġamzeñ nice bir öldürür ey dost / مولای فکم تقتل عیناك قتیلا
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī **ḫastedür** sen derde dermānsın baña
G100-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden **ḫasteyem** ey dil-firīb / Leblerüñ dārüʾş-şifāsından süre dermān baña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key ölümlü **ḫastedür** / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben **ḫastei** gel gitme ki itme şitāb
G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl şol ṭurra-i ṭarrārın öp / **Ḫaste** cāna çün şifadur ḫāl-iʿanber-bārın öp
G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü **ḫasteye** varmaz ṭabīb
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī **ḫasteye** / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / **Ḫastenüñ** aḥvāli nʾolur bilmeye derdin ṭabīb
G159-1. Derd-mendem **ḫasteyem** bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün timāra luṭf it ey ṭabīb
G187-1. Öldürürse derd ile bu **ḫastei** hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G198-5. Derdüñle senüñ **ḫastedür** ey dost Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp eyle ʾiyādet
G217-7. Bir gün dimedüñ **ḫaste** Muḥibbīʾye nedür ḥāl / Bildüm ki saña zerrece yoḳdur naẓar ey dost
G271-3. Leblerüñün **ḫastesiyem** niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile baḥş
G295-5. Ḳıl devā laʾl-i lebüñden bu Muḥibbī **ḫasteye** / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir **ḫasteyem** şāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / Niceye dek çaġırup bu **ḫaste** göñlüm diye dād
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi kim bu **ḫasteye** / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G352-4. Cürʿa-i laʾlüñ içen **ḫastelere** ola şifā / Yiridür eyler iseñ bu dil-i bīmāre meded
G360-4. Hecr elinde nʾola şorsañ dil ü cān **ḫastesini** / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẓ
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile **ḫaste** vü dermānda yatur
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu **ḫastei** / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G442-5. Bu Muḥibbī **ḫastedür** gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadür
G455-4. Hicrān-ı ġam ile **ḫaste** göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm şaʿbāne şor
G466-3. Bu göñül **ḫastesine** şanmaʿīlāc ola ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G469-3. Şīrīn lebüñi **ḫaste** göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi göñülden neler giçer
G471-5. Görse Muḥibbī **ḫastei** yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu **ḫasteye** / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G511-4. Ne bilür ḥāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez **ḫaste** ḥālin şaġlar
G512-5. Ol gözi şāhin baḳışlu bu Muḥibbī **ḫasteden** / Aldı bir ile dil murġın ʿaceb şehbāzdur
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu **ḫastenüñ** hicrānı var
G548-4. **Ḫasteyem** żaʿfum ḳatı şorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G561-3. Nice gün ḥasret ile **ḫaste** idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm **ḫastedür** / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü **ḫastedür** / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G584-3. Degülsin **ḫaste** göñlümden ḫaber-dār / Yatur ṭaş işigüñde zār u mehcūr
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp şormaz Muḥibbī **ḫastei** / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu **ḫasteye** dermān ire / ʿIşḳ dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G650-1. Görmege gelmedi ben **ḫastei** bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn nicedür
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm bir ölümlü **ḫastedür** / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez Ḫudādan ġayri kes / Añlamazlar şaġlar **ḫaste** ne ḥāl üstindedür
G741-6. Bulur şifāyı **ḫaste** göñül bir cevāb ile / Ol laʾl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol ʾīsi-dem lebin / Ben bilürem kim **ḫaste** göñülden neler giçer
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm bu **ḫaste** cānum tāzeler
G774-3. Güldi üstüme benüm **ḫaste** idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd ile **ḫaste** göñlüm iñler ṭolāba beñzer
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī **ḫastedür** rūḥı revānum ḳandadür
G834-5. Ger şorarsañ dostum ḥāli Muḥibbī **ḫastenüñ** / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıyçün cānā Muḥibbī **ḫastedür** / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G850-4. Gördi ölümlü **ḫaste** atup baña ġamz oḳın / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G864-6. Leblerüñ dārüʾş-şifā ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḥabībüm **ḫasteler** ḥaḳḳında tīmār özgedür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī **ḫasteye** / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür

G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī **ḫasteye** ṣāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G891-6. Yatur ḳapuñda **ḫaste** görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / Ūd iñler zārılıġum işidelden **ḫastedür**
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur **ḫaste** göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G937-4. Başı ucına gelürin **ḫastenüñ** her gice şemʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın telḳīn ider
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī **ḫastei** / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından **ḫastedür** / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan **ḫastelere** / Leb-i laʿlinden ire mi ki devā kim ne bilür
G978-4. Cān **ḫastesine** itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / Laʿlinden özge derdine şanmañ devā giçer
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm **ḫastedür** / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1077(b)-3. Ey ṭabīb şanma ʿilāc ola göñül **ḫastesine** / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī **ḫastesi** geldükce bir kez mā dimez
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı **ḫastedür** cān bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün tīmārsuz
G1100-1. Şormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd bu **ḫaste** cāne gelmez
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile **ḫastedür** / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı henüz
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḥi bu **ḫaste** göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī **ḫasteye** / Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / **Ḫasteyüz** hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1154-3. Ġam **ḫastesiyem** ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile **ḫastedür** / Bir ṣora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1197(b)-4. Gözüñden şor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meşeldür **ḫaste** aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1199-1. **Ḫasteyüz** kūyuñda yıllardur ki miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda yataġı **ḫastelere** / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1227-5. Ḫᵛāba varmış **ḫastedür** beñzer nigāruñ gözleri / Ḫᵛābdan bī-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1233-5. Laʿl-ı nābuñ dileye **ḫaste** göñül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim ol itmeye timāra heves
G1249-4. Leblerüñden **ḫasteyem** bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek şayru imiş
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu **ḫastesin** yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden göñlümi şād eylemiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī **ḫasteye** ey dil ṭabibi em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü **ḫastedür** / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1294-3. Dil ʿışḳun ile **ḫaste** yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʿlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī **ḫastei** / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāṣ
G1306-2. Nice yıllar **ḫaste** iken yine bir bir ḥālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmār ʿarż
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ cemālin / Bu **ḫaste** göñlüme tīmār olan şemʿ
G1339-6. Şol ḳadar ben **ḫasteye** cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1352-6. Bu Muḥibbī **ḫastenüñ** hecr ile ṣorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ırāġ
G1401-6. Bu Muḥibbī **ḫastei** hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1404-4. **Ḫastedür** kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / Ḥışḳuñ ile **ḫastedür** raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḥālüm nedür ṣāfī cevāb / **Ḫasteler** çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1506-1. Künc-i miḥnet **ḫastesiyem** dostlar ḥālüm görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm görüñ
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu **ḫastesin** / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben **ḫastei** yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep **ḫaste** gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise **ḫaste** Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun ben **ḫasteye** / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur **ḫaste** göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben **ḫastei** / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1722-5. Muḥibbī **ḫastedür** ey dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile aña em ḳıl
G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden gider meyḫāneye / **Ḫasteye** lāzımdurur āb u hevāsı muʿtedil
G1762-5. İtmedüñ **ḫaste** Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / Dostum ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / **Ḫaste** göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā ṭūṭiyā olsun dirüm / Ḥışḳ erinüñ **ḫaste** çeşmine devā olsun dirüm
G1832-3. **Ḫasteyem** hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamu ʿālem żiyā olsun dirüm
G1838-3. Bu **ḫaste** göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī **ḫastedür** ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1870-5. Muḥibbī **ḫastei** ey dil ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet de büküldüm
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben **ḫasteye** / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ ṣun ḳaneyem
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile **ḫastedür** / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1921-2. Ey ṭabībā **ḫasteyem** ḳānūn ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i laʿlüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm
G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü **ḫasteyem** / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün bu **ḫaste** çeşme ḫākipāyı isterem
G1961-6. **Ḫasteyem** ey Muḥibbī itme ʿilāc / Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm
G1964-6. Leblerüñ dārü'ş-şifāsında Muḥibbī **ḫastedür** / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1998-1. Āh kim ben **ḫasteye** eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī **ḫastenüñ** / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi nice nūn olmasun
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme ey **ḫaste** göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın

G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda **ḫaste** mi var istemeye ṣıḥḥatin
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben **ḫaste** anuñ döne döne şerbetin
G2140-5. Ṣorsa ḥālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / **Ḫasteyem** ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2183-3. **Ḫasteyem** ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2208-4. Ey ṭabīböm dil ü cān **ḫastesiyem** derdüñ ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2217-5. Muḥibbī **ḫastedür** didüm lebüñden bir cevāb ister / Ne ḥaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2226-2. Yıllardurur bu **ḫaste** göñül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2234-4. Lebüñ dārü'ṣ-ṣifāsında yatur ʿāṣıḳlaruñ **ḫaste** / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile eglen
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet **ḫasteyem** / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu **ḫaste** göñlüme devā gerçek misin
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben **ḫasteye** / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2285-5. Muḥibbī **ḫastenüñ** göñli evini / Ṣabi-veş hem yaparsın hem yıḳarsın
G2286-3. Tīġ-i hecr ile yine **ḫaste** göñül / Şerḥa şerḥa cerāḥāt olmışsın
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān **ḫastedür** ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī **ḫastenüñ** / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2300-6. Muḥibbī **ḫasteye** dermān bulınmaz / Meger laʿli ola derde dārū
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh ise güzer / Ḥālini **ḫastelerüñ** gözleri bīmāre be-gū
G2342-1. Ṣanma ey **ḫaste** göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ ṣanma ki dermān acıya
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe beste / Yatur ḳalmış zeḳan çāhında **ḫaste**
G2361-4. Ṣabā yili ṣaçuñ ḫayrānı olup / Eser āheste olmış gibi **ḫaste**
G2392-4. Ey ṭabīböm **ḫasteyem** vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu **ḫastei** ḳor derd ile her dem ġam içinde
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / **Ḫaste** iken gelmedi bir kerre çün bālinüme
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet **ḫasteyem** / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan bir yanuma
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi ey **ḫaste** göñül / Demidür ṣubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2566-1. Degül ben **ḫastenüñ** ḥālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb ben bendeden āgeh
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda **ḫasteyem** yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2664-7. Muḥibbī **ḫastedür** yatur lebüñ dārü'ṣ-ṣifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben **ḫasteye** beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2723-5. Ḥasret-i laʿl-i lebinden **ḫasteyem** key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu **ḫaste** Muḥibbī'ye zehīf
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu **ḫasteye** āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi
G2753-3. Lebleri dārü'ṣ-ṣifāsına irem diyü bu dil / **Ḫastedür** ṣubḥa degin virdi budur yā şāfī
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden **ḫastedür** cān bülbüli / İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḫi
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī **ḫasteye** / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḥabīb / Laʿl-i nābından Muḥibbī **ḫasteye** yoḳ mı naṣīb
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben **ḫasteye** eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ṣ-ṣifā
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ **ḫaste** göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ **ḫaste** göñlüm merhemi
Mr9-15. Ey Muḥibbī **ḫastenüñ** ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr15-7. **Ḫasteyem** ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu **ḫasteñi** yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
Mr28-11. Laʿl-i nābuñ **ḫastesin** ey dil-rübā şād eyle gel / Miḫnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle gel
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim **ḫaste** cismüm içre cānum gizlenür

ḫaste olmaḳ [12] Oġunmaḳ, derd ü meşāḳḳāt çekmek, elem çekmek, muʿazzeb ołmaḳ, máhzūn ołmaḳ, āzürde vü perīşān-hāl ołmaḳ...(Tulum, 2011: 888)

G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste **olup** / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār baña
G50-1. Yine çün sīnede ʿışḳ oldı peydā / **Olursa ḫaste** göñlüm ṭañ mı şeydā
G414-2. Dil ü cān **ḫaste olmışdur** lebüñ dārü'ṣ-ṣifāsından / Buyur şāfī cevābı ṣun aña çün leblerüñ emdür
G469-3. Şīrīn lebüñi ḫaste göñül eyler ārzū / **Ḫaste olınca** kişi göñülden neler giçer
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi ey dil neden bilür / **Ḫaste olan** ne çekdügini bil çeken bilür
G686-2. Gül ṣormadı meger ki anuñ ḫāl-i zārını / Bülbül çemende **ḫaste olupdur** yuvalanur
G772-5. Hicrān şebinde **ḫaste olupdur** Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile **oldum ḫaste** bīmārı henüz
G1606-2. **Ḫaste oldun** hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1998-4. **Ḫaste oldum** isteme hergiz eṭibbādan ʿilāc / Derdi sen virdüñ devā senden İlāhi isterem
G2742-1. İstemez ʿāṣıḳ olan zecr ü ʿınādan ġayri / Nitekim **ḫaste olan** derde devādan ġayri
D24-2. Dil **ḫaste olup** derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı ṣanma ki ola mütemārıż

ḫaste-i ʿışḳ [13] Aşk hastası.

G63-2. **Ḫaste-i ʿışḳam** lebüñden özge olmadı ʿilāc / Fā'ide ḳılmadı çoḳ cehd itdi Cālinūs aña
G270-8. **Ḫaste-i ʿışḳdur** Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḫş
G273-2. **Ḫaste-i ʿışḳam** baña olmaz devā / Derd-i bī-dermān elinden elġıyāş
G282-5. **Ḫaste-i ʿışḳam** Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu derde ʿilāc

G930-3. Var ey ṭabīb **ḫaste-i ʿışḳa** ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G940-1. Cihānda **ḫaste-i ʿışḳam** benüm bir dürlü ḥālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden infiṣālum var
G1021-3. Kimse bilmez **ḫaste-i ʿışḳ** olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar
G1249-3. **Ḫaste-i ʿışḳam** ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb ile ṣaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1931-5. **Ḫaste-i ʿışḳam** ṭabībā eyleme baña ʿilāc / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı isterem
G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān pezir olmaz / Anuñçün **ḫaste-i ʿışḳam** degişdüm derdi dermāna
G2568-4. Başumuñ artar ṣudā ʿı çek elüñ benden ṭabīb / **Ḫaste-i ʿışḳam** müfid olmaz devālar başuma
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / **Ḫaste-i ʿışḳa** meger derdi yine dermān ola
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil neden derdüm devāsın bilmedüñ / **Ḫaste-i ʿışḳ** oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ

ḫaste-i miskīn [1] Zavallı hasta.

G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste göñül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki **ḫaste-i miskīn** ne demdesin

ḫaste vü bīmār [1] Hasta ve malül/marazlı.

G2478-5. Devrān eli dögeliden gömgök olupdur / Döndürdi özin **ḫaste vü bīmāre** benefşe

ḫaste vü ʿışḳ [1] Hastalık ve aşk.

Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden **ḫaste vü ʿışḳ** ile bīmārem henüz

ḫaste vü Mecnūn [1] Hasta ve Mecnun.

G1070-2. Leylī zülfüñe göñül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam içre şanup **ḫaste vü Mecnūn** añılur

ḫaste-dil [55] *Far.* Gönlü hasta, üzüntülü.

bk. ʿāşıḳ-ı ḫaste-dil, ḫaste-dilven

(ḫaste-dil [41], ḫaste-dilden [1], ḫaste-dildür [6], ḫaste-dile [1], ḫaste-dilem [1], ḫaste-dili [2], ḫaste-diller [1], ḫaste-dilümde [1], ḫaste-dilüñ [1])

G22-5. Bu Muḥibbī **ḫaste-dildür** derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G45-1. Olaldan **ḫaste-dil** ʿışḳ ile şeydā / Alupdur başına biñ dürlü ġavġā
G85-7. İñleyen ḳapumda kim didi didüm / Bu Muḥibbī **ḫaste-dildür** bī-riyā
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī **ḫaste-dil** / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun **ḫaste-dil** / Gāh cevr ü geh cefā geh ḫışm ü geh nāz u ʿitāb
G181-5. Bu Muḥibbī **ḫaste-dildür** derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G235-4. Her **ḫaste-dili** zinde ḳılur bir ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu **ḫaste-dil** / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḥş
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / Eylesem ben **ḫaste-dil** ol ḳāmet-i mevzūnı yād
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu **ḫaste-dil** / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile bu **ḫaste-dil** / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G419-5. Kimdür Muḥibbī **ḫaste-dili** ṣorsañ ey ṣanem / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı **bu ḫaste-dile** derd-i ser yiter
G628-3. Niceye dek ḥasret-i la'lüñle olam **ḫaste-dil** / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī **ḫaste-dil** anuñ içün nāşāddur
G772-1. Bu **ḫaste-dil** ki derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G904-6. Bu Muḥibbī **ḫaste-dildür** ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün bir **ḫaste-dildür** derdine dermān oḳur
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp şaḥrālara / Sīnesine lāle gibi **ḫaste-dil** dāġın çeker
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu derd birle **ḫaste-dilümde** ḫayāldür
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beni ʿayb eyleme kim / **Ḫaste-dilüñ** o benüm derdüme dermān görinür
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ gelür aña vefā / Anuñ içün **ḫaste-dil** derdine dermān eylemez
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol **ḫaste-dil** yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu **ḫaste-dil** / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Göre mi şıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Ḳarañu oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Olısar hicrān şebinde āḫır ol miskīn helāk
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿĀşıḳām **ḫaste-dilem** baña yiter bir kepenek
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı benefşe **ḫaste-dil** / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā kākülün
G1581-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī **ḫaste-dil** / Sīne sinden eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1740-2. **Ḫaste-dilden** ey ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi ey miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1749-2. **Ḫaste-dil** bīmār-ı çeşmüñden gider meyḫāneye / Ḫasteye lāzımdurur āb u hevāsı mu'tedil
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / 'Işḳınuñ ben **ḫaste-dil** bunca belāsın bilmedüm
G1823-3. Egerçi **ḫaste-dil** idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḫnet gāh āh / Işḳuñuñ ben **ḫaste-dil** bunca belāsın bilmedüm

G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur **ḫaste-dil** yatur devāyı görmedüm
G2135-5. **Ḫaste-dildür** bu Muḥibbī didüm yāre ʿilāc / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī **ḫaste-dil** / Ṭañ degül bulur ḥayāt āb ile ʿömr-i cāvidān
G2169-5. Senden umar şefḳati mücrim Muḥibbī **ḫaste-dil** / Eyleyen sensin şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu **ḫaste-dil** / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli nʾeylesün
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ rūşen olsun gün gibi / **Ḫaste-diller** niceye dek āh-ı şeb-gir eylesün
G2305-1. **Ḫaste-dil** laʾl-i leb-i cānānın eyler ārzū / Ey ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzū
G2351-2. Fütāde **ḫaste-dil** olsam ʿaceb mi / Olur elbette ʿāşıḳlar fütāde
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī **ḫaste-dil** / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḥi peyvendini
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey **ḫaste-dil** anuñla iżhār it beni
G2743-2. Ġam şebinde **ḫaste-dil** eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek şayru gibi
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī **ḫaste-dil** medḥüñ igen rengīn ider
Mr14-5. İçeli **ḫaste-dil** ʿışḳuñ şarābın / Ben ol demden berü mest ü ḫarābın
Mr18-10. Bu Muḥibbī **ḫaste-dil** ḥasret ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr24-18. Muḥibbī **ḫaste-dil** ḫūnīn-cigerdür / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī **ḫaste-dil** / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ

ḫaste-dilven [5] *bk. ḫaste-dil*

G131-3. **Ḫaste-dilven** ṣun baña sen laʾl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G289-3. **Ḫaste-dilven** nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / Laʾl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G1121-4. **Ḫaste-dilven** dostum cām-ı lebüñden cürʿa ṣun / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan peymānemüz
Mh8-6. **Ḫaste-dilven** ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mr4-11. **Ḫaste-dilven** yoḳdurur bir maḥremüm kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden ṣoña

ḫaste-ḥāl [1] Hastalıklı.

G1354-1. **Ḫaste-ḥālem** hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i laʾlüñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ

ḫaste-ḫoş [1] Memnun/hoşnut hasta.

G560-1. Göñül derd ü ġam ile **ḫaste-ḫoşdur** / Dil ü cān zülf ile peyveste ḫoşdur

ḥasūd [2] *Ar.* Haseteçi, kıskanç. (Ş. Sami, 2010: 434) *bk. ḥasūd eylemek*

(ḥaṣūd [1], ḥaṣūdum [1])

G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ **ḥasūdum** var
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni menʿeyler raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol **ḥasūd**

ḥasūd eylemek [3] Haseteçilik, kıskançlık yapmak.

G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı ḥased aña **ḥasūd eylemeye**
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlara kūyunda raḳīb / Beni yanuñda görür beni **ḥasūd eylemeye**
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı ḥased göre **ḥasūd eylemeye**

ḥāşā [5] *Ar.* Nefy ü istisna ve teb'îde delâlet eder; olmaya, Allah göstermesin, bizden uzak. (Ş. Sami, 2010: 434) *bk. ḥāşā vü kellā*

G23-5. Muḥibbī cān ile ister ḳapuñı / Ḳapuñdan idesin **ḥāşā** anı red
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẕluñdan olupdur ḥişşe-dār / **Ḥāşā** ben mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣib
G739-3. **Ḥāşā** ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye cā mı olur
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / **Ḥāşā** kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2708-3. Şefḳatinden **ḥāşā** kim bu mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi

ḥāşā vü kellā [1] Asla ve asla.

G77-4. Dimiş ḥūrāya beñzer yāri zāhid / Berāber ḳandadür **ḥāşā vü kellā**

ḫāşāk [4] *Far.* Saman, bir çubuk parçası, zerre, çöp. (Lexicon, 1890: 820)

bk. çeşm-i ḫāşāk, ḫār u ḫāşāk, ḫāş ü ḫāşāk, ḫas u ḫāşāk-ı āb-āvard, ḫāşāk u ḫas

(ḫāşāk [1], ḫāşākdan [2], ḫāşākdur [1])

G1977-2. Bāda virür ḫāş gibi ʿuşşāḳı ʿışḳuñ şarşarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de **ḫāşāk** olmışam
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu **ḫāşākdur** göñlüm
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çākdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona **ḫāşākdan**
G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına ṭañ mı müddeʿī / Sedd çekilmez cūlaruñ mecrāsına **ḫāşākdan**

ḫāşāk u ḫas [1] Çerçöp. (Ş. Sami, 2010: 434) *bk. ḫaş u ḫāşāk*

G15-4. S̄ine-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum yili / Nitekim **ḥāṣāk u ḥas** içre degül pinhān ṣabā

ḥāṣā-lillah [10] *Ar.* Allah göstermesin, asla, hiçbir vakit. Kuran tabirlerindendir.

G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī yār oldı dir iseñ / **Ḥāṣā-lillah ḥāṣa-lillah** bu ḫayālüñdür senüñ
G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḫuñla kūyunı mesken ḳılam / **Ḥāṣā-lillah** kim varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam
G1858-3. Ṣākirem ben ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / **Ḥāṣā-lillah** ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge **ḥāṣā-lillah** ben temennā eyleyem
G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ ṣanemler terkini / **Ḥāṣā-lillah** bir daḫi ben kār-ı Āzer eyleyem
G1997-1. **Ḥāṣā-lillah** devr-i gülde oturup mestūr olam / Nūş idüp ṣaḫn-ı çemende bāde i mesrūr olam
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem **ḥāṣā-lillah** ġayri bir miḥrāba ben
G2251-5. **Ḥāṣā-lillah** kim ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden hemīn
G2514-1. **Ḥāṣā-lillah** kim cefāña dil taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

ḫaşḫaş [2] *Ar.* Maruf nebat ki başında olan tohumları tıpta münevvim gibi kullanılır, ve bunların kabuğunu çizmekle afyon denilen kımettar mâdde-i tıbbiyye istihraç olunur. (Ş. Sami, 2010: 434) *bk. ḫurd u ḫaşḫaş*

G1258-4. Ṣol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına varsam / Başum biñ eger olsa ola cümlesi **ḫaşḫaş**
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne **ḫaşḫaş** üstine

ḥāşiye [5] *Ar.* Bir kitap veya varakanın kenarına yazılan ve içindeki bir kelime veya fıkrayı izah ve tafsil eden ibare, hamiş, derkenar. (Ş. Sami, 2010: 435)

G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan **ḥāşiye** / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış **ḥāşiye** / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter bağlamış
G1285-4. Metn-i ḥüsne ḫaṭuñ olmış **ḥāşiye** / Oḳuyup dil anı tefsīr eylemiş
G1697-1. **Ḥāşiye** düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī **ḥāşiye** / Kim bunuñ ḫallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān

ḫaşr [2] *Ar.* Kıyamet gününde emvâtın bi'l-ihyâ amellerine bakılmak için bir yere cemleri. (Ş. Sami, 2010: 434)

bk. ḫaşr güni, ḫaşr olmaḳ, ḫaşre dek/deñlü, tā ḫaşre dek/deñlü, tā ḫaşr olınca

(ḫaşrde [1], ḫaşrden [1])

G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet **ḫaşrden** / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
Mh7-10. Ṭutam **ḫaşrde** cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḫāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür

ḫaşr güni [1] Kıyamet günü.

M1-8. Ḳaçan **ḫaşr güni** mecmaʿ ola ādem / Aḳıda gözlerinden her kişi dem

ḫaşr olmaḳ [5] Dirilmek, cemʿolunmaḳ...(Tulum, 2011: 830)

G197-1. Derūnum derdini itsem ḥikāyet / **Ola ḫaşr** olmaya aña nihāyet
G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün aʿlālığı artur / Eyüler ile **ḫaşr olasın** rūz-ı ḳıyāmet
G1817-5. Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi / **Ḫaşr olınca** dilerem gitmeye bu ḫʿābum benüm
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile **ḫaşr olmışam** / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G2394-5. **Ḫaşr olup** söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe

ḫaşre dek/deñlü [15] Mahşere değin, kıyamete kadar, sonsuza dek.

G252-5. Bu Muḥibbī **ḫaşre dek** hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün şöyle mest
G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey serv-i ḫırām / **Ḫaşre dek** zevḳ ü ṣafā sīne-i ṣad-çāke gelür
G848-3. El urup depretdükce zülf-i ʿanber-bārını / **Ḫaşre dek** şan ʿālem içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳıṣṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme **ḫaşre degin** ṭūl u eger ʿarż
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi cāvidān ben **ḫaşre dek** / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa ḥālüm **ḫaşre dek**
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger **ḫaşre dek** şümāre ḳılam
G1793-5. Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ / **Ḫaşre-dek** ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm
G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını / Ṣanur mısuz ki **ḫaşre degin** ḫoş-mend olam
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm **ḫaşre dek** itsem lebüñ nūş ey ṣanem
G1846-3. **Ḫaşre dek** ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem
G2005-6. **Ḫaşre dek** dilden ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi **ḥaşre dek** ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan **ḥaşre dek** olmaz ʿaceb / Işḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī **ḥaşre deñlü** mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī şarāb ʿışḳı şun

ḫaṭ/ḫaṭṭ [169] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 435)

bk. devr-i ḫaṭṭ, esrār-ı ḫaṭ, ġubār-ı ḫaṭṭ, ġubār-ı ḫaṭ-ı dost, ḫāl ü ḫaṭṭ, ḫāl ü ḫaṭ ü zülf, hāle-i ḫaṭṭ, ḫaṭṭ-ı bedi ʿ, ḫaṭṭ-ı dilber, ḫaṭ-ı esrār, ḫaṭṭ-ı fikr, ḫaṭṭ-ı ġam, ḫaṭṭ-ı ġubār, ḫaṭ-ı jengār, ḫaṭ-ı kāfir, ḫaṭ-ı la l, ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫad, ḫaṭ-ı maḥabbet, ḫaṭ-ı mihr-i ārıż, ḫaṭṭ-ı müşkīn, ḫaṭ-ı nihān, ḫaṭṭ-ı reyḥān, ḫaṭṭ-ı sebz, ḫaṭ-ı siyaḥ, ḫaṭṭ-ı siyeh-kār, ḫaṭ-ı yār, ḫaṭ-ı zibā, ḫaṭṭ-ı ẓulmet, ḫaṭ ü ʿārıż, ḫaṭ ü ḫāl, ḫaṭṭ ü ḫāl ü zülf, ḫaṭ u ruḫsār, ḥasret-i ḫaṭ, ḫayāl-i ḫaṭ, sebz-i ḫaṭ, sebze-i ḫaṭṭ, sevdā-yı ḫaṭ ü zülf, şām-ı ḫaṭṭ, ẓulmet-i ḫaṭ, zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭ, zülf ü ḫaṭ, zülf ü ḫaṭṭ ü kākül

(ḫaṭ [25], ḫaṭa [1], ḫaṭı [14], ḫaṭıdur [1], ḫaṭın [1], ḫaṭına [2], ḫaṭını [5], ḫaṭla [1], ḫaṭları [1], ḫaṭṭ [5], ḫaṭṭı [16], ḫaṭṭın [3], ḫaṭṭına [1], ḫaṭṭını [8], ḫaṭṭuñ [19], ḫaṭṭuña [1], ḫaṭṭuñdan [1], ḫaṭṭuñı [7], ḫaṭṭuñun [1], ḫaṭuñ [45], ḫaṭuna [1], ḫaṭuñı [7], ḫaṭuñla [1], ḫaṭunuñ [2])

1. Gençlerde yeni çıkmaya başlayan bıyık ve sakal.

G29-1. **Ḫaṭuñı** cānā görenler didiler reyḥān aña / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutup ʿāşıḳlaruñ **ḫaṭṭuñ** gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allāhı saña
G76-3. Çün **ḫaṭuñ** ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G91-3. Leylī şaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / **Ḫaṭṭuñ** hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā **ḫaṭuñ** yazaldan ḫāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb
G190-4. Şu ʿle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi **ḫaṭuñ** yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G227-2. **Ḫaṭuñ** tezvīrine kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler mi bir ṭoġrı şahādet
G237-1. **Ḫaṭ** gelüp itmiş iḥāṭa ḫadd-i cānānı dürüst / Hāledür devr eylemişdür māh-ı tābānı dürüst
G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı **ḫaṭṭuñ** miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G277-1. **Ḫaṭuñ** itdi mülkini tārāc / Yedi kişverden aldı beglerüñ bāc
G278-3. Kāfir **ḫaṭını** görince islāma ḳaṣd ider / Ḥāżırlanur ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G299-2. **Ḫaṭı** ile ārızın görsem olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G305-2. İledüp ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa **ḫaṭuñ** / Göricek anı ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince **ḫaṭ** gelür olmaz daḥi āgāh ruḫ
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola **ḫaṭṭı** ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş **ḫaṭṭını** bā-rūzgār / Ey Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta mār
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / **Ḫaṭṭı** dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G448-1. **Ḫaṭ** ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir ṭutar
G482-1. Gösterür **ḫaṭını** evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G487-2. **Ḫaṭṭuñ** gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ **ḫaṭṭı** āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda **ḫaṭı** / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G569-2. Ḳazıt **ḫaṭuñı** zülf yiter çün belā baña / Bir yañadan bu daḥi gelür bir belā olur
G591-3. Ḳazıt **ḫaṭuñla** zülfüñi yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G603-5. ʿAceb mi gelse **ḫaṭuñ** gül ʿiẕārum / Gülüñ eṭrāfını lā-büd ṭutar ḫār
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā **ḫaṭuñ** fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G615-4. **Ḫaṭṭına** kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G633-2. Ġonce femi benefşe **ḫaṭı** lāle ārıżı / Var didügüñ meger ki o sīmīn-beden midür
G638-2. Divār çekdi **ḫaṭṭını** gülzār-ı ḥüsnine / Çeşmi ol gülşeni gözedür bāġbān olur
G663-1. ʿĀrızın ʿarż itse dilber āfet-i devrān olur / **Ḫaṭṭı** geldükde velī āḫır belā-yı cān olur
G663-5. **Ḫaṭṭı** bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü kārında Muḥibbī n'eylesün ḫayrān olur
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı serv / Şaçı sünbül **ḫaṭı** reyḥāna beñzer
G684-5. Göreli **ḫaṭṭını** giçdüm özümden / Görenler dir beni ḫayrāna beñzer
G699-1. Mest ider lebleri ẕikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ **ḫaṭṭı** ġubārını da ḫayrān eyler
G724-4. Pāk ḳılmış **ḫaṭṭuñ** ile küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G730-3. Ḥüsn gencīne **ḫaṭı** bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G740-3. Ruḫlarına gelse **ḫaṭı** dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār şır
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi **ḫaṭuñ** araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir **ḫaṭı** / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G791-3. Yüziñi **ḫaṭuñ** ile itme ziynet / Ki şun ʿ-ı lā-yezāl ister mi zīver
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa **ḫaṭ** / Lebleri ḳandine cem ʿ olmış veyāḫūd mūrdur
G802-6. **Ḫaṭṭ** getürdüñ ʿālemi cümle müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā meger
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā **ḫaṭ** didüm / Gülşen içinde olursa ṭañ mı didi mūr u mār
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey meh-rū **ḫaṭuñ** / Güldi didi ḳaplu kāfire du ā-yı nūrdur

G826-5. Lebleri üzre görinen **ḫaṭ** degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mürdur
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı **ḫaṭları** bir pāre yatdılar
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Ṣoñradan **ḫaṭı** gelür şerḥ eyleyüp i ʿrāb ider
G858-4. Maġrūr olup bu ḥüsnüñe cevr itme ʿāşıḳa / **Ḫaṭṭuñ** bozar çü ḥüsnüñi āḫır zamānadur
G859-4. Dilde **ḫaṭunuñ** ḫayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G899-5. **Ḫaṭuñ** gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni giderür āḫır zamānadur
G906-5. Şi ʿrümün her beyti güldür **ḫaṭṭı** sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G945-3. Göreli **ḫaṭṭuñı** jeng oldı göñül āyīnesi / Ezelī yazu imiş başa pes elden ne gelür
G955-7. Görinen **ḫaṭ** mıdur yā leşker-i mūr / Ki ṭutdı kişver-i ḥüsni ser-ā-ser
G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki şan ṭūp / **Ḫaṭı** yārüñ ḥışār-ı Rime beñzer
G992-2. **Ḫaṭ** degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler **ḫaṭuñ** ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim yaraġ üstindedür
G1026-2. Yüzüñ ḥūrşīdine zülf-i siyāhuñ / Yazılmış **ḫaṭṭ** ile ḫoş sāye-bāndur
G1042-3. Sebze **ḫaṭṭı** arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1119-1. **Ḫaṭuñ** ser fitne zülfüñ fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı ġamdan dīde ḫūn-rīz
G1163-1. **Ḫaṭuñı** göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi ḫoş ʿālemümüz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından **ḫaṭṭın** iżhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe **ḫaṭuñ** ḫaṭṭāṭı yazmış ḥāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter baġlamış
G1278-2. **Ḫaṭuna** yazmış berāt-ı ḥüsnüñi / Ḳaşlarun üstine ṭuġrā eylemiş
G1284-1. Gül yüzüñde çünki **ḫaṭṭuñ** ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1285-4. Metn-i ḥüsne **ḫaṭuñ** olmış ḥāşiye / Oḳuyup dil anı tefsīr eylemiş
G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü **ḫaṭṭını** gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1290-5. Didiler **ḫaṭṭı** gelelden cefā ḥūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1312-4. **Ḫaṭṭını** ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā imiş i ʿrāż
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre **ḫaṭ** / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / **Ḫaṭ** getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi **ḫaṭ**
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān **ḫaṭ** / Zülfüñ i ʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe **ḫaṭuñ** yazalı ḫaṭṭ-ı bedīʿ / Ḳaşlaruñ oldı cemāl üstine ṭuġrā-yı refīʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe **ḫaṭṭuñ** yazalı ḫoş tevḳīʿ
G1352-4. **Ḫaṭṭı** geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1385-1. Geldi benefşe **ḫaṭuñ** bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1410-4. Göz göre **ḫaṭı** gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it **ḫaṭuñ** ḫaḳḳ it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine baḳ
G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥüsnüñ iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış meger **ḫaṭṭuñ** senüñ bārū-yı müşk
G1490-2. Gül-ruḫında **ḫaṭṭını** ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / **Ḫaṭṭuñ** gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñda ʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra **ḫaṭṭuñ** gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür gösterüp kāfir **ḫaṭuñ** / Zülfüñi dām eyleyüp ṣayd-ı müselmān eyledüñ
G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup **ḫaṭuñ** leşker çeküp / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn içre yine āşūb u ceng
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi **ḫaṭṭuñ** mūr-veş / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1553-2. Başın egdi gördi **ḫaṭṭuñı** benefşe ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā kākülün
G1589-2. Sebze **ḫaṭını** aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G1593-4. Zülfini çoḳ başlu cānā çeşmüñi ʿayyār ider / Ḥüsn-i Baġdādına **ḫaṭuñ** eyledi bārū-yı müşk
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur **ḫaṭuñı** görmege dil / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1653-4. Gāhi şarāb-ı laʿl ile mestāne görinür / Gāhi ġubār **ḫaṭṭ** ile ḫayrān olan göñül
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider gül **ḫaṭuñı** / Müstaʿid olan oḳur i ʿrāb aña ḥācet degül
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş **ḫaṭuñ** yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ **ḫaṭı** / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol şafḥa muḫaşşā mi degül
G1759-4. **Ḫaṭuñ** geldi saña düşmez idesen daḫi ra ʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh **ḫaṭına** ḫayrān olup / Gāh dīvāne vü geh şūrīde bir abdāl olam
G1854-4. Gördüm **ḫaṭuñı** kim ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣr ide īmāna **ḫaṭı** / Tiġlar alup ele ʿazm-i Firendūş idelüm
G1893-1. Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / **Ḫaṭṭın** iżhār ideli ol ruḫları verdüm benüm
G1896-4. Leblerinde **ḫaṭṭı** ṣandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş bildüm gümānumdur benüm
G1920-1. Gele başladı **ḫaṭuñ** aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup ṣanki irişür ecelüm
G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẓikr ile cānum ṣafā / **Ḫaṭṭuñ** iżhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1950-7. Görüp Muḥibbī **ḫaṭṭını** ḫaddinde dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G1958-5. Bulmış iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / Aldı **ḫaṭṭuñdan** keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1976-1. Ṣalınan boynuñda zülfüñ ṣanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda **ḫaṭ** degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1992-5. Yüzüñde **ḫaṭṭını** görüp āh eyleyüp Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel didüm
G2006-2. Nāgehān geldi **ḫaṭuñ** itdi viṣālüñi ḫarām / İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir isem
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile **ḫaṭṭ** / Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem
G2019-1. Añalı **ḫaṭṭuñ** ġubārı olmışam ḫayrānı ben / Terk ḳıldum ʿışḳuñuñ yolında ad u ṣanı ben
G2029-1. Görinen **ḫaṭı** mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2051-5. Geldi **ḫaṭuñ** yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2066-2. Ẓikr idersem ġubār **ḫaṭṭuñı** ger / Gelmesün ḫāṭıra ġubār ṣaḳın
G2068-1. Görünelden **ḫaṭuñ** ḫaddüñde ey cān / Ser-i zülfüñ gibi ḫālüm perīşān

G2093-1. **Ḫaṭ** degül belki ḫār imişsin sen / Şaç degül belki mār imişsin sen
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū **ḫaṭuñı** yeg görürem bāġ ü çemenden
G2109-1. **Ḫaṭṭı** geldi dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / Men ʿolınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2135-3. Geh lebüñ żikri ile cān u dili mest iderem / Geh **ḫaṭuñ** fikri ile vālih ü ḥayrānam ben
G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i şunʿ / Ruḫlaruñ meh görinür oldı **ḫaṭuñ** ġāliye-gūn
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ żikriyle ḫoş-ḥālem bugün / **Ḫaṭṭuñun** fikriyle ġāyet de pā-mālem bugün
G2160-2. Kerīm bitürür **ḫaṭṭuñı** aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen tīz bitirür sebzei bārān
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā nʾola ṭutsa **ḫaṭuñ** / Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa **ḫaṭuñ** olmaz ʾaceb / Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim şarābı ḫoş görelüm / **Ḫaṭuñ** ḫayāli ṭururken ġubārı nʾeyleyin
G2201-4. Ruḫlarında **ḫaṭ** görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḥayāl itmek neden
G2244-5. Yazdı **ḫaṭṭuñ** nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2300-4. Girerdi her kişi gülzār-ı ḥüsne / Eger olmasa **ḫaṭuñ** aña bārū
G2313-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsn görülmez / Çekildi **ḫaṭı** oldı aña bārū
G2327-4. Giceyi güne degiş **ḫaṭṭuña** didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dir ʾanberi kāfūr eyle
G2332-3. Ġālib degülse zülfine **ḫaṭṭı** ʾaceb degül / Cemʿ olsa mūr ġālib olur ejdihāsına
G2343-2. Geh lebi żikr ile mest ü ḫarābātī olup / Geh **ḫaṭın** fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle
G2370-6. Beni aşġar **ḫaṭuñ** İslāma ḳaşdın / İşitdük ʾazm itdük engūrūsa
G2404-3. **Ḫaṭuñ** yazu imiş başumda ey dost / Yuyulmaz her ne kim yazıldı serde
G2420-3. **Ḫaṭunuñ** nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine
G2426-4. Lebüñde **ḫaṭ** mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / **Ḫaṭṭ** degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2462-1. **Ḫaṭṭuñ** gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / Al üzre çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe
G2470-6. Çün **ḫaṭuñ** cānā görindi şanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ **ḫaṭuñ** çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʾbeye
G2517-3. **Ḫaṭuñ** terk eylemez ise Ḫıṭāyı / Siyāh eyler felek saḳfını lāle
G2562-5. **Ḫaṭını** gördi Muḥibbīʾnüñ irişdi eceli / Hīç taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2578-3. Yüzüñ gül olalı **ḫaṭuñ** benefşe / Ḳoḳlasun bülbül-i dil unutma
G2593-3. Eylemek ister yine **ḫaṭṭuñ** ʿurūc / Oldı her mūyı dile cānā belā
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña / Bir yana kāfir **ḫaṭuñ** şeb-ḫuñ iderʾasker gibi
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan **ḫaṭuñ** ey dilber / Olupdur kaʾbe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı
G2664-5. Ecel gibi gelüp **ḫaṭṭı** beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2679-5. Laʾl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / **Ḫaṭ** diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān büyidi
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü şaçuñ sünbül ü **ḫaṭuñ** çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ şad çü meni
G2730-2. Gelüp **ḫaṭ** ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyleʾālemde ecelden kim emān buldı
G2743-3. **Ḫaṭını** gördüm nigāruñ didüm āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā **ḫaṭṭuñ** biter / Gel ḳazıtma dostum yoḳsa gelür daḫi beter
D5-1. **Ḫaṭuñ** çün oldı bir fitneye bā ʿiş / Ne ṭañ ḥüsnüñde artarsa ḥavādiş
D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi ṣafḥa-i ruḫsāre **ḫaṭ** / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre **ḫaṭ**
D25-2. Virme yüz **ḫaṭına** dirdüm sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ jeng itdi eyle çāre **ḫaṭ**

2. Yazı.

G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı **ḫaṭṭı** bir ġubārı **ḫaṭla** tefsīr aña
G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / **Ḫaṭ** cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G503-7. Nedür **ḫaṭuñ** didüm didi Muḥibbī / Senüñ bu seyyiātuñ defteridür
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā **ḫaṭṭuñı** şīrīn-ter yazar / Līk olʾāşıḳların başına derd-i ser yazar
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan **ḫaṭṭın** yazup inşā ḳılur
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / **Ḫaṭ** daḫi rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā **ḫaṭṭuñı** ḫakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḫsāruña nūr āyetin / Olmaya **ḫaṭṭuñ** gibi hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf
G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret **ḫaṭıdur** çün mīm ü dālı ḳaşuñuñ
G1604-4. Dil oḳurken **ḫaṭṭuñı** zülf ile ḫālüñ göricek / Didi lā-büd o **ḫaṭa** noḳṭa vü iʿrāb gerek
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile **ḫaṭṭ** / Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu **ḫaṭṭ** mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

3. Çizgi, çizik.

G639-3. Rāḫat-ı cān bil anuñ düşnāmını / Göñlümüñ **ḫaṭṭı** anuñ düşnāmıdur

4. Pâdişah yazısı, ferman, buyruk. (Devellioğlu, 2000: 341)

G820-2. **Ḫaṭ** gelüpdür diyü bu ʾāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol şūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G1179-3. Ḳatlüm içün **ḫaṭ** getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz

ḫaṭṭ-ı bediʿ [1] Eşsiz yazı.

G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭuñ yazalı **ḫaṭṭ-ı bediʿ** / Ḳaşlaruñ oldı cemāl üstine ṭuġrā-yı refiʿ

ḫaṭṭ-ı dilber [2] Sevgilinin tüyü. *bk. ḫaṭ-ı yār*

G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde **ḫaṭ-ı dilber** cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2477-3. **Ḫaṭṭ-ı dilber** ṣan eceldür anı def'e çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa

ḫaṭ-ı esrār [1] Sırlı tüy. *bk. ḫaṭ-ı nihān*

G2208-6. **Ḫaṭ-ı esrārını** ṣi'rümde anuñçün añaram / Her kim oḳursa anı vālih ü ḥayrān olsun

ḫaṭṭ-ı fikr [1] Tüyün düşüncesi.

G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḥāżır olduñ ey göñül / **Ḫaṭṭ-ı fikrinden** gelen dāim melāmetdür saña

ḫaṭṭ-ı ġam [1] Gam yazısı.

G1883-5. Ey Muḥibbī **ḫaṭṭ-ı ġam** yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

ḫaṭṭ-ı ġubār [6] Gubârî yazı stiline benzeliten tüy/yazı.

G58-2. La'l-i nābı ṣevḳidür her dem beni mest eyleyen / Göreli **ḫaṭṭ-ı ġubārı** olmışam ḥayrān aña
G1299-1. Kim göre 'ārıżuñı olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / Yazılu **ḫaṭṭ-ı ġubār** ile ezelden bu ḫavāṣ
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli **ḫaṭṭ-ı ġubārını** / Ḥayrānam aña ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1839-5. **Ḫaṭṭ-ı ġubārı** eyledi ḥayrān Muḥibbī'yi / Artsa'aceb mi her şeb ü her rūz miḥnetüm
G1883-2. 'Ārıż-ı dildārda yazılmadan **ḫaṭ-ı ġubār** / Ben yiyüp esrār-ı 'ışḳı vālih ü ḥayrān idüm
G2119-5. İçüp şarāb-ı 'ışḳı ser-mest iken Muḥibbī / **Ḫaṭṭ-ı ġubārun** añdı mest idi oldı ḥayrān

ḫaṭ-ı jengār [1] Paslı çizgiler.

G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn / 'Ayn-ı raḥmetdür yüri her dem **ḫaṭ-ı jengārın** öp

ḫaṭ-ı kāfir [1] Kafir tüy.

G2199-5. Göreyim **ḫaṭ-ı kāfirüñ** āḫır / Gelüp īmāna vü sepīd olsun

ḫaṭ-ı la'l [1] Dudağın tüyü.

G664-1. **Ḫaṭ-ı la'lüñ** müşk ü zülfüñ 'anber-i sārā ṣatar / Dişlerüñ dürr-i 'Aden şirün lebüñ ḥelvā ṣatar

ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫad [1] Yanak sayfasının çizgileri.

G375-5. Ḥüsnüñ evrāḳın oḳumaga Muḥibbī / **Ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫadüñ** müsveddedür

ḫaṭ-ı maḥabbet [1] Sevgi tüyü.

G2198-2. Miḥrāb-ı 'āşıḳāndur yāḫūd **ḫaṭ-ı maḥabbet** / Yāḫūd kemān-ı Rüstem yā ebrūvān-ı fettān

ḫaṭ-ı mihr-i 'ārıż [1] Yanağın aşkının yazısı.

G1519-4. Tā ki yazdum **ḫaṭ-ı mihr-i 'ārıżuñ** levḥ-i dile / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle ḥakk

ḫaṭṭ-ı müşkīn [1] Misk kokulu tüy.

G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür ṣan āteş üstinde sipend / **Ḫaṭṭ-ı müşkīn** gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin

ḫaṭ-ı nihān [1] *bk. ḫaṭ-ı esrār*

G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol **ḫaṭ-ı nihān**

ḫaṭṭ-ı reyḥān [3] Reyhânî yazı stiline benzeliten tüy/yazı.

G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli **ḫaṭṭ-ı reyḥānı** dürüst
G782-4. La'lüñ eṭrāfına ġubār-ı ḫaṭuñ / Nuṣḫ-ı yāḳūt u **ḫaṭ-ı reyḥāndur**
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / **Ḫaṭṭ-ı reyḥān** ile ol ṣafḥa muḥaṣṣā mi degül

ḫaṭṭ-ı sebz [6] Gençlerin sakaldan evvel yanaklarında biten ince tüy. (Ş. Sami, 2010: 436)

G536-1. Şöyle beñzer **ḫaṭṭ-ı sebzi** 'ārıżında per ṭutar / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur kāfir ṭutar
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / **Ḫaṭ-ı sebz** içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G876-2. Virme bu **ḫaṭṭ-ı sebzüñe** yüz kākülüñ gibi / Çünki başuña ol da belā-her-belā olur
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse ger āb-ı ḥayāt / **Ḫaṭ-ı sebzüñ** arasında ol leb-i meygündur
G1135-1. Göreli dīde **ḫaṭ-ı sebzüñi** yaşın yeñemez / Āh ider derd ile baġrındaki başın yeñemez
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī ḥasteye / Göreli dīde **ḫaṭ-ı sebzüñi** yaşın yeñemez
G1359-3. Tār-ı zülfüñ **ḫaṭ-ı sebzüñle** neden cem' eyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler yanında zāġ
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẓerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / **Ḫaṭ-ı sebzüñ** biteli 'ārıżuñ üstinde senüñ

ḫaṭṭ-ı siyāh [3] Siyah tüy.

G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu **ḫaṭ- ı siyāh** / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur

G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun **ḫaṭṭ-ı siyāh** / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu da nişān
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā **ḫaṭ-ı siyāh** / İbrişimden şan ḫayāl işi durur āl üstine

ḫaṭṭ-ı siyeh-kār [1] Günahkâr tüy.

G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol **ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı** / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

ḫaṭ-ı yār [1] *bk. ḫaṭṭ-ı dilber*

G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce **ḫaṭ-ı yār** / Ey gözüm merdümi şimdengirü nem-nāk olasın

ḫaṭ-ı zibā [1] Güzel yazı.

G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḫsāruña nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi hīç bir **ḫaṭ-ı zībā** laṭīf

ḫaṭṭ-ı ẓulmet [1] Karanlık tüy.

G778-1. **Ḫaṭṭ-ı ẓulmet** menbaʿı cān bīnā-gūşuñdadur / Nitekim āb-ı ḥayāt dirler leb-i nūşuñdadur

ḫaṭ ü ʿārıż [1] Tüy ve yanak. *bk. ḫaṭ u ruḫsār*

D24-1. Günden güne rūşen görinür ol **ḫaṭ ü ʿārıż** / Başuma ne ṭañ gelse nice dürlü ʿavārıż

ḫaṭṭ ü ḫāl [6] Tüy ve ben.

G904-3. Laʿl-i nābında görinen şanmañ anı **ḫaṭṭ ü ḫāl** / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / **Ḫaṭ ü ḫāle** noḳṭa vü iʿrāb beñzer beñzemez
G1316-2. **Ḫaṭ ü ḫālüñ** olmasa ezber kitāb-ı ḥüsnüñi / Oḳuram ḥācet degüldür baña iʿrāb u nuḳaṭ
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol Ḫusrev-i ḫūbān / **Ḫaṭ ü ḫāli** belā-yı dil dü-çeşmi kāfir-i fettān
G2055-3. Cān meşāmı müşk üʿanberden igen ḥazẓ eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā **ḫaṭṭ ü ḫālüñ** var iken
G2289-5. **Ḫaṭṭ ü ḫālini** Muḥibbī añıcaḳ şan pür-ġubār / Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

ḫaṭ ü ḫāl ü zülf [1] Tüy, ben ve saç.

G1142-7. Bu Muḥibbī **ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine** ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz bir sāde ruḫsār isterüz

ḫaṭ u ruḫsār [1] *bk. ḫaṭ ü ʿārıż*

G1236-5. **Ḫaṭ u ruḫsārun** Muḥibbī şu gibi ezber oḳur / İşiden dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş

ḫaṭā [23] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 436)

bk. ḫaṭā eylemek/itmek/işlemek, ḫaṭā ḳılmaḳ, ḫaṭā vü cürm

(ḫaṭā [11], ḫaṭādan [1], ḫaṭādur [4], ḫaṭāmı [1], ḫaṭāsı [3], ḫatāsıçün [1], ḫaṭāsın [2])

1. Kabahat, günah, cürüm.

G134-3. Yüzüñe gül şaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ādemde **ḫaṭā** ileʿuyūb
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile **ḫaṭā** / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek ṣevāb
G256-4. Dünyāya bugün meyl ideyim dime **ḫaṭādur** / Dil ḫānesini eyleme zinhār mülevveṯ
G434-3. **Ḫaṭā** ise seni sevmek ḥabībüm / **Ḫaṭādan** ḫāli olmaz ādemidür
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi kim **ḫaṭādur** / Efendinüñ velī işiʿaṭadur
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / **Ḫaṭā** mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1479-5. **Ḫaṭāsı** çoḳ Muḥibbī'nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar şāhumʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur **ḫaṭā** / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḥavf itme göñül / Ne **ḫaṭāsı** var ise uġraya cānuma anuñ
G1593-2. Key **ḫaṭādur** ey göñül bu ḫāl-iʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1934-1. Cihānı yoḳ iken mevcūd iden kim / **Ḫaṭāsın** ḳullarına cūd iden kim
G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẓer eyle / Naẓar eyle ki rūşendür **ḫaṭāsı** çoḳ ṣevābından
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaṣuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat **ḫaṭāmı** añladum rāda
G2708-4. Ger **ḫaṭā** ḳuldan gelürse gele sulṭāndanʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·

2. Yanlış, yanlışlık, galat.

G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm **ḫaṭāsın** bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde **ḫaṭā** / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü ger naḥs / **Ḫaṭādur** dime bunı itdi aḫter
G1201-2. Saña ger ḥūr u perī dirsem olur bu söz **ḫaṭā** / Zīrā kim ehl-i baṣiret anlara ādem dimez

3. Yanılma, sehiv, istemeyerek olan kusur.

G985-2. **Ḫaṭā** ile yüzüñe gül didümse / Ḫaṭā itse n'ola ḳul ādemidür
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse **ḫaṭā** ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G2046-4. Bir **ḫaṭā** ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin

G2345-1. Şaçuñı beñzedenler ʿanberīne / **Ḫatāsıçün** didiler ḳaṣd itdi dīne

ḫaṭā eylemek/itmek/işlemek [10] Yanlışlık yapmak, yanılgıya düşmek. (TDK, 2011: 1058) *bk. ḫaṭā ḳılmaḳ*

G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine **itdüm ḫaṭā** / Daḥi ol demden berü dil dostlar şermendedür
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ **eyledüm** didüm **ḫaṭā** / Sen mürüvvet kānısın ʿafv it **ḫaṭā eyler** beşer
G982-4. **İtdüm ḫaṭāyı** gün yüzine gül didüm anuñ / Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe gül didümse / **Ḫaṭā itse** n'ola ḳul ādemidür
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın n'ola **ḫaṭā itse** beşerdür
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh ise nigārā / ʿAfv eyle **ḫaṭā eylemedük** çün beşer olmaz
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / **İtmezem** sözde **ḫaṭā** ger ḳaşlaruña yā disem
G1780-2. Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd / Bilmedüm **eyleyüp ḫaṭā** sevdüm
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola **ḫaṭā işlemez** ādem

ḫaṭā ḳılmaḳ [2] *bk. ḫaṭā eylemek/itmek/işlemek*

G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey **ḫaṭā ḳıldum** ne ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür **ḫaṭā** ḳılmaḳ

ḫaṭā vü cürm [1] Günah ve kabahat.

G2293-3. **Ḫaṭā vü cürm** ise luṭf it vefā ḳıl / Beni ḳurtar belā vü derd ü ġamdan

ḫaṭab [1] *Ar.* Odun. (Ş. Sami, 2010: 436)

G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın bir **ḫaṭab**

ḫaṭā-pūş [1] Vaki olan sehiv ve kabahatleri örten. (Ş. Sami, 2010: 436)

G206-5. Aġla Muḥibbī aġla añduḳca her günāhuñ / Ola kim ol **ḫaṭā-pūş** ide saña ʿināyet

ḫaṭar [2] *Ar.* Tehlike, muhatara, emniyetsizlik. (Ş. Sami, 2010: 436)

(ḫaṭar [1], ḫaṭardur [1])

G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / Dilā baḥre seferde çün **ḫaṭar** var
G1200-3. Yol **ḫaṭardur** döndi ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdur ʿādet beklerüz

ḫaṭar-nāk [1] Korkulu, muhataralı, tehlikeli, emniyetsiz. (Ş. Sami, 2010: 436)

G382-3. Genc-i ḥüsnüñe şaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür

ḫātem [5] *Ar.* Mühür, imza yerine mektubun sonuna basılmak üzere sahibinin ismi mahkûk damga, ki ekseriya bir halkaya mertup olup yüzük gibi, parmağa geçirilir. (Ş. Sami, 2010: 436) *bk. ḥalḳa-i ḫātem, nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ*

(ḫātemdür [1], ḫāteme [2], ḫātemidür [1], ḫātemisin [1])

G182-2. Enbiyānuñ **ḫātemisin** hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki şuna saña dest
G434-1. Görinen la'li bu çeşmüm demidür / Nikīni ehl-i ʿışḳuñ **ḫātemidür**
G445-2. Ḳadüm çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳīḳ-i eşk ile rūyum nigīne döndi **ḫātemdür**
G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan la'l-reng / İtdiler ol **ḫāteme** ehl-i şafā anı nigīn

ḫāteme gelmek [1] Son bulmak.

G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / **Gelmez** idi **ḫāteme** illā ezel ġavġā ile

ḫātıf [1] *Ar.* Gaip.

G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm ol / Geldi **ḫātıfdan** nidā eydür ki الا ما سعى

ḫāṭıf [2] *Ar.* Göz kamaştıran. (Ş. Sami, 2010: 436)

G81-5. Giçe şırāṭı berḳ **ḫāṭıf** gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G838-1. Cānuma **ḫāṭıf** seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider

ḫāṭır [24] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 436)

bk. ḫāṭıra gelmek, ḫāṭıra getürmek, ḫāṭırından çıḳmamaḳ, ḫāṭırını şormaḳ, ḫāṭır-ı meyyāl, ḫāṭır-ı ʿuşşāḳ

(ḫāṭır [3], ḫāṭıra [2], ḫāṭırda [1], ḫāṭırdadur [1], ḫāṭırı [3], ḫāṭırın [3], ḫāṭırına [1], ḫāṭırum [9], ḫāṭıruñdan [1])

1. Düşünme, akılda tutma, hafıza, zihin, yâd.

G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb **ḫāṭırdadur** / Hey ḥaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey leṭāfet gülşeni / **Ḫāṭırum** açılmadı göñlüm daḥi ḫurrem degül

2. Gönül, kalp.

G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / **Ḫāṭırum** mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G619-3. **Ḫāṭırum** olur müşevveş şāne ursan zülfüñe / Pāre pāre eyleyen baġrumı bildüm şānedür
G865-2. **Ḫāṭıruñdan** yükdür ṭarḥ eyle dünyā keşretin / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā vaḥdetdedür
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör **ḫāṭırı** gül yā şeker ister
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / **Ḫāṭırın** cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / **Ḫāṭırın** cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1171-4. Eger sensüz cihānı geşt idersem / Benüm bu **ḫāṭırum** hīç ḫurrem olmaz
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī i ʿtimād / **Ḫāṭırı** ʿāşıḳ gibi bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñdaʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra ḫaṭṭuñ gösterüp **ḫāṭır** perīşān eyledüñ
G1667-3. Vaṣl bāġından ıraġ olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm **ḫāṭırum** ḫurrem degül
G1911-6. Şi ʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün degül **ḫāṭır** küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler perīşān **ḫāṭırum** / Niceye dek ġamzelerle zülfi el bir eylesün
G2547-3. Oldı benefşe **ḫāṭırı** maḥzūn dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen ṣaçı sünbüle
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān me'vā idi / Gözde **ḫāṭırda** hemān ol muġbeçe-i zībā idi
G2798-1. Hiç ʿālemde benüm bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan **ḫāṭırum** bir laḥẓa āzād olmadı
Mr7-7. Kākülüñden her seḥer **ḫāṭır** perīşān eylerüz / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz

3. Birine karşı duyulan saygı, sevgi.

G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ **ḫāṭırına** ḳonmasun hergiz ġubār

ḫāṭıra gelmek [1] Hatırlamak, aklına gelmek. (TDK, 2011: 1059)

G2066-2. Ẕikr idersem ġubār ḫaṭṭuñı ger / **Gelmesün ḫāṭıra** ġubār ṣaḳın

ḫāṭıra getürmek [1] Hatırlamak. (TDK, 2011: 1059)

G500-2. Ferdāyı **ḫāṭıra getürüp** ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür

ḫāṭırından çıḳmamaḳ [1] Unutmamak, hatırında tutmak.

G441(a)-2. **Ḫāṭırumdan** bir nefes **çıḳmazsın** ammā ʿāḳıbet / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür

ḫāṭırını ṣormaḳ [3] Hâl hatır sormak. (TDK, 2011: 1059)

G84-2. **Ḫāṭırum** cemʿiyyetini **ṣorma** benden ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña
G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür **ḫāṭırum ṣorar** / Görmedi bizi ḫayli zamān āşinālanur
G1999-3. Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini / **Ḫāṭırın ṣormaġa** uşdı başına pervāne hem

ḫāṭır-ı meyyāl [1] Âşıkların gönlü.

G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem derdā dirīġā **ḫāṭır-ı meyyāl** ile

ḫāṭır-ı ʿuşşāḳ [1] Âşıkların gönlü.

G669-4. Dimeñ neʿaceb **ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı** perīşān / Zülfine ura el uzadup şāne güzeller

ḫaṭīb [4] *Ar.* Camide hutbe okuyan ve bu vazife ile muvazzaf bulunan adam. (Ş. Sami, 2010: 437)

G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ **ḫaṭīb**
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳunur gördüm **ḫaṭīb**
G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer **ḫaṭīb**
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin **ḫaṭīb**

ḫatm olmaḳ [2] Bitmek, bitirmek.

G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki **ḫatm oldı** kitāb
G1728-2. Āl ile göñlümi alduñ ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde **ḫatm olmışdur** senüñ mekr ile āl

ḫaṭṭāṭ [3] *Ar.* Güzel yazı ve alelhusus sülüs ve nesih gibi yazılar yazan adam, hüsnühat sahibi. (Ş. Sami, 2010: 437) *bk. ḫaṭṭāṭ-ı ezel, ḫaṭṭāṭ-ı felek*

(ḫaṭṭāṭ [1], ḫaṭṭāṭı [1], ḫaṭṭāṭlar [1])

G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün **ḫaṭṭāṭ** dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ **ḫaṭṭāṭı** yazmış ḫāṣiye / Ṣerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter baġlamış
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı **ḫaṭṭāṭlar** ʿādet degül mīme nuḳaṭ

ḫaṭṭāṭ-ı ezel [5] Hz. Cenabıhakk.

G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü **ḫaṭṭāṭ-ı ezel** / Bunı yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi ey dost **ḫaṭṭāṭ-ı ezel** / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc
G528-4. Metn-i ḥüsnin yazdı **ḫaṭṭāṭ-ı ezel** / Ḫāl ü ḫaṭṭı noḳṭa vü i ʿrābıdur
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi **ḫaṭṭāṭ-ı ezel** evvel yazup / Ṣoñradan ḫaṭı gelür ṣerḥ eyleyüp i ʿrāb ider
G1697-1. Ḫāṣiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda **ḫaṭṭāṭ-ı ezel** / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

ḫaṭṭāṭ-ı felek [1] Feleğin hattatı.

G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḫālümi **ḫaṭṭāṭ-ı felek** / Her ḳılum aġız açup derdümi didi mū-be-mū

ḫavādiṣ [4] *Ar.* Keder verici vukuat. (M. Nâcî, 2009: 211)

bk. deryā-yı ḫavādiṣ

G264-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunsa ṭañ mıdur anda **ḫavādiṣ**
G269-1. Olupdur ʿışḳ çün sevdāya bā ʾiṣ / Bulursa ṭañ mı ʿālemde **ḫavādiṣ**
G274-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunursa ne ṭañ anda **ḫavādiṣ**
D5-1. Ḫaṭuñ çün oldı bir fitneye bā ʾiṣ / Ne ṭañ ḥüsnüñde artarsa **ḫavādiṣ**

ḫavāle [3] *Ar.* Birinin uhdesine bırakma, terk, tefviz, ihale. (Ş. Sami, 2010: 439) *bk. ḫavāle eylemek/itmek, ḫavāle olmaḳ*

G481-1. Göñlümi alan ol yüzi gül çeşmi āledür / Almaġa cānı ġamzesi bańa **ḫavāledür**
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden **ḫavāledür** / Ḳısmet bu yolda destüme gülgün piyāledür
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme **ḫavāledür** gözin yumasun dimiş / Yapılur mı çün ḳadimi olsa didüm revzene

ḫavāle eylemek/itmek [3]. Göndermek, salıvermek, salmaḳ...(Tulum, 2011: 830)

G166-5. Çün **ḫavāle eyledüñ** hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G2033-3. Nice bir **idüp ḫavāle** üstüme ġam leşkerin / Nice bir vīrān idesin işbu göñlüm ḫānesin
G2524-8. Mehā ḳatlüm mestāne çeşmüñ / İki ḥācib **ider** aña **ḫavāle**

ḫavāle olmaḳ [1] ...hámle etmek, hámle getürmek, hücūm etmek...(Tulum, 2011: 831)

G2517-2. Olursam ṭañ mıdur ḫūnīn-ciger āh / **Olupdur** ġamzenüñ tīġi **ḫavāle**

ḫavāṣ [1] *Ar.* Gûya hurûftan vesaire şeylerden ahkam çıkarmak marifeti. (Ş. Sami, 2010: 436)

G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu **ḫavāṣ**

ḫavf itmek [4] Ḳorḳmaḳ, ḫáşyet çekmek, pek ḳorḳmaḳ...(Tulum, 2011: 893)

G616-2. Tīr-i ġamzeñden ṣorsañ **ḫavf ider** ʿāṣıḳlaruñ / Ölmege cānlar virür ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine **ḫavf itme** göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / **Ḫavf ider** ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dir ʿāṣıḳ kim baña / Dir idüm **ḫavf iderem** nice cevābum var benüm

ḫavf-i düşmen [1] Düşman korkusu.

G666-3. ʿĀşıḳda **ḫavf-i düşmen** düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān içinde bir derde mübtelādur

ḫavf u recā [2] Korku ve ümit.

G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḫażrete / Görürem sen de dilā **ḫavf u recā** eksük degül
G2506-4. Yār ile yār olmayup **ḫavf ü recāda** ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye

ḫavż-ı kevṯer [1] Kevser havuzu.

G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeriʿat dāmenin / **Ḫavż-ı kevşerden** diyeler saña yarın şerbet al

hāy [2] *Ar.* (TS, 2009: 1904)

bk. hāy u ġavġā, hāy u hū(y), hāy u hūy-ı dünyā, hāy u hūy-ı ʿışḳ, hāy u hūy-ı zāhid, hāy u hūy u dārā, hāy u hūy u ṭanṭana, hūy u hāy, hūy u hāy-ı ʿışḳ

1. Aman, medet, eyvah.

G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei eydür gören / **Hāy** bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur

2. Hey, ey.

G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / **Hāy** ẓālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ

hāy u ġavġā [1] Kavga ve boş iş.

G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek ḳalasın bu **hāy u** bu **ġavġā** ile

hāy u hū(y) [9]

1. Çalıp eğlenmeden çıkan gürültü. (Devellioğlu, 2000: 346)

G6-3. Ḳalur bu ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu **hāy u hū** kūs-ı girīvān
G1075-3. **Hāy u hū** ṭanṭanadan ḳalmadı bir ẕerre eṣer / Şimdi bir çāha düşüp derd ile dārāb iñiler
G1174-3. Aç yüzüñ çāk-ı girībān eylesün ʿāşıḳlaruñ / Güm güm ötsün **hāy u hūdan** kūşe-i meyḫānemüz

2. Vâveyla ve çığıltı. (zikir sesleri). (Devellioğlu, 2000: 346)

G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu **hāy u hū** ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2429-4. Zāhidüñ mescide **hāy u hūyına** ḳılma naẓar / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda nūş-ā-nūşına

3. Neşe ve sevinç / debdebe.

G888-1. **Hāy hūdan** fāriġ olʿālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini gūş eyle gel müruñ Süleymānlıḳ budur
G1083-2. **Hāy u hūdan** dil ḳaçar ancaḳ virür başa şudāʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key şaḳın kimʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu **hāy ile ḫūyuñ** senüñ
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı **hāy u hūları** / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

hāy u hūy-ı dünyā [1] Dünyanın âhı vâhı.

G537-4. Bu **hāy u hūy-ı dünyā** ancaḳ şudāʿ-ı serdür / Terk eyle cümlesin tā olasın sebük-bār

hāy u hūy-ı ʿışḳ [1] Aşkın gürültüsü.

G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu **hāy u hūy-ı ʿışḳ** / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ

hāy u hūy-ı zāhid [1] Zahidin zikir sesleri.

G1170-4. Dil **hāy u hūy-ı zāhidi** almadı gūşına / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ ile perver ḳulaġumuz

hāy u hūy u dārā [1] Âh, vâh ve üzüntü.

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu **hāy u hūy u Dārā'yı** / Saña ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür ḥāsıl

hāy u hūy u ṭanṭana [1] Gürültü ve tantana.

G4-5. Bu libās ü **hāy hūy u ṭanṭana** nedür dilā / Egnüñe ḫilʿat yiterken bir palās ü birʿabā

ḫayāl [103] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 436)

bk. ḫayāl eylemek/itmek, ḫayāl olmaḳ, ḫāl-i ḫayāl, ḫāl ü ḫaṭ ü zülf, ḫayāl-i çeşm, ḫayāl-i çeşm-i yār, ḫayāl-i dil, ḫayāl-i dilber, ḫayāl-i dil-rübā, ḫayāl-i ejder-i zülf, ḫayāl-i ġamze, ḫayāl-i ġayr, ḫayāl-i ḫāṭ, ḫayāl-i ḫʸāb, ḫayāl-i ḳadd, ḫayāl-i ḳadd-i dil-cū, ḫayāl-i la l, ḫayāl-i mār-ı zülf, ḫayāl-i ruḫ, ḫayāl-i ser-i zülf, ḫayāl-i serv-dāl, ḫayāl-i serv-ḳadd, ḫayāl-i yār, ḫayāl-i zülf, ḫayāl-i zülf-i dost, ḫayāl ü fikr, ḫayāl ü ḫʸāb, taṣvīr-i ḫayāl, vehm ü ḫayāl

(ḫayāl [14], ḫayāldür [1], ḫayāle [6], ḫayālem [1], ḫayāli [40], ḫayālidür [1], ḫayālin [5], ḫayālinden [3], ḫayāline [2], ḫayālini [1], ḫayāliyle [2], ḫayālüm [2], ḫayālüñ [17], ḫayālüñdür [5], ḫayālüñle [3])

1. Bir şahıs veya şeyin insanın fikir ve zihninde tecessüm eden sureti.

G48-2. Gitmedi zülfüñ **ḫayāli** ḳılca yādumdan benim / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G77-2. Lebüñ gelse **ḫayāle** āh ider dil / Anuñçün bişmedi bī-dūd ḥelvā
G77-3. **Ḫayālüñle** ṭoludur ḫāne-i çeşm / Ḳo gelsün eyledüm göñlümde ṣad-cā
G95-1. Geh **ḫayālüñ** dilde geh çeşmünde cā / İdeli başumda vardur biñ hevā
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu **ḫayāl** ile görinmez baña ḫʷāb
G166-2. Bir perī-peyker **ḫayāli** geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G201-1. **Ḫayālüñ** göñlüm içre ḫamdur ey dost / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur ey dost
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel **ḫayāle** ḳāni ʿol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol servüñ **ḫayāliyle** der-āġūş it
G309-5. La l-i lebi **ḫayāline** ṣun sāḳiyā müdām / Şīrīn olur ger içe Muḥibbī şarāb-ı telḫ
G384-1. **Ḫayāli** ḳonmaġa gelse gözüm şırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G465-3. Genc-i ḥüsnüñüñ **ḫayāli** göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri dirler meṣeldür māl açar
G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince **ḫayāl** üstindedür
G482-2. Rāstī ḳaddi **ḫayāli** ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri żikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim **ḫayāli** çünki āġūşumdadur
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ **ḫayālin** dīdem üzre dir gören / Od nakş-ı āb üzre ḳanḳı ṣūret-ger yazar
G611-1. Kec ḳaş ile gözleri her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġa ʿāşıḳları her dem **ḫayāl** üstindedür
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem **ḫayāl** añlar
G741-3. Gelse **ḫayāli** çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi perī ādem ile āşinā olur
G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam bir elif / Lebüñ göñlümde **ḫayāli** ḥarf ḥarf ezberdedür
G804-1. Dīdede her şeb **ḫayāl** ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīnede līk **ḫayālüñle** göñül mesrūrdur
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce **ḫayāl** nāzik ü rengīn edāyı gör
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ **ḫayāli** gelse yaşum mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme **ḫayālüñdür** / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi meyānuñ żikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince **ḫayāl** üstindedür
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine iḥtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın da **ḫayāl** üstindedür
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma **ḫayālüm** var
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu derd birle ḫaste-dilümde **ḫayāldür**
G1028-4. Gözümden yār içün ṣaḥrāda ḫayme / Ḳuram gelse **ḫayāli** ḫargehidür
G1043-1. Var mıdur bilsem ʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā **ḫayāle** gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā **ḫayālüñ** naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī de taṣvīr eylemez
G1156-3. **Ḫayālüñ** gitmez ey dilber gözümden / Gerekmez dü-cihānı baña sensüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ **ḫayāli** anda mihmāndur henüz
G1248-4. İrişmez el çün ol serv-i ḫırāma / **Ḫayālin** ḳılayum her şeb der-āġūş
G1254-3. **Ḫayālüñ** gitmedi ey dost dilden / Günāhum ne beni ḳıldun ferāmūş
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ **ḫayāliyle** gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele almış iki ṭaş
G1272-2. Gelür **ḫayāli** çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā imiş
G1333-4. Bili gelmez **ḫayāle** diḳḳati ḳo / Ḳılma ey dil igen muḥāla ṭamaʿ
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk ebrūñuñ **ḫayāli** itdi ʿaḳlum münḥarif
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ **ḫayāli** nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine baḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / Dilden gider mi hīç **ḫayāli** Muḥammedüñ
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / Peyk-i ṭaʿbuñ mı veyā ince **ḫayālüñdür** senüñ
G1485-2. N'ola zülfüñ **ḫayāli** gelse göze / Nīl içinde bulınur çünki neheng
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuña dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭabʿuña ince **ḫayālüñdür** senüñ
G1547-2. Dil **ḫayālüñ** taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı **ḫayāli** ḳaşuñuñ
G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem **ḫayālin** dostuñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide naḳşuñ **ḫayāli** sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1616-3. Ḫʷāb u bidārumda görinen cemālüñ nūrıdur / Gice de gündüz de eglenmem **ḫayālüñdür** senüñ
G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī yār oldı dir iseñ / Ḥāşa-lillah ḫāşa-lillah bu **ḫayālüñdür** senüñ
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ **ḫayāli** gitmek olmışdur muḥāl
G1739-3. Geh **ḫayālidür** ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi **ḫayāl** ile pür-ḳan olan yaşum
G1761-4. Ḳaddi **ḫayāli** gelse dile cūlar akıdup / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1783-4. Eylerem gelse **ḫayālüñ** ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum benüm
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / **Ḫayālüñ** ḫāli fikriyle yaḳup dāġ-ı lālezār oldum
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ **ḫayāli** ile dāimā ḫoşum
G1815-4. Zülf-i dildār **ḫayāli** gelicek didi göñül / Gözlerümden yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi **ḫayāli** ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1862-2. Didüm gözüme **ḫayālüñ** niçün gözetmeyesin / Didi bu söz ne ʿaceb ben perī-i zāde olam
G1947-3. Zülfüñ **ḫayāli** ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi kej-düm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ **ḫayāli** gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli **ḫayāli** gelicek / Nice rāḥat olayın ḫāne ṭoludur mekesüm
G1987-4. Giceler zülfi **ḫayāli** ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

G2005-6. Ḥaşre dek dilden **ḫayālüñ** gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa olmışdur ḥarām / Ey yüzi gül her dem eglence **ḫayālüñ** var iken
G2064-5. Dilde ḳılmaġa **ḫayālüñ** naḳşını / Bu Muḥibbī nice naḳḳāş olmasun
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿẓimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber şorsam eydür ince **ḫayālem** ben
G2113-3. Külḫān da **ḫayālüñle** ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ **ḫayāli** sīnem içre ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḥazīn
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil **ḫayālinden** şaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2171-1. Laʾl-i nābuñ var iken ʿāşıḳ zülāli n'eylesün / Mū-meyānuñ var iken özge **ḫayāli** n'eylesün
G2180-4. Lebüñ şafāsına dāim şarābı ḫoş görelüm / Ḥaṭuñ **ḫayāli** ṭururken ġubārı n'eyleyin
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez **ḫayālüñ** hey ḳıyāmet yāddan
G2250-4. Laʾl-i lebüñ **ḫayāline** maḫzendürür göñül / Ḥarc eylerem gevher-i naẓm ol ḥazīneden
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey şanem dilde **ḫayālüñ** naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2283-6. Bu Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez **ḫayāli** yāddan
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā dir **ḫayāl** / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez ol zülf ü nergis / **Ḫayāl** ile dil ü cān oldı şayru
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü **ḫayālüñ** gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2385-2. Ey gözüm gitmez **ḫayāli dökilür** her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi **ḫayāli** dilberüñ / Şan ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda
G2437-3. Dilber **ḫayāli** ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2442-2. Gitmedi zülfüñ **ḫayāli** ḳılca yādumdan benüm / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2443-3. Göñülde gāh çeşmümde **ḫayāli** / Bulam diyü araram baḫr ü berde
G2591-3. Pervāne gibi odlara yana bu cān u dil / Ḥüsnüñ **ḫayāli** ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2601-5. Sīne sūzında zülfi **ḫayālin** didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2603-4. Ḫālün **ḫayāli** ḳomadı uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre anda ẕübāb ola
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu **ḫayāl** egler beni
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge **ḫayālüm** idi
En1-7. Ḫı **Ḫayālüñ** dil-i maḫzūnumı mesken ṭutalı / Beni dīvāne ḳılupdur baña ne ġayret ü ʿār
Mh4-4. Laʾlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli **ḫayāli** / Rāḥatlıġile ḫʷāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ **ḫayālin** çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr1-13. Zülf ü ruḫbāruñ **ḫayālinden** dile ġamlar gelür / Fırḳat ü hecrüñle gözden gāh olur demler gelür
Mr9-7. Her ḳaçan cānān **ḫayāli** göñlüme mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr11-13. Göñlüñe uyubeni ʿaḳlı ferāmūş idesin / Nice bir yār **ḫayālini** der-āġūş idesin
B140. Ger ölem gitmez **ḫayālüñ** çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Kaʾbedür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan
B162. Hilālüñüñ **ḫayālinden** Muḥibbī döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥālet ʿaceb mi eylesem nāle

2. Asıl ve hakikati olmaksızın tecessüm eden sûret-i mevhûme.

G447-2. Çeşmüm **ḫayāle** dönse fırāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı var
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden şan **ḫayāl** işi durur āl üstine

3. Kuruntu.

G494-1. Ruḫuñ ḫālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem **ḫayāl** añlar
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni döndüm **ḫayāle** ben / Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli

ḫayāl eylemek/itmek [14] Bir şeyi zihinde tasarlayıp canlandırmak, hayallemek. (TDK, 2011: 1067)

G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör ince **ḫayāl eylemek** ister
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider cān u göñül / Ḳaşdini ince **ḫayāl eyleyen** idrāke çeker
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm dü-ebrūñı **ḫayāl eyler** / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿAceb ince **ḫayāl idüp** ʿaceb fikr-i muḫāl eyler
G1131-2. **Eyler ḫayāl** leblerüñi mest olup göñül / Dāim şarāb-ı laʾl ile serḫoşlardanuz
G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür **eyler ḫayāl** / ʿĀrife bir söz yiter ḥācet degül tekrār ʿarż
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī **eyle** her laḥẓa **ḫayāl** / Ḥoḳḳa-i laʾl içre gizlü lü'lü'-yi şehvāre baḳ
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ **eyleme** zühdi **ḫayāl** / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile **eyledüm** ince **ḫayāl** / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şi ʿrümi ḳand itsem gerek
G1691-5. Laʾl-i ruḫsāruñ **ḫayāl itse** Muḥibbī derd-mend / Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Ṣā ʿir-i şīrīn-suḫan **itse** ne ṭañ ince **ḫayāl**
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı **ḫayāl itdüm** / Urup bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış **ḫayāl itmek** neden
G2633-4. **İtdüm ḫayāl** bilüni döndüm ḫayāle ben / Mümkin degül tamām ola anuñ taḫayyüli

ḫayāl olmaḳ [2] Geçmişte kalmak, hatıra olmak. (TDK, 2011: 1067)

G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẕikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām ince **ḫayāl olmaz**
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir **ḫayāl oldı** hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı

ḫayāl-i çeşm [1] Gözün hayali.

G1232-3. Sīneye gelse **ḫayāl-i çeşmi** āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme anda ses

ḫayāl-i çeşm-i yār [1] Sevgilinin gözünün hayali.

G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse **ḫayāl-i çeşm-i yār** / Ḫande bīmār ola itme Muḥibbī anda ses

ḫayāl-i dil [1] Gönlün hayali.

G658-1. Kim **ḫayāl-i dilde** bir serv-i revānın gezdürür / Pāyına lā-büd anuñ eşk-i revānın gezdürür

ḫayāl-i dilber [1] Sevgilinin hayali. *bk. ḫayāl-i yār*

G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʿli yādına / Kim **ḫayāl-i dilber** ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm

ḫayāl-i dil-rübā [1] Gönül alanın hayali.

Mr4-8. Geh **ḫayāl-i dil-rübādur** gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

ḫayāl-i ejder-i zülf [1] Ejderha saçın hayali.

G1678-2. Gelse **ḫayāl-i ejder-i zülfi** o dem hemān / Aña maḳām-ı sīne ni ey dil maġāre ḳıl

ḫayāl-i ġamze [1] Yan bakışın hayali.

G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh **ḫayāl-i ġamzeler** geh dilde ebrūlar mıdur

ḫayāl-i ġayr [1] Başkalarının hayali.

G739-3. Ḥāṣā **ḫayāl-i ġayriye** dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye cā mı olur

ḫayāl-i ḫᵛāb [3] Uyku hayali, rüya.

G323-3. Bir **ḫayāl-i ḫᵛāba** beñzer ol daḫi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḥāl nā-murād
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir **ḫayāl-i ḫᵛābdur** / Kim anuñ bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir **ḫayāl-i ḫᵛābdur**

ḫayāl-i ḫāṭ [1] Tüyün hayali.

G1952-2. Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi / Geh **ḫayāl-i ḫaṭuñ** ile cānı ḫayrān eylesem

ḫayāl-i ḳadd [1] Boyun hayali.

G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm her sü revān olsa / **Ḫayāl-i ḳaddi** bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür

ḫayāl-i ḳadd-i dil-cū [1] Gönül çekici boyun hayali.

G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen beni ger şāḫ şāḫ / Gitmeye dilden **ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ** senüñ

ḫayāl-i laʿl [2] Dudağın hayali.

G1732-1. Bir nefes dilden **ḫayāl-i laʿl** hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde **ḫayāl-i laʿl** ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm

ḫayāl-i mār-ı zülf [1] Yılan (gibi) saçın hayali.

G1212-4. **Ḫayāl-i mār-ı zülfini** dem-ā-dem göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz aña in olmaz

ḫayāl-i ruḫ [1] Yanağın hayali.

G560-5. **Ḫayāl-i ruḫların** giderme dilden / Muḥibbī sīnede güldeste ḫoşdur

ḫayāl-i ser-i zülf [1] Saçın ucunun hayali.

G1150-4. Pürdür şeb-i hecr içre **ḫayāl-i ser-i zülfüñ** / Ḫāli mi olur gözden eyā servi ser-efrāz

ḫayāl-i serv-dāl [1] Servi boylunun hayali. *bk. ḫayāl-i serv-ḳadd*

G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler **ḫayāl-i serv-dālum** var

ḫayāl-i serv-ḳadd [1] *bk. ḫayāl-i serv-dāl*

G2065-6. Her ḳaçan gelse **ḫayāl-i serv-ḳaddi** yāduma / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn içün

ḫayāl-i yār [5] *bk. ḫayāl-i dilber*

G1208-1. Her dem **ḫayāl-i yār** ile bī-ḫūşlardanuz / Dāim şarāb-ı laʿlüñe serḫoşlardanuz
G1796-3. Gelse **ḫayāl-i yār** bu göñlüm sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil **ḫayāl-i yār** ile eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zārile eglen
G2693-1. Dün **ḫayāl-i yār** ile bir nice rāzum var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün **ḫayāl-i yār** ile bir nice rāzum var idi

ḫayāl-i zülf [3] Saçın hayali.

G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem **ḫayāl-i zülfi** dost / Çün perīnüñ meskenidür ekşeri vīräneler
G1408-2. Gönül ʿışḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl pāy-māl itme / **Ḫayāl-i zülf** ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1514-1. **Ḫayāl-i zülf** ile her gice ġam-nāk / Olayım gün yüzüñ göster feraḥ-nāk

ḫayāl-i zülf-i dost [1] Sevgilinin saçının hayali.

G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse **ḫayāl-i zülf-i dost** / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer inüme

ḫayāl ü fikr [1] Hayal ve düşünce.

G84-2. Ḫātırum cemʿiyyetini ṣorma benden ey ṭabīb / Çün **ḫayāl ü fikr** ol zülf-i perīşāndur baña

ḫayāl ü ḫᵛāb [1] Hayal ve uyku.

G510-5. Kim ki dünyāya meyl ide āḫır / Bil Muḥibbī **ḫayāl ü ḫᵛāb** olısar

ḫayālāt-ı ġarīb [1] Şaşırtıcı hayaller.

G139-7. Ey Muḥibbī şiʿr-i dil-sūzuñ senüñ güş ideler / Diyeler işitmedük böyle **ḫayālāt-ı ġarīb**

ḫayālāt-ı kemāl [1] Olgunluğun hayalleri.

G1040-4. Ṣaʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd **ḫayālāt-ı kemāl** / Oluban ġurra Muḥibbī dime bunlar bencedür

ḫayāl-güster ü şīrīn-edā [1] Hayal dolu ve şirin edalı.

G569-5. Añsa Muḥibbī leblerüñ ile meyānuñı / Şiʿri **ḫayāl-güster ü şīrīn-edā** olur

Ḫayālī [2] Hayali. Mehmed Hayâlî Bey, Bekar Memi. (ö. 1557)

Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey **Ḫayālī** laʾl-i cānān cevherin
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp ṣaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn içün ṭutdı **Ḫayālī** mātemi

ḫayāsuz [1] Bī-hıcāb, yüzsız, ʿārłanmaz, utanmaz...(Tulum, 2011: 832)

G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / **Ḫayāsuz** ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür

ḫayāt [19] *Ar.* Dirilik, canlılık, sağlık, yaşayış, zindegî, ömür. (Ş. Sami, 2010: 441)

bk. āb-ı ḥayāt, āb-ı ḥayāt-ı laʾl-i nigār,ḥayāt virmek, ḥayāt-ı cāvidān, ḥayāt-ı ebedi

(ḥayāt [15], ḥayāta [1], ḥayātla [1], ḥayātum [1], ḥayātuñda [1])

G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben **ḫayāt** sen āb-ḥayvānsın baña
G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür **ḫayāt** / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña **ḫayātuñda** / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden **ḫayāt** ummañ ki ben oldum memāt
G236-1. Leblerüñe dir isem nʾola nebāt / Mürdeler ger nūş ide bulur **ḫayāt**
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden **ḫayāt** ummañ ki ben oldum memāt
G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʾlin bulur tāze **ḫayāt** / Dimiş anuñçün Aristo aña rūḥ-ı ṣānidür
G855-4. Vaṣlı metāʿı girmez ele çün **ḫayātla** / İrür murāda cānını terk eyleyen bilür
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze **ḫayāt** / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1459-4. Laʾl-ı cān-baḫşuña cānā mürdeler bulur **ḫayāt** / Nʾeyleyem derdā hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna **ḫayāt** / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1757-4. Mürdeler bu itdügince bulalar ṭañ mı **ḫayāt** / Fiʾl-meṣel olmışdurur ṣan çeşme-i ḥayvān gül
G1848-2. **Ḫayātum** ḫāṣılumʿömrüm ṣarāb-ı kevṣerümʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña **ḫayāt** / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbīʾye **ḫayāt** / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār ile **ḫayāt** / Ḳullarına ṣunʿın iẓhār itdi Rabbüʾl-ʿālemīn
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur **ḫayāt** āb ileʿömr-i cāvidān
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / Tā **ḫayāta** irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger **ḫayāt** / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatın

ḫayāt virmek [3] Canlılık vermek, canlandırmak. (TDK, 2011: 1069)

G15-3. Esdügince ṣubḥ-dem **virür** nebātāta **ḥayāt** / La ʿl-i cān-baḫşından almışdur meger kim cān ṣabā
G259-6. Lebleri **virür** Muḥibbī mürde cisme çün **ḥayāt** / Ṭālib olma ẕulmet içre āb-ı ḥayvāndur ʿabeş
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehün çünki **virür** cāna **ḥayāt** / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden ne biter

ḥayāt-ı cāvidān [1] Ebedi, sonsuz hayat. *bk. ḥayāt-ı ebedī*

G1026-1. Leb-i yāḳūtı baña ḳuvvet-i cāndur / Viṣāli de **ḥayāt-ı cāvidāndur**

ḥayāt-ı ebedī [2] *bk. ḥayāt-ı cāvidān*

G1913-4. Kim ki cür ʿañı içe bula **ḥayāt-ı ebedī** / Şun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
En1-6. Ha **Ḥayāt-ı ebedīdür** saña kim vāṣıl ola / N'ola Manṣūr gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der

Ḥaydārī [1] *Ar.* Dervişan sınıfından olup kolsuz, kısa aba hırka giyinen, haydariyye.

G2170-2. **Ḥaydārīler** gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḥalḳasın / Boynuma ḫalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn

ḥaydi [1] *T.* Emir ve tembih ve teşvik ve tacil için kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 442)

G2687-3. Ḥadden aşırur ẕulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe **ḥaydi**

ḥayf [10] *Ar.* Haksızlık, cevir, gadir, yazık. (TDK, 2011: 1070)

bk. ḥayf olmaḳ

(ḥayf [5], ḥayfdur [4], ḥayfum [1])

1. Haksızlık, insafsızlık.

G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / **Ḥayfdur** cānā ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña **ḥayf** degül mi ki başup ḫāke çıḳar
G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / **Ḥayf** sermāye-i ḥüsnüñe ki nāgāh gider
G1568-2. **Ḥayfdur** ḳullaruñı çignetme / Şeh-süvārum atuñ başın çekerek
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / **Ḥayf** degül mi ʿömri ṣarf-i dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer / **Ḥayfdur** kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḥazān
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / **Ḥayfdur** ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḥazān

2. Acınma, üzülme.

G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / **Ḥayfum** budur ki öpmedüm ol gül ʿiẕār elin

3. "Vah, heyhat, yazık" anlamında kullanılan bir söz.

G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün naḳdini / Bilmedüm **ḥayf** anları ḥaḳ birāderdür baña
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī **ḥayf** kim / Her yaña bilmezligümden arar idüm yāri ben

ḥayf olmaḳ [4] Yazık olmak.

G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / **Ḥayf ola** kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā
G388-3. Şun şarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / **Ḥayf ola** bu demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / **Ḥayf ola** anı ki sen yoḳ yire idesin telef
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda **oldı** saña **ḥayf**

ḥayfā [2] *Far.* Yazık! Vah! Eyvah! (Ş. Sami, 2010: 442)

G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül şehrini **ḥayfā** / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / **Ḥayfā** dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz

ḥāyil [4] *Ar.* Engel, mâni. *bk. ḥāyil olmaḳ*

(ḥāyil [3], ḥāyildürür [1])

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ **ḥāyil**
G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭālī ʿ olmaya zülfüñ gelüp **ḥāyil** baña
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb ol ni ʿmete **ḥāyildürür**
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña olmadı māyil ni'deyin / Ebr-veş zülfin ider yüzine **ḥāyil** ni'deyin

ḥāyil olmaḳ [7] Engel, mâni olmak.

G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ **olur ḥāyil** baña / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil baña
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan **ḥāyil olur**
G820-1. Dilberüñ ʿārıżını görmege dil māyil olur / Çāre ne zülfi gelür gün yüzine **ḥāyil olur**

G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāşıḳ idicek derd ile āh / Ṣanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān **ḫāyil olur**
G1680-1. Eger sen olasın dünyāya māyil / **Olur** elbette ol uḫrāya **ḫāyil**
G1694-1. Ḳaçan olsam seni görmege māyil / Seḥāb-ı zülf **olur** gün yüze **ḫāyil**
G2224-3. **Ḫāyil olmasa** gözüm yaşına ṭañ mı müdde ʿī / Sedd çekilmez cūlarıñ mecrāsına ḫāşākdan

ḫayl-i ezhār [1] Çiçeklerin zümresi/tamamı/hepsi.

G2455-4. Sünbülüñ būyın alup bāġda **ḫayl-i ezhār** / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben Mecnūna

ḫayl-i rindān [1] Rintlerin zümresi/tamamı/hepsi.

G1174-4. **Ḫayl-i rindāna** Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ meydür başumda efser-i şāhānemüz

ḫayl ü ḫaşem [1] Zümre ve maiyet.

Mr6-1. Şāh-ı ʿışḳ olduḳ bugün ṭabl u ʿālemden fāriġuz / İḫtiyār-ı faḳr idüp **ḫayl ü ḫaşemden** fāriġuz

ḫayli [7] *Ar.* Çok, kesir, birçok. (Ş. Sami, 2010: 443)

bk. ḫayl-i ezhār, ḫayl-i rindān, ḫayl ü ḫaşem

G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar **ḫayli** nā-dāndur
G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum ṣorar / Görmedi bizi **ḫayli** zamān āşinālanur
G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / Bu vādi-i saʿādet-mendi ṭayy **ḫayli** menzildür
G1203-1. **Ḫayli** ʿuşşāḳa ezel Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ileʿālemlere fāş olmışuz
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm ḳapuña āh / **Ḫayli** dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2716-3. Ṣalınsa serv gibi gülse gül-veş / Aḳıdur gözlerümde seyli **ḫayli**
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre **ḫayli** ḳıyl ü ḳālüm var idi

ḫaylice [1] Çokca, epeyce. (Ş. Sami, 2010: 443)

G1534-3. Düşmeyen baḥr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / Bilmege anı dilā **ḫaylice** idrāk gerek

ḫayme [8] *Ar.* Çadır. (Ş. Sami, 2010: 443) *bk. ḫayme ḳurmaḳ*

(ḫayme [5], ḫaymedür [1], ḫaymelerdür [1], ḫaymeye [1])

G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / **Ḫaymelerdür** cā-be-cā anda ẓuhūr iden ḥabāb
G173-2. **Ḫaymedür** ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol **ḫaymeye** kirpüklerümden de ṭınāb
G1028-4. Gözümden yār içün ṣaḥrāda **ḫayme** / Ḳuram gelse ḫayāli ḫargehidür
G1699-5. Ey Muḥibbīʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / **Ḫayme** ḳıldı gör çemende oldıʿişret-sāz gül
G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u **ḫayme** müjgānum benüm
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler ṣaḥrā-nişīn / **Ḫayme** eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama **ḫayme** ṣanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı

ḫayme ḳurmaḳ [9] Çadır kurmak.

G132-1. **Ḫayme ḳursa** gelse ḳarşumda ger olʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G152-1. **Ḫayme ḳursa** sīnemüñ ṣaḥrāsına ol āfītāb / Eyleyem cān riştesinden yir yir aña ṭınāb
G154-1. **Ḫaymesin** ṣaḥrāda **ḳursa** her ḳaçan ol āfītāb / Rişte-i cāndan iderler ehl-iʿışḳaña ṭınāb
G804-3. **Ḫayme ḳursa** ʿışḳ şāhı gelse dil ṣaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde **ḳurdı** cānān **ḫaymesin** / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1273-2. ʿIşḳ şāhı **ḫaymesin ḳuralı** dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1397-1. **Ḳurdı** çün ṣaḥrā-yı dilde **ḫaymesin** sulṭān-ıʿışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa ṣabr u ʿaḳl u cān u dil fermān-ıʿışḳ
G2373-3. **Ḫaymesin** ṣaḥrāya **ḳurdı** yine sulṭān-ıʿışḳ / Cemʿider ʿāşıḳları beñzer kiʿarż eyler sipāh
Mr16-3. **Ḫayme ḳurdı** sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb

ḫayme-ṭanāb [1] Çadır ipi.

G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi **ḫayme-ṭanāb** u ḫayme müjgānum benüm

ḫayr [18] *Ar.* İyilik, iyi iş, şer mukabili. (Ş. Sami, 2010: 443)

bk. duʿā-i ḫayr, ḫayr eylemek/itmek, ḫayr gelmemek, ḫayr ḳılmaḳ, ḫayr olmamaḳ/ne ḫayr olmaḳ, ḫayra girmek, ḫayr-ıʿamel, ḫayr ü şer

(ḫayr [10], ḫayra [3], ḫayrı [1], ḫayrıdur [1], ḫayruñ [3])

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki **ḫayruñ** ola aġır / Ḳaçankim ḳurula maḥşerde mizān
G185-5. Şer işi ḳoyup **ḫayra** düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın ṣoñra varup ehl-i nedāmet
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā **ḫayr** ile aduñ / Anda olma şaḳın şūr u şer dost
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme saña budur ögüt / Ger dilersenʿāḳıbet **ḫayr** ola bu sözi ṭut
G489-2. Beni öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿAcabā kim anı bu **ḫayra** peşīmān eyler
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden **ḫayrıdur**

G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / **Ḫayra** irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni **ḫayr** işe irşād eylemez
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ saña ḳurbān olur / **Ḫayruñ** olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G2048-4. Kaʾbedür kūyı gelür ʿuşşāḳı ḳurbān olmaġa / **Ḫayrı** teʾḥīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme fikrüñ **ḫayr** ola / ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī **ḫayr** ola gerçek misin
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbīʾyi gel añ düşnām ile / **Ḫayr** ile ʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2401-4. Raḳībi terk ḳılmaḳ fikrin itdüñ / Ne ḥācet **ḫayr** işe istiḫāre
G2481-7. Muḥibbī eyle **ḫayr** ile taṣadduḳ / Senüñ ʿömrüñ ola tā kim ziyāde
G2537-4. Zeneḫ çāhında ʿuşşāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim şu ile **ḫayruñ** irişsün ehl-i zindāna
G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ içinde **ḫayr** ile ol adını
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugün ʿadl ile sen dād / Ferdā seni **ḫayr** ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād

ḫayr eylemek/itmek [3] İyi, faydalı, yararlı bir işte bulunmak.

bk. ḫayr ḳılmaḳ, ḫayra girmek

G86-5. Ey Muḥibbī **ḫayr eyle** ḳıl şerden ḥaẕer / Didiler maḥşerde yüzi aḳ saña
G192-2. Düriş **ḫayr it** ki tā ḫayr ile aduñ / Anda olma şaḳın şūr u şer dost
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil murġı şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup **ḫayr eyle**

ḫayr gelmemek [1] Yararlı olmamak. (TDK, 2011: 1071)

G2225-3. ʿĀşıḳuñ peykāne vü peykāne oldı āşinā / Bu meṣeldür dostum hīç **ḫayr gelmez** yāddan

ḫayr ḳılmaḳ [3] *bk. ḫayr eylemek/itmek, ḫayra girmek*

G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül āhından şaḳın / **Ḫayr ḳılmaz** dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol şūrīdenüñ / **Ḫayr ḳılmaz** ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim içe zehri / Ne ġam **ḫayr ḳılsun** baña yārān

ḫayr olmamaḳ/ne ḫayr olmaḳ [2] İyiliği dokunmamak, yarar sağlamamak. (TDK, 2011: 1071)

G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb **ne ḫayr olsun** ki cān tenden vedāʿ eyler
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb **ne ḫayr olsun**

ḫayra girmek [8] *bk. ḫayr eylemek/itmek, ḫayr ḳılmaḳ,*

G249-3. Niceye degin şaḳlayasın çāh-ı ẕeḳanda / Gel **ḫayra girüp** ḳurtara ki zülfüñi dār it
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / **Ḫayra gir** cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāş
G1521-4. Kaʾbe-i kūyuñda cemʿolan bugün ʿāşıḳları / **Ḫayra girsen** eylesen bir bir ḳamu ḳurbān senüñ
G1523-2. **Ḫayra gir** ʿuşşāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1641-2. Bir selām ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / **Ḫayra girdüñ** ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G2324-4. Kaʾbe kūyuña varan ʿāşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider **ḫayra girer** her kişi bayram olsa
G2415-5. Kaʾbedür kūyuñ sürin sürin gelür ʿāşıḳlaruñ / **Ḫayra gir** eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili raḥm idüp / **Ḫayra girüp** çözüp başına āzād itdi

ḫayr-ı ʿamel [1] Amelin hayırlısı.

G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her nʾeyler iseñ **ḫayr-ı ʿamel** olsun

ḫayr ü şer [10] Ḫātā vü sávāb, eyü kem, ister eylik ister kemlik. (Tulum, 2011: 895, 889)

G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış **ḫayr ü şer** / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim şavāb
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün sen **ḫayr ü şer** / Cedd ü cehd ile ne taḥṣīl olsa bu ālemdedür
G469-5. Geh deyr ü geh şavma ʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa nice **ḫayr ü şer** giçer
G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün **ḫayr ü şer**
G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḫi feraḥ / Eyü yavuz **ḫayr ü şer** dünyāda çün āḫır giçer
G831-2. Her ne taḳdīr oldı ol lā-büd gelür / Başuña her ne yazıldı **ḫayr ü şer**
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd gelür / Her ne kim başa yazıldı **ḫayr ü şer**
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ **ḫayr ü şer** āḫır ḥesābı var imiş
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī **ḫayr ü şer** / Cev eküben kendüm umup dime ekse cev degül
G2781-3. Nīk-ʿamel ḳılmaġa cehd it **ḫayr ü şerri** farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün īmānuñı

ḫayrān [34] *Ar.* Şaşakalmış, şaşkın, hayrette kalan, mütehayyir. (Ş. Sami, 2010: 443) Çok beğenen, hayranlık duyan (kimse). (TDK, 2011: 1072)

bk. āşüfte vü ḥayrān, çeşm-i ḥayrān, ḥayrān eylemek/itmek, ḥayrān ḳalmaḳ, ḥayrān ḳılmaḳ, ḥayrān olmaḳ, ḥayrān-ı men olmaḳ, ḥayrān u medhūş olmaḳ, ḥayrān u ʿuryān eylemek, ḥayrān u vālih ḳalmaḳ, ḥayrān u zār olmaḳ, ser-gerdān u ḥayrān, ser-mest ü ḥayrān, ser-mest ü ḥayrān eylemek, vālih ü ḥayrān, zār u ḥayrān

(ḥayrān [14], ḥayrāna [1], ḥayrānam [3], ḥayrāndur [6], ḥayrānıdur [1], ḥayrānıyam [1], ḥayrānıyuz [1], ḥayrānken [1], ḥayrānsın [1], ḥayrānum [2], ḥayrānuñam [3])

G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / Ben degülem yalıñuz ḥalḳ-ı cihān **ḥayrān** aña
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda **ḥayrāndur** baña
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā şubḥa dek giryānuñam / Şöyle senüñ **ḥayrānuñam** sen daḥi **ḥayrānsın** baña
G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna **ḥayrān** iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḥayrān baña
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi elbette **ḥayrāndur** baña
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş **ḥayrānuñam** öñdin saña
G178-5. Çünki **ḥayrān** yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G367-1. Ruḫlaruñ **ḥayrānıdur** her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini eyler naẓar
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdiʿaḳl u hūş / Nice **ḥayrānam** aña ben baña da ḥalḳ **ḥayrāndur**
G684-5. Göreli ḥaṭṭını giçdüm özümden / Görenler dir beni **ḥayrāna** beñzer
G727-1. Perīşān zülfüñi āşıḳ görüp ḥāli perīşāndur / Ġubār-ı ḥaṭuñuñ fikri ile ġāyet de **ḥayrāndur**
G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar şunʿ-ı Ḫudādur her çiçek /ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında **ḥayrāndur**
G925-4. Ey ġubār-ı ḥat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören şanur ki bir **ḥayrān** uyur
G1189-2. Gerçi ḥayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ **ḥayrānıyuz**
G1221-5. Nice bir **ḥayrān** elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1448-2. Bulmadum bir kişi ben ḥālümi aña / Gördüm āyīnede ben daḥi **ḥayrān** ancaḳ
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / Ḫüsnine **ḥayrānken** şems ü ḳamer ḥūr u melek
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḥālüme **ḥayrān** degül
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile **ḥayrānum** / Düşüben vādilere derd ile ser-gerdānum
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḥaṭṭ-ı ġubārını / **Ḫayrānam** aña ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña **ḥayrān** ise ben de anuñ **ḥayrānıyam**
G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ **ḥayrānuñam** / Her ne emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / Saña **ḥayrān** ḥalḳ-ı ʿālem ḥālüme **ḥayrān** benüm
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḥayrānuñ oldum / Benüm bu ḥālüme hep ḥalḳ **ḥayrān**
G2235-5. Şöyle **ḥayrānam** Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi żikr idicek / Geh ġubār-ı ḥaṭı fikrüñ ile **ḥayrānum** ben
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān **ḥayrān**
G2694-4. Felek-ḥayyāṭı ḥüsni ḫilʿatını / Görüp **ḥayrān** elinden şındı düşdi
Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında **ḥayrāndur** nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil **ḥayrān** u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār

ḥayrān eylemek/itmek [9] Hayranlık duygusunu uyandırmak, çok beğenilmek. (TDK, 2011: 1072) *bk. ḥayrān ḳılmaḳ*

G699-1. Mest ider lebleri żikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḥaṭṭı ġubārını da **ḥayrān eyler**
G719-4. Ruḫları şevḳidür iden göñlümi āşüfte-ḥāl / Cānumı **ḥayrān iden** de zülfinüñ reyḥānıdur
G934-5. Fāriġ ol fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḥaṭṭını / Seni **ḥayrān eyleyüp** añduḳca ḥayret arturur
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei sen böyle **ḥayrān eyledüñ**
G1839-5. Ḥaṭṭ-ı ġubārı **eyledi ḥayrān** Muḥibbī'yi / Artsaʿaceb mi her şeb ü her rūz miḥnetüm
G1952-2. Geh lebüñ żikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi / Geh ḥayāl-i ḥaṭuñ ile cānı **ḥayrān eylesem**
G2343-2. Geh lebi żikr ile mest ü ḥarābātī olup / Geh ḥaṭın fikr idüben kendüñi **ḥayrān eyle**
G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp **ḥayrān ider** göñlüm beni
G2761-1. Ṣūret-i dīvār şanduñ göricek ey cān beni / Bilmedüñ mi ey perī sen **eyledüñ ḥayrān** beni

ḥayrān ḳalmaḳ [2] *bk. ḥayrān olmaḳ*

G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde **ḥayrān ḳaldı** cümle il saña / Degmesün göz diyü aşdı ġonceler heykel saña
G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa ger **ḳalurdı** ol **ḥayrān** baña

ḥayrān ḳılmaḳ [2] *bk. ḥayrān eylemek/itmek*

G1673-3. Nigārā berḳiʿüñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini **ḥayrān ḳıl**
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi göñül / Arada **ḥayrān ḳaldum** anlaruñ savaşına

ḥayrān olmaḳ [43] Şaşakalmak, mütehayyir olmak. (Ş. Sami, 2010: 443) Çok beğenmek. (TDK, 2011: 1072) *bk. ḥayrān ḳalmaḳ*

G58-2. Laʿl-i nābı şevḳidür her dem beni mest eyleyen / Göreli ḥaṭṭ-ı ġubārı **olmışam ḥayrān** aña

G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup **oldılar ḥayrān** baña
G97-2. Şöyle **ḥayrān olmışam** ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür ise **olur ḥayrān** aña
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle **ḥayrān olmışam** / Kim göre bu ḥālümi elbette ḥayrāndur baña
G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āşüftesi şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler **ḥayrān olur** māhum saña
G155-2. **Olmışam ḥayrān** zülf ü rūyına / İñler isem ṭañ mıdur ben rūz u şeb
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce **ḥayrān oluram** / Bilmezem kim baña n'eyler kākül-i miskīn dost
G235-6. Bu ḳadd ile bu ḳāmeti gördükde mü'ezzin / **Ḥayrān oluban** ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G550-1. Gāhʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḥaṭṭı ile bu göñlüm **ḥayrān olur**
G663-5. Ḥaṭṭı bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü kārında Muḥibbī n'eylesün **ḥayrān olur**
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan **ḥayrān olur**
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle **ḥayrān olmışam** / Kim göre bu ḥālümi vel-ḥāṣıl **ḥayrān olur**
G890-1. Dīde rūyuñ oldı **ḥayrān oldı** bu göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḥaḳīr
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḥaṭṭı ile bu göñül **ḥayrān olur**
G1170-3. **Ḥayrānuñ olmışuz** ġamuñ esrārını yiyüp / Farḳ itmez isek olmaz ʿaceb şol u şaġumuz
G1189-2. Gerçi **ḥayrān oldı** dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḥayrānıyuz
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler **ḥayrān olup** bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1653-4. Gāhi şarāb-ı laʾl ile mestāne görinür / Gāhi ġubār ḥaṭṭ ile **ḥayrān olan** göñül
G1674-4. Geh göñül ẕikri ile göñül rindin mest / Geh ġubār-ı ḥaṭṭını fikr idinüp **ḥayrān ol**
G1726-1. Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey ṣāḥib-cemāl / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban **ḥayrān olur** āşüfte-ḥāl
G1740-3. Şöyle **ḥayrān olmışam** cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḥālüme ḥayrān degül
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh ḥaṭına **ḥayrān olup** / Gāh dīvāne vü geh şūrīde bir abdāl olam
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki añup ben anı **ḥayrān olmayam**
G1905-1. ʿĪyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir şuġlı var ben yāre **ḥayrān olmışam**
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ şevḳine **ḥayrān olmışam** / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam
G1956-1. Nice bir ẕikr eyleyüp laʾl-i lebüñ sekrān olam / Nice bir esrār-ı ḥaṭuñ fikr idüp **ḥayrān olam**
G2019-1. Añalı ḥaṭṭuñ ġubārı **olmışam ḥayrānı** ben / Terk ḳıldum ʿışḳuñuñ yolında ad u şanı ben
G2068-2. Görünelden yüzüñ **ḥayrānuñ oldum** / Benüm bu ḥālüme hep ḫalḳ ḥayrān
G2103-1. Leblerüñ ẕikr itmesün ser-mest ü sekrān olmayan / Ḥubb-ı ḫālüñ almasun aġzına **ḥayrān olmayan**
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest iken Muḥibbī / Ḥaṭṭ-ı ġubārun añdı mest idi **oldı ḥayrān**
G2162-1. Benüm bu ḥālümi görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḥayrete ol dem **olurdı** ḥālüme **ḥayrān**
G2183-2. Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña **ḥayrān olmışam** / Nitekim ḫalḳ-ı cihān görüp olur ḥayrān-ı men
G2198-4. Ẕikr itdi laʾl-i nābuñ oldı Muḥibbī ser-mest / Şoñra ġubār-ı ḥaṭuñ añduḳda **oldı ḥayrān**
G2289-5. Ḥaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī añıcaḳ şan pür-ġubār / Kimseler ancılayın ʿālemde **ḥayrān olmasun**
G2361-4. Ṣabā yili saçuñ **ḥayrānı olup** / Eser āheste olmış gibi ḥaste
G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ **oldı** Muḥibbī **ḥayrān** / Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2504-2. Deyr içinde dün ṣanemler seyrine **ḥayrān olup** / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma
Mr20-6. Kim görürse ḫālümi benden beter **ḥayrān ola** / El-emān ey şu laʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi bu dil perīşān olmada / Kendü ḫāline Muḥibbī gibi **ḥayrān olmada**
D39-2. Ḥüsnine **ḥayrān olupdur** ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün ḥaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür güft ü gū
B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ şūrīde-dil abdāldur / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle **ḥayrān olmışam**

ḥayrān-ı men olmaḳ [1] Kendisine hayranlık duygusunu uyandırmak.

G2183-2. Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḥayrān olmışam / Nitekim ḫalḳ-ı cihān görüp **olur ḥayrān-ı men**

ḥayrān u medhūş olmaḳ [1] Hayrette kalıp dehşete düşmek.

G1239-4. Eli ditrer **olur ḥayrān u medhūş** / Yazamaz ṣūret-i naḳşını naḳḳāş

ḥayrān u ʿuryān eylemek [1] Şaşkın ve perişan eylemek.

G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādilere **ḥayrān u ʿuryān eyledi**

ḥayrān u vālih ḳalmaḳ [1] Hayran ve şaşkın kalmak.

G1024-3. Ol gider ben **ḳaluram ḥayrān u vālih** ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin benüm āhestedür

ḥayrān u zār olmaḳ [1] Şaşkın ve inleyen olmak.

G126-4. Düşde gördüm gün yüzini **olmışam ḥayrān u zār** / Nice yıl andan berü görmez gözüm bir ẕerre ḫʷāb

ḥayrānlıḳ [4] Şaşkınlık, hayret. (Ş. Sami, 2010: 443)

(ḥayrānlıġum [2], ḥayrānlıḳ [1])

G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur **ḥayrānlıḳ** ister beng ider
G1408-6. Lebüñ ẕikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḥaṭṭuñı gördüm irişdi baña **ḥayrānlıḳ**
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam ġubārın yiyeli **ḥayrānlıġum** / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem budur **ḥayrānlıġum**

ḥayret [21] *Ar.* Şaşkınlık, şaşakalma. (Ş. Sami, 2010: 443)

bk. dest-i ḥayret, ḥayretde ḳalmaḳ, ḥayrete düşmek, ḥayret-i dünyā, şeb-i ḥayret, vādi-i ḥayret

(ḥayret [15], ḥayretdedür [1], ḥayretden [1], ḥayretdürür [1], ḥayrete [2], ḥayretüm [1])

G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben dīvānei / **Ḥayret** olur sāye mi ḳarşumda ḥayrāndur baña
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / **Ḥayrete** vardum hemān şandum ṭutuldı āfitāb
G406-2. Cān ġış oluban **ḥayrete** dil varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / **Ḥayret** alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳat ʿaceb mi çün başar **ḥayret** / Ḳıyaṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G934-5. Fāriġ ol fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḥaṭṭını / Seni ḥayrān eyleyüp añduḳca **ḥayret** arturur
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür **ḥayret** bu cismüm içre cān ditrer
G1037-3. Ġonce **ḥayretden** aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi laʾl-i lebi ile deheni nāzik-ter
G1132-1. Ḳudret-i ṣun ʿ-ı Ḫudādur sende olan ḳaş göz / Kim görür **ḥayret** başar ṭolar anuñçün yaş göz
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / **Ḥayret** başuban kendiden ol bī-ḫaber olmış
G1393-5. Fikr ḳılsam **ḥayret** olur bilmezem ḥālüm nʾola / Yoḳ zevāde leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1397-2. Düşeli girdāb-ı ʿışḳa fülk-i dil **ḥayretdedür** / Ḳaynadı çün başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ
G1660(a)-2. Ḳala **ḥayret** barmaġı aġzında her kim ki göre / Naḳşını bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar **ḥayretüm** / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1842-3. **Ḥayret** aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam
G1913-3. Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili **ḥayret** alur / Saña ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm
G1919-3. Gāh ḥasret gāh **ḥayret** gāh miḥnet gāh āh / Ïşḳuñuñ ben ḥaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G2796-1. **Ḥayret** alup ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / **Ḥayret** alur ʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur
D22-2. **Ḥayret** aldı dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / Sür ʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş
B50. Her ḳaçan hicrān yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm **ḥayretdürür**

ḥayretde ḳalmaḳ [4] *bk. ḥayrete düşmek*

G72-2. Dest-i ġamda Leylī zülfüñden Mecnūn-vār / **Ḳalmışam ḥayretde** murġān ṭutdı başumda yuva
G442-2. Ïşḳ meydānına eydüñ gelsün ol çāpük-süvār / **Ḳalmışam ḥayretde** ol cevlān-ı Ken ʿānum ḳandadür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / **Ḳaldı ḥayretde** Muḥibbī ṣanki ḥal üstindedür
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül **ḥayretde ḳalmışdur** yoġ ile varını bilmez

ḥayrete düşmek [1] Şaşakalmak, şaşırmak. (TDK, 2011: 1073)

bk. ḥayretde ḳalmaḳ

G2162-1. Benüm bu ḥālümi görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / **Düşerdi ḥayrete** ol dem olurdı ḥālüme ḥayrān

ḥayret-i dünyā [1] Dünya hayreti.

G1715-1. Gül ile ṣaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı degül / Bülbülün zārılıġı **ḥayret-i dünyā** mı degül

ḫayr-ḫᵛāh olmaḳ [1] Hayırsever olmak.

G1677-3. **Ḫayr-ḫᵛāh ol** itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet al

ḫayrü'l-ḫalef [1] Hayırlı oğul; "babasından sonra kalan oğul" (Devellioğlu, 2000: 347)

G484-2. Ne ṭañ Mecnūn gibi dīvāne olsam / Atasına uyan **ḫayrü'l-ḫalefdür**

ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ/evsaṭdurur [3] "Her işte orta yol hayırlıdır" anlamındaki Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sözü.

G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde oran ile / Çün buyurmışdur Nebi **evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr**
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş **ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ**
G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāṣıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber dimiş **ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ**

ḫayrü'l-vasaṭ [1] Mutedil, orta yolda olma.

G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç işitmedüñ mi her yirde dinür **ḫayrü'l-vasaṭ**

ḫayvān [13] *Ar.* Şaşkınlık, şaşakalma. (Ş. Sami, 2010: 443)

bk. āb-ı ḥayvān, çeşme-i ḥayvān, ḥayvān gibi, ḥayvān ṣuyı, ser-çeşme-i ḥayvān

(ḥayvān [5], ḥayvāna [1], ḥayvāndur [4], ḥayvānlar [1], ḥayvānum [1], ḥayvānuñ [1])

1. İnsanın gayrı olan idraksiz canlı şey.

G329-4. Enīs olsa ne ṭañ **ḥayvāna** Mecnūn / Vefā ḳılmadı aña ādemi-zād
G456-4. Meyl eyleme dünyā niʿamını görüp ey dil / **Ḥayvāndur** özin beste-i kāh uʿalaf eyler

G484-4. Riyāzet çek ḳoma tevḥīdi elden / Cimāʿdur işi **ḥayvānuñ** ʿalafdur
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri Muḥibbī ḳoma elden / **Ḥayvān** olan her gice uyḫuya segirdür
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem laʾlüñ yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān **ḥayvān** olur
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı **ḥayvāndur** ki ḥayvān gibi her dem mā çeker
G1171-1. Cihān içinde ādem bī-ġam olmaz / Meger **ḥayvān** ola ol ādem olmaz
G1230-4. Kim ki dünyā niʿmetine aldanup meyl eyleye / Aña **ḥayvāndur** disünler dimesünler aña nās
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü **ḥayvānlar** ile
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ **ḥayvān** ider göñlüm beni
Mr27-8. Benüm Mecnūn u **ḥayvān** oldı işüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ eşer / Belki **ḥayvāndur** anı şanmañ beşer

2. Dirilik, sağlık, hayat, zindegî.

G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne-dili ey lebi **ḥayvānum** unutma

ḥayvān gibi [3] Hayvana benzer biçimde. (TDK, 2011: 1073)

bk. ḥayvānleyin, ḥayvān-ṣıfat

G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i şahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne **ḥayvān gibi** her dem mā çeker
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki **ḥayvān gibi** her dem mā çeker
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā **ḥayvān gibi** lāyıḳ saña yimekʿalaf

ḥayvān şuyı [2] *bk. āb-ı ḥayvān*

G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup varup **ḥayvān şuyın** / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden **ḥayvān şuyın** içmiş zülālüñ var iken

ḥayvānleyin [1] *bk. ḥayvān gibi*

G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā **ḥayvānleyin** erzen gibi

ḥayvānāt [1] *Ar.* Hayvanlar.

G1367-2. Niʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime **ḥayvānāt** gibi ṭurmaʿalaf

ḥayvānlıḳ [1] ...idraksizlik, akılsızlık. (Ş. Sami, 2010: 444)

G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr yirden ister iseñ belki **ḥayvānlıḳ** budur

ḥayvān-ṣıfat [3] *bk. ḥayvān gibi, ḥayvānleyin*

(ḥayvān-ṣıfat [2], ḥayvān-ṣıfatdur [1])

G888-5. Nefs-i ḥaẕẕın ey Muḥibbī virme gel **ḥayvān-ṣıfat** / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur
G1362-5. Cām-ı laʾl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör dāimā **ḥayvān-ṣıfat** isterʿalaf
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur mı ḳudret / **Ḥayvān-ṣıfatdur** ol kim sevmeye rūy-ı sāde

ḫayyāṭ-ı felek [3] Feleğin terzisi.

G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi **ḫayyāṭ-ı felek** / Biçdi ḫilʿat egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G400-5. Biçeli ġam ḫilʿatin egnüme **ḫayyāṭ-ı felek** / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G2450-3. Biçdi **ḫayyāṭ-ı felek** egnüme bu ġam ḫilʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe

Ḥayy-i Aḥad [1] Hz. Cenabıhakk.

G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun didüm seni **Ḥayy-i Aḥad**

ḥayy-i lā-yemut [1] Cenabı Hakk'ın sıfatlarındandır. Ebedi.

G189-5. Var iken ḳudret geçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī ẕikriñ olsun dilde **ḥayy-i lā-yemut**

haẕā [1] *Ar.* Bu, şu. (Ş. Sami, 2010: 444)

G2170-7. Ol lebi şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar **haẕā** şehīdü'l-ʿāşiḳīn

ḥazān [13] *Far.* Güz mevsimi, sonbahar, harîf. (Ş. Sami, 2010: 444)

bk. bād-ı ḥazān, berk-i ḥazān, faṣl-ı ḥazān, giriftār-ı ḥazān, ḥazān yili, reng-i ḥazān, rūy-ı ḥazān, rūz-ı ḥazān, vaḳt-i ḥazān

(ḥazān [7], ḥazāna [2], ḥāzānıdur [1], ḥazānın [1], ḥazānından [2])

G68-3. Firḳat ile şoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam **ḥāzānıdur** baña
G202-3. **Ḥazān** olduḳda evrāḳa naẓar ḳıl / Al ʿibret her birinden ʿaḳl dengest
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda şolmasun / Virmesün ol gülşenüñ kimse **ḥazānından** ḫaber

G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse **ḫazānından** ḫaber
G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı **ḫazāna** dāl olur
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / **Ḫazān** evrāḳına ʿankim doḳunur bād revān ditrer
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿārif **ḫazāna** gelmez
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ **ḫazān** gördüm
G1893-1. Ġam **ḫazānın** ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm
G2098-5. Bahār u būstānı çün **ḫazān** olmaḳ muḳarrerdür / Dilā giç bu cihānuñ gülsitānından bahārından
G2321-4. Bildi **ḫazān** leşkeri āḫır eşer gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥişār serv
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben **ḫazān** yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni bahārına **ḫazān** / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni

ḫazān yili [1] Sonbahar rüzgârı.

G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür **ḫazān yili** gülistānı

ḫazef [1] *Ar.* Topraktan mamul çanak çömlek gibi şeyler. (Ş. Sami, 2010: 445)

G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle **ḫazef**

ḫaẕer [4] *Ar.* Sakınma, ihtiraz. (Ş. Sami, 2010: 445)

bk. ḥāẕer eylemek/itmek, ḥāẕer ḳılmaḳ

(ḫaẕer [2], ḫaẕeri [1], ḫaẕerle [1])

G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum odından **ḫaẕeri** var
G1300-3. Ḳatl-i ʿuṣṣāḳ ile gel hīç itme ḳanından **ḫaẕer** / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāş
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden **ḫaẕer** / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḫzene
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey dil **ḫaẕerle**

ḫaẕer eylemek/itmek [21] Sakınmak. *bk. ḥāẕer ḳılmaḳ*

G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ ṣunma **ḫaẕer eyle** o gökde çāhdur ġabġab
G460-2. Murġ-ı dil meyl **itmesün** ḫāli görüp ḳolsun **ḫaẕer** / Çeşmi ṣayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel **eyle ḫaẕer** / ʿĀlemi ġarḳ ider āḫır ser-te-ser deryā olur
G656-5. Ḳanlu ṣudur beni aġlatma Muḥibbī **ḫaẕer it** / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya virür
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil **eyle ḫaẕer** / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G790-2. Cām-ı laʿlin ister iseñ **eyle** çeşminden **ḫaẕer** / Uyıcaḳ bir meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G817-2. Cām-ı laʿlin isteme gel **eyle** çeşminden **ḫaẕer** / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel **eyle** zülfinden **ḫaẕer** / Pīç piç olmış yatur ṣanma ki ol ṣu ʿbān uyur
G1012-3. Ey ṣūḫ **ḫaẕer eyle** benüm ḳanuma girme / Bu nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan **ḫaẕer it** / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ **eyle** zülfinden **ḫaẕer** / Başma dünbālini ejderdür ki yatmış uyumış
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ **eyle** zülfinden **ḫaẕer** / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde uyumış
G1418-3. Baş gözüm üstine **itme** ḫār-ı müjgāndan **ḫaẕer** / Yaşum ile nerm olsun diyü itdüm ışlamaḳ
G1567-7. **Ḫaẕer itme** müjeden baṣ bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek ṣuda kişiye dikenüñ
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel **eyle** yaşumdan **ḫaẕer** / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḫānesin **itmez ḫaẕer** hīç āhdan / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme **ḫaẕer eyle** / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ ṣevābından
G2486-2. El ṣunma genc-i ḥüsnine zülfinden **it ḫaẕer** / Kim başa çıḳa bile bugün ejdihā ile
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden **eyle** ey Muḥibbī gel **ḫaẕer** / Bu hevāda saña beñzer nice diller suḫte
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī **ḫaẕer eyle** / Elbette ziyān eyler o kim māre ṭapındı
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü / **İtmedi** hergiz **ḫaẕer** çeşminden āfetdür diyü

ḫāẕer ḳılmaḳ [17] *bk. ḥāẕer eylemek/itmek*

G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle **ḳıl** şerden **ḫaẕer** / Didiler maḫşerde yüzi aḳ saña
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil **ḳıl ḫaẕer** / Ṣunma el ol sünbüli terden yaña
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ **ḫaẕer ḳıl** ey göñül murġı / Senüñ ṣayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān **ḳıl ḫaẕer** / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda vardur çāhlar
G714-2. Dilā cellād-ı çeşminden **ḫaẕer ḳıl** / Nice ḳanlar döker ol bī-emāndur
G752-3. Beni aġlatma gel cānum **ḫaẕer ḳıl** / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G984-2. Ser-i zülfinden ey dil **ḫaẕer ḳıl** / Anuñ her bir ḳılı dām-ı belādur
G1089-5. Muḥibbī ister iseñ genc-i ḥüsnin / **Ḫaẕer ḳıl** ejder ü mār eksük olmaz
G1091-5. **Ḳıl ḫaẕer** zülfinden el ṣunma Muḥibbī ḥüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḫarābıdur **ḫaẕer ḳıl** pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden **ḳıl ḫaẕer** / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1480-6. **Ḫaẕer ḳıl** çeşmi müjgānından ey dil / Girīz eyler kişi görse ṣaf-ı ceng
G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī **ḳıl ḫaẕer** / Kimse yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gürdan
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / **Ḳıl ḫaẕer** ṭurmaz anuñ seyline bāġ u būstān
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / **Ḫaẕer ḳıl** seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından **ḥaẕer ḳıl** / Heves ḳılında olmaz gence ḳor ḫū
G2443-4. Baña raḥm eyle āhumdan **ḥaẕer ḳıl** / Ġarībüñ āhı ḳalmaz çünki yirde

ḥāẕıḳ [2] *Ar.* Mahir, maharetli, ilim veya sanatında vukuf ve ma'lûmât-ı tâmmesi olan. (Ş. Sami, 2010: 445)

(ḥāẕıḳ [1], ḥāẕıḳlaruz [1])

G158-5. Olma ʿışyānuñ görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider **ḥāẕıḳ** tabib
G1127-4. Derdi dermāna degişdük fārig ol bizden ṭabīb / Nefʿ ü żarrı ḥālümüzce añlaruz **ḥāẕıḳlaruz**

ḥāżır [17] *Ar.* (TDK, 2011: 1075) *bk. ḥāżır eylemek/itmek, ḥāżır ḳılmaḳ, ḥāżır olmaḳ*

(ḥāżır [12], ḥāżırdadur [1], ḥāżırdur [3], ḥāżırsan [1])

1. Bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, anık, amade, müheyya.

G617-5. Ḥarāmi gözi **ḥāżırdur** eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı **ḥāżır** güvāhıdur
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem daʿvi benüm **ḥāżır** güvāhumdur
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm **ḥāżır** güvāhumdur
G1167-1. Bu gönlüm murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ şaydına **ḥāżır** çeşmi şehbāz
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde **ḥāżır** ʿıyşa esbābum benüm
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi **ḥāżır** güvāh
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi **ḥāżır** / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı

2. Bir işi yapmak için gereken her şey tamamlanmış olarak.

G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile **ḥāżır** anuñ çeşmi şadaġıdur
G955-4. ʿAceb bu ġamze midür yāḫūd cellād / Ṭutar **ḥāżır** elinde tīġ u ḫançer
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirden ʿadūnuñ her zamān / Ḳomaz elden nīzeler **ḥāżır** ṭutar her birimüz
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar elinde tīr ile **ḥāżır** kemān ḳaşuñ
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ **ḥāżır** elinde ṭutar altun legeni

3. Belli bir işe yarayacak, kullanılacak bir duruma getirilmiş.

G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol **ḥāżırdadur**
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṣeri her dem / Şarāb-ı nāb **ḥāżırdur** ki bundan yeg şarāb olmaz
G1751-3. Didüm ey dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı **ḥāżırsan** hemān meydāne gel
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne hergiz günāh / Her nefesde bilse **ḥāżırdur** eger Allāhını

ḥāżır eylemek/itmek [4] Hemen kullanabilecek duruma getirmek. (TDK, 2011: 1075) *bk. ḥāżır ḳılmaḳ*

G868-2. Eline aluban eşcār **idüpdür** sīm ü zer **ḥāżır** / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G2447-4. **Ḥāżır it** eşk şarābın daḥi baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2480-2. Vaṣluñ içün **ḥāżır itdi** gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi **eyledi** ġamze oḳını **ḥāżır** / Didi ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẕır

ḥāżır ḳılmaḳ [1] *bk. ḥāżır eylemek/itmek*

G2104-2. Kaʿbe kūyuñuñ hevāsıyla bugün ʿāṣıḳlaruñ / Her biri **ḥāżır ḳılupdur** kendüzin ḳurbān içün

ḥāżır olmaḳ [1] Hazır durumda bulunmak. (TDK, 2011: 1075)

G1857-1. Yüzüni görmege ger **ḥāżır olsam** / Ölince gitmez idüm nāẕır olsam

ḥāżır-cevāb [1] Gerektiğinde çabuk, yerinde cevaplar bulup veren. (TDK, 2011: 1075)

G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı ẕikrin idelden / Baña siz ʿilm-i ġaybdan şoruñ **ḥāżır-cevāb** oldum

ḥāżırlamaḳ [1] Bir şeyi kullanılacak, yararlanılacak duruma getirmek. (TDK, 2011: 1075)

G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / Laʿl ile **ḥāżırladum** ben iki çeşmümden ḳabaḳ

ḥāżırlanmaḳ [1] Kendini hazırlamak. (TDK, 2011: 1075)

G278-3. Kāfir ḫaṭını görince islāma ḳaṣd ider / **Ḥāżırlanur** ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc

ḫazīn [8] *Ar.* Hüzün ve kedere duçar, hüzünlü, mağmum, mükedder, müteessif. (Ş. Sami, 2010: 446) *bk. ṣavt-ı ḫazīn, ʿuṣṣāḳ-ı ḫazīn*

G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ **ḫazīn** göñlümi bu neʿitābdur
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Yaʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur ṣanma **ḫazīn** olmaz
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn **ḫazīn** / İbret al sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum **ḫazīn**
G2158-5. Şād idersen bir nefes yıllarla eylersin **ḫazīn** / El-emān ey bī-emān devrān elünden el-emān
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde ben **ḫazīn** / Gözi yaşludur ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı **ḫazīn** / Muṭribā zaḫme uram dime şaḳın ḳānūna
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim **ḫazīn** ola

ḫazīne [3] *Ar.* Zikıymet şeyler hıfzına mahsus mahfuz yer, depo. (Ş. Sami, 2010: 446)

(ḫazīne [1], ḫazīneden [1], ḫazīnedür [1])

G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü **ḫazīnedür** / Ḳorḳum budur ki āhum ile āşikār olur
G2250-4. Laʾl-i lebüñ ḫayāline maḫzendürür göñül / Ḫarc eylerem gevher-i naẓm ol **ḫazīneden**
G2544-4. Dükenmez ne ḳadar ḫarc itse çeşmüm / Sirişküme olupdur dil **ḫazīne**

ḫazm eylemek [1] Siñürmek...(Tulum, 2011: 836)

G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir gibi **ḫazm eyle** yut

ḫażret [3] *Ar.* Ulułıḳ, celālet, heybet, mehābet, seltánet, şevket, yücelik, san, şān, mertebe, derece... (Tulum, 2011: 836)

G1383-2. Ḫāme vü nāme yiter ger eylesem taḫrīr-i ḥāl / **Ḫażrete** nice idem taḳrīr ü i lām-ı firāḳ
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ **ḫażrete** / Görürem sen de dilā ḫavf u recā eksük degül
G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını maḫşer güni / Vārid ü ġamda **ḫażrete** çāk-ı girībān ile ben

ḫażret-i yār [1] Sevgilinin huzuru/yanı/katı.

G1787-3. Ey dil var eyle **ḫażret-i yāre** şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı müşkilüm

ḫaẓẓ [8] *Ar.* Hoşlanma, hoşa gitme, lezzet-yâb olma. (Ş. Sami, 2010: 444)

bk. ḫaẓẓ almaḳ, ḫaẓẓ eylemek/itmek, ḫaẓẓ ḳılmaḳ, ḫaẓẓ olmaḳ, ḫaẓẓ-ı nebāt, nefs-i ḫaẓẓ

G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost şekkerden ne **ḫaẓẓ** / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne **ḫaẓẓ**
G1322-2. Kim ki laʾlüñden senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṯerden ne **ḫaẓẓ**
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden ne **ḫaẓẓ**
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne **ḫaẓẓ**
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne **ḫaẓẓ**
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutupʿaksin ider cevr ü cefādan **ḫaẓẓ**
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün bāġ ile būstāne **ḫaẓẓ**

ḫaẓẓ almaḳ [6] Hoşlanmak, keyif almak. (TDK, 2011: 1074)

G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan eyler **al** cānāne **ḫaẓẓ** / Çünki andandur daḫi artuḳ gelür bu cāne **ḫaẓẓ**
G1326(a)-1. **Almaz** dil ü cān sensüz bu mülk-i cihāndan **ḫaẓẓ** / **Alur** dil ü cān ḳuvveti sen ḳuvvet-i revāndan **ḫaẓẓ**
G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī çün ömr degül bāḳi / Bārī **alalum** bir demʿömr-i güẓerāndan **ḫaẓẓ**
G1326(b)-1. Çünki **almışdurur** cefādan **ḫaẓẓ** / Göñlümüz eylemez vefādan ḫaẓẓ
D26-1. Sensüz güzelüm **almazdın** bāġ-ı cināndan **ḫaẓẓ** / Dīdārsuz ʿāşıḳlar ḳılmaya cināndan ḫaẓẓ

ḫaẓẓ eylemek/itmek [26] Şén olmaḳ, şād olmaḳ, ḫurrem olmaḳ, ḫándān olmaḳ, mesrūr olmaḳ, sáfāde olmaḳ, şevḳ etmek, meserret etmek...(Tulum, 2011: 836)

bk. ḫaẓẓ ḳılmaḳ

G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil **ḫaẓ iderem** / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz gelür
G1323-1. ʿAceb midür **iderse** dil ġam u derd ü belādan **ḫaẓẓ** / Kim ola **itmeye** bilsem ḳadimi āşinādan **ḫaẓẓ**
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar **ider** ṣūret-nümādan **ḫaẓẓ**
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / **İder** ẓevḳ ehli ʿālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan **ḫaẓẓ**
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum **idemezsin** o mādan **ḫaẓẓ**
G1324-1. Dostlar cevr ü cefādan **eyler** al cānāne **ḫaẓẓ** / Çünki andandur daḫi artuḳ gelür bu cāne ḫaẓẓ
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse ṣarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre **ider** mestāne **ḫaẓẓ**

G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire **ider** dermāne **ḥaẓẓ**
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar **eyler** anuñçün şāne **ḥaẓẓ**
G1325-1. Var mı bu cihān içre **itmeye** cānāndan **ḥaẓẓ** / Olmasa bile ger yār ben **itmeyem** andan **ḥaẓẓ**
G1325-2. İtmez idi ol ḫūni ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem **eylemese** ḳandan **ḥaẓẓ**
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / **İdem** göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan **ḥaẓẓ**
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek mü'min **eyler** meger andan **ḥaẓẓ**
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāşıḳ iseñ **eyle** ol bār-ı girāndan **ḥaẓẓ**
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki **ider** dildār tīr ile kemāndan **ḥaẓẓ**
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim **eylemeye** andan **ḥaẓẓ**
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḥın bir dem / Kim dir ki Muḥibb **itmez** bu vird-i zebāndan **ḥaẓẓ**
G1326(b)-1. Çünki almışdurur cefādan ḥaẓẓ / Göñlümüz **eylemez** vefādan **ḥaẓẓ**
G1326(b)-3. Ḫāk-i pāyuñı kuḥl iden gözine / **İtmese** ṭañ mı ṭūṭiyādan **ḥaẓẓ**
G1326(b)-4. Göricek gün yüzüñi ṣād oluram / Zīrā **eyler** göñül ṣafādan **ḥaẓẓ**
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu Muḥibbī derdüñ ile / Olsa da **eylemez** devādan **ḥaẓẓ**
G2055-3. Cān meşāmı müşk ü ʿanberden igen **ḥaẓẓ eylemez** / Devr-i zülfüñde nigārā ḥaṭṭ ü ḫālüñ var iken
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide **ḥaẓẓ ide** ol feryāddan
D26-2. Āhuñ oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar **iderler** çün tīr ile kemāndan **ḥaẓẓ**

ḥaẓẓ ḳılmaḳ [1] *bk. ḥaẓẓ eylemek/itmek*

D26-1. Sensüz güzelüm almazdın bāġ-ı cināndan ḥaẓẓ / Dīdārsuz ʿāşıḳlar **ḳılmaya** cināndan **ḥaẓẓ**

ḥaẓẓ olmaḳ [2] ...ḫoşine gelmek, begenmek, begenilmek...(Tulum, 2011: 837)

G1326(b)-2. Ġam gelürse dil aña ḳarşu çıḳar / **Olur** elbette āşinādan **ḥaẓẓ**
G1326(b)-5. Sünbülinden getürdi būy-ı nesīm / Anuñ içün **olur** ṣabādan **ḥaẓẓ**

ḥaẓẓ-ı nebāt [1] Bitkinin keyfi.

Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫᵛāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / **Ḥaẓẓ-ı nebātı** ṭūṭi-i şekker-şiken bilür

ḫazzāf [1] *Ar.* Çanak, çömlek gibi şeyler yapıp satan. (M. Nâcî, 2009: 217)

G21-6. Laʾl-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ **ḫazzāf** aña

hebā [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 446)

bk. hebā itmek, hebā olmaḳ, tīr-i hebā

(hebādur [2], hebādur [1])

1. Boş, beyhude, nafile.

G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki **hebā** giçer
G984-5. Bahār eyyāmı gül devri irişdi / Giçürme ʿömri meysüz kim **hebādur**

2. İsraf, telef.

G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi **hebā** / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola

hebā itmek [1] ...telef etmek, máhv etmek...(Tulum, 2011: 837)

G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ itsüñ nāle bülbüller / **Hebā idecegin** bilür ḥazān yili gülistānı

hebā olmaḳ [5] Boşa gitmek, ziyan olmak. (TDK, 2011: 1078)

G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm **olur** cümle **hebā**
G30-3. Didüm ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi şakın sırrı nihān itme **olur** ʿışḳun **hebā**
G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi seḥer bād-ı ṣabā / Ẕikr-i Ḥaḳḳı ḳoma elden **olmasun** ʿömrüñ **hebā**
G974-6. Hevāya uyanuñ başı **hebā olmaḳ** muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿ encümenden şor
En1-27. He **Hebā oldı** yolında her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña neʾizz ü ne vaḳār

hecr [125] *Ar.* Ayrılık, cüdâyî. (M. Nâcî, 2009: 217)

bk. āteş-i hecr, belā-yı hecr, būte-i hecr, dāġ-ı hecr, derd-i hecr, esir-i hecr, firḳat-i hecr, firḳat ü hecr, ġam-ı hecr, hecr-i leb-i laʾl, hecr-i yār, hecr-i zülf, hecr ü cefā, ḳışşa-i hecr, kūh-sār-ı hecr, mürde-i vādi-i hecr, nār-ı hecr, pūte-i hecr, rūz-ı hecr, rūze-i hecr, rūze-i hecr ṭutmaḳ, şavm-i hecr, şām-ı hecr, şeb-i hecr, şerbet-i hecr, tīġ-i hecr, vādi-i hecr, zecr ü hecr, zehr-i hecr

(hecr [70], hecrde [1], hecre [9], hecri [6], hecrine [1], hecrini [1], hecriyle [1], hecrüñ [26], hecrüñde [2], hecrüñe [1], hecrüñi [1], hecrüñle [6])

G47-5. Bu Muḥibbī **hecr** ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı baña / Ḳomadı **hecr** āteşi hergiz dil-ārāmı baña
G69-4. **Hecr** içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḥayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G131-3. Ḫaste-dilven ṣun baña sen laʾl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil **hecrüñ** odına yanmadan ey dil-firīb
G156-1. **Hecr** ile cān u ciger oldı kebāb / Ḥasret ile bu gözüm yaşı şarāb
G162-3. Vaṣl ile rāḥat oldı cān u dil / Gerçi kim **hecr** ile çekmişdi taʿāb
G184-2. Çünki degmez **hecrine** vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G212-1. Ne **hecre** var nihāyet ne ḥod bu cevre ġāyet / Öldürse daḥi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G217-3. Dün oldı günüm **hecr** ile ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen güler ey dost
G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken gel ṣunma **hecrüñ** zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāṣ
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm **hecrüñ** beyābānında kim / Raḥm idüp ḥālüme müslim didi kāfir elġıyāṣ
G272-3. **Hecr** elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḥṣ
G341-1. **Hecr** ṭaşın üstüme yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil ḫānesi eflāke çıḳdı āh-ı gerd
G350-1. İder dil **hecr** elinden āh u feryād / İrişmez n'eyleyem feryāduma dād
G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün **hecr** ile muʿtād
G351-4. Nice bir cevr ile **hecrüñe** doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbānʿıyd
G360-4. **Hecr** elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẓ
G403-1. Ey dil yine **hecr** ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī **hecr** ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben **hecrüñi** çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / **Hecr** içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün **hecr** içre dāim olʿāẕāb üstindedür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül **hecri** odına yanadur
G542-1. Nice bir **hecr** içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G554-4. Ey dil viṣāle şād oluban **hecre** ġam yime / Budur zemāneʿādeti şād ü miḥen giçer
G565-2. Tīġ-i tizüñle beni öldür bugün / Çünki **hecrüñ** çār u nā-çār öldürür
G572-5. **Hecrüñ** ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgün idiser
G591-2. Zülfüñ şebinde **hecr** ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G695-6. **Hecrüñde** Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G726-5. Baş çatar ḳaşuña çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı **hecrüñ** öldürür ḥācet degül tedbīrler
G788-1. Göñül **hecr** ile olmış zār u mehcūr / Dil ez-men dūr u men ez-dilsitān dūr
G809-5. **Hecrüñde** Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile ḫoş **hecr** ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G852-1. Beni **hecrüñle** öldürme ḳılup dūr / Ne faḫr ola Süleymān öldüre mūr
G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī **hecr** bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi bir miṣḳāldür
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey dost / Be-ġāyet ḥāli **hecr** ile mükedder
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī **hecr** elinden şükr kim / Ol lebi ʿīsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G971-3. Nice yıl **hecri** ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim ne bilür
G1018-2. N'ola **hecrüñ** ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün dermānı vardur
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / **Hecrüñ** ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk **hecre** zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün **hecri** nā-çār isterüz
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup **hecr** ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀṣıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem **hecrüñ** ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī **hecrüñ** ile ḫastedür / Bir ṣora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1183-3. Şol ḳadar ḳan aġladum **hecrüñ** beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1234-2. Vaṣlını idüp temennā **hecrini** ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan dāimā ġayr-i rıżā ḳılma heves
G1281-1. **Hecr** içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1286-4. Nice bir **hecr** iline gönderesin / Başayın çāre nedür baġruma taş
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī **hecr** ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1311-5. **Hecr** elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāraʿarż
G1333-3. **Hecr** imiş ṣoñı vuṣlatuñ bildüm / İtmem andan berü viṣāle ṭamaʿ
G1340-2. **Hecr** ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını izhār şemʿ
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ **hecr** ile ṣorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ıraġ
G1354-1. Ḫaste-ḥālem **hecr** elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i laʾlüñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1399-2. **Hecrüñ** odı şuʾle virdi yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1438-5. **Hecri** ṭururken Muḥibbī vaṣlını / Ammā zīrā ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1531-4. **Hecre** yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen al eyledüñ
G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlara beni **hecr** ile cevr ü sitemüñ
G1561-4. Öldürüp ḳurtar beni **hecrüñ** belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke **hecr** belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser daḥi nāzik
G1644-4. Ögrenüpsin **hecr** odına yaḳmaġı ʿāṣıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider dāim Muḥibbī / Anuñçün eyler ol **hecre** taḥammül
G1671-4. Zer gibi **hecr** āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil

G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup **hecr** içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cüy-ı Nīl
G1691-4. Niceye dek aġladursın **hecr** ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum **hecrüñ** elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1738-4. **Hecrüñle** şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur **hecr** elinden işbu çeşmüm ter degül
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil budur kāmum benüm / Cānumı **hecr** odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1773-4. **Hecr** ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ / Eyledüñ bu nevʿile derdüme dermānum benüm
G1778-1. **Hecrüñ** ile yandum ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ ile nʾolısardurʿāḳıbet kārum benüm
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum **hecrüñ** senüñ / Bir zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1837-1. Şimdilik **hecrüñle** cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫır niyyetüm
G1840-5. Muḥibbī **hecr**-ārā her dem viṣālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne **hecre** diyü ġam-nākdur göñlüm
G1850-1. Yaḳdı beni **hecriyle** ġam niʾdem niʾdem āh niʾdem / Bulımadum bu derde em niʾdem niʾdem āh niʾdem
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī **hecrüñ** ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / **Hecr** ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl **hecr** ile çün ben öldüm
G2069-4. **Hecr** elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı **hecrüñle** senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli nʾeylesün
G2259-6. Şorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü **hecrüñle** ser-gerdān
G2266-1. Niceye dek çekeyim **hecr** ile cevrüñ tasasın / Daḫi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aṣasın
G2275-3. Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād / Dirīġā olmadı bu **hecre** pāyān
G2275-7. Muḥibbī olalı **hecr** ile mūnīs / Firāḳ ile görinür vaṣl-ı yeksān
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler **hecr** içre bilmez mürdesin
G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb beni **hecr** odına / Bu muḳarrerdür ṭamaʿolmasa olmazdı ṭamu
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni **hecrüñ** ile öldürmek ise
G2329-1. Ṭoġranup **hecrüñ** ile döneli baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım **hecr** elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ ḳatma **hecrüñ** milḥin / Ḳaṭar iseñ ḳat oran ile anı aşımuza
G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki ḳand ü nebātdan / Beñzer ṣaḥīḥ **hecrde** zehr-i helāhile
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī **hecr** içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2423-5. **Hecr** ile oldı Muḥibbī key ża īf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2449-2. Leẕẕet-i vaṣlını bilen tiryāk / Beñzedür **hecr** acısın zehre
G2501-1. **Hecrüñ** ile dönmiş idüm ben ḫazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2600-5. Uyumaz **hecrüñ** şebinde āşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2619-5. Ey Muḥibbī **hecre** muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda ṣalmaz var mı cānānum gibi
G2646(a)-5. **Hecr** ile öldürüp itseñ bu Muḥibbīʾyi ḫalāṣ / Çoḳ duʿālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2712-2. **Hecr** ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña **hecri** dilberüñ ṭatlu gelür ḫelvā gibi
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / **Hecr** ile cān vire bu ḫaste Muḥibbīʾye zehīf
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ benüm ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi **hecrüñ** lāle-i ḫamrā gibi
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost benüm / Beni **hecrüñ** yaḳısardur bilürem āḫır kār
Mr4-13. **Hecri** ile çıḳdı bī-ḫadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur **hecr** ile mānend-i ceres
Mr9-9. Leylī zülfi ḫasretinden beni Mecnūn eyledi / **Hecr** elinden āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr13-2. Beni aġlatma yiter **hecr** ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül nʾeyleyem Allāh didüm
Mr14-7. Yürürem **hecr** elinden ḫasret ile / Gicem zaḫmetle günüm miḫnet ile
Mr20-8. **Hecre** düşdüm ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-2. Eger olmazsa işbu derde çāre / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-4. Ele almazsa göñlin ben ḳulınuñ / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-6. Nʾola ilete ṣabā kūyına gerdüm / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-8. Benüm Mecnūn u ḫayvān oldı işüm / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-10. Cihān içinde dāim bu nidādur / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-12. Eger irmezsem āh ol pür-cefāya / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
Mr27-14. Eger olursa boynuña günāhı / Olur **hecr** ile baġrum pāre pāre
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḫẓa mı var bu dilüm **hecrüñle** biryān olmaya
B41. Nice günler çeküp **hecrüñ** belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla irmek ḫoş sañadur
B78. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī **hecr** ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
B126. Firḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / **Hecr** ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm
B137. Gerek **hecrüñ** ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭīʿam her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun
B139. Nice bir cevr ile bu dīdei nem-nāk idesin / Nice bir **hecr** ile bu göñlümi ġam-nāk idesin
B164. Yanar āteşden beterdür dostlar **hecr** āteşi / Yanmayan **hecr** āteşine ṭaʿn ider ʿāşıḳlara

hecr-i leb-i laʿl [1] Kırmızı dudağının ayrılığı.

G1838-4. Dil **hecr-i leb-i laʿlüñle** ölse gerekdür / Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez ise em

hecr-i yār [1] Sevgilinin ayrılığı.

G485-3. Gerçi ʿāşıḳ **hecr-i yār** ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḫāli görüp kendin müşevveş gösterür

hecr-i zülf [1] Saçın ayrılığı.

G591-4. Ben **hecr-i zülfüñ** ile perīşān iken aña / Biñ pāre ola el şunuben şāne ḳaṣd ider

hecr ü cefā [1] Ayrılık ve eziyet.

G1850-2. **Hecr ü cefā** cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı çün alnuma raḳam n'idem n'idem āh n'idem

hedef [1] *bk. hedef eylemek, hedef ḳılmaḳ, hedef olmaḳ*

G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü **hedef**

hedef eylemek [2] Nişan yeri kabul etmek. *bk. hedef ḳılmaḳ*

G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / ʿIşḳ meydānında **eyler** bu Muḥibbī dil **hedef**
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini gel eyleme ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben **eylemişem** dil **hedefi**

hedef ḳılmaḳ [1] *bk. hedef eylemek*

G795-4. Sīnem benüm **ḳıldı hedef** döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür

hedef olmaḳ [2] Hoş olmayan herhangi bir davranışa uğramak. (TDK, 2011: 1079)

G1370-1. Gevher-i ʿışḳa olaldan dil ṣadef / Nāvek-i derde **olupdur** cān **hedef**
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür aña **ola** bu dil **hedef**

heder itmek [1] Boşuna harcamak, ziyan etmek. (TDK, 2011: 1079)

G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı **itdüm heder** / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı şerʿ

hediye-i dil ü cān [1] Gönül ve canın hediyesi.

G782-5. Dergehüñde **hediye-i dil ü cān** / Tuḥfe-i mūrla Süleymāndur

heft [1] *Far.* Yedi, seb'a. (Ş. Sami, 2010: 446) *bk. bisāṭ-ı heft reng*

G639-4. ʿĀşıḳ içdükde maḥabbet cāmını / **Heft** deryā cürʿa-dān-ı cāmıdur

heft-iḳlīm [3] İ'tibâr-ı kudemâya göre yedi iklîme taksim edilen dünya. (M. Nâcî, 2009: 217) *bk. heft-kişver, şāh-ı heft-iḳlīm, yedi iḳlīm*

G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı ol cān u göñülden bende-i āl-ı abā
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / Ömr daḥi Ḫıżr ile ālemde hem-ser buldı ṭut
G1103-2. Şol ki istiġnā seririne oturdı şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa **heft-iḳlīme** sulṭān istemez

heft-kişver [2] *bk. bk. heft-iḳlīm, pādişeh-i heft-kişver*

G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler **heft-kişver** şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı eger **heft-kişvere** / Ḫāk-i derüñi efser idinen gedālaruñ

heft-ser [4] Yedi başlü, heft-sere. (Tulum, 2011: 838)

G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem şaçlar mıdur / Yāḫū gün şevḳine yatmış **heft-ser** ejder midür
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / **Heft-ser** bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2792-2. Bu dünyā **heft-ser** bir ejderhādur / Yudar dimez bu yoḫsul u budur bāy
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa **heft-ser** bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā

ḥekim [1] *Ar.* İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse, doktor, tabip. (TDK, 2011: 1079)

G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime **ḥekime** / Baḳ yār-liḳā sīne ñe tā kim gide imrāż

helāhil [1] *Ar.* Hiçbir suretle ilac-pezîr olmayan zehr-i kâtil. (M. Nâcî, 2009: 218) *bk. zehr-i helāhil*

G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür ḳand / Velī āḫır içürür ol **helāhil**

helāk [7] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 446)

(helāk [1], helāka [2], helākı [1], helākıyam [2], helākuñdur [1])

1. Ölme, geberme, fevt, mürt.

G513-1. Ehl-i diller bendi ol zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀşıḳuñ āḫır **helākı** çeşm-i serḫoşumdadur
G529-4. **Helāka** varmadan zülfüñ semendin / Baña tiryāk-ı laʾl-i nābuñ emdür
G1584-1. Ger şorarsañ cān u dil çoḳdan **helākuñdur** senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām ile **helāk** āḫır anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2653-3. Mār-ı zülfüñden **helāka** varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden ḳandini

2. ...zebun düşme.

G1810-1. Āb-ı ḫayāṭ-ı laʾl-i nigāruñ **helākıyam** / Dermān ide mi diyü anuñ derd-nākıyam
G1909-1. Ṣīrīn-lebine dil vireli derd-nākıyam / Ferhād-veş bu kūh-ı belānuñ **helākıyam**

helāk eylemek/itmek [22] Öldürmek, ortadan kaldırmak. (TDK, 2011: 1079)

bk. helāk ḳılmaḳ

G54-2. Kūyuña varan ʿāşıḳı bir ġamzeden **eyler helāk** / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām aña
G143-3. Muḳarrerdür **helāk itmek** beni āḫır bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʾlinden devā itmezse şeker-leb
G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ **eylesün** cellād-ı çeşmüñ **helāk** / Kaʾbedür kūyuñ ḳamu anları ḳurbān oldı ṭut
G255-2. Ġamzeñ **helāk itdügine** acımazdum āh / Ṣīrīn lebüñ eylese bir būsesin diyet
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı **eyler helāk** / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı yine dilber / Bu ʿāşıḳı yine **helāk eylemek** ister
G1020-3. Te'ḫīr eyle ġamze beni **itmesün helāk** / Ṣāyed vişāle ire elüm iḫtimāldür
G1061-1. Tīġini aldı **helāk itmek** içün ṭaşa çalar / Kesmeyicek başumı tīġin alup ṭaşa çalar
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp **itdi** Muḥibbī'yi **helāk** / Daḫi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice bī-dilleri **itdi helāk** / Ḳana girme şimdiden şoñra ḳaşuñ yāyını aş
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce **eylese** beni **helāk** / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp dir baña pinhān lā-taḫaf
G1512-3. **Eyledüñ** ʿāşıḳları kūyuña varduḳca **helāk** / Kelle-i ʿuşşāḳdan bir ḳaşr bünyād eyledüñ
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah **helāk itdüñ** niçün dün gice gelmedüñ
G1526-2. Ni ʿmeti vaşluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile **eyler** mi **helāk**
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi **eylersen** nice dilleri **helāk** / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa ḳomayup **helāk iderdi** ol sem hem
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını **helāk eyler** hemīn
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün **itdüñ** Muḥibbī'yi **helāk** / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile sīne-çāk itdüñ beni / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp **helāk itdüñ** beni
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı zülf ile āḫır **helāk itdüñ** beni
G2764-2. Bilmezem ḳaşdı **helāk itmek** midür ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa nāz u istiġnā mı ki
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam ben derd-nāk / İrmez isem vaşluña firḳat beni **eyler helāk**

helāk ḳılmaḳ [1] *bk. helāk eylemek/itmek*

G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger **ḳılsañ helāk** / Şems gibi raḳṣ ura eline başını alup

helāk olmaḳ [14] Yok olmak, ölmek. (TDK, 2011: 1079)

G302-4. Cān u dil **oldı** şehā tīr-i müjeñ birle **helāk** / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā **helāk oldum** / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el şunma olursın **helāk** / Bekler anı zülfinüñ her ḳılı ejderhā giçer
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi **olmasa** bu derd ile **helāk** / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen giçer
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre **helāk olmış** yatur
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben **oldum helāk** / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1526-5. İrişüp rūz-ı vişāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Olısar** hicrān şebinde āḫır ol miskīn **helāk**
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd **olur** meydān-ı ʿışḳ içre **helāk**
G1864-1. Ben **helāk oldum** ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Ṣāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G2241-2. Ārzūdan ben **helāk oldum** müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2273-5. Her gice biñ kez **helāk olur** Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey dostān
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil **olur** ḫarāretden **helāk** / Virmez iseñ ger zülāl-i laʾlden bir pāre ṣu
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger **helāk olsañ** dilā kesme ṣaḳın peyverdüñi
Mh5-3. Ruḥ-ı zibāsını naḳş eyledi çün ṣāniʿ-i pāk / Kim naẓar itse aña ṭañ mıdur **olursa helāk**

ḥelāl [1] *Ar.* Şer'an istimali mezun ve gayr-i memnû' şey, haram zıddı. (Ş. Sami, 2010: 446)

bk. ḥelāl itmek, ḥelāl olmaḳ, siḥr-i ḥelāl

G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḫi dīn-i Mesīḥ / Bāde ḫaḳḳında **ḥelāl** dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ

ḥelāl itmek [6] Üzerinde hiçbir hak iddia etmeksizin bağışlamak. (TDK, 2011: 1080)

G1654-4. Cām-ı laʾlüñi neden baña ḥarām eyleyesin / Ben saña **itmiş** iken ḳanumı ey dost **ḥelāl**

G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum **itdüm** ben **ḥelāl**
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum **ḥelāl itdüm** saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ **ḥelāl itdüm** ḫoş ey ṣanem
G2201-3. Sen ḥarām itdüñ viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp ḳanum **ḥelāl itmek** neden
G2340-2. Öldürürseñ **ideyim** ḳanumı ey dost **ḥelāl** / Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle

ḥelāl olmaḳ [4] Yapılmasında veya kullanılmasında dinen sakınca bulunmamak, uygun ve yerinde olmak. (TDK, 2011: 1080)

G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫᵛār ki öldürem anı bir gün / **Ḥelāl olsun** aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum **ḥelāl olsun** saña / Başumı yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2490-4. Öldürürse rāżıyam **olsun** aña ḳanum **ḥelāl** / Ḳapusından dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müṣelleṣ saña **olmışdur ḥelāl** / Ehl-i ʿışḳ içsün şarāb-ı cāmı bayram ertesi

hele [6] (Ş. Sami, 2010: 448) *bk. hele bir*

1. Hiç olmazsa; bari, bu kadar olsun.

G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa **hele** cānı faḳīrāne ilet
G2117-1. Mey içüp yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı bir laḥẓa **hele** ġuṣṣadan āzād ideyin
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uşanduñ **hele** biz bu nāre

2. Kaldı ki, gelelim.

G843(b)-4. Müdde ī kibr mi yāḫūd tersā / Bilmedüm ben **hele** ne milletdür

3. Hususiyetle, alelhusus, lâsiyyemâ.

G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum sirişkümüz / Deryā gibi Muḥibbī **hele** pür-cūşlardanuz
G1937-5. **Hele** būsun biz iltimās idelüm / Olmaz ise de müllemis ni'delüm

hele bir [2] Hele. (TDK, 2011: 1080)

G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / **Hele bir** kerre dege al elüñe sīneye çek
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı fīrāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç **hele bir** fāl eyle

ḥelvā [6] *Ar.* Un yahut nişasta ve şeker ve yağdan vesair surette yapılıp envâ'-ı kesîresi olan tatlı. (Ş. Sami, 2010: 448) *bk. bī-dūd ḥelvā, ṣabr ile ḳoruḳ ḥelvā olur*

(ḥelvā [5], ḥelvāsını [1])

G664-1. Ḫaṭ-ı laʿlüñ müşk ü zülfüñ ʿanber-i sārā ṣatar / Dişlerüñ dürr-i ʿAden şīrīñ lebüñ **ḥelvā** ṣatar
G808-1. Leblerüñ ʿuṣṣāḳa ṭurmışdur mey-i ḥamrā ṣatar / Zülf-i müşkīnüñ maḥabbet ehline **ḥelvā** ṣatar
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn bāzārında laʿlüñ her ḳaçan **ḥelvā** ṣatar
G823-2. Ey şeh lebüñ **ḥelvāsını** eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḥayrān olur
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye **ḥelvā** yine
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür **ḥelvā** gibi

hem [115] *Far.* Bir de, zaten, şurası da var ki. (Ş. Sami, 2010: 448)

bk. hem daḥi, hem .... hem

G3-4. Ḥaḳ Taʿālānuñ resūlı **hem** şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G10-2. Eyledüñ nūruñ ile ʿālemi ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü **hem** Ḥabeşi
G61-6. Duymayup anı giçem **hem** var mıdur diyem şırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemin baña olursuñ reh-nümā
G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / **Hem** şürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḫş ile ülfet ṭutup ādemden oldı **hem** cüdā
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü **hem** çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse reşk ide her abdāl aña
G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam **hem** muẕṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳılāb
G130-1. Āh kim oldı fīrāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı **hem** baġrum kebāb
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem **hem** bulasın tā sen ṣevāb
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin **hem** nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki şuna saña dest
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür **hem** mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G215-1. Bār-ı ġamdan ḳaddümi pīç ü ḫam itdüñ ʿāḳıbet / Eyleyüp Mecnūnleyin rüsvā **hem** itdüñ ʿāḳıbet
G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr idi faḫrüñ / **Hem** giymedüñ egnüñe olup aṭlas u dībāc
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḫırı meyl itme gülden **hem** dikenden geç
G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini evrād ideli / Didiler mīr-i kelām şiʿrine **hem** şiʿr-i faṣīḥ
G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm **hem** iḫtiyārumdur nemed
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum **hem** nigārumdur nemed
G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿ ile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü **hem** çoḳ sözlüdür

G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil **hem** döker bu dīdedür
G510-1. Yandı dil ʿışḳ ile kebāb olısar / Gözlerüm yaşı **hem** şarāb olısar
G565-5. Key saʿādet **hem** ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim yār öldürür
G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler **hem** ayasın ḳırsar çenār
G694-5. Dilden gidermeʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü **hem** şeb-i hicrān gelür gider
G801-2. Oldı **hem** dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler **hem** ellerin ḳırsar çenār
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem **hem** bu baġrum başludur / Ger ṣorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G815-4. Dil virme key şaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa **hem** ol an gelür giçer
G833-5. Gel ʿıyş idelüm bir sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü **hem** vaḳt-i çemendür
G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / Bāde ṣun kimʿömr **hem** berbāddur
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī ṣi ʿrini **hem** sūz- nāk / Āteş ile ābı cemʿitmiş kerāmet gösterür
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil **hem** pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḥāliḳ sever
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil **hem** döker bu dīdedür
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur **hem** şekeristān iñler
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne **hem** irmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḫāl eyler
G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi de şebdür **hem** gül-i ter
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī ṣi ʿrini **hem** sūz-nāk / Āteş ile ābı cemʿeyler kerāmet gösterür
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña ḥüsnüñ zekātını / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz **hem** gedālaruz
G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña **hem** müstemiʿ
G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı **hem** vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle **hem** ṭūbāya baḳ
G1463-4. Derd-i dil ḫālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı **hem** varaḳ
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / ʿIşḳ daʿvāsın iden sīnesi **hem** çāk gerek
G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳıldun mihr-i eflāki nücūm / Penbe-i dāġumı **hem** bir māh-ı tābān eyledüñ
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda **hem** dāġ-ı nihān eksük degül
G1799-2. Vefāñı istemez bir zerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter baña ġam **hem**
G1799-3. Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın / Götürür dūd-ı āhumdanʿālem **hem**
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde kāġıdla ḳalem **hem**
G1799-5. Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem **hem**
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı seyr idüp / Ferhād gibi oldı yārüm kūh-sār **hem**
G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem ki oldı gözüm eşk-bār **hem**
G1820-4. Şāhāne çekse leşkerini ġamzenüñ olur / Her biri nāvek-efken ü ḫançer-güzār **hem**
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü men ḫāk-sār **hem**
G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki(ne) nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār **hem**
G1820-7. Çün güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini bu ġazel-i āb-dār **hem**
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār **hem**
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnşāf diye bile size rūzgār **hem**
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden **hem** biḥamdillah ki bī-zāram
G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile bülbülleri **hem** zār idelüm
G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek-bār **hem**
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūşe vü bāzār **hem**
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār **hem**
G1881-5. Ey şaçı Leylī ser-i kūyuñda her şeb tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār **hem**
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār **hem**
G1881-7. Ey Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār **hem**
G1888-5. Ey Muḥibbī gicile ṣubḥa degin / Olalum mest ü **hem** ḫarāb içelüm
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār **hem**
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu giceler tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış bir bülbül-i gülzār **hem**
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār **hem**
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā gibi gülinden **hem**
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden **hem**
G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden **hem**
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından **hem**
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugünʿışḳuñ yolından **hem**
G1959-3. Velī fārig iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden **hem**
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden **hem**
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından **hem**
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı **hem** sāyem işidelden bu feryādum
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī **hem** / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet **hem**
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet **hem**
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet **hem**
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendānʿālāmet **hem**
G1984-2. Ḳaşlaruñ altında cānā nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẕālim ü bī-dād **hem**
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād **hem**
G1984-4. Āteş-iʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen ile pūlād **hem**

G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād **hem**
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna **hem**
G1999-3. Gördiler meclisde şem ʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḫāṭırın ṣormaġa uşdı başına pervāne **hem**
G1999-4. Ka ʾbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin ḳoyın gibi ḳurbāne **hem**
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne **hem**
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem **hem**
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem **hem**
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi ol sem **hem**
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem **hem**
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / Eski ḥuḳūkı añdı vü **hem** āşinā yolın
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde **hem** şermendesin
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān **hem** ṭaḳdan
G2204-1. Sev bir güzeli ġāyet ile ol güzel olsun / **Hem** ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / **Hem** beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuşşāḳa **hem** maʿşūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye **hem** aġlaya
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki senüñ / Luṭfa şād olma melūl **hem** ḳahre
G2454-2. Sensin gül-i būstānı **hem** şem ʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da pervāne
G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳaddüñe **hem** hem-ser yine
G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı çinde / Ne Çinde belki **hem** rūy-ı zemīnde
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki sürḫ u çehresi **hem** zerd ola
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā **hem** başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp ʿuryān ider göñlüm beni
G2648-3. Devr idelden felek görmedi **hem** görmeyiser / Ol hilāl-ebrū vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zibāsını
G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü **hem** enbiyānuñ serveri / Dīne getürdüñ nice ʿisyān iden kāfirleri
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp **hem** sengden bālin ider
Mh10-1. Gülşen-i ḫüsnüñdürür fırdevs-i aʿlādan ġaraż / ʿĀrıżuñdur dostum **hem** vird-i ḥamrādan ġaraż
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum **hem** şarābum var benüm
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẓevḳ būd / Oḳuram her gice şem ʿüm **hem** kebābum var benüm
D20-1. Ol **hem** bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı **hem** al ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḫāl ola

hem daḥi [9] Ve dahi, bundan başka. (Ş. Sami, 2010: 448)

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün **hem daḥi** maḥbūb-ı Ḫudā / Eyleme ʿāşıḳların bir laḥẓa ḳapuñdan cüdā
G23-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Mübārek ismidür **hem daḥi** Aḥmed
G26-4. Hā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḫāya Aḥmed didiler mīme **daḥi hem** Muṣṭafā
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesin ʿasilere / Hem mürüvvet kānısın sen **hem daḥi** maḥbūb-ı Rāb
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġandur **hem daḥi** dīn-i Mesīḥ / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ
G345-3. Gözi yaşlu olur ḫūn-ı cigerle / **Daḥi hem** ehl-i ʿışḳuñ çehresi zerd
G526-1. Beñzedürsem melege **hem daḥi** dirsem saña ḫūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise **daḥi hem** ol an ezilür
Mr11-1. Görse bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy göñül / Olur āşüfte-ṣıfat **hem daḥi** rüsvāy göñül

hem .... hem [26] İki veya ziyade şeyin ve alelhusus ezdâdın birlikte bulunduğuna delâletle beraber atf-i beyân edip ekseriya mükerrer kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 448)

G19-2. Ḫudānuñ **hem** ḳulısın **hem** ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G19-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ **hem** ḳulısın **hem** ḥabībi
G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿitme bu dervīşden / **Hem** benüm göñlüm yapılsun **hem** saña olsun ṣevāb
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesin ʿasilere / **Hem** mürüvvet kānısın sen **hem** daḥi maḥbūb-ı Rāb
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin **hem** ṭabīb ü **hem** ḥabīb
G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ ḳatında şu kim mey ṣabūḥ ide / **Hem** ḳuvvet-i cism olur aña vü **hem** ġıdā-yı rūḥ
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / **Hem** resūlum **hem** ṭarīḳim daḥi varumdur nemed
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle ki **hem** manẓūr **hem** nāẓırdadur
G936-1. Göñlümüñ hicrān şebinde **hem** ġamı **hem** derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G1799-1. Dimeñ cevr ü cefā itme sitem **hem** / Gel inṣāfa ḳatı luṭf u kerem **hem**
G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār **hem** / Bu sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār **hem**
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / **Hem** semiʿ ü **hem** baṣir ü **hem** ʿalim ü **hem** kerīm
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār **hem** / Dil firāḳ ile ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār **hem**
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār **hem** / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār **hem**
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden **hem** / Uṣandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından **hem**
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden **hem** / İrişmez güşuma hergiz fiġānlar bülbülinden **hem**
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet **hem** / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet **hem**

G1984-1. Gül gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl şād **hem** / Serv-ḳaddüñ bendesidür ʿar ʿar u şimşād **hem**
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı ir yaña cānāne **hem** / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne **hem**
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem **hem** / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam **hem**
G2251-2. Nūr umarsa n'ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer / **Hem** ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü **hem** raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2285-5. Muḥibbī ḫastenüñ göñli evini / Ṣabi-veş **hem** yaparsın **hem** yıḳarsın
G2659-1. Ḫudānuñ **hem** ḳulısın **hem** ḥabībi / Şefā ʿatden unutma ben ġarībi
G2659-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ **hem** ḳulısın **hem** ḥabībi
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / **Hem** sīm döker yolına **hem** zer benüm gibi

hemān [173] *Far.* (Steingass, 1892: 1507)

1. Sadece, yalnızca.

G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ **hemān** ancaḳ tevekküldür baña
G92-2. Göñlüm alınca baña ancaḳ **hemān** rıfḳ eyledüñ / Aḫır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen baña
G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden **hemān** boynına ib
G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli şan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ **hemān** ʿunvānın öp
G160-2. Baḫr-i ġam mevc ursa eyle **hemān** / Geşt-i mey ile kenārı ṭaleb
G172-2. Ḳaçan yārüñ göre zülfini çevgān / Gerekdür eyleye başın **hemān** ṭūp
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde **hemān** tek yüri şaġ u selāmet
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi **hemān** ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür **hemān** var ise bu derde ʿilāc
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ zerre ḫarāret var **hemān** bir āh-ı serd
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ **hemān** içinde cān şıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rifʿāt degüldür belki zilletdür
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ **hemān** dāne seyr ider
G418-4. ʿIşḳuñ şafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür **hemān** / Bī-derd olan anı ne bilsün belā şanur
G427-2. Diñlemezsin nālemi güş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden **hemān** Ceyḥūn aḳar
G436-4. Ḫurd eyledi zemīni göñül āteşi **hemān** / Şimdengirü zebāna reh-i āsumān ṭutar
G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda şu sepme **hemān** dīde-i nem-nāke düşer
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli **hemān** firḳate döner / Bī-çāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G608-2. Döküben dürlü ni ʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde şınan ancaḳ **hemān** Mecnūn çanaġıdur
G634-4. Terk eyle ḳamu fikr **hemān** saña gereklü / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
G636-4. Gel itme āşıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eṣer çün eylemez zāhid **hemān** ancaḳ şudā ʿ eyler
G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaşdı Muḥibbī şimdi **hemān** erġanūnadur
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña **hemān** ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / Meh-rūları bildüm ki **hemān** sīm ü zer ister
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa **hemān** anda yatur
G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen **hemān** pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G774-2. Zāhidüñ fikri **hemān** cennet ü ḥūride ḳalur / Līk göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül şevḳi ile / Çekdügi derdi **hemān** bülbül-i gülzār çeker
G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun **hemān** sen ṭoġrıdur
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile zikrüñi **hemān** cennetdedür
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña **hemān** cānuma beñzer
G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḫaḳīḳatle naẓar ḳılsan **hemān** bir iki sā ʿatdür
G977-3. Vaṣlın añdum cevāb virmedi yār / Ṭınmadı çün **hemān** rıżā görinür
G988(a)-2. Şor baña ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ **hemān** pervānedür
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ **hemān** istedügüm bir rikābdur
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde **hemān** eglencedür ancaḳ / Öginüp şi ʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ **hemān** pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şem ʿe ol bī-pervāyı gör
G1078-3. Ey ṭabībā çek elüñ ḳānūnla olmaz şifā / Lā ʾl-i nāb-ı dilber olmışdur **hemān** dermānımuz
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / Zīre bir ḳaç gün **hemān** ancaḳ temāşāsındayuz
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ **hemān** dīdārdur maḳṣūdumuz / Şanma cennet isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem beni Mecnūn-ṣıfat / Bu Muḥibbī'ye **hemān** tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez aṭlas u dībā ḥarīr / Üstümüzden eksük olmasun **hemān** teşminemüz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur **hemān** / Gerçi kim ẓāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum şu ʾle-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda **hemān** bir şem ʿ-i şeb-efrūz imiş
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen **hemān** / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa da ʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün **hemān** meydāne şem ʿ
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ **hemān** var sende lāf
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ **hemān** cām-ı firāḳ
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / **Hemān** dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfi / Görenler bu libās ile saña dirler **hemān** zerrāḳ
G1459-4. La ʾl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā **hemān** ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1552-6. Sevmek seni günāh ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür **hemān** ṣorma güneh-kāruñam senüñ
G1604-5. Şaḳla ṣoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ālemde **hemān** kişiye ādāb gerek
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eṣer / Bulmaduñ ancaḳ **hemān** bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ālemde **hemān** yār gerek
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña **hemān** ʿışḳ ile dīdār gerek

G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden **hemān** fermān gerek
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu daʿvāda **hemān** meydāne gel
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur **hemān** tek aña fermān ḳıl
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi daʿvāya gerek maʿnī **hemān** meydāne gel
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı **hemān** aġyāra ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ **hemān** aġyāra ḳıl
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ **hemān** ḳahr-ı ʿītāb ister göñül
G1751-3. Didüm ey dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı ḫāżırsan **hemān** meydāne gel
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster **hemān** ṣarrāfa gel
G1758-4. Key ḳatı maʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur **hemān** sen lāfa gel
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür ḳamusından **hemān** tek pāk-dāmān ol
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada **hemān** emrine fermān ol
G1779-2. Üstüḫvān ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle **hemān** / Emr ḳıl segleriñe ola benüm mihmānum
G1825-5. Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete māyil / Ḫudāyā eylegil iḥsān **hemān** müştāḳ-ı dīdāram
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancaḳ **hemān** dünyāda rüsvā meşrebin
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa **hemān** bir dūd-ı āham ben
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū **hemān** ancaḳ nigāham ben
G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur **hemān** ʿālemde maḳṣūdum / Bunı ṣanma ki ʿālemde Muḥibb māl ü cāham ben
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler **hemān**
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eṣer ḳalmadı cismümden **hemān** bir dūd-ı āham ben
G2155-4. Gedā ḳānīʿ sürer ʿālem şafāsın / Olur şehler **hemān** ancaḳ ciger-ḫūn
G2160-1. İdeli naẓar saña gel ey mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı **hemān** oldı firāvān
G2162-3. Hezārān giceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / **Hemān** ancaḳ belā vü ġam irişür oldılar miḥmān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp ṣanmañ **hemān** ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden büse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm tek **hemān** olsun
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşmez aġzına / Ḫalvetinde oturup dāim **hemān** beng eylesün
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya baḳarsın / **Hemān** pāyına şu gibi aḳarsın
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum **hemān** bir ʿışḳ eri abdāl ile
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun aña ḳanum ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp gözden **hemān** bıraḳmaya
G2548-5. Muḥibbī bu cihānuñ yoḳ ṣebātı / **Hemān** ancaḳ gözüñ açup yumınca
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāşıḳsın **hemān** cān oynına
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli **hemān** aġyāradur / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ nesi var ancaḳ **hemān** ġavġā gibi
G2767-5. Arasan ṣanma Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / Añılur adı **hemān** kendüsi ne-yāb gibi
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şi ʿrinde **hemān** ancaḳ āḫır itdi
G2786-2. Çürütdüm ʿömrüñ naḳdin metā ʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat **hemān** bir iki dem ḳaldı
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ **hemān** bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣan ʿatuñ üstādı var
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ **hemān** Ferhādı var
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür **hemān** gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun **hemān** tek sīneden bu ġamzeler
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden **hemān** yaş oynayup
Mr10-8. Cümle ʿuṣṣāḳuñ arasında **hemān** budur ḫaber / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı **hemān** sīm ile zerden açılur
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben **hemān** dildāre ʿışḳ olsun didüm
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum **hemān** rüsvāyī ben

2. Aynı, tıpkı, hepsi bir / gibi, benzer.

G227-4. Maḥabbet senden olmayınca ey dost / Baña birdür **hemān** miḥnet maḥabbet
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbī'yi gören dir / Beñzetdi **hemān** şi ʿrini Selmāne dimişler
G604-4. Elinde pür görinen cām-ı bāde / **Hemān** āyīne-i iskenderidür
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı ol baña **hemān** tāc-ı saʿādetdür
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur **hemān** / Meyḫāne köşesi ne ulu bārgāh imiş
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāşıḳ **hemān** pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ ṣunuldı ayrulıḳ

3. Buna rağmen.

G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ **hemān** başını zāhid çeker bī-ceyb
G505-3. N'ola efʿi gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür **hemān** ḫançer
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḥāṣıl-ı dünyā **hemān** derd ü elemlerdür
G674-2. Gönülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / **Hemān** ol rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ **hemān** ḫalḳuñ gümānıdur
G858-2. Gāh ʿişve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm **hemān** ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G1619-2. Muṭīʿüñdür ser-i-ser cümle ʿālem / İder çeşmüñ **hemān** yoḳ yirlere ceng
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı **hemān** ʿaḳlumı aldurdum
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı **hemān** māh hilāl / Gören āşüfte olur kim neʿaceb rūdur bu

G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / Başladı **hemān** derd ile ṣolmaġa benefşe
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı **hemān** ancaḳ ki nā-yāb olmadı
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki **hemān** ölmek imiş derde müdāvā

4. Bu şekilde, böylelikle, tam olarak.

G24-8. İrürsem menzil-i cānāne bir gün / **Hemān** teslim-i cān itmekdür evlā
G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem ol dem olur **hemān** cilā
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḥayrete vardum **hemān** ṣandum ṭutuldı āfītāb
G262-3. Nāgehān maḥfī naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / Eyledüm ol dem **hemān** çāk-ı girībān elġıyāṣ
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm **hemān** bir daḥi peydā mı olur
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem la'lüñ yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ **hemān** ḥayvān olur
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz dürlerin / 'Arż idince ḳapuşup yārān **hemān** ezberlemiş
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda **hemān** ey perī yetiş
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini dün gice iderken / Añduḳda **hemān** yüzüñi gördüm seḥer olmış
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden **hemān** aldı / Göyindüm āteş-i 'ışḳa ṣanasın şem'e pervāne
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ **hemān** ol dem suḫan kesdi
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum **hemān** ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
Mr20-1. Sīnemüñ ṣadrına giçdi 'ışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem **hemān**

5. Daima, her zaman, sürekli olarak, durmadan.

G235-5. Her dem ki müje ḫālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı **hemān** eşk-i nedāmet
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu 'ālem naḳşına / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ **hemān** vīrāne ṭut
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur **hemān** terk it bedenden geç
G298-4. Biñ yıl olursa 'ömr giçer anı da **hemān** / 'Āḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G346-3. Pervāne görse şem' **hemān** bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme **hemān** aṣ beni ol dāre meded
G450-4. Ṣāh-ı ġam sīneme geldükce **hemān** ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden ulıdur
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle **hemān** bu ḫastenüñ hicrānı var
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā 'ārıżuñ ṣubḥuñ **hemān** ḫurrem düşer
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler **hemān** / Ehl-i diller çıġrışup eydürler āh ol bu mıdur
G623-3. 'Işḳ-ārā cān virmegi ancaḳ **hemān** Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi **hemān** görse seni pāya düşer
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā ey dil **hemān** ol derdedür
G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile 'āṣıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid **hemān** bir ḳurı lāf eyler
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı 'aḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele 'ışḳuñ hevāsından **hemān** ditrer
G783-5. Görüp dilber Muḥibbī eşk ü rūyum / **Hemān** meyl itdi gördi sīm ü zer var
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş 'āruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı **hemān** ol dem yanar
G976-1. Esb-i nāz üzre ṣunup el zülfüñe çevgān alur / Ṭūp ider 'āṣıḳlaruñ başını **hemān** meydān alur
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam **hemān** ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı rūyuñ / **Hemān** miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / **Hemān** iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem **hemān** / Aña maḳām-ı sīneni ey dil maġāre ḳıl
G1807-4. Gice sermest-i 'ışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm **hemān** gördüm
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini **hemān** eyledi ol ḫam
G1910-2. Yanaldan āteş-i 'ışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ **hemān** terk-i diyār itdüm
G1955-4. Didiler 'āşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ **hemān** terk-i diyār itdüm
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan sensin **hemān** / Bir gören bir daḥi görmez çehre-i efkendesin
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden **hemān** u ṣabr ise benden hemīn
G2259-5. 'Aceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū siyāh olsa **hemān** ardıncadur bārān
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḫsāruñ eyler ārzū / Ey Mesīḥī-dem **hemān** güftāruñ eyler ārzū
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın **hemān** ḫum-ḫāneye
G2364-4. **Hemān** kendüzinüñ kimligin ider iżhār / Şular kim naẓar eyler bizüm kelāmımuza
G2471-2. Ṣaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup **hemān** yoldan çıḳarur āl ile
G2494-1. Seni żikr eyledüm dil geldi vecde / **Hemān** bī-iḫtiyār eyledi secde
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur 'ışḳa ṭarīḳ / 'Āṣıḳ oldur ki **hemān** 'ışḳa 'alāmet getüre
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim görse **hemān** secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb gibi
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān me'vā idi / Gözde ḫāṭırda **hemān** ol muġbeçe-i żībā idi
G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını **hemān** öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine kim cān vire cānā / Ol demde **hemān** dārü's-selām ola maḳāmı
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse **hemān** ḳılur güżār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı **hemān** pāya düşe
Mr12-14. Baña bu yolda **hemān** feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

hem-ān-dem [8] *Far.* Hemen, o anda, aynı anda, hemencecik... (Steingass, 1892: 1507)

G446-4. Gözlerümden dāne dāne laʾl ü mercān dökilür / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ **hem-ān-dem** ṣandılar
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı **hem-ān-dem** baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi **hem-ān-dem** dil ḥurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gelʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz / Sipeh-iʿaḳl **hem-ān-demde** ṭutar rāh-ı gürīz
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı **hem-ān-dem**
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaṣuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G2354-1. Görüp ebrūñı göñlüm geldi vecde / **Hem-ān-dem** itdüm ol miḥrāba secde
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi **hem-ān-dem** / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā

hem-cenāḥ olmaḳ [2] Müsavi, denk olmak.

G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ **olmaz hem-cenāḥ** / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G2095-3. **Hem-cenāḥ olur** bugün ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf ile / Āşiyān-ı vādi-i dehre girüben ferd olan

hemçü [32] *Far.* Bunüñ gibi, buncileyin, bu máḳūle, bu cins, bu şekil, gibi...(Tulum, 2011: 840) *bk. hemçün*

G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam **hemçü** ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḥuñ **hemçü** ṣabā / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḥi / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm **hemçü** tūç
G305-1. Zinde ḳıldı niceʿışḳ mürdesini **hemçü** Mesīḥ / Dirsem olmayaʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G316-1. Yanalıʿışḳ āteşine **hemçü** ʿūd / Çıḳsa başumdanʿaceb olmaya dūd
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḥi olsan **hemçü** bād
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi kim bu ḥasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben **hemçü** bid
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün **hemçü** sipend
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol **hemçü** mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür
G853-6. ʿAceb mi iñlesem bu dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı **hemçü** ṭanbūr
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle yüzüm **hemçü** nīlüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler **hemçü** sāz
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz **hemçü meges** / Ḳāf-ı istiġnādaʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ **hemçü** sāz
G1221-1. Dūr olalı gül yüzüñden gülmedüm bir nefes / Eylerem feryād u zārı **hemçü** bülbüldür ḳafes
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī **hemçü** baṭ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum **hemçü** şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaşm u ola **hemçü** nerre şīr / Peykān ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür **hemçü** hedef
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim **hemçü** ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye vaṣfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan **hemçü** çeng
G1519-2. Dostumʿışḳuñ ġamından oldı çehrem **hemçü** zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān **hemçü** Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1663-5. Ten hāst dilüm **hemçü** Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1669-2. Müdde īler ḳavlini güş eyle ey sulṭān-ı Türk / Ḳatlıʿuşşāḳ eyleyüp **hemçü** siyāvuş eyle gel
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı yaşum **hemçü** Nīl
G1763-3. Ḫalḳ-ı ālem cümleten bī-ḫūd olalar **hemçü** ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā ben **hemçü** Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn nedenʿışḳ ile Ferhādam
G2291-2. Bu dil gerdūna olaldan müşābih / İñiler nāle eyler **hemçü** gerdūn
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki **hemçü** pervāne / ʿIşḳ odıyla ṭutuşup yana
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine **hemçü** māh / Ġāret olurʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
Mr8-7. Nerde görinür ol günʿid / Nā-merd ditrer **hemçü** bid

hemçün [12] *Far.* *bk. hemçü*

G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu **hemçün** ḥabāb
G156-3. İñler isem ney gibi olmazʿaceb / Oldı bu sīnem benüm **hemçün** rübāb
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz **hemçün** meges / Ḳāf-ı istiġnādaʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / Sīne ṭablını dögüben iñlerem **hemçün** ceres
G1227-3. Kārbān-ıʿışḳa uydum Kaʿbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda bu dil **hemçün** ḫares
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken **hemçün** elif / Bu ṣıfatla her kiʿāşıḳdurur olur muttaṣıf
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi **hemçün** ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1474-3. Aradum **hemçün** Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān idenʿayn-i zülālüñdür senüñ
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā **hemçün** Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1794-4. Cīfe-i dünyāya māyil olmadum **hemçün** meges / Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümiʿanḳā eyledüm
G2007-3. Gehi nālān olup ṣan çarḫ-ı gerdūn / Gehi ser-feşte **hemçün** āsiyābam
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı **hemçün** meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cāʿanḳā gibi

hemçünān [1] *Far.*...şöyle, böyle, öyle, bu vech üzre...(Tulum, 2011: 840)

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet **hemçünān** men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz

hem-dem [21] *Far.* Arkadaş, hem-sohbet, hem-kelâm, muhip. (M. Nâcî, 2009: 219)

bk. hem-dem itmek, hem-dem olmaḳ, vuṣlat-ı hem-dem, yār-ı hem-dem

(hem-dem [12], hem-demi [3], hem-demidür [1], hem-demin [1], hem-demlerüz [2], hem-demüm [1], hem-demüñ [1])

G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña **hem-dem** / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G184-1. **Hem-demüñ** dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen **hem-dem** misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz zīrā ki eski **hem-demidür**
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr **hem-dem** n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur baña **hem-dem** / Āhum yili olur baña her yirde hevā-dār
G1079-1. Biz ezel bezminde ʿışḳuñla senüñ **hem-demlerüz** / Nāy-veş baġrı delik bir nice şāḥib-demlerüz
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña **hem-dem** ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-engīz
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe derd ehline **hem-demlerüz** / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile **hem-dem** degül
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola **hem-dem** göñül
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum / Yoḳdurur derd ü belādan ġayri artuḳ **hem-demüm**
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī **hem-dem** imiş / Çün öyledür ya ne ḥācet ki ben arada olam
G1938-4. Olmadı bu ʿālem içre hergiz / Hīç ġamdan özge baña **hem-dem**
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden n'eylesün gül **hem-demin**
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile **hem-dem** görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2418-1. Ne var şād ü feraḥ **hem-dem** bizümle / Degülse maḥrem oldı ġam bizümle
G2609-5. **Hem-demi** ġamdur Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup / Düşmez elden sāġarı mey-ḫʷārelıḳdur pīşesi
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller **hem-demi** / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde **hem-demi** / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi

hem-dem itmek [1] Arkadaş etmek.

B121. Esās-ı ʿışḳ dilde muḥkem itdüm / Ġam ile derdi cāna **hem-dem itdüm**

hem-dem olmaḳ [6] Arkadaş, dost olmak.

G1134-1. Cihānda yār mı ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile ol **hem-dem olmaz**
G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle **hem-dem oldı** / Cihānda var mı anuñ gibi hem-rāz
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ ile yanarsan **hem-dem olmaz** bir nefes
G1756-5. Cān vir lebine al ile bir būse Muḥibbī / Al **hem-dem olup** maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1838-1. Ol şāh-ı cihān **oldı** çün ben bendeye **hem-dem** / Daḫi yine ben ʿālem içinde çekerem ġam
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları aġyār ile **hem-dem olur** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

hem-dem-i gül [1] Gülün dostu.

G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār maḥrem vaṣluña / **Hem-dem-i gül** ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes

hem-dem-i ʿışḳ [1] Aşkın yoldaşı.

G1444-2. Olup hicrān şebinde zār u giryān / Baña göstermedi ṣubḥ **hem-dem-i ʿışḳ**

hem-demān [1] *Far.* Arkadaşlar, dostlar.

G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña ey **hem-demān** ey dostān

hem-derd [4] *Far.* Dert ortağı. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 135)

(hem-derdi [3], hem-derdüm [1])

G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi **hem-derdi** var
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile göñlümüñ **hem-derdi** var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi **hem-derdi** var
G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum böyle **hem-derdüm** benüm

heme [1] *Far.* Hep, bütün, cümle. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 135)

G191-3. Añsam eger gül ü serv şi ʿrüm içinde cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur **heme** kināyet

hem-ḫāne olmaḳ [1] Bile oturmaḳ, odaşiḳ olmaḳ. (Tulum, 2011: 841)

G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çāḳına / Gör o miskīn mār ile **hem-ḫāne oldı** ʿāḳıbet

hemīn [16] *Far. bk. hemān* (TDK, 2011: 1082)

1. Çabucak.

G135-3. Kūyuña varduġumca naṣibüm olur **hemīn** / Ancaḳ efendi āhum ile gözden aḳan āb
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost **hemīn** / Sen daḥi eyle ol diyārı ṭaleb
G2023-1. Mār-girem diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler **hemīn**
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma her dem ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden **hemīn**
G2254-4. Oldum **hemīn** cān ile dīdār ʿāşıḳı / Zühhād gibi gönli ḥūrāya virmezin
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿnī ḳuşları üstine serv oldı **hemīn**
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler ṣaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn **hemīn**
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına / Sen şehüñ tā ki nişār ide **hemīn** pāyesine
G2597-2. Kim görse diye serv o ḳadd ü ḳāmete / Ḫüsnine daḥi dinse nihāyet **hemīn** ola
Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını **hemīn**

2. Yalnız, sadece.

G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre **hemīn** tīr ü kemān baña yiter
G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür **hemīn** / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen **hemīn**
G2170-6. Gönlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden **hemīn**
G2251-5. Ḫāṣālillah kim ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden **hemīn**

3. Çok.

G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı **hemīn** gördüm hemān gördüm

hem-ʿīnān olmaḳ [2] Baş başe berāber gitmek...(Tulum, 2011: 841)

G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan benümle **hem-ʿīnān olma**
G2713-5. Ey Muḥibbī zülf-i şeb-dīzine **oldı hem-ʿīnān** / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgūn ü anuñ yigregi

hemīşe [23] *Far.* Daima, her zaman, sürekli. (Steingass, 1892: 1513)

G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş şanmañ çemende ʿandelīb / Būy-ı güldendür **hemīşe** bülbül-i gülzār mest
G375-1. Çarḫuñ işi **hemīşe** şu bdedür / ʿĀḳil añlar bunı müşāhededür
G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle **hemīşe** cān u dil meftūn olur
G560-2. Beni bend itdi ol zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn **hemīşe** yasta ḫoşdur
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḥālüñi dilden heves ide / Murġuñ işi **hemīşe** temennā-yı dānedür
G821-4. **Hemīşe** ḫurrem ol ʿālemde ḳanum / Beni mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G1027-3. Ḫālini gördi zülf duzaġına düşdi dil / Murġı **hemīşe** bende çeken ḫubb-ı dānedür
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh **hemīşe** gül ʿīẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı **hemīşe** şānenüñ
G1922-4. Açılsa bāġ-ı maḳṣūd görsem cemāl-i yāri / Olsa **hemīşe** ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ Muḥibbī başundan eksük itme / Başunda ol **hemīşe** tāc-ı saʿādet olsun
G2043-1. Gözler **hemīşe** cevr ile dilber cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā yolın
G2056-5. Baḥr-i naẓmından Muḥibbī'nüñ şu kim dürr istemez / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun **hemīşe** ser-nigūn
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün **hemīşe** kendüzin zār isteyen
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun **hemīşe** alnuñ aydın māhdan
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan alur çün **hemīşe** müşk bu
G2368-4. Ḳalur **hemīşe** bend-i belālar içinde ol / Her kim ki baġlaya dili ol zülfi sünbüle
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül-ʿīẕārı gözle / Bülbül gibi **hemīşe** sen āh u zārı gözle
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar **hemīşe**
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ **hemīşe** ḫāli budur inḳılāb ile
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀşıḳ **hemīşe** ister ola ol melāmeti
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şi ʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler **hemīşe** ṭarz-ı Selmānı
Mr16-9. ʿIşḳ ile çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle **hemīşe** sīne-çāküñdür senüñ

hem-kisvet [1] Aynı elbiseyi giyen.

G1907-1. Vādi-i ʿışḳ içre Mecnūn olalı **hem-kisvetüm** / Āşiyān-ı murġdur başumda tāc-ı devletüm

hem-nefes [3] Arkadaş, refik, hem-kelâm. (M. Nâcî, 2009: 220)

bk. hem-nefes olmaḳ

(hem-nefes [1], hem-nefesi [2])

G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu **hem-nefesi** var
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu **hem-nefesi** var
G1227-2. **Hem-nefes** ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāṣ / Kim ʿacebler gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫas

hem-nefes olmaḳ [6] Arkadaş, dost olmak. (Tulum, 2011: 842)

G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / **Olamaz** bu nāleme bir perdede ney **hem-nefes**
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña **hem-nefes ol** gel / Ey dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem **olup hem-nefes** ol gel
G1925-3. Gül yüzi şevḳi ile ṣubḥa degin / **Olalum** bülbüle **hem-nefes** ni'delüm
G1937-1. **Oldı** ʿışḳa çü **hem-nefes** ni'delüm / Gitmez ölünce bu heves ni'delüm
G2666-4. **Hem-nefes olmaz** idi nāleme hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī

hem-nişīn [2] *Far.* Beraber oturup kalkan, enîs, celîs. (M. Nâcî, 2009: 220)

bk. hem-nişīn olmaḳ

G5-6. Güller ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ **hem-nişīn** / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle **hem-nişīn** / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

hem-nişīn olmaḳ [6] Yaninde bile oturmaḳ, mücāleset etmek. (Tulum, 2011: 842)

G33-3. Vaṣlına anuñ irmek mümkin degül / Şehler ile **hem-nişīn olmaz** gedā
G1212-1. ʿAceb olmaya ger yārüm benümle **hem-nişīn olmaz** / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür **hem-nişīn olmış** didi ṭūṭiye zāġ
G1558-2. Gülşen içre gül **olur** ḫār ile her dem **hem-nişīn** / ʿÖmri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G2192-3. Yār olma her le'ime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile **olmış hem-nişīn**
G2511-3. Gülüñ ḫār **olalıdan hem-nişīni** / Ötüp feryād ider bülbül çemende

hem-pā olmaḳ [1] Ayak uydurmak, dost olmak.

G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / **Olmadı hem-pām** egerçi virmişem meydān aña

hem-rāh [3] *Far.* Yol arkadaşı. (M. Nâcî, 2009: 220)

bk. hem-rāh eylemek, hem-rāh olmaḳ, hem-reh

(hem-rāh [2], hem-rāhımuz [1])

G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez **hem-rāhımuz** vardur
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī seni **hem-rāh** çekem
M1-6. Keremden luṭfuñı ḳıl baña **hem-rāh** / Yoluma gelmeye şeyṭān-ı gümrāh

hem-rāh eylemek [1] *bk. hem-rāh olmaḳ* (Tulum, 2011: 842)

Mr6-6. Her zemīni rāh-ı ʿışḳ içre yā **hem-rāh eylerüz** / Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz

hem-rāh olmaḳ [9] ...yolđaşlıḳ etmek, yolđaş olmaḳ, yārlı ḳ etmek, refīḳ olmaḳ...(Tulum, 2011: 842)

G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / **Olmaduñ** bu yolda sen de baña **hem-rāh** ey ṣabā
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda **ola** bir **hem-rāh** dost
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile **hem-rāh olur** / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G712-2. Ḳanda varsam şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile **hem-rāh olur**
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile vādilere düşdüm / Yanumca baña **olmaġa hem-rāh** görinmez
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler **olmaḳ** ʿacebdür bād ile **hem-rāh** şemʿ
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / **Olmasa** eger ġam baña **hem-rāh** ne müşkil
G2162-2. Eger Mecnūn be-deşt-i ʿışḳ gelüp **olsa** baña **hem-rāh** / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḥi bārān
G2521-3. Ey bād-ı ṣabā ḥüznini Yaʿḳūb-ı dilüñ di / **Hem-rāh olasın** Yūsuf-ı gül pīrehenümle

hem-rāz [2] *Far.* Sırdaş, mahrem-i esrâr. (M. Nâcî, 2009: 220)

G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle hem-dem oldı / Cihānda var mı anuñ gibi **hem-rāz**
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra **hem-rāz** olasın

hem-reh [2] *Far. bk. hem-rāh*

(hem-rehidür [1], hem-rehüm [1])

G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / Bu dil her ḳanda varsa **hem-rehidür**
B50. Her ḳaçan hicrān yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / **Hem-rehüm** derd ü belā vü menzilüm ḫayretdürür

hem-reng eylemek [1] Benzetmek.

G2240-1. Diñüz ol serv-i ḫırāma cevre āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden sa'īd-i sīmīni **hem-reng eylesün**

hem-ser [4] *Far.* *bk. hem-ser eylemek/itmek, hem-ser olmaḳ*

1. Arkadaş, nazîr. (M. Nâcî, 2009: 220)

G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / Ömr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde **hem-ser** buldı ṭut
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿarʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde **hem-ser** yoḳ

2. Buña beñzer, uyar...(Tulum, 2011: 843)

G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña **hem-ser** dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2459-3. Ömr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳaddüñe hem **hem-ser** yine

hem-ser eylemek/itmek [3] Denk tutmak, benzetmek.

G307-4. Bir gedāyı **hem-ser eyler** heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G1129-1. Özini baña dilber **hem-ser itmez** / Nice kerret dimiş ammā dir itmez
B180. Cefā tīġiyle beni **hem-ser itme** / Urursan dimezem gel baña ḳıyma

hem-ser olmaḳ [9] Denk olmak/tutmak, eş olmak/tutmak, bir olmak/tutmak.

G277-3. **Olur** ḳadri anuñ eflāke **hem-ser** / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun kim ide tāc
G431-2. **Hem-ser olur** isem seg-i kūyuñla her gice / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet ise bu ḳadar yiter
G1264-3. Göreyim pāre pāre anı her dem / Ser-i zülf ile **hem-ser** şāne **olmış**
G1456-4. Gülşen içre gördi gül **hem-ser olupdur** ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G2294-3. Şanma ey dil kim gedā **hem-ser ola** sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2325-5. Vaşlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı **hem-ser ola** şāh ile
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki **hem-ser olasın** göñüllerde sen ʿīsā ile
G2531-6. Ey Muḥibbī dūn-himmet olma şehbāz olıver / **Hem-ser ol** Ḳāf-ı ḳanāʿatda varupʿanḳālara
B64. Çün ayru olmazam āh ile ġamdan / Kişiye bundan ulu **hem-ser olmaz**

hem-ṣoḥbet [1] Sohbet arkadaşı, beraber sohbet eden, konuşan. (M. Nâcî, 2009: 220)

G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel olʿuṣṣāḳa **hem-ṣoḥbet** / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg

hem-tā olmaḳ [1] Benzemek.

G1920-4. Nitekim **olmadı hem-tā** saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de bedelüm

hemyān [3] *Far.* Kese, torba, çanta. (Ş. Sami, 2010: 450)

(hemyānı [1], hemyānın [1], hemyānından [1])

G875-3. Almaġa şabrı metāʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce **hemyānın** açup gül tāciri zer gösterür
G779-4. Ġonce **hemyānından** alsa zer ʿaceb midür şabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G1713-2. Ġonce **hemyānı** içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül

hem-zād [1] *Far.* Yaşdaş, hem-sîn. (M. Nâcî, 2009: 220)

G909-3. Baña derd ü belā **hem-zād** olupdur / Cefā vü cevrüñ olalı birāder

hengām [2] *Far.* Zaman, vakit, mevsim. (Steingass, 1892: 1515)

bk. dīvāne-i hengām, hengām-ı bāġ, hengām-ı çemen, hengām-ı firāḳ, hengām-ı gül, hengām-ı ʿiyş

(hengāmıdur [1], hengāmına [1])

G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey göñül irdüñ gülüñ **hengāmına** / Fırṣatı fevt itme eyʿömr-i ʿazīzüm bir nefes
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül **hengāmıdur** / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez giden

hengām-ı bāġ [1] Bağ zamanı.

G546-1. **Hengām-ı bāġ** u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / Rindān elinde sāġar-ı gül bir piyāledür

hengām-ı çemen [1] Yeşillik/çayır zamanı.

Mr22-2. ʿIyş u nūş eyyāmıdur gül devri **hengām-ı çemen** / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

hengām-ı firāḳ [1] Ayrılık vakti.

G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / Ṭutdı anuñçün göñül hengāme **hengām-ı firāḳ**

hengām-ı gül [1] Gül mevsimi.

G2524-1. Yine **hengām-ı güldür** devr-i lāle / Ṭutar nergis eli üzre piyāle

hengām-ı ʿıyş [1] Eğlence vakti.

G481-4. Sāḳī bu demde al ele gülgūn piyālei / **Hengām-ı ʿıyş** ü mevsim-i gül devr-i lāledür

hengām/hengāme [4] *Far.* Kavga, ma'reke; şamata, gürültü. (Ş. Sami, 2010: 450)

(hengāme [2], hengāmeler [1], hengāmesi [1])

G380-2. Ruḫlaruñla ḥüsnüñüñ **hengāmesi** germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı ʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılur ʿādet budur **hengāmeler**
G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / Gün yüzüñ mihriyle çünkim germdür **hengāmeler**
G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / Ṭutdı anuñçün göñül **hengāme** hengām-ı firāḳ
G2698-5. Belā vü derd ü miḥnet ġam şebinde / Başuma üşdiler **hengāme** düşdi

henüz [48] *Far.* (TDK, 2011: 1083)

1. Az önce, daha şimdi, yeni.

G860-1. Ṭıfldur yārüm **henüz** aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı **henüz**
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı **henüz**
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḫne zülfüñüñ giriftārı **henüz**
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metā ʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp gül yüzüme bārī **henüz**
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḫi nālem **henüz** / Ey ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem **henüz**
G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / ʿÖmr taʿcil itdi ben fikri meh ü sālem **henüz**
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem baṣṣun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem **henüz**
G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla perīşāndur **henüz** / Gönlümi ḳılan şikeste ol perī-şāndur **henüz**
G1175-2. Ṣanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi vīrāndur **henüz**
G1175-3. Nice yıldur cevher-i eşküm yolında ḫarc olur / Kāse-i çeşmüm ṭolu yāḳūt u mercāndur **henüz**
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur **henüz**
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur **henüz**
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur **henüz**
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Daḫi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur **henüz**
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur **henüz** / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki meydāndur **henüz**
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin itdüm nisār / Ol sebebden kūy-ı dilber laʿl ü mercāndur **henüz**
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur **henüz**
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur **henüz**
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın nūş eyledi / Anuñ içün bu Muḥibbī mest ü sekrāndur **henüz**
G1209-1. ʿIydda nicelerüñ irdi eli yāre **henüz** / Ḳaldı ortada dirīġā dil-i āvāre **henüz**
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi bu dil āteşi bir pāre **henüz**
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi **henüz** / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa maḥabbetle ger kemāl / İtdi **henüz maʿni**-i ʿışḳa çün irtibāṭ
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram **henüz** / Ol sebebden ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem **henüz**
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem **henüz** / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem **henüz** / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem **henüz**
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem **henüz**
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem **henüz**
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem **henüz**
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem **henüz**
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḫi oġlandur **henüz**

2. Daha, hâlâ.

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan **henüz** / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G402-4. Cān çıḳdı meded laʿl-i lebüñden didüm em ṣun / Güldi didi ölmedi **henüz** daḫi sesi var
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı **henüz** / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı **henüz**
G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem **henüz**
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm **henüz**
G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre **henüz**
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḫi iḳrāra **henüz**
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḥālümi dildāra **henüz**
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı bu defter ü ṭūmāra **henüz**

hep [59] *Far.*

1. Sürekli olarak, her zaman, daima. (TDK, 2011: 1083)

G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük **hep** didiler sābāş aña
G145-1. Rūşen-ter itdüñ işbu cihān ẓulmetini **hep** / روحی فداك ای صنم ابطحی لقب
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı **hep**
G175-3. Vefādan ʿārisin ey dost ʿāri / Cihānda böyle mi olur güzel **hep**
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān **hep** dil anuñ fermānıdur
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḥālümi yārüñ işi **hep** ḫandedür
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān ḫalḳında hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı **hep** ister
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb **hep** böyle bed-ḫūlar mıdur
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına daḳ zülfini didi / Dīvānesin gibi bu sözüñ **hep** yābānedür
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi **hep** oldur
G614-1. Her ḳaçan kim o ḳaşı yā görinür / Ġamzesi ṭoġrı **hep** baña görinür
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al göñlin ʿuşşāḳuñ buyur **hep** bī-nevālardur
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī **hep** bu güne sevmeden midür
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki söyleye **hep** ʿāşıḳānedür
G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan şanma **hep** Ferhāddur
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser başuñda **hep** anuñ ḫumārıdur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Şaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter **hep** nāy-ı gūyā mı olur
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / Bildüm zemāne ḫūbları **hep** pür-cefā olur
G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban **hep** füsūn giçer
G858-5. Güş itse ger bu şiʿrümiʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri **hep** ʿāşıḳānedür
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā gelse mużṭarib / Ekşer zemāne ḫūbları **hep** bī-vefā olur
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar **hep** böyle ḫod-rūlar mıdur
G950-3. Göñlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle **hep** mümtāz olur
G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin iẓhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur ʿāşıḳı **hep** nā-tüvān ider
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar **hep** saña ḳurnāġlar
G1027-1. Ṣāḥib-dilānuñ işleri **hep** ʿāşıḳānedür / ʿIşḳuñ yolında her biri zīrā yegānedür
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa **hep** ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1062-2. Dil murġı görüp ḥālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña **hep** dāne içündür
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña **hep** nīşdār / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / Gören didi kim yolları **hep** sīm ü zer olmış
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında **hep** oldı telef
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller **hep** saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / **Hep** ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1729-4. Şūr u şirküm var cihānda cümle **hep** dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil
G2068-2. Görünelden yüzüñ ḫayrānuñ oldum / Benüm bu ḥālüme **hep** ḫalḳ ḫayrān
G2077-3. ʿIşḳ ile **hep** ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥükm / Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi **hep** un
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar **hep** cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı **hep** dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb sen idüñ dīde yaşına
G2493-3. Nice yıllar şaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa **hep** esrāruma
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur öñince ser-cümle **hep** piyāde
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur olmaz ʿaceb itdügi **hep** bāz gele
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭopṭolu **hep** gerd gerek
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy **hep** birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / **Hep** böyle mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācıġı
Tb1-30. Kim feleklerde melekler **hep** aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli **hep** ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña ṣādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem **hep** senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāfʿola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿola dilden **hep** ġam
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem **hep** sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi **hep** ʿışḳ / Ḳanı daḥi çeşm ile revān eyledi **hep** ʿışḳ
D31-2. Ṣabrum var iken ḥālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi **hep** ʿışḳ

2. Bütün, cemi, cümle, kâffe.

G126-1. **Hep** güzeller necm Ḫāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G371-2. **Hep** güzeller āsitānuñda senüñ encüm-miṣā1 / İçlerinde anlaruñ ḫaddüñ meh-i tābānıdur
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / **Hep** güzeller gelüp eyler miydi ṭabiʿ bekler
G1294-5. **Hep** ümmet-i Muḥammed'e itdüñ şefāʿati / Mücrim Muḥibbī bendene ey Muṣṭafā yetiş
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña **hep** ʿāşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1647-4. **Hep** güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ

her [221] *Far.* İstiğrak beyan eder, birer birer olarak cümle, hep, beher, kül. (Ş. Sami, 2010: 451)

bk. her an, her bir, her biri, her birisi, her bir yañ, her cā, her cānib, her çi, her dāim, her dem, her gāh, her gice, her gün, her ḳaçan, her ḳanda, her ḳanḳı, her ki, her kim, her kim ki, her kişi, her laḥẓa, her ne, her ne ise, her ne deñlü, her ne ḳadar ki, her ne ki/kim, her nefes, her ne yir, her nice kim, her rūz, her rūz u şeb, her seḥer, her seḥer-gāh/seḥer-geh, her ṣubḥ, her ṣubḥ-dem, her ṣubḥ u şām, her sü, her şeb, her şey, her ṭaraf, her ṭarafa, her ṭarafdan, her vaḳt, her yaña, her yıl, her yire/yirde, her zamān

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki göñülden olmaya māyil / Olur **her** itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl
G21-5. Cevher-i vaṣlı metā ʿın ṣorma **her** nā-ehle kim / Cevheriyem ṣor baña kim olmışam ṣarrāf aña
G25-5. Muḥibbī **her** gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / **Her** ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G59-1. **Her** ġazel kim söyledüm cānā ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña
G83-5. Cevher olsa **her** sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / Çün ṣunulmışdur ezelden ṭab ʿ-ı gevher-pāş aña
G101-3. Kime ʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme **her** tārı anuñ mār u ṣu ʿbāndur baña
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse reşk ide **her** abdāl aña
G148-5. **Her** denīye söyleme ḥālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün ol ʿālī-cenāb
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / **Her** ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da Rabb
G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / **Her** elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā meh-rūlara / Gönderir **her** kişvere eş ʿār u dīvānı dürüst
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla añduḳca **her** günāhuñ / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / Ki **her** beyti anuñ dīvāndur ey dost
G235-4. **Her** ḫaste-dili zinde ḳılur bir ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G242-3. Egerçi var imiş **her** derde āḫır / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G246-1. Ne yitmez ehl-i ʿıyşa bu sa ʿādet / Ola **her** cām içene būse ʿādet
G265-7. Bu Muḥibbī görse **her** şā ʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḫş
G279-3. Senüñ yoluñda **her** ḫār-ı muġaylān / Görinür baña zer-bāft ü dībāc
G280-2. Görüp **her** serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden geç
G300-2. **Her** ṭolu başına bir kerre alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider **her** dūn ḳadeḥ
G308-4. Ögrendi dil cefāsına yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle **her** ġamı feraḥ
G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma firāḳ ile / Olsun ṣarāb-ı la ʿl ile **her** ʿālemi feraḥ
G321-3. Gözi yaşın **her** faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşi ad
G369-5. Gerçi Muḥibbī **her** ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini añ ki daḥi ābdār olur
G384-5. Muḥibbī **her** sözin dil-keş özinden iḫtirā ʿ itdi / Velī nādān olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G387-3. **Her** ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña āhūlar mıdur
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / **Her** ḳılından dilüme nice belā ḫāṣıl olur
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma **her** gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G408-1. Gönlümi iden perīşān zülfinüñ **her** mūyıdur / Ṭaġıdan **her** laḥẓa ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G430-1. Dehr eli **her** nā-kese cām-ı mey-i aḥmer ṣunar / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver ṣunar
G435-5. Bu Muḥibbī virmedi dünyāya dil / Merddür **her** cünbişi merdānedür
G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki **her** ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G454-1. Kim güş iderse naẓmumı eydür yegānedür / **Her** beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / **Her** söz ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ **her** tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam **her** nesne kim andan gelür
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / **Her** göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol ma ʿmūrdur
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem **her** bī-vefāya çünki göñül baġlar
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ **her** ḳılı ejderhā giçer
G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya aña irmeye **her** Müflis-i ʿūr
G529-3. Temāşā ideyim gülzār-ı ḥüsnüñ / Anuñ **her** küşesi bāġ-ı İremdür
G545-5. **Her** ġazel kim söylese itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek şānumdadur
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur **her** küşeden güller ḳamu ḫandān olur
G583-1. Şaḳlıdur yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk **her** pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G584-4. Nigārā açma genc-i ḥüsnüñi gel / Ki mālik olmasun **her** müflis-i ʿūr
G589-3. Aşmaġ içün **her** ḳılında nice yüz biñ ʿāşıḳı / Dil-rübālar zülf-i ʿanber-bārını dār itdiler
G592-4. **Her** söz ki dinür anda gerek nice me ʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege genc-i ḥüsnini / **Her** tār-ı zülfi başına bir ejdihā olur
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Şanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı **her** mū çeker
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / **Her** ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / **Her** ḳılında nice bin kāfir müselmān baġlanur

G645-5. Sen güzeller şāhını **her** dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G659-1. Tenümde **her** ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur **her mū fi**ġān yir yir
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür **her** dem-be-dem ḳanum virür
G680-5. Eger derd-i dilin yazsa Muḥibbī / Gümānsuz **her** varaḳ bir dāstāndur
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / **Her** ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G707-5. Zāhidā ṭa ʿn eyleme ma ʿnīde pīr-i meygede / **Her** ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye ṣunar irşāddur
G763-5. Çün Muḥibbī urdı varlıḳ terkini / Āferīn **her** işi dervīşānedür
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ **her** tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḥalḳın görmez misin **her** dūn giyer
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī **her** sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum **her** işe pāyān olur
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / **Her** ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ **her** cāna te'şir eyledi / Hey dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / **Her** dem-be-dem ḳaṣdı bu ben nā-tüvānedür
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk **her** pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G868-5. Muḥibbī **her** varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar şun ʿ-ı Ḫudādur **her** çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G889-3. Şāh-ı güldür **her** elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G898-1. Gülşen içre **her** varaḳ geh zerd ü gāhi al olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḫazāna dāl olur
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / **Her** varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G906-5. Şi ʿrümün **her** beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G920-7. Meyl idüp **her** sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında **her** bir beyti bir dīvān olur
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / **Her** ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G965-7. **Her** sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup **her** yaña ḳılsum serv-veş reftār şi ʿr
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nisār içün ele **her** şāḫlar
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki **her** geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1022-3. **Her** aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īṣār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1023-7. İşidüp şi ʿrümi yāḫūd görenler / Dirler **her** sözüm içün zihīdür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki **her** perin diker tāze nihāl eyler
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı **her** yollarına ṣu seper / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / **Her** ḳılını itmege biñ başlı ṣu ʾbān ögrenür
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / Benden āyet-i cünūnı **her** perīşān ögrenür
G1047-5. Gel Muḥibbī göñlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi **her** ṣayd ṣanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ **her** ḳılı ejder baña ṣu ʾbān görinür
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / **Her** ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1082-4. **Her** ġazelde anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar ḫūblar güş ideler efsānemüz
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / **Her** murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker **her** dem-be-dem ṭolāb göz
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende **her** reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1130-4. **Her** viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege **her** dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿādūnuñ cānın ala tīrümüz
G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ **her** işe olmaz / Maḥabbet gibi hergiz pīşe olmaz
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem şem ʿ-veş girye olam **her** encümen sensüz
G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle ʿīsiyi vücūda / Getürmez **her** nisā bil Meryem olmaz
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī **her** vech ile kāmillerüz
G1174-5. Gerçi ḳıldum **her** ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar gūşına almaz līk bu efsānemüz
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / **Her** diken tāze yolındı olup ezhār sebz
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / Ṣanmañ anuñ **her** işi ḳallāşa beñzemez
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār ile **her** ḫār u ḫas
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar **her** ḫār u ḫas
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿ eyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken ḫvān-ı vaṣluñdan senüñ **her** ḫār u ḫas
G1233-4. Şanma **her** ʿāşıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr daḥi eylemeye dāre heves
G1317-4. Bu ribāṭ-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün **her** kārbāna mesken olur bu ribāṭ
G1319-3. **Her** kārbān ki ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñ içün didiler ribāṭ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar **her** mekānı şemʿ
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs **her** sözidür çün riyā / Ḳalbe te'şir eylemez ancaḳ virür başa ṣudāʿ
G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / **Her** nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ
G1352-2. **Her** elifler serv yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı ṣaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez **her** ḥaṣīr-i bāf
G1364-5. Ey Muḥibbī **her** sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1400-1. Mevc urur **her** kūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur **her** varaḳ / Her ki ʿārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1441-3. Yaşum **her** ḳaṭresi bir dāne-i laʿl / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler **her** ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur **her** ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ

G1504-2. Ne bilür ʿışḳ ṣafāsını dilā **her** nā-kes / Baña ṣor lezzetini dünyede derd ü elemüñ
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki varur cāyına **her** ḫār u ḫāṣuñ
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede ṣol deñlü kim / **Her** gören kūh-ı belā içre anı ṣanur peleng
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin **her** dünuñ
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma **her** ʿāmi anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G1613-1. Şemʿ-veş **her** meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G1623-1. Gülşenüñ **her** kūşesin ṭutdı ṣadāsı bülbülüñ / ʿĀṣıḳ-ı ṣūrīdedür gitmez hevāsı bülbülüñ
G1634-5. Āferīn olsun Muḥibbī āsumān-ı ʿışḳda / Daġunuñ **her** penbesini māh-ı tābān eyledüñ
G1649-4. Beytümüñ **her** saṭrı tāze naḫl ü ḥarfi meyvedür / Anı maʿnī gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1679-6. Gelür **her** şādīnün ardınca biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G1680-6. Muḥibbī **her** işüñ fikr eyle işle / Ki ṣoñra yañılursın olma ġāfil
G1698-3. **Her** varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl **her** varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḥzen-i esrār gül
G1724-2. Ṣol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan **her** der ü dīvār gül
G1731-4. **Her** varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı laʿl / **Her** ḫum görindi bāde ile ṣan kān-ı laʿl
G1747-2. Ṣevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre āh / **Her** seng-i derdi ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʿl
G1756-2. **Her** söz ki gele senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1782-4. Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti / Olmaz tamām aġız açup dirse **her** ḳılum
G1796-5. Oldı Muḥibbī **her** sözi çün dürr-i şeh-vār / Aṣsun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
G1822-5. **Her** beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ mislini dürdānede buldum
G1833-5. Muḥibbī **her** sözüm gevher ḳılup yārānaʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1858-5. Ey Muḥibbī **her** sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına mengūş eyleyem
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur **her** der ü dīvār hem
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nevʿ ile **her** sāʿatüm
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / **Her** ḳılında var imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G1980-2. **Her** söz ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḫālümi bilmez / **Her** derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışḳen yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ **her** pāresin
G2036-5. Zāhidā kendüñ görüp **her** bī-kese ṭaʿn eyleme / Örnek al kendüñi görüp ṣūret-i merdūddan
G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u **her** nā-būddan
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ **her** sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2048-7. **Her** sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. **Her** sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2053-4. **Her** şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki açar **her** dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2056-2. **Her** zemīni ḳanlu yaşumdan benüm naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2065-4. **Her** ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2082-4. Naẓmumuñ **her** dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Riṣte-i cāna dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile reftāre gelür / **Her** ḳan nāz ile ala ele dildār etegin
G2104-3. Berḳ īn keşf eylemişdür **her** şükūfe bāġda / Tā zekāt-ı ḥüsnini eyleye iḥsān içün
G2104-5. **Her** şükūfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2116-2. Meclis içre **her** ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul şoḥbetin
G2116-4. Ṭaġ u şaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña **her** ṣaçı sünbül şoḥbetin
G2130-3. Diller alur **her** dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2145-5. Ey Muḥibbī **her** gören sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek **her** nesnenüñ / Ḥüsnüñi ʿarż eyle gel ketm itme dervīşden ṣaḳın
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / Līk ṣaḳınsun göñül **her** māh-rūya virmesün
G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden meṣeldür nāz ider **her** nāzenīn
G2192-3. Yār olma **her** le'ime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki **her** n'eyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger **her** ḳıla bir nice dil olsun
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür **her** vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
G2220-1. **Her** ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / Bir eṣerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana ṣunmaya **her** nā-bekār elin
G2255-2. **Her** dīde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / **Her** kāse kim ḫāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2278-2. **Her** sözinde nāzik ü rengīn me'ānī bulına / İṣidenler diyeler bu söz degül dürr-i ṣemin
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda **her** saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿnī ḳuşları üstine serv oldı hemīn
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / **Her** geh ki işāret ḳıla ger kūşeden ebrū
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḫālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / **Her** ḳılum aġız açup derdümi didi mū-be-mū
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar **her** ṣuya
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden naẓmʿaṭādur / Deger **her** sözi yüz biñ āferine
G2375-3. ʿAceb mi göñlümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ **her** tārı ḳanca
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / **Her** elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2399-3. **Her** işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2473-2. Dil uzadup **her** ḳılum söyler derūnum ḫālini / Şerḥalar kim aġız aça sīne-i ṣad-çāka
G2491-3. ʿĀṣıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / **Her** isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre

G2510-7. **Her** işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa
G2526-3. Siḥr idüp didi ki **her** tārını bir mār itdüm / Kimse el ṣunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḫvāce gibi **her** ḳumāşın itmese baş üstine
G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ seni dü-nīme / Rümūz-ı ʿışḳı dime **her** līme
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup ṣaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde **her** ne var açılsa āşikār olsa
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ **her** müşkil iş āsān olur üstād ile
G2587-4. Lebleriüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī **her** dem-be-dem peymāneye
G2593-3. Eylemek ister yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı **her** mūyı dile cānā belā
G2601-1. Güzel oldur ki anuñ ṭurra-i miskīni ola / **Her** ḳılında nice biñ ʿāşıḳ-ı miskīni ola
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün **her** tārın bir mār u ṣu ʿbān eyledi
G2622-4. Ṣol deñlü pāre pāre oldı baġrum / Dilümden āh ile **her** pāre düşdi
G2715-3. Gerçi **her** ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2726-6. Sāḳiyā ṣun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan **her** miḥeni
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola **her** ḫāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile **her** tārını ḳılmış ol mār
Tb1-14. **Her** ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki bu dil bī-ḳarār olmışdur
Mh6-1. Gel naẓar ḳıl ʿışḳ-ārā **her** ʿāşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor **her** ṣanʿatuñ üstādı var
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʾl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi **her** kān cevherin
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm olʿārż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül **her** gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mr3-1. ʿĀlemüñ **her** kūşesi bir hūy u bir hādur gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü cāme giymiş **her** şecer maḥbūbdur
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile ṣanki gülistān-ı İrem / **Her** aġaçlar ṣāḫ-ı gül pāyına dökdiler direm
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan **her** nā-kesi ṣanmañ ki āgāh eylerüz
Mr6-6. **Her** zemīni rāh-ı ʿışḳ içre yā hem-rāh eylerüz / Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / **Her** günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
D8-2. **Her** yüzden ider yār tecelli çü cemālin / Yañılsa ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāṣuḥ
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese saña ne ġam **her** ṭabʿ-ı kec
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı **her** nesne kim gökden yaġar
B163. **Her** göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına

her an [14] *bk. her laḥẓa, her sü*

G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur **her an** aña
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefāʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin aña **her an** elġıyāṣ
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger ʿāşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı **her an** ṣarmaşur
G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān **her an** ṭutar
G542-5. Şi ʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı **her an** oḳur
G559-1. Serv-veş reftāre gelse göz yaşı **her an** aḳar / Ġonce-veş güftare gelse çeşme-i ḥayvān aḳar
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı **her an** getürür
G911-3. Şem ʿ-i ḥüsnüñde cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün cem ʿolup her yañadan **her an** aḳar
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlaruñ tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim ki ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur **her an** uyur
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı **her an** getürür
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña **her an** oynadur
G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni olalar **her an** ḥacel
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḫaste-dil ḥasret ile **her an** aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Nş5-2. Gice gündüz işüñ günāh oldı / Añduġuñca anı **her an** aġla

her bir [69] Sayılabilen şeylerin hepsi, beher. (TDK, 2011: 1085)

G4-3. Umaram **her bir** aduñ başḳa şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed Muṣṭafā
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm **her bir** nefes bārān aña
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı **her bir** mū baña
G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḥarāret baġlasa / Ṭañ mı **her bir** dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile **her bir** ġurāb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ **her bir** kelāmı bir kitāb
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı **her bir** yaña cūlar gibi / Görmeyince ol boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G298-3. **Her bir** ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme nice der-i fütūḥ
G349-2. Olur **her bir** ḳılı zülfinüñ ejder / Ḳaçankim ḳılsa çeşmi siḥre bünyād
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ **her bir** ḳılında çaġrışur cānlar meded
G371-4. Her ne söz kim söyleye **her bir** sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G407-2. Zülfinüñ **her bir** ḳılında baġludur şād cān u dil / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G415-4. Āh kim **her bir** viṣālüñ āḫırı hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir'ātını İskenderi / Ṣınsa **her bir** pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G471-1. Ṣol ʿāşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı var / **Her bir** belāsına yine biñ biñ devāsı var
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / **Her bir** naẓarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider

G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında **her bir** beyti bir dīvān olur
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına **her bir** şecer eyler gülüñ zerler nişār
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ **her bir** ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur **her bir** çiçek ʿışḳun meyinden dadadur
G758-1. Cānāne açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / **Her bir** naẓarda cānuma yüz biñ ʿitāb ider
G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Līk bu fenn-i cefāda **her bir** māhir giçer
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ **her bir** sözi ẕāhir giçer
G823-3. ʿĀlemde **her bir** şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G846-1. Depredürse zülfinüñ **her bir** ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G856-2. Olup **her bir** çiçek bir ḫūba mānend / Aralarında nergis ġamze-zendür
G895-3. Būsesine nice ben yüz cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ **her bir** būsesi ʿālemde yüz biñ cānedür
G917-4. Ṣalınur **her bir** aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ **her bir** ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında **her bir** beyti bir dīvān olur
G943-2. Gencine-i cemāle ṭılısm oldı ṣaçları / Ey dil ṣaḳın ki **her bir** ejder yılan olur
G947-3. Sāyesini gösterür **her bir** şecer naṭʿ-ı peleng / Ṣāh-ı gül giçmiş oturur ṣan nihāl üstindedür
G955-8. Muḥibbī ẕikr ider şeker-lebüñ çün / Olur **her bir** sözi ḳand-i mükerrer
G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / **Her bir** diyüp beli ḳarşumda ḳulaġın çeker
G984-2. Ser-i zülfinden ey dil ḫaẕer ḳıl / Anuñ **her bir** ḳılı dām-ı belādur
G996-3. Ebrülar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına **her bir** şecer eyler gülüñ zerler nişār
G1164-2. Ser-i zülfinde **her bir** mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede **her bir** ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ **her bir** ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā ḳılma heves
G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa **her bir** ḳılında cān u serler her ṭaraf
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı **her bir** sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola anı ki sen yoḳ yire idesin telef
G1402-5. Dostlar **her bir** sözüm ḫusrev kelāmidur benüm / İdeyim şāʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elümeʿāṣā alam / **Her bir** ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it **her bir** gül lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını **her bir** dūnuñ / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün **her bir** ḳıluñ
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını **her bir** dūnuñ
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā **her bir** şecerden ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / **Her bir** ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra gel
G1715-3. Dem-be-dem ʿıyş u şafā eyle diyü **her bir** aġaç / Çıġırur lāle vü gül **her bir**i gūyā mı degül
G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı şaḳın söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāṣı revā mı işide **her bir** ʿām
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı **her bir** ḳılum
G2050-2. Sāyesin **her bir** aġaç gösterdi ṣan naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2076-2. Ṣorma **her bir** nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Ṣor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2362-3. Cefānuñ tīşesin göñlüme urma / Olur olsa **her bir** şikeste
G2363-4. **Her bir** nefesde niceʿaṭāIar ider saña / Kim ḳādir itmege ḫamdi edāsına
G2488-3. Anuñ **her bir** ḫadīşi bir güherdür / Anı virmez bilen dürr-i şemine
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül gibi / **Her bir** eline dāmenini vire rām ola
G2628-7. Muḥibbīʿibret al **her bir** çiçekden / Temāşā eyle şunʿ-ı girdigārı
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı **her bir** pāresi
G2658-4. **Her bir** nefes ki bir olur niʿmet degül midür / Ṣākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm **her bir** kesüñ / Çünki şarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına **her bir** dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup ḫālini **her bir** kiyehi
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür **her bir** şecer naṭʿ-ı peleng
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi şalınur **her bir** yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh16-8. Pāyına **her bir** dıraḫt īşār iderler sīm ü zer / Laʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer benʿāşıḳuñ cānā demi
B177. Sāyesin **her bir** dıraḫt şaldı yine āb üstine / Küp küp düşsemʿaceb midür mey-i nāb üstine

her biri [83] Ayrı ayrı hepsi. (TDK, 2011: 1085)

G7-4. Rūz-ı hicründe görenler beni tenhā şanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür **her biri** mihmāndur baña
G10-3. **Her biri** teşne olup gelmiş iken cānı lebe / Gösterüp cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ **her birine** luṭfʿ ü seḫānı sen naşīb
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī **her biri** bir dürlü āfetdür saña
G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde yolın bilmeyen āşilere / Şefḳat idüp olasın **her birine** sen reh-nümā
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı **her biri** revzen baña
G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp **her biri** çāk ide ḳabā
G142-5. Ehl-i naẓmuñ **her biri** sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ **her birine** luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G187-4. Kaʿbedür kūyı gelür ḫuccācdurʿāşıkları / **Her birinüñ** ḳaşdı budur kim ola ḳurbān dost
G202-3. Ḥazān olduḳda evrāḳa naẓar ḳıl / Alʿibret **her birinden** ʿaḳl dengest
G318-3. Zebān-ı ḥāl ile **her biri** tesbīḥ / İder çeng ü eger nāy ü egerʿud

G338-3. Bu ḥarim-i sīneme tīrüñ irişdükde şehā / Çaġrışur bu cān u dil **her biri** dir هل من مذيد
G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur ḳapuñda mihr ü meh / Rūz u şeb ḳarşunda olmış **her biri** āyīne-dār
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / **Her biri** derdüñ ile ḫaste vü dermānda yatur
G458-2. Yine ʿıyd oldı bezendi her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın kim **her biri** ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ **her biri** gevher giçer / Güş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengüş idedür
G491-4. **Her biri** şaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G545-1. Ġamze oḳları ki dirler cümle cānānumdadur / **Her biri** yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / **Her biri** devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış **her biri** güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider şūrīde bülbüldür
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār olmaz ʿaceb / Çünki ḳadrini bilür **her biri** bir dürdānedür
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / **Her biri** içüp ciger ḫūnını bī-ḫūş oldılar
G672-3. Seni gözlerler açup göz **her biri** ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen içre dīde vü güş oldılar
G673-2. Nice teşbīh eyleyem yüzin güne alnın mehe / Gice gündüz **her biri** naḳş u zevāl üstindedür
G717-1. Şām irişdükde üşer şem ʿ üstine pervāneler / Bir birinden **her biri** umar ki ol yaneler
G724-3. **Her biri** meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña şor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün **her biri** ḫod-bīndür
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı **her biri** bir dürdānedür
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / Zülfini anuñ **her biri** bir ejdihā olur
G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş **her biri** bir gerdedür
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri **her biri** bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer **her biri** ṣan bir kesmedür
G1027-1. Ṣāḥib-dilānuñ işleri hep ʾāşıḳānedür / ʾIşḳuñ yolında **her biri** zīrā yegānedür
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfī ḳılınuñ **her biri** cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1117-3. Mecnūn-vār başuma murġ-ı belā gelüp / Ṭutup mekān **her biri** didi yuvalaruz
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirden ʿadūnuñ her zamān / Ḳomaz elden nīzeler ḫāżır ṭutar **her birimüz**
G1197(a)-3. Kirpük ucında **her biri** bir laʾl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / **Her birinüñ** arḳası yire gelince didi bes
G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm ki ḥırş-ı cām içün / Rehne aldı **her birinüñ** ḫırḳasını mey-fürūş
G1327-2. ʾIşḳ ehli **her biri** alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende nice iḫtirāʿ
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / **Her biri** cevr ü cefā fenninde līkin muḫteriʿ
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ **her biri** ferāġ / Lāle-şıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ
G1398-3. **Her biri** bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden **her biri** eyler fiġān / Aç ḥaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / **Her birin** bir nevʿ ile ḳılmış ṣunʿ-ı Ḥaḳḳ ezhāra baḳ
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler **her biri** / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʾāşıḳlar gelür **her biri** ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre **her biri** bir yādigār olmaḳ gerek
G1512-2. Bī-vefālıḳ fennini senden görür meh-pāreler / **Her birin** cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler tevbelüdür / İşidüp ehl-i ṣafā **her biri** dir andan ol
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç **her birinden** oḳuyup bir ḥikmet al
G1715-3. Dem-be-dem ʿıyş u ṣafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül **her biri** gūyā mı degül
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ **her biriñ** kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdan ʿar eyleme / Beñzemez biri birine **her birinden** ṣanʿat al
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / **Her biri** aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1820-4. Şāhāne çekse leşkerini ġamzenüñ olur / **Her biri** nāvek-efken ü ḫançer-güzār hem
G1863-3. Kirpügüm elmās idüp delsem yaşumuñ cevherlerin / Dāne dane **her birin** tesbīḥ-i mercān eylesem
G1927-2. Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda yir yir ḫāller / Tār-ı zülfüñ **her biri** müşk-i Tātārumdur benüm
G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden ṣorardı **her biri** ʿışḳ żamirin
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña **her biri** dīd olsun
G2044-3. ʾIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳayse āferīn / Ḫoş gözetmiş **her biri** bulmış belānuñ yolların
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫʷābdan açup reyāḥinler gözin / Fırṣatı fevt itme dir **her biri** açuban zebān
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe **her biri** bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2104-2. Kaʿbe kūyuñuñ hevāsıyla bugün ʾāşıḳlaruñ / **Her biri** ḫāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eşʿāruñ olup **her biri** bir gevher / İçinden kim kiʾāḳildür alup nā-yābını seçsün
G2167-3. Şefāʿat idicidür ümmetine / Olalar **her biri** tā şād u ḫandān
G2199-4. Öykinürse boyuña serv ü çenār / **Her biri** ḳurısın ḳadīd olsun
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı dönüp **her birisi** eṭvāruma
G2355-4. Yarın ki ṣālihānʿamelʿarżını ideler / Ṣādān olup cennete **her biri** ṭuta rāh
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur **her biri** beñzer egerçi mūlara
G2444-3. Belā-keş añılur Mecnūn u Ferhād / Velī **her biri** çekmedi bence
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm eline ṣaḫr / ʾUṣṣāḳı itmek ister **her birini** dü-nīme
G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān ḫarābātı / **Her biri** seni arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne
G2524-2. Çiçekler **her biri** bir ḫūba beñzer / Görenler lā-büd irer vecd ü ḫāle
G2540-4. Eger Ferhād u Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / Degüldür **her biri** ʿışḳ içre bence
G2555-2. Şehr-i miḥnetde ṣorarsın ḥālini ʾāşıḳlaruñ / **Her biri** derdi ḳabūl eyleye dermāndan giçe
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña nigār / Ṣaḳla cigerde **her biri** bir yādigār ola
G2727-3. ʾUṣṣāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise **her biri** ḥasretle vā beni

G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / **Her biri** dir ki anı ḳabūl eyle yā beni
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz **her biri** yanum sever
Mr8-12. **Her biri** ister yaneler / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine **her birinüñ** lākin irişdi ben ṣafā

her birisi [15] Hepisi, cümlesi, küllīsi. (Tulum, 2011: 845)

G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ rişte-i cān üzre diz / **Her birisin** bī-bahā laʿl-i bedaḫşān oldı ṭut
G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol **her birisi** gelse berāber buldı ṭut
G264-2. Ṣaçı ẓālim ḥabībüñ çeşmi āfet / Olur **her birisi** fitneye bā ʿiş
G328-3. Deyre varduñ ʿarż-ı ḥüsn itdüñ şanemler gördiler / **Her birisi** ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G393-1. Cāme-i al ile şehr içre gezer meh-pāreler / Kim görürse **her birisin** şanur āteş-pāreler
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı ki **her birisi** bir güldür
G663-3. Ka ʿbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden **her birisi** yoluña ḳurbān olur
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / **Her birisi** görinür maḥşer güni mestāneler
G953-4. Ka ʿbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden **her birisi** yoluña ḳurbān olur
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şi ʿrüñi yārān içün / **Her birisi** diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / Nigāra **her birisinden** anuñ naẓare ḳılam
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / Şükr iderdi ḫāline **her birisi** görse ḫāletüm
G2120-3. Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüḫʷānum **her birisi** oldı şemʿ-i encümen
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını gülşene varmış / Bülbüller olup ḳarşuña **her birisi** güyān
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā **her birisi** bir gül-i ḫandān olsun

her bir yañ [8] *bk. her ṭaraf*

G770-2. Tīr-i bārān itdiler **her bir yañadan** ġamzeler / Dil gibi sīnemde bir muḥkem ḥişārum aldılar
G1150-2. Ẕikr-i laʿl-i lebüñ olalı vird-i zebānum / **Her bir yañadan** gūşuma irür benüm āvāz
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün ṭutunur **her bir yaña** ḳalḳan gül
G1762-4. Āh itdükce gözümden dökilür ḫūn-ı ciger / Zeyn olur lāle vü güller ile **her bir yañum**
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben şalınur serv-i sehī / Cūylar **her bir yaña** olmış ayaġına revān
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi şalınur **her bir yaña** / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mr6-7. Çün ezelden biz şadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin **her bir yaña** cūş eyledük
D37-2. Serv gibi şalınup **her bir yaña** aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden

her cā [1] Her yerde, der-heme cā. (Tulum, 2011: 845)

G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör **her cāya** baḳ

her cānib [3] Her yañe, her táráfe, her semte...(Tulum, 2011: 845)

G417-2. **Her cānibe** ki cilve ḳılup ʿarż-ı ḥüsn ide / Ol māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen **her cānibe** / Sen edeb gözle ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G2053-1. Açılupdur gerçi **her cānibde** gül-hā-yı çemen / Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz temāşā-yı çemen

her çi [1] Her ḳanġı, her kim ki, her kes ki...(Tulum, 2011: 845)

G2636-2. Bülend itdüñ kimini kimini pest / İdersin saña āsān **her çi** ḫʷāhi

her dāim [1] Her zaman, daima. (TDK, 2011: 1085)

G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol bī-vefā gerek / **Her dāim** işi ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek

her dem [260] Her zaman. (TDK, 2011: 1085)

G6-1. Dilüñden gitmesün **her demde** sübḥān / Ki oldur ḳullaruñ derdine dermān
G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın **her dem** ol şāhid baña / Ben şehīd-i ʿışḳ olam cümle cihān şāhid baña
G8-4. Pend ider **her dem** baña geç diyü zāhid ʿışḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer **her dem** dür-i ġılṭān aña
G33-1. Ehl-i ʿışḳa **her dem** irür şad-belā / Çünki aña eksük olmaz biñ belā
G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter delīl / **Her dem** yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup **her dem** idersen biñ sitem peydā
G52-1. Ḳāmetüñ **her dem** ḳıyāmetdür baña / Bilmezem ki bu ne ḫāletdür baña
G58-2. Laʿl-i nābı şevḳidür **her dem** beni mest eyleyen / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḫayrān aña
G77-1. Eger **her dem** urasın tīġ cānā / Ḳaçuram gerdenümi şanma ḳaṭʿā
G96-5. Ḫoş ṭutar **her dem** raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür aña
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar **her dem** gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa **her dem** sāl aña
G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri **her dem** ḫaṭ-ı jengārın öp
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup **her dem** du ʿā eyler / Du ʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya **her demde** āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G174-5. Penddür yārāna **her dem** bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb

G235-5. **Her dem** ki müje ḥālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G243-1. Yandurup ger kül ide **her dem** beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G245-1. Belā imiş baña ol serv-i ḳāmet / Ḳoparır başuma **her dem** ḳıyāmet
G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş **her dem** ṣafādan ḳaynayup cūş it
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup **her dem** Muḥibbī başına / Niceye dek urasın baġrına ḫançer elġıyāş
G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse **her dem** cānuña / Ġam degül tiryākdur laʿl-i lebüñden yaña kaç
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm **her demi** feraḥ
G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir hindūya **her dem** rāh ruḫ
G313-4. Baḫr olsa gözümüñ yaşı cānā ʿaceb midür / **Her dem** aḳar bu çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ
G323-5. Geldügince tīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī ṣaṣtı **her demde** küşād
G329-2. Melūl olma dilā ġam gelse **her dem** / Cihānda kimse yoḳdur ġamdan āzādʿ
G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḫarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi **her dem** ditrerem ben hemçü bid
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ nedür ḳaṣdı / **Her dem** ʿuşşāḳa işi ʿarbededür
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse gözüm ṣırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan **her dem** nigāruñ ḫākipāyıdur
G391-1. Fitne-i ʿālemdürür **her dem** o zülf-i müşk-bār / Ḫʷāb-ı rāḥat gözüme göstermez ol çeşmi ḥumār
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden şu gibi **her dem** aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G404-5. Ömrüñi **her dem** giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G405-4. Fitne taʿlīm eyleyen çeşmine **her dem** zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde neʿaceb fettān olur
G408-2. Bend iden **her dem** dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / Ol ṣaçı Leylī nigāruñ giysū-yı dil-cüyıdur
G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren **her dem** segān-ı kūyıdur
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen **her dem** sirişküm ṣanma bil demdür
G423-1. Ruḫların **her dem** baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber ṣorsam da mermer gösterür
G427-1. Laʿl-i nābuñ yādına **her dem** gözümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G428-1. Yār-ı men **her dem** baña cevr ü cefāyı çekdürür / Hey nice cevr ü cefā derd ü belāyı çekdürür
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu şanʿatı / Dilberüm **her dem** baña resm-iʿanāyı çekdürür
G440-1. Dostum kūyunda aḳan gözlerümüñ ābıdur / **Her dem** anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi **her dem** deler giçer
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli **her dem** anuñçün zār u nālāndur
G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile ʿāşıḳlaruñ ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ **her dem** ṭaman ḳandur
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin **her demde** bī-gaş gösterür
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāṣ olur ki **her dem** ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G505-3. N'ola efʿī gibi **her dem** ṣoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam **her dem** benüm düşumdadur
G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i ṣahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne ḫayvān gibi **her dem** mā çeker
G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger **her dem** sürme-i binā çeker
G544-2. **Her dem** temevvüc eyleyüben bād-ı āh ile / Nehr-i sirişk ṭurmaz aḳar rūzgārdur
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden **her dem** ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm ben daḫi bu baġrum kebāb üç günde bir
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar ʿāşıḳlara **her dem** dü-çeşmüñʿayn-i āfetdür
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbīʾyi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile **her dem** anuñ baġrı cerāḥātdür
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā **her dem** baña mihmān olur
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü urdı yāreler / Yāreler aġz açup **her dem** saña yalvaralar
G577-3. **Her dem** egerçi ġamzesi ʿuşşāḳı öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn bilür
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm **her dem** āh u vā çeker
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden **her dem** berʾāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭīʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G597-1. Sīnem içre āteş-i ʿışḳuñ şehā **her dem** yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başaʿālem yanar
G600-3. Çeşm-i fettānuña **her dem** ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G611-1. Kec ḳaş ile gözleri her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġaʿāşıḳları **her dem** ḫayāl üstindedür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın **her dem** bu sīnem her zamān gözler
G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı **her dem** iki şīr-i jiyān gözler
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle **her demde** / Feraḥla şādiden giçmiş ġam ile āşinālardur
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-ya ʿḳıl olup dehr içre **her dem** çü çeker
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ gūşuña / **Her dem** aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿnī yüzine gāhi sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre **her dem** ġam ḳapar
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü **her dem** ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G681-3. Mevc ururs bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña **her dem** bād irür
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı **her dem** görinür
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı **her demde** baña sem görinür
G685-1. Pāyuña **her dem** revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın olʿaynüñ bu baġrum başıdur
G706-2. Kaʿbe kūyuñ zāhidā **her dem** ṭavāf itsem nʾola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña aʿlā gelür
G708-1. Göñlümi **her dem** benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar
G708-2. Dūd-ı āhumdan şaḳınur gül-ruḫın **her dem** nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse dirhemi **her dem** ḳapar
G714-1. Baña **her dem** ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür dil çoḳ zamāndur
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī benüm / **Her dem** ümīd idindügüm ol āsitānedür
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere **her dem** / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G740-1. Ḫālüme raḥm itmeyüp **her dem** bu göñlüm yār ṣır / Bir yañadan daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G745-1. Ruḫları zülfine **her dem** ṭurmış īmānʿarż ider / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmānʿarż ider

G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ **her dem** ferāmūşuñdadur
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle **her dem** içdügüm ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāy-ı güyālar gelür
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme **her dem** / Sīḫ-i ġam ile baġrum bişmiş kebāba beñzer
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden şemʿ-veş **her dem** çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden **her dem** berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭiʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ şanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan **her dem** duḫānumdur
G814-4. Beni bülbülleyin **her dem** getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr ile āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de **her dem** ḳıyl ü ḳāl üstindedür
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi **her dem** mā çeker
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam **her dem** yanar
G863-3. Cām-ı laʿlin nūş ider bāġ içre **her dem** lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G880-2. Bülbül olmışdur öter **her dem** şürāḥī ḳılḳılı / Arada gūyā ḳadeḥler şan gül-i ḥandāndur
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi **her dem** gözüm yaşı bulanıḳdur
G911-4. Seyl-i eşküm götürür **her dem** kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden aġlasam bārān aḳar
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde **her dem** derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān aḳar
G922-4. Baḥr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca **her dem** yaşum ḥabāba beñzer
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme **her dem** gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür
G968-5. Öldürür **her dem** Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḥi nev-restedür
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem **her dem** ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi **her dem** ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-şıfat ʿışḳ dāġı var
G984-1. Nigārā umduġum gerçi vefādur / Velī senden gelen **her dem** cefādur
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb üstindedür / N'eylesün dil zevraḳı **her demde** āb üstindedür
G993-1. Āhumuñ **her dem** hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G1017-4. Ṣalın serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile **her dem** ser-i kūyuñ ṣulanmışdur
G1017-6. Gözi cellād olup **her dem** döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa **her dem** tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer ol teşne-dile luṭf ile bārānuñ gelür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına **her dem** / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1042-4. Gülşen-i kūyında **her dem** işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ālemüñ zevḳini **her dem** ṣandılar
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile **her dem** cānımuz / Kūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur **her dem** meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz **her dem** atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola bī-ḫᵛāb göz / Laʾl-i nābuñ yādına **her dem** olur ḫūn-āb göz
G1105-5. Āh it Muḥibbī **her dem** olmadı yār maḥrem / ʿĀşıḳ olur mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi **her demde** şarābı ṣūfī / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1121-1. Āteş-i miḥnetle **her dem** berḳ urur kāşānemüz / Ṣanasın bir ejder olmışdur dil-i vīrānemüz
G1144-2. Ṣaḳla esrāruñı **her demde** ḥużūr eyleyesin / N'ola Manṣūrı göre olduġiçün kāşif-i rāz
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā **her dem** anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1173-2. **Her dem** viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / Vardur egerçi yār ile ḳavl ü ḳarārumuz
G1173-3. Ölsem yolında āteş-i āhumʿalem olup / Gökler yüzine irgüri **her dem** şerārumuz
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne ile faḫr / **Her dem** Muḥibbīʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1179-5. Leylī zülfidür iden **her dem** beni Mecnūn-ıfat / Bu Muḥibbī'ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṯeri **her dem** / Şarāb-ı nāb ḥāżırdur ki bundan yeg şarāb olmaz
G1205-4. Öldürür **her dem** beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1208-1. **Her dem** ḫayāl-i yār ile bī-ḫūşlardanuz / Dāim şarāb-ı laʾlüñe serḫoşlardanuz
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker ileʿıyş ider **her dem** mekes
G1240-2. ʿAceb seḫḫārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña **her dem** mekān āteş
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı pāyuña **her dem** cūlar olup çaġlamış
G1264-3. Göreyim pāre pāre anı **her dem** / Ser-i zülf ile hem-ser şāne olmış
G1275-3. Baḥr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider āḫır beni / Bād-ı āhumla ider deryāleyin **her dem** ḫurūş
G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker pādişā olan / **Her dem** ṣafā vü cevr sürenler gedā imiş
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar **her demde** ḳanum var imiş
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür **her dem** gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūnī baġrum ey şabā itseñ n'ola gülzāraʿarż
G1324-5. El urur **her dem** Muḥibbī şāneʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḥaẓẓ
G1325-2. İtmez idi ol ḫūni ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri **her dem** eylemese ḳandan ḥaẓẓ
G1326(a)-2. Āhum oḳına **her dem** ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār tīr ile kemāndan ḥaẓẓ
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına **her dem** nār şemʿ
G1343-5. Ḳaşdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa **her dem** dāne şemʿ
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni **her dem** ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile **her dem** ʿāşıḳı / Şanki zāhid kendi olmışdur muʿāf
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben zāhidā senüñ gibi **her dem** güẕāf
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ **her dem** melāmetdür işi / Ṣanasın kim kendüsi olmış berāt ile muʿāf
G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp **her dem** raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle **her dem** başını ṭaşlara ḳaḳ
G1433-1. Çarḫı güm güm gümledür **her dem** bu hāy u hūy-ı ʿışḳ / ʿĀlemi ġarḳa virür başdan başa deryā-yı ʿışḳ
G1456-2. Ṣanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur **her dem** sirişki dime bārān anda yoḳ

G1463-3. Āhum odından yanar **her dem** kenār-ı āsumān / Bilmeyen şanur anı kim ẕāhir olmışdur şafaḳ
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer çeken **her dem** hilālüñdür senüñ
G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi **her dem** işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı **her dem** dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir şaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde **her dem** nem gerek
G1495-2. Lemʿa ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne **her dem** çün cemālidür anuñ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānīʿola / Dūd gibi sīneden **her dem** çıḳan āhı görüñ
G1522-4. Şarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı **her dem** / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben ol sebebden **her dem** āh-ı derd-nāk
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş **her dem** leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider **her dem** dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi seni anda ya gilüñ
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār ile **her dem** hem-nişīn / Ömri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1585-4. Ādem olmaz ad ile ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda **her dem** zādelik
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu **her dem** giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider çün aḳıdur **her dem** devātuñ cūy-ı müşk
G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl **her dem** ḫayālin dostuñ
G1693-2. Serv gibi ser çeküp **her dem** hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1696-1. **Her dem** cefālar eyleme ey meh vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de **her dem** āh u feryād eyle gel
G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde **her dem** hūy u hāy eksük degül
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde **her dem** lāfa gel
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül ol **her dem** terennüm eyle gel
G1723-2. **Her dem** anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi müddeʿī yüzini **her dem** ḳare ḳıl
G1756-3. Şu gibi aḳıt gözlerinüñ şuyını **her dem** / Ol serv-i sehī ayaġına āb-ı revān ol
G1761-1. **Her dem** seḥāb-ı āh ile bārān olan yaşum / Baḥr-i ġam içre mercān olan yaşum
G1763-1. İstememe hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı **her dem** ḫūn idem
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider **her dem** benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem **her dem** seni zülfi perīşānsın begüm
G1805-1. Cefālar eylese **her dem** dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ **her dem** artar ḥayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā **her dem** viṣālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına **her dem** gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur şanki gevher kānıyam
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına **her dem** sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ içre **her dem** ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum senden gelür **her dem** kerem
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā **her dem** melāik çeşmine / Ol melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün **her dem** keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G1921-4. Naḥs-i ṭālīʿdür ḳılan **her dem** beni andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür devletüm
G1923-3. İñlerem bülbül gibi **her dem** nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G1939-4. Palās-ı faḳr ile **her dem** ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek **her dem** yolından hem
G1962-1. Şuʿle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker **her dem** ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz **her dem** ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey şanem
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül **her dem** fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden **her dem** gelür eşk-i nedāmet hem
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle ṣıfat **her dem** girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī yine deryālar gibi / Şarşar-ı āhumla **her dem** ḳaynayup cūş eyleyem
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur **her dem** beni bīmār iden / Laʿl-i cān-baḫşun mıdur bu derdüme tīmār iden
G2031-4. Çün baña **her dem** devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2040-4. Müjem ferrāş olup **her dem** süpürse kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar **her dem** yüri miḥnet yaḳasından
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuşşāḳa olmışdur ḥarām / Ey yüzi gül **her dem** eglence ḫayālüñ var iken
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol **her dem** girer nigīn-ḳumaş olsun
G2110-3. Ṭolaşur **her dem** kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı aşasın
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem **her dem** seni / Ṣāfdur bende şafā kesb iderem āyīneden
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma **her dem** ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn
G2173-2. Baña **her demde** gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2222-4. Luṭf ile **her dem** de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫırāş itmek neden
G2227-2. Virürsin bāde çün ʿömri ḳadeḥ nūş eylegil **her dem** / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata **her dem** sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2264-5. Gözden döküp **her dem** demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün **her dem** revān itsün yaşın / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin
G2276-5. **Her dem** Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2281-5. Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler **her dem** aña şeb-ḫūn
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup **her dem** şular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider o derde bende-firāşın
G2303-3. Eksük olmasun yaşum **her dem** bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su

G2307-5. Muḥibbī la'l-i nābuñ ḥasretinden / Varur **her dem** mey-i ṣahbāya ḳarşu
G2341-1. Gözüm gevherlerin **her dem** alur gönlüm ayasına / Diler īṣār ide varup nigāruñ ḫākipāsına
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar ṣu gibi **her dem** / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2348-4. Şem'-i ḥüsnidür yıḳan **her dem** dil ü cānum benüm / Per yaḳar mıydı eger pervāneler nār olmasa
G2350-4. Cürm ü 'işyāna olam cān ile ben mu'terif / Zāhide budur düşen **her dem** riyā vü zerḳ ide
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür **her dem** yaşuñ / Müstedām ol göreyim 'ālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2389-4. **Her dem** çeşmüm nice bir la'l-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baġlaya
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh **her dem** şāne ol giysūlara
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup **her dem** deger āb üstine
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi **her dem** 'aceb midür / Āh itdügimce dāim aña çün şerer düşe
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile **her dem** ġam içinde
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi şalınsun ḥüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm **her dem** ayaġında
G2513-7. Ol boyı servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını **her dem** cūybār itmek nice
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide **her dem** gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2590-4. Her kim ki vire göñlüñ anuñ küfr-i zülfine / Ārām u ṣabrı ḳalmaya **her dem** ġarīb ola
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla **her dem** tek ol gül ḫandān ola
G2639-1. Gösterür dilber çü **her dem** ḫançer-i 'uryānını / Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp **her dem** olursa dil rübāb ulı
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler 'uşşāḳı **her dem** öldürür / Her kişi tende emānet şaḳlar oldı cānını
G2724-1. Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ **her dem** ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem **her dem** revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-i 'Aḳsā yüzüñdür Ka'be-i 'ulyā / 'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ **her dem** siyeh-pūşı
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen de terk ide **her dem** niyāzuñı
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / **Her dem** ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
G2795-4. **Her dem** raḳībi kendüzine yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine **her dem** bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran dāim görür aġyār olur
Mh10-3. Āteş-i 'işḳuñla dāim göñlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma **her dem** daḳup ṭavḳ itmedür
Mh16-5. Nergis-i şehlāsını her kim görürse al olur / Zülfini fikr eyleyen **her dem** ḳıyl ü ḳāl olur
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya **her dem** nemi
Mh17-8. Cū yirine iki 'aynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ **her dem** Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mr6-3. Her ki 'āḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider **her dem** ṣafā ile ḳanā'at şerbetin
Mr11-1. Görse bülbül gibi **her dem** gül-i ra'nāy göñül / Olur āşüfte-ṣıfat hem daḥi rüsvāy göñül
Mr11-4. Bu göñül yoḳ yire **her dem** ḳuru sevdāya düşe / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr11-11. Daḥi dilberler ile itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce ideyim anları **her demde** firār
Mr12-5. Gösterüp **her dem** baña derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
Mr18-4. Ṭoludur baġrum ṣurāḥī gibi **her dem** ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr28-1. Firḳat ü hecr ile **her dem** beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
D9-1. Āteş-i 'işḳ ile çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi **her dem** kebūd
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı **her dem** ḫākımuz
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde **her dem** zehr-i ġam / Def' ider vardur anı elde mey-i tiryākımuz
B70. Tīrüñe ḳarşu varur **her dem** dil-i bī-bākımuz / Yārelerden ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākımuz
B81. 'Aceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler **her dem** olur çün ābdan maḥfūẓ
B122. İçerem ḫūn-ı dil **her dem** yirem ġam / Ne derdüme devā peydā ne merhem

her gāh [5] *Far.* Her vakit, dâimâ. (Ş. Sami, 2010: 451)

G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola **her gāh** baña
G1122-1. Ġam tīrine **her gāh** bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1210-5. Muḥibbī yime ġam ġam gelse **her gāh** / Benī ādem muḳarrer ġamsuz olmaz
G1329-3. Yanduġınca āteş-i 'işḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler **her gāh** şem'
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile **her gāh** didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

her gice [62] Her gece, külli gece, geceden geceye.

G13-1. **Her gice** kūyuna çıḳar şu'le-i āhum şanemā / Bilmedüm niçün irişmez saña vāhum şanemā
G96-1. Gözlerümden **her gice** ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña
G234-3. **Her gice** bir nev'a māhı 'arż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı dürüst
G263-2. Gül gibi gūş eylemezsin ehl-i 'işḳun nālesin / Eylerem bülbülleyin **her gice** feryād elġıyāş
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde **her gice** müdām / Bülbül ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḫş
G291-3. Āteş-i dilden yanar **her gice** bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhum 'urūc
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile **her gice** göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür 'ālem içre rūzı telḫ
G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül 'iẕārumdan meded / İñlerem bülbül gibi **her gice** zārumdan meded
G367-1. Ruḫlaruñ ḫayrānıdur **her gice** ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini eyler naẓar
G385-2. Ten libāsın çāk idersem dostlar olmaz 'aceb / Pīrehen-i dildārla **her gice** 'uryān şarmaşur
G431-2. Hem-ser olur isem seg-i kūyuñla **her gice** / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet ise bu ḳadar yiter
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp **her gice** mihmān oldılar
G541-2. 'Işḳuñ odıyla yanup aġlar isem itme'aceb / **Her gice** şem' gibi cism eriyüp cān ezilür

G559-3. Şemʿ uyandurdı çerāġını diyār-ı Şām'da / Eksük olmaz **her gice** pervāneden ḳurbān aḳar
G597-3. **Her gice** rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı ile anda çerāġ-ı ġam yanar
G623-1. **Her gice** sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri Muḥibbī ḳoma elden / Ḥayvān olan **her gice** uyḫuya segirdür
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki buña **her gice** mihmān gelür gider
G780-2. Yılduz ṣayar **her gice** ṣubḥa dek gözüm / Görmem o māhı bilsemʿaceb ne sitāredür
G876-4. **Her gice** göz yaşını döküp iñle tā seḥer / Ḥācet dilese dirler o demde edā olur
G937-4. Başı ucına gelürin ḥastenüñ **her gice** şemʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın telḳīn ider
G949-2. Ṣuʾle-i āhum görinür her seḥer ṣanmañ ṣafaḳ / **Her gice** dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G986-6. Zülfi şebinde **her gice** şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külā yiter
G991-3. Ḥande eyler şemʿ yansa **her gice** pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin **her gice** kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum odından ḥaẕeri var
G1093-1. Firḳat ile **her gice** ṭañ mı ola bī-ḫᵛāb göz / Laʾl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1269-4. Zülfi dūnında **her gice** şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külāh imiş
G1293-3. Ḥande eyler şemʿ yansa **her gice** pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1328-3. **Her gice** yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker **her gice** gözden ḳanlu demʿ
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek **her gice** yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre lemʿ
G1337-2. Görmek ister ḫüsnüñi olmış meger dīvānesi / **Her gice** dirile mescidde seni arar şemʿ
G1343-3. **Her gice** tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1346-3. **Her gice** yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
G1354-3. Deyrüñ içre **her gice** tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından añа hergiz çerāġ
G1378-3. Ḳonmaġ içün **her gice** miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara dervīşāne vaḳf
G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ **her gice** āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme **her gice** baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde ṣanmañ nücūm / Sīnesine irişür **her gice** āhumdan ḥadeng
G1514-1. Ḥayāl-i zülf ile **her gice** ġam-nāk / Olayım gün yüzüñ göster feraḥ-nāk
G1572-7. Muḥibbī ḫᵛāb-ı ġafletden ṣaḳın **her gice** bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḥāli Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh ile giçer **her gicesi** gündüzümüñ
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına **her giceler** bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / **Her gice** meclis gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G2014-3. Nālān oluram **her gice** ben meclis-i ġamda / Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben
G2045-1. Cān aparur şemʿ gördüm **her gice** pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile **her gice** bülbül gibi āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ **her gice** yaġın yaḳasın
G2199-1. Devletüñ dilberā mezīd olsun / **Her giceñ** ḳadr ü günüñ ʿid olsun
G2273-5. **Her gice** biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr ile / Çāre-sāz oluñ añа ey hem-demān ey dostān
G2406-5. Yanmaz idi dostlar **her gice** bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre **her gice** ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib **her gice** ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin dem deme
G2525-4. Kaʾbe-i vaṣlın añup **her gice** āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün zemzeme
G2709-3. Nüh-felek **her gice** alur encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı meger ḥüsnüñe olmış müşterī
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şemʿ-veş **her gice** yā dūdı
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp **her gice** mihmān ol yüri
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram **her gice** şemʿüm hem kebābum var benüm
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl **her gice** ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di ḳan aġla / **Her gice** şemʿ gibi yan aġla
D16-2. Yummazam gözlerümi **her gice** olınca seḥer / Ṣanmañ ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme uyḫu getürür
B6. **Her gice** āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña

her gün [11] Süreklice, sürekli olarak. (TDK, 2011: 1085) *bk. her rūz*

G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh baña / **Her gün** ziyāde olur ise āh veh baña
G435-4. Ömr murġı rızḳını yimekdedür / Çünki **her güni** anuñ bir dānedür
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuban **her gün** ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G653-4. Daş işigüñ bekleyüp **her gün** yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi **her gün** bir iştedür
G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīh idem kim āfitāb / **Her gün** aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G1694-4. Güneş gördüm gelür **her gün** ḳapuña / Zekāt-ı ḥüsnüñ umar oldı sāil
G1789-1. Meded artmaḳdadur **her gün** günāhum / Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum
G1959-3. Velī fāriġ iden **her gün** bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek **her gün** āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2665-1. **Her gün** eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı

her ḳaçan [142] ...her ne ḳadar, her ne deñlü, niçe niçe... *bk. her çend* (Tulum, 2011: 846, 845)

G29-3. **Her ḳaçan** ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki sebeb bārān aña
G53-2. Ey ḳaşı ya **her ḳaçan** ṭoġrulsa ṯīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G61-1. **Her ḳaçan** gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G79-3. **Her ḳaçan** ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Şevḳden güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G134-2. **Her ḳaçan** kim zülfi çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀşıḳa lāyıḳ budur kim eyleye başını ṭūp
G154-1. Ḫaymesin şaḥrāda ḳursa **her ḳaçan** ol āfītāb / Rişte-i cāndan iderler ehl-i ʿışḳaña ṭınāb
G167-1. **Her ḳaçan** kim gide yüzüñden niḳāb / Münfaʿil olur cemāl-i āfītāb
G169-1. Gün yüzinden **her ḳaçan** kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G174-1. **Her ḳaçan** kimʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / Eylese aña naẓar ditrer felekde āfītāb
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre **her ḳaçan** çoġ olsa bārāndurʿabeş
G309-2. Derd-i dilümi **her ḳaçan** ʿarż eylesem saña / Gelmez dilüñden ey şanem illā cevāb-ı telḫ
G320-4. Doymaya ġamzeleri ṯīrine sīnem siperi / **Her ḳaçan** vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G326-3. Bezm-i ġamda **her ḳaçan** bu sīnemʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / **Her ḳaçan** yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G351-5. ʿĀdet oldı **her ḳaçan** ʿıyd olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī bendene ḳıl būseni iḥsān-ıʿıyd
G382-1. **Her ḳaçan** āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke gelür / Sīnede dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G385-1. **Her ḳaçan** bād-ı seḥerden zülf-i cānān şarmaşur / Dehşet alurʿaḳlı dil olur perīşān şarmaşur
G399-1. Tār u mār-ıʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / **Her ḳaçan** kim ruḫları üstinde zülfin şāneler
G405-1. Yāre ḳarşu **her ḳaçan** dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G432-1. Ḫānesinden **her ḳaçan** serv-i ḫırāmānum çıḳar / Gözlerüm yaşı revān olup bile cānum çıḳar
G438-1. **Her ḳaçan** āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil āhum ile ḳubbe-i eflāke çıḳar
G449-1. **Her ḳaçan** fikrimüz ol kākül-i müşkīne gelür / Elem ü derd ü belā bu dil-i miskīne gelür
G463-1. **Her ḳaçan** āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram āhum ile bir şerer-i eflāke düşer
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet dālıdur / **Her ḳaçan** kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G486-1. Ġamzelerle **her ḳaçan** çeşm-i siyāhın gezdürür / İrgürür eflāke ʿāşıḳ āh u vāhın gezdürür
G497-5. Dostum sevdāñ ile baş ḳalduram / **Her ḳaçan** kim çala İsrāfīl ṣūr
G499-1. **Her ḳaçan** kim zülfini ol māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G531-4. Serv-ḳaddüñ **her ḳaçan** nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet gelür şimşād uʿarʿar imrenür
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / **Her ḳaçan** açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G550-5. Bu Muḥibbī **her ḳaçan** yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḫaḳḳ ile bulutdan **her ḳaçan** bārān aḳar
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / **Her ḳaçan** görse gedāyı şeh olan ār eyler
G598-3. Ẓāhir olsa **her ḳaçan** sīnemde bu ʿışḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / **Her ḳaçan** āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G613-2. Ġonce gibi açılup gül gibi eyler ḫandeler / Ebr-i āhum **her ḳaçan** göz yaşını bārān çeker
G614-1. **Her ḳaçan** kim o ḳaşı yā görinür / Ġamzesi ṭoġrı hep baña görinür
G619-4. **Her ḳaçan** gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G621-2. Rūz-ı baḫtum ṯīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / **Her ḳaçan** ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G626-3. **Her ḳaçan** iżhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine nice nice sulṭān baġlanur
G633-5. Artar cefāsı **her ḳaçan** itsem maḥabbetʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G651-3. Her yaña yaşın açar dīvāneler boynın şunar / El uzadup **her ḳaçan** zencīr-i zülfini çözer
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / **Her ḳaçan** baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G675-4. **Her ḳaçan** vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm ile redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G681-1. **Her ḳaçan** kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḫaḳīḳa gūşuma ṣan naʿra-i Ferhād irür
G698-1. Āhum odı **her ḳaçan** kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G704-1. Ḫaddi üzre **her ḳaçan** zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görseʿaḳlın ṭaġıdur
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / **Her ḳaçan** kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G712-1. **Her ḳaçan** kesse ser-i zülfini işüm āh olur / Kimʿacebler āhumıʿömrüm durur kütāh olur
G730-6. **Her ḳaçan** gelse Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar ta ẕim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G743-3. Mest çeşmi **her ḳaçan** görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G763-2. Şemʿ-i ḥüsni **her ḳaçan** ḫūbān yaḳar / ʿāşıḳ-ı cānbāz aña pervānedür
G765-1. **Her ḳaçan** dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G774-1. **Her ḳaçan** el uzadup zülfini dildār çeker / ʿIşḳ Manṣūrın aşup kendüzini dār çeker
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / **Her ḳaçan** kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn bāzārında laʿlüñ **her ḳaçan** ḫelvā ṣatar
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / **Her ḳaçan** kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G842(a)-5. Artar cefāsı **her ḳaçan** itsem maḥabbetʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G848-4. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / **Her ḳaçan** kim tāzece bir māh-rū cānān ḳopar
G862-1. **Her ḳaçan** ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḫaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G872-3. Cān ile kimdür metāʿ-ı büseye dirken ḫarīd / Buʿacebdür **her ḳaçan** olsam ḫarīdār incinür
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde vişāli gencīne / Kimse gence mālik olmaz **her ḳaçan** mārın görür
G924-1. **Her ḳaçan** zencīr-i zülfe el ura cānāneler / Baş açup boyun uzadur ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G926-4. **Her ḳaçan** fikr eylesem laʿl-i leb-i meygūnını / Şādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar
G935-1. **Her ḳaçan** gün yüzine zülfini dildār çeker / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G942-6. Bu Muḥibbī **her ḳaçan** yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G949-5. **Her ḳaçan** kim zülfi çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuṣṣāḳdan meydān-ı ʿışḳ / **Her ḳaçan** elde ser-i zülfüñ senüñ cevlān olur

G958-1. **Her ḳaçan** kim āh ider dil şuʿle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim şol u kim şaġın çeker
G960-1. **Her ḳaçan** kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan şanasın ḳand-i nebāt / **Her ḳaçan** şekker lebüñçün eylesem güftār şiʿr
G977-1. **Her ḳaçan** ḳadd-i dil-rübā görinür / Sidreden belki müntehā görinür
G993-3. **Her ḳaçan** alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri şan bir kesmedür
G1002-1. **Her ḳaçan** ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḥaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1016-1. **Her ḳaçan** bād-ı şabādan açıluban gül güler / Nāle eyler ḳarşusında şanmañuz bülbül güler
G1019-1. **Her ḳaçan** görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalurʿışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īşār içün / **Her ḳaçan** ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1032-3. **Her ḳaçan** leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz n'eylesün maġlūbdur
G1050-1. **Her ḳaçan** çeşmüñ elinde tīr ü peykān oynadur / ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller ḳarşuña cān oynadur
G1058-1. **Her ḳaçan** ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virürʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1066-1. Şāne ile **her ḳaçan** kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Şöyle kimʿālem olar şan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbīʿaceb eylemeñüz / **Her ḳaçan** bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G1076(a)-1. **Her ḳaçan** kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / Şanki söyler ṭūṭidür kim sükker aġzından düşer
G1076(a)-3. **Her ḳaçan** derd ü firāḳuñ ḳıṣṣasın şerḥ eylesem / Şemʿe yaḳar yüregini odlar aġzından düşer
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḫüsnüñ **her ḳaçan** medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā aña kim bülbül-i gūyā dimez
G1140-5. **Her ḳaçan** görsen Muḥibbī nāz ider ol Nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1146-1. **Her ḳaçan** olsa heves başda dil ü cān uyumaz / Gice seyyāre şayar dīde-i giryān uyumaz
G1183-5. **Her ḳaçan** el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān ile serden ṭolısardur bizüm meydānımuz
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār / **Her ḳaçan** ḳāmet getüre bāġ-arā ol serv-i nāz
G1300-5. Ey Muḥibbī **her ḳaçan** gönderse dilber tīrini / Anı taʿẓim eyleyüp dilden aluban cāna aş
G1305-5. Ey Muḥibbī **her ḳaçan** varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1349-2. **Her ḳaçan** kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse şaġ
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / **Her ḳaçan** kim ura el tīr ile peykāne şadaḳ
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre şevḳ / **Her ḳaçan** nūş itse mey lā-büd gelür güftāre şevḳ
G1404-5. **Her ḳaçan** āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1425-1. **Her ḳaçan** reftāre gelse ol ḳad-i bālāya baḳ / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl aʿlāya baḳ
G1484-4. Didiler ravżada ṭāvūsa beñzer / Ṣalınsa **her ḳaçan** ruḫsāre zülfüñ
G1536-4. **Her ḳaçan** meydān-ı ḫüsne gelse ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dīzüñ senüñ
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḫi anı göñülden ḳul ider / **Her ḳaçan** söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin / **Her ḳaçan** kim ḫʷābdan olsa seḥer bīdār gül
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez Çehrem üzre al olur / **Her ḳaçan** başdan başa görsem giyersin seni al
G1737-3. **Her ḳaçan** dil mülkineʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı al
G1766-1. **Her ḳaçan** yād-ı ruḫuñla kūyunı mesken ḳılam / Ḥāşā lillāh kim varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde **her ḳaçan** yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / **Her ḳaçan** vaṣf itse ol laʾl-i şeker-nābum benüm
G1831-1. **Her ḳaçan** zībā cemālüñe olam düş ey şanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey şanem
G1835-1. **Her ḳaçan** eş ʿārum içre leblerin yād eyleyem / Nice şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1858-1. **Her ḳaçan** cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1891-1. **Her ḳaçan** şemʿ-i cemālini görem yana varam / Cān atup bāl ü peri yaḳmaġa pervāne varam
G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne gibi / **Her ḳaçan** derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1984-4. Āteş-iʿışḳ ile dilden **her ḳaçan** āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen ile pūlād hem
G1987-6. Derd-i dilden **her ḳaçan** derd ile ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1989-4. **Her ḳaçan** ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G2029-3. Getürür peyk-i ecel şan baña riḥlet nāmesin / **Her ḳaçan** ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / **Her ḳaçan** sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2065-6. **Her ḳaçan** gelse ḫayāl-i serv-ḳaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn içün
G2137-5. Ey Muḥibbī **her ḳaçan** yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2197-4. Serv tek gelse ḳıyāma **her ḳaçan** ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / **Her ḳaçan** ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine **her ḳaçan** ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül ḳıl yolına īşār sen
G2279-1. **Her ḳaçan** Leylī çıḳup olmaḳ diler şaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn
G2304-3. Şiʿrüm içre **her ḳaçan** şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2388-1. **Her ḳaçan** baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2389-3. **Her ḳaçan** taḳrīr idemʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup derd ile bağrın ṭağlaya
G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / **Her ḳaçan** cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile
G2430-4. ʿĀlemiʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u ṣadā / Ṭurra-i ġam **her ḳaçan** degse bu sīnem kūsına
G2495-3. Zāhidā añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin / **Her ḳaçan** yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2535-2. **Her ḳaçan** kim ṣalınup seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram sāye-i ḳaddüñ ḫāş ü ḫāşāke düşe
G2585-5. Āsitānuñda **her ḳaçan** görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2621-2. **Her ḳaçan** gelse ḫırāma ol ḳıyāmetʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi
G2671-1. **Her ḳaçan** ʿāşıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice yirden açıla üstine miḫnet ḳapusı
G2772-4. Şan giyer ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / **Her ḳaçan** eyler perīşān ṭaġıdur giysūları
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice beyān eyleyeyim / **Her ḳaçan** söylesem ol demde zebān oda yanar
Tb1-17. **Her ḳaçan** āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende kim ḳaçan tīmār olur
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ **her ḳaçan** kim fitneler peydā ḳılur / Ḫayret alurʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur

Mh18-13. **Her ḳaçan** görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Mr2-9. **Her ḳaçan** gül-ruḫlaruñı bu Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek feryād ider
Mr9-7. **Her ḳaçan** cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / **Her ḳaçan** göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr17-11. **Her ḳaçan** seyr ide ol serverān bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele
Mr28-5. **Her ḳaçan** āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
B40. **Her ḳaçan** kim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre cānum gizlenür
B50. **Her ḳaçan** hicrān yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḫayretdürür

her ḳanda [19] ...her kücā, her ḳanda ki, her ḳanġı yerde...(Tulum, 2011: 846)

G124-1. Derd-i ʿışḳa dostlar hergiz bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ **her ḳanda** ola olur ġarīb
G130-4. Ṣormasa bu derd-mendüñ ḥālini olmaz ʿaceb / ʿĀr ide dervīşden **her ḳandasa** ʿālī-cenāb
G364-4. Tūmār-ı şi ʿrümi n'ola elden ḳomayalar / **Her ḳanda** kim biterse olur ney şeker leẕīẕ
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / **Her ḳanda** ki gül bite anuñ yiri dikendür
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / **Her ḳanda** ki şekker ola didüm mekesi var
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol la ʾl-i siyāhı / **Her ḳanda** ki şeker ola didüm mekesi var
G962-2. **Her ḳanda** isem derd ü ġamıdur baña hem-dem / Āhum yili olur baña her yirde hevā-dār
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / Bu dil **her ḳanda** varsa hem-rehidür
G1328-5. Gündüzin **her ḳanda** olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü ḥāline aġlar şem ʿ
G1346-5. Gündüzin **her ḳanda** olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendi kendü ḥāline aġlar şem ʿ
G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārıżı üzre ʿaceb degül / **Her ḳanda** ki genc ola aña pāsbān gerek
G1580-1. **Her ḳanda** olsa bir güzel ol bī-vefā gerek / Her dāim işi ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī ṣaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā **her ḳandasa** dīvāneye
G2479-3. **Her ḳanda** ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç gördünüz ki ʿāşıḳı dünyāda kām ile
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşkerdürür sirişk / **Her ḳanda** varsa şu ʾle-i āhı ʿalem ḳıla
G2602-2. Mihr eylese ṭulū ʿ olur ẕerreler ʿiyān / **Her ḳanda** kim gül açıla lā-büd hezār ola
G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden āb-rūyı / Arar **her ḳandasa** ol serv boyı
G2728-2. Görse **her ḳanda** güzel olur anuñ şeydāsı / Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā bizi / **Her ḳanda** ise aradı buldı belā bizi

her ḳanḳı [1] ...her kim ki, her kes ki, eyyü, her çi...(Tulum, 2011: 846)

bk. her kim ki

G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide anı da rām olur

her ki [36] *bk. her kim*

G10-4. Cān ile **her ki** gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışdan
G21-4. Jeng-i ġamdan **her ki** dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd şarāb-ı ṣaf aña
G139-4. **Her ki** ʿāşıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp n'eyler edīb
G190-2. **Her ki** ʿāşıḳdur bilür elbette derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / **Her ki** ʿāḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G330-3. **Her ki** diler bir perī tesḫīr ide / Eylesün ʿışḳ odına cānın sipend
G368-5. Muḥibbī **her ki** ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / **Her ki** yüzüñe naẓar ide gelür aña sürūr
G720-4. Cānān yolında **her ki** bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem içinde be-nām olur
G759-1. **Her ki** ʿāşıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden gele şākir giçer
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / **Her ki** ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G937-3. **Her ki** ʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir marażdur ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan dostum / **Her ki** göre dir saña ʿömri dırāz
G1253-4. **Her ki** cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1367-1. **Her ki** insāndur kemālāta irüp bulur şeref / Eylemez ẕāyi ʿ demini eylemez ʿömrin telef
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün elif / Bu ṣıfatla **her ki** ʿāşıḳdurur olur muttaṣıf
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her varaḳ / **Her ki** ʿārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1434-2. **Her ki** ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1461-2. **Her ki** ʿāşıḳ giçe elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine **her ki** ḳaṣd itse gözine mūr ile mūyuñ
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur **her ki** göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-i ʿadesüñ
G1574-1. Dāġ-ı ġamla **her ki** ʿāşıḳdur derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān gerek
G1599-4. **Her ki** ʿārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / Şartıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G1628-4. **Her ki** ʿāşıḳdur yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz ol dil-i sūzān gerek
G1897-2. **Her ki** ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
G2098-6. Muḥibbī **her ki** ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2254-2. Ġam meclisinde **her ki** benüm nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2356-2. Na ʾl-i esbini zemīn üzre anuñ **her ki** göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / **Her ki** ʿāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
G2458-1. ʿIşḳ ile **her ki** düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline

G2585-2. Esb-i naʿlin zemīn üzre anuñ **her ki** göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2587-1. **Her ki** cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
En1-27. He Hebā oldı yolında **her ki** ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña ne ʿizz ü ne vaḳār
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / **Her ki** ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil niʾdeyin / **Her ki** pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mr6-3. **Her ki** ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā ile ḳanāʿat şerbetin

her kim [47] Her ān çi, her kim, eyyü, her ne ise, küllümā, her ne, her çi, her çi ki...(Tulum, 2011: 846, 844) *bk. her ki*

G48-1. Gül yüzüñ şevḳine **her kim** zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde şādān olmaya
G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḫāliḳi perverdigār / Didi **her kim** āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G97-2. Şöyle ḥayrān olmışam ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi **her kim** görür ise olur ḥayrān aña
G120-1. Fikr-i lebüñ ki eyledi göñlüm evin ḫarāb / Başdan çıḳar **her kim** ola müdmin-i şarāb
G175-2. Güneş ruḫsāruña **her kim** baḳarsa / Mecāli ḳalmayup anı dutar teb
G206-6. Bu defter-i ḥadīşüm ḫūn-ı cigerle yazdum / **Her kim** oḳursa lā-büd ider aña sirāyet
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür **her kim** eylerse bugün kām ile baḫş
G298-1. تا که ندار سید سحر که بکوش روح / **Her kim** ḫumāra çāre diler eylesün şabūḥ
G312-1. Ey göñül incinme olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / **Her kimüñ** telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ üstinde ey şanem / **Her kim** görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā şanur
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿidebilmez kīn **her kim** dīn ṭutar
G500-5. **Her kim** oḳursa şiʿrümi būy-ı vefā alur / Zīrā Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G508-1. **Her kimüñ** başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini **her kim** başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G516-4. Bezm-i ġamda giceler **her kim** işide nālemi / Dir nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G526-3. **Her kim** ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña sürür
G535-4. Serverā pāyuñda **her kim** gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G551-3. Şalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni **her kim** göre eydür ḳıyāmetdür
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi **her kim** göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G592-2. Kūyında benüm zārumı **her kim** işide dir / Geldi dimege ḥālini sulṭāna dimişler
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / **Her kim** güzeller ile ezel āşinā olur
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / **Her kim** görürse diye bu ne şeh-vār olur
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / ʿIşḳ-ārā **her kim** göre Mecnūn diyü nāmum virür
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile **her kim** hüner ister / Cān ile cefā tīrine sīne siper ister
G694-1. **Her kim** cihāna geldi perīşān gelür gider / İtmez ḳarār sīneye çün cān gelür gider
G717-3. **Her kim** içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G783-3. Ne ġam cān terk idem cānān yolında / Gelür ortaya **her kimde** ciger var
G831-5. Sīne bilür ʿālemde ol zehr acısın / Pister-i devletde **her kim** şīr emer
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp **her kim** çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / **Her kim** ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ **her kim** göre āşüfte-ḥāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G889-6. Cān nīsār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Kaʿbeye **her kim** vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / **Her kim** güzeller ile ezel āşinā olur
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / **Her kim** yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şiʿrüñi **her kim** oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G957-1. Nigāruñ laʿl-i cān-perver lebi var / Anuñ **her kim** eme ḫoş-meşrebi var
G976-3. Derdini terk eylemez **her kim** bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur o kim derdi ḳoyup dermān alur
G990-4. Sīne-i sūzānumı **her kim** göre şanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol rübāb üstindedür
G1026-3. Dehān-ı yāre **her kim** noḳṭa dirse / Meyāna mū disün ince meyāndur
G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum uyurdı yār / **Her kim** ẓarīf ola işi nāzikānedür
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne şanduḳında şaḳlar **her kimüñ** lālāsı var
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben çekdüm āh / **Her kim** işitse diye bu derd-mendüñ derdi var
G1103-7. Sīnesine **her kim** kesdi naʿl ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān istemez
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı **her kim** saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet **her kim** bilür / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān istemez
G1350-5. **Her kim** Muḥibbī şiʿrini bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hīç kār-ı zāġ
G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya çün virdüm göñül / Ḥālümi **her kim** şorarsa işidenlerden ıraġ
G1409-1. Sīnesini **her kimüñ** yaḳdı ezelden nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / **Her kimüñ** göñlinde ḳala bu şadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1454-1. **Her kimüñ** yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / **Her kim** dimişse bu sözi didüm naẓar degül
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / **Her kim** didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G1730-2. **Her kime** bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḫi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1764-5. Muḥibbī cān u dil **her kim** virüp bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / **Her kimüñ** inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam

G1820-9. **Her kim** göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G2075-1. **Her kim** benümle işide yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur ki eyleye şīrīn rivāyetin
G2088-5. Ey Muḥibbī şi'r-ārā **her kim** göre elfāẕuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2120-1. Rüstemāne yāyını almış o çeşm-i ġamze-zen / **Her kime** doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şi'rümde anuñçün añaram / **Her kim** oḳursa anı vālih ü ḥayrān olsun
G2281-3. **Her kim** tecerrüd itdi çıḳdı göge çü īsi / **Her kim** ṭama'da ḳaldı giçdi yire çü Ḳārūn
G2349-1. **Her kim** iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya āḫır cefāsına
G2372-5. **Her kim** oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir du'ā ḳıla
G2422-1. Ẕerre-veş **her kim** meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola
G2435-1. **Her kim** güzelüñ aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2437-5. **Her kim** Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu imtizācına
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine **her kim** zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı 'ālemde şādān olmaya
G2466-1. **Her kim** dilerse varup o servi kenār ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire **her kim** dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / **Her kim** anuñ fikr ide ma'nāsını 'aḳlı şaşa
G2482-2. Esbüñüñ na'lini **her kim** göre miḥrāb idine / Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye
G2499-6. **Her kim** ġanī olursa ṣanmañ ḥuẕūr ider ol / Dervīşlige ola ḳāni' 'ömri giçer ṣafāda
G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde **her kim** göre gül-ruḫsāruñı / Bāġa varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum şol ḳadar / Sīnemi **her kim** görürse beñzedür gül ḳanına
G2527-6. Öldürürem dir imiş **her kim** gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ ṣunduḳ anuñ fermānına
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan başına külāh / Āṣüfte ola **her kim** iderse aña nigāh
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / **Her kim** naẕar iderse oḳur anda āh şāh
G2579-3. **Her kim** cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur'aẕāb ile
G2596-1. Sīnesinde **her kimüñ** mihr-i ruḫ-ı cānān ola / Ẕerre-veş olmaz'aceb 'ālemde ser-gerdān ola
G2598-1. Sırr-ı 'ışḳı **her kim** ister sīnede pinhān ola / Ḳıymet ile istemez 'ālemlere destān ola
G2603-5. **Her kim** işitse nālemi dolāba beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb ola
G2669-3. Erisün şu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına **her kim** şehā teşbīh ide ḳandi
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / **Her kim** görürse beni ṣanur tīr-keş-in daḫi
G2695-5. **Her kim** Muḥibbī gördi bu şi'r-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2697-4. **Her kimüñ** alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
G2729-4. Gözlerüm yaşında **her kim** göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir ṣuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2736-2. Ziyān idem diyü **her kim** yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki 'ālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
G2744-1. Yolında **her kim** ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese 'ışḳ içre kim añardı Ferhādı
G2758-1. Bir naẕar **her kim** göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup 'ışḳ āteşine seyle virür ḫākini
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca 'aḳlı hergiz başına / Ey perī **her kim** senüñ rūyuñ temāşā eyledi
G2779-4. **Her kim ki** vara zülf-i siyeh-kāre bend ola / Kendü eliyle başına alur belāsını
Tb1-23. La'l-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe **her kim** baḳarsa dir gül-i terden laṭīf
Mh7-8. Āsān görinür evvel 'ışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı 'ışḳ degül ḳābil-i beyān / **Her kimse** anı añlayabilmez bilen bilür
Mh16-5. Nergis-i şehlāsını **her kim** görürse al olur / Zülfini fikr eyleyen her dem ḳıyl ü ḳāl olur
Mr24-6. Sezādur **her kim** uyarsa hevāya / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr25-11. **Her kim** ādemdür anuñ eksük olur mı hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
Mr30-3. Bir naẕar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ **her kim** baḳarsa dāġına
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / **Her kim** isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes
B76. Mest oldı Muḥibbī içeli cür'a-i la'lüñ / Ġışş olsa ne ṭañ **her kim** içerse mey-i bī-ġışş
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / **Her kim** günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ

her kim ki [47] *bk. her ḳanḳı*

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa **her kim ki** göñülden olmaya māyil / Olur her itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl
G65-5. Evveline 'ışḳuñuñ **her kim ki** başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur aña intihā
G149-4. **Her kim ki** göre la'lüñi ol mey-perest olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur **her kim ki** ṣuna saña dest
G191-4. Ṣundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / **Her kimde kim** kerem var ẕāhir ḳılur kerāmet
G239-1. Pervāne ḳılur şem'-i ruḫı mihr ü mehi dost / **Her kim ki** göre ḫüsnini ider ki zihī dost
G337-2. Cān terk eylese zihī 'ışḳ içre ṭañ mıdur / **Her kim ki** pīr-i 'ışḳa ola cān ile mürid
G394-2. **Her kim ki** bile leẕẕet-i 'ışḳuñ ṣafāsını / Ṣanmañ anı ki derdini dermāne 'arż ider
G452-2. Virmezem 'ālemlere ışḳ ile olan bir demüm / Vireyim **her kim ki** güş eylerse ol demden ḫaber
G467-4. **Her kim ki** ṣuna pīr-i muġān bi'atine el / Zāhid sözini diñlemez ol iḫtirāz ider
G479-1. **Her kimüñ kim** göñlini bir lu'b ile cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ derdi ḳor dermān alur
G520-4. **Her kim ki** vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña cümle sezādur
G525-1. **Her kimüñ kim** pür-cefā bī-raḥm bir cānānı var / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G541-5. Şi'r-i dil-sūzumı **her kim ki** Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise daḫi hem ol an ezilür
G606-3. Eflāke ire gün gibi anuñ başı şehā / **Her kim ki** ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G621-4. Bir ḳadeḥ **her kim ki** nūş itdi maḥabbet cür'asın / Mest-i lā-ya'ḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G621-5. Ey Muḥibbī artadur 'ışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime **her kim ki** 'āṣıḳdur belāyı o çeker
G692-4. **Her kim ki** şehā şunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭ' eyle anuñ başını tīġ ile ḳalem-vār
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / **Her kim ki** göre dir ki ne müşkīn nefesi var

G720-1. **Her kim ki** saña cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim anuñ da murādı tamām olur
G748-3. Gāhi belā vü derd gehi ġuṣṣa vü elem / **Her kim ki** ʿāṣıḳ ola başından neler giçer
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / **Her kim ki** göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G815-4. Dil virme key ṣaḳın bu cihānuñ sarāyına / **Her kim ki** aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / **Her kim ki** bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre **her kimse kim** iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene varup / **Her kim ki** bile ḳuş dilini ẕü-fünūn giçer
G867-1. **Her kimüñ kim** gül gibi her-cāyi bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G888-2. **Her kim ki** ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G893-1. **Her kim ki** ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadrini ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G915-1. **Her kim ki** göre zülfini ol mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından aña bir belā olur
G953-1. **Her kimüñ kim** sevdügi gül yüzlü bir cānān olur / İşi güci bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G1021-1. Gülşen-i ḥüsnüñ görüp **her kim ki** göñül baġlar / Ebr gibi gözler yaşın döküben aġlar
G1039-2. İtseñ ṭulū ʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / **Her kim ki** göre dir ki bu ne āfītābdur
G1049-1. **Her kim ki** ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1065-2. **Her kim ki** yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1122-6. Aldanma göñül virme bu dünyā-yı ʿacūze / **Her kim ki** göñül virdi bu dünyāya er olmaz
G1240-3. O şem ʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür **her kim ki** ʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1258-1. **Her kim ki** bugün rāh-ı miḥnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan cān ile ider aña sābāş
G1304-4. **Her kim ki** ʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır ölmek olur aña farż
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda **her kimse kim** ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifāʿ
G1410-1. **Her kimüñ kim** bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı yoḳ
G1574-4. İster isem būse la ʾl-i nābdan ʿayb eyleme / **Her kimüñ kim** derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1582-2. **Her kimde kim** hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / Evvel ḳademde lā-büd aña terk-i ser gerek
G1624-5. **Her kim ki** Muḥibbī göre bu şi ʿr-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḫi nāzik
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / **Her kimüñ kim** derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında **her kim ki** göre / Naḳşını bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı **her kim ki** güş ide / Aña Muḥibbī diyebilür mi güher degül
G1667-1. Bī-vefā dünyāya **her kim ki** aldanur ādem degül / Eyleseñ içe naẓar ʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı **her kim ki** güş ide / Var mı Muḥibbī diye bunuñ çün güher degül
G1747-5. **Her kim ki** ola ehl-i ḳanā ʿat Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez seng ile birdür semān-ı la ʾl
G1845-2. **Her kim ki** göre yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G2151-5. Muḥibbī naẓmumı **her kim ki** gördi / Didi şi ʿrümi yeg Fürs-i ʿAcemden
G2192-1. Her kişi ḫandān u şādān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider **her kim ki** ʿāşıḳdur enīn
G2226-4. **Her kim ki** görse gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sāyesinde ne nāz u ni ʿamdasın
G2248-5. **Her kim ki** ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2318-2. **Her kim ki** ʿāşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2357-4. **Her kim ki** vefā ʿahdin ider ʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek ḫaḳḳını ol dizi gözinde
G2363-1. **Her kim ki** uya cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar içinde ol / **Her kim ki** baġlaya dili ol zülfi sünbüle
G2413-1. **Her kimüñ kim** sīnesinde mihr-i cānān olmaya / Ehl-i diller meclisinde adı erkān olmaya
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına **her kim ki** imāmet getüre / Ḳamu ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre
G2497-5. **Her kim ki** göñül virdi aldandı bühtāna / Dil virme Muḥibbī aña sen ʿālem içinde
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür **her kim ki** çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / **Her kimüñ kim** ʿışḳı yoḳ aşlā aña ādem dime
G2550-2. **Her kimüñ ki** ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırş / Ṭoymaya gözi cihān ni ʿmeti cümle yise
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını **her kim ki** gelüp saña dise
G2590-4. **Her kim ki** vire göñlüñ anuñ küfr-i zülfine / Ārām u ṣabrı ḳalmaya her dem ġarīb ola
G2591-1. **Her kim ki** seyr-i lāle-ruḫuñdan ırag ola / Anuñ ʿaceb mi sīnesi ṭopṭolu dāġ ola
G2595-1. **Her kim ki** anuñ işi bugün āh u zār ola / Ṣām u seḥerde nālesi anuñ hezār ola
G2599-1. **Her kim ki** şāh-ı ʿışḳa göñülden ġulām ola / Uyḫu yüzi dü-çeşmine anuñ ḥarām ola
G2599-2. Ṣīrīn lebi firāḳiyle **her kim ki** cān vire / Āḫır nefesde menzili dārü's-selām ola
G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini almaz i ʿtibār / **Her kim ki** bunı fikr idüp añlar fenāsını
G2683-2. **Her kim ki** naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi
G2689-1. **Her kim ki** göre seyr ider ol serv-i ḫırāmı / Göz yaşını yolına revān ide tamāmı
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin terk / **Her kim ki** ḳıla anda ʿuṣṣāḳ-ārā nāmı
G2768-2. **Her kim ki** dehr ni ʿmetini yiye ḥırş eyleye / Anuñ şoñında çekse gerek imtilāsını

her kişi [47] Herkes. (TS, 2009: 1914)

G228-2. **Her kişi** cām-ı mül ile mest olur ammā ki ben / İçeli ʿışḳuñ şarābın oluram her-bār mest
G248-5. Göster yüzüñi tā **her kişi** bula murādın / Ṣīrīn sözüñi kām-ı dil-i pīr ü cevān it
G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beni ʿayb eyleme / Ṣadr içün **her kişi** eyler çünki aḳrān ile baḫş
G281-2. Olupdur **her kişi** bir gence ṭālib / Yiter baña o yār-ı mihribān genc
G330-4. Umaram kim zülfüñe ber-dār olam / **Her kişinüñ** himmete olsun bülend
G359-3. Cihānda **her kişinüñ** mesnedi var / Baña yoḳ senden özge hīç mesned
G437-4. **Her kişi** ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz şādmān / Çarḫ-ı ẕālim ya niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim **her kişiye** yüzin bu dehr-i zāl açar

G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler na ʾim / Lā-büd cihānda **her kişinüñ** bir hevāsı var
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile / **Her kişinün** kim meāl-i fikri māl üstindedür
G720-2. ʿIşḳuñ şu ʿā ʿı ile bulur **her kişi** kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G880-3. Gülşen içre **her kişi** gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G902-1. **Her kişiye** kim uġraya göñlüm ḫaber ister / Cānā seni çün cān u göñülden sever ister
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider **her kişi** ammā ad ile ṣan iñler
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına şu seper / Gerçi uyḫu **her kişiye** sevgüli maḥbūbdur
G1177-5. Eyler egerçi **her kişi** bir nesne ile faḫr / Her dem Muḥibbī ʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1211-3. **Her kişi** cān terk ider şanma leb-i şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1238-2. İtleriyle n'ola itsem ʿarbede kūyında ben / Olıgelmişdür ider **her kişi** ṣadr içün savaş
G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür çün **her kişiye** bir hevā ḫoş
G1383-5. Ey Muḥibbī **her kişi** ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʾine yaḳan bu dil ile cān u seri / **Her kişi** sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1756-1. Görmeye seni **her kişi** cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1774-4. **Her kişi** yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ **her kişi** dil baġlamaz meh-rūlara / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G2022-4. ʿIyd irdi **her kişi** şādān u ḫandān seyr ider / Ben seni gördüm benüm ʿıydum muḳarrerdür bugün
G2060-3. Sevdüginüñ **her kişi** ister vefāsına yeler / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen
G2075-5. Çünki ezelde **her kişinüñ** bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / **Her kişi** artura ṭursun cehd ḳılsun ṭā ʿatin
G2127-2. **Her kişiyi** söyledür ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber peymāneden
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb **her kişi** oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḫüsnüñe giryānam ben
G2192-1. **Her kişi** ḫandān u şādān ara yirde ben ḥazīn / Gözi yaşludur ider her kim ki ʿāşıḳdur enīn
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol **her kişiye** eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḫayr ile ʿādetdürür **her kişi** añar mürdesin
G2300-4. Girerdi **her kişi** gülzār-ı ḫüsne / Eger olmasa ḫaṭuñ aña bārū
G2324-4. Ka ʾbe kūyuña varan ʿāşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider ḫayra girer **her kişi** bayram olsa
G2358-4. Gerekdür şi ʿr̈de ola daḳāyıḳ / Vü illā **her kişidir** şi ʿr̈-i sāde
G2384-7. Sābāş diye **her kişi** işide bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şi ʿrüñi ḫoş-edāyile
G2456-6. **Her kişiden** ṣorılur a ʿmāl ṣorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup aña ataya
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini n'ola sīnede cānum gibi / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur **her kişiye** īmānını
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler ʿuṣṣāḳı her dem öldürür / **Her kişi** tende emānet ṣaḳlar oldı cānını
M1-8. Ḳaçan ḫaşr güni mecmaʿ ola ādem / Aḳıda gözlerinden **her kişi** dem
Mh2-10. **Her kişi** ḫālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma ʿnīde Ḫᵛāce imiş
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün **her kişi** dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Mh7-7. Çün **her kişiye** olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mr8-13. **Her kişi** gerçi er giçer / Ammā gerek erde hüner
Mr13-13. **Her kişi** sevdüginüñ mihr ü vefāsına yeler / Bu Muḥibbī ne ʿaceb cevr ü cefāsına yeler
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda iş biter / **Her kişi** kim göñlini virdi aña dīnden biter

her laḥẓa [30] Her an. *bk. her an, her sü*

G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ ʾīsi-nefes **her laḥẓa** virür cān baña
G31-1. Nice yıllardur olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿAceb midür bu dīdemden ola **her laḥẓa** dem peydā
G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz derde ṣataşdum olur **her laḥẓa** ġam peydā
G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḥi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı la ʾlünden olur **her laḥẓa** em peydā
G61-2. Tīre zülfüñden vire **her laḥẓa** ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür **her laḥẓa** her dem sāl aña
G202-4. ʿAceb midür ṣarābı ẕemm iderse / Yidügi zāhidüñ **her laḥẓa** bengest
G408-1. Göñlümi iden perīşān zülfinüñ her mūyıdur / Ṭaġıdan her **laḥẓa** ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül **her laḥẓa** göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḥi dāim nemdedür
G515-1. Dilā şādīnüñ ardınca gelen **her laḥẓa** ġamlardur / Anuñçün ḫāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G611-1. Kec ḳaş ile gözleri **her laḥẓa** āl üstindedür / Ḳırmaġa ʿāşıḳları her dem ḫayāl üstindedür
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā **her laḥẓa** cānāndan gelür / Baña ol mihr ü vefādur çünki ol andan gelür
G885-1. Şeb-i hecr içre **her laḥẓa** gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ **her laḥẓa** ra ʿnālıḳ sever
G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ içer **her laḥẓa** ʿāşıḳ ḳanını / Anuñ içün ġamze-i mestüñ olur maḫmūr--veş
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme **her laḥẓa** dāġ
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle **her laḥẓa** ḫayāl / Ḥoḳḳa-i la ʾl içre gizlü lü'lü'-i şehvāre baḳ
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb / Ḳarşusında ḫār ile **her laḥẓa** eyler bāz gül
G1962-1. Şu ʾle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri **her laḥẓa** nem
G1984-1. Gül gibi gel dāimā **her laḥẓa** olġıl şād hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür ʿar ʿar u şimşād hem
G2014-3. Nālān oluram her gice ben meclis-i ġamda / **Her laḥẓa** fiġān idici ol bezme benem ben
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ ile **her laḥẓa** savaş itmek neden
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / İder ʿurūc āhum **her laḥẓa** āsumāna
G2497-1. **Her laḥẓa** gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde

G2609-4. Kim ki gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek **her laḥẓa** göñli şīşesi
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki / Ṣalmasam dil mülkine **her laḥẓa** ġavġā ḳaşki
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü **her laḥẓa** ölmek iḫtimālüm var idi
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile **her laḥẓa** ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḫtirām
Mr21-1. Gül gibi **her laḥẓa** ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar sīneden **her laḥẓa** dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd

her ne [97] Her şey, her ne olursa; her ne istersen. (Ş. Sami, 2010: 451)

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki göñülden olmaya māyil / Olur her itdügi ebter ü **her ne** eylese bāṭıl
G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü zāhid ʿışḳdan / **Her ne** dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G32-2. **Her ne** söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / **Her ne** derd ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G55-2. Saña düşer eylemek cevr ü cefā ʿāşıḳlara / ʿĀşıḳam **her ne** ḳılursan ḳıl taḥammüldür baña
G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol sen **her ne** dirlerse disünler il baña
G85-2. Bilmedüm virdüm göñül cānā saña / **Her ne** itdüm itdüm ben baña
G124-3. Rāżıyam **her ne** gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G133-3. **Her ne** dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G148-5. Her denīye söyleme ḫālüñi āgāh olmasun / **Her ne** eylerse Muḥibbī itsün ol ʿālī-cenāb
G261-3. **Her ne** emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḥş
G371-4. **Her ne** söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / **Her ne** itse cānuma ẕevḳ ü dile merhem gelür
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā ṣanur / **Her ne** gelürse ʿāşıḳa anı ʿaṭā ṣanur
G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup tezvīrine / **Her ne** eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur
G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller esīr / **Her ne** ḫükm itseñ şehā sensin emīr
G432-3. La ʿlin añdum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / **Her ne** yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G441(a)-4. Yazılısar **her ne** eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne taḥṣīl olsa bu ʿālemdedür
G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / **Her ne** dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol maʿmūrdur
G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur çeşmi **her ne** dir iseñ andan gelür
G532-5. Her ne kim itseñ revādur pādişehsin dostum / **Her ne** ḳılsan ḳıl Muḥibbī boynı baġlu bendedür
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / **Her ne** söz kim söylese efsūn ile efsānedür
G603-2. Ezelden **her ne** yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut gerek ṭar
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ Muḥibbī'ye ʿaceb / Çünki anuñ **her ne** eylerse işi merdānedür
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyuz **her ne** ḳılursañ bizi tek yāda getür
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ **her nesi** var bāde-i ḫamrāya virür
G660-3. **Her ne** sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / **Her ne** ġazel ki söyleye hep ʿāşıḳānedür
G747-5. **Her ne** cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā nigārı cān u göñülden sever giçer
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / **Her ne** ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende var
G782-7. Ḳuluñam boynı baġlu pādişehem / **Her ne** itseñ bu bende fermāndur
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger maʿānī baḥrine / **Her ne** cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G831-2. **Her ne** taḳdīr oldı ol lā-büd gelür / Başuña **her ne** yazıldı ḫayr ü şer
G836-2. Güş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / **Her ne** söz kim söyleye bilmez sözin fertūtdur
G886-4. Ṣaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / **Her ne** söz kim söyleye ser-cümle ol ıżlāldur
G890-3. **Her ne** emr itseñ muṭīʿüñdür senüñ cān u göñül / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G944-4. **Her ne** itseñ revādur cānuma baş üstine / Ṣāhlar ḫükmi giçer ḳullar aña fermān oḳur
G986-1. Cānā cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / **Her ne** gelürse cānuma senden ṣafā yiter
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī **her ne** dilerse bin anca var imiş
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyam **her ne** ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1029-3. **Her ne** gönderse baña olduġıçün ʿayn-i vefā / Āh kim cevr ü cefāsını görüñ az eyler
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna muʿādil ey göñül / **Her neye** baḳsañ yazılmış şūret-i Leylāyı gör
G1092-4. **Her ne** dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1099-4. **Her neye** ḳılsañ naẓar biz rūy-ı Ḥaḳḳa nāẓıruz / Ṣemme vechullahı gördük māsivāya baḳmazuz
G1144-3. **Her ne** gelse saña yegdür ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1224-5. **Her ne** tīr atduñsa cānā sīnede cemʿ itdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1247-1. Müstaḳīm ol **her ne** emr itse nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / **Her ne** itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī **her ne** dirlerse biñ anca var imiş
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / **Her ne** emr itse buyursun bende-fermānum çü şemʿ
G1403-1. Dimeñ o māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / **Her ne** diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1418-2. **Her ne** söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / **Her ne** dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / **Her ne** senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / **Her ne** senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḫükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī **her ne** gelürse rıżā gerek
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp **her ne** gelürse zehri ḫoş görmek gerek

G1583-5. Ṣād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / **Her ne** gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1623-5. **Her neye** mālik ise gül pāyına itdi niṣār / Görinürde ḳaldı ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ
G1657-4. Biz eyleyelüm **her ne** gelür Ḥaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1659-2. Raṭb u yābis **her ne** söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūṣa alma ey dil-i şūrīde sen deryā-dil ol
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / **Her ne** dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1703-4. **Her ne** gelse ḳāniʿ ol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḫubb-ı māl
G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen şeh-i devrāne dil / Anuñ içün **her ne** emr itseñ ṭurur fermāne dil
G1740-1. **Her ne** dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / Ehl-i diller arasında dostlar insān degül
G1795-2. **Her ne** ḥükm itse revādur cānuma / Ben ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam / **Her ne** emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G1932-3. Cānān yolında **her ne** gelürse gelür sürūr / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / **Her ne** emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḫi uşlanmaduñ / **Her ne** didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G1973-1. Sīnede ʿışḳı ezel ben bilürem / **Her ne** cevr itse güzel ben bilürem
G1973-4. **Her ne** cevr ü cefā gelür senden / Cümlesin baña muḥāl ben bilürem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī uşlanmaduñ / **Her ne** didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2016-4. Yārden **her ne** gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün
G2076-4. **Her ne** eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun ṭāʿatin
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün Rāżıyam / **Her ne** yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / **Her ne** dilerse Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2242-2. **Her ne** zaḫmet kim gele andan baña rāḥat gelür / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün
G2243-3. **Her ne** gelürse mihr eger cevr rāżıyam / Ṣundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / **Her ne** ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2363-5. Maʿṣūḳ **her ne** itse Muḥibbī ḳo eylesün / Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / **Her ne** dirlerse ḳo sen yār olagör yārüñ ile
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma incinem / **Her ne** gelürse senden o ben ḳula kām ola
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña ne **her ne** ide kişi kendü başına
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / **Her ne** emr itse Ḫudā ḳo anı sen baş üstine
G2596-3. **Her ne** emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına fermān ola
G2764-5. **Her ne** söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam **her ne** gelür andan baña cānum sever
Mr6-12. Ey Muḥibbī ʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / **Her ne** dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Mr7-10. **Her ne** cevri var ise ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Nş2-3. **Her ne** söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür ṣanmañ ki anı ayıla
D11-1. Yārden **her ne** gelürse çü olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna leẕīẕ
B36. **Her ne** cevr itseñ götürür mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar
B92. **Her ne** ḳazdı kūh-kenʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭīʿam **her ne** ḳılursan murāduñ tek tamām olsun

her ne deñlü [24] Ne ḳadar ise, ne ḳadar isterseñ, ne ḳadar var ise, her ne ḳadar, niçe niçe...(Tulum, 2011: 846)

G353-2. **Her ne deñlü** gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse şād
G374-2. **Her ne deñlü** derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā degül cāy-ı sürūr
G381-3. **Her ne deñlü** eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü dile merhem gelür
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / **Her ne deñlü** ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil ḫaẓ iderem / **Her ne deñlü** ki cefā eyleyesin nāz gelür
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu dil ẕākir giçer / **Her ne deñlü** eyleseñ cevr ü cefā şākir giçer
G837-4. **Her ne deñlü** eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül bende var
G873-4. **Her ne deñlü** var belā ol zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan gelür
G920-5. **Her ne deñlü** söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç ṣūfi perhīz eyleme / **Her ne deñlü** kişi perhīz itseʿillet arturur
G1064-3. **Her ne deñlü** yār düşmenlik ide / Baña ne ḳılsa gelür ol dostār
G1099-1. ʿĀşıḳuz derdüñ ḳabūl itdük devāya baḳmazuz / **Her ne deñlü** eylesen cevr ü cefāya baḳmazuz
G1127-1. Biz ezel zībā cemālüñe senüñ āşıḳlaruz / **Her ne deñlü** eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1188-1. Ḫırāmān ol yür'ey serv-i ser-efrāz / Yaraşur **her ne deñlü** eyleseñ nāz
G1238-3. **Her ne deñlü** zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / Eylemez benden yaña bir kez naẓar ol baġrı ṭaş
G1692-5. Ey Muḥibbī **her ne deñlü** eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1699-1. Geldi çün şaḥn-ı çemende oldı işret-sāz gül / **Her ne deñlü** eyler ise eylesün ḳoñ nāz gül
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgūn ḳadeḥ / **Her ne deñlü** var ise ḳalmaya göñlinde melāl
G1975-3. **Her ne deñlü** ḳaşruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2010(a)-3. **Her ne deñlü** ḳaşruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2138-4. **Her ne deñlü** derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet seririnde sen ol tek kāmrān
G2258-4. **Her ne deñlü** cevr iderse ol vefādan yeg baña / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2765-3. **Her ne deñlü** gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-i ʿummān ol yüri
G2775-5. **Her ne deñlü** eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni

her ne ise [1] Nasılsa, tafsilâta hâcet yoktur. (Ş. Sami, 2010: 451)

G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem **her ne ise** fermān dost

her ne ḳadar ki [1] Her nasılsa, nasıl olduysa oldu, uzatmayalım. (Ş. Sami, 2010: 451)

G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā bilür / **Her ne ḳadar ki** cevr ḳılur iseñ vefā bilür

her ne ki/kim [38] Her nasıl, her ne türlü. (Ş. Sami, 2010: 451)

G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde **her ne kim** menḳūş idi / Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn
G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam **her ne ki** dirlerse disünler il baña
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi öldürmek midür / **Her ne kim** maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G86-2. **Her ne kim** virürse āḫır cān alur / Nesne virmez bu cihān aylaḳ saña
G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Ṣākirem **her ne ki** taḳdīr ide Allāh baña
G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / **Her ne kim** gökden inerse yir gibi ḫazm eyle yut
G259-2. **Her ne kim** senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeş
G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / **Her ne kim** senden ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / **Her ne kim** bī-ġamdur anı ṣanma ādem ṣandılar
G489-3. İḫtiyārı ola mı hīç elinde ḳuluñ / **Her ne kim** bendesine buyura sulṭān eyler
G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / **Her ne kim** çeke çeksün aña cümle sezādur
G532-5. **Her ne kim** itseñ revādur pādişehsin dostum / Her ne ḳılsan ḳıl Muḥibbī boynı baġlu bendedür
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden ġulām olur / **Her ne kim** anuñ da murādı tamām olur
G724-5. Ey Muḥibbī **her ne kim** itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʿāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G759-1. Her ki ʿāşıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez **her ne kim** senden gele şākir giçer
G888-3. **Her ne kim** saña ṣanursun ṣan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḥaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlıḳ budur
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuşşāḳa gel / Bu meṣeldür **her ne kim** ḳılsa kişi yarın görür
G1030-3. **Her ne kim** söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki şer
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd gelür / **Her ne kim** başa yazıldı ḫayr ü şer
G1304-5. **Her ne ki** virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül ẓāhir iderse ne ʿaceb / Gösterür **her ne ki** içinde ola şīşe-i ṣāf
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān içün buyurmışlar selef / **Her ne kim** ḫāṣı ḳıla olur riyā ile telef
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / **Her ne kim** emr eylerdise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1429-3. **Her ne kim** yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir ẓerrece muvāfiḳ / Sen daḥi işle işüñ **her ne ki** saña lāyıḳ
G1553-3. Lebleriüñe bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola **her ne ki** söylerse mülüñ
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī **her ne kim** ḥükm eyleseñ / Tīġüñe teslīm ider boynını fermānuñ senüñ
G1810-4. İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin / **Her ne ki** diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākıyam
G1842-2. Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ / **Her ne kim** ḳılsa ben anuñ bende-i fermānıyam
G1985-3. **Her ne ki** gelse cānuma var saña minnetüm / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / **Her ne kim** gökden yaġar anı ḳabūl eyler zemīn
G2182-5. Muḥibbī **her ne kim** bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2202-5. **Her ne kim** söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2350-1. ʿĀşıḳ oldur nāle itdüginçe āhı berḳ ide / **Her neye kim** uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide
G2390-5. Muḥibbī **her ne kim** virdise dünyā / Alur aldanma āḫır ol ḫasise
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda ey dost / Yuyılmaz **her ne kim** yazıldı serde
G2409-5. **Her ne kim** yazduñ Muḥibbī işbu sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2496-2. Naṣīb imiş cefā vü cevri yārüñ / Yolımaz **her ne kim** yazıldı serde
G2553-3. **Her ne kim** vire Ḫudā eyle ḳanāʿat cān ile / Az u çoḳ dime ṣaḳın itme nizāʿaş üstine

her nefes [19] Daima, her an, sürekli olarak.

G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem **her nefes** āh ile efġānı saña
G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın **her nefes** seng-i cefādan ṭaş aña
G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / **Her nefes** kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G173-6. **Her nefes** kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G320-5. Yād ider **her nefes** alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G333-1. **Her nefes** ben eylerem ol ṣūḥ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil **her nefes** o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G785-2. Eşk-i çeşmüm **her nefes** saʿyi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol āhdur
G812-4. Dil sensüz iñler **her nefes** nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormazʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende **her nefes** gör bengi ḳan ḫayrān olur
G1311-4. Gözleri uyḫuda ḳaldı **her nefes** ḫacletdedür / Gözleri vaṣfın idelden nergis-i bīmāreʿarż
G1390-4. Ey göñül aldanma şaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / **Her nefes** biñ dürlü lu'bin gösterür ol bāzı çoḳ
G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ şiʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ **her nefesde** laʾl-i yār olmaḳ gerek
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmazʿaceb / **Her nefes** görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G1684-2. **Her nefes** eyler ṭulūʿandan ḫaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül

G1925-4. Mürdeye cān virürdi **her nefes** / Bize irmedi ol nefes ni’delüm
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi **her nefesde** iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam / Sen daḫi şemʿ-ṣıfat **her nefesüñ** nūr eyle
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne hergiz günāh / **Her nefesde** bilse ḥāżırdur eger Allāhını

her ne vaḳt [1] Ne zaman olsa, her bir defa. (Ş. Sami, 2010: 451)

G1380-1. Lebleri nāzik ruḫı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / **Her ne vaḳt** ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā laṭīf

her ne yir [6] Her nerede, her bir yerde. (Ş. Sami, 2010: 451)

G132-2. **Her ne yirde** menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẓuhūr iden ḥabāb
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḫi / **Her ne yirde** gül açılsa anda olur ʿandelīb
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / **Her ne yirde** ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G1498-4. Şanurvan olmış meger ʿāşıḳdurur dīdāruña / **Her ne yirde** od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1881-6. **Her ne yirde** baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
Mh10-4. **Her ne yirden** ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

her nice kim [1] Her ne kadar.

G2075-7. ʿIşḳı Muḥibbī **her nice kim** ketm itmek istese / Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin

her rūz u şeb [1] Gece gündüz.

G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider **her rūz u şeb** dellāl-ı çarḫ

her rūz [2] Her gün, günden güne, gün be-gün...(Tulum, 2011: 847) *bk. her gün*

G957-4. Viṣālüñ çünki bāḳidür fırāḳı / Muḳarrerdür ki **her rūzuñ** şebi var
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbī’yi / Artsa ʿaceb mi her şeb ü **her rūz** miḥnetüm

her seḥer [19] Her seher.

G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ **her seḥer** / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G685-4. **Her seḥer** saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde ṣu seper / Süpürür ol dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / **Her seḥer** bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa kim **her seḥer** / Āteş-i ʿışḳa girüp kendin semender gösterür
G949-2. Ṣu ʿle-i āhum görinür **her seḥer** ṣanmañ ṣafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden **her seḥer** kūyında dīvān baġlanur
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nisār içün ele her şāḫlar
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün **her seḥer** / Nice serler ḫūn ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce ḥāṣılı / Gözlerümden **her seḥer** yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G1404-3. Naʿra-i bülbülden olur **her seḥer** gülşen ṭolu / Būy-ı gülden mest olupdurur gelür güftāre şevḳ
G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn andan **her seḥer** eyler ṭulūʿ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür gūyā girībānuñ senüñ
G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı yilinden **her seḥer** / Serv gibi şalınur raʿnā-yı gül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem **her seḥer** bülbül gibi / Gül gibi şanmañ ki dilber ḥālüme ḫandān degül
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını **her seḥer** eflāke çün / Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle şularam ben **her seḥer** / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm yaş eyleyen
G2340-5. Ġonce-veş yār Muḥibbī ola kim ḫande ḳıla / **Her seḥer** dīdelerüñ yaşını bārān eyle
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül **her seḥer** / Yılda bir gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / Esdügince **her seḥer** bād-ı şimāl egler beni
Mr7-7. Kākülüñden **her seḥer** ḫāṭır perīşān eylerüz / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz

her seḥer-gāh/seḥer-geh [4] Her seher vakti.

G47-1. Reh bulursan kūy-ı yāre **her seḥer-gāh** ey ṣabā / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh ey ṣabā
G1924-2. **Her seḥer-geh** gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam
Mh9-4. **Her seḥer-geh** dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuṣṣāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz
Mr22-5. **Her seḥer-geh** iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eṣer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh

her ṣubḥ [2] Her sabah.

G216-1. Ger olsa bu cihān içre iḳāmet / Çalınmaz idi **her ṣubḥ** kūs-ı riḥlet
G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre revādur / **Her ṣubḥ** ḳapusında fiġānum ceresi var

her ṣubḥ-dem [1] Her sabah vakti.

Mh3-11. Ebr gülzār üstine **her ṣubḥ-dem** gevher ṣaçar / Nefḥa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar

her ṣubḥ u şām [1] Sabah akşam.

G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben **her ṣubḥ u şām** / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣan ʿandelīb

her sü [5] *her an, her laḥẓa*

G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen **her sü** çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm **her sü** revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın nāz ile **her sü** / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2312-5. Maʿnī gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ boyını **her sü**
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya **her sü** seni

her şeb [29] Her gece.

G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḥālümi ṣorsañ **her şeb** / Ditrerem ʿışḳuñ ile ṣanki ṭutupdur beni teb
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere **her şeb** / Nedendür gūşına girmez o māhuñ bilmedüm Yārab
G175-1. Felekdür āsitānuñ anda **her şeb** / Görinür eşk-i çeşm mānend-i kevkeb
G262-1. Gül yüzüñ göstermedün ey vird-i ḫandān elġıyāş / Bülbül-i dil oldı **her şeb** zār u giryān elġıyāş
G421-3. İşidüp efġānımı **her şeb** feleklerde melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini **her şeb** yaḳar sūz u güdāzum var
G804-1. Dīdede **her şeb** ḫayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G887-5. **Her şeb** Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti ile / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer çeker
G1217-5. **Her şeb** ey meh irdi eflāke Muḥibbī nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ ṣaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider **her şeb** nihān āteş
G1248-4. İrişmez el çün ol serv-i ḫırāma / Ḫayālin ḳılayum **her şeb** der-āġūş
G1328-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim **her şeb** ider sūz-ı dilin iẓhār şemʿ
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum görür **her şeb** zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir zerre dilden ide ḳamʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim **her şeb** ider sūz-ı dilini iẓhār şemʿ
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm degül **her şeb** şerāruñdur senüñ
G1653-3. Bir dem viṣāl-i ṣubḥa dirīġā irişmedi / **Her şeb** muḳīm-i kūşe-i hicrān olan göñül
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭoldur dimāġuñı / **Her şeb** fiġān u nāle ḳılup āh u vāda ol
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine **her şeb** tā seḥer bülbül gibi / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile **her şeb** / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1800-3. Gülşen-i ḫüsninde **her şeb** bülbül-i gūyā gibi / Tā seḥer zārılıḳ itdüm āh u feryād eyledüm
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḫayrān Muḥibbī'yi / Artsaʿaceb mi **her şeb** ü her rūz miḥnetüm
G1881-5. Ey ṣaçı Leylī ser-i kūyuñda **her şeb** tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār hem
G1935-2. **Her şeb** tenhā ḳapuñda / Tā ṣubḥ olınca zārum
G1994-1. Gül yüzüñden ayru **her şeb** ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem
G2117-5. Ey Muḥibbī ruḫları şevḳine **her şeb** tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş nāle vü feryād ideyin
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi **her şeb** tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
G2420-4. Şemʿ **her şeb** kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ **her şeb** mekānı nār ola
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı **her şebi**

her şey [1] Bir bir, külli, gösgötürü. (Tulum, 2011: 847)

G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / Zire ḥaḳḳ virmişdürür **her şeye** bir dürlü sebeb

her ṭaraf [41] Her yer, her cihet, her yan. (Ş. Sami, 2010: 1164)

G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı yaşum **her ṭaraf** / Bāġ-arā reftār ider serv-i ḫırāmānum görüp
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / **Her ṭaraf** güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G458-2. Yineʿıyd oldı bezendi **her ṭaraf** cānāneler / Ṣanasın kim her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider **her ṭaraf** āvāz gelür
G614-5. Genc-i ḫüsnine Muḥibbī ṣunma elin / **Her ṭaraf** zülf-i ejdihā görinür
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan **her ṭaraf** ṭaġlar dumānın gezdürür
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben **her ṭaraf** / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum vi ür
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḥaf / Gelür ḫadengi **her ṭaraf** ebr ü kemānum ḳandadür
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer **her ṭaraf** / Ṣanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G992-4. Ḳamet itse ol sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller **her ṭaraf** āh eyleyüp beñzeşmedür
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi **her ṭaraf** seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş
G1362-1. Ṣol ḳadar dökdi ciger ḫūnını çeşm itdi telef / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden **her ṭaraf**
G1367-5. Āḫırü'l-emr irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī atdı āhı oḳlarını **her ṭaraf**
G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış sīm-berler **her ṭaraf** / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler **her ṭaraf**
G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler **her ṭaraf**
G1374-3. Laʾl-ı nābuñ yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnīn-cigerler **her ṭaraf**
G1374-4. Yanmayınca şemʿ-i ḫüsne sürmezem pāyına yüz / Dökinür pervāne yansa bāl ü perler **her ṭaraf**
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar şererler **her ṭaraf**
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün Muḥibbī rūy-ı yār / Zülf-i fettān fitne başı olsa ṭañ mı **her ṭaraf**
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış **her ṭaraf** şular revān / Ey göñül şūrīdelik eyyāmıdur şaḥrāya baḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar **her ṭaraf** / Reşkden cān yandı gördi Ṣāḥ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1617-3. Diller alup **her ṭaraf** ʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün **her ṭarafın** / Çār dīvārına gördüm yazılu āh şāhum

G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum benüm / Anuñ içün **her ṭaraf** ṭurmaz aḳar yaşum benüm
G2016-1. Baḥr-arā ḥīç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam **her ṭaraf** başına anuñ üşmesün
G2070-3. **Her ṭaraf** serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen / Şimdilik ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsumān
G2158-3. **Her ṭaraf** serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm **her ṭaraf** / Nāle ḳılsam şaçılur göñlümdeki ṭolābdan
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış **her ṭaraf** güller / Açılur her yaña müller ele girmez zamāndur bu
G2393-4. Şatmaġa gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Şaḥn-ı gülşen **her ṭaraf** feryād u ġavġādur yine
G2425-1. Sāye şaldı **her ṭaraf** çün servler āb üstine / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2448-4. Zülfi yuvaladı ser-i ʿuşşāḳı **her ṭaraf** / Oynar şanası ṭūp ile çevgān girih girih
G2466-5. Ḳanlu yaşumı dīdelerüm döke şol ḳadar / Güller bitüre **her ṭarafı** lālezār ide
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa **her ṭaraf** güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce **her ṭaraf** deryā gibi
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / **Her ṭaraf** odlar şaçar aġzından ejderhā gibi
G2741-1. Şol ḳadar itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile **her ṭarafı**
G2754-2. Gelüp baġa yine şāh-ı reyāḥin / Döşendi **her ṭaraf** naṭ ʿ-ı pelengi
G2792-1. Döginüp def çaġırur **her ṭaraf** nāy / Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy
Mh3-2. **Her ṭaraf** güller açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿāşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

her ṭarafa[6] Her yere, her yöne, her yana.

G816-5. Şalınur ʿişve ile **her ṭarafa** nāz ile yār / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G1107-3. Naṭ ʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür üftādeleri / At şalup **her ṭarafa** ya ʿni semendin yeñemez
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup **her ṭarafa** varayım ʿummāne degin
G2457-4. Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı aḳar **her ṭarafa** / Reşk iderse ne ʿaceb bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Şalınur **her ṭarafa** nāz ile ol serv-i sehi
D20-2. Māhi-veş aġz açup dāğlarum **her ṭarafa** / Didiler ḥāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz

her ṭarafdan [26] Her yerden veya herkesten. (Ş. Sami, 2010: 1164)

G41-2. **Her ṭarafdan** nice serler kevkebi ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān aña
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm yine bir ʿāleme / **Her ṭarafdan** eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G338-1. Dāġlar **her bir ṭarafdan** dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı görem ola ʿıyd
G511-2. Senden ayru derd ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler **her ṭarafdan** ṭaġlar
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller **her ṭarafdan** güş ider
G771-3. ʿĀrızında dāne-i ḫālına el şunma şaḳın / **Her ṭarafdan** yürüdi ḳaṣdı meger īmānadur
G801-7. ʿArż-ı ruḥsār eyledi şādlıġ ile nesterin / Yüz sürer serv ayaġına **her ṭarafdan** cūybār
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın cānlar ḳopar / **Her ṭarafdan** nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / **Her ṭarafdan** ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G965-5. Ḳapuşurlar **her ṭarafdan** şanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker lebüñçün eylesem güftār şi ʿr
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / **Her ṭarafdan** eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi **her ṭarafdan** kāhlar
G1056-3. **Her ṭarafdan** güller açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿizārın ter ṭutar
G1069-5. Ey Muḥibbī **her ṭarafdan** üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda yir yir cā ḳılur
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol iki ḳaş / Māh-rūlar **her ṭarafdan** indürürler aña baş
G1481-3. **Her ṭarafdan** gülşen-i ḥüsnüñ iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış meger ḫaṭṭuñ senüñ bārū-yı müşk
G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / **Her ṭarafdan** revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1770-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / **Her ṭarafdan** ire taḥsīn ile sābāşum benüm
G2096-3. Seyre çıḳsa **her ṭarafdan** cem ʿolur ʿāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2327-2. **Her ṭarafdan** çün üşer başuña pervāne-i ġam / Sen daḥi şem ʿ-ṣıfat ber nefesüñ nūr eyle
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bula ʿāşıḳları / **Her ṭarafdan** zülfi anuñ pāsbāndur tāzece
G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi tāze sebz / **Her ṭarafdan** gözlerum bārān-ı seylāb olmasa
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevraḳı / **Her ṭarafdan** gözlerüm yaşını deryā eyledi
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / **Her ṭarafdan** girdi göñlüm şehrine yaġı gibi
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm **her ṭarafdan** çeşme vü pınar olur / Cān nice itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi **her ṭarafdan** bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ

her vaḳt [1] Her zaman. (Ş. Sami, 2010: 1280)

G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / **Her vaḳt** ben ġam-ḫvāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ

her yaña [93] ...her táráfe, her semte, fī külli vechin...(Tulum, 2011: 847-845)

G32-5. Ni ʿmet-i derd ü belā **her yaña dökil**miş yatur / Şoḥbet-i ḫāṣ it Muḥibbī ehl-i ʿışḳa ḳıl şalā
G68-2. Sūz ile āh eylesem **her yaña** şaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne şan ejder dehānıdur baña
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen gül-ruḫı / Baḳmaġa **her yaña** oldı her biri revzen baña
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer **her yaña** deryāya düşüp
G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür **her yaña** ab
G158-4. Ẓāhir ola **her yaña** mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun la ʿl ü mercān / Dökilsün **her yaña** bu ḫūnum ey dost

G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp **her yaña** göz yaşların / Cemʿidüp bir yire idem baḫr-i ʿummān ile baḥş
G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince **her yaña** serper ḳadeḥ
G316-3. ʿĀlemi nūruñ münevver ideli / Raḳş ider **her yaña** ẕerrāt-ı vücūd
G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña devrān ġamı / **Her yañadan** ehl-i ʿışḳ olana verhemler gelür
G383-1. Mevc urur **her yaña** eşküm şanki baḫr-i ḫūndur / Ṣīşe-i sebz içre yāḫūd bāde-i gülgūndur
G448-3. Gülşen-i ḥüsninde zülfi cilve-ger / **Her yaña** ṭāvūs-veş perler ṭutar
G528-1. **Her yaña** aḳan gözümüñ ābıdur / Üstine dil ḳurulı ṭolābıdur
G534-1. Dil baña eydür yüri **her yaña** kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider **her yaña** kim sulṭān gider
G558-4. Çaġlar **her yaña** dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / **Her yaña** kiʿazm eyleye āhıʿalemidür
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü ey nigār / **Her yaña** baḳup oldı dü-çeşmüm benüm çehār
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem **her yaña** bir pārem düşer
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz **her yaña** Ceyḥūn çeker
G643-3. Mümkin midür ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı **her yaña** biñ başlu mār olur
G651-3. **Her yaña** yaşın açar dīvāneler boynın ṣunar / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer
G656-2. Cū gibi **her yaña** olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān göñlini kim serv-i dil-ārāya virür
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / **Her yañadan** kim gelürse aña peyġāmum vi ür
G661-3. Eger mescide varup ḳāmet itseñ / Gele **her yañadan** Allāhuekber
G730-2. Şāne ile zülfini **her yaña** yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G738-3. Dili āvāre vü āşüfte idüp **her yañadan** / Düşürüp bende belālar getüren müyuñdur
G775-4. Secde itse kūyına **her yañadan** ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Kaʿbedür dört kūşesi miḥrābdur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān **her yaña** çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil derd ile şan ṭolābdur
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse dil şaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez **her yaña** Ceyḥūn olur
G842(b)-1. Seng-i cefāyı **her yaña** dilberler atdılar / ʿĀşıḳlaruñ zücāce-i ḳalbin üşütdiler
G874-1. Cān gözüñ aç **her yaña** baḳduḳca ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi var dīdārı gör
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi çün bād-ı ḫazān / **Her yaña** ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Kaʿbedür kūyı didüm **her yaña** ḳurbān aḳar
G911-3. Şemʿ-i ḫüsnüñde cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün cemʿolup **her yañadan** her an aḳar
G944-2. Cemʿider **her yaña** ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān oḳur
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup **her yaña** ḳılsum serv-veş reftār şiʿr
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cemʿidüp uşşāḳını **her yaña** aşma başmadur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez **her yaña** aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın **her yaña** atma / Ger atar iseñ at baña kim sīne siperdür
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı āhı / Yürür dil **her yaña** ʿışḳuñ şehīdür
G1030-2. Yaşumı ḳılsam şarāb u baġrumı itsem kebāb / Meclis-i ġamda gele **her yañadan** būy-ı ciger
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni **her yaña** her an oynadur
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / **Her yaña** kiʿazm eyleye āhıʿalemidür
G1107-2. Ṣalınur **her yaña** biñ nāz ile āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne ġārıdur diñüz / **Her yaña** kim ṣaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1115-2. Nice başlar kesilüp **her yaña** ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele çün ḫançer-i tiz
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür **her yaña** kūh-sār sebz
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan benüm / Şuʿle virür **her yaña** çünkim düşe āteş be-ḫas
G1237-2. Yüz sürerler **her yañadan** gelüben ʿāşıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu dergāh imiş
G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / Ṣaçıla **her yaña** ḳanum ben olam naḫcir-veş
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi o nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña **her yañadan** ṭūp olmış
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem şu gibi **her yaña** ak
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Ṣalın **her yaña** ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1443-4. **Her yañadan** tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün **her yaña** ḳıldun naẓar / Pāyına bu gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ
G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ **her yañadan** idüp hücūm / ʿĀrıżuñ dīn şehri iken kāfiristān eyledüñ
G1566-3. Zülfüñ ucını **her yaña** zencīriʿadl idüp / Olır serīr-i ḥüsnüñe Nūşirevān ḳaşuñ
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / **Her yaña** ṣalar pertev o bedr ayı büyütdüñ
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp **her yaña** peykānuñ senüñ
G1669-6. Baḫr-i eşküme ṭoḳunsun ḳo bu āhum ṣarṣarı / **Her yañadan** ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1671-3. Yitmez mi ḳare başuma zülf-i belāları / Niçün getüre **her yañadan** de belā-yı dil
G1708-2. Servler baş ḳaldurup **her yañadan** gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı sīnesine nār gül
G1766-4. **Her yañadan** leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña varup meyḫānei me'men ḳılam
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile serv-i ḫırāmānum benüm / Cūlar olur **her yaña** bu çeşm-i giryānum benüm
G1792-5. Çün Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / **Her yaña** dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1807-5. Muḥibbī **her yaña** çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1882-4. **Her ne yañadan** gelürse ġam açuḳ vīrāne-dil / Aña taʿẓim eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G1890-1. ALLĀH Allāh diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm / Yüriyüp **her yañadan** Ṣarḳa sipāhı çekelüm
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören şanur beni / Zāġlardur **her yañadan** üşüben yirler etüm
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp **her yaña** ben menzil ḳılam / Ḫāke şaçup eşk-i çeşmüm nice laʿl ḳılam
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / **Her yañadan** gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
G2022-5. **Her yañadan** ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün

G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḥayf kim / **Her yaña bilmezligümden arar** idüm yāri ben
G2053-5. Ey Muḥibbī **her yañadan** gelse ġam olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2080-3. Servler baş ḳaldurup **her yaña** baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden **her yaña** göz yaşların / Döker isem ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / **Her yañadan** serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2245-1. Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum yiline ḳarşu ḳo **her yaña** salınsun
G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse neʿaceb **her yañadan** naʿra-i āh
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur **her yaña** müller ele girmez zamāndur bu
G2364-5. Muḥibbī **her yaña** çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup yaz gele / **Her yaña** bülbül-i şūrīdeden āvāz gele
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur **her yaña** ser-gerdān ider göñlüm beni
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür **her yaña** seylāb gibi
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿolmadan desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola **her yaña** dāmānum gibi
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı **her yaña** seylāb gibi
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā ṭaġı gibi / **Her yañadan** yaşum aḳar anuñ ırmaġı gibi
Mh15-10. Deşt-i ġamda **her yaña** düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mr8-1. Leşker yürüsün ṣaf ṣaf / **Her yaña** itsünler meşāf
D12-1. Cūy-ı eşküm **her yaña** aḳar ṣañasın ābdur / Bu göñül iñler ḳurılmış üstine ṭolābdur
B214. Göñül iñler bugün ṭolāba döndi / Aḳar **her yaña** yaşum āba döndi

her yıl [2] Her sene.

G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi **her yıl** başında tāze dīvānum görüp
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāre yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde **her yıl** tāze dīvānum çıḳar

her yire/yirde [9] Her mahallede. (Ş. Sami, 2010: 451)

G172-4. Olursam ṭañ mıdur sen ḫūba māyil / Çün oldı ḫūblar **her yirde** maḥcūb
G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur baña hem-dem / Āhum yeli olur baña **her yirde** hevā-dār
G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / **Her yire** baş egmezüz birdür bizüm miḥrābımuz
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı **her yirde** namāz
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç işitmedüñ mi **her yirde** dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G2651-2. **Her yire** başşa segi pāy başum anda ḳoyam / Ben kim olam ki segi ile idem peymāyi
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi **her yiri**
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy ile ʿālem ṭolar şankim yanar **her yirde** ʿūd
B178. Benümleʿarbede ider o çeşm-i mest **her yirde** / Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde

her zamān [13] Ara vermeden, sürekli, daima, sık sık. (TDK, 2011: 1086)

G48-5. Bu Muḥibbī **her zamān** zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G324-1. **Her zamān** eyler dil-i sevdā-zede dildārı yād / Anuñ içündür olur günden güne ʿışḳum ziyād
G493-3. Sen gül-i nev-reste gibi ḫande eyle **her zamān** / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda itsün āh u zār
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem **her zamān** gözler
G795-5. Āhı Muḥibbī **her zamān** dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez şor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadur
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam eger ʿayb eylemeñ / Kimʿışḳ-ı yār böyle beni **her zamān** ider
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirdenʿadūnuñ **her zamān** / Ḳomaz elden nīzeler ḫāżır ṭutar her birimüz
G1164-4. İlāhi **her zamān** artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār dil **her zamān** āteş / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān **her zamān** eksük degül
G2442-5. Bu Muḥibbī **her zamān** zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya
Mr10-10. **Her zamān** sözüm benüm budur fiġān u zār ile / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Nş5-3. Emr-i Ḥaḳḳa itāʿat eylemedün / Fikr idüp anı **her zamān** aġla

her-bār [19] *Far.* Her zaman, daima, sıklıkla... (Steingass, 1892: 1498)

G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿyanar gül güler bülbül olur **her-bār** mest
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine **her-bār** mest
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā ki ben / İçeli ʿışḳuñ şarābın oluram **her-bār** mest
G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme **her-bār** baḫş / Ebleh olma şaḳla şoḥbet ḥürmetin be-güẕār baḫş
G589-5. Ey Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp baña taḥsīni **her-bār** itdiler
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu Muḥibbī'nüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider **her-bār** seyr
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāliʿümdendür ki **her-bār** incinür
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa **her-bār** kūyuña / Kaʿbeye her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G935-5. Ey Muḥibbī nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini üstine **her-bār** çeker
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma **her-bār** / Aġlar bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda varsam dūdumı / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm **her-bār**ʿarż
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur **her-bār** şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker **her-bār** şemʿ
G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker **her-bār** şemʿ

G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni **her-bār** terk
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer **her-bār** gül
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter **her-bār** gül
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol yār-ı cefākār / Ṭaʿn eyleye il bir yaña **her-bār** ne müşkil
G1815-3. Gözlerüm ḫᵛāb yüzin iki gözüm yol gözedür / Diye **her-bār** görelüm düşer ise rāhum

her-cāyi [16] *Far.* Her yerde bulunur, mahall-i mahsûsî olmayan, serseri, der-be-der. (Ş. Sami, 2010: 451)

(her-cāyi [13], her-cāyidür [3])

G509-3. **Her-cāyidür** alınma gülüñ reng ü būyına / Bārī dilüñi virür iseñ bir nigārā vir
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi **her-cāyi** bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı var
G794-5. Sevme **her-cāyi** güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G912-5. Muḥibbī gül gibi **her-cāyi** dildār / Yanında ḫārlar aġyāra beñzer
G1550-1. Ey göñül **her-cāyidür** gün gibi cānānuñ senüñ / Göklere irseʿaceb mi āh u efġānuñ senüñ
G1589-4. **Her-cāyi** n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev o bedr ayı büyütdüñ
G1620-1. Gün yüzine ʿāṣıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül **her-cāyidür** çünki dilā rāmuñ senüñ
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı zeyn idüp **her-cāyi** gül / Ḫūb idi ger olmasa **her-cāyi** gül
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi **her-cāyi** bu ʿālem içre sensin sen
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı için **her-cāyi** dirlerse n'ola / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān için
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / **Her-cāyi** güzelden ne gelür yāri ni'dersin
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse **her-cāyi** meh-i nā-mihribānumçin
G2599-4. **Her-cāyi** yāre göñlini virme gül gibi / Her bir eline dāmenini vire rām ola
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār eline virme ṣaḳın / Virme elden ele olmaya aduñ **her-cāyi**
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şuʾleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi **her-cāyi**

her-cāylıḳ [6] Serserilik, der-be-derlik.

G590-4. İderler gün gibi **her-cāylıḳ** āh / Bu göñlüm bülbüline zār iderler
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende gül efġānını / Eyleyüp **her-cāylıḳ** her laḥẓa raʿnālıḳ sever
G1613-4. Yārden **her-cāylıḳ** resmini ögrendi meger / Her gice meclis gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1651-5. Yārden **her-cāylıḳ** resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1746-2. Gün gibi **her-cāylıḳ** itmek revā mıdur saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde var **her-cāylıḳ** bülbülde de āh u fiġān

hergiz [187] *Far.* Aslâ, hiçbir vakit. (M. Nâcî, 2009: 220)

(hergiz [186], hergizin [1])

G39-1. Āh kim bu ṭāliʿüm ṭutmadı **hergiz** yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi **hergiz** heves kim vara gülşenden yaña
G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī itme emrine ḫilāf / Emrine **hergiz** ḫilāf eyler mi görʿarż u semā
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı baña / Ḳomadı hecr āteşi **hergiz** dil-ārāmı baña
G90-1. Sensüz ey cān u cihān **hergiz** gerekmez cān baña / Sīnede cānā ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G124-1. Derd-i ʿışḳa dostlar **hergiz** bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G178-1. ʿĀṣıḳ oldum gözlerümden ḫāli olmaz **hergiz** āb / Ḫᵛāb görmez gözlerüm bu vech ile ḫālüm ḫarāb
G204-3. Herkes ki içe cürʿanı **hergiz** ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aṣ / Boynuña senüñ düşmeye **hergiz** günehi dost
G263-1. İtmedüñ **hergiz** bu ben dil-ḫastei yād elġıyāṣ / Gerçi itdüm işigüñde çaġırup dād elġıyāṣ
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥusn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl **hergiz** gel ol zāġ u zaġandan geç
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / Laʾl-i dilber olmasa yoḳdur baña **hergiz** ʿilāc
G290-1. Çünki sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / Oldı dil yoḳdur aña **hergiz** ʿilāc
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden **hergiz** / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş bu merdümān-ı çeşme **hergiz** iʿtimād
G348-5. Ser-nüvişt olan gelür aña Muḥibbī çāre yoḳ / Eyleme **hergiz** şikāyet ḳılma dehr-i dūnı yād
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle rış-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı kimseye **hergiz** iʿtimād
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez **hergiz** egerçi biñ ḥasūdum var
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün **hergiz** dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G386-3. Ḳaçankim görseʿuṣṣāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm **hergiz** cihānda ben ne milletdür
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm **hergiz** ḫumār
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi **hergiz** o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ **hergiz** istemez emden ḫaber
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña **hergiz** eṣer / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / **Hergiz** ayılmaya lā-ya ʿḳıl ola tā dem-i şūr
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi **hergiz** dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān ḫalḳında **hergiz** / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep ister
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı **hergiz** vucūdumdan eṣer / Şimdiden şoñra ʿaceb bilsem ki daḥi nem yanar
G598-5. Şolmasun **hergiz** Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber

G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı **hergiz** dilā saña atalardur
G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoġ iken **hergiz** maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoġ idi miḥnetden ḫaber
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin **hergiz** / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ **hergiz** ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde **hergiz** / Eger ḫūrī disem bir pāre beñzer
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre **hergiz** / Muḥibbī gibi ki mest gāh maḫmūr
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı **hergiz** görmedüm / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna **hergiz** itmeyem / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun **hergiz** ġubār
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ bu yolda ʿāşıḳa **hergiz** ziyān olur
G978-4. Cān ḫastesine itmeye **hergiz** ṭabīb ʿilāc / Laʿlinden özge derdine ṣanmañ devā giçer
G987-2. Vaṣla **hergiz** şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı bir
G995-4. Perīde görmedüm cevr ide **hergiz** / Beşerde var mı idüñ kime beñzer
G1041-3. Ḫoş bilürler bu derdüm inʿāmın / Līk **hergiz** devāyı bilmezler
G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm **hergiz** beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez
G1100-2. ʿUṣṣāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde **hergiz** o ḳane gelmez
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilün żikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı **hergiz** bilimüz
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān istemez / Zād-ı ġamdan özge **hergiz** kendüye nān istemez
G1104-1. Sākin-i kūyın olan bāġ u gülistān istemez / ʿĀrıżun gören **hergiz** ḫūr u ġılmān istemez
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā **hergiz** / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm tek mübtelā **hergiz**
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā **hergiz**
G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhi ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez o meh terk-i cefā **hergiz**
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür benden / Dirīġ ol seng-dil itmez benümle merḥabā **hergiz**
G1111-5. Muḥibbī āh ʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamı ʿışḳından olmasun dil ü cānum cüdā **hergiz**
G1122-3. Münkir dirülürse n'ola gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña **hergiz** baṣar olmaz
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz senden **hergiz** ʿaẕāba baḳmazuz
G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ her işe olmaz / Maḥabbet gibi **hergiz** pīşe olmaz
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhne ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña **hergiz** merdāne ḳabūl itmez
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ żikrini fāş itmeye **hergiz** / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu rāz
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā **hergiz** / Kimesne yoḳdur ʿālemde benüm tek mübtelā **hergiz**
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā **hergiz**
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan yeg / Ġam-ı ʿışḳından olmasun bu cān u dil cüdā **hergiz**
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā **hergiz**
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḫālüñ veyāḫūd merḥabā **hergiz**
G1168-1. Nigārā gül yüzüñsüz gül gerekmez / Lebüñ olmasa **hergiz** mül gerekmez
G1187-3. Baḳmazuz **hergiz** gerekmez aṭlas u dībā ḫarīr / Üstümüzden eksük olmasun hemān teşminemüz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña **hergiz** ol şemʿ-i şebistān istemez
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini **hergiz** elden / Ne ḳaldı bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / **Hergiz** ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse **hergiz** āhı eylemez
G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma raḳībi / Melek div ile **hergiz** maḥrem olmaz
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz **hergiz** / Ṣanur mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi **hergiz** aña in olmaz
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar **hergiz** / Ger ṣaḥāḥ ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde **hergiz** kendüye feryād-res
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler seni / Bulmadı ʿālemde **hergiz** vaṣluña ol dest-res
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey göñül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş görʿışḳ-ārā **hergiz** devā ḳılma heves
G1261-2. Ger bulına żerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil **hergiz** ma ʿāş
G1317-3. Kimseye rāzuñ dime sīnemde ṣaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā ile **hergiz** eylemesün iḫtilāṭ
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı **hergiz** müctemiʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi benüm gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi **hergiz** ziyānı şemʿ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından aña **hergiz** çerāġ
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ **hergiz** nihāyet yoḳ / Velī o ḥüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih **hergiz** anuñ tārı yoḳ
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen **hergiz** ḳulaḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı ṣor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür **hergiz** anuñ dermānı yoḳ
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / Ni'dem kim bende **hergiz** bu hüner yoḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / Anı ʿālemde **hergiz** bir sever yoḳ
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi **hergiz** dehānuñdan eṣer / Müşkili ḫall it ḥabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla **hergiz** ʿārı yoḳ
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl **hergiz** bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime hey üftāde yoḳ
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada **hergiz** zārlık
G1453-4. Eylemez **hergiz** vefā eyler cefā ʿāşıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1462-3. Gördükce beni ey dost bīgāne gibi baḳduñ / Ḳaş olmayaydı **hergiz** senüñle āşinālıḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir cürʿanı ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya **hergiz** ayıḳ
G1480-3. Dirīġā olmadum **hergiz** küşāde / Velī günden güne oldı bu dil teng

G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola **hergiz** edebden yeg
G1578-4. Görmedüm ʿālemde **hergiz** ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi ḳardeş ḳardeşüñ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine **hergiz** girilmeye / Beñzer ḳafañı beñzedi dündāre perçemüñ
G1629-4. Gözüme ey ṣabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam **hergiz** yiter kuḥl-ı Ṣifāhānuñ
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala **hergiz** o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / **Hergiz** cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1671-5. Benden Muḥibbī isteme **hergiz** ṣalāḥ u zühd / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni mācerā-yı dil
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ naḳşa **hergiz** iremez vehm ü ḫayāl
G1723-5. **Hergiz** cefā vü cevrin añup nāle ḳılmaya / Çekse Muḥibbī bir nice yıllar cefā göñül
G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum **hergiz** viṣāl
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde **hergiz** gelmesün senden ḥilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır olısardur ol ẕelil
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide bir daḥi viṣālüñi müyesser / **Hergiz** bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1748-3. ʿĀṣıḳam ammā ki añmam **hergizin** ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister göñül
G1761-3. Dökse ṣaçılsa **hergiz** aña kimse lā dimez / Ṣāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G1763-1. İstemem **hergiz** bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi **hergiz** miḥnete / Saña maʿlūm olmadı **hergiz** içüm ṭaşum benüm
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez **hergiz** eṣer / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey yār iñledüm
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam aña ḳalmadı **hergiz** benüm bilüm
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı **hergiz** bilüm
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı **hergiz** bilüm
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü **hergiz** elem
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine sāġar dilberüñ / İçmeyince sāġaruñ ḳanını **hergiz** ḳanmayam
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup **hergiz** gürizān olmayam
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben **hergiz** emānı bulmadum
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāreʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ **hergiz** beyāna ḳudretüm
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi **hergiz** kār hem
G1938-4. Olmadı bu ʿālem içre **hergiz** / Hīç ġamdan özge baña hem-dem
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ **hergiz** / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma **hergiz** fiġānlar bülbülinden hem
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma **hergiz** dil / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur itmedi **hergiz** eṣer / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem
G1988-1. Tekebbür itmeyüp **hergiz** riyādan pākdur göñlüm / Yaşum eflākde irse yüzümle ḫāḳdur göñlüm
G1998-4. Ḫaste oldum isteme **hergiz** eṭibbādan ʿilāc / Derdi sen virdüñ devā senden İlāhi isterem
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā **hergiz** dimem çekdüm
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin **hergiz** elüñe alabilmezsin
G2031-1. Aradum varlıḳla **hergiz** görmedüm ol yārī ben / Varlığı terk itmeyince bulmadum dildārı ben
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene **hergiz** ṣabā yolın
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi ister vefāsına yeler / Ben cefāsın isterem **hergiz** vefāsın istemen
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer **hergiz** / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara **hergiz** / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḥālüm diger-gūn olmada / Bārī **hergiz** görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri **hergiz** istemem dārūyı ben
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / Eyleme **hergiz** ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kīne **hergiz** sīneden
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını ṣanup / İtmedüm **hergiz** sürür illā ki ben bu uşdan
G2176-3. Eṣer itmez fiġānuñ yāre **hergiz** / Ḳılup bu āh u efġānı ni’dersin
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun **hergiz** ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca **hergiz** ġamdan özge zāddan
G2280-1. Lebleri devrinde **hergiz** baḳmayam ṣahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2281-4. Gitmezdi ḫācca **hergiz** ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve ḫaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2283-6. Bu Muḥibbī’i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes **hergiz** anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca **hergiz** ey ārām-ı cān / Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀṣıḳ varur mı **hergiz** nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi **hergiz** maʿārifden ḫaber / ʿÖmrini gerçi giçürmişdür yād lāf ile
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya **hergiz** revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çīne Māçine
G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir çār ḳaşı gelmişe / Kimseler dil virmesün **hergiz** tırāşı gelmişe
G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı **hergiz** kese ḳardaşında
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña **hergiz** vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı **hergiz** ṣarābına
G2485-6. ʿUṣṣāḳı gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī’dür / **Hergiz** ṣümār olmaya şeyḫ ile ṣābına
G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp **hergiz** tecemmül itmeye
G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye **hergiz** ḳaleme
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde **hergiz** bir kese / Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese
G2552-3. Baña sensüz görinür ḫār gülşen / Leṭāfet ḳalmamış **hergiz** çemende
G2561-5. İrmedi vaṣlına **hergiz** bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ **hergiz** ki ʿāşıḳ istemez ṣādı
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün **hergiz** senüñ evrād u yā Hādī

G2646(a)-4. İrmiye **hergiz** anuñ ḥüsni bahārına ḥazān / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göre ʿummāna beñzede / Kim gördi bu ki görmedi **hergiz** ḳarasını
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı **hergiz** iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz **hergiz** giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2672-1. Mescidde eger görse müʾezzin o ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya **hergiz** o ḳāmeti
G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda **hergiz** anuñ istiḳāmeti
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī kimesne **hergiz** günāh / Her nefesde bilse ḫāżırdur eger Allāhını
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında **hergiz** eylemez güftār iki
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam gibi / Bulmadum **hergiz** müşāḥib ġam gibi
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı **hergiz** başına / Ey perī her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben anı **hergiz** temāşā ḳaşki
G2795-3. Dermān yirine derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya **hergiz** devā bizi
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Kaʿbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya **hergiz** beni nār
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü / İtmedi **hergiz** ḥaẓer çeşminden āfetdür diyü
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse **hergiz** āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm nʾola ḥālüm bilmezem
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ **hergiz** ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr30-11. Añmadı **hergiz** bu ben dil-ḫastei ol ḥūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
D34-1. Sevmişem bir dilberi **hergiz** vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B65. Dilā cānāne cānın virmeyince / İrişmez kimsene maṭlūba **hergiz**
B90. Zamāne ḥālini **hergiz** cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ
B110. Ḳomaz nāzını **hergiz** Nāzenīnüm / İşitmez nāzdan āh u eninüm
B161. Düşeli baḫr-i ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāş / İrmedi **hergiz** o baḥrüñ kimseler pāyānına

herkes [24] İnsanların bütünü, cümle âlem. (TDK, 2011: 1086) *bk. degme kes*

(herkes [10], herkesde [1], herkese [4], herkesi [1], herkesüñ [8])

G84-4. **Herkesüñ** var bir murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G176-1. **Herkese** bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren de āb-ı ʿineb
G203-2. **Herkesüñ** bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G204-3. **Herkes** ki içe cür ʾanı hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ʿārı ʿāşıḳ / **Herkes** selāmet olsun bunlar diler melāmet
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür **herkesi** / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler gelür
G383-3. **Herkese** ḳısmet güninde oldı bil nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī **herkesüñ** göñlinde başḳa kāmı var
G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / **Herkes** cihān içinde bir derde mübtelādur
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür **herkesüñ** başında bir sevdāsı var
G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin **herkes** / Ḫarābāt içre üftāde olan şūrīde-ḥāl añlar
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl **herkesüñ** fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki **herkes** ḳana ḳan gözler
G1084-6. Bu Muḥibbī şi ʿrümüñ **herkes** ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen baş / Ki zīrā **herkese** cennet vaṭan bes
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb ile **herkes** ḥużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup **herkes** temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1905-1. ʿİyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / **Herkesüñ** bir şuġlı var ben yāre ḥayrān olmışam
G1937-3. Zāhide kevşer ü baña leb-i yār / Var **herkesde** bir heves niʾdelüm
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer **herkes** ecel peymānesin
G2062-6. Diler **herkes** ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2385-5. **Herkesüñ** ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi **herkese** iżhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp saña dise
Mr3-2. **Herkesüñ** bir ḥāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

ḥesāb [3] *Ar.* Alacaklı veya borçlu olma durumu. (TDK, 2011: 1087)

bk. ḥesāb itmek

G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır **ḥesābı** var imiş
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam dime / O **ḥesābı** rāst gelmez degmede bāzārda

ḥesāb itmek [1] Bir işin kazancıyla giderini karşılaştırarak bir sonuca varmak. (TDK, 2011: 1087)

G758-2. Işşı ziyānı gözde sermāyesin virüp / ʿÖmrini anuñ kimdür ʿömrden **ḥesāb ider**

hevā [99] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 452, 438)

bk. āb u hevā, āteş hevā vü āb, bād-ı hevā, başda hevā, ehl-i hevā, evc-i hevā, hevā ḫoş, hevā-yı āh, hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ, hevā-yı dil, hevā-yı ʿışḳ, hevā-yı in u ān, hevā-yı kākül, hevā-yı nefs, hevā-yı

ser-i zülf-i yār, hevā-yı zülf, hevā vü heves, hevā vü hevese yeltenmek, murġ-ı hevā, sevdā-yı hevā, şükr-i hevā, zülf-i hevā

(hevā [21], hevāda [4], hevādadur [1], hevādan [4], hevādur [1], hevālar [4], hevālarda [2], hevālarla [1], hevālaruñ [2], hevāmuz [1], hevāñ [1], hevāsı [21], hevāsın [3], hevāsına [8], hevāsında [4], hevāsından [4], hevāsını [2], hevāsıyla [6], hevāya [5], hevāyı [3])

1. Arzu, meyil, heves; aşk, alâka.

G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü **hevā** / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G72-1. Niceye dek yürüyem ʿışḳuñla olup mübtelā / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan bu **hevā**
G79-1. Nice bir bāġa **hevāñ** ile varam hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh çeşmünde cā / İdeli başumda vardur biñ **hevā**
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden **hevā** / N'ola ḫālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi **hevāda** açılur bu nev verd
G469-1. Dil laʿlünün **hevāsına** ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuñla dīde de ṣāḥib-naẓar giçer
G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler naʿīm / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir **hevāsı** var
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ **hevāsı** gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ **hevāsı** yoḳ mıdur / Kākülüñe kim ki bend oldı belāsı yoḳ mıdur
G781-3. Ser-i zülfi **hevāsıyla** ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum **hevā** ile / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı nāyuñ ṣadāsıdur
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ **hevāsı** çünki ezel başa sevdādur
G913-4. Bir bencileyin zülfi **hevāsına** ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ var
G913-6. Bir bencileyin zülfi **hevāsıyla** Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ var
G974-6. **Hevāya** uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿ encümenden şor
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem daḥi / İki cihānda çünki baña bu **hevā** yiter
G993-1. Āhumuñ her dem **hevāsı** kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G1028-2. Ḥarim-i āsitānuñ ḳodı zāhid / İder ḫuldun **hevāsın** eblehidür
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı **hevā** ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1175-1. Dil ser-i zülfi **hevāsıyla** perīşāndur henüz / Gönlümi ḳılan şikeste ol perī-şāndur henüz
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi **hevāsında** göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel **hevā** ḳılma heves
G1279-3. Āh eyledükce şuʿle virür ʿışḳuñ āteşi / Odlara yaḳan ʿāşıḳı bildüm **hevā** imiş
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen **hevādur** çün ġaraż
G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ **hevāsı** dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefīʿ
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ **hevāsı** ile pür-sevdā dimāġ
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ **hevāsı** ile pür-sevdā dimāġ
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ **hevāsı** müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdi ʿaḳlum münḥarif
G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hīç **hevāsı** yoḳ
G1433-2. Meyl idüp göñlüm **hevāya** nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uşlanmaduñ dilā / Saña neler ḳıla göresin bu **hevālaruñ**
G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine düşdüñ belālara / Başdan çıḳara seni dilā bu **hevālaruñ**
G1570-4. İşitdi meger zülfi **hevāsında** yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi ġazāluñ
G1580-2. Dil şuʿlesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd ile āhum **hevā** gerek
G1592-2. Leylī zülfinüñ **hevāsına** anuñ Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ārı cümle tār u mār itsem gerek
G1623-1. Gülşenüñ her kūşesin ṭutdı ṣadāsı bülbülüñ / ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür gitmez **hevāsı** bülbülüñ
G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını **hevā** ʿanber-şemim / Açılup tā olmayınca nāfe-i tātār gül
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu **hevādan** vāz gel / Ey göñül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem **hevāyı** gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña ki dāim **hevāda** ol
G1741-2. Ser-i zülfi **hevāsında** nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet **hevāsı** bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz özge **hevāmuz** var bizüm
G1810-2. Başum hevāda şu gibi yaşum **hevādadur** / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1821-1. Saña dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş likin **hevāsın** bilmedüm
G1828-3. Nice bir zülfi **hevāsına** yelüp şām u seḥer / Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine ber-dār idelüm
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol **hevādan** ḳorḳaram
G1950-1. Bir lāle-ḫad **hevāsına** rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1968-2. Başuma sevdā-yı zülfüñüñ **hevāsı** ṭolalı / Düşüben vādilere rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2006-5. Beni sevdālara şaldı yine zülfi **hevāsı** / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2104-2. Kaʿbe kūyuñuñ **hevāsıyla** bugün ʿāşıḳlaruñ / Her biri ḫāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2196-3. Ser- i ʿāşıḳ **hevā** ile memlū / Bāda virür seni de ḫʷāb şaḳın
G2242-1. Göñlüme derdi devā ġayri devāyı n'eylesün / Başuma zülfi **hevā** ġayri **hevāyı** n'eylesün
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur **hevāyı** n'eylesün
G2295-2. Ḳara zülfüñ **hevāsından** dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu **hevā** ile yeler bir bādam oġlandan berü

G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ **hevāsına** / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2372-3. Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola dimāġı **hevā** ile
G2417-2. Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ / **Hevā** tuḫm olaldan dilde kişte
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẕer / Bu **hevāda** saña beñzer nice diller suḫte
G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi **hevāsında** göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar ile
G2554-4. Zülf **hevāsı** ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda rāh
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın gūş idüp / Geldi ʿışḳ içre anuñçün bu **hevālar** başuma
G2590-5. Leylī ṣaçuñ **hevāsı** ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile ḥāli ʿacib ola
G2605-4. Yād ide zülfüñ **hevāsı** külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2605-5. Geşt ider la'li **hevāsıyla** Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı ger sevdā-zede ʿālemde ser-gerdān ola
G2611-4. Leylī zülfinüñ **hevāsı** ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādilere ḥayrān u ʿuryān eyledi
G2633-1. Gördüm gülüñ **hevāsına** gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh ile ġulġulı
G2645-5. Zülfüñ **hevāsı** ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil gibi eyledi anı āvāre perçemüñ
G2658-3. Sevdā-yı zülfi gitmese başdan ʿaceb degül / Gücdür kimesne terk idebilmek **hevāsını**
G2662-4. Zāhidā ẕikr eyleme cennet **hevāsı** bizde yoḳ / ʿāşıḳ-ı dīdār olan n'eyler İrem uçmaġını
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz ise ʿacebdür **hevā** bizi
G2727-2. Zülfüñ **hevāsı** başuma bildüm belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyun **hevāsıyla** / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu **hevā** bizi
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ **hevāsından** heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ **hevāsına** heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mr24-6. Sezādur her kim uyarsa **hevāya** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

2. ...hafif gaz ki hareketinde yel ve rîh namıyla cismiyyet ve kuvveti anlaşılır.

G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün **hevā** ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb

3. Şarkı ve çalgı makamı, musikî ahengi.

G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol **hevādan** şöyle kim oynar mest

4. Çalgının muhtelif sedalar çıkaran derecâtının beheri, perde.

G455-1. Başda ḫumār defʿini pīr-i muġāna ṣor / Dir saña dil **hevāsını** çeng ü çeġāna ṣor
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı bī-dil bu **hevālarda** nevāyı istemez
G2569-2. **Hevāsın** işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda

5. Küre-i arzı mahdut bir irtifaa kadar ihata eden hafif gaz tabakası.

G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen **hevālarda** / Göñül gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G1603-2. Āh ṭūpını **hevāya** ḳaçan atsam pertāb / Feṯḥ idem gibi gelür ḳalʿasını gerdünuñ
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür murġı **hevāda** şu içinde balıġı

6. Cevv-i havânın hâl ve keyfiyeti.

G509-4. Fāsid **hevāya** virme dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu giysūları müşk-bāre vir
G593-1. Muʿtedil oldı **hevālar** irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G611-3. Bād-ı şarṣardan Biḥamdillah ki ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür **hevālar** iʿtidāl üstindedür
G996-1. Muʿtedil oldı **hevālar** irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G2560-1. Dün **hevā** kesb itmek içün seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu **hevālarla** ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / Īyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

7. Hafif rüzgâr, eyyam, havanın hareket ve temevvücü.

G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim **hevādan** āşiyān ditrer
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ıʿaḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele ʿışḳuñ **hevāsından** hemān ditrer
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine āhum **hevāsından** / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān ṭoldı ṣadāsından
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda aña āhum **hevā** olsun

8. Boş, beyhude, nafile, heba.

G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / Hīç dir mi idüm **hevā** sevdüm

hevā ḫoş [1] Nasıl olsa olur. (Ş. Sami, 2010: 438)

G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür çün her kişiye bir **hevā ḫoş**

hevā-yı āh [2] Âhımın rüzgârı.

G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / **Hevā-yı āh** ile eyler semā bir per-i kāhum ben
G2332-7. Ġam meclisinde oldı Muḥibbī **hevā-yı āh** / Güşın ṭutalı nāle-i nāyuñ ṣadāsına

hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ [1] Aşk âleminin arzusu.

G1444-5. Muḥibbī degme kes ḳadrini bilmez / Küşādedür **hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ**

hevā-yı dil [1] Gönül arzusu.

G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem **hevā-yı dil**

hevā-yı ʿışḳ [4] Aşk arzusu.

G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḫsāre sen / Bu **hevā-yı ʿışḳ** ile itdi özüñi yolında ḫāk
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı **hevā-yı ʿışḳ** ser-gerdān beni / İrmedüm derdi ki ol mihr-i cihān-ārāya ben
G2615-3. **Hevā-yı ʿışḳ** ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür o da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
B198. **Hevā-yı ʿışḳa** çün uydum ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı

hevā-yı īn u ān [1] Şunun bunun arzusu.

G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne **hevā-yı īn u ānum** yoḳ

hevā-yı kākül [1] Kâkülün arzusu.

G2226-1. Ey dil **hevā-yı kākül** içün zülf-i ḫamdesin / Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin

hevā-yı nefs [3] Nefsin arzusu.

G1166-5. **Hevā-yı nefse** kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1819-4. **Hevā-yı nefse** uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil zevāde yoḳ dirīġā rāhda ḳaldum
G1825-3. **Hevā-yı nefsüme** uydum gidüpdür iḫtiyār elden / Eger olmaz ise luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran

hevā-yı ser-i zülf-i yār [1] Sevgilinin saçının ucunun arzusu.

G1582-2. Her kimde kim **hevā-yı ser-i zülf-i yār** ola / Evvel ḳademde lā-büd aña terk-i ser gerek

hevā-yı zülf [6] Saçın arzusu.

G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken bu murġ-ı dil / Oldı **hevā-yı zülfi** ile ḫāl-i yāre best
G460-4. Kim **hevā-yı zülfini** başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ ṣanmañuz ārāmı var
G796-4. Ebed gitmeye bu serden **hevā-yı zülfüñ** ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G1503-3. Uyduñ **hevā-yı zülfine** uşlanmaduñ dilā / Saña neler ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1552-1. Düşdüm **hevā-yı zülfe** hevā-dāruñam senüñ / Yine belā-yı zülfe giriftāruñam senüñ
G2443-1. Bulunur çün **hevā-yı zülfi** serde / Beni uġradur ol biñ dürlü derde

hevā vü heves [3] Heva ve heves.

G1986-1. Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür ey dost benüm **hevā vü hevesüm**
G2550-1. Virme dil dehre ṣaḳın baḳma **hevā vü hevese** / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāṣa
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi **hevā ile hevesdür**

hevā vü hevese yeltenmek [1] Arzularına kapılmak, eğlence arzusunda olmak.

(Zülfe, 2011: 92)

G2543-1. Nice bir aldanasın dünyāda bir ḳaç nefese / Nice bir **yeltenesin** bunca **hevā vü hevese**

hevāyi [4] (Tulum, 2011: 849)

(hevāyi [3], hevāyidür [1])

1. Rūzigārī.

G384-4. Aḳar ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum **hevāyidür**

2. Mütekebbir, zábtsız, ehl-i hevā, lā-übāl...

G2384-5. Nāyuñ ṣadāsı eyledi āvāre göñlümi / Olur **hevāyi** oturan ehl-i hevāyile
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ **hevāyi** olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda
G2714-3. Ṣaḳın ser çekme ġaflet çeşmini aç / Gerekmez serv-tek başuñ **hevāyi**

hevā-dār [1] Hevesli, âşık, dil-dâde. (Ş. Sami, 2010: 452)

bk. hevā-dār itmek, hevā-dār olmaḳ, hevā-dār-ı ḳadeḥ

G1552-1. Düşdüm hevā-yı zülfe **hevā-dāruñam** senüñ / Yine belā-yı zülfe giriftāruñam senüñ

hevā-dār itmek [1] Âşık, tutkun etmek.

G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine **hevā-dār it** beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bī-dār it beni

hevā-dār olmaḳ [5]

1. Âşık, tutkun olmak.

G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı ey serv-i revān / Gözlerüm yaşı ger **olmasa hevā-dāruñ** senüñ
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre **hevā-dāruñ olam**
G2188-1. Şemʿ-i ḥüsnüñ ḳadrini bilmez **hevā-dār olmayan** / Sūz-ı ʿışḳı añlamaz müştāḳ-ı dī-dār olmayan

2. Taraftar olmak, tarafgir olmak.

G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur baña hem-dem / Āhum yili **olur** baña her yirde **hevā-dār**
Mr19-10. Yanmaġa **oldum hevā-dāruñ** senüñ / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım

hevā-dār-ı ḳadeḥ [1] Kadehin heveslisi.

G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle **hevā-dār-ı ḳadeḥ**

hevālanmak [1] Eskimek, sołmaḳ...(Tulum, 2011: 849)/kurumak

G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum **hevālanur** / Çeşmi çekerse ḫançeri baġrum paralanur

heves [26] *Ar.* Gelip geçen arzu, nev-zuhûr ve muvakkat meyil. (Ş. Sami, 2010: 452, 438) *bk. heves eylemek/itmek, heves ḳılmaḳ, heves-i cām-ı Cem, heves-i fikr-i ruḥ, heves-i Leylī, heves-i manşıb, hevā vü heves, hevā vü hevese yeltenmek*

(heves [13], hevesden [2], hevesdür [1], hevesi [7], hevesin [1], hevesiyle [1], hevesüñ [1])

G91-3. Leylī ṣaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ **hevesi** eyledi başum ṭolu sevdā
G128-1. Leyl-i zülfi **hevesiyle** yine sevdāya düşüp / Yürürem derd ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / Bir sencileyin ölmege kimüñ **hevesi** var
G466-7. Ey Muḥibbī dili pāk eyle **hevesden** giçegör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān **hevesi** var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daha nesi var
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān **hevesi** var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daḥi nesi var
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül **hevesden** ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1146-1. Her ḳaçan olsa **heves** başda dil ü cān uyumaz / Gice seyyāre ṣayar dī-de-i giryān uyumaz
G1217-1. Rūze-dār olan iderʿıyd ayını görmek **heves** / Baña ol günʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñı bes
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sī-ne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir ġayri **heves**
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur tī-ġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine bir pāre **heves**
G1488-4. Zülfüñ **hevesin** eylese dīvāneʿaceb mi / Günden güne başındaġı sevdāyı büyütdüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil **hevesüñ** / Terk-i cān eyle yolında pes ol ī-si-nefesüñ
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbī'ye vaṭan / Gelmeye ẕerre **heves** göñline bāġ-ı İremüñ
G1556-2. Var ise sende **heves** görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze **heves** ol gel
G1937-1. Oldı ʿışḳa çü hem-nefes ni'delüm / Gitmez ölünce bu **heves** ni'delüm
G1937-3. Zāhide kevşer ü baña leb-i yār / Var herkesde bir **heves** ni'delüm
G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından ḥaẓer ḳıl / **Heves** ḳılında olmaz gence ḳor ḫū
G2334-1. **Hevesi** zülfüñ ile şanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sī-nede ġavġā tükene
G2335-2. Serv-ḳaddi **hevesi** ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her şuya
G2478-3. ʿIşḳuñ **hevesi** olmasa başında anuñ ger / Er gelmez idi kūşe-i gülzāra benefşe
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar özge **hevesdür** / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından **heves** / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
Nş4-2. Feṭḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir **heves** feṭḥ itmege Baġdād içün
B71. Zī-ver-i dünyāya dil virme şaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür buña bunca **heves**

heves eylemek/itmek [25] ...pek istemek, dilemek, özlemek, ārzūłamaḳ, rāġbet etmek, táleb etmek...(Tulum, 2011: 850) *bk. heves ḳılmaḳ*

G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp **heves itmez** göñül / Ger ola sī-mī-n-ḥamāyil bir gün olsa sa-ī-d baña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / **İtmedi** hergiz **heves** kim vara gülşenden yaña
G456-1. Vaşlını **heves eyledi** ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu dil telef eyler
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḥālüñi dilden **heves ide** / Murġuñ işi hemī-şe temennā-yı dānedür
G744-3. **Eyler heves** lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġraġında çehdür
G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp ṭūp it Muḥibbī başını / Çünki meh-rūlar **iderler** kūy u çevgāna **heves**
G1226-1. Gerçi kim **itdüm** cemālüñi cihānda ben **heves** / Lī-k senden bir naẓardur ara yirde mültemes
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege **itme heves** / Bir naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes

G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçanʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa cān ile dil **eyler heves**
G1233-1. **İtdi** pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre **heves** / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim **ider** nāre **heves**
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür **iderse** n'ola zünnāre **heves**
G1233-4. Şanma her ʿāşıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr daḫi **eylemeye** dāre **heves**
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim ol **itmeye** timāra **heves**
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa **eyler** miydi ol māre **heves**
G1235(a)-1. Ḫākipāyın başuma tāc itmek itdüm mültemes / Gör dil-i dīvānei kim salṭanat **eyler heves**
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār kim ol **itmeye** ṣıḥḥat **heves**
G1388-3. Tīrinüñ laʾle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb **itse heves** ḳana ṣadaḳ
G1757-7. Ruḫların vaṣfın işitmiş **eylemiş** görmek **heves** / Ṭaġ u şaḥrāda anuñçün oldı ser-gerdān gül
G1925-1. **İdelüm** vaṣluñı **heves** niʾdelüm / Cān virelüm bu yolda bes niʾdelüm
G2339-3. Laʾl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / Laʾline ger **heves itsem** n'ola ben cānlar ile
G2502-1. Murġ-ı dil **itdi heves** gülşen-i dildāra düşe / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
G2518-4. Ger naṣīb ola içem laʾl-i lebüñ cürʿasını / Kāfirem ger **heves ide** bu göñül cām-ı Ceme
En1-18. ʿAynʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / **Heves itmez** bu göñül ḥūrī vü cennet daḫi nār
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemegeʿışḳ ile ey Cem **heves eyle** / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür

heves ḳılmaḳ [18] *bk. heves eylemek/itmek*

G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḫadeng / Ḫūnum içmege **heves ḳıldı** oḳ u yāya düşüp
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim **heves ḳılmaz** kim olaʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün **ḳıldı heves** / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir ġayri heves
G1222-1. **Ḳıldı** sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil **heves** / Bu sebebdendür ṣabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim **ḳıldı heves** / Bulmadıʿālemde hergiz kendüye feryād-res
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey içmege budur sebeb / Ḫūblar laʾl-ı lebini fikrini **ḳılmışdur heves**
G1224-1. Ārzū itdüm lebin **ḳıldum** ser-i zülfin **heves** / Didi ey bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu yolda nitekim **ḳılduñ heves**
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā **ḳılur heves** / Ben isterem vişālini ʿālem içinde bes
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey göñül mihr ü vefā **ḳılma heves** / Derdi ḫoş görʿışḳ-ārā hergiz devā **ḳılma heves**
G1234-2. Vaṣlını idüp temennā hecrini ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan dāimā ġayr-i rıżā **ḳılma heves**
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā **ḳılma heves**
G1234-4. İşigüñde dilberüñ saña gedā olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā **ḳılma heves**
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / Laʾli nābı var iken cām-ı ṣafā **ḳılma heves**
G2309-2. Cennete **ḳılmaz heves** ol ḥūr u ġılmān istemez / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına **heves ḳılmaya** Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ **ḳıldum heves** / Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına anuñ dest-res

heves-i cām-ı Cem [1] Cem'in kadehinin hevesi.

G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür eger kim **heves-i cām-ı Cemi** var

heves-i fikr-i ruḫ [1] Yanağını düşünme hevesi.

G1920-3. **Heves-i fikr-i ruḫ** u laʾlüñ ucından şanemā / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda dönüpdür meşelüm

heves-i Leyli [1] Leyla'nın hevesi.

G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa **heves-i Leylī** ile / Mū degül başda duḫānı görinür Mecnūnuñ

heves-i manṣıb [1] Makam hevesi.

G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Şanmañuz kim **heves-i manṣıb** ile cāh çekem

hey [72] (TDK, 2011: 1089) *bk. hey meded, hey hey*

1. Seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için söylenen bir söz.

G16-1. Nāle ḳılsam **hey** bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi **hey** şūride **hey** dīvāne söylersin baña
G191-1. Hafta vü ay u yıllar geçmişdi **hey** ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḫudāya gördük seni selāmet
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / **Hey** müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G329-5. Nice yıldur ki girmez gūşuña hīç / Muḥibbī çaġırur **hey** dād u feryād
G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ **hey** derd-mend
G349-1. Elüñden **hey** vefāsuz dād u feryād / Beni sen ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān bağladum Mecnūnleyin / Didi **hey** miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G631-4. Şaç şaḳal aġardı **hey** miskīn biraz inşāfa gel / Nice bir dirseñ baña yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
G710-1. Yār çün zülfin girih ebrūların çīn ider / **Hey** müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm şīşesin / **Hey** ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / **Hey** ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz

G1427-1. Ṣāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime **hey** üftāde yoḳ
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / **Hey** gözi āfet meger yoġ imiş īmānuñ senüñ
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi **hey** dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan **hey** güzel şāhum benüm
G1827-4. Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni / **Hey** ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1848-8. Şaçı varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded **hey** nā-müselmānum
G1853-5. Bu Muḥibbī yana gelmişdür ezel / Yanayam **hey** pādişāhum yanayam
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki **hey** bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel **hey** abdālum benüm
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi **hey** derd-mend diller alup ʿālemde şayyādam
G2026-3. Buldıʿömr nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin **hey** āfet cevre nihāyet olsun
G2209-2. Dūr düşdüm ay u yıllar giçdi görmem gün yüzin / **Hey** müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ **hey** ḳıyāmet yāddan
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / **Hey** ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
G2481-2. Eger şükr ider iseñ olur artuḳ / Niçün şükr itmeyesin **hey** fütāde
G2522-4. Sitem tīġi cefā tīriyle ḳılduñ / Beni **hey** müselmān pāre pāre
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şuʾleñ aġyāra / Düşer mi saña **hey** āfet dīne gün gibi her-cāyi
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / **Hey** müselmānlar ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider
Mh18-9. **Hey** vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen

2. Sitem, yakınma, azar, beğenme vb. çeşitli duyguları anlatan cümlelerde kullanılan söz.

G35-2. **Hey** ne kāfirdür gelür īmāna şanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G49-5. Yār elinden ayru düşmek **hey** ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n'eylesün tedbīr aña / **Hey** ne sengin-dil olur āh eylemez te'şīr aña
G82-3. **Hey** neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / Ḥaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā şanma anı / **Hey** yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / **Hey** ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G428-1. Yār-ı men her dem baña cevr ü cefāyı çekdürür / **Hey** nice cevr ü cefā derd ü belāyı çekdürür
G468-2. **Hey** ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / **Hey** nice aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez dimedi / **Hey** bu miskīn benüm vālih ü ḥayrānumdur
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / **Hey** ne kāfirdür sitemden şanma ḳaṣdı ġayridür
G649-3. **Hey** ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G652-1. Göñlini ʿāşıḳlaruñ ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / **Hey** ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / **Hey** ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / **Hey** ne ẓālimdür Muḥibbī şanma andan dād irür
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ **hey** bu ne feryāddur
G708-2. Dūd-ı āhumdan şaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / **Hey** nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / **Hey** ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G817-6. **Hey** ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna teʾşir eyledi / **Hey** dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / **Hey** ne ādem yalıñuz şanmañ bile ʿālem yanar
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel şordum saña / Dimedüñ **hey** ḳocılası gül midür bülbül midür
G991-1. Bī-vefā dildür sevmek **hey** ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1102-3. **Hey** ne ẓālimdürʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / Dil didi gözlerine **hey** dise ḳaşın yeñemez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / **Hey** ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek **hey** ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / **Hey** ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1435-1. Şanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / **Hey** ne ẓālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / **Hey** ne ẓālimdür o yār şol fārigü'lbālum görüñ
G1536-1. **Hey** ne şirindür şehā laʾl-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿĀleme fitne virür zülf-i dil-āvīzüñ senüñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / **Hey** o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / **Hey** nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1984-3. **Hey** ne sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem
G2022-2. Eylemezsinʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān beni / **Hey** yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün
G2102-2. Ben nice teşbīh idem bālā-yı ḳaddin serve / **Hey** nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
G2617-2. **Hey** niceʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / **Hey** neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe **hey** di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu benʿāşıḳ ider ġubār
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / **Hey** ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

hey meded [2] Eyvah, yazık! (Ş. Sami, 2010: 452)

G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından kenār-ı āsumān / Ol şererden yanısardur **hey meded** cānum meded

B204. **Hey meded** öldüm ʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni

hey hey [3] Hay huy; sevinç ve mani narası. (Ş. Sami, 2010: 452)

D50-1. ʿAhd ü peymān şıyıcı eyle mi **hey hey** sīnemi / Dostı düşmen bilici eyle mi **hey hey** sīnemi
D50-2. Nice yıl ʿāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi **hey hey** sīnemi

heybet [7] *Ar.* Korku ve hürmet hissini uyandıracak hal ve heyet, mehabet. (Ş. Sami, 2010: 453) *bk. heybet-i ʿışḳ*

(heybet [4], heybeti [1], heybetinden [1], heybetüñden [1])

G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu **heybeti** / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ yüzüñden ey şāh-ı resūl / **Heybetüñden** onsekiz biñ ʿālem itdiler ʿaraḳ
G1418-6. Raʿd dirlerse ʿaceb midür fiġān u naʿrama / **Heybetinden** lerze düşüp gökler itdiler ʿaraḳ
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden **heybet** al
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan **heybet** al
G1851-3. Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada ḳan revān / **Heybet** aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya bu ʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz **heybet** olupdur savaşumdan

heybet-i ʿışḳ [1] Aşkın heybeti.

G171-6. **Heybet-i ʿışḳa** taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr ile ejderden daḥi gördüm mehīb

hey'et [1] *Ar.* Şekil, suret, görünüş. (Ş. Sami, 2010: 453)

G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller **hey'etin** / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin

heykel [2] *Ar.* Taştan veya tunç vesaireden insan veya hayvan sureti, sanem. (Ş. Sami, 2010: 453) *bk. heykel-i zer*

(heykel [1], heykelin [1])

G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḥayrān ḳaldı cümle il saña / Degmesün göz diyü aṣdı ġonceler **heykel** saña
G2524-3. Yine taʿviż içün gülşende ġonce / Aṣar zer **heykelin** nāzik nihāle

heykel-i zer [1] Altın heykel.

G8-2. **Heykel-i zer** ārzū idüp heves itmez göñül / Ger ola sīmīn-ḥamāyil bir gün olsa sa īd baña

hezār [4] *Far.* Bin. (Steingass, 1892: 1497)

G446-3. Āḫırı ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā **hezār** / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer **hezār** elḥān okur
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp **hezār** / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G2556-2. Çıḳarduñ baḥr-i dilden gevher-i ḫāṣ / **Hezār** aḥsenet bu ṭabʿ-ı Selime

hezār [23] *Far.* Nadir rastlanan binlerce çeşit melodik seslere sahip bülbül adı verilen bir kuş türü. (Steingass, 1892: 1497) *şevḳ-i hezār*

(hezār [22], hezāre [1])

G420-5. Ḳanda bir gül açılsa āşüftesi olur **hezār** / Ḳanda bir meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur
G676-3. Şemʿ güler şād olur yanduġına pervānenüñ / Cān virürse ger **hezār** şanmañ gülüñ pervāsı var
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi **hezār**
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz **hezār**
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ **hezār**
G817-1. Gördüginçe gün yüzüñ āşıḳlaruñ nālān olur / Ḳanda kim açıla gül anda **hezār** elḥān olur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda **hezār** / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var akıdur yaşlar
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi zār olur / Şankim çemende şevḳ-i gül ile **hezār** olur
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi **hezār**
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda biñ olur **hezār** / Gicelere tā ṣubḥa dek āh u fiġāna başlar
G1031-1. Ruḫuñda cādū zülfin ḫam-be-ḫamdur / **Hezār** āşıḳlaruñ içinde kemdür
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül īzār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu **hezār** olmaḳ
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi seni zār itsem gerek / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler **hezār** itsem gerek
G1660(b)-2. Derd ile iñledügi budur **hezār** / Ḫār elinden pāredür aʿzā-yı gül
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu **hezār** oldum
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün **hezāre** / Ḥüsnin alur zamāne doymaz o rūzgāre
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey dost **hezār** yeg yaraşur ʿanberīneden
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar **hezār** olsa
G2595-1. Her kim ki anuñ işi bugün āh u zār ola / Şām u seḥerde nālesi anuñ **hezār** ola

G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur ẕerreler ʿiyān / Her ḳanda kim gül açıla lā-büd **hezār** ola
G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var diñle sürūrı / Seyr eyle **hezār** nāliş ü gül-hā-yı bahārı
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost **hezār**
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi didi var senüñ gibi **hezār**

hezārān [26] *Far.* Binlerce, pek çok. *bk. ḫūn-ı hezārān, taḥsīn ü hezārān āferīn*

G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun **hezārān** cān aña
G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil **hezārān** āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir raʿnā güli var / Aña ḳarşu **hezārān** bülbüli var
G1111-2. **Hezārān** cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa **hezārān** ẓulm ü nāz / Rāżıyuz ol şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger şaḥāḥ ile oḳurlarsa **hezārān** ḳāmūs
G1371-6. Bu Muḥibbī şanmañuz kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i aʿdā eger olsa **hezārān** ṣaf ṣaf
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Ṣāh ṣaġ olsun **hezārān** bende kim ölse ne ġam
G2000-4. **Hezārān** luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun **hezārān** āferīn / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi senüñ var **hezārān**
G2162-3. **Hezārān** giceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam irişür oldılar miḥmān
G2183-1. Ḳandasin ey cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yolına olsun **hezārān** cān fedā cānān-ı men
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda bu Muḥibbī şi ʿrini / Eylediler ehl-i naẓm olan **hezārān** āferin
G2246-1. Bū getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā gerçek misin / Yoluña olsun **hezārān** cān fedā gerçek misin
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / **Hezārān** āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var **hezārān** bāb ile
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen **hezārān** ṭaş ile
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ālemin / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli gūyendedür / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allāh ne ṣīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur **hezārān** āferin
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ **hezārān** bülbüli
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur **hezārān** mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

hezārān [2] *Far.* Bülbüller.

G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice **hezārān** iñler
G2688-3. Niyāz idüp aḳar ṣular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şūride olmışdur seḥer diñleñ **hezārānı**

hezār-pāre ḳılmaḳ [1] *Far.* Bin parçaya bölmek, un ufak etmek.

G1765-2. Tenümi seyf-i cefā ile şerḥa şerḥa ḳılup / Dilümi tīġ-i ġam ile **hezār-pāre ḳılam**

ḥıfẓ [8] *Ar.* Saklama, koruma; himaye, sıyanet, muhafaza. (Ş. Sami, 2010: 454)

bk. ḥıfẓ eylemek/itmek

(ḥıfẓ [6], ḥıfẓıma [1], ḥıfẓına [1])

G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi **ḥıfẓ** içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G488-4. Genc-i ḥüsni **ḥıfẓıma** zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen o fettāndan gelür
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi **ḥıfẓ** içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin **ḥıfẓ** içün gūyā bir ejder baġlamış
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki la'lin ḥoḳḳadur / **Ḥıfẓ** içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1966-4. Dürr-i eşküm **ḥıfẓına** olmış meger çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur gözlerüm
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd **ḥıfẓ** içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfin idüp ṭılısm / **Ḥıfẓ** içün her tārın bir mār u ṣu'bān eyledi

ḥıfẓ eylemek/itmek [4] ...saḳłamaḳ, himāyet etmek, muhāfáżá etmek... (Tulum, 2011: 852-853)

G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti bulımadum / **Ḥıfẓ iden** anı meger bu dil-i virānumdur
G759-3. Vaṣl gencin **ḥıfẓ ider** zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki **ḥıfẓ itdüñ** anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da **ḥıfẓ eyleyen** yaşum benüm deryā gibi

ḥına yaḳmaḳ [1] Kına yakmak.

G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / Ṭoḳunsun destine bārī ḳanından al **ḥına yaḳın**

ḫırām [1] *Far.* Salınarak yürüme, gururlu ve zarif bir yürüyüş. (Lexicon, 1890: 837) *bk. çeşm-i ḫırām, ḫırām eylemek, ḫırām ḳılmaḳ, ḫırām-ı ḳad, kebg-i ḫırām, serv-i ḫırām*

G2621-2. Her ḳaçan gelse **ḫırāma** ol ḳıyāmet ʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi

ḫırām eylemek [1] Naz ve eda ile salınarak yürümek. *bk. ḫırām ḳılmaḳ*

G2626-1. Yine nāz ile **ḫırām eyle** gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf

ḫırām ḳılmaḳ [1] *ḫırām eylemek*

G1085-2. Cennete ḥūrā eger bin nāz ile **ḳılsa ḫırām** / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez

ḫırām-ı ḳad [1] Boyun salınması.

G94-2. Ger **ḫırām-ı ḳad** ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp her biri çāk ide ḳabā

ḫırāmān [6] *Far.* İncelikle, zarafetleyürüyen. (Lexicon, 1890: 837)

bk. serv-i ḫırāmān

(ḫırāmān [3], ḫırāmāni [3])

G1188-1. **Ḫırāmān** ol yür'ey serv-i ser-efrāz / Yaraşur her ne deñlü eyleseñ nāz
G1642-2. Ṣalmaduḳca **ḫırāmāni** gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı baña ögretmeñ
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / Ḳarşuma serv-i sehī gibi **ḫırāmān** olasın
G2607-2. **Ḫırāmān** ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile **ḫırāmāni ḫırāmāni**

ḫırāmān-ḳadd [2] Salınan boy.

G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / **Ḫırāmān-ḳadd** ile serv-i revānı baña ögretmeñ
G1874-1. Çün **ḫırāmān-ḳad** ile sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem

ḫırāmānlıḳ [1] Salına salına naz ve eda ile yürüme.

G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Ṣalın her yana ey servüm düşer saña **ḫırāmānlıḳ**

ḫırāş itmek [1] Tırmalamak, kaşımak.

G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm **ḫırāş itmek** neden

ḫıred [2] *Far.* His, anlayış, idrak, mantık, akıl. (Lexicon, 1890: 838)

bk. ehl-i ḫıred

(ḫıred [1], ḫıredden [1])

G480-4. Ṣular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / **Ḫıredden** behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G2345-5. **Ḫıred** bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / İyān olmaz bu degme ḫurde-bīne

ḫıredān [1] Akıl sahibi.

G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın ey **ḫıredānum** gitme gel

ḫıred-mend [2] *Far.* Akıllı, âkil. (Ş. Sami, 2010: 455)

(ḫıred-mend [1], ḫıred-mendüm [1])

G1152-3. Dehānuñla meyānuñ sırr-ı ġaybı / **Ḫıred-mend** anı hīç tefhim ḳılmaz
G1848-5. **Ḫıred-mendüm** Ḫudāvendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine cānum

ḫırḳa [9] *Ar.* Genellikle soğuktan korunmak için giyilen, bazen içi pamukla beslenmiş ceket biçiminde giysi. (Eskiden) Dervişlerin giydikleri üst giysisi. (TDK, 2011: 1093)

bk. bir ḫırḳa vü bir kūşe, bir loḳma bir ḫırḳa, ḫırḳa-i sālūṣ, ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥ, ḫırḳa-i zerḳ, ḫırḳa vü seccāde, ḫırḳa vü tesbīḥ, tāc u ḫırḳa

(ḫırḳa [4], ḫırḳamda [1], ḫırḳasın [1], ḫırḳasından [1], ḫırḳasını [1], ḫırḳaya [1])

G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña bir **ḫırḳa** çün eyler kifāyet

G392-1. **Ḫırḳa** içre ʿömri gicen ṣūfī-i sālūṣa ṣor / Kim içün terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa ṣor
G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi **ḫırḳamda** āb-ı mey / Cemʿ olduġı bu ikisi ʿışḳa nişānedür
G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / **Ḫırḳaya** ḳāniʿdür ol dībādañ istiġnāsı var
G1255-3. Zāhidā vāʿızları gördüm ki ḥırṣ-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ **ḫırḳasını** mey-fürūş
G1529-4. Utanmaz **ḫırḳasından** ṣūfī miskīn / Bize yoḳ yire gör ṭaʿnını anuñ
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmuʿāriyeyeti / Ādeme bir **ḫırḳa** bes tāc u ḳabādan vāz gel
G2235-4. **Ḫırḳa** mey-ālūde-mey ḳılsam beniʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ mey rehnine göndermişem destārı ben
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet **ḫırḳasın** çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını

ḫırḳa-i sālūṣ [1] İki yüzlülük hırkası. *bk. ḫırḳa-i zerḳ*

G1450-1. Ṣūfīyā gel bāde ile **ḫırḳa-i sālūṣa** baḳ / Cān gözini rūşen eyle ṣīşe-i nāmūsa baḳ

ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥ [1] Rahatlık ve takva hırkası.

G1492-2. **Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı** zāhidā Mecnūnleyin / Bādeye rehne ḳoyup kendüñi ʿuryān eyledüñ

ḫırḳa-i zerḳ [1] *bk. ḫırḳa-i sālūṣ*

G1411-3. Girev ḳıl **ḫırḳa-i zerḳuñ** bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ

ḫırḳa vü seccāde [1] Hırka ve seccade.

G468-3. Görse idi deyr-ārā zāhid seni ey muġbeçe / **Ḫırḳa vü seccādesin** rehn-i der-i ḫummār ider

ḫırḳa vü tesbīḥ [3] Hırka ve tespih.

G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün **ḫırḳa vü tesbīḥ** ile seccāde getür
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün **ḫırḳa vü tesbīḥ** ile seccāde getür
G2530-6. Bu **ḫırḳa vü tesbīḥ** ile işi çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẕürefāya

ḫırḳa-pūş [1] *Far.* Hırka giyen, derviş. (Ş. Sami, 2010: 455)

G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī **ḫırḳa-pūş**

ḫırmen [10] *Far.* Harman, henüz samandan ayrılmamış harmanlanmış tahıl yığını. (Lexicon, 1890: 842)

bk. ḫırmen-iʿaḳl ṭaġıtmaḳ, ḫırmen-i devrān, ḫırmen-i ġam, ḫırmen-i gül, ḫırmen-i ʿömr, ḫırmen-i ṭāʿat, ḫırmen-i taḳvā, meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılmaḳ

(ḫırmen [2], ḫırmende [1], ḫırmeni [1], ḫırmenin [1], ḫırmeninde [3], ḫırmenine [1], ḫırmenüñ [1])

G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / Ṣol ki dāne dāne rızḳı cemʿidüp **ḫırmen** ḳılur
G811-5. Ġurra olma sebze-zār-ı ʿömrüne / Dāne gibi kendüñi **ḫırmende** gör
G866-2. Ġam **ḫırmeninde** cānā bir ḫūba ḥāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda bir kiyehdür
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam **ḫırmeninde** āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān **ḫırmeninde** ḥāṣıl-ı ʿışḳı çü cemʿ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçiʿaḳlı **ḫırmenüñ** / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G2054-2. Ḥāṣılı bu **ḫırmen** içre derd ü miḥnet ākıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / Ṭaġılur dil **ḫırmeni** bu rūzgār-ı āhdan
G2628-3. İrişmedüm diyü gül **ḫırmenine** / Benefşe dāim eyler inkisārı
Mr23-9. Gönlümi āvāre ḳıldum zülfini yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm **ḫırmenin** ser-cümle ber-bād eyledüm

ḫırmen-iʿaḳl ṭaġıtmaḳ [1] Akıl harmanını dağıtmak.

G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ **ṭaġıtdı** egerçi **ḫırmen-iʿaḳlum** / Tenüm bir kāha dönmişdür o da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı

ḫırmen-i devrān [1] Feleğin harmanı.

G189-1. Ṣabr ile ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum odından düşerdi **ḫırmen-i devrāna** od

ḫırmen-i ġam [2] Gam harmanı.

G1237-4. Bilmez iken **ḫırmen-i ġamda** bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş
G1859-6. Ey Muḥibbī āhuñ ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi **ḫırmen-i ġam** içre miḥnet kāhıyam

ḫırmen-i gül [3] Gül harmanı.

G404-3. Nicesin ṭūp itmeye cān bülbüli başını kim / **Ḫırmen-i gülde** ṣalınan sünbül-i çevgānıdur
G1741-4. Ruḥı üstinde dildāruñ görenler zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum **ḫırmen-i gülde** ḳomışlar deste-i sünbül
G2190-1. Bu gün çün **ḫırmen-i gülsin** nigārā āhdan ṣaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın

ḫırmen-i ʿömr [2] Ömür harmanı

G1400-5. **Ḫırmen-i ʿömrüm** baña virmedi cevce ḥāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser **ḫırmen-i ʿömri** / Revā-yı āh ile eyler semā bir per-i kāhum ben

ḫırmen-i ṭāʿat [1] İtaat harmanı.

G276-5. ʿİṣyān yilini üstine esdürme kerem ḳıl / Yoḫsa idiser **ḫırmen-i ṭāʿatını** tārāc

ḫırmen-i taḳvā [1] Takva harmanı.

G1024-4. **Ḫırmen-i taḳvā** vü ṣabr ü ʿaḳl itdi tār u mār / Bād-ı āhum tünd olaldan göklere peyvestedür

ḥırṣ [1] *Ar.* Tamah, açgözlülük, şiddetli arzu, şiddet ve inhimakle bir şeyin üzerine düşme. (Ş. Sami, 2010: 455)

bk. ḥırṣ eylemek, ḥırṣ ile, ḥırṣ-ı cām, ḥırṣ-ı dünyā

G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ ẕerrece **ḥırṣ** / Ṭoymaya gözi cihān ni ʿmeti cümle yise

ḥırṣ eylemek [1] Támáʿ etmek. (Tulum, 2011: 855)

G2768-2. Her kim ki dehr ni ʿmetini yiye **ḥırṣ eyleye** / Anuñ ṣoñında çekse gerek imtilāsını

ḥırṣ ile [3] Ārzūmendāne, intizār ile, támáʿ ile. (Tulum, 2011: 855)

G62-4. Yime dehrüñ ni ʿmetini aldanursın **ḥırṣ ile** / Anı çoḳ yiyen olur elbette āḫır imtilā
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ ṭīşesinüñ nerre-şiriyüz / Ṣanma bizi ki **ḥırṣ ile** biz mūşlardanuz
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāniʿ ol / **Ḥırṣ ile** olma mekes ʿanḳā oluban Ḳāfa gel

ḥırṣ-ı cām [1] Kadeh hırsı.

G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm ki **ḥırṣ-ı cām** içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş

ḥırṣ-ı dünyā [1] Dünya hırsı.

G290-5. Niceye dek **ḥırṣ-ı dünyā** vaḳtidür / Ḫᵛāb-ı ġafletden Muḥibbī gözüñ aç

ḫışm [6] *Far.* Gazap, hiddet. (Ş. Sami, 2010: 455)

bk. çeşm-i ḫışm, ḫışm eylemek/itmek, ḫışm ile, ʿitāb ü ḫışm

(ḫışm [3], ḫışma [2], ḫışmuñ [1])

G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā gözüñ **ḫışm** olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür ey pādişāhum bu ġarīb
G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh **ḫışm** ü geh nāz u ʿitāb
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿışve gāh **ḫışm** ü gāh ʿitāb / Cümleten bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña bu **ḫışma** sebeb bildüm günāhumdur benüm
G2173-4. Ḫᵛābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup **ḫışma** gelürse ḳoma inkār etegin
G2221-1. Sevdügüme dostum **ḫışmuñ** neden / N'eylesün göz göre ölsün mi seven

ḫışm eylemek/itmek [10] ...ökelenmek, gázáb etmek...(Tulum, 2011: 901)

G449-5. Bu Muḥibbī'ye cefā itme vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların **ḫışm idüben** kīne gelür
G878-2. Çeşmi eline **ḫışm idüben** oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G993-1. Āhumuñ her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün **ḫışm idüp** ider ki baña ismedür
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī 1eblerinden dilberüñ / **Ḫışm idüp** çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar
G1262-2. Sevdügümden ġayri n'itdüm baña **ḫışm ider** nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne **ḫışm eyler** çün olmışdur ʿivaż
G1485-3. Zülfine **ḫışm iderse** ṭañ mı gözi / Ceng ider ebrū ḳaçan görse peleng
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin ehl-i dilüñ / **Ḫışm idüp** ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G1745-2. Laʿl-i lebümi añdı diyü **ḫışm ide** zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G2432-6. **Ḫışm eyler** ise ġam yime ey dil yine oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar gülesine

ḫışm ile [14] Ġázában, ʿunf ile, darġulıġıle. (Tulum, 2011: 901)

G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / **Ḫışm ile** dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G52-4. **Ḫışm ile** çeşmüñ dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah kim ʿinayetdür baña
G104-3. Çeşm-i mestüñ **ḫışm ile** ḳılsa naẓar / Ṭutmışam ben sīne ḫançerden yaña
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp **ḫışm ile** ol şāh gider
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü **ḫışm ile** ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / **Ḫışm ile** redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G962-3. **Ḫışm ile** naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşun var
G1532-2. Görmeze urma şehā **ḫışm ile** ḳıl bārī naẓar / Dostum ḳanı arañuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek

G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim ḫāfiye / **Ḫışm ile** ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2357-2. **Ḫışm ile** naẓar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥiṣṣedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2778-4. **Ḫışm ile** gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile düşdi
Mh12-8. Zülfine dil bağlayan olur belā üzre belā / **Ḫışm ile** benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ dilā ol nev-cevāna / Urur **ḫışm ile** el tīr ü kemāna
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / **Ḫışm ile** ider baña ḳurtulma ol feryāddan

ḫışt [2] *Far.* Kerpiç, tuğla. (Ş. Sami, 2010: 455)

bk. ḫāk ü ḫışt-ı meygede, ḫışt-ı bālin, ḫışt-ı eyvān, ḫışt-ı sīm, ḫışt-ı zer

(ḫışt [1], ḫıştını [1])

G1948-1. Nice yıl meyḫāne **ḫıştını** çün bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫʷārı ben āyin eyledüm
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī **ḫışt** merḳadüm / Ḫaste iken gelmedi bir kerre çün bālinüme

ḫışt-ı bālin [1] Kerpiç döşek, yastık.

G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı naḳş itdüm yine müjgān ile / **Ḫışt-ı bālinüm** ḳılup yārān anı seng eylesün

ḫışt-ı eyvān [1] Kubbenin tuğlası.

G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / **Ḫuşt-ı eyvānuñ** kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut

ḫışt-ı sīm [1] Gümüş tuğla.

G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın **ḫışt-ı sīm** ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün bisāṭ

ḫışt-ı zer [1] Altın tuğla.

G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü **ḫışt-ı zer** / Yā nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün bisāṭ

Ḫıṭā [5] *Far.* Kuzey Çin. Mançurya ile Türkistan'ın batısında bulunan ve Sibirya'nın bir bölümünü kapsayan memleket. Bu memleket, misk ceylanları sebebiyle güzel koku timsali olarak düşünülmüştür.

bk. Ḫuten, misk-i Ḫıṭā, müşk-i Ḫıṭā, serv-i Ḫıṭā

(Ḫıṭā [4], Ḫıṭāyı [1])

G626-4. Būy-ı zülfini **Ḫıṭā** mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-i ʿanber var iken / Kim varup eyler **Ḫıṭā** mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları **Ḫıṭā** Rūmı olup rūzgār gül
G2517-3. Ḫaṭuñ terk eylemez ise **Ḫıṭāyı** / Siyāh eyler felek saḳfını lāle
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde **Ḫıṭā** mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ

ḫıṭā-maḥbūb [1] Kuzey Çin'in güzeli.

G649-1. Ol **ḫıṭā-maḥbūbı** gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür

ḫıyre [1] *Far.* Kamaşmış, donuk, fersiz. (M. Nâcî, 2009: 225)

G1528-5. Gözleri **ḫıyre** olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-i ʿadesüñ

Ḫıżr [18] *Ar.* İçenlere ölmezlik veren âb-ı hayât'ı içmiş bulunan ve kul sıkıldığı zaman imdâdına yetişmekle meşhur olan peygamber. (Devellioğlu, 2000: 365)

bk. āb-ı Ḫıżr, Ḫıżr-ı zinde, Ḫıżr-ı zinde-dil

(Ḫıżr [15], Ḫıżra [1], Ḫıżrdur [1], Ḫıżruñ [1])

G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / **Ḫıżr** olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey ṣabā
G157-3. **Ḫıżr** içelden leblerüñ ḳoyup varup ḫayvān ṣuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G176-1. Herkese bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / **Ḫıżra** āb-ı ḥayāt viren de āb-ı ʿineb
G183-4. Ġazeldür ṣoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender **Ḫıżr** olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / ʿÖmr daḥi **Ḫıżr** ile ʿālemde hem-ser buldı ṭut
G862-4. **Ḫıżr** eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında **Ḫıżruñ** ṣuyı ṣan bir eşmedür
G1002-4. **Ḫıżr** eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G1036-3. **Ḫıżr** ṭālib olmaz idi bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygündur

G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / **Ḫıżr** elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1349-4. Ḳalur idüm **Ḫıżr** gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1884-3. Vaḳtidür **Ḫıżr** ol bu ben ḥasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ şun ḳaneyem
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / **Ḫıżr** olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G2127-1. **Ḫıżr** şuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2582-1. Sebze-i ḥaṭṭuñ gören dir la'l-i ḥandān üstine / **Ḫıżrdur** şan sāye şalmış āb-ı ḥayvān üstine
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim **Ḫıżr** lebi
G2730-1. Nigāruñ la'l-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / **Ḫıżr** gibi bu 'ālemde o'ömr-i cāvidān buldı
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen **Ḫıżr** ile İlyāsına

Ḫıżr-ı zinde [4] Ölümsüz Hızır.

G216-2. Ṭutalum olasın sen **Ḫıżr-ı zinde** / Felek āḫır içürür merg-i şerbet
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol dehen midür / Yā **ḫıżr-ı zinde** didügüñ anı emen midür
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur 'aceb ol dehen midür / Yāḫūd bu **ḫıżr-ı zinde** ki dirler emen midür
G2565-4. Olurdum ben daḫi bir **ḫıżr-ı zinde** / Öpebilsem anı bir kez lebinde

Ḫıżr-ı zinde-dil [1] Ölümsüz gönüllü Hızır.

G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki **Ḫıżr-ı zinde-dil** / Bilmeden ḥayvān şuyın içmiş zülālüñ var iken

Ḫıżr-veş [1] Hızır gibi.

G1964-4. Fi'l-ḥaḳīḳa **Ḫıżr-veş** bulurdı 'ömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş ey şanem

ḥicāb [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 457) *bk. ḥicāb eylemek*

(ḥicāb [8], ḥicābın [2], ḥicābından [1])

1. Perde, hail.

G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ şayyādına şundum boyın / Arada bildüm **ḥicāb** olan bugün cāndur baña
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı baña āh ol **ḥicāb**
G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur **ḥicāb** / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G1204-1. Cemālüñ 'ālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī aña **ḥicāb** olmaz
G1373-5. Ref' idüp nefsin **ḥicābın** gördi ḥüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-'aref
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulū' itmeye bir ḳaç gün güneş ṭura **ḥicābından**
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ / **Ḥicāb** olur mı bir nesne güneş ṭoġsa şabāsına
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten **ḥicāb** / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
Mr6-9. Ref' idüp aġyārı varup yār ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet **ḥicābın** ġarḳ-ı envār olmışuz

2. Utanma, mahcubiyet.

G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup varup ḥayvān şuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler **ḥicāb**
G276-4. Ḳapuña **ḥicāb** ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān ile muḥtāc

ḥicāb eylemek [1] Utanmak, mahcubiyet duymak.

G2728-1. 'Arż-ı ḥüsn ile **ḥicāb eyleme** cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

ḥicāz [5] *Ar.* *bk. Ka'be-i ḥicāz, rāh-ı Ḥicāz*

(ḥicāz [2], ḥicāza [1], ḥicāzı [2])

1. Cezîretü'l-Arab'ın garb-ı şimâlî kısmı ki Haremeyn-i Şerîfeyn'in bulunduğu hıtta-i mübârektir. (Ş. Sami, 2010: 457)

G1116-3. Nāy-veş gāhi **Ḥicāzı** seyr idüp gāhi 'Irāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī āsitānın / Düşe miydi aña Vāmıḳ **Ḥicāza**

2. Türk müziğinin 8 numaralı basit makamıdır, en eski makamlardan olup, hâlen de en büyük rağbetle kullanılmaktadır. (Devellioğlu, 2000: 366)

G1207-2. Muṭribā ol sāzuñı eyle 'amel / Kim muḫayyer ola sözüñden **ḥicāz**
G1623-2. Geh **Ḥicāzı** seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳur gāhi **Ḥicāz** gāh 'Irāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ

hicelemek [1] Bir kelimenin hecelerini teker teker söylemek. (TDK, 2011: 1078)

D18-2. Bir elifce daḫi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ 'ışḳını dāim **hiceler**

hicrān [100] *Ar.* Ayrılık, firak; unutulmaz acı tesir, dokunma. (Ş. Sami, 2010: 457)

bk. āteş-i hicrān, baḥr-i hicrān, belā vü miḥnet ü hicrān, būte-i hicrān, cefā vü cevr ü hicrān, çerāġ-ı şām-ı hicrān, dāġ-ı hicrān, defter-i hicrān, derd ü hicrān, deşt-i hicrān, duzeḫ-i hicrān, endūh-ı hicrān, ḥālet-i hicrān, ḫāne-i hicrān, ḥasret-i hicrān, hicrān-ı ġam, hicrān-ı ʿışḳ, kūşe-i hicrān, muḳīm-i kūşe-i hicrān, naḳş-ı hicrān, nār-ı hicrān, nāvek-i hicrān, pūte-i hicrān, rūz-ı hicrān, rūze-i hicrān, şeb-i hicrān, şerḥ-i ġam-ı hicrān, tīġ-i hicrān, vādi-i hicrān, vaṣf-ı hicrān, zaḫm-ı hicrān, ẓulmet-i hicrān

(hicrān [86], hicrāna [6], hicrāndan [1], hicrāndur [1], hicrāne [1], hicrānı [3], hicrānını [1], hicrānuñ [1])

G40-3. **Hicrān** şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün gibi ey yüzi meh baña
G64-4. Ṣanmaʿışḳuñla beni **hicrān** şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü **hicrāndur** baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ **hicrāna** şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G174-3. Raḥm ḳıl **hicrān** şebinden ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek idesin ol derd-mendüñe ʿaẕāb
G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei **hicrān** dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G187-2. Çekmeyen **hicrān** ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür dermān dost
G210-2. **Hicrān** şebi ʿāşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni **hicrān** dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G265-4. Düşmişem **hicrān** şebine kimse ṣormaz ḥālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḥş
G297-5. Bir nefes mest olmasa **hicrān** ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G340-4. Olmışam **hicrān** şebinde key ża īf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm meded
G370-2. Bir yaña **hicrān** cefāsı bir yaña devrān ġamı / Her yañadan ehl-i ʿışḳ olana verhemler gelür
G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād aḳıtma **hicrān** milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet tuzludur
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca **hicrān** ṣarmaşur
G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫırı **hicrān** imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / **Hicrān** ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk **hicrān** şerbetin içen dimişler aġıdur
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ **hicrān** alur
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ **hicrānı** var
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü **hicrān** şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G628-4. Göñlümi **hicrān** şebinde ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G637-5. Muḥibbī ṣanma ki **hicrān** şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G646-3. **Hicrān** şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñleʿahd velī bir ḳarāredür
G722-1. Kim ki **hicrān** gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G769-2. Olma **hicrāna** melūl ü vaṣlına daḥi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G772-5. **Hicrān** şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada **hicrān** olur
G875-2. Dil çeker **hicrān** yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür
G936-1. Göñlümüñ **hicrān** şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne **hicrāna** melālüm var
G944-5. Ẕikr ider **hicrān** şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G956-3. Ġamzeñe di ʿāşıḳuñ ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı **hicrān** öldürüpdür saña uzun yaşlar
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse **hicrānuñ** yükin / Bu meşel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup **hicrāna** ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı bir
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı **hicrān** imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr ġamı eksük olmadı / **Hicrān** şebinde anı der-āġūşlardanuz
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz **hicrān** şebinde derde tīmār isterüz
G1155-1. Dostlar **hicrān** şebinde kim rehāyı istemez / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı istemez
G1231-4. Degül **hicrān** şebinde şemʿ ḥācet / Ki āhum şemʿa-i beytü'l-ḥazen bes
G1297-1. Olmadı Yārab göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı **hicrāndan** ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost bu **hicrān** şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter **hicrān** şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1385-3. **Hicrān** şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gün / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1395-4. Düşeli **hicrān** şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei **hicrān** şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1444-2. Olup **hicrān** şebinde zār u giryān / Baña göstermedi ṣubḥ hem-dem-i ʿışḳ
G1524-1. Maḥabbet çün ezel cānāne ṣalduñ / Dil ü cānı yaḳup **hicrāne** ṣalduñ
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña **hicrān** şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / Olısar **hicrān** şebinde āḫır ol miskīn helāk

G1565-2. Āh kim **hicrān** şebinde baña ḫᵛāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1583-5. Ṣād olup vaṣla Muḥibbī olma **hicrāna** melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer **hicrān** şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre vişālüñdür senüñ
G1641-3. Dostum **hicrān** şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1696-3. **Hicrān** şebinde ḳaldum eyā meh-liḳā meded / Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster żiyāda ol
G1700-1. Teşneyem **hicrān** şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl
G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm **hicrān** ilinde nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vişāl
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña **hicrān** beni eyler ḳātīl
G1745-4. **Hicrān** elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil
G1756-4. **Hicrān** ġamını çekmek ise çü murāduñ / Var cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1776-1. Sen mehi **hicrān** şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1807-1. Gidüp **hicrān** biḥamdillah cemāl-i dūsitān gördüm / Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm
G1811-3. Dil çeker **hicrān** ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam
G1820-6. Sensüz günümi şorma ki (ne) nev ile giçer / **Hicrān** deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G1832-3. Ḫasteyem **hicrān** şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamuʿālem żiyā olsun dirüm
G1834-2. Gerçi **hicrān** eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlarʿ Azrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā **hicrānı** añdum aġladum
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı **hicrān** ḥāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem / **Hicrān** şebinde derdüm saña şikāyet itsem
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / Bilmedüm ne virdi baña alamaz **hicrān** benüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur / Żerre deñlüʿaynuma gelmez bugün **hicrān** benüm
G1996-3. Giceler ṣubḥa dek **hicrān** şebinde / Yanar baġrum yaġı ṭurmaz çerāġum
G2003-2. Ḳalmışam **hicrān** şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı vişāl / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2110-1. Nice bir **hicrān** şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli **hicrāna** āh / Ey göñül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2257-2. Sāḳiyā **hicrān** ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur şahbā içün
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi **hicrān** ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2333-1. Derd ile **hicrān** şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / Bulmadı **hicrān** şebinde derdine bir çāre de
G2415-3. Derd ile **hicrān** şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen **hicrān hicrān** üstine
G2453-2. **Hicrān** şebinde dost ger ṣorarsañ nedür-ḥāl / Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum dil-i enīne
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd ile **hicrān** iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded **hicrān** ile / Dostum **hicrān** daḫi olmaḳ gerek oran ile
G2476-6. **Hicrān** şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar çü şām ola
G2522-1. Bu göñlüm itdi **hicrān** pāre pāre / Aḳar bu dīdeden ḳan pāre pāre
G2547-2. **Hicrān** şebinde sīne dögüp nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2583-1. Āh kim **hicrān** şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp **hicrān** añar / Gāh ṣād ider gehi giryān ider göñlüm beni
G2676-1. Ṣol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam **hicrānını** / Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi **hicrānı** Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz **hicrān** şebinde ṭas ṭas aġı gibi
G2785-1. Dün gice **hicrān** şebinde infiʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var idi
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi **hicrān** ḫançeri bir yandan bir yanuma
Mh7-4. **Hicrān** şebinde görmezem illā ki ḫᵛāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẓẓ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum **hicrān** şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḥūr-zād / Ḳurtulup **hicrān** ġamından olmadum bir laḥẓa şād
B50. Her ḳaçan **hicrān** yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḫayretdürür

hicrān-ı ġam [1] Ayrılık üzüntüsü/gamı.

G455-4. **Hicrān-ı ġam** ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm şaʿ bāne şor

hicrān-ı ʿışḳ [1] Aşkın ayrılığı.

G1438-5. Hecri ṭururken Muḥibbī vaṣlını / Ammā zīrā ḫoş gelür **hicrān-ı ʿışḳ**

hicr-ārā [13] Ayrılık ile donanmış/donanan.

G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u **hecr-ārā** cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G174-4. Hecr-**ārā** iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ köynüklügin añduḳca ḳan aġlar rübāb
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-**ārā** gördüm nice biñ ʿāṣıḳı / Ḥasrete ḳāniʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G681-4. Hecr-**ārā** gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G1209-5. Hecr-**ārā** gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1273-4. Bār-ı ġamdan hecr-**ārā** bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-**ārā** bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1840-5. Muḥibbī hecr-**ārā** her dem vişālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ırag / Ey Muḥibbī hecr-**ārā** eksük degül saña elem

G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-**ārā** gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-**ārā** dāġ-ı nihānumdan benüm
G2197-3. Hecr-**ārā** ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş şu ʾlesidür görinen gündüz duḫān

hicret [1] *Ar.* Kendi memleketini terkle başka bir yere gitme, göçme, tebdîl-i memleket. (Ş. Sami, 2010: 457)

G1704-7. Kendine itdi muḥāfe āşiyānın bülbüli / Hecre**tin** bildürdi ḫalḳa eyledi iẓhār gül

hīç [278] *Far.* Büsbütün, asla, kat'a. (Ş. Sami, 2010: 457) Olumsuzlukta kesinlik bildiren bu kullanımda, belirtilen anlam iki biçimde sağlanır. Ya doğrudan olumsuzluk eki "-ma, -me" veya "yok" kelimesi ile kullanılır ya da fiillere "mı, mi" soru edatının kattığı olumsuz anlamdan istifade edilir.

bk. hīçe almaḳ, hīç bir, hīç biri, hīç bir kimse, hīç bir kişi, hīç bir vech ile, hīç degül, hīç kes hīç kimse

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya **hīç** ġıll u ġışdan
G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳṣıdur irişmez aña **hīç** vehm ü ḫayāl
G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda **hīç** inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / **Hīç** olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutup ʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi **hīç** maẓlumuñ Allāhı saña
G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge **hīç** iştihā
G66-5. **Hīç** olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G106-1. **Hīç** eṣer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine **hīç** gele mi ḫᵛāb
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / **Hīç** teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẓerre deñlü baḳmadı **hīç** vire mi cevāb
G136-1. Sevdügümi bileli **hīç** yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G167-4. Bu gice devr eylesün sāġar müdām / Çün görinmez gözümüze **hīç** ḫᵛāb
G173-5. Ḳāniʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didiʿışḳ ehli olan **hīç** gözine ister mi ḫᵛāb
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur **hīç** ṣebāt / Anda kimʿahd olmaya olur mı īmānı dürüst
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede **hīç** ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / **Hīç** diyebilür miyem göz yaşına ben āh dost
G242-3. Egerçi var imiş her derde āḫır / Velī olmaz imiş **hīç** ʿışḳa ġāyet
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / **Hīç** baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāṣ
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / **Hīç** revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫṣ
G275-1. Yaradaldan berü **hīç** ḳomaduñ ac / Beni itme İlāhi ġayre muḥtāc
G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳu ʿeyleme / Çünki ol Rezzāḳdur **hīç** ḳullarını itmez aç
G284-4. Dil nice doysun cefā sengine āh / **Hīç** taḥammül ide mi senge zücāc
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān beni bilmez mi **hīç** / Cān virürdüm yolına cānān beni bilmez mi **hīç**
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi **hīç**
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi **hīç**
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez mi **hīç**
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi **hīç**
G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem içinde **hīç** āb-ı telḫ
G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / **Hīç** revā mı vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī **hīç** meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G322-4. Yol bulmadı **hīç** seng-dil imiş ḳatı şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / **Hīç** ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G329-5. Nice yıldur ki girmez gūşuña **hīç** / Muḥibbī çağırur hey dād u feryād
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid yüri / ʿĀşıḳ-ı dīvāne **hīç** ṭutar mı pend
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi **hīç** aña merd
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / **Hīç** emān virme hemān aṣ beni ol dāre meded
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde **hīç** olmamışdur kimse şād
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi var / Baña yoḳ senden özge **hīç** mesned
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya **hīç** perden leẓīẓ
G364-1. La ʾlüñ bitüre söz ile ger meyveler leẓīẓ / Bilmeye **hīç** anuñ gibi cennetde ber leẓīẓ
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez **hīç** ʿāşıḳ-ı şādıḳ benem bu yolda būdum var
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / **Hīç** işitmedüñ mi kim dünyā degül cāy-ı sürūr
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / **Hīç** bilür misin ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G385-5. Ey Muḥibbī **hīç** feraḥ var mı şoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / **Hīç** anı bilmedümʿālemde ne mātemdedür
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı **hīç** yār yār

G489-3. İḫtiyārı ola mı **hīç** elinde ḳuluñ / Her ne kim bendesine buyura sulṭān eyler
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / **Hīç** anuñ feryādını güş eylemez mi gül ne dir
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı **hīç** ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāşıḳa / **Hīç** ġayre ṣorayım dime anı bilen bilür
G625-7. Kaʿbe kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete **hīç** dimedi ḳurbānumdur
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam **hīç** āşināsı yoḳ mıdur
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / **Hīç** ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G684-1. Bulınmaz nesne **hīç** cānāne beñzer / Ne var ʿālemde ancaḳ cāne beñzer
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / **Hīç** revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña **hīç** ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / **Hīç** işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz **hīç** bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil şīşesini **hīç** şımaz şöyle ter giçer
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen **hīç** beli var
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı **hīç** / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde çāredür
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / **Hīç** teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir naẓar / Baḳmadan güne gelür mi **hīç** żarar
G876-3. Mālik olur mı kimsene **hīç** genc-i ḫüsnine / Zülfini anuñ iki yaña ejdihā olur
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / **Hīç** dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G946-2. Fikri ẕikri āşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk **hīç** mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde **hīç** ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḥāl üstindedür
G969-3. Baḫr-i ġamdan **hīç** ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb ile beni / **Hīç** revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẓardan **hīç** ḫūrşīde żarar
G1035-5. Muḥibbī nāmı **hīç** aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki bir noḳṭa dehāndur
G1056-4. Yāre ʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / **Hīç** teʾşir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi **hīç** / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳuruya vü yaşa çalar
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / **Hīç** yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var
G1102-2. **Hīç** olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1102-3. Hey ne ẓālimdür ʿaceb ferdāyı **hīç** añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde zāhid / İder mi **hīç** meye zühd ehli perhīz
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur **hīç** uzun sevdā dimez
G1140-3. **Hīç** olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẓar / Çün degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāşıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki **hīç** ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1151-1. Yüzüñe beñzemek **hīç** aya düşmez / Özini görmek ol bedr aya düşmez
G1152-3. Dehānuñla meyānuñ sırr-ı ġaybı / Ḫıred-mend anı **hīç** tefhim ḳılmaz
G1157-6. Ey Muḥibbī kim görürse āfitāb-ı ḥüsnini / Göz yumar **hīç** ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes **hīç** gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1171-4. Eger sensüz cihānı geşt idersem / Benüm bu ḫāṭırum **hīç** ḫurrem olmaz
G1171-6. Göñül virme bu dünyāya Muḥibbī / Ki dil virür buña **hīç** ādem olmaz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın iẓhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān **hīç** gül olur mı ḫārsuz
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / **Hīç** diyebilür miyüz kim āsiyāba baḳmazuz
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuña kim beñzedür ġonce güler **hīç** söylemez
G1202-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Maḥabbet yapusı **hīç** muḥkem olmaz
G1207-5. **Hīç** ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı dil murġın Muḥibb ol şāhbāz
G1212-6. Muḥibbī saña bir göñlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña **hīç** āstin olmaz
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / **Hīç** olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı **hīç** bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı **hīç** ḫāmūş
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / **Hīç** serv ile berāber ola mı ʿarʿar ḳamış
G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar mı **hīç** şīrüñ yirini mūş
G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile gel **hīç** itme ḳanından ḫaẓer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāş
G1307-1. **Hīç** aḥvālüm dirīġā olmadı dildāra ʿarż / Oldı şimden ṣoñra cān virmek baña bu yolda farż
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / **Hīç** işitmedüñ mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1327-1. Fārigh ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizā ʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne **hīç** illā ṣudā ʿ
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ **hīç** başundan / Benüm tek yaḳılup pür-nār olan şem ʿ
G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar mı **hīç** feryāduña sem ʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör **hīç** eylemez güftār şem ʿ
G1347-5. **Hīç** revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin güş itmeyüp sen olasın andan ırağ
G1350-5. Her kim Muḥibbī şi ʿrini bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye **hīç** kār-ı zāġ
G1359-2. Mihr ü mehden **hīç** bulur mıydı bu ʿālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḫüsnüñden gelüp anlar çerāġ
G1359-4. İster iseñ sen ḫuẓūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fārigh ü merd-i cihān gözleme **hīç** ṣol u ṣağ
G1360-3. **Hīç** olur mı ḳurtda bu murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini zülfini aġ
G1383-1. Cānuma kār eyledi ālām-ı eyyām-ı firāḳ / Olmasaydı kāşki ʿālemde **hīç** nām-ı firāk
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör **hīç** ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ **hīç** senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin **hīç** revā mıdur aña bī-dādlıḳ

G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine baḫr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ **hīç** hevāsı yoḳ
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu ẕulm ile olur mı **hīç** müselmānlıḳ
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı **hīç** ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1419-2. **Hīç** düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1424-3. Bād-ı āhum şaldı baḫr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi **hīç** āṣārı yoḳ
G1430-2. **Hīç** ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1439-1. ʿĀṣıḳuñ gitmez dilinden **hīç** hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar arż u semāyı ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / **Hīç** taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1454-3. Şemʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ **hīç** yāri yoḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / Dilden gider mi **hīç** ḫayāli Muḥammedüñ
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz **hīç** neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye **hīç** nefʿī seng-i ḫārenüñ
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef ṣiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz **hīç** edebden yeg
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña di / Kimse sedd eylemedi öñine **hīç** Ceyḥūnuñ
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / **Hīç** eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı **hīç** ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāṣıḳ / Gözine ʿāṣıḳuñ nesne görinmez **hīç** şebden yeg
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / **Hīç** senüñ gibi dilā bir üṣtür-ı ner görmedük
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş **hīç** ṭalebden yeg
G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / **Hīç** olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / **Hīç** düşer mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1622-4. Sünbül ṣaçında **hīç** ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāṣıḳlaruñ / **Hīç** naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüñe ey bī-vefā / **Hīç** düşer mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / **Hīç** işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1676-1. ʿĀṣıḳa yaşı yiter **hīç** āb aña ḥācet degül / Īñlesün derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya **hīç** bāb aña ḥācet degül
G1677-5. Giceñi tevḫīd ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / **Hīç** dünyā lezzetine beñzemez bir lezzet al
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tirine cān u dil nişān / **Hīç** teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı tīz giçer bir dem degül
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / **Hīç** bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter **hīç** rismān ḥācet degül
G1700-2. **Hīç** ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / Līk gitmez **hīç** yanından olımaz bī-ḫār gül
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde **hīç** bī-ḫār gül
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʾl **hīç** ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / Laʾl-i nābuñsuz anı **hīç** ele almalı degül
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim **hīç** bilmedüm baña nedendür işbu ḫāl
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı **hīç** saʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay u yıl
G1751-1. **Hīç** revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḫālüñiʿarż itmege sulṭāna gel
G1760-4. **Hīç** te'şir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır beni bend eyledüñ / **Hīç** teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / **Hīç** dir mi idüm hevā sevdüm
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / **Hīç** olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin / **Hīç** dükenmez nice yıldur ṣanki gevher kānıyam
G1874-5. Ey Muḥibbī **hīç** dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür günāhın añma **hīç** / Dostum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / **Hīç** olur mı ki añup ben anı ḫayrān olmayam
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı **hīç** revā ḳıblem
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḫr-i hicrāna / Ġamından özge **hīç** yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi **hīç** şemʿī / Zebān-ı ḫāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1925-2. Var mıdur **hīç** viṣāl ʿālemde / Bulmaduḳ aña dest-res ni'delüm
G1930-4. Ṭaḳaldan boynuma zencīr-i zülfi / Dil-i dīvāneme **hīç** yoḳdur ārām
G1938-4. Olmadı bu ʿālem içre hergiz / **Hīç** ġamdan özge baña hem-dem
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler **hīç** görmedük naẓirin
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün uṣanmaz mısın / ʿĀṣıḳ-ı bī-çāreler ḳanına **hīç** ḳanmaz mısın
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne **hīç** bu ʿālemde uṣlanmaz mısın
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde **hīç** mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden **hīç** ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp küyında **hīç** bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿaceb mi bendesin
G2055-6. **Hīç** olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳluñ var iken
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye **hīç** / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek muḳarrerken baña / **Hīç** revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2090-1. ʿĀṣıḳ olan **hīç** ṣafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / **Hīç** işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2094-4. Nice ḳanlar içdi **hīç** ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp fi'l-cümle bārī ḳanesin
G2095-1. Lezzeti cevr ü cefāyı añlamaz bī-derd olan / Ḳatlanur mı **hīç** belā vü zaḫmete nā-merd olan

G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi te’ṣir itmeye itmeñ ʿaceb / **Hīç** eṣer eyler mi bir söz dise anı serd olan
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi **hīç** sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren **hīç** ṣaḳınur mı mūrdan
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına **hīç** sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / **Hīç** olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2152-4. Sen ṭururken **hīç** kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḥāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2163-1. Daḥi uṣanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa **hīç** gitmez mi bilsem kīne hergiz sīneden
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā **hīç** ḳalmadı serden
G2168-3. Yüzüñe ṣöyle ʿāṣıḳdur senüñ ṣems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi **hīç** beri derden
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı **hīç** / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḥānesin itmez ḥaẕer **hīç** āhdan / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk **hīç** gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine **hīç** serv ile şimşāddan
G2225-3. ʿĀṣıḳuñ peykāne vü peykāne oldı āṣinā / Bu meṣeldür dostum **hīç** ḫayr gelmez yāddan
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde āh / **Hīç** dimedi ki sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek **hīç** kişi iḳrārdan
G2235-5. Şöyle ḥayrānam Muḥibbī bilmezem **hīç** kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña **hīç** sāye virmezin
G2255-1. ʿUṣṣāḳı maʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun **hīç** bī-sütūn
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / **Hīç** revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2270-1. **Hīç** çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2281-5. **Hīç** dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2289-1. Kimse dir mi derd olsun **hīç** dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan **hīç** vaṣl ider mi ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāṣıḳ olmaḳ kām-cū
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / **Hīç** olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2326-5. Muḥibbī n’ola ger itmese dünyāya naẓar / **Hīç** deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāṣa
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī **hīç** bulınmaz aña rāh
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum ālūdedür / Beñzedürsin **hīç** revā mıdur beni bigāneye
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp **hīç** ola mı ki sücūd eylemeye
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī’yi raḳīb / **Hīç** olur mı ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2363-5. Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī ḳo eylesün / **Hīç** girmesün kimesneler anuñ arasına
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi **hīç** irādeti sulṭān olan ḳula
G2427-1. **Hīç** revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda / Ömri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫʷābda
G2457-2. N’eyledi n’itdi göñül yaşuñı gözden-bıraġup / **Hīç** revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün **hīç** vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2466-2. **Hīç** ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr ile zülfini mār ide
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil şaḳın / **Hīç** revā görür misin ġālib ad ileʿavrat ere
G2471-5. Laʿl oldı ey Muḥibbī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī **hīç** ḳıyl u ḳāl ile
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / **Hīç** revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / **Hīç** gördünüz ki ʿāṣıḳı dünyāda kām ile
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / **Hīç** olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2482-5. Ey Muḥibbī **hīç** olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / **Hīç** olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḫāline **hīç** vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz oturup **hīç** ṣola ṣaġa benefşe
G2543-2. **Hīç** revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḥarīṣ / Tā seni beñzedeler cīfe üzre mekese
G2544-3. Olur mı bundan özge **hīç** cerāḥāt / Ḥadeng-i ġamzeñe dil ṭuta sīne
G2562-5. Ḥaṭını gördi Muḥibbī’nüñ irişdi eceli / **Hīç** taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez **hīç** beni yāda
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāradur / Çeşmi kāfirdür baḳar mı **hīç** müselmān üstine
G2585-2. Esb-i naʿlin zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp **hīç** ola mı ki sücūd eylemeye
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / **Hīç** olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārü’ş-şifādur çün ḳapuñ / **Hīç** revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2601-2. Dilber oldur ki vefā bābını ögrenmeye **hīç** / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āṣikār olur / **Hīç** ṣaḳlanur mı dūd ki bir yirde nār ola
G2604-4. Pādiṣāh-ı ḥüsn olasın **hīç** revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki ḳamu vīrān ola
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña **hīç** beñzemez ḫūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme **hīç** nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī
G2666-5. Ṣorma şuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı **hīç** günehi
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī ne ḳıldum / **Hīç** bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḥaḳḳ budur **hīç** görmedi mānendüni
G2718-1. Dirīġā görmeyelden rūy-ı yāri / Dilüñ ḳalmadı **hīç** ṣabr u ḳarārı
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu ki **hīç** bulmasun sūdı
G2740-4. Bir daḥi **hīç** cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları içre Tañrı Teʿālā benüm gibi
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / **Hīç** ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb **hīç** anuñ üstādı
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dide **hīç** görmiş degül bir böyle ṣūḫ-ı dil-keşi

G2754-3. Varup gülşende iç misket şarābın / Olup mest añma **hīç** nāmūs u nengi
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ **hīç** görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / **Hīç** teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını
G2781-1. Çünki ḳulsın **hīç** bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs **hīç** añlar mı murġ-ı ḫāne key
G2798-1. **Hīç** ʿālemde benüm bu dāduma dād olmadı / Bend-i ġamdan ḫaṭırum bir laḥẓa āzād olmadı
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde **hīç** ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-8. **Hīç** göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh15-1. Ṣādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz **hīç** nemi
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʾl ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey Muḥibbī derdüme **hīç** çāreler
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa **hīç** añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr3-9. ʿĀlem içre **hīç** nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem içre çünki gitmez **hīç** ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr10-2. **Hīç** baña raḥm eylemez feryād elinden dilberüñ / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim **hīç** gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar **hīç** silmezem
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum **hīç** eṣer
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı **hīç** beni şād itmedüñ
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / **Hīç** eṣer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur mı **hīç** ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / **Hīç** anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / **Hīç** cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı ey dil daḥi uşlanmaz mısın / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan **hīç** olasın ṣanmaz mısıñ
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / **Hīç** eṣer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde **hīç** ṭurur mı āb
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Kaʿbeye / Merve ḫaḳḳı ḳalmadı Mecnūna **hīç** iḳrārımuz
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā **hīç** bīdār olmasam
B193. **Hīç** belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim añа miḥnet ṭaşını
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme **hīç** merhemi

hiçe almaḳ [1] Önemsememek, önem vermemek. *bk. hiçe saymak* (TDK, 2011: 1098)

G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / **Hiçe almaz** cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen

hīç bir [9] Bir addan önce getirilerek o adın bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir söz. (TDK, 2011: 1098)

G113-3. Himmetüm bāzına **hīç bir** murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G340-2. Ḫālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına **hīç bir** eḫād
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ **hīç bir** girībānlar meded
G524-1. Yüzüñe beñzemez **hīç bir** gül-i ter / Boyuña eşk ider serv ü ṣanavber
G986-2. **Hīç bir** ṭabīb itmeye dil-ḫastesine em / Bīmār-ı ʿışḳ olana derdi devā yiter
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḫsāruña nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi **hīç bir** ḫaṭ-ı zībā laṭīf
Mr10-1. Olmadum **hīç bir** nefes dil-şād elinden dilberüñ / Kime varuban ḳılayın dād elinden dilberüñ
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẓarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey dil **hīç bir** merd-i ẓarīf

hīç biri [1] Bir teki, biri bile. (TDK, 2011: 1098) *bk. hiç bir kimse, hiç bir kişi*

G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü şīrīn velī / Cān u baş terk itmede **hīç biri** Ferhād olmadı

hīç bir kimse [3] *bk. hiç biri, hiç bir kişi*

G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā dārında **hīç bir kimse** sūd
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme **hīç bir kimseye** sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet al
Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı **hīç bir kimse** ḥāl / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil

hīç bir kişi [1] *bk. hiç biri, hiç bir kimse*

G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / Ol sebebden yoḳdurur **hīç bir kişiye** kinemüz

hīç bir vech ile [1] Hiç bir suretle. (Ş. Sami, 2010: 1286)

bk. bu vech ile, ne vech ile

G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki **hīç bir vech ile** ṭaʿn itmeye merdüm saña

hīç degül [1] Asla, kesinlikle. (TDK, 2011: 1097)

G1045-4. Bendiden ser-pā dil ü cānı müdām / **Hīç degül** bildüm ki kām-ı zülfidür

hīç kes [17] Kimse, hiç kimse. (Tulum, 2011: 856)

G268-1. İdebilmez **hīç kes** bu ḳalb-i maḥzūn ile baḥş / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile baḥş
G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm ben o serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı **hīç kes** ṭūbī vü cennetden ḫaber
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür **hīç kes** ol nā-tüvānum ḳandadür
G817-3. Vuṣlat içre **hīç kes** bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada hicrān olur
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / **Hīç kes** vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / Men ʿolınmaz **hīç kes** ʿışḳ ehli derbān istemez
G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu mīm-i dehānuñ sırrı kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur **hīç kes**
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿAcabā bencileyin ḥāli mi var **hīç kesüñ**
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken **hīç kes** bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1859-4. **Hīç kes** deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor ol baḥr içinde māhiyem
G2059-2. **Hīç kes** virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile göñül **hīç kese** / Şāhbāz olan açar mı peri ṣayd-ı mekese
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında başı gelmişe / **Hīç kes** dil virmesün ol çār ḳaşı gelmişe
G2543-5. Pākdur ʿışḳ ṣaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz ile göñül **hīç kese**
Mr10-11. Murġ-ı dil la ʿlin görüp ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur **hīç kes** ʿālemde aña dest-res
Mr10-12. Muḥibbī ḫoḳḳa-i la ʿlini bilmez **hīç kes** / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz **hīç kes**

hīç kimse [14] Bir kişi bile. (TDK, 2011: 1098)

G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez **hīç kimsene** / Sen anı şīr ile ejderden daḥi gördüm mehīb
G439-4. Kār-ı cihāna olmadı **hīç kimse** muṭṭali ʿ / İşler murādı üzre bu bir kār-ḫānedür
G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i zeḳan dīvānesin / Bu meşeldür **hīç kimse** meyl-i zindān eylemez
G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile **hīç kimse** ḳılmaz müntefi ʿ
G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżuḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz **hīç kimse** men ʿ
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / Yā İlāhi olmasun **hīç kimseler** nāçār-ı ʿışḳ
G2016-1. Baḥr-arā **hīç kimseler** yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider **hīç kimseler** işitmesün
G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭa ʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı **hīç kimse** sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol **hīç kimsenüñ** açma ṣaḳın perdesin
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup **hīç kimseler** zār olmasun / Ġam şebinde miḥnet ü derd ile bīmār olmasun
Mh10-7. Dād umma ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek **hīç kimseye** cellāddan
Mr8-19. İtseñ ṭama ʿ sen māla ger / **Hīç kimse** dimez saña er
Mr23-16. Ey Muḥibbī olmasun **hīç kimseler** rüsvā-yı ʿışḳ / El-emān ey ṣu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

hidāyet [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 457)

bk. nūr-ı hidāyet

(hidāyet [3], hidāyeti [1])

1. Doğru yolu arama, doğru yola girme.

G197-4. Bu ġamdan gel beni ḳurtar kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı **hidāyet**
G2607-6. **Hidāyet** ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2702-5. **Hidāyet** ister iseñ sen Muḥibbī / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī

2. Dîn-i hak, dîn-i İslâm.

G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı ger ire Ḥaḳḳuñ **hidāyeti**

ḫidmet [12] *Ar.* İş, hizmet, vazife, görev. (Devellioğlu, 2000: 368)

bk. ḫidmet eylemek/itmek, ḫizmet

(ḫidmet [1], ḫidmete [7], ḫidmeti [1], ḫidmetin [1], ḫidmetinden [1], ḫidmetine [1])

G441-4. Tāc-ı zer başında nergis **ḫidmete** bil baġlamış / Sūsen almış tīġ ele şan gülşenüñ derbānıdur
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu bu **ḫidmeti** ferrāşlar
G1032-5. Ḥʸāb gelse rūyuñ añsa bu Muḥibbī çeşmine / **Ḫidmete** bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1203-4. Kirpigüm cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm ṣu seper / **Ḫidmete** bil baġlayup kūyında ferrāş olmışuz
G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse nigāruñ tīr-veş / **Ḫidmetinden** yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī **ḫidmetin** meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün kim riyādan ḳorḳaram
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm **ḫidmete** bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān **ḫidmetine** ṭutma şaḳın / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin
G2199-6. **Ḫidmete** geldi bu Muḥibb ḳapuña / Anı redd eyleme ʿābid olsun
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bel baġlayupdur **ḫidmete** / Servüñ indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ ile

En1-3. Te temāşā ideliden ḳad-i dil-cūñı şehā / **Ḫidmete** baġladı bil ḳarşuna el ṭutdı çenār
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum efkendegi / Bilüme **ḫidmet** ḳuşaġını ḳuşandum bendegi

ḫidmet eylemek/itmek [4] İş görmek, çalışmak. (TDK, 2011: 1106)

bk. ḫizmet itmek

G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan ise yegdür baña / **Ḫidmet idüp** āsitānuñda olam kemter-i ʿābid
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol yār gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup **ḫidmet ide** serv-i sehi
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup **ḫidmet ide** ġonce gele
B38. Eger gönlümi ol cānān ṣorarsa / Diñüz ḳatında çoḳdan **ḫidmet eyler**

ḫikāyet [6] *Ar.* Nakletme, bir vaka ve sergüzeşti sırasıyla anlatma, rivayet. (Ş. Sami, 2010: 458) *bk. ḫikāyet eylemek/itmek*

(ḫikāyet [2], ḫikāyetdür [1], ḫikāyeti [1], ḫikāyetin [1], ḫikāyetler [1])

G59-1. Her ġazel kim söyledüm cānā **ḫikāyetdür** saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña
G212-2. Bir ḳıṣṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye bu **ḫikāyet**
G227-1. Eger zülfüñden eylersem şikāyet / Olur cānā muṭavvel bir **ḫikāyet**
G1782-4. Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ **ḫikāyeti** / Olmaz tamām aġız açup dirse her ḳılum
G2075-1. Her kim benümle işide yārüm **ḫikāyetin** / Ferhāddur ki eyleye şīrīn rivāyetin
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ **ḫikāyetler** güle / Gül didi andan güle itmek düşer mi bülbüle

ḫikāyet eylemek/itmek [7] Ayrıntılarıyla anlatmak, söylemek. (TDK, 2011: 1100)

G197-1. Derūnum derdini **itsem ḫikāyet** / Ola ḥaşr olmaya aña nihāyet
G242-1. Eger derdümi **eylersem ḫikāyet** / Dükenmeye ola rūz-ı ḳıyāmet
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum **ḫikāyet itmege** / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp **ḫikāyet eyleyem** / Anı daḥi görürem benüm gibi pür-ġam göñül
G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir **ḫikāyet itsem** / Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil **ḫikāyet itsün** / Yine senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri **ḫikāyet itmege** ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı ġāyet uzun

ḫikem-i tīġ [1] Kılıcın hikmetleri.

G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde ardına / Ger ola Ḥaḳ muʿīn **ḫikem-i tīġi** ez-ġılāf

ḫikmet [14] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 458) *bk. ḫikmet-i Loḳmān*

(ḫikmet [9], ḫikmetdür [3], ḫikmeti [1], ḫikmetin [1])

1. Sırr-ı hafî, ne olduğu anlaşılmaz sebep ve hakikat.

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün ḳullaruña **ḫikmet** iẓhār eyledüñ
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ **ḫikmeti** iẓhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G327-4. ʿİbret degül ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / **Ḫikmet** degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña **ḫikmet** yiter
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne **ḫikmetdür** ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1342-4. Bu ne **ḫikmet** bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ
G1429-5. **Ḫikmetin** ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne **ḫikmetdür** ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir **ḫikmet** al
G1867-4. Bu ne **ḫikmetdür** ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne **ḫikmet** aġlaram sīnemde vardur nār hem

2. Hakikat ve ahlâka müteallik kısa söz, mesel.

G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel **ḫikmet** kitābı üzre Loḳmān ile baḫş
G1442-3. Alma istersen eger **ḫikmet** kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne **ḫikmet** cümlesi bir ṣu ile bir ḫākdan

ḫikmet-i Loḳmān [1] Lokman'ın hikmeti.

G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur **ḫikmet-i Loḳmān** ile

ḫikmet-şinās [1] Hikmet ve felsefe bilen, vâkıf-ı hikmet. (Ş. Sami, 2010: 458)

G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir **ḫikmet-şinās** / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās

ḫilāf [2] *Ar.* Yalan, kizb, düruğ (Ş. Sami, 2010: 458)

bk. ḫilāf eylemek/itmek, ḫilāf ḳılmaḳ

G1361-1. Āşıḳ iseñ terk-i cān it urma lāf / Merd olanlardan dilā gelmez **ḫilāf**
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden **ḫilāf** / Kimde kim kiẕb olsa āḫır olısardur ol ẕelil

ḫilāf eylemek/itmek [6] Ḳarşu durmaḳ, muḫālif ołmaḳ, muġāyir ołmaḳ, zıdd ołmaḳ...(Tulum, 2011: 897) *bk. ḫilāf ḳılmaḳ*

G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī **itme** emrine **ḫilāf** / Emrine hergiz **ḫilāf eyler** mi görʿarż u semā
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ **ḫilāf eyler**
G1371-1. ʿAhdine ṭurmaz dirīġā vaʿdeye **eyler ḫilāf** / يا غياث المستعيثين نجنا مما نخاف
D30-1. Çün ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ **itme ḫilāf**
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban **itmeyigör** bunda **ḫilāf** / Tā seni eyleyeler yevm-i cezā içre mu ʿāf

ḫilāf ḳılmaḳ [1] *bk. ḫilāf eylemek/itmek*

G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını şoñra dönüp **ḳıldı ḫilāf** / N'eylesün cevr ü cefāyı aña aġyār ögredür

hilāl [12] *Ar.* Yeni ay bir iki günlük ya; *mec.* mahbûbenin yeni ay resminde kaşı. (Ş. Sami, 2010: 458) *bk. hilāl ebrū, hilāli ḳaş, hilāl olmaḳ, hilāl-i ebrū, ḳaşı hilāl, şekl-i hilāl*

(hilāl [5], hilāle [4], hilālüñ [1], hilālüñdür [1], hilālüñüñ [1])

G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer çeken her dem **hilālüñdür** senüñ
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki **hilāl**
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki **hilāl** / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttışāl
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini **hilāl** / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
G1782-1. Ġamdan **hilāle** döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı şevḳinden **hilāl** / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd ayını iki **hilālüñ** var iken
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz **hilāle** dil / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā **hilāle** rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh **hilāl** / Gören āşüfte olur kim ne ʿaceb rūdur bu
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür yoḫsaʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm **hilāle**
B162. **Hilālüñüñ** ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥālet ʿaceb mi eylesem nāle

hilāl ebrū [6] Kaşı yeni aya müşabih. (Ş. Sami, 2010: 459) *bk. ḳaşı hilāl*

G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim **hilāl ebrūñı** görem olaʿıyd
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ **hilāl ebrūsına** / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G1217-1. Rūze-dār olan iderʿıyd ayını görmek heves / Baña ol günʿıyd olur görsem **hilāl-ebrūñı** bes
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu **hilāl ebrūlaruña** gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G2106-2. **Hilāl ebrūlaruñ** görsem irerdümʿıyd-ı vaṣluña / Ḳanı ṭālīʿḳanı devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2648-3. Devr idelden felek görmedi hem görmeyiser / Ol **hilāl ebrū** vü meh-rūnuñ ruḫ-ı zibāsını

hilāli ḳaş [4] Yeni ay şeklinde olan kaş.

G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol **hilāli ḳaşlar** / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol **hilāli ḳaşlar** / Kim anuñ nakşında ʿācizdür ḳamu naḳḳāşlar
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde **hilāli ḳaşunuñ**
G2082-3. Māh-ı nevdür görinür baña **hilāli ḳaşlaruñ** / Rāy-kecdür saña ey māhum kemān-ebrū diyen

hilāl olmaḳ [4] Hilal şeklini almak. / İki büklüm olmak.

G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp **hilāl olur**
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-ḥāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem **hilāl olur**
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ fırāḳından **hilāl oldı** tenüm
G2156-2. Ḳaşuñ **hilāl olalı** baḳmaz hilāle dil / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin

hilāl-i ebrū [3] Kaşın hilali.

G278-4. ʿİyd-ı viṣāl içün ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / Göster **hilāl-i ebrūñı** olsun tamām oruc
G1673-1. Gidüp rūze irişdiʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / **Hilāl-i ebrūnı** gel göster ḳamu ʿuşşāḳı ḳurbān ḳıl
G1930-5. Nice bir rūze-i hecrüñ ṭutalum / **Hilāl-i ebrūnı** göster ola bayram

ḫilʿat [17] *Ar.* Hükümdârân ve vüzerâ tarafından birine hürmet ve mükâfat yerine giydirilen kaftan. (Ş. Sami, 2010: 458)

bk. bihişt ü ḫil ʿat u tāc u kemer, hil ʿat geydürmek, hil ʿat geymek, hil ʿat-i Keyḫusrev, hil ʿat-i sebz, hil ʿat-i ser-ā-ser, ḫil ʿat-i şāh, ḫil ʿat-i-i şāhāne, ḫil ʿat-i vaṣl, ḫil ʿat-i zer, ḫil ʿat-i zülf-i siyāh, ḫil ʿat u tāc u ḳabā, ṣaḥn-ı çemen-i ḫil ʿat-i jengār

(ḫil ʿat [5], ḫil ʿatdür [1], ḫil ʿatını [1], ḫil ʿatin [5], ḫil ʿatine [1], ḫil ʿatüm [3], ḫil ʿatümdür [1])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe **ḫil ʿat** yiterken bir palās ü bir ʿabā
G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz **ḫil ʿatdür** saña
G144-3. Şāh-ı ʿışḳam şu ʿle-i āhum baña zerrīn-ʿalem / **Ḫil ʿatümdür** eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh şīb
G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi **ḫil ʿat** egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G400-5. Biçeli ġam **ḫil ʿatin** egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey Muḥibbī āteş-i āhum da başum tācıdur
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine gülgūn libās / Sürḫ giyse **ḫil ʿatin** ḳan dökmek ister şāhlar
G773-4. Efser-i Dārā'ya virmez hil ʿat-i Keyḫusrev'e / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet **ḫil ʿatin** Mecnūn giyer
G1034-6. Biḥamdillah giyürdi ʿışḳ şāhı / Yaşumdan egnüme **ḫil ʿat** ser-ā-ser
G1071-4. Ḳanlu yaşum **ḫil ʿatine** dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası var
G1310-4. Gözlerüm yaşı ser-ā-ser **ḫil ʿatüm** / Dūd-ı āhum başuma efser ʿivaż
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir **ḫil ʿat** al
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde ey Muḥibbī **ḫil ʿatüm**
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ içün **ḫil ʿatüm**
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḫi ġam **ḫil ʿatin** biçsün
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam **ḫil ʿatin** / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe
G2520-1. Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma / Ḳanlu yaşum **ḫil ʿat** olmışdur ten-i ʿuryānuma
G2694-4. Felek-ḫayyātı ḥüsni **ḫil ʿatını** / Görüp ḫayrān elinden şındı düşdi

hil ʿat geydürmek [7] Ḳaftan geydürmek...(Tulum, 2011: 897)

G1244-7. Çeşmüm tenüme **giydüreli** ḳırmuzı **ḫil ʿat** / Āhum da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir **ḫil ʿat giyürdi** şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı **giyürdi** çün baña **ḫil ʿat** / Münāsib bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G2040-5. **Giyürdi** şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam **ḫil ʿatin** lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme **giydüdi** teşriḳān baña ġam **ḫil ʿatin**
G2656-3. Gözüm egnüme bir **ḫil ʿat giyürdi** / Başuma āh bir tāc-ı semūrı
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / **Giydürüp** ġam **ḫil ʿatin** baġlatdı miḥnetden kemer

hil ʿat geymek [2] Ḫıl ʿátlenmek, ḳaftan geymek...(Tulum, 2011: 897)

G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʿle-i āhum benüm başumda tāc / **Giymişem** ġam **ḫil ʿatini** kimseye yoḳ iḥtiyāc
G1182-1. Zeyn olup **giyinde** yine **ḫil ʿatı** eşcār sebz / Düşdi ṣaḥn-ı çemen-i ḫil ʿat-i jengār sebz

hil ʿat-i Keyḫusrev [1] Keyhusrev'in kaftanı.

G773-4. Efser-i Dārā'ya virmez **hil ʿat-i Keyḫusrev'e** / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet ḫil ʿatin Mecnūn giyer

hil ʿat-i sebz [2] Yeşil kaftan.

G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / **Ḫil ʿat-i sebz** ile zeyn olmış seḥer ṣaḥrāyı baḳ
G2436-1. Aşmadın ḳandīl-i zerrini felekler bāmına / **Ḫil ʿat-i sebzi** aġaçlar almadan endāmına

hil ʿat-i ser-ā-ser [4] Altın veya gümüş işlemeli kaftan.

G46-1. Başuma āhum şu ʿā ʿı tāc-ı efserdür baña / Eşk-i çeşmüm virdügi **ḫil ʿat-i ser-ā-serdür** baña
G899-4. Yaşum giyürdi egnüme **ḫil ʿat-i ser-ā-seri** / Āhum şu ʿā ʿı başuma tāc-ı şāhānedür
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine **ḫil ʿat-i ser-ā-ser** / Didüm pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2652-1. Ġam şu ʿlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi egnüme **ḫil ʿat-i ser-ā-seri**

ḫil ʿat- i şāh [1] Padişah kaftanı. *bk. ḫil ʿat-i-i şāhāne*

G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser **ḫil ʿat-i şāhı** / Başumdan şu ʿle-i āhum benüm şanmañ külāhum yoḳ

ḫil ʿat-i-i şāhāne [1] *bk. ḫil ʿat- i şāh*

G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi **ḫil ʿat-i şāhāne** ṣadaḳ

ḫil ʿat-i vaṣl [1] Kavuşma kaftanı.

G1608-4. **Ḫil ʿat-i vaṣlunı** gider tek baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek

ḫil ʿat-i zer [2] Altın kaftan.

G1215-2. Ben senüñ ʿışḳuñla eyler idüm ʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḫi **ḫil ʿat-i zerle** melbūs
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde **ḫil ʿat-i zer** / Jülīde-mū başumda baña otaġa düşdi

ḫil ʿat-i zülf-i siyāh [1] Siyah saçının kaftanı.

G446-2. **Ḫil ʿat-i zülf-i siyāhı** giyeliden ḫāl-i yār / Ḳareler giymişdür İbrāhim-i Edhem ṣandılar

ḫil ʿat u tāc u ḳabā [3] Kaftan, tac ve cübbe.

G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā ki bu / **Ḫil ʿat u tāc u ḳabā** ġurr u vaḳārumdur nemed
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / Ġamdan özge **ḫil ʿat u tāc u ḳabā** biçilmesün
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāt biçersin ḳabā / Ġamdan özge **ḫil ʿat u tāc u ḳabā** biçilmesün

ḥill itmek [1] Helal etmek.

G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum **itmiş** idüm aña **ḥill**

himāyet [2] *Ar.* Koruma, sıyanet, sahâbet. (Ş. Sami, 2010: 458)

(himāyet [1], himāyeti [1])

G242-2. Ne ġam ḥalḳ-ı cihān düşmen olursa / Eger senden ola ẕerre **ḥimāyet**
G2638-5. Baġlanduñise kāküle incinme mīr yā / Bende itmez idi olmasa anuñ **ḥimāyeti**

himmet [30] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 459-460)

bk. bāl-i himmet, bāz-ı himmet, bülend-i himmet, dest-i himmet, himmet eylemek, himmet-i bālā, metā ʿ-ı himmet

(himmet [5], himmetden [1], himmeti [7], himmetidür [1], himmetin [1], himmetle [2], himmetüm [11], himmetüñ [2])

1. Kasıt, niyet, zihin ve kalple olunan tasaddi; ceht, sa'y, gayret.

G73-4. **Himmetüm** raḫşına binüp ʿālemi geşt eylesem / Açaram ġam-kīn göñüller nitekim bād-ı ṣabā
G74-5. **Himmetüm** bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G103-3. **Himmetüm** destiyle ṣaldum göñlümüñ şehbāzını / Umaram dildārı ṣayd idem olursa da hümā
G113-3. **Himmetüm** bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G232-4. Zāhid gibi şükr ki denī **himmet** olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda dest
G330-4. Umaram kim zülfüñe ber-dār olam / Her kişinüñ **himmeti** olsun bülend
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ bāziyle var çün bende **himmetden** ḫaber
G678-2. Göricek zülfini cānā lebüñi ẕikr iderem / Sem-i efʿīyi gören **himmeti** tiryāka çeker
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola a'lādur ammā **himmetüñ** / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı saña gerçi felekden yücedür / **Himmetüm** bāzı irür göklere pervāz eyler
G1729-2. **Himmetüm** bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā ger ben gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı **himmetüm**
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā ṣaydına **himmet** bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el ṣunmadı kimse / Bu **himmeti** bu cüreti ben şānede buldum
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña **himmetüm** bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup **himmetle** ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña **himmetüm** bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / **Himmetüm** bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola şiʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür **himmetin**
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / **Himmetüñ** bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2359-3. Göñül şehbāzını **himmetle** yine / Şikār itmege ṣaldum ol hümāya
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı **himmetüm** bāzı ḳanāʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭutaʿanḳā gibi varup Ḳāf ile

2. Lütuf, mu'âmele-i lütf-kârâne; teveccüh-i ma'nevî, imdâd-ı ruhânî.

G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin **himmet** ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña çün oldı cünūd
G163-5. Ey Muḥibbī cürʿa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / **Himmeti** ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / **Himmeti** ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / Aña ger **himmet** yüzinden baḳa er
G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek murād idem yine / Ḫor baḳmañ göñlüme kim **himmeti** ʿālidedür
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm **himmet** / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes **himmeti** bālā gerek
D33-2. Pīr-i muġān **himmetidür** nūş-ı sāġar it / Devr-i zamān eylemeden kelleñi sifāl

himmet eylemek [1] ...yardümci olmaḳ, yardüm etmek...(Tulum, 2011: 857)

G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / **Himmet eyleñ** el urayın dostlar ol yāya ben

himmet-i bālā [1] Üstün gayret.

G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳılʿanḳā gibi / **Himmet-i bālān** ileʿanḳā oluban Ḳāfa gel

himmetā [1] Yardım eden.

G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde şāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḫi **himmetā** baña

Hind [2] *Ar.* Asya kıtasının cenuba doğru mümted üç büyük şibh-i cezîrenin ortada bulunan en büyüğünü teşkil eden vasi bir memleketdir. (Ş. Sami, 2010: 459-460) *bk. ḫarāc-ı Hind ü Benġāl, hinde itmek, hind ü beççe*

G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / **Hind** içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl **Hind** iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ

hinde itmek [1] Sürme sürmek, sürme çekmek.

G1629-4. Gözüme ey ṣabā **hinde iderem** ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam hergiz yiter kuḥl-ı Ṣifāhānuñ

hind ü beççe [2] Hintli çocuk.

G504-5. Şem'i ḥüsninde nigāruñ ḫāli **hind ü beççedür** / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G1938-2. Gözüm yaşı içre'aḳs-i ḫālüñ / **Hind ü beçe** ṣan ġarīḳ-i zemzem

Hindī [1] *Ar.* Hintli.

G2694-2. Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / Didi ṣan Rūm iline Hindī düşdi

hindū [11] *Far.* *bk. ḫāl-i hindū, hindū-yı 'anber, hindū-yı ḫāl, hindū-yı zülf, hindū vü per, ṭurra-i hindū, zülf-i hindū*

(hindū [4], hindūcedür [1], hindūçe [1], hindūlar [3], hindūya [1], hindūñi [1])

1. Hint'in müşrik ahalisinden adam, Brahma ve Buda dininde Hintli. (Ş. Sami, 2010: 460)

G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir **hindūya** her dem rāh ruḫ
G585-3. 'Ārıżuñda ḫāller midür görinen yir yirin / Gülşen içre güldürür bir nice **hindūlar** mıdur
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki giysūlar mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa **hindūlar** mıdur
G941-1. Ḫāller meyl ider ol 'ārıẓ-ı dil-cūya gelür / Ṣanki **hindū** peçeler teşne olup ṣuya gelür
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh **hindūçei** sen Rūma sulṭān eyledüñ
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa **Hindūlar** ile
G2516-3. Ḫāller **hindū** gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Ka'beye

2. *mec.* Siyah renkli. (Kestelli, 20004: 184)

G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar **hindū** sefīd
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aşılmasun / Ḫāli **hindūñi** şaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun

3. *mec.* Ben, hâl. (Ş. Sami, 2010: 460)

G221-2. Bir siyāh **hindūcedür** gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G2302-3. Zülfinüñ arasında gören ḳaddüñi eydür / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki **hindū**

hindū-yı 'anber [1] Anber kokusu.

G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil mihr ü māh olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe cānā **hindū-yı 'anber** imrenür

hindū-yı ḫāl [1] Esmer ben.

Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḫālüm ilāh / Ey dirīġā **hindū-yı ḫāline** anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

hindū-yı zülf [2] Saçının kokusu.

G706-5. **Hindū-yı zülfini** depretse Muḥibbī ger nigār / Şöyle ṣanurlar ki Rūma'anber-i sārā gelür
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış ele müjgān oḳın / Diller almaġa olur **hindū-yı zülfi** cevşene

hindū vü per [1] Hintli ve kanat

G1268-2. Görinen'anberīn beñler nigāruñ şem'i ḥüsnine / Ṣanasın bir bölük **hindū vü perler** nāre yaṣdanmış

hīr [1] Karanlık.

G2431-5. Gün 'ārıżına mānī' olur āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed **hīr** arasında

ḫīre [2] *Ar.* Bulanık, donuk, karışık, müşevveş. (Ş. Sami, 2010: 460)

G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey dost / Bildi ṣuçını oldı yüzi ḫīre benefşe

G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür ey bād-ı ṣabā kuḥl ideyim ḫāk-i rehi

ḥişār [5] *Ar.* Etrafı istihkâmlı mahal, müstahkem yer, kale. (Ş. Sami, 2010: 461) *bk. ḥişār-ı ḳalb, ḥişār-ı Rīm*

(ḥişār [3], ḥişārını [1], ḥişārum [1])

G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi sīnemde bir muḥkem **ḥişārum** aldılar
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki ol aña āhen **ḥişār** olur
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem **ḥişār** elden gider
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri āḫır eşer gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd **ḥişār** serv
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlüm **ḥişārını** / Dikdi o demde üstine ʿışḳuñ livāsını

ḥişār-ı ḳalb [1] Kalbin kalesi.

G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel **ḥişār-ı ḳalbüme** mālik / Gelüp mi ʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden kesdi

ḥişār-ı Rīm [1] Rum hisarı.

G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki ṣan ṭūp / Ḫaṭı yārüñ **ḥişār-ı Rīme** beñzer

ḥişşe [2] *Ar.* ...nasip, behre. (Ş. Sami, 2010: 461)

(ḥişşe [1], ḥişşedür [1])

G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña **ḥişşe** Süleymān u mūra gel
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime öldürür āḫır / Bir **ḥişşedür** ḳonmış anuñ iki gözinde

ḥişşe-dār [1] *Far.* Hisse sahibi, hissesi olan, behre-dâr. (Ş. Sami, 2010: 461)

G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẓluñdan olupdur **ḥişşe-dār** / Ḥāṣā ben mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣib

ḫᵛīş [1] *Far.* Akraba, taallûkat. (Ş. Sami, 2010: 461)

G1853-1. Şevḳ-i rūyuñla senüñ dīvāneyem / Āşinādan **ḫᵛīşden** bīgāneyem

ḫᵛīş-bīn ṭutmaḳ [1] Uzakta kalmasını sağlamak.

bk. uzak tutmak (TDK, 2011: 2433)

G379-2. Beñzer ki yār āyīneye eylemiş naẓar / Ḥüsnin göreli kendüzini **ḫᵛīş-bīn ṭutar**

ḫiṭāb [1] *Ar.* Birine söz söyleme, sözü bir adama söyleme, tevcîh-i kelâm. (Ş. Sami, 2010: 461) *bk. ḫiṭāb itmek*

G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿömri sermedi / ʿĪsi gibi eger baña andan **ḫiṭāb** ola

ḫiṭāb itmek [2] Söylemek, söz söylemek, dimek...(Tulum, 2011: 902)

G74-2. Çoḳdan dil gitdi benden bir daḫi añmaz beni / Anuñ içün dir **ḫiṭāb idüp** gören bī-dil baña
G2660-2. Göñlüme **itdüm ḫiṭāb** eydür gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḫneti

ḫiyle-ger [1] Hileci, hilekâr.

G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng / **Ḫiyle-ger** şanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam

ḫīz eylemek [2] Akın etmek, harekete geçmek.

G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan **eyleye** dil mülkine **ḫīz** / Sipeh-i ʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz
G1792-5. Çün Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp **ḫīz eyleyem**

ḫizmet [4] *Ar.* *bk. ḫidmet, ḫizmet itmek, ḫizmet-i seng*

(ḫizmet [1], ḫizmete [2], ḫizmetinden [1])

G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur **ḫizmete** / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭañ şāhāne şemʿ
G1451-3. Gülşene **ḫizmet** içün olmış ṣabā cārūb-keş / Şu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne **ḫizmete** tek yāresin
G2296-2. Uşanduñ bizi sürdüñ **ḫizmetinden** / Be-nāçār eyledüñ biz daḫi yāhū

ḫizmet-kār [1] *Far.* Hizmetçi, birinin hizmetinde bulunan adam. (Ş. Sami, 2010: 463)

G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde şehā bir ṭoġrı **ḫizmet-kārdur** / Ṭurmaġ ile indi servüñ ayaġına ḳare ṣu

ḫiẕmet itmek [1] *bk. ḫidmet eylemek/itmek*

G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna **ḫiẕmet ider** kemter ʿābid olsun

ḫiẕmet-i seng [1] Taş hizmeti.

G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı daʿvet eylesem / **Ḫiẕmet-i senge** ḳoyup didüm ben ol ırġade gel

ḫoce-i dünyā [1] Dünya hocası.

G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir şāhid yiter / **Ḫoce-i dünyā** gibi kef çekme gel māl üstine

ḫôç [1] Hoşt.

G2634-5. **Ḫôç** diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez ʿārı

ḫod [28] *Far.* Kendi; kendi kendini. (Lexicon, 1890: 871)

G170-2. Gözümden ḫᵛāb u dilden gitdi ṣabrum / Ne gündüz rāḥat oluram ne **ḫod** şeb
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış ṣāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu **ḫod** evkār mest
G205-5. Ne ṣādān ol ne **ḫod** ġam-kīn Muḥibbī ālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G206-1. Ne ʿışḳa var nihāyet ne **ḫod** bu derde ġāyet / Işḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne **ḫod** bu cevre ġāyet / Öldürse daḥi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı **ḫod** nem ṣandılar
G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne **ḫod** āh u vāh-ı zārumdur / Beni çeküp çeviren āh rūzgārumdur
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne **ḫod** beli var
G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / Ne zer dermān ider aña ne **ḫod** zūr
G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫṣāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney **ḫod** kitābīler bilür
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne **ḫod** ġamuñ pāyānı var / ʿĀṣıḳuñ derdi öküş ṣanmañ anı dermānı var
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāṣıḳam ʿāṣıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne **ḫod** ṣabra mecālüm
G966-4. Gerekmez seyr-i ṣaḥrāsı ne **ḫod** güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum uşanmışdur
G1035-1. Leb-i yāḳūtı yārüñ ḳūt-ı cāndur / Viṣāli **ḫod** bir ʿömr-i cāvidāndur
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne **ḫod** āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1130-5. ʿĀṣıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne **ḫod** ḳahr-ı aġyār isterüz
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / Ne ḳānūna uyar ne **ḫod** şifānuñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ **ḫod** yoḳdur yārı bu ʿālemde dikenden yeg
G1640-5. Gözlemez ʿāṣıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne **ḫod** ʿār gerek
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen **ḫod** er degül
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḫużūra varam / Ne yāda minnet idüp **ḫod** āşināda olam
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben daḥi bilmem seni ne gökde ne **ḫod** yirdesin
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne **ḫod** cān acıya
G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin / Ben ādem oġlı sen **ḫod** firişte
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem **ḫod** baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne **ḫod** pīrehen āgeh
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne **ḫod** üstüḫᵛān buldı
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne **ḫod** pervāyı ḫᵛābum var benüm

ḫod-bīn [2] *Far.* Bencil, enaniyetli, çıkarcı. (Lexicon, 1890: 871)

bk. zāhid-i ḫod-bīn

(ḫod-bīn [1], ḫod-bīndür [1])

G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi **ḫod-bīn** kendidür
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün her biri **ḫod-bīndür**

ḫod-perest [1] *Far.* Kendini pek beğenen. (M. Nâcî, 2009: 231)

G204-4. Mey-ḫᵛāre rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise kendi **ḫod-perest**

ḫod-rū [1] *Far.* Kendi kendine yetişen, yabani. (Lexicon, 1890: 871)

bk. tahid-i ḫod-rū, zāhid-i ḫod-rū

G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle **ḫod-rūlar** mıdur

ḫoḳḳa [3] *Ar.* Küçük yuvarlak ve ekseriya yekpare kutu. (Ş. Sami, 2010: 462)

bk. ḫoḳḳa-i laʾl, ḫoḳḳa-i yāḳūt

(ḫoḳḳada [1], ḫoḳḳadur [2])

G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā yoḳsa laʾlin **ḫoḳḳadur** / Diş midür pinhān olan ol **ḫoḳḳada** lü'lü' midür

G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki laʿlin **ḥoḳḳadur** / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ

ḥoḳḳa-i laʿl [4] Dudağın hokkası.

G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu **ḥoḳḳa-i laʿl** içre lüʿlüʿlar mıdur
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / **Ḥoḳḳa-i laʿl** içre gizlü lü'lü'-i şehvāre baḳ
Mr2-3. **Ḥoḳḳa-i laʿl** içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʿişve geh cefādur işlerüñ
Mr10-12. Muḥibbī **ḥoḳḳa-i laʿlini** bilmez hīç kes / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

ḥoḳḳa-i yāḳūt [1] Kırmızı hokka. (Sevgilinin ağzı)

G846-4. Ger gülerse **ḥoḳḳa-i yāḳūtı** cānlar gösterür / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar

ḥoḳḳa-bāz [1] *Far. mec.* Hilekârlık, dolandırıcı. (Ş. Sami, 2010: 462)

bk. çarḫ-ı ḥoḳḳabāz

G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir **ḥoḳḳa-bāz** / Her nefes biñ dürlü luʿbin gösterür ol bāzı çoḳ

ḫor baḳmaḳ [3] Değersiz saymak, değer vermemek. (TDK, 2011: 1109)

G508-3. **Ḫor baḳma** gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḥırḳaya ḳāniʿdür ol dībādañ istiġnāsı var
G724-1. Şol gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / **Ḫor** naẓarla **baḳmañ** aña ʿālemüñ sulṭānıdur
G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek murād idem yine / **Ḫor baḳmañ** göñlüme kim himmeti ʿālidedür

ḫor naẓar itmek [1] Kötü gözle bakmak.

Mh14-9. Dostum gel **ḫor naẓar itme** bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına

Ḫorāsān [2] *Far.* Îrân'ın doğusunda bulunan ... "doğan güneş memleketi" mânâsına geldiği kitaplarda yazılıdır. (Devellioğlu, 2000: 375) *bk. ehl-i Ḫorāsān*

(Ḫorāsāna [1], Ḫorāsānum [1])

G1848-7. Sitānbūlum Karāmānum diyār-ı mülket-i Rūmum / Bedaḫşānum Ḳıpçaġum u Baġdādum **Ḫorāsānum**
G2138-5. Ger iletseler **Ḫorāsāna** Muḥibbī şiʿrini / Bula laḥdinde işide anı Cāmi tāze cān

ḫoş [73] *Far.* Sevimli, tatlı, güzel, iyi. (Lexicon, 1890: 873)

bk. bir ḫoş, dil ḫoş eylemek/itmek, göñlin ḫoş eylemek/itmek, ḫoş eylemek/itmek, ḫoş gelmek, ḫoş giçmek/giçürmek, ḫoş görmek, ḫoş olmaḳ, ḫoş ṭutmaḳ

(ḫoş [55], ḫoşdur [14], ḫoşdurur [1], ḫoşem [1], ḫoşi [1], ḫoşum [1])

G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu **ḫoş** āşiyānıdur baña
G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi **ḫoş** cevdel aña
G176-3. Ol şaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Şādam ol günden berü kim baña **ḫoş** ḳomış laḳab
G226-1. Serverā ḳaddüñ yanında serv best / **Ḫoş** dimişler dest-ber-bālā-yı dest
G293-5. Muḥibbī ṣaḳla ʿışḳı müdde ʿīden / Ki **ḫoşdur** dāimā olmaḳ nihān genc
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgün cāmı var / Şād dutsun göñlini gül gibi **ḫoş** eyyāmı var
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāriʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ **ḫoş** ṣafāsı var
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẓāhirde dil **ḫoş** gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile **ḫoş** ṭuġrā çeker
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki **ḫoş** cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G560-1. Göñül derd ü ġam ile ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān zülf ile peyveste **ḫoşdur**
G560-2. Beni bend itdi ol zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn hemīşe yasta **ḫoşdur**
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste **ḫoşdur**
G560-4. Şarāb-ı nāb ile mest oldı dildār / Kebāb-ı baġrumuñ ol meste **ḫoşdur**
G560-5. Ḫayāl-i ruḫların giderme dilden / Muḥibbī sīnede güldeste **ḫoşdur**
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı **ḫoş** ḫoş ider
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile **ḫoş hecr** ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G819-1. Gün yüzinde **ḫoş** yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿacizdür ḳamu naḳḳāşlar
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿĀşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer **Ḫoş** ne şafādur
G916-1. Ne **ḫoş** demdür viṣāl ola müyesser / Cemālüñle daḥi göñlüm münevver
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / Ya ʿıyş u neşāṭ itsem ne **ḫoş** bāġ u bahārum var
G1026-2. Yüzüñ ḫūrşīdine zülf-i siyāhuñ / Yazılmış ḫaṭṭ ile **ḫoş** sāye-bāndur
G1041-3. **Ḫoş** bilürler bu derdüm in ʿāmın / Līk hergiz devāyı bilmezler
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde şehā var idi **ḫoş** ʿālemümüz
G1166-4. Ne **ḫoş** idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen içre ʿandelībe gülsüz olmaz ḫār **ḫoş**
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār **ḫoş**

G1278-1. Yüzüñe kim gün dimiş rā eylemiş / **Ḫoş** naẓar ḳılmış ne **ḫoş** rā eylemiş
G1288-1. İdersen dostum mihr ü vefā **ḫoş** / Eger itmeyesen cevr ü cefā **ḫoş**
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe bend it / Gülüp gül gibi didi mübtelā **ḫoş**
G1288-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül gibi dāim nevā **ḫoş**
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne **ḫoş** vech ile dām itmiş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet **ḫoş** bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1320-1. **Ḫoş** yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ iʿrābı olupdur añа ḫālikdür niḳaṭ
G1326(b)-6. **Ḫoşdurur** bu Muḥibbī derdüñ ile / Olsa da eylemez devādan ḥaẓẓ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı **ḫoş** tevḳīʿ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / **Ḫoş** bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi ḫoş gör derdi **ḫoş** / Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1563-4. Dem-be-dem artar **ḫoş** çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā bir üştür-ı ner görmedük
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen **ḫoş** belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / Ey güzeller serveri **ḫoşdur** kemāli ḳaşuñuñ
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında **ḫoşdur** edāsı bülbülüñ
G1633-2. **Ḫoş** devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse viṣāl ol müyesser daḥi nāzik
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli ile dāimā **ḫoşum**
G1799-2. Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm / **Ḫoşem** derdüñle yiter baña ġam hem
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʿli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile **ḫoş** ṣafāmuz var bizüm
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb **ḫoş** ʿālemüm
G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem ḳanāʿat eylemek **ḫoşdur** / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz **ḫoş** ey ṣanem
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm **ḫoş** ey ṣanem
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz ile / **Ḫoş** dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳayse āferīn / **Ḫoş** gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2078-4. Kim didiyse **ḫoş** dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū diyen
G2158-6. Ey Muḥibbī **ḫoş** müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḫazān
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī **ḫoş** çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun ne **ḫoş** beñzetmiş ol nehre
G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin **ḫoş** ḳuşadı deryādur yine
G2431-1. Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında / Dīvāneye **ḫoşdur** dura zencīr arasında
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgūnuñ şekerle / Ne **ḫoşdur** ḳarışa ger gül şekerle
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı **ḫoş** ṣaḳlayam dilde cān ola ne ten āgeh
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb ciger-i dil / Mey-ḫʷāre merdümüñ başı **ḫoşdur** kebāb ile
G2690-3. Dehānı ḳāmeti çeşmi yañaġın / Cihānda medḥ iden **ḫoş** ālem itdi
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger **ḫoşi**
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı **ḫoş** dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı
En1-12. Sin Söyler ruḥuñuñ medḥin oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer **ḫoş** güftār
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / **Ḫoş** rıfḳum **ḫoş** şebüm **ḫoş** māhitābum var benüm
D5-2. Ne **ḫoşdur** yār ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol ṣoḥbetde ṣāliş
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī **ḫoşdur** aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / **Ḫoş** u dir ey dostlar göñlüm benüm inṣāf aña
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla irmek **ḫoş** sañadur

ḫoş eylemek/itmek [5] Duygularını okşamak, zevk vermek.

G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş **ḫoş ider**
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña **ḫoş eylemek**
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kim / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi **ḫoş eylemek**
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / **Ḫoş ider** her dem ṣafā ile ḳanāʿat şerbetin
Mr8-21. Bülbülüñ üñin gūş eylesün / Ḳanlar içüp **ḫoş eylesün**

ḫoş gelmek [24] Pesend ołmaḳ, máḳbūle geçmek, yaramaḳ...(Tulum, 2011: 908)

G167-3. Baʿde ile **ḫoş gelür** āvāz-ı neyüñ / Ṭurma şun sāḳī şarābı yāb yāb
G477-3. **Ḫoş gelür** cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / **Ḫoş geldi** meger dutmaġa anda maḳarr ister
G980-1. Baña dildāruñ cefāsı **ḫoş gelür** / Nitekim ġayre vefāsı **ḫoş gelür**
G980-2. Derdi ile ḫoş giçer dil dilberüñ / Derdüme şanma devāsı **ḫoş gelür**
G980-3. Gird-i rāhın ey ṣabā dūr eyleme / Gözlerüme ṭūṭiyāsı **ḫoş gelür**
G980-4. Zaḫm-ı peykānı ḳızıl güldür baña / Bülbülem ḫār-ı belāsı **ḫoş gelür**
G980-5. Yāreme merhemdürür çün zaḫm-ı dost / Cānuma tīr-i ḳażāsı **ḫoş gelür**
G980-6. Ey Muḥibbī ʿāleme şāh olmadan / Dilberüñ olmaḳ gedāsı **ḫoş gelür**
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña **gelmez** bu gül ü gülzār **ḫoş** / Gülşen içre ʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1245-2. Nāṣiḥā menʿ itme yaḳsam şemʿ-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin **gelmez** illā nār **ḫoş**
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḫūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleten ancaḳ **gelür** dīdār **ḫoş**

G1248-3. Eger cān ister iseñ başum üzre / İdeyüm anı kim saña **gele ḫoş**
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer ol yāre **gelür** bu dirhem ü dināر **ḫoş**
G1288-3. Kimi ʿāşıḳ kimi zāhid bu ḫalḳuñ / **Gelür** çün her kişiye bir hevā **ḫoş**
G1288-4. Ṭabībā istemez derdine dermān / **Gelür** ʿışḳ ehline derd ü belā **ḫoş**
G1318-2. **Ḫoş gelür** ben ʿāşıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki peyġamber dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1344-3. **Ḫoş gelür** bezm içre nāyuñ nālesi / Mevlevīler gibi dil eyler semāʿ
G1438-5. Hecri ṭururken Muḥibbī vaṣlını / Ammā zīrā **ḫoş gelür** hicrān-ı ʿışḳ
G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp bīgānei yād eyledüñ / Bilmezem kim saña nesi **ḫoş gelür** bīgānenüñ
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı **ḫoş gelmemişdür** baña bu rālar benüm
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa **ḫoş gelür** olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne ben
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes **ḫoş gelür** / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben medhūşına

ḫoş giçmek/giçürmek [11] Hoş vakit geçirmek, iyi yaşamak. (Tanyeri, 1999: 146)

G164-5. **Ḫoş giçür** ʿömri Muḥibbī dād ile / İtmedin bād-ı ecel cismin türāb
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde **ḫoş giçem** dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G662-2. Sāyesinde **ḫoş giçürdüm** ben o serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı hīç kes ṭūbī vü cennetden ḫaber
G980-2. Derdi ile **ḫoş giçer** dil dilberüñ / Derdüme şanma devāsı ḫoş gelür
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah **ḫoş giçer** bu nevʿ ile her sāʿatüm
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost **ḫoş giçem** / Didi ki ben günem saña hīç sāye virmezin
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īşār iderler sīm ü zer / Laʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda **ḫoş giçer** ben ʿāşıḳuñ cānā demi
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī **ḫoş giçür** bir iki dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr9-3. Vuṣlatiyle **ḫoş giçerdi** dilberüñ dil bir zamān / Vādi-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān
Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm **ḫoş giçelüm**
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde **ḫoş giçem** dirdüm velī / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi

ḫoş görmek [29] Gücenilecek veya karşılık gelinecek bir davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla karşılamak, kusur saymamak. (TDK, 2011: 1111)

G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri **ḫoş göre** / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G84-1. Vaṣl umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı **ḫoş görelüm** derd dermāndur baña
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḫayātuñda / Olınca tā anı **ḫoş gör** gel itme kimseye minnet
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi **ḫoş göreliden** baña dermāndur ʿabeş
G650-3. Bu güni **ḫoş görelüm** irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni **ḫoş görür** bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G1196(b)-1. Gönlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm **ḫoş görür** dād istemez
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey gönül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi **ḫoş gör** ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1438-2. ʿĀşıḳ iseñ derdi **ḫoş gör** derdi ḫoş / Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1483-2. Bu güni **ḫoş görelüm** biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri **ḫoş görmek** gerek / Nūş idüp her ne gelürse zehri **ḫoş görmek** gerek
G1583-2. Vāʿıẓā cennet ṣarābı kevṣer ü ḥūrī saña / Şimdilik maḥbūb u meyle dehri **ḫoş görmek** gerek
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey gönül ol bī-vefā bī-mihri **ḫoş görmek** gerek
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri **ḫoş görmek** gerek
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı **ḫoş görmek** gerek
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı **ḫoş görür** ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḫāli mükedder daḫi nāzik
G1628-1. Cānı n'eyler ʿāşıḳa cānān gerek / Derdi **ḫoş görüp** dimez dermān gerek
G1660(b)-5. **Ḫoş gör** eyyāmı Muḥibbī yār ile / Tīz giçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül
G1809-5. Derd-i ʿışḳı Muḥibbī **ḫoş görelüm** / Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum
G1993-1. Ḫumārı **ḫoş gören** rindem mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G2050-3. Bu demi **ḫoş gör** benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim şarābı **ḫoş görelüm** / Ḫaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı n'eyleyin
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini **ḫoş görsün** lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi **ḫoş gör** giçer nefes / Aldanma şaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi **ḫoş gör** ṭaleb ḳılma varup eme seme
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ çünki unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda **ḫoş gör** bendüni
G2788-4. Ḫārını **ḫoş görmeyince** būy-ı gül girmez ele / Ḳışına eyler taḫammül isteyenler yazını
Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler **gördiler ḫoş** bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ

ḫoş olmaḳ [1] Ḫoş geçinmek. (Tulum, 2011: 910)

G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile **ḫoş olmışam** nā-ḫoş dermān ile ben

ḫoş ṭutmaḳ [2] Birine iyi ve sevecenlikle davranmak. (TDK, 2011: 1111)

G96-5. **Ḫoş ṭutar** her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür aña

G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete **ḫoş ṭut** Muḥibbī dil / ʿIşḳuñ belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür

ḫoş-āheng [1] *Far.* Ahenkli bir sese sahip. (Steingass, 1892: 485)

G1480-7. Muḥibbī bülbülüñdür gülşenüñde / Oḳur medḥüñi olmışdur **ḫoş-āheng**

ḫoşca [1] Hoş olarak, iyice, güzelce. (TDK, 2011: 1112)

G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine göñül / Didi bu şiʿri **ḫoşca** rindāne

ḫoş-dil [4] *Far.* Gönlü hoş, memnun. (Devellioğlu, 2000: 376)

(ḫoş-dil [3], ḫoş-dildür [1])

G693-1. Sitem tīri belā tīġi gelelden cānā **ḫoş-dildür** / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G1637-5. **Ḫoş-dil** itdüñ cümle ʿāşıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1820-7. Çün güft ü gūyı **ḫoş-dil** idermiş Muḥibbī'yi / Açar dilini bu ġazel-i āb-dār hem
G2390-3. Kimi **ḫoş-dil** yürür şādān u ḫandān / Kimi maḥzūn ṭutar ġam ile enīse

ḫoş-dimāġ [1] Hoş fikirli.

G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ **ḫoş-dimāġ** itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es

ḫoş-edā [3] *Far.* Heveskâr, ahenkli, hoşlukla davranan. (Steingass, 1892: 485)

(ḫoş-edā [2], ḫoş-edāyile [1])

G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa gün / **Ḫoş-edā** ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi / **Ḫoş-edā** itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2384-7. Sābāş diye her kişi işide bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi **ḫoş-edāyile**

ḫoş-elḥān [2] *Far.* Tatlı bir sesle. (Steingass, 1892: 485)

bk. murġ-ı ḫoş-elḥān

(ḫoş-elḥān [1], ḫoş-elḥānum [1])

G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma her gülşende bülbül ile **ḫoş-elḥān** olur
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem **ḫoş-elḥānum**

ḫoş-ḥāl [2] Hâl ve vakti iyi, mesut, bahtiyar. (Ş. Sami, 2010: 464)

bk. ḫoş-ḥāl eylemek/itmek, ḫoş-ḥāl olmaḳ, ser-mest ü ḫoş-ḥāl

G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde **ḫoş-ḥālem** bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi ḳalem bugün
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ ẕikriyle **ḫoş-ḥālem** bugün / Ḫaṭṭuñun fikriyle ġāyet de pā-mālem bugün

ḫoş-ḥāl eylemek/itmek [2] Mesut ve bahtiyar etmek.

G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi āl ider / Ḳaṣdı öldürmekdür ammā bilemez **ḫoş-ḥāl ider**
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni **ḫoş-ḥāl eyledüñ** / Zehr ṣunduñ anı ṣanma şekker ü bāl eyledüñ

ḫoş-ḥāl olmaḳ [5] Huzūrde olmaḳ, āsūde-hāl olmaḳ...(Tulum, 2011: 908)

G95-7. ʿIşḳ ile **ḫoş-ḥāl olmışdur** Muḥibb / ʿIşḳdan ayırma anı Yārabbenā
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / Ṭāliʿ devlet bulup baḫtı anuñ **ḫoş-ḥāl olur**
G1206-1. Rūz **ḫoş-ḥāl oluram** līkin şeb-i hicrān-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ lā-büd olur şebler dırāz
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını **ḫoş-ḥāl olayın** bir zamān / Nāmūsı nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi **ḫoş-ḥāl olayın** bir zamān

ḫoş-ḫayāl eylemek [1] Güzel hayal kurmak.

G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / **Ḫoş-ḫayāl eyler** velī ḳıldur diyen ince bilin

ḫoş-īn [1] Hoşnut.

G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḥi / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-īn daḥi

ḫoşluġ [1] Hoş olma durumu, letafet. (TDK, 2011: 1112)

D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihānī / **Ḫoşluġ** ile geçürseñ n'ola ʿömr-i güẕerānı

ḫoş-mend olmaḳ [1] Huzurlu ve neşe içinde olmak.

G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını / Ṣanur mısuz ki ḥaşre degin **ḫoş-mend olam**

ḫoş-meşreb [1] Huyu güzel, sevimli. (Devellioğlu, 2000: 376)

G957-1. Nigāruñ laʿl-i cān-perver lebi var / Anuñ her kim eme **ḫoş-meşrebi** var

ḫoş-ter [2] *Far.* Daha hoş, çok hoş. (Devellioğlu, 2000: 377)

G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu şiʿr-i laṭīfi / İder görinür gül gibi **ḫoş-ter** daḫi nāzik
B138. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñ **ḫoş-ter** olmış / Kim olmaz virseler şeftālūsından

hū [2] *Ar.* Hz. Cenabıhakk'a işarettir.

G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile ya **hū** diyen
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp yā **hū** diyen

ḫū [18] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 464) *bk. ḫū eylemek/itmek, ḫū olmaḳ, ḫū ṭutmaḳ, ḫūy*

(ḫū [14], ḫūdur [1], ḫūlar [2], ḫūları [1])

1. Hulk, tabiat, cibillet, sirişt.

G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol **ḫū** mermerden giçer
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden **ḫū** mıdur
G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe cevr ü cefāyı **ḫū** / Nāz u girişme şīve daḫi vaḳtihā olur
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür **ḫū** cümle zehrümden çıḳar
G818-2. Bir gözi āhū bu gönlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña yā **ḫū** bekler
G884-5. Muḥibbī nāgehān dīvāne oldı / Bu ne ʿışḳ ü bu ne derd ü ne **ḫūdur**
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu **ḫūlar** mıdur
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol **ḫū** bir deryā imiş
G2126-5. Ārzū itme vişālin ey Muḥibbī fārig̱ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol **ḫū** sulṭān-ı cihān
G2300-5. Cefā cevr itmege muʿtād olupsın / Kesebilmez ola ādemde çün **ḫū**
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma gönül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca **ḫū**
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu **ḫū** seni

2. Âdet, mutad.

G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp efg̱ān olupdur **ḫū** baña
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña **ḫū**
G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından ḫaẕer ḳıl / Heves ḳılında olmaz gence ḳor **ḫū**
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḥāl ile **ḫūlar** gelür derd ile feryāda
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire öldürmek aña **ḫū** gibi
G2772-2. Bir naẕar ḳılmaz dönüp yolında bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḫaḳḳ yire öldürmek anuñ **ḫūları**

ḫū eylemek/itmek [3] Bir davranışı alışkanlık durumuna getirmek.

G158-1. **İtmesün** cevr ü cefāyı kendüzine **ḫū** ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye derdin ṭabīb
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi **eyleme ḫū** / Ṣaḳın kim memleket sulṭānı vardur
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri **ḫū itmek** neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen

ḫū ṭutmaḳ [1] Huy edinmek.

G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh sitem / **Ḫū ṭutupdur** dilberüm terk eylemez muʿtādını

ḫū olmaḳ [3] Âdet olmak, alışkanlık olmak.

G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek **olupdur** ezelden **ḫū** aña
G2547-1. Çünki virildi ḫande vü şādī ezel güle / Āh ü fig̱ān eylemek **oldı ḫū** bülbüle
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek **olupdur ḫū** saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey meh-rū saña

ḫūb [68] *Far.* Güzel, hasen, cemil. (Ş. Sami, 2010: 464)

bk. ḫuṭbe-i ḫūb, nigār-ı ḫūb, sevdā-yı ḫūb, şarāb u ḫūb, yār-ı ḫūb

(ḫūb [10], ḫūba [7], ḫūbdur [9], ḫūbı [2], ḫūblar [29], ḫūblara [1], ḫūblarda [3], ḫūblardan [1], ḫūbları [2], ḫūblaruñ [3], ḫūbuñ [1])

G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün **ḫūblar** şāhı saña
G104-5. Yaşuñı sīm it Muḥibbī rūyı zer / Māyil olur **ḫūblar** zerden yaña
G134-1. Ey şaçı sünbül yüzi gül laʿli mül eṭvārı **ḫūb** / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbu'l-ḳulūb
G172-4. Olursam ṭañ mıdur sen **ḫūba** māyil / Çün oldı **ḫūblar** her yirde maḥcūb
G234-4. Cān u dil aldı lebinden būse iḳrār eyledi / **Ḫūblarda** olmaz imiş ʿahd ü peymānı dürüst
G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / **Ḫūblarda** ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc
G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden ire **ḫūbdur** olmaz o ḳabiḥ
G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi bir **ḫūbdur** / Dilerem miṣli cihānda ola yoḫ
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā **ḫūb** yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlān ʿıyd
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet g̱amzesi g̱ammāzdur / **Ḫūblar** içre yine āh ol perī mümtāzdur

G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / Āh kim **ḫūblara** bidʿati ḳānūn idiser
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür **ḫūblar** ol cümlenüñ sulṭānıdur
G646-2. Var mı cihānda **ḫūb** görüp virmeye göñül / Eger var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / Bildüm zemāne **ḫūbları** hep pür-cefā olur
G743-1. **Ḫūblar** āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / Ḥüsnini görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G753-5. Baḳma Muḥibbī **ḫūba** dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl kişide evvel görüştedür
G829-5. Bu Muḥibbī ṣeh-i cihān iken / Şimdi bir **ḫūba** bendedür dirler
G840-2. Yaşum ile baḳ bu rūy-ı zerdüme / **Ḫūblar** çünki severler sīm ü zer
G856-2. Olup her bir çiçek bir **ḫūba** mānend / Aralarında nergis ġamze-zendür
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir **ḫūba** ḫāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteşine yanmış dil anda bir kiyehdür
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā gelse muẕṭarib / Ekṣer zemāne **ḫūbları** hep bī-vefā olur
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / **Ḫūblar** maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil sen **ḫūb** içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün savaşlar
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını ol ṣeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün **ḫūblaruñ** ṣeh-bāzıdur
G1004-1. **Ḫūblar** gerçi cihān içre firāvān iñler / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu gerçi ki ṣehr-āṣūbdur / Göñlümi alan velīkin cümlesinden **ḫūbdur**
G1082-4. Her ġazelde anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / Māh-rūlar **ḫūblar** gūş ideler efsānemüz
G1139-5. ʿĀṣıḳuz ʿālemde ammā virmedük bir **ḫūba** dil / Oḳusun bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / **Ḫūblar** gūşına almaz līk bu efsānemüz
G1203-5. **Ḫūblar** naḳşın Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çini begenmez özge naḳḳāş olmışuz
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey içmege budur sebeb / **Ḫūblar** laʿl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1274-1. Zeyn ḳılmış özin ol ṣūḥ-ı cihān **ḫūb** olmış / Gösterüp yüzini ʿāṣıḳlara merġūb olmış
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse iḥsān it / Didi resm olmadı **ḫūblar** ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1399-4. Ten aʿṣāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / **Ḫūblar** resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī **ḫūblarda** var iken zülf ü zeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1422-7. Muḥibbī gördügi **ḫūbı** sever āh / Anı ʿālemde hergiz bir sever yoḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān **ḫūbı** ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1453-1. **Ḫūblar** encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1471-1. Bezmimüz rūşen idüp şemʿ-i şebistān olduñ / **Ḫūblar** encüm olup sen meh-i tābān olduñ
G1515-2. Gele ey **ḫūblaruñ** şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı zeyn idüp her-cāyi gül / **Ḫūb** idi ger olmasa her-cāyi gül
G1802-4. Ḳullaruñdur **ḫūblar** ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1842-6. Levḥ-i dilde **ḫūblar** taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣāniyem
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ **ḫūb** dirin serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden
G2109-3. **Ḫūblar** şāhı giçer niteki dilber ḥüsnile / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2146-4. **Ḫūblar** eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar ṣanur beni teb-ḫāneyin
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Şaḳın ey **ḫūblaruñ** şāhı bu āh u zārından
G2258-2. **Ḫūb** teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2306-3. **Ḫūblar** göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini ẕikre getür / **Ḫūb** olur ṣoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa
G2360-4. Gele ey **ḫūblar** şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb **ḫūb** olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm ileʿahd / Meyl eylemeyem illā **ḫūbuñ** müntehāsına
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri şīrīn kelām ile / Olmaz şikār **ḫūblar** illā ki cām ile
G2524-2. Çiçekler her biri bir **ḫūba** beñzer / Görenler lā-büd irer vecd ü ḫāle
G2625-4. **Ḫūblardan** fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi **ḫūblar** selāmıdur / Ey dil selāma baḳma dilersen selāmeti
G2747-5. **Ḫūblar** gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle ṣūḥ-ı dil-keşi
G2765-1. **Ḫūblar** encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān **ḫūbdur** / Dürlü dürlü cāme giymiş her şecer maḥbūbdur
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen **ḫūbdur** merġūbdur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen **ḫūbdur** merġūbdur
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen **ḫūbdur** merġūbdur
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen **ḫūbdur** merġūbdur
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen **ḫūbdur** merġūbdur
Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / **Ḫūblar** taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz
B205. Bunca **ḫūblar** arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

ḫūbān [4] *Far.* Güzeller, dilberler. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 144)

bk. bāġ-ı ḫūbān, ḫūbān-ı firenk, ḫusrev-i ḫūbān, pādişāh-ı ḫūbān, serv-i ḫūbān, şāḫ-ı ḫūbān, şeh-i ḫūbān

G763-2. Şemʿ-i ḥüsni her ḳaçan **ḫūbān** yaḳar / ʿĀṣıḳ-ı cānbāz aña pervānedür
G2167-1. Cihān olmaz idi olmasa **ḫūbān** / Güzeller encüm ü ol māh-ı tābān
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp **ḫūbān** görine hemçü māh / Ġāret olurʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh ʿāṣıḳlaruñı / Meger vardur bu **ḫūbān** meẕhebinde

ḫūbān-ı firenk [1] Hristiyan güzelleri.

G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış ele la'l-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle

ḥubb [1] *Ar.* Sevgi. (M. Nâcî, 2009: 232)

bk. ḥubb-ı dāne, ḥubb-ı dünyā, ḥubb-ı ḫāl, ḥubb-ı māl

G337-4. Sāḳī ṣarāb-ı ṣāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde **ḥubb** ile zāhid ola ḳadīd

ḥubb-ı dāne [1] Tanenin sevgisi.

G1027-3. Ḫālini gördi zülf duzaġına düşdi dil / Murġı hemīşe bende çeken **ḥubb-ı dānedür**

ḥubb-ı dünyā [1] Dünya sevgisi.

G1824-5. Muḥibbī **ḥubb-ı dünyāyı** göñülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur 'ışḳ olsun abdālum

ḥubb-ı ḫāl [1] Benin sevgisi.

G2103-1. Leblerüñ ẕikr itmesün ser-mest ü sekrān olmayan / **Ḫubb-ı ḫālüñ** almasun aġzına ḥayrān olmayan

ḥubb-ı māl [1] Mal sevgisi.

G1703-4. Her ne gelse ḳāni' ol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur **ḥubb-ı māl**

ḥubbu'l-lahile [1] Cenabıhakk'ın sevgisi.

G189-5. Var iken ḳudret giçür 'ömrüñi **ḥubbu'l-lahile** / Ey Muḥibbī ẕikriñ olsun dilde ḥayy-i lā-yemut

ḫū-be-ḫū [1] Tabiatından, yaratılışından.

G2310-4. Zülfinüñ befte-resin şalup bu göñlüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çaġırup dir **ḫū-be-ḫū**

ḫūblıḳ [4] Güzellik.

(ḫūblıḳ [3], ḫūblıḳda [1])

G32-4. **Ḫūblıḳ** mülkinde ḳaldurdun livā-yı ḥusrevi / Virdi ṭabluñ ser-te-ser 'ālemlere şıyt u şadā
G700-1. **Ḫūblıḳ** naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G1719-1. **Ḫūblıḳda** beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr bir pertev degül
G2129-5. **Ḫūblıḳ** resmin budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uṣūldan çıḳasın

ḫūb-rū [7] *Ar.* Güzel yüzlü. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 144)

(ḫūb-rū [1], ḫūb-rūlar [5], ḫūb-rūlardan [1])

G552-4. **Ḫūb-rūlar** nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar didüm didi / **Ḫūb-rūlar** n'eylesünler anı sīm ü zer midür
G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi bir 'ārif baña / Dād umarsañ **ḫūb-rūlardan** bular bī-dāddur
G932-4. **Ḫūb-rūlar** nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G950-3. Göñlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / **Ḫūb-rūlar** 'ālem içre cümle hep mümtāz olur
G2107-2. **Ḫūb-rūlar** cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2320-5. 'Işḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir **ḫūb-rū**

ḥuccāc [2] *Ar.* Hacılar.

(ḥuccāc [1], ḥuccācdur [1])

G187-4. Ka'bedür kūyı gelür **ḥuccācdur** 'āşıkları / Her birinün ḳaşdı budur kim ola ḳurbān dost
G286-4. 'Işḳuma şāhid degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmaya 'uşşāḳa **ḥucāc**

Ḫudā [34] *Far.* Allah, Tanrı, Rab. (Ş. Sami, 2010: 465)

bk. bār-ı Ḫudā, beyt-i Ḫudā, dād-ı Ḫudā, ḳudret-i ṣun'-ı Ḫudā, luṭf-ı Ḫudā, maḥbūb-ı Ḫudā, naẓar-gāh-ı Ḫudā, nūr-ı Ḫudā, nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi, ṣun'-ı Ḫudā, şükr-i Ḫudā, Ẓıll-ı Ḫudā

(Ḫudā [11], Ḫudādan [9], Ḫudānuñ [10], Ḫudāya [4])

G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı **Ḫudā** ḳahr ile çün ḳavm-ı Ṣemūd
G19-2. **Ḫudānuñ** hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefā'atden unutma ben ġarībi
G19-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / **Ḫudānuñ** hem ḳulısın hem ḥabībi
G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın **Ḫudā**
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı **Ḫudānuñ** bī-ḥesāb
G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / 'Ālem içinde ḳıldı **Ḫudā** seni münteḫab
G191-1. Hafta vü ay u yıllar geçmişdi hey ḳıyāmet / Şükr eyledük **Ḫudāya** gördük seni selāmet

G275-3. **Ḫudā** emriyle aña tīġ elden / Ḳılupdur ehl-i küfri cümle tārāc
G279-2. Ḥabībi olmasa idüñ **Ḫudānuñ** / Müyesser olmaz idi saña miʿrāc
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl virmek **Ḫudānuñ** / Ki saʿy ile olur ekser ʾiyān genc
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur **Ḫudādan** ol da ola nā-bedīd
G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez **Ḫudādan** ġayri kes / Añlamazlar ṣaġlar ḫaste ne ḥāl üstindedür
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ **Ḫudā** bilür
G1193-2. Cemālüñ görmek oldı çün müyesser / **Ḫudādan** istedüm işitdüm imrūz
G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür **Ḫudā** / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ
G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı **Ḫudāya** çün Muḥibbī muʿterif
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek **Ḫudānuñ** dime hey üftāde yoḳ
G1681-2. Sen **Ḫudādan** iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur **Ḫudādan** çekile gözine mil
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / **Ḫudādan** şefḳat istersen raḥīm-i derd-mendān ol
G1904-5. İderdüm Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafā ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse **Ḫudā** ḳıblem
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur **Ḫudāya** ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G2190-4. **Ḫudānuñ** şanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın
G2251-3. Olmasayduñ sen **Ḫudā** ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ şuyına cümle semā ile zemīn
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse **Ḫudā** ḳo anı sen baş üstine
G2553-3. Her ne kim vire **Ḫudā** eyle ḳanāʿat cān ile / Az u çoḳ dime ṣaḳın itme nizāʿaş üstine
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl **Ḫudā** şunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı
G2636-1. **Ḫudāya** sensin ʿālem pādişāhı / Ṭapuñdur cümle maḫlūḳuñ penāhı
G2659-1. **Ḫudānuñ** hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G2659-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / **Ḫudānuñ** hem ḳulısın hem ḥabībi
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın **Ḫudādan** yoḳ yire içüp añdı
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dilʿārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol **Ḫudādan** ḳorḳmaz
Mr6-3. Her kiʿāḳildür ḳabūl eyler **Ḫudānuñ** ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā ile ḳanāʿat şerbetin
B97. Atuban seng-i cefā cān u dilüm riş eyledüñ / Pādişāhum ḳorḳ **Ḫudādan** ḳatl-i dervīş eyledüñ

Ḫudāvend [1] *bk. ṣun ʿ-ı Ḫudāvend*

G1848-5. Ḫıred-mendüm **Ḫudāvendüm** nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine cānum

Ḫudāvendā [1] *Far.* Ey Allahım. *bk. Ḫudāyā*

M1-1. ʿĀlimā rāzıḳā perverdigārā / **Ḫudāvendā** ḥākimā girdikārā

Ḫudāyā [1] *bk. Ḫudāvendā*

G1825-5. Degüldür ḫūr u ġılmāna Muḥibbī cennete māyil / **Ḫudāyā** eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

ḫuffāş [4] *Ar.* Yarasa, gece kuşu, şeb-pere. (Ş. Sami, 2010: 466)

G1088-4. Ṣunʿ-ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañʿaceb çün anda var **ḫuffāş** göz
G1610-4. Sırr-ı ʿışḳı açma her āmi anı fehm idemez / Añlamaz **ḫuffāş** olan nūr-ı cemālin dostuñ
G2064-4. Görmeyüp gün yüzini inkār ider / Zāhidi görüñ ki **ḫuffāş** olmasun
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür **ḫuffāş** işi mihr-i cihān-ārā ile

ḫuffāş-ṣıfat [1] Yarasa gibi.

G1122-3. Münkir dirülürse n'ola gün yüzine zāhid / **Ḫuffāş-ṣıfatdur** aña hergiz başar olmaz

ḫufte [2] *Far.* Uyumuş. (Lexicon, 1890: 856)

G797-3. Dilā çün **ḫufte** gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür āh itme zinhār
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / **Ḫufte** baḫtum gibi ey dilber ḳaçan uyanesin

ḫuḳūk [1] *Ar. mec.* Ahbaplık, dostluk. (TDK, 2011: 1114)

G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / Eski **ḫuḳūkı** añdı vü hem āşinā yolın

ḫuld [4] *Ar.* Cennet. (Ş. Sami, 2010: 466) *bk. fikr-i ḫuld*

(ḫuld [1], ḫulde [2], ḫuldun [1])

G655-3. Görüp kūyuñı olan **ḫulde** ṭālib / Ḥaḳīḳatde ol īvā eblehidür
G1028-2. Ḥarim-i āsitānuñ ḳodı zāhid / İder **ḫuldun** hevāsın eblehidür
G2344-4. Baña kūyı saña firdevs zāhid / Virürsen virmeyem **ḫuld** yirine
G2355-1. Ger **ḫulde** müstaḥaḳʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh

ḫulḳ [4] *Far.* Her insanın muttasıf olduğu iyi veya kötü huylar. (Ş. Sami, 2010: 466) *bk. ḫulḳ-ı fāyıḳ, ḥüsn ü ḫulḳ*

(ḫulḳ [3], ḫulḳı [1])

G71-1. Ḥüsn ile **ḫulḳı** ʿata itdi çü Allāh saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu **ḫulḳ** ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile **ḫulḳ** ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / **Ḫulḳ** ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın

ḫulḳ-ı fāyıḳ [1] Üstün huy/tabiat/nitelik.

G2304-3. Şiʿrüm içre her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar **ḫulḳ-ı fāyıḳdur** diyü

ḫulūd [1] *Far.* Daimilik, beka, devam, sermedîlik (Ş. Sami, 2010: 466)

G9-9. Umaruz bize şefāʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr ile **ḫulūd**

ḫum [4] *Far.* Küp. (Ş. Sami, 2010: 466) *bk. ḫum-ı meyḫāne-veş, pāy-ı ḫum*

(ḫum [2], ḫumından [1], ḫumlara [1])

G1190-4. Ṣıġmadı **ḫumlara** mey eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdı ʿayyūḳa yine naʿra-i mestāne birüz
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat **ḫumından** çünki anlar bāde nūş
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı laʿl / Her **ḫum** görindi bāde ile şan kān-ı laʿl
G1902-1. **Ḫum** dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

ḫum-ı meyḫāne-veş [1] Meyhane küpü gibi.

G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını nūş it / **Ḫum-ı meyḫāne-veş** her dem ṣafādan ḳaynayup cūş it

ḫumār [31] *Ar.* İşretten sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik. (Ş. Sami, 2010: 466) *bk. defʿ-i ḫumār, der-i ḫummār, rehn-i der-i ḫummār, vaḳt-i ḫumār*

(ḫumār [16], ḫumāra [1], ḫumārı [5], ḫumārıdur [1], ḫumārından [1], ḫumārum [5], ḫumārumuz [1], ḫummār [1])

G185-3. Bir bāde ile defʿ ider başda **ḫumārum** / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G298-1. تا که ندار سید سحر که بکوش روح / Her kim **ḫumāra** çāre diler eylesün ṣabūḥ
G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem o zülf-i müşk-bār / Ḫᵛāb-ı rāḥat gözüme göstermez ol çeşmi **ḫumār**
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm hergiz **ḫumār**
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḥācı Kaʿbeye varmaġ ile **ḫumār**
G455-1. Başda **ḫumār** defʿini pīr-i muġāna ṣor / Dir saña dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından **ḫumār** / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese serden bu **ḫumār**
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh **ḫumār**
G547-4. Cām-ı laʿlüñdür açan āşıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim başdan **ḫumārı** bāde-i aḥmer yazar
G570-2. Nergis ṣarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim görinür **ḫumār**
G729-5. İçdüñ ṣarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ **ḫumārıdur**
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan **ḫumārum** aldılar
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş başında var **ḫumār**
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh **ḫumār**
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey **ḫumār** ālūd ancaḳ saña dermān cām ider
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi **ḫumār**
G1173-6. ʿIşḳı şarābıdur beni mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye dilden **ḫumārumuz**
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi **ḫummār** yoḳ
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi bulına başumda **ḫumār** / Çün ezel oldı maḥabbet cürʿasın nūş eylemek
G1908-4. **Ḫumārum** derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri **ḫumārı** çekem
G1993-1. **Ḫumārı** ḫoş gören rindem mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G2230-2. Alup bir cürʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḫi başda **ḫumārından**
G2406-4. Var **ḫumārum** serde olmazdum ṣudāʿdan ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī ṣarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil **ḫumār** ile
G2628-5. İçüp mey giçe almış ele sāġarı / Başından defʿ ide lāle **ḫumārı**
G2628-6. Ḳoman ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine / Ḳapuda baġlañ ancaḳ ol **ḫumārı**
G2696-1. Derd-i ser geldi **ḫumār** ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳi
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler **ḫumār** / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B208. Meded öldüm **ḫumārum** derd-i serdür / Yürüt sāḳī ṣarāb-ı cān-fezāyı

ḫum-ḫāne [5] *Far.* Meyhane. (Ş. Sami, 2010: 467)

(ḫum-ḫāne [2], ḫum-ḫānede [1], ḫum-ḫāneye [2])

G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri **ḫum-ḫāneye** / Müşkilüñ ḥall ide saña göstere yir mey-fürūş
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür ki baña **ḫum-ḫāne** şemʿ
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ defʾine peymāne gerek / Vāʿıẓā mescid ü ʿāşıḳlara **ḫum-ḫāne** gerek
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān **ḫum-ḫāneye**
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp **ḫum-ḫānede** cūş eylemiş / Laʾlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye

ḫummāş [2] *Far.* Sihirbaz, büyücü.

G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṭāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol **ḫummāş** göz
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol **ḫummāş** göz

ḫumret [1] *Far.* Kızıllık, kırmızılık. (Ş. Sami, 2010: 467)

Tb1-23. Laʾl-i nābuñ **ḫumreti** yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe her kim baḳarsa dir gül-i terden laṭīf

ḫūn [42] *Far.* Kan, dem. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. ālūde-i ḫūn eylemek, baḥr-i ḫūn, ciger ḫūnı, çeşm-i ḫūn, deryā-yı ḫūn, ġarḳ-ı ḫūn, ḫūn eylemek/itmek, ḫūn içmek, ḫūn olmaḳ, ḫūn-ı ʿāşıḳ, ḫūn-ı baġr, ḫūn-ı bülbül, ḫūn-ı ciger, ḫūn-ı dil, ḫūn-ı düşmen, ḫūn-ı ḥasret, ḫūn-ı hezārān, ḫūn-ı mırdār, ḫūn-ı ʿuşşāḳ, ḫūn-ı zemīn, mülevveṯ-i ḫūn, ṣūret-i ḫūn

(ḫūn [25], ḫūna [3], ḫūndur [1], ḫūnı [5], ḫūnın [3], ḫūnını [1], ḫūnından [1], ḫūnum [2], ḫūnuñ [1])

G76-5. Elde taṣvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı **ḫūnın** eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña
G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum **ḫūnı** mercāndur baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G102-2. Baġrumuñ **ḫūnı** aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba **ḫūn** Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur ṣürāḥī **ḫūnını** içmek ṣevāb
G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun laʾl ü mercān / Dökilsün her yaña bu **ḫūnum** ey dost
G297-2. Baġrı **ḫūn** ile ṣürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḥı gülgün çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre **ḫūn** çeker
G427-1. Laʾl-i nābuñ yādına her dem gözümden **ḫūn** aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgün aḳar
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde **ḫūnın** dökmege ḫançer ṭutar
G535-1. Laʾlüñi añduḳca cānā gözlerümden **ḫūn** aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgün aḳar
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Ya ḳūb-veş gözden yaşum gör **ḫūn** aḳar
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda şanmañ lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı **ḫūnından** dökilmiş ḳanıdur
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuban her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden **ḫūn** ṭamar
G622-3. **Ḫūn** bahādur ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde içse ḳaṭre-i laʾl-i leb-i meygūn ṭamar
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından **ḫūn** çeker
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi **ḫūna** / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından şaḳınsun şāhımuz vardur
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi **ḫūn** mül gibi / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u şaḥrā lālezār
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı **ḫūnı** terk itmek ezelden çün dadanmışdur
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / **Ḫūn** ile şanki perveriş olmış nihāldür
G1027-4. **Ḫūn** ile itdi yine münaḳḳaş ʿizārumı / Bu naḳşı baña āh giçen bu zemānedür
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu **ḫūn** añılur
G1101-1. Neʿaceb **ḫūn** ile āġūşte olursa dilimüz / ῾Işḳ ṣuyı ile muḥammerdür ezelden gilimüz
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña **ḫūn** ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele çün ḫançer-i tīz
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / Nice serler **ḫūn** ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it **ḫūnuñ** / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol ṣunuñ
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu **ḫūnum** dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı **ḫūn** / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1830-2. Bezm-i ġamda fırḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle **ḫūnı** dem-be-dem
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz **ḫūn** içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār hem / Dil firāḳ ile ṭolu **ḫūn** çeşm-i güher-bār hem
G2039-3.῾Işḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem **ḫūn** ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var **ḫūn** ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2289-2. Laʾle dönsün baġrumuñ **ḫūnı** benüm ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner **ḫūna** gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2291-1. Olupdur ḥasret ile eşk-i gülgūn / ʿAceb mi ṣu yirine aḳıda **ḫūn**
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli baġrum **ḫūna** / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2477-2. Lāleler şanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı **ḫūnın** kūh-ken şaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2576-5. **Ḫūn** ile yine ṭoptoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse
G2725-4. **Ḫūn** ile ḫāne-i dilde yine taṣvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile bir büt-i zerrīn külehi
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / Lāle-veş baġrumı başdan başa **ḫūn** itdi firāḳ
B126. Fırḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm **ḫūndur** benüm

ḫūn eylemek/itmek [11] Kanatmak, yaralamak.

G308-3. Firḳat belāsıdur cigerüm **ḫūn iden** benüm / Vuṣlat ümīdi eyleyiser ādemi feraḥ
G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe ey ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi **ḫūn idiser**
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı **ḫūn eyleyen** de çeşm-i ālıdur anuñ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā ruḫı gülgün itdüñ / Yine ey ġonce-dehim yüregümi **ḫūn itdüñ**
G1591-1. Baġrumı **ḫūn itdi** ḥasret ʿazm-i yār itmek gerek / Varup ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm benüm **ḫūn eyledüñ** / Ol sebebden gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1763-1. İstemem hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı her dem **ḫūn idem**
G1903-4. Gözüm yaşını **ḫūn idüp** göñülden nāle idelden / Ne minnet muṭribe ḳıldum ne muḥtāc-ı şarāb oldum
Mh13-1. Baġrumı **ḫūn eyleyen** bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḥālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
Mr9-9. Leylī zülfi ḥasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum benüm **ḫūn eyledi**
B153. Baġrumı **ḫūn itdi** firḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı şun

ḫūn içmek [5] *bk. ḳan içmek*

G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḥadeng / **Ḫūnum içmege** heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur şürāḥī **ḫūnīnı içmek** şevāb
G454-4. Cellād-ı çeşmi **ḫūnum içerse** ʿaceb degül / Mest olsa kişi lā-büd anuñ ḳaşdı cānedür
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var ne āl üstindedür / **Ḫūn içer** ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G1143-2. Teşneyüz **ḫūn içmege** biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde dāim böyledür tedbīrümüz

ḫūn olmaḳ [4] Kan dolmak.

G804-1. Dīdede her şeb ḥayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden **ḫūn olur**
G2020-1. Kimse ol serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı aḳup **ḫūn olmasun**
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem **ḫūn olur** / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgün olur
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı **ḫūn ola** / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes

ḫūn-ı ʿāşıḳ [1] Âşığın kanı.

G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar **ḫūn-ı ʿāşıḳ** dökmede bī-bākdür

ḫūn-ı baġr [4] Bağrın kanı.

G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / **Ḫūn-ı baġrum** ey ṣabā itseñ n'ola gülzāraʿarż
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsāruñı / **Ḫūn-ı baġrumla** gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G2011-3. **Ḫūn-ı baġrum** dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen / Ey gözi mestāne sensin ey gözi mestāne sen
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile **ḫūn-ı baġrum** gözlerüm gülgün olur

ḫūn-ı bülbül [1] Bülbül kanı.

G1311-3. **Ḫūn-ı bülbülden** midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūnī baġrum ey ṣabā itseñ n'ola gülzāraʿarż

ḫūn-ı ciger [77] Yürek, ciğer kanı. *bk. ciger ḫūnı*

G114-2. ʿAceb gözümden aḳan iki çeşme / ʿAceb **ḫūn-ı ciger** midür yāḫūd ab
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile **ḫūn-ı ciger** / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G206-6. Bu defter-i ḥadīsüm **ḫūn-ı cigerle** yazdum / Her kim oḳursa lā-büd ider aña sirāyet
G327-3. Çeşm-i siyāh **ḫūn-ı cigerle** görindi sürḫ / Müy-ı sefīd ẓāhir olup oldı rüy-ı zerd
G345-3. Gözi yaşlu olur **ḫūn-ı cigerle** / Daḥi hem ehl-i ʿışḳuñ çehresi zerd
G369-4. Ṣaçdum şu deñlü **ḫūn-ı ciger** bāġ u rāġa kim / Başdan başa bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G399-3. Bezm-i ġamda laʿl-i lebüñ yādına cānā senüñ / Pür olur **ḫūn-ı cigerle** eldeki peymāneler
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim **ḫūn-ı ciger** yaduna ben / Gülşen içinde sen iç cāmı şehā ikide bir
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege **ḫūn-ı ciger** dilā / Çeşmüm elümde şan ṭolu laʿīn-piyāledür
G629-3. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü **ḫūn-ı ciger** dil nūş ider
G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben **ḫūn-ı ciger** / Giydürür bu egnüme gülgün ḳumāş üç günde bir
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān ġam görinür / Dideler **ḫūn-ı cigerle** ṭolıdur nem görinür
G750-2. Kim ki çeşm-i sāġarından nūş ide **ḫūn-ı ciger** / Devlet-i ʿışḳuñla ol Dārā vü İskender giçer
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem içdügüm **ḫūn-ı ciger** / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāy-ı gūyālar gelür
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider **ḫūn-ı ciger** / Beñzemez bu nāleme nesne ney-i gūyā meger
G843(b)-3. ʿĀşıḳa eşk-i çeşm u **ḫūn-ı ciger** / Bezm-i ġamda key ulu niʿmetdür
G964-2. **Ḫūn-ı ciger** ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur kimerde ādemi dirler dem öldürür
G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī **ḫūn-ı ciger** / İçe dem giceler ġabūḫ mıdur
G1011-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuñaʿarż itse ḥālini / **Ḫūn-ı cigerle** didelerin ṭolı ḳan ider
G1012-1. Gözümden aḳan yaş yirine **ḫūn-ı cigerdür** / Şükrüm budurur ḫāk-i derüñ kuḥl-ı başardur
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña kuḥl-ı başardur / Gözümden aḳan yaş yirine **ḫūn-ı cigerdür**
G1057-1. Bāde içse ġayriler ben içerem **ḫūn-ı ciger** / Ġayret öldürdi beni dildār benden bī-ḫaber
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim **ḫūn-ı ciger** yāduña ben / Gülşen içinde sen iç cām şehā ikide bir
G1081-2. Ḳarż ile yine didelerüm **ḫūn-ı cigerden** / Ṣanma dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar **ḫūn-ı ciger** / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez

G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz **ḫūn-ı ciger** / Ḳāni ʿüz anuñçün bu şarāba baḳmazuz
G1160-4. Dil ḫānesin naḳş iderüz **ḫūn-ı cigerde** / Taṣvīr-i ḫayāl idici naḳḳāşlaruz biz
G1183-3. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı **ḫūn-ı cigerden** aḳmaġ ile ḳanumuz
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir laʾl-pāredür / Gözümden aḳan **ḫūn-ı ciger** yaşa beñzemez
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı **ḫūn-ı cigerden** ol ḳarż
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri var şimdengirü **ḫūn-ı cigerden** eyle ḳarż
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / **Ḫūn-ı cigerüñden** idinür kendüzine ḳarż
G1341-3. Laʾl-i nābuñ añıcaḳ **ḫūn-ı ciger** eyledi cūş / Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı seriʿ
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli **ḫūn-ı ciger** / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli **ḫūn-ı ciger** / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü hedef
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içmege **ḫūn-ı ciger** / Şīşe-i çeşminden itmişdür iki peymāne vaḳf
G1541-4. Başladı **ḫūn-ı cigerden** dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp **ḫūn-ı ciger** / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1762-4. Āh itdükce gözümden dökilür **ḫūn-ı ciger** / Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yañum
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem **ḫūn-ı ciger** iñler göñül şan nāy benem
G1886-2. İçdügüm **ḫūn-ı cigerdür** yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum benüm
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu **ḫūn-ı ciger** / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi ciger büryānlıġum
G1948-2. Ṭoldurup **ḫūn-ı cigerle** kāse-i çeşmi müdām / Şanmañuz dil āteşin āb ile teskīn eyledüm
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi **ḫūn-ı ciger** çekdüm / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi **ḫūn-ı ciger** çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm
G2005-4. İçdügi **ḫūn-ı cigerdür** ʿāşıḳuñ mey yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile şun **ḫūn-ı ciger** nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā aş olsun
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden içdügüm **ḫūn-ı ciger** / Şubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ **ḫūn-ı ciger** / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile ya hū diyen
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben **ḫūn-ı ciger** / İñlerem derd ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup **ḫūn-ı ciger** gelse eglemez başdan
G2158-2. Lāleler **ḫūn-ı cigerdür** ġonceler dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste nergisün bülbüller eylerler fiġān
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem **ḫūn-ı cigerle** besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīne de tīrüñle peykān cevherin
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek **ḫūn-ı ciger** / Ney gibi şubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
G2208-2. Meclis-i ġamda şu deñlü dökeyim **ḫūn-ı ciger** / Bezm-ārā her birisi bir gül-i ḫandān olsun
G2217-2. Yürek pür-āteş ḥasret aḳar **ḫūn-ı ciger** gözden / Didiler ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2288-1. Ey dost neler giçdi bu ʿışḳ ile serümden / **Ḫūn-ı cigerüm** aḳdı gelüp didelerümden
G2288-4. Göz yaşı eger laʾle dönerse ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın anı **ḫūn-ı cigerümden**
G2328-4. Cāna da virme ḫaber **ḫūn-ı ciger** içdügüñi / Ṭuymasun ʿıyş u şafā bezmini bī-ġayr eyle
G2367-1. Ḫalṭ olursa nʾola ger **ḫūn-ı ciger** yaşımuza / Bu daḫi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup **ḫūn-ı ciger** bu göz yaşı ḳan olmaya
G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli **ḫūn-ı ciger** ḳaṭrelerin / Laʾldür dögmeler olsa nʾola pīrāhenüñe
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden şaḳın / Ḳaynasa **ḫūn-ı ciger** tennūr-ı dil din ṭaşa
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil **ḫūn-ı cigerdür** / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2562-4. Ehl-i ʿşḳ mey yirine **ḫūn-ı ciger** nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında
G2564-3. Yine ruḫsārum üzre vaṣf-ı ḫālüm / Gözüm taḥrīr ider **ḫūn-ı cigerle**
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı ile **ḫūn-ı ciger** / Ṭurmaġ ile umaram ki pençei mercān ola
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar **ḫūn-ı ciger** nūş eylesem / Göñlüm iñler şubḥa dek anda ney-i gūyā gibi
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem **ḫūn-ı ciger** nūş / Yanumca bile nāle ḳılur sīne rübābı
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʾl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün **ḫūn-ı cigerle** şimdi her kān cevherin
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp **ḫūn-ı ciger** / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben ʿāşıḳuñ cānā demi
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp **ḫūn-ı ciger** gözden hemān yaş oynayup
D11-2. Çeşmüñ sāġarı **ḫūn-ı ciger** ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẕīẕ
D19-1. Aḳıdur **ḫūn-ı ciger** bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla ṭañ mı her dem ḫākımuz
B144. **Ḫūn-ı ciger** ki ḳaynadı geldi gözümden āh / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana ben
B151. Ey cām-ı ʿışḳı **ḫūn-ı cigerle** müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da şun ol piyāleden
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca derd ile / İçdügüm **ḫūn-ı cigerdür** laʾl-i lebüñ yādına

ḫūn-ı dil [64] Keder, kaygı, tasa. (Devellioğlu, 2000: 382) Gönül kanı.

G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / **Ḫūn-ı dil** yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez **ḫūn-ı dilden** özge hīç iştihā
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda **ḫūn-ı dil** nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G315-3. Kirpügüm cārūb olup şu şaḳdı dem dem kūyuña / **Ḫūn-ı dilden** eyledüm çün ḳalmadı āba meded
G361-3. **Ḫūn-ı dil** nūş itmeyince vaṣla irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G398-4. **Ḫūn-ı dildür** gözlerümden şu gibi her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün **ḫūn-ı dildür** yidügüm / Bişirüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G430-1. Dehr eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer şunar / Baña **ḫūn-ı dil** ile cām-ı belā-perver şunar
G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce **ḫūn-ı dil** ḳandan gelür
G542-2. **Ḫūn-ı dilden** ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur

G552-3. Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dilden** ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidir kim bilür
G582-1. **Ḫūn-ı dildür** içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / **Ḫūn-ı dilden** bu derūnum ḥālini durmaz yazar
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki **ḫūn-ı dil** gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / Ol sebebden **ḫūn-ı dilden** gözlerüm peymānedür
G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle cām-ı zer ḥācet degül / İçmege **ḫūn-ı dili** bu dīde-i binā yiter
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege **ḫūn-ı dili** çeşmüm baña sāġar yiter
G932-3. Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dilden** ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidür kim bilür
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki **ḫūn-ı dil** / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G1056-1. Gözlerüm īṣār için pāyına sīm ü zer ṭutar / **Ḫūn-ı dilden** olmış lā ʿlüñe gevher ṭutar
G1088-1. Bir naẓarla **ḫūn-ı dil** cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1128-5. Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dil** nūş itmege yārān ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm peymānumuz
G1139-1. **Ḫūn-ı dilden** bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1170-1. **Ḫūn-ı dil** ile dīde olaldan ayaġumuz / Vardur mey ile kāse-i zerden ferāġumuz
G1216-4. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dildür** içdügüm ben ṭas ṭas
G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde kim itdi mekān / Lālesi **ḫūn-ı dil** oldı nāle-i Mecnūn ceres
G1280-1. **Ḫūn-ı dilden** gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu cihān ḥalḳına fāş
G1362-1. Ṣol ḳadar dökdi ciger ḫūnını çeşm itdi telef / Lālezār oldı anuñçün **ḫūn-ı dilden** her ṭaraf
G1382-2. Gözden aḳıtdı **ḫūn-ı dili** yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden dökmese **ḫūn-ı dili** bārān-ı ʿışḳ
G1460-2. Ḳaynayup bu **ḫūn-ı dil** başumdan aşmasun diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm ṣuvaḳ
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / **Ḫūn-ı dilden** gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
G1513-3. Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dilden** ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1533-5. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī ṭolılar nūş itmege / **Ḫūn-ı dilden** sāġar-ı çeşmi şarāb-ı lāle-reng
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum kebāb / **Ḫūn-ı dil** nūş itmege bu gözlerüñ cām eyleduñ
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it **ḫūn-ı dil** / Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür senüñ
G1684-5. **Ḫūn-ı dilden** sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur **ḫūn-ı dil**
G1743-1. Gözlerümden **ḫūn-ı dildür** dökilen yaşum degül / Görinen kūh-ı belādur oñmaduḳ başum degül
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī **ḫūn-ı dildür** dökilen yaşum degül
G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre āh / Her seng-i derdi **ḫūn-ı dil** ile nişān-ı laʿl
G1829-1. **Ḫūn-ı dilden** yazayım ḫālümi dildāra didüm / Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / **Ḫūn-ı dilden** döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem **ḫūn-ı dil** nūş eyledüm
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda **ḫūn-ı dil** nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre **ḫūn-ı dil** lāle ola çendān ʿalāmet hem
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dilden** ġayri mey içilmesün
G2032-2. Yan yaḳıl birʿuẕvʿuẕvundan ḫaber-dār olmasun / **Ḫūn-ı dil** aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dilden** ġayri mey içilmesün
G2178-2. Ben benümçün dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur **ḫūn-ı dilden** tīr-i müjgānun şaḳın
G2207-5. Bezm-i ġamda **ḫūn-ı dil** nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben
G2240-1. Diñüz ol serv-i ḫırāma cevre āheng eylesün / **Ḫūn-ı dilden** sa īd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2302-1. **Ḫūn-ı dilümi** nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla ger kūşeden ebrū
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / İçdügi **ḫūn-ı dildür** bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2386-2. **Ḫūn-ı dil** nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ şaḳın bu meclise bīgāneye
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse **ḫūn-ı dil** / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2423-3. **Ḫūn-ı dilden** rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
G2587-2. **Ḫūn-ı dil** nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / **Ḫūn-ı dilden** dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2715-1. Gözlerümden **ḫūn-ı dil** ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi
G2741-1. Ṣol ḳadar itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi / Lālezār eyledi **ḫūn-ı dil** ile her ṭarafı
Mr20-15. ʿIşḳ elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā / **Ḫūn-ı dilden** niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
B122. İçerem **ḫūn-ı dil** her dem yirem ġam / Ne derdüme devā peydā ne merhem
B202. Bezm-i ġamda dün gice ol dil-firībüñ yādına / **Ḫūn-ı dilden** ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı

ḫūn-ı düşmen [1] Düşman kanı.

G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara müdām / **Ḫūn-ı düşmen** mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ

ḫūn-ı ḥasret [1] Hasret kanı.

B17. Dil-i bī-çāre yanup ʿışḳ odına / Gözümden ṭurmaz aḳar **ḫūn-ı ḥasret**

ḫūn-ı hezārān [1] Binlerce kan.

G2210-3. Şaḳınʿuşşāḳı ḳo bülbülüñdür / Alursın boynuna **ḫūn-ı hezārān**

ḫūn-ı mırdār [1] Murdar, pis kan.

G743-4. Dökmez idüm **ḫūn-ı mırdārın** raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm ġayretüm bir dīndür

ḫūn-ı ʿuşşāḳ [1] Âşıkların kanı.

G505-1. Yine mest oldı cānānum ele aldı revān ḫançer / İçelden **ḫūn-ı ʿuşşāḳı** olupdur ḫūn-feşān ḫançer

ḫūn-ı zemīn [1] Toprağın, zeminin kanı.

G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi **ḫūn-ı zemīnüñ** mül gibi / Ol sebebdendür görinür kūh u ṣaḥrā lālezār

ḫūn-āb [4] *bk. ḫūn-ābe, ḫūn-āb-ı bī-ḥad*

G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm **ḫūn-āb** aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola bī-ḫᵛāb göz / Laʿl-i nābuñ yādına her dem olur **ḫūn-āb** göz
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler **ḫūn-āb** olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol mihr-i ʿālem-tāba ben
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde eger ḫᵛāb olmasa / Ḫᵛāb yüzi mi görür göz ṭolu **ḫūn-āb** olmasa

ḫūn-āb-ı bī-ḥad [1] Hesapsız kanlı gözyaşı.

G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada **ḫūn-āb-ı bī-ḥad** olmada / Derdüm biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadür

ḫūnābe [2] Kanlı gözyaşı. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. ḫūnāb, ḫūnābe-i ciger, ḫūnābe-i dil

G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / Ciger **ḫūnābesin** bezm-i ġamında dāimā nūş it
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger **ḫūnābesin** / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey ṣanem

ḫūnābe-i ciger [1] Ciğerin, yüreğin kanlı suyu.

G199-4. Gözüm yaşı ne deñlü olur ise pāk ü ṣāf / **Ḫūnābe-i cigerle** döner ḳāne ʿāḳıbet

ḫūnābe-i dil [1] Gönlün kanlı suyu.

G1012-4. **Ḫūnābe-i dildür** ki aḳar dīdelerüm / Gülgün ruḫuñ çeşme çü manẓūr-ı naẓardur

ḫūn-bahā [1] *Far.* Kan bahası, diyet. (Ş. Sami, 2010: 467)

G2284-5. Muḥibbī öldügine acımazdı / Eger bir būse alsa **ḫūn-bahādan**

ḫūn-feşān [1] *Far.* Kan saçan, kan serpen. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. çeşm-i ḫūn-feşān, eşk-i ḫūn-feşān

G505-1. Yine mest oldı cānānum ele aldı revān ḫançer / İçelden ḫūn-ı ʿuşşāḳı olupdur **ḫūn-feşān** ḫançer

ḫūn-ḫār [7] *Far.* Kan içen, kanla doymayan, seffâk, zalim. (Ş. Sami, 2010: 467) *bk. çeşm-i ḫūn-ḫᵛār, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār, dilber-i ḫūn-ḫᵛār*

(ḫūn-ḫᵛār [4], ḫūn-ḫᵛāre [2], ḫūn-ḫᵛārdan [1])

G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri **ḫūn-ḫᵛār** mest
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki **ḫūn-ḫᵛāre** ola ḳan içüben ḳanda yatur
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir döküci **ḫūn-ḫᵛār** ele girmez
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen ol **ḫūn-ḫᵛārdan**
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi **ḫūn-ḫᵛāre** be-gū
Mr28-9. Laʿl-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi / Merdüm-i çeşmi daḥi yanınca iki **ḫūn-ḫᵛār** idi
B32. Māh-rūlar neʿaceb **ḫūn-ḫᵛār** olur / Anları kim sevse cāndan dūr olur

ḫūnī [9] *Far.* Kanlı, kan dökmeye mail, katil. (Ş. Sami, 2010: 467) *bk. ḫūnī göz*

(ḫūnī [7], ḫūnīlerüñ [1], ḫūnīlerüz [1])

G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi **ḫūnī** dilberüm yā ḳaṣludur
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın **ḫūnī** olan ḳurıya vü yaşa çalar
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola **ḫūnī** disem / Didigüm isme ol muʿammādur
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki **ḫūnīlerüñ** kimse savaşın yeñemez
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice **ḫūnīlerüz** / Maʿreke güninde dāim böyledür tedbīrümüz
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol **ḫūnī** beni / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1325-2. İtmez idi ol **ḫūnī** ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḥazz
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey **ḫūnī** şaḳın ḳane
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice **ḫūnī** dimeyem ben ey gözi āhū saña

ḫūnī göz [4] Gözü kanlı, kanlı katil.

G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma gözinden ne bilür / Anı ṣor **ḫūnī gözi** göz göre ḳanum içedür
G669-2. Çeşm ile n'ola **ḫūnī gözüñ** ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller

Mh4-7. Çün **ḫūnī gözi** eyledi ġamze oḳını ḥāżır / Didi ki benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẓır
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer **ḫūnī** gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña

ḫūnīn [5] *Far.* Kanla mülemmā, kanlı. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. eşk-i ḫūnīn, ġamze-i ḫūnīn, lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn,

(ḫūnīn [4], ḫūnīni [1])

G559-2. Çeşmine **ḫūnīn** dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite **ḫūnīn** lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı **ḫūnīn** gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp fi'l-cümle bārī ḳanesin
G2741-1. Şol ḳadar itdi ciger **ḫūnīni** çeşmüm telefī / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp **ḫūnīn** kefen kesdi

ḫūnīn-ciger [6] Kanlı ciğer, yürek.

(ḫūnīn-ciger [2], ḫūnīn-cigerden [1], ḫūnīn-cigerdür [1], ḫūnīn-cigeri [1], ḫūnīn-cigerler [1])

G469-1. Dil laʿlünün hevāsına **ḫūnīn-ciger** giçer / Şevḳ-i ruḫuñla dīde de şāḥib-naẓar giçer
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı **ḫūnīn-cigerden** şor
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan aḳa **ḫūnīn-cigeri** var
G1374-3. Laʿl-ı nābuñ yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice **ḫūnīn-cigerler** her ṭaraf
G2517-2. Olursam ṭañ mıdur **ḫūnīn-ciger** āh / Olupdur ġamzenüñ tīġi ḥavāle
Mr24-18. Muḥibbī ḫaste-dil **ḫūnīn-cigerdür** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

ḫūnīn-cigerān [1] Kanlı ciğerler.

G248-1. Ey māh cemālüñe cihānı nigerān it / Göster ruḫuñ ʿāşıḳları **ḫūnīn-cigerān** it

ḫūnīn-kefen [2] Kanlı kefen. *bk. lāle-i ḫūnīn-kefen*

(ḫūnīn-kefen [1], ḫūnīn-kefenem [1])

G2271-3. Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ / Lāle gibi ṣarıla ḫūnīn-**kefen**
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile **ḫūnīn-kefenem** ben

ḫūn-rīz [3] *Far.* Kan döken, seffâk. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. çeşm-i ḫūn-rīz, ġamze-i ḫūn-rīz, ḫançer-i ḫūn-rīz, tīġ-i ḫūn-rīz

(ḫūn-rīz [2], ḫūn-rīzi [1])

G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem ol **ḫūn-rīzi** niçün ḳan sever
G1119-1. Ḫatuñ ser fitne zülfüñ fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı ġamdan dīde **ḫūn-rīz**
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki ol **ḫūn-rīz** āşūb-ı zamāndan görmişem

ḫūr [1] *Far.* Güneş, şems. (Ş. Sami, 2010: 467) *bk. ḫūr-ı cihān, ḫūrşīd*

G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem n'ola **ḫūr** / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr

ḫūr-ı cihān [1] Cihanın güneşi.

G1532-1. Giysün ol **ḫūr-ı cihān** nāz ile gülgūnı benek / ʿĀşıḳām ḫaste-dilem baña yiter bir kepenek

ḫūr [9] *Ar.* Ehl-i cennete mev'ûd olan hüsnâ kızların beheri, huri. (Ş. Sami, 2010: 467)

bk. bihişt ü ḫūr u kevṯer, cinān u ḫūr u kevṯer, ḫūr-ı bihişt, ḫūr-ı īn, ḫūr-ı ʿīn, ḫūr-ı ravża, ḫūr u cinān, ḫūr u ġılmān, ḫūr u kevṯer, ḫūr u melek, ḫūr u perī, ḫūrī, kevṯer ü ḫūr u bihişt

(ḫūr [7], ḫūrdan [1], ḫūrlar [1])

G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / Kim saña mānend yoḳ cennetde **ḫūr**
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḫi dirsem saña **ḫūr** / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G584-1. Saña kimdür melek diyen yāḫūd **ḫūr** / Yüzüñden cümle ʿālem çün olur nūr
G716-2. Kimin emīr ü kimin **ḫūr** u ḫaḳīr ider / Budur ezelden işi bu yir kār-ḫānedür
G852-4. Lebi dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḫı mānendi yoḳ cennetde bir **ḫūr**
G853-1. Görenler kūyuña dir beyt-i maʿmūr / Görinürsin anuñ içinde şan **ḫūr**
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre **ḫūrlar**
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür **ḫūrdan**
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿa ḥüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī **ḫūr** olmasun

ḫūr-ı īn [1] Bu huride.

G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn / Āsitānuñda ider cārūb zülfin **ḥūr-ı ʿīn**

ḥūr-ı ʿīn [1] Güzel gözlü huri.

Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḥayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe ṣu ḳoymaġa dökmez **ḥūr-ı ʿīn**

ḥūr-ı bihişt [3] Cennet hurisi. *bk. ḥūr-ı ravża*

G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ eger olmasa ey **ḥūr-ı bihişt** / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı böyle melīḥ
G1081-6. Sensüz niʾderem cennet eyā **ḥūr-ı bihişti** / ʿĀşıḳ-ı dīdār ele girmez
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu **ḥūr-ı bihişt** / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben

ḥūr-ı ravża [1] *bk. ḥūr-ı bihişt*

G909-4. Ḳaddüñ ṭūbā özüñdür **ḥūr-ı ravża** / Yüzüñ cennet lebüñdür āb-ı kevṯer

ḥūr u cinān [1] Huri ve cennetler.

G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid senüñ **ḥūr u cinān** ḳadrin

ḥūr u ġılmān [5] Huri ve gılman.

G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī tā ezel / Şanmañ anı **ḥūr u** ya **ġılmān** sever
G1104-1. Sākin-i kūyın olan bāġ u gülistān istemez / ʿĀrıżun gören hergiz **ḥūr u ġılmān** istemez
G1825-5. Degüldür **ḥūr u ġılmāna** Muḥibbī cennete māyil / Ḥudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves ol **ḥūr u ġılmān** istemez / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū
G2330-2. **Ḥūr u ġılmān** ki dirler sāḳī-i gül-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyḫāneye

ḥūr u kevṯer [1] Huri ve kevser.

G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / **Ḥūr u kevṯer** istemem çünkim degül bābum benüm

ḥūr u melek [4] Huri ve melek.

G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu **ḥūr u melek** / Sen güzeller ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G644-2. Bilmezem **ḥūr u melek** midür perī yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / Ḥüsnine ḥayrānken şems ü ḳamer **ḥūr u melek**
D39-2. Ḥüsnine ḥayrān olupdur ins ü cinn ü **ḥūr u melek** / Çün ḥaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür güft ü gū

ḥūr u perī [1] Huri ve peri.

G1201-2. Saña ger **ḥūr u perī** dirsem olur bu söz ḥaṭā / Zīrā kim ehl-i başiret anlara ādem dimez

ḥūrā [9] Huriler. *bk. cennet ü ḥūrā, ḥūrā-yı cennet, kevṯer ü ḥūrā*

(ḥūrā [5], ḥūrāsındayuz [1], ḥūrāya [3])

G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam ṭoprağumı / Alup kuḥl idine cennetde **ḥūrā**
G77-4. Dimiş **ḥūrāya** beñzer yāri zāhid / Berāber ḳandadür ḥāşā vü kellā
G582-4. Ḥüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün **ḥūrā** çeker
G1085-2. Cennete **ḥūrā** eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Şanma cennet isterüz zāhid ya **ḥūrāsındayuz**
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler **ḥūrā** yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleten ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevṯer iç **ḥūrāya** baḳ
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi **ḥūrā** dilemem / Baña bu bes ki senüñ āşıḳı dīdāruñ olam
G2254-4. Oldum hemīn cān ile dīdār ʿāşıḳı / Zühhād gibi göñli **ḥūrāya** virmezin

ḥūrā-yı cennet [1] Cennet hurileri.

B184. Gül ide ṭoprağını **ḥūrā-yı cennet** gözine / Ger Muḥibbī ölür ise firḳat-i cānān ile

ḫurd eylemek [1] Küçültmek, ufaltmak.

G436-4. **Ḫurd eyledi** zemīni göñül āteşi hemān / Şimdengirü zebāna reh-i āsumān ṭutar

ḫurd u ḫaşḫaş olmaḳ [1] Kırıp dökülmek, paramparça olmak. (TDK, 2011: 1116)

G2643-2. Şol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende **ḫurd u ḫaşḫaş olmadı**

ḫurde [1] *Far.* İnce ve dakik mana, nükte, gizli mana, mazmun. (Ş. Sami, 2010: 468)

G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ **ḫurdesin**

ḫurde-bīn [3] *Far.* En küçük ve dakik şeyleri görebilen, müdekkik, fehm ve idraki pek keskin. (Ş. Sami, 2010: 468) *bk. ʿaḳl-ı ḫurde-bīn*

(ḫurde-bīn [1], ḫurde-bīne [1], ḫurde-bīnler [1])

G2345-5. Ḫıred bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / İyān olmaz bu degme **ḫurde-bīne**
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ / Var cihānda ol ki meger **ḫurde-bīn** ola
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / **Ḫurde-bīnler** içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi

ḫurde-bīnā [1] Ey idrak sahibi, ey müdekkik.

G2586-3. Dehānuñ var mı yoḳ mı **ḫurde-bīnā** / Görinmez nice diyeler yaḳında

ḫurde-dān [3] *Far.* Nükte ve dakayıkı anlayan, dakayik-âşinâ. (Ş. Sami, 2010: 468) *bk. fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān*

(ḫurde-dān [1], ḫurde-dānı [2])

G366-4. Feylesof olan daḥi bu nüktede ʿāciz giçer / **Ḫurde-dānlar** virmediler ʿışḳ şānından ḫaber
G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭab ʿuñ ḳıl niṣār / Aña beñzer ʿālem içre **ḫurde-dānı** bulmadum
G2704-2. Cihānda görinen bir cām-ı şāhid / Bunı naḳl itdi ʿışḳun **ḫurde-dānı**

ḥūrī [11] Ehl-i cennete mev'ûd olan hüsnâ kızların beheri, huri. (Ş. Sami, 2010: 468) *bk. cennet ü ḥūrī, cennet ü ḥūrī vü ġılmān, ḥūr, ḥūrī vü cennet, kevṯer ü ḥūrī*

(ḥūrī [7], ḥūrīdedür [2], ḥūrīler [1], ḥūrīleri [1])

G468-1. Cennetüñ **ḥūrīleri** vaṣfın melek iẓhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol **ḥūrīdedür** / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş **ḥūrīler** / Çünki sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur
G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden sirişdedür / **Ḫūrī** midür bilsem ʿaceb yā firişdedür
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / Eger **ḥūrī** disem bir pāre beñzer
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol **ḥūrīdedür** / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey **ḥūrī** ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye **ḥūrī** yā perī yā indi göklerden melek
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez **ḥūrī** / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2656-1. Perī misin melek misin ya **ḥūrī** / Yüzüñde berḳ urur Allāh nūrı
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker saña **ḥūri**

ḥūrī vü cennet [1] Huri ve cennet.

En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez bu göñül **ḥūrī vü cennet** daḥi nār

ḥūri-liḳā [1] Huri sima, huri çehre.

G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey **ḥūri-liḳā** / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil

ḫurḳat [1] *Ar.* İhtirâk eseri, yanık. (M. Nâcî, 2009: 236)

G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben **ḫurḳatin**

ḥūr-liḳā [1] *Far.* Huri yüzlü, güzel.

G833-2. Sensüz melek ey **ḥūr-liḳā** yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḥazendür

ḫurmā-yı ter [1] Taze hurma.

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden **ḫurmā-yı ter** / İbret içün ḳullaruña ḥikmet iẓhār eyledüñ

ḥūr-peyker [1] *Far.* Huri yüzlü.

G1695-1. Leblerüñ ey **ḥūr-peyker** sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

ḫurrem [7] *Far.* Mutlu, sevinçli. (Lexicon, 1890: 841)

bk. ḫurrem itmek, ḫurrem olmaḳ, ḫurrem ü şād eylemek, şād ü ḫurrem

(ḫurrem [6], ḫurremlerüz [1])

G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de **ḫurrem** şandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı şanma ādem şandılar
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā ʿārıẓuñ şubḥuñ hemān **ḫurrem** düşer
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı şanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı şādī bilüp **ḫurremlerüz**
G1667-3. Vaṣl bāġından ıraġ olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫātırum **ḫurrem** degül

G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün görmezem ben seni **ḫurrem** ey göñül
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dür olalı ey leṭāfet gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḥi **ḫurrem** degül
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir **ḫurrem** bahārumdur benüm

ḫurrem itmek [1] Mutluluk vermek, bahtiyar etmek.

G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm **ḫurrem itdi** / Dönüp zülf ile örtüp pür-ġam itdi

ḫurrem olmaḳ [1] Mutluluk duymak, bahtiyar olmak.

G821-4. Hemīşe **ḫurrem ol** ʿālemde ḳanum / Beni mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan gelen cefādur / Kimse cihānda **ḫurrem olduġı** yoḳdur olmaz
G1134-2. Ebed ḳurtulmasun derd ü belādan / O kim cevr ü cefādan **ḫurrem olmaz**
G1171-4. Eger sensüz cihānı geşt idersem / Benüm bu ḫāṭırum hīç **ḫurrem olmaz**
G1202-1. Göñül cānān yüzüñsüz **ḫurrem olmaz** / Döker göz yaşını ol bī-ġam olmaz
G1243-4. Ölünce çekeyin cevr ü cefāñı / Bulınmaz çünki ʿāşıḳ **ḫurrem olmış**
G1730-1. Saña uydum **olmadum** ben bir nefes **ḫurrem** göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1922-4. Açılsa bāġ-ı maḳṣūd görsem cemāl-i yāri / **Olsa** hemīşe **ḫurrem** cāy-ı iḳāmet itsem
G2418-4. Ṣabā sünbül ṣaçından bū getürse / **Olurdı** bu cihān **ḫurrem** bizümle
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup **ḫurrem olur**

ḫurrem ü şād eylemek [1] Sevinçli ve neşeli etmek.

G1701-3. Āsitānuñdan bu ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʿīi maḥrem idüp **ḫurrem ü şād eyle** gel

ḫursend [2] *Far.* Kanaatkâr, hoşnut. (Lexicon, 1890: 840)

(ḫursend [1], ḫursendem [1])

G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi **ḫursend** ḳıl
G1879-1. Cān ile bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām duʿā gelse ġamı **ḫursendem**

ḫūrşīd [16] *Far.* Güneş, şems. (Ş. Sami, 2010: 468)

bk. ḫūr, ḫūrşīd ṭoġmaḳ, ḫūrşīd-i ʿālem, ḫūrşīd-i ʿālem-tāb, ḫūrşīd-i enver, ḫūrşīd-i ḫāver, ḫūrşīd-i nūr-efşān, ḫūrşīd-i raḫşān, ḫūrşīd ü māh, māh ü ḫūrşīd, maṭla ʿ-ı ḫūrşīd, meh ü ḫūrşīd, meş ʿal-i ḫūrşīd, pertev-i ḫūrşīd

(ḫūrşīd [4], ḫūrşīdden [1], ḫūrşīddür [1], ḫūrşīde [6], ḫūrşīdi [3], ḫūrşīdine [1])

G284-2. Müşterī olalı ʿālem mihrüñe / Ḳalmadı **ḫūrşīd** ile māha revāc
G297-1. İçmeyem mey ger baña **ḫūrşīd** ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol **ḫūrşīde** kim anuñ seḥāb üstindedür
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril **ḫūrşīde** ṣanasın sāye-bān eyler
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ **ḫūrşīde** beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G708-1. Göñlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın **ḫūrşīde** gülşende seḥer şebnem ḳapar
G751-1. Gül-şeker kim didiler **ḫūrşīd** ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ **ḫūrşīddür** alnuñ ḳamer
G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿuṣṣāḳuñ naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü **ḫūrşīde** żarar
G1026-2. Yüzüñ **ḫūrşīdine** zülf-i siyāhuñ / Yazılmış ḫaṭṭ ile ḫoş sāye-bāndur
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẓardan hīç **ḫūrşīde** żarar
G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına **ḫūrşīd** ile māh / Mihre irişür kesāfet māh olur münḫasif
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin ṣaḳlamış **ḫūrşīdi** gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿ itmiş özin deryāyı baḳ
G1953-3. Zühre muṭrib-i meclis idelüm meclise gel / Ḳameri bende vü **ḫūrşīdi** ġulām eyleyelüm
G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler baña **ḫūrşīdden** / Gel ṭulūʿ eyle maḥrūm ḳılma dīdden
G2538-4. El ursa ṣabā gibi giderse ser-i zülfin / Refʿ itse sübḥānı yüzi **ḫūrşīdi** açılsa

ḫūrşīd ṭoġmaḳ [1] *bk. āfītāb ṭoġmaḳ, güneş ṭoġmaḳ*

G713-2. **Ṭoġsa ḫūrşīd** açılur āşıḳlaruñ göñli gözi / Göñlüm açmaġa benüm ol ʿārıż-ı rūşen yiter

ḫūrşīd-i ʿālem [1] Âlemin güneşi

B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem dirdüm velī / Bilmedüm olmaz imiş **ḫūrşīd-i ʿālem** sāyesi

ḫūrşīd-i ʿālem-tāb [2] Âlemi aydınlatan güneş.

G2136-1. Dilberüm gösterse ḫaddin sünbül-i sīrābdan / Ẓāhir olur ṣan cihān **ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan**
B154. Ayaġı ṭoprağı başum üzre devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem **ḫūrşīd-i ʿālem-tāba** ben

ḫūrşīd-i enver [2] Nurlu güneş.

G241-4. Sen olduñ ḫüsn ile **ḫūrşīd-i enver** / Ḳapuñda cümle-i ʿuṣṣāḳ ẕerrāt

G1046-1. Esed burcından ol **ḫūrşīd-i enver** / Cihānı eyledi cümle münevver

ḫūrşīd-i ḫāver [2] Yeni doğmuş güneş, şark güneşi.

G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv ile çenār eyler du ʿā / Lāle ruḫsāruña **ḫūrşīd-i ḫāver** imrenür
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da ṣor ʿālemde dir **ḫūrşīd-i ḫāver** görmedük

ḫūrşīd-i nūr-efşān [1] Nur saçan güneş.

G2172-2. Sen melek-ruḫsārı için her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum sözler dinür **ḫūrşīd-i nūr-efşān** için

ḫūrşīd-i raḫşān [6] Parlak güneş.

G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün meh ü **ḫūrşīd-i raḫşān** oldı ṭut
G190-3. Pertev- i ḥüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / Bir naẓar baḳmaz göre **ḫūrşīd-i raḫşānı** dürüst
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḫş / Ẕerre nice eylesün **ḫūrşīd-i raḫşān** ile baḫş
G458-2. Yine ʿıyd oldı bezendi her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın kim her biri **ḫūrşīd-i raḫşān** oldılar
G1725-1. Mihr idüp āşıḳlara gün gibi gel göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi **ḫūrşīd-i raḫşāna** zevāl
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḫi ra ʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek **ḫūrşīd-i raḫşān** ol

ḫūrşīd ü māh [1] Güneş ve ay.

G2783-4. Zevāli olmasa **ḫūrşīd ü māhuñ** / Yüzüñe gün dir idüm alnuña ay

ḫūrşīd-rū [1] Güneş yüzlü.

G1217-4. Çünki rūşendür eyā **ḫūrşīd-rū** ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes

ḫūrşīd-ṣıfat [1] Güneş gibi. *bk. ḫūrşīd-veş*

G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını **ḫūrşīd-ṣıfat** / Şevḳ ile sen de Muḥibb çāk-ı girībān eyle

ḫūrşīd-veş [3] *bk. ḫūrşīd-ṣıfat*

G2211-1. ʿĀm iken **ḫūrşīd-veş** luṭfuñ cihāna nūrdan / Ṣaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2606-7. Gāh olur bir ẕerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh döner **ḫūrşīd-veş** raḫşān ider göñlüm beni
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ ser-te-ser **ḫūrşīd-veş** / Cür ʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil dimeñ esrārumı

ḫurūc eylemek/itmek [2] Çiḳmaḳ, ʿāsī olmaḳ...(Tulum, 2011: 914)

G278-3. Kāfır ḫaṭını görince islāma ḳaṣd ider / Ḫāżırlanur ki **eyleye** baş ḳaldurup **ḫurūc**
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel **ḫurūc itme** ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş

ḫurūf [2] *Ar.* Harfler.

(ḫurūfı [1], ḫurūfını [1])

G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele ḳalem / Evvel **ḫurūfı** kāġıẕa yazdum görindi ġam
G2322-2. Servüñ **ḫurūfını** çü yazan noḳṭa ḳomadı / Āzādeligle bulduġıçün iştihār serv

ḫurūş eylemek/itmek [4] Ḳımıldanmaḳ, hárekete gelmek, cūş u ḫurūş etmek...(Tulum, 2011: 914-915)

G1255-1. İşidüp ʿışḳdan şadā **itdi** hem-ān-dem dil **ḫurūş** / ʿIşḳ dir āh eyle gel ʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1275-3. Baḫr-i eşküm başdan aşdı ġarḳ ider āḫır beni / Bād-ı āhumla **ider** deryāleyin her dem **ḫurūş**
G2185-5. Muḥibbī la ʿl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp ḥabbe çāk idüp **ḫurūş itdi** sevdāsından
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı **eylerse ḫurūş** / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

ḫurūş-ı cūş [1] Coşup taşma.

G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin cām ile ṣafāya virüp / **Ḫurūş-ı cūş** ile deryā gibi ṣafāda olam

ḫūr-veş [1] Huri gibi (güzel).

G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye sen **ḫūr-veşi**

ḫūr-zād [1] Huri.

Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol **ḫūr-zād** / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād

Ḫusrev [27] *Far. bk. Cāmi vü Ḫusrev, efser-i Ḫusrev, Ferīdūn u Ḫusrev, ḫusrev-i birūz, ḫusrev-i ḫāver, ḫusrev-i ḫūbān, ḫusrev-i mülk-i suḫan, ḫusrev-i Rūm, ḫusrev-i şīrīn-dehen, Ḫusrev ü*

Cem, Ḫusrev ü Cemşid ü Dārā(b), Ḫusrev ü Dārā, Ḫusrev ü Ḥāfıẓ, Ḫusrev ü İskender ü Dārā, Ḫusrev ü Şīrīn, İskender ü Dārā vü Ḫusrev, livā-yı ḫusrev, sūz-ı Ḫusrev, şi ʿr-i Ḫusrev, tāc-ı Ḫusrev

(Ḫusrev [13], Ḫusrevden [1], Ḫusreve [5], ḫusrevi [6], ḫusrevinde [1], Ḫusrevüm [1])

1. Husrev-i Dihlevî; Moğol hükümdarı Cengiz'in zulmü nedeniyle memleketi Türkistan'ı terk edip Hindistan'a giden bir ailenin çocuğudur. Kasîde, gazel, mesnevî ve diğer nazım şekillerinin yanısıra musîkîde de yetenekli idi. Dörtyüz bin beyt tutarında şiiri ve 99 eseri olduğu söylenir... *Heşt Behişt*, *İskender-nâme*, *Penc Genc*, *Leylî vü Mecnûn* ve *Şîrîn ü Husrev* adlı mesnevilerden oluşan hamse sahibidir... (Zavotçu, 2006: 229-230)

G258-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide **Ḫusrev** daḥi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥş
G464-5. Söz çerāġın rūşen itse ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī sözi **Ḫusrevden** yaḳar
G718-5. Yine **Ḫusrev** gibi şi ʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G1402-5. Dostlar her bir sözüm **Ḫusrev** kelāmıdur benüm / İdeyim şā ʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı **Ḫusrev** gibi ḥasen / İrsün kemāle ṣanʿatı şīrīn edāda ol
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne ʿāşıḳdur velī **Ḫusrev** degül
G1848-5. Ḫıred-mendüm Ḫudāvendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum **Ḫusrevüm** mīrüm cihān iḳlīmine cānum
G2271-5. N'ola Rūmuñ **Ḫusrevi** olsa Muḥibb / Çünkim oldı mālik-i mülk-i suḫan
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü **Ḫusrev** tācın / Ḳapusında baña dildār yiter bende dise
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şi ʿr-i sūz-nākı / Dir **Ḫusreve** irişmiş andan yaḳar çerāġı
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend **ḫusrev** cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

2. Hüsrev ü Şirin'in erkek kahramanı Hüsrev-i Pervîz.

G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne **Ḫusrev** ol gedā Ferhāddan
Mh7-6. Cām-ı ṣarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı **ḫusreve** / Ṣorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı **Ḫusreve** / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen bilür

3. Hükümdar, şah. (Ş. Sami, 2010: 473)

G329-3. Degüldür **ḫusrev** līk ʿāşıḳ oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu ḥūr u melek / Sen güzeller **ḫusrevinde** cümlesi ḳāyildürür
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ **ḫusrevi** / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ārsuz
G1227-1. Ey güzeller **ḫusrevi** cevr itmege itme heves / Bir naẓardur itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes
G1707-4. Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi **ḫusrev** ṣanur alsa ele peymāne dil
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger **Ḫusrev** eger cāmın Cemin
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / Ey güzeller **ḫusrevi** sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı **ḫusreve** / Āh ile nāle ḳılsa gelür şādī **ḫusreve**
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / **Ḫusrev** meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller **ḫusrevi** sīmīn-beden
B23. Umar **Ḫusrev** şeker şīrīn lebinden / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād

ḫusrev-i bīrūz [1] Zümrüt padişahı.

G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol **ḫusrev-i bīrūz** gelür

ḫusrev-i ḫāver [1] Doğunun padişahı.

G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi **ḫusrev-i ḫāver** güneş / Ḳaṣdı bu ide sipāhı encümi çāker güneş

ḫusrev-i ḫūbān [5] Güzeller sultanı.

G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre **ḫusrev-i ḫūbān** diñüz / Pādişāh-ı dehre dirler nitekim ʿālī-cenāb
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi yine leşker-i ġamı / O ẓulm idici **ḫusrev-i ḫūbān** ne yirdedür
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey **ḫusrev-i ḫūbān** / Kimüñle ṣaf ṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G2069-3. Sen lebi şīrīn vefāsuz **ḫusrev-i ḫūbān** içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol **ḫusrev-i ḫūbān** / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil dü-çeşmi kāfir-i fettān

ḫusrev-i mülk-i suḫan [2] Söz memleketinin şahı.

G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ biz **ḫusrev-i mülk-i suḫan**/ Böyle raġbet bulmaz idi defter ü dīvānumuz

G1516-5. Ey Muḥibbī **ḫusrev-i mülk-i suḫansın** var ise / Şiʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ

ḫusrev-i Rūm [1] Osmanlı padişahı.

G1960-5. Olaldan **ḫusrev-i Rūmūn** kemāle irdi eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne ṭañ disem ẓāhir oldum

ḫusrev-i şīrīn-dehen [2] Tatlı ağızlı şah/sevgili.

G502-4. Zülf-i şeb-dizüñ görüp ey **ḫusrev-i şīrīn-dehen** / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol **ḫusrev-i şīrīn-dehen** Ferhāde beñzersin

Ḫusrev ü Cem [1] Hüsrev ve Cem

G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin ḳanda gitmişdür Feridūn **Ḫusrev ü Cemler**

Ḫusrev ü Cemşid ü Dārā(b) [2] Hüsrev, Cemşid ve Dara

G114-7. Bulurdı ger vefā gelse cihāndan / Sikender **Ḫusrev ü Cemşid ü Dārāb**
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫıruñ / Ḳanda gitdi **Ḫusrev ü Cemşid ü Dārā** Keyḳubād

Ḫusrev ü Dārā [1] Hüsrev ve Dara

G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden öñürdi / Sikender **Ḫusrev ü Dārā** Ferīdūn daḫi Cemlerdür

Ḫusrev ü Ḥāfıẓ [1] Hüsrev ve Hafız.

G1803-5. **Ḫusrev ü Ḥāfıẓ** ider şiʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

Ḫusrev ü İskender ü Dārā [1] Hüsrev, İskender ve Dara.

G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā / **Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan** ey dilʿibret al

Ḫusrev ü Şīrīn [1] Hüsrev ve Şirin.

G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var **Ḫusrev ü Şīrīn** velī / Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı

ḫusrevā [20] Ey sultanım, şahım / sevgilim.

G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẓikrin itdüm gülşen içre **ḫusrevā** / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / Sen ṭururken **ḫusrevā** varup kime yalvaralar
G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre **ḫusrevā** benüm / Ferhād u Ḳays ḳıṣṣaları bir risāledür
G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it **ḫusrevā** / Pāyuña īṣār içün bir tuḥfe-i nev-restedür
G690-5. **Ḫusrevā** kimdür dir iseñ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel **ḫusrevā** / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it **ḫusrevā** / Pāyuña īṣār ider çün tuḥfe-i şāyestedür
G1185-4. Sen şaçı Leylā lebi şīrīn olaldan **ḫusrevā** / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1278-3. Baş çekmiş serv-ḳaddüñ **ḫusrevā** / Sidreden ḳaddüñi bālā eylemiş
G1291-5. **Ḫusrevā** gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı **ḫusrevā** şaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1341-6. **Ḫusrevā** gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳīʿ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / **Ḫusrevā** bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1461-1. **Ḫusrevā** dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede bir nevʿde üstād ancaḳ
G1547-3. **Ḫusrevā** şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarībi bir nefes şād itmedüñ
G1617-3. Diller alup her ṭarafʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ üzre **ḫusrevā** ṭuġ u livādur kākülüñ
G1674-1. **Ḫusrevā** gel bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ kūh-ı tenüm kāh eyledi / **Ḫusrevā** ben çekdügümi çekmemişdür kūh-ken
G2223-4. **Ḫusrevā** çün ḥüsn ile cānān-ı ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuşşāḳ eyleme āḫır şorılur dāddan
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / **Ḫusrevā** gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛāce imiş

hūş [9] *Far.* Akıl, şuur, hıred. (Ş. Sami, 2010: 468)

bk. ʿaḳl u hūş, ʿaḳl u ṣabr u hūş, hūşı gitmek, hūş u ʿaḳl, ṣabr u ʿaḳl u hūş, ṣabr u hūş, ṭāḳat u hūş

(hūş [7], hūşı [2])

G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde **hūş** / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya anda **hūş** / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ **hūş**
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde **hūş**
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi bende ḳalmadı **hūş**
G1271-1. Kūh-ı ġamda **hūşı** yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde **hūş**
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda var **hūşı** / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda **hūş**

hūşı gitmek [1] Ne yapacağını şaşırmak, aklı gitmek.

G33-4. **Gitdi hūşum** benüm Mecnūn eyledi / Ꞽşḳdan gūşuma girdi bir ṣadā

hūş u ʿaḳl [1] Şuur ve akıl.

G886-3. Nice ʿarżuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / **Hūş u ʿaḳlum** zāyil olur bu zebānum lāldur

ḫuşk [1] *Far.* Kuru, ıslak olmayan. (Lexicon, 1890: 849)

G765-3. **Ḫuşk** olupdur āteş-i dilden dehānumda zebān / Vaṣf-ı ruḫsāruñ ḳaçan ḳılsam zebānum tāzeler

ḫuşk-leb [1] *Far.* Dudağı kuru.

G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb ile ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış **ḫuşk-leb**

hūşyār [1] *Far.* Akıllı, âkil. (Ş. Sami, 2010: 469)

G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim gördügi var yāri kim **hūşyār** ola

ḫūt [1] *Ar.* Büyük balık. (Ş. Sami, 2010: 469) *bk. baṭn-ı Ḥūt*

G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül şan **ḫūtdur**

ḫuṭbe [3] *Ar.* ...minberde okunan dua ve verilen öğüt. (TDK, 2011: 1117)

bk. ḫuṭbe-i ḫūb, ḫuṭbe-i ḥüsn, ḫuṭbe-i ʿışḳ

(ḫuṭbe [1], ḫuṭbesin [2])

G482-4. Şāḫ-ı serv üzre ḳaçanki **ḫuṭbe** okur ʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet **ḫuṭbesin** / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet **ḫuṭbesin** / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün

ḫuṭbe-i ḫūb [1] Güzel hutbe.

G639-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī rūyını / **Ḫuṭbe-i ḫūbı** çün anuñ nāmıdur

ḫuṭbe-i ḥüsn [2] Güzelliğin hutbesi.

G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / Minber üzre **ḫuṭbe-i ḥüsnüñ** oḳunur gördüm ḫaṭīb
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı **ḫuṭbe-i ḥüsnin** ḫaṭīb

ḫuṭbe-i ʿışḳ [1] Aşkın hutbesi.

G1659-5. **Ḫuṭbe-i ʿışḳı** oḳu yārān ḳamu güş eylesün / Ey Muḥibbī cāmi ʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol

Ḫuten [1] *bk. Çīn ü Māçin u Ḫuten, Ḫıṭā, misk-i Ḫuten, müşk-i Ḫuten, ṣaḥrā-yı Ḫuten*

G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan **Ḫuten** mülkinde āhūlar mıdur

hūy u hāy [7] Cümbüş gürültüsü. (Ş. Sami, 2010: 469)

G1041-6. ʿÖmri ġavġā ile giçür zāhid / Ꞽşḳ eri **hūy u hāyı** bilmezler
G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanāʿat birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol **hūy u hāyı** istemez
G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem **hūy u hāy** eksük degül
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī **hūy u hāya** baḳma gel / Gör ṣadālar nice çıḳar kūşe-i meyḫāneden
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben çün ü çirādan / Dilā sen daḥi giç bu **hūy u hādan**
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür dünyā içün bu **hūy u** bu **hāy**
Mr3-1. ʿĀlemüñ her kūşesi bir **hūy u** bir **hādur** gider / Kimi şādān kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider

hūy u hāy-ı çemen [1] Çimeliğin cümbüşü/eğlencesi.

G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer bu **hūy u** bu **hāy-ı çemen**

hūy u hāy-ı ʿışḳ [1] Aşkın cümbüşü.

G1439-1. ʿĀşıḳuñ gitmez dilinden hīç **hūy u hāy-ı ʿışḳ** / Ṭutısar arż u semāyı ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ

ḫūy [8] *Far.* Hulk, tabiat, cibillet, sirişt; âdet, mutad. (Ş. Sami, 2010: 469)

bk. ḫū, ḫūy ḳılmaḳ, ḫūy-ı Ḥasan

(ḫūyıdur [1], ḫūyını [2], ḫūyimiş [1], ḫūyuñ [2], ḫūyuñdur [2])

G408-3. Nice yıldur kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ **ḫūyıdur**
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel **ḫūyuñdur**
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā **ḫūyını** terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş

G1564-3. İtmeseñ ger bir naẕar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimse ʿayb itmez seni çün eski **ḫūyuñdur** senüñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāşıḳlaruñ / Hīç naẕirüñ yoġ idi olmasa bu **ḫūyuñ** senüñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key şaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yakısar bu hāy ile **ḫūyuñ** senüñ
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ıraḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin **ḫūyını**
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden **ḫūyimiş** / Bir ḳıl ile ʿālemi baġlar cādūyimiş

ḫūy ḳılmaḳ [1] Âdet edinmek.

G2221-4. Yaraşur ḳılsan niyāz ehline nāz / **Ḫūy ḳılma** tek cefā vü cevri sen

ḫūy-ı Ḫasan [1] Hasan'ın âdeti.

G634-5. Kimüñ yolına cān u seri virdi Muḥibbī / Maḥmūd-ṣıfat īsi-nefes **ḫūy-ı Ḫasandür**

ḫużūr [8] *bk. cāy-ı ḥużūr, ḥużūr eylemek/itmek, ḥużūr-ı ḳalb*

(ḥużūr [1], ḫūyıdur [1], ḥużūra [2], ḥużūrı [4])

G1027-2. Şeyḫ lezẕet alsa şavmaʿasında semā ile / Rindüñ **ḥużūrı** meygede çeng ü çegānedür
G1359-4. İster iseñ sen **ḥużūrı** ṭut tecerrüd ʿālemin / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç ṣol u ṣaġ
G1413-5. Nice varıbilem kim leng merkeb / **Ḫużūr** ile irilmez menzil uzaḳ
G1573-1. Demine reşk ider şehler gedānun / Ki zīrā yoḳ **ḥużūrı** pādişānuñ
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye **ḥużūra** gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp **ḥużūra** varam / Ne yāda minnet idüp ḫod āşināda olam
G2656-2. Cihānda miḥnet ü derd ü elem çoḳ / Bulınmaz arasañ bir dem **ḥużūrı**

ḥużūr eylemek/itmek [6] Diñlenmek, rāhát etmek, istirāhát etmek, nefeslenmek...(Tulum, 2011: 865)

G150-4. İster isen ʿālem içre **idesin** dāim **ḥużūr** / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G205-1. Eger dirseñ **ḥużūr idem** dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G1144-2. Ṣaḳla esrāruñı her demde **ḥużūr eyleyesin** / N'ola Manṣūrı göre olduġiçün kāşif-i rāz
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb ile herkes **ḥużūr ider** / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G2499-6. Her kim ġanī olursa şanmañ **ḥużūr ider** ol / Dervīşlige ola ḳāni ʿ ʿömri giçer şafāda
G2627-5. Ger **ḥużūr itmek** dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-i ʿuzlet gibi

ḥużūr-ı ḳalb [1] Kalp huzuru.

G674-5. **Ḥużūr-ı ḳalb** ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür

ḥüccet [1] *Ar.* Delil, burhan. (Ş. Sami, 2010: 470)

G305-2. İledüp **ḥüccetini** ḳāḍi-i ʿışḳa ḥaṭuñ / Göricek anı ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ

ḥücre [2] *Ar.* Küçük oda, odacık. (Ş. Sami, 2010: 470) *bk. ḥücre-i dil*

(ḥücrede [1], ḥücrei [1])

G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim **ḥücrei** rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme dilā kim **ḥücrede** yārān uyur

ḥücre-i dil [1] Gönül hücresi.

G479-2. **Ḥücre-i dil** teng şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur

hücūm itmek [1] Urmaḳ, üzerine varmaḳ, hámle etmek...(Tulum, 2011: 866)

G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan **idüp hücūm** / ʿĀrıżuñ dīn şehri iken kāfiristān eyledüñ

ḥükm [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 470)

bk. ḥükm eylemek/itmek, ḥükmi giçmek, ḥükmi olmamaḳ, ḥükm-i şāhī, hüḳm-i şāhid, ḥükm-i şer

(ḥükm [4], ḥükmini [1], ḥükmüñ [2], ḥükmüñe [1])

1. Emir, irade, kumanda.

G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ **ḥükmüñ** izhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḥi sīb

2. Karar...

G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur **ḥükmüñ** buyur olur revā
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse **ḥükm** anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç
G1580-5. Ḥākimdürür çü **ḥükm** anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek
G1842-2. Öldürürse emr anuñdur dirgürürse **ḥükm** anuñ / Her ne kim ḳılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

G1976-4. Cevr iderse **ḥükm** anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
En1-28. Lām Lā dimezem **ḥükmüñe** fermān ḳoyam / Elif Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār

3. Kuvvet, ehemmiyet, nüfuz.

G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ **ḥükmini** Tātār ḫāne ṭapşırdum

ḥükm eylemek/itmek [8] (TDK, 2011: 1119)

1. Egemenliği altında bulundurmak

G2053-4. Her şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup **ḥükm eylesün** çün oldı Dārā-yı çemen
G2077-3. Işḳ ile hep ṭuyūr u vuḥūşa **ider ḥükm** / Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme **ḥükm ide** dirdüm işbu fermān ile ben
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine **ḥükm itdi** kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaşdı anuñ īmān ola

2. Düşünme veya yargılama sonunda bir kanıya varmak.

G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller esīr / Her ne **ḥükm itseñ** şehā sensin emīr
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim **ḥükm eyleseñ** / Tīġüñe teslīm ider boynını fermānuñ senüñ
G1795-2. Her ne **ḥükm itse** revādur cānuma / Ben ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G2223-3. ʿĀşıḳuñ ḳatline çünkim **ḥükm ider** ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan

ḥükmi giçmek [2] Gücü yetmek, sözü geçmek. (TDK, 2011: 1119)

G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma baş üstine / Şāhlar **ḥükmi giçer** ḳullar aña fermān oḳur
G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / **Ḥükmi** anuñ cemīʿ-i vuḥūşa revā **giçer**

ḥükmi olmamaḳ [1] Önemi, geçerliliği, etkisi bulunmamak. (TDK, 2011: 1119)

G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāş it gel beni / Dir ki olmayınca **olmaz ḥükm** suḫandan ḫalāş

ḥükm-i şāhī [1] Padişahlık hükmü.

G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi **ḥükm-i şāhīdür** lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf

hüḳm-i şāhid [1] Sevgilinin hükmü.

G722-4. Nicesi rām olmasun gören berāt-ı ḥüsnüñi / **Ḥükm-i şāhiddür** ḳaşuñ almış ele ṭuġrā çeker

ḥükm-i şer [1] Şer'i hüküm.

G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī **ḥükm-i şer** ile ḥaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek ṣevāb

hümā [26] *Ar.* Cezâyir-i bahr-i muhîtte bulunan bir kuş, cennet kuşu, devlet kuşu; *mec.* saadet, kutluluk, nâ'iliyyet. (Ş. Sami, 2010: 471)

bk. devlet hümāsı, hümā-yı luṭf, hümā-yı vaṣl, hümā-yı zülf-i dilber, sāye-i hümā

(hümā [15], hümādur [1], hümānuñ [1], hümāsı [1], hümāsına [1], hümāya [1], hümāyı [5], hümāyuñ [1])

G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum sen **hümāyı** ṣayd içün / Fārigˇ ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G103-3. Himmetüm destiyle ṣaldum göñlümüñ şehbāzını / Umaram dildārı ṣayd idem olursa da **hümā**
G514-2. **Hümā** gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G662-4. Ey **hümā** ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G750-3. Yüksek uçarsa **hümā** gibi ʿaceb midür nigār / İki yañadan iki zülfini bāl ü per giçer
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ **hümāsı** nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G885-2. Ġıdā ḳıl ey **hümāyuñ** gel bugün bu üstüḫʷānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G1029-2. Ol **hümā** ḳaşrı saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1094-5. Sāye ṣalsa gedāyı şāh eyler / Pes ol zülfi **hümāyı** kim sevmez
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir **hümādur** dāimā pervāzı çoḳ
G1469-3. Ṣayd olurken ol **hümānuñ** dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem gerek
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir **hümā** ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen **hümāyı** ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1793-1. Sāye ṣalsa ol **hümā** ger ben gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1818-5. Ey Muḥibbī ol **hümā** ṣaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre **hümā** / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ **hümāsına** / Degül iken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb ala şikār oldum
G1955-2. **Hümā** gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm

G1991-4. Degülken kimseye ḳudret **hümā** murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2211-5. Ol **hümā** yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2359-3. Göñül şehbāzını himmetle yine / Şikār itmege ṣaldum ol **hümāya**
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl **hümā** ṣal ben ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2513-3. Ol **hümā** yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle ṣalup anı şikār itmek nice
G2520-3. Sen **hümāyı** bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol **hümā** pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2713-2. Ol **hümāyı** bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ yigregi

hümā-yı luṭf [1] Lütuf hüması.

G2241-3. Ey **hümā-yı luṭf** ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum üzre nʾola bir kerre yaparsan āşiyān

hümā-yı vaṣl [1] Kavuşma hüması.

Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben **hümā-yı vaṣlını** bir gün şikār itsem gerek

hümā-yı zülf-i dilber [1] Sevgilinin saçının hüması.

G674-6. Anuñçün pādişāh oldum ser-ā-ser cümleʿuṣṣāḳa / **Hümā-yı zülf-i dilberden** başuma sāye düşmişdür

hümā-pervāz [5] Yükseklerde uçan; *mec.* âlî-himmet. (Ş. Sami, 2010: 471)

(hümā-pervāz [2], hümā-pervāza [1], hümā-pervāzı [2])

G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd içün / Ol **hümā-pervāz** çeşmi gibi şāhin gezdürür
G981-2. Ol **hümā-pervāza** irişmek murād idem yine / Ḫor baḳmañ göñlüme kim himmeti ālidedür
G1235(a)-4. Ol **hümā-pervāzı** ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol **hümā-pervāz** / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G2084-5. Ol **hümā-pervāzı** gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẓar bāz isteyen

hümā-ṭalʿat [2] Hüma yüzlü.

G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey **hümā-ṭalʿat** saña menzil-i felek fersā imiş
G2377-4. Ey **hümā-ṭalʿat** kerem ḳıl hümā ṣal ben ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye

hümā-veş [1] Hüma gibi.

G38-2. Perçemüñ zülfüñ **hümā-veş** sāye ṣaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum saña

hüner [14] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 472) *bk. ehl-i hüner*

(hüner [12], hünerdür [2])

1. Bilme, biliş, marifet, malûmat.

G225-4. Ufatmaḳ sāġarı zāhid **hüner** mi / Bütün ḳılmaḳdurur anı kerāmet
G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿayb / Uṣṣāḳ içinde bī-ser ü pālıḳ **hüner** yiter
G893-3. Ẕikr eyle leb-i laʾlin vü ẕikr eyle meyānın / ʿĀlemde **hüner** olmaya idrāke berāber
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir **hüner** degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbīʾye neʿayb / Bir **hüner** bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
Mr8-13. Her kişi gerçi er giçer / Ammā gerek erde **hüner**

2. Ustalık, hazakat, maharet.

G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim **hüner** ister / Cān ile cefā tīrine sīne siper ister
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd **hüner** ister
G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu **hüner** olmaz
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek **hünerdür** / Niʾdem kim bende hergiz bu **hüner** yoḳ
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ **hünerdür** ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara

3. İnce sanat...

G705-4. Daḫi rengīn dizeyim söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger dirse **hüner**
G831-6. Daḫi rengīn dizelüm söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger dirse **hüner**

ḥürmet [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 472)

bk. ḥürmet itmek, ḥürmet ü ʿizzet itmek, ḥürmet ü ḳadr, ʿizzet ü ḥürmet, ḳadr ü ḥürmet

(ḥürmeti [1], ḥürmetin [3], ḥürmetinden [1], ḥürmetine [4], ḥürmetiyçün [1])

1. Şeref, haysiyet.

G1-5. Muṣṭafā'nuñ **ḥürmetine** yā İlāh / Sen müyesser eyle cennāt-ı naʿīm
G22-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim bir aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed **ḥürmeti** kim saña olmışdur ḥabīb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed **ḥürmetine** kim saña oldı ḥabīb
G1784-4. Muḥammed **ḥürmetine** ya İlāhi / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden irme rāhum
G1998-5. Ḳıl Muḥammed **ḥürmetine** ya İlāhü'l- ʿālemīn / Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa başṣun ḳadem
M1-10. İlāhi ol resūluñ ʿizzetiyçün / Daḥi alnındaki nūr **ḥürmetiyçün**

2. Riayet, itibar, ikram, izaz.

G270-1. Zāhidā mey **ḥürmetinden** eyleme her-bār baḥṣ / Ebleh olma ṣaḳla ṣoḥbet **ḥürmetin** be-güẕār baḥṣ
G871-4. Meygede aʿdābını ṣūfi ne bilsün ṣor baña / **Ḥürmetin** ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde ṣarābı ṣūfi / **Ḥürmetin** añlamayup līk içer kendü de nīz

ḥürmet itmek [2] Saymak, saygı göstermek. (TDK, 2011: 1120)

G154-5. Ey Muḥibbī **ḥürmet itmez** kimseye sulṭān-ı ʿışḳ / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G2256-2. Gül ʿiẕāruñda ʿaraḳdan olduġıçün bir varaḳ / **Ḥürmet idüp** göze sürerler bilenler ḳıymetin

ḥürmet ü ʿizzet itmek [1] Saygı ve büyüklük göstermek.

G879-5. Cihānda isteyen devlet-i kemāle saʿy ider lā-büd / **İderler ḥürmet ü ʿizzet** şu kim ehl-i kemāl olur

ḥürmet ü ḳadr [1] Saygı ve kıymet.

G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu **ḥürmet ü** bu **ḳadri** şeker ḳanda bulaydı

Ḥüseyn ü Ḥasen [2] Hüseyin ve Hasan.

G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile **Ḥüseyn ü** ya **Ḥasensin** sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile **Ḥüseyn ü** ya **Ḥasensin** sen

ḥüseynī [1] *Ar.* Türk müziğinin altı numaralı basit makamıdır; en eski makamlardandır. (Devellioğlu, 2000: 392)

G894-4. Muṭrib terāne başla **ḥüseynī** nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür

ḥüsn [230] *Ar.* Güzellik, cemal. (Ş. Sami, 2010: 473)

bk. āfitāb-ı ḥüsn, āteş-i ḥüsn, ʿarṣa-i ḥüsn, ʿarż-ı ḥüsn eylemek/itmek, āyet-i ḥüsn, āyīne-i ḥüsn, bāġ-ı cemāl-i ḥüsn, bāġ-ı ḥüsn, bahār-ı ḥüsn, bahār-ı ḥüsn ü nāz, baḥr-i ḥüsn, bāzār-ı ḥüsn, berāt-ı ḥüsn, berāt-nāme-i ḥüsn, cāmi ʿ-i ḥüsn, cemāl ü ḥüsn, çerāġ-ı ḥüsn, bezm-i ḥüsn, daʿvā-yı ḥüsn, dervāze-i ḥüsn, devr-i ḥüsn, deyr-i ḥüsn, esbāb-ı ḥüsn, ġāret-i ḥüsn itmek, genc-i ḥüsn, gencine-i ḥüsn, ġurūr-ı ḥüsn, gül ʿizār-ı ḥüsn, gülsitān-ı ḥüsn, gülşen-i ḥüsn, gülzār-ı ḥüsn, ḫuṭbe-i ḥüsn, ḥüsn-i Baġdād, ḥüsn-i cihān-ārā, ḥüsn-i devr, ḥüsn-i dilber, ḥüsn-i dildār, ḥüsn-i eş ʿār, ḥüsn-i evrāḳ, ḥüsn-i genc, ḥüsn-i gülzār, ḥüsn-i māh-peyker, ḥüsn-i meh--veş, ḥüsn-i tedbir, ḥüsn-i yār, ḥüsn-i zekāt, ḥüsn-i zibā, ḥüsn-i zülf, ḥüsn ü cemāl, ḥüsn ü cihān, ḥüsn ü ḫulḳ, iḳlīm-i ḥüsn, istiġnā-yı ḥüsn, Kaʿbe-i ḥüsn, ḳaṣr-ı ḥüsn, kitāb-ı ḥüsn, kişver-i ḥüsn, lemʿa-i ḥüsn, maġrūr-ı ḥüsn olmaḳ, māh-ı ḥüsn, medḥ-i ḥüsn, mescid-i ḥüsn, metāʿ-ı ḥüsn, metn-i ḥüsn, meydān-ı ḥüsn, Mıṣr-ı ḥüsn, midḥāt-i ḥüsn, mihr-i ḥüsn, mir'āt-ı ḥüsn, muḳteżā-yı ḥüsn, muṣḥaf-ı ḥüsn, nāb-ı ḥüsn, naḳş-ı ḥüsn, nāme-i ḥüsn, nat-ı ḥüsn, naṭʿ-ı ḥüsn, nev-ʿarūs-ı ḥüsn, nev-bahār-ı ḥüsn, nūr-ı ḥüsn, ordu-yı ḥüsn, pādişāh-ı ḥüsn, pertev-i ḥüsn, serīr-i ḥüsn, serīr-i mülk-i ḥüsn, sermāye-i ḥüsn, ṣıfat-ı ḥüsn, sulṭān-ı ḥüsn, ṣūret-i ḥüsn, şāh-ı ḥüsn, şehr-i ḥüsn, şehriyār-ı ḥüsn, şem ʿ-i cemāl-i ḥüsn, şem ʿ-i ḥüsn-i dilber, şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keş, şem ʿ-i ḥüsn-i yār, şem ʿ-i ḥüsn, şevḳ-i ḥüsn, tāb-ı ḥüsn, ṭalʿat-ı ḥüsn, varaḳ-ı ḥüsn, vaṣf-ı ḥüsn, viṣāl-i ḥüsn, zekāt-ı ḥüsn, zekāt-ı ḥüsn virmek

(ḥüsn [67], ḥüsne [8], ḥüsni [15], ḥüsnidür [1], ḥüsnile [1], ḥüsnin [5], ḥüsninde [2], ḥüsnine [16], ḥüsnini [6], ḥüsninüñ [2], ḥüsnüm [1], ḥüsnüme [2], ḥüsnüñ [58], ḥüsnüñde [3], ḥüsnüñe [21], ḥüsnüñi [16], ḥüsnüñüñ [6])

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı **ḥüsnüñ** ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl

G18-2. **Ḥüsnüñ** idrākinde ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar / Ḳāṣır olmışdur kemālātunda ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa **ḥüsni** gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ **ḥüsni** gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki ṣan bāġ-ı İrem peydā
G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāṣıḳa dām-ı belādur kākülüñ / Yoḫsa **ḥüsnüñ** gencini bekler olupdur ejdihā
G71-1. **Ḥüsn** ile ḫulḳı ʿata itdi çü Allāh saña / Mihr āṣüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G76-3. Çün ḫaṭuñ **ḥüsnüñ** kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G123-3. Vir zekātı **ḥüsnüñi** menʿitme bu dervīşden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun ṣevāb
G145-2. Yoḳdur nāẓīr **ḥüsnüñe** olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā seni münteḫab
G149-3. Ẕerrāt-ı cümle **ḥüsnüñe** şāhid yiter senüñ / Gün şuʿlesine itmedi kimse gümān u reyb
G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde kilk-i ḳudret yazıcaḳ / Cümlesinden eylemiş **ḥüsnüñ** kitābın intiḫāb
G165-2. **Ḥüsnine** maġrūrdurʿuṣṣāḳı eyler pāy-māl / Çaġırup biñ dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G179-5. Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz oḳur **ḥüsnüñ** kitābın Muḥibb / Mustaʿid olan kişi iʿrābı itmez irtikāb
G236-4. Deyre varsañ **ḥüsnüñi** ʿarż eyleseñ / Ḳurıyup anda ḳadīd olurdı Lāt
G238-4. Pādişāh-ıʿālem olduñ **ḥüsn** ile sen dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G239-1. Pervāne ḳılur şemʿ-i ruḫı mihr ü mehi dost / Her kim ki göre **ḥüsnini** ider ki zihī dost
G241-4. Sen olduñ **ḥüsn** ile ḫūrşīd-i enver / Ḳapuñda cümle-iʿuṣṣāḳ ẕerrāt
G243-3. Ḳoma **ḥüsnüñ** gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G249-4. Olmasunʿiyān genc-i dürer **ḥüsnüñi** ṣaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile aña zülfüñi mār it
G254-3. Yaḳ beniʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü **ḥüsnüñe** pervāne ṭut
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül **ḥüsnine** / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndurʿabeş
G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil **ḥüsnüñe** / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḥş
G281-4. Nigārā ṣaḳla **ḥüsnüñ müdde ʿiden** / Dimesünler bulunur rāygān genc
G282-3. Yazdı aḥsen **ḥüsnüñi** ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc
G304-2. **Ḥüsnüñ** görse idi eger kimʿaziz-i Mıṣr / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya **ḥüsnüñ** kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña bin şürūḥ
G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil **ḥüsnin** el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne **ḥüsnüñde** ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḥi āgāh ruḫ
G326-5. Yāre diseñ ḫālüñi almaz Muḥibbīʿaynına / **Ḥüsnine** maġrūr olanʿuṣṣāḳa vire mi vücūd
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā **ḥüsnine** / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul kim ola ferd
G351-3. Seyr ḳıl **ḥüsnüñ** nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlānʿıyd
G372-3. **Ḥüsni gencine** degül ḫācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G375-5. **Ḥüsnüñ** evrāḳın oḳumaga Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫadüñ müsveddedür
G379-2. Beñzer ki yār āyīneye eylemiş naẓar / **Ḥüsnin** göreli kendüzini ḫᵛiş-bīn ṭutar
G380-2. Ruḫlaruñla **ḥüsnüñüñ** hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G420-1. **Ḥüsnini** itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / Kim olur ol gence mālik ejdihā yanındadur
G448-2. Ḫāli şanmañ **ḥüsninde** zīverden anuñ / ʿAnberīne zülfine zīver ṭutar
G468-4. Mıṣr bāzārında **ḥüsnüñe** bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G483-2. N'ola ıġmāz itse ehl-iʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan ezelden **ḥüsnine** maġrūrdur
G504-5. Şemʿī **ḥüsninde** nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G528-2. Mescid olmış **ḥüsni** çeşmidür imām / Ḳaşları ṭāḳı anuñ miḥrābıdur
G531-3. **Ḥüsnüñe** olsa muḳābil mihr ü māh olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe cānā hindū-yıʿanber imrenür
G540-1. Şīve vü nāzı ḳamu **ḥüsn** ehli senden ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G547-1. Gerçi kim **ḥüsnüñ** şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk olʿāṣıḳların başına derd-i ser yazar
G551-1. Nigārā **ḥüsnüñ** içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde rāḥatdur
G582-4. **Ḥüsnüñ** añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā çeker
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan **ḥüsnine** anuñ ey Muḥibbī er midür
G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi yaġı gibi gelür / **Ḥüsnüñ** ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G599-3. **Ḥüsn** āyīnesi yanında nedür bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berk-i semenden ne biter
G606-1. **Ḥüsnüñ** bahārı ẓāhir olalıdan ey nigār / Cān ʿandelībi eyledi ḳarşunda āh u zār
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ **ḥüsnine** kimse la dimez çoḳ **ḥüsni** çaġıdur
G647-3. **Ḥüsnüñ** bahārına göre ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G686-5. Didüm Muḥibbī **ḥüsnüñe** cān ile müşterī / Didi metāʿı cāna virilmez bahālanur
G690-3. Göñlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim baş ile **ḥüsnüñ** yine ṭutsaġıdur
G694-3. **Ḥüsnüñ** zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü **ḥüsn** ile devrān gelür gider
G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa **ḥüsnin** temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G730-3. **Ḥüsn gencine** ḫaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G732-2. **Ḥüsn** meydānında ṭūp itmiş seri ʿāṣıḳları / Zülfini çevgān idüp atına cevlān ögredür
G732-3. Oḳudur **ḥüsnüñ** kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup etfāle Ḳur'ān ögredür
G743-1. Ḫūblar āyīneye baḳmaḳ ezel āyindür / **Ḥüsnini** görür anuñçün her biri ḫod-bīndür
G745-2. Gösterürʿuṣṣāḳa gördüm **ḥüsninüñ** envārını / ʿĀleme nārı ṣanasın mihr-i raḫşān ʿarż ider
G750-1. Nāz-perverdüm benüm **ḥüsn** ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer giçer
G757-4. Buluram ṣıḥḥat ḳaçan **ḥüsnüñ** temāşā eylesem / Açılur göñli gözi ḳılsa ḳaçan bīmār seyr
G761-1. Nigeh-bānı olup **ḥüsne** iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G769-3. **Ḥüsninüñ** gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / **Ḥüsn** bāzārında laʿlüñ her ḳaçan ḥelvā ṣatar
G815-2. **Ḥüsnüñ** zemāne **ḥüsnidür** ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu **ḥüsne** ki devrān gelür giçer
G820-5. Dimedüñ **ḥüsn** zekātın bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur

G842(b)-2. Ser-keşler idi **ḥüsn** ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḥaṭları bir pāre yatdılar
G858-4. Maġrūr olup bu **ḥüsnüñe** cevr itme ʿāşıḳa / Ḥaṭṭuñ bozar çü **ḥüsnüñi** āḫır zamānadur
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde **ḥüsn** ile pādişehdür
G884-1. Senüñ **ḥüsnüñ** cihāna güft ü gūdur / Bu ne **ḥüsn** ü bu ne vech ü ne būdur
G899-5. Ḥaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu **ḥüsni** giderür āḫır zamānadur
G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca **ḥüsnüñ** muṣḥafın / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider
G913-3. Bir sencileyin **ḥüsn** gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ var
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı **ḥüsnüñ** kaʿbesi / Kaʿbeye varmaḳ ṭarīḳin çünki Şāmīler bilür
G941-3. Geldi buʿāleme **ḥüsn** ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G949-4. **Ḥüsnüñüñ** mecmuʿasından bir varaḳ şerḥ eylesem / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur
G993-4. **Ḥüsn** eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cem ʿidüp uṣṣāḳını her yaña aşma başmadur
G1033-3. Olalı **ḥüsnüñüñ** metniʿavāmil / Dil ezber oḳıyup iʿrāb idüpdür
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñ ʿuṣṣāḳuñ olsun müşterī / Ṣata gör **ḥüsnüñ** metāʿını ki **ḥüsnüñ** çaġıdur
G1091-5. Ḳıl ḥaẓer zülfinden el şunma Muḥibbī **ḥüsnine** / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1108-4. Biz **ḥüsnüñde** görüp şemʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş ol nāre düşdi göñlümüz
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña **ḥüsnüñ** zekātını / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1123-1. **Ḥüsn** ile ey şaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1145-1. Bu ne **ḥüsn** ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ ile Maḥmūd / Dimişlerdür aña **ḥüsn** ile Ayāz
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey **ḥüsn** ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ʿarsuz
G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / Ġurradur **ḥüsne** anuñçün dād-ḫᵛāhı eylemez
G1199-3. Göreli zülfüñde **ḥüsnüñ** şemʿini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1204-2. İrem bāġıdur **ḥüsnüñ** virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı ḳapundan ki bülbüle ġurāb olmaz
G1249-2. **Ḥüsn** bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḥaẓer / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde uyumış
G1250-2. Kim saña bu **ḥüsni** virdiyse eyā şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1283-2. **Ḥüsn** meydānına gelse zülf-i çevgānın alup / Ṭūp olup ġılṭān olısardur yolına nice baş
G1284-3. Giceler **ḥüsnüñ** bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker yaġmur-veş
G1304-1. Germ olmasun igen gün **ḥüsnini** ḳılmasunʿarż / Nisbet yüzüñle günde بين السّماء والارض
G1312-3. Meclisde meger **ḥüsnine** yārüñ dil uzatmış / Şemʿüñ dilini n'ola eger kim kese miḳrāż
G1337-2. Görmek ister **ḥüsnüñi** olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni arar şemʿ
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler **ḥüsnüñ** añup āh eylese / Dola āhı şu'lesinden künbed-i devvār şemʿ
G1351-3. **Ḥüsnüñe** maġrūr olup cevr eyleme ʿuṣṣāḳa gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1380-4. **Ḥüsnüñi** ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1387-1. Nigārā **ḥüsnüñe** bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī o **ḥüsne** baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1397-4. **Ḥüsni** meydānında yārüñ ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi bükdi ḳaddümi çevgān-ı ʿışḳ
G1406-4. Nice yıllar **ḥüsnüñ** içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1414-3. Virmeden maḥṣūl **ḥüsnüñ** gitdi ʿömrüm ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1462-2. Bu **ḥüsn** ü bu ẓarāfet kim göre senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun **ḥüsnüñe** ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1481-1. **Ḥüsn** gülzārında otlar gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk
G1482-4. **Ḥüsnine** maġrūr olmışdı ezelden māhtāb / Berḳi üñ keşf eyleyüben anı ḳāʾil eyledüñ
G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum **ḥüsnüñ** zekātını bu ben dervīşe çek
G1490-3. **Ḥüsn** meydānında tek zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1505-4. **Ḥüsnüñi** gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi **ḥüsnüñi** dütā oldı ḳadi gerdūnuñ
G1523-3. Kim seni bu **ḥüsn** ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre **ḥüsnine** maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın şavurmışdur gülüñ
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla **ḥüsnüñ** muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / **Ḥüsnine** ḥayrānken şems ü ḳamer ḥūr u melek
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu **ḥüsn** ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ
G1614-2. **Ḥüsn** meydānına geldüñ çünki ey çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ senüñ
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar **ḥüsnüñ** olmış āyīne / Gördiler ḥayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1649-2. Ḥāller mi āteş-i ḥaddüñdeki didüm didi / **Ḥüsnüme** göz degmesün anı sipend itsem gerek
G1676-4. Oḳuram **ḥüsnüñ** kitābını gider gül ḥaṭuñı / Müstaʿid olan oḳur iʿrāb aña ḥācet degül
G1688-1. Luṭf u elfāẓuña olmış teşne-dil mā-i sebīl / **Ḥüsnüñe** cennet dimişler belki cennetden cemīl
G1710-1. **Ḥüsnüñi** ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar **ḥüsnüm** saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1726-1. Gün gibiʿarż idesin **ḥüsnüñ** ger ey ṣāḥib-cemāl / Ḥalḳ-ı ʿālem oluban ḫayrān olur āşüfte-ḥāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet **ḥüsn** ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna **ḥüsn** ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / Didi **ḥüsn** ile ben daḥi Ayāzam
G1820-5. ʿĀlemde **ḥüsnüñe** senüñ olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü men ḫāk-sār hem
G1820-8. İşbu ġazel ki **ḥüsn** ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1840-3. Yüzüñüñ nūrıʿaksinden bu cānum şu'le-dār oldı / Gör anda **ḥüsnüñi** āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül sāilini eyleme redd / Vir baña **ḥüsn** zekātını ki ḥācet-mendem
G1884-4. Nitekim **ḥüsn** ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben daḥi bir dāneyem
G1917-3. **Ḥüsn** içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm / ʿIşḳ içinde baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum

G1918-1. Nev-bahārı **ḥüsnüñ** añup gül yüzüñ yār eyledüm / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña **ḥüsn** içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de bedelüm
G1956-4. **Ḥüsn** gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G2006-4. **Ḥüsni** eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti **ḥüsnüñ** güli bir dem şolar añmaz mısın
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege **ḥüsnüñ** baña her biri dīd olsun
G2035-5. İşbu şi ʿri **ḥüsni** ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün **ḥüsn** ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu **ḥüsn** ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu **ḥüsn** ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2045-4. Ġırra olma **ḥüsn** bünyādına ol āb üzredür / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2066-3. Ġırra olup bu **ḥüsne** cevr itme / Çü degül **ḥüsn** pāy-dār şaḳın
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi **ḥüsnüñ** şūretin āyīne-i idrākdan
G2105-6. Oḳudum **ḥüsnin** kitābın baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / Müstaʿidem baḳmaz oldum noḳṭa vü iʿrāba ben
G2109-3. Ḥūblar şāhı giçer niteki dilber **ḥüsnile** / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aṣılmasun / Ḥāli hindüñi şaḳın **ḥüsnüñ** görüp yaḳılmasun
G2124-4. **Ḥüsne** maġrūr oluban ʿāṣıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme kim şoñra peşīmān olasın
G2132-5. Güllere ḳarşu Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi **ḥüsnüñe** giryānam ben
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine **ḥüsnüñ** / Çeşmi nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2143-3. Bī-bahā **ḥüsn** ile olsa olmasa şīrīn-suḫan / Kimdürür iden tefāvüt şūret-i dīvārdan
G2143-5. **Ḥüsn** baḫrinde Muḥibbī şunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç şaḳınur mı mūrdan
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / **Ḥüsnüñi** ʿarż eyle gel ketm itme dervīşden şaḳın
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki şun ʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḫamd it kendü **ḥüsnüñe** baḳın
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿa **ḥüsn** / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2212-1. Şaçlaruñ sünbül boyun serv ü tenüñ berk-i semen / **Ḥüsnüñi** ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / **Ḥüsnüñ** efzūndur senüñ çün Mıṣr ile Baġdāddan
G2223-4. Ḫusrevā çün **ḥüsn** ile cānān-ı ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme āḫır ṣorılur dāddan
G2231-5. Cān virüp şanma Muḥibbī alasın bir būse / Kimseler **ḥüsni** metāʿına ḫarīdār olmasun
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme **ḥüsne** ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2262-1. Māh-rūlar içre sen **ḥüsn** ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup **ḥüsn** ile Ayāz olasın
G2296-4. Görenler dideler **ḥüsnüñ** ṭılısmı / Görinür mār içinde iki giysū
G2312-3. **Ḥüsnüñe** bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / **Ḥüsnüñi** eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb baḳduġını āyīneye / Kendi **ḥüsnine** taʿaṣṣuḳ ideni seyr eyle
G2393-4. Ṣatmaġa gül **ḥüsnini** bülbülleri dellāl ider / Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine
G2404-2. Melek misin perī yāḫūd firişte / Bu **ḥüsni** görmedi kimse beşerde
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd firişte / Bu **ḥüsni** görmedi kimse beşerde
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu imiş / Kaʿbe **ḥüsnüñ** görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2472-4. **Ḥüsn** deryāsına düşen nʾola zülfe ṣuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el ṣunar ise nāre
G2483-1. **Ḥüsnine** pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / **Ḥüsnin** alur zamāne doymaz o rūzgāre
G2492-3. ʿIşḳ bāzārında ger **ḥüsnüñ** ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / **Ḥüsnüñ** senüñ mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi ṣalınsun **ḥüsn** bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿitdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi şandum tamāmı **ḥüsn** çaġında
G2516-3. Ḥāller hindū gibi eyler ṭavāf **ḥüsnüñi** / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Kaʿbeye
G2516-4. Ḫalḳadur **ḥüsnüñ** ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Kaʿbeye
G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ **ḥüsnüñi** bir vech ile aḥsen yaradup / Ḳomadı ḫācet ola zīver ü pīrāyesine
G2564-5. Muḥibbī **ḥüsnüñe** pervāne gibi / Düşüp yaḳdı kül oldı bāl ü perle
G2581-5. Ḳudret-i ṣun ʿ-ı Ḫudāyı ḳıl temāşā dostum / Ḳıl muḳābil **ḥüsnüñe** alup elüñe āyīne
G2591-3. Pervāne gibi odlara yana bu cān u dil / **Ḥüsnüñ** ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi **ḥüsn** ile çünkim güzīn ola
G2597-2. Kim görse diye serv o ḳadd ü ḳāmete / **Ḥüsnine** daḫi dinse nihāyet hemīn ola
G2608-2. **Ḥüsnüñüñ** gülşeni sebz olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi
G2620-4. Yüzüñ göster odur **ḥüsnüñ** zekātı / Ḳapuna bu gedā iḫsāna geldi
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ **ḥüsni** bahārına ḫazān / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / **Ḥüsn** ile zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek
G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥẓa **ḥüsnüñ** bāġını / Almaya bir ḫabbeye virseñ irem uçmaġını
G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā **ḥüsnüñ** aġır / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını
G2679-2. **Ḥüsn** bāġına irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / Üstine sāye ṣalar serv-i ḫırāmān büyidi
G2694-4. Felek-ḫayyāṭı **ḥüsni** ḫilʿatını / Görüp ḥayrān elinden şındı düşdi
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı meger **ḥüsnüñe** olmış müşterī
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin bir nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan **ḥüsn** ile mülk-i cihānuñ yigregi
G2725-1. Nʾola oldunsa bugün **ḥüsn** ilinüñ pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ ḫāline baḳ gāh gehi
G2731-3. Ḫalḳa olmış **ḥüsnüñüñ** gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde mār iki
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki **ḥüsnüñ** bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını

G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür **ḥüsn** meydānı
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki **ḥüsn** ilinüñ dil-rübācıġı
G2778-1. **Ḥüsn** ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2791-3. Zülfin giderürdi **ḥüsnini** ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi cān ile dilden tenaʿumı
En1-4. Şe Şenālar idelüm olmaya ol **ḥüsne** zevāl / Nitekim mihr ü meh ile ola bu leyl ü nehār
Tb1-5. Şūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli gūyendedür / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allāh ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne **ḥüsn** olur hezārān āferin
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḫāżır / Didi ki benüm **ḥüsnüme** kimdür ola nāẓır
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan ġaraż / Bir naẓardur **ḥüsnüñ** ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ālem-ārādan ġaraż
Mr1-9. **Ḥüsnüñe** beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr1-14. Ġırra olma **ḥüsnüñe** bil kim nice Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr27-13. Meded ey **ḥüsn** ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī āhı yaḳar mihr ü māhı
D5-1. Ḫaṭuñ çün oldı bir fitneye bāʿiş / Ne ṭañ **ḥüsnüñde** artarsa ḥavādiş
D25-2. Virme yüz ḥaṭına dirdüm sözümi diñlemedüñ / **Ḥüsnüñüñ** āyīnesinüñ jeng itdi eyle çāre ḥaṭ
D39-2. **Ḥüsnine** ḥayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün ḥaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür güft ü gū

ḥüsn-i Baġdād [1] Güzellik Bağdatı.

G1593-4. Zülfini çoḳ başlu cānā çeşmüñi ʿayyār ider / **Ḥüsn-i Baġdādına** ḫaṭuñ eyledi bārū-yı müşk

ḥüsn-i cihān-ārā [1] Dünyayı süsleyen güzellik.

G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez görsem ol **ḥüsn-i cihān-ārāyı** ben

ḥüsn-i devr [1] Güzellik zamanı.

G2282-4. Cāna beyʿider yine virmez metāʿ-ı būseye / **Ḥüsn-i devrinde** aña kimse ḫarīdār olmasun

ḥüsn-i dilber [1] Sevgilinin güzelliği. *bk. ḥüsn-i dildār, ḥüsn-i yār*

G1373-5. Refʿidüp nefsin ḥicābın gördi **ḥüsn-i dilberi** / Bu Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-ʿaref

ḥüsn-i dildār [2] *bk. ḥüsn-i dilber, ḥüsn-i yār*

G357-5. İrmesün diyü Muḥibbī **ḥüsn-i dildāra** güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı sipend
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ **ḥüsn-i dildāra** / Ne pervā meşʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne

ḥüsn-i eşʿār [1] Şiirin güzelliği.

G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını / **Ḥüsn-i eşʿāruña** taḥsīn itdiler ehl-i kemāl

ḥüsn-i evrāḳ [1] Yaprakların güzelliği.

G2029-4. Yā yazaldan **ḥüsn-i evrāḳa** ġubār-ı ḫaṭṭ ile / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿviż-i cān

ḥüsn-i genc [1] Güzellik hazinesi.

G2411-3. **Ḥüsn-i genc** üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur her biri beñzer egerçi mūlara

ḥüsn-i gülzār [1] Gül bahçesinin güzelliği.

G703-2. **Ḥüsn-i gülzārına** var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḫaẓer / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda vardur çāhlar

ḥüsn-i māh-peyker [1] Ay yüzlü güzel.

Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser **ḥüsn-i māh-peykerden** laṭīf / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

ḥüsn-i meh-veş [1] Ay gibi güzel.

G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ baġladum dilʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab o **ḥüsn-i meh-veşi**

ḥüsn-i tedbīr [1] Güzel tedbir.

G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum **ḥüsn-i tedbīr** eylesün / Leylī zülfinden bu ben Mecnūna zencīr eylesün

ḥüsn-i yār [1] *bk. ḥüsn-i dilber, ḥüsn-i dildār*

G1110-5. İñlesün bülbül gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / **Ḥüsn-i yārüñ** gülşen-i tāze bahārıdur diñüz

ḥüsn-i zekāt [1] Güzelliğin zekatı.

G2280-3. **Ḥüsn-i zekātında** ġayriler irüp şeftālūye / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya ben

ḥüsn-i zibā [1] Süslü güzel.

G464-2. Açılur göñlüm gözüm nergis gibi / N'eylesün ol **ḥüsn-i zibāya** baḳar

ḥüsn-i zülf [1] Saçın güzelliği.

G2739-3. **Ḥüsn-i zülfinden** yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar şaçar biñ başlu ejderhā gibi

ḥüsn ü cemāl [1] Güzellik.

G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu **ḥüsn ü cemāl** / Ḳıl vefā ey bī-vefā **ḥüsn ü cemālüñ** var iken

ḥüsn ü cihān-efrūz [1] Güzellik ve dünyayı aydınlatma/şenlendirme.

G90-2. Ben senüñ **ḥüsn ü cihān-efrūzuna** ḥayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḥayrān baña

ḥüsn ü ḫulḳ [2] Güzellik ve tabiat.

G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm **ḥüsn ü ḫulḳ** ile bugün ʿAẕrā giçer
G748-1. Yārün ʿiẕārı mihr ü cebini ḳamer giçer / Bu deñlü **ḥüsn ü ḫulḳ** ile līkin ḳamer giçer

ḥüsn-bāġ [1] Güzellik bahçesi.

G126-5. **Ḥüsn-bāġın** şaḳlayup zāġ u zaġandan dilberüm / Aşup anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb

hüşyār [8] *Far.* Âkil, basiret sahibi. (M. Nâcî, 2009: 240)

G252-5. Bu Muḥibbī ḥaşre dek **hüşyār** olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün şöyle mest
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden şorma gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül **hüşyār** baḥş
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm ki **hüşyār** olmayam / Gösterüp la ʿl-i lebin didi ki bu cānum virür
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu cān u göñül / Dostlar **hüşyār** ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḫı **hüşyār** olmaya / İçeli bir cür ʿarısın ol gözleri mestānenüñ
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi **hüşyār** eylemem
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cür ʿasın / Mest-i ʿışḳam tā ebed şanmañ ki **hüşyār** olmışam
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa **hüşyār** ṭañ degül / İçdi Muḥibbī çünki maḥabbet ayaġını

hüşyārlık [1] Akıllı olma durumu.

G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol **hüşyārlık** tā ḥaşre dek sekrān olur

ḥüzn [8] *Ar.* Keder, gam, mağmûmiyet. (Ş. Sami, 2010: 473)

bk. dāfiʿ-i ḥüzn ü elem, ḥüzn-i Yaʿḳūb

(ḥüzn [7], ḥüznini [1])

G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / **Ḥüzn** ile Yaʿḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş **ḥüzn** içre ḳayġular mıdur
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Yaʿḳūbı **ḥüzn** içre ḳalur şanma ḥazīn olmaz
G1305-2. **Ḥüzn** içinde ey şabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿānaʿarż
G1412-4. Cān be-ġāyet **ḥüzn** içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey şun ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ
G2460-1. **Ḥüzn** ile gelüpdür yine gülzāra benefşe / Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2460-3. **Ḥüzn** ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2521-3. Ey bād-ı şabā **ḥüznini** Yaʿḳūb-ı dilüñ di / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül pīrehenümle

ḥüzn-i Yaʿḳūb [2] Hz. Yakup'un hüznü.

G115-1. Dilerseñ kīn elüme gire maḥbūb / Gerekdür **ḥüzn-i Yaʿḳūb** ṣabr-ı Eyyūb
G172-1. Gerek ʿāşıḳ olana **ḥüzn-i Yaʿḳūb** / Gelen cevr ü belāya ṣabr-ı Eyyūb

ḥüzn-ārā [1] Hüzün ile bezenmiş, hüzünlü.

G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş ḳatı ile ṭolsa ṭañ degül / **Ḥüzn-ārā** dil Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū

ıġmāz [1] *T.* İhmallik, ihmal… (Tulum, 2011: 917)

G483-2. N'ola **ıġmāz** itse ehl-i ʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan ezelden ḥüsnine maġrūrdur

ıraġ/ıraḳ [17] *T.* Uzak. (TS, 2009: 1953)

bk. göñülden ıraḳ olmaḳ, ıraġ eylemek, işidenden ıraġ

(ıraġ [10], ıraḳ [5], ıraḳdan [1], ıraḳlarda [1])

G205-1. Eger dirseñ ḥużūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / **Iraġ** ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cāna ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālünden **ıraḳ** olmaḳ ne güc
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde **ıraḳ** yire āvāz
G1244-4. Didāruña ṭāḳat mı olur ey meh-i enver / Kim oldı **ıraḳdan** göñül āşüfte vü medhūş
G1347-5. Hiç revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin gūş itmeyüp sen olasın andan **ıraġ**
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül erden **ıraġ**
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı ṣu gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan **ıraġ**
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan **ıraġ** / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayaġ
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun senden **ıraḳ**
G1562-2. Ben **ıraḳlarda** dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1667-3. Vaṣl bāġından **ıraġ** olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḥurrem degül
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām-zülfü aġzı mīmden **ıraġ** / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde'l-meşriḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile **ıraġ** anda
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan **ıraġ** ola / Anuñ ʿaceb mi sīnesi ṭopṭolu dāġ ola
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden **ıraḳ** / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını
Mh3-4. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan **ıraġ** / Īyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan **ıraḳ** / Lāle-veş baġrumı başdan başa ḫūn itdi firāḳ

ıraġ eylemek [1] Uzaklaştırmak. (TS, 2009: 1957)

G20-4. Kūyundan **ıraġ eyledi** dil cānını teslīm / من أودع في فيك مع الريق رحيقا

Īrāḳ [3] *Ar.* Bağdat ve Basra cihetlerinin ismidir. (Ş. Sami, 2010: 476)

bk. ʿazm-i Īrāḳ

(Īrāḳ [3], Irāḳ'a [1], Irāḳ'ı [1])

G155-4. Türk-i çeşmüñ fitneye āġāz ide / Ṣūr u şer dola **Īrāḳ** ile ʿArāb
G603-8. **Īrāḳ'a** irse ger bu şi'r-i dil-sūz / Diye ḳabrinde taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi **Īrāḳ** / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1630-3. Güllerin medḥin oḳır gāhi Ḥicāz gāh **Īrāḳ** / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G2444-2. **Īrāḳ'ı** geşt ḳıldum Rūm'ı gezdüm / Gözüm dutmadı bir meh-rūyı sence

ırġad [2] *Rum.* Yapı işçisi. (TDK, 2011: 1125) Genellikle Ferhad ile birlikte kullanılmaktadır.

(ırġad [2], ırġade [1])

G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı daʿvet eylesem / Ḥizmet-i senge ḳoyup didüm ben ol **ırġade** gel
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı **ırġād** eyledüm
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola **ırġad** / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm

ırmaḳ [17] *T.*

(ırmaġ [1], ırmaġa [2], ırmaġı [2], ırmaġıdur [4], ırmaġına [2], ırmaġını [3], ırmaġlar [1], ırmaḳ [1], ırmaḳlar [1])

1. Akarsu, nehir.

G86-4. Yüz ḳarasını yuyup gidermeye / Olsa ger bu göz yaşı **ırmaḳ** saña
G416-1. Belā kuhsārı kim dirler başumdur / Anuñ **ırmaġı** bu ḳanlu yaşumdur
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā **ırmaġıdur**
G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme raḥm eyleyüp aġlar baña **ırmaġlar**
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde şīr **ırmaġıdur**

G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ altında alḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā **ırmaġıdur**
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye ṣaḥrā-yı sinemde / Bahār eyyāmıdur beñzer ki **ırmaḳlar** bulanmışdur
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl **ırmaġıdur**
G1445-5. Şular almışdur ezelde çünki didār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan **ırmaġa** baḳ
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl **ırmaġa** döndi āh kim / Beñzedi berk-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl **ırmaġına** / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile baġrunı dāġ eyleme / Serv-ḳadler zikri ile yaşuñ **ırmaġ** eyleme
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi Nīl **ırmaġına**
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā ṭaġı gibi / Her yañadan yaşum aḳar anuñ **ırmaġı** gibi

2. *mec.* Göz yaşı, yaş.

G2661-6. Mışr-ı ḥüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / Nīle teşbīh eyledi bu çeşmümüñ **ırmaġını**
G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫākiçün Mışr-ı ḥüsnüñde senüñ / Eyledüm Nīle müşābih gözlerüm **ırmaġını**
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ **ırmaġını**

ışıtmaġ [1] Sıcak duruma getirmek. (TDK, 2011: 1128)

G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Ṣuyum **ışıtmaġ** içün serv budaġın yaḳasın

ışlamaḳ [1] *T.* Islatmak. (TDK, 2011: 1129)

G1418-3. Baş gözüm üstine itme ḫār-ı müjgāndan ḥaẕer / Yaşum ile nerm olsun diyü itdüm **ışlamaḳ**

ışmarlamaḳ [3] *T.* Bir şeyin bir kimsenin bakılmasını, korunmasını birine veya birinin gözetilmesine bırakmak, emanet etmek. (TDK, 2011: 1130)

(ışmarla [1], ışmarladı [1], ışmarladum [1])

G870-6. Ey ecel ten şehrini **ışmarla** seyl-i eşküme / Anı virān itmege gözümden aḳan mā yiter
G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı baña **ışmarladı** / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum **ışmarladum** göñlüm saña Allah ile

ışşı [13] *T.* (Tulum, 2011: 989) *bk. ışşı itmek/eylemek*

(ışşı[11], ışşına [1], ışşısı [1])

1. Mütesárrif, sāhıb, mālik, rebb, zü…

G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād idiser / Luṭfın iẓhār eyleyen ʿadl **ışşı** sulṭānumdurur
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl **ışşı** / Görürken gelse bir şādi anuñ ardınca bir ġamdur
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ **ışşısı** var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür
G758-2. **Işşı** ziyānı gözde sermāyesin virüp / Ömrini anuñ kimdür ʿömrden ḥesāb ider
G816-7. Gelmesin daḫi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf **ışşı** kim bendesini yād eyler
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḫi / **Işşına** ḫalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla şaḳın / **Işşı** ne gördi varup ṣora göre Ḳārūna
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / **Işşı** idi bu Muḥibbī dostlar ṣanmañ ziyān

2. Fayda, kâr, değer.

G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey içen ʿāşıḳa gel / ʿAvn-i Ḥaḳ olmayıcaḳ **ışşı** mıdur zühd ü ṣalāḥ
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz hiç neseb / Faḫr ḳılma **ışşı** yoḳ saña atanuñ ananuñ
G1573-3. Cihān bāḳi degül dār-ı fenādur / Ne **ışşı** var olan ẕevḳ u ṣafānuñ
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ **ışşı** nedür feryāddan
G2616-4. Perde-i zühdüm ne **ışşı** bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi kendin ʿuryān eyledi

ışşı itmek/eylemek [9]

1. Sahiplenmek.

G172-5. Muḥibbī naḳd-i cāna derd-i yāri / Ziyāde **ışşı itdi** anı alub
G849-4. Ey göñül olma ṣaḳın dünyā metāʿına ḥarīṣ / N'eyledi naḳdine **ışşı eyledi** Ḳārūna ṣor
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān **ışşı iderdüñ** / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2155-8. Muḥibbī eyleme dünyāya raġbet / Ne **ışşı eyledi** mālıyla Ḳārūn
G2416-5. Metāʿ-ı derdi alduñ naḳd-i cāna / Muḥibbī **ışşı itdüñ** şimdi üşte

2. Fayda etmek, kâr etmek.

G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣiḥat **ışşı itmez** söz baña
G319-3. Geldi sevdā başuma divāneyem / **Işşı itmez** baña şimdengirü pend
G1585-4. Ādem olmaz ad ile ger ādemiyyet olmasa / **Işşı itmez** ādeme dünyāda her dem zādelik

ʿışḳ [861] *Ar.* Aşk, şiddetli sevgi... Klasik edebiyatımızda aşk, basit ve çekici bir arzudan hastalık derecesine varan alışkanlık ve tutkulara kadar çeşitli boyutlarda işlenmiştir... Aşk, âşık ile maşûk arasında daha çok âşığı ilgilendiren durumdur edebiyatta, aşk, sevende haddinden fazla, sevilende ise yok denecek kadar azdır. Seven için aşk sonsuzdur. Âşığın gönlünde tecelli eden bu duygu ölümüne götürür. Yani daha aşkın başında sevilen uğruna can vermek gerekir. Bu durumdan şikâyet ise yersizdir. Aşkın yüceliği gizli tutulmasındandır. Seven ve sevilenden başkası bunu bilmemelidir. Aşkın açtığı yaralar asla kapanmaz. Aşk ile üzüntü birlikte vardır. Yani âşık üzüldüğü nispette aşkı ister, aşkının ululuğu nispetinde de üzülür. Bu aşk bir bakıma sevenin ihtisas sahasıdır...(Pala, 1999: 42-43)

bk. āb-ı ʿışḳ, ābād-ı ʿışḳ olmaḳ, abdāl-ı ʿışḳ, aḥvāl-i ʿışḳ, ʿālem-i ʿışḳ, ʿanḳā-yı ʿışḳ, ʿarṣa-i ʿışḳ, āṣār-ı ʿışḳ, āsitān-ı ʿışḳ, āsumān-ı ʿışḳ, āteş-i ʿışḳ, bād-ı ʿışḳ, bāde-i ʿışḳ, bāġ-ı ʿışḳ, baḥr-i ʿışḳ, baḥṣ-i ʿışḳ, bār-ı ʿışḳ, bārān-ı ʿışḳ, bāzār-ı ʿışḳ, be-deşt-i ʿışḳ, bed-nām-ı ʿışḳ, belā-yı ʿışḳ, bende-i ʿışḳ, bī-cān-ı ʿışḳ, bī-derd-i ʿışḳ, bīmār-ı ʿışḳ, binā-yı ʿışḳ, būte-i ʿışḳ, bünyād-ı ʿışḳ, cām-ı cürʿa-ı ʿışḳ, cām-ı ʿışḳ, cām-ı şarāb-ı ʿışḳ, câme-i ʿışḳ, cevher-i ʿışḳ, cünūn-ı ʿışḳ, cürʿa-i ʿışḳ, cürʿa-dān-ı ʿışḳ, çāker-i ʿışḳ, çārsū-yı ʿışḳ, çeşme-i ʿışḳ, çevgān-ı ʿışḳ, çūbān-ı ʿışḳ, dād-ı ʿışḳ, dāde-i ʿışḳ, dāġ-ı ʿışḳ, dāmān-ı ʿışḳ, dāmen-i ʿışḳ, daʿvā-yı ʿışḳ, daʿvi-i ʿışḳ, defter-i ʿışḳ, dellāl-ı ʿışḳ, dem-i ʿışḳ, derd-i ʿışḳ, derd ü belā-yı ʿışḳ, derd-mend-i ʿışḳ, dergāh-ı ʿışḳ, dergeh-i ʿışḳ, dermān-ı ʿışḳ, ders-i ʿışḳ, ders-i ʿışḳ almaḳ, ders-i ʿışḳ virmek, deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ, deryā-yı ʿışḳ, dest-i ʿışḳ, deşt-i ʿışḳ, devlet-i ʿışḳ, dīvāne-i ʿışḳ, diyār-ı ʿışḳ, ehl-i ʿışḳ, ejder-i ʿışḳ, emvāc-ı ʿışḳ, erbāb-ı ʿışḳ, esās-ı ʿışḳ, esīr-i ʿışḳ, esrār-ı ʿışḳ, eyvān-ı ʿışḳ, fenn-i ʿışḳ, Ferhād-ı ʿışḳ, fermān-ı ʿışḳ, feryād-ı ʿışḳ, fitne-i ʿışḳ, fütāde-i ʿışḳ, ġam-ı ʿışḳ, ġam-ı ʿışḳ çekmek, ġarīb-i şād-ı ʿışḳ, ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olmaḳ, ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ olmaḳ, ġavġā-yı ʿışḳ, ġāyet-i ʿışḳ, gedā-yı ʿışḳ, genc-i ʿışḳ, geştī-i ʿışḳ, geşt-gīr-i ʿışḳ, gevher-i ʿışḳ, girdāb-ı ʿışḳ, giriftār-ı belā-yı ʿışḳ olmaḳ, gūyā-yı ʿışḳ, gülşen-i ʿışḳ, ḥʿvāce-i ʿışḳ, ḫāk-i rāh ʿışḳ, ḫāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳ, ḫālet-i ʿışḳ, ḫāne-i ʿışḳ, ḫānḳāh-ı ʿışḳ, ḫarāb-ı ʿışḳ, ḫargāh-ı ʿışḳ, ḫarīd-i ʿışḳ, ḫāṣıl-ı ʿışḳ, ḫaste-i ʿışḳ, ḫaste vü ʿışḳ, hāy u hūy-ı ʿışḳ, hem-dem-i ʿışḳ, hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ, hevā-yı ʿışḳ, heybet-i ʿışḳ, hicrān-ı ʿışḳ, ḫuṭbe-i ʿışḳ, hūy u hāy-ı ʿışḳ, ʿışḳ ehli, ʿışḳ eri, ʿışḳ eylemek, ʿışḳ ile, ʿışḳ ili, ʿışḳ olmaḳ, ʿışḳ şarābı, ʿışḳ yolı, ʿışḳa düşmek, ʿışḳa girmek, ʿışḳa ṭolaşmaḳ, ʿışḳ-ı dildār, ʿışḳ-ı ḫaḳīḳī, ʿışḳ-ı mecāz, ʿışḳ-ı nihān, ʿışḳ-ı peleng-i pīşe, ʿışḳ-ı pinhān, ʿışḳ-ı yār, ibtidā-yı ʿışḳ, inkār-ı ʿışḳ, ḳāḍi-i ʿışḳ, ḳāfile-i ʿışḳ, kāfir-i ʿışḳ, ḳandīl-i ʿışḳ, ḳānūn-ı ʿışḳ, kār-ı ʿışḳ, kārbān-ı ʿışḳ, ḳaṣd-ı ʿışḳ, ḳaṭār-ı ʿışḳ, kelām-ı ʿışḳ, kenār-ı baḥr-i ʿışḳ, ḳılāde-i ʿışḳ, ḳıṣṣa-i ʿışḳ, kimyā-yı ʿışḳ, kitāb-ı ʿışḳ, kūh-ı ʿışḳ, kūh-sār-ı ʿışḳ, ḳulzüm-i ʿışḳ, ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān, ḳurbān-ı ʿışḳ olmaḳ, kūy-ı ʿışḳ, küşte-i ʿışḳ, leşker-i ʿışḳ, lezzet-i ʿışḳ, mācerā-yı ʿışḳ, maḥbūb-ı ʿışḳ, ma ʾnī-i ʿışḳ, ma ʾreke-i ʿışḳ, marīż-i ʿışḳ, meclis-i ʿışḳ, Mecnūn-ı ʿışḳ, mekteb-i ʿışḳ, menzil-gāh-ı ʿışḳ, mes'ele-i ʿışḳ, mest-i ʿışḳ, mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ, meydān-ı ʿışḳ, mezheb-i ʿışḳ, mihmān-ı ʿışḳ, mihr-i ʿışḳ, minber-i ʿışḳ, muḥkem-i ʿışḳ olmaḳ, muʿtād-ı ʿışḳ, mübtelā-yı derd-i ʿışḳ, mübtelā-yı ʿışḳ, müfti-i ʿışḳ, mülk-i ʿışḳ, mü'min-i ʿışḳ, mürde-i ʿışḳ, mürşid-i ʿışḳ, müşkil-i ʿışḳ, müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ, müşkilāt-ı ʿışḳ, nāçār-ı ʿışḳ, nār-ı ʿışḳ, nār-ı ʿışḳ-ı dost, nāy-ı ʿışḳ, nerd-i ʿışḳ, ne-sūz-ı ʿışḳet, nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ, nuḳūd-ı ʿışḳ, nūr-ı nār-ı ʿışḳ, pādişāh-ı ʿışḳ, pādişāh-ı ʿışḳ u dil, pāk-bāz-ı ʿışḳ, pā-māl-ı ʿışḳ, pehlevān-ı ʿışḳ, pertev-i ʿışḳ, pīr-i ʿışḳ, pīşe-i ʿışḳ, pūte-i ʿışḳ,

rāh-ı ʿışḳ, rāst-reh-i ʿışḳ, ravżа-i ʿışḳ, rāyāt-ı ʿışḳ, rāz-ı ʿışḳ, refīḳ-i ʿışḳ, reh-i ʿışḳ, rümūz-ı ʿışḳ, rümūz-ı nükte-i ʿışḳ, rüsvā-yı ʿışḳ, ṣadā-yı ʿışḳ, ṣadā-yı naʾra-i ʿışḳ, ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ, ṣādıḳ-ı ʿışḳ, sāḳī-i ʿışḳ, ṣanʿat-ı ʿışḳ, sāz-ı ʿışḳ, ser-bāz-ı ʿışḳ, ser-dār-ı ʿışḳ, serīr-i ʿışḳ, ser-mest-i ʿışḳ, ser-tīġ-i ʿışḳ, sevdā-yı ʿışḳ, sırr-ı ġam-ı ʿışḳ, sırr-ı ʿışḳ, sīmurġ-ı ʿışḳ, sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ, sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳ, sūz-ı ʿışḳ, şāh-ı ʿışḳ, şāh-ı taḫt-ı ʿışḳ, şarāb-ı ʿışḳ, şaṭranc-ı ʿışḳ, şeh-i ʿışḳ, şeh-i mülk-i ʿışḳ, şehīd-i ʿışḳ, şehr-i ʿışḳ, şevḳ-i ʿışḳ, şīr-i ʿışḳ, şuʾle-i ʿışḳ, tāb-ı ʿışḳ, tāc-ı ʿışḳ, ṭālib-i iksīr-i ʿışḳ, ṭarīḳ-i ʿışḳ, ṭarz-ı ʿışḳ, ṭavr-ı ʿışḳ, teb-i ʿışḳ, tecrid-i ʿışḳ, tekye-i ʿışḳ, tennūr-ı ʿışḳ, tīġ-i cefā-yı ʿışḳ, tīġ-i ʿışḳ, ṭūfān-ı ʿışḳ, ʿummān-ı ʿışḳ, ʿuryān-ı ʿışḳ, üstād-ı ʿışḳ, vādī-i ʿışḳ, yaġmā-yı ʿışḳ, zāde-i ʿışḳ, zebān-ı āteş-i ʿışḳ, zehr-i ʿışḳ, zemīn-i ʿışḳ, zencīr-i ʿışḳ, zevāde-i ʿışḳ, ziyāde-i ʿışḳ

(ʿışḳ [421], ʿışḳa [40], ʿışḳda [2], ʿışḳdan [28], ʿışḳdur [2], ʿışḳı [52], ʿışḳına [16], ʿışḳında [3], ʿışḳından [1], ʿışḳını [6], ʿışḳınuñ [7], ʿışḳla [1], ʿışḳum [13], ʿışḳuma [16], ʿışḳumı [6], ʿışḳumuñ [4], ʿışḳuñ [191], ʿışḳuña [5], ʿışḳuñda [1], ʿışḳuñdan [1], ʿışḳuñı [10], ʿışḳuñla [21], ʿışḳunuñ [14])

G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü zāhid **ʿışḳdan** / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G12-4. **ʿIşḳ** āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre mā saña
G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / **ʿIşḳa** yitmez miʿaceb iki güvāhum şanemā
G21-3. **ʿIşḳ** meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez **ʿışḳdan** ne ḥācet lāf aña
G30-3. Didüm ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi ṣaḳın sırrı nihān itme olur **ʿışḳuñ** hebā
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben **ʿışḳuñ** ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G33-4. Gitdi hūşum benüm Mecnūn eyledi / **ʿIşḳdan** gūşuma girdi bir ṣadā
G40-4. Şāhid degül mi **ʿışḳuma** zāhid bu rūy-ı zerd / Yitmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G44-3. **ʿIşḳ** şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G45-1. Olaldan ḫaste-dil **ʿışḳ** ile şeydā / Alupdur başına biñ dürlü ġavġā
G45-2. Bugün **ʿışḳ** ile çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda baḳsam rūy-ı Leylā
G50-1. Yine çün sīne de **ʿışḳ** oldı peydā / Olursa ḫaste göñlüm ṭañ mı şeydā
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / **ʿIşḳ** deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G54-3. Sīnemde **ʿışḳuñ** nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G56-1. Ey göñül nʾolduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzer **ʿışḳına** ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G60-1. Dimiş **ʿışḳ** evveli āsān oḳınur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi **ʿışḳuñ** bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḫayrāndur baña
G64-4. Şanma **ʿışḳuñla** beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G65-5. Evveline **ʿışḳunuñ** her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur aña intihā
G68-1. Sīnem üzre dağlar **ʿışḳuñ** nişānıdur baña / Zülfüñ uzun fikr ü ömr-i cāvidānıdur baña
G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın baña / **ʿIşḳuñla** ben dīvāneyem sen āfet-i cānsın baña
G72-1. Niceye dek yürüyem **ʿışḳuñla** olup mübtelā / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan bu hevā
G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / **ʿIşḳuñı** terk eylemek liken gelür müşkil baña
G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / Olur idi **ʿışḳuma** baş indürüp māyil baña
G75-5. **ʿIşḳ** meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G83-2. Şanmañuz tenhā gide **ʿışḳuñ** beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü numūne **ʿışḳuma** / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G89-4. Zāhidā şanma esāsı yoḳdur bu **ʿışḳumuñ** / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / **ʿIşḳ** ḫānesini yapsa nʾola ser ile binā
G95-7. **ʿIşḳ** ile ḫoş-ḥāl olmışdur Muḥibb / **ʿIşḳdan** ayırma anı Yārabbenā
G97-2. Şöyle ḫayrān olmışam **ʿışḳuñla** ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür ise olur ḫayrān aña
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / Nʾola ḫālüm bilmezem **ʿışḳ** ile oldum mübtelā
G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki **ʿışḳ** / Dostlar lā-büd dinür ṭūfān aña
G100-4. Ṭutuşup **ʿışḳ** āteşine yanar idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān baña
G103-2. **ʿIşḳı** ben āsān şanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G103-5. Bu Muḥibbī **ʿışḳuñ** ile key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña **ʿışḳ** ile bu dil bir yaña
G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller **ʿışḳını** / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetün cümle revā
G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ gibi yolum yañılam / **ʿIşḳ** çün rehber olup gösteriser rāh baña
G113-2. Gerçi kim **ʿışḳuñ** ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek āşıḳlar andan eylemezler ictināb
G113-6. Ḥᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim **ʿışḳ** ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi şorsañ her şeb / Ditrerem **ʿışḳuñ** ile şanki ṭutupdur beni teb
G131-4. **ʿIşḳdan** özge bugün ögrenmedüm bir ḫarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edib
G132-4. Bir ḫarāret virdi bu göñlüme **ʿışḳuñ** āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde māhitāb
G135-2. Ẕevḳ eylemeye **ʿışḳı** ile ẕerrece Muḥibb / Aña ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G137-4. **ʿIşḳ** deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G146-2. **ʿIşḳ** meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırṣat el virduḳca maḫfī zülfinüñ çevgānın öp

G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül **ʿışḳ** ile olmaya kebāb
G161-2. Gün yüzi virdi ḥarāret ʿāleme / Ṭañ mıdur **ʿışḳ** içre ṭutsa beni teb
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse **ʿışḳ** / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne gelʿaẕāb
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī **ʿışḳına** ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne ḫᵛāb
G170-6. Ne bilsün **ʿışḳı** Mecnūn baña ṣor gel / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G171-4. **ʿIşḳ** elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabibüm ey ḥabib
G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma yirden başuñı / **ʿIşḳ** kitābında yazılmış secde itmek müstecāb
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı **ʿışḳuñ** dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G193-3. Oḳudum **ʿışḳuñ** kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳurʾānı dürüst
G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei **ʿışḳuñ** şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa ger **ʿışḳ** / Yazılur mıydı bir miḥnet maḥabbet
G197-3. Bu **ʿışḳuñ** evveli var āḫirine / İrişilmez dinür yoḳ aña ġāyet
G198-1. **ʿIşḳuñla** beni ḳo olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G206-1. Ne **ʿışḳa** var nihāyet ne ḥod bu derde ġāyet / **ʿIşḳdan** ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi degüldürür **ʿışḳ** / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet **ʿışḳa** nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāṣıḳ yitmez mi buʿalāmet
G214-4. Ben degülem yalñız **ʿışḳuñ** ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G229-4. **ʿIşḳuñ** ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G233-2. **ʿIşḳ** āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿālem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez miʿalāmet
G238-3. **ʿIşḳuñ** içre cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḫusnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G240-5. Ṣaḳın beyḫūde lāf urma Muḥibbī / Gerekdür **ʿışḳa** şāhid yāʿalāmat
G242-3. Egerçi var imiş her derde āḫır / Velī olmaz imiş hīç **ʿışḳa** ġāyet
G248-3. Niceye degin **ʿışḳı** nihān eyleye bu dil / Ey dide anı eşk ile bir demdeʿiyān it
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān **ʿışḳ** ile rüsvā-yı cihān it
G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen **ʿışḳına** ey dil / Tā ṣubḥa degin bülbül olup nāle vü zār it
G254-3. Yaḳ beni **ʿışḳ** āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḫüsnüñe pervāne ṭut
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key ṣaḳın döndürme yüz / **ʿIşḳ** meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G259-3. Başum ile **ʿışḳ** meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı çün ṭūp ile çevgāndurʿabeş
G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı **ʿışḳ** āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G269-1. Olupdur **ʿışḳ** çün sevdāya bā ʿiş / Bulursa ṭañ mı ʿālemde ḥavādiş
G269-3. İderler baḫş **ʿışḳı** tā ḳıyāmet / Bilinmeye nedür ehl-i mebāḥiş
G269-5. Ḳomazdı **ʿışḳı** saña Ḳays ü Ferhād / Muḥibbī olmasan anlara vāriş
G274-5. İdüp Mecnūn Muḥibbī'ye vaṣiyyet / Metāʿ **ʿışḳına** çün itdi vāriş
G281-5. Muḥibbī **ʿışḳ** mihrin rūşen eyle / Diyeler buldı bir şāh-ı cihān genc
G284-3. Dün devā ṣordum ṭabībe **ʿışḳ** içün / Didi ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc
G285-2. Olmış idüm ben ezelden **ʿışḳuñ** ile āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G286-4. **ʿIşḳuma** şāhid degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmayaʿuşşāḳa ḥucāc
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḥāṣıl itdüm **ʿışḳ** gibi ulı genc
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki **ʿışḳ** metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G305-1. Zinde ḳıldı nice **ʿışḳ** mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmayaʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G316-1. Yanalı **ʿışḳ** āteşine hemçü ʿūd / Çıḳsa başumdanʿaceb olmaya dūd
G316-5. İstemeñ **ʿışḳa** Muḥibbī'den delil / Eşk ü āhı aña yitmez mi şühūd
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / **ʿIşḳ** şāhı baña iḥsān itdi bir virāne kend
G319-5. Kimdürür ṣorsañ Muḥibbī bendeñi / **ʿIşḳunuñ** ser-geştesi bir derd-mend
G324-1. Her zamān eyler dil-i sevdā-zede dildārı yād / Anuñ içündür olur günden güne **ʿışḳum** ziyād
G326-4. Nāle ḳılma **ʿışḳ** ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G328-5. Evveli **ʿışḳuñ** egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫiri ġāyet şedid
G329-3. Degüldür ḫusrev līk ʿāṣıḳ oldur / Ki cān terk eyledi **ʿışḳ** içre Ferhād
G330-3. Her ki diler bir perī tesḫir ide / Eylesün **ʿışḳ** odına cānın sipend
G337-5. **ʿIşḳuñ** Muḥibbī oḳıdı naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi bu fende mustaʿīd
G338-4. **ʿIşḳ** bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀṣıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G339-4. **ʿIşḳ** bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G342-2. **ʿIşḳ** bāzārına bu dil vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G348-1. Ḳılmayaldan ol şaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / **ʿIşḳ** ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur **ʿışḳ** ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣiḥat baña kār itmez pend
G360-2. **ʿIşḳ** ṭūmārına cān riştesini baġla göñül / Yār eline düşe bir gün ola varmaḳ kāġıẕ
G366-4. Feylesofʿolan daḥi bu nüktede ʿāciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler **ʿışḳ** şānından ḫaber
G367-6. **ʿIşḳ** müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāṣıḳdur olur **ʿışḳ** içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāṣıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G372-4. **ʿIşḳınuñ** bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-iʿanber-sā yeter
G373-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ** bālā itdi bu dil āteşin / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāṣākumdurur
G377-2. Gel ḥaḳīḳī **ʿışḳı** ögren şemʿ ile pervāneden / Bülbülün **ʿışḳı** mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı içün **ʿışḳı** ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G401-3. **ʿIşḳuñla** eger ḫāṣılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G416-5. Muḥibbī kim güvāh isterse **ʿışḳa** / Ruḫ-ı zerdüm biri ḳanlu yaşumdur
G418-4. **ʿIşḳuñ** ṣafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā ṣanur
G427-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ** deryāsındaki ʿāşıḳları / Kim şümār idebilür şu yirine ẕü'n-nūn aḳar

G431-1. Dil yanduġına ʿāşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid gerekse **ʿışḳına** bu çeşm-i ter yiter
G435-3. Kim ezelden **ʿışḳa** virdi göñlini / Ol kişi tā ḥaşr olınca yanadur
G439-1. **ʿIşḳuñ** ḥadīşi şanma dilümde fesānedür / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür
G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi ḥırḳamda āb-ı mey / Cem olduġı bu ikisi **ʿışḳa** nişānedür
G442-2. **ʿIşḳ** meydānına eydüñ gelsün ol çāpük-süvār / Ḳalmışam ḥayretde ol cevlān-ı Ken ʿānum ḳandadür
G444-5. Gel isteme Muḥibbī benüm **ʿışḳuma** güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet **ʿışḳ** ile zirā müsellemdür
G452-2. Virmezem ʿalemlere **ʿışḳ** ile olañ bir demüm / Vireyim her kim ki gūş eylerse ol demden ḫaber
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī **ʿışḳuñ** ile āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp **ʿışḳ** eger yaḳmasa nār
G493-5. **ʿIşḳ** cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G503-1. Şu kim **ʿışḳ** āteşine cān eridür / Ḥaḳīḳat dirler aña **ʿışḳ** eridür
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna ġam metāʿın / Şular kim **ʿışḳa** dilden müşteridür
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / **ʿIşḳunuñ** emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G508-1. Her kimüñ başında **ʿışḳ** ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G510-1. Yandı dil **ʿışḳ** ile kebāb olısar / Gözlerüm yaşı hem şarāb olısar
G517-4. Berḳdür **ʿışḳuñ** kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G520-5. Bigāne şanup baḳma Muḥibbī'ye ḫabībüm / **ʿIşḳuñla** bulaşdur ezelī meyli sañadur
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo **ʿışḳa** nişān getür
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / **ʿIşḳuñı** terk itmezem nite ki cānum tendedür
G534-5. Dil gider şanma Muḥibbī āḫır anuñ **ʿışḳına** / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G541-2. **ʿIşḳuñ** odiyle yanup aġlar isem itmeʿaceb / Her gice şem gibi cism eriyüp cān ezilür
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp āşıḳa bī-ār dime / Bilmedüñ **ʿışḳ** nedür maḥv olur o şan ezilür
G543-3. **ʿIşḳ** meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫʸār-ı nigār / Ele ṭīġ almış dil-āverdür ki ḳaṣdı cānedür
G546-4. **ʿIşḳum** fesānesine göre ḫusrevā benüm / Ferhād u Ḳays ḳışşaları bir risāledür
G553-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm **ʿışḳ** şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G570-4. **ʿIşḳ** āteşini sīneme şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G572-2. Cān naḳd virüben aldum çün ezel **ʿışḳı** ṣatun / Āh günden güne ḥālümi diger-gūn idiser
G573-5. Dilde Muḥibbī **ʿışḳuñ** genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yire **ʿışḳuñ** gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñül **ʿışḳuñ** bir adı daḥi ḳātildür
G582-3. **ʿIşḳ** cāmın nūş idüp āşıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i ṣad-sāle gör daḥi ġam-ı ferdā çeker
G583-1. Şaḳlıdur yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān **ʿışḳına** olmışdur esir
G597-1. Sīnem içre āteşi **ʿışḳuñ** şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa ālem yanar
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı **ʿışḳuñ** nārına / Şanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde bu **ʿışḳ** āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G602-6. Çünki āşıḳsın Muḥibbī **ʿışḳa** inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G609-4. Ey Muḥibbī **ʿışḳa** dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G610-1. **ʿIşḳ** elinden sīneme şanma cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G614-4. Farḳ yoḳ **ʿışḳ** içinde bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā gedā görinür
G612-4. Girilmez genc-i ḫüsnine iki zülfi iki ejder / Bu **ʿışḳdan** bī-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine çün ḳalur **ʿışḳı** / Virürler **ʿışḳı** ʿuşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G621-5. Ey Muḥibbī artadur **ʿışḳuñ** belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur belāyı o çeker
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān ire / **ʿIşḳ** dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir marażdur **ʿışḳ** aña çār u nā-çār ögredür
G625-2. **ʿIşḳ** şāhı ne getürdiyse getürdüm yirine / Didi taḫsīnler idüp bende-i fermānumdur
G640-5. Bu Muḥibbī girse **ʿışḳ** meydānına / Dūd-ı āhın başına miġfer çeker
G644-6. **ʿIşḳ** meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G650-2. Ortada **ʿışḳa** esīr şanmañ olam ben yalıñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G662-3. Uġradum Mecnūna şordum ḫālini didüm didi / **ʿIşḳ** bir ḫāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G671-5. Muḥibbī **ʿışḳa** ḳul oldı göge irse eger başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür
G672-1. **ʿIşḳ** cāmını içüp anlar ki serḫoş oldılar / Guşşa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar
G675-1. **ʿIşḳ** çeşmin āşıḳun ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı şu'ā ʿından münevver gösterür
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ oldur **ʿışḳ** içinde terk idüp ser gösterür
G685-2. **ʿIşḳ** bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G687-1. Āşıḳam **ʿışḳ** içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur her bir çiçek **ʿışḳuñ** meyinden dadadur
G694-5. Dilden giderme **ʿışḳı** Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G707-1. **ʿIşḳuñ** ile bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G712-4. Evveli gerçi ki **ʿışḳuñ** görinür āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi **ʿışḳ** içre kimse ḫālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde **ʿışḳuñ** cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G719-3. **ʿIşḳ** meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur
G720-2. **ʿIşḳuñ** şu'ā ʿı ile bulur her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G725-1. **ʿIşḳ** vādisinde göñlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G725-5. **ʿIşḳ** cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G728-5. Giçürdi **ʿışḳ** ile Mecnūn zamānın kūh-ken daḥi / Görinen şimdi **ʿışḳ** ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur
G732-3. Oḳudur ḫüsnüñ kitābın **ʿışḳ** ṭurmış göñlüme / Şan mu'allim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür

G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar **ʿışḳ** ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G735-3. **ʿIşḳ** nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca **ʿışḳ** sipehümdür
G750-5. Zülf-i zencirin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür **ʿışḳında** şīr-i ner giçer
G756-5. **ʿIşḳa** çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G758-4. **ʿIşḳ** āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / **ʿIşḳuñ** odına cān u göñül kim kebāb ider
G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī **ʿışḳ** meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem **ʿışḳa** / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḥāżır güvāhıdur
G763-1. **ʿIşḳuñ** ile cān u dil divānedür / Anuñ içün ḥalḳ ile bīgānedür
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḥ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī **ʿışḳına** bunlar güvāh olmaḳ yiter
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / **ʿIşḳ** Manṣūrın aşup kendüzini dār çeker
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele **ʿışḳuñ** hevāsından hemān ditrer
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ **ʿışḳuñ** velīkin müstaḳim / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G782-2. Taḫt-ı ʿālidür bu mülk-i vücūd / Oturur **ʿışḳ** anda sulṭāndur
G783-1. Kimüñ **ʿışḳdan** göñülde bir eşer var / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G784-4. **ʿIşḳı** cānum gibi ṣaḳlarken olur ḥalḳa ʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden çıḳar
G788-5. Virür nāṣıḥ ṣarāb u **ʿışḳa** tevbe / Muḥibbī ʿāşıḳ īn kerden çi maḳdür
G791-5. Muḥibbī'yi görüñ **ʿışḳ** āteşinde / Ṣanur içinde olmışdur semender
G793-1. Sīnede **ʿışḳ** āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi ma ʿmūrdur
G793-5. **ʿIşḳ** ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / **ʿIşḳ** ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün **ʿışḳuma** şāhid / Ne yirde eylesem da ʿvi benüm ḥāżır güvāhumdur
G804-3. Ḫayme ḳursa **ʿışḳ** şāhı gelse dil ṣaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G805-2. Oḳudum **ʿışḳuñ** kitābın gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G816-3. La ʾl-i şīrīnüñe cān virmek ise **ʿışḳa** ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite ki Ferhād eyler
G823-5. Düşdi Muḥibbī **ʿışḳına** sevdā-yı zülf-i yārla / Ṣimdengirü dillerde ol Mecnūn-leyin destān olur
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür **ʿışḳ** bāzı / Bu kārı ṣanma ayruḳ kāre beñzer
G832-3. **ʿIşḳ** şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mir ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Ṣanma ol divāne **ʿışḳ** içre baña yoldaş olur
G839-5. Muḥibbī **ʿışḳı** sen āsān ṣanursun / Bu kārı ṣanma ġayri kāre beñzer
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya anda hūş / Anlar ki **ʿışḳ** bādesini bunda ṭatdılar
G853-7. Muḥibbī saḫtdur **ʿışḳuñ** kemānı / Özini bilmeyenler itmesün zūr
G854-5. Rūşen olsun gün gibi dirseñ Muḥibbī **ʿışḳuñı** / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G855-3. **ʿIşḳuñ** rümūzı neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen bilür
G860-1. Ṭıflıdur yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān **ʿışḳına** olmışdur esīr
G866-2. Ġam ḫırmeninde cāna bir ḫūba ḥāṣılum yoḳ / **ʿIşḳ** āteşine yanmış dil anda bir kiyehdür
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / **ʿIşḳ** mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G880-4. Bī-ḫaberdür **ʿışḳdan** ṣan müfti-i ʿālem daḫi / Kimse ġavrına irişmez baḫr-i bī-pāyāndur
G882-2. **ʿIşḳ** şāhı çekdi leşker bu dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār
G884-5. Muḥibbī nāgehān divāne oldı / Bu ne **ʿışḳ** ü bu ne derd ü ne ḫūdur
G892-1. Gerçi evvel **ʿışḳ** mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G894-1. Cān ile göñül **ʿışḳuñ** elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dūr olalı / **ʿIşḳ** bir ḫāletdür elbette tenhālıḳ sever
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / Yanaldan **ʿışḳ** ile dil nāre beñzer
G915(a)-5. Sāḳī-i ʿālem **ʿışḳ** ile ḫoş-dem / Ṣād ü ḫurrem vuṣlat-ı hem-dem
G924-2. Geldi **ʿışḳuñ** sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde çün lāyıḳ degül bigāneler
G924-5. Olmayan **ʿışḳa** ḫaber-dār oḳumasun şi ʿrümi / Şi ʿr-i pür-sūzum oḳurken ḳorḳaram kim yaneler
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlarun tā ṣubḥa dek bidār olur / Kim ki **ʿışḳdan** bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa **ʿışḳuñ** ibtidāsı gül midür bülbül midür
G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir marażdur **ʿışḳ** kim ser-keşleri miskīn ider
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı **ʿışḳ** içre bular ser gösterür
G942-1. Gāh göñlüm **ʿışḳı** sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñül ḫayrān olur
G968-1. Yine dil bir-dilberün **ʿışḳı** ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G969-4. Cür ʿa-i cāmı sen içdüñ diyü bezmi **ʿışḳda** / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G970-3. Āteşi **ʿışḳuñ** rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem ʿālem yanar ṣanmañ ki ancaḳ nāmeler
G973-3. **ʿIşḳuñ** içre bir dil-āverdür bu göñlüm ey perī / Na ʿra-i āhum ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür dil **ʿışḳunuñ** cān-bāzıdur
G978-1. Mecnūn ki **ʿışḳ** kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ cemi ʿ-i vuḥūşa revā giçer
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde lāle-ṣıfat **ʿışḳ** dāġı var
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿin uyarma kim / **ʿIşḳ** āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G985-1. Baña dermān idersün ḳıl demidür / Beni rüsvāy iden **ʿışḳuñ** ġamıdur
G988(a)-1. Ṣorma **ʿışḳuñ** ḫāletin Mecnūna bir divānedür / Açma **ʿışḳuñ** sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G988(a)-2. Ṣor baña **ʿışḳuñ** rümūzın saña taḳrir eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur **ʿışḳ** kitābı / Oḳınmaz ṣanma sen ta ʾlīme beñzer
G1003-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳdan** ʿāşḳ-ı ḫaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1005-3. **ʿIşḳ** nüktesini oḳıdı gülşende ʿandelib / Evrāḳ-ı gül ṣanki öñinde risāledür
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ʿaceb midür / **ʿIşḳ** āteşiyle sīne de ol dāġ-ı lāledür

G1008-3. Beni ḫāk eyledi rāhuñda **ʿışḳuñ** / Eger bulmaḳ dilersen gerdümi gör
G1008-5. Muḥibbī'den güvāh istersen **ʿışḳa** / Yaşum simiyle rūy-ı zerdümi gör
G1015-3. Egerçi **ʿışḳ** derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dildekalur **ʿışḳ** ġayri cümle kār elden gider
G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḫoş ṭut Muḥibbī dil / **ʿIşḳuñ** belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı āhı / Yürür dil her yañe **ʿışḳuñ** şehidür
G1033-1. Şehā **ʿışḳuñ** gözüm pür-āb idüpdür / Ḳurulı göñlümi ṭolāb idüpdür
G1033-2. Umardum düşde göreydüm cemālüñ / Velī **ʿışḳuñ** beni bī-ḫʷāb idüpdür
G1034-6. Biḥamdillah giyürdi **ʿışḳ** şāhı / Yaşumdan egnüme ḫil ʿat ser-ā-ser
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem **ʿışḳı** baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1041-5. **ʿIşḳ** ile kim ki mübtelā olmaz / Ṣorsañ anlar belāyı bilmezler
G1047-1. Göklere peyveste olan āh-ı tāb-nākumdurur / **ʿIşḳumı** ẓāhir ḳılan bu sīne -i çākumdurur
G1047-6. Yaḳdı **ʿışḳuñ** āteşi çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1048-1. Gerçi evvel **ʿışḳ** mir'ātı selāmet gösterür / Līk şoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳiḳi **ʿışḳı** olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa **ʿışḳ** evveli āsān görinür / Āḫırı müşkil olur terk-i dil ü cān görinür
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki **ʿışḳ** ile yine bir özge ḫālüm var
G1059-4. Baña şor **ʿışḳuñ** rümūzın vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī **ʿışḳını** / Sīne şanduḳında şaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1073-1. Ey cefā-ḫū **ʿışḳuñ** ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler **ʿışḳuñ** rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbī defter-i divānımuz
G1079-1. Biz ezel bezminde **ʿışḳuñla** senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice şāḥib-demlerüz
G1084-5. **ʿIşḳınuñ** ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1101-1. Ne ʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / **ʿIşḳ** şuyı ile muḥammerdür ezelden gilimüz
G1111-5. Muḥibbī āh **ʿışḳ** içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamı **ʿışḳuñdan** olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem Şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar bu **ʿışḳ** sevdāsındayuz
G1122-7. Kimdür ki diye **ʿışḳı** Muḥibbī başa iletsem / ʿAlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1140-4. Şaḳla **ʿışḳuñ** sırrını sīneñde cānundan ʿazīz / Terk-i ser itmek gerekdür iderseñ keşf-i rūz
G1141-4. **ʿIşḳ** ile divāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol şaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1147-4. Tehī şanmañ n'ola gitdiyse Ferhād / Degül **ʿışḳ** kūhı ḫāli pīşe olmaz
G1167-5. Muḥibbi olalı **ʿışḳ** ile Maḥmūd / Dimişlerdür aña ḫüsn ile Ayāz
G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı **ʿışḳuñ** çerāġını / Yandı eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1173-5. **ʿIşḳ** āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır şavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1175-7. **ʿIşḳ** cāmını Muḥibbi çün ezel nūş eyledi / Daḫi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne ile faḫr / Her dem Muḥibbi **ʿışḳ** iledür iftiḫārumuz
G1179-1. Dostlar ben ölmedin billāh tedbir eyleñüz / **ʿIşḳ** içinde ḫālümi billāh taḳrir eyleñüz
G1181-3. Şaḳlayam dirdüm şehā **ʿışḳuñ** rümūzın sinede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1186-4. Eyledüm iẓhār **ʿışḳuñ** gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G1190-5. İletmedi **ʿışḳ** başa çünki Muḥibbi Mecnūn / Girelüm baş açalum biz daḫi meydāne birüz
G1193-5. Muḥibbi **ʿışḳ** ile bulduñ ḫarāret / Anuñçün şiʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme **ʿışḳum** daḫi olur sitiz / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz
G1195(a)-4. İki nesne **ʿışḳuma** şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artar **ʿışḳı** şanma ol günāhı eylemez
G1196(b)-3. Şemʿ-i ḫüsne yana gör pervāne-veş āh eyleme / ʿĀşıḳ-ı ŝābit-ḳadem **ʿışḳ** içre feryād istemez
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbi **ʿışḳ** ile rind u melāmeti / Şanmañ anuñ her işi ḳallāşa beñzemez
G1197(b)-5. Muḥibbi evvel **ʿışḳuñ** egerçi görinür āsān / Velī ġāyet şoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü **ʿışḳuñı** ġāyet beklerüz
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi **ʿışḳuñ** diyü āgāh eylerüz / Sīne -i ṭablı dögüp olmışdur ʿādet beklerüz
G1203-1. Ḫayl-i ʿuşşāḳa ezel Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün **ʿışḳ** ile ʿālemlere fāş olmışuz
G1203-2. **ʿIşḳ** dersin oḳuduḳ Ferhād ile Mecnūn ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme **ʿışḳuñ** nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḫi iḳrāra henüz
G1210-1. Senüñ **ʿışḳuñ** nigārā ġamsuz olmaz / Nitekim gözlerüm de nemsüz olmaz
G1211-3. Her kişi cān terk ider şanma leb-i Şirin çün / Anı kim Ferhād ider **ʿışḳ** içre perviz eylemez
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü **ʿışḳuñı** ġayret beklerüz
G1215-2. Ben senüñ **ʿışḳuñla** eyler idümʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḫi ḫil ʿat-i zerle melbūs
G1215-3. **ʿIşḳuñ** aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger şaḥāḥ ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1217-3. Yandı cānum **ʿışḳ** ile ger āh idem Maʿẓūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1230-1. Añlayup **ʿışḳuñ** rümūzın didi bir ḥikmet-şināş / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās
G1230-2. Kimseler ḳādir degüldür **ʿışḳdan** baḫş itmege / Feylesof-ı dehr olanlar eylemişlerdür ḳıyās
G1230-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ** bünyādına bīnā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḫkemdür esās
G1236-1. Dil oḳur **ʿışḳuñ** kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
G1244-5. **ʿIşḳuñ** meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1246-4. Zāhidā **ʿışḳuñ** ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḫaḳ sözi sende meger var saḫt gūş
G1254-1. Ezelden **ʿışḳ** cāmın eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi bende ḳalmadı hūş
G1255-1. İşidüp **ʿışḳdan** şadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / **ʿIşḳ** dir āh eyle gel ʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1261-1. **ʿIşḳ** için eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1263-2. **ʿIşḳ** meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş

G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / **ʿIşḳ** odiyle bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1273-2. **ʿIşḳ** şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1277-2. Mübtelā-yı **ʿışḳam** u şor baña **ʿışḳuñ** ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G1279-3. Āh eyledükce şu ʾle virür **ʿışḳuñ** āteşi / Odlare yaḳan ʿāşıḳı bildüm hevā imiş
G1282-4. Eger **ʿışḳuñ** şerārından söz açsam / Ṭutuşup ṭaġ u deryā eyleye cūş
G1287-2. Şerārı **ʿışḳunuñ** cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1291-2. **ʿIşḳ** ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1294-3. Dil **ʿışḳuñ** ile ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʾlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu **ʿışḳa** ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāş
G1312-1. **ʿIşḳ** eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña da o feyyāż
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ bu meşeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil **ʿışḳ** ile iḫtilāṭ
G1329-1. Ṭutuşup **ʿışḳ** āteşine dün gice nāgāh şemʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh şemʿ
G1331-2. Yanaram **ʿışḳ** āteşinde nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1331-3. Başa yazıldı ezel **ʿışḳuñ** hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefiʿ
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz **ʿışḳuñı** bir zerre dilden ide ḳamʿ
G1339-4. **ʿIşḳ** yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir kimse kim ola benüm ile meşāʿ
G1340-1. **ʿIşḳuña** rūz-ı cezelden olmasa ger yār şemʿ / Olmaz idi şararup dil-ḫaste vü bīmār şemʿ
G1342-1. Giceler **ʿışḳuñla** cānā yanar oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi **ʿışḳını** iżhār şemʿ
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk ḳādir olamazsuñ **ʿışḳı** dilden ola ḳamʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında **ʿışḳuñ** āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ divāne şemʿ
G1344-5. Söyleden **ʿışḳdur** Muḥibbī'yi müdām / Kendüzinden bir söze yoḳ iḫtirāʿ
G1345-2. Ṭutalıdan **ʿışḳuñ** ne üns cāna cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından inḳiṭāʿ
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem üzre tāze dāġ / **ʿIşḳ** şāhı ḳurdı ṣaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / **ʿIşḳuma** pāyān olur mı yüregüm ṭopṭolu dāġ
G1361-3. **ʿIşḳ** murġı key ʿaẕīmü'ş-şāndur / Bir mekesce görinür ʿanḳā-yı Ḳāf
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / **ʿIşḳ** meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1369-2. **ʿIşḳdur** yolum ṭarīḳ-i müstaḳimden dönmezem / Söylemem ben zāhidā senün gibi her dem güẕāf
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme **ʿışḳdan** yüri lāf
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña **ʿışḳuñ** tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden **ʿışḳ** ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña men ʿeyleme **ʿışḳdan** beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret **ʿışḳdan** virdüm ben anlara sebaḳ
G1394-1. **ʿIşḳ** āteşine düşmek bir özge ḫālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da saʿādet ancaḳ
G1394-2. **ʿIşḳuñ** vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1401-4. Ḥamdülillah kim ezel ben **ʿışḳı** tekmīl itmişem / Vāmıḳ ü Ferhād ü Mecnūn aldılar benden sebaḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / **ʿIşḳuma** şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1408-2. Göñül **ʿışḳuñ** ḫarābıdur ḫaẕer ḳıl pāymāl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle **ʿışḳuñ** kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuṣṣāḳda ol pence yoḳ
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı **ʿışḳuñ** çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen miʿmārı yoḳ
G1426-3. Kes şemʿ gibi başum **ʿışḳ** odı şuʾle virsün / **ʿIşḳ** āteşine yanmaḳ ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i **ʿışḳ** içinde bu da bir ad ancaḳ
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan **ʿışḳ** ile bī-pervāyı baḳ
G1440-1. **ʿIşḳ** meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile dermān virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1440-3. **ʿIşḳumı** görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẕar / Derdümi bilmek ḫaḳiḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi baġrum ḳanıdur **ʿışḳ** / Velī bu derdümüñ dermānıdur **ʿışḳ**
G1441-2. Şorarsañ kişver-i dildür ḫarābe / ʿAceb ḳılma anuñ sulṭānıdur **ʿışḳ**
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir dāne-i laʾl / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur **ʿışḳ**
G1441-4. Ezelden tā ebed gitmez göñülden / Şanurlar bilmeyenler ʿaynıdur **ʿışḳ**
G1441-5. Muḥibbī nūş idüp cām-ı maḥabbet / Dimiş ser-mest cānlar cānıdur **ʿışḳ**
G1444-3. ʿAḳl terk itmek ister gerçi **ʿışḳı** / O cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1444-4. Şorarsañ baña **ʿışḳuñ** ḳıymetini / İki ʿāleme deger bir dem-i ʿışḳ
G1446-5. Muḥibbī'den nişān isterseñ **ʿışḳa** / Gözüm yaşiyle āh-ı serdüme baḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / **ʿIşḳuñ** ile ḫastedür raḥm eyle bu dervişe baḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu **ʿışḳuñ** āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1458-2. Biḥamdillah ki **ʿışḳuñla** libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1460-3. Bir ḫarāret virdi **ʿışḳuñ** geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan **ʿışḳ** dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1466-3. **ʿIşḳum** benüm ḫafice iken rūze gibi āh / ʿIyd ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü **ʿışḳuñ** ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1470-4. **ʿIşḳ** yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / İstemem bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1481-2. **ʿIşḳuñ** ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1489-3. Eñ evvel **ʿışḳuñ** oynı terk-i serdür / Daḥi var mı be zāhid imtiḥānuñ
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı **ʿışḳuñ** bādı ol gāhı görüñ
G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿaceb midür / **ʿIşḳuñ** ġamını şehlige virmez gedālaruñ
G1504-2. Ne bilür **ʿışḳ** şafāsını dilā her nā-kes / Baña şor leẕẕetini dünyede derd ü elemüñ
G1508-2. **ʿIşḳuñ** sarāyı yücedür aña çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek

G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı tek
G1527-3. Sāḳiyā şun lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ keyfiyyetini / Şarāb içsen yimeseñ zāhidā beng
G1531-5. ʿIşḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān içinde anı sen ḳāl eledüñ
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / ʿIşḳ daʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek
G1534-4. ʿIşḳunuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı n'iderüz / Çāker-i ʿışḳ olan dünyede bī-bāk gerek
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā var / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1550-5. Ey şanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1552-2. Aldum metāʿ-ı büseñi cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye şoruñ / ʿIşḳunuñ nüktesini bilmege idrāk gerek
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīne ñe bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb ile cemʿ olduġını āteşüñ
G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / ʿIşḳ ile üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde iştirākuñdur senüñ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḫālini gör Mecnūnuñ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur içine giren savaşuñ
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / Hey nice āḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eledüñ
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün leẕẕetin / İçmeyenlerden ḫaber şorma zülālin dostuñ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün boynuña / Zir çoḳdan ʿışḳuñ ile mübtelādur kākülüñ
G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hiç olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşikār u geh nihān / Lāzım oldı āşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi nāzik
G1625-3. Leyli zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1628-4. Her ki āşıḳdur yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz ol dil-i sūzān gerek
G1628-5. ʿIşḳ meydānında ṭūp it başunı / Lāyıḳ ṭūpa ḳaddün çevgān gerek
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile didār gerek
G1641-5. Kāha dönmişdür ża'if oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eledüñ
G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey dil olalı sen pehlevān / Vāmıḳ ü Ferhād ü Mecnūndur miyān-girüñ senüñ
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi āleme destān olan göñül
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar şaġ u şola / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer yā degül
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳum ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde yapdı bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḫalel
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ ṣaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1675-4. Bigāne şanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā göñül
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler şoñra dirler rāḥat al
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḫācet degüldür ʿışḳuma ġayri delil
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1684-1. Gāh şādi gāh ġam miḥnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez mi ʿışḳuma delāyil
G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḫayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / ʿIşḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına şu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳiḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ şorma ʿışḳuñ ḫālini / Şor belā kūhında cān terkin uran Ferhāde gel
G1723-1. Oldı ezel ʿışḳuñ ile mübtelā göñül / Kendü eliyle başına aldı belā göñül
G1729-3. Baġrum uñ yaġı ile bu gözlerümüñ şuyını / Yaḳmaġa ḳandil-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
G1733-3. ʿIşḳ ile bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken Ka'be bünyādına el daḫi Ḫalil
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delil
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḫālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delil
G1752-2. Leyli zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya şal
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1754-4. Dāimā Ḫaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delil / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlare benem

G1773-5. Yār gördi baḥr-i **ʿışḳ** içre Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1775-1. **ʿIşḳuñ** ile bu dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin kesi bu derdüme timār iñledüm
G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey yār-ı cefākārum benüm / **ʿIşḳuñ** ile n'olısardur ʿāḳıbet kārum benüm
G1779-1. Yüzüñi göreliden **ʿışḳuñ** ile ḥayrānum / Düşüben vādilere derd ile ser-gerdānum
G1782-2. Dirseñ ki **ʿışḳum** ile nedür ḥālüñ ey faḳir / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭopṭolu dilüm
G1789-4. Ḳomazam tā ölince **ʿışḳı** elden / Biḥamdillah ki oldur ṭoġrı rāhum
G1792-1. **ʿIşḳ** içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām ile yanup ṭutuşup şu'lesin tīz eyleyem
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metā'-ı būse almaḳdayım / **ʿIşḳ** bāzārında yoḳdur bundan artuḳ şan'atum
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn **ʿışḳ** ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1794-3. Āhumı ḳıldum 'alem çekdüm sipāh-ı eşkümi / **ʿIşḳ** taḫtına çıḳup kendümi Dārā eyledüm
G1794-6. Yazdılar **ʿışḳuñ** sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1794-7. Ey Muḥibbī **ʿışḳunuñ** çün derd ü ġamdur ḥāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel **ʿışḳuma** / Āh ile eşküm güvāhumdur benüm
G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel **ʿışḳı** çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1808-1. Ey şanem **ʿışḳuñ** ġamına şanma tedbir eyleyem / Giceler tā şubḥ olınca āh-ı şeb-gir eyleyem
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif / Ḳıl temāşā **ʿışḳ** bāġınuñ ḥarāb-ı ābādıyam
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye **ʿışḳuñ** rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G1818-2. Nāle ḳıldum **ʿışḳ** elinden yaşumı tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf ile bugün gülgün-ı eşkümi / Baña pā-dāş olmadı bu **ʿışḳuñ** öñdülin aldum
G1821-3. Gāh derd u gāh ġam gāhi elem gāhi firāḳ / **ʿIşḳınuñ** ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1824-3. Girelden būte-i 'ışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi **ʿışḳuñ** ġıll u ġışdan ey ruḥı ālum
G1825-2. Eger olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp **ʿışḳ** ile bimāram
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḥayretüm / 'Ālem içre ṭañ mıdur **ʿışḳ** ile ola şöhretüm
G1837-6. Tā ezel **ʿışḳuñ** meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1845-5. **ʿIşḳuñ** Muḥibbī yāyını kim çekmek istese / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki **ʿışḳuñ** ḫālini bilmekde bir remmāl olam
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı şanma kārumdur benüm / **ʿIşḳ** ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum / **ʿIşḳ** bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G1879-1. Cān ile bir şanemüñ **ʿışḳına** çün pā-bendem / Baña düşnām du'ā gelse ġamı ḫursendem
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh ile zār eylemem / **ʿIşḳı** ketm eyleyüp nā-ehle iżhār eylemem
G1882-2. Ölür isem de ṭabibe nabżumı göstermezem / Bilmesün **ʿışḳum** diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1883-1. Tende cānum yoġ iken ben ṭālib-i cānān idüm / **ʿIşḳ** şaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G1884-1. Şem'-i ḥüsne yanmaġa pervāneyem / Yanmayup **ʿışḳ** āteşine yanayam
G1884-4. Nitekim ḥüsn ile sen yektāyisün / **ʿIşḳuñ** içre ben daḫi bir dāneyem
G1889-6. Yaradılmamış idi daḫi ādem / Göñülde **ʿışḳuñı** peydā ḳılan kim
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün **ʿışḳuñ** hümāsına / Degül iken kimsenüñ şaydı 'aceb ala şikār oldum
G1895-3. Yine 'ummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan **ʿışḳ** ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam Şem'-veş / **ʿIşḳ** ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1908-5. Ḳaçan **ʿışḳ** ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / 'Aceb ḫālüm n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki **ʿışḳuñ** çerāġını / Ġam tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1912-2. **ʿIşḳ** rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G1916-3. **ʿIşḳ** ile cān riştesin boynuma zencir eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm / **ʿIşḳ** içinde baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim **ʿışḳında** ben hergiz emānı bulmadum
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḥayret gāh miḥnet gāh āh / **ʿIşḳunuñ** ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1928-6. Ṣabr u 'aḳl u hūş bir yirden ferāmūş eyleyüp / **ʿIşḳ** cāmın nūş idüp kendümi lā-ya'ḳıl ḳılam
G1935-1. **ʿIşḳuñla** bī-ḳarārum cān ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervā-yı kes nedārum
G1937-1. Oldı **ʿışḳa** çü hem-nefes n'idelüm / Gitmez ölünce bu heves n'idelüm
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ şevḳine ḥayrān olmışam / Giceler tā şubḥa dek **ʿışḳuñla** nālān olmışam
G1945-2. **ʿIşḳuñ** içinde ḫālümi bilmek murād ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1950-5. **ʿIşḳuñ** rümūz-ı nüktesini şordılar baña / Bu cihānda itmedi bir kimse ḫal didüm
G1956-2. Eyleme **ʿışḳuñ** beyābānında ser-gerdān beni / Ka'bedür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni **ʿışḳ** ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün 'ışḳuñ yolından hem
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh **ʿışḳa** tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī **ʿışḳ** elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim 'aceb / Ehl-i **ʿışḳ** anılduġınca ben de anda yād olam
G1973-1. Sīnede **ʿışḳı** ezel ben bilürem / Her ne cevr itse güzel ben bilürem
G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp ḳılca meyānından ḫaber / Ḥamdülillah **ʿışḳ** içinde ehl-i idrāk olmışam
G1977-2. Bāda virür ḫāş gibi 'uşşāḳı **ʿışḳuñ** şarşarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam
G1978-3. Degülse ol şaçı Leylā çirā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa Şīrīn neden **ʿışḳ** ile Ferhādam
G1983-2. Bī-ḫūd olursam **ʿışḳ** ile şaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuşum
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür **ʿışḳuma** inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G1989-1. Ṣabr u 'aḳlı ṭaġıdup **ʿışḳdan** ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḫālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G1989-4. Her ḳaçan **ʿışḳ** āteşini ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / **ʿIşḳuñ** odiyle anı erit eyle ḫall didüm
G1993-4. Eger **ʿışḳ** ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G1994-4. Gerçi **ʿışḳuñ** rüyumı ḫāk itdi şoñra ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne tāc-ı devlet / Ḳul oldum **ʿışḳa** vardur çün merāġum
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī **ʿışḳ** ile divānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2007-2. Yanalıdan beri **ʿışḳ** āteşine / Döner siḫ üzre iñler bir kebābam
G2011-2. **ʿIşḳ** meydānına girdüñ cān ile baş oynaduñ / Ey göñül merdāne sensin ey göñül merdāne sen
G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden ṣorardı her biri **ʿışḳ** żamirin
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme özini **ʿışḳ** ile bī-ʿār iden
G2015-3. Sīne-çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / **ʿIşḳ** şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2023-3. **ʿIşḳ** şāhı virdi yaġmāya yine dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler akın
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hiç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda **ʿışḳ** ile ben dāsitān
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī **ʿışḳ** ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā **ʿışḳuñla** āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde **ʿışḳ** peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum **ʿışḳuña** yāhū diyen
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / **ʿIşḳ** bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḫusn ile sen ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de **ʿışḳ** ile Maḥmūd'dan
G2038-1. **ʿIşḳ** mıdur cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / **ʿIşḳ** mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen
G2038-2. **ʿIşḳ** mıdur boynuma ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūn-leyin ʿālemde rüsvā eyleyen
G2038-3. **ʿIşḳ** mıdur bī-vefā güller elinden giceler / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2038-4. **ʿIşḳ** mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen
G2038-5. **ʿIşḳ** mıdur eyleyen tir-i cefāya cān u ser / Ey Muḥibb derd ü belā sīnemde peydā eyleyen
G2039-1. **ʿIşḳ** mıdur ʿaḳl u ṣabrum külli yaġmā eyleyen / **ʿIşḳ** mıdur ben ġaribi zār u şeydā eyleyen
G2039-2. **ʿIşḳ** mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2039-3. **ʿIşḳ** mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2039-4. **ʿIşḳ** mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup ʿāşıḳlara / Bāb-ı faşlın sīnemüñ levḥine inşā eyleyen
G2039-5. **ʿIşḳ** mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün **ʿışḳa** / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2041-4. Dilā **ʿışḳ** ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2051-6. **ʿIşḳ** yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2052-1. Gitdi **ʿışḳuñ** bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancaḳ hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2052-6. Ey Muḥibbī ṣor baña **ʿışḳuñ** rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrir eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hīçe almaz cenneti **ʿışḳ** ile didār isteyen
G2058-2. Vaʿız-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña **ʿışḳ** ile didār isteyen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi Şīrīn **ʿışḳı** başa iletem başa ben
G2060-6. Lebleri yādına **ʿışḳı** eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḫi gelmez giden
G2062-3. Beni maḥv eyledi **ʿışḳuñ** vücūdumdan eṣer hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm cān u dilden giçdüm āh / Kimseler **ʿışḳ** ile yoldaş olmasun
G2075-2. Bilmez kişi **ʿışḳ** nedür ṣorma ḫālini / Başumda var benüm baña ṣor **ʿışḳ** ḫāletin
G2075-5. Çünki ezelde her kişünüñ bir naṣibi var / **ʿIşḳı** ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2075-6. Şād olmış iken **ʿışḳ** ile anma raḳibi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2075-7. **ʿIşḳı** Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin
G2076-2. Ṣorma her bir nā-kese ol **ʿışḳdan** virmez ḫaber / Ṣor baña kim ben saña **ʿışḳuñ** diyem māhiyyetin
G2077-3. **ʿIşḳ** ile hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥükm / Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem **ʿışḳ** ile ya hū diyen
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram **ʿışḳ** ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2081-3. Dir iseñ **ʿışḳ** çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2085-5. **ʿIşḳ** ile āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḫüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi **ʿışḳuñ** yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya ben
G2093-2. Ṣordum **ʿışḳuñ** bilinmedi kārı / Ben didüm özge kār imişsin sen
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / **ʿIşḳuñ** içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2095-2. **ʿIşḳ** ile meydāne girsem ey faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2095-5. Ey Muḥibbī şaḳlamaḳ mümkin degüldür **ʿışḳı** çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2098-2. Bu **ʿışḳuñ** ḳatı bir kāra cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle kārından
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı **ʿışḳuñ** çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel giç şümārından
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi **ʿışḳ** velīkin / Ekṣer bilinür **ʿışḳ** fiġān ile suḥandan
G2108-1. Dostum görme tehī bu **ʿışḳuñ** nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey sirişk çün **ʿışḳumuñ** ġammāzısın
G2130-4. Añadan ṭoġalı **ʿışḳdan** bir nefes ayrılmadum / Virseler cümle cihānı virmeyem **ʿışḳ** ʿālemin
G2131-2. **ʿIşḳ** meydānında şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye ol ʿālemde serverlik yolın
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün **ʿışḳ** ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2132-3. **ʿIşḳ** nārı ṭura söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2134-1. **ʿIşḳuñ** ile şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2134-3. **ʿIşḳ** leşkerine ṭurmaya bu ʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2135-1. **ʿIşḳ** sulṭānı didi şāh-ı Tātār ḫānam ben / Ya ʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben
G2139-4. Ezelden ulılar **ʿışḳı** ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola **ʿışḳ** ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḫüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2140-5. Ṣorsa ḫālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem **ʿışḳ** ile ben iñledügüm anuñ içün
G2141-3. **ʿIşḳ** şāhı oldı göñlüm kūsı anuñ dögülsün / Āhı livā idüben ya ʿni ʿalāmet olsun
G2141-4. İṣbāt olurdı **ʿışḳum** iki güvāhum olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüb şehādet itsün

G2141-5. Olup ḥaḳīḳī ʿāşıḳ ḳosun mecāzī **ʿışḳı** / Olan mecāzī ʿāşıḳ kendin nedāmet itsün
G2142-2. Bir devāsuz derdimiş **ʿışḳı** düşelden bir nefes / Ḫāli olmaz gözlerüm bu dil eyler enin
G2142-4. ʿĀşıḳam şanmañ beni **ʿışḳdan** şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem **ʿışḳ** ile giçen bir demin
G2145-1. Virmezin ben şādiye **ʿışḳuñ** ġamın / Ben bilürem çünki anuñ ʿālemin
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben **ʿışḳı** bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2150-5. Leylinüñ **ʿışḳı** ile gerçi ki Mecnūn añılur / **Ḫışḳı** gel ṣaḳla Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2154-2. Ol perī **ʿışḳ** ile çün baña gösterdi yüzin / Ḫāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünūn
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çeke **ʿışḳuñ** meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña ṣun
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme **ʿışḳum** bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2155-7. Benüm **ʿışḳum** olur günü gün ziyāde / Bir iken beş olupdur beş iken on
G2164-2. **Ḫışḳ** murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol derd ü belā kūhı içinde āşiyān
G2171-7. **Ḫışḳdan** özge ʿāşıḳa yoḳdur Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ olan **ʿışḳdan** özge kemāli n'eylesün
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / **Ḫışḳ** Manṣūrı olup geldüm benüm dār isteyen
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben **ʿışḳı** / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme **ʿışḳa** getürdüm dü-güvāhı ben
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye **ʿışḳ** āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum görine gündüz duḫān
G2191-4. Sīnem üzre giceler **ʿışḳ** āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī şarāb **ʿışḳı** şun
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / Sen mehüñ **ʿışḳına** döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2197-3. Hecr-ārā **ʿışḳ** āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş şu ʿlesidür görinen gündüz duḫān
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz **ʿışḳ** içinde āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını **ʿışḳuñ** / Uşşāḳ serin ilet Muḥibbī temel olsun
G2224-2. **Ḫışḳ** için dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti aña **ʿışḳ** içre nā-çār olmasun
G2233-5. **Ḫışḳ** meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm **ʿışḳuñla** ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf **ʿışḳuñ** beni Mecnūn eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsan āşiyān
G2255-5. Bilmem Muḥibbī **ʿışḳ** ile ḥālüm n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum **ʿışḳ** ögretdi baña māhiyetin
G2256-6. Ey Muḥibbī **ʿışḳ** bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2253-1. **Ḫışḳuñla** şehā gül gibi geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat ṣevḳ ile ḫūnin-kefenem ben
G2262-5. **Ḫışḳ** ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın
G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil **ʿışḳdan** rūz-ı ezel / **Ḫışḳ** ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2264-4. **Ḫışḳuñ** ile bir divāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / Bilmege **ʿışḳuñ** nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu **ʿışḳuñ** şanʿatın
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden şor ne bilsün Ḳays u Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum **ʿışḳuñ** kitābından
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez **ʿışḳunuñ** keyfiyyetin / Baña şor taḳrir ideyim saña bir bir ḥāletin
G2274-5. **Ḫışḳ** yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde **ʿışḳuñ** gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftār oldı dil / Dostlar düşmen daḥi **ʿışḳa** giriftār olmasun
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek **ʿışḳ** āteşiyle yaḳuban / Çīn-seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2288-1. Ey dost neler giçdi bu **ʿışḳ** ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2320-5. **Ḫışḳ** ile divāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2327-6. **Ḫışḳ** yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / **Ḫışḳ** ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G2332-2. **Ḫışḳuñ** ezelde lezzet ile balın isteyen / Ṣoñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile şanma ki sevdā tükene / Yāḫūd **ʿışḳuñla** şehā sīne de ġavġā tükene
G2334-2. **Ḫışḳ** mīrāşı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / Ṣanmañ ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki hemçü pervāne / **Ḫışḳ** odiyle ṭutuşup yana
G2344-1. Göñül maḥzendür **ʿışḳuñ** gevherine / Anı ṣarf eyleme Allah yirine
G2349-3. **Ḫışḳuñ** egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ intihāsına
G2354-4. Kişi **ʿışḳ** ile Mecnūn olmayınca / Vara lāyıḳ degüldür kūh-ı necde
G2358-5. Çekem dirseñ Muḥibbī **ʿışḳ** yāyın / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2373-2. **Ḫışḳ** ölmek ögredür **ʿuşşāḳa** hem maʿşūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2375-5. Muḥibbī pençesi **ʿışḳuñ** ḳatıdur / Demürden olsa daymaz aña pençe
G2377-2. **Ḫışḳ** dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi **ʿışḳum** il içinde
G2384-3. **Ḫışḳuñ** esīr-i derd ile bir bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile
G2384-4. **Ḫışḳuñ** kemānı saḫtdur degme kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz o yāyile
G2387-5. Ölse Muḥibbī **ʿışḳ** ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā o ḳan ile
G2388-4. **Ḫışḳı** cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi göñül / Arada ḥayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun **ʿışḳa** āh ü vā getürdüñ başuma
G2396-5. Ey Muḥibbī şaḳlar iken **ʿışḳum** oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿıyāndur tāzece
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa depemden / Yanar çün āteşi **ʿışḳuñ** cigerde
G2409-4. **Ḫışḳı** gel pervāneden ögren yanar āh eylemez / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme

G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür **ʿışḳ** elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / **Ḥışḳ** şāhı devletinde cevheri oldum yine
G2412-3. **Ḥışḳ** meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2421-5. **Işḳ** bāġında Muḥibbī gibi bülbül yaraşur / Oḳıya medḥ ü ṣenā serv-i gül-endāmlara
G2427-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ** bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse şeyḫ ü şābda
G2432-4. Güş eylemedüñ pendümi ḥālüñ beter olsun / Ḳaç kerre didüm uġrama **ʿışḳuñ** yöresine
G2432-5. Mecnūn-ṣıfat **ʿışḳ** ile dilden dile düşdi / Dil baġlayalı Leylī ṣaçı silsilesine
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye **ʿışḳuñı** ilete bile sīne
G2435-3. Sāḳī piyāle ṣun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm **ʿışḳ** ile yārüñ ṣafāsına
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup **ʿışḳ** ile cānum irmiş idi kāmına
G2437-1. Gönlüme didüm **ʿ**āşıḳam **ʿışḳuñ** **ʿ**ilācına / Eydür baña ki olmaya çāre **ʿ**ilācına
G2438-2. **ʿ**Āşıḳ oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş **ʿışḳ** vādisinde yoldaş yoldaşa
G2438-6. Bilmez idüm **ʿışḳı** ben āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2441-4. Kim bilürdi **ʿışḳumı** **ʿ**ālemde olurdı nihān / Dideler gözekler ü bu sīne dolāb olmasa
G2446-1. **Ḥışḳdan** özge cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir işe
G2450-4. **Ḥışḳ** birdür iki görse ṭañ mı anı müdde**ʿ**ī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2458-1. **Ḥışḳ** ile her ki düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2463-2. **Ḥışḳ** bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2464-4. **Ḥışḳ** yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2466-4. Penbe göñül ki ṣaḳlaya mı **ʿışḳı** āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2473-5. **Ḥışḳ** virmezler Muḥibbī on sekiz biñ **ʿ**ālem / Böyle naḳl itmiş gören āyīne-i idrākda
G2474-2. **Ḥışḳ** vādisine gitdüm baña pā-dāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2478-3. **Ḥışḳuñ** hevesi olmasa başında anuñ ger / Er gelmez idi gūşe-i gülzāra benefşe
G2481-5. Çekilmeye dimişler **ʿışḳ** yāyı / Gerek derd ü belā aña kebāde
G2487-7. Göñül Muḥibbī **ʿışḳumı** hep dideden ṭutar / Didüm dile sebeb sen idüñ dide yaşına
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum görüp ta**ʿ**accüb itmeñ / **Ḥışḳ** āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2492-3. **Ḥışḳ** bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur **ʿışḳa** ṭarīḳ / **ʿ**Āşıḳ oldur ki hemān **ʿışḳa** **ʿ**alāmet getüre
G2499-5. **Ḥışḳuñ** kemānı pekdür her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde
G2507-3. Degme kimse ṣofrasına **ʿışḳunuñ** el ṣunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2507-5. Yār için cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli **ʿışḳuñ** fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2510-3. **Ḥışḳuñ** rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca tīşe
G2510-5. Döne döne yanarsam **ʿ**aceb mi **ʿışḳ** odına / Göñlüm kebāba döndi ṣancıldı çünki şīşe
G2513-2. **Ḥışḳ** meydānında girdüm geşt-gir-i derd olup / Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı dest-yār itmek nice
G2523-4. İlāhi **ʿışḳuñı** dilden çıḳarma / Ki ola tā ki maḥzen aña sīne
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ Mecnūn idiser-āḫır / **Ḥışḳuñ** bu Muḥibbī'nüñ bulındı dimāġında
G2540-1. Egerçi uġradum **ʿışḳ** içre rence / Biḥamdillah irişdüm gizlü gence
G2540-4. Eger Ferhād ü Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / Degüldür her biri **ʿışḳ** içre bence
G2540-6. Muḥibbī müşkil işdür **ʿışḳ** bāzı / Kimesne ṭutmasun bunuñla pençe
G2541-3. Ṣaḳlayam didükce **ʿışḳı** ben derūn-ı sīne de / **Ḥışḳumuñ** esrārı āh itdükce birūn olmada
G2543-3. **Ḥışḳıñuñ** ḳāfile sālārı olaldan bu göñül / Beñzedi āh u efġānı yanınca cerese
G2543-5. Pākdur **ʿışḳ** ṣaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül **ʿ**ışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2548-1. Ṣataşdum **ʿışḳ** içinde gerçi rence / Biḥamdillah irişdüm ulı gence
G2555-1. **ʿ**Āşıḳ oldur **ʿışḳ** içinde ol dil ü cāndan giçe / **ʿ**Āşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2568-1. **Ḥışḳa** dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş bu mācerālar başuma
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın güş idüp / Geldi **ʿışḳ** içre anuñçün bu hevālar başuma
G2572-3. **Ḥışḳ** ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2580-4. **Ḥışḳda** bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Ṣāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2581-3. **Ḥışḳı** benden ṣor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri ṣaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2585-4. Dem mi vardur āteşi **ʿışḳ** sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2588-5. **Ḥışḳ** ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan ile
G2592-1. Ḳıymetini **ʿışḳuñ** ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2596-4. Niceye dek ṣaḳlayam bu **ʿışḳı** ifşā eylemem / **ʿ**Āşıḳuñ faḫrıdurur **ʿ**ālemlere destān ola
G2598-4. Bu göñül **ʿışḳuñ** mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola
G2603-6. Būyı ile **ʿ**aceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / **Ḥışḳ** āteşiyle sīne de baġrum kebāb ola
G2605-2. Ṣaḳlayam dirdüm bu sīnem içre **ʿışḳuñ** āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2606-111. Gāh mest olup içürür baña **ʿışḳuñ** cür**ʿ**asın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider göñlüm beni
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı ṣuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḫkemdür Muḥibbī **ʿışḳ** bünyādı
G2610-1. **Ḥışḳ** bünyādına cem**ʿ**iden melāmet ṭaşını / Ṣarṭdur evvel temel yirine ḳoya başını
G2609-3. Bile alup gitmedi **ʿışḳı** bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu **ʿışḳuñ** mīşesi
G2611-3. **Ḥışḳ** dāġın nice pinhān eylesün dil sīnede / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi **ʿışḳuñ** cür**ʿ**asın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2615-3. Hevā-yı **ʿ**ışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i **ʿ**aḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür o da **ʿışḳuñ** ṭaleb-kārı
G2616-2. **Ḥışḳuñ** iżhār eyledi dil götürdi sīnem dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı giribān eyledi
G2618-2. **Ḥışḳ** devletinde yine irişdüm bir **ʿ**āleme / **ʿ**Ālem içinde olmaya ol **ʿ**ālemüm gibi
G2618-5. Germ olsa gözümün yaşı itme Muḥibbī **ʿ**aceb / **Ḥışḳ** āteşiyle çünki bu dil külḫānum gibi
G2622-2. İçelden bir ḳadeḥ **ʿışḳuñ** meyinden / Dil-i rindüm der-i ḫummāre düşdi

G2623-5. Ṭañ mı olsa Muḥibbī āvāre / **ʿIşḳ** bī-ṣabr u bī-ḳarār itdi
G2624-1. **ʿIşḳ** āteşiyle yandı bu dil belki cān daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki **ʿışḳumı** sīnemde ṣaḳlayam / Penbe içinde ola mı āteş nihān daḫi
G2624-4. **Iṣḳa**ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿĀşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḫi
G2624-5. **Işḳum** degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿıyāndur aña ne ḥācet beyān daḫi
G2629-2. Depemden mi çıḳardı dūd-ı āhum / Eger yanmasa dilde **ʿışḳı** nārı
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gir oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür **ʿışḳ** meydānı
G2635-5. **ʿIşḳ** bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün kim sim-i eşki anda da bāb olmadı
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳun / **ʿIşḳ** ābı ile yoġurmış anuñ taḫmīrini
G2644-5. Evveli **ʿışḳuñ** Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim **ʿışḳ** ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek
G2652-5. **ʿIşḳuñ** ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola cān ile seri
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı **ʿışḳ** ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫi peyvendini
G2654-4. Geh rāh-ı zerd ile şirem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu **ʿışḳuñ** mīşesi
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlüm ḥiṣārını / Dikdi o demde üstine **ʿışḳuñ** livāsını
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince **ʿışḳınuñ** ocaġını
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hiç nāy benüm / Sīnesi **ʿışḳdan** olsa idi yiv ile tehī
G2667-1. Sīnede **ʿışḳ** āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi **ʿışḳ** ʿālemine bu dil-i şeydā gibi
G2668-5. Şem ʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī **ʿışḳ** ile pür-nār gördüm kendümi
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zirā bācsuz hergiz giçilmez **ʿışḳ** der-bendi
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olur **ʿışḳ** kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek **ʿışḳ** ile bīdār it beni
G2695-1. **ʿIşḳuñ** iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāġı
G2697-2. **ʿIşḳ** bir meşrebdür anı ṣūfī idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2700-2. **ʿIşḳ** yāyı oḳ gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü
G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler ṣaydından istinkāf idüp / Ṣayd idelden seni oldı **ʿışḳunuñ** şīr-i neri
G2701-2. **ʿIşḳ** meydānında dilber zülf çevgān eylese / ʿĀşıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2704-2. Cihānda görinen bir cām-ı şāhid / Bunı naḳl itdi **ʿışḳuñ** ḫırde-dānı
G2704-4. Senüñ **ʿışḳuñla** olan mübtelālar / Ḳomışlardur yolında baş u cānı
G2717-1. **ʿIşḳ** āteşiyle dil eridüp baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ eyledi rūşen çerāġını
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ **ʿ**āşıḳa cān terkin emr ider / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya **ʿışḳuñ** yasaġını
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / Yanar çün sīnem içre **ʿışḳ** nārı
G2720-2. **ʿIşḳ** bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
G2727-5. ʿAḳl ile **ʿışḳ** sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā **ʿışḳunuñ** odı / Yine çıḳar depemden Şem ʿ-veş her gice yā dūdı
G2736-5. Muḥibbī **ʿışḳ** arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2737-4. Arayu **ʿışḳ** rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi **ʿışḳuñ** benüm ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi
G2742-2. **ʿIşḳ** sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri
G2742-5. **Iṣḳ** kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün **ʿışḳına** dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḥaḳḳ yire öldürmek añа ḫū gibi
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese **ʿışḳ** içre kim añardı Ferhādı
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa yanardum olmasa ger göz yaşı / Göz yaşına ġarḳ olurdum olmasa **ʿışḳ** āteşi
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezel **ʿışḳuñ** uran bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını
G2756-4. Olsun ḥaḳiḳi çünki gerekdür ḥaḳīḳī **ʿışḳ** / Taḥsīn diye kim göre bu **ʿışḳ** bāzuñı
G2758-1. Bir naẓar her kim göre ruḥsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup **ʿışḳ** āteşine seyle virür ḫākini
G2758-3. **ʿIşḳla** çün olmışam divāneler ser-defteri / Bend idüp boynuma ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını
G2761-3. Ey şaçı Leyli dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / Eyledüñ **ʿışḳuñ** beyābānında ser-gerdān beni
G2762-1. Sīnemde **ʿışḳ** dikdi maḥabbet livāsını / Giydürdi ben belā-keşe miḥnet libāsını
G2771-1. Leyli zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / **ʿIşḳ** zencīrin ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi
G2774-1. Kūh-ken geldi bu **ʿışḳ** bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī şāhı **ʿışḳ** / Ḥāşıluñdur cem ʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña kebādedür / Ammā ki ḳatı çekemedüm **ʿışḳ** yāyını
G2779-3. **ʿIşḳ** ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü aldı çü **ʿışḳuñ** livāsını
G2788-1. **ʿIşḳ** şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı bāzını
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zirā ki **ʿışḳ** kişide ḳomaz tevehhümi
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür **ʿışḳuñ** ʿalāmeti
G2793-4. Ey dil mecāzī **ʿışḳa** göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
Tb1-188. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān nice itsün taḥammül **ʿışḳ** müşkil kār olur
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḥmetin / Didi miḥnet görmedüm **ʿışḳ** ile dāim rāḥatın
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / **ʿIşḳ** ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh2-8. Gözle **ʿışḳuñ** rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyimiş
Mh4-100. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege **ʿışḳ** ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür

Mh6-9. **ʿIşḳ** odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı **ʿışḳ** müşkili ʿiyān / Zirā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mh7-8. Āsān görinür evvel **ʿışḳuñ** ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden ḫaste vü **ʿışḳ** ile bimārem henüz
Mh9-6. Bāri dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / **ʿIşḳ** elinden ʿaḳl āciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rā ʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise āşıḳ olur müttehem / Bir daḫı **ʿışḳuñ** hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-2. Dil yanar **ʿışḳ** āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh14-3. Ḳıldı **ʿışḳuñı** ḳabūl göñlüm melāḥatdür diyü / İtmedi hergiz ḥaẕer çeşminden āfetdür diyü
Mh18-122. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / **ʿIşḳa** yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr1-4. **ʿIşḳ** içinde āşıḳ olan terk ider ruḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-6. Ka be kūyuñda şehā **ʿışḳuñ** beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-10. **ʿIşḳuñ** odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr4-122. Cümle ālem bir yañadur **ʿışḳ** ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr7-1. **ʿIşḳ** cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde bu **ʿışḳuñ** rāmıdur
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime **ʿışḳuñ** meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider bu megrebi
Mr14-9. Muḥibbī ṭoġrıdur **ʿışḳuñda** ḫānum / Fedādur yoluña bu ḳuşca cānum
Mr16-9. **ʿIşḳ** ile çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür senüñ
Mr18-5. **ʿIşḳ** ile günden güne ḫālüm diger-gün olmada / Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
Mr19-1. **ʿIşḳunuñ** zencīrine dīvāneyem / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bīgāneyem
Mr20-1. Sīnemüñ ṣadrına giçdi **ʿışḳ** şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān
Mr20-8. Hecre düşdüm **ʿışḳ** elinden āh u feryād eyledüm / El-emān ey şu le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken **ʿışḳ** geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma
Mr20-11. **ʿIşḳ** eli Mecnūn-leyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
Mr20-15. **ʿIşḳ** elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr20-16. Olmasun kimse Muḥibbī gibi **ʿışḳa** mübtelā / El-emān ey şu le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-5. **ʿIşḳ** meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile
Mr25-3. **ʿIşḳ** şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫil atin baġlatdı miḥnetden kemer
Mr25-5. **ʿIşḳdan** çünki ezel ben bir ṣadā gūş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
D10-1. Olur miskin-nefes **ʿışḳında** irse aña od / Būy ile ālem ṭolar şankim yanar her yirde ūd
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / Ṣanmañ **ʿışḳuñ** ġamı bu dideme uyḫu getürür
D18-2. Bir elifce daḫi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur ki anuñ **ʿışḳını** dāim hiceler
D23-1. Baḥr-i ġam umḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Şükr kim **ʿışḳ** gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān la l-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün yazmaz **ʿışḳ** ḳātiline ḳışāṣ
D30-1. Çün ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı **ʿışḳuñ** itme ḫilāf
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep **ʿışḳ** / Ḳanı daḫi çeşm ile revān eyledi hep **ʿışḳ**
D31-2. Ṣabrum var iken ḫālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep **ʿışḳ**
D47-2. **ʿIşḳ** nārına yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti
B5. Dem mi vardur kim gözüm **ʿışḳuñla** giryān olmaya / Laḥza mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i **ʿışḳuma** sebeb
B17. Dil-i bī-çāre yanup **ʿışḳ** odına / Gözümden ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ḥasret
B33. **ʿIşḳdan** kim ki dilinde yoḳ eşer / Belki ḫayvāndur anı şanmañ beşer
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī **ʿışḳınuñ** āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz hiç kes
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim **ʿışḳdan** eşer ola ḳomaz tende mecāl
B133. **ʿIşḳ** dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar **ʿışḳa** ṣala gelsün berü dār isteyen
B168. Ḳanı dilde **ʿışḳ** şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına
B207. **ʿIşḳuñ** geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehirde olmaz imiş pādişāh iki

ʿışḳ ehli [57] Âşık.

G30-3. Didüm ey nā-mihribān **ʿışḳ ehli** ider terk-i cān / Didi ṣaḳın sırrı nihān itme olur ʿışḳun hebā
G63-4. **ʿIşḳ ehli** zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ār ile nāmūs aña
G173-5. Ḳāni ʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi **ʿışḳ ehli** olan hiç gözine ister mi ḫʷāb
G186-4. Keşf-i berḳı ʿ eyleyüp çıḳsa bulutdan gün gibi / Çāk olur **ʿışḳ ehlinüñ** ḳalmaz girībānı dürüst
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey yār olasın ṣaġ u selāmet / **ʿIşḳ ehline** dāim yaraşur ola melāmet
G240-3. Reh-i ʿışḳı giçer **ʿışḳ ehli** āsān / Ne ḳaṭ ʿ-ı menzil aña ne maḳāmāt
G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine ḳane / **ʿIşḳ ehlini** ḳarşuña getür bir bir ʿaẕāb it
G346-4. Nā-būd olursa añmaya **ʿışḳ ehli** būdını / Anuñ yanında bir görinür çün ziyān u sūd
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül **ʿışḳ ehlinüñ** mirācıdur
G440-5. Şem ʿ-i ḥüsne yaḳsa dil pervānesin açman dehān / Böyle itmek dostlar **ʿışḳ ehlinüñ** ʿaẕābıdur
G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür / Sīne -i pür-zaḫmanı **ʿışḳ ehli** terkeş gösterür
G556-3. Bir yaña cevr-i raḳib ü bir yaña ḳahr-ı ḥabib / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı **ʿışḳ ehlidür** āvāreler
G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet isteyen / Cān u dil naḳdin virüp **ʿışḳ ehli** bāzār itdiler

G591-1. **ʿIşḳ ehli** vuṣlat isteyü cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk anda olan cāne ḳaṣd ider
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / Görüp **ʿışḳ ehli** feryādı ider şūrīde bülbüldür
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ degülse / Neden **ʿışḳ ehli** yatur anda bīmār
G616-2. Tīr-i ġamzeñden ṣorsañ ḫavf ider ʿāşıḳlaruñ / Ölmege cānlar virür **ʿışḳ ehli** bī-pervā olur
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost āḫır göz ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ **ʿışḳ ehli** āşinādur0
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp **ʿışḳ ehli** düşe pāyuña / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür pervāneler
G782-1. Ol ki bī-miṣl ü cismi çün cāndur / Rāstī **ʿışḳ ehline** ol cāndur
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp özlerin **ʿışḳ ehli** ṣaydılar
G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı ki **ʿışḳ ehli** ne ḥāl üstindedür
G921-5. Añarsa **ʿışḳ ehlini** ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet görülmez ʿāşıḳ işi anuñ melāmetdür
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm **ʿışḳ ehli** bī-pervā olur
G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña **ʿışḳ ehli** oldılar mürid / Her bir diyüp beli ḳarşumda ḳulaġın çeker
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi **ʿışḳ ehli** aña ṭalalar
G1103-4. Ol ki **ʿışḳ ehlidür** olur kūy-ı dilberde muḳīm / Eyleyüp dīvānelik ṭaġ u beyābān istemez
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / Menʿ olınmaz hīç kes **ʿışḳ ehli** derbān istemez
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / **Işḳ ehli** olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1181-4. Zāhidā **ʿışḳ ehlinüñ** gel mezhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun **ʿışḳ ehli** çün ad istemez
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir naẓardur itdügi **ʿışḳ ehli** senden mültemes
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḫnetde virür baş / **ʿIşḳ ehli** olan cān ile ider aña sābāş
G1279-2. Var ey ṭabib eyleme **ʿışḳ ehline** ʿilāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1288-4. Ṭabibā istemez derdine dermān / Gelür **ʿışḳ ehline** derd ü belā ḫoş
G1327-2. **ʿIşḳ ehli** her biri alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende nice iḫtirāʿ
G1414-5. Ẕikr-idersin duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi **ʿışḳ ehline** işkence yoḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / **Işḳ ehli** tā gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar **ehli ʿışḳ** / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endişe baḳ
G1467-4. Baḥr-i ḫüsnüñde senüñ **ʿışḳ ehli** māhiler gibi / Anları ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ
G1633-3. **ʿIşḳ ehli** nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser daḫi nāzik
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli **ʿışḳ ehli** ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada ol
G1737-5. İki ṣanma vir metā ʿ-ı vaṣlına biñ cān u dil / Çünki **ʿışḳ ehli** Muḥibbī eylemez fikr-i muḫāl
G2001-4. Ka ʿbedür kūyuñ senüñ bugün bildüm **ʿışḳ ehline** / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2074-1. Şikāyet eyleme cevr ü sitemden / Olur mı ḳurtıla **ʿışḳ ehli** ġamdan
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḫüsnile / Sen de ey divāne dil **ʿışḳ ehlinüñ** serbāzısın
G2176-4. Nice bir öldürürsin **ʿışḳ ehlin** / Döküp yoḳ yirlere ḳanı n'idersin
G2194-1. Yār alsun destine zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp **ʿışḳ ehli** de başını ġılṭān eylesün
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / **Işḳ ehli** āh ile yaşını bārān eylesün
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cāna yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin **ʿışḳ ehlinüñ** sen mürdesin
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola **ʿışḳ ehli** ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar ile
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Ka ʿbe **ʿışḳ ehli** / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri ayā ḳaşı kemān / Anı **ʿışḳ ehli** bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2674-1. Ey ḫʷāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / **ʿIşḳ ehline** keşf ola meger ḳosın o bābı
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine **ʿışḳ ehline** / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskin kendüñi
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu nidāyı / Ki **ʿışḳ ehli** n'ider rengīn ḳabāyı
G2763-4. ʿĀşıḳ gözine ḫāk-ı deryā var iken / **ʿIşḳ ehli** n'ider işbu cihān ṭūṭiyāsını
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifā **ʿışḳ ehli** hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş

ʿışḳ eri [22] Gönül sahibi, âşık-ı sadık. (TS, 2009: 1992)

G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ **ʿışḳ erine** ʿayb / ʿUṣṣāḳ içinde bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G503-1. Şu kim ʿışḳ āteşine cān eridür / Ḥaḳiḳat dirler aña **ʿışḳ eridür**
G590-3. Dil ü cāndur metā ʿı **ʿışḳ erinüñ** / Alurlar ṣoñra tār u mār iderler
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti **ʿışḳ erinüñ** güzele fülkden yücedür
G747-1. Āh oḳlariyle **ʿışḳ eri** ehl-i hüner giçer / Bir an içinde şīşe-i çarḫı deler giçer
G987-1. Ṣād-hezārān **ʿışḳ eri** var cümlenüñ cānānı bir / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ sulṭānı bir
G1041-6. Ömri ġavġā ile giçür zāhid / **ʿIşḳ eri** hüy u hāyı bilmezler
G1060-2. **ʿIşḳ eri** çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı gör
G1191-1. Var mıdur bir **ʿışḳ eri** kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür **ʿışḳ eri** bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ i ʿtikāf
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsa ʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim **ʿışḳ eri** bī-bāk gerek
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā ṭūṭiyā olsun dirüm / **ʿIşḳ erinüñ** ḫaste çeşmine devā olsun dirüm
G1843-5. Muḥibbī **ʿışḳ eri** n'eyler dimişler ʿār u nāmūsı / Anuñçün şişe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir **ʿışḳ eri** / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ **ʿışḳ eri** var / Bir cefā-keş bulınmaya bence
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup isteye devā / Derdi bulınca **ʿışḳ eri** baḳmaz devāsına
G2368-5. İtmez Muḥibbī **ʿışḳ eri** bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol küle
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān bir **ʿışḳ eri** abdāl ile
G2479-3. Her ḳanda **ʿışḳ eri** ki ola nā-murād olur / Hiç gördünüz ki ʿāşıḳı dünyāda kām ile

G2538-2. Şirin lebinüñ yādına bir **ʿışḳ eri** olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice ṭāḳat olur āh / Eyleye aña **ʿışḳ eri** ancaḳ taḥammüli
D1-2. Beydaḳ gibi reh-i ġamı ger başa iletmeye / Naṭ ʿ-ı vefāda **ʿışḳ eri** ferzāne olmaya

ʿışḳ eylemek [1] Sevgi ve saygı duymak. (TDK, 2011: 177)

G1513-5. Ey Muḥibbī var iken **ʿışḳ eyleme** zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng

ʿışḳ ile [16] Göñül ile, sáfā-i ḫātır ile, rızāen, şevḳıle... (Tulum, 2011: 340)

G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan **ʿışḳ ile** / Kim ṣorarsa ḥālümi ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G194-1. **ʿIşḳ ile** ben ṭālib-i cānāne oldum ʿāḳıbet / Şem ʿ i ḥüsne yanmaġa pervāne oldum ʿāḳıbet
G296-2. **ʿIşḳ ile** dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç
G672-5. Ey Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / **ʿIşḳ ile** deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar
G689-1. Meydāne girüp **ʿışḳ ile** her kim hüner ister / Cān ile cefā tīrine sīne siper ister
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb **ʿışḳ ile** yanar nārı var
G1060-3. **ʿIşḳ ile** olduñsa Mecnūna mu ʿādil ey göñül / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime **ʿışḳ ile** / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1231-2. Şehid olsam eger **ʿışḳ ile** yārān / İdesin penbe-i dāġum kefen bes
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil ma ʿmūresi / **ʿIşḳ ile** anı yeñiden üstüvār itsem gerek
G1600-1. Dilā **ʿışḳ ile** çün meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā ne girdüñ
G1654-3. Şanma āsān dilā ma ʿreke-i derd ü ġamı / **ʿIşḳ ile** ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl
G2245-4. Tir-i müjeñe sīnesini dir siper itsün / Meydāna girüp **ʿışḳ ile** merdāne şalınsun
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel āşıḳluġı çünkim ḳalem / Lāzım oldı tā ebed **ʿışḳ ile** yanam yaḳılam
Mr29-1. **ʿIşḳ ile** şaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz derde şataşdum āh bir bī-çāreyim
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken **ʿışḳ ile** dehrüñ ṭaşını / ʿāḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek

ʿışḳ ili [1] Aşk ülkesi/diyarı.

G1375-5. Gerçi Mecnūn **ʿışḳ iline** tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef

ʿışḳ olmaḳ [3] Aşk olmak.

G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī **ʿışḳ olsun** ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1824-5. Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur **ʿışḳ olsun** abdālum
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāre **ʿışḳ olsun** didüm

ʿışḳ şarābı [8] Âşığı aşka düçar eden içki.

G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā ki ben / İçeli **ʿışḳuñ şarābın** oluram her-bār mest
G1059-5. İçeli **ʿışḳuñ şarābın** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1173-6. **Işḳı şarābıdur** beni mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye dilden ḫumārumuz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile **ʿışḳuñ şarābın** nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḫi şoḥbet beklerüz
G1275-1. Eyledüm **ʿışḳuñ şarābından** ezel bir cür ʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1655-3. Beni mest eyledi **ʿışḳuñ şarābı** / Beni ṣanur görenler içmişem mül
Mr14-5. İçeli ḫaste dil **ʿışḳuñ şarābın** / Ben ol demden berü mest ü ḫarābın
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / **ʿIşḳuñ şarābın** içeli dün ḳana ḳana ben

ʿışḳ yolı [29] Aşk, muhabbet yolu. Âşığın aşkı uğruna türlü imtihanlara tabi tutulduğu yol, güzergah.

G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür **ʿışḳuñ yolında** cān aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G70-1. Cān nedür **ʿışḳuñ yolında** virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür ger terk idem anı saña
G259-1. Terk-i cān it **ʿışḳ yolına** dime cānāndur ʿabeş / Olmasa ʿālemde çün cānān ne söz cāndur ʿabeş
G538-1. Dilā ḳat eylemek **ʿışḳuñ yolını** ṣanma āsāndur / Belā der-bendidür yolları rīk ü beyābāndur
G850-3. **Işḳuñ yolında** cānla ser terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin bir fedāyı gör
G1027-1. Ṣāḥib-dilānuñ işleri hep āşıḳānedür / **Işḳuñ yolında** her biri zirā yegānedür
G1030-4. ʿĀşıḳ olmaz **ʿışḳ yolında** virmeyince baş u cān / Aña pervāne dimezler yaḳmayınca bāl ü per
G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhi **ʿışḳ yolında** / Bilürem itmedi itmez o meh terk-i cefā hergiz
G1127-2. Öldürürseñ daḫi gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum **ʿışḳuñ yolında** biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1149-3. Senden ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde ne ister / **Işḳuñ yolına** ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1200-3. **Yol** ḫaṭardur döndi **ʿışḳuñ** diyü āgāh eylerüz / Sīne-i ṭablı dögüp olmışdur ādet beklerüz
G1304-3. **Işḳı yolında** çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḫarż
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki **ʿışḳ yolında** cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1338-6. **Işḳuñ yolında** dökdi benüm gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı şem ʿ
G1399-1. Ḳılmadı dünyā içinde ben ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / Gerçi kim **ʿışḳuñ yolında** olmışam üstād-ı ʿışḳ
G1523-1. Gerçi kim **ʿışḳuñ yolında** çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña vuṣlat yimek
G1582-4. **Işḳı yolında** çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa dirler sefer gerek
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol cān ile serden / **Işḳuñ yolına** uġrama merdāne degülseñ
G1769-5. **Işḳuñ yolında** olsa Muḥibbī eger şehid / ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

G1806-5. Didüm ʿ**ışḳuñ yolında** cān virürsem / Mezāruña didi bu beyti yazam
G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿ**ışḳ yolı** ṣu ḇ-nāk olur / Ben ol yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün ʿ**ışḳuñ yolından** hem
G2019-1. Añalı ḫaṭṭuñ ġubārı olmışam ḫayrānı ben / Terk ḳıldum ʿ**ışḳunuñ yolında** ad u ṣanı ben
G2067-1. Dil-i nāṣāduma ʿ**ışḳuñ yolın** irṣād ideyin / Yaʿni göñlümi belā vü ġama muʿtād ideyin
G2337-1. ʿ**Işḳ yolında** ṣabr iden rence / İrişür ʿāḳıbet ulı gence
G2501-5. ʿ**Işḳ yolında** Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum degmez midi bir kez anuñ ṣormaġına
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān ki ʿ**ışḳ yolında** ġubār ola
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿ**ışḳuñ yolından** Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
B192. Ṣanmañuz ḳat eylemek ʿ**ışḳuñ yolın** āsān ola / Anda kim kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

ʿışḳa düşmek [25] Âşık olmak. (TDK, 2011: 177)

G443-5. ʿ**Işḳa düşdüm** şāh iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G870-4. ʿ**Işḳa düşdüm** ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan kim bir ṣanem peydā olur / ʿ**Işḳa düşüp** niceler Mecnūn-leyin ṣeydā olur
G1024-2. Bir naẓar bu didemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿ**ışḳa düşdüm** cān u bu dil-ḫastedür
G1076(b)-5. ʿ**Işḳa düşdüm** şāh iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar
G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿ**ışḳa düşen** bī-nevālaruz / Dermān virüp derdi alan mübtelālaruz
G1141-2. İstemezdüm ʿ**ışḳa düşmek** geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd ile kişi taḳdiri taġyīr eylemez
G1198-2. Yürür āzāde iken ʿ**ışḳa düşdüm** / Ḳılayım terk-i ser ne dirsüz
G1214-2. ʿ**Işḳa düşme** āḫırı müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1409-5. ʿ**Işḳa düşdüm** ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / Yā İlāhi olmasun hiç kimseler nāçār-ı ʿışḳ
G1591-4. **Düşmesün** bir kişi ʿ**ışḳa** çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1615-5. ʿ**Işḳa düşdüm** çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1670-5. ʿ**Işḳa düşdi** bu Muḥibbīʾnüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1806-1. Didüm ʿ**ışḳuña düşdüm** pür-niyāzam / Didi başdan başa ben daḫi nāzam
G1827-2. ʿ**Işḳa düşdüm** bilmedüm anı devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne artsun cünün u zilletüm
G2027-3. **Düşelden** ʿ**ışḳa** ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler semā bir per-i kāhum ben
G2064-2. ʿ**Işḳa düşdüm** cān u dilden giçdüm āh / Kimseler ʿışḳ ile yoldaş olmasun
G2150-1. Nice bir ʿ**ışḳa düşüp** derd ile maḥzūn olasın / Döküben göz yaşını ya nice Ceyḥūn olasın
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle yandı bu dil belki cān daḫi / ʿ**Işḳa düşeli** çarḫ urur āsumān daḫi
G2632-4. ʿ**Işḳa düşdüm** ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde ḫāliṣ oldum zer gibi
G2660-5. ʿ**Işḳa düşdüm** ṣabrdan özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2694-5. Neye aġlar **düşelden** ʿ**ışḳa** göñlüm / Meṣeldür aġlamaz çün kendi düşdi
G2797-5. ʿ**Işḳa düşdüñ** ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuṣṣāḳ-ārā sen de ʿaceb divāne key
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿ**ışḳa düşelden** bir zamān / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān
D35-2. ʿ**Işḳa düşdüm** ṣemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ

ʿışḳa girmek [1] Aşka düşmek. *bk. ʿışḳa ṭolaşmaḳ*

G938-6. Āferin itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteşi ʿ**ışḳa girüp** kendin semender gösterür

ʿışḳa ṭolaşmaḳ [3] *bk. ʿışḳa girmek*

G357-3. ʿ**Işḳa ṭolaşdı** göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer baña naṣiḥat ḳılma pend
G2073-2. Anadan ṭoġmadan ʿ**ışḳa ṭolaşdum** / Giriftār oldı dil oġlan yaşından
Tb1-199. Kim ki ʿ**ışḳa ṭolaşa** bī-ġayret ü bī-ār olur / Cān u dil naḳdini almaġa gözi aġyār olur

ʿışḳ-ı dildār [1] Sevgilinin aşkı. *bk. ʿışḳ-ı yār*

Mr4-6. ʿ**Işḳ-ı dildāra** düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī [1] Maksatsız olan, aşk-ı rûhânî ve rahmânî. (Ş. Sami, 2010: 75)

G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿ**ışḳ-ı ḥaḳīḳī** ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı şanma mecāz

ʿışḳ-ı mecāz [3] Nefis ve şehvet-i esâsî üzerine mebni olan muhabbet. (Ş. Sami, 2010: 75)

G1580-3. Zinhār söyleme yüri ʿ**ışḳ-ı mecāziden** / Dilden gelen bu cümle ḥaḳīḳī edā gerek
G2543-5. Pākdur ʿışḳ şaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül ʿ**ışḳ-ı mecāz** ile göñül hīç kese
G2672-5. Virme Muḥibbī ʿ**ışḳ-ı mecāziye** dil şaḳın / Baḳ cān göziyle görinür āḫır nedāmeti

ʿışḳ-ı nihān [1] Gizli aşk. *bk. ʿışḳ-ı pinhān*

G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿ**ışḳ-ı nihānum** ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş

ʿışḳ-ı peleng-i pīşe [1] Kaplan huylu aşk.

G2446-4. Rūy-ı zerd ile yine olalı deşt arslānı / Dāġ ile olsamʿaceb ʿ**ışḳ-ı peleng-i pīşe**

ʿışḳ-ı pinhān [1] *bk. ʿışḳa nihān*

G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa **ʿışḳ-ı pinhānum** benüm

ʿışḳ-ı yār [3] *bk. ʿışḳ-ı dildār*

G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet Muḥibbī geh firāḳ / **ʿIşḳ-ı yāre** düşeli bunca belāyı çekdürür
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam eger ʿayb eylemeñ / Kim **ʿışḳ-ı yār** böyle beni her zamān ider
Mr27-1. Ṭolaşdı dil yine zülf-i nigāra / Ṭutuldı cān ile dil **ʿışḳ-ı yāra**

ʿışḳ-ārā [24] Aşkı süsleyen/bezeyen.

G19-1. Egerçi **ʿışḳ-ārā** derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin çü derdümüñ ṭabībi
G55-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün **ʿışḳ-ārā** ey yār baḫş
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G543-5. Şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa bu cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer bu Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** dīvānedür
G623-3. **ʿIşḳ-ārā** cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de dāimā Mecnūn çeker
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / **ʿIşḳ-ārā** her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz **ʿışḳ-ārā** berdār ola / Ehl-i ʿışḳun cümlesini şanma kim Manṣūrdur
G877-1. **ʿIşḳ-ārā** terk itmeyince cān u ser ʿāşıḳ mıdur / Da ʿvi-i mihr ü maḥabbet eylese lāyıḳ mıdur
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi **ʿışḳ-ārā** / Zāhidā itme melāmet andan ol ʿār eylemez
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey göñül mihr u vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş gör **ʿışḳ-ārā** hergiz devā ḳılma heves
G1471-5. Baş açup tīġine boynını Muḥibbī uzadur / Bunı umar dideler **ʿışḳ-ārā** ḳurbān olduñ
G1521-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1727-3. **ʿIşḳ-ārā** görse eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni olalar her an ḥacel
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā **ʿışḳ-ārā** bu nev ʿile nāmum benüm
G1952-5. Bir şaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** Mecnūna aḳrān eylesem
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı **ʿışḳ-ārā** bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2024-5. Ey Muḥibbī **ʿışḳ-ārā** terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāygān
G2044-3. **ʿIşḳ-ārā** Ferhāda taḥsīn eyle Ḳayse āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam Mecnūn benden ʿar ider / **ʿIşḳ-ārā** dirgürdüm buncalayın bī-ʿārı ben
G2533-2. Vādi-yi ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur **ʿışḳ-ārā** Mecnūn-leyin ol ferd ola
G2654-1. **ʿIşḳ-ārā** cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi / Bundan özge ʿālem içre yoḳdurur endīşesi
G2659-2. Egerçi **ʿışḳ-ārā** derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin bu derdümüñ ṭabībi
Mh6-1. Gel naẓar ḳıl **ʿışḳ-ārā** her āşıḳun bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var

ʿıṭr [3] *Ar*. Güzel kokulu yağ ve terkip. (M.Nâcî, 2009: 243)

bk. ʿiṭr-ı müşg-sāy, ʿiṭr-ı zülf, nā-sezā-yı ʿiṭr

(ʿıṭr [1], ʿıṭrıdurur [1], ʿıṭrına)

G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden ṭoludur / Bu ne ṭīb u bu ne **ʿıṭr** u ne būdur
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā **ʿıṭrıdurur** girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1564-2. Gülşenüñ **ʿıṭrına** bā ʿiş gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ

ʿıṭr-ı müşg-sāy [1]. Misk gibi güzel koku.

G1155-3. Ey ṣabā zülfine el ṣun ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı **ʿıṭr-ı müşg-sāyı** istemez

ʿıṭr-ı zülf [1]. Perçemin güzel kokusu.

G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne **ʿıṭr-ı zülfine** / Būy ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḥaẓẓ

ıṭṭılāʿ [1] *Ar*. Vukuf, haberdarlık, bilme. (M. Nâcî, 2009: 244)

G1339-7. Virmedi kimse meyān ile dehānından ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayb a ıṭṭılāʿ

ıttışāl [2] *Ar*.…visāl, tevessül, izdivāc… (Tulum, 2011: 1008)

(ıttışāl [1], ıttışālın [1])

G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / Cedd ü cehd ile bulasın **ıttışālın** dostuñ
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle **ıttışāl**

ʿıyār [1] *Ar*. Altın ve gümüşten mamul şeylerin saflık ve halisliği derecesi. (Ş. Sami, 2010: 84)

G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmaz **ʿıyār**

ıyd [22] *Ar*. Bayram. (Pala, 1999: 200)

bk. ʿıyd-ı eḍhā, ʿıyd-ı ḳurbān, ʿıyd-ı vaṣl, ʿıyd-ı viṣāl

(ʿıyd [17], ʿıydda [1], ʿıydına [2], ʿıydum [1], ʿıyduña [1])

G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola kim hilāl ebrūñı görem ola **ʿıyd**
G343-5. **ʿIyd** ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G351-1. Yüzüñ aç kim cümle ʿālem olalar şādān **ʿıyd** / Merḥabā ḳıl dostum kim budur erkān-ı ʿıyd
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlān **ʿıyd**
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān **ʿıyd**
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan **ʿıyd** olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī bendene ḳıl būseni iḥsān-ı ʿıyd
G458-2. Yine **ʿıyd** oldı bezendi her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın kim her biri ḫūrşid-i raḫşān oldılar
G1209-1. **ʿIydda** nicelerüñ irdi eli yāre henüz / Ḳaldı ortada diriġā dil-i āvāre henüz
G1217-1. Rūze-dār olan ider **ʿıyd** ayını görmek heves / Baña ol gün **ʿıyd** olur görsem hilāl-ebrūñı bes
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken rūze gibi āh / **ʿIyd** ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun
G1507-1. **ʿIyd** irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ
G1673-1. Gidüp rūze irişdi **ʿıyd** özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuṣṣāḳı ḳurbānḳıl
G2022-1. **ʿIyd** irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Ka'bedür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2022-4. **ʿIyd** irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider / Ben seni gördüm benüm **ʿıydum** muḳarrerdür bugün
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki **ʿıyd** olsun / Şeb-i tīrüm olup rūşen şehā baḫtuñ sa'īd olsun
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem **ʿıyd** ayını iki hilālüñ var iken
G2317-1. Sūfī teẕekkür eyleme māh-ı siyāmı ḳo / **ʿIyd** irdi yine bāde-i gülfām-i cāmı ḳo
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ **ʿıydına** irüp bu dil ḳurbān ola
G2620-2. Viṣālün **ʿıydına** elḥamdülillāh / İrüp bu cān u dil ḳurbāne geldi
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah kim bugün irdüm viṣālüñ **ʿıyduña**

ʿıyd-ı eḍhā [1] Kurban bayramı.

G2022-2. Eylemezsin **ʿıyd-ı eḍhā** irdi ger ḳurbān beni / Hey yolında öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

ʿıyd-ı ḳurbān [1] *bk. ʿıyd-ı eḍhā*

G1905-1. **ʿIyd-ı ḳurbān** oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir şuġlı var ben yāre ḫayrān olmışam

ʿıyd-ı vaṣl [7] Kavuşma bayramı *bk. ʿıyd-ı viṣāl*

G400-2. **ʿIyd-ı vaṣl** istersen ey dil çoḳ raḳībün ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḫācıdur
G1295-5. **ʿIyd-ı vaṣla** çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla ṣun elüñi gel gör iş
G1421-3. Ola kim pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / **ʿIyd-ı vaṣlın** gözleyüp ebrūları āyīne baḳ
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum gice gündüz gözlerüm / **ʿIyd-ı vaṣla** irmege ḳaşı hilāldür anuñ
G2103-3. Ka'beye varmaz o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / **ʿIyd-ı vaṣla** iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm **ʿıyd-ı vaṣluña** / Ḳanı ṭāli'ḳanı devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2461-2. **ʿIyd-ı vaṣla** şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile

ʿıyd-ı viṣāl [3] *bk. ʿıyd-ı vaṣl*

G278-4. **ʿIyd-ı viṣāl** içün ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / Göster hilāl-i ebrūñı olsun tamām oruc
G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm Muḥibbī ʿāḳıbet / Ārzū-yı ṭal'at-ı **ʿıyd-ı viṣāl** egler beni
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nev **ʿıyd-ı viṣāl** / Güşteyem leblerüñi ṣun içeyim āb-ı zülal

ʿıyd-geh [2] Bayram zamanı.

G664-4. Yāre ṣundum **ʿıyd-gehde** göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G2022-6. **ʿIyd-gehde** ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün

ʿıyş [13] *Ar.* Yeme içme, zevk ve sefa etme, hayat.

bk. ʿıyş eylemek/itmek, ʿıyş-ı cihān, ʿıyş-ı dehān, ʿıyş-ı şām, ʿıyş u ʿişret, ʿıyş u neşāṭ, ʿıyş u nūş, ʿıyş u ṣafā, ʿıyş u ṭarāb, mevsim-i ʿıyş u ṣafā

(ʿıyş [9], ʿıyşa [1], ʿıyşda [1], ʿıyşı [1], ʿıyşumuzı [1])

G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri **ʿıyş** / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār bana
G170-1. Olıcaḳ **ʿıyş** esbābı müretteb / Gerekdür ola sāḳī sīb-i ġabġab
G716-3. Zāhid bulursa ṣavma'ada leẕẕet-i semā / Rindānun işi **ʿıyş** ile çeng ü çegānedür
G858-5. Gūş itse ger bu şi'rümi **ʿıyş** ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep ʿāşıḳānedür
G1016-2. Mevsim-i gül **ʿıyş** eyyāmı irişdi sāḳiyā / Elüñe alsañ şürāḥi eyleyüp ḳılḳıl güler
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi **ʿıyş** ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle **ʿıyş** esbābı var illā münāsib bārı yoḳ
G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen āb-ı revān bāde vü cām / Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol **ʿıyş** tamām
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḥāżır **ʿıyşa** esbābum benüm
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür **ʿıyşı** müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı maḳām eyleyelüm

G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz **ʿıyş** / İşbu cihānda ḳaydı nedür iḥtiyācına
G2468-3. Zāhidā men ʿeyleme gel cām u şāhidden bizi / **ʿIyşumuzı** telḫ ü kendüni ters-rū eyleme
B61. Ġam beni ḫāk itdi şavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde **ʿıyşda** leyl ü nehār

ʿıyş eylemek/itmek [7] Yemek içmek, zevk ü sefa sürmek.

G164-4. Ḫāne-i dilde gelün **ʿıyş idelüm** / Dil kebāb oldı gözüm yaşı şarāb
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Sāḳiyā **ʿıyş idelüm** ṣun berü gel şām u ṣabāḥ
G833-5. Gel **ʿıyş idelüm** bir sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G950-2. Gel bugün **ʿıyş idelüm** ṣaḥn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim kimler ile irte ʿişret-sāz olur
G1185-2. Cemʿ olup bir araya derd ü belā ile elem / Bezm-i ġamda **ʿıyş ider** bir nice ṣoḥbet ehliyüz
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker ile **ʿıyş ider** her dem mekes
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür **ʿıyş idelüm** / Bize ṣun sāġarı sāḳī saña cānāne gerek
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dek **ʿıyş eylemege** / Dil kebāb oldı yaşum daḥi mey-i nāb gerek
G2339-1. Çün bahār irdi gelün **ʿıyş idelüm** cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2478-6. Biz daḥi bugün ẕevḳ idelüm ṣaḥn-ı çemende / **ʿIyş itmege** ʿazm eyledi kūh-sāre benefşe
G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi beng ile / **ʿIyş ider** gülşende ārif bāde-i gül-reng ile
G2519-4. Vaşlına irişmezsin yüri divāne göñül / Kim görüpdür ki gedā **ʿıyş** ide cānānlar ile
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥi-veş müdām / Bir gör āḫır **ʿıyş iden** şāh ile kimlerdür bugün
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi / **ʿIyş ider** dāim raḳīb-i ḫār ile gül gibi
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri **ʿıyş eyle** zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān bulmış iken
Mr22-10. Gel berü **ʿıyş idelüm** bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men
D51-1. Gel **ʿıyş idelüm** bir gice ey dost nihāni / Ḫoşluġ ile geçürseñ n'ola ʿömr-i güẕerānı sulṭān-ı men

ʿıyş-ı cihān [1] Cihanın zevk ve sefası.

G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur ādem degül / Eyleseñ içe naẓar **ʿıyş-ı cihān** bir dem degül

ʿıyş-ı dehān [1] Ağız tadı/zevk ve sefası.

G366-5. Mürde iken bu Muḥibbī bulur idi tāze cān / Alabileydi eger **ʿıyş-ı dehānından** ḫaber

ʿıyş-ı şām [1] Akşamın zevk ve sefası.

G2364-1. Sipihr reşk ideli bizüm **ʿıyş-ı şāmımuza** / Baḳar ḥased gözi ile ḳamer de cāmımuza

ʿıyş u ʿişret [8] Yiyip içme.

G343-1. Selḫ-i şa'bān ile oldı **ʿıyş u ʿişret** nā-bedīd / Ġurre-i şevvāl ile yazdı felek menşūr-ı ʿīd
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine ṣaḥn-ı çemen / **ʿIyş u ʿişret** vaḳtidür it bir kenārı iḫtiyār
G812-2. Bīmār-ı zehr-i firḳatüm yoḳdur ümīd-i ṣıḥḥatüm / Telḫ oldı **ʿıyş u ʿişretüm** şīrīn-dehānum ḳandadür
G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir **ʿıyş u ʿişret düşünürsin** çün bisāṭ
G1344-4. **ʿIyş u ʿişret** görse dil dir merḥabā / Līk kār-ı zühdi n'eyler elvedāʿ
G2236-1. **ʿIyş u ʿişret** itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın içesin
G2627-3. Ḳo bu **ʿıyş u ʿişreti** çünkim fenādur ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳī ister iseñ olmaya ṭā'at gibi
Mr7-166. Çün devāsı **ʿıyş u ʿişretdür** Muḥibbī bu ġamuñ / Lā'übāli pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

ʿıyş u neşāṭ [2] Zevk ve sefa.

G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / Ya **ʿıyş u neşāṭ** itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1215-2. Ben senüñ ʿışḳunla eyler idüm **ʿıyş u neşāṭ** / Olmadan çarḫ daḥi ḫil'at-i zerle melbūs

ʿıyş u nūş [12] Yiyip içme, cümbüş.

G1156-2. İdenler vaḳt-i gülde geşt-i gülşen / Didiler **ʿıyş u nūş** olmaz çemensüz
G1224-6. **ʿIyş u nūş** it ey göñül irdüñ gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme ey ʿömri ʿazīzüm bir nefes
G1699-5. Ey Muḥibbī **ʿıyş u nūş** eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿāşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp güş eyleye āvāz-ı çeng / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr22-2. **ʿIyş u nūş** eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

ʿıyş u ṣafā [2] Zevk ve sefa.

G1715-3. Dem-be-dem **ʿıyş u ṣafā** eyle diyü her bir aġaç / Çıġurur lāle vü gül her biri gūyā mı degül
G2328-4. Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / Ṭuymasun **ʿıyş u ṣafā** bezmini bī-ġayr eyle

ʿıyş u ṭarāb [3] Yiyip içme, çalgı çengi, eğlence.

G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı gülgūn şarāb / Ey Muḥibbī durma ḳıl **ʿıyş u ṭarāb**
G155-3. İçeliden dostum ben ġam şerbetin / Baña teng olmışdurur **ʿıyş u ṭarāb**
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda bular **ʿıyş u ṭarābdan** yeg

ızlāl [1] *Ar***.** Delâlete düşürmek, düşürülmek; yoldan çıkarmak, çıkarılmak (M. Nâcî, 2009: 244)

G886-4. Şaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol **ızlāldur**

ıżṭırāb [8] *Ar*. Maddî ve manevî rahatsızlık... (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 152)
bk. ıżṭırāb düşmek, ıżṭırāb eylemek

(ıżṭırāb [5], ıżṭırābdan [1], ıżṭırābı [1], ıżṭırābına [1])

G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil **ıżṭırāb** üstindedür / Gözelerdür gözlerüm şankim ṭolāb üstindedür
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki göñlüm **ıżṭırāb** üstindedür
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm **ıżṭırāb** üstindedür / N'eylesün dil zevraḳı her demde āb üstindedür
G1748-5. Ižṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin erür / N'eylesün elde degüldür **ıżṭırāb** ister göñül
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ **ıżṭırābı** var cemāli şevḳine / İdiñüz ol dilber-i ālī-cenāb eglenmesün
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun şarāb eglenmesün / Derd-i serden var bu dilde **ıżṭırāb** eglenmesün
G2219-1. Deryā gibi başdan aşaldan çeşm ābdan / Ḫāli degül sefīne-i dil **ıżṭırābdan**
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline ʿāşıḳ olmasa / Bu cūş u bu ḫurūş ile bes **ıżṭırābına**

ıżṭırāb düşmek [2] Acı/cefa çekmek. *bk. ıżṭırāb eylemek*

G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna **düşdi ıżṭırāb**

ıżṭırāb eylemek [2] *bk. ıżṭırāb düşmek*

G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz **eyler** isem **ıżṭırāb**
G1748-5. **Iżṭırāb eyler** Muḥibbī görmege yüzin erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göñül

ʾibādet [1] *Ar.* Kulluk, bendegî. (Ş. Sami, 2010: 481)

bk. ʾibādet eylemek/itmek/ḳılmaḳ

G2075-5. Çünki ezelde her kişinüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldum ʿābide virdüm **ʾibādetin**

ʾibādet eylemek/itmek/ḳılmaḳ [3] Bir dinin buyruklarını yerine getirmek. (TDK, 2011: 1137)

G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḥaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu **itdügüñ ʾibādet** zāhid ḳamu riyādur
G2101-2. **ʾİbādet ḳıl** ḳoma tevḥīdi elden / Bularçün seni yaratmış yaradan
B87. Zāhidā yüz yıl eger ṭurmaz **ʾibādet eyleseñ** / İremezsin menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf

ʾibārāt [1] *Ar.* Cümleler, paragraflar, ibareler.

G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāṣısın dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki taḥsīn ideler böyle **ʾibārāt** ehline

İblis [2] *Ar.* Şeytan. (E. Tevfîk, 1890: 121)

G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden **İblis** / Raḳīb itdi beni kūyından iḫrāc
G1525-4. Çıḳardı Ādemi cennetden **iblis** / Beni dūr itdi kūyından ḥabībüñ

İbn-i Āzer [1] İbrahim peygamberin babası.

B189. Bunı yazmış yapduġında **İbn-i Āzer** Kaʾbeye / Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber Kaʾbeye

İbrāhim Ḫalīl [1] Hz. İbrahim peygamber.

Mh14-5. Kaʾbe yapdı ezelden gerçi **İbrāhim Ḫalīl** / Yap bu göñlüm kim ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl

İbrāhim-i Edhem [3] ...İbrâhîm Edhem dîvân şiirinde aşk şarabı içmesi, zenginliği, malı mülkü bırakıp fakirliği seçmesi, tahtı ve tacından vazgeçip on iki yıl yalnızlığa çekilmesi vb. özellikleriyle anılır... (Zavotçu, 2006: 243-244)

G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm **İbrāhim-i Edhem** ṣandılar
G446-2. Ḫil ʿat-i zülf-i siyāhı giyeliden ḫāl-i yār / Ḳareler giymişdür **İbrāhim-i Edhem** ṣandılar
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi **İbrāhim Edhem** ṣandılar

ibrām [1] *Ar.* Rica ve teklifte usandırıp mecbur edinceye kadar ısrar etme. (Ş. Sami, 2010: 482)

G2324-2. Tevbei şırsam eger itme taʿaccüb ṣūfi / Gele inṣāf ide içmez midüñ **ibrām** olsa

ibrişim [1] *Far.* Bükülmüş ipek, ipek ipliği. (Ş. Sami, 2010: 483)

bk. ibrişim-i zülf

G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / **İbrişimden** ṣan ḫayāl işi durur āl üstine

ibrişim-i zülf [1] Zülfün ipekten ipliği.

G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı kemān / Aña **ibrişim-i zülfüñ** birle ḳılmışsın kiriş

ʾibret [7] *Ar.* Bir şeyden ihtiraz ve tevakki etmek üzere ders alıp intibaha sebep olacak vaka ve hâl, böyle bir hâl ve vakadan ders alma, mütenebbih olma. (Ş. Sami, 2010: 482) *bk. ʾibret almaḳ, ʾibret çeşmin/gözin açmaḳ, ʾibret olmaḳ*

(ʾibret [6], ʾibretdür [1])

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / **ʾİbret** içün ḳullaruña ḥikmet iẓhār eyledüñ
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu **ʾibret**
G327-4. **ʾİbret** degül ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne **ʾibretdür** Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu **ʾibret** degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī **ʾibret** ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ

G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu **ʿibret** yiter İskender ü Dārā gibi

ʿibret almaḳ [21] Ders almak. (TDK, 2011: 1137)

G202-3. Ḥazān olduḳda evrāḳa naẓar ḳıl / **Al ʿibret** her birinden ʿaḳl dengest
G310-4. **İbret al** İskender ü Dārā vü Ḫusrevden göñül / Kimseye meyl itmemişdür ẕerrece bu zāl-ı çarḫ
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şükūfe bitürür / **İbret al** gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳup **ʿibret al** / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḥazīn / **İbret al** sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin **ʿibret al** bu künbed-i mināya baḳ
G1442-1. Ac gözüñi **ʿibret al** bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿile ḳılmış ṣunʿ-ı Ḥaḳḳ ezhāra baḳ
G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil **ʿibret al**
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ **ʿibret al** ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış **ʿibret al** / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim göre **ʿibret alur** pervāne nārından
G2473-3. **İbret al** gör nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını / **İbret alup** diyesin ṣad-āferin naḳḳāşına
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / Muḥibbī **ʿibret al** baḳup bu ḥāle
G2628-7. Muḥibbī **ʿibret al** her bir çiçekden / Temāşā eyle ṣunʿ-ı girdigārı
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben **ʿibret al** / Yürüdür murġı hevāda ṣu içinde balıġı
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / **İbret al** gör nice açılmış cihānuñ gülleri
G2740-5. Baḳup Muḥibbī **ʿibret alup** dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi ʿāleme dünyā benüm gibi
Mr20-12. **İbret aldılar** görüp bu ḥālümi pīr ü cevān / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / **İbret alur** lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
B150. Aç gözüñi **ʿibret al** dünyādasın / Āḫiretde olasın ṣaġda sen

ʿibret çeşmin/gözin açmaḳ [2] Gönül/kalp gözünü açmak.

G853-5. **Aç ʿibret gözini** baḳ ḳanda gitdi / Ferīdūn u Ḫusrev Cemşīd ü Faġfūr
G1413-1. Diger-gündur baḳarsan sen bu āfāḳ / **Aç ʿibret çeşmini** dāim aña baḳ

ʿibret olmaḳ [1] Ders olmak. (TDK, 2011: 1137)

G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ menʿider / **İbretler oldı** çün gice baḳdum savaşına

ʿibret-nümā [2] İbret gösteren, ibreti mucip. (Ş. Sami, 2010: 483)

(ʿibret-nümāsı [1], ʿibret-nümāsı [1])

G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ **ʿibret-nümāsı** gül midür bülbül midür
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem **ʿibret-nümā** aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup derd ile baġrın ṭaġlaya

ibtidā [2] *Ar.* Yeniden bir şey peyda etmek, edilmek. (M. Nâcî, 2009: 247)

bk. ibtidā itmek, ibtidā-yı ʿışḳ

(ibtidāsı [1], ibtidāsına [1])

G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ **ibtidāsı** gül midür bülbül midür
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup **ibtidāsına** / Līkin bilür ki ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ

ibtidā itmek [1] Başlamak.

Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / **İbtidā itdi** meger itmām-ı zülfüñden senüñ

ibtidā-yı ʿışḳ [1] Aşkın başlangıcı.

G1946-4. **İbtidā-yı ʿışḳdan** virür bulunur çoḳ ḫaber / Līk anuñ vāridinden intihāyı görmedüm

icād itmek [1] Vücūde getürmek...(Tulum, 2011: 944)

G2390-2. Kimi bünyād ider mescid ü medāris / Kimi **icād ider** deyr ü kenise

icāzet [1] *Ar.* İzin, ruhsat ki destur vermek. (E. Tevfîk, 1890: 124)

G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī gel **icāzet** var mı ol pā-būsa ṣor

icrā [1] *Ar.* Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme. (TDK, 2011: 1139)

bk. icrā eylemek

G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ **icrāsına** / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ

icrā eylemek [1] Yapmak. (TDK, 2011: 1139)

G2039-3. ʿIşḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden **icrā eyleyen**

ictimāʿ [1] *Ar.* Toplama, bir yere gelme, birikme, yığılma. (Ş. Sami, 2010: 486)

bk. ictimāʿ eylemek/itmek

G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi şu āteş **ictimāʿ**

ictimāʿ eylemek/itmek [2] Dirmek, icmāʿ etmek, cemʿ etmek...(Tulum, 2011: 946)

G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban **ictimāʿ eyler**
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde **itmiş ictimāʿ**

ictināb eylemek/itmek [4] Saḳınmaḳ, házer etmek, ıhtiyāt üzre olmaḳ, iraḳłanmaḳ...(Tulum, 2011: 947)

G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek ʿāşıḳlar andan **eylemezler ictināb**
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ şuna / Nūş ide anı zehr ise kim **ictināb ider**
G1092-2. **İctināb eyler** ẓulmden dostum kāfir daḥi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G2236-2. **İctināb eyle** şaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola / ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin

iç [21] *T.* (TDK, 2011: 1140) *bk. içüm ṭaşum*

(iç [3], içi [3], içerisin [1], içimde [1], içimüzde [1], içinden [2], içine [5], içini [1], içlerinde [1], içlerinden [1], içüm [2])

1. Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı.

G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm **içlerinden** işbu beyti intiḫāb
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların **iç** ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G726-3. Ey ḳaşı yā atagör **iç** ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz **içinden** şanasın anda māhidür
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki gire **içine** beytü'l-ḥaremüñ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur **içine** giren savaşuñ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ **içine** hergiz girilmeye / Beñzer ḳafañı beñzedi dündāre perçemüñ
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur **içimüzde** söz bizüm
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen **içine** varup bāġı maḳām eyleyelüm
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum **iç** ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā şalmasun
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş'āruñ olup her biri bir gevher / **İçinden** kim ki ʿāḳildür alup nā-yābını seçsün
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / **İçine** eyle naẓar sen baḳma anuñ ṭaşına

2. İnsanın manevi varlığı ile ilgili olan.

G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ **içerisin** ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr **içini** yaḳdı āteş-pāredür
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp **içüm** de ḫurrem şandılar / Her ne kim bi-ġamdur anı şanma ādem şandılar
G2073-3. Derūnum ḥālini bir kimse bilmez / Degüldürür **içi** ẓāhir ṭaşından
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / **İçüm** nicedür tā ki göre anı ṭaşumdan
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi **içimde** yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2463-6. Gizlüdür ḥāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ **içi** nedürür ṭaşında
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür **içi** ṭolu derd gerek

3. Akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri.

G371-2. Hep güzeller āsitānuñda senüñ encüm-miṣāl / **İçlerinde** anlaruñ ḫaddüñ meh-i tābānıdur

içüm ṭaşum [6] Ruh ve beden, manevi ve maddi varlık.

G1135-4. Ṭutuşup şemʿ ruḫı şevḳine pervāne gibi / Dil-i şūrīde olup **içi vü ṭaşın** yeñemez
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi hergiz miḥnete / Saña maʾlūm olmadı hergiz **içüm ṭaşum** benüm
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim odlara yaḳduñ bu **içüm ṭaşum** benüm
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu **içüm ṭaşum** benüm
G2005-7. Bī-ḫabersen zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī / Añlamadan **içümi** bilmeyesin **daşum** benüm
Mh10-9. Ey Muḥibbī bu dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür / Sīne çākinden **içümi ṭaşumı** göstermedür

içebilmek [1] İçme ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 1144)

G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā **içebilsem** leblerüñden bir ayaġ

içinde [270] (TS, 2009: 2000-2005)

1. –de.

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳınur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān **içinde** müşkilhā
G24-2. Belā kühı **içinde** seng-i ġamdan / Yatur mecrūḥ olup dil bī-ser ü pā
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān **içinde** şaḳla kim bir ulu devletdür saña
G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind **içinde** işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān **içinde** yir aña
G81-4. Ẓulmāt-ı nefs **içinde** ḳoma dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab vir ṣafā
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet **içinde** ʿaẕāb
G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẓṭarib / Çün bilürsin kāyināt **içinde** vardur inḳılāb
G128-5. Eşküm **içinde** Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān **içinde** başı dilā sen de eyle ṭūp
G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem **içinde** ḳıldı Ḥudā seni münteḫab
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫ̔ābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr **içinde** iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet **içinde** ʿaẕāb
G189-4. Deyr **içinde** gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G191-3. Añsam eger gül ü serv şi ʿrüm **içinde** cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme kināyet
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān **içinde** bir sevdāsı var / Şem ʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān **içinde** bu ʿibret
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem **içinde** / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G221-4. Āteş-i ruḫsārı **içinde** vaṭan ṭutmış yine / Şanasın olmış semender kākül-i miskīn dost
G228-4. La ʿlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis **içinde** yoḳ yire aġlar mest
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān **içinde** çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḥāṣıl itdüm ʿışḳ gibi ulı genc
G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem **içinde** hīç āb-ı telḫ
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda var ʿālem **içinde** ehl-i derd
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şi ʿri / İşidüp ḳabri **içinde** diye taḥsīn Ḥacend
G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān **içinde** germ-i nārumdur nemed
G365-2. Ḥadiṣ-i zülf-i dildārı didiler eyleme kütāh / Anuñçün güft ü gūyum ʿālem **içinde** müselseldür
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān **içinde** cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rifʿāt degüldür belki ẕilletdür
G425-8. Yaşum deryā olalı aġlamaḳdan / **İçinde** bu göñül ẕü'n-nūna beñzer
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem **içinde** gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen **içinde** sen iç cāmı şehā ikide bir
G487-4. Zülfüñ **içinde** ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse şem ʿi daḥi yana ḳaṣd ider
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr **içinde** mürde iken mürde cisme cān gelür
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / Sīnem **içinde** ḳonmış aña dil nişānedür
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat Muḥibbī / Disünler ʿālem **içinde** saña er
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr **içinde** māh-ı nev pinhān olur
G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller **içinde** anuñ dānesidür kim bilür
G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada nigār / Meydān **içinde** başı Muḥibbī yuvalanur
G571-3. Bend **içinde** ḫālümi şor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr **içinde** añlaram şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G626-2. Baḥr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan ṣadef / Aġlasam **içinde** anuñ dürr-i ġıḷṭān baġlanur
G649-2. Deyr **içinde** zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña ṣundukça ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān **içinde** bir derde mübtelādur
G684-2. Ṣadefdür dīde var var **içinde** gevher / Gözüm yaşı benüm ʿummāna beñzer
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ ḫaddüñi zülfüñ **içinde** / Gören ʿāḳil olur mecnūn u mecnūn görse ʿāḳildür
G720-4. Cānān yolında her ki bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem **içinde** be-nām olur
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / Yaraşur ʿādetdürür çün bend **içinde** şirler
G747-1. Āh oḳlarıyla ʿışḳ eri ehl-i hüner giçer / Bir an **içinde** şīşe-i çarḫı deler giçer
G748-4. Ġam bārına ger ide taḫammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ **içinde** çöner giçer
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet **içinde** çıḳaran çün dānedür
G791-5. Muḥibbī'yi görüñ ʿışḳ āteşinde / Şanur **içinde** olmışdur semender
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / Gülşen **içinde** olursa ṭañ mı didi mür u mār
G819-5. Ey Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ **içinde** nice başlar
G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī şāf-ḳalb / Būte-i hicrān **içinde** zer gibi çün ḳāl olur
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege ey gül ʿiẕār / Kīse-i sürḫi **içinde** zerleri mestūrdur
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn **içinde** anı pehlevān gibi / Ebrūları ki başını bir yire çatdılar
G853-1. Görenler kūyuña dir beyt-i maʿmūr / Görinürsin anuñ **içinde** şan ḫūr
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş ʿāruñı / Dehr **içinde** anlaram şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt **içinde** müşk ileʿanber yaḳar
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen **içinde** biten lā-büd yiter
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿiẕār / Gülşen **içinde** bulunsa ṭañ mı didüm mür u mār

G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam **içinde** / Zārılıḳ ider derd ile bīmār kimüñ var
G916-7. Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ terk-i cān it / Saña ʿuşşāḳ **içinde** diyeler er
G932-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın ḳurup / Ḥāller **içinde** anuñ dānesidür kim bilür
G932-5. Ġāret itdi deyr **içinde** cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr **içinde** māh-ı nev pinhān olur
G977-4. Şeh dirilen cihān **içinde** bugün / Ḳapusında anuñ gedā görinür
G985-3. Gözüm yaşı **içinde** zevraḳ-ı dil / Yürür āvāre yelkensüz gemidür
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen **içinde** nice nice hezārān iñler
G1005-5. Devrān **içinde** kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre ki dār-ı ʿadāledür
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān **içinde** yārüm var
G1021-5. Gerçi kim ʿālem **içinde** māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ **içinde** / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G1029-1. Açüben yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen **içinde** yürür serv gibi nāz eyler
G1053-3. Murġ-ı dil ṣaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ **içinde** dökmiş dāneler
G1072-4. Gözüm yaşı **içinde** ʿaks-i rūyı / Müneccim didi eyü yıldızuñ var
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen **içinde** sen iç cām şehā ikide bir
G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn **içinde** Ferhād eylemez
G1094-3. Görinür zülf **içinde** ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre ayı kim sevmez
G1124-4. Gāh olur meyḫānelerde içerüz cām-ı şarāb / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ **içinde** gāh olur Edhemlerüz
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar urur / Yürürüz **içinde** bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1137-4. İçersem gülşen **içinde** benefşe / Ḥarām olsun nigārā baña sensüz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam **içinde** bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1171-1. Cihān **içinde** ādem bī-ġam olmaz / Meger ḥayvān ola ol adem olmaz
G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ **içinde** atup āhum oḳların / Ṭaşlar dikildi oldı nişān mezārumuz
G1179-1. Dostlar ben ölmedin billāh tedbīr eyleñüz / Ḥışḳ **içinde** ḫālümi billāh taḳrīr eyleñüz
G1183-6. Gel beni öldür vefā kıl ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem **içinde** şānumuz
G1197(a)-2. ʿĀlem **içinde** başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem viṣālini ʿālem **içinde** bes
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā **içinde** ṭurma es
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ ʿāşıḳuñ var / **İçinde** yoḳ Muḥibbī gibi kemter
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir kemter gedā / İstememem kim yürüyem ʿālem **içinde** bibir-veş
G1281-1. Hecr **içinde** ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1283-5. Baḥr **içinde** bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1290-2. Ḳomış ol zülf-i cīminüñ **içinde** noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1302-2. Ḥāṣılum yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ ḥāṣılum / Nice yıllar baḥr-i ʿışḳ **içinde** kim oldum ġavāṣ
G1305-2. Ḥüzn **içinde** ey ṣabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿāna ʿarż
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı **içinde** eyledi ṣan dāneʿarż
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem **içinde** żiyādur çün ġaraż
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül pervā yimez olmış ol baḥr **içinde** baṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā **içinde** ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis **içinde** zebānı şemʿ
G1350-2. Ger bāġ **içinde** irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ **içinde** ṣaġ
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül ẓāhir iderse ne ʿaceb / Gösterür her ne ki **içinde** ola şīşe-i şāf
G1399-1. Ḳılmadı dünyā **içinde** ben ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / Gerçi kim ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn **içinde** dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫᵛāre şevḳ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri **içinde** saña beñzer yār yoḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ **içinde** bir özge ḫālet ancaḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ **içinde** bu da bir ad ancaḳ
G1435-3. Ġonce mi var gülşen **içinde** şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette o cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ **içinde** bu da bir ad ancaḳ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ **içinde** dāne ḫālüñdür senüñ
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem **içinde** bulunmaz hīç edebden yeg
G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli gelse göze / Nīl **içinde** bulınur çünki neheng
G1536-2. Ġam mı var ʿālem **içinde** çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1552-2. Aldum metāʿ-ı būseñi cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ **içinde** ḫarīdāruñam senüñ
G1553-1. Görse bir şeb gülşen **içinde** cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur olʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān **içinde** lebden yeg
G1582-6. Öpmez lebini meclis **içinde** meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān **içinde** bulınmaz kimse senden yeg
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki laʿlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi **içinde** lü'lü' dişlerüñ
G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār **içinde** bir pula bāġı benefşenüñ
G1631-4. Baḥre döksem āhum odı şemmesin / Ḳaynayup pişerdi **içinde** semek
G1655-1. Saña beñzer cihān **içinde** yoḳ gül / Benüm tek daḫi bir bī-çāre bülbül
G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ **içinde** başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa anı naḳḳāre ḳıl
G1688-2. Ẓulmet **içinde** ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

G1706-3. Zāhidā şer ʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh **içinde** her dem hūy u hāy eksük degül
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi **içinde** olmasaydı dāne ḫāl
G1713-2. Ġonce hemyānı **içinde** sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem **içinde** yiter çün ʿārife bir gül
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem **içinde** bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın **içinde** ifnā eyledüm
G1830-3. Deyr **içinde** dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḫi yine ben ʿālem **içinde** çekerem ġam
G1851-2. Ṣu **içinde** ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor ol baḥr **içinde** māhiyem
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm bāġ **içinde** iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1908-2. ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı **içinde** egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur **içinde** belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam ol baḥr **içinde** gāhi māhiyem
G1917-4. Dāimā olsun emān **içinde** ol çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ **içinde** baña oldılar mürid / Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūna irşād eyledüm
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr **içinde** emsālüm benüm
G1973-3. Ney gibi bezm **içinde** iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca bu belā kūhı **içinde** kūh-ken
G2026-4. Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārü's-selām **içinde** varsun selāmet olsun
G2031-3. Ser-te-ser sermāye-i sūd u ziyāndan giçmişem / Çārsū-yı ʿışḳ **içinde** ideli bāzārı ben
G2035-2. Laʾl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān **içinde** dilegüm budur anuñ daş olsun
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ **içinde** bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem içre sensin sen
G2066-4. Ṣanma var bu cihān **içinde** ḳarār / Ṣöyle bil bunda yoḳ ḳarār ṣaḳın
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı murġ-ı dil / Gördi **içinde** ḫāli gibi fitne dānesin
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn **içinde** bülbül-veş / Ey göñül gice zār imişsin sen
G2100-2. Gülsitān-ı dehr **içinde** baña gül yüzüñ yiter / N'eylerem zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı ben
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā **içinde** māhir / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2146-1. Dehr **içinde** dostum ṣanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol derd ü belā kūhı **içinde** āşiyān
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet **içinde** çeşme-i ḥayvān içün
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp **içinde** āşiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şi ʿr **içinde** ḫālini īṣār sen
G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / Bir eşerdür kūh **içinde** nāle-i Ferhāddan
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı **içinde** āh / Hīç dimedi ki sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2235-1. Ḫʿāb **içinde** görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar ḫʿāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2275-1. Perī dirsem n'ola ben saña ey cān / Olırsın bir nefes **içinde** pinhān
G2296-4. Görenler didiler ḥüsnüñ ṭılısmı / Görinür mār **içinde** iki giysū
G2330-5. Göreliden deyr **içinde** bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2337-5. Şi ʿr **içinde** Muḥibbī aḳrānuñ / Var ise ṣunsun el ṣunam bence
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem **içinde** anı sūd eylemeye
G2366-3. Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı sīne **içinde** dile
G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar **içinde** ol / Her kim ki baġlaya dili ol zülfi sünbüle
G2371-1. Göñlini kim baġladı bir ṣaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem **içinde** anı güle
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil **içinde** / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2381-2. Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḫāṣıl **içinde**
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil **içinde**
G2381-4. Laʾl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil **içinde**
G2381-5. Der-yūze ide geldi yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel sāil **içinde**
G2382-1. Kim zülfe naẓar eyleye cān u dil **içinde** / Ṣanur ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl **içinde**
G2382-3. Laʾlüñ ṭamaʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum meded eyvāh çeh-i Bābil **içinde**
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın Nīl **içinde**
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum **içinde** / Yazılur elif ḳanda ise cān arasında
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr **içinde** aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ **içinde** / Gören didi āhūyı görüñ tīr arasında
G2481-6. Du ʿā ile dilerseñ añılasın / Cihān **içinde** cehd it yaḫşi ada
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar **içinde** daḫi ṭaşına
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem **içinde** / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam **içinde**
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā ol dem **içinde**
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / Ḳaldı idi merdüm-i çeşmüm nem **içinde**
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em **içinde**
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı büḥtāna / Dil virme Muḥibbī aña sen ʿālem **içinde**
G2504-2. Deyr **içinde** dün ṣanemler seyrine ḫayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma
G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen **içinde** dilā bülbüli gel lāl eyle
G2573-4. Serīr-i gülşen **içinde** otur gül gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem **içinde** anı sūd eylemeye
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem **içinde** sevdügi anuñla yār ola

G2600-4. Kūh-ı ġamda yaṣduġum ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet **içinde** kişi düşvārdur bīmār ola
G2618-2. ʿIşḳ devletinde yine irişdüm bir ʿāleme / ʿĀlem **içinde** olmaya ol ʿālemüm gibi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde ṣaḳlayam / Penbe **içinde** ola mı āteş nihān daḫi
G2631-1. Arasalar bu cihānı **içinde** yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān **içinde** ḫāliş oldum zer gibi
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi **içinde** pāk itdüñ beni
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür murġı hevāda ṣu **içinde** balıġı
G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn **içinde** / Tā ki Muḥibbī gördi sen serv-ḳad-i bülendi
G2695-3. Bezm-i belā **içinde** dil āteşin gören dir / Olmış fitili ġam ile dāġ-ı ciger çerāġı
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan **içinde** dānesi
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur **içinde** yoḳdur eñ ednā benüm gibi
G2791-2. Gülşen **içinde** ruḫlarını yād idüp gice / Dil bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
G2794-4. Ṭālisʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem **içinde** var mı bed-aḫter benüm gibi
Mh2-3. Kūh-kenden bī-sütūn **içinde** ṣordum zaḫmetin / Didi miḫnet görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet **içinde** var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ dil bir zamān / Vādi-i hicrān **içinde** eylerem şimdi fiġān
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar **içinde** saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr27-7. Cihān **içinde** oldı nāle işüm / Ki yoḳdur ġamdan özge bir bilişüm
Mr27-10. Cihān **içinde** dāim bu nidādur / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān **içinde** cümle bendedür
Mr30-10. Dehr **içinde** esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D49-1. ʿĀlem **içinde** kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül içreʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek **içinde** hīç ṭurur mı āb
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime ṣarardı yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını ʿālem **içinde** çeken bilür
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / **İçinde** nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ
B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem **içinde** çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm
B179. ʿĀlem **içinde** sencileyin bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel ṣun baña piyāle / Berk-i ḥazān **içinde** eşküm bitürdi lāle
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem **içinde** benüm fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını

2. Hususunda.

G1298-1. Naẓm **içinde** olasın tā ki göñül sen ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ

3. Esnasında, vaktında.

G431-3. Cānā kimem ki saña suḫan diyem āṣikār / Şeb-i tār **içinde** eyle baña bir naẓar yiter
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ **içinde** göñlin anuñ ġam ḳapar
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā **içinde** murġ-ı zerrīn-bāl olur
G1436-2. Ṣan şafaḳ **içinde** gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1840-2. Geh olur ġonce-veş bāġ u bahār **içinde** dem-beste / Geh olur lāle-veş pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm

4. Arasında.

G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān **içinde** ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey ṣabā
G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā **içinde** ṣāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḫi himmetā baña
G153-1. Sensin ol nūr-ı Ḫudā aṣlı ulu nesliʿArab / Enbiyā vü mürselīn **içinde** olduñ münteḫab
G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erineʿayb / ʿUṣṣāḳ **içinde** bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G444-6. Devrān **içinde** naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā īş budur ki her ġazelüñ ʿāṣıḳānedür
G454-5. Meydān-ı naẓm **içinde** Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ **içinde** ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde rāḥatdur
G614-4. Farḳ yoḳ ʿışḳ **içinde** bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā gedā görinür
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀṣıḳ oldurʿışḳ **içinde** terk idüp ser gösterür
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ **içinde** ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet **içinde** / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler **içinde** ḥüsn ile pādişehdür
G1031-1. Ruḫuñda cādū zülfin ḫam-be-ḫamdur / Hezār āṣıḳlaruñ **içinde** kemdür
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ **içinde** yüzi aġ
G1436-3. Ẕerreler **içinde** kendin ṣaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿitmiş özin deryāyı baḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür **içinde** ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1531-5. ʿIşḳuñ **içinde** Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān **içinde** anı sen ḳāl eyledüñ
G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / Dimesünlerʿışḳ **içinde** iştirākuñdur senüñ
G1814-3. Dermān **içinde** derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki yār diler derd-mend olam
G1917-3. Ḥüsn **içinde** saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm / ʿIşḳ **içinde** baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum
G1945-2. ʿIşḳuñ **içinde** ḥālümi bilmek murād ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp ḳılca meyānından ḫaber / Ḥamdülillahʿışḳ **içinde** ehl-i idrāk olmışam
G2184-3. ʿUṣṣāḳdan yüzin çevirürsin revā mıdur / İslām **içinde** virmeyesin bir selāmı sen
G2202-1. ʿĀṣıḳ olmazʿışḳ **içinde** āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ **içinde**ʿaceb nā-mihribāndur bu

G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il **içinde**
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il **içinde**
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi var ʿāḳil **içinde**
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şiʿr **içinde** dirseñ / Şimdilik bu devr **içinde** olmışam Selmān ile
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları **içinde** aña bende dise
G2548-1. Ṣataşdum ʿışḳ **içinde** gerçi rence / Biḥamdillah irişdüm ulı gence
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ **içinde** ol dil ü cāndan giçe / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2595-4. ʿUşşāḳ **içinde** bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2627-1. Ḫalḳ **içinde** muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ **içinde** ḫayr ile ol adını
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleden ḫalḳ-ı cihān **içinde** ol uşlu gibi
G2768-5. Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt **içinde** rind / Cām-ı Ceme piyāle-i miḥnet zedāsını
Mr1-4. ʿIşḳ **içinde** ʿāşıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

içici [2] *T.* İçme işini yapan kimse. (TDK, 2011: 1145)

G586-1. Göñlümi aldı ḳaşdı yine şimdi cānedür / Ḳanlar **içici** gözlerinüñ meyli ḳanedür
G1160-3. Geh mest olup cürʿa şaçar zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını **içici** ʿayyāşlaruz biz

içilmek [4] *T.* İçme işi yapılmak. (TDK, 2011: 1145)

(içilen [1], içilmesün [2], içilmezse [1])

G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey **içilmesün**
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey **içilmesün**
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey **içilmezse** girān ola meger cānı
Mh6-6. **İçilen** mā-i ʿinebdür şanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ ṣūfiyā bu vech ile irşādı var

içmek [268] *T.* Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. (TDK, 2011: 1148)

bk. ʿand içmek, ḫūn içmek, ḳan içmek

(iç [27], içdi [13], içdiyse [1], içdügi [4], içdügince [1], içdügüm [9], içdügün [1], içdügüñi [1], içdükde [1], içdüm [15], içdüñ [3], içe [10], içelden [12], içeli [13], içeliden [3], içelüm [20], içem [5], içen [9], içene [1], içer [11], içerem [7], içerler [1], içerse [4], içersen [1], içerüz [5], içesin [1], içeyim [5], içicek [2], içme [1], içmeden [3], içmege [10], içmegi [1], içmek [3], içmeye [2], içmeyem [2], içmeyenden [1], içmeyenlerden [1], içmeyince [1], içmez [2], içmezüz [1], içmiş [7], içmişdüm [1], içmişem [4], içse [4], içsem [2], içsen [2], içsün [4], içtügüm [1], içüben [4], içüp [24], içüpdür [1])

G37-4. **İçeli** rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre mest-i ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G45-5. **İçüp** bezm-i elestde cām-ı ʿışḳı / Anuñçündür Muḥibbī böyle şeydā
G64-2. Sen şarāb **iç** gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G145-5. **İçsün** şarāb-ı Kevṯeri sen şun Muḥibbī'ye / Maḥşer güninde olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G155-3. **İçeliden** dostum ben ġam şerbetin / Baña teng olmışdururʿıyş u ṭarāb
G157-3. Ḫıżr **içelden** leblerüñ ḳoyup varup ḫayvān şuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup **içmiş** şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḫi itdüm baġrumı cānā kebāb
G177-3. Çeşm-i maḥmūrı **içelden** mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḫi baġrum kebāb
G178-2. Bezm-i ġamda **içmege** yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G184-4. Çün getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan göñül / **İçdügün** cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut
G195-6. Cām-ı Cem şun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḫayāt / Çün **içer** cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G198-4. Mey **içdi** yüzi eyledi o demʿaraḳ iżhār / Didüm ki gelür derdeʿarak bulsa ḫaräret
G203-1. **İçmeden** dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G203-3. Ġonce mey **içmiş** yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın şabā didi bu ḫod evkār mest
G204-3. Herkes ki **içe** cürʿanı hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G224-3. Zāhidā şanma beni mest-i mey-i engūr olam / **İçmişem** cām-ı maḥabbet cürʿasın rūz-ı elest
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā ki ben / **İçeli** ʿışḳuñ şarābın oluram her-bār mest
G246-1. Ne yitmez ehl-iʿiyşa bu sa ādet / Ola her cām **içene** būseʿādet
G246-2. Olur ẕāhir ḳadeḥle **içme** zāhid / Sebū ile anı **içmek** ẕarāfet
G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde **iç** peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müṣelleṣ **içmezüz** / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḫṣ
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām **içer** / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫṣ
G297-1. **İçmeyem** mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / Ey Muḥibbī **içelüm** yādına gel bārī ḳadeḥ
G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey **içen** ʿāşıḳa gel / ʿAvn-i Ḫaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar **içdügince** her yaña serper ḳadeḥ
G304-5. Maḥşer güninde kevṯeri **içem** diyü Muḥibb / Sāḳī elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ

G309-5. La ʾl-i lebi ḫayāline ṣun sāḳiyā müdām / Ṣīrīn olur ger **içe** Muḥibbī ṣarāb-ı telḫ
G331-3. **İçmeyem** ʿahd itmiş idüm dostlar peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsar ʿahd ü peymānum meded
G348-4. Ger müyesser ola **içem** laʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G352-4. Cürʿa-i laʾlüñ **içen** ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler iseñ bu dil-i bīmāre meded
G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin **içen** dimişler aġıdur
G463-4. Ḳoma elden **iç** ṣarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G466-4. Bezm-i ġamda **içeyim** ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde sen **iç** cāmı şehā ikide bir
G481-2. Bezm-i ġam içre **içmege** ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde ṣan ṭolu laʾlīn-piyāledür
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / **İçicek** anı gedā meygedede Cem görinür
G505-1. Yine mest oldı cānānum ele aldı revān ḫançer / **İçelden** ḫūn-ı ʿuṣṣāḳı olupdur ḫūn-feṣān ḫançer
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī **iç** ṣarāb üç günde bir
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / **İçdügüm** bu çeşmümüñ peymānesidir kim bilür
G558-3. Kim ezel bezminde **içdi** bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G582-1. Ḫūn-ı dildür **içdügüm** ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G608-4. Felek cāmı **içüp** döker ṣu ʿā ʿı cürʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān ṣan ayaġıdur
G620-4. Maḥabbet bādesin **içen** olur miḥnetle her demde / Feraḥla ṣādiden giçmiş ġam ile āṣinālardur
G622-3. Ḫūn bahādur ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde **içse** ḳaṭre-i laʾl-i leb-i meygūn ṭamar
G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ **içe** lā-büd anı serḫoş ider
G631-2. Cām-ı laʾlüñ **içeli** oldum ḫarābātī vü mest / Ol sebebden dāimā mey-ḫʷārelıḳ göñlüm diler
G639-4. ʿĀṣıḳ **içdükde** maḥabbet cāmını / Heft deryā cürʿa-dān-ı cāmıdur
G653-1. Gülşen-i ḫüsnüñ gören fırdevs-i aʾlādan giçer / Cürʿa-i laʾlüñ **içen** cām-ı muṣaffādan giçer
G672-1. ʾIşḳ cāmını **içüp** anlar ki serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / Her biri **içüp** ciger ḫūnīnı bī-ḫūş oldılar
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey **iç** tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde **iç diñle** ṣürāḥiden saña ḳılḳıl ne dir
G717-3. Her kim **içdiyse** ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni mestāneler
G724-2. Kim **içerse** cürʿa-i laʾlin bulur tāze ḫayāt / Dimiş anuñçün Aristo añа rūḥ-ı şānidür
G729-5. **İçdüñ** ṣarāb-ı ʿışḳı ezel çün Muḥibbīʾyā / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G746-3. Ḳadeḥ **içdi** baña bir cürʿa ṣundı / Didi **iç** bunı ʿömr-i cāvidāndur
G754-3. Göñlüm mirʾātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal ṣarāb **iç** anı ṣāf eyler
G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden **içeyim** āb-ı ḫayāt / Yār elinden zehr nūş itsem baña cüllābdur
G788-3. **İçen** mey buldı ʿömr-i cāvidānı / Meger āb-ı ḫayātest āb-ı engūr
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem **içdügüm** ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāy-ı gūyālar gelür
G794-2. İrdi bir ḫālete dil **içdi** lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḫālet mi gelür
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecālı nergisüñ / Giceden beñzer ki mey **içmiş** başında var ḫumār
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel **içdi** maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey **içmiş** bu ki maḫmūrdur
G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḫāle cām-ı zer ḫācet degül / **İçmege** ḫūn-ı dili bu dīde-i binā yiter
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʾirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb **içmek** güzel sevmek velī bilmez ẕarāfetdür
G922-5. **İçüp** şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin Muḥibbī / Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba beñzer
G929-3. Sen mey **iç** gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / **İçmege** ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / **İçdügüm** bu çeşmümüñ peymānesidür kim bilür
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger **içem** tiryāki baña sem gelür
G969-4. Cürʿa-i cāmı sen **içdüñ** diyü bezmi ʿışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī ḫūn-ı ciger / **İçe** dem giceler ġabūḳ mıdur
G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey **iç** ṣūfī perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ʿillet arturur
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün **içüben** ḳana ḳanmışdur
G1028-5. Lebüñ yādına meclisde Muḥibbī / **İçüben** sāġarı elde tehīdür
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde **içüp** mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1057-1. Bāde **içse** ġayriler ben **içerem** ḫūn-ı ciger / Ġayret öldürdi beni dildār benden bī-ḫaber
G1059-5. **İçeli** ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin **içen** bilür kim acıdur
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda **içeyim** ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde sen **iç** cām şehā ikide bir
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim lebüñ ẕikr eylerüz / **İçerüz** cām-ı şarābı biz ġubārı nʾeylerüz
G1087-1. Cām-ı maḥabbet **içmiş** bir kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur mest tā ḫaşre dek ayılmaz
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey **içmeden** / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī **içeli** rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını kendin yeñemez
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde şarābı ṣūfī / Ḥürmetin añlamayup līk **içer** kendü de nīz
G1124-4. Gāh olur meyḫānelerde **içerüz** cām-ı şarāb / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde gāh olur Edhemlerüz
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti **içeli** mest olmışuz / Ey Muḥibbī tā ḳıyāmet böyle lā-ya ʾḳıllaruz
G1137-4. **İçersem** gülşen içinde benefşe / Ḥarām olsun nigārā baña sensüz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde **içsen** cürʿa-rīz
G1216-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür **içdügüm** ben ṭas ṭas
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey **içmege** budur sebeb / Ḫūblar laʾl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl **iç** anı peymāne-veş
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp **içse** şarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre ider mestāne ḫazz
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola **içmeye** mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ

G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın **içem** / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel la'l-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī **içdi** saña bir ayaġ
G1355-2. Nār-ı 'ışḳı **içer** ol māh-pārenüñ göñlüm yine / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḥarāret def'ine **içdüm** Muḥibbī ben ayaġ
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī **içeli** ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın göñül āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden **içmeyince** cām-ı ṣāf
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī **içmege** ḫūn-ı ciger / Ṣīşe-i çeşminden itmişdür iki peymāne vaḳf
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi 'ıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim **içerem** ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1384-4. Maḥabbet cāmını **içdüm** dü-'ālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş 'āşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G1385-5. Çün **içdi** cām-ı 'ışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u 'āra yir yoḳ
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen ṣarāb u ṣāhidi / Var saña olsun mübārek kevṣer **iç** ḥūrāya baḳ
G1440-5. Ṣerbet-i hecrüñ **içelden** bu Muḥibbī ḥaste-dil / Göre mi ṣıḥḥat yüzin **içdügi** zehr-i derde baḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī **içdi** bir cür'anı ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1470-2. Cür'añ **içdüm** leblerüñden būse vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1475-2. Dilüñ āyīnesini ḳaplasa ġam / Cilā virsün ṣarāb **iç** olmaya jeng
G1530-2. Bilürdüñ 'ışḳumuñ keyfīyyetini / Ṣarāb **içsen** yimeseñ zāhidā beng
G1543-3. Puḫte ṭutmaz **içelüm** cām-ı ṣarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma müṣelleṣ sözlerüñ ḫām eyledüñ
G1562-7. Mest-i 'ışḳ oldı Muḥibbī daḥi hüşyār olmaya / **İçeli** bir cür'arısın ol gözleri mestānenüñ
G1565-3. Mest-i 'ışḳām şor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı **içüp** nūş eylemek
G1572-5. Ṣarāb **içer** diyü zāhid ider ṭa'nı bu 'āṣıḳa / Velī 'ālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1610-3. Ṭatmayanlar 'ışḳ cāmını ne bilsün lezzetin / **İçmeyenlerden** ḫaber ṣorma zülālin dostuñ
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi efġānlar idüp / **İçmege** sāġar ile yaşumı gülgün itdüñ
G1632-3. Kāse-i miḥnet **içer** hicrān şebinde ehl-i 'ışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür senüñ
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nev 'ıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi şun **içeyim** āb-ı zülāl
G1655-3. Beni mest eyledi 'ışḳuñ ṣarābı / Beni ṣanur görenler **içmişem** mül
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur ādem degül / Eyleseñ **içe** naẓar 'ıyş-ı cihān bir dem degül
G1683-5. Ezel bezminde bir cür'a maḥabbet cāmını **içdi** / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-ya 'ḳıl
G1696-2. Zāhid ṣarāb-ı kevṣeri **içsün** mübāreki / Ey dil ṣarāb-ı 'ışḳı **içüp** sen ṣafāda ol
G1708-3. Sen ṣarāb **iç** ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḫsār gül
G1720-1. Dāfi'-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı **iç** ṣen ol / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen ol
G1720-2. **İç** ḳızarsun dostum gülgūn yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey **içmege** / Var ḥarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G1769-1. Artdı ṣarāb-ı 'ışḳı **içelden** melāmetüm / Ṭañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm
G1785-2. Cür'añ **içeli** leblerüñe meyl ider göñül / 'Ayb olmasun yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G1788-1. Nice bir ṣūfi gibi āb **içelüm** / Sāḳiyā gel berü ṣarāb **içelüm**
G1788-3. Gice ṣevḳ ile tā ṣubḥa degin / Ṭurmayup oldı māhtāb **içelüm**
G1788-4. Dili ḫoş idelüm çemende varup / Olmadın bu cihān ḥarāb **içelüm**
G1788-5. Almaz idi Muḥibbī bāde ele / İñleyüp dimese rübāb **içelüm**
G1798-3. Maḥabbet cāmını **içdüm** elinden sāḳī-i 'ışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna ṭapşırdum
G1804-1. Maḥabbet bādesin **içdüm** yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i 'ışḳa eridüm zer gibi ḳalem
G1814-2. **İçdüm** ezelde çünki maḥabbet şarābını / Ṣanur mısuz ki ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1818-3. Gülşen içre zāhidā **içdüm** şarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1827-4. Cür'a-i cāmuñ **içelden** şöyle mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / **İçerem** ben sāġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem
G1853-3. **İçeliden** la'l-i nābuñ cür'asın / Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyem
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / **İçerem** ḫūn-ı ciger iñler göñül şan nāy benem
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb **içüp** ḥużūra varam / Ne yāda minnet idüp ḫod āşināde olam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā **iç** ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn **içer** yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde **içdüm** cām-ı 'ışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1885-2. Mey **içüp** şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin gūş idelüm
G1886-2. **İçdügüm** ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde pişer aşum benüm
G1887-5. **İçeli** rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cür'asın / Mest-i 'ışḳam tā ebed ṣanmañ ki hüşyār olmışam
G1888-1. Nice bir ġam yiyüben āb **içelüm** / Devr-i güldür gelün ṣarāb **içelüm**
G1888-2. Varalum gūş idelüm bülbül üñin / Ḳılalum 'işrete şitāb **içelüm**
G1888-3. Baş ḳoyup ayaġına muġbeçenüñ / Tek elinden ṣarāb-ı nāb **içelüm**
G1888-4. Sinesin def döger ü nāy iñler / Çaġırup çeng dir rübāb **içelüm**
G1888-5. Ey Muḥibbī gicile ṣubḥa degin / Olalum mest ü hem ḥarāb **içelüm**
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular **içüp** / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden **içüp** mest ü ḥarāb oldum / Ṭutuşdum āteş-i 'ışḳa döne döne kebāb oldum
G1913-4. Kim ki cür'añı **içe** bula ḥayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G1914-1. Maḥabbet cāmın **içelden** dilā ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-i 'ışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1953-2. **İçüben** boş idelüm işbu felek küplerini / Dehr meyḫānesine ṣucıyu dām eyleyelüm
G1955-1. Ufatdum şīşe-i 'aḳlı be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını **içdüm** melāmet iḫtiyār itdüm
G1964-2. Bezm-i ġamda **içerüz** her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey ṣanem
G1981-1. Gehi zehr-i ġam **içdüm** gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle olup 'āṣıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G1982-4. Dilā **iç** bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem

G1997-4. Bāde **içse** dil olur elbette cürme mu῾terif / Zāhidā şanma senüñ tek fi῾lüme maġrūr olam
G2005-4. **İçdügi** ḫūn-ı cigerdür ῾āşıḳun mey yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim **içer** herkes ecel peymānesin
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / **İçelüm** mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḫayvān şuyın **içmiş** zülālüñ var iken
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden **içdügüm** ḫūn-ı ciger / Şubḥa dek nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2072-4. Lebinüñ cür῾asın **içdüm** birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2078-2. Sāġar-ı serden **içerler** ehl-i ῾ışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ῾ışḳ ile ya hū diyen
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cür῾a nūş itse birez **içsem** dehānından
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / **İçmişem** ben ḫaste anuñ döne döne şerbetin
G2089-7. Ey Muḥibbī kim **içerse** leblerinüñ cür῾asın / Tā ḳıyāmet eyleye iz῾ān anuñ keyfiyyetin
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ῾aceb / Işḳuñ **içdüñ** çün ezel bezminde sen peymānesin
G2100-5. Cür῾a-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger bir ḳadeḥ **içsem** mey-i şahbāyı ben
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir **içeyim** derd ile miḥnet kāsesin
G2114-2. Berü şun şun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / **İçelüm** nūş idelüm tā ṭola peymāne degin
G2117-1. Mey **içüp** yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı bir laḥża hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2119-5. **İçüp** şarāb-ı ῾ışḳı ser-mest iken Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı mest idi oldı ḫayrān
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını **içsün** / Felek-ḫayyātı egnüme daḥi ġam ḫil῾atin biçsün
G2152-5. Būsesüz ger cām **içe** olsun Muḥibbī'ye ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2184-1. Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı sen / **İç** leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2188-4. **İçmeyenden** cām-ı ῾ışḳuñ ṣorma sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī **içicek** ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim **içe** zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña yārān
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ **içerse** nūş-ı cān olsun
G2219-5. **İçmez** Muḥibbī yire ine zühre-i felek / Ṣuna şarābı ger ḳadeḥ-i āfitābdan
G2236-1. ῾Iyş u ῾işret itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın anda umaram kevşer şarābın **içesin**
G2264-1. **İçüp** maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūsı nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2286-5. **İçeliden** şarāb-ı ῾ışḳı ezel / Ey Muḥibbī melāmet olmışsın
G2324-2. Tevbei şırsam eger itme ta῾accüb ṣūfi / Gele inṣāf ide **içmez** midüñ ibrām olsa
G2328-4. Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger **içdügüñi** / Ṭuymasun ῾ıyş u şafā bezmini bī-ġayr eyle
G2362-5. Muḥibbī mey **içelden** çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ ider nūş / **İçdügi** ḫūn-ı dildür bu ῾āşıḳ-ı fütāde
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭā῾at ü zühd ü vera῾ ı / **İç** diyü yār işāret ide ebrūlar ile
G2384-2. Ey dost cām-ı cür῾a-ı ῾ışḳun **içen** ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı şanma ayıla
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey şun gel bize inṣāf ile / **İçelüm** anı ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2436-2. Ben ezel bezminde **içmişdüm** maḥabbet cāmını / Mest olup ῾ışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām **içe** ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu imtizācına
G2465-2. Bir būse vire diyü baña **içerem** ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ῾ışḳı **içelden** şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña şunmañ ayaġ anda
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol şunmayınca **içer** isem mey ḥarām ola
G2518-4. Ger naṣīb ola **içem** la῾l-i lebüñ cür῾asını / Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ῾ışḳ **iç** / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr ῾āleme
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger **içe** bīmār çeşmüm ire şıḥḥat cānına
G2546-2. **İçüp** mey geldi tābından ῾iẓārına ῾araḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde şan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2554-5. **İçdi** Muḥibbī meygedede cür῾a-i lebüñ / Ḳılmadı fikr-i medrese vü meyl-i ḫānḳāh
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim **içüpdür** cür῾a-i ῾ışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭoṭoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā **içmege** peymāne gerekse
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām **iç** göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine
G2600-2. Gözlerüm maḥmūr olupdur bāde-i nāz **içmeden** / Rūz u şeb kim gördügi var yāri kim hūşyār ola
G2622-2. **İçelden** bir ḳadeḥ ῾ışḳuñ meyinden / Dil-i rindüm der-i ḫummāre düşdi
G2628-5. **İçüp** mey giçe almış ele sāġarı / Başından def῾ ide lāle ḫumārı
G2631-3. **İçdügüm** mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḫayvānleyin erzen gibi
G2641-6. Maḥabbet cāmın **içelden** Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye şanur **içüpdür** āb-ı engürı
G2646-4. Biz **içüp** cām-ı muṣaffā virelüm cāna şafā / Zāhidüñ göñli gözi ṭoṭolu hep gerd gerek
G2670-4. Zāhidā saña şunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende bāde **içmek** ehl-i meẕāḳa düşdi
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müṣelleṣ saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i ῾ışḳ **içsün** şarāb-ı cāmı bayram ertesi
G2678-5. **İçdi** çün la῾l-i lebüñ cür῾asını / Şeyḫ iken bu Muḥibbī şāb oldı
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḥi / **İçdüm** şarāb-ı ῾ışḳı ezel serḫoş-in daḥi
G2681-2. ῾Ahd idersin and **içüp** tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / **İçüp** şevḳ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı
G2696-2. Bādeye telḫ dime şun berü şīrīn **içelüm** / Yāduña nūş idelüm şun ṭolusın sāġar aḳı
G2696-4. **İçerüz** bādei līk mu῾terifüz cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi gibi tiryāki
G2696-5. Ey Muḥibbī **içüben** mest ü ḫarābāt olup / Ṭoṭolu eyleyelüm na῾ra ile āfāḳı
G2697-3. **İçerem** cām-ı şarābı tā irince cān lebe / Sāḳiyā şun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2697-5. Cür῾a-i cāmun Muḥibbī **içdi** ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫᵛāre lāzımdur şekerlü leblebi
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār ṭañ degül / **İçdi** Muḥibbī çünki maḥabbet ayaġını
G2746-1. Bugün bu deyr-i ālemde kimüñ kim başda var hūşı / **İçüp** cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı

G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec külāhını / **İçmiş** şarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacıġı
G2754-1. Göñül esrāra düşme olma bengi / **İçersen iç** şarāb-ı lāle-rengi
G2754-3. Varup gülşende **iç** misket şarābın / Olup mest añma hīç nāmūs u nengi
G2755-1. Kimi afyoni ḫalḳuñ kimi bengi / Kimi **içer** şarāb-ı lāle rengi
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı **içelden** şöyle mest olmış / Görenler bilmeyüp şanur **içüpdür** mey-i engürı
G2767-2. Cürʿa-i ʿışḳı **içüp** kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb gibi
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / **İçerüz** hicrān şebinde ṭas ṭas aġı gibi
G2788-2. Tā ki **içdüm** ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgün **içer** / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey **içüp** gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh11-13. Ṭañ degüldürʿāşıḳuñ ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur **içdügi** zehr ile ġam
Mr7-5. **İçtügüm** rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde buʿışḳuñ rāmıdur
Mr14-5. **İçeli** ḫaste dilʿışḳuñ şarābın / Ben ol demden berü mest ü ḫarābın
Mr17-7. Gel berü mey **içelüm** nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum zühd ile mestūr olalum
Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem gitdi ise biz **içelüm** / Der-i meyḫānedeʿālem idelüm ḫoş giçelüm
Mr19-13. Dūd-ı āha kimdürür boyanmayan / Yā şarāb-ı ʿışḳı **içüp** ḳanmayan
Mr20-13. Çünki **içdüm** ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḥi ser-mest ü ḫayrān görkesin
D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / Şarāb **iç** ḳalmaya ḳalbinde tā reng
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yineʿarż ide cemāl / Mey **içmege** kimde ola ẕerrece mecāl
B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel **içdüm** maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun **içelüm** peymāne gel / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan peymāneler
B76. Mest oldı Muḥibbī **içeli** cürʿa-i laʿlüñ / Ġışş olsa ne ṭañ her kim **içerse** mey-i bī-ġışş
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola **içmeye** mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B122. **İçerem** ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / Ne derdüme devā peydā ne merhem
B141. Silmişem naṭʿ-ı felek üzre maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün **içmişem** cām-ı maḥabbet cürʿasın
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / ʿIşḳuñ şarābın **içeli** dün ḳana ḳana ben
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām **içen** / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da ṣun ol piyāleden
B166. Şarāb **içmegi** zāhid ḳanda bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ ṣıḳsa gözine
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca derd ile / **İçdügüm** ḫūn-ı cigerdür laʿl-i lebüñ yādına

içre [529] *T.* İçinde, arasında, içine, ... vaktinde, -de. (TS, 2009: 2008)

(içre [528], içredür [1])

G5-6. Güller ile gülşen **içre** ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / Dü-cihān **içre** çüʿāşıḳlara sensin maḳṣūd
G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı saña muṭiʿ olmadılar / Ḳaldılar nār-ı cehīm **içre** Naṣārā vü Yehūd
G11-2. Gülşen **içre** ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr **içre** ne ġam er diseler pādişā saña
G15-4. Sīne-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāş **içre** degül pinhān ṣabā
G25-3. Düşüp baḫr-i belā **içre** gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni tenhā
G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı **içre** / Ṣandı ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm **içre** Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G45-4. Reh-iʿışḳ **içre** bulsam ṭopraġumı / Alup kuḥl idine cennetde hūrā
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem **içre** dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḫüsn **içre** nigār / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān aña
G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş **içre** yanduġın / Hind içinde işide taḫsīn ide Ḳaḳnūs aña
G64-2. Sen şarāb iç gülşen **içre** lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar **içre** eyleye cānın fedā
G69-4. Hecr **içre** bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḫayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G78-1. Gülşen **içre** eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / Hem şürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G94-5. Laʿl-i dildāra Muḥibb beñzedügiyçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ **içre** düşürmez anı elden ẕürefā
G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey ṣīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem **içre** pādişā
G102-5. Rāh-ı ʿışḳ **içre** Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña
G118-4. Kūyum **içre** gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G120-4. Bezm-i ġam **içre** olalıdan göz yaşı müdām / Yārān demine eylemişem baġrumı kebāb
G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẕikrin itdüm gülşen **içre** ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı **içre** āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter dimez baña ḳolın ṣalup
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ **içre** ide başını ṭūb
G147-2. Kūyı **içre** olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʿilācum dilde bīmārum görüp
G150-4. İster isen ʿālem **içre** idesin dāim ḫużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G152-5. Meclis-i ġam **içre** göñli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa cehīm **içre** olursın bir ḥaṭab
G161-2. Gün yüzi virdi ḫarāret ʿāleme / Ṭañ mıdurʿışḳ **içre** ṭutsa beni teb
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭāliʿümdür gösterür baña bihişt **içre**ʿaẕāb
G183-1. Bahār eyyāmı bezm **içre** ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut

G192-3. Yiter ʿuşşāḳa yaşı rūy-ı zerdi / Ki bunlar **içre** olmaz sīm ü zer dost
G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ **içre** cünūnum ʿāleme / Naḳş olan seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʿāḳıbet
G201-1. Ḫayālüñ gönlüm **içre** ḫamdur ey dost / Firāḳuñla bu baġrum ḳandur ey dost
G206-3. Gözler mi ʿālem **içre** nāmūs u ʿārı ʿāşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur ey dost / Ġamuñdan sīnem **içre** ḳandur ey dost
G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / Meh-rūlar **içre** ey dil olmuş ezel bu ʿādet
G216-1. Ger olsa bu cihān **içre** iḳāmet / Çalınmaz idi her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān **içre** ebed ʿāşıḳ-ı mest / Olmışam āşüftesi ol muġbeçenüñ rūz-ı elest
G220-3. Cefākārum ḳo cevr ü nāz ḳılsun / Budur çünkim güzeller **içre** ʿādet
G234-2. Oḳuyaldan gülşen **içre** medḥini sen Gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḫūş **içre** iḳāmet
G238-3. ʿIşḳuñ **içre** cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḥüsnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G242-5. Muḥibbī cevr-i dilberden gücenmez / Güzeller **içre** böyledür çü ʿādet
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli ʿāşıḳa / ʿĀlem **içre** sīnesinde ṭurdugı cāndur ʿabeş
G259-4. Sebze-i ḫaṭın görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen **içre** her ḳaçan çoġ olsa bārāndur ʿabeş
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet **içre** āb-ı ḥayvāndur ʿabeş
G264-5. Gerekdür gülşen **içre** cāy-ı ḫāli / Muḥibbī yār ola olmaya ṣāliş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şi ʿr **içre** Selmān ile baḫş
G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn **içre** revāc
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf **içre** cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn **içre** biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis **içre** kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G303-5. Rezmgāh **içre** Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem **içre** rūzı telḫ
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb ṣūḫ / Bu cihān **içre** cevānlar ger şüyūḫ
G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār Līk / Bulmış ol rāh-ı cefā **içre** rüsūḫ
G325-1. Gülşen **içre** gül gibi gel devlet ü baḫtüñ sa īd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki īd
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem **içre** çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G329-3. Degüldür ḫusrev līk ʿāşıḳ oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ **içre** Ferhād
G332-4. Serv gül bāġ **içre** girdi rūyuñ ile ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G337-2. Cān terk eylese zihī ʿışḳ **içre** ṭañ mıdur / Her kim ki pīr-i ʿışḳa ola cān ile mürid
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ **içre** irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser līk ol baḫt-ı sa īd
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān **içre** ol çıḳmaz ebed
G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn **içre** nigār / Bir bölük biçāreler üzerine ṣaldı semend
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ **içre** ol nā-būd / Dimez hiç āşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G378-1. Gülşen **içre** giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle ṣanmañ çīn-seḥer gül **içre** baġrı ḳanıdur
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān **içre** ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G383-1. Mevc urur her yaña eşküm ṣanki baḥr-i ḫūndur / Ṣīşe-i sebz **içre** yāḫūd bāde-i gülgündur
G392-1. Ḫırḳa **içre** ʿömri gicen ṣūfi-i sālūṣa ṣor / Kim içün terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa ṣor
G393-1. Cāme-i āl ile şehr **içre** gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler
G395-1. Sen gülersin gülşen **içre** gül gibi ey gül ʿizār / Bülbül-āsā ṣevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun bu ʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ **içre** çün bīgāneler
G403-2. Ben ḫār-ı belā **içre** neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G412-3. Ṣol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum **içre** çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ **içre** ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ zerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet **içre** ṣānidür
G445-2. Ḳadüm çün ḫalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam **içre** / ʿAḳik-i eşk ile rüyum nigīne döndi ḫātemdür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ **içre** Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam **içre** / Żarb itmek içün sīnesini anda def eyler
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ **içre** anuñ ṣanmañuz ārāmı var
G481-2. Bezm-i ġam **içre** içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde ṣan ṭolu la 'l-piyāledür
G490-1. Dilde sermāye cihān **içre** baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem görinür
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem **içre** bu da bir ḳānūn olur
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar **içre** yine āh ol perī mümtāzdur
G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller **içre** tīr-endāzdur
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şem ʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm **içre** benüm de söz ü sāzum var
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr **içre dāim** ol ʿāẕāb üstindedür
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn **içre** ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G542-1. Nice bir hecr **içre** göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ **içre** kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ **içre** şehā ṣol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G558-2. Gülşen **içre** işidüp güller fiġānın ʿandelīb / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser gūş oldılar
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller midür görinen yir yirin / Gülşen **içre** güldürür bir nice hindūlar mıdur
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿar ʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn **içre** biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G597-1. Sīnem **içre** āteşi ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa ʿālem yanar
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cür ʿasın / Mest-i lā-ya 'ḳıl olup dehr **içre** her dem çü çeker
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen **içre** gül-ruḫından çün ṭamar

G625-5. Bāġ-ı ḥüsn **içre** ḳaçan eylese ol serv ḫırām / Pāyına yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen **içre** gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G637-4. Bu ḳanlu dīdelerümle bu sīne-i pür-dāġ / Demüñde gülşen-i ʿışḳ **içre** lālezārumdur
G641-1. Gülşen **içre** bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden baġrı pāre pāredür
G647-5. Bezm-i ġam **içre** nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaşdı Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāni ʿ yoḳ anlar **içre** vuṣlatdan ḫaber
G667-1. Dil sīnem **içre** ġamze oḳına nişānedür / Dilber cefālar itmege taʾlīm-i ḫānedür
G672-3. Seni gözlerler açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen **içre** dīde vü gūş oldılar
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ **içre** Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / Dise dilber kūyum **içre** baña derbānumdurur
G696-1. Ṣular kim bu cihān **içre** o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de derd-i hecr **içre** nice yüz biñ niyāzum var
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ **içre** kimse ḫālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt **içre** üftāde olan şūride-ḫāl añlar
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar **içre** ḳan ditrer
G722-3. Sāġar itmiş gülşen **içre** āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına ġonce bāde-i şahbā çeker
G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına aḳıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḥüsn **içre** boyı serv-i bülend ister
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn **içre** zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿandelībinüñ ne raʿnā āşiyānıdur
G730-1. Gülşen **içre** naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G731-4. Yine bezm-i belā **içre** bu göñlüm / İñiler ṣanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz **içre** var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G736-1. Ḫār elinden gülşen **içre** bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G746-2. Vefādan ʿāridür çoḳdur cefāsı / Güzeller **içre** ol nā-mihribāndur
G749-1. Dāġ u elifle sīnem bebr ü pelenge beñzer / Deryā-yı eşk **içre** göñlüm ferhenge beñzer
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ **içre** girenler er midür
G768-6. ʿĀlem **içre** senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G775-3. Baḫr-i eşküm **içre** gerçi düşmişem māhi gibi / Līk şayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G797-6. Leb-i laʿlini andum şiʿrüm **içre** / ʿAceb mi olsa sözüm dürr-i şehvār
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ **içre** helāk olmış yatur
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen **içre** güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan nʾolur / Bāġ-ı ḥüsn **içre** biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G814-2. Gidelden deyr-i ġam **içre** bu göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ şarāb-ı erġuvānidür
G817-3. Vuṣlat **içre** hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada hicrān olur
G826-2. ʿĀrıżuñ **içre** nicedür didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire duʿā-yı nūrdur
G827-3. Reh-i ʿışḳ **içre** her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Ṣanma ol dīvāne ʿışḳ **içre** baña yoldaş olur
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn **içre** eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr **içre** hergiz / Muḥibbī gibi ki mest gāh maḫmūr
G848-3. El urup depretdükce zülf-iʿanber-bārını / Ḫaşre dek şanʿālem **içre** ebr-i müşk-efşān ḳopar
G851-3. Ḳadeḥler meclis **içre** şanki güldür / Şürāḥī bülbül olmış ḳılḳılı var
G859-3. Bencileyin laʿl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen **içre** lālei gördüm mey-i ḥamrā çeker
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem **içre** gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G863-3. Cām-ı laʿlin nūş ider bāġ **içre** her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G869-2. Cemʿ ḳıldum miḥnet ü derd ü elem / Rāh-ı ʿışḳ **içre** baña ol zāddur
G877-4. Nice yıldur baḫr-i eşk **içre** şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr **içre** Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr **içre** / Meger bu şarṣar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G880-3. Gülşen **içre** her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G880-5. Gördiler sen meh-rūyı araya almış ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler **içre** görinür mihr-i nūr-efşāndur
G881-1. Sünbül otlar gülşen **içre** çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki şayrular mıdur
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem **içre** dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḫoḳḳa-i laʿl **içre** lüʿlüʾlar mıdur
G885-1. Şeb-i hecr **içre** her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa müʾezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn **içre** çün ol serv ḳāmet gösterür
G898-1. Gülşen **içre** her varaḳ geh zerd ü gāhi āl olur / Ehl-i ḫāl olan bilür anı ḫazāna dāl olur
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ **içre** hemīn tīr ü kemān baña yiter
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān **içre** o şems ü ḳamer ister
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ **içre** Muḥibbī ḫālini bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G910-5. Nigārā ṣanma ʿışḳ **içre** Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh reh-i ʿışḳuñda şādıḳdur
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş ḥüzn **içre** ḳayġular mıdur
G922-1. Bezm-i ġam **içre** cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar yaşum şarāba beñzer
G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin Muḥibbī / Kūy-ı melāmet **içre** mest ü ḫarāba beñzer
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr **içre** yatur ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G930-1. Sevdā-yı zülfi ṭūp başumda hevādurur / Deşt-i ġam **içre** düşdi göñül bī-nevādurur
G933-6. Öper dildārı meclis **içre** sāġar / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuṣṣāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ **içre** bular ser gösterür
G948-4. Şemʿ-i ḥüsne kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ **içre** nā-peydā olur

G950-3. Göñlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem **içre** cümle hep mümtāz olur
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb **içre** ḳomışlar zeyn içün güldestedür
G973-3. ʿIşḳuñ **içre** bir dil-āverdür bu göñlüm ey perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān **içre** ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür dil ʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet **içre** ḥūrlar
G982-5. Bezm-i ġam **içre** ʿārızı şem ʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol zülf-i ʿanber-feşān ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür ḥayret bu cismüm **içre** cān ditrer
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḥadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler **içre** ḳan ditrer
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān **içre** zebān ditrer
G993-1. Āhumun her dem hevāsı kūyuñ **içre** esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen **içre** bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm **içre** velī ki rūḥ mıdur
G998-2. Baḥr-i eşk **içre** sefīne-i dil / Seyr ider geştī-i Nūḥ mıdur
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān **içre** firāvān iñler / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1012-5. Ben bıḥaram āh Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān **içre** ḫaberdür
G1025-1. Şeb-i hecr **içre** bu göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1029-5. Gülşen **içre** giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür velī / Der-devā meh-rūlar **içre** itmemek ḳānūndur
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān **içre** egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir ẓeḳanı nāzik-ter
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmi ʿ-i ḥüsn **içre** çün ol serv ḳāmet gösterür
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaṣdı budur baġrum **içre** ḳanum içüp ḳaneler
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr **içre** ṭaladur
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem **içre** ben bu āyin ṭaġılur
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem **içre** dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1070-1. Şeb-i hecr **içre** ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G1070-2. Leylī zülfüñe göñül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam **içre** ṣanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1070-4. Meyl-i dünyā ile cem ʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn **içre** Ḳārūn añılur
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen **içre** nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1094-3. Görinür zülf içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār **içre** ayı kim sevmez
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / Bu cihān **içre** māyı kim sevmez
G1101-2. İtmedüm ben reh-i ʿışḳ **içre** ṭarīḳi ḫāṣıl / Tā ki şūd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G1101-5. Ṭoġrulup vādi-yi ʿışḳ **içre** Muḥibbī gidicek / Mesken-i ḳāfile-şālār ola maḥmilimüz
G1102-1. Dostlar rāh-ı ʿademde ġam olaldan zādunuz / Ol sebebden ehl-i ʿışḳ **içre** anılur adımuz
G1111-5. Muḥibbī āh ʿışḳ **içre** egerçi pāy-māl oldı / Ġamı ʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1116-4. Güm güm ötse naʿramuzdan ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḫālimüzce ehl-i ʿirfān **içre** ḫālāt ehliyüz
G1119-2. Virüpdür kūh-ken kūh **içre** başın / Leb-i şirini emdi şāh pervīz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi sīnem **içre** dil-şikāf / Lebleri didi Muḥibbī ġam yime merhemlerüz
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen **içre** cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz
G1126-2. Cāmi ʿ-i ḥüsn **içre** yanar ruḫları ḳandildür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā dedüm / Ol şeb **içre** alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ **içre** yanup ḫāliş olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib ṣanma dinār isterüz
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm **içre** ġazāl olmaz
G1147-3. Baḳuñ bu dāġuma kūh-ı ġam **içre** / Benüm gibi peleng-i mīşe olmaz
G1150-4. Pürdür şeb-i hecr **içre** ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḫāli mi olur gözden eyā servi ser-efrāz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem **içre** miḥnet oldı yirümüz
G1167-3. Baş eg zülfe resendür cān u dilden / Disünler saña ʿuşşāḳ **içre** cānbāz
G1168-3. Fiġān u āh u nālem gülşen **içre** / Yiterdi bülbüle ġulġul gerekmez
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḫarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ **içre** velī her vech ile kāmillerüz
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẓemm eyleme / Ġāfil olma biz seni meyḫāne **içre** dillerüz
G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ **içre** müdām / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuşşāḳa nevbet beklerüz
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ **içre** alup derdini / Ḥaḳīḳatde odur ʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1196(b)-3. Şem ʿ-i ḥüsne yana gör pervāne-veş āh eyleme / ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ **içre** feryād istemez
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen **içre** var mı gül bārān ile bād istemez
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmi ʿ-i ḥüsn **içre** āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1211-3. Her kişi cān terk ider ṣanma leb-i şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ **içre** pervīz eylemez
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Yaʿḳūbı ḥüzn **içre** ḳalur ṣanma ḥazīn olmaz
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Ṣanur mısuz ki sīnem **içre** āh-ı āteşin olmaz
G1219-2. Şeb-i ṭūr **içre** yüzüñ meşʿal-i nūr / Görindi şuʾleden vādi-i muḳaddes
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān **içre** Yoḳdur saña bir feryād-res
G1226-2. Sīnem **içre** ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1231-1. Cihān **içre** baña kūyuñ çemen baş / Ki zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / Meclis **içre** söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1245-1. ʿĀrıżuñsuz baña gelmez bu gül ü gülzār ḫoş / Gülşen **içre** ʿandelībe gülsüz olmaz ḫār ḫoş
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ **içre** oldı bu Muḥibbī şīr-veş
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ **içre** müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1258-3. Deyr **içre** egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe naḳşını naḳḳāş

G1268-1. Şu kim gül bisteri **içre** yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāşıḳuñ ḥālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ **içre** diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1277-1. Sīnem **içre** berk-i āhum şu ʿle-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda hemān bir şemʿ-i şeb-efrūz imiş
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ **içre** dilā ger urasın cān terkini / Olasın Küh-ı ʿademde ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ **içre** dilā ben ġavvāş
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam **içre** du ʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāş
G1303-3. Baḥr-i eşküm **içre** ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa añа ne mümkin ḫalāş
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Ya ʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn **içre** var it ol Yūsuf-ı Ken ʿāna ʿarż
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim Baġdād şehri **içre** aḳar nehr-i Şaṭ
G1315-5. Nāme **içre** nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm **içre** bu göñlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1322-2. Kim ki la ʿlüñden senüñ ider bugün bir cür ʿa nūş / Añа bāġ-ı cennet **içre** āb-ı kevṣerden ne ḫaẕẕ
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam **içre** / İder ẕevḳ ehli ʿālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḫaẕẕ
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse şarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler **içre** ider mestāne ḫaẕẕ
G1325-1. Var mı bu cihān **içre** itmeye cānāndan ḫaẕẕ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem andan ḫaẕẕ
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli **içre** fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od **içre** vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿ ola pervāneler / Çünki bu bezm **içre** oldı ṭal ʿat-ı cānāne şemʿ
G1330-4. Meclis **içre** dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ
G1336-2. Şu ʿle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ **içre** sūzānum çü şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis **içre** ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şemʿ
G1344-3. Ḫoş gelür bezm **içre** nāyuñ nālesi / Mevlevīler gibi dil eyler semāʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli **içre** fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od **içre** vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen **içre** bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ ṣalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i ʿışḳ **içre** Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel la ʿl-ı lebüñden dostum / Meclis **içre** çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1354-3. Deyrüñ **içre** her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından añа hergiz çerāġ
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt **içre** dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm añа yir yir elif / Şanki bir bāġ **içre** bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben daḫi künc-i ḫarābāt **içre** oldum muʿtekif
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet **içre** yaḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm **içre** yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn **içre** yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ **içre** dil girdi semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar muʿtād-ı ʿışḳ
G1409-3. Bāl ü per yaḳ şemʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen **içre** ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ **içre** bence yoḳ
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür / Gülşen **içre** bülbüle ancaḳ şunuldı ayrulıḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem **içre** ine baḳ
G1423-3. Baḥr-i eşk **içre** düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi añа olmışdur ḳabaḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr **içre** gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem **içre** añа ʿāşıḳlıḳ ḫarām / Bu melāmet kūyı **içre** olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i la ʿl **içre** gizlü lü'lü'-yi şehvāre baḳ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin **içre** ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmi ʿ-i ḥüsn **içre** gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm **içre** olan girdāba baḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ **içre** ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār **içre** pelengden mīşe baḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem **içre** varı yoḳ
G1455-1. ʿĀlem **içre** ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Añа beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1456-4. Gülşen **içre** gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ **içre** bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm añа olmışdur ḳabaḳ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ **içre** adını ḫāl eyledüñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār **içre** ihmāl eyledüñ
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ **içre** ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem **içre** āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe **içre** āteşi olur mı pinhān eylemek
G1495-3. Rūze-i hecr **içre** ḳaldum gice gündüz gözlerüm / ʿIyd-ı vaṣla irmege ḳaşı hilāldür anuñ
G1498-2. Sīnem **içre** ṣaḳlaram peykānuñı cānun gibi / Belki cānumdan ʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1500-1. Zülfüñ **içre** yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey bād-ı ṣabā / İşbu ʿālem **içre** anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet **içre** çekilen belālaruñ / Derde devā bilürler anı mübtelālaruñ
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim ṣeb-i tār **içre** encüm āşikār olmaḳ gerek
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem **içre** her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1520-4. Ṣanmañuz lāle degül vādiler **içre** görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1530-5. Muḥibbī gice artur āh u zāruñ / Şeb-i hecr **içre** sīneñ olalı teng
G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup ḫaṭuñ leşker çeküp / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn **içre** yine āşūb u ceng

G1533-4. Şīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā **içre** peleng
G1558-2. Gülşen **içre** gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / ʿÖmri giçer āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1563-1. Gülşen **içre** ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi serv ü ṣanavber görmedük
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ **içre** helāk
G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm **içre** merdümek
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿālem **içre** yüzi bek
G1592-3. Fāş oldı ʿālem **içre** çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ oldugı / Laʿl olur ḳan **içre** mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā **içre** anı şanur peleng
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān **içre** gel yirüñ senüñ
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ **içre** ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ **içre** Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ **içre** beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān **içre** tecerrüd ʿālemin / Umuram ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G1653-1. Bezm-i ġam **içre** ney gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan göñül
G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen **içre** oldı ezhāra bugün serdār gül
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem **içre** oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ **içre** bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / ʿĀşıḳlar **içre** şimdi budur müddeʿā göñül
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmetʿālem **içre** şöhret al
G1679-2. Yüri ṭaḳ boynuña zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ʿālem **içre** mübtelā bil
G1687-1. Mışr-ı ḥüsn **içre** seni görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinseʿayn-ı Nīl
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr **içre** ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ **içre** aḳdı yaşum hemçü Nīl
G1699-4. Gülşen **içre** ger ʿizār-ı yārden reng almasa / Ālem **içre** bulmaz idi bu ḳadar ʿizār gül
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān **içre** belā eksük degül / Cümlesine irişen ġamdan baña eksük degül
G1710-3. Gülşen **içre** ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1714-3. Gülşen **içre** ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem **içre** bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1733-5. ʿĀlem **içre** saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ālem **içre** kimse sır-dāşum degül
G1753-1. Gülşen **içre** ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen **içre** beñzerem dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh ile bārān olan yaşum / Baḥr-i ġam **içre** mercān olan yaşum
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ **içre** muḳarrer ben ziyān itdüm
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi çün / Şeb-i ġam **içre** nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik **içre** yoldaşum benüm
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem **içre** ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meşel şānum benüm
G1773-5. Yār gördi baḥr-i ʿışḳ **içre** Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1785-7. Altun ṣu ile şiʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / Zer-dūz-vār şanʿat-ı naẓm **içre** zer-keşem
G1786-3. Pūte-i hecr **içre** yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi ḳāl eyledüm
G1792-1. ʿIşḳ **içre** gönlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām ile yanup ṭutuşup şuʿlesin tīz eyleyem
G1793-6. Sen güneş ruḫsārı görmekdür cihān **içre** müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1794-2. Nice yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem **içre** ṣaḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır ifşā eyledüm
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn **içre** sen serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın begün
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr **içre** ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1818-3. Gülşen **içre** zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem **içre** mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḫayretüm / ʿĀlem **içre** ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1835-1. Her ḳaçan eş ʿārum **içre** leblerin yād eyleyem / Nice şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1836-2. Yanalı sīnem **içre** āteş-i ʿışḳ / Çıḳar oldı depemden āh āhum
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳı / Rāh-ı maḥabbet **içre** di olmaz küşādeñem
G1847-4. Şiʿr-i çevgān ile çalmaġa meʿānī ṭūpını / ʿArşa-i ʿaṣr **içre** geldüm yaʿni meydān isterem
G1848-1. ʿAbirümʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum güzeller **içre** sulṭānum
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem **içre** bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum
G1851-4. Āh ḳılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar / Gör neler giçdi bu ʿālem **içre** başumdan benüm
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ **içre** hevā-dāruñ olam
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā **içre** peleng / Ḫiyle-ger şanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G1859-6. Ey Muḥibbī āhun ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam **içre** miḥnet kāhıyam
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ **içre** her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā **içre** hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem **içre** cāndan özge şaḳladum
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam **içre** göñlümi nā eylesem
G1884-4. Nitekim ḥüsn ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ **içre** ben daḥi bir dāneyem
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ **içre** metāʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn **içre** görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüni / Pāyuña cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1907-1. Vādi-i ʿışḳ **içre** Mecnūn olalı hem-kisvetüm / Āşiyān-ı murġdur başumda tāc-ı devletüm

G1910-1. Güzeller **içre** ey servüm seni çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn **içre** / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ **içre** oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ **içre** aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭab ʿuñ ḳıl niṣār / Aña beñzer ʿālem **içre** ḫırde-dānı bulmadum
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn **içre** begüm / Yoḳdurur derd ü belā **içre** benüm de bedelüm
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn **içre** begüm / Yoḳdurur derd ü belā **içre** benüm de bedelüm
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn **içre** boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen **içre** görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1938-2. Gözüm yaşı **içre** ʿaḳs-i ḫālüñ / Hind ü beçe şan ġarīḳ-i zemzem
G1938-4. Olmadı bu ʿālem **içre** hergiz / Hīç ġamdan özge baña hem-dem
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ **içre** abdālem budur ḫayrānlıġum
G1941-1. Firḳat **içre** gözlerüm yaşını deryā eyleyem / Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfān eyleyem
G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cem ʿidüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb **içre** cihānı cümle iḫfā eyleyem
G1942-1. Yaşum **içre** nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm / Ḫākda berk-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm
G1950-4. ʿUṣṣāḳa ḳıldı büselik **içre** muḫālefet / Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr **içre** ben zer gibi nārı görmişem
G1955-3. Gülistān-ı cemāl **içre** görelden ol boyı servi / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cūybār itdüm
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet **içre** bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ **içre** Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż ile ʿuṣṣāḳa merḥamet / Olmaz güzeller **içre** bugüne ʿamel didüm
G2004-1. Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm / Gülşen **içre** bahāra ʿazm idelüm
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam **içre** yoldaşum benüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ **içre** bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr **içre** ben zer gibi nārı görmişem
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ **içre** ḳaçan sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ **içre** / Elüñde zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı ʿışḳ **içre** bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2030-1. Gülşen **içre** ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam **içre** giceler tā ṣubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp şem ʿe müşābih yanasın
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / Işḳ mıdur sīnemüñ **içre** gelüp cā eyleyen
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn **içre** biten berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem **içre** sensin sen
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller **içre** bilür merḥabā yolın
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanā ʿat **içre** ʿanḳā meşrebin
G2054-2. Ḫāṣılı bu ḫırmen **içre** derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2058-3. ʿĀlem **içre** ʿāşıḳa yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ **içre** anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn **içre** açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳarармış bir kiyāham ben
G2071-5. Ḫānḳāh **içre** Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar nice çıḳar gūşe-i meyḫāneden
G2092-6. Şi ʿr-i pür-sūzum daḫi rengīn düşerdi dostlar / Meclis **içre** ṭutmasaydum gūşumı ger tāba ben
G2104-5. Her şükūfe gülşen **içre** elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2116-2. Meclis **içre** her ḳadeḥ şan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2121-1. Gülşen **içre** ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem **içre** ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḫazīn
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen **içre** gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem **içre** çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña şun
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller **içre** Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine ṭutma ṣaḳın / Ḫānḳāh **içre** varup zāhid-i mekkār etegin
G2177-4. Bend **içre** gören gönlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ olmaz ʿaceb / Ẓulmet **içredür** dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ **içre** olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn
G2219-3. Bezm-i ġam **içre** nālem ile gönlüm eglerem / İñildisini gūş ideli āsiyābdan
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳaddü reftāruñ temāşā itmege / Gülşen **içre** servler baş ḳaldurur dīvārdan
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti aña ʿışḳ **içre** nā-çār olmasun
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḥr **içre** bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem **içre** gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına āḫır / Kūh-sār-ı belā **içre** ʿaceb kūh-kenem ben
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / ʿĀlem **içre** istemez bir kimse var mı devletin
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn **içre** Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2262-1. Māh-rūlar **içre** sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey sīm-ten / Gülşen **içre** görmedüm bir nārven
G2278-6. Vird idinmiş gülşen **içre** bu sözi meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
G2279-2. Binse esb-i nāza zülfīn yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān **içre** ʿuṣṣāḳ-ı ḫazīn
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr **içre** bilmez mürdesin
G2304-3. Şi ʿrüm **içre** her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2330-4. Lā'übālem ʿāşıḳam ben ʿālem **içre** dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye

G2338-4. Ṣadef dīdem **içre** dildārum / Görinür baña dürr-i yek-dāne
G2348-3. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı mihrini ṭaleb / ʿĀlem **içre** māh-rūlar ger cefākār olmasa
G2360-1. Dilerem ey sehī servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb **içre** nihān olma
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam **içre** ḳaldum efġān ider nevāde
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim **içre** kimdür ṭutmaya elde bāde
G2365-9. Cām **içre** gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḥayrān / Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem **içre** ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes kim bile
G2369-2. Baḥr-ı ʿışḳ **içre** gözlerüm yaşı / Neʿacebdür dönmezse mercāna
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis **içre** cümlesi sulṭān didi güle
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nitekim yoḳ güzeller **içre** sence
G2400-4. Kūyuñ **içre** āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ **içre** baḳ bu gönlümüñ kaḳnūsına
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān / Āb u ḥayvān ger bu ʿālem **içre** nā-yāb olmasa
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem **içre** dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm **içre** arasun / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān **içre** bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir işe
G2453-4. Bir sāʿat **içre** didi üç seferʿāşıḳine / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme
G2492-1. Meclis **içre** gördüm ol şem-i cemʿefruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban anda suḫte
G2499-1. Olsun tenaʿum **içre** ol māh-rū-yı sāde / Ḳalsun belā vü ġamda bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ **içre** her gice ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem **içre** nice yıllar ṣaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2521-2. Gökler yüzine itseʿurūc ejder-i āhum / Od ṣaçıla dehr **içre** bu dilden dehenüme
G2538-2. Şīrīn lebinüñ yādına birʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā **içre** seçilse
G2540-1. Egerçi uġradum ʿışḳ **içre** rence / Biḥamdillah irişdüm gizlü gence
G2540-4. Eger Ferhād u Vāmıḳ Ḳays ü Mecnūn / Degüldür her biri ʿışḳ **içre** bence
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā **içre** çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
G2550-5. Baḥr-i eşk **içre** Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider şarşar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ ṣadāsın gūş idüp / Geldi ʿışḳ **içre** anuñçün bu hevālar başuma
G2585-4. Dem mi vardur āteşi ʿışḳ sīnem **içre** yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn **içre** ḥadüñ gül ʿiẕār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda zār ola
G2605-2. Ṣaḳlayam dirdüm bu sīnem **içre** ʿışḳuñ āteşin / Penbe **içre** dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen **içre** gül gibi / Gāh olur bülbül gibi nālān ider göñlüm beni
G2618-4. Deryā-yı eşk **içre** yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm gibi
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ **içre** bir sāʿat gibi
G2639-5. Meclis **içre** yine dilber būse en ʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḥsānını
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt **içre** ḫaḳ itdüñ beni
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen ṣeb-i hecr **içre** beni tenhāyi
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam **içre** anı kim göre ṣanur nāyı
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi / Bundan özge ʿālem **içre** yoḳdurur endīşesi
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat **içre** cāʿanḳā gibi
G2674-3. Ger bezm-i belā **içre** idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile nāle ḳılur sīne rübābı
G2679-3. Baḥr-iʿışḳ **içre** bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda ṣan pençe-i mercān büyidi
G2682-4. Bezm-i ġam **içre** ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler ṣadā bizi
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr **içre** bu vīrāneligi
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā **içre** serin terk / Her kim ki ḳıla andaʿuṣṣāḳ-ārā nāmı
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā **içre** peleng / Rūy-ı zerd ile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem **içre** dostlar bu iḫtimāl egler beni
G2712-5. Rūze-i hecr **içre** ölürdüm Muḥibbīʿāḳıbet / Ārzū-yı ṭalʿat-ıʿıyd-ı viṣāl egler beni
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / Yanar çün sīnem **içre** ʿışḳ nārı
G2724-4. Ṭutdı od **içre** vaṭan ruḫları dürında yine / ʿAcebā per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet **içre** ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā **içre** belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2740-4. Bir daḫi hīç cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları **içre** Tañrı Teʿālā benüm gibi
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese ʿışḳ **içre** kim añardı Ferhādı
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem **içre** çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn **içre** ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ **içre** ṣorarsañ nedürür ṣanʿat / Alurlar naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
G2750-2. Müjeñ tīrine cān **içre** yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḥüsn **içre** / Ayaġuña revān oldı aḳar bu gözlerüm yaşı
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn **içre** gül gibi cemālinʿarż idüp / Lāl iken ʿuṣṣāḳı bülbül gibi gūyā eyledi
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler **içre** ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı ḥüsn **içre** / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyler elinde zülf-i çevgānı
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr **içre** cān virsem / Dilegüm bu ola Ḫaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen **içre** mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-iʿışḳ **içre** Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ıʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var

Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḥālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ **içre** zādı ʿāşıḳuñ
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ ṣāfını / Maʿrifet bāzārı **içre** bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mh15-3. Bezm-i ġam **içre** ṣarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar **içre** ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḫasret ü derd ile dün gün aġladum
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem **içre** bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ **içre** benüm tek daḫi bī-çāre yoḳ
Mr1-2. Cümle ʿālem **içre** vü ʿuşşāḳ-ārā budur nidā / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʾl **içre** gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʿışve geh cefādur işlerüñ
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ **içre** cānā dāne-i ḫāl eledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ murġın ʿaceb āl eledüñ
Mr3-9. ʿĀlem **içre** hīç nice bir kimse bilmez ḫālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḫvālümi
Mr3-13. Ey Muḥibbī ʿālem **içre** çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem **içre** naṣibüm ḫārdur / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
Mr6-6. Her zemīni rāh-ı ʿışḳ **içre** yā hem-rāh eylerüz / Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz
Mr7-4. Gülşen-i dehr **içre** bunuñla göñül ḫoş eylerüz / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün ner benem / Ḫāliş olmış būte **içre** zer benem
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet itdi beni ḫalḳ **içre** rüsvā-yı cihān
Mr22-7. Ḫānḳāh **içre** nice bir ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn **içre** buluşdum kūh-ken Ferhād ile
Nş2-1. Vā ʿızı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid **içre** ṭopṭolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ **içre** yandurdı Muḥibbī çün çerāġ
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ **içre** nīlüfer gibi
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül **içre** ʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm **içre** cānum gizlenür
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn **içre** Muḥibbī diseñ kimdür / Ṣikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳīrüñdür
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni eyleyeler yevm-i cezā **içre** muʿāf
B160. ʿĀlem **içre** var iken maḥbūblar / Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye
B174. ʿArṣa-i ḥüsn **içre** ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına

içün [270] *T.* Amacıyla, maksadıyla; -den dolayı, -den ötürü. (TDK, 2011: 1146) *bk. anuñ içün, başuñ içün, ne içün*

(içün [264], içündür [5], içündürür [1])

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / İbret **içün** ḳullaruña ḥikmet izhār eledüñ
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn **içün** Ferhāddur dirler baña
G22-4. Ḳullaruñ **içün** yaratduñ ḥükmüñ izhār eledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G33-2. ʿĀşıḳa çare olur mı ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ **içün** dimişler bī-devā
G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl **içün** ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār **içün** / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc **içün** virdi bu yolda nice dinār baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād **içün** / Ḫūn-ı dil yiter ṣarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd **içün** / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G88-3. Benüm **içün** yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña
G108-1. Sen gül **içün** ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Ẕerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen baña
G113-5. Vaṣl **içün** dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G115-3. Silüp pāk itmek **içün** kūy-ı yāri / Yaşum saḳā olupdur dīde cārūb
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān **içün** yaşın şarāb
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān **içün** / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G180-3. Bezm-i ġamda dil kebāb yārān **içün** / Eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
G200-2. Kuḫl **içün** ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G237-4. Gerçi kim yāḳūt **içün** ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G264-1. Cihān **içün** dimişler çünki ḫadīṣ / Bulunsa ṭañ mıdur anda ḫavādiṣ
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān ile baḫṣ / Mūr **içün** dirler ider gāhi Süleymān ile baḫṣ
G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beni ʿayb eyleme / Ṣadr **içün** her kişi eyler çünki aḳrān ile baḫṣ
G274-1. Cihān **içün** dimişler çünki ḫadīṣ / Bulunursa ne ṭañ anda ḫavādiṣ
G278-4. İyd-ı viṣāl **içün** ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / Göster hilāl-i ebrūñı olsun tamām oruc
G284-3. Dün devā Ṣordum ṭabībe ʿışḳ **içün** / Didi ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ **içün** hemçü sipend
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek **içün** yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek gerdenine bāzū-bend
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ **içün** aña biñ başlu ejderhā yiter
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ **içün** tāze kīn ṭutar
G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni sevdügüm **içün** dime güneh-kārumdur
G392-1. Ḫırḳa içre ʿömri gicen ṣūfi-i sālūṣa şor / Kim **içün** terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa şor
G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı **içün** ʿışḳı şora / Ḳaysa Mecnūn diyeni ṣanma ki sen āḳil olur
G425-10. Niṣār **içün** Muḥibbī pāy-ı yāre / Yaşum sīme yüzüm altuna beñzer
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc **içün** ṭabībi baña nīlüfer ṣunar
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek **içün** sīnesini anda def eyler

G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña şey’ullah **içün** / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi menʿitme iḥsān vaḳtidür
G457-3. Kaʾbedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān **içün** / Dostum itmez misinʿuşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ buʿaḳl **içün** yasaġum var
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek **içün** ġamzeler /ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd **içün** / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek **içün** lebleri şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ **içün** eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı didi yār / Yoluma ḫarc **içün** sīm ü zeridür
G518-5. Dāġlarla bir göreń ṣaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek **içün** cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez döker yaş / Felekde çıḳmaġ **içün** kevkeb ister
G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī’den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār **içün** bir tuḥfe-i nev-restedür
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ **içün** gör mül ne dir
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl **içün** ḫūrā çeker
G589-3. Aşmaġ **içün** her ḳılında nice yüz biñ ʾāşıḳı / Dil-rübālar zülf-iʿanber-bārını dār itdiler
G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür aña nuḳl **içün** / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb **içün** başından ḫūn çeker
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n’ola zülfüñ gibi / Būseni almaġ **içün**ʿayyārelıḳ göñlüm diler
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül olʾāşıḳ-ı ṣādıḳ ki cān **içün** nizāʿeyler
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣāʿirüñ göñli **içün** dirler ki cevher kānıdur
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / Sāḳiyā cānuñ **içün** ehl-i dile bāde getür
G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn **içün** ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng **içün** / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā ṣatar
G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn **içün** / Bī-sütūn dāġına çıḳan ṣanma hep Ferhāddur
G709-3. Didiler zülf **içün** İslāma geldi / Ya niçün eylemez ol ḳaṭʿ-ı zünnār
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste **içün** ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ **içün** kişver-i dili / Derdi Muḥibbī ṣola ġamı ṣaġa ṣaldılar
G746-4. Ḳadem başmamaġ **içün** genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış ser-i zülfi yılandur
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun buʿaḳl **içün** yasaġum var
G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler meclisi zeyn itmek **içün** / Sāġar u bāde vü şemʿü gül-i ḫamrāyı getür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül **içün** baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey **içün** yaʿni ḳaranfül götürür
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Geh döner ḳatlüm **içün** ḫançer-i Ḳābil götürür
G847-4. Ḫākipāyuña nişār **içün** gözüm / Gāh mercān aḳıdur geh dānedür
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfi gelür ʾārızına / Meclise ziynet **içün** sünbül ü reyḥān getürür
G902-3. Şemʿ-i ruḥuñun şevḳine cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ **içün** bāl ü per ister
G911-3. Şemʿ-i ḥüsnüñde cānā ʾāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ **içün** cemʿolup her yañadan her an aḳar
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ **içün** mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb **içün** zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez ẕarāfetdür
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār **içün** / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
G933-4. Yoluñda ölmek ey dilber saʾādet / Bu dehr-i bī-vefā **içün** ne ġamdur
G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm piş-keş **içün** dirhem ü dinār çeker
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce göñlüm pāyına īṣār **içün** / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa ṣabā ṣanma güzāf / Sünbülüñden ṣanma olmaġ **içün** būya gelür
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil sen ḫūb **içün** / Olıgelmişdür ezel maḥbūb **içün** savaşlar
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şiʿrüñi yārān **içün** / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G966-5. İşiden şiʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend **içün** ṭutuşup oda yanmışdur
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn **içün** güldestedür
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nişār **içün** ele her şāḫlar
G978-5. Varma nesīm mülk-i Şifāhāna kuḥl **içün** / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer
G983-5. Elifler işbu sīnem levḥasında / Yazılmış ṭıfl **içün** taʾlīme beñzer
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun **içün** ehl-i dili yāda getür
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn **içün** ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül **içün** baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey **içün** yaʿni ḳaranfil getürür
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Gāh döner ḳatlüm **içün** ḫançer-i Ḳābil getürür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf gelür ʾārızına / Meclise ziynet **içün** sünbül ü reyḥān getürür
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng **içün** gögsin giçüre ṭaġlar
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īṣār **içün** / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1023-7. İşidüp şiʿrümi yāḫūd görenler / Dirler her sözüm **içün** zihīdür
G1028-4. Gözümden yār **içün** ṣaḥrāda ḫayme / Ḳuram gelse ḫayāli ḫargehidür
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine īṣār **içün** / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1056-1. Gözlerüm īṣār **içün** pāyına sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lāʾlüñe gevher ṭutar
G1056-4. Yāreʿarż-ı ḥāl **içün** āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç te’sir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1061-1. Tīġini aldı helāk itmek **içün** ṭaşa çalar / Kesmeyicek başumı tīġin alup ṭaşa çalar
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne **içündür** / Yā besledügüm cānumı cānā ne içündür
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep dāne **içündür**
G1062-3. Yandursa n’ola şemʿ-i ruḥına beni dilber / Şemʿüñ daḫi pes yanduġı pervāne **içündür**

G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm ki ḳamu bu dil-i dīvāne **içündür**
G1094-2. Ṭūṭiyādur gözüme ḫāk-i deri / Kuḥl **içün** ṭūṭiyāyı kim sevmez
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng **içün** / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1179-3. Ḳatlüm **içün** ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1198-4. Nişār eylemek **içün** pāy-ı yāre / Yaşuma sīm ü zer didüm ne dirsüz
G1238-2. İtleriyle n'ola itsem ʿarbede kūyında ben / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr **içün** savaş
G1241-2. Şemʿ-i ḫüsnine nigāruñ baḳmaḳ **içün** dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm ki ḥırş-ı cām **içün** / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḫüsnin ḥıfẓ **içün** gūyā bir ejder baġlamış
G1261-1. ʿIşḳ **içün** eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1261-4. Çekmek **içün** zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād **içün** döker gözinden ḳanlu yaş
G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil almaġ **içün** / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1278-5. Delmek **içün** sīnemi yir yir benüm / Ġamzesin oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre duʿādan añasuz / Benüm **içün** umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng **içün** benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel rübāba baş
G1302-1. ʿĀşıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / Derd-i ʿışḳ **içün** dimişler mergden özge yoḳ ḫalāṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd ile / Benüm **içün** sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā **içün** ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl **içün** / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller ṣaydı **içün** eylemişdür zülfin aġ
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc **içün** vīrāne vaḳf
G1378-3. Ḳonmaġ **içün** her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara dervīşāne vaḳf
G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibbī yazmaḳ **içün** şekl-i āh / Dāġdan ṣufr eyleyüp üstine çekmişdür elif
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān **içün** buyurmışlar selef / Her ne kim ḫāṣı ḳıla olur riyā ile telef
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār **içün** / Laʿl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1406-4. Nice yıllar ḫüsnüñ **içün** ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1422-2. Bu güne ḫarc **içün** ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn **içün** düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1451-3. Gülşene ḫizmet **içün** olmış ṣabā cārūb-keş / Ṣu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1483-1. Bir lebi şīrīn **içün** göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1485-4. Aġzı **içün** dil ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng
G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek **içün** yüzine bedr ayı büyütdüñ
G1521-2. Gelmişem şey'ullah **içün** ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḫsān senüñ
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād **içün** / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1562-3. Şaçmaġ **içün** yüzüm üzre cürʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl **içün** ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1582-5. İrmez vişāli yāre kişi zūr u zār ile / Dirler vişāle irmek **içün** sīm ü zer gerek
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek **içün** cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ **içün** / Nice ser-tīz eylemişdür ḫançerini kirpügüñ
G1606-5. Ḳılmaġ **içün** gūşvāra ehl-i naẓmuñ gūşına / Ey Muḥibbī sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki laʿlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ **içün** incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān **içün** / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ **içün** raḥmet al
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı **içün** Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler aʿrāfa gel
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı ṣayd **içün** / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne **içün** ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1745-2. Laʿl-i lebümi andı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne **içün** aşıla ber-dāre ne müşkil
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr **içün** seyrāne gel
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ **içün** ḫilʿatüm
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam zülfüñe bend eyle beni / Kendümi aşmaġ **içün** ḳarşu gelen dāre benem
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli **içün** ṣanma Şifāhāna varam
G1893-4. Rızḳ **içün** maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm **içün** tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G1913-4. Kim ki cürʿañı içe bula ḫayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ **içün** biz de anı nūş idelüm
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına nişār **içün** gözümden sīm ü zer çekdüm
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng **içün** iñler tā seḥer nālar benüm
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl **içün** bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān **içün** itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup bir baġrı büryān olmışam
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ **içündürür** cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G1995-4. Ḫākipāyuña nişār **içün** gözüm gevherlerin / Kimini dürr kimi laʿl kimini mercān eyledüm
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl **içün** / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2004-3. Oldı sevdālar ile pür çü dimāġ / Defʿ **içün** cūybāraʿazm idelüm
G2037-6. Genc-i vaṣlın bulmaġ **içün** eyledüm göñlüm ḫarāb / Dostum giçdüm anuñçün bu dil-i maʿmūrdan
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn **içün** / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn **içün**
G2065-2. Ḫālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn **içün**
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn **içün**

G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn **içün**
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẕar cān terkin yār kendüm kün **içün**
G2065-6. Her ḳaçan gelse ḫayāl-i serv-ḳaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn **içün**
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī bāġlama dil bī-vefā gerdūn **içün**
G2069-2. Ḫākipāyuña nisār itmek **içün** ey serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2069-3. Sen lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān **içün** / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Ṣuyum ışıtmaġ **içün** serv budaġın yaḳasın
G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı **içün** cānum virem / Ey şeb-i ġam n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān **içün** / Ḳanda eyler gül gibi şan bād ile bārān **içün**
G2104-2. Kaʿbe kūyuñuñ hevāsıyla bugün ʿāṣıḳlaruñ / Her biri ḫāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān **içün**
G2104-3. Berḳ ʿin keşf eylemişdür her şüküfe bāġda / Tā zekāt-ı ḥusnini eyleye iḥsān **içün**
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider ʿālemde ad u şan **içün**
G2104-5. Her şüküfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān **içün**
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḫi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān **içün**
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi şīrīn **içün** / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd ile dermānuñ **içün** / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ **içün**
G2140-2. Bir naẕarla didiler öldürür ʿāşıḳlarını / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ **içün**
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül defterini / Oḳısun eyle ṭulūʿ gel meh-i tābānun **içün**
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ **içün**
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā **içün** yaratmış Yaradan
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān **içün** / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān **içün**
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı **içün** her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān **içün**
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān **içün**
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar ben n'eyleyem ol gözleri fettān **içün**
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan ad u şanın terk ḳılmaz cān **içün**
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḫi virdüm / Nitekim mey **içün** müflis ider destārını merhūn
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān **içün** bunca cidāl itmek neden
G2218-2. İrmek **içün** vaṣlına ḫarc eyledüm cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur beni ḳallāş eyleyen
G2224-2. ʿIşḳ **içün** dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül **içün** zülf-i ḫamdesin / Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng **içün** / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā **içün** / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā **içün**
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol ejderhā **içün**
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā **içün**
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ için dil nişān itdüm o ḳaşı yā **içün**
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El du ʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā **içün**
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāşıḳ-ı şeydā **içün** / Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā **içün**
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā **içün**
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup laʿlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā ġamın sevdā **içün**
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā **içün**
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā **içün**
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend **içün** zülfi kemendin gözlesin
G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm baġlamaġ **içün** / Yüzini açdı yüregümi daġlamaġ **içün**
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi şanma şaḳlamaġ **içün**
G2276-3. Ey bād-ı ṣabā būy-ı ser-i zülf-i dilberi / Ehl-i cünūna irgürigör baġlamaġ **içün**
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ **içün**
G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ **içün**
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen **içün** mescide şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan miʿmār serv
G2332-4. Dil almaġ **içün** ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ **içün** / Başuñ için güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2353-2. Vaṣluñ **içün** gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl ile
G2371-4. Kūyında yār cemʿ idüp ʿāşıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü **içün** bir yeñi ḳule
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at şalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr **içün** şan nāʾl şaldı āteşe
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays **içün** sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın şavt-ı zencīr itmese
G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın būseñ **içün** / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl **içün** hīç vara mı kimse Şifāhān iline
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ **içün** sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ile ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī **içün** olup āvāre / Beñzedürsem neʿaceb göz yaşını enhāra
G2474-4. Leylī in ʿām itmek **içün** pişirüp bir gün ṭaʿam / Şıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ **içün** aşmışlar per-i zāġ anda
G2480-2. Vaṣluñ **içün** ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek **içün** eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe
G2507-5. Yār **içün** cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2524-3. Yine taʿviż **içün** gülşende ġonce / Aṣar zer heykelin nāzik nihāle
G2527-7. Zülfine el şun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḫabs **içün** seni zenaḫ zindānına
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı **içün** nāle ḳılur / Şiʿr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḥüsnüñe şeyʾullah **içün** / Būse iḥsān eyle gel şalma beni ferdālara

G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne **içün** / Saña kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īşār **içün** / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān **içün** o baḥre sen de bir ṭala
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek **içün** yolına / sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
G2560-1. Dün hevā kesb itmek **içün** seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
G2567-2. Şehā yoluña īşār itmek **içün** / Yüzüm dinār olur yaşum diremde
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā **içün** ḳardaş olan ḳardaşını
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḫüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ **içün** her tārın bir mār u şuʾbān eyledi
G2689-7. Şīrīn lebüñüñ ẕikrini tekrār Muḥibbī / Ḳılduġı **içün** ḳand ü nebāt oldı kelāmı
G2697-5. Cürʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl **içün mey-ḫᵛāre** lāzımdur şekerlü leblebi
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ **içün** şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun legeni
G2729-3. Laʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān **içün dinürse** çenberi
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā **içün** ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng **içün** baña / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını
G2786-2. Çürütdümʿömrüñ naḳdin metāʿ-ı vaṣl **içün** cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf nāy / Nedür dünyā **içün** bu hūy u bu hāy
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn **içün** ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mr8-5. Cān terkin ur cānān **içün** / Ġam yime baş u cān **içün**
Mr8-6. Erkek ḳoyun ḳurbān **içün** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek **içün** ner benem / Ḫāliş olmış būte içre zer benem
Nş2-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar feryād **içün**
Nş2-2. Fetḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves fetḥ itmege Baġdād **içün**
Nş2-3. Ġayret-i İslām **içündür** ḳılduġum ʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm ben anı mülk-i dād **içün**
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş ʿāşıḳlar **içün** ayına

içürmek [14] *T.* İçmesine yol açmak, içmesini sağlamak. (TDK, 2011: 1145)

(içür [2], içürdi [1], içürdüñ [2], içürmeye [1], içürse [2], içürür [4], içürürdi [1], içürürsin [1])

G81-3. Gülgün şarābı çünki dile eyledüm ḫarām / Sāḳī **içürse** kevṯeri anda bulam ṣafā
G153-4. Evvelinde şīr **içürür** döner āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G216-2. Ṭutalum olasın sen Ḫıżr-ı zinde / Felek āḫır **içürür** merg-i şerbet
G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel **içür** ben istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı **içürdüñ** velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden būse ḳand ister
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña **içürmeye** ol zülfi mār
G1515-7. **İçürdüñ** ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür ḳand / Velī āḫır **içürür** ol helāhil
G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe **içür** ḳanum itdüm ben ḥelāl
G2567-4. Yimem ġam olalı tiryāk-ı laʾlüñ / **İçürse** mār-ı zülfüñ baña semde
G2606-11. Gāh mest olup **içürür** baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider göñlüm beni
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd **içürürdi** gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāhʿömr
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm **içürdi** şu diyü baña şarāb-ı telḫ
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr ile / **İçürürsin** sen ciger ḫūnını aña zehr ile

idinmek [33] *T.* Kendini bir şeye sahip kılmak, kendine sağlamak, elde etmek, iktisap etmek. (TDK, 2011: 756) *bk. derd idinmek, fikr idinmek, peyveste idinmek*

(idindi [2], idindügi [1], idindüm [2], idindügüm [1], idine [7], idinem [1], idinen [1], idinme [1], idinmedi [1], idinmeye [1], idinmez [1], idinmiş [3], idinmişdüm [1], idinmişdür [3], idinmişler [1], idinse [1], idinüp [1], idinür [1], idinürdi [1], idinürler [1], idinürsem [1])

G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre bād-ı nesīm / **İdine** cümle melāik gözlerine ṭūṭiyā
G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam ṭopraġumı / Alup kuḥl **idine** cennetde hūrā
G447-3. Mecnūn benüm bu ḥāletüm iẕʾān **idinmedi** / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G676-2. Ḳanġı dil sevdā **idinmişdür** ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd şanmaʿālemce anuñ ġavġāsı var
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī benüm / Her dem ümīd **idindügüm** ol āsitānedür
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken **idindügi** bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G741-2. ʿĀdet **idinme** kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme şīve daḫi vaḳtihā olur
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr **idinüp** göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne giçer
G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ küfrini zünnār **idine** / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G999-5. Kāh **idinmiş** cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1002-2. Görseʿābid ṣaçınuñ küfrini zünnār **idine** / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey Muḥibbī / **İdindi** cümle yārān anı mengūş
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden **idinür** kendüzine ḳarż
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḫüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb **idinmişdür** anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1481-5. Vird **idinürdi** Muḥibbī ehl-i diller naẓmuñı / Ellerine girse idi ger bu güft ü gū-yı müşk

G1569-2. Baş egmez ise ṭañ mı eger heft-kişvere / Ḫāk-i derüñi efser **idinen** gedālaruñ
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd **idinmişler** olup güller Ayāz / Bülbül artursa niyāzı nāz ider ṭurmaz gül
G1891-3. Gözüme kuḥl **idinem** baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün ṣanma Şifāhāna varam
G1902-1. Ḫum dibin mesken **idindüm** çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G1915-2. **İdinürler** ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / Ol melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı **idinürsem** n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀṣıḳam maṭlūb **idindüm** cān ile dīdārı ben
G2278-6. Vird **idinmiş** gülşen içre bu sözi meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
G2720-1. Şu ʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi / Dūd-ı dil zencīr **idinmişdür** göñül dīvānesi
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazini enhār-ı vird **idinmiş** / Yanmaġa varduġında pervāne nāra ḳarşu
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār **idindi** perçemin aldı ḳafasına
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā **idinmez** ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2482-2. Esbüñüñ naʾlini her kim göre miḥrāb **idine** / Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām **idine** ṣaḥrāda
G2595-2. Ehl-i baṣiret **idine** ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola
G2693-2. Kaʾbe-i ḥüsninde görüp ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil **idinmişdüm** namāzum var idi
G2799-3. Ol perī göñlümi ger mesken **idinse** yiridür / Çün perī mesken ider bulduġı vīräneligi
B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün olam ṣen / Merd ola kişi kendüye **idinmeye** cevşen

īd [5] *Ar.* Bayram. (Ş. Sami, 2010: 486) *bk. menşūr-ı īd, rūz-ı īd*

G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ sa īd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki **īd**
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı **īd** / Devletüñ pāyende olsun daḥi ʿömrüñ ber-mezīd
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña **īd**
G2199-1. Devletüñ dilberā mezīd olsun / Her giceñ ḳadr ü günüñ **īd** olsun
Mr8-7. Nerde görinür ol gün **īd** / Nā-merd ditrer hemçü bid

idrāk [11] *Ar.* Anlayış, varış, akıl erdirme, derk, fehim, feraset. (Ş. Sami, 2010: 488) *bk. āyīne-i idrāk, ehl-i idrāk, idrāk eylemek/itmek, ṣafḥa-i idrāk*

(idrāk [3], idrākdur [1], idrāke [4], idrākinde [1], idrākini [1], idrākumuz [1])

G18-2. Ḥüsnüñ **idrākinde** ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar / Ḳāṣır olmışdur kemālātunda ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G463-3. Kaʾbe-i kūyunda didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar **idrāke** düşer
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider cān u göñül / Ḳaṣdini ince ḫayāl eyleyen **idrāke** çeker
G893-3. Ẕikr eyle leb-i laʾlin vü ẕikr eyle meyānın / ʿĀlemde hüner olmaya **idrāke** berāber
G1049-3. Ẕikr eyle leb-i laʾlüñ u fikr eyle meyān / ʿĀlemde güher olmaya **idrāke** berāber
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur **idrākumuz**
G1534-3. Düşmeyen baḫr-i ġamaʿumḳını idrāk idemez / Bilmege anı dilā ḫaylice **idrāk** gerek
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye ṣoruñ / ʿIşḳuñuñ nüktesini bilmege **idrāk** gerek
G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem diyü pür-ṣevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile ṣeb-tā-seḥer **idrākdur** göñlüm
G2112-4. Fehm olunmaz ey göñül ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı **idrāk** olasın
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören **idrākini**

idrāk eylemek/itmek [5] Añłamaḳ, fehm etmek, izʿān etmek...(Tulum, 2011: 950)

G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı **idrāk eyler**
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ anı **eylemez idrāk** / Niteki ḫarābāt erine nām gerekmez
G1534-3. Düşmeyen baḫr-i ġamaʿumḳını **idrāk idemez** / Bilmege anı dilā ḫaylice idrāk gerek
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi **idrāk eylemez** / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan **idrāk ider** bu megrebi

ifnā [1] *Ar.* Yok etme, tüketme, imha, itlaf. (Ş. Sami, 2010: 488)

bk. ifnā eylemek

G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül şehrini ḥayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine **ifnā**

ifnā eylemek [1] Bozmaḳ, yıḳmaḳ, yoġ etmek...(Tulum, 2011: 952)

G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde **ifnā eyledüm**

ifşā eylemek/itmek [4] Ele söylemek, fāş etmek, ʿáyān etmek, beyān etmek...(Tulum, 2011: 953)

G1794-2. Nice yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre ṣaḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır **ifşā eyledüm**
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem **itmem ifşā** ben anı rāz-dār oldum
G2491-2. Zinhār ṣaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / **İfşā** çü **itdi** Manṣūr aşdılar dāre

G2596-4. Niceye dek şaḳlayam bu ʿışḳı **ifşā eylemem** / ʿĀşıḳuñ faḫrıdurur ʿālemlere destān ola

ifşā olmaḳ [2] Ortaya çıkmak, ayan olmak.

G344-3. Göz yaşın dökme didiler sırruñ **ifşā olmasun** / Çāre ne iẕhār idiser didüm āḫır rūy-ı zerd
G616-5. Cām-ı laʿlüñden Muḥibbī'yi ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme **ifşā olur**

ifşā-yı rāz [1] Sırrın ilanı.

G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye **ifşā-yı rāz** / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge şaḳladum

iftiḫār [2] *Ar.* Övünme, medâr-ı şân u şeref add u ittihâz etme, koltuk kabartma, fahr, mübahat. (Ş. Sami, 2010: 488) *bk. iftiḫār itmek*

(iftiḫārumdur [1], iftiḫārumuz [1])

G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne ile faḫr / Her dem Muḥibbī ʿışḳ iledür **iftiḫārumuz**
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı şanma kārumdur benüm / ʿIşḳ ile olmaḳ melāmet **iftiḫārumdur** benüm

iftiḫār itmek [2] Ögünmek, uluhanmaḳ, fáḫırlanmaḳ...(Tulum, 2011: 953)

G2322-3. Degme kimesne ṣuyına baḳmaz yüzin yumaz / Nisān ṣuyıyla ancaḳ **ider iftiḫār** serv
G2629-4. Melāmetden şaḳınmaz ʿāşıḳ olan / Bu nevʿ ile **iderler iftiḫārı**

iftirā [3] *Ar.* Birine yalandan ve aslı olmayan bir kabahat azv u isnâd eden, bühtan, ifk. (Ş. Sami, 2010: 488)

(iftirādan [1], iftirādur [1], iftirāsına [1])

G731-6. Dirīġ eyler dimişler cānı senden / Muḥibbī'ye ḥabībüm **iftirādur**
G2101-5. Muḥibbī dimişler cāna ḳıymaz / İlāhi şaḳla anı **iftirādan**
G2363-2. Yāre dimiş ki cānın senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ **iftirāsına**

igen [28] *T.* Öyle, böyle, şöyle.

(igen [23], igende [5])

G255-1. Ademlik ile ḳaçma **igen** ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle müşāḥebet
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid **igen** rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G919-4. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Cefā dirseñ **igen** bisyār iderler
G931-3. **İgen** cevr itme ʿuṣṣāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allahımuz vardur
G1052-2. Felek germ olmasun görüp **igende** mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1065-5. Ey dost **igen** itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1134-6. Güzeller itmese cevr ü cefāyı / Ṭariḳ-i ʿışḳ **igende** muḥkem olmaz
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı **igen** ẕemm eyleme / Ġāfil olma biz seni meyḫāne içre dillerüz
G1204-3. **İgen** medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṯeri her dem / Şarāb-ı nāb ḥāżırdur ki bundan yeg şarāb olmaz
G1240-4. Beni cānā **igen** yaḳma şaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1282-2. **İgen** raʿnāsın ey gün yüzlü dilber / Naẓirüñ görmedüm ben ey ḳabā-pūş
G1304-1. Germ olmasun **igen** gün ḫüsnini ḳılmasun ʿarż / Nisbet yüzüñle günde بين السّماء والارض
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle diḳḳati ḳo / Ḳılma ey dil **igen** muḫāla ṭamaʿ
G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan **igende** ḳullaruñı itme ḫarc
G1413-2. Ḥariş olma **igen** dünyā-yı dūna / Ṭoyurmaz gözleri illā ki ṭopraḳ
G1740-6. Laʿl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ **igen** āsān degül
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse **igen** incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1789-2. Muḳırrum cürmüme inkār ḳılmam / Günāhuma **igen** çoḳdur günāhum
G2055-3. Cān meşāmı müşk ü ʿanberden **igen** ḥaẕẕ eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken
G2227-1. **İgen** incinme ey göñül olursın güşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez meṣeldür mā-teḳaddemden
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuña bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi **igen** de bī-emān olma
G2367-4. Ömrimüz dirse zülfüñi **igen** ḳaṭʿ itme / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme bu yaşımuza
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel **igen** şā ʿirem dime / Ṣıġmaz mısın bu ʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek **igen** āsāndur meh-rūlara
G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp ḳaçma **igende** güzelüm / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma **igende** ʿāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendini
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ **igen** rengīn ider
B77. Gevher-i vaşlı nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / Ḥamdülillahʿāşıḳuñ kārı **igen** āsān imiş

igitlik [1] *T.* Yiğitlik. (TS, 2009: 2019)

G1568-4. Redd ider ḳapusından aġlar isem / **İgitlige** daḫi sitāre gerek

iġmāz [2] *Ar.* Göz yumma, göz kapama, görmezliğe gelme. (Ş. Sami, 2010: 490) *bk. iġmāz itmek*

(iġmāzı [1], iġmāzıdur [1])

G973-1. Gönlümi vīrān iden meh-rūların **iġmāzıdur** / Olma ġāfil dil şaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi **iġmāzı** yoḳ

iġmāz itmek [1] Göz yummak.

G265-7. Bu Muḥibbī görse her şā ʿir sözin **iġmāz ider** / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḥṣ

iġvā [2] *Ar.* Yolu şaşırtma, azdırma, ayartma. (Ş. Sami, 2010: 491)

(iġvāsı [1], iġvāsındayuz [1])

G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme **iġvāsı** var
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz nefs **iġvāsındayuz** / Yā cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz

iḥāṭa eylemek/itmek [6] Çevirmek, çevrelemek, kuşatmak, sarmak. (TDK, 2011: 1157)

G237-1. Ḫaṭ gelüp **itmiş iḥāṭa** ḫadd-i cānānı dürüst / Hāledür devr eylemişdür māh-ı tābānı dürüst
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ **iḥāṭa eylemiş** Ceyḥūn aḳar
G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥüsnüñ **iḥāṭa eylemiş** / Dostum olmış meger ḫaṭṭuñ senüñ bārū-yı müşk
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür **iḥāṭa eyleyen** ʿālemleri / Siz anı deryā şanursuz görinen deryā degül
G1871-2. ʿĀlemi **ide iḥāṭa** gözlerüm yaşı gibi / Bād-ı āhumdan temevvüc itse ger ʿummān-ı ġam
G2147-3. Gördüm **itmişdür iḥāṭa** ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu da nişān

iḥāṭ-ı zülf [1] Saçın kuşatması.

G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş **iḥāṭ-ı zülfüñi** görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek

ihdina‘s-ṣırāṭ [1] *Ar.* Dosdoğru yol.

G1321-3. Biz lā’übālī rind ü Muḥibb ü ḳalenderüz / Meyḫāne ʿazmini iderüz **ihdina‘s-ṣırāṭ**

iḫfā eylemek [1] Saklamak, gizlemek.

G1941-2. Ḳaṭre ḳaṭre cem ʿidüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı cümle **iḫfā eyleyem**

iḫlāṣ [2] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 492) *bk. ṣıdḳ u iḫlāṣ, sūre-i iḫlāṣ*

1. Doğru ve garazsız muhabbet, sıdk, hulûs-ı kalb, samimiyet.

G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim **iḫlāṣ** ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur

2. Sûre-i şerife ki i’tikâd-ı hâlisin zübdesini havidir.

G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre du ʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz **iḫlāṣ**

ihmāl [2] *Ar.* Ehemmiyet vermeme, vazifeyi icra etmeme, müsamaha. (Ş. Sami, 2010: 492) *bk. ihmāl eylemek/itmek*

(ihmāli [1], ihmālüm [1])

G574-2. Sāḳiyā meygün lebüñ nūş itdi ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse **ihmāli** nedür
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni **ihmālüm** görüñ

ihmāl eylemek/itmek [4] Iġfāl etmek, ġáflet etmek, müsāhil olmaḳ, elden ḳomaḳ...(Tulum, 2011: 955)

G300-4. Baña nevbet gelicek **eyledi** sāḳī **ihmāl** / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuşşāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce neden **ihmāl ider**
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār içre **ihmāl eyledüñ**
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm n’olduñ baña geldükde **ihmāl eyledüñ**

iḫrāc eylemek/itmek [3] Çıkarmak, dışarı atmak. (TDK, 2011: 1158)

G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden İblis / Raḳīb **itdi** beni kūyından **iḫrāc**
G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapundan ġayri yirden / Şefaḳatinden beni gel **itme iḫrāc**
G1494-4. Cān u dilden **eyle** gel **iḫrāc** dünyā çirkini / Seni yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur senüñ

iḥrām [6] *Ar. bk. iḥrām-ı zülf*

(iḥrām [1], iḥrāmda [1], iḥrāmı [4])

1. Hacıların örtündükleri dikişsiz bürgü.

G692-5. **İḥrām** giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G1496-3. Giyüp **iḥrāmı** ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1767-5. Giydi **iḥrāmı** Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1905-2. Giydüm **iḥrāmı** ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın külliʿuryān olmışam
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt şır / Sāḳī-i gül-ruḫ **iḥrāmı** bayram ertesi

2. Hacca veya umreye giden Müslüman'ın dinî olarak yapılması yasak olmayan bazı şeyleri kendisine yasaklaması.

G2445-2. Yüzüñi göster didüm şükrānum olsun cān u dil / Didi bu olmaz ni'dersin eyleyüp **iḥrāmda**

iḥrām-ı zülf [1] Saçın örtüsü/çarşafı.

Mh11-4. Sāyesin şalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḥırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām **iḥrām-ı zülfüñden** senüñ

iḥrā-yı fitrāk [1] At terkisinin eksilmesi.

G1047-5. Gel Muḥibbī göñlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi her şayd şanmañuz **iḥrā-yı fitrākumdurur**

iḥsān [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 493)

bk. iḥsān eylemek/itmek, iḥsān-ı çend, iḥsān-ı ʿiyd, iḥsān u kerem, iḥsān u luṭf, iḥsān u seḫā, luṭf u cūd u iḥsān, luṭf u iḥsān

(iḥsān [11], iḥsāna [2], iḥsādur [1], iḥsāñı [1], iḥsānını [1])

1. İyilik etme, güzel muamele.

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿoldı seḫā vü kerem **iḥsān** ile cūd
G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ **iḥsān** senüñ

2. Lütuf, inayet, kerem.

G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile **iḥsāndur** baña
G645-3. Ben şürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden ḳadeḥ **iḥsān** olursa çoḳ mıdur
G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem yā ḳanı **iḥsān** / İki elüm bulındı ṭut ki ḳanda
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse enʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ **iḥsānını**

3. Bağışlama, bahş, ita.

G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden **iḥsān** isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī **iḥsān** ile insān olur dirlerʿabid
G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi menʿitme **iḥsān** vaḳtidür
G522-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çünki rūz-ıʿıyddur miskīnlere **iḥsān** gelür
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl ʿāşıḳı menʿeyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā **iḥsān** umar
G1310-2. Būsene ger cān viremʿayb eyleme / Az olur **iḥsāna** çün eksereʿivaż
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ **iḥsāñı** cömerd İlāhumdur benüm
G2415-4. Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān **iḥsān** üstine
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara **iḥsān** ola
G2620-4. Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekātı / Ḳapuna bu gedā **iḥsāna** geldi

iḥsān eylemek/itmek [19] Bağışta bulunmak, bağışlamak. (TDK, 2011: 1158)

G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / ʿIşḳ şāhı baña **iḥsān itdi** bir vīrāne kend
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçanʿıyd olsa **iḥsān eylemek** / Bu Muḥibbī bendene ḳıl būseni iḥsān-ıʿıyd
G723-4. **İde** bir būsei **iḥsān** daḥi istersemʿayb itme / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse **iḥsān it** / Ḳadīmi böyledürʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse **iḥsān it** ṭarīk-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1353-5. Būse **iḥsān eyle** gel laʿl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse **iḥsān it** / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1420-4. Āşikāra būseñi **iḥsān idersen** ey şanem / Buʿaceb sırrdur ki idersen baña tenhāda yoḳ
G1640-3. Būse **iḥsān ideyim** dimişdüñ cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide iḳrār gerek
G1825-5. Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete māyil / Ḫudāyā **eylegil iḥsān** hemān müştāḳ-ı dīdāram

G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden būse **iḥsān it** / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun
G2104-3. Berḳ ʿin keşf eylemişdür her şükūfe bāġda / Tā zekāt-ı ḥüsnini **eyleye iḥsān** içün
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm būseñi **iḥsān eyle**
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime **iḥsān eyle**
G2415-4. Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan **ider iḥsān** iḥsān üstine
G2435-5. Cānā Muḥibbī lebleriüñe teşne olmadan / **İḥsān idegör** būseñi dost ḳan bahāsına
G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın būseñ içün / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime **iḥsān eyle**
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḥüsnüñe şeyʾullah içün / Būse **iḥsān eyle** gel şalma beni ferdālara
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse **iḥsān it** lebüñden tā ki göñlüm yarıla

iḥsān-ı çend [1] Birkaç ihsan.

G723-4. İde bir būsei iḥsān daḥi istersem ʿayb itme / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ ādem diler **iḥsān-ı çend** ister

iḥsān-ı ʿıyd [1] Bayram hediyesi.

G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan ʿıyd olsa iḥsān eylemek / Bu Muḥibbī bendene ḳıl būseni **iḥsān-ı ʿıyd**

iḥsān u kerem [1] İhsan ve kerem.

G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı **iḥsān u kerem** ben ṭutalum ḳan eylesem

iḥsān u luṭf [1] İhsan ve lütuf. *bk. luṭf u iḥsān*

G2636-3. Egerçi ʿāṣiyem raḥmet umaram / Senüñ **iḥsān u luṭfuñ** bī-tenāhi

iḥsān u seḫā [1] İhsan ve cömertlik.

Mr29-4. Līk **iḥsān ü seḫā** cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

iḫtilāṭ eylemek [3] Görüşüp karışmak.

G1317-3. Kimseye rāzuñ dime sīnemde şaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā ile hergiz **eylemesün iḫtilāṭ**
G1319-2. Çünkim vefā vü mihr ü maḥabbet bulınmadı / Ādemle şaḳın **eyleme** dünyāda **iḫtilāṭ**
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ bu meşeldür / Yol ḳorḳuludur **eyle** dil ʿışḳ ile **iḫtilāṭ**

iḥtimāl [6] *Ar.* Mümkün olma, imkân, akla karîb olma, bir şeyin olabilmesi. (Ş. Sami, 2010: 494) *bk. iḥtimāl yoḳdur*

(iḥtimāl [3], iḥtimāldür [1], iḥtimālüm [1], iḥtimālüñdür [1])

G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler nā-murād / Kim bilmez kār-ı ʿālem **iḥtimāl** üstindedür
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine **iḥtimāl** üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın da ḫayāl üstindedür
G1020-3. Teʾḫīr eyle ġamze beni itmesün helāk / Şāyed vişāle ire elüm **iḥtimāldür**
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ **iḥtimālüñdür** senüñ
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu **iḥtimāl** egler beni
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek **iḥtimālüm** var idi

iḥtimāl yoḳdur [1] Mümkün değildir, ihtimâldir. (Ş. Sami, 2010: 494)

G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege **yoḳdur iḥtimāl**

iḫtirāʿ [2] *Ar.* Misli görülmemiş bir şey vücuda getirmek, getirilmek. (M. Nâcî, 2009: 258) *bk. iḫtirāʿ itmek*

G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende nice **iḫtirāʿ**
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbīʾyi müdām / Kendüzinden bir söze yoḳ **iḫtirāʿ**

iḫtirāʿ itmek [2] Bulmak, vücuda getirmek.

G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden **iḫtirāʿ itdi** / Velī nādān olan bilmez şanur ṭarz-ı Nevāyidür
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī **iḫtirāʿ itse** ġazel / Ḳapuşurlar şanasın kim gevher aġzından düşer

iḥtirām [3] *Ar.* Hürmet, riayet, saygı, tevkîr, tekrîm. (Ş. Sami, 2010: 495)

G1620-3. Ḫār idüp ʿuşşāḳı eylersin raḳībe **iḥtirām** / Ne sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn gibi bu da bize **iḥtirām** ola
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur **iḥtirām**

iḥtirāz eylemek/itmek [4] Sakınmak, çekinmek.

G467-4. Her kim ki şuna pīr-i muġān biʿatine el / Zāhid sözini diñlemez ol **iḥtirāz ider**
G1181-1. Gāh şīve gāh ʿişve gāh cevr ü gāh nāz / Öldürürʿuşşāḳı bu nevʿile **itmez iḥtirāz**

G1560-2. Dilā gel **iḫtirāz eyle** ṣaḳın bu nefs-i ẓālimden / Ṣaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh kim ben bülbülüñden **iḫtirāz itmek** neden

iḫtişāş [2] *Ar.* Bir adama mensubiyette mübalâğa, hususiyet, inkıta, intisap. (Ş. Sami, 2010: 495)

G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup zülfine ide **iḫtişāş** / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāṣ
G1300-4. Baḫr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿni gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı o baḫre **iḫtişāş**

iḫtiyāc [5] *Ar.* Lüzum, iktiza. (Ş. Sami, 2010: 495)

(iḫtiyāc [3], iḫtiyācına [1], iḫtiyācum [1])

G289-1. Şāh-ı ışḳam şuʾle-i āhum benüm başumda tāc / Giymişem ġam ḫilʿatini kimseye yoḳ **iḫtiyāc**
G290-3. Saʿyüm oldur Kaʾbe-i kūyuñ ṭavāfʾ / Eyleyem ḳapuña vardur **iḫtiyāc**
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʾizzetle tāc / Cümle ʾālem saña dāim gösterürler **iḫtiyāc**
G1193-3. Żiyā-ı şemʿe yoḳdur **iḫtiyācum** / Olaldan şuʾle-i āhum şeb-efrūz
G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı nedür **iḫtiyācına**

iḫtiyār [28] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 495)

bk. faḳrı iḫtiyār itmek, iḫtiyār eylemek/itmek, iḫtiyār-ı dil, iḫtiyār-ı faḳr itmek, ʾinān-ı iḫtiyār

(iḫtiyār [20], iḫtiyārı [5], iḫtiyārum [1], iḫtiyārumdur [2])

1. Seçme, tercih, intihap.

G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum diyār terkini āḫır men **iḫtiyār**
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede kim / **İḫtiyār** ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim **iḫtiyār** ile kişi serden giçer
G1510-2. Olmaz idi fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / **İḫtiyār** ile degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı kim / **İḫtiyār** ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ **iḫtiyār** anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne **iḫtiyār** olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür günāhın añma hīç / Dostum yoluñda ölmek **iḫtiyārumdur** benüm
G1878-3. Zülfi āfet fitne-i āḫır zamāndur gözleri / **İḫtiyār** ile degüldür zülfine meftūnluġum
G2342-4. **İḫtiyār** ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur **iḫtiyār** anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm aşılsa ʾaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin aşar **iḫtiyār** ile
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz **iḫtiyār** / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2718-5. Baña dirler selāmet iḫtiyār it / Olur mı ehl-iʿışḳuñ **iḫtiyārı**
Mr11-8. **İḫtiyār** ile senüñ yoluña varmalu degül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

2. Kabul etme, katlanma, razı olma.

G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem **iḫtiyārumdur** nemed
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḥaddüm velī / **İḫtiyārı** n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1729-5. Ey Muḥibbī ʾāşıḳ iseñ ḳıl melāmet **iḫtiyār** / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il

3. İrâdet, irâde-i cüz'iyye, kendine malik olup kendi rey ve arzusuyla hareket etme.

G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel ḳılma naẓar / **İḫtiyārı** gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G489-3. **İḫtiyārı** ola mı hīç elinde ḳuluñ / Her ne kim bendesine buyura sulṭān eyler
G704-1. Ḫaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / **İḫtiyār** elden gider kim görseʾaḳlın ṭaġıdur
G770-1. Serv-ḳadlar evvel elden **iḫtiyārum** aldılar / Aḳıdup āḫır gözümden cūybārum aldılar
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem ol perīyi **iḫtiyār** elden gider
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür **iḫtiyār** elden / Eger olmaz ise luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G2180-3. Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcaḫ **iḫtiyārı** n'eyleyin
G2449-4. **İḫtiyār** elde degül çünki senüñ / Luṭfa şād olma melūl hem ḳahre
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide dīvāne göñül / **İḫtiyār** elde degül çāk iderem pīreheni
Mr11-12. **İḫtiyār** elde degül n'eyleyeyin āḫır kār / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

iḫtiyār eylemek/itmek [36] Seçmek, ortaya koymak. (TDK, 2011: 1160)

bk. faḳrı iḫtiyār itmek

G63-4. ʾIşḳ ehli zāhidā **eyler** melāmet **iḫtiyār** / Dem-be-demʿarż eyleme gelʿār ile nāmūs aña
G288-4. ʾĀşıḳam rindem çün **itdüm** ben ḫarābāt **iḫtiyār** / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz **itdük** çün melāmet **iḫtiyār** / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür

G754-2. Ḳanāʿat **iḫtiyār iden** aña lā-büd gelürʿuzlet / Görinmez kimseyeʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine ṣaḥn-ı çemen /ʾIyş u ʾişret vaḳtidür **it** bir kenārı **iḫtiyār**
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşfʿola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var **eyle** ḫarābāt **iḫtiyār**
G1085-5. **İḫtiyār itdi** ḫarābātı Mubibbiʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet andan olʾār eylemez
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla **ideyin** ḳanāʿat **iḫtiyār** / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G1192-5. ʿĀşıḳuz **itdük** Muḥibbī miḥnet ü derd **iḫtiyār** / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin varuban **iḫtiyār itsem** gerek
G1587-1. Gönlümi elden yitürdümʿazm-i yār itsem gerek / Miḥnet ü derd ü belā ġam **iḫtiyār itsem** gerek
G1588-2. **İḫtiyār eylemişem** ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur içine giren savaşuñ
G1591-4. Düşmesün bir kişiʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel **iḫtiyār itmek** gerek
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḫırḳa vü bir gūşe bes /ʿĀrifem ben de ikisin **iḫtiyār itsem** gerek
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār **iḫtiyār itdüm**
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden **eyledüm** ben **iḫtiyār** / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam pūtesinde ḳāl olam
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş Ḳāniʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat **iḫtiyār itdüm**
G1895-5. Melāmet **iḫtiyār itdüm** selāmet istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G1910-1. Güzeller içre ey servüm seni çün **iḫtiyār itdüm** / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1955-1. Ufatdum şīşe-iʿaḳlı be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını içdüm melāmet **iḫtiyār itdüm**
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī **eylemişdür iḫtiyār** / Zīrā kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G2084-2. **İḫtiyār ider** belā vü derd ü miḥnet yüklerin / Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / **İḫtiyār eyler** mi hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2164-5. **İḫtiyār ider** midi varup melāmet gūşesin / Bu Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā **eyler** melāmet **iḫtiyār** / Sen selāmet ehli ol var ad ile şānuñ şaḳın
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda teslīm eyledük / **İḫtiyār itdük** melāmet ol göñül bī-ʿār sen
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler **iḫtiyār eyle** / Varup cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı **iḫtiyār itmek** nice / Ehl-i diller meclisin gördükce ʿār itmek nice
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir gūşe **iḫtiyār it** / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2684-3. Vaşlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / **İḫtiyār eyledi** dehr içre bu vīrāneligi
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı **itdi iḫtiyār** / Yañılup Ferhād ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2718-5. Baña dirler selāmet **iḫtiyār it** / Olur mı ehl-iʿışḳuñ iḫtiyārı
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā yoḳ **iḫtiyār itdüm** ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam **iḫtiyār itsem** gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳdaʿaḳlı tār u mār itsem gerek
B173. N'ola deyrüñden bu göñlüm itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ **eyledüm** çün **iḫtiyār** ey muġbeçe
B205. Bunca ḫūblar arasında **iḫtiyār itdüm** seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

iḫtiyār-ı dil [1] Gönlün seçimi/tercihi.

G992-5. Ey Muḥibbī **iḫtiyār-ı dil** eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür

iḫtiyār-ı faḳr itmek [3] *bk. faḳrı iḫtiyār itmek*

G3-3. Ḥaḳ yolına **iḫtiyār-ı faḳr idüp** faḫrum didi / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir tāc aña
G1103-1. **İḫtiyār-ı faḳr iden** dergāh u eyvān istemez / Zād-ı ġamdan özge hergiz kendüye nān istemez
Mr6-1. Şāh-ı ʿışḳ olduḳ bugün ṭabl u ʿālemden fāriġuz / **İḫtiyār-ı faḳr idüp** ḫayl ü ḫaşemden fāriġuz

iḫtiyār [1] *Ar.* Yaşlı adam, koca, pir, şeyh. (Ş. Sami, 2010: 495)

G2243-5. Elde Muḥibbī cān u dili tuḥfe eyledügüm / Kim bī-vesile öpmediler **iḫtiyār** elin

iḫtiyāṭ eylemek/itmek [3] Tedbirli davranmak, sakınmak.

G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur ribāṭ / Key şaḳın başdan çıḳarsın **itmez** iseñ **iḫtiyāṭ**
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül gibi gel neşāṭ / Bād-ı ḫazānı yād idüben **eyle iḫtiyāṭ**
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh /ʿĀşıḳ mıdur ki **eyleye** ol siperden **iḫtiyāṭ**

iḫyā [2] *Ar.* Diriltme, canlandırma, i'âde-i hayât. (Ş. Sami, 2010: 496)

bk. iḫyā eylemek/itmek, iḫyā ḳılmaḳ

(iḫyāsı [1], iḫyāsına [1])

G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri **iḫyāsına** īsa bilürüz
G1509-1. Bir nefesle mürdeler **iḫyāsı** tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ

iḫyā eylemek/itmek [9] Canlandırmak. (TDK, 2011: 1162) *bk. iḫyā ḳılmaḳ*

G34-1. Laʾl-i lebüñe ger dir isem n'ola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp **eyler** yine **iḫyā**
G233-3. Öldürse eger ġamzesi **eyler** lebi **iḫyā** / Meh-rūlara yitmez miʿaceb bunca kerāmet
G559-6. Mürde iken **iḫyā eyler** gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G802-3. Bir nefesle yine **iḫyā eyledüñ** dil mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi īsā meger
G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin **iḫyā ider** / Ol Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G1196(b)-2. Mürdeler **iḫyā ider** laʾl-i lebüñ īsā gibi / Līk ġamzeñ öldürürʿuşşāḳ cellād istemez

G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri emvātı **iḥyā itmede** ʾīsi imiş
G1612-1. Öldürür ʿuşşāḳı gerçi çeşm-i fettānuñ senüñ / Ġam degül **iḥyā ider** laʾl-i bedaḫşānuñ senüñ
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʾlüñ senüñ bir söz ile / Mürdeler **iḥyā iden** ʾīsi-dehānum gitme gel

iḥyā ḳılmaḳ [2] *bk. iḥyā eylemek/itmek*

G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi **ḳılur** olʾīsi-dem **iḥyā** / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān
G2764-1. Leb mi bu yā laʾl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler **iḥyā ḳılur** ʾīsi mi ki

ʿikāb [1] *Ar.* Azap. (M. Nâcî, 2009: 260)

G2407-2. Şehā zülfüñ **ʿikābından** dil ü cānum olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış kebūterdür ṣanasın dest-i lāçine

iḳāmet [2] *Ar.* Oturma, sakin ve mukim olma. (Ş. Sami, 2010: 497)

bk. cāy-ı iḳāmet, fikr-i iḳāmet, iḳāmet eylemek/itmek

G216-1. Ger olsa bu cihān içre **iḳāmet** / Çalınmaz idi her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz **iḳāmet** beklerüz

iḳāmet eylemek/itmek [3] Oturmak, eglenmek, durmak, sākin ołmaḳ, muḳīm ołmaḳ...(Tulum, 2011: 956) *bk. iḳāmet ḳılmaḳ*

G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün ehl-i sefersin / Kim itdi ki sen **eyleyesin** bunda **iḳāmet**
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban **itdi** vuḥūş içre **iḳāmet**
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda **iḳāmet eylevüz**

iḳāmet ḳılmaḳ [2] *bk. iḳāmet eylemek/itmek*

G191-5. Çün Kaʾbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde **ḳıl** anda sen **iḳāmet**
G1317-4. Bu ribāṭ-ı köhnede **ḳılma iḳāmet** fikrini / Gün-be-gün her kārbāna mesken olur bu ribāṭ

iḳbāl [2] *Ar.* Talih, bahtın teveccühü müsaadesi. (Ş. Sami, 2010: 497)

bk. aṭlas-ı iḳbāl, devlet ü iḳbāl, iḳbāl-i çarḫ, iḳbāl ü devlet

(iḳbāl [1], iḳbālüm [1])

G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle **iḳbālüm** benüm
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḫāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı **iḳbāl** ile

iḳbāl-i çarḫ [1] Feleğin arzusu.

G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫᵛāba beñzer devlet **iḳbāl-i çarḫ**

iḳbāl ü devlet [1] Talih ve mutluluk.

G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat tā iresin / Ruḫlarında dilberüñ **iḳbāl ü devlet** bestedür

iḳdām [1] *Ar.* Sebat ve devam ile sa'y etme. (Ş. Sami, 2010: 497)

bk. iḳdām itmek

G1149-3. Senden ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde ne ister / Ɪşḳuñ yolına ḳılmasun **iḳdām** gerekmez

iḳdām itmek [1] Çalışıp çabalamak.

G1822-3. **İḳdām** idüben zülfüñe el ṣunmadı kimse / Bu himmeti bu cüreti ben şānede buldum

iken [209] *T.* İmek masdar-ı gayr-i müsta'melinden hâl sıygasıdır. Olduğu hâlde; olduğu zaman. (Ş. Sami, 2010: 497)

G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ **iken** ʿālemi var eyledüñ / Kimini müslim ḳılup kimini küffār eyledüñ
G10-3. Her biri teşne olup gelmiş **iken** cānı lebe / Gösterüp cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi var **iken** / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler baña
G19-3. Yolın azıtmış **iken** ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh **iken** saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḫayrān **iken** / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḫayrān baña
G98-5. Ölmiş **iken** tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G117-5. N'eylesüñ dermānı derdüñ var **iken** / Bu Muḥibbī derdüñi eyler ṭaleb
G119-1. Dest-res bulmış **iken** yārüñ leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi fettānın öp
G119-4. Dest-bāzi eyler **iken** ṣal ḳoluñı boynuna / El urup olʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın öp
G119-5. Virmiş **iken** Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum füzūn olur / Bir yire cemʿ olmaz **iken** āteş ile āb

G147-2. Kūyı içre olmış **iken** dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi ʿilācum dilde bīmārum görüp
G147-4. Naḳd-i cāna almış **iken** dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫᵛābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr içinde **iken** ṭoġdı nāgāh āfitāb
G189-5. Var **iken** ḳudret giçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī ẕikriñ olsun dilde ḥayy-i lā-yemut
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu göñül maʿmūr **iken** vīrāne oldumʿāḳıbet
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş **iken** sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben āh dost
G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an yārüñi / Kesmedi ẕikrini Yūnus miskīn **iken** baṭn-ı Ḥūt
G246-5. Muḥibbā pādişāh-ı ʿālem **iken** / Murādı ḳuluñ olmaḳdur nihāyet
G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde **iken** ʿālemi gel başına dār it
G262-4. Şehd-i viṣālüñ var **iken** gel ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāş
G270-7. Aḳa aḳa cūy **iken** baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına varsa itmesün enhār baḥş
G271-1. Bir gedā **iken** idersem n'ola cānān ile baḥş / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḥş
G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış **iken** şer-ʿī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş **iken** nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G301-2. Sen ḥarām itmiş **iken** cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var **iken** şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng **iken** bulur göñlüm küşād
G340-5. Pādişāhā şıdḳ u iḫlāṣum saña maʿlūm **iken** / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd
G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var **iken** kimse ṭuman görmez leẕīẕ
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ **iken** yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G366-5. Mürde **iken** bu Muḥibbī bulur idi tāze cān / Alabileydi eger ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cānā çemen seyrānını / Laʿl-i nābuñ var **iken** cām-ı muṣaffādan n'olur
G429-3. Nev-cevān **iken** belā-yı ʿışḳ ile / Eyledüñ āhumʿaṣā vü beni pir
G429-4. Būseyeʿahd itmiş **iken** yoḳ dime / Teng-dil itme beni ey dil-peẕir
G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh **iken** itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G452-3. Leblerin ẓikr ile añmaʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var **iken** laʿl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde **iken** mürde cisme cān gelür
G559-6. Mürde **iken** iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān **iken** aña / Biñ pāre ola el ṣunuban şāne ḳaṣd ider
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne biter / Lü'lü' dişüñ var **iken** dürr-iʿAdenden ne biter
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zürla ḳaġan arslān **iken** / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi āhūlar mıdur
G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoġ **iken** hergiz maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoġ idi miḥnetden ḫaber
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzerʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr **iken** günden güne dönüp hilāl olur
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var **iken** / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G710-2. Būy-ı zülfin var **iken** ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr **iken** / Bende idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var **iken** ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G739-3. Ḥāşā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı **iken** bīgāneye cā mı olur
G745-5. Mürde **iken** ey Muḥibbī baña olʿisi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp kör olmışa cānʿarż ider
G829-5. Bu Muḥibbī şeh-i cihān **iken** / Şimdi bir ḫūba bendedür dirler
G874-5. Bilür **iken** bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i biʿārı gör
G881-2. Çarḫa başın egmez **iken** işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar mı giysūlar mıdur
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış **iken** āşinā / Şimdi n'oldı kim ḳatında cümleden bīgānedür
G954-3. Var **iken** gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış **iken** / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim ne bilür
G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür **iken** yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh **iken** itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz **iken** bu dil-i dīvānemüz
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var **iken** leyl ü nehārı n'eylerüz
G1149-1. Laʿlüñ var **iken** ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1180-4. Şu āʿ-ı şemʿe muḥtāc **iken** ʿālem / Girür dervīş evine ʿār ḳılmaz
G1182-5. Ölmiş **iken** bu zemīn buldı yine tāze ḫayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı şarāba baḳmazuz / Dil ġıdāsı var **iken** sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1198-2. Yürür āzāde **iken** ʿışḳa düşdüm / Ḳılayım terk-i ser ne dirsüz
G1209-5. hecr-ārā gelmiş **iken** cān lebüme ḫasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / Laʿli nābı var **iken** cām-ı ṣafā ḳılma heves
G1237-4. Bilmez **iken** ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış **iken** / Germ idüp daḥi beter anı oda yaḳar güneş
G1305-3. Var **iken** derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermānaʿarż
G1306-2. Nice yıllar ḫaste **iken** yine bir bir ḥālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd **iken** itdi şu āteş ictimāʿ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var **iken** dostum ḫācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḥall eyleyüpʿaḳl olmış **iken** mū-şikāf
G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış **iken** hemçün elif / Bu ṣıfatla her kiʿāşıḳdurur olur muttaṣıf
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr **iken** itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen **iken** / Münkir virilmek añа ġāyet cehālet ancaḳ
G1408-6. Lebüñ ẓikrinden ey dilber be-ġāyet mest **iken** göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḫayrānlıḳ

G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var **iken** zülf ü ẕeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1419-3. Bilür **iken** kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül bağlamaḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet var **iken** ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr **iken** gör nʾeyledi Dārāʾya baḳ
G1466-3. Işḳum benüm ḫafīce **iken** rūze gibi āh / Ìyd ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun
G1473-4. Virmez **iken** kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile gül gibi sen ḫall-i eşkāl eyledüñ
G1482-2. Māhtābuñ bedr **iken** āyīnesi buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān **iken** / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ nice beyān ide Muḥibbī / Sen pādişehi olmış **iken** cümle cihānuñ
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış **iken** āsitānuñdan / İrişdüm āşınā çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1512-4. Nice yıllar almaz **iken** bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup şād eyledüñ
G1513-5. Ey Muḥibbī var **iken** ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan idüp hücūm / ʿĀrıżuñ dīn şehri **iken** kāfiristān eyledüñ
G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif **iken** bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış **iken** dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1578-2. Yanmış **iken** ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb ile cemʿ olduġını āteşüñ
G1592-6. Ey Muḥibbī ister **iken** leblerinden būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-i ʿanber var **iken** / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen **iken** ʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G1654-4. Cām-ı laʿlüñi neden baña ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş **iken** ḳanumı ey dost ḥelāl
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş **iken** aña sen īmāna gel
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var **iken** / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müddeʿā göñül
G1676-2. Leblerüñ şehdi var **iken** ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña ḫācet degül
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz **iken** hīç kes bir ḳaṭre şu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var **iken** / İstemek ḫācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var **iken** serv-i revān ḫācet degül / Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān ḫācet degül
G1742-3. Şehāʿahd itmiş **iken** vaṣla ferdā / Şımaḳʿahd ile peymānı ne müşkil
G1754-3. Fārig **iken** tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı göñül
G1775-7. Fārig **iken** geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār iñledüm
G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ **iken** görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm
G1824-2. Gedā **iken** biḥamdillah bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1846-2. Öpdi dirler bale laʿlüñ yoġ **iken** andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1847-3. Ḫākipāyuñ var **iken** bu çeşm-i hūn-ālūduma / Şanma İrāna varup kuḥl-ı Ṣifāhān isterem
G1866-2. Yoġ **iken** daḥi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil bağladum
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz **iken** dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1883-1. Tende cānum yoġ **iken** ben ṭālib-i cānān idüm / Işḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G1890-4. Bize farż olmış **iken** olmaz islāma ẓāhir / Nice bir oturalum bunca günāhı çekelüm
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül **iken** kimsenüñ ṣaydı ʿaceb ala şikār oldum
G1924-4. Bir **iken** günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G1934-1. Cihānı yoḳ **iken** mevcūd iden kim / Ḫaṭāsın ḳullarına cūd iden kim
G1942-4. Bulmış **iken** leblerüñ ẕikr ile cānum ṣafā / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1958-5. Bulmış **iken** cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1960-3. Cihāna pādişāh **iken** ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1960-4. Bu dehre şıġmaz **iken** dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḫaḳīr oldum
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb **iken** / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G2007-6. Gözüm yaşına ġarḳ **iken** Muḥibbī / ʿAcebdür teşne-dil-cūya-yı ābam
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var **iken** bārān döküp ṣaçılmasun
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var **iken** / Nʾeyleyem ʿıyd ayını iki hilālüñ var **iken**
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuṣṣāḳa almışdur ḥarām / Ey yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var **iken**
G2055-3. Cān meşāmı müşk üʿanberden igen ḥazz eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var **iken**
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḫayvān şuyın içmiş zülālüñ var **iken**
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var **iken**
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳaluñ var **iken**
G2075-6. Şād olmış **iken** ʿışḳ ile anma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ **iken** gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2089-5. Pādişāh **iken** ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye ola ziyāde devletin
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var **iken** / Serve ḳılmayam naẕar nāzik nihālüñ var **iken**
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var **iken**
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var **iken**
G2096-4. Göz yumam ẓulmet şuyından āb-ı kevṯer adını / Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var **iken**
G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḥarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var **iken**
G2107-5. Bī-sütündan muḥkem **iken** ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik şanʿatında ben daḥi verzideyin
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest **iken** Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı mest idi oldı ḫayrān
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var **iken** bārān döküp ṣaçılmasun
G2127-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña maʿlūm **iken** / Ḫālümi şormaḳ ne ḫācetdür varup pervāneden
G2131-3. Ḫamdülillah kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış **iken** āzāde mehterlik yolın
G2151-2. Günāhum yoġ **iken** kendüm ḳadar āh / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden

G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum bir **iken** / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2155-7. Benüm ʿışḳum olur günü gün ziyāde / Bir **iken** beş olupdur beş **iken** on
G2171-1. Laʾl-i nābuñ var **iken** ʿāşıḳ zülāli nʾeylesün / Mū-meyānuñ var **iken** özge ḫayāli nʾeylesün
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var **iken** / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli nʾeylesün
G2211-1. ʿĀm **iken** ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Ṣaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür **iken** ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar **iken** sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ şaḳlar **iken** sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān ile ben
G2262-4. Var **iken** ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar şaydın niʾdersin sen ki şāhbāz olasın
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür **iken** gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2270-3. Mürde **iken** bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatın
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam şahbāya ben / Serv-ḳaddi var **iken** meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2286-2. Ġamzelerle cihāna fitne **iken** / İki zülfine āfet olmışsın
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim eşer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz **iken** efsāneye
G2338-5. Leb-i laʾl-i nigār var **iken** / İstemez dil vara bedaḫşāne
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā **iken** / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd **iken** ol āb beñzer āteşe
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān **iken** / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2396-5. Ey Muḥibbī şaḳlar **iken** ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2431-4. Çeşmüñ var **iken** kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur şīr arasında
G2458-3. Ḫākipāyuñ var **iken** gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / Var **iken** cāna lebüñ meyl ide laʾl ü cevhere
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil bağlama / Pādişāh-ı dehr **iken** ḳaldı mı gör İskendere
G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bārī ḫışt merḳadüm / Ḫaste **iken** gelmedi bir kerre çün bālinüme
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger güşem **iken** / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür āzāde **iken** āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Şāh pādişāh **iken** ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2584-5. Bu Muḥibbī var **iken** cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2602-3. Andan düşer mi ʿāşıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf **iken** / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş **iken** / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2622-5. Muḥibbī zerre gibi gün yüzüñden / Olalı dūr **iken** āvāre düşdi
G2623-3. Çoḳ zamān sırr-ı ʿışḳı şaḳlar **iken** / Dil-i dīvāne āşikār itdi
G2623-4. Körpe **iken** ḳatumda şīr ü peleng / Bir gözi āhū beni şikār itdi
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ **iken** başuma sulṭān idüm / Ey felek nʾitdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2659-3. Yolın azıtmış **iken** ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G2678-5. İçdi çün laʾl-i lebüñ cürʿasını / Şeyḫ **iken** bu Muḥibbī şāb oldı
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar **iken** sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2686-3. Deheninden baña ahd itmiş **iken** būse nigār / Nʾeyledüm ʿahdi niçün bozdı a ġaddār ṣıdı
G2702-3. Lebüñ ṭurur **iken** şeker-añanlar / ʿAceb var mıdur anuñ aġzı dadı
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde **iken** maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya her sü seni
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez **iken** elif ü bādan ġayri
G2763-4. ʿĀşıḳ gözine ḫāk-ı deryā var **iken** / ʿIşḳ ehli niʾder işbu cihān ṭūṭiyāsını
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin ʿarż idüp / Lāl **iken** ʿuşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi
G2775-6. Cennet-i kūyında **iken** dūr ḳılduñ sen beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeyṭāna beñzetdüm seni
Mh4-4. Laʾlüñ var **iken** eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mh14-1. Var **iken** almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdi ʿummān cevherin
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle zamān bulmış **iken** / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān bulmış **iken**
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın böyle revān bulmış **iken** / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḫālüm diger-gün olmada / Bir **iken** derdüm benüm artup meded on olmada
Mr20-9. Nāgehān āzāde **iken** ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma
Mr25-13. Nüh-felekden yüce **iken** büʾlʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde dil şaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ
D31-2. Ṣabrum var **iken** ḫālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D40-1. Yolından ṭoġrı **iken** oḳ gibi āb / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāne
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar çekmez **iken** / Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāne
B58. Mescide varmış **iken** vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳı ʿayb itme ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış **iken** / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden
B152. Laʾl-i nābuñ var **iken** kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen
B160. ʿĀlem içre var **iken** maḥbūblar / Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye

iki [143] *T.* Birden sonra gelen sayının adı. (TDK, 2011: 1162-1163)

bk. bir iki, iki ʿālem, iki bükülmek, iki cihān, iki eli ḳanda bulunmaḳ, iki gözüm, iki nīme, iki şaḳḳ eylemek, iki şaḳḳ olmaḳ, iki ṭaraf, iki yan/yaña/yanında, iki yir, iki yüzlü

(iki [134], ikisi [6], ikisin [1], ikisinden [2])

G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün **iki** güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd

G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez mi ʿaceb **iki** güvāhum şanemā
G76-5. Elde taṣvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür **iki** çeşmi ḥal saña
G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / **İki** zülf iki yañadan olupdur bāl aña
G159-4. Rāh birdür **iki** şanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key şaḳın boynuña aşılur şalup
G269-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ birdür **iki** şanup / Şaḳın dimeñ aña işna vü ṣāliṣ
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler **iki** ḳuc
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ sa ʿīd / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek **iki** ʿīd
G362-5. **İki** gözi nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden leẕīẕ
G387-2. **İki** çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış şu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G439-2. Sīnemde dāġ-ı āteşi ḥırḳamda āb-ı mey / Cem ʿolduġı bu **ikisi** ʿışḳa nişānedür
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol **iki** ebr dānedür
G520-2. Bir yaña ser-i zülfi çeker bir yañadan çarḫ / Eksük degül **ikisi** daḥi başa belādur
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu **iki** dükkānum var şanur
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / **İki** zülfüñ **iki** ejder o genc üstinde rāḥatdur
G551-2. **İki** ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar ʿāşıḳlara her dem dü-çeşmüñ ʿayn-i āfetdür
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi **iki** ḳabaġı var
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / **İki** çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine **iki** zülfi **iki** ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir aña kāküldür
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle **iki** kāse dür ü mercān çeker
G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem **iki** şīr-i jiyān gözler
G626-2. Baḥr-i eşkümde **iki** çeşmüm olalıdan şadef / Aġlasam içinde anuñ dürr-i ġıltān baġlanur
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña **iki** ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / **İki** görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G690-2. İki yanında **iki** zülf-i muʿanber şalınup / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler dil bāġıdur
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş **iki** gözüm yaşını bārān eyler
G704-3. **İki** gözlü köpri ḳaşum anuñ altında alḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿaceb midür nigār / İki yañadan **iki** zülfini bāl ü per giçer
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör **iki** görme zāhida / Sevdügine kim **iki** dirse ol kāfir giçer
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne **iki** çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G782-3. Gūyiyā **iki** ḫaddi bir cilde / Yazılur Gülistān u Būstāndur
G822-1. **İki** çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin cümle senden ögrenür / **İki** çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G839-1. **İki** çeşmüñ **iki** ʿayyāre beñzer / **İki** zülfüñ de **iki** māre beñzer
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā **iki** şayrular mıdur
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum oḳına mihr ü meh **iki** nişānedür
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden **iki** ḳabaġı var
G998-3. ʿAynüm olalı **iki** ʿayn-i revān / Görinen ser degül belā kūh mıdur
G1080-1. Görinen başuma miḥnet kūh-sārıdur diñüz / **İki** ʿaynum iki yaña çeşme-sāridur diñüz
G1110-2. Görinen başum degül belki belā kūh-sārıdur / **İki** ʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu **iki** ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G1153-4. Ey bād-ı şabā ḫāk-i derin **iki** gözümçün / Luṭf eyle götür kim anı kuḥl-ı başar itmez
G1195(a)-4. **İki** nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol **iki** ferzāne-veş
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḥırām / Bu Muḥibbī'nüñ **iki** çeşmini gördüm cū imiş
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele almış **iki** ṭaş
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol **iki** ḳaş
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı var imiş / **İki** ʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol **iki** ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler aña baş
G1280-2. Kim ki ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup **iki** ṭaş
G1286-1. Ḳomış ebrūları bir birine baş / Danışıḳ mı ider ola **iki** ḳaş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup **iki** ṭaş
G1301-6. **İki** ṭaş ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içmege ḫūn-ı ciger / Şīşe-i çeşminden itmişdür **iki** peymāne vaḳf
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / La ʿl ile ḫāżırladum ben **iki** çeşmümden ḳabaḳ
G1421-1. Zülfini ḳaṭ ʿ it ḫaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaşd-ı īmān eylemişler ol **iki** bī-dine baḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim **iki** çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol **iki** mīm ü ḫā ile dālı Muḥammedüñ
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle **iki** ṭolu şīşe çek
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben şol **iki** ḫālüñ
G1648-5. Ey Muḥibbī ʿārife bir ḥırḳa vü bir güşe bes / ʿĀrifem ben de **ikisin** iḫtiyār itsem gerek
G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı **iki** çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i şānī ʿbaġladı ruḫsāruñ üzre reng-i āl
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye **iki** hilāl
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ **iki** hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttışāl
G1737-5. **İki** şanma vir metā ʿ-ı vaşlına biñ cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḫāl
G1752-1. **İki** zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye şal / Bend olan ʿāşıḳları cem ʿeyle bir bir pāya sal
G1815-3. Gözlerüm ḫʷāb yüzin **iki** gözüm yol gözedür / Diye her-bār görelüm düşer ise rāhum
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum **iki** zülfümdürür bālum

G1912-1. **İki** ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum benüm
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol **iki** yemānden görmişem
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu **iki** ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geşṭīlere ḳaşum benüm
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var iken / N'eyleyem ʿıyd ayını **iki** hilālüñ var iken
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger ʿāşıḳların ḳırmış / **İki** şehper ṣoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / **İki** gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2141-4. İṣbāt olurdı ʿışḳum **iki** güvāhum olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüb şehādet itsün
G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile **iki** gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile **iki** gözümden
G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur **iki** çeşmüm sürme-dān
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür **ikisi** de revān olsun
G2276-2. **İki** ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi ṣanma ṣaḳlamaġ içün
G2286-2. Ġamzelerle cihāna fitne iken / **İki** zülfine āfet olmışsın
G2296-4. Görenler didiler ḥüsnüñ ṭılısmı / Görinür mār içinde **iki** giysū
G2301-5. Muḥibbī ḫākipāyuñ cānā ṭartar / **İki** çeşmini ḳılmışdur terāzū
G2302-3. Zülfinüñ arasında gören ḳaddüñi eydür / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur **iki** hindū
G2313-4. İşitdüm ḫākipāyı baḫş olurmış / **İki** çeşmümi ben ḳıldum terāzū
G2318-5. Gerdünleyin **iki** ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben **iki** cādūya
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥişşedür ḳonmış anuñ **iki** gözinde
G2360-2. **İkisinden** birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol ṣaḳın şāh-ı cihān olma
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm **ikisi** ḥāżır güvāh
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın almış **iki** şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda vefā / **İkisinden** fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil şehri ḫarāb oldı **iki** mīr arasında
G2450-4. ʿIşḳ birdür **iki** görse ṭañ mı anı müddeʿī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2474-7. **İki** teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / **İki** şehbāzuñ ṭaḳılmış ṣan Muḥibbī başına
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem derdā dirīġā bu **iki** ġammāzuma
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına çü ḳalender / Girerse ʿaceb mi **iki** yapraġa benefşe
G2524-8. Mehā ḳatlüm mestāne çeşmüñ / **İki** ḥācib ider aña ḥavāle
G2527-5. **İki** kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı īṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī **iki** ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / **İki** kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan bu **iki** çeşmüm ṣadef / Beñzedür dürdāneye çeşmüm aḳıtsa yaşını
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu **iki** gözüñ yaşını
G2667-5. Aḳmaġ ile **iki** ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum **iki** ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi **iki** şīşe gülābı
G2690-2. Nice el ura dāim genc-i ḥüsne / Ṣaçın siḥr ile **iki** erḳam itdi
G2694-3. Görüp ṭūbī boyını serv ü ʿarʿar / **İkisi** reşk odından şındı düşdi
G2731-1. Sen sen ol pendüm budur ṭutma göñülde yār **iki** / Bir olur yār **iki** olmaz olmasun zinhār **iki**
G2731-2. Derd-i dil ḫālini yazdum ṣıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār **iki**
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde mār **iki**
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār **iki**
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān **iki** / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān **iki**
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri cān ile dil / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān **iki**
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger ṣu ʾbān **iki**
G2732-4. Bu Muḥibbī şiʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir ṣanurduñ didi beñzer var imiş Selmān **iki**
G2732-5. Öldürem dirdüñ peşīmān olma ṭur iḳrāruña / Dilberüñ fermānı birdür olamaz fermān **iki**
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış **iki** keş ṣanur / Baḥr-i eşkümde görenler işbu **iki** ḳaşumı
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa gider öñce **iki** zülf-i siyeh-pūşı
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür **iki** ḳaşı / Ṣan **iki** pehlevānlardur ḳomış birbirine başı
G2750-4. Ṭariḳ-i ʿışḳ bir yoldur **iki** ṣandı anı zāhid / **İki** görse biri ṭañ mı biri **iki** görür şaşı
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / **İki** kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
Tb1-13. Ḫākipāyuña senüñ cānlar niṣār olmışdur / Kākülüñ iki ṭaraftan **iki** mār olmışdur
Mh17-8. Cū yirine **iki** ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü **iki** çeşmümi nem
Mr28-9. Laʾl-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi / Merdüm-i çeşmi daḥi yanınca **iki** ḫūn-ḫʷār idi
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / **İkisi** de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur **iki** şeh ide ḳarār
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehrde olmaz imiş pādişāh **iki**

iki ʿālem [16] *bk. iki cihān*

G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile kim sürdi yüzin / **İki** ʿālemde saʿādet buluban eyledi sūd
G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī senden umar maġfiret / **İki** ʿālemde çü sensin raḥmeten-lil ʿālemīn
G259-7. **İki** ʿālemde senüñ ben ʿāşıḳam dīdāruña / Sensüz olsa cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur ʿabeş

G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / **İki ʿālemde** muḳarrer olusarsın nā-murād
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki ādemden vefā / **İki ʿālemde** baña perverdigārumdan meded
G564-6. **İki ʿālemde** olmaġa yüzi aḳ / Muḥibbī cürmi çoḳdur Yārab ister
G1444-4. Şorarsañ baña ʿışḳuñ ḳıymetini / **İki ʿāleme** deger bir dem-i ʿışḳ
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel fāriġ ol / **İki ʿālemde** saña perverdigārumdur gerek
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / **İki ʿālemde** varumsın niçün dün gice gelmedüñ
G1676-5. **İki ʿālemde** Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1894-3. Ẕerre gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı bu **iki ʿālem** benüm
G2551-4. **İki ʿālemde** Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen **iki ʿālemde** ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm **iki ʿālemde** bu ki hīç bulmasun sūdı
G2766-4. El irse ḫākipāyuña gözüme ṭūṭiyā itsem / Murādum **iki ʿālemde** ḳapuñda olmayam dūrı
Mr6-10. **İki ʿālemde** daḫi müştāḳ-ı dīdār olmışuz / Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz bāġ-ı İremden fāriġuz

iki bükülmek [1] Egilmiş, egri, māil. (Tulum, 2011: 956)

G1787-1. Cevr ü cefā vü miḥneti dāim çeker dilüm / **İki büküldi** çekeli ġam bārını bilüm

iki cihān [7] *mec.* İslam inancına göre bu dünya ve ebedî olan öteki dünya. (TDK, 2011: 1164) *bk. iki ʿālem*

G40-5. İrür Muḥibbī **iki cihānda** murādına / Bir kez ki ger eyleyesin sen nigeh baña
G436-3. **İki cihānı** virüben alan metāʿ-ı vaṣl / Dürr-i ṣemini ḫaḳ budurur rāygān ṭutar
G986-3. Sevdā-yı zülfī gitmeye dilden ölem daḫi / **İki cihānda** çünki baña bu hevā yiter
G1244-6. Ger ister iseñ **iki cihān** devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḫāline ṭut gūş
G2483-5. Bu Muḥibbī virmeye ḫāk-i der-i cānānei / Virseler **iki cihānı** ser-te-ser başdan başa
G2506-1. Birlige irmez kişi **iki cihāndan** giçmeye / Ḳurtılamaz ikilikden īn ü āndan giçmeye
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni men ʿeyler raḳīb / Göreyim merdūd ola **iki cihānda** ol ḥasūd

iki eli ḳanda bulunmaḳ [1] Çok büyük günah işlemek. (TS, 2009: 2023)

G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem yā ḳanı iḥsān / **İki elüm bulundı** ṭut ki **ḳanda**

iki gözü iki çeşme [17] Sürekli ağlar durumda; sürekli ağlayan. (TDK, 2011: 1163)

G90-4. **İki ʿaynumdan** revān oldı **iki cū** kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G114-2. ʿAceb **gözümden** aḳan **iki çeşme** / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür yāḫūd ab
G425-7. **İki çeşmüm iki cārī** buñarı / Ġamām üzre yaşum Hāmūna beñzer
G2367-2. **İki ʿaynüm** arasından **iki cū** oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki ḳaşımuza

iki gözüm [2] Rūhum! Cānum! (Tulum, 2011: 957)

G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh intiẓār ile / Gel ḥadden aşdı **iki gözüm** intiẓārumuz
G479-3. **İki gözüm** yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur

iki nīme [1] *bk. dü-nīme*

G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ **iki nīme** / Ḳo ḳılsun redd idüp tek yüri dime
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿola başı **iki dillü** ḳalemüñ

iki şaḳḳ eylemek [1] Yarmaḳ, ortałamaḳ, ortadan bölmek... (Tulum, 2011: 958) *bk. iki şaḳḳ olmaḳ*

G1447-2. İster iseñ kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp **eyle** bu sīnem **iki şaḳḳ**

iki şaḳḳ olmaḳ [1] *bk. iki şaḳḳ eylemek*

G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya **oldı iki şaḳḳ**

iki ṭaraf [11] İki cānīb, tárefāni, tárefeyn, cānibeyn. (Tulum, 2011: 957)

bk. iki yan/yaña/yanında, iki yir

G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün **iki ṭaraf** zülfi gibi bāl ü peri var
G486-2. Şalınan **iki ṭarafdan** dilberüñ kākül degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın gezdürür
G978-3. El urayın dime şaḳın genc-i ḫüsnine / **İki ṭarafda** zülfi anuñ ejdihā giçer
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / **İki ṭarafda** çeşmden iki ḳabaġı var
G1775-5. Nice bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res / Görinen zülfinüñi **iki ṭaraf** mār iñledüm
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur **iki ṭaraf** derd ü ġamum
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / Olmış çü aña **iki ṭarafdan** mi ʿmār serv

G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı **iki ṭaraf** zencīr olup / Şāh-ı ʿışḳuñ yedilür şīr-i neri oldum yine
Tb1-13. Ḫākipāyuña senüñ cānlar nişār olmışdur / Kākülüñ **iki ṭarafdan** iki mār olmışdur
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller ḫalḫal gibi / Ṣalınur **iki ṭaraf** kāküllerin sünbül gibi
B111. Ṭablalardur görinen **iki ṭarafda** mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa bunlar nişānumdur benüm

iki yan/yaña/yanında [9] *bk. iki ṭaraf, iki yir*

G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf **iki yañadan** olupdur bāl añа
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi **iki yaña** anuñ beñzer ḳabaġıdur
G690-2. **İki yanında** iki zülf-i muʿanber ṣalınup / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler dil bāġıdur
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿaceb midür nigār / **İki yañadan** iki zülfini bāl ü per giçer
G755-4. Gözi ṣayyādı ṣayd itdi yine bu göñlüm bāẕın / Dü-zülfini esiriyem **iki yanumda** bendümdür
G876-3. Mālik olur mı kimsene hīç genc-i ḫüsnine / Zülfini anuñ **iki yaña** ejdihā olur
G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh zencīr olaldan göz yaşı / **İki yañadan** yedilür oldı dil mānend-i şir
G1080-1. Görinen başuma miḥnet kūh-sārıdur diñüz / İki ʿaynum **iki yaña** çeşme-sāridur diñüz
G2098-3. Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın **iki yaña** bıñarından

iki yir [3] *bk. iki ṭaraf*

G1561-1. Göñlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / **İki yirden** yaʿni zencīr ile bend itsem gerek
G1890-2. **İki yirden** ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri göñül taḫtında sulṭān ol / **İki yirden** aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından

iki yüzlü [1] Murai, iki taraftan beherine başka surette görünen. (Ş. Sami, 2010: 1345)

G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm ben kāġıda / Şaḳlamaz sır **iki yüzlüdür** münāfıḳdur diyü

ikide bir [16] *mec.* Sıklıkla, sürekli, ikide birde. (TDK, 2011: 1165)

G466-1. İstemem kim idesin mihr ü vefā **ikide bir** / Güzel oldur kim ide cevr ü cefā **ikide bir**
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā **ikide bir**
G466-3. Bu göñül ḫastesine ṣanma ʿilāc ola ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā **ikide bir**
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde sen iç cāmı şehā **ikide bir**
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel ṣunma baña **ikide bir**
G466-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā **ikide bir**
G466-7. Ey Muḥibbī dili pāk eyle hevesden giçegör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā **ikide bir**
G1077(b)-1. İstemem mihr idesin yāḫū vefā **ikide bir** / Güzel oldur ki ide cevr ü cefā **ikide bir**
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine sünbül ṣaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā **ikide bir**
G1077(b)-3. Ey ṭabīb ṣanma ʿilāc ola göñül ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā **ikide bir**
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde sen iç cām şehā **ikide bir**
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel ṣunma baña **ikide bir**
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā **ikide bir**
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā **ikide bir**

ikilik [5] Vahdaniyet, bir ve tek olma durumunun terki.

(ikilik [2], ikilikden [3])

G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi **ikilik** perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḥi ġavġā çeker
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd ile çü vaḥdet / **İkilik** gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı anı müddeʿī / **İkilikden** giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2467-4. **İkilikden** zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe
G2506-1. Birlige irmez kişi iki cihāndan giçmeye / Ḳurtılamaz **ikilikden** īn ü āndan giçmeye

ikl eylemek [1] Yemek, içmek.

G1675-3. **İkl** eyleme zevāde-i ʿışḳı ṣanup yinür / Ḳorḳum budur ki ide seni imtilā göñül

iḳlīm [6] *Ar.* Memleket, hıtta, kıt'a, buk'a, diyar. (Ş. Sami, 2010: 498)

bk. ʿazim-i iḳlīm-i irān, heft iḳlīm, iḳlīm-i derd, iḳlīm-i ḥüsn, şeh-i iḳlīm, yedi iḳlīm

(iḳlīmine [5], iḳlīminüñ [1])

G414-4. Cünün **iḳlīmine** Mecnün egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G664-6. Şiʿr-i pür-sūzum eger varsa ʿAcem **iḳlīmine** / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā şatar
G800-2. Belā **iḳlīminüñ** şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿĀlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdi ʿAcem **iḳlīmine** / Āsitānın itdi bu cān bülbül nā-çār terk
G1848-5. Ḫıred-mendüm Ḫudāvendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān **iḳlīmine** cānum
G2749-5. Muḥibbī muʿciz-i naẓmuñ ʿAcem **iḳlīmine** irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿaceb rūḥ-ı Selmānı

iḳlīm-i derd [1] Dert ülkesi.

G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz **iḳlīm-i derdüñ** şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür

iḳlīm-i ḥüsn [3] Güzellik ülkesi.

G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup ḥaṭuñ leşker çeküp / Ṭolısar **iḳlīm-i ḥüsn** içre yine āşūb u ceng
G1850-4. **İḳlīm-i ḥüsnüñ** ḫānısın sīnemde cānum cānısın / Derdlü göñül dermānısın ni'dem ni'dem āh ni'dem
B59. Bugün **iḳlīm-i ḥüsn** içre Muḥibbī diseñ kimdür / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳīrüñdür

ikrām [2] *Ar.* Ağırlama, hürmet, izaz, tazim. (Ş. Sami, 2010: 499)

(ikrāma [1], ikrāmuñ [1])

G1620-3. Ḫār idüp ʿuṣṣāḳı eylersin raḳībe iḥtirām / Ne sebebdendür ol ite bunca **ikrāmuñ** senüñ
G2698-6. İdelden gözleri mestānelıḳlar / Ḳaşı birbirine **ikrāma** düşdi

iḳrār [7] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 499)

bk. ʿahd ü iḳrār, iḳrār eylemek/itmek, iḳrār ḳılmaḳ, iḳrār olınmaḳ, iḳrārdan dönmek, iḳrārına ṭurmaḳ

(iḳrār [2], iḳrāra [1], iḳrārdur [1], iḳrārımuz [1], iḳrārumı [1], iḳrāruña [1])

1. Tasdik, kabul ,teslim, inkâr zıddı.

G426-3. **İḳrār** alınca būseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G1640-3. Būse iḥsān ideyim dimişdüñ cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur kişide **iḳrār** gerek
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine **iḳrārumı** / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Kaʿbeye / Merve ḥaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç **iḳrārımuz**

2. Kararlaştırma, payidar ve mekîn etme.

G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḫi **iḳrāra** henüz
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i dimişsin dostum / Ḳıl vefā **iḳrāruña** virmek emān ḥācet degül

3. Dil ile söyleme, ifade, beyan.

G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān **iḳrārdur** dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ

iḳrār eylemek/itmek [20] Açıkça söylemek, kabul etmek. (TDK, 2011: 1168)

G27-3. Būseye bir cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / Yarım aġız būse **iḳrār eylese** yārüm baña
G234-4. Cān u dil aldı lebinden būse **iḳrār eyledi** / Ḫūblarda olmaz imiş ʿahd ü peymānı dürüst
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına **iḳrār ider**
G709-4. Dün **iḳrār eylemişken** būse lebden / Ne düşdi kim şimdi idersin inkār
G833-3. Dirler ki **ider** dilber olan būseye **iḳrār** / Didüm ki bu ne olmayıcaḳ bu ne suḫandur
G919-3. Dün **iḳrār eylemişken** būsei yār / ʿAceb n'oldı bugün inkār iderler
G960-3. Terk-i cān itmek revādur terk-i yār itmek degül / Yolına cān virmegi çoḳdan göñül **iḳrār ider**
G987-3. Çün ezelden **eyledüñ iḳrār** u didüñ sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ peymānı bir
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metāʿ-ı būse **iḳrār eyledüñ** / Dostum inkār idüp gül yüzüme bārī henüz
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse **iḳrār eyleyüp** / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāġ imiş
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın **itmedi iḳrār** şemʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın **itmedi iḳrār** şemʿ
G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa **iḳrār idüp** / Göz göre ey bī-vefā kendüñe bühtān eyledüñ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv ile cānā bir aġız būse **iḳrār eyleseñ**
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel **iḳrār eyledüm** / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1968-4. Evvel **iḳrār eyledüm** yoluña cān terk itmegi / Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir tek yār **iḳrār eylesün**
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse **iḳrār eyledüñ** / Var mı bir mezhebde dönmek hīç kişi iḳrārdan
G2723-2. Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı **iḳrār eyledüñ** / Üstine cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı
D14-2. Leblerüñden būse **iḳrār eyledüñ** cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir yoḳ nesnedür

iḳrār ḳılmaḳ [2] Karar kılmak, karar vermek.

G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güzāfın ekleme / Ṣıdḳı var **iḳrār ḳıl** yolumda ṣādıḳdur diyü
G2687-4. **İḳrār ḳılur** būseye dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür ṣoñra ṣaḳın cānuñı peydi

iḳrār olınmaḳ [1] Mevʿūd, máʾhūd. (Tulum, 2011: 928)

G2402-3. Virüp cān u dili bir būsesine / Ne ḳanlar yutmışam **iḳrār olınca**

iḳrārdan dönmek [3] Söz tutmamaḳ, ıḳrārinden ʿudūl etmek. (Tulum, 2011: 928)

G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı şükrāne virem / Dimiş idüm bu sözi **dönmezem iḳrārumdur**
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde **dönmek** ḥīç kişi **iḳrārdan**
B79. İstesem bir būsesin cānān diler cānum ʿivaż / **Dönmesün iḳrārdan** bir cān ne biñ cānum ʿivaż

iḳrārına ṭurmaḳ [2] Sözünde durmak, sözünü tutmak.

G1631-2. Ḳanı ʿahdüñ **ṭurmaduñ iḳrāruña** / Ḳanda gitdi arada nān u nemek
G2732-5. Öldürem dirdüñ peşīmān olma **ṭur iḳrāruña** / Dilberüñ fermānı birdür olamaz fermān iki
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar çün Muḥibbī **ṭurmadı iḳrārına**

iksīr-i vücūd [1] Vücudun ilacı.

G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi şoñra ḳıldı zer / Ben de **iksīr-i vücūdum** ḫākini zer eyleyem

iḳtidā eylemek/itmek [2] Uymak, tabi olmak.

G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ ey dil **eyle iḳtidā** / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf **iderler iḳtidā** ḳıblem

il [39] *T.* (TS, 2009: 2029-2032) *bk. il urmaḳ, ʿOṯmān ili, Rūm ili*

(il [15], ildür [1], ilinde [1], ili [1], iline [10], ilinüñ [4], iller [2], illerde [2], illere [2], illerin [1])

1. Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt, vilâyet.

G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb **illerde** ḥīç olmamışdur kimse şād
G356-6. Pārs **iline** eger irse Muḥibbī şi ʿri / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn Ḫacend
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile Kāşāne ʿarż ider **illerde**
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn **ilinüñ** ḫusrevi / Bu meṯel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ārsuz
G1286-4. Nice bir hecr **iline** gönderesin / Başayın çāre nedür baġruma taş
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ **iline** tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind **iline** naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet **illerin** varuban iḫtiyār itsem gerek
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun **illere** gör ḳare perçemüñ
G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān **ilinde** nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz viṣāl
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend **ili** zindān olmaya
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd ile hicrān **iline** / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān **iline**
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara şaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām u ʿArab mülkine **İrān** iline
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr başar / Kuḥl içün ḥīç vara mı kimse Ṣifāhān **iline**
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv ile nādān **iline**
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele düşüben ger ire Selmān **iline**
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḥüsn **ilinüñ** pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ ḫāline baḳ gāh gehi
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki ḥüsn **ilinüñ** dil-rübācıġı
Mr27-13. Meded ey ḥüsn **ilinüñ** pādişāhı / Muḥibbī āhı yaḳar mihr ü māhı

2. Halk, ahali, kendisine yabancı olanlar, başkası.

G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler **il** baña
G74-5. Himmetüm bāzını şaldum sen hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler **il** baña
G76-1. Gül-ruḥuñ gördükde ḥayrān ḳaldı cümle **il** saña / Degmesün göz diyü aṣdı ġonceler heykel saña
G120-3. La ʿlüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı **illere** / İẓhār itdi gizlü işi ṣan ṣarāb-ı nāb
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker **iller** viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi **ildür** ol pīre-zen giçer
G667-3. **İller** viṣāline irişe ben firḳatin çekem / Dāim belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin giceler āh eylese / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan **il**
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña **il**
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol yār-ı cefākār / Ṭaʿn eyleye **il** bir yaña her-bār ne müşkil
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum **il** içinde
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür **il** içinde
Mr3-2. Herkesüñ bir ḫāli var ammā ki dünyādur gider / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-4. Ḫālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḥi n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / **İl** güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

il urmaḳ [1] Memleket yağma etmek. (TS, 2009: 2065)

G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider

ʿilāc [15] *Ar.* Bir hastaya veya yaralıya içmek veya sürmek için verilen şey, deva, em. (Ş. Sami, 2010: 501) *bk. ʿilāc eylemek/itmek, ʿilāc ḳılmaḳ, ʿilāc olmaḳ, ḳābil-i ʿilāc*

(ʿilāc [10], ʿilācı [2], ʿilācına [2], ʿilācum [1])

G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi **ʿilācum** dilde bīmārum görüp
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür **ʿilāc** / Ḳanda varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram **ʿilāc** sensin ṭabībüm ey ḥabīb
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña **ʿilāc** / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu derde **ʿilāc**
G284-3. Dün devā Ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña ancaḳ **ʿilāc**
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör **ʿilāc** içün ṭabībi baña nīlüfer şunar
G930-3. Var ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa **ʿilācı** ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G1136-3. Şerbet-i laʿlünden özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo **ʿilācı** biz cevāba baḳmazuz
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan **ʿilāc** / Derdi sen virdüñ devā senden İlāhi isterem
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāşıḳa yoḳdur **ʿilāc** ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāre **ʿilāc** / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2437-1. Göñlüme didüm ʿāşıḳam ʿışḳun **ʿilācına** / Eydür baña ki olmaya çāre **ʿilācına**
G2633-3. Bildüm ki ʿillet-i dilüme būsedür **ʿilāc** / Laʿl-i lebüñ ger eyleye ey vāy taʿallüli

ʿilāc eylemek/itmek [10] Bir hastaya bakma ve ....iyi etmeye çalışma. (Ş. Sami, 2010: 501)

G294-2. Göñlümi şeydā ḳılupdur şol müselsel kākülüñ / Bu delü göñlüme siz zencīrle **itmeñ ʿilāc**
G385-4. Ey ṭabīb-i dil nʾola senden ümmīd **itsem ʿilāc** / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān şarmaşur
G978-4. Cān ḫastesine **itmeye** hergiz ṭabīb **ʿilāc** / Laʿlinden özge derdine şanmañ devā giçer
G984-3. **ʿİlāc itme** yüri var derd-i ʿışḳa / Ṭabībā çünki derdüm bī-devādur
G985-4. **ʿİlāc itme** ṭabībā derdüme gel / Baña dermān yine derdüm ġamıdur
G1210-2. Ṭabīb-i dilsin ey ārām-ı cānum / **ʿİlāc it** göñlüme merhemsüz olmaz
G1279-2. Var ey ṭabīb **eyleme** ʿışḳ ehline **ʿilāc** / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā **eyleme** baña **ʿilāc** / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı isterem
G1961-6. Ḫasteyem ey Muḥibbī **itme ʿilāc** / Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm
G2570-2. Leblerinden gel **ʿilāc eyle** bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile

ʿilāc ḳılmaḳ [1] *bk. ʿilāc ḳılmaḳ*

G1921-2. Ey ṭabībā ḫasteyem ḳānūn ile **ḳılma ʿilāc** / Şerbet-i laʿlüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm

ʿilāc olmaḳ [9] Fayda etmek, afiyette olmasını sağlamak.

G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam lebüñden özge **olmadı ʿilāc** / Fāʾide ḳılmadı çoḳ cehd itdi Cālinūs aña
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cüybār ile **olur** çün defʿ-i sevdāya **ʿilāc**
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / Laʿl-i dilber **olmasa** yoḳdur baña hergiz **ʿilāc**
G290-1. Çünki sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / **Oldı** dil yoḳdur aña hergiz **ʿilāc**
G466-3. Bu göñül ḫastesine şanma **ʿilāc ola** ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G1077(b)-3. Ey ṭabīb şanma **ʿilāc ola** göñül ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesīḥī-demden **olmazsa ʿilāc** / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G2384-6. Ṭutma ṭabīb nabżumı **olmaz** baña **ʿilāc** / Dil ḫastesine olmaya ṣıḥḥat devāyile
G2714-5. **İlāc olmaz** diyenler derd-i ʿışḳa / Alurlar derdi almazlar devāyı

İlāh [4] *Ar.* Mabut, Tanrı. (Ş. Sami, 2010: 501) *bk. nūr-ı İlāh*

(İlāh [2], İlāhum [1], İlāhumdur [1])

G1-5. Muṣṭafāʾnuñ ḥürmetine yā **İlāh** / Sen müyesser eyle cennāt-ı naʿīm
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri **İlāhum** yoḳ
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd **İlāhumdur** benüm
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de virmesün ḥālüm **ilāh** / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

İlāhi [17] *Ar.* Rabbim! Ey benim Allahʾım. (Ş. Sami, 2010: 501)

G156-5. Bu Muḥibbī irmege cānāneye / Ya **İlāhi** eyle sen bir feṯḥ-i bāb
G275-1. Yaradaldan berü hīç ḳomaduñ ac / Beni itme **İlāhi** ġayre muḥtāc
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün işüm / Yā **İlāhi** olmasunʿālemde kimse yārsuz

G1111-3. Vefānı biş-ter eyle **İlāhi** ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez o meh terk-i cefā hergiz
G1164-4. **İlāhi** her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1366-2. Yār aġyāre uya ḳorḳum budur / Yā **İlāhi** نجنا مما نخفا
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / Yā **İlāhi** olmasun hīç kimseler nāçār-ı ʿışḳ
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā **İlāhi** müddeʿī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1784-4. Muḥammed ḥürmetine ya **İlāhi** / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden irme rāhum
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan ʿilāc / Derdi sen virdüñ devā senden **İlāhi** isterem
G2101-5. Muḥibbī dimişler cāna ḳıymaz / **İlāhi** ṣaḳla anı iftirādan
G2209-1. Şemʿ didüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya **İlāhi** ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2488-4. **İlāhi** ṭoġrı yoldan ayırma bizi / Biḥamdillah ki gördük ṭoġrı dīne
G2523-4. **İlāhi** ʿışḳuñı dilden çıḳarma / Ki ola tā ki maḥzen aña sīne
G2636-5. Benüm yoḳ senden özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ ṣuçın ʿafv it **ilāhi**
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i **İlāhi** / Anuñla bulasın tā gizlü rāhı
M1-10. **İlāhi** ol resūluñ ʿizzetiyçün / Daḥi alnındaki nūr ḥürmetiyçün

İlāhü'l-ʿālemīn [3] Âlemlerin Rabbi.

G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya **İlāhü'l-ʿālemīn** / Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa başşun ḳadem
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge ya **İlāhü'l-ʿālemīn**
Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını görüp ḳılma zinhār āşikār / Günde yüz biñ ʿaybun örterken **İlāhü'l-ʿālemīn**

ile [2433] *T.* (TDK, 2011: 1171)

bk. āh ile vā, āh ile vāh, āh ile vāy, bu nev ʿile , bu vech ile , cebr ile, cehd ile, cevr ile, feryād ile, ġavġā ile, göz ucı ile baḳmaḳ, ḫāk ile yeksān, ḫāk ile yeksān eylemek, ḫāk ile yeksān olmaḳ, ḥırş ile, hīç bir vech ile, ʿışḳ ile, istiġnā ile, ḳıṣṣa-i Ferhād ile Mecnūn, lezzet ile, nāz ile , nāziklik ile, ne vech ile, ne yüzden/ne yüz ile , nīst hest/nīst ile hest/nīst ü hest, nişib ile firāz, oran ile, remz ile, rezm ile, sürʿat ile, şevḳ ile , ṭūp ile çevgān, yoġ ile varından giçmek, yoġ u var/yoġ ile var, zamān ile, żarb ile, zevḳ ile, ẓulm ile , zūr u zār ile, zühd ile

(ile [2431], iledür [2])

1. Kelimelerin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz.

G2-2. Eger ẕāhir göz **ile** ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulūʿ / Giceyi encümler **ile** zeyn idüp tār eyledüñ
G5-6. Güller **ile** gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri zār eyledüñ
G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān **ile** / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini nūruñ **ile** / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ **ile** bugün bāġ-ı vücūd
G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān **ile** kim sürdi yüzin / İki ʿālemde saʿādet buluban eyledi sūd
G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ **ile** melekler saña çün oldı cünūd
G9-11. İdelüm cān **ile** biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / Saña vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G10-4. Cān **ile** her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışdan
G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh **ile** seni aldamasun şaḳın bu zāl
G15-2. Būy-ı misk **ile** dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber şaçından böyle müşk-efşān şabā
G23-3. Şefāʿat ābı **ile** yu sefīd it / Günāhumdan yüzüm olmaya esved
G23-5. Muḥibbī cān **ile** ister ḳapuñı / Ḳapuñdan idesin ḫāşā anı red
G24-6. Olurdı cān **ile** dil ḳıble-gāhı / Görinse gözüme ebrū-yı ġarrā
G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil **ile** ġażā
G27-3. Būseye bir cān nedür biñ cān virürdüm cān **ile** / Yarım aġız būse ikrār eylese yārüm baña
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun **ile** mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G33-3. Vaşlına anuñ irmek mümkin degül / Şehler **ile** hem-nişīn olmaz gedā
G34-1. Laʾl-i lebüñe ger dir isem nʾola Mesīḥā / Bir ġamze **ile** öldürüp eyler yine iḥyā
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān **ile** göñlüm aldılar māyil aña
G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek **ile** cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G45-1. Olaldan ḫaste-dil ʿışḳ **ile** şeydā / Alupdur başına biñ dürlü ġavġā
G45-2. Bugün ʿışḳ **ile** çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda bakşam rūy-ı Leylā
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend **ile** zindān olmaya
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār **ile** olmazʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G56-5. Zülfi **ile** dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G56-6. Cām-ı laʾlüñ şun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḥışm **ile** mestāne söylersin baña
G61-5. Merve ḫaḳḳı saʿy **ile** ger kaʾbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān **ile** dil andan olurdı pür-şafā
G63-3. Zülfüñ **ile** şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña

G79-1. Nice bir bāġa hevāñ **ile** varam hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G80-4. Zülfüñi ref it görinsün gün yüzüñ / Niceye dek ol niḳāb **ile** ṭura
G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḥş **ile** ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G87-3. Zülf-i şeb-dīz **ile** ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / Işḳ ḫānesini yapsa n'ola ser **ile** binā
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i ʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ **ile** dānā
G92-1. Dostum sen olmasan gülşen gelür külḫān baña / Senüñ **ile** olıcaḳ külḫān gelür gülşen baña
G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad **ile** seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp her biri çāk ide ḳabā
G95-7. ʿIşḳ **ile** ḫoş-ḥāl olmışdur Muḥibb / Işḳdan ayırma anı Yārabbenā
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḥālüm bilmezem ʿışḳ **ile** oldum mübtelā
G99-4. Dil alup ḳaşdun bu dem ger cān ise / Olmışam ben cān **ile** ḳurbān aña
G103-1. Būy-ı zülfini şabā yili **ile** gönder baña / Ben daḥi göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ **ile** key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol perī **ile** olaldan oldı göñlüm āşinā
G105-3. Nice yıldur pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ **ile** bu dil bir yaña
G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ **ile** olmışam ben zār u ser-gerdān aña
G109-2. Zülfi sevdāsı **ile** başına neler getüreyim / Bu ḳara baḫtum **ile** ṭāli ʿ-i gümrāh baña
G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz **ile** her bir ġurāb
G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ **ile** geçmiş anı bildim ṣavāb
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh **ile** yüzer her yana deryāya düşüp
G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi ṣorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ **ile** şanki ṭutupdur beni teb
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ **ile** yandı oldı hem baġrum kebāb
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ **ile** Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura eline başını alup
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı **ile** ẕerrece Muḥibb / Aña ḫabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G135-3. Kūyuña varduġumca naṣibüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum **ile** gözden aḳan āb
G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih ḫār **ile** / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelīb
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā **ile** anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān **ile** meyl itdüñ / Elüñ ṣunma ḫaẕer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ **ile** olmaya kebāb
G148-2. Başdan aşdügin gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / Kim anuñ **ile** döner göñlüm olalıdan dolāb
G153-5. Yu gülāb **ile** Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G160-2. Baḥr-i ġam mevc ursa eyle hemān / Geşt-i mey **ile** kenārı ṭaleb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech **ile** illā ki şarāb
G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir muṣāḥib yār **ile** / Geşt-i gülşen ḳıl degül ḥāli felekden āfitāb
G167-3. Baʿde **ile** ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma ṣun sāḳī şarābı yāb yāb
G167-5. Aġız açduḳca Muḥibbī medḥüñe / Anuñ **ile** medḥüñi oḳur rübāb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr **ile** ejderden daḥi gördüm mehīb
G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb **ile** ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi ṣararmış ḫuşk-leb
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān **ile** ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G185-3. Bir bāde **ile** defʿider başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā **ile** velī olmaz müselmānı dürüst
G190-1. Naḳd-i cān **ile** kim aldı laʾl-i cānānı dürüst / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı dürüst
G195-1. Laʾl-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ **ile** gözden ol ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G204-1. Ḫār **ile** oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā dirīġ gül yüzüñe iremedi dest
G211-3. Yāri görmekden göz **ile** dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẕar bārī anuñla dil avut
G213-3. Sīne şaḥrāsında eyle cān **ile** göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ **ile** ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G217-4. Yā ḳaşuña cān **ile** ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey dost
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / Ömr daḥi Ḫıżr **ile** ʿālemde hem-ser buldı ṭut
G222-4. Bir avuç ṭoprag **ile** ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G228-2. Her kişi cām-ı mül **ile** mest olur ammā ki ben / İçeli ʿışḳuñ şarābın oluram her-bār mest
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken aña āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʾlüñ **ile** ḳand ü nebāt
G229-4. ʿIşḳuñ **ile** cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken bu murġ-ı dil / Oldı hevā-yı zülfi **ile** ḫāl-i yāre best
G235-4. Her ḫaste-dili zinde ḳılur bir ḳadeḥ **ile** / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G235-6. Bu ḳadd **ile** bu ḳāmeti gördükde müʾezzin / Ḥayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün aʾlālığı artur / Eyüler **ile** ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G236-2. Kūze **ile** laʾlüñe ire diyü / Çeşme-sār-ı çeşmüñi ḳıldum Fırāt
G243-2. Cān u dil olur müşerref būy **ile** ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G243-3. Ḳoma ḫüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech **ile** redd eylemek mihmān dost
G244-3. Dil ser-i zülfüñ **ile** düşdi zeneḫdān çāḳına / Gör o miskīn mār **ile** hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G246-2. Olur ẕāhir ḳadeḥle içme zāhid / Sebū **ile** anı içmek ẕarāfet
G248-3. Niceye degin ʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde anı eşk **ile** bir demde ʿiyān it
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ **ile** rüsvā-yı cihān it
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe ṣun bāde ʿaṣāsı **ile** ṣāb it
G255-5. Göz yaşı **ile** oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ eyle o miskīne merḥamet
G257-5. Şiʿr **ile** itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / Dime şimdengirü sen eş ār u dīvāndur ʿabeş

G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye cānān **ile** baḥş / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān **ile** baḥş
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek şemʿ-i şebistān **ile** baḥş
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm mişli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān **ile** baḥş
G258-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān **ile** baḥş
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o cānān **ile** baḥş / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān **ile** baḥş
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pā-māl eyleme / Mūr olur kim pend idüp eyler Süleymān **ile** baḥş
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki ide sulṭān **ile** baḥş
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmümʿummān **ile** baḥş
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / Şiʿr **ile** şimdengirü var eyle Selmān **ile** baḥş
G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām **ile** baḥş / Başılur elbette āḫır kim ider cām **ile** baḥş
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müşelleş içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām **ile** baḥş
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām **ile** baḥş
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse şormaz ḥālümi / Ṣubḥ şordum bilmedi çoḳ eyledüm şām **ile** baḥş
G265-5. Gül ḫacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām **ile** baḥş
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām **ile** baḥş
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemekʿām **ile** baḥş
G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden itsem ehl-iʿirfān **ile** baḥş
G267-3. Müfti vü vāʿıẓ müderris cümlesi mest olalar / İtseler laʿl-i lebüñ keyfiyyetin cān **ile** baḥş
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān **ile** baḥş
G267-5. Ey Muḥibbī cūlar idüp her yana göz yaşların / Cemʿ idüp bir yire idem baḥr-iʿummān **ile** baḥş
G268-1. İdebilmez hīç kes bu ḳalb-i maḥzūn **ile** baḥş / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn **ile** baḥş
G268-2. Ṭarz-ıʿışḳı şormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege mādūn **ile** baḥş
G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn **ile** baḥş
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān **ile** baḥş / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān **ile** baḥş
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān **ile** baḥş
G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān **ile** baḥş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şiʿr içre Selmān **ile** baḥş
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhūñ ide sen cān **ile** baḥş / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān **ile** baḥş
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde her gice müdām / Bülbül **ile** ṣubḥ olınca eylerem cān **ile** baḥş
G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beniʿayb eyleme / Ṣadr için her kişi eyler çünki aḳrān **ile** baḥş
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān **ile** baḥş
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān **ile** muḫtāc
G278-1. Cānānı cān u dil **ile** sevmek olursa ṣuç / Derdā ki āṣıḳ olana olmaya böyle güc
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri **ile** ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki ḳuc
G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ **ile** āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cüybār **ile** olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān **ile** ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ **ile** mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G290-1. Çünki sevdāñ **ile** sevdā-yı mizāc / Oldı dil yoḳdur aña hergiz ʿilāc
G297-2. Baġrı ḫūn **ile** ṣürāḥīnüñ ne ṭaḥ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri **ile** oldı baña ol tercīḥ
G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe **ile** eylemiş efsūn ḳadeḥ
G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma firāḳ ile / Olsun şarāb-ı laʿl **ile** her ʿālemi feraḥ
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş **ile** āh ruḫ
G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ **ile** ża ʿaf geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ **ile** defʿ oldı ol remed
G317-2. Gözlerüm yaşı **ile** ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / Işḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G318-3. Zebān-ı ḥāl **ile** her biri tesbīḥ / İder çeng ü eger nāy ü eger ʿud
G318-5. Muḥibbī cān **ile** sevdā-yı zülfīn / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola ol sūd
G320-2. Ser-i zülf-i kec **ile** çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne dād
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr **ile** yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḥi benümle şād
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ saʿīd / Saña bir nev-rūz **ile** olsun mübārek iki ʿīd
G328-2. Bir göz **ile** görmege cānum seni ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ **ile** ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı zülfīne / Dāne **ile** ekşer olur murġ bend
G337-1. Cān naḳdi **ile** gördi ki ben olmışam ḫarīd / İtdi metāʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G337-2. Cān terk eylese zihīʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki pīr-iʿışḳa ola cān **ile** mürid
G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ **ile** olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne bilsün ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı cān **ile** olmışdur ḫarīd
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben naḳd-i cān **ile** ḫarīd
G342-1. Yaşum **ile** gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G343-1. Selḫ-i şa bān **ile** oldıʿıyş u ʿişret nā-bedīd / Ġurre-i şevvāl **ile** yazdı felek menşūr-ı ʿīd
G343-5. ʿIyd **ile** olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm **ile** bürdüñ Niẓāmī nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G345-2. Müzeyyen sīnem itdüm dāġlar **ile** / Görenler şanur anı taḫta-i nerd
G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül **ile** ider sürūd
G346-5. İtme dirīġ cān **ile** başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G348-1. Ḳılmayaldan ol şaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / Işḳ **ile** rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād

G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan **ile** / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri ṯīri **ile** öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ **ile** tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār itmez pend
G358-3. Üns ṭutdı cānum **ile** ḫālī olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur nemed
G363-2. Naḳd-i cān **ile** metā ʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur cān **ile** serden leẕīẕ
G364-1. La ʿlüñ bitüre söz **ile** ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber leẕīẕ
G365-3. Eger rūşen ola çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / Ġubār-ı dergeh-i cānān **ile** çünkim mükaḥḥaldur
G374-5. Çirk-i dünyā **ile** olmışdur mülevveṣ bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine ṭola nūr
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr **ile** beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz **ile** ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G389-1. Dāimā ʿaḳl **ile** çün ʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ **ile** gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ **ile** ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G393-1. Cāme-i āl **ile** şehr içre gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler
G394-4. Derd-i dilini şi ʿr **ile** bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿarż ider
G394-5. Rūm illerini naẓm **ile** ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum **ile** Kāşāne ʿarż ider
G404-5. ʿÖmrüñi her dem giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb **ile** / Çünki dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma her gülşende bülbül **ile** ḫoş-elḥān olur
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur şāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ **ile** teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḫācı Ka ʿbeye varmaġ **ile** ḫumār
G420-3. Yine būy **ile** mu ʿaṭṭardur dimāġı ʿālemün / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnī **ile** / Ḳalmadı bir yiri daḥi bu dīdeden bīrün aḳar
G429-3. Nev-cevān iken belā-yı ʿışḳ **ile** / Eyledüñ āhum ʿaṣā vü beni pir
G430-1. Dehr eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer ṣunar / Baña ḫūn-ı dil **ile** cām-ı belā-perver ṣunar
G433-2. Naḳd-i cān **ile** metā ʿı vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil āhum **ile** ḳubbe-i eflāke çıḳar
G438-2. Lezẕet-i tīġ-i ġam-ı yār **ile** āḫır ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu libāsı kefen-i çāke çıḳar
G438-4. Esb-i nāz **ile** gelüp yār beni öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf **ile** gehi açar / Gice zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh **ile** benefşe ṣan levend oġlanıdur
G444-5. Gel isteme Muḥibbī benüm ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm **ile** sirişküm nişānedür
G444-6. Devrān içinde naẓm **ile** mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet ʿışḳ **ile** zīrā müsellemdür
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāḳ **ile** ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ **ile** beñzer meyānı var
G450-2. Zülf-i şeb-dīz **ile** ḳoşdum yine gülgün yaşumı / İşidelden berü kim la ʿl-i lebüñ öñdülidür
G452-2. Virmezem ʿālemlere ışḳ **ile** olan bir demüm / Vireyim her kim ki gūş eylerse ol demden ḫaber
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ **ile** āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G453-1. Şāfī şārāb-ı nāb **ile** cām-ı ṣafā getür / Ya ʿni maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G453-4. Düşnām **ile** n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü ṣenā getür
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm **ile** / Sāḥir göz **ile** ol iki ebr dānedür
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülür ʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf **ile** çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār **ile** seyr-i gülistān vaḳtidür
G462-4. Yā ḳaşlar **ile** atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram āhum **ile** bir şerer-i eflāke düşer
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller **ile** zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör ki ʿāşıḳ **ile** oynaması var
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ **ile** / Her kişinün kim meāl-i fikri māl üstindedür
G478-2. Dil teşne olup dil **ile** yenmazdan öñürdi / Ḥālümi benüm çeşme-i ḫayvāna disünler
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ **ile** yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol ma ʿmūrdur
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār **ile** perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḫāli görüp kendin müşevveş gösterür
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār **ile** yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G490-1. Dilde sermāye cihān içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı **ile** dīdelerüm nem görinür
G490-2. Bir çanaḳ bāde **ile** farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G490-4. Senüñ **ile** olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin baña ne gülşen ü ne ʿālem görinür
G491-3. Bir ġamze **ile** evvel alup göñlümi āḫır / Nāz ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller
G497-5. Dostum sevdāñ **ile** baş ḳalduram / Her ḳaçan kim çala İsrāfil ṣūr
G498-4. Cān naḳd **ile** ṭālib olup büse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G498-7. Zülfinde göñül bend **ile** gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāşıḳa bīmār ḫānedür
G499-5. ʿĀlemün ḳılur meşāmını mu ʿaṭṭar būy **ile** / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber depredür
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc **ile** efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G506-3. Yine būyı **ile** pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi mu ʿanber geliser
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ **ile** ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G510-1. Yandı dil ʿışḳ **ile** kebāb olısar / Gözlerüm yaşı hem şarāb olısar
G511-3. Dāġlar **ile** kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış ṣanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḫüsn **ile** eger sen şem ʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḫüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk **ile** ḫoş ṭuġrā çeker
G519-4. Raḳībā gel nigār **ile** bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz vardur

G541-3. Derdüñi istemişem cān **ile** dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G544-1. Sīnem bu tāze dāġ **ile** bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol gül ʿiẕārdur
G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben bād-ı āh **ile** / Nehr-i sirişk ṭurmaz aḳar rūzgārdur
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum āh kim bu ḫalḳa fāş / Āhum **ile** itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G548-4. Ḫasteyem ża ʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe **ile** damzurur aġzuma āb üç günde bir
G549-4. Gizlü rāzum āhum **ile** göz yaşı fāş itmede / Daḫi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var ṣanur
G550-1. Gāh ʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı **ile** bu göñlüm ḫayrān olur
G551-5. Yaş **ile** ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ **ile** her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G553-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur ḳalur mı cān **ile** başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā ṣol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ **ile** ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G558-5. Ey Muḥibbī nefs-i emmāre **ile** ceng itmege / Ehl-i diller göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ **ile** bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G560-1. Göñül derd ü ġam **ile** ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān zülf **ile** peyveste ḫoşdur
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı **ile** şüste ḫoşdur
G560-4. Ṣarāb-ı nāb **ile** mest oldı dildār / Kebāb-ı baġrumuñ ol meste ḫoşdur
G562-2. Cān **ile** ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Ka ʾbe ḥaremidür
G563-4. Ṣu ʾle-i āh **ile** zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā **ile** ġamı mihmān oḳur
G563-5. Söz **ile** yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār **ile** yaşum hevālanur / Çeşmi çekerse ḫançeri baġrum paralanur
G567-4. Düşnām **ile** añsa eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil ṣafālanur
G569-3. Çoḳdur bizümle ortada cānā ʿadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm **ile** pür-ṣafā olur
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd **ile** ṭolar
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām **ile** seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u ṣaḥrāyı ḳamu eşk **ile** gülgūn idiser
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ mu ʿaṭṭar bū **ile** / Kim nesīm-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ **ile** sensin ẓāhir
G584-6. Muḥibbī cürmi **ile** yüz ḳarasın / Dem-ā-dem gözleri yaşı **ile** yur
G584-7. Dil ü cān **ile** bu pendümi gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur ṣūr
G588-1. Siyeh zülf **ile** ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ **ile** perīşān iken aña / Biñ pāre ola el ṣunuban şāne ḳaṣd ider
G594-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller **ile** ezel āşinā olur
G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı **ile** anda çerāġ-ı ġam yanar
G606-2. Da ʿvā-yı ḫüsn itmege sen dil-firīb **ile** / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı var
G609-5. Didiler şi ʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu dehrüñ kemāl-i naẓm **ile** Selmānıdur
G611-1. Kec ḳaş **ile** gözleri her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġa āşıḳları her dem ḫayāl üstindedür
G613-1. Zülf-i ḳıllābı **ile** göñlüm Muḥibbī cān çeker / Baġlanur bend-i belāya ḥabs **ile** zindān çeker
G615-3. Sīne bāġında eliflerle görinen dāġlar / Serv **ile** ṣan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān **ile** daḳ gūşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G625-3. Sīnem üstindeki dāġ ġamuñı fāş ider āh / Gözümüñ yaşı **ile** çāk-ı girībānumdur
G627-2. Ġonce-veş güftār **ile** gül gibi yārüm güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G630-5. Āteş-i āhum **ile** yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī meger ol şem ʿ-i şeb-efrūz gelür
G634-3. Didüm dil-i dīvāneye āḫır olıcaḳ cā / Zencīr-i ser-i zülfi **ile** çāh-ı ẕeḳandur
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḫalḳa ʿyān / Sirişk-i çeşm **ile** tennūr-ı dilde nārumdur
G640-2. Serv-ḳaddüñ **ile** da ʿvi eylemiş / Bid işidüp yüzine ḫançer çeker
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur ki āhum **ile** āşikār olur
G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli **ile** gül üzre perçīn gösterür
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām **ile** o miskīn nicedür
G653-2. Sīm-i eşk **ile** ḫarīd olan metā ʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫ ʿvār **ile** zāhid ne cidāl eylemek ister
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf **ile** sevdāya virür / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb **ile** giçer / Görmezem gün yüzini ṣanki seḥāb **ile** giçer
G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire yarına bu ʿömr şitāb **ile** giçer
G657-3. Derd-i ser başda anup ʿārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki ṣudā ʿuñ derdi gülāb **ile** giçer
G657-4. Siḫe ṣancup çevirür göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb **ile** giçer
G657-5. Ḫ ʿvāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden ṣayma sen ol ʿömre ki ḫ ʿvāb **ile** giçer
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād **ile** ṣan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh **ile** mevc urdı yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād **ile** deryāya düşer
G666-2. Bīgāne ṣanduñ ey dost āḫır göz **ile** baḳdun / Cān gözi **ile** baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G669-2. Çeşm **ile** n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār **ile** ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G671-1. Yine gül devridür ʿālem Biḥamdillah münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine būy **ile** mu ʿaṭṭardur
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḫāl **ile** eydür bu demler özge demlerdür
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf **ile** yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ **ile** görsem ol boyı şimşād irür
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār **ile** şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G686-4. Āvāre dil ṭuyūr **ile** ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına ḳuşlar yuvalanur
G686-5. Didüm Muḥibbī ḫüsnüñe cān **ile** müşterī / Didi metā ʿı cāna virilmez bahālanur

G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb **ile** beni / Hīç revā mıdur ki insān **ile** bir ola baḳar
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān **ile** cefā tīrine sīne siper ister
G690-3. Gönlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim baş **ile** ḥüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭʿ eyle anuñ başını tīġ **ile** ḳalem-vār
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn **ile** devrān gelür gider
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh **ile** / Derdā dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz **ile** zāhid igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G698-4. Rūzgār **ile** bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / Ṣol ki dāne dāne rızḳı cemʿ idüp ḫırmen ḳılur
G699-2. ʿAnberiñ zülfini ger şāne **ile** daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler
G701-3. Cihāna nūr **ile** pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿ ini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G707-1. ʿIşḳuñ **ile** bu ḫarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün şāddur
G716-3. Zāhid bulursa ṣavmaʿada leẕẕet-i semā / Rindānun işiʿıyş **ile** çeng ü çegānedür
G720-2. ʿIşḳuñ şu ʿā ʿı **ile** bulur her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār **ile** bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle dām olur
G722-2. Ḫalvet oldum yār **ile** gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḫi ġavġā çeker
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ **ile** küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G728-5. Giçürdi ʿışḳ **ile** Mecnūn zamānın kūh-ken daḫi / Görinen şimdi ʿışḳ **ile** Muḥibbīʾnüñ zamānıdur
G730-2. Şāne **ile** zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı bir vech **ile** eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ **ile** ezelden ʿaḳl yaġıdur
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ **ile** sīnemde benüm miḫnet ocaġıdur
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān **ile** ḫāżır anuñ çeşmi şadaġıdur
G736-4. Ol mücerred cān **ile** dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn **ile** rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi perī ādem **ile** āşinā olur
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb **ile** / Ol laʿl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda zülfi ḫāl **ile** / Ṣaḳınur āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G748-1. Yārün ʿiẕārı mihr ü cebini ḳamer giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḥulḳ **ile** līkin ḳamer giçer
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna Ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ **ile** çeşmüñ firenge beñzer
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḥüsn **ile** gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer giçer
G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşīd **ile** perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḫaẕer ḳıl / Bulanıḳ ḳan **ile** çeşmüm sili var
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz **ile** ġamzesi her gün bir iştedür
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl **ile** perdür
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm **ile** zerdür
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr **ile** vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G763-1. ʿIşḳuñ **ile** cān u dil dīvānedür / Anuñ içün ḫalḳ **ile** bīgānedür
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir kelām **ile** benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G766-4. Gözlerüm yaş **ile** ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G770-3. Yāri aġyārla gördüm ṣan gül oynar ḫār **ile** / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G771-2. Zülf **ile** beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G773-4. Efser-i Dārāʾya virmez hilʿat-i Keyḫusrevʾe / Tāc-ı ʿışḳ **ile** maḥabbet ḫilʿatin Mecnūn giyer
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş **ile** ṣan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ **ile** göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña neẕr olmış yanan bağrumda yaġumdur
G791-2. Yüzümüñ üzre baş naʿl-i semendüñ / Bulur seg **ile** artuḳ çün şeref zer
G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ **ile** itme ziynet / Ki şunʿ-ı lā-yezāl ister mi zīver
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ **ile** ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur
G793-5. ʿIşḳ **ile** cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G794-2. İrdi bir ḫālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey **ile** sāḳī bu ḫālet mi gelür
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / ʿIşḳ **ile** ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G797-2. Kemend **ile** ṭurur zülfi ḳafada / Dil alur ġamzesi olmış kemāndur
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam **ile** bağrum bişmiş kebāba beñzer
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy **ile** / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār **ile** bu demde oldı ʿālem lālezār
G803-6. Naḳd-i cān **ile** dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāġlar **ile** ḳolum bir zer kemer
G811-3. Sen peri ʿışḳ **ile** ben dīvānei / Ger murāduñ var ise külḫende gör
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ **ile** ey perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār
G816-6. Ḳulluġa müy-ı sefīd **ile** didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa efendi ḳulın āzād eyler
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād **ile** bārān olur
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle **ile** gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy **ile** / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G828-4. Āh **ile** ṣanma göñül yaşını teʾṣir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ ṣanma ki ol kār eyler
G833-6. Didi ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī seni cān **ile** sevendür
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy **ile** gülşen dimāġı müşk-bār
G840-2. Yaşum **ile** baḳ bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki severler sīm ü zer
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar **ile** saña çün ol reh-nümūn giçer

G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān **ile** ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli ṣaydılar
G845-3. Bulunmaz arasalar baña mānend / Şehā şehrüñde sevdāñ **ile** meşhūr
G855-2. Cān u dil **ile** şem ʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne gibi yanmaġa dil bağlayan bilür
G858-5. Gūş itse ger bu şi ʿrümi ʿıyş **ile** ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hep ʿāşıḳānedür
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş ʿāruñı / Dehr içinde anlaram şi ʿrüñ **ile** sensin ẓāhir
G861-6. Nāme **ile** derd-i dil ḥālin nice ʿarż eyleyem / Daḫi taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm yanar
G863-4. Mevsim-i güldür mey **ile** tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn **ile** pādişehdür
G872-3. Cān **ile** kimdür metā ʿ-ı būseye dirken ḫarīd / Bu ʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl **ile** bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G885-5. Gözüñ ḳanı **ile** nāme nigāra yazüben gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G887-5. Her şeb Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti **ile** / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer çeker
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ **ile** olupdur çünki bu göñlüñ ḫamir
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum hevā **ile** / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı nāyuñ ṣadāsıdur
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz- nāk / Āteş **ile** ābı cem ʿitmiş kerāmet gösterür
G893-5. Bir ġamze **ile** sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G894-1. Cān **ile** göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şu ʿle **ile** cān u dilüm külli yanadur
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan **ile** gözler
G906-4. Ṣalınur gül ḫār **ile** ṣalınma sen aġyār **ile** / Cünbişi ra ʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz **ile** görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ **ile** dil nāre beñzer
G915-3. Āḫır yüzine baḳmaya bīgāneler gibi / Her kim güzeller **ile** ezel āşinā olur
G915(a)-5. Sāḳī-i ʿālem ʿIşḳ **ile** ḫoş-dem / Şād ü ḫurrem Vuṣlat-ı hem-dem
G917-4. Ṣalınur her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl **ile** / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G918-3. Deyre vardum yār **ile** ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G919-2. Görüp ʿāşıḳların ol māh-ı nev / Raḳīb **ile** varup bāzār iderler
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh **ile** deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G930-2. Bezm-i belāda nālemi gūş eyleyen benüm / İder belā-yı ʿışḳ **ile** bir mübtelādurur
G930-4. Cān naḳdi **ile** geldi ḳapuña yine göñül / Virdi metā ʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G934-6. Zāhidā ṭā ʿat degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā **ile** yanarsın şanma ṭā ʿat arturur
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿışve **ile** yār çeker
G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn **ile** nice Yūsuf-ı Mıṣr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı **ile** bu göñül ḫayrān olur
G945-4. Zāhidā şanma ki a ʿmāl **ile** cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ fażlıdurur yoḫsa ʿamelden ne gelür
G945-6. Şi ʿr **ile** çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Şol ḳadar bildüm ki nefs **ile** cidāl üstindedür
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ **ile** / Ḥırāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl üstindedür
G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ eylik **ile** / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl üstindedür
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm şaḥn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim kimler **ile** irte ʿişret-sāz olur
G950-4. Zülfüñ **ile** beñlerün el bir ider dil almaġa / Vāy nice ʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G956-5. Āteş-i ʿışḳ **ile** yandı dil yanıca cān daḫi / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını mu ʿaṭṭar būy **ile** / Kim meger bād-ı şabā zülfindeki bāġın çeker
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı şubḥ / Būy **ile** ʿālem ṭolar şan dökilür müşk-i ʿabir
G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf **ile** peyvestedür
G972-2. Şebnem **ile** pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nisār içün ele her şāḫlar
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu şırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ **ile** münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān **ile** bir ola baḳar
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı **ile** anda üşmedür
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr **ile** iden savaşı gül midür bülbül midür
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh **ile** / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey dost / La ʿl **ile** müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam ten gözi **ile** / Cān gözi **ile** eyledügüm aña naẓardur
G1017-4. Ṣalın serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı **ile** her dem ser-i kūyuñ şulanmışdur
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / Ḫūn **ile** şanki perveriş olmış nihāldür
G1026-2. Yüzüñ ḫūrşīdine zülf-i siyāhuñ / Yazılmış ḫaṭṭ **ile** ḫoş sāye-bāndur
G1027-2. Şeyḫ leẕẕet alsa şavma ʿasında semā **ile** / Rindüñ ḫużūrı meygede çeng ü çegānedür
G1027-4. Ḫūn **ile** itdi yine münaḳḳaş ʿīẓārumı / Bu naḳşı baña āh giçen bu zemānedür
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī şem ʿin / Şi ʿr-ārā anuñ **ile** kendüyi mümtāz eyler
G1034-3. Yaşum te'şir itmez āhum **ile** / ʿAceb āhen midür ḳalbi ya mermer
G1034-5. Gehi dāġum **ile** döndüm pelenge / Ruḫ-ı zerdümle gāh oldum ġażanfer
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ **ile** / Baña ṣardurma ḫarir-i kefeni nāzik-ter
G1041-4. Añsa düşnām **ile** bu ʿuşşāḳı / Dime anlar du ʿāyı bilmezler
G1041-5. ʿIşḳ **ile** kim ki mübtelā olmaz / Ṣorsañ anlar belāyı bilmezler
G1043-4. Āteş-i ʿışḳum **ile** çıḳdı duḫānum göklere / Sorasuz gökde meleklere duḫānından ḫaber
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz-nāk / Āteş **ile** ābı cem ʿeyler kerāmet gösterür
G1049-5. Bir ġamze **ile** sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber

G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ **ile** yine bir özge ḥālüm var
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr **ile** kimse dimesün kim kemālüm var
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı **ile** ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl **ile** per
G1066-1. Ṣāne **ile** her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Ṣöyle kim ʿālem olar ṣan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meṣeldür kīn **ile din ṭaġılur**
G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār **ile** ḫaḳḳa dehenüñdür
G1067-4. Ġam sevdi beni cān **ile** ben de anı sevdüm / Meşhūr meṣeldür bu ki seven sevenüñdür
G1070-4. Meyl-i dünyā **ile** cemʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn añılur
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ **ile** göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1073-3. Ṣu ṣaçup ey dīde ṣula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ **ile** gerdi var
G1077(a)-2. Cān **ile** ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʾbe-i ḥaremidür
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr **ile** her dem cānımuz / Gūşe-i çeşm **ile** ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G1079-4. Dil çerāġın ṣuʾlendirsemʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ **ile** yanar Edhemlerüz
G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ **ile** kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd **ile** gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1081-2. Ḳarż **ile** yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Ṣanma dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1081-7. Cān **ile** seni sevmek eger ola günāhum / ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1082-2. Bir ḳıl **ile** bend idüp zülfi ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān **ile** tek siz isteñüz
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye **ile** bu cihān ḫalḳına itdi fāş göz
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ **ile** ser-meste kim rüsvā dimez
G1092-3. Ben belā kūhınuñ açdum dostlar dırnaġ **ile** / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed ümmetiyüz / Cān **ile** Muṣṭafāyı kim sevmez
G1101-1. Neʿaceb ḫūn **ile** āġūşte olursa dilimüz / ʿIşḳ ṣuyı **ile** muḥammerdür ezelden gilimüz
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ **ile** āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ **ile** āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ **ile** oldum ḫaste bīmārı henüz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh **ile** bu dil nāle kemendin yeñemez
G1109-3. Naḳd-i cān **ile** metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki benümle dost bāzār eylemez
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ **ile** benüm tek mübtelā hergiz
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān **ile** biz müşterī / Zīre bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1120-3. Yāri aġyār **ile** gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā **ile** dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā **ile** maḥremlerüz
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ **ile** yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege yārān **ile** / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm peymānumuz
G1131-2. Eyler ḫayāl leblerüñi mest olup göñül / Dāim ṣarāb-ı laʿl **ile** serḫoşlardanuz
G1135-3. Tīr-i müjgānı **ile** ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G1141-4. ʿIşḳ **ile** dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḫi / Bir zamān **ile** Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1142-3. Zāhidā ṣanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravża-i ʿışḳ **ile** dīdār isterüz
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metāʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil **ile** geldük ki bāzār isterüz
G1149-1. Laʿlüñ var iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ **ile** şām gerekmez
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār **ile** gördüm / Didüm ʿālemde gül var mı dikensüz
G1160-1. Şūrīde olup söze ḳaçan başlaruz biz / Bülbül **ile** gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz biz
G1162-3. Zāhidā menʿeyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün mey-i nāb **ile** olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki artar eşk **ile** demümüz
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān **ile** kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ **ile** Maḥmūd / Dimişlerdür aña ḫüsn **ile** Ayāz
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ **ile** gülşen sīnemüz
G1170-1. Ḫūn-ı dil **ile** dīde olaldan ayaġumuz / Vardur mey **ile** kāse-i zerden ferāġumuz
G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi almadı gūşına / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ **ile** perver ḳulaġumuz
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech **ile** kāmillerüz
G1173-2. Her dem viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / Vardur egerçi yār **ile** ḳavl ü ḳarārumuz
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel ṣalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh **ile** muḫālif anı deryā bilürüz
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse ʿaceb mi girye **ile** rūzgārumuz
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne **ile** faḫr / Her dem Muḥibbī ʿışḳ **iledür** iftiḫārumuz
G1183-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ **ile** ḳanumuz
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān **ile** serden ṭolısardur bizüm meydānımuz
G1186-2. Ṣād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān **ile** / Menʿider ṣād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ **ile** dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez
G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ **ile** bulduñ ḥarāret / Anuñçün şiʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber ṣād olur / Gülşen içre var mı gül bārān **ile** bād istemez
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ **ile** rind u melāmeti / Ṣanmañ anuñ her işi ḳallāşa beñzemez
G1201-4. Ḳo uzansun ṣāne **ile** zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma raḳībi / Melek div **ile** hergiz maḥrem olmaz

G1203-1. Ḫayli ʿuṣṣāḳa ezel Mecnūn **ile** baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ **ile** ʿālemlere fāş olmışuz
G1208-1. Her dem ḫayāl-i yār **ile** bī-ḫūşlardanuz / Dāim ṣarāb-ı laʿlüñe serḫoşlardanuz
G1208-4. Bir gördi yine itleri **ile** bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1212-2. Gözüm yaşı **ile** gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Yaʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur ṣanma ḥazīn olmaz
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger ṣaḥāḥ **ile** oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ **ile** yanup nite kül oldı ḳaḳnus
G1216-2. Ṣaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam ḥāṣılın / Ṣāh-ı ʿışḳuñ emri **ile** itdiler beñzer nadas
G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ **ile** ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1221-2. Ṣemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār **ile** her ḫār u ḫas
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker **ile** ʿıyş ider her dem mekes
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun **ile** eylerem anuñ içün anı nadas
G1232-4. Geşt-gīr-i dehr **ile** çoḳlar ṭutuşdı gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince didi bes
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum **ile** fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār **ile** / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb **ile** ṣaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1250-4. Yāri aġyār **ile** gördüm nitekim gül ḫār **ile** / ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār **ile** bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı **ile** üstin baġlamış
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme **ile** tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv **ile** berāber ola mı ʿar ʿar ḳamış
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber girihler baġlamış / Ṣanasın zencīr **ile** biñ başlu ejder baġlamış
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḫnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan cān **ile** ider aña sābāş
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnı ʿuryān ṣanmasun / Eşk-i sürḫ **ile** anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1263-5. Ṣaldı dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh **ile** / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G1264-2. İçerse nergisi ḳanum ʿaceb mi / Ṣarāb-ı nāz **ile** mestāne olmış
G1264-3. Göreyim pāre pāre anı her dem / Ser-i zülf **ile** hem-ser şāne olmış
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl **ile** dānā imiş
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb **ile** herkes ḥuẓūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G1274-4. Zülf-i çevgān **ile** bāziçeye geldi o nigār / Ser-i ʿuṣṣāḳ aña her yañadan Ṭūp olmış
G1274-5. Naḳd-i cān **ile** Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki laʿl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi **ile** görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā şeref bulsun diyü / İtleri pā **ile** ṭamġa eylemiş
G1281-2. Eşküm **ile** ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar **ile** çün nişānum var imiş
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech **ile** dām itmiş
G1291-2. ʿIşḳ **ile** Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1294-3. Dil ʿışḳun **ile** ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʿlüñ **ile** bulısar şifā yetiş
G1295-1. Yār-ı şirindür dilā şeftālū-yı laʿle iriş / Āfitāb-ı ḥüsn **ile** bulmışdurur ol perveriş
G1295-4. Naḳd-i cān **ile** metā ʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / Aramızda yoḳ dime olsun bizüm alış veriş
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār **ile** ezelden bu ḫavāṣ
G1299-5. Tekye-i şiʿr **ile** ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿnī-i ḫāṣ
G1300-3. Ḳatl-i ʿuṣṣāḳ **ile** gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāṣ
G1301-6. İki ṭaş **ile** döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan **ile** / Yüri var şimdengirü ḫūn-ı cigerden eyle ḳarż
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir ḳadeḥ **ile** / Bulmadı görüp erbaʿine zāhid-i murtāż
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum **ile** yaşumdan ṭolıdur çün fülk üʿarż
G1315-2. Dimezem mihr **ile** yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1317-3. Kimseye rāzuñ dime sīnemde ṣaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā **ile** hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1318-4. Cān **ile** gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1321-2. Evvel refīḳ ṣoñra ṭarīḳ bu meşeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ **ile** iḫtilāṭ
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy **ile** ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḫazż
G1329-6. Āhum **ile** gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ ʿacebdür bād **ile** hem-rāh şemʿ
G1333-5. Feyż baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / Şiʿr **ile** ḳıl Muḥibb kemāla ṭamaʿ
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ **ile** yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu demʿ
G1334-2. Nāḫun **ile** mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde ḫāṣıl-ı ʿışḳı çü cemʿ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun **ile** anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ **ile** ṭopṭolu sīnesi / Olmasa nice ẓāhir ider zer miyānı şemʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir kimse kim ola benüm **ile** meşāʿ
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber **ile** eylesün ol intifāʿ
G1345-4. Zülfi **ile** kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı **ile** pür-sevdā dimāġ
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandilini / Baġrum **ile** göz biri şu **iledür** birisi yaġ
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum **ile** oda yana gülsitān u bāġ
G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr **ile** pür itmeye dimāġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir kişi **ile** eyleme lāġ
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı **ile** pür-sevdā dimāġ
G1360-1. Būy-ı zülfüñ **ile** pür-sevdā dimāġ / Dostum oldı baña ṭaġ üsti bāġ

G1360-2. İster iseñ ʿarżuñı yıḳılmasun / Olur olmaz kimse **ile** itme lāġ
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān **ile** aġzını dikem urmaya tā ki lāf
G1366-4. Ḳorḳutur nār **ile** her dem ʿāşıḳı / Şanki zāhid kendi olmışdur muʿāf
G1369-1. Ṣāfʿbāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne **ile** gülşeni cümle ṭavāf
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Şanasın kim kendüsi olmış berāt **ile** muʿāf
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar **ile** tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1377-1. Dürrler **ile** gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1381-3. Aldıʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ **ile** sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş **ile** gönlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1388-3. Tīrinüñ laʾle dönüpdür lebi ḳan içmek **ile** / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1388-4. Yeñ **ile** Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫilʿat-i şāhāne ṣadaḳ
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī şıya ger āhen ise / Faż̇l-ı ḥaḳḳ **ile** ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān **ile** / Bu meṣeldür gözden evvelʿāşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / Nice serler ḫūn **ile** āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / Laʾl **ile** ḥāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā **ile** Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḫarābıdur ḫaẕer ḳıl pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf **ile** ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı **ile** rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler bu libās **ile** saña dirler hemān zerrāḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿişyānuñı / Lerze gelür cisme ṣanki bād **ile** ditrer varaḳ
G1418-3. Baş gözüm üstine itme ḫār-ı müjgāndan ḫaẕer / Yaşum **ile** nerm olsun diyü itdüm ışlamaḳ
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb **ile** yumaḳ
G1425-2. Şuʾle virür āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş **ile** cemʿolan deryāya baḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿolsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh **ile** yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1429-1. Giceler encümler **ile** zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm **ile** atan yāya baḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn **ile** ṣuvardum yine sīnem dāġını / Bir naẕar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1431-3. ʿĀḳıbet dil fülkini ġarḳ idiser / Rūzgīr-ı āh **ile** deryā-yı ʿışḳ
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ **ile** göñül şād ancaḳ
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ **ile** bī-pervāyı baḳ
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫil ʾat-i sebz **ile** zeyn olmış seḥer ṣaḥrāyı baḳ
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān **ile** dermān virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿ **ile** ḳılmış ṣunʿ-ı Ḫaḳḳ ezhāra baḳ
G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar bu gözüm yaş **ile** / Gāh āhum geh seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / ʿIşḳuñ **ile** ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār **ile** / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi ki efġān anda yoḳ
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün **ile** bī-emān ḳaşuñ
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ **ile** zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr **ile** çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār **ile** gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya ḳarşu ṭurup cān **ile** / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G1470-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / İstemembir şeyde olsam kimse **ile** müşterek
G1471-3. Boyaduñ ḳan **ile** ey dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger çeşm **ile** zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle fenüñ
G1476-2. Bezm-i ġamda key şaḳınʿaḳl **ile** olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿel virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ **ile** yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1481-2. ʿIşḳuñ **ile** olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm **ile** ey ṣanem / Bil daḫi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1485-1. Göñlümi aldı āl ile bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām **ile** neng
G1485-4. Aġzı içün dil **ile** cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire nedür bu ceng
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ **ile** nārumdur gerek
G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki irişe murāda / Göz yaşı **ile** āh **ile** deryāyı büyütdüñ
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup āh **ile** ġavġāyı büyütdüñ
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını zülf **ile** ḫālıdur anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1497-1. Ẓulm idüp āşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād **ile** āhı görün
G1483-1. Bir lebi şīrīn içün göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik **ile** bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf **ile** başdan mı çıḳardı / Ger şemʿsözin diñlemese bād-ı ṣabānuñ
G1501-1. Ġurūr **ile** baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh **ile** eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın biledür ḳanda yürürsünʿālemüñ
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / Bu uzun sevdā **ile** buʿömri kütāhı görüñ
G1512-5. Bir söz **ile** laʾl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G1514-1. Ḫayāl-i zülf **ile** her gice ġam-nāk / Olayım gün yüzüñ göster feraḥ-nāk
G1515-5. Firāḳ odı **ile** yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi **ile** / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn **ile** göre beşer ṣanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḥsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ **ile** itdi özüñi yolında ḫāk
G1533-4. Şīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd **ile** / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā içre peleng

G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ **ile** Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1536-3. Duzeḫ ü nār **ile** zāhid ʿāşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī **ile** / Mū degül başda duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı kim / İḫtiyar **ile** degüldür cünbişi merdānenüñ
G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm **ile** / Bülbül **ile** neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ **ile** eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm **ile** ʿahduñ niçün dün gice gelmedüñ
G1548-1. Pür olupdur ḳan **ile** çünki buñarı çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa perīler dem-be-dem / Āb **ile** pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye **ile** ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G1550-5. Ey şanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ **ile** dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1556-4. Āteş-i āhuñ **ile** gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1557-1. Eyledi düşmen sözi **ile** çün ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār **ile** her dem hem-nişīn / Ömri giçer āh u feryād **ile dāim** bülbülüñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār **ile** bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1562-2. Ben ıraḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf **ile** / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz **ile** anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa mecālin ḳomadı / Gülşen-i ḫüsnüñ **ile** ẓāhir olaldan dehenüñ
G1570-5. Maḫşerde Muḥibbī umaram ide şefāʿat / Cān u dil **ile** bendesiyem çünki ben āluñ
G1576-5. İşiginde itler **ile** yār bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī iʿtibāruñdur senüñ
G1577-1. Göreyim girye **ile** yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd levḥini görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh **ile** giçer her gicesi gündüzümüñ
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb **ile** cemʿ olduġını āteşüñ
G1581-1. Tīr-i müjgān **ile** olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / Işḳ **ile** üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
G1585-4. Ādem olmaz ad **ile** ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda her dem zādelik
G1586-3. Gözlerüm yaşı **ile** ʿālemi gülgün itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur ol şunuñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum **ile** ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben ol meh-rūnuñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ **ile** bu ḳanlu yaşuñ
G1588-4. Dāġlar **ile** tenümi kim göre şaḥrāda şanur / Zāġlardur şanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf **ile** sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1592-5. Müdde īler raġmınadur şād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum **ile** murġı zār itsem gerek
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh **ile** düşdi yaşum girdābına / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḫdānı ucından / Nice kez bend **ile** zindāne girdüñ
G1602-4. Tīr-i müjgān **ile** nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf **ile** ḫālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭā noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1606-3. Zülf-i piç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / Hey nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ **ile** Mecnūn eyledüñ
G1609-3. Fikr-i miyānı **ile** tenüm döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ
G1617-1. Ṭolu sevdā **ile** başumda hevādur kākülüñ / Ḥalḳa ḫalḳa boynuma bend-i belādur kākülüñ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun **ile** mübtelādur kākülüñ
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / Işḳ **ile** eger terk idesin ser daḥi nāzik
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar **ile** yaşumı gülgün itdüñ
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Şalınca gāh zülf **ile** ruḫsāre perçemüñ
G1639-1. Ḫār **ile** memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / Giceler tā şubḥa dek diñmez fiġānı bülbülüñ
G1640-4. Zāhid eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ **ile** dīdār gerek
G1641-2. Bir selām **ile** göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G1641-4. Ḫār **ile** gördüñ meger sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1641-5. Kāha dönmişdür ża īf oldı Muḥibbī ʿışḳ **ile** / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1642-2. Şalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd **ile** serv-i revānı baña ögretmeñ
G1648-3. Nev-bahār-ı ḫüsnüñ añup didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum **ile** cihānı lālezār itsem gerek
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān **ile** püryān olan göñül
G1653-4. Gāhi şarāb-ı laʿl **ile** mestāne görinür / Gāhi ġubār ḫaṭṭ **ile** ḫayrān olan göñül
G1655-2. Gülersin ġayr **ile** ey yār-ı cānı / Beni gördükce eylersin taʿallül
G1660(a)-2. Ḳala ḫayret barmaġı aġzında her kim ki göre / Naḳşını bir vech **ile** naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār **ile** / Tīz giçer çün mevsim-i şahbā-yı gül
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / Şalınur bād-ı şabā **ile** güler oynar gül
G1661-4. Çeng ileʿūdaʿamel virdi mey-i engür **ile** / Eyledi zühd ü şalāḥı cümle tār u mār gül
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh **ile** ey dil ceres ol gel
G1665-1. Cāme-i sebz **ile** giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār gül
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem **ile** yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫʷābdan olsa seḥer bīdār gül
G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech **ile** manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1670-3. Ben senüñ **ile** ʿışḳ şaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem **ile** yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1675-4. Bīgāne şanup ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ **ile** āşinā göñül
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik **ile** sen saña itdüñ saña göñül
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ **ile** çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī āşıḳ iseñ ol ḳarāre ḳıl
G1679-3. Sipāh-ı eşk **ile** geşt it cihānı / Dilüñde dūd-ı āhuñı livā bil
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ **ile** gör nār-ı Ḫalīl

G1682-4. ʿĀşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā ḳānūn **ile** / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm **ile** memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri me ʿānīdür göñül
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf **ile** ṭoldur dimāġuñı / Her şeb fiġān u nāle ḳılup āh u vāda ol
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi **ile** hem-dem degül
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr ile ey dilber beni / ʿIşḳuñ **ile** cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1692-1. Yādlar **ile** cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1698-5. Dāġlar **ile** ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb / Ḳarşusında ḫār **ile** her laḥẓa eyler bāz gül
G1701-5. Nāḫun **ile** gel dilā sen daḥi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʿlüñ senüñ bir söz **ile** / Mürdeler iḥyā iden ʿīsi-dehānum gitme gel
G1704-1. Ḫᵛāb-ı ġafletde yaturken oldı çün bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ **ile** būyın eyledi iżhār gül
G1704-4. Āteş **ile** penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı **ile** / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān **ile** / İstemez sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ **ile** gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G1713-5. Yāri aġyār **ile** gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1715-2. N'ola bārān **ile** dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nafḥa-i ʿīsi mi degül
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḫüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān **ile** ol şafḥa muḥaşşā mi degül
G1717-5. Naẓm **ile** bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G1719-4. Çün kirā **ile** girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı **ile** aña em ḳıl
G1723-1. Oldı ezel ʿışḳuñ **ile** mübtelā göñül / Kendü eliyle başına aldı belā göñül
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār **ile** oynar gül
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn **ile** sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1729-3. Baġrumuñ yaġı **ile** bu gözlerümüñ şuyını / Yaḳmaġa ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1730-3. Ġam **ile** taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G1733-3. ʿIşḳ **ile** bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ **ile** ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol leẕẕet **ile** ḳand ḳıl
G1735-5. Oldı ḥācet-mend Muḥibbī cān **ile** ol yüzüñe / Gösterüp dervīşe yüz kendüyi ḫācet-mend ḳıl
G1736-1. Firḳat **ile** eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şemʿ-i cemālüñe dil **ile** cānı bil
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn **ile** bir aneden / Ṣanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1746-1. Ey perī mihr **ile** luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı laʿl / Her ḫum görindi bāde **ile** ṣan kān-ı laʿl
G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre āh / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil **ile** nişān-ı laʿl
G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez seng **ile** birdür semān-ı laʿl
G1748-1. Nūr **ile** başdan başa bir āfitāb ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ **ile** rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān **ile** mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ **ile** Mecnūn olan şeydāya ṣal
G1752-5. Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ **ile** Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ **ile** eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān **ile** bir laʿl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān **ile** güreş / Başar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳılʿanḳā gibi / Himmet-i bālān **ile** ʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1760-4. Hīç te'şir ide mi yaşum **ile** āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh **ile** bārān olan yaşum / Baḥr-i ġam içre mercān olan yaşum
G1761-3. Dökse şaçılsa hergiz aña kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet emr **ile** terḫān olan yaşum
G1762-4. Āh itdükce gözümden dökilür ḫūn-ı ciger / Zeyn olur lāle vü güller **ile** her bir yañum
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi **ile** her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1775-1. ʿIşḳuñ **ile** bu dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin kesi bu derdüme tīmār iñledüm
G1778-5. Güşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār **ile** farḳ olmaz ten-i zārum benüm
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ **ile** ḫayrānum / Düşüben vādilere derd ile ser-gerdānum
G1780-3. Cān **ile** kim ki ide derdi ḳabūl / Añılmazam diye devā sevdüm
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum **ile** nedür ḫālüñ ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet **ile** ṭopṭolu dilüm
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ **ile** ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu terkeşem
G1785-7. Altun şu **ile** şiʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / Zer-dūz-vār şanʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum **ile** andan yāre irsāl eyledüm
G1787-4. Ber-bād olurdı āhum **ile** ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce tāze vü ter olmasa bu gilüm
G1792-1. ʿIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām **ile** yanup ṭutuşup şu ʿlesin tīz eyleyem
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger gelse şudāʿ / Eşk **ile** ḫāk-i derini şandal-āviz eyleyem
G1793-4. Ben nice maḥbūb **ile** meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ **ile** yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ **ile** meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli **ile dāim**ā ḫoşum
G1797-2. Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar **ile** sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf **ile** bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʿli yādına / Kim ḫayāl-i dilber **ile** ḫoş şafāmuz var bizüm

G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn **ile** sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy **ile** / Didüm gel tār **ile** zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur Muḥibbī / Didi ḥüsn **ile** ben daḫi Ayāzam
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān **ile** olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1809-2. Ṭalalum göz yaşına māhi-veş / Baḥr-i eşk **ile** āşinā olalum
G1810-3. Görelden ol semen-beri bī-iḫtiyār olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı **ile** sīne-çākıyam
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār **ile** dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ **ile** yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G1816-3. Şanma ki senden uşanam ey bī-vefā şanem / Tīġ-i cefāñ **ile** dilüm itseñ dilüm dilüm
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār **ile** mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum benüm
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūmaʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ **ile** ceng eyledüm
G1819-3. Ḳoşup şeb-diz-i zülf **ile** bugün gülgūn-ı eşkümi / Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum
G1820-6. Sensüz günümi şorma ki (ne) nev **ile** giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn **ile** bir nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1825-2. Eger olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ **ile** bīmāram
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḥayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ **ile** ola şöhretüm
G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı **ile** şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz **ile** giçer sāʿatüm
G1829-3. Gözümüñ ḳarasını ḥall ideyim eşküm **ile** / Bārī bu nevʿile görmege ola çāre didüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān **ile** dilberlerüñ yolında ammā şādıḳam
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ **ile dögül**miş ḫākdur göñlüm
G1841-2. Nāḫun **ile** gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1841-3. Dūd-ı zencīr **ile** aşılan felekler saḳfına / Görinen ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur benüm
G1844-3. Seni cān **ile** eger sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh **ile** yüzi ḳare benem
G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḫam **ile** boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G1847-4. Şiʿr-i çevgān **ile** çalmaġa meʿānī ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿni meydān isterem
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli **ile** bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin cām **ile** ṣafāya virüp / Ḥurūş-ı cūş **ile** deryā gibi ṣafāda olam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar **ile** başdan ayaġa yanup çün ḥāl olam
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar **ile** sīnemi ben lāle gibi daġladum
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ **ile** evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān **ile** / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı andum aġladum / Yār **ile** evvel giçen devrānı añdum aġladum
G1874-1. Çün ḫırāmān-ḳad **ile** sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı ṣanma kārumdur benüm / ʿIşḳ **ile** olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G1879-1. Cān **ile** bir ṣanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem
G1880-1. Sīnem üzre dāġ **ile** biñ dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf **ile** sevdālar yine / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G1884-4. Nitekim ḥüsn **ile** sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben daḫi bir dāneyem
G1885-4. Küfr-i zülf **ile** eger ḳaṣr ide īmāna ḫaṭı / Tiġlar alup eleʿazm-i Firendūş idelüm
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh **ile** ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1891-2. Umaram zülfüñ **ile** cān u dili bend idesin / Olmaġa ḫabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne varam
G1892-2. Gözüm yaşını merdüm silmek **ile** / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitinüm
G1893-2. Bu dil-i dīvānem **ile** eylerem dāim kelām / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm benüm
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ **ile** kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmazʿaceb żikum benüm
G1895-3. Yineʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ **ile** ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şemʿ-veş / ʿIşḳ **ile** evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1897-1. Sūz-ı ʿışḳı güş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ **ile** bu fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār **ile** ḫaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G1901-2. Küfr-i zülfüñ **ile** artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G1903-1. Maḥabbet desti **ile** çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum
G1904-5. İderdüm Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafā **ile** özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā ḳıblem
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ **ile** düşelden baḫr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ **ile** āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb ḫālüm n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1909-3. Ḳaplana dönse dāġ **ile** cismüm ʿaceb degül / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākıyam
G1909-4. Bir cürʿa **ile** eyledi ġamdan beni ḫalāş / Anuñ içün ki muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi / Zebān-ı ḫāl **ile** derd-i derūnum āşikār itdüm
G1911-3. Balına el şunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd **ile** ol āḫır virür ol saña sem
G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme ḫār u ḫāş / Ṣunsalar āb-ı ḫayāt **ile** gerekmez cām-ı Cem
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn **ile** miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña ḳaşruñ güzelüm / Meger āhum eli **ile** irişe aña elüm
G1916-3. ʿIşḳ **ile** cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G1920-7. Şiʿrümüñ sūzı **ile** yansaʿaceb mi dil ü cān / Yana odlara Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1921-2. Ey ṭabībā ḫasteyem ḳānūn **ile** ḳılmaʿīlāc / Şerbet-i laʿlüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye **ile** gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam
G1924-5. Kaʿbedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān **ile** ḳurbānuñam
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı **ile** eger āh çekem / Evc-i felekde mihr **ile** māha sipāh çekem
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb **ile** cāh çekem

G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ **ile** melekler çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G1928-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Üstine cān virmek **ile** ola kim ḳāyil ḳılam
G1929-1. Āteş **ile** dil yanar sīnemde vardur nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb **ile** gönüller mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli **ile** uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi kej-düm
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Ṣanmañuz dil āteşin āb **ile** teskīn eyledüm
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz **ile** ḳaşın bī-bedel didüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft **ile** dün ol nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G1952-2. Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu gönlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ **ile** cānı ḫayrān eylesem
G1965-5. Ey Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşcār **ile** / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān **ile** güher-bār olupdur gözlerüm
G1972-4. Ger yaparsa bu yıkıḳ gönlüm evin bir seng **ile** / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G1975-1. Cāme-i sebz **ile** bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum var benüm
G1977-3. Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḫācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism **ile** ḫāk olmışam
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ **ile** Ferhādam
G1980-3. Görüp cemāli şem ʿini pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān **ile** ben oda yanaram
G1982-2. Senüñ mihrüñ **ile** māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G1983-1. Tāb-ı ruḫ **ile** yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki defʿ ide āteşüm
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ **ile** ṣaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuşum
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ **ile** dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen **ile** pūlād hem
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli **ile** ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh **ile** olup memlū ṭolu ḫāşākdur gönlüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ **ile** Muḥibbī yine deryālar gibi / Şarşar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż **ile** ʿuṣṣāḳa merḥamet / Olmaz güzeller içre bugüne ʿamel didüm
G1993-4. Eger ʿışḳ **ile** bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri **ile** gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2004-3. Oldı sevdālar **ile** pür çü dimāġ / Defʿ içün cūybāra ʿazm idelüm
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳun mey yirine / Dostlar **ile** pürdür yimeñüz aşum benüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād **ile** miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ **ile** dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2010(a)-1. Cāme-i sebz **ile** bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü līkin gümānum var benüm
G2012-3. Bu tende dāġum **ile** kūh-ı pelenge döndüm / Bu rūy-ı zerdüm **ile** ṣaḥrā-yı ġamda şīrin
G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çeke gelüpdür / Āb-ı maḥabbet **ile** yoġurdılar ḫamirin
G2012-5. Ẓāhir göz **ile** baḳduñ sen beni şāh ṣanduñ / Bāṭın göz **ile** baḳsañ bir kemterin ḫaḳīrin
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme özini ʿışḳ **ile** bī-ʿār iden
G2014-1. Ġam ġuṣṣa **ile** niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uṣanam ben
G2017-2. Ġamzeñ **ile** zülfüñe ey dost ben ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ **ile** sen daḫi ʿaceb yanmaz mısın
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʾilāc olmaz şifā ḳanuñ **ile** / Bulımazsın zaḫmete girme ṭabībā çāresin
G2021-5. Zülf-i sevdāsı **ile** düşdüñ Muḥibbī vādiye / N'olısar ḫālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ **ile** ben dāsitān
G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh **ile** eyler semā bir per-i kāhum ben
G2029-4. Yā yazaldan ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḫaṭṭ **ile** / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿvīz-i cān
G2030-3. Zülf-i şebdīzi **ile** ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḫūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān **ile** dīdārı ben
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ **ile** vücūduñdan eser / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz **ile** / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2035-1. Cāmiʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā ḳaş olsun / Dil ü cān **ile** aña secde ḳılan baş olsun
G2035-4. Sāġar-ı çeşm **ile** ṣun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā aş olsun
G2036-2. Naḳd-i cān **ile** buluna bil maḥabbet cevheri / ʾIşḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn **ile** sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ **ile** Maḥmūd'dan
G2041-4. Dilā ʿışḳ **ile** ger olsan ʿaceb mi ḫaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn **ile** bu ḫulḳ **ile** Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2043-5. Ḫāk-i der **ile** gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā yolın
G2046-1. Ey gönül sevdā-yı ʿışḳ **ile** anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān **ile** seni seven
G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū **ile** / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk **ile** / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2054-4. Ḳānīʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ **ile** dīdār isteyen
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı añaʿışḳ **ile** dīdār isteyen
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ **ile** başdan şemʿ-veş yanardı ten
G2064-2. ʾIşḳa düşdüm cān u dilden giçdüm āh / Kimseler ʿışḳ **ile** yoldaş olmasun
G2067-4. Tīşe-i āh **ile** yap yap keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin
G2070-1. Yine ezhār **ile** zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2070-2. Şaḫn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller **ile** cennete döndi cihān
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār **ile** hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2071-4. Şāne **ile** zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden

G2075-6. Ṣād olmış iken ʿışḳ **ile** anma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2077-3. ʿIşḳ **ile** hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥükm / Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ **ile** ya hū diyen
G2080-1. Güller **ile** zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ **ile** Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz **ile** yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu **ile** bir ḫākdan
G2085-5. ʿIşḳ **ile** āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2095-2. ʿIşḳ **ile** meydāne girsem ey faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı **ile** gerd olan
G2095-3. Hem-cenāḥ olur bugün ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf **ile** / Āşiyān-ı vādi-i dehre girüben ferd olan
G2103-3. Kaʿbeye varmaz o kim görmeye yoluñ zaḥmetin / ʿIyd-ı vaṣla iremez cān **ile** ḳurbān olmayan
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi şan bād **ile** bārān içün
G2105-5. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān **ile** ol ḳaşları miḥrāba ben
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ **ile** / Sīne bāġına temāşā ḳıla bu ümmīdeyin
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum **ile** ey sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2111-3. Ne ṭarīḳ **ile** ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden şor sen
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār **ile** biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2116-3. Tāze dāġ **ile** sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil şoḥbetin
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz **ile** ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2123-2. Bir ġamze **ile** fitne şalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir şīve ile āfet-i devrān degül misin
G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i miʾşedür dāġ **ile** pür-ḫālem bugün
G2128-2. Nūş-ı cām **ile** göñül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur kiʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk **ile** Ceyḥūn olasın
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ **ile** / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ **ile** oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2132-2. Kim bıçaḳ şuna baña ben aña boyın ṣunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān **ile** ḳurbānam ben
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ **ile** zemīn / Güş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār **ile** ḥayāt / Ḳullarına şunʿın iẓhār itdi Rabbü'l-ʿālemīn
G2134-1. ʿIşḳuñ **ile** şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays **ile** gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm yāre ʿilāc / Bir cevāb **ile** didi derdüñe dermānam ben
G2137-1. Zaḥmuñ **ile** sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan **ile** çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳ **ile** aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2140-5. Ṣorsa ḥālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ **ile** ben iñledügüm anuñ içün
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā **ile** zemīn
G2142-4. ʿĀşıḳam şanmañ beniʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ **ile** giçen bir demin
G2143-3. Bī-bahā ḥüsn **ile** olsa olmasa şīrīn-suḫan / Kimdürür iden tefāvüt ṣūret-i dīvārdan
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur ḥayāt āb **ile** ʿömr-i cāvidān
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı **ile** gerçi ki Mecnūn añılur / ʿIşḳı gel ṣaḳla Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk **ile** yoluñda bir kiyāham ben
G2154-2. Ol perī ʿışḳ **ile** çün baña gösterdi yüzin / Ḥāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünūn
G2158-1. Seyr idüp ezhār **ile** oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2183-4. Öldürürsin ġamz **ile** biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2189-1. Kemend **ile** ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2192-3. Yār olma her le'ime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār **ile** olmış hem-nişīn
G2193-1. Cevr ü cefāya şundı yine rūzgār elin / Var mı cihānda menʿ **ile** kimse ṭutar elin
G2193-3. Cān u dil **ile** yanmaġa pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe ʿāşıḳ şunar elin
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ **ile** bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2196-2. Ṣaḳın aldanma devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil **ile** dir rübāb ṣaḳın
G2196-3. Ser- iʿāşıḳ hevā **ile** memlū / Bāda virür seni de ḫʿāb ṣaḳın
G2205-3. Öldür beni anlar **ile** tā kim naẓaruñ var / Ol müddeʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān **ile** kim söylemem efsāne ben
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān **ile** / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl **ile** bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech **ile** ol sāġar-ı Cemşīdden
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb **ile** ḫāli degül tevḥīdden
G2216-2. Zülfüñ **ile** ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil menʿitme āb u dāneden
G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem **ile** göñlüm eglerem / İñildisini gūş ideli āsiyābdan
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ **ile** her laḥẓa savaş itmek neden
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek **ile** anı fāş itmek neden
G2223-4. Ḫusrevā çün ḥüsn **ile** cānān-ı-ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme āḫır ṣorılur dāddan
G2234-1. Elüñden ne gelür ey dil ḫayāl-i yār **ile** eglen / İdüp feryād bülbül-veş fiġān u zārile eglen
G2234-2. Cemāli ṣemʿüñ anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār **ile** eglen
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḫr içre bī-çāre / Olupʿālemde āvāre dilā nā-çār **ile** eglen
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur ʿāşıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār **ile** eglen
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʿlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār **ile** eglen
G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı naḳş itdüm yine müjgān **ile** / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı seng eylesün

G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan **ile** gören nigār elin
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam / Ṣundum nigārā cān **ile** çün tāb-dār elin
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān **ile** ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān **ile** ben
G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını maḥşer güni / Vārid ü ġamda ḥażrete çāk-ı girībān **ile** ben
G2244-5. Yazdı ḥaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān **ile** ben
G2244-6. Kaʾbedür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān **ile** ben
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı żeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend **ile** zindāne ṣalınsun
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek gūşe-i çeşmüñ **ile** baña bir naẓar olsun
G2254-4. Oldum hemīn cān **ile** dīdār ʾāşıḳı / Zühhād gibi göñli ḥūrāya virmezin
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ **ile** ḥālüm nʾolur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2261-2. Olalı dāġ **ile** dil kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam neʿaceb deşt-i belā mīşelerin
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḥüsn **ile** mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2262-5. ʿIşḳ **ile** Maḥmūdʾuñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ **ile** mümtāz olup ḥüsn **ile** Ayāz olasın
G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / ʿIşḳ **ile** taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān **ile** ṭoldı derūnum ḳan **ile** / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2264-4. ʿIşḳuñ **ile** bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2264-5. Gözden döküp her dem demi seyr eyledüm bu ʿālemi / Çekmek **ile** bār-ı ġamı ḥammāl olayın bir zamān
G2265-4. Güş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir naẓar ḳılsun gülüñ ḥār **ile** ḫandin gözlesin
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn **ile** pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2268-3. Zülfi sevdāsı **ile** ḥālümi gel ṣorma benüm / Göricek anlayasın ḥāl-i perīşānumdan
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz **ile** āhumʿalemi / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan
G2278-3. Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn **ile** ḳanda bir ola engübīn
G2288-1. Ey dost neler giçdi bu ʿışḳ **ile** serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2289-4. Şāne **ile** zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2294-3. Ṣanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān **ile** / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbīʾyi gel añ düşnām **ile** / Ḫayr ile ʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān **ile** añduñ yine şekker lebin / Leẕẕet alsa oḳuyan şiʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār **ile** / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş ḳatı **ile** ṭolsa ṭañ degül / Ḫüzn-ārā dil Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū
G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde şehā bir ṭoġrı ḥiẕmet-kārdur / Ṭurmaġ **ile** indi servüñ ayaġına ḳare ṣu
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz **ile** ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2320-5. ʿIşḳ **ile** dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-żeḳān bir ḫūb-rū
G2323(a)-3. Ten ġubārını ṣavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā **ile** yeler bir bādam oġlandan berü
G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez ol zülf ü nergis / Ḫayāl **ile** dil ü cān oldı ṣayru
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi ṣaḥrālara ḫargāh **ile** / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh **ile**
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh **ile**
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum göñlüm saña Allah **ile**
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh **ile**
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh **ile**
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri **ile** uçur ṭayr eyle
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ **ile** kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh **ile** gezen vādideki Mecnūna
G2333-4. Gün yüzüñ **ile** ḳamer alnuñı görüp didi dil / Bir yire cemʿ olduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2334-1. Hevesi zülfüñ **ile** ṣanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā tükene
G2334-2. ʿIşḳ mirāşı yir isem neʿaceb Mecnūndan / Ṣanmañ ol gitmek **ile** ʾāşıḳ-ı ṣeydā tükene
G2339-1. Çün bahār irdi gelünʿıyş idelüm cānlar **ile** / Lebi mül gözleri bādām ruḥı ḫandānlar **ile**
G2339-2. Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü yārānlar **ile**
G2339-3. Laʿl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / Laʿline ger heves itsem nʾola ben cānlar **ile**
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden nʾola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar **ile**
G2339-5. Ruḫları şevḳine yaḳup dil ü cān şemʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar **ile**
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynunda zülfüñ / Ya müşk **ile** ḳarışmış ʿanberīne
G2348-1. Yār **ile** bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metāʿına Muḥibb / Naḳd-i cān **ile** eger varup ṭaleb-kār olmasa
G2350-4. Cürm ü ʿişyāna olam cān **ile** ben muʿterif / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide
G2351-1. Enīs olsa nʾolaʿuṣṣāḳa bāde / Olur anuñ **ile** çün dil küşāde
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḫāl **ile** / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl **ile**
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl **ile**
G2353-4. Āb idersem āteş **ile** yana bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola ʿālem dīde-i seyyāl **ile**
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / Nʾeyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl **ile**
G2354-4. Kişi ʿışḳ **ile** Mecnūn olmayınca / Vara lāyıḳ degüldür kūh-ı necde
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳʿamel **ile** olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb **ile** bāde
G2363-1. Her kim ki uya cān **ile** dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2363-3. Alur dilüñi āl **ile** döner cefā ḳılur / Şaḳın alınma çeşmine baḳup elāsına
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizümʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḫased gözi **ile** ḳamer de cāmımuza
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer **ile**

G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām **ile** ḥāli nice ola
G2372-3. Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola dimāġı hevā **ile**
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ **ile** sen şala gör var şöhreti şehre
G2376-4. Gözlerüm yaş **ile** ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳar ʿālemde kim var āfitābuñ ʿaynına
G2380-1. Āh sevdā-zede olduḳ ġam-ı giysūlar **ile** / Görmezüz uyḫu yüzin göz göre ḳayġular **ile**
G2380-2. Ṭañ mı ḥaddüñde olan ḥālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar **ile**
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar **ile**
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar **ile**
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar **ile**
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr **ile** Mecnūna dönüpdür il içinde
G2387-1. Yaḳdum cihānı bu dil-i āteş-feşān **ile** / Āh eyledükce ʿālemi ṭutar duḫān **ile**
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān **ile**
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān **ile**
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh **ile** derdüm sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz imiş nerdübān **ile**
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ **ile** ḳan **ile** yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā o ḳan **ile**
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi **ile** ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār **ile** / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā **ile**
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı yārüm elma **ile**
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā **ile**
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā **ile**
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz maʿārifden ḫaber / ʿÖmrini gerçi giçürmişdür yād lāf **ile**
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanāʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭutaʿanḳā gibi varup Ḳāf **ile**
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf **ile**
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde şor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm **ile** keşşāf **ile**
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm **ile** dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasret ile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2396-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān **ile** / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı cān **ile**
G2397-2. Saña duʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / Bāġa revāne olsan o serv-i revān **ile**
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdum ʿiyān **ile**
G2397-6. Germ olma şiʿr **ile** gel igen şāʿirem dime / Ṣıġmaz mısın bu ʿāleme bir ḳaç yalan **ile**
G2398-1. Kim çıḳar başa şehā zülf-i siyeh-kāruñ **ile** / Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ **ile**
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin zerrece efkāruñ **ile**
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo sen yār olagör yārüñ **ile**
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun **ile**
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ **ile**
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend **ile** zindān arasında
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum ṣudāʿdan ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām **ile** tedbīr itmese
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh **ile** yaḳup anı bād eyleme
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt **ile** zeyn itdüm gözüm dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine
G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn **ile** miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda yürür zencīr **ile** āvāre de
G2416-2. Yüzüñe nʾola dirsem şāh-ı ḫāver / Ezelden nūr **ile** olmış sirişte
G2417-1. Sitem-i tīġ **ile** ḳılduñ cānı rişte / Ne çāre başda imiş nüvişte
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek **ile** benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb nʾitdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2421-3. Naḳd-i cān **ile** olup vaṣlı metā ʿına ḫarīd / Düşdi dīvāne göñül gör ṭamaʿ-ı ḫāmlara
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfī çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind **ile** bed-nāmlara
G2425-2. Nev-bahār **ile** bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu şafādan zer şaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2432-5. Mecnūn-ṣıfatʿışḳ **ile** dilden dile düşdi / Dil baġlayalı Leylī şaçı silsilesine
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād **ile** deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm **ile** ʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2435-3. Sāḳī piyāle ṣun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ **ile** yārüñ ṣafāsına
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ **ile** cānum irmiş idi kāmına
G2437-3. Dilber ḫayāli **ile** iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od **ile** ṣu imtizācına
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān **ile diñ** aña ṣatarsa
G2446-4. Rūy-ı zerd **ile** yine olalı deşt arslānı / Dāġ **ile** olsamʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
G2447-1. Gele ey ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr **ile** aña şemse-i eyvān eyle
G2458-1. ʿIşḳ **ile** her ki düşe derd ile hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ **ile** ḳara şaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām uʿArab mülkine İrān iline
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz **ile** / Niceler geldi senüñ gibi buʿOṣmān iline
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ **ile** ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān **ile**
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳusun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān **ile**
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şiʿr içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān **ile**
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze **ile** ḳonmış o yā ḳaşında
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft **ile dibā**lara

G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār **ile**
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī şarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār **ile**
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / Öykindügiçü ḳadduñe servüñ çenār **ile**
G2466-4. Penbe göñül ki ṣaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk **ile** āh āşikār ide
G2470-4. Āhum **ile** nice teʾşir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl **ile** / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol ṣāl **ile**
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir muṣāḥib bulmadum / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri abdāl **ile**
G2471-5. Laʾl oldı ey Muḥibbī zü-füñūnuñ dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç kıyl u ḳāl **ile**
G2476-4. Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / Yürür ġurūr-ı ḥüsn **ile** aña selām ola
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri şīrīn kelām **ile** / Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām **ile**
G2479-2. Ger bāġa vara ṣu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām **ile**
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç gördünüz ki ʿāşıḳı dünyāda kām **ile**
G2479-4. Bend itse göñli zülf **ile** ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām **ile**
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı / ʿÖmrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām **ile**
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben bu ḫāl **ile** / Beni düşürdün belā vü miḫnete bu āl ile
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl **ile**
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl **ile**
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl **ile**
G2481-6. Du ā **ile** dilerseñ añılasın / Cihān içinde cehd it yaḫşi ada
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng **ile** giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz şarābına
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā **ile** / Ḳaşdı budurur öldüre beni bu rā **ile**
G2486-2. El ṣunma genc-i ḫüsnine zülfinden it ḥaẕer / Kim başa çıḳa bile bugün ejdihā **ile**
G2486-3. Dīvāne dil ki yār **ile** ister muṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā **ile**
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine / İdem ḳabūl cān **ile** göñlüm ṣafā **ile**
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / Güldi nigār didi virilmez bahā **ile**
G2487-4. Bir ġamze **ile** sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ nʾola ḳaşına
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb **ile** ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eṣer ẓāhir degülken ṭāḳda
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng **ile** āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra çıḳdı bāġ **ile** / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ **ile**
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bel baġlayupdur ḫidmete / Servüñ indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ **ile**
G2498-3. Bī-güneh ʿuṣṣāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür ṣanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ **ile**
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meṣeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ **ile**
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ **ile**
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme ṣaḳın / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā **ile**
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem nā **ile**
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen īsā **ile**
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt **ile** bāzāre düşe
G2503-1. Zāhid olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi beng **ile** / Ḫyş ider gülşende ʿārif bāde-i gül-reng **ile**
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ eger mirʾāt-ı ḳalbüñ jeng **ile**
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng **ile**
G2503-4. Ḥaddi **ile** zülfini gördüm iderler ʿarbede / Rūm şāhı ceng ider şankim Efreng **ile**
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng **ile**
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / Vuṣlat el virmez aña cism **ile** cāndan giçmeye
G2506-4. Yār **ile** yār olmayup ḫavf ü recāda ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem **ile** göz yaşıdur fāş iden / Nʾeyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2519-1. Bezm-i mey eylemişem dün gice cānānlar **ile** / Nice cānānlar **ile** serv-i ḫırāmānlar **ile**
G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar **ile**
G2519-3. Ḳışşaya ṣıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı defterde dīvānlar **ile**
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür ki gedā ʿıyş ide cānānlar **ile**
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḫayvānlar **ile**
G2521-5. Derdā ki Muḥibb ʿār **ile** dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh **ile** / Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin dem deme
G2525-4. Ka ʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş **ile** dönsün zemzeme
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām **ile** helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ ḫüsnüñi bir vech **ile** aḥsen yaradup / Ḳomadı ḫācet ola zīver ü pīrāyesine
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / ʿĀdetdür ezel ẕebh **ile** başlansa bināya
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ **ile** işi çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẕürefāya
G2537-4. Zeneḫ çāhındaʿuṣṣāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim ṣu **ile** ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna
G2543-5. Pākdur ʿışḳ ṣaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz **ile** göñül hīç kese
G2547-2. Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum **ile** çarḫa ġulġule
G2552-1. Olayım cān **ile** ḳapunda bende / Nitekim cānum ola işbu tende
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanāʿat cān **ile** / Az u çoḳ dime ṣaḳın itme nizāʿaş üstine
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf **ile** sevdālar yine
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḫāl **ile** ḫūlar gelür derd **ile** feryāda
G2570-1. Nice bir ḳan ola göñlüm ḥasret-i cānān **ile** / Yā nice bir giçe ʿömrüm āh ile efġān ile
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān **ile**
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān **ile**

G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḥālümi / Kim göre ṣanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan **ile**
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb **ile** / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış ṣarāb-ı nāb **ile**
G2571-2. Ġam ṣebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek aḥbāb **ile**
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḥāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb **ile**
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḥrāb **ile**
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb **ile**
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād **ile** / Baña ḳarşu çağırur aġyāre uş dir ad **ile**
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi ṣayyād **ile**
G2572-3. ʿIşḳ **ile** cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād **ile**
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemün / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād **ile**
G2576-5. Ḫūn **ile** yine ṭopṭoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı **ile** eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa emirāne giçerse
G2579-1. Ḫālüm ne ola bilmezem ol āfitāb **ile** / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb **ile**
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb ciger-i dil / Mey-ḫᵛāre merdümüñ başı ḫoşdur kebāb **ile**
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / Öldürseler ger anı ġazādur ʿaẕāb **ile**
G2579-4. Ṣordum rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / Ḫall itmedi birisi suālüm kitāb **ile**
G2579-5. Gelse Muḥibbī ṣādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli budur inḳılāb **ile**
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül / Nice görülsün baḳanuñ gözi yaş **ile** ṭola
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş **ile** / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş **ile**
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş **ile**
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş **ile**
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş **ile**
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş **ile**
G2584-1. Ḳanum **ile** yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2588-1. Yaḳdum cihānı dildeki āteş-feşān **ile** / Āh eyledükce ʿālem ṭutam duḫān **ile**
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān **ile**
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān **ile**
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh **ile** dirdüm sarāyuña / Çıḳmaz imiş gök yüzine nerdübān **ile**
G2588-5. ʿIşḳ **ile** ölse Muḥibbī ḳan **ile** yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan **ile**
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı **ile** bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd **ile** ḫāliʿacib ola
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn **ile** çünkim güzīn ola
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı **ile** ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ **ile** umaram ki pençe-i mercān ola
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz **ile** bir laḥẓada döke nice ḳan / ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ kīni ola
G2603-6. Būyı **ile** ʿaceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ āteşiyle sīnede baġrum kebāb ola
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn **ile** / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd **ile** dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın ṣu **ile** ġamı derd ile ḳıl zārı
G2609-1. Ḥasret-i Leylā **ile** āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng **ile** bu ʿışḳuñ mīşesi
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı **ile** ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādilere ḫayrān u ʿuryān eyledi
G2612-5. Naʿra-i mestān **ile** iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi
G2616-5. Virmeyince cān metā ʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz **ile** müşkilümi dilber āsān eyledi
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḫları **ile** dehānı yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2619-4. Ṣu ʾle-i āh **ile** ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek **ile** sīne-çāk itdüñ beni / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā **ile** / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni
G2626-2. Seni cān **ile** eger sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2628-4. Yine ezhār **ile** zeyn oldı gülşen / Aralarında güldür tāc-dārı
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda zārı / Gül **ile** çün görür bir yirde ḫārı
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı naʿra-i āh **ile** ġulġulı
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳun / ʿIşḳ ābı **ile** yoġurmış anuñ taḫmīrini
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī cām **ile** eyle anuñ tedbīrini
G2644-4. Ṣaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ **ile** itdi göz yaşı rüsvā beni
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz **ile** dostum öldürme gel illā beni
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk **ile** / Ey zühre-çehre şāne **ile** tāra perçemüñ
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ **ile** pür içi ṭolu derd gerek
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ **ile** mümtāz olduñ / Ḥüsn **ile** zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş **ile** bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş **ile** anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı zülf **ile** āḫır helāk itdüñ beni
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ **ile** yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni
G2651-2. Her yire baṣṣa segi pāy baṣum anda ḳoyam / Ben kim olam ki segi **ile** idem peymāyi
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb **ile** şeyṭān olur bir kişi görse kendini
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ **ile** Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫi peyvendini
G2654-4. Geh rūh-ı zerd **ile** şīrem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi
G2655-5. Naḳd-i cān **ile** irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2657-1. Arturur cānʿandelībi dem-be-dem feryādını / Anduġınca gül yüz **ile** ḳāmet-i şimşādını

G2663-1. Dil itdi yine bir göz **ile** mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ **ile** / Ey ṣabā irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2667-5. Aḳmaġ **ile** iki ʿaynumdan benüm bu ḳanlu yaş / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ **ile** pür-nār gördüm kendümi
G2670-8. Bir loḳma **ile** ey dil bir gūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme ṣanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı **ile** ḳanlu ḥabābı
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde ṣanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ **ile** münaḳḳaş-in daḥi
G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl **ile** görsen Muḥibbī'yi / Mecnūn-ṣıfat ḫāl-i müşevveş-in daḥi
G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ **ile** bīdār it beni
G2685-3. Naḳd-i cān **ile** metāʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ **ile** oynar görün serv-i ḫırāmānı
G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi / Dönüp zülf **ile** örtüp pür-ġam itdi
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi gör ḥāç **ile** zünnāre ṭapındı
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār **ile** bir nice rāzum var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḫāl **ile** / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ **ile** yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār **ile** bir nice rāzum var idi
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār **ile** seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳı
G2696-5. Ey Muḥibbī içüben mest ü ḫarābāt olup / Ṭopṭolu eyleyelüm naʿra **ile** āfāḳı
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı **ile** şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil şeydā gibi
G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn **ile** / Lālelerle açılupdur sīne şaḥrālar gibi
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin bir nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan ḥüsn **ile** mülk-i cihānuñ yigregi
G2714-6. Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar ḳan **ile** bu mācirāyı
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm **ile** / Yārüñ meger ki çözdi ṣabā zülfi bāġını
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl **ile** gözleri cādū seni
G2723-1. Zülf-i müşk-āsā **ile** örtme ḳamer-ruḫsāruñı / Dostum maḥrūm ḳılma ʿāṣıḳ-ı dīdāruñı
G2725-4. Ḫūn **ile** ḫāne-i dilde yine taṣvīr itdüm / Cāme-i zer-beft **ile** bir büt-i zerrīn külehi
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem **ile** çin-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun legeni
G2728-1. ʿArż-ı ḥüsn **ile** ḥicāb eyleme cān-pāracügi / Zaḫmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi
G2729-1. Ruḫları üzreʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem **ile** yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2729-5. Bāġ-ı seyr **ile** Muḥibbī bir münāsib yār **ile** / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri cān **ile** dil / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki
G2741-1. Ṣol ḳadar itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil **ile** her ṭarafı
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı **ile** kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri
G2746-4. Raḳīb **ile** Muḥibbī'yi ṣaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü müşı
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet **ile** zen gibi
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsañ nedürür ṣanʿat / Alurlar naḳd-i cān **ile** metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb **ile** ḳızmış yañacıġı
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir aña cān **ile** "صحاعافی"
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār **ile** öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
G2762-4. Ṣol deñlü itdi Ḳays vuḫūş **ile** ülfeti / Ḳuşlar başında yapdı melāmet yuvasını
G2763-2. Bir loḳma **ile** ḫırḳaya iden ḳanāʿati / Baḳmaz o şehde aṭlasa virmez palāsını
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān **ile** terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn **ile** / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
G2778-1. Ḥüsn **ile** ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2779-3. ʿIşḳ **ile** anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl **ile** ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme bunlar çü cümle eli bir itdi
G2780-3. Saña cān **ile** ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḥi aʿlā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ **ile** şānuñı
G2783-3. Kemān ebrūñ **ile** çeşmüñ görelden / Büküldi oldı ḳaddüm ṣanasın yāy
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra **ile** çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı bāzını
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ **ile** āh Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup ḫālini her bir kiyehi
G2791-3. Zülfin giderürdi ḫüsninīʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi cān **ile** dilden tenaʿʿumı
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf **ile** ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu hevā bizi
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḫüsne zevāl / Nitekim mihr ü meh **ile** ola bu leyl ü nehār
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm **ile** bād meger ide güẓār
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech **ile** vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cemʿ olsa devā yoḳ zinhār
En1-24. Mīm merdümlik idüp gel bu Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı bu bendeñ **ile** eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr **ile** olmışdur şehā ẓulmet ḳarin
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ **ile** yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḫnet görmedümʿışḳ **ile dāim** rāḥatın
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ **ile** Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā **ile** / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā **ile**
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā **ile** / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā **ile** / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ **ile** ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā **ile** hevesdür
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ **ile** şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki şanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān **ile** dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda lāle-i ḫūnīn-kefen bilür
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol sebebden ḥaste vü ʿışḳ **ile** bīmārem henüz
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār **ile** ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz
Mh9-5. Dostlar siz cān **ile** dil fikr-i ḥam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh10-4. Her ne yirden ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng **ile** cām-ı muṣaffādan ġaraż
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāşıḳuñ ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr **ile** ġam
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān **ile** olur mübtelā
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām **ile** sāġardur bugün
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik **ile** ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Mh13-7. Ṣalınur aġyār **ile** her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḫtirām
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh **ile** kimlerdür bugün
Mh16-3. Āteş-i mihr **ile** yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr **ile** / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr **ile**
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ **ile** dem-ā-dem işbu sīnem dağladum / Dām-ı zülfinüñ ḥayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr3-14. Bunuñ **ile** ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr **ile** / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem ta ʾbir **ile**
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr **ile** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ **ile** ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn **ile** ṣanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar ṣāḥ-ı gül pāyına dökdiler direm
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd **ile** ʿademden fāriġuz
Mr6-9. Refʿ idüp aġyārı varup yār **ile** yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh **ile** bu ten mülkini cümle yaḳmışuz
Mr8-25. Yārāna diñ ʿazm eylesün / Aʿdā **ile** rezm eylesün
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār **ile** / Āhen olursa yürek gördükde anı nār **ile**
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism **ile** bu cāna tebāh
Mr11-11. Daḥi dilberler **ile** itmeyeyin ḳavl ü ḳarār / Gördükce ideyim anları her demde firār
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi / ʿIyş ider dāim raḳīb-i ḫār **ile** gül gibi
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar **ile** kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm nʾola ḥālüm bilmezem
Mr16-9. ʿIşḳ **ile** çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür senüñ
Mr17-5. Eşk **ile** gel idelüm gül yine meyḫāneleri / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān **ile** / Şemʿ-veş odlara yandum āteş-i hicrān **ile**
Mr18-4. Ṭoludur baġrum ṣürāḥī gibi her dem ḳan **ile** / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-5. ʿIşḳ **ile** günden güne ḥālüm diger-gūn olmada / Bir iken derdüm benüm artup meded on olmada
Mr19-9. Cān **ile** oldum giriftāruñ senüñ / Giceler bülbül gibi zāruñ senüñ
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ **ile** dil biryān ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad **ile** / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād **ile**
Mr26-1. Nakşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān **ile** / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan **ile** / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş **ile** dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr26-7. Eyledüñ cān **ile** dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmaz ʿaceb
Mr27-1. Ṭolaşdı dil yine zülf-i nigāra / Ṭutuldı cān **ile** dil ʿışḳ-ı yāra
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle gibi ḳan **ile** peyvesteyem
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları aġyār **ile** hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ **ile** ṣanmasun kim irişür rāḥat baña
Mr30-7. Ḥasret ile āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ **ile** ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
Nş2-1. Vā ʿızı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā **ile** / Mescid içre ṭopṭolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā **ile**
D5-2. Ne ḫoşdur yār **ile** gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol ṣoḥbetde ṣāliş
D9-1. Āteş-i ʿışḳ **ile** çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy **ile** ʿālem ṭolar şankim yanar her yirde ʿūd
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger **ile** ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẕīẕ
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaşruñı sīm ü zer **ile** / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña gūr
D18-1. Şuʿle-i āh yiter yaḳma çerāġı giceler / Āteş-i āh **ile** yandı yanısardur niceler
D20-2. Māhi-veş aġz açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḥāl-i zebān **ile** maḥabbet pulıyuz
D22-1. Zülfine tesḫīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl **ile** ʿālemi baġlar cādūyimiş
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı daḥi çeşm **ile** revān eyledi hep ʿışḳ
D37-2. Serv gibi ṣalınup her bir yaña aġyār **ile** / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden

D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm āh u vāh **ile** / Bir dem muṣāḥib olmadum ol yüzi māh **ile**
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti ben bu sipāh **ile**
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḥīd **ile** anı sedd-i İskender gibi
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihānī / Ḫoşluġ **ile** geçürseñ n'ola ʿömr-i güẕerānı
B14. Dest-i ʿışḳ **ile** ezel içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş **ile** āh-ruḫ
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ **ile** mestem
B129. Sīnem delindi ney gibi tīr-i hebā **ile** / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni men ʿeyleme / Mey **ile** taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb **ile**
B184. Gül ide ṭopraġını ḫūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī ölür ise fırḳat-i cānān **ile**
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül zencīr **ile** arslāna beñzetdüm seni
B211. Sāḳiyā sāġar **ile** ṣun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi
B213. ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy **ile** tā ṭolmayınca ḥaddi **ile** ġabġabı

2. Cümle içinde aynı görevde bulunan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz.

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān **ile** cūd
G16-2. Āhum **ile** seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler baña
G30-5. Didi Muḥibbī ey püser yoluñdadur cān **ile** ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh **ile** gedā
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan zülf **ile** kāküldür baña
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ʿār **ile** nāmūs aña
G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes āh **ile** efġānı saña
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı **ile** miḥnet beyābānı baña
G71-1. Ḥüsn **ile** ḫulḳı ʿata itdi çü Allah saña / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G73-2. Şoḥbetine zāhid **ile** vā ʿıẕuñ aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G120-2. Yaş döktügümce āteş-i āhum füzūn olur / Bir yire cemʿ olmaz iken āteş **ile** āb
G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām **ile** mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb **ile** ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb
G134-3. Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ademde ḫaṭā **ile** ʿuyūb
G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek **ile** cehd eyle olma ḫabeb
G155-4. Türk-i çeşmüñ fitneye āġāz ide / Ṣūr u şer dola ʿIraḳ **ile** ʿArāb
G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-dest ʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum **ile** kāşāne ilet
G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül **ile** bülbül-i gülzār mest
G223-3. Āhum **ile** göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben āh dost
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār mest / Nitekim būy-ı gül **ile** bülbül-i gülzār mest
G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḥüsnüñi ṣaḳla / Siḥr **ile** ṭılısm **ile** aña zülfüñi mār it
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı ṣormazam Mecnūn **ile** Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege mādūn **ile** baḫş
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng yaşumı tār eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng **ile** ḳānūn **ile** baḫş
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn **ile** baḫş
G279-1. Virildi başuña izzetle çün tāc / Olısar ins **ile** cinn saña muḥtāc
G284-2. Müşterī olalı ʿālem mihrüñe / Ḳalmadı ḫūrşīd **ile** māha revāc
G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ **ile** ecsām imtizāc
G299-2. Ḥaṭı **ile** ʿārızın görsem olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām **ile** rāh / Sāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü gel şām u ṣabāḥ
G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr **ile** mehden tercīḥ
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam **ile** şādmānam ġam daḥi benümle şād
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus **ile** mülk-i Ḳubād
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv **ile** ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi bu fende musta ʿīd
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr **ile** cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse şād
G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ ḥālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā **ile** elem mihmānıdur
G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿ **ile** pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G383-4. Sergüzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād **ile** Mecnūndur
G430-5. Tuḥfe iletür şi'r-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ **ile** şeker ṣunar
G445-2. Ḳadüm çün ḫalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳik-i eşk **ile** rūyum nigīne döndi ḫātemdür
G491-1. Başladı yine şīve **ile** nāze güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ āvāze güzeller
G499-4. Zülf **ile** çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vā ʿıẕā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid **ile minber** yaḳar
G526-4. Ẓāhirā dūram u ma'nīde yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase nezdik **ile** dūr
G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv **ile** çenār eyler du'ā / Lāle ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver imrenür
G533-5. Mest oldum ben cām **ile** yāḫūd şarāb-ı nāb **ile** / Mest eyleyen ben bī-dili la'l-i leb-i cānānedür
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār **ile** sūzāndur
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz kim söylese efsūn **ile** efsānedür
G569-5. Añsa Muḥibbī leblerüñ **ile meyānuñı** / Şi'ri ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G591-5. Şi'r-i Muḥibbī Fürs **ile** Türki'de bī-naẓīr / Tāzīde şimdi naẓm **ile** Ḥassāne ḳaṣd ider
G597-4. Gerçi Ferhād **ile** Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar

G614-3. Fikr ider bilüñ **ile** aġzuñı dil / Anı bilmez yoġ ortada görinür
G638-5. Efsāne oldı Ḳays **ile** Ferhād ḳıṣṣası / Diñleñ Muḥibbī ḳıṣṣası nev-dāstān olur
G640-3. Türk-i çeşmüñ mülk-i dil tārācına / Zülf-i kāfir kiş **ile** leşker çeker
G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ **ile** seccāde getür
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi ṣanur bād **ile** bārān olur
G679-1. Meyān **ile** lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ **ile** azum var
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr **ile** mercāndur
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān **ile** dil anuñ nişānıdur
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt **ile** Mārūtdan sāḥir giçer
G787-2. Ey ṣabā müşk **ile** ʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl **ile** ḫoş hecr **ile** melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr **ile** māha / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr **ile** āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng **ile** āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn **ile** meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre yatdılar
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr **ile** mercān getürür
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk **ile** ʿanber yaḳar
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr **ile** ẕikrüñi hemān cennetdedür
G895-4. Eksük olmaz ʿāşıḳa gerçi belā **ile** elem / Ġam degül göñli ezelden çünki miḥnet-ḫānedür
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi zār olur / Ṣankim çemende şevḳ-i gül **ile** hezār olur
G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler **ile** deyr-i muġān baña yiter
G902-2. Ay alnuñ **ile** gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre o şems ü ḳamer ister
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr **ile** cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin **ile** pister yiter
G954-1. Zülfi **ile** yüzini ördükce göñlüm teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itse ʿaḳlum deng ider
G970-1. Bilüñ **ile** aġzınuñ vaṣfında ʿaciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G971-1. Beni öldüre mi cevr **ile** cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim dürr **ile** mercān alur
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr **ile** meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G987-2. Vaṣla hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀşıḳ olmaz bilmeyince derd **ile** dermānı bir
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb **ile** beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ **ile** seccāde getür
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad **ile** ṣan iñler
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ışḳa düşüp āh **ile** zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş **ile** cānın / Nigārā bu dil-i cömerdümi gör
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda varsam / Dimez feryād **ile** efġānı vardur
G1037-3. Ġonce ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi laʿl-i lebi **ile** deheni nāzik-ter
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr **ile** māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş **ile** pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḫālüm ḳatı müşkildürür
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş **ile** biñ dillüdürür fitneleri var
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben sīnede / Āhum **ile** göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı ṣanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ **ile** ġuṣṣañı şādī bilüp ḫurremlerüz
G1089-1. Cihān bāġında çün yār eksük olmaz / Anuñçün āh **ile** zār eksük olmaz
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu dem mihr **ile** aya baḳmazuz
G1101-4. Dehenüñ fikri **ile** ince bilün ẕikri **ile** / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile İskenderüz bezm **ile** gāh Cemlerüz
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr **ile** tīz-āb beñzer beñzemez
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz şimdengirü nāmūs **ile** ʿār isterüz
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ **ile** şāba baḳmazuz
G1185-2. Cemʿ olup bir araya derd ü belā **ile** elem / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice şoḥbet ehliyüz
G1185-4. Sen şaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād **ile** Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr **ile** eyvān istemez
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn **ile** ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḥi şoḥbet beklerüz
G1196(a)-3. Dehān **ile** meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G1197(a)-1. Āhū göz **ile** yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1203-2. ʿIşḳ dersin oḳuduḳ Ferhād **ile** Mecnūn **ile** / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1206-4. Meh-rūlar şīve ileʿişve **ile** nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm n'ola cismüm / Ne ġam deryā götürür ḫār **ile** ḫas
G1242-2. Seni degül bir naẓarla dehri teshīr eyledi / Gözleri Hārūt **ile** Mārūtdan cādū imiş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ **ile** pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum savaşı var imiş
G1283-1. Yaḳma cevr **ile** cefā **ile** beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş **ile** geh ḳan **ile** ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aş / Yaḳduñ bizi bu mihr **ile** māhum niḳāba baş
G1304-2. Dil zevraḳını ṣaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl **ile** ʿarż
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān revnaḳ / Gül açılduḳca gelür çün bāġ **ile** būstāne ḫaẓẓ
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār tīr **ile** kemāndan ḫaẓẓ

G1339-7. Virmedi kimse meyān **ile** dehānından ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayba ıṭṭılāʿ
G1363-3. Tīġ **ile** tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez her ḥaṣır-i bāf
G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd **ile** māh / Mihre irişür kesāfet māh olur münḫasif
G1386-4. Derd-i ʿışḳı şorma Ferhād **ile** Ḳaysa şor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān **ile** baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr **ile** peykāne ṣadaḳ
G1399-3. Leylī zülf **ile** lebi şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn **ile** Ferhād-ı ʿışḳ
G1415-2. Gice şorsam leblerüñ **ile** meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel şunuldı şıdḳ **ile** ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu dökilen dürr **ile** mercān ancaḳ
G1450-1. Ṣūfīyā gel bāde **ile** ḫırḳa-i sālūṣa baḳ / Cān gözini rūşen eyle şīşe-i nāmūsa baḳ
G1450-5. N'olısar ḫālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev **ile** tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr **ile** māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār **ile** pūdum yoḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḫālet / Bu yüzden şanmañuz ẕevḳ ü ṣafā **ile** sürūdum yoḳ
G1464-2. Gönül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend **ile** dār ancaḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿaynuma almazam / Yiter baña çü zülf **ile** ḫāli Muḥammedüñ
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol iki mīm ü ḫā **ile** dālı Muḥammedüñ
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān **ile** ālı Muḥammedüñ
G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande **ile** gül gibi sen ḫall-i eşkāl eyledüñ
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr **ile** müyuñ
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlarun gönlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında āh **ile** vāhı görüñ
G1538-3. Ruḫ-ı şem'ine yaḳan bu dil **ile** cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān **ile** cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1560-3. Bugün faẓl **ile** ʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẕlūmda bulınmaya girībānuñ
G1561-1. Gönlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden ya'ni zencīr **ile** bend itsem gerek
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿiş gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf **ile** rūyuñ senüñ
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar elinde tīr **ile** ḫāżır kemān ḳaşuñ
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme **ile** ḳaşuñ
G1594-1. ʿĀrıżun ʿarż eyleyüp baña ʿaceb āl eyledüñ / Ṭaġıdup ṣabr **ile** ʿaḳlum beni bed-ḫāl eyledüñ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel şorma ne bilsün Ḳays **ile** Ferhād / Baña şor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1616-4. Araduñ ey dil dehān **ile** meyānından eşer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1619-1. Alur gül ʿārıżuñda būy **ile** reng / Velī ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1624-4. Derd **ile** belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḫāli mükedder daḥi nāzik
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile **ḳum** ile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1634-3. Giçdi Ferhād **ile** Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol cān **ile** serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key şaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy **ile** ḫūyuñ senüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm **ile** tīrüñ senüñ
G1661-4. Çeng **ile** ʿūdaʿamel virdi mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tār u mār gül
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm **ile** zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G1715-1. Gül **ile** ṣaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı degül / Bülbülün zārılıġı ḥayret-i dünyā mı degül
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr **ile** ʿummān ḥacel
G1742-3. Şehāʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / Ṣımaḳʿahd **ile** peymānı ne müşkil
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād **ile** Ḳays irdi benüm devrānum
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh **ile** feryād eylesem
G1777-2. Āhum **ile** göz yaşı ḳalbüñe te'ṣir eylemez / Ḳatı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem
G1778-2. Vaʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā arturursın āh **ile** zārum benüm
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād **ile** zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1795-3. Zāhidā inkārı ḳo gel ʿışḳuma / Āh **ile** eşküm güvāhumdur benüm
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān **ile** büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum
G1862-5. Ezelde cān **ile** cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḫācet ki ben arade olam
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa Ferhād **ile** Ḳaysı / Birin senge birini ṣuya ṣaldum
G1870-3. Ṣatılur görüben derd **ile** dermān / Ḳodum dermānı ol dem derdi aldum
G1872-4. Maḥabbet ḳaşrına bāni olup Mecnūn **ile** Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh **ile** zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz **ile** ṭoprağa bu rāhı çekelüm
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm **ile** zerdüm benüm
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle **ile** zārı çekem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it ṣuçını senden umar luṭf **ile** kerem
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ **ile** zülfüñ / Birine mīm didi birine cīm
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr **ile** mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḫaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān **ile** baş oynaduñ / Ey göñül merdāne sensin ey göñül merdāne sen
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd **ile** āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2041-6. Beni derd ü belā **ile** bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh **ile** zār eyleyen ey dost sensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn **ile** ḫulḳ **ile** Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller ṣayd olurlar çün bilürsin sīm **ile** zerden

G2063-4. Göricek şem ʿī pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān **ile** serden
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr **ile** ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu baş olsun
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz **ile** ḳaş olsun
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ile ʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ semā **ile** zemīnüñ minnetin
G2088-4. Noḳṭa-i laʾl-i leb **ile** mū-meyānı farḳını / Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān **ile** suḫandan
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ **ile** naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm **ile** zerden şor sen
G2150-2. Gördiler gözlerümüñ dürr **ile** mercān yaşını / Didiler olmaz ʿaceb çünki ciger-ḫūn olasın
G2166-3. Şaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya şaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām **ile** Siyāvuşdan
G2167-5. Gice gündüz gelürler şems **ile** ay / İdeler āsitānun tā ki seyrān
G2167-6. Şaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne aldı gitdi Firʿavn **ile** Hāmān
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā **ile** zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ʿālemīn
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster ruḫuñ imāmını / Bir yire cem ʿolmamışdur dostum küfr **ile** dīn
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr **ile** vefā būyı gele işbu tozumdan
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad **ile** şānuñ şaḳın
G2180-2. Dirīġ gūşına girmez fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire bu fiġān **ile** zārı n'eyleyin
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk **ile** gülgūn
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād **ile** Mecnūn
G2182-4. Ezelden baña şunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḫab **ile** afyon
G2184-2. Şıyup cihānda ʿār **ile** nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd **ile** nā-būddan
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv **ile** şimşāddan
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzündur senüñ çün Mışr **ile** Baġdāddan
G2232-3. Gāh cevr **ile** cefā **ile** yaḳarsın göñlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ʿaceb cānānesin
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ şuyına cümle semā **ile** zemīn
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ **ile** ṭaşın
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr **ile** cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr **ile** meh saña terāzū
G2461-4. Gül gibi güş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā giçdi ʿömrüm āh **ile** efġān **ile**
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Ne ʿaceb ḫāṣṣa var kirpük **ile** ḳaşında
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād **ile** Ḳays / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2470-4. Āhum ile nice te'şir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen **ile** mermere
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil şaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad **ile** ʿavrat ere
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet **ile** māl **ile**
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi **ile** ḳaşına / Daḥi ol demden dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde'l-meşrīḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın **ile** ırağ anda
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ **ile** şābına
G2570-1. Nice bir ḳan ola göñlüm ḥasret-i cānān ile / Yā nice bir giçe ʿömrüm āh **ile** efġān **ile**
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḫalāş olmaz göñül / Ġarḳ ider dil zevraḳını bād **ile** bārān **ile**
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül **ile** serv **ile** şimşād **ile**
G2581-3. ʿIşḳı benden şor ne bilsün anı Ferhād **ile** Ḳays / Biri şaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2593-2. Zülf **ile** ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā belā
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf **ile** kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ / Göñüller derd **ile** āh **ile** fiġān idüp didi eri
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb **ile** zārı
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül **ile** ḫārı
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh **ile** zārı
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr **ile** meh nūrı
G2542-4. Meyān **ile** lebinden ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle yazdı / Āh **ile** fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / İstememʿār **ile** nāmūsı olup rüsvāyi
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola cān **ile** seri
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv **ile** tehī
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād **ile** Mecnūn maḥabbet rāhını
G2726-3. Baña cevr **ile** cefā ġayrilere mihr ü vefā / Ne ʿaceb bilmeyesin sevmeyen **ile** seveni
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur / Baña birdür palās **ile** firengi
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr **ile** meh nūrı
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr **ile** cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam **ile** ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi
Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ serv **ile** ʿarʿardan laṭīf
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr **ile** cefā ġāyet de cānānum sever
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd **ile** miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / Āh **ile** nāle ḳılsa gelür şādī ḫusreve
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr **ile** İlyāsına
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā **ile** elem / Yaḳdı ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem

Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā vaṣlına anuñ dest-res / İderem āh **ile** efġān ṣanki feryād-ı ceres
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ **ile** elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
Mr17-9. N'ola Dārā **ile** Cem gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
Nş1-1. Zūr u zār **ile** viṣāline irem dime ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm **ile** zerden açılur
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma ṣaḳın ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn **ile** bir yirde dīn
D4-1. Ey dost laʿlüñ **ile** dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it
D26-2. Āhun oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr **ile** kemāndan ḥaẕẕ
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr **ile** meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B64. Çün ayru olmazam āh **ile** ġamdan / Kişiye bundan ulu hem-ser olmaz
B121. Esās-ı ʿışḳ dilde muḥkem itdüm / Ġam **ile** derdi cāna hem-dem itdüm
B174. ʿArṣa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr **ile** māhı zülfinüñ çevgānına

3. Bazı soyut adlara getirildiğinde "... olarak, ... bir biçimde" anlamında durum zarfları oluşturan bir söz.

G9-7. Kim boyın ṣunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr **ile** çün ḳavm-ı Ṣemūd
G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet **ile** / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña çün oldı cünūd
G9-9. Umaruz bize şefāʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr **ile** ḫülūd
G10-2. Eyledüñ nūruñ **ile** ʿālemi ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi
G20-5. Yansañ neʿaceb şevḳ-i ʿīẕār **ile** Muḥibbī / فی کل زمان غلب العشق علینا
G21-2. Kūh-ı dilden derd **ile** āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿışḳuñ yolında cān aña / Derd **ile** olursa yāḫūd derdine dermān aña
G36-3. Ḳahr **ile** ger öldüre luṭf **ile** gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḫışm **ile** dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G47-5. Bu Muḥibbī hecr **ile** oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G49-4. Firḳat **ile** gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G52-4. Ḫışm **ile** çeşmüñ dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah kim ʿinayetdür baña
G57-2. Dürr dişi fikr **ile** düşdüm yine bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd **ile** perverde seni dermān aña
G61-3. Cedd ü cehd **ile** nigārā irişe mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi **ile** baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G65-3. Giceler zārılıḳ **ile** dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden dūr ḳılma ḳullaruñ Yārabbenā
G68-2. Sūz **ile** āh eylesem her yaña ṣaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne ṣan ejder dehānıdur baña
G68-3. Firḳat **ile** ṣoldı giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḫāzānıdur baña
G81-1. Devrān cefā vü cevr **ile** itdi bugün cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet yarın Ḫudā
G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan olmamışdur ġam cüdā / Ölürem derd **ile** ġam benden ola bir dem cüdā
G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr **ile** teshīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf **ile** iḥsāndur baña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd **ile** de ṣanma kim dermān aña
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv **ile** ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G95-4. Tīġ-i cevr **ile** başum ḳaṭʿ eylesen / Rāżıyam tek ḳılma ḳapuñdan cüdā
G104-3. Çeşm-i mestüñ ḫışm **ile** ḳılsa naẓar / Ṭutmışam ben sīne ḫançerden yaña
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād **ile** āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bağışlar ḫande **ile** ol perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr **ile** / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ **ile** ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem derd **ile** Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G130-1. Āh kim oldı firāḳ **ile** bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G132-3. Esb-i nāz **ile** ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb
G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār **ile** / Umaram ki pāk ide maḥşerde Ġāffirü'z-zünūb
G141-4. Didi cefā vü cevrüm **ile** nice nicesin / Didüm o baña mihr gelür gördüm anı kūb
G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ **ile** eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl **ile** görinmez baña ḫᵛāb
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm odını / Derd **ile** bir āh ḳılsam yana oda āfitāb
G156-1. Hecr **ile** cān u ciger oldı kebāb / Ḥasret **ile** bu gözüm yaşı şarāb
G162-3. Vaṣl **ile** rāḥat oldı cān u dil / Gerçi kim hecr **ile** çekmişdi taʿāb
G164-5. Ḫoş giçür ʿömri Muḥibbī dād **ile** / İtmedin bād-ı ecel cismin türāb
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric **ile** ögredür añlar yāb yāb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi **ile** ki sürḫ olur dirler seḥāb
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā **ile** oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer **ile** ḫaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek ṣevāb
G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf **ile** güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G182-1. Eyledüñ sen nūruñ **ile** mihr-i raḫşānı şikest / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd eyler māh-ı tābānı şikest
G187-1. Öldürürse derd **ile** bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G189-1. Ṣabr **ile** ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum odından düşerdi ḫırmen-i devrāna ot
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr **ile** aduñ / Anda olma ṣaḳın şūr u şer dost
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd **ile** el irmez / Meger ola yine andan ʿināyet

G201-5. Firāḳ u ḥasret **ile** eşk-i çeşmüm / Ṣanasın Dicle vü ʿummāndur ey dost
G210-1. İtmezse eger yār baña luṭf u ʿināyet / Ümīd-i viṣāl **ile** olam bende nihāyet
G214-5. Meclisüñde şem ʿī gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ **ile** olmaya ger nār mest
G217-3. Dün oldı günüm hecr **ile** ey şāh-ı cefākār / Raḥm eyle benüm ḥālüme düşmen güler ey dost
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al **ile** gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G232-1. Ḫār-ı cefāñ **ile** oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini irmedi ey bī-vefā dest
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn **ile** sen dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri **ile** sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G241-4. Sen olduñ ḥüsn **ile** ḥūrşīd-i enver / Ḳapuñda cümle-i ʿuşşāḳ żerrāt
G255-1. Ademlik **ile** ḳaçma igen ey perī-sıfat / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle müşāḥebet
G256-3. Bu zerḳ ü riyā **ile** diler cennet ü ḥūrā / Bu devlete lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḥod-rū
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi dermān **ile** baḥş
G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler derd-i cān **ile** baḥş / İstemez kendüzine tā ḳıla dermān **ile** baḥş
G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca eylerem feryād u efġān **ile** baḥş
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān **ile** baḥş
G276-3. Küfr **ile** cihān ṭolmış iken şer-ʿī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc
G276-4. Ḳapuña ḥicāb **ile** yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān ile muḥtāc
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā **ile** baḫr-i ʿAdenden geç
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki saʿy **ile** olur ekser ʿiyān genc
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç **ile** cemālüñden ıraḳ olmaḳ ne güc
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā **ile** olursın çün gülünc
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül gibi / Derd **ile tā** ṣubḥ olınca ḳılma āh u zār güc
G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ ḳoma firāḳ **ile** / Olsun ṣarāb-ı laʿl ile herʿālemi feraḥ
G312-4. Zülfüñüñ fikri **ile** her gice gönlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem içre rūzı telḫ
G313-3. Yazma raḳīb adını gel sehv **ile** ṣaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasınʿadl **ile** dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G337-3. Ṣūfi diler ki bula naʿīm bu riyā **ile** / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G337-4. Sāḳī ṣarāb-ı ṣāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḥubb **ile** zāhid ola ḳadīd
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān **ile** insān olur dirlerʿabid
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd **ile** düriş bir yār bul kim ola ferd
G347-5. Olmasa vaṣluñ **ile** ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G350-4. Oluram intiẓār **ile** muḳarrer / Muʿallem itmeye ol servi āzād
G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün hecr **ile** muʿtād
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / Öliser derdi **ile** irmeden ol yāre meded
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ **ile** bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd **ile** cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr **ile** dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden zikrüñ olsun ya ṣābir
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı bizden ṣabr **ile** ḳarār
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / Ḫālin meger ki āl **ile** yārāna ʿarż ider
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey gül iẓār / Bülbül-āsā şevḳüñ **ile** eylerem ben āh u zār
G396-5. Āh kim raḥm **ile** bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G403-1. Ey dil yine hecr **ile** göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd **ile** ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm şanma bil demdür
G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd **ile** kūyuñda ḫāk-sār
G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ ey ṣanem / Dirüm esir-i derd **ile** bed-nām-ı rūzgār
G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ **ile** ḫaste vü dermānda yatur
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel şoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr **ile** defter gösterür
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler derd **ile** ḳanuna beñzer
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr **ile** ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G433-5. Baḫr-i eşkümden Muḥibbī gönlümi māhi gibi / Luʿb **ile** ṣayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr **ile** cemʿidebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd **ile** ne taḫṣīl olsa bu ʿālemdedür
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ şevḳi **ile** gözden dökilen dāimā demdür
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ **ile** Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı var
G452-3. Leblerin żikr **ile** añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken laʿl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G453-2. Tīġ-i cefāñ **ile** dili ṣad-pāre eyledüñ / Laʿl-i lebüñi merhem idüben devā getür
G455-4. Hicrān-ı ġam **ile** ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm ṣaʿbāne ṣor
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülürʿazm **ile** meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini nigār / Siḥr **ile** eyledi gencine-i ḥüsne acı mār
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret **ile** āh gider
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm **ile** ol şāh gider
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʿb **ile** cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ derdi ḳor dermān alur
G492-2. Girye **ile** gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G492-4. Firḳat **ile** ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G495-3. Kūyında didi sehv **ile** ol mübtelā ḳanı / Tā ḫaşre deñlü saña bu zevḳ ü ṣafā yiter
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī anı sen vaṣl **ile** yor
G498-2. Dürr dişleri firāḳ **ile** sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür

G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm **ile** ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G511-2. Senden ayru derd **ile** feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G512-5. Ol gözi şāhin bakışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir **ile** dil murġın ʿaceb şehbāzdur
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḫüsn ü ḫulḳ **ile** bugün ʿAẕrā giçer
G525-2. Ḥasret **ile** giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde kimse vaṣlınuñ imkānı var
G534-5. Dil gider ṣanma Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet **ile din gider**
G535-3. Ḥasret **ile** Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn **ile** Ya ʿḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd **ile** āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd **ile** helāk / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen giçer
G555-2. Luṭf **ile** ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her gūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẕarda ey göñül / Siḥr **ile** meftūn iderler gözleri mekkāreler
G561-3. Nice gün ḥasret **ile** ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ **ile** Ḳaçan āh gelür
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār **ile** degül göz yaşı nāgāh gelür
G567-2. Siḥr **ile** mār iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaṣāsını yudar anı ejdihālanur
G572-1. Ol gözi ala beni āl **ile** meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī ṣaçı Mecnūn idiser
G572-5. Hecrüñ **ile** bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u ṣaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ **ile** key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim iḫtiyār **ile** kişi serden giçer
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi **ile** ḳarşuñda / Şemʿe pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G579-4. Açılmaz cedd ü cehd **ile** girilmez göñline yārüñ / Meger kim seng-i āhenle yapılmış bāb-ı çenberdür
G581-3. Sevāb-ı ḫāc olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā **ile** o ḥāṣıldur
G590-2. Cefā vü cevr **ile** ol bī-vefālar / Cihānı başumuza dār iderler
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr **ile** gönlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G597-1. Sīnem içre āteşi ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd **ile** başdan başa ʿālem yanar
G605-3. Tīġ-i hecr **ile** şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr **ile** yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla şādiden giçmiş ġam **ile** āşinālardur
G637-5. Muḥibbī ṣanma ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd **ile** miḥnet ḳadimi yārümdür
G653-3. Serverā ḳaddüñ görüp derd **ile** ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G654-1. İşitdüm o cān ʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUşşāḳa meger mekr **ile** āl eylemek ister
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı mūlar / Çıḳar derd **ile** āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā **ile** çignedür / Yārüñ elinde zülfi meger tāziyānedür
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb **ile** ārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-süz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm **ile** redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr **ile** cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G688-5. Ṣan ṭulū ʿeyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz **ile** ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd **ile** iñler yanumca kūh-sār
G705-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd **ile** beñzüm nīlüfer
G707-2. Ādem oldur ġayret **ile** cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd **ile** āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḥāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri **ile** ġāyet de ḫayrāndur
G729-4. Sehv **ile** ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G742-2. ʿUşşāḳ gördi kim lebüñe bāde öykinür / Āl **ile** anı itmege ayaġa şaldılar
G754-5. Muḥibbī şıdḳ **ile** ʿāşıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ **ile** zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd **ile** ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi ṣanma ki saña cevāb ider
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürūr **ile** ide teʾṣir / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr **ile** Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle **ile** zār çeker
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül şevḳi **ile** / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk **ile** cān ditrer
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf **ile** didi ḳapuma gel derde çāredür
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil derd **ile** ṣan ṭolābdur
G787-1. Muṭribā nāle **ile** meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G788-1. Gönül hecr **ile** olmış zār u mehcūr / Dil ez-men dūr u men ez-dilsitān dūr
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret **ile** ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G790-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Diḳḳat **ile** ḳıl naẕar gör nice ma ʿnālar gelür
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ **ile** / Işḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G799-1. Küze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd **ile** ḫaste gönlüm iñler ṭolāba beñzer
G800-5. Muḥibbī derd **ile** oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār **ile** / Raḳṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G801-7. ʿArż-ı ruḥsār eyledi ṣādlıġ **ile** nesterin / Yüz sürer serv ayaġına her ṭarafdan cūybār
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl **ile** / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum bir zer kemer
G806-1. Ḥasret **ile** dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G815-1. Biñ şīve **ile** nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce anı aġza bu cān gelür giçer
G816-5. Ṣalınur ʿişve **ile** her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G822-5. Beni derd **ile** öldürdüñ lebüñden büse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler

G823-1. Āh itse ʿāṣıḳ derd **ile** aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur ṣan bād ile bārān olur
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ **ile** pāyı ḳor / Ḳaçurmaz ṭīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G831-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd **ile** beñzüm nīlüfer
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse luṭf **ile** laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G853-2. Beni pā-māl itme işigüñde / Kerīm olan başar mı ḳaṣd **ile** mūr
G865-1. dāimā cevr ü cefāñ **ile** göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür ṣanma anı zaḫmetdedür
G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb **ile** girmez ele ney ḥod kitābīler bilür
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr **ile** zülfindeki mūlar mıdur
G904-6. Bu Muḥibbī ḥaste-dildür ḥasret **ile** ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G905-4. Eyledi cevr ü cefā **ile** bugün ḳaddüm dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G908-5. Dil şīşesi bir daḥi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā **ile** şımışlar
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey dost / Be-ġāyet ḥāli hecr **ile** mükedder
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd **ile** bīmār kimüñ var
G914-2. Cān virmeyicek yüsr **ile** girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu daḥi çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G920-1. Genc-i ḫüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr **ile** ejder yoḫsa giysūlar mıdur
G920-2. Ḥasret **ile** atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz **ile** güldi ġonce-veş didi hezār
G929-4. Ger semend-i nāz **ile** ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd **ile** ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G948-2. İntiẓār **ile** lebüñden bulmadum bir ẕerre kām / Bir söz imiş ṣabr **ile** dirler ḳoruḳ ḥelvā
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā **ile** reng-ā-reng ider
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şi ʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn **ile** sābāşlar
G962-3. Ḫışm **ile** naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşun var
G967-1. Dāġ-ı ḥasret **ile** bitüpdür sīnem üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler
G969-2. Aġlayup zārılıḳ **ile** eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G971-3. Nice yıl hecri **ile** cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim ne bilür
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret **ile** / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G972-3. Nālem **ile** berk ditrer bir dem ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün bağrı olup sürāḫlar
G980-2. Derdi **ile** ḫoş giçer dil dilberüñ / Derdüme ṣanma devāsı ḫoş gelür
G985-2. Ḫaṭā **ile** yüzüñe gül didümse / Ḫaṭā itse n'ola ḳul ādemidür
G988(b)-5. Ṣan ṭulū ʿ ider Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz **ile** ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki dāim sürūd ider / Gül ṣevḳi **ile** bilüñ işi āh u nāledür
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā **ile** Muḥibbī / ʿAfv eyle ṣuçın n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1018-2. N'ola hecrüñ **ile** ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün dermānı vardur
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd **ile** āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1036-2. Ḳaṣd **ile** Leylī ṭurup ca ʿd-ı müselsel ʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿālem eger Mecnūndur
G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd **ile** gerdūn añılur
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir ẕerre eṣer / Şimdi bir çāha düşüp derd **ile** dārāb iñiler
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz / Derd **ile** dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1093-1. Firḳat **ile** her gice ṭañ mı ola bī-ḫᵛāb göz / Laʿl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād **ile** dildür bizüm ṭolābımuz
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd **ile** / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ **ile** ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi añа tīmārı henüz
G1112-1. Ġam **ile** bu ḫālüm yine aḥvālümi ṣormaz mısuz / Yārān nedür ḫālüñ diyü aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd **ile** bir derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1123-1. Ḥüsn **ile** ey şaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1134-1. Cihānda yār mı ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd **ile** ol hem-dem olmaz
G1135-1. Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez / Āh ider derd **ile** baġrındaki başın yeñemez
G1139-3. Vaṣl **ile** şādān olup hecr **ile** ġam-kīn olmazuz / ʿĀşıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz
G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd **ile** kişi taḳdīri taġyīr eylemez
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi **ile** gülşene vardum / Didüm ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd **ile** vādilere düşdüm / Yanumca baña olmaġa hem-rāh görinmez
G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh intiẓār **ile** / Gel ḫadden aşdı iki gözüm intiẓārumuz
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey şanem hecrüñ **ile** ger / İledürse bu şabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1175-4. Sehv **ile** itüm dimiş ben ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ **ile** ḫastedür / Bir ṣora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār **ile** giçüp çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1191-2. Ol ki dest-i himmet **ile** cāme-i cān ide çāk / Zer-libās u aṭlas u dībā-yı sulṭān istemez
G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü derd **ile** yüzin zer eyleye / Māla māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret **ile** / Kimsene yoḳ diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1222-3. Ḥasret **ile** bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1222-4. Āteş-i hicrān **ile** yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿaceb ol lebleri ʿīsi-nefes
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ **ile** yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1228-4. Esb-i nāz **ile** ḳaçan ʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa cān **ile** dil eyler heves
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden żāyi ʿ olmaz pend **ile** / Nāṣiḥā virür ṣudā ʿ luṭf eyle gel bu sözi kes
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd **ile** bülbül aġlamış
G1257-1. Oldum cefā vü cevr **ile** dilden beri yetiş / Terk itmeden yoluña bu cān u seri yetiş

G1257-4. Oldum ża῾īf derdüñ **ile** ey ṭabīb-i dil / Bir üstüḫᵛān ḳaldı bile bir deri yetiş
G1260-1. Siḥr **ile** cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün güyā bir ejder baġlamış
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ **ile** āşinā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ **ile** yatur mübtelā imiş
G1285-2. Siḥr **ile** cān u gözüñ ey dil-firīb / ῾Ālemi kendüye teshīr eylemiş
G1289-1. Ḥasret **ile** dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1292-1. Görinse tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / Gider ṣabr **ile** dilden ṭāḳat u hūş
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr **ile** / Pes ḳaçan olur gönül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne gönül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd **ile** benden ol ḫalāṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd **ile** / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv **ile** yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / La᾽li velī ki ḫande **ile** virdi inbisāṭ
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu Muḥibbī derdüñ **ile** / Olsa da eylemez devādan ḫazz
G1331-2. Yanaram ῾ışḳ āteşinde Nāṣiḥā terk itmezem / Pend **ile** pervāne yanmaḳdan olur mı mümteni῾
G1331-3. Başa yazıldı ezel ῾ışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr **ile** hīç kimse ḳılmaz müntefi῾
G1340-2. Hecr **ile** yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ῾ışḳını izhār şem῾
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ hecr **ile** ṣorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ırāġ
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret **ile** tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd **ile** āh eylese / ῾Āleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1379-4. Zāhidā ῾aceb **ile** ger sen çekdüñ ise i῾tikāf / Ben daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum mu῾tekif
G1381-1. Naḳd-i ῾ömr-i zāhidān içün buyurmışlar selef / Her ne kim ḫāṣı ḳıla olur riyā **ile** telef
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gün / Ben ḥasret **ile** öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1386-2. İñle ey dil derd **ile** tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1403-5. Gelse cefā vü cevr **ile** bu gönlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki ẕevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1413-5. Nice varıbilem kim leng merkeb / Ḥużūr **ile** irilmez menzil uzaḳ
G1414-4. Āl idersin gösterürsin al **ile** evvel yüzin / Bu ῾acebdür ṣoñra dirsin gönlümi alınca yoḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / Nice iñler derd **ile** ol ῾āşıḳ-ı ṣeydāya baḳ
G1439-4. Gönlümüñ şehbāzı ῾ulvilerde itmişken ḳarār / Bir ῾aceb lu῾b **ile** ṣayd itdi anı ῾anḳā-yı ῾ışḳ
G1452-2. Ṣınsa ger gönlüm cefā vü cevr **ile** ḳılmaz ῾aceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1466-1. Aldı eline şīve **ile** çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1475-4. Şarābı zāhidā ẕemm **ile** añduñ / Sözüñden añlanur yirsin meger beng
G1485-1. Gönlümi aldı āl **ile** bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile neng
G1493-4. Bir lu῾b **ile** leblerini sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1510-2. Olmaz idi fāş ῾ışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar **ile** degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḥālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret **ile** cān virenüñ
G1526-2. Ni῾meti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr **ile** eyler mi helāk
G1530-4. Cefā taşiyle şındı ṣabr ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ **ile** seng
G1532-2. Görmeze urma şehā ḫışm **ile** ḳıl bārī naẓar / Dostum ḳanı aranuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek
G1532-3. Giceler derdüñ **ile** āh idüp aġlar isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳa῾r-ı semek
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma ki dermān ister / Ġam u derd **ile** anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1546-3. Yüzüme burn **ile** baḳduñ beni ῾ışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ile ῾ahduñ niçün dün gice gelmedüñ
G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / Yaḳdı odlara beni hecr **ile** cevr ü sitemüñ
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür ṣanemā cevrüñ **ile** / Mürdeler zinde ola ger irişe īsi-demüñ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / Sehv **ile** cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd **ile** bīmārunām senüñ
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-gīrüm ol / Çün derd-i ḥasret **ile** dil-fikāruñam senüñ
G1566-2. Binüp semend-i nāz **ile** ῾uşşāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ῾āşıḳı çeksün ῾inān ḳaşuñ
G1577-2. Seng-i cevr **ile** dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuṣalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1580-2. Dil ṣu῾lesini seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd **ile** āhum hevā gerek
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ **ile** belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf **ile** yoḳdur keremüñ
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / Cedd ü cehd **ile** bulasın ıttışālın dostuñ
G1631-1. Derd **ile** āh eylesem yanar felek / Bu duḫāndan gücenür çeşm-i felek
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār **ile** giçer zamānı bülbülüñ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ **ile** ṣād eledüñ
G1644-2. Tīġ-i hecr **ile** iderseñ sen beni ger şāḫ şāḫ / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G1649-1. Yine bir lu῾b **ile** ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri **ile** eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şi῾rümi ḳand itsem gerek
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḥi şi῾rüm kemāl **ile** ḫacend itsem gerek
G1651-1. Siḥr **ile** ῾aḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ senüñ / Sīnemi itdi nişāne tīr-i müjgānuñ senüñ
G1660(b)-2. Derd **ile** iñledügi budur hezār / Ḫār elinden pāredür a῾żā-yı gül
G1668-3. Sırr-ı ῾ışḳı ṣaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār **ile** ῾iyān eyler göñül
G1670-2. Sırr-ı ῾ışḳı ben ne deñlü ṣaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh **ile** rüsvā-yı ῾ālem ey göñül
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān **ile** yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1674-4. Geh göñül ẕikri **ile** göñül rindin mest / Geh ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idinüp ḫayrān ol
G1676-1. ῾Āşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd **ile** dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1677-5. Giceñi tevḥīd **ile** giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā leẕẕetine beñzemez bir leẕẕet al

G1687-3. Cevrüñ **ile** gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ **ile** raḥm idüp yaşumı sil
G1691-2. Ger yaḳarsın āteş-i hecr **ile** ey dilber beni / ʿIşḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr **ile** ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭfʿit cānum al
G1705-3. Yanalıdan ruḫlaruñ şevḳi **ile** āteşlere / O ldı mūnīs cāna olup āteş-i sūzāne dil
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl **ile** göñül alur dil virme perī-zāde gel
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng **ile** bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhumʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd **ile** ḥāl
G1728-2. Āl **ile** göñlümi alduñ şoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr **ile** āl
G1742-4. Sikender-veş ümīd **ile** bu yolda / Virürsem teşne-leb cānı ne müşkil
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret **ile** giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd **ile** bu cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr **ile** yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd **ile** āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1756-5. Cān vir lebine al **ile** bir būse Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ **ile** dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl **ile** pür-ḳan olan yaşum
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri **ile** kendümi Mecnūn idem
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr **ile** efsūn idem
G1765-2. Tenümi seyf-i cefā **ile** şerḥa şerḥa ḳılup / Dilümi tīġ-i ġam **ile** hezār-pāre ḳılam
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet **ile** alup yir aña gerden ḳılam
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan dili āvāre benem / Baġrını tīġ-i cefā **ile** ḳılan yāre benem
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / Cürm ü ʿışyān **ile** gerçi ki yüzi ḳare benem
G1770-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn **ile** sābāşum benüm
G1772-4. ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam / Miḥnet **ile** giçdi sāl u māh u eyyāmum benüm
G1773-4. Hecr **ile** öldürmeyince vaşluña irgürmedüñ / Eyledüñ bu nevʿile derdüme dermānum benüm
G1778-1. Hecrüñ **ile** yandum ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ **ile** n'olısardur ʿāḳıbet kārum benüm
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile ḫayrānum / Düşüben vādilere derd **ile** ser-gerdānum
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / İtdüñ çü tīġ-i cevr **ile** baġrum dilüm dilüm
G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti / Derd **ile** gözlerüm yaşıdur yine ḫāṣılum
G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḫasret **ile** ḫārḫār hem
G1820-3. Derd ü belā vü ġam **ile** bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem ki oldı gözüm eşk-bār hem
G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād **ile** bülbülleri hem zār idelüm
G1828-4. Laʿli yādına gülüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri **ile** cānı giriftār idelüm
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez ni'delüm saʿy **ile** yār / Güle dervīş olalum niceye dekʿār idelüm
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr **ile** gel yüregümi yāra didüm
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat **ile** giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi **ile** iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle **ile** zāre benem
G1850-3. Yandı firāḳ **ile** ciger ḳalmadı bu tende eşer / Āteşe doyar mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1852-6. Derdüñ **ile** bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy **ile** vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd **ile** bīmāruñ olam
G1859-6. Ey Muḥibbī āhun **ile** yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1863-4. Ol semend-i nāz **ile** baḳmaz gelüp ruḫsāruma / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet **ile** bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş **ile** anı deryā ḳılam
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān **ile** / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv **ile** bir kez diseñ ümmīd-vārumdur benüm
G1878-3. Zülfi āfet fitne-i āḫır zamāndur gözleri / İḫtiyār **ile** degüldür zülfine meftūnluġum
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam **ile** oldı dil efkār hem / Dil firāḳ **ile** ṭolu ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr **ile** ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili medhūş idelüm
G1885-3. Ḥasret **ile** çekelüm sīnemüze yir yir elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş idelüm
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam / İñlerem tā ṣubḥa dek derd **ile** bīmār olmışam
G1891-4. Derdüñ **ile** güzelüm olalı me'nūs göñül / Derdüm ṣanma ḳoyup isteyü dermāne varam
G1897-4. Ḥasret **ile** ġam şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp tā derd **ile** çāk-ı girībān olmayam
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ **ile** ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1904-7. Ölürsem derd **ile** ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḫaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd **ile** sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1914-3. Semend-i nāz **ile** dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh **ile** bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr **ile** yandum kül oldum gülsitānı bulmadum
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum **ile** anı berbād eyledüm
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem / Saʿy **ile** olmaz imiş vaṣlı müyesser ni'delüm
G1920-6. Māh ü sāl **ile** irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1925-3. Gül yüzi şevḳi **ile** ṣubḥa degin / Olalum bülbüle hem-nefes ni'delüm
G1926-3. Yana odlara felek ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan derd **ile** ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1928-2. Ger ġam **ile** cān virem gel eyʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd **ile** āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G1939-4. Palās-ı faḳr **ile** her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem

G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr **ile** cānum ṣafā / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1943-3. Niceye dek yaḳayım dāġ-ı hecri sīnede / Ümīd-i vaṣl **ile** nice bir intiẓār çekem
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr **ile** çün ben öldüm
G1948-3. Giceler vird ü du ʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / Ṣubḥa dek el ḳaldurup ṣıdḳ **ile** āmin eyledüm
G1948-4. Bu ümīd **ile** ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm
G1950-6. Dil tekyesine derd **ile** ġam ḳondı ansuzın / Yanuma anları oḳuyup ṣanki gel didüm
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr **ile** dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr **ile** ʿaḳlum daḫi yanumda yoḳ varum
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ **ile** olur vaḳtimüz ḫoş ey ṣanem
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv **ile** / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G1979-1. Görinen boynumda ṣanmañ dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿiṣyān **ile** cemʿ olmış günāhumdur benüm
G1987-6. Derd-i dilden her ḳaçan derd **ile** ger āh eylesem / Çekilen ejderleyin göklere āhumdur benüm
G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem diyü pür-ṣevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri **ile** ṣeb-tā-seḥer idrākdur gönlüm
G1988-4. Bu ʿiṣyān u bu cürm **ile** n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur gönlüm
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş ṣürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ luʿb **ile** aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G1992-2. Gel bir naẓarcıġ eyle didüm baña dilbere / Ṣanki ḫadeng-i cevr **ile** baġrumı del didüm
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm **ile** / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā **ile** dögülüben ġubār oldum
G2000-4. Hezārān luṭf **ile** dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2001-1. Ṭutuban dāmānuñı çāk-ı girībān eylesem / Āh ḳılsam derd **ile** gözüm yaşın ḳan eylesem
G2003-5. Gerçi cürm **ile** Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh **ile** bir kenāra ʿazm idelüm
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā **ile** gidensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā **ile** gidensin sen
G2046-4. Bir ḫaṭā **ile** didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḫi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derd **ile** dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derdesin / Gerçi kim derd ü belā **ile** ezel perverdesin
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm Muḥibbī / Ki oldum vaṣlı **ile** āşinā ben
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd **ile** çü vaḥdet / İkilik gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / İñlerem derd **ile** gönlüm beñzedüp dolāba ben
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr **ile** ṣaḳın dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben
G2112-1. Ey gönül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr **ile** eflāk olasın
G2112-4. Fehm olunmaz ey gönül ince bili diḳḳat **ile** / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā **ile** giçür / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2114-4. Dür dişi fikr **ile** yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım ʿummāne degin
G2123-2. Bir ġamze ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir ṣīve **ile** āfet-i devrān degül misin
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā **ile** ḳo zāhid zühdine / Ḥāṣā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri **ile** cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri **ile** vālih ü ḫayrānam ben
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd **ile** dermānuñ içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket **ile** Me'mūn olasın
G2150-4. Başunaʿaḳlunı düşür daḫi gel aç gözüñ / Nice bir ġaflet **ile** çarḫ gibi dūn olasın
G2168-4. Dilā saʿy **ile** dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin gönli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh **ile** yaşını bārān eylesün
G2201-1. Firḳat **ile** bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / Gönli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2204-1. Sev bir güzeli ġāyet **ile** ol güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2205-4. Derd **ile** cefā eyledügin saña şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla bir nice dil olsun
G2208-4. Ey ṭabībüm dil ü cān ḫastesiyem derdüñ **ile** / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2212-3. Ḥasret **ile** āh senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Yaʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
G2222-4. Luṭf **ile** her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış gönlümi benüm ḫırāş itmek neden
G2225-5. Sehv **ile** bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun / Ġam şebinde miḥnet ü derd **ile** bīmār olmasun
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd **ile** saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu gönül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf **ile** ābād idesin
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim ḫāfiye / Ḫışm **ile** ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār **ile** / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿiẓār elin
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd **ile** ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān **ile** ben
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān **ile** ben
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān **ile** ben
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī lebüñi ẕikr idicek / Geh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ **ile** ḫayrānum ben
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr **ile** āteş ābdan
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā **ile** gönül şīşelerin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān **ile** ben ḳāl olayın bir zamān
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr **ile** cevrüñ tasasın / Daḫi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aşasın
G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī siḥr **ile** / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey dostān
G2275-7. Muḥibbī olalı hecr **ile** mūnīs / Firāḳ **ile** görinür vaṣl-ı yeksān
G2286-3. Tīġ-i hecr **ile** yine ḫaste gönül / Şerḥa şerḥa cerāḥāt olmışsın
G2291-1. Olupdur ḫasret **ile** eşk-i gülgūn / ʿAceb mi ṣu yirine aḳıda ḫūn

G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḥayr **ile** ʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat **ile** / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2312-1. Siḥr **ile** atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse neʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2312-5. Maʿnī gülini itdi çün iżhār Muḥibbī / İletdi siḥr **ile** anuñ boyını her sü
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ **ile** öldürmek ise
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd **ile** gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini dūr eyle
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ **ile** döneli baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2333-1. Derd **ile** hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2335-1. Āh kim ḥasret **ile** döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2342-1. Şanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd **ile** ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2342-4. İḫtiyār **ile** benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2343-2. Geh lebi ẕikr **ile** mest ü ḫarābātī olup / Geh ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle
G2346-5. Dil laʾl-i lebüñ fikri **ile** mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr **ile** yaḳasın nār-ı hicrāne
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḥālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı āl **ile**
G2357-2. Ḫışm **ile** naẓar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥişşedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz **ile** / Şem ʿī görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet **ile** bir du ʿā ḳıla
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd **ile** bir bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola sen pādişāyile
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar **ile** bu yā gibi ḳaşa
G2389-1. Niceye dek derdüñ **ile** işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup derd **ile** baġrın ṭaġlaya
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān / Kimi maḥzūn ṭutar ġam **ile** enīse
G2391-1. Şulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā **ile** / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey şun gel bize inşāf **ile** / İçlüm anı şürāḥī-veş dürden şāf **ile**
G2394-3. Sehv **ile** yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasret **ile** āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān **ile**
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri **ile** baġruñı dāġ eyleme / Serv-ḳadler ẕikri **ile** yaşuñ ırmaġ eyleme
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā **ile** meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm şoñ ucı bir ulı gence
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi **ile** dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek beni yād eyleme
G2415-3. Derd **ile** hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2423-5. Hecr **ile** oldı Muḥibbī key żaʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2446-2. Seng-i cevr **ile** benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz **ile** göñül hīç kese / Şāhbāz olan açar mı peri şayd-ı mekese
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḥasret **ile** limona
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd **ile** hicrān iline / Vuṣlatı añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv **ile** nādān iline
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine / Bende çekmiş luʿb **ile** göñlümi ol kāfir yine
G2460-1. Ḥüzn **ile** gelüpdür yine gülzāra benefşe / Gelürse ʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2460-3. Ḥüzn **ile** ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2460-6. Beñzer ki riyā **ile** libāsını gök itmiş / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre benefşe
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded hicrān **ile** / Dostum hicrān daḫi olmaḳ gerek oran ile
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār **ile** / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār **ile**
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm aşılsa ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin aşar iḫtiyār **ile**
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḫüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr **ile** zülfini mār ide
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh **ile** eşk şanma dilā aña kār ide
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl **ile**
G2474-3. Derd **ile** āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd **ile** ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2480-1. Zülfüñüñ bendinde göñlüm bende ben bu ḫāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl **ile**
G2480-3. Etek ayaġına cānā cān u dil īşār idem / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl **ile**
G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr **ile** taṣadduḳ / Senüñ ʿömrüñ ola tā kim ziyāde
G2485-3. Deryāsınuñ cemāline ʿāşıḳ olmasa / Bu cūş u bu ḫurūş **ile** bes ıẓṭırābına
G2490-2. Ḥasret **ile** ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2493-1. Raḥm **ile** raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd **ile** her dem ġam içinde
G2501-1. Hecrüñ **ile** dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / Şınuban seng-i cefā **ile** ki ṣad-pāre düşe
G2512-1. Rindāne gelüpdür yine çün bāġa benefşe / Al **ile** gülüñ būyını almaġa benefşe
G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd **ile** ṣolmaġa benefşe
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar şaḳlayup / Āh **ile** bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2522-5. Ḳaçan derd **ile** āh itse Muḥibbī / Olur bu sīne sūzān pāre pāre
G2539-2. Görüñ derd **ile** cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḫḫum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2557-1. Ol yār nice cevr **ile** nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla
G2564-4. Yiter āh **ile** eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller ṣayd olur çün sīm ü zerle

G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḥāl ile ḫūlar gelür derd **ile** feryāda
G2590-1. Dilber cefā vü cevr **ile** dil-firīb ola / ʿĀşıḳları ʿaceb mi eger nā-şekib ola
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese dilber cemālin / Ol dem fiġān u āh **ile** dil ʿandelīb ola
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā **ile** n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar miʿmār ola
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd **ile** / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim ḥazīn ola
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede pinhān ola / Ḳıymet **ile** istemez ʿālemlere destān ola
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr **ile** dil büryān ola
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ üstādı / Añılur mıydı ʿālemde belā vü derd **ile** adı
G2607-5. Belā şaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd **ile** ḳıl zārı
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd **ile** kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2613-4. Menʿidersin ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿaceb **ile** gördün kendüñi dānā gibi
G2622-4. Şol deñlü pāre pāre oldı baġrum / Dilümden āh **ile** her pāre düşdi
G2641-3. Nice yıllar firāḳ **ile** düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
G2641-5. Cefā vü cevr **ile** cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler el-ḥaḳḳ başupdur Ẓulm-i Timūrı
G2643-1. Miḥnet **ile** ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2645-1. Siḥr **ile** çekdi göñlümi bir tāra perçemüñ / Teşbīh ḳıldı kendüzini māre perçemüñ
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / Lu'b **ile** çekdi aġa anı ḳare perçemüñ
G2646(a)-5. Hecr **ile** öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ du'ālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ **ile** dil ü cān öle yazdı
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr **ile** / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye aña seni
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā / Şoñra tīġ-i cevrüñ **ile** sīne-çāk itdüñ beni
G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuṣṣāḳ içinde ḫayr **ile** ol adını
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ **ile** dil ḫoş-īn daḥi / İçdüm ṣarāb-ı ʿışḳı ezel serḫoş-in daḥi
G2690-2. Nice el ura dāim genc-i ḥüsne / Ṣaçın siḥr **ile** iki erḳam itdi
G2695-3. Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir / Olmış fitili ġam **ile** dāġ-ı ciger çerāġı
G2703-4. Cismümi seng-i cefā **ile** dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi
G2712-2. Hecr **ile** ölmek mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr **ile** cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd **ile** āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḥasret **ile** sīneme yaḳduḳda miḥnet dāġını
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā **ile** dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿuzlet yaḳasını
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd **ile** dolāb gibi
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikr **ile** aġzum ṣuyı aḳdı
G2778-4. Ḫışm **ile** gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum sile düşdi
G2793-2. Gözüm yaşardı āh **ile** zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd **ile** āh eylesem eflāke ilete gerdümi
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet **ile** besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
M1-2. Derūnum ḳıl münevver fikrüñ **ile** / Zebānum dāim eyle ẕikrüñ **ile**
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr **ile** her tārını ḳılmış ol mār
En1-19. Ġayn ġāyet de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum **ile** jeng ü ġubār
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḥasret **ile** yār beni leylü nehār
Tb1-27. Ḥasret **ile** eşk-i çeşmüm yirleri nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā **ile** yirinden
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr **ile** ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd **ile** eşki ṣanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl **ile** aldadı bizi yār yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār yine
Mh5-10. Zecr ü hecr **ile** ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mh7-9. Nūş itdüñ çü gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr **ile** bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm **ile** benden suāl idüp dir'āşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret **ile** uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr **ile** / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr **ile** / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd **ile** dün gün aġladum
Mr4-13. Hecri **ile** çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
Mr5-2. Ḳudret **ile** ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr6-3. Her ki'āḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā **ile** ḳanāʿat şerbetin
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr **ile** mānend-i ceres
Mr9-14. Ḥasret **ile** sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
Mr10-10. Her zamān sözüm benüm budur fiġān u zār **ile** / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd **ile** ben nāy gibi
Mr11-8. İḫtiyār **ile** senüñ yoluña varmalu degül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr **ile** yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd **ile** ben āh didüm
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr **ile** her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv **ile** ben māh didüm / Görmezem gün yüzini hafta giçer māh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd **ile** Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr14-7. Yürürem hecr elinden ḥasret **ile** / Gicem zaḫmetle günüm miḥnet **ile**
Mr14-8. Beni öldürme Yārab firḳat **ile** / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd **ile** yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr18-2. Ḥasret **ile** āh kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḥaste-dil ḥasret **ile** her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum **ile** ḥālüm ṣorasın / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-5. Ala gözlerle alup gönlüm benüm āl eledüñ / Ḳāmetümi dest-i cevr **ile** büküp dāl eledüñ
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd **ile** feryād u āb / Hīç eṣer itmez saña bu nālişüm ey yüzi māh
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā **ile** ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
Mr23-2. Oldı derd **ile** ṣürāḥī-veş bu baġrum ṭolu ḳan / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ dilā ol nev-cevāna / Urur ḫışm **ile** el tīr ü kemāna
Mr26-1. Nakşını meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān **ile**
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān **ile**
Mr26-4. Bu 'aceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān **ile**
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān **ile**
Mr26-7. Eledüñ cān ile dilden derd-i 'işḳı çün ṭaleb / Giceler derd **ile** yansañ ṣubḥa dek olmaz 'aceb
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān **ile**
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile 'ālemde bī-cān olmada / Yanmasun 'ālemde kimse āteş-i hicrān **ile**
Mr27-2. Eger olmazsa işbu derde çāre / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-4. Ele almazsa gönlin ben ḳulınuñ / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-6. N'ola ilete ṣabā kūyına gerdüm / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-8. Benüm Mecnūn u ḥayvān oldı işüm / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-10. Cihān içinde dāim bu nidādur / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-12. Eger irmezsem āh ol pür-cefāya / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr27-14. Eger olursa boynuña günāhı / Olur hecr **ile** baġrum pāre pāre
Mr28-1. Firḳat ü hecr **ile** her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd **ile** nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm **ile** ider baña ḳurtulma ol feryāddan
Mr30-7. Ḥasret **ile** āh kim baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
Nş5-1. Derd **ile** ey gözüm di ḳan aġla / Her gice şem' gibi yan aġla
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd **ile** bu ben ġarīb
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh **ile** eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ **ile** düşdi ayaḳdan / Ey dost anı şanma ki ola mütemārıż
D28-1. Nāle gibi ḥasret **ile** yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
D31-1. Gönlümi ġam u derd **ile** ḳan eyledi hep 'ışḳ / Ḳanı daḫi çeşm ile revān eyledi hep 'ışḳ
B19. Gider dilden raḳībi añma zinhār / Gider dir derd **ile** ẕikr-i Ḥabā'iş
B24. Zülfini dildār eyledi bir lu'b **ile** müşkīn-kemend / Ben 'āşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugün 'adl **ile** sen dād / Ferdā seni ḫayr **ile** ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ **ile** dostum eyle bu derde çāreler
B78. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr **ile** / Pes ḳaçan olur gönül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
B126. Firḳat **ile** sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr **ile** baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm
B128. Cümle 'ālem luṭfuñ **ile** ber-murād olmış iken / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden
B137. Gerek hecrüñ **ile** öldür gerek vaṣluñ **ile** dirgür / Muṭi 'am her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun
B139. Nice bir cevr ile bu dīdei nem-nāk idesin / Nice bir hecr **ile** bu gönlümi ġam-nāk idesin
B142. Dem mi var āteş-i hecr **ile** beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B148. Yāre ḳarşu ḥasret **ile** çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben
B174. 'Arṣa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz **ile** / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa 'işyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest **ile** zāhid 'arbede
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca derd **ile** / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür la'l-i lebüñ yādına

ilerü [9] *T.* Herhangi bir şeye karşı daha ötede olan yer, geri karşıtı. (TDK, 2011: 1172) *bk. ilerü varmaḳ*

(ilerü [5], ilerü [2], ilerüde [1], ilerüye [1])

G379-5. Çeşmi **ilerü** gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G1081-3. Gönder **ilerü** ġamzeñi yār-ı cefā-cū / Çeşmüñ gibi bir döküci ḫūn-ḫᵛār ele girmez
G1417-7. Şi 'rüm Muḥibbī irse kemāle 'aceb midür / İletdüm bu fenni **ilerüye** ben ayaḳ ayaḳ
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ **ilerüde** tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan **ilerü**
G2332-4. Dil almaġ içün **ilerü** çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı ḳafasına
G2412-3. 'Işḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben **ilerü** oldum yine
G2595-4. 'Uşşāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler **ilerü** çeker anı kim yarar ola

G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum **ilerü**

ilerü varmaḳ [1] İleri gitmek. (TDK, 2011: 1172)

Mr8-4. Var **ilerü gitme** girü / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

iletmek [51] *T.* Götürmek, ulaştırmak, nakletmek, geçirmek. (TDK, 2011: 1174) *bk. başa iletmek*

(iledesin [1], iledüp [2], iledür [4], iledürse [2], ilet [12], iletdi [2], iletdüm [2], ilete [8], iletesin [1], ileticek [1], iletmege [1], iletse [4], iletseler [1], iletüben [1], iletüp [2], iletür [7])

G28-1. **İledürse** būy-ı zülfüñden bihişte bu ṣabā / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G57-5. Naḳd-i cān **iletüp** Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G77-5. Muḥibbā cānını tuḥfe **iletdi** / Ḳabūl itdüñ جزاك الله خير
G115-4. **İlet** kūy-ı nigāra cānı tuḥfe / Ki yoḳdur cāndan özge nesne merġūb
G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne **ilet** / Yaʿni cān bülbülini tāze gülistāna **ilet**
G200-2. Kuḥl içün ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne **ilet**
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne **ilet**
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen de dilā başunı meydāne **ilet**
G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-destʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne **ilet**
G305-2. **İledüp** ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḥaṭuñ / Göricek anı ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm bu ki **ilete** kūyuña bād
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni **iletmege** / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḫi varumdur nemed
G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere **iletse** ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G430-5. Tuḥfe **iletür** şiʿr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker şunar
G496-2. Piş-keş-i cān **iledür** kūyına varsa bu göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan sīnemde buʿaşḳ āteşi / Göklere **iletür** benüm āhum duḫānından ḫaber
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre **ilet** / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-iʿışḳun müdām / Tuḥfe **iletür** bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / **İledürse** bu ṣabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün rūḫ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān **iledür** lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī irse kemāleʿaceb midür / **İletdüm** bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra **ilet** billāh yatur ol gerde baḳ
G1446-4. Gözüm yaşı nʾola ḳapuña **iletse** / Ḫas ü ḫāşāk-ı āb-āvardüme baḳ
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid āşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe **iletür** seni āḫır bu perhīzüñ senüñ
G1587-3. Ola kim **ilete** ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm ġubār itsem gerek
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān nisār itsem gerek / Tuḥfe bir cān **iletüben** cānān şikār itsem gerek
G1893-3. Ṭoprag oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın ey seyl-i eşk / **İledüp** bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1972-6. Ey Muḥibbī **iletür** kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ **ilete** bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa **iletmiş** ben de bir üstād olam
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña **ileticek** bād-ı seḥerden ṣor sen
G2138-5. Ger **iletseler** Ḫorāsāna Muḥibbī şiʿrini / Bula laḥdinde işide anı Cāmi tāze cān
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / Uṣṣāḳ serin **ilet** Muḥibbī temel olsun
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān **iletüp** dile bir bir būse laʾlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān tuḥfe **iletür** / İtseñ ḳabūl nʾola bu kemter kemineden
G2312-5. Maʿnī gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī / **İletdi** siḥr ile anuñ boyını her sü
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise **iledesin** / Āh ü vāh ile gezen vādideki Mecnūna
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / **İletse** būy-ı zülfinden ṣabālar çīne Māçine
G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / Nāme yazdum peyk-i āhum **ilete** dildāruma
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye ʿışḳuñı **ilete** bile sīne
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe **iletse** cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmüʾş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2573-3. Seri pāyuña **iletdüm** ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳane
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre **iletesin** / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya **ilete** āḫır bilmezem sevdā beni
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe **iletür** cān u ser / Buña ḳādirdür budur dervīş dervīşānesi
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīş-keş **ilet** / Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke **ilete** gerdümi
Mr27-6. Nʾola **ilete** ṣabā kūyına gerdüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
D7-2. Yār ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān **iledür** çün gül ü gülzār ferah
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne **ilet** / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

ilhām itmek [1] İçe doğmasına sebep olmak, esindirmek. (TDK, 2011: 1174)

G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı **ilhām ider** / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider

ilk [1] *T.* Birinci olarak, en başta. (TDK, 2011: 1177)

G828-1. ʿĀrıżın ʿarż ider **ilk** göñlümi bīmār eyler / Ṣoñradan döne gelür lebleri tīmār eyler

illā [50] *Ar.* Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her hâlde, ille, illaki; hele, özellikle. (TDK, 2011: 1179)

G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil degüldürür göñül **illā** saña saña
G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vā ʿıẕuñ aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür **illā** riyā
G117-4. Per yaḳar pervāne gör āh eylemez / ʿĀşıḳa lāyıḳ degül **illā** sebeb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile **illā** ki şarāb
G175-5. Muḥibbī ḳoma elden cām-ı ʿışḳı / Gerekmez rind olana **illā** meşreb
G278-2. Āhum eṣer mi eyler aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ **illā ḫadid** ü tūç
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem saña / Gelmez dilüñden ey ṣanem **illā** cevāb-ı telḫ
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi **illā** meger kim ehl-i derd
G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede **illā** ki bu / Ḫil ʿat ü tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G429-5. Eyle gel şi ʿr-i Muḥibbī'yi ḳabūl / Gerçi kim bir tuḥfedür **illā** ḥaḳir
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler olmaz **illā** çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürūr **illā** meger kim ġam gelür
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez yanuma **illā** meger sāyem gelür
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ **illā** ki şer
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile ʿişve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne **illā** kim niyāz
G1245-2. Nāṣiḥā men ʿitme yaḳsam şem ʿ-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez **illā** nār ḫoş
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne ḥīç **illā** ṣudāʿ
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı ṣor ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme **illā** ṣadef
G1403-1. Dimeñ o māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü **illā** vefāsı yoḳ
G1413-2. Ḥariş olma igen dünyā-yı dūna / Ṭoyurmaz gözleri **illā** ki ṭopraḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var **illā** münāsib bārī yoḳ
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül **illā** kim / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül **illā** kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / **İllā** vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül
G1729-4. Ṣūr u şirküm var cihānda cümle hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez **illā** dil
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı **illā** meger kim ehl-i ḥāl
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / **İllā** ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez **illā** göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña kimse **illā** çarḫ-ı dūn
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür yād u bileş **illā** ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2129-2. Dostum girmeyesin ele elüñden bu gelür / **İllā** bu gelmez elüñden ki göñülden çıḳasın
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre **illā** gözin
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını ṣanup / İtmedüm hergiz sürūr **illā** ki ben bu uşdan
G2278-1. Şi ʿr oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ **illā** ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen şarāb **illā** ṭagār u yā sebū
G2358-4. Gerekdür şi ʿrde ola daḳāyıḳ / Vü **illā** her kişidir şi ʿr-i sāde
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme **illā** ezel ġavġā ile
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm ile ʿahd / Meyl eylemeyem **illā** ḫūbuñ müntehāsına
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri şīrīn kelām ile / Olmaz şikār ḫūblar **illā** ki cām ile
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda **illā** bu bāzārda
G2593-5. Ey Muḥibbī virme bu dünyāya dil / Saña in ʿām eylemez **illā** belā
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel **illā** beni
G2650-5. Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ **illā** gülistān arası
G2663-5. ʿAhdum bu idi baġlamayam bir kese göñül / **İllā** Muḥibbī ḳomadı göñül baña beni
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī ṣuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne **illā** ki kefi
Mh5-100. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez **illā** ki meger nāzlanur
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem **illā** ki ḫᵛāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp **illā** ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest **illā** ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mr3-7. Merd iseñ ey dil ṣaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez **illā** saña cevr ü cefā

ʿillet [3] *Ar.* Hastalık, maraz, dâ', sayrılık. (Ş. Sami, 2010: 505) *bk. ʿillet-i dil*

(ʿillet [1], ʿilletin [1], ʿilletüm [1])

G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç ṣūfi perhiz eyleme / Her ne deñlü kişi perhiz itse **ʿillet** arturur
G2270-1. Hiç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün başında dürlü dürlü **ʿilletin**
G1921-2. Ey ṭabibā ḫasteyem kānūn ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i la ʿlüñden özge defʿ ḳılmaz **ʿilletüm**

ʾillet-i dil [1] Gönül illeti.

G2633-3. Bildüm ki **ʾillet-i dilüme** būsedür ʿilāc / Laʿl-i lebüñ ger eyleye ey vāy taʿallüli

ʾilm [8] *Ar.* Bilme, biliş, bilgi, dâniş, malûmat, haber, vukuf. (Ş. Sami, 2010: 504) *bk. ʾilm-i evvelīn ü āḫirīn, ʾilm-i ġayb, ʾilm-i mūsiḳār*

(ʾilm [1], ʾilme [1], ʾilmin [3], ʾilmine [1], ʾilmini [1], ʾilüm [1])

G322-2. Mektebde meger yār oḳumış cevr rümūzın / Oldı bu cefā **ʾilmine** anuñ içün üstād
G836-3. Māh-rūlar siḥr **ʾilmin** cümle senden ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḥikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir **ʾilme** ḳıyās
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet **ʾilmini** / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1289-3. Siḥr fenni fitne **ʾilmin** bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr **ʾilmin** be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1782-5. İtme Muḥibbī ḳuluña gel yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur **ʾilüm**
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz **ʾilm** ile keşşāf ile

ʾilm-i evvelīn ü āḫirīn [1] İlmin başı ve sonu.

G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş idi / Oldı ẓāhir saña **ʾilm-i evvelin ü āḫirin**

ʾilm-i ġayb [5] Bilinmeyenin ilmi.

G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma beniʿayb / Didi dehānı kimse ne bilmez bu **ʾilm-i ġayb**
G1372-5. Dürlü dürlü **ʾilm-i ġaybdan** zāhidā virme ḫaber / Olmamışdur **ʾilm-i ġaybı** kimseye çün münkeşif
G1472-2. **ʾİlm-i ġayb** oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle fenüñ
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı ẕikrin idelden / Baña siz **ʾilm-i ġaybdan** ṣoruñ ḥāżır-cevāb oldum

ʾilm-i mūsiḳār [1] Musiki ilmi.

G270-3. Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil gösterür / Olsa ger ġam meclisinde **ʾilm-i mūsiḳār** baḥş

iltmek [5] Götürmek, yerine ulaştırmak, eriştirmek. (TS, 2009: 2065, 2048)

bk. başa iltmek

(ilte [3], iltemez [1], ilten [1])

G463-2. Sensin **ilten** ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse **iltemez** vardükce müşkil āh olur
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā **ilte** meger bir dem saña
G1161-3. **İlte** meger ki kūyuña bir kez ġubārumuz / Bir kez eger muvāfıḳ ese rūzgārumuz
G1173-7. **İlte** Muḥibbī kūy-ı nigāra ġubārumuz / Yāri ḳılursa bir gün eger rūzgārumuz

ilticā eylemek [2] Ḳaçınmaḳ, sıġınmaḳ, arḳalanmaḳ...(Tulum, 2011: 965)

G716-4. Ḫalḳ **eyler ilticā** ʿameline velī benüm / Her dem ümīd idindügüm ol āsitānedür
G2762-5. **Eyle** Muḥibbī sāye-i zülfine **ilticā** / Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını

iltifāt [2] *Ar.* İlgi gösterme, rağbet etme. (TDK, 2011: 1180)

G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün **iltifāt** / Buldum lebünden ben ḥayāt sen āb-ḥayvānsın baña
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez **iltifāt**

iltimās itmek [2] İstemek, dilemek, táleb etmek, mürād etmek...(Tulum, 2011: 965)

G1937-5. Hele būsun biz **iltimās idelüm** / Olmaz ise de mültemis niʾdelüm
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse **itme iltimās** / Ḳan olur uyma ṣaḳın ol nergis-i serḫoşuma

iltizām [2] *Ar.* Birinin tarafını tutma, tarafgirlik etme. (Ş. Sami, 2010: 507)

(iltizāmı [1], iltizāmımuza [1])

G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil işe başlama bu **iltizāmı** ḳo
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin bu **iltizāmımuza**

İlyās [1] *Ar.* İsmi Kur'an'da geçen bir peygamber.

Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile **İlyāsına**

imām [12] *Ar.* Namazda kendisine iktidâ edilen zat, cemaate namaz kıldıran zat. (Ş. Sami, 2010: 508) *bk. imām-ı çeşm, mest-i ġāret-gīrān-ı imām*

(imām [8], imāma [2], imāmı [1], imāmını [1])

G528-2. Mescid olmış ḥüsni çeşmidür **imām** / Ḳaşları ṭāḳı anuñ miḥrābıdur
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy **imāma** çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1437-3. Yüzüñ mescid daḥi çeşmi **imām** it / Ḳaşun miḥrāb olsun dīdeler ṭāḳ
G1453-3. Cāmi ʿ-i ḥüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿāşıḳları / Çeşmi olmışdur **imām** miḥrāb oluban ebrūya baḳ
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında **imām** olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster ruḫuñ **imāmını** / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum küfr ile din imāmını
G2476-3. Kimdür senüñ bu cāmi ʿ-i ḥüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmüñ **imām** ola
G2542-3. **İmām** olup gözi müjgān ṣaf ṣaf / Ḳaşı miḥrābına ṭurmış namāza
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ **imām** / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2670-3. Mescidde dün **imāma** uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu gönlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur **imāmı**
Mh11-3. Ḳa'be ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı ʿuşşāḳa **imām**

imām-ı çeşm [1] Göz imamı.

G114-6. Muḥibbī uy **imām-ı çeşme** çün kim / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda miḥrāb

imāmet [6] *Ar.* Namazda kendisine iktidâ olunan zatın hâl ve sıfatı, imamlık. (Ş. Sami, 2010: 508)

G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ ṭāḳına çeşmüñ naẓar itdi / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba **imāmet**
G1394-4. Seccāde ṣaldı zülfī ab-ı ʿiẓārı üzre / Çeşmi **imāmet** eyler ulu kerāmet ancaḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa **imāmet** itmege / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle **imāmet** gördüm
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ varsun **imāmet** itsün
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki **imāmet** getüre / Ḳamu ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre

īmān [30] *Ar.* İnanma; din hakkı kabul etme, vahdaniyet ve nübüvveti tasdik eyleme, kalp ile tasdik dil ile ikrar etme. (Ş. Sami, 2010: 508) *bk. ehl-i īmān, ġāret-i īmān itmek, īmān getürmek, īmāna gelmek, īmānı yoḳ, ḳaṣd-ı īmān eylemek, küfr ü īmān*

(īmān [6], īmāna [3], īmāndan [1], īmāna [5], īmānadur [1], īmānı [3], īmānıdur [1], īmānını [4], īmānum [3], īmānuma [1], īmānuñ [1], īmānuñı [1])

G1-4. Ṣoñ nefesde ṣaḳla **īmānum** benüm / Bulmaya yol aña şeyṭān-ı racīm
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna ṣanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye **īmān** aña
G186-1. Derd-keş-i mey-ḫʷārenüñ olur **īmānı** dürüst / Baġlamayınca ezel peymāne peymānı dürüst
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç ṣebāt / Anda kim ʿāhd olmaya olur mı **īmānı** dürüst
G404-1. Leblerüñ cān bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ **īmānıdur**
G410-3. Zülfüñi refʿit görinsün ruḫlaruñ / Küfri n'itsün cān u dil **īmān** sever
G487-2. ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol **īmāna** ḳaṣd ider
G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa **īmāna** ḳaṣd ider
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaṣdı eger **īmān** olursa çoḳ mıdur
G745-1. Ruḫları zülfine her dem ṭurmış **īmān** ʿarż ider / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmān ʿarż ider
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel **īmāna** ḳaṣdı āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge beñzer
G771-3. ʿĀrıżında dāne-i ḫālına el ṣunma ṣaḳın / Her ṭarafdan yürüdi ḳaṣdı meger **īmānadur**
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat **īmāndan** gelür
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi **īmānuma** / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle ṣaḳın bu nefs-i ẓālimden / Ṣaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan **īmānuñ**
G1704-8. Dehr Firʿavnın meger **īmāna** daʿvet itmege / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını kāfiristāna yüzin **īmāna** ṭapşırdum
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣr ide **īmāna** ḥaṭı / Tiġlar alup eleʿazm-i Firendūş idelüm
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ **īmānını** / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini **īmāna** ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān degül misin
G2176-1. Dilā cānān gerek cānı ni'dersin / Ser-i zülfinsüz **īmānı** ni'dersin
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfeʿārıżı **īmānını** / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün
G2347-1. Dilā rūşen naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı vardur **īmāna**
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ **īmān** ola
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini n'ola sīnede cānum gibi / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye **īmānını**
G2644-4. Ṣaḳlar idüm sırrını sīnemde **īmānum** gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā beni

G2676-2. Mihrüñi sīnemde ṣaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / Kişi lā-büd ṣaḳınur şeyṭāndan **īmānını**
G2781-3. Nik-ʿamel ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün **īmānuñı**
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde **īmān** olmayan / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
B21. Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim bula cānum feraḥ / Küfr-i zülfüñi gider kim bula **īmānum** feraḥ

īmān getürmek [2] Gönül rızasıyla Müslümalığı kabul etmek. (TDK, 2011: 1181)

G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ küfrini zünnār idine / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına **īmān getürür**
G1002-2. Görse ʿābid ṣaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim eger baḳsa yüzi nūrına **īmān getürür**

īmāna gelmek [4] Müslümalığı kabul etmek. (TDK, 2011: 1181)

bk. İslāma gelmek

G35-2. Hey ne kāfirdür **gelür īmāna** ṣanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G967-4. Yüzini görse **gele īmāna** küfr ehli ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin zāhid-i ṣād-sāleler
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen **īmāna gel**
G2199-5. Göreyim ḫaṭ-ı kāfirüñ āḫır / **Gelüp īmāna** vü sepīd olsun

īmānı yoḳ [2] Acımasız, insafsız. (TDK, 2011: 1181)

G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ **īmānı yoḳ**
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet meger **yoġ** imiş **īmānuñ** senüñ

ʿimāret [1] ...yurt, memleket, beglik, saltanet...(Tulum, 2011: 965)

D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır **ʿimāret** nişānıdur

ʿimāret eylemek/itmek [2] Mamur ve bayındır etmek, mamuriyet.

G1922-5. Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Mi ʿmār olup Muḥibbī anı **ʿimāret itsem**
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳılıḳ göñlin **ʿimāret eyle** gel / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye

imdād itmek [1] ...yardüm etmek, nusret etmek...(Tulum, 2011: 965)

G2097-3. İsterem zülf-i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey şeb-i ġam n'ola ben bīmāre **imdād idesin**

imdi [3] *T.* Şimdi, artık, o halde, öyleyse. (TS, 2009: 2067)

G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña diñle **imdi** yek-be-yek
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun **imdi** cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem
G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ **imdi** ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza

imek [994] *T.* İsim soylu kelimelerin cümlede yüklem olarak kullanılmasını sağlayan yardımcı fiil, ek-fiil.

(idi [166], idügin [1], idüm [108], idüñ [23], imiş [226], imişdür [1], imişsin [7], ise [222], isek [1], isem [66], iseñ [153])

G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez **idi** virseler dürr ü cevāhir tāc aña
G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir **ise** sācid baña
G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeri ʿatle münevver ʿālemi / Ṭutar **idi** bu cihānı ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl
G11-5. Ey Muḥibbī merd **iseñ** aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu zāl
G13-5. Başı eflāke irüp yimez **idi** ẕerrece ġam / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye penāhum şanemā
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa **idi** ger baña fermān ṣabā
G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş **idi** / Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn
G34-1. Laʿl-i lebüñe ger dir **isem** n'ola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler **iseñ** yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz baña
G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh baña / Her gün ziyāde olur **ise** āh veh baña
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz **idüm** tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün gibi ey yüzi meh baña
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil **ise** bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G44-2. ʿĀşıḳ **iseñ** bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña
G47-2. Dāmenine el irürse öp benden dāmenin / İremez **iseñ** dāmenine öpseñ rāh ey ṣabā
G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var **ise** ḳandur baña
G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / Olur **idi** ʿışḳuma baş indürüp māyil baña
G86-3. Ger benüm pendümi gūş itmez **iseñ** / Direm ey dil olmış olacaḳ saña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur **iseñ** derd ile de ṣanma kim dermān aña
G87-5. Bu Muḥibbī eyler **idi** mihr-i ḫüsnine naẓar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān aña
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez **imiş** senden baña
G97-2. Şöyle ḫayrān olmışam ʿışḳuña ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür **ise** olur ḫayrān aña

G99-4. Dil alup ḳaṣdun bu dem ger cān **ise** / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine yanar **idüm** ser-te-ser / Olmış **idi** eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān baña
G103-2. ʿIşḳı ben āsān şanurdum ḳatı müşkil kār **imiş** / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G105-4. İster **idüñ** baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḥācetüñ cümle revā
G106-5. Dir **imişsin** ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse **idüm** bir dem ḥamāyil boynuña
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ şuç **ise** seni sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl şuçlu oldum ben saña
G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir **iseñ** / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh baña / Bir daḥi görmez **isem** āh baña vāh baña
G114-3. ʿAceb ḥaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir **isem** alnuña mehtāb
G119-2. Var **imiş** başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuna alup lebin bir dem ol adem cānın öp
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz **idi** kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G125-3. Çünki ḳurtulmaz **imiş** kişi ecelden aġır / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ **ise** luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar **ise** cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmaz ʿacib
G149-1. Didüm dehānuñ öpse **idüm** ḳılma beni ʿayb / Didi dehānı kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G150-4. İster **iseñ** ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḥabeb
G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var **ise** edeb
G152-3. Umar **idüm** göre **idüm** bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḥayāl ile görinmez baña ḫʷāb
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Şoñra medḥ eyle ne deñlü dir **iseñ** gözle edeb
G155-2. Olmışam ḥayrān zülf ü rūyına / İñler **isem** ṭañ mıdur ben rūz u şeb
G156-3. İñler **isem** ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu sīnem benüm hemçün rübāb
G162-1. Rūy-ı zülfin ister **idüm** rūz u şeb / Āḫır irdüm aña kim itdüm ṭaleb
G162-5. Ruḫlarına cān u dil pervānedür / Yanar **ise** bu Muḥibbī neʿaceb
G164-2. Gün yüzin görür **idüm** düşde eger / Gire **idi** gözüme bir ẕerre ḫʷāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler **isem** ıżṭırāb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Şoñra bildüm yoġ **imiş** anuñ içün virmez cevāb
G173-5. Ḳāniʿ **idüm** düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫʷāb
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb **ise** ġaraż anı da işler bil devāb
G182-4. Benlügi terk itmez **iseñ** iremezsin vaḥdete / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye nīst ile hest
G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne **ise** fermān dost
G194-5. Ey Muḥibbī ister **iseñ** sen maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum āḳıbet
G196-2. Anuñ pāyına ġılṭān olsa āḫır / Bilürdüm var **imiş** başumda devlet
G198-3. Ger ḫāk-i derüñ bulsa **idüm** ṭutup el üzre / Başuma ḳoyup eyler idim tāc-ı sa ādet
G199-4. Gözüm yaşı ne deñlü olur **ise** pāk ü ṣāf / Ḫūnābe-i cigerle döner ḳāne āḳıbet
G200-5. Ger yoluñ düşer **ise** varma tehi-dest ʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G204-4. Mey-ḫʷāre rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı **ise** kendi ḫod-perest
G209-3. Ġam bārını götürür **isem** itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki baña üştür-i nerest
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḥaḳ dimişler günde yatsa olur **imiş** mār mest
G214-5. Meclisüñde şem ʿī gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz **idi** şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G216-1. Ger olsa bu cihān içre iḳāmet / Çalınmaz **idi** her ṣubḥ kūs-ı riḥlet
G217-5. Gönlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ **ise** cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G218-3. Yārüñ gümānı bu **idi** yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur gümān dost
G219-2. Ser ḳodum çünki şürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler **ise** baña eger bāde-perest
G223-4. Cān u başum ister **ise** yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda āşıḳ gerek-dil-ḫʷāh dost
G230-2. Söyler **iseñ** ey gönül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuna sen mühr-i sükūt
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil **iseñ** aña baḳma göñlüñi andan şovut
G234-4. Cān u dil aldı lebinden būse iḳrār eyledi / Ḫūblarda olmaz **imiş** ʿahd ü peymānı dürüst
G236-1. Lebleriüñe dir **isem** nʾola nebāt / Mürdeler ger nūş ide bulur ḥayāt
G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez **imiş** şehler eli çünki tehī dost
G242-3. Egerçi var **imiş** her derde āḫır / Velī olmaz **imiş** hiç ʿışḳa ġāyet
G242-4. Eger yanuñda şuç **ise** gel öldür / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G245-1. Belā **imiş** baña ol serv-i ḳāmet / Ḳoparır başuma her dem ḳıyāmet
G254-1. ʿİşret-ābad ister **iseñ** bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn **idi** eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmüm ʿummān ile baḥş
G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek murādı / Raḳībe dir **isem** ben ṭañ mı ḫāriş
G266-3. Görse **idi** bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḫāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G276-2. Dünyāya naẓar eylemedüñ faḳr **idi** faḫrüñ / Hem giymedüñ egnüñe olup aṭlas u dībāc
G279-2. Ḥabībi olmasa **idüñ** Ḫudānuñ / Müyesser olmaz **idi** saña mi ʿrāc
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var **ise** bu derde ʿilāc
G285-2. Olmış **idüm** ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḥi ervāḥ ile ecsām imtizāc
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var **ise** göñlümde kec
G288-2. ʿĀşıḳ **idüm** ben ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G303-4. Kāşki ḫāk olsa **idüm** ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince her yaña serper ḳadeḥ
G304-1. ʿİsi lebüñi göre **idi** dirdi ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına nʾola dinilse ʿömr-ı Nūḥ
G304-2. Ḫüsnüñ görse **idi** eger kim ʿaziz-i Mıṣr / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ
G306-5. Bu Muḥibbīʾye cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẓulm **ise** cevr-i ṣarīḥ

G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya **idi** ʿālem içinde hīç āb-ı telḫ
G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek **imişdür** dimişler girye-i dil-sūzı telḫ
G317-3. Gördi kūyunda yürür şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi **idüñ** boynuma bend
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil **imiş** ḳatı şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan **ise** yegdür baña / Ḫidmet idüp āsitānuñda olam kemter-i ʿābid
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş **idüm** dostlar peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsar ʿahd ü peymānum meded
G333-3. Laʾl-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler **isem** bāde-i ḥamrāyı yād
G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz **imiş** dostlar hindū sefīd
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz **ise** ölürem ben naḳd-i cān ile ḫarīd
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key żaʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var **ise** öldüm meded
G348-4. Ger müyesser ola içem laʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz **idüm** bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G352-2. Dimiş **idüñ** ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aş beni ol dāre meded
G352-4. Cürʿa-i laʾlüñ içen ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler **iseñ** bu dil-i bīmāre meded
G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / İster **iseñ** bulasın dünyāda sen ʿömr-i ziyād
G353-4. İster **iseñ** ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir **idüm** ben laʾl-i dilberden leẕīẕ
G366-5. Mürde iken bu Muḥibbī bulur **idi** tāze cān / Alabileydi eger ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G367-2. Ger zer-i rūyumla sīm-i eşk maḳṣūduñ **ise** / Cān u dil olsun fedā yolında bulur sīm ü zer
G384-4. Aḳar ṣuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm **ise** ābı **imiş** āhum hevāyidür
G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı şükrāne virem / Dimiş **idüm** bu sözi dönmezem iḳrārumdur
G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür **isem** ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G414-3. Yanuñda ger günāh **ise** seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G414-4. Cünūn iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh **idi** / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫiri hicrān **imiş** / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G425-3. Elifken sīnede bir **idi** derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ oña beñzer
G431-2. Hem-ser olur **isem** seg-i kūyuñla her gice / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet **ise** bu ḳadar yiter
G434-3. Ḫaṭā **ise** seni sevmek ḥabībüm / Ḫaṭādan ḫāli olmaz ādemidür
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var **ise** ben nā-tüvānedür
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir **idüñ** altun birisi daḫi dirhemdür
G452-5. Olmış **idi** bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ **idi** bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var **ise** ey zamān anı göster baña getür
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād **ise** derdüm ṣaʿbāne ṣor
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler **iseñ** bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G468-3. Görse **idi** deyr-ārā zāhid seni ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G488-1. Ḥabs-i ʿuṣṣāḳ eylemek çāh-ı zeneḫdāndan gelür / Bī-emāndur çeşmi her ne dir **iseñ** andan gelür
G492-2. Girye ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā **idi** / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Ken ān gelür
G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler **ise** dil götürür / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne çeker
G500-3. Meyl eyler **ise gendüm-i ḫālüñe** dil ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran çünki dānedür
G502-3. Ṭoġrı **idüm** ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola yaḳdı **ise** oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ reng ü būyına / Bārī dilüñi virür **iseñ** bir nigārā vir
G513-2. Ger kenāre gelmez **ise** çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳaniʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir **iseñ** ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G521-1. Kim naẓar eyler **ise** gözlerüme nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister **iseñ** ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar **iseñ** ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G541-2. ʿIşḳuñ odıyla yanup aġlar **isem** itmeʿaceb / Her gice Şemʿ gibi cism eriyüp cān ezilür
G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen **ise** daḫi hem ol an ezilür
G546-5. Ṣor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var **ise** dünyāca māladur
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar **isem** açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste **idi** cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G561-4. Didiler būse metāʿın virür **imiş** cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler **iseñ** vaḳtidür ey dost demidür
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var **ise** / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḫaḳīḳa ehl **ise** ol laʾl ü cevherden giçer
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice meʿānī / Kim oḳur **ise** diye ki rindāne dimişler
G594-1. Kim baġlar **ise** zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol da belā olur
G596-4. Seni sevmek günāh **ise** bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G599-5. Müjeler aġlar **isem** dürlü şükūfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir **isem** / Ki zīrā eylemez āhum aña kār
G603-9. Alup göñlin eger cān **ise** maḳṣūd / Muḥibbī eylesün anı da işār
G611-2. Bilse **idüñ** raḥm iderdüñ derd-i dil aḥvālini / Görse **idüñ** gözlerüm yaşı ne ḥāl üstindedür
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir **isem** yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış **idi** āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra teʾşīr eylemez / Bilmez **idüm** şimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G646-1. Ġamz oḳlarıyla sīne vü dil şerḥa yāredür / Baġrumı eger ṣorar **iseñ** pāre pāredür
G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var **ise** göñül anuñ seng-i ḫāredür

G648-3. Zāhidā ister **iseñ** pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G661-2. Gören ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / Didi gül bitürür **imiş** ṣanavber
G662-1. ʿĀṣıḳ **idüm** yoġ iken hergiz maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoġ **idi** miḥnetden ḫaber
G687-5. Ey Muḥibbī ister **iseñ** dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-i ʿummānumdurur
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir **iseñ** bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür **ise** Muḥibbī aña ḳāyildür
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī dir **imiş** / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse ṣarāb üstindedür
G701-2. N'ola olduñ **ise** dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül ʿāciz benüm dil gibi bāzum var
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr **iseñ** ben de / Maḥabbet ṣemʿ ini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G701-5. Neye ḳādir **ise** çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G705-5. Ey Muḥibbī ister **iseñ** vaṣl-ı yār / Yolına virmek gereksin cān u ser
G715-3. İster **iseñ** ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle şürāḥiden saña ḳılḳıl ne dir
G719-1. Kūy-ı dilber var **ise** laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün anda ḳanıdur
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne **imiş** anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende **idügin** bilüp kendüyi çāker gösterür
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var **ise** o dildāruñ ṭudaġıdur
G737-4. ʿĀṣıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var **ise** cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G743-4. Dökmez **idüm** ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış işitdüm ġayretüm bir dīndür
G744-4. ʿĀṣıḳ viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez **ise** bilsün bir gizlü ince rehdür
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ ṣuna / Nūş ide anı zehr **ise** kim ictināb ider
G770-4. Mest **idüm** dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur **iseñ** vefā bilür
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste **idüm** yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G778-4. Ger gedā **iseñ** nʾola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āġūşuñdadur
G790-2. Cām-ı laʿlin ister **iseñ** eyle çeşminden ḫaẓer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu **imiş** gördüm didi ayvā meger
G811-1. ʿĀṣıḳ **iseñ** kendüñi efkende gör / Pādişāh **iseñ** özini bende gör
G811-3. Sen peri ʿışḳ ile ben dīvānei / Ger murāduñ var **ise** külḫende gör
G811-4. Laʿl-i nābı leẕẕetin bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī ister **iseñ** ḳanda gör
G816-3. Laʿli Şīrīnüñe cān virmek **ise** ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite ki Ferhād eyler
G816-4. Dil perīşān **idi** āh oldı yine daḥi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ālemde āh / Bu söz **imiş** māhtābum her işe pāyān olur
G821-5. Seni sevmek günāh **ise** ḥabībüm / Günāhı çoḳ Muḥibbī kim ḳuluñdur
G830-3. Yiridür dir **isem** şīrīn lebüñe / Ki Ferhāde dil-i āvāre beñzer
G831-7. Ey Muḥibbī ister **iseñ** vuṣlatın / Odlara yanmaḳ gerekdür bāl ü per
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz **idi** būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G842(b)-2. Ser-keşler **idi** ḥüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre yatdılar
G843(a)-3. Ten göziyle görmez **isem** nʾola ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G861-5. Umar **idüm** göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña ṣu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı **ise** āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür
G874-4. Umar **idüm** göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Ṣu ṭoḳınsa ṣu ʿlesi artar söyinmez nārı gör
G888-4. ʿĀḳil **iseñ** istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr yirden ister **iseñ** belki ḥayvānlıḳ budur
G897-3. ʿĀṣıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez **ise** bilsün bir nice gizlü rehdür
G903-5. Ġam degüldür görmez **ise** ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G914-3. Cānum nʾola dir **isem** saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G916-7. Muḥibbī ʿāṣıḳ **iseñ** terk-i cān it / Saña ʿuṣṣāḳ içinde diyeler er
G928-5. Bir ḳadeḥden diler **iseñ** keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān **ise** ġamzeñ aña gönder yiter
G930-5. Kimdür Muḥibbī dir **iseñ** ey pādişāh-ı ʿışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G938-7. Kim kiʿāṣıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr **ise** kendüyi çāker gösterür
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda **idüñ** şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / Ezelī yazu **imiş** başa pes elden ne gelür
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir ẓerre kām / Bir söz **imiş** ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G951-6. Ölmiş **idi** bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi īsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G955-5. El urmaḳ mümkin **idi** genc-i ḥüsne / Eger zülfini olmasaydı ejder
G962-2. Her ḳanda **isem** derd ü ġamıdur baña hem-dem / Āhum yili olur baña her yirde hevā-dār
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var **ise** bilmek bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var **ise** eydüñ kime beñzer
G984-7. Muḥibbī ġam yime çoġ **ise** cürmüñ / Ṣefāʿatçi ḳuluna Muṣṭafādur
G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne müşkil kār **imiş** / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G991-2. Yār ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña aġyār **imiş**
G991-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār **imiş**
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār **imiş**
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca var **imiş**
G995-4. Perīde görmedüm cevr ide hergiz / Beşerde var mı **idüñ** kime beñzer
G999-4. Zāhidā ister **iseñ** pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı **ise** āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne keremden anı her an getürür

G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz **ise** vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki kūyından güẕārum var
G1014-3. Ger görmez **isem** bārī ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẕardur
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar **iseñ** at baña kim sīne siperdür
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne **idi** bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1017-5. Egerçi zer **idi** çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1019-4. İster **idüm** ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem ol perīyi iḫtiyār elden gider
G1023-2. Eger giçdi **ise** Mecnūn u Ferhād / Ṣanur mısuz ki bu ʿālem tehīdür
G1031-5. Dir **imiş** terk ḳılmaz baş u cānı / Muḥibbī ʿāşıḳ olan müttehemdür
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz **idi** bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygūndur
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa ṣordum derdi devāsuz derd **imiş** / Böyle aldum ben ezel ʿāşıḳ zebānından ḫaber
G1046-2. Baḳar mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa **idi** yüzüm zer
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr **ise** senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1053-5. İster **ise** dür dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳaʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister **iseñ** ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1061-4. Cān virem yāre dir **iseñ** yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var **ise** senüñ pīrehenüñdür
G1067-3. Dil virdüm eger ister **iseñ** cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler **iseñ** vaḳtidür ey dost demidür
G1078-1. Yanmaz **idi** āteş-i hecr ile her dem cānımuz / Gūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẕar cānānımuz
G1089-5. Muḥibbī ister **iseñ** genc-i ḫüsnin / Ḥaẕer ḳıl ejder ü mār eksük olmaz
G1096-4. Diler **idüm** küfr-i zülfinden anuñ dūr olmayam / Olur isem bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden anuñ dūr olmayam / Olur **isem** bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile āh eyler **isem** / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez **imiş** ḫārsuz
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh **ise** nigārā / ʿAvf eyle ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1123-6. Genc-i vaṣl ister **iseñ** ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle raġbet bulmaz **idi** defter ü dīvānumuz
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān **imiş** / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1135-5. Dem-be-dem aġlar **ise** ṭañ mı Muḥibbī ḫasteye / Göreli dide ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil **iseñ** bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʿbei sen görmek eger ister **iseñ** / Şām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / Dir **idüm** cān ʿiyān görindi tensüz
G1156-4. Görün aġyārı yārüñ işiginde / Perī olmaz **imiş** āh ehrimensüz
G1159-2. Bu ḳışşa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir **idüm** n'eyleyem ol şāh görinmez
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bi söz **imiş** āh görinmez
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḫüsnüñde şehā var **idi** ḫoş ʿālemümüz
G1163-2. Yār çünkim naẕar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn **ise** de ḳo yire giçsün demümüz
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur **ise** maḥremümüz
G1166-4. Ne ḫoş **idi** eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1170-3. Ḫayrānuñ olmışuz ġamuñ esrārını yiyüp / Farḳ itmez **isek** olmaz ʿaceb ṣol u ṣaġumuz
G1177-3. ʿUṣṣāḳa çāre dirler **idi** ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1180-5. Günāh **ise** seni sevmek Muḥibbī / Gel öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1184-5. Ey Muḥibbī ister **iseñ** bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh **ise** Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artar ʿışḳı ṣanma ol günāhı eylemez
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister **imiş** / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1197(a)-4. Āhum adından umar **idüm** eyleye eşer / Āhen gibi göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz **idüm** ol şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1215-1. Olmamış **idi** cihān ziver ü ziynetle ʿārūs / İtmemiş **idi** serīr-i fülke şems cülūs
G1215-2. Ben senüñ ʿışḳuñla eyler **idüm** ʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḥi ḫil ʿat-i zerle melbūs
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir **isem** revā / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G1232-1. Dostum ḥasret oldı gözlerüm yaşı Aras / ʿĀlemi ġarḳ eyleye ger dimez **iseñ** aña bes
G1234-1. ʿĀşıḳ **iseñ** ey göñül mihr ü vefā ḳılma heves / Derdi ḫoş gör ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh **imiş** / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu şāh **imiş**
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben ʿāşıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu dergāh **imiş**
G1237-3. Düşmemişken aña raḥmine daḥi Mecnūnı zār / Zülf-i Leylā'dan dil-i dīvānemüz āgāh **imiş**
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Şonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh **imiş**
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh **imiş**
G1238-1. Olmaz **idi** dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu ḳanlu yaş
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū **imiş** / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu **imiş**
G1242-2. Seni degül bir naẕarla dehri tesḫīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū **imiş**
G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / Vādide Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ uşlu **imiş**
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm cū **imiş**
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz **ise** bende ne ṭañ hūş
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ **ise** de nūş
G1244-6. Ger ister **iseñ** iki cihān devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḫāline ṭut gūş
G1246-1. Jeng-i ġamda var **idi** āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1248-3. Eger cān ister **iseñ** başum üzre / İdeyüm anı kim saña gele ḫoş

G1249-1. Eyleyen dehri mu ʿaṭṭar bilmedük ne bū **imiş** / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gisū **imiş**
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb ile ṣaḳlatdı lebleri dārū **imiş**
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru **imiş**
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör ṣaru **imiş**
G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā **imiş** / Ey hümā-ṭalʿat saña menzil-i felek fersā **imiş**
G1251-2. Keşf-i berḳiʿ eyle yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā **imiş**
G1251-3. Ṣandıñuz Mecnūn gezer ṣaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā **imiş**
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā **imiş**
G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmede īsi **imiş**
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gelʿaḳl **ise** dir olġıl ḫāmūş
G1255-2. Şāh kim olup gitdi **ise** aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu **imiş** ol iki ḳaş
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı var **imiş** / İkiʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var **imiş**
G1262-2. Sevdügümden ġayri n'itdüm baña ḥışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var **imiş**
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnıʿuryān ṣanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var **imiş**
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı var **imiş**
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum savaşı var **imiş**
G1263-1. Göñlümi sevdāya viren zülf-iʿanber-niz **imiş** / Cānumı ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz **imiş**
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz **imiş**
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz **imiş**
G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk üʿabir / Ol sebebdendür ṣabānuñ būyı müşk-āmīz **imiş**
G1263-5. Ṣaldı dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ıʿışḳı kim belā-engīz **imiş**
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir **idüm** aña sezādur vāy ne bend olmış
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh **imiş** / Āhı ʿālem ü sīne ṭabl ġam sipāh **imiş**
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh **imiş**
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne köşesi ne ulu bārgāh **imiş**
G1269-4. Zülfi dünında her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külāh **imiş**
G1269-5. Leylī ṣaçına dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh **imiş**
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ **imiş** / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ **imiş**
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ **imiş**
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer lāġ **imiş**
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḫūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ **imiş**
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül ḳandil cānumdur fitil / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ **imiş**
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ **imiş**
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ **imiş**
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb ṣeydā **imiş** / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā **imiş**
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḫālini bilmek yine / Bulamadum ol cünün deştinde nā-peydā **imiş**
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı andaʿivaż / Ḥāşılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā **imiş**
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā **imiş**
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā **imiş**
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā **imiş** / Bildüm ki anı başuma derd ü belā **imiş**
G1272-2. Gelür ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Görmiş degül gözler anı dil-rübā **imiş**
G1272-3. Çünki şeb ola ḫᵛāb ile herkes ḫuẓūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā **imiş**
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā **imiş**
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā **imiş**
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var **imiş** / ʿIşḳ odıyla bişmiş anda dil kebābı var **imiş**
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var **imiş**
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne tābı var **imiş**
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var **imiş**
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var **imiş**
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var **imiş**
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbī'yi neden didüm didi / ʿāşıḳı öldürmenüñ bildüm ṣevābı var **imiş**
G1275-5. İster **iseñ** jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum şu ʿle-i cān-sūz **imiş** / Tekye-i ġamda hemān bir şemʿ-i şeb-efrūz **imiş**
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u şor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz **imiş**
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz **imiş**
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz **imiş**
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz **imiş**
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil pādişā **imiş** / Eşki sipāh u şu ʿle-i āhı livā **imiş**
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehlineʿilāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā **imiş**
G1279-3. Āh eyledükce şu ʿle virür ʿışḳuñ āteşi / Odlara yaḳan ʿāşıḳı bildüm hevā **imiş**
G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker pādişā olan / Her dem ṣafā vü cevr sürenler gedā **imiş**
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā **imiş**
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / Sırr-ı ʿışḳum olmaz **idi** bu cihān ḫalḳına fāş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu **imiş** / Görmeseydüm bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var **imiş** / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var **imiş**
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var **imiş**

G1281-3. Sāye ṣalsa dir **idüm** ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāliʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var **imiş**
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var **imiş**
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sinesin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var **imiş**
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler **isem** ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña ṣādu **imiş** / Çāre ne rūz-ı ezelden baṣa bu yazu **imiş**
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu **imiş**
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Ṣor baña şehd ü şekkerden lezzeti ṭatlu **imiş**
G1291-5. Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛācu **imiş**
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne müşkil kār **imiş** / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār **imiş**
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār **imiş**
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār **imiş**
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār **imiş**
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var **imiş**
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz **iseñ** ḳıl cefā yetiş
G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / Senden irād istemezdüm ola **idüm** bir ḳarış
G1299-2. N'ola ʿarż eyler **isem** yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāṣ
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib **iseñ** āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baṣ
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister **iseñ** vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baṣ
G1304-2. Dil zevraḳını ṣaldum derdā ki baḫr-i ʿışḳa / Gerçek **imiş** diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ **imiş** anda ṭūl uʿarż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāraʿarż / Ölürem bu derd ile ger olmaz **ise** yāreʿarż
G1311-5. Hecr elinden ölür **isem** günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāreʿarż
G1312-1. ʿIşḳ eyler **ise** cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña da o feyyāż
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā **imiş** iʿrāż
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur ribāṭ / Key şaḳın başdan çıḳarsın itmez **iseñ** iḥtiyāṭ
G1325-2. İtmez **idi** ol ḫūni ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḥaẓẓ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāşıḳ **iseñ** eyle ol bār-ı girāndan ḥaẓẓ
G1333-3. Hecr **imiş** ṣoñı vuṣlatuñ bildüm / İtmem andan berü viṣāle ṭamaʿ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez **idi** meclis içinde zebānı şemʿ
G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa ger yār şemʿ / Olmaz **idi** şararup dil-ḫaste vü bīmār şemʿ
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan **ise** didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını iẓhār şemʿ
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış **idüm** añmasam ruḫsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1341-5. Cān **ise** daḫi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭīʿ
G1342-3. İster **iseñ** olmayaʿaybun cihānda āşikār / Sen daḫi ṭutma dilā bir kimsenüñʿaybına semʿ
G1345-1. Cān **ise** cānā murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metāʿ
G1348-1. Olmasa pervānenüñ başında sevdā-yı çerāġ / İtmez **idi** kendüsine yaḳmaġa rūy-ı çerāġ
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā didüm / Didi öyle görinür dūd **ise** bālā-yı çerāġ
G1349-4. Ḳalur **idüm** ḫızr gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler **iseñ** geşt-i baġ
G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol māh-pārenüñ göñlüm yine / Eylemezdi olmasa **idi** semender-veş ṭuraġ
G1356-1. İster **iseñ** olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayaġ
G1359-4. İster **iseñ** sen ḫużūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç ṣol u ṣaġ
G1360-2. İster **iseñ** ʿarżuñı yıḳılmasun / Olur olmaz kimse ile itme lāġ
G1361-1. Āşıḳ **iseñ** terk-i cān it urma lāf / Merd olanlardan dilā gelmez ḥilāf
G1370-5. Cürm **ise** seni Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür anı ḳıl telef
G1372-6. Ger ne deñlü var **ise**ʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline tāc-dār olmış **idi** / Gitse n'ola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ **iseñ** Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu **idi** hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ **ise** iʿtikāf / Ben daḫi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen **ise** / Faż̇l-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuṣana merdāne ṣadaḳ
G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne **idi** gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / Yanuñda yoġ **imiş** ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem sen **idüñ** maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / İster **iseñ** yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1404-6. Ey Muḥibbī merd **iseñ** gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuṣṣāḳı yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim var **imiş** ser-dār-ı ʿışḳ
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir **idüm** mū incelikde anca yoḳ
G1416-4. Yumaya **idi** deñiz daḫi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḫālüme baḳ
G1417-4. Pīr oldum **ise** meydān elümeʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne ṣāl / Merd **iseñ** saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1430-1. Ger murāduñ serv **ise** ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya baḳ
G1432-2. Boynı baġlu ḳul ide ṣāh **ise** de / Kim ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1433-3. Kendü ḫālümde yürürken başuma sulṭān **idüm** / Eyledi derd ü belāya mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G1438-2. ʿĀşıḳ **iseñ** derdi ḫoş gör derdi ḫoş / Çünki bulınmaz bugün dermān-ı ʿışḳ
G1439-2. Ḳaʿrına irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb ʿummān **imiş** deryā-yı ʿışḳ

G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḥaḳīḳat **ise** rūy-ı zerde baḳ
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / İster **iseñ** bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1445-6. Cürʿasından ister **iseñ** ola tā saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister **iseñ** eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1447-2. İster **iseñ** kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu sīnem iki şaḳḳ
G1452-1. Nev-cevān **idüm** sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / ʿIşḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān **idüm** sepīd oldı ḳapuñda rişe baḳ
G1457-2. Eger cürm **ise** yanuñda seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ **ise** cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul **isem** pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne didügini / Fehm itmez **idi** olmasa ger tercemān ḳaşuñ
G1466-4. Raḥm eyler **idi** derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān ḳaşuñ
G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek **imiş** cezb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1472-4. Ka ʾbedür kūyı eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd **iseñ** ol yirde senüñ
G1473-5. N'eyledüñ **ise** eyledüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ ṣoñra bed-ḫāl eyledüñ
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir **iseñ** / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1476-4. Sen eyü olmaz **iseñ** senden ṣorılmaz hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek iseʿādetüñ / Gel beni öldür günāhın alma bārī kimsenüñ
G1479-4. N'ola rengīn **ise** sözüñ selef ṣīʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller naẓmuñı / Ellerine girse **idi** ger bu güft ü gū-yı müşk
G1483-4. İster **iseñ** bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḫüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1486-4. Sevdügüm seni günāh **ise** günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı Muḥibbī çün ezel eyledi nūş / Çekemez minnetini olur **ise** cām-ı Cemüñ
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet meger yoġ **imiş** īmānuñ senüñ
G1510-2. Olmaz **idi** fāş ʿışḳum göz yaşını dökmesem / İḫtiyar ile degül dilden çıḳan āhı görüñ
G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var **ise** / Şiʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1517-2. Dir **idüm** dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʾl-i lebüñden bir cevāb / İtmez **iseñ** ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1525-5. Giceler tā seḥer āh it Muḥibbī / Fiġān u āh u zār **imiş** naṣibüñ
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına yandursam n'ola cān u dili / Oda yanmaḳdur işi ḳanda **ise** pervānenün
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var **ise** ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol īsi-nefesüñ
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar **isem** eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum ḳaʿr-ı semek
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuşşāḳ **idi** Mecnūn ezelī / Yazdılar adumı nāmın idüben anları ḥak
G1539-1. Çekmeyem ger dir **iseñ** cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var **ise** başı ciger dāġıdurur ol ṣunuñ
G1552-6. Sevmek seni günāh **ise** cānā Muḥibbīʾyi / Öldür hemān ṣorma güneh-kāruñam senüñ
G1556-2. Var **ise** sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1562-3. Ṣaçmaġ içün yüzüm üzre cürʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa **idüm** kāşki meyḫānenüñ
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger var **ise** müşk-i Ḫutenüñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var **ise** uġraya cānuma anuñ
G1568-4. Redd ider ḳapusından aġlar **isem** / İgitlige daḫi sitāre gerek
G1569-2. Baş egmez **ise** ṭañ mı eger heft-kişvere / Ḫāk-i derüñi efser idinen gedālaruñ
G1570-2. Raḥm eylemedi ḫālüme seng-dil **imiş** āh / Bir kez yañılup dimedi miskīn nice ḫālüñ
G1570-3. Öldürdi meded eylemez **ise** beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben ṣol iki ḫālüñ
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ **imiş** hīç ṭalebden yeg
G1574-2. Çāresi cān virmek **ise** derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne Loḳmān gerek
G1574-4. İster **isem** būse laʾl-i nābdanʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1575-1. Zülfi sevdāsını al başa belā ister **iseñ** / Sīneñi çāk idegör derde devā ister **iseñ**
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Ka ʾbei yapmaḳdan **ise** / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister **iseñ**
G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş **idüñ** / Ḳıl edā borcı dilā vaʿde vefā ister **iseñ**
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / Rāygān girmez ele anı bahā ister **iseñ**
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it ṣu gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister **iseñ**
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs **imiş** ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli Muḥibbī dir **iseñ** / Āh ü vāh ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh **ise** / Cānān dergehinde o kemter gedā gerek
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz **ise** ʿāşıḳa dirler sefer gerek
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister **iseñ** ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgün itdüm / Var **ise** ṭaġ-ı cigerde başıdur ol ṣunuñ
G1593-1. Çīn-i zülfinden meşām-ı cān alurken būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ **idi** āhū-yı müşk
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir **idüm** şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ
G1595-3. Var **idi** levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / Yoġ **idi** nām u nişānum daḫi levḥ ü ḳalemüñ
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile çün meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez **iseñ** yā ne girdüñ
G1603-4. Sevdüm **ise** seni nā-ḫaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var **imiş** ḳadri yanuñda ni'deyin her dūnuñ
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā **imiş** / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ **imiş** ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1615-4. İster **iseñ** esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek

G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne **idi** ṭūfān eylemek
G1619-3. Şarāb u şāhidi ḳadeḥ itdi zāhid / Sözini bilmeyüp söyler **imiş** beng
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād **ise** anı anide serḫoş eylemek
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgūn şarāb şun / Yāḫūd getür var **ise** aġı benefşenüñ
G1623-4. Almaz **idi** bāġ-arā her bir şecerden ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya **idi** livāsı bülbülüñ
G1623-5. Her neye mālik **ise** gül pāyına itdi niṣār / Görinürde ḳaldı ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ
G1624-3. Bend olmaḳ **idi** zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aşılmaḳ aña da müyesser daḥi nāzik
G1629-1. Getürmez **idi** Fürs ehli dile ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse **idüm** bir kez yüzin cām-ı muṣaffānuñ
G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī yār oldı dir **iseñ** / Ḥāṣa-lillah ḥāṣa-lillah bu ḫayālüñdür senüñ
G1633-2. Ḫoş devlet **idi** ayaḳ ayaḳ ḳaṣruna varsam / El virse viṣāl ol müyesser daḥi nāzik
G1635-2. Tīġ çeker **ise** ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş **idi** cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1643-3. İster **isem** ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster **iseñ** ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāṣıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ **idi** olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse **idüm** yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād **ise** anı anide serḫoş eylemek
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz **ise** ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1657-5. Pīr olduñ **ise** şanma Muḥibbī ola dil pīr / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı zeyn idüp her-cāyi gül / Ḫūb **idi** ger olmasa her-cāyi gül
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz **ise** anda göñülden giçer degül
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil **ise** dīvānedür dildār **ise** maḥrem degül
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar **idüm** sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ şaḥrāsında ser-gerdān **idüm** / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz **idüm** ben şafā-yı dil
G1672-2. Genc-i ḫüsnin bulmaḳ ister **iseñ** eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd **iseñ** bu daʿvāda hemān meydāne gel
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī āşıḳ **iseñ** ol ḳarāre ḳıl
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var **ise** ger dostlar esrār ḳanıdur göñül
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister **iseñ** var ḳarada ol
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil **ise** dīvāne olmış yār **ise** maḥrem degül
G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa **idi** şer üñ envārı delīl
G1689-6. Ger günāh **ise** Muḥibbī seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr **ise** pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān **idi** ki ḳanum itmiş **idüm** aña ḥill
G1699-1. Geldi çün şaḥn-ı çemende oldı işret-sāz gül / Her ne deñlü eyler **ise** eylesün ḳoñ nāz gül
G1699-4. Gülşen içre ger ʿiẓār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz **idi** bu ḳadar ʿiẓār gül
G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider **iseñ** Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra gel
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler aʿrāfa gel
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz **imiş** ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına ḳılsan naẓar / Dir **idüñ** ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var **ise** dilde anı ṣāf it rūşen ol
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz **ise** dilde göñülden giçer degül
G1722-2. Seni sevmek günāh **ise** ḫabībüm / Beni öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār gül / Bulmaz **idi** raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İster **iseñ** gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ **iseñ** ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var **ise** ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgūn ḳadeḥ / Her ne deñlü var **ise** ḳalmaya göñlinde melāl
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / İrmez **ise** vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1750-3. ʿĀḳil **iseñ** gördügüñ eşḫāṣdan ʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden şanʿat al
G1751-6. ʿĀşıḳ **iseñ** şemʿ-i ḥüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1755-2. İster **iseñ** ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1756-4. Hicrān ġamını çekmek **ise** çü murāduñ / Var cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum / Çoḳdan eyler **idüm** yolına terk-i cānum
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / Dostum ölür **isem** boynuña düşer ḳanum
G1765-5. Muḥibbī olmaz **imiş** ʿāşıḳuñ sitāresi çün / Şeb-i ġam içre nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi **imiş** dāmum benüm
G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / Hīç dir mi **idüm** hevā sevdüm
G1780-6. Olmasa cevrine Muḥibb rāżı / Dimez **idi** anı çīrā sevdüm
G1788-5. Almaz **idi** Muḥibbī bāde ele / İñleyüp dimese rübāb içelüm
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyler **iseñ** günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1793-8. Bir zamān **idi** ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr **idi** / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1798-1. Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet **idi** cān anda velī cānāna ṭapşırdum
G1814-4. Öldürmek **ise** ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ / Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam
G1815-3. Gözlerüm ḫʷāb yüzin iki gözüm yol gözedür / Diye her-bār görelüm düşer **ise** rāhum

G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler **ise** zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G1821-1. Saña dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā **imiş** līkin hevāsın bilmedüm
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil **idüm** lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1825-2. Eger olmaz **ise** senden bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ ile bīmāram
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden / Eger olmaz **ise** luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd **imiş** / Dostlar günden güne artsun cünūn u ẕilletüm
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ **imiş** yanında benüm raġbetüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş la'lüñe dimiş beñzedüm / Ölmez **isem** çoḳdur anuñla Muḥibbī şoḥbetüm
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez **idüm** ḫaşre dek itsem lebüñ nūş ey şanem
G1833-4. Ümīd itdüm **idi** evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1838-2. Cürm **ise** eger cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez **ise** vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1838-4. Dil hecr-i leb-i la'lüñle ölse gerekdür / Ger la'lüñ aña ẕerre ḳadar itmez **ise** em
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf **ise** / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / Ol baña ḫayrān **ise** ben de anuñ ḫayrānıyam
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek **ise** baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳare benem
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler **isem** / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G1846-2. Öpdi dirler bale la'lüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda **ise** müttehem
G1846-4. Bilse **idi** nice olurmış gedālıḳ ẕevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem
G1854-3. Ġarḳ eyler **ise** ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1857-1. Yüzüni görmege ger ḫāżır olsam / Ölince gitmez **idüm** nāẓır olsam
G1857-2. İderdüm bir meges kendümi dāim / Lebüñi öper **idüm** sāḥir olsam
G1857-3. Şikāyet itmez **idüm** ġam yükinden / Eger çekmege anı ḳādir olsam
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister **iseñ** anı dilde iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem **imiş** / Çün öyledür ya ne ḥācet ki ben arade olam
G1868-3. Eyler **idüm** cānumı ol dem niṣār ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm
G1882-2. Ölür **isem** de ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1883-1. Tende cānum yoġ iken ben ṭālib-i cānān **idüm** / ʿIşḳ şaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān **idüm**
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḫayrān **idüm**
G1883-3. İtmemişdi Ka'benüñ bünyādını daḫi Ḫalīl / Ka'be-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān **idüm**
G1883-4. Virmeden bir kimse daḫi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān **idüm**
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G1889-6. Yaradılmamış **idi** daḫi ādem / Göñülde ʿışḳuñı peydā ḳılan kim
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı şandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū **imiş** bildüm gümānumdur benüm
G1900-4. Bir ḳara yazu **imiş** geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki anup ben anı ḫayrān olmayam
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez **iseñ** ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1913-5. Şi'r bünyādına el urduñ **ise** muḥkem ḳıl / Şoñradan dime ki ża'f üzre **imiş** bu temelüm
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında var **imiş** biñ mübtelāsın bilmedüm
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Ka'be-i kūyuña irem / Sa'y ile olmaz **imiş** vaṣlı müyesser ni'delüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir **idüm** / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1930-7. Muḥibbī ʿākil **iseñ** saña örnek / Bu yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G1937-4. Mānī ʿoldı ruḥına irmege āh / Zülfi **imiş** anuñ ʿases ni'delüm
G1937-5. Hele būsun biz iltimās idelüm / Olmaz **ise** de mültemis ni'delüm
G1942-2. İşidür yoḳdur şorar çoḳdur derūnum ḫālini / Dir **idüm** bir kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd **iseñ** başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḫālümi bilmek murād **ise** / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh **imiş** / ʿAfv it şuçını senden umar luṭf ile kerem
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler **iseñ** şayd idesin / Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur **ise** pāy-dār / Baña itdügüñ ḫelāl itdüm ḫoş ey şanem
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda **idüñ** gel hey abdālum benüm
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var **ise** gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar **idi** dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G1976-2. Seni sevdügüm günāh **ise** günāhum ḫaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir **iseñ** kimdür / Ḫaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G1983-5. Def ʿ-i ḫumār ister **iseñ** gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur **idüm** üstād hem
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḫteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür **isem** saña ne ġam
G1986-2. Eger istemez **iseñ** yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut gör nefesüm
G2003-3. Dimiş **idüm** eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur bu sözden birdürür benüm sözüm
G2006-1. Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir **isem** / ʿĀrıżuñda beñüñe müşk-i Ḫıṭādur dir **isem**
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir **isem**
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna yā dir **isem**
G2006-4. Ḫüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir **isem**
G2006-5. Beni sevdālara şaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir **isem**
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz **idi** deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḫālümi bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2014-4. Ḳısmet bu **imiş** çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben

G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var **ise** yoluña ī̱ṣār eylesün
G2019-4. Kaʾbe kūyunda şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ için ṣaḳlar **idüm** cānı ben
G2024-1. Yoġ **idi** ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış **idüm** bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2024-2. Bī-sütūn adın daḥi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād **idüm** ey şīrīn-zebān
G2024-3. Ḳonmamışken daḥi Ḳaysüñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış **idi** murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2027-2. Günāh **ise** gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2031-6. Bende **imiş** yār bilmezdüm Muḥibbī ḥayf kim / Her yaña bilmezligümden atar **idüm** yāri ben
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ **imiş** / Ḥānesinden hīç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / Zīrā āteş ẓāhir olur ḳand **ise** oddan
G2037-4. Varmaz **isem** kūyuña lākin buña ḳāniʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez **idüm** ol gül-i nev-restenün ben ḥandesin
G2047-2. Yaḳar **idüm** bāl ü per pervāne gibi nāre ben / Görse **idüm** şemʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk **imiş** / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu **imiş** / Anuñ için ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2055-5. İster **iseñ** mülk-i dilden dür ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2060-4. Bir devāsuz derd **imiş** dirler egerçi derd-i ʿışḳ / Derde dermān bulmasun derdine dermān isteyen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı **ise** ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2068-5. Muḥibbī başma dünyā cīfesine / Diler **iseñ** olasın pāk-dāmān
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz **idüm** bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2076-3. Bilse **idüñ** rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2076-5. Başdan ayaġa günāh **ise** Muḥibbī derd-mend / Senden umar şefḳati sensin ḳayuran ümmetin
G2081-3. Dir **iseñ** ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür **isem** / Ṣuyum ışıtmaġ için serv budaġın yaḳasın
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş **idüm** ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ görür islām u din / Olmamaḳ lāzım **idi** ebrūlarında kibr ü kīn
G2090-3. Pādişāh **iseñ** bu pendüm güş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mürdan
G2093-1. Ḫaṭ degül belki ḫār **imişsin** sen / Ṣaç degül belki mār **imişsin** sen
G2093-2. Ṣordumʿışḳuñ bilinmedi kārı / Ben didüm özge kār **imişsin** sen
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / Ey göñül gice zār **imişsin** sen
G2093-4. Ey göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / Vara ümmīd-vār **imişsin** sen
G2093-5. Senden irmez kimesneye çü ġubār / Ey Muḥibbī ġubār **imişsin** sen
G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk **imiş** / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir **ise** aldanma ser-ā-ser cümle mālam ben
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest iken Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı mest **idi** oldı ḫayrān
G2124-1. Umar **idüm** ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister **iseñ** iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib **iseñ** gence sen vīrāneden
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā **imiş** / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2132-1. Ẓāhirā baḳar **iseñ** ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam ġırra velī ḫāk ile yeksānam ben
G2133-2. Mürde **idi** buldı yir ebr-i bahār ile ḥayāt / Ḳullarına ṣunʿın izhār itdi Rabbü'l-ʿālemīn
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar ṣaḳlu **idi** dilde bu genc-i defin
G2140-2. Bir naẓarla didiler öldürür ʿāşıḳlarını / Dostum gerçek **imiş** ġamze-i fettānuñ için
G2151-4. Ḳuluña eyledüñ cevr ü cefālar / Bu **idi** umduġum şāh-ı keremden
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker **isem** ṭañ mı döndüm iñiler ṭolāba ben
G2154-5. Bir elif çekmiş **idüm** sīneme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler **isem** küpe daḥi / Işşına ḥalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan
G2167-1. Cihān olmaz **idi** olmasa ḫūbān / Güzeller encüm ü ol māh-ı tābān
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr **ise** senden hemān u ṣabr **ise** benden hemīn
G2174-5. Ne buldı **ise** buldı Muḥibbī göz ucından / Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden
G2178-1. ʿĀşıḳ **iseñ** ṣaḳlama bu yolda gel cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2181-3. ʿĀşıḳ **iseñ** yan cemāli şemʿine pervāne-veş / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enīn
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz **idüñ** serve bir daḥi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2186-1. Günāh **ise** seni sevmek yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2191-5. İster **iseñ** bu Muḥibbī ḫaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī ṣarābʿışḳı ṣun
G2195-2. İster **iseñ** ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma ṣaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ eridür anı / Gerek **ise** yürek ḥadīd olsun
G2200-1. Bildüñ **ise** ḥālümi içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her n'eyler **iseñ** ḫayr-ıʿamel olsun
G2216-5. Ey Muḥibbī ister **iseñ** bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde bir maḥbūb **imiş** / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2228-1. Görmez **isem** ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı **idi** bu Muḥibbī dostlar şanmañ ziyān
G2246-2. Mürde **idüm** bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña **idüñ** giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr **idüñ** boynuma ben şeydā içün
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez **idi** ʿālemi / Oldı yüzüñ ṣuyına cümle semā ile zemīn
G2256-1. Añlamaz **idüm** ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken almamış **idi** eline tīşelerin

G2268-1. Vāz gelmem ölür **isem** yine cānānumdan / Gāh olur uṣanuram gerçe ki bu cānumdan
G2268-5. Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āhen **ise** / Ey Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben bī-çāre ser-gerdān **idüm** / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-gīrān
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā **imiş** / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2284-1. Naṣibüñ yoġ **imiş** ṣūfi ṣafādan / Anuñçün giçmedüñ bir dem riyādan
G2293-3. Ḥaṭā vü cürm **ise** luṭf it vefā ḳıl / Beni ḳurtar belā vü derd ü ġamdan
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / Eger var **ise** eydüñ bir suḥan-gū
G2302-2. Bu ʿīşve yatur arada ger cān **ise** maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel sa ʿīd ü bāzū
G2311-2. Ser-i kūyına eger eyleseñ āh **ise** güzer / Ḥālini ḥastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre **imiş** murġ işidüp didi ki bu bu
G2317-4. Dil murġını şikār **ise** cānā murād eger / Ḥālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / Virmez **iseñ** ger zülāl-i laʿlden bir pāre ṣu
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir **idi** ger virse bār serv
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / Bu nevʿa ḳanda bulur **idi** iʿtibār serv
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer **ise** iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādideki Mecnūna
G2332-6. Medyūn **idüm** bu cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḥayli dem **idi** muntaẓır **idüm** edāsına
G2334-2. ʿIşḳ mirāṣı yir **isem** ne ʿaceb Mecnūndan / Ṣanmañ ol gitmek ile ʿāṣıḳ-ı ṣeydā tükene
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür **isem** irmedin ol meh-rūya
G2337-5. Şi ʿr içinde Muḥibbī aḳrānuñ / Var **ise** ṣunsun el ṣunam bence
G2342-1. Ṣanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür **iseñ** ṣanma ki dermān acıya
G2342-3. Ṣeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler **ise** / Ḥālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya
G2347-2. Murāduñ cān **ise** al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2348-5. Olmaz **idi** müşterī vaṣluñ metāʿına Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger varup ṭaleb-kār olmasa
G2351-5. Muḥibbī terk-i cān itmez dir **imiş** / İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāde
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye **imiş** anı ol māl ile
G2355-5. Ġam yime eger yoġ **ise** ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-i ʿuṣāt anda ʿöẕr-ḫᵛāh
G2357-3. ʿUṣṣāḳa ḳomaz ṭaʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez **idi** ol miskīn eger bilse sözinde
G2367-1. Ḫalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi yazu **imiş** rūz-ı ezel başımuza
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳaṭar **iseñ** ḳat oran ile anı aşımuza
G2638-5. Baġlanduñ **ise** käküle incinme mīr yā / Bende itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti
G2369-7. Bu **idi** beyt ne olur belki / Daḫl olınur kimerde Selmāne
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḥālüñe käfir dir **isem** / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile derdüm sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz **imiş** nerdübān ile
G2390-4. Kiminüñ cismi gülden täze olmış / Kiminüñ yüzini ṭutmışlar ise
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez **idi** ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿīyān / Dost olma sen de ger ʿāḳil **iseñ** dünyā ile
G2392-5. ʿĀrif **iseñ** ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿīlm ile keşşāf ile
G2398-2. Düşde gördüm dir **idüm** gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir **isem** ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān **idi** müşerref **idi** dīdāruñ ile
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu **imiş** başumda ey dost / Yuyulmaz her ne kim yazıldı serde
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum içinde / Yazılur elif ḳanda **ise** cān arasında
G2406-2. Bulur **idüm** genc-i ḫüsnine nigāruñ dest-res / Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir **idi** Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın şavtı zencīr itmese
G2406-5. Yanmaz **idi** dostlar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2411-1. Yine baġlandı bu göñlüm zülf-i ʿanber-būlara / Gözlerüm yaşı ʿacebdür dönmez **ise** cūlara
G2413-3. Ger murāduñ cān **ise** alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2416-4. Naẓar ḳılmadı āh belürmeyince / Var **imiş** ḫāṣṣa bildüm belürişte
G2417-1. Sitem-i tīġ ile ḳılduñ cānı rişte / Ne çāre başda **imiş** nüvişte
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi **idi** beyżā yine
G2421-1. Bilmedi virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara / Dil-i āzāde düşer **idi** varup dāmlara
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür **isem** itmeyem minnet varup aġyāruma
G2432-6. Ḫışm eyler **ise** ġam yime ey dil yine oḫṣar / Efendi olan ḳaḳır u oḫṣar gülesine
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş **idi** kāmına
G2436-4. Kūh-kenlik eyler **idüm** ben belā kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2437-4. Ger şāh **iseñ** de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma şaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi göñlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez **imiş** ʿışḳ vādisinde yoldaş yoldaşa
G2438-6. Bilmez **idüm** ʿışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār **imiş** geldi başa
G2441-2. Gülşen-i ḫüsnüñ nigārā olmaz **idi** täze sebz / Her ṭarafdan gözlerum bārān-ı seylāb olmasa
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu **imiş** / Kaʿbe ḫüsnüñ görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2445-4. İtmez **idüm** naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda
G2451-2. Baña olmaḳdan **ise** şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben medhūşına
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḫarābātī / Ger genc **ise murāduñ** olmaḳ gerek vīrāne
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār **imiş** gelen meger / Maṭlaʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür **isem** virmeyem anı bütün dünyālara
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse **idi** ehl-i cehīm / Diyeler **idi** uşanduñ hele biz bu nāre

G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam **imiş** yine o derde çāre
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n’ola zülfe şuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el şunar **ise** nāre
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol şunmayınca içer **isem** mey ḥarām ola
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber şan eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu **imiş** elbette ol gelür başa
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa **idi** yāre benefşe / Boynın egüben gelmez **idi** zāre benefşe
G2478-3. ʿIşḳuñ hevesi olmasa başında anuñ ger / Er gelmez **idi gūşe**-i gülzāra benefşe
G2481-2. Eger şükr ider **iseñ** olur artuḳ / Niçün şükr itmeyesin hey fütāde
G2482-3. Ne ḳadar mücrim **isem** kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2485-1. Raḥm eyler **idi** yār bu gönlüm ḫarābına / Ger muṭṭaliʿ ola **idi** bu çeşmüm ābına
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir **isem** anuñ n’ola ḳaşına
G2487-7. Gönül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb sen **idüñ** dīde yaşına
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest **idüm** / Bāġ-ı ʿālemde eṣer ẓāhir degülken ṭāḳda
G2496-2. Naṣīb **imiş** cefā vü cevri yārüñ / Yolımaz her ne kim yazıldı serde
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı gönlüm / Ḳaldı **idi** merdüm-i çeşmüm nem içinde
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş **idüm** ben ḫazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2502-3. Bilse **idüm** ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
G2505-6. Beni öldürmegeʿahd itmiş **idüñ** / Kerem ḳıl dostumʿahdini şıma
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez **idi** ṭaġa benefşe
G2517-3. Ḫaṭuñ terk eylemez **ise** Ḫıṭāyı / Siyāh eyler felek saḳfını lāle
G2519-3. Ḳışşaya ṣıġmaz **imiş** çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı defterde dīvānlar ile
G2527-6. Öldürürem dir **imiş** her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ şunduḳ anuñ fermānına
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister **iseñ** muġbeçenüñ / Yüri var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2538-5. El virür **idi** saña Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse
G2543-6. Bu Muḥibbī’ye ulu devlet **idi** yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2544-6. Cefā sengiyle şındı āh gönlüm / Bütün kim **idi** şınsa ābgine
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / Ḳuluñ **isem** daḫi ey ġam beni āzād eyle
G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī’nüñ irişdi eceli / Hīç taġyīr ola mı yazu **imiş** başında
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu **imiş** bu mācerālar başuma
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh ile dirdüm sarāyuña / Çıḳmaz **imiş** gök yüzine nerdübān ile
G2607-6. Hidāyet ister **iseñ** sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın ister **iseñ** / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var **ise** āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān me’vā **idi** / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā **idi**
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṣer ol ṣahbā **idi**
G2612-3. Cilve eylerdi çemende nāz ile ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā **idi**
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib daḫi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar güyā **idi**
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā **idi**
G2616-3. Urmış **idüm** zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh kim ṭūfān mı ḫaḳ ile yeksān eyledi
G2624-3. Dīdār-ı ʿāşıḳ olmasa **idi** benüm gibi / Aḳar mı **idi** göz yaşı āb-ı revān daḫi
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī’yi mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler **ise** ṭañ mı ḳan daḫi
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān **idüm** / Ey felek n’itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm **ise** ṣanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī’ye eger bende dise / Ṣādlıḳdan atar **idüm** göge ol dem külehi
G2627-3. Ḳo buʿıyş uʿişreti çünkim fenādurʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister **iseñ** olmaya ṭāʿat gibi
G2631-5. Ey Muḥibbī merd **iseñ** dünyā seni aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳʿaḳlı anuñ zen gibi
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler **ise** nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül ile ḫārı
G2634-2. Şevḳüñ var **ise** gülşene var diñle sürūrı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2638-4. Arturmaz **idi** cevr ü cefāsını gün-be-gün / Ger olmasaydı ʿāşıḳa yārüñ ʿināyeti
G2638-5. Baġlanduñise kāküle incinme mīr yā / Bende itmez **idi** olmasa anuñ ḥimāyeti
G2641-2. Nigārā cāh-ı devletle Süleymān-i zamān **iseñ** / Başup pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı mūrı
G2644-4. Ṣaḳlar **idüm** sırrını sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā beni
G2646-3. Ey gönül ister **iseñ** bülbül-i güyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördümʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır ölmek **imiş** çāresi
G2652-2. Mecnūn çün oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam **idi** leşkeri
G2653-4. Ḳıble ḫaḳḳı eyler **idüm** Kaʿbe yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse **idi** bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden **imiş** gönlüme iren belā-yı vaḫşeti
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā **imiş** / Bilmem ne güne ṣaḳlayısar ol belā beni
G2663-5. ʿAhdum bu **idi** bağlamayam bir kese gönül / İllā Muḥibbī ḳomadı gönül bāña beni
G2665-2. Gerçi rüsvā **idi** gönlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālıġı
G2666-4. Hem-nefes olmaz **idi** nāleme hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa **idi** yiv ile tehī
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz **ise** ʿacebdür hevā bizi
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār **idi** çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre ṭapındı
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var **idi** / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var **idi**
G2693-2. Kaʿbe-i ḥüsninde görüp ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum var **idi**
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḫāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var **idi**
G2693-4. Āteş-iʿışḳ ile yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var **idi**

G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var **idi**
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez **ise** ṭañ mı göklerde zer çerāġı
G2702-5. Hidāyet ister **iseñ** sen Muḥibbī / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş **idüm** göñlümüñ gümrāhını
G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir dem āsā-yı āhı ben elden / Cevān **idüm** ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh **ise** ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
G2725-2. El uzadur **ise** zülfüñe dil aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister **iseñ** / Cilveler eyle şalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgünuñ eger var **ise** nevʿa günehi
G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā **imiş** / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni
G2727-3. ʿUşşāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür **ise** her biri ḥasretle vā beni
G2732-4. Bu Muḥibbī şiʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir ṣanurduñ didi beñzer var **imiş** Selmān iki
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / Gūş **idüñ** yārān sizeʿarż eyleyem gevherleri
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul **idi** işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş **idüm** / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
G2748-3. İster **iseñ** kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḥaḳḳına sen sūsen gibi
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler **iseñ** ola ḳalbüñ ṣāfī / Ḳoma elden ḳoma bir laḥẓa ṣarāb-ı ṣāfı
G2762-2. ʿĀr eyler **ise** ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn / Ḫāk-i derinde görse mezellet gedāsını
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var **ise** bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā yāri görsem bir daḫi / Olmaz **ise** anı düşde yāri görsem bir daḫi
G2777-3. Dir **idüm** kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫi
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe gün dir **idüm** alnuña ay
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var **idi** / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var **idi**
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var **idi**
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm **idi**
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var **idi**
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var **idi**
G2795-1. Bend itdi yine zülfine dilberā bizi / Her ḳanda **ise** aradı buldı belā bizi
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya **idi** ezelden kāşki / Āşinālıḳdan saña çün yeg gelür bīgāne key
G2799-5. Merd olan virmez **imiş** çünki bu dünyāya göñül / Sen daḫi eyle Muḥibbī gele merdāneligi
En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm **ise** / Terk-i cān eylemişem baña ne ʿizz ü ne vaḳār
M1-7. Ne deñlü çoḳ **ise** cürm ü günāhum / Ümīdüm kesmezem senden Allāhum
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū **imiş** / Çeşmüñi āhū ṣanurdum bilmedüm cādū **imiş**
Mh2-2. Leblerüñ dārüʾş-şifāʿışḳ ehli hep ṣayru **imiş** / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu **imiş** / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu **imiş**
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / ʿIşḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu **imiş**
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir şāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu **imiş**
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛāce **imiş**
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise āşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-3.Göñlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele **idüm** ki dilber destidür
Mh12-5. Ṣorar **iseñ** sīnemüñ ḥālini direm ḥāl o / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dir āşıḳ kim baña / Dir **idüm** ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm olʿārıż üzre ḫāl olur / Olalıʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var **imiş** bir nice yirdenʿālemi
Mr3-7. Merd **iseñ** ey dil şaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür **isem** bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr7-10. Her ne cevri var **ise** ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr9-8. Baña ʿālem cennet **ise** yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir **idüm** saña göñül / Daḫi bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
Mr13-5. N'ola ger gül yüzine cennet-i me'vā dir **isem** / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā dir **isem**
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir **isem** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez **iseñ** bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr17-9. N'ola Dārā ile Cem gitdi **ise** biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
Mr17-13. Mey gibi ister **iseñ** ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿola dilden hep ġam
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay **imiş** / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳuru ġavġā **imiş**
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh ol şaçı Leylā **imiş** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var **idi** mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldıʿiyān
Mr26-6. Ṣāf **idi** ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasunʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr28-9. Laʿl-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār **idi** / Merdüm-i çeşmi daḫi yanınca iki ḫūn-ḫᵛār **idi**
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde ṣubḥa dek tekrār **idi** / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek **imiş** derde müdāvā
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış **idi** mülḥik od

D31-2. Ṣabrum var iken ḥālümi bilmez **idi** kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān nite ki ṭoġmış **idüñ** evvel aneden
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger var **ise** de key ḳatı ṣīve-kār ola
B42. Çünki cihānı ister **imiş** yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda **idüñ** nice gündür gel seni yārān diler
B67. Bir bölük ʿāṣilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoḳ **ise** Yārab seni raḥmān bilirüz
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ ḳıymeti çün cān **imiş** / Ḥamdülillah ʿāṣıḳuñ kārı igen āsān **imiş**
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil **iseñ** bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam ben derd-nāk / İrmez **isem** vaṣluña fırḳat beni eyler helāk
B98. Cān dirīġ eyler dir **imiş** yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek
B99. Ḥār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster **iseñ** gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B119. Yoḳ **imiş** ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḥi bildüm bilmezem
B176. Düşde gördüm dir **idüm** gözde eger ḫʷāb olmasa / Ḫʷāb yüzi mi görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B184. Gül ide ṭopraġını ḫūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī ölür **ise** fırḳat-i cānān ile
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar **isem** Mecnūna
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem dirdüm velī / Bilmedüm olmaz **imiş** ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi
B204. Hey meded öldüm ʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez **imiş** pīrehensüz kim ḳoca cānā seni
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse **idüñ** daḥi ḳāyildün beni
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehrde olmaz **imiş** pādişāh iki
B209. Nev-cevān **idüm** beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi

imkān [2] *Ar.* Mümkün olma, olabilecek hâlde bulunma...(Ş. Sami, 2010: 510)

bk. imkān yoḳ

(imkān [1], imkānı [1])

G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde kimse vaṣlınuñ **imkānı** var
G645-1. Ger fedā cānān yolında cān olursa çoḳ mıdur / Başa devletdür ḳanı **imkān** olursa çoḳ mıdur

imkān yoḳ [1] Olma ihtimali bulunmayan. (TDK, 2011: 1183)

G2024-4. Yücedür ḳaṣr-ı maḥabbet çıḳmaġa **imkān yoḳ** / Olmayıcaḳ miḥnet ü derd ü belādan nerdübān

imlā [3] *Ar.* Bir lisanın ibaresini dürüst yazmak ilmi. (Ş. Sami, 2010: 510)

(imlā [1], imlāda [1], imlāsı [1])

G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ **imlā** ḳılam
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür **imlāda**
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür **imlāsı**

imrenmek [6] *T.* Beğenilen bir kişi veya şeye benzemeyi istemek, gıpta etmek. (TDK, 2011: 1184)

G531-1. Şīve-i mestānuna ey dost ʿabher **imrenür** / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü ḫançer **imrenür**
G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv ile çenār eyler duʿā / Lāle ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver **imrenür**
G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil mihr ü māh olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe cānā hindū-yı ʿanber **imrenür**
G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet gelür şimşād u ʿarʿar **imrenür**
G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbīʾnüñ saña itmez eṣer / Kim dil-i senginüñe pūlād u mermer **imrenür**

imrūz [2] *Far.* Bu günki gün, bu gün, el-yevm, hāzel'l-yevm. (Tulum, 2011: 969)

G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫʷābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi kim ġam yime **imrūz** gelür
G1193-2. Cemālüñ görmek oldı çün müyesser / Ḫudādan istedüm işitdüm **imrūz**

imtiḥān [4] *Ar.* Deneme, sınama, tecrübe. (Ş. Sami, 2010: 510)

(imtiḥānı [2], imtiḥānı [1], imtiḥānuñ [1])

G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı terk-i serdür / Daḥi var mı be zāhid **imtiḥānuñ**
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur **imtiḥān** ile
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel **imtiḥān** içün o baḥre sen de bir ṭala
D30-1. Çün ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür **imtiḥānı** ʿışḳuñ itme ḫilāf

imtiḥān eylemek/itmek [4] Görmek, yoḳlamaḳ, deñemek, sınamaḳ...(Tulum, 2011: 969)

G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla **ider imtiḥān** ḳaşuñ

G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / **İmtiḥān it** gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse laʾlüñ dirgürür / Ey Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel **eyle imtiḥān**
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / **İmtiḥān eyle** dilā sen de gelüp zūr eyle

imtilā [3] *Ar.* Dolma; dolgunluk. (Ş. Sami, 2010: 511)

(imtilā [2], imtilāsını [1])

G62-4. Yime dehrüñ niʿmetini aldanursıñ ḥırṣ ile / Anı çoḳ yiyen olur elbette āḫır **imtilā**
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı şanup yinür / Ḳorḳum budur ki ide seni **imtilā** göñül
G2768-2. Her kim ki dehr niʿmetini yiye ḥırṣ eyleye / Anuñ ṣoñında çekse gerek **imtilāsını**

imtizāc [2] *Ar.* Karışabilme, birden ziyade cismin karışıp bir cisim teşkil etmesi. (Ş. Sami, 2010: 511)

(imtizāc [1], imtizācına [1])

G285-2. Olmış idüm ben ezelden ʿışḳuñ ile āşinā / Bulmamışdı daḫi ervāḥ ile ecsām **imtizāc**
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu **imtizācına**

imtizāc itmek [1] ...ögrenmek, ḳonuşmaḳ, söhbet etmek...(Tulum, 2011: 969)

G284-5. Cevri yeg görür Muḥibbī mihrden / **İtdi** anuñla ezelden **imtizāc**

imżā eylemek [1] İmzalamak. (TDK, 2011: 1185)

G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben de **imżā eyledüm**

īn kerden [1] *Far.* Korkarım ki.

G788-5. Virür nāṣıḥ şarāb u ʿışḳa tevbe / Muḥibbī ʿāşıḳ **īn kerden** çi maḳdūr

īn u ān [1] *Far.* Şu bu. (Ş. Sami, 2010: 512)

G2506-1. Birlige irmez kişi iki cihāndan giçmeye / Ḳurtılamaz ikilikden **īn ü āndan** giçmeye

in [5] *T.* Yabanî hayvanların yer altında olan meskeni, gâr, mağara, kehf. (Ş. Sami, 2010: 512)

(in [2], ine [1], ini [1], inüme [1])

G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme gelsün / Ḳarār itmege sīnem gibi hergiz aña **in** olmaz
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre ṭutdı **in** / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḥazīn
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin şaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse **ine**
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer **inüme**
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ **ini** ola

inād itmek [1] Direnmek, diretmek, ayak diremek. (TDK, 2011: 1187)

G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi şarāb-ı ṣafā gel / Ḳo **inād itme** ḫarābāt ehline inṣāfa gel

in ʿām [1] *Ar.* Nimet verme, ihsan etme, iyilik etme. (Ş. Sami, 2010: 512)

bk. in ʿām eylemek/itmek, in ʿām-ı Leylī, in ʿām-ı zülf

G1041-3. Ḫoş bilürler bu derdüm **in ʿāmın** / Līk hergiz devāyı bilmezler

in ʿām eylemek/itmek [6] Lutf etmek, kerem etmek, ʿināyet etmek...(Tulum, 2011: 971)

G171-5. Yine teşrifler baña **in ʿām idüp** sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı şīb
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫᵛānın āh **in ʿām itmedi** / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh dost
G240-1. Mey **in ʿām eylese** pīr-i ḫarābāt / Ele al sāḳī آفات خير فى النار
G333-4. Ġayre **in ʿām itdi** Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G2474-4. Leylī **in ʿām itmek** içün pişirüp bir gün ṭaʿam / Ṣıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2593-5. Ey Muḥibbī virme bu dünyāya dil / Saña **in ʿām eylemez** illā belā

in ʿām-ı Leylī [1] Leyla'nın ikramı.

G2716-2. Ser-i Mecnūn şikest olsa ʿaceb mi / Şımışdur kāsenin **in ʿām-ı Leylī**

in ʿām-ı zülf [1] Saçının ikramı.

Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider büy-ı vefā **in ʿām-ı zülfüñden** senüñ

ʿinān-ı iḫtiyār [1] İdare, temşiye. (Ş. Sami, 2010: 512)

G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde **ʿinān-ı iḫtiyārı** kimsenüñ

ʿinān çekmek [2] Dizginlemek, dizgin çekmek.

G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / Virem aña **çek ʿinānuñ** ideyim būs-ı rikāb
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile ʿuşşāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿāşıḳı **çeksün ʿinān** ḳaşuñ

ʿināyet [9] *Ar*. Kerem, ihsan, lütuf, iyilik. (Ş. Sami, 2010: 513)

bk. ʿināyet itmek, lutf u ʿināyet

(ʿinayet [6], ʿinayetdür [1], ʿināyeti [1], ʿināyetler [1])

G52-4. Ḫışm ile çeşmüñ dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah kim **ʿinayetdür** baña
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd ile el irmez / Meger ola yine andan **ʿināyet**
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla anduḳca her günāhuñ / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña **ʿināyet**
G220-2. Ḳamu aḥvālüni şi ʿrüñde şerḥ it / Ola kim irişüp ola **ʿināyet**
G610-3. İtlerinden āsitānında beni ʿadd eylemiş / Şāh olandan ḳullara dāim **ʿināyetler** gelür
G1387-4. Ṭulū ʿ itmez neden bilsem sa ʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāli ʿem beñzer yā dilberde **ʿināyet** yoḳ
G1988-2. **ʿİnāyet** yüzini görem diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur gönlüm
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya İlāhü'l- ālemīn / Bu Muḥibbī'ye **ʿināyet** şıḥḥaṭa başsun ḳadem
G2638-4. Arturmaz idi cevr ü cefāsını gün-be-gün / Ger olmasaydı ʿāşıḳa yārüñ **ʿināyeti**

ʿināyet itmek [1] İyilik ve yardım etmek, kayırmak, lütfetmek. (TDK, 2011: 1187)

G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger **ʿināyet itmesem** ʿömrüm olur cümle hebā

inanmaḳ [4] *T*. Bir şeyi doğru olarak, benimsemek. (TDK, 2011: 1187)

(inan [1], inanduñ [1], inanma [1], inanmam [1])

G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine **inanma** anuñ ḳurı bühtāndur baña
G354-4. Dimişdi zülfe idem sīne ber-dār / **İnanmam** ben aña ger ide sükend
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda **inan** vallah ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma
G2351-5. Muḥibbī terk-i cān itmez dir imiş / **İnanduñ** ol raḳīb-i bed-nihāde

inbisāṭ [1] *Ar*. Gönül açıklığı, ferahlık. (M. Nâcî, 2009: 269)

G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / La ʿli velī ki ḫande ile virdi **inbisāṭ**

ince [31] *T*. (TDK, 2011: 1187) *bk. boynı ḳıldan ince itmek*

(ince [28], incedür [3])

1. Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.

G340-3. Noḳṭa dinmez la ʿline ḳıldan meyānı **incedür** / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü **ince** rehdür
G1026-3. Dehān-ı yāre her kim noḳṭa dirse / Meyāna mū disün **ince** meyāndur
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı **incedür**
G1101-4. Dehenüñ fikri ile **ince** bilün ẕikri ile / ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir **ince** müşkil rāh imiş
G1489-1. Nişānın virmedi kimse dehānuñ / Didiler ḳıldan **incedür** meyānuñ
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin ol ġonce-dehānuñ / Ya kim ḫaberin virdi kim ol **ince** meyānuñ
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma **ince** mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle **ince** bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1826-4. Ḳıldan **ince** mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G2112-4. Fehm olunmaz ey göñül **ince** bili dikkat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen **ince** bilin
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ **ince** bilin dikkat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar beli **ince** / Ey gözleri nergis şaçı sünbül lebi ġonce
G2444-5. Meyānın ḳocmaḳ isterseñ Muḥibbī / Ḳocdur mı olıcaḳ ḳıldan **ince**
G2540-5. N'olur ḫālüñ giçerseñ şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirler ḳıldan **ince**
G2548-4. İşidenler dimişlerdür şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirhem ḳıldan **ince**
G2597-3. Kim keşf ide **ince** bilüñ nüktesin lebüñ / Var cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola

2. *mec.* İyiden iyiye, enikonu, ayrıntılı.

G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel **ince** ḫayāl üstindedür
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör **ince** ḫayāl eylemek ister
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider cān u göñül / Ḳaṣdini **ince** ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / **İnce** ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi meyānuñ ẕikr ider / Anuñ içün sözlerüm **ince** ḫayāl üstindedür
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne hem irmek / ʿAceb **ince** ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḥāl eyler
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẕikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām **ince** ḫayāl olmaz
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / Peyk-i ṭa ʾbuñ mı veyā **ince** ḫayālüñdür senüñ
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuna dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭab ʿuña **ince** ḫayālüñdür senüñ
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm **ince** ḫayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şi ʿrümi ḳand itsem gerek
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Ṣā ʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ **ince** ḫayāl
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña ta ʿẓimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür **ince** ḫayālem ben

incelik [3] *T.* İnce olma durumu. (TDK, 2011: 1188)

G443-3. **İncelikde** görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G1076(b)-3. **İncelikde** görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū **incelikde** anca yoḳ

incinmek [27] *T. mec.* Birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü duymak, gücenmek, kırılmak. (TDK, 2011: 1188)

(incine [1], incinem [1], incinme [6], incinmesün [1], incinmez [1], incinür [17])

G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum işidüp yār **incinür** / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn ṣalup
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine **incinme** kim / Kim seni tedric ile ögredür añlar yāb yāb
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni **incinür** ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi mihre bir ebrest
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān **incinmesün** dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G289-4. **İncinür** āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol ṣanem / Dostlar gül yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G312-1. Ey göñül **incinme** olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G501-4. **İncinür** gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G539-5. Ger Muḥibbī'ye yār ḳılsa cefā / **İncinür** ṣanma ol ṣafālar ider
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz **incine** dil ḫaẓ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz gelür
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā **incinmez** / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül bende var
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña dildār **incinür** / Raḥm ḳılmaz ṭālī ʿümdendür ki her-bār **incinür**
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār **incinür**
G872-3. Cān ile kimdür metā ʿ-ı būseye dirken ḫarīd / Bu ʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār **incinür**
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / Vird-i gülden tāzedür ol lāle ruḫsār **incinür**
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār **incinür**
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ʿār **incinür**
G1058-4. **İncinür** gördükce ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1121-2. **İncinür** ṣanmañ cefādan cevre mu ʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur anemüz
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem **incinme** yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek mü'min eyler meger andan ḫaẓẓ
G1579-3. **İncinür** ṣanma beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül **incinür** / Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen **incinme** ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1795-4. **İncinür** ṣanma zenaḫ çāhında dil / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur benüm
G2227-1. İgen **incinme** ey göñül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez meṣeldür mā-teḳaddemden
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma **incinem** / Her ne gelürse senden o ben ḳula kām ola
G2638-5. Baġlanduñise kāküle **incinme** mīr yā / Bende itmez idi olmasa anuñ ḫimāyeti

incitmek [1] *T. mec.* Kötü söz veya davranışla birini kırmak, üzmek. (TDK, 2011: 1188)

G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı **incitme** / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān buldı

incü [1] *T.* İstiridye gibi bazı kavkılı (kabuklu) deniz hayvanlarının içerisinde oluşan, değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi. (TDK, 2011: 1189) *bk. incü gibi*

Mr2-3. Ḥoḳḳa-i la ʾl içre gizlü **incüdür** dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh ʿişve geh cefādur işlerüñ

incü gibi [2] Küçük, temiz, güzel ve düzgün. (TDK, 2011: 1189)

G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem la ʾlini dişler / Nāz ile baña gösterür **incü** gibi dişler
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki la ʾlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün **incü** gibi içinde lü'lü' dişlerüñ

iñen [1] *T.* Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade. (TS, 2009: 128)

G1694-6. **İñen** başına cāna ʿand içersem / Sözüm ṣıdḳına olmışdur ḫamāyil

infi ʿāl [3] *Ar.* Gücenme, güce gitme, hatır kalma. (Ş. Sami, 2010: 515)

(infi ʿāl [2], infi ʿālüm [1])

G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke şaçını ʿanbere / Bu göñül şermendelikden **infi ʿāl** üstindedür
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ **infi ʿāl** / Niceye dek idesin cānā bizümle mekr ü āl
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde **infi ʿālüm** var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḫālüm var idi

infişāl [1] *Ar.* Ayrılma, birini terk edip gitme. (Ş. Sami, 2010: 515)

G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḫālüm var / Ne dermāndan olur dil şād ne derdden **infişālum** var

infitāʿ eylemek [1] İstifade etmek, yararlanmak.

G1344-1. Eylemez kimse güzelden **infitāʿ** / Kimi yoḳ var diyüp eylerler nizāʿ

inhizām [1] *Ar.* Bozulma, mağlûp olma, yenilme. (Ş. Sami, 2010: 516)

G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün **inhizāmımuza**

iñilemek/iñlemek [203] *T.* (TDK, 2011: 1194)

(iñile [1], iñiledügüm [1], iñiler [25], iñilerse [2], iñle [7], iñledi [1], iñledügi [1], iñledügüm [1], iñledüm [10], iñlemege [1], iñlemek [1], iñlemekde [1], iñlemeyüp [1], iñler [54], iñlerem [34], iñlerse [4], iñlersem [1], iñlersin [1], iñlese [5], iñlesek [1], iñlesem [11], iñlesen [3], iñleseñ [1], iñlesün [4], iñleye [1], iñleyem [2], iñleyen [4], iñleyesin [1], iñleyüben [1], iñleyüp [22])

1. Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak inildemek.

G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / **İñlesün** bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G27-2. **İñlerem** ṭanbūr-veş baġrum delindi ney gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı gūşe-i hicrān baña
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḫāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden **iñleyem** bir laḥẓa yoldaş ol baña
G72-4. **İñlerem** bülbülleyin sen gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G85-7. **İñleyen** ḳapumda kim didi didüm / Bu Muḥibbī ḫaste-dildür bī-riyā
G87-4. Tāre döndi göz yaşı **iñler** göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G133-3. Her ne dem kim **iñlesem** göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca **iñlerem** ṣan ʿandelīb
G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü **iñleyüp** zārılıḳ eyler ʿandelīb
G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan **iñlerem** ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın bir āsiyāb
G144-2. **İñlesem** elinden aġyār dostlar olmaz ʿaceb / Ḫār elinden nitekim gülşende **iñler** ʿandelīb
G155-2. Olmışam ḥayrān zülf ü rūyına / **İñler** isem ṭañ mıdur ben rūz u şeb
G156-3. **İñler** isem ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu sīnem benüm hemçün rübāb
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir **iñler** ʿandelīb
G174-4. hecr-ārā **iñlerse** ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ köynüklügin añduḳca ḳan aġlar rübāb
G180-5. Dil-i Muḥibbī **iñiler** dolābdur / Gözlerüm gözekleri dökdükce āb
G192-1. Gerekdür **iñleyüp** olmaḳ seḥer dost / Ola kim raḥm ḳıla bir naẓar dost
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḥayāle ḳānī ʿol / Bunca gün **iñle** bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden **iñlerem** / Hīç baña raḥm eylemez ol verd-i aḥmer elġıyāş
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd **iñler** nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler nāy ü **iñler** çeng ü ʿūd
G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül ʿiẕārumdan meded / **İñlerem** bülbül gibi her gice zārumdan meded
G336-5. Muḥibbī sīnesin mıżrāb-ı ġamla / Çalar ṭurmaz şanasın **iñiler** ʿūd
G390-1. Ḫārdan mı bülbül **iñler** ya gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G391-3. Küh-kenlik şanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam **iñlesem** yanumca iñler kūhsār
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp **iñleyüp** dimiş bu efġān ḳandadür
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil **iñler** derd ile ḳanuna beñzer
G427-2. Diñlemezsin nālemi güş itmeyüp efġānumı / **İñlese** ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn aḳar
G440-1. Dostum kūyunda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda **iñleyen** bu göñlümüñ ṭolābıdur
G447-5. **İñlerse** şevḳ-i ārıżuñ ile Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı var
G511-5. **İñlese** bülbül-ṣıfat ṭañ mı Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki göñül baġlar
G518-1. **İñiler** ṭolāb-veş dil ıżṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm şankim ṭolāb üstindedür
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi **iñler** dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör **iñleyüp** bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını güş eylemez mi gül ne dir
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / Nāy-veş **iñler** bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā gün yüzüñden ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca **iñiler** bir ṣayrudur
G658-2. Kūh-ı dilde **iñlesem** dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile **iñler** yanumca kūh-sār
G721-3. Cihānı odlara yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn **iñler** zamān ditrer

G731-4. Yine bezm-i belā içre bu göñlüm / **İñiler** ṣanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G775-1. Bu göñül derd ü ġamuñdan **iñiler** ṭolābdur / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de ābdur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / **İñiler** bī-çāre dil derd ile ṣan ṭolābdur
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı **iñiler** bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm **iñler** ṭolāba beñzer
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / **İñler** ol meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur
G812-4. Dil sensüz **iñler** her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile ey perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum **iñlerem** leyl ü nehār
G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda **iñlese** dil erġanūn giçer
G853-6. ʿAceb mi **iñlesem** bu dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / Ney gibi nice **iñiledügüm** diñleyen bilür
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum **iñleyen** bilür / Ney gibi nice iñiledügüm diñleyen bilür
G871-3. Bezm-i ġamda **iñleyüp** nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar derdüm rübābīler bilür
G876-4. Her gice göz yaşını döküp **iñle** tā seḥer / Ḥācet dilese dirler o demde edā olur
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / Ūd **iñler** zārılıġum işidelden ḫastedür
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / **İñler** göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / **İñleyüp** tā ṣubḥ olınca aġlaram ben zār zār
G936-5. **İñlesen** ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi güş eylemez ṣanma ki senden derdi var
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül **iñle** yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden yaşlar / Bile **iñler iñlesem** yanumca ṭaġlar ṭaşlar
G999-2. Ni'deyin dost diyüp **iñleyüp** ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre firāvān **iñler** / Līk ol āfet-i cān serv-i ḫūbān **iñler**
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān **iñler**
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur hem şekeristān **iñler**
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile ṣan **iñler**
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān **iñler**
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / **İñler** nice dil daḥi ṣanki ṭolābdur
G1070-5. **İñilerse** bu Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan āb **iñiler** / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫʷāb **iñiler**
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın şeyḫ ü eger şāb **iñiler**
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir ẕerre eṣer / Şimdi bir çāha düşüp derd ile dārāb **iñiler**
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce **iñiler** bu göñül / Nitekim ḳurıla şu üstine ṭolāb **iñiler**
G1075-5. Genc-i ʿışḳun çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb **iñiler**
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī **iñlese** bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1094-6. Giceler bu Muḥibbī bülbül-vār / **İñler** āh u vāyı kim sevmez
G1110-5. **İñlesün** bülbül gibi ḳılsun Muḥibbī nāleler / Ḥüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur diñüz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca **iñlerem** / Bu nevādur ḫālüm benüm meh şālümi şormaz mısuz
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda **iñlesek** ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1126-4. Gözlerüm gözeklerinden dökerem göz yaşların / **İñlemekde** göñlüme dolāb beñzer beñzemez
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda **iñiler** göñli anuñ hemçü sāz
G1218-1. Nice yıllar **iñleyüp** ney gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / Sīne ṭablını dögüben **iñlerem** hemçün ceres
G1229-1. Dem-be-dem **iñler** göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca **iñleseñ** olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1235(b)-1. Dem-be-dem **iñler** göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur nefes
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca **iñleyüp** derd ile bülbül aġlamış
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / **İñleyüp** Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan kemān / **İñlesem** olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden **iñler** isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti **iñler** olupdur sīne def
G1374-2. Gūşına söyler benümçün **iñleyüp** kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf
G1386-2. **İñle** ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem şu gibi her yana ak
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi **iñler** göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1400-2. **İñiler** bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / Nice serler ḫūn ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1401-2. **İñledüm** çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi sen hergiz ḳulaḳ
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim yuyasın ʿisyānuñı / **İñle** ey dil **iñle** her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1409-2. Bir gül-endāmuñ ġamından giceler bülbülleyin / **İñlerem** tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / Nice **iñler** derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1437-2. **İñile** saña disünler kemānce / Yaşuñ tār sīneñ üzre bir deri yaḳ
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi **iñlemek** ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden **iñleyüp** yaşını döken ṭaġa baḳ
G1448-7. **İñlerem** yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḥi cūşān ancaḳ
G1449-1. Nice **iñler** dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı **iñler** her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / **İñlerem** kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1506-2. **İñlesem** āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o yār şol fāriġü'lbālum görüñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp **iñler** göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng

G1619-5. **İñilerse** Muḥibbī bezm-i ġamda / ʿAceb olmaz olupdur ḳāmeti çeng
G1640-2. **İñlerem** ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek
G1660(b)-2. Derd ile **iñledügi** budur hezār / Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / **İñlesün** derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1699-2. Giceler **iñlerse** ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb / Ḳarşusında ḫār ile her laḥża eyler bāz gül
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu dil-i pür-derdi bīmār **iñledüm** [*] / İtmeyesin kesi bu derdüme tīmār **iñledüm**
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār **iñledüm**
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār **iñledüm**
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār **iñledüm**
G1775-5. Nice bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār **iñledüm**
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey yār **iñledüm**
G1775-7. Fāriġ iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār **iñledüm**
G1788-5. Almaz idi Muḥibbī bāde ele / **İñleyüp** dimese rübāb içelüm
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde ṣordum ʿārıżın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu **iñler** ben daḥi bir bülbülüm
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm / **İñleyüp** zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1842-7. Ḥasretinden **iñlerem** bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / Ṣimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile **iñler** isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger **iñler** göñül ṣan nāy benem
G1866-1. Serv-ḳadd dildārı gördüm bāġ içinde **iñledüm** / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili pervāne-veş / **İñlesem** bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam / **İñlerem** tā ṣubḥa dek derd ile bīmār olmışam
G1888-4. Sinesin def döger ü nāy **iñler** / Çaġırup çeng dir rübāb içelüm
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri sīnemde **iñiler** bir rübāb oldum
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / **İñleyüp** tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / **İñiler** derd ile sīnem ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1913-2. **İñlerem** ney gibi baġrum deleliden bu felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm
G1923-3. **İñlerem** bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam **iñlesem** / Baña āheng içün **iñler** tā seḥer nālar benüm
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem / **İñlerem** tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil / Ney gibi **iñlemeyüp** pes niʾdelüm
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem **iñleyüben**
G1957-4. Ne deñlü **iñlesen** bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G1965-5. Ey Muḥibbī **iñleyem** derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1973-3. Ney gibi bezm içinde **iñlemege** / Nice taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / Döner siḫ üzre **iñler** bir kebābam
G2008-3. Gözüm yaşını tār itdüm dönelde ḳāmetüm çenge / **İñlersem** ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde **iñlerem** / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / **İñleyüp** tā ṣubḥa dek ḳaddi nice nün olmasun
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi **iñle** velī kimse fiġānuñ duymasun
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / **İñlesün** derd ile dil olsun ṭolāb eglenmesün
G2105-3. Gözlerüm gözeklerinden döküben ḫūn-ı ciger / **İñlerem** derd ile göñlüm beñzedüp dolāba ben
G2140-1. Çarḫ **iñiler** dün ü gün derd ile dermānuñ içün / Ebr döke yaşını serv-i ḫırāmānuñ içün
G2140-5. Ṣorsa ḥālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben **iñledügüm** anuñ içün
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem ṭañ mı döndüm **iñiler** ṭolāba ben
G2184-1. Āyīne gibi al elüñe ṣāf cāmı sen / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2230-5. Muḥibbī giceler **iñler** ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / **İñlerem** tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2246-4. Bezm-i ġamda **iñlesem** bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup ey nāy **iñlersin** / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin
G2291-2. Bu dil gerdūna olaldan müşābih / **İñiler** nāle eyler hemçü gerdūn
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī **iñleye** hem aġlaya
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār aña / **İñlerem** mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger o tāruma
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp ṣanma sürūd eylemeye / **İñleyüp** nāle ḳılup āhını dūd eylemeye
G2608-4. **İñleyüp** aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış ṣular üstündeki ṭolāb gibi
G2612-5. Naʿra-i mestān ile **iñler** Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer **iñleyen** kūyumda miskīnüm gibi
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm **iñler** ṣubḥa dek anda ney-i gūyā gibi
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı ṣarāb ulı / O bezme **iñleyüp** her dem olursa dil rübāb ulı
G2665-3. **İñleyüp** zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥża laḥża çünki artar ol gülüñ raʿnālıġı
G2667-6. Bezm-i ġamda şemʿ gibi giceler yaşlar döküp / **İñlerem** tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca **iñledi** gör nā benüm gibi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / **İñiler** tā ṣubḥ olınca bil şeydā gibi
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz **iñler** bu göñül derd ile dolāb gibi
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā tīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca **iñiler** nā eyledi
G2773-4. **İñlerse** rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb bir deriyi sīneme yaḳdı
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / **İñlerem** āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḥi
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil **iñler** nite nāy / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala vāy

G2796-4. **İñlerem** bülbül gibi gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes güş eylemez dildāra serdümi
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī **iñlesen** bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh12-2. **İñlerem** tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm
Mh13-8. **İñlerem** ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / **İñlerem** tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mr3-6. **İñleyüp** derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre naṣibüm ḥārdur / **İñlerem** bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
Mr9-12. **İñlerem** tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / Gönlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr ay gibi / **İñlerem** şām u seḥer derd ile ben nāy gibi
Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı **iñlerem** bülbül gibi / Ɫyş ider dāim raḳīb-i ḥār ile gül gibi
Mr18-8. **İñlerem** tār oldı yaşum daḥi bu sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / **İñlerem** bülbül gibi tā ṣubḥ işidürler fiġān
Mr24-1. Gönül **iñler** olup ṭolāb-ı gerdūn / Gözüm gözeklerinden aḳdı Ceyḥūn
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā ki **iñler** ʿandelīb
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar şafāsın ābdur / Bu gönül **iñler** ḳurılmış üstine ṭolābdur
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḥālif **iñlese** saña ne ġam her ṭabʿ-ı kec
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum gönlümüñ ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz **iñleyüp** feryād ider
B131. ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın sen / Ki zārı zārı **iñler** ṣayrusun sen
B214. Gönül **iñler** bugün ṭolāba döndi / Aḳar her yaña yaşum āba döndi

2. Gür, uğultulu, yankılı ses çıkarmak.

G391-3. Küh-kenlik şanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca **iñler** kūhsār
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam gönülden āh u zār itsem / **İñiler** kūhlar cümle zemīn ü āsumān ditrer
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd **iñler** nāle eyler cānuma aġlar melek

iñilti [2] *T.* İnleme sırasında çıkan sesin adı. (TDK, 2011: 1193)

(iñildisi [1], iñildisini [1])

G2219-3. Bezm-i ġam içre nālem ile gönlüm eglerem / **İñildisini** güş ideli āsiyābdan
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Gönlümüñ **iñildisi** de kem degül ṭolābdan

inkār [11] *Ar.* Tanımama, kabul ve tasdik etmeme, abama. (Ş. Sami, 2010: 517) *bk. inkār eylemek/itmek, inkār ḳılmaḳ, inkāra gelmek, inkār-ı ʿışḳ*

(inkār [4], inkārı [6])

G159-4. Rāh birdür iki şanma zāhidā **inkārı** ḳo / Bu sebebden key şaḳın boynuña aşılur şalup
G203-4. Bildiler dīvāne gönlüm saña ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ **inkār** mest
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu **inkār** / Cān terkin urdıʿāşıḳ yitmez mi buʿālāmet
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / **İnkārı** ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G1329-5. Yoḳ dime **inkārı** ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ **inkārı** vardur ben aña rūşen ḳılam
G1795-3. Zāhidā **inkārı** ḳo gel ʿışḳuma / Āh ile eşküm güvāhumdur benüm
G2173-4. Ḫʿābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse ḳoma **inkār** etegin
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā **inkārı** ḳo / Kāfir olmaz mıʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen
G2492-2. ʿĀrıżun ḫār ider geh āb u geh āteş-feşān / Ġālibā **inkār** ez-üstād-ı şunʿāmūḫte

inkār eylemek/itmek [39] "yoḳ" dimek, redd itmek, dirīġ etmek...(Tulum, 2011: 976)

G97-1. Baḥṣdür yārüñ meyānı çün ezelʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi **inkār eyleyüp** yoḳ dir kimi dir mū aña
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi **inkār eyledi** / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel şoñra **inkār eyledi** / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp **inkār ider** şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın Muḥibbīʿışḳa **inkār eyleme** / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G709-4. Dün iḳrār eylemişken būse lebden / Ne düşdi kim şimdi **idersin inkār**
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice **inkār idem** ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḥāżır güvāhıdur
G919-3. Dün iḳrār eylemişken būsei yār / ʿAceb n'oldı bugün **inkār iderler**
G960-4. Būseme cān aluram dün dimişdi ol nigār / Aldı cānum şimdi ṭurmış būseye **inkār ider**
G1106-4. Naḳd-i cāna çün metāʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum **inkār idüp** gül yüzüme bārī henüz
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye **inkār eyler** / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi **inkār eyledi** itdügi beñzer lāġ imiş
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre **inkār ider** / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş
G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī'nüñ muḳırrdur **eylemez inkār** / Biḥamdillah ṭutar şāhumʿaṭāsını ġażabdan yeg

G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm **inkār eyleyen** / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
G1854-5. **İnkār iderse** gün yüzüñe ṭañ mı müdde ʿī / Vardur gözinde çünki ezelden seyl didüm
G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumu dökdi dönüp **inkār ider** / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma **inkār eyleye** / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine **inkār ider** / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var benüm
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben **inkār ider** hīç kimseler işitmesün
G2064-4. Görmeyüp gün yüzini **inkār ider** / Zāhidi görüñ ki ḫuffāş olmasun
G2083-1. Açdı gülşende ṣabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce ḳomadı lecc **idüp inkār** etegin
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel **inkār eyleme** ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿidesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime **inkār eylemek** taḳvā mı ki
Mr7-11. Zāhidā **inkār idüp** yoḳ dimeʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider bu megrebi
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ **inkār iderse** ṭañ mıdur / Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā ile

inkār ḳılmaḳ [2] Kabul ve tasdik etmemek.

G1180-5. Günāh ise seni sevmek Muḥibbī / Gel öldür cürmine **inkār ḳılmaz**
G1789-2. Muḳırrum cürmüme **inkār ḳılmam** / Günāhuma igen çoḳdur günāhum

inkāra gelmek [1] İnkâr etmek. (TDK, 2011: 1194)

G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ egerçi / **İnkāra gelür** ṣoñra ṣaḳın cānuñı peydi

inkār-ı ʿışḳ [1] Aşkın inkârı.

G970-4. Zāhid-i efsürde-dil **inkār-ıʿışḳ** itse ne ṭañ / Gün yüzüñ mihriyle çünkim germdür hengāmeler

inḳılāb [4] *Ar.* Bir durumdan başka bir duruma geçiş, dönüşüm. (Ş. Sami, 2010: 517)

(inḳılāb [3], inḳılābından [1])

G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẕṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur **inḳılāb**
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā **inḳılāb** üstindedür
G2272-5. Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ **inḳılābından**
G2579-5. Gelse Muḥibbī şādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḥāli budur **inḳılāb** ile

inḳıṭāʿ eylemek [2] İnḫızāl etmek, geçmek, vāz gelmek. (Tulum, 2011: 976, 975)

G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ ne üns cānā cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından **inḳıṭāʿ**
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu cān çün nizāʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizāʿı **inḳıṭāʿ**

inkisār eylemek [1] Gücenmek, kırılmak.

G2628-3. İrişmedüm diyü gül ḫırmenine / Benefşe dāim **eyler inkisārı**

iñletici [1] İnlemesine sebep olan kimse veya şey.

G634-1. Bir serv-ḳad ü lāle-ḫad ü sīm-bedendür / Bülbüllerini **iñledici** ġonce-dehendür

iñletmek [8] *T. mec.* Çok eziyet vermek, eziyet çektirmek. (TDK, 2011: 1194)

(iñleden [2], iñledesin [1], iñledüben [1], iñledüp [2], iñledür [2])

G137-2. **İñledür** bülbül gibi buʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār aġyār dāim ḳol şalup
G648-2. Niʾdeyin dost diyü **iñledüben** ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / **İñledüp** ol derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḫi ḳaṣd ile / **İñledür** bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi **iñledesin** böyle midür ḳānūnuñ
G1576-1. **İñleden** çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm degül her şeb şeräruñdur senüñ
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller elinden giceler / **İñledüp** bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / **İñleden** ġam meclisinde göñlümi nālar gibi

inmek [7] *T. bk. ayaġına ḳara ṣu inmek, gökden inmek*

(indi [2], ine [2], iner [1], inerler [1], inmişdür [1])

1. Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek. (TDK, 2011: 1194)

G2219-5. İçmez Muḥibbī yire **ine** zühre-i felek / Ṣuna şarābı ger ḳadeḥ-i āfitābdan
G2383-3. Temāşā itmege gökden melekler / Yüzüñ görmege **inerler** zemīne
G2694-1. Çözüp zülfin yüzine **indi** düşdi / Bulutdur gün yüzine **indi** düşdi

2. Bir yerden başka bir yere gitmek, varmak. (TDK, 2011: 1194)

G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre **ine** baḳ

3. Konaklamak. (TDK, 2011: 1194)

G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup **inmişdür**

4. Kesb-i sükûn etmek, teskin olunmak, müdefi' olmak. (Ş. Sami, 2010: 518)

G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd **iner** olur nefes

ins [3] *Ar.* İnsan, beşer, merdüm, nev'-i beşer. (Ş. Sami, 2010: 518)

bk. cinn ü ins, ins ü cinn

(ins [1], insüm [1])

G279-1. Virildi başuña izzetle çün tāc / Olısar **ins** ile cinn saña muḥtāc
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ **insüm** benüm / Ben ġam ile ṣādmānam ġam daḫı benümle ṣād

ins ü cinn [1] İnsan ve cin.

D39-2. Ḥüsnine ḫayrān olupdur **ins ü cinn** ü ḥūr u melek / Çün ḫaḳīḳatdür sözüm ḥācet degüldür güft ü gū

inṣāf [10] *Ar.* Adl ve hakkaniyetle muamele, birinin aleyhinde olan muamelede mübalâğa ve ifrat etmeyip vicdana tevfik hareket etme, itidal üzere hareket. (Ş. Sami, 2010: 518) *bk. inṣāf itmek, inṣāf ḳılmaḳ, inṣāfa gelmek*

(inṣāf [9], inṣāfuñ [1])

G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ **inṣāf** aña
G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç **inṣāf** yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḫaḳḳ vire **inṣāf** aña
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger **inṣāf** / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı **inṣāfuñ** be ẕālim ḳanı şerʿ
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar yoḳ **inṣāf**
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / **İnṣāf** diye bile size rūzgār hem
G1836-5. Giçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār / Meger **inṣāf** vire Allāhum
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel bize **inṣāf** ile / İçlüm anı ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm **inṣāf** aña

inṣāf itmek [3] Acımak, hakkını tanımak. (TDK, 2011: 1195) *bk. inṣāf ḳılmaḳ*

G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / **İnṣāf idüñ** Muḥibbī ḳalender degül midür
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar **inṣāf idüñ** bu dil nice başılmasun
G2324-2. Tevbei ṣırsam eger itme taʿaccüb ṣūfi / Gele **inṣāf ide** içmez midüñ ibrām olsa

inṣāf ḳılmaḳ [1] *bk. inṣāf itmek*

G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol ḳad-i bālāya baḳ / Serve nisbet eyleme **inṣāf ḳıl** aʿlāya baḳ

inṣāfa gelmek [7] Acımasız ve haksız tutumdan vazgeçmek. (TDK, 2011: 1195)

G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz **inṣāfa gel** / Nice bir dirseñ baña yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ al **inṣāfa gel** / Saña ḥālüñi göreñ ʿāḳil bulur bir yol güler
G1407-2. Nice bir yoldan ṣaparsın ey göñül **inṣāfa gel** / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḫaḳḳ
G1711-1. Ḫaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā **inṣāfa gel** / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi ṣarāb-ı ṣafā gel / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline **inṣāfa gel**
G1799-1. Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem / **Gel inṣāfa** ḳatı luṭf u kerem hem
G2710-5. Daḫı **gelmezsen inṣāfa** Muḥibb / Saña ʿarż eyledi mūlar dü-rengi

insān [19] *Ar.* Adam, beşer, merdüm. (Ş. Sami, 2010: 518)

bk. dide-i insān, ṣoḥbet-i insān

(insān [9], insāna [3], insānda [3], insāndan [1], insāndur [1], insāneye [3], insānı [1])

G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez **insān** aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / Ya melekdür ya perīdür dimezem **insān** aña
G195-6. Cām-ı Cem ṣun sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle **insān** ʿāḳıbet
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile **insān** olur dirler ʿabid

G503-3. Ḳaçarlar olmayup **insāna** mūnīs / ʿAceb mi māh-rūlar çün perīdür
G505-3. N'ola efʿī gibi her dem şoḳarsa cümle **insānı** / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki **insān** ile bir ola baḳar
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi **insāna** şeyṭān ögredür
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā **insānda** anuñçün ḳaçar
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki **insān** ile bir ola baḳar
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri **insānda** ne zībā imiş i ʿrāż
G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne ḳudret bu ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş **insānda** cemʿ
G1367-1. Her ki **insāndur** kemālāta irüp bulur şeref / Eylemez żāyiʿ demini eylemez ʿömrin telef
G1740-1. Her ne dil kim şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / Ehl-i diller arasında dostlar **insān** degül
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī **insāna** görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam **insāndan insāneye** / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette **insān** cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫvāce-i dükkān küntü kenzen **insān** cevherin

insānlıḳ [1] İnsanca davranma, insaniyet. (TDK, 2011: 1197)

G888-5. Nefs-i ḥaẕẕın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde **insānlıḳ** budur

inşā eylemek [3] Kurmak, yapmak. (TDK, 2011: 1198) *bk. inşā ḳılmaḳ*

G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / Nice gevherler bulup bu naẓmı **inşā eyledüm**
G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup āşıḳlara / Bāb-ı faṣlın sīnemüñ levḥine **inşā eyleyen**
G2424-5. Sözi eşʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine **eyledi inşā** lāle

inşā ḳılmaḳ [1] *bk. inşā eylemek*

G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup **inşā ḳılur**

intifāʿ eylemek [1] ...fāide etmek, menfiʿátlenmek...(Tulum, 2011: 979)

G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile **eylesün** ol **intifāʿ**

intihā [6] *Ar.* Nihâyet bulma, sona varma, gayete erme. (Ş. Sami, 2010: 520)

bk. intihā bulmaḳ, intihā itmek

(intihā [1], intihāsı [2], intihāsına [1], intihāsından [1], intihāyı [1])

G65-5. Evvelineʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur aña **intihā**
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / **İntihāsı** yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1403-3. Baġlar göñül buʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür ki ṣoñra anuñ **intihāsı** yoḳ
G1946-4. İbtidā-yıʿışḳdan virür bulunur çoḳ ḫaber / Līk anuñ vāridinden **intihāyı** görmedüm
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa benʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne **intihāsından**
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi evveli var dідiler didüm / Kim var ki diye irdüm anuñ **intihāsına**

intihā bulmaḳ [1] Bitmek, tükenmek. (TDK, 2011: 2137)

Mh11-6. Derd-iʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / **İntihā bulmadı** merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ

intihā itmek [1] Sona ermek, bitmek, tükenmek.

G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / **İntihā itdüm** diyenler yine başdan başlaya

intiḫāb eylemek/itmek [5] Seçmek, öyürtlemek...(Tulum, 2011: 979)

G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk **itdüm** içlerinden işbu beyti **intiḫāb**
G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde kilk-i ḳudret yazıcaḳ / Cümlesinden **eylemiş** ḥüsnüñ kitābın **intiḫāb**
G2169-2. **İntiḫāb itdüñ** ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber **idersem intiḫāb** ulı
G2750-5. Meʿānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / Begendi **intiḫāb itdükde** bu naẓm-ı güher-pāşı

intiḳāl [2] *Ar.* Dâr-ı bekâya gitme, rıhlet, irtihâl, vefât. (Ş. Sami, 2010: 520)

G834-5. Ger şorarsañ dostum ḥāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim **intiḳāl** üstindedür
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel **intiḳāl** üstindedür

intisāb eylemek [1] ʿĀyid ołmaḳ, bağlü ołmaḳ, dāir ołmaḳ... (Tulum, 2011: 980)

G164-3. Varsa kūyına göñül ṣıḥḥat bulur / Ḳaşı miḥrābına **eyler intisāb**

intiẓār [12] *Ar.* Bekleme, gözleme, terakkub. (Ş. Sami, 2010: 520)

bk. çeşm-i intiẓār, intiẓār çekmek

(intiẓār [8], intiẓāra [1], intiẓārı [1], intiẓārısın [1], intiẓārumuz [1])

G350-4. Oluram **intiẓār** ile muḳarrer / Mu'allem itmeye ol servi āzād
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür **intiẓār**
G948-2. **İntiẓār** ile lebüñden bulmadum bir zerre kām / Bir söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G1161-2. Yollarda ḳaldı gözlerüm āh **intiẓār** ile / Gel ḥadden aşdı iki gözüm **intiẓārumuz**
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / **İntiẓār** ile giçüp çıḳmadı ṣubḥa cānumuz
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gūn / Ben ḥasret ile öldüm gel **intiẓāra** yir yoḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay ü yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu **intiẓār** olmaḳ
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen **intiẓārısın** kimüñ
G2428-3. Yār itse vaṣla va'de getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser var **intiẓārı** gözle
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol **intiẓār** ile

intiẓār çekmek [1] İntizār üzre olmaḳ, hásret ile nigerān olmaḳ...(Tulum, 2011: 980)

G1943-3. Niceye dek yaḳayım dāġ-ı hecri sīnede / Ümīd-i vaṣl ile nice bir **intiẓār çekem**

ip [2] *T.* Başlıca bağlamaya yarayan uzun ve kalınca bükme şey ki ekseriya kinnaptan olur, habl, resen, rîsmân. (Ş. Sami, 2010: 522)

(ib [1], ipde [1])

G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına **ib**
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim didi dilā ol **ipde** cānbāz olasın

ir [1] *T.* Erken. (TS, 2009: 128)

G2352-2. Ṭalebde ḥāli olma iste vaṣlın / İrişesin ola ki **irde** giçde İrāna

i'rāb [3] *Ar.* Kelimât-ı 'Arabiyyenin ahirinde değişen hareke veya harf. (M. Nâcî, 2009: 276) *bk. i'rāb itmek, i'rāb u nuḳaṭ, noḳṭa vü i'rāb*

(i'rāb [1], i'rābı [2])

G179-5. Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz oḳur ḥüsnüñ kitābın Muḥibb / Musta'id olan kişi **i'rābı** itmez irtikāb
G1320-1. Ḫoş yaraşmış 'ārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ **i'rābı** olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider gül ḫaṭuñı / Müsta'id olan oḳur **i'rāb** aña ḥācet degül

i'rāb itmek [2] İ'rābłamaḳ, tásrīf etmek. (Tulum, 2011: 980)

G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Ṣoñradan ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp **i'rāb ider**
G1033-3. Olalı ḥüsnüñüñ metni 'avāmil / Dil ezber oḳıyup **i'rāb idüpdür**

i'rāb u nuḳaṭ [2] İmla ve nükteli konuşma.

G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḫi rūşen görinür olsa **i'rāb u nuḳaṭ**
G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ olmasa ezber kitāb-ı ḥüsnüñi / Oḳuram ḥācet degüldür baña **i'rāb u nuḳaṭ**

irād [1] *Ar.* Gelir, akar. (M. Nâcî, 2009: 276)

G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / Senden **irād** istemezdüm ola idüm bir ḳarış

irādet [1] *Ar.* Kalpte hissolunan istek, ihtiyar, rıza, arzu. (Ş. Sami, 2010: 520)

bk. ehl-i irādet

G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç **irādeti** sulṭān olan ḳula

İrān [5] Asya'nın büyük bir yeri ki ahalisi lisân-ı Fârisi ile mütekellimdir... (Ş. Sami, 2010: 523) *bk. 'azīm-i iḳlīm-i İrān, İrān u Tūrān, mülk-i İrān*

(İrān [2], İrāna [2], İrānadur [1])

G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir meger ḳaşdı anuñ **İrānadur**
G1524-2. Revāfiż ḳaşdına alup ele tīġ / Çeküp 'asker bizi **İrāna** şalduñ
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Şanma **İrāna** varup kuḥl-ı Şifāhān isterem

G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / **İrān** degül biñ bile Tūrāna virmezin
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara ṣaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām u ʿArab mülkine **İrān** iline

İrān u Tūrān [1] İran ve Turan/Türk.

G190-2. Her ki ʿāşıḳdur bilür elbette derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez ḳamu **İrān u Tūrānı** dürüst

i ʿrāż [1] *Ar.* Yüz çekinmek. (M. Nâcî, 2009: 276) *bk. i ʿrāż eylemek*

G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zībā imiş **i ʿrāż**

i ʿrāż eylemek [1] Dönmek, yüz çevirmek...(Tulum, 2011: 983)

G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā **eyleme i ʿrāż** / Bir gün ola kim feyż ide saña da o feyyāż

İrem [3] *Ar.* Ad kavmi zamânında, Şeddâd tarafından, cennete benzetilerek yapılan bir bahçe olup Şam'da veyâ Yemen'de bulunmuş olduğu söylenir. (Devellioğlu, 2000: 445)

bk. bāġ-ı İrem, gülistān-ı İrem, gülşen-i bāġ-ı İrem, İrem uçmaġı, verd-i İrem

G923-1. Gülşen-i kūyı baña bāġ-ı İrem gibi gelür / Ḥaḳ naṣīb eylerise aña **İrem** gibi gelür
G1204-2. **İrem** bāġıdur ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı ḳapundan ki bülbüle ġurāb olmaz
G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / **İrem gülzārıdur** gūyā ya gül-berk-i teridür bu
G2361-2. Ṣaçuña dil vireliden benefşe / **İrem** dir kendin deste deste

İrem uçmaġı [2] İrem cenneti.

G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥẓa ḥüsnüñ bāġını / Almaya bir ḥabbeye virseñ **İrem uçmaġını**
G2662-4. Zāhidā ẕikr eyleme cennet hevāsı bizde yoḳ / ʿāşıḳ-ı dīdār olan n'eyler **İrem uçmaġını**

ʿirfān [3] *Ar.* Bilme, biliş, anlayış, vukuf, hakikate vakıf olma, künhe varma, ilim ve zekâ ile hasıl olan kemal. (Ş. Sami, 2010: 524)

bk. bāġ-ı ʿirfān, ehl-i ʿirfān, meclis-i ʿirfān, nükte-i ʿirfān, ṣarrāf-ı ʿirfān, tekye-i ʿirfān

G1560-3. Bugün faẓl ile **ʿirfān** ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G2565-5. Ḳoma elden Muḥibbī la ʿl-i nābı / Olasın tā ki **ʿirfān** meşrebinde
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ **ʿirfān** cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

irişmek [189] *T.* Bir yere ulaşmak, varmak. (TDK, 2011: 809)

bk. el irmek/irişmek

(iriş [5], irişdi [43], irişdükde [2], irişdüm [11], irişdüñ [3], irişe [21], irişem [5], irişemez [2], irişen [10], irişesin [1], irişicek [1], irişilmez [2], irişmedi [3], irişmedüm [2], irişmedün [1], irişmege [1], irişmek [4], irişmese [2], irişmeyem [1], irişmeyüp [2], irişmez [11], irişmezsin [1], irişmiş [2], irişse [7], irişsün [3], irişüben [1], irişüp [8], irişür [30], irişürse [2])

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur **irişmez** aña hīç vehm ü ḫayāl
G13-1. Her gice kūyuna çıḳar şuʾle-i āhum şanemā / Bilmedüm niçün **irişmez** saña vāhum şanemā
G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey gül nāle vü āhı saña / **İrişe** ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā **irişe** mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G65-1. Dün gice nāgāh **irişdi** gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürür ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G66-3. Şādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup **irişür** ol ter-bū baña
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key şaḳın / Bir gün ola **irişe** bir nāle-i şeb-gīr aña
G79-5. Eylese nāle Muḥibbī **irişür** menziline / Ṣanmañuz nāle vü feryādın anuñ bād-ı ḥevā
G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden **irişe** luṭf ile iḥsāndur baña
G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaşrını beñzer o māh / Anuñ içün **irişemez** nāle vü efġān saña
G133-4. Gel beni öldür **irişem** tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen ṣevāb
G143-1. **İrişür** āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez o māhuñ bilmedüm Yārab
G149-2. ʿĀşıḳ **irişdi** ṣıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm ḫaddüñe / ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar **irişse** şeb
G183-4. Ġazeldür şoñı bu mülküñ **irişe** çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli var āḫirine / **İrişilmez** dinür yoḳ aña ġāyet
G220-2. Ḳamu aḥvālüni şi ʿrüñde şerḥ it / Ola kim **irişüp** ola ʿināyet
G318-1. **İrişdi** çarḫa āh-ı āteş-ālūd / Melāik gözlerin nem ḳıldı ol dūd

G338-3. Bu ḥarim-i sīneme tīrüñ **irişdükde** şehā / Çaġrışur bu cān u dil her biri dir هل من مذيد
G350-1. İder dil hecr elinden āh u feryād / **İrişmez** n'eyleyem feryāduma dād
G350-6. Mu'aṭṭar oldı yine cān dimāġı / **İrişdi** zülfine yārüñ meger bād
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı **irişsün** diñüz ol yāre meded
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim **irişdi** bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḫi bu demler gelür
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb **irişe** ġarīb anda yatur
G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi 'arż it ḥaḳumdurur / Didi daḫi **irişmedi** saña zamānı var
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi **irişüp** faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G457-5. Ey ṭabībi-i dil **iriş** kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G459-3. Dūd-ı āhum **irişe** miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp 'ışḳ eger yaḳmasa nār
G461-2. Ol ḳamer bedr oldı **irişdi** güzelüñ burcına / Ger anuñ dīvānesi olsam 'aceb mi çaġıdur
G496-4. Şādmāndur **irişen** vuṣlat-ı rūzı ne bilür / Şeb-i hicrānda şu kim ḥasret-i cānāne çeker
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña hergiz eşer / Āhum odı ger **irişe** āhen ü mermer yaḳar
G506-2. Giçüben fırḳat ü miḥnet **irişüp** vuṣlat u 'ıyş / Ol gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser
G515-3. Meded tiryāk-ı la'lüñden irişdür yā helāk oldum / **İrişen** mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine **irişem** diyü bīmāre gider
G582-3. 'Işḳ cāmın nūş idüp 'āşıḳ **irişdi** vaḥdete / Zāhid-i ṣad-sāle gör daḫi ġam-ı ferdā çeker
G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister **irişmek** zülf-i dildāra / 'Aceb dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G593-1. Mu'tedil oldı hevālar **irişüp** faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan **irişür** rāḥat velī / Bu ḳadar var ara yirde ṭa'n-ı bed-gūyān çeker
G667-3. İller viṣāline **irişe** ben fırḳatin çekem / Dāim belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G696-1. Şular kim bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / **İrişen** tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G717-1. Şām **irişdükde** üşer şem' üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben **irişdüm** birlige zāhid daḫi ġavġā çeker
G725-4. **İrişür** cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim şoyınup 'uryān olur
G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile 'āşıḳ **irişdi** rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı 'aḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / **İrişse** zelzele 'ışḳuñ hevāsından hemān ditrer
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından **irişse** sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından **irişen** peykāne şor
G799-3. Vīrānelerde dirler gence **irişür** ādem / Bulmaġa genc-i vaṣlı bu dil ḫarāba beñzer
G801-1. Gice vü gün bir olup **irişdi** eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc giydi güller oldı tāc-dār
G833-5. Gel 'ıyş idelüm bir sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi **irişdi** vü hem vaḳt-i çemendür
G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳa'rına anuñ **irişmedün** / Deryā-yı 'ışḳa girüben anlar ki batdılar
G852-3. Viṣāline **irişmek** mümkin olmaz / Ne zer dermān ider aña ne ḫod zūr
G866-4. Sensüz eger şorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz **irişe** vehdür
G880-4. Bī-ḫaberdür 'ışḳdan şan müfti-i 'ālem daḫi / Kimse ġavrına **irişmez** baḫr-i bī-pāyāndur
G903-4. **İrişilmez** zülfi devrinde viṣāli gencīne / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben mu'allaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden **irişürse** tīr
G961-4. Cān u dil diler metā'-ı vaṣluña ola ḫarīd / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna **irişemez** faḳīr
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı 'aḳl u ṣabr u hūş / Şeb **irişe** ṭaġılur 'ādet budur hengāmeler
G981-2. Ol hümā-pervāza **irişmek** murād idem yine / Ḫor baḳmañ göñlüme kim himmeti 'ālidedür
G984-5. Bahār eyyāmı gül devri **irişdi** / Giçürme 'ömri meysüz kim hebādur
G996-1. Mu'tedil oldı hevālar **irişüp** faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G1014-2. Senden **irişen** seng-i cefā başuma ey dost / La'l ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1016-2. Mevsim-i gül 'ıyş eyyāmı **irişdi** Sāḳiyā / Elüñe alsañ şürāḥī eyleyüp ḳılḳıl güler
G1020-2. Gün yüzüñe **irişmege** bu cism-i nā-tüvān / Bir żerre gibi ol daḫi ser-geşte ḥāldür
G1140-2. Āh ḳılsam **irişür** nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ırak yire āvāz
G1161-4. Şaḳla cemālüñ ayını ey āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine bir gün **irişür** şerārumuz
G1177-4. Şaḳın cemāl ü ḥüsnüñi ey āfītāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine **irişe** tā ki şerārumuz
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna **irişüp** faṣl-ı rebī' / Her diken tāze yolındı olup ezhār sebz
G1208-4. Bir gördi yine itleri ile bizi ḫabīb / Devlet **irişdi** başa dilā uşlulardanuz
G1249-2. Ḥüsn bāġına **irişdüñ** eyle zülfinden ḫaẕer / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde uyumış
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır **irişdi** kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem siper olmış / Devlet **irişür** başına ey dil naẕar olmış
G1295-1. Yār-ı şirindür dilā şeftālū-yı la'le **iriş** / Āfītāb-ı ḥüsn ile bulmışdurur ol perveriş
G1295-5. 'Iyd-ı vaṣla çünki **irişdi** Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla şun elüñi gel gör iş
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden **irişür** 'ışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ i'tikāf
G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd ile māh / Mihre **irişür** kesāfet māh olur münḫasif
G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī bādeden **irişmese** / Gūşuma pīr-i muġān bezminde bānk-i lā-taḫaf
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil **iriş** kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1408-6. Lebüñ żikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm **irişdi** baña ḫayrānlıḳ
G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm cānı teslīm / Bahār **irişdi** çünkim der-sefer yoḳ
G1439-2. Ḳa'rına **irişdüm** māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u 'arżı yoḳ 'aceb 'ummān imiş deryā-yı 'ışḳ
G1451-4. Bu deme **irişdi** gine şükr iderler her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G1458-3. Şadā-yı tīġüñ işitdüm **irişdi** baña bu ḥālet / Bu yüzden ṣanmañuz żevḳ ü şafā ile sürüdum yoḳ
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek 'āşıḳ **irişdi** vuṣlata / Böyledür kime emek şunuldı kimine yimek
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda eyler bülbül-i dil nāleler / Göklere **irişdi** feryādı dil-i āvārenüñ

G1488-3. Bir geşt̄i-i dil ola ki **irişe** murāda / Göz yaşı ile āh ile deryāyı büyütdüñ
G1502-2. Gözi açılsa Ya ḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / **İrişdi** çün senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış iken āsitānuñdan / **İrişdüm** āşınā çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1507-1. ʿIyd **irişdi** küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde şanmañ nücūm / S̄inesine **irişür** her gice āhumdan ḫadeng
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden **irişür** cāna ḫayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾs̱ir eylemez āh u sirişk / Berri baḫr itdi yaşum āhum **irişdi** tā semāk
G1526-5. **İrişüp** rūz-ı viṣāle bu Muḥibb̄i ḫaste-dil / Olısar hicrān şebinde āḫır ol misḳ̄in helāk
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür ṣanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger **irişe** ʿ̄isi-demüñ
G1562-6. Urmayan cān terkini irmez viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden **irişür** vaṣlına cānānenüñ
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum **irişdüm** şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1653-3. Bir dem viṣāl-i ṣubḥa dir̄iġā **irişmedi** / Her şeb muḳ̄im-i gūşe-i hicrān olan göñül
G1683-4. Benüm bu t̄ir-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / **İrişür** göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G1706-1. Gerçi kim ḫalḳa cihān içre belā eksük degül / Cümlesine **irişen** ġamdan baña eksük degül
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı cānum n'eyleyem / Göklere **irişdi** āhumdan duḫānum n'eyleyem
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol ẕevḳ **irişür** baña müdām
G1784-3. Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün cihānı / **İrişsün** göklere feryād u āhum
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña **irişdi** çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1815-1. Eyledi ç̄in-seḥeri çarḫaʿurūcı āhum / Ola kim saña **irişem** diyü ben ey māhum
G1817-3. Āteşüm cānā **irişdi** kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge d̄ide-i ābum benüm
G1830-4. Ḥamdülillah kim **irişdi** lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña ne ġam
G1836-3. Benüm āhum **irişdi** nüh-felege / İrmedi saña ey yüzi māhum
G1843-3. Ola kim ol boyı servüñ **irişe** ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cūybār itdüm
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden **irişen** nāle ile zāre benem
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi **irişdi** ecel didüm
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılarʿumḳını / Ben **irişdüm** baña ṣor ol baḫr içinde māhiyem
G1861-4. İşidelden cān virenler **irişür** maṭlūbına / Cān u baş terkini urdum ṭālib-i cānāneyem
G1862-1. **İrişdi** mevsim-i gülde celis-i bāde olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup gül gibi küşāde olam
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki **irişüben** ben o ferdāyı görem
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña **irişür** / Pes dimek lāzım degül yoḳ s̄im ile zerdüm benüm
G1901-1. Göklere **irişdi** gerçi āh u efġānum benüm / Saña **irişmez** niʾdem ey māh-ı tābānum benüm
G1903-5. Muḥibb̄i vaṣlı genc̄ine **irişem** diyü dildāruñ / Dili v̄irān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb çarḫa **irişdi** nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem per̄i-nāzum benüm
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup ṣanki **irişür** ecelüm
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / **İrişmez** gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1960-1. Viṣālüñ genc̄ine gerçi **irişmeyüp** faḳ̄ir oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah em̄ir oldum
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim ṣādılıḳ ardınca **irişür** belā ġam hem
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa **irişen** mār-ı zülfüñden / Beni bir laḫza ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2004-4. **İrişen** t̄ir-i ġamze yārelerin / ʿArż idelüm nigāraʿazm idelüm
G2022-1. ʿIyd **irişdi** çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Kaʿbedür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār **irişdi** vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār bul olma ṣaḳın bār-ı girān
G2068-3. **İrişdüñ** çünki kūyı Kaʿbesine / Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān
G2072-1. **İrişen** dest-i cevrüñden baña t̄ir ile ṭaş olsun / Birisine siper s̄ine birine ḳarşu baş olsun
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / **İrişe** vefā būyı dimāġuña kefenden
G2162-3. Hezārān giceler b̄idār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam **irişür** oldılar miḥmān
G2173-3. Müddeʿ̄i dāmen-i dildāra **irişse** ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla gül ṭutar anuñ ḫār etegin
G2180-1. Çemen **irişdi** yüzüñsüz bahārı n'eyleyin / Lebinsüz olsa mey-i ḫoş-güvārı n'eyleyin
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / Tā ḫayāta **irişe** bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güẕer ḳılur **irişe** daḫi mermerden
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil **iriş** kim ḳaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā laʾl-i şeker-güftārdan
G2280-2. Laʾl-i nābın istedükce gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum oldur kim ölem **irişmeyem** ferdāya ben
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālüye / Āh kim ancaḳ **irişdüm** n'eyleyem ayvāya ben
G2337-1. ʿIşḳ yolında ṣabr iden rence / **İrişür** ʿāḳıbet ulı gence
G2345-3. ʿUrūc itdi semāya dūd-ı āhum / **İrişdi** göz yaşı ḳaʿr-ı zem̄ine
G2352-2. Ṭalebde ḫāli olma iste vaṣlın / **İrişesin** ola ki irde giçde
G2352-3. **İrişdüm** kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür görinmek nūr ḥacda
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna **irişdüm** cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan benümle hem-ʿinān olma
G2370-1. Olur dil şād **irişse** pāy-būsa / Ṣanasın mālik olur taḫt-ı Rūsa
G2375-2. Ṣular kim çekdiler ʿālemde renci / **İrişür** muḳarrerʿāli gence
G2386-1. Kim ki cāna ḳıymaya **irişmez** cānāneye / Baḫre ġarḳ olan **irişür** didiler dürdāneye
G2430-6. Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / Ger **irişürse** Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim **irişe** genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur ş̄ir arasında
G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibb̄i rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim **irişdi** vaṣlunuñ bayramına
G2440-2. Bir kere anuñ būyı **irişmedi** meşāma / İden b̄igāne fā'ide ḫaddi gül-i terse
G2447-2. Nice bir laʾl-i lebüñ şerbetine cān vireyim / Dil ṭabībisin **iriş** derdüme dermān eyle
G2484-5. Gül vaḳtine **irişmek** içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā kim **irişür** işbu deme

G2519-4. Vaṣlına **irişmezsin** yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür ki gedā ʿıyş ide cānānlar ile
G2530-2. Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / Ger pertev-i ḥüsni **irişe** saḳf-ı semāya
G2537-4. Zeneḫ çāhında ʿuşşāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim ṣu ile ḫayrüñ **irişsün** ehl-i zindāna
G2540-1. Egerçi uġradum ʿışḳ içre rence / Biḥamdillah **irişdüm** gizlü gence
G2542-1. Bahār **irişse** güller bitse tāze / Nice yirden gele bülbül niyāza
G2546-3. Kenār-ı baḫr-i ʿışḳun yoḳ **irişmez** ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
G2548-1. Ṣataşdum ʿışḳ içinde gerçi rence / Biḥamdillah **irişdüm** ulı gence
G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī'nüñ **irişdi** eceli / Hīç taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2566-3. **İrişse** tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş ṣaḳlayam dilde cān ola ne ten āgeh
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan **irişür** didiler dürdāneye
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın iste rūz u ṣeb / Bir gün ola **irişüp** luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2618-2. ʿIşḳ devletinde yine **irişdüm** bir ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya olʿālemüm gibi
G2618-3. Ġamzeñ oḳı **irişmese** mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem üstine ol merhem gibi
G2628-3. **İrişmedüm** diyü gül ḫırmenine / Benefşe dāim eyler inkisārı
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden **irişe** diyü naṣīb / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḥaḳ itdüñ beni
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣorma itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa **irişmez** kimsenüñ endīşesi
G2655-5. Naḳd-i cān ile **irişmedüm** viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2679-2. Ḫüsn bāġına **irişdüñ** yüzüñi ḫāk idegör / Üstine sāye ṣalar serv-i ḫırāmān büyidi
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve **irişmiş** andan yaḳar çerāġı
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāṣıḳun aña **irişmez** āh u feryādı
G2789-4. **İrişmeyüp** viṣāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol sebebden **irişür** ḥālet-i müşkil niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı **irişdi** olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen
Mr24-12. **İrişür** sīnede peykānı cāna / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr27-3. **İrişmiş** vaḳti yüzinde gülinüñ / Figānın güş ḳılmaz bülbülinüñ
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez bu ben gedāya / **İrişdi** āh u efġānum semāya
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ ile ṣanmasun kim **irişür** rāḥat baña
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin **irişdi** ben ṣafā
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine **irişdi** eyyām-ı şerif / Dostum bāde getür tā olalum saña ḫarif
D43-1. Bugün ṣabr eyleyen derd ü elime / **İrişür** irte cennāt-ı naʿīme
B65. Dilā cānāne cānın virmeyince / **İrişmez** kimsene maṭlūba hergiz
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın / Nice **irişem** saña ben zīrā sen bālādasın
B212. Vuṣlata **irişicek** cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

irişdürmek [5] *T.* Erişmesini sağlamak. (TDK, 2011: 809) *bk. göklere irmek*

(irişdür [2], irişdürdi [1], irişdüre [1], irişdürür [1])

G62-1. Cān ḳulaġına **irişdürdi** seḥer bād-ı ṣabā / Ẕikr-i Ḥaḳḳı ḳoma elden olmasun ʿömrüñ hebā
G189-3. Ger **irişdüre** dilersen seni cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G515-3. Meded tiryāk-ı laʿlüñden **irişdür** yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı **irişdürür** āḫır belāsına
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ yāre **irişdür** selāmuñı / Bendinde yüz süri ser-i kūyı türābına

irkence [1] *T.* Vakitlice, vakit kaybetmeden.

G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur **irkence** yurdun ṭut

irmek [278] *T.* (Ş. Sami, 2010: 310)

bk. ʿaḳl u fikr irmez, el irmek/irişmek, eli irmek, başı eflāke/göge irmek, eflāke irmek, feryād irmek, göklere irmek, pāyāna/pāyānına irmek, rāḥata irmek, żarar irmek

(ir [1], irdi [24], irdügi [3], irdügin [2], irdüm [14], irdüñ [7], ire [25], irecegümizi [1], ireli [1], irem [13], iremedi [1], iremeyüp [1], iremez [5], iremezsin [5], iren [1], irenler [1], irer [2], irerdüm [1], irerdüñ [1], irersen [1], irersün [1], iresin [4], iresüz [1], ireyüm [1], irgür [7], irgüre [2], irgürem [1], irgüren [1], irgüresin [2], irgürigör [1], irgürmedüñ [1], irgürmeye [1], irgürmiş [1], irgürmişem [1], irgürse [1], irgürür [1], irgürürdüm [1], irgürürsin [1], irilmez [2], irince [1], irme [2], irmeden [3], irmedi [13], irmedin [1], irmedük [1], irmedüm [6], irmedüñ [1], irmege [6], irmek [17], irmekdürür [1], irmemek [1], irmese [2], irmesün [3], irmeye [8], irmeyüp [3], irmez [19], irmezdüm [1], irmezse [2], irmezsem [1], irmiş [1], irmişlere [1], irmiye [1], irüp [7], irür [16], irürdüm [2], irürse [1], irürsem [1], irse [12], irsem [1], irsün [2])

1. Yetişmek, vasıl olmak.

G9-2. Kim **ire** dergehüñe **ire** murādına o dem / Dü-cihān içre çü ʿāşıḳlara sensin maḳṣūd
G24-8. **İrürsem** menzil-i cānāne bir gün / Hemān teslim-i cān itmekdür evlā
G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḥüsni gencini / **İrmek** aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan **ire** efserdürür ol toz baña
G47-2. Dāmenine el irürse öp benden dāmenin / **İremez** iseñ dāmenine öpseñ rāh ey ṣabā
G51-1. Bülbülüñ **irmez** mi ey gül nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G65-5. Evveline ʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına **irdüm** yoḳdur aña intihā
G80-3. Ey ṣabā **irgür** ġubār-ı kūyını / Tā ki idem gözlerüme ṭūṭiyā
G80-5. Bu Muḥibbī'ye ṭarīḳ-i müstaḳīm / Göster **irmişlere** sensin reh-nümā
G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser **irgüre** rāhum saña
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki **irdüñ** pāyına / Aġzuna alup lebin bir dem ol adem cānın öp
G150-6. İtmeyince terk-i dünyā **iremezsin** menzile / Tā ki yanuñda senüñ bir olmaya ḫāk ü ẕeheb
G156-5. Bu Muḥibbī **irmege** cānāneye / Ya İlāhi eyle sen bir feṯḥ-i bāb
G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār **irdi** sen de yāri ṭaleb
G161-4. Zülfüñ el virse **irürdüm** ḫaddüñe / ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar irişse şeb
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm rūz u şeb / Āḫır **irdüm** aña kim itdüm ṭaleb
G178-3. Nice bildüm derdi yazdum **irmedi** itmāmına / **İrdi** ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki **ire** işigine / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G204-1. Ḫār ile oldı gül-i nev pāy-ı dil-şikest / Derdā dirīġ gül yüzüñe **iremedi** dest
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / Vaṣluñ gülini **irmedi** ey bī-vefā dest
G236-2. Kūze ile la'lüñe **ire** diyü / Çeşme-sār-ı çeşmüñi ḳıldum Fırāt
G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden **ire** ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle **irgür** ey ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / Öliser derdi ile **irmeden** ol yāre meded
G356-5. Zaḫm-ı çeşm **irmemek** içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek gerdenine bāzū-bend
G356-6. Pārs iline eger **irse** Muḥibbī şi'ri / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn Ḥacend
G357-5. **İrmesün** diyü Muḥibbī ḥüsn-i dildāra güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı sipend
G383-5. **İrmedüm** vaṣla Muḥibbī līk dilde bī-ḫayāl / Mālik oldum la'l-i yāre gevher-i maḥzūndur
G401-5. Ger **irse** Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat tā **iresin** / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G444-2. Aġyār **ire** vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya aña **irmeye** her müflis ü ʿūr
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre **irmese** bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār **irdügi** dem şular ider ṭuġyān aḳar
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl **iresüz** Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ şafā ile o ḥāṣıldur
G601-1. Çün rebīʿ **irdügi** dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña **irmek** āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G603-8. ʿIrāḳ'a **irse** ger bu şiʿr-i dil-sūz / Diye ḳabrinde taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G638-3. Şol deñlü aḳdı kim semege **irdi** göz yaşı / Āhuma daḫi evc-i felekler mekān olur
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī **ire** ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G657-2. Şalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim **ire** yarına bu ʿömr şitāb ile giçer
G664-3. Cām-ı la'line **irem** diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede kendin mey-i şahbā şatar
G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa gūşuma şan naʿra-i Ferhād **irür**
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād **irür**
G681-3. Mevc ururса bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña her dem bād **irür**
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād **irür**
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī şanma andan dād **irür**
G684-3. **İrür** ʿāşıḳlarun ḳatline fetvā / O Türküñ çeşmi Tātār ḫāna beñzer
G691-3. La'l-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / **İrmek** ister zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G697-5. Ḳad ü bālāsına **irmek** dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend ister
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb **irse** ḳarīb olsa hemān anda yatur
G737-3. Meclis-i cānāne **irdüñ** baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye **irem** dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġrağında çehdür
G755-3. Muʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna **irmezdüm** / Felek ṭāḳına çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes saʿyi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda **irgüren** ol āhdur
G794-2. **İrdi** bir ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḥālet mi gelür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ şubḥına **irsün** / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G856-5. Bahār **irdi** Muḥibbī geşt-i bāġ it / Bu demler ġuṣṣa göñülden gidendür
G883-2. **İrmek** ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben **irdüm** menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G939-4. Zülfine **irsem** ṭavāf olurdı ḫüsnüñ kaʿbesi / Kaʿbeye varmaḳ ṭarīḳin çünki Şāmīler bilür
G957-7. Leb-i tiryākına **irdi** Muḥibbī / Ne ġam dirlerse zülfüñ ʿaḳrebi var
G967-5. Ey Muḥibbī kimse **irmez** baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i laʿlinden **ire** mi ki devā kim ne bilür
G988(b)-3. **İrgürürsin** kūyuna dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar

G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek ser-i zülfüne hem **irmek** / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḥāl eyler
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi **irgürse** eşer
G1079-3. ʿĀlemi bir ḥabbeye ṣatduḳ **irüp** bir ʿāleme / Şükr idüp Ḥaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / **İrmek** ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1113-5. Cevr oḳı cāna **irüp** itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḫi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res **irmez** aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1150-2. Ẕikr-i laʿl-i lebüñ olalı vird-i zebānum / Her bir yañadan gūşuma **irür** benüm āvāz
G1223-3. **İremezsin** bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1224-4. **İrmedüñ** ol serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G1224-6. ʿIyş ü nūş it ey göñül **irdüñ** gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme eyʿömr-i ʿazīzüm bir nefes
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm duʿāya / Eger kūyından **irse** başuma ṭaş
G1268-6. Muḥibbī **irmek** isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaṣdanmış
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan **irmese** bir ẕerre lemʿ
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey **irse** ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1350-2. Ger bāġ içinde **irmeye** būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile oda yana gülsitān u bāġ
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa **irgürdüm** seri / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül erden ırag
G1367-5. Āḫırü'l-emr **irgürem** diyü nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī atdı āhı oḳlarını her ṭaraf
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i şad-sāle **irmez** çekse yüz biñ i ʿtikāf
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün **irgürmişem** maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḫi ṭurur muʿtekif
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine **irdüñ** ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫᵛāce cihān bāzārına **irdüm** / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe **irdi** ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1405-2. **İrmedüm** pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden **irürse** zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1413-5. Nice varıbilem kim leng merkeb / Ḥużūr ile **irilmez** menzil uzaḳ
G1417-6. Kūyına yārüñ **irmege** bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī **irse** kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa **irür** maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hiç şebden yeg
G1573-2. Fiġānı çarḫa āhı āsumāna / **İrer** cevrin çeker devr-i zamānuñ
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil **irmedi** kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1622-1. Faṣl-ı şitāda ṭondı mı yaġı benefşenüñ / **İrdi** bahār olmadı çaġı benefşenüñ
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ naḳşa hergiz **iremez** vehm ü ḫayāl
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / **İrmedüm** ol rūza derdā giçdi nice māh ü sāl
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına **irdüñ** Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden **irür** ġam degüldür sem göñül
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger **irmeye** yarına ne müşkil
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays **irdi** benüm devrānum
G1770-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan **ire** taḥsīn ile sābāşum benüm
G1774-4. Her kişi yāre **irür** bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1784-4. Muḥammed ḥürmetine ya İlāhi / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden **irme** rāhum
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / **İrdi** ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1798-5. Meʿānī ḳānına **irdüm** çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete **irdüm** egerçi çoḳ ḥazān gördüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / **İrdi** ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ **irmesün** diyü yārāna ṭapşırdum
G1828-1. Vaḳt-i gül **irdi** yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile bülbülleri hem zār idelüm
G1836-3. Benüm āhum irişdi nüh-felege / **İrmedi** saña ey yüzi māhum
G1838-3. Bu ḫaste göñül **irmez** ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaṣuñ miḥrābına **irdüm** / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1870-1. Olup ġavvāṣ baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / **İrem** ḳaʿrına didüm yarı ḳaldum
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup **irgür** lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G1906-3. Saña **irmez** mi ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem perī-nāzum benüm
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña **irem** / Saʿy ile olmaz imiş vaṣlı müyesser ni'delüm
G1920-6. Māh ü sāl ile **irem** zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1925-4. Mürdeye cān virürdi her nefes / Bize **irmedi** ol nefes ni'delüm
G1937-4. Mānīʿ oldı ruḫına **irmege** āh / Zülfi imiş anuñ ʿases ni'delüm
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın bir gün diyü / Ol deme **irdüm** diyü āh çār olupdur gözlerüm
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv **iremez** ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr **irdi** Muḥibbī pāyān / Ḥamdülillah yüzini şaġ u selāmet gördüm
G1986-1. Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / Saña **irmekdürür** ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1994-2. **İrdi** çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını ter eyleyem
G1999-1. Bir yaña devrān cefāsı **ir** yaña cānāne hem / Bulmadum derdüme çāre ḳıydum ancaḳ cāne hem
G2022-2. Eylemezsinʿıyd-ı eḍhā **irdi** ger ḳurbān beni / Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün
G2022-3. Dostumʿuşşāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına **irdügi** demlerdür bugün
G2022-4. ʿIyd **irdi** her kişi şādān u ḫandān seyr ider / Ben seni gördüm benümʿıydum muḳarrerdür bugün
G2031-2. **İrmedi** maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben
G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden **irmedi** maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u her nā-būddan

G2050-1. **İrdi** eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār bul olma şaḳın bār-ı girān
G2081-4. **İrmeden** serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Ṣuyum ışıtmaġ içün serv budaġın yaḳasın
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān beni / **İrmedüm** derdi ki ol mihr-i cihān-ārāya ben
G2093-5. Senden **irmez** kimesneye çü ġubār / Ey Muḥibbī ġubār imişsin sen
G2103-2. Gül gibi açılmasun **irmez** baḫr-ı vaṣluña / Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan
G2103-3. Kaʾbeye varmaz o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / ʿIyd-ı vaṣla **iremez** cān ile ḳurbān olmayan
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem **irerdüm** ʿıyd-ı vaṣluña / Ḳanı ṭāliʿ ḳanı devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2116-1. Zemherir **irdi** ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin
G2128-5. **İremezsin** ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül **irmek** diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā **irgür** meded ṣol mey diyen tiryākdan
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / **İrmeyüp** desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2276-3. Ey bād-ı ṣabā būy-ı ser-i zülf-i dilberi / Ehl-i cünūna **irgürigör** baġlamaġ içün
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler **irüp** ṣeftālūye / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya ben
G2317-1. Sūfi teẕekkür eyleme māh-ı siyāmı ḳo / ʿIyd **irdi** yine bāde-i gülfām-i cāmı ḳo
G2317-3. Zülfi uzun ḳıṣṣadur ey dil söz açma gel / **İrmez** anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem **irmedin** ol meh-rūya
G2339-1. Çün bahār **irdi** gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ **irersün** pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ budur viresin cānı şükrāne
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi evveli var didiler didüm / Kim var ki diye **irdüm** anuñ intihāsına
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın ol ḳaşı yā / Giçüben sīneden **ire** cāne
G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar **iremez** itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya
G2401-2. Ḳarār itmez ʿacebdür çarḫ-ı devvār / Dem-ā-dem **irgürür** leyl ü nehāra
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki **irdüm** ṣoñ ucı bir ulı gence
G2428-5. Zülf-i şebine **irdüñ** şem ʿ-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa nārı gözle
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum **irmiş** idi kāmına
G2440-4. Cān terkini kim ura **irür** būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ aña ṣatarsa
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele düşüben ger **ire** Selmān iline
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek **irmeye** bī-çāre benefşe
G2460-5. Gözleri açuḳ līk yine uyḫuya varmış / **İrmezse** ʿaceb devlet-i bidāre benefşe
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi **irdüm** cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey dost dāda / Beni tā **irgüresin** sen murāda
G2483-2. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm ẕerrece raḥm itmedi / Bulmadum vaṣlın dirīġā **irmedüm** meh-veşe
G2509-1. **İrmedüm** düş olmadum ʿālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp ṣordum semāvāt ehline
G2513-7. Ol boyı servüñ Muḥibbī **irmege** pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice
G2516-5. Bu Muḥibbīʾnüñ yıḳılıḳ göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum **irmek** dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2524-2. Çiçekler her biri bir ḫūba beñzer / Görenler lā-büd **irer** vecd ü ḥāle
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma **irmez** çün bilürsin dem deme
G2574-3. **İrüp** aġzuma ṭamzur vaṣluñ ābın / Gelüpdür cān-ı şīrīnüm ṭudaġa
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya **irmeye** ol cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / **İrgüre** kūyuña raḳṣa girüben şādān ola
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına **irüp** bu dil ḳurbān ola
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa **irgürmiş** iken / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2620-2. Viṣālün ʿıydına elḥamdülillāh / **İrüp** bu cān u dil ḳurbāne geldi
G2630-3. Ḳul oldum devlete **irdüm** ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı
G2646(a)-4. **İrmiye** hergiz anuñ ḫusni bahārına ḥazān / Bite dünyāda nitekim gül ü serv ü semeni
G2653-3. Mār-ı zülfüñden helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl **irgür** baña tiryāk-ı laʿlüñden ḳandini
G2660-3. Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā / Senden imiş göñlüme **iren** belā-yı vaḥşeti
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ ile / Ey ṣabā **irgüresin** kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün **irem** diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīrāneligi
G2697-3. İçerem cām-ı ṣarābı tā **irince** cān lebe / Sāḳiyā ṣun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger **irmeye** ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā **irdi** Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi
G2732-4. Bu Muḥibbī şi ʿrüñi gören kemāle **irdügin** / Bir ṣanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh **irdi** ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
G2749-5. Muḥibbī mu ʿciz-i naẓmuñ ʿAcem iḳlīmine **irse** / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿaceb rūḥ-ı Selmānı
G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına **irem** diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā şāfī
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye derdüñ devāsını / **İrgürmeye** feleklere āhı ṣadāsını
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyun hevāsıyla / Cihānda **irmedük** ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine **irem** / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış ol mār
Mh7-5. Derdā dirīġ **irmedi** feryādı ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa gelür ṣādī ḫusreve
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından **irür** cism ile bu cāna tebāh
Mr17-12. Bu deme **irecegümizi** bizüm kim ne bile / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr27-12. Eger **irmezsem** āh ol pür-cefāya / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında **irse** aña od / Būy ile ʿālem ṭolar şankim yanar her yirde ʿūd
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey **irse** ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B87. Zāhidā yüz yıl eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / **İremezsin** menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf

B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel māhum benüm / **İrmesün** tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah kim bugün **irdüm** viṣālüñ ʿıyduna

2. Nail ve mazhar ve dest-res olmak.

G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī bendeñi / **İrme** anı raḥmetinden yā raḥīm
G9-2. Kim ire dergehüñe **ire** murādına o dem / Dü-cihān içre çü ʿāṣıḳlara sensin maḳṣūd
G18-4. Rūz-ı maḥşerde nidā cennetinden **ire** ümmete / هنه جنات عدن فادخلوها خلدين
G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem **irür** ṣad-belā / Çünki aña eksük olmaz biñ belā
G33-3. Vaṣlına anuñ **irmek** mümkin degül / Şehler ile hem-nişīn olmaz gedā
G40-5. **İrür** Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez ki ger eyleyesin sen nigeh baña
G52-2. Gāh cevr ider gözüñ gāhi ḳaşuñ / Çün **ire** sehm-i sa ʿādetdür baña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger **ire** lebüñden bir devā
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma **irem** hem bulasın tā sen ṣevāb
G182-4. Benlügi terk itmez iseñ **iremezsin** vaḥdete / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye nīst ile hest
G288-1. Vaṣla **irdüm** çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete **irür** / Derbān olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G309-3. **İrgür** viṣālüne beni cānā ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ odiyle ʿaẕāb-ı telḫ
G332-2. Ey göñül şeydā olup **irmek** dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre **irürdüm** devlete / Baña olmadı müyesser līk ol baḫt-ı sa ʿīd
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla **irmez** ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G387-5. Ey ṣaba **irgür** Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G487-5. **İrdi** kemāle şi ʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına **irmeyüp** görenler anı ḫāl añlar
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān **ire** / Işḳ dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī **ire** vaṣlına nigāruñ / Bīçāre görüñ fikr-i muḥāl eylemek ister
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice **irem** viṣāli gencīne / Sihr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G744-4. ʿĀṣıḳ viṣāle **irmez** terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G855-4. Vaṣlı metāʿı girmez ele çün ḥayātla / **İrür** murāda cānını terk eyleyen bilür
G865-2. Ḫātıruñdan yükdür ṭarḥ eyle dünyā keṣretin / **İresin** maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā vaḥdetdedür
G893-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadrini ne ṭañ **irse** anuñ eflāke berāber
G897-3. ʿĀṣıḳ viṣāle **irmez** cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur ḫaste göñül / Vuṣlata **iremeyüp** cānı virem gibi gelür
G1010-4. Vaṣla **irmek** dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ **irse** anuñ eflāke berāber
G1202-6. Dem-i vaṣla **irenler** ey Muḥibbī / Didiler bundan özge ʿālem olmaz
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī **ireyüm** dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh imiş
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ **irmez** vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden ne ḥaẕẕ
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan **ire** ider dermāne ḥaẕẕ
G1367-1. Her ki insāndur kemālāta **irüp** bulur şeref / Eylemez ẕāyiʿ demini eylemez ʿömrin telef
G1410-2. Kaʿbe-i vaṣla **irerdüñ** ey göñül ḳaṭʿ eylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1477-1. Vaṣlına **irilmez** ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben nişānın çārenüñ
G1494-5. Vaṣluña **ire** mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum gice gündüz gözlerüm / Īyd-ı vaṣla **irmege** ḳaşı hilāldür anuñ
G1528-1. Vuṣlata **irmege** ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol īsi-nefesüñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire **irmeye** vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1562-6. Urmayan cān terkini **irmez** viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden irişür vaṣlına cānānenüñ
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ **iresin** vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1582-5. **İrmez** viṣāli yāre kişi zūr u zār ile / Dirler viṣāle **irmek** içün sīm ü zer gerek
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından kemāle **ireli** naẕmuñ / İşiden gören eş ʿāruñ didi şi ʿr-i Ḥasandan yeg
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẕmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / **İrsün** kemāle şanʿatı şīrīn edāda ol
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / **İrmedi** kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / **İrmez** ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1773-4. Hecr ile öldürmeyince vaṣluña **irgürmedüñ** / Eyledüñ bu nevʿ ile derdüme dermānum benüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline **irem** yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1837-3. **İrmeden** vaṣl-ı nigārā ger ölem ey dostlar / Ol cefākāruñ güẕer-gāhında eyleñ türbetüm
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / **İrdüñ** murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle **irdi** eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne ṭañ disem ẕāhir oldum
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur **ire** vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2187-3. Umaram vaṣluña **irem** gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2218-2. **İrmek** için vaṣlına ḫarc eyledüm cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur beni ḳallāş eyleyen
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuṣlata **irmek** ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2444-1. Dilā ṣabr it cefā vü cevr ü rence / Ümīdüñ dut **iresin** vaṣl-ı gence
G2506-1. Birlige **irmez** kişi iki cihāndan giçmeye / Ḳurtılamaz ikilikden īn ü āndan giçmeye
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm **ire** ṣıḥḥat cānına
G2555-6. Kim ʿacebler şi ʿrini gören kemāle **irdügin** / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī ş ʿir-i Selmāndan giçe
G2561-5. **İrmedi** vaṣlına hergiz bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı ger **ire** Ḥaḳḳuñ hidāyeti

G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger **irersen** vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2727-3. ʿUṣṣāḳ eger ki **irmezse** vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā beni
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger **irmeye** bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi
G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle **ire** ger yoḫsul eger bāy
Mr4-16. **İrmedi** vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫʷār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Tb1-28. **İrmeyüp** vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline **irem** dime ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm ile zerden açılur
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse murāda **irmedi** bu kār-ḫāneden
D38-2. Dostum viṣāle **irmedi** ṣundum firāḳa el / Baña zamāne uymadı uydum zamāne ben
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla **irmek** ḫoş sañadur
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam ben derd-nāk / **İrmez** isem vaṣluña fırḳat beni eyler helāk

irsāl eylemek [2] Sałmaḳ, savmaḳ, göndermek...(Tulum, 2011: 984)

G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege dildārı bu nevʿile **irsāl eyledüñ**
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile andan yāre **irsāl eyledüm**

irşād [5] *Ar.* Doğru yolu gösterme, doğru yola sevk, gafletten ikaz. (Ş. Sami, 2010: 524)

(irşād [1], irşāddur [2], irşādı [2])

G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña **irşādı** bu yolda böyle virmişdür edīb
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye ṣunar **irşāddur**
G1038-4. Rehber oldı dün ḫarābāta baña pīr-i muġān / Çünki ol ehl-i irādet itdügi **irşāddur**
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenniʿışḳ başa iletmiş ben de bir **irşād** olam
Mh6-6. İçilen mā-iʿinebdür ṣanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ ṣūfīyā bu vech ile **irşādı** var

irşād eylemek/itmek [6] Doġrultmaḳ, doġrutmaḳ,yoł göstermek, ḳułaġuzlıḳ etmek...(Tulum, 2011: 985)

G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra **irşād eylemez** dāim żalāl üstindedür
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe **irşād eylemez**
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürid / Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūna **irşād eyledüm**
G2067-1. Dil-i nāşāduma ʿışḳuñ yolın **irşād ideyin** / Yaʿni göñlümi belā vü ġama muʿtād ideyin
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede yolın baña **irşād eyle**
G2703-5. Bādei ḳosam elden beniʿayb eylemeñüz / Pir-i ʿışḳ baña ezel böylece **irşād itdi**

irte [3] *T.* Ertesi, gelecek sabah, şafak sökme zamanı, yarın. (TS, 2009: 2095, 1512) *bk. irte gün, irteye*

G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña **irte** göç
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm şaḫn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim kimler ile **irte** ʿişret-sāz olur
D43-1. Bugün ṣabr eyleyen derd ü elime / İrişür **irte** cennāt-ı naʿīme

irte gün [1] Öbür gün. (TS, 2009: 2095, 1516)

G650-3. Bu güni ḫoş görelüm **irte günüñ** ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür

irteye [1] *T.* Yarıne, sábāhá, be-ferdā. (Tulum, 2011: 985) *bk. irte*

Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüzʿuṣṣāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan **irteye** ḳalan belādan ḳorḳmaz

irtibāṭ itmek [1] Bağlanmak.

G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa maḥabbetle ger kemāl / **İtdi** henüz maʿnī-i ʿışḳa çün **irtibāṭ**

irtikāb itmek [1] Ḳılmaḳ, vücūde getürmek... (Tulum, 2011: 985)

G179-5. Ḫāl ü ḥaṭṭuñsuz oḳur ḫüsnüñ kitābın Muḥibb / Mustaʿid olan kişi iʿrābı itmez **irtikāb**

ʿīsā [5] *Ar.* Îsâ-yı Mükerrem, Mesîh. Meryem'in oğlu olan Hz. Îsâ bir mucize eseri oalark babasız dünyay geldi. Cebrâil'in Meryem'e ruh üflemesiyle dünyaya geldiği için Rûhullah sıfatıyla da anılır... Hz. Îsâ'nın küçük bir bebekken konuşması mucizelerinden biridir... Allah'ın izni ile o ölüleri diriltmiş, hastalara şifa vermiş,

balçıktan kuşlar yaparak onlara rûh vermiş, anadan doğma körü, alaca hastalığına tutulmuş kişiyi iyileştirmiş... (Zavotçu, 2006: 250-251-252) *bk. ʿīsi, muʿciz-i ʿīsā*

(ʿīsā [4], ʿīsāda [1])

G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / **ʿīsāda** da ancaḳ bulınur böyle kerāmet
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi **ʿīsā** meger
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına **ʿīsā** bilürüz
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen **ʿīsā** ile
G2705-2. Nevʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi / Ol ki tecrid-i ʿālemini ḳullanur **ʿīsā** gibi

ʿīsā-nebī-vār [1] Hz. İsa peygamber gibi.

G957-6. Dilā ölsen ne ġam ger ġamzesinden / Dirildür çün lebi **ʿīsā-nebī-vār**

īşār [10] *Ar.* İkram, izaz. (Ş. Sami, 2010: 524) *bk. īṣār eylemek/itmek, īṣār ḳılmaḳ*

G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña **īşār** içün bir tuḥfe-i nev-restedür
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce göñlüm pāyına **īşār** içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar **īşār** içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine **īşār** içün / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1056-1. Gözlerüm **īşār** içün pāyına sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lāʿlüñe gevher ṭutar
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ **īşār** içün / Laʿl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / Gele **īşār** çün yaşuñ direm ḳıl
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şirʿ içinde ḥālini **īşār** sen
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına **īşār** içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

īşār eylemek/itmek [24] Bol bol vermek, bağışlamak, saçmak.

bk. īṣār ḳılmaḳ

G300-3. Eli boş varma şaḳın şoḥbetine muġbeçenüñ / **Eyle** cān u dilüñi yolına **īşār** ḳadeḥ
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin **īşār ider**
G491-5. Cān naḳdini yolına Muḥibbī **ide īşār** / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze güzeller
G603-9. Alup göñlin eger cān ise maḳṣūd / Muḥibbī **eylesün** anı da **īşār**
G669-3. Dürler dökeyin pāyına **īşār ide** çeşmüm / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm **idüpdür** pāyuña **īşār** / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G788-2. Diledi cānum **itdüm** aña **īşār** / Eger küstaḫem el-meʿmūr maʿẕūr
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña **īşār itmege** ey gül ʿiẕār / Kīse-i sürḫi içinde zerleri mestūrdur
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer **īşār eyler**
G868-2. Eline aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḥāżır / Çemen sulṭānı yanına **ider īşār** dirhemler
G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña **īşār ider** çün tuḥfe-i şāyestedür
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur kim şehā pāyuña **īşār eylemez**
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ pāyına **īşār itmege** / Bāġda eyler aġaçlar dirhem ü dinār ʿarż
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ pāyına **īşār itmege** / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise yoluña **īşār eylesün**
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña **īşār iderler** sen şeh-i ḫūbān içün
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına **īşār ide** çeşm-i firāvān cevherin
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī **ide īşār** / Ol yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / Diler **īşār ide** varup nigāruñ ḫākipāsına
G2480-3. Etek ayaġına cānā cān u dil **īşār idem** / Bende-ḫāneye gelürseñ devlet ü iḳbāl ile
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı **īşār itmege** geldükce ġam sulṭānına
G2567-2. Şehā yoluña **īşār itmek** içün / Yüzüm dinār olur yaşum diremde
G2788-3. Gözlerüm **īşār ider** yolına eşküm gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt **īşār iderler** sīm ü zer / Laʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben āşıḳuñ cānā demi

īşār ḳılmaḳ [2] *bk. īṣār eylemek/itmek*

G965-1. Kān-ı dilden yine dürler eyledi iẓhār şirʿ / **Ḳıldı** meh-rūlar ayaġına anı **īşār** şirʿ
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül **ḳıl** yolına **īşār** sen

işbāt itmek [1] Kanıtlamak. (TDK, 2011: 1210)

G1365-3. Küfrini **işbāt** idersem ṭañ degül / Kendüzin teşbīh ider zünnāre zülf

işbāt olmaḳ [1] Kanıtlanmak.

G2141-4. **İşbāt olurdı** ʿışḳum iki güvāhum olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüb şehādet itsün

ʿīsi [9] *Ar. bk. ʿīsi, muʿciz-i ʿīsā, nafḥa-i ʿīsi*

(ʿīsi [8], ʿīsiyi [1])

G304-1. **ʿīsi** lebüñi göre idi dirdiʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına n'ola dinilseʿömr-ı Nūḥ
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsāʿaṣāsından nişān / Cān bağışlar leblerüñ **ʿīsi** dehānından ḫaber
G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle **ʿīsiyi** vücūda / Getürmez her nisā bil Meryem olmaz
G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmede **ʿīsi** imiş
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüdʿālemin / Umuram **ʿīsi** gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü **ʿīsi** / Her kim ṭamaʿda ḳaldı giçdi yire çü Ḳārūn
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñülʿömri sermedi / **ʿīsi** gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür **ʿīsi** gibi
G2764-1. Leb mi bu yā laʿl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur **ʿīsi** mi ki

ʿīsi-dehān [1] Hz. İsa ağızlı.

G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʿlüñ senüñ bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden **ʿīsi-dehānum** gitme gel

ʿīsi-dem [3] *bk. ʿīsi-nefes*

(ʿīsi-dem [2], ʿīsi-demüñ [1])

G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol **ʿīsi-dem** lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür ṣanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe **ʿīsi-demüñ**
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur ol **ʿīsi-dem** iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

ʿīsilik eylemek [1] Hz. İsa gibi yapmak.

G527-1. Merdümlik eyle bize ṣabā būy-ı cān getür / **ʿīsilik eyle** mürdeye rūḥ-ı revān getür

ʿīsi-nefes [10] Hz. İsa nefesli. *bk. ʿīsi-dem*

(ʿīsi-nefes [9], ʿīsi-nefesüñ [1])

G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ **ʿīsi-nefes** her laḥẓa virür cān baña
G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyunda ey **ʿīsi-nefes** / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar an-ḳarib
G634-5. Kimüñ yolına cān u seri virdi Muḥibbī / Maḥmūd-ṣıfat **ʿīsi-nefes** ḫūy-ı Ḥasandür
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña ol **ʿīsi-nefes** / Muʿcize iżhār idüp kör olmışa cān ʿarż ider
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi **ʿīsi-nefes** dildārı gördüm bir naẓar
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi bir **ʿīsi-nefes** / Görmedi lʿālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Şora gelmez miʿaceb ol lebleri **ʿīsi-nefes**
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol **ʿīsi-nefesüñ**
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey **ʿīsi-nefes** / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey **ʿīsi-nefes** derdüme dermān degül misin

İskender [5] Makedonya kralı Phylippe'nin oğlu olup, Aristo'dan ders almış ve yirmi yaşında hükümdar olmuştur. Divan Edebiyatı'nda İskender-i zü-l-karneyn (=iki boynuzlu İskender), İskenderi Rumî, şeklinde geçer. Yunanistan'ı, İran'ı, bütün Anadolu'yu ve Suriye'yi ve Mısır'ı, Hindistan'ı istilâ eden bu meşhur kumandan 33 yaşında ölmüştür. (Devellioğlu, 2000: 451) *bk. Sikender*

bk. āyīne-i İskender, cām-ı İskender, cām-ı sāġar-ı İskender, Dārā vü İskender, Ḫusrev ü İskender ü Dārā, İskender ü Cemşid, İskender ü Dārā, İskender ü Dārā vü Ḫusrev, mülket-i İskender, sedd-i İskender

(İskender [1], İskendere [1], İskenderi [2], İskenderüz [1])

G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı dil **İskenderi** / Ẓulmet-i ḫaṭuñda çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt
G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir'ātını **İskenderi** / Ṣınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / Rezm ile **İskenderüz** bezm ile gāh Cemlerüz
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı **İskender** gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre şu
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil bağlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör **İskendere**

İskender ü Cemşid [1] İskender ve Cemşid.

G2101-4. Eger **İskender ü Cemşīd** olasın / Başuñ ḳaldurma yüz sür ḫākipādan

İskender ü Dārā [3] İskender ve Dara. *bk. Sikender ü Dārā*

G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum bu cihān / Bilmek isterseñ dilā **İskender ü Dārā'ya** baḳ
G1759-1. Gerek **İskender ü Dārā** gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret yiter **İskender ü Dārā** gibi

İskender ü Dārā vü Ḫusrev [1] İskender, Dara ve Hüsrev.

G310-4. ʿİbret al **İskender ü Dārā vü Ḫusrev'den** göñül / Kimseye meyl itmemişdür ẕerrece bu zāl-ı çarḫ

İslām [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 528)

bk. ehl-i İslām, ġayret-i İslām, İslāma gelmek, İslām u dīn, mülket-i İslām

(İslām [3], İslāma [4], İslāmı [1])

1. Cenabıhakk'ın vahdaniyetine vesair erkân-ı îmâna mutekit ve mukarrer olmak.

G278-3. Kāfir ḫaṭını görince **islāma** ḳaṣd ider / Ḫāżırlanur ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde **islām** olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram **islāmı** ol kāfir ṭutar
G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz **islāma** ẓāhir / Nice bir oturalum bunca günāhı çekelüm
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider **İslāma** kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2370-6. Beni aşġar ḫaṭuñ **İslāma** ḳaṣdın / İşitdük ʿazm itdük engürüsa

2. Millet-i İslâmiyye, hey'et-i müslimin, ehl-i İslâm.

G1905-6. Sürḫ-i serler ḳaṣdın itdüm çekdüm **İslām** ʿaskerin / ʿAvn-i Ḥaḳla ʿazīm-i iḳlīm-i irān olmışam

3. Müslüman, müslim.

G2184-3. ʿUṣṣāḳdan yüzin çevirürsin revā mıdur / **İslām** içinde virmeyesin bir selāmı sen

İslāma gelmek [1] *bk. īmāna gelmek*

G709-3. Didiler zülf içün **İslāma geldi** / Ya niçün eylemez ol ḳaṭʿ-ı zünnār

İslām u dīn [1] İslam dini.

G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ görür **İslām u dīn** / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

ism [3] *Ar.* Ad, nam. (Ş. Sami, 2010: 526) *bk. ism ü resm*

(isme [1], ismedür [1], ismidür [1])

G23-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / Mübārek **ismidür** hem daḫi Aḥmed
G993-1. Āhumun her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña **ismedür**
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola ḫūnī disem / Didigüm **isme** ol muʿammādur

ism ü resm [2] Ad ve san.

G1599-4. Her kiʿārifdür cihānda **ism ü resmi** terk ider / Şarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G2159-6. **İsm ü resminden** tıraş olmış Muḥibbī ʿālemüñ / Tekyesinde ḫallḳuñ şūrīde-abdālem bugün

iṣna vü ṣāliṣ [1] İki ve üç.

G269-4. Ṭariḳ-iʿışḳ birdür iki ṣanup / Ṣaḳın dimeñ aña **iṣna vü ṣāliṣ**

isnād eylemek/itmek [3] Dayandürmaḳ, dayatmaḳ, berkitmek, mesned yerin tutmaḳ...(Tulum, 2011: 988)

G318-4. Ayāz'a ḳul diyü **isnād iderler** / Ne ḳul belki ḳul oldı aña Maḥmūd
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme **ider isnādı** / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G2223-3. ʿĀşıḳuñ ḳatline çünkim ḥükm ider ḳānūn-ıʿışḳ / Ḳatı **isnād eylemek** lāyıḳ mıdur cellāddan

ispenc [1] *İta.* Ecza. *bk. ecza*

G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḫüsnüñ gitdiʿömrüm ḫāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña **ispence** yoḳ

İsrāfil [1] *Ar.* Dört büyük melekten kıyâmet kopacağını öttüreceği boru ile bildirecek olan biri. (Devellioğlu, 2000: 453)

G497-5. Dostum sevdāñ ile baş ḳalduram / Her ḳaçan kim çala **İsrāfil** ṣūr

İstānbul-ı ābād [1] Neşeli İstanbul.

G2283-1. Nāmeler gelse ḳaçan **İstānbul-ı ābāddan** / Būy-ı zülfini seḥer-geh aluram Baġdāddan

istemek [590] *T. derde dermān istemek*

(iste [11], istedi [3], istedügüm [3], istedügümce [1], istedügüñ [1], istedükce [9], istedüm [18], istedüñ [4], isteme [11], istemek [1], istemem [19], istemen [1], istemeñ [2], istemeye [4], istemeyiser [1], istemez [78], istemezdüm [2], istemezsen [1], istemişem [1], isteñüz [1], ister [205], isterdi [1], isterdüm [1], isterem [40], isterken [1], isterler [2], isterse [7], istersem [4], istersen [20], isterseñ [27], istersin [1], isterüz [16], istese [4], istesem [9], isteseñ [4], istesün [1], isteye [11], isteyem [1], isteyen [37], isteyene [1], isteyenler [2], isteyeyin [1], isteyü [9], isteyüben [2], isteyüp [11])

1. İstek duymak, arzulamak. (TDK, 2011: 1212-1213)

G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / **İstemem** ki görine bir yañadan sāhil bāña
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī **istesem** bir būsesin / Ya cevāb **ister** veyāḫūd gösterür ferdā bāña
G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret **isterse** ol baḳmaz buña
G96-4. Esbüñe naʿl olmaḳ **ister** ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini eyle dütā
G105-4. **İster** idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetüñ cümle revā
G109-4. **İstemem** raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola her gāh baña
G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meṣeldür kim ʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ **istemez** güş eylemez ḳavl-i edīb
G150-4. **İster** iseñ ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā **isteme** / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise edeb
G155-1. Būse **ister** leblerinden dil ʿaceb / Bī-nişāndan gör nişān ḳılur ṭaleb
G157-5. Vaṣlın **istersen** Muḥibbī sen meger dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G173-5. Ḳāniʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine **ister** mi ḫᵛāb
G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ **istedi** / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G195-2. **İstedüm** pinhān idem sīnemde ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet
G195-5. Kim ki vaṣl **isterse** dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḫüsninde görüp / Al ile gül dermek **ister** kākül-i miskīn dost
G223-4. Cān u başum **ister** ise yoluña olsun fedā / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāṣıḳ gerek-dil-ḫᵛāh dost
G225-3. Olam sālim baña ḳılman du ʿāyı / Selāmet **istemez** ehl-i melāmet
G229-3. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi **isteye** āb-ı ḥayāt
G235-1. ʿĀṣıḳ mıdurur **isteye** ol rāh-ı selāmet / Yā ʿār ide ol eyleyicek anı melāmet
G254-1. ʿİşret-ābad **ister** iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut
G267-1. ʿĀṣıḳ olan dāim eyler derd-i cān ile baḥş / **İstemez** kendüzine tā ḳıla dermān ile baḥş
G267-4. **İstedükce** tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile baḥş
G290-6. **İsterem** olam gedāsı kūyuñuñ / Gözüme görinmez oldı taḫt u tāc
G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden iḥsān **isterem** / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / **İstemem** ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿīd / Yaḳın olmaḳ **istedükce** oldı ol benden baʿīd
G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād **istemez** / Eylesem ben ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı yād
G353-1. Dostum ʿāşıḳlara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / **İster** iseñ bulasın dünyāda sen ʿömr-i ziyād
G353-4. **İster** iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G376-2. **İsterem** kim bu dil-i ġam-nāki idem şādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḫi beter ġam-nākdur
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış şu **isteyü** gelmişler āhūlar mıdur
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl **istersen** ey dil çoḳ raḳībüñ ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḫācıdur
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān **istemez** cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḫamrādan n'olur
G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī cām-ı laʿlünden şehā / Āb-ı kevṯer **istemez** dir cām-ı şahbādan n'olur
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / **İstemez** ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler **ister** ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür
G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli söz naḫlini / Tāze tāze **isteyene** meyvehā-yı ter şunar
G466-1. **İstemem** kim idesin mihr ü vefā ikide bir / Güzel oldur kim ide cevr ü cefā ikide bir
G473-5. Yār **istersen** Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G488-4. Genc-i ḫüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne **istersen** o fettāndan gelür
G497-1. Görmek **istersen** eger Allah nūr / Kaʿbedür kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse **istedüm** / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G519-2. Bizi bī-kes şanup ey ġam gelüp cevr itmek **isterseñ** / Feraḫlar feyż ider cān u dile Allahımuz vardur
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā **ister** iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf **istersen** göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç şarāb üç günde bir
G558-4. Çaġlar her yana dīdār **isteyüp** āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler ḳamusı ḫāmūş oldılar
G564-1. Delü göñlüm benüm ġonce-leb **ister** / El urup oḫşamaġa ġabġab **ister**
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḥi şanmañ ki varup mekteb **ister**
G564-3. Du ʿālar müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür ki bu göñlüm şeb **ister**
G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez döker yaş / Felekde çıḳmaġ içün kevkeb **ister**
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān ḫalḳında hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep **ister**

G564-6. İki ʿālemde olmaġa yüzi aḳ / Muḥibbī cürmi çoḳdur Yārab **ister**
G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḥaḳdan ne ḥācet **istesem** ol dem revā olur
G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet **isteyen** / Cān u dil naḳdin virüp ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat **isteyü** cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk anda olan cāne ḳaṣd ider
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ **ister** boynına başındaki sevdāyı gör
G602-5. **İstedüm** pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin sīneñde yaralar nedür
G603-4. Kimisi ṣūfi ḫalḳuñ kimi ʿāṣıḳ / Birisi cennet **ister** biri dīdār
G606-4. Derd-i dili levḥ-i dile yazmaḳ **istedüm** / Ḳanlu yaşumdan oldum levḥ-i pür-nigār
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt **isterseñ** ey dil laʿl-i şīrīn kendidür
G636-2. Eger cān **isteseñ** ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül olʿāṣıḳ-ı ṣādıḳ ki cān içün nizāʿ eyler
G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben **istedügüm** tīġüñün yelmānıdur
G648-3. Zāhidā **ister** iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G654-1. İşitdüm o cān ʿarż-ı cemāl eylemek **ister** / ʿUṣṣāḳa meger mekr ile āl eylemek **ister**
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör ince ḫayāl eylemek **ister**
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫᵛār ile zāhid ne cidāl eylemek **ister**
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı yine dilber / Bu ʿāşıḳı yine helāk eylemek **ister**
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek **ister**
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire vaṣlına nigāruñ / Bīçāre görüñ fikr-i muḥāl eylemek **ister**
G670-2. Başumdan aşmaġa ḳaṣd itdi yaşum / Muḳarrerdür beni ġarḳ itmek **ister**
G687-5. Ey Muḥibbī **ister** iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-i ʿummānumdurur
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner **ister** / Cān ile cefā tīrine sīne siper **ister**
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / Meh-rūları bildüm ki hemān sīm ü zer **ister**
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḥabībüñ / Ṭūp itmege bīçāre göñül aña ser **ister**
G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda maḳarr **ister**
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine ṣaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş maṭar **ister**
G691-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek **ister** zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden bu göñlüm düzdi ḳand **ister** / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend **ister**
G697-2. Eger kūyına varursam yüzü meh bir kele baḳmaz / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend **ister**
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda bend **ister**
G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını pesend **ister**
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend **ister**
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine gülgūn libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin ḳan dökmek **ister** şāhlar
G705-5. Ey Muḥibbī **ister** iseñ vaṣl-ı yār / Yolına virmek gereksin cān u ser
G707-4. **İsteyüp** vaṣlınʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda baña zāddur
G714-4. Ne nāmūs **isterem** ne neng ü nāmı / Ṣorarsañ beni rüsvā-yı cihāndur
G715-3. **İster** iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle ṣürāḫīden saña ḳılḳıl ne dir
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend **ister** / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend **ister**
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden būse ḳand **ister**
G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına akıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḫüsn içre boyı serv-i bülend **ister**
G723-4. İde bir būsei iḥsān daḥi **istersem** ʿayb itme / Ṭamaʿ-kār olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend **ister**
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend **ister**
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger **isteseñ** cevāb / Ol dil ṭabībi şanma ki saña cevāb ider
G771-4. Zülfini biñ cānla **isterseñ** olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb **ister** / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer
G790-2. Cām-ı laʿl **ister** iseñ eyle çeşminden ḥaẓer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ ile itme ziynet / Ki şunʿ-ı lā-yezāl **ister** mi zīver
G802-2. Bāġ-ı ḫüsnüñden nigāra vardum elma **istedüm** / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ **ister** boynuma başındaki sevdāyı gör
G811-4. Laʿl-i nābı leẕẕetin bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī **ister** iseñ ḳanda gör
G817-5. Aldı dil ḳāniʿ degül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḥi tek **istesün** ḳurbān olur
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād **istesem** / Yā ṣoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ **isteyüp** / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli şaydılar
G849-2. Bilmek **isterseñ** eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı Mecnūna ṣor
G864-7. Kim ki naẓm **ister** Muḥibbī şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eş'ār özgedür
G879-5. Cihānda **isteyen** devlet-i kemāle saʿy ider lā-büd / İderler ḫürmet ü ʿizzet şu kim ehl-i kemāl olur
G883-2. İrmek **ister** zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G888-4. ʿĀḳil iseñ **istedügüñ iste** āḫır sendedür / Ġayr yirden **ister** iseñ belki ḫayvānlıḳ budur
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḫüsne yanmaḳ **ister** cān daḥi pervānedür
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḫaber **ister** / Cānā seni çün cān u göñülden sever **ister**
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Şanma ki cihān içre o şems ü ḳamer **ister**
G902-3. Şemʿ-i ruḫuñun şevḳine cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per **ister**
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā şeker **ister**
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner **ister**
G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ **ister** beng ider
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de **iste** didi ol şanma ki ġayri yirdedür
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan **iste** sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek **ister** / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur

G1019-4. **İster** idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Lī̇k görsem ol perī̇yi iḫtiyār elden gider
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān **istedügüm** bir rikābdur
G1053-5. **İster** ise dür dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳa ʾr-ı deryāda Muḥibbī̇ bulunur dürdāneler
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm **ister** vaṣlını / Ne ʿaceb dī̇vāne olmışdur ʿaceb sevdāsı var
G1060-5. Jeng-i ġamdan **ister** iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī̇ bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1061-5. Görmek **ister** bu Muḥibbī̇ çü senüñ dī̇dāruñ / Anuñ içün başını ṣu gibi ol ṭaşa çalar
G1067-3. Dil virdüm eger **ister** iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki senüñdür
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / **İstemez** ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi var
G1077(b)-1. **İstemem** mihr idesin yāḫū vefā ikide bir / Güzel oldur ki ide cevr ü cefā ikide bir
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān **istemez** / ʿĀṣıḳuñ faḫrıdur ol ṣanmañ anı cān **istemez**
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ virür başa ṣudā ʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān **istemez**
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān **istemez**
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger kūyındaki ʿāṣıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḥaḳ yire ḳan **istemez**
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum ṣanma ki bārān **istemez**
G1083-6. Bu Muḥibbī̇ anuñ içün ṣi ʿrini itdi bülend / Şimdiki ṣā ʿirleri kendüye aḳrān **istemez**
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz **isteñüz**
G1089-5. Muḥibbī̇ **ister** iseñ genc-i ḥüsnin / Ḥaẕer ḳıl ejder ü mār eksük olmaz
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek **ister** gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1091-3. Leblerüñ dārü'ṣ-ṣifāsından cevāb **ister** göñül / Ey ṭabī̇b-i dil ölürse olmasun tī̇mārsuz
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān **istemez** / Zād-ı ġamdan özge hergiz kendüye nān **istemez**
G1103-2. Ṣol ki istiġnā seririne oturdı ṣāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlime sulṭān **istemez**
G1103-3. Ṣu ʾle-i āhı kimüñ kim ʿāleme pertev ṣalar / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān **istemez**
G1103-4. Ol ki ʿışḳ ehlidür olur kūy-ı dilberde muḳī̇m / Eyleyüp dī̇vānelik ṭaġ u beyābān **istemez**
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / Men ʿolınmaz hī̇ç kes ʿışḳ ehli derbān **istemez**
G1103-7. Sī̇nesine her kim kesdi naʾl ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān **istemez**
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī̇ bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān **istemez**
G1104-1. Sākin-i kūyın olan bāġ u gülistān **istemez** / ʿĀrıżun gören hergiz ḥūr u ġılmān **istemez**
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫātırın cem ʿeyleyüp zülf-i perī̇şān **istemez**
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / Ḳangı bī̇-dil ṭūp idüp başını ġılṭān **istemez**
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī̇'ye gedā olmaḳ yiter / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān **istemez**
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫātırın cem ʿeyleyüp zülf-i perī̇şān **istemez**
G1118-5. ʿĀṣıḳuz ancaḳ hemān dī̇dārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma cennet **isterüz** zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1123-6. Genc-i vaṣl **ister** iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı yıḳıḳ çün Ebū Derdā bilürüz
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya gülzār **isterüz** / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dī̇dār **isterüz**
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliṣ olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib ṣanma dinār **isterüz**
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz şimdengirü nāmūs ile ʿār **isterüz**
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār **isterüz**
G1130-5. ʿĀṣıḳuz gerçi Muḥibbī̇ tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār **isterüz**
G1133-3. **İstedükce** vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / Ömr ta ʿcil itdi ben fikri meh ü sālem henüz
G1141-2. **İstemezdüm** ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd ile kişi taḳdī̇ri taġyī̇r eylemez
G1142-1. ʿĀṣıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār **isterüz** / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ zār **isterüz**
G1142-2. Ey ṭabī̇b-i cān buyur laʾl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tī̇mār **isterüz**
G1142-3. Zāhidā ṣanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravża-i ʿışḳ ile dī̇dār **isterüz**
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār **isterüz**
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metā ʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile geldük ki bāzār **isterüz**
G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu şī̇ve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāṣıḳları zār **isterüz**
G1142-7. Bu Muḥibbī̇ ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz bir sāde ruḫsār **isterüz**
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʾbei sen görmek eger **ister** iseñ / Şām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd **isteyüben** göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G1149-3. Senden ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde ne **ister** / Ḥışḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1178-3. Öpmek **isterdüm** ruḫından ḫaṭṭın iżhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hī̇ç gül olur mı ḫārsuz
G1184-5. Ey Muḥibbī̇ **ister** iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vī̇rānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1186-1. Görmege ben ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastei yār **istemez** / Dil ṭabī̇bidür velī̇ itmege bī̇mār **istemez**
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān ile / Men ʿider şād olduġum āh ol sitem-kār **istemez**
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿanber adın añmaz misk-i Tātār **istemez**
G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār **istemez**
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī̇'ye didüm / Didi bir gül var mıdur kim bülbül-i zār **istemez**
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān **istemez** / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1191-2. Ol ki dest-i himmet ile cāme-i cān ide çāk / Zer-libās u aṭlas u dī̇bā-yı sulṭān **istemez**
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz ol şem ʿ-i şebistān **istemez**
G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān **istemez**
G1191-5. Ey Muḥibbī̇ faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sī̇m ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān **istemez**
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek **ister** bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde içsen cür ʿa-rī̇z
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ **ister** imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vī̇rānesin ol şāh ābād **istemez** / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād **istemez**
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider laʾl-i lebüñ ʾīsā gibi / Lī̇k ġamzeñ öldürür ʿuṣṣāḳ cellād **istemez**
G1196(b)-3. Şem ʿ-i ḥüsne yana gör pervāne-veş āh eyleme / ʿāşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād **istemez**

G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād **istemez**
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad **istemez**
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı **istemez**
G1219-3. Dilā yitmez mi bir peşmīne-jende / Ni’desin **isteyüp** dībā vü aṭlas
G1247-3. **İsterem** kim ben olam ḳapunda bir kemter gedā / **İstemem** kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1248-3. Eger cān **ister** iseñ başum üzre / İdeyüm anı kim saña gele ḫoş
G1249-5. ʿIşḳ ketm **ister** Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör ṣaru imiş
G1268-6. Muḥibbī irmek **isterdi** ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaşdanmış
G1271-3. Didüm **ister** būseñi al cānumı anda ʿivaż / Ḥāşılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1275-5. **İster** iseñ jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1281-5. Bilmek **isterseñ** Muḥibbī sinesin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / Senden irād **istemezdüm** ola idüm bir ḳarış
G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı bir dem ḳomaḳ elden itmesün / Kim ki olmaḳ **isteye** endūh-ı devrāndan ḫalāş
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen **isteme** olmaḳ ḫalāş
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā **ister** / Benüm göñlüm ṭutup ʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẕẕ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Ṣu gibi aḳıtmaḳ **ister** tā göre dīdār şem ʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / **İstemem** bir kimse kim ola benüm ile meşā ʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād **isteyü** / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār şem ʿ
G1342-3. **İster** iseñ olmaya ʿaybun cihānda āşikār / Sen daḫi ṭutma dilā bir kimsenüñ ʿaybına sem ʿ
G1356-1. **İster** iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ırag̱ / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayag̱
G1356-3. **İstemezseñ** ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1359-4. **İster** iseñ sen ḫużūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fārig̱ ü merd-i cihān gözleme hīç ṣol u ṣag̱
G1360-2. **İster** iseñ ʿarżuñı yıḳılmasun / Olur olmaz kimse ile itme lāġ
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim ki ʿuzlet **isteye** / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1362-5. Cām-ı la ʿl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / Zāhidi gör dāimā ḥayvān-ṣıfat **ister** ʿalaf
G1370-3. ʿĀşıḳa göz yaşı mādur ġam ġıdā / ʿĀrif olan **istemez** āb u ʿalaf
G1375-1. Tevbe itmek **istedüm** tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / **İster** iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim **isteye** üstādlıḳ
G1405-3. Bilmek **istersen** eger cānā derūnum ḫālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1406-3. Bilmek **isterseñ** derūnum ḫālini gör nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1417-2. Göñlüm gözini güşe-be-küşe arar yürür / **İster** ki bula diyü ol düzdi yataḳ yataḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna **ister** ki ṣalına / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek **istersen** Muḥibbī sīnem içre ine baḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ **ister** melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1442-3. Alma **istersen** eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña zārlıḳ / **İster** iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1444-3. ʿAḳl terk itmek **ister** gerçi ʿışḳı / O cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret **ister** iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1447-2. **İster** iseñ kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu sīnem iki ṣaḳḳ
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā itmez teraḫḫum bu cihān / Bilmek **isterseñ** dilā İskender ü Dārā’ya baḳ
G1450-2. Bilmek **istersen** eger ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1450-5. N’olısar ḫālüñ Muḥibbī bilmek **isterseñ** eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1453-2. Bilmek **istersen** eger sen kāyināt aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek **isterseñ** eger aḥvālümi sen bide baḳ
G1470-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / **İstemem** bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1483-4. **İster** iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḫüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1497-3. İrmek **ister** zülfinüñ pāyānına şeydā göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ
G1561-2. **İsterem** dil ṭıflı ezber ḳıla ḫüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri **ister** ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz def ʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1575-1. Zülfi sevdāsını al başa belā **ister** iseñ / Sīneñi çāk idegör derde devā **ister** iseñ
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Ka ʿbei yapmaḳdan ise / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḥudā **ister** iseñ
G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı dilā va ʿde vefā **ister** iseñ
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / Rāygān girmez ele anı bahā **ister** iseñ
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it ṣu gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā **ister** iseñ
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek **ister** iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik
G1593-3. Dost vaṣlın **isteyen** ʿāşıḳ gerekdür post-püş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk
G1610-1. Görmek **isterseñ** eger dāim cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ
G1615-4. **İster** iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil **istemez** sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1644-3. Çöz mu ʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / **İster** iseñ ṭuta cümle ʿālemi büyuñ senüñ
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Seni **isterler** ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1671-5. Benden Muḥibbī **isteme** hergiz ṣalāḥ u zühd / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni mācerā-yı dil
G1672-2. Genc-i ḫüsnin bulmaḳ **ister** iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri yirde bu dil-i vīrāne gel
G1681-2. Sen Ḥudādan **iste** ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / **İstemek** ḫācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet **ister** iseñ var ḳarada ol

G1686-2. **İstemez** āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / **İsteyeyin** luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı sil
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān ile / **İstemez** sulṭān ola şimdengirü devrāne dil
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek **istersen** bahāsını anuñ şarrāfa gel
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / **İstemez** ala eline bu göñül tekrār gül
G1723-3. **İster** yüzini süre varup ḫākipāyına / Alup gözine anı ḳıla ṭūṭiyā göñül
G1723-4. Dermānı n'eyler ol ki bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse **istemeyiser** devā göñül
G1725-3. **İstedükce** vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā giçdi nice māh ü sāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / **İster** iseñ gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre **isterseñ** bu yolda yüri ol
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfītāb **ister** göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb **ister** göñül
G1748-2. Başa buyruḳ **istemez** kim ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb **ister** göñül
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb **ister** göñül
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb **ister** göñül
G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb **ister** göñül
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet **isterseñ** eger varup metā ʿ-ı himmet al
G1751-2. Bulmaġ **istersen** eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1755-2. **İster** iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat **istersen** raḥīm-i derd-mendān ol
G1763-1. **İstemem** hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol sebebden **isterem** baġrumı her dem ḫūn idem
G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ **isterler** benüm dermānumı / Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem
G1764-2. Vefāsın **istedügümce** cefāya uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1772-3. Nām u nāmūs **istemem** yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nev ʿile nāmum benüm
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād **isteyü** / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1774-3. **İsterem** yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān **istemez** / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G1799-2. Vefāñı **istemez** bir ẕerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter baña ġam hem
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer **istemem** çünkim degül bābum benüm
G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ **isterem** / Yüzüñi göster ḳamu ʿālem żiyā olsun dirüm
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın **ister** bir yaña daḥi göñül / Gel nizā ʿitme ne saña ne baña olsun dirüm
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını kim çekmek **istese** / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G1847-1. Ruḥlaruñı dostum gül gibi ḫandān **isterem** / Anuñ içün gözlerüm yaşını bārān **isterem**
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān **isterem**
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Ṣanma İrāna varup kuḥl-ı Ṣifāhān **isterem**
G1847-4. Ṣi ʿr-i çevgān ile çalmaġa me ʿānī ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm ya ʿni meydān **isterem**
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān **isterem**
G1852-1. Göñlüm **ister** zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre ḫākipā olup düşüp pā-māl olam
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine **ister** ki göñül zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1856-4. **İsteyüp** cenneti zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ āşıḳı dīdāruñ olam
G1864-4. **İstedüm** ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden şafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1865-1. Göñlüm **ister** sünbülüñ gibi perīşān-ḥāl olam / Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam
G1869-2. Görmek **isterseñ** maḥabbet görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki **isteyem** yüzüñi tenhāyi görem
G1874-4. Ruḥlaruñ şevḳine yanmaḳ **isterem** pervāne-veş / Ḳandasin ey şem ʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1884-5. Zāhidā **ister** cennet ü ḥūrā müdām / Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyem
G1887-6. Çāre eyle çāre **isterse** Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı me'nūs göñül / Derdüm şanma ḳoyup **isteyü** dermāne varam
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet **istemez** göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G1899-1. Ne taḫt u tāc u mülket-i İskender **isterem** / Bir pādişāha bende olam ekṣer **isterem**
G1899-2. Şem ʿ-i cemāli yāri görüp giceler müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per **isterem**
G1899-3. Mecnūn gibi bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir **isterem**
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ / Bālin idem birini birin pister **isterem**
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser **isterem**
G1899-6. Dünyā Muḥibbī **istedi** ben itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi didi er **isterem**
G1931-1. Ārzū idüp ser-i zülf-i dütāyı **isterem** / Dostlar Mecnūn gibi bend ü belāyı **isterem**
G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳible-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid gibi ṣanmañ riyāyı **isterem**
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı **isterem**
G1931-4. ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa ol ḳaşı yāyı **isterem**
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿīlāc / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı **isterem**
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri rāyı **isterem**
G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī istemez bāġ u bihişt / Nāle ḳılur bülbülem zār u nevāyı **isterem**
G1933-5. Eksük itme baḫr-i dilden dāimā söz gevherin / **İstedükce** ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī **istemez** bāġ u bihişt / Nāle ḳılur bülbülem zār u nevāyı isterem
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni / Ka ʾbedür kūyuñ şehā ben **isterem** ḳurbān olam
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bendi zülfüñe esirem sitem **istemem** āzād olam
G1983-5. Def ʿ-i ḫumār **ister** iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G1986-2. Eger **istemez** iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut gör nefesüm

G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet **istedüm** miḥnet bulup gör ben neler çekdüm
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice **istersin** / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2009-1. **İstemem** cānā ġamuñdan ḳurtuluban şād olam / Bend-i zülfüñe esirem dimezem āzād olam
G2015-1. Vaṣl-ı cānān **isteyen** itmek gerek terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur ol bī-kefen
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin **istedüñ** meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün
G2021-1. Görmek **isterseñ** nigārā sīnemüñ sen yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne ḫizmete tek yāresin
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül laʾl-i leb-i yār **isteyen** / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār **isteyen**
G2054-2. Ḥāṣılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider yār-ı vefā-dār **isteyen**
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost zünnār **isteyen**
G2054-4. Ḳāniʿ olmaz kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār **isteyen**
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār **isteyen**
G2055-5. **İster** iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār **isteyen** / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār **isteyen**
G2058-2. Vaʿıẕ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile dīdār **isteyen**
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāṣıḳa yoḳdurʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār **isteyen**
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār **isteyen**
G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār **isteyen**
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi **ister** vefāsına yeler / Ben cefāsın **isterem** hergiz vefāsın **istemen**
G2074-4. Baña derdüñ senüñ dermān gibidür / Ebed ḳurtulmayam **istersem** emden
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ **ister** derd ḫālin / Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2075-7. ʿIşḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek **istese** / Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü yaz **isteyen** / Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz **isteyen**
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin / Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz **isteyen**
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün sāz **isteyen**
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane şubḥa dek dil derdini / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az **isteyen**
G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẓar bāz **isteyen**
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu gelsün berü rāz **isteyen**
G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda āṣıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā **isteyen**
G2089-4. Leblerinden **istesem** dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi var **istemeye** ṣıḥḥatin
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki ol **istemeye** ola ziyāde devletin
G2097-3. **İsterem** zülf-i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey şeb-i ġam n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek **isterseñ** eger sīm ile zerden ṣor sen
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz **istemem** dārūyı ben
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ **isteme** gel / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın
G2139-5. Muḥibbī bilmek **isterse** n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / **İstemez** bir dem cüdā olmaḳ viṣāli n'eylesün
G2172-1. Vaṣl-ı cānān **isteyenler** ġam yimezler cān içün / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān içün
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār **isteyen** / Dür dişüñ fikr eylesün lü'lü'-yi şeh-vār **isteyen**
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün berü nār **isteyen**
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm dār **isteyen**
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār **isteyen**
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār **isteyen**
G2179-2. Bulmaḳ **isterseñ** eger cānān viṣālin ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2190-4. Ḫudānuñ ṣanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek **istersen** / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın
G2191-5. **İster** iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī şarāb ʿışḳı ṣun
G2195-2. **İster** iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma şaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2200-4. Kim ki **isterse** bula āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ **isteyüp** olsam ne ṭañ dīvāne ben
G2209-4. Yār **ister** çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2216-5. Ey Muḥibbī **ister** iseñ bulasın genc-i viṣāl / **İste** göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim **ister** vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2256-3. Ḥākipāyın başına tāc itmegi kim **istemez** / ʿĀlem içre **istemez** bir kimse var mı devletin
G2271-2. **İstedüñ** cān u dilüm itdüm fedā / Ne buyursan ṭurmışam fermāna ben
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni menʿeyleme / Sen diyebilür misin kim **istemem** bāġ-ı cinān
G2280-2. Laʾl-i nābın **istedükce** gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben
G2284-4. Vefā **ister** egerçi cümle ʿuṣṣāḳ / Velī cevri baña yegdürür vefādan
G2290-1. Nedendür bilmek **istersen** döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup **iste** naḳḳāşın
G2294-2. Gerçi **istedüm** vefā ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2299-4. **İstese** mihr ü vefā itmek baña mümkin degül / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2307-4. Viṣālin **isteyüp** şey'ullah itdüm / Ṣalar ṭurmaz beni ferdāya ḳarşu
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves ol ḥūr u ġılmān **istemez** / ʿĀṣıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek **isteseñ** / Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2327-5. Vaṣluñı **istedügüm** ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme baḳma beni maʿẕūr eyle
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde leẕẕet ile balın **isteyen** / Ṣoñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına
G2338-5. Leb-i laʾl-i nigār var iken / **İstemez** dil vara bedaḫşāne
G2341-5. Vefāyı görmek **isterseñ** Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster cefāsına

G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi ḳoyup **isteye** devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2352-2. Ṭalebde ḥāli olma **iste** vaṣlın / İrişesin ola ki irde giçde
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / **İster** ki ola kāmil māhir giçe cefāde
G2378-3. **İstedüñ** çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḥaẕer / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḥzene
G2386-3. Bulmaḳ **isterseñ** eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelseñ dil-i vīrāneye
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş **isteyen** / Dūda lā-büd ḳatlanur kim **isteye** ḥelvā yine
G2430-5. Bilmek **isterseñ** eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil ṣaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz **ister** anı sīne
G2444-5. Meyānın ḳocmaḳ **isterseñ** Muḥibbī / Ḳocdur mı olıcaḳ ḳıldan ince
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm eline ṣaḫr / ʿUṣṣāḳı itmek **ister** her birini dü-nīme
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳusun mihrüm dimiş / **İsterem** cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile **ister** muṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā ile
G2487-6. Pervāne yanmaġ **isteyüben** şemʿ menʿider / İbretler oldı çün gice baḳdum savaşına
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her **isteyen** bulımaz lā-büd gerek sitāre
G2493-4. **İstedüm** ey dil ṭabībi derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẓar derdā dil-i bīmāruma
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek **ister** / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb **ister** iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde vaṭan **ister** / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür çāre **ister** / Nigārā çāre ḳıl nā-çār unutma
G2587-3. Bulmaḳ **isterseñ** eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram ki bulasın gelsen dil-i vīrāneye
G2591-5. Mecnūnken oldı ey ṣaçı Leylī Muḥibbī çün / **İster** kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola
G2593-3. Eylemek **ister** yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her mūyı dile cānā belā
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını / **İsteyüp** cehd eylemez ki derdine dermān ola
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim **ister** sīnede pinhān ola / Ḳıymet ile **istemez** ʿālemlere destān ola
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın **iste** rūz u şeb / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ **istemez** şādı
G2607-6. Hidāyet **ister** iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2608-2. Ḫüsnüñüñ gülşeni sebz olduġın **ister** iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi
G2627-3. Ḳo buʿıyş u işreti çünkim fenādur āḳıbet / Yār-ı bāḳi **ister** iseñ olmaya ṭāʿat gibi
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne nice yanar yaḳılur / Görmek **isteyen** temāşā eylesün pervāneyi
G2646-3. Ey göñül **ister** iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı verd gerek
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / **İstemem** ʿār ile nāmüsı olup rüsvāyi
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki **isteye** göñli ṣafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2664-6. **İstedüm** çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫʷāb ulı
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀşıḳ hemīşe **ister** ola ol melāmeti
G2686-2. **İstemez** bir ḳılı şınduġını dil kākülüñün / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı
G2696-3. Ger göñül Kaʿbesine tā ki ṣafā kesb idesin / Görmek **istersen** eger tāyife-i ʿuṣṣāḳı
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ **ister** / Biri Mışra birisi Şāma düşdi
G2702-5. Hidāyet **ister** iseñ sen Muḥibbī / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer **ister** kim olasın dil-rübānuñ çākeri
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān **ister** iseñ / Cilveler eyle şalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2732-2. Ṭartmaḳ **ister** ḫākipāyuñ cevheri cān ile dil / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin **isterken** görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger şuʿbān iki
G2742-1. **İstemez** ʿāşıḳ olan zecr üʿınādan ġayri / Nitekim ḫaste olan derde devādan ġayri
G2748-3. **İster** iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḥaḳḳına sen sūsen gibi
G2762-5. Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā / Kimdür ki **istemeye** ol devlet hümāsını
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur ki **isteye** derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere āhı şadāsını
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı yeg bilür **ister** / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki **isteye** yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
G2788-4. Ḫārını ḫoş görmeyince būy-ı gül girmez ele / Ḳışına eyler taḥammül **isteyenler** yazını
G2792-4. Ḥarāmī gözleri ḳan itmek **ister** / Müje tīrine ḳılmış ḳaşların yāy
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ **ister** küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi kibr ü kīn
Mh11-8. **İstedüm** zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿitme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek **isterseñ** eger cān cevherin
Mr8-12. Her biri **ister** yaneler / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr14-1. Senüñ gibi güzeli ḳanda bulayım / Yoluñda **isterem** ḳurbān olayım
Mr17-13. Mey gibi **ister** iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam
Mr22-9. Vaṣluñ **ister** cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā
Mr24-3. Beni dūr itmek **ister** ḳapusından / Ölür ayrılmaz ʿāşıḳ ṭapusından
B42. Çünki cihānı **ister** imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim **isterse** cüdālıḳ yār senden bir nefes
B79. **İstesem** bir būsesin cānān diler cānum ʿivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum ʿivaż
B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / **İster** iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B108. Göñlüm **ister** rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde bir zinde olmaya tenhā ḳocam
B112. ʿAr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ mihr ü vefāsın **isterem**

B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü dār **isteyen**
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / **İsterem** ki kūyına ṭopraġ ola āḫır bu ten
B152. Laʾl-i nābuñ var iken kimdür mey-i nāb **isteyen** / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb **isteyen**

2. Bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek. (TDK, 2011: 1212-1213)

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk **isteye** / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd ṣarāb-ı ṣafʿaña
G23-5. Muḥibbī cān ile **ister** ḳapuñı / Ḳapuñdan idesin ḥāṣā anı red
G126-7. Ey Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın **isteyüp** eyle niyāz / Didiler olur seḥer-gehler duʿālar müstecāb
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın **istedi** ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme ṣitāb
G162-1. Rūy-ı zülfin **ister** idüm rūz u şeb / Āḫır irdüm aña kim itdüm ṭaleb
G194-5. Ey Muḥibbī **ister** iseñ sen maḥabbet cāmını / Ṣükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum ʿāḳıbet
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben laʾli şevḳine müdām / **İstemeñ** benden selāmet olmışam bī-ʿār mest
G214-3. Gül gül olmış ḥaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı **ister** kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G214-9. **İstemez** kevṣer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G236-3. Virmek **istersen** zekāt-ı ḥüsnüñi / Ben faḳīrem müstaḥaḳam vir zekāt
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ **isteyü** / Var mı bir meẕhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaṣlın **isteyüp** cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿāḳıbet
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin **istersem** / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G409-2. Gül yüzüñsüz **istemem** cānā çemen seyrānını / Laʾl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan nʾolur
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını **ister** / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler **ister** ciger büryānını / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G541-3. Derdüñi **istemişem** cān ile dermānı ḳoyup / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G588-4. Dil-i sevdāyı kim **ister** irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden **istesem** şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G660-1. **İstesem** büse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl **istesem** / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ **isteyü** / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya düşer
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum **isteyüp** bu dīdeden bārān umar
G682-2. ʿĀşıḳ odurur **istemeye** mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür aña ki pehlūya segirdür
G817-2. Cām-ı laʾlin **isteme** gel eyle çeşminden ḥaẕer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G825-5. Didüm **ister** bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳundur çün saña mihmān olur
G831-7. Ey Muḥibbī **ister** iseñ vuṣlatın / Odlara yanmaḳ gerekdür bāl ü per
G837-2. **İstesem** laʾl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol zülfī mār
G864-5. **İstemez** zāhid gibi cennet temāşāsın göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḥallin **istersen** dilā gel anı benden şor
G999-4. Zāhidā **ister** iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña **istemem** mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahi ʿār eylemez / Ne palāsın **isterüz** dehrüñ ne dībāsındayuz
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan **istedüm** himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde ḳim rehāyı **istemez** / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı **istemez**
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri devāyı **istemez**
G1155-3. Ey ṣabā zülfine el ṣun ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı **istemez**
G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanā ʿat birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı **istemez**
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda nevāyı **istemez**
G1193-2. Cemālüñ görmek oldı çün müyesser / Ḫudādan **istedüm** işitdüm imrūz
G1195(b)-2. Pāy-būsın **isteyü** yolında ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1215-4. **İstemem** ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / Budurur lik murādum ki ideyin pā-būs
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben **isterem** viṣālini ʿālem içinde bes
G1233-6. Zülfüñ **ister** bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves
G1244-6. Ger **ister** iseñ iki cihān devletin ey dil / Dermānde vü dil-ḫastelerüñ ḥāline ṭut gūş
G1245-3. Zāhid **ister** cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāşıḳ cümleden ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden **istedüm** devā / Bir cevāb ile ṣaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1271-2. **İstedüm** dīvāne göñlüm ḥālini bilmek yine / Bulamadum ol cünün deştinde nā-peydā imiş
G1301-5. Bulmaḳ eger kim **ister** iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baş
G1307-5. Büse **isterseñ** lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / Bārī gel eyle Muḥibbī cānuñı cānāna ʿarż
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende efġāndan murād / İtmek **ister** ḥālini bu bülbül-i bī-çāre ʿarż
G1337-2. Görmek **ister** ḥüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni arar şemʿ
G1337-4. **İstese** zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde **ister** ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1338-3. **İster** yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı şor ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez **isteme** illā ṣadef
G1381-4. Mār-ı zülfi **istedükce** eylese beni helāk / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp dir baña pinhān lā-taḫaf
G1408-5. Lebüñden büse **istersem** beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1408-7. Şarāb-ı laʾl-ı nābuñdan Muḥibbī cürʿa **isterseñ** / Ser-i kūyında dildāruñ var it ḥaḳ ile yeksānlıḳ
G1414-3. Virmeden maḫṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm ḥāṣılı / **İstedükce** küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1445-6. Cürʿasından **ister** iseñ ola tā saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ

G1446-5. Muḥibbī'den nişān **isterseñ** ʿışḳa / Gözüm yaşiyle āh-ı serdüme baḳ
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem **istedükce** yārden / Yāre urdı daḫi beter üstine ol yārenüñ
G1522-4. Şarāb **ister** gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1522-5. Nigārā būseñi **ister** Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen şanma ki dermān **ister** / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1574-4. **İster** isem būse laʿl-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1592-6. Ey Muḥibbī **ister** iken leblerinden būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek **ister** / Güzel gördükce anuñçün şalar el mevc-i deryānuñ
G1643-3. **İster** isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1643-4. **İstedüñ** dil anı virdüm cān da **isterseñ** n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1676-2. Leblerüñ şehdi var iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / **İstemez** ḳand ü şeker cüllāb aña ḥācet degül
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger **isteseñ** şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1733-2. **İstedüm** būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1826-2. Leblerinden **iste** didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1998-4. Ḫaste oldum **isteme** hergiz eṭibbādan ʿilāc / Derdi sen virdüñ devā senden İlāhi **isterem**
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu **isteyü** gelür çeşmüm saḳāsından
G2056-5. Baḥr-i naẓmından Muḥibbī'nüñ şu kim dürr **istemez** / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2127-1. Ḫıżr şuyın **ister** iseñ **iste** gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb **ister** / Ne ḥaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2340-3. **İstedüm** būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Şanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle

3. Aramak, araştırmak. (TS, 2009: 2105)

G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā **ister** anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G316-5. **İstemeñ** ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / Eşk ü āhı aña yitmez mi şühūd
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet **isteme** / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḫi rüsvā yiter
G416-5. Muḥibbī kim güvāh **isterse** ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm biri ḳanlu yaşumdur
G444-5. Gel **isteme** Muḥibbī benüm ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz **istemez** emden ḫaber
G1008-5. Muḥibbī'den güvāh **istersen** ʿışḳa / Yaşum sīmiyle rūy-ı zerdümi gör
G1712-2. Bulmaḳ **isterseñ** viṣāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde **isteme** ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1861-3. Genc-i vaṣlın **ister** iseñ anı dilde **iste** kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet **isteme** zāhid saña yiter / ʿāşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḫi

istidād-ı tām [1] Gerçek/tam kabiliyet.

G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum şanmañ beni siz mübtedī / Buldum **istidād-ı tāmı** şimdi oldum mustaʿīd

istiġfār [2] *Ar.* Cenabıhak'tan zünûbun af ve mağfiretini istirham etme. (Ş. Sami, 2010: 533) *bk. āb-ı istiġfār, istiġfār itmek*

(istiġfār [1], istiġfāra [1])

G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere **istiġfār** şır
G1610-2. Künc-i ḫalvetde gözüñ yaşın dök **istiġfāra** gel / Cedd ü cehd ile bulasın ıttışālın dostuñ

istiġfār itmek [1] Tövbe etmek. (TDK, 2011: 1215)

G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iẓhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden **istiġfār ider**

istiġnā [13] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 533)

bk. bāb-ı istiġnā, istiġnā ile, istiġnā itmek, istiġnā-yı ḥüsn, Ḳāf-ı istiġnā, nāz u istiġnā, rāh-ı istiġnā, zühd ü istiġnā

(istiġnā [11], istiġnāsı [2])

1. Mevcutla kanaat ve onu bâ'is-i gınâ ittihaz ederek başka bir şeye arz-ı ihtiyâc etmeme, kanaat.

G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳāni ʿdür ol dībādañ **istiġnāsı** var
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuşşāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da **istiġnā** şatar
G808-5. Gūşe-i ġamda Muḥibbī faḳrı iden iḫtiyār / Gāh olur şāh-ı cihān olana **istiġnā** şatar
G1130-5. ʿĀşıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ **istiġnā** yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle **istiġnā** yüzin / Nitekim gözler anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri ʿālemde **istiġnā** yolın / Dūn-himmet olma elden sen ḳomaʿanḳālıġı
G2705-1. Eyledüm Ḳāf-ı Ḳanāʿatda mekān ʿanḳā gibi / Bir cevāhir girdi bu elüme **istiġnā** gibi

2. Adem-i tenezzül, yüz çevirip bakmama, kibir ve nahvet.

G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / Böyle **istiġnā** senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem **istiġnā** mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu nice bin şeydāsı var / Ger niyāz itse olur nāz eyler **istiġnāsı** var
G1103-2. Şol ki **istiġnā** seririne oturdı şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlime sulṭān istemez
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb / Bu ne **istiġnā** olur açmaz dehen
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār **istiġnā** ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara ṣu

istiġnā ile [5] Düzgün ile, ġaráz ile. (Tulum, 2011: 991)

G798-2. Bunca **istiġnā ile** görmez mısın şems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḥaḳ olmış yatur
G1494-3. Yücelerde seyr iderken şems **istiġnā ile** / Yüz sürür ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür senüñ
G1581-2. Bunca **istiġnā ile** gör āfitāb-ı ʿālemi / Işḳ ile üftāde olmış yollar üzre sūz-nāk
G2086-4. Olmışdur çünki **istiġnā ile** ʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ semā ile zemīnüñ minnetin
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer **istiġnā ile** / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile

istiġnā itmek [1] ...nazłanmaḳ... (Tulum, 2011: 991)

G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın arturur biñ dürlü **istiġnā ider**

istiġnā-yı ḥüsn [1] Güzelin ilgisizliği.

G130-3. Bu ne **istiġnā-yı ḥüsn** olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb

istiḫāre [1] *Ar.* Edilecek bir teşebbüsün hayırlı çıkıp çıkmayacağını tefe''ül zımmında abdest alıp dua okuyarak rüyaya yatma. (Ş. Sami, 2010: 533)

G2401-4. Raḳībi terk ḳılmaḳ fikrin itdüñ / Ne ḥācet ḫayr işe **istiḫāre**

istiḥkām [1] *Ar.* Düşmana karşı müdafaa için taş veya topraktan vesair mevâddan yapılan kale, duvar, set, hendek vesair esbâb-ı tedâfü'iyye. (Ş. Sami, 2010: 533)

G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli nigāruñ / Ol **istiḥkām** yoḳdur şehr-i Pecde

istiḳāmet [1] *Ar.* Doğru reviş, doğruluk. (M. Nâcî, 2009: 288) *bk. istiḳāmet üzre*

G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz anuñ **istiḳāmeti**

istiḳāmet üzre [1] Doġruluġile, doġru i ʿtiḳād üzre, háḳīḳát üzre. (Tulum, 2011: 991)

B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şartı çünki **istiḳāmet üzredür** / Ger muḫālif iñlese saña ne ġam her ṭabʿ-ı kec

istimāʿ eylemek [2] Diñlemek, ḳulaḳ tutmaḳ, işitmek...(Tulum, 2011: 991)

G636-1. Ḳaçan şemʿüñ dilinden vaṣf-ı ḥüsnüñ **istimāʿ eyler** / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne semāʿ eyler
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḥālet gösterür per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ maʿnāsını **eyler istimāʿ**

istimdād [1] *Ar.* Yardım isteme, birinin avn ve merhametine müracaat. (Ş. Sami, 2010: 536)

G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir **istimdāddur** dirler baña

istinkāf itmek [1] Ḳızarmaḳ, utanmaḳ, hıcāb etmek...(Tulum, 2011: 997)

G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler ṣaydından **istinkāf idüp** / Ṣayd idelden seni oldı ʿışḳuñuñ şīr-i neri

ʿişyān [9] *Ar.* Evâmir-i ilâhiyyeyi icra etmeme veya nevâhîden içtinap etme, günah, ism. (Ş. Sami, 2010: 536) *bk. cürm ü ʿişyān, ʿişyān itmek, ʿişyān u nāz*

(ʿişyān [2], ʿişyānumı [3], ʿişyānuñ [1], ʿişyānuñı [3])

G22-3. ʿAfv ḳıl **ʿişyānumı** kim bir aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram āyīneye / Añaram **ʿişyānumı** ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G158-5. Olma **ʿişyānuñ** görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḥāẕıḳ tabib
G181-3. ʿAfv ḳıl **ʿişyānumı** kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G276-5. **ʿİşyān** yilini üstine esdürme kerem ḳıl / Yoḫsa idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim yuyasın **ʿişyānuñı** / İñle ey dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu **ʿişyānuñı** / Lerze gelür cisme ṣanki bād ile ditrer varaḳ

G1988-4. Bu **ʿişyān** u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G2031-7. Olma ey dil añuben **ʿişyānuñı** sen nā-ümīd / Umaram ʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben

ʿişyān itmek [1] Kabullenmemek, razı olmamak. (TDK, 2011: 1218)

G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem enbiyānuñ serveri / Dīne getürdüñ nice **ʿişyān iden** kāfirleri

ʿişyān u nāz [1] Naz ve isyan.

B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa **ʿişyān u nāz** / Bu kelām üzre ider mest ile zāhid ʿarbede

iş [104] *T. bk. iş görmek, iş güc, işe yaramaḳ, olacaḳ iş degül*

(iş [4], işde [1], işdür [6], işe [10], işi [48], işidür [1], işin [2], işine [1], işler [2], işleri [4], işlerüñ [3], işüm [11], işümi [2], işüñ [7], iştedür [1])

1. İnsanın çalışarak yaptığı şey, amel, kâr. (Ş. Sami, 2010: 540)

G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭalı ʿ / **İşler** murādı üzre bu bir kār-ḫānedür
G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u ḥaḳīr ider / Budur ezelden **işi** bu yir kār-ḫānedür
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār **iş** geñez
G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz **işin** işleyemez her ḥaṣīr-i bāf
G1462-1. Saña benüm **işüm** yoḳ bir ẕerrece muvāfıḳ / Sen daḫi işle **işüñ** her ne ki saña lāyıḳ
G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi her dem **işe** çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1680-6. Muḥibbī her **işüñ** fikr eyle işle / Ki şoñra yañılursın olma ġāfil
G1744-3. Şaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār **işe** el urdı göñül yine ne müşkil
G1781-7. Tīġüñi çekme Muḥibbī'yi dü-nim eylemege / Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol **işi** tamām
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / Bir **işi** işleme kim şoñra peşīmān olasın
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte **işin** başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp bir gün ṭaʿam / Şıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ **işine**
B39. Sīm ü zerle gerçi kim işbu cihānda **iş** biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter

2. Çalışma, uğraşma, şuğl, meşguliyet. (Ş. Sami, 2010: 540)

G73-1. İtmedi itmeyiserdür kimseye ʿālem vefā / Līk dāim eylemekdürür **işi** cevr ü cefā
G220-1. Gözi tātār ü işi güci ġāret / İder ḳanlar daḫi **işi** ḫasāret
G375-1. Çarḫuñ **işi** hemīşe şu ʿbdedür / ʿĀḳil anlar bunı müşāhededür
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ nedür ḳaṣdı / Her dem ʿuşşāḳa **işi** ʿarbededür
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül **işi** fiġāndur
G484-4. Riyāzet çek ḳoma tevḫīdi elden / Cimāʿdur **işi** ḫayvānuñ ʿalafdur
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi kim ḫaṭādur / Efendinüñ velī **işi** ʿaṭadur
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Kerīmüñ **işi** çün dāim keremdür
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḥālümi yārüñ **işi** hep ḫandedür
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ Muḥibbī'ye ʿaceb / Çünki anuñ her ne eylerse **işi** merdānedür
G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini **işüm** āh olur / Kim ʿacebler āhumı ʿömrüm durur kütāh olur
G716-3. Zāhid bulursa şavmaʿada leẕẕet-i semā / Rindānun **işi** ʿıyş ile çeng ü çegānedür
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḥālüñi dilden heves ide / Murġuñ **işi** hemīşe temennā-yı dānedür
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / Yoḳ diñler anı bülbül **işi** āh u zārıdur
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül **işi** nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim **işi** kindür
G744-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim **işüm** anuñçün ālemde āh u vehdür
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir **iştedür**
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ **işi** maʿẕūrdur
G830-5. Muḥibbī muḥkem **işdür** ʿışḳ bāzı / Bu kārı şanma ayruḳ kāre beñzer
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek **işi** zār olur / Şankim çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G897-1. Sevmek seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim **işüm** anuñçün ālemde āh u vehdür
G908-6. Başlar kesilür ḳan şaçılur līk şorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ **işler**
G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / Selāmet görülmez ʿāşıḳ **işi** anuñ melāmetdür
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar **işi dāim** nāz ile girişmedür
G1005-2. Bülbül çemende şanma ki dāim sürūd ider / Gül şevḳi ile bilüñ **işi** āh u nāledür
G1027-1. Şāḥib-dilānuñ **işleri** hep ʿāşıḳānedür / ʿIşḳuñ yolında her biri zīrā yegānedür
G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum uyurdı yār / Her kim ẕarīf ola **işi** nāzikānedür
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / Gün başına anuñ içün **işi** zevāledür
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün **işüm** / Yā İlāhi olmasun ʿālemde kimse yārsuz
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda var mı bir **iş** kim zer itmez
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / Şanmañ anuñ her **işi** ḳallāşa beñzemez
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ hecr ile şorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı **işüm** işidenlerden ıraġ
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür **işi** / Şanasın kim kendüsi olmış berāt ile muʿāf
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel şunuldı şıdḳ ile şafā / **İşüñ** ey zāhid riyā vü kibrdür ḥālüñe baḳ

G1433-4. Ḳāniʿem rızḳuma ne gelse ḳanāʿatdür **işüm** / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda bugünʿānḳā-yı ʿışḳ
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına yandursam nʾola cān u dili / Oda yanmaḳdur **işi** ḳanda ise pervānenün
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa dil ü cān olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim **işi** pervānenüñ
G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel ol bī-vefā gerek / Her dāim **işi** ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür **işi** yāda gel
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn **işidür** / Ey Muḥibbī şanma anı ṭālīʿ-i seyyāreden
G2165-1. Dostlar bir kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz **işe** baġlayuban ārzūya virmesün
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir **işe**
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ **işleri** / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2510-7. Her **işde** Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ ile **işi** çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẕürefāya
G2595-1. Her kim ki anuñ **işi** bugün āh u zār ola / Ṣām u seḥerde nālesi anuñ hezār ola
G2623-2. Gösterüp gül yüzin ḳıldı nihān / Bülbül-āsā **işümi** zār itdi
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim **işi** kibr ü kīn
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemegeʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān **işi** hevā ile hevesdür
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i laʾl içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāhʿişve geh cefādur **işlerüñ**
Mr7-9. Çünki müslimdür gözi niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim **işi** ḳabr ü kīn
Mh10-4. Her ne yirdenʿarż-ı ḥāl itmem **işüñ**ʿavḳ itmedür / Laʾl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol sebebden oldı bülbül gibi **işüm** āh u vāh
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle **işüm** / Ki yoḳdur ġamdan özge bir bilişüm
Mr27-8. Benüm Mecnūn u ḥayvān oldı **işüm** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Nş5-2. Gice gündüz **işüñ** günāh oldı / Añduġuñca anı her an aġla
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ **işüñ** ey cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān

3. Hal, durum, vaziyet. (TS, 2009: 2110)

G120-3. Laʾlüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / İẓhār itdi gizlü **işi** şan şarāb-ı nāb
G185-5. Şer **işi** ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın şoñra varup ehl-i nedāmet
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu **işe** kim ḳāyil olur
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu **işi** hep oldur
G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / Bu **işi** iden ol leb-i şekker-şiken midür
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil **işdür** ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G763-5. Çün Muḥibbī urdı varlıḳ terkini / Āferīn her **işi** dervīşānedür
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum her **işe** pāyān olur
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / Baña bu **işleri** ol ġamze-iʿayyār eyler
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm nʾola maḳbūl **işüñ** / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde getür
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr **işe** irşād eylemez
G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ her **işe** olmaz / Maḥabbet gibi hergiz pīşe olmaz
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur **işi** günden güne āsān eylemez
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḫalāṣ / Bend ü zencīre olur lāyıḳ **işi** dīvānenüñ
G1585-1. Dil virelden bende oldum bulmadum āzādelik / Müşkil **işdür** dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu **işlerüñ**
G1706-3. Zāhidā şerʿe muḫālif mi degül bu **işlerüñ** / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp āsān **işüm** müşkil ḳılam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel eyʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān **işümi** müşkil ḳılam
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu **işleri** giçen şāne sensin şāne sen
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil **işdür** kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil **işe** başlama bu iltizāmı ḳo
G2401-4. Raḳībi terk ḳılmaḳ fikrin itdüñ / Ne ḥācet ḫayr **işe** istiḫāre
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden şan ḫayāl **işi** durur āl üstine
G2540-6. Muḥibbī müşkil **işdür** ʿışḳ bāzı / Kimesne ṭutmasun bunuñla pençe
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil **iş** āsān olur üstād ile
G2623-1. Baña bu **işi** cümle yār itdi / Geñ cānānı başuma dar itdi
G2718-6. Muḥibbī sāde **işdür** şiʿr-i sāde / Olıcaḳ ol gerekdür kendekārı
En1-11. Ze Zemānun **işi** budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür huffāş **işi** mihr-i cihān-ārā ile

4. Hacet. (Ş. Sami, 2010: 540)

G2399-3. Her **işi** eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula

iş görmek [1] İş yapmak. (TDK, 2011: 1218)

G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / Merḥabā eyle anuñla şun elüñi gel **gör iş**

iş güç [7] Uğraş. (TDK, 2011: 1224)

G220-1. Gözi tātār ü **işi güci** ġāret / İder ḳanlar daḫi işi ḫasāret

G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ **işi güci** nāle vü feryād
G812-5. **İşüm gücüm** āh ile vāh günden güne ḫālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāḳ-i rāh ol dil-sitānum ḳandadür
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice **işüm gücüm** āh gündüz irişe vehdür
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi gül yüzlü bir cānān olur / **İşi güci** bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G1269-5. Leylī ṣaçına dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi **işi güci** āh u vāh imiş
G2546-1. Dirīġā ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur **işüm gücüm** nāle

işe yaramaḳ [1] Elverişli olmak. (TDK, 2011: 1220)

G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek **yaramaz** bir **işe** ten

işāret [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 540) *bk. işāret eylemek/itmek, işāret ḳılmaḳ*

(işāret [1], işāretle [1], işāretdür [1])

1. Parmakla ve göz ve kaş vesaire ile gösterme, ima.

G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir **işāretle** yiter dimez baña ḳolın ṣalup
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir **işāret** ki senüñdür

2. Alâmet, nişan, alâmetifarşka.

G26-4. Hā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan **işāretdür** senüñ / Ḥāya Aḥmed didiler mīme daḫi hem Muṣṭafā

işāret eylemek/itmek [4] *bk. işāret ḳılmaḳ*

G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm ġılṭān ned… / **Eyledi** zülfe **işāret** didi bu çevgāna ṣor
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken **itdüñ işāret** aya oldı iki şaḳḳ
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden cān benüm / Vireyim tek bir **işāret eylesün** cānān benüm
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü yār **işāret ide** ebrūlar ile

işāret ḳılmaḳ [2] *bk. işāret eylemek/itmek*

G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh ki **işāret ḳıla** ger gūşeden ebrū
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫālüñe ṣordum / Biri **ḳılup** ebrūya **işāret** biri giysū

işbu [80] *T.* Aslı "uşbu" edât-ı işârettir. İşte bu, bu, şu. Hâl ve hazır manasıyla da kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 541)

G145-1. Rūşen-ter itdüñ **işbu** cihān ẓulmetini hep / روحی فداك ای صنم ابطحی لقب
G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden **işbu** beyti intiḫāb
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / N'ola dirsem **işbu** beytüñe senüñ ben penc-i genc
G456-5. Lü'lü' dişinüñ ḥasretiyle **işbu** Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser **işbu** cihān mülkine sulṭān oldılar
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan **işbu** ḳaddüm nūn olur
G593-5. Ey Muḥibbī **işbu** demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan **işbu** göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür
G652-5. Ey Muḥibbī key naẓar ḳıl **işbu** ʿayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G652-4. Geh seḫāb-ı zülf maʿnī yüzine gāhi sirişk / **İşbu ma**ʿ**ni**den dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar
G661-5. Muḥibbī **işbu** şiʿr-i dil-pesendi / Ḳılur kim oḳıya elbette ezber
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḥāl olan bilür **işbu** sözüm ẓāhirdedür
G737-4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül **işbu** ben ṣābirdedür
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde **işbu** göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan **işbu** benden dürdur / Sīnede līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle **işbu** çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G881-2. Çarḫa başın egmez iken **işbu** göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar mı giysūlar mıdur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ **işbu** āteşi ālemde ol teskīn ider
G983-5. Elifler **işbu** sīnem levḥasında / Yazılmış ṭıfl içün taʿlīme beñzer
G996-5. Ey Muḥibbī **işbu** demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G1001-1. Āh bir dilber ġamından **işbu** göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin **işbu** yoluñ bācıdur
G1152-5. Muḥibbī **işbu** şiʿr-i dil-pesendi / ʿAceb var mı görüp taʿẓim ḳılmaz
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey bī-çāre olmaz **işbu** sevdā mültemes
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına **işbu** ḳaddüm yā imiş
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-mişāl / **İşbu** çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler **işbu** zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir **işbu** ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1429-2. Nice ṭurmışdur muʿallaḳ **işbu** çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ
G1500-5. Zülf-i dildārı yine depretdüñ ey bād-ı ṣabā / **İşbu** ʿālem içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña **işbu** ḳadar māl ü menāl

G1700-5. Ey Muḥibbī bağlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet **işbu** zāl
G1719-4. Çün kirā ile girüben **işbu** dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül **işbu** dili rāḥat ider / La l-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür **işbu** ḥāl
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr elinden **işbu** çeşmüm ter degül
G1820-8. **İşbu** ġazel ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña nakş u nigār hem
G1824-1. Yine ben bülbülinden ār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla **işbu** aḥvālüm
G1856-6. Bilmeyesin ne aceb **işbu** Muḥibbī ḳuluñı / Nice yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince **işbu** derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1913-3. Gün yüzüñi göricek aḳl u dili ḥayret alur / Saña ḫālin diyemez lāla döner **işbu** dilüm
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel ey ömr terk it beni / Niceye dek **işbu** āsān işümi müşkil ḳılam
G1950-7. Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḥaddinde dilberüñ / **İşbu** cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G1953-2. İçüben boş idelüm **işbu** felek küplerini / Dehr meyḫānesine şucıyu dām eyleyelüm
G1979-4. Umaram afv ide yuya **işbu** yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G2033-3. Nice bir idüp ḥavāle üstüme ġam leşkerin / Nice bir vīrān idesin **işbu** göñlüm ḫānesin
G2035-5. **İşbu** şi ri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa **işbu** çeşmümi / Āteş-i ışḳ ile başdan şem -veş yanardı ten
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen **işbu** dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller şoḥbetin
G2112-3. Arż ḳıl ḥālümi ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / **İşbu** yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül **işbu** dehānuñdaki ḳan
G2133-4. Āteş-i dil şu lesin altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler **işbu** āhum ejderin
G2171-6. **İşbu** dehrüñ nev arūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ālī-naẓar bu köhne zāli n'eylesün
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā būyı gele **işbu** tozumdan
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm āşıḳı / Sen mehüñ ışḳına döner **işbu** çarḫ-ı heftümin
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / Āleme ḥükm ide dirdüm **işbu** fermān ile ben
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet **işbu** bir cāne
G2372-5. Her kim oḳursa **işbu** Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir du ā ḳıla
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile **işbu** göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī **işbu** sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2416-3. Cefā tīġi elüñden gitmeyelden / Olupdur **işbu** baġrum rişte rişte
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī **işbu** cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine
G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ıyş / **İşbu** cihānda ḳaydı nedür iḫtiyācına
G2446-1. Işḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var **işbu** cihānuñ görinür bir işe
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḥi şehā kim irişür **işbu** deme
G2552-1. Olayım cān ile ḳapunda bende / Nitekim cānum ola **işbu** tende
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ **işbu** ālem ṭopṭoludur ben gibi
G2652-5. Işḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī **işbu** yola cān ile seri
G2698-7. Muḥibbī **işbu** şi r-i sūz-nākı / Yazarken yandı nāme ḫāme düşdi
G2711-1. Nice yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı **işbu** devlet-ḫvāhını
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb **işbu** ḫayāl egler beni
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki keş ṣanur / Baḥr-i eşkümde görenler **işbu** iki ḳaşumı
G2763-4. Āşıḳ gözine ḫāk-ı deryā var iken / Işḳ ehli ni'der **işbu** cihān ṭūṭiyāsını
Mh3-5. Ömr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / **İşbu** demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-9. **İşbu** demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh18-6. Dāġ-ı ışḳ ile dem-ā-dem **işbu** sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr4-155. Bī-ḳarār itdi bu cānum **işbu** çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın bu vefāsuz rūzgār
Mr27-2. Eger olmazsa **işbu** derde çāre / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
B39. Sīm ü zerle gerçi kim **işbu** cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā **işbu** tenüm

işik [31] *T.* Kapı sövelerinin dayandığı ağaç veya taş basamak, atebe, südde, âsitân. (Ş. Sami, 2010: 316) *bk. işigi ṭaşı, işigüñe yüz sürmek, işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek*

(işigi [1], işigin [3], işiginde [6], işiginden [1], işigine [5], işigümde [1], işigüñ [2], işigüñde [8], işigüñden [1], işigündür [1], işigüñi [2])

G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aġır / Dilerem ide felek bārī **işigüñde** türāb
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire **işigine** / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G263-1. İtmedüñ hergiz bu ben dil-ḫastei yād elġıyāş / Gerçi itdüm **işigüñde** çaġırup dād elġıyāş
G376-5. İşidelden ḫāke döker cür ası meh-pāreler / Bu Muḥibbī anuñ içün **işiginde** ḫākdur
G642-2. Dūr olaldan **işigüñden** gündüzüm ṣan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ āşıḳa biñ yıldurur
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm **işigüñde** şu seper / Süpürür ol dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur
G722-5. Yār **işigine** gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G734-1. Şordı dilber bu dil-i ḫaste için ḳanda yatur / **İşiginde** nice yıldur ki anuñ bende yatur
G853-2. Beni pā-māl itme **işigüñde** / Kerīm olan başar mı ḳaṣd ile mūr

G1104-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste kim **işigüñi** bālin ide / Başını ḳaldurmayup derdine dermān istemez
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / **İşigin** pāk itmege eyler özüñ ferrāş göz
G1156-4. Görün aġyārı yārüñ **işiginde** / Perī olmaz imiş āh ehrimensüz
G1234-4. **İşigüñde** dilberüñ saña gedā olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā ḳılma heves
G1385-4. Laʾl-ı lebüñ şifādur dārüʾş-şifā **işigüñ** / Yā niçün anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş **işigine** mübtelā / Bu Muḥibbīʾnüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1576-5. **İşiginde** itler ile yār bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī i ʿtibāruñdur senüñ
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / Şimdi varup **işigin** būse-kenār itsem gerek
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var **işigüñde** benüm gibi senüñ nice ġulām
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı **işigündür** baña ḳıblem
G1978-7. Dimiş dilber **işigümde** Muḥibbī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki **işigi** gedālıġın / İrān degül biñ bile Tūrāna virmezin
G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele yār **işigine** / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden
G2266-5. Yār **işigüñde** ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tāʿarş üzre ey Muḥibbī aşasın
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem şular dildāruñ **işigin** / Müjem cārūb olup ider o derde bende-firāşın
G2300-2. Bu dil cārūb ider kirpüklerini / **İşigüñ** pāk ider çeşmüm döker şu
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi / **İşiginde** öldüm anmadı yārüm elma ile
G2457-3. **İşigüñi** felege virmeyüben bedr ü ḳamer / Pāsbāndur giceler şubḥa degin revzenüñe
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / **İşigine** başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārüʾş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç revā mı **işigüñde** ehl-i dil bīmār ola
G2600-6. **İşiginden** günde yüz biñ kez eger menʿ itseler / ʿĀşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-ʿār ola
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ **işiginde** ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā benüm gibi

işigi ṭaşı [8] Eşik taşı.

G584-3. Degülsin ḫaste göñlümden ḫaber-dār / Yatur **ṭaş işigüñde** zār u mehcūr
G653-4. **Daş işigüñ** bekleyüp her gün yüzin sürer güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G1268-4. Nigāruñ **ṭaş işiginde** nice yıldur ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp birgün dimez bī-çāre yaşdanmış
G2032-3. **Ṭaş işigin** ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2463-1. Kim ki başumı göre yār **işigi ṭaşından** / Ne ulı devleti var diye bunuñ başında
G2562-1. Gördiler başumı yārüñ **işigi ṭaşında** / Didiler ulı saʿādet varmış başında
Nş1-3. N'ola yaşdansam eger **ṭaş işigini** ṣubḥ-dek / Kim saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan **işigi ṭaşı**

işigüñe yüz sürmek [1] Bir dilekte bulunmak için bir kişiye yalvarmaya gitmek. (TDK, 2011: 824) *bk. işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek*

G2473-1. Mihr ü meh gerçi şeref bulmışdurur eflākde / Anuñ içün **yüz sürerler işigüñde** ḫākda

işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek [2] *bk. işigüñe yüz sürmek*

G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh neʿaceb gök yüzine / Yār **işigine** varup **yüzini** çün **ḫāk eyler**
G1195(a)-5. **İşigüñde yüzini ḫāk itmek** ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz

işitilmek [2] *T.* Duyulmak. (TDK, 2011: 1224)

(işidilmedi [1], işidilür [1])

G2151-3. Düşürme bādei dem-ā-dem / **İşidilür** bu söz tā devr-i Cemden
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / **İşidilmedi** bir kimse diye bir mihribān buldı

işitmek [144] *T.* (TDK, 2011: 1224) *bk. cān ḳulaġı (ile) işitmek, işidenden ırağ*

(işide [12], işidelden [9], işiden [8], işidenler [5], işidüp [50], işidür [1], işidürdüm [2], işidürler [1], işit [2], işitdi [8], işitdiyse [1], işitdük [1], işitdüm [15], işitdüñ [3], işitmedük [2], işitmedüm [3], işitmedüñ [7], işitmek [1], işitmemişdi [1], işitmesen [1], işitmesün [1], işitmez [1], işitmiş [5], işitse [5])

1. Kulakla algılamak, duymak.

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını **işitdi** oldı ġonce lāl
G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / **İşidüp** bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum **işidüp** benüm / Ġonce aġız açuban nergis ṭutupdur göz baña
G43-1. **İşidüp** nālemi ebr oldı yine zār baña / Çözdi sünbül şaçını aġladı kūhsār baña
G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind içinde **işide** taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum **işidüp** yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn şalup
G139-7. Ey Muḥibbī şiʿr-i dil-sūzuñ senüñ güş ideler / Diyeler **işitmedük** böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G331-1. Āhum irdi göklere ey māh-ı tābānum meded / **İşidüp** feryādumı raḥm eyle sulṭānum meded

G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / **İşiden** didi kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum **işiden** / Dir ki ʿaceb bu nāle vü efġān ne yirdedür
G398-3. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney **işidüp** iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G421-3. **İşidüp** efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim **işide** nālemi / Dir nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G541-5. Şi ʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī **işidüp** / Yüregi āhen ise daḫi hem ol an ezilür
G558-2. Gülşen içre **işidüp** güller fiġānın ʿandelīb / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyanup ser-te-ser güş oldılar
G568-2. ʿĀrızı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin ẕikrin **işitmiş** ġonceler dem-bestedür
G589-5. Ey Muḥibbī **işidelden** ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G592-2. Kūyında benüm zārumı her kim **işide** dir / Geldi dimege ḥālini sulṭāna dimişler
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ʿārı / **İşidenler** diye ʿāri şi ʿr saña müsellemdür
G640-2. Serv-ḳaddüñ ile da ʿvi eylemiş / Bid **işidüp** yüzine ḫançer çeker
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / **İşiden** cān riştesi üzre şanur dürler dizer
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç **işitmedük** zene meyl eyleye merdāneler
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber **işide** anı da rām olur
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / **İşitdüñ** mi anuñ sen hīç beli var
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur gülzārda / **İşidüp** didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G869-3. Dün gice kūyında nālem **işidüp** / Dir seg-i kūyı bu ne feryāddur
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / ʿŪd iñler zārılıġum **işidelden** ḫastedür
G937-5. Medḥ idüp la ʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī **işidüp** Sidreden taḥsīn ider
G966-5. **İşiden** şi ʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ / Ḳorḳum budur ki **işide** yirüñ ḳulaġı var
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş **işitdüm** müdde ʿī / Şād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"
G1001-2. ʿĀrızı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri ẕikrin **işitmiş** ġonceler dem-bestedür
G1022-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī **işidüp** yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1023-7. **İşidüp** şi ʿrümi yāḫūd görenler / Dirler her sözüm içün zihīdür
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem **işidüp** feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben çekdüm āh / Her kim **işitse** diye bu derd-mendüñ derdi var
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem **işidüp** / Ey yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / Ey Muḥibbī yār **işitse** na ʿra-i mestānemüz
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda çün bel baġladı / **İşidelden** dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1193-2. Cemālüñ görmek oldı çün müyesser / Ḫudādan istedüm **işitdüm** imrūz
G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī şu gibi ezber oḳur / **İşiden** dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1255-1. **İşidüp** ʿışḳdan ṣadā itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gel ʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1255-4. Nāle vü feryādumı **işitmesen** olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çü ādetdür bu ṭutmaz gülde güş
G1259-2. Gice **işitmiş** meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / **İşidüp** rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm **işitmedüm** anuñ gibi iġmāzı yoḳ
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum **işidüp** nām-ı şerifüñ cān ile / Bu meṣeldür gözden evvel ʿāşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1393-3. Şaçılu dürler saña kim **işide** elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger ʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1458-3. Şadā-yı tīġüñ **işitdüm** irişdi baña bu ḥālet / Bu yüzden şanmañuz ẕevḳ ü şafā ile sürūdum yoḳ
G1559-1. Görenler dāne-i eşküm didi mā-i ʿinebden yeg / **İşiden** nāle vü āhum didi sāz u ṭarābdan yeg
G1559-2. Lebüñden kim söz **işitse** bulur ol ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1570-4. **İşitdi** meger zülfi hevāsında yelerken / Şaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi ġazāluñ
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭab ʿından kemāle ireli naẓmuñ / **İşiden** gören eş ʿāruñ didi şi ʿr-i Ḫasandan yeg
G1630-5. Ey Muḥibbī **işidenler** nālesin raḥm itdiler / Bu ʿaceb güş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / **İşiden** dir görmedük buncalayın ra ʿnā ġazel
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç **işitdüñ** mi bunı gülşende vire bār gül
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler tevbelüdür / **İşidüp** ehl-i ṣafā her biri dir andan ol
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı **işitmedüñ** mi cennete girmez baḫīl
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den **işit** / Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1742-5. Muḥibbī olmadan Biñ kerre artuḳ / **İşitmek** ṭa ʿn-ı nādānı ne müşkil
G1757-7. Ruḫların vaṣfın **işitmiş** eylemiş görmek heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñçün oldı ser-gerdān gül
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den **işit** / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G1770-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-i pür-sūzum **işitdiyse** benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile sābāşum benüm
G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı şakın söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāşı revā mı **işide** her bir ʿām
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī **işidüp** nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār **işidüp** / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña taḥsīn idelerdi **işidüp** bu ġazelüm
G1948-3. Giceler vird ü du ʿā-yı ḳudsīyānı **işidüp** / Ṣubḥa dek el ḳaldurup şıḳ ile āmin eyledüm
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem **işidelden** bu feryādum
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler **işitmesün**
G2024-2. Bī-sütūn adın daḫi **işitmemişdi** kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2035-5. İşbu şi ʿri ḫüsni ger **işide** ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2036-3. Bugünüñ ferdāya şayma ẕāyi ʿ itme ʿömrüñi / Dir bu sözi çoḳ **işitdüm** çeng ü nāy u ʿūddan
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / **İşitmedüm** ki bū almış ola kimse vefāsından
G2051-7. Ey Muḥibbī zārılıġum **işidüp** dilber dimiş / Eksük itme nāle ḳıl ey bülbül-i gūyā-yı men

G2075-1. Her kim benümle **işide** yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur ki eyleye şīrīn rivāyetin
G2079-4. **İşitdüm** cumʿa gün vāʿıẕ şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar zebānından
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / Hīç **işitmedüñ** mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī şiʿrini / Bula laḥdinde **işide** anı Cāmi tāze cān
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı **işitdi** çün şekker sözin
G2185-5. Muḥibbī laʿl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / **İşidüp** ḥabbe çāk idüp ḥurūş itdi sevdāsından
G2213-4. **İşitdüñ** oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez **işidüp** evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem **işide** / Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2258-5. **İşidüp** gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn meʿānī bulına / **İşidenler** diyeler bu söz degül dürr-i şemin
G2307-2. **İşitdi** nālemi baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm çün nāya ḳarşu
G2309-3. **İşidelden** kim metāʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ **işidüp** didi ki bu bu
G2313-4. **İşitdüm** ḥākipāyı baḫş olurmış / İki çeşmümi ben ḳıldum terāzū
G2336-3. Pārelendi dil **işitdi** zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / **İşidüp** nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2370-6. Beni aṣġar ḥaṭuñ İslāma ḳaṣdın / **İşitdük**ʿazm itdük engūrūsa
G2384-7. Sābāş diye her kişi **işide** bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi ḫoş-edāyile
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi **işidüp** ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʿlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem **işidüp** ol gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2542-6. **İşidüp** şiʿrümi ehl-i maḥabbet / Yazarlar levḥ-i dilde tāze tāze
G2548-4. **İşidenler** dimişlerdür şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirhem ḳıldan ince
G2569-2. Hevāsın **işidüp** nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda
G2580-3. Gül **işitmiş**ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / Ṣādılığından ḳızarmışdur meger güle güle
G2603-5. Her kim **işitse** nālemi dolāba beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb ola
G2617-1. Servler gülşende māt oldı görüp reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı **işidüp** güftāruñı
G2620-3. **İşidüp** gülşen-i ḥüsnüñde nālem / Seḥer-gehʿandelīb efġāna geldi
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī **işidüp** efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem **işitdi** āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür **işidüp** ṣavt-ı Dāvudı
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi **işitmedüñ** mi Maḥmūd'ı
G2757-5. Muḥibbī şiʿrini bülbül ser-āġāz itse gülşende / **İşidüp** ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / **İşidüp** ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫʿāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden **işitse** cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül gibi tā ṣubḥ **işidürler** fiġān
Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın **işidüp** āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını hemān
B110. Ḳomaz nāzını hergiz Nāzenīnüm / **İşitmez** nāzdan āh u eninüm
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī şiʿrini / **İşidüp** gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

2. Haber almak.

G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / **İşidüp** cān ile göñlüm aldılar māyil aña
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani naḳşını / **İşidenler** oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şiʿri / **İşidüp** ḳabri içinde diye taḥsīn Ḫacend
G367-5. Didiler terk eyledi kūyını dildāruñ raḳīb / **İşidüp** ḥamd eyledüm didüm ki فی نار السقر
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç **işitmedüñ** mi kim dünyā degül cāy-ı sürūr
G376-5. **İşidelden** ḫāke döker cürʿasın meh-pāreler / Bu Muḥibbī anuñ içün işiginde ḫākdur
G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın **işidelden** kemānun başı ḳayıdur
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / **İşidelden** berü kim laʿl-i lebüñ öñdülidür
G452-4. Āh kim **işitmedüm** ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G517-5. Gül yüzi vaṣfını dilber **işidüp** benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i güyā giçer
G553-5. Muḥibbī kim kiʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / **İşitdüm** ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş **işitdüm** müddeʿī / Ṣād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim **işitdüm** güzeller māla māyildür
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi **işitdi** ki vefāyı zen ḳılur
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / **İşidüp** Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G654-1. **İşitdüm** o cānʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUṣṣāḳa meger mekr ile āl eylemek ister
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / Ruḫların añmış **işitdüm** ġayretüm bir dīndür
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın **işitdi** meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G916-3. **İşitdüm** māla māyil māh-rūlar / Yaşumı sīm itdüm yüzümi zer
G991-5. **İşidürdüm** māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca var imiş
G1100-2. ʿUṣṣāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ **işitdüm** ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz o ḳane gelmez
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu göñül / Ġamzesin yārüñ **işitdüm** didiler dil-sūz imiş
G1293-5. **İşidürdüm** māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç **işitmedüñ** mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1861-4. **İşidelden** cān virenler irişür maṭlūbına / Cān u baş terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

G1942-2. **İşidür** yoḳdur şorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan ṣaḳın / **İşitmedüñ** mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı şemʿ **işidüp** / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ içün
G2511-4. Lebüñe ḳandi nisbet eylemişler / **İşitdüm** beñzemez didüm o ḳanda
G2645(a)-5. Ḳanāʿat gūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / **İşidüp** göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñʿanḳāsı

işidenden ırağ [4] Çekilen dertlerin büyüklüğünü ifade etmek maksadıyla söylenen bir sözdür. Aynı zamanda işitenleri büyük dertlerden korumaya yönelik bir dua tarafı da vardır. (Zülfe, 2011: 107)

G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya çün virdüm göñül / Ḥālümi her kim şorarsa **işidenlerden ırağ**
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ hecr ile şorsañ ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm **işidenlerden ırağ**
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi şor anı direm **işidenlerden ırağ**
G1419-5. Senden ister bu Muḥibbī derdinüñ dermānını / Mübtelā-yı derd olmış **işidenlerden ırak̲**

işkence [3] *Far.* Azap, eziyet... (Steingass, 1892: 66)

(işkence [2], işkencedür [1])

G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi **işkencedür**
G1414-5. Ẕikr idersin duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi ʿışḳ ehline **işkence** yoḳ
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı ḫançer ele / Baña mı dürlü dürlü **işkence**

işlemek [10] *T.* Yapmak. (TS, 2009: 2119)

(işle [2], işleme [2], işlemez [1], işler [4], işleyemez [1])

G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı ḫasretle göñül / Kimseler bilmez ne **işler** eyledi ol gū baña
G173-6. Her nefes kim alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da **işler** bil devāb
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin **işler**
G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin **işleyemez** her ḥaşir-i bāf
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir ẕerrece muvāfiḳ / Sen daḫi **işle** işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1680-6. Muḥibbī her işüñ fikr eyle **işle** / Ki şoñra yañılursın olma ġāfil
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā **işlemez** ādem
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi **işleme** kim şoñra peşīmān olasın
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz **işler** bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
G2792-3. Şaḳın şer **işleme** nefsine uyma / Ki şoñra dimeyesin āh ile vāy

ʿişret [2] *Ar.* ...Eğlence ve cümbüş... (Ş. Sami, 2010: 542)

bk. ʿiyş u ʿişret, ʿişret ü neşāṭ

(ʿişrete [1], ʿişretüm [1])

G1848-4. Neşāṭum **ʿişretüm** bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum
G1888-2. Varalum gūş idelüm bülbül üñin / Ḳılalum **ʿişrete** şitāb içelüm

ʿişret ü neşāṭ [1] Eğlence ve mutluluk.

G1321-1. Sāḳī piyāle şun ki virür **ʿişret ü neşāṭ** / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ

ʿişret-ābād [1] *Ar.* Bolca eğlence.

G254-1. **ʿİşret-ābād** ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut

iştihā [1] *Ar.* İstek. (M. Nâcî, 2009: 295)

G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç **iştihā**

iştihār bulmaḳ [2] ...meşhūr olmaḳ, şöhret bulmaḳ...(Tulum, 2011: 1004)

G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanāʿat birle **buldı iştihār** / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı istemez
G2322-2. Servüñ ḫurūfını çü yazan noḳṭa ḳomadı / Āzādeligle **bulduġıçün iştihār** serv

iştirā [1] *Ar.* Satın alma, mübayaa hırîd. (Ş. Sami, 2010: 543)

G930-4. Cān naḳdi ile geldi ḳapuña yine göñül / Virdi metāʿ-ı vuṣlatuñı **iştirādurur**

iştirāk [2] *Ar.* Hemhâl olma, birlik, ittihat. (Ş. Sami, 2010: 543)

(iştirākıyam [1], iştirākuñdur [1])

G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde **iştirākuñdur** senüñ

G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / Ġam tekyesinde anuñla **iştirākıyam**

iştiyāḳ [1] *Ar.* Göreceği gelme, özleme, ziyade arzu etme, tahassür. (Ş. Sami, 2010: 543)

G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī **iştiyāḳ** / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi

ʿişve [11] *Ar.* Eda, naz, dil-ferîb, tavır, şive. (Ş. Sami, 2010: 543) *bk. ʿişve vü nāz* (ʿişve [10], ʿişvedür [1])

G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ **ʿişve** vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G816-5. Ṣalınur **işve** ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G858-2. Gāh **işve** gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan **işve** ile yār çeker
G1181-1. Gāh şīve gāh **işve** gāh cevr ü gāh nāz / Öldürür ʿuşşāḳı bu nev ʿ ile itmez iḫtirāz
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile **ʿişve** ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1308-3. Gāh nāz u gāh **işve** gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleden bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne şīve bu ne **ʿişvedür** meded yārüm benüm
G2302-2. Bu **ʿişve** yatur arada ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel sa ʿīd ü bāzū
Mr2-3. Ḥoḳḳa-i la ʾl içre gizlü incüdür dürr dişlerüñ / Gāh cevr ü gāh **ʿişve** geh cefādur işlerüñ

ʿişve vü nāz [1] Eda ve naz. (Ş. Sami, 2010: 543)

G926-5. Bu Muḥibbī gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / **İşve vü nāz** ile güldi ġonce-veş didi hezār

it [35] *T.* Köpek, kelp, seg.

(itden [1], ite [1], iti [1], itler [1], itleri [7], itlerinden [2], itlerine [1], itleriyle [1], itlerümden [1], itlerümdendür [1], itlerüñ [3], itlerüñden [2], itleriüñe [1], itlerüñle [3], itlerüñüñ [1], itüm [5], itüñ [1])

G210-5. **İtüm** diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu ri ʿāyet
G212-5. Ḳapumda **itlerümden** kimdür dimiş bizi yār / ʿÖmri çoḳ olsun itmiş yine bizi ri ʿāyet
G272-4. **İtlerüñle** cengümi görüp beni ʿayb eyleme / Ṣadr içün her kişi eyler çünki aḳrān ile baḫş
G339-3. **İtüñ** olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser līk ol baḫt-ı sa ʿīd
G415-5. Kūyuña varduḳca men ʿ eyler maḥallüñ **itleri** / N'eylesün ḥāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G610-3. **İtlerinden** āsitānında beni ʿadd eylemiş / Şāh olandan ḳullara dāim ʿināyetler gelür
G713-3. Ḫār batsa **itlerüñüñ** pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G765-2. **İtleri** vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın söyleseñ / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum tāzeler
G1067-5. **İti** çulini şordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1175-4. Sehv ile **itüm** dimiş ben ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1208-4. Bir gördi yine **itleri** ile bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçan ʿazm-i şikār itseñ şehā / **İtlerüñden** olmaġa cān ile dil eyler heves
G1238-2. **İtleriyle** n'ola itsem ʿarbede kūyında ben / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr içün savaş
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / **İtüm** diyü baña bir kez diseñ uş
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā şeref bulsun diyü / **İtleri** pā ile ṭamġa eylemiş
G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın **itlerüñ** deñlü meger bende liyāḳat yoḳ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı **itden** kem diseñ de ʿārı yoḳ
G1468-5. Cānā Muḥibbī oldı şermende **itlerüñden** / Kūyuña varduġınca ta ʿẓimin eyler anuñ
G1470-6. **İtleri** silkine olasın Muḥibbī münselik / Ol yire lāyıḳ degülseñ daḥi itsünler dilek
G1480-4. Beni ʿadd eyle kūyuñ **itlerinden** / Añadur gāh gāhi atuban seng
G1576-5. İşiginde **itler** ile yār bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī i ʿtibāruñdur senüñ
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / **İtlerüñle** çün beni kūyuñda derbān eyledüñ
G1620-3. Ḫār idüp ʿuşşāḳı eylersin raḳībe iḫtirām / Ne sebebdendür ol **ite** bunca ikrāmuñ senüñ
G1971-5. **İtlerümdendür** Muḥibbī dise dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ **itleri** / Eski ḫuḳūkı añdı vü hem āşinā yolın
G2047-4. **İtlerüñ** ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / **İtlerüñle** bir gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem / **İtleriüñe** ideler bu üstüḫ ʿānum armaġān
G2377-4. Ey hümā-ṭal ʿat kerem ḳıl hümā ṣal ben ḫāküñe / Üstüḫ ʿānumı nice bir **itlerüñ** tā dişleye
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye **itüm** dimiş / Bir düşişdür bu daḥi ey dil yine düşmez başa
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör **itlerine** / Her ne dirlerse ḳo sen yār olagör yārüñ ile
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / **İtüm** didügi yiter aña gözlemez ʿārı
B60. **İtleri** ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān diler

ʿiṭā [1] *Ar.* Verme. (Ş. Sami, 2010: 544)

G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol gün **ʿiṭā** güni

itā ʿat eylemek [1] Söz dinlemek, boyun eğmek, verilen buyruğa uymak. (TDK, 2011: 1230)

Nş5-3. Emr-i Ḥaḳḳa **itā ʿat eylemedüñ** / Fikr idüp anı her zamān aġla

ʿitāb [2] *Ar.* Azarlama, tersleme, paylama, darılma. (Devellioğlu, 2000: 467)

bk. ʿitāb itmek, ʿitāb ü ḫışm, ḳahr-ı ʿitāb, nāz u ʿitāb

(ʿitāb [1], ʿitābdur [1])

G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḥazīn göñlümi bu ne **ʿitābdur**
G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh **ʿitāb** / Cümleden bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż

ʿitāb itmek [1] Azarlamak, terslemek.

G758-1. Cānāne açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir naẓarda cānuma yüz biñ **ʿitāb ider**

ʿitāb ü ḫışm [1] Azarlama ve öfkelenme.

G2557-3. Cānā yiter ḳo nāzı ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa **ʿitāb ü ḫışmı** şoñında kerem ḳıla

itām [2] *Ar.* Akıntı.

(itāmını [1], itāmunuñ [1])

G1965-4. Yaşumuñ **itāmunuñ** yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum **itāmını** / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni

itçe [1] *T.* Köpek kadar.

G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / **İtce** bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm

itdürmek [8] *T.* Bilvasıta etmek, etmeye sevk ve icbar veya müsade etmek. (Ş. Sami, 2010: 319)

(itdür [1], itdürme [4], itdürmedüñ [1], itdürmeyesin [1], itdürür [1])

G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iʿtiḳān kim **itdürür** / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefāʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram **itdürmeyesin** aña her an elġıyāṣ
G321-2. Mūr gibi pāy-māl **itdürme** gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḥi olsan hemçü bād
G929-5. Pāy-māl **itdürme** gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G1443-1. Dostum göster yüzüñ **itdürme** baña zārlıḳ / İster iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān **itdür** / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2641-2. Nigārā çāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl **itdürme** ayaḳ altındaġı mūrı
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz **itdürmedüñ** dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni

iti [2] *T.* Sert, keskin, şiddetli. (TS, 2009: 2127)

G2540-5. N'olur ḥālüñ giçerseñ ṣırāṭı / Ḳılıcdan **iti** dirler ḳıldan ince
G2548-4. İşidenler dimişlerdür ṣırāṭı / Ḳılıcdan **iti** dirhem ḳıldan ince

iʿtibār [5] *Ar.* Hürmet, riayet; şeref, haysiyet. (Ş. Sami, 2010: 545)

bk. iʿtibār almaḳ

(iʿtibār [3], iʿtibārı [1], iʿtibāruñdur [1])

G1576-5. İşiginde itler ile yār bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī **iʿtibāruñdur** senüñ
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp aña bu **iʿtibārı** n'eyleyin
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey gül ʿizār serv / Buldı cihānda anuñ içün **iʿtibār** serv
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / Bu nevʿa ḳanda bulur idi **iʿtibār** serv
G2355-2. Ne ācizem ki cürmüme tā ola **iʿtibār** / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün benüm Allah

iʿtibār almaḳ [1] Göz önünde tutmak, itibar etmek. (TDK, 2011: 1231)

G2658-6. Dünyāya virmez ol dilini **almaz iʿtibār** / Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

iʿtidāl [1] *Ar.* İki tarafı müsavi olma, tesâvî. (Ş. Sami, 2010: 545)

G611-3. Bād-ı şarşardan Biḥamdillah ki ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür hevālar **iʿtidāl** üstindedür

i ʿtikāf [2] *Ar.* Bir mabet veya mekân-ı mukaddeste ve alelhusus Harem-i Şerif'te kapanıp ibadetle meşgul olma. (Ş. Sami, 2010: 545) *bk. i ʿtikāf itmek*

G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ **i ʿtikāf**
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise **i ʿtikāf** / Ben daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif

i ʿtikāf itmek [1] Mücāvere etmek, ʿākif ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1006)

G1366-1. Kim der-i cānānda **ide i ʿtikāf** / Menzili cennetdür anuñ bī-ḥilāf

i ʿtiḳāt [1] *Ar.* İnanma, kalben tasdik,iman. (Ş. Sami, 2010: 546)

G2702-2. Dinür ölmez yoluñda cān virenler / Budur ʿāşıḳlaruñuñ **i ʿtiḳādı**

i ʿtimād [2] *Ar.* Güvenme, emniyet. (Ş. Sami, 2010: 546)

bk. i ʿtimād eylemek/itmek

G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş bu merdümān-ı çeşme hergiz **i ʿtimād**
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle riş-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı kimseye hergiz **i ʿtimād**

i ʿtimād eylemek/itmek [4] Güvenmek. (TDK, 2011: 1222)

G806-4. Zülfine dil baġlayup **itme** öñünde **i ʿtimād** / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ başludur
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp **itme** Muḥibbī **i ʿtimād** / Ḫāṭırı ʿāşıḳ gibi bir ḳaşrdur bünyādı yoḳ
G2449-3. Gösterür gerçi vefā ṣoñı cefā / **İ ʿtimād eyleme** gel bu dehre
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın görüben **i ʿtimād itme** / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki bünyādı

itmām [3] *Ar.* Bitirme, ekmel, payana erdirme. (Ş. Sami, 2010: 546)

bk. itmām-ı zülf

(itmāmına [2], itmāmuña [1])

G178-3. Nice bildüm derdi yazdum irmedi **itmāmına** / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G1631-5. Nev-ʿarūs-ı dehre meyl **itmāmuña** / Bu Muḥibbī gibi gerçek er gerek
G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez **itmāmına** / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya

itmām-ı zülf [1] Saçının ucu.

Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger **itmām-ı zülfüñden** senüñ

itmek [4339] *T.*

bk. ābād eylemek/itmek, ʿaceb eylemek/itmek, aç itmek, ad eylemek/itmek, ʿadd eylemek/itmek, ʿadem itmek, ʿādet eylemek/itmek, ʿadl eylemek/itmek, ʿadl ü dād itmek, ʿafv eylemek/itmek, āgāh eylemek/itmek, āġāz itmek, āh eylemek/itmek, āh-ı şeb-gīr eylemek/itmek, āh u efġān eylemek/itmek, āh u feryād eylemek/itmek, āh u fiġān eylemek/itmek, āh u zār eylemek/itmek, ʿahd eylemek/itmek, āheng eylemek/itmek, aḥsen itmek, akın eylemek/itmek, ʿaḳlın deng itmek, ʿaksin itmek, āl eylemek/itmek, ʿālem itmek, ʿām eylemek/itmek, ʿamel eylemek/itmek, āmīn eylemek/itmek, ʿār eylemek/itmek, ārām eylemek/itmek, ārāyiş itmek, armaġān eylemek/itmek, artuḳ itmek, ʿarż eylemek/itmek, ʿarż-ı cemāl eylemek/itmek, ʿarż-ı dīdār itmek, ʿarż-ı ḥāl eylemek/itmek, ʿarż-ı ḥüsn eylemek/itmek, ʿarż-ı kemāl itmek, ʿarż-ı ṣaḥrā itmek, ārzū eylemek/itmek, ārzū-yı genc itmek, ārzū-yı Ka'be-i cānān itmek, ārzū-yı mey itmek, ārzū-yı vaṣl itmek, ʿarżuḥāl itmek, āsān eylemek/itmek, ʿāşıḳ itmek, āşikār eylemek/itmek, āşiyān eylemek/itmek, āşüfte eylemek/itmek, āşüfte-ḥāl itmek, ʿaṭā itmek, ʿavḳ itmek, ʿayb eylemek/itmek, az eylemek/itmek, ʿazāb itmek, āzād eylemek/itmek, ʿazm eylemek/itmek, ʿazm-i Firendūş itmek, ʿazm-i ġarb ü şarḳ itmek, ʿazm-i gülzār eylemek/itmek, ʿazm-i nigār itmek, ʿazm-i Şām itmek, ʿazm-i şikār eylemek/itmek, ʿazm-i Tebriz itmek, ʿazm-i yār itmek, baġrı baş eylemek/itmek, baḫş eylemek/itmek, baḫş itmek, baḫşāyiş itmek, bālā eylemek/itmek, başı ṭūp eylemek/itmek, başına dār eylemek/itmek, başına tāc itmek, başından defʿitmek, başını tenk itmek, bāver

itmek, bāz eylemek/itmek, bāzār eylemek/itmek, bed-nām eylemek/itmek, bend eylemek/itmek, ber-bād eylemek/itmek, ber-dār eylemek/itmek, beyʿ itmek, beyān eylemek/itmek, bezl itmek, bīdār eylemek/itmek, bī-ḫūd itmek, bī-ḫūş eylemek/itmek, bilürsiz itmek, binā itmek, bī-naṣib itmek, bir yirde ḳarār (hīç) itmemek/ṭutmamaḳ, bir yire cemʿ eylemek/itmek, bīrūn eylemek/itmek, boynı ḳıldan ince itmek, būse-kenār itmek, bülend itmek, bünyād eylemek/itmek, bütün itmek, cān niṣār eylemek/itmek/olmaḳ, cān revān itmek, cānı fedā eylemek/itmek, cānına ḳaṣd itmek, cān u baş niṣār itmek, cān u dil niṣār itmek, cefā eylemek/itmek, cefā vü cevr itmek, cehd eylemek/itmek, cemʿ eylemek/itmek, cemāl-i ʿarż itmek, ceng eylemek/itmek, ceng ü cidāl itmek, cerr eylemek/itmek, cevāb eylemek/itmek, cevlān eylemek/itmek, cevr eylemek/itmek, cevr ü cefā eylemek/itmek, cezb itmek, cidāl eylemek/itmek, ciger-ḫūn itmek, cilve eylemek/itmek, cūş eylemek/itmek, cūş u ḫurūş eylemek/itmek, cüdā eylemek/itmek, cülūs itmek, cüst ü cūy itmek, çāk eylemek/itmek, çāk-ı girībān eylemek/itmek, çāre eylemek/itmek, çeng eylemek/itmek, çīn eylemek/itmek, dād eylemek/itmek, dāġ eylemek/itmek, daḫl itmek, dāl eylemek/itmek, dām eylemek/itmek, dāmānın der-miyān itmek, danışıḳ itmek, daʿvā itmek, daʿvet eylemek/itmek, defʿeylemek/itmek, defter itmek, delik delik itmek, der-āġūş eylemek/itmek, derc itmek, derde dermān eylemek/itmek, derde devā eylemek/itmek, derd-nāk itmek, der-kenār itmek, der-miyān itmek, der-yūze itmek, deryūze-i cemāl itmek, dest-gīr itmek, dest-yār itmek, devr eylemek/itmek, diger-gūn eylemek/itmek, dil ḫoş eylemek/itmek, dili şād eylemek/itmek, dilüm dilüm eylemek/itmek, dirīġ eylemek/itmek, dirīġ itmemek, dīvān eylemek/itmek, dīvāne eylemek/itmek, duʿā eylemek/itmek, duʿālar eylemek/itmek, dūn itmek, dūr eylemek/itmek, düşmenlik itmek, ebrūları çīn eylemek/itmek, edā eylemek/itmek, efġān eylemek/itmek, efzūn itmek, ekl itmek, eksük eylememek/itmemek, el bir eylemek/itmek, emr eylemek/itmek, enʿām eylemek/itmek, enīn eylemek/itmek, eser eylemek/itmek, esīr itmek, eylik itmek, faḫr eylemek/itmek, fā'ide itmemek, faḳīr itmek, faḳrı iḫtiyār itmek, fārig itmek, farḳ eylemek/itmek, farż itmek, fāş eylemek/itmek, fāyide itmemek, fedā eylemek/itmek, fehm eylemek/itmek, ferāġat eylemek/itmek, feraḥ eylemek/itmek, feraḥ-nāk itmek, ferāmūş eylemek/itmek, Ferhād eylemek/itmek, fermān itmek, ferş itmek, feryād eylemek/itmek, feryād u āh u nāle itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü zār eylemek/itmek, feth itmek, fevt itmek, feyż itmek, fırṣatı fevt itmek, fiġān eylemek/itmek, fiġān u nāle eylemek/itmek, fiġān u zār itmek, fikr eylemek/itmek, fikr-i muḥāl eylemek/itmek, firār eylemek/itmek, ġaflet itmek, ġalaṭ eylemek/itmek, ġāret eylemek/itmek, ġāret-i ḥüsn itmek, ġāret-i īmān itmek, ġarḳ eylemek/itmek, ġarḳ-ı āb itmek, ġavġā itmek, ġażab itmek, gedā eylemek/itmek, germ eylemek/itmek, geşt eylemek/itmek, ġılṭān eylemek/itmek, ġıybet eylemek/itmek, girībānı çāk eylemek/itmek, giriftār eylemek/itmek, girīz eylemek/itmek, giryān eylemek/itmek, girye itmek, gök itmek, göñli şād eylemek/itmek, göñlin ḫoş eylemek/itmek, göz pür-āb itmek, gūş eylemek/itmek, gūyā eylemek/itmek, güftār eylemek/itmek, gülgūn eylemek/itmek, gülşen itmek, gümān eylemek/itmek, günāh eylemek/itmek, güzār itmek, güzer eylemek/itmek, ḥabs eylemek/itmek, ḥac itmek, ḥacel itmek, ḥaḳīr itmek, ḫākister itmek, ḥakk eylemek/itmek, ḫalāṣ eylemek/itmek, ḫalḳ eylemek/itmek, ḥall eylemek/itmek, ḥamd eylemek/itmek, ḫande eylemek/itmek, ḫarāb eylemek/itmek, ḫarābe itmek, ḥarām eylemek/itmek, ḫarc eylemek/itmek, ḫarḳ itmek, ḫasāret itmek, ḥāṣıl eylemek/itmek, ḫaṭā eylemek/itmek/işlemek, ḥavāle eylemek/itmek, ḫavf itmek, ḫayāl eylemek/itmek, ḫayr eylemek/itmek, ḥayrān eylemek/itmek, ḥazer eylemek/itmek, ḥāżır eylemek/itmek, ḥazż eylemek/itmek, hebā itmek, heder itmek, helāk eylemek/itmek, ḥelāl itmek, hem-dem itmek, hem-ser eylemek/itmek, ḥesāb itmek, hevā-dār

itmek, heves eylemek/itmek, ḥıfẓ eylemek/itmek, ḥırāş itmek, ḥışm eylemek/itmek, ḥidmet eylemek/itmek, ḥikāyet eylemek/itmek, ḥilāf eylemek/itmek, ḥill itmek, hinde itmek, ḥiṭāb itmek, ḥiẕmet itmek, ḫor naẓar itmek, ḫoş eylemek/itmek, ḫoş-ḥāl eylemek/itmek, ḫū eylemek/itmek, ḫūn eylemek/itmek, ḫurrem itmek, ḫurūc eylemek/itmek, ḫurūş eylemek/itmek, ḫużūr eylemek/itmek, hücūm itmek, ḫükm eylemek/itmek, ḫürmet itmek, ḫürmet ü ʿizzet itmek, ışşı itmek/eylemek, ʿiyş eylemek/itmek, ʿibādet eylemek/itmek/ḳılmaḳ, ibtidā itmek, icād itmek, ictimāʿ eylemek/itmek, ictināb eylemek/itmek, idrāk eylemek/itmek, ifşā eylemek/itmek, iftiḫār itmek, iġmāz itmek, iḫāṭa eylemek/itmek, ihmāl eylemek/itmek, iḫrāc eylemek/itmek, iḥsān eylemek/itmek, iḫtirāʿitmek, iḫtirāz eylemek/itmek, iḫtiyār eylemek/itmek, iḫtiyāṭ eylemek/itmek, iḥyā eylemek/itmek, iḳāmet eylemek/itmek, iḳdām itmek, iḳrār eylemek/itmek, iḳtidā eylemek/itmek, ʿilāc eylemek/itmek, ilhām itmek, iltimās itmek, ʿimāret eylemek/itmek, imdād itmek, imtiḫān eylemek/itmek, imtizāc itmek, inʿām eylemek/itmek, ʿināyet itmek, inkār eylemek/itmek, inṣāf itmek, intihā itmek, intiḫāb eylemek/itmek, iʿrāb itmek, irşād eylemek/itmek, irtibāṭ itmek, irtikāb itmek, īṣār eylemek/itmek, iṣbāt itmek, isnād eylemek/itmek, istiġfār itmek, istiġnā itmek, istinkāf itmek, ʿiṣyān itmek, işāret eylemek/itmek, işigüñe yüzini ḫāk eylemek/itmek, ʿitāb itmek, iʿtikāf itmek, iʿtimād eylemek/itmek, ʿiyān eylemek/itmek, iżhār eylemek/itmek, jeng itmek, ḳabūl eylemek/itmek, ḳabūl eylememek/itmemek, ḳaddini ḫam eylemek/itmek, ḳāl eylemek/itmek, ḳamʿitmek, ḳan eylemek/itmek, ḳanāʿat eylemek/itmek, ḳānūn eylemek/itmek, kār eylemek/itmek, ḳarʿitmek, ḳarār eylemek/itmek, ḳarż eylemek/itmek, ḳaṣd eylemek/itmek, ḳaṣd-ı cān eylemek/itmek, ḳaṣd-ı çīn itmek, ḳaṣd-ı dīn itmek, ḳaṣd-ı ruḫsār itmek, ḳaş göz itmek, ḳaşı çīn eylemek/itmek, ḳaṭʿeylemek/itmek, ḳatl eylemek/itmek, ḳavl itmek, ḳavl ü ḳarār eylemek/itmek, ḳayd-ı duzeḫ eylemek/itmek, kebāb eylemek/itmek, kem itmek, kem naẓar itmek, kerem eyle/it, kesb eylemek/itmek, keşf eylemek/itmek, keşf-i kerāmet itmek, keşf-i rāz itmek/ḳılmaḳ, ketm eylemek/itmek, ḳıyām eylemek/itmek, ḳıyās eylemek/itmek, kīn eylemek/itmek, ḳul itmek, ḳula ḳul itmek, ḳurbān eylemek/itmek, kül eylemek/itmek, küşāde eylemek/itmek, laġ eylemek/itmek, lālezār itmek, lām itmek, lecc itmek, lutf eylemek/itmek, luṭf-ıʿām itmek, maḥkūm itmek, maḥrem itmek, maḥrūm eylemek/itmek, maḥv eylemek/itmek, maʿmūr eylemek/itmek, māt itmek, mecrūḥ itmek, meded eylemek/itmek, medḥ eylemek/itmek, medhūş itmek, meftūn itmek, mekān eylemek/itmek, melāmet eylemek/itmek, menʿeylemek/itmek, mengūş eylemek/itmek, menzil eylemek/itmek, merdūd itmek, merdümlik eylemek/itmek, merḥamet eylemek/itmek, mesken idinmek/itmek, mest eylemek/itmek, mestūr itmek, meşveret itmek, mevcūd itmek, mevzūn itmek, meyl eylemek/itmek, meyl-i gül itmek, mezīd itmek, mihmān eylemek/itmek, miḫnet eylemek/itmek, mihr eylemek/itmek, mīm itmek, minnet itmek, minnet itmemek, miskīn itmek, miskīnlik itmek, muʿālece itmek, muʿallem itmek, muʿaṭṭar eylemek/itmek, muḥkem eylemek/itmek, muḥtāc eylemek/itmek, muḳarreb eylemek/itmek, murād itmek, musaḫḫar eylemek/itmek, muʿtād eylemek/itmek, mübtelā eylemek/itmek, müheyyā eylemek/itmek, mültemes itmek, münevver eylemek/itmek, münḥarif itmek, müşerref eylemek/itmek, müşevveş itmek, müştāḳ itmek, müyesser eylemek/itmek, müẕehheb itmek, müzeyyen itmek, naḳl itmek, naḳş eylemek/itmek, nālān eylemek/itmek, nāle eylemek/itmek, nāle vü feryād eylemek/itmek, nāliş eylemek/itmek, naṣīb eylemek/itmek, naṣīḥat eylemek/itmek, nā-tüvān eylemek/itmek, nāz eylemek/itmek, naẓar eylemek/itmek, naẓm eylemek/itmek, nefrin itmek, nem-kīn eylemek/itmek, nem-nāk itmek, nerm itmek, nihān eylemek/itmek, niḳāb eylemek/itmek/ḳılmaḳ, niḳābın keşf itmek/ḳılmaḳ, niṣār eylemek/itmek, nisbet eylemek/itmek, nişān eylemek/itmek, niyāz eylemek/itmek, niyyet-i gülzār itmek, nizāʿ

eylemek/itmek, nūn eylemek/itmek, nūş eylemek/itmek, nūş-ı sāġar itmek, nüzūl itmek, ʿömri telef eylemek/itmek, ʿömri żāyiʿ eylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ, ʿömr güni ġurūb itmek, pāk eylemek/itmek, palās itmek, pā-māl eylemek/itmek, pāre pāre eylemek/itmek, pāy-māl eylemek/itmek, pend eylemek/itmek, perde eylemek/itmek, perhīz eylemek/itmek, perīşān eylemek/itmek, pertāb itmek, pervāz eylemek/itmek, pesend itmek, pest itmek, peydā eylemek/itmek, peyveste itmek, pinhān eylemek/itmek, pīr eylemek/itmek, pür eylemek/itmek, pür-ḫūn eylemek/itmek, pür-sūz itmek, rā eylemek/itmek, raġbet eylemek/itmek, rāḥat itmek, raḥm eylemek/itmek, raḥmet eylemek/itmek, raḫşān itmek, raḳş itmek, rām eylemek/itmek, ravḳ itmek, red/redd eylemek/itmek, refʿ eylemek/itmek, reftār eylemek/itmek, rengīn itmek, reşk eylemek/itmek, revān eylemek/itmek, re'y itmek, riʿāyet itmek, riḥlet itmek, rīz itmek, rūşen eylemek/itmek, rücūʿ itmek, rüsvā eylemek/itmek, rüsvā-yı cihān itmek, rüsvāy itmek, ṣabr eylemek/itmek, ṣad-pāre eylemek/itmek, ṣāf eylemek/itmek, ṣarf eylemek/itmek, savaş eylemek/itmek, saʿy eylemek/itmek, ṣayd eylemek/itmek, ṣayd-ı merdüm itmek, ṣayḳal itmek, sebīl eylemek/itmek, secde eylemek/itmek, secde-i bī-iḥtiyār itmek, sedd eylemek/itmek, sefer itmek, sefīd eylemek/itmek, selām itmek, semāʿ eylemek/itmek, ṣenā itmek, seri ṭūp eylemek/itmek, ser-firāz itmek, ser-gerdān eylemek/itmek, ser-ḫoş eylemek/itmek, ser-keşlik eylemek/itmek, ser-mest eylemek/itmek, serzeniş itmek, ses itmemek, settārlıḳ itmek, seyr eylemek/itmek, seyr-i bāġ itmek, seyr-i būstān itmek, seyr-i cemāl itmek, seyr-i çemen eylemek/itmek, seyr-i gülşen eylemek/itmek, seyr-i gülzār eylemek/itmek, seyr-i serv itmek, seyrān eylemek/itmek, siḥr eylemek/itmek, sīne-çāk itmek, siper eylemek/itmek, sirāyet eylemek/itmek, ṣoḥbet-i bī-bāk itmek, ṣoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek, suāl itmek, sūd eylemek/itmek, sücūd eylemek/itmek, sükend itmek, sükūn itmek, sürūd eylemek/itmek, sürūr itmek, şāb itmek, şād eylemek/itmek, şaḳḳ eylemek/itmek, şāne itmek, şefāʿat eylemek/itmek, şefḳat itmek, şehādet itmek, şekvā eylemek/itmek, şerḥ eylemek/itmek, şerm itmek, şevḳ itmek, şikār eylemek/itmek, şikāyet eylemek/itmek, şikest eylemek/itmek, şitāb eylemek/itmek, şükr eylemek/itmek, şümār eylemek/itmek, taʿaccüb eylemek/itmek, taʿcīl itmek, taġyir eylemek/itmek, taḥammül eylemek/itmek, taḫayyül eylemek/itmek, taḫliye itmek, taḫmīr itmek, taḥrīr eylemek/itmek, taḥsīn eylemek/itmek, ṭāḳ itmek, taḳdīr eylemek/itmek, taḳrīr eylemek/itmek, ṭaleb eylemek/itmek, taʿlīm eylemek/itmek, ṭamaʿ eylemek/itmek, tamām eylemek/itmek, ṭañ itmek, ṭaʿn eylemek/itmek, ṭaʿne itmek, ṭapu itmek, tār eylemek/itmek, tār u mār eylemek/itmek, tārāc eylemek/itmek, taṣavvur itmek, taṣvīr eylemek/itmek, ṭaş eylemek/itmek, ṭavāf eylemek/itmek, tażarruʿ eylemek/itmek, taʿẕīm eylemek/itmek, tebdīl itmek, tebessüm eylemek/itmek, tecelli itmek, tecemmül itmek, tecerrüd eylemek/itmek, tedbīr eylemek/itmek, te'emmül itmek, tefaḫḫur itmek, teferrüc eylemek/itmek, tefsīr eylemek/itmek, teġāfül itmek, te'ḫīr itmek/eylemek, tekebbür eylemek/itmek, tekellüm eylemek/itmek, teklīf itmek, tekmīl itmek, tekrār eylemek/itmek, telef eylemek/itmek, telḳīn eylemek/itmek, temāşā eylemek/itmek, temennā eylemek/itmek, temevvüc eylemek/itmek, tenaʿum eylemek/itmek, teng eylemek/itmek, teng-dil itmek, teraḫḫum eylemek/itmek, teraḳḳi itmek, terennüm eylemek/itmek, terk eylemek/itmek, terk-i beden itmek, terk-i cān eylemek/itmek/ḳılmaḳ, terk-i cefā eylemek/itmek, terk-i diyār itmek, terk-i dünyā eylemek/itmek, terk-i ḫār itmek, terk-i māl itmek, terk-i riyā itmek, terk-i ser itmek/ḳılmaḳ, terk-i vaṣl itmek, terk-i vefā eylemek/itmek, terk-i yār itmek, tesḫīr eylemek/itmek, tesḫīr-i cān itmek, te'ṣīr eylemek/itmek, teskīn eylemek/itmek, teslīm eylemek/itmek, teslīm-i cān eylemek/itmek, teşbīh eylemek/itmek, tevaḳḳuʿ eylemek/itmek, tevbe eylemek/itmek, tevekkel-ber-İlāh itmek, tırāş eylemek/itmek, tīmār eylemek/itmek,

tīr-i bārān itmek, ṭuġyān itmek, tuḥfe eylemek/itmek, ṭulūʿ eylemek/itmek, ṭūp eylemek/itmek, ṭuzaḳ itmek, ʿurūc eylemek/itmek, ʿuryān itmek, ʿuzlet itmek, ümīd/ ümmīd itmek, üstüvār itmek, vaʿde itmek, vaḳf itmek, vāḳıf itmek, var eylemek/itmek, vaṣf eylemek/itmek, vaṣiyyet eylemek/itmek, vefā eylemek/itmek, vefā eylememek/itmemek, vehm eylemek/itmek, vīrān eylemek/itmek, virāne itmek, vird itmek, yād eylemek/itmek, yaġmā eylemek/itmek, yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek, yaş eylemek/itmek, yir eylemek/itmek, yirin od itmek, yoġ itmek, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak), yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ, yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek, yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek, yüce itmek, żabṭ itmek, żabṭ-ı nefs itmek, ẓāhir eylemek/itmek, zaḫm itmek, ẓann eylemek/itmek, zār eylemek/itmek, żarar eylemek/itmek, żarb itmek, żāyiʿ eylemek/itmek, zebūn itmek, ẕemm eylemek/itmek, ẕevḳ eylemek/itmek, zeyn eylemek/itmek, ẕikr eylemek/itmek, ziyāde itmek, ziyān eylemek/itmek, ziyāret itmek, ẓuhūr itmek, ẓulm eylemek/itmek, zünnār itmek

(ide [273], idebile [1], idebilmek [1], idebilmez [4], idebilür [1], idecegin [1], idedür [1], idegör [6], idelden [22], ideler [13], idelerdi [1], ideli [26], ideliden [3], idelüm [73], idem [82], idemeye [1], idemeyüp [1], idemez [12], idemezdi [1], idemezler [2], idemezsin [8], idemezsüz [1], iden [118], idende [1], ideni [1], idenler [4], idensin [1], ider [623], iderdi [6], iderdüm [7], iderdüñ [2], iderem [24], iderken [15], iderler [37], idermiş [2], iderse [52], idersem [13], iderseñ [12], idersin [23], iderüz [5], idesin [82], idesüz [2], ideydüm [1], ideyim [18], ideyin [29], ideyordum [1], ideyüm [3], idicek [11], idici [5], idicidür [1], idim [1], idince [2], idiñüz [2], idiser [24], idiserdür [6], idüben [31], idügin [1], idüp [348], idüpdür [15], it [228], itdi [360], itdiler [17], itdügi [16], itdügiçün [2], itdügimce [1], itdügin [1], itdügince [2], itdügini [3], itdügüm [4], itdügümce [1], itdügümde [1], itdügümi [1], itdügüñ [7], itdügüñde [1], itdük [8], itdükce [7], itdükde [3], itdükleri [1], itdüm [202], itdüñ [122], itme [183], itmede [7], itmeden [8], itmedi [43], itmediler [1], itmedin [4], itmedügüñ [1], itmedüm [6], itmedüñ [29], itmedür [4], itmege [99], itmegi [9], itmek [115], itmekden [1], itmem [5], itmemek [1], itmemiş [1], itmemişdi [1], itmemişdür [2], itmeñ [20], itmeñüz [6], itmese [14], itmesem [5], itmeseñ [3], itmesün [27], itmesünler [1], itmeye [35], itmeyem [16], itmeyen [6], itmeyesin [7], itmeyeyim [1], itmeyeyin [1], itmeyicek [1], itmeyicekdüñ [1], itmeyince [11], itmeyiserdür [1], itmeyüp [12], itmez [147], itmezem [4], itmezler [1], itmezse [5], itmezsem [2], itmezsin [7], itmezsün [1], itmezüz [7], itmiş [70], itmişdür [11], itmişdürür [3], itmişem [7], itmişken [1], itmişler [4], itmişsin [1], itse [123], itseler [7], itsem [113], itseñ [44], itsün [38], itsünler [4])

īvā [1] *Ar.* Kondurma, yerleştirme, menzil ve me'vâ kazandırmak, iskân. (Ş. Sami, 2010: 548)

G655-3. Görüp kūyuñı olan ḫulde ṭālib / Ḥaḳīḳatde ol **īvā** eblehidür

ʿīvaż [11] *Ar.* Karşılık, bedel. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2009:189)

G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı anda **ʿīvaż** / Ḥāṣılı yoḳ didi başunda bu bir sevdā imiş
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine tīrini virsün **ʿīvaż**
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur **ʿīvaż**
G1310-1. La ʿlüñe olmaya bir gevher **ʿīvaż** / Mülk-i dünyā cümle ser-tā-ser **ʿīvaż**
G1310-2. Būsene ger cān virem ʿayb eyleme / Az olur iḥsāna çün ekser **ʿīvaż**
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir baña bir sāġar **ʿīvaż**
G1310-4. Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʿatüm / Dūd-ı āhum başuma efser **ʿīvaż**
G1310-5. İtdi pāyuña Muḥibbī cān niṣār / İtmege ḳādir degül bihter **ʿīvaż**
B79. İstesem bir būsesin cānān diler cānum **ʿīvaż** / Dönmesün iḳrārdan bir cān ne biñ cānum **ʿīvaż**

ivmek [1] *T.* Koşmak, sürat ve acele etmek, şitâb etmek, şitâbâb olmak. (Ş. Sami, 2010: 548)

G29-5. Ka ʾbe kūyına Muḥibbī ger vara ʿāşıḳları / Biri birinden **iverler** kim ola ḳurbān aña

ʿiyādet eylemek [1] Ziyaret etmek, hatır sormak, gidip görmek.

G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür ey dost Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp **eyle ʿiyādet**

ʿiyān [9] *Ar.* Gözle görülen, zahir, aşikâr, belli. (Ş. Sami, 2010: 83)

bk. ʿiyān eylemek/itmek, ʿiyān görinmek, ʿiyān olmaḳ

(ʿiyān [7], ʿiyāndur [2])

G293-4. Gözüm yaşı benüm dürdānelerdür / Bu çeşmümdür ṣadef eyler **ʿiyān** genc
G369-1. Genc-i cemāli üzre ṣaçı tār u mār olur / Ger ḳanda genc olsa **ʿiyān** anda mār olur
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḫalḳa **ʿiyān** / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde nārumdur
G1615-2. Tāb-ı mülden gül gül olsa ʿārıżını dir gören / Āhdan āteş **ʿiyān** āteşden āb olmaḳ gerek
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ **ʿiyān** / Dost olma sen de ger ʿāḳil iseñ dünyā ile
G2396-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile **ʿiyāndur** tāzece
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdum **ʿiyān** ile
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur ẕerreler **ʿiyān** / Her ḳanda kim gül açıla lā-büd hezār ola
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim **ʿiyāndur** aña ne ḥācet beyān daḥi

ʿiyān eylemek/itmek [7] Táḳrīr etmek, beyān etmek, āşikāre etmek. (Tulum, 2011: 343)

G248-3. Niceye degin ʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde anı eşk ile bir demde **ʿiyān it**
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña **ʿiyān ide** ol kār-ḫāne ṣor
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken rūze gibi āh / ʿIyd ayı gibi gösterüp **itdi ʿiyān** ḳaşun
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem **idesin ʿiyān** / Ṣoñra n'olduñ bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile **ʿiyān eyler** göñül
G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm **eyledüm** sırrum **ʿiyān** / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev şeklin **ʿiyān itdi** tenümde üstüḫ̇ān

ʿiyān görinmek [1] *bk. ʿiyān olmaḳ*

G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / Dir idüm cān **ʿiyān görindi** tensüz

ʿiyān olmaḳ [15] Má ʿlūm ołmaḳ, zāhir ołmaḳ, āşikāre ołmaḳ. (Tulum, 2011: 344) *bk. ʿiyān görinmek*

G249-4. **Olmasun ʿiyān** genc-i dürer ḥüsnüñi ṣaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile aña zülfüñi mār it
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki saʿy ile **olur** ekser **ʿiyān** genc
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı **ʿiyān oldı** baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G359-2. **İyān oldı** ʿulūmı kāyinātuñ / Saña oḳumadan mektebde ebced
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi ṣaḳlarken **olur** ḫalḳa **ʿiyān** / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şiʿrümden çıḳar
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū **ʿiyān olur** saña ḥālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1657-3. Ben ẕerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben baña **ʿiyān ol**
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / **Olsa** bir nesne **ʿiyān** aña beyān ḥācet degül
G1747-4. Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baḳlayup / Gösterdi gözüm **oldı ʿiyān** rismān-ı laʿl
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi **ʿiyān ol**
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür **ʿiyān olmaz** nihāndur bu
G2345-5. Ḫıred bilmez Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı / **İyān olmaz** bu degme ḫurde-bīne
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost **ʿiyān oldı** baña sırr-ı ḫafī
Mh7-7. Çün her kişiye **olmadı** ʿışḳ müşkili **ʿiyān** / Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña **oldı ʿiyān**

iẕʿān eylemek/itmek [3] ...mutīʿ ołmaḳ, rām ołmaḳ, rāzī ołmaḳ, ıtāʿát etmek...(Tulum, 2011: 1010)

G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini **iẕʿān** kim **itdürür** / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G447-3. Mecnūn benüm bu ḥāletüm **iẕʿān idinmedi** / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet **eyleye iẕʿān** anuñ keyfiyyetin

ʿiẕār [14] *Ar.* Yanak, ruh, ruhsâr. (Ş. Sami, 2010: 550)

bk. āb-ı ʿiẕār, ʿiẕār-ı yār, ʿiẕār u ḫāl, şevḳ-i ʿiẕār

(ʿiẕār [1], ʿiẕārı [4], ʿiẕārın [1], ʿiẕārına [1], ʿiẕārında [1], ʿiẕārumı [1], ʿiẕāruñ [3], ʿiẕāruñda [1], ʿiẕāruñdur [1])

G234-5. Derd idinmişdür **ʿiẕāruñ** ẕikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar aġzında ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst
G573-1. Zülfüñ **ʿiẕāruñ** üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G579-2. **İẕārında** vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G748-1. Yārün **ʿiẕārı** mihr ü cebini ḳamer giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer giçer
G761-4. **İẕārı** nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı semenderdür
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş **ʿiẕārumı** / Bu nakşı baña āh giçen bu zemānedür
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse **ʿiẕārın** ter ṭutar
G1333-1. Eyledüm ol **ʿiẕārı** ala ṭamaʿ / Teşne olan ider zülāla ṭamaʿ
G1456-1. Bāġa vardum āh ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol leb-i ġonce **ʿiẕārı** verd-i ḫandān anda yoḳ
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi cānā **ʿiẕāruñdur** senüñ
G1699-4. Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārden reng almasa / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar **ʿiẕār** gül
G2210-1. **İẕāruñ** reşk rūy-ı gül ʿiẕārdan / Ġubāruñ sürme-i çeşm-i nigārdan
G2546-2. İçüp mey geldi tābından **ʿiẕārına** ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde şan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2769-4. Ẓāhirā gördüm **ʿiẕāruñda** ʿaraḳ / Güller üzre çīn-seḥer şebnem gibi

ʿiẕār-ı yār [1] Sevgilinin yanağı.

G1699-4. Gülşen içre ger **ʿiẕār-ı yārden** reng almasa / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar ʿiẕār gül

ʿiẕār u ḫāl [1] Yanak ve ben.

G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam **ʿiẕār u ḫālüñe** / Dostum cān murġını menʿ itme āb u dāneden

ižhār eylemek/itmek [40] Açığa vurmak, belirtmek, göstermek. (TDK, 2011: 1239) *bk. iżhār ḳılmaḳ*

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Te ʿālā muʿcizin **ižhār ide** / Cümleten ola muṭiʿ rām ola ehl-i ḥāç aña
G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / İbret içün ḳullaruña ḥikmet **ižhār eyledüñ**
G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ **ižhār eyledüñ** / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G120-3. La ʿlüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / **İžhār itdi** gizlü işi şan şarāb-ı nāb
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti **ižhār eyledüñ** / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G198-4. Mey içdi yüzi **eyledi** o demʿaraḳ **ižhār** / Didüm ki gelür derdeʿarak bulsa ḥarāret
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı olmazʿaceb / Çün ola gelmişdür **eyler** sırrını **ižhār** mest
G344-3. Göz yaşın dökme didiler sırruñ ifşā olmasun / Çāre ne **ižhār idiser** didüm āḫır rūy-ı zerd
G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād idiser / Luṭfın **ižhār eyleyen** ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaşfın melek **ižhār ider** / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña olʿisi-nefes / Muʿcize **ižhār idüp** kör olmışa cānʿarż ider
G919-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı **itme ižhār** / Şaḳın Manṣūr-veş ber-dār iderler
G936-2. Şaḳladum esrār-ı ʿışḳı līk **ižhār itdi** āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi var
G965-1. Kān-ı dilden yine dürler **eyledi ižhār** şiʿr / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına anı īṣār şiʿr
G991-2. Yār şandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı **ižhār eyledi** eyde baña aġyār imiş
G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin **ižhār eylese** / Ṭāḳat mı ḳalur ʿāşıḳı hep nā-tüvān ider
G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi yār güftār eylemez / Kim dehānı olduġınʿuşşāḳa **ižhār eylemez**
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın **ižhār eyledi** / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1186-4. **Eyledüm ižhār** ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G1293-2. Yār şandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı **ižhār eyledi** bildüm o da aġyār imiş
G1327-4. Sırr-ı ʿışḳa şaḳlaḳıl sīneñde **ižhār eyleme** / Çün dimişler "كل سر ّ جاوز الاثنين شاع"
G1328-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb **ider** sūz-ı dilin **ižhār** şemʿ
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya **itdi** ʿışḳını **ižhār** şemʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb **ider** sūz-ı dilini **ižhār** şemʿ
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı / Bir naẓar pertev-i ḥüsnüñi **ižhār eyleseñ**
G1704-1. Ḫʸāb-ı ġafletde yaturken oldı çün bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın **eyledi ižhār** gül
G1704-7. Kendine itdi muḥāfe āşiyānın bülbüli / Hecretin bildürdi ḫalḳa **eyledi ižhār** gül
G1713-1. Kendüyi rāh-ıʿademde **eyledi ižhār** gül / Bülbül-i bī-dillere tā göstere dīdār gül
G1714-1. Yineʿarż-ı ḥüsn idüp **itdi** yüzin **ižhār** gül / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār gül
G1882-1. Derd-i dil bī-ḫaddür ammā āh ile zār eylemem / ʿışḳı ketm eyleyüp nā-ehle **ižhār eylemem**
G1893-1. Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın **ižhār ideli** ol ruḫları verdüm benüm
G1942-4. Bulmış iken leblerüñ ẕikr ile cānum şafā / Ḫaṭṭuñ **ižhār eyleme** alma dem-i serdüm benüm
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle **ižhār eyleme** / Şöyle şaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār ile ḫayāt / Ḳullarına şunʿın **ižhār itdi** Rabbüʾl-ʿālemīn
G2312-5. Maʿnī gülini **itdi** çün **ižhār** Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ boyını her sü
G2364-4. Hemān kendüzinüñ kimligin **ider ižhār** / Şular kim naẓar eyler bizüm kelāmımuza
G2550-3. Senüñʿaybuñı daḫi herkese **ižhār ider** ol / Ġayrinüñʿaybını her kim ki gelüp saña dise

G2616-2. ʿIşḳın **iżhār eyledi** dil götürdi sīnem dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla **iżhār it** beni
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben küfri **iżhār eyleme** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

iżhār ḳılmaḳ [1] *bk. iżhār eylemek/itmek*

G626-3. Her ḳaçan **iżhār ḳılsa** yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine nice nice sulṭān baġlanur

ʿizz [2] *Ar.* Aziz olma, azizlik, âlî-kadrlik. (M. Nâcî, 2009: 301)

bk. ʿizz-i sermed, ʿizz ü cāh, ʿizz ü cāh ü manṣıb, ʿizz ü nāz

(ʿizz [1], ʿizze [1])

En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña ne **ʿizz** ü ne vaḳār
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme gel / Pirā çeküp tīġ-i sitem **ʿizze** vefā gösterme gel

ʿizz-i sermed [1] Ebedi değer.

G240-4. Dilersen **ʿizz-i sermed** terk-i ser ḳıl / Bulınmaz ʿāşıḳa böyle sa ʿādet

ʿizz ü cāh [1] Yücelik/şeref ve makam.

G1795-4. İncinür şanma zenaḫ çāhında dil / Ṭurduġınca **ʿizz ü cāhumdur** benüm

ʿizz ü cāh ü manṣıb [1] Yücelik, makam ve mensubiyet/soy.

B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü **ʿizz ü cāh ü manṣıbı** ʿāşıḳ ni'der

ʿizz ü nāz [7] İzzet ve naz.

G467-5. Bir māh-rūya virdi Muḥibbī göñül yine / Geh cevr ü geh cefā vü gehi **ʿizz ü nāz** ider
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ **ʿizz ü nāzum** var / Benüm daḫi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G688-5. Şan ṭulū ʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / **İzz ü nāz** ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā **ʿizz ü nāzum** var / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu **ʿizz ü nāz** olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G988(b)-5. Şan ṭulū ʿ ider Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / **İzz ü nāz** ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ **ʿizz ü nāz** ile / Şem ʿ görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla

ʿizzet [8] *Ar.* Kıymet, kadir itibar; hürmet, riayet, ikram. (Ş. Sami, 2010: 551)

bk. ḥürmet ü ʿizzet, ʿizzet ü ḥürmet

(ʿizzet [6], ʿizzetdür [1], ʿizzetle [2], ʿizzetiyçün [1])

G52-3. Ḳapusından baña dūr olsun dimiş / Anı ẕillet şanma **ʿizzetdür** baña
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur nice **ʿizzet**
G279-1. Virildi başuña **ʿizzetle** çün tāc / Olısar ins ile cinn saña muḥtāc
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen **ʿizzetle** tāc / Cümle ʿālem saña dāim gösterürler iḫtiyāc
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / Nice **ʿizzet** itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi **ʿizzet** baña ger bu müyesserdür
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı **ʿizzet** ile alup yir aña gerden ḳılam
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / **ʿİzzet** idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G2699-4. Gedāñ olsam yiter **ʿizzet** ḳapuñda / Gerekmez dehrüñ olam pādişāhı
M1-10. İlāhi ol resūluñ **ʿizzetiyçün** / Daḫi alnındaki nūr ḫürmetiyçün

ʿizzet ü ḥürmet [1] Büyüklük ve itibar.

G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra baña bāde ṣunarlar / Bu **ʿizzet ü** bu **ḥürmeti**

izüñ bulmaḳ [1] Emâreye dest-res olmak. (Ş. Sami, 2010: 549)

G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫır / Ṣayyād bula ṣaydın **izüñ bulur** özinde

izüñden gitmek [1] Takip etmek.

G682-4. İt gibi n'ola **gitmesem** ey yār **izüñden** / Çün kelb mu ʿallem ola āhūya segirdür

izüñ tozı [2] *bk. ayaġı ṭopraġı/tozı*

G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Şifāhāna ẕerrece / **İzüñ tozını** çeşmine kim ṭūṭiyā şanur
G741-4. Bir ẕerre deñlü kuḥle göñül raġbet eylemez / **İzüñ tozıyla** dīdelerüm rūşenā olur

J

jāle [17] *Far*. Çiy, kırağı, şebnem, nedâ; havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yirde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları. (TDK, 2011: 553) *bk. jāle düşmek, mānend-i jāle*

(jāle [7], jāleden [1], jāledür [1], jālei [1], jāleler [5], jālelerden [3], jālelerle [1])

G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / **Jāle** şanmañ çin seḥer gül içre baġrı ḳanıdur
G406-4. Şalınsa eger gelse ʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger **jāle** disem aña yiri var
G521-4. **Jāle** şanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G546-2. Vaḳt-i seḥerde bülbül-i dil-ḫaste yaşıdur / Evrāḳ-ı gülde gördügüñi şanma **jāledür**
G587-2. **Jāleler** üzre görinen ṣubḥ-gehde **jāle** mi / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ ḳaṭre ḳaṭre midür
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür sīnem üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre **jāleler**
G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına tāc-ı ṣadef / Daḳdı güller **jālelerden** gūşına dürr-i Necef
G1708-4. Penbe eyle **jāleden** bād-ı seḥer aġzına ṣu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem dimiş meger / **Jālelerden** çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1757-3. **Jāleler** şanma seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G2393-2. **Jālelerden** gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre çīn seḥer **jāle**
G2688-4. Seḥer-geh **jāleler** aşmış durur güller ḳulaġına / Nesim-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh **jāleler**
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle ḳarışdur **jālei** / Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nālei
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur **jālelerle** ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir ḳadem

jāle düşmek [2] Çiy düşmek.

G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz / Ki şan gül-berk üzre **düşdi jāle**
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿīẕārına ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde şan **düşmiş** gülüñ eṭrāfına **jāle**

jende [1] *Far*. ...yamalı bir giysi... (Steingass, 1892: 687)

G205-2. Saña yitmez mi bir **jende** şarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet

jende-pūş [2] Yırtık esvap giyen, pejmürde kıyafetli. (Ş. Sami, 2010: 553)

G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarir / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ **jende-pūş**
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış **jende-pūş** / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez perdesin

jeng [4] *Far*. Pas, küf, mantar... (Steingass, 1892: 687)

bk. jeng-i ġam, jeng-i seḥāb, jeng-i ẓulmet, jeng itmek, jeng olmaḳ, jeng ṭutmaḳ, jeng-i ġam ṭutmaḳ, jeng ü ġubār

(jeng [2], jengden [1], jengi [1])

G1275-5. İster iseñ **jengden** ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş
G1475-2. Dilüñ āyīnesini ḳaplasa ġam / Cilā virsün şarāb iç olmaya **jeng**
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ eger mir'āt-ı ḳalbüñ **jeng** ile
G2710-4. Şarāb-ı ʿışḳı nūş it ḳoma elden / Gidere ḳomaya ḳalbüñde **jengi**

jeng-i ġam [17] Keder/dert/üzüntü pası/kiri. *bk. jeng-i ġam dutmaḳ/ṭutmaḳ*

G21-4. **Jeng-i ġamdan** her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd şarāb-ı ṣaf aña
G76-2. **Jeng-i ġam** gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur şayḳal saña
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / **Jeng-i ġam** yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G548-5. **Jeng-i ġamdan** ṣāf istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç şarāb üç günde bir
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / **Jeng-i ġamla** ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G792-1. **Jeng-i ġamdan** nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña şayḳal ey göñül ancaḳ şarāb-ı nābdur
G1060-5. **Jeng-i ġamdan** ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1246-1. **Jeng-i ġamda** var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1371-3. **Jeng-i ġamdan** ḳurtaramazsın göñül āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içmeyince cām-ı ṣāf
G1451-5. **Jeng-i ġamdan** gel ḫalāṣ eyle göñül mir'ātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya baḳ
G2441-1. **Jeng-i ġamda** dil ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / **Jeng-i ġamdan** ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2673-3. **Jeng-i ġamdan** çünki var āyīne-i dilde ġubār / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2705-3. **Jeng-i ġamdan** kim diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā gibi

G2753-1. **Jeng-i ġamdan** diler iseñ ola ḳalbüñ ṣāfi / Ḳoma elden ḳoma bir laḥẓa ṣarāb-ı ṣāfi
Mr17-2. **Jeng-i ġamdan** dil ü cān āyīnesin pāk idelüm / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı **jeng-i ġam** / Yanmasun ʾālemde kimse āteş-i hicrān ile

jeng-i seḥāb [1] Bulutun pası/kiri.

G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / Tā **jeng-i seḥāb** baġlamaya āyīne-i o

jeng-i ẓulmet [1] Karanlığın kiri/pası.

G361-5. **Jeng-i ẓulmetden** Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken kimse ṭuman görmez leẕīẕ

jeng itmek [2] Paslandırmak.

G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḥārı yoḳsa dil āyīnesini **jeng ider**
D25-2. Virme yüz ḥaṭına dirdüm sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ **jeng itdi** eyle çāre ḥaṭ

jeng olmaḳ [6] Paslanmak.

62-3. **Jeng olur** āh eyledükce bu göñül āyīnesi / Biñ tevḥid eylesem ol dem olur hemān cilā
G754-3. Göñlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle **jeng oldı** / Dilersen idesin ṣayḳal ṣarāb iç anı ṣāf eyler
G945-3. Göreli ḥaṭṭuñı **jeng oldı** göñül āyīnesi / Ezeli yazu imiş başa pes elden ne gelür
G1923-6. **Jeng olursa** ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G2113-4. **Jeng oldı** göñül āyinesi al ele sāḳī / Mey ṣun berü tā dāfi ʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2597-4. **Jeng oldı** göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil kim ḥazīn ola

jeng ṭutmaḳ [2] Paslı duruma gelmek, paslanmak.

G1480-5. Dili ṣāf itmege olmadı dermān / **Ṭutubdur** göñlümüñ āyinesin **jeng**
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini **ṭutdı jeng**

jeng-i ġam dutmaḳ/ṭutmaḳ [3] Gam ile paslanmak.

G927-5. Ey Muḥibbī **jeng-i ġam dutdı** göñül mir'ātını / Mül midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G1809-3. **Jeng-i ġam ṭutdı** göñül āyīnesin / Ṣayḳal-ı meyle pür-cilā olalum
G2545-2. **Jeng-i ġam ṭutdı** göñül āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede yolın baña irşād eyle

jeng ü ġubār [1] Pas ve toz.

En1-19. Ġayn Ġāyet de enīs oldı baña āh u fiġān / Oldı dil āyīnesi āhum ile **jeng ü ġubār**

jülīde [1] *Far*. Karmakarışık, dağınık

G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına **jülīde** mūyum āşiyān itdüm

jülīde-mū [3] Saçları karmakarışık ve taranmamış. (Ş. Sami, 2010: 553)

G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem **jülīde-mū**
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde ḫil ʾat-i zer / **Jülīde-mū** başumda baña otaġa düşdi
D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin boynuma ol müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni **jülīde-mū**

ḳāb [1] *Ar.* Mesafe, buut. (Ş. Sami, 2010: 555)

G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol **ḳābın** ṭutar

ḳabā [11] *Ar.* Üstlük, libas, cübbe, kaftan. (Ş. Sami, 2010: 555)

bk. ḫil'at u tāc u ḳabā, tāc u ḳabā

(ḳabā [9], ḳabādur [1], ḳabāyı [1])

G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Şevḳden güller ala egnine ḳırmuzı **ḳabā**
G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler şevḳe gelüp her biri çāk ide **ḳabā**
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ **ḳabā** yiter
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir **ḳabā** giysün / Ol kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı biçersen **ḳabā** / Ġamdan özge ḫil'at u tāc u ḳabā biçilmesün
G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur gülden **ḳabā** / Pīrehen olsa münāsib aña berk-i yāsemin
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāt biçersin **ḳabā** / Ġamdan özge ḫil'at ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2606-10. Geh virür aṭlas **ḳabā** hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp ʿuryān ider göñlüm beni
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu nidāyı / Ki ʿışḳ ehli niʾder rengīn **ḳabāyı**
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir **ḳabādur** / Baña birdür palās ile firengi
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ **ḳabā** yiter

ḳabaḳ [11] *T.* (TS, 2009: 2143-2144)

(ḳabaġı [3], ḳabaġıdur [1], ḳabaġında [1], ḳabaġından [1], ḳabaḳ [5])

1. Göz kapağı.

G553-2. Düşüben baḫr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki **ḳabaġı** var
G608-5. Maḥabbet baḫrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer **ḳabaġıdur**
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden iki **ḳabaġı** var
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde **ḳabaġında**
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi **ḳabaġı** ṭola yazdı
G2756-2. Ciger ḫūnını nūş eyle dilā çeşmün **ḳabaġından** / Şaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise nāşī

2. İçki kadehi, şarap tası, şarap kabı.

G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi bezme **ḳabaḳ ḳabaḳ** / Başladı devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / Laʿl ile ḥāżırladum ben iki çeşmümden **ḳabaḳ**
G1423-3. Baḫr-i eşk içre düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi aña olmışdur **ḳabaḳ**
G1460-4. Baḫr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur **ḳabaḳ**

ḳabā-pūş [1] Kaftan giyen. *bk. serv-i ḳabā-pūş*

G1282-2. İgen raʿnāsın ey gün yüzlü dilber / Naẓirüñ görmedüm ben ey **ḳabā-pūş**

ḳabb-ı ʿalil [1] Hastalığın/illetin başı.

Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar **ḳabb-ı ʿalil** / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin

Kaʾbe [82] *Ar.* Mekke-i Mükerreme'de kâin binâ-yı mukaddes ki Hazreti İbrahim ve İsmail (aleyhâ's-selâm)dan kalma olup el-yevm kâffe-i müslimînin kıble-gâhı ve mahall-i haccıdır. (Ş. Sami, 2010: 557)

bk. āb-ı Kaʾbe, ʿarż-ı Kaʾbe, ārzū-yı Kaʾbe-i cānān itmek, ārzū-yı Kaʾbe-i kūy ḳılmaḳ, bāb-ı Kaʾbe, cenāb-ı Kaʾbe, ḫarāb-ı Kaʾbe, Kaʾbe ḳavseyn, Kaʾbe-i envār, Kaʾbe-i gülşen, Kaʾbe-i ḥarem, Kaʾbe-i ḥicāz, Kaʾbe-i ḥüsn, Kaʾbe-i ḳapu, Kaʾbe-i kūy, Kaʾbe-i maḳṣūd, Kaʾbe-i ʿulyā, Kaʾbe-i vaṣl, Kaʾbe vü teb-ḫāne, ṭavāf-ı Kaʾbe, ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūy, türāb-ı Kaʾbe, şevāb-ı Kaʾbe

(Kaʾbe [33], Kaʾbeden [1], Kaʾbedür [31], Kaʾbei [1], Kaʾbem [1], Kaʾbenüñ [2], kaʾbesi [1], kaʾbesin [1], Kaʾbesine [2], Kaʾbesini [1], Kaʾbeye [8])

G17-5. **Kaʾbedür** kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devletdür eger ḳurbān ola
G29-5. **Kaʾbe** kūyına Muḥibbī ger vara ʿāṣıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G61-5. Merve ḥaḳḳı saʿy ile ger **kaʾbe** kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-şafā

G99-7. **Ka ʾbedür** kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devlet olasın ḳurbān aña
G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ **ka ʾbesin** / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G187-4. **Ka ʾbedür** kūyı gelür ḥuccācdur ʿāşıkları / Her birinün ḳaṣdı budur kim ola ḳurbān dost
G191-5. Çün **Ka ʾbe** kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / **Ka ʾbedür** kūyuñ ḳamu anları ḳurbān oldı ṭut
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / **Ka ʾbedür** kūyun revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir gönül yapmaḳ revādur **Ka ʾbeden** / Dostum dil yap ṭavāf-ı Ka ʾbe ḳılma itme ḥac
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler **Ka ʾbe** kūyuñ / Dü-ʿālemde budur ʿuşşāḳa maḳṣūd
G371-1. **Ka ʾbedür** kūyı nigāruñ kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırduġı ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḥācı **Ka ʾbeye** varmaġ ile ḫumār
G457-3. **Ka ʾbedür** kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez misin ʿuşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G497-1. Görmek istersen eger Allah nūr / **Ka ʾbedür** kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline **Ka ʾbe** ḥaremidür
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḫāṣıl iresüz **Ka ʾbe** kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o ḫāṣıldur
G625-7. **Ka ʾbe** kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç dimedi ḳurbānumdur
G639-2. **Ka ʾbedür** kūyı varan ʿāşıḳları / Anda ḳurbān ḫācılar bayramıdur
G663-3. **Ka ʾbedür** kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G706-2. **Ka ʾbe** kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem n'ola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña a ʾlā gelür
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı baña çün **Ka ʾbe** ser-i kūyundur
G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü **Ka ʾbedür** dört gūşesi miḥrābdur
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / **Ka ʾbeye** her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / **Ka ʾbedür** kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ **ka ʾbesi** / **Ka ʾbeye** varmaḳ ṭarīḳin çünki Ṣāmīler bilür
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / **Ka ʾbe** kūyına ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur
G953-4. **Ka ʾbedür** kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G1018-5. Muḥibbī **Ka ʾbedür** kūyıña vardı / Elinde cān gibi ḳurbānı vardur
G1074-4. **Ka ʾbe** kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez adı ammā ḥācıdur
G1189-4. **Ka ʾbedür** kūyına varduḳ bizi bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1243-2. Ser-i kūyuñ olaldan baña **Ka ʾbe** / Gözümüñ yaşı anda zemzem olmış
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ **Ka ʾbe** gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1472-4. **Ka ʾbedür** kūyı eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük **Ka ʾbe** kūyuñ / Saʿādetdür özüñ ḳurbāne şalduñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳiyçün **Ka ʾbedür** kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp **Ka ʾbei** yapmaḳdan ise / Yap gönül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1608-5. **Ka ʾbedür** kūyı Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / Ḥācı olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G1628-7. Kūyuña yārüñ Muḥibbī varıcaḳ / **Ka ʾbeye** varana cān ḳurbān gerek
G1674-5. **Ka ʾbedür** kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿ budurur anda varup ḳurbān ol
G1734-1. Ben ezel ʿışḳuña cānā baġlamışdum ḫāni bil / Urmamışken **Ka ʾbe** bünyādına el daḫi Ḫalīl
G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi **Ka ʾbe** kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1883-3. İtmemişdi **Ka ʾbenüñ** bünyādını daḫi Ḫalīl / Ka ʾbe-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm
G1902-2. **Ka ʾbe** kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a **Ka ʾbem** a ḳıblem
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre şalınsun / Gidermek **Ka ʾbe** örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1904-6. Nigārā **Ka ʾbedür** kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1924-5. **Ka ʾbedür** kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1940-3. **Ka ʾbedür** kūyuñ nigāra eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al defʿ eyle ser-gerdānlıġum
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni / **Ka ʾbedür** kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam
G2001-4. **Ka ʾbedür** kūyuñ senüñ bugün bildüm ʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2019-4. **Ka ʾbe** kūyunda şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ içün şaḳlar idüm cānı ben
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / **Ka ʾbedür** kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2048-4. **Ka ʾbedür** kūyı gelür ʿuşşāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı te'ḫīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2068-3. İrişdüñ çünki kūyı **Ka ʾbesine** / Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān
G2103-3. **Ka ʾbeye** varmaz o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / ʿIyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2104-2. **Ka ʾbe** kūyuñuñ hevāsiyle bugün ʿāşıḳlaruñ / Her biri ḫāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2232-2. Gönlümüñ vīrānesin ey dost maʿmūr eyle gel / **Ka ʾbe** yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2244-6. **Ka ʾbedür** kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2287-1. Ben umaram ki seni derdüme dermān idesin / **Ka ʾbe** kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin
G2305-4. **Ka ʾbedür** kūyı gelür sürin sürin ʿāşıḳları / Yaʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2324-4. **Ka ʾbe** kūyuña varan ʿāşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider ḫayra girer her kişi bayram olsa
G2415-5. **Ka ʾbedür** kūyuñ sürin sürin gelür ʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu imiş / **Ka ʾbe** ḥüsnüñ görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2609-2. Ḫalḳasına **Ka ʾbenüñ** el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge gönlümüñ endīşesi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler **Ka ʾbe** ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm **Ka ʾbe** yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
G2696-3. Ger gönül **Ka ʾbesine** tā ki ṣafā kesb idesin / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuşşāḳı
G2769-2. **Ka ʾbe** kūyına varup buldum ṣafā / Anda çeşmüm görinür zemzem gibi

En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün **Kaʾbesini** / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār
Mh14-5. **Kaʾbe** yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā **Kaʾbe** yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mr1-6. **Kaʾbe** kūyuñda şehāʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr28-2. **Kaʾbe** kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D30-2. **Kaʾbedür** kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
D41-2. N'eyler ruḥuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / **Kaʾbe** civārıdur ol küffāre ḫāne virme
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün **Kaʾbeye** / Merve ḥaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz
B95. Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā **Kaʾbe** olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol āb-rūyuñ
B140. Ger ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / **Kaʾbedür** kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan
B189. Bunı yazmış yapdıġında İbn-i Āzer **Kaʾbeye** / Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber **Kaʾbeye**

Kaʾbe ḳavseyn [2] "İki kavis arasındaki mesâfe" Mîrac gecesinde Hz. Muhammed'in Cenâb-ı Hakk'a olan yakınlık derecesinden kinaye. (Devellioğlu, 2000: 497)

G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur **Kaʾbe ḳavseynüñ** anuñ üstinde ṭuġrāsı
Mh11-3. **Kaʾbe ḳavseyn** olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı ʿuşşāḳa imām

Kaʾbe-i envār [1] Nurlar Kâbe'si.

G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide **Kaʾbe-i envāra** ṣevḳ

Kaʾbe-i gülşen [1] Gül bahçesinin Kâbe'si.

G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını sürmiş eline / **Kaʾbe-i gülşende** beñzer eylemiş ḳurbān gül

Kaʾbe-i ḥarem [1] Haremeyn-i şerif, Kâbe.

G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline **Kaʾbe-i ḥaremidür**

Kaʾbe-i ḥicāz [1] *bk. Kaʾbe-i ḥarem*

G2760-3. Ṭolanur pā-birehne kūyını dil / Nitekim **Kaʾbe-i ḥicāz** ehli

Kaʾbe-i ḥüsn [2] Güzellik Kâbe'si.

G1883-3. İtmemişdi Kaʾbenüñ bünyādını daḥi Ḫalīl / **Kaʾbe-i ḥüsnüñe** ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm
G2693-2. **Kaʾbe-i ḥüsninde** görüp ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum var idi

Kaʾbe-i ḳapu [1] Kâbe kapısı.

G2430-6. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / Ger irişürse Muḥibbī **Kaʾbe-i ḳapusına**

Kaʾbe-i kūy [18] Sevgilinin bulunduğu mahal ya da mahalle. Âşıkların, sevgilinin evi etrafında, Kâbe'yi tavaf eden hacılar gibi dönmelerinden ve sevgilinin mekânının kutsal bir yer olarak düşünülmesi sebebiyle oluşan teşbihtir.

G290-3. Saʿyüm oldur **Kaʾbe-i kūyuñ** ṭavāf / Eyleyem ḳapuña vardur iḫtiyāc
G463-3. **Kaʾbe-i kūyunda** didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke düşer
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem gibi giryān eyler / **Kaʾbe-i kūyı** meger ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G658-3. Gir ṣevāba **Kaʾbe-i kūyuñda** ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G1371-2. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / Ger müyesser ola ḳılmaḳ **Kaʾbe-i kūyun** ṭavāf
G1400-4. **Kaʾbe-i kūyuñ** naṣīb olsa varup görsem yüzüñ / Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ı ʿışḳ
G1521-4. **Kaʾbe-i kūyuñda** cemʿolan bugün ʿāşıḳları / Ḫayra girsen eylesen bir bir ḳamu ḳurbān senüñ
G1574-3. **Kaʾbe-i kūyı** müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1625-4. **Kaʾbe-i kūyunı** ṭavāf eylemek oldı baña farż / Gözlerüm yaşını sīm çün yüzüm altun itdüñ
G1643-2. **Kaʾbe-i kūyın** müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1676-3. **Kaʾbe-i kūyına** varıcaḳ dostumʿāşıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḥācet degül
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem **Kaʾbe-i kūyuña** irem / Saʿy ile olmaz imiş vaṣlı müyesser niʾdelüm
G1999-4. **Kaʾbe-i kūyuñ** ṭavāfın itmegeʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin ḳoyın gibi ḳurbāne hem
G2061-2. Varursam **Kaʾbe-i kūyına** yārüñ / Bulurdum Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafā ben
G2208-7. **Kaʾbe-i kūyuñı** varup yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2333-2. **Kaʾbe-i kūyun** nigāra ḳıble-iʿuşşāḳdur / ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ andan artuḳ secde-gāh
G2676-6. **Kaʾbe-i kūyuñda** çünʿuşşāḳ ḳurbān eyledüñ / Eskiʿādetdür nʾola alnuña sürseñ ḳanını
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / **Kaʾbe-i kūyına** varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever

Kaʾbe-i maḳṣūd [1] Niyet edilen Kâbe.

G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum **Kaʾbe-i maḳṣūdda** / Nāle eyler vādi-i ġamda bu dil hemçün ḫares

Kaʾbe-iʿulyā [5] Yüce Kâbe.

G146-5. **Kaʾbe-iʿulyā** yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibbī perde keşfʿit ruḫ-ı raḫşānın öp
G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın **Kaʾbe-iʿulyā** dimeñ ġayre sücūdum var
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳık göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet **Kaʾbe-iʿulyā** ḥaḳḳı ābād olam
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳık göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet **Kaʾbe-iʿulyā** ḥaḳḳı ābād olam
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-iʿAḳsā yüzüñdür **Kaʾbe-iʿulyā** / ʿAceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh-pūşı

Kaʾbe-i vaṣl [2] Kavuşma Kâbe'si.

G1410-2. **Kaʾbe-i vaṣla** irerdüñ ey göñül ḳaṭʿeylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G2525-4. **Kaʾbe-i vaṣlın** añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün zemzeme

Kaʾbe vü teb-ḫāne [1] Kâbe ve ateşhane.

G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān ḫarābātı / Her biri seni arar ger **Kaʾbe vü teb-ḫāne**

ḳabīḥ [1] *Ar.* Çirkin, zişt. (Ş. Sami, 2010: 557) *bk. el-cehl-i ḳabīḥ*

G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz ol **ḳabīḥ**

ḳābil [1] *Ar.* Müstait, kabiliyet ve istidadı olan. (Ş. Sami, 2010: 557)

bk. ḫançer-i Ḳābil, ḳābil-i beyān degül, ḳābil-i dermān degül, ḳābil-i ʿilāc degül, ḳābil-i taḳrīr olmamaḳ

G328-2. Bir göz ile görmege cānum seni **ḳābil** degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid

ḳābil-i beyān degül [1] Açıklamak mümkün değil.

Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ **degül ḳābil-i beyān** / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür

ḳābil-i dermān degül [1] Derman mümkün değil.

G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi ey miskīn bu derdüñ **ḳābil-i dermān degül**

ḳābil-i ʿilāc degül [1] İlaç mümkün değil.

G397-5. Derd-i Muḥibbī çünki **degül ḳābil-iʿilāc** / Bilmez ṭabīb derdine dermān ne yirdedür

ḳābil-i taḳrīr olmamaḳ [1] Sağlamlaştırılması mümkün değil.

G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / **Ḳābil-i taḳrīr olmadı** diyem ben ḫurḳatin

ḳabr [10] *Ar.* Mezar, merkad, sin. (Ş. Sami, 2010: 557)

(ḳabri [2], ḳabrinde [2], ḳabrine [1], ḳabrüm [3], ḳabrümde [1], ḳabrüni [1])

G13-2. **Ḳabrüm** üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña duʿā cümle kiyāhum şanemā
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şiʿri / İşidüp **ḳabri** içinde diye taḥsīn Ḫacend
G603-8. ʿIrāḳ'a irse ger bu şiʿr-i dil-sūz / Diye **ḳabrinde** taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G659-5. Leb-i laʿlüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / Bite **ḳabrümde** ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G1110-4. Dikse **ḳabrüm** üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben birʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1567-5. Açıla **ḳabrine** cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ fikri lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
G1963-2. **Ḳabrüm** üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḥalāş / Çoḳ duʿālar idiserdür saña **ḳabri** çemeni
G2702-1. Olar kim bilmeye **ḳabrüni** şādī / Dilegüm bu ki anılmaya adı
G2749-5. Muḥibbī muʿciz-i naẓmuñʿAcem iḳlimīne irse / Ḳılursa zinde **ḳabrinde** ʿaceb rūḥ-ı Selmānı

ḳabūl [2] *Ar.* Razı olma, rıza, muvafakat. (Ş. Sami, 2010: 557)

bk. ḳabūl eylemek/itmek, ḳabūl eylememek/itmemek, ḳabūl ḳılmaḳ, ḳabūl olmaḳ, ḳabūl-i derd ḳılmaḳ

(ḳabūl [1], ḳabūluñ [1])

G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger **ḳabūluñ** var ise yoluña īşār eylesün
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde **ḳabūl** gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende

ḳabūl eylemek/itmek [53] (Tulum, 2011: 1072)

1. Maḳbūl tutmaḳ, icābet etmek.

G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler tevbesin **eyle ḳabūl** / Fitne-i şeyṭāndan şaḳla anı Yārabbenā
G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile didüm **eyle ḳabūl** / Didi pīr olsa efendi ḳulın āzād eyler
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah **ḳabūl it** olmasun senden ıraḳ

2. Rāzī olmaḳ.

G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet **eyledüm** derdi **ḳabūl** / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı saña
G77-5. Muḥibbā cānını tuḥfe iletdi / **Ḳabūl itdüñ** جزاك الله خير ا
G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi **ḳabūl it** / Muḥibbī oldı çün hecr ile muʿtād
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele **eyle ḳabūl** / Hīç işitmedüñ mi kim dünyā degül cāy-ı sürür
G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken **itdüm** bugün faḳīri **ḳabūl** / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem şandılar
G727-3. Şayarlar derdi dermāna görüp derdüñ **ḳabūl itdüm** / Bilürem derdüñ ey meh-rū benüm derdime dermāndur
G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī **ḳabūl ider** / Zīrā nigārı cān u göñülden sever giçer
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr **itdi ḳabūl** / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken **itdüm** bugün faḳrı **ḳabūl** / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem şandılar
G1099-1. ʿĀşıḳuz derdüñ **ḳabūl itdük** devāya baḳmazuz / Her ne deñlü eylesen cevr ü cefāya baḳmazuz
G1780-3. Cān ile kim ki **ide** derdi **ḳabūl** / Añılmazam diye devā sevdüm
G1810-4. **İtdüm ḳabūl** çünki ḫarābātī meşrebin / Her ne ki diye muʿteḳid-i zāt-ı pākıyam
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm **eyledi ḳabūl** / Anuñ içün ki yār diler derd-mend olam
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder **ḳabūl ider** dilüm cānā / Baña ol rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül **eyler ḳabūl** / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / Her ne kim gökden yaġar anı **ḳabūl eyler** zemīn
G2356-3. Kim **ḳabūl eyleye** derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2364-3. **Ḳabūl eyledüñ** ey dil cihānı bilmeden öñ / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza
G2382-5. Derdüñi devā diyü **ḳabūl itdi** Muḥibbī / Bu re'yi ḳılur kimse mi var ʿāḳil içinde
G2497-4. Sīnemde anuñ zaḫmı gelür çün baña merhem / Derdümi **ḳabūl eylemişemdür** em içinde
G2555-2. Şehr-i miḥnetde ṣorarsın ḥālini ʿāşıḳlaruñ / Her biri derdi **ḳabūl eyleye** dermāndan giçe
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim **ḳabūl eyleye** dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2714-4. Dil-i Mecnūna teʾṣir eylemez pend / **Ḳabūl eyler** özine çün belāyı

3. Almaḳ, begenmek, maḳbūl görmek. *bk. ḳabūl ḳılmaḳ*

G305-2. İledüp ḥüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḥaṭuñ / Göricek anı **ḳabūl itdi** didi naḳl-i ṣaḥīḥ
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil **eyle ḳabūl** / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden lezīẕ
G363-2. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh **ḳabūl it** çünki yoḳdur cān ile serden lezīẕ
G429-5. **Eyle** gel şiʿr-i Muḥibbī'yi **ḳabūl** / Gerçi kim bir tuḥfedür illā ḥaḳīr
G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den **ḳabūl it** ḫusrevā / Pāyuña īṣār içün bir tuḥfe-i nev-restedür
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel **ḳabūl eyle** iki kāse dür ü mercān çeker
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın **ḳabūl itmekden** özge ḳul ne dir
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña **eyle ḳabūl** / Merve ḥaḳḳı baña çün Kaʿbe ser-i kūyundur
G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den **ḳabūl it** ḫusrevā / Pāyuña īṣār ider çün tuḥfe-i şāyestedür
G1189-4. Kaʿbedür kūyına varduḳ bizi bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük **itsün ḳabūl** ḳurbānıyuz
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide **ḳabūl it** cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / **Ḳabūl it** yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1523-2. Ḫayra gir ʿuṣṣāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden **ḳabūl itmek** anı benden dimek
G1557-5. Leylī zülfüñi **ḳabūl itdi** Muḥibbī çün ezel / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey ḥūri-liḳā / Bī-bahādur gel **ḳabūl it** görinür gerçi ḳalil
G1709-4. Senden aşaġadan yüri **eyle ḳabūl** pend / Yitmemi saña ḥışşe Süleymān u mūra gel
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā ṣun ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe getürdüm dostum **eyle ḳabūl**
G1762-1. Luṭf idüp anı **ḳabūl itse** eger cānānum / Çoḳdan eyler idüm yolına terk-i cānum
G1924-5. Kaʿbedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / Gel **ḳabūl eyle** ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1964-3. Gel **ḳabūl eyle** getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey ṣanem
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān tuḥfe iletür / **İtseñ ḳabūl** n'ola bu kemter kemineden
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān ile / **İtdüm ḳabūl** dilde ḳodum anı cān ile
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine / **İdem ḳabūl** cān ile göñlüm şafā ile
G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil **eyle ḳabūl** / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede şıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı **ḳabūl eyle** yā beni
En1-26. Vav Varduḳca ser-i kūyuña ey dost beni / Ger **ḳabūl eyleyesin** eyleyeyim cānı nişār
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür **ḳabūl eyler** Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem şafā ile ḳanāʿat şerbetin

ḳabūl eylememek/itmemek [15] (Tulum, 2011: 1072)

1. İstememek, redd itmek.

G49-3. Derde dermān ola ġayrinden **ḳabūl itmez** göñül / Her ne derd ki gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān **eylemez** göñlüm **ḳabūl** / Bu felek ṭurmaz elinden tāc-ı şāhı gösterür
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin cānāne **ḳabūl itmez** / Bir cān nedürür dirseñ biñ cāne **ḳabūl itmez**
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm yoḳdur / Meyḫāneye de varsam meyḫāne **ḳabūl itmez**

G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben göñlüm efsāne **ḳabūl itmez**
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhne ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne **ḳabūl itmez**
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / Sürer ḳapudan anı dīvāne **ḳabūl itmez**
G1899-6. Dünyā Muḥibbī istedi ben **itmedüm ḳabūl** / ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʿlinden / **Ḳabūl itmezse** de bārī biraz bāzār ile eglen
G2778-5. Bir būse tevaḳḳuʿiderem didi Muḥibbī / Ẓāhirde **ḳabūl itmedi** ammā güle düşdi

2. Rāzī olmamaḳ.

G641-3. Baḳuban çarḫuñ ʿarūsına ṣaḳın **itme ḳabūl** / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür
G891-5. Dil kişverinde **eylemedüm** bir nefes **ḳabūl** / Ġam leşkeriyle āh bu bir yıḳılasıdur
G930-3. Var ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / **İtmez ḳabūl** derdi anuñ bī-devādurur
G1675-2. Dermān **ḳabūl itmediler** derd var iken / ʿĀṣıḳlar içre şimdi budur müddeʿā göñül

ḳabūl ḳılmaḳ [2] *bk. ḳabūl eylemek/itmek*

G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı **ḳılmışam** zülfüñ **ḳabūl** / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost zünnār isteyen
Mh14-3. **Ḳıldı** ʿışḳuñı **ḳabūl** göñlüm melāḥatdür diyü / İtmedi hergiz ḫaẕer çeşminden āfetdür diyü

ḳabūl olmaḳ [2] Onaylanmak, makbul olmak.

G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr **ḳabūl olmaya** yanuñda senüñ / Seni sevdügüm içün dime güneh-kārumdur
M1-5. **Ḳabūl olur** ger itse benden tevbe / İdeyin cān u dilden ben de tevbe

ḳabūl-i derd ḳılmaḳ [1] derde rıza göstermek.

G327-1. Dermānını çü ḳodum ü **ḳıldum ḳabūl-i derd** / Kimdür dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña merd

ḳabża [3] *Ar.* Pençe, avuç. (Ş. Sami, 2010: 558)

G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç **ḳabżadan** / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G726-3. Ey ḳaşı yā atagör iç **ḳabżadan** ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç **ḳabżadan** / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun

ḳaçan [150] Ne zaman, ne zaman ki, her ne zaman, vaktaki, nasıl, ne suretle. (TS, 2009: 2150) *bk. her ḳaçan*

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki ḫayruñ ola aġır / **Ḳaçan** kim ḳurula maḥşerde mizān
G99-1. Bir daḫi ṣanma seni cānān aña / Terk olınmış **ḳaçan** cān aña
G132-3. Esb-i nāz ile **ḳaçan** ḳarşumda cevlān eylese / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb
G141-3. Zülfini **ḳaçan** elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G169-4. Kūyuña varsam **ḳaçan** āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet içindeʿaẕāb
G172-2. **Ḳaçan** yārüñ göre zülfini çevgān / Gerekdür eyleye başın hemān ṭūp
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa **ḳaçan** ʿāşıḳlarun / Bu ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül gibi ḫande ide **ḳaçan** būstān dost
G225-1. Ḳıyām itse **ḳaçan** ol serv-ḳāmet / Ḳoparur başuma ol gün ḳıyāmet
G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh **ḳaçan** kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler **ḳaçan** kim ola bir ṣīṣe şikest
G313-2. Dil āteşine andı bu baġrum döne döne / Yansa **ḳaçan** ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G327-5. Vā ʿıẕ sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde **ḳaçan** ola nükte serd
G349-2. Olur her bir ḳılı zülfinüñ ejder / **Ḳaçan** kim ḳılsa çeşmi siḥre bünyād
G386-3. **Ḳaçan** kim görse ʿuṣṣāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi **ḳaçan** ḫāyil olur
G419-2. Bād-ı ṣabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam **ḳaçan** bu derd ile kūyuñda ḫāk-sār
G456-2. Ney gibi **ḳaçan** nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini anda def eyler
G458-3. Zülfüñüñ çevgānını görse **ḳaçan** ʿāşıḳlarun / Başını ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān oldılar
G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı **ḳaçan** ḳaṣdına perr ü bāl açar
G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile **ḳaçan** / Pāyına cū gibi yaşum ol ser-firāz ider
G469-4. Acıduġum budur ki **ḳaçan** gelse ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi her dem deler giçer
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle yaşumdan **ḳaçan** bārān olur
G482-4. Şāḫ-ı serv üzre **ḳaçan** ki ḫuṭbe okurʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü murġ **ḳaçan** dāne ḳaṣd ider
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra **ḳaçan** seyre gele tāze güzeller
G498-6. Binse semend-i nāza **ḳaçan** cilve eylese / Dutar elinde zülfini ṣan tāziyānedür
G501-1. Ol perī-peyker **ḳaçan** cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G503-4. Niḳābını **ḳaçan** keşf ide dildār / Gören ṣanur ki şems-i ḫāveridür
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre **ḳaçan** kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın **ḳaçan** ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḫān okur
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup **ḳaçan** eş ʿārını yārān oḳur
G566-2. Giceler ṣubḥa degin ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile **ḳaçan** āh gelür
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler **ḳaçan** ki yaşaya mār ejdihā olur
G578-1. **Ḳaçan** ol yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler

G588-3. **Ḳaçan** çevgān idüp zülfin eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G588-5. **Ḳaçan** ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G604-2. Tekebbürle **ḳaçan** giyse külāhın / Gören dir bu güzeller serveridür
G625-5. Bāġ-ı ḥüsn içre **ḳaçan** eylese ol serv ḫırām / Pāyına yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde **ḳaçan** kim zülf-i cānān bağlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde şu ʾbān bağlanur
G636-1. **Ḳaçan** şem ʿüñ dilinden vaṣf-ı ḥüsnüñ istimāʿ eyler / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne semāʿ eyler
G651-1. Ol kemān-ebrū **ḳaçan** kim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın **ḳaçan** naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre ṣanur dürler dizer
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından **ḳaçan** nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G665-1. Zülf-i müşkīn **ḳaçan** olʿārıż-ı zibāya düşer / Göñül āşüfte olur ṣoñ ucı sevdāya düşer
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār ile **ḳaçan** ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G679-2. **Ḳaçan** Ṣeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G688-5. Ṣan ṭulūʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile **ḳaçan** ol meh sarāyından çıḳar
G721-2. **Ḳaçan** derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül **ḳaçan** ter gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G733-1. **Ḳaçan** sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ıʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezeldenʿaḳl yaġıdur
G733-4. Nüzūl itse **ḳaçan** ṣaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ yir yir otaġıdur
G752-4. Olam ḳanber gibi o gice piyāde / Süvār olsa **ḳaçan** dilberʿAli-vār
G757-4. Buluram ṣıḥḥat **ḳaçan** ḥüsnüñ temāşā eylesem / Açılur göñli gözi ḳılsa **ḳaçan** bīmār seyr
G758-1. Cānāne **ḳaçan** ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir naẓarda cānuma yüz biñ ʿitāb ider
G761-6. **Ḳaçan** çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī ʿışḳ meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G765-3. Ḥuşk olupdur āteş-i dilden dehānumda zebān / Vaṣf-ı ruḫsāruñ **ḳaçan** ḳılsam zebānum tāzeler
G765-4. Ḫᵛābda görsem **ḳaçan** ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi ol serv-i revānum tāzeler
G767-2. Pāre pāre n'ola ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine **ḳaçan** el uzadur şāne giçer
G822-6. **Ḳaçan** ol ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler
G832-1. Serv-ḳaddini **ḳaçan** añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G862-3. Bezm-i ḥüsninde **ḳaçan** zülfi gelür ʿārıżına / Meclise ziynet için sünbül ü reyḥān getürür
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin getürür ṣabā / Şeb-diz-i zülfe yār **ḳaçan** kim süvār olur
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını **ḳaçan** ʿışve ile yār çeker
G938-1. Zülfi çevgānın **ḳaçan** ʿuṣṣāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / Kaʾbe kūyına **ḳaçan** bu cān u dil ḳurbān olur
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa **ḳaçan** kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G948-1. Deyr-iʿālemde **ḳaçan** kim bir ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G952-1. Ḫançer almaġa **ḳaçan** destine çeşmüñ başlar / Cū olur ḳanlu aḳar anda kesilür başlar
G988(b)-5. Ṣan ṭulūʿ ider Muḥibbī gün bulurʿālem żiyā / İzz ü nāz ile **ḳaçan** ol meh sarāyından çıḳar
G989-1. **Ḳaçan** kim bād-ı āhumdan ol zülf-iʿanber-feşān ditrer / Gidüpʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / **Ḳaçan** taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde **ḳaçan** zülf gelür ʿārıżına / Meclise ziynet için sünbül ü reyḥān getürür
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri **ḳaçan** āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı dime kim ziyān ider
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre **ḳaçan** dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluban şādān olup kākül güler
G1051-3. Yāduma gelse **ḳaçan** ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü cān vālih ü ḥayrān görinür
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile **ḳaçan** gelse ʿiẕārın ter ṭutar
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş ruḥsārını / Kātib-i ḳudret **ḳaçan** ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna **ḳaçan** kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1070-1. Şeb-i hecr içre **ḳaçan** bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim **ḳaçan** ṭamġası var
G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa **ḳaçan** āb iñiler / Olıcaḳ bir kişinüñ gözleri bī-ḫᵛāb iñiler
G1098-2. Ḳılur Yaʿḳūb-veş dil āh u zārı / **Ḳaçan** ol Yūsuf-ı Kenʿān görinmez
G1115-1. Leşker-i ʿışḳ **ḳaçan** eyleye dil mülkine ḫīz / Sipeh-iʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz
G1151-3. **Ḳaçan** nālişler itsem bezm-i ġamda / Fiġān u nāle ḳılmaḳ nāya düşmez
G1160-1. Şūrīde olup söze **ḳaçan** başlaruz biz / Bülbül ile gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz biz
G1219-1. **Ḳaçan** görine ol ṭāḳ-ı muḳarnes / Ola ḳılum ḫam-ebrū-yı muḳavves
G1228-4. Esb-i nāz ile **ḳaçan**ʿazm-i şikār itseñ şehā / İtlerüñden olmaġa cān ile dil eyler heves
G1287-2. Şerārı ʿışḳunuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında **ḳaçan** ola nihān āteş
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes **ḳaçan** olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāş
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne göñül / **Ḳaçan** ola kim ola ḳayd ile benden ol ḫalāş
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse **ḳaçan** faṣl-ı rebīʿ
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / Faż̇l-ı ḫaḳḳ ile **ḳaçan** ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı gözi / Ceng ider ebrū **ḳaçan** görse peleng
G1519-1. Dūd-ı āhumdan **ḳaçan** fīrūze-reng olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler cānuma aġlar melek
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / **Ḳaçan** senʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1559-3. **Ḳaçan** ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözineʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç şebden yeg
G1603-2. Āh ṭūpını hevāya **ḳaçan** atsam pertāb / Feṭḥ idem gibi gelür ḳalʿasını gerdūnuñ
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi **ḳaçan** mevc eyleye deryā gibi / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek
G1642-3. **Ḳaçan** dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1655-5. Gice tā ṣubḥa dek bīdār oluram / **Ḳaçan** kim eylerem zülfüñ taḥayyül

G1684-6. Çarḫ yāyından **ḳaçan** atılsa miḥnet oḳları / Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1694-1. **Ḳaçan** olsam seni görmege māyil / Seḥāb-ı zülf olur gün yüze ḫāyil
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre **ḳaçan** dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1722-4. **Ḳaçan** sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / Gele īṣār çün yaşuñ direm ḳıl
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda **ḳaçan** bu nālemi ḳānūn idem
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni sevmek / ʿAfv it ki **ḳaçan** ola ḫaṭā işlemez ādem
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde **ḳaçan** peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1908-5. **Ḳaçan** ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb ḫālüm n'olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1985-4. Olur şikāf sīne **ḳaçan** nāle eylesem / Derd ü elem feleklere çıḳar olur ʿālem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm **ḳaçan** kim aña dem çekdüm
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre **ḳaçan** sen ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre **ḳaçan** ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī / Nāz ile **ḳaçan** şalına ol serv-i ḫırāmān
G2182-1. **Ḳaçan** taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile gülgūn
G1188-2. **Ḳaçan** per açdı murġ-ı cān-ı Ferhād / Nigārī ḳaṣrına dek itdi pervāz
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm uyanmadı / Ḫufte baḫtum gibi ey dilber **ḳaçan** uyanesin
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / **Ḳaçan** ebrū siyāh olsa hemān ardıncadur bārān
G2283-1. Nāmeler gelse **ḳaçan** İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini seḥer-geh aluram Baġdāddan
G2356-5. Āsitānuñda **ḳaçan** göre Muḥibbī'yi raḳīb / Hīç olur mı ḫased aña ḫasūd eylemeye
G2370-4. **Ḳaçan** dem dem çıḳar dilden şerer-i āh / Başumda beñzer ol tāc-ı ḫurūsa
G2380-3. Gül yüzüñ üzre **ḳaçan** ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2411-4. Ḳaşı yāyından **ḳaçan** ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr almışdur meger / Tīġi elde paşlanur gelse **ḳaçan** ḫᵛāb üstine
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer **ḳaçan** kim gelmeye ḳāle
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile **ḳaçan** vaḳt ile bāzāre düşe
G2522-5. **Ḳaçan** derd ile āh itse Muḥibbī / Olur bu sīne sūzān pāre pāre
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında **ḳaçan** āh idesin / Şöyle āh eyle kim şuʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2544-5. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem **ḳaçan** ol nāzenīne
G2554-1. Yār itse kākülini **ḳaçan** başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel **ḳaçan** dīne dil kim ḫazīn ola
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse **ḳaçan** cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden senüñ nice cigerler ḳan ola
G2603-1. Zülfin o meh **ḳaçan** giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger āfitāb ola
G2605-1. Ebr-i āhumdan gözüm yaşı **ḳaçan** bārān ola / Açılup gülşende dilber gül gibi ḫandān ola
G2605-2. Ṣaḳlayam dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş **ḳaçan** pinhān ola
G2656-5. Muḥibbī bu naṣīḥat saña besdür / **Ḳaçan** fikr idesin Behrām-ı ġūrı
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur niʿmet degül midür / Şākir **ḳaçan** ki şükrinüñ ide edāsını
G2733-3. Esb-i nāz üzre **ḳaçan** zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında āşıḳ serleri
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil ṣadefin / Dürr **ḳaçan** ḫāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi
G2766-3. Ḳıyāmetde **ḳaçan** gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
G2778-2. ʿĀlemde **ḳaçan** ḳısmet olındı ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi
M1-8. **Ḳaçan** ḥaşr güni mecmaʿ ola ādem / Aḳıda gözlerinden her kişi dem
En1-13. Şin Şemʿ-i ruḫuña cānumı virsem neʿaceb / Şemʿī pervāne **ḳaçan** görse ider cānı niṣār
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende kim **ḳaçan** tīmār olur
Mh2-5. Dehr bāġınun **ḳaçan** kim açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte **ḳaçan** idrāk ider bu megrebi
B78. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes **ḳaçan** olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse **ḳaçan** faṣl-ı rābiʿ
B169. Ol büt-i tersā **ḳaçan** kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer ol sīm-ten üstine zirih

ḳaçınmaḳ [1] *T.* Çekinmek, içtinap etmek, diriğ-i himmet etmek. (Ş. Sami, 2010: 559)

G843(b)-2. **Ḳaçınur** şanma sīne ġamzeñden / Gelse tīrüñ nişān-ı devletdür

ḳaç kerre [1] Niçe kerre, niçe bir, çend bār. (Tulum, 2011: 1073)

G2432-4. Güş eylemedüñ pendümi ḫālüñ beter olsun / **Ḳaç kerre** didüm uġrama ʿışḳuñ yöresine

ḳaçmaḳ [29] *T.* (TDK, 2011: 1256)

(ḳaç [1], ḳaça [2], ḳaçar [12], ḳaçarlar [1], ḳaçdı [1], ḳaçma [7], ḳaçmaya [1], ḳaçmayuban [1], ḳaçsa [2], ḳaçsun [1])

1. Hızla koşup bir yere saklanmak.

G332-5. Ḳanḳı āşıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden **ḳaça** / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G1143-5. Yüz çevirse **ḳaçsa** düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar cemʿ idüp / **Ḳaçmaya** şīr ü peleng olʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān **ḳaçmayuban** aldı pendin mūrdan

G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek **ḳaçsun**
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli **ḳaça** / ʿĀrifʿolan yürümez ger ola nādānlar ile
G2565-3. **Ḳaçar** mektebe varmaz ṭıfl olanlar / ʿAceb dil ṭıflı dāim mektebinde
G2692-4. Dil **ḳaçdı** görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāre ṭapındı

2. Kendini göstermemek, rastlaşmamaya çalışmak.

G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz **ḳaçar** / Ol perī ile olaldan oldı göñlüm āşinā
G255-1. Ademlik ile **ḳaçma** igen ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle muṣāḥabet
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç **ḳaçar** mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G406-1. Gördükce seni yār ne ġam **ḳaçsa** perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından **ḳaçar** / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G1693-4. Āşināsından **ḳaçar** bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından **ḳaçar** / Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse **ḳaçar** pādişāh-ı ʿaḳl / Mümkin degüldürür ki ben anuñla savaşam
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez **ḳaçar** / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2334-3. **Ḳaçma** ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaramʿömr giçe hā dimeden hā tükene
G2418-5. Muḥibbī'den perī-veş **ḳaçma** didüm / Enīs olmaz didi ādem bizümle

3. Görünmeden gitmek, savuşmak, sıvışmak.

G1083-2. Hāy u hūdan dil **ḳaçar** ancaḳ virür başa şudāʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳıʿayb itme şūfi çünki ġavġādan **ḳaçar**

4. Kaçınmak.

G503-3. **Ḳaçarlar** olmayup insāna mūnīs / ʿAceb mi māh-rūlar çün perīdür
G805-3. Berre düşmiş şanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün **ḳaçar**
G1424-5. Ehl-iʿışḳ ister melāmet bil selāmetden **ḳaçar** / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ārı yoḳ
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri **ḳaçma** Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp **ḳaçma** igende güzelüm / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum **ḳaçma** benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ revā mı cān bedenden bir nefes
D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / **Ḳaçma** bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes

5. Hızlı koşmak.

G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur laʾl-i lebüñden yaña **ḳaç**

ḳaçurmaḳ [4] *T.* Çevirmek, döndürmek.

(ḳaçuram [1], ḳaçurma [2], ḳaçurmaz [1])

G77-1. Eger her dem urasın tīġ cānā / **Ḳaçuram** gerdenümi şanma ḳaṭʿā
G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / **Ḳaçurma** başunı hergiz dilā saña atalardur
G827-3. Reh-iʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / **Ḳaçurmaz** tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse / Ser döndürüp **ḳaçurma** rıżā-i yāri gözle

ḳadar [4] *Ar.* (TDK, 2011: 1256)

bk. bu ḳadar, her ne ḳadar ki, ne ḳadar, ol ḳadar, şol ḳadar, şu ḳadar, zerre ḳadar

1. Ölçüsünde, derecesinde.

G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir mū **ḳadar** ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū **ḳadar** bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña işbu **ḳadar** māl ü menāl

2. Gibi.

G2151-2. Günāhum yoġ iken kendüm **ḳadar** āh / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden

ḳadd [134] *Ar.* Boy, kamet. (Ş. Sami, 2010: 560)

bk. ārzū-yı ḳadd, bālā-yı ḳadd, ḫayāl-i ḳadd, ḫayāl-i ḳadd-i dil-cū, naḫl-i ḳadd, ḫırām-ı ḳadd, ḳaddin ḫam eylemek/itmek, ḳadd-i bālā, ḳadd-i bülend, ḳadd-i dilber, ḳadd-i dil-cū, ḳadd-i dil-rübā, ḳadd-i ḳıyāmet, ḳadd-i ṭūbā, ḳadd-i yār, ḳadd-i yārān, ḳadd ü bālā, ḳadd ü ḳāmet, ḳadd ü reftār, sāye-i ḳadd

(ḳadd [5], ḳadde [1], ḳaddi [15], ḳaddin [3], ḳaddine [3], ḳaddini [9], ḳaddüm [19], ḳaddüme [2], ḳaddümi [21], ḳaddümüzi [1], ḳaddüñ [23], ḳaddüñde [1], ḳaddüñe [15], ḳaddüñi [13], ḳaddüñle [3])

G5-4. Kiminüñ **ḳaddini** ḳıldun serv üʿarʿardan yüce / Gözleri yaşın kiminün cūy-ı enhār eyledüñ

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ **ḳaddi** pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G28-3. Serv görse **ḳaddüñi** diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G31-5. Ġamuñ **ḳaddümi** çeng itdi birez nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G79-4. Serverā servi nice **ḳaddüñe** teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var anuñ arż u semā
G81-2. **Ḳaddi** ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ göñül belā
G96-4. Esbüñe naʿl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür ki ider **ḳaddini** eyle dütā
G191-3. Añsam eger gül ü serv şiʿrüm içinde cānā / **Ḳaddüñle** ārıżuñdan olur heme kināyet
G215-2. **Ḳaddümi** çeng eyleyüp ṭaḳduñ aña cān riştesin / Nāle vü feryādumı zīr ü bem itdüñ āḳıbet
G226-1. Serverā **ḳaddüñ** yanında serv best / Ḥoş dimişler dest-ber-bālā-yı dest
G235-6. Bu **ḳadd** ile bu ḳāmeti gördükde müʾezzin / Ḥayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G268-4. Bezm-i ġamda **ḳaddümi** çeng yaşumı tār eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng ile ḳānūn ile baḥş
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam **ḳaddüñ** gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G335-3. Serv-i bālāsında gördüm bülbüli / Vaṣf ider **ḳaddin** be-āvāzı bülend
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur **ḳaddüñe** / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlānʿıyd
G411-1. Kūyuñı göster baña fırdevs-i aʿlādan n'olur / **Ḳaddüñi** kim görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G445-2. **Ḳaddüm** çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳik-i eşk ile rūyum nigīne döndi ḫātemdür
G482-2. Rāstī **ḳaddi** ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri żikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp **ḳaddüm** gibi olur dütā ol ḳaşlar
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif **ḳaddüñ** gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu **ḳaddüm** nūn olur
G512-1. **Ḳadd** ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā **ḳaddüñ** / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G605-1. Serverā **ḳaddüñi** añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G653-3. Serverā **ḳaddüñ** görüp derd ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif **ḳaddümi** dāl eylemek ister
G661-2. Gören ruḫsāruñı belā **ḳaddüñde** / Didi gül bitürür imiş şanavber
G779-2. Gözle ey dil **ḳaddini** fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil **ḳaddi** olaldan muʿtedil / Ṭūbi olupdur münfaʿil serv-i revānum ḳandadür
G807-3. Bükülmiş **ḳaddümi** görüp anı sen māh-ı nev şanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫvānumdur
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek **ḳaddümi** kemān / Āhum oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G900-6. Dest-i ġam bükeli **ḳaddini** Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile bugün **ḳaddüm** dütā / Anuñ içün şāh-ı ġam ayaġına ḫalḫal ider
G908-4. **Ḳaddümi** dütā eyleyüp āh oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm ol yāya kirişler
G909-4. **Ḳaddüñ** ṭūbā özüñdür ḫūr-ı ravża / Yüzüñ cennet lebüñdür āb-ı kevṣer
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā **ḳaddüme** / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı **ḳaddi** minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür
G957-2. Nice teşbīh idem **ḳaddine** servi / Ki servüñ kimse dimez ġabġabı var
G994-4. Şaḳın bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl **ḳaddüme** elde benüm çāçı kemānumdur
G1033-4. Yüzüñe mescid ü **ḳadde** mināre / Diyen ebrūlaruñ miḥrāb idüpdür
G1034-1. Görüp **ḳaddüñi** ey serv-i semenber / İdüp reşk oldı ṣad-pāre şanavber
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / **Ḳaddi** bālā servden dimem ki boyı incedür
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür **ḳaddüm** gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1210-4. Yaşum tār u **ḳaddüm** çeng olalı āh / Fiġān ü nāle zīr ü bemsüz ḳılmaz
G1214-5. **Ḳaddüñi** çevgān idüp ṭūp it Muḥibbī başını / Çünki meh-rūlar iderler kūy u çevgāna heves
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbī'nüñ revān itmiş şehā / Ol ki ḫaddüñ gül idüp **ḳaddüñi** şimşād eylemiş
G1258-2. Sen serv-i sehī **ḳaddi** ʿarʿar āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün yaş
G1271-4. ʿArşa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu **ḳaddüm** yā imiş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicrʿarā bu **ḳaddüm** olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1278-3. Baş çekmiş serv-ḳaddüñ ḫusrevā / Sidreden **ḳaddüñi** bālā eylemiş
G1284-5. **Ḳaddümi** çeng eyleyüp ḳānūna āheng eyledüñ / Buralı gūşum Muḥibbī dest-i ġam ṭanbūr-veş
G1313-4. **Ḳaddüñe** naẓar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem **ḳaddümi** kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār tīr ile kemāndan ḫaẓẓ
G1372-1. Lām ḳıldı **ḳaddümi** olmış iken hemçün elif / Bu ṣıfatla her ki ʿāṣıḳdurur olur muttaṣıf
G1374-1. **Ḳaddi** üzre zülfin açmış sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf
G1379-2. Eyledi **ḳaddüñ** hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdi ʿaḳlum münḥarif
G1385-1. Geldi benefşe ḫaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / **Ḳaddüñ** yiter çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuna līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm **ḳaddüñe** ammā anuñ reftārı yoḳ
G1396-1. Ḳıyāmet **ḳaddüñe** beñzer cihān bāġında ʿarʿar yoḳ / Yücelsün müntehā **ḳaddüñ** aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G1397-4. Ḥüsni meydānında yārüñ ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi bükdi **ḳaddümi** çevgān-ı ʿışḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden **ḳaddüñe** kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā **ḳaddüñ** gibi şimşādlık
G1480-2. Fiġān u nāle ḳılsam nāy oḫşar / Olaldan meclis-i ġamda **ḳaddüm** çeng
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül **ḳaddüm** olaldan hemçü çeng
G1520-2. Nice ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı **ḳaddi** gerdūnuñ
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ **ḳaddümi** dāl eyledüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif **ḳaddümi** lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda **ḳaddüñ** gibi serv ü şanavber görmedük
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey şanem / Bār-ı ġamdan bu elif **ḳaddüm** benüm nūn eyledüñ

G1609-1. Yārān görince **ḳaddini** tīr ü kemān ṭutuñ / Serv ayaġında başumı āb-ı revān ṭutuñ
G1624-2. **Ḳaddini** görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi nāzik
G1628-5. ʿIşḳ meydānında ṭūp it başunı / Lāyıḳ ṭūpa **ḳaddüñ** çevgān gerek
G1710-3. Gülşen içre **ḳadduñe** baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1718-3. Bu elif **ḳaddüm** dilerseñ dāl ola / Gösterüp zülfüñ tekerrüm eyle gel
G1761-4. **Ḳaddi** ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / Āḫır yolında cemʿ olupʿummān olan yaşum
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm **ḳadduñe** ger bālā disem
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler **ḳaddin** dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1806-4. Didüm bālā mıdur **ḳaddüñ** ya ṭūbā / Didi andan yüce ben ser-fırāzam
G1809-4. Atalum yine āh oḳlarını / Büküben **ḳaddümüzi** yā olalum
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm **ḳaddümi** çeng eyledüm
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp **ḳaddüm** olaldan ey Muḥibbī yā benem
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile bükilen bu **ḳaddümi** ben yā ḳılam
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer şaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu **ḳaddüm** büküp yā eylesem
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp serv-i ḫırāmān **ḳaddüñi** / Pāyuña cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / **Ḳaddümi** lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1950-2. Bālā **ḳaddini** serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı **ḳaddi** elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez **ḳaddine** anı ḳıyāmet gördüm
G1972-5. Serv mi **ḳaddüñ** veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā şimşād olam
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur **ḳaddüñ** ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / Bālā **ḳaddini** medḥ idüp ammā güzel didüm
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp **ḳaddümi** yā itse / Olupdur bilürem ammā o ḳaşı yādan el çekmem
G1994-3. Bāġ-arā **ḳaddüñi** görmem bārī varup yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi şanavber eyleyem
G2009-5. Serv mi **ḳaddüñ** veyā ṭūbī miʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek **ḳaddi** nice nūn olmasun
G2026-1. Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol **ḳadd** ḳıyāmet olsun
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu **ḳaddümi** büküp benüm yā eyleyen
G2062-5. Yañıldum **ḳaddüñe** serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2099-1. **Ḳaddüñle** ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden
G2106-1. Didüm bālā mıdur **ḳaddüñ** didi bir serv-dālem ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben
G2201-1. Firḳat ile bu elif **ḳaddümi** dāl itmek neden / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek neden
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu **ḳaddüm** de kemān olsun
G2240-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī āşıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle ḳılsun **ḳaddini** çeng eylesün
G2258-1. Ṭoġrı dir **ḳaddüñ** görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2271-1. **Ḳaddüñe** beñzer senüñ ey sīm-ten / Gülşen içre görmedüm bir nārven
G2302-3. Zülfinüñ arasında gören **ḳaddüñi** eydür / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki hindū
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm **ḳaddüñe** mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2321-1. **Ḳaddüñe** beñzedügiçün ey gül ʿīẕār serv / Buldı cihānda anuñ içün iʿtibār serv
G2322-1. **Ḳaddüñe** beñzemezse eger ey nigār serv / Bu nevʿa ḳanda bulur idi iʿtibār serv
G2326-2. Bükülüp cevr ile **ḳaddüm** olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla felek döndi müşebbek ḳafese
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşun / **Ḳaddi** gibi serv olmaya büstān arasında
G2414-4. Bāġda serv-i sehī **ḳaddüñ** görüp öykinmesün / Ḳudreti Yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile **ḳaddüñe** hem hem-ser yine
G2462-3. Yā eyle **ḳaddüñi** yüri at nāle oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / Öykindügiçü **ḳaddüñe** servüñ çenār ile
G2470-3. Müntehā **ḳaddüñ** görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyunı serv-iʿarʿara
G2514-3. Bāġbān ger görse **ḳadd** üʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2569-6. Elif **ḳaddüñle** rā ḳaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
G2582-7. **Ḳaddüñ** üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2607-2. Ḫırāmān **ḳadd** ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2655-2. **Ḳaddüñi** gülşende didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2669-5. Muḥibbī ruḫların **ḳaddin** temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre gül bitmiş şunʿ-ı Ḫudāvendi
G2676-7. Dilberüñ **ḳaddi** Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey ḳaşları kemān / **Ḳaddi** büküldi oldı dütā benüm gibi
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli **ḳaddümi** cevr ile benüm ol yā gibi
G2726-1. Ey **ḳaddüñ** serv ü şaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ şad çü meni
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve **ḳaddüñ** şimşādını
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine **ḳaddüm** kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı
G2783-3. Kemān ebrūñ ile çeşmüñ görelden / Büküldi oldı **ḳaddüm** şanasın yāy
Mr13-6. Müntehi **ḳaddine** Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr29-12. Bu ḫarāretle büküldi **ḳaddüm** oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
D26-2. Āhun oḳına ey dil **ḳaddüñi** büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḫaẕẕ
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ gibi āb / Benüm **ḳaddümi** döndürdi kemāne

ḳaddini ḫam eylemek/itmek [3] Egilmek, ḳāmetin bökmek...(Tulum, 2011: 1074)

G215-1. Bār-ı ġamdan **ḳaddümi** pīç ü **ḫam itdüñ** ʿāḳıbet / Eyleyüp Mecnūnleyin rüsvā hem itdüñ ʿāḳıbet
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi **ḳaddini** hemān eyledi ol **ḫam**
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / māh-ı nev gibi büküp bu **ḳaddümi ḫam eyledüm**

ḳadd-i bālā [6] Uzun boy.

G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol **ḳadd-i bālāya** baḳ / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl a ʿlāya baḳ
G1589-2. Sebze ḫaṭuñı aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü dirīġ ol **ḳadd-i bālāyı** büyütdüñ
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi ṣalınur bir **ḳadd-i bālā** göresin
G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm **ḳadd-i bālā** ile
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol **ḳadd-i bālā** gibi
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū **ḳadd-i bālā** ile

ḳadd-i bülend [1] Yüksek/yüce, uzun boy.

G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī **ḳadd-i bülendin** yeñemez

ḳadd-i dilber [1] Sevgilinin boyu. *bk. ḳadd-i yār, ḳadd-i yārān*

G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi **ḳadd-i dilberi** / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin

ḳadd-i dil-cū [4] Gönül çeken boy.

G682-1. Cū oldı yaşum ol **ḳadd-i dil-cūya** segirdür / Dil bülbülidür ol gül-i ḫoş-būya segirdür
G883-1. Serv gibi ṣalınan ol **ḳadd-i dil-cūlar** mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ **ḳadd-i dil-cūyını** / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını
En1-3. Te temāşā ideliden **ḳadd-i dil-cūñı** şehā / Ḫiḍmete baġladı bil ḳarşuna el ṭutdı çenār

ḳadd-i dil-rübā [1] Gönül alan boy.

G977-1. Her ḳaçan **ḳadd-i dil-rübā** görinür / Sidreden belki müntehā görinür

ḳadd-i ḳıyāmet [1] Kıyamet boylu.

G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol **ḳadd-i ḳıyāmet** ancaḳ

ḳadd-i ṭūbā [1] Tûbâ boylu.

G1752-5. Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol **ḳadd-i ṭūbāya** ṣal

ḳadd-i yār [1] *bk. ḳadd-i dilber, ḳadd-i yārān*

G1253-3. **Ḳadd-i yāri** sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola mı ʿar ʿar ḳamış

ḳadd-i yārān [1] *bk. ḳadd-i dilber, ḳadd-i yār*

G1642-4. **Ḳadd-i yārān** ḳıyāmetdür gözi de ʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ

ḳadd ü bālā [9] Boy ve endam; boy pos. *bk. ḳadd ü ḳāmet*

G541-1. **Ḳadd ü bālāña** senüñ serv-i ḫırāmān ezilür / Nitekim leblerüñe ġonce-i ḫandān ezilür
G697-5. **Ḳad ü bālāsına** irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil kemend ister
G755-3. Mu ʿāvin olmasa āhum **ḳad ü bālāna** irmezdüm / Felek ṭāḳına çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür
G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı dil-keş **ḳad ü bālā** laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā laṭīf
G2593-1. Ruḫları fitne **ḳadd ü bālā** belā / Eksük olmaz dilde fitne yā belā
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya ṣaḳlar ey dil ol **ḳadd ü bālāsını**
Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle ḫande ider nāzlanur / **Ḳadd ü bālāsı** anuñ serve deger nāzlanur
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu **ḳad ü bālā** degül maḳṣūd olan şimşāddan / Ṣīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol **ḳad ü bālāsını** / Āh kim pinhān ider benden gül-i ra ʿnāsını

ḳadd ü ḳāmet [1] *bk. ḳadd ü bālā*

G2597-2. Kim görse diye serv ol **ḳadd ü ḳāmete** / Ḥüsnine daḫi dinse nihāyet hemīn ola

ḳadd ü reftār [2] Boy ve yürüyüş.

G531-2. **Ḳadd ü reftāruña** serv ile çenār eyler du ʿā / Lāle ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver imrenür
G2228-3. Seyre çıḳsañ **ḳadd ü reftāruñ** temāşā itmege / Gülşen içre servler baş ḳaldurur dīvārdan

ḳadeḥ [96] *Ar.* Bardak, kâse, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyâle. (Ş. Sami, 2010: 560)

bk. bāzār-ı ḳadeḥ, hevā-dār-ı ḳadeḥ, ḳadeḥ-i āfitāb, ḳadeḥ-i çarḫ, ḳadeḥ-i gülgūn, ḳadeḥ-i hicrān, kār-ı ḳadeḥ, la'l-i ḳadeḥ, pāy-ı ḳadeḥ, zerrīn ḳadeḥ

(ḳadeḥ [83], ḳadeḥden [2], ḳadeḥi [3], ḳadeḥle [5], ḳadeḥler [3])

G21-6. La'l-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan ya **ḳadeḥ** ḫazzāf aña
G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir **ḳadeḥ** kim reşḥa eyler 'ayn-ı kevşerdür baña
G214-7. Bir **ḳadeḥ** nūş eylemiş şanmañ çemende 'andelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir **ḳadeḥ** meyle bizi sen bī-ġam itdüñ 'āḳıbet
G235-4. Her ḫaste-dili zinde ḳılur bir **ḳadeḥ** ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G240-2. İder seyrin cihānuñ bir **ḳadeḥle** / Ne yitmez rinde bu keşf kerāmāt
G246-2. Olur ẓāhir **ḳadeḥle** içme zāhid / Sebū ile anı içmek ẓarāfet
G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn **ḳadeḥ** / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından **ḳadeḥler** ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver **ḳadeḥ** / Meclis içre kim meger ala ele dilber **ḳadeḥ**
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper **ḳadeḥ**
G297-3. Çün fenādur āḫiri gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher **ḳadeḥ**
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile şundı bir perī-peyker **ḳadeḥ**
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer **ḳadeḥ**
G298-3. Her bir **ḳadeḥ** ki pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu gönlüme nice der-i fütūḥ
G300-1. Meclis-i meyde öper çün leb-i dildārı **ḳadeḥ** / Ölicek eyleyeler ṭopraġumı bārī **ḳadeḥ**
G300-3. Eli boş varma şaḳın şoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına īşār **ḳadeḥ**
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı **ḳadeḥ**
G300-5. Bir **ḳadeḥ** meyle cihān sırrı 'iyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / Ey Muḥibbī içelüm yādına gel bārī **ḳadeḥ**
G303-1. Sāḳī olup meclise alsa ele dilber **ḳadeḥ** / Cān baġışlar mürde-dil olanlara yek-ser **ḳadeḥ**
G303-2. 'Ayne almaz n'eylesün rindān şürāḥī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer **ḳadeḥ**
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer **ḳadeḥ**
G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince her yaña serper **ḳadeḥ**
G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser **ḳadeḥ**
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe gülgūn **ḳadeḥ** / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün **ḳadeḥ**
G307-2. Bil ġanīmet 'ömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẓālim külle-i pür-ḫūn **ḳadeḥ**
G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli ḫaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn **ḳadeḥ**
G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn **ḳadeḥ**
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḫüsninde yārüñ nūş ider her dūn **ḳadeḥ**
G392-2. Elde ṭutduġuñ **ḳadeḥ** bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa şor
G406-3. Meclisde öper yārı **ḳadeḥ** gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G530-5. **Ḳadeḥ** aġzuñ kemer olur meyānuñ / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G558-1. Lāleler güller **ḳadeḥ** alup ele nūş oldılar / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G621-4. Bir **ḳadeḥ** her kim ki nūş itdi maḥabbet cür'asın / Mest-i lā-ya'ḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G645-3. Ben şürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden **ḳadeḥ** iḥsān olursa çoḳ mıdur
G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan **ḳadeḥi** / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña şunduḳca **ḳadeḥ** üstine ḫāçın gösterür
G746-3. **Ḳadeḥ** içdi baña bir cür'a şundı / Didi iç bunı 'ömr-i cāvidāndur
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde **ḳadeḥ** şuna / Nūş ide anı zehr ise kim ictināb ider
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir **ḳadeḥ** mey şundılar başdan ḫumārum aldılar
G844-4. Cān nişār idem 'aceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir **ḳadeḥ** meyle nice şeyḫ olanı ol şāb ider
G851-3. **Ḳadeḥler** meclis içre şanki güldür / Şürāḥī bülbül olmış ḳılḳılı var
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem şürāḥī ḳılḳılı / Arada güyā **ḳadeḥler** şan gül-i ḫandāndur
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir **ḳadeḥ** nūş itmege / Her ṭaraftan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G928-5. Bir **ḳadeḥden** diler iseñ keşf ola esrār-ı 'işḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G929-1. Şāh-ı 'işḳam bir **ḳadeḥ** mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan **ḳadeḥi** / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī bir **ḳadeḥ** nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir **ḳadeḥ** mey içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir **ḳadeḥ** meydür başumda efser-i şāhānemüz
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün la'lin **ḳadeḥ** / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-i 'ases
G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir **ḳadeḥ** meyle keremden mey-fürūş
G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir **ḳadeḥ** ile / Bulmadı görüp erba'īne zāhid-i murtāż
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir **ḳadeḥle** anı ḳılur ber-ṭaraf
G1371-4. Bir **ḳadeḥ** meyden irişür 'işḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ i'tikāf
G1372-3. Bir **ḳadeḥ** meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavma'a küncinde zāhid daḥi ṭurur mu'tekif
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf'it didüm bir muġbeçe / Bir **ḳadeḥ** meyle göñül āyīnesini itdi pāk

G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger **ḳadeḥ** / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa **ḳadeḥ** baña sifāl / Neme yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1619-3. Şarāb u şāhidi **ḳadeḥ** itdi zāhid / Sözini bilmeyüp söyler imiş beng
G1637-4. Kāyināt̲uñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭaliʿ / Ol melek-sīmādan alduñ çün **ḳadeḥ** nūş eyledüñ
G1720-3. Şoḥbet-i ḫāş idelüm yol bulmasun anda raḳīb / Bir ṣürāḥī bir **ḳadeḥ** bir ben olayın bir sen ol
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgūn **ḳadeḥ** / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlüñde melāl
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / Bir **ḳadeḥ** meyle cihān mülkin temāşā eyledüm
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir **ḳadeḥ** nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir **ḳadeḥ** nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde celis-i bāde olam / **Ḳadeḥ** el üzre ṭutup gül gibi küşāde olam
G1982-4. Dilā iç bir **ḳadeḥ** meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1983-5. Defʿ-i ḥumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña bir iki **ḳadeḥ** keşüm
G1989-1. Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḥālüm ger maḥabbetden **ḳadeḥ** nūş eyleyem
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde **ḳadeḥ** pāy-ı çemen
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir **ḳadeḥ** nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger bir **ḳadeḥ** içsem mey-i şahbāyı ben
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile **ḳadeḥ** bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden şor sen
G2116-2. Meclis içre her **ḳadeḥ** şan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur ṣürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2146-3. Bir **ḳadeḥden** kāyināt̲uñ ḥālini fehm eylesün / Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
G2227-2. Virürsin bāde çün ʿömri **ḳadeḥ** nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm **ḳadeḥ** / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / Bir **ḳadeḥ** mey rehnine göndermişem destārı ben
G2249-2. Bir **ḳadeḥ** meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña şor mihr-i suḫan-dānum ben
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir **ḳadeḥ** şundı didi cān perveridür bu
G2320-4. Sāḳiyā şunma **ḳadeḥ** birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen şarāb illā ṭaġār u yā sebū
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim **ḳadeḥ** ider nūş / İçdügi ḫūn-ı dildür bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2434-4. Bir **ḳadeḥ** mey saña bu ʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2509-2. Bir **ḳadeḥ** meyle benüm çün gönlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
G2584-4. Bir **ḳadeḥle** sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir biaynih bir **ḳadeḥ** olmış şarāb-ı nāb ile
G2622-2. İçelden bir **ḳadeḥ** ʿışḳuñ meyinden / Dil-i rindüm der-i ḫummāre düşdi
G2711-1. Nice yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını / Bir **ḳadeḥle** yād ḳıldı işbu devlet-ḫᵛāhını
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī şuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez **ḳadeḥi** kimesne illā ki kefi
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden **ḳadeḥ** nūş eylerüz / Giceler tā şubḥa dek bülbül üñin gūş eylerüz

ḳadeḥ-i āfitāb [1] Güneşin kadehi.

G2219-5. İçmez Muḥibbī yire ine zühre-i felek / Şuna şarābı ger **ḳadeḥ-i āfitābdan**

ḳadeḥ-i çarḫ [1] Feleğin kadehi.

G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger **ḳadeḥ-i çarḫ** ise de nūş

ḳadeḥ-i gülgūn [1] Gül renkli kadeh.

G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ cevrini sen gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden **ḳadeḥ-i gülgūnuñ**

ḳadeḥ-i hicrān [1] Ayrılık kadehi.

G169-3. Sāḳiyā şun bir **ḳadeḥ-i hicrān** beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben mest-i ḫarāb

ḳadeḥ-kār [1] İçki dağıtan kimse. (Devellioğlu, 2000: 478)

G514-5. Bugün Maḥmūd'ıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda **ḳadeḥ-kārum** Ayāzum var

ḳadeḥ-peymālıḳ [1] Şarap içiçiliği.

G2665-4. Varına ayaḳ şunar dāim maḥabbet arturur / Pür virüñ dāim olsun bu **ḳadeḥ-peymālıġı**

ḳadem [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 560)

bk. evvel ḳadem, ḫāk-i ḳadem, ḳadem başmaḳ, ḳadem ḳılmaḳ

(ḳadem [6], ḳademde [2], ḳademdür [1], ḳademe [1])

1. Ayak, pâ.

G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol **ḳademe** / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş

2. Adım, hatve.

G1085-2. Cennete ḫūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir **ḳadem** ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elümeʿaṣā alam / Her bir **ḳademde** baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ

G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / Her bir **ḳademde** yüzüñi sür yire ṭūra gel
G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç **ḳadem** ben ilerü oldum yine
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti yoḳdur anuñçün bir **ḳadem** reftāre de
G2583-5. Bir **ḳadem** gelmez Muḥibbī ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile

3. Uğur, meymenet, yümn.

G530-3. Elüñ irse ayaġı ṭoprāġına / Gözüñe kuḥl iden anı **ḳademdür**
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi **ḳadem** / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir **ḳadem**

ḳadem başmaḳ [23] (Tulum, 2011: 1075)

1. Ayaḳ basmaḳ.

G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir **ḳadem başam** ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G783-2. **Ḳadem başma** bu çeşmüm çeşmesine / Dilā baḥre seferde çün ḫaṭar var
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir **ḳadem başsañ** / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir **ḳadem başsun** diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1319-4. Ol yār-ı nāzenīn ola kim bir **ḳadem başa** / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G2000-2. Ola ki bir **ḳadem başa** gelüp ruḥsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir **ḳadem** ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre **başasın**
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp **baş** bir **ḳadem** / Pāyına īşār ide çeşm-i firāvān cevherin
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir **ḳadem başmaz** yeg andan işigi ṭaşı

2. İçerü girmek, dāḫıl olmaḳ, duḫūl etmek...

G65-5. Evveline ʿışḳunuñ her kim ki **başdıysa ḳadem** / Dimesün ġavrına irdüm yoḳdur aña intihā
G756-5. ʿIşḳa çün **başduñ ḳadem** urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G1303-1. Çün **ḳadem başduñ** bu ʿışḳa ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāṣ
G1663-2. **Başdun** çü **ḳadem** ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol gel
G1722-3. **Ḳadem başduñ** bugün çün mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ leşker dilā āhuñ ʿalem ḳıl
G1755-1. **Baş ḳadem** rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān ol / Ya ʿni gel ʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya İlāhü'l- ālemīn / Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa **başşun ḳadem**
G2525-3. Kim ki **başdı** ʿālem-i ʿışḳa **ḳadem** ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aṣlā aña ādem dime

3. Adüm atmaḳ, adümłamaḳ...

G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir **ḳadem başmazdı** ol vādi-i eymenden yaña
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḥsāruñ ey nigār / **Başmaġa** bir **ḳadem** daḫi anuñ ne cānı var
G746-4. **Ḳadem başmamaġ** içün genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış ser-i zülfi yılandur
G1382-5. Yine Muḥibbī vādi-i ʿışḳa **başup ḳadem** / Ḳaṭ ʿ-ı menāzil eyledi yürür ḳonaḳ ḳonaḳ
G2613-1. Menzilüñ evvel **ḳadem başduñ** dilā dünyā gibi / Āḫirüñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi
D30-1. Çün **ḳadem başdun** dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf

ḳadem ḳılmaḳ [2] Tenezzül etmek.

G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence **ḳadem ḳıl** seyr içün seyrāne gel
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḫaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī ḫālümi gör rence **ḳıl ḳadem**

ḳadem-renc [1] Zahmet, tenezzül. (Ş. Sami, 2010: 560)

G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür ey dost Muḥibbī / Billāh **ḳadem-rence** idüp eyle ʿiyādet

ḳadīd olmaḳ [6] Ḳurumaḳ, ḳurumış olmaḳ... (Tulum, 2011: 1076)

G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde **ḳadīd oldı** vü ḳıldı büt sükūt
G236-4. Deyre varsañ ḥüsnüñi ʿarż eyleseñ / Ḳurıyup anda **ḳadīd olurdı** Lāt
G328-3. Deyre varduñ ʿarż-ı ḫüsn itdüñ şanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar güftārdan **olup ḳadīd**
G337-4. Sāḳī şarāb-ı şāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḫubb ile zāhid **ola ḳadīd**
G1509-3. Deyr- i ḫüsnüñde şanemler cümlesi **oldı ḳadīd** / Çünki gördiler yazılmış anda taşvīrüñ senüñ
G2199-4. Öykinürse boyuña serv ü çenār / Her biri ḳurısın **ḳadīd olsun**

ḳadīm [5] *Ar.* Eski, atik, dîrîn. (Ş. Sami, 2010: 561) *bk. yār-ı ḳadīm*

G637-5. Muḥibbī şanma ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet **ḳadīmi** yārümdür
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / **Ḳadīmi** böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / **Ḳadīmi** āşināmuzdur diyüben ḫaḳḳ-ı nān gözler
G1323-1. ʿAceb midür iderse dil ġam u derd ü belādan ḫaẓẓ / Kim ola itmeye bilsem **ḳadīmi** āşinādan ḫaẓẓ
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḫavāledür gözin yumasun dimiş / Yapılur mı çün **ḳadīmi** olsa didüm revzene

ḳāḍi-i ʿışḳ [1] Aşk kadısı.

G305-2. İledüp ḫüccetini **ḳāḍi-i ʿışḳa** ḫaṭuñ / Göricek anı ḳabūl itdi didi naḳl-i ṣaḥīḥ

ḳādir [14] *Ar.* Kudret ve kuvvet sahibi, muktedir. (Ş. Sami, 2010: 562)

bk. ḳādir olmaḳ

(ḳādir [9], ḳādirdür [3], ḳādirsin [1], ḳādirüñ [1])

G129-3. Serümi baġlama ḳaṭar öñüne **ḳādir** degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa ṣem-i merkeb
G701-5. Neye **ḳādir** ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil **ḳādir** giçer
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā **ḳādirdür** ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle māh-rūlar naḳşını / Naḳş idüp naḳşında **ḳādirdür** olup naḳḳāş göz
G1230-2. Kimseler **ḳādir** degüldür ʿışḳdan baḫş itmege / Feylesof-ı dehr olanlar eylemişlerdür ḳıyās
G1310-5. İtdi pāyuña Muḥibbī cān niṣār / İtmege **ḳādir** degül bihter ʿivaż
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk **ḳādir olamazsuñ** ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1749-5. Māhlarda Muḥibbī **ḳādirüñ** gör ḳudretin / Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb degül
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine **ḳādir** degül bir kimse dek ḳaçsun
G2363-4. Her bir nefesde niceʿaṭāIar ider saña / Kim **ḳādir** itmege ḥamdi edāsına
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül **ḳādir** eli ditrer añа şunmañ ayaġ anda
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / Buña **ḳādirdür** budur dervīş dervīşānesi
G2735-3. Gizlese zülfinde **ḳādir** gözlerümden gün yüzüñ / Cān dimāġından nice ṣaḳlaya zülfi būyını

ḳādir olmaḳ [10] Güci yetmek, elden gelmek, ḳudreti ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1077)

G129-2. Almaġa būse lebüñden añа kim **ḳādir olur** / Ḳāniʿam cürʿaña tā kim getürem anı be-leb
G481-3. Laʿlüñʿaḳīḳ mi ḳıymetine **ḳādir olmadum** / Ulı behāsı belki bu dünyāda māladur
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / **Ḳādir olmaz** ʿışḳuñı bir zerre dilden ide ḳamʿ
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk **ḳādir olamazsuñ** ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim **ḳādir olur** böyle fenüñ
G1857-3. Şikāyet itmez idüm ġam yükinden / Eger çekmege anı **ḳādir olsam**
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel ṣor sen baña / **Ḳādir olmadı** cevāba ṣordum ol şeydāya ben
G2105-1. **Olmadum** teskine **ḳādir** gözden aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2310-3. **Ḳādir olmadı** yaza ḥālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup derdümi didi mū-be-mū
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Men ʿine kim **ḳādir olur** böyle nāşı gelmişe

ḳadr [17] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 562)

bk. ḳadrini bilmek, ḳadr-i ʿāşıḳ, ḳadr-i gül-i şükūfte, ḳadr ü ḥürmet, ḳadr ü nev-rūz, ḳıymet ü ḳadr bilmek

(ḳadr [5], ḳadrdür [1], ḳadri [5], ḳadrin [2], ḳadrini [1], ḳadrüñ [2], ḳadrüñi [1])

1. Değer, kıymet-i zâtiyye, miktar.

G277-3. Olur **ḳadri** anuñ eflāke hem-ser / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun kim ide tāc
G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / **Ḳadri** anuñ yücelür menzilin eflāk eyler
G893-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / **Ḳadrini** ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / **Ḳadri** ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1203-3. Meygede ādābını mest ü ḫarāb olan bilür / Gözlerüz meyḫāne **ḳadrin** rind ü ḳallāş olmışuz
G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür **ḳadrüñ** / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp **ḳadr** ile eflāk olasın
G2192-3. Yār olma her le'ime **ḳadrüñi** yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürsen meẕellet ḫākına / Tā ki **ḳadrüñ** yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid senüñ ḥūr u cinān **ḳadrin**
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḥürmet ü bu **ḳadri** şeker ḳanda bulaydı

2. İtibar, haysiyet.

G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş **ḳadri** yanuñda ni'deyin her dünuñ

3. Kadir gecesi

G1193-1. Şaçuñlaʿārıżuñ eyʿālem-efrūz / Birisi **ḳadrdür** birisi nev-rūz
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem **ḳadr** ü günüm nev-rūz imiş
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi **ḳadr** u güni bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G2199-1. Devletüñ dilberā meẕīd olsun / Her giceñ **ḳadr** ü günüñ ʿīd olsun
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup **ḳadr** olsa ṭañ mı her şebi

ḳadrini bilmek [33] Değerini bilmek, yararlanmak. (TDK, 2011: 1260)

G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña **bil** ey Muḥibbī **ḳadrini** / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi **bilsün ḳadrini** / Ġaflet idüp şanmasun bir daḫi bu demler gelür
G434-4. Dilüm miḫnet demin dünyāya virmez / **Bilür ḳadrin** maḥabbet ʿālemidür

G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına yār olmaz ʿaceb / Çünki **ḳadrini bilür** her biri bir dürdānedür
G724-3. Her biri meh-pāreler **ḳadrin** ne **bilsün** baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes **bilmez** viṣālüñ **ḳadrini** / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada hicrān olur
G871-1. Sāġar-ı mey ḳıymetin mest ü ḫarābīler bilür / Lā-cerem meyḫānenüñ **ḳadrin** şarābīler **bilür**
G909-2. Ne **bilsün** ḥālet-i hicrān **ḳadrin** / Aña kim vuṣlat olmışdur müyesser
G939-3. Kūyuna ḳoma raḳībi duzeḫidür dostum / Ancaḳ anuñ **ḳadrini** dārüʾs-selāmiler **bilür**
G1084-6. Bu Muḥibbī şi ʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan **bilür ḳadrini** aña söyleñüz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne **bilsün ḳadrini** / Biz bilürüz ḳıymetin anda saʿādet beklerüz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin **ḳadrin** kemān-dār olmayan **bilmez**
G1444-5. Muḥibbī degme kes **ḳadrini bilmez** / Küşādedür hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ **ḳadrini** ben **bilürem** peymānenüñ
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / Zīrā **bilür ḳadrini** ol āşināларuñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / **Bilür** ol **ḳadrini** anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1758-3. Söz güherdür degme kimse **bilmez** anuñ **ḳadrini** / Ḳıymetin bilen olur göster hemān ṣarrāfa gel
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere / **Bilmez** anuñ **ḳadrini** ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ nʾola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar anuñ **ḳadrin bilenler** dürr ü güherden
G2188-1. Şemʿ-i ḥüsnüñ **ḳadrini bilmez** hevā-dār olmayan / Sūz-ı ʿışḳı añlamaz müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna **bil** ol nā-mihribān **ḳadrin** / Kim ister vuṣlata irmek ne ġam **bilmezse** cān **ḳadrin**
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā **bilürem** anuñ ben ey ḳaşı kemān **ḳadrin**
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ **bilür** per-i meges deñlü cihān **ḳadrin**
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / Ki **bilmez** olmasa teşne kişi āb-ı revān **ḳadrin**
G2263-3. Zülfinüñ ṣor ḳıymetini zerrece **ḳadrin bilen** / Virmeye ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / **Ḳadrini** derdüñ ne **bilsün** ṣol kişi bī-derd ola
G2648-5. **Bilmeden ḳadrüm** benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye aña seni
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri **ḳadrin bilen** bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin ancaḳ ʿAden bilür
Mr7-2. Dürr dişüñ **ḳadrin bilür** bir niceʿummānilerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
B63. Ey Muḥibbī **bilmese ḳadrüñ** ne ġam ol bī-vefā / Bir ola **bile ḳadrüñ** daḫi oġlandur henüz
B213. ʿĀşıḳuñ **ḳadrini bilmez** olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy ile tā ṭolmayınca ḫaddi ile ġabġabı

ḳadr-i ʿāşıḳ [1] Âşığın değeri.

B170. Sevdügüm bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece / **Ḳadr-iʿāşıḳ** añlamaz nā-mihribāndur tāzece

ḳadr-i gül-i şüküfte [1] Açılmış gülün değeri.

Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven bilür / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden bilür / **Ḳadr-i gül-i şüküftei** murġ-ı çemen bilür

ḳadr ü ḥürmet [1] Değer ve saygı.

G431-2. Hem-ser olur isem seg-i kūyuñla her gice / Yanuñda **ḳadr ü ḥürmet** ise bu ḳadar yiter

ḳadr ü nev-rūz [1] Kadir gecesi ve nevruz.

G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer / **Ḳadr ü nev-rūzı** bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ

Ḳāf [18] *Ar.* Kaf dağı. Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkânsızlığına inanılan dağlar zinciri. Efsaneye göre Ye'cûc ile Me'cûc, Anka, cinler, şeytanlar bu dağın arkasındadır... Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın ve kâinatın sembolu olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır... (Pala, 1999: 222)

bk. ʿanḳā-yı Ḳāf, ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf, ʿazm-i Ḳāf eylemek, Ḳāf-ı istiġnā, Ḳāf-ı ḳanāʿat, Ḳāf-ı ḳurbet, kūh-ı Ḳāf

(Ḳāf [6], Ḳāfa [4], Ḳāfdan [1], Ḳāfı [1], Ḳāfına [1], Ḳāfını [2], Ḳāfınuñ [2], Ḳāfuñ [1])

G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül **ḳāf** aña / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña
G469-2. Bār-ı ġama ki **Ḳāf** taḥammül getürmedi / Buʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül **Ḳāf** aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi aña **Ḳāf**
G1684-7. Ger maḥabbet **Ḳāfını** gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāniʿol / Ḥırṣ ile olma mekesʿanḳā oluban **Ḳāfa** gel
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür pervāz ḳılʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ileʿanḳā oluban **Ḳāfa** gel
G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat **Ḳāfınuñ** ʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1793-1. Sāye ṣalsa ol hümā ger ben gedāya devletüm / ʿĀlemi **Ḳāfdan Ḳāfa** ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş ḳāniʿolmadum / Varup sīmurġ olup **Ḳāfa** ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanāʿat **Ḳāfınuñ** ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanāʿat **Ḳāfına** / Tā ki ülfet ṭutaʿanḳā gibi varup **Ḳāf** ile

G2613-2. C̄ife-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Menzil eyle gel ḳanāʿat **Ḳāfını** ʿanḳā gibi
G2645(a)-5. Ḳanāʿat gūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā **Ḳāfuñ** ʿanḳāsı
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Ḳaşdun olursa ḳanāʿat **Ḳāfı** ger ʿanḳā gibi
B1. Derd-i ʿışḳ kim eylemez bir dem taḥammül **ḳāf** aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inşāf aña

Ḳāf-ı istiġnā [5] Umursamazlık Kaf dağı.

G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / **Ḳāf-ı istiġnāda** biz ʿanḳā ile maḥremlerüz
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçü meges / **Ḳāf-ı istiġnāda** ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçün meges / **Ḳāf-ı istiġnāda** ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1794-4. C̄ife-i dünyāya māyil olmadum hemçün meges / **Ḳāf-ı istiġnāda** bu göñlümi ʿanḳā eyledüm
G2159-3. **Ḳāf-ı istiġnā** maḳāmum oldı çünʿanḳā gibi / Ṭuʿmesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālem bugün

Ḳāf-ı ḳanāʿat [3] Kanaat Kaf dağı

G2531-6. Ey Muḥibbī dün-himmet olma şehbāz olıver / Hem-ser ol **Ḳāf-ı ḳanāʿatda** varupʿanḳālara
G2705-1. Eyledüm **Ḳāf-ı ḳanāʿatda** mekānʿanḳā gibi / Bir cevāhir girdi bu elüme istiġnā gibi
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḥaris / Mesken it **Ḳāf-ı ḳanāʿat** kūhınıʿanḳā gibi

Ḳāf-ı ḳurbet [1] Yakınlık Kaf dağı

G2506-3. **Ḳāf-ı ḳurbet** bu göñül sīmurġına olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan giçmeye

ḳafa [9] *Ar.* İnsan başı, ser. (TDK, 2011: 1261)

(ḳafa [1], ḳafada [5], ḳafañı [1], ḳafasına [1], ḳafasından [1])

G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış **ḳafada** perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G797-2. Kemend ile ṭurur zülfi **ḳafada** / Dil alur ġamzesi olmış kemāndur
G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi **ḳafada** dürdi perçemler
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle **ḳafa** görsin nigārısın kimüñ
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz girilmeye / Beñzer **ḳafañı** beñzedi dündāre perçemüñ
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış **ḳafada** yaña ṭutmışdur kemīn
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi perçemin aldı **ḳafasına**
G2704-3. Ṣaçuña beñzerem dimiş benefşe / **Ḳafasından** ne ṭañ çıḳsa dehānı
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa **ḳafada** perçemi ḥāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı

ḳafes [9] *Far.* Tel veya demir çubuktan yahut tahta pervazlarından mamul mahfaza ki rüyete ve havanın işlemesine mani olmaksızın hasr u habse alet olur. (Ş. Sami, 2010: 562) *bk. giriftār-ı ḳafes, müşebbek ḳafes*

(ḳafes [6], ḳafesde [1], ḳafesdür [1], ḳafesüñ [1])

G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür **ḳafes** / Ṣormazʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ buʿālem bir **ḳafes** / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben yārsuz / Gözineʿālem **ḳafesdür** bülbülün gülzārsuz
G1221-1. Dūr olalı gül yüzüñden gülmedüm bir nefes / Eylerem feryād u zārı hemçü bülbüldür **ḳafes**
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen **ḳafes**
G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider şınsa **ḳafes**
G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çāḳde ḳılmaz ḳarār / Murġ pervāze gelür ṭurmaz uşancaḳ **ḳafes**
G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı bozuldı **ḳafesüñ**
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir **ḳafesde** zāġ ile

ḳāfile [2] *Ar.* Birlikte seyrüsefer eden atlılar takımı, kervan. (Ş. Sami, 2010: 562) *bk. ḳāfile-i ʿışḳ*

(ḳāfile [1], ḳāfilesin [1])

G1074-3. **Ḳāfile** ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G2689-3. Dil **ḳāfilesin** rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden berü ol çeşm-i ḫırāmı

ḳāfile-i ʿışḳ [2] Aşk kafilesi.

G1663-2. Başdun çü ḳadem **ḳāfile-i ʿışḳa** sen āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol gel
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu **ḳāfile-i ʿışḳa** fiġānum çü ceresdür

ḳāfile-sālār [1] Reis-i kâfile. (M. Nâcî, 2009: 306)

G2543-3. ʿIşḳınuñ **ḳāfile-sālārı** olaldan bu göñül / Beñzedi āh u efġānı yanınca cerese

kāfir [70] *Ar.* Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan. Ancak kelime, divân şiirinde müslüman olmayanlar hakkında kullanılmıştır. Mü'min'in zıddıdır. Kâfir kelimesinin kara renk ile alakası vardır. Bu yüzden esmer hintliler ile sevgilinin saçı, beni vs. unsurlar kâfirlikle suçlanır. (Pala, 1999: 222)

bk. çeşm-i kāfir, ḫaṭ-ı kāfir, kāfir-i bed-mest, kāfir-i ʿışḳ, kāfir-i fettān, kāfir-i siyeh-rū, raḳīb-i kāfir, zülf-i kāfir

(kāfir [42], kāfirdür [9], kāfirdürür [1], kāfire [3], kāfirem [4], kāfiri [8], kāfirleri [2], kāfirüñ [1])

G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı **kāfir** ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi
G16-2. Āhum ile seyl-i eşküm göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün **kāfiri** bünyāddur dirler baña
G35-2. Hey ne **kāfirdür** gelür īmāna şanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem **kāfiri** bī-dīn şalup
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / **Kāfir** degülseñ eyle ol miskīne merḥamet
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḥālüme müslim didi **kāfir** elġıyāş
G278-3. **Kāfir** ḫaṭını görince islāma ḳaṣd ider / Ḫāżırlanur ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / **Kāfirem** zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı kim ala **kāfir** müselmānden ḫarāc
G333-3. La l-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / **Kāfirem** ger eyler isem bāde-i ḫamrāyı yād
G355-1. Aldı bir **kāfir** yine göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar meded
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir ṣanemi var / **Kāfirdür** eger zerrece göñlinde ġamı var
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / **Kāfirdür** eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa n'ola ol **kāfiri** miḥrābdur
G437-1. Zülfüñe **kāfir** dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol **kāfir** ṭutar
G468-2. Hey ne **kāfirdür** gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G487-2. Ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / **Kāfir** ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi ārıżında per ṭutar / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur **kāfir** ṭutar
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim ol **kāfir** ademüñ şeyṭānıdur
G615-4. Ḫaṭṭına **kāfir** dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin **kāfir** müselmān baġlanur
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne **kāfirdür** sitemden ṣanma ḳaṣdı ġayridür
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol **kāfir** giçer
G771-2. Zülf ile beñzer eli bir eyledi **kāfir** ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G792-4. Deyr-i ḥüsninde ḳaşı peyvestesi ol **kāfirüñ** / Cānib-i şarḳa baḳar ṣan **kāfiri** miḥrābdur
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi **kāfir** çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu **kāfire** duʿā-yı nūrdur
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña ol **kāfir** degül midür
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān baġlanur / Didi **kāfir** destine girse müselmān baġlanur
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi **kāfir** ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum **kāfir** daḫi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol sīm-beden / Çeşmi **kāfirdür** iderse n'ola zünnāre heves
G1365-1. Ḫālümi ʿarż itmedi dildāra zülf / Raḥmi kem **kāfirdürür** ol ḳare zülf
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be **kāfir** işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1410-4. Göz göre ḫaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne **kāfirdür** meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb zāġ u zaġandur müdde ī / Nār-ı hicrānuñla ol **kāfirleri** odlara yaḳ
G1484-3. Disem ben çeşmüñe **kāfir** ʿaceb mi / İdüpdür biline zünnāre zülfüñ
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine **kāfir** ṣaçuñ / Kesüben zünnārını anı müselmān eyledüñ
G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür gösterüp **kāfir** ḫaṭuñ / Zülfüñi dām eyleyüp ṣayd-ı müselmān eyledüñ
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña **kāfir** gibidür / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / Dostum ol **kāfiri** beñzer müselmān eyledüñ
G1697-2. **Kāfiri** bünyādıdur dilde esās-ı ʿışḳumuñ / Anuñ içün seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel
G1711-4. **Kāfir** idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi nār-ı cehimi didiler aʿrāfa gel
G1892-3. Ne ġam **kāfir** gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet ḳala yiter baña dīnüm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ **kāfir** daḫi / Öldürürsin bārī bildür ṣuçın ey merdüm benüm
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd **kāfir** leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma **kāfir** ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / **Kāfirem** ger bir ḳadeḥ içsem mey-i şahbāyı ben
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā içinde māhir / **Kāfir** mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına **kāfir** müselmānlar anuñ dirler emīn
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı ḳo / **Kāfir** olmaz mı ʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen

G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḥālüñe **kāfir** dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi **kāfiri** miḥrābda
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine / Bende çekmiş luʿb ile göñlümi ol **kāfir** yine
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür **kāfiri** kim girdi cennet bāġına
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider mi **kāfir** olmasa ḫarāb-ı Kaʿbeye
G2518-4. Ger naṣīb ola içem laʾl-i lebüñ cürʿasını / **Kāfirem** ger heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki **kāfir** ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab **kāfire**
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāredür / Çeşmi **kāfirdür** baḳar mı hīç müselmān üstine
G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice **kāfir** dimeyem / Göz göre ṭapa öñinde būt-i simini ola
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi **kāfir** ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḥsāruña / Bir yana **kāfir** ḫaṭuñ şeb-ḫuñ iderʿasker gibi
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / **Kāfir** gibi gör ḫāç ile zünnāre ṭapındı
G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem enbiyānuñ serveri / Dīne getürdüñ niceʿīsyān iden **kāfirleri**
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be **kāfir** / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi **kāfirdür** bugün / Raḥmi yoḳdur ḫālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
Mh13-6. Dīni ayru **kāfire** de virmesün ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

kāfir-i bed-mest [4] Sarhoş kâfir.

G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse dostlar olmazʿaceb / **Kāfir-i bed-mest** olanuñ meyli dāim ḳanedür
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre gel ol **kāfir-i bed-mestüñe** ḥaydi
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / **Kāfir-i bed-mestüñ** olur dāim işi kibr ü kīn
Mr7-9. Çünki müslimdür gözi niçün ider yaġma-yı din / **Kāfir-i bed-mestüñ** olur dāim işi ḳabr ü kīn

kāfir-i ʿışḳ [1] Aşk kâfiri.

G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı görüp ey muġbeçe / Baġlamazsam **kāfir-i ʿışḳam** bile zünnāruñı

kāfir-i fettān [1] Fitneci kâfir.

G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil dü-çeşmi **kāfir-i fettān**

kāfir-i siyeh-rū [1] Siyah yüzlü kâfir.

D41-2. N'eyler ruḫuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol küffāre ḫāne virme

kāfiristān [3] Küffar memleketi.

(kāfiristān [1], kāfiristāna [2])

G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan idüp hücūm / ʿĀrıżuñ dīn şehri iken **kāfiristān** eyledüñ
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını **kāfiristāna** yüzin īmāna ṭapşırdum
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil baġladum cāndan / Anuñ içün dem-be-dem ḳaṣdum olupdur **kāfiristāna**

kāfirlik [3] Küfür, şirk, ulûhiyyet ve vahdaniyeti inkâr. (Ş. Sami, 2010: 564)

(kāfirligi [1], kāfirligin [1], kāfirlik [1])

G285-1. Küfr-i zülfüñi gider **kāfirlik** itme gözüñ aç / Kaʿbedür kūyun revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G931-4. Ḳosun **kāfirligin** ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḥūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun ṣāhımuz vardur
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ **kāfirligi** çoḳ / Ben anuñ görmedüm ḳatlini Pecde

Ḳāf-tā-be-Ḳāf [1] Kaf dağından Kaf dağına kadar.

G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa eger **Ḳāf-tā-be-Ḳāf** / Nā-merd ola yüz çeviren göricek meşāf

kāfūr [1] *Ar.* Çin ve Hindistan'da yetişen kâfûr ağacından elde edilen ak, yarı saydam, kolaylıkla dağılabilen ve hekimlikte kullanılan güzel kokulu maddedir. (Zülfe, 2011: 110) *bk. şem-i kāfūr*

G2327-4. Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña didi nice kez / ʿĀrıżun remz ile dirʿanberi **kāfūr** eyle

ḳaġan arslān [3] Kızmış, kükremiş, çok öfkeli aslan/kaplan. (TS, 2009: 2160)

bk. ḳaḳan arslān

G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir **ḳaġan arslānıdur**
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla **ḳaġan arslān** iken / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi āhūlar mıdur
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi ṣaḳın kūyuñda bir görme / **Ḳaġan arslāna** beñzetmek olur mı gürbe vü mūşı

kāġıd [7] *Far.* Yazı yazmak ve kitap basmak ve bir şey sarmak gibi işlerde müstamel pamuk vesaireden mamul varaka, kırtâs. (Ş. Sami, 2010: 564) *bk. kāġıẕ*

(kāġıd [4], kāġıda [2], kaġıdla [1])

G1549-3. Sırrumı **kāġıda** yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿola başı iki dillü ḳalemüñ
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde **kāġıdla** ḳalem hem
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister derd ḥālin / Yana **kāġıd** düşe āteş ḳalemden
G2168-2. Elümde ṭutuşup **kāġıd** yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı **kāġıd** olur eşk ile gülgūn
G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm ben **kāġıda** / Ṣaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfıḳdur diyü
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki **kāġıd** elümde bir ḳalem ḳaldı

kāġıẕ [8] *bk. kāġıd*

(kāġıẕ [7], kāġıẕa [1])

G360-1. Derd-i dil ḥālini alsam ele yazmaḳ **kāġıẕ** / Ḳanlu yaşumdan o dem sürḫe döner aḳ **kāġıẕ**
G360-2. ʿIşḳ ṭūmārına cān riştesini baġla gönül / Yār eline düşe bir gün ola varmaḳ **kāġıẕ**
G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḥalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle mürekkeb ola yapraḳ **kāġıẕ**
G360-4. Hecr elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ **kāġıẕ**
G360-5. Bu Muḥibbī yazup ʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ **kāġıẕ**
G430-5. Tuḥfe iletür şi ʿr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına **kāġıẕ** ile şeker ṣunar
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele ḳalem / Evvel ḥurūfı **kāġıẕa** yazdum görindi ġam

kāh [9] *Far.* Saman, tebn. (Ş. Sami, 2010: 565)

bk. beste-i kāh u ʿalaf, kāh-ı cism, per-i kāh

(kāh [5], kāha [3], kāhdan [1], kāhıyam [1])

G648-5. **Kāha** dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G999-5. **Kāh** idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / Ṣonra bildüm bād-ı āhumdan anı bir **kāh** imiş
G1641-5. **Kāha** dönmişdür ża ʿīf oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1859-6. Ey Muḥibbī āhun ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam içre miḫnet **kāhıyam**
G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ kūh-ı tenüm **kāh** eyledi / Ḫusrevā ben çekdügümi çekmemişdür kūh-ken
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler **kāhdan** / Ṭaġılur dil ḫırmeni bu rūzgār-ı āhdan
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ **kāh** ile
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / Tenüm bir **kāha** dönmişdür ol da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı

kāh-ı cism [1] Çöp (gibi) beden.

G2051-2. **Kāh-ı cismüm** mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / Kūh-ı ġam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ḥazen

kāḫ [1] *Far.* Saray, köşk, konak. (Steingass, 1892: 1000)

G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan **kāḫlar**

ḳahr [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 565)

bk. cevr ü ḳahr u miḫnet, ḳahr eylemek, ḳahr-ı aġyār, ḳahr-ı ʿazīm, ḳahr-ı ḥabīb, ḳahr-ı ʿitāb, ḳahr u luṭf, ḳahr u sitem, luṭf u ḳahr, mihr ü ḳahr, zecr ü ḳahr

(ḳahr [3], ḳahre [2], ḳahrı [2], ḳahrını [1], ḳahruñ [2], ḳahruñı [1])

1. Zorlama, zorla bir iş yaptırma, cebir, icbar.

G36-3. **Ḳahr** ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña

2. Galip gelip batırma, mahıv ve helâk etme, tedmîr ve tenkil.

G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil çoḳ raḳībüñ **ḳahrını** / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḥācıdur

3. Bir mahrumiyet ve mağduriyetten dolayı kendini yiyecek surette keder etme, böyle bir keder ve infialden müteessir olma, keder içine işleme.

G693-5. Eger cevr ü eger **ḳahr** ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G737-1. Yār ġāyib līk **ḳahrı** rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G1325-3. Çünki baña mihrüñ yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek **ḳahruñ** cānā dil ü cāndan ḥaẓẓ
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā **ḳahrı** ḫoş görmek gerek
G1868-4. Gerçi kim **ḳahruñ** ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm

G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp **ḳahruñı** ḳıl bārī nihān
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın **ḳahre**
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki senüñ / Luṭfa şād olma melūl hem **ḳahre**
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı **ḳahr** ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

ḳahr eylemek [1] Ezmek, perişan etmek. (TDK, 2011: 1268)

G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / **Eyleye** anı Ḫudā **ḳahr** ile çün ḳavm-ı Şemūd

ḳahr-ı aġyār [1] Başkalarının kahrı.

G1130-5. ʿĀşıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod **ḳahr-ı aġyār** isterüz

ḳahr-ı ʿazīm [1] Büyük kahır

G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḥālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür **ḳahr-ı ʿazīm**

ḳahr-ı ḥabīb [1] Sevgilinin kahrı.

G556-3. Bir yaña cevr-i raḳīb ü bir yaña **ḳahr-ı ḥabīb** / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı ʿışḳ ehlidür āvāreler

ḳahr-ı ʿītāb [1] Azarlamanın derin üzüntüsü.

G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān **ḳahr-ı ʿītāb** ister göñül

ḳahr u luṭf [1] Sıkıntı ve iyilik. *bk. luṭf u ḳahr*

G1979-5. **Ḳahr u luṭfın** bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

ḳahr u sitem [4] Derin üzüntü ve kırgınlık.

G69-2. Cevr ü cefā **ḳahr u sitem** mihr ü vefā cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın baña
G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet **ḳahr u sitem** / Her ne kim gökden inerse yir gibi ḥazm eyle yut
G1722-1. Baña cevr ü cefā **ḳahr u sitem** ḳıl / Dimem mihr ü vefā luṭf u kerem ḳıl
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi **ḳahr u sitem** bir kes ben andan görmişem

Ḳahramān [3] *Far.* İran mitolojisinde adı geçer. Pişdâdiyân sülalesinden Tahmurs'un oğlu imiş. Devler tarafından küçükken kaçırılıp onlar arasında büyümüştür. ...bir çok kişiyi öldürmüş. Rüstem'e yenilmiş. "Katil" lakabıyla anılırmış. (Pala, 1999: 226)

G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol **Ḳahramān** ḫançer
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳatʿaceb mi çün başar ḥayret / Ḳıyaṭutsa naẕar ḳılsa baña ol **Ḳahramān** gözler
G822-6. Ḳaçan ol **Ḳahramān** gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm ol bī-emān gözler

ḳā ʿide [1] *Ar.* Usul, nizam, yol. (Ş. Sami, 2010: 566)

G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā **ḳā ʿidesi** / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ

ḳā'il [1] *Ar.* Razı, rıza veren. (Ş. Sami, 2010: 566) *bk. ḳā'il eylemek*

G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete **ḳā'il** degül dīdārsuz

ḳā'il eylemek [1] Razı etmek.

G1482-4. Ḫüsnine maġrūr olmışdı ezelden māhtāb / Berḳi ʿüñ keşf eyleyüben anı **ḳā'il eyledüñ**

ḳaḳımaḳ [2] *T.* (TS, 2009: 2166-2170)

(ḳaḳır [1], ḳaḳıyup [1])

1. Azarlamak, tekdir etmek.

G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / Aña ḥabīb eger **ḳaḳıyup** itmeye cevāb

2. Öfkelenmek, kızmak.

G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey dil yine oḫşar / Efendi olan **ḳaḳır** u oḫşar gülesine

ḳaḳan arslān [2] *bk. ḳaġan arslān*

G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı **ḳaḳan arslāna** beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
B3. Pişe-i ʿışḳa ten-i zūrla **ḳaḳan arslān** gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi āhū saña

ḳaḳnūs [3] *Far.* Cesim bir tayr-ı mevhûm ki güya gagası birçok delikli olup rüzgâr estikçe bunlardan birtakım elhân çıkarırmış. Hakkında bu kabilden birçok hurâfât menkuldür. (Ş. Sami, 2010: 568) *bk. naġme-i ḳaḳnūs*

(ḳaḳnūs [2], kaḳnūsına [1])

G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide **ḳaḳnūs** aña
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile yanup nite kül oldı **ḳaḳnūs**
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ **kaḳnūsına**

ḳaḳum ü sincāb [1] Gelincik ve sincap kürkü.

G2260-3. Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm / Fāriġam tāc u ḳabā vü **ḳaḳum ü sincābdan**

kākül [65] *Far.* Saç, zülüf, yüzün iki yanına sarkan saç. (Ş. Sami, 2010: 568)

bk. hevā-yı kākül, kākül-i cānāne, kākül-i dilber, kākül-i dildār, kākül-i ḫoş-bū, kākül-i miskīn, kākül-i müşkīn, kākül-i müşkīn-kemend, zülf ü ḫaṭṭ ü kākül

(kākül [18], kāküldür [3], kāküle [1], kāküli [2], kākülin [2], kākülinde [1], kākülinden [3], kāküline [2], kākülini [2], kāküller [1], kākülleri [1], kāküllerin [5], kākülüñ [17], kākülüñden [3], kākülüñdür [1], kākülüñe [2], kākülünüñ [1])

G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāşıḳa dām-ı belādur **kākülüñ** / Yoḫsa ḥüsnüñ gencini bekler olupdur ejdihā
G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol **kākül** baña
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan zülf ile **kāküldür** baña
G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / **Kākülüñ** müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / Ḫaṭ cüdā **kākül** cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G89-5. **Kāküline** kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-i ʿanberdür baña
G294-2. Göñlümi şeydā ḳılupdur şol müselsel **kākülüñ** / Bu delü göñlüme siz zencīrle itmeñ ʿilāc
G385-3. Serv-ḳadduñe eger ʿāşıḳ degülse **kākülüñ** / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an şarmaşur
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol **kākül** giçer
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm **kākülleri** / Ḳurtulımaz cān u dil baġladı zülfi tār tār
G486-2. Ṣalınan iki ṭarafdan dilberüñ **kākül** degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın gezdürür
G571-3. Bend içinde ḫālümi ṣor zülfüñüñ zencīrine / Ḫabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür **kākül** ne dir
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına **kāküllerin** / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḫāb üstindedür
G579-3. Ruḫında **kākülin** görseñ ḫazer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ şayduña düzülmüş nice yirden o çenberdür
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende baña zencīr **kāküldür**
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki zülfi iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir aña **kāküldür**
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ mıdur / **Kākülüñe** kim ki bend oldı belāsı yoḳ mıdur
G821-1. Beni āşüfte ḳılan sünbülüñdür / Beni āvāre ḳılan **kākülüñdür**
G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿuşşāḳa ol cefā-cū / Boynıda görinenler **kākül** degül günehdür
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz **kākülüñ** gibi / Çünki başuña ol da belā-her-belā olur
G884-2. ʿAceb olmış görüp ʿanber şaçın müşk / Bu ne zülf bu ne **kākül** ü ne mūdur
G977-2. Göre ve'l-leyl diye **kāküline** / Baḳsa yüzine ve'ḍ-ḍuhā görinür
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i **kāküller**
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluban şādān olup **kākül** güler
G1162-1. İtdi ol zülf-i muʿanber **kākülin** zencīrümüz / Ġam yimek dīvāneler oldı bizüm tedbīrümüz
G1168-2. Giderme zülfüñi gel gül yüzüñden / Kim ola diye kim **kākül** gerekmez
G1260-3. Berk-i gül üzre yine **kāküllerin** cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze defter baġlamış
G1266-2. Muʿaṭṭar zülfine yārüñ n'ola baġlansa cān u dil / Muʿanber **kāküli** mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa **kākülüñ** boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1442-4. **Kākülini** dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen **kākül** degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1497-4. **Kākülinden** cemʿidüp bī-dilleri ḫabs itmege / Nāzikāne ġabġabından ḳazduġı çāhı görüñ
G1516-2. **Kākülüñe** şāne urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / Nice diller ḫānesin ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa **kākülüñden** aña çün dām eyledüñ
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / Sünbüli sevdālara düşürdi cānā **kākülüñ**
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel ol müselsel **kākülüñ**
G1617-1. Ṭolu sevdā ile başumda hevādur **kākülüñ** / Ḫalḳa ḫalḳa boynuma bend-i belādur **kākülüñ**
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm ʿanber mi yā misk-i Ḫıtādur **kākülüñ**
G1617-3. Diller alup her ṭarafʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur **kākülüñ**
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur **kākülüñ**
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek anı zencīre derdine devādur **kākülüñ**
G1655-6. Dil-i dīvānei żabṭ idemezler / Meger zencīr ola boynuma **kākül**

G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür **kākül** degül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaşd itdi kemend alup ele **kākül**
G1900-1. **Kākülüñden** dem mi vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ **kākülinden** hem
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün bu ḥalḳa ḥalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından **kākülinden** hem
G2078-3. Ṭaġıdup **kāküllerin** göñlüm perīşān eyledi / Ḳomadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm beḥamdullah **kākül** ṣoḥbetin
G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül midür ya **kākül** yā zülf-i ʿanber-efşān
G2157-2. **Kākülinde** baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh meded **kākül** diyen gülpūşdan
G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh yā āfitāb-ı tābān / **Kākül** midür yāḫūd zülf yā sünbül-i perīşān
G2308-1. Nice sünbül nice **kākül** nice gīsūdur bu / Nice ʿāşıḳları dīvāne ḳılan budur bu
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / **Kākülüñ** zencīrine gel ol delüyi baġlaya
G2413-2. **Kāküli** sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2554-1. Yār itse **kākülini** ḳaçan başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña nigāh
G2632-1. Genc-i ḥüsne **kākülüñ** olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem üstinde anuñ ḥāli degül bekler gibi
G2638-5. Baġlanduñise **kāküle** incinme mīr yā / Bende itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti
G2686-2. İstemez bir ḳılı şınduġını dil **kākülünüñ** / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller ḥalḥal gibi / Şalınur iki ṭaraf **kāküllerin** sünbül gibi
Mr7-7. **Kākülüñden** her seḥer ḫāṭır perīşān eylerüz / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz
Tb1-13. Ḫākipāyuña senüñ cānlar nişār olmışdur / **Kākülüñ** iki ṭarafdan iki mār olmışdur
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan **kāküllerin** eyler girih / Şan giyer ol sīm-ten üstine zirih

kākül-i cānāne [1] Sevgilinin kâkülü. *bk. kākül-i dilber, kākül-i dildār*

G2114-1. Yüri dīvāne göñül **kākül-i cānāne** degin / Yüri pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāne degin

kākül-i dilber [2] *bk. kākül-i cānāne, kākül-i dildār*

G1205-1. **Kākül-i dilber** kemendi elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki meydāndur henüz
Mr26-9. **Kākül-i dilber** gibi bu dil perīşān olmada / Kendü ḥāline Muḥibbī gibi ḥayrān olmada

kākül-i dildār [1] *bk. kākül-i cānāne, kākül-i dilber*

G2460-8. Gülzāra varup göñli Muḥibbī'nüñ açıldı / Beñzedügiçün **kākül-i dildāra** benefşe

kākül-i ḫoş-bū [1] Hoş kokulu kâkül.

G738-1. Dili āvāre ḳılan **kākül-i ḫoş-būyuñdur** / Cānı vīrāne iden şemʿ gibi rūyuñdur

kākül-i miskīn [8] Misk sürülmüş kâkül. *bk. kākül-i müşkīn*

G221-1. Gül yüzine ḳodı ʿanber-kākül-i miskīn dost / Eylemiş kendüyi çenber **kākül-i miskīn** dost
G221-2. Bir siyāh hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al ile gül dermek ister **kākül-i miskīn** dost
G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler **kākül-i miskīn** dost
G221-4. Āteş-i ruḫsārı içinde vaṭan ṭutmış yine / Ṣanasın olmış semender **kākül-i miskīn** dost
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser **kākül-i miskīn** dost
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḥayrān oluram / Bilmezem kim baña n'eyler **kākül-i miskīn** dost
G221-7. Bir nefes yoḳdur Muḥibbī zār u ḥayrān olmaya / Eyledi ḫālin mükedder **kākül-i miskīn** dost
G743-5. Ey Muḥibbī kim ḫalāṣ eyler dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan ol **kākül-i miskīndür**

kākül-i müşkīn [3] *bk. kākül-i miskīn*

G449-1. Her ḳaçan fikrimüz ol **kākül-i müşkīne** gelür / Elem ü derd ü belā bu dil-i miskīne gelür
G1348-4. **Kākül-i müşkīn** midür başundaki cānā didüm / Didi öyle görinür dūd ise bālā-yı çerāġ
G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı key perīşān olmışam / **Kākül-i müşkīnüñi** yiter perīşān eyle gel

kākül-i müşkīn-kemend [1] Sevgilinin misk kokulu kâkülü.

G357-1. Dostum boynuñda n'eyler **kākül-i müşkīn-kemend** / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend

ḳāl eylemek/itmek [6] Aritmaḳ, müsáffā etmek, sāfī etmek, pāk etmek, ḳarışıḳsız etmek, ıḫlās etmek...(Tulum, 2011: 1085)

G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı **ḳāl ider**
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice **ḳāl eyledi** sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G1531-5. Işḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān içinde anı sen **ḳāl eyledüñ**
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi **ḳāl eyledüñ**
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi **ḳāl eyledüm**
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / **Ḳāl idüp** ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni

ḳāl olmaḳ [11] Arınmak, katışıksız olmak, saf hâle gelmek.

G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer gibi çün **ḳāl olur**
G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede **ḳāl olmayınca** sīm ü zer bulmaz ʿıyār
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan oldur ʿāşıḳ / Ḳıymeti artuḳ olur **ḳāl olıcaḳ** altunuñ
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi dāl / Būte-i ġamda eridüp **olmışam** zer gibi **ḳāl**
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam pūtesinde **ḳāl olam**
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde **ḳāl olam**
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi **ḳāl olmayam** / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi **ḳāl olmışam** pāk olmışam
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi **ḳāl olmayam** / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice **ḳāl olduġını** / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden ṣor sen
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben **ḳāl olayın** bir zamān

ḳāle gelmek [1] Arıtmak, arındırmak.

G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliṣ olmaz zer ḳaçan kim **gelmeye ḳāle**

ḳalʿa [1] *Ar.* Hisarın büyüğü, hısn. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 196)

bk. ḳalʿa-i derd ü firāḳ

G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan atsam pertāb / Feṭḥ idem gibi gelür **ḳalʿasını** gerdūnuñ

ḳalʿa-i derd ü firāḳ [1] Dert ve hüzün kalesi.

Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / **Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ** neʿaceb bünyādı var

ḳalb [69] *Ar.* Yürek. // Merkez-i hissiyyât ve infi'âlât olan gönül, fu'âd, dil. (Ş. Sami, 2010: 575)

bk. āyīne-i ḳalb, ḥişār-ı ḳalb, ḥużūr-ı ḳalb, ḳalbine girmek, ḳalb-i aʿdā, ḳalb-i ḥāsin, ḳalb-i ḫaste, ḳalb-i maḥzūn, ḳalb-i mecrūḥ, ḳalb-i Muḥibbī, ḳalb-i ṣāf, ḳalb-i sipihr, ḳalb-i şikeste, ḳalb-i ʿuṣṣāḳ, ḳalb-i virān, mir'āt-ı ḳalb, ṣafā-yı ḳalb, şīşe-i ḳalb, zücāce-i ḳalb

(ḳalbe [5], ḳalbi [14], ḳalbin [1], ḳalbinde [7], ḳalbine [8], ḳalbini [5], ḳalbinüñ [1], ḳalbüm [4], ḳalbümde [5], ḳalbümi [2], ḳalbüñ [10], ḳalbüñde [1], ḳalbüñe [3], ḳalbüñi [3])

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / Ṣāf olup **ḳalbi** anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışı
G73-3. Ṣu gibi ṣāf eyle **ḳalbüñ** yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında ṣaḳın eyleme çün ü çirā
G106-1. Hīç eṣer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi **ḳalbi** Allāhum saña
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm **ḳalbüñ** şehā yoḫsa ḥadīd
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī **ḳalbüñ** / Zer gibi ḫāliṣ olan kendüzini pāke çıḳar
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula **ḳalbüñ** ṣafā / Jeng-i ġam yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G524-3. Aña te'ṣir ḳılmaz āh u eşküm / Anuñçün didiler **ḳalbine** mermer
G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ pür-fiten giçer / **Ḳalbüñ** zücācesini deler tīr-zen giçer
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā ki **ḳalbi** anlaruñ mermer midür
G603-6. Yiridür **ḳalbine** āhen dir isem / Ki zīrā eylemez āhum aña kār
G655-2. Ṣürāḥī ḳılġılın kim itmeye güş / Anuñ sāġar gibi **ḳalbi** tehīdür
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan **ḳalbini** mermer gösterür
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula **ḳalbüñ** ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā **ḳalbümi** revzen ḳılur
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / **Ḳalbine** yārüñ eṣer itmez ʿaceb mermer midür
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürür ile ide te'ṣir / Egerçi **ḳalbi** dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G828-4. Āh ile ṣanma göñül yaşını te'ṣir ḳıla / **Ḳalbi** āhendür anuñ ṣanma ki ol kār eyler
G869-4. **Ḳalbine** āhum eṣer ḳılmaz benüm / Seng-i ḫārādur yāḫūd pūlāddur
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire **ḳalbe** cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G998-1. Cevr iden baña ol ṣūḫ mıdur / **Ḳalbüm** içre velī ki rūḥ mıdur
G1034-3. Yaṣum te'ṣir itmez āhum ile / ʿAceb āhen midür **ḳalbi** ya mermer
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaṣum benüm ḳılmaz eṣer / Ṣöyle beñzer **ḳalbi** yārüñ seng yā pūlāddur
G1056-4. Yāreʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç te'ṣir eylemez **ḳalbin** meger mermer ṭutar
G1141-5. Eksük itme göz yaşını **ḳalbi** mermerse daḥi / Bir zamān ile Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür **ḳalbe** ṣafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1181-5. Bilmedüm **ḳalbi** Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün riyā / **Ḳalbe** te'ṣir eylemez ancaḳ virür başa ṣudāʿ
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle anuñla **ḳalbi** ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G1509-4. Gözlerüm yaşı eṣer itmedi yārüñ **ḳalbine** / Seng-i ḫārāda dilā olur mı te'ṣirüñ senüñ
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā bula **ḳalbüm** ṣafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1581-4. Deyre vardum **ḳalbümi** ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk

G1619-4. Yaşum āhum neden te’şir ḳılmaz / ʿAceb **ḳalbi** anuñ āhen mi yā seng
G1747-3. Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde **ḳalbini** meyle dükkān-ı laʿl
G1760-4. Hīç te’şir ide mi yaşum ile āhum aña / **Ḳalbine** yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1777-2. Āhum ile göz yaşı **ḳalbüñe** te’şir eylemez / Ḳatı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / Çün virür **ḳalbe** ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / **Ḳalbüñe** ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā **ḳalbüm** mey-i engūrdan
G2043-2. Āyīne gibi **ḳalbini** kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler **ḳalbini** anuñ didiler ḳatı mermerden
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan / **Ḳalbi** anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan **ḳalbüñi** eyle tehi / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2120-1. Rüstemāne yāyını almış o çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr’atsa lā-büd **ḳalbini** eyler şiken
G2146-4. Ḫūblar eşkālini **ḳalbümde** taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar ṣanur beni teb-ḫāneyin
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm **ḳalbümde** cā gerçek misin
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel **ḳalbüñi** mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini dūr eyle
G2466-3. Āhen diyen **ḳalbine** yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā aña kār ide
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice **ḳalbüñi** ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin dem deme
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp **ḳalbüñ** ṣarāb-ı ʿışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr ʿāleme
G2621-1. Būse-i laʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da **ḳalbümde** benüm dīnüm gibi
G2710-3. Eṣer itmez yaşum **ḳalbine** yārüñ / ʿAceb āhen mi bilsem yā firengi
G2710-4. Ṣarāb-ı ʿışḳı nūş it ḳoma elden / Gidere ḳomaya **ḳalbüñde** jengi
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān **ḳalbümde** yir itdi
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum yāre te’şir eylemez / Seng-i ḫārādan ḳatıdur **ḳalbinüñ** mermerleri
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler iseñ ola **ḳalbüñ** ṣāfī / Ḳoma elden ḳoma bir laḫẓa ṣarāb-ı ṣāfı
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya **ḳalbinde** reng / Gülşen içre mey içüp güş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḥālüme ṣan **ḳalbi** mermerdür bugün
Mr16-5. Bilmezem **ḳalbüñ** şehā mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eṣer
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola **ḳalbüñ** bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm **ḳalbümde** var idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldı ʿiyān
Mr26-6. Ṣāf idi **ḳalbüm** benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun ālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye **ḳalbinde** īmān olmayan / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma ṣaḳın **ḳalbinde** kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ālem kīn ile bir yirde dīn
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki miḥnet nişānıdur / Geldükce **ḳalbe** belki maḥabbet nişānıdur
D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir’āt-ı ḳalbüñ / Ṣarāb iç ḳalmaya **ḳalbinde** tā reng
D46-2. Bulmasun ye’cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ **ḳalbüñe** / Baġla tevḥīd ile anı sedd-i İskender gibi

ḳalbine girmek [1] Sevgisini kazanmak. (TDK, 2011: 1285)

G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin **ḳalbine girmek** / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden

ḳalb-i aʿdā [1] Düşman kalbi.

G1388-7. **Ḳalb-i aʿdāyı** Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / Faẕl-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ

ḳalb-i ḥāsin [1] Kuvvetli, sağlam kalp.

G1892-1. Uyaldan yāre bu **ḳalb-i ḥāşinüm** / Görinür yir yir āh-ı āteşüm

ḳalb-i ḫaste [1] Hasta kalp.

G1985-2. Eyler bu **ḳalb-i ḫaste** temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī ḥālümi gör rence ḳıl ḳadem

ḳalb-i maḥzūn [1] Hüzünlü kalp.

G268-1. İdebilmez hīç kes bu **ḳalb-i maḥzūn** ile baḫş / Nitekim mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile baḫş

ḳalb-i mecrūḥ [1] Yaralı kalp.

G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla ser-gerdān u ḥayrān olmışam / Dostum bu **ḳalb-i mecrūḥumı** ābād eyle gel

ḳalb-i Muḥibbī [1] Muhibbi’nin kalbi.

G2726-6. Sāḳiyā şun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere **ḳalb-i Muḥibbī’de** olan her miḥeni

ḳalb-i ṣāf [1] Saf, temiz kalp.

B87. Zāhidā yüz yıl eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile tā ḳılmayınca **ḳalb-i ṣāf**

ḳalb-i sipihr [1] Engin kalp.

G784-1. Leblerüñ fikri nigārā ṣanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya bu **ḳalb-i sipihrümden** çıḳar

ḳalb-i şikeste [1] Kırık, kırılmış kalp.

B54. **Ḳalb-i şikeste** zülf-i siyāhuña bestedür / Bī-ḥadd cefālar eyleme göñül şikestedür

ḳalb-i ʿuşşāḳ [3] Âşıkların kalbi.

G632-3. Kirpügi şaflar dizüp durmaz dil alur perçemi / **Ḳalb-i ʿuşşāḳı** şıyup eyler savaş üç günde bir
G1388-1. Bağlansa çün biline nāz ile cānāne şadaḳ / **Ḳalb-i ʿuşşāḳı** ser-ā-ser ḳıla virāne şadaḳ
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / **Ḳalb-i ʿuşşāḳ** ile her laḥẓa savaş itmek neden

ḳalb-i virān [1] Yıkık kalp.

G138-3. Ehl-i diller nice yıllar aradılar ʿālemi / Genc-i ʿışḳı buldılar bu **ḳalb-i vīrānum** görüp

ḳalbura dönmek [1] Delik deşik olmak. (TDK, 2011: 1274)

G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi **ḳalbura döne** / Her ḳaçan kim ura el tīr ile peykāne şadaḳ

ḳaldurmaḳ [11] *T.* (TDK, 2011: 1274)

bk. ayaḳdan ḳaldurmaḳ, baş ḳaldurmaḳ, başını ḳaldurmamaḳ, el ḳaldurmaḳ, livā ḳaldurmaḳ

(ḳaldur [3], ḳaldurdı [1], ḳaldurdum [2], ḳaldurduñ [1], ḳaldurmadı [1], ḳaldurmaġa [1], ḳaldurup [2])

1. Bulunduğu yerden almak.

G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı **ḳaldurmadı** ḳatı yā giçer
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin **ḳaldur** ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G2539-4. Keremden ṭut elüm **ḳaldur** ayaḳdan düşmişem cānā / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2738-3. Ẕerre-veş **ḳaldur** nigārā bu ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / **Ḳaldurup** ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı

2. Yukarı doğru hareket ettirmek.

G1143-3. Kellesin **ḳaldurmaġa** yirden ʿadūnuñ her zamān / Ḳomaz elden nīzeler ḫāżır ṭutar her birimüz

3. Çekmek, taşımak.

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde **ḳaldurduñ** livā-yı ḫusrevi / Virdi ṭabluñ ser-te-ser ʿālemlere şıyt u şadā
G1561-5. Ey Muḥibbī **ḳaldurup** yine livā-yı āhumı / ʿĀleme rāyāt-ı ʿışḳı ser-bülend itsem gerek
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı **ḳaldurdum** / Belā şaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G1998-3. Dostlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin / Şāh-ı ġam **ḳaldurdı** āhdan ejdihā-peyker ʿālem
G2027-5. Livā-yı āhı **ḳaldurdum** Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum ben

ḳalem [23] *Ar.* Alelıtlak yazı yazan alet. (Ş. Sami, 2010: 571)

bk. defter ü ḳalem, levḥ ü ḳalem

(ḳalem [17], ḳalemden [2], ḳaleme [1], ḳalemle [2], ḳalemüñ [1])

G1069-2. Zeyn ider altun **ḳalemle** ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl **ḳalemle** māh-rūlar naḳşını / Naḳş idüp naḳşında ḳādirdür olup naḳḳāş göz
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur **ḳalem** / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿīlāc / Levḥ üzre yazdı anı **ḳalem** bī-devā imiş
G1463-4. Derd-i dil ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde **ḳalem** yandı kül oldı hem varaḳ
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü **ḳalem** / Kim ki yazmaḳ dileye vaṣfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭʿ ola başı iki dillü **ḳalemüñ**
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ **ḳalem** senüñ
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde kāġıdla **ḳalem** hem
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi **ḳalem**
G1846-3. Ḥaşre dek ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar **ḳalem**
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden şafḥaya od düşdi ṭutuşdı **ḳalem**
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa **ḳalem**
G1945-1. Derd-i dilümi yazmaġa aldum ele **ḳalem** / Evvel ḥurūfı kāġıẓa yazdum görindi ġam
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan **ḳalem**
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar **ḳalem**
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister derd ḥālin / Yana kāġıd düşe āteş **ḳalemden**
G2076-1. Kātib-i dil destine ala **ḳalemden** āletin / Dürlü maʿniler ẓuhūra getürür gör şanʿatın
G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan zer gibi **ḳalem** bugün
G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz **ḳaleme**
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir **ḳalem** ḳaldı
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel ʿāşıḳluġı çünkim **ḳalem** / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı **ḳalem** / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem

ḳalem-vār [1] Kalem gibi. *bk. ḳalem-veş*

G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭʿeyle anuñ başını tīġ ile **ḳalem-vār**

ḳalem-veş [1] *bk. ḳalem-vār*

G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle **ḳalem-veş** bend bend

ḳalender [10] *Far.* Yalın; yalnız, tek; sükûnet bulmuş, durulmuş, el etek çekmiş. (Steingass, 1892: 1176)

(ḳalender [8], ḳalenderem [1], ḳalenderi [1])

G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī **ḳalender** degül midür
G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña **ḳalender** gibi olmaḳ jende-pūş
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını / Bir **ḳalender** meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi ben bir **ḳalenderem**
G2125-2. Ṣanmañuz ṣūfi ya zāhid bir **ḳalender** meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın bir **ḳalender** ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2484-2. Giydi başına takyesini tāc-ı ṣadefden / ʿAzm itdi **ḳalender** gibi bāġlare benefşe
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına çü **ḳalender** / Girerse ʿaceb mi iki yapraġa benefşe
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh **ḳalender** eyleyüp ʿuryān ider göñlüm beni
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme vaşlın anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḫüsn ola sen bir **ḳalenderi**

ḳalenderlik [2] Kalender tarz ve hali, serserilik, lâubalilik, feylesofluk. (Ş. Sami, 2010: 572)

G1824-5. Muḥibbī ḫubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ / **Ḳalenderlik** budur ancaḳ olur ʿışḳ olsun abdālum
G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik yolın / Eylesün dilden tırāş ṭutsun **ḳalenderlik** yolın

ḳalīl [2] *Ar.* Az, miktar veya adedi çok olmayan, kesir zıddı, endek, kem noksan. (Ş. Sami, 2010: 573) *bk. ḳalīl ü keşir*

G1390-5. Dimezem baña **ḳalīl** eyle cefāñı yā keşīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ
G1687-4. Ḳapuña tuḥfe getürdüm cān ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi **ḳalīl**

ḳalīl ü keşir [1] Az ve çok.

G429-2. Mihrüñ endekdür cefāñuñ ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm bu **ḳalīl ü** ger **keşir**

ḳalḳabilmek [1] *T.* Kalkmaya gücü yetmek. (TDK, 2011: 1281)

G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde **ḳalḳabilem** tā ol ḳan ile

ḳalḳan [5] *T.* Eski muharebelerde ok ve kılıca karşı öne tutulup muhafazaya yarayan âlet-i tehâfuz ki envaı olup madenden veya gergedan ve fil derisinden yapılırdı, türs, micenne, hacfe, siper. (Ş. Sami, 2010: 574) *bk. ṭoḳuz ḳalḳan*

(ḳalḳan [3], ḳalḳana [1], ḳalḳanıdur [1])

G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi **ḳalḳan** aña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sīnesin **ḳalḳan** aña
G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ **ḳalḳanıdur**
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña **ḳalḳan** gül
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca anı **ḳalḳana** ṭapşırdum

ḳalḳmaḳ [4] *T.*

(ḳalḳa [1], ḳalḳan [1], ḳalḳar [1], ḳalḳdı [1])

1. Ayak üzere durmak vaziyetini almak, kıyam etmek. (Ş. Sami, 2010: 574)

G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler **ḳalḳar** ḳıyāmetdür şanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri bīdār eylemez
G2220-4. Ḳopdı şandılar ḳıyāmet **ḳalḳdı** yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde **ḳalḳa** bile tā ol ḳan ile

2. Uçmak, havalanmak. (TDK, 2011: 1283)

G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / Şabā eliyle **ḳalḳan** gerdüme baḳ

ḳallāş [5] *Ar.* Batakçı, derbeder, edepsiz, hilekâr. (Ş. Sami, 2010: 574)

bk. rind ü ḳallāş

(ḳallāş [2], ḳallāşa [2], ḳallāşlaruz [1])

G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri **ḳallāş** ola gör / Ḳanda bulursa cefā ṭīġini **ḳallāşa** çalar
G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī ʿışḳ ile gündüz / Bir oñmayası ġamzede **ḳallāşlaruz** biz
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / Şanmañ anuñ her işi **ḳallāşa** beñzemez
G2218-2. İrmek içün vaşlına ḫarc eyledüm cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur beni **ḳallāş** eyleyen

ḳalmaḳ [166] *T.* (TDK, 2011: 1283-1284)

bk. ʿāciz ḳalmaḳ, ara yirde ḳalmaḳ, ayaḳda ḳalmaḳ, baġlu ḳalmaḳ, bāḳi ḳalmaḳ, barmaġı aġzında ḳalmaḳ, bir deri bir üstüḫʿān ḳalmaḳ, çāresüz ḳalmaḳ, gözi uyḫuda ḳalmaḳ, gözi yollarda ḳalmaḳ, ḥayrān ḳalmaḳ, ḥayrān u vālih ḳalmaḳ, ḥayretde ḳalmaḳ, ḳaldı ki/kim, ḳāmetden ḳalmaḳ, māt ḳalmaḳ, ortada ḳalmaḳ, rāhda ḳalmaḳ, ramaḳ ḳalmaḳ, ṣaġ ḳalmaḳ, ṭaña ḳalmaḳ, üftāde ḳalmaḳ, yolda ḳalmaḳ

(ḳala [9], ḳaladur [1], ḳalalı [1], ḳalam [3], ḳalamaz [1], ḳalan [3], ḳalasın [3], ḳalaydı [1], ḳaldı [31], ḳaldılar [2], ḳalduḳ [1], ḳaldum [13], ḳalıcaḳ [1], ḳalısar [1], ḳalma [2], ḳalmaya [13], ḳalmış [6], ḳalmışam [8], ḳalmışamdur [1], ḳalsa [4], ḳalsaydı [1], ḳalsun [4], ḳaluban [1], ḳalup [4], ḳalupdur [2], ḳalur [28], ḳaluram [1], ḳalurdı [2], ḳalursa [3], ḳalursan [1], ḳalursın [1], ḳalmaz [13])

1. Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek.

G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam **ḳalupdur** pāy-ı der-gilhā
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde **ḳalursan** / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G328-3. Deyre varduñ ʿarż-ı ḥüsn itdüñ şanemler gördiler / Her birisi **ḳaldılar** güftārdan olup ḳadīd
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde **ḳalasın** / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G416-3. Nigārā **ḳaldı** peykānuñ cigerde / Benümle ḳan yalaşma ḳardaşumdur
G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde **ḳalur** āḫır nedāmet gösterür
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde **ḳalur** āḫır nedāmet gösterür
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister **ḳalıcaḳ** ṭīmār şemʿ
G1550-5. Ey şanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm **ḳalur** destüñde dāmānuñ senüñ
G1688-2. Ẓulmet içinde **ḳalurdı** cümle ḫalḳ-ı kāʾināt / Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl
G1787-3. Ey dil var eyle ḥażret-i yāre şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm **ḳaldı** müşkilüm
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā ḳoyam elümden etegin / Ger elüm ḳaṭʿideler **ḳalur** eteginde elüm
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun sāġarı sāḳī **ḳalan** derdümde fāş olsun
G2373-4. Kime şunuldı ezelde nūş itdi cām-ı ʿışḳ / **Ḳalmaya** nāmūs u ʿārı eylemez ol meyl-i cāh
G2431-5. Gün ʿārıżına mānīʿolur āh Muḥibbī / Görmem yüzini **ḳaldum** ebed hīr arasında
G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek **ḳalasın** bu hāy u bu ġavġā ile
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider **ḳaluram** ten gibi
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye **ḳalan** belādan ḳorḳmaz
Mr24-4. Maḥabbet ṭaşı **ḳalmaz** yapusından / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

2. Zaman, uzaklık veya nicelik belirten durumda bulunmak.

G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem **ḳaldı** şimdengirü bilsem nem yanar
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa **ḳalmış** gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G2610-4. Ne zamāna **ḳalduḳ** oldı var ise āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını

3. Konaklamak, konmak.

G40-3. Hicrān şebinde **ḳalmaz** idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿgün gibi ey yüzi meh bańa
G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde **ḳalmışam** / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey ṣabā
G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / **Ḳalup** dil zevraḳı anda görinmez añа sāḥilhā
G66-4. Didi kūyunda **ḳaluban** oldı ḥasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū bańa
G100-6. Vādi-i ġamda **ḳalup** bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān bańa
G219-1. **Ḳalmışam** kūy-ı muġān içre ebed āşıḳ-ı mest / Olmışam āşüftesi ol muġbeçenüñ rūz-ı elest
G229-3. Ḳaṣd iderken laʾline zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde **ḳalur** kimi isteye āb-ı ḥayāt
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki **ḳalmaz** dilde bir peykān dost
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde **ḳalalı** Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda varʿālem içinde ehl-i derd
G832-4. Deşt-i ġamda **ḳalmışam** gelmedi Mecnūn yanuma / Şanma ol dīvāne ʿışḳ içre bańa yoldaş olur
G1054-5. Dil gitdi **ḳaldı** ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1120-2. Kūh-ı ġamda **ḳalmışamdur** rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim nʾolısar ḥālüm benüm dildārsuz
G1165-3. Dilde peykānuñ **ḳalur** geldükce ġamzeñ oḳları / Anuñ içün oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1340-4. Ġam şebinde **ḳalmış** idüm añmasam ruḥsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1495-3. Rūze-i hecr içre **ḳaldum** gice gündüz gözlerüm / ʿİyd-ı vaşla irmege ḳaşı hilāldür anuñ

G1696-3. Hicrān şebinde **ḳaldum** ayā meh-liḳā meded / Eyle ṭulū ʿ yüzüñi göster żiyāda ol
G2003-2. **Ḳalmışam** hicrān şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ ṣanemā / Demreni **ḳalsa** giçüp gitmese büryānumdan
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre **ḳalup** baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı żeḳanda / **Ḳalsun** dir ebed bend ile zindāne ṣalınsun
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir **ḳala** dil murġı şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe beste / Yatur **ḳalmış** żeḳan çāhında ḫaste
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam içre **ḳaldum** efġān ider nevāde
G2382-1. Kim zülfe naẓar eyleye cān u dil içinde / Ṣanur ki mekesdür ki **ḳalupdur** ḳıl içinde
G2382-3. La ʾlüñ ṭama ʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / **Ḳaldum** meded eyvāh çeh-i Bābil içinde
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mıṣri / Raḥm eyle baña yoḫsa **ḳalursın** Nīl içinde
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / **Ḳalur** ebed ol bend ile zindān arasında
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur **ḳalup** bāle
G2445-3. Bend-i zülfüñe ṭutuldum başuma yazu imiş / Ka ʾbe ḫüsnüñ görmeyüp **ḳalam** diyār-ı Şām'da
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide **ḳalup** biri ḳaya başında
G2503-3. Ġam şebinde **ḳalmışam** açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp **ḳaldum** meyḫāne bucaġında
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed **ḳaldum** beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i ʿışḳam daḫi kesmez misin zünnārumı
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā ile **ḳalam** / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
Mr30-8. Vādi-i ġamda **ḳalup** bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

4. Oturmak, yaşamak.

G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı saña muṭiʿ olmadılar / **Ḳaldılar** nār-ı cehīm içre Naṣārā vü Yehūd
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle **ḳaladur**

5. Herhangi bir durumu sürdürmek.

G48-4. Bāġ-arā-ger ʾārıżun żikr itseler ey ġonce-fem / **Ḳala** mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G186-4. Keşf-i berḳi ʿ eyleyüp çıḳsa bulutdan gün gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ **ḳalmaz** girībānı dürüst
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle şaçdum ʿāleme / **Ḳalmaya** şimdengirü sīme revāc
G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḫaşr olınca **ḳala** aġzında ol dād
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / **Ḳalmaya** çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola la ʾl-i lebin yād idicek / Ġam **ḳalur** mı ki kelām ol leb-i Şīrīne gelür
G488-5. Şāne ursa zülfine **ḳalmaz** Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı **ḳalmaz** ise bende ne ṭañ hūş
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni ey çāpük-süvār / **Ḳalamaz** elde ʿınān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh vefāda ol / Dāim vefāda **ḳalma** vü gāhi cefāda ol
G2127-4. Tekye **ḳalsun** bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāşā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2239-5. **Ḳalmaya** żerrece ġam başı ire eflāke / Ger keremden bu Muḥibbī ḳulunı yād idesin
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda / Ömri żāyiʿ eyleyüp bir dem **ḳalasın** ḫ ʿābda
G2442-4. Bāġ-arā ger ʾārıżuñ żikr itseler ey ġonce-fem / **Ḳala** mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin **ḳaldum** meded hicrān ile / Dostum hicrān daḫi olmaḳ gerek oran ile
G2478-7. Bī-çāre Muḥibbī gibi gör çāresüz oldı / Derd ile **ḳalup** bulmadı bir çāre benefşe
G2499-1. Olsun tenaʿ um içre ol māh-rū-yı sāde / **Ḳalsun** belā vü ġamda bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2567-1. Nigārā **ḳalmışam** derdüñle ġamda / Döker yaş yirine bu dīde demde
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam **ḳaldı** / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem **ḳaldı**

6. Olmak, herhangi bir durumda bulunmak.

G219-5. Żerrece ārzū **ḳalmaz** dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūride **ḳalur** / Līk göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker
G834-5. Ger ṣorarsañ dostum ḥāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes **ḳaldı** yetiş kim intiḳāl üstindedür
G890-1. Dīde rüyuñ oldı ḫayrān oldı bu göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum **ḳalmışam** zār u ḫaḳīr
G978-2. Bend-i belāda **ḳalsa** bu göñlümʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün mübtelā giçer
G1137-3. Düketdi ḳalmadı yolında varum / **Ḳalursa** ġam degül āḫır kefensüz
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini hergiz elden / Ne **ḳaldı** bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1202-2. Cemāli dür olalı gözlerümden / Cihānda yir mi **ḳaldı** kim nem olmaz
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mıṣri / Bu dil Ya ḳūbı ḥüzn içre **ḳalur** ṣanma ḫazīn olmaz
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur ki anda **ḳalmışam** ṣāḥib-firāş
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi **ḳalur** anı menʿ itmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi **ḳalur** nāz ile reftār eyleseñ
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir **ḳalur** mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1779-2. Üstüḫ ʿān **ḳaldı** tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl seglerüñe ola benüm mihmānum
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / Cān virse gerek yoluña çün **ḳaldı** hem-ān-dem
G1870-1. Olup ġavvāṣ baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / İrem ḳaʿırına didüm yarı **ḳaldum**
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet **ḳala** yiter baña dīnüm
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdürʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḫālüm ġarībem yalıñuz **ḳaldum**
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini maʿżūr ṭut / Yārsuz **ḳalur** cihāndaʿaybsuz yār isteyen
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan **ḳalmaya** bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḫi kemān

G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz **ḳalur** cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü ʿīsi / Her kim ṭamaʿda **ḳaldı** giçdi yire çü Ḳārūn
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde **ḳalur** mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2368-4. **Ḳalur** hemīşe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki baġlaya dili ol zülfi sünbüle
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi **ḳaldum** sil içinde
G2388-4. ʿIşḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi göñül / Arada ḥayrān **ḳaldum** anlaruñ savaşına
G2407-5. Muḥibbī **ḳalmaya** hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çīne Māçine
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / **Ḳaldı** idi merdüm-i çeşmüm nem içinde
G2506-4. Yār ile yār olmayup ḫavf ü recāda **ḳalur** ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye
G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi **ḳalur** gün ki ṭulūʿ eyleye āya
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim **ḳala** ancaḳ temāşāda
G2660-4. Aġlayup didüm didi **ḳalur** mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda **ḳalmaya** anuñ bād u hevādan ġayri
G2759-6. **Ḳalursa** dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ **ḳalmaya** güftāre ḳudreti / Kim göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla **ḳalur** mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi **ḳaldum** hemān rüsvāyī ben
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿ ide güneş raġbet **ḳalur** mı aḫtere

7. Miras olarak kalmak. (TDK, 2011: 1283-1284) İntikal, tevarüs etmek. (Ş. Sami, 2010: 574-575)

G222-2. Nicelerden **ḳaldı** dünyā **ḳalısar** senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G705-2. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki **ḳalmaz** birdür anuñla ḥacer
G831-4. Baḳma dünyā gevherine ʿārif ol / Çünki **ḳalmaz** birdür anuñla ḥacer
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña **ḳalan** bir kefendür yata āḫır yiründe gūr
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına itdi niṣār / Görinürde **ḳaldı** ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl **ḳaldı** meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña işbu ḳadar māl ü menāl
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken **ḳaldı** mı gör İskendere
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime **ḳala**

8. Hayatını sürdürmek, yaşamak.

G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāna **ḳalsa** ger ḳalurdı ol ḥayrān baña
G349-4. Gelüp alurdı ders-i ʿışḳı benden / **Ḳalaydı** bu deme Mecnūn u Ferhād
G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna **ḳalsa** ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G2012-2. **Ḳalsaydı** bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden ṣorardı her biri ʿışḳ żamirin
G2786-2. Çürütdüm ʿömrüñ naḳdin metāʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem **ḳaldı**

9. Varlığını korumak, sürdürmek.

G388-1. Esse çün bād-ı ḥazān gülşende **ḳalmaz** gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar ḳamu bülbül giçer
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine çün **ḳalur** ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿuşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda **ḳaldı** ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden **ḳalur** bu ḳurı ten sensüz
G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā **ḳalmaya** bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G1429-4. Leşker-i encümle cemʿ olmış yürürken āfitāb / Ṭoġsa **ḳalmaz** maḥv olur mihr-i cihān-ārāya baḳ
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgūn ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise **ḳalmaya** göñlüñde melāl
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen de **ḳalmaya** ḫām
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik **ḳalur** ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey ṣanem
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem **ḳaldı**
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyun hevāsiyle / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem **ḳaldı**
D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / Ṣarāb iç **ḳalmaya** ḳalbinde tā reng

10. Belli bir gelirle geçinmek zorunda bulunmak.

G2786-3. Güzeller pāyına ṣaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm **ḳaldı**

11. İleriye atılmak, ertelenmek.

G1349-4. **Ḳalur** idüm ḫızr gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem leblerüñden bir ayaġ

12. Zarf-fiil eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren birleşik fiiller oluşturur.

G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu **ḳaldı** / Ḳan yaş ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı

13. Bir hâl peyda etmek, bir hâle girmek. (Ş. Sami, 2010: 574-575)

G6-3. **Ḳalur** bu ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu hāy u hū kūs-ı girīvān

14. Ait ve raci olmak. (Ş. Sami, 2010: 574-575)

G222-3. Çün saña **ḳalmaz** ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḥışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña **ḳalma** geçenden geç
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña **ḳalursa** ʿömrüm olduġunca yüri es
G1392-1. Saña mı **ḳaldı** ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1490-1. Zülfüñe mi **ḳaldı** her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı **ḳaldı** göñül şehrini vīrān eylemek
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña **ḳalmaz** çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde **ḳaldı** her bir pāresi

15. Bağlanmak, kapılmak, değer vermek, itibar göstermek, bakmak. (TS, 2009: 2191)

G505-3. N'ola efʿī gibi her dem ṣoḳarsa cümle insānı / Diline **ḳalmış** ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ ṣaçı zencīrine / **Ḳalsun** Muḥibbī tā ebed çünki göñül dīvānedür
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel **ḳalmış** ṣanur vīrānedür
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde **ḳalur** ʿışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde **ḳala** bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / **Ḳaldı** gelmedi anı bir yire ṣalmalı degül
G1738-4. Hecrüñle şehā **ḳaldı** göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil **ḳaldı** İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre ṣu
G2441-1. Jeng-i ġamda dil **ḳalurdı** ger mey-i nāb olmasa / Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2545-5. **Ḳaldı** dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle

ḳalmamaḳ [72] *T.* Bitürilmek, bitmek, tükenmek, āḫır olmaḳ, temām olmaḳ... (Tulum, 2011: 1087)

bk. āhı(nı) yirde ḳalmamaḳ/ḳomamaḳ, ārām u ṣabrı ḳalmamaḳ, bet beñiz ḳalmamaḳ, cāna başa ḳalmamaḳ, eşer ḳalmamaḳ, gözde uyḫu ḳalmamaḳ, ḥāl ḳalmamaḳ, ḳarārı ḳalmamaḳ, ḳıymeti ḳalmamaḳ, ḳuvveti ḳalmamaḳ, mecāli ḳalmamaḳ, ṣabrı ḳalmamaḳ, taḥammül ḳalmamaḳ, ṭāḳat ḳalmamaḳ, vücūdu ḳalmamaḳ, yüzi ḳalmamaḳ

(ḳalmadı [63], ḳalmamış [1], ḳalmasun [3], ḳalmayısar [2], ḳalmayısardur [1], ḳalmayuban [1], ḳalmayup [1])

G116-1. **Ḳalmadı** cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini sen gül-ruḫuñ / Gülsitānda **ḳalmadı** bir gül girībānı dürüst
G235-6. Bu ḳadd ile bu ḳāmeti gördükde müʾezzin / Ḥayrān oluban **ḳalmadı** ḳudret ide ḳāmet
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende benlik **ḳalmasun** / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḫüsnüñe pervāne ṭut
G282-3. Yazdı aḥsen ḫüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḥūblarda **ḳalmadı** bāzār-ı ḫüsn içre revāc
G284-2. Müşterī olalı ʿālem mihrüñe / **Ḳalmadı** ḫūrşīd ile māha revāc
G315-3. Kirpügüm cārūb olup ṣu ṣaçdı dem dem kūyuña / Ḥūn-ı dilden eyledüm çün **ḳalmadı** āba meded
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle riş-ḫand / Anuñ içün **ḳalmadı** kimseye hergiz iʿtimād
G381-5. **Ḳalmadı** yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine dem gelür
G405-3. Ḳonmaġa yir **ḳalmadı** dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / **Ḳalmadı** bir yiri daḫi bu dīdeden bīrūn aḳar
G473-2. Kār-ı bārum **ḳalmadı** ṭaġıldıʿaḳlum ser-te-ser / Gün yüzinde ideli zülf-i siyāhın tār u mār
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / **Ḳalmadı ḳalmayısar** kimesneye gün giçedür
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem **ḳalmadı** bilsem ki daḫi nem ḳapar
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile ey perī / **Ḳalmadı** ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār
G841-4. Meger cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne **ḳalmayuban** hep füsūn giçer
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm **ḳalmadı** bir yir baḫr ü berr
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilün zikri ile / ʿAḳlımuz teng olup **ḳalmadı** hergiz bilimüz
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda **ḳalmadı** ekl itmege büryānumuz
G1137-3. Düketdi **ḳalmadı** yolında varum / Ḳalursa ġam degül āḫır kefensüz
G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı ʿışḳuñ çerāġını / Yandı eridi **ḳalmadı** yürekde yaġumuz
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre dirler idi ṣabr yā sefer / **Ḳalmadı** ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1183-3. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / **Ḳalmadı** ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1220-1. Murġ-ı tīrüñ sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel **ḳalmadı** bir ġayri heves
G1221-4. **Ḳalmadı** ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / Ḳatı mest itdi bende **ḳalmadı** hūş
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / **Ḳalmadı** āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1307-3. Aġlamaġla **ḳalmadı** ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri var şimdengirü ḫūni cigerden eyle ḳarż
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret **ḳalmadı** / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir **ḳalmadı** / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1411-1. Ḥām-ı ebrūlaruñ gördüm felege **ḳalmadı** hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ

G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum **ḳalmadı** / Gerçek imiş ceẕb ider dirlerdi ḳanı mercimek
G1493-4. Bir lu'b ile leblerini sāḡar öpeliden / Meclisde ṣürāḥīye didüm **ḳalmadı** cānuñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / **Ḳalmadı** tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm **ḳalmadı** ḳansuz ḳoduñ
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye ile **ḳalmadı** dükendi varı çeşmümüñ
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ mūr-veş / Ol sebebden **ḳalmadı** ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1567-1. Revnaḳı **ḳalmadı** bir ẕerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli 'ārıżuñ üstinde senüñ
G1578-4. Görmedüm 'ālemde hergiz **ḳalmadı** ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi ḳardeş ḳardeşüñ
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / **Ḳalmadı** dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1654-2. **Ḳalmadı** māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña işbu ḳadar māl ü menāl
G1770-1. Şem'-veş başum kesildükce aḳar yaşum benüm / Yana yana maḥv olup **ḳalmayısar** başum benüm
G1787-5. Yārüñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḫayrānam aña **ḳalmadı** hergiz benüm bilüm
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭal'at yüzüñ / Ol zamāndan gitdi 'aḳlum **ḳalmadı** hergiz bilüm
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdi 'aḳlum **ḳalmadı** hergiz bilüm
G1820-1. Dil gitdi bende **ḳalmadı** ṣabr u ḳarār hem / Bu sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / **Ḳalmadı** bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatum
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaşuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma **ḳalmadı** ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1878-2. Eşk-i çeşmüm **ḳalmadı** ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / 'Ayb ḳılmañ dostlar bu nev'ile medyūnluġum
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum **ḳalmadı** ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç **ḳalmadı** serden
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā **ḳalmadı** hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2182-3. Lebüñçün **ḳalmadı** varum bu yolda baş daḥi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2291-3. Dilümde **ḳalmadı** taḳrīre ḳudret / Benüm gör ḫālümi ey baḫt-ı meymūn
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / **Ḳalmasun** dilde keder ẕulmetini dūr eyle
G2403-2. Māh-rūlarda mihr **ḳalmadı** dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet **ḳalmadı** hergiz kese ḳardaşında
G2470-5. **Ḳalmayısardur** cihān ḫalḳın aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı mı gör İskendere
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / **Ḳalmasun** dirseñ eger mir'āt-ı ḳalbüñ jeng ile
G2552-3. Baña sensüz görinür ḫār gülşen / Leṭāfet **ḳalmamış** hergiz çemende
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / **Ḳalmadı** bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2718-1. Dirīġā görmeyelden rūy-ı yāri / Dilüñ **ḳalmadı** hīç ṣabr u ḳarārı
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Dirīġā **ḳalmadı** varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez **ḳalmadı** ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük 'ālemde miḥnet **ḳalmadı** / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende ṣefḳat **ḳalmadı** / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la'l-i cānān cevherin
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden **ḳalmayup** dehrüm ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr29-7. İtmedügüñ **ḳalmadı** 'ālemde senüñ bir günāh / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh
B7. Mürde-i vādi-i hecrem **ḳalmadı** a'ża baña / Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi ser-tā-pā baña
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine 'āḳıl / Sikender **ḳalmadı** çün gitdi Dārā
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Ka'beye / Merve ḫaḳḳı **ḳalmadı** Mecnūna hīç iḳrārımuz

ḳaldı ki/kim [3] Bundan başka, bununla birlikte. (TDK, 2011: 1284)

G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei 'ışḳun şehā / Bir nefes **ḳaldı ki** vire yoluña cānı dürüst
G2446-5. Çāre olmadı ni'dem açıla zülfi girihi / Aña **ḳaldı ki** Muḥibbī uram anı dişe
G2643-2. Şol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / Yir mi **ḳaldı kim** bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı

ḳalmış [1] *T.* Âciz, düşkün. (TS, 2009: 2192)

G47-4. Fitne-dilden ẕulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben **ḳalmışa** gel göstere rāh ey ṣabā

kām [17] *Far.* Arzu, maksut, matlup, ümniye, meram, dil-hâh. (Ş. Sami, 2010: 576)

bk. kām-ı dil, kām-ı ejdihā, kām-ı zülf

(kām [10], kāmı [2], kāmıdur [2], kāmına [1], kāmum [1], kāmumuz [1])

G54-2. Kūyuña varan 'āşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān 'āḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ **kām** aña
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı 'ālem virmedüñ **kāmı** baña / Ḳomadı hecr āteşi hergiz dil-ārāmı baña
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün **kām** ile baḫş
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet 'āşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa **kāmı** var
G639-1. Zülfinüñ bendi bu göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek de 'āşıḳ **kāmıdur**
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir ẕerre **kām** / Bir söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G1139-3. Vaṣl ile ṣādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / 'Āşıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ **kāmumuz**
G1500-2. 'Āşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir ẕerre **kām** / İt raḳībi dāimā sen ṣād u ḫandān eyledüñ
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil budur **kāmum** benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G1930-6. Ne emr itseñ benüm oldur murādum / Dimişlerdür gerekmez 'āşıḳa **kām**

G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger **kām** olsa
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi **kāmına**
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā şanma incinem / Her ne gelürse senden ol ben ḳula **kām** ola
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola nā-murād olur / Hīç gördünüz ki ʿāşıḳı dünyāda **kām** ile
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben **kām** zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿAnberīn itmek dilerler **kām** zülfüñden senüñ
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet ʿāşıḳuñ çün **kāmıdur** / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

kām-ı dil [1] Gönlün isteği, arzusu.

G248-5. Göster yüzüñi tā her kişi bula murādın / Şīrīn sözüñi **kām-ı dil**-i pīr ü cevān it

kām-ı ejdihā [1] Ejderhanın talebi.

Mr24-5. Göñül virdüm ben ol zülf-i dütāya / Düşüp nāgāh **kām-ı ejdihāya**

kām-ı zülf [1] Saçın isteği, arzusu.

G1045-4. Bendiden ser-pā dil ü cānı müdām / Hīç degül bildüm ki **kām-ı zülfidür**

ḳam ʿ itmek [1] ...yere urmaḳ, yıḳmaḳ...(Tulum, 2011: 1089) *bk. ḳam ʿolmaḳ*

G1334-3. Āfītāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir ẕerre dilden **ide ḳam** ʿ

ḳam ʿ olmaḳ [1] *bk. ḳam ʿitmek*

G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / Līk ḳādir olamazsuñ ʿışḳı dilden **ola ḳam** ʿ

kām-cū [1] *Far.* Meramını arayan. (Steingass, 1892: 1009)

G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider mi ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāşıḳ olmaḳ **kām-cū**

ḳamer [36] *Ar.* Küre-i arzın peyki olan malûm cirm-i semâ'î, ay, mâh. (Ş. Sami, 2010: 577) *bk. bedr ü ḳamer, devr-i ḳamer, fitne-i devr-i ḳamer, reşk-i ḳamer, şems ü ḳamer*

(ḳamer [31], ḳamerdür [2], ḳameri [1], ḳamerle [1], ḳamerüñ [1])

G123-1. Dostum alnuñ **ḳamer** olmasa yüzüñ āfītāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G356-4. **Ḳamer** alnuña vü gün yüziñe ʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer şanki levend
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı **ḳamerüñ** var
G461-2. Ol **ḳamer** bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ dīvānesi olsam ʿaceb mi çağıdur
G532-3. Alnına didüm **ḳamer** gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden berü dil dostlar şermendedür
G636-3. **Ḳamerdür** alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimā ʿ eyler
G696-3. Güneş yüzüñ **ḳamer** alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir ẕerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G748-1. Yārün ïẕārı mihr ü cebini **ḳamer** giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḫulḳ ile līkin **ḳamer** giçer
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ **ḳamer**
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol **ḳamer** yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-bāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa **ḳamer** ol dem hilāl olur
G999-2. Ni'deyin dost diyüp iñleyüp **ḳamer** gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı **ḳamer** ḳaşı hilālüm var
G1053-4. Gün yüzüñe alnuña dirsem **ḳamer** Ma ʿẕūr ṭut / Gāh olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G1072-2. Didüm alnun **ḳamer** midür yüzüñ gün / Didi görmiş eyü ola gözüñ var
G1133-1. Tïr-i āhum irdi eflāke daḥi nālem henüz / Ey **ḳamer** bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfītāba baḳmazuz / Çün **ḳamer** alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1184-3. Gün yüzüñ birle **ḳamer** alnuñ yiter ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfītāb u māhitāba baḳmazuz
G1198-1. Yüzine ben **ḳamer** didüm ne dirsüz / Lebine gül-şeker didüm ne dirsüz
G1721-4. Virse żiyāyı ʿāleme ruḥsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı **ḳamer** degül
G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi dāim küşādeñem / Yāḫūd **ḳamer** gibi külehi kec-nihādeñem
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı **ḳamer** / Anuñ içün ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide **ḳamerle** ıttıṣāl
G1953-3. Zühre muṭrib-i meclis idelüm meclise gel / **Ḳameri** bende vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı **ḳamer** / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı temāmet gördüm
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña cānā **ḳamer** / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2325-2. Ey **ḳamer** yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2333-4. Gün yüzüñ ile **ḳamer** alnuñı görüp didi dil / Bir yire cem ʿ olduġın kim gördügi var mihr ü māh
G2364-1. Sipihr reşk ideli bizüm ʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḫased gözi ile **ḳamer** de cāmımuza
G2626-4. Yüzine gün **ḳamer** alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2641-1. Yüzüñ güldür **ḳamer** alnuñ saña hīç beñzemez ḫūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün şeb yaḳar **ḳamer** çerāġı
G2697-4. Her kimüñ alnı **ḳamer** gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ **ḳamerdür** / Naẓar ḳılmaḳ aña bilsem ne żarrdur
B47. Yüzüñ gündür **ḳamer** alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine la'lüñ ṣorarsam ʿayni rāḥatdur

ḳamer-çehre [1] Ay yüzlü. *bk. ḳamer-rū, ḳamer-ṭalʿat*

G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse **ḳamer-çehre** nigāra / Her yaña şalar pertev o bedr ayı büyütdüñ

ḳamer-rū [1] *bk. ḳamer-çehre, ḳamer-ṭalʿat*

G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen **ḳamer-rūsın** begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin

ḳamer-ruḫsār [4] Ay yanaklı.

(ḳamer-ruḫsār [1], ḳamer-ruḫsārını [1], ḳamer-ruḫsāruñı [1], ḳamer-ruḫsārunuñ [1])

G1189-2. Gerçi ḥayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz de ol **ḳamer-ruḫsārunuñ** ḥayrānıyuz
G2439-1. Bir perī-peyker **ḳamer-ruḫsār** sevdüm tāzece / Bir lebi-şirin şeker-güftār sevdüm tāzece
G2723-1. Zülf-i müşk-āsā ile örtme **ḳamer-ruḫsāruñı** / Dostum maḥrūm ḳılma ʿāşıḳ-ı dīdāruñı
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde **ḳamer-ruḫsārını** / Ola kim bu nevʿ ile görem anuñ dīdārını

ḳamer-ṭalʿat [5] *bk. ḳamer-çehre, ḳamer-rū*

G931-1. Biḥamdillah **ḳamer-ṭalʿat** yine bir māhımuz vardur / Anuñçün göge peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey **ḳamer-ṭalʿat** / Şanursun ʿāşıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey **ḳamer-ṭalʿat** yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G2071-3. Rūşen itseñ ey **ḳamer-ṭalʿat** n'ola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2148-5. Ol **ḳamer-ṭalʿat** nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan

ḳāmet [93] *Ar.* Boy, insanın ayakta durduğu hâlde uzunluğu ve bedenin tûlen şekil ve heyeti. (Ş. Sami, 2010: 577)

bk. ḳadd ü ḳāmet, ḳāmet-iʿarʿar, ḳāmet-i bālā, ḳāmet-i mevzūn, ḳāmet-i serv, ḳāmet-i şimşād, ḳāmet-i ṭūbā, serv-i ḳāmet

(ḳāmet [11], ḳāmeti [22], ḳāmetin [3], ḳāmetüm [31], ḳāmetümdür [1], ḳāmetümi [5], ḳāmetüñ [15], ḳāmetüñe [1], ḳāmetüñi [4])

G11-2. Gülşen içre **ḳāmetüñ** yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G52-1. **Ḳāmetüñ** her dem ḳıyāmetdür baña / Bilmezem ki bu ne ḥāletdür baña
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / **Ḳāmetüm** çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G209-1. Kūy-ı cinān ü **ḳāmeti** serv ü şanavberest / Gözüm yaşı da anda aḳar āb-ı kevşerest
G227-5. Muḥibbī **ḳāmetüñ** gördi nigāruñ / Didi bugündürür baña ḳıyāmet
G235-6. Bu ḳadd ile bu **ḳāmeti** gördükde mü'ezzin / Ḥayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide **ḳāmet**
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī **ḳāmetin** ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını cūy eyle revān it
G266-1. **Ḳāmetüm** dāl eyledi bir zülfi ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G305-3. Serve beñzer dimezem **ḳāmetüñ** ey serv-i sehī / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G319-1. Ey yüzi gül **ḳāmeti** serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş aña ḫālüñ sipend
G319-4. Servde bülbül maḳām itmiş ider / **Ḳāmetüñ** vaṣfında āvāzın bülend
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ ile **ḳāmetüñ** / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu çeng oldı **ḳāmetüm** / Mıżrāb-ı ġam toḳunur aña tāziyānedür
G494-4. Dönelden **ḳāmetüm** çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl anlar
G513-5. Ey Muḥibbī çenge döndi **ḳāmetüm** oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm dūşumdadur
G607-4. **Ḳāmet** itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup aydurlar āh ol bu mıdur
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül **ḳāmeti** serv ü gözi nergis lebi müldür
G616-4. Meclis-i ġamda büküldi çenge döndi **ḳāmetüm** / Ṣubḥ olınca nāle eyler dil ney-i gūyā olur
G618-2. Dönelden **ḳāmetüm** çenge aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün zīrle bemdür
G654-5. Oḳ gibi benüm **ḳāmetümi** eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G655-1. Nigāruñ **ḳāmeti** serv-i sehīdür / Yanında servi ögmek kütehidür
G659-6. Bükilüp **ḳāmetüm** āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G680-3. Şaçı sünbül yüzi gül **ḳāmeti** serv / Söze āġāz ide ġonce-dehāndur
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī **ḳāmetüñ** medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G731-2. Olaldan ʿārıżun gül **ḳāmetüñ** serv / Aḳar kūyunda yaşumʿayn-ı mādur
G768-3. Dāla dönse **ḳāmetüm** olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar ṭākat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G786-1. Şaçı sünbül ʿārıżı yārüñ gül-i ḥamrā giçer / Bāġ-arā serv-i sehīden **ḳāmeti** a'lā giçer
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret ile **ḳāmetüm** / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī **ḳāmet** mi gelür
G804-6. Bezm-i ġamda **ḳāmetüm** çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur
G830-4. Olalı bār-ı ġamdan **ḳāmetüm** çeng / Sirişk-i çeşmüm anda tāra beñzer
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu **ḳāmetüñi** çeng ider
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eyledüñ yārüñ / Elifdür **ḳāmeti** geldi yine ferḫunde-fālum var
G992-4. **Ḳāmet** itse ol sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf āh eyleyüp beñzeşmedür
G1046-3. Nigārā **ḳāmetüñ** serv olalıdan / Görüp pest oldıʿarʿarla şanavber

G1176-1. Sidreden **ḳāmetüñi** biz daḥi bālā bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan aʿlā bilürüz
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge **ḳāmetüm** / S̄inede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / **Ḳāmet** ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet **ḳāmet** it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet **ḳāmet** it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1251-1. Servden gördüm nigārā **ḳāmetüñ** bālā imiş / Ey hümā-ṭalʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi **ḳāmeti** iñler olupdur s̄ine def
G1390-3. Çeng ider geh **ḳāmetin** geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1449-2. Çenge döndi **ḳāmetüm** tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1472-1. C̄im zülfüñ elif ol **ḳāmet** ü m̄im ol dehenüñ / L̄ik yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1475-1. Dili ḳıl s̄ineñi def **ḳāmetüñ** çeng / Demüñ ḳılsun aña ney gibi āheng
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña yārümdür gerek / **Ḳāmeti** serv yüzi gül gül ʿiẕārumdr gerek
G1506-1. Künc-i miḫnet ḫastesiyem dostlar ḥālüm görüñ / Bār-ı ġamdan **ḳāmetüm** dāl oldı aḥvālüm görüñ
G1518-4. Zülfüñi c̄im ḳılup leblerüñi m̄im idüben / Elif iken bu benüm **ḳāmetümi** nūn itdüñ
G1530-1. Ġamuñla olalıdan **ḳāmetüm** çeng / İderem bezm-i ġamda nāya āheng
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā **ḳāmetümi** çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1558-3. **Ḳāmetüñ** çeng oldı çün tār ile bu reng̱in yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin eger tār eylese / Ḫam olup bezm-i belāda **ḳāmetüm** olduḳda çeng
G1619-5. İñilerse Muḥibbī bezm-i ġamda / ʿAceb olmaz olupdur **ḳāmeti** çeng
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Şanmañ ol ruḫsārı gül ol **ḳāmeti** bālā degül
G1797-2. Görmege ol ʿārıżı gül **ḳāmeti** servüñ yine / Dāġlar ile s̄inede biñ dīde peydā eyledüm
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı **ḳāmetin** / Bu ümīde kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi **ḳāmetüm** oldı dütā / L̄ik Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey **ḳāmeti** servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim N̄il ü Ceyḥūn olmışam
G1974-4. Görelden **ḳāmetüñ** cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü **ḳāmet** hem
G2008-3. Gözüm yaşını tār itdüm dönelde **ḳāmetüm** çenge / İñlersem ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm
G2044-2. **Ḳāmetüm** çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi **ḳāmetüm** çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün sāz isteyen
G2126-1. Rāstī **ḳāmetüñi** gördüm ayā serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
G2187-2. **Ḳāmetüñ** serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān
G2179-3. D̄idem üzre ey sehī **ḳāmet** gelüp baş bir ḳadem / Pāyına ī̱sār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2279-3. **Ḳāmetüm** ḫalḳa olup eşküm olaldan laʿl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i şafā anı nig̱īn
G2279-5. **Ḳāmet** itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2321-3. Ey dost **ḳāmetüñe** senüñ per̄ī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var ṣad-hezār serv
G2329-2. Çeng idüp **ḳāmeti** vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G2331-5. Çenge döndi **ḳāmetüm** ġamdan Muḥibbī mūlarum / Ḳana boyandı dönüp her birisi eṭvāruma
G2408-1. Ey ruḫları gül **ḳāmeti** ʿarʿar beli ince / Ey gözleri nergis şaçı sünbül lebi ġonce
G2423-2. Çenge döndi **ḳāmetüm** eşküm olaldan tār añа / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger o tāruma
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm içre arasun / **Ḳāmeti** servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2451-4. **Ḳāmetüm** zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengūşına
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ **ḳāmeti** / Kim ki teşbīh eyleye boyunı serv-iʿarʿara
G2482-1. **Ḳāmetüm** çenge dönüp ṣanma sürūd eylemeye / İñleyüp nāle ḳılup āhını dūd eylemeye
G2505-2. Elifken **ḳāmetüm** dāl itdüñ āḫır / Göñül vireliden sen zülf-i c̄ime
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḫasretinden **ḳāmetüm** nūn olmada / Āh kim günden güne ḫālüm diger-gūn olmada
G2542-7. Muḥibbī'nüñ olaldan **ḳāmeti** çeng / Uyup nālişler eyler söz ü sāza
G2567-5. Muḥibbī **ḳāmetüm** çeng olaldan / Fiġān eyler bu göñlüm z̄ir ü bemde
G2569-3. Dönelden **ḳāmetüm** çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / Zebān-ı ḫāl ile ḫūlar gelür derd ile feryāda
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu **ḳāmetüñi** diye zehīf
G2672-1. Mescidde eger görse müʾezz̄in ol **ḳāmeti** / Kendin yitüre añmaya hergiz ol ḳāmeti
G2690-3. Dehānı **ḳāmeti** çeşmi yañaġın / Cihānda medḥ iden ḫoş ʿālem itdi
G2769-1. Bār-ı ġamdan **ḳāmetümdür** ḫam gibi / Bulmadum hergiz muṣāḥib ġam gibi
En1-25. Nūn Nūn olalıdan **ḳāmetüm** ey dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır kār
Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden **ḳāmetümi** yāy gibi / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr21-5. Ala gözlerle alup göñlüm benüm āl eyledüñ / **Ḳāmetümi** dest-i cevr ile büküp dāl eyledüñ
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey **ḳāmeti** serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi s̄imīn-beden
D32-1. Dilā ḳıl s̄ineñi def **ḳāmetüñ** çeng / Göñül ḳılsun aña ney gibi āheng

ḳāmet-iʿarʿar [1] Ardıç boylu.

G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda gider / Meger ol sīb-ẕeḳan **ḳāmet-i ʿarʿar** geliser

ḳāmet-i bālā [5] Uzun boylu.

G706-1. Gözlerüm seker meger ol dilber-i raʿnā gelür / Şalınup biñ nāz ile ol **ḳāmet-i bālā** gelür
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol **ḳāmet-i bālāyı** gör
G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür nihālüñ eyleyen tāze / Anuñçün **ḳāmet-i bālāñ** ṭūbādan bülend olmış
G1430-1. Ger murāduñ serv ise ol **ḳāmet-i bālāya** baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya baḳ
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur ol **ḳāmet-i bālā** içün

ḳāmet-i mevzūn [2] Düzgün boy.

G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / Eylesem ben ḫaste-dil ol **ḳāmet-i mevzūnı** yād
G2065-6. Her ḳaçan gelse ḫayāl-i serv-ḳaddi yāduma / Göz yaşın eyler revān ol **ḳāmet-i mevzūn** içün

ḳāmet-i serv [2] Servi boylu.

G810-1. **Ḳāmet-i servüñi** kim gördi didi gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G1000-1. **Ḳāmet-i servüm** kim göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu kiʿaceb deste-i sünbül getürür

ḳāmet-i şimşād [1] Şimşir ağacı boylu.

G2657-1. Arturur cānʿandelībi dem-be-dem feryādını / Anduġınca gül yüz ile **ḳāmet-i şimşādını**

ḳāmet-i ṭūbā [1] Tuba ağacı boylu

G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol **ḳāmet-i ṭūbāyı** gör

ḳāmet [3] *Ar.* Cemaatle namaz esnasında müezzinin «kad kâmeti's-salât» diyerek ezan okuması ki fâtiha-i salât hükmündedir. (Ş. Sami, 2010: 577)

bk. ḳāmet getürmek, ḳāmetden ḳalmaḳ

(ḳāmet [2], ḳāmiti [1])

G661-3. Eger mescide varup **ḳāmet** itseñ / Gele her yañadan allahuekber
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu dil / **Ḳāmet** ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G2672-1. Mescidde eger görse mü'ezzin ol ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz ol **ḳāmeti**

ḳāmet getürmek [7] Farz namaza durmak için iç ezan okumak. (TDK, 2011: 1289)

G246-3. Mü'ezzinler yine **ḳāmet getürdi** / Ḳıyām itdi meger ol serv-i ḳāmet
G346-2. **Ḳāmet getürse** yār ḳıyāmet ḳopar ol dem / Kimdür ki ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G955-3. Ḳaşuñ miḥrābına **ḳāmet getürdüm** / Görüp yüzüñ didüm Allahuekber
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan **ḳāmet getüre** bāġ-arā ol serv-i nāz
G1839-1. Aḳıtdı gözümüñ yaşın ol serv-ḳāmetüm / **Ḳāmet getürdi** başuma ḳopdı ḳıyāmetüm
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki imāmet getüre / Ḳamu ehl-i dil olan oña **ḳāmet getüre**
G2760-4. Yār **ḳāmet getürse** nāz ile / Uya cümle añа namāz ehli

ḳāmetden ḳalmaḳ [2] Kamet getirememek.

G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki **ḳāmetden ḳalur** / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki **ḳāmetden ḳalur** / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür

ḳamış [1] *T.* Sulu yerlerde biten içi boş yumuşak ve düğümlü nebat ki enva ve ecnâs-ı kesîresi olup muhtelif uzunluk ve kalınlıkta olur, saz, nây, ney, kasab. (Ş. Sami, 2010: 578)

G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola mıʿarʿar **ḳamış**

kāmil [4] *Ar.* Kemal bulmuş, kemale ermiş, sinn-i kemâlde olan. (Ş. Sami, 2010: 578) *bk. mürşid-i kāmil*

(kāmil [2], kāmildür [1], kāmillerüz [1])

G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi **kāmil olupdur** gel edā eyle / Yüzüñden berkiʿüñ keşf it ki var ḳapuñda ṣāilhā
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech ile **kāmillerüz**
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde **kāmildür** velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki **ola kāmil** māhir giçe cefāde

kāmrān [1] *Far.* Her girişiminde başarılı, şanslı, mutlu, mesut. (Steingass, 1892: 1009) *bk. baḫt-ı kāmrān, pādişāh-ı kām-rān*

G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet serīrinde sen ol tek **kāmrān**

ḳamu [77] *T.* (TS, 2009: 2193-2198)

1. Bütün, hep, her.

(ḳamu [67], ḳamunısa [1], ḳamusı [6], ḳamusın [1], ḳamusına [1], ḳamusından [1])

G1-2. Derd-mendem derdüme eyle devā / Kim **ḳamu** ḫastalara sensin ḥakīm
G6-2. **Ḳamu** şehler ḳapusında gedādur / Ki şāhān-ı cihān-rā üst sulṭān
G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda **ḳamu** ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaṣfuñı idem ki oldum bī-mecāl
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm **ḳamu** derdüm saña
G110-4. Yazayım bir bir **ḳamu** eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā ḥāl aña
G190-2. Her ki ʿāṣıḳdur bilür elbette derdüñ ḳıymetin / Virseler virmez **ḳamu** İrān u Tūrānı dürüst
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün **ḳamu** riḥlet
G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Kaʿbedür kūyuñ **ḳamu** anları ḳurbān oldı ṭut
G220-2. **Ḳamu** aḥvālüni şiʿrüñde şerḥ it / Ola kim irişüp ola ʿināyet
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı **ḳamu** ari vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G288-4. ʿĀṣıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam **ḳamu** ḫalḳa gülünc
G388-1. Esse çün bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini zāġ u zaġan ṭutar **ḳamu** bülbül giçer
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler **ḳamu** vīrān olur
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ **ḳamu** zülf-i perīşāndan gelür
G504-4. Meyl idüp gencīne-i dünyāya andan urma dem / **Ḳamu** ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar
G540-1. Şīve vü nāzı **ḳamu** ḥüsn ehli senden ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G555-2. Luṭf ile ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her gūşeden güller **ḳamu** ḫandān olur
G558-4. Çaġlar her yana dīdār isteyüp āb-ı revān / Çünki baḥre girdiler **ḳamusı** ḫāmūş oldılar
G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı **ḳamu** eşk ile gülgün idiser
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa **ḳamu** meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḥūrā çeker
G634-4. Terk eyle **ḳamu** fikr hemān saña gereklü / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm **ḳamu** ḥūr u melek / Sen güzeller ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G650-2. Ortada ʿışḳa esīr şanmañ olam ben yaluñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet **ḳamu** ucdan ucadur
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḫaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid **ḳamu** riyādur
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʿāşıḳlar **ḳamusı** bende-i fermānıdur
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿācizdür **ḳamu** naḳḳāşlar
G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mīr ü gedā bulur **ḳamu** firāş olur
G857-3. Maḥabbet gencīne çün mālik olduḳ / **Ḳamu** bāy u gedā muḥtācumuzdur
G893-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya **ḳamu** dīde-i nem-nāke berāber
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil **ḳamu** benden gidüp dūr olalı / ʿIşḳ bir ḫāletdür elbette tenhālıḳ sever
G967-4. Yüzini görse gele īmāna küfr ehli **ḳamu** / Ḳuşana zünnār-ı zülfīn zāhid-i şād-sāleler
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi şorma anı bilmez müdde ī / Oḳuyayım baña şor bir bir **ḳamu** ezberdedür
G1013-3. Gösterdi yine şemʿ-i cemālin didi dilber / ʿUşşāḳ **ḳamu** yanmaġa pervāneme beñzer
G1013-4. Genc oldı viṣāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne **ḳamu** bu dil-i virāneme beñzer
G1029-1. Açüben yār yüzin dehri **ḳamu** yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1049-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras Nīl / Olmaya **ḳamu** dīde-i nem-nāke berāber
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm ki **ḳamu** bu dil-i dīvāne içündür
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ **ḳamusı** mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü- ʿālemden **ḳamu** giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm **ḳamu** ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1521-4. Kaʿbe-i kūyuñda cemʿ olan bugün ʿāşıḳları / Ḫayra girsen eylesen bir bir **ḳamu** ḳurbān senüñ
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Seni isterler **ḳamu** itdükleri ġavġā degül
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān **ḳamu** gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster **ḳamu** ʿuşşāḳı ḳurbān ḳıl
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur **ḳamu** ʿāriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol taʿalluḳdan **ḳamu** āzāde gel
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāneʿāşıḳdur **ḳamu** ḫalḳ-ı cihān / Kimeʿ arż-ı ḥāl idüp kimevarup dāda eylesem
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun **ḳamu** sulṭāna ṭapşırdum
G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster **ḳamu** ʿālem żiyā olsun dirüm
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ / **Ḳamusı** derd-mend olmış yatur bīmāra beñzetdüm
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden **ḳamu** müşkilleri ḫall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin **ḳamu** dildāra bildürdüm
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla **ḳamu** evrāḳını ter eyleyem
G2169-2. İntiḫāb itdüñ **ḳamu** mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban gözlesin yāri / Dimege derd-i dil ḫālin **ḳamu** mūlar zebān olsun
G2455-4. Sünbülüñ būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde **ḳamusı** dönüben Mecnūna
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki imāmet getüre / **Ḳamu** ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre
G2529-3. Gözlerüm ḫʷācesi yolında **ḳamu** cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına sermāyesine
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller **ḳamu** ḳuşlar hezār olsa
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña **ḳamu** nāz gele
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki **ḳamu** vīrān ola
G2744-3. Güzeller **ḳamusı** andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
Mh6-7. Murġ-ı dil ṣaydına ḫālüñ dāneñ olmış dostum / Ehl-i derd olan **ḳamu** pervāneñ olmış dostum
Mr6-12. Ey Muḥibbī ʿālemi gözden **ḳamu** bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Mr25-7. Ḫālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi mekān / Başuma geldi **ḳamu** bir bir baña oldı ʿiyān

2. Herkes.

G3-4. Ḥaḳ Taʿālānuñ resūlı hem şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde **ḳamu** muḥtāc aña
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā **ḳamu** saña musaḫḫar oldı hep
G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān **ḳamu** göçmekdedür / Çīn-seḥer uyḳusını bil kārvān görmez leẕīẕ
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ bildüm **ḳamu** muḥtācıdur
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün **ḳamu** bu ḫidmeti ferrāşlar
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi **ḳamunısa** / Naḳd isteyüben göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde **ḳamu** mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutupʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẕẕ
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür **ḳamusından** hemān tek pāk-dāmān ol
G1934-3. Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı / **Ḳamusına** özin maʿbūd iden kim
G2167-2. Şeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / **Ḳamu** ḳuldur cihān ḥalkı ol sulṭān
G2300-1. Perī misin ya ādem ey melek-ḫū / Seni Görmege ḥalḳ muḥtāc **ḳamu**
G2765-1. Ḫūblar encüm **ḳamusın** māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri

ḳāmūs [1] *Ar.* Lügat kitabı, bir lisanın kâffe-i lügâtını ve şerh ve tefsirlerini havi kitap. (Ş. Sami, 2010: 578)

G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger ṣaḥāḥ ile oḳurlarsa hezārān **ḳāmūs**

kān [29] *Ar.* (Devellioğlu, 2000: 486)

bk. laʿl-i kān, kān-ı dil, kān-ı kerem, kān-ı laʿl, ṭabīb-i kān

(kān [5], kāna [2], kāndur [2], kānı [2], kānıdur [5], kānına [1], kānını [1], kānısın [9], kānıyam [1], kānuñ [1])

1. Mâden ocağı, mâden kuyusu.

G93-4. Maḥzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem **kāndur** baña
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi **kān** ile baḫş
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez çünki bu dil **kāna** beñzer
G746-5. Muḥibbī sözleridür dürr ü cevher / Dükenmez ḫarc ḳılsun göñli **kāndur**
G987-5. Maʿden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḥāṣıl eyler līk baḳsañ **kānı** bir
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici **kān** ol
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol **kān** benüm
G2035-2. Laʿl beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / **Kān** içinde dilegüm budur anuñ daş olsun
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḥr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum **kāna** ben
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʿl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ıʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her **kān** cevherin

2. Bir şeyin menbaı, kaynağı.

G3-4. Ḥaḳ Taʿālānuñ resūlı hem şefāʿat **kānıdur** / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G4-6. Cürm ü ʿisyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat **kānısın** geldüm saña şefḳat uma
G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen mürüvvet **kānısın** / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G26-2. Sen ʿinayet **kānısın** çek cürmümi ʿafve ḳulam / Umaram senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem **kānı** efendüñdür ol Ġāffirüʾẕ-ẕünūb
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesinʿasilere / Hem mürüvvet **kānısın** sen hem daḥi maḥbūb-ı Rāb
G262-5. Bu Muḥibbīʾye şefāʿat eyle şefḳat **kānısın** / Umaram itdürmeyesin aña her an elġıyāş
G644-7. Eksilür şanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Şāʿirüñ göñli içün dirler ki cevher **kānıdur**
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / Şınmayınca ḥāṣıl olmaz çünki gevher **kānıdur**
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ eyledüm didüm ḥaṭā / Sen mürüvvet **kānısın**ʿafv it ḥaṭā eyler beşer
G1407-5. Çün şefāʿat **kānısın** yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle baḳ
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / Var ise ger dostlar esrār **kānıdur** göñül
G1798-5. Me ʿānī **kānına** irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur şanki gevher **kānıyam**
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿişyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet **kānısın** senden velīkin raḥmet umaram
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿişyānum ögiş ammā ümīdüm var / Şefāʿat **kānını** añsam benüm bī-bākdur göñlüm
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat **kānısın** ancaḳ budur dirdüm sözüm
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā **kānuñ** ile / Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çāresin
M1-9. Şefāʿat ide ol gün bize Aḥmed / Şefāʿat **kānıdur** çünki Muḥammed

kān-ı dil [5] Gönlü maden ocağı.

G55-3. **Kān-ı dilden** ḫᵛāce-iʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G668-5. Ey Muḥibbī **kān-ı dilden** sözlerüñ gevherlerin / Şaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G965-1. **Kān-ı dilden** yine dürler eyledi iẓhār şiʿr / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına anı īṣār şiʿr
G1524-5. Sözüñ gevherlerini **kān-ı dilden** / Muḥibbī çıḳarup yārāna şalduñ
G1711-3. **Kān-ı dilden** yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ şarrāfa gel

kān-ı kerem [1] Cömertlik kaynağı.

G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın **kān-ı kerem** gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd

kān-ı laʿl [1] Lal taşının maden ocağı.

G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı laʿl / Her ḫum görindi bāde ile şan **kān-ı laʿl**

ḳan [172] *T.* İnsan ve hayvanların bedeninde damarların içinde cevelân edip hayatlarını idame eden kırmızı bir mayi madde, dem, hûn. (Ş. Sami, 2010: 578)

bk. ḳan aġlamaḳ, ḳan bahāsı, ḳan dökmek, ḳan eylemek/itmek, ḳan gelmek, ḳan içmek, ḳan olmaḳ, ḳan yalaşmaḳ, ḳan yutmaḳ, ḳana boyanmaḳ, ḳana ḳan, ḳanına girmek, ḳanını penbeye almaḳ, ḳan-ı men

(ḳan [57], ḳana [19], ḳanadur [2], ḳanda [1], ḳandan [3], ḳandur [7], ḳanı [15], ḳanıdur [9], ḳanın [2], ḳanına [3], ḳanından [4], ḳanını [3], ḳanıyla [2], ḳanlar [3], ḳanum [26], ḳanumdan [2], ḳanumı [10], ḳanumuz [1], ḳanuñ [1], ḳanuña [1], ḳanuñı [1])

G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / **Ḳana** dönse göz yaşı itmez naẓar dildār aña
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur ol **ḳan** aña
G45-3. Müdām aḳar ciger **ḳanı** gözümden / Uraldan kirpük oḳın ol ḳaşı yā
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine **ḳan** aḳar raḥm eyle gel cānā aña
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek **ḳanum** görüp
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki **ḳanum** görüp
G142-1. **Ḳana** döndi göz yaşı baġrumdaki **ḳanum** görüp / Geldi cānum aġzuma nāgāh cānānum görüp
G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine **ḳanumı** / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḥi baġrum kebāb
G195-1. Laʿl-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm **ḳan** ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden ol ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G199-4. Gözüm yaşı ne denlü olur ise pāk ü ṣāf / Ḫūnābe-i cigerle döner **ḳana** ʿāḳıbet
G201-1. Ḫayālüñ gönlüm içre ḫamdur ey dost / Firāḳuñla bu baġrum **ḳandur** ey dost
G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur ey dost / Ġamuñdan sīnem içre **ḳandur** ey dost
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer **ḳanumı** nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem **ḳan** dost
G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine **ḳana** / ʿIşḳ ehlini ḳarşuña getür bir bir ʿaẕāb it
G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / **Ḳanumı** ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G343-3. Gel beni öldür şevāba gir ḳo **ḳanum** fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem **ḳan** ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle şanmañ çīn-seḥer gül içre baġrı **ḳanıdur**
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem ol ḫūn-rīzi niçün **ḳan** sever
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫᵛāre ola ḳan içüben **ḳanda** yatur
G432-3. Laʿlin andum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm **ḳanum** çıḳar
G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile ʿāṣıḳlaruñ **ḳanın** / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman **ḳandur**
G483-3. Çeşmi mesti mey yirine **ḳanumı** nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G496-1. **Ḳanumı** mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle **ḳan** ḫançer
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm **ḳan** dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde **ḳanı** var
G551-5. Yaş ile **ḳana** ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu yirine gördüm anuñ **ḳan** aḳar
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan **ḳan** aḳar
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / Ki bülbül **ḳanı** ile şüste ḫoşdur
G586-1. Gönlümi aldı ḳaşdı yine şimdi cānedür / **Ḳanlar** içici gözlerinüñ meyli **ḳanadür**
G598-4. Ḳanlu yaşumdan şorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ kim vire baġrında **ḳanından** ḫaber
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda şanmañ lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı ḫūnından dökilmiş **ḳanıdur**
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan **ḳanıdur**
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler **ḳanıdur**
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki **ḳan** baġlanur
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem **ḳanum** virür
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur **ḳana** güzeller
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum **ḳandan** / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem görinür
G719-1. Kūy-ı dilber var ise laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün anda **ḳanıdur**
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre **ḳan** ditrer
G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḥaẓer ḳıl / Bulanıḳ **ḳan** ile çeşmüm sili var
G760-4. Mest olup çeşmi diler kim ide baġrum kebāb / **Ḳanumı** nūş eylesün ola ki **ḳana** ḳanalar
G771-1. **Ḳanumı** nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / Ol sebebden ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür

G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi **ḳan** ḥayrān olur
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol ṭaġ cigerdeki olan **ḳandan** gelür
G873-3. ʿĀşıḳuñ **ḳanına** bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G885-5. Gözüñ **ḳanı** ile nāme nigāra yazüben gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ **ḳanı** var
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler ṣikārı **ḳan** ile gözler
G908-6. Başlar kesilür **ḳan** ṣaçılur līk ṣorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında **ḳan** aḳar / Kaʾbedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem laʾl-i leb-i meygūnını / Ṣādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre **ḳan** ṭamar
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar **ḳanlar** ḳılıcından ṣaḳınsun ṣāhımuz vardur
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum **ḳana** / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse dostlar olmaz ʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli dāim **ḳanadür**
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre **ḳan** ditrer
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben **ḳana** ḳanmışdur
G1055-5. Muḥibbīʾyi didi öldürmelüdür / Didüm öldür nigārā **ḳanı** yoḳdur
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ **ḳan** aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger kūyındaki ʿāşıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḥaḳ yire **ḳan** istemez
G1143-4. Ḫaşmınuñ **ḳanın** ṣarāb u kellesin sāġar ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur yirümüz
G1183-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile **ḳanumuz**
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri **ḳandur** henüz
G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / Ṣaçıla her yaña **ḳanum** ben olam naḫcir-veş
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde **ḳanum** var imiş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫᵛār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña **ḳanum** beni kendüye rām itmiş
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş ile geh **ḳan** ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā yetiş
G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile gel hīç itme **ḳanından** ḥaẕer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāş
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun **ḳan** ile / Yüri var şimdengirü ḫūni cigerden eyle ḳarż
G1325-2. İtmez idi ol ḫūni ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem eylemese **ḳandan** ḥaẕẕ
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī **ḳanuñı** itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı şerʿ
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi ol **ḳanı** lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1388-3. Tīrinüñ laʾle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves **ḳana** ṣadaḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / **Ḳana** ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi baġrum **ḳanıdur** ʿışḳ / Velī bu derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir dāne-i laʾl / Anuñçün bu sīnem **ḳanıdur** ʿışḳ
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẕar eyle elüñde görinen **ḳan** ancaḳ
G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde **ḳanum** ḳalmadı / Gerçek imiş ceẕb ider dirlerdi **ḳanı** mercimek
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme ṣol deñlü seng / Ṣaçılup **ḳanlar** zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1520-4. Ṣanmañuz lāle degül vādiler içre görinen / Gözi yaşı cigeri **ḳanıdur** Mecnūnuñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʾl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer **ḳan** senüñ
G1546-5. Revā mıdur benüm ḫānum ḳarasın yirlere **ḳanum** / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1548-1. Pür olupdur **ḳan** ile çünki buñarı çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur derūnı **ḳan** gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā nālān gerek
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʾl olur **ḳan** içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu söz gevherin / Ḫāṣılı dil gibi aña **ḳan** gerek
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş yirine dökilüp gülşende **ḳanı** bülbülüñ
G1639-2. Yüzüñe **ḳanını** sürdüñ beñzer ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña **ḳanı** bülbülüñ
G1654-4. Cām-ı laʾlüñi neden baña ḫarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken **ḳanumı** ey dost ḥelāl
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki **ḳanum** itmiş idüm aña ḫill
G1702-1. Ṣalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña **ḳanum** gitme gel
G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḫarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür **ḳanum** itdüm ben ḥelāl
G1739-4. Laʾl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḫża **ḳan** eksük degül
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ **ḳanıyla** cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne gel
G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ **ḳanını** sütmiş eline / Kaʾbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbīʾye gelüp çünki devā / Dostum ölür isem boynuña düşer **ḳanum**
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş ey ṣanem / Gözlerüm **ḳānı** ider deryāleyin cūş ey ṣanem
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum **ḳana** dönelden / Gözümden aḳıdup ṣular cihānı cümle āl itdüm
G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña **ḳanum** meded hey nā-müselmānum
G1863-2. **Ḳana** döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı iḥsān u kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G1931-3. **Ḳana** döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / Kuḥl içün bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G1933-4. Āteşeʿādet budur şu sepseler teskīn olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden **ḳan** benüm
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben **ḳanum** ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām ey nāz-perverdüm benüm
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi **ḳanumdan** benüm
G1965-1. **Ḳana** ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm / Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm
G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḫşerde ṭuta dāmenüm ol **ḳan** benüm
G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında **ḳanum** var benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde **ḳanum** var ben üm
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün uṣanmaz mısın / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler **ḳanına** hīç ḳanmaz mısın

G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda **ḳanuñ** duymasun
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür **ḳanuña** raḥm umma sen ol ḫūn-ḫᵛārdan
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur kendü **ḳanından** / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer nām u nişānından
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile reftāre gelür / Her **ḳan** nāz ile ala ele dildār etegin
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki **ḳan**
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / **Ḳan** ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2176-4. Nice bir öldürürsin ʿışḳ ehlin / Döküp yoḳ yirlere **ḳanı** niʾdersin
G2178-2. Ben benümçün dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / **Ḳan** bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun şaḳın
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī **ḳanından** al ḥına yaḳın
G2201-3. Sen ḥarām itdüñ viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp **ḳanum** ḥelāl itmek neden
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / Göz ḳaresiyle degül belki ciger **ḳanumdan**
G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı **ḳan** ile gören nigār elin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum **ḳan** ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ gözümden / Aḳıdur dīdeler yaş yirine **ḳan**
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne **ḳandur** bu
G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş **ḳan** ile ṭolsa ṭañ degül / Ḥüzn-ārā dil Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki **ḳandur** bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2338-2. Baġrumı yaḳalıdan āteş-i ʿışḳ / Gözlerüm yaşı beñzedi **ḳana**
G2340-2. Öldürürseñ ideyim **ḳanumı** ey dost ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile **ḳan** ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā ol **ḳan** ile
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu **ḳandur** tāzece
G2400-5. Eşḳ-i çeşmidür Muḥibbīʾnüñ yā baġrı **ḳanıdur** / Lāleler şanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan **ḳan** üstine / Döndi laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2438-5. Rāżıyam öldür beni **ḳanum** ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2451-3. **Ḳanı** içmege ezel ʿuşşāḳuñ olmış ʿādeti / Ḳanum iç dimek ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun aña **ḳanum** ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
G2522-1. Bu göñlüm itdi hicrān pāre pāre / Aḳar bu dīdeden **ḳan** pāre pāre
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum şol ḳadar / Sīnemi her kim görürse beñzedür gül **ḳanına**
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḫālümi / Kim göre şanur ki taḥrīr eylemişdür **ḳan** ile
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī şaḳın **ḳana**
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña **ḳanum** gözümden gel nihān olma
G2584-1. **Ḳanum** ile yazdı dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī **ḳan** ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā ol **ḳan** ile
G2624-7. Öldürmege Muḥibbīʾyi mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı **ḳan** daḫi
G2666-2. Gözlerüm **ḳana** dönüpdür benüm aġlamaġ ile / Ey şabā irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2676-6. Kaʿbe-i kūyuñda çün ʿuşşāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski ʿādetdür nʾola alnuña sürseñ **ḳanını**
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār idi çeşmi / Nūş eyleyeli **ḳanumı** bir pāre ṭapındı
G2714-6. Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar **ḳan** ile bu mācirāyı
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa **ḳan** yire seḥāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil şavurur ṭopraġını
G2761-4. Ḳanına girdüm yire şaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol **ḳan** beni
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen **ḳana** beñzetdüm seni
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm **ḳanum** sever
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı **ḳan**
Mr14-10. Ölürsem ḫākine düşmezdi **ḳanum** / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
Mr18-4. Ṭoludur baġrum şürāḥī gibi her dem **ḳan** ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr23-2. Oldı derd ile şürāḥī-veş bu baġrum ṭolu **ḳan** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden **ḳan** ile / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle gibi **ḳan** ile peyvesteyem
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri **ḳanı** içer ḳana lezīz
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / **Ḳanı** daḫi çeşm ile revān eyledi hep ʿışḳ
B35. Dil ciger **ḳanıyla** pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm **ḳan** yaşını

ḳan aġlamaḳ [32] Kanlı gözyaşıyla ağlamak, pek müteessir ve dil-hûn olmak. (Ş. Sami, 2010: 578)

G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde dursam bir ayaġ üzre senüñ / Gāh yanup yaḳılup **ḳan aġlasam** gāhi saña
G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar **ḳan aġladuñ** / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G127-1. Aġlasam **ḳan aġlasam** serv-i ḫırāmānum görüp / Dostlar ʿayb eylemen ḫāk-i girībānum görüp
G147-3. Baḳmadı yaşuma ol nitekim **ḳan aġladum** / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G168-3. Şol ḳadar **ḳan aġladum** zülfüñ ucından dostum / Ġarḳa virdi vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ sīnesi / Göñlümüñ köynüklügin añduḳca **ḳan aġlar** rübāb
G228-4. Laʿlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire **ḳan aġladum** / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire aġlar mest
G432-3. Laʿlin andum deşt-i ġamda şevḳ ile **ḳan aġladum** / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G745-3. Āh idüp **ḳan aġlaram** görüp bahār-ı ḫüsnini / Ebr gibi gülşene bu dīde bārān ʿarż ider
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur **ḳan aġlasam** / Laʿl-i şekker bārına çünki üşürdi mürlar

G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / Döne döne **ḳanlar aġlar** çün ocaġ üstindedür
G1056-4. Yāreʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp **ḳan aġlasam** / Hīç teʾṣir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1096-1. Şemʿ-veş **ḳan aġlaram** tā ṣubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem gülzārsuz
G1183-3. Şol ḳadar **ḳan aġladum** hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek **ḳan aġlaram** / Ṣoḥbet eyler gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas
G1596-4. Giceler **ḳan aġlasam** tā ṣubḥa dek olmazʿaceb / Şemʿ gibi yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger **ḳan aġlasam** / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem **ḳan aġlaram** / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur bende ẕerrece mecāl
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ **ḳan aġlayam** gelsün yiter her-bār gül
G1724-2. Şol ḳadar **ḳan aġladum** hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1875-4. Ḥasretiyle Mışr-ı ḥüsnüñ yādına ey seng-dil / Şol ḳadar **ḳan aġlayam** yaşumı cūy-ı Nīl ḳılam
G1928-4. Şol ḳadar **ḳan aġlayam** miḥnet beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar **ḳan aġladum** / Ser-te-ser laʿl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek **ḳan aġlasam** itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil **ḳan aġlasa** ṭañ mı şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫırʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi lebe cānum benüm / Aġlasun **ḳan aġlasun** bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-4. Ṭoludur baġrum şürāḥī gibi her dem ḳan ile / Aġlasun **ḳan aġlasun** bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun **ḳan aġlasun** bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḥi bu sīnem rübāb / Aġlasun **ḳan aġlasun** bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-9. Zülfini anup bu dil olup perīşān aġlasun / Laʿlini fikr eyleyüp bu gözlerüm **ḳan aġlasun**
Mr18-10. Bu Muḥibbī ḫaste-dil ḥasret ile her an aġlasun / Aġlasun **ḳan aġlasun** bu çeşm-i giryānum benüm
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di **ḳan aġla** / Her gice şemʿ gibi yan aġla

ḳan bahāsı [1] Diyet. (TS, 2009: 2203)

G2435-5. Cānā Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan / İḥsān idegör būseñi dost **ḳan bahāsına**

ḳan dökmek [39] Muharebeye gitmek, fedâ-yı cân etmek. (Ş. Sami, 2010: 269)

G52-4. Ḫışm ile çeşmüñ **dökerse ḳanumı** / Ḥamdülillah kimʿinayetdür baña
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün **ḳan** yudar dil hem **döker** bu dīdedür
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine gülgūn libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin **ḳan dökmek** ister şāhlar
G714-2. Dilā cellād-ı çeşminden ḫaẕer ḳıl / Nice **ḳanlar döker** ol bī-emāndur
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḥüsn ile gül-i aḥmer giçer / **Ḳanumı dökmege** līk ġamzesi ḫançer giçer
G822-6. Ḳaçan ol ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez **döker ḳanum** benüm ol bī-emān gözler
G901-4. Gözüñ çün **ḳanumı dökdi** bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün **ḳan** yudar dil hem **döker** bu dīdedür
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler **ḳanum döke** / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün ṣarāb üstindedür
G1017-6. Gözi cellād olup her dem **döker ḳanlar** kesüp başlar / Olur mı ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp **ḳanlar dökerse** ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar yāre düşdi göñlümüz
G1341-4. **Ḳanumı** ġamzelerin **dökdi** didüm yār didi / Kim ki cellād ola elbette olur fiʿl-i şeniʿ
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi **ḳanum döke** yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā ʿāşıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḥaḳḳ yire **ḳanlar döken** bed-ḫūya baḳ
G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā ḳā ʿidesi / **Dökesin** yirlere **ḳanın** seni cāndan sevenüñ
G1533-2. **Ḳanumı dökmek** eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez **döker** āḫır yire **ḳanuñ**
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde **döker ḳanumı** / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire **ḳanum dökesin** / Bu mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup **ḳanlar döker** / Zülfüñüñ kim pīşesi diller perīşān eylemek
G1811-5. Ġamzesine **dökme** gel **ḳanın** Muḥibbī'nüñ didüm / **Dökmege** ʿāşıḳlaruñ **ḳanın** didi cellādıyam
G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ yirlere **dökdüm ḳanını** / Ḳorḳaram maḫşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
G1975-2. Gör o ẓālim **ḳanumı dökdi** dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim **ḳanumı dökdi** yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var benüm
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen **dökersin** ʿāḳıbet **ḳanın** / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen
G2166-5. Meyl iderse **ḳanumı dökmege** ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2176-4. Nice bir öldürürsin ʿışḳ ehlin / **Döküp** yoḳ yirlere **ḳanı** niʾdersin
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo **döksün ḳanumı** ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ **döker** yoḳ yirler çoḳ **ḳan**
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim **döke ḳan**
G2305-3. Eline almış yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire **dökmek ḳanın** eyler ārzū
G2357-5. **Ḳanum dökeli** buldı Muḥibbī beni āḫır / Ṣayyād bula ṣaydın izüñ bulur özinde
G2448-3. Yaşum ṣarāb olalı bezm ehline müdām / Baġrum **döker** piyālesine **ḳan** girih girih
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḫẓada **döke** nice **ḳan** / ʿāşıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ kīni ola
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı **döker ḳanları** çeşmüñ / Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp **ḳan döker** aġlar gözüm
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp **dökme** yire **ḳanum** benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḫr-iʿummān gözlerüm / Anuñ içün kim bu baġrumdan **döker ḳan** gözlerüm

ḳan eylemek/itmek [45]

1. Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek. (TS, 2009: 2220)

G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ **ḳan eylese** mu ʿtāddur ol ḳan añа
G97-4. Ol gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki **ḳan itmek** olupdur ezelden ḫū añа
G220-1. Gözi tātār ü işi güci ġāret / **İder ḳanlar** daḫi işi ḫasāret
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir **ḳan eyler**
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden **ḳan itmegi** / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G1011-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña ʿarż itse ḥālini / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin ṭolı **ḳan ider**
G1017-3. Nice ḳanlar **idüp** çeşmüñ daḫi **ḳan eylemek** ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1216-1. **Ḳan ider** ol yār beñzer giydi gülgünı libās / Ḳaşrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine **ḳan eyledüñ**
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem **ḳan eylemek**
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir **ḳan eyledüñ**
G1626-1. Gösterüp aġzunda laʿlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere **ḳan eyledüñ**
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı göz göre **ḳan eyledüñ**
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu meṣeldür atalardan dostum **ḳan eyle** gel
G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı iḥsān u kerem ben ṭutalum **ḳan eylesem**
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdur ʿafv ü kerem ben ṭutalum **ḳan eylesem**
G2225-1. Ne umarsın ey göñül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez **ḳan ide** ḥaẓẓ ide ol feryāddan
G2287-3. Bī-güneh ʿāşıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur **ḳan idesin**
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / Ṣanasın didüm aña göz göre gel **ḳan eyle**
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi **itdi ḳan** ḳan üstine / Döndi laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2420-4. Şemʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ **ḳan iderken** yana bī-pervā yine
G2567-3. Beni kūyuñda görsen öldürürsin / Ki **ḳan itmek** revā mıdur ḥaremde
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ **ḳan eyledi** / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem ol ṭutalum **ḳan eyledi**
G2616-1. Ġamzeler **ḳan itmege** ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Ṣoñra geldi ġam göñül şehrini vīrān eyledi
G2792-4. Ḥarāmī gözleri **ḳan itmek** ister / Müje tīrine ḳılmış ḳaşların yāy
En1-17. Ẕı Ẕālim gözüñe hey di ki **ḳan eylemesün** / Yoḳsa ẓulm ile bu ben ʿāşıḳ ider ġubār
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı **ḳan eylemek**
Mr28-2. Kaʿbe kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḥayrānam daḫi dil-besteyem / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları aġyār ile hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ **ḳan eylemek** ḳānūn gibi / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde şubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde īmān olmayan / Pādişāhum sevdügüm **ḳan eyle** ḳānūn eyleme
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile **ḳan eyledi** hep ʿışḳ / Ḳanı daḫi çeşm ile revān eyledi hep ʿışḳ

2. Kanatmak.

G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden lāle baġrın **ḳan idüp** / Laʿl-i nābuñçün şarāba düşdiler āvāreler
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu **ḳan eyler**
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / **Ḳan iderse** ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını **ḳan eyler** göñül
G2001-1. Ṭutuban dāmānuñı çāk-ı girībān eylesem / Āh ḳılsam derd ile gözüm yaşın **ḳan eylesem**
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ baġrını **ḳan itmek** neden
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını **ḳan eylemek**

ḳan gelmek [2] Kanamak. (TDK, 2011: 1292)

G85-4. Gözlerümden yaş yirine **ḳan gelür** / Ḫākipāyuñ gönder olsun ṭūṭiyā
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine **ḳan gelür**

ḳan içmek [51] İcrâ-yı kîn edip intikam almak. (Ş. Sami, 2010: 486)

bk. ḫūn içmek

G177-5. Gerçi **ḳan içmek** Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek ṣevāb
G270-4. Mey yirine **ḳanuñ içer** ġamzesinden ṣorma gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḥş
G274-2. Gözi mest oldı diler **ḳanum içe** / Olur mı fitneye elbette bā ʿiş
G376-3. Mey yirine **ḳanum içe** ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede bī-bākdür
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem **ḳanum içer** / Bilmem ol ḫūn-rīzi niçün ḳan sever
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫʷāre ola **ḳan içüben** ḳanda yatur
G518-3. **Ḳanum içse** ġamzeler ister ciger büryānını / Ḫaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb üstindedür
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ **içelden** her dem ʿāşıḳ **ḳanını** / Eyledüm ben daḫi bu baġrum kebāb üç günde bir
G579-1. **İçer** ʿuşşāḳ **ḳanını** meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿī ne efʿī belki ejderdür

G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma gözinden ne bilür / Anı ṣor ḫūnī gözi göz göre **ḳanum içedür**
G669-2. Çeşm ile n'ola ḫūnī gözüñ **ḳanumı içse** / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller
G700-4. **İçdi** çeşmi **ḳanumı** yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G732-1. Çeşm-i meste **içmegin ḳan** ṣanma müjgān ögredür / Aġz açup gūşına ol zülf-i fettān ögredür
G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler **ḳanum içe** / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G840-4. Āh kim cellād-ı çeşmüñ **ḳan içer** / Eline almış yine tīġ ü teber
G979-5. Laʿl-i nābuñ ḳaṣdın itse bu Muḥibbī derd-mend / **Ḳanın içmek** diler ol nergis-i maḫmūrlar
G988(a)-4. Ġamzesi **ḳanum içerse** dostlar olmazʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ meyli dāim ḳanedür
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaṣdı budur baġrum içre **ḳanum içüp** ḳaneler
G1068-4. **Ḳan içer** çeşmi n'ola ḫūnī disem / Didigüm isme ol muʿammādur
G1100-2. ʿUşşāḳ **ḳanın içmiş** ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ **ḳan içerse** günde hergiz o ḳane gelmez
G1143-1. Yelmenür **ḳan içmege** her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdiʿadūnuñ cānın ala tīrümüz
G1264-2. **İçerse** nergisi **ḳanum** ʿaceb mi / Ṣarāb-ı nāz ile mestāne olmış
G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ **içer** her laḥẓa ʿāşıḳ **ḳanını** / Anuñ içün ġamze-i mestüñ olur maḫmūr-veş
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / **İçdi** ol **ḳanı** lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1388-3. Tīrinüñ laʿle dönüpdür lebi **ḳan içmek** ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1404-1. **Ḳanumı içdükce** ṭañ mı gelse çeşm-i yāre ṣevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd gelür güftāre ṣevḳ
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz ciger **ḳanın içer** / Nice nā-ḥaḳ **ḳan içüpdür** yine bī-pervā gözüñ
G1522-4. Ṣarāb ister gözüñ mestdür ḳo **içsün ḳanumı** her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1571-4. Çeşmüñ ki **ḳanumı içe** vir laʿlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1578-4. Görmedümʿālemde hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur **ḳanın içer** şimdi ḳardeş ḳardeşüñ
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine sāġar dilberüñ / **İçmeyince** sāġaruñ **ḳanını** hergiz ḳanmayam
G1952-4. **Ḳanumı** mestāne çeşmün **içdügince** ey ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G2048-2. Mey yirine çün **içdi** mestāne çeşmi **ḳanumı** / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2094-4. Nice **ḳanlar içdi** hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim **ḳanum içüp** fi'l-cümle bārī ḳanesin
G2126-3. Leblerüñ mey yirine **içdi** gine **ḳanumuzı** / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger **ḳanın içüben** ḳanesin
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir **ḳanum içer** ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2369-4. **İçeli ḳanumı** ol gözleri mest / Cigerüm dönse ṭañ mı büryāne
G2438-7. Mey yirine göz göre **ḳanuñı içsün** senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa
G2451-3. **Ḳanı içmege** ezelʿuşşāḳuñ olmış ʿādeti / **Ḳanum iç** dimek ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına
G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp **ḳanın içer** / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ ṣusadı **içmege** gelür **ḳanumuza**
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger **ḳanum içerse** leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm ire ṣıḥḥat cānına
G2579-2. **Ḳanumı içdi** gözi kebāb ciger-i dil / Mey-ḫʷāre merdümüñ başı ḫoşdur kebāb ile
G2753-5. **Ḳanumı içmege** geldükce benüm ġamze-i dost / Bu Muḥibbī dir aña cān ile "صحاعافی"
Mr8-21. Bülbülüñ üñin gūş eylesün / **Ḳanlar içüp** ḫoş eylesün
Mr8-26. **Ḳanlar içüp** bezm eylesün / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri **ḳanı içer** ḳana leẕīẕ
B4. Bir naẓarla dil alup **ḳanum içer** ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña

ḳan revān olmaḳ [1] Her yanı kana bulaşmış. (TDK, 2011: 1292)

G1851-3. Kirpügüm şaflar dizüp **oldı** arada **ḳan revān** / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

ḳan olmaḳ [17]

1. Kan dökülmek, cinayet işlenmek. (TS, 2009: 2239)

G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ **ḳan olursa** çoḳ mıdur
G817-2. Cām-ı laʿlin isteme gel eyle çeşminden ḥaẓer / Kim ki bed-meste uyarsa lā-büd anda **ḳan olur**
G2213-3. Giyelden câme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter kūyuñda **ḳan olsun**
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās / **Ḳan olur** uyma ṣaḳın ol nergis-i ser-ḫoşuma

2. Kanamak.

G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu **ḳan olmadan** bu dil / Pīr-i muġān dergehine var şarāba baş
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḫī baġrı **ḳan olmış** / Anuñ luʿb ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / Yā nice tīr-i cefādan yüregüm **ḳan olsun**
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden senüñ nice cigerler **ḳan ola**
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şürīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu **ḳan olası** dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu ciger **ḳan olmaya** / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi **ḳan olmayan**

3. Kanla dolmak.

G195-1. Laʿl-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden ol **ḳan oldı** ʿummān ʿāḳıbet
G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile **ḳan olsa** ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı **ḳan olmaya**

G2570-1. Nice bir **ḳan ola** göñlüm ḥasret-i cānān ile / Yā nice bir giçe ʿömrüm āh ile efġān ile
Mr17-3. Sāḳiyā şun beri şol **ḳan olası** nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin gūş idelüm
B185. Sāḳiyā şun beri şol **ḳan olası** cān diñle / Ne bulınmaz bu da laʾl-i leb-i cānān dinle

ḳan yalaşmaḳ [1] Eski bir geleneğe göre kardeş olmak için iki kişi birbirinin birer damla kanını yalamak. (TS, 2009: 2240)

G416-3. Nigārā ḳaldı peykānuñ cigerde / Benümle **ḳan yalaşma** ḳardaşumdur

ḳan yutmaḳ [12] Pek çok sıkıntı, ıstırap çekmek. (TS, 2009: 2240)

G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben **ḳan yudam** / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün **ḳan yudar** dil hem döker bu dīdedür
G499-7. Bu Muḥibbī laʾl-i nābuñ yādına **ḳanlar yudar** / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer depredür
G672-2. Lāle-veş **ḳanlar yudar** kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / Her biri içüp ciger ḫūnını bī-ḫūş oldılar
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne **ḳan yudar** Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden şor
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki ol ḥūrīdedür / Anuñ içün **ḳan yudar** dil hem döker bu dīdedür
G1724-3. Ḫār elinden **ḳan yudar** gül şevḳine bülbül müdām / Şalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G2054-1. **Ḳan yudarsa** ṭañ degül laʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2402-3. Virüp cān u dili bir būsesine / Ne **ḳanlar yutmışam** iḳrār olınca
Tb1-4. **Ḳan yudar** zülfüñ ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını hemān
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / Laʾl-i nābuñ firḳatinde **ḳan yudar** ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mr28-7. **Ḳan yudaram** dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī zülfüñ ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi

ḳana boyanmaḳ [5] Kan içinde bırakmak. (TDK, 2011: 1292)

G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum ser-ā-ser pārelenmişdür / Anuñçün gözlerüm yaşı ḳızıl **ḳana boyanmışdur**
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl **ḳana boyanmışdur**
G1471-3. **Boyaduñ ḳan** ile ey dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī mūlarum / **Ḳana boyandı** dönüp her birisi eṭvāruma
G2339-5. Ruḫları şevḳine yaḳup dil ü cān şemʿ gibi / Bu Muḥibbī **boyadı** dāmenini **ḳanlar** ile

ḳana ḳan [3] Kısas, öldürenin öldürülmesi. (TS, 2009: 2200)

G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun **ḳana ḳan** ḫançer
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes **ḳana ḳan** gözler
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir laʾlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur **ḳana ḳan** gerek

ḳanına girmek [15] Birini öldürmek veya öldürtmek. (TDK, 2011: 1293)

G36-6. Ey Muḥibbī **ḳana girmişsin** dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese mu ʿtāddur ol ḳan aña
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / **Ḳana girmek** mi murādı ya ne āl üstindedür
G703-4. **Ḳana girse** ṭañ degül giydi yine gülgūn libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin ḳan dökmek ister şāhlar
G1012-3. Ey şūḫ ḥaẕer eyle benüm **ḳanuma girme** / Bu nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice bī-dilleri itdi helāk / **Ḳana girme** şimdiden soñra ḳaşuñ yāyını aş
G1600-3. Ne virdüñ göñlüme ey çeşm-i bed-mest / Alup cānumı nā-ḥaḳḳ **ḳana girdüñ**
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurup ʿuşşāḳını boyınca **girer ḳana** degin
G2023-4. **Ḳana girmişsin** yine beñzer giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel **ḳana girmekden** ṣaḳın
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu ki **ḳana girüp** bir bu ki ḳuldan çıḳasın
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca **ḳana girmişsin** / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter kūyuñda ḳan olsun
G2761-4. **Ḳanına girdüm** yire ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp **girer** ol demde **ḳana** gözleri
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre **girme** didüm gel **ḳanuma** / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme **girme ḳanuma** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

ḳanını penbeye almaḳ [1] Öldürüp izini bırakmamak. (TS, 2009: 2232)

G942-3. **Almasun penbeye ḳanum** ṣorsun ancaḳ aġzına / Kaʾbe kūyına ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur

ḳan-ı men [1] Benim kanım.

G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer **ḳan-ı men**

ḳanāʿat [14] *Ar.* Bir şeyle razı ve hoşnut olup ziyade istememe, iktifa. (Ş. Sami, 2010: 579) *bk. ehl-i ḳanāʿat, Ḳāf-ı ḳanāʿat, ḳanāʿat eylemek/itmek, ḳanāʿat ḳılmaḳ, kūh-ı ḳanāʿat*

G564-5. **Ḳanāʿat** yoḳ cihān ḫalḳında hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep ister
G754-2. **Ḳanāʿat** iḫtiyār iden aña lā-büd gelürʿuzlet / Görinmez kimseyeʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G1155-4. ʿUzlet idüp kim **ḳanāʿat** birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı istemez
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnādaʿanḳā-veş **ḳanāʿat** beklerüz

G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş **ḳanāʿat** beklerüz
G1766-5. Ey Muḥibbī ben **ḳanāʿat** Ḳāfınuñ ʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş ḳānīʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa **ḳanāʿat** iḫtiyār itdüm
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim **ḳanāʿat** Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı **ḳanāʿat** Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭutaʿanḳā gibi varup Ḳāf ile
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Menzil eyle gel **ḳanāʿat** Ḳāfınıʿanḳā gibi
G2645(a)-5. **Ḳanāʿat** gūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñʿanḳāsı
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / Ḳaşdun olursa **ḳanāʿat** Ḳāfı ger ʿanḳā gibi
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā ile **ḳanāʿat** şerbetin
B45. **Ḳanāʿat** gencdür pāyānı yoḳdur / Ṭamaʿ bir derd-verdür yaʿni yoḳdur

ḳanāʿat eylemek/itmek [7] Yetinmek. (TDK, 2011: 1293) *bk. ḳanāʿat ḳılmaḳ*

G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya gel ḳānīʿol / Bir mekesle nitekim **eyler ḳanāʿat** ʿānkebūt
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür ki **ḳanāʿat idesin** / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla **ideyin ḳanāʿat** iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G1939-4. Palās-ı faḳr ile her dem **ḳanāʿat eylemek** ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem
G2281-2. Ey dil **ḳanāʿat eyle** ʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma şaḳın mekes-veş dāim mülevveṣ-i ḫūn
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā **eyle ḳanāʿat** cān ile / Az u çoḳ dime şaḳın itme nizāʿaş üstine
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya **iden ḳanāʿati** / Baḳmaz o şehde aṭlasa virmez palāsını

ḳanāʿat ḳılmaḳ [1] *bk. ḳanāʿat eylemek/itmek*

G1711-2. **Ḳıl ḳanāʿat** girse bir loḳma elüñe ḳānīʿol / Ḥırş ile olma mekesʿanḳā oluban Ḳāfa gel

ḳanber [4] *Ar.* Hz. Alî'nin sâdık, vefâkâr kölesi. (Devellioğlu, 2000: 487)

(ḳanber [1], ḳanberi [3])

G752-4. Olam **ḳanber** gibi ol gice piyāde / Süvār olsa ḳaçan dilberʿAli-vār
G2399-4. Atı öñince yürüyüben **ḳanberi** olam / Binse o yār çünkiʿAli gibi Düldüle
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim **ḳanberi** olup / Binse Muḥibbī nāz ile ol şān düldüle
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse olʿAli-vār ben öñünde **ḳanberi**

ḳanca [2] *İt.* Bir şey çekmeye yarar, ucu çengelli demir çubuk. (TDK, 2011: 1295)

(ḳanca [1], ḳancadur [1])

G1040-3. Baḫr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp şundı baña zülfi elinde **ḳancadur**
G2375-3. ʿAceb mi göñlümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ her tārı **ḳanca**

ḳand [17] *Ar.* Şeker, şeker kamışının müncemid usâresi. (M. Nâcî, 2009: 312)

bk. ḳand-i laʾl, ḳand-i mükerrer, ḳand u ʿasel, ḳand ü nebāt, ḳand ü nebāt ü şekker, ḳand ü şeker/şekker, şehd ü ḳand

(ḳand [8], ḳande [3], ḳandi [2], ḳandine [2], ḳandini [1], ḳandüm [1])

G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi **ḳand**
G354-3. Lebi şan laʾl-i aḥmerdür o yārüñ / Teni billūra beñzer sözleri **ḳand**
G697-1. Uġurlamaġa laʾlinden bu göñlüm düzdi **ḳand** ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden būse **ḳand** ister
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri **ḳandine** cemʿolmış veyāḫūd mūrdur
G811-4. Laʾl-i nābı leẕẕetin bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī ister iseñ **ḳande** gör
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri **ḳandüm** / Seni ben yār ola şandum niçün dün gice gelmedüñ
G1633-1. Laʾl-i lebüñüñ **ḳandine** şekker daḫi nāzik / Dişüñle sözüñ dürrine gevher daḫi nāzik
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şiʿrümi **ḳand** itsem gerek
G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür **ḳand** / Velī āḫır içürür ol helāhil
G1735-4. ʿAks-i laʾlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol leẕẕet ile **ḳand** ḳıl
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / Zīrā āteş ẓāhir olur **ḳand** ise oddan
G2278-3. Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile **ḳande** bir ola engübīn
G2511-4. Lebüñe **ḳandi** nisbet eylemişler / İşitdüm beñzemez didüm ol ḳande
G2653-3. Mār-ı zülfüñden helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden **ḳandini**
G2669-3. Erisün şu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide **ḳandi**

ḳand-i laʾl [1] Dudağın şekeri.

G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil **ḳand-i laʾli** vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfdan güftār özgedür

ḳand-i mükerrer [5] Mahbubenin iki dudağı. (M. Nâcî, 2009: 312)

G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını tekrār ider göñül / Olur cihānda **ḳand-i mükerrer** meger leẕīẕ
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur **ḳand-i mükerrer** depredür
G955-8. Muḥibbī ẕikr ider şeker-lebüñ çün / Olur her bir sözi **ḳand-i mükerrer**
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ şorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel **ḳand-i mükerrer** yoḳ
G1882-3. Bilmedüm **ḳand-i mükerrer** mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʿlüñ ẕikrini ey dost tekrār eylemem

ḳand u ʿasel [1] Şeker ve bal.

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin **ḳand u ʿaselden** gördi yeg ehl-i ṣafā

ḳand ü nebāt [7] Şerbet ve nöbet şekeri.

G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken aña āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʿlüñ ile **ḳand ü nebāt**
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur **ḳand ü nebāt**
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan şanasın **ḳand ü nebāt** / Her ḳaçan şekker lebüñçün eylesem güftār şiʿr
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez **ḳand ü nebāt** / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1126-5. Leẕẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler **ḳand ü nebāt** / Līk hecre zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez
G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki **ḳand ü nebātdan** / Beñzer ṣaḥīḥ hecrde zehr-i helāhile
G2689-7. Şīrīn lebüñüñ ẕikrini tekrār Muḥibbī / Ḳıldugı içün **ḳand ü nebāt** oldı kelāmı

ḳand ü nebāt u şekker [1] Şerbet, nöbet şekeri ve şeker.

G1223-2. Ṭoġrınun irmez eli **ḳand ü nebāt ü şekkere** / Ḳarşusında şekker ileʿıyş ider her dem mekes

ḳand ü şeker/şekker [2] Şerbet ve şeker.

G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide gül-i terden giçer / Laʿl-i nābuñı şoran ol **ḳand ü şekkerden** giçer
G1676-2. Leblerüñ şehdi var iken ʿāṣıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez **ḳand ü şeker** cüllāb aña ḥācet degül

ḳanda [102] *T.* Nerede, nereye. (TS, 2009: 2209) *bk. her ḳanda*

(ḳanda [68], ḳandadur [34])

G45-2. Bugün ʿışḳ ile çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür **ḳanda** baḳsam rūy-ı Leylā
G64-4. Ṣanmaʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / **Ḳanda** varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G77-4. Dimiş ḥūrāya beñzer yāri zāhid / Berāber **ḳandadur** ḥāṣā vü kellā
G83-2. Ṣanmañuz tenhā gideʿışḳuñ beyābānında dil / **Ḳanda** gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G100-1. **Ḳanda** beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḥayrān baña
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup **ḳanda** vara kim bir daḫi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G150-7. Yür çekişme **ḳanda** varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise edeb
G159-3. ʿĀṣıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / **Ḳanda** varam çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G160-5. **Ḳanda** gitse Muḥibbī dost hemīn / Sen daḫi eyle ol diyārı ṭaleb
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñ āṣıḳı / **Ḳanda** vardur ey kemān-ebrū bu şest
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken aña āb-ı zülāl / **Ḳanda** bir ola leb-i laʿlüñ ile ḳand ü nebāt
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide **ḳanda** gitdi Nūḥ
G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫirün / **Ḳanda** gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / **Ḳanda** varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek **ḳanda** var ʿālem içinde ehl-i derd
G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme başaʿaḳlun cemʿ ḳıl / **Ḳanda** gitdi **ḳandadur** Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G369-1. Genc-i cemāli üzre şaçı tār u mār olur / Ger **ḳanda** genc olsaʿiyān anda mār olur
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin ki şimdi **ḳandadur** Bāhrām-ı Gūr
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān **ḳandadur** / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān **ḳandadur**
G398-2. Gönlümüñ eglencesidür cān u dil ārāmıdur / Dostlar dil-ḫasteyem derdüme dermān **ḳandadur**
G398-3. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān **ḳandadur**
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden şu gibi her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān **ḳandadur**
G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān **ḳandadur**
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / **Ḳanda** olursa murġ hemān dāne seyr ider
G420-5. **Ḳanda** bir gül açılsa āşüftesi olur hezār / **Ḳanda** bir meh-rū ola biñ mübtelā yanındadur
G442-1. Bāġda açıldı gül cān u cihānum **ḳandadur** / Cūlar aḳdı dīdeden serv-i revānum **ḳandadur**
G442-2. ʿIşḳ meydānına eydüñ gelsün ol çāpük-süvār / Ḳalmışam ḫayretde ol cevlān-ı Ken ʿānum **ḳandadur**
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā ol seng-dil / N'ola ḫālüm bilmezem nā-mihribānum **ḳandadur**
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum **ḳandadur**
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum **ḳandadur**
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / **Ḳanda** varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup **ḳanda** gider / Meger ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʿarʿar geliser
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet **ḳandadur** gelsün berü mihmān oḳur
G712-2. **Ḳanda** varsam şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste içün **ḳanda** yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / **Ḳanda** şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G734-4. Şöyle mest itdi dili cürʿa-i cām-ı laʿlüñ / Kendüzin fehm idemez **ḳanda** düşüp **ḳanda** yatur

G795-1. Göñlüm beni terk itmede ārām-ı cānum **ḳandadur** / Mihrim velī berk itmede cān u cihānum **ḳandadur**
G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil ḳaddi olaldan muʿtedil / Ṭūbi olupdur münfaʿil serv-i revānum **ḳandadur**
G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum **ḳandadur**
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum **ḳandadur**
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum **ḳandadur**
G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen serv-i revānum **ḳandadur** / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı cānum **ḳandadur**
G812-2. Bīmār-ı zehr-i firḳatüm yoḳdur ümīd-i ṣıḥḥatüm / Telḫ oldı ʿıyş u ʿişretüm ṣīrīn-dehānum **ḳandadur**
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum **ḳandadur**
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum **ḳandadur**
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḥālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol dil-sitānum **ḳandadur**
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum **ḳandadur**
G851-1. Cihānuñ **ḳanda** bir raʿnā güli var / Aña ḳarşu hezārān bülbüli var
G853-5. Aç ʿibret gözini baḳ **ḳanda** gitdi / Ferīdūn u Ḫusrev Cemşīd ü Faġfūr
G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün giçürme ʿömrüni żāyiʿ / Bilürsin **ḳanda** gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G906-3. Māha diñ öykinmesün yārüñ hilāl ebrūsına / **Ḳanda** beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / **Ḳanda** idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G956-7. **Ḳanda** bir gül açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere tā şubḥa dek āh u fiġāna başlar
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ **ḳanda** ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / **Ḳanda** bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1138-2. **Ḳanda** bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1159-3. Ḫāk-i derini gözlerüme kuḥl ideyordum / **Ḳandadur** ʿaceb bād-ı seḥer-gāh görinmez
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / **Ḳanda** gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı şerʿ
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū **ḳanda** gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi **ḳandadur** Dārā'yı baḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / **Ḳanda** genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / Şāh-ı ʿışḳsın biledür **ḳanda** yürürsün ʿālemüñ
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır öldürüp / **Ḳanda** gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1548-2. Cilve eyler **ḳanda** āb olsa perīler dem-be-dem / Āb ile pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1631-2. Ḳanı ʿahdüñ ṭurmaduñ iḳrāruña / **Ḳanda** gitdi arada nān u nemek
G1752-4. **Ḳanda** olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen de ey servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / Yazılur **ḳanda** baḳsam āh şāhum
G1821-4. Sāyesin ṣalsa gedā üstine ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum **ḳandadur** devlet hümāsın bilmedüm
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasin ey şemʿ-i rūşen **ḳanda** arayı görem
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm **ḳanda** kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim **ḳanda** idüñ gel hey abdālum benüm
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda / **Ḳanda** gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / **Ḳanda** gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / **Ḳanda** eyler gül gibi şan bād ile bārān içün
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / **Ḳanda** ögrendi bu ser-keşligi ol serv-i revān
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / **Ḳanda** gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / Bu nevʿa **ḳanda** bulur idi iʿtibār serv
G2330-4. Lā'übālem ʿāşıḳam ben ʿālem içre dostlar / Beñzedürler **ḳanda** görinsem beni dīvāneye
G2373-5. Ey Muḥibbī **ḳanda** varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḫāżır güvāh
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / **Ḳanda** gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula **ḳanda** göre dāne dām ile
G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem yā ḳanı iḥsān / İki elüm bulındı ṭut ki **ḳanda**
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger güşem iken / **Ḳanda** görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / **Ḳanda** baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / **Ḳanda** varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḫürmet ü bu ḳadri şeker **ḳanda** bulaydı
En1-21. Ḳaf **Ḳanda** ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile bād meger ide güẕār
Mr10-7. **Ḳanda** ol dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẓar
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem kim derdümüñ dermānını **ḳanda** ḳılam
Mr14-1. Senüñ gibi güzeli **ḳanda** bulayım / Yoluñda isterem ḳurbān olayım
Tb1-8. Ol kemān ebrū nigāruñ kūyı bilmem **ḳandadur** / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender laʾl-i nābuñ **ḳandadur**
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / **Ḳanda** idüñ nice gündür gel seni yārān diler
B166. Şarāb içmegi zāhid **ḳanda** bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ şıḳsa gözine

ḳandan [2] Nereden. (TS, 2009: 2216)

G488-2. Mevc urur seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil **ḳandan** gelür
G1754-2. Uġrasa segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem anuñla **ḳandan** āşinā oldı göñül

ḳanda kim [14] Hangi. (TS, 2009: 2215)

G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / **Ḳanda kim** dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / **Ḳanda kim** dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G676-1. **Ḳanda kim** dehrüñ açılmış bir gül-i raʿnāsı var / Aña ḳarşu ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı var

G817-1. Gördügince gün yüzüñ ʿāşıḳlarun nālān olur / **Ḳanda kim** açıla gül anda hezār elḥān olur
G819-2. **Ḳanda kim** gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var aḳıdur yaşlar
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı efgān eylese / **Ḳanda kim** gülşen ola bülbülden efgānlar ḳopar
G848-1. **Ḳanda kim** şīrīn-zebān bir dilber-i fettān ḳopar / Ḳarşusında ehl-i diller zār u ser-gerdān ḳopar
G1004-3. **Ḳanda kim** zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur hem şekeristān iñler
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / **Ḳanda kim** gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1222-5. Laʿl-ı Şīrīnüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / **Ḳanda kim** şehd ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / **Ḳanda kim** genc ola lā-büd anda mār olmaḳ gerek
G1781-3. Bende düşsem neʿaceb ḫālini zülfinde görüp / **Ḳanda kim** dāne göre murġ olur beste-i dām
G2173-3. Müddeʿī dāmen-i dildāra irişse neʿaceb / **Ḳanda kim** açıla gül ṭutar anuñ ḫār etegin
G2598-4. Bu göñülʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / **Ḳanda kim** genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola

ḳanda ise/ḳandasa [11] Nerede ise, nerede olursa olsun, nerede olsa. (TS, 2009: 2215, 2218)

(ḳanda ise [4], ḳandasa [2], ḳandasın [4], ḳandaysa [1])

G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı dil oldı mübtelā / Eksük olmaz **ḳandasa** dīvāneye derd ü belā
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin **ḳandaysa** ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne gelʿaẕāb
G526-4. Ẓāhirā dūram u maʿnīde yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür **ḳandasa** nezdik ile dūr
G1527-2. Şemʿ-i ruḥsārına yandursam n'ola cān u dili / Oda yanmaḳdur işi **ḳanda ise** pervānenün
G1846-2. Öpdi dirler bale laʿlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan **ḳanda ise** müttehem
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / **Ḳandasın** ey şemʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1906-1. **Ḳandasın** ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şīve vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek **ḳandasın**
G2183-1. **Ḳandasın** ey cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / Yolına olsun hezārān cān fedā cānān-ı men
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum içinde / Yazılur elif **ḳanda ise** cān arasında
Mh11-14. Ey Muḥibbī **ḳanda ise** ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫiʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey şanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ

ḳandīl [6] *Ar.* Zeytinyağı içine batırılmış bir fitilin yanmasıyla ziya veren tenvir aleti... (Ş. Sami, 2010: 581)

bk. ḳandīl-i āh-ı pür-şerār, ḳandīl-i ʿarş, ḳandīl-i çarḫ, ḳandīl-i ʿışḳ, ḳandīl-i māh, ḳandīl-i zerrīn

(ḳandīl [1], ḳandīldür [1], ḳandīline [1], ḳandīlini [3])

G1126-2. Cāmiʿ-i ḥüsn içre yanar ruḥları **ḳandīldür** / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu göñlümüñ **ḳandīline** / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış şan zeḳan **ḳandīlini** / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki mücmer baġlamış
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül **ḳandīl** cānumdur fitil / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ imiş
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil **ḳandīlini** / Baġrum ile göz biri şu iledür birisi yaġ
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül **ḳandīlini** / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda baġrum yaġını

ḳandīl-i āh-ı pür-şerār [1] Kıvılcım dolu âhın kandili.

G1841-3. Dūd-ı zencīr ile aşılan felekler saḳfına / Görinen **ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur** benüm

ḳandīl-i ʿarş [1] Arşın kandili; güneş.

G1678-4. Ṭutsun şadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri / **Ḳandīl-i ʿarşı** yaḳmaġa āhuñ şerāre ḳıl

ḳandīl-i çarḫ [4] Feleğin kandili; güneş.

G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu **ḳandīl-i çarḫ** / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhumʿurūc
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile bu gözlerümüñ ṣuyını / Yaḳmaġa **ḳandīl-i çarḫı** eyledüm ʿışḳum fitil
G2406-5. Yanmaz idi dostlar her gice bu **ḳandīl-i çarḫ** / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
B6. Her gice āhum şerārından yanar **ḳandīl-i çarḫ** / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña

ḳandīl-i ʿışḳ [1] Aşkın kandili.

G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa **ḳandīl-i ʿışḳ** içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış

ḳandīl-i māh [1] Ayın kandili.

Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı çün **ḳandīl-i māh** / Āh u efgānumdan oldı nüh-felek saḳfı siyāh

ḳandīl-i zerrīn [1] Altından kandil.

G2436-1. Aşmadın **ḳandīl-i zerrini** felekler bāmına / Ḫilʿat-i sebzi aġaçlar almadan endāmına

ḳandurmaḳ [6] *T.* Doyurmak, kifayet miktarı yedirmek veya içirmek. (Ş. Sami, 2010: 581)

(ḳandur [4], ḳandurup [1], ḳandurur [1])

G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ **ḳandur** baña
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur baña / Dostum dil teşnedür laʾl-i lebüñ **ḳandur** baña
G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise **ḳandur** baña
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı **ḳandur** yā olsun ḳana ḳan ḥançer
G1090-5. ʿĀlemi laʾl-i zülālinden dem-ā-dem **ḳandurur** / Bu Muḥibbī ḥastesi geldükce bir kez mā dimez
G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden **ḳandurup** olsun şehā ruḥsār gül

ḳanġı [9] *T.* Hangi. (TS, 2009: 2220) *bk. ḳanġı ṭaş ḳatı ise başını urmaḳ, ḳanḳı*

G10-1. Ey melek ḥaṣlet ü ey nūr-ı Ḥudā vü Ḳureşi / **Ḳanġı** kāfir ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi
G676-2. **Ḳanġı** dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd ṣanma ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasın / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege **ḳanġı** fende var
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / **Ḳanġı** ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem mā çeker
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / **Ḳanġı** aḥmaḳdur o kim derdi ḳoyup dermān alur
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / **Ḳanġı** bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1491-2. **Ḳanġı** bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā gerek
G2739-5. Ey Muḥibbī **ḳanġı** dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2770-3. Cefādan **ḳanġı** ʿāṣıḳ kim vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı

ḳanġı ṭaş ḳatı ise başını urmaḳ [1] Çaresiz kalarak çok pişman olmak. *bk. başını taştan taşa vurmak* (TDK, 2011: 268)

G2060-5. **Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını** Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben

ḳanı [27] *T.* Hani, nerede. (TS, 2009: 2226)

G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / **Ḳanı** ṭāliʿ olmaya zülfüñ gelüp ḥāyil baña
G220-4. Yıḳup dil kişverin vīrāne ḳılduñ / **Ḳanı** luṭf u kerem **ḳanı** ʿadālet
G227-3. Başuma ḫāk-i pāyundur sa ʿādet / Dirīġā **ḳanı** başumda ol devlet
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / **Ḳanı** bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl anlar
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā **ḳanı** / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü ṣafā yiter
G645-1. Ger fedā cānān yolında cān olursa çoḳ mıdur / Başa devletdür **ḳanı** imkān olursa çoḳ mıdur
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi **ḳanı** inṣāfuñ be ẕālim **ḳanı** ṣerʿ
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi **ḳanı** ol evvelki çaġ
G1532-2. Görmeze urma şehā ḫışm ile ḳıl bārī naẓar / Dostum **ḳanı** aranuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / **Ḳanı** benüm ileʿahduñ niçün dün gice gelmedüñ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / **Ḳanı** ṭāliʿ seni görmege göze ḫᵛāb gerek
G1631-2. **Ḳanı** ʿahdüñ ṭurmaduñ iḳrāruña / Ḳanda gitdi arada nān u nemek
G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / **Ḳanı** iḥsān u kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm laʾl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez **ḳanı** ʿahd ü vefā ḳıblem
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü **ḳanı** Cem
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem **ḳanı** uyḫu diyen
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıydı vaṣluña / **Ḳanı** ṭāliʿ **ḳanı** devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın **ḳanı** ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2511-2. **Ḳanı** luṭf u kerem yā **ḳanı** iḥsān / İki elüm bulındı ṭut ki ḳanda
G2600-1. Ey dirīġā **ḳanı** bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / **Ḳanı** luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2612-1. **Ḳanı** ol dem kimyāña deyr-i muġān meʾvā idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
En1-24. Mīm merdümlik idüp gel bu Muḥibbīʾye şehā / **Ḳanı** bu bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār

ḳānīʿ [16] *Ar.* Kanaat eden, nail olduğu şeyi kâfi bulup ziyadeye tamah etmeyen. (Ş. Sami, 2010: 582)

(ḳāniʿ [8], ḳāniʿdür [2], ḳāniʿem [3], ḳaniʿüm [1], ḳāniʿüz [2])

G85-6. Pādişāh olan ḳurı ġavġā çeker / ʿĀlemüñ ẕevḳin sürer **ḳānīʿ** gedā
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / **Ḳāniʿem** cürʿaña tā kim getürem anı be-leb
G173-5. **Ḳāniʿ** idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didiʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫᵛāb
G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya **ḳāniʿdür** ol dībādañ istiġnāsı var
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / **Ḳāniʿüm** dāim ḥayāli çünki āġūṣumdadur
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāṣıḳı / Ḥasrete **ḳāniʿ** yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḥaber
G757-2. Kūyuña **ḳāniʿ** degül görmek diler cānā seni / ʿĀṣıḳ olan cenneti nʾeyler diler dīdār seyr
G817-5. Aldı dil **ḳāniʿ** degül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḫı tek istesün ḳurbān olur

G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar **ḳāni**ʿ dimeñ ser sāye-bān gözler
G1136-2. Sāḡar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / **Ḳāni**ʿ**üz** anuñçün bu şarāba baḳmazuz
G1433-4. **Ḳāni**ʿ**em** rızḳuma ne gelse ḳanāʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda bugün ʿanḳā-yı ʿışḳ
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña **ḳāni**ʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan
G2155-4. Gedā **ḳāni**ʿ sürer ʿālem şafāsın / Olur şehler hemān ancaḳ ciger-ḫūn
G2159-5. **Ḳāni**ʿ**em** bir loḳmaya dünyā na ʾiminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem bugün
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʿāşıḳı / Zīrā bir loḳmaya **ḳāni**ʿ**dür** yimez dünyā ġamın
Mr6-2. **Ḳāni**ʿ**üz** bir nāna biz nāz u niʿamdan fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz

ḳāniʿ **olmaḳ [10]** İnanmak, kanmak. (TDK, 2011: 1298)

G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle **ḳāni**ʿ **ol** / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya gel **ḳāni**ʿ **ol** / Bir mekesle nitekim eyler ḳanāʿat ʿānkebūt
G553-4. Gedā kim **ḳāni**ʿ **olmışdur** cihānı ḫabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çiftı ne oraġı var
G1604-6. Düşde görse yüzüñi **olsa** Muḥibbī **ḳāni**ʿ / Ḳanı ṭālıʿ seni görmege göze ḫᵛāb gerek
G1703-4. Her ne gelse **ḳāni**ʿ **ol** ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḫubb-ı māl
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe **ḳāni**ʿ **ol** / Ḥırş ile olma mekesʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña **olmışam ḳāni**ʿ seni rızvāna ṭapşırdum
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş **ḳāni**ʿ **olmadum** / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G2054-4. **Ḳāni**ʿ **olmaz** kūyuña vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2499-6. Her kim ġanī olursa ṣanmañ ḫużūr ider ol / Dervīşlige **ola ḳāni**ʿ ʿömri giçer ṣafāda

ḳanḳı [24] *bk. ḳanġı*

G332-5. **Ḳanḳı** ʿāşıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir gören / Od naḳş-ı āb üzre **ḳanḳı** ṣüret-ger yazar
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her **ḳanḳı** dilber işide anı da rām olur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / **Ḳanḳı** dilde kim maḥabbet var akıdur yaşlar
G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / **Ḳanḳı** aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / **Ḳanḳı** bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1163-5. Nice yıldur ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / **Ḳanḳı** ʿāşıḳ ṭutısar biz ölicek mātemümüz
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi yoḳdur dime / **Ḳanḳı** mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / **Ḳanḳı** evde kim ola bīmār itme anda ses
G1296-1. **Ḳanḳı** dil kim baġlanup zülfine ide iḫtişāṣ / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāṣ
G1527-4. **Ḳanḳı** dil kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḫalāṣ / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1811-2. **Ḳanḳı** ṭaş ḳatısa başın aña dögsün kūh-ken / Başa iletdüm şanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / **Ḳanḳı** meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm
G2103-4. Şu ʾle virür gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / **Ḳanḳı** bī-dindür seni görüp müselmān olmayan
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / **Ḳanḳı** bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
Mr4-2. Ṭāʾn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde firḳat gözde yaş / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫᵛār ü zār / **Ḳanḳı** birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
B168. **Ḳanḳı** dilde ʿışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına

ḳanlu [19] *T.* (Ş. Sami, 2010: 582) *bk. ḳanlu yaş, ḳanlu yaş dökmek*

1. Kana bulaşmış, kana boyanmış.

G438-2. Leẕẕet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır ölenüñ / Lāle-veş **ḳanlu** libāsı kefen-i çāke çıḳar
G637-4. Bu **ḳanlu** dīdelerümle bu sīne-i pür-dāġ / Demüñde gülşen-i ʿışḳ içre lālezārumdur
G647-4. Uġrama şaḳın eşküme ey dil şanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ **ḳanlu** tünedür
G656-5. **Ḳanlu** şudur beni aġlatma Muḥibbī ḫaẕer it / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya virür
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key şaḳınuñ **ḳanlu** şudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol şu bekler
G818-4. Bir naẓarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi **ḳanlu** bekler
G952-1. Ḫançer almaġa ḳaçan destine çeşmüñ başlar / Cū olur **ḳanlu** aḳar anda kesilür başlar
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden **ḳanlu** demʿ
G1602-3. Yüregüme **ḳanlu ḳanlu** yāreler urmaġ içün / Nice ser-tīz eylemişdür ḫançerini kirpügüñ
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu **ḳanlu** cigerden şor sen / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden şor sen
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına ey sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem **ḳanlu** kefen
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye **ḳanlu** kefenümle
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile **ḳanlu** ḫabābı
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / **Ḳanlu** şudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen **ḳanlu** kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz

Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / **Ḳanlu** dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi

2. Kâtil, katl-i nüfûs eden, cani.

G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür ki ciger güşem iken / Ḳanda görse yapışur **ḳanlu** gibi dāmānuma
G2571-4. **Ḳanlu** ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege Siḫrāb ile

ḳanlu yaş [60] Büyük üzüntü sonucunda dökülen göz yaşı.

G29-2. **Ḳan yaşumla** al olalıdan benüm kirpüklerüm / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem dür-i ġılṭān aña
G200-3. Cūy ḳıl **ḳanlu yaşun** tā ki ire işigine / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre **ḳanlu yaşuñ** rişte-i cān üzre diz / Her birisin bī-bahā laʾl-i bedaḫşān oldı ṭut
G307-3. Yir yüzi **ḳanlu yaşumla** lālezār oldı yine / Öpeli ḫaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G311-5. Lāle ḫaddi ḫasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar **ḳanlu yaş** ile āh ruḫ
G360-1. Derd-i dil ḫālini alsam ele yazmaḳ kāġıẕ / **Ḳanlu yaşumdan** o dem surḫa döner aḳ kāġıẕ
G412-3. Şol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu **ḳanlu yaşlar**
G416-1. Belā kuhsārı kim dirler başumdur / Anuñ ırmaġı bu **ḳanlu yaşumdur**
G416-5. Muḥibbī kim güvāh isterse ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm biri **ḳanlu yaşumdur**
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre **ḳanlu yaşuma** naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum var şanur
G550-4. **Ḳanlu yaşumdan** naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī **ḳanlu yaşından** cihānı gülsitān eyler
G589-4. Bezm-i ġamda **ḳanlu yaşum** meydür aña nuḳl içün / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G598-4. **Ḳanlu yaşumdan** şorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G606-4. Derd-i dili levḥ-i dile yazmaḳ istedüm / **Ḳanlu yaşumdan** oldum levḥ-i pür-nigār
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ **ḳanlu yaşıyla** alı ḫāẓır güvāhıdur
G762-3. Bu çeşmüm **ḳanlu yaşından** cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden şanasın anda māhidür
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı Līk iẓhār itdi āh / **Ḳanlu yaşumı** gören didi ki rūy-ı zerdi var
G942-5. **Ḳanlu yaşumdan** naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G1071-4. **Ḳanlu yaşum** ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası var
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik gözi nem / Şanmañuz **ḳanlu yaşum** taḫt-ı serādan giçemez
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ **ḳanlu yaşı** biri beñiz
G1238-1. Olmaz idi dostlar ʿışḳ-ı nihānum ile fāş / Gözlerümden aḳmayaydı dem-be-dem bu **ḳanlu yaş**
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı var imiş / İkiʿaynından kesilmez **ḳanlu yaşı** var imiş
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden **ḳanlu yaş** / Sırr-ı ʿışḳum olmaz idi bu cihān ḫalḳına fāş
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün ṭurmayup aḳar gözümden **ḳanlu yaş**
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ **ḳan yaşuma** ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḥaḳīḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it her bir gül lāledür / **Ḳanlu yaşından** Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların **ḳanlu yaşumla** lālezār itsem gerek
G1505-2. Āh ḳılsam **ḳanlu yaşum** ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar isem eger / Āhum eflāke ire **ḳanlu yaşum** ḳaʿr-ı semek
G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu **ḳanlu yaşuñ**
G1648-3. Nev-bahār-ı ḫüsnüñ añup didüm ey ārām-ı cān / **Ḳanlu yaşum** ile cihānı lālezār itsem gerek
G1713-3. Bülbülüñ **ḳanlu yaşın** görse anı bārān şanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu **ḳanlu yaşumdan** her der ü dīvār gül
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına / **Ḳanlu yaşumla** eylerem anı münaḳḳaşum
G1836-4. Kūyuña varduġuma dün gice āh / **Ḳanlu yaşumla** bellüdür rāhum
G1851-1. Şanmañuz sürḫ oldı sīnem **ḳanlu yaşumdan** benüm / Şuʾle-i dildür görinen şimdi ṭaşumdan benüm
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez **ḳanlu yaşumdan** benüm
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ / **Ḳanlu yaşumla** ḳamu evrāḳını ter eyleyem
G2001-6. **Ḳanlu yaşını** Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdurʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2056-2. Her zemīni **ḳanlu yaşumdan** benüm naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dün
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm **ḳanlu yaşumdan**
G2213-1. Yürekde yāreme **ḳanlu yaşum** yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2266-2. **Ḳanlu yaşumı** revān itdüm ayā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2314-1. Gözümden **ḳanlu yaşumı** görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tīrüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2448-2. **Ḳanlu yaşum** ki pençe-i mercān olaldan āh / Āhum yiliyle lücce-iʿummān girih girih
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mıṣr-ı ḫüsnüñ ḫaḳḳıçün / Gözlerümüñ **ḳanlu yaşı** döndi Nīl ırmaġına
G2520-1. Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma / **Ḳanlu yaşum** ḫilʿat olmışdur ten-iʿuryānuma
G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ **ḳanlu yaşından** / Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2575-3. **Ḳanlu yaşumı** görüp ḳaçma igende güzelüm / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / **Ḳan yaş** ile bu mülk-i cihān ġarḳ ola yazdı
G2667-5. Aḳmaġ ile iki ʿaynumdan benüm bu **ḳanlu yaş** / Cūş ider āh eyledükce her ṭaraf deryā gibi
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā **ḳanlu yaşum** / Ḳaʿr-ı deryāda şan pençe-i mercān büyidi
G2737-3. **Ḳanlu yaşum** olaldan egnümde ḫilʿat-i zer / Jülīde-mū başumda baña otaġa düşdi
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / **Ḳanlu yaşumla** zemīni lālezār itsem gerek
Mr13-8. **Ḳanlu yaşını** daḥi pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu **ḳanlu yaşuma**

B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar **ḳanlu yaş** ile āh-ruḫ
B27. Yir yüzinde **ḳanlu yaşumdan** bitübdür lāleler / Dūd-ı āhumdan boyanup āsumān oldı kebūd

ḳanlu yaş dökmek [5] Büyük üzüntüyle ağlamak. (TDK, 2011: 1299)

G10-5. Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati senden umar **dökilüben ḳanlu yaşı**
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā şol deñlü **dökdüm ḳanlu yaş** / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G650-4. **Ḳanlu yaşın dökdüñ** mi şorma gözinden ne bilür / Anı şor ḫūnī gözi göz göre ḳanum içedür
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün **döker** gözinden **ḳanlu yaş**
G2466-5. **Ḳanlu yaşumı** dīdelerüm **döke** şol ḳadar / Güller bitüre her ṭarafı lālezār ide

ḳanmaḳ [12] *T.* Bir gereksinimini, bir isteğini yeteri kadar karşılamış olmak, doymak. (TDK, 2011: 1299)

(ḳana [2], ḳanalar [2], ḳanasın [2], ḳanayam [1], ḳanmadı [1], ḳanmayam [1], ḳanmayan [1],ḳanmaz [1], ḳanmışdur [1])

G760-4. Mest olup çeşmi diler kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana **ḳanalar**
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana **ḳanmışdur**
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / Ḳaşdı budur baġrum içre ḳanum içüp **ḳanalar**
G1100-2. ʿUşşāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz ol **ḳana** gelmez
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ şun **ḳanayam**
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine sāġar dilberüñ / İçmeyince sāġaruñ ḳanını hergiz **ḳanmayam**
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün uşanmaz mısın / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç **ḳanmaz** mısın
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç **ḳanmadı** ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp fi'l-cümle bārī **ḳanasın**
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben **ḳanasın**
Mr19-13. Dūd-ı āha kimdürür boyanmayan / Yā şarāb-ı ʿışḳı içüp **ḳanmayan**
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer **ḳana** leẕīẕ

ḳana ḳana [1] Doyuncaya kadar, doyacak surette, bol bol. (Ş. Sami, 2010: 582)

B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / ʿIşḳuñ şarābın içeli dün **ḳana ḳana** ben

ḳansuz [1] *T.* Kanı olmayan. (TDK, 2011: 1300)

G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı **ḳansuz** ḳoduñ

k'anuñ [1] Ki onun.

G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence **k'anuñ** üstinde şu ʿbān baġlanur

ḳānūn [8] *Ar.* Hakim Fârâbî tarafından ihtirâ'ı mervî olan bir nevi çalgı ki bir köşesi kırık müstatîl suretinde bir tahtaya gerilmiş tellerden ibaret olup mızrapla çalınır. (Ş. Sami, 2010: 583)

bk. ḳānūn-ı ġam, ḳānūn u çeng ü nāy, terk-i ḳānūn eylemek, ʿūd u ḳānūn u rübāb

(ḳānūn [3], ḳānūna [5])

G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng yaşumı tār eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng ile **ḳānūn** ile baḥş
G425-2. Yaşum bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler derd ile **ḳānūna** beñzer
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol meclisde bu göñlüm benüm **ḳānūn** olur
G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp **ḳānūna** āheng eyledüñ / Buralı gūşum Muḥibbī dest-i ġam ṭanbūr-veş
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi **ḳānūn** idem
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme uram dime ṣaḳın **ḳānūna**
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum **ḳānūna** āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin **ḳānūna**

ḳānūn-ı ġam [1] Gam kanunu.

G2547-4. **Ḳānūn-ı ġamda** nāleme dem-sāz olur benüm / Muṭrib terāne başlasa āheng-i sünbüle

ḳānūn u çeng ü nāy [1] Kanun, arp ve ney.

G1430-7. Ey Muḥibbī dehr elinden her biri eyler fiġān / Aç ḥaḳīḳat çeşmini **ḳānūn u çeng ü nāya** baḳ

ḳānūn [16] *Ar.* Kaide; usul, nizam...(Ş. Sami, 2010: 583)

bk. ḳānūn eylemek/itmek, ḳānūn-ı ʿışḳ, ḳānūn-ı şifā

(ḳānūn [7], ḳānūna [2], ḳānūndur [1], ḳānūnla [2], ḳānūnuñ [4])

G430-2. Derd-i ʿışḳ **ḳānūna** uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer şunar
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir **ḳānūn** olur
G507-4. Güzellerden vefā gelse ʿacebdür / Kim anlara cefā **ḳānūn** olupdur
G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür velī / Der-devā meh-rūlar içre itmemek **ḳānūndur**
G1078-3. Ey ṭabībā çek elüñ **ḳānūnla** olmaz şifā / Lā l-i nāb-ı dilber olmışdur hemān dermānımuz
G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek **ḳānūn** olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür **ḳānūnuñ**
G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye şifā itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür **ḳānūnuñ**
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle midür **ḳānūnuñ**
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / Ne **ḳānūna** uyar ne ḥod şifānuñ
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre böyle midür **ḳānūnuñ**
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā **ḳānūn** ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1921-2. Ey ṭabībā ḥasteyem **ḳānūn** ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i laʿlüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb **ḳānūnla** olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ yolların
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā **ḳānūn** ile / Ḥaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ ḳan eylemek **ḳānūn** gibi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

ḳānūn eylemek/itmek [10] ʿĀdet idinmek, gendüye vázife idinmek, muʿtād etmek. (Tulum, 2011: 1092)

G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / Āh kim ḫūblara bidʿati **ḳānūn idiser**
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr **ḳānūn eyleme** / Bu meṣeldür atalardan dostum ḳan eyle gel
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde **ḳānūn eyleme** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr28-2. Kaʿbe kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḥayrānam daḫi dil-besteyem / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları aġyār ile hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ ḳan eylemek ḳānūn gibi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde şubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde īmān olmayan / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle **ḳānūn eyleme**

ḳānūn-ı ʿışḳ [2] Aşkın kaidesi, kanunu.

G444-3. **Ḳānūn-ı ʿışḳa** uyalu çeng oldı ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam toḳunur aña tāziyānedür
G2223-3. ʿĀşıḳuñ ḳatline çünkim ḥükm ider **ḳānūn-ı ʿışḳ** / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan

ḳānūn-ı şifā [1] Şifa kuralı, kanunu.

G401-2. Derdüme devā olmaya **ḳānūn-ı şifādan** / Laʿl-i leb-i dilberden ulı şanmañ emi var

ḳanzil [4] *T.* Geçkin sarhoş, körkütük. (TS, 2009: 2241)

(ḳanzil [2], ḳanzildürür [1], ḳanzillerüz [1])

G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre mest ü ḫarābam diye ol **ḳanzil** baña
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur **ḳanzildürür**
G1172-1. Cām-ı ʿışḳı nūş ḳılduḳ mest-i lā-yaʿḳıllaruz / Kendümüzden giçmişüz tā ḥaşre dek **ḳanzillerüz**
G2381-4. Laʿl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh / Meyḫānelere düşdi yatur **ḳanzil** içinde

ḳapaḳlu [1] *T.* Kapağı olan. (TDK, 2011: 1303)

G2276-2. İki **ḳapaḳlu** bir eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi şanma şaḳlamaġ içün

ḳapdurmaḳ [1] *T.* Bir şeyin ele geçirilmesine, kapılmasına yol açmak. (TDK, 2011: 1312)

G122-4. Zülfi şehbāzına **ḳapdurmak** diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eylerʿaceb ḳolın şalup

ḳaplamaḳ [8] *T.* Muhasara etmek, sarmak. (TS, 2009: 2247)

(ḳapladı [2], ḳaplama [1], ḳaplamışdı [1], ḳaplasa [4])

G3-2. **Ḳaplamışdı** ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc aña
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini **ḳaplasa** / Çāresi müldür anı nūş it olur şayḳal saña
G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa **ḳaplasa** şehri fiten / Gūşe-i meyḫāne olmaġa baña me'men yiter
G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi **ḳaplama** ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1475-2. Dilüñ āyīnesini **ḳaplasa** ġam / Cilā virsün şarāb iç olmaya jeng
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm **ḳapladı** anı jeng-i ġam / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
D4-2. Dil ḫānesini **ḳapladı** sāḳī ẓalām-ı ġam / Şun bir piyāle luṭf idüp anı münevver it
D32-2. Eger ġam **ḳaplasa** mir'āt-ı ḳalbüñ / Şarāb iç ḳalmaya ḳalbinde tā reng

ḳaplan [8] En ziyade Hindistan cihetlerinde ve Hint Çin'i ile cezâ'ir-i mütecâvirede bulunan pek vahşi ve yırtıcı bir hayvan ki kediye müşabih lâkin cesim olup kamışlıklarda yaşar ve üstüne fırladığı insan veya hayvan pençesinden kurtulamaz, nemr, peleng. (Ş. Sami, 2010: 587)

(ḳaplana [2], ḳaplanı [1], ḳaplanıdur [2], ḳaplanıyam [2], ḳaplanıyuz [1])

G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā **ḳaplanıyuz** / Rūy-ı zerd ile gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1733-3. ʿIşḳ ile bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile **ḳaplana** döndüm cismüm oldı pul pul
G1842-1. Ben ki bir şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla ṣanasın kūh-ı belā **ḳaplanıyam**
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā **ḳaplanıdur** / Duymasa ger ḥamleme olmaz ʿaceb żikum benüm
G1909-3. **Ḳaplana** dönse dāġ ile cismüm ʿaceb degül / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākıyam
G2261-2. Olalı dāġ ile dil kūh-ı belā **ḳaplanı** / Ṭolanursam ne ʿaceb deşt-i belā mīşelerin
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā **ḳaplanıdur** bu dāġ ile
B120. Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam **ḳaplanıyam** / Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā arslānıyam

ḳaplu [1] *T.* Kaplanmış olan. (TDK, 2011: 1310)

G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey meh-rū ḥaṭuñ / Güldi didi **ḳaplu** kāfire duʿā-yı nūrdur

ḳapmaḳ [16] *T.* (TDK, 2011: 1310) *bk. külāh-ı Cem ḳapmaḳ, nem ḳapmaḳ*

(ḳapa [1], ḳapar [11], ḳapdı [2], ḳapmaya [1], ḳapsam [1])

1. Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

G652-1. Gönlini ʿāşıḳlarun ol çeşm ü zülf-i ḫam **ḳapar** / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem **ḳapar**
G708-1. Gönlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem **ḳapar** / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem **ḳapar**
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḫi nem **ḳapar**
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını **ḳapsam** ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse dirhemi her dem **ḳapar**
G797-5. Çemende nergisüñ tācın başında / **Ḳapar** peyk-i ṣabā ġāyet deʿayyār
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını **ḳapdı** gözi şehbāz
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / **Ḳapdı** dil murġın Muḥibb ol şāhbāz
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma **ḳapa** ṭursun göñli ol şehbāzuma
Mh5-2. Būseye cānum alup daḫi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı **ḳapar** nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı **ḳapmaya** her dem nemi

2. Bulaşmış olmak, geçmek.

G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / Leblerinden bir cevāb alsam bu cānum em **ḳapar**
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿni yüzine gāhi sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem ġam **ḳapar**
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam **ḳapar**

ḳapu [167] *T.* (Ş. Sami, 2010: 585-586)

bk. Kaʿbe-i ḳapu, ḳapu açmaḳ, ḳapuyı dīvār eylemek

(ḳapuda [1], ḳapudan [3], ḳapuma [2], ḳapumda [5], ḳapuñ [6], ḳapuña [35], ḳapuñda [49], ḳapuñdan [17], ḳapuñı [1], ḳapusı [10], ḳapusına [3], ḳapusında [27], ḳapusındadur [1], ḳapusından [6], ḳapuya [2])

1. Ev ve konak ve daire ve her nevi binanın girilip çıkılacak yeri, bap, der.

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün hem daḫi maḥbūb-ı Ḫudā / Eyleme ʿāşıḳların bir laḥẓa **ḳapuñdan** cüdā
G6-2. Ḳamu şehler **ḳapusında** gedādur / Ki şāhān-ı cihān-rā üst sulṭān
G19-5. Muḥibbī'yi **ḳapuñdan** itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G23-5. Muḥibbī cān ile ister **ḳapuñı** / **Ḳapuñdan** idesin ḥāşā anı red
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem **ḳapumda** sensin bir gedā
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ **ḳapuñda** tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G52-3. **Ḳapusından** baña dūr olsun dimiş / Anı ẕillet ṣanma ʿizzetdür baña
G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki var **ḳapuñda** ṣāilhā
G63-1. **Ḳapusında** şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus aña / Nālesi sertā nefir ü ṭabl u sīne kūs aña
G85-7. İñleyen **ḳapumda** kim didi didüm / Bu Muḥibbī ḫaste-dildür bī-riyā
G95-4. Tīġ-i cevr ile başum ḳaṭʿ eylesen / Rāżıyam tek ḳılma **ḳapuñdan** cüdā
G139-6. ʿAfv ḳıl **ḳapuña** gelmiş cümle mücrim bendeler / استجب هذا الدعا فی شانهم یا مستجب

G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün ben türāb / Ṭāliʿüm mes ʿūd olup **ḳapuñda** oldı feṯḥ-i bāb
G212-5. **Ḳapumda** itlerümden kimdür dimiş bizi yār / Ömri çoḳ olsun itmiş yine bizi ri ʾāyet
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫ ʿānın āh in ʿām itmedi / Gerçi direm **ḳapusında** nice kez Allāh dost
G237-3. Bir gedādur **ḳapuña** geldi seḥer-geh āfitāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G241-4. Sen olduñ ḥüsn ile ḫūrşīd-i enver / **Ḳapuñda** cümle-i ʿuṣṣāḳ ẕerrāt
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī **ḳapuñda** ḫāk / Kāfir degülseñ eyle o miskīne merḥamet
G264-3. **Ḳapuñdan** beni dūr itmek murādı / Raḳībe dir isem ben ṭañ mı ḥārişˌ
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün bir ḳapu aç / Ol **ḳapudan** pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G299-5. Ey Muḥibbī **ḳapusı** ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G304-3. Yüzüñi süren ayaġuña devlete irür / Derbān olan **ḳapuñda** bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G325-6. Beni dūr itdi **ḳapuñdan** dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G371-1. Ka ʾbedür kūyı nigāruñ kendü cānlar cānıdur / **Ḳapusında** ḳırduġı ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G371-3. Şādmānam ki **ḳapuñda** olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi **ḳapuñda** senüñ biñ bende var
G393-3. Nice kez vardum **ḳapuña** baña yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur **ḳapuñda** mihr ü meh / Rūz u şeb ḳarşunda olmış her biri āyīne-dār
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / **Ḳapusında** bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı **ḳapusından** / Ol şāhdan özge daḥi ʿālemde nesi var
G402-5. **Ḳapuñda** Muḥibbī gibi var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ şanma kesi var
G423-3. Ḳulun olalı **ḳapuñda** olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫākipāyuifbaşına almış dil efser gösterür
G526-4. Ẓāhirā dūram u ma ʿnīde yaḳınam **ḳapuña** / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase nezdik ile dūr
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / **Ḳapusında** şu yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḥāşıl / Diye bir kerre anuñçün **ḳapumda** kemterin ḳuldur
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **ḳapuñda** dil sāildürür
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde **ḳapuñda** eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı göge irse eger başı / **Ḳapusında** şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola **ḳapusında** benüm gibi kesi var
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm **ḳapuña** eyle ḳabūl / Merve ḥaḳḳı baña çün Ka ʾbe ser-i kūyundur
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk **ḳapuñda** benüm tek nice yüz biñ bende var
G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre revādur / Her şubḥ **ḳapusında** fiġānum ceresi var
G826-1. Gerçi kim cānā **ḳapuñdan** işbu benden dūrdur / Sīnede līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G891-6. Yatur **ḳapuñda** ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm **ḳapusında** ḳan aḳar / Ka ʾbedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar
G930-4. Cān naḳdi ile geldi **ḳapuña** yine göñül / Virdi metā ʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G959-6. Ey güzeller şāhı **ḳapuñda** Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bī-gāneler maḥrem gelür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar **ḳapusında** cān virüben cān alur
G977-4. Şeh dirilen cihān içinde bugün / **Ḳapusında** anuñ gedā görinür
G1046-5. **Ḳapuñda** nice yüz biñ ʿāşıḳuñ var / İçinde yoḳ Muḥibbī gibi kemter
G1129-2. Beni redd eyleme varsam **ḳapuña** / Kerīm olan kişi bend-i der itmez
G1148-5. Şuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / Sürer **ḳapudan** anı dīvāne ḳabūl itmez
G1202-4. **Ḳapuña** varmaġa ḳoma raḳībi / Melek dīv ile hergiz maḥrem olmaz
G1204-2. İrem bāġıdur ḥüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı **ḳapuñdan** ki bülbüle ġurāb olmaz
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir isem revā / Çün **ḳapusında** āh u fiġānum olur ceres
G1247-3. İsterem kim ben olam **ḳapuñda** bir kemter gedā / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1292-3. Beni ṣorduñ **ḳapuñda** ḳıldı aġyār / Ṭutar mı hīç şīrüñ yirini mūş
G1300-2. Cān u dilden **ḳapuña** geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāş
G1393-1. **Ḳapuña** gelür seḥer gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1435-1. Şanma ey şeh kim **ḳapuñda** nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin senüñ beñzer **ḳapuñda** dārlıḳ
G1446-4. Gözüm yaşı n'ola **ḳapuña** iletse / Ḫas ü ḫāşāk-ı āb-āvardüme baḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı **ḳapuñda** rişe baḳ / Işḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepīd oldı **ḳapuñda** rişe baḳ
G1494-3. Yücelerde seyriderken şems istiġnā ile / Yüz sürür **ḳapuñda** şimdi pāy-mālüñdür senüñ
G1497-1. Ẓulm idüp ʿāşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / **Ḳapusında** rūz u şeb feryād ile āhı görün
G1501-5. Muḥibbī **ḳapuña** varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlarun gönlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz **ḳapusında** āh ile vāhı görüñ
G1542-3. **Ḳapusında** boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā **ḳapuña** kāfir gibidür / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1560-1. **Ḳapusında** ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1568-4. Redd ider **ḳapusından** aġlar isem / İgitlige daḥi sitāre gerek
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme **ḳapuñdan** kerem it / Nice bir çekdüresi ṭa ʿnını her bir dūnuñ
G1628-2. **Ḳapusında** boynı baġlu bendeyüz / Ḳullara ne emr ola fermān gerek
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah **ḳapuñda** beni derbān eyledüñ
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur **ḳapuñda** ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri ḳul degül
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā **ḳapuñ** / Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1687-4. **Ḳapuña** tuḥfe getürdüm cān ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1694-4. Güneş gördüm gelür her gün **ḳapuña** / Zekāt-ı ḥüsnüñ umar oldı sāil
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi **ḳapuñda** senüñ biñ nice ḳul

G1754-3. Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı **ḳapuñ** gedāsı pādişā oldı göñül
G1789-5. Muḥibbī'i **ḳapuñdan** itme maḥrūm / O bir kemterdürür sen şāhum
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar **ḳapuñda** durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1848-9. **Ḳapuñda** çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum
G1879-4. **Ḳapuña** geldi göñül sāilini eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını ki ḥācet-mendem
G1924-5. Ka'bedür kūyuñ Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle **ḳapuñda** cān ile ḳurbānuñam
G1935-2. Her şeb tenhā **ḳapuñda** / Tā ṣubḥ olınca zārum
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür baña / **Ḳapusında** ol güzeller şāhınun derbānlıġum
G1960-3. Cihāna pādişāh iken ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / **Ḳapuñda** bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ **ḳapuñda** aḥvālüm benüm / Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm
G1983-4. Meyḫāne **ḳapusında** yüzüm ṭopraġa sürem / Bu nevʿile ola ki lebi cürʿasın çeşüm
G1986-5. Var **ḳapuñda** Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī **ḳapuña** ḫizmet ider kemterʿabid olsun
G2061-1. Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm **ḳapuñda** yüz cefā ben
G2089-5. Pādişāh iken **ḳapuñda** benden olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye ola ziyāde devletin
G2144-1. Yapdı şanmañ ḳaṣrını kūyında dilber ṭaşdan / **Ḳapusında** belki yapmışdur kesilen başdan
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / **Ḳapuñda** benüm gibi senüñ var hezārān
G2199-6. Ḫidmete geldi bu Muḥibb **ḳapuña** / Anı redd eyleme ʿabid olsun
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste göñül **ḳapusındadur** / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince **ḳapusında** ḳul olam cān ile ben
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber **ḳapusından** / Budur dilegüm anı ki ol der-be-der olsun
G2250-5. Varsa Muḥibbī **ḳapuña** cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu kemter kemineden
G2251-5. Ḫāṣālillah kim **ḳapuñdan** anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden hemīn
G2283-4. Tek beni sürme **ḳapuñdan** öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2287-3. Bī-güneh ʿāşıḳlaruñ ḳırduñ **ḳapuñda** ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2305-6. Bu Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmışḳen bugün / **Ḳapusında** olmaġa derbānın eyler ārzū
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm **ḳapuña** āh / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi bende / **Ḳapuñda** umaram olam ki boynı baġlu bende
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / **Ḳapusında** baña dildār yiter bende dise
G2490-4. Öldürürse rāżıyam olsun aña ḳanum ḥelāl / **Ḳapusından** dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
G2511-1. Budur fikrüm benüm olınca zinde / Olam **ḳapuñda** boynı baġlu bende
G2523-5. **Ḳapuñda** nice yüz biñ var ġulāmuñ / Muḥibbī arada kemter kemīne
G2544-2. Bugün raḥm eyle cānum gel naẓar ḳıl / **Ḳapuñda** nāle vü āh u enīne
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup **ḳapumda** bendemdür dise
G2552-1. Olayım cān ile **ḳapuñda** bende / Nitekim cānum ola işbu tende
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī **ḳapuya** ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / **Ḳapuñda** ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2620-4. Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekātı / **Ḳapuña** bu gedā iḥsāna geldi
G2628-6. Ḳoman ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine / **Ḳapuda** baġlañ ancaḳ ol ḫumārı
G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm **ḳapusında** şeh-i ʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi **ḳapudan** / İtüm didügi yiter aña gözlemez ʿārı
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür **ḳapuñdan** sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası
G2659-5. Muḥibbī'yi **ḳapuñdan** itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G2666-7. Biñ benüm gibi **ḳapusında** anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2674-5. Redd eyleme cānā **ḳapuña** gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2699-4. Gedāñ olsam yiter ʿizzet **ḳapuñda** / Gerekmez dehrüñ olam pādişāhı
G2722-1. serīr-i mülk-i ḫüsn üzre seni ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla **ḳapuñda** bir esīr itdi
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezelʿışḳuñ uran bünyādını / **Ḳapusı** üzre ḥarāb-ābād yazmış adını
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-iʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / **Ḳapuñ** derbānıdur rıḍvān olup çāker saña ḫūri
G2766-4. El irse ḫākipāyuña gözüme ṭūṭiyā itsem / Murādum iki ʿālemde **ḳapuñda** olmayam dürı
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından daḥi bīdār olmadun / Şöyle ẓann itme **ḳapuñda** āh u feryād olmadı
Mh18-3. **Ḳapusında** dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mr24-3. Beni dūr itmek ister **ḳapusından** / Ölür ayrılmaz ʿāşıḳ ṭapusından
En1-10. Re Revā görme **ḳapuñda** baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār

2. Her hacet için müracaat olunan büyük kapı, derbâr, dergâh, bap, atebe.

G88-4. Dāda vardum **ḳapusına** ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur baña
G162-2. Şükr kim yapuldı bu ġam **ḳapusı** / Açılup göñlüme ebvāb-ı ṭarāb
G276-4. **Ḳapuña** ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān ile muḫtāc
G279-4. Ümīdüm yoḳ **ḳapuñdan** ġayri yirden / Şefaḳatinden beni gel itme iḫrāc
G290-3. Saʿyüm oldur Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf / Eyleyem **ḳapuña** vardur iḫtiyāc
G315-4. Sāilem geldüm **ḳapuña** senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī **ḳapuña** redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G529-5. Muḥibbī'yi **ḳapuñdan** itme maḥrūm / Kerīmüñ işi çün dāim keremdür
G681-5. Dāda varma **ḳapusına** ol güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf ile didi **ḳapuma** gel derde çāredür

G817-6. Hey ne ẓālimsin varup **ḳapuña** ger dād istesem / Yā ṣoruñ yā öldürüñ diyü ol dem fermān olur
G912-4. **Ḳapuñ** dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Yaturlar ehl-i dil bīmāre beñzer
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege **ḳapuya** gelür
G1011-5. Varsa Muḥibbī **ḳapuña** ʿarż itse ḫālini / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin ṭolı ḳan ider
G1084-4. Ḳullarımdur **ḳapuma** gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1089-3. **Ḳapuñ** dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / Olaldan anda bīmār eksük olmaz
G1337-3. Derd-i dilden geldi **ḳapuña** şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına her dem nār şemʿ
G1342-5. Sürme **ḳapuñdan** Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ
G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī **ḳapuña** / Gösterürsin hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G1773-2. Ẓulm gördük **ḳapuña** geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1693-3. Ẓulm elinden **ḳapusına** ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḥi var dāda gel
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger çāre idesin **ḳapuña** geldüm
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / **Ḳapuña** dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu
G2481-1. **Ḳapuña** gelmişem ey dost dāda / Beni tā irgüresin sen murāda
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārü'ş-şifādur çün **ḳapuñ** / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa feṯḥ ola maḥabbet **ḳapusı** / Nice yirden açıla üstine miḥnet **ḳapusı**
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri ayā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat **ḳapusı**
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet **ḳapusı**
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat **ḳapusı**
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret **ḳapusı**
G2768-3. Ol dil ṭabībi **ḳapusı** dārü'ş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye mübtelāsını
B67. Bir bölük ʿāṣilerüz raḥm uma geldük **ḳapuña** / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

ḳapu açmaḳ [1] Ortaya çıkarmak, başlatmak. (TDK, 2011: 1306)

G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün bir **ḳapu aç** / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc

ḳapuyı dīvār eylemek [1] Başvurulduğunda cevap alınamamak.

G1882-4. Her ne yañadan gelürse ġam açuḳ vīrāne-dil / Aña taʿẓim eyleyüp **ḳapuyı dīvār eylemem**

ḳapuşmaḳ [7] *T.* Birlikte bir şeyin üzerine üşüşüp aceleyle almak, kapmak. (TDK, 2011: 1308)

(ḳapuşalar [1], ḳapuşup [1], ḳapuşur [1], ḳapuşurlar [4])

G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp sözleriüñe ehl-i naẓm / **Ḳapuşurlar** birbirinden dürr ü gevherden midür
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın sīnede buldı dil ü cān / Birbirinden **ḳapuşur** āḫırı ġavġāya düşer
G965-5. **Ḳapuşurlar** her ṭarafdan ṣanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker lebüñçün eylesem güftār şiʿr
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿ itse ġazel / **Ḳapuşurlar** ṣanasın kim gevher aġzından düşer
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz dürlerin / ʿArż idince **ḳapuşup** yārān hemān ezberlemiş
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün **ḳapuşalar** ehl-i maḥabbet tozumuñ
G2304-3. Şiʿrüm içre her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden **ḳapuşurlar** ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü

kār [37] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 588-589)

bk. kār eylemek/itmek, kār-ı ʿālem, kār-ı Āzer, kār-ı bār, kār-ı cihān, kār-ı ʿışḳ, kār-ı ḳadeḥ, kār-ı zāġ, kār-ı zühd

(kār [14], kāra [3], kārı [9], kārıdur [1], kārına [1], kārında [2], kārındadur [1], kārından [1], kārını [1], kārum [1], kārumdur [2], kāruñdur [1])

1. İş, amel, fiil, şuğl.

G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil **kār** imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G389-1. Dāyimā ʿaḳl ile çünʿarbedeler **kārumdur** / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm yārumdur
G455-5. Devrān ne **kār** üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / Bu **kārı** ṣanma ayruḳ **kāra** beñzer
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān ṣanursun / Bu **kārı** ṣanma ġayri **kāra** beñzer
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir **kār** bu **kār** özgedür
G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar ṣunʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ **kārında** ḫayrāndur
G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne müşkil **kār** imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalurʿışḳ ġayri cümle **kār** elden gider
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Şol kemān-ebrū güzelüñ ġamze **kārıdur** diñüz
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne müşkil **kār** imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1576-4. Cān niṯār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu eski **kāruñdur** senüñ
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde **kārı** kimsenüñ
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı ṣanma **kārumdur** benüm / ʿIşḳ ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G2093-2. Ṣordumʿışḳuñ bilinmedi **kārı** / Ben didüm özge **kār** imişsin sen

G2098-2. Bu ʿışḳuñ **kārı** bir **kāra** cihānda beñzemez gördüm / Anuñçün dostlar giçdüm cihānuñ cümle **kārından**
G2255-1. ʿUşşāḳı ma ʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u Şīrīn **kārına** ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb ol çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür **kārı** āhū
G2615-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür **kārı**
M1-3. Güneh-kārem baña oldı güneh **kār** / Gice gündüz olursam yiridür zār
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān nice itsün taḥammül ʿışḳ müşkil **kār** olur
B77. Gevher-i vaşlı nigāruñ ḳıymeti çün cān imiş / Ḥamdülillah ʿāşıḳuñ **kārı** igen āsān imiş

2. Kazanç, fayda, nef', menfaat, istifade, temettü.

G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ ile n'olısardur ʿāḳıbet **kārum** benüm
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Bulardan görmedi kimse bu **kārı**
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır **kār**
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır **kār**
Mr11-12. İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin āḫır **kār** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

3. İşleme, tesir.

G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār **kār**
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden bāde al nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam **kārını** cümle ferāmūş eyle gel
Mr24-17. Felek **kārındadur** devr-i ḳamerdür / Anuñçün māh-rūlar fitnelerdür

4. Fail ve sahip manasını ifade eder.

G663-5. Ḫaṭṭı bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü **kārında** Muḥibbī n'eylesün ḫayrān olur

kār eylemek/itmek [14] Etki yapmak. (TDK, 2011: 1312)

G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña **kār itmez** pend
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum **eylemez** bir zerre ol mekkāre **kār**
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir isem / Ki zīrā **eylemez** āhum aña **kār**
G828-4. Āh ile şanma göñül yaşını te'şir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ şanma ki ol **kār eyler**
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı göñline anuñ **kār eylemez**
G1383-1. Cānuma **kār eyledi** ālām-ı eyyām-ı firāḳ / Olmasaydı kāşki ʿālemde hīç nām-ı firāk
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi **kār ide** mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil **itmedi** hergiz **kār** hem
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā **kār itmez** / Oḳur tīġün du ā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk şanma dilā aña **kār ide**
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil güle nāle / Ol seng-dile **itmedi** bir zerrece **kārı**
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı **kār eyledi** cāna belā vü miḥnet ü derdi
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür baña bu çarḫ-ı felek / Dil-i āşüfteye pend eylediler **itmedi kār**
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol dil-i senginüñe **kār ide** diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek

kār-ı ʿālem [1] Dünyanın işi. *bk. kār-ı cihān*

G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler nā-murād / Kim bilmez **kār-ı ʿālem** iḫtimāl üstindedür

kār-ı Āzer [1] Âzer'in işi.

G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ şanemler terkini / Ḫāşa-lillah bir daḫi ben **kār-ı Āzer** eyleyem

kār-ı bār [1] Dayanma gücü.

G473-2. **Kār-ı bārum** ḳalmadı ṭaġıldı ʿaḳlum ser-te-ser / Gün yüzinde ideli zülf-i siyāhın tār u mār

kār-ı cihān [1] *bk. kār-ı ʿālem*

G439-4. **Kār-ı cihāna** olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler murādı üzre bu bir kār-ḫānedür

kār-ı ʿışḳ [4] Aşk işi, davası, meselesi.

G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār özgedür / **Kār-ı ʿışḳa** beñzemez bir kār bu kār özgedür
G1235(a)-2. Giceler tā şubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / **Kār-ı ʿışḳ** āsān mı şanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī **kār-ı ʿışḳ** / Başla evvel çünki āşıḳsın hemān cān oynına
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / **Kār-ı ʿışḳı** baña şor her şanʿatuñ üstādı var

kār-ı ḳadeḥ [1] Kadehin işi.

G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ içerisin ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür **kār-ı ḳadeḥ**

kār-ı zāġ [1] Karganın işi.

G1350-5. Her kim Muḥibbī şi ʿrini bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hīç **kār-ı zāġ**

kār-ı zühd [1] Sofunun işi.

G1344-4. ʿIyş u ʿişret görse dil dir merḥabā / Līk **kār-ı zühdi** n’eyler elvedāʿ

ḳarʿitmek [1] Kazımak.

G1335-1. Yaġdurup eşkümi **itdüm** nāḫun ile anı **ḳar**ʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ

ḳaʿr [3] *Ar.* Deniz ve kuyu vesairenin derin dibi. (Ş. Sami, 2010: 589)

bk. ḳaʿr-ı deryā, ḳaʿr-ı semek, ḳaʿr-ı zemīn

G842(b)-6. Dirler Muḥibbī **ḳaʿrına** anuñ irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben anlar ki batdılar
G1439-2. **Ḳaʿrına** irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb ʿummān imiş deryā-yı ʿışḳ
G1870-1. Olup ġavvāṣ baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / İrem **ḳaʿrına** didüm yarı ḳaldum

ḳaʿr-ı deryā [2] Denizin dibi.

G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar ey gönül / **Ḳaʿr-ı deryāda** Muḥibbī bulunur dürdāneler
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / **Ḳaʿr-ı deryāda** ṣan pençe-i mercān büyidi

ḳaʿr-ı semek [1] Balığın dibi, karnı.

G1532-3. Giceler derdüñ ile āh idüp aġlar isem eger / Āhum eflāke ire ḳanlu yaşum **ḳaʿr-ı semek**

ḳaʿr-ı zemīn [2] Zeminin dibi.

G1070-4. Meyl-i dünyā ile cemʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben **ḳaʿr-ı zemīn** içre Ḳārūn añılur
G2345-3. ʿUrūc itdi semāya dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı **ḳaʿr-ı zemīne**

ḳara [33] *T.* Siyah, esved. (Ş. Sami, 2010: 589)

bk. aḳı ḳaradan seçmek, aḳ u ḳara, ayaġına ḳara ṣu inmek, ḳara baḫt, ḳara baş, ḳara cāhil, ḳara giymiş, ḳara günlü, ḳara ḳulaḳ, ḳara sevdā, ḳara yazu, ḳara yire, ḳaralar giymek, yüzi ḳara, yüzi ḳara ḳılmaḳ

(ḳara [24], ḳaracugı [1], ḳaradur [1], ḳarasın [3], ḳarasına [1], ḳarasından [1], ḳarasını [1], ḳarasıyla [1])

G17-1. Göz **ḳara** vü ḳaş **ḳara** kirpük **ḳara** / Baña almışdur belā-ender-belā
G146-3. Göz **ḳarasın** ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G201-3. **Ḳara** zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña zindāndur ey dost
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur ṣād-cān u dil / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi **ḳaradur**
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şüküfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī **ḳara** dikenden ne biter
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde **ḳara** ṣaçlar mıdur / Pīç piç olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G891-1. Göñlüm gözüm ki **ḳara** ṣaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır aña aşılasıdur
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc **ḳara** ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G952-2. Fitne tuḫmın mezraʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / **Ḳara ḳara** lāle-veş baġrumda çıḳdı başlar
G1052-3. Dilā mülk-i ġama ṣāhum nice ṣād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġam **ḳara** ṣālum var
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm **ḳarasına** / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1179-4. Göz **ḳarasın** ḥall idüp dildāra yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1204-1. Cemālüñ ālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / **Ḳara** zülfüñ şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz
G1365-1. Ḥālümi ʿarż itmedi dildāra zülf / Raḥmi kem kāfirdürür ol **ḳara** zülf
G1365-5. Mānīʿolur gün yüzine baḳmaġa / Ey Muḥibbī ebr gibi **ḳara** zülf
G1506-3. Nāme yazdum göz **ḳarasından** yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem ālüm görüñ
G1594-4. Göz **ḳarasın** ḥall idüp beñzer ki yazduñ nāmei / Görmege dildārı bu nevʿile irsāl eyledüñ
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh **ḳara** perçemüñ / Aṣ dāre diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1627-6. ʿUṣṣāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere gör **ḳara** perçemüñ
G1829-3. Gözümüñ **ḳarasını** ḥall ideyim eşküm ile / Bārī bu nevʿile görmege ola çāre didüm
G2000-1. **Ḳara** zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum yine derd ü elemi / Göz **ḳarasıyla** degül belki ciger ḳanumdan
G2295-2. **Ḳara** zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile **ḳara** ṣaçuñ ḳıymetini / Virmeye Ṣām u ʿArab mülkine İrān iline
G2475-2. **Ḳara** zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḫüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2508-6. **Ḳara** zülfi arasında ṭulūʿitdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi ṣandum tamāmı ḫüsn çaġında
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / Lu b ile çekdi aġa anı **ḳara** perçemüñ
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī’nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü ol gözi **ḳaracugı**
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre **ḳara** ḳaşla gözi elāsını
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / **Ḳara** ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin

ḳara baḫt [1] *mec.* Kara yazı. (TDK, 2011: 1314)

G109-2. Zülfi sevdāsı ile başına neler getüreyim / Bu **ḳara baḫtum** ile ṭāliʿ-i gümrāh baña

ḳara baş [2] Dertli baş. (TS, 2009: 2253)

G1671-3. Yitmez mi **ḳara başuma** zülf-i belāları / Niçün getüre her yañadan de belā-yı dil
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü **ḳara başına** yas eyleyüp çekdi ġamı

ḳara cāhil [1] Çok cahil. (TDK, 2011: 1315)

G1059-4. Baña şor ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma Mecnūna ne bilsün bir **ḳara cāhildürür**

ḳara giymiş [2] Yaslü, mātemlü, yas çeken... (Tulum, 2011: 1096)

G470-3. Gerçi çeşmi **ḳara giymiş** oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G981-3. Gerçi çeşmi **ḳara giymiş** oturur miḥrābda / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür

ḳara günlü [1] Bahtsız, talihsiz.

G82-3. Hey neler eyler bu **ḳara günlüye** firḳat şebi / Ḫaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā

ḳara ḳulaḳ [1] Osmanlı Devleti'nde emir çavuşu, haberci.

G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller ṣaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger **ḳara ḳulaġumdur**

ḳara sevdā [1] Malihulya, merak, daima hazin ve sâkit durmayı mucip bir nevi maraz ki sevdâviyyü'l-mizâc olmaktan veya aşktan ileri gelir. (Ş. Sami, 2010: 1062)

G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / **Ḳara sevdāda** yürür zülfi perīşānlar ile

ḳara yazu [2] *mec.* Kötü yazıldığına inanılan alın yazısı, kara talih, kara baht. (TDK, 2011: 1324)

G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir **ḳara yazu** imiş ol iki ḳaş
G1900-4. Bir **ḳara yazu** imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı ki anup ben anı ḫayrān olmayam

ḳara yire [2] *mec.* Mezar, sin, gömüt. (TDK, 2011: 1324)

G480-3. **Ḳara yire** ḳırarsın ẓulm ile ʿāşıḳlarun ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / **Ḳara yire** ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever

ḳaralar giymek [3] Yas tutmak. (TDK, 2011: 1313)

G446-2. Ḫilʿat-i zülf-i siyāhı giyeliden ḫāl-i yār / **Ḳaralar giymişdür** İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G631-3. **Ḳara giysem** dūd-ı āhumdan n'ola zülfüñ gibi / Būseni almaġ içün ʿayyārelıḳ göñlüm diler
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan **giyüp** ṣaḥrā-yı dilde **ḳaralar** / Cemʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi

ḳara [2] *T.* Küre-i arzın toprak örtülü kısmı, denizin gayrı, yer, toprak. (Ş. Sami, 2010: 589)

(ḳara [1], ḳarada [1])

G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ var **ḳarada** ol
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göreʿummāna beñzede / Kim gördi bu ki görmedi hergiz **ḳarasını**

ḳaracı [1] *T.* Haydut. (Ş. Sami, 2010: 590)

G400-1. Çeşm-i mestün dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / Ḫāl ü ḫaṭuñ cān uġurlar ṣanasın **ḳaracıdur**

ḳaralamaḳ [1] *T.* Taslak olarak yazmak veya çizmek. (TDK, 2011: 1319)

G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur **ḳaralar**

Ḳarāmān [3] Karamanoğullarının hüküm sürmüş oldukları bütün Konya cihetine ve badehu bilhassa bunun kısm-ı cenûbîsine verilen isimdir ki İçel ile Teke arasında olup el-yevm bir kazadan ibarettir. (Ş. Sami, 2010: 590) *bk. şāh-ı Ḳarāmān*

(Ḳarāmān'a [2], Ḳarāmān'um [1])

G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol yār meger vardı **Ḳarāmān'a** dimişler
G1848-7. Sitānbūlum **Ḳarāmān'um** diyār-ı mülket-i Rūmum / Bedaḫşānum Ḳıpçaġum u Baġdādum Ḫorāsānum
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüpʿahdüñ bozar anı / Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış **Ḳarāmān'a**

ḳaranfül [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 590)

1. Hindistan'dan gelen baharattan maruf kuyruklu bir habbe.

G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʾ-i būy-ı mey içün yaʿni **ḳaranfül** götürür
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni **ḳaranfül** getürür

2. Kokusu bu bahara benzer maruf güzel bir çiçek ki elvan ve envaı olur.

G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem **ḳaranfül** ṣoḥbetin

ḳarañu [6] *T.* Karanlık. (TS, 2009: 2270)

(ḳarañu [4], ḳarañuda [1], ḳarañudur [1])

G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẕer / Dün **ḳarañu** ġāfil olma yolda vardur çāhlar
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿāṣıḳları / Bu meṣeldür **ḳarañu** dirler olur pāy-ı çerāġ
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Ḳarañu** oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı **ḳarañuda** berḳ-i pinhān eylemek
G2140-3. Şeb-i hicrān **ḳarañudur** didi gül defterini / Oḳısun eyle ṭulūʿ gel meh-i tābānun içün
G2300-3. Ne bilsün ḫālini ol şemʿ-i meclis / Dimişlerdür çerāġ dibi **ḳarañu**

ḳarār [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 591)

bk. bir ḳarār, ḳarār eylemek/itmek, ḳarār ḳılmaḳ, ḳarār ḳomaḳ, ḳarār ṭutmaḳ, ḳarārı ḳalmamaḳ, ḳarār u ṣabr, ḳarār u ṣabr u teskīn, ḳavl ü ḳarār, ṣabr u ḳarār, ṣabr u ḳarār u ṭāḳat

(ḳarār [4], ḳarārı [1], ḳarārum [2], ḳarāruñ [1])

1. Durma, sükûn, ârâm.

G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de akıt cūlar gibi / Yoḳ **ḳarārı** ṣuyuñ olmış ʿāṣıḳ-ı dīdār mest
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür ki bir yirde **ḳarār** / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında **ḳarāruñ** yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum

2. Rahat, istirahat, asayiş.

G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün ezel dilden **ḳarārum** aldılar
G2066-4. Ṣanma var bu cihān içinde **ḳarār** / Ṣöyle bil bunda yoḳ **ḳarār** ṣaḳın
B62. Bir ribāṭ-ı köhnedür bir iki üç gündür **ḳarār** / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz

3. Devam, istimrar, süreklilik.

G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde **ḳarār** / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḫi āgāh ruḫ

ḳarār eylemek/itmek [26] (Tulum, 2011: 1097-1098)

1. Muḳīm ołmaḳ, sāḳīn ołmaḳ, eglenmek, durmaḳ, oturmaḳ.

G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer ol dem **itmez ḳarār** / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan gelse ġamzesi / **İtmez ḳarār** sīnemi her dem deler giçer
G694-1. Her kim cihāna geldi perīşān gelür gider / **İtmez ḳarār** sīneye çün cān gelür gider
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa **itmedi ḳarār** / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi vādī göñül eglencesi / Degme yirlerde **ḳarār itmez** dil-i dīvānemüz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem göñlüme gelsün / **Ḳarār itmege** sīnem gibi hergiz aña in olmaz
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿulvilerde **itmişken ḳarār** / Bir ʿaceb luʿb ile ṣayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce **itmezsin ḳarār** / Ey perī zülfin u gīsū per ü bālüñdür senüñ
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam **itdi ḳarār** / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḫi dervīşāne gel
G1707-4. Şol gedā kim **eyleye** meyḫāne küncinde **ḳarār** / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G2120-2. Aldı bu dilden **ḳarārum eyledi** Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol çāh-ı ẕeḳan
G2120-4. Niçün **itmezsin** gelüp ey dost bir yirde **ḳarār** / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi ḫayāli dilberüñ / Ṣan **ḳarār itmiş** semenderdür derūn-ı nārda
G2404-6. Ata yā ḳaşların ġamz oḳlarını / Giçer sīne **ḳarār itmez** siperde
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır **ḳarār itmek** nice
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup **eyler ḳarār** / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm beni
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre **ḳarār itmiş** / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında **ḳarār itmedi** müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki şeh **ide ḳarār**

2. Durulmaḳ, teskīn etmek, diñdürmek.

G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz **ḳarār itmez** ṣanasın bir eser yeldür
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / **Ḳarār itsün** diyü anı dil-i ʿummāne ṭapşırdum

G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / **Ḳarār itmez** aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör bād esicek **eyleyübilmez ḳarār** serv

3. Rāhát ołmaḳ, huzūrde ołmaḳ, āsāyiş ü ārām etmek, sáfā etmek.

G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes **itmez ḳarār** / Murġ ārām eylemez pervāz ider şınsa ḳafes
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ **eylemez ḳarār** / Kendüñ Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ol ḳarāre ḳıl
G2401-2. **Ḳarār itmez** ʿacebdür çarḫ-ı devvār / Dem-ā-dem irgürür leyl ü nehāra

ḳarār ḳomaḳ [2] Karar vermek, karara bağlanmak. (TS, 2009: 2278)

G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden **ḳomadı** bizden ṣabr ile **ḳarār**
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi **ḳomadı** göñlümde **ḳarār** / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her ṣuya

ḳarār ḳılmaḳ [2] Birçok şey deneyip birini seçmek. (TDK, 2011: 1321)

G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çākde **ḳılmaz ḳarār** / Murġ pervāze gelür ṭurmaz uşancaḳ ḳafes
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ol **ḳarāra ḳıl**

ḳarār ṭutmaḳ [4] Ḳárār bułmaḳ. (Tulum, 2011: 1098) Kararlı bir tutum almak; yatışmak. (TDK, 2011: 1321)

G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī **ṭutmadı** bir dem **ḳarār** / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G748-2. Yā ḳaşlariyle ġamze oḳına virür küşād / **Ṭutmaz ḳarār** sīnede baġrum deler giçer
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç **ṭutmaz ḳarār** / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil ne ḥāl üstindedür
G1900-2. Bu dil-i dīvāne **ṭutmaz** vādi-i ġamda **ḳarār** / Āh idüp tā derd ile çāk-ı girībān olmayam

ḳarārı ḳalmamaḳ [8] Rahatı kaçmak, huzuru kalmamak.

G544-5. Raḥm it **ḳarārı ḳalmadı** cānā Muḥibbī'nüñ / Müşkīn şaçuñdan ayrılalu bī-ḳarārdur
G643-1. Gül mevsiminde murġ-ı çemen zār zār olur / **Ḳalmaz ḳarārı** şevḳ ile bī-iḫtiyār olur
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbī'de yoḳ mecāl / Gitdi dükendi **ḳalmadı** dilde **ḳarārumuz**
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atma yāri kimsenüñ / **Ḳalmasun** bencileyin görüp **ḳarārı** kimsenüñ
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḫüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe **ḳalmasun ḳarārı** kimsenüñ
G1774-1. **Ḳalmadı** dilde **ḳarārum** yandı cānum n'eyleyem / Göklere irişdi āhumdan duḫānum n'eyleyem
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ budur kim **ḳalmadı** bende **ḳarār** / Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
Mr24-8. Dükendi **ḳalmadı** ṣabrum **ḳarārum** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

ḳarār u ṣabr [3] Karar ve sabır.

G294-3. Ḳaşlarunı çīn ḳılup aldun **ḳarār u ṣabrumı** / Ne revādur dostum alın bu vīrāndan ḫarāc
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı alduñ **ḳarār u ṣabrumı** / Gül-ruḫuñ üstinde cānā zülfüñi dāl eyledüñ
G1737-1. Ḳalmadı dilde **ḳarār u ṣabr** u bu tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḥāl

ḳarār u ṣabr u teskīn [1] Karar, sabır ve sükûnet.

G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā **ḳarār u ṣabr u teskīn** bu dil-i efkāruma

ḳararmaḳ [2] *T.* (TDK, 2011: 1322) *bk. üzüm üzüme beñzer ḳararmaḳ*

(ḳarardı [1], ḳararmış [1])

1. *mec.* Kederlenmek, canı sıkılmak.

G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile göñlüm **ḳarardı** āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider

2. Rengi karaya dönmek, siyahlaşmak.

G2062-2. Şehā gülzār-ı ḫüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa **ḳararmış** bir kiyāham ben

kārbān [7] *Far.* Kârvan, kervan, tüccar ve yolcu kafilesi. (A. Nazîma-F. Reşad, 2002: 199) *bk. kārvān*

bk. kārbān-ı dil, kārbān-ı ʿışḳ, kārbān-ı ʿömr

(kārbān [6], kārbāna [1])

G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā **kārbān** ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāżırdur eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur **kārbān** gözler
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer **kārbān** ditrer
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel eyle ses / **Kārbān** çünkim revān ola fiġān eyler ceres
G1317-4. Bu ribāṭ-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün her **kārbāna** mesken olur bu ribāṭ
G1319-3. Her **kārbān** ki ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñiçün didiler ribāṭ
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer **kārbān** ṭutuñ

kārbān-ı dil [1] Gönül kervanı.

G1235(a)-5. **Kārbān-ı dil** revāndur çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres

kārbān-ı ʿışḳ [1] Aşk kervanı.

G1227-3. **Kārbān-ı ʿışḳa** uydum Kaʾbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda bu dil hemçün ḫares

kārbān-ı ʿömr [1] Ömür kervanı.

G2-3. Ribāṭ-ı köhnedür dünyā göçer çün **kārbān-ı ʿömr** / Buña dil baġlamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil

ḳardaş [8] *T.* ...birader, dâder, hemşîre, ah, uht. (Ş. Sami, 2010: 1325)

bk. ḳarındaş

(ḳardaş [2], ḳardaşında [1], ḳardaşını [1], ḳardaşumdur [1], ḳardaşuñ [1], ḳardaşuña [1], ḳardaşuñı [1])

G416-3. Nigārā ḳaldı peykānuñ cigerde / Benümle ḳan yalaşma **ḳardaşumdur**
G888-3. Her ne kim saña ṣanursun ṣan anı **ḳardaşuña** / Fiʾl-ḥaḳīḳa sözümi güş it müselmānlıḳ budur
G1578-4. Görmedüm ʿālemde hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer şimdi **ḳardaş ḳardaşuñ**
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir **ḳardaşuñı** / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese **ḳardaşında**
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör ḫıyar dünyā içün **ḳardaş** olan **ḳardaşını**

kār-ger olmaḳ [1] İşlemek, tesir etmek.

G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / Ol seng-dil perīye **ola kār-ger** düşe

kār-ḫāne [6] *Far.* İş yeri, iş işleyen mahal, bir sanatla meşgul amelenin işlediği ve makinelerin kurulup işlettirildiği bina, fabrika. (Ş. Sami, 2010: 593)

(kār-ḫāne [1], kār-ḫānede [1], kār-ḫāneden [1], kār-ḫānedür [3])

G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler murādı üzre bu bir **kār-ḫānedür**
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol **kār-ḫāne** ṣor
G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege sen dil-firībile / Bu **kār-ḫānede** büt-i çinüñ ne cānı var
G716-2. Kimin emīr ü kimin ḥūr u ḥaḳīr ider / Budur ezelden işi bu yir **kār-ḫānedür**
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir **kār-ḫānedür**
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse murāda irmedi bu **kār-ḫāneden**

ḳarı [1] *T.* Zevce, halîle. (Ş. Sami, 2010: 593)

G2701-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş dünyāʾacūze bir **ḳarı**

ḳarınca [2] *T.* Toprağın içinde cemaatle ve muhayyir-i ukûl bir usul ve nizamla yaşayan ve yazın taneler toplayıp müşterek yuvalarında idhar eden küçücük ve incecik bir siyah böcek, neml, mûr. (Ş. Sami, 2010: 594)

G2540-2. Ṣaḳın aldanma dehre pend gūş it / Ki pend eyler Süleymāna **ḳarınca**
G2548-3. Ṣaḳın maġrūr olma görme kendüñ / Eger ḫaşmuñ olursa da **ḳarınca**

ḳarındaş [1] *bk. ḳardaş*

G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir aneden / Ṣanmañuz kim ol benüm süd bir **ḳarındaşum** degül

ḳarışdurmaḳ [1] *T.* Mezc ve halt etmek, alt üst eylemek. (Ş. Sami, 2010: 595)

Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle **ḳarışdur** jālei / Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nālei

ḳarışmaḳ [4] *T.* İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek. (TDK, 2011: 1331)

(ḳarışa [1], ḳarışmasun [1], ḳarışmış [2])

G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / **Ḳarışmış** āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2255-1. ʿUṣṣāḳı maʿşūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına **ḳarışmasun** hīç bī-sütūn
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynunda zülfüñ / Ya müşk ile **ḳarışmış** ʿanberīne
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgūnuñ şekerle / Ne ḫoşdur **ḳarışa** ger gül şekerle

ḳarīb [2] *Ar.* Mekân veya zamanca uzak olmayan, yakın, nezdîk. (Ş. Sami, 2010: 595) *bk. ḳarīb olmaḳ*

G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni **ḳarīb**
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni **ḳarīb**

ḳarīb olmaḳ [3] Yaḳın olmaḳ, yaḳłaşmaḳ... (Ş. Sami, 2010: 595) *bk. ḳarīn olmaḳ*

G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse **ḳarīb olsa** hemān anda yatur
Mh9-10. **Olmasun** kimse cihānda miḥnet ü derde **ḳarīb** / Ḥavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı ol dilber naṣīb / ʿĀşıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb **olur ḳarīb**

ḳarīn olmaḳ [3] *bk. ḳarīb olmaḳ*

G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫᵛābumda **ḳarīn** / Bir muʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G1212-1. ʿAceb olmaya ger yārüm benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere **ḳarīn olmaz**
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr ile **olmışdur** şehā ẓulmet **ḳarīn**

ḳarmaḳ [1] *T.* Sokmak, girdirmek, daldırmak, batırmak. (Ş. Sami, 2010: 596)

G1546-5. Revā mıdur benüm ḫānum **ḳarasın** yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ

ḳarşu [147] *T.* (TDK, 2011: 1336)

bk. ḳarşu çıḳmaḳ, ḳarşu durmak/ṭurmaḳ, ḳarşu gelmek, ḳarşu ḳomaḳ, ḳarşu varmaḳ, ḳarşuña el ṭutmaḳ, yüze ḳarşu

(ḳarşu [87], ḳarşuda [2], ḳarşudan [1], ḳarşuma [6], ḳarşumda [7], ḳarşuña [17], ḳarşuñda [14], ḳarşusına [2], ḳarşusında [10], ḳarşusından [1])

1. Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin esas tutulan yüzünün ilerisi.

G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur yine ḳane / ʿIşḳ ehlini **ḳarşuña** getür bir bir ʿaẕāb it
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın **ḳarşuma** gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G1282-1. Dirīġā gitdi benden ṭāḳat u hūş / Görelden **ḳarşuma** sīmīn bīnā-gūş
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn **ḳarşuma** ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1363-1. **Ḳarşuda** leşker olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola yüz çeviren göricek meşāf
G1827-6. Yāri gördüm yine **ḳarşuda** raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña **ḳarşudan** bu sīnemi siper çekdüm
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa nʾola pāyuña revān / **Ḳarşuma** serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Ṣemʿī görüñ ki **ḳarşu** nice yana yaḳıla
G2591-3. Pervāne gibi odlara yana bu cān u dil / Ḥüsnüñ ḫayāli **ḳarşuma** çünki çerāġ ola
B48. **Ḳarşusından** sen şebüñ kūyına varsa āfītāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer

2. Ön, kat, huzur.

G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi **ḳarşumda** ḫayrāndur baña
G69-1. **Ḳarşuñda** ben pervāneyem sen şemʿ-i tābānsın baña / ʿIşḳuñla ben dīvāneyem sen āfet-i cānsın baña
G114-6. Muḥibbī uy imām-ı çeşme çün kim / Olupdur ḳaşları **ḳarşuñda** miḥrāb
G131-1. Gül yüzüñ **ḳarşusına** ger āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse **ḳarşumda** ger olʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan **ḳarşumda** cevlān eylese / Virem aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb
G214-5. Meclisüñde şemʿī gördüm **ḳarşuña** par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G390-3. Şemʿ-veş **ḳarşuñda** yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur ḳapuñda mihr ü meh / Rūz u şeb **ḳarşuñda** olmış her biri āyīne-dār
G405-1. Yāre **ḳarşu** her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī **ḳarşuña** bülbül gibi / Ṣanma her gülşende bülbül ile ḫoş-elḫān olur
G493-3. Sen gül-i nev-reste gibi ḫande eyle her zamān / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler **ḳarşuñda** itsün āh u zār
G514-5. Bugün Maḥmūdʾıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki **ḳarşumda** ḳadeḫ-kārum Ayāzum var
G532-4. Aġlasam dildāra **ḳarşu** gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḥālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan **ḳarşuña** murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḫān okur
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile **ḳarşuñda** / Şemʿe pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan ey nigār / Cān ʿandelībi eyledi **ḳarşuñda** āh u zār
G632-1. Āh olur **ḳarşumda** ol dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir
G779-3. Ruḫlaruña **ḳarşu** almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile ṣan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G825-2. Ruḫlaruña **ḳarşu** cānā şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi vel-ḥāṣıl ḫayrān olur
G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān bir dilber-i fettān ḳopar / **Ḳarşusında** ehl-i diller zār u ser-gerdān ḳopar

G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / Her bir diyüp beli **ḳarşumda** ḳulaġın çeker
G994-5. Muḥibbī n'ola **ḳarşuñda** iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ gül gülsitānumdur
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı ṣabādan açıluban gül güler / Nāle eyler **ḳarşusında** ṣanmañuz bülbül güler
G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ elinde tīr ü peykān oynadur / ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller **ḳarşuña** cān oynadur
G1123-1. Ḥüsn ile ey ṣaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i ṣeydāyı daḥi **ḳarşuña** ṣeydā bilürüz
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī nāz ider ol Nāzenīn / **Ḳarşusında** yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / **Ḳarşusında** ṣevḳ ile dil bülbülüñ zār isterüz
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / **Ḳarşusında** şekker ile ʿıyş ider her dem mekes
G1245-4. Ruḫlaruña **ḳarşu** zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1335-2. Pādişāhum **ḳarşuña** dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan igende ḳullaruñı itme ḫarc
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün **ḳarşuña** başına yaḳar nār şemʿ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş **ḳarşuña** pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḥācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1469-4. Serv gibi ṣalınup gülşende gülsen gül gibi / **Ḳarşuña** bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ **ḳarşuñda** ey serv ḫırām / Sen daḥi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1689-5. Aġlasam dildāra **ḳarşu** gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri yaşumı bārān eyle gel
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb / **Ḳarşusında** ḫār ile her laḫẓa eyler bāz gül
G1704-5. **Ḳarşusında** medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1708-3. Sen ṣarāb iç **ḳarşuña** bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḫsār gül
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse seyrān eylesem / **Ḳarşuñda** cān bülbülin ser-mest ü ḫayrān eylesem
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / **Ḳarşuña** ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G2127-3. Şemʿ-veş **ḳarşuñda** yanduġum saña maʿlūm iken / Ḥālümi şormaḳ ne ḫācetdür varup pervāneden
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını gülşene varmış / Bülbüller olup **ḳarşuña** her birisi gūyān
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan **ḳarşuña** bu göñlümi ṣeydā göresin
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin **ḳarşuña** ḳo bir eser olsun
G2282-1. Dostum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge **ḳarşuña** bülbül gibi zār olmasun
G2318-5. Gerdūnleyin iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra **ḳarşu**
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi **ḳarşumda** lebin / Ṣanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / **Ḳarşusında** bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül **ḳarşusında** nāz ile oynar ḫār ile
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gelʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya **ḳarşuñda** nevāya
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle ṣalın **ḳarşuma** ey serv-i sehi
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere **ḳarşu** yanar cān u göñül / Nitekim oda yaḳar pervāne bāl ü perleri
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin **ḳarşuña** ey dost hezār
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur raʾnā güli / **Ḳarşusında** cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsun ʾārıżuñdan gül ḫacil / Nāle ḳılsun bülbül-i şūrīde-veş **ḳarşuñda** dil
B85. Leşker-i aʿdā eger **ḳarşuñda** ṭura ṣaf ṣaf / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meṣāff
B148. Yāra **ḳarşu** ḫasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben

3. Karşıt, zıt, muhalif.

G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim **ḳarşu** ʾāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur **ḳarşu** aña der baġlamış
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde **ḳarşu** ḳaşları miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

4. Yüzünü bir şeye doğru çevirerek.

G90-3. Ẓerre gibi eylerem **ḳarşu** semā ey āfītāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine **ḳarşu** bu baġrum kebāb
G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe **ḳarşu** senüñ bülbülleyin / Ṣubḥ olınca eylerem feryād u efġān ile baḫş
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe **ḳarşu** bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan **ḳarşu** bu cān bülbülidür
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe **ḳarşu** olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñe **ḳarşu** / Ḳo olsun dem-be-dem bülbül gibi zār
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe **ḳarşu** benüm serv-i ḫırāmum / Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G913-3. Bir sencileyin ḥüsn gülistānına **ḳarşu** / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ var
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına **ḳarşu** ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña **ḳarşu** senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis içinde zebānı şemʿ
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine **ḳarşu** ey dil artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe **ḳarşu** gice bülbülleyin / Ey yüzi gül tā seḥer bu āh u zārumdur gerek
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine **ḳarşu** nāle vü feryād idüp / Bülbül-i gülzārı ey dil cümle ḫāmūş eyle gel
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine **ḳarşu** nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāde gel
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe **ḳarşu** hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G1883-3. İtmemişdi Kaʾbenüñ bünyādını daḥi Ḫalīl / Kaʾbe-i ḥüsnüñe **ḳarşu** ben senüñ ḳurbān idüm
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme **ḳarşu** zār u zārumdur benüm
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe **ḳarşu** giceler tā ṣubḥa dek / Nāle ḳılur olmış bir bülbül-i gülzār hem
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne **ḳarşu** bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G2011-1. Şemʿ-i ḥüsne **ḳarşu** itdüñ cānumı pervāne sen / Zülfi zencirüñle ḳılduñ göñlümi dīvāne sen
G2132-5. Güllere **ḳarşu** Muḥibb her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam ben
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne **ḳarşu** oldum yanmaġa pervāne ben / Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ üstüme geh geh sāye **ḳarşu**
G2307-3. Çemende açmaġa yoḳdur mecālı / Gözini nergis ol şehlāya **ḳarşu**
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazini enhār-ı virdi idinmiş / Yanmaġa varduġında pervāne nāra **ḳarşu**
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh urur kenāra **ḳarşu**
G2315-5. Şular gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı ḥālin söyler çenāra **ḳarşu**
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı ol gülzāra **ḳarşu** / Bārān olur dimişler evvel bahāra **ḳarşu**
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini sürer kenāra **ḳarşu**
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe **ḳarşu** bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şemʿ-i cemāle **ḳarşu** / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa nārı gözle
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde **ḳarşu** bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne **ḳarşu** Muḥibbī bulınmadı / Zārılıḳ ider bülbül-i gūyā benüm gibi
G2756-2. Dildāra **ḳarşu** secde ḳılup cānı terk ḳıl / Tā ki felekde ḳıla melāyik namāzuñı
Mh11-3. Ḳaʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi dil miḥrāba **ḳarşu** oldı ʿuṣṣāḳa imām

5. Karşılık olarak, mukabil.

G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine gerçi kimse giçmedi / Eşk-i gülgūnumla **ḳarşu** vireyin meydān aña
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānun ḳaşdına / **Ḳarşu** gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G1187-2. Ġamze oḳların kemān ebrūlarından dem-be-dem / Atsa dilber ʾāşıḳuz **ḳarşu** ṭutaruz sīnemüz
G1263-3. Ḳaşları yasına **ḳarşu** sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına **ḳarşu** ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1434-4. At cefā sengini sen **ḳarşu** aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1461-4. At cefā sengini sen **ḳarşu** aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine **ḳarşu** ben olmazʿaceb / Ol gözi cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine **ḳarşu** baş olsun
G2307-2. İşitdi nālemi baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm çün nāya **ḳarşu**
G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya **ḳarşu** / Bıraḳ üstüme geh geh sāye ḳarşu
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ ile yāra **ḳarşu** / Bülbül terennüm eyler evvel bahāre **ḳarşu**
G2684-2. Kim ṭutar tīr-i cefā **ḳarşusına** sīne siper / Āferīn olsun aña eyledi mendāneligi

6. İçin, hakkında.

G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḥi saña **ḳarşu** nice yüz biñ niyāzum var
G551-3. Şalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña **ḳarşu** / Ḳıyām itseñ seni her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña **ḳarşu** bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir gül-i raʿnāsı var / Aña **ḳarşu** ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı var
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir raʿnā güli var / Aña **ḳarşu** hezārān bülbüli var
G1456-2. Şanki ebr-i nev-bahārīdür saña **ḳarşu** gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül ʿiẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña **ḳarşu** hezār olmaḳ
G1640-1. Baña bir ġonce-leb üʿarızı gülzār gerek / Şubḥa dek **ḳarşu** aña bülbül-i dil zār gerek
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña **ḳarşu** mest olup āvāz gül
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde şordumʾārıżın didi gülüm / Didüm aña **ḳarşu** iñler ben daḥi bir bülbülüm
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña **ḳarşu** hezār oldum
G1927-1. Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm / Aña **ḳarşu** göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña **ḳarşu** bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

7. -e doğru.

G669-5. Şemʿ-i ruḫına **ḳarşu** Muḥibbī per ü bālin / Yansun ḳo seni eyledi pervāne güzeller
G714-5. Cemālüñ şem ʿine **ḳarşu** Muḥibbī / Özin pervāne ḳıldı anı yandur
G827-1. Cemālüñ şem ʿine **ḳarşu** bu dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña **ḳarşu** olmışdur bu şeb pervāne şemʿ
G1452-3. Ġamzesi tīrine **ḳarşu** sīne ṭutar ehli ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1509-2. Tīr-i müjgānuña **ḳarşu** sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu ṭoḳına boynına şemşīrüñ senüñ
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe **ḳarşu** siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe **ḳarşu** bu sīnemi siper çekdüm
G2422-2. Tīr-i müjgānuña **ḳarşu** dil yine gögsin gerer / Her ki ʾāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña **ḳarşu** çaġırur aġyāre uş dir ad ile
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi / Tīġ-i cefāya **ḳarşu** ṭuta ser benüm gibi

ḳarşu çıḳmaḳ [10] (TDK, 2011: 1336)

1. Dışarıdan gelenleri karşılamaya gitmek.

G95-3. Yā ḳaşundan tīr göndersen dile / **Ḳarşu çıḳar** cānum ider merḥabā
G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa eger **ḳarşu çıḳup** / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil **ḳarşu çıḳar** / Nice taʾẓim itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül şehrine cān **ḳarşu çıḳar** / Gözlerüm pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G1326(b)-2. Ġam gelürse dil aña **ḳarşu çıḳar** / Olur elbette āşinādan ḥaẓẓ
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā **ḳarşu** cān **çıḳar** / Zīrā bilür ḳadrini ol āşināların
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese **ḳarşu çıḳar** cānum aña / Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil **ḳarşu çıḳar** / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2640-4. Ġamzesi geldükce **çıḳar ḳarşu** bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine şaḳlayayım tirini

2. Bir düşünceye katılmamak, cephe almak.

G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña **ḳarşu çıḳubanı** aladur

ḳarşu durmak/ṭurmaḳ [7] Direnmek, dayanmak. (TDK, 2011: 1336)

G497-1. Görmek istersen eger Allah nūr / Ka ʾbedür kūyı nigāruñ **ḳarşu ṭur**
G893-4. Men ʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim **ḳarşu ṭurur** ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler **durmaz** aya **ḳarşu** çenār
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı **ḳarşu ṭurmaz** n'eylesün maġlūbdur
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaşrı ḥüsne **ḳarşu** baş açup **ṭururlar** cümle nas
G1469-6. Baş açup seng-i cefāya **ḳarşu ṭurup** cān ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G2307-4. Viṣālin isteyüp şey'ullah itdüm / Ṣalar **ṭurmaz** beni ferdāya **ḳarşu**

ḳarşu gelmek [10] (TDK, 2011: 1336)

1. Başkaldırmak.

G1798-7. Muḥibbī yanmaġa **geldüñ** cemāl-i şem ʿine **ḳarşu** / Degülsin aña pervāne velī ben yana ṭapşırdum
G1844-2. Boynu bağlu ḳulunam zülfüñe bend eyle beni / Kendümi aşmaġ içün **ḳarşu gelen** dāre benem
G2302-5. Āh eyleme **gel** gül yüzine **ḳarşu** Muḥibbī / Tā jeng-i seḫāb bağlamaya āyīne-i

2. Birini karşılamak.

G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / **Ḳarşu gelüben** bir berü gel bunda yirüñ var
G567-3. Kūyuñ kilābı **ḳarşu gelür** ḫāṭırum ṣorar / Görmedi bizi ḫayli zamān āşinālanur
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa **gelür ḳarşu** seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḥaḳḳ-ı nān gözler
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun **gelür ḳarşu** / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G2047-4. İtlerüñ **ḳarşu gelür** kūyuña varsam çağrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2273-1. Nāz ile reftāre gel geşt eyle bāġ u būstān / Servler **ḳarşu gelüp** bulsun şeref gül-i gülsitān
B60. İtleri **ḳarşu gelür** kūyına varsam çağrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān diler

ḳarşu ḳomaḳ [3] Boyun eğmemek. (TDK, 2011: 1336)

G861-4. Ruḫlaruñ tābına **ḳarşu ḳoma** gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G2245-1. Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum yiline **ḳarşu ḳo** her yaña salınsun
G2336-5. Şem ʿ-i ḥüsne **ḳarşu ḳo** yansun Muḥibbī cān u dil / Yanmaġa şimdengirü ta ʾlīm idem pervāneye

ḳarşu varmaḳ [11] (TS, 2009: 2322)

1. Karşı çıkmak, istikbal etmek.

G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup **ḳarşu varan** ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger yār tamām it / Başumı açup **ḳarşu varan** aña benem ben
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ **varur** mı hergiz nāmūs u ʾāra **ḳarşu**

2. Karşılamak, karşılaşmak, mukabele etmek.

G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ ele **ḳarşu varur** ʾāşıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1471-4. Ḳullaruñ gibi **varup ḳarşuña** hep ʾāşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen ʾāleme sulṭān olduñ
G2307-5. Muḥibbī la ʾl-i nābuñ ḥasretinden / **Varur** her dem mey-i şahbāya **ḳarşu**
G2318-2. Her kim ki ʾāşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr **varduḳda** dāra **ḳarşu**
G2318-4. Ben başladum niyāza dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb **varursam** ger āh u zāra **ḳarşu**
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī **ḳarşu var** / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2791-4. **Varsa** meger ki tīġüñe **ḳarşu** ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
B70. Tīrüñe **ḳarşu varur** her dem dil-i bī-bākımuz / Yārelerden ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākımuz

ḳarşuña el ṭutmaḳ [1] Saygı gösterilen kimse karşısında el kavuşturulmuş biçimde durmak.

En1-3. Te Temāşā ideliden ḳad-i dil-cūñı şehā / Ḫidmete bağladı bil **ḳarşuña el ṭutdı** çenār

ḳarşulamaḳ [1] *T.* Dışarıdan gelen bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak, istikbal etmek. (TDK, 2011: 1337)

G1737-3. Her ḳaçan dil mülkine ʾazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / **Ḳarşular** sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı āl

Ḳārūn [7] *Ar.* Bir rivâyete göre Fir'avn'ın nâzırı, bir rivâyete göre ise Hz. Musâ'nın kavminden hatta akrabalarından olup çok zengin, ama cimri ve zâlim bir kişi imiş... Sonunda Hz. Musâ'nın duası vasıtasıyla, servetiyle birlikte yere geçmiştir... Edebiyatta zenginlik ve cimrilik sembolü olarak kullanılır. (Pala, 1999: 230)

bk. Cemşīd ü Ḳārūn, māl-ı Ḳārūn

(Ḳārūn [3], Ḳārūn'a [3], Ḳārūn'uñ [1])

G425-6. Olur dünyāya māyil cemʿiderler / Giçer āḫiri de **Ḳārūn'a** beñzer
G849-4. Ey göñül olma ṣaḳın dünyā metāʿına ḥarīṣ / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi **Ḳārūn'a** ṣor
G1070-4. Meyl-i dünyā ile cemʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre **Ḳārūn** añılur
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye yiter / Almazam mālını bir ḥabbeye ben **Ḳārūn'uñ**
G2155-8. Muḥibbī eyleme dünyāya raġbet / Ne ışşı eyledi mālıyla **Ḳārūn**
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü ʿīsi / Her kim ṭamaʿda ḳaldı giçdi yire çü **Ḳārūn**
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla ṣaḳın / Işşı ne gördi varup ṣora göre **Ḳārūn'a**

Ḳārūn-vār [1] Karun gibi. *bk. Ḳārūn-veş*

G379-3. Kim māyil ola dīni metāʿını cemʿide / **Ḳārūn-vār** ʿāḳıbet anı zemīn ṭutar

Ḳārūn-veş [2] *bk. Ḳārūn-vār*

G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem **Ḳārūn-veş** tīz günde giçsün ol yire
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil **Ḳārūn-veş** / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür ʿīsi gibi

kārvān [1] *Far.* *bk. kārbān*

G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn-seḥer uyḳusını bil **kārvān** görmez leẕīẕ

ḳarż [2] *Ar.* Ödünç, borç. (Ş. Sami, 2010: 598)

bk. ḳarż almaḳ, ḳarż eylemek/itmek, ḳarż virmek

G1081-2. **Ḳarż** ile yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Ṣanma dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol **ḳarż**

ḳarż almaḳ [1] Ödünç, borç almak, istikkraz. (Ş. Sami, 2010: 598)

G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum **ḳarż almaġa** / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz ḳoduñ

ḳarż eylemek/itmek [3] Odunç virmek, ıḳrāz etmek. (Tulum, 2011: 1105)

G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri var şimdengirü ḫūni cigerden **eyle ḳarż**
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden **idinür** kendüzine **ḳarż**
G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı **ḳarż itdüm** ez-ḫūn-ı ciger / ʿAyb ḳılmañ dostlar bu nevʿile medyūnluġum

ḳarż virmek [1] Ödünç, borç vermek, ikraz. (Ş. Sami, 2010: 598)

G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol **virmişdürür** saña **ḳarż**

ḳasāvet [1] *Ar.* Keder, gam, gussa, tasa, gaile. (Ş. Sami, 2010: 599)

G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile anma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir **ḳasāvetin**

ḳaṣd [79] *Ar.* (TDK, 2011: 1343)

bk. ḳaṣd eylemek/itmek, ḳaṣd ḳılmaḳ, ḳaṣd-ı āsumān eylemek, ḳaṣd-ı cān, ḳaṣd-ı cān eylemek/itmek, ḳaṣd-ı çīn itmek, ḳaṣd-ı dil ü cān eylemek, ḳaṣd-ı dīn itmek, ḳaṣd-ı ʿışḳ, ḳaṣd-ı īmān eylemek, ḳaṣd-ı ruḥsār itmek

(ḳaṣd [6], ḳaṣdı [27], ḳaṣdın [1], ḳaṣdına [8], ḳaṣdında [1], ḳaṣdını [2], ḳaṣdum [4], ḳaṣduma [3], ḳaṣduñ [4])

1. Amaç, istek, maksat.

G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün ṣaġ u selāmet / Dāim budurur **ḳaṣdı** anuñ ola melāmet
G187-4. Kaʿbedür kūyı gelür ḥuccācdurʿāşıkları / Her birinün **ḳaṣdı** budur kim ola ḳurbān dost
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ nedür **ḳaṣdı** / Her demʿuşşāḳa işiʿarbededür
G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir meger **ḳaṣdı** anuñ İrānadur
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerseʿaceb degül / Mest olsa kişi lā-büd anuñ **ḳaṣdı** cānedür

G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan **ḳaṣdına** perr ü bāl açar
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca **ḳaṣdı** ol nāzik meyānadur
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur **ḳaṣdı** itmek dilbere / Her ne söz kim söylese efsūn ile efsānedür
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫvār-ı nigār / Ele tīġ almış dil-āverdür ki **ḳaṣdı** cānedür
G586-1. Gönlümi aldı **ḳaṣdı** yine şimdi cānedür / Ḳanlar içici gözlerinüñ meyli ḳanedür
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden ṣanma **ḳaṣdı** ġayridür
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ **ḳaṣdı** eger īmān olursa çoḳ mıdur
G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı pest idüp / **Ḳaṣdı** Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur
G650-5. **Ḳaṣd** budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G662-4. Ey hümā **ḳaṣdum** budur āḫır seni idem şikār / Gönlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G678-4. Leblerüñle bilinüñ fikrin ider cān u gönül / **Ḳaṣdını** ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi **ḳaṣdı** cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna **ḳaṣdı** āḫır / Zünnār-ı zülfüñ ile çeşmüñ firenge beñzer
G771-3. ʿĀrıżında dāne-i ḫālına el ṣunma ṣaḳın / Her ṭarafdan yürüdi **ḳaṣdı** meger īmānadur
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / Her dem-be-dem **ḳaṣdı** bu ben nā-tüvānedür
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi āl ider / **Ḳaṣdı** öldürmekdür ammā bilemez ḫoş-ḫāl ider
G915(a)-10. Dilber-i cānı Yaḳdı cihānı / Oldı Muḥibbī **Ḳaṣdı** fenādur
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda **ḳaṣdum** düşmedür
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi şebinde bend idüp / **Ḳaṣdını** bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G1053-2. Çeşm-i pür-ḫūnı ele ḫançer alaldan dostlar / **Ḳaṣdı** budur baġrum içre ḳanum içüp ḳaneler
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / **Ḳaṣdı** bu ide sipāhı encümi çāker güneş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ ile pervānei / **Ḳaṣd** yanmaḳmış meger ṣandum savaşı var imiş
G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem **ḳaṣdum** nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḫācet degül tekrārʿarż
G1343-5. **Ḳaṣdı** bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1478-4. Gönlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā **ḳaṣdında** kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1511-1. Seni öldürmegedür **ḳaṣdı** çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1786-5. Ola mı ṣayyād-ı çeşminden gönül murġı ḫalāṣ / Dām-ı zülfinde Muḥibbī **ḳaṣd** çün ḫāl eyledüm
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse **ḳaṣdı** ger / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G2347-1. Dilā rūşen naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki **ḳaṣdı** vardur īmāna
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā ile / **Ḳaṣdı** budurur öldüre beni bu rā ile
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü **ḳaṣdı** anuñ īmān ola
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya aldanma meges gibi gönül / **Ḳaṣduñ** olursa ḳanāʿat Ḳāfı ger ʿanḳā gibi
G2764-2. Bilmezem **ḳaṣdı** helāk itmek midür ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa nāz u istiġnā mı ki

2. Öldürmeyi, yaralamayı veya zarar vermeyi isteme, kötü niyet.

G99-4. Dil alup **ḳaṣduñ** bu dem ger cān ise / Olmışam ben cān ile ḳurbān aña
G217-5. Gönlümi alup şimdi eger **ḳaṣduñ** ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī **ḳaṣdına** / Elde ḫūnīn dökmege ḫançer ṭutar
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm **ḳaṣdına** ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G753-2. Çeşmi eline yāyını alup kimin ider / Cān **ḳaṣdına** oḳını gizler kiriştedür
G853-2. Beni pā-māl itme işigüñde / Kerīm olan başar mı **ḳaṣd** ile mūr
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānun **ḳaṣdına** / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta tīr
G1036-2. **Ḳaṣd** ile Leylī ṭurup caʿd-ı müselselʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿālem eger Mecnūndur
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi **ḳaṣd** ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil **ḳaṣdına** baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā **ḳaṣduma** / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
G1417-5. Ġamze oḳıyla baġrumı itdi delik delik / Baġlandı **ḳaṣduma** yine dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G1524-2. Revāfiż **ḳaṣdına** alup ele tīġ / Çeküpʿasker bizi İrāna ṣalduñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger **ḳaṣduñ** degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan bir oḳum / Rāfiżīler **ḳaṣdına** şemşīr-i ḳattālem bugün
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe şehā dil baġladum cāndan / Anuñ içün dem-be-dem **ḳaṣdum** olupdur kāfiristāne
G2370-6. Beni aṣġar ḫaṭuñ İslāma **ḳaṣdın** / İşitdüḳʿazm itdük engürüsa
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan **ḳaṣduma** çeşmi ṭutar ḫançer yine

ḳaṣd eylemek/itmek [76] (TDK, 2011: 1345) *bk. ḳaṣd ḳılmaḳ*

1. Amaçlamak, amaç olarak almak.

G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger **ḳaṣd eyledüm** māhi gibi aña ṭalub
G139-1. Dün gice **ḳaṣd eyledüm** tā kim görem rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi raḳīb
G229-3. **Ḳaṣd iderken** laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt
G238-2. **Ḳaṣd iderken** laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ **ḳaṣd eyledüm** ammā çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G487-5. İrdi kemāle şiʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne **ḳaṣd ider**
G588-2. **İderken** dili lebi **ḳaṣdın** zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile gönlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne **ḳaṣd ider**
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / Biñ pāre ola el ṣunuban şāne **ḳaṣd ider**
G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne **ḳaṣd ider**

G654-2. **Ḳaṣd eyledi** dil yine meyānın ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör ince ḥayāl eylemek ister
G654-6. **Ḳaṣd itdi** Muḥibbī ire vaṣlına nigāruñ / Bīçāre görüñ fikr-i muḥāl eylemek ister
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār ile ḳaçan **ḳaṣd ide** seyrāne güzeller
G670-2. Başumdan aşmaġa **ḳaṣd itdi** yaşum / Muḳarrerdür beni ġarḳ itmek ister
G979-5. La ʾl-i nābuñ **ḳaṣdın itse** bu Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek diler ol nergis-i maḫmūrlar
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre **ḳaṣd itsem** dehān içre zebān ditrer
G1439-2. Ḳa ʿırına irişdüm māhi olup **ḳaṣd eyledüm** / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb ʿummān imiş deryā-yı ʿışḳ
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar öper **ḳaṣd itse** mey nūş eylemek
G1768-2. Derd-i dil ḫālini **ḳaṣd eyleyüp** ol yār besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ **ḳaṣd eyledüm** cānum gibi / Āşikār ide diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege **ḳaṣd eyledüm** / İrmedüm pāyānına bildüm anı ġāyet uzun
G2270-5. Bu Muḥibbī **ḳaṣd iderse** n'ola şi ʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin
G2324-4. Ka ʾbe kūyuña varan ʿāşıḳı ḳurbān eyle / **Ḳaṣd ider** ḥayra girer her kişi bayram olsa
G2380-2. Ṭañ mı ḥaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir isem / **Ḳaṣd ider** oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes **ḳaṣd itdi** beñzer dāneye
G2434-1. Murġ-ı dil **ḳaṣd itdi** atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin şaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da **ḳaṣd itse** girse ine
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp **ḳaṣd itdi** lā-büd dāneye
G2484-5. Gül vaḳtine irişmek içün **eyledi** çoḳ **ḳaṣd** / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Ya ʿni bülbül gibi **ḳaṣd itdi** göñül zāre düşe
G2624-2. **Ḳaṣd eyledüm** ki ʿışḳumı sīnemde şaḳlayam / Penbe içinde ola mı āteş nihān daḫi
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür **ḳaṣd ider** ruḫsāruña / Bir yana kāfir ḥaṭuñ şeb-ḫuñ ider ʿasker gibi

2. Demek istemek.

G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra **ḳaṣd itsem** / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kim / Sāġar öper leblerüñ **ḳaṣd itdi** ḫoş eylemek

3. Kötülük etmek, kıymak, zarar vermeyi istemek

G278-3. Kāfir ḥaṭını görince islāma **ḳaṣd ider** / Ḥāżırlanur ki eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G285-5. Mārdur zülfi dilā **ḳaṣd itse** her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur la ʾl-i lebüñden yaña kaç
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu bī-dili **ḳaṣd eyleyüp** ejder ṣunar
G444-1. Ġamz oḳlarıyla sīnede bu dil nişānedür / **Ḳaṣd eyledügi** sīne degül belki cānedür
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne **ḳaṣd ider** / Her bir naẓarda sīnede çoḳ cāne **ḳaṣd ider**
G487-2. Ḫaṭṭuñ gelürse ḥaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna **ḳaṣd ider**
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü murġ ḳaçan dāne **ḳaṣd ider**
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse şem ʿi daḫi yana **ḳaṣd ider**
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / Baña **ḳaṣd ider** elümde ḫānümānum var ṣanur
G585-1. Cān u dil **ḳaṣdın iden** ṣol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü cānāne **ḳaṣd ider** / Ma ʿşūḳ līk anda olan cāne **ḳaṣd ider**
G591-3. Ḳazıt ḥaṭuñla zülfüñi yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna **ḳaṣd ider**
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḥaṭā / Çünki dīne **ḳaṣd ider** göz göre bī-dīn kendidür
G672-4. Māh-rūlar ḳatline **ḳaṣd eyleyüp** ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup sünbüllerin ṣankim zirih-pūş oldılar
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger **ḳaṣd iderse** ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma **ḳaṣd eyleyen** ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter **ḳaṣd eyledi** ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun şāhımuz vardur
G1243-3. Egerçi ḳatlüme **ḳaṣd itdi** ġamzeñ / Velīkin la ʾl-i nābuñ emsem olmış
G1339-1. Ḳatlüme **ḳaṣd eyleyüp** yār alsa tīġ-i inḳıṭā ʿ / Başumı ele alup tā ḥaşre dek idem semā ʿ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup **ḳaṣd ide** meydāne ṣadaḳ
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp **ḳaṣd eyledi** īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1435-2. Āh kim **ḳaṣd eyledi** ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil nişān / Cānı **ḳaṣd itdüm** ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde ṭılsım itseñ eger zülfüñ / Görine her ki **ḳaṣd itse** gözine mūr ile mūyuñ
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne **ḳaṣd itdi** kemend alup ele kākül
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger **ḳaṣd ide** īmāna ḥaṭı / Tiġlar alup ele ʿazm-i Firendūş idelüm
G1905-6. Sürḫ-i serler **ḳaṣdın itdüm** çekdüm İslām ʿaskerin / ʿAvn-i Ḫaḳla ʿazīm-i iḳlīm-i irān olmışam
G1965-2. Ḫançeri **ḳaṣd eylese** ḳarşu çıḳar cānum aña / Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm
G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / **Ḳaṣd ider** İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna **ḳaṣd idüp** / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān degül misin
G2201-2. Gāh ġamzeñ **ḳaṣd ider** dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek neden
G2345-1. Şaçuñı beñzedenler ʿanberīne / Ḫatāsıçün didiler **ḳaṣd itdi** dīne
G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi **ḳaṣd iden** gelsün inhizāmımuza
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen ḳaṭ ʿitme / Nev-cevānsın gele **ḳaṣd eyleme** bu yaşımuza
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḥaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / **Ḳaṣd ider** mi kāfir olmasa ḫarāb-ı Ka ʾbeye
G2526-1. Yine **ḳaṣd eyledi** bu ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ şusadı içmege gelür ḳanumuza
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine **ḳaṣd itdi** ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cem ʿ ḳıldı yanına
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir **ḳaṣd ider** ṭut bir müselmān üstine
G2741-2. Ġayrler **ḳaṣdını** gel **eyleme** ey ḳaşı kemān / Ġamze oḳlarına ben eylemişem dil hedefi

G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em şormaġa / Cāna **ḳaṣd idüp** girer ol demde ḳana gözleri

ḳaṣd ḳılmaḳ [3]

1. *ḳaṣd eylemek/itmek (1)*

G2392-3. **Ḳaṣd ḳıldı** himmetüm bāzı ḳanāʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭutaʿanḳā gibi varup Ḳāf ile
G2706-2. **Ḳaṣd ḳıldum** diñlemek bir dem neyüñ efġānını / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi

2. *ḳaṣd eylemek/itmek (2)*

G604-3. Çeküp ḫançer **ḳıla** ʿuṣṣāḳına **ḳaṣd** / Nice tenler o dem cāndan berīdür

ḳaṣd-ı āsumān eylemek [1] Gökyüzünü amaçlamak.

G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb dīvāne olmışdur ki **ḳaṣd-ı āsumān eyler**

ḳaṣd-ı cān [2] Cana niyet.

G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup **ḳaṣd-ı cān** ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G485-2. Müjde olsun ey refiḳān belā kim yise yār / **Ḳaṣd-ı cān-ı** ʿāşıḳ-ı zār-ı belā-keş gösterür

ḳaṣd-ı cān eylemek/itmek [3] Cana kastetmek.

G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa **ḳaṣd-ı cān eyler** göñül
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem **ḳaṣd-ı cān eyler** / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2598-3. **Ḳaṣd-i cān itse** ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzeñden senüñ nice cigerler ḳan ola

ḳaṣd-ı çīn itmek [1] Kıvrımı kastetmek.

G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki **ḳaṣd-ı çīn ider**

ḳaṣd-ı dil ü cān eylemek [1] Cana ve gönle kastetmek.

G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege **ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi** / Ṣoñra geldi ġam göñül şehrini vīrān eyledi

ḳaṣd-ı dīn itmek [4] Dine kastetmek.

G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri **ḳaṣd-ı dīn ider**
G710-1. Yār çün zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded göz göre **ḳaṣd-ı dīn ider**
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ **ḳaṣd-ı dīn** / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi kibr ü kīn
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar ḳoman göz göre **ḳaṣd-ı dīn ider**

ḳaṣd-ı ʿışḳ [1] Aşkın maksadı.

G1716-3. **Ḳaṣd-ı ʿışḳı** bī-ġama Ferhādı daʿvet eylesem / Ḫiẓmet-i senge ḳoyup didüm ben ol ırġade gel

ḳaṣd-ı imān eylemek [2] İmana kastetmek.

G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḫaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / **Ḳaṣd-ı imān eylemişler** ol iki bī-dine baḳ
G1492-3. **Ḳaṣd-ı imān eyledüñ** gördük yine kāfir ṣaçuñ / Kesüben zünnārını anı müselmān eyledüñ

ḳaṣd-ı ruḫsār itmek [1] Yanağı kastetmek.

G1531-2. **Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi** dil düşdi eñegüñ çāhına / Dostum çıḳarmaġa zülfüñi çengāl eyledüñ

kāse [16] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 599)

bk. kāse-i ārzū, kāse-i çeşm, kāse-i çeşm-i Muḥibbī, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ, kāse-i faġfūr, kāse-i gerdūn, kāse-i miḥnet, kāse-i ser, kāse-i zer

(kāse [5], kāseler [1], kāsenin [1], kāsesi [1], kāsesin [7], kāsesini [1])

1. Çini veya billurdan tas ve çanak.

G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün ṣoñra ḫādişeden **kāseler** şikest
G333-4. Ġayre in ʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn **kāsesin** / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar **kāse** itmişler anı Ḳāvusa ṣor
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki **kāse** dür ü mercān çeker
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir içeyim derd ile miḥnet **kāsesin**
G2110-4. Ṣırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Ṣıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn **kāsesin**
G2255-2. Her dide kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her **kāse** kim ḫāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp bir gün ṭaʿam / Ṣıdı Mecnūn **kāsesin** görmedi lāyıḳ işine
G2527-5. İki **kāse** merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı iṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2716-2. Ser-i Mecnūn şikest olsa ʿaceb mi / Ṣımışdur **kāsenin** in ʿām-ı Leylī

2. Kaşık ve ona müşabih şeylerin çukuru.

G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümüñ **kāsesin** elde ṭolu peymānedür dirler
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ **kāsesin** sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm **kāsesin**
G2293-5. Muḥibbī ḫarc ḳıl göz yaşlarını / Gözinüñ **kāsesi** pürdür diremden
G2463-3. La l ü mercān ṣanalar ṭolı gözüm **kāsesini** / Kim naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki **kāse** gözlerümdür öñine peykeş ḳodı

kāse-i ārzū [1] Arzu kâsesi.

G2476-2. Şırsam egerçi **kāse-i ārzūm** ʿaceb degül / Mecnūn gibi bu da bize iḥtirām ola

kāse-i çeşm [4] Gözün çukuru.

G849-3. Bezm-i ġamda **kāse-i çeşmüm** benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G1175-3. Nice yıldur cevher-i eşküm yolında ḫarc olur / **Kāse-i çeşmüm** ṭolu yāḳūt u mercāndur henüz
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle **kāse-i çeşmi** müdām / Ṣanmañuz dil āteşin āb ile teskīn eyledüm
Mr25-10. Niceye dek **kāse-i çeşmüm** benüm pür-ḫūn ola / Elemān ey şu le-i şevḳ-i maḥabbet elemān

kāse-i çeşm-i Muḥibbī [1] Muhibbi'nin gözünün çukuru.

G1109-5. **Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ** cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez

kāse-i çeşmi ṭolmaḳ [1] *bk. çeşmi ṭolmaḳ, gözleri (yaş) ṭolmaḳ, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ*

G2412-4. Nūş ḳılsam **kāse-i çeşmüm** yine anı **ṭolar** / Ṣanki cām-ı sāġar-ı İskenderi oldum yine

kāse-i faġfūr [1] Çin porseleninden yapılmış kâse, kadeh.

G793-7. Müdde īnüñ acı sözinden Muḥibbī bu yürek / Zehre doymaz yarılur ṣan **kāse-i faġfūrdur**

kāse-i gerdūn [1] Feleğin kâsesi.

G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / **Kāse-i gerdūnla** sāḳī şarāb ʿışḳı ṣun

kāse-i miḥnet [1] Sıkıntı kâsesi.

G1632-3. **Kāse-i miḥnet** içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür senüñ

kāse-i ser [2] Kafatası.

G2053-2. **Kāse-i ser** dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ **kāse-i serdendürür** peymānesi / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp yā hū diyen

kāse-i zer [1] Altın kâse.

G1170-1. Ḫūn-ı dil ile dīde olaldan ayaġumuz / Vardur mey ile **kāse-i zerden** ferāġumuz

kāsehā-yı ser [1] Kafatasları.

G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür **kāsehā-yı ser** ḳadeḥ

ḳāṣıd [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 600)

1. Kurma, niyet, tertip, tasavvur.

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs ṣan oldı ol **ḳāṣıd** baña

2. Katil ve cerh ve ızrara teşebbüs.

G477-1. Cān u dil ārāmıdur **ḳāṣıd** ki cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür

3. Suiniyet, biri aleyhinde olan teşebbüs, garaz.

G1702-5. **Ḳāsıd** olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ ṣarrāfısın ey ḫıredānum gitme gel

ḳāṣır [2] *Ar.* Kusurlu, nâkıs. (Ş. Sami, 2010: 600)

(ḳāṣır [1], ḳāṣırdurur [1])

G18-2. Ḫüsnüñ idrākinde ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar / **Ḳāṣır** olmışdur kemālātunda ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında ʿaciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede **ḳāṣırdurur** ʿallāmeler

ḳaṣr [20] *Ar.* Köşk, nüzhetgâh olan refi' ve müzeyyen bina. (Ş. Sami, 2010: 600)

bk. ḳaṣr-ı ʿaḳl, ḳaṣr-ı bihişt, ḳaṣr-ı ezel, ḳaṣr-ı ḥüsn, ḳaṣr-ı maḥabbet, ḳaṣr-ı zer, ḳaṣr u sarāy

(ḳaṣr [2], ḳaṣrdur [1], ḳaṣrı [2], ḳaṣrın [1], ḳaṣrına [2], ḳaṣrını [2], ḳaṣruñ [8], ḳaṣruña [1], ḳaṣruñı [1])

G87-2. Yüce itmişdür felekden **ḳaṣrını** beñzer o māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña
G366-2. Yücedür cānānenüñ **ḳaṣrı** feleklerden yüce / Anuñ içün kimseler virmez mekānından ḫaber
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi **ḳaṣruñ** ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G1029-2. Ol hümā **ḳaṣrı** saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1188-2. Ḳaça per açdı murġ-ı cān-ı Ferhād / Nigārī **ḳaṣrına** dek itdi pervāz
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanā'at iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan **ḳaṣr** ile eyvān istemez
G1317-2. Nice bir **ḳaṣruñ** yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir 'ıyş u 'işret düşünürsin çün bisāṭ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī i'timād / Ḫāṭırı 'āşıḳ gibi bir **ḳaṣrdur** bünyādı yoḳ
G1391-4. Felekden yücedür **ḳaṣruñ** egerçi ey ḳamer-ṭal'at / Ṣanursun 'āşıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1512-3. Eyledüñ 'āşıḳları kūyuña varduḳca helāk / Kelle-i 'uşşāḳdan bir **ḳaṣr** bünyād eyledüñ
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ **ḳaṣruña** varsam / El virse viṣāl ol müyesser daḥi nāzik
G1872-4. Maḥabbet **ḳaṣrına** bāni olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm
G1913-1. Sidreden yüce görinür baña **ḳaṣruñ** güzelüm / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
G1975-3. Her ne deñlü **ḳaṣruñ** ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü **ḳaṣruñ** ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2144-1. Yapdı şanmañ **ḳaṣrını** kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen başdan
G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi **ḳaṣruñ** yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey māh-rū **ḳaṣruñ** / Anuñçün 'āşıḳun aña irişmez āh u feryādı
G2770-5. Muḥibbī 'ālemüñ **ḳaṣrın** görüben i'timād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki bünyādı
D15-2. Niceye dek yapasın **ḳaṣruñı** sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña gür

ḳaṣr-ı 'aḳl [1] Akıl köşkü.

G776-4. Bīnā-yı ṣabr u **ḳaṣr-ı 'aḳl** ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele 'ışḳuñ hevāsından hemān ditrer

ḳaṣr-ı bihişt [1] Cennet köşkü.

G2612-2. Ger ola deyr-i muġān **ḳaṣr-ı bihişt** olmaz 'aceb / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṯer ol ṣahbā idi

ḳaṣr-ı ezel [1] Ezeli köşk.

G832-3. 'Işḳ şāhı urdı bir **ḳaṣr-ı ezel** bünyādını / Ger vara mīr ü gedā bulur ḳamu firāş olur

ḳaṣr-ı ḥüsn [1] Güzellik köşkü.

G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı libās / **Ḳaṣr-ı ḥüsne** ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas

ḳaṣr-ı maḥabbet [1] Muhabbet köşkü.

G2024-4. Yücedür **ḳaṣr-ı maḥabbet** çıḳmaġa imkān yoḳ / Olmayıcaḳ miḥnet ü derd ü belādan nerdübān

ḳaṣr-ı zer [1] Altın köşk.

G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / **Ḳaṣr-ı zer** ġayrler ile deyr-i muġān baña yiter

ḳaṣr u sarāy [1] Köşk ve saray.

G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın **ḳaṣr u sarāy** / Saña ḳalan bir kefendür yata āḫır yiründe gür

ḳaṣṣāb [2] *Ar.* Yenecek koyun ve sığır vesaire etlerini kesip satan adam. (Ş. Sami, 2010: 599) *bk. ḳaṣṣāb-ı çeşm*

G1676-3. Ka'be-i kūyına varıcaḳ dostum 'āşıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider **ḳaṣṣāb** aña ḥācet degül
G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre yār elin / **Ḳaṣṣāb** şandı ḳan ile gören nigār elin

ḳaṣṣāb-ı çeşm [1] Göz kasabı.

G2453-3. **Ḳaṣṣāb-ı çeşmi** almış gördüm eline ṣaḫr / 'Uṣṣāḳı itmek ister her birini dü-nīme

ḳassām [1] *Ar.* Terekeyi taksim eden me'mûr-ı şer'î. (M. Nâcî, 2009: 318)

G70-2. Çün ezel **ḳassāmı** ḳısmet eylemiş ey gül 'izār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña

ḳaş [202] *T.* İnsanın gözleri üzerinde mukavves şekilde uzanan kısa kıllardan ibaret iki hat, hâcib, ebrû. (Ş. Sami, 2010: 601)

bk. çār ḳaş, gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimemek, göz ü ḳaş, hilāli ḳaş, ḳaş çatmaḳ, ḳaş göz itmek, ḳaş ḳurmaḳ, ḳaşı çīn eylemek/itmek, ḳaşı çīn ḳılmaḳ, ḳaşı hilāl, ḳaşı kemān, ḳaşı yā/yāy, ḳaş u göz, kemāli ḳaş, kemān ḳaş, miḥrāb-ı ḳaş

(ḳaş [10], ḳaşa [2], ḳaşdan [1], ḳaşı [37], ḳaşımuza [1], ḳaşın [9], ḳaşına [5], ḳaşında [2], ḳaşındaki [1], ḳaşından [3], ḳaşını [4], ḳaşıyla [2], ḳaşla [1], ḳaşlar [5], ḳaşları [21], ḳaşların [5], ḳaşlarına [1], ḳaşlarından [1], ḳaşlarını [1], ḳaşlarınuñ [1], ḳaşlarıyla [2], ḳaşlaruñ [24], ḳaşlaruña [3], ḳaşlaruñı [5], ḳaşum [4], ḳaşumdan [1], ḳaşumdur [1], ḳaşumı [1], ḳaşuñ [34], ḳaşuña [3], ḳaşuñdan [1], ḳaşuñdur [1], ḳaşuñı [2], ḳaşuñla [3], ḳaşunuñ [4])

G17-1. Göz ḳara vü **ḳaş** ḳara kirpük ḳara / Baña almışdur belā-ender-belā
G24-3. Siper ḳıldı belā tīrine sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ **ḳaşlaruñ** yā
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / Çün görelden yā **ḳaşını** olmışam ḳurbān aña
G36-2. **Ḳaşı** yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G41-1. **Ḳaşlaruñ** yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḥışm ile dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G52-2. Gāh cevr ider gözüñ gāhi **ḳaşuñ** / Çün ire sehm-i sa'ādetdür baña
G95-3. Yā **ḳaşuñdan** tīr göndersen dile / Ḳarşu çıḳar cānum ider merḥabā
G114-6. Muḥibbī uy imām-ı çeşme çün kim / Olupdur **ḳaşları** ḳarşuñda miḥrāb
G128-4. Çeşmi yā itdi **ḳaşın** ġamzesini itdi ḥadeng / Ḥūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G146-4. Taḫt-ı 'āc üstinde ḫāli şan Ḥabeş sulṭānıdur / **Ḳaşları** ṭuġrāsını gördüñ hemān 'ünvānın öp
G164-3. Varsa kūyına göñül şıḥḥat bulur / **Ḳaşı** miḥrābına eyler intisāb
G217-4. Yā **ḳaşuña** cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey dost
G227-2. Ḥatuñ tezvīrine **ḳaşuñla** zülfüñ / Görüñ eyler mi bir ṭoġrı şahādet
G250-2. Rūyuñda **ḳaşuñ** ṭāḳına çeşmüñ naẓar itdi / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G295-2. **Ḳaşlaruñ** yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / 'Āşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār güc
G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire **ḳaşı** yāyına ol çeşmi küşād
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar o dem / Kimdür ki **ḳaşlaruñı** görüp itmeye sücūd
G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / **Ḳaşuñ** vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur
G387-4. **Ḳaşı** yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G416-4. Didüm çeşmüñ cihāna fitne ṣaldı / Didi ser-fitnesi anuñ **ḳaşumdur**
G424-3. Secde ḳılsa dil **ḳaşuñ** miḥrābına olmaz 'aceb / Nice demlerdür ki o ebrūlara peyvestedür
G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü **ḳaşın** kemān ṭutar
G462-4. Yā **ḳaşlar** ile atsa ġamz oḳların 'aceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G498-5. Yā **ḳaşlarıyla** alsa ele ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış aña dil nişānedür
G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā ol **ḳaşlar**
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / **Ḳaşlarından** üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G528-2. Mescid olmış ḥüsni çeşmidür imām / **Ḳaşları** ṭāḳı anuñ miḥrābıdur
G547-2. **Ḳaşlaruñ** ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā **ḳaşın** / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G551-2. İki **ḳaşın** kemān itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar 'āşıḳlara her dem dü-çeşmüñ 'ayn-i āfetdür
G576-3. **Ḳaşı** yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G595-5. 'Ālemi maḥkūm iden her dem ber'āt-ı ḥüsnidür / Kim muṭi' olmaz çekilmiş **ḳaşları** ṭuġrāyı gör
G617-1. **Ḳaşı** yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā **ḳaşların** ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi şāfī derūnedür
G686-1. Añsam gözini **ḳaşını** baġrum paralanur / Ṣorsam lebini lī̇k bu derdüm devālanur
G696-1. Ṣular kim bu cihān içre ol **ḳaşı** rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G704-3. İki gözlü köpri **ḳaşum** anuñ altında alḳan / Biri miḥnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G722-4. Nicesi rām olmasun gören berāt-ı ḥüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür **ḳaşuñ** almış ele ṭuġrā çeker
G726-5. Baş çatar **ḳaşuñla** çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḫācet degül tedbīrler
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ **ḳaşuñ** Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile dil anuñ nişānıdur
G731-3. Yüzüñ ḳıble **ḳaşuñ** miḥrāb olaldan / Gözüm gözler anı ḳıble-nümādur
G733-5. Muḥibbī **ḳaşı** yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G748-2. Yā **ḳaşlarıyla** ġamze oḳına virür küşād / Ṭutmaz ḳarār sīnede baġrum deler giçer
G776-5. Muḥibbī **ḳaşı** yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G792-4. Deyr-i ḥüsninde **ḳaşı** peyvestesi ol kāfirüñ / Cānib-i şarḳa baḳar şan kāfiri miḥrābdur
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ 'ālemi cümle müsaḫḫar eyledün / **Ḳaşlaruñ** olmış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā meger
G803-5. 'Ālemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭi' olmaz çelmiş **ḳaşları** ṭuġrāyı gör
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣdeyleyen ġamzeñ midür yā **ḳaşlar**
G826-4. **Ḳaşı** yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ pādişāhısın diyü / **Ḳaşlaruñ** almış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G887-1. Alup **ḳaşı** kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḫaḳḳa ki ter çeker
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara **ḳaşlar** elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ **ḳaşları** peyvestedür
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / **Ḳaşı** yāsını ḳaçan 'işve ile yār çeker
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā **ḳaşın** / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G955-3. **Ḳaşuñ** miḥrābına ḳāmet getürdüm / Görüp yüzüñ didüm Allahuekber
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā **ḳaşların** ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri şan bir kesmedür
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm **ḳaşları** dīvān ḳurup / Cem 'idüp uşşāḳını her yaña aşma başmadur
G1035-4. Giçürür ġamzesin ṭurmaz cigerden / Elinde **ḳaşları** çāç-ı kemāndur

G1041-2. Atdılar yā **ḳaşıyla** ġamze oḳın / Dimeñüz oḳ u yāyı bilmezler
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol **ḳaşlar**
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim **ḳaşlarını** yā ḳılur
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẕer / Şol muḳavves **ḳaşlaruña** dostum kim yā dimez
G1126-2. Cāmiʿ-i ḥüsn içre yanar ruḥları ḳandildür / **Ḳaşlarınuñ** ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1132-1. Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudādur sende olan **ḳaş** göz / Kim görür ḥayret baṣar ṭolar anuñçün yaş göz
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / Dil didi gözlerine hey dise **ḳaşın** yeñemez
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / Ya muḳavves **ḳaşlaruñ** görüp aña kim yā dimez
G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı ṭaşdı / **Ḳaşumdan** özge aña pil gerekmez
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā **ḳaşı** bir **ḳaşa** beñzemez / Yazan anuñ nakşını naḳḳāşa beñzemez
G1197(b)-3. Ḳatıdur **ḳaşlaruñ** yāsı anı nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1239-1. İdiser sırrumı āhʿāleme fāş / Naẕarla sürmelü göz vesmelü **ḳaş**
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki **ḳaş**
G1263-3. **Ḳaşları** yāsına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol iki **ḳaş** / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler aña baş
G1267-5. Gitdi ṣabr uʿaḳl u fikrüm bir daḥi girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri **ḳaş**
G1278-2. Ḫaṭuna yazmış berāt-ı ḥüsnüñi / **Ḳaşlaruñ** üstine ṭuġrā eylemiş
G1278-5. Delmek içün sīnemi yir yir benüm / Ġamzesin oḳ **ḳaşların** yā eylemiş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẕar ol meh-i bī-mihri **ḳaş**
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu dil nişān / **Ḳaşları** yā ġamzesin tīr eylemiş
G1286-1. Ḳomış ebrūları bir birine baş / Danışıḳ mı ider ola iki **ḳaş**
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice bī-dilleri itdi helāk / Ḳana girme şimdiden şoñra **ḳaşuñ** yāyını aş
G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭuñ yazalı ḫaṭṭ-ı bediʿ / **Ḳaşlaruñ** oldı cemāl üstine ṭuġrā-yı refiʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala **ḳaşuñ** yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1368-5. Yā **ḳaşıyla** ġamze oḳların ele alsa nigār / Işḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş **ḳaşlaruñ** / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf
G1437-3. Yüzüñ mescid daḥi çeşmi imām it / **Ḳaşuñ** miḥrāb olsun dīdeler ṭāḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel **ḳaşındaki** miḥrāba baḳ
G1466-1. Aldı eline şīve ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān **ḳaşuñ**
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne didügini / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān **ḳaşuñ**
G1466-3. Işḳum benüm ḫafīce iken rūze gibi āh / Iyd ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān **ḳaşuñ**
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān **ḳaşuñ**
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çüʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān **ḳaşuñ**
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil nişān / Cānı ḳaṣd itdüm **ḳaşuñ** yāyına ḳurbān eylemek
G1518-3. Gösterüp yā **ḳaşuñı** kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol şūḫ-şeng / **Ḳaşları** yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān **ḳaşuñ** / Ṭutar elinde tīr ile ḫāżır kemān ḳaşuñ
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile ʿuşşāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿāşıḳı çeksün ʿinān **ḳaşuñ**
G1566-3. Zülfüñ ucını her yaña zencīriʿadl idüp / Olır serīr-i ḥüsnüñe Nūşirevān **ḳaşuñ**
G1566-4. Dil düzdini ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni rismān **ḳaşuñ**
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile **ḳaşuñ**
G1599-1. **Ḳaşı** yası deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı cemāli **ḳaşunuñ** / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı ḫayāli **ḳaşunuñ**
G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün mīm ü dālı **ḳaşunuñ**
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı **ḳaşunuñ**
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur muḳavves **ḳaşlaruñ** / Ġamzeler midür veyā tīr-i belā yā **ḳaşlaruñ**
G1609-5. Ol **ḳaşı** yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege **ḳaşum** ṣanma anı mül degül
G1696-4. **Ḳaşı** kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse kebāda ol
G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / **Ḳaşları** yāsına beñzetdi özin ḳurbāne dil
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm **ḳaşlaruñ** iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttıṣāl
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi **ḳaşuñ** yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil
G1777-1. Egri olmaz **ḳaşlaruña** dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger **ḳaşlaruña** yā disem
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum **ḳaşı** miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü mestāne gözi olmış dām
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / **Ḳaşlaruñ** yāsına cānā cānı ḳurbān isterem
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ **ḳaşuñ** miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ tīrin sīnem / Muḳavves **ḳaşlaruñı** yā ḳılan kim
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu **ḳaşları** miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup ammā duʿāsın bilmedüm
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / **Ḳaşları** gibi anuñ ben saḫt yāyı görmedüm
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile **ḳaşın** bī-bedel didüm
G1967-5. **Ḳaşı** miḥrābına giçmiş neʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm
G1984-2. **Ḳaşlaruñ** altında cānā nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr uʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki ebrūlarum / Beñzedürler ser-nigūn geştīlere **ḳaşum** benüm
G2006-3. Bir naẕar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol **ḳaşuña** yā dir isem
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā **ḳaşın** atdı tīrin / Cānumʿurūc idende teklīf itdi yirin

G2035-1. Cāmi ʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā **ḳaş** olsun / Dil ü cān ile aña secde ḳılan baş olsun
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile **ḳaş** olsun
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil bakışından / Gelür oḳlar dem-ā-dem yā **ḳaşından**
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / **Ḳaşlaruñ** görüp daḫi saña kemān-ebrū diyen
G2105-5. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān ile ol **ḳaşları** miḥrāba ben
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uşanup yā **ḳaşlaruñı** pasasın
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā **ḳaşuñ** yā şalmasun
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi **ḳaşum** yāyına ḳurbān olasın
G2141-6. **Ḳaşını** ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan **ḳaşdan**
G2144-2. Yine terkeş **ḳaşları** yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaşdan
G2156-2. **Ḳaşuñ** hilāl olalı baḳmaz hilāle dil / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna virmezin
G2186-5. Gezerken cāmi ʿ-i ḥüsnin **ḳaşı** miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum o yirde secde-gāhı ben
G2188-3. Yā **ḳaşından** tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2197-1. **Ḳaşlaruñ** ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtara ʿuṣṣāḳı cān
G2211-4. Ḳatı yādur **ḳaşlarına** kimesne el şunmasun / Ḥāşıl olmaz ḥāşılı ancaḳ ta ʿabbüd zūrdan
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā **ḳaşından** eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne **ḳaşuñ** ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā **ḳaşuñ** / Ḥaddüñe żībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2267-1. Yā **ḳaşı** alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām / **Ḳaşları** miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2352-1. Lebüñ żikr eyledüm dil geldi vecde / **Ḳaşuñ** miḥrābın añdum ḳıldı secde
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil nişān it / **Ḳaşı** yāyını dilber aldı deste
G2365-5. **Ḳaşuñ** kemānı berḳdür kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2367-2. İki ʿaynüm arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir üstindeki **ḳaşımuza**
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi **ḳaşa**
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile **ḳaşına** / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2397-1. Atdı oḳını sīneme **ḳaşuñ** kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı cān ile
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem **ḳaşuña** rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile
G2404-6. Ata yā **ḳaşların** ġamz oḳlarını / Giçer sīne ḳarār itmez siperde
G2411-4. **Ḳaşı** yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline / **Ḳaşı** yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2446-3. **Ḳaşı** yāyını ele aldı yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini şundı kişe
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış ol yā **ḳaşında**
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi ile **ḳaşına** / Daḫi ol demden dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ **ḳaşları** / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış şan Muḥibbī başına
G2476-3. Kimdür senüñ bu cāmi ʿ-i ḥüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide **ḳaşuñı** çeşmüñ imām ola
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı **ḳaşı** yā ile / Ḳaşdı budurur öldüre beni bu rā ile
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ n'ola **ḳaşına**
G2495-1. **Ḳaşı** miḥrābına her kim ki imāmet getüre / Ḳamu ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre
G2499-3. **Ḳaşuñla** ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh gīsülaruñ fütāde
G2542-3. İmām olup gözi müjgān ṣaf ṣaf / **Ḳaşı** miḥrābına ṭurmış namāza
G2560-2. **Ḳaşları** yāyın ḳurup almış ele müjgān oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Ne ʿaceb ḫāṣṣa var kirpük ile **ḳaşında**
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā **ḳaşuñ** görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye **ḳaşını** ḳurbān ayına / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem ṭolıdur terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse **ḳaşı** yāyına
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫʷāre mu ʿāvin degül çün giçer **ḳaşuñ** / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına
G2680-2. Yalġuz beni şanma yüzüñe ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri **ḳaşın** daḫi
G2693-2. Ka ʾbe-i ḥüsninde görüp **ḳaşları** miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum var idi
G2698-6. İdelden gözleri mestānelıḳlar / **Ḳaşı** birbirine ikrāma düşdi
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki keş şanur / Baḫr-i eşkümde görenler işbu iki **ḳaşumı**
G2738-4. **Ḳaşlaruñ** ḳurmak ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları bir yire gelmiş nā gibi
G2746-2. **Ḳaşuñdur** mescid-i ʿAḳsā yüzüñdür Ka ʾbe-i ʿulyā / ʿAceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh-pūşı
G2746-3. **Ḳaşı** yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun yāyı **ḳaşı**
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür iki **ḳaşı** / Ṣan iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi **ḳaşı**
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ **ḳaşı** / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost senüñ cāmi ʿ ide / Eylemiş **ḳaşlaruñ** ol cāmi ʿe miḥrāb gibi
G2774-3. **Ḳaşı** yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş ḳodı
G2779-3. ʾIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / Kim göre ḳara **ḳaşla** gözi elāsını
G2792-4. Ḫarāmī gözleri ḳan itmek ister / Müje tīrine ḳılmış **ḳaşların** yāy
Tb1-2. **Ḳaşlaruñ** naḳşında ḫayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn
Mh11-3. Ḳa ʾbe ḳavseyn olalıdan **ḳaşlaruñ** ṭāḳına ben / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı ʿuṣṣāḳa imām
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā **ḳaşuñ** tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur

Mr11-6. **Ḳaşı** yāsıdur iden ḳāmetümi yāy gibi / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr24-15. Naẕar ḳılalı gözine **ḳaşına** / Beni ġarḳ itdi bu gözüm yaşına
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẕar yārüñ gözine **ḳaşına** / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ naḵḵāşına
B15. **Ḳaşları** elinde rūyuñ görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür āfitāb

ḳaş çatmaḳ [2] Öfkelenmek, kızmak.

G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi **çatarsın ḳaşuñı** / Bu Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek neden
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer **çatdı ḳaşın** yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan baṣdı kemān-dār ṣıdı

ḳaş göz itmek [1] Abusluk etmek. (Ş. Sami, 2010: 601)

G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi çün yaşum yeñilmez **ider** āḫır **ḳaş göz**

ḳaş ḳurmaḳ [2] Kaş çatmak. (TS, 2009: 2330)

G749-2. Yā **ḳaşlaruñ ḳuraldan** ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā **ḳaşların ḳurup** / Cevr oḳlarıyla ṭopṭolu çeşmi ṣadācıġı

ḳaşı çīn eylemek/itmek [6] *bk. ebrūları çīn eylemek/itmek, ḳaşı çīn ḳılmaḳ*

G962-3. Ḫışm ile naẕar ḳılma **idüp ḳaşlaruñı çīn** / Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşuñ var
G1091-2. **Ḳaşlaruñ çin eyleme** kūyuñda nālem işidüp / Ey yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1531-3. **Çīn idüp ḳaşlaruñı** alduñ ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ üstinde cānā zülfüñi dāl eyledüñ
G2045-2. **Ḳaşlaruñ çin eyleme** baḳsam īẕār u ḫālüñe / Dostum cān murġını menʿ itme āb u dāneden
G2583-2. **Ḳaşların** geh **çīn ider** geh ġamzeler tīrin atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
B167. Gördükde yār beni yine **çīn ider ḳaşın** / Zülfi egildi ne didi bilmem ḳulaġına

ḳaşı çīn ḳılmaḳ [1] *bk. ḳaşı çīn eylemek/itmek*

G294-3. **Ḳaşlaruñı çīn ḳılup** aldun ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum alın bu vīrāndan ḫarāc

ḳaşı hilāl [3] *bk. hilāl ebrū*

G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer **ḳaşı hilālüm** var
G1495-3. Rūze-i hecr içre ḳaldum gice gündüz gözlerüm / Ῑyd-ı vaṣla irmege **ḳaşı hilāldür** anuñ
G2712-1. Bu fenā dünyāda ṣanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı meh **ḳaşı hilāl** egler beni

ḳaşı kemān [18] Mukavves kaşlı. (Ş. Sami, 2010: 601)

G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe ey **ḳaşı kemān** / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G1014-4. Ey **ḳaşı kemān** ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at baña kim sīne siperdür
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey **ḳaşı kemān** / Ḫūn ile ṣanki perveriş olmış nihāldür
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde bir **ḳaşı kemānum** var benüm
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların **ḳaşı kemānum** var benüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın **ḳaşı kemānum** var benüm
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola ey **ḳaşı kemān**
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür daḫi ol **ḳaşı kemāna** görmeden
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey **ḳaşı kemān** ḳadrin
G2239-1. Nice ey **ḳaşı kemān** cānuma bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu dilümi ṣād idesin
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey **ḳaşı kemān** / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2431-2. Ey **ḳaşı kemān** çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı görüñ tīr arasında
G2510-6. **Ḳaşı kemān** yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān oḳıyla baġrum ṭopṭolu döndi kişe
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri ayā **ḳaşı kemān** / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2683-4. Ebrūlarını göreli ey **ḳaşları kemān** / Ḳaddi bükūldi oldı dütā benüm gibi
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey **ḳaşı kemān** ḳalbümde yir itdi
G2741-2. Ġayrler ḳaṣdini gel eyleme ey **ḳaşı kemān** / Ġamze oḳlarına ben eylemişem dil hedefi
D38-1. Dil virmişem çünki ol **ḳaşı kemāne** ben / Olsam belā ḫadengine ṭañ mı nişāne ben

ḳaşı yā/yāy [40] Keman kaşlı dilber.

G12-1. Sīnem nişān eyledüm ey **ḳaşı yā** saña / Bu nevʿile ola kim olam āşinā saña
G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı gözümden / Uraldan kirpük oḳın ol **ḳaşı yā**
G53-2. Ey **ḳaşı yā** her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey **ḳaşı yā** eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi meger cāna giçdügin / Ey **ḳaşı yā** bu devr-i felekde giçen giçer
G687-4. Ey **ḳaşı yā** ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / Sīnede dildür nişāne belki bu cānumdurur
G614-1. Her ḳaçan kim ol **ḳaşı yā** görinür / Ġamzesi ṭoġrı hep baña görinür
G726-3. Ey **ḳaşı yā** atagör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun tīrler
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup ṣordı dil didüm / Bir **ḳaşı yā** vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G780-3. Ey **ḳaşı yāy** eylemişem sīnemi siper / Ġamze oḳlarıyla gerçi yürek pāre pāredür
G790-4. Bükülüp döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol **ḳaşları yālar** gelür
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol **ḳaşı yā** ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil **ḳaşı yādan** giçemez / Zülfine bend olalı daḫi belādan giçemez
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbīʾyi helāk / Daḫi bu ḫaste göñül ol **ḳaşı yādan** giçemez

G1157-1. Ey **ḳaşı yā** cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1377-2. Ey **ḳaşı yā** durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key ulu devletdürür añа ola bu dil hedef
G1531-1. Ey **ḳaşı yā** kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / Birüz ey **ḳaşı yā** oḳuñ çekerek
G1611-1. Ey **ḳaşı yā** çün elif gibi gele ṯirüñ senüñ / Çaġırup dil dir añа cān içre gel yirüñ senüñ
G1612-4. Ey **ḳaşı yā** çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā ṯirine cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol **ḳaşı yādan** vāz gel
G1848-8. Şaçı varum **ḳaşı yāyum** gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü ḥasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol **ḳaşı yālar** benüm
G1931-4. ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa ol **ḳaşı yāyı** isterem
G1950-3. Gel bir naẓar ayā **ḳaşı yā** yanuma benüm / Baġrum ḥadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1961-5. Yiridür oḳlara dikerse beni / Ġamzesi ṯīr u **ḳaşı yā** sevdüm
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā ol **ḳaşı yādan** el çekmem
G2178-2. Ben benümçün dimezem ey **ḳaşı yā** müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden ṯīr-i müjgānun ṣaḳın
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol **ḳaşı yāya** diñüz kirpiklerin ṯīr eylesün
G2246-3. Ey **ḳaşı yā** sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm ol **ḳaşı yā** içün
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ ṯīr atar ben ḥasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben ol **ḳaşı yā** içün
G2349-5. Alsa Muḥibbī yār ele ġamze oḳların / Ḳurbān eyle cān u dili **ḳaşı yāsına**
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın ol **ḳaşı yā** / Giçüben sīneden ire cāne
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẓer / Bir **ḳaşı yā** kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā ṯirine ol **ḳaşı yā** bizi
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol **ḳaşı yāyı** vü o gözi ḳarecügi
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol **ḳaşı yā** ḳaşki
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol **ḳaşı yā** bizi
Mr4-3. Ol **ḳaşı yā** kirpügi oḳ deldi sīnem ṯīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem ta ʾbir ile

ḳaş u göz [1] Kaş ve göz.

G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu **ḳaş u göz**

kāş [4] *bk. kāşki*

G1239-5. Dimiş kūyında ḳurbān idem anı / Muḥibbī'nüñ murādı oldurur **kāş**
G1462-3. Gördükce beni ey dost bīgāne gibi baḳduñ / **Kāş** olmayaydı hergiz senüñle āşinālıḳ
G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḥi **kāş** olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G2207-1. **Kāş** olsam şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / Yā şaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben

Kāşān [3] *Far.* İran'da çinileriyle ünlü tarihî şehir.

(kāşāne [2], kāşānuñ [1])

G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-dest ʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile **kāşāne** ilet
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile **Kāşāne** ʿarż ider
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile ḳumile **kāşānuñ** / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ

kāşāne [4] *Far.* Gece yatılan aydınlık oda; küçük ve gösterişsiz oda. (Şükûn, 1984: 1484)

(kāşāneme [1], kāşānemi [1], kāşānemüz [2])

G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam **kāşāneme** / Mā-ḥażar baġrum kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G1082-1. Tīredür zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola **kāşānemüz**
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem berḳ urur **kāşānemüz** / Ṣanasın bir ejder olmışdur dil-i vīrānemüz
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭal ʿat n'ola **kāşānemi** / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden

kāşif-i rāz [1] Sırların kâşifi.

G1144-2. Ṣaḳla esrāruñı her demde ḥużūr eyleyesin / N'ola Manṣūrı göre olduġiçün **kāşif-i rāz**

kāşki [14] *Far.* Edat-ı temenni. (Gelse, gitse, olaydı, bulaydı gibi temenniye muvafık efâl ile birlikte irâd olunur.) muheveratta keşke suretinde telâffuz olunur.) (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 201) *bk. kāş*

G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / **Kāşki** göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G303-4. **Kāşki** ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince her yaña serper ḳadeḥ
G1383-1. Cānuma kār eyledi ālām-ı eyyām-ı fırāḳ / Olmasaydı **kāşki** ʿālemde hīç nām-ı fırāk
G1562-3. Şaçmaġ içün yüzüm üzre cür ʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm **kāşki** meyḫānenüñ
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña **kāşki** berber daḥi nāzik
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı **kāşki** / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ

G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / **Kāşki** olsam şabā ʾālemde yāḫūd şāne ben
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā **kāşki** / Ṣalmasam dil mülkine her laḥẓa ġavġā **kāşki**
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā **kāşki**
G2784-3. Şu ʾle-i ʿışḳı yaḳup dil mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā **kāşki**
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā **kāşki**
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā **kāşki**
G2797-3. Āşināllıḳ olmaya idi ezelden **kāşki** / Āşināllıḳdan saña çün yeg gelür bīgāne key

ḳaşlu [1] *T.* Herhangi bir nitelikte kaşı olan. (TDK, 2011: 1347)

G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā **ḳaşludur**

ḳat [17] *T.* Nezd, yan, huzur, ön. (TS, 2009: 2331)

(ḳatında [11], ḳatından [1], ḳatumda [3], ḳatumdan [1], ḳatuñda [1])

G163-5. Ey Muḥibbī cürʾa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti **ḳatuñda** anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G244-4. Ḥālüm aġlarsam **ḳatında** ḫʷāba varur çeşm-i yār / Miḥnet ü derdüm aña efsāne oldı ʾāḳıbet
G286-3. Ḥaḳ **ḳatında** bir göñül yapmaḳ revādur Kaʾbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Kaʾbe ḳılma itme ḥac
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür şanur / **Ḳatumda** anı bilmedi mihre bir ebrest
G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ **ḳatında** şu kim mey şabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ **ḳatumda** bir nesne benüm serden leẕīẕ
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı kim **ḳatında** cümleden bīgānedür
G896-3. Cānān lebi **ḳatında** laʾl-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını gördügi dem şerm-sār olur
G1195(a)-3. Oda yanar şuʾlesinden āhumuñ bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı **ḳatında** ḳaṭredür yandı deñiz
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol perī / Sevmek **ḳatında** dilberüñ ulu günāh imiş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ **ḳatında** ʿaḳl ile dānā imiş
G1501-3. **Ḳatumdan** bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1627-4. Zülfüñ **ḳatında** ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet mi ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam **ḳatından** eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḥazān gördüm
G2623-4. Körpe iken **ḳatumda** şīr ü peleng / Bir gözi āhū beni şikār itdi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise **ḳatında** güzelüm / Şorma öldür şuçını zīrā ki çoḳdur günehi
B38. Eger göñlümi ol cānān şorarsa / Diñüz **ḳatında** çoḳdan ḫidmet eyler

ḳaṭʿ eylemek/itmek [13] (TDK, 2011: 1349)

1. Kesmek, bölmek.

G95-4. Tīġ-i cevr ile başum **ḳaṭʿ eylesen** / Rāżıyam tek ḳılma ḳapuñdan cüdā
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / **Ḳaṭʿ eyle** anuñ başını tīġ ile ḳalem-vār
G1421-1. Zülfini **ḳaṭʿ it** ḥaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine baḳ
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā ḳoyam elümden etegin / Ger elüm **ḳaṭʿ ideler** ḳalur eteginde elüm
G2208-3. Başumı **ḳaṭʿ ideyin** tā gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen **ḳaṭʿ itme** / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme bu yaşımuza

2. Bir yeri aşarak geçmek, yol almak.

G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin **ḳaṭʿ ide** āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G538-1. Dilā **ḳaṭʿ eylemek** ʿışḳuñ yolını şanma āsāndur / Belā derbendidür yolları rīk ü beyābāndur
G1410-2. Kaʾbe-i vaṣla irerdüñ ey göñül **ḳaṭʿ eylesen** / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1733-1. Gerçi kim **ḳaṭʿ eyledüm** hicrān ilinde nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz viṣāl
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni **ḳaṭʿ iderem** evvel / Sebük-bār olayım ey ser baña bār-ı girān olma
B50. Her ḳaçan hicrān yolın **ḳaṭʿ itmege** ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḫayretdürür
B192. Ṣanmañuz **ḳaṭʿ eylemek** ʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda kim kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

ḳaṭʿ olmaḳ [2] Kesilmek.

G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim **ḳaṭʿ ola** başı iki dillü ḳalemüñ
G2619-2. Kim ḳoya **ḳaṭʿ olmadan** desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi

ḳaṭʿ-ı bāde [1] İçkiyi bırakma.

G439-3. Geh seyr-i genc-i zāviye geh **ḳaṭʿ-ı bādeye** / Sensin murād seyr ü şebātum bahānedür

ḳaṭʿ-ı beyābān eylemek [1] Çölleri katetmek.

G1995-5. Çün ḥarim-i dilde dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / Ne seferʿazmin ü ne **ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm**

ḳaṭʿ-ı menāzil eylemek [2] Mesafeler katetmek.

G1382-5. Yine Muḥibbī vādi-i ʿışḳa başup ḳadem / **Ḳaṭʿ-ı menāzil eyledi** yürür ḳonaḳ ḳonaḳ
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa **ḳaṭʿ-ı menāzil eyledüñ** / Ḥamdülillah kim dilā maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ

ḳaṭʿ-ı menzil [1] Yolun kesilmesi.

G240-3. Reh-i ʿışḳı giçer ʿışḳ ehli āsān / Ne **ḳaṭ ʿ-ı menzil** aña ne maḳāmāt

ḳaṭ ʿ-ı zünnār [2] Kuşağı kesmek.

G449-3. Zülfini kesse nigārum göricek anı diyem / **Ḳaṭ ʿ-ı zünnār idüben** müslim olup dīne gelür
G709-3. Didiler zülf içün İslāma geldi / Ya niçün **eylemez** ol **ḳaṭ ʿ-ı zünnār**

ḳaṭ ʿā [1] *Ar.* Asla, ebeda, hiçbir veçhile. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 202)

G77-1. Eger her dem urasın tīġ cānā / Ḳaçuram gerdenümi şanma **ḳaṭ ʿā**

ḳaṭār [4] *Ar.* Birbiri arkasında sıralanmış hayvanat dizisi, kafile. (Ş. Sami, 2010: 603) *bk. ḳaṭār-ı ʿışḳ*

(ḳaṭār [1], ḳaṭārı [3])

G129-3. Serümi bağlama **ḳaṭār** öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa şem-i merkeb
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm **ḳaṭārı** yürür otağın çeker
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ **ḳaṭārı** çekmeye / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde pādāşum benüm
G2718-4. Çeker ʿāşıḳ ʿacebdür bār-ı ʿışḳı / Çekemez anı bu çarḫuñ **ḳaṭārı**

ḳaṭār-ı ʿışḳ [1] Aşkın kataı.

G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül ʿaceb degül / ʿĀşıḳ **ḳaṭār-ı ʿışḳ** içinde çöner giçer

ḳatı [85] *T.* (TS, 2009: 2338-2343)

(ḳatı [71], ḳatıdur [12], ḳatılar [1], ḳatısa [1])

1. Çok, çok ziyade, pek, şiddetli, iyice, sıkı, sıkı sıkı, gayet.

G75-1. **Ḳatı** düşvār oldı ḥālüm n'eylesün tedbīr aña / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şir aña
G103-2. ʿIşḳı ben āsān şanurdum **ḳatı** müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez bağlamasun dil aña
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile **ḳatı** mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ elde zevāde / **Ḳatı** müşkil olupdur pāda lengest
G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli **ḳatı** müşkil olmayıcaḳ liyāḳat
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger leblerin istersem / **Ḳatı** dīvānedür gönlüm aña ḳalma geçenden geç
G295-5. Ḳıl devā la ʿl-i lebüñden bu Muḥibbī ḥasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ **ḳatı** düşvār güc
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş **ḳatı** şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ şanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ anuñla **ḳatı** yāyıdur
G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim **ḳatı** maḫmūrdur
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı **ḳatı** yā giçer
G548-4. Ḫasteyem ża ʿfum **ḳatı** ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G553-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ **ḳatı** muḥkem yasaġı var
G602-4. Saḫtdur gönli nigāruñ aña irmek āh muḫāl / Belki āhenden **ḳatıdur** seng-i ḫārālar nedür
G616-5. Cām-ı la ʿlüñden Muḥibbī'yi **ḳatı** mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürür ile ide te'şir / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ **ḳatı** mermerdür
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl **ḳatı** muḥkemdürür ammā / İrişse zelzele ʿışḳuñ hevāsından hemān ditrer
G881-3. **Ḳatı** yāyı mıdur iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G889-7. Diñüz ol meh-rū **ḳatı** āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḥālüm **ḳatı** müşkildürür
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key **ḳatı** vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile andı seni nigār / Dirdüñ anı ki **ḳatı** ferāmūşlardanuz
G1197(b)-3. **Ḳatıdur** ḳaşlarun yası anı nā-ehle gel şunma / Baña şun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ anı ki **ḳatı** ferāmūşlardanuz
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / **Ḳatı** cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / **Ḳatı** mest itdi bende ḳalmadı hūş
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm **ḳatı** şāḥib-firāş
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm **ḳatı** diger-gūn / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil **ḳatı** mecrūḥdur / Sāḳiyā mey şun ki virsün bu dil-i ġam-ḫᵛāre şevḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / **Ḳatı** eblehlik degül mi aña göñül bağlamaḳ
G1532-5. Degme kimse **ḳatı** yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş **ḳatı** sitāresi meger yılduzumuñ
G1696-4. Ḳaşı kemānı **ḳatıdur** elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse kebāda ol
G1758-4. Key **ḳatı** ma ʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu şunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş **ḳatısa** başın aña dögsün kūh-ken / Başa iletdüm şan ʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb ḥālüm n'olur āḫır **ḳatı** pür-ıżṭırāb oldum
G2051-6. ʿIşḳ yāyı **ḳatı** yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2060-5. Ḳanġı ṭaş **ḳatı** ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler **ḳatı** mermerden
G2066-1. Şaḳın āhumdan ey nigār şaḳın / Tünddür **ḳatı** rūzgār şaḳın

G2073-1. **Ḳatı** mecrūḥdur dil baḳışından / Gelür oḳlar dem-ā-dem yā ḳaşından
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar ża῾fum **ḳatı** / Ol ṭabῑbe cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2167-4. Benüm derdüm **ḳatı** dermānda oldum / Meger senden ola bu derde dermān
G2211-4. **Ḳatı** yādur ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḥāṣılı ancaḳ ta῾abbüd zūrdan
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasun ῾āşıḳlaruñ / Key **ḳatı** dῑvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2223-3. ῾Āşıḳuñ ḳatline çünkim ḥükm ider ḳānūn-ı ῾ışḳ / **Ḳatı** isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ῾aceb / **Ḳatı** ser-keşdür eger mi başın ol serv-i revān
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbῑ key **ḳatı** dil-ḥastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol bῑmāre su
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma göñül / **Ḳatı** müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū
G2327-6. ῾Işḳ yāyı **ḳatıdur** kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2375-5. Muḥibbῑ pençesi ῾ışḳuñ **ḳatıdur** / Demürden olsa daymaz aña pençe
G2438-6. Bilmez idüm ῾ışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / Ṣimdi bādüm ki **ḳatı** düşvār imiş geldi başa
G2464-4. ῾Işḳ yāyı key **ḳatıdur** degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / Bir **ḳatı** āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile düşelden nār-ı hicrāna / **Ḳatı** kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
G2652-5. ῾Işḳuñ ṭarῑḳi key **ḳatı** müşkil ṭarῑḳdür / Gel ḳo Muḥibbῑ işbu yola cān ile seri
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm **ḳatı**
G2674-1. Ey ḫᵛāce **ḳatı** müşkil olur ῾ışḳ kitābı / ῾Işḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez tażarru῾ eyleseñ yāre / Ki zῑrā **ḳatı** müşkildür kişi terk ide mu῾tādı
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña kebādedür / Ammā ki **ḳatı** çekemedüm ῾ışḳ yāyını
Mr25-14. Ey Muḥibbῑ key **ḳatı** düşvārdur bil rāh-ı ῾ışḳ / El-emān ey şu῾le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D45-2. Öpülmedik cihānda ῾aceb var mı bir güzel / Ger var ise de key **ḳatı** ṣῑve-kār ola
D47-1. Bulalı ṣῑrῑn lebüñ Leylῑ ṣaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan ῾ālemde derdüm var **ḳatı**
B85. Leşker-i a῾dā eger ḳarşuñda ṭura ṣaf ṣaf / Key **ḳatı** nā-merd ola ol günde itmeyen meṣāff

2. Haşin, şiddetli, sert, kırıcı.

G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / **Ḳatı** göñlinden ḫaber ṣorsam da mermer gösterür
G499-3. **Ḳatı** göñlüñi cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı mermer depredür
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā **ḳatı** göñline anuñ kār eylemez
G1129-4. Giçer āhum oḳı çarḫ-ı felekden / ῾Acebdür **ḳatı** göñlüñe yir itmez
G1197(a)-4. Āhum adından umar idüm eyleye eşer / Āhen gibi göñül **ḳatı** ṭaşa beñzemez
G1228-5. Ey Muḥibbῑ ne ḳadar āh eyleseñ itmez eşer / Seng-i ḫārādan **ḳatıdur** göñli gel feryādı kes
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne **ḳatı** cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1477-2. **Ḳatı** göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye hῑç nef῾i seng-i ḫārenüñ
G1704-2. Göñli **ḳatılar** bulursa yiridür neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde dῑdār gül
G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe te᾽şir eylemez / **Ḳatı** göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem
G1799-1. Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem / Gel inṣāfa **ḳatı** luṭf u kerem hem
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbῑ vādiye / N᾽olısar ḥālüñ **ḳatı** Mecnūnleyin āvāresin
G2168-4. Dilā sa῾y ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli **ḳatıdur** anuñ pūlād u mermerden
G2218-1. Cām-ı la῾lüñdür eyā meh sırrumı fāş eyleyen / **Ḳatı** göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2306-3. Ḫūblar göñli **ḳatıdur** çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2352-4. **Ḳatı** göñline girilmek ne mümkin / Görülmedi bu baḫtlıḳ şehr-i necde
G2354-5. Muḥibbῑ **ḳatıdur** göñli nigāruñ / Ol istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde
G2470-4. Āhum ile nice te᾽şir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler **ḳatı** göñlüñ āhen ile mermere
G2559-6. **Ḳatıdur** göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey göñül gel yoḳ yire
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eşer / **Ḳatı** göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum yāre te᾽şir eylemez / Seng-i ḫārādan **ḳatıdur** ḳalbinüñ mermerleri

kātib [5] *Ar.* ...yazıcı, bitikçi, debîr. (Ş. Sami, 2010: 603)

bk. kātib-i dil, kātib-i eşk, kātib-i ḳudret

(kātib [2], kātibi [2], kātibin [1])

G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ῾ışḳ **kātib** ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıż
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm **kātibi** / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḥālini durmaz yazar
G875-4. Levḥ-i sῑnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm **kātibi** / Cümle ḳılmış ġam metā῾ın yine defter gösterür
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere **kātib** / Cehd eyle ki her n᾽eyler iseñ ḫayr-ı ῾amel olsun
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen **kātibin** / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun ṭā῾atin

kātib-i dil [1] Gönlün yazıcısı.

G2076-1. **Kātib-i dil** destine ala ḳalemden āletin / Dürlü ma῾niler ẓuhūra getürür gör ṣan῾atın

kātib-i eşk [1] Gözyaşı yazıcısı.

G1660(a)-4. Mācerā-yı ῾ışḳumı yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / **Kātib-i eşküm** yüzüm altunın ḫal itdi ḫal

kātib-i ḳudret [2] Cenabıhak.

G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş ruḫsārını / **Kātib-i ḳudret** ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur

G1380-3. **Kātib-i ḳudret** yazup ruḥsāruña nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf

ḳātil [4] *Ar.* Öldüren, helâk eden, mevti mucip olan. (Ş. Sami, 2010: 605)

(ḳātil [2], ḳātildür [1], ḳātiline [1])

G581-4. Beni nā-ḥaḳḳ yire ʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñül ʿışḳuñ bir adı daḫi **ḳātildür**
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni **ḳātil** gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün Nīl / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler **ḳātīl**
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān la ʾl-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ **ḳātiline** ḳışāş

ḳatl [25] *Ar.* Öldürmek. Nefs-i insâniye taalluk eden cinayet. (M. Nâcî, 2009: 319) *bk. ḳatl eylemek/itmek, ḳatl-i dervīş eylemek, ḳatl-i mā, ḳatl-i ʿuşşāḳ, ḳatl-i ʿuşşāḳ eylemek*

(ḳatle [1], ḳatline [8], ḳatlini [1], ḳatlüm [6], ḳatlüme [9])

G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir **ḳatline** dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / **Ḳatle** zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi **ḳatlüm** ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G672-4. Māh-rūlar **ḳatline** ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup sünbüllerin şankim zirih-pūş oldılar
G684-3. İrür ʿāşıḳlarun **ḳatline** fetvā / Ol Türküñ çeşmi Tātār ḫāna beñzer
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī **ḳatline** / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Geh döner **ḳatlüm** için ḫançer-i Ḳābil götürür
G858-2. Gāh işve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm hemān ki **ḳatlüme** bunlar bahānedür
G917-5. **Ḳatlüme** fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu göñlüm şeb-revin / **Ḳatlüme** cellād-ı çeşmi gāh ḫançer gösterür
G956-3. Ġamzeñe di ʿāşıḳuñ **ḳatline** zaḫmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline tīġin alur / Gāh döner **ḳatlüm** için ḫançer-i Ḳābil getürür
G1179-3. **Ḳatlüm** için ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1243-3. Egerçi **ḳatlüme** ḳaṣd itdi ġamzeñ / Velīkin la ʾl-i nābuñ emsem olmış
G1285-1. Baş çatup ebrūlar el bir eylemiş / **Ḳatlüme** beñzer ki tedbīr eylemiş
G1339-1. **Ḳatlüme** ḳaṣd eyleyüp yār alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / Başumı ele alup tā ḥaşre dek idem semāʿ
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / **Ḳatline** ʿāşıḳlaruñ bağlandı çün çeşmi şadaḳ
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ **ḳatline** / Bilmedüm n'olduñ baña geldükde ihmāl eyledüñ
G1692-4. **Ḳatlüme** olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1899-5. Çeşmi eline **ḳatlüm** için tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem
G2223-3. ʿĀşıḳuñ **ḳatline** çünkim ḥükm ider ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek lāyıḳ mıdur cellāddan
G2375-4. Yiter **ḳatlüme** tīr-i ġamzeñ āḫır / Nigārā destüñe gel virme rence
G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi çoḳ / Ben anuñ görmedüm **ḳatlini** Pecde
G2524-8. Mehā **ḳatlüm** mestāne çeşmüñ / İki ḥācib ider aña ḥavāle
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre **ḳatlüme** bunlar çü cümle eli bir itdi

ḳatl eylemek/itmek [8] Öldürmek...(Tulum, 2011: 1111)

G305-4. Cümle ʿuşşāḳı **ḳatl eyledi** dilber didiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni **ḳatl eylesen** / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuşşāḳını **ḳatl itmege** / Bu ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā **ḳatl itsün** anı yā zülfe aş
G1542-2. Dünyede **ḳatl eyledi** çünki beni ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ senüñ
G2017-2. Ġamzeñ ile zülfüñe ey dost ben şundum boyın / Dilese **ḳatl eylesün** dilerse ber-dār eylesün
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni **ḳatl eyle** ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2259-4. Egerçi **ḳatl ider** çeşmi ḳılur ol īsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

ḳatl-i dervīş eylemek [1] Dervişi öldürmek.

B97. Atüben seng-i cefā cān u dilüm rīş eyledüñ / Pādişāhum ḳorḳ Ḫudādan **ḳatl-i dervīş eyledüñ**

ḳatl-i mā [1] Bizi öldürme.

G1308-3. Gāh nāz u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleden bildüm ki cānā **ḳatl-i mādur** çün ġaraż

ḳatl-i ʿuşşāḳ [1] Âşıkların katli.

G1300-3. **Ḳatl-i ʿuşşāḳ** ile gel hīç itme ḳanından ḥaẓer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda ḳışāş

ḳatl-i ʿuşşāḳ eylemek [1] Âşıkları katletmek.

G1669-2. Müdde ʾīler ḳavlini güş eyle ey sulṭān-ı Türk / **Ḳatl-i ʿuşşāḳ eyleyüp** hemçü siyāvuş eyle gel

ḳatlanmaḳ [1] *T. mec.* Hoş olmayan bir duruma, güç şartlara dayanmak, tahammül etmek. (TDK, 2011: 1353) *bk. belā vü zaḫmete ḳatlanmaḳ*

G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd **ḳatlanur** kim isteye ḥelvā yine

ḳatmaḳ [4] *T.* Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak için başka bir şey eklemek, karıştırmak. (TDK, 2011: 1353)

bk. gicei güne ḳatmaḳ

(ḳat [1], ḳatar [1], ḳatma [2])

G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel **ḳatma** ṣu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿoluban ġarḳ ide
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ **ḳatma** hecrüñ milḥin / **Ḳatar** iseñ **ḳat** oran ile anı aşımuza

ḳaṭre [23] *Ar.* Damla. (Ş. Sami, 2010: 606)

bk. ḳaṭre ḳaṭre, ḳaṭre-i eşk, ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn

(ḳaṭre [7], ḳaṭreden [1], ḳaṭredür [9], ḳaṭrelerden [1], ḳaṭrelerin [1], ḳaṭresi [3], ḳaṭresini [1])

G24-4. Cehennem bir şerer āhum odından / Gözüm yaşına nisbet **ḳaṭre** deryā
G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet **ḳaṭre** oldı nehr-i şāh
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir ẕerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında **ḳaṭre** görinür Nīl ü Fırāt
G309-4. Ey yār **ḳaṭresi** lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ālem içinde hīç āb-ı telḫ
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir **ḳaṭresi** / ʿIşḳunuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı var
G516-2. Niceler bir **ḳaṭre** ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G735-2. **Ḳaṭredür** gerçi suḫan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G1195(a)-3. Oda yanar şuʿlesinden āhumuñ bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında **ḳaṭredür** yandı deñiz
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün yaşum benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet **ḳaṭredür** nehr-i Aras
G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet **ḳaṭredür** cūy-ı Aras
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin şaḳlamış ḫūrşīdi gör / **Ḳaṭrelerden** nice cemʿitmiş özin deryāyı baḳ
G1441-3. Yaşum her **ḳaṭresi** bir dāne-i laʿl / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir **ḳaṭre** ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm **ḳaṭre** olurdı cūy-ı Nīl
G1747-4. Eşḳ **ḳaṭresini** rişte-i cānuma baḳlayup / Gösterdi gözüm oldı ʿiyān rismān-ı laʿl
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet **ḳaṭredür** cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem ʿālemi ġarḳ eyledi / **Ḳaṭredür** yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / **Ḳaṭredür** yanında cemʿitsem yedi deryāyı ben
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet **ḳaṭredür** cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger **ḳaṭrelerin** / Laʿldür dögmeler olsa n'ola pīrāhenüñe
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet **ḳaṭredür** baḥr-i muḥiṭ / Hīç revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına
G2606-5. Gāh olur bir **ḳaṭre** eyler belki kem bir **ḳaṭreden** / Geh telāṭumlar urupʿummān ider göñlüm beni

ḳaṭre ḳaṭre [13] *Ar.* Damla damla, damlayarak. (Ş. Sami, 2010: 606)

G213-2. **Ḳaṭre ḳaṭre** ḳanlu yaşuñ rişte-i cān üzre diz / Her birisin bī-bahā laʿl-i bedaḫşān oldı ṭut
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḫı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi şan **ḳaṭre ḳaṭre** ḫūn çeker
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / **Ḳaṭre ḳaṭre** eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G549-2. **Ḳaṭre ḳaṭre** ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum var şanur
G587-2. Jāleler üzre görinen ṣubḥ-gehde jāle mi / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ **ḳaṭre ḳaṭre** midür
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / **Ḳaṭre ḳaṭre** reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ **ḳaṭre ḳaṭre** ter midür
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem laʿl-i leb-i meygūnını / Ṣādlıḳdan gözlerümden **ḳaṭre ḳaṭre** ḳan ṭamar
G1941-2. **Ḳaṭre ḳaṭre** cemʿidüp baḥr eyleyem bu eşkümi / Bir ḥabāb içre cihānı cümle iḫfā eyleyem
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu **ḳaṭre ḳaṭre** eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir aña māh-ı āsumān
G2711-2. **Ḳaṭre ḳaṭre** eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ māhını
G2758-2. Defʿa defʿa dūd-ı āh u **ḳaṭre ḳaṭre** eşk-i çeşm / Mülk-i ʿışḳuñ ḳıl temāşā encüm ü eflākını
B202. Bezm-i ġamda dün gice ol dil-firībüñ yādına / Ḫūn-ı dilden **ḳaṭre ḳaṭre** ṭoldı çeşmüm sāġarı

ḳaṭre-i eşk [1] Göz yaşı damlası.

G1927-3. **Ḳaṭre-i eşkümle** gül gül biter anda lāleler / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn [1] Şarap renkli dudağın kırmızı damlası.

G622-3. Ḫūn bahādur ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde içse **ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn** ṭamar

ḳaṭrece [1] Damla kadar.

G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde **ḳaṭrece** / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine dem gelür

ḳattāl [1] *Ar.* Pek öldürücü, ziyade kâtil. (Ş. Sami, 2010: 606)

bk. çeşm-i ḳattāl, şemşīr-i ḳattāl

G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm **ḳattāl** üstindedür

ḳaval [1] *T.* Genellikle kamıştan yaplan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı. (TDK, 2011: 1355)

G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi **ḳavalum** var

ḳavi [1] *Ar.* Kuvvetli, güçlü, zorlu, metin, tüvana. (Ş. Sami, 2010: 607)

G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ **ḳavīdür** raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm

ḳavl [8] *Ar.* Söz, lâkırdı, sühan, güftâr. (Ş. Sami, 2010: 607)

bk. ḳavl itmek, ḳavlüñe ṭurmaḳ, ḳavl-i edīb, ḳavl ü ḳarār, ḳavl ü ḳarār eylemek/itmek

(ḳavl [1], ḳavline [1], ḳavlini [3], ḳavlüm [2], ḳavlüñde [1])

G218-5. ʿUşşāḳa dost **ḳavlini** iz̲ ʿān kim itdürür / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G1076(a)-2. Şaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ **ḳavline** / Bir ġurāb öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña men ʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü ki **ḳavlüm** bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1669-2. Müdde ʿīler **ḳavlini** gūş eyle ey sulṭān-ı Türk / Ḳatli ʿuşşāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle gel
G1734-3. Ṣādıḳ ol **ḳavlüñde** hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde kim kiz̲b olsa āḫır alısardur ol z̲elil
G2435-2. **Ḳavlüm** budur ki eylemişem gönlüm ileʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ **ḳavlini** cām iç gönül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine

ḳavl itmek [1] Söz birliği yapmak.

G842(a)-4. Dün ḳıldıʿahd ü ḳıldı bugünʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle **ḳavl iden** olʿahd-şiken midür

ḳavlüñe ṭurmaḳ [1] Sözünde durmak.

G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / **Ḳavlüñe ṭur** dostum gelʿabd ü peymānuñ şaḳın

ḳavl-i edīb [1] Edibin sözü.

G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meşeldür kimʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez **ḳavl-i edīb**

ḳavl ü ḳarār [1] Söz ve karar.

G1173-2. Her dem viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / Vardur egerçi yār ile **ḳavl ü ḳarārumuz**

ḳavl ü ḳarār eylemek/itmek [2] Söz ve karar birliği yapmak.

En1-24. Mīm merdümlik idüp gel bu Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı bu bendeñ ile **eyledügüñ ḳavl ü ḳarār**
Mr11-11. Daḥi dilberler ile **itmeyeyin ḳavl ü ḳarār** / Gördükce ideyim anları her demde firār

ḳavm-ı Ṣemūd [1] Semud kavmi. Hz. Salih peygamberin gönderildiği kavim.

G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün **ḳavm-ı Ṣemūd**

ḳavs burcı [1] Burc-ı kavs ki güneş temmuz ayında bu burca dâhil olur. *bk. yay burcu* (Ş. Sami, 2010: 1318).

B15. Ḳaşları elinde rüyuñ görüben yārüñ didüm / **Ḳavs burcından** ṭulūʿ itmiş gibidür āfītāb

ḳavs-i belā [1] Bela yayı.

G1607-1. Bilmezem **ḳavs-i belā** mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür veyā tīr-i belā yā ḳaşlaruñ

ḳavs-i ḳażā [1] Kaza yayı.

G216-4. Nice bir sīne ṭutalum siper-vār / Gele **ḳavs-i ḳażādan** tīr-i miḥnet

ḳavs-i ḳuzaḥ [4] Ebem kuşağı, gökkuşağı.

G384-2. Görünen bu felek üzre gehi **ḳavs-i ḳuzaḥ** şanma / Atar āh oḳların āşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / **Ḳavs-i ḳuzaḥ**-ı elinde gerekse kebāda ol
G2358-5. Çekem dirseñ Muḥibbī ʿışḳ yāyın / Gerek **ḳavs-i ḳuzaḥ** ola kebāde
G2779-2. **Ḳavs-i ḳuzaḥ** egerçi baña kebādedür / Ammā ki ḳatı çekemedüm ʿışḳ yāyını

ḳavs-i Rüstem [1] Rüstem'in yayı.

G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür kimdür anı çeken āh / Kim **ḳavs-i Rüstem** oldı nisbet aña kebāde

Ḳāvus [2] *Far.* Keyaniyan sülâlesinden bir İran padişahı. İhtişam ve kudretin geçiciliğine misal olarak gösterilmiştir.

(Ḳāvus [1], Ḳāvusa [1])

G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür **Ḳāvus** aña / Nālesi sertā nefir ü ṭabl u sīne kūs aña
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı **Ḳāvusa** şor

ḳaya [1] *T.* İri ve sert taş, sahr, sahra. (Ş. Sami, 2010: 609)

G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri vādide ḳalup biri **ḳaya** başında

k'āyāt-ı Ḳur'ān [1] Kur'an hayatı.

G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi midür **k'āyāt-ı Ḳur'ān** istemez

ḳayd [2] *Ar.* (Devellioğlu, 2000: 497)

bk. ḳayd ḳılmaḳ, ḳayd-ı ʿālem, ḳayd-ı duzeḫ eylemek/itmek

(ḳayd [1], ḳaydı [1])

1. Ayağa vurulan zincir, pranga, bukağı.

G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola **ḳayd** ile benden ol ḥalāṣ

2. Bağlama, bağ, bağlayacak şey; bağlanma.

G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda **ḳaydı** nedür iḫtiyācına

ḳayd ḳılmaḳ [1] Zincirlemek, zincire vurmak.

G2145-3. **Ḳayd ḳılmaġa** bu göñlüm murġını / Şāhbāz-ı çeşm ṭutmışdur kemīn

ḳayd-ı ʿālem [1] Âlemin bağı.

G1251-3. Şandıñuz Mecnūn gezer ṣaḥrāda bir dīvānedür / **Ḳayd-ı ʿālemden** ferāġat itmiş ol dānā imiş

ḳayd-ı duzeḫ eylemek/itmek [2] Cehenneme bağlanmak.

G2506-4. Yār ile yār olmayup ḫavf ü recāda ḳalur ol / **Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp** bāġ-ı cināndan giçmeye
Mr6-10. İki ālemde daḫi müştāḳ-ı dīdār olmışuz / **Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz** bāġ-ı İremden fāriġuz

ḳayġu [7] *T.* Üzüntü, tasa, endişe. (TS, 2009: 143)

(ḳayġu [4], ḳayġular [3])

G856-3. Yetīmāne benefşe başın egmiş / Bu **ḳayġular** aña bilsem nedendür
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş ḥüzn içre **ḳayġular** mıdur
G1291-1. Dostum ḳısmet baña **ḳayġu** saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār / Gedā ger ölse şāh eyler mi **ḳayġu**
G2380-1. Āh sevdā-zede olduḳ ġam-ı gīsūlar ile / Görmezüz uyḫu yüzin göz göre **ḳayġular** ile
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / Ḥāṣılum ancaḳ derd ü belā **ḳayġu** gibi
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña **ḳayġu** saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş

ḳayġulu [1] Üzüntülü, tasalı, endişeli.

G605-6. **Ḳayġuludur** gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā ʿārızuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer

ḳayı [1] *T.* Kaygı, endişe, tasa. (TS, 2009: 2372, 2388)

G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı **ḳayıdur**

ḳayırmaḳ [4] *T.* (TS, 2009: 2375-2380)

(ḳayır [1], ḳayıran [1], ḳayırmaġ [1], ḳayırur [1])

1. Sakınmak, çekinmek.

G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / **Ḳayırur** gözler ol bāġuñ bāġbānıdur göñül

2. Mukayyet olmak, ilgilenmek, önem vermek.

G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī derd-mend / Senden umar şefḳati sensin **ḳayıran** ümmetin
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol ey dil **ḳayırmaġ** eyleme

3. Hazırlamak/Hazırlanmak.

G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin **ḳayır** irkence yurdun ṭut

ḳāyil [7] *Ar.* Razı, rıza veren. (Ş. Sami, 2010: 567) *bk. ḳāyil olmaḳ*

(ḳāyil [3], ḳāyildüñ [1], ḳāyildür [1], ḳāyildürür [1], ḳāyilüz [1])

G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu ḥūr u melek / Sen güzeller ḫusrevinde cümlesi **ḳāyildürür**

G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña **ḳāyildür**
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye vefā / **Ḳāyilüz** senden hergiz ʿaẕāba baḳmazuz
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre vefālar / Cihānda var mı kimse buña **ḳāyil**
G1928-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Üstine cān virmek ile ola kim **ḳāyil** ḳılam
G2491-3. ʿĀṣıḳ belāya **ḳāyil** zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse idüñ daḫi **ḳāyildüñ** beni

ḳāyil olmaḳ [5] ...rızā vermek, rāzı olmaḳ...(Tulum, 2011: 1080)

G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh **olmaduñ ḳāyil** baña / Ḳanı ṭāliʿ olmaya zülfüñ gelüp ḫāyil baña
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu işe kim **ḳāyil olur**
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü bu ʿāṣıḳa göstermese yüz / Diñüz ol şūḫa cihānda buña kim **ḳāyil olur**
G2058-2. Vaʿıẓ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / **Ḳāyil olur** mı aña ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2760-2. Aġzı remzini bilmedi anuñ / ʿAczine **ḳāyil oldı** rāz ehli

kāyināt [15] *Ar*. Mevcudat, her ne varsa, mahlukat, arz u semâ, âlem. (Ş. Sami, 2010: 567) *bk. Resūl-ı kāyināt*

(kāyināt [5], kāyinātı [3], kāyinātuñ [7])

G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẓṭarib / Çün bilürsin **kāyināt** içinde vardur inḳılāb
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir ẕerredür bu **kāyināt** / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ **kāyināt**
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu **kāyināt**
G241-3. Baña keşf oldı sırrı **kāyinātuñ** / Ezelden bādede var bu kerāmāt
G359-2. ʿİyān oldı ʿulūmı **kāyinātuñ** / Saña oḳumadan mektebde ebced
G1073-4. Sen ṭururken kime virem ben ʿaceb dil bülbülin / **Kāyinātuñ** kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1125-2. Ser-te-ser bu **kāyinātı** almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda bizʿanḳā ile maḥremlerüz
G1453-2. Bilmek istersen eger sen **kāyināt** aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1637-4. **Kāyinātuñ** cümle aḥvāline olduñ muṭṭaliʿ / Ol melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭasın / **Kāyinātuñ** ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2146-3. Bir ḳadeḥden **kāyinātuñ** ḥālini fehm eylesün / Vireyin dürlü ḫaberler sākin-i meyḫāneyin
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / **Kāyinātuñ** ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı **kāyinātı** ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḫayvān ider göñlüm beni
G2655-3. **Kāyinātı** seyr iderdüñ ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil dimeñ esrārumı

ḳaynamaḳ [23] *T*. (TDK, 2011: 1367-1368)

(ḳaynadı [6], ḳaynaduñ [1], ḳaynar [1], ḳaynasa [1], ḳaynayalum [1], ḳaynayup [13])

1. Coşmak, heyecanlanmak.

G99-3. **Ḳaynadı** tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / Dostlar lā-büd dinür ṭūfān aña
G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem şafādan **ḳaynayup** cūş it
G593-4. **Ḳaynayup** cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol sebebdendür görinür kūh u şaḥrā lālezār
G964-2. Ḫūn-ı ciger **ḳaynadı** başumdan aşdı āh / Olur kimerde ādemi dirler dem öldürür
G996-4. **Ḳaynayup** cūş eyledi ḫūn mül gibi / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u şaḥrā lālezār
G1397-2. Düşeli girdāb-ı ʿışḳa fülk-i dil ḫayretdedür / **Ḳaynadı** çün başdan aşdı mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ
G1438-1. **Ḳaynadı** ṭaşdı yine ʿummān-ı ʿışḳ / Ġarḳ idiser ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1460-2. **Ḳaynayup** bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm şuvaḳ
G1740-7. **Ḳaynadı** tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān degül
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / **Ḳaynayup** ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice **ḳaynar** ciger ṭaġında göz yaşın
G2413-5. Dem mi vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / **Ḳaynayup** ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
B144. Ḫūn-ı ciger ki **ḳaynadı** geldi gözümden āh / İşḳuñ şarābın içeli dün ḳana ḳana ben

2. Yiyecek, içecek pişmek, haşlanmak.

G1631-4. Baḫre döksem āhum odı şemmesin / **Ḳaynayup** pişerdi içinde semek
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden şaḳın / **Ḳaynasa** ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din ṭaşa

3. Çalkantı durumunda olmak, dalgalanmak.

G1110-2. Görinen başum degül belki belā kūh-sārıdur / İkiʿaynum **ḳaynayup** aḳar buñarıdur diñüz
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin nūş eyledüñ / **Ḳaynaduñ** deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1669-6. Baḫr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu āhum şarşarı / Her yañadan **ḳaynayup** deryāleyin cūş eyle gel
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem / Tā ḳıyāmet **ḳaynayup** deryāleyin cūş eyleyem
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup **ḳaynayalum** cūş idelüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī yine deryālar gibi / Ṣarşar-ı āhumla her dem **ḳaynayup** cūş eyleyem
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḫr olduġını görse eger / **Ḳaynayup** cūşa gelüp ḫālüme ʿummān acıya
Mr6-7. Çün ezelden biz ṣadā-yı ʿışḳuñı nūş eyledük / **Ḳaynayup** deryāleyin her bir yaña cūş eyledük

Ḳays [22] *Ar.* Leylâ ile Mecnun hikâyesinin erkek kâhramanı olan Mecnûn-i Âmir'i'nin asıl adı. (Devellioğlu, 2000: 498) *bk. Mecnūn*

bk. Ferhād u Ḳays, Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ, Ḳays ü Ferhād, Ḳays ü Mecnūn, Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays

(Ḳays [10], Ḳaysa [5], Ḳaysı [2], Ḳayslar [1], Ḳaysuñ [4])

G396-3. Dü-cihānı virüp aldugı içün ʿışḳı şora / **Ḳaysa** Mecnūn diyeni şanma ki sen ʿāḳil olur
G638-5. Efsāne oldı **Ḳays** ile Ferhād ḳıṣṣası / Diñleñ Muḥibbī ḳıṣṣası nev-dāstān olur
G1291-2. ʿIşḳ ile **Ḳaysuñ** eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1386-4. Derd-i ʿışḳı şorma Ferhād ile **Ḳaysa** şor baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / **Ḳaysa** Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel şorma ne bilsün **Ḳays** ile Ferhād / Baña şor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1680-5. Nedendür kim diyeler **Ḳaysa** Mecnūn / Ben andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1762-2. Kūh u şaḥrāda çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile **Ḳays** irdi benüm devrānum
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa Ferhād ile **Ḳaysı** / Birin senge birini şuya şaldum
G2024-3. Ḳonmamışken daḥi **Ḳaysuñ** başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle **Ḳaysa** āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2056-4. Bir şaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / **Ḳays** benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün **Ḳays** ile gezdüm / Aldum çü cünün mülkini ḍarbi adaşumdan
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi **Ḳays** içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın şavt-ı zencīr itmese
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile **Ḳays** / Biri vādide ḳalup biri ḳaya başında
G2581-3. Işḳı benden şor ne bilsün anı Ferhād ile **Ḳays** / Biri şaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup **Ḳaysuñ** sebaḳ-dāşı
G2762-4. Şol deñlü itdi **Ḳays** vuḥūş ile ülfeti / Ḳuşlar başında yapdı melāmet yuvasını
G2763-3. Ögrendi **Ḳays** başına bād-ı semūmla / Sevdi diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller şoḥbetin / ʿIşḳ ile **Ḳaysuñ** eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün **Ḳaysı** çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ Leylī şaçuñla şöhreti / **Ḳayslar** Ferhāddan ʿālemde derdüm var ḳatı

Ḳays ü Ferhād [2] *bk. Ferhād u Ḳays*

G269-5. Ḳomazdı ʿışḳı saña **Ḳays ü Ferhād** / Muḥibbī olmasan anlara vāriş
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden şor ne bilsün **Ḳays ü Ferhād** / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından

Ḳays ü Mecnūn [1] Kays ve Mecnun.

G2540-4. Eger Ferhād u Vāmıḳ **Ḳays ü Mecnūn** / Degüldür her biri ʿışḳ içre bence

Ḳayser ü Dārā [1] Kays ve Dârâ.

G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan saña ḳul olmadur faḫrum / Gerekmez **Ḳayser ü Dārā** olan ḫāḳan u faġfūrı

Ḳays-veş [1] Kays gibi.

G1996-5. Bugün ʿām itdi dilber ni ʿmetini / Muḥibbī **Ḳays-veş** şındı çanaġum

ḳażā [2] *Ar.* Her husus hakkında Cenabıhakkın hükm-i ezelîsinin icrası, mevki'-i icrâya gelmesi. (Ş. Sami, 2010: 613)

bk. ʿayn-ı ḳażā, dest-i ḳażā, ḳavs-i ḳażā, ḳażā-yı āsumān, nāvek-i tīr-i ḳażā, tīr-i ḳażā

(ḳażādur [1], ḳażāsına [1])

G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / İtmesün kimse ʿaceb aña **ḳażādur** dir isem
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı **ḳażāsına**

ḳażā-yı āsumān [1] Göğün kazası.

B217. Giyelden ol perī-rū āsumānı / Baña oldı **ḳażā-yı āsumānı**

ḳazanmaḳ [1] *T.* Edinmek, istihsal ve iktisap eylemek. (Ş. Sami, 2010: 614)

G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda **ḳazan** yaḫşi ad

ḳazdırmaḳ [1] *T.* ...oydurmak, hak veya nakşettirmek. (Ş. Sami, 2010: 614)

G2408-5. **Ḳazdırma** yüzüñ ʿārı şaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca

ḳazımaḳ [1] *T.* Oymak, çukur yaparak nakşetmek veya yazmak, hakketmek. (Ş. Sami, 2010: 615)

G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun gerekse **ḳazısın** / Men ʿolınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın

ḳazıtmaḳ [3] *T.* Traş ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 615)

(ḳazıt [2], ḳazıtma [1])

G569-2. **Ḳazıt** ḫaṭuñı zülf yiter çün belā baña / Bir yañadan bu daḫi gelür bir belā olur
G591-3. **Ḳazıt** ḫaṭuñla zülfüñi yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel **ḳazıtma** dostum yoḳsa gelür daḫi beter

ḳazmaḳ [5] *T.* Kazma vesair aletle toprağı eşmek, açmak, hafr etmek. (Ş. Sami, 2010: 616)

(ḳaza [1], ḳazarlarsa [1], ḳazdı [1], ḳazduġı [1], ḳazsuñ [1])

G432-3. Laʾlin andum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki **ḳazarlarsa** benüm ḳanum çıḳar
G1497-4. Kākülinden cemʿidüp bī-dilleri ḥabs itmege / Nāzikāne ġabġabından **ḳazduġı** çāhı görüñ
G2402-5. Ne ṣanursañ saña ṣan anı ġayre / Ḳuyuyı kim **ḳaza ḳazsuñ** boyınca
B92. Her ne **ḳazdı** kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek

kebāb [46] *Ar.* Susuz olarak ateşte şişle veya başka suretle pişmiş et; *mec.* Yanmış, yanık, mahrûk, sûhte. (Ş. Sami, 2010: 616)

bk. bezm-i kebāb, kebāb eylemek/itmek, kebāb ḳılmaḳ, kebāb-ı baġr, kebāb-ı telḫ, sīḫ-i kebāb

(kebāb [37], kebāba [2], kebābam [1], kebābı [1], kebābın [1], kebābına [1], kebābum [3])

G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil **kebāb** yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum **kebāb**
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya **kebāb**
G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ ne bilür derd ü belā vü miḥnetin / Döne döne olmayan bu sīḫ-i miḥnetle **kebāb**
G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar ger āteşe yansa **kebāb**
G156-1. Hecr ile cān u ciger oldı **kebāb** / Ḥasret ile bu gözüm yaşı şarāb
G164-4. Ḫāne-i dilde gelünʿıyş idelüm / Dil **kebāb** oldı gözüm yaşı şarāb
G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan **kebāb**
G180-3. Bezm-i ġamda dil **kebāb** yārān içün / Eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister **kebāb** ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G510-1. Yandı dil ʿışḳ ile **kebāb** olısar / Gözlerüm yaşı hem şarāb olısar
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ meyli **kebāb** üstindedür
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum **kebāb** / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger **kebāb** / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum **kebāb** çeşmüm ṭolu peymānedür
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm **kebāb** üstindedür
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam ile baġrum bişmiş **kebāba** beñzer
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen yaşum şarāb u dil **kebāb** / Miḥnet-i derd ü belā cemʿoldı dil şoḥbetdedür
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger **kebāb** / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim **kebāb** üstindedür
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı **kebāb** / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ odıyla bişmiş anda dil **kebābı** var imiş
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum **kebāb** / Ḫūn-ı dil nūş itmege bu gözlerüñ cām eyledüñ
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler şubḥa dek ʿıyş eylemege / Dil **kebāb** oldı yaşum daḫi mey-i nāb gerek
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise yanup **kebāb** olmaḳ gerek
G1817-4. Dil şürāḫī göz yaşı mey bu ciger nuḳl **kebāb** / Budurur meclisde ḫāżırʿıyşa esbābum benüm
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum **kebāb** / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar baġrum **kebāb** / Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum / Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa döne döne **kebāb** oldum
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / Döner siḫ üzre iñler bir **kebābam**
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın **kebāb** eglenmesün
G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḫi baġruñ da **kebāb** / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum **kebābına**
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Gönlüm **kebāba** döndi şancıldı çünki şīşe
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi **kebāb** ciger-i dil / Mey-ḫᵛāre merdümüñ başı ḫoşdur **kebāb** ile
G2603-6. Būyı ile ʿaceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ āteşiyle sīnede baġrum **kebāb** ola
G2646(a)-3. Āteş-i hecre **kebāb** oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören şandıʿaḳīḳ-i Yemeni
G2678-2. Göz yaşı bezm-i ġamda oldı şarāb / Döne döne ciger **kebāb** oldı

Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / Mā-ḥażar ol meclise dilden **kebābum** var benüm
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde **kebābum** hem şarābum var benüm
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem **kebābum** var benüm
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu baġrum **kebāb** / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum **kebāb** / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mr9-11. Dostlar firḳat şebinde olalı baġrum **kebāb** / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
B126. Firḳat ile sensüzin ḥālüm diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum **kebāb** u gözlerüm ḫūndur benüm

kebāb eylemek/itmek [22] Aşk ateşiyle kavrulmak/yanmak/pişmek.

bk. kebāb ḳılmaḳ

G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan göz yaşı müdām / Yārān demine **eylemişem** baġrumı **kebāb**
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey dost şarāb / Baġrumı ḥasret odı **eyledi** ser-cümle **kebāb**
G154-3. Dil **kebābın eyledüm** ben mā-ḥażar yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḥi **itdüm** baġrumı cānā **kebāb**
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle **ide** baġruñ **kebāb**
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı **eyle kebāb**
G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında **itdüm** ben daḥi baġrum **kebāb**
G178-2. Bezm-i ġamda içmege yārān ile ḫūn-ı ciger / **Eyledüm** dil āteşine ḳarşu bu baġrum **kebāb**
G386-2. Ciger-pārem **kebāb** u eşk-i ḫūnīnüm şarāb **itdüm** / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle şoḥbetdür
G423-5. Dil **kebāb idüp** Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭopṭolu sāġar gösterür
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / **Eyledüm** ben daḥi bu baġrum **kebāb** üç günde bir
G623-2. Dil **kebāb itdi** ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn çeker
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / ʿIşḳun odına cān u göñül kim **kebāb ider**
G760-4. Mest olup çeşmi diler kim **ide** baġrum **kebāb** / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳaneler
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını **kebāb eyler** bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G1030-2. Yaşumı ḳılsam şarāb u baġrumı **itsem kebāb** / Meclis-i ġamda gele her yañadan būy-ı ciger
G1206-5. Gözi yaşını şarāb **itse** Muḥibbī dil **kebāb** / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1522-4. Şarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḫnetle çü baġrumı **kebāb itdüñ**
G2134-5. Yaşuñı şarāb baġrı **kebāb eyle** Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan
G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm yanıḳ baġrum **kebāb itdüm** / Ziyāfet eyledü şāh-ı ġam çeşmüm otaġında
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum **kebāb itsem** / Bu göñlüm näleler eyler şanasın sāz ṭanbūrı
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḫnetle **idüp** baġrum **kebāb**

kebāb ḳılmaḳ [1] *bk. kebāb eylemek/itmek*

G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını **ḳıldı kebāb** mestān beni bilmez mi hiç

kebāb-ı baġr [1] Bağrın kebabı.

G560-4. Şarāb-ı nāb ile mest oldı dildār / **Kebāb-ı baġrumuñ** ol meste ḫoşdur

kebāb-ı telḫ [3] Acı, yanık kebap.

G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün şarāb-ı telḫ / Oldı firāḳ odıyla bu baġrum **kebāb-ı telḫ**
G313-2. Dil āteşine andı bu baġrum döne döne / Yansa ḳaçan ki āteşe olur **kebāb-ı telḫ**
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı **kebāb-ı telḫ** / Gözüm içürdi şu diyü baña şarāb-ı telḫ

kebābī [1] Kebap olan.

G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḥālüñi baġrı **kebābī̇ler** bilür

kebāde [7] *Far.* Ta'lim yayı. (M. Nâcî, 2009: 302) Okçuluk öğrenmek için kullanılan yumuşak ve gevşek yay.

(kebāde [5], kebādedür [1], kebādeñem [1])

G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse **kebāde** ol
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını kim çekmek istese / Derd ü belāyı atmasa dāim **kebādeñem**
G2358-5. Çekem dirseñ Muḥibbī ʿışḳ yāyın / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola **kebāde**
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña **kebāde**
G2481-5. Çekilmeye dimişler ʿışḳ yāyı / Gerek derd ü belā aña **kebāde**
G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḫnet aña gerek **kebāde**
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña **kebādedür** / Ammā ki ḳatı çekemedüm ʿışḳ yāyını

kebg-i deri [1] Bir çeşit keklik. (Devellioğlu, 2000: 500)

G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür meger **kebg-i deridür** bu

kebg-i ḫırām [1] Keklik salınışlı.

G1350-5. Her kim Muḥibbī şiʿrini bilmez naẓire dir / **Kebg-i ḫırāma** beñzemeye hīç kār-ı zāġ

kebg-i reftār [1] Keklik gibi yürüyen, keklik gibi seken.

G1546-6. Ḥabībüm **kebk-i reftārum** vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice gelmedüñ

kebūd [16] *Far.* Mavi. (Steingass, 1892: 1013) *bk. āh-ı kebūd*

G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger **kebūd** olsa felek ṭañ mı ider āhum ʿurūc
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim **kebūd**
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek **kebūd** / Dem var mı aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G373-1. Āteş-i dilden nişānum sīne-i çākümdürür / Dūd-ı āhumdan **kebūd** olan bu eflākümdürür
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı **kebūd** / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1584-5. Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi **kebūd** / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ **kebūd** / Dem-be-dem iden ʿurūc aña duḫānumdur benüm
G2120-3. Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden **kebūd** / Üstüḫᵛānum her birisi oldı şemʿ-i encümen
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı **kebūd** eylemeye
G2482-5. Ey Muḥibbī hīç olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı **kebūd** eylemeye
G2585-4. Dem mi vardur āteşi ʿışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı **kebūd** eylemeye
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim **kebūd**
Mr8-18. Ṭutsun cihān yüzin **kebūd** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem **kebūd**
D10-2. Nīl'e döndi Mışr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan bu sīnem **kebūd**
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan bitübdür lāleler / Dūd-ı āhumdan boyanup āsumān oldı **kebūd**

kebūd-reng [1] Mavi renk.

G237-2. Şol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ **kebūd-reng** oldı eyvānı dürüst

kebūter [7] *Far.* Güvercin, kumru. (Steingass, 1892: 1013)

(kebūter [5], kebūterdür [1], kebūteri [1])

G649-4. Bu **kebūter** yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben mu ʿallaḳlar uram / Bu **kebūter** göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G1188-4. **Kebūter** göñlümi çeşmi ayırdı / Ṣiḳārına āḫır elbette şehbāz
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu **kebūter** göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün
G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış **kebūterdür** şanasın dest-i lāçine
G2652-3. Bir baḳışiyle eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan şāhin aldı pençesine bir **kebūteri**
G2673-2. Dāġuñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir **kebūter** sīne sīm-endāmı bayram ertesi

kec [6] *Far.* Eğri, münhani, a'vec. (M. Nâcî, 2009: 323)

bk. çarḫ-ı kec-i dūn-perver, dil-i kec, rāh-ı kec, ser-i zülf-i kec, ṭab ʿ-ı kec, zülf-i kec

(kec [4], kecdür [2])

G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde **kec**
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ **kecdür** didüm / Didi **kec** olsa n'ola ol kāfiri miḥrābdur
G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına **kec** külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacıġı
G779-5. Rāhı **kecdür** zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur

kec-ḳaş [1] Eğri, kıvrımlı, kavisli kaş. *bk. zülf ü kec-ḳaş*

G611-1. **Kec-ḳaş** ile gözleri her laḥẓa āl üstindedür / Ḳırmaġa ʿāşıḳları her dem ḫayāl üstindedür

kec-nihād [1] *Far.* Tıyniyeti bozuk. (M. Nâcî, 2009: 323)

G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi dāim küşādeñem / Yāḫūd ḳamer gibi külehi **kec-nihādeñem**

kec-rā [1] Ra gibi eğri.

G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum **kec-rā** disem / Ṭoġrı olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

kec-rā-ḳaş [1] Ra harfi gibi eğri kaş.

G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp **kec-rā-ḳaşuñ** / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf

kec-rū [4] Ters yüz.

G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi **kec-rū** tācını / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2102-3. Şāh-ı ḫūbān zer-külāhın **kec-rū** itmiş başına / Şi ʿrüñi ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur gelen
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya **kec-rū** / Rindāne giyüp nāz ile mestāne şalınsun
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ **kec-rū** didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda

kec-tāb [1] Tabîatı, mizâcı ters olan, aksi. (Devellioğlu, 2000: 501)

G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳın añlamaz **kec-tābsın** / Diñlemezsin ḥaḳ sözi sende meger var saḫt gūş

keder [6] *Ar.* Tasa, kaygı, gam, gussa, dert. (Ş. Sami, 2010: 617) *bk. keder virmek*

(keder [4], kederdürür [2])

G1664-3. Geldi ġubār-ı ḥaṭṭı virüp göñlüme **keder** / Bu bir **kederdürür** ki göñülden gider degül
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger **keder** var ise dilde anı şāfʿit rūşen ol
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḥaṭṭı gelüp göñlüme keder / Bu bir **kederdürür** ki göñülden gider degül
G1958-5. Bulmış iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / Aldı ḥaṭṭuñdan **keder** bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde **keder** ẓulmetini dūr eyle

keder virmek [1] Tasalandırmak. (Ş. Sami, 2010: 617)

G1721-2. **Virdi** ġubār-ı ḥaṭṭı gelüp göñlüme **keder** / Bu bir kederdürür ki göñülden gider degül

kef [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 617) *bk. kef eylemek, kef giçmek*

(kef [5], kefi [1])

1. El içi, el ayası, râha: Keffü'l-yed.

G1362-4. ʿĀşıḳ olmışdur meger deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini ṭutdı **kef**
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme **kef**
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʿāşıḳun / Bādı kim gördi kim ṭuta anı **kef**
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī şuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā ki **kefi**

2. Avuç, avuç dolusu.

G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi **kef** çekme gel māl üstine

3. Ayak düzü, taban.

G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın **kef** pā

kef eylemek [1] Harcamak.

G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd zerin şaḳlamayup tehī **kef eyler**

kef giçmek [1] Mala, mülke aşırı derecede düşkün olmak. (Tanyeri, 1999: 170)

G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine **kef giçme** kef

kefen [16] *Ar.* Ölüyü sardıkları bez. (Ş. Sami, 2010: 617)

bk. ḥarīr-i kefen, kefen-i çāk, zīr-i kefen

(kefen [10], kefenden [2], kefendür [1], kefenümle [1], kefenüñ [1], kefenüñdür [1])

G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfatʿuryan oluban pīrehenden geç / Şehīd-iʿışḳ olmaḳ dilerisen gel **kefenden** geç
G801-8. Mürde-i cāna Muḥibbī olmadan cismüñ **kefen** / Göñlüñ ü gözüñ açılsun çīn-seḥer-geh bāġa var
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir **kefendür** yata āḫır yiründe gür
G1067-5. İti çulini ṣordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ **kefenüñdür**
G1231-2. Şehīd olsam eger ʿışḳ ile yārān / İdesin penbe-i dāġum **kefen** bes
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup **kefenüñ**
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm şanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam **kefen**
G2099-2. Çün küşte-iʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe vefā būyı dimāġuña **kefenden**
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına ey sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu **kefen**
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu **kefenümle**
G2566-4. **Kefen** pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn **kefen** kesdi
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu **kefen** / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp **kefen** / Ṭāʿna taşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mr8-23. Giysün demürden pīrehen / Merdāneye oldur **kefen**
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ **kefen** / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola āḫır bu ten

kefen-i çāk [1] Yırtık kefen.

G438-2. Leẕẕet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu libāsı **kefen-i çāke** çıḳar

kefensüz [1] *T.* Kefene sarılmamış. (TDK, 2011: 1378)

G1137-3. Düketdi ḳalmadı yolında varum / Ḳalursa ġam degül āḫır **kefensüz**

keffe-i gerdūn [1] Feleğin kefesi.

G886-5. **Keffe-i gerdūn** Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi bir miṣḳāldür

keffe-i mizān [2] Mizanın kefesi.

G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi şehā ḫüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde gördüm **keffe-i mizānını**
G2732-2. Ṭartmaḳ ister ḫākipāyuñ cevheri cān ile dil / Eylemişdür dīdelerden **keffe-i mizān** iki

kej-düm [1] *Far.* Akrep. (M. Nâcî, 2009: 325)

G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi **kej-düm**

kelāġ [1] *Far.* Kuzgun. (M. Nâcî, 2009: 325)

G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur mı **kelāġ**

kelām [26] *Ar.* Söz, lâkırdı. (Ş. Sami, 2010: 617)

bk. aṣl-ı kelām, kelām eylemek, kelām-ı Ḥaḳḳ, kelām-ı ḫām, kelām-ı ʿışḳ, kelām-ı şīrīn, mīr-i kelām

(kelām [6], kelāma [1], kelāmı [7], kelāmıdur [1], kelāmımuza [1], kelāmında [1], kelāmını [3], kelāmum [3], kelāmuñ [3])

G160-4. Eyleme ṣūfinüñ **kelāmını** gūş / Rind olup eyle derd-i ḫārı ṭaleb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir **kelāmı** bir kitāb
G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi **kelāmuñ** dürr ü gevherden leẕīẕ
G363-1. Dostum şīrīn **kelāmuñ** şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G364-2. Şīrīn lebüñ **kelāmını** tekrār ider gönül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger leẕīẕ
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki **kelām** ol leb-i Şīrīne gelür
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş şalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn **kelāmı** cümle andan ögrenür
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir **kelām** ile seḫer bülbül ne söyler gül ne dir
G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim **kelāmını** pesend ister
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şiʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / **Kelāmuñ** lezzeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer **kelāmı** meyli sen sāḥirdedür
G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum tāzeler / Bir **kelām** ile benüm bu ḫaste cānum tāzeler
G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer **kelāmı** şeyḫ Selmānuñ gelür
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından **kelām** aṣlā anuñ illā ki şer
G1402-5. Dostlar her bir sözüm ḫusrev **kelāmıdur** benüm / İdeyim şāʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1419-1. Nice yirlerde **kelāmında** buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / **Kelāmum** meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm
G2170-9. Nice şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḫüñ oḳuram olur **kelāmum** sükkerin
G2296-5. Muḥibbī'nüñ **kelāmı** dehri ṭutdı / Eger var ise eydüñ bir suḫan-gū
G2317-3. Zülfi uzun ḳışṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse **kelāmı** ḳo
G2364-4. Hemān kendüzinüñ kimligin ider iẓhār / Şular kim naẓar eyler bizüm **kelāmımuza**
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri şīrīn **kelām** ile / Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām ile
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez **kelāma** bir kişinüñ gönli dār ola
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi **kelāmum** tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2689-7. Şīrīn lebüñüñ ẕikrini tekrār Muḥibbī / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı **kelāmı**
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿişyān u nāz / Bu **kelām** üzre ider mest ile zāhid ʿarbede

kelām eylemek [3] Söylemek, söz söylemek, dimek, demek... (Tulum, 2011: 1026)

G1893-2. Bu dil-i dīvānem ile **eylerem** dāim **kelām** / Bulımadum aradum böyle hem-derdüm benüm
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil **eyler kelām** / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile
B171. Ḥadiṣ-i Leylīden **eyle kelāmı** / Ṣabā uġrarsa yoluñ kūh-ı Necdde

kelām-ı Ḥaḳḳ [1] Cenabıhakk'ın kelamı. Kur'an-ı Kerim.

G2-1. **Kelām-ı Ḥaḳḳa** her kim ki göñülden olmaya māyil / Olur her itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl

kelām-ı ḫām [1] Ham söz.

G2436-5. Ey göñül kim ʿāşıḳı menʿiderse bādeden / Bāde virür ʿaḳlı gūş itme **kelām-ı ḫāmına**

kelām-ı ʿışḳ [1] Aşkın kelamı.

Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı yamān / Zāhid **kelām-ı ʿışḳ** degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür

kelām-ı şīrīn [1] Tatlı söz.

G1076(a)-1. Her ḳaçan **kelām-ı şīrīn** ol dilber aġzından düşer / Şanki söyler ṭūṭidür kim sükker aġzından düşer

kelb [1] *Ar.* Köpek, seg. (M. Nâcî, 2009: 325)

G682-4. İt gibi n'ola gitmesem ey yār izüñden / Çün **kelb** mu'allem ola āhūya segirdür

kelle [3] *Far.* Baş, re's, ser, kafa. (Ş. Sami, 2010: 621) *bk. kelle-i 'uşşāḳ*

(kelleñi [1], kellesin [2])

G1143-3. **Kellesin** ḳaldurmaġa yirden 'adūnuñ her zamān / Ḳomaz elden nīzeler ḥāżır ṭutar her birimüz
G1143-4. Ḥaşmınuñ ḳanın şarāb u **kellesin** sāġar ḳılup / Şoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur yirümüz
D33-2. Pīr-i muġān himmetidür nūş-ı sāġar it / Devr-i zamān eylemeden **kelleñi** sifāl

kelle-i 'uşşāḳ [6] Âşıkların başı. *bk. ser-i 'uşşāḳ*

G762-5. Belā-kūhsār olmışdur Muḥibbī **kelle-i 'uşşāḳ** / Görinen yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa ol nigār / **Kelle-i 'uşşāḳdan** ser-cümle meydān baġlanur
G1250-3. Şehr-i 'ışḳun resmini urduḳda ressām-ı ezel / **Kelle-i 'uşşāḳdan** sözini bünyād eylemiş
G1512-3. Eyledüñ 'āşıḳları kūyuña varduḳca helāk / **Kelle-i 'uşşāḳdan** bir ḳaṣr bünyād eyledüñ
G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan mevc eyleye deryā gibi / **Kelle-i 'uşşāḳdan** bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek
G2720-2. 'Işḳ bāzār-ı ṭolıdur **kelle-i 'uşşāḳdan** / Ṭurmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi

kem [20] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 621) *bk. kem itmek, kem ḳılmaḳ, kem naẓar itmek*

(kem [17], kemdür [3])

1. Az, nakıs, noksan, eksik.

G443-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña **kem** ṣandılar
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña **kem** ṣandılar
G1202-5. Ṣun aġzuma dehānuñ şekkerini / Benüm boynuma ol şekker **kem** olmaz
G1365-1. Ḥālümi 'arż itmedi dildāra zülf / Raḥmi **kem** kāfirdürür ol ḳare zülf
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken 'ışḳ eyleme zühdi ḥayāl / Gül gibi bāde ṭururken 'aḳlı **kemdür** yiye seng
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḥarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden **kem** degül
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi de **kem** degül ṭolābdan
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi itmeñ 'aceb / Çünki şevḳüm **kem** degüldür bülbül-i gülzārdan
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / **Kem** degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2216-4. Şem'-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen **kem** misin pervāneden
G2260-1. **Kem** degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan / Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭolābdan
G2606-5. Gāh olur bir ḳaḳe eyler belki **kem** bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar urup 'ummān ider göñlüm beni

2. Kötü, fena, redî.

G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle **kem** görinür
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña sen itme 'aceb / Ẕerreden daḥi gözine bu cihān **kem** görinür
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı 'ışḳuñ nārına / Şanma anlardan bu ben göynüklü benden **kem** yanar
G1031-1. Ruḫuñda cādū zülfin ḫam-be-ḫamdur / Hezār 'āşıḳlaruñ içinde **kemdür**
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / **Kem** naẓardan dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki 'āşıḳ oldı itden **kem** diseñ de 'ārı yoḳ
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi **kemdür** mürdan
G2653-2. **Kem** naẓarla zāhida baḳma igende 'āşıḳa / 'Aceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendini

kem itmek [1] *bk. kem ḳılmaḳ*

G2689-3. Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde **kem itdüm** / Reh-zenlıḳ idelden berü ol çeşm-i ḫırāmı

kem ḳılmaḳ [2] *bk. kem itmek*

G2557-1. Ol yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı **kem ḳıla**
Mr14-4. Felek **kem ḳılmadan** bu ḫāk-sārı / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

kem naẓar itmek [1] Kötü gözle bakmak.

G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden **idersin kem naẓar** / Kim ki 'āşıḳ oldı itden kem diseñ de 'ārı yoḳ

kemāhī [1] *Ar.* Olduğu gibi. (M. Nâcî, 2009: 325)

G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını **kemāhī** gösterür / Geh dönüp örter anı zülf-i siyāhı gösterür

kemāl [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 621)

bk. 'arż-ı kemāl itmek, devlet-i kemāl, ehl-i kemāl, ḫayālāt-ı kemāl, kemāl bulmaḳ, kemāl ehli, kemāle irmek, kemāl-i luṭf, kemāl-i kerem, kemāl-i naẓm, kemāli ḳaş

(kemāl [7], kemāle [1], kemāli [1], kemālüm [1])

1. Noksansızlık, tamlık, mükemmeliyet, kesret.

G720-2. ʿIşḳuñ şuʿāʿı ile bulur her kişi **kemāl** / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur
G947-5. Şiʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir taḥsīn **kemāl** / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün kim **kemālüm** var

2. İnsanın malûmat ve hüsn-i ahlâkça noksansız ve mükemmel olması, fazl ü hüner, ilm ü fazl.

G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim **kemāl** üstindedür
G947-5. Şiʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm çün **kemāl** üstindedür
G1333-5. Feyż baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / Şiʿr ile ḳıl Muḥibb **kemāle** ṭamaʿ
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu **kemāl** di nev-bahārısın kimüñ
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḥi şiʿrüm **kemāl** ile ḫacend itsem gerek
G2171-7. ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa yoḳdur Muḥibbī çün **kemāl** / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge **kemāli** n'eylesün

kemāl bulmaḳ [1] Kemale ermek (TDK, 2011: 1383)

G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī **bulsa** maḥabbetle ger **kemāl** / İtdi henüz maʿni-i ʿışḳa çün irtibāṭ

kemāl ehli [3] İlim, irfan ve malumat sahibi kimse.

G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / **Kemāl ehli** görüp şiʿrüm didi siḥr-i ḥelāl olur
G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḥasen itdüm / **Kemāl ehli** olan dāim kelāmını pesend ister
G1479-3. Yüri bir şanʿatı tekmīl idüp olup ḫarābātī / **Kemāl ehli** gedā olsa olur ʿālī-nesebden yeg

kemāle irmek [7] Olgunlaşmak. (TDK, 2011: 1383)

G487-5. **İrdi kemāle** şiʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G1417-7. Şiʿrüm Muḥibbī **irse kemāle** ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından **kemāle ireli** naẓmuñ / İşiden gören eş ʿāruñ didi şiʿr-i Ḥasandan yeg
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / **İrsün kemāle** şanʿatı şīrīn edāda ol
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn **kemāle irdi** eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne ṭañ disem ẓāhir oldum
G2555-6. Kim ʿacebler şiʿrini gören **kemāle irdügin** / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī ş ʿir-i Selmāndan giçe
G2732-4. Bu Muḥibbī şiʿrüñi gören **kemāle irdügin** / Bir şanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki

kemāl-i luṭf [1] Lutfun büyüklüğü, noksansızlığı.

G337-3. Ṣūfi diler ki bula naʿīm bu riyā ile / ʿĀşıḳ **kemāl-i luṭfına** yārün ider ümid

kemāl-i kerem [1] Kerem büyüklüğü, noksansızlığı.

G1579-3. İncinür şanma beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta **kemāl-i keremüñ**

kemāl-i naẓm [1] Şiirin kusursuzluğu.

G609-5. Didiler şiʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu dehrüñ **kemāl-i naẓm** ile Selmānıdur

kemāli ḳaş [1] Kusursuz kaş.

G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / Ey güzeller serveri ḫoşdur **kemāli ḳaşunuñ**

Kemāl [1] Anlamlı sözler söylemekte usta olan İran'lı ünlü şair... (Zavotçu, 2006: 281) *bk. rūḥ-ı Kemāl*

G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şiʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña **Kemāl**

kemālāt [2] *Ar.* İnsanın, bilgi ve ahlâk güzelliği bakımından olgunluğu. (Devellioğlu, 2000: 505)

(kemālāta [1], kemālātuñda [1])

G18-2. Ḥüsnüñ idrākinde ʿāciz çeşm-i erbāb-ı naẓar / Ḳāṣır olmışdur **kemālātuñda** ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G1367-1. Her ki insāndur **kemālāta** irüp bulur şeref / Eylemez ż̇āyiʿ demini eylemez ʿömrin telef

kemān [35] *Far.* Yay, kavis. (Ş. Sami, 2010: 622)

bk. çāçı kemān, çāh-ı kemān, ḳaşı kemān, kemān-ı Rüstem, tīr ü kemān

(kemān [12], kemāna [2], kemāndan [2], kemāndur [1], kemānı [7], kemānın [4], kemānından [2], kemānını [1], kemānıyla [1], kemānum [1], kemānuñ [2])

G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet **kemānın** anı ḳurduñ ṭut

G384-3. Görelden ṯīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden **kemānuñ** başı ḳayıdur
G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın **kemān** ṭutar
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış **kemānı** var / Ṯīri gelürse sīneme dilde nişānı var
G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ **kemānı** ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı yā giçer
G551-2. İki ḳaşın **kemān** itmiş olup müjgānları oḳlar / Atar ʿāṣıḳlara her dem dü-çeşmüñ ʿayn-i āfetdür
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī ṯīrini / Sīnede oḳ görinür virmez **kemānından** ḫaber
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi ṯīrin atar elde **kemānın** gezdürür
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile ṣan kemān-dārdur **kemānın** ṭoġrudur
G790-4. Bükilüp döner **kemāna** ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü **kemānum** ḳandadür
G797-2. Kemend ile ṭurur zülfi ḳafada / Dil alur ġamzesi olmış **kemāndur**
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma **kemān** / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mürdur
G853-7. Muḥibbī saḫtdur ʿışḳuñ **kemānı** / Özini bilmeyenler itmesün zūr
G887-1. Alup ḳaşı **kemānını** ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki ter çeker
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek ḳaddümi **kemān** / Āhum oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan **kemān** / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı var imiş
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā ṣaçı **kemān** / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi **kemān** itdüm / Gördüm ki ider dildār ṯīr ile **kemāndan** ḥaẕẕ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost ṯīr ile çün **kemānuñ** / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar **kemānın** elde meger ter kemān ḳaşuñ
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi **kemān** ol
G1696-4. Ḳaşı **kemānı** ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse kebāda ol
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sīnem sāzına / Nāle ḳılsun ġam **kemānıyla** rübāb eglenmesün
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki ṯīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḥi **kemān**
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de **kemān** olsun
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki **kemān** / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2365-5. Ḳaşuñ **kemānı** berḳdür kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2384-4. ʿIşḳuñ **kemānı** saḫtdur degme kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz o yāyile
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ **kemān** ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı cān ile
G2499-5. ʿIşḳuñ **kemānı** pekdür her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm **kemānından** / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā ṣaḥrāsına ṭaşı
D26-2. Āhun oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün ṯīr ile **kemāndan** ḥaẕẕ
D40-1. Yolından ṭoġrı iken oḳ gibi āb / Benüm ḳaddümi döndürdi **kemāna**

kemān ḳaş [3] Güzel ve mukavves biçimli. (Ş. Sami, 2010: 601)

G1466-1. Aldı eline şīve ile çün **kemān ḳaşuñ** / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar elinde ṯīr ile ḥāżır **kemān ḳaşuñ**
G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde meger ter **kemān ḳaşuñ**

kemān-ı Rüstem [2] Rüstem'in yayı.

G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy yoḫsa şāhi / Yāḫūd **kemān-ı Rüstem** ol ebrūvān-ı fettān
G2198-2. Miḥrāb-ı ʿāṣıḳāndur yāḫūd ḫaṭ-ı maḥabbet / Yāḫūd **kemān-ı Rüstem** yā ebrūvān-ı fettān

kemānce [2] *Far.* Maruf küçük keman, rebab. (M. Nâcî, 2009: 326) *bk. kemence*

G444-4. Sīnem **kemānce** bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm çün terānedür
G1437-2. İñile saña disünler **kemānce** / Yaşuñ tār sīneñ üzre bir deri yaḳ

kemān-dār [3] *Far.* Yay tutucu, kavvâs. (M. Nâcî, 2009: 326)

(kemān-dār [2], kemān-dārdur [1])

G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile ṣan **kemān-dārdur** kemānın ṭoġrudur
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin **kemān-dār** olmayan bilmez
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan başdı **kemān-dār** ṣıdı

kemān-ebrū [42] *Far.* Kemerli, yay gibi kaşları olan. (Steingass, 1892: 1047)

(kemān-ebrū [35], kemān-ebrūlara [1], kemān-ebrūları [1], kemān-ebrūlarından [1], kemān-ebrūlaruñ [1], kemān-ebrūñ [1], kemān-ebrūnuñ [1], kemān-ebrūsına [1])

G48-3. Ey **kemān-ebrū** alaldan ṯīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G75-3. Göñderürse ol **kemān-ebrū** eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir aña
G93-1. Bir **kemān-ebrū** güzel ẕāhirde cānāndur baña / Līk maʿnīde yine ol āfet-i cāndur baña
G226-3. Ṯīr-i ġamzeñ öldürür biñ ʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey **kemān-ebrū** bu şest
G512-3. Bir naẕarda deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / Ol **kemān-ebrū** güzeller içre ṯīr-endāzdur
G525-4. Ey **kemān-ebrū** çeker iller viṣālüñ yāyını / Ṯīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G549-5. Ey **kemān-ebrū** Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem ṯīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G651-1. Ol **kemān-ebrū** ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer

G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey **kemān-ebrū** / Meṣel ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G961-3. Ey **kemān-ebrū** feraḥdan ben muʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr
G974-2. Dilerseñ ey **kemān-ebrū** neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden şor
G989-2. Eline ol **kemān-ebrū** ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān şan **kemān-ebrūsına** peyvestedür
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol **kemān-ebrūnuñ** āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Şol **kemān-ebrū** güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1187-2. Ġamze oḳların **kemān-ebrūlarından** dem-be-dem / Atsa dilber ʿāşıḳuz ḳarşu ṭutaruz sīnemüz
G1362-3. Ġayre atma ey **kemān-ebrū** ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ yanuñda ey **kemān-ebrū** / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1505-3. Gelse tīrüñ ey **kemān-ebrū** bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey **kemān-ebrū** bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey **kemān-ebrū** süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey **kemān-ebrū** ki öldürse beni / Başum alup raḳş uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey **kemān-ebrū** senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1808-4. Ey **kemān-ebrū** eger atsañ baña ġamze oḳın / İzzet idüp sīne ṣadrına aña yir eyleyem
G1916-5. Ey Muḥibbī ol **kemān-ebrū** ġammdan ʿāḳıbet / māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey **kemān-ebrū** / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi siper çekdüm
G2032-5. Ol **kemān-ebrū** güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña **kemān-ebrū** diyen
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir **kemān-ebrū** nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2063-5. Muḥibbī ol **kemān-ebrū** megerʿāşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña **kemān-ebrū** diyen
G2082-3. māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey māhum **kemān-ebrū** diyen
G2152-4. Sen ṭururken hiç **kemān-ebrūlara** baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū **kemān-ebrū** gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān
G2442-3. Ey **kemān-ebrū** alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2459-2. Ol **kemān-ebrū** atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2527-1. Ol **kemān-ebrū** yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cemʿ ḳıldı yanına
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā **kemān-ebrūlaruñ** / Sehm-i ġamzenden senüñ nice cigerler ḳan ola
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey **kemān-ebrū** / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2772-5. Menʿ ola şanma Muḥibbī eyleme sīne ñ siper / Tīr-i āhenden giçer atsa **kemān-ebrūları**
G2783-3. **Kemān-ebrūñ** ile çeşmüñ görelden / Büküldi oldı ḳaddüm şanasın yāy
Tb1-8. Ol **kemān-ebrū** nigāruñ kūyı bilmem ḳandadür / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur

kemence [1] *bk. kemānce*

G2408-3. Göz yaşı tār eyleyüben nāleler itdüm / Bezm-i eleme olalı bu sīne **kemence**

kemend [41] *Far.* ...yakalamak için kullanılan ucu ilmikli, kaygan uzun ip. (TDK, 2011: 1382-1383)

bk. kemend-i āh, kemend-i dūd-ı āh, kemend-i miḥnet, kemend-i zülf, kemend-i zülf ü ḫāl, kemend-i zülf-i çevgān, zülf-i kemend

(kemend [25], kemendi [6], kemendidür [1], kemendin [4], kemendinden [1], kemendine [1], kemendini [1], kemendiyle [2])

G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ **kemendinden** hemān boynına ib
G330-1. Boynuma eyle ser-i zülfüñ **kemend** / Olmışam dīvāne lāyıḳ baña bend
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ **kemend** / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G356-1. Şaldı dil gerdenine zülfüñ ayā dost **kemend** / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G421-2. Oḳ u yā alur ele ki zülfini eyler **kemend** / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G462-3. Leylī şaçuñı cānā daḳ boynuma **kemend** it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış **kemend** bir elde ḫançer depredür
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz Muḥibbī bil **kemend** ister
G715-4. Daḳdı boynuma **kemendi** zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda **kemend** var
G797-2. **Kemend** ile ṭurur zülfi ḳafada / Dil alur ġamzesi olmış kemāndur
G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi **kemend** / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ **kemendi** çün senüñ ṭolābdur
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmazʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfünüñ **kemendi** daḥi bu dil bāġıdur
G1062-4. Zülfini ider gāh **kemend** ü gehi zencīr / Bildüm ki ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil nāle **kemendin** yeñemez
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā **kemendi** / Neden bilsem bu ben şeydāya düşmez
G1205-1. Kākül-i dilber **kemendi** elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki meydāndur henüz

G1266-2. Muʿaṭṭar zülfine yārüñ nʾola bağlansa cān u dil / Muʿanber kāküli mihr ü mehe çünki **kemend** olmış
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur **kemend** / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1349-1. Dostum zülfüñ **kemendidür** ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1561-1. Gönlümüñ şīrine zülfüñden **kemend** itsem gerek / İki yirden yaʿni zencīr ile bend itsem gerek
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi **kemend** / Hey niceʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1649-1. Yine bir luʾb ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı **kemend** itsem gerek
G1663-3. Zencīr olasın gāh **kemend** gāh selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi **kemend** alup ele kākül
G1752-2. Leylī zülfüñi **kemend** eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya ṣal
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum **kemendiyle** fiġānum var benüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum **kemendiyle** fiġānum var benüm
G2065-1. Leylī zülfin ger **kemend** itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ **kemendin** boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm beḥamdullah kākül ṣoḥbetin
G2189-1. **Kemend** ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi **kemendin** gözlesin
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi **kemendin** boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2419-1. Atup zülfüñ **kemendini** düşürdün göñlümi bende / Ḳapuñda umaram olam ki boynı bağlu bende
G2466-6. Āhın **kemend** itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nevʿile o āhūyı umar şikār ide
G2689-5. Zülfini ele aldı **kemend** eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp **kemendi** / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup bendi
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini **kemend** eyleyüben boynuma daḳdı
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi **kemendine** irem / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış ol mār
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ **kemend** / Bağladuñ anuñla boynum eyledüñ bend üzre bend

kemend-i āh [7] Âhın kemendi.

G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir **kemend-i āh** çıḳdur nerdübānumdur
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh **kemend-i āh** / Dünyāda gör kiʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / **Kemend-i āha** yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben **kemend-i āhı** / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp **kemend-i āhı** / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2387-4. Çıḳam **kemend-i āh** ile derdüm sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz imiş nerdübān ile
G2588-4. Çıḳam **kemend-i āh** ile dirdüm sarāyuña / Çıḳmaz imiş gök yüzine nerdübān ile

kemend-i dūd-ı āh [1] Âh dumanının kemendi.

G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿāşıḳuñ elde **kemend-i dūd-ı āhı** yoḳ

kemend-i miḥnet [1] Mihnet kemendi.

G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā imiş / Çekdi **kemend-i miḥnete** āh ol belā beni

kemend-i zülf [9] Saçın kemendi.

G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa **kemend-i zülfini** / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān bağlanur
G752-1. **Kemend-i zülfinüñ** müşkīn teli var / Göñülden bağlu anda biñ dili var
G797-4. Yiter ḥabs oldı dil çāh-ı zenaḫda / **Kemend-i zülfini** ṣun anı ḳurtar
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş **kemend-i zülfin** ol māhı görüñ
G1685-1. Yārüñ **kemend-i zülfine** dil vir belāda ol / Yaʿni bunuñla şevḳüñi artur şafāda ol
G2110-3. Ṭolaşur her dem **kemend-i zülfüñe** dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı aṣasın
G2386-4. Didi dilber bu **kemend-i zülfini** zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2587-5. Didi dilber bu **kemend-i zülfi** zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2591-5. Mecnūnken oldı ey ṣaçı Leylī Muḥibbī çün / İster **kemend-i zülfüñi** boynına bāġ ola

kemend-i zülf ü ḫāl [1] Ben ve saçın kemendi.

G2780-2. **Kemend-i zülf ü ḫāl** ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / Ne çāre ḳatlüme bunlar çü cümle eli bir itdi

kemend-i zülf-i çevgān [1] Cirit saçın kemendi.

G2061-3. **Kemend-i zülf-i çevgānına** başum / Dimişdüm ṭūp idem itdüm edā ben

kemer [10] *Far*. Kuşak, mıntıka. ... bir kaç defa sarılıp bağlanan kuşağa kemer denilmeyip beli yalnız bir kere saran ve toka ile bağlanana denir. (Ş. Sami, 2010: 622)

bk. bihişt ü ḫilʿat ü tāc u kemer

(kemer [8], kemerde [1], kemerden [1])

G530-5. Ḳadeḥ aġzuñ **kemer** olur meyānuñ / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāğlar ile ḳolum bir zer **kemer**
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe **kemer** yoḳ

G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ **kemer** gerek
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā **kemer** / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer **kemer** çekdüm
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer **kemer** çekdüm
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı **kemerden** ṣor sen
G2496-3. Didüm ḳocsam meyānuñ didi dilber / Meger ḳocsa ancaḳ anı **kemerde**
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin baġlatdı miḥnetden **kemer**

kemer-ber-beste [1] *Far.* Kemer, kuşak bağlamış.

G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı göge irse eger başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ **kemer-ber-beste** çākerdür

kemīn [11] *Far.* Hakir, dun, âciz. (Ş. Sami, 2010: 622) *bk. bende-i kemīne*

(kemīn [4], kemīne [6], kemīneden [1])

G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ **kemīn** ṭutar
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḫıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen **kemīne** muḳbil ol
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm / Ben **kemīne** bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur **kemīn**
G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa bu göñlüm murġını / Şāhbāz-ı çeşm ṭutmışdur **kemīn**
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur **kemīn**
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu kemter **kemīneden**
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü Rabbü'l-ʿālemine / Şefāʿat senden umar bu **kemīne**
G2488-1. Göñül virdüm yine bir meh-cebīne / Ki oldur faḫr-i ʿālem ben **kemīne**
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ var ġulāmuñ / Muḥibbī arada kemter **kemīne**
G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ kimdür ey dost / Añ oñı bende bir kemter **kemīne**

kemrāh [1] *Far.* Yoldan sapmış, yoldan çıkmış.

G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı bildüm fārigˇ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi **kemrāhdan**

kemter [18] *Far.* Değersiz, bayağı, adi, dûn, aciz. (Steingass, 1892: 1048)

bk. kemter-i ʿābid

(kemter [14], kemterdürür [1], kemterem [2], kemterüñ [1])

G359-4. Dü-ālem şāhısuñ çākerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan bu **kemter** bendeñi ʿad
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam **kemter** gedā / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın ol **kemter** degül midür
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ ʿāṣıḳuñ var / İçinde yoḳ Muḥibbī gibi **kemter**
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir **kemter** gedā / İstemem kim yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī seni **kemter** görmedük
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle **kemter** görmedük
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / Cānān dergehinde ol **kemter** gedā gerek
G1784-5. Muḥibbī **kemterem** ednādan ednā / Yüzini ḫāke sürmiş bir kiyāhum
G1789-5. Muḥibbī' i ḳapuñdan itme maḥrūm / O bir **kemterdürür** sen şāhum
G1980-1. Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft-kişverem / Maʿnīde līk ḫāk-i ḳademden **kemterem**
G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḫizmet ider **kemter** ʿabid olsun
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī **kemterüñ** de gerçi kemdür mūrdan
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu **kemter** kemineden
G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā sūz-ı dilüm **kemter** ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ var ġulāmuñ / Muḥibbī arada **kemter** kemīne
G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ kimdür ey dost / Añ oñı bende bir **kemter** kemīne
G2606-7. Gāh olur bir ẕerre-i nāçizden **kemter** ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni

kemter-i ʿābid [1] Âciz kul.

G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan ise yegdür baña / Ḫidmet idüp āsitānuñda olam **kemter-i ʿābid**

kemter-gedā [1] Âciz köle.

G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre el irişmez / Ki sen kemter-gedā ol ʿālī-şāndur

kemterīn [4] *Far.* Alçak, hakir, rezil. (Steingass, 1892: 1048)

G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḥāṣıl / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda **kemterīn** ḳuldur
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī **kemterīn** ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni şāh şanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir **kemterin** ḥaḳīrin
G2279-6. Faḫr ḳılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere / Āsitānuñda murādı budur ola **kemterīn**

kenār [23] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 623)

bk. kenār-ı āsumān, kenār-ı baḥr-i ʿışḳ, kenār-ı dāmen, kenār-ı gülşen, kūy-ı kenār

(kenār [2], kenāra [9], kenāradur [1], kenārı [6], kenārıdur [1], kenārında [4])

1. Kıyı, çevre.

G800-3. Görünen ṣubḥ-dem ṣanmañ ṣafaḳ gökler **kenārında** / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G807-2. **Kenārında** görinenler bu çarḫuñ ser-i ṣafaḳ ṣanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G2774-4. Görinen çarḫuñ **kenārında** anı ṣanmañ ṣafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı

2. Sahil, şâtî.

G160-2. Baḥr-i ġam mevc ursa eyle hemān / Geşt-i mey ile **kenārı** ṭaleb
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre **kenāra** irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil virdi ʿummāndan nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā **kenārıdur** diñüz
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi **kenāra** / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1629-2. **Kenāra** getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce anuñçün ṣalar el mevc-i deryānuñ
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar ṣanmañ **kenārı** görmişem
G2004-2. Tüşdi dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh ile bir **kenāra** ʿazm idelüm
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar ṣanmañ **kenārı** görmişem
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh urur **kenāra** ḳarşu
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini sürer **kenāra** ḳarşu
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür **kenāra** virdi ʿummān cevherin

3. Uç, köşe, ücra yer.

G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm **kenārında** / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden **kenāradur**
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine ṣaḥn-ı çemen / Ḫyş u ʿışret vaḳtidür it bir **kenārı** iḫtiyār
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār āşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse **kenārı** n'eylerüz
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür **kenārı** çeşmümüñ

4. Kucaklama, âgûş.

G513-2. Ger **kenāra** gelmez ise çāre ne ol serv-ḳadd / Ḳani ʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G1932-4. İtdüm ol serv ayaġına göz yaşın revān / Gelmez **kenāra** n'eyleyem ol şāh-ı muḥterem
G2222-5. Çün **kenār** olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2466-1. Her kim dilerse varup ol servi **kenār** ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide

kenār-ı āsumān [4] Gökyüzünün kıyısı.

G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından **kenār-ı āsumān** / Ol şererden yanısardur hey meded cānum meded
G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü āh idem / Şafaḳ ṣanmañ dutuşmışdur **kenār-ı āsumān** yir yir
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı **kenār-ı āsumān** / Bilmeyen anı Muḥibbī yañılup didi şafaḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem **kenār-ı āsumān** / Bilmeyen ṣanur anı kim ẓāhir olmışdur şafaḳ

kenār-ı baḥr-i ʿışḳ [1] Aşk denizinin sahili.

G2546-3. **Kenār-ı baḥr-i ʿışḳuñ** yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala

kenār-ı dāmen [1] Eteğin ucu.

G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı mānend-i şafaḳ pür-ḫūn **kenār-ı dāmenüm**

kenār-ı gülşen [1] Gül bahçesinin kenarı.

G1622-3. Gezdüm **kenār-ı gülşeni** bir dāne görmedüm / Baḳmaz cihāna var mı ferāġı benefşenüñ

kend [1] Kale, hisar, kasaba. (Ş. Sami, 2010: 624)

G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḫāṣılum / Ḫşḳ şāhı baña iḥsān itdi bir vīrāne **kend**

kendekār [1] Kalem ustası.

G2718-6. Muḥibbī sāde işdür şi ʿr-i sāde / Olıcaḳ ol gerekdür **kendekārı**

kendi/kendü [123] *T.* Öz, zat, nefs, hod, hîş. (Ş. Sami, 2010: 623)

bk. kendi düşen ağlamaz, kendü eliyle, kendü ḥālinde, kendü ḥāline ḳomaḳ, kendü kendüne, kendünden giçmek, kendüni bilmek, kendüñi ṭutmaḳ, kendüni yitürmek, kendüñi yüce/yüksek görmek

(kendi [7], kendidür [6], kendü [20], kendüm [6], kendüme [4], kendümi [25], kendümüzi [1], kendüñ [4], kendin [15], kendüñe [8], kendüñi [21], kendünüñ [1], kendüse [1], kendüsi [3], kendüsine [1])

G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı meydāna gir / Çün Muḥibbī **kendüñi** merdāne söylersin baña
G71-4. Kūhken **kendüse** kūh n'ola şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G150-2. Yüce görme kendüñi ʿaceb ü tekebbür eyleme / Kim ki **kendüñi** görür yiri olur āḫır leheb
G179-4. ʿĀşuḳa bundan ulı müşkil mi var ʿālemde kim / **Kendüsi** ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat berbād olur çün ʿāḳıbet / **Kendüñi** ʿālem serīrine Süleymān oldı ṭut
G204-4. Mey-ḫʷāre rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise **kendi** ḫod-perest
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem **kendüme** yoldaş / İtdükde ʿadem mülkine tenden sefer ey dost
G231-5. Ṣayar **kendin** Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol ḥalḳadan birünam ey dost
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde ḳalursan / **Kendüñi** hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G249-1. Kim didi saña sev güzeli **kendüñe** yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key ṣaḳın döndürme yüz / ʿIşḳ meydānına girdüñ **kendüñi** merdāne ṭut
G314-4. Mānī ʿolur kūyına varsam raḳīb / Ṣīvesi çoḳ nāzı bī-ḥadd **kendü** şūḫ
G371-1. Ka ʿbedür kūyı nigāruñ **kendü** cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırdıġı ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḥāli görüp **kendin** müşevveş gösterür
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet mi ʿaceb / Didiler **kendüñi** cemʿ it ol meh-i tābān gelür
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne **kendin** ner ṭutar
G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler **kendü** nihāl üstindedür
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn **kendidür** / Ger nebāt isterseñ ey dil laʿl-i şīrīn **kendidür**
G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn **kendidür**
G615-3. Sīne bāġında eliflerle görinen dāġlar / Serv ile ṣan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn **kendidür**
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn **kendidür**
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn **kendidür**
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa **kendin** nice dürlü metāʿ eyler
G663-5. Ḫaṭṭı bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / **Kendü** kārında Muḥibbī n'eylesün ḫayrān olur
G664-2. Gerçi bir ezādadur ammā ṣalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa **kendin** serv-i ḫoş-bālā ṣatar
G664-3. Cām-ı laʿline irem diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede **kendin** mey-i ṣahbā ṣatar
G741-2. ʿĀdet idinme **kendüñe** cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme şīve daḫi vaḳtihā olur
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfitāb / **Kendi** göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ **kendüñi** efkende gör / Pādişāh iseñ özini bende gör
G811-5. Ġurra olma sebze-zār-ı ʿömrüne / Dāne gibi **kendüñi** ḫırmende gör
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme **kendü** kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteşi ʿışḳa girüp **kendin** semender gösterür
G944-2. Cemʿ ider her yaña ol **kendi** gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān olur
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı **kendin** yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil nāle kemendin yeñemez
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını **kendin** yeñemez
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde ṣarābı ṣūfī / Ḥürmetin añlamayup līk içer **kendü** de nīz
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz **kendümüzi** cümleden ednā bilürüz
G1241-2. Şemʿ-i ḫüsnine nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm **kendümi** pervāne-veş
G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü **kendü** ḫaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim **kendü** ziyānına güler her gāh şemʿ
G1348-1. Olmasa pervānenüñ başında sevdā-yı çerāġ / İtmez idi **kendüsine** yaḳmaġa rūy-ı çerāġ
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile her dem ʿāşıḳı / Ṣanki zāhid **kendi** olmışdur muʿāf
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Ṣanasın kim **kendüsi** olmış berāt ile muʿāf
G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı **kendüñe** ʿādet / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1436-3. Ẕerreler içinde **kendin** ṣaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿ itmiş özin deryāyı baḳ
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür **kendin** peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire ṣalduñ ṣoñradan **kendüñi** pā-māl eyledüñ
G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı zāhidā Mecnūnleyin / Bādeye rehne ḳoyup **kendüñi** ʿuryān eyledüñ
G1500-3. Dostlar mihr ü vefālar ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre ey bī-vefā **kendüñe** bühtān eyledüñ
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / **Kendü** mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḫüsnüñ muṣḥafın / Nice bir **kendüm** gibi anı levend itsem gerek
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ zülfine **kendümi** dār itsem gerek
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā yüz biñ belā / Leylī zülfine neden **kendüñ** perīşān eylemek
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / **Kendüñ** Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ol ḳarāre ḳıl
G1681-1. Bulımazsın Ḫaḳḳı evvel varup **kendüñi** bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1704-7. **Kendüñe** itdi muḫāfe āşiyānın bülbüli / Hecretin bildürdi ḫalḳa eyledi iżhār gül
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben **kendüm** umup dime ekse cev degül
G1758-4. Key ḳatı maʿẓūrsın **kendüñi** gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile **kendümi** Mecnūn idem
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda ben **kendümi** nā-çār iñledüm
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola **kendüme** ḫākipā disem
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını / Bir ḳalender meşrebem **kendümi** abdāl eyledüm
G1794-3. Āhumı ḳıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi / ʿIşḳ taḫtına çıḳup **kendümi** Dārā eyledüm
G1797-3. Bir ṣaçı Leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār / Düşüben vādilere **kendümi** rüsvā eyledüm
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam zülfüñe bend eyle beni / **Kendümi** aşmaġ içün ḳarşu gelen dāre benem
G1857-2. İderdüm bir meges **kendümi** dāim / Lebüñi öper idüm sāḥir olsam
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne **kendümi** Mecnūnleyin rüsvā ḳılam

G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı vişāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp **kendümi** lā-ya ʼḳıl ḳılam
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile sevdālar yine / ʿĀleme Mecnūnleyin **kendümi** rüsvā eylesem
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup **kendümi** hūşyār eylemem
G1916-4. Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri / Āh kim **kendümi** ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm ḥidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı **kendümi** Ferhād eyledüm
G1922-2. Leylī ṣaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda **kendüm** melāmet itsem
G1928-6. Ṣabr u ʿaḳl u hūş bir yirden ferāmūş eyleyüp / ʿışḳ cāmın nūş idüp **kendümi** lā-ya ʼḳıl ḳılam
G1941-3. Ṣun baña ey sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / Mest-i lā-ya ʼḳıl olup **kendümi** rüsvā eyleyem
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda **kendi** bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G2036-5. Zāhidā **kendüñ** görüp her bī-kese ṭaʿn eyleme / Örnek al **kendüñi** görüp ṣüret-i merdüddan
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar cān terkin yār **kendüm** kün içün
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün **kendümi** Ferhād ideyin
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur **kendü** ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer nām u nişānından
G2079-3. Metāʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör **kendü** yanından
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿız şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi **kendü** yaḳar odlar zebānından
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur şan güler **kendü** zebānından
G2141-5. Olup ḥaḳīḳī ʿāşıḳ ḳosun mecāzī ʿışḳı / Olan mecāzī ʿāşıḳ **kendin** nedāmet itsün
G2151-2. Günāhum yoġ iken **kendüm** ḳadar āh / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden
G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki ṣunʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it **kendü** ḥüsnüñe baḳın
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez **kendüm** yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḫānesin itmez ḥaẓer hīç āhdan / **Kendü** beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb baḳduġını āyīneye / **Kendi** ḥüsnine taʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2343-2. Geh lebi ẓikr ile mest ü ḫarābātī olup / Geh ḥaṭın fikr idüben **kendüñi** ḥayrān eyle
G2361-2. Ṣaçuña dil vireliden benefşe / İrem dir **kendin** deste deste
G2371-4. Kūyında yār cemʿ idüp ʿāşıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa **kendü** içün bir yeñi ḳule
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden **kendüñi** uġradasın ḳahre
G2404-7. Muḥibbī ḫālüñe meyl itse ṭañ mı / Ezel **kendüme** meyl itmiş beşerde
G2458-6. Olma maġrūr dilā **kendüñe** bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ gibi buʿOṣmān iline
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm aşılsa ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī **kendin** aṣar iḫtiyār ile
G2468-3. Zāhidā menʿ eyleme gel cām u ṣāhidden bizi / ʿIyṣumuzı telḫ ü **kendüñi** ters-rū eyleme
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi **kendü** başına
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı **kendüñe** Mecnūn penāh / Bunı kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2548-3. Ṣaḳın maġrūr olma görme **kendüñ** / Eger ḫaṣmuñ olursa da ḳarınca
G2613-4. Menʿ idersin ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿaceb ile gördün **kendüñi** dānā gibi
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi **kendin** ʿuryān eyledi
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse **kendüñi**
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Kaʿbe yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem **kendüñi**
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār gördüm **kendümi** / Derde bildüm çāre yoḳ nā-çār gördüm **kendümi**
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm **kendümi**
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle yapar miʿmār gördüm **kendümi**
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesemʿayb eyleme / Ṣu gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm **kendümi**
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm **kendümi**
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun **kendünüñ** dīvānını
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskīn **kendüñi**
G2767-5. Arasan ṣanma Muḥibbī bulma genc-i vişāl / Añılur adı hemān **kendüsi** ne-yāb gibi
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme **kendi** ṣadāsını
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı **kendüñi** gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
Mh7-6. Cām-ı ṣarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı ḫusreve / Ṣorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti **kendü** başından giçen bilür
Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / **Kendü** ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı **kendüme** seng-i mezār itsem gerek
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi **kendüñe** yār eyleme
Mr12-10. Anuñ içün **kendümi** ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa āfītāb / Leşkerin pinhān idüp **kendü** ten-i tenhā giçer

kendi düşen ağlamaz [1] "Kendi zararına kendisi neden olanın yakınmaya hakkı olmaz" anlamında kullanılan bi söz. (TDK, 2011: 1386)

G2694-5. Neye aġlar düşelden ʿışḳa göñlüm / Meṣeldür **aġlamaz** çün **kendi düşdi**

kendü eliyle [5] Kendisi, bizzat.

G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin **kendü eliyle** kimse vīrān eylemez
G1675-1. Zülfini görüp oldı yine mübtelā göñül / Başına aldı **kendü eliyle** belā göñül
G1723-1. Oldı ezel ʿışḳuñ ile mübtelā göñül / **Kendü eliyle** başına aldı belā göñül

G2464-1. Zülfine dil bağladum düşdüm uzun sevdālara / Virmişem **kendü elümle** başumı ġavġālara
G2779-4. Her kim ki vara zülf-i siyeh-kāre bend ola / **Kendü eliyle** başına alur belāsını

kendü ḫālinde [4] Hiç bir şeye karışmadan, sessizce. (TDK, 2011: 1389)

G1433-3. **Kendü ḫālümde** yürürken başuma sulṭān idüm / Eyledi derd ü belāya mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G2403-5. **Kendü ḫālin** fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2559-2. **Kendü ḫālümde** yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi bu dil perīşān olmada / **Kendü ḫāline** Muḥibbī gibi ḫayrān olmada

kendü ḫāline ḳomaḳ [1] İlgilenmemek, karışmamak. (TDK, 2011: 1387)

G431-4. Var ey ṭabīb sen beni **ḳo kendü ḫālüme** / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter

kendü kendüne [3] Kendisine. (TDK, 2011: 1389)

G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa **kendü kendü** ḫāline aġlar şemʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa **kendü kendü** ḫāline aġlar şemʿ
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh **kendüm kendüme** / Bir naẓar cān terkin yār kendüm kün içün

kendünden giçmek [1] Bir şey karşısında coşkuya kapılmak, duygulanmak. (TDK, 2011: 1387)

G1172-1. Cām-ı ʿışḳı nūş ḳılduḳ mest-i lā-yaʿḳıllaruz / **Kendümüzden giçmişüz** tā ḥaşre dek ḳanzillerüz

kendüni bilmek [4] Akıl ve muhakemesi yerinde olmak. (TDK, 2011: 1388)

G558-3. Kim ezel bezminde içdi bu maḥabbet cāmını / **Bilmeyüp kendülerini** cümle serḫoş oldılar
G1627-7. ʿAḳlın yitüre **bilmeye kendin** Muḥibbī āh / Ṣalınca gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey āfitāb / **Bilmez** oldum **kendümi** ʿaḳlum baña pey-rev degül
G2149-2. Nʾola ki dīvāne olsam **bilmesem** ger **kendümi** / Kim periye āşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2235-5. Şöyle ḫayrānam Muḥibbī **bilmezem** hiç **kendümi** / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse **kendin bilmeyüp** zāhid / Ne ġam muʿtād olmışdur ezelden ḫab u mācūna

kendüñi ṭutmaḳ [1] Kendisine hâkim olmak. (TDK, 2011: 1389)

G440-6. Ey Muḥibbī şaḳın aldanma cihānuñ alına / Şöyle **ṭut kendüñi** kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur

kendüni yitürmek [3] Aşırı duygulanma dolayısıyla çevrede olup bitenin farkına varamamak. *bk. kendini kaybetmek* (TDK, 2011: 1388)

G923-5. Ey Muḥibbī yüzine baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdupʿaḳlumı **kendüm yitürdüm** gibi gelür
G1737-2. Bilmezem **kendüm yitürdüm** bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol zülf ü ḫāl
G2672-1. Mescidde eger görse müʾezzin o ḳāmeti / **Kendin yitüre** añmaya hergiz ol ḳāmeti

kendüñi yüce/yüksek görmek [2] Büyüklenmek, kibirlenmek, büyüklük taslamak. (Zülfe, 2011: 125)

G150-2. **Yüce görme kendüñi** ʿaceb ü tekebbür eyleme / Kim ki kendüñi görür yiri olur āḫır leheb
G1212-5. Tekebbür eyleyüp **kendüñi yüksek görme** alçaḳ gör / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz

kendüden [1] *T.* Kendisinden, kendiliğinden. (TS, 2009: 2422)

bk. kendüden giçmek

G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / Ḥayret başuban **kendiden** ol bī-ḫaber olmış

kendüden giçmek [1] Kendini kaybetmek, bayılmak. (TS, 2009: 2423)

G2489-5. **Kendüden giçdi** Muḥibbī āhı gelmez başına / Gördi zībā şūretin āyīne-i idrākda

kendüye [16] *T.* Kendisine. (TS, 2009: 2429)

G527-5. ʿĀşıḳ diyici **kendüye** bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbīʾnüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḫālini **kendüye** ṣor gör ol ne dir
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbīʾye raḳīb / **Kendüye** meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G772-2. Tīmār-ı ġamda cemʿ ḳılup naḳd-i eşki dil / Ġam ḫāşılını **kendüye** bād-ı hevā bilür
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün şi ʿrini itdi bülend / Şimdiki şā ʿirleri **kendüye** aḳrān istemez
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān istemez / Zād-ı ġamdan özge hergiz **kendüye** nān istemez
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde hergiz **kendüye** feryād-res
G1285-2. Siḥr ile cān u gözüñ ey dil-firīb / ʿĀlemi **kendüye** teshīr eylemiş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni **kendüye** rām itmiş

G2058-3. ʿĀlem içre ʿāşıḳa yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün **kendüye** tīmār isteyen
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür / Ol tek cefā vü cevri **kendüye** ʿādet itsün
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḥẓa ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ **kendüye** yoldaş eyleyen
G2270-2. Eyledi **kendüye** muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi teşriḳān baña ġam ḫil ʿatin
G2703-6. Bu Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin **kendüye** evrād itdi
G2739-4. Bī-vefālıḳda müşābih olduġiyçün ʿāleme / **Kendüye** ziynet virür ol bī-vefā dünyā gibi
B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün olam şen / Merd ola kişi **kendüye** idinmeye cevşen

kendüyi [16] *T.* Kendisini. (TS, 2009: 2432)

G221-1. Gül yüzine ḳodıʿanber-kākül-i miskīn dost / Eylemiş **kendüyi** çenber kākül-i miskīn dost
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna **kendüyi** gerçi emīn ṭutar
G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir'ātını İskenderi / Şınsa her bir pāsı **kendüyi** ḫançer gösterür
G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẕerreden de **kendüyi** ol nā-tüvān ṭutar
G477-5. **Kendüyi** görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G606-3. Eflāke ire gün gibi anuñ başı şehā / Her kim ki ide **kendüyi** kūyında ḫāk-sār
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen **kendüyi** ḫod-bīn kendidür
G730-5. Āferīn olsun aña kim pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp **kendüyi** çāker gösterür
G938-7. Kim ki āşıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise **kendüyi** çāker gösterür
G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını çün itdi şarāb / Anda feryāda gelüp **kendüyi** dil-sāz eyler
G1029-6. Süz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī şem'in / Şi'r-ārā anuñ ile **kendüyi** mümtāz eyler
G1707-4. Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / **Kendüyi** ḫusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G1713-1. **Kendüyi** rāh-ı ʾademde eyledi iẓhār gül / Bülbül-i bī-dillere tā göstere dīdār gül
G1735-5. Oldı ḥācet-mend Muḥibbī cān ile ol yüzüñe / Gösterüp dervīşe yüz **kendüyi** ḥācet-mend ḳıl
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-iʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu yolda **kendüyi** āvāre ḳıl
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür **kendüyi** evvel ziynet ile zen gibi

kendüzi [45] *T.* Kendisi, zatı, şahsı, nefsi. (TS, 2009: 2412) *bk. kendüzini bilmez*

(kendüzi [1], kendüzim [2], kendüzin [18], kendüzine [5], kendüzini [17], kendüzinüñ [1], kendüzümi [1])

G37-5. Vādi-i ʿışḳa düşüp dīvāne itdüm **kendüzim** / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler il baña
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı **kendüzine** ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye derdin ṭabīb
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur **kendüzin** ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme **kendüzine** gel ʿaẕāb
G243-5. Bu Muḥibbī ārzū-yı Kaʾbe-i kūyın ḳılur / İdiserdür cān u dilden **kendüzin** ḳurbān dost
G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler derd-i cān ile baḥş / İstemez **kendüzine** tā ḳıla dermān ile baḥş
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḫaber ṣorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam **kendüzim** bilmem nice virem ḫaber
G374-1. Ṣaḳın aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan **kendüzini** eyle mūr
G379-2. Beñzer ki yār āyīneye eylemiş naẓar / Ḫüsnin göreli **kendüzini** ḫʷiş-bīn ṭutar
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliṣ olan **kendüzini** pāke çıḳar
G464-4. Şemʿ-i ḥüsne n'ola yaḳsam cān u dil / Görse şemʿ pervāne **kendüzin** yaḳar
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / Şemʿe pervāne yaḳup **kendüzini** nār eyler
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā **kendüzin** / Aldanan ḥüsnine anuñ ey Muḥibbī er midür
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış **kendüzin** gūyā ṣatar
G734-4. Şöyle mest itdi dili cürʿa-i cām-ı laʾlüñ / **Kendüzin** fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda yatur
G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / ʾIşḳ Manṣūrın aşup **kendüzini** dār çeker
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün **kendüzin** ner gösterür
G893-1. Her kim ki ṭutar **kendüzini** ḫāke berāber / Ḳadrini ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü **kendüzin** zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḫālini bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda **kendüzin** abdāl ider
G1049-1. Her kim ki ṭutar **kendüzini** ḫāke berāber / Ḳadri ne ṭañ irse anuñ eflāke berāber
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña **kendüzini** gün / Gün başına anuñ içün işi zevāledür
G1278-8. Bu Muḥibbī zülfi zencīrüñ görüp / **Kendüzin** dīvāne şeydā eylemiş
G1313-3. Yaşum ki dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür **kendüzine** ḳarż
G1365-3. Küfrini işbāt idersem ṭañ degül / **Kendüzin** teşbīh ider zünnāre zülf
G1432-3. Añlamaz ʿālemi vü **kendüzini** / Dili mest itdi şöyle bāde-i ʿışḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül ṣaḥrāya baḳ / **Kendüzin** gülşende zeyn itmiş gül-i ḥamrāya baḳ
G1650-4. Pārelerse bu göñül **kendüzini** olmazʾaceb / Her nefes görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G1676-3. Kaʾbe-i kūyına varıcaḳ dostum ʿāşıḳlaruñ / **Kendüzin** ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḥācet degül
G1967-2. Ḫʷābda nūş ḳılup laʾl-i lebi cürʾasını / Uyanup **kendüzümi** mest ü melāmet gördüm
G2327-7. Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe ġurūr / Yüzüñi yire sürüp **kendüzini** mūr eyle
G2362-4. Özin beñzetdügiçün bu yüzüme / Ḳılur **kendüzini** gör zer şikeste
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur serv ayaġında / Aşmış gibi **kendüzini** bes dāre benefşe
G2543-5. Pākdur ʿışḳ ṣaḳın **kendüzini** pāk ide gör / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi bir tāra perçemüñ / Teşbīh ḳıldı **kendüzini** māre perçemüñ
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine **kendüzini** sünbül / Uġradı ṣabā ṣaçını anuñ yola yazdı
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe **kendüzin** zār isteyen

G2104-2. Ka ʿbe kūyuñuñ hevāsiyle bugün ʿāşıḳlaruñ / Her biri ḥāżır ḳılupdur **kendüzin** ḳurbān içün
G2149-2. N'ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ olur bilmez evvel **kendüzin**
G2364-4. Hemān **kendüzinüñ** kimligin ider iżhār / Şular kim naẓar eyler bizüm kelāmımuza
G2492-3. ʿIşḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ murād / Nice Yūsuflar ideler **kendüzin** efruḫte
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / **Kendüzin** farḳ eylemez degül ki şol u şağına
G2795-4. Her dem raḳībi **kendüzine** yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden **kendüzini** bir ḳadem
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur **kendüzi** itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür şanmañ ki anı ayıla

kendüzini bilmez [1] *bk. özin bilmez*

G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir **kendüzini bilmez** / Yıllardurur yatur mest tā ḥaşre dek ayılmaz

kendüzinden [1] *T.* Kendiliğinden. (TS, 2009: 2418)

G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbī'yi müdām / **Kendüzinden** bir söze yoḳ iḫtirāʿ

kepenek [1] *T.* Çobanların omuzlarına aldıkları dikişsiz, kolsuz, keçeden üstlük, aba. (TDK, 2011: 1392)

G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿĀşıḳām ḥaste-dilem baña yiter bir **kepenek**

ker [2] *Far.* Sağır. (Steingass, 1892: 1019)

(ker [1], kerdür [1])

G916-5. Fiġān u nālemi gūş eylemez āh / Cihāna anuñ içün didiler **ker**
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḥafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı **kerdür** bugün

kerāmāt [2] *Ar.* Kerametler.

G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne yitmez rinde bu keşf **kerāmāt**
G241-3. Baña keşf oldı sırrı kāyinātuñ / Ezelden bādede var bu **kerāmāt**

kerāmet [10] *Ar.* Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü, şaşkınlık uyandırıcı davranış veya durum. (TDK, 2011: 1392)

bk. kerāmet göstermek, keşf-i kerāmet itmek, keşf ü kerāmet

G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyunda ey ʿīsi-nefes / Aç **kerāmet** aġzuñı bulsun şifālar an-ḳarib
G191-4. Şundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem var ẓāhir ḳılur **kerāmet**
G225-4. Ufatmaḳ sāġarı zāhid hüner mi / Bütün ḳılmaḳdurur anı **kerāmet**
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez mi ʿaceb bunca **kerāmet**
G235-4. Her ḥaste-dili zinde ḳılur bir ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḥarābāta **kerāmet**
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ bulınur böyle **kerāmet**
G1394-4. Seccāde şaldı zülfi ab-ı īẓārı üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu **kerāmet** ancaḳ
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle **kerāmet** hem
G2085-2. Bir **kerāmet** mi degül Mecnūna ḳuşlar cem ʿidüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı kendine Mecnūn penāh / Bunı kim bilmez **kerāmet** ʿāşıḳ-ı bī-bākda

kerāmet göstermek [2] Olağanüstü olaylar ortaya koymak. *bk. kermatte bulunmak* (TDK, 2011: 1392)

G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz- nāk / Āteş ile ābı cem ʿitmiş **kerāmet gösterür**
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī şi ʿrini hem sūz-nāk / Āteş ile ābı cem ʿeyler **kerāmet gösterür**

kerem [23] *Ar.* Asalet ve asaletin şerait ve muktezeyâtından olan âlicenaplık, cömertlik; Lütuf, merhamet, ihsan, inayet. (Ş. Sami, 2010: 625)

bk. ʿafv ü kerem, cūd u kerem, iḥsān u kerem, kān-ı kerem, kemāl-i kerem, kerem eyle/it, kerem eylemek, kerem ḳıl, kerem ḳılmaḳ, luṭf u kerem, luṭf u kerem ḳılmaḳ, seḫā vü kerem, şāh-ı kerem

(kerem [8], keremden [9], keremdür [1], keremi [1], kereminde [1], keremler [1], keremüñ [2])

G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde **kerem** peydā
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün **kerem** kānı efendüñdür o Ġāffirü'z-zünūb
G191-4. Şundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim **kerem** var ẓāhir ḳılur kerāmet
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Kerīmüñ işi çün dāim **keremdür**
G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne **keremden** anı her an getürür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / Pīr-i meyḫāne **keremden** anı her an getürür

G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle **keremden** mey-fürūş
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẕardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ **keremden** yeg
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı **keremüñ**
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur **keremüñ**
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ **kerem** senüñ
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum senden gelür her dem **kerem**
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it ṣuçını senden umar luṭf ile **kerem**
G2177-4. Bend içre gören gönlümi zülfi **kereminde** / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2239-5. Ḳalmaya ẕerrece ġam başı ire eflāke / Ger **keremden** bu Muḥibbī ḳulunı yād idesin
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ **kerem** kerīme
G2505-7. Muḥibbī'ye **keremden** ḳıl teraḥḥum / **Kerem** çün kimse ögretmez kerīme
G2539-4. **Keremden** ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2556-4. **Keremden** ṭut elüm ḳaldum ayaḳda / Nice ṣabr ideyim derd ü elime
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile **kerem** ol ṭutalum ḳan eyledi
M1-6. **Keremden** luṭfuñı ḳıl baña hem-rāh / Yoluma gelmeye şeyṭān-ı gümrāh
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī gel ol **keremi** mihr gibi ṣubḥ-dem it

kerem eyle/it [4] Lutf eyle, Allāh'i severseñ, Ihsān eyle, Başüñ içün, ʿÁzīz başüñ içün, Hācet olunur, İltimās olunur. (Tulum, 2011: 1035) *bk. kerem ḳıl*

G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḥi gel **kerem it** dökme mā yiter
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de **kerem eyle** ḳaladur
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan **kerem it** / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını her bir dünuñ
G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın būseñ içün / **Kerem it** luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle

kerem eylemek [1] Lutf etmek, ʿınāyet etmek, inʿām etmek... (Tulum, 2011: 1035) *bk. kerem ḳılmaḳ*

G782-6. Öldürürseñ **keremler eylersin** / Dirgürürseñ de luṭf u iḥsāndur

kerem ḳıl [10] *bk. kerem eyle/it*

G197-4. Bu ġamdan gel beni ḳurtar **kerem ḳıl** / Görenler diyeler buldı hidāyet
G276-5. İşyān yilini üstine esdürme **kerem ḳıl** / Yoḫsa idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc
G479-3. İki gözüm yaşı **kerem ḳıl** dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / **Ḳıl kerem** vir baña bir sāġar ʿivaż
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ çoḳdur / **Kerem ḳıl** zaḫmete girme anuñ gel giç şümārından
G2140-4. Ḫākipāyını **kerem ḳıl** getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görem / **Kerem ḳıl** luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat **kerem ḳıl** hümā ṣal ben ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2505-6. Beni öldürmegeʿahd itmiş idüñ / **Kerem ḳıl** dostumʿahdini şıma
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / **Kerem ḳıl** vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳane

kerem ḳılmaḳ [1] *bk. kerem eylemek*

G2557-3. Cānā yiter ḳo nāzı ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsaʿītāb ü ḫışmı şoñında **kerem ḳıla**

kerīm [15] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 625)

(kerīm [8], kerīmden [1], kerīmdür [1], kerīme [3], kerīmüñ [2])

1. Kerem ve sahavet sahibi, cömert, inayet ve ihsan sahibi.

G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden **kerīmden** lafẕ-ı redd
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / **Kerīmüñ** işi çün dāim keremdür
G1129-2. Beni redd eyleme varsam ḳapuña / **Kerīm** olan kişi bend-i der itmez
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür baña eylersin cefā / Çün **kerīm** olan bilürsin ẕulm mihmān eylemez
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ **kerīmüñ** baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2160-2. **Kerīm** bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen tīz bitirür sebzei bārān
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem **kerīme**
G2505-7. Muḥibbī'ye keremden ḳıl teraḥḥum / Kerem çün kimse ögretmez **kerīme**

2. Büyük, âlî, izz ü şeref sahibi, muhterem, aziz, muazzez.

G1-3. Ḥamdülillah kim Muḥammed ümmeti / Eyledüñ bu bendeleri yā **kerīm**
G853-2. Beni pā-māl itme işigüñde / **Kerīm** olan başar mı ḳaṣd ile mür
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semiʿ ü hem başir ü hem ʿalim ü hem **kerīm**
G1969-4. Ne ḳadar görse ṣuçı ʿafv eyler / Ḥadd-i ẕātında olsa kimse **kerīm**
G2355-3. Ol bir **kerīmdür** umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet şuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh
G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur **kerīme** cürm-i ʿuṣāt anda öẕr-ḫᵛāh
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı ki **kerīm** ola vücūd eylemeye

kerīmü'ş-şān [1] Cömertlik sahibi.

G2504-5. Bu Muḥibbī tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün **kerīmü'ş-şānsın** baḳma çoġuma azuma

kes [18] *Far.* Kişi, kimse, biri, herhangi biri, birisi. (Steingass, 1892: 1028)

bk. degme kes, ġayri kes, hīç kes

(kes [7], kesdür [1], kese [3], kesi [3], kesüm [2], kesüñ [2])

G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ ṣanma **kesi** var
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm gibi **kesi** var
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol **kes** kim eylemeye andan ḥazz
G1379-3. Virmedi bir **kes** meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde münkeşif
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / İtmeyesin **kesi** bu derdüme tīmār iñledüm
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz cihānda **kes** ni'delüm
G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum cān ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervāyı **kes** nedārum
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir **kes** ben andan görmişem
G1986-1. Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya **kesüm** / Saña irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya **kesüm**
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eşer / Ḳalmasun bir **kes** senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2185-1. Virür ʿālemde bir **kes** yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2463-6. Gizlüdür ḥāli **kesüñ** kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir **kese** / Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese
G2663-5. ʿAhdum bu idi baġlamayam bir **kese** gönül / İllā Muḥibbī ḳomadı gönül baña beni
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm her bir **kesüñ** / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ ol ne **kesdür**
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem bir **kese** itmeyem aḥvālümi

kesād [2] *Ar.* Yoksuzluk, fıkdan, nedret, kıtlık, kaht. (Ş. Sami, 2010: 628)

(kesād [1], kesāde [1])

G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı **kesād** / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G2179-1. Lebleri itdi ḫacel-i bedaḫşān cevherin / Dür dişi virdi **kesāde** baḥr-i ʿummān cevherin

kesāfet [1] *Ar.* Koyuluk. (Ş. Sami, 2010: 628)

G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd ile māh / Mihre irişür **kesāfet** māh olur münḫasif

kesb [5] *Ar.* Çalışıp kazanmak. (M. Nâcî, 2009: 329) *bk. kesb eylemek/itmek*

(kesb [2], kesbi [2], kesbüñüz [1])

G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler **kesbi** degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat
G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne güne **kesbüñüz** vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G871-2. Ey müderris bil Ḫaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / **Kesb** ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür
G1465-1. Artarsa n'ola nūr-ı cemāli Muḥammedüñ / **Kesbi** degül cemʿ-i ḥişāli Muḥammedüñ
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar **kesb** olur senden mübārek bāde beñzersin

kesb eylemek/itmek [7] Ele getürmek, ḳazanmaḳ...(Tulum, 2011: 1037)

G301-1. Dil ṣafā **kesb idemez** itmeyicek cām ile rāh / Sāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü gel ṣām u ṣabāḥ
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar **kesb ider** / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben maḥmūrdan / Çünki **kesb eyler** ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar **kesb ider** göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur ṣan güler kendü zebānından
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem seni / Ṣāfdur bende ṣafā **kesb iderem** āyīneden
G2560-1. Dün hevā **kesb itmek** içün seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
G2696-3. Ger göñül Kaʿbesine tā ki ṣafā **kesb idesin** / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuşşāḳı

kesdürmek [3] *T.* Kesmesini sağlamak.

(kesdürmez [1], kesdürüp [2])

G745-1. Ruḫları zülfine her dem ṭurmış īmān ʿarż ider / **Kesdürüp** zünnārını ṭarz-ı müselmān ʿarż ider
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / **Kesdürmez** idi meclis içinde zebānı şemʿ
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfeʿārızı īmānını / **Kesdürüp** zünnārını anı müselmān eylesün

kese [1] *T.* Kesin, kati. (TS, 2009: 2443)

G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz **kese** ḳardaşında

kesebilmek [1] *T.* Kesmeyi becermek. (TDK, 2011: 1395)

G2300-5. Cefā cevr itmege muʿtād olupsın / **Kesebilmez** ola ādemde çün ḫū

kesilmek [4] *T.* (Ş. Sami, 2010: 629) *bk. başlar kesilmek*

(kesilen [1], kesilmez [1], kesilüp [1], kesilür [1])

1. Katı olunmak.

G1144-1. **Kesilür** şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G2144-1. Yapdı ṣanmañ ḳaṣrını kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur **kesilen** başdan

2. Munkatı' olmak, durmak, dinmek, devam etmemek.

G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı var imiş / İkiʿaynından **kesilmez** ḳanlu yaşı var imiş
G1332-2. **Kesilmez** dūd-ı āhuñ hīç başundan / Benüm tek yaḳılup pür-nār olan şemʿ

keşīr [1] *Ar.* Çok bulunan, bol. (Ş. Sami, 2010: 629) *bk. ḳalīl ü keşir*

G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā **keşīr** / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ

kesme [1] *T.* Temrenli büyük ok. (TS, 2009: 2451)

G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri şan bir **kesmedür**

kesmek [56] *T.* (Ş. Sami, 2010: 630)

bk. baş kesmek, başını kesmek, naʾl kesmek, ʿömri kesmek, sesi kesmek, sözi kesmek, sözini kesmek, ümīd/ümmīd/ümīdüñ kesmek

(kes [5], kesdi [10], kesdiler [2], kesdükde [1], kesdüñ [2], kese [1], kesen [1], keser [4], keserse [1], keseyim [1], kesme [5], kesmede [2], kesmeden [1], kesmedi [1], kesmege [4], kesmekle [1], kesmesün [1], kesmeyiser [1], kesmez [4], kesmişem [1], kesse [3], kesseler [1], kesüben [1], kesüp [2])

1. Bir âlet-i kâtı'a ile ayırmak, katetmek.

G449-3. Zülfini **kesse** nigārum göricek anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi **kes** ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur
G712-1. Her ḳaçan **kesse** ser-i zülfini işüm āh olur / Kimʿacebler āhumı ʿömrüm durur kütāh olur
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun **keser** şekl-i hilāl eyler
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şemʿüñ dilini n'ola eger kim **kese** miḳrāż
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / **Kesdiler** gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / **Kesdiler** gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi **kesdi** zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine kāfir ṣaçuñ / **Kesüben** zünnārını anı müselmān eyledüñ
G1550-5. Ey ṣanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / **Kesseler** elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ **kesdüñ** yine zünnārını / Dostum ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā **kesmez** ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün her dem **keser** zülf-i dütāsın bilmedüm
G2028-2. Egerçi zülfüñi **kesdüñ** kesildi ʿömriʿuşşāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince **kesmez** zülfüñüñ endīşelerin
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların **kesse** muḥāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ çenār ile
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Müʾmin-i ʿışḳam daḫi **kesmez** misin zünnārumı
G2759-2. Didüm gel zülfüñi **kesme** benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini cümle zen **kesdi**
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken **kesdi**

2. Durdurmak, dindirmek, geçirmek.

G211-2. Ebr-i āhuñla dilā **kesme** gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut
G738-2. Yine ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel **kesme** ezel ḫūyuñdur
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı ḳo feryādı **kes**
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eşer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı **kes**
G1970-2. **Kesmesün** nālesini bir laḥẓa / Yüz urup āh u zāre yalvarayım
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek dilerʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **kesme** ol miskīnler ḥaḳın
G2586-6. Lebüñden büse aldı cān virdi / Muḥibbī ṣanma **kes** dir engübīnde
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yıʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā **kesme** ṣaḳın peyverdüñi

3. Yonmak.

G71-4. Kūhken kendüser kūh n'ola şīrīn adına / **Kesmişem** kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı şīrīn / Ṭaġlar **kesüp** eyledi reh gerçi ki Ferhād
G1147-6. Muḥibbī **kesmege** bu sīne kūhın / Elüñde ġamdan özge tīşe olmaz
G1434-1. Saña şīrīn didi ben ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam **kesmede** bir nevʿide üstād ancaḳ
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam **kesmede** bir nevʿde üstād ancaḳ

G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḫi **kes** ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma **kesdükde** ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı **kesdi** Ferhād añılur / Ben daḫi kūh-ı ġamı **kesmekle** bir ad eylesem
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm ḫidmete bil baġladum / **Kesmege** kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap **keseyim** kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / **Keser** anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında āh / Bī-sütūnı **kesmeden** Ferhād şīrīn nāmına
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı **keser** Ferhāduñ elde tīşesi
G2439-3. Laʿl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / **Kesmege** Ferhād-veş kūh-sār sevdüm tāzece
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları **kesüp** dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı **kesdi** līkin dostlar / **Kesmege** kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp miʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden **kesdi**

4. Kaldırmak, refʾ etmek, yok eylemek.

G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an yārüñi / **Kesmedi** ẕikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / **Kesmeyiser** rūz-ı maḥşerde daḫi peyvendini
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ıraḳ / Kişi cāndan ayrılur **kesmez** velākin ḫūyını
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden **kesdi** / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden **kesdi**
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ **kesen** kesdi

5. Biçmek.

G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen **kesdi**

6. Kararlaştırmak, karar vermek, hükmetmek, katiyen beyan etmek, tayin eylemek.

G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger **keserse** ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç

7. Aralık vermek, fasıla vermek.

G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan **kesdi**

keş̲ret [3] *Ar.*

(keş̲ret [1], keş̲reti [1], keş̲retin [1])

1. Kalabalık, vahdet mukabili. (Ş. Sami, 2010: 630) Varlıkların varoluşlarını kendilerinden bilmek, onları müstakil varlıklarla var kabu etmektir. Vahdet ise, bütün varlıkların varlıklığını Tanrı varlığında görmektir. (Pala, 1999: 237)

G865-2. Ḫāṭıruñdan yükdür ṭarḥ eyle dünyā **keş̲retin** / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā vaḥdetdedür
G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī **keş̲reti** terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ

2. Çokluk, bolluk. (Ş. Sami, 2010: 630)

G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden ṣaḳın / **Keş̲ret** itse didiler eyler ziyān eşcāra ṣu

keş [4] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 631)

(keş [2], keşüm [2])

1. Çeken, çekici, tahammül eden, duçar.

G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / Ey dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ bugün **keşüm**
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki **keş** ṣanur / Baḥr-i eşkümde görenler işbu iki ḳaşumı

2. Kaldıran.

G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ **keşüm**

3. Cezp ve celbeden, cazip, câlib.

G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atıser **keş** / Baġlandı tirü terkeş ʿazm-i Ῑraḳa düşdi

keşf [1] *Ar.* Meydana çıkarma, açma. (Ş. Sami, 2010: 631)

bk. keşf eylemek/itmek, keşf ḳılmaḳ, keşf olmaḳ, keşf-i berḳi ʿeylemek, keşf-i kerāmet itmek, keşf-i rāz itmek/ḳılmaḳ

G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne yitmez rinde bu **keşf** kerāmāt

keşf eylemek/itmek [24] Açmaḳ, belürtmek, zāhir etmek, āşikāre etmek, beyān etmek, ʿáyān etmek, fāş etmek, peydā etmek... (Tulum, 2011: 1042) *bk. keşf ḳılmaḳ*

G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ **keşf it** ki var ḳapuñda şāilhā
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri **keşf eyleyüp** / Yazdı ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla tefsīr aña
G146-5. Ka ʾbe-i ʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibbī perde **keşf it** ruḫ-ı raḫşānın öp
G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳiin **keşf eyleyüp** ruḫsāruñ aç
G283-1. Zülfüñi **keşf it** nigārā gel ḥabībim yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G503-4. Niḳābını ḳaçan **keşf ide** dildār / Gören şanur ki şems-i ḫāveridür
G745-4. Bu gedāya nʾola **keşf itsen** şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḥālini sulṭān ʿarż ider
G954-1. Zülfi ile yüzini ördükce göñlüm teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi **keşf itse** ʿaḳlum deng ider
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı **keşf eylemez** kimse / Bu müşkil ḥallin istersen dilā gel anı benden şor
G979-1. Zülfini **keşf eyledüñ** çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre ḥūrlar
G1416-3. Berḳi ʿüñ **keşf eyledüñ** yüzüñden ey şāh-ı resūl / Heybetüñden onsekiz biñ ʿālem itdiler ʿaraḳ
G1482-4. Ḥüsnine maġrūr olmışdı ezelden māhtāb / Berḳi ʿüñ **keşf eyleyüben** anı ḳāʾil eyledüñ
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳi ʿin **keşf eyleyüp** göstermedi dīdār gül
G1673-3. Nigārā berḳi ʿüñ **keşf it** cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḥayrān ḳıl
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ **keşf eyle** gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña **keşf eyledi** rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2104-3. Berḳ ʿin **keşf eylemişdür** her şükūfe bāġda / Tā zekāt-ı ḥüsnini eyleye iḥsān içün
G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / **Keşf eyle** saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2305-2. Berki ʿüñ **keşf eyle** göster bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2373-1. Ger niḳābın **keşf idüp** ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olur ʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
G2491-2. Zinhār ṣaḳla rāzuñ **keşf eyleme** cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr aṣdılar dāre
G2597-3. Kim **keşf ide** ince bilüñ nüktesin lebüñ / Var cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2615-1. Niḳābın **keşf idüp** ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb ile zārı
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā bu sırrı degmede **keşf idemez** ziyān

keşf ḳılmaḳ [2] *bk. keşf eylemek/itmek*

G118-1. Gül yüzinden **keşf ḳıl** şol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna çün şifadur ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G805-1. **Keşf ḳıl** yüzden niḳābın ḳılsun ʿuşşāḳuñ naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar

keşf olmaḳ [7] Ortaya çıkarmak.

G241-3. Baña **keşf oldı** sırrı kāyinātuñ / Ezelden bādede var bu kerāmāt
G304-4. Bir ḥarf **keşf olmaya** ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña bin şürūḥ
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ **keşf ola** esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G1312-5. **Keşf oldı** Muḥibbīʾye cihān bir ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp erba ʿine zāhid-i murtāż
G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye **keşf olmadı** esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḥall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde şor / Müşkil-i ʿışḳ **keşf olınmaz** ʿilm ile keşşāf ile
G2674-1. Ey ḫʷāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline **keşf ola** meger ḳosın ol bābı

keşf-i berḳi ʿ eylemek [2] Peçesini açmak, ortaya çıkmak; yüzünü göstermek.

G186-4. **Keşf-i berḳi ʿ eyleyüp** çıḳsa bulutdan gün gibi / Çāk olur ʿışḳ ehlinüñ ḳalmaz girībānı dürüst
G1251-2. **Keşf-i berḳi ʿ eyle** yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş

keşf-i kerāmet itmek [1] Keramet ortaya çıkmak.

G185-3. Bir bāde ile def ʿ ider başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān **itse** ne ṭañ **keşf-i kerāmet**

keşf-i rāz itmek/ḳılmaḳ [5] Sırrı aşikâr etmek, sır ortaya çıkmak.

G467-1. Ol ġonce sözde la ʿli çün siḫr-sāz ider / Esrār-ı ġayb ı ẓāhir idüp **keşf-i rāz ider**
G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm **itdi** āḫır **keşf-i rāz**
G1140-4. Ṣaḳla ʿışḳuñ sırrını sīneñde cānundan ʿazīz / Terk-i ser itmek gerekdür **iderseñ keşf-i rāz**
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen de **keşf-i rāz ḳıl**
Mr21-1. Gül gibi her laḥza ḫāre **keşf-i rāz itmek** neden / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden

keşf ü kerāmet [1] Yeni buluş ve olağanüstü hâl.

G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / Ol Mesīḥā gün-be-gün **keşf ü kerāmet** arturur

keşşāf [1] *Ar.* Esrarı ve ma'ânî-i muzmarrayı hal ve tefsir eden. (Ş. Sami, 2010: 632)

G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde şor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile **keşşāf** ile

ketm [1] *Ar.* Gizleme, saklama, sır tutma, söylemeyiş ve göstermeyiş. (Ş. Sami, 2010: 633) *bk. ketm eylemek/itmek, mevc-i ketm*

G1249-5. ʿIşḳ **ketm** ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör ṣaru imiş

ketm eylemek/itmek [6] Gizlemek, gizletmek, saḳłamaḳ, örtmek...(Tulum, 2011: 1044)

G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ sīnede **ketm eyledüm** / Girye ile bu cihān ḥalḳına itdi fāş göz
G1132-4. Sırruñı **ketm eyle** didüm gönlüme āh eyleyüp / Didi çün yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh ile zār eylemem / ʿIşḳı **ketm eyleyüp** nā-ehle iẓhār eylemem
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı **ketm eyle** iẓhār eyleme / Şöyle ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2075-7. ʿIşḳı Muḥibbī her nice kim **ketm itmek** istese / Ẓāhir görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñi ʿarż eyle gel **ketm itme** dervīşden ṣaḳın

ketmān eylemek [1] Saklamak.

G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin sīnemde **ketmān eylemek** / Hīç olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek

kevākib [1] *Ar.* Yıldızlar.

G367-1. Ruḫlaruñ ḥayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz **kevākib** çeşmini eyler naẓar

kevkeb [11] *Ar.* Ecrâm-ı semâ'iyyenin beheri, yıldız, necm, sitâre. (Ş. Sami, 2010: 633) *bk. mānend-i kevkeb*

(kevkeb [4], kevkebe [2], kevkebi [4], kevkebüñ [1])

G41-2. Her ṭarafdan nice serler **kevkebi** ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān aña
G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur **kevkeb**
G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez döker yaş / Felekde çıḳmaġ içün **kevkeb** ister
G708-4. Yüz uruban **kevkebüñ** naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G789-3. **Kevkebi** kūyuñda didüm bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna ṣor
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice **kevkeb** / Beñzer ki anuñ āhum odından ḥaẓeri var
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice ṣol deñlü dökdüm göz yaşın / **Kevkebi** ṣımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç sa ʿādet **kevkebi** / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay ü yıl
G1871-5. Ey Muḥibbī gözlerum yaşı müşābih **kevkebe** / Olsa ṭañ mı oldı çün çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G2267-3. Beñzedürler **kevkebe** bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir aña māh-ı āsumān

kevn ü mekān [3] Âlem-i vücûd, mevcudat, kâinat. (Ş. Sami, 2010: 633)

G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāṣıḳ idicek derd ile āh / Ṣanmañ āh-ı seḥere **kevn ü mekān** ḥāyil olur
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān baña yiter / Kime rūşen degül **kevn ü mekān** baña yiter
G975-3. Aradum **kevn ü mekānı** bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol ṣanma ki ġayri yirdedür

kevs̱er [9] *Ar.* Cennette bir çeşme ki Hazreti Ali (rzh.) sakiliğini edecektir. (Ş. Sami, 2010: 633)

bk. āb-ı kevs̱er, ʿayn-ı kevs̱er, bāġ-ı cinān u kevs̱er, bihişt ü ḥūr u kevs̱er, cennet ü kevs̱er, cinān u ḥūr u kevs̱er, ḫavż-ı kevs̱er, ḥūr u kevs̱er, kevs̱er ü ḥūr u bihişt, kevs̱er ü ḥūrā, kevs̱er ü ḥūrī, minnet-i kevs̱er, sel-sebīl ü āb u kevs̱er, şarāb-ı Kevs̱er, şarāb u āb u kevs̱er, ṭālib-i kevs̱er

(kevs̱er [5], kevs̱ere [2], kevs̱eri [2])

G81-3. Gülgūn şarābı çünki dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse **kevs̱eri** anda bulam ṣafā
G214-9. İstemez **kevs̱er** şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿāṣıḳ-ı dīdār mest
G304-5. Maḥşer güninde **kevs̱eri** içem diyü Muḥibb / Sāḳī elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek **kevs̱er** iç ḥūrāya baḳ
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı **kevs̱ere** ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1867-3. İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿāṣıḳlaruñ / Gözine cennet cehennem görine **kevs̱er** ḥamīm
G1937-3. Zāhide **kevs̱er** ü baña leb-i yār / Var herkesde bir heves ni'delüm
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma **kevs̱ere** / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāṣıḳ-ı dīdār sen
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın anda umaram **kevs̱er** şarābın içesin

kevs̱er ü ḥūr u bihişt [1] Kevser, huri ve cennet.

G5-7. Zāhide erzānı ḳılduñ **kevs̱er ü ḥūr u bihişt** / Bu Muḥibbī bendeñi müştāḳ-ı dīdār eyledüñ

kevs̱er ü ḥūrā [1] Kevser ve huriler. *bk. kevs̱er ü ḥūrī*

G151-4. **Kevşer ü ḥūrā** murād zāhidüñ / Fikr ü ʿāşıḳ şāhid ü mā-i ʿineb

kevşer ü ḥūrī [1] *bk. kevşer ü ḥūrā*

G1583-2. Vā ʿıẕā cennet şarābı **kevşer ü ḥūrī** saña / Şimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek

key [58] *Far.* (TS, 2009: 2458-2464)

1. Çok, pek, gayet, pek çok.

G340-4. Olmışam hicrān şebinde **key** ża ʾīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm meded
G502-2. **Key** ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G534-3. Baña **key** müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G773-2. Nāzikāne el şalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı **key** mevzūn giyer
G843(b)-3. ʿĀşıḳa eşk-i çeşm u ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda **key** ulu niʿmetdür
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / **Key** ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1124-3. Baña beñzer **key** perīşān-ḥāl gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1297-5. **Key** perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāş
G1361-3. ʿIşḳ murġı **key** ʿaẕīmüʾş-şāndur / Bir mekesce görinür ʿanḳā-yı Ḳāf
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / **Key** ulu devletdürür aña ola bu dil hedef
G1593-2. **Key** ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-i ʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı **key** perīşān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi yiter perīşān eyle gel
G1758-4. **Key** ḳatı maʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu şunulmışdur hemān sen lāfa gel
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ / **Key** ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī **key** ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol bīmāre su
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī **key** ża ʾīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2464-4. ʿIşḳ yāyı **key** ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi **key** ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola cān ile seri
G2723-5. Ḥasret-i laʿl-i lebinden ḫasteyem **key** nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum **key** muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm idi
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp buldı göñül dīvāne **key** / Ḥāṣıl itdi şemʿ-i ḫüsne cān yaḳup pervāne **key**
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs hīç añlar mı murġ-ı ḫāne **key**
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi ezelden kāşki / Āşinālıḳdan saña çün yeg gelür bīgāne **key**
G2797-4. ʿAḳl u şabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḫāṣılum dīvāne **key**
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuşşāḳ-ārā sen de ʿaceb dīvāne **key**
Mr25-14. Ey Muḥibbī **key** ḳatı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger var ise de **key** ḳatı şīve-kār ola
B78. **Key** perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāş
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuñda ṭura şaf şaf / **Key** ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meṣāff

2. İyi, iyice, hakkıyla.

G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini **key** rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ **key** şaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i şeb-gīr aña
G159-4. Rāh birdür iki şanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden **key** şaḳın boynuña aşılur şalup
G224-5. Ey Muḥibbī **key** şaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḥi girmez eleʾömr-i güẕeşt
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī **key** şaḳın döndürme yüz / ʿIşḳ meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī **key** şaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G652-5. Ey Muḥibbī **key** naẓar ḳıl işbu ʿayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil bağlama / Sen gözüñ açup yumınca **key** şaḳın dünyā giçer
G806-5. Ey Muḥibbī **key** şaḳın dil virme dehre şanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G815-4. Dil virme **key** şaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm **key** şaḳınuñ ḳanlu şudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol şu bekler
G867-5. Ey Muḥibbī **key** şaḳın el şunma genc-i ḫüsnine / Anı bekler şad-hezārān zülfi gibi mārı var
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / **Key** şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur ribāṭ / **Key** şaḳın başdan çıḳarsın itmez iseñ iḫtiyāṭ
G1476-2. Bezm-i ġamda **key** şaḳın ʿaḳl ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī **key** şaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1682-4. ʿĀşıḳ olma **key** şaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī **key** şaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pīre-zen
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme **key** şaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2699-5. Muḥibbī **key** şaḳın kesme ümīdüñ / Ki oldur cümle mücrimler penāhı
G2781-2. Çün muṭīʿ olup beli didüñ ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma **key** şaḳın peymānuñı
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / **Key** şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış

3. Uygun, layık, muvafık, doğru, yerinde.

G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile **key** ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile **key** ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī **key** ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş

G1923-2. Āh kim yiter cefādan **key** ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm

4. Büyük, muhteşem.

G565-5. **Key** saʿādet hem uluʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim yār öldürür
G2001-4. Kaʾbedür kūyuñ senüñ bugün bildümʿışḳ ehline / **Key** saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem

keyfiyyet [12] *Ar.* Müskirat kullanımında insanda görülen durum.

(keyfiyyeti [1], keyfiyyetin [7], keyfiyyetinden [1], keyfiyyetini [1], keyfiyyetüm [2])

G177-4. Ṣorma mey **keyfiyyetin** zāhid n'eylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri ṣarābın lezzetin bilmez devāb
G246-4. Cihān **keyfiyyetinden** cümle giçdi / Ol kim cām-ı lebüñle buldı ḫālet
G267-3. Müfti vü vāʿıẓ müderris cümlesi mest olalar / İtseler laʾl-i lebüñ **keyfiyyetin** cān ile baḫş
G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / **Keyfiyyetin** ne bilsün şanur ki benge beñzer
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ **keyfiyyetini** / Şarāb içsen yimeseñ zāhidā beng
G1827-4. Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḫaşre dek **keyfiyyetüm**
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm **keyfiyyetüm**
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ **keyfiyyetin**
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ **keyfiyyetin**
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ ṣorma sen **keyfiyyetin** / Vire mi saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳunuñ **keyfiyyetin** / Baña ṣor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ **keyfiyyeti** / Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm ḳatı

Keyḫusrev [1] *Far.* Keykâvus'un torunu, Siyâvuş'un oğlu olan meşhur hükümdar. (Devellioğlu, 2000: 514)

bk. efser-i Keyḫusrev, hilʿat-i Keyḫusrev, Keyḫusrev ü Cem, Keyḫusrev ü Cemşid ü Şeddād

G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan alsa tāc u bāc

Keyḫusrev ü Cem [1] Keyhüsrev ve Cem.

G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme başaʿaḳlun cemʿ ḳıl / Ḳanda gitdi ḳandadur **Keyḫusrev ü Cem** Keyḳubād

Keyḫusrev ü Cemşid ü Şeddād [1] Keyhüsrev, Cemşid ve Şeddad.

G263-5. Ey Muḥibbī dehr elinden pādişehlerdür zebūn / Eyledi **Keyḫusrev ü Cemşid ü Şeddād** elġıyāş

Keyḳubād [2] *Far.* İran'ın Pişdâdiyân sülâlesinden sonra gelen şah sülalesi Keyâniyân'ın ilk hükümdarıdır. Key lakabını ilk defa kullanan odur.. (Pala, 1999: 239)

G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫirün / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā **Keyḳubād**
G353-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme başaʿaḳlun cemʿ ḳıl / Ḳanda gitdi ḳandadür Keyḫusrev ü Cem **Keyḳubād**

keyvān [1] *Far.* Zuhal yıldızı. (M. Nâcî, 2009: 332) *bk. rāh-ı keyvān*

G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / Birin ʿummāna gönderdüm birin **keyvāna** ṭapşırdum

ḳıble [20] *Ar.* Namazda dönülen taraf, herkes namaz kılarken yüzünü tevcih edip önde tuttuğu cihet ki ehl-i İslâm için Ka'be-i şerîfenin bulunduğu cihettir. (Ş. Sami, 2010: 634) *bk. ḳible-i maḳṣūd, ḳible-i ʿuşşāḳ*

(ḳıble [7], ḳıbleden [2], ḳıbledür [2], ḳıblem [9])

G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm **ḳıbledür** kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʾbe-iʿulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḫaḳ **ḳıbledür** dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G731-3. Yüzüñ **ḳıble** ḳaşuñ miḥrāb olaldan / Gözüm gözler anı ḳıble-nümādur
G1361-5. **Ḳıble** ḫaḳḳı ḫacc-ı ekberdür saña / Ey Muḥibbī kūyını eyle ṭavāf
G1412-5. **Ḳıbleden** dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʾbe-i envāra şevḳ
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana **ḳıblem** / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʾbem a **ḳıblem**
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā **ḳıblem**
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm laʾl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanıʿahd ü vefā **ḳıblem**
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʾbe örtüsin olur mı hīç revā **ḳıblem**
G1904-5. İderdüm Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafā ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā **ḳıblem**
G1904-6. Nigārā Kaʾbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aṣılmış ḫalḳadur gūyā ṣan ol zülf-i dütā **ḳıblem**
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḫaḳḳı işigündür baña **ḳıblem**
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḥr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā **ḳıblem**
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı secdeden / **Ḳıble** ḫaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur benüm
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / **Ḳıbleden** dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı sevmeyen

G2653-4. **Ḳıble** ḥaḳḳı eyler idüm Ka'be yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
G2716-1. Olur Mecnūna **ḳıble** rūy-ı Leylī / İder cān u göñülden aña meyli
B95. **Ḳıble** ḥaḳḳı ṣanemā Ka'be olalıan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol āb-rūyuñ
B154. Ayaġı ṭopraġı başum üzre devlet tācıdur / **Ḳıble** ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i 'ālem-tāba ben

ḳıble-i maḳṣūd [1] Niyet edilen kıble.

G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben **ḳıble-i maḳṣūddan** / Rū-siyeh zāhid gibi ṣanmañ riyāyı isterem

ḳıble-i 'uşşāḳ [1] Âşıkların kıblesi.

G2333-2. Ka'be-i kūyun nigāra **ḳıble-i 'uşşāḳdur** / 'Āşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ andan artuḳ secde-gāh

ḳıble-gāh [4] Kıble yeri, kıble tarafı. (Ş. Sami, 2010: 634) *bk. ḳıble-gāh-ı dil*

(ḳıble-gāh [1], ḳıble-gāhı [2], ḳıble-gāhum [1])

G24-6. Olurdı cān ile dil **ḳıble-gāhı** / Görinse gözüme ebrū-yı ġarrā
G1411-2. Gözine tevsenüñ na'li görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı **ḳıble-gāh** 'uşşāḳ
G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Ka'be kūyuña / **Ḳıble-gāhum** saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol **ḳıble-gāhı** sevmeyen

ḳıble-gāh-ı dil [1] Gönlün kıble yeri.

G2693-2. Ka'be-i ḥüsninde görüp ḳaşları miḥrābını / **Ḳıble-gāh-ı dil** idinmişdüm namāzum var idi

ḳıble-nümā [3] Kıbleyi gösteren pusula. (Ş. Sami, 2010: 635)

(ḳıble-nümā [1], ḳıble-nümādur [2])

G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmaz 'aceb **ḳıble-nümā**
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem **ḳıble-nümādur** gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣīb
G731-3. Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāb olaldan / Gözüm gözler anı **ḳıble-nümādur**

ḳıl [53] *T.* İnsanın ve bazı hayvanların vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy, şa'r, mûy. (Ş. Sami, 2010: 636) *bk. boynı ḳıldan ince itmek, ḳılı yarmaḳ*

(ḳıldan [8], ḳılı [5], ḳılın [4], ḳılına [4], ḳılında [12], ḳılından [2], ḳılını [2], ḳıldur [3], ḳılınuñ [1], ḳılum [9], ḳıluñ [3])

G340-3. Noḳṭa dinmez la'line **ḳıldan** meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G349-2. Olur her bir **ḳılı** zülfinüñ ejder / Ḳaçankim ḳılsa çeşmi siḥre bünyād
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir **ḳılında** çaġrışur cānlar meded
G387-3. Her **ḳılum** aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Güşuña almaduġın bilsem saña āhūlar mıdur
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / Her **ḳılından** dilüme nice belā ḥāṣıl olur
G407-2. Zülfinüñ her bir **ḳılında** baġludur şād-cān u dil / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir **ḳıluñ** resminde çün 'aciz ḳalur naḳḳāşlar
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / Bekler anı zülfinüñ her **ḳılı** ejderhā giçer
G589-3. Aşmaġ içün her **ḳılında** nice yüz biñ 'āşıḳı / Dil-rübālar zülf-i 'anber-bārını dār itdiler
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / Her **ḳılında** nice bin kāfir müselmān baġlanur
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir **ḳılında** Rūm ilin çīn gösterür
G659-1. Tenümde her **ḳılum** olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her **ḳıluñ** şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir **ḳılın** cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir **ḳılın** biñ başlu ejder gösterür
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her **ḳılında** nice biñ 'āşıḳları ber-dār ider
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / Aşılur zülfi **ḳılından** nice bin Manṣūrlar
G984-2. Ser-i zülfinden ey dil ḫaẓer ḳıl / Anuñ her bir **ḳılı** dām-ı belādur
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her **ḳılını** itmege biñ başlı şu'bān ögrenür
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her **ḳılı** ejder baña şu'bān görinür
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol zülf-i 'anber-sāyı gör / Her **ḳılında** baġlu yüz biñ 'āşıḳ-ı şeydāyı gör
G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya **ḳılın** yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı gör tī ġini yoldaşa çalar
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi **ḳılınuñ** her biri cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm **ḳıldur** bili fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir **ḳılum** efġānlar eyler hemçü sāz
G1219-1. Ḳaçan görine ol ṭāḳ-ı muḳarnes / Ola **ḳılum** ḫam-ebrū-yı muḳavves
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir **ḳılında** cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā ḳılma heves
G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir **ḳılında** cān u serler her ṭaraf
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her **ḳılum** / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca **ḳıldan** daḥi meyānuñ
G1489-1. Nişānın virmedi kimse dehānuñ / Didiler **ḳıldan** incedür meyānuñ

G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir **ḳıluñ**
G1782-4. Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti / Olmaz tamām aġız açup dirse her **ḳılum**
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir **ḳılum**
G1826-4. **Ḳıldan** ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḥş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm **ḳıldan** ḳalem
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her **ḳılında** var imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G2065-4. Her **ḳılını** zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2263-3. Zülfinüñ şor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir **ḳılın**
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḥayāl eyler velī **ḳıldur** diyen ince bilin
G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḥālümi ḥaṭṭāṭ-ı felek / Her **ḳılum** aġız açup derdümi didi mū-be-mū
G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından ḥaẕer ḳıl / Heves **ḳılında** olmaz gence ḳor ḫū
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir **ḳılına**
G2444-5. Meyānın ḳocmaḳ isterseñ Muḥibbī / Ḳocdur mı olıcaḳ **ḳıldan** ince
G2464-2. Şāneye diñ bir **ḳılına** zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2473-2. Dil uzadup her **ḳılum** söyler derūnum ḥālini / Şerḥalar kim aġız açа sīne-i şad-çākda
G2540-5. N'olur ḥālüñ giçerseñ şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirler **ḳıldan** ince
G2548-4. İşidenler dimişlerdür şırāṭı / Ḳılıcdan iti dirhem **ḳıldan** ince
G2601-1. Güzel oldur ki anuñ ṭurra-i miskīni ola / Her **ḳılında** nice biñ ʿāşıḳ-ı miskīni ola
G2686-2. İstemez bir **ḳılı** şınduġını dil kākülüñün / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir **ḳılına** götüri dünyālar gibi
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli **ḳıldur** diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḥayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
Tb1-14. Her **ḳılına** zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki bu dil bī-ḳarār olmışdur

ḳılı yarmaḳ [3] Titiz ve ayrıntılı bir biçimde incelemek, önemle üstünde durmak. *bk. kılı kırk yarmak* (TDK, 2011: 1406)

G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḥaber / Gerçi bir **ḳılı** nice yirde **yarar** ehl-i ḫıred
G1474-6. **Ḳıl yararsın** viricek yārüñ meyānından ḥaber / Peyk-i ṭa ʿbuñ mı veyā ince ḥayālüñdür senüñ
G2112-4. Fehm olunmaz ey göñül ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki **yarasın** bir **ḳılı** idrāk olasın

ḳılāde [2] *Ar.* Gerdanlık. (Ş. Sami, 2010: 636) *bk. ḳılāde-i ʿışḳ*

(ḳılāde [1], ḳılādeñem [1])

G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz **ḳılādeñem**
G2358-3. Zihī devlet kilābından ide ʿadd / Ḳıla boynuma zülfini **ḳılāde**

ḳılāde-i ʿışḳ [1] Aşkın gerdanlığı.

G1432-2. Boynı bağlu ḳul ide şāh ise de / Kim ala boynuma **ḳılāde-i ʿışḳ**

ḳılca [8] *T.* Zerre kadar, az dahi olsa, kıl kadar. *bk. boynı ḳıldan ince itmek*

G48-2. Gitmedi zülfüñ ḥayāli **ḳılca** yādumdan benim / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir **ḳılca** şerḥ itsem ḥayāl añlar
G859-4. Dilde ḥaṭuñuñ ḥayāli gelse yaşum mevc urur / Nitekim **ḳılca** ġubār olsa anı deryā çeker
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / **Ḳılca** raḥmüñ yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp **ḳılca** meyānından ḥaber / Ḥamdülillah ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G2077-5. Yārüñ meyānı olmadıġı bir bahānedür / Ayru Muḥibbī görmedi **ḳılca** bahānesin
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḥayāli **ḳılca** yādumdan benüm / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / **Ḳılca** noḳşān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme

ḳılıc [22] *T.* Esliha-i câribadan en maruf silâh ki eğrice veya düz olup envâ'-ı kesîresi vardır ve kınında olduğu halde kayışla bele takılır, seyf, tîğ, şemşîr. (Ş. Sami, 2010: 637)

(ḳılıc [2], ḳılıcdan [2], ḳılıcın [2], ḳılıcından [1], ḳılıclar [15])

G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar **ḳılıcından** ṣaḳınsun şāhımuz vardur
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / **Ḳılıcın** ḫūnī olan ḳuruya vü yaşa çalar
G2462-2. Çeşmüñ cefā **ḳılıcın** alup ḥamle eylese / Bir ḥamlesine doymaz anuñ nice er düşe
G2540-5. N'olur ḥālüñ giçerseñ şırāṭı / **Ḳılıcdan** iti dirler ḳıldan ince
G2548-4. İşidenler dimişlerdür şırāṭı / **Ḳılıcdan** iti dirhem ḳıldan ince
G2719-1. Merdāne er görse **ḳılıc** oḳ u yā güni / Ol gün gözine görine ẕevḳ ü ṣafā güni
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım **ḳılıc** / Gerçek er olana gelür ol gün ʿīṭā güni
Mr8-2. Olmaḳ gerek sīne şikāf / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-4. Var ilerü gitme girü / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-6. Erkek ḳoyun ḳurbān içün / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-8. Ya ġāzi ol yāḫūd şehīd / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf

Mr8-10. Ṭutsun cihānı bu ṣadā / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-12. Her biri ister yaneler / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-14. Cevherle bir mi / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-16. Olur beñzler nīlüfer / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-17. Elde **ḳılıclar** ṣanki od / Çıḳsun felek yüzine dūd
Mr8-18. Ṭutsun cihān yüzin kebūd / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-20. Terk ider ol gün cān u ser / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-22. Bunuñla dil ḫoş eylesün / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-24. Budur sözüm ayruḳ dimeñ / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-26. Ḳanlar içüp bezm eylesün / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf
Mr8-28. Ḳala Muḥibbī bir eṣer / Olsun **ḳılıclar** bī-ġılāf

ḳılınmaḳ [3] *T.* Kılma işi yapılmak. (TDK, 2011: 1409)

(ḳılınmış [1], ḳılınsun [1], ḳılınur [1])

G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden **ḳılınmış** nice ḫam peydā
G36-4. Ṭūp **ḳılınsun** zülfi çevgānına ʿāşıḳlar serin / Çün ṣunulmışdur ezelden ṭūp ile çevgān aña
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / **Ḳılınur** çünkim bilürsin bunı her yirde namāz

ḳıllāb [3] *Far.* Çengel. *bk. zülf-i ḳıllāb*

(ḳıllāb [1], ḳıllābdur [2])

G114-4. ʿAceb bu ġamze midür yā çü ḫançer / ʿAceb bu zülf midür ya çü **ḳıllāb**
G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi gibi / Luʾb ile ṣayda çeken zülfindeki **ḳıllābdur**
G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi gibi / Līk ṣayd iden beni zülfüñdeki **ḳıllābdur**

ḳılmaḳ [1298] *T.* Etmek, yapmak; yardımcı fiil. (TDK, 2011: 1409)

bk. ʿaceb ḳılmaḳ, ādet ḳılmaḳ, ʿadl ḳılmaḳ, ʿadl ü dād ḳılmaḳ, ʿafv ḳılmaḳ, āġāz ḳılmaḳ, āh ḳılmaḳ, āh u fiġān ḳılmaḳ, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u zār ḳılmaḳ, ʿahd ḳılmaḳ, āheng ḳılmaḳ, ʿaḳlı başa cemʿ ḳılmaḳ, ʿār ḳılmaḳ, ārām ḳılmaḳ, ʿarż ḳılmaḳ, ārzū-yı Kaʿbe-i kūy ḳılmaḳ, āşikār ḳılmaḳ, āşikāre ḳılmaḳ, āşinā ḳılmaḳ, āşüfte ḳılmaḳ, āteş ḳılmaḳ, āvāre ḳılmaḳ, ʿayb ḳılmaḳ, az ḳılmaḳ, āzād ḳılmaḳ, ʿazm ḳılmaḳ, ʿazm-i meydān eylemek/ḳılmaḳ, ʿazm-i sefer ḳılmaḳ, ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılmaḳ, bahāne ḳılmaḳ, baḫş ḳılmaḳ, bed-nām ḳılmaḳ, bend ḳılmaḳ, ber-dār ḳılmaḳ, ber-ṭaraf ḳılmaḳ, bī-çāre ḳılmaḳ, bīm ḳılmaḳ, bünyād ḳılmaḳ, bütün ḳılmaḳ, cānı fedā ḳılmaḳ, cefā ḳılmaḳ, cehd ḳılmaḳ, cemʿ ḳılmaḳ, cevr ḳılmaḳ, cevr ü cefā ḳılmaḳ, cilve ḳılmaḳ, cüdā ḳılmaḳ, cümle ḳılmaḳ, çāk ḳılmaḳ, çāre ḳılmaḳ, çīn ḳılmaḳ, dāl ḳılmaḳ, dām ḳılmaḳ, daʿvet ḳılmaḳ, defʿ ḳılmaḳ, dem-beste ḳılmaḳ, derde dermān ḳılmaḳ, dil-şād ḳılmaḳ, dīvān ḳılmaḳ, dīvān-ı ġam ḳılmaḳ, dīvāne ḳılmaḳ, duʿā ḳılmaḳ, duʿā-yı ḫayr ḳılmaḳ, dūr ḳılmaḳ, dütā ḳılmaḳ, edā ḳılmaḳ, emr ḳılmaḳ, eṣer ḳılmaḳ, ezber ḳılmaḳ, faḫr ḳılmaḳ, fāʾide ḳılmaḳ, farḳ ḳılmaḳ, fāş ḳılmaḳ, fāyide ḳılmaz, ferāmūş ḳılmaḳ, fermān ḳılmaḳ, feryād ü efġān ḳılmaḳ, fiġān ḳılmaḳ, fiġān u nāle ḳılmaḳ, fikr ḳılmaḳ, firār ḳılmaḳ, ġanī ḳılmaḳ, ġāret ḳılmaḳ, ġażā ḳılmaḳ, geşt ḳılmaḳ, ġılṭān ḳılmaḳ, göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ, gūş ḳılmaḳ, gūyā ḳılmaḳ, güẓār ḳılmaḳ, güẓer ḳılmaḳ, ḫacel ḳılmaḳ, ḫalāş ḳılmaḳ, ḫalḳa ḳılmaḳ, ḫall ḳılmaḳ, ḫamd ḳılmaḳ, ḫandān ḳılmaḳ, ḫande ḳılmaḳ, ḫarāb ḳılmaḳ, ḫarc ḳılmaḳ, ḫāṣıl ḳılmaḳ, ḫaṭā ḳılmaḳ, ḫayr ḳılmaḳ, ḫayrān ḳılmaḳ, ḫāẓer ḳılmaḳ, ḫāżır ḳılmaḳ, ḫaẓẓ ḳılmaḳ, hedef ḳılmaḳ, helāk ḳılmaḳ, heves ḳılmaḳ, hezār-pāre ḳılmaḳ, ḫırām ḳılmaḳ, ḫilāf ḳılmaḳ, ḫūy ḳılmaḳ, ʿibādet eylemek/itmek/ḳılmaḳ, iḥyā ḳılmaḳ, iḳāmet ḳılmaḳ, iḳrār ḳılmaḳ, ʿilāc ḳılmaḳ, inkār ḳılmaḳ, inṣāf ḳılmaḳ, inşā ḳılmaḳ, īṣār ḳılmaḳ, işāret ḳılmaḳ, iẓhār ḳılmaḳ, ḳabūl ḳılmaḳ, ḳabūl-i derd ḳılmaḳ, ḳadem ḳılmaḳ, ḳanāʿat ḳılmaḳ, ḳarār ḳılmaḳ, ḳaṣd ḳılmaḳ, ḳaşı çīn ḳılmaḳ, ḳayd ḳılmaḳ, kebāb ḳılmaḳ, kem ḳılmaḳ, kerem ḳıl, kerem ḳılmaḳ, keşf ḳılmaḳ, keşf-i rāz itmek/ḳılmaḳ, ḳurbān ḳılmaḳ, lām ḳılmaḳ, lutf ḳılmaḳ, lutf u kerem ḳılmaḳ, lutf u vefā ḳılmaḳ, maḥrūm ḳılmaḳ, māyil ḳılmaḳ, meded ḳılmaḳ, medḥ ḳılmaḳ, melāmet ḳılmaḳ, menʿ ḳılmaḳ, menzil ḳılmaḳ, merḥamet ḳılmaḳ, mesken ḳılmaḳ, mest ḳılmaḳ, meyl ḳılmaḳ, meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılmaḳ, minnet ḳılmaḳ, muʿaṭṭar ḳılmaḳ, muḫālefet ḳılmaḳ, muḥkem ḳılmaḳ, muḫtaṣar ḳılmaḳ, muḳābil ḳılmaḳ, muttaṣıl ḳılmaḳ, mübtelā ḳılmaḳ, münevver ḳılmaḳ, münfaʿil ḳılmaḳ, münḳabıż ḳılmaḳ, müntefiʿ ḳılmaḳ, naḳş ḳılmaḳ, nāle ḳılmaḳ, namāz/namāzuñı ḳılmaḳ, naṣīḥat ḳılmaḳ, naẓar ḳılmaḳ, nem ḳılmaḳ, neẓr

ḳılmaḳ, nihān ḳılmaḳ, niḳāb eylemek/itmek/ḳılmaḳ, niḳābın keşf itmek/ḳılmaḳ, niṣār ḳılmaḳ, nişān ḳılmaḳ, nūş ḳılmaḳ, nūş-ı mey ḳılmaḳ, nüzūl ḳılmaḳ, ʾömri żāyiʿ eylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ, pāk ḳılmaḳ, pend ḳılmaḳ, perde ḳılmaḳ, perīşān ḳılmaḳ, pervāz ḳılmaḳ, perverde ḳılmaḳ, peydā ḳılmaḳ, pinhān ḳılmaḳ, pīr ḳılmaḳ, pür ḳılmaḳ, pür-ḫūn ḳılmaḳ, raḥm ḳılmaḳ, raḳam ḳılmaḳ, revāne ḳılmaḳ, re'y ḳılmaḳ, rūşen ḳılmaḳ, rücūʿ ḳılmaḳ, rüsvā ḳılmaḳ, ṣabr ḳılmaḳ, ṣad-pāre ḳılmaḳ, ṣāf ḳılmaḳ, ṣarf ḳılmaḳ, ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılmaḳ, saʿy ḳılmaḳ, sebīl ḳılmaḳ, secde ḳılmaḳ, sefer ḳılmaḳ, seri ṭūp ḳılmaḳ, ser-gerdān ḳılmaḳ, ser-keşlik ḳılmaḳ, seyr ḳılmaḳ, seyr-i çemen ḳılmaḳ, seyr-i gül ü gülşen ḳılmaḳ, seyr-i gülistān ḳılmaḳ, siper ḳılmaḳ, siyāh ḳılmaḳ, ṣoḥbet ḳılmaḳ, şekvā ḳılmaḳ, şen ḳılmaḳ, şeydā ḳılmaḳ, şikār ḳılmaḳ, şikāyet ḳılmaḳ, şikve ḳılmaḳ, şükr ḳılmaḳ, taḥammül ḳılmaḳ, taḳrīr ḳılmaḳ, ṭaleb ḳılmaḳ, ta ʾlīm ḳılmaḳ, ṭamaʿ ḳılmaḳ, ṭañ ḳılmaḳ, tār ḳılmaḳ, tār u mār ḳılmaḳ, tārāc ḳılmaḳ, ṭarḥ ḳılmaḳ, ṭavāf ḳılmaḳ, tāze ḳılmaḳ, ta ʿẓīm ḳılmaḳ, tebessüm ḳılmaḳ, teferrüc ḳılmaḳ, tefhim ḳılmaḳ, telef ḳılmaḳ, temāşā ḳılmaḳ, temennā ḳılmaḳ, tenāb ḳılmaḳ, teraḥḥum ḳılmaḳ, terennüm ḳılmaḳ, terk ḳılmaḳ, terk-i cān eylemek/itmek/ḳılmaḳ, terk-i ser itmek/ḳılmaḳ, tesḫīr ḳılmaḳ, tesḫīr-i meh ü mihr ḳılmaḳ, te'ṣir ḳılmaḳ, teslīm ḳılmaḳ, teslīm-i rıżā ḳılmaḳ, teşbīḥ ḳılmaḳ, tevbe ḳılmaḳ, ticāret eylemek/ḳılmaḳ, tīmār ḳılmaḳ, ṭūp-ı ser ḳılmaḳ, vaʿde ḳılmaḳ, vaṣf ḳılmaḳ, vaṭan ḳılmaḳ, vefā ḳılmaḳ, vīrāne ḳılmaḳ, yād ḳılmaḳ, yaġmā ḳılmaḳ, yana ḳılmaḳ, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak), yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yüregi biñ pāre/ṣad-pāre ḳılmaḳ/olmaḳ, yüregi pāre pāre ḳılmaḳ, yüzi ḳara ḳılmaḳ, ẓāhir ḳılmaḳ, zār ḳılmaḳ, zārī ḳılmaḳ, żāyiʿ ḳılmaḳ, zeyn ḳılmaḳ, żikr ḳılmaḳ, zinde ḳılmaḳ, ẓulm ü nāz ḳılmaḳ

(ḳıl [337], ḳıla [38], ḳılaldan [2], ḳılalı [2], ḳılalum [2], ḳılam [44], ḳılan [31], ḳılasın [4], ḳılasuz [1], ḳılayım [4], ḳılayın [1], ḳıldı [106], ḳıldılar [1], ḳılduġı [2], ḳılduġum [2], ḳılduḳ [1], ḳılduḳca [2], ḳıldum [66], ḳılduñ [39], ḳılġıl [2], ḳılġılın [1], ḳılma [46], ḳılmada [1], ḳılmadan [1], ḳılmadı [10], ḳılmaduñ [2], ḳılmaġ [1], ḳılmaġa [12], ḳılmaġı [1], ḳılmaḳ [20], ḳılmaḳda [3], ḳılmaḳdurur [1], ḳılmam [1], ḳılmamışdur [1], ḳılmañ [7], ḳılmañuz [1], ḳılmasa [1], ḳılmasam [1], ḳılmasañ [1], ḳılmasun [7], ḳılmaya [5], ḳılmayaldan [1], ḳılmayam [1], ḳılmayasın [2], ḳılmayınca [7], ḳılmayup [1], ḳılmaz [77], ḳılmazdı [1], ḳılmazduñ [1], ḳılmazsuñ [2], ḳılmış [20], ḳılmışam [2], ḳılmışdur [5], ḳılmışken [1], ḳılmışsın [1], ḳılsa [43], ḳılsam [41], ḳılsañ [23], ḳılsum [1], ḳılsun [52], ḳılsunlar [1], ḳıluban [1], ḳılup [57], ḳılupdur [7], ḳılupsın [1], ḳılur [83], ḳıluram [2], ḳılurdum [1], ḳılurken [1], ḳılurlar [1], ḳılursa [5], ḳılursam [1], ḳılursañ [6], ḳılursın [2])

Ḳıpçaḳ [1] ...Hazar ve Karadeniz'in kuzeyindeki bozkırlarda, Mısır ve Suriye'de yaşamış bir Türk boyu, Kuman. (TDK, 2011: 1411)

G1848-7. Sitānbūlum Karāmānum diyār-ı mülket-i Rūmum / Bedaḫşānum **Ḳıpçaġum** u Baġdādum Ḫorāsānum

ḳırmaḳ [13] *T.* (TDK, 2011: 1419) *bk. aya ḳırmaḳ, el ḳırmaḳ*

(ḳır [1], ḳıraram [1], ḳırarsın [2], ḳırdıġı [1], ḳırduñ [1], ḳırmaġ [2], ḳırmaġa [3], ḳırmış [1], ḳırup [1])

1. Öldürmek, yok olmasına neden olmak.

G371-1. Ka ʾbedür kūyı nigāruñ kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında **ḳırduġı** ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını **ḳırmaġ** içün tāze kīn ṭutar
G480-3. Ḳara yire **ḳırarsın** ẓulm ile ʿāşıḳlarun ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
G611-1. Kec ḳaş ile gözleri her laḥẓa āl üstindedür / **Ḳırmaġa** ʿāşıḳları her dem ḫayāl üstindedür
G818-4. Bir naẓarla **ḳıraram** dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G1388-2. ʿĀlemi **ḳırmaġa** yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G2063-5. Muḥibbi ol kemān-ebrū meger ʿāşıḳların **ḳırmış** / İki şehper şoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / **Ḳırup** ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2287-3. Bī-güneh ʿāşıḳlaruñ **ḳırduñ** ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin

G2498-3. Bī-güneh ʿuṣṣāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür şanma senüñ ʿāṣıḳlaruñ **ḳırmaġ** ile
G2531-4. Ġamzelerden **ḳırmaġa** ʿuṣṣāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2565-2. **Ḳırarsın** bī-güneh ʿāṣıḳlaruñı / Meger vardur bu ḫūbān meẕhebinde

2. ...yönünü değiştirmek, çevirmek, döndürmek.

G1368-3. Gönlüñi pāk eyle evvel şoñra **ḳır** şi ʿre şürū ʿ / Dürri ḥāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir şadef

ḳırmuzı [4] *Ar.* Kırmız renginde, kızıl, al, ahmer, sürh. (Ş. Sami, 2010: 642)

G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / Şevḳden güller ala egnine **ḳırmuzı** kabā
G99-2. **Ḳırmuzı** güller açılur sīnede / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden peykān aña
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli **ḳırmuzı** ḫil ʿat / Āhum da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G2424-3. **Ḳırmuzı** pūş o lebi almış ele la ʾl-i ḳadeḥ / Şanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle

ḳışāṣ [3] *Ar.* Bir suçluyu, başkasına yaptığı kötülüğü kendisine aynı biçimde uygulayarak cezalandırma. (TDK, 2011: 1423)

G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse iḥsān it ṭarīḳ-i ʿışḳda yoḳdur **ḳışāṣ**
G1300-3. Ḳatl-i ʿuṣṣāḳ ile gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur ḳonulmadı bunda **ḳışāṣ**
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān la ʾl-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline **ḳışāṣ**

ḳısmet [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 644) *bk. ḳışmet eylemek ḳışmet olmaḳ*

(ḳısmet [6], ḳısmeti [2], ḳısmetin [1], ḳısmetüm [1])

1. Nasip, kader, mukadder olan şey.

G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / Şundı **ḳısmet** bu imiş gördüm didi ayvā meger
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / **Ḳısmet** bu yolda destüme gülgün piyāledür
G1291-1. Dostum **ḳısmet** baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G2289-2. La ʾle dönsün baġrumuñ ḫūnı benüm ey seng-dil / **Ḳısmeti** olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm şabrdan özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī **ḳısmeti**
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifā ʿışḳ ehli hep şayru imiş / Dostum **ḳısmet** baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ **ḳısmetin** / Ḫoş ider her dem şafā ile ḳanā ʿat şerbetin

2. [Hesapta] A'mâl-i erba'adan taksim.

G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / **Ḳısmetüm** rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G383-3. Herkese **ḳısmet** güninde oldı bil nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G2014-4. **Ḳısmet** bu imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben

ḳışmet eylemek [1] Üleştürmek, pay etmek. (Tulum, 2011: 1127)

G70-2. Çün ezel ḳassāmı **ḳısmet eylemiş** ey gül ʿiẕār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı saña

ḳışmet olmaḳ [4] Nasip olmak. (TDK, 2011: 1425)

G879-3. Meserret **ḳısmet olınsa** cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür şādī aġyāre baña ancaḳ melāl olur
G2581-6. Ey Muḥibbī **ḳısmet olındı** ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan **ḳısmet olındı** ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi
G2792-5. Ezelden **ḳısmet oldı** şādī vü ġam / Muḥibbī saña düşdi ġuṣṣadan pāy

ḳışṣa [29] *Ar.* Ders çıkarılması gereken anlatı, olay. (TDK, 2011: 1426)

bk. ḳışṣa-i derd-i derūn, ḳışṣa-i Ferhād, ḳışṣa-i Ferhād ile Mecnūn, ḳışṣa-i ġuṣṣa, ḳışṣa-i hecr, ḳışṣa-i ʿışḳ, ḳışṣa-i Mecnūn, ḳışṣa-i pür-ġuṣṣa, ḳışṣa-i Selmān, ḳışṣa-i Vāmıḳ ü Ferhād, ḳışṣa-i zülf, ḳışṣa-i zülf-i nigār

(ḳışṣa [1], ḳışṣadur [8], ḳışṣai [1], ḳışṣaları [1], ḳışṣam [3], ḳışṣamı [2], ḳışṣası [6], ḳışṣasın [4], ḳışṣasına [1], ḳışṣasını [1], ḳışṣaya [1])

G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel **ḳışṣamı** / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī **ḳışṣası** nev ʿdür oḳunsun cümle māhfilhā
G212-2. Bir **ḳışṣadur** muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G383-4. Ser-güzeştüm oḳuñuz ālemde bu bir **ḳışṣadur** / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile Mecnündur
G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre ḫusrevā benüm / Ferhād u Ḳays **ḳışṣaları** bir risāledür
G638-5. Efsāne oldı Ḳays ile Ferhād **ḳışṣası** / Diñleñ Muḥibbī **ḳışṣası** nev-dāstān olur
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel **ḳışṣasına** / Her ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur

G840-6. Zülfin anma çün muṭavvel **ḳıṣṣadur** / Der-dehānından sözüñ ḳıl muḫtasar
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir uzun **ḳıṣṣa** olur hem şekeristān iñler
G1026-4. Ḳoyup Ferhād u Mecnūn **ḳıṣṣasını** / Oḳuñ **ḳıṣṣam** ʿacāyib dāsitāndur
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ **ḳıṣṣasın** şerḥ eylesem / Şemʿe yaḳar yüregini odlar aġzından düşer
G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **ḳıṣṣasın** / Ey Muḥibbī yār işitse naʿra-i mestānemüz
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī **ḳıṣṣam** / Yazmadın ben anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1313-2. Zülfüñ bir uzun **ḳıṣṣadur** degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḥaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn **ḳıṣṣaşı** efsānedür / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki **ḳıṣṣamı** yār diñlemeye yek-be-yek
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel **ḳıṣṣadur** / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn **ḳıṣṣasın** bir şemmedür / Şıġmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir **ḳıṣṣadur** / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2317-3. Zülfi uzun **ḳıṣṣadur** ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2366-2. Unudıldı Vāmıḳ Ferhād u Mecnūn **ḳıṣṣası** / Söylenür ʿālemde **ḳıṣṣam** düşmişem dilden dile
G2519-3. **Ḳıṣṣaya** şıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı derderde dīvānlar ile
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel **ḳıṣṣasın** / Cemʿolur cūş itmege bāy u gedālar başuma
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne Mecnūn **ḳıṣṣası** / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ dīvānını
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel **ḳıṣṣadur** / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm idi

ḳıṣṣa-i derd-i derūn [1] Gönül derdinin hikâyesi.

G59-1. Her ġazel kim söyledüm cānā ḥikāyetdür saña / **Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan** şikāyetdür saña

ḳıṣṣa-i Ferhād [2] Ferhat'ın hikâyesi.

G1236-2. **Ḳıṣṣa-i Ferhād** olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol lebi şīrīn idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1489-6. Olupdur **ḳıṣṣa-i Ferhād** köhne / Muḥibbī tāze terdür dāstānuñ

ḳıṣṣa-i Ferhād ile Mecnūn [1] Ferhat ve Mecnun'un hikâyesi.

G1586-1. Kim ki bilmek dilese ḥālini ben maḥzūnuñ / Diñlesün **ḳıṣṣa-i Ferhād ile** ol **Mecnūnuñ**

ḳıṣṣa-i ġuṣṣa [3] Dert hikâyesi.

G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan **ḳıṣṣa-i ġuṣṣam** benüm / Ol lebi şīrīn idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1264-5. Muḥibbī **ḳıṣṣa-i ġuṣṣam** benüm āh / Yanında dilberüñ efsāne olmış
G2207-3. **Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam** uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben

ḳıṣṣa-i hecr [1] Ayrılık hikâyesi.

G2191-3. **Ḳıṣṣa-i hecri** ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı ġāyet uzun

ḳıṣṣa-i ʿışḳ [1] Aşk hikâyesi.

G360-3. Şıġmaya **ḳıṣṣa-i ʿışḳ** kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıẓ

ḳıṣṣa-i Mecnūn [1] Mecnun'un hikâyesi.

G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında **ḳıṣṣa-i Mecnūn** / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür dirler

ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣa [1] Dertle dolu hikâye.

G1159-2. Bu **ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı** bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm n'eyleyem ol şāh görinmez

ḳıṣṣa-i Selmān [1] Selman'ın hikâyesi.

G99-6. Şiʿr-i pür-sūzum olalıdan ḥasen / Gūş iden dir **ḳıṣṣa-i Selmān** aña

ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhād [1] Vamık ve Ferhat'ın hikâyesi

G1920-3. Heves-i fikr-i ruḥ u laʿlüñ ucından şanemā / **Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda** dönüpdür meşelüm

ḳıṣṣa-i zülf [2] Saçın hikâyesi.

G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ **ḳıṣṣa-i zülfüñ** daḫi ṭūl-ı emel
G2785-3. **Ḳıṣṣa-i zülfüñ** oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm idi

ḳıṣṣa-i zülf-i nigār [1] Sevgilinin saçının hikâyesi.

G2149-3. Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz / **Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum** gibidür ġāyet uzun

ḳış [1] *T.* Senenin fusûl-ı erba'asının en soğuğu. (Ş. Sami, 2010: 644)

G2788-4. Ḫārını ḫoş görmeyince būy-ı gül girmez ele / **Ḳışına** eyler taḥammül isteyenler yazını

ḳıya baḳmaḳ [1] *T.* Hiddetle, kıyasıya bakmak, öldüresiye bakmak. (TS, 2009: 2526) *bk. ḳıya ṭutmaḳ*

G1119-3. **Ḳıya baḳsa** eger cellād-ı çeşmüñ / İder müjgānın ol dem ḫançer-i tīz

ḳıya ṭutmaḳ [1] *bk. ḳıya baḳmaḳ*

G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳat ʿaceb mi çün başar ḥayret / **Ḳıya ṭutsa** naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler

ḳıyām [2] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 647) *bk. ḳıyām eylemek/itmek, ḳıyāma gelmek*

(ḳıyām [1], ḳıyāma [1])

1. Kalkma, ayağa kalkma, ayakta durma.

G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür **ḳıyām** cāne

2. Namazın ayakta icra olunan kısmı.

G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaşuñ miḥrābına irdüm / **Ḳıyāma** ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm

ḳıyām eylemek/itmek [9] Kalkmak. (Ş. Sami, 2010: 647)

G80-2. Serv-kāmetsin **ḳıyām eyle** ṣalın / Reşk ide tā sidreden ṭūbā saña
G225-1. **Ḳıyām itse** ḳaçan ol serv-ḳāmet / Ḳoparur başuma ol gün ḳıyāmet
G246-3. Mü'ezzinler yine ḳāmet getürdi / **Ḳıyām itdi** meger ol serv-i ḳāmet
G497-6. Ger **ḳıyām itseñ** ḳıyāmet ṣanuban / Ṭura yirinden ehl-i ḳubūr
G551-3. Ṣalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / **Ḳıyām itseñ** seni her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G934-4. Ger **ḳıyām itse** olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
G1502-5. Muḥibbī nāz ile **itse ḳıyām** ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫāḳipāyına süre gözden aḳan ṣuyuñ
G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid ehli **iderler ḳıyām** / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2495-3. Zāhidā añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan yār **ḳıyām itse** ḳıyāmet getüre

ḳıyāma gelmek [3] Ayağa kalkmak.

G1394-3. **Gelse ḳıyāma** dilber beñzetme serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1991-2. **Ḳıyāma gelüp** ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G2197-4. Serv tek **gelse ḳıyāma** her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān

ḳıyāmet [54] *Ar.* Ahir zamanda bütün mevtaların kalkıp haşir ve neşir olması, âlemin bozulması. (Ş. Sami, 2010: 647)

bk. ḳadd-i ḳıyāmet, ḳıyāmet ḳoparmaḳ, ḳıyāmet ḳopmaḳ, rūz-ı ḳıyāmet, tā ḳıyāmet

(ḳıyāmet [43], ḳıyāmetde [1], ḳıyāmetdür [5], ḳıyāmeti [2], ḳıyāmetler [2], ḳıyāmetüm [1])

G52-1. Ḳāmetüñ her dem **ḳıyāmetdür** baña / Bilmezem ki bu ne ḫāletdür baña
G191-1. Hafta vü ay ü yıllar geçmişdi hey **ḳıyāmet** / Şükr eyledük Ḫudāya gördük seni selāmet
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ gördi nigāruñ / Didi bugündürür baña **ḳıyāmet**
G497-6. Ger ḳıyām itseñ **ḳıyāmet** ṣanuban / Ṭura yirinden ehl-i ḳubūr
G512-1. Ḳadd **ḳıyāmet** çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī mümtāzdur
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm **ḳıyāmet** miʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it ol meh-i tābān gelür
G551-3. Ṣalınsan nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre aydur **ḳıyāmetdür**
G710-5. Ey **ḳıyāmet** bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca **ḳıyāmetdür**
G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar **ḳıyāmetdür** ṣanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri bīdār eylemez
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm şīşesin / Hey **ḳıyāmet** ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / Hey **ḳıyāmet** ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1396-1. **Ḳıyāmet** ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿar ʿar yoḳ / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G1642-4. Ḳad-i yārān **ḳıyāmetdür** gözi deʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña ögretmeñ
G1827-4. Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni / Hey **ḳıyāmet** gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / Serv iremez ḳaddine anı **ḳıyāmet** gördüm
G1982-1. Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ **ḳıyāmet** hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G2026-1. Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd **ḳıyāmet** olsun
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey **ḳıyāmet** yāddan
G2286-1. Serverā serv-ḳāmet olmışsın / Ṭoġrusı bu **ḳıyāmet** olmışsın
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey **ḳıyāmet** rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
G2495-3. Zāhidā añma baña virme **ḳıyāmet** ḫaberin / Her ḳaçan yār ḳıyām itse **ḳıyāmet** getüre
G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol **ḳıyāmet** ʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi

G2766-3. **Ḳıyāmetde** ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
Mh12-7. Ol **ḳıyāmet** serv gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā

ḳıyāmet ḳoparmaḳ [3] Aşırı gürültülere, kargaşaya yol açmak. (TDK, 2011: 1431)

G81-2. Ḳaddi **ḳopardı** başuma bugün **ḳıyāmeti** / Maḥşer güninde görmeye ayruḳ göñül belā
G225-1. Ḳıyām itse ḳaçan ol serv-ḳāmet / **Ḳoparur** başuma ol gün **ḳıyāmet**
G245-1. Belā imiş baña ol serv-i ḳāmet / **Ḳoparur** başuma her dem **ḳıyāmet**

ḳıyāmet ḳopmaḳ [8] (TDK, 2011: 1431)

1. *mec.* Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak.

G346-2. Ḳāmet getürse yār **ḳıyāmet ḳopar** ol dem / Kimdür ki ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G607-4. Ḳāmet itsen dostum **ḳopar ḳıyāmetler** hemān / Ehl-i diller çıġrışup aydurlar āh ol bu mıdur
G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş **ḳopar ḳıyāmet** arturur
G992-4. Ḳamet itse ol sehī servüm **ḳıyāmetler ḳopar** / Ehl-i diller her ṭaraf āh eyleyüp beñzeşmedür

2. Kıyamet günü gelmek

G196-1. Görinmez olalı ol serv-i ḳāmet / **Ḳopar** fırḳatle başuma **ḳıyāmet**
G1839-1. Aḳıtdı gözümüñ yaşın ol serv-ḳāmetüm / Ḳāmet getürdi başuma **ḳopdı ḳıyāmetüm**
G2220-4. **Ḳopdı** ṣandılar **ḳıyāmet** ḳalḳdı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki başuma **ḳopdı ḳıyāmeti**

ḳıyās eylemek/itmek [3] Karşılaştırmak, mukayese etmek. (TDK, 2011: 1432)

G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / **İdüp ḳıyās** dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḥikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür **itmeñ** bunı bir ʿilme **ḳıyās**
G1230-2. Kimseler ḳādir degüldür ʿışḳdan baḫş itmege / Feylesof-ı dehr olanlar **eylemişlerdür ḳıyās**

ḳıyın ḳıyın [1] *T.* Kıyıdan, gizli gizli. (TDK, 2011: 1433)

G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bī̇mār eyledi / Āh **ḳıyın ḳıyın** baḳan şol çeşm-i bī̇māruñ senüñ

ḳıyl u ḳāl [11] Dedikodu.

G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda **ḳıyl u ḳāl** anlar
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa **ḳıyl u ḳāl** olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G824-4. Kimse bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil üzre **ḳıyl ü ḳāl** olur
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr ile āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem **ḳıyl ü ḳāl** üstindedür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm **ḳıyl ü ḳālūm** var
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ bu resme **ḳıyl ü ḳāl** eyler
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eṣer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir **ḳıyl ü ḳalüñdür** senüñ
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḫş itdük / Eṣer yoḳ bildüm anlardan egerçi **ḳıyl ü ḳāl** itdüm
G2471-5. Laʾl oldı ey Muḥibbī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç **ḳıyl u ḳāl** ile
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bī̇nler içre ḫayli **ḳıyl ü ḳālüm** var idi
Mh16-5. Nergis-i şehlāsını her kim görürse āl olur / Zülfini fikr eyleyen her dem **ḳıyl ü ḳāl** olur

ḳıymaḳ [6] *T. bk. cāna ḳıymaḳ, cānına ḳıymaḳ*

(ḳıyar [1], ḳıyduñ [1], ḳıyma [1], ḳıymadı [2], ḳıymaz [1])

1. Acımadan vermek, esirgememek, feda etmek.

G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya **ḳıymaz** viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ ṣaḳlama bu yolda gel cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür **ḳıymadı** cānānuñ ṣaḳın

2. *mec.* Acımadan öldürmek.

G305-4. Cümle ʿuṣṣāḳı ḳatl eyledi dilber didiler / **Ḳıymadı** ben ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G950-3. Göñlümüñ murġın niçün **ḳıyduñ** didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör **ḳıyar** dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
B180. Cefā tīġiyle beni hem-ser itme / Urursan dimezem gel baña **ḳıyma**

ḳıymet [13] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 649)

bk. ḳıymet virmek, ḳıymeti ḳalmamaḳ, ḳıymetini bilmek, ḳıymet-i cevher, ḳıymet-i derd, ḳıymet-i dünyā, ḳıymet ü ḳadr bilmek

(ḳıymet [4], ḳıymeti [4], ḳıymetin [1], ḳıymetine [1], ḳıymetini [3])

1. Değer, baha, semen, bedel.

G337-1. Cān naḳdi ile gördi ki ben olmışam ḫarīd / İtdi metāʿ-ı būsesinüñ **ḳıymetin** mezīd
G481-3. Laʾlüñ ʿaḳīḳ mi **ḳıymetine** ḳādir olmadum / Ulı behāsı belki bu dünyāda māladur
G543-1. Görmemiş miṣlin kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ **ḳıymeti** biñ cānedür
G546-5. Ṣor **ḳıymetini** söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca māladur
G1444-4. Ṣorarsañ baña ʿışḳuñ **ḳıymetini** / İki ʿāleme deger bir dem-i ʿışḳ
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan oldur ʿāşıḳ / **Ḳıymeti** artuḳ olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / Gelüñ bir birine **ḳıymet** ḳoñuz diyü suāl itdüm
G2152-3. Leblerüñe naḳd-i cān virdümʿaceb dīvāneyem / Görmeden **ḳıymet** ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice **ḳıymet** olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2550-1. Virme dil dehre ṣaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin **ḳıymeti** yoḳ ḫār u ḫāṣa
G2592-1. **Ḳıymetini** ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün ṣol kişi bī-derd ola
B77. Gevher-i vaṣlı nigāruñ **ḳıymeti** çün cān imiş / Ḥamdülillah ʿāşıḳuñ kārı igen āsān imiş

2. İtibar, izzet, makbûliyyet

G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede pinhān ola / **Ḳıymet** ile istemez ʿālemlere destān ola

ḳıymet virmek [1] Değerli olarak kabul etmek, değerlendirmek. (TDK, 2011: 1433)

G664-6. Şiʿr-i pür-sūzum eger varsa ʿAcem iḳlīmine / **Virmege** bir ḥarfe **ḳıymet** efserin Dārā ṣatar

ḳıymeti ḳalmamaḳ [2] Değerini yitirmek.

G1627-4. Zülfüñ ḳatında **ḳıymeti ḳalmaya** sünbülüñ / Raġbet mi ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta **ḳıymet** ḳalmadı / Göstereldi ey Ḫayālī laʾl-i cānān cevherin

ḳıymetini bilmek [30] Önemini, değerini bilmek. (TDK, 2011: 1433)

bk. ḳıymet ü ḳadr bilmek

G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın **bilmez** viṣālüñ **ḳıymetin** / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür dermān dost
G190-2. Her kiʿāşıḳdur **bilür** elbette derdüñ **ḳıymetin** / Virseler virmez ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid ne **bilsün ḳıymetin** / ʿĀşıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G446-4. Gözlerümden dāne dāne laʾl ü mercān dökilür / **Bilmediler ḳıymetin** ancaḳ hem-ān-dem ṣandılar
G606-5. Cānā Muḥibbī **ḳıymeti** çünki **bilinmedi** / Bir gün ola ki biline giçdükde rūzgār
G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ **bilür** mi **ḳıymetin** herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan ṣūrīde-ḥāl añlar
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḫan līk dehenden çıḳıcaḳ / **Ḳıymetin** kim ki **bilür** ol aña dürdāne olur
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / **Ḳıymetin** ol dem **bilür** ki arada hicrān olur
G849-2. **Bilmek** isterseñ eger zencīr-i zülfi **ḳıymetin** / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı Mecnūna ṣor
G871-1. Sāġar-ı mey **ḳıymetin** mest ü ḫarābīler **bilür** / Lā-cerem meyḫānenüñ ḳadrin ṣarābīler bilür
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / **Ḳıymetüñ** ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler **bilür**
G965-3. Bir güzel maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / **Ḳıymetin bilmezlere** göstermeye dīdār şiʿr
G976-3. Derdini terk eylemez her kim **bilürse ḳıymetin** / Ḳanġı aḥmaḳdur o kim derdi ḳoyup dermān alur
G981-5. Bu Muḥibbī sözleri ber biri bir gevher giçer / **Ḳıymetin bilüp** anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G1084-6. Bu Muḥibbī şiʿrümüñ herkes ne **bilsün ḳıymetin** / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne bilsün ḳadrini / Biz **bilürüz ḳıymetin** anda saʿādet beklerüz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun **ḳıymetin** ḳadrin kemān-dār olmayan **bilmez**
G1216-5. Gevher-i naẓmuñ Muḥibbī ehl-i naẓm olan bilür / **Ḳıymetini** cevherüñ **bilmez** meger cevher-şinās
G1322-4. Cāna alur **ḳıymetin bilen** bugün söz cevherin / Ṣol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne ḥaẓẓ
G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / **Ḳıymetin bilmez** eline virme eylersin telef
G1569-4. Dermānı niʾder ol ki **bilür** derd **ḳıymetin** / Var ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1723-4. Dermānı nʾeyler ol ki **bilür** derd **ḳıymetin** / Ölüp giderse istemeyiser devā göñül
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / **Ḳıymetin bilen** olur göster hemān ṣarrāfa gel
G2256-2. Gül ʿiẕāruñdaʿaraḳdan olduġıçün bir varaḳ / Ḥürmet idüp göze sürerler **bilenler ḳıymetin**
G2263-3. Zülfinüñ ṣor **ḳıymetini** zerrece ḳadrin **bilen** / Virmeye ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / **Ḳıymetin bilür** anuñ yoḳ kimse ṣeyḫ ü ṣābda
G2458-2. Kim **bile** ḫaddüñ ile ḳara ṣaçuñ **ḳıymetini** / Virmeye Ṣām u ʿArab mülkine İrān iline
G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / **Ḳıymetin bile** ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi **ḳıymetin** ancaḳ ʿAden **bilür**
Mh14-2. **Ḳıymetin bilen** olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

ḳıymet-i cevher [1] Cevherin değeri.

G2686-5. Gördi ṣarrāf-ı cihān şiʿr-i Muḥibbī'yi didi / **Ḳıymet-i cevheri** bu naẓm-ı güher-bār ṣıdı

ḳıymet-i derd [1] Derdin kıymeti.

G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / **Ḳıymet-i derdi** bilen ider mi dermān ile baḥş

ḳıymet-i dünyā [1] Dünyanın değeri.

G1160-2. Bir ẕerre degül **ḳıymet-i dünyā** yanumuzda / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz biz

ḳıymet ü ḳadr bilmek [1] *bk. ḳıymetin bilmek*

G696-5. Muḥibbī faḳr şālınuñ **bilenler ḳıymet ü ḳadrin** / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp dībāyı bilmezler

ḳızarmaḳ [7] *T.* (Ş. Sami, 2010: 650)

(ḳızardı [4], ḳızarmışdur [1], ḳızarsun [1], ḳızarur [1])

1. Kızıl, kırmızı olmak, kırmızılaşmak, ihmirâr etmek, sürh olmak.

G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetün / Gül **ḳızardı** serv best oldı eyā serv-i bülend
G729-4. Sehv ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende gül **ḳızardı** anuñ şerm-sārıdur
G1463-2. Gül yüzin gördi ḥarāretden **ḳızardı** gülsitān / Ol sebebdendür seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1720-2. İç **ḳızarsun** dostum gülgūn yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol

2. Utanmak, mahcup ve hacel olmak, hacâletten kan yüze fırlayıp çehre kırmızı olmak.

G265-5. Gül ḥacel olur **ḳızarur** görse ḥadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler o gülfām ile baḥş
G2149-4. Gül **ḳızardı** gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker sözin
G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / Şādılıġından **ḳızarmışdur** meger güle güle

ḳızdurmaḳ [1] *T.* Isıtmak. (TDK, 2011: 1435)

G484-3. Yüzine **ḳızdurup** germ olduġiyçün / Ṭabanca ṭoḳınan yüzine defdür

ḳızıl [13] *T.* (TDK, 2011: 1436) *bk. ḳızıl altun*

(ḳızıl [12], ḳızılı [1])

1. Parlak kırmızı renk.

G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḥaddüñ bir **ḳızıl** güldür baña / Murġ-ı dil āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar **ḳızıl** güldür baña / Hem şürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḥabāb-ı eşk aña yir yir **ḳızıl** ḥar-gāh olur
G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum ser-ā-ser pārelenmişdür / Anuñçün gözlerüm yaşı **ḳızıl** ḳana boyanmışdur
G980-4. Zaḫm-ı peykānı **ḳızıl** güldür baña / Bülbülem ḫār-ı belāsı ḫoş gelür
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ **ḳızıl** ḳana boyanmışdur
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem / **Ḳızıl** güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1958-2. Gözlerüm yaşı **ḳızıl** ırmaġa döndi āh kim / Beñzedi berk-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm
G2297-3. Yüzinde güller açılmış **ḳızılı** aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur gūyā ya gül-berk-i teridür bu
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa / Gül şevḳine gülşende **ḳızıl** müller açılsa
G2749-2. Elifler sīnede servüm **ḳızıl** güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı

2. *mec.* Aşırı derecede olan.

G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir **ḳızıl** menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez **ḳızıl** dīvānedürür mül

ḳızıl altun [1] Çil çil altın.

G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir **ḳızıl altun** / Ancaḳ ben anuñ miṣlini dürdānede buldum

ḳızmaḳ [1] *T.* Kızarmak. (TS, 2009: 2549)

G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb ile **ḳızmış** yañacıġı

ki [987] *Far.* Farsçadan dilimize geçen tek başına herhangi bir anlam ifade etmeyen "ki", anlam bakımından birbiriyle bağlantılı cümleleri bağlama; özne ve tümleci anlam bakımından güçlendirerek ana cümleye bağlama; iki yargılı cümlelerde hayret beyan etme; iki cümlede anlatılan durumların uyuşmazlığını belirtme;

cümlelerin sonuna getirilerek yakınma, kınama vb. duyguları anlatma; soru cümlelerinin sonuna getirildiğinde şüphe ve endişe anlatan bir sözdür.

bk. beñzer ki, gerçe ki, gerçi ki/kim, her ki, her kim ki, her ne ḳadar ki, her ne ki/kim, ḳaldı ki/kim, kim ki, lāyıḳ budur ki, ne ki/kim, meger ki/kim, muḳarrerdür ki, ol ki/kim, şol ki, şükr ki/kim, tā ki/kim, ṭut ki

G2-2. Eger ẕāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah **ki** çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḥāyil
G6-1. Dilüñden gitmesün her demde sübḥān / **Ki** oldur ḳullaruñ derdine dermān
G6-2. Ḳamu şehler ḳapusında gedādur / **Ki** şāhān-ı cihān-rā üst sulṭān
G6-4. Ümīdüñ ṭut **ki** ḫayruñ ola aġır / Ḳaçankim ḳurula maḥşerde mizān
G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden vaṣfuñı idem **ki** oldum bī-mecāl
G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / Umaram **ki** raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler **ki** sebeb bārān aña
G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi **ki** bil ey mübtelā benden saña oldı ʿaṭā
G30-2. Didüm **ki** sensüz ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G30-4. Didüm **ki** çekdüm rencini bulmaġa ḥüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda **ki** ṣan bāġ-ı İrem peydā
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı **ki** muḳārin ola şāh ile gedā
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan **ki** oldur bī-bahā
G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı içre / Ṣandı **ki** şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola **ki** zencīr ola boynuma ol kākül baña
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / İstemem **ki** görine bir yañadan sāhil baña
G38-4. Şem ʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm **ki** ey dil reh-nümā oldum saña
G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez **ki** ger eyleyesin sen nigeh baña
G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün **ki** göñlinde olur ʿazm-i serüm peydā
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur **ki** yatur itmedi tīmār baña
G46-2. Ursa deryā-yı ḫavādiṣ mevc-i ketmüm bir yaña / Geşt-i ʿışḳun biḥamdillah **ki** lengerdür baña
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd **ki** gele senden ʿayn-i dermāndur baña
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür baña / Bilmezem **ki** bu ne ḥāletdür baña
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm **ki** yoḳ pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it **ki** var ḳapuñda ṣāilhā
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür **ki** الا ما سعی
G65-8. Kim bu şi ʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına **ki** beni raḥmetle aña
G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme **ki** üstünden ola merhem cüdā
G89-4. Zāhidā ṣanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür **ki** bir sedd-i Sikenderdür baña
G96-4. Esbüñe na ʾl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür **ki** ider ḳaddini eyle dütā
G102-2. Baġrumuñ ḫūni aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan **ki** yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur **ki** oldı ḫācetüñ cümle revā
G106-5. Dir imişsin **ki** Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G109-3. Zāhidā ṣanma **ki** senüñ gibi yolum yañılam / ʿIşḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G115-4. İlet kūy-ı nigāra cānı tuḥfe / **Ki** yoḳdur cāndan özge nesne merġūb
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler **ki** olmaz cennet içinde ʿaẓāb
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme **ki** itme şitāb
G120-1. Fikr-i lebüñ **ki** eyledi göñlüm evin ḫarāb / Başdan çıḳar her kim ola müdmin-i şarāb
G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / **Ki** ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Def ʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā **ki** şarāb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi ile **ki** sürḫ olur dirler seḥāb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler **ki** olmaz cennet içinde ʿaẓāb
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm **ki** ḫatm oldı kitāb
G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün ehl-i sefersin / Kim itdi **ki** sen eyleyesin bunda iḳāmet
G192-2. Düriş ḫayr it **ki** tā ḫayr ile aduñ / Anda olma ṣaḳın şūr u şer dost
G192-3. Yiter ʿuşşāḳa yaşı rūy-ı zerdi / **Ki** bunlar içre olmaz sīm ü zer dost
G196-4. Göñül virme bu dünyā bī-vefādur / **Ki** bundan görmedi kimse ḫaḳīḳat
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iżhār / Didüm **ki** gelür derdeʿarak bulsa ḫarāret
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ an **ki** mūlar çün dü-rengest
G204-3. Herkes **ki** içe cürʿanı hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger rind-i mey-perest
G207-5. Ġazel ṭarzın Muḥibbī itdi aḥsen / **Ki** her beyti anuñ dīvāndur ey dost
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm **ki** anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḥi ḫalḳ itdi lā-yemut
G209-4. Didüm lebüñ bahāsına cānum alur mısın / Didi bahā yoḳ aña **ki** yāḳūt-ı aḥmerest
G210-2. Hicrān şebi āşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā **ki** aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm **ki** saña ẕerrece yoḳdur naẓar ey dost
G218-1. Dilden giderme söyleye dur dāsitān dost / Ola **ki** gūşuña remz-i zebān dost
G218-3. Yārüñ gümānı bu idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā **ki** rāst olupdur gümān dost
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā **ki** ben / İçeli ʿışḳuñ şarābın oluram her-bār mest

G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ **ki** ben oldum memāt
G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī olursa germ / Maʿẕūr ola **ki** şevḳ ile oldı ziyāde mest
G233-1. Maḳṣūd bu **ki** ey yār olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G235-2. Gördi **ki** cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban itdi vuḫūş içre iḳāmet
G235-5. Her dem **ki** müje ḥālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ **ki** ben oldum memāt
G239-1. Pervāne ḳılur şemʿ-i ruḫı mihr ü mehi dost / Her kim ki göre ḫüsnini ider **ki** zihī dost
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu **ki** ḳalmaz dilde bir peykān dost
G248-4. Gūşına ala ol daḫi gül ola **ki** nālān / Ey bülbül-i dil şubḥa degin ṭurma fiġān it
G249-3. Niceye degin şaḳlayasın çāh-ı zeḳanda / Gel ḥayra girüp ḳurtara **ki** zülfüñi dār it
G251-7. Ola **ki** gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ **ki** ide sulṭān ile baḫş
G275-4. Meger luṭfı ola baña muʿāvin / **Ki** ehl-i şirkden alam yine bāc
G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa şuç / Derdā **ki** ʿāşıḳ olana olmaya böyle güc
G278-3. Kāfir ḥaṭını görince islāma ḳaṣd ider / Ḥāżırlanur **ki** eyleye baş ḳaldurup ḫurūc
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm **ki** baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / **Ki** saʿy ile olur ekser ʿiyān genc
G293-5. Muḥibbī şaḳla ʿışḳı müdde ʿiden / **Ki** ḫoşdur dāimā olmaḳ nihān genc
G298-3. Her bir ḳadeḥ **ki** pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme nice der-i fütūḥ
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi **ki** bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G308-1. Devrānçün itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī piyāle şun **ki** ider ādemi feraḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / Ṣubḥ **ki** bir ḫᵛāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G310-5. Ey Muḥibbī dir **ki** kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G313-2. Dil āteşine andı bu baġrum döne döne / Yansa ḳaçan **ki** āteşe olur kebāb-ı telḫ
G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay ü yıl / Nāgāh eger **ki** görse ola daḫi ḫᵛāb-ı telḫ
G327-4. İbret degül **ki** görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G329-3. Degüldür ḫusrev līk ʿāşıḳ oldur / **Ki** cān terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G329-5. Nice yıldur **ki** girmez gūşuña hīç / Muḥibbī çaġırur hey dād u feryād
G337-1. Cān naḳdi ile gördi **ki** ben olmışam ḫarīd / İtdi metāʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G337-3. Ṣūfi diler **ki** bula naʿīm bu riyā ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar o dem / Kimdür **ki** ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G347-4. Ġamzeler geldi **ki** tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm bu **ki** ilete kūyuña bād
G352-2. Dimiş idüñ **ki** seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aṣ beni ol dāre meded
G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā **ki** bu / Ḫil ʾat ü tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G359-5. Umaram **ki** Muḥibbī'ye şefāʿat / İdesin dergehüñden itmeyüp red
G362-4. Ḳudretini gör **ki** nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı **ki** aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G367-5. Didiler terk eyledi kūyını dildāruñ raḳīb / İşidüp ḥamd eyledüm didüm **ki** فی نار السفر
G368-4. Biḥamdillah **ki** kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum var
G369-3. Ḳorḳum budur **ki** dīdelerüm yaşı aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm āşikār olur
G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini an **ki** daḫi ābdār olur
G371-3. Şādmānam **ki** ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür andan ne zehr olsun **ki** tiryākumdurur
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin **ki** şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G375-3. Zehr-i ʿışḳuñı şunmaʿuşşāḳa / Şehd-i vaṣluñı şun **ki** fāʾidedür
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm **ki** āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā **ki** ol gün yüzlüdür
G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi dir **ki** gül-i nesterin ṭutar
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem **ki** uġrular mıdur / Dilleri teshīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem **ki** ebrūlar mıdur
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ şafāsını / Şanmañ anı **ki** derdini dermāneʿarż ider
G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı içün ʿışḳı şora / Ḳaysa Mecnūn diyeni şanma **ki** sen ʿāḳil olur
G397-1. Āh bilmedüm **ki** menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne **ki** ol cān ne yirdedür
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / Dir **ki** ʿaceb bu nāle vü efġān ne yirdedür
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā **ki** ol cān ḳandadür
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ **ki** bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah **ki** mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G417-2. Her cānibe **ki** cilve ḳılupʿarż-ı ḫüsn ide / Ol māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur **ki** seni gören bī-vefā ṣanur
G421-2. Oḳ u yā alur ele **ki** zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde **ki** şeb irişe ġarīb anda yatur
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun miḥrābına olmazʿaceb / Nice demlerdür **ki** o ebrūlara peyvestedür
G426-3. İḳrār alınca büseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur **ki** cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister **ki** nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür
G431-3. Cānā kimem **ki** saña suḫan diyem āşikār / Şeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G432-3. Laʿlin andum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde **ki** ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem **ki** peykānum çıḳar

G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫᵛābdur / Kim anuñ bünyādına dirler **ki** cāy-ı ābdur
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz zīrā **ki** eski hem-demidür
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḫayf degül mi **ki** başup ḫāke çıḳar
G444-6. Devrān içinde naẓm ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur **ki** her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʾl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı **ki** kelām ol leb-i Şīrīne gelür
G450-3. Nice yıl ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / Şükrilillah **ki** daḫi kīse-i çeşmüm ṭolıdur
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz **ki** anı söyledüm ol pehlevānedür
G455-2. Benden ne söz **ki** ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne şor
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar **ki** derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar **ki** sekrān oldılar
G469-2. Bār-ı ġama **ki** Ḳāf taḥammül getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G469-4. Acıduġum budur **ki** ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār sīnemi her dem deler giçer
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim **ki** ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / Gūş-ı cāna kimdürür gelsün **ki** mengūş idedür
G471-1. Şol ʿāşıḳa **ki** sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı var
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör **ki** ʿāşıḳ ile oynaması var
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez **ki** nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi **ki** ey miskīn benüm senden ferāġum var
G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḥayf sermāye-i ḥüsnüñe **ki** nāgāh gider
G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid **ki** cānāndan gelür / Zinde olur mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine **ki** uşlana disünler
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāş olur **ki** her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G487-1. Āhū gözüñ **ki** ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẓarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer **ki** yine göz göre bir ḳan eyler
G495-4. Çünki necātı örtü döşek būriyā diler / Bilmez anı **ki** ʿāşıḳa bir ḳurı cā yiter
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü **ki** şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce yaş **ki** dökem dāne dānedür
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler **ki** ḳoca ḳaṣdı o nāzik meyānadur
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm **ki** lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G499-7. Bu Muḥibbī laʾl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür **ki** elde sāġar-ı zer depredür
G500-1. Didüm **ki** cānı būseñe virem bahā nedür / Güş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G503-4. Niḳābını ḳaçan keşf ide dildār / Gören ṣanur **ki** ṣems-i ḫāveridür
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi **ki** şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm **ki** çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G518-4. Perde eyler **ki** güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḥāb üstindedür
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür **ki** dünyā inḳılāb üstindedür
G521-2. Kim göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / **Ki** cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi **ki** bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G523-2. Cigerden dil çekerse n'ola āhı / Anuñ içün **ki** bilür yüz ḳaradur
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / Işḳuñı terk itmezem nite **ki** cānum tendedür
G532-2. Zen nedür **ki** merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni ṣanma **ki** göñlüm zendedür
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh **ki** ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G537-5. Aġla Muḥibbī aġla derd ile baġrı ṭaġla / Ola **ki** ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G539-4. Nice aldanmayam **ki** göz yaşı / Gizlice baña merḥabālar ider
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür **ki** dil şehbāzını cānān oḳur
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār / Ele tīġ almış dil-āverdür **ki** ḳaṣdı cānedür
G545-1. Ġamze oḳları **ki** dirler cümle cānānumdadur / Her biri yābāne gitmez sīne vü cānumdadur
G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür **ki** ādemi ildür ol pīre-zen giçer
G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / **Ki** bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña **ki** ʿazm eyleye āhı ʿālemidür
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma **ki** ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḫi ṣanmañ **ki** varup mekteb ister
G564-3. Du ʿālar müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür **ki** bu göñlüm şeb ister
G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin ʿāşıḳların ṣanmañ **ki** siz āhestedür
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan **ki** yaşaya mār ejdihā olur
G577-5. Bir Nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün **ki** anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G581-3. Sevāb-ı ḫāc olur ḫāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda **ki** saʿy itseñ ṣafā ile o ḫāṣıldur
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāş olmañ degül mümkin / Anı bir bende beñzetme **ki** bu bendi selāsildür
G584-4. Nigārā açma genc-i ḥüsnüñi gel / **Ki** mālik olmasun her müflis-i ʿūr
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā **ki** ḳalbi anlaruñ mermer midür
G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb dīvāne olmışdur **ki** ḳaṣd-ı āsumān eyler
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ **ki** rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G592-4. Her söz **ki** dinür anda gerek nice meʿānī / Kim oḳur ise diye **ki** rindāne dimişler
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / Şimdiden ṣoñra ʿaceb bilsem **ki** daḫi nem yanar
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem **ki** gīsūlar mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G600-4. ʿĀlemün didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi **ki** gör būlar mıdur
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil ḫaẓ iderem / Her ne deñlü **ki** cefā eyleyesin nāz gelür

G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir isem / **Ki** zīrā eylemez āhum aña kār
G604-1. Benüm yārüm **ki** mihr-i ḫāveridür / Beşer şanmañ anı siz ol perīdür
G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola **ki** biline giçdükde rūzgār
G611-3. Bād-ı şarşardan Biḥamdillah **ki** ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür hevālar i ʿtidāl üstindedür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine yir yir / Görenler didiler anı **ki** her birisi bir güldür
G630-1. Müjde ey dil **ki** bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitā ʾāleme nev-rūz gelür
G630-4. Gice gördüm **ki** oluram aña ḫᵛābumda ḳarin / Bir mu ʿabbir didi kim ġam yime imrūz gelür
G632-4. Eksük olmasun yaşum **ki** döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme gülgūn ḳumāş üç günde bir
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda **ki** gül bite anuñ yiri dikendür
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül ol ʾāşıḳ-ı şādıḳ **ki** cān içün nizā ʿeyler
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun **ki** cān tenden vedā ʿeyler
G637-5. Muḥibbī şanma **ki** hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G638-4. Dil şem ʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd **ki** yaşı üstine āhı duḫān olur
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā **ki** yollar göldürür
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi **ki** gizlü ḫazīnedür / Ḳorḳum budur **ki** āhum ile āşikār olur
G643-3. Mümkin midür **ki** görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu mār olur
G644-7. Eksilür şanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ göñli içün dirler **ki** cevher kānıdur
G650-5. Ḳaṣd budur **ki** Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G657-3. Derd-i ser başda anup ʾārıżunı yaş döker / Anuñ içün **ki** şudā ʿuñ derdi gülāb ile giçer
G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden şayma sen ol ʿömre **ki** ḫᵛāb ile giçer
G658-3. Gir ṣevāba Ka ʿbe-i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur **ki** bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm **ki** hüşyār olmayam / Gösterüp la ʾl-i lebin didi **ki** bu cānum virür
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī ʾnüñ / Her ne ġazel **ki** söyleye hep ʾāşıḳānedür
G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar **ki** serḫoş oldılar / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / **Ki** merdüm zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür aña **ki** pehlūya segirdür
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur **ki** insān ile bir ola baḳar
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / Meh-rūları bildüm **ki** hemān sīm ü zer ister
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā **ki** buña her gice mihmān gelür gider
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir **ki** ne müşkīn nefesi var
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda **ki** şekker ola didüm mekesi var
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma **ki** anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi **ki** vefāyı zen ḳılur
G699-2. ʿAnberiñ zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa **ki** cevlān eyler
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür **ki** göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G702-4. Dilberā şanma **ki** ma ʿmūr ola ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / Ṣöyle ṣanurlar **ki** Rūma ʿanber-i sārā gelür
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem **ki** daḥi nem ḳapar
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ **ki** āhı oḳı ʾāşıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh aña nişānedür
G717-1. Ṣām irişdükde üşer şem ʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar **ki** ol yaneler
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ **ki** pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola **ki** dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe zamān te ʾsīrler
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur **ki** anuñ bende yatur
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḥan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim **ki** bilür ol aña dürdāne olur
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle **ki** hem manẓūr hem nāẓırdadur
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol la ʾl-i nābı gör **ki** nice cān-fezā olur
G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün ṣanur **ki** benge beñzer
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfitāb / Kendi göklerde yürür ammā **ki** yüzi yirdedür
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfī gibi ṣanma **ki** göñül bihiştedür
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā **ki** meyl kişide evvel görüştedür
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi ṣanma **ki** saña cevāb ider
G760-4. Mest olup çeşmi diler kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola **ki** ḳana ḳaneler
G761-5. Nice yıldur **ki** ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi **ki** ey miskīn benüm senden ferāġum var
G772-1. Bu ḫaste-dil **ki** derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ vefā bilür
G772-3. Düşüp yoluñ **ki** kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür **ki** gözüm ṭūṭiyā bilür
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var **ki** derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G775-2. Didüm ey dilber olur mı **ki** görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür **ki** ḫāmūşuñdadur
G780-1. Ol şāhbāz ġamze **ki** meyli şikāredür / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun **ki** dāġ üstinde dāġumdur
G781-3. Ser-i zülfi hevāsiyle ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil **ki** mūlar bend-i bāġumdur
G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / **Ki** ender deyr netuvān būd mestūr
G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ ile itme ziynet / **Ki** şun ʿ-ı lā-yezāl ister mi zīver
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür **ki** dil bī-tābdur / Aña ṣayḳal ey göñül ancaḳ şarāb-ı nābdur
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında **ki** bu maġfūrdur
G794-3. Ṣanemā şanma **ki** senden uşanam cevrüñ ile / ʿIşḳ ile ʾāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür

G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez **ki** ḫāk-i āsitānumdur
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir **ki** ne müşkīn nefesi var
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol laʿl-i siyāhı / Her ḳanda **ki** şeker ola didüm mekesi var
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma **ki** anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür **ki** diken zaḫmını bülbül götürür
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite **ki** bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu ḥüsne **ki** devrān gelür giçer
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem otaġına / Girüp taḥammül eyle **ki** bārān gelür geçer
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde **ki** varup anda göñül şād eyler
G816-3. Laʿli Ṣīrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite **ki** Ferhād eyler
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür **ki** arada hicrān olur
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ lebüñden būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet **ki** herkes ḳana ḳan gözler
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm **ki** taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu **ki** maḫmūrdur
G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam ṣayd olsa murġ-ı dil **ki** beñler dāne olmışdur
G828-4. Āh ile ṣanma göñül yaşını teʾṣir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ ṣanma **ki** ol kār eyler
G830-3. Yiridür dir isem ṣīrīn lebüñe / **Ki** Ferhād dil-i āvāre beñzer
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber ṣaçuñı ṭara **ki** ol müşk-i ḫutendür
G833-3. Dirler **ki** ider dilber olan būseye iḳrār / Didüm **ki** bu ne olmayıcaḳ bu ne suḥandur
G833-6. Didi **ki** nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm **ki** Muḥibbī seni cān ile sevendür
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe şun **ki** gün giçer / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G841-4. Meger cihāna baḳ **ki** füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde **ki** dirler emen midür
G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-īzār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı **ki** cismi veyā sīm-ten midür
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde anı pehlevān gibi / Ebrūları **ki** başını bir yire çatdılar
G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya anda hūş / Anlar **ki** ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G842(b)-6. Dirler Muḥibbī ḳaʿrına anuñ irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben anlar **ki** batdılar
G844-1. Ġam şebinde cān u dil ṣanmañ **ki** bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi **ki** mest gāh maḫmūr
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden **ki** bārānlar ḳopar
G858-2. Gāh ʿişve gāh cevr ḳılur şīve gāh nāz / Bildüm hemān **ki** ḳatlüme bunlar bahānedür
G858-3. Mecnūn **ki** aña leşker olupdur vuḥūş u ṭayr. / Murġ-ı āşiyānı başına tāc-ı şāhānedür
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur **ki** ḥayvān gibi her dem mā çeker
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür **ki** dīdār özgedür
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāli ʿümdendür **ki** her-bār incinür
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite **ki** bīmār incinür
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler **ki** ṣan dīvāndur
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa **ki** ter çeker
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda gör **ki** ʿāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā **ki** şeyṭānlıḳ budur
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez **ki** bunuñ ḳanı var
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ ṣanma **ki** ad u ṣanı var
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā **ki** āḫır memleket sulṭānı var
G891-1. Göñlüm gözüm **ki** ḳara ṣaçı mübtelāsıdur / Bildüm anı **ki** āḫır aña aşılasıdur
G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir **ki** bu dārü'ş-şifāsıdur
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur **ki** yatur ḳurı gövdedür
G894-3. Sāḳī şarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / Bilmez misin **ki** leẓẓet dünyā-yı nevdedür
G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā **ki** göñül çoḳdan ol pīşrevdedür
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün **ki** ol aña āhen ḥiṣār olur
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın **ki** gelüp saña yār olur
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye **ki** vehdür
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma **ki** cihān içre o şems ü ḳamer ister
G904-2. Yüzüñe kimdür **ki** teşbīh eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı **ki** ʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören ṣanur **ki** bir ḫayrān uyur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle zülfinden ḫaẓer / Pīç piç olmış yatur ṣanma **ki** ol ṣu ʾbān uyur
G934-1. Cevr ider dilber baña ṣanur **ki** miḫnet arturur / Anı bilmez miḫnet artduḳca maḥabbet arturur
G935-2. Derd-i dil ḥālini ʿarż eyleme bī-derd olana / Ṣaġlar añlayamaz anı **ki** bīmār çeker
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı līk iẓhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi **ki** rūy-ı zerdi var
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi gūş eylemez ṣanma **ki** senden derdi var
G943-2. Gencīne-i cemāle ṭılısm oldı ṣaçları / Ey dil ṣaḳın **ki** her bir ejder yılan olur
G945-4. Zāhidā ṣanma **ki** aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ faẓlıdurur yoḫsa ʿamelden ne gelür
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Ṣol ḳadar bildüm **ki** nefs ile cidāl üstindedür
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör **ki** ṣāl üstindedür
G946-6. Ḳorḳaram **ki** ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī ṣanki ḫal üstindedür
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker **ki** ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G955-7. Görinen ḫat mıdur yā leşker-i mūr / **Ki** ṭutdı kişver-i ḥüsni ser-ā-ser

G957-2. Nice teşbīh idem ḳaddine servi / **Ki** servüñ kimse dimez ġabġabı var
G961-4. Cān u dil diler metā ʿ-ı vaṣluña ola ḫarīd / Bunı bilmez **ki** ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G962-5. Şāyed **ki** teraḥḥum ide bir daḥi Muḥibbī / Araya düşür gözlerünüñ yaşını yalvar
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger görmese velī / Budur ʿaceb **ki** yāri görsem öldürür
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem ʿālem yanar şanmañ **ki** ancaḳ nāmeler
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i la ʿlinden ire mi **ki** devā kim ne bilür
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm **ki** āh ol perdedür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol şanma **ki** ġayri yirdedür
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur dirler **ki** ḳuvvet erdedür
G978-1. Mecnūn **ki** ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ cemī ʿ-i vuḥūşa revā giçer
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña **ki** ʿāleme ol pādişā giçer
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim **ki** ol ḥūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ / Ḳorḳum budur **ki** işide yirüñ ḳulaġı var
G983-2. Didüm **ki** yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var ise eydüñ kime beñzer
G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı **ki** şan ṭūp / Ḥaṭı yārüñ ḥişār-ı Rime beñzer
G986-5. Gökden eger **ki** ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur **ki** insān ile bir ola baḳar
G993-1. Āhumun her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider **ki** baña ismedür
G997-4. Gülşene dirdüm **ki** tā tenhā seni şayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür bülbül midür
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī **ki** rūḥ mıdur
G1000-1. Ḳāmet-i servüm kim göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu **ki** ʿaceb deste-i sünbül getürür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür **ki** diken zaḫmını bülbül getürür
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini ʿāşıḳların şanmañ **ki** siz āhestedür
G1003-1. Sīneme seng-i cefā şanmañ **ki** miḥnet arturur / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün **ki** bu dil derdine dermān iñler
G1005-2. Bülbül çemende şanma **ki** dāim sürūd ider / Gül şevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre **ki** dār-ı ʿadāledür
G1006-2. Sīnem üzre görinen yir yir elifler servler / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum **ki** dāġ üstindedür
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür **ki** kūyından güẕārum var
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür **ki** aḳar dīdelerüm / Gülgün ruḫuñ çeşme çü manẓūr-ı naẓardur
G1013-1. Cennet **ki** dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḥnet evi de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1013-5. Şem ʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi **ki** yanmayup ol ya neme beñzer
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb budur **ki** bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1017-7. Muḥibbī şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil **ki** göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1023-2. Eger giçdi ise Mecnūn u Ferhād / Şanur mısuz **ki** bu ʿālem tehīdür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil **ki** her perin diker tāze nihāl eyler
G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre el irişmez / **Ki** sen kemter-gedā ol ʿālī-şāndur
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / Devlet anuñ **ki** meskeni ol āsitānedür
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā **ki** şer
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına şıġmaz / Nice añsun **ki** bir noḳṭa dehāndur
G1039-2. İtseñ ṭulū ʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir **ki** bu ne āfitābdur
G1039-4. Lāyıḳ mıyam **ki** būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem **ki** boyı incedür
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñ ʿuşşāḳuñ olsun müşterī / Şata gör ḥüsnüñ metā ʿını **ki** ḥüsnüñ çaġıdur
G1045-4. Bendiden ser-pā dil ü cānı müdām / Hīç degül bildüm **ki** kām-ı zülfidür
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah **ki** ʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G1054-2. Gözüñ yaşını dök **ki** bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr içre ṭaladur
G1055-2. Maḥabbetden ola bir dil **ki** ḫāli / O şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm **ki** ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1065-1. Gördüm **ki** yine bād-ı şāhānun eşeri var / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan **ki** çoḳ āh-ı seḥeri var
G1067-1. Bilmem **ki** semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret **ki** senüñdür
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / Meşhūr meṣeldür bu **ki** seven sevenüñdür
G1067-5. İti çulini şordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı **ki** bu senüñ kefenüñdür
G1068-1. Ol siyeh şaç **ki** misk-i sārādur / Bir dükenmez başumda sevdādur
G1068-2. Leylī zülfüñi fikr ideli senüñ / Dil-i Mecnūn ʿaceb **ki** şeydādur
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir Muḥibbī **ki** bu ne ġavġādur
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña **ki** ʿazm eyleye āhı ʿalemidür
G1077(a)-4. Ḫālümi benüm şorma **ki** ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum şanma **ki** bārān istemez
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem **ki** ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1097-1. Kūyına varmaġa şanmañ **ki** beni yārüm ḳomaz / Ṭāli ʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1102-2. Hīç olur mı **ki** ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola şayyādımuz
G1102-3. Hey ne ẓālimdür ʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler **ki** maḫşerde alınmaz dādımuz
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile cānumdan / Bu ʿacebdür **ki** göñül zülf-i dütādan giçemez
G1117-2. Bir kez didi **ki** mihr ü vāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-şafālaruz

G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña ḫüsnüñ zekātını / Zīrā **ki** aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā **ki** maʿnāsındayuz
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma **ki** sensüz eṣer olmaz
G1122-7. Kimdür **ki** diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1131-4. Ṣād ol yine **ki** cevr ile andı seni nigār / Dirdüñ anı **ki** ḳatı ferāmūşlardanuz
G1137-5. Ṣehā oldı Muḥibbī derdüñle mūnīs / Ola mı **ki** ola bir cān bedensüz
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḥi / Bir zamān ile Muḥibbī ṣanma **ki** pīr eylemez
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metā ʿ-ı būseñi / Naḳd-i cān u dil ile geldük **ki** bāzār isterüz
G1144-3. Her ne gelse saña yegdür **ki** ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse **ki** Rūm içre ġazāl olmaz
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāṣıḳuñ baḫt-ı siyāhı ṣām-ı miḥnetde / Ṣeb-i hecre nihāyet yoḳ **ki** hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider nāza ser-āġāz / ʿĀṣıḳ **ki** niyāz eyleye maʿşūḳa ḳılur nāz
G1152-1. Ger öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / Ölür mi dil **ki** cān teslīm ḳılmaz
G1154-1. Cehd itme dilā yār-ı vefā-dār ele girmez / Ṣanma **ki** velī cevr ü cefākār ele girmez
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / Didüm **ki** dilā nāleler it yār ele girmez
G1159-1. Derdā **ki** bu şeb ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1160-1. Ṣūrīde olup söze ḳaçan başlaruz biz / Bülbül ile gūyā **ki** sebaḳ-dāşlaruz biz
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol gül ʿīẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ **ki** ola āh u zārumuz
G1162-2. Gerçi yolında nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun **ki** cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola **ki** artar eşk ile demümüz
G1163-5. Nice yıldur **ki** bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāṣıḳ ṭutısar biz ölicek mātemümüz
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḫāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur **ki** varur yāre bizüm ādemümüz
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse **ki** dünyā pāy-dār olmaz
G1171-6. Göñül virme bu dünyāya Muḥibbī / **Ki** dil virür buña hīç ādem olmaz
G1176-2. Nice yıldur **ki** yeler zülfi hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür **ki** ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler **ki** miʿmār olmayan bilmez
G1197(b)-4. Gözüñden ṣor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meṣeldür ḫaste aḥvālin **ki** bīmār olmayan bilmez
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur **ki** miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G1204-2. İrem bāġıdur ḫüsnüñ virür bülbüllerüñ revnaḳ / Gider aġyārı ḳapundan **ki** bülbüle ġurāb olmaz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid ṣarāb-ı kevṣeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḫāżırdur **ki** bundan yeg ṣarāb olmaz
G1204-4. Dilüm āvāredür Yārab **ki** bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḫūrī **ki** cennetde ʿaẕāb olmaz
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ nerre-şiriyüz / Ṣanma bizi **ki** ḥırş ile biz müşlardanuz
G1208-3. Ṣād ol dilā **ki** añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ anı **ki** atı ferāmūşlardanuz
G1212-1. ʿAceb olmaya ger yārüm benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür **ki** şehlere ḳarın olmaz
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Ṣanur mısuz **ki** sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür **ki** dīn olmaz
G1215-4. İstemem ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / Budurur līk murādum **ki** ideyin pā-būs
G1225-2. Didüm dile **ki** zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür niʾdem **ki** eṣer eylemez nefes
G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā **ki** muḫkemdür esās
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen baṣ / **Ki** zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1231-4. Degül hicrān şebinde şemʿ ḥācet / **Ki** āhum şemʿa-i beytüʾl-ḥazen bes
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı **ki** şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1240-2. ʿAceb seḫḥārdur zülfüñ **ki** yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1240-3. O şemʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim kiʿākildür **ki** olmaz bī-duḫān āteş
G1242-4. Bāġ-ı ḫüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḫaẕer / Başma dünbālini ejderdür **ki** yatmış uyumış
G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm **ki** ḥırṣ-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş
G1259-7. Ey Muḥibbī bu ne ḥikmetdür **ki** bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış ṣan ẕeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni **ki** mücmer baġlamış
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī ṣanma **ki** dildāra teʾşir eylemiş
G1267-3. Kūyuña dārüʾş-şifā dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur **ki** anda ḳalmışam ṣāḥib-firāş
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāṣıḳuñ ḫālin **ki** seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm **ki** murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm **ki** anı başuma derd ü belā imiş
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbīʾyi / Bilmez misin **ki** derdüñ ile āşinā imiş
G1273-2. ʿIşḳ ṣāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir **ki** bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme **ki** fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü **ki** laʿl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1282-3. Varam meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / **Ki** vā ıẓ sözine ben ṭutmazam gūş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi **ki** ola bī-duḫān āteş
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür **ki** sen ṣaḳla / **Ki** āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫᵛār **ki** öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen **ki** yārüñ luṭfı-ʿām itmiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger **ki** bilselerdi ḫālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1294-4. Senden cefā **ki** gelse baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāṣ it gel beni / Dir **ki** olmayınca olmaz ḫükm suḫandan ḫalāṣ

G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide **ki** anda ola çoḳ maʿni-i ḫāṣ
G1304-2. Dil zevraḳını ṣaldum derdā **ki** baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʾarż
G1308-3. Gāh nāz u gāhʿişve gāh ḥışm ü gāhʿitāb / Cümleden bildüm **ki** cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1313-3. Yaşum **ki** dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet **ki** ola lā-büd olur anda namāz farż
G1319-3. Her kārbān **ki** ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñiçün didiler ribāṭ
G1321-1. Sāḳī piyāle ṣun **ki** virürʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / Laʾli velī **ki** ḫande ile virdi inbisāṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀşıḳ mıdur **ki** eyleye ol siperden iḥtiyāṭ
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm **ki** ider dildār tīr ile kemāndan ḥaẓẓ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḥın bir dem / Kim dir **ki** Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḥaẓẓ
G1328-1. Şevḳ-i ruḥsāruñla yanup yaḳılur her-bār şemʿ / Ol sebebdendür **ki** olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1335-3. Ol perī-rūyı görenlerʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer gūyā **ki** ṭutar ayı şarʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür **ki** baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḥsāruñla yanup yaḳılur ey yār şemʿ / Ol sebebdendür **ki** olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / **Ki** degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1375-4. Genc-iʿömrün ḫāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḫayf ola anı **ki** sen yoḳ yire idesin telef
G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm **ki** ser-tā-pā laṭīf
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña menʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü **ki** ḳavlüm bu **ki** ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1391-1. Ne ḳılsunʿāşıḳ-ı bī-dil **ki** bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm **ki** ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür **ki** ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī **ki** ẕevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey ṣun **ki** virsün bu dil-i ġam-ḫᵛāre şevḳ
G1413-2. Ḥariş olma igen dünyā-yı dūna / Ṭoyurmaz gözleri illā **ki** ṭopraḳ
G1417-2. Göñlüm gözini güşe-be-küşe arar yürür / İster **ki** bula diyü o düzdi yataḳ yataḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister **ki** ṣalına / Çeşmüñ didi **ki** ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye **ki** bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1418-2. Her ne söz **ki** söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1420-4. Āşikāra būseñi iḥsān idersen ey ṣanem / Bu ʿaceb sırrdur **ki** idersen baña tenhāda yoḳ
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem **ki** çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir **ki** dil yandı bile cān anda yoḳ
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḫālin bilen dir mi **ki** efġān anda yoḳ
G1458-2. Biḥamdillah **ki** ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar ṣanma **ki** dādum yoḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḫüsnine girilmez zülfʿolur mānīʿ / ʿAceb midür **ki** genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur **ki** ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / Ṭursalar n'ola **ki** sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür **ki** olsun ol baña dārū-yı müşk
G1488-3. Bir geştī-i dil ola **ki** irişe murāda / Göz yaşı ile āh ile deryāyı büyütdüñ
G1489-4. Virüp cān naḳdini bir būse alduñ / Dilā şād ol **ki** olmaya ziyānuñ
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin ḳaldur **ki** çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī derd-mendi öldürüp / Ḥamdülillah **ki** anuñ derdine dermān eyledüñ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime **ki** yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı **ki** eksilmeye ey dīde nemüñ
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına nişān gerek / Budur **ki** nişān ḫāk-i deri armaġān gerek
G1508-3. Zülfini ḳosaʿārıżı üzre ʿaceb degül / Her ḳanda **ki** genc ola aña pāsbān gerek
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp gözüm / Didi **ki** yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān görinür mi didi **ki** gözden nihān gerek
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / **Ki** senʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1519-5. Berk-i āhum şuʾle virdi ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür **ki** rūşen görinür bezm-i felek
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler **ki** ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür **ki** böyle cāme giydüñ al reng
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma **ki** dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle **ki** çevgāne gerek
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur **ki** gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü **ki** derd ile bīmārunām senüñ
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ **ki** çıḳa menzili eflāk gerek
G1559-3. Ḳaçan **ki** tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç şebden yeg
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün **ki** ola bū Lehebden yeg
G1560-3. Bugün faẓl ileʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / **Ki** yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G1570-1. Kim gördi şehā laʾl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi **ki** **ki** ṣan ḳondı meges üstine baluñ
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye **ki** od düşe lā-büd duḫān gerek
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege **ki** nükte-dān gerek
G1571-4. Çeşmüñ **ki** ḳanumı içe vir laʾlüñ aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1573-1. Demine reşk ider şehler gedānun / **Ki** zīrā yoḳ ḥużūrı pādişānuñ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu **ki** ziyāde ola aya dīde demüñ

G1582-7. Didüm **ki** tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi Muḥibbī aña demürden ciger gerek
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar **ki** çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di **ki** yārisin kimüñ
G1602-1. Yine ṣaflar eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh **ki** tārāc idiser dil kişverini kirpügün
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem **ki** laʿlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā **ki** almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler **ki** çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram **ki** ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle ʿāṣıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi **ki** nā-ḫoş eyledüñ
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā **ki** olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1663-4. Kim dir **ki** göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1664-3. Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür **ki** göñülden gider degül
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy **ki** fiġān eyler göñül
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ **ki** tīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür **ki** cismi nā-tüvān eyler göñül
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı ṣanup yinür / Ḳorḳum budur **ki** ide seni imtilā göñül
G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir **ki** çāre ḳıl
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl **ki** şeyṭānı dūr it / Gehi nefsüñi öldürüp ġazā ḳıl
G1680-6. Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle / **Ki** ṣoñra yañılursın olma ġāfil
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / **Ki** cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam miḥnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür **ki** ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi **ki** ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña **ki** dāim hevāda ol
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi **ki** meclislerde her dem lāfa gel
G1721-2. Virdi ġubār-ı ḫaṭṭı gelüp göñlüme keder / Bu bir kederdürür **ki** göñülden gider degül
G1721-3. Tīr-i müjem **ki** sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G1721-4. Virse ziyāyı ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / Kim dir **ki** gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür **ki** olmışdur görüp dermān ḫacel
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū **ki** öldürse beni / Başum alup raḳṣ uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi ṣanmañ **ki** dilber ḥālüme ḫandān degül
G1748-3. ʿĀṣıḳam ammā **ki** añmam hergizin ben vaṣlını / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʾitāb ister göñül
G1748-4. Umaram **ki** yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G1751-1. Hīç revā mıdur **ki** saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel
G1755-2. İster iseñ **ki** gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol / İlla **ki** bu ben ʿāṣıḳa gün gibi ʾiyān ol
G1756-2. Her söz **ki** gele senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola **ki** bir dem sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum
G1765-1. Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre ḳılam / Ola **ki** derd-i dil-i bī-ḳarāraçāre ḳılam
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur **ki** gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẓare ḳılam
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben **ki** gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1782-2. Dirseñ **ki** ʿışḳum ile nedür ḥālüñ ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭopṭolu dilüm
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni **ki** ṭopṭolu terkeşem
G1785-2. Cürʿañ içeli leblerüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun yanuñda **ki** ġāyet de serḫoşem
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pā-māl / Didüm didi **ki** olmazʿaceb atı ser-keşem
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili **ki** perīşān idince āh / Gördükce anı ben daḥi ġāyet müşevveşem
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar pādişāh-ıʿaḳl / Mümkin degüldürür **ki** ben anuñla savaşam
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam **ki** yaşum / Yazılur ḳanda baḳsam āh şāhum
G1789-4. Ḳomazam tā ölince ʿışḳı elden / Biḥamdillah **ki** oldur ṭoġrı rāhum
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi **ki** yaġmacı ṭarrār oldum
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben **ki** ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1793-8. Bir zamān idi **ki** Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1796-4. Ferdā ṣarāb-ı kevṣere meyl itmeye göñül / Ey dost-ger **ki** cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1798-6. Biḥamdillah **ki** cān virdüm viṣāl oldı baña ḫāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it **ki** zīrā nāy-veş nālem
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm **ki** ġırra olmışdur yaşum bārāne ṭapşırdum
G1812-4. Ravża-ı rıżvān **ki** dirler kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni ṣanma **ki** bend olam / Göñlüm bunı diler **ki** varup bir levend olam
G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını / Ṣanur mısuz **ki** ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün **ki** yār diler derd-mend olam
G1814-4. Öldürmek ise ʿāṣıḳı kūyuñda niyyetüñ / Öldür beni **ki** cümle-i ʿuşşāḳa pend olam
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler **ki** bu dil-i dīvāne bend olam
G1816-3. Ṣanma **ki** senden uṣanam ey bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1820-3. Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem / Dermāndeyem **ki** oldı gözüm eşk-bār hem
G1820-6. Sensüz günümi şorma **ki** (ne]nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G1820-8. İşbu ġazel **ki** ḥüsn ile bir nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm **ki** dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah **ki** bī-zāram
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola **ki** tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre didüm

G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur **ki** anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır **ki** bir fikr-i muḥāl itdüm
G1838-2. Cürm ise eger cān u gönülden seni sevmek / ʿAfv it **ki** ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G1842-1. Ben **ki** bir şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla ṣanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi **ki** Mānī ṣāniyem
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḥadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā **ki** geldi irişdi ecel didüm
G1855-1. Şuçum budur **ki** ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister **ki** göñül zāruñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫūrā dilemem / Baña bu bes **ki** senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng / Ḫiyle-ger ṣanmañ **ki** dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G1860-4. Şöyle ża ʿf oldum **ki** ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḥācet **ki** ben arade olam
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz raḥmeti / Yüzi ṣuyına **ki** var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür **ki** deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil ṭabībi / Meded eyle **ki** ġāyet de büküldüm
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem **ki** isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem **ki** irişüben ben o ferdāyı görem
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā **ki** beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar ṣanmañ **ki** ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül sāilini eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını **ki** ḥācet-mendem
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes **ki** ne ṣūfī vü ne dānişmendem
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Mest-i ʿışḳam tā ebed ṣanmañ **ki** hüşyār olmışam
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur mı **ki** anup ben anı ḫayrān olmayam
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / **Ki** müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm **ki** muḥtāc-ı ṣarāb oldum
G1909-4. Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün **ki** muġbeçenüñ ben de ḫākıyam
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye / Andan berü **ki** ol ṣanemüñ derd-nākıyam
G1913-5. Şiʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime **ki** ża ʿf üzre imiş bu temelüm
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite **ki** gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse meṣelüm
G1920-5. Mümkin olmaz **ki** şehā ḳoyam elümden etegin / Ger elüm ḳaṭʿideler ḳalur eteginde elüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh **ki** baña bu ṭūl-ı emelüm
G1929-5. Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ / Vāh **ki** میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G1932-2. Aḥvālümi kim ola **ki** dildāreʿarż ide / Doymaz firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben **ki** ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād **ki** ol ārām-ı cāndan görmişem
G1948-4. Bu ümīd ile **ki** mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / **Ki** hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde **ki** bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil **ki** nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1961-1. N'eyleyem āh pür-cefā sevdüm / Ṭāliʿümdür **ki** bī-vefā sevdüm
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek ṣaçuñ zencīrine zīrā **ki** Mecnūn olmışam
G1970-1. Nice bir rūzgāre yalvarayım / Baña būyuñ **ki** yāre yalvarayım
G1979-3. Kim baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün **ki** ejder gibi āhumdur benüm
G1980-2. Her söz **ki** döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben ne cevherem
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem **ki** çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı **ki** defʿide āteşüm
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile ṣaçuñ yüzüme āb / Ola **ki** gözüm açıla tā gide yunmuşum
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm ṭoprağa sürem / Bu nevʿile ola **ki** lebi cürʿasın çeşüm
G1983-5. Defʿi ḫumār ister iseñ gel Muḥibbī'yā / Çāre budur **ki** aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uşan dirler baña / Anı bilmezler **ki** olʿālemde varumdur benüm
G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler **ki** nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem **ki** belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı **ki** tā bed-amān eyledüm
G2000-2. Ola **ki** bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2000-3. Ola **ki** bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2007-1. Nigārā mest-i çeşminden ḫarābam / Beni ṣanma **ki** ben mest-i ṣarābam
G2008-5. Biḥamdillah **ki** dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli **ki** ḫālümi diyem ben
G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber **ki** başdan pür-günāhum ben
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster **ki** ʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā baḫtuñ sa ʿīd olsun
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm **ki** bū almış ola kimse vefāsından
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir **ki** ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle **ki** gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez giden
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm Muḥibbī / **Ki** oldum vaṣlı ile āşinā ben
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhumʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler **ki** sipāham ben
G2062-6. Diler herkes **ki** ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben

G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı ṣanma **ki** ʿālemde Muḥibb māl ü cāham ben
G2064-4. Görmeyüp gün yüzini inkār ider / Zāhidi görüñ **ki** ḫuffāş olmasun
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider **ki** zencīr itdiler Mecnūn içün
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür yād u bileş illā **ki** ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2075-1. Her kim benümle işide yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur **ki** eyleye şīrīn rivāyetin
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur **ki** zencīrin sürür / Anı bu ḥāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā **ki** anuñ şiddetin
G2089-3. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar ṣanur **ki** üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān beni / İrmedüm derdi **ki** ol mihr-i cihān-ārāya ben
G2097-2. Gāh **ki** sünbüllerini ruḫlaruña ṭaġıdup / Gāh ey serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2097-5. Virilür ṣanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / **Ki** gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2099-5. Kim görse bu elfāẕ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye **ki** yeg dürr-i ʿAdenden
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile ṣakın dime **ki** bir ṣāḥib-kemālem ben
G2112-1. Ey gönül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram **ki** yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2112-4. Fehm olunmaz ey gönül ince bili dikḳat ile / Ṭutalum **ki** yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2113-2. Didüm **ki** gönül derdine ey dost ne çāre / Didi **ki** lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz **ki** giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2124-1. Umar idüm **ki** benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm **ki** seni āfet-i devrān olasın
G2125-3. Sīnede gören elifler dir **ki** ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı **ki** ʿaceb ṣol müjeler / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2128-2. Nūş-ı cām ile gönül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur **ki** ʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu **ki** ḳana girüp bir bu **ki** ḳuldan çıḳasın
G2129-2. Dostum girmeyesin ele elüñden bu gelür / İllā bu gelmez elüñden **ki** gönülden çıḳasın
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele diye **ki** mihmānam ben
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden **ki** çün gördi yüzin
G2149-2. N'ola **ki** dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum ben derd ü ġamdan / **Ki** ayru düşmişem ol ġonce-femden
G2154-4. Kimse yoḳdur **ki** dem içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña ṣun
G2156-1. Ṣanmañ **ki** ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum **ki** derdümi sulṭāna virmezin
G2159-5. Ḳāni ʿam bir loḳmaya dünyā na īminden n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem **ki** bī-ṣālem bugün
G2161-3. Ẕāhirā görmek dilersen ger **ki** ṣun ʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḫüsnüñe baḳın
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını ṣanup / İtmedüm hergiz sürür illā **ki** ben bu uşdan
G2167-7. Günāhuñ añ Muḥibbī eyle zārī / Ola **ki** cürmini ʿafv ide Raḥmān
G2174-1. Gönlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā **ki** uşandurdı beni bunlar özümden
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi **ki** kim görmiş güzeller merḥabāsından
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden **ki** çoḳ gördüm ol rāhı ben
G2194-4. Ola **ki** gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2195-2. İster iseñ **ki** dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma ṣaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür **ki** giçdi būd ile nā-būddan
G2203-4. Gice ṣanmañ **ki** felekde görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan
G2204-2. Ḫāk-i deruñe yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / Budur dilegüm anı **ki** mübteẕil olsun
G2204-3. Şerr eyleme **ki** yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle **ki** her n'eyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2205-5. Ola **ki** Muḥibbī göresin pāyı nişānın / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı gül olsun
G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / Ṣād ol gönül **ki** silsile-i bend-i ġamdesin
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste gönül ḳapusındadur / Bir kez dimez **ki** ḫaste-i miskīn ne demdesin
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi **ki** sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine **ki** sen baḥr-i ġamdesin
G2229-5. Bunı kim gördi **ki** bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā fīlāna görmeden
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / **Ki** zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / **Ki** bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḫayfum budur **ki** öpmedüm ol gül ʿiẕār elin
G2248-5. Her kim **ki** ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı **ki** ol der-be-der olsun
G2249-1. Ḥamdülillah **ki** yine ṭālib-i cānānum ben / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme sulṭānum ben
G2250-2. Urma gönül şīşesin ey dost yirlere / Ṣaḳın **ki** batar ayaġuña ābgīneden
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide / Eydür **ki** nālesini bunuñ nāya virmezin
G2254-3. Didüm **ki** sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi **ki** ben günem saña hīç sāye virmezin
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar ṣaydın ni'dersin sen **ki** ṣāḥbāz olasın
G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya gönül virme ḫaẕer eyle / Naẓar eyle **ki** rūşendür ḫaṭāsı çoḳ ṣevābından
G2278-1. Şi ʿr oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ illā **ki** ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür **ki** üstād olmışamdur nāya ben
G2283-6. Bu Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı **ki** ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2287-1. Ben umaram **ki** seni derdüme dermān idesin / Ka ʾbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm **ki** mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol nergis-i cādū / Her geh **ki** işāret ḳıla ger gūşeden ebrū
G2306-3. Ḫūblar gönli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite **ki** seng-i ḫāre su
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi **ki** bu bu
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime **ki** ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu

G2321-2. Āzādedür **ki** bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār serv
G2330-2. Ḥūr u ġılmān **ki** dirler sāḳī-i gül-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyḫāneye
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile ṣanma **ki** sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla ṣehā sīnede ġavġā tükene
G2338-1. Kim ki dil virdi zülf-i cānāne / Lāzımıdur **ki** ola civāne
G2342-1. Ṣanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ ṣanma **ki** dermān acıya
G2347-1. Dilā rūṣen naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūṣendür **ki** ḳaṣdı vardur īmāna
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür **ki** uġraya āḫır cefāsına
G2349-2. ʿĀṣıḳ mıdur **ki** derdi ḳoyup isteye devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi evveli var dідiler didüm / Kim var **ki** diye irdüm anuñ intihāsına
G2349-4. Dime ṣaḳın **ki** el uzadam genc-i ḫüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā ġam / **Ki** bundan ġayri gerekmez zevāde
G2352-2. Ṭalebde ḫāli olma iste vaṣlın / İrişesin ola **ki** irde giçde
G2355-2. Ne ʿācizem **ki** cürmüme tā ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün benüm Allah
G2355-4. Yarın **ki** ṣālihān ʿamelʿarżını ideler / Ṣādān olup cennete her biri ṭuta rāh
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı **ki** sücūd eylemeye
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet **ki** var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez ṣekkere de kimse sözinde
G2360-3. Biḥamdillah **ki** cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye yanumdan benümle hem-ʿīnān olma
G2360-4. Gele ey ḫūblar ṣāhı ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle **ki** gāhi igen de bī-emān olma
G2363-2. Yāre dimiş **ki** cānın senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / Eydür **ki** ḫāl diliyle gelʿömri virme bāde
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster **ki** ola kāmil māhir giçe cefāde
G2370-2. Gören ḫāli siyāhın ʿārızında / **Ki** dirʿāc üzre beñzer ābnūsa
G2371-1. Gönlini kim baġladı bir ṣaçı sünbüle / Añlamazam **ki** ʿālem içinde anı güle
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Ṣemʿi görüñ **ki** ḳarşu nice yana yaḳıla
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña **ki** raḥmet ile bir duʿā ḳıla
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer mi **ki** fülfül o ḫāle
G2382-1. Kim zülfe naẓar eyleye cān u dil içinde / Ṣanur **ki** mekesdür **ki** ḳalupdur ḳıl içinde
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram **ki** bulasın gelseñ dil-i vīrāneye
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür **ki** söylese bugün ol bī-emān ile
G2387-3. Ġamzeñ eger **ki** öldüre vir laʿlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2394-4. Dāġlar yir yir **ki** vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur ṣanasın ṣaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola **ki** anı bir gün añasın zamān ile
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler **ki** cennet ehli yanmaz nārda
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu **ki** irdüm ṣoñ ucı bir ulı gence
G2408-6. Bī-fikr ü teʾemmül didi bu şiʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḫālini ursun bu **ki** pence
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider **ki** ḳurbān olayın ebrūlara
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam **ki** ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2413-5. Dem mi vardur **ki** Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2414-5. Gülşen-i ḫüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen **ki** bülbüldür gelür güftāre de
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi bende / Ḳapuñda umaram olam **ki** boynı baġlu bende
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her ki ʿāṣıḳdur ezel dirler **ki** bī-bāk ola
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḫarāretden **ki** yir yir çāk ola
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / **Ki** zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola **ki** baġrum deline
G2435-2. Ḳavlüm budur **ki** eylemişem göñlüm ileʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ müntehāsına
G2437-1. Göñlüme didümʿāṣıḳam ʿışḳun ʿilācına / Eydür baña **ki** olmaya çāre ʿilācına
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / Şimdi bādüm **ki** ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī **ki** neler var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2448-2. Ḳanlu yaşum **ki** pençe-i mercān olaldan āh / Āhum yiliyle lücce-iʿummān girih girih
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola **ki** birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengüşına
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī **ki** bulınmaya nişān / Çarḫ-kırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma **ki** ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2455-1. Kim naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşıʿaceb mi **ki** döne Ceyḫūna
G2456-5. Dün gice **ki** çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / Maṭlaʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye ṣanma **ki** böyle güher düşe
G2466-1. Her kim dilerse varup o servi kenār ide / Lāzım gelür **ki** göz yaşını cūybār ide
G2466-4. Penbe göñül **ki** ṣaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2467-2. Ola **ki** baġrınıñ odını birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı gelmişe
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur **ki** şemʿ yaḳarlar çü ṣām ola
G2477-2. Lāleler ṣanmañ **ki** yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken ṣaçmışdurur ṭaṣdan ṭaṣa
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri ṣīrīn kelām ile / Olmaz ṣikār ḫūblar illā **ki** cām ile
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri **ki** ola nā-murād olur / Hīç gördünüz **ki** ʿāṣıḳı dünyāda kām ile
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı **ki** kerīm ola vücūd eylemeye
G2484-3. Umar **ki** ser-i zülfine yārüñ aṣılam dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre benefşe
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn ṣarābdur / Yārān n'ola **ki** meyl ide baġrum kebābına
G2485-4. Zāhidāʿaceb **ki** beng ile giçürdiʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz ṣarābına
G2486-3. Dīvāne dil **ki** yār ile ister müṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā ile

G2488-1. Göñül virdüm yine bir meh-cebīne / **Ki** oldur faḫr-i ʿālem ben kemīne
G2488-4. İlāhi ṭoġrı yoldan ayırma bizi / Biḥamdillah **ki** gördük ṭoġrı dīne
G2488-7. Çıḳarma dāimā tevḥīdi dilden / Anuñla varasın ola **ki** sīne
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī **ki** budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez degül **ki** ṣol u ṣaġına
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / Ṣınuban seng-i cefā ile **ki** ṣad-pāre düşe
G2512-5. Āh eylemesün mi **ki** bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd ile ṣolmaġa benefşe
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram **ki** mārdur sīnemde girer inüme
G2519-2. Nice yıldur **ki** yeler zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar ile
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür **ki** gedā ʿıyş ide cānānlar ile
G2520-2. Eşk-i çeşmüm bu ʿacebdür **ki** ciger gūşem iken / Ḳanda görse yapışur ḳanlu gibi dāmānuma
G2521-5. Derdā **ki** Muḥibb ʿār ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı dilden çıḳarma / **Ki** ola tā ki maḥzen aña sīne
G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz / **Ki** ṣan gül-berk üzre düşdi jāle
G2526-3. Siḥr idüp didi **ki** her tārını bir mār itdüm / Kimse el ṣunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün **ki** ṭulū ʿ eyleye āya
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuṣṣāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur **ki** ḳurbān olayım ol yālara
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi **ki** çehrem zerd ola
G2535-1. Ne revādur **ki** ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / Umaram **ki** gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne sa ʿādetlü ser olur **ki** ol fitrāke düşe
G2540-2. Ṣaḳın aldanma dehre pend gūş it / **Ki** pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2543-4. Naḥcivāndur **ki** ṣanur göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cüy-ı Arāsa
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm la ʿl-i cānān üstine / Noḳṭalardur **ki** ḳomışlar şekeristān üstine
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola **ki** bu rūzgār / Ṭāli ʿüñ ola müsā ʿid ola **ki** birgün ese
G2552-2. Yanında bu ʿacebdür **ki** bir olmış / Seni cāndan seven de sevmeyen de
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde lezzet / Melāḥat **ki** ḳomış Ḥaḳḳ ol dehende
G2557-1. Ol yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz **ki** fitne vü āşūbı kem ḳıla
G2557-3. Cānā yiter ḳo nāzı **ki** şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḫışmı ṣoñında kerem ḳıla
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / **Ki** ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2567-3. Beni kūyuñda görsen öldürürsin / **Ki** ḳan itmek revā mıdur ḥaremde
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür **ki** ḳonmışdur ezelden cāzibe nāda
G2570-2. Leblerinden gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem **ki** oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḫālümi / Kim göre ṣanur **ki** taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2585-2. Esb-i na ʿlin zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı **ki** sücūd eylemeye
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / Umaram **ki** bulasın gelsen dil-i vīrāneye
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür **ki** bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı **ki** bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān **ki** ġam perverd ola
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol nā-tüvān **ki** ʿışḳ yolında ġubār ola
G2596-2. Derdi alur ehl-i ʿışḳ virür aña dermānını / İsteyüp cehd eylemez **ki** derdine dermān ola
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ ile umaram **ki** pençe-i mercān ola
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma **ki** ser-gerdān ola
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī dil / Rūşen güni ʿaceb degül anuñ **ki** şām ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber **ki** bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur **ki** zülfinde anuñ ber-dār ola
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç ṣaḳlanur mı dūd **ki** bir yirde nār ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz **ki** ʿāşıḳ istemez şādı
G2614-1. Nigārā ḫālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / **Ki** şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / **Ki** gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur **ki** ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm **ki** ʿışḳumı sīnemde ṣaḳlayam / Penbe içinde ola mı āteş nihān daḫi
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola **ki** görüp sevmeye sen pādişehi
G2633-3. Bildüm **ki** ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / La ʿl-i lebüñ ger eyleye ey vāy ta ʿallüli
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ **ki** nā-yāb olmadı
G2635-4. ʿĀşıḳ olaldan berü oldı göze uyḫu ḥarām / Nice demlerdür **ki** çeşmüm māyil-i ḫʷāb olmadı
G2638-2. Ġāfil ṣalınma ḫālüme **ki** geh naẕare ḳıl / Vācibdürür çü şāha ra'yet-i ri āyeti
G2645(a)-3. Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan / **Ki** bād esdükce cūş eyler cihānuñ cümle deryāsı
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā **ki** firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2649-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-i pür-sūzuñla yaḳduñ ʿālemi / Ol sebebdendür **ki** böyle sūz-nāk itdüñ beni
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum **ki** āḫır ölmek imiş çāresi
G2651-2. Her yire baṣṣa segi pāy başum anda ḳoyam / Ben kim olam **ki** segi ile idem peymāyi
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür **ki** ṣınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum **ki** bozduñ dostum bāzārumı
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur **ki** isteye göñli ṣafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2658-4. Her bir nefes **ki** bir olur ni ʿmet degül midür / Şākir ḳaçan **ki** şükrinüñ ide edāsını
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göre ʿummāna beñzede / Kim gördi bu **ki** görmedi hergiz ḳarasını
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi lezzet-i rūḥ **ki** zīrā añlamaz pendi

G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / **Ki** zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ derbendi
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir gūşe iḫtiyār it / Görmez misin **ki** ʿālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur **ki** döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti
G2674-2. Başum **ki** belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini görüp didi **ki** serḫoşdur imāmı
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed ol nite **ki** er çerāġı
G2699-5. Muḥibbī key ṣaḳın kesme ümīdüñ / **Ki** oldur cümle mücrimler penāhı
G2702-1. Olar kim bilmeye ḳabrüni ṣādī / Dilegüm bu **ki** anılmaya adı
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı ben daḫi virem nite **ki** Ferhād itdi
G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / **Ki** bundan özge yoḳdur güft ü gūyı
G2713-4. Niceler meydān-ı naẕma geldiler ammā **ki** ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yigregi
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu nidāyı / **Ki** ʿışḳ ehli niʾder rengīn ḳabāyı
G2719-2. Ol er midür **ki** niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni
G2720-3. Gözlerüm yaşı ʿaceb budur **ki** teskīn eylemez / Germ olur āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā **ki** çoḳdur günehi
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḥları dūrında yine / ʿAcebā per-i semender mi **ki** zülf-i siyehi
G2727-3. ʿUşşāḳ eger **ki** irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā beni
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur **ki** aña gide bir yaña beni
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbīʾyā / Her biri dir **ki** anı ḳabūl eyle yā beni
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm **ki** ṣan āb-ı revān oldı
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür **ki** meyl ide **ki** cihān serverleri
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu **ki** hīç bulmasun sūdı
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret **ki** tā muṭrib çalaʿūdı
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī ṣuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā **ki** kefi
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi **ki** ḥüsn ilinüñ dil-rübācıġı
G2756-1. Didüm **ki** yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi **ki** sen de terk ide her dem niyāzuñı
G2762-5. Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā / Kimdür **ki** istemeye o devlet hümāsını
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur **ki** isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere āhı ṣadāsını
G2763-5. Zerden serīre baḳmaya Muḥibbī ide ʿār / Faḳruñ kişi **ki** pister ide bu riyāsını
G2764-1. Leb mi bu yā laʿl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı **ki** / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur īsi mi **ki**
G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa nāz u istiġnā mı **ki**
G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿ idesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı **ki**
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āb / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil ṣeydā mı **ki**
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban ṣemʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu **ki** nūruñdan alur mihr ile meh nūrı
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez tażarruʿ eyleseñ yāre / **Ki** zīrā ḳatı müşkildür kişi terk ide muʿtādı
G2772-3. Şöyle beñzer **ki** ṣabā zülfine buldı dest-res / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būları
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī **ki** meger beñzüme baḳdı
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur **ki** isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña kebādedür / Ammā **ki** ḳatı çekemedüm ʿışḳ yāyını
G2779-4. Her kim **ki** vara zülf-i siyeh-kāre bend ola / Kendü eliyle başına alur belāsını
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḥi / Nice yıllardur **ki** bekler gitmeyüben yanuñı
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā **ki** ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
G2792-3. Ṣaḳın şer işleme nefsine uyma / **Ki** ṣoñra dimeyesin āh ile vāy
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān **ki** başuma ḳopdı ḳıyāmeti
M1-4. Ḳo aḳsun dīdelerden durmasun āb / Gide ġaflet ola **ki** gelmeye ḫʷāb
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur **ki** şehā dāmenüñe ṭoḳına ḫar
En1-16. Tı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Kaʿbesini / Bu ümīde **ki** şehā yaḳmaya hergiz beni nār
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe hey di **ki** ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu benʿāşıḳ ider ġubār
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür **ki** bu dil bī-ḳarār olmışdur
Mh4-1. Didüm **ki** ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ o ne kesdür
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḥāżır / Didi **ki** benüm ḥüsnüme kimdür ola nāẓır
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā **ki** meger nāzlanur
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā **ki** ḫʷāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẓẓ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men **ki** men yārem henüz
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā **ki** ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer **ki** bīmārem henüz
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā **ki** ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer **ki** bīmārem henüz
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem **ki** dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz
Mh12-3.Göñlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele idüm **ki** dilber destidür
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür **ki** itmezsin bu ben miskīni yād
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā **ki** dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi ṣanmañ **ki** āgāh eylerüz
Mr11-3. Ben dimezdüm **ki** göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / **Ki** yoḳdur ġamdan özge bir bilişüm
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden almışam āşüfte-ḥāl / Ol sebebdendür **ki** gitmez dāimā dilden melāl
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür ṣanmañ **ki** anı ayıla
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm **ki** hemān ölmek imiş derde müdāvā
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler tā ṣubḥa dek / Āh ü efġān eylerem gūyā **ki** iñler ʿandelīb
D7-1. Ruḥların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulū ʿitdi **ki** ṣan oldı cihān var feraḥ
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür bunı sen ṣanma **ki** bārī düşer
D14-1. ʿĀrıżunda sünbülüñ gördüm **ki** deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña bestedür
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ **ki** menzil olısardur saña gūr
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma **ki** miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı **ki** āḫır ʿimāret nişānıdur
D18-2. Bir elifce daḥi dil bulmadı vaṣlına rāh / Nice yıldur **ki** anuñ ʿışḳını dāim hiceler
D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı ṣanma **ki** ola mütemārıż
D36-1. Ṣanma seni **ki** ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse murāda irmedi bu kār-ḫāneden
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān nite **ki** ṭoġmış idüñ evvel aneden
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice var ola / Bilsem **ki** lebüñ öpmede cānāne var ola
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül içre ʿacaba ẕerrece var mı **ki** ġamı
B29. Ṣanemā ṣanma **ki** sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B66. N'oldı bilmem kim fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur **ki** āhum diñlemez
B80. Gel göñül dünyāya virme **ki** degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu ribāṭ
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa ṣarāb-ı nābdan maḥfūẓ / **Ki** yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ
B115. Düşde gördüm **ki** nigārı ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç bīdār olmasam
B131. ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın sen / **Ki** zārı zārı iñler ṣayrusun sen
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem **ki** kūyına ṭopraġ ola āḫır bu ten
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan **ki** benden yār saña olsun
B144. Ḫūn-ı ciger **ki** ḳaynadı geldi gözümden āh / Işḳuñ ṣarābın içeli dün ḳana ḳana ben
B187. Bir perī-peyker mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir gül **ki** anuñ çevresi ḫār olmaya
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem āl ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur **ki** ṣāḥib-ḥāl ola

kibr [4] *Ar.* Kendini beğenme, başkalarından üstün tutma, büyüklenme, benlik, gurur. (Ş. Sami, 2010: 652)

bk. kibr ü ḥased, kibr ü kīn, kibr ü teġāfül, riyā vü kibr

(kibr [3], kibre [1])

G843(b)-4. Müdde ī **kibr** mi yāḫūd tersā / Bilmedüm ben hele ne milletdür
G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ küfrini zünnār id ine / **Kibr** eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden **kibr** olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz
G2407-3. Ṣalībi zülfine ta līm iderse ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur **kibre** sücūd eylerse ḫāçine

kibr ü ḥased [1] Büyüklenme ve çekememezlik.

G374-3. Eyleme **kibr ü ḥased** merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel gör n'oldı Bel ʿām-ı Baʿūr

kibr ü kīn [6] Büyüklük ve kin.

G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ görür islām u din / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında **kibr ü kīn**
G2488-6. Umarsın çünki andan sen şefāʿat / Muḥibbī ḳoma dilde **kibr ü kīne**
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / **Kibr ü kīni** terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister küfr-i zülfüñ ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi **kibr ü kīn**
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında ẕerrece yoḳ **kibr ü kīn**
Mr7-9. Çünki müslimdür gözi niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi **kibr ü kīn**

kibr ü teġāfül [1] Büyüklük ve anlamazlıktan gelme.

G2488-5. Nedür bu ʿaceb u bu **kibr ü teġāfül** / Bilürken gireceksin sen zemīne

kifāyet eylemek [1] Yetmek, yetişmek, iktifā etmek...(Tulum, 2011: 1048)

G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir libāsı / Saña bir ḫırḳa çün **eyler kifāyet**

kilāb [4] *Ar.* Köpekler. *bk. ḥāl-i kilāb*

(kilābı [2], kilābından [1], kilābını [1])

G567-3. Kūyuñ **kilābı** ḳarşu gelür ḫāṭırum şorar / Görmedi bizi ḫayli zamān āşinālanur
G944-3. Kūyına varsam **kilābı** çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni **kilābını** ṣanup / İtmedüm hergiz sürür illā ki ben bu uşdan

G2358-3. Zihī devlet **kilābından** ide ʿadd / Ḳıla boynuma zülfini ḳılāde

kilid [2] *Ar.* Herkes tarafından açılmamak üzere kapı ve sandık vesaireye takılan demirden makineli bir alet ki anahtarla açılıp kapanır, kufl. (Ş. Sami, 2010: 653)

(kilid [1], kilidi [1])

G301-5. Ġam **kilidi** açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı ol **kilid**

kilim [1] *Far.* Oturulacak yere veya yatak altına serilen ve dervişlerin omuzlarına taşıdıkları ufak keçe ve kaliçe, seccade. (Ş. Sami, 2010: 653)

G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi meger şaldı **kilimin** şuya

kilk-i ḳudret [1] Kudret kalemi.

G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde **kilk-i ḳudret** yazıcaḳ / Cümlesinden eylemiş ḥüsnüñ kitābın intiḫāb

kilk-i ṣāniʿ [1] Yaratıcının kalemi.

G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ / **Kilk-i ṣāni**ʿ baġladı ruḫsāruñ üzre reng-i āl

kim [989] *T.* Soğud ve Tohar gibi İranlı kavimlerin dillerindeki yardımcı cümleleri temel cümleye bağlayan bağlaçlar taklit edilerek (Tekin, 1992: 112) oluşturulmuştur. *bk. ki*

bk. gerçi ki/kim, her kim, her kim ki, her ne ki/kim, her nice kim, ḳaldı ki/kim, ḳanda kim, kim ki, meger ki/kim, ne ki/kim, nice kim, ol ki/kim, şöyle kim, şu/şular kim, şükr ki/kim, tā ki/kim

G1-2. Derd-mendem derdüme eyle devā / **Kim** ḳamu ḫastalara sensin ḥakīm
G1-3. Ḥamdülillah **kim** Muḥammed ümmeti / Eyledüñ bu bendeleri yā kerīm
G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola **kim** sevmeye sen ḥūr-veşi
G12-1. Sīnem nişān eyledüm ey ḳaşı yā saña / Bu nevʿile ola **kim** olam āşinā saña
G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur **kim** ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi **kim** yaraşur ol zār aña
G16-4. Ṣanma **kim** cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe muʿtāddur dirler baña
G21-5. Cevher-i vaṣlı metāʿın ṣorma her nā-ehle **kim** / Cevheriyem ṣor baña **kim** olmışam ṣarrāfʿaña
G22-3. ʿAfv ḳılʿişyānumı **kim** bir aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti **kim** saña olmışdur ḥabīb
G26-1. Āh **kim** vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Gerʿināyet itmesemʿömrüm olur cümle hebā
G29-5. Kaʾbe kūyına Muḥibbī ger vara ʿāşıḳları / Biri birinden iverler **kim** ola ḳurbān aña
G32-2. Her ne söz **kim** leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G35-1. Ol perī-peyker melek **kim** beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / **Kim** göre mest ü ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G37-6. Āh **kim** menzil baʿid bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil baña
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezen ḥālüm nʾolur **kim** āşinā oldum saña
G39-1. Āh **kim** bu ṭāliʿüm ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine **kim** dermān aña
G52-4. Ḫışm ile çeşmüñ dökerse ḳanumı / Ḥamdülillah **kim** ʿinayetdür baña
G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḫi mümkin midür **kim** ol gele benden yaña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves **kim** vara gülşenden yaña
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste **kim** seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile perverde seni dermān aña
G59-1. Her ġazel **kim** söyledüm cānā ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla **kim** bir ulu devletdür saña
G66-3. Şādmānam **kim** ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vāʿıẓuñ aldanma **kim** / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G74-3. Āh **kim** baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā degül sāḥil baña
G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola **kim** ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā
G82-4. Gördi Mecnūn **kim** vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G85-1. Yār olmazsın didüm ey pür-cefā / Didi **kim** gördi bu dünyādan vefā
G87-1. Umma ey dil-ḫaste **kim** seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma **kim** dermān aña
G89-2. Ben nicesi olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ **kim** reşha eyler ʿayn-ı kevşerdür baña
G90-4. İki ʿaynumdan revān oldı iki cū **kim** göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G93-2. Ġamze gönder **kim** bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña

G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur **kim** nā-müselmāndur baña
G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum almışdur ʿalem / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm **kim** yürür ṣaġa ṣola
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine şöyle ḫayrān olmışam / **Kim** göre bu ḥālümi elbette ḫayrāndur baña
G113-6. Ḫvābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes **kim** ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G114-6. Muḥibbī uy imām-ı çeşme çün **kim** / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda miḥrāb
G115-1. Dilerseñ **kim** elüme gire maḥbūb / Gerekdür ḥüzn-i Yaʿḳūb ṣabr-ı Eyyūb
G117-2. Ṣanma **kim** sensüz günüm olur siyāh / Belki rūşendür günümden ṭire şeb
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil **kim** müyesser bir daḥi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi **kim** naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meşeldür **kim** ʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña **kim** ḳādir olur / Ḳāniʿam cürʿaña tā kim getürem anı be-leb
G130-1. Āh **kim** oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G133-3. Her ne dem **kim** iñlesem göñlüm benüm ṭolāb olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G134-2. Her ḳaçan **kim** zülfi çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀṣıḳa lāyıḳ budur **kim** eyleye başını ṭūp
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara **kim** bir daḥi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G143-6. Nigārā tāb-ı ḥüsnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bid-veş lerze ṣanasın **kim** ṭutupdur teb
G148-1. Ḳurusun ol ʿayn **kim** aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G148-2. Başdan aşdügin gözüm yaşın taʿaccüb itmeñüz / **Kim** anuñ ile döner göñlüm olalıdan dolāb
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb **kim** bī-riyā olan virür anı da Rabb
G157-4. Gelse ṭīrüñ sīneme giçer o dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür **kim** gitmege eyler şitāb
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm rūz u şeb / Āḫır irdüm aña **kim** itdüm ṭaleb
G167-1. Her ḳaçan **kim** gide yüzüñden niḳāb / Münfaʿil olur cemāl-i āfitāb
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme **kim** / **Kim** seni tedric ile ögredür añlar yāb yāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan **kim** ala ol dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıẕṭırāb
G173-6. Her nefes **kim** alasın ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü **kim** baña ḫoş ḳomış laḳab
G179-4. ʿĀṣuḳa bundan ulı müşkil mi var ʿālemde **kim** / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G180-2. Yüzüm üzre ola **kim** pā ḳoyasın / Yoluñ üzre budur olduġum türāb
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / Umaram **kim** raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı **kim** bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine **kim** saña oldı ḥabīb
G187-4. Kaʿbedür kūyı gelür ḥuccācdur āşıkları / Her birinün ḳaṣdı budur **kim** ola ḳurbān dost
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ seḥer dost / Ola **kim** raḥm ḳıla bir naẓar dost
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç ṣebāt / Anda **kim** āhd olmaya olur mı īmānı dürüst
G194-3. Ola **kim** genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu göñül maʿmūr iken vīrāne oldum āḳıbet
G194-4. Bir lebi şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh **kim** ʿālemlere efsāne oldum āḳıbet
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla anduḳca her günāhuñ / Ola **kim** ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿālem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şuʿle **kim** görinür tāc-ı ez-zerest
G211-5. Çünki gördüñ **kim** zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı ot
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden **kim** ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine her-bār mest
G220-2. Ḳamu aḥvālüni şiʿrüñde şerḥ it / Ola **kim** irişüp olaʿināyet
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḫayrān oluram / Bilmezem **kim** baña n'eyler kākül-i miskīn dost
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer **kim** Muḥibbī olmış ol küffār mest
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / **Kim**ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda **kim** virem cānı dürüst
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẓhebde **kim** redd ide mihmānı dürüst
G239-3. Lāyıḳ saña **kim** eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin yañuluban gāh gehi dost
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña **kim** ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi dost
G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan **kim** ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan **kim** ola bir şīşe şikest
G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye cānān ile baḥṣ / Bendeye lāyıḳ mıdur **kim** ide sulṭān ile baḥṣ
G259-5. **Kim** göre rengin lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre **kim** baḳar laʿl-i bedaḫşāndur ʿabeṣ
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pā-māl eyleme / Mūr olur **kim** pend idüp eyler Süleymān ile baḥṣ
G265-1. İdebilmez kimsene bu devr-i eyyām ile baḥṣ / Başılur elbette āḫır **kim** ider cām ile baḥṣ
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfi ʿanber elġıyāṣ / **Kim** ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāṣ
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında **kim** / Raḥm idüp ḫālüme müslim didi kāfir elġıyāṣ
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir **kim** noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār baḥṣ
G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it günāhum / Anuñ ḥaḳḳı **kim** oldur ehl-i miʿrāc
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı **kim** ala kāfir müselmānden ḫarāc
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre **kim** meger ala ele dilber ḳadeḥ
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle **kim** / ʿĀṣıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G304-2. Ḥüsnüñ görse idi eger **kim**ʿaziz-i Mıṣr / Añmaġa Yūsuf adın ider tevbe-i naṣūḥ
G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle **kim** almışdur bu dünyādan murād
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler aña **kim** budur cömerd
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi **kim** mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫiri ġāyet şedīd
G330-4. Umaram **kim** zülfüñe ber-dār olam / Her kişinüñ himmete olsun bülend
G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ **kim** Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün ṭīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / Şāyed ola **kim** hilāl ebrūñı görem olaʿıyd

G339-5. Tāb-ı ḥüsnüñ bir ḥarāret virdi **kim** bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G340-2. Ḥālümi kime diyem **kim** yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına ḥīç bir eḫād
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḥüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir yār bul **kim** ola ferd
G345-4. Benüm ḥālümi ṭañ mı bilmese ḫalḳ / Ne bilsün derdümi **kim** ola bī-derd
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh **kim** bulımadum derdüme bir çāre meded
G350-2. Lebüñden ayru ey şīrīn-zebānum / Anı **kim** çekmişem çekmedi Ferhād
G351-1. Yüzüñ aç **kim** cümle ʿālem olalar şādān ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum **kim** budur erkān-ı ʿıyd
G364-4. Tūmār-ı şi ʿrümi n'ola elden ḳomayalar / Her ḳanda **kim** biterse olur ney şeker leẕīẕ
G365-1. Egerçi **kim** dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G369-4. Ṣaçdum ṣu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa **kim** / Başdan başa bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G370-4. Ḥamdülillah **kim** lebüñ tiryāki ẕāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G371-4. Her ne söz **kim** söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G373-4. Terk-i merhem ḳıl ṭabībā **kim** cerāḥāt bende var / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür
G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet **kim** gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ mi **kim** dünyā degül cāy-ı sürür
G374-4. Ṣabr ḳıl **kim** ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi **kim** bu sīnem çākdür / Ḥamdülillah **kim** derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G376-2. İsterem **kim** bu dil-i ġam-nāki idem ṣādmān / Cedd ü cehd itdükce ol daḥi beter ġam-nākdur
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẕmuñ arasında didi **kim** Ḥassānıdur
G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini dīvānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı **kim** Mecnūn çeker
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / **Kim** teġāfülle öñümden ol ṣaçı sünbül giçer
G396-5. Āh **kim** raḥm ile bir kerre naẕar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā **kim** kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadür
G398-3. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında **kim** / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G399-1. Tār u mār-ı ʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan **kim** ruḫları üstinde zülfin şāneler
G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / Bu meṣeldür **kim** zene meyl eylemez merdāneler
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür eger **kim** heves-i cām-ı Cemi var
G404-3. Nicesin ṭūp itmeye cān bülbüli başını **kim** / Ḥırmen-i gülde şalınan sünbül-i çevgānıdur
G405-4. Fitne taʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / Āh **kim** devr-i ḳamerde neʿaceb fettān olur
G408-3. Nice yıldur **kim** ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / Nice ʿizzet itmeyem **kim** ulu mihmānumdurur
G413-5. Āh **kim** ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī ḫālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur **kim** daḥi dil ḫānesi pür-nārdur
G415-4. Āh **kim** her bir viṣālüñ āḫiri hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G416-1. Belā kuhsārı **kim** dirler başumdur / Anuñ ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G416-5. Muḥibbī **kim** güvāh isterse ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm biri ḳanlu yaşumdur
G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Ṣifāhāna ẕerrece / İzüñ tozını çeşmine **kim** ṭūṭiyā ṣanur
G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil **kim** riyā yanındadur
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz ol meh-rū **kim** bu ne āvāzdur
G433-1. Ġurra olma dār-ı dünyā bir ḫayāl-i ḫᵛābdur / **Kim** anuñ bünyādına dirler ki cāy-ı ābdur
G435-3. **Kim** ezelden ʿışḳa virdi göñlini / Ol kişi tā ḥaşr olınca yanadur
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm **kim** göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G440-6. Ey Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihānuñ alına / Şöyle ṭut kendüñi **kim** ṣarḳ ehlinüñ dārābıdur
G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem **kim** yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / İşidelden berü **kim** laʿl-i lebüñ öñdülidür
G450-4. Ṣāh-ı ġam sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür **kim** ezelden ulıdur
G452-4. Āh **kim** işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş **kim** ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G458-2. Yine ʿıyd oldı bezendi her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın **kim** her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen **kim** ola lā-büd ṣoñında şāmı var
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan **kim** muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G466-1. İstemem **kim** idesin mihr ü vefā ikide bir / Güzel oldur kim ide cevr ü cefā ikide bir
G470-1. Āh **kim** göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G470-2. Ol sebebden **kim** olupdur çeşme perīler yiri / Ol perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G474-1. Āh **kim** cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile / Her kişinün **kim** meāl-i fikri māl üstindedür
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her nesne **kim** andan gelür
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre **kim** göz göri ḳaṣd-ı din ider
G483-1. Her ne cān **kim** nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol maʿmūrdur
G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu **kim** ḳatı maḫmūrdur
G485-2. Müjde olsun ey refīḳān belā **kim** yise yār / Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G492-1. Müjde ey bīçāre dil **kim** nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle **kim** / Ol leṭāfet maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur **kim** gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde yār / Ṣanasın **kim** oḳudı Dāvud Zebūr
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / **Kim** saña mānend yoḳ cennetde ḥūr
G497-5. Dostum sevdāñ ile baş ḳalduram / Her ḳaçan **kim** çala İsrāfil ṣūr

G499-1. Her ḳaçan **kim** zülfini ol māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır **kim** cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G507-4. Güzellerden vefā gelse ʿacebdür / **Kim** anlara cefā ḳānūn olupdur
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm **kim** benüm gibi nice şeydāsı var
G511-3. Dāġlar ile **kim** göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış ṣanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde **kim** yedi deryā çeker
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir nice ġādir bu **kim** göynüklü āh u vā çeker
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde **kim** anuñ seḥāb üstindedür
G521-2. **Kim** göre eşk-i revānumı benüm ḳan dimeye / Ki cigerden dökilen göz yaşıdur dem görinür
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde **kim** gūşe-i meyḫānede bir Cem görinür
G522-1. Müjde virdi dün ṣabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür **kim** mürde cisme cān gelür
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer **kim** bugün ol Yūsuf-ı Ken ʿān gelür
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi **kim** ḫaṭādur / Efendinüñ velī işi ʿaṭadur
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı **kim** / Hergiz ayılmaya lā-ya ʾḳıl ola tā dem-i şūr
G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbī'nüñ saña itmez eṣer / **Kim** dil-i senginüñe pūlād u mermer imrenür
G532-1. Çoḳ zamāndur **kim** nigārā bu dil ü cān sendedür / ʾIşḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña **kim** cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña **kim** sulṭān gider
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür **kim** bedenden cān çıḳup āsān gider
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan **kim** ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi **kim** kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm **kim** sīm ü zer ṭutar
G542-5. Şi ʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet virdi **kim** / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G543-1. Görmemiş miṣlin kimsene sevdügüm cānānedür / **Kim** anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz **kim** söylese efsūn ile efsānedür
G545-2. Eyleyen rāz-ı derūnum āh **kim** bu ḫalḳa fāş / Āhum ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
G545-5. Her ġazel **kim** söylese itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek şānumdadur
G553-1. Anuñ **kim** āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G553-4. Gedā **kim** ḳāni ʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G555-1. Āfitāb-ı ṭalʿatuñ **kim** ṣubḥ-dem tābān olur / Lerze düşer ay ü güne ḫāk ile yeksān olur
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine ʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem **kim** dil-i āvāre gider
G565-4. Bu meṣeldür zülfine el urma **kim** / Mār-gīri ʿāḳıbet mār öldürür
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı **kim** yār öldürür
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum sīnede **kim** / Iḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G570-2. Nergis ṣarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine **kim** görinür ḫumār
G570-4. ʾIşḳ āteşini sīneme ṣol deñlü yaḳdı **kim** / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben ṣoñra cefā / Āh **kim** ḫūblara bid ʿati ḳānūn idiser
G576-1. ʾĀrıżuña **kim** naẓar ide gül-i terden giçer / La ʾl-i nābuñı ṣoran ol ḳand ü şekkerden giçer
G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur **kim** iḫtiyār ile kişi serden giçer
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ mu ʿaṭṭar bū ile / **Kim** nesīm-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer
G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli **kim** sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir
G588-4. Dil-i sevdāyı **kim** ister irişmek zülf-i dildāra / ʿAceb dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G590-1. Olar **kim** fikr-i zülf-i yār iderler / Güzeller ẕikrini tekrār iderler
G592-1. Şem ʿ-i ruḫa **kim** cān yaka pervāne dimişler / Kim baġlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G601-3. Resen-i zülfüñi elden ḳomayup cilve ḳılur / Ṣanma **kim** bencileyin ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei **kim** sırrına maḥrem düşer
G609-1. Şol gedā **kim** kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm **kim** ol kāfir ademüñ şeyṭānıdur
G614-1. Her ḳaçan **kim** ol ḳaşı yā görinür / Ġamzesi ṭoġrı hep baña görinür
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / **Kim** göre anı ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi **kim** bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ **kim** gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G624-2. Ola **kim** raḥm eyleyüp bu ḫasteye dermān ire / ʾIşḳ dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan **kim** zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde şu ʾbān baġlanur
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün **kim** cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫʷābumda ḳarin / Bir muʿabbir didi **kim** ġam yime imrūz gelür
G638-3. Şol deñlü aḳdı **kim** semege irdi göz yaşı / Āhuma daḫi evc-i felekler mekān olur
G641-3. Baḳuban çarḫuñ ʿarūsına şaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme **kim** bir zen-i mekkāredür
G649-1. Ol ḫıṭā-maḫbūbı gör **kim** ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri **kim** / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G656-2. Cū gibi her yaña olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān göñlini **kim** serv-i dil-ārāya virür
G656-4. Göreyim ḫāk-i meẕelletde anı ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını **kim** mülket-i Dārā'ya virür
G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer **kim** mey-i ḥamrāya düşmişdür
G674-7. Ser-i zülfinde **kim** görse Muḥibbī göñlini aydur / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G678-1. Fikr-i dil ḫālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr **kim** dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker
G680-2. Yüzüñ bir mihrdür **kim** ʿālem-efrāz / Seḫāb-ı zülfüñ aña sāye-bāndur
G681-1. Her ḳaçan **kim** nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḫaḳīḳa gūşuma ṣan naʿra-i Ferhād irür

G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem **kim** çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G690-3. Gönlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler **kim** baş ile ḫüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / **Kim** heves ḳılmaz **kim** ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde **kim** işitdüm güzeller māla māyildür
G698-1. Āhum odı her ḳaçan **kim** ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola **kim** anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G704-1. Ḥaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider **kim** görse ʿaḳlın ṭaġıdur
G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür arturur dil āteşin / Ṣanasın **kim** eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk **kim** vardur anuñ otaġıdur
G705-1. Āh **kim** dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan **kim** nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ **kim** bu Muḥibbī'ye ṣunar irşāddur
G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / **Kim** şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G709-4. Dün iḳrār eylemişken büse lebden / Ne düşdi **kim** şimdi idersin inkār
G724-1. Ṣol gedā **kim** āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḥor naẓarla baḳmañ aña ʿālemün sulṭānıdur
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi **kim** / māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān **kim** ṣoyınup ʿuryān olur
G730-5. Āferīn olsun aña **kim** pādişāh-ı dehr iken / Bende idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu **kim** / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / **Kim** gördi perī ādem ile āşinā olur
G742-2. ʿUşşāḳ gördi **kim** lebüñe bāde öykinür / Āl ile anı itmege ayaġa şaldılar
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur **kim** bendeye ḫālini sulṭān ʿarż ider
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol ʿīsi-dem lebin / Ben bilürem **kim** ḫaste göñülden neler giçer
G751-1. Gül-şeker **kim** didiler ḫūrşīd ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül şu dilber **kim** efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ ṣuna / Nūş ide anı zehr ise **kim** ictināb ider
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / ʿIşḳun odına cān u göñül **kim** kebāb ider
G760-4. Mest olup çeşmi diler **kim** ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳaneler
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün **kim** yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör **kim** nice şīrāne giçer
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin **kim** anuñ derdini dermāne giçer
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil **kim** sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl **kim** taḥammül bende var
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / **Kim** anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G771-5. Eksük olmaz maḫzen-i dilden me āni gevheri / Anuñ içün **kim** Muḥibbī genc der-virānedür
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ güşuña / Tā görenler diyeler **kim** bu dürr-i meknūn giyer
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş **kim** hevādan āşiyān ditrer
G777-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma cihāna / Buña **kim** didi ʿışret-gāh dirler
G779-1. **Kim** elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan **kim** yāduma ol ḳaşları yālar gelür
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini ṣanma **kim** Manṣūrdur
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / **Kim** anuñ naḳşında ʿacizdür ḳamu naḳḳāşlar
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde **kim** maḥabbet var akıdur yaşlar
G820-2. Ḥaṭ gelüpdür diyü bu ʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol ṣūḫa cihānda buña **kim** ḳāyil olur
G821-5. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / Günāhı çoḳ Muḥibbī **kim** ḳuluñdur
G824-4. Kimse bilmez **kim** vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle ḫayrān olmışam / **Kim** göre bu ḫālümi vel-ḥāṣıl ḫayrān olur
G829-1. Āh **kim** şīvelerle dilberler / **Kim** göre veyā melek dirler
G831-1. Āh **kim** dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīḥ idem **kim** āfītāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G834-5. Ger ṣorarsañ dostum ḫāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş **kim** intiḳāl üstindedür
G836-2. Gūş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / Her ne söz **kim** söyleye bilmez sözin fertūtdur
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan **kim** zülfüñi añsa ol ʿazm-i Ṣām ider
G840-4. Āh **kim** cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / Eline almış yine tīġ ü teber
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī **kim** bu günāh sevmeden midür
G848-4. ʿAşḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan **kim** tāzece bir māh-rū cānān ḳopar
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḫaḳ budur **kim** bu benüm derdüme dermān getürür
G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / Bāde ṣun **kim** ʿömr hem berbāddur
G874-3. Ola **kim** luṭf u keremden cürmüñi ʿafv eyleye / Giceler tā ṣubḥ olınca zārī ḳıl yalvarı gör
G877-3. **Kim** ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G879-4. Oḳuyan şi ʿr-i dil-sūzuñ Muḥibbī eylesün taḥsīn / Diye **kim** bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm **kim** göre ider āb-ı Amūlar mıdur
G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / **Kim** benüm āşüfte rüsvā olmama ol dāldur
G886-4. Ṣaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz **kim** söyleye ser-cümle ol ıżlāldur
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh **kim** / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G894-2. Deşt-i belāda **kim** göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G895-3. Būsesine nice ben yüz cānla olanı ḫarīd / **Kim** anuñ her bir būsesi ʿālemde yüz biñ cānedür
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / Şimdi n'oldı **kim** ḳatında cümleden bīgānedür

G898-3. Noḳṭalar **kim** āl evrāḳ üzre yir yir görinür / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G901-1. Göñül ʿşehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvānei gör **kim** yine dāim anı gözler
G902-1. Her kişiye **kim** uġraya göñlüm ḫaber ister / Cānā seni çün cān u göñülden sever ister
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / **Kim** ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G909-2. Ne bilsün ḫālet-i hicrān ḳadrin / Aña **kim** vuṣlat olmışdur müyesser
G924-5. Olmayan ʿışḳa ḫaber-dār oḳumasun şiʿrümi / Şiʿr-i pür-sūzum oḳurken ḳorḳaram **kim** yaneler
G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme dilā **kim** ḥücrede yārān uyur
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / **Kim** beni geçkin gören ṣanur ki bir ḫayrān uyur
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce **kim** dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G926-2. Sīnesi bāġına **kim** dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G933-1. Nigārā gözlerüm yaşı bıḳamdur / Anuñçün **kim** yidügüm derd ü ġamdur
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri zikrini tekrār eyle **kim** / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḫalāvet arturur
G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir marażdur ʿışḳ **kim** ser-keşleri miskīn ider
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa **kim** her seḥer / Āteşi ʿışḳa girüp kendin semender gösterür
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur **kim** daḥi yapuya gelür
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan **kim** revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ ile / Ḫvāce-i dünyā gibi **kim** fikr-i māl üstindedür
G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / **Kim** göre ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan **kim** bir ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G949-5. Her ḳaçan **kim** zülfi çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G955-6. Ola **kim** raḥm idüp meyl ide dildār / Gözüñ yaşını sīm it yüzüñi zer
G957-3. Egerçi **kim** yapar dil ḫānesin yār / Döner ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G958-1. Her ḳaçan **kim** āh ider dil şuʾle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim ṣol u kim ṣaġın çeker
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / **Kim** meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G960-1. Her ḳaçan **kim** ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı **kim** yār eyler
G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi saña **kim** gözüñ üstinde ḳaşun var
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / **Kim** anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbīʾyi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı **kim** daḥi nev-restedür
G969-1. Leşker-i ġam āh **kim** dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ defʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it **kim** bezendi her ṭarafdan kāhlar
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil ṣaḳın **kim** cevrinüñ eñ azıdur
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma **kim** / Defter itmişdür ṣaḳın bir birine devrān alur
G976-5. Ey Muḥibbī gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü **kim** dürr ile mercān alur
G981-1. Āh **kim** göñlüm gözüm dāim ki ol ḫūrīdedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek murād idem yine / Ḫor baḳmañ göñlüme **kim** himmeti ʿālidedür
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārızı şem ʿin uyarma **kim** / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G984-4. Eger cevr ü eger miḥnet eger ġam / Anı **kim** yār iderʿayn-ı ṣafādur
G984-5. Bahār eyyāmı gül devri irişdi / Giçürme ʿömri meysüz **kim** hebādur
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḫāletin Mecnūna bir dīvānedür / Açmaʿışḳuñ sırruñı Ferhāda **kim** efsānedür
G989-1. Ḳaçan **kim** bād-ı āhumdan ol zülf-iʿanber-feşān ditrer / Gidüpʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbīʾden gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz **kim** kebāb üstindedür
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū **kim** baṣasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G1000-1. Ḳāmet-i servüm **kim** göre didi gül getürür / Gül-ruḫuñ bu kiʿaceb deste-i sünbül getürür
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın sīneme cānān getürür / Ḫaḳḳ budur **kim** bu benüm derdüme dermān getürür
G1002-2. Görseʿābid ṣaçınuñ küfrini zünnār idine / **Kim** eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1007-1. Egerçi **kim** ġam-ıʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı dime **kim** ziyān ider
G1011-4. Rüsvā-yı ʿālem olsam eger ʿayb eylemeñ / **Kim**ʿışḳ-ı yār böyle beni her zamān ider
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at baña **kim** sīne siperdür
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña **kim** ḳonup inmişdür
G1018-1. Kimüñ **kim** sevgüli cānānı vardur / Ḫaḳīḳat sīnesinde cānı vardur
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi eyleme ḫū / Ṣaḳın **kim** memleket sulṭānı vardur
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem ol bāza **kim** üstine üşe zāġlar
G1029-3. Her ne gönderse baña olduġıçünʿayn-i vefā / Āh **kim** cevr ü cefāsını görüñ az eyler
G1034-7. Muḥibbīʿışḳ ārāmı baş u cāna / Gerekdür **kim** olaʿāşıḳ dil-āver
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beniʿayb eyleme **kim** / Ḫaste-dilüñ o benüm derdüme dermān görinür
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün **kim** kemālüm var
G1054-1. Ey dil naẓar ḳılʿarızı güldür ya lāledür / Sünbül ṣaçına baġla göñül **kim** gülāledür
G1057-4. **Kim** bilem dir ḫāl-i Mecnūnı baña ṣor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḫadd sefer
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne **kim** ola ḫarīd / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur
G1064-4. Ṣalma beni dāimā ferdālara / Yarına **kim** çıḳa bilmez ey puser
G1066-1. Ṣāne ile her ḳaçan **kim** zülf-i müşkīn ṭaġılur / Ṣöyle kim ʿālem olar ṣan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / Ḳorḳaram **kim** ālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1069-1. Giderüp zülfi seḫābın gün yüzin peydā ḳılur / **Kim** aña ider naẓarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan **kim** ḳaşlarını yā ḳılur

G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun **kim** ḳaçan ṭamġası var
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür **kim** acıdur
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı ṣīrīn ol dilber aġzından düşer / Ṣanki söyler ṭūṭidür **kim** sükker aġzından düşer
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿitse ġazel / Ḳapuşurlar ṣanasın **kim** gevher aġzından düşer
G1078-2. Ḳorḳaram **kim** sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i vīrānımuz
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı ṣanma **kim** yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı ṣādī bilüp ḫurremlerüz
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar **kim** ṣaçılur ejder ṣerārıdur diñüz
G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi yār güftār eylemez / **Kim** dehānı olduġın ʿuṣṣāḳa iẓhār eylemez
G1092-1. Giçdi yıllar Āh dilber gönlümi yād eylemez / Ṣāh **kim** ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1095-1. Göstererelden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh **kim** ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫʷābımuz
G1096-1. Ṣemʿ-veş ḳan aġlaram tā ṣubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i ṣūrīdeyem **kim** düşmişem gülzārsuz
G1103-3. Ṣu ʾle-i āhı kimüñ **kim** ʿāleme pertev ṣalar / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1104-3. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫaste **kim** işigüñi bālin ide / Başını ḳaldurmayup derdine dermān istemez
G1108-1. Bir perī-peyker melek-ruḫsāre düşdi gönlümüz / Āh **kim** günden güne āvāre düşdi gönlümüz
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur **kim** şehā pāyuña īṣār eylemez
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana **kim** ṣaçılur ejder ṣerārıdur diñüz
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem **kim** n'olısar ḥālüm benüm dildārsuz
G1120-4. Āhum odından ṣaḳın **kim** bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu sīnem siper olmaz / **Kim** varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz **kim** naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleden ednā bilürüz
G1124-2. Dostum cevr ü cefādan ṣanma **kim** yüz döndürem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḫkemelerüz
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda var mı bir iş **kim** zer itmez
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne **kim** mihr-i cihān-ārā dimez / Ya muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña **kim** yā dimez
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza **kim** / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aṣlā dimez
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i raʿnā aña **kim** bülbül-i gūyā dimez
G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / **Kim** ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle götür **kim** anı kuḥl-ı baṣar itmez
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde **kim** rehāyı istemez / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı istemez
G1155-3. Ey ṣabā zülfine el ṣun ḳıl anı ʿanber-feşān / **Kim** meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1155-4. ʿUzlet idüp **kim** ḳanāʿat birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı istemez
G1162-5. Āh **kim** bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime **kim** olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1166-5. Hevā-yı nefse **kim** uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile **kim** güş iderse şerm-sār olmaz
G1168-2. Giderme zülfüñi gel gül yüzüñden / **Kim** ola diye **kim** kākül gerekmez
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter **kim** nā-müselmāndur henüz
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur **kim** ʿāşıḳ olur ārsuz
G1180-1. Bulınmaz gül enis-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül var mıdur **kim** zār ḳılmaz
G1183-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ beyābānında **kim** / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu gönlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür miyüz **kim** āsiyāba baḳmazuz
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül var mıdur **kim** bülbül-i zār istemez
G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek atasın seng-i cefā / **Kim** bütün ide uşandı bu dil-i ābginemüz
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri **kim** vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini hergiz elden / Ne ḳaldı bülbül **kim** ḫār ḳılmaz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı **kim** ola sen bāde içsen cürʿa-rīz
G1201-2. Saña ger ḥūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / Zīrā **kim** ehl-i baṣiret anlara ādem dimez
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuna **kim** beñzedür ġonce güler hīç söylemez
G1202-2. Cemāli dūr olalı gözlerümden / Cihānda yir mi ḳaldı **kim** nem olmaz
G1206-4. Meh-rūlar şīve ileʿişve ile nāz ider / ʿĀṣıḳuñ gelmez elinden nesne illā **kim** niyāz
G1207-2. Muṭribā ol sāzuñı eyleʿāmel / **Kim** muḫayyer ola sözüñden ḥicāz
G1211-3. Her kişi cān terk ider ṣanma leb-i şīrīn çün / Anı **kim** Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah **kim** viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma ziyān-kār / **Kim** azar ol bulasınʿömr-i kerkes
G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde **kim** itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres
G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu mīm-i dehānuñ sırrı **kim** / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1223-4. Vaḳtidür **kim** sāḳiyā devr eylesün laʾlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-iʿases
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāṣ / **Kim** ʿacebler gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫas
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde **kim** ola bīmār itme anda ses
G1233-1. İtdi pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır **kim** ider nāre heves
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ dileye ḫaste göñül eylemeʿayb / Var mı bīmār **kim** ol itmeye timāra heves
G1235(a)-1. Ḫākipāyın başuma tāc itmek itdüm mültemes / Gör dil-i dīvānei **kim** salṭanat eyler heves
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār **kim** ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-iʿanber-bārına / Göreyün **kim** pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur **kim** ider anı der-āġūş
G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat mı olur ey meh-i enver / **Kim** oldı ırāḳdan göñül āşüfte vü medhūş
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh **kim** bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1247-3. İsterem **kim** ben olam ḳapunda bir kemter gedā / İstemem **kim** yürüyem ʿālem içinde bibir-veş
G1248-3. Eger cān ister iseñ başum üzre / İdeyüm anı **kim** saña gele ḫoş

G1250-2. **Kim** saña bu ḥüsni virdiyse ayā şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1253-2. Beñzemese şi ʿrüme şi ʿri n’ola şā ʾirlerüñ / Kim ki ṣarrāf ola dir **kim** bir degül altun gümiş
G1255-2. Şāh **kim** olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1263-5. Ṣaldı dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı **kim** belā-engīz imiş
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / **Kim** temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1272-3. Çünki şeb ola ḫʷāb ile herkes ḥużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem **kim** kücā imiş
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / Gören didi **kim** yolları hep sīm ü zer olmış
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḥaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah **kim** gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-1. Yüzüñe **kim** gün dimiş rā eylemiş / Ḫoş naẓar ḳılmış ne ḫoş rā eylemiş
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḫaṭuñ ṣaḳın / Bu meṣeldür **kim** yanar ḳurı yanında nice yaş
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne müşkil kār imiş / **Kim** giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1296-1. Ḳanḳı dil **kim** baġlanup zülfine ide iḫtiṣāṣ / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāṣ
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola **kim** ola ḳayd ile benden ol ḫalāṣ
G1300-1. Olmadı baña müyesser **kim** olam meclisde ḫāṣ / Yā olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz **kim** ola bu resme ḫāṣ
G1301-5. Bulmaḳ eger **kim** ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baṣ
G1302-2. Ḫāṣılum yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ ḫāṣılum / Nice yıllar baḫr-i ʿışḳ içinde **kim** oldum ġavāṣ
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n’eyler işbu zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür **kim** günüñ yüzini ṭuta paş
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola **kim** ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme i ʿrāż / Bir gün ola **kim** feyż ide saña da o feyyāż
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şem ʿüñ dilini n’ola eger **kim** kese miḳrāż
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / **Kim** cevheri insānda ne zībā imiş i ʿrāż
G1319-4. Ol yār-ı nāzenīn ola **kim** bir ḳadem baṣa / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G1320-4. **Kim** ṭarīḳ-i ʿışḳunuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G1323-1. ʿAceb midür iderse dil ġam u derd ü belādan ḫaẓẓ / **Kim** ola itmeye bilsem ḳadimi āşinādan ḫaẓẓ
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes **kim** eylemeye andan ḫaẓẓ
G1331-5. Ey Muḥibbī āh **kim** zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir kimse **kim** ola benüm ile meşāʿ
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / **Kim** ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1349-2. Her ḳaçan **kim** çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1353-3. Āh **kim** ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ
G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u baṣa sen / Nā-merd ola itmeye **kim** sinesin şikāf
G1366-1. **Kim** der-i cānānda ide i ʿtikāf / Menzili cennetdür anuñ bī-ḫilāf
G1367-3. Sīm ü zer **kim** görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Ṣanasın **kim** kendüsi olmış berāt ile mu ʾāf
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʾāşıḳun / Bādı kim gördi **kim** ṭuta anı kef
G1371-6. Bu Muḥibbī ṣanmañuz **kim** dostlar yüz döndüre / Leşker-i a ʿdā eger olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʾāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it **kim** bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi **kim** ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1383-5. Ey Muḥibbī her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör **kim** içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan **kim** ura el tīr ile peykāne ṣadaḳ
G1393-3. Ṣaçılu dürler saña **kim** işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger ʾārıżuñ döke ʿaraḳ
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḫālüm n’ola / Yoḳ zevāde leng merkeb āh **kim** menzil uzaḳ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma **kim** cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1399-4. Ten a ʿṣāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur **kim** olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur ṣarābı göz yaşı / Tekye-i ġamda Muḥibbī **kim** ola mihmān-ı ʿışḳ
G1401-4. Ḥamdülillah **kim** ezel ben ʿışḳı tekmīl itmişem / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn aldılar benden sebaḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş **kim** cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur **kim** isteye üstādlıḳ
G1407-4. Gör ne mu ʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / **Kim** mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuṣṣāḳı yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler **kim** var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü zeḳan / Anlara kimdür diyen **kim** bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup **kim** ide Ka ʾbe-i envāra şevḳ
G1413-5. Nice varıbilem **kim** leng merkeb / Ḥużūr ile irilmez menzil uzaḳ
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler **kim** bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / **Kim** cefā vü cevri içinde saña beñzer yār yoḳ
G1421-3. Ola **kim** pāyāna irse rūze-i hecrüñ dilā / ʾIyd-ı vaṣlın gözleyüp ebrūları āyīne baḳ
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / Ni’dem **kim** bende hergiz bu hüner yoḳ
G1423-2. Ġamzesinden **kim** ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline ʾāşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi ṣadaḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe **kim** reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña **kim** teşbīh ider güftārı yoḳ
G1432-2. Boynı baġlu ḳul ide şāh ise de / **Kim** ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1435-1. Ṣanma ey şeh **kim** ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1435-2. Āh **kim** ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1437-1. Dilerseñ **kim** ola senüñ yüzüñ aḳ / Gözetme kimse ḫālin ḫālüñe baḳ
G1447-2. İster iseñ **kim** ola ḫāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu sīnem iki şaḳḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer **kim** cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / **Kim** baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ

G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki şināverlik ider / İñlerem **kim** iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur anı **kim** ẓāhir olmışdur ṣafaḳ
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda **kim** / Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ
G1472-2. İlm-i ġayb oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına **kim** ḳādir olur böyle fenüñ
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında **kim** olmaz şikārı kimsenüñ
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah **kim** dilā maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ
G1489-2. Dilā āh eyleyüp dökme gözüm yaş / Ṣaḳın **kim** fāş olur Rāz-ı nihānuñ
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / **Kim** şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola **kim** bu nevʿile yāri görem ālüm görüñ
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm vefā meydānına / Ola **kim** ġılṭān ide bu zülf-i çevgānuñ senüñ
G1517-3. Ḥamdülillah **kim** lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1520-5. **Kim** gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña di / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah **kim** naṣīb oldı baña vuṣlat yimek
G1523-3. **Kim** seni bu ḥüsn ile göre beşer ṣanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1527-4. Ḳanḳı dil **kim** ṭolaşa zülfine ol olmaz ḥalāş / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿāşıḳı ḳorḳutma **kim** / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / **Kim** ola mānīʿola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden eyledüñ beñzer niḳāb / Āh **kim** cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma ey dil **kim** ol murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem **kim** kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / **Kim** bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1550-3. Āh **kim** bu ġam elinden olımazsın sen ḥalāş / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1550-4. Laʾlini aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma **kim** çıḳar cānuñ senüñ
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı **kim** ʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1559-2. Lebüñden **kim** söz işitse bulur olʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / **Kim** andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı **kim** / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1565-2. Āh **kim** hicrān şebinde baña ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1584-2. Gice **kim** vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün ṭulūʿeyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i ẕūʾl-fiḳār / Tā görenler diyeler **kim** sīne-çākuñdur senüñ
G1587-3. Ola **kim** ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm ġubār itsem gerek
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne sa ʿādetdür eger **kim** aña ṭūp ola başuñ
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-i ʿanber var iken / **Kim** varup eyler Ḥıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1596-5. Āh **kim** bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı kimsenüñ
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü **kim** / Her gören kūh-ı belā içre anı ṣanur peleng
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳanlar döker / Zülfünüñ **kim** pīşesi diller perīşān eylemek
G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī keşreti terk eyle **kim** / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh **kim** bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1614-4. Ḳurtaram ṣanma elümden **kim** alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına destümde dāmānuñ senüñ
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā **kim** / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1630-4. **Kim** añardı bülbüli güli de bülbül olmasa / Oḳunur mıydı gülüñ de dāstānı bülbülüñ
G1636-3. Ṣaḳınursam seni **kim** gözden taʿaccüb eyleme / Ṣaḳınur cāndanʿazizdür gözde olan merdümek
G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde **kim** / İster iseñ ṭuta cümleʿālemi būyuñ senüñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key ṣaḳın **kim** ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı Muḥibbī sen şikār / Şöyle beñzer **kim** perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege **kim** varsa bu dīvānenüñ / Ol daḥi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp bīgānei yād eyledüñ / Bilmezem **kim** saña nesi ḫoş gelür bīgānenüñ
G1655-5. Gice tā ṣubḥa dek bīdār oluram / Ḳaçan **kim** eylerem zülfüñ taḫayyül
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem **kim** ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan **kim** ḫʷābdan olsa seḥer bīdār gül
G1671-2. Bilmem ne çāre derdüme **kim** rāḥat olmadum / Gāhi cefā-yı dīde vü gāhi cefā-yı dil
G1675-4. Bīgāne ṣanupʿışḳı gözden bıraḳma **kim** / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā göñül
G1680-3. Ṭutalum **kim** cihāna mālik olduñ / Gider elden saña andan ne hāşıl
G1680-5. Nedendür **kim** diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola **kim** ḫākipāyuña bu vech ile olam vāşıl
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿandan ḫaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer **kim** ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevşere ḳılmaz naẓar / Her ne dil **kim** leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma **kim** saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola **kim** raḥm eyleye bir kez daḥi var dāda gel
G1703-4. Her ne gelse ḳāniʿol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma **kim** seni yoldan çıḳarur ḫubb-ı māl
G1707-2. Ḫāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola **kim** raḥm eyleye bu dīde-i giryāne dil
G1707-4. Şol gedā **kim** eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G1708-1. Ḥamdülillah **kim** ser-ā-ser görinür gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeyeʿarż eyledi dīdār gül
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı **kim** diyeler saña gūra gel
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi **kim** olmaz imiş ʿālemde hiç bī-ḫār gül
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ **kim** bir gül-i raʿnā mı degül
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu **kim** / Ol pādişāh-ı ḫüsn ola sen bir gedā göñül

G1724-2. Şol ḳadar ḳan aġladum hecrüñ elinden āh **kim** / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün gel gülşene / **Kim** el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül
G1725-4. Ziynetine ṣaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi Līk / Olısardur anı fikr eyle **kim** āḫır pāy-māl
G1732-4. Rāygāndur **kim** virüp varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah **kim** buları ṣatun almalı degül
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde **kim** kiẕb olsa āḫır alısardur ol ẕelil
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / Kūyuña ola żarar **kim** aḳa aḳa ola sil
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Ṣanasın **kim** mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh **kim** hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḫāl
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / **Kim** bendesini redd ide bir şāh ne müşkil
G1740-1. Her ne dil **kim** şāh-ı ʿışḳa bende-i fermān degül / Ehl-i diller arasında dostlar insān degül
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz ṣanma **kim** cān bülbüli nālān degül
G1742-2. Görinmez ʿārıżı sünbül ṣaçından / **Kim** örte küfr ü īmānı ne müşkil
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir aneden / Ṣanmañuz **kim** ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara **kim** / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1748-2. Başa buyruḳ istemez **kim** ʿāleme sulṭān ola / Līk ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb ister göñül
G1754-4. Dāimā Ḥaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl **kim** ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül
G1764-4. Güneş gibi egerçi **kim** felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma **kim** nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḥuñla kūyunı mesken ḳılam / Ḥāşā lillāh **kim** varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi **kim** / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum benüm
G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem **kim** zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā rāḥat gelür / Anuñ içün **kim** belāya cānı āzād eyledüm
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / **Kim** bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / **Kim** cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle la'li yādına / **Kim** ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G1806-3. Didüm dil murġını benden ayırduñ / Didi bilmez misin **kim** şāhbāzam
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün **kim** ezelden ben anuñ mu'tādıyam
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola **kim** birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫa ʿurūcı āhum / Ola **kim** saña irişem diyü ben ey māhum
G1818-1. Āh **kim** cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm ṣarāb-ı lāle-reng / Ṣanma **kim** ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿışyāna egerçi **kim** güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet umaram
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi **kim** aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1829-1. Ḫūn-ı dilden yazayım ḫālümi dildāra didüm / Ola **kim** derd-i dilüme ola bir çāre didüm
G1830-4. Ḥamdülillah **kim** irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña ne ġam
G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde **kim** / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde **kim** var ẓü'l-fiḳārumdur benüm
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah **kim** bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1843-3. Ola **kim** ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cūybār itdüm
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī yāyını **kim** çekmek istese / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde **kim** varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı **kim** ḫadüñ üzre belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma **kim** cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını ṣorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah **kim** ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G1861-1. Göñlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola **kim** uslaneyem
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister iseñ anı dilde iste **kim** / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende **kim** ölse ne ġam
G1867-1. **Kim** ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿazīm
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh **kim** bülbül gibi efġān ile / Ol ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḥidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün **kim** riyādan ḳorḳaram
G1879-2. ʿĀṣıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḫālüme **kim** baḳsa ben aña pendem
G1889-1. Ser-i zülfüñi Leylā ḳılan **kim** / Beni Mecnūnleyin şeydā ḳılan **kim**
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül yañaġuñ / Aña dil bülbülin gūyā ḳılan **kim**
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ tīrin sīnem / Muḳavves ḳaşlaruñı yā ḳılan **kim**
G1889-4. Yaḳarken āteş-i ʿışḳum cihānı / ʿAceb budur yaşum deryā ḳılan **kim**
G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini / Gelüp dil kişverin yaġmā ḳılan **kim**
G1889-6. Yaradılmamış idi daḥi ādem / Göñülde ʿışḳuñı peydā ḳılan **kim**
G1889-7. Muḥibbī terk iderse n'ola ʿārı / Anı bu vech ile rüsvā ḳılan **kim**
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh **kim** / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur **kim** perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün **kim** belā kūhıdur başum benüm
G1916-4. Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri / Āh **kim** kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm
G1920-7. Şi ʿrümüñ sūzı ile yansa ʿaceb mi dil ü cān / Yana odlara Muḥibbī **kim** oḳursa ġazelüm
G1923-2. Āh **kim** yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime **kim** / Ġamsuz olmaz cihānda kes ni'delüm
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz **kim** heves-i manṣıb ile cāh çekem

G1928-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Üstine cān virmek ile ola **kim** ḳāyil ḳılam
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında **kim** / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G1932-2. Aḥvālümi **kim** ola ki dildāreʿarż ide / Doymaz firāḳ āteşine defter ü ḳalem
G1934-1. Cihānı yoḳ iken mevcūd iden **kim** / Ḫaṭāsın ḳullarına cūd iden **kim**
G1934-2. Virür mūʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden **kim**
G1934-3. Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı / Ḳamusına özin maʿbūd iden **kim**
G1934-4. Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı bihişti / Kiminüñ külli yirin od iden **kim**
G1934-5. Kimini ḫāṣ ider virür ṭaḳarrüb / Kimin sever beni merdūd iden **kim**
G1934-6. Cinān zāhide vüʿārife dīdār / Muḥibbī bildi bunda sūd iden **kim**
G1939-3. Saña yitmez mi **kim** āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh **kim** / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh **kim** mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil yatur devāyı görmedüm
G1958-2. Gözlerüm yaşı ḳızıl ırmaġa döndi āh **kim** / Beñzedi berk-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm
G1959-2. Günāhumdan umaram **kim** beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ **kim** Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1970-5. Ola **kim** yār aṣa Muḥibbī seni / Baş açup zülf-i dāre yalvarayım
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş / Dimedüñ **kim** ḳanda idüñ gel hey abdālum benüm
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı **kim** ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh **kim** bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G1979-3. **Kim** baḳa gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen / Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā **kim** bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1998-1. Āh **kim** ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde nem
G2007-4. Ola **kim** başasın diyü yüzüme / Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh **kim** bir mihri yoḳ nā-mihribānum var ben üm
G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden / **Kim** şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur ol bī-kefen
G2019-3. Ẕerre deñlü ḫaḳḳ budur **kim** ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey Muḥibbī ḫāşiye / **Kim** bunuñ ḫallindeʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm Muḥibbī ḫayf **kim** / Her yaña bilmezligümden atar idüm yāri ben
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālüñi taḳrīr eyle **kim** zebānuñ duymasun
G2032-4. Şöyle yan **kim** nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eṣer / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı **kim** uşlanesin
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin **kim** içer herkes ecel peymānesin
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini **kim** eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2052-4. **Kim** cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içre ʿanḳā meşrebin
G2057-4. Ger dilersen **kim** senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma ṣaḳın perdesin
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eṣer hergiz / Görinmez **kim** naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem **kim** tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer / Ḫayfdur **kim** ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm ölür bir kişi **kim** ḳoyaʿādetin
G2076-2. Ṣorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Ṣor baña **kim** ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa **kim** girse giçer nām u nişānından
G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme **kim** / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde **kim** / Sīne gencīnem ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2089-7. Ey Muḥibbī **kim** içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet eyleye iz ʿān anuñ keyfiyyetin
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-i ʿanber-sāya ben / Āh **kim** düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben
G2094-4. Nice ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh **kim** ḳanum içüp fi'l-cümle bārī ḳanesin
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler **kim** göre ʿibret alur pervāne nārından
G2109-4. Ṭu ʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / **Kim** ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya **kim** uşanup yā ḳaşlaruñı pasasın
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh **kim** dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme **kim** şoñra peşīmān olasın
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb şol müjeler / **Kim** gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāşā **kim** nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2131-3. Ḥamdülillah **kim** bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2132-2. **Kim** bıçaḳ şuna baña ben aña boyın şunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben
G2133-1. Ḥārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Güş ider **kim** ehl-i ḫāl ola varup bülbül ünin
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme **kim** baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2149-2. N'ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / **Kim** periye ʿāşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2156-4. Laʿl-i lebüñe **kim** bahā dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi **kim** ṭuta sitem-kār etegin
G2207-3. Ḳışşa-i ġuşşam uzun zülfüñ gibi bir ḳışşadur / Diñle anı cān ile **kim** söylemem efsāne ben
G2208-5. Ola **kim** cürʿa-i laʿlinden ola baña naṣīb / Süreyim yire yüzüm ḫāk ile yeksān olsun
G2210-2. Lebüñ tiryākdur **kim** içe zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña yārān
G2211-6. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī ʿālemi anı yaḳar / Ṣuʿleler **kim** ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2214-7. Ey Muḥibbī ola **kim** yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şirʿ içinde ḫālini īṣār sen
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / **Kim** ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi **kim** merdāne ṭoġmış aneden

G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür **kim** cānā kār itmez / Oḳur ṭīġüñ du ʿā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi **kim** ẓāhir olur feryāddan / Bir eṣerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın **kim** bir gül-i tersin / **Kim** āh oḳı güẕer ḳılur irişe daḥi mermerden
G2228-1. Görmez isem ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / **Kim** vefā görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş **kim** ḳaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā la ʿl-i şeker-güftārdan
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna görmeden / **Kim** ḳulaḳdan ʿāşıḳam verd-i cihāna görmeden
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın göñlümi / **Kim** cefā fenninde māhir bir ʿaceb cānānesin
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem **kim** ola ʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2236-5. Cevv eküp umar mısın **kim** ola gendüm ḥāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / **Kim** ister vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2240-2. Bundan özge ʿālem olmaz ʿāşıḳa **kim** ḥāfiye / Ḫışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2242-2. Her ne zaḫmet **kim** gele andan baña rāḥat gelür / ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün
G2243-5. Elde Muḥibbī cān u dili tuḥfe eyledügüm / **Kim** bī-vesile öpmediler iḫtiyār elin
G2251-5. Ḫāṣālillah **kim** ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden hemīn
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine **kim** naẓar ide / Eydür ben anı māh-ı ṣeb-ārāya virmezin
G2255-2. Her dīde **kim** derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse **kim** ḥāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi **kim** istemez / ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi **kim** Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine **kim** pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2261-3. Kimde **kim** ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez zülfüñüñ endīşelerin
G2263-4. Aġzına **kim** mīm dir **kim** noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm ayā serv-i ḫırām / Bu ümīde **kim** gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler **kim** döke ḳan
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni men ʿeyleme / Sen diyebilür misin **kim** istemem bāġ-ı cinān
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālūye / Āh **kim** ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya ben
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez vuṣlata / Āh **kim** ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun
G2294-3. Ṣanma ey dil **kim** gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram **kim** saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi **kim** mūdur bu
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur **kim** ne ʿaceb rūdur bu
G2309-3. İşidelden **kim** metā ʿ-ı būseni çün cānā dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola **kim** bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2319-2. Zülfünüñ zencīrine dil baġlayup dīvānedür / **Kim** başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara şu
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler **kim** cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül şaḳın megū
G2323(a)-2. Ṣanma **kim** cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı mu ʿtādam oġlandan berü
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat **kim** eṣer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken efsāneye
G2335-1. Āh **kim** ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2340-5. Ġonce-veş yār Muḥibbī ola **kim** ḫande ḳıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle
G2347-2. Murāduñ cān ise al **kim** ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2349-3. ʿIşḳuñ egerçi evveli var didiler didüm / **Kim** var ki diye irdüm anuñ intihāsına
G2350-2. Ḫaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma şu / Ḳorḳaram **kim** seni bir gün cem ʿoluban ġarḳ ide
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḫāl ile / Āh **kim** baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2356-3. **Kim** ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2363-4. Her bir nefesde nice ʿaṭāIar ider saña / **Kim** ḳādir itmege ḥamdi edāsına
G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz ol pelengüz **kim** / Ḫalāṣ olmaya düşse nāheng-i dāmımuza
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür kimdür anı çeken āh / **Kim** ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2366-1. Āh **kim** kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḥālüm benüm pes **kim** bile
G2369-1. **Kim** bile diye zülf-i çevgāne / Başı ṭūp ola gire meydāne
G2371-1. Göñlini **kim** baġladı bir ṣaçı sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde anı güle
G2372-3. Mecnūn ola **kim** göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola dimāġı hevā ile
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / **Kim** baḳar ʿālemde **kim** var āfītābuñ ʿaynına
G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyet ʿandelīb / Şöyle beñzer **kim** yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2382-1. **Kim** zülfe naẓar eyleye cān u dil içinde / Ṣanur ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2393-5. Didiler yaşum görenler **kim** alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar **kim** tuş ola meh-veşe
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / Her elif **kim** çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2398-1. **Kim** çıḳar başa şehā zülf-i siyeh-kāruñ ile / Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ ile
G2400-1. Zülf-i müşkīn **kim** görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül aşılmış ṣanasın gülzārda
G2402-5. Ne ṣanursañ saña ṣan anı ġayre / Ḳuyuyı **kim** ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında / Nergis gibidür **kim** bite reyḥān arasında
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül **kim** açıla ḫārı görür ol bile sence
G2413-2. Kāküli sevdāsına **kim** dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül perīşān olmaya
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök **kim** / Görüp bu ḥālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2420-3. Ḫaṭunuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur **kim** isteye ḥelvā yine
G2427-2. Āh **kim** deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / Ṣanasm bir geştīdür durmaz döner girdābda
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraḳdı gūşına / Āh **kim** şimdengirü feryād girmez gūşına

G2431-4. Çeşmüñ var iken **kim** irişe genc-i vişāle / Yol bulma aña müşkil olur şīr arasında
G2436-5. Ey göñül **kim** ʿāşıḳı menʿ iderse bādeden / Bāde virürʿaḳlı gūş itme kelām-ı ḫāmına
G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah **kim** irişdi vaṣlunuñ bayramına
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola **kim** maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece
G2440-4. Cān terkini **kim** ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ aña ṣatarsa
G2455-1. **Kim** naẓar eyleye ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşıʿaceb mi ki döne Ceyḥūna
G2456-1. Kimdürür **kim** ögrede şeydālıġı dīvāneye / Yāḫū taʾlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2458-2. **Kim** bile ḫaddüñ ile ḳara ṣaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām uʿArab mülkine İrān iline
G2463-3. Laʾl ü mercān ṣanalar ṭolı gözüm kāsesini / **Kim** naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Menʿine **kim** ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum ḫālini / Şerḥalar **kim** aġız aça sīne-i ṣad-çākda
G2473-3. ʿİbret al gör nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar **kim** ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2482-2. Esbüñüñ naʾlini her kim göre miḥrāb idine / **Kim** ola başın egüp aña sücūd eylemeye
G2486-2. El ṣunma genc-i ḥüsnine zülfinden it ḫaẓer / **Kim** başa çıḳa bile bugün ejdihā ile
G2487-1. **Kim** vire göñli ol ṣanemüñ göz yaşına / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına
G2489-1. Şuʾleler **kim** görinür bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şāmʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı kendine Mecnūn penāh / Bunı **kim** bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2490-3. Dūd elinden āh **kim** bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Meṣeldür **kim** gerekdür ġayret erde
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri **kim** girdi cennet bāġına
G2502-4. Derd-i dil ḫālini yaz ṣāyed ala yār eline / Ola **kim** elden ele bir gün o dildāra düşe
G2502-5. **Kim** bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / Şınuban seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola **kim** bir dem ṭurup güş ide dilber sāzuma
G2514-1. Ḥāşa-lillah **kim** cefāña dil taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem teʾemmül itmeye
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ola **kim** ġılṭān idüp dilber teġāfül itmeye
G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / **Kim** andan özge yoḳ baña nevāle
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā **kim** irişür işbu deme
G2526-2. Didi **kim** tīġ-i cefām ile helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2527-3. Anuñ içündür yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola **kim** ġılṭān idem ben zülfinüñ çevgānına
G2527-7. Zülfine el ṣun Muḥibbī ola **kim** bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
G2530-1. **Kim** nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün ki ṭulūʿ eyleye āya
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / Kim kiʿāşıḳdur meṣeldür **kim** belā-perverd ola
G2533-4. Sevdügi yolında **kim** virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren cānān yolında şüphesüz cömerd ola
G2535-2. Her ḳaçan **kim** ṣalınup seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram sāye-i ḳadduñ ḫāş ü ḫāşāke düşe
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle **kim** şuʾleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm nūn olmada / Āh **kim** günden güne ḫālüm diger-gūn olmada
G2544-6. Cefā sengiyle şındı āh göñlüm / Bütün **kim** idi şınsa ābgine
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger **kim** beñzedürse nergise
G2555-3. **Kim** cemāli gülşenin bir kez temāşā eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan giçe
G2555-6. **Kim** ʿacebler şiʿrini gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī şʿir-i Selmāndan giçe
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh **kim** anı yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār oġlan oynına
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür āzāde iken āh **kim** / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram **kim** çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab kāfire
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden ol sīmīn-beden āgeh / **Kim** eyler o şehi Yārabʿaceb ben bendeden āgeh
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh **kim** yazu imiş bu mācerālar başuma
G2571-1. Gözlerime **kim** naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile
G2573-2. Ezel meyḫānesinden **kim** içüpdür cürʿa-i ʿışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2575-5. Ey Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola **kim** ṣalınup ol serv-i ser-efrāz gele
G2583-1. Āh **kim** hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / **Kim** bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2585-3. Derd-i ʿışḳı **kim** ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2592-1. Ḳıymetiniʿışḳuñ ol añlar **kim** cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram **kim** ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine **kim** cömerd ola
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur **kim** çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2595-4. ʿUşşāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker anı **kim** yarar ola
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / Rengīn ġazel ḳaçan dīne dil **kim** ḫazīn ola
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında **kim** meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben ṣādān ola
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / Var mı bir gül bu cihān bāġında **kim** bī-ḫār ola
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb **kim** gördügi var yāri **kim** hūşyār ola
G2600-3. Āh **kim** zülfi şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebindeʿāşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur **kim** cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur zerreler ʿiyān / Her ḳanda **kim** gül açıla lā-büd hezār ola
G2606-8. Gāh olur **kim** künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm beni
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh **kim** ṭūfān mı ḫāḳ ile yeksān eyledi
G2619-1. **Kim** cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi
G2619-2. **Kim** ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti vişālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen **kim** añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḫācet beyān daḫi

G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / Ne yirde **kim** bite gül bile ḫārı
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur fāyide / Tek **kim** olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi
G2635-3. ʿAḳl ser-keşlik ider şun sāḳiyā cām-ı şabūḥ / ʿAḳlı kimdür **kim** ḫarif-i bāde-i nāb olmadı
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün **kim** sīm-i eşki anda da bāb olmadı
G2636-4. Gözüm yaşiyle yumaḳ baña lāyıḳ / Ola **kim** giderem rūy-ı siyāhı
G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden **kim** nigāruñ mest ola / Müfti-i ʿışḳ menʿitmişdür anuñ taḳrīrini
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı **kim** bilmeye şanur içüpdür āb-ı engūrı
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola **kim** Muḥibbī dimeye aña seni
G2651-2. Her yire başşa segi pāy başum anda ḳoyam / Ben **kim** olam ki segi ile idem peymāyi
G2652-1. Ġam şuʿlesi başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh **kim** giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri
G2661-1. **Kim** temāşā eyleye bir laḥza ḥüsnüñ bāġını / Almaya bir ḥabbeye virseñ irem uçmaġını
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş şanur **kim** görse baġrum daġını
G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / **Kim** tecerrüd eyledi göñüllerdedür īsi gibi
G2684-2. **Kim** ṭutar tīr-i cefā ḳarşusına sīne siper / Āferīn olsun aña eyledi mendāneligi
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler **kim** mey içilmezse girān ola meger cānı
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine **kim** cān vire cānā / Ol demde hemān dārü's-selām ola maḳāmı
G2692-1. **Kim** virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi yansa ne ṭañ nāre ṭapındı
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa **kim** emse ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr lebi
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā **kim** ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2708-3. Şefḳatinden ḥāşa **kim** bu mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister **kim** olasın dil-rübānuñ çākeri
G2711-4. Ḥamdülillah **kim** getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden **kim** emān buldı
G2734-1. Āh **kim** bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi taşdan ṭaşa ursam ʿaceb mi başumı
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ **kim** vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı gör **kim** / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile **kim** ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri
G2744-1. Yolında her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese ʿışḳ içre **kim** añardı Ferhādı
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ **kim** başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2748-3. İster iseñ **kim** perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḥaḳḳına sen sūsen gibi
G2764-5. Her ne söz **kim** söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram **kim** ḳomayasın ayaġ altda ben mūrı
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ **kim** vefāyı yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2773-2. Dīvāne **kim** ey dost didüm bir naẓar eyle / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2776-1. Naḳş ḳıldum ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola **kim** bu nevʿile görem anuñ dīdārını
G2786-3. Güzeller pāyına şaçdum şu deñlü dürr-i eşki **kim** / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı
G2791-5. Bārān-ı eşki şaçdı Muḥibbī şu deñlü **kim** / Güller açıldı itmedi dilber tebessümi
G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola **kim** göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
En1-2. Be Bir gün ola mı **kim** yüzüm üzre başasın / Ayaġuñ ṭopraġına eyleyeyin cānı nīsār
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola **kim** ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile bād meger ide güẓār
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / **Kim** eṭibbā aña cemʿolsa devā yoḳ zinhār
Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḥayrāndur nigāristān-ı çemen / **Kim** senüñ elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende **kim** ḳaçan tīmār olur
Tb1-30. **Kim** feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem **kim** ẓulmi sulṭānum sever
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan **kim** açılur raʿnā güli / Ḳarşusında cemʿolur anuñ hezārān bülbüli
Mh2-9. Çün gereklü maʿnidür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān **kim** virmeye meyve şecer
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ **kim** ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā şalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh3-12. Ġāfil olma **kim** cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgün içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını naḳş eyledi çün şāniʿ-i pāk / **Kim** naẓar itse aña ṭañ mıdur olursa helāk
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / **Kim** bula berk arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʿIşḳ elindenʿaḳlʿāciz olduġınʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur **kim** pādişādan ḳorḳmaz
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil **kim** seg gedādan ḳorḳmaz
Mh10-5. Āh **kim** dād olmadı ḥālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre zādı ʿāşıḳuñ
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿitme **kim** dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dirʿāşıḳ **kim** baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh13-9. Āh **kim** devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sīnem olmışdur rübāb
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze **kim** disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mh14-5. Kaʿbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm **kim** ṣevābın ḳomış artuḳdur Celīl

Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʾbe yapmışca şevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ **kim** āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mh15-5. Şanma **kim** cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaşıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle **kim** ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yıʿalemi
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan **kim** fitneler peydā ḳılur / Ḥayret alurʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ **kim** siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mr1-14. Ġırra olma ḫüsnüñe bil **kim** nice Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr3-14. Bunuñ ile ola **kim** derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-11. Ḫaste-dilven yoḳdurur bir maḥremüm **kim** ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden şoña
Mr5-2. Ḳudret ile şafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel **kim** ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa gel **kim** ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel **kim** ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿʿum eylesün / Bāġa gel **kim** ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr5-10. Elde fırşatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel **kim** ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr8-9. Merdāneye cānum fedā / **Kim** cān virür rūz-ı veġā
Mr9-1. Āh **kim** āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum bende yoḳ
Mr9-9. Leylī zülfi ḫasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh **kim** baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr9-14. Ḫasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna **kim** üstine ḳonmış zāġlar
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh **kim** hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç silmezem
Mr12-2. Şol cefālar **kim** çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
Mr12-5. Gösterüp her dem baña derd ü firāḳ ile elem / Bilmezem **kim** derdümüñ dermānını ḳanda ḳılam
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / Āh **kim** pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Mr17-12. Bu deme irecegümizi bizüm **kim** ne bile / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu **kim** refʿ ola dilden hep ġam
Mr18-2. Ḫasret ile āh **kim** geldi lebe cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr18-6. Āh **kim** dīvāne dil varduḳca Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek neden / Āh **kim** ben bülbülüñden iḫtirāz itmek neden
Mr21-12. Āh **kim** beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-8. Görelüm **kim** ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr23-3. Āh **kim** ḫālüm diger-gūn itdi bu gerdūn-ı dūn / Gözlerüm yaşı aḳup eṭrāfum oldı baḥr-i ḫūn
Mr29-3. Nefs elinden āh **kim** cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ ile şanmasun **kim** irişür rāḥat baña
Mr30-1. Āh **kim** bir gün yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan daḥi mānīʿ dide-i giryān baña
Mr30-5. Āh **kim** feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan
Mr30-7. Ḫasret ile āh **kim** baġrum dem-ā-dem ḫūn olur / Aḳmaḳ ile ḫūn-ı baġrum gözlerüm gülgūn olur
Nş1-3. N'ola yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / **Kim** saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur
Nş2-3. Ġayret-i İslām içündür ḳılduġumʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür **kim** itmedüm ben anı mülk-i dād içün
D6-2. Nice doysun Muḥibbī cevrine **kim** / Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın **kim** çalına nāgāh ṣūr
D48-2. Şol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını **kim** / Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā gibi
B1. Derd-i ʿışḳ **kim** eylemez bir dem taḥammül ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inşāf aña
B2. Düşeli kūh-ı belāya **kim** dimez şeydā baña / Ḫālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña
B5. Dem mi vardur **kim** gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi **kim** yoḳdur saña andan naṣīb
B21. Dilberāʿarż-ı cemāl it **kim** bula cānum feraḥ / Küfr-i zülfüñi gider **kim** bula īmānum feraḥ
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür **kim** bivedür
B32. Māh-rūlar neʿaceb ḫūn-ḫᵛār olur / Anları **kim** sevse cāndan dūr olur
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr şad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne **kim** gökden yaġar
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / Şanasın **kim** ḫaste cismüm içre cānum gizlenür
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḫayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem **kim** baña n'eyler vefāsuz rūzgār
B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ maʿẕūrdur / **Kim** güzeller menzili kūy-ı vefādan dūrdur
B66. N'oldı bilmem **kim** fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur ki āhum diñlemez
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / **Kim** ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B96. Şu bir **kim** virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ
B101. Āh **kim** ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde **kim** ʿışḳdan eşer ola ḳomaz tende mecāl
B106. Āh **kim** gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḥi āsān degül
B117. Ṭañ degüldür ger dökerse baḥr-iʿummān gözlerüm / Anuñ içün **kim** bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm
B127. Āh **kim** sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B138. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñ ḫoş-ter olmış / **Kim** olmaz virseler şeftālūsından
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh **kim** raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben
B163. Her göñül **kim** ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamazʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah **kim** bugün irdüm viṣālüñʿıyduna
B188. Ḳo Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / **Kim** anı Ḥaḳḳ eylemiş āşıḳlar içün ayına
B189. Bunı yazmış yapduġında İbn-i Āzer Kaʾbeye / Ḫāne-i dil **kim** yapar olur berāber Kaʾbeye
B192. Şanmañuz ḳat eylemekʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda **kim** kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

B204. Hey meded öldüm ʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz **kim** ḳoca cānā seni
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel **kim** öldür beni

kim [399] *T.* "Hangi kişi?" anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1442)

(kim [228], kimde [10], kimden [5], kimdür [48], kimdürür [18], kime [51], kimem [2], kimler [1], kimlerdür [1], kimüñ [34], kimüñle [1])

G3-1. Ḥaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı miʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem **kim** virürdü tāc aña
G9-2. **Kim** ire dergehüñe ire murādına ol dem / Dü-cihān içre çü ʿāşıḳlara sensin maḳṣūd
G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile **kim** sürdi yüzin / İki ʿālemde saʿādet buluban eyledi sūd
G9-7. **Kim** boyın ṣunmadısa emrüñe ey şāh-ı güzīn / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Ṣemūd
G28-4. **Kime** ġam **kime** feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma senden olam dāim cüdā
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / **Kimdürür** aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / **Kimdürür** ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G65-8. **Kim** bu şiʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle aña
G85-7. İñleyen ḳapumda **kim** didi didüm / Bu Muḥibbī ḫaste-dildür bī-riyā
G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem **kim** ögredür aña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / **Kim** dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G101-3. **Kime** ʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u ṣu bāndur baña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine **kim** dermān aña
G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / **Kim** ṣorarsa ḥālümi ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı **kim** gördi **kim** / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb
G140-1. **Kim** vara meygedelerde eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī **kimde** var ise edeb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / **Kim** ṣora ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün ehl-i sefersin / **Kim** itdi ki sen eyleyesin bunda iḳāmet
G190-1. Naḳd-i cān ile **kim** aldı laʿl-i cānānı dürüst / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı dürüst
G212-5. Ḳapumda itlerümden **kimdür** dimiş bizi yār / ʿÖmri çoḳ olsun itmiş yine bizi riʿāyet
G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iẕʿān **kim** itdürür / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa **kim** ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G245-5. İden ẓulmi aña çün pādişehdür / Muḥibbī **kime** eylesün şikāyet
G249-1. **Kim** didi saña sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / **Kim** dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o cānān ile baḥṣ / **Kim** görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḥṣ
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler virür / Eylemesün **kimdür** gelüp göñlüm gibi kān ile baḥṣ
G277-3. Olur ḳadri anuñ eflāke hem-ser / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun **kim** ide tāc
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / **Kimde** islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden **kim** aldı bāc
G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / **Kim** bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan **kime** ṣekvā ideyin / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin baña ṣaḥīḥ
G308-2. **Kim** biñ yaşarsa āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G319-5. **Kimdürür** ṣorsañ Muḥibbī bendeñi / ʿIşḳunuñ ser-geştesi bir derd-mend
G327-1. Dermānını çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / **Kimdür** dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña merd
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / **Kim** düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G340-2. Ḫālümi **kime** diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hiç bir eḫād
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar ol dem / **Kimdür** ki ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G370-5. Vuṣlat eyyāmına **kim** irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḥi bu demler gelür
G379-3. **Kim** māyil ola dīni metāʿını cemʿ ide / Ḳārūn-vār āḳıbet anı zemīn ṭutar
G392-1. Ḫırḳa içre ʿömri gicen ṣūfi-i sālūs ṣor / **Kim** içün terk-i riyā itmez ol bī-nāmūsa ṣor
G393-1. Cāme-i āl ile şehr içre gezer meh-pāreler / **Kim** görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / Sen ṭururken ḫusrevā varup **kime** yalvaralar
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu işe **kim** ḳāyil olur
G401-1. ʿĀlemde **kimüñ** sencileyin bir ṣanemi var / Kāfirdür eger ẕerrece göñlinde ġamı var
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / Bir sencileyin ölmege **kimüñ** hevesi var
G406-3. Meclisde öper yārı ḳadeḥ gibi lebinden / **Kimüñ** ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G411-1. Kūyuñı göster baña firdevs-i aʿlādan n'olur / Ḳaddüñi **kim** görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G419-5. **Kimdür** Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ ey ṣanem / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / **Kim** olur ol gence mālik ejdihā yanındadur
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki ʿāşıḳları / **Kim** şümār idebilür şu yirine ẕü'n-nūn aḳar
G431-3. Cānā **kimem** ki saña suḫan diyem āşikār / Ṣeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G441-2. Yūsufa **kim** beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḫaber benden ḫabībüm gözlerüm mizānıdur
G451-2. Ṣol ḳadar naḳş eyledüm dilde ṣanemler naḳşını / **Kim** görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G454-1. **Kim** gūş iderse naẓmumı aydur yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G460-1. Mevsim-i gülde **kimüñ** destinde gülgūn cāmı var / Ṣād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var

G460-4. **Kim** hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ şanmañuz ārāmı var
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / Güş-ı cāna **kimdürür** gelsün ki mengūş idedür
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / **Kim** güzellerle cihānda olmadı ḥiç yār yār
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda ele yār / **Kim** başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G489-2. Beni öldürdügine yār peşīmān olmış / ʿAcabā **kim** anı bu ḫayra peşīmān eyler
G497-4. **Kim** diyebilür meleksin yā perī / Kim saña mānend yoḳ cennetde ḥūr
G510-4. **Kim** ola terk ide gül bezmin / Ṭolu elde şarāb-ı nāb olısar
G521-1. **Kim** naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān yanumdan gitdügi / **Kim** görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / **Kime** vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḫarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin ol **kimden** ögrenür
G552-1. Ol gül-i raʿnā **kimüñ** cānānesidür kim bilür / Bu dil-i şeydā **kimüñ** dīvānesidür kim bilür
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi **kimüñ** vīrānesidür kim bilür
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol **kimüñ** teb-ḫānesidür kim bilür
G558-3. **Kim** ezel bezminde içdi bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G584-1. Saña **kimdür** melek diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem çün olur nūr
G584-2. Vişālüñ balına **kim** ola ṭālib / Anuñ ʿaynine gelmez niş-zenbūr
G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ **kimdür** maḥabbet isteyen / Cān u dil naḳdin virüp ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G592-1. Şemʿ-i ruḥa **kim** cān yaka pervāne dimişler / **Kim** baġlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice meʿānī / **Kim** oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G594-1. **Kim** baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol da belā olur
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berʾāt-ı ḫüsnidür / **Kim** muṭiʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G598-1. **Kimdürür** vire baña yārüñ meyānından ḫaber / Yā **kim** ola muḫtaṣar vire dehānından ḫaber
G598-4. Ḳanlu yaşumdan şorarsañ dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ **kim** vire baġrında ḳanından ḫaber
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın **kim** añar misk-i Ḫutenden ne biter
G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā cān u dilüm medhūş ider / **Kim** şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G633-3. **Kim** bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olanʿaceb aña çāh-ı zeḳan mıdur
G634-5. **Kimüñ** yolına cān u seri virdi Muḥibbī / Maḥmūd-şıfat īsi-nefes ḫūy-ı Ḫasandür
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemüñ / **Kim** maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı **kim** gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G640-1. Leblerüñden **kim** bugün sāġar çeker / Şanma ferdā minnet-i kevşer çeker
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür perī yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem **kimüñ** cānānıdur
G645-4. **Kim** severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G646-4. **Kim** ʿāşıḳ ola derdine dermāne çāre yoḳ / Dermāne çāre olmaya derde ne çāredür
G655-2. Şürāḥī ḳılġılın **kim** itmeye gūş / Anuñ sāġar gibi ḳalbi tehīdür
G657-2. Şalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / **Kim** ire yarına bu ʿömr şitāb ile giçer
G658-1. **Kim** ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın gezdürür / Pāyına lā-büd anuñ eşk-i revānın gezdürür
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan **kim** gelürse aña peyġāmum virür
G661-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / Ḳılur **kim** oḳıya elbette ezber
G689-5. **Kim** tuḫm-ı ġamı sīnesine şaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş maṭar ister
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / **Kim** heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G690-5. Ḫusrevā **kimdür** dir iseñ bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G698-5. Şaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı **kim** gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G705-1. Āh kim dünyāya **kim** geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G711-3. **Kim** yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri anuñ yücelür menzilin eflāk eyler
G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm āh olur / **Kim** ʿacebler āhumı ʿömrüm durur kütāh olur
G724-2. **Kim** içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḥayāt / Dimiş anuñçün Aristo aña rūḥ-ı şānidür
G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī **kime** olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G735-1. Şaçı zencīrine **kim** dil vire dīvāne olur / Şemʿ-i ḫüsnine de **kim** cān yaḳa pervāne olur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / **Kim** görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı **kim** diyebilür gül revnaḳını ḫār ṣır
G741-1. **Kimden** vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / Bildüm zemāne ḫūbları hep pür-cefā olur
G741-7. Çevgān-ı zülfe itdi Muḥibbī başını ṭūp / Meydān-ı ʿışḳa **kim** gire cānı fedā olur
G743-5. Ey Muḥibbī **kim** ḫalāṣ eyler dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G744-4. ʿĀşıḳ vişāle irmez terk itmeyince cānın / **Kim** bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G749-5. **Kim** görse rūy-ı zerdüm şanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭiʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / **Kimüñle** ṣaf ṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G758-2. Işşı ziyānı gözde sermāyesin virüp / Ömrini anuñ **kimdür** ʿömrden ḥesāb ider
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine **kim** iki dirse ol kāfir giçer
G767-1. Zülfi zencīrine **kim** dil vire dīvāne giçer / Şemʿ-i ruḫsārına **kim** per yaḳa pervāne giçer
G768-5. **Kimden** ögrendün nigārā bu göñüller almasın / Şoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G772-4. Bilsem cefā kitābını **kimden** oḳur ʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / **Kim** ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur
G783-1. **Kimüñ** ʿışḳdan göñülde bir eşer var / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G789-5. Ġāret iden göñlini **kimdür** Muḥibbīʾnüñ didüm / Yaʿni bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna şor
G791-1. Yüzüñi **kim** ṭutar aya berāber / Diyebilür mi āḫker-i nūra beñzer
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında **kim** medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur

G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / **Kim** muṭiʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G804-7. Ol ġazāli arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / **Kim** şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G810-1. Ḳāmet-i servüñi **kim** gördi didi gül götürür / Gül-ruḫuñ buña ʿaceb deste-i sünbül götürür
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / **Kim** görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G814-5. Niẓāmī nicesin bürdüm benümle **kim** ṭutar pençe / Muḥibbīʿarṣa-i naẓmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı **kim** bendesini yād eyler
G830-1. Yüzüñ nūrına **kim** dir nāre beñzer / Ya **kimdür kim** diye gül-nāre beñzer
G831-1. Āh kim dünyāya **kim** geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm nīlüfer
G833-6. Didi ki nedür **kimdür** iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī seni cān ile sevendür
G842(a)-3. **Kim** bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G863-5. Ey Muḥibbī **kim** alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G872-3. Cān ile **kimdür** metāʿ-ı būseye dirken ḫarīd / Bu ʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın **kim** alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / **Kim** mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G893-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / **Kim** ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / **Kim** tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G897-3. ʿĀşıḳ viṣāle irmez cān terkin itmeyince / **Kim** bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān baña yiter / **Kime** rūşen degül kevn ü mekān baña yiter
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe **kim** naẓar ide / Şanma ki cihān içre o şems ü ḳamer ister
G904-2. Yüzüñe **kimdür** ki teşbīh eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G913-1. Bir sencileyin yār-ı cefākār **kimüñ** var / Bir-raḥm u dil-fikār u sitem-kār **kimüñ** var
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd ile bīmār **kimüñ** var
G913-3. Bir sencileyin ḥüsn gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār **kimüñ** var
G913-4. Bir bencileyin zülfi hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār **kimüñ** var
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstereʿuşşāḳına zünnār **kimüñ** var
G913-6. Bir bencileyin zülfi hevāsiyle Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār **kimüñ** var
G914-5. Dünyā **kime** mihr itdi saña ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G930-5. **Kimdür** Muḥibbī dir iseñ ey pādişāh-ı ʿışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G932-1. Ol gül-i raʿnā **kimüñ** cānānesidür kim bilür / Bülbül-i gūyā **kimüñ** dīvānesidür kim bilür
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi **kimüñ** vīrānesidür kim bilür
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol **kimüñ** teb-ḫānesidür kim bilür
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi sihri **kimden** ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı **kim** diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür
G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla **kim** görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm şaḥn-ı çemen eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim **kimler** ile irte ʿişret-sāz olur
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʿle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur **kim** şol u **kim** şağın çeker
G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / **Kim** didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşun var
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp **kim** buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi şanmışdur
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger var ise eydüñ **kime** beñzer
G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne müşkil kār imiş / **Kim** giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / **Kim** anuñ yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür
G995-4. Perīde görmedüm cevr ide hergiz / Beşerde var mı idüñ **kime** beñzer
G1005-5. Devrān içinde **kim** göre ẓulmi Muḥibbīʾyā / Virsün muġān deyre ki dār-ı ʿadāledür
G1018-1. **Kimüñ** kim sevgüli cānānı vardur / Ḥaḳīḳat sīnesinde cānı vardur
G1037-5. Suḫan-ı nāziki **kim** göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu gönlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ **kim** diyü baña itdügi işkencedür
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / **Kim** mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / **Kim** ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / **Kim** tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1055-1. Bu ʿālemde **kimüñ** cānānı yoḳdur / Muḳarrer ḳurı tendür cānı yoḳdur
G1073-4. Sen ṭururken **kime** virem benʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1090-1. Zülfi zencīrinde gönlüm **kim** görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste **kim** rüsvā dimez
G1090-2. Gönlümüñ feryād elinden **kime** varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẓer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum **kim** yā dimez
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / **Kim** ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1094-1. Cevri çoḳ pür-cefāyı **kim** sevmez / Mihri yoḳ bī-vefāyı **kim** sevmez
G1094-2. Ṭūṭiyādur gözüme ḫāk-i deri / Kuḥl içün ṭūṭiyāyı **kim** sevmez
G1094-3. Görinür zülf içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre ayı **kim** sevmez
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / Bu cihān içre māyı **kim** sevmez
G1094-5. Sāye şalsa gedāyı şāh eyler / Pes ol zülfi hümāyı **kim** sevmez
G1094-6. Giceler bu Muḥibbī bülbül-vār / İñler āh u vāyı **kim** sevmez
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed ümmetiyüz / Cān ile Muṣṭafāyı **kim** sevmez
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / **Kimdür** diyen benümçün ol şemʿe yana gelmez
G1103-3. Şuʿle-i āhı **kimüñ** kim ʿāleme pertev şalar / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1122-7. **Kimdür** ki diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1132-1. Ḳudret-i şunʿ-ı Ḥudādur sende olan ḳaş göz / **Kim** görür ḥayret başar ṭolar anuñçün yaş göz
G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla **kimdür** aña deryā dimez

G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı **kim** dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1157-6. Ey Muḥibbī **kim** görürse āfitāb-ı ḥüsnini / Göz yumar hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1175-6. Sevdügüm **kimdür** anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī nāle itme / Bunı **kim** gördi mürde ide āvāz
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı şor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / **Kim** görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1248-2. Gerek ʿāşıḳ olan ser-pā-bürehne / Anı **kim** gördi Mecnūn ola serpūş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / **Kim** görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda **kim** göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1285-3. Yüzüñi **kimdür** görüp dil virmeye / Dest-i ḳudret-çünki taṣvīr eylemiş
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı **kim** gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1299-1. **Kim** göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan o ḫalāṣ / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler işbu zülf-i ʿanberīn / **Kim** görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paṣ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde żikr eyle ruḥın bir dem / **Kim** dir ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḥażż
G1345-4. Zülfi ile **kim** görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʿāşıḳun / Bādı **kim** gördi kim ṭuta anı kef
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde **kim** gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf
G1393-4. **Kimdürür** senüñ yoluñda baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1395-3. Māhtābı **kimdürür kim** diye beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / **Kim** didi saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña **kim** dir ḳabā giysün / Ol kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü żeḳan / Anlara **kimdür** diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / **Kim** göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / **Kim** göre ider bu gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / **Kim** gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1424-1. Servi **kimdür** beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed **kimdür** diyen mi ʿmārı yoḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına **kim** dir saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde **kim** dir mār yoḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẓarāfet **kim** göre senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek ʿāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür **kime** emek şunuldı kimine yimek
G1493-1. **Kim** diñledi şīrīn sözin ol ġonce-dehānuñ / Ya **kim** ḫaberin virdi **kim** ol ince meyānuñ
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek **kim** göre dir giçdi zamānuñ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur **kime** benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim **kime** feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi varı çeşmümüñ
G1570-1. **Kim** gördi şehā la'l-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ **kimdür** añlayan / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G1578-2. Yanmış iken ʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / **Kim** görüpdür āb ile cem ʿolduġını āteşüñ
G1587-4. **Kimdürür** ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1588-4. Dāġlar ile tenümi **kim** göre ṣaḥrāda şanur / Zāġlardur şanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1590-3. **Kimdürür** bir kez yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / Ḥüsnine ḫayrānken şems ü ḳamer ḫūr u melek
G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem sen dost-dārısın **kimüñ** / Her vaḳt ben ġam-ḫᵛāruñam sen ġam-küsārısın **kimüñ**
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın **kimüñ**
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın **kimüñ**
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın **kimüñ**
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin **kimüñ**
G1633-5. Rengīn sözüñ **kim** göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḥi nāzik
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḫāli çün bu nev ʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb **kime** yimek
G1659-3. Yā ṣaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña **kim** dir ʿāḳil ol
G1663-4. **Kim** dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / **Kim** didi saña ey göñül ol bī-vefādа ol
G1693-1. Saña **kim** didi dilā **kim** bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / **Kim** didi bunı aña ki dāim hevāda ol
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī **kim** görse dir ġāyet güzel
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde **kim** gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli ṣaḳlar semender-vār gül
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña **kim** didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi ṣoḳmış başını / **Kim** görüpdür bunı **kim** aġzına ala mār gül
G1721-4. Virse żiyāyı ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / **Kim** dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1728-1. Gün yüzüñ üstinde gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / **Kim** görüpdür **kim** güneş ide ḳamerle ıttıṣāl
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / **Kimde** kim kiẓb olsa āḫır alısardur ol żelil
G1734-5. ʿIşḳuma **kimdür** Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī **kimdürür** aña diyen ṭūfān degül
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar **kimdür** diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā / **Kim** diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1760-4. Hīç te'şir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda **kim** diye mermer degül
G1762-3. Gūş ider yoḳ **kime** taḳrīr ideyim derd ü elem / Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne ʿāşıḳdur ḳamu ḫalḳ-ı cihān / **Kime** ʿarż-ı ḥāl idüp **kime** varup dāda eylesem
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben **kimem** ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem

G1876-2. Geşt-gīr-i ʿışḳam u **kimdür** gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm
G1934-4. **Kime** lāyıḳ görüp bāġ-ı bihişti / Kiminüñ külli yirin od iden kim
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ **kimdür** / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler **kim** göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G1987-2. Pehlevān-ı ʿışḳam u **kimdür** gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm
G1987-7. Ey Muḥibbī **kimdürür** ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / **Kime** ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pīre-zen
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña **kim** dir beni bīmār eylesün / Bārī girsün araya laʾlüñde tīmār eylesün
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem **kime** devlet müyesserdür bugün
G2042-4. **Kime** şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur **kimde** var / Şekker emmişsün meger süd yirine sen aneden
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / **Kim** göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2078-4. **Kim** didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū diyen
G2089-3. Dāġlarla **kim** göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2099-5. **Kim** görse bu elfāẕ ile naẕmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi didi / Saña **kim** didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / **Kim** göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2143-3. Bī-bahā ḥüsn ile olsa olmasa ṣīrīn-suḫan / **Kimdürür** iden tefāvüt ṣūret-i dīvārdan
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil **kim** göre illā gözin
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki **kim** görmiş güzeller merḥabāsından
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve **kim** gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2221-5. Ey Muḥibbī umma dünyādan vefā / **Kime** itmişdür vefā bu pīre-zen
G2225-4. Sīm ü zer **kimde** olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Ṣīrīne Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2229-5. Bunı **kim** gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu Muḥibbī cān vire aṣlā filāna görmeden
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp **kimdür** müselmāndur diyen
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī **kimdür** ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2261-3. **Kimde** kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez zülfüñüñ endīşelerin
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña **kim** didi dilā ol ipde cānbāz olasın
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / **Kimdürür** ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / **Kim** görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bedīʿ / Bunı **kim** gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile **kimdür** uyan bencileyin ḳānūna
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp didi dil / Bir yire cemʿ olduġın **kim** gördügi var mihr ü māh
G2343-1. **Kim** didi saña ṣaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup ʿaḳlı perīşān eyle
G2357-2. Ḫışm ile naẕar ide **kime** öldürür āḫır / Bir ḥiṣṣedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür **kimdür** anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı nisbet aña kebāde
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre **kimdür** ṭutmaya elde bāde
G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḥayrān / **Kim** gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2366-1. Āh kim **kime** ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle müşkile
G2367-2. İkiʿaynüm arasından iki cū oldı revān / **Kim** göre köpri dir üstindeki ḳaşımuza
G2373-4. **Kime** ṣunuldı ezelde nūş itdi cām-ı ʿışḳ / Ḳalmaya nāmūs u ʿārı eylemez ol meyl-i cāh
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / **Kimdür** ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgūn cāmeler / Ey Muḥibbī **kim** göre taḥsīn ider göz yaşına
G2406-3. Bezm-i ġamda **kim** dir idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın ṣavt-ı zencīr itmese
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür **kimde** kīn ola müselmān olmaya
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / **Kim** görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / **Kimdürür** bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2456-1. **Kimdürür** kim ögrede şeydālıġı dīvāneye / Yāḫū taʾlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2461-5. **Kime** aḳrānsın Muḥibbī şiʿr içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān ile
G2476-3. **Kimdür** senüñ bu cāmiʿ-i ḥüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmüñ imām ola
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister müṣāḥabet / **Kim** gördi anı şehler otura gedā ile
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh / **Kim** görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2505-5. Dil ü cānum ṭabībi sen ṭururken / **Kime**ʿarż ideyim derdümi **kime**
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin yüri dīvāne göñül / **Kim** görüpdür ki gedā ʿıyş ide cānānlar ile
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña **kim** didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḥāl eyle
G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ **kimdür** ey dost / Añ oñı bende bir kemter kemīne
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri geçürme ʿömrüñi żāyiʿ / Bu dünyā çün degül bāḳi **kime** ḳaldı **kime** ḳala
G2553-5. Ey Muḥibbī **kime** baḳsan bil anı şunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḫālümi / **Kim** göre ṣanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2582-4. Dāġlarla **kim** göre ṣaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş ṣanur Mecnūn-ıʿuryān üstine
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / **Kimdür** ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2597-2. **Kim** görse diye serv o ḳadd ü ḳāmete / Ḫüsnine daḥi dinse nihāyet hemīn ola
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / **Kim** gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2603-4. Ḫālüñ ḫayāli ḳomadı uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini **kim** göre anda ẕübāb ola
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi **kim** görse hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb gibi
G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı yā ṣarāb-ı kevṣeri / Laʾl-i dilberden **kime** ola müyesser çāşını
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / **Kim** göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf

G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise ṣanma günāh / **Kimdür** ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2635-1. **Kimdürür** ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2635-3. ʿAḳl ser-keşlik ider ṣun sāḳiyā cām-ı ṣabūḥ / ʿAḳlı **kimdür** kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı
G2643-5. **Kime** diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2646-2. **Kimdür** ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı **kim** göre ṣanur nāyi
G2658-5. Deryā-yı eşki **kim** göre ʿummāna beñzede / **Kim** gördi bu ki görmedi hergiz ḳarasını
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem **kime** şikāyet ideyim derdüm ḳatı
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm ṣabrdan özge bu derde çāre yoḳ / **Kimdürür** tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2669-4. Ser-i kūyuñda **kim** görse baña dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2705-3. Jeng-i ġamdan **kim** diler āyīne-i dil ṣāf ola / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā gibi
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde **kimüñ** kim başda var hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / **Kimde** yoḳ per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān gibi
G2755-4. Ṭoḳuz mināsını ṣıdı bu çarḫuñ / **Kim** itdi rāh-ı istiġnāda nengi
G2756-4. Olsun ḥaḳīḳī çünki gerekdür ḥaḳiḳi ʿışḳ / Taḥsīn diye **kim** göre bu ʿışḳ bāzuñı
G2762-5. Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā / **Kimdür** ki istemeye o devlet hümāsını
G2767-2. Cür ʿa-i ʿışḳı içüp **kim** aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb gibi
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri **kim** ṣuya bıraḳdı
G2777-4. Cān virür **kimdür** didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḫi
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre ḳudreti / **Kim** göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma kimdür diyen **kim** cūy-ı Baġdād olmadı
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicleden / Yaşuma **kimdür** diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña **kim** vāṣıl ola / N'ola Manṣūr gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der
En1-11. Ze Zemānun işi budur **kime** bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / **Kime** dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
Mh3-9. İşbu demlerde **kimüñ** kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḫāżır / Didi ki benüm ḥüsnüme **kimdür** ola nāẓır
Mh12-3.Gönlümi tārāca viren Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem **kime** gele idüm ki dilber destidür
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile **kimlerdür** bugün
Mr9-6. **Kim** görürse gözlerüm yaşın ṣanur Nīl ü Aras / Gönlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr10-1. Olmadum hīç bir nefes dil-şād elinden dilberüñ / **Kime** varuban ḳılayın dād elinden dilberüñ
Mr19-13. Dūd-ı āha **kimdürür** boyanmayan / Yā şarāb-ı ʿışḳı içüp ḳanmayan
Mr20-6. **Kim** görürse ḥālümi benden beter ḥayrān ola / El-emān ey ṣu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-13. Nigārā olmadum ben şād elinden / **Kime** idem şikāyet dād elinden
Mr29-2. Cürm ü ʾışyānum başumdan aşdı yüzi ḳareyim / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben **kime** yalvarayım
D1-1.Şemʿ-i ruḫını **kim** göre pervāne olmaya / Zülfi ḫamını **kim** göre dīvāne olmaya
D49-1. ʿĀlem içinde **kimüñ** sencileyin var ṣanemi / Gönül içre ʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ʿarż ide cemāl / Mey içmege **kimde** ola ẕerrece mecāl
B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ **kimdür** / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳirüñdür
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / **Kimde** kim ʿışḳdan eṣer ola ḳomaz tende mecāl
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey cihān / **Kime** bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi **kimdür** söyleyen
B152. Laʾl-i nābuñ var iken **kimdür** mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen

kim bilür [25] Belirsizlik, bilinmezlik bildiren bir söz; olabilirlik bildiren bir söz. (TDK, 2011: 1442)

G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḫi / Ola mı pes **kim bilür** varup gül-i ruḫsārın öp
G366-3. Sırrumı fāş eyleyen ʿālemde göz yaşıdur / **Kim bilürdi** virmese rāz-ı nihānından ḫaber
G552-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür **kim bilür** / Bu dil-i şeydā kimüñ dīvānesidür **kim bilür**
G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller içinde anuñ dānesidür **kim bilür**
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidir **kim bilür**
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür **kim bilür**
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür **kim bilür**
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün **kim bilür** anı zevāl üstindedür
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḫan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin **kim** ki **bilür** ol aña dürdāne olur
G932-1. Ol gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür **kim bilür** / Bülbül-i gūyā kimüñ dīvānesidür **kim bilür**
G932-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın ḳurup / Ḫāller içinde anuñ dānesidür **kim bilür**
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidür **kim bilür**
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür **kim bilür**

G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür **kim bilür**
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile cefā **kim** ne **bilür** / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā **kim** ne **bilür**
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i laʿlinden ire mi ki devā **kim** ne **bilür**
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā **kim** ne **bilür**
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün itdi cüdā **kim** ne **bilür**
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā **kim** ne **bilür**
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı **kim bilürdi** nāle taḳrīr itmese / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā eşk taḥrīr itmese
G2441-4. **Kim bilürdi** ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān / Dīdeler gözekler ü bu sīne dolāb olmasa
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / **Kim bilür** daḥi şehā kim irişür işbu deme

kim ki [78] Herkes, tamim beyan eder. (Ş. Sami, 2010: 654)

G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / **Kim ki** cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf aña
G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / **Kim ki** ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür aña
G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden **kim ki** giçmez baġlamasun dil aña
G150-2. Yüce görme kendüñi ʿaceb ü tekebbür eyleme / **Kim ki** kendüñi görür yiri olur āḫır leheb
G195-5. **Kim ki** vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / **Kim ki** rūşen gördi maʿni cevherin itdi pesend
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / **Kim ki** saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G378-5. Ey Muḥibbī **kim ki** gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḥassānıdur
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda yatur / **Kim ki** ḫūn-ḫʷāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G485-1. **Kim ki** bir dilber sevüp ẓāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G510-5. **Kim ki** dünyāya meyl ide āḫır / Bil Muḥibbī ḫayāl ü ḫʷāb olısar
G538-5. Muḥibbī **kim ki** ʿāşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-i ʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G553-5. Muḥibbī **kim ki** ʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G555-5. Ey Muḥibbī **kim ki** bir şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ mıdur / Kākülüñe **kim ki** bend oldı belāsı yoḳ mıdur
G656-1. Başını **kim ki** ser-i zülf ile sevdāya virür / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G672-5. Ey Muḥibbī **kim ki** nūş itmişdürür cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar
G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur **kim ki** ḳaṣd-ı çīn ider
G722-1. **Kim ki** hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G750-2. **Kim ki** çeşm-i sāġarından nūş ide ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla ol Dārā vü İskender giçer
G817-2. Cām-ı laʿlin isteme gel eyle çeşminden ḥaẓer / **Kim ki** bed-meste uyarsa lā-büd anda ḳan olur
G864-7. **Kim ki** naẓm ister Muḥibbī şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eş ʿār özgedür
G892-4. **Kim ki** bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlarun tā ṣubḥa dek bīdār olur / **Kim ki** ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur
G938-7. **Kim ki** ʿāşıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi çāker gösterür
G948-4. Şemʿ-i ḥüsne **kim ki** ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur
G1041-5. ʿIşḳ ile **kim ki** mübtelā olmaz / Ṣorsañ anlar belāyı bilmezler
G1048-4. **Kim ki** bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1078-5. **Kim ki** ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G1191-3. **Kim ki** nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez
G1230-4. **Kim ki** dünyā niʿmetine aldanup meyl eyleye / Aña ḥayvāndur disünler dimesünler aña nās
G1241-4. **Kim ki** el ḳomaḳ dilerse zülf-iʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G1252-1. **Kim ki** Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1253-2. Beñzemese şi ʿrüme şiʿri nʾola şā ʿirlerüñ / **Kim ki** şarrāf ola dir kim bir degül altun gümiş
G1280-2. **Kim ki** ʿāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup iki taş
G1297-4. Sāġar-ı gülgūnı bir dem ḳomaḳ elden itmesün / **Kim ki** olmaḳ isteye endūh-ı devrāndan ḫalāṣ
G1308-5. Ey Muḥibbī **kim ki** ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḫāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1322-2. **Kim ki** laʿlüñden senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevşerden ne ḥaẓẓ
G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi didüm yār didi / **Kim ki** cellād ola elbette olur fiʿl-i şeniʿ
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda **kim ki** ʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / **Kim ki** ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ de ʿārı yoḳ
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / **Kim ki** yazmaḳ dileye vaṣfını çāh-ı zeḳanuñ
G1586-1. **Kim ki** bilmek dilese ḥālini ben maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G1719-3. **Kim ki** ʿāşıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne ʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül
G1726-2. **Kim ki** görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfītāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1728-3. Zülfüñi **kim ki** göre aña şeb-i yeldā diye / Yüzüñe **kim ki** naẓar ide diye ferḫunde-fāl
G1780-3. Cān ile **kim ki** ide derdi ḳabūl / Añılmazam diye devā sevdüm
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / **Kim ki** gördiyse beni didi ki Mānī ṣāniyem
G1913-4. **Kim ki** cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedi / Ṣun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G1969-3. **Kim ki** gördi lebüñ ile zülfüñ / Birine mīm didi birine cīm
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / **Kim ki** ol istemeye ola ziyāde devletin
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / **Kim ki** dünyāya gele diye ki mihmānam ben
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş ʿāruñ olup her biri bir gevher / İçinden **kim ki** ʿāḳildür alup nā-yābını seçsün
G2200-4. **Kim ki** isterse bula āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / **Kim ki** gördi didi kim merdāne ṭoġmış aneden
G2338-1. **Kim ki** dil virdi zülf-i cānāne / Lāzımıdur ki ola civāne

G2386-1. **Kim ki** cāna ḳıymaya irişmez cānāneye / Baḥre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2457-1. Sīmīni **kim ki** görüp beñzede nāzik-tenüñe / Külli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe
G2463-1. **Kim ki** başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var diye bunuñ başında
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / **Kim ki** teşbīh eyleye boyunı serv-i ʿarʿara
G2471-1. **Kim ki** dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol şāl ile
G2475-4. Ara yirde egerçi **kim ki** baʿde'l-meşrikīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile ırāġ anda
G2502-2. **Kim ki** şīrīn-lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar çāk idüben dāmen-i kūh-sāre düşe
G2503-5. **Kim ki** dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2525-3. **Kim ki** başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aşlā aña ādem dime
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / **Kim ki** ʿāşıḳdur meşeldür kim belā-perverd ola
G2581-1. **Kim ki** teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān ayına / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2599-2. Şīrīn lebi firāḳiyle her **kim ki** cān vire / Āḫır nefesde menzili dārü's-selām ola
G2609-4. **Kim ki** gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi
G2708-2. Gözleri aḳ oluban āḫır olur yüzi ḳara / **Kim ki** dünyāda maḥabbetle seve sīm ü zerı
G2724-1. **Kim ki** ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / **Kim ki** teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını
Tb1-19. **Kim ki** ʿışḳaṭolaşa bī-ġayret ü bī-ʿār olur / Cān u dil naḳdini almaġa gözi aġyār olur
Mh17-3. **Kim ki** umarsa vefā cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr ile
Mr3-5. Ey göñül cüy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / **Kim ki** gelmişdür buña āḫır gider ol baġrı kan
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / **Kim ki** merd ola göñül virmez bilür kim bivedür
B33. ʿIşḳdan **kim ki** dilinde yoḳ eşer / Belki ḥayvāndur anı şanmañ beşer

kimerde [2] *T.* Bazan, ara sıra. (TS, 2009: 2566)

G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur **kimerde** ādemi dirler dem öldürür
G2369-7. Bu idi beyt ne olur belki / Daḫl olınur **kimerde** Selmāne

kimesne [23] *T.* Kimse. (TS, 2009: 2567) *bk. kimsene*

(kimesne [18], kimesneler [1], kimesneye [4])

G176-6. Dost vaşlından egerçi **kimesne** virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G397-1. Āh bilmedüm ki menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber **kimesne** ki ol cān ne yirdedür
G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / Raḥm eylemez **kimesneye** köhne zemānedür
G500-2. Ferdāyı ḫāṭıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz **kimesne** ḥaḳḳını alur zemānedür
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı var / Ḳalmadı ḳalmayısar **kimesneye** gün giçedür
G1040-5. Burmamışdur **kimesne** burmaz bu dünyā nicesin / Pehlevānlar buña dimişler demürden nicedür
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan ḥaẓer it / ʿĀlemi ġarḳa virür **kimesne** bendin yeñemez
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / **Kimesne** yoḳdur ʿālemde benüm tek mübtelā hergiz
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen **kimesneye** sulṭān olan göñül
G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle **kimesne** ṭutuşmadı / Bī-fāidedür aña çün biñ kerre zūra gel
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḥi raʿnālıḳ / Yüzüñe **kimesne** baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G2093-5. Senden irmez **kimesneye** çü ġubār / Ey Muḥibbī ġubār imişsin sen
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de **kimesne** intihāsından
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına **kimesne** el şunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḥāṣılı ancaḳ taʿabbüd zūrdan
G2322-3. Degme **kimesne** şuyına baḳmaz yüzin yumaz / Nisān şuyıyla ancaḳ ider iftiḫār serv
G2363-5. Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī ḳo eylesün / Hīç girmesün **kimesneler** anuñ arasına
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿār ile dil pārelenür / Bir **kimesne** yoḳ ʿārı çeke āh benümle
G2540-6. Muḥibbī müşkil işdür ʿışḳ bāzı / **Kimesne** ṭutmasun bunuñla pençe
G2542-4. Meyān ile lebinden şordum āḫır / **Kimesne** bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2658-3. Sevdā-yı zülfi gitmese başdan ʿaceb degül / Gücdür **kimesne** terk idebilmek hevāsını
G2711-5. Eylemezdi ey Muḥibbī **kimesne** hergiz günāh / Her nefesde bilse ḫāżırdur eger Allāhını
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī şuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi **kimesne** illā ki kefi
G2742-4. Bī-kesem **kimesne** yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse semādan ġayri

kimi [71] *T.* Birtakımı, bazısı, kimisi. (TDK, 2011: 1442)

(kimi [42], kimin [9], kimine [7], kimini [7], kiminüñ [6])

G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ iken ʿālemi var eyledüñ / **Kimini** müslim ḳılup **kimini** küffār eyledüñ
G5-3. **Kimine** virdüñ bihişt ü ḫil'at ü tāc u kemer / **Kiminüñ** yirin cehennem menzilin nār eyledüñ
G5-4. **Kiminüñ** ḳaddini ḳıldun serv ü ʿarʿardan yüce / Gözleri yaşın **kiminüñ** cüy-ı enhār eyledüñ
G89-5. Kāküline **kimi** reyḥān dir Muḥibbī **kimi** misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-i ʿanberdür baña
G97-1. Baḫşdür yārüñ meyānı çün ezel'uşşāḳ-ārā / **Kimi** inkār eyleyüp yoḳ dir **kimi** dir mū aña
G101-3. Kimeʿanber **kimine** çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şuʿbāndur baña
G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ **kimi** sīm ü **kimi** zer buldı ṭut
G229-3. Ḳaṣd iderken la'line zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur **kimi** isteye āb-ı ḥayāt
G603-4. Kimisi ṣūfi ḫalḳuñ **kimi** ʿāşıḳ / Birisi cennet ister biri dīdār
G673-4. **Kimine** virür murādın **kimin** eyler nā-murād / Kim bilmez kār-ı ʿālem iḫtimāl üstindedür
G727-4. ʿAceb mi mā'il olursa gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer andan **kimi** la'l-i bedaḫşāndur
G716-2. **Kimin** emīr ü **kimin** ḫūr u ḥaḳīr ider / Budur ezelden işi bu yir kār-ḫānedür

G728-4. Meyānına **kimi** ḳıl dir lebine **kimi** dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G753-2. Çeşmi eline yāyını alup **kimin** ider / Cān ḳaṣdine oḳını gizler kiriştedür
G927-3. **Kimine** nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G927-3. **Kimine** nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G963-2. Meyānına **kimi** ḳıl dir lebine **kimi** dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G1025-5. Dehānuña **kimi** noḳṭa meyānuña **kimi** ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1033-6. Getürüpdür nice şehler cihāna / **Kimin** Dārā **kimin** dārāb idüpdür
G1288-3. **Kimi** ʿāṣıḳ **kimi** zāhid bu ḫalḳuñ / Gelür çün her kişiye bir hevā ḫoş
G1344-1. Eylemez kimse güzelden infitāʿ / **Kimi** yoḳ var diyüp eylerler nizāʿ
G1413-3. **Kimi** mün ʿim bu ḫalḳuñ **kimi** müflis / **Kimi** dībā giyer **kimi** çıplaḳ
G1413-4. **Kimi** ḫalḳuñ feraḥ kimisi ġam-kīn / Kimisi zehr yimiş **kimi** tiryāḳ
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek ʿāṣıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek ṣunuldı **kimine** yimek
G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi çekmege cānā **kimi** muʿtād itmedüñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu nevʿadur / **Kimine** ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1798-5. Me ʿānī ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen **kimin** ʿummāna ṭapşırdum
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm **kimin** mercāna ṭapşırdum
G1934-4. Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı bihişti / **Kiminüñ** külli yirin od iden kim
G1934-5. **Kimini** ḫāṣ ider virür ṭaḳarrüb / **Kimin** sever beni merdūd iden kim
G1995-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin / **Kimini** dürr **kimi** laʿl **kimini** mercān eyledüm
G2256-4. **Kimi** Naṣrānı **kimi** didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / **Kimi** yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2390-1. **Kimi** ḫalḳuñ olur ḫalḳı nefīse / **Kimi** uymışdurur nefse ḫasise
G2390-2. **Kimi** bünyād ider mescid ü medāris / **Kimi** icād ider deyr ü kenise
G2390-3. **Kimi** ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān / **Kimi** maḥzūn ṭutar ġam ile enīse
G2390-4. **Kiminüñ** cismi gülden tāze olmış / **Kiminüñ** yüzini ṭutmışlar ise
G2594-4. Genc-i ḫüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı **kimi** ejder dir **kimi**si mār ola
G2636-2. Bülend itdüñ **kimini kimini** pest / İdersin saña āsān her çi ḫᵛāhi
G2755-1. **Kimi** afyoni ḫalḳuñ **kimi** bengi / **Kimi** içer şarāb-ı lāle rengi
Mr3-1. ʿĀlemüñ her gūşesi bir hūy u bir hādur gider / **Kimi** şādān **kimi** ġam-kīn āh u ber-vādur gider

kimisi [11] *T.* Bazısı, birtakımı, kimi. (TDK, 2011: 1442)

(kimisi [9], kimisin [2])

G270-6. **Kimisi** yoḳdur lebüñ **kimisi** dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār baḫş
G603-4. **Kimisi** ṣūfi ḫalḳuñ kimi ʿāṣıḳ / Birisi cennet ister biri dīdār
G1398-4. **Kimisi** ḫandān u şādān **kimisi** ġam-kīn ḥazīn / İbret al sen bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ feraḥ **kimisi** ġam-kīn / **Kimisi** zehr yimiş kimi tiryāḳ
G1798-5. Me ʿānī ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / **Kimisin** eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / **Kimisin** dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi **kimisi** didi kim mūdur bu
G2594-4. Genc-i ḫüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir **kimisi** mār ola

kimlik [1] *T.* Toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü. (TDK, 2011: 1442)

G2364-4. Hemān kendüzinüñ **kimligin** ider iẓhār / Şular kim naẓar eyler bizüm kelāmımuza

kimse [285] *T.* Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. (TDK, 2011: 1442) Kim olsa. (TS, 2009: 2572)

(kimse [185], kimsede [1], kimseden [3], kimsei [1], kimseler [23], kimsenüñ [22], kimsesi [1], kimseye [48], kimseyle [1])

G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine gerçi **kimse** giçmedi / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu vireyin meydān aña
G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı ḫasretle göñül / **Kimseler** bilmez ne işler eyledi ol gü baña
G73-1. İtmedi itmeyiserdür **kimseye** ʿālem vefā / Līk dāim eylemekdürür işi cevr ü cefā
G73-3. Ṣu gibi ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / **Kimsenüñ** ḫaḳḳında şaḳın eyleme çün ü çirā
G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez ger ölem bir **kimse** āb
G133-1. Ḫālüñi fikr eyledügüm demde gelmez çeşme ḫᵛāb / Ḫᵛāb yüzin **kimse** görmez olıcaḳ cāy-ı ẕübāb
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma beni ʿayb / Didi dehānı **kimse** ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḫüsnüñe şāhid yiter senüñ / Gün şu ʿlesine itmedi **kimse** gümān u reyb
G154-5. Ey Muḥibbī ḥürmet itmez **kimseye** sulṭān-ı ʿışḳ / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G196-4. Göñül virme bu dünyā bī-vefādur / Ki bundan görmedi **kimse** ḫaḳīḳat
G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḫayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme **kimseye** minnet
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña bir **kimse** ögüt
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā **kimseye** itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan ṣovut
G256-1. İtmez çü vefā **kimseye** bu ʿālem muḥaddeṣ / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma müenneṣ

G258-1. Cānı mı var **kimsenüñ** eyleye cānān ile baḥş / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān ile baḥş
G265-4. Düşmişem hicrān şebine **kimse** şormaz ḥālümi / Ṣubḥ şordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḥş
G265-6. Degmeñüz virmez murādın **kimseye** devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām ile baḥş
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / **Kimseye** degül līk saña cān ile muḥtāc
G282-5. Ḥaste-i ʿışḳam Muḥibbī **kimseden** olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu derde ʿilāc
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʿle-i āhum benüm başumda tāc / Giymişem ġam ḫilʿatini **kimseye** yoḳ iḫtiyāc
G310-4. ʿİbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden göñül / **Kimseye** meyl itmemişdür zerrece bu zāl-ı çarḫ
G310-5. Ey Muḥibbī dir ki **kimse** ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G315-5. Virmedi **kimse** Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā dārında hīç bir **kimse** sūd
G329-2. Melūl olma dilā ġam gelse her dem / Cihānda **kimse** yoḳdur ġamdan āzād
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur **kimse** şād
G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle riş-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı **kimseye** hergiz iʿtimād
G355-2. ʿAhdine ṭurmazʿaceb bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla **kimse** ʿahd ü peymānlar meded
G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken **kimse** ṭuman görmez leẕīẕ
G366-2. Yücedür cānānenüñ ḳaṣrı feleklerden yüce / Anuñ içün **kimseler** virmez mekānından ḫaber
G375-2. Eylemez **kimseye** bu dehr vefā / Böyle olmış ezelde ḳāʿidedür
G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād aḳıtma hicrān milḥini / İdemez **kimse** taḥammül çünki ġāyet tuzludur
G435-1. Dilde gözde görinen cānānedür / **Kimseler** fehm itmedi cānā nedür
G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç **kimse** muṭṭaliʿ / İşler murādı üzre bu bir kār-ḫānedür
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir **kimse** ol ḫamdan ḫaber
G469-6. Virmez Muḥibbī **kimseye** Tañrı selāmını / Maġrūr olup cemāline ol sīm-ber giçer
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir **kimse** dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde **kimse** vaṣlınuñ imkānı var
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı göñlüm / Bulunmadı dirīġā bir **kimse** ide tīmār
G571-5. Bilmeye ḥālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / **Kimse** bilmez ḥālini kendüye şor gör ol ne dir
G575-1. **Kimse** virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın pervānenüñ şem ʿüñ zebānından ḫaber
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda ṣolmasun / Virmesün ol gülşenüñ **kimse** ḫazānından ḫaber
G582-2. Miḥnet itmez **kimseye** almaz cihānı ḥabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim derdüñ ten-i tenhā çeker
G595-3. **Kimse** yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿalem ṭolu ġavġāyı gör
G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ **kimse** ḫazānından ḫaber
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir **kimsei** kim sırrına maḥrem düşer
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḥüsnine **kimse** la dimez Çoḳ ḥüsni çağıdur
G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler nā-murād / **Kimse** bilmez kār-ı ʿālem iḫtimāl üstindedür
G683-2. **Kimseler** farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim ṭurmaz aḳar göz yaşı her dem görinür
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa **kimse** iltemez vardükce müşkil āh olur
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre **kimse** ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / **Kimse** bilmez ḥālini ancaḳ ten-i tenhā çeker
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelür ʿuzlet / Görinmez **kimseye** ʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G803-3. **Kimse** yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G806-4. Zülfine dil baġlayup itme öñünde iʿtimād / **Kimse** başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ başludur
G824-4. **Kimse** bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her **kimse** kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cürʿa-i cām-ı elest / **Kimse** ḥālin añlamaz ol özge bir ḥāletdedür
G874-5. Bilür iken bu cihāndan **kimseye** gelmez vefā / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i biʿārı gör
G880-4. Bī-ḫaberdür ʿışḳdan şan müfti-i ʿālem daḥi / **Kimse** ġavrına irişmez baḥr-i bī-pāyāndur
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde viṣāli gencine / **Kimse** gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G912-2. Ḳomaz el şuna **kimse** genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ tāra beñzer
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / **Kimse** başmasun diyü ya yoḫsa bārūlar mıdur
G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi **kimse** senüñ gibi terāzūya gelür
G957-2. Nice teşbīh idem ḳaddine servi / Ki servüñ **kimse** dimez ġabġabı var
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / **Kimse** gelmez yanuma illā meger sāyem gelür
G967-5. Ey Muḥibbī **kimse** irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez **kimse** / Bu müşkil ḥallin istersen dilā gel anı benden şor
G1017-3. Nice ḳanlar idüp çeşmüñ daḥi ḳan eylemek ister / Dimez bir **kimse** anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1021-3. **Kimse** bilmez ḫaste-i ʿışḳ olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi **kimse** bu nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile **kimse** dimesün kim kemālüm var
G1068-3. Şorma sırr-ı dehānını ey dil / **Kimse** fehm eylemez muʿammādur
G1073-4. Sen ṭururken kime virem benʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ **kimse** dimez senden artuḳ derdi var
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün işüm / Yā İlāhi olmasunʿālemde **kimse** yārsuz
G1097-5. **Kimse** bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını vefādan yeg bilür / Minnet itmez **kimseye** derdine dermān istemez
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan gelen cefādur / **Kimse** cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1115-3. Şorma Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı baña şor / Degme **kimse** idemez mes'ele-i ʿışḳı temiz
G1123-2. İtmezüz **kimseye** bir zerrece biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleden ednā bilürüz
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / **Kimseye** virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz

G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ **kimse** savaşın yeñemez
G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle **kimse** vīrān eylemez
G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i ẕeḳan dīvānesin / Bu meşeldür hīç **kimse** meyl-i zindān eylemez
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün **kimse** ki dünyā pāy-dār olmaz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden **kimseye** bir ẕerre yoḳdur kinemüz
G1171-5. Biḥamdillah maḥabbet ḫānesinde / Ġamuñdan ġayri **kimse** maḥrem olmaz
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / **Kimse** ʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı **kimse** / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir **kimse** var mı istemez
G1211-4. Mu ʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir **kimse** tecvīz eylemez
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma **kimseden** feryādı ḳo feryādı kes
G1230-2. **Kimseler** ḳādir degüldür ʿışḳdan baḫş itmege / Feylesof-ı dehr olanlar eylemişlerdür ḳıyās
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından cevāb / **Kimse** yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine **kimsede** yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1253-1. Şi ʿrümi gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme **kimse** aña diş uramamış
G1311-1. **Kimse** ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāra ʿarż / Ölürem bu derd ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1317-3. **Kimseye** rāzuñ dime sīnemde ṣaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1331-1. ʿĀṣıḳam derdā degül aḥvāle **kimse** muṭṭali ʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemi ʿ
G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç **kimse** ḳılmaz müntefi ʿ
G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir **kimse** kim ola benüm ile meşā ʿ
G1339-7. Virmedi **kimse** meyān ile dehānından ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayba ıṭṭılā ʿ
G1342-3. İster iseñ olmaya ʿaybun cihānda āşikār / Sen daḫi ṭutma dilā bir **kimsenüñ** ʿaybına sem ʿ
G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olmaz hīç **kimse** men ʿ
G1344-1. Eylemez **kimse** güzelden infitā ʿ / Kimi yoḳ var diyüp eylerler nizā ʿ
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her **kimse** kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifā ʿ
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir **kimse** ṣaġ
G1360-2. İster iseñ ʿarżuñı yıḳılmasun / Olur olmaz **kimse** ile itme lāġ
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir **kimse** yoḳ içinde ṣaġ
G1369-5. Ey Muḥibbī **kimseye** keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḫall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1372-5. Dürlü dürlü ʿilm-i ġaypdan zāhidā virme ḫaber / Olmamışdur ʿilm-i ġaybı **kimseye** çün münkeşif
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña men ʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam **kimse** sözine ḳulaḳ
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / Yā İlāhi olmasun hīç **kimseler** nāçār-ı ʿışḳ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ **kimseler** ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuṣṣāḳda ol pence yoḳ
G1415-3. Āfitābı **kimse** teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i ʿanber-bār yoḳ
G1419-3. Bilür iken **kimseye** gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül bağlamaḳ
G1437-1. Dilerseñ kim ola senüñ yüzüñ aḳ / Gözetme **kimse** ḫālin ḫālüñe baḳ
G1449-4. **Kimseye** ḳılmaz vefā itmez teraḥḥum bu cihān / Bilmek isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya baḳ
G1455-3. Görmeyüp **kimse** meyānın virmez aġzından ḫaber / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1470-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / İstemem bir şeyde olsam **kimse** ile müşterek
G1473-4. Virmez iken **kimseler** ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile gül gibi sen ḫall-i eşkāl eyledüñ
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı **kimseye** hīç nef ʿī seng-i ḫārenüñ
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atma yāri **kimsenüñ** / Ḳalmasun bencileyin görüp ḳarārı **kimsenüñ**
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları öldürmek ise ʿādetüñ / Gel beni öldür günāhın alma bārī **kimsenüñ**
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḫüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı **kimsenüñ**
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı **kimsenüñ**
G1478-5. Düşer āh itse Muḥibbī baḫr-i ġam girdābına / Olmasun Yārab muḫālif rūzgārı **kimsenüñ**
G1489-1. Nişānın virmedi **kimse** dehānuñ / Didiler ḳıldan incedür meyānuñ
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña di / **Kimse** sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1532-5. Degme **kimse** ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G1559-4. Yanında müdde ʿī n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir **kimse** anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / **Kimse** ʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿālemde yāri **kimsenüñ** / Cevri ʿādet itmesün Yārab nigārı **kimsenüñ**
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı **kimsenüñ**
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile düşdi yaşum girdābına / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı **kimsenüñ**
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şem ʿ gibi yanmasun başında nārı **kimsenüñ**
G1596-5. Āh kim bī-çāreyem çāre bulınmaz derdüme / Böyle düşvār olmasun ʿālemde kārı **kimsenüñ**
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı **kimsenüñ**
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa bu Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün bu nev ʿile leyl ü nehārı **kimsenüñ**
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz **kimse** senden yeg
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ **kimse** benden yeg
G1629-3. Egerçi giçmedi **kimse** benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgūn yaşum da seri ʿīdür bu meydānuñ
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir **kimseye** sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet al
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri **kimseye** uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre vefālar / Cihānda var mı **kimse** buña ḳāyil
G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan **kimseye** gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil ʿibret al
G1700-5. Ey Muḥibbī bağlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin **kimseye** itmez maḥabbet işbu zāl

G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser **kimseye** emān / Yitmez mi saña n'eyledi Behrām-ı gūra gel
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā b̄imār ider / İtdügini görmedi **kimse** aña t̄imār gül
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir **kimse** mālik olmadı / B̄i-vefā dünyāya dil virme Muḥibb̄i sen sen ol
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi **kimse** anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1740-3. Şöyle ḫayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / **Kimse** mi vardur benüm bu ḥālüme ḫayrān degül
G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ʿālem içre **kimse** sır-dāşum degül
G1752-5. Girmesün **kimse** araya ḥālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibb̄i ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1756-2. Her söz ki gele senden anı bilmeye **kimse** / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1758-3. Söz güherdür degme **kimse** bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān ṣarrāfa gel
G1761-3. Dökse ṣaçılsa hergiz aña **kimse** lā dimez / Ṣāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G1782-5. İtme Muḥibb̄i ḳuluña gel yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan **kimseye** lāyıḳdurur ʿilüm
G1816-2. Bir **kimse** fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el ṣunmadı **kimse** / Bu himmeti bu cüreti ben ṣānede buldum
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña **kimse** yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1866-5. Ey Muḥibb̄i itmedüm bir **kimseye** ifṣā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı s̄inem içre cāndan özge ṣaḳladum
G1883-4. Virmeden bir **kimse** daḫi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken **kimsenüñ** ṣaydı ʿaceb ala şikār oldum
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm / Ẕerre deñlü **kimseye** ʿālemde yoḳdur minnetüm
G1937-2. Bulmadı leblerine **kimse** anuñ / Cāmeden ġayri dest-res ni'delüm
G1942-2. İşidür yoḳdur ṣorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir **kimse** ger gūş eylese derdüm benüm
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini ṣordılar baña / Bunı cihānda itmedi bir **kimse** ḥal didüm
G1959-5. Muḥibb̄i **kimseye** ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G1963-5. Ey Muḥibb̄i gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi **kimse** fiġānumdan benüm
G1969-4. Ne ḳadar görse ṣuçı ʿafv eyler / Ḥadd-i ẕātında olsa **kimse** ker̄im
G1991-4. Degülken **kimseye** ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / İtmesün **kimse** ʿaceb aña ḳażādur dir isem
G2014-2. Derdā vü dir̄iġ **kimse** benüm ḥālümi bilmez / Her derdi çeken var ise ʿālemde benem ben
G2016-1. Baḥr-arā h̄iç **kimseler** yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider h̄iç **kimseler** işitmesün
G2020-1. **Kimse** ol serv-i seh̄iden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
G2020-3. Gāh zerd olur yüzüm gāhi gözüm yaşından āl / **Kimseler** bencileyin ḫāli diger-gün olmasun
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle vel̄i **kimse** fiġānuñ duymasun
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki bū almış ola **kimse** vefāsından
G2052-3. Zāhidā ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı h̄iç **kimse** sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2056-2. Her zem̄ini ḳanlu yaşumdan benüm naḳş eyledi / Giçmedi bu naḳşı baña **kimse** illā çarḫ-ı dūn
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol h̄iç **kimsenüñ** açma şaḳın perdesin
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem **kimseler** bilmez maḥabbet ʿālem̄in
G2059-2. H̄iç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ **kimse** olmış maḥremin
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm cān u dilden giçdüm āh / **Kimseler** ʿışḳ ile yoldaş olmasun
G2065-5. **Kimse** ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar cān terkin yār kendüm kün içün
G2073-3. Derūnum ḥālini bir **kimse** bilmez / Degüldürür içi ẓāhir ṭaşından
G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme Muḥibb̄i ḳıl ḥaẓer / **Kimse** yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2096-2. **Kimseye** bāḳi degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl / Ḳıl vefā ey b̄i-vefā ḥüsn ü cemālüñ var iken
G2139-4. Ezelden ulılar ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir **kimse** dek ḳaçsun
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir **kimse** mecrūḥ olmaduḳ / Çünki t̄ir itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḫi kemān
G2154-4. **Kimse** yoḳdur ki dem içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña ṣun
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibb̄i **kimseye** ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2180-5. Muḥibb̄i **kimseye** mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp aña bu i ʿtibārı n'eyleyin
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibb̄i bulmadı ehl-i vefā / **Kimsesi** yoḳ senden özge ya İlāhil-ʿālem̄in
G2193-1. Cevr ü cefāya ṣundı yine rūzgār elin / Var mı cihānda menʿ ile **kimse** ṭutar elin
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma şaḳın ʿālemde **kimse** perdesin
G2209-2. Dūr düşdüm ay ü yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu yolda **kimse** mehcūr olmasun
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup h̄iç **kimseler** zār olmasun / Ġam şebinde miḥnet ü derd ile b̄imār olmasun
G2231-2. Sevmesün ʿālemde **kimse** dilber-i ʿāl̄i-cenāb / İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2231-5. Cān virüp ṣanma Muḥibb̄i alasın bir būse / **Kimseler** ḥüsni metāʿına ḫar̄idār olmasun
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / ʿĀlem içre istemez bir **kimse** var mı devletin
G2263-5. Bu Muḥibb̄i ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri **kimse** ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2274-1. Ben bilürem **kimse** bilmez ʿışḳunuñ keyfiyyetin / Baña ṣor taḳr̄ir ideyim saña bir bir ḥāletin
G2282-4. Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseye / Ḥüsn-i devrinde aña **kimse** ḫar̄idār olmasun
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibb̄i varabilmez vuṣlata / Āh kim ʿālemde **kimse** böyle nā-çār olmasun
G2289-1. **Kimse** dir mi derd olsun h̄iç dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibb̄i anıcaḳ ṣan pür-ġubār / **Kimseler** ancaleyn ʿālemde ḫayrān olmasun
G2308-2. **Kimse** bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim mūdur bu
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña viremez bir **kimse** ṣu
G2317-3. Zülfi uzun ḳışṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine **kimse** kelāmı ḳo
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de **kimse** sözinde
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / **Kimseler** uġramasun ʿālemde böyle müşkile

G2369-8. İtmesün **kimse** daʿvi-i merdi / Eksük olmaz cihānda merdāne
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi biñ **kimse** añlamaz / Yā ben nice getürebilem derdümi dile
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan zülfüñi / **Kimseler** beñzetmesün anı niḳābuñ ʿaynına
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu reʾyi ḳılur **kimse** mi var ʿāḳil içinde
G2391-4. Dost olmaz **kimseye** dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma sen de gerʿāḳil iseñ dünyā ile
G2403-5. Kendü ḥālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir **kimseye** lāġ eyleme
G2404-2. Melek misin perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi **kimse** beşerde
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ **kimse** şeyḫ ü şābda
G2443-2. Melek midür perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi **kimse** beşerde
G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir çār ḳaşı gelmişe / **Kimseler** dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı **kimse** Ṣifāhān iline
G2463-6. Gizlüdür ḥāli kesüñ **kimse** Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi **kimse** taḥammül eylemez ol yālara
G2467-1. **Kimseler** pend itmesün baġrında başı gelmişe / Hīç kes dil virmesün ol çār ḳaşı gelmişe
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme ṣaḳın / **Kimse** başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / **Kimse** mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile
G2505-7. Muḥibbī'ye keremden ḳıl teraḥḥum / Kerem çün **kimse** ögretmez kerīme
G2507-3. Degme **kimse** ṣofrasına ʿışḳunuñ el ṣunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede ṣaḳla Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir **kimseye** esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını bir mār itdüm / **Kimse** el ṣunmaya tā zülf-i perīṣānumuza
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına **kimse** / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
G2548-2. Bulımadum aradum bu cihānı / Yimemiş ola bir **kimse** ṭabanca
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā muʿālece / Ṣanma lebinden özge saña **kimse** em ḳıla
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-ya ʾḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini **kimse** ʿayb itmez müle
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / **Kimseden** bilmez devā senden meger tīmār ola
G2629-3. Güzellerden vefā ummaḳ ʿacebdür / Bulardan görmedi **kimse** bu kārı
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdügince kirpügüm cārūp olur / Āsitānuñda bu nev ʿa **kimse** ferrāş olmadı
G2643-5. Kime diyem ey Muḥibbī derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı **kimse** ḥāl-dāş olmadı
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne **kimse** pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣorma itmez **kimse** ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez **kimsenüñ** endīşesi
G2656-4. Başuñ eflāke irürse ġırra olma / Cihāna ṣatabilmez **kimse** zūrı
G2667-7. Ey Muḥibbī **kimseye** gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir **kimse** diye bir mihribān buldı
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir **kimse** semādan ġayri
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki **kimse** görmemiş görmez yılan ayaġını
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma **kimsenüñ** ḥaḳḳına sen sūsen gibi
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā **kimseye** ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī **kimseye** dime bu rāzuñı
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / **Kimseler** bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var idi
Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı hīç bir **kimse** ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ ṣoñı yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her **kimse** anı anlayabilmez bilen bilür
Mh9-10. Olmasun **kimse** cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mh10-7. Dād umma ey gönül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç **kimseye** cellāddan
Mh14-1. Var iken almadı eşküm **kimse** mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdi ʿummān cevherin
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir **kimse** bilmez ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz **kimse** rehā
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / **Kimseye** virmez murādın bu vefāsuz rūzgār
Mr8-3. Aʿdāya olsun rū-be-rū / **Kimseyle** itme güft ü gū
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿ sen māla ger / Hīç **kimse** dimez saña er
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile **kimse** hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm nʾola ḥālüm bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde **kimse** bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm nʾola ḥālüm bilmezem
Mr20-16. Olmasun **kimse** Muḥibbī gibi ʿışḳa mübtelā / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-16. Ey Muḥibbī olmasun hīç **kimseler** rüsvā-yı ʿışḳ / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun ʿālemde **kimse** āteş-i hicrān ile
Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / Yanmasun ʿālemde **kimse** āteş-i hicrān ile
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun ʿālemde **kimse** āteş-i hicrān ile
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun ʿālemde **kimse** āteş-i hicrān ile
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile ʿālemde bī-cān olmada / Yanmasun ʿālemde **kimse** āteş-i hicrān ile
Mr28-14. Şefḳat itmez **kimseye** ḳalbinde īmān olmayan / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol **kimseye** ṭutma ṣaḳın ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn
Nş3-3. **Kimsenüñ** ʿaybını görüp ḳılma zinhār āşikār / Günde yüz biñ ʿaybun örterken İlāh-ül-ʿālemīn
D31-2. Ṣabrum var iken ḥālümi bilmez idi **kimse** / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın bu zamāneden / **Kimse** murāda irmedi bu kār-ḫāneden
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda **kimse** bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir **kimse** gülmiş yoḳ
B94. **Kimse** bu dünyāda görmedi vefā dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḥi göz yaşını dökmek gerek

B161. Düşeli baḫr-i ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz o baḫrüñ **kimseler** pāyānına
B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna **kimse** lā dimez / Vaḫş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa

kimsene [24] *bk. kimesne*

(kimsene [18], kimsenesin [1], kimsenem [5])

G71-5. Derd-i ʿışḳuñda Muḥibbī ne belā çekdügini / **Kimsenem** yoḳdur ide ḥālimi āgāh saña
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç **kimsene** / Sen anı şīr ile ejderden daḥi gördüm mehīb
G199-5. Bulmaz Muḥibbī **kimsene** yol genc-i ḫüsnine / Tā ḳılmayınca göñlini vīrāne ʿāḳıbet
G265-1. İdebilmez **kimsene** bu devr-i eyyām ile baḫş / Başılur elbette āḫır kim ider cām ile baḫş
G347-1. Ḥālümi **kimsene** yoḳ ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir **kimsenesin** çāpük ü çālāke düşer
G543-1. Görmemiş miṣlin **kimsene** sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G642-4. Senden özge **kimsenem** yoḳ umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḫüsnüñi ḳapuñda dil sāildürür
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle muʿciz **kimsene** göstermedi ʿīsā meger
G876-3. Mālik olur mı **kimsene** hīç genc-i ḫüsnine / Zülfini anuñ iki yaña ejdihā olur
G1209-5. hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / **Kimsene** yoḳ diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1529-2. Felek cevri elinden yandı baġruñ / **Kimsene** diñlemez āh u fiġānuñ
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī **kimsene** hergiz ṣabā yolın
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / Bulmadı **kimsene** ṭuta gül-i bī-ḫār etegin
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege ḥālümi bir **kimsene** yoḳ / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur **kimsene** çekmez dediler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2331-3. **Kimsenem** yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme **kimsene** / Almasun ele başa çıḳamaz o yāyile
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa **kimsene** āgeh bulınmadı / Bülbül meger ki elde ṭuta dāmen-i güli
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu dil-ḫastesini / Ṣāh olan **kimsene** dervīşden ʿār itse ne var
Mr27-5. Beyān itmez **kimsene** yāre derdüm / Meger ʿarż ide ḥālüm rūy-ı zerdüm
Mr29-6. Senden özge **kimsenem** yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
B65. Dilā cānāne cānın virmeyince / İrişmez **kimsene** maṭlūba hergiz

kimyā [2] *Ar.* İksīr. (Tulum, 2011: 1049)

(kimyā [1], kimyāña [1])

G2612-1. Ḳanı ol dem **kimyāña** deyr-i muġān me'vā idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda **kimyā** gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı

kimyā-yı ʿışḳ [1] Aşkın iksiri.

G1338-4. Ger **kimyā-yı ʿışḳ** ile ṭoptolu sīnesi / Olmasa nice ẓāhir ider zer miyānı şemʿ

kīn [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 655)

bk. kibr ü kīn, kīn eylemek/itmek, kīn ṭutmaḳ, kīn ü dīn

(kīn [5], kīndür [1], kīni [1])

1. Gizli adavet, garaz, buğz, kuyruk acısı.

G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum işidüp yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi **kīn** şalup
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿidebilmez **kīn** her kim dīn ṭutar
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meşeldür **kīn** ile dīn ṭaġılur
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey şanem / Bu meşeldür kimde **kīn** ola müselmān olmaya
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma şaḳın ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem **kīn** ile bir yirde dīn

2. İntikam, se'r.

G743-3. Mest çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi **kīndür**
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḫzada döke nice ḳan / ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ **kīni** ola

kīn eylemek/itmek [4] Öç almak istemek.

G937-1. N'eyledüm n'itdüm bu ben miskīne dilber **kīn ider** / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G1066-3. Dostum **kīn eyleyüp** ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meşeldür kīn ile dīn ṭaġılur
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına **kīn ider** / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine **kīn eyledüñ** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

kīn ṭutmaḳ [3] Birine karşı öç alma duygusu duymak. (TDK, 2011: 1443)

G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze **kīn ṭutar**
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün **kīn ṭutar** / Küfr ile cemʿidebilmez kīn her kim dīn ṭutar
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye **ṭutma** şaḳın ḳalbinde **kīn** / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn

kīn ü dīn [1] Kin ve din.

G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn

kināyet [4] *Ar.* Üstü örtülü, dokunaklı söz. (Devellioğlu, 2000: 521)

(kināyet [1], kināyetdür [1], kināyetle [2])

G191-3. Añsam eger gül ü serv şiʿrüm içinde cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme **kināyet**
G524-4. **Kināyetdür** lebin añsam nigāruñ / Bilen dir selsebīl ü āb u kevṯer
G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi söz açar yārüñ / **Kināyetle** dil-tengin añuban vaṣf-ı ḥāl eyler
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / **Kināyetle** bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm

kīne [9] *Far.* Gizli adavet, garaz, nefsâniyyet. (Ş. Sami, 2010: 655)

(kīne [5], kīneden [1], kīnemüz [2], kīnesi [1])

G449-5. Bu Muḥibbī'ye cefā itme vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben **kīne** gelür
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir żerre yoḳdur **kīnemüz**
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye **kīnemüz**
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu **kīneden** / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kīne hergiz sīneden
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür **kīnesi** neden / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil **kīne** ne müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini dīne ne müşkil
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem **kīne** hergiz sīneden
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā dirīġ gitmeye mi **kīne** sīneden
G2544-1. Neden eksük degül sīnede **kīne** / Revā mı dostum andan bu dīne

kirā [1] *Ar.* ...herhangi bir şeyin belli bir bedel karşılığında, bir süre için sahibi tarafından başkasına verilmesi, icar. (TDK, 2011: 1444)

G1719-4. Çün **kirā** ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül

kirāmen kātibin [1] Kişinin sağında ve solunda yer alan sevap ve günahları yazan iki melek.

G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı **kirāmen kātibin** / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun ṭāʿatin

kiriş [3] *T.* Yayı germeye yarayan lâstikli bağ, zih. (Ş. Sami, 2010: 656)

(kiriş [1], kirişler [1], kirişte [1])

G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm ol yāya **kirişler**
G753-2. Çeşmi eline yāyını alup kimin ider / Cān ḳaşdine oḳını gizler **kiriştedür**
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā şaçı kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın **kiriş**

kirpük [41] *T.* Göz kapaklarının kenarlarındaki sıra kılların mecmuu ve beheri, cefn, müje, müjgân. (Ş. Sami, 2010: 657)

(kirpügi [6], kirpügin [1], kirpügüm [10], kirpügümi [1], kirpügüñ [7], kirpügüñi [1], kirpük [5], kirpüklerin [2], kirpüklerini [1], kirpüklerüm [4], kirpüklerümden [2], kirpüklerüñ [1])

G17-1. Göz ḳara vü ḳaş ḳara **kirpük** ḳara / Baña almışdur belā-ender-belā
G24-3. Siper ḳıldı belā tīrine sīnem / Ḳılan **kirpüklerüñ** oḳ ḳaşlarun yā
G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm **kirpüklerüm** / Merdüm-i çeşmüm dizer her dem dür-i ġıltān aña
G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı gözümden / Uraldan **kirpük** oḳın ol ḳaşı yā
G155-6. Çeşm-i Mecnūn Leylī'ye ḫargāhdur / Eylemişdür **kirpügin** aña ṭınāb
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḫaymeye **kirpüklerümden** de ṭınāb
G315-3. **Kirpügüm** cārūb olup şu şaçdı dem dem kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba meded
G506-2. Giçüben firḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / Ol gözi āfet-i cān **kirpügi** ḫançer geliser
G632-3. **Kirpügi** ṣaflar dizüp durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ṣıyup eyler savaş üç günde bir
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde şu seper / Süpürür ol dergehi **kirpüklerüm** ferrāşıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup şordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü **kirpügi** oḳ yādigārıdur
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker **kirpüklerüm** cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu bu ḫidmeti ferrāşlar
G949-3. **Kirpügüm** göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur
G956-6. **Kirpügüñ** cārūb idüp eşkini saḳḳā eylemiş / Yollarını süpürür çeşmüm olup ferrāşlar
G1032-5. Ḫʿāb gelse rūyuñ añsa bu Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete bil baġlayupdur **kirpügüm** cārūbdur
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince **kirpügüm** cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ ferrāş göz
G1197(a)-3. **Kirpük** ucında her biri bir laʾl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1203-4. **Kirpügüm** cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm şu seper / Ḫidmete bel baġlayup kūyında ferrāş olmışuz
G1225-4. Cārūb idüp bu **kirpügümi** dökdüm eşkümi / Gelmez yanumaʿār ider ol yār bir nefes
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan **kirpügüm** cārūbdur / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen ferrāşa baḳ
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı **kirpügüñi** eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp yaşumı Ceyḫūn itdüñ
G1531-1. Ey ḳaşı yā **kirpügi** oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ

G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol şūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp **kirpüklerin** ḳılmış ḫadeng
G1602-1. Yine ṣaflar eylemişdür leşkerini **kirpügüñ** / Veh ki tārāc idiser dil kişverini **kirpügüñ**
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini **kirpügüñ**
G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ içün / Nice ser-tīz eylemişdür ḫançerini **kirpügüñ**
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini **kirpügüñ**
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını **kirpügüñ**
G1851-3. **Kirpügüm** ṣaflar dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm
G1863-3. **Kirpügüm** elmās idüp delsem yaşumuñ cevherlerin / Dāne dane her birin tesbīḥ-i mercān eylesem
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u **kirpügüm** ḳıldan ḳalem
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem **kirpüklerümden** seddi ol seylāba ben
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz **kirpüklerin** tīr eylesün
G2300-2. Bu dil cārūb ider **kirpüklerini** / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker şu
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẕer / Bir ḳaşı yā **kirpügi** oḳ yār sevdüm tāzece
G2562-2. Bir naẕarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Ne ʿaceb ḥāṣṣa var **kirpük** ile ḳaşında
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdügince **kirpügüm** cārūp olur / Āsitānuñda bu nevʿa kimse ferrāş olmadı
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele **kirpük** oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını **kirpüklerüm** / Şu seper saḳā gibi dem dem bu çeşm-i merdümi
Mr4-3. Ol ḳaşı yā **kirpügi** oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem ta ʾbir ile

kīse [1] *Far.* Para için veya gizli mektuplar için bir çanta. (Steingass, 1892: 1069) *bk. kīse-i çeşm, kīse-i sürḫ*

G1089-4. Dükenür ṣanma çeşmüñ **kīsesinden** / Yime ġam anda dinār eksük olmaz

kīse-i çeşm [4] Gözün kesesi.

G450-3. Nice yıl ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / Şükrilillah ki daḫi **kīse-i çeşmüm** ṭolıdur
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu **kīse-i çeşmüm** dükenmez sīm ile zerdür
G1137-2. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Degüldür **kīse-i çeşmüm** semensüz
G2786-3. Güzeller pāyına ṣaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi **kīse-i çeşmüm** bir iki üç direm ḳaldı

kīse-i sürḫ [1] Kırmızı kese.

G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege ey gül ʿiẕār / **Kīse-i sürḫi** içinde zerleri mestūrdur

kiş [2] *Far.* Satrançta şahın bir taş için hamle yaptığında kullanılan tabir. (Steingass, 1892: 1030)

G640-3. Türk-i çeşmüñ mülk-i dil tārācına / Zülf-i kāfir **kiş** ile leşker çeker
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / **Kiş** oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil

kīşe [2] *Far.* Ok torbası, sadak.

G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini şundı **kīşe**
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān oḳıyla baġrum ṭopṭolu döndi **kīşe**

kişi [82] *T.* Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer. (TDK, 2011: 1448) *bk. er kişi, her kişi, hīç bir kişi*

(kişi [61], kişide [3], kişinüñ [5], kişiye [13])

G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş **kişi** ecelden aġır / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G161-5. Nesle baḳılmaz Muḥibbī faḫr eyleme / Fā'ide itmez **kişiye** em ü eb
G179-5. Ḫāl ü ḥaṭṭuñsuz oḳur ḥüsnüñ kitābın Muḥibb / Müsta ʿīd olan **kişi** i ʿrābı itmez irtikāb
G300-6. Mey miḥekdür **kişinüñ** içerisin ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir **kişi** giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir **kişi** / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa **kişi** dirler aña kim budur cömerd
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāne ʿarż ider / Ḫālini ḳul olan **kişi** sulṭāna ʿarż ider
G435-3. Kim ezelden ʿışḳa virdi göñlini / Ol **kişi** tā ḥaşr olınca yanadur
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿaceb degül / Mest olsa **kişi** lā-büd anuñ ḳaṣdı cānedür
G469-3. Şīrīn lebüñi ḫaste göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca **kişi** göñülden neler giçer
G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim iḫtiyār ile **kişi** serden giçer
G577-1. Ḫālüñi ṣaġ olan **kişi** ey dil neden bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür
G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine Mecnūn didi / **Kişi** Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl **kişide** evvel görüştedür
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẕar olan **kişi** lā-büd hüner ister
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuṣṣāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa **kişi** yarın görür
G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç ṣūfi perhīz eyleme / Her ne deñlü **kişi** perhīz itse ʿillet arturur
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir **kişinüñ** baġrı ṭolu ḫūn añılur

G1075-1. Gözlerüm yaşı gibi aḳsa ḳaçan āb iñiler / Olıcaḳ bir **kişinüñ** gözleri bī-ḫᵛāb iñiler
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü’min ol **kişi** midür k’āyāt-ı Ḳur’ān istemez
G1129-2. Beni redd eyleme varsam ḳapuña / Kerīm olan **kişi** bend-i der itmez
G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd ile **kişi** taḳdīri taġyīr eylemez
G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum aparur / Bu meşeldür olıcaḳ **kişi** perīşān uyumaz
G1210-3. Degül ḫāli ġamuñ dil ḫānesinden / Bu ʿālemde **kişi** maḫremsüz olmaz
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī **kişiye** raḥm ide mi daş
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir **kişi** ile eyleme lāġ
G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse **kişi** derdine dermānlıḳ
G1432-1. Çün ezeldür **kişiye** dāde-i ʿışḳ / Tā ebed olsa ṭañ mı zāde-i ʿışḳ
G1448-2. Bulmadum bir **kişi** ben ḫālümi aña / Gördüm āyīnede ben daḫi ḥayrān ancaḳ
G1480-6. Ḥaẕer ḳıl çeşmi müjgānından ey dil / Girīz eyler **kişi** görse ṣaf-ı ceng
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın **kişi** zehr ile eyler mi helāk
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden baş bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek şuda **kişiye** dikenüñ
G1582-5. İrmez viṣāli yāre **kişi** zūr u zār ile / Dirler viṣāle irmek içün sīm ü zer gerek
G1591-4. Düşmesün bir **kişi** ʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / Ölmegi ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek
G1604-5. Şaḳla şoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʿālemde hemān **kişiye** ādāb gerek
G1640-3. Būse iḥsān ideyim dimişdüñ cānum alup / ʿAhd ü iḳrāruña ṭur **kişide** iḳrār gerek
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol yüri / **Kişiye** añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G1709-1. Var mı cihānda bir **kişi** diye ḥużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz **kişi** olmaya ol ādem göñül
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿl hīç ḫāli degül / **Kişi** yoḳ nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1740-6. Laʿl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay mı ey göñül / **Kişi** cānın aġzına almaḳ igen āsān degül
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine **kişi** bulmaya bir çāre ne müşkil
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse **kişiye** ṣaġ u ṣolından hem
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir **kişi** meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2075-2. Bilmez **kişi** ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda var benüm baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm ölür bir **kişi** kim ḳoya ādetin
G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd **kişi** murādına gerek aneden
G2165-1. Dostlar bir **kişi** göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuban ārzūya virmesün
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür **kişi** kim ṭuta sitem-kār etegin
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta **kişi** mār elin
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / Var mı bir meẕhebde dönmek hīç **kişi** iḳrārdan
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / Ki bilmez olmasa teşne **kişi** āb-ı revān ḳadrin
G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse nʾola ṣīr-i Ḫusreve / **Kişi** ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳladuḳca rūşen oldı gün gibi / Āh ü eşkinden **kişi** böyle şerm-sār olmasun
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur **kişiye** bir yaramaz addan
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma göñül / Ḳatı müşkildür **kişi** terk eylemek olınca ḫū
G2354-4. **Kişi** ʿışḳ ile Mecnūn olmayınca / Vara lāyıḳ degüldür kūh-ı necde
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüñe aḳar gözi yaşı / Gün yüzine naẕare iden **kişiye** nʾola
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün **kişi** ṭayanup aña ataya
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme **kişiye** ṣanma ki böyle güher düşe
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāṣıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide **kişi** kendü başına
G2506-1. Birlige irmez **kişi** iki cihāndan giçmeye / Ḳurtılamaz ikilikden īn ü āndan giçmeye
G2526-5. Şi ʿr-ārā andı Muḥibbī yine Leylī ṣaçuñı / Ola Mecnūn naẕar iden **kişi** dīvānumuza
G2589-2. Oldı ḫāmūş göreliden ġonce-leblerüñ / Gelmez kelāma bir **kişinüñ** göñli dār ola
G2589-4. Zāhid ṣarāb u ṣāhide ʿarż ider / Tevbe olur mı bir **kişi** bī-iḫtiyār ola
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir **kişi** / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla yār ola
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören **kişi** dir yüzi aġ ola
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol **kişi** bī-derd ola
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz **kişinüñ** cürmine kim cömerd ola
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaşduġum ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde **kişi** düşvārdur bīmār ola
G2653-2. Kem naẕarla zāhida baḳma igende ʿāṣıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir **kişi** görse kendini
G2676-2. Mihrüñi sīnemde ṣaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / **Kişi** lā-büd ṣaḳınur şeyṭāndan īmānını
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ıraḳ / **Kişi** cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını
G2763-5. Zerden serīre baḳmaya Muḥibbī ide ʿār / Faḳruñ **kişi** ki pister ide bu riyāsını
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez tażarruʿ eyleseñ yāre / Ki zīrā ḳatı müşkildür **kişi** terk ide muʿtādı
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ **kişide** ḳomaz tevehhümi
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẕarından / Gitmeye **kişi** degme belā ile yirinden
Mh7-7. Çün her **kişiye** olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Nş1-3. N’ola yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim sa ʿādet **kişiye** vaḳt-i seḥerden açılur
B64. Çün ayru olmazam āh ile ġamdan / **Kişiye** bundan ulu hem-ser olmaz
B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün olam şen / Merd ola **kişi** kendüye idinmeye cevşen

kişver [31] *Far.* Çevre, ülke, memleket, bölge. (Steingass, 1892: 1034)

bk. kişver-i dil kişver-i ġam kişver-i göñül kişver-i ḥüsn kişver-i Rūm kişver-i virān

(kişverden [1], kişvere [1], kişveri [3], kişverin [8], kişverinde [1], kişverine [6], kişverini [8], kişverinüñ [3])

G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā meh-rūlara / Gönderir her **kişvere** eş ʾār u dīvānı dürüst
G220-4. Yıḳup dil **kişverin** vīrāne ḳılduñ / Ḳanı luṭf u kerem ḳanı ʿadālet
G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc / Yedi **kişverden** aldı beglerüñ bāc
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil **kişverini** / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam **kişveri** virildi saña bu livā yiter
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil **kişveri** / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül **kişverini** yāda getür / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G689-4. Dil **kişverine** leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda maḳarr ister
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül **kişverine** / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īṣār eyler
G859-2. Sen güzellik **kişverinüñ** pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G891-5. Dil **kişverinde** eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh bu bir yıḳılasıdur
G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil **kişverin** yaġmā ider / Ancaḳ anuñ defʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ **kişverine** pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ cemīʿ-i vuḥūşa revā giçer
G999-1. Virmeden ġam bu göñül **kişverini** bāde getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili yāda getür
G1175-2. Şanmañuz bir daḥi maʿmūr ola bu dil **kişveri** / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḥi vīrāndur henüz
G1260-5. Gelse ġam yeʾcūcı yaġmāya vire dil **kişverin** / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der bağlamış
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm **kişverin** / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1602-1. Yine ṣaflar eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh ki tārāc idiser dil **kişverini** kirpügün
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca bu dil **kişverin** / Gönderüp ġam leşkerini ṣoñra vīrān eyledüñ
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül **kişverine** sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G1857-5. Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın / Maḥabbet **kişverine** tācir olsam
G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini / Gelüp dil **kişverin** yaġmā ḳılan kim
G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm **kişverini** sürḫ-i serüñ / Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / Ol melāḥat **kişverinüñ** çünki ḫāk-ı rāhıyam
G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya yine dil **kişverin** / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2167-2. Şeriʿat **kişverinüñ** tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur cihān ḫalḳı o sulṭān
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül **kişverini** ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger luṭf ile ābād idesin
G2752-5. Dil **kişverini** nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācığı
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil **kişverin** / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı gibi
Mr16-1. Ey güzeller **kişverine** şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf gibi cānum benüm
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile dil **kişverini** eyledi cümle ḫarāb

kişver-i dil [6] Gönül ülkesi. *bk. kişver-i göñül*

G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün **kişver-i dili** / Derdi Muḥibbī şola ġamı şaġa şaldılar
G847-3. Şāh-ı ġam mesken idüpdür ṭañlaram / **Kişver-i dil** bir ḫarābe ḫānedür
G935-5. Ey Muḥibbī nice ṭāḳat getüre **kişver-i dil** / Şāh-ı ġam leşkerini üstine her-bār çeker
G1441-2. Şorarsañ **kişver-i dildür** ḫarābe / ʿAceb ḳılma anuñ sulṭānıdur ʿışḳ
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī **kişver-i dile** / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı şadā olsun
G2576-4. Ġam geldi yine **kişver-i dilde** vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse

kişver-i ġam [1] Gam ülkesi.

G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme dikdi livāsını / Şāh itdi **kişver-i ġama** bu ben gedāsını

kişver-i göñül [1] *bk. kişver-i dil*

G2190-2. ʿAceb mi **kişver-i göñlüm** ḫarāba varsa gün günden / Nice kez eyledi eyler aña ġam leşkeri aḳın

kişver-i ḥüsn [2] Güzellik ülkesi.

G955-7. Görinen ḫat mıdur yā leşker-i mūr / Ki ṭutdı **kişver-i ḥüsni** ser-ā-ser
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / **Kişver-i ḥüsne** giçerse anı uḫrā bilürüz

kişver-i Rūm [1] Anadolu. (Devellioğlu, 2000: 522)

G1557-4. **Kişver-i Rūmı** ḳoyup gitdi ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu cān bülbül nā-çār terk

kişver-i virān [1] Yıkık ülke.

G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / **Kişver-i vīrān** içün bunca cidāl itmek neden

kitāb [34] *Ar.* Yazılmış veya basılmış ve bir kabın içinde dikilmiş kâğıtlar mecmuu. (Ş. Sami, 2010: 658)

bk. kitāb-ı ḥüsn, kitāb-ı ʿışḳ, kitāb-ı telḫ

(kitāb [10], kitābdan [1], kitābı [3], kitābın [7], kitābında [1], kitābından [3], kitābını [5], kitābınuñ [3], kitābuñ [1])

G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ **kitābın** yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir **kitāb**
G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde kilk-i ḳudret yazıcaḳ / Cümlesinden eylemiş ḥüsnüñ **kitābın** intiḫāb
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı **kitāb**
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir **kitāb**
G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma yirden başuñı / ʿIşḳ **kitābında** yazılmış secde itmek müstecāb
G178-3. Nice bildüm derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı **kitāb**
G179-5. Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz oḳur ḥüsnüñ **kitābın** Muḥibb / Müstaʿīd olan kişi iʿrābı itmez irtikāb
G193-3. Oḳudumʿışḳuñ **kitābın** ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet **kitābı** üzre Loḳmān ile baḫş
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ **kitābınuñ** / Tefsīr yazup eyleseler aña bin şürūḥ
G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / Didüm el-ḥaḳḳ ol **kitābuñ** noḳṭa vü iʿcrābıdur
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ **kitābın** ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür
G772-4. Bilsem cefā **kitābını** kimden oḳur ʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ **kitābın** gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdurʿışḳ **kitābı** / Oḳınmaz ṣanma sen taʿlīme beñzer
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ **kitābını** revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet **kitābından** sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ **kitābını** oḳu ḫālini gör Mecnūnuñ
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ **kitābını** gider gül ḫaṭuñı / Müstaʿīd olan oḳur iʿrāb aña ḥācet degül
G2048-7. Her sözüñde nice maʿni var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler **kitāb** eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde nice maʿni var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler **kitāb** eglenmesün
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin **kitābın** baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / Müstaʿīdem baḳmaz oldum noḳṭa vü iʿrāba ben
G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmediʿallāmeler daḫi / Bu müşkilātı ḥall idemezler **kitābdan**
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor ne bilsün Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ **kitābından**
G2579-4. Ṣordum rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / Ḥall itmedi birisi suālüm **kitāb** ile
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir **kitāb** oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2678-3. Cevrüñüñ faṣl u bābını yazdum / Deftere ṣıġmadı **kitāb** oldı
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olurʿışḳ **kitābı** / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
G2742-5. ʿIşḳ **kitābını** Muḥibbī yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet **kitābından** / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye **kitāb** / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

kitāb-ı ḥüsn [2] Güzellik kitabı.

G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ olmasa ezber **kitāb-ı ḥüsnüñi** / Oḳuram ḥācet degüldür baña iʿrāb u nuḳaṭ
B13. Olup şirāzesi ol zülf-i müşkīn / **Kitāb-ı ḥüsne** alnuñ oldı miḳlāb

kitāb-ı ʿışḳ [2] Aşk kitabı.

G2569-5. **Kitāb-ı ʿışḳı** şor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu ṣaḥrāda
G2677-2. **Kitāb-ıʿışḳuñı** başdan oḳudum ser-te-ser ezber / Daḫi ögrenmeden varup muʿallimden elif bāyı

kitāb-ı telḫ [1] Acı, değersiz kitap.

G313-3. Yazma raḳīb adını gel sehv ile ṣaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar **kitāb-ı telḫ**

kitābī [1] *Ar.* Kitaba mensup ve müteallik, bir kitapta muharrer olan. (Ş. Sami, 2010: 658)

G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod **kitābīler** bilür

kiyāh [4] *Far.* Çimen, ot, saman. (Lexicon, 1890: 1609) *bk. kiyāh-ı cism, kiyeh*

(kiyāham [2], kiyāhum [2])

G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña du ʿā cümle **kiyāhum** şanemā
G1784-5. Muḥibbī kemterem ednādan ednā / Yüzini ḫāke sürmiş bir **kiyāhum**
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir **kiyāham** ben
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir **kiyāham** ben

kiyāh-ı cism [1] Ot (gibi incelmiş) vücut.

G911-4. Seyl-i eşküm götürür her dem **kiyāh-ı cismümi** / Cūlar olup gözlerümden aġlasam bārān aḳar

kiyeh [2] *bk. kiyāh*

(kiyehdür [1], kiyehi [1])

G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāṣılum yoḳ / ʿIşḳ āteşine yanmış dil anda bir **kiyehdür**
G2790-5. Ḥasret-i ḥaṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek / Söyleye aġz açup ḥālini her bir **kiyehi**

kiẕb [1] *Ar.* Yalan söylemek, yalan, palavra. (Lexicon, 1890: 1532)

G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde kim **kiẕb** olsa āḫır alısardur ol ẕelil

ḳo [133] *T.* ...dur a!, ferāġát eyle!, ḳo dursun!, dursun!, degme!, ḳo imdi!, ḳoyuvir!, ḳoyuver! (Tulum, 2011: 1133)

(ḳo [123], ḳoñ [10])

G77-3. Ḥayālüñle ṭoludur ḫāne-i çeşm / **Ḳo** gelsün eyledüm göñlümde ṣad-cā
G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / **Ḳo** ne dirlerse disünler zülf-i ʿanberdür bana
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından **ḳo** cevr itsün raḳīb
G159-4. Rāh birdür iki ṣanma zāhidā inkārı **ḳo** / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña aṣılur ṣalup
G198-1. ʿIşḳuñla beni **ḳo** olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser **ḳo** Muḥibbī var / Olur çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler şikest
G220-3. Cefākārum **ḳo** cevr ü nāz ḳılsun / Budur çünkim güzeller içre ʿādet
G226-6. Ṣūreti **ḳo** baḳ Muḥibbī sīrete / Olma zāhid gibi sen ṣūret-perest
G231-4. **Ḳo** ḳılsun seng-i kūyun laʾl ü mercān / Dökülsün her yaña bu ḫūnum ey dost
G256-2. Gülgūn meye ṭañı **ḳo** ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʿāşıḳa ṣunuldı ezel saña müṣelleṣ
G295-1. **Ḳoñ** baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / Tek beni andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G337-4. Sāḳī ṣarāb-ı ṣāfı getür cānı tāze ḳıl / **Ḳo** ḫalvetinde ḫubb ile zāhid ola ḳadīd
G343-3. Gel beni öldür ṣevāba gir **ḳo** ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ çün / **Ḳo** şimdengirü disünler saña merd
G350-7. Dilā dermānı **ḳo** derdi ḳabūl it / Muḥibbī oldı çün hecr ile muʿtād
G405-5. Zārī ḳılsun **ḳo** Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma her gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni **ḳo** kendü ḥālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G452-3. Leblerin ẕikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini **ḳo** / Var iken laʾl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G500-2. Ferdāyı ḫātıra getürüp ẓulmi **ḳo** bugün / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı **ḳo** ʿışḳa nişān getür
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / **Ḳo** yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge añа tār eyledüm yaşum / **Ḳo** ḳılsun nāle vü nāzı añа çün zīrle bemdür
G669-5. Şemʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / Yansun **ḳo** seni eyledi pervāne güzeller
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm müddeʿī / Ṣād olup göñlüm didi gitsün **ḳo** "فى النار السقر"
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñe ḳarşu / **Ḳo** olsun dem-be-dem bülbül gibi zār
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu sözi germ olmış meger / Āşinālar cemʿine **ḳoñ** gelmesün bīgāneler
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / İnkārı **ḳo** çü ḳul ezelden kenāredür
G781-1. **Ḳo** yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña neẕr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G891-4. Var ey ṭabīb **ḳo** beni öz ḥālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G894-3. Sāḳī ṣarāb-ı köhnei **ḳo** tāzesin getür / Bilmez misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür
G899-5. Ḥaṭuñ gelür cefāyı **ḳo** gel şimdi ʿāşıḳa / Ḳomaz bu ḫüsni giderür āḫır zemānedür
G901-5. **Ḳo** daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G930-3. Var ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı **ḳo** / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G945-1. Zülfinüñ fikrini **ḳo** ṭūl-ı emelden ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā şīve güzelden ne gelür
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı **ḳo** uyḫu getürür / Beni añ yārümle ḳurı meṣelden ne gelür
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm müddeʿī / Ṣād olup göñlüm didi gitsün **ḳo** "فى النار السقر"
G1004-4. **Ḳo** yoluñda öleyim ben daḫi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile ṣan iñler
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī **ḳo** temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1039-5. Efġānı **ḳo** gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār yatur mest-i ḫᵛābdur
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ yine ʿarż eyledi cānāneler / **Ḳo** ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite pervāneler
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī **ḳo** cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḫüsnüñi gördüm **ḳo** yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1083-4. Didüm öldürsin **ḳo** ger kūyındaki ʿāşıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḥaḳ yire ḳan istemez
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemün seyr ü temāşāsını **ḳo** / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1136-3. Şerbet-i laʾlünden özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā **ḳo** ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḫda / Aṣsun **ḳo** seni zülfi gibi dār ele girmez
G1154-3. Ġam ḫastesiyem **ḳo** beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de **ḳo** yire giçsün demümüz
G1201-4. **Ḳo** uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / Ömrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm umma kimseden feryādı **ḳo** feryādı kes
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh taʿẓim eyle **ḳo** dilde gehi cānuña baş
G1329-5. Yoḳ dime inkārı **ḳo** zāhid ṣaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle diḳḳati **ḳo** / Ḳılma ey dil igen muḫāla ṭamaʿ
G1351-4. Bezm-i ġamda **ḳo** beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ

G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n’eyler **ḳo** raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-2. **Ḳo** raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde ʿuşşāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1442-2. Zāhidā **ḳo** çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi ṣāfʿol dāimā dīdāra baḳ
G1522-4. Ṣarāb ister gözüñ mestdür **ḳo** içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1560-3. Bugün faʾl ile ʿirfān ol **ḳo** cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maʿzlūmda bulınmaya girībānuñ
G1598-4. **Ḳo** bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri buʿālemde dikenden yeg
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī’ye **ḳo** atsun oḳlarını kirpügüñ
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı **ḳoñ** anı baña ögretmeñ / Bu dünyādan vefā ummañ cihānı baña ögretmeñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin **ḳoñ** ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse **ḳo** zāhid söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūride sen deryā-dil ol
G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun **ḳo** bu āhum şarṣarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı **ḳo** dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1699-1. Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül / Her ne deñlü eyler ise eylesün **ḳoñ** nāz gül
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi **ḳoñ** ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle **ḳo** riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1724-5. **Ḳo** Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin zār gül
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fārigˇ ol sen **ḳo** ne dirlerse disünler saña il
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi ṣarāb-ı ṣafā gel / **Ḳo** inād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / **Ḳo** bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1795-3. Zāhidā inkārı **ḳo** gel ʿışḳuma / Āh ile eşküm güvāhumdur benüm
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā **ḳo** ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1906-4. Pāyuña **ḳo** yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci **ḳo** aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm
G2018-5. **Ḳo** Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem ṣolar añmaz mısın
G2022-3. Dostum ʿuşşāḳı **ḳo** kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim cümle cihān ḫalḳına **ḳo** fāş olsun
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ **ḳo** dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç **ḳo** cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden giç **ḳo** cism olsun türāb eglenmesün
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur vīrānede genc-i viṣāl / **Ḳo** göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi **ḳo** / Bir işi işleme kim ṣoñra peşīmān olasın
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile **ḳo** zāhid zühdine / Ḥāşā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿār etegin / **Ḳo** ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül **ḳo** aña mübtelā olsun
G2193-2. Gül dāmenini **ḳo** diyü bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup yalvarup öperse ḫār elin
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı **ḳo** / Kāfir olmaz mı ʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen
G2208-7. Kaʿbe-i kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben / **Ḳo** Muḥibbī ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / **Ḳo** yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2210-3. Ṣaḳınʿuşşāḳı **ḳo** bülbülüñdür / Alursın boynuna ḫūn-ı hezārān
G2210-5. **Ḳo** ḳılsun gül gibi dildār ḫande / Muḥibbī āh u eşküm bād u bārān
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / **Ḳo** döksün ḳanumı ġamzeñ içerse nūş-ı cān olsun
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / **Ḳo** ṭutulsun murġ-ı dil menʿitme āb u dāneden
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña **ḳo** bir eşer olsun
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde **ḳo** ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / **Ḳoñ** āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül **ḳo** / Eger şemʿine ol pervānedür bu
G2317-1. Sūfi teẕekkür eyleme māh-ı siyāmı **ḳo** / ʿIyd irdi yine bāde-i gülfām-i cāmı **ḳo**
G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it murāḳḳaʿuñ gel / Pīr-i muġān sarayına gelʿār u nāmı **ḳo**
G2317-3. Zülfi uzun ḳışṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı **ḳo**
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı **ḳo**
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil işe başlama bu iltizāmı **ḳo**
G2335-5. Ey Muḥibbī **ḳo** saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2363-5. Maʿşūḳ her ne itse Muḥibbī **ḳo** eylesün / Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse **ḳo** sen yār olagör yārüñ ile
G2403-5. Kendü ḫālin fikr ḳıl **ḳo** ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ **ḳo** cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi çü selāmet yiridür / **Ḳo** ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2487-5. Zāhid yüri **ḳo** ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi kendü başına
G2504-4. Yavrı şāhindür **ḳo** ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma
G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ iki nīme / **Ḳo** ḳılsun redd idüp tek yüri dime
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi ṣalınsun ḥüsn bāġında / **Ḳoñ** aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2518-3. Bezm-i ġamda **ḳo** beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā kim irişür işbu deme
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā **ḳo** anı sen baş üstine
G2557-3. Cānā yiter **ḳo** nāzı ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḫışmı ṣoñında kerem ḳıla
G2573-4. serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol / **Ḳo** ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde **ḳo** / Cāndan ʿazīz ṣaḳla anı yādigār ola
G2627-3. **Ḳo** buʿıyş u işreti çünkim fenādur āḫıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya ṭāʿat gibi

G2630-2. Açıldı gerçi kim güller **ḳoñ** itsüñ nāle bülbüller / Hebā idecegin bilür ḥazān yili gülistānı
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel **ḳo** Muḥibbī işbu yola cān ile seri
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir **ḳo** ṭursun aña ḫʿāb ulı
G2672-3. Zāhid **ḳo** bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀṣıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı **ḳo** efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ dīvānını
G2697-5. Cürʿa-i cāmun Muḥibbī içdi **ḳo** öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫʿāre lāzımdur şekerlü leblebi
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde **ḳo** yansun şemʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı
Mh16-2. **Ḳoñ** göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāṣıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı
M1-4. **Ḳo** aḳsun dīdelerden durmasun āb / Gide ġaflet ola ki gelmeye ḫʿāb
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni menʿeyleme / Mey ile taḫmīr olındum **ḳo** sertim maḥbūb ile
B188. **Ḳo** Muḥibbī bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş ʿāṣıḳlar içün ayına

ḳocabilmek [1] *T.* Kucaklayabilmek.

G1156-1. **Ḳocabilsem** nigārı pīrehensüz / Dir idüm cān ʿiyān görindi tensüz

ḳocalmaḳ [2] *T.* İhtiyarlamak. (TS, 2009: 2591)

(ḳocala [1], ḳocalmaz [1])

G1663-4. Kim dir ki göñül **ḳocala** hergiz ol **ḳocalmaz** / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves ol gel

ḳocmak [22] *T.* Kucaklamak, sarılmak, bağrına basmak. (TS, 2009: 2593)

bk. bilini ḳocmaḳ

(ḳoca [3], ḳocam [4], ḳocam [4], ḳocar [2], ḳocdur [1], ḳocmaġa [1], ḳocmaḳ [3], ḳocmışam [1], ḳocsa [1], ḳocsam [1], ḳocılası [1])

G471-3. ʿĀlem yüzinde yāriʿaceb rāygān **ḳocar** / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki **ḳoca** ḳaṣdı ol nāzik meyānadur
G752-5. **Ḳocam** dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen hīç beli var
G805-4. Sen şeh-i ʿālīcenābı **ḳocmaġa** bir āl ile / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum bir zer kemer
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey **ḳocılası** gül midür bülbül midür
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem **ḳoca** dildārı gülgün cāmeler
G1137-1. Olurdı yāri **ḳocmaḳ** pīrehensüz / Eger cān tensüz olsa gül dikensüz
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān nice feryād itmesün / Āh ider bīçāre bülbül gül **ḳocar** her ḫār u ḫas
G1468-3. **Ḳocam** didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G2246-5. Pīrehensüz **ḳocmışam** ol māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2444-5. Meyānın **ḳocmaḳ** isterseñ Muḥibbī / **Ḳocdur** mı olıcaḳ ḳıldan ince
G2444-5. Meyānın **ḳocmaḳ** isterseñ Muḥibbī / Ḳocdur mı olıcaḳ ḳıldan ince
G2496-3. Didüm **ḳocsam** meyānuñ didi dilber / Meger **ḳocsa** ancaḳ anı kemerde
B204. Hey meded öldümʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim **ḳoca** cānā seni
B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā **ḳocam** / Ara yirde bir zinde olmaya tenhā **ḳocam**

ḳoculmaḳ [1] *T.* Kucaklanmak. (TS, 2009: 2597)

G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber **ḳoculur** / Bunı kim diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür

ḳoḫu [1] *T.* Koku. (TS, 2009: 2604) *bk. ḳoḳu*

G527-4. Ey bād-ı āşinā **ḳoḫusın** cān dimāġına / Ṭuymaya müddeʿī meded anı nihān getür

ḳoḳlamaḳ [1] *T.* Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek. (TDK, 2011: 1458) *bk. ḳoḳmaḳ*

(ḳokılayam [1], ḳoḳlasun [1])

G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger **ḳoḳılayam** ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḫayrānuñam öñdin saña
G2578-3. Yüzüñ gül olalı ḫaṭuñ benefşe / **Ḳoḳlasun** bülbül-i dil unutma

ḳoḳmaḳ [1] *T. bk. ḳoḳlamaḳ*

G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / **Ḳoḳayın** aġzın şabā didi bu ḫod evkār mest

ḳoḳu [2] *T.* Burunla hissolunan şey ki iyi yahut kötü olur, rayiha, nükhet, bûy. (Ş. Sami, 2010: 660) *bk. ḳoḫu*

(ḳoḳusın [1], ḳoḳusından [1])

G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber **ḳoḳusından** ne biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür

Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ **ḳoḳusın** işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan bulur murādını hemān

ḳol [9] *T.* İnsanın omuz başından parmakları ucuna dek olan uzvu, zirâ', bâzû. (Ş. Sami, 2010: 661) *bk. ḳol ṣalmaḳ, ḳoluñı boynına ṣalmaḳ*

(ḳol [1], ḳolların [1], ḳollarum [1], ḳollarumdan [1], ḳolum [1], ḳoluma [2], ḳolumdan [1], ḳolumı [1])

G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / **Ḳollarum** itse idüm bir dem ḥamāyil boynuña
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu **ḳollarumdan** ḳan aḳar
G498-3. Dāġ eylesem n'ola **ḳolumı** zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaṣdı o nāzik meyānadur
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāġlar ile **ḳolum** bir zer kemer
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda cānā / **Ḳolumdan** ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭaḥ degül / **Ḳol** ṣunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1914-4. **Ḳoluma** dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G1981-4. **Ḳoluma** dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / **Ḳolların** dāġ ileʿāşıḳ eylemiş çenber yine

ḳol ṣalmaḳ [3] El ile işaret yapmak, el sallamak. (TS, 2009: 2619)

G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter dimez baña **ḳolın ṣalup**
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eylerʿaceb **ḳolın ṣalup**
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre nigār aġyār dāim **ḳol ṣalup**

ḳoluñı boynına ṣalmaḳ [2] Boynuna sarılmak, kucaklaşmak. *bk. boynına el/kol bırakmak.* (TS, 2009: 650)

G119-4. Dest-bāzi eyler iken **ṣal ḳoluñı boynına** / El urup olʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın öp
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger bir nāzenīn / Öp elin **ṣal boynına ḳoluñ** lebini dişe çek

ḳolay [2] *T.* (Ş. Sami, 2010: 662)

(ḳolay [1], ḳolayına [1])

1. Kolaylık, suhulet, yüsr.

G1740-6. Laʾl-i nābın aġzına almaḳ **ḳolay** mı ey göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān degül

2. Çare, tedbir.

G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri ṣaḥrāda vü biri kūhı gezer **ḳolayına**

ḳomaḳ [150] *T.*

bk. aç ḳomaḳ, ad ḳomaḳ, aġzına barmaḳ ḳomaḳ, āhı(nı) yirde ḳalmamaḳ/ḳomamaḳ, ayaḳ altında ḳomaḳ, baş ḳomaḳ, başa ḳomaḳ, başı birbirine ḳomaḳ, cānsuz ḳomaḳ, el ḳomaḳ, elden ḳomaḳ, laḳab ḳomaḳ, noḳṭa ḳomaḳ, rehn ḳomaḳ, bir ṭaş üstine bir ṭaş ḳomaḳ, ḳarşu ḳomaḳ, yola/yoluña cān u ser/baş ḳomaḳ, yolda ḳomaḳ

(ḳodı [11], ḳodığın [1], ḳodılar [1], ḳodum [4], ḳoduñ [4], ḳoma [18], ḳomadı [20], ḳomaduñ [1], ḳomaġa [1], ḳomaḳ [1], ḳomamışdur [1], ḳomañ [3], ḳomaya [2], ḳomayam [5], ḳomayup [1], ḳomaz [36], ḳomazam [2], ḳomazdı [1], ḳomazsar [1], ḳomazsın [1], ḳomış [6], ḳomışdur [1], ḳomışlar [3], ḳor [11], ḳorsam [2], ḳorsañ [1], ḳorsın [1], ḳosa [1], ḳosalar [1], ḳosañ [1], ḳosun [7])

1. Bırakmak, terketmek. (TS, 2009: 2619)

G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun **ḳomaz** bir dem beni tenhā
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca **ḳomadı** cān u dili / Anuñ içün dostum pervāne söylersin baña
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem virmedüñ kāmı baña / **Ḳomadı** hecr āteşi hergiz dil-ārāmı baña
G150-5. Māl u cāha ġurra olma **ḳor** gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G221-1. Gül yüzine **ḳodı** ʿanber-kākül-i miskīn dost / Eylemiş kendüyi çenber kākül-i miskīn dost
G221-5. **Ḳomadı** tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G269-5. **Ḳomazdı** ʿışḳı saña Ḳays ü Ferhād / Muḥibbī olmasan anlara vāriş
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi **ḳomaḳ** revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem **ḳomazam** / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç

G308-5. Yārab Muḥibbī ḳuluñ **ḳoma** firāḳ ile / Olsun şarāb-ı laʿl ile her ʿālemi feraḥ
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş idüm dostlar peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ **ḳomazsar** ʿahd ü peymānum meded
G327-1. Dermānını çü **ḳodum** ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña merd
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden **ḳomadı** bizden ṣabr ile ḳarār
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa ḫāli / **Ḳomaz** zīrā ki eski hem-demidür
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʾb ile cānān alur / Cān virür bu yolda ṣanmañ derdi **ḳor** dermān alur
G538-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / **Ḳosun** ol da ʿvi-i ʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni tenhā **ḳomaz** / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G594-5. Eyle seḥerde **ḳoma** Muḥibbī niyāzuñı / Ḥācet dilense Tañrıdan ol dem revā olur
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden **ḳoma** eş ʿārı / İşidenler diye ʿāri şiʿr saña müsellemdür
G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde **ḳodı** / Ḳadri anuñ yücelür menzilin eflāk eyler
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī **ḳoma** niyāzuñı / Ḥācet dilese Tañrıdan ol dem edā olur
G916-2. Benüm olsa buʿālem genci düpdüz / **Ḳomayam** ḫāk-i pāyuña berāber
G931-4. **Ḳosun** kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun şāhımuz vardur
G1023-3. Ġamuñ **ḳomaz** olam bir laḥẓa tenhā / Bu dil her ḳanda varsa hem-rehidür
G1028-2. Ḥarim-i āsitānun **ḳodı** zāhid / İder ḫuldun hevāsın eblehidür
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḥālini **ḳodı** içinde eyledi ṣan dāneʿarż
G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / **Ḳomazsın** itlerüñ deñlü meger bende liyāḳat yoḳ
G1485-1. Göñlümi aldı āl ile bir şeng / İtdi rüsvā **ḳomadı** nām ile neng
G1496-4. Cihānda müstedām olsun **ḳomaz** bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez **ḳomaz** bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1524-3. **Ḳoduñ** ḫālüñ yine zülfüñde cānā / Göñül murġına anı dāne ṣalduñ
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N'eylesün ey dil ṭabībi beni dermānsuz **ḳoduñ**
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz **ḳoduñ**
G1541-4. Başladı ḫūn-ı cigerden dostum ḳarż olmaġa / Aḳmaġ ile eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳansuz **ḳoduñ**
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa mecālin **ḳomadı** / Gülşen-i ḫüsnüñ ile ẓāhir olaldan dehenüñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ **ḳomayam** yarına / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḥālüme **ḳomaz** beni derd-i nihānum n'eyleyem
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber **ḳomaz** bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1802-6. Bu Muḥibbī'i şeb-i hecr içre ẓulmetde **ḳoma** / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā **ḳomaz** ġam ġam-küsārumdur benüm
G1870-3. Ṣatılur görüben derd ile dermān / **Ḳodum** dermānı ol dem derdi aldum
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa **ḳomayup** helāk iderdi ol sem hem
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları **ḳorsañ** / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metāʿını gözleri / Varumı aldı **ḳomadı** bir ẓerre dānesin
G2078-3. Ṭaġıdup kāküllerin göñlüm perīşān eyledi / **Ḳomadı** ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen
G2083-1. Açdı gülşende ṣabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce **ḳomadı** lecc idüp inkār etegin
G2083-2. Baş virem şemʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını **ḳomayam** ol yār etegin
G2141-5. Olup ḥaḳīḳī ʿāşıḳ **ḳosun** mecāzī ʿışḳı / Olan mecāzī ʿāşıḳ kendin nedāmet itsün
G2173-4. Ḥvābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḫışma gelürse **ḳoma** inkār etegin
G2244-3. Elde ṭutam **ḳomayam** dāmānını maḫşer güni / Vārid ü ġamda ḥażrete çāk-ı girībān ile ben
G2255-1. ʿUṣṣāḳı maʿṣūḳ öldüre **ḳosun** fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2308-5. Dil ü cān **ḳomadı** ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / Nice mekkār niceʿayyār nice cādūdur bu
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi **ḳomadı** göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her ṣuya
G2497-1. Her laḥẓa gelür yār gider bir dem içinde / Bu ḫastei **ḳor** derd ile her dem ġam içinde
G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ ḫüsnüñi bir vech ile aḥsen yaradup / **Ḳomadı** ḫācet ola zīver ü pīrāyesine
G2603-4. Ḥālüñ ḫayāli **ḳomadı** uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre anda ẓübāb ola
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde **ḳodılar** şehā beni
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / **Ḳomaduñ** sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2663-5. ʿAhdum bu idi baġlamayam bir kese göñül / İllā Muḥibbī **ḳomadı** göñül baña beni
G2727-1. Derdā dirīġ **ḳomadı** göñlüm baña beni / Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni
G2747-3. Ḥālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına / Zülf-i bendine giriftāram **ḳosun** yāyı ḳaşı
G2773-3. Zülfini **ḳodı** ārızı üzre yine dilber / Ḥāçını gör ol fikri kim ṣuya bıraḳdı
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş **ḳodı** / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş **ḳodı**
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı ṣanmañ ṣafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş **ḳodı**
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş **ḳodı**
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker dil yirde **ḳomaz** bārını
Mh2-10. Her kişi ḫālince **ḳomışdur** bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḥvāce imiş
Mh18-10. **Ḳomayam** dāmānuñı maḫşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde **ḳomadı** bir ẓerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

2. Müsaade etmek, izin vermek, serbest bırakmak, salıvermek. (TS, 2009: 2623)

G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / **Ḳomadı** bir ḳadem baṣam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde **ḳoma** dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab vir ṣafā
G151-3. Kūyuña **ḳoma** raḳībi-i kāfiri / Cennete lāyıḳ degüldür bū Leheb
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ **ḳor** mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne ḫᵛāb
G243-3. **Ḳoma** ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G303-3. Leb **ḳodığın** sāġar üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G404-4. Ḫāli **ḳomaz** bir nefes cānum anuñla eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca **ḳomaz** āḫır cānuñ ol kābın ṭutar
G500-2. Ferdāyı ḫātıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / **Ḳomaz** kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür
G594-2. **Ḳomaz** teferrüc itmege genc-i ḥüsnini / Her tār-ı zülfi başına bir ejdihā olur
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün **ḳomaz** beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G757-3. **Ḳomadı** ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı **ḳoma** bu dem anı şehrümden çıḳar
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel şimdi ʿāşıḳa / **Ḳomaz** bu ḥüsni giderür āḫır zemānedür
G912-2. **Ḳomaz** el ṣuna kimse genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ tāra beñzer
G915-2. **Ḳomaz** teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / Zülfini anuñ her biri bir ejdihā olur
G939-3. Kūyuna **ḳoma** raḳībi duzeḫidür dostum / Ancaḳ anuñ ḳadrini dārü's-selāmiler bilür
G1097-1. Kūyına varmaġa ṣanmañ ki beni yārüm **ḳomaz** / Ṭāli ʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum **ḳomaz**
G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum **ḳomaz**
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp sürmek dilerdüm yüzüme / Mānī ʿolup ara yirde zülf-i zünnārum **ḳomaz**
G1097-4. Gül yüziñ şevḳin dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum **ḳomaz**
G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum **ḳomaz**
G1202-4. Ḳapuña varmaġa **ḳoma** raḳībi / Melek dīv ile hergiz maḥrem olmaz
G1233-1. İtdi pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca **ḳomaz** āḫır kim ider nāre heves
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır **ḳomaz** alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1549-4. **Ḳoma** aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1629-4. Gözüme ey ṣabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme **ḳomazam** hergiz yiter kuḥl-ı Ṣifāhānuñ
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ **ḳosun** gerekse ḳazısın / Men ʿolınmaz ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2266-5. Yār işigüñde **ḳoma** öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tā ʿarş üzre ey Muḥibbī aṣasın
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı **ḳoma** boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2397-1. Atdı oḳını sīneme ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde **ḳodum** anı cān ile
G2402-2. Emān virmez baña cellād-ı ġamzeñ / **Ḳomaz** baḳmaġa yüzüñe ṭoyınca
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil şaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā **ḳomaz** ister anı sīne
G2473-4. **Ḳoma** göñülde gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2488-6. Umarsın çünki andan sen şefā ʿat / Muḥibbī **ḳoma** dilde kibr ü kīne
G2598-6. Ẓerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı **ḳoma** ki ser-gerdān ola
G2628-6. **Ḳomañ** ṣūfiyi rindān ṣoḥbetine / Ḳapuda baġlañ ancaḳ ol ḫumārı
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger **ḳosun** ol bābı
G2710-4. Şarāb-ı ʿışḳı nūş it ḳoma elden / Gidere **ḳomaya** ḳalbüñde jengi
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ kişide **ḳomaz** tevehhümi
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ **ḳomaz** anı āḫır kār
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar **ḳomañ** göz göre ḳaṣd-ı din ider
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde **ḳomaya** ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına **ḳomadı** sürer nāzlanur
Mh14-5. Kaʿbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim ṣevābın **ḳomış** artuḳdur Celīl
Mr10-5. Zülfi sevdāsı **ḳomaz** sevdālara yelter beni / Ṭurmadan olmaz ḳuru ġavġālara yelter beni
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eşer ola **ḳomaz** tende mecāl
B110. **Ḳomaz** nāzını hergiz nāzenīnüm / İşitmez nāzdan āh u eninüm

3. Alıkoymak. (TS, 2009: 2626)

Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire **ḳomaġa** çünki benüm ḳanum sever

4. Tesir etmek, etkilemek. (TS, 2009: 2626)

G1290-2. **Ḳomış** ol zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1906-1. Ḳandasın ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şīve vü nāzı **ḳomaz** pür-şive pür-nāzum benüm
G2357-3. ʿUşşāḳa **ḳomaz** ṭaʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger bilse sözinde
G2399-1. Taḳdīr ezelde böyle **ḳomış** bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā güle
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde lezzet / Melāḥat ki **ḳomış** Ḫaḳḳ ol dehende
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş **ḳodı**
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş **ḳodı**

5. Yerleştirmek, vazetmek. (Ş. Sami, 2010: 670)

G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa **ḳomaz** muṣḥafuñ üstine ḫāç

G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile ża῾af geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ **ḳomañ** ile def῾ oldı ol remed
G647-2. Çeşmi eline **ḳor** velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi ṣāfī derūnedür
G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına **ḳor** pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede pinhān eyler
G827-3. Reh-i ῾ışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı **ḳor** / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre **ḳomışlar** zeyn içün güldestedür
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu ῾āşıḳı / Gitdügünce lāle-veş bağrında **ḳorsın** dağlar
G1286-1. **Ḳomış** ebrūları bir birine baş / Danışıḳ mı ider ola iki ḳaş
G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / **Ḳomadı** ḫaṭṭāṭlar ῾ādet degül mīme nuḳaṭ
G1508-3. Zülfini **ḳosa** ῾ārıżı üzre ῾aceb degül / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān gerek
G1741-4. Ruḫı üstinde dildāruñ görenler zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde **ḳomışlar** deste-i sünbül
G2152-3. Leblerüñe naḳd-i cān virdüm ῾aceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet **ḳodum** ol gevher-i nā-yāba ben
G2153-2. Felek çarḫına pā **ḳorsam** ῾aceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2245-3. Bend olsa göñül zülfine **ḳor** çāh-ı żeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne şalınsun
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre **ḳomış** çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2323(b)-4. Didiler zülfi mārından ḫaẕer ḳıl / Heves ḳılında olmaz gence **ḳor** ḫū
G2405-2. Zülfine dolaşan dili **ḳor** çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile zindān arasında
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / **Ḳosañ** ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm la῾l-i cānān üstine / Noḳṭalardur ki **ḳomışlar** şekeristān üstine
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi **ḳomamışdur** kūh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / **Ḳosalar** bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā **ḳorsam** / ῾Aceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
B168. Ḳanı dilde῾ışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet **ḳor** anuñ bünyādına

ḳonaḳ [1] *T.* Yolculukta gece konacak yer, menzil. (Ş. Sami, 2010: 664)

bk. ḳonaḳ ḳonaḳ

B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ῾Āḳil iseñ bunı fikr it bir **ḳonaḳdur** bu ribāṭ

ḳonaḳ ḳonaḳ [1] Menzil menzil, hane hane.

G1382-5. Yine Muḥibbī vādi-i ῾ışḳa başup ḳadem / Ḳaṭ῾-ı menāzil eyledi yürür **ḳonaḳ ḳonaḳ**

ḳonmaḳ [12] *T.* Vazolunmak, yerleştirilmek. (Ş. Sami, 2010: 664)

(ḳonmış [9], ḳonmışdur [1], ḳonur [1], ḳoñuz [1])

G117-1. Noḳṭa ῾ādetdür **ḳonur** çün zīr-i leb / Noḳṭa-i ḫālün nedür bālā-yı leb
G454-3. Genc-i cemāli üstine **ḳonmış** ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol iki ebr dānedür
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / Sīnem içinde **ḳonmış** aña dil nişānedür
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemün / Kim maḥabbet şāhınuñ **ḳonmış** ezelden ḫayrıdur
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ῾arż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet **ḳoñuz** diyü suāl itdüm
G1954-1. Sīnede **ḳonmış** emānetdür ezelden cān benüm / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm
G2357-2. Ḫışm ile naẕar ide kime öldürür āḫır / Bir ḥişşedür **ḳonmış** anuñ iki gözinde
G2385-5. Herkesüñ **ḳonmış** Muḥibbī ṭāli῾indedür ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile **ḳonmış** ol yā ḳaşında
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki **ḳonmışdur** ezelden cāẕibe nāda
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi **ḳonmış** şular üstündeki ṭolāb gibi
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen şanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde **ḳonmış** noḳṭa vü i῾rābdur

ḳonmaḳ [42] *T.* (TDK, 2011: 1472)

(ḳona [4], ḳonan [1], ḳonanlar [1], ḳonar [2], ḳonarsa [1], ḳondı [8], ḳonduġı [1], ḳonma [1], ḳonmaġ [1], ḳonmaġa [7], ḳonmamışken [1], ḳonmasam [1], ḳonmasun [2], ḳonmış [3], ḳonmışdurur [1], ḳonmışlar [1], ḳonsa [3], ḳonup [3])

1. Kısa bir süre için bir yere yerleşmek, bir yeri yurt edinmek.

G156-2. **Ḳondı** sīnem üzre bu ġam leşkeri / İdiser mülk-i dili cümle ḫarāb
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim **ḳona** göçmek muḳarrer buldı ṭut
G291-4. Bir ribāṭ-ı köhne dünyā kārbān ḫalk-ı cihān / Kim bugün aña **ḳonarsa** dirler aña irte göç
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam **ḳonduġı** yirler ḳamu vīrān olur
G510-2. **Ḳondı** ġam leşkeri çü mülk-i dile / Ser-te-ser şehr-i dil ḫarāb olısar
G659-3. **Ḳonup** şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G704-5. Ey Muḥibbī **ḳondı** çün mülk-i dile sulṭān-ı ῾ışḳ / Her ḫabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G712-3. **Ḳonmaġa** gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ῾ışḳ / Bu ḫabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī **ḳonmaġa** sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar ta῾ẕim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G815-4. Dil virme key şaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña **ḳonsa** hem ol an gelür giçer
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī **ḳonmaġa** dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker

G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim **ḳonup** inmişdür
G1264-4. **Ḳonup** dil ḫānesine leşker-i ġam / Nice yıllar yatur vīrāne olmış
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / **Ḳonmaġa** ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1319-3. Her kārbān ki **ḳonsa** bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñiçün didiler ribāṭ
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem **ḳonanlar** tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı **ḳondı** göçer kārbān ṭutuñ
G2615-5. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri **ḳonar** biri göçer ezelden böyledür kārı

2. Kuş, kelebek, uçak, toz vb. bir yere inmek.

G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḥālüñi gören dimiş / Engübīn üzre eger **ḳonsa** ʿaceb olmaz ẕübāb
G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin **ḳonmış** ṣanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G904-3. La l-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki **ḳonmış** bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına **ḳonmasun** hergiz ġubār
G1010-3. Ṣaḳınursın **ḳonmasun** üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / **Ḳonmaġa** Mecnūnleyin başumda yir yir cā ḳılur
G1222-5. La l-ı Şīrīnüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine **ḳonar** mekes
G1423-6. Kūh-ı ġamda **ḳondı** başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1570-1. Kim gördi şehā la l-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki ṣan **ḳondı** meges üstine baluñ
G1758-2. **Ḳonma** dünyā cīfedür pervāz ḳıl ʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ile ʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G2024-3. **Ḳonmamışken** daḥi Ḳaysüñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çākdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş **ḳona** ḫāşākdan
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / **Ḳondı** maʿni ḳuşları üstine serv oldı hemīn
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan **ḳona** leşe
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur ṣanasın ṣaḥrāda **ḳonmışlar** leşe
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya māyil olmadum / Ṣāhbāzum **ḳonmasam** itmeñ ʿaceb beni leşe
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāġlar **ḳonmışdurur** ṣan cism-i bī-cān üstine
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün **ḳona** gerd üstine
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine **ḳonmış** zāġlar

3. Yolculukta geceyi geçirmek için bir yerde kalmak, konuk olmak.

G384-1. Ḫayāli **ḳonmaġa** gelse gözüm şırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G405-3. **Ḳonmaġa** yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G1378-3. **Ḳonmaġ** içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara dervīşāne vaḳf
G1739-3. Geh ḫayālidür **ḳonan** göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam **ḳondı** ansuzın / Yanuma anları oḳuyup şanki gel didüm

ḳonan göçen [1] Göçebe. (TS, 2009: 2630)

G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini **ḳonan göçenden** yeg

ḳonılmaḳ [2] *T.* Koyma veya konma işi yapılmak. (TDK, 2011: 1476)

(ḳonula [1], ḳonulmadı [1])

G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur **ḳonulmadı** bunda ḳışāş
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre ṣaḥrāda ṣanur / Zāġlardur ṣanasın **ḳonula** üstinde leşüñ

ḳoparmaḳ [2] *T.* (Ş. Sami, 2010: 666) *bk. ḳıyāmet ḳoparmaḳ*

(ḳoparduġın [1], ḳoparmaya [1])

1. Çekip çıkarmak, sökmek, kal' etmek.

G1061-2. Yoldaş oldur ki **ḳoparmaya** ḳılın yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı gör tīġini yoldaşa çalar

2. Gürültülü veya karışık bir hali vücuda getirmek, ika ve izhar etmek.

G1299-3. Girdibādın göricek toz **ḳopardugın** çün / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāş

ḳopmaḳ [13] *T. bk. fitne ḳopmaḳ, ḳıyāmet ḳopmaḳ*

1. Gürültülü veya tehlikeli bir şey zuhur edivermek, birden bire çıkmak. (Ş. Sami, 2010: 666)

G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın cānlar **ḳopar** / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar **ḳopar**
G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür ser-be-ser eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar **ḳopar**
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice giryānlar **ḳopar**
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden efġānlar **ḳopar**

2. Meydana çıkmak, zuhur etmek, çıkmak. (TS, 2009: 2651)

G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar **ḳopar**
G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān bir dilber-i fettān **ḳopar** / Ḳarşusında ehl-i diller zār u ser-gerdān **ḳopar**
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān **ḳopar**
G848-3. El urup depretdükce zülf-i ʿanber-bārını / Ḥaşre dek şanʿālem içre ebr-i müşk-efşān **ḳopar**
G848-4. ʿAşḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan kim tāzece bir māh-rū cānān **ḳopar**
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān **ḳopar**
G873-4. Her ne deñlü var belā ol zülf-i ser-keşden **ḳopar** / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan gelür

ḳorḳmaḳ [67] *T.* (Ş. Sami, 2010: 667)

(ḳorḳ [1], ḳorḳar [1], ḳorḳaruz [1], ḳorḳma [2], ḳorḳmaz [16], ḳorḳmazam [1], ḳorḳaram [45])

1. Korkuya tabi ve duçar olmak, havf etmek.

G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey gül nāle vü āhı saña / İrişe **ḳorḳmaz** mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / **Ḳorḳmaz** mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp bu dil şināverlik ider / **Ḳorḳma** zīrā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1556-3. **Ḳorḳma** çoġ olsa ʿadū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim ʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde sīm ile zer baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü **ḳorḳar** gül
Mh9-1. ʿĀşıḳ olan miḥnet ü derd ü belādan **ḳorḳmaz** / Günde ger biñ kez öle cevr ü cefādan **ḳorḳmaz**
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan **ḳorḳmaz** / Şevḳ-i ruḫsāruñla dil zülf-i dütādan **ḳorḳmaz** / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan **ḳorḳmaz**
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan **ḳorḳmaz**
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʿIşḳ elinden ʿaḳl āciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur kim pādişādan **ḳorḳmaz**
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan **ḳorḳmaz**

2. Çekinmek, ihtiraz ve içtinap etmek, sakınmak.

G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan **ḳorḳmaz** mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa yanar dil **ḳorḳaruz** āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan **ḳorḳmaz** mısın / Niceye dek āsitānuña varup dād eyleyem
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd **ḳorḳmaz** mısın Allahdan
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan **ḳorḳmaz** mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp cefā ḳılursın / **Ḳorḳmaz** mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp andı
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan **ḳorḳmaz**
B97. Atüben seng-i cefā cān u dilüm rīş eyledüñ / Pādişāhum **ḳorḳ** Ḫudādan ḳatl-i dervīş eyledüñ

3. Cesaret edememek, tâbi ve muti olmak.

G2515-3. **Ḳorḳmazam** kūh-ı belāda ölmeden ben dostlar / Cānı teslīm eylemek gelmişdürür ʿāyinüme

4. Vehim ve endişe etmek, hoşlanılmayacak bir zanda bulunmak.

G37-6. Āh kim menzil baʿīd bār-ı girān arḳamdadur / **Ḳorḳaram** yolda ḳalam olmaya ol menzil baña
G51-3. **Ḳorḳaram** āhı ṭutup ʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allahı saña
G132-4. Bir ḥarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / **Ḳorḳaram** āh itmege yana felekde māhitāb
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / **Ḳorḳaram** āḫır batar pāyuña ol ṣınmış zücāc
G383-2. Cūş ide āhum yilinden eşk-i çeşmüm **ḳorḳaram** / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdündur
G389-2. **Ḳorḳaram** ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni sevdügüm içün dime güneh-kārumdur
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / **Ḳorḳaram** islāmı ol kāfir ṭutar
G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / **Ḳorḳaram** āhum ile bir şerer-i eflāke düşer
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vāʿıẓā / **Ḳorḳaram** bir şemmesi mescid ile minber yaḳar
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī **ḳorḳaram** gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh ile mevc urdı yine / **Ḳorḳaram** zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G924-5. Olmayan ʿışḳa ḫaber-dār oḳumasun şiʿrümi / Şiʿr-i pür-sūzum oḳurken **ḳorḳaram** kim yaneler
G946-6. **Ḳorḳaram** ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī şanki ḫal üstindedür
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şiʿrüñi her kim oḳursa **ḳorḳaram** sūzān olur
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / **Ḳorḳaram** kim ʿālem içre ben bu āyin ṭaġılur
G1078-2. **Ḳorḳaram** kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1199-4. Āteş-i hecre yanar dil **ḳorḳaram** āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1448-3. **Ḳorḳaram** ġamzeleri göñlümi başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı ol gözleri fettān ancaḳ
G1497-2. **Ḳorḳaram** gün yüzine bulut gibi mānīʿ ola / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan āhı görüñ
G1577-3. Derd-i dil ḥālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ āh / **Ḳorḳaram** oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / **Ḳorḳaram** ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1835-4. Sūz-ı dilden bezm-i ġamda **ḳorḳaram** āh itmege / ʿĀlemi oda yaḳup ḫākini ber-bād eyleyem
G1869-4. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / **Ḳorḳaram** cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam

G1877-1. La ʾline el ṣunmaġa zülf-i dütādan **ḳorḳaram** / Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdihādan **ḳorḳaram**
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm ḳuşı / Çeşm-i ṣayyādı elinde oḳ u yādan **ḳorḳaram**
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege ol pür-cefādan **ḳorḳaram**
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide diyü ben āh u vādan **ḳorḳaram**
G1877-5. Āh ḳılsam baḫr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan **ḳorḳaram**
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar ṣanmañ ki ben dām-ı belādan **ḳorḳaram**
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḥidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün kim riyādan **ḳorḳaram**
G1965-4. Yaşumuñ itāmununñ yirlere dökdüm ḳanını / **Ḳorḳaram** maḥşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
G2299-2. Saḫt-rūdur **ḳorḳaram** kim saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / **Ḳorḳaram** ʿömr giçe hā dimeden hā tükene
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma ṣu / **Ḳorḳaram** kim seni bir gün cem ʿoluban ġarḳ ide
G2535-2. Her ḳaçan kim ṣalınup seyr-i çemen eyleseñ / **Ḳorḳaram** sāye-i ḳaddüñ ḫāṣ ü ḫāşāke düşe
G2559-3. Küfr-i zülfi **ḳorḳaram** kim çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab kāfire
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan **ḳorḳaram** bir gün ḳona gerd üstine
G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / **Ḳorḳaram** ṣimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz **ḳorḳaram** dilber idersem intiḫāb ulı
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur **ḳorḳaram** ol ṣu seni
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum itāmını / **Ḳorḳaram** yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden **ḳorḳaram** em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri
Mh11-10. **Ḳorḳaram** āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / **Ḳorḳaram** āhum odından ʿāleme āteş düşe

ḳorḳu [20] *T.* Bir tehlike ve muhataranın ihtimal ve takarrübünden hasıl olan teessür, havf, mehâfe, bîm. (Ş. Sami, 2010: 667)

G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram āyīneye / Añaram ʿişyānumı **ḳorḳum** bu ola yüz ḳara
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler **ḳorḳum** budur kim nā-müselmāndur baña
G369-3. **Ḳorḳum** budur ki dīdelerüm yaşı aḳaraḳ / Ḫalḳ-ı cihāna derd-i dilüm āşikār olur
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / **Ḳorḳum** budur ki seni gören bī-vefā ṣanur
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi ʿārıżında per ṭutar / Mülket-i İslāmı **ḳorḳum** budurur kāfir ṭutar
G616-5. Cām-ı laʾlüñden Muḥibbī'yi ḳatı mest eyledüñ / **Ḳorḳum** oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G643-2. Esrār-ı ʿışḳ egerçi ki gizlü ḫazīnedür / **Ḳorḳum** budur ki āhum ile āşikār olur
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / **Ḳorḳum** oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G965-2. Düşe nādān aġzına **ḳorḳum** budur laʾl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem ey yār şi ʿr
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ / **Ḳorḳum** budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G1109-3. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı būseye oldum ḫarīd / **Ḳorḳum** oldur ki benümle dost bāzār eylemez
G1366-2. Yār aġyāre uya **ḳorḳum** budur / Yā İlāhi نجنا مما نخفا
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ **ḳorḳum** budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1618-2. **Ḳorḳum** oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı ṣanup yinür / **Ḳorḳum** budur ki ide seni imtilā göñül
G2280-2. Laʾl-i nābın istedükce gösterür ferdā yüzin / **Ḳorḳum** oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma ṣaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin **ḳorḳum** bu ola rū-be-rū
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam **ḳorḳum** budur tā ki ola çāh-ı ẕeḳan āgeh
G2727-4. Ḫāk ol yolında derd ile āh itme ey göñül / **Ḳorḳum** budur ki aña gide bir yaña beni
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / **Ḳorḳum** oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun

ḳorḳulu [2] *T.* Muhataralı, tehlikeli, hatar-nâk. (Ş. Sami, 2010: 667)

(ḳorḳulu [1], ḳorḳuludur [1])

G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek **ḳorḳulu** yiri muḳarrer kārbān ditrer
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ bu meşeldür / Yol **ḳorḳuludur** eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ

ḳorḳutmaḳ [6] *T.* Önden bir ceza ve azap göstererek havfa düşürmek, tahvîf, tehdit etmek. (Ş. Sami, 2010: 667)

(ḳorḳutma [2], ḳorḳutmasun [3], ḳorḳutur [1])

G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile zāhid igen rindānı **ḳorḳutma** / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup **ḳorḳutmasun** / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G1366-4. **Ḳorḳutur** nār ile her dem ʿāşıḳı / Ṣanki zāhid kendi olmışdur muʿāf
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʿāşıḳı **ḳorḳutma** kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perhīzüñ senüñ
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol bī-vefā **ḳorḳutmasun** / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuṣṣāḳı ẓāhir nār ile **ḳorḳutmasun** / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

ḳoruḳ [1] *T.* Üzümün hamı, yeşili, ekşisi. (Ş. Sami, 2010: 668)

bk. ṣabr ile ḳoruḳ ḥelvā olur

B166. Ṣarāb içmegi zāhid ḳanda bulsun / Meger ancaḳ **ḳoruḳ** ṣıḳsa gözine

ḳoşmaḳ [13] *T. bk. baş ḳoşmaḳ*

(ḳoşalum [2], ḳoşdum [6], ḳoşmaġ [1], ḳoşmaġa [1], ḳoşmasun [1], ḳoşsam [1], ḳoşup [1])

1. Tertip ve tanzim etmek. (Ş. Sami, 2010: 669)

G679-2. Ḳaçan şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını **ḳoşsam** / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp **ḳoşmaġa** gelmege gelüpdür bir semend ister
G1819-3. **Ḳoşup** şeb-diz-i zülf ile bugün gülgūn-ı eşkümi / Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

2. Acele ile yürümek, ivmek, sürat ve şitâbla gitmek. (Ş. Sami, 2010: 669)

G2016-2. Āfitābı bende ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp **ḳoşmasun**

3. Bir işle çok ilgilenmek, koşuşturmak. (TDK, 2011: 1487)

G502-4. Zülf-i şeb-dīzüñ görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / **Ḳoşmaġ** içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur

4. Yarıştırmak.

G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile **ḳoşdum** bu yaşum gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile **ḳoşdum** yine gülgūn yaşumı / İşidelden berü kim laʾl-i lebüñ öñdülidür
G851-4. Ṣaçı şebdīzine gülgūn eşki / **Ḳoşalum** çünki vaṣlı öñdüli var
G1263-2. ʿIşḳ meydānında **ḳoşdum** eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile **ḳoşdum** yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile **ḳoşdum** bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile **ḳoşdum** yine gülgūn yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2508-4. **Ḳoşalum** eşk-i gülgūnın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında

ḳoymaḳ [66] *T.* (Ş. Sami, 2010: 670-671)

bk. el arkasın yire ḳoymaḳ, ortaya ḳoymaḳ, öpüp başına ḳoymaḳ

(ḳoy [2], ḳoya [12], ḳoyalar [1], ḳoyalı [1], ḳoyam [3], ḳoyan [1], ḳoyasın [6], ḳoyasuz [1], ḳoyayum [1], ḳoyma [1], ḳoymaġa [1], ḳoyuban [1], ḳoyup [35])

1. Bırakmak, terketmek.

G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutupʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / **Ḳoya** mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allahı saña
G136-5. Bu göñül kūyın **ḳoyup** ḳanda vara kim bir daḫi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ **ḳoyup** varup ḥayvān ṣuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G185-5. Şer işi **ḳoyup** ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın şoñra varup ehl-i nedāmet
G199-3. Ḫālin **ḳoyup** zülf ṭuzaġını ʿarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʿāḳıbet
G520-4. Her kim ki vefāyı **ḳoyup** almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña cümle sezādur
G541-3. Derdüñi istemişem cān ile dermānı **ḳoyup** / Anuñ içün bu benüm derdüme dermān ezilür
G601-4. Meyl-i gül itdügiçün ʿarż-ı dildārı **ḳoyup** / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı baña nā-sāz gelür
G794-4. Zāhidā gel dime ʿāşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı **ḳoyan** aña ḫacālet mi gelür
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur ol kim derdi **ḳoyup** dermān alur
G1026-4. **Ḳoyup** Ferhād u Mecnūn ḳışşasını / Oḳuñ ḳışşam ʿacāyib dāsitāndur
G1100-4. Gül-ruḫların **ḳoyup** dil meyl eylemez cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿarif ḫazāna gelmez
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı **ḳoyup** kim ide Kaʿbe-i envāra şevḳ
G1557-4. Kişver-i Rūmı **ḳoyup** gitdi ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu cān bülbül nā-çār terk
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı meʾnūs göñül / Derdüm şanma **ḳoyup** isteyü dermāne varam
G1920-5. Mümkin olmaz ki şehā **ḳoyam** elümden etegin / Ger elüm ḳaṭʿ ideler ḳalur eteginde elüm
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / **Ḳoyup** tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / **Ḳoyup** tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm ölür bir kişi kim **ḳoya** ʿādetin
G2099-4. Bir laḥẓa **ḳoya** ger ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür ol ravża-ı rıżvān vaṭandan
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni **ḳoyup** revān olma / Ḥaẓer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2281-4. Gitmezdi ḥacca hergiz **ḳoyup** diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve ḫaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2349-2. ʿĀşıḳ mıdur ki derdi **ḳoyup** isteye devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2470-1. Ḫākipāyuñı **ḳoyup** aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2532-1. Göster evvel yüzüñi göñlümi al al eyle / Pūte-i hecre **ḳoyup** āḫır anı ḳıl eyle
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı **ḳoya** / Dūd-ı āhum yā çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2539-3. **Ḳoyup** kūyını Leylāʾnuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine şaḥrāda
G2542-2. **Ḳoyup** Mecnūn Leylī āsitānın / Düşe miydi aña Vāmıḳ ḥicāza

G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı **ḳoyup** / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü aşlın **ḳoya** dīvāneligi
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken yüzüñi māh eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın **ḳoyup** sen secde-gāh eyleme
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil **ḳoyup** mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler

2. Yerleştirmek, vazetmek.

G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur cānā **ḳoyasın** sen zemīn üstine pā
G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre **ḳoyasın** kef pā
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik **ḳoyasın** üstine pā
G180-2. Yüzüm üzre ola kim pā **ḳoyasın** / Yoluñ üzre budur olduġum türāb
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra **ḳoyup** baġrumı büryāne çeker
G663-2. Yüzi üzre pā **ḳoyasın** diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G1167-4. Eger nāz ile seyr-i bāġa gelse / **Ḳoya** pāyına ser serv-i ser-efrāz
G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum **ḳoy** zenaḫdān çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma zencīr-veş
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā **ḳoya** ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā **ḳoyup** diye behey üftāde gel
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā **ḳoya** / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḥi / Giçüp serden **ḳoyup** bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde **ḳoyasın** üstine pā göre gözüm
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / Rūşen olsun **ḳoyayum** gözlerüme cānuñ içün
G2354-2. Ḥarīr olsa ne ṭañ ḫār-ı muġeylān / Ṣular kim pā **ḳoyalar** rāh-ı ḥacda
G2422-3. Çeşmüme gel pā **ḳoyup** ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına **ḳoyup** ola ki baġrum deline
G2475-3. Ruḫı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmi ʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup yir yir **ḳoyasuz** siz çerāġ anda
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde **ḳoyam** bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2572-2. Ḫālini zülfinde **ḳoyup** itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi şayyād ile
G2610-1. Işḳ bünyādına cem ʿiden melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel temel yirine **ḳoya** başını
G2619-2. Kim **ḳoya** ḳaṭ ʿolmadan desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel **ḳoy** zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni
Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḥayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe ṣu **ḳoymaġa** dökmez ḫūr-ı ʿin

3. Tutmak, bulundurmak, bırakmak.

G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet mi **ḳoya** nāfe-i tātāre perçemüñ
G2139-2. Ṣaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ **ḳoyup** ṭaşsun
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / **Ḳoyuban** cānum yirine şaḳlayayım tirini

4. Tutmak, edinmek, hasıl ve peyda eylemek.

G327-5. Vā ʿıẓ sözini **ḳoyma** Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte serd

5. Giymek, üstüne almak.

G198-3. Ger ḫāk-i derüñ bulsa idüm ṭutup el üzre / Başuma **ḳoyup** eyler idim tāc-ı sa ʿādet
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın **ḳoya** kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne şalınsun

6. Kabul ettirmek, yerleştirmek, sevk etmek.

G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı da ʿvet eylesem / Ḥizmet-i senge **ḳoyup** didüm ben ol ırġade gel

7. Almak, sokmak, kabul etmek.

G2708-5. Ṣaḳın aldanma cihāna zīrā yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe **ḳoyup** Muḥibbī besleme gel ejderi

8. Atmak, yükletmek, hamletmek, vermek.

G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı ḫalḳ / **Ḳoyalı** meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı baña
En1-28. Lām Lā dimezem ḥükmüñe fermān **ḳoyam** / Elif Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār

ḳoyun [2] *T.* Göğüs, sadır, sine, kucak, âgûş. (Ş. Sami, 2010: 672)

(ḳoynına [1], ḳoynuma [1])

G699-3. Āfitābı uyudur **ḳoynına** ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede pinhān eyler
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh **ḳoynuma** bir şeb eger ʿuryān benüm

ḳoyun [1] *T.* ... ganem, mîş, davar. (Ş. Sami, 2010: 672) *bk. erkek ḳoyun*

G1999-4. Ka ʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin **ḳoyun** gibi ḳurbāne hem

köhne [6] *Far.* Eski, eskimiş, kullanılmış, zamanı ve modası geçmiş. (Ş. Sami, 2010: 673) *bk. ribāṭ-ı köhne, sifāl-i köhne, şarāb-ı köhne*

(köhne [5], köhnedür [1])

G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / Raḥm eylemez kimesneye **köhne** zemānedür
G673-5. Bir ʿacūze **köhnedür** dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir **köhne** ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz merdāne ḳabūl itmez
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir **köhne** şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1489-6. Olupdur ḳışşa-i Ferhād **köhne** / Muḥibbī tāze terdür dāstānuñ
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿarūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẓar bu **köhne** zāli n'eylesün

köhne-keder [1] Eskimiş.

G60-6. Olup efsānesi **köhne-keder** Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳışşası nevʿdür oḳunsun cümle māhfilhā

köhnemek [1] Eskimek, modası geçmek. (TDK, 2011: 1495)

G383-4. Ser-güzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳışşadur / **Köhnemiş** efsānesi Ferhād ile Mecnūndur

köm [1] *T.* Dip, iç, kök, asıl. *bk. göm* (TS, 2009: 1741)

G510-3. Yüzini **köm** görürse cān viriser / Ol eger şeyḫ eger şāb olısar

köpri [3] *T.* Bir suyun üzerinden öte tarafa geçmek için keresteden veya kemerler üzerine kâgir ya demirden yol, cisr, kantara, pül. (Ş. Sami, 2010: 674)

(köpri [1], köpridür [2])

G704-3. İki gözlü **köpri** ḳaşum anuñ altında alḳan / Biri miḫnet cūyıdur biri belā ırmaġıdur
G1666-4. Gönlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / **Köpridür** giçmege ḳaşum şanma anı mül degül
G2367-2. İki ʿaynüm arasından iki cū oldı revān / Kim göre **köpridür** üstindeki ḳaşımuza

kör [1] *Far.* Gözü görmez, âmâ, nâ-bînâ. (Ş. Sami, 2010: 675)

G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña olʿisi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp **kör** olmışa cānʿarż ider

körpe [1] *T.* Çok genç (kimse). (TDK, 2011: 1503)

G2623-4. **Körpe** iken ḳatumda şīr ü peleng / Bir gözi āhū beni şikār itdi

kūb [2] *Far.* Dayak, kötek, sopa... (Steingass, 1892: 1058)

G137-3. Didi uşanmaz mısuz cevr ü cefāmızdan daḥi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı **kūb**
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm ol baña mihr gelür gördüm anı **kūb**

ḳubād [1] *Far.* Sultan. *bk. mülk-i Ḳubād*

G1848-5. Ḫıred-mendüm Ḫudāvendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / **Ḳubādum** Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine cānum

ḳubbe [2] *Ar.* Nısf-ı küre şeklinde yapılmış kâgir sakaf, kümbet. (Ş. Sami, 2010: 678) *bk. ḳubbe-i eflāk, ḳubbe-i minā*

G327-4. ʿİbret degül ki görine bu **ḳubbe** bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G874-2. **Ḳubbe** ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol miʿmārı gör

ḳubbe-i eflāk [1] Göklerin kubbesi.

G438-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke çıḳar / Dūd-ı dil āhum ile **ḳubbe-i eflāke** çıḳar

ḳubbe-i minā [3] Billur kubbe.

G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun bir naẓar bu **ḳubbe-i mināya** baḳ
G1451-3. Gülşene ḫiẓmet için olmış ṣabā cārūb-keş / Şu seper saḳḳā-ṣıfat bu **ḳubbe-i mināya** baḳ
G2254-1. Dūd-ı dilümi **ḳubbe-i mināya** virmezin / Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezin

kū-be-kū [3] *Far.* Baştan başa; köy köy; kıyı bucak.

G2298-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem gönlüme / Aradum gezdüm cihānı **kū-be-kū**
G2310-2. Zülf-iʿanber-bārunuñ būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler gezdügi budur **kū-be-kū**
B156. Deyre vardum dün bugün meyḫāneye / Bulımadum yāri gezdüm **kū-be-kū**

ḳuc [1] *T.* Koç.

G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile ebrūları yine / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki **ḳuc**

kūçe [1] *Far.* Dar sokak, ince yol. (M. Nâcî, 2009: 339)

G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim olaʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ **kūçesin**

ḳudret [25] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 679)

bk. dest-i ḳudret, kātib-i ḳudret, kilk-i ḳudret, ḳudret-i Allāh, ḳudret-i Ḥaḳḳ, ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudā, ressām-ı ḳudret

(ḳudret [19], ḳudreti [2], ḳudretin [1], ḳudretini [1], ḳudretle [1], ḳudretüm [1])

1. Kuvvet, takat, iktidar.

G189-5. Var iken **ḳudret** giçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī ẕikriñ olsun dilde ḥayy-i lā-yemut
G235-6. Bu ḳadd ile bu ḳāmeti gördükde müʾeẕẕin / Ḥayrān oluban ḳalmadı **ḳudret** ide ḳāmet
G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger **ḳudret** bulam derd ile diyem ḳan dost
G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / **Ḳudret** eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G697-1. Uġurlamaġa laʾlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı **ḳudret** meger zülfinde bend ister
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ **ḳudret** dehānumda zebān ditrer
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel ṣerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur **ḳudret** mi var diyem suḫan sensüz
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda **ḳudret** ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran **ḳudretle** hem ṭūbāya baḳ
G1749-5. Māhlarda Muḥibbī ḳādirüñ gör **ḳudretin** / Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb degül
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāreʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna **ḳudretüm**
G1991-4. Degülken kimseye **ḳudret** hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2291-3. Dilümde ḳalmadı taḳrīre **ḳudret** / Benüm gör ḥālümi ey baḫt-ı meymūn
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur mı **ḳudret** / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / **Ḳudreti** yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī / Menʿe **ḳudret** mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma
G2669-3. Erisün ṣu olup baġrı zebāna bulmasun **ḳudret** / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı **ḳudret** / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
G2779-3. ʿIşḳ ile anuñ ḳalmaya güftāre **ḳudreti** / Kim göre ḳare ḳaşla gözi elāsını
Mr5-2. **Ḳudret** ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

2. Hak Taalâ hazretlerinin her şeye kadir olması; kâinatı kaplamış olan kuvvet-i ezeliyyesi.

G1342-4. Bu ne ḥikmet bu ne **ḳudret** bu ne ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cemʿ

3. Sun'-i ilâhî, tabiat, insanın eli karışmaksızın vücuda gelen şeylerin memba ve mastarı.

G362-4. **Ḳudretini** gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaṣuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı **ḳudret** hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne **ḳudret** mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda **ḳudret** naḳşını / İbret alup diyesin ṣad-āferin naḳḳāşına

ḳudret-i Allāh [1] Cenabıhakk'ın kudreti. *bk. ḳudret-i Ḥaḳḳ*

G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler **ḳudret-i Allāhı** görüñ

ḳudret-i Ḥaḳḳ [4] *bk. ḳudret-i Allāh*

G972-5. **Ḳudret-i ḥaḳḳı** Muḥibbī gel temāşā it bugün / Serv-ḳadler ṣalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı **ḳudret-i Ḥaḳḳ** ile gör nār-ı Ḫalīl
G1704-1. Ḫʷāb-ı ġafletde yaturken oldı çün bīdār gül / **Ḳudret-i Ḥaḳḳ** ile būyın eyledi iẓhār gül
G2665-5. **Ḳudret-i Ḥaḳḳı** temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür murġı hevāda ṣu içinde balıġı

ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudā [2] Cenabıhakk'ın yaratma kudreti.

G1132-1. **Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudādur** sende olan ḳaş göz / Kim görür ḥayret başar ṭolar anuñçün yaş göz
G2581-5. **Ḳudret-i ṣunʿ-ı Ḫudāyı** ḳıl temāşā dostum / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe āyīne

ḳudsī [2] *Ar.* Mukaddes, muazzez, Cenabıhakka ve melaikeye ve âlem-i lâhûta mensup ve müteallik. (Ş. Sami, 2010: 679) *bk. ervāḥ-ı ḳudsī, ṭayr-ı ḳudsī, ṭāvūs-ı ḳudsī*

(ḳudsīler [1], ḳudsilerle [1])

G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı **ḳudsīler** eger olur ise maḥremümüz

G1659-4. **Ḳudsīlerle** ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān ṣaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

kūh [33] *Far.* Dağ, tepe. (Lexicon, 1890: 1605)

bk. ʿanḳā-yı kūh-ı Ḳāf, kūh-ı ʿadem, kūh-ı belā, kūh-ı dil, kūh-ı ġam, kūh-ı ʿışḳ, kūh-ı Ḳāf, kūh-ı ḳanāʿat, kūh-ı Necd, kūh-ı miḥnet, kūh-ı peleng, kūh-ı ten, kūh u deşt, kūh u ṣaḥrā, kūhken-i kūh-ı belā, mesken-i kūh-ı belā-hā-yı fırāḳ

(kūh [4], kūhı [9], kūhıdur [2], kūhın [1], kūhına [1], kūhında [12], kūhını [2], kūhınuñ [1], kūhlar [1])

G24-2. Belā **kūhı** içinde seng-i ġamdan / Yatur mecrūḥ olup dil bī-ser ü pā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā **kūhında** Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam **kūhı** ile miḥnet beyābānı baña
G71-4. Kūhken kendüser **kūh** n'ola şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı belā **kūhı** dü-çeşmüñi bınar it
G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam göñülden āh u zār itsem / İñiler **kūhlar** cümle zemīn ü āsumān ditrer
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā **kūhında** ger yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / Görinen ser degül belā **kūh** mıdur
G1092-3. Ben belā **kūhınuñ** açdum dostlar dırnaġ ile / İtdügümi bī-sütūn içinde Ferhād eylemez
G1119-2. Virüpdür kūh-ken **kūh** içre başın / Leb-i şirini emdi şāh pervīz
G1147-4. Tehī ṣanmañ n'ola gitdiyse Ferhād / Degül ʿışḳ **kūhı** ḫāli pīşe olmaz
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu sīne **kūhın** / Elüñde ġamdan özge tīşe olmaz
G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam **kūhına** gel tīşe çek
G1512-5. Bir söz ile laʾl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi belā **kūhında** Ferhād eyledüñ
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ fırāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi belā **kūhında** sen cānsuz ḳoduñ
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḫi kes ġam **kūhını** / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun ḫālini / Ṣor belā **kūhında** cān terkin uran Ferhāde gel
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim belā **kūhıdur** başum benüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā **kūhında** Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G2008-4. Belā **kūhında** Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca bu belā **kūhı** içinde kūh-ken
G2024-2. Bī-sütūn adın daḫi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā **kūhında** Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā **kūhında** ṣeydā eyleyen
G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol derd ü belā **kūhı** içinde āşiyān
G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / Bir eṣerdür **kūh** içinde nāle-i Ferhāddan
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā **kūhında** ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā **kūhında** āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına
G2438-3. Bir lebi şīrīn fırāḳından belā **kūhında** āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri ṣaḥrāda vü biri **kūhı** gezer ḳolayına
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile **kūhı** keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2674-2. Başum ki belā **kūhıdur** ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2711-3. Birisi deşti birisi **kūhı** itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḥaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat **kūhını** ʿanḳā gibi

kūh-ı ʿadem [1] Yokluk dağı.

G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger urasın cān terkini / Olasın **küh-i ʿademde** ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş

kūh-ı belā [29] Bela dağı.

G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu göñül **kūh-ı belāda** zār u ser-gerdānıdur
G397-3. **Kūh-ı belāda** nāle vü feryādum işiden / Dir ki ʿaceb bu nāle vü efġān ne yirdedür
G672-2. Lāle-veş ḳanlar yudar **kūh-ı belāda** ehl-i ʿışḳ / Her biri içüp ciger ḫūnını bī-ḫūş oldılar
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḫālini bilmez misin / Ālḫır ol **kūh-ı belāda** kendüzin abdāl ider
G922-2. **Kūh-ı belā** serümdür çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer
G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ ile **kūh-ı belā** ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1533-4. Ṣīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir gören **kūh-ı belā** içre peleng
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede ṣol deñlü kim / Her gören **kūh-ı belā** içre anı ṣanur peleng
G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül / Görinen **kūh-ı belādur** oñmaduḳ başum degül
G1811-1. Bir ṣaçı Leylī lebi şīrīn mehüñ nā-ṣādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam **kūh-ı belā** Ferhādıyam
G1842-1. Ben ki bir şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla ṣanasın **kūh-ı belā** ḳaplanıyam
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup **kūh-ı belā** içre peleng / Ḫiyle-ger ṣanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G1865-3. Düşeli **kūh-ı belāya** ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün ḫāl olam
G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile **kūh-ı belā** ḳaplanıdur / Duymasa ger ḥamleme olmazʿaceb żikum benüm
G1899-3. Mecnūn gibi bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār **kūh-ı belāda** yir isterem
G1909-1. Şīrīn-lebine dil vireli derd-nākıyam / Ferhād-veş bu **kūh-ı belānun** helākıyam
G2051-4. Ḥasretiyle düşeli **kūh-ı belā** ṣaḥrāsına / Eşk-i çeşmüm gāh baḥr oldı gāhi dürr-i ʿAden

G2223-5. Gideli **kūh-ı belāya** bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2261-2. Olalı dāġ ile dil **kūh-ı belā** ḳaplanı / Ṭolanursam neʿaceb deşt-i belā mīşelerin
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / Bir gören **kūh-ı belā** ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2515-3. Ḳorḳmazam **kūh-ı belāda** ölmeden ben dostlar / Cānı teslīm eylemek gelmişdürür āyinüme
G2689-4. Ferhād-ıfat **kūh-ı belā** içre serin terk / Her kim ki ḳıla andaʿuşşāḳ-ārā nāmı
G2709-2. Dāġlarla olalı **kūh-ı belā** içre peleng / Rūy-ı zerd ile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2739-2. Görmedi **kūh-ı belā** içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2745-4. Dir gören **kūh-ı belāda** oldı peydā bir peleng / Ḥasret ile sīneme yaḳduḳda miḥnet dāġını
G2777-3. Dir idüm **kūh-ı belāda** çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḥi
G2782-1. Görmen yaşum degül **kūh-ı belā** ṭaġı gibi / Her yañadan yaşum aḳar anuñ ırmaġı gibi
B2. Düşeli **kūh-ı belāya** kim dimez şeydā baña / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña
B192. Ṣanmañuz ḳat eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda kim **kūh-ı belā** ġam çekse bī-pāyān ola

kūh-ı dil [3] Gönül dağı.

G21-2. **Kūh-ı dilden** derd ile āh eylesem Ferhād-veş / Ṭaġlar ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G493-1. **Kūh-ı dilden** yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār
G658-2. **Kūh-ı dilde** iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür

kūh-ı ġam [38] Gam dağı.

G71-4. Kūhken kendüser kūh n'ola şīrīn adına / Kesmişem **kūh-ı ġamı** bulımadum rāh saña
G344-2. Senden ayru **kūh-ı ġamda** ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir şīrīn lebe virdi gönül / **Kūh-ı ġamda** āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli **kūh-ı ġama** / Ṭaġ u ṣaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm ṣanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla **kūh-ı ġamda** dirler pelenge beñzer
G870-1. **Kūh-ı ġamda** olmaġa ey dil saña tenhā yiter / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i ṣaḥrā yiter
G1021-7. Ey Muḥibbī **kūh-ı ġamda** derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1120-2. **Kūh-ı ġamda** ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim n'olısar ḫālüm benüm dildārsuz
G1147-3. Baḳuñ bu dāġuma **kūh-ı ġam** içre / Benüm gibi peleng-i mīşe olmaz
G1250-2. Kim saña bu ḫüsni virdiyse ayā şīrīn-dehen / **Kūh-ı ġamda** ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1271-1. **Kūh-ı ġamda** hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1281-4. **Kūh-ı ġamda** kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1347-3. **Kūh-ı ġamda** dir gören beni peleng-pişedür / Derd ü ḥasretle yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ
G1374-3. Laʾl-ı nābuñ yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / **Kūh-ı ġamda** var nice ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1423-6. **Kūh-ı ġamda** ḳondı başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / **Kūh-ı ġam** kesmede bir nevʿde üstād ancaḳ
G1518-5. **Kūh-ı ġamda** bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1537-2. **Kūh-ı ġamda** ne bilür derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde yatan ḫālini ben maḥzūnuñ
G1547-3. Ḫusrevā şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / **Kūh-ı ġamda** ben ġarībi bir nefes ṣād itmedüñ
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben **kūh-ı ġamı** / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1776-5. Ey Muḥibbī bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben daḥi **kūh-ı ġamı** kesmekle bir ad eylesem
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden ayru düşeli **kūh-ı ġama** / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G1800-1. **Kūh-ı ġamda** ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G1918-2. Sen lebi şirini sevdüm ḫidmete bil baġladum / Kesmege **kūh-ı ġamı** kendümi Ferhād eyledüm
G1972-2. Ṭañ degüldür **kūh-ı ġamda** eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenni ʿışḳ başa iletmiş ben de bir irşād olam
G2009-2. Ṭañ degüldür **kūh-ı ġamda** eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de bir üstād olam
G2051-2. Kāh-ı cismüm mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / **Kūh-ı ġam** mihmānıyam oldur baña beytü'l-ḥazen
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap keseyim **kūh-ı ġamı** / Kūh-kenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin
G2069-3. Sen lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / **Kūh-ı ġamda** eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2107-5. Bī-sütündan muḥkem iken ey Muḥibbī **kūh-ı ġam** / Kūh-kenlik ṣanʿatında ben daḥi verzideyin
G2111-4. **Kūh-ı ġamda** başumda seng-i cefā yaġduġını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden ṣor sen
G2117-3. **Kūh-ı ġamda** sen boyı serv lebi şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp **kūh-ı ġama** / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār sevdüm tāzece
G2600-4. **Kūh-ı ġamda** yaşduġum ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi düşvārdur bīmār ola
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı kesdi līkin dostlar / Kesmege **kūh-ı ġamı** ṭāḳat getürmez tīşesi
Mh17-7. Çün vefādan ḫāli gördi bu Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara **kūh-ı ġamı**
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / **Kūh-ı ġamda** bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
B120. Penbe-i dāġumla gerçi **kūh-ı ġam** ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā arslānıyam

kūh-ı ʿışḳ [1] Aşk dağı.

G2261-5. **Kūh-ı ʿışḳuñda** ben olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken almamış idi eline tīşelerin

kūh-ı Ḳāf [2] Kaf dağı.

G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül **kūh-ı Ḳāf**
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil **kūh-ı Ḳāf** ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir ẕerre ṭāḳatum

kūh-ı ḳanāʿat [3] Kanaat dağı.

G1433-4. Ḳāniʿem rızḳuma ne gelse ḳanāʿatdür işüm / Olmışam **kūh-ı ḳanāʿatda** bugünʿānḳā-yı ʿışḳ
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere **kūh-ı ḳanāʿat** içreʿanḳā meşrebin
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm **kūh-ı ḳanāʿat** içre cāʿanḳā gibi

kūh-ı Necd [3] Necd dağı. Arabistan'da bir bölge olup yüceltma anlamıyla kullanılmaktadır.

G2354-4. Kişi ʿışḳ ile Mecnūn olmayınca / Vara lāyıḳ degüldür **kūh-ı Necde**
G2494-4. Bu ben dīvānei görenler eydür / Yürür Mecnūn oluben **kūh-ı Necde**
B171. Ḥadiṣ-i Leylīden eyle kelāmı / Ṣabā uġrarsa yoluñ **kūh-ı Necdde**

kūh-ı miḥnet [2] Eziyet dağı.

G1269-1. Ferhād **kūh-ı miḥnete** çün pādişāh imiş / Āhı ʿālem ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G2265-5. Nice pā-māl ola diñ yāre Muḥibbī derd-mend / **Kūh-ı miḥnetde** dil-i endūh-mendin gözlesin

kūh-ı peleng [1] Dağ panteri.

G2012-3. Bu tende dāġum ile **kūh-ı pelenge** döndüm / Bu rūy-ı zerdüm ile ṣaḥrā-yı ġamda şirin

kūh-ı ten [1] Dağ (gibi) vücut.

G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ **kūh-ı tenüm** kāh eyledi / Ḫusrevā ben çekdügümi çekmemişdür kūh-ken

kūh u deşt [1] Dağ ve ova.

G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse eger Mecnūnluġum Ferhād u Ḳays / **Kūh u deşte** düşübeni olalar her an ḫacel

kūh u ṣaḥrā [2] Dağ ve çöl.

G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol sebebdendür görinür **kūh u ṣaḥrā** lālezār
G1762-2. **Kūh u ṣaḥrāda** çalınsa yiridür nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi benüm devrānum

kūh-ārā [1] Dağları bezeyen.

G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer **kūh-ārā** dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ

kūhistān [1] *Far.* Dağlık yer. (Ş. Sami, 2010: 680)

G90-4. İkiʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye **kūhistān** baña

kūh-ken [30] *Far.* Dağ kazıcı, dağ döğücü; ... Ferhat. (M. Nâcî, 2009: 339)

(kūh-ken [26], kūh-kenden [2], kūh-kenem [1], kūh-kenüñ [1])

G71-4. **Kūh-ken** kendüser kūh n'ola şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G623-4. Ger ṣadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / **Kūh-ken** çekdügi bārī ṣanmañuz hāmūn çeker
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın **kūh-ken** daḫi / Görinen şimdi ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse **kūh-kenden** şor
G1063-1. Ey göñül **kūh-kenüñ** nālişini yāda getür / Sen daḫi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1119-2. Virüpdür **kūh-ken** kūh içre başın / Leb-i şirini emdi şāh pervīz
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb şeydā imiş / **Kūh-ken** anuñ ḳatındaʿaḳl ile dānā imiş
G1541-5. Laʾl-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī bendeñi / **Kūh-ken** gibi belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā **kūh-ken** gibi bugün nāmun senüñ
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / **Kūh-ken** Şīrīneʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın aña dögsün **kūh-ken** / Başa iletdüm ṣanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca bu belā kūhı içinde **kūh-ken**
G2024-2. Bī-sütūn adın daḫi işitmemişdi **kūh-ken** / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey şīrīn-zebān
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / **Kūh-ken** gibi belā kūhında şeydā eyleyen
G2051-3. Fikr-i şīrīn-leblerüñ kūh-ı tenüm kāh eyledi / Ḫusrevā ben çekdügümi çekmemişdür **kūh-ken**
G2238-3. Olmasa ger ʿāşıḳ ḫāme-sūz / Sengden ḫāne ni'derdi **kūh-ken**
G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına āḫır / Kūh-sār-ı belā içreʿaceb **kūh-kenem** ben
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışam ezel ser-gerdān / **Kūh-ken** almamış idi eline tīşelerin
G2385-4. **Kūh-ken** bir nice günler eyledi sengi tırāş / Āḫır anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn ġamından **kūh-ken** / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2477-2. Lāleler ṣanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / Bağrı ḫūnın **kūh-ken** ṣaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda **kūh-ken** āḫır / Teraḥḥum itmedi şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur **kūh-ken** / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2654-3. **Kūh-ken** çün bī-sütūnı kesdi līkin dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı **kūh-ken** / Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi
G2774-1. **Kūh-ken** geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
Mh2-3. **Kūh-kenden** bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mr23-5. ʿIşḳ meydānına çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum **kūh-ken** Ferhād ile

D44-2. **Kūh-ken** fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳ ʿāleme / Anuñ içün tīşesi āḫır ṭoḳındı başına
B92. Her ne ḳazdı **kūh-ken** ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek

kūhken-i kūh-ı belā [1] Bela dağının kazıcısı/Ferhat'ı.

G57-3. **Kūhken-i kūh-ı belā** içinde şāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḫi himmetā baña

kūh-kenlik [8] Dağ kazma işi.

(kūh-kenlik [7], kūh-kenlikde [1])

G391-3. **Kūh-kenlik** şanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler kūhsār
G1483-1. Bir lebi şīrīn için gönlüñi her dem işe çek / **Kūh-kenlik** ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā sen daḫi kes ġam kūhını / **Kūh-kenlik** gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur **kūh-kenlik** içre yoldaşum benüm
G2067-4. Tīşe-i āh ile yap yap keseyim kūh-ı ġamı / **Kūh-kenlikde** bugün kendümi Ferhād ideyin
G2107-5. Bī-sütündan muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / **Kūh-kenlik** şanʿatında ben daḫi verzideyin
G2323(a)-1. Bir lebi şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan berü / **Kūh-kenlik** itmede üstādam oġlandan berü
G2436-4. **Kūh-kenlik** eyler idüm ben belā kūhında āh / Bī-sütünı kesmeden Ferhād şīrīn nāmına

kuḥl [18] *Far.* Sürme. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 214)

bk. kuḥl ekmek, kuḥl-ı baṣar, kuḥl-ı Ṣifāhān

(kuḥl [17], kuḥle [1])

G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam ṭopraġumı / Alup **kuḥl** idine cennetde hūrā
G95-2. **Kuḥl** ideyim dīde-i ġam-dīdeme / Ḫāk-i rāhından meded ḳıl ey ṣaba
G200-2. **Kuḥl** için ḫāk-i derin çünki getürdüñ gözüme / ʿAvż olmazsa hele cānı faḳīrāne ilet
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse gözüm şırça sarāyıdur / Gözüme **kuḥl** olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / **Kuḥl** olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G530-3. Elüñ irse ayaġı ṭopraġına / Gözüñe **kuḥl** iden anı ḳademdür
G582-4. Ḫüsnüñ añılsa ḳamu meh-pāreler baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ **kuḥl** için ḥūrā çeker
G741-4. Bir ẕerre deñlü **kuḥle** göñül raġbet eylemez / İzüñ toziyle dīdelerüm rūşenā olur
G978-5. Varma nesīm mülk-i Ṣifāhāna **kuḥl** için / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer
G1094-2. Ṭūṭiyādur gözüme ḫāk-i deri / **Kuḥl** için ṭūṭiyāyı kim sevmez
G1159-3. Ḫāk-i derini gözlerüme **kuḥl** ideyordum / Ḳandadūrʿaceb bād-ı seḥer-gāh görinmez
G1326(b)-3. Ḫāk-i pāyuñı **kuḥl** iden gözine / İtmese ṭañ mı ṭūṭiyādan ḥaẕẕ
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / **Kuḥl** için ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1891-3. Gözüme **kuḥl** idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli için ṣanma Ṣifāhāna varam
G1931-3. Ḳana döndi aġlamaḳdan gözlerüm āḫır benüm / **Kuḥl** için bu ḫaste çeşme ḫākipāyı isterem
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / **Kuḥl** için hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2626-3. Gözlerüm ḫīre olupdur baḳmam gün yüzine / Getür ey bād-ı ṣabā **kuḥl** ideyim ḫāk-i rehi
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ ile / Ey ṣabā irgüresin **kuḥl** ideyim gerd-i rehi

kuḥl ekmek [1] Sürme sürmek, sürme çekmek.

G1771-4. ʿAynuma ẕerre **kuḥlı ekmek** baña gerekmez / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

kuḥl-ı baṣar [5] Göz sürmesi/ilacı.

G1012-1. Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm budurur ḫāk-i derüñ **kuḥl-ı baṣardur**
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña **kuḥl-ı baṣardur** / Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür
G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur şehā **kuḥl-ı baṣar** / Ṭūṭiyādan yeg görür ehl-i naẕar
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / Luṭf eyle götür kim anı **kuḥl-ı baṣar** itmez
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi yirden / İder **kuḥl-ı baṣar** anı melekler çeşmidür müştāḳ

kuḥl-ı Ṣifāhān [6] İsfahan sürmesi.

G418-3. Mest-i mey ide **kuḥl-ı Ṣifāhāna** ẕerrece / İzüñ tozını çeşmine kim ṭūṭiyā ṣanur
G706-4. Ben ṭabībā çekmezem **kuḥl-ı Ṣifāhān** minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G986-4. Alma gözüñe **kuḥl-ı Ṣifāhānı** ẕerrece / Ḫāk-i der-i nigār saña ṭūṭiyā yiter
G1629-4. Gözüme ey ṣabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam hergiz yiter **kuḥl-ı Ṣifāhānuñ**
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Ṣanma İrāna varup **kuḥl-ı Ṣifāhān** isterem
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme ey ṣabā getür / Ḫāk-i derini **kuḥl-ı Ṣifāhāna** virmezin

kūh-sār [25] *Far.* Dağlık, dağ tepesi. (M. Nâcî, 2009: 339)

bk. kūh-sār-ı belā, kūh-sār-ı ġam, kūh-sār-ı hecr, kūh-sār-ı ʿışḳ

(kūh-sār [13], kūh-sāra [4], kūh-sārda [1], kūh-sārdan [2], kūh-sārı [2], kūh-sārıdur [2], kūh-sārına [1])

G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār baña / Çözdi sünbül ṣaçını aġladı **kūh-sār** baña
G391-3. Küh-kenlik ṣanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler **kūh-sār**
G416-1. Belā **kūh-sārı** kim dirler başumdur / Anuñ ırmaġı bu ḳanlu yaşumdur
G593-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini **kūh-sār**
G623-4. Ger ṣadā itseñ gelür **kūh-sārdan** āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī ṣanmañuz hāmūn çeker
G681-1. Her ḳaçan kim nāleme **kūh-sārdan** feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa gūşuma ṣan naʿra-i Ferhād irür
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile iñler yanumca **kūh-sār**
G762-5. Belā **kūh-sār** olmışdur Muḥibbī kelle-iʿuṣṣāḳ / Görinen yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G996-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini **kūh-sār**
G1080-1. Görinen başuma miḥnet **kūh-sārıdur** diñüz / İkiʿaynum iki yaña çeşme-sāridur diñüz
G1110-2. Görinen başum degül belki belā **kūh-sārıdur** / İkiʿaynum ḳaynayup aḳar buñarıdur diñüz
G1174-2. Gāh **kūh-sār** u gāhi vādī göñül eglencesi / Degme yirlerde ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür her yaña **kūh-sār** sebz
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle **kūh-sāra** ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Ṣanma bir bir lāleler açıldı gel **kūh-sāra** baḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā **kūh-sārına** / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi **kūh-sār** içre pelengden mīşe baḳ
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe **kūh-sāra** ne müşkil
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı seyr idüp / Ferhād gibi oldı yārüm **kūh-sār** hem
G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim çāk ide **kūh-sār** etegin
G2098-3. Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeyüp **kūh-sār** / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña bıñarından
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş **kūh-sār** sevdüm tāzece
G2477-2. Lāleler şanmañ ki yir yir görinür **kūh-sārda** / Baġrı ḫūnın kūh-ken şaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2478-6. Biz daḥi bugün ẕevḳ idelüm şaḥn-ı çemende / ʾIyş itmegeʿazm eyledi **kūh-sāra** benefşe
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-iʿışḳı / Biri **kūh-sārı** yüz dutdı biri varup beyābānı

kūh-sār-ı belā [1] Bela dağının tepesi.

G2253-2. Başumı ḳodum tīşe-i ġam yolına āḫır / **Kūh-sār-ı belā** içreʿaceb kūh-kenem ben

kūh-sār-ı ġam [1] Gam dağının tepesi.

G2273-4. **Kūh-sār-ı ġamda** ben bī-çāre ser-gerdān idüm / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-girān

kūh-sār-ı hecr [1] Ayrılık dağının tepesi.

G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli **kūh-sār-ı hecre** āh / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʾl

kūh-sār-ı ʿışḳ [1] Aşk dağının tepesi.

G1208-2. **Kūh-sār-ı ʿışḳ** tīşesinüñ nerre-şiriyüz / Ṣanma bizi ki ḥırş ile biz mūşlardanuz

ḳul [130] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 680)

bk. boynı bağlu bende/ḳul, ḳul itmek, ḳul olmaḳ, ḳula ḳul itmek

(ḳul [16], ḳula [3], ḳulam [3], ḳuldan [3], ḳuldur [3], ḳulı [2], ḳulıdur [1], ḳulım [1], ḳulın [1], ḳulına [3], ḳulınuñ [2], ḳulısın [7], ḳulıyuz [1], ḳullar [3], ḳullara [4], ḳulları [3], ḳullarımdur [1], ḳulların [1], ḳullarına [5], ḳullarıña [1], ḳullarını [1], ḳullarınuñ [2], ḳullaruñ [8], ḳullaruña [4], ḳullaruñdan [1], ḳullaruñdur [1], ḳullaruñı [3], ḳullarunuñ [1], ḳullaruñuz [1], ḳulsın [4], ḳulum [1], ḳulumdur [1], ḳuluñ [15], ḳuluña [5], ḳulunam [1], ḳuluñam [4], ḳuluñdur [1], ḳuluñı [11], ḳulunuñ [1])

1. Hizmet için satın alınmış adam, köle, abd, bende, çâker.

G6-1. Dilüñden gitmesün her demde sübḥān / Ki oldur **ḳullaruñ** derdine dermān
G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye **ḳulına** sulṭāndur baña
G96-2. **Ḳullarıña** bir naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G108-5. Sen Muḥibbī **ḳuluñı** cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī **ḳuluña** kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi dost
G246-5. Muḥibbā pādişāh-ı ʿālem iken / Murādı **ḳuluñ** olmaḳdur nihāyet
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur **ḳuluñ** ki ide sulṭān ile baḥş
G273-4. **Ḳulların** ḥālin bilür dād eylemez / Ẓulmi bī-ḥadd ḫān elinden elġıyāş
G305-4. Cümleʿuṣṣāḳı ḳatl eyledi dilber didiler / Ḳıymadı ben **ḳulına** itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G318-4. Ayāz'a **ḳul** diyü isnād iderler / Ne **ḳul** belki ḳul oldı aña Maḥmūd
G336-3. Ayāz ẓāhirde Maḥmūd'uñ ġulāmı / Velī maʿnīde **ḳuldur** aña Maḥmūd
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña maʾlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī **ḳuluñı** gel itme redd
G365-5. Muḥibbī **ḳuluñı** söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḥālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben **ḳuluñı** / A benüm pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ **ḳuluñ** ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ ṣanma kesi var

G423-3. **Ḳuluñ** olalı ḳapunda olmışam sulṭān-ı ʿışḳ / Ḫākipāyuifbaşına almış dil efser gösterür
G489-3. İḫtiyārı ola mı hīç elinde **ḳuluñ** / Her ne kim bendesine buyura sulṭān eyler
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ nāz ile ol şāh gelür / Olmaġa **ḳullaruñ** aḥvāline āgāh gelür
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḥālüm şora dilber benüm / Gāh olur **ḳullara** luṭfın pādişāhı gösterür
G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḥāṣıl / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin **ḳuldur**
G610-3. İtlerinden āsitānında beni ʿadd eylemiş / Şāh olandan **ḳullara** dāim ʿināyetler gelür
G686-3. Bir kerre yār virmedi Tañrı selāmını / ʾĀr eyleyüp bu **ḳullarına** pādişālanur
G764-5. **Ḳulunam** dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi benüm çendān ferāġum var
G782-7. **Ḳuluñam** boynı baġlu pādişehem / Her ne itseñ bu bende fermāndur
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı **ḳul** getürür
G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa efendi **ḳulın** āzād eyler
G821-5. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / Günāhı çoḳ Muḥibbī kim **ḳuluñdur**
G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma baş üstine / Şāhlar ḥükmi giçer **ḳullar** aña fermān oḳur
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek lā-büd anı **ḳul** getürür
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne **ḳulumdur** zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1084-4. **Ḳullarımdur** ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / **Ḳullar** başıña gelmesün aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir zer ḥarīdüñ / Revā mıdur diyesin **ḳul** gerekmez
G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar cānāna ʿarż / Olıgelmişdür **ḳuluñ** aḥvāli çün sulṭāna ʿarż
G1335-2. Pādişāhum ḳarşuña dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan igende **ḳullaruñı** itme ḥarc
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ n'ola emr it **ḳuluñam** / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭiʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ **ḳuluñ** oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḥaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳīʿ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç **ḳullarına** dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1391-3. Benüm gibi **ḳuluñ** çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / Yanuñda yoġ imiş **ḳullaruñ** luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1471-4. **Ḳullaruñ** gibi varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ sīneye ġamz oḳların / Bu Muḥibbī **ḳulunuñ** derdine dermān eyledüñ
G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḫāṣılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan **ḳuluñ**
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın **ḳuluñam** şehriyārumsın / İkī ʿālemde varumsın niçün dün gice gelmedüñ
G1568-2. Ḥayfdur **ḳullaruñı** çignetme / Şeh-süvārum atuñ başın çekerek
G1586-6. Bu Muḥibbī **ḳuluñı** sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını her bir dūnuñ
G1628-2. Ḳapusında boynı baġlu bendeyüz / **Ḳullara** ne emr ola fermān gerek
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda **ḳullaruñ** / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri **ḳul** degül
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterīn **ḳulıdur** hemān tek aña fermān ḳıl
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice **ḳul**
G1742-1. Yine **ḳul** görmemek ḫānı ne müşkil / Göñül taḫṭına sulṭānı ne müşkil
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin **ḳullaruñdan** hey güzel şāhum benüm
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / **Ḳullaruña** ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1782-5. İtme Muḥibbī **ḳuluña** gel yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm
G1784-2. Benüm gibi senüñ yüz biñ **ḳuluñ** var / Senüñ gibi benüm yoḳ pādişāhum
G1802-4. **Ḳullaruñdur** ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne ṭapşırdum / **Ḳula** ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī **ḳulınuñ** derdine bir çāre didüm
G1856-6. Bilmeyesin ne ʿaceb işbu Muḥibbī **ḳuluñı** / Nice yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1999-2. **Ḳullaruñı** bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem
G2097-1. **Ḳullaruñuz** nice bir ẓulm ile bī-dād idesin / Pādişehsin demidür ʿadl ḳılup dād idesin
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger **ḳuluñ** yād idesin
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan **ḳul** şoḥbetin
G2151-4. **Ḳuluña** eyledüñ cevr ü cefālar / Bu idi umduġum şāh-ı keremden
G2156-1. Şanmañ ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol **ḳulum** ki derdümi sulṭāna virmezin
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī **ḳuluñı** yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2239-5. Ḳalmaya ẓerrece ġam başı ire eflāke / Ger keremden bu Muḥibbī **ḳuluñı** yād idesin
G2305-2. Berki ʿüñ keşfeyle göster bugün ʿāşıḳlara / **Ḳullaruñ** ṣaf ṣaf ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2346-5. Dil laʾl-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī **ḳuluñı** cānum unutma
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī **ḳuluñı** / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan **ḳula**
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẓar itmez niʾdeyim āh naẓar ben **ḳulına**
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma incinem / Her ne gelürse senden ol ben **ḳula** kām ola
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / Yañılup **ḳulları** içinde aña bende dise
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir yād eyle / **Ḳuluñ** isem daḥi ey ġam beni āzād eyle
G2595-4. ʾUṣṣāḳ içinde bu **ḳuluña** eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan **ḳullara** iḥsān ola
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḥüsn ilinüñ pādişehi / Naẓar it **ḳullarınuñ** ḫāline baḳ gāh gehi
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice **ḳul** idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde **ḳulları** / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā benüm gibi
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it pādişehüm **ḳuluñ** olur çoḳ günehi

Mh4-5. Dūr itdi çün ben **ḳulım** ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mr15-8. **Ḳullaruña** şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr27-4. Ele almazsa göñlin ben **ḳulınuñ** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā **ḳulıyuz**
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen **ḳuluñam** gel kim öldür beni

2. Mahluk, âferîde.

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ naḫlden ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün **ḳullaruña** ḥikmet iżhār eyledüñ
G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ **ḳulısın** bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G19-2. Ḫudānuñ hem **ḳulısın** hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G19-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem **ḳulısın** hem ḥabībi
G22-2. Nice mücrim **ḳullarunuñ** cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı sen naṣīb
G22-4. **Ḳullaruñ** içün yaratduñ ḥükmüñ iżhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G26-2. Senʿinayet kānısın çek cürmümi ʿafve **ḳulam** / Umaram senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G65-3. Giceler zārılıḳ ile dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden dūr ḳılma **ḳullaruñ** Yārabbenā
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẓluñdan olupdur ḥiṣṣe-dār / Ḫāṣā ben mücrim **ḳuluñ** luṭfuñdan ola bī-naṣīb
G181-2. Nice mücrim **ḳullarınuñ** cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G181-4. **Ḳullaruñ** çün yaratduñ ḥikmeti iżhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḫi sīb
G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳu ʿeyleme / Çünki ol Rezzāḳdur hīç **ḳullarını** itmez aç
G308-5. Yārab Muḥibbī **ḳuluñ** ḳoma firāḳ ile / Olsun ṣarāb-ı laʿl ile her ālemi feraḥ
G523-1. Gelen **ḳuldan** egerçi kim ḫaṭādur / Efendinüñ velī işi ʿaṭadur
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge **ḳul** ne dir
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü **ḳul** ezelden kenāredür
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek nice biñ biñ **ḳulı** var
G984-7. Muḥibbī ġam yime çoġ ise cürmüñ / Şefāʿatçi **ḳuluña** Muṣṭafādur
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe gül didümse / Ḫaṭā itse n'ola **ḳul** ādemidür
G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir adı ġaffārdur / **Ḳullarına** luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu **ḳulı** şemşirüñ ile / Baña ṣardurma ḫarir-i kefeni nāzik-ter
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / **Ḳul** isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1573-5. Şefāʿatden Muḥibbī olma nevmīd / **Ḳulısın** cān u dilden Muṣṭafānuñ
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / **Ḳulsın** Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / Çünki **ḳulsın** hālüniʿarż itmege sulṭāna gel
G1751-1. Hīç revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / Çünki **ḳulsın** ḥālüñiʿarż itmege sulṭāna gel
G1795-2. Her ne ḥükm itse revādur cānuma / Ben **ḳulam** ol pādişāhumdur benüm
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ **ḳulısın** / Hem semiʿ ü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1934-1. Cihānı yoḳ iken mevcūd iden kim / Ḫaṭāsın **ḳullarına** cūd iden kim
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri cārī bir **ḳulam** ol pādişāhumdur benüm
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāṣıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki **ḳuldan** çıḳasın
G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār ile ḥayāt / **Ḳullarına** ṣunʿın iżhār itdi Rabbü'l- ālemīn
G2167-2. Şeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu **ḳuldur** cihān ḫalḳı ol sulṭān
G2208-7. Ka'be-i kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī **ḳuluñı** yoluña ḳurbān olsun
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / **Ḳul** odur ki cān u dilden şāhına fermān ola
G2659-1. Ḫudānuñ hem **ḳulısın** hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben ġarībi
G2659-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem **ḳulısın** hem ḥabībi
G2708-4. Ger ḫaṭā **ḳuldan** gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·
G2740-4. Bir daḫi hīç cevr ü cefā-keş yaratmadı / **Ḳulları** içre Tañrı Te'ālā benüm gibi
G2781-1. Çünki **ḳulsın** hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
Mh4-6. Ṭutmaya ol **ḳul** sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür
Mr24-16. Bu derdüm gelmesün **ḳullar** başına / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

ḳul itmek [2] Kendine aşırı derecede bağlamak, boyun eğdirmek. (TDK, 2011: 1517)

G1432-2. Boynı baġlu **ḳul ide** şāh ise de / Kim ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḫi anı göñülden **ḳul ider** / Her ḳaçan söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ

ḳul olmaḳ [20] Tam bir özveri ile bağlanarak bütün isteklerini yerine getirmeye hazır olmak. (TDK, 2011: 1518)

G318-4. Ayāz'a ḳul diyü isnād iderler / Ne ḳul belki **ḳul oldı** aña Maḥmūd
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña **ḳul ola** ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāneʿarż ider / Ḫālini **ḳul olan** kişi sulṭānaʿarż ider
G664-2. Gerçi bir eẕādadur ammā ṣalınsañ nāz ile / Saña **ḳul olmaġa** kendin serv-i ḫoş-bālā ṣatar
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl āṣıḳı menʿ eyleme / Pādişehlerden **ḳul olan** dāimā iḥsān umar
G671-5. Muḥibbīʿışḳa **ḳul oldı** göge irse eger başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür

G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile **ḳul olmaḳ** isteyüp / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli şaydılar
G1560-1. Ḳapusında **ḳul oldum** çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden **ḳul olalum** bize tek gel ḫān ol
G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola / Līk **ḳul olmaġa** bir ʿālī-cenāb ister göñül
G1759-5. Muḥibbī çünki **ḳul olduñ** bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1960-3. Cihāna pādişāh iken **ḳul olmaḳ** saña faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne tāc-ı devlet / **Ḳul oldum** ʿışḳa vardur çün merāġum
G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da ol **ḳul olur** / Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen / **Ḳul olur** mı cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā ölince ḳapusında **ḳul olam** cān ile ben
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye **ḳul ol** şaḳın şāh-ı cihān olma
G2630-3. **Ḳul oldum** devlete irdüm ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı
G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan saña **ḳul olmadur** faḫrum / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı
G2780-3. Saña cān ile **ḳul oldum** felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi

ḳula ḳul itmek [1] Bir kimsenin buyruğu altında bulunmak. (TDK, 2011: 1517)

G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Şāh pādişāh iken **ḳul itdi** āḫır bir **ḳula**

ḳulaḳ [20] *T.* (Ş. Sami, 2010: 680-681)

bk. cān ḳulaġı, cān ḳulaġı (ile) işitmek, ḳulaḳ çekmek, ḳulaḳ ṭutmaḳ, ḳulaġa düşmek, ḳulaġına küpe olmaḳ, ḳulaġını burmaḳ, yirüñ ḳulaġı var

(ḳulaġı [1], ḳulaġına [4], ḳulaġum [1], ḳulaġumdur [1], ḳulaġumuz [1], ḳulaġuña [6], ḳulaḳ [3], ḳulaḳdan [3])

1. İnsan ve hayvanda işitmeye mahsus olan iki uzuv ki başın iki tarafında bulunur, üzn, gûş.

G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā **ḳulaġuña** giderme anı mengūş it
G327-5. Vā ʿıẕ sözini ḳoyma Muḥibbī **ḳulaġuña** / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte serd
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān **ḳulaġına** / Bir bir Muḥibbī ʿarż ḳıl ol tā-dāre vir
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ **ḳulaġuña** / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller şaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare **ḳulaġumdur**
G963-1. **Ḳulaḳdan** ʿāşıḳam ʿāşıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi almadı gūşına / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ ile perver **ḳulaġumuz**
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini daḳ **ḳulaġuña** / Nādān eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / Bu meşeldür gözden evvel ʿāşıḳ olurmış **ḳulaḳ**
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meşeldür gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur **ḳulaḳ**
G1466-2. Zülfüñ **ḳulaġuña** egilüp ne didügini / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān ḳaşuñ
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum **ḳulaḳdan** āh saña / Olmadın daḥi āşınā sevdüm
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp **ḳulaġuña** anı ṭaḳın
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim **ḳulaḳdan** ʿāşıḳam verd-i cihāna görmeden
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / **Ḳulaġına** daḳa anı beñzedüp mengūşına
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller **ḳulaġına** / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı
B130. Gözi āhūyı sevdüm görmeden ben / **Ḳulaḳ** ʿāşıḳ olurmış gözden öñdin
B167. Gördükde yār beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi bilmem **ḳulaġına**

2. İşitme, sem', sâmi'a.

Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ **ḳulaġı** kerdür bugün

3. Dinleme, dikkat.

G356-3. **Ḳulaġum** ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār itmez pend

ḳulaḳ çekmek [1] Kulak vermek, dikkatle dinlemek. (TS, 2009: 2717)

G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / Her bir diyüp beli ḳarşumda **ḳulaġın çeker**

ḳulaḳ ṭutmaḳ [10] Kulak vermek, dikkatle dinlemek. (TS, 2009: 2718)

bk. gūş ṭutmaḳ, sem ʿ ṭutmaḳ

G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / **Ṭutmaduñ** mı hīç **ḳulaḳ** senüñ içün gör mül ne dir

G672-3. Seni gözlerler açup göz her biri **ṭutup ḳulaḳ** / Nergis ü gül gülşen içre dīde vü gūş oldılar
G1323-4. **Ḳulaḳ ṭut** bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder ẕevḳ ehli ʿālemde çü nāy-ı ḥoş-nevādan ḥaẕẕ
G1386-3. Nāşiḥā naṣḥuñ saña men ʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki **ṭutmam** kimse sözine **ḳulaḳ**
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / **Ṭutmaduñ** eş bī-vefā gül gibi sen hergiz **ḳulaḳ**
G1419-1. Nice yirlerde kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eylerdise cān u dilden **ṭut ḳulaḳ**
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāşıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrı çün gel bu benüm derd-i dilüme **ṭut ḳulaḳ**
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen de **ṭutmazsın ḳulaḳ** kūyuñda āh u zāruma
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / Līk **ṭutmadı ḳulaḳ** gül gibi bu āvāzuma
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāre mu ʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp **ṭutmış ḳulaġın** rāyına

ḳulaġa düşmek [1] Kulağına gelmek, duymak.

G2574-4. Dime göñlüñe de sırrını zinhār / Çıḳan dilden **düşer** lā-büd **ḳulaġa**

ḳulaġına küpe olmaḳ [1] Başa gelen bir durumdan alınan dersi unutmamak. (TDK, 2011: 1519)

G287-4. Me ʿānī baḥrine ṭaldum çıḳardum nice gevherler / **Küpe olsun ḳulaġunda** ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç

ḳulaġını burmaḳ [4] (Sazın) Burgusunu bükerek düzen vermek. (TS, 2009: 2715)

G853-6. ʿAceb mi iñlesem bu dehr elinden / **Burupdur ḳulaġımı** hemçü ṭanbūr
G1903-2. Zamāne desti **buraldan ḳulaġum** meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G2327-3. Bezm-i ġamda **ḳulaġuñ** dest-i zamāne **burıcaḳ** / Nāleler eylemege göñlüñi ṭanbūr eyle
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca āheng itmedi / Tā ki muṭrib **burmadı** ṭanbūrınuñ **ḳulaġını**

ḳule/ḳulle [2] *Far.* Yüksek ve ekseriya dairevî bina. (Ş. Sami, 2010: 681)

(ḳule [1], ḳullenüñ [1])

G2371-4. Kūyında yār cem ʿidüp ʿāşıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir yeñi **ḳule**
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol **ḳullenüñ** üstinde seḥābı

ḳulḳul [8] *Far. bk. ġulġul*

(ḳulḳul [3], ḳulḳule [1], ḳulḳulı [3], ḳulḳulın [1])

G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / Hem ṣürāḥī **ḳulḳulı** āvāz-ı bülbüldür baña
G655-2. Ṣürāḥī **ḳulḳulın** kim itmeye gūş / Anuñ sāġar gibi ḳalbi tehīdür
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle ṣürāḥīden saña **ḳulḳul** ne dir
G851-3. Ḳadeḥler meclis içre ṣanki güldür / Ṣürāḥī bülbül olmış **ḳulḳulı** var
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem ṣürāḥī **ḳulḳulı** / Arada gūyā ḳadeḥler ṣan gül-i ḫandāndur
G1016-2. Mevsim-i gül ʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / Elüñe alsañ ṣürāḥī eyleyüp **ḳulḳul** güler
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur ṣürāḥī diñle **ḳulḳul** ṣoḥbetin
G2368-3. Mey-ḫᵛāre çünki olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül yirine var ṣürāḥide **ḳulḳule**

ḳullāb [3] *Ar.* Ucu eğri olan şey, çengel. (M. Nâcî: 2009: 339) *bk. ḳullāb-ı zülf*

(ḳullāb [1], ḳullābı [1], ḳullābına [1])

G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi **ḳullābı** daḫi mi ʿrācıdur
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa çāh-ı zenaḫdān dilleri / Zülfinüñ **ḳullābına ḳullāb** beñzer beñzemez

ḳullāb-ı zülf [1] Saçın çengeli.

G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak ne mümkin olmasa **ḳullāb-ı zülf** / Çenber olmış başları bir yire gelmiş nā gibi

ḳullanabilmek [1] *T.* Kullanma ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 1521)

G2131-2. ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden giçmeye / **Ḳullanıbilmeye** ol ʿālemde serverlik yolın

ḳullanmaḳ [6] *T.* Bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak. (TDK, 2011: 1521)

(ḳullanam [1], ḳullanasın [1], ḳullanur [2], ḳullanuram [1], ḳullanursañ [1])

G1647-2. **Ḳullanursañ** bu cihān içre tecerrüd ʿālemin / Umuram ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G1750-2. **Ḳullanam** dirseñ vuḫūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / **Ḳullanasın** tā ki sen ʿālemde deryā meşrebin
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb görmem **ḳullanuram** zārı ben

G2705-2. Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi / Ol ki tecrid-i ʿālemini **ḳullanur** ʿīsā gibi
B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna kimse lā dimez / Vaḥş u ṭayrı **ḳullanur** mıydı Süleymān olmasa

ḳulluḳ [4] Kul hal ve sıfatı, ubûdiyyet, bendegî, rıkkıyyet, memlûkiyyet. (Ş. Sami, 2010: 682)

(ḳulluġa [1], ḳulluġına [1], ḳulluġundan [1], ḳulluḳ [1])

G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi **ḳulluġına** iḳrār ider
G816-6. **Ḳulluġa** mūy-ı sefīd ile didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa efendi ḳulın āzād eyler
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah **ḳulluġundan** daḫi āzād itmedüñ
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa **ḳulluḳ** ḥalḳasın / Boynuma ḥalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn

ḳulsuz [1] İnsanoğlu olmadan.

G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / Çün bilürsin **ḳulsuz** olmaz ʿālem içre pādişā

ḳulzüm-i ʿışḳ [1] Aşk denizi.

G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam **ḳulzüm-i ʿışḳ** içre dilā ben ġavvāṣ

ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān [1] Ay gibi aşkın denizi.

G2317-5. Olma Muḥibbī **ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān** / Gel müşkil işe başlama bu iltizāmı ḳo

ḳum [3] *T.* Pek ufak ve sert taneler hâlinde olan toprak, reml, rîk. (Ş. Sami, 2010: 683)

(ḳumı [2], ḳumlar [1])

G570-5. Deryā **ḳumı** gelürse şümāre degül ʿaceb / Līkin Muḥibbī derd-i dili olmaya şümār
G1827-5. Reh-güzāruñ **ḳumı** ile şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz ile giçer sāʿatüm
G2627-4. Ola **ḳumlar** ṣaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi

Ḳum [2] *Far.* İran'da eğitim merkezi konumlarından biri olan "mollalar şehri" olarak da bilinen tarihî bir şehirdir.

G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-destʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin **ḳum** ile kāşāne ilet
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile **ḳum** ile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ

ḳumāş [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 684)

(ḳumāş [3], ḳumāşı [3], ḳumāşın [1], ḳumāşına [1], ḳumāşuñ [1])

1. İpekten veya yün ve keten vesaireden ağır mensucat.

G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme gülgūn **ḳumāş** üç günde bir
G997-1. Gülşenüñ rengīn **ḳumāşı** gül midür bülbül midür / Şīşelerle ṭolı yaşı gül midür bülbül midür
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar **ḳumāşuñ** kim ḳaçan ṭamġası var
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnıʿuryān şanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn **ḳumāşı** var imiş
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn **ḳumāş**
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol **ḳumāş** üstindeki ṭamġaya baḳ

2. Her şeyin aslı, mayası, tıyneti.

G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫilʿatin / Didi lāyıḳdur bunuñ gibi **ḳumāşı** gelmişe
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ sīnemüñ üstine başdı dāġ / Ṭamġa ider niteki şehler **ḳumāşına**
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿömr sermāyesin / Ḫʿāce gibi her **ḳumāşın** itmese baş üstine

ḳumrı [3] *Far.* Güvercinden küçürek boz renginde ve gerdanında siyah halkalı bir kuş... (Ş. Sami, 2010: 684)

G648-2. Ni'deyin dost diyü iñledüben **ḳumrı** gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāşınat **ḳumrı** ne söyler bülbül-i güyāya baḳ
G1640-2. İñlerem **ḳumrı** gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān yār gerek

ḳura [1] *Ar.* Talih denemek ve rast gelen kazanmak ya kaybetmek üzere atılan zar ve çekilen kapalı pusula vesaire. (Ş. Sami, 2010: 685)

G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā **ḳurası** ben bülbüle düşdi

Ḳur’ān [2] *Ar.* Fahr-ı Kâ'inât (s.l.a.m) Efendimize nazil olan kitâb-ı şerîf ki kütüb-i semâ'iyyenin kıdemen dördüncüsüdür, Mushaf-ı şerîf, Furkân-ı kerîm. (Ş. Sami, 2010: 686) *bk. ḥarf-i Ḳur’ān, k’āyāt-ı Ḳur’ān*

(Ḳur’ān [1], ḳur’āne [1])

G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan mu ʿallim ṭurmayup eṭfāle **Ḳur’ān** ögredür
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve’l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi ve’ş-şems oḳu **ḳur’āne** gel

ḳurbān [31] *Ar.* Fisebilillâh kesilen ve Cenabıhakk'a vesîle-i takarrüb addolunan koyun vesaire eti yenir hayvan, zebîha, udhiye. // *mec.* Bir uğura feda olma, kurbanın olayım; size kurban olsun. (Ş. Sami, 2010: 686)

bk. ʿiyd-ı ḳurbān, ḳurbān eylemek/itmek, ḳurbān ḳılmaḳ, ḳurbān olmaḳ, ḳurbān olmaḳ, ḳurbān virmek, ḳurbān-ı cānān olmaḳ ḳurbān-ı ʿışḳ olmaḳ

(ḳurbān [14], ḳurbāna [8], ḳurbānam [1], ḳurbāndan [1], ḳurbānı [3], ḳurbānıdur [1], ḳurbānıyuz [1], ḳurbānumdur [1], ḳurbānuñam [1])

G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḥışm ile dilber didi lāyıḳ mı ol **ḳurbān** aña
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni **ḳurbān** ʿıyd
G371-1. Ka ʾbedür kūyı nigāruñ kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırduġı ʿāşıḳları **ḳurbānıdur**
G457-3. Ka ʾbedür kūyuñ nigārā gelmişüz **ḳurbān** içün / Dostum itmez misin ʿuşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G559-3. Şem ʿuyandurdı çerāġını diyār-ı Şām’da / Eksük olmaz her gice pervāneden **ḳurbān** aḳar
G625-7. Ka ʾbe kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç dimedi **ḳurbānumdur**
G639-2. Ka ʾbedür kūyı varan ʿāşıḳları / Anda **ḳurbān** ḥācılar bayramıdur
G738-4. Cānı **ḳurbāna** getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḫaḳḳı baña çün Ka ʾbe ser-i kūyundur
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında ḳurbān itdi **ḳurbāndan** gelür
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Ka ʾbeye her kim vara lā-büd anuñ **ḳurbānı** var
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Ka ʾbedür kūyı didüm her yana **ḳurbān** aḳar
G1018-5. Muḥibbī Ka ʾbedür kūyıña vardı / Elinde cān gibi **ḳurbānı** vardur
G1189-4. Ka ʾbedür kūyına varduḳ bizi bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl **ḳurbānıyuz**
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan varsan ḥarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı **ḳurbāna** ʿarż
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri **ḳurbāna** / Ṭavāf itmek diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük Ka ʾbe kūyuñ / Sa ʿādetdür özüñ **ḳurbāna** şalduñ
G1574-3. Ka ʾbe-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı **ḳurbān** gerek
G1628-7. Kūyuña yārüñ Muḥibbī varıcaḳ / Ka ʾbeye varana cān **ḳurbān** gerek
G1643-2. Ka ʾbe-i kūyın müyesser oldı çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil cānuñı **ḳurbān** gerek
G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları yāsına beñzetdi özin **ḳurbāna** dil
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı **ḳurbān** isterem
G1883-3. İtmemişdi Ka ʾbenüñ bünyādını daḫi Ḫalīl / Ka ʾbe-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ **ḳurbān** idüm
G1924-5. Ka ʾbedür kūyuñ Muḥibbī’ye müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile **ḳurbānuñam**
G1940-3. Ka ʾbedür kūyuñ nigāra eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı **ḳurbāna** al def ʿ eyle ser-gerdānlıġum
G1999-4. Ka ʾbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin ḳoyın gibi **ḳurbāna** hem
G2132-2. Kim bıçaḳ şuna baña ben aña boyın şunaram / Tekye-i ʿışḳa gelüp cān ile **ḳurbānam** ben
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım **ḳurbān** ile
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını **ḳurbān** ayına / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2620-2. Viṣālün ʿıydına elḥamdülillāh / İrüp bu cān u dil **ḳurbāna** geldi
G2630-4. Nigāruñ kūyını görüp dimişler Ka ʾbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʿāşıḳlar iderler cān **ḳurbānı**
Mr8-6. Erkek ḳoyun **ḳurbān** içün / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

ḳurbān eylemek/itmek [40] Kurban kesmek. (TDK, 2011: 1529)

bk. ḳurbān ḳılmaḳ

G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı **ḳurbān idem** şāhum saña
G243-5. Bu Muḥibbī ārzū-yı Ka ʾbe-i kūyın ḳılur / **İdiserdür** cān u dilden kendüzin **ḳurbān** dost
G457-3. Ka ʾbedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum **itmez** misin ʿuşşāḳı **ḳurbān** vaḳtidür
G463-3. Ka ʾbe-i kūyunda didüm ʿāşıḳ **ḳurbān ide** gör / Didi ġam çekme ne var bu ḳadar idrāke düşer
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem gibi giryān eyler / Ka ʾbe-i kūyı meger ʿāşıḳı **ḳurbān eyler**
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuşşāḳı **ḳurbān eyledüñ** / Didi kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G658-3. Gir ṣevāba Ka ʾbe-i kūyuñda **ḳurbān it** beni / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān **itmeye ḳurbān** degül ʿāşıḳ ḥilāf eyler
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler kūyında **ḳurbān itdi** ḳurbāndan gelür

G1062-1. **Ḳurbān ideyim** başumı cānāne içündür / Yā besledügüm cānumı cānā ne içündür
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim saña **ḳurbān eylemez** / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1239-5. Dimiş kūyında **ḳurbān idem** anı / Muḥibbī'nüñ murādı oldurur ḳāş
G1263-1. Göñlümi sevdāya viren zülf-i ʿanber-niz imiş / Cānumı **ḳurbān iden** ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş
G1325-2. **İtmez** idi ol ḫūniʾāşıḳlarını **ḳurbān** / Ger ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḥaẕẕ
G1371-2. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānumı **ḳurbān idem** / Ger müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil nişān / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ yāyına **ḳurbān eylemek**
G1521-4. Kaʿbe-i kūyuñda cemʿolan bugün ʿāşıḳları / Ḫayra girsen **eylesen** bir bir ḳamu **ḳurbān** senüñ
G1601-3. Cānını **ḳurbān ider** remz ile ehl-i dillerün / Ey güzeller serveri ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G1608-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / Ḫācı olduñ farżdur cānuñı **ḳurbān eylemek**
G1676-3. Kaʿbe-i kūyına varıcaḳ dostumʿāşıḳlaruñ / Kendüzin **ḳurbān ider** ḳaṣṣāb aña ḥācet degül
G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını sütmiş eline / Kaʿbe-i gülşende beñzer **eylemiş ḳurbān** gül
G1904-5. **İderdüm** Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafā ile özüm **ḳurbān** / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā ḳıblem
G2001-4. Kaʿbedür kūyuñ senüñ bugün bildümʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı **ḳurbān eylesem**
G2019-4. Kaʿbe kūyunda şükr kim **eyledün ḳurbān** beni / Nice yıllar anuñ içün şaḳlar idüm cānı ben
G2022-2. **Eylemezsin**ʿıyd-ı eḍḥā irdi ger **ḳurbān** beni / Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün
G2068-3. İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine / Gerekdür **idesin** cānuñı **ḳurbān**
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil **ḳurbān idem** / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaṣdan
G2287-1. Ben umaram ki seni derdüme dermān idesin / Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi **ḳurbān idesin**
G2324-4. Kaʿbe kūyuña varan ʿāşıḳı **ḳurbān eyle** / Ḳaṣd ider ḫayra girer her kişi bayram olsa
G2349-5. Alsa Muḥibbī yār ele ġamze oḳların / **Ḳurbān eyle** cān u dili ḳaşı yāsına
G2415-5. Kaʿbedür kūyuñ sürin sürin gelürʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir **eyle** bugün **ḳurbān ḳurbān** üstine
G2430-6. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānı **ḳurbān eyleye** / Ger irişürse Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı **ḳurbān eyledüm** / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile
G2549-4. Kūyuña varsam dimişdüñ cānı **ḳurbān itmege** / Beni öldür dimişem ol ʿaḥd ü peymān üstine
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem ṭolıdur terkeş gibi / Cānı **ḳurbān ideyin** emr itse ḳaşı yāyına
G2676-6. Kaʿbe-i kūyuñda çünʿuşşāḳ **ḳurbān eyledüñ** / Eski ʿādetdür nʾola alnuña sürseñ ḳanını
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı **ḳurbān eyleyüp** dil sinesin terkeş ḳodı
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı **ḳurbān eylemek** / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mr1-6. Kaʿbe kūyuñda şehāʿışḳuñ beni **ḳurbān ider** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
D30-2. Kaʿbedür kūyı nigāruñ cānumı **ḳurbān idem** / Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf

ḳurbān ḳılmaḳ [3] *bk. ḳurbān eylemek/itmek*

G1673-1. Gidüp rūze irişdiʿıyd özüñ bādeyle ḥandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamuʿuşşāḳı **ḳurbān ḳıl**
G2104-2. Kaʿbe kūyuñuñ hevāsiyle bugün ʿāşıḳlaruñ / Her biri ḥāżır **ḳılupdur** kendüzin **ḳurbān** içün
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre **ḳurbān** cānı **ḳıldum** / Müjgān oḳıyla baġrum ṭopṭolu döndi kişe

ḳurbān olmaḳ [39] Bir kimse veya bir şey için kendini feda etmek. (TDK, 2011: 1529)

G17-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devletdür eger **ḳurbān ola**
G29-5. Kaʿbe kūyına Muḥibbī ger vara ʿāşıḳları / Biri birinden iverler kim **ola ḳurbān** aña
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / Çün görelden yā ḳaşını **olmışam ḳurbān** aña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm **olayın ḳurbān** aña / Ḫışm ile dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G99-4. Dil alup ḳaṣdun bu dem ger cān ise / **Olmışam** ben cān ile **ḳurbān** aña
G99-7. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devlet **olasın ḳurbān** aña
G187-4. Kaʿbedür kūyı gelür ḥuccācdurʿāşıkları / Her birinün ḳaṣdı budur kim **ola ḳurbān** dost
G213-4. Ehl-iʿışḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Kaʿbedür kūyuñ ḳamu anları **ḳurbān oldı** ṭut
G217-4. Yā ḳaşuña cān ile **ḳurbān olalıdan** / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey dost
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş **ḳurbān olur**
G663-3. Kaʿbedür kūyuñ varurʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña **ḳurbān olur**
G695-1. Kūyında göñül **olmaġa ḳurbān** hevesi var / Bundan uluʿālemdeʿaceb daha nesi var
G809-1. Kūyında göñül **olmaġa ḳurbān** hevesi var / Bundan uluʿālemdeʿaceb daḥi nesi var
G817-5. Aldı dil ḳāniʿdegül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḥi tek istesün **ḳurbān olur**
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / Kaʿbe kūyına ḳaçan bu cān u dil **ḳurbān olur**
G953-4. Kaʿbedür kūyuñ varurʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña **ḳurbān olur**
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ saña **ḳurbān olur** / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1471-5. Baş açup tīġine boynını Muḥibbī uzadur / Bunı umar didilerʿışḳ-ārā **ḳurbān olduñ**
G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿbudurur anda varup **ḳurbān ol**
G1744-2. **Ḳurbān olayım** dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni / Kaʿbedür kūyuñ şehā ben isterem **ḳurbān olam**
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña **ḳurbān olmaġa** / Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
G2048-4. Kaʿbedür kūyı gelürʿuşşāḳı **ḳurbān olmaġa** / Ḫayrı teʾḫīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2103-3. Kaʿbeye varmaz o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / ʿIyd-ı vaṣla iremez cān ile **ḳurbān olmayan**
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña **ḳurbān olayım** tek yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına **ḳurbān olasın**

G2208-7. Ka ʾbe-i kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı yoluña **ḳurbān olsun**
G2244-6. Ka ʾbedür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem **olmaġa ḳurbān** ile ben
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / Didi dil **ḳurbān olayın** ben o ḳaşı yā içün
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān **olalum** yoluña **ḳurbān** / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider ki **ḳurbān olayın** ebrūlara
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / **Ḳurbān olam** dir isem anuñ n'ola ḳaşına
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuşşāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur ki **ḳurbān olayım** ol yālara
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān ayına / Āferīn olsun anuñ **ḳurbān olayım** rāyına
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil **ḳurbān ola**
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında **ḳurbān ol** yüri
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine **ḳurbān ola** cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr14-1. Senüñ gibi güzeli ḳanda bulayım / Yoluñda isterem **ḳurbān olayım**
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür **ḳurbān olam**

ḳurbān virmek [1] Can kaybına uğramak. (TDK, 2011: 1529)

G2305-4. Ka ʾbedür kūyı gelür sürin sürin ʿāşıḳları / Ya ʿni varup **virmege ḳurbānın** eyler ārzū

ḳurbānı olmaḳ [4] Uğruna ızdırap veya büyük üzüntü, sıkıntı çekmek, zarara girmek, ölmek. (TDK, 2011: 1529)

G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan **ḳurbānın oldum** ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G1472-4. Ka ʾbedür kūyı eger ola müyesser varasın / Cān **ḳurbānuñ ola** merd iseñ ol yirde senüñ
G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl **ola** bu cümle **ḳurbānuñ** senüñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün Ka ʾbedür kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden **oldı ḳurbānuñ** senüñ

ḳurbān-ı cānān olmaḳ [1] Sevgilinin kurbanı olmak.

G1905-1. İyd-ı ḳurbān oldı ben **ḳurbān-ı cānān olmışam** / Herkesüñ bir şuġlı var ben yāre ḫayrān olmışam

ḳurbān-ı ʿışḳ olmaḳ [1] Aşkın kurbanı olmak

G1400-4. Ka ʾbe-i kūyuñ naṣīb olsa varup görsem yüzüñ / Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafādan **oluram ḳurbān-ı ʿışḳ**

ḳurbet [2] *Ar.* (M. Nâcî: 2009: 341) *bk. Ḳāf-ı ḳurbet*

1. Cenab-ı Hakk'a yakınlık.

G205-1. Eger dirseñ ḫuẓūr idem dilā ḳıl dāyimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa **ḳurbet**

2. Rahim cihetiyle yakınlık, hısımlık.

G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre melūl ol / Yaḳındur bil ʿadem mülkine **ḳurbet**

ḳurbiyet [1] *Ar.* Yakınlık. (Devellioğlu, 2000: 528)

Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu **ḳurbiyete** didi ne lāyıḳ o ne kesdür

Ḳureşi [1] *Ar.* Kureyş kabilesine mensup, bu kabile efradından olan. (Ş. Sami, 2010: 687)

G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḥudā vü **Ḳureşi** / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi

ḳurı [32] *T.* (Ş. Sami, 2010: 689)

bk. ḳurı lāf, ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ, ḳurı yire

(ḳurı [31], ḳurıya [1])

1. Yaş zıddı, rutubeti çekilmiş, yâbis, huşk.

G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iẓhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan **ḳurı** şecerden daḫi sīb
G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim **ḳurı** yir üzre ḳoyasın kef pā
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iẓhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan **ḳurı** şecerden daḫi sīb
G495-4. Çünki necātı ört ü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāşıḳa bir **ḳurı** cā yiter
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan **ḳurıya** vü yaşa çalar

2. Arık, lâgar, etsiz.

G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel **ḳurı** bedenden ne biter
G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / Bu meclis cānsuz bir **ḳurı** tendür

G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur **ḳurı** gövdedür
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ cānānı yoḳdur / Muḳarrer **ḳurı** tendür cānı yoḳdur
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu **ḳurı** ten sensüz
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir **ḳurı** tendür görmen belki cānum bende yoḳ

3. Boş, tehî, asılsız, nafile, tesirsiz ve sebepsiz.

G85-6. Pādişāh olan **ḳurı** ġavġā çeker / ʿĀlemüñ ẕevḳin sürer ḳānīʿ gedā
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ **ḳurı** bühtāndur bāña
G201-6. Ṣaḳınur cānını senden dimişler / Muḥibbī'ye **ḳurı** bühtāndur ey dost
G357-4. Ey gönül zülfine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Birʿaceb **ḳurı** uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān bağladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun **ḳurı** sevdādan n'olur
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu **ḳurı** ġavġādan n'olur
G538-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-iʿışḳı aña ol **ḳurı** bühtāndur
G674-5. Ḥuẓūr-ı ḳalb ile ārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfī mescidde **ḳurı** ġavġāya düşmişdür
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ **ḳurı** efsānedür dirler
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni añ yārümle **ḳurı** meşelden ne gelür
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir **ḳurı** sevdā bilürüz
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / **Ḳurı** ġayretden n'olurʿazm-i nigār itmek gerek
G1821-1. Saña dil virdüm bu gönlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir **ḳurı** sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide ṣūfī gelün ancaḳ **ḳurı** ġavġā içün
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu **ḳurı** sevdā ile
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol **ḳurı** sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde **ḳurı** yaş
Mr10-5. Zülfi sevdāsı ḳomaz sevdālara yelter beni / Ṭurmadan olmaz **ḳurı** ġavġālara yelter beni
Mr11-4. Bu gönül yoḳ yire her dem **ḳurı** sevdāya düşe / Gönül eyvāy gönül vā gönül eyvāy gönül
Mr23-13. Gönlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda **ḳurı** ġavġā imiş
Nş2-1. Vāʿıẓı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭopṭolu ḳılmış **ḳurı** ġavġā ile

ḳurı lāf [1] Gerçekle ilgisi olmayan, değer taşımayan boş söz, kuru söz. (TDK 2011: 1537)

G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile ʿāşıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir **ḳurı lāf** eyler

ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ [3] "Beğenilmeyen tutumlarından dolayı cezalandırılan kişiler yanında suçsuzlar da suçlular gibi hırpalanırlar" anlamında kullanılan bir söz. (TDK 2011: 1536)

G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı dil yanıca cān daḫi / **Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar**
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḫaṭuñ şaḳın / Bu meşeldür kim **yanar ḳurı yanında** nice **yaş**
G2144-4. Yandı sīnem āteşine doymadı bu göz yaşı / Ḥaḳḳ dimişler **ḳurı yansa bile yanar yaşdan**

ḳurı yire [1] Boşuna, boş yere.

G2180-2. Dirīġ gūşına girmez fiġānumuz yārüñ / **Ḳurı yire** bu fiġān ile zārı n'eyleyin

ḳurımaḳ [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 690)

(ḳurıdı [1], ḳurımış [1], ḳurısın [2], ḳurıyup [1])

1. Yaşlığı ve ıslaklığı zail olup kuru ve yâbis olmak.

G148-1. **Ḳurısun** olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol gönül ʿışḳ ile olmaya kebāb

2. Arıklanmak, zayıf ve lâgar olmak.

G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb ile **ḳurımış** çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi şararmış ḫuşk-leb
G236-4. Deyre varsañ ḥüsnüñiʿarż eyleseñ / **Ḳurıyup** anda ḳadīd olurdı Lāt
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa **ḳurıdı** nāme-veş bağrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm

3. Nebat kökten nem çekmeyerek hayât-ı nebâtîsi zail olmakla rutubeti kalmayıp yâbis olmak.

G2199-4. Öykinürse boyuña serv ü çenār / Her biri **ḳurısın** ḳadīd olsun

ḳurmaḳ [11] *T.*

bk. aġ ḳurmaḳ, dām ḳurmaḳ, dīvān ḳurmaḳ, ḫayme ḳurmaḳ, otaġ ḳurmaḳ, yāy ḳurmaḳ

(ḳuraldan [1], ḳuralum [1], ḳuram [2], ḳurdılar [1], ḳurduġın [1], ḳurdum [1], ḳurduñ [1], ḳurmaḳ [1], ḳurup [2])

1. Yaylı, zemberekli şeylerde yayı veya zembereği germek. (TDK, 2011: 1531)

G183-3. Bugün meydān-ı rif'ātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın anı **ḳurduñ** ṭut
G749-2. Yā ḳaşlaruñ **ḳuraldan** ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḥadenge beñzer
G2738-4. Ḳaşlaruñ **ḳurmaḳ** ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları bir yire gelmiş nā gibi
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların **ḳurup** / Cevr oḳlarıyla ṭopṭolu çeşmi ṣadācıġı

2. Hazırlamak. (TDK, 2011: 1531)

G1321-1. Sāḳī piyāle şun ki virür 'işret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel **ḳuralum** gül gibi bisāṭ

3. Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek. (TDK, 2011: 1531)

G1028-4. Gözümden yār içün ṣaḥrāda ḥayme / **Ḳuram** gelse ḥayāli ḥargehidür
G1815-4. Zülf-i dildār ḥayāli gelicek didi göñül / Gözlerümden yiridür añа **ḳuram** ḥargāhum
Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-'aceb dergāh-ı 'işḳ / **Ḳurdılar** bir demde dil ṣaḥrāsına ḥargāh-ı 'işḳ

4. Aklına koymak. (TDK, 2011: 1531)

G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / **Ḳurup** 'uşşāḳını boyınca girer ḳane degin

5. Yapmak, inşa etmek. (TDK, 2011: 1531)

B43. Seyl-i eşküm üzre **ḳurdum** göñlümüñ ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp feryād ider

6. Tertip etmek, düzenlemek, hazırlamak. (TS, 2009: 2739)

G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl **ḳurduġın** / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye

ḳurnāġ [1] *Far*. Hizmetçi, hizmetkâr.

G1021-5. Gerçi kim 'ālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña **ḳurnāġlar**

ḳurtarmaḳ [15] *T*. Birini mahıv ve helâk tehlikesinden çıkarmak, selâmete çıkarmak, tahlis eylemek. (Ş. Sami, 2010: 688) *bk. cān(ını) ḳurtarmaḳ*

(ḳurtar [5], ḳurtara [2], ḳurtaram [1], ḳurtaramazsın [1], ḳurtarasın [1], ḳurtarımaz [2], ḳurtarmasun [1], ḳurtarup [1], ḳurtarursam [1])

G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden **ḳurtara** dil-ḫastei / Niceye dek idesin ol derd-mendüñe 'aẕāb
G197-4. Bu ġamdan gel beni **ḳurtar** kerem ḳıl / Görenler diyeler buldı hidāyet
G249-3. Niceye degin ṣaḳlayasın çāh-ı ẕeḳanda / Gel ḫayra girüp **ḳurtara** ki zülfüñi dār it
G797-4. Yiter ḥabs oldı dil çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini şun anı **ḳurtar**
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan **ḳurtarursam** cānı saġ
G1371-3. Jeng-i ġamdan **ḳurtaramazsın** göñül āyīnesin / Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içmeyince cām-ı ṣāf
G1561-4. Öldürüp **ḳurtar** beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1614-4. **Ḳurtaram** ṣanma elümden kim alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına destümde dāmānuñ senüñ
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu ben dil-ḫastei yād eyledüñ / **Ḳurtarup** derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1908-4. Ḥumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe **ḳurtar** / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / **Ḳurtarımaz** ḫār elinden n'eylesün gül hem-demin
G2293-3. Ḥaṭā vü cürm ise luṭf it vefā ḳıl / Beni **ḳurtar** belā vü derd ü ġamdan
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed **ḳurtarmasun** ḫabs itsün ol zindān beni
G2781-3. Nik-'amel ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / **Ḳurtarasın** tā ki şeyṭāndan bugün īmānuñı
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ **Ḳurtarımaz** nār elinden kendüzini bir ḳadem

ḳurtulmaḳ [40] *T*. (Ş. Sami, 2010: 689)

(ḳurtula [5], ḳurtulamaz [2], ḳurtulasın [1], ḳurtulımaz [1], ḳurtulıp [1], ḳurtulma [1], ḳurtulmadum [1], ḳurtulmaduñ [1], ḳurtulmaḳ [2], ḳurtulmasam [1], ḳurtulmasun [6], ḳurtulmayam [1], ḳurtulmayısar [2], ḳurtulmaz [2], ḳurtulsun [1], ḳurtuluban [2], ḳurtulup [5], ḳurtulur [3], ḳurtulurdum [1], ḳurtulursa [1])

1. Bir tehlike ve muhataradan veya bir sıkıntıdan çıkmak, halâs ve rehâ bulmak.

G17-3. Bend-i zülfine ṭolaşdı çün göñül / Añlamazam daḥi ayruḳ **ḳurtula**
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı çünki cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed **ḳurtulmaḳ** olmaya saña
G125-3. Çünki **ḳurtulmaz** imiş kişi ecelden aġır / Dilerem ide felek bārī işigüñde türāb
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün **ḳurtulmaz** ol dām ile baḫş
G465-2. Çāre mi vardur ḥalāṣa **ḳurtulur** mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaşdına perr ü bāl açar
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / **Ḳurtulımaz** cān u dil baġladı zülfi tār tār
G742-1. Gīsülarında murġ-ı dili aġa şaldılar / Bī-çāre nice **ḳurtula** duzaġa şaldılar
G781-3. Ser-i zülfi hevāsiyle ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed **ḳurtulmayısar** dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan **ḳurtulup** zer gibi pāk olmış yatur
G824-5. Ġıll u ġışdan **ḳurtulıp** olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer gibi çün ḳāl olur
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī **ḳurtulur** mı cānı saġ
G1360-3. Hīç olur mı **ḳurtula** bu murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini zülfini aġ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin **ḳurtula** dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ bendine āḫır / Ebed **ḳurtulmasam** ben yesir olsam
G1865-5. Ṣāf-ḳalb olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan **ḳurtulup** ġam būtesinde ḳāl olam
G2074-4. Baña derdüñ senüñ dermān gibidür / Ebed **ḳurtulmayam** istersem emden
G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl / Mülk-i dil **ḳurtulmayısar** āḫır ol girdābdan
G2454-4. Dil bülbüli **ḳurtulmaḳ** ṣanma ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / **Ḳurtulur** mısın ecelden ḳuvvet ile māl ile
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı **ḳurtulsun** ya gönder bir cevāb ulı
G2777-5. **Ḳurtulup** ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḥi
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḥi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger **ḳurtulursa** dām-ı zülfüñden senüñ

2. Necat ve selâmete çıkmak, fevz ve felâh bulmak.

G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden **ḳurtulmasun** derdine kim dermān aña
G105-5. Ey Muḥibbī bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden **ḳurtulmasun** derdine kim dermān aña
G1134-2. Ebed **ḳurtulmasun** derd ü belādan / O kim cevr ü cefādan ḫurrem olmaz
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed **ḳurtulmasun** / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʿbe-i envāra şevḳ
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḥużūra gel / Yā **ḳurtulup** bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1831-4. Derd ü ġamdan **ḳurtulurdum** būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş ey ṣanem
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan **ḳurtuluban** şād olam / Bendi zülfüñe esirem sitem istemem āzād olam
G2009-1. İstemem cānā ġamuñdan **ḳurtuluban** şād olam / Bend-i zülfüñe esirem dimezem āzād olam
G2074-1. Şikāyet eyleme cevr ü sitemden / Olur mı **ḳurtula** ʿışḳ ehli ġamdan
G2151-1. Dirīġ **ḳurtulmadum** ben derd ü ġamdan / Ki ayru düşmişem ol ġonce-femden
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed **ḳurtulmasun** göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2467-4. İkilikden zāhidā **ḳurtulmaduñ** birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe
G2506-1. Birlige irmez kişi iki cihāndan giçmeye / **Ḳurtulamaz** ikilikden īn ü āndan giçmeye
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña **ḳurtulma** ol feryāddan
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḥūr-zād / **Ḳurtulup** hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
D36-1. Ṣanma seni ki **ḳurtulasın** bu zamāneden / Kimse murāda irmedi bu kār-ḫāneden
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter dermān aña / Tā ebed **ḳurtulmasun** derdden eger dermān aña
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir māh-rū sevdāsına / **Ḳurtulamaz** ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına

ḳurtuluş [3] *T.* Halâs, rehâ, necat, selâmet. (Ş. Sami, 2010: 689)

(ḳurtuluş [2], ḳurtuluşum [1])

G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī **ḳurtuluş** yoḳdur uzun sevdādeyem
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / **Ḳurtuluş** yoḳdur meger zülfüñde anı aşasın
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / **Ḳurtuluşum** yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe

ḳurulı [5] *T.* Kurulmuş olan, yerleşmiş, oturmuş. (TDK, 2011: 1538)

G528-1. Her yana aḳan gözümüñ ābıdur / Üstine dil **ḳurulı** ṭolābıdur
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre **ḳurulı** ṭolābdur
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde **ḳurulı** bir kār-ḫānedür
G1033-1. Şehā ʿışḳuñ gözüm pür-āb idüpdür / **Ḳurulı** göñlümi ṭolāb idüpdür
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden **ḳurulı** yāyun yasasın

ḳurulmaḳ [10] *T.* (Ş. Sami, 2010: 690)

(ḳurula [2], ḳurulan [1], ḳuruldı [2], ḳurulmış [2], ḳurulmışdur [1], ḳurulsa [2])

1. Rekz ve tesis olunmak.

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki ḫayruñ ola aġır / Ḳaçankim **ḳurula** maḥşerde mizān
G611-3. Bād-ı şarşardan biḥamdillah ki **ḳuruldı** zemīn / Mevsim-i güldür hevālar iʿtidāl üstindedür
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre **ḳurulan** şehā / Cān ele alup yürür dil ʿışḳunuñ cānbāzıdur

G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu göñül / Nitekim **ḳurula** şu üstine ṭolāb iñiler
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi şan naṭʿ-ı peleng / Üstine **ḳuruldı** bulutlardan anuñ sāye-bān
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar şanasın ābdur / Bu göñül iñler **ḳurulmış** üstine ṭolābdur

2. (Saat veya diğer bir makine) işleyecek surette zembereği devşirilmek.

G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde **ḳurulmış** kemānı var / Tīri gelürse sīneme dilde nişānı var
G983-4. **Ḳurulmışdur** zenaḫdānı ki şan ṭūp / Ḫaṭı yārüñ ḥışār-ı Rime beñzer

3. Azametli ve mütekebbirâne bir tarzla sadra geçip oturmak.

G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger **ḳurulsa** ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G2301-4. Ne ṭañ **ḳurulsa** zülfüñ ʿārıżuñda / Olur elbette āteş görse ḫam mū

kūs [5] *Far.* Doğu saraylarında en iyisi bulunan pirinçten büyük davul. (Steingass, 1892: 1061) *bk. kūs-ı girīvān, kūs-ı riḥlet*

(kūs [1], kūsa [2], kūsı [1], kūsına [1])

G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus aña / Nālesi sertā nefir ü ṭabl u sīne **kūs** aña
G392-4. ʿIşḳımuñ şıyt u şadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem üzre **kūsa** şor
G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı göñlüm **kūsı** anuñ dögülsün / Āhı livā idüben yaʿni ʿalāmet olsun
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası çarḫun / Meger ġam ṭurrası sīnemde **kūsa**
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u şadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse bu sīnem **kūsına**

kūs-ı girīvān [1] Girivan davulu.

G6-3. Ḳalur bu ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme / Nedür bu hāy u hū **kūs-ı girīvān**

kūs-ı riḥlet [2] Göç davulu, ölüm ânı.

G216-1. Ger olsa bu cihān içre iḳāmet / Çalınmaz idi her ṣubḥ **kūs-ı riḥlet**
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / **Kūs-ı riḥlet** çalınup nāgāh bundan göçesin

ḳuş [13] *T.* Yelekli ve kanatlı olarak iki ayak üzere yürür ve havada uçar hayvan sınıfı, tayr, murg. (Ş. Sami, 2010: 691) *bk. ḳuş dili*

(ḳuş [1], ḳuşı [1], ḳuşlar [9], ḳuşları [1], ḳuşlarına [1])

G686-4. Āvāre dil ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına **ḳuşlar** yuvalanur
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide **ḳuş** kim hevādan āşiyān ditrer
G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā **ḳuşlarına** jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm **ḳuşı** / Çeşm-i ṣayyādı elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı **ḳuşlar** anuñ başı yuvasından
G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna **ḳuşlar** cemʿidüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng ol āşıḳ-ı bī-bākdan
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar **ḳuşlar** yuvayı n'eylesün
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿni **ḳuşları** üstine serv oldı hemīn
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / **Ḳuşlar** ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu **ḳuşlar** hezār olsa
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir şaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat **ḳuşlar** yuvalar başuma
G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim **ḳuşlar** üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvudı
G2762-4. Şol deñlü itdi Ḳays vuḥūş ile ülfeti / **Ḳuşlar** başında yapdı melāmet yuvasını

ḳuş dili [3] Müttefikun aleyh ve anlaşılmaz lisan. (Ş. Sami, 2010: 691)

G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene varup / Her kim ki bile **ḳuş dilini** ẕü-fünūn giçer
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid añlamaz / **Ḳuş dilidür** bu yine bunı söyleyen bilür
G2263-5. Bu Muḥibbī **ḳuş dilin** söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

ḳuşamaḳ [1] *T.* Kuşatmak, çevirmek. (TS, 2009: 2751)

G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş **ḳuşadı** deryādur yine

ḳuşaḳ [2] *T.* Beli sıkı tutmak için sarılan uzun ve dar kumaş, şal vesaire, kemer, nitâk, mıntaka. (Ş. Sami, 2010: 692)

(ḳuşaġın [1], ḳuşaġını [1])

G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret **ḳuşaġın** / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum efkendegi / Bilüme ḫidmet **ḳuşaġını** ḳuşandum bendegi

ḳuşanmaḳ [7] *T.* Beline, kuşak, kılıç, kemer vb. şeyler bağlamak. (TDK, 2011: 1543)

(ḳuşañ [1], ḳuşana [2], ḳuşanalum [1], ḳuşandı [1], ḳuşandum [1], ḳuşanmış [1])

G967-4. Yüzini görse gele īmāna küfr ehli ḳamu / **Ḳuşana** zünnār-ı zülfin zāhid-i şād-sāleler
G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp **ḳuşandı** tīġ-i zer güneş
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / Faż̇l-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan **ḳuşana** merdāne ṣadaḳ
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre **ḳuşanmış** ulu deryāya baḳ
G1890-2. İki yirden **ḳuşanalum** yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / **Ḳuşañ** bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
Mh8-7. Ḫāk-i rāhuñda bulalıdan dostum efkendegi / Bilüme ḥidmet ḳuşaġını **ḳuşandum** bendegi

ḳuşatmaḳ [1] *T.* Kaplamak. (TDK, 2011: 1543)

G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice **ḳuşatmış** ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al

ḳuşca [1] Kuş kadar.

Mr14-9. Muḥibbī ṭoġrıdur ʿışḳuñda ḫānum / Fedādur yoluña bu **ḳuşca** cānum

ḳūt [2] *T.* İkbal, talih, baht, saadet. (Ş. Sami, 2010: 692) *bk. ḳūt-ı cān*

G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña **ḳūt**
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt **ḳūt** / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār

ḳūt-ı cān [2] Canın talihi.

G1035-1. Leb-i yāḳūtı yārüñ **ḳūt-ı cāndur** / Viṣāli ḫod bir ʿömr-i cāvidāndur
G1735-1. **Ḳūt-ı cāndur** ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ tārını ʿāşıḳ başına gel bend ḳıl

ḳuvvet [7] *Ar.* Zor, güç, takat, kudret. (Ş. Sami, 2010: 694)

bk. ḳuvveti ḳalmamaḳ, ḳuvvet-i cān, ḳuvvet-i cism, ḳuvvet-i revān

(ḳuvvet [2], ḳuvveti [3], ḳuvvetine [1], ḳuvvetüñ [1])

G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur dirler ki **ḳuvvet** erdedür
G1227-6. **Ḳuvvetine** ṭayanup bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña bes
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa **ḳuvveti** artmaġla olur mār ḫoş
G1326(a)-1. Almaz dil ü cān sensüz bu mülk-i cihāndan ḥaẕẕ / Alur dil ü cān **ḳuvveti** sen ḳuvvet-i revāndan ḥaẕẕ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / **Ḳuvveti** artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1755-4. Ṭanıyup **ḳuvvetüñ** ṭutma zamān ile güreş / Başar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden **ḳuvvet** ile māl ile

ḳuvveti ḳalmamaḳ [1] Ḳuvveti eksilmek. (Tulum, 2011: 1153)

G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim cānān gider / Tende **ḳuvvet ḳalmadı** ammā anuñla cān gider
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde miḥnet ḳalmadı / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde **ḳuvvet ḳalmadı**

ḳuvvet-i cān [2] Canın gücü.

G680-1. Leb-i laʿlüñ nigārā **ḳuvvet-i cāndur** / Viṣālüñ daḫi ʿömr-i cāvidāndur
G1026-1. Leb-i yāḳūtı baña **ḳuvvet-i cāndur** / Viṣāli de ḥayāt -ı cāvidāndur

ḳuvvet-i cism [1] Bedenin gücü.

G298-2. Ẕevḳ ehlinün ḳatında şu kim mey ṣabūḥ ide / Hem **ḳuvvet-i cism** olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ

ḳuvvet-i revān [1] Yürüme gücü.

G1326(a)-1. Almaz dil ü cān sensüz bu mülk-i cihāndan ḥaẕẕ / Alur dil ü cān ḳuvveti sen **ḳuvvet-i revāndan** ḥaẕẕ

kūy [276] *Far.* ...karye, rûstâ, rustâk. (Ş. Sami, 2010: 677) // Sevgilinin bulunduğu yer. (Devellioğlu, 2000: 532) Ḳonacaḳ yer, ḳonaḳ, menzil, menzilgāh, menzil-ḫāne, mekān, yan, ḳat, ḳıy, bögr, baġır, cenb, táref... (Tulum, 2011: 1058)

bk. ārzū-yı Kaʿbe-i kūy ḳılmaḳ, Baġdād-ı kūy, cennet-i kūy, der-i kūy, gedā-yı kūy, gedā-yı kūy-ı yārān, ġubār-ı kūy, gülşen-i kūy, ḫāk-i kūy, ḥarīm-i kūy, Kaʿbe-i kūy, kūy-ı cānān, kūy-ı dil-ārā, kūy-ı dildār, kūy-ı dilber, kūy-ı ġam, kūy-ı ḥarābāt, kūy-ı ʿışḳ, kūy-ı kenār, kūy-ı maḥabbet, kūy-ı melāmet,

kūy-ı muġān, kūy-ı nigār, kūy-ı nigū, kūy-ı vefā, kūy-ı yār, kūy u çevgān, rāh-ı kūy, rāh-ı ser-i kūy, reh-güzār-ı kūy-ı dilber, reh-i kūy, sākin-i kūy, seg-i kūy, segān-ı kūy, seng-i kūy, ser-i kūy, ser-i kūyuñda, ṭavāf-ı Ka'be-i kūy, ṭavāf-ı kūy-ı dilber

(kūyı [27], kūyın [1], kūyına [49], kūyından [6], kūyını [11], kūyum [3], kūyuma [1], kūyumda [2], kūyumı [1], kūyumuñ [1], kūyuñ [38], kūyuña [73], kūyuñda [43], kūyuñdaki [1], kūyuñdan [6], kūyuñdur [1], kūyuñı [10], kūyunuñ [2])

G13-1. Her gice **kūyuña** çıḳar şu'le-i āhum şanemā / Bilmedüm niçün irişmez saña vāhum şanemā
G17-5. Ka'bedür **kūyı** Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devletdür eger ḳurbān ola
G20-4. **Kūyuñdan** ırag̈ eyledi dil cānını teslīm / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G23-4. Gözüm yaşı gibi oldum revāne / Umaram **kūyuñ** ola baña ma'bed
G29-5. Ka'be **kūyına** Muḥibbī ger vara 'āşıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G54-2. **Kūyuña** varan 'āşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān 'āḳıbet n'eyler bu nā-ḥaḳ kām aña
G61-5. Merve ḥaḳḳı sa'y ile ger ka'be **kūyuñı** ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-şafā
G66-4. Didi **kūyuñda** ḳaluban oldı ḥasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi ol gū baña
G91-4. **Kūyuñda** yatan seng midür yā ser-i 'uşşāḳ / 'Işḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā
G99-7. Ka'bedür **kūyı** Muḥibbī varıcaḳ / Ulı devlet olasın ḳurbān aña
G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem **kūyuña** / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum saña
G116-2. **Kūyuña** varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet içinde 'aẕāb
G118-4. **Kūyum** içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne ra'nā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G122-3. Tā ḳıyāmet **kūyı** içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter dimez baña ḳolın şalup
G135-3. **Kūyuña** varduġumca naşibüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile gözden aḳan āb
G136-5. Bu göñül **kūyın** ḳoyup ḳanda vara kim bir daḫi / Her ne yirde gül açılsa anda olur 'andelīb
G144-1. Gördi **kūyuñda** göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G147-2. **Kūyı** içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol ṭabīb itdi 'ilācum dilde bīmārum görüp
G151-3. **Kūyuña** ḳoma raḳīb-i kāfiri / Cennete lāyıḳ degüldür bū Leheb
G164-3. Varsa **kūyına** göñül şıḥḥat bulur / Ḳaşı miḥrābına eyler intisāb
G169-4. **Kūyuña** varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet içinde 'aẕāb
G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur **kūyuñda** ey 'īsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar an-ḳarib
G187-4. Ka'bedür **kūyı** gelür ḥuccācdur 'āşıḳları / Her birinün ḳaṣdı budur kim ola ḳurbān dost
G188-3. Baş açarlar **kūyuña** varsa ḳaçan 'āşıḳlarun / Bu ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G191-5. Çün Ka'be **kūyı** yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G209-1. **Kūyı** cinān ü ḳāmeti serv ü şanavberest / Gözüm yaşı da anda aḳar āb-ı kevşerest
G213-4. Ehl-i 'işḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Ka'bedür **kūyuñ** ḳamu anları ḳurbān oldı ṭut
G274-3. Cüdā eyler beni **kūyuñda** görse / Raḳībe yiridür dirlerse ḫāriş
G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden İblis / Raḳīb itdi beni **kūyından** iḫrāc
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / Ka'bedür **kūyuñ** revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G290-6. İsterem olam gedāsı **kūyunuñ** / Gözüme görinmez oldı taḫt u tāc
G314-4. Mānī 'olur **kūyına** varsam raḳīb / Şīvesi çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G315-3. Kirpügüm cārūb olup şu şaçdı dem dem **kūyuña** / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba meded
G317-3. Gördi **kūyuñda** yürür şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler Ka'be **kūyuñ** / Dü-'ālemde budur 'uşşāḳa maḳṣūd
G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī **kūyuña** varmaz senüñ / 'Āşıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i a'lāyı yād
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā şormaz mısın / **Kūyuñı** āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G339-3. İtüñ olsam **kūyuñ** içre irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser līk ol baḫt-ı sa'īd
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan **kūyuña** 'āşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / Ümīdüm bu ki ilete **kūyuña** bād
G358-5. Ey Muḥibbī yār **kūyına** seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḫi varumdur nemed
G367-5. Didiler terk eyledi **kūyını** dildāruñ raḳīb / İşidüp ḥamd eyledüm didüm ki فى نار السقر
G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür **kūyuñ** / Bī-ḥaḳḳın Ka'be-i 'ulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G371-1. Ka'bedür **kūyı** nigāruñ kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırdıġı 'āşıḳları ḳurbānıdur
G408-5. Bu Muḥibbī **kūyına** varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G411-1. **Kūyuñı** göster baña firdevs-i a'lādan n'olur / Ḳaddüñi kim görse dir serv-i dil-ārādan n'olur
G415-5. **Kūyuña** varduḳca men 'eyler maḥallüñ itleri / N'eylesün ḫāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G419-2. Bād-ı şabā feleklere iletse ġubārumı / Olsam ḳaçan bu derd ile **kūyuñda** ḫāk-sār
G440-1. Dostum **kūyuñda** aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ ṭolābıdur
G457-2. Geldi dil dervāzeye **kūyuña** şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi men 'itme iḥsān vaḳtidür
G457-3. Ka'bedür **kūyuñ** nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez misin 'uşşāḳı ḳurbān vaḳtidür
G462-5. **Kūyuñda** bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G478-1. **Kūyuñda** bu ben 'āşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes yā ne disünler
G496-2. Piş-keş-i cān iledür **kūyına** varsa bu göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G497-1. Görmek istersen eger Allah nūr / Ka'bedür **kūyı** nigāruñ ḳarşu ṭur
G498-7. Zülfinde göñül bend ile gör mübtelā yatur / **Kūyı** Muḥibbī 'āşıḳa bīmār ḫānedür
G512-4. **Kūyına** vardum baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur veyāḫūd nāzdur

G529-2. Varan ʿaşıḳlaruñı öldürürsin / Dimezsün **kūyuña** beytü'l-ḥaramdur
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi kim **kūyuñ** iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / **Kūyı** çü Ṣafā ehline Ka'be ḥaremidür
G567-3. **Kūyuñ** kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum ṣorar / Görmedi bizi ḫayli zamān āşinālanur
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl iresüz Ka'be **kūyına** / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o ḥāṣıldur
G603-7. Şifā-dārı eger **kūyuñ** degülse / Neden ʿışḳ ehli yatur anda bīmār
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuşşāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin **kūyum** benüm ser-ḫānedür
G629-5. **Kūyına** varup Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G639-2. Ka'bedür **kūyı** varan ʿāşıḳları / Anda ḳurbān ḥācılar bayramıdur
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez **kūyuña** zīrā ki yollar göldürür
G655-3. Görüp **kūyuñı** olan ḫulde ṭālib / Ḥaḳīḳatde ol īvā eblehidür
G663-3. Ka'bedür **kūyuñ** varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G665-5. **Kūyuña** varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya düşer
G668-3. **Kūyuña** varsa naẓar ḳılʿāşıḳı menʿeyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān umar
G677-3. Dād idüp **kūyına** vardum didi bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / **Kūyuña** varsam bile yanumca sāyem nāşıdur
G687-2. Ben gedāyı pādişāh-ı ʿālem eylerdi eger / Dise dilber **kūyum** içre baña derbānumdurur
G688-3. Bir görürsin **kūyuña** varsam raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G688-4. Cenneti **kūyuñı** terk itmiş işitdüm müddeʿī / Ṣād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı **kūyuñdan** yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / **Kūyuñı** ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G697-2. Eger **kūyına** varursam yüzi meh bir kele baḳmaz / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G706-2. Ka'be **kūyuñ** zāhidā her dem ṭavāf itsem n'ola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña aʿlā gelür
G713-1. Dostum **kūyuñ** bu ben dil-ḫasteye mesken yiter / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa gülşen yiter
G731-2. Olaldan ʿārıżun gül ḳāmetüñ serv / Aḳar **kūyuñda** yaşum ʿayn-ı mādur
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā gibi **kūyını** / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim **kūyuñ** ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G757-2. **Kūyuña** ḳānīʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G768-4. Aġlasam bülbül gibi **kūyuñda** ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G772-3. Düşüp yoluñ ki **kūyına** uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G775-4. Secde itse **kūyına** her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Ka'bedür dört gūşesi miḥrābdur
G784-5. **Kūyına** varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar
G789-3. Kevkebi **kūyuñda** didüm bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna ṣor
G809-3. **Kūyına** eger gitse disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi **kūyumda** senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G820-5. Dimedüñ ḫüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur **kūyumı** ol sāil olur
G822-7. Muḥibbī **kūyuña** varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḥaḳḳ-ı nān gözler
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / **Kūyuña** vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G853-1. Görenler **kūyuña** dir beyt-i maʿmūr / Görinürsin anuñ içinde şan ḫūr
G854-2. Ġamzelerle öldürür **kūyına** varan ʿāşıḳı / Bir nefesle dirgürürʿisi gibi güftārı gör
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin **kūyuñda** efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār özgedür
G866-5. Zülfüñ düninde varsa **kūyuña** bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G882-3. **Kūyuña** vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār **kūyuña** / Ka'beye her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G893-4. Menʿeyleye mi **kūyuña** varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G901-3. Nigārā **kūyuña** varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḫaḳḳını gözler
G911-1. Bir şeh-i nā-mihr gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Ka'bedür **kūyı** didüm her yana ḳurbān aḳar
G929-6. **Kūyuña** varmaz göñül eyler viṣālin ārzū / ʿĀşıḳ-ı dildāra şanmañ cennet ü kevṣer yiter
G939-3. **Kūyuña** ḳoma raḳībi duzeḫidür dostum / Ancaḳ anuñ ḳadrini dārü's-selāmiler bilür
G942-3. Almasun penbeye ḳanum ṣorsun ancaḳ aġzına / Ka'be **kūyına** ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur
G944-3. **Kūyına** varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G953-4. Ka'bedür **kūyuñ** varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G956-4. Baş açup ʿāşıḳlarun **kūyına** bī-pervā varur / Gerçi kim seng-i cefādan yaġdururs ın ṭaşlar
G988(b)-3. İrgürürsin **kūyuña** dirsem raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G993-1. Āhumun her dem hevāsı **kūyuñ** içre esmedür / Līk çeşmün ḫışm idüp ider ki baña ismedür
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki **kūyından** güẕārum var
G1018-4. Nigāruñ **kūyına** ger dāda varsam / Dimez feryād ile efġānı vardur
G1018-5. Muḥibbī Ka'bedür **kūyına** vardı / Elinde cān gibi ḳurbānı vardur
G1021-6. Olımazam **kūyına** varsam raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim üstine üşe zāġlar
G1044-3. Mışr-ı ḫüsnüñ ḫaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar **kūyuñda** Nīl ırmaġıdur
G1049-4. Menʿeyleye mi **kūyuña** varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / **Kūyı** çü Ṣafā ehline Ka'be-i ḥaremidür
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme **kūyuñda** nālem işidüp / Ey yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1097-1. **Kūyına** varmaġa şanmañ ki beni yārüm ḳomaz / Ṭāliʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa **kūyuña** varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / Varabilmem **kūyuña** çün bī-per ü bālem henüz
G1157-4. **Kūyuña** varsam nedendür baña eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez

G1161-3. İlte meger ki **kūyuña** bir kez ġubārumuz / Bir kez eger muvāfıḳ ese rūzgārumuz
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā **kūyuña** āḫır ḫākumuz
G1186-2. Ṣād olurdum **kūyına** varsam anuñ biñ cān ile / Menʿider ṣād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1189-4. Kaʾbedür **kūyına** varduḳ bizi bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1199-1. Ḫasteyüz **kūyuñda** yıllardur ki miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G1204-5. Muḥibbī **kūyuña** varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḫūrī ki cennetdeʿaẕāb olmaz
G1211-4. Muʿtekif olsam nʾola **kūyuñda** ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1226-4. Ben ṭuram **kūyuñda** nʾeyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1231-1. Cihān içre baña **kūyuñ** çemen baş / Ki zīrā herkese cennet vaṭan bes
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm duʿāya / Eger **kūyından** irse başuma ṭaş
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum **kūyuña** vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā **kūyına** varsam / Başum biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1267-3. **Kūyuña** dārüʾş-şifā dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam ṣāḥib-firāş
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm **kūyına** virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi **kūyına** / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1272-4. **Kūyuñda** bunca gündürür ol ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1279-1. **Kūyuñ** gedāsı olalı dil pādişā imiş / Eşki sipāh u şuʾle-i āhı livā imiş
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme **kūyuñdan** beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Ṣaṭ
G1361-5. Ḳıble ḥaḳḳı ḥacc-ı ekberdür saña / Ey Muḥibbī **kūyını** eyle ṭavāf
G1376-1. **Kūyını** ʿāşıḳ iseñ Kaʾbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eylemeʿışḳdan yüri lāf
G1378-2. **Kūyuña** varduḳca uṣṣāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1387-5. Muḥibbī **kūyuña** geldi didüm bir büse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1394-5. **Kūyuñda** ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize ri ʿāyet ancaḳ
G1404-4. Ḫastedür **kūyuñda** gönlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / **Kūyuñı** ḳoyup kim ide Kaʾbe-i envāra şevḳ
G1417-6. **Kūyına** yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre aña ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet **kūyı** içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1457-3. Nigārā **kūyuñ** eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1468-2. Saḳḳā olup bu çeşmüm **kūyuñda** şu sepelden / Müjgānum olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G1468-5. Cānā Muḥibbī oldı şermende itlerüñden / **Kūyuña** varduġınca ta ʿẓimin eyler anuñ
G1472-4. Kaʾbedür **kūyı** eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1480-4. Beniʿadd eyle **kūyuñ** itlerinden / Añadur gāh gāhi atuban seng
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / **Kūyına** varup āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler **kūyuñ** ḥarim-i muḥteremden yeg
G1508-1. **Kūyına** ṣabā uġraduġına nişān gerek / Budur ki nişān ḫāk-i deri armaġān gerek
G1512-3. Eyledüñ ʿāşıḳları **kūyuña** varduḳca helāk / Kelle-i ʿuṣṣāḳdan bir ḳaṣr bünyād eyledüñ
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük Kaʾbe **kūyuñ** / Saʿādetdür özüñ ḳurbāne ṣalduñ
G1525-4. Çıḳardı Ādemi cennetden iblis / Beni dūr itdi **kūyından** ḥabībüñ
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa **kūyuñda** ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1540-5. **Kūyuña** varduḳca urduñ sīneye ġamz oḳların / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳiyçün Kaʾbedür **kūyuñ** şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1549-5. Ger müyesser ola **kūyuñda** Muḥibbī'ye vaṭan / Gelmeye ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū **kūyına** var dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kim ʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar **kūyuñdaki** ʿāşıḳlara / Kimseʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-iʿışḳ serden giçüben diye **kūyuñdur** senüñ
G1605-4. Reşk iderse ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle çün beni **kūyuñda** derbān eyledüñ
G1608-5. Kaʾbedür **kūyı** Muḥibbī eyledüñ çünki ṭavāf / Ḥācı olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G1609-4. **Kūyına** varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1628-7. **Kūyuña** yārüñ Muḥibbī varıcaḳ / Kaʾbeye varana cān ḳurbān gerek
G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilersen **kūyını** / Lā-mekān ṣaḥrāsınaʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol
G1674-5. Kaʾbedür **kūyını** farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿbudurur anda varup ḳurbān ol
G1687-2. Çoḳ görür **kūyına** varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / **Kūyuñ** içre aḳdı yaşum hemçü Nīl
G1732-3. **Kūyuña** varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire ṣalmalı degül
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / **Kūyuña** ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar **kūyuñda** yaşum muttaşıl
G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḥuñla **kūyuñı** mesken ḳılam / Ḫāṣā lillāh kim varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ **kūyuña** varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey güzel ṣāḥum benüm
G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʾbe **kūyuña** / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1790-5. Bu Muḥibbī yine **kūyuñdan** yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine **kūyuñdan** yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1814-4. Öldürmek ise ʿāşıḳı **kūyuñda** niyyetüñ / Öldür beni ki cümle-iʿuṣṣāḳa pend olam
G1816-4. Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / **Kūyuñ** olaydı ey gül-i nev-reste menzilüm
G1836-4. **Kūyuña** varduġuma dün gice āh / Ḳanlu yaşumla bellüdür rāhum
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei **kūyından** ol nigār / Varduḳca aña daḥi beter ola raġbetüm
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī **kūyına** dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm
G1902-2. Kaʾbe **kūyuñ** nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem

G1904-6. Nigārā Ka ʾbedür **kūyuñ** olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1924-5. Ka ʾbedür **kūyuñ** Muḥibbī'ye müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1929-5. **Kūyuña** vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ / Vāh ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G1940-3. Ka ʾbedür **kūyuñ** nigāra eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al defʿ eyle ser-gerdānlıġum
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni / Ka ʾbedür **kūyuñ** şehā ben isterem ḳurbān olam
G1962-5. **Kūyuña** varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür **kūyına** ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm **kūyına** yārüñ / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2001-4. Ka ʾbedür **kūyuñ** senüñ bugün bildüm ʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür **kūyına** ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2011-4. Gönlümi **kūyuña** gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel ṣanduñ meger peykāne sen
G2017-4. Tuḥfe eyler **kūyuña** varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2019-4. Ka ʾbe **kūyuñda** şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ içün ṣaḳlar idüm cānı ben
G2022-1. ʿIyd irişdi çün ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür bugün / Ka ʾbedür **kūyı** baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün
G2022-3. Dostum ʿuşşāḳı ḳo **kūyuñı** ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil **kūyuña** ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
G2037-4. Varmaz isem **kūyuña** lākin buña ḳānī ʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine **kūyuñ** itleri / Eski ḥuḳūkı añdı vü hem āşinā yolın
G2044-5. Gönlümi gönderdüm evvel **kūyına** dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ yolların
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür **kūyuña** varsam çaġrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2048-4. Ka ʾbedür **kūyı** gelür ʿuşşāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı te'ḥīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2054-4. Ḳānī ʿ olmaz **kūyuña** vaṣluñ diler bī-çāre dil / Hiçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2068-3. İrişdüñ çünki **kūyı** Ka ʾbesine / Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān
G2104-2. Ka ʾbe **kūyunuñ** hevāsiyle bugün ʾāşıḳlaruñ / Her biri ḥāżır ḳılupdur kendüzin ḳurbān içün
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / **Kūyuña** ileticek bād-ı seḥerden şor sen
G2188-2. **Kūyuñı** n'eyler gönül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine **kūyuñda** ʿuşşāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin pāyı nişānın / Eṭrāfını dök göz yaşı **kūyı** gül olsun
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle yiter **kūyuñda** ḳan olsun
G2226-3. Öldürdi yār beni bu **kūyı** içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḥarem-i muḥteremdesin
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice **kūyuñda** olmaḳ pāsbān
G2244-6. Ka ʾbedür **kūyuñ** nigārā eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur **kūyuña** firdevs-i berīn / Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḫūr-ı īn
G2287-1. Ben umaram ki seni derdüme dermān idesin / Ka ʾbe **kūyuñda** bu ben dervīşi ḳurbān idesin
G2292-2. **Kūyuña** varup yüzüñ görmek diler ʾāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın
G2295-4. Ṣabā **kūyuña** uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2301-3. Gözüm yaşı benüm serv-i revāndur / Aḳar **kūyuñda** olmış āb-ı Āmū
G2305-4. Ka ʾbedür **kūyı** gelür sürin sürin ʾāşıḳları / Yaʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2324-4. Ka ʾbe **kūyuña** varan ʾāşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider ḫayra girer her kişi bayram olsa
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ **kūyuñda** āh u zāruma
G2341-4. Beni **kūyuña** varduḳca rāḳībüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2344-4. Baña **kūyı** saña firdevs zāhid / Virürsen virmeyem ḫuld yirine
G2352-3. İrişdüm **kūyuña** gördüm yüzüñi / Müyesserdür görinmek nūr ḥacda
G2358-1. Giderken **kūyuña** oldum fütāde / Dirīġā olmadı yolum küşāde
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / **Kūyuñ** eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2395-4. Eyledüñ āvāre **kūyından** beni ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp tenhā ġam-ı şaḥrā getürdüñ başuma
G2400-4. **Kūyuñ** içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2415-2. Varmazam **kūyuña** yaşum baña virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine
G2415-5. Ka ʾbedür **kūyuñ** sürin sürin gelür ʾāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine
G2474-2. ʿIşḳ vādisine gitdüm baña pādāş olmadı / Didi Mecnūn **kūyumuñ** olmaz mı yoldaşına
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlara **kūyuñda** raḳīb / Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye
G2494-2. Gel ʿarż it yüzüñi **kūyuña** vardum / Görürler ḫācı olan nūr ḥacda
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem **kūyuñda** tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2516-2. Eyleyelden gözlerüm yaşını **kūyuñda** sebīl / Teşne-diller raġbet itmez oldı āb-ı Ka ʾbeye
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse **kūyuma** / Emr-i cāridür boyuñ ṣunduḳ anuñ fermānına
G2539-3. Ḳoyup **kūyını** Leylā'nuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine şaḥrāda
G2549-4. **Kūyuña** varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem ol ʾaḥd ü peymān üstine
G2567-3. Beni **kūyuñda** görsen öldürürsin / Ki ḳan itmek revā mıdur ḥaremde
G2571-5. Yār **kūyına** Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2583-4. **Kūyına** varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre **kūyuña** raḳṣa girüben şādān ola
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen **kūyumda** miskīnüm gibi
G2630-4. Nigāruñ **kūyını** görüp dimişler Ka ʾbe ʿışḳ ehli / Anuñçün anda ʾāşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2689-6. **Kūyuñda** ruḥuñ şevḳine kim cān vire cānā / Ol demde hemān dārü's-selām ola maḳāmı
G2720-5. **Kūyına** varsa Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur dervīş dervīşānesi
G2721-4. **Kūyına** varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
G2725-3. Varıcaḳ **kūyına** ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi

G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar **kūyını**
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi şaḳın **kūyuñda** bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü müşı
G2751-4. Diñlemezse nālemi **kūyuñda** yār olmaz ʿaceb / Nitekim güş eylemez gül bülbülüñ feryādını
G2760-3. Ṭolanur pā-birehne **kūyını** dil / Nitekim Kaʿbe-i ḥicāz ehli
G2769-2. Kaʿbe **kūyına** varup buldum ṣafā / Anda çeşmüm görinür zemzem gibi
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur **kūyını** kirpüklerüm / Şu seper saḳā gibi dem dem bu çeşm-i merdümi
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / **Kūyuña** ḫāküm ile bād meger ide güẕār
Tb1-8. Ol kemān ebrū nigāruñ **kūyı** bilmem ḳandadür / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Mr1-6. Kaʿbe **kūyuñda** şehā ʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr27-6. N'ola ilete ṣabā **kūyına** gerdüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr28-2. Kaʿbe **kūyuñdan** beni luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
B48. Ḳarşusından sen şebüñ **kūyına** varsa āfitāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer
B60. İtleri ḳarşu gelür **kūyına** varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān diler
D30-2. Kaʿbedür **kūyı** nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
B95. Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā Kaʿbe olalılan **kūyuñ** / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol āb-rūyuñ
B134. **Kūyı** ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem ki **kūyına** ṭopraġ ola āḫır bu ten
B140. Ger ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Kaʿbedür **kūyuñ** yüzüm dönse dönem miḥrābdan

kūy-ı cānān [4] *bk. kūy-ı nigār, kūy-ı yār*

G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben **kūy-ı cānānı** dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu yolda kim virem cānı dürüst
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim **kūy-ı cānān** ḳandadur / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadur
G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf **kūy-ı cānānı** / Bu vādi-i saʿādet-mendi ṭayy ḫayli menzildür
G2782-5. **Kūy-ı cānāna** Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken ṣuyı ṭopraġı gibi

kūy-ı dil-ārā [2] Gönlü hoş eden sevgilinin köyü.

G753-4. ʿĀşıḳ müdām **kūy-ı dil-ārāyı** gözedür / Ṣūfi gibi şanma ki göñül bihiştedür
G2269-2. Meger **kūy-ı dil-ārādan** gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin

kūy-ı dildār [10] Gönlü zapt eden sevgilinin köyü.

G400-4. Gice gündüz **kūy-ı dildārı** ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ bildüm ḳamu muḥtācıdur
G458-1. **Kūy-ı dildāra** varup anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G609-1. Şol gedā kim **kūy-ı dildāruñ** bugün derbānıdur / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil **kūy-ı dildārı** velī zāhid cinān gözler
G1116-2. **Kūy-ı dildāra** varup itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup el ḳaldurup anda münācāt ehliyüz
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / **Kūy-ı dildāra** ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1618-2. Ḳorḳum oldur **kūy-ı dildāra** ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse **kūy-ı dildārı** / Şu aramaġa şu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2516-1. Beñzedelden **kūy-ı dildārı** cenāb-ı Kaʿbeye / Yüz sürerler ekşer anuñçün türāb-ı Kaʿbeye
G2790-3. **Kūy-ı dildāra** varup cān u dil pīş-keş ilet / Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

kūy-ı dilber [26] Gönül alan/cezbeden sevgilin köyü.

G296-3. Bunca yıldur **kūy-ı dilberde** yanaram şem ʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi hiç
G323-4. Baña yiter **kūy-ı dilberde** ger olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen andan saña / **Kūy-ı dilberden** eger başına yaġsa ṭaşlar
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ muʿaṭṭar bū ile / Kim nesīm-i ṣubḥ beñzer **kūy-ı dilberden** giçer
G609-2. **Kūy-ı dilberden** beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim o kāfir ademüñ şeyṭānıdur
G641-2. **Kūy-ı dilberde** seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet **kūy-ı dilber** ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G706-2. Kaʿbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem nʾola / **Kūy-ı dilber** çünki cennetden baña aʿlā gelür
G719-1. **Kūy-ı dilber** var ise laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün anda ḳanıdur
G824-2. **Kūy-ı dilberde** bu ben dīvānei aydur gören / Hāy bu ser-geşte yā āşüfte yā abdāl olur
G952-5. Bu Muḥibbī başını açup yüzin döndürmeye / **Kūy-ı dilberden** eger başına yaġsa ṭaşlar
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan saña / **Kūy-ı dilberden** eger başına yaġsa ṭaşlar
G1103-4. Ol ki ʿışḳ ehlidür olur **kūy-ı dilberde** muḳīm / Eyleyüp dīvānelik ṭaġ u beyābān istemez
G1104-5. **Kūy-ı dilberde** Muḥibbīʾye gedā olmaḳ yiter / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1192-1. **Kūy-ı dilberde** egerçi biz maḥabbet beklerüz / Ẓāhirā egerçi maḥabbet līk miḫnet beklerüz
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin itdüm niṣār / Ol sebebden **kūy-ı dilber** laʿl ü mercāndur henüz
G1315-4. **Kūy-ı dilberde** gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim Baġdād şehri içre aḳar nehr-i Şaṭ
G1809-1. **Kūy-ı dilberde** gel gedā olalum / Yedi iḳlīme pādişā olalum
G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki dirler **kūy-ı dilberdür** hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / **Kūy-ı dilberde** yürür dīvāne bir abdāl olam
G2001-2. Şavurur āhum yili merdüm ġubārum göklere / **Kūy-ı dilberde** özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2109-5. **Kūy-ı dilberde** raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArşa aşdun tīġüñi bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaşduġum seng **kūy-ı dilberde** yiter / Ehl-i ʿışḳa nʾeylesün bālin olan sincābdan
G2220-4. Ḳopdı şandılar ḳıyāmet ḳalḳdı yirden nice baş / **Kūy-ı dilberde** olan bu nāle vü feryāddan
G2600-7. **Kūy-ı dilberde** Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ yār ola

Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṣerden laṭīf / ʿĀṣıḳa yek nesne yoḳdur **kūy-ı dilberden** laṭīf

kūy-ı ġam [1] Gam mahalli.

G1434-1. Saña ṣīrīn didi ben ʿāṣıḳa Ferhād ancaḳ / **Kūy-ı ġam** kesmede bir nev ʿide üstād ancaḳ

kūy-ı ḫarābāt [7] Meyhane yurdu.

G235-4. Her ḫaste-dili zinde ḳılur bir ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur **kūy-ı ḫarābāta** kerāmet
G1101-2. İtmedüm ben reh-i ʿışḳ içre ṭarīḳi ḥāṣıl / Tā ki ṣüd **kūy-ı ḫarābāt** bizüm menzilimüz
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören **kūy-ı ḫarābāt** içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1625-5. Eyledüñ **kūy-ı ḫarābātı** Muḥibbī'ye maḳām / Şükr idüp ḫālüme bunı diyemez dün itdüñ
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı **kūy-ı ḫarābātuñ** eri / Ṭutdı başdan yine āvāreligi pişelerin
G2649-4. Cürʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü naṣīb / Ey göñül **kūy-ı ḫarābāt** içre ḫaḳ itdüñ beni
G2768-5. Virmez Muḥibbī **kūy-ı ḫarābāt** içinde rind / Cām-ı Ceme piyāle-i miḥnet zedāsını

kūy-ı ʿışḳ [2] Aşkın mahalli, köyü.

G195-3. Ẓāhir itdi **kūy-ı ʿışḳ** içre cünūnum ʿāleme / Naḳş olan seng-i cefādan cism-iʿuryānʿākıbet
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin **kūy-ı ʿışḳ** içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben

kūy-ı kenār [1] Köyün kenarı.

G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse aña **kūy-ı kenārından** / Gözüme ṭūṭiyā ḳılam getürürse ġubārından

kūy-ı maḥabbet [1] Muhabbet köyü.

G12-5. Çünki Muḥibbī **kūy-ı maḥabbet** gedāsısın / Dehr içre ne ġam er diseler pādişā saña

kūy-ı melāmet [2] Ayıplama, kınama köyü.

G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin Muḥibbī / **Kūy-ı melāmet** içre mest ü ḫarāba beñzer
G2738-1. Dime yoḳ **kūy-ı melāmet** içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

kūy-ı muġān [1] Meyhanecinin köyü.

G219-1. Ḳalmışam **kūy-ı muġān** içre ebed ʿāṣıḳ-ı mest / Olmışam āṣüftesi ol muġbeçenüñ rūz-ı elest

kūy-ı nigār [6] *bk. kūy-ı cānān, kūy-ı yār*

G115-4. İlet **kūy-ı nigāra** cānı tuḥfe / Ki yoḳdur cāndan özge nesne merġūb
G527-3. **Kūy-ı nigāra** uġrar iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı şāhānun eşeri var / Uġradı meger **kūy-ı nigāra** ḫaberi var
G1173-7. İlte Muḥibbī **kūy-ı nigāra** ġubārumuz / Yāri ḳılursa bir gün eger rūzgārumuz
G1225-3. **Kūy-ı nigāra** deyr-i muġān dir isem revā / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger varasın **kūy-ı nigāra** / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile zārı

kūy-ı nigū [1] Güzel köy, mahalle.

G1807-4. Gice ser-mest-i ʿışḳ iken görindi **kūy-ı nigūyi** / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

kūy-ı vefā [1] Vefa köyü, mahallesi.

B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ maʿẕūrdur / Kim güzeller menzili **kūy-ı vefādan** dūrdur

kūy-ı yār [13] Sevgilinin köyü; sevgilinin bulunduğu mahal.

bk. kūy-ı cānān, kūy-ı nigār

G47-1. Reh bulursan **kūy-ı yāre** her seḥer-gāh ey ṣabā / ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh ey ṣabā
G115-3. Silüp pāk itmek içün **kūy-ı yāri** / Yaşum saḳā olupdur dīde cārūb
G131-2. ʿAzm ḳıldum **kūy-ı yāre** vālih ü ḫayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb
G144-5. **Kūy-ı yāre** çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḫi sen anı n'idersin arayıb
G166-3. **Kūy-ı yāre** varsam āzürdeyem aġyārdan / Ṭāli ʿümdür gösterür baña bihişt içreʿaẕāb
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler **kūy-ı yārüñ** gerdi var
G1120-5. **Kūy-ı yāri** n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1235(b)-4. **Kūy-ı yāre** uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar ṭurma es
G1482-1. **Kūy-ı yāre** varmaġa ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah kim dilā maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ
G1813-1. **Kūy-ı yāre** gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet **kūy-ı yāre** iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi yirini / Bir muʿabbir **kūy-ı yār** eyle didi taʿbirini
B25. Varduġumca **kūy-ı yāre** beni menʿeyler raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd

kūy u çevgān [1] Cirit oyunu. (Ş. Sami, 2010: 694)

G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp ṭūp it Muḥibbī başını / Çünki meh-rūlar iderler **kūy u çevgāna** heves

kūyında [44] Yaninde, ḳatında, gözinüñ öñında, ḳurbinde, ʿında, nezdīk... (Tulum, 2011: 1058)

(kūyında [42], kūyındaki [2])

G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü **kūyında** göñül merdümini / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde aṣar dāre meded
G368-4. Biḥamdillah ki **kūyında** baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum var
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice **kūyında** kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G463-5. Yār **kūyında** Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda şu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G495-3. **Kūyında** didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü ṣafā yiter
G583-2. Seng-i ḫārāyı eger **kūyında** pister eylesem / Zīr-i pehlüme görine nerm ü mānend-i ḥarir
G592-2. **Kūyında** benüm zārumı her kim işide dir / Geldi dimege ḥālini sulṭāna dimişler
G606-3. Eflāke ire gün gibi anuñ başı şehā / Her kim ki ide kendüyi **kūyında** ḫāk-sār
G625-7. Ka ʾbe **kūyında** Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç dimedi ḳurbānumdur
G695-1. **Kūyında** göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daha nesi var
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp **kūyında** kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G809-1. **Kūyında** göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daḥi nesi var
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger **kūyında** pister eyleyem / Zīr-i pehlüme görine nerm mānend-i ḥarir
G869-3. Dün gice **kūyında** nālem işidüp / Dir seg-i kūyı bu ne feryāddur
G873-3. ʿĀşıḳuñ ḳanına bandursa elini ger ḥabīb / Diyeler **kūyında** ḳurbān itdi ḳurbāndan gelür
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat **kūyında** ger / Gül gibi güş eylemez şanma ki senden derdi var
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḥer **kūyında** dīvān baġlanur
G1074-4. Ka ʾbe **kūyında** olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez adı ammā ḫācıdur
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger **kūyındaki** ʿāşıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḥaḳ yire ḳan istemez
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem **kūyında** Mecnūndan beter / Ol ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl **kūyında** biz sāillerüz
G1203-4. Kirpigüm cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm şu seper / Ḫidmete bel baġlayup **kūyında** ferrāş olmışuz
G1238-2. İtleriyle n'ola itsem ʿarbede **kūyında** ben / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr içün savaş
G1239-5. Dimiş **kūyında** ḳurbān idem anı / Muḥibbī'nüñ murādı oldurur ḳāş
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / Yürür **kūyında** dildāruñ ʿacāyib derd-mend olmış
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf ile sevdāyı büyütdüñ / **Kūyında** fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1598-2. Göñül düzdini **kūyında** ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāşıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı ẕeḳandan yeg
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini **kūyında** zülfüñ bend idüp / Ḥabse ṣaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül **kūyında** ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1779-4. Gördi **kūyında** gözüm yaşını raḥm itdi bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum
G1906-5. Yār **kūyında** Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm güyā nevā-sāzum benüm
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi **kūyında** dildār işidüp / Didi güyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G2047-1. Nice yıllardur **kūyında** anmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne ṭañ efkendesin
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp **kūyında** hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿaceb mi bendesin
G2081-2. Yār **kūyında** fiġān eyleme ey ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2144-1. Yapdı şanmañ ḳaşrını **kūyında** dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen başdan
G2318-5. Gerdünleyin iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm **kūyında** yāra ḳarşu
G2371-4. **Kūyında** yār cemʿ idüp ʿāşıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir yeñi ḳule
G2430-3. Nāşıḥā pend eyleme **kūyında** ger pā-māl olam / ʿĀşıḳ olanlar bilürsin baḳmaz nāmūsına
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram **kūyında** saña yarayım ḳurbān ile
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / Baña nisbet anuñ **kūyındaki** ḥāl-i kilāb ulı
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile öliyor diyü **kūyında** / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ **kūyında** ḳurbān ol yüri
B123. Cān u dil **kūyında** cismāndan nişānumdur benüm / Murġ pervāz eylemiş şan āşiyānumdur benüm

kūy-ārā [1] Sevgilinin köyünü süsleyen/bezeyen.

G419-4. Gördüm raḳībi **kūyuñ-ārā** seyr ider didüm / Olur mı ḫācı Ka ʾbeye varmaġ ile ḫumār

ḳuyu [1] *T.* Kazılmış delik, çukur, hufre. (Ş. Sami, 2010: 695)

G2402-5. Ne şanursañ saña şan anı ġayre / **Ḳuyuyı** kim ḳaza ḳazsuñ boyınca

kūze [3] *Far.* Toprak bir kap, testi. (Lexicon, 1890: 1592)

G21-6. La ʾl-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / **Kūze** ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf aña
G236-2. **Kūze** ile la ʾlüñe ire diyü / Çeşme-sār-ı çeşmüñi ḳıldum Fırāt
G799-1. **Kūze** olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm iñler ṭolāba beñzer

kücā [1] *Far. mec.* Yer. (Steingass, 1892: 1016)

G1272-3. Çünki şeb ola ḫᵛāb ile herkes ḥużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim **kücā** imiş

küdüret [1] *Ar.* Gam, gussa, endûh. (M. Nâcî: 2009: 343)

G1398-2. Ger **küdüretden** dilersen ṣāf ola mir’āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ

küffār [6] *Ar.* Kâfirler, inkâr edenler.

(küffār [3], küffāre [3])

G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ iken ʿālemi var eyledüñ / Kimini müslim ḳılup kimini **küffār** eyledüñ
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol **küffār** mest
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel ṣoñra zülfin çīn ider / Beñzer ol **küffāre** kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ **küffāre** ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / Dostum olma mu ʿāvin Mü’min **küffār** ṣır
D41-2. N’eyler ruḫuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol **küffāre** ḫāne virme

küfr [11] *Ar.* *bk. ehl-i küfr, küfr-i zülf, küfr ile dīn, küfr ü īmān, ẓulmet-i küfr*

(küfr [4], küfre [1], küfri [2], küfrin [1], küfrini [3])

1. Allah’a inanmama ve şerik koşma yahut yakışmayacak sıfatlar isnat etme. (Ş. Sami, 2010: 697)

G276-3. **Küfr** ile cihān ṭolmış iken şer-ī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc
G410-3. Zülfüñi refʿ it görinsün ruḫlaruñ / **Küfri** n’itsün cān u dil īmān sever
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / **Küfr** ile cemʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G967-4. Yüzini görse gele īmāna **küfr** ehli ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin zāhid-i şād-sāleler
G1365-3. **Küfrini** işbāt idersem ṭañ degül / Kendüzin teşbīh ider zünnāre zülf
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne müşkil / Ṣunarsa eger **küfr** elini dīne ne müşkil
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ **küfrin** görüp kimdür müselmāndur diyen
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben **küfri** iẓhār eyleme / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür **küfre** gerekmez iltifāt

2. Gece karanlığı, zulmet.

G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ **küfrini** zünnār idine / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1002-2. Görse ʿābid ṣaçınuñ **küfrini** zünnār idine / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür

küfr-i zülf [17] Zülfün/saçın karalığı.

G93-3. Bilüm zünnār iderdüm **küfr-i zülfüñ** ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur baña
G285-1. **Küfr-i zülfüñi** gider kāfirlik itme gözüñ aç / Kaʿbedür kūyun revā mıdur ṭura üstinde ḫāç
G294-5. **Küfr-i zülfüñ** ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile **küfr-i zülfüñden** yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G1096-4. Diler idüm **küfr-i zülfinden** anuñ dūr olmayam / Olur isem bu cihānda olmayam zünnārsuz
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm ḥāṣılı / İstedükce **küfr-i zülfüñdür** baña ispence yoḳ
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / **Küfr-i zülfüñ** gibi bu ḥālüm perīşān eyledüñ
G1533-3. **Küfr-i zülfüñi** livā ḳılup ḫaṭuñ leşker çeküp / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn içre yine āṣūb u ceng
G1885-4. **Küfr-i zülf** ile eger ḳaṣr ide īmāna ḫaṭı / Tīgler alup eleʿazm-i Firendūş idelüm
G1901-2. **Küfr-i zülfüñ** ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G2170-4. **Küfr-i zülfüñi** getür göster ruḫuñ imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum küfr ile dīn
G2194-2. ʿArż ḳılsun **küfr-i zülfe** ʿārıżı īmānını / Kesdürüp zünnārını anı müselmān eylesün
G2559-3. **Küfr-i zülfi** ḳorḳaram kim çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı giriftār itme Yārab kāfire
G2590-4. Her kim ki vire göñlüñ anuñ **küfr-i zülfine** / Ārām u ṣabrı ḳalmaya her dem ġarīb ola
Tb1-3. Ġamzeler cān almaḳ ister **küfr-i zülfüñ** ḳaṣd-ı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi kibr ü kīn
B21. Dilberā ʿarż-ı cemāl it kim bula cānum feraḥ / **Küfr-i zülfüñi** gider kim bula īmānum feraḥ
B173. N’ola deyrüñden bu göñlüm itse zār ey muġbeçe / **Küfr-i zülfüñ** eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe

küfr ile dīn [1] İnkar ile din.

G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster ruḫuñ imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum **küfr ile dīn**

küfr ü īmān [1] İnkar ile inanma.

G1742-2. Görinmez ʿārıżı sünbül ṣaçından / Kim örte **küfr ü īmānı** ne müşkil

kül [4] *T.* Yanan odundan vesaireden kalan toz, ramâd, hâkister. (Ş. Sami, 2010: 697) *bk. kül eylemek/itmek, kül olmaḳ, külini ṣavurmaḳ*

(küle [1], küli [2], küller [1])

G940-4. Yitürdüm ʿaḳl-ı dil **küli** revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G1287-2. Şerārı ʿışḳunuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur **küller** altında ḳaçan ola nihān āteş
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi **küli** benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ

G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol **küle**

kül eylemek/itmek [7] Yakmak, kavurmak. (TDK, 2011: 1556)

G243-1. Yandurup ger **kül ide** her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G454-2. Mülk-i vücūdı yaḳsa ser-ā-ser **kül eylese** / Olmaz ʿaceb ki ʿışḳuñ odı ḳaṣdı cānedür
G1194-4. Beni **kül eyledi** bu āteş-i ʿışḳ / Bu nevʿa yanmaġa bir nār ḳılmaz
G1241-2. Şemʿ-i ḥüsnine nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per yaḳdum **kül itdüm** kendümi pervāne-veş
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti **kül idiser** āh beni / ʿAcabā bencileyin ḥāli mi var hīç kesüñ
G2420-4. Şemʿ her şeb **kül ider** yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup **kül it** vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol ehl-iʿışḳun ʿibreti

kül olmaḳ [14] Bütünüyle yanmak. (TDK, 2011: 1556)

G360-5. Bu Muḥibbī yazupʿarż eylese sūz-ı dilin āh / **Kül olup** elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıż
G961-5. Yandı **kül oldı** Muḥibbī şemʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḥālinden ḫabir
G1093-5. Nār-ı fırḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden beter / **Kül olurdı** bu Muḥibbī olmasa seylāb göz
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile yanup **kül olalı** göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı **kül oldı** bu cān u dil / Āḫır ṣavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile yanup nite **kül oldı** ḳaḳnus
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa **kül olsa** Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1463-4. Derd-i dil ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı **kül oldı** hem varaḳ
G1531-4. Hecre yanup cān u dil **kül oldı** cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen āl eyledüñ
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum **kül oldum** gülsitānı bulmadum
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı **kül oldı** cān u dil / Şimdengirü ta ʿlīm idem yanmaḳlıġı pervāneye
G2564-5. Muḥibbī ḥüsnüñe pervāne gibi / Düşüp yaḳdı **kül oldı** bāl ü perle
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / **Kül oldı** eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup **oldı kül** gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

külini ṣavurmaḳ [2] Bir şeyi bütünüyle bitirip yok etmek. (TDK, 2011: 1556)

G1476-3. Şemʿe pervāne yanup **külin ṣavurmış** bād-ı ṣubḥ / **Küli göge** ṣavrılur elbette oda yananuñ

külāh [11] *Far.* Eski tarzda baş kisveti ki üzerine sarık sarılırdı, serpuş, kalensüve. (Ş. Sami, 2010: 697) *bk. külāh-ı Cem ḳapmaḳ, küleh*

(külāh [3], külāhın [4], külāhını [1], külāhum [1], külāhumdur [2])

G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse **külāhın** / Gören dir bu güzeller serveridür
G755-1. Yüzi gül şaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / **Külāhın** başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫilʿat-i şāhı / Başumdan şu ʿle-i āhum benüm ṣanmañ **külāhum** yoḳ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine nūrdan **külāh** / Şu ʿle-i āhuñ alup başına ser-pūş eyledüñ
G1795-5. Şu ʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem / Başumda zerrīn **külāhumdur** benüm
G1812-1. Şāh-ı ʿışḳām şu ʿle-i āhum **külāhumdur** benüm / Ṣaġlu ṣollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm
G2245-2. Mey nūş idüben başa **külāhın** ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne ṣalınsun
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan başına **külāh** / Āṣüfte ola her kim iderse aña nigāh
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn **külāh** / Geh ḳalender eyleyüpʿuryān ider göñlüm beni
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur **külāhın** yañılup evrādını
G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec **külāhını** / İçmiş şarāb-ı nāb ile ḳızmış yañacıġı

külāh-ı Cem ḳapmaḳ [1] Karışıklıtan istifade ederek Cem'in kendi mefaatini sağlaması.

G652-5. Ey Muḥibbī key naẓar ḳıl işbuʿayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi **külāh-ı Cem ḳapar**

külāle [1] *Far.* Kıvırcık saç... (M. Nâcî: 2009: 339)

G2524-5. Muḳarrer ehl-iʿışḳa dil bāġıdur / Görinen ʿārıżı üzre **külāle**

külbe-i aḥzān [3] Hüzünler kulübesi, keder/tasa evi.

G207-2. N'ola şemʿ-i ruḫuñ göñlümi rūşen / İderse **külbe-i aḥzāndur** ey dost
G273-5. Rūşen itmez **külbe-i aḥzānumuz** / Ol meh-i tābān elinden elġıyāş
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā **külbe-i aḥzānumı** / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne şemʿ

külbe-i virān [1] Mahzuniyet evi.

G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde **külbe-i vīrānumuz** / Eydüñüz ol māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün

küleh [4] *bk. külāh*

G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi dāim küşādeñem / Yāḫūd ḳamer gibi **külehi** kec-nihādeñem

G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise / Şādlıḳdan atar idüm göge ol dem **külehi**
G2724-1. Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur başına zerrīn **külehi**
G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde yine taşvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile bir büt-i zerrīn **külehi**

külḫān [5] *Far.* Hamamlarda suyu teshîn için ateş yakılan mahal. (M. Nâcî, 2009: 344) *bk. külḫān-ı sīne, külḫen*

(külḫān [5], külḫānda [1], külḫānı [1], külḫānum [1])

G92-1. Dostum sen olmasan gülşen gelür **külḫān** baña / Senüñ ile olıcaḳ **külḫān** gelür gülşen baña
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ ẕerre ṣafāsı gülşenüñ / **Külḫān** olursa senüñle cennet içre ṣānidür
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ **külḫānı** gülşen görürem / Sensüzin baña ne gülşen ü ne ʿālem görinür
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur ārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur **külḫān** idem seyr-i çemen sensüz
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẓar cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem **külḫān** görinür yārsuz
G2113-3. **Külḫānda** ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbī ʿaceb / ʿIşḳ āteşiyle çünki bu dil **külḫānum** gibi

külḫān-ı sīne [1] Göğsümün ateş ocağı.

G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / **Külḫān-ı sīnem** ṭolu gelsün berü nār isteyen

külḫen [1] *bk. külḫān*

G811-3. Sen peri ʿışḳ ile ben dīvānei / Ger murāduñ var ise **külḫende** gör

külle-i pür-ḫūn [1] Kan dolu kadeh.

G307-2. Bil ġanīmet ʿömri fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẓālim **külle-i pür-ḫūn** ḳadeḥ

külli [29] *Ar.* Hep, büzbütün, taztemām, ecmáʿ, heme. (Tulum, 2011: 1061)

bk. külli külli

G60-4. Gidüpdür **külli** dil benden diger-gün gün-be-gün ḫālüm / Nice taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G212-6. Yaġmāya virdi **külli** dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi anı ġāret
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek **külli** bu ʿālemden ḫaber
G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı göñül şeydā olur / Ṭaġıdur ʿaḳlını **külli** ʿāleme rüsvā olur
G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şu ʿle ile cān u dilüm **külli** yanadur
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil **külli** ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum **külli** maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum **külli** ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı ʿāṣıḳı güş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı **külli** bir yirden ferāmūş eylemek
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm **külli** devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan **külli** cismüm zer gibi ḳāl eyledüm
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem **külli** yanup nār olmışam
G1905-2. Giydüm iḫrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın **külli** ʿuryān olmışam
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla **külli** gil ḳılam
G1934-4. Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı bihişti / Kiminüñ **külli** yirin od iden kim
G1977-3. Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḫācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi **külli** cism ile ḫāk olmışam
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi **külli** anda nūr olam
G2039-1. ʿIşḳ mıdurʿaḳl u ṣabrum **külli** yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur ben ġarībi zār u şeydā eyleyen
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm **külli** / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2234-2. Cemāli şemʿüñ anduḳca bu cismüm maḥv olur **külli** / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḫālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları **külli** oda yaḳdı āl ile
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan **külli** pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / **Külli** bu cihān yana eger āh ide sīne
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp beñzede nāzik-tenüñe / **Külli** beñzetseʿaceb olmaya pīrāhenüñe
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı **külli** cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şemʿine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül **külli** yaḳup nār it beni
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı **külli** bir yirden ferāmūş eyledüm / ʿĀṣıḳam dīvānelikdür ḫāṣılum dīvāne key
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı **külli** bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ileʿademden fāriġuz
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı **külli** bir yirden ferāmūş eyledüm / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

külli külli [1] Büsbütün, tamamen, tamamıyla.

G870-4. ʿIşḳa düşdümʿaḳlı **külli külli** ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter

kümes [1] *Rum.* Tavukların gece yattıkları kapalı mahall-i mahsûs, tavuk ahırı, kodes. (Ş. Sami, 2010: 699)

G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n’eyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede **kümes**

kün [2] *Ar.* Ol. (Ş. Sami, 2010: 699)

G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẕar cān terkin yār kendüm **kün** içün
G2169-1. Ẓāhir oldı **kün** didüñ bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü’l-ālemīn

künbed-i devvār [3] Dönen kubbe; gökyüzü.

G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür **künbed-i devvār** mest
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār şır / Bir yañadan daḥı ṭurmaz bu **künbed-i devvār** şır
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı şu ʿlesinden **künbed-i devvār** şemʿ

künbed-i minā [2] Billur kubbe.

G870-5. Ḥakk olursa mihr ü meh naḳşı felekden ġam degül / Naḳş-ı eş ʿāruñ Muḥibbī **künbed-i minā** yiter
G1429-2. Nice ṭurmışdur mu ʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu **künbed-i mināya** baḳ

künc [10] *Far.* Köşe, bucak; kuytu... (Lexicon, 1890: 1575)

bk. künc-i ġam, künc-i ḫarābāt, künc-i ḫalvet, künc-i mescid, künc-i meyḫāne, künc-i miḥnet

G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyḫāne **küncinde** / Elin ṣunmaya ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G268-5. Bir gedā meyḫāne **küncinde** Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫş
G411-3. Gel berü meyḫāne **küncinde** ḫarābāt ehli ol / Vā ʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n’olur
G674-5. Ḥuẓūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne **küncinde** / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G1052-4. Düşüp meyḫāne **küncinde** içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa **küncinde** zāhid daḥı ṭurur muʿtekif
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne **küncinde** ṭuta meyle ḫazef
G1707-4. Ṣol gedā kim eyleye meyḫāne **küncinde** ḳarār / Kendüyi ḥusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne **küncinde** / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2569-4. Beni meyḫāne **küncinde** görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

künc-i ġam [1] Gam köşesi.

G2606-8. Gāh olur kim **künc-i ġamdan** çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur her yaña ser-gerdān ider göñlüm beni

künc-i ḫarābāt [1] Meyhane köşesi. *bk. künc-i meyḫāne*

G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben daḥı **künc-i ḫarābāt** içre oldum muʿtekif

künc-i ḫalvet [2] Yalnızlık köşesi.

G1610-2. **Künc-i ḫalvetde** gözüñ yaşın dök istiġfāra gel / Cedd ü cehd ile bulasın ıttıṣālın dostuñ
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / **Künc-i ḫalvetde** niçün başına çekmez perdesin

künc-i mescid [3] Mecit köşesi.

G186-3. Gerçi zāhid **künc-i mescidde** olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile velī olmaz müselmānı dürüst
G1781-2. **Künc-i mescidde** n’ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām
G2421-4. **Künc-i mescid** saña ṣūfi çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara

künc-i meyḫāne [1] *bk. künc-i ḫarābāt*

G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / **Künc-i meyḫāneye** vardükce gedā Cem görinür

künc-i miḥnet [1] Sıkıntı, eziyet köşesi.

G1506-1. **Künc-i miḥnet** ḫastesiyem dostlar ḫālüm görüñ / Bār-ı ġamdan ḳāmetüm dāl oldı aḥvālüm görüñ

küntü kenzen [1] Gizli hazine.

Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān **küntü kenzen** insān cevherin

küp [1] *T.* Topraktan büyük ve ağzı dar kap, testi ve kavanozun büyüğü. (Ş. Sami, 2010: 700)

G1953-2. İçüben boş idelüm işbu felek **küplerini** / Dehr meyḫānesine ṣucıyu dām eyleyelüm

küp küp düşmek [3] Güp güp düşmek; sık sık uğramak; küp gibi oturmak; yerleşmek, mesken eylemek; postu sermek. (Zülfe, 2011: 133)

G691-3. Laʾl-i nābı yādına **küp küp düşüp** meyḫāneye / İrmek ister zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G1185-3. Laʾl-i nābı yādına **küp küp düşüp** meyḫāneye / Biz ḫarābātī olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı yine āb üstine / **Küp küp düşsem** ʿaceb midür mey-i nāb üstine

küpe eylemek [1] Dikkate almak.

G2166-2. Sözlerüm gevherlerin **eyler** isem **küpe** daḫi / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan

küsmek [1] *T.* Gücenmek, darılmak, münfail ve muğber olmak, hâtır-mânde olmak. (Ş. Sami, 2010: 701)

G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān **küsmesün**

küstaḫ [2] *Far.* Arsız, edepsiz, teeddüp etmeyip bîperva meydana atılan. (Ş. Sami, 2010: 701)

(küstaḫem [1], küstāḫlar [1])

G788-2. Diledi cānum itdüm aña īṣār / Eger **küstaḫem** el-meʿmūr maʿẕūr
G972-4. Yüz virelden zülfüñe ṣalındı cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider **küstāḫlar**

küstaḫāne [1] *Far.* Arsızca, bî-edebâne, teeddüp etmeksizin, terbiyesizce bir cüretle. (Ş. Sami, 2010: 701)

G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi **küstaḫāne** söylersin baña

küşād bulmaḳ [2] İnkişāf etmek, şādümānlıḳ... (Tulum, 2011: 1065)

G323-5. Geldügince tīri bulur mürde cismüm tāze cān / **Bulsun** anuñ ey Muḥibbī ṣaṣtı her demde **küşād**
G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng iken **bulur** göñlüm **küşād**

küşād olmaḳ [4] *bk. küşāde olmaḳ*

G299-2. Ḫaṭı ile ʾārıżın görsem **olur** göñlüm **küşād** / Nitekim ġam-kīn olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına **ol** çeşmi **küşād**
G1585-2. Dime şaçına ṭolaşdum **olmadum** bir dem **küşād** / Yā perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
Mr30-12. **Olmasa** baña niʾam āyīnesi ṣubḥuñ **küşād** / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

küşād virmek [3]

1. Ferahlatmak.

G465-3. Genc-i ḥüsnüñüñ ḫayāli göñlüme **virdi küşād** / Ġuṣṣalı göñülleri dirler meṣeldür māl açar

2. Itlāḳ etmek, tüfenk atmak, top atmak... (Tulum, 2011: 1066)

G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan **vire** ḳaşı yāyına ol çeşmi **küşād**
G748-2. Yā ḳaşlariyle ġamze oḳına **virür küşād** / Ṭutmaz ḳarār sīnede baġrum deler giçer

küşāde [5] *Far.* (Lexicon, 1890: 1554) *bk. küşāde eylemek/itmek, küşāde olmaḳ*

(küşāde [2], küşādedür [1], küşādeñem [2])

1. Açık.

G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi dāim **küşādeñem** / Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec-nihādeñem

2. Neşeli.

G1444-5. Muḥibbī degme kes ḳadrini bilmez / **Küşādedür** hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz **küşādeñem**
G1911-6. Şiʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün degül ḫāṭır **küşāde** ṭopṭoludur derd ü elem
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan **küşāde** sen / Eṣḥāb-ı ẕevḳ gibi çü şıdḳuñ yaḳın ola

küşāde eylemek/itmek [2] Ferahlatmak.

G1747-3. Bāzār-ıʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş / **İtdi küşāde** ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl
D4-1. Ey dost laʿlüñ ile dehānumı şekker it / Zülfüñ **küşāde eyle** cihānı muʿaṭṭar it

küşāde olmaḳ [6] Açiḳ durmaḳ, ʿáyān olmaḳ, hüveydā olmaḳ, rūşen olmaḳ. āşikāre olmaḳ, zāhir olmaḳ, máʿlūm olmaḳ. (Tulum, 2011: 1066) *bk. küşād olmaḳ*

G1480-3. Dirīġā **olmadum** hergiz **küşāde** / Velī günden güne oldı bu dil teng
G1862-1. İrişdi mevsim-i gülde celis-i bāde olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup gül gibi **küşāde olam**
G2351-1. Enīs olsa n'olaʿuşşāḳa bāde / **Olur** anuñ ile çün dil **küşāde**
G2358-1. Giderken kūyuña oldum fütāde / Dirīġā **olmadı** yolum **küşāde**
G2481-3. Gözüñ bārān-ı eşki dökdügince / **Olur** gül gibi bu göñlüm **küşāde**
G2510-3. ʿIşḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm **küşāde** yir yoḳ āh **olmayınca** tīşe

küşte [5] *Far.* Öldürülmüş. (Lexicon, 1890: 1552)

(küşte [4], küştesi [1])

G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ **küştesi** ey serv-i ḫırām / Ḥaşre dek ẕevḳ ü ṣafā sīne-i ṣad-çāke gelür
G1507-1. ʿIyd irişdi **küşte** ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger **küşte** ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına tīġinde demüñ
G2417-2. Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ / Hevā tuḫm olaldan dilde **küşte**
G2417-5. Ya serden giç Muḥibbī yā naẕardan / Olur ʿāşıḳ olan elbette **küşte**

küşte-i ʿışḳ [2] Aşkın maktulü.

G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm ṣanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün **küşte-i ʿışḳam** kefen
G2099-2. Çün **küşte-i ʿışḳ** ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

kütāh eylemek [1] Ḳıssaltmaḳ. (Tulum, 2011: 1066)

G365-2. Ḥadiṯ-i zülf-i dildārı didiler **eyleme kütāh** / Anuñçün güft ü gūyum ʿalem içinde müselseldür

kütāh olmaḳ [3] Kısalmak.

G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm āh olur / Kim ʿacebler āhumı ʿömrüm durur **kütāh olur**
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān-güdāz / Rūz **kütāh olıcaḳ** lā-büd olur şebler dırāz
G2552-5. Göreyim ʿömri anuñ **ola kütāh** / Boyını nisbet ide serv-i bülende

kütehī [2] *Far.* Faydasız, boşuna, beyhûde.

G655-1. Nigāruñ ḳāmeti serv-i sehīdür / Yanında servi ögmek **kütehīdür**
G1028-1. Benüm meylüm çün ol serv-i sehīdür / Velī vaṣfında bu dil **kütehīdür**

L

lā [9] *Ar.* Hayır, yok.

G50-3. Vişāl-i ḥüsnüñi şey'ullah itdüm / Dilüñden gelmedi bir söz meger **lā**
G272-5. **Lā** dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫş
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḥüsnine kimse **lā** dimez çoḳ ḥüsni çaġıdur
G1127-2. Öldürürseñ daḥi gelmez dilümüzden **lā** dimek / Dostum ʿışḳuñ yolında biz senüñ şādıḳlaruz
G1653-5. Yaḳarsa **lā** dime seni pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1761-3. Dökse şaçılsa hergiz aña kimse **lā** dimez / Şāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan yaşum
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz **lā** dimezüz tek bize yārān küsmesün
En1-28. Lām elif **Lā** dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey yār
B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna kimse **lā** dimez / Vaḥş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa

lā-büd [69] *Ar.* Elbette, mutlaka, lâzım. (M. Nâcî: 2009, 347)

G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / Dostlar **lā-büd** dinür ṭūfān aña
G182-1. Eyledüñ sen nūruñ ile mihr-i raḫşānı şikest / Ṭoġıcaḳ gün **lā-büd** eyler māh-ı tābānı şikest
G206-6. Bu defter-i ḥadiṣüm ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim oḳursa **lā-büd** ider aña sirāyet
G312-1. Ey göñül incinme olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi **lā-büd** olur yüzi telḫ
G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫiri hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa **lā-büd** şoñı anuñ tārdur
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿaceb degül / Mest olsa kişi **lā-büd** anuñ ḳaṣdı cānedür
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola **lā-büd** şoñında şāmı var
G471-2. ʿĀṣıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler na ʾīm / **Lā-büd** cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa **lā-büd** bir olur leyl ü nehār
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ **lā-büd** başumda çünki yazum var
G603-5. ʿAceb mi gelse ḫaṭuñ gül ʿiẕārum / Gülüñ eṭrāfını **lā-büd** ṭutar ḫār
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ **lā-büd** aña ḫam düşer
G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe **lā-büd** anı serḫoş ider
G638-4. Dil şemʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / **Lā-büd** ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın gezdürür / Pāyına **lā-büd** anuñ eşk-i revānın gezdürür
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / Mūr kim dāne bula **lā-büd** anı ḫāke çeker
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña **lā-büd** gelür ʿuzlet / Görinmez kimseye ʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G790-2. Cām-ı laʾlin ister iseñ eyle çeşminden ḫaẕer / Uyıcaḳ bir meste **lā-büd** şūr u ġavġālar gelür
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek **lā-büd** anı ḳul götürür
G817-2. Cām-ı laʾlin isteme gel eyle çeşminden ḫaẕer / Kim ki bed-meste uyarsa **lā-büd** anda ḳan olur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur **lā-büd** olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var akıdur yaşlar
G823-3. ʾĀlemde her bir şādinüñ ardınca ġam **lā-büd** gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G831-2. Her ne taḳdīr oldı ol **lā-büd** gelür / Başuña her ne yazıldı ḫayr ü şer
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten **lā-büd** yiter
G879-5. Cihānda isteyen devlet-i kemāle saʿy ider **lā-büd** / İderler ḥürmet ü ʿizzet şu kim ehl-i kemāl olur
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Kaʾbeye her .kim vara **lā-büd** anuñ ḳurbānı var
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẕar olan kişi **lā-büd** hüner ister
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur **lā-büd** anı Ḫāliḳ sever
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa āteşi **lā-büd** duḫān olur
G966-5. İşiden şiʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye **lā-büd** / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / Şāh olan ẓulm idicek **lā-büd** anı ḳul getürür
G1017-7. Muḥibbī ṣaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer **lā-büd** aña kim ḳonup inmişdür
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl **lā-büd** gelür / Her ne kim başa yazıldı ḫayr ü şer
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ **lā-büd** olur şebler dırāz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla **lā-büd** bulunur ḫār ü ḫas
G1222-5. Laʾl-ı şīrīnüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola **lā-büd** üstine ḳonar mekes
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā **lā-büd** iner olur nefes
G1313-4. Ḳaddüñe naẕar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola **lā-büd** olur anda namāz farż
G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek **lā-büd** yaraġ
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür **lā-büd** gerek ṭuġrā laṭif
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre şevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey **lā-büd** gelür güftāre şevḳ
G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün rūḫ-ı dildāra şevḳ / Bād u bārān iledür **lā-büd** gül ü gülzāra şevḳ
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḫāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola **lā-büd** anda mār olmaḳ gerek
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki od düşe **lā-büd** duḫān gerek
G1574-4. İster isem būse laʾl-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var **lā-büd** aña dermān gerek
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan **lā-büd** olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1582-2. Her kimde kim hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / Evvel ḳademde **lā-büd** aña terk-i ser gerek
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / Didi **lā-büd** o ḫaṭā noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var **lā-büd** aña dermān gerek
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī **lā-büd** / Dir mülki suḫan saña müsellem

G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan **lā-büd** olur ol bī-kefen
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür **lā-büd** zemīn
G2120-1. Rüstemāne yāyını almış o çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa **lā-büd** ḳalbini eyler şiken
G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ **lā-büd** kişi murādına gerek aneden
G2363-1. Her kim ki uya cān ile dehrüñ hevāsına / **Lā-büd** anı irişdürür āḫır belāsına
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda **lā-büd** ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutulsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi **lā-büd** dāneye
G2491-3. ʿĀṣıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz **lā-büd** gerek sitāre
G2524-2. Çiçekler her biri bir ḫūba beñzer / Görenler **lā-büd** irer vecd ü ḥāle
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur **lā-büd** bu dīde ḳabaġında
G2555-5. Virme dehre dil şaḳın itmez vefā olʿāḳıbet / Giçesin **lā-büd** sen andan ol daḥi senden giçe
G2574-4. Dime göñlüñe de sırrını zinhār / Çıḳan dilden düşer **lā-büd** ḳulaġa
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür **lā-büd** aña bir cān ki ġam perverd ola
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola **lā-büd** ol mekān vīrān ola
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur zerreler ʿiyān / Her ḳanda kim gül açıla **lā-büd** hezār ola
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc lāzımdur gülüñ **lā-büd** olur ḫārı
G2676-2. Mihrüñi sīnemde şaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / Kişi **lā-büd** şaḳınur şeyṭāndan īmānını
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī Şaḳla dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur o **lā-büd** çünki dudaġa düşdi
G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide **lā-büd** oḳıyan defter-i pür-derdümi

lā-cerem [3] *Ar.* Şüphesiz, elbette, nâçar. (Ş. Sami: 2010: 705)

G450-4. Şāh-ı ġam sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / **Lā-cerem** yirini bilür kim ezelden ulıdur
G871-1. Sāġar-ı mey ḳıymetin mest ü ḫarābīler bilür / **Lā-cerem** meyḫānenüñ ḳadrin şarābīler bilür
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz **lā-cerem** merd-i suḫandai cevherin

lāciverd [1] *Far.* Masmavi. (Steingass: 1982, 1110)

bk. çarḫ-ı lāciverd, levḥ-i lāciverd

G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm **lāciverd**

lāf [6] *Far.* (Steingass, 1892: 1112) *bk. ḳurı lāf, lāfa gelmek, lāf urmaḳ, yād lāf*

(lāf [3], lāfı [1], lāfından [1], lāfını [1])

1. Övünme, övgü, medh.

G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet **lāf** aña
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī **lāfı** ḳo ʿışḳa nişān getür
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu **lāfından** aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḫāṣıldur
Mh14-7. Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen **lāfını** / Deyre var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını

2. Palavra, beyhude söz.

G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ hemān var sende **lāf**
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri **lāf**

lāfa gelmek [2] Laf söylemek, konuşmak.

G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem **lāfa gel**
G1758-4. Key ḳatı maʿẓūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān sen **lāfa gel**

lāf urmaḳ [5] Yüksekten atmak, böbürlenmek, övünmek... (TS, 2009: 2785)

G240-5. Şaḳın beyḫūde **lāf urma** Muḥibbī / Gerekdür ʿışḳa şāhid yā ʿalāmat
G1361-1. Āşıḳ iseñ terk-i cān it **urma lāf** / Merd olanlardan dilā gelmez ḥilāf
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aġzını dikem **urmaya** tā ki **lāf**
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde **lāf ura** / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni
D30-1. Çün ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa **urma lāf** / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf

lafẓ [1] *Ar.* Söz. (M. Nâcî: 2009: 347) *bk. lafẓ-ı redd*

G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla zinde / Īsāda da ancaḳ bulınur böyle kerāmet

lafẓ-ı redd [1] Ret sözü.

G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd

lāġ [2] *Far.* Alay, şaka, hiciv. (Steingass, 1892: 1112) *bk. lāġ eylemek/itmek*

(lāġ [1], lāġını [1])

G1270-3. Cānum aldı dün gice bir būse iḳrār eyleyüp / Döndi inkār eyledi itdügi beñzer **lāġ** imiş
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu göñlümüñ o **lāġını**

laġ eylemek/itmek [3] Bir kimseye eğlenmek amacıyla takılmak.

G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile **eyleme lāġ**
G1360-2. İster iseñ ʿarżuñı yıḳılmasun / Olur olmaz kimse ile **itme lāġ**
G2403-5. Kendü ḥālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen ol bir kimseye **lāġ eyleme**

lā-ḥavl oḳumaḳ [2] Bir tehlike veya bela geldiğinde "kuvvet ve kudret Cenabıhak'tadır" duasını söylemek.

G1680-4. **Oḳu lā-ḥavl** ki şeyṭānı dūr it / Gehi nefsüñi öldürüp ġazā ḳıl
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek **lā-ḥavl oḳu** / Ger dilersen olasın sen meger şeyṭāndan emīn

laḥd [2] *Ar.* Çukur, mezar. (M. Nâcî: 2009: 348)

G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / **Laḥdinde** ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī ṣi ʿrini / Bula **laḥdinde** işide anı Cāmi tāze cān

laḥẓa [4] *Ar.* Göz kıpacak kadar zaman, an.(Ş. Sami: 2010: 706)

bk. bir laḥẓa, bir laḥẓada, her laḥẓa, laḥẓa laḥẓa

G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / **Laḥẓa** mı vardur beni ol çeşm bīmār eylemez
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına zülfīn ṭaḳmaya / **Laḥẓa** mı var şem ʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / **Laḥẓa** yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B5. Dem mi vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / **Laḥẓa** mı var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya

laḥẓa laḥẓa [1] Anbean.

G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / **Laḥẓa laḥẓa** çünki artar ol gülüñ ra ʿnālıġı

laḳab [1] *Ar.* Bir kimseye, bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya o ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad. (TDK, 2011: 1572)

bk. laḳab ḳomaḳ, laḳab virmek

G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı **laḳab** / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḥulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer

laḳab ḳomaḳ [1] Bir kimseye onun bir özelliğini belirtecek bir ad vermek.

bk. laḳab virmek

G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş **ḳomış laḳab**

laḳab virmek [3] *bk. laḳab ḳomaḳ*

G117-3. Āşiyān olalı serde dūd-ı āh / Baña Mecnūn dili **virdiler laḳab**
G155-5. Leylī zülfüñ olalı dīvānesi / **Virdiler** Mecnūn diyü baña **laḳab**
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü **virdiler laḳab** / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan

lākin [4] *Ar.* (TDK, 2011: 1574) *bk. līk, līkin, velākīn, velī, velīk, velīkin*

1. Ama.

G2036-6. Bilürem çoḳdur günāhum başdan aşmışdur velī / Kesmezem **lākin** ümīdüm raḥmet-i ma ʾbūddan
G2037-4. Varmaz isem kūyuña **lākin** buña ḳānı ʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dūrdan
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ **lākin** irişdi ben ṣafā

2. Ancak.

G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur **lākin** anuñ a ʿdādı yoḳ

lāl [5] *Far.* Dilsiz. (Steingass, 1892: 1112) *bk. lāl eylemek, lāl olmaḳ*

(lāl [3], lāla [1], lāldur [1])

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce **lāl**
G886-3. Nice ʿarzuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur bu zebānum **lāldur**
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce **lāl**
G1913-3. Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur / Saña ḥālin diyemez **lāla** döner işbu dilüm
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin ʿarż idüp / **Lāl** iken ʿuşşāḳı bülbül gibi gūyā eyledi

lāl eylemek [1] Susmuş, suskun hâle getirmek.

G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde dilā bülbüli gel **lāl eyle**

lāl olmaḳ [3] Susmak, suskun olmak.

G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu zebānum **lāl olur**
G898-2. Ḥāl-i ʿālem bir degüldür gāh şādī gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi **lāl olur**
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum **lāl olur** ḳudret mi var diyem suḫan sensüz

la ʾl [97] *Ar.*

bk. āb-ı ḥayāt-ı la ʾl-i nigār, ʿaks-i la ʾl, būse-i la ʾl, būse-i la ʾl-i leb, cām-ı la ʾl, cürʿa-i la ʾl, dāne-i la ʾl, dārū-yı la ʾl, dükkān-ı la ʾl, ḥasret-i la ʾl, ḥasret-i la ʾl-i leb, ḫaṭ-ı la ʾl, ḫayāl-i la ʾl, ḫoḳḳa-i la ʾl, ḳand-i la ʾl, kān-ı la ʾl, ḳaṭre-i la ʾl-i leb-i meygūn, la ʾl-i aḥmer, la ʾl-i bedaḫşān, la ʾl-i cānān, la ʾl-i cān-baḫş, la ʾl-i cān-perver, la ʾl-i dilber, la ʾl-i dildār, la ʾl-i hem-reng, la ʾl-i ḫandān, la ʾl-i kān, la ʾl-i ḳadeḥ, la ʾl-i leb, la ʾl-i leb-i cānān, la ʾl-i leb-i dilber, la ʾl-i leb-i meygūn, la ʾl-i leb-i yār, la ʾl-i leb-i şīrīn, la ʾl-i müferraḥ, la ʾl-i nāb, la ʾl-i nigār, la ʾl-i ruḫsār, la ʾl-i seng-pāre, la ʾl-i siyāh, la ʾl-i sürḫ, la ʾl-i şekker, la ʾl-i şekker-bār, la ʾl-i şeker-güfār, la ʾl-i şeker-ḫā, la ʾl-i şeker-nāb, la ʾl-i şeker-rīz, la ʾl-i şīrīn, la ʾl-i şīrīn-kār, la ʾl-i şehvār, la ʾl-i şevḳ, la ʾl-i yāḳūt, la ʾl-i yār, la ʾl-i zülāl, la ʾl ü altun, la ʾl ü cevāhir, la ʾl ü cevher, la ʾl ü gevher, la ʾl ü gevher-sāz, la ʾl ü mercān, leb-i la ʾl, leb-i la ʾl-i nigār, mekān-ı la ʾl, meyl-i la ʾl, nişān-ı la ʾl, noḳṭa-i la ʾl-i leb, nükte-i la ʾl, rismān-ı la ʾl, semān-ı la ʾl, ser-çeşme-i la ʾl, şarāb-ı la ʾl, şeftālū-yı la ʾl, şerbet-i la ʾl, şerbet-i la ʾl-i leb, tiryāk-ı la ʾl, ẕikr-i la ʾl-i leb, zülāl-i la ʾl

(la ʾl [12], la ʾldür [1], la ʾle [6], la ʾli [9], la ʾlin [8], la ʾlinden [3], la ʾline [5], la ʾlini [6], la ʾlüñ [30], la ʾlüñde [1], la ʾlüñden [2], la ʾlüñe [5], la ʾlüñi [6], la ʾlüñüñ [2])

1. Yakut gibi maruf al renkli bir zikıymet taş. (Ş. Sami, 2010: 708)

G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey dost / **La ʾl** ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña senüñ īṣār içün / **La ʾl** ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / **La ʾl** olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki **la ʾlin** ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1995-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin / Kimini dürr kimi **la ʾl** kimini mercān eyledüm
G2035-2. **La ʾl** beñzer dirilürmiş leb-i cān-perveriñe / Kān içinde dilegüm budur anuñ daş olsun
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevṣer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya **la ʾl** yāḫūmercān
G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / **La ʾldür** dögmeler olsa n'ola pīrāhenüñe
G2471-5. **La ʾl** oldı ey Muḥibbī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile
G2764-1. Leb mi bu yā **la ʾl** mi yāḫūd mey-i şahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʿīsī mi ki
Tb1-11. La ʾl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmışdur / Ol sebebden **la ʾl** dāim şerm-sār olmışdur

2. Taşın rengi sebebiyle kırmızı dudağa kinaye edilmiştir.

G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde **la ʾlüñ** āb-ı ḥayvāndur baña / Ey Mesīḥi sözlerüñ derdüme dermāndur baña
G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı **la ʾli** dimedi bir kerre mā saña
G120-3. **La ʾlüñ** ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / İzhār itdi gizlü işi şan şarāb-ı nāb
G134-1. Ey şaçı sünbül yüzi gül **la ʾli** mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḫbūbu'l-ḳulūb
G149-4. Her kim ki göre **la ʾlüñi** ol mey-perest olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben **la ʾli** şevḳine müdām / İstemeñ benden selāmet olmışam bī-ʿār mest
G228-4. **La ʾlüñ** añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire aġlar mest
G229-3. Ḳaṣd iderken **la ʾline** zülfi ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt
G236-2. Kūze ile **la ʾlüñe** ire diyü / Çeşme-sār-ı çeşmüni ḳıldum Fırāt
G238-2. Ḳaṣd iderken **la ʾline** zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G313-1. İtsem suāl **la ʾlini** virür cevāb-ı telḫ / Raġbetider dilüm aña şanur şarāb-ı telḫ
G340-3. Noḳṭa dinmez **la ʾline** ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḥıred
G364-1. **La ʾlüñ** bitüre söz ile ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber leẕīẕ
G432-3. **La ʾlin** andum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G434-1. Görinen **la ʾli** bu çeşmüm demidür / Nigīni ehl-i ʿışḳuñ ḫātemidür
G467-1. Ol ġonce sözde **la ʾlini** çün siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı ẓāhir idüp keşf-i rāz ider
G469-1. Dil **la ʾlüñüñ** hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuñla dīde de şāḥib-naẓar giçer
G481-3. **La ʾlüñ** ʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı behāsı belki bu dünyāda māladur
G535-1. **La ʾlüñi** anduḳca cānā gözlerümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgün aḳar

G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā yoḳsa **la ʾlin** ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lüʾlüʾ midür
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / İdelden **la ʾlüñüñ** ẕikrin gözümün yaşları demdür
G697-1. Uġurlamaġa **la ʾlinden** bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G709-1. Didüm bir būse vir **la ʾlüñden** ey yār / Didi dīvānesin beñzer yüri var
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü **la ʾlini** şekker gösterür
G782-4. **La ʾlüñ** eṭrāfına ġubār-ı ḫaṭuñ / Nuṣḫ-ı yāḳūt u ḫaṭ-ı reyḥāndur
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn bāzārında **la ʾlüñ** her ḳaçan ḥelvā şatar
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem **la ʾlüñ** yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem **la ʾlini** dişler / Nāz ile baña gösterür incü gibi dişler
G937-5. Medḥ idüp **la ʾlüñ** Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / Ṭāyir-i ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G978-4. Cān ḥastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / **La ʾlinden** özge derdine şanmañ devā giçer
G1056-1. Gözlerüm īşār içün pāyına sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış **la ʾlüñe** gevher ṭutar
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ mānendi bir ʿīsī-nefes / Görmedi **l ʿālüñ** gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1149-1. **La ʾlüñ** var iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün **la ʾlin** ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-i ʿases
G1310-1. **La ʾlüñe** olmaya bir gevher ʿivaż / Mülk-i dünyā cümle ser-tā-ser ʿivaż
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / **La ʾli** velī ki ḫande ile virdi inbisāṭ
G1322-2. Kim ki **la ʾlüñden** senüñ ider bugün bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevşerden ne ḥaẓẓ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur **la ʾlüñ** şorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1508-5. Görmez Muḥibbī **la'lüñi** cānāneden didüm / Cān görinür mi didi ki gözden nihān gerek
G1550-4. **La ʾlini** aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / Ṣaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir **la ʾlüñ** aġzuma / Sulṭān-ı ʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1626-1. Gösterüp aġzunda **la ʾlüñ** şoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1628-6. **La ʾle** beñzetmege bu söz gevherin / Ḥāşılı dil gibi aña ḳan gerek
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle **la ʾli** yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş şafāmuz var bizüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş **la ʾlüñe** dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī şoḥbetüm
G1828-4. **La ʾli** yādına gülüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm
G1838-4. Dil hecr-i leb-i laʾlüñle ölse gerekdür / Ger **la ʾlüñ** aña ẕerre ḳadar itmez ise em
G1846-2. Öpdi dirler bale **la ʾlüñ** yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1877-1. **La ʾline** el şunmaġa zülf-i dütādan ḳorḳaram / Genc-i ḫüsnüñ māliki ol ejdihādan ḳorḳaram
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma **la ʾlüñ** ẕikrini ey dost tekrār eylemem
G1920-3. Heves-i fikr-i ruḫ u **la ʾlüñ** ucından şanemā / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda dönüpdür meşelüm
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / Ḫāke şaçup eşk-i çeşmüm nice **la ʾl** ḫāşıl ḳılam
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum **la ʾlüñ** gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir beni bīmār eylesün / Bārī girsün araya **la ʾlüñde** tīmār eylesün
G2146-2. **La ʾlüñi** anduḳca añsam nʾola cām-ı mey gibi / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2181-1. Bilmedüm sükker midür **la ʾlüñ** veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿayneʾl-yaḳīn
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse **la ʾlüñ** dirgürür / Ey Mesiḥā-dem Muḥibbīʾde gel eyle imtihān
G2234-5. Muḥibbī naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse **la ʾlinden** / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup **la ʾlin** temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā ġamın sevdā içün
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / **La ʾlüñe** rengīn dimiş laʾl-i bedaḫşāndur diyen
G2298-3. **La ʾlüñi** ol vaḳt öperem ey şanem / Eyleye bu ḫākümi aña sebū
G2298-5. Ey Muḥibbī **la ʾlin** añup aġlama / Çün żarar eyler şeker tengine şu
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye dermān bulınmaz / Meger **la ʾli** ola derde dārū
G2339-3. Laʾl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / **La ʾline** ger heves itsem nʾola ben cānlar ile
G2382-3. **La ʾlüñ** ṭamaʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir **la ʾlüñ** aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / **La ʾlin** meger öpmek diler girdügi bu peymāneye
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan üstine / Döndi **la ʾlüñ** zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir **la ʾlüñ** aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2590-2. Dil derdi ḫāletin çü bir bir didüm saña / **La ʾlüñ** yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2605-5. Geşt ider **la ʾli** hevāsıyla Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı ger sevdā-zede ʿālemde ser-gerdān ola
G2679-5. **La ʾl** üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān büyidi
G2729-3. **La ʾlüñ** olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
G2752-4. Öpsem didükce **la ʾlüñi** hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem de buracıġı
Mh4-4. **La ʾlüñ** var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫʷāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mr10-11. Murġ-ı dil **la ʾlin** görüp ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res
Mr18-9. Zülfini anup bu dil olup perīşān aġlasun / **La ʾlini** fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
D4-1. Ey dost **la ʾlüñ** ile dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine **la ʾlüñ** şorarsamʿayni rāḥatdur

3. Taşın rengi sebebiyle kırmızı rengine ve kana kinaye edilmiştir.

G142-2. Pāre pāre göz yaşından **la ʾle** döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G1388-3. Tīrinüñ **la ʾle** dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana şadaḳ
G1444-1. Sirişküm **la ʾle** döndürdi ġam-ı ʿışḳ / Ola ṭañ mı nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser **la ʾl** eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān

G2288-4. Göz yaşı eger **la ʾle** dönerse ʿaceb olmaz / Perverde ḳılupsın anı ḫūn-ı cigerümden
G2289-2. **La ʾle** dönsün baġrumuñ ḫūnı benüm ey seng-dil / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

la ʾl-i aḫmer [1] Kırmızı lal taşı.

G354-3. Lebi şan **la ʾl-i aḫmerdür** o yārüñ / Teni billūra beñzer sözleri ḳand

la ʾl-i bedaḫşān [9] Bedahşan yakutu.

G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ rişte-i cān üzre diz / Her birisin bī-bahā **la ʾl-i bedaḫşān** oldı ṭut
G259-5. Kim göre rengīn-lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim baḳar **la ʾl-i bedaḫşāndur** ʿabeş
G719-1. Kūy-ı dilber var ise **la ʾl-i bedaḫşān** kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün anda ḳanıdur
G727-4. ʿAceb mi mā'il olursa gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer andan kimi **la ʾl-i bedaḫşāndur**
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse luṭf ile **la ʾl-i bedaḫşānlar** ḳopar
G1612-1. Öldürür ʿuşşāḳı gerçi çeşm-i fettānuñ senüñ / Ġam degül iḥyā ider **la ʾl-i bedaḫşānuñ** senüñ
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / La ʾlüñe rengīn dimiş **la ʾl-i bedaḫşāndur** diyen
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa n'ola dilber / Lü'lü' yaraşur **la ʾl-i Bedaḫşān** arasında

la ʾl-i cānān [3] Sevgilinin dudağı. *bk. la ʾl-i dilber, la ʾl-i dildār, la ʾl-i nigār, la ʾl-i yār*

G190-1. Naḳd-i cān ile kim aldı **la ʾl-i cānānı** dürüst / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı dürüst
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm **la ʾl-i cānān** üstine / Noḳṭalardur ki ḳomışlar şekeristān üstine
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī **la ʾl-i cānān** cevherin

la ʾl-i cān-baḫş [5] Can bahşeden/hayat veren dudak.

G15-3. Esdüginçe ṣubḥ-dem virür nebātāta ḥayāt / **La ʾl-i cān-baḫşından** almışdur meger kim cān ṣabā
G598-2. Lebleri dil-ḫasteler ḥaḳḳındadur şirin cevāb / **La ʾl-i cān-baḫşı** virür ʿīsi revānından ḫaber
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / **La ʾl-i cān-baḫşı** dönüp dir baña pinhān lā-taḫaf
G1459-4. **La ʾl-i cān-baḫşuñla** cānā mürdeler bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G2013-1. Çeşm-i bimāruñdurur her dem beni bimār iden / **La ʾl-i cān-baḫşun** mıdur bu derdüme timār iden

la ʾl-i cān-perver [2] Can besleyen/gönül açan dudak.

G957-1. Nigāruñ la ʾl-i cān-perver lebi var / Anuñ her kim eme ḫoş-meşrebi var
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül / Dirgürür bir laḫzada ol **la ʾl-i cān-perver** yine

la ʾl-i dilber [6] *bk. la ʾl-i cānān, la ʾl-i dildār, la ʾl-i nigār, la ʾl-i yār*

G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / **La ʾl-i dilber** olmasa yoḳdur baña hergiz ʾīlāc
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben **la ʾl-i dilberden** leẕīẕ
G448-4. Sebz-i ḫaṭın **la ʾl-i dilber** gösterür / Ṭūṭidür ṣan ṭu ʿme-i şekker ṭutar
G1309-1. **La ʾl-i dilberdür** bugün ʿālemde cevherden ġaraż / Zīrā ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher bi'l-ġaraż
G1551-2. Derdüme çün **la ʾl-i dilberdür** devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm Lokmāna derdüm bilmedi / Bilürem derdüme ancaḳ **la ʾl-i dilberdür** emüm
G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı yā ṣarāb-ı kevṣeri / **La ʾl-i dilberden** kime ola müyesser çāşını

la ʾl-i dildār [2] *bk. la ʾl-i cānān, la ʾl-i dilber, la ʾl-i nigār, la ʾl-i yār*

G94-5. **La ʾl-i dildāra** Muḥibb beñzedügiyçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre düşürmez anı elden ẕürefā
G2185-5. Muḥibbī **la ʾl-i dildārı** ṣarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp ḥabbe çāk idüp ḫurūş itdi sevdāsından

la ʾl-i hem-reng [1] Aynı renkli lal taşı.

G1480-1. Yine eşkümle oldı **la ʾl-i hem-reng** / Cefādan başuma eksük degül seng

la ʾl-i ḫandān [1] Gülümseyen dudak.

G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ gören dir **la ʾl-i ḫandān** üstine / Ḫıżrdur ṣan sāye ṣalmış āb-ı ḥayvān üstine

la ʾl-i kān [1] Lal taşının kaynağı.

G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi yegdür Muḥibbī sözleri / Vireyim gūş eyleñüz ol **la ʾl-i kānından** ḫaber

la ʾl-i ḳadeḥ [1] Şarap kadehi.

G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış ele **la ʾl-i ḳadeḥ** / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle

la ʾl-i leb [54] Dudağın kırmızılığı. *bk. ḥasret-i la ʾl-i leb, ẕikr-i la ʾl-i leb*

G34-1. **La ʾl-i lebüñe** ger dir isem n'ola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur baña / Dostum dil teşnedür **la ʾl-i lebüñ** ḳandur baña
G166-4. Göreli **la ʾl-i lebüñi** şevḳden āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök la ʾl-i nāb
G267-3. Müfti vü vāʿıẓ müderris cümlesi mest olalar / İtseler **la ʾl-i lebüñ** keyfiyyetin cān ile baḫş
G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur **la ʾl-i lebüñden** yaña kaç

G295-5. Ḳıl devā **la ʾl-i lebüñden** bu Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc
G309-5. **La ʾl-i lebi** ḫayāline ṣun sāḳiyā müdām / Ṣīrīn olur ger içe Muḥibbī ṣarāb-ı telḫ
G320-1. Ẕikr ḳıl **la ʾl-i lebin** eyle bu ġam-kīn dili ṣād / Zülfine baġla göñül tā bulasın ʿömr-i ziyād
G399-3. Bezm-i ġamda **la ʾl-i lebüñ** yādına cānā senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / **La ʾl-i leb**-i dilberden ulı ṣanmañ emi var
G402-4. Cān çıḳdı meded **la ʾl-i lebüñden** didüm em ṣun / Güldi didi ölmedi henüz daḫi sesi var
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola **la ʾl-i lebin** yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām ol leb-i şīrīne gelür
G450-2. Zülf-i şebdīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / İşidelden berü kim **la ʾl-i lebüñ** öñdülidür
G453-2. Tīġ-i cefāñ ile dili ṣad-pāre eyledüñ / **La ʾl-i lebüñi** merhem idüben devā getür
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden ṣarāb-ı āl açar / Līk ben ẕikr eylesem **la ʾl-i lebin** fī'l-ḥāl açar
G557-4. Gerçi kim **la ʾl-i lebi** cānlar baġışlar ʿāṣıḳa / Nergis-i mesti velī cān ü cigerler pāreler
G660-4. Mest ḳıl ey muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp **la ʾl-i lebin** didi ki bu cānum virür
G837-2. İstesem **la ʾl-i lebi** tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol zülfi mār
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem **la ʾl-i leb**-i meygūnını / Ṣādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur **la ʾl-i lebüñ** / Leblerüñ vaṣfında anuñ çün dimem ey yār şi ʿr
G1037-3. Ġonce ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi **la ʾl-i lebi** ile deheni nāzik-ter
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur **la ʾl-i lebüñden** bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider **la ʾl-i lebüñ** ʿīsā gibi / Līk ġamzeñ öldürür ʿuṣṣāḳ cellād istemez
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey içmege budur sebeb / Ḫūblar **la ʾl-i lebini** fikrini ḳılmışdur heves
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki **la ʾl-i leb**-i dilber aña maṭlūb olmış
G1313-5. Ṣun nūş ideyim **la ʾl-i lebüñ** rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḫālin ide saña Muḥibb ʿarz
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel **la ʾl-i lebüñden** dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1385-4. **La ʾl-i lebüñ** şifādur dārü'ş-şifā işigüñ / Yā niçün anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1514-2. Üşenmez ʿaḳreb-i zülfüñ görse dil / Bilür **la ʾl-i lebüñdür** ṭolı tiryāḳ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded **la ʾl-i lebüñden** bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1570-1. Kim gördi şehā **la ʾl-i lebüñ** üzreki ḫālüñ / Didi ki ki ṣan ḳondı meges üstine baluñ
G1633-1. **La ʾl-i lebüñüñ** ḳandine şekker daḫi nāzik / Dişüñle sözüñ dürrine gevher daḫi nāzik
G1745-2. **La ʾl-i lebümi** andı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1956-1. Nice bir ẕikr eyleyüp **la ʾl-i lebüñ** sekrān olam / Nice bir esrār-ı ḫaṭuñ fikr idüp ḫayrān olam
G1967-2. Ḥʿābda nūş ḳılup **la ʾl-i lebi** cür ʿasını / Uyanup kendüzümi mest ü melāmet gördüm
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül **la ʾl-i leb**-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2096-4. Göz yumam ẕulmet ṣuyından āb-ı kevṣer adını / Añmayam **la ʾl-i lebüñ** gibi zilālüñ var iken
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem **la ʾl-i lebüñ** / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden ṣor sen
G2156-4. **La ʾl-i lebüñe** kim bahā dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna virmezin
G2250-4. **La ʾl-i lebüñ** ḫayāline maḥzendürür göñül / Ḫarc eylerem gevher-i naẓm ol ḫazīneden
G2346-5. Dil **la ʾl-i lebüñ** fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2381-4. **La ʾl-i lebüñüñ** yādına āṣüfte göñül āh / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde
G2447-2. Nice bir **la ʾl-i lebüñ** şerbetine cān vireyim / Dil ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle
G2518-4. Ger naṣīb ola içem **la ʾl-i lebüñ** cür ʿasını / Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2533-3. Cür ʿa-i **la ʾl-i lebüñle** eyle göñlüm pür-ṣafā / Niceye dek dostum āyīne-i dil gerd ola
G2621-1. Būse-i **la ʾl-i lebüñ** bu cān-ı şirinüm gibi / ʿĀrıżuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi
G2633-3. Bildüm ki ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / **La ʾl-i lebüñ** ger eyleye ey vāy ta ʿallüli
G2678-5. İçdi çün **la ʾl-i lebüñ** cür ʿasını / Şeyḫ iken bu Muḥibbī şāb oldı
G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde beni çün urı zülfüñ ʿaḳrebi / Aġzuma ṣun luṭf idüp **la ʾl-i lebüñ** tiryākını
Mh10-2. Cür ʿa-i **la ʾl-i lebüñdür** cām-ı ṣahbādan ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfītāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān **la ʾl-i lebinden** ne umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışāṣ
B68. Yüzüñ gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz / **La ʾl-i leb**-i şīrīnüñe beñzer şeker olmaz
B185. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu da **la ʾl-i leb**-i cānān dinle
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca derd ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür **la ʾl-i lebüñ** yādına

la ʾl-i leb-i cānān [3] Sevgilinin dudağının kırmızılığı.

bk. la ʾl-i leb-i dilber, la ʾl-i leb-i yār

G533-5. Mest oldum ben cām ile yāḫūd ṣarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen ben bī-dili **la ʾl-i leb-i cānānedür**
G2305-1. Ḫaste-dil **la ʾl-i leb-i cānānın** eyler ārzū / Ey ṭabībüm derdine dermānın eyler ārzū
B185. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu da **la ʾl-i leb-i cānān** dinle

la ʾl-i leb-i dilber [2] *bk. la ʾl-i leb-i cānān, la ʾl-i leb-i yār*

G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / **La ʾl-i leb-i dilberden** ulı ṣanmañ emi var
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki **la ʾl-i leb-i dilber** aña maṭlūb olmış

la ʾl-i leb-i meygūn [1] Şarap renkli dudağın kırmızılığı.

G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem **la ʾl-i leb-i meygūnını** / Ṣādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar

la ʾl-i leb-i yār [1] *bk. la ʾl-i leb-i cānān, la ʾl-i leb-i dilber*

G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül **la ʾl-i leb-i yār** isteyen / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen

la ʾl-i leb-i şīrīn [1] Sevgilinin dudağının tatlılığı.

B68. Yüzüñ gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz / La ʾl-i **leb-i şīrīnüñe** beñzer şeker olmaz

la ʾl-i müferraḥ [1] Ferahlık veren dudak.

G452-3. Leblerin ẕikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken **la ʾl-i müferraḥ** virme gel semden ḫaber

la ʾl-i nāb [63] Saf dudak. *bk. lā ʾl-i nāb-ı dilber*

G21-6. **La ʾl-i nābuñ** dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf ʿaña
G25-1. Şarāb-ı **la ʾl-i nābuñdur** iden ben bī-dili şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā **la ʾl-i nābuñdan** aña gel eyle em peydā
G58-2. **La ʾl-i nābı** şevḳidür her dem beni mest eyleyen / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḫayrān aña
G100-3. **La ʾl-i nābuñ** ḫasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından süre dermān baña
G131-3. Ḫaste-dilven şun baña sen **la ʾl-i nābuñ** cür ʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G155-7. Bu Muḥibbī **la ʾl-i nābı** şevḳine / Ḳomaz elden nūş ider mā-i ʿineb
G166-4. Göreli la ʾl-i lebüñi şevḳden āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök **la ʾl-i nāb**
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā ḳıldı benüm ḥālüm ḫarāb / **La ʾl-i nābuñ** eylemişdür gözlerüm yaşın şarāb
G195-1. **La ʾl-i nābuñ** fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden ol ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi şanmañ şarāb eyler feraḥ / Leblerin ẕikr eylesem ol **la ʾl-i nāb** eyler feraḥ
G333-3. **La ʾl-i nābuñ** mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler isem bāde-i ḫamrāyı yād
G348-4. Ger müyesser ola içem **la ʾl-i nābuñ** cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cāna çemen seyrānını / **La ʾl-i nābuñ** var iken cām-ı muṣaffādan n'olur
G427-1. **La ʾl-i nābuñ** yādına her dem gözümden ḫūn aḳar / Şanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G499-7. Bu Muḥibbī **la ʾl-i nābuñ** yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer depredür
G529-4. Helāka varmadan zülfüñ semendin / Baña tiryāk-ı **la ʾl-i nābuñ** emdür
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḫasretinden lāle baġrın ḳan idüp / **La ʾl-i nābuñçün** şarāba düşdiler āvāreler
G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide gül-i terden giçer / **La ʾl-i nābuñı** şoran ol ḳand ü şekkerden giçer
G629-3. **La ʾl-i nābuñ** ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G691-3. **La ʾl-i nābı** yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G710-4. **La ʾl-i nābuñ** ḫasretinden aġlasam ey pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīn ider
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol **la ʾl-i nābı** gör ki nice cān-fezā olur
G811-4. **La ʾl-i nābı** leẕẕetin bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī ister iseñ ḳanda gör
G859-3. Bencileyin **la ʾl-i nābuñ** yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḫamrā çeker
G904-3. **La ʾl-i nābında** görinen şanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G979-5. **La ʾl-i nābuñ** ḳaṣdın itse bu Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek diler ol nergis-i maḫmūrlar
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola bī-ḫᵛāb göz / **La ʾl-i nābuñ** yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1126-1. Rūy-ı yāre mihr-i ʿālem-tāb beñzer beñzemez / **La ʾl-i nāba** şekker ü cülab beñzer beñzemez
G1185-3. **La ʾl-i nābı** yādına küp küp düşüp meyḫāneye / Biz ḫarābātī olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
G1216-4. **La ʾl-i nābuñ** ḫasretinden dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1233-5. **La ʾl-i nābuñ** dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim ol itmeye tīmāra heves
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / **La ʾl-i nābı** var iken cām-ı şafā ḳılma heves
G1243-3. Egerçi ḳatlüme ḳaṣd itdi ġamzeñ / Velīkin **la ʾl-i nābuñ** emsem olmış
G1243-5. Muḥibbī **la ʾl-i nābı** ḫasretinden / Aḳarken gözlerüm yaşı dem olmış
G1341-3. **La ʾl-i nābuñ** anıcaḳ ḫūn-ı ciger eyledi cūş / Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı seri ʿ
G1374-3. **La ʾl-i nābuñ** yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnin-cigerler her ṭaraf
G1574-4. İster isem būse **la ʾl-i nābdan** ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili rāḥat ider / **La ʾl-i nābuñsuz** anı hīç ele almalı degül
G1739-4. **La ʾl-i nābuñ** ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḥẓa ḳan eksük degül
G1740-6. **La ʾl-i nābın** aġzına almaḳ ḳolay mı ey göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān degül
G1853-3. İçeliden **la ʾl-i nābuñ** cür ʿasın / Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyem
G1902-4. **La ʾl-i nābuñ** cür ʿasından şöyle mest itdüñ beni / Dostum ayılmazam ben nitekim dünyādayam
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm **la ʾl-i nābumla** / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanı ʿahd ü vefā ḳıblem
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse **la ʾl-i nābı** dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
G2171-1. **La ʾl-i nābuñ** var iken ʿāşıḳ zülāli n'eylesün / Mū-meyānuñ var iken özge ḫayāli n'eylesün
G2198-4. Ẕikr itdi **la ʾl-i nābuñ** oldı Muḥibbī ser-mest / Şoñra ġubār-ı ḫaṭuñ añduḳda oldı ḫayrān
G2280-2. **La ʾl-i nābın** istedükce gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben
G2307-5. Muḥibbī **la ʾl-i nābuñ** ḫasretinden / Varur her dem mey-i şahbāya ḳarşu
G2336-1. **La ʾl-i nābuñdur** düşüren göñlümi peymāneye / Varamaz göñlüm gözüm açılmaya meyḫāneye
G2339-3. **La ʾl-i nābıdur** anuñ dāfi ʿ olan derd ü ġama / La ʾline ger heves itsem n'ola ben cānlar ile
G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir **la ʾl-i nābuñ** yādına / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baġlaya
G2565-5. Ḳoma elden Muḥibbī **la ʾl-i nābı** / Olasın tā ki ʿirfān meşrebinde
G2730-1. Nigāruñ **la ʾl-i nābuñdan** şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde o ʿömr-i cāvidān buldı
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender **la ʾl-i nābuñ** ḳandadür
Tb1-11. **La ʾl-i nābuñ** dilberā çün āşikār olmışdur / Ol sebebden lā dāim şerm-sār olmışdur
Tb1-23. **La ʾl-i nābuñ** ḫumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / Yüzüñe her kim baḳarsa dir gül-i terden laṭīf
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḥabīb / **La ʾl-i nābından** Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı naṣīb

Mh10-4. Her ne yirden ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / **La ʾl-i nābuñ** şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / **La ʾl-i nābuñ** firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / **La ʾl-i nābuñ** yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben ʿāṣıḳuñ cānā demi
Mr7-13. **La ʾl-i nābı** yādına mesken ḳılur meyḫāneler / Rūz u şeb elden ḳomayup nūş idüp peymāneler
Mr28-11. **La ʾl-i nābuñ** ḫastesin ey dil-rübā ṣād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle gel
B152. **La ʾl-i nābuñ** var iken kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen

la ʾl-i nāb-ı dilber [1] Sevgilinin saf dudağı.

G1078-3. Ey ṭabībā çek elüñ ḳānūnla olmaz şifā / **La ʾl-i nāb-ı dilber** olmışdur hemān dermānımuz

la ʾl-i nigār [1] *bk. la ʾl-i cānān, la ʾl-i dildār, la ʾl-i dilber, la ʾl-i yār*

G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgūn şarābı nūş it / Maʿnī yüzinden ammā **la ʾl-i nigārı** gözle

la ʾl-i ruḫsār [1] Yanağın kırmızılığı.

G1691-5. **La ʾl-i ruḫsāruñ** ḫayāl itse Muḥibbī derd-mend / Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

la ʾl-i seng-pāre [1] Kırmızı taş parçası.

G896-3. Cānān lebi ḳatında **la ʾl-i seng-pāredür** / Gül-ruḫlarını gördügi dem şerm-sār olur

la ʾl-i siyāh [1] Dudağının beni.

G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol **la ʾl-i siyāhı** / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi var

la ʾl-i sürḫ [1] Kırmızı lal taşı.

G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe **la ʾl-i sürḫ** / Ol günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen

la ʾl-i şekker [1] Tatlı dudak. *bk. la ʾl-i şirin, la ʾl-i zülāl*

G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / **La ʾl-i şekker** bārına çünki üşürdi mūrlar

la ʾl-i şekker-bār [1] Şeker yağdıran dudak.

Mr28-9. **La ʾl-i şekker-bārı** cān bezminde şirin kār idi / Merdüm-i çeşmi daḫi yanınca iki ḫūn-ḫʷār idi

la ʾl-i şeker-güftār [1] Sözü şeker olan dudak.

G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā **la ʾl-i şeker-güftārdan**

la ʾl-i şeker-ḫā [1] Tatlı sözlü dudak.

G409-1. Vaşlına el virmeyen serv-i dil-ārādan n'olur / Būseye cān almayan **la ʾl-i şeker-ḫādan** n'olur

la ʾl-i şeker-nāb [1] Saf şekerli dudak.

G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse ol **la ʾl-i şeker-nābum** benüm

la ʾl-i şeker-rīz [1] Şeker saçan, pek tatlı dudak.

G1536-1. Hey ne Ṣīrīndür şehā **la ʾl-i şeker-rīzüñ** senüñ / ʿĀleme fitne virür zülf-i dil-āvīzüñ senüñ

la ʾl-i şīrīn [8] *bk. la ʾl-i şeker, la ʾl-i zülāl*

G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt isterseñ ey dil **la ʾl-i şirin** kendidür
G816-3. **La ʾl-i şīrīnüñe** cān virmek ise ʿışḳa ṭarīḳ / İdelüm biz de anı nite ki Ferhād eyler
G869-5. **La ʾl-i şīrīn** ü dehānı yādına / Bu Muḥibbī cān virür Ferhāddur
G974-7. Görüp ol **la ʾl-i şīrīni** ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G1222-5. **La ʾl-i şīrīnüñe** cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1284-2. **La ʾl-i şīrīnüñi** cānā almadın ben aġzuma / Ġamze oḳın sīneme urduñ benüm zenbūr-veş
G1541-5. **La ʾl-i şīrīnüñ** firāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G2283-3. **La ʾl-i şīrīnüñe** cānā ben nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan

la ʾl-i Şīrīn [2] Şirin'in dudağı.

G1512-5. Bir söz ile **la ʾl-i Şīrīnüñe** ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G2439-3. **La ʾl-i Şīrīnine** dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār sevdüm tāzece

la ʾl-i Şīrīn-kār [1] Şirin işli dudak.

G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu göñül Mecnūn olup / **La ʾl-i Şīrīn-kāruña** cānum daḫi Ferhāddur

la ʾl-i şehvār [1] İri lal taşı.

G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen **la ʾl-i şehvārın** / Didi burc-ı şeref üzre sa ʿādet aḫteridür bu

la ʾl-i şevḳ [1] Dudağının şiddetli arzusundan.

G116-3. Bir perī-rū **la ʾl-i şevḳinden** yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgūn şarāb

la ʾl-i yāḳūt [1] Kıymetli bir taş, grena taşı. (Devellioğlu, 2000: 541)

G2412-2. **La ʾl-i yāḳūt** ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine

la ʾl-i yār [2] *bk. la ʾl-i cānān, la ʾl-i dildār, la ʾl-i dilber, la ʾl-i nigār*

G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī līk dilde bī-ḥayāl / Mālik oldum **la ʾl-i yāre** gevher-i maḫzūndur
G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ şi ʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde **la ʾl-i yār** olmaḳ gerek

la ʾl-i zülāl [1] *bk. la ʾl-i şeker, la ʾl-i şīrīn*

G1090-5. ʿĀlemi **la ʾl-i zülālinden** dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez mā dimez

la ʾl ü altun [1] Lal ve altın.

G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā **la ʾl ü altun** ṭaş olur

la ʾl ü cevāhir [1] Lal ve elmaslar.

G2155-6. Gerekmez sīm ü zer **la ʾl ü cevāhir** / Baña yiter yaşum sīm yüzüm altun

la ʾl ü cevher [2] Lal ve elmas. *bk. la ʾl ü gevher*

G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḥaḳīḳa ehl ise ol **la ʾl ü cevherden** giçer
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / Var iken cāna lebüñ meyl ide **la ʾl ü cevhere**

la ʾl ü gevher [1] *bk. la ʾl ü cevher*

G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde şanmañ eşke mālikem / **La ʾl ü gevherle** ṭolı dildür bizüm gencinemüz

la ʾl ü gevher-sāz [1] Lal ve elmas işleyen/yapan.

G950-5. Ruḫlariyle lebleri ẕikrin ider dil dilberüñ / Anuñ içün bu Muḥibbī **la ʾl** ü gevher-sāz olur

la ʾl ü mercān [5] Lal ve mercan.

G231-4. Ḳo ḳılsun seng-i kūyun **la ʾl ü mercān** / Dökilsün her yaña bu ḫūnum ey dost
G257-3. Cevher-i eşküme zāhid ṭa ʿn iderse ṭañ degül / Ṭālib-i ḥūr-mihriye çün **la ʾl ü mercāndur** ʿabeş
G446-4. Gözlerümden dāne dāne **la ʾl ü mercān** dökilür / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ hem-ān-dem şandılar
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin itdüm niṣār / Ol sebebden kūy-ı dilber **la ʾl ü mercāndur** henüz
G2463-3. **La ʾl ü mercān** şanalar ṭolı gözüm kāsesini / Kim naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında

la ʾl-gūn [1] Kırmızı renkli, al. (Devellioğlu, 2000: 542) *bk. la ʾl-reng*

G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī **la ʾl-gūn** deryāya şal

la ʾlin-piyāle [1] Lal renkli kadeh.

G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde şan ṭolu **la ʾlin-piyāledür**

la ʾl-pāre [1] Lal paçası.

G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir la ʾl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez

la ʾl-reng [1] *bk. la ʾl-gūn*

G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan la ʾl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

la ʾl-veş [1] Yakut gibi.

G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir la ʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol

lālā [1] *Far.* Bir çocuğu gözetip gezdirmek hizmetiyle muvazzaf adam. (Ş. Sami, 2010: 708)

G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne şanduḳında şaḳlar her kimüñ lālāsı var

lāle [86] *Far.* Lale.

bk. bāġ-ı lāle, dāġ-ı lāle, devr-i lāle, dehr-i lāle, lāle-i ḥamrā, lāle-i ḥūnīn-kefen, lāle-i pür-dāġ ḫūnīn, lāle vü gül, serv ü lāle, şarāb-ı lāle, vaḳt-i lāle

(lāle [45], lāleden [1], lāledür [5], lālei [2], lāleler [21], lālelerdür [1], lālelerle [2], lālenüñ [3], lālesi [1], lāleye [5])

G311-5. **Lāle** ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / **Lāleye** rengi viren bu çeşm-i nemnākümdürür
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḫı gülgūn çeker / Ḫākdan **lāle** gibi şan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i cūybār / Sīne bāġında bitüp gül **lāle** oldı āşikār
G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv ile çenār eyler duʿā / **Lāle** ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver imrenür
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden **lāle** baġrın ḳan idüp / Laʾl-i nābuñçün şarāba düşdiler āvāreler
G558-1. **Lāleler** güller ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda şanmañ **lālelerdür** görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı ḫūnından dökilmiş ḳanıdur
G627-4. Bāġda yir yir açılan şanma **lāle** güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G633-2. Ġonce femi benefşe ḫaṭı **lāle**ʿārızı / Var didügüñ meger ki o sīmīn-beden midür
G671-3. Çemende sāġar almışdur eline nūş ider **lāle** / Cem-i vaḳt oldı gūyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi nāledür / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de **lāledür**
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem temāşā mı olur / **Lāle** gibi dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G778-2. **Lāle** gül sünbül benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G781-2. Esirger **lāleye** baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ şu dökdügi / **Lāle** ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ şor anı **lāleye** dil ṭaġlayan bilür
G859-3. Bencileyin laʾl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre **lālei** gördüm mey-i ḥamrā çeker
G863-3. Cām-ı laʾlin nūş ider bāġ içre her dem **lāleler** / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G910-1. Benüm gibi meger cānā yüzüñe **lāle**ʿāşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine **lāle** gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür sīnem üzre **lāleler** / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler
G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende güller **lāleler** / Bitürüp ser-sebz iden bu çeşm-i nem-nākumdurur
G1054-1. Ey dil naẓar ḳılʿarızı güldür ya **lāledür** / Sünbül ṣaçına baġla göñül kim gülāledür
G1067-2. Gögsüme uran **lāle** gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde kim itdi mekān / **Lālesi** ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / **Lāle** gibi sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum **lāleler** / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine **lāle** gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı ṣaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1355-1. Eşküñi aḳar şu elifler servlerdür **lāle** dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine **lāle** daġ
G1359-1. **Lālelerle** gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben daḥi yaḳdum nice dāġ
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı **lāleler** ol dem çanaḳ çanaḳ
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / Şanma bir bir **lāleler** açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it her bir gül **lāledür** / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış firāḳuñdan senüñ / **Lālenüñ** ṣaḥrāya var baġrında olan dāġa baḳ
G1520-4. Şanmañuz **lāle** degül vādiler içre görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1603-3. Ṭaġ u şaḥrāda bitüp **lāle** degüldür görinen / Gözleri yaşı dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1632-2. Sīnesine **lāle** gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān **lālenüñ** boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1828-2. Alalum **lāle** gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile sīnemi ben **lāle** gibi daġladum
G1927-3. Ḳaṭre-i eşkümle gül gül biter anda **lāleler** / Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn **lāleler** / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil **lāle** ola çendān ʿalāmet hem
G2015-3. Sīne-çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / ʿIşḳ şāhı devletinde eksügüm ne **lāleden**
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / **Lāle** almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre ol gisū diyen / Daġlamışdur **lāle** gibi baġrumı āh o diyen
G2081-1. **Lāleler** gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2158-2. **Lāleler** ḫūn-ı cigerdür ġonceler dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste nergisüñ bülbüller eylerler fiġān
G2271-3. Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ / **Lāle** gibi şarıla ḫūnīn-kefen
G2278-3. Şi ʿr-i pür-şūzum benüm gül **lāledür** eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳanda bir ola engübīn
G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz ey ārām-ı cān / **Lāleler** güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun
G2365-1. Bezm-i çemende **lāle** ṭutar elinde bāde / Eydür ki ḫāl diliyle gelʿömri virme bāde
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür yā piyāle / Yañaġı rengi mi yeg yoḫsa **lāle**
G2400-5. Eşk-i çeşmidür Muḥibbīʾnüñ yā baġrı ḳanıdur / **Lāleler** ṣanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2424-1. Yir yirin oldı çemende yine peydā **lāle** / Eline aldı gelüp bāde-i ḥamrā **lāle**
G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde / Tāc-ı gülgūn giyer başına raʿnā **lāle**
G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış ele laʾl-i ḳadeḥ / Şanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā **lāle**
G2424-4. Mest olup çāk-ı girībān idüben tā dāmen / Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā **lāle**

G2424-5. Sözi eş ʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā **lāle**
G2477-2. **Lāleler** ṣanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken ṣaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / **Lāle** gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2517-1. Leb-ā-lebdür ciger ḫūnıyla **lāle** / Niteki eşk-i çeşmümle piyāle
G2517-3. Ḥaṭuñ terk eylemez ise Ḥıṭāyı / Siyāh eyler felek saḳfını **lāle**
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm **lāleye** ḳanlu kefenümle
G2524-7. Görenler sīnemüñ üstinde dāġum / Ṣanur açıldı ṣaḥrālarda **lāle**
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi **lāleler** / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur yüzüm nīlüfere
G2584-2. Sīnem üzre **lāle** gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Ṣanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
G2599-3. Zāhid ṣarāba tevbe ne vaḳtin olur ʿaceb / Gül mevsiminde **lāle** gibi elde cām ola
G2628-5. İçüp mey giçe almış ele sāġarı / Başından defʿide **lāle** ḫumārı
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / **Lāleler** bitmiş ṣanur kim görse baġrum dağını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāġını / **Lāleler** bitmiş ṣanurlar yir yir anuñ dāġını
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī **lāleye** döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı
G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn ile / **Lālelerle** açılupdur sīne ṣaḥrālar gibi
G2775-4. **Lāleler** ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni
Tb1-9. **Lāleler** güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender laʿl-i nābuñ ḳandadür
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur **lāleler** / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler
Mh5-8. Eyledüm **lāle** gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm **lālei** / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr28-1. Firḳat ü hecr ile her dem beni Mecnūn eyleme / **Lāle** gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan **lāle** gibi ḳan ile peyvesteyem
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / İbret alur **lālenüñ** her kim baḳarsa dāġına
B27. Yir yüzinde ḳanlu yaşumdan bitübdür **lāleler** / Dūd-ı āhumdan boyanup āsumān oldı kebūd
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel ṣun baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde eşküm bitürdi **lāle**

lāle vü gül [6] Lale ve gül.

G1715-3. Dem-be-demʿıyş u ṣafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġurur **lāle vü gül** her biri gūyā mı degül
G1762-4. Āh itdükce gözümden dökilür ḫūn-ı ciger / Zeyn olur **lāle vü güller** ile her bir yañum
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn olınmış būstān / Kim göre dir **lāle vü güller** bitürmiş gülsitān
G2249-3. Dāġlar **lāle vü gül** sīnede serv oldı elif / Dostum bir naẓar it nice gülistānum ben
Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle bir dem ʿālemi / **Lāle vü gül** nūş ider alur ṣarāb u ṣebnemi

lāle-i ḥamrā [1] Kırmızı lale.

G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ benüm ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ **lāle-i ḥamrā** gibi

lāle-i ḫūnīn-kefen [1] Kefeni kanlı lale.

Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḫāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / Ṣaḥrā-yı ġamda **lāle-i ḫūnīn-kefen** bilür

lāle-i pür-dāġ ḫūnīn [1] Lalenin kan dolu yarası.

G615-3. Sīne bāġında eliflerle görinen dāġlar / Serv ile ṣan **lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn** kendidür

lāle-ḫad/lāle-ḫadd [15] Lale (al) yanak. *bk. lāle-ʿiẕār, lāle-ruḫ, lāle-ruḫsār*

(lāle-ḫad [3], lāle-ḫadd [2], lāle-ḫaddi [1], lāle-ḫaddüñ [5], lāle-ḫaddüñdür [1], lāle-ḫadler [2], lāle-ḫadüñ [1])

G634-1. Bir serv-ḳad ü **lāle-ḫad** ü sim-bedendür / Bülbüllerini iñledici ġonce-dehendür
G1950-1. Bir **lāle-ḫad** hevāsına rengīn ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / **Lāle-ḫaddüñdür** yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / **Lāle-ḫaddüñ** şevḳine sīnemde yaḳdum tāze dāġ
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki anuñ **lāle-ḫaddüñ** gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1810-2. Başum hevāda ṣu gibi yaşum hevādadur / Bir serv-ḳadd ü **lāle-ḫadüñ** pāy-ı ḫākıyam
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / **Lāle-ḫadd** bir yār bul olma ṣaḳın bār-ı girān
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol **lāle-ḫadd** / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür **lāle-ḫad** sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2403-1. **Lāle-ḫadler** fikri ile baġruñı dāġ eyleme / Serv-ḳadler ẕikri ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2434-3. **Lāle-ḫaddüñ** üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden ṣan ḫayāl işi durur āl üstine
G2527-2. **Lāle-ḫadler** ḥasretinden dāġ yaḳdum ṣol ḳadar / Sīnemi her kim görürse beñzedür gül ḳanına
G2561-2. **Lāle-ḫaddüñ** ḥasretinden baġrını yaḳar oda / Gül yañaġuñı görem diyü gezer bāzārda
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / **Lāle-ḫaddüñ** yādına bir gülşen itdüm sīnemi
B22. **Lāle-ḫaddi** ḥasretinden bu Muḥibb i ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh-ruḫ

lāle-ʿiẕār [1] *bk. lāle-ḫad/ḫadd, lāle-ruḫ, lāle-ruḫsār*

G842(a)-2. Ġonce-dehān u **lāle-ʿīẕār** ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı ki cismi veyā sīm-ten midür

lāle-meh [1] *Far.* Lale ay.

G1259-2. Gice işitmiş meger o **lāle-meh** şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş

lāle-reng [1] *Far.* Lâle renginde, lâle renkli. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 222)

bk. şarāb-ı lāle-reng

G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme şol deñlü seng / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi **lāle-reng**

lāle-ruḫ [4] *Far.* *bk. ġonce-fem ü lāle-ruḫ, lāle-ḫad/ḫadd, lāle-ʿīẕār, lāle-ruḫsār, seyr-i lāle-ruḫ*

(lāle-ruḫ [3], lāle- ruḫa [1])

G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey **lāle-ruḫ** senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G1866-2. Yoġ iken daḫi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī **lāle-ruḫa** dil baġladum
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey **lāle-ruḫ** her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
B113. **Lāle-ruḫ** meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm

lāle-ruḫsār [5] *Far.* *bk. lāle-ḫad/ḫadd, lāle-ʿīẕār, lāle-ruḫ*

(lāle- ruḫsār [3], lāle- ruḫsāruñ [2])

G588-5. Ḳaçan ol **lāle-ruḫsāruñ** ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / Vird-i gülden tāzedür ol **lāle-ruḫsār** incinür
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā **lāle-ruḫsāruñ** senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür
G1290-1. Benüm ol **lāle-ruḫsārum** bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / **Lāle-ruḫsāruñ** gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ

lāle-şıfat [4] Lale gibi, laleye benzeyen. *bk. lāle-veş*

G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀşıḳ dilinde **lāle-şıfat** ʿışḳ dāġı var
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / **Lāle-şıfat** velīk benüm sīnem üzre dāġ
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi **lāle-şıfat** her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-tenem ben / Geh **lāle-şıfat** şevḳ ile ḫūnīn-kefenem ben

lāle-veş [15] *Far.* *bk. lāle-şıfat*

G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre **lāle-veş** ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G70-5. Ṣanma ancaḳ pirehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm **lāle-veş** bu dāġ-ı pinhānı saña
G438-2. Lezzet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır ölenüñ / **Lāle-veş** ḳanlu libāsı kefen-i çāke çıḳar
G672-2. **Lāle-veş** ḳanlar yudar kūh-ı belāda ehl-i ʿışḳ / Her biri içüp ciger ḫūnını bī-ḫūş oldılar
G952-2. Fitne tuḫmın mezra ʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara **lāle-veş** baġrumda çıḳdı başlar
G1021-2. Geldügünce güldürürsin gül gibi bu ʿāşıḳı / Gitdügünce **lāle-veş** baġrında ḳorsın daġlar
G1357-1. **Lāle-veş** sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Büy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ cevrini sen gerdünuñ / **Lāle-veş** ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgünuñ
G1739-1. Sensüz ey dilber baña āh u fiġān eksük degül / **Lāle-veş** baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1840-2. Geh olur ġonce-veş bāġ u bahār içinde dem-beste / Geh olur **lāle-veş** pür-ḫūn girībān-çākdur göñlüm
G1939-2. Nice bir çemende **lāle-veş** pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā gibi gülinden hem
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına ey sīm-ten / **Lāle-veş** çāk eyleyem ḳanlu kefen
Mh5-7. Beni bu çarḫ-ı felek eyledi çün andan ıraḳ / **Lāle-veş** baġrumı başdan başa ḫūn itdi fırāḳ
Mr18-3. **Lāle-veş** dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān ile / Şem ʿ-veş odlare yandum āteş-i hicrān ile
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / **Lāle-veş** baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya

lālezār [5] *Far.* Lale çiçekliği veya lale bahçesi. (Steingass, 1892: 1113)

bk. dāġ-ı lālezār olmaḳ, lālezār eylemek, lālezār itmek, lālezār olmaḳ

(lālezār [2], lālezārdur [1],lālezārın [1], lālezārumdur [1])

G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile bir **lālezārdur** / Baña bu āteşi uran ol gül ʿīẕārdur
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol sebebdendür görinür kūh u ṣaḥrā **lālezār**
G637-4. Bu ḳanlu didelerümle bu sīne-i pür-dāġ / Demüñde gülşen-i ʿışḳ içre **lālezārumdur**
G996-4. Ḳaynayup çūş eyledi ḫūn mül gibi / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u ṣaḥrā **lālezār**
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel eyle cānā bir naẓar / **Lālezārın** seyrān eyle sīne-i ṣād-pāreden

lālezār eylemek [1] Lale bahçesi yapmak. Lalenin kırmızı rengi sebebiyle kana kinaye edilerek, kan gölüne çevirmek anlamında da kullanılmaktadır.

bk. lālezār itmek, lālezār olmaḳ

G2741-1. Şol ḳadar itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi / **Lālezār eyledi** ḫūn-ı dil ile her ṭarafı

lālezār itmek [6] *bk. lālezār eylemek, lālezār olmaḳ*

G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla **lālezār itsem** gerek
G1648-3. Nev-bahār-ı ḥüsnüñ añup didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı **lālezār itsem** gerek
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm **lālezār** itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G2466-5. Ḳanlu yaşumı dīdelerüm döke şol ḳadar / Güller bitüre her ṭarafı **lālezār ide**
Mh18-1. Gül yüzüñden ayru cānā āh u zār itsem gerek / Eşk-i çeşmümle cihānı **lālezār itsem** gerek
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni **lālezār itsem** gerek

lālezār olmaḳ [9] *bk. dāġ-ı lālezār olmaḳ, lālezār eylemek, lālezār itmek*

G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla **lālezār oldı** yine / Öpeli ḥaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G369-4. Ṣaçdum şu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / Başdan başa bu rūy-ı zemīn **lālezār olur**
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül bitürür **lālezār olur**
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu demde **oldı** ʿālem **lālezār**
G1166-3. Gözümüñ yaşıdur revnaḳ viren bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp gül **lālezār olmaz**
G1362-1. Şol ḳadar dökdi ciger ḫūnını çeşm itdi telef / **Lālezār oldı** anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1451-1. **Lālezār oldı** çemenler ey göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḥamrāya baḳ
G2608-6. **Lālezār olsa** Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla **lālezār oldı** şehā işbu tenüm

lām [3] *Ar.* Lâm (ل) harfi. *bk. lām eylemek, lām itmek, lām ḳılmaḳ*

(lām [2], lāmda [1])

G1962-3. Aġzı mim ü zülfi **lām** u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G1864-5. Ol elif-ḳadd **lām** zülf ü aġzı mīmden ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şi'rüm içre arasun / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin **lāmda**

lām eylemek [1] Lâm (ل) harfi gibi yapmak, eğmek. *bk. lām itmek, lām ḳılmaḳ*

G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi **lām eyleyelden** ol ḳaşı yālar benüm

lām itmek [1] *bk. lām eylemek, lām ḳılmaḳ*

G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi **lām itdüñ** / Beni rüsvā-yı 'ām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ

lām ḳılmaḳ [1] *bk. lām eylemek, lām itmek*

G1372-1. **Lām ḳıldı** ḳaddümi olmış iken hemçün elif / Bu ṣıfatla her ki 'āṣıḳdurur olur muttaṣıf

lā-mekān [1] *Ar.* Mekânsız, yersiz, yere ihtiyâcı olmayan; Allah. (Devellioğlu, 2000: 542)

G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / **Lā-mekān** ṣaḥrāsına 'azm eyleyüp ser-maḥmil ol

Lāt [1] *Ar.* Zemân-ı câhiliyyette Harem-i Ka'be-i Mu'azzama'da mevcut bir putun ismidir. (M. Nâcî, 2009: 350)

G236-4. Deyre varsañ ḫüsnüñi 'arż eyleseñ / Ḳurıyup anda ḳadīd olurdı **Lāt**

lā-teḫaf [4] *Ar.* Korkma. *bk. bāng-i lā-taḫaf*

G795-4. Sīnem benüm ḳıldı hedef döner baña dir **lā-teḫaf** / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ ele ḳarşu varur 'āṣıḳlaruñ / Biri birine naṣiḥat eyleyüp dir **lā-teḫaf**
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl **lā-teḫaf**
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / La 'l-ı cān-baḫşı dönüp dir baña pinhān **lā-teḫaf**

laṭif [15] *Ar.* (Ş. Şami, 2010: 711) *bk. cā-yı lāṭīf, şi 'r-i laṭīf*

1. Güzel, hoşa gidecek, şirin.

G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı dil-keş ḳad ü bālā **laṭif** / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā **laṭif**
G1380-2. Nāme-i ḥüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā **laṭif**
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḥsāruna nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi ḥiç bir ḫaṭ-ı zībā **laṭif**
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferīnler yā **laṭif**
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa 'andelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā **laṭif**

2. Yumuşak, mülâyim, nazik, hoş.

Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ şehā reyḥān ü ʿanberden **laṭif** / Dişlerüñ lü'lü'-yi terden çeşmüñ ʿanberden **laṭif**
Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden **laṭif** / Dostum ṭūbī-boyuñ serv ileʾarʿardan **laṭif**
Tb1-23. Laʾl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden **laṭif** / Yüzüñe her kim baḳarsa dir gül-i terden **laṭif**
Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṯerden **laṭif** / ʿĀṣıḳa yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden **laṭif**
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden **laṭif** / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferīn

lā'übāli [9] *Ar.* ...kayıtsız, gailesiz. (Ş. Şami, 2010: 711)

(lā'übāli [10], lā'übālem [1])

G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize meyḫānedür / **Lā'übāli** meşrebüz ʿālemdeʾārı n'eylerüz
G1321-3. Biz **lā'übāli** rind ü Muḥibb ü ḳalenderüz / Meyḫāneʿazmini iderüz ihdinaʿs-ṣırāṭ
G2330-4. **Lā'übālem** ʿāṣıḳam ben ʿālem içre dostlar / Beñzedürler ḳanda görinsem beni dīvāneye
Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür bir niceʿummānīlerüz / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet ʿāṣıḳuñ çün kāmıdur / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-8. Dostlar biz ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun bize ol nāzenīn / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde dilber ġabġabı / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-14. Naʿralarla ʿālemi ṭoldurdılar mestāneler / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī bu ġamuñ / **Lā'übāli** pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

lā-yaʿḳıl [5] *Ar.* İdrak etmez, dalgın, bî-hûş. (M. Nâcî: 2009: 350)

bk. mest-i lā-yaʿḳıl

(lā-yaʿḳıl [4], lā-yaʿḳıllaruz [1])

G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya **lā-yaʿḳıl** ola tā dem-i şūr
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti içeli mest olmışuz / Ey Muḥibbī tā ḳıyāmet böyle **lā-yaʿḳıllaruz**
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi **lā-yaʿḳıl** ḳılam
G1928-6. Ṣabr uʿaḳl u hūş bir yirden ferāmūş eyleyüp / ʿIşḳ cāmın nūş idüp kendümi **lā-yaʿḳıl** ḳılam
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp **lā-yaʿḳıl** itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimseʿayb itmez müle

lā-yemut [1] *Ar.* Ölmez, sermendî, ebedî. (Ş. Sami, 2010: 712) *bk. ḥayy-i lā-yemut*

G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḫi ḫalḳ itdi **lā-yemut**

lāyıḳ [32] *Ar.* (TDK, 2011: 1579)

bk. lāyıḳ budur ki, lāyıḳ degül, lāyıḳ görmek, lāyıḳ mıdur, lāyıḳ olmaḳ, lāyıḳ-ı nār

(lāyıḳ [18], lāyıḳam [1], lāyıḳdur [8], lāyıḳdurur [3], lāyıḳlaruz [1], lāyıḳsın [1])

1. Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.

G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek bence ne **lāyıḳ** māh-ı tābān ile baḫş
G1039-4. **Lāyıḳ** mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1127-1. Biz ezel zībā cemālüñe senüñ ʿāṣıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā **lāyıḳlaruz**
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de **lāyıḳam**
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne **lāyıḳsın** aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2304-1. Baḳmadı yüzüme dilber baña ʿāṣıḳdur diyü / Deldi baġrum cevr ile bu buña **lāyıḳdur** diyü
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına / **Lāyıḳdur** anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2450-3. Biçdi ḫayyāṭ-ı felek egnüme bu ġam ḫilʿatin / Didi **lāyıḳdur** bunuñ gibi ḳumāşı gelmişe
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum **lāyıḳ** kerem kerīme
G2456-4. Şāne urur zülfine būyın getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce **lāyıḳ** şāneye
Mh4-1. Didüm ki ser-i zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne **lāyıḳ** o ne kesdür

2. Bir kimseye uygun olan, yaraşan.

G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḫışm ile dilber didi **lāyıḳ** mı ol ḳurbān aña
G239-3. **Lāyıḳ** saña kim eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin yañıluban gāh gehi dost
G330-1. Boynuma eyle ser-i zülfüñ kemend / Olmışam dīvāne **lāyıḳ** baña bend
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem **lāyıḳdurur** baña o bend
G556-5. Saña **lāyıḳ** gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı **lāyıḳ** gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū n'idersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma **lāyıḳdur**
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün ṣunulmışdur ezel ʿāṣıḳlara / Gözlerinden dökseler **lāyıḳdur** anlar mā-i şūr
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān gibi **lāyıḳ** saña yimekʿalaf
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir ẕerrece muvāfıḳ / Sen daḫi işle işüñ her ne ki saña **lāyıḳ**

G1464-1. Yaraşur gül gibi ol meh hemīşe gül ʿīẕār olmaḳ / Baña budur daḥi **lāyıḳ** aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem **lāyıḳ** / Ki sen ʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem **lāyıḳ** / ʿIşḳ kitābını oḳu ḥālini gör Mecnūnuñ
G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / Saña **lāyıḳdur** gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1628-5. ʿIşḳ meydānında ṭūp it başunı / **Lāyıḳ** ṭūpa ḳaddün çevgān gerek
G1782-5. İtme Muḥibbī ḳuluña gel yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan kimseye **lāyıḳdurur** ʿilüm
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫilʿatin **lāyıḳ** / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ yan cemāli şem ʿine pervāne-veş / ʿĀşıḳa **lāyıḳdurur** bülbül gibi itmek enīn
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / **Lāyıḳdur** ola mihr ile meh saña terāzū
G2636-4. Gözüm yaşiyle yumaḳ baña **lāyıḳ** / Ola kim giderem rūy-ı siyāhı
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem āl ola / Derd ü miḥnet aña **lāyıḳdur** ki ṣāḥib-ḫāl ola

lāyıḳ budur ki [8] Münāsib-i hāl ołdür ki. (Tulum, 2011: 1162)

G134-2. Her ḳaçan kim zülfi çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀşıḳa **lāyıḳ budur kim** eyleye başını ṭūp
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni nigār / **Lāyıḳ budur ki** sen aña medḥ ü şenā getür
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā **lāyıḳ budur** aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi pāyına **lāyıḳ budur** anı zil ḳılam
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī **lāyıḳ budur** viresin cānı şükrāne
G2594-1. Bülbüle **lāyıḳ budur kim** çīn seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2602-1. Ger bāġ-ı ḫüsn içre ḥadüñ gül ʿīẕār ola / **Lāyıḳ budur ki** bülbül-i dil anda zār ola
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā ile dest-i dehr / **Lāyıḳ budur ki** ṭutasın ʿuzlet yaḳasını

lāyıḳ degül [13] Düşmez. (Tulum, 2011: 1162), yakışmaz.

G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil **lāyıḳ degül** / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet alem cüdā
G117-4. Per yaḳar pervāne gör āh eylemez / ʿĀşıḳa **lāyıḳ degül** illā sebeb
G151-3. Kūyuña ḳoma raḳīb-i kāfiri / Cennete **lāyıḳ degüldür** bū Leheb
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden şorma gül / Meste uyup eylemek **lāyıḳ degül** hüşyār baḫş
G580-3. Bilürem **lāyıḳ degül** ḥālüm şora dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / **Lāyıḳ degüldür** aña o kāfir degül midür
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde çün **lāyıḳ degül** bīgāneler
G1470-6. İtleri silkine olasın Muḥibbī münselik / Ol yire **lāyıḳ degülseñ** daḥi itsünler dilek
G2354-4. Kişi ʿışḳ ile Mecnūn olmayınca / Vara **lāyıḳ degüldür** kūh-ı necde
G2495-4. Gerçi **lāyıḳ degülem** bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẕar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār nāzenīn ola / **Lāyıḳ degül** mi ḥüsn ile çünkim güzīn ola
G2624-6. Ger ʿār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / **Lāyıḳ degül** mi baña dimege filān daḥi
B24. Zülfini dildār eyledi bir luʿb ile müşkin-kemend / Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem **lāyıḳ degül** mi baña bend

lāyıḳ görmek [5] Má ḳūl görmek, münāsib görmek. (Tulum, 2011: 1162)

G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi yücelt āh ʿālemin / **Gördi lāyıḳ** ʿālem ü ṭablı dilā şāh saña
G158-3. Gözlerüm yaşını **lāyıḳ gördi** ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫilʿat egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi şīb
G477-5. Kendüyü **görmez** Muḥibbī būseñe **lāyıḳ** velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G1934-4. Kime **lāyıḳ görüp** bāġ-ı bihişti / Kiminüñ külli yirin od iden kim
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp bir gün ṭaʿam / Şıdı Mecnūn kāsesin **görmedi lāyıḳ** işine

lāyıḳ mıdur [10] Uygun düşer mi, yakışık alır mı?

G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile diler cennet ü ḥūrā / Bu devlete **lāyıḳ mıdur** ol zāhid-i ḫod-rū
G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye cānān ile baḫş / Bendeye **lāyıḳ mıdur** kim ide sulṭān ile baḫş
G877-1. ʿIşḳ-ārā terk itmeyince cān u ser ʿāşıḳ mıdur / Daʿvi-i mihr ü maḥabbet eylese **lāyıḳ mıdur**
G877-2. **Şem**ʿ gibi giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye **lāyıḳ mıdur**
G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / Bendeye **lāyıḳ mıdur** kim isteye üstādlıḳ
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe **lāyıḳ mıdur** bes dem-be-dem ḳan eylemek
G2223-3. ʿĀşıḳuñ ḳatline çünkim ḥükm ider ḳānūn-ı ʿışḳ / Ḳatı isnād eylemek **lāyıḳ mıdur** cellāddan
G2287-3. Bī-güneh ʿāşıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / Nev-cevānsın dostum **lāyıḳ mıdur** ḳan idesin
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi gel / **Lāyıḳ mıdur** peşeye ʿanḳā şikār ola
G2768-3. Ol dil ṭabībi ḳapusı dārü'ş-şifā ola / **Lāyıḳ mıdur** gözle meye mübtelāsını

lāyıḳ olmaḳ [10] Yaraşmaḳ, yakışmaḳ. (Tulum, 2011: 1162)

G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / **Lāyıḳ oldur** kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G332-1. Çīn idüp zencīr-i zülfüñ boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa **lāyıḳ olur** aña bend
G358-2. Ben gedāya **lāyıḳ olmaz** dünyede illā ki bu / Ḫilʿat u tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur nemed
G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun buʿaḳl u dil / **Lāyıḳ olmaz** ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G1045-3. .**Lāyıḳ olmaz** gül yüzine gül dimek / ʿĀleme bu müşk-i fām-ı zülfidür
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n'eyler ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken **lāyıḳ olmaz** anda zāġ
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde ʿuşşāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken **lāyıḳ olmaz** anda zāġ
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine ol olmaz ḫalāṣ / Bend ü zencīre **olur lāyıḳ** işi dīvānenüñ
G2058-1. **Lāyıḳ oldı** derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen

G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendene / **Lāyıḳ oldur** şāhlardan ḳullara iḥsān ola

lāyıḳ-ı nār [1] Cehenneme layık.

G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden / Eger olmaz ise luṭfuñ muḳarrer **lāyıḳ-ı nāran**

lāzım [14] *Ar.* Gerek, gerekli. (TDK, 2011: 1579) *bk. lāzım gelmek, lāzım olmaḳ*

(lāzım [5], lāzımdur [3], lāzımdurur [3], lāzımıdur [2], lāzuma [1])

G222-3. Çün saña ḳalmaz ne **lāzım** ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña **lāzımdur** ʿuryānlıḳ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle şaḳın bu nefs-i ẓālimden / Şaḳınmaḳ çün saña **lāzımdurur** şeyṭāndan īmānuñ
G1574-3. Ka ʾbe-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / **Lāzımıdur** saña ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden gider meyḫāneye / Ḫasteye **lāzımdurur** āb u hevāsı muʿtedil
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña **lāzım** āhumı şimdengirü bād eylesem
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek **lāzım** degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer **lāzım** / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G2338-1. Kim ki dil virdi zülf-i cānāne / **Lāzımıdur** ki ola civāne
G2374-4. Alup bir müʾminüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne **lāzım** bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre
G2507-5. Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur **lāzuma**
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence renc **lāzımdur** gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini nʾola sīnede cānum gibi / Ṣaḳlamaḳ **lāzımdurur** her kişiye īmānını
G2697-5. Cürʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫᵛāre **lāzımdur** şekerlü leblebi

lāzım gelmek [6] İktiza ve icap etmek. (Ş. Sami, 2010:712)

G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü **lāzım geldi** idesin sefer
G882-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ **lāzım gelür** terk-i diyār
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca gelür / Baña **lāzım geldi** dönüp idem anuñla savaş
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / **Lāzım gelür** ki uġraya āḫır cefāsına
G2466-1. Her kim dilerse varup o servi kenār ide / **Lāzım gelür** ki göz yaşını cüy-bār ide
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber zülf çevgān eylese / ʿĀşıḳa **lāzım gelür** ṭūp eylemek ol dem seri

lāzım olmaḳ [6] Gereklü ołmaḳ, vācib ołmaḳ, ehemm ołmaḳ, mühim ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1163)

G760-1. Şemʿ-i ḥüsni ʿarż ḳıldı dün gice cānāneler / **Lāzım oldı** ʿāşıḳa pervāne gibi yaneler
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde **lāzım olur** terk-i ser
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ sen belī / **Lāzım oldı** idesin sen itdügüñ peymānı bir
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşikār u geh nihān / **Lāzım oldı** ʿāşıḳı ney gibi nālān eylemek
G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar yārüñ görür islām u dīn / **Olmamaḳ lāzım** idi ebrūlarında kibr ü kīn
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel ʿāşıḳluġı çünkim ḳalem / **Lāzım oldı** tā ebed ʿışḳile yanam yaḳılam

leb [458] *Far.*

(leb [5], lebden [2], lebe [11], lebi [73], lebin [10], lebinde [1], lebinden [18], lebine [7], lebini [6], lebinüñ [3], lebleri [47], leblerin [11], leblerinde [1], leblerinden [13], leblerine [5], leblerini [4], leblerinüñ [2], leblerüm [1], leblerüñ [69], leblerüñden [14], leblerüñe [9], leblerüñi [3], leblerüñle [1], leblerüñün [1], lebüm [1], lebüme [1], lebüñ [67], lebüñçün [4], lebüñde [2], lebüñden [28], lebüñdür [1], lebüñe [14], lebüñi [11], lebüñle [3], lebüñüñ [9])

bk. bāde-i şevḳ-i leb, bālā-yı leb, būse-i laʿl-i leb, cām-ı leb, cürʿa-i cām-ı leb, cürʿa-i laʿl-i leb, cürʿa-i leb, fikr-i leb, ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn, laʿl-i leb, laʿl-i leb-i cānān, laʿl-i leb-i meygūn, leb-i cānān, leb-i dilber, leb-i dildār, leb-i ġonce, leb-i ḥamrā, leb-i ḫandān, leb-i laʿl, leb-i laʿl-i nigār, leb-i mercān, leb-i meygūn, leb-i nigār, leb-i nūş, leb-i ser-çeşme, leb-i şekker-şiken, leb-i şīrīn, leb-i şīrīn-suḫan, leb-i tiryak, lebi yādı, leb-i yāḳūt, leb-i yār, sāġar-ı leb, noḳṭa-i laʿl-i leb, şehd-i leb, teşne-ḫuşk-i leb, vaṣf-ı leb, ẕikr-i leb, zīr-i leb, zülāl-i leb, zülf ü leb

1. Dudak, şefe. (Ş. Sami, 2010: 713)

G10-3. Her biri teşne olup gelmiş iken cānı **lebe** / Gösterüp cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi pest / **Leblerüñ** güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen **lebi** Şīrīn içün Ferhāddur dirler baña

G31-6. **Lebüñi** aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G32-2. Her ne söz kim **leblerüñden** gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G43-2. **Lebleri** dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki yatur itmedi tīmār baña
G56-6. Cām-ı laʿlüñ ṣun **lebüñden** beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G63-2. Ḫaste-i ʿışḳam **lebüñden** özge olmadı ʿilāc / Fā'ide ḳılmadı çoḳ cehd itdi Cālinūs aña
G77-2. **Lebüñ** gelse ḫayāle āh ider dil / Anuñçün bişmedi bī-dūd ḥelvā
G100-3. Laʿl-i nābuñ ḫasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / **Leblerüñ** dārü'ṣ-ṣifāsından süre dermān baña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire **lebüñden** bir devā
G114-1. ʿAceb ol **leb** midür yāḫūd mey-i nāb / ʿAceb ol diş mi yā lü'lü'-i nā-yāb
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuna alup **lebin** bir dem ol adem cānın öp
G121-2. **Leblerüñ** ẕikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür ey pādişāhum bu ġarīb
G123-4. **Leblerüñ** dārü'ṣ-ṣifāsından dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān neden göndermedüñ bir kez cevāb
G127-4. Çekdi aġzumdan **lebin** cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G129-2. Almaġa būse **lebüñden** aña kim ḳādir olur / Ḳāniʿam cürʿaña tā kim getürem anı be-leb
G143-4. **Lebi** şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ ṣunma ḫaẕer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G154-4. **Leblerüñ** üzre nigārā ḫālüñi gören dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsaʿaceb olmaz ẕübāb
G155-1. Būse ister **leblerinden** dilʿaceb / Bī-nişāndan gör nişān ḳılur ṭaleb
G176-6. Dost vaṣlından egerçi kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın **lebüñ** eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G194-4. Bir **lebi** şīrīn ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kimʿālemlere efsāne oldumʿāḳıbet
G203-1. İçmeden dil **leblerüñden** oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G209-4. Didüm **lebüñ** bahāsına cānum alur mısın / Didi bahā yoḳ aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler **lebi** iḥyā / Meh-rūlara yitmez miʿaceb bunca kerāmet
G234-4. Cān u dil aldı **lebinden** būse iḳrār eyledi / Ḫūblarda olmaz imiş ʿahd ü peymānı dürüst
G236-1. **Leblerüñe** dir isem n'ola nebāt / Mürdeler ger nūş ide bulur ḫayāt
G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum āh / Şīrīn **lebüñ** eylese bir būsesin diyet
G270-6. Kimisi yoḳdur **lebüñ** kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār baḥṣ
G271-3. **Leblerüñün** ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile baḥṣ
G287-3. Ṣarāb-ı ʿışḳ ile mestem eger **leblerin** istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz **lebin** öper ḳadeḥ
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi ṣanmañ ṣarāb eyler feraḥ / **Leblerin** ẕikr eylesem ol laʿl-i nāb eyler feraḥ
G300-7. Çāre olmadı **lebin** öpmege cān geldi **lebe** / Ey Muḥibbī içelüm yādına gel bārī ḳadeḥ
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / **Lebüñüñ** ẕikri ile oldı baña ol tercīḥ
G303-3. **Leb** ḳodıġın sāġar üstine görelden dilerüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekṣer ḳadeḥ
G305-5. Bu Muḥibbī'ye **lebüñ** ẕikrini evrād ideli / Didiler mīr-i kelām şiʿrine hem şiʿr-i faṣīḥ
G309-4. Ey yār ḳaṭresi **lebüñüñ** baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ālem içinde hīç āb-ı telḫ
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker **lebüñ** baña gerekmez şehd ü ḳand
G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı **lebinden** dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne dād
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī **lebüñi** / Dostluḳ ḫaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G322-1. Eyʿārıżı gül **lebleri** ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G330-5. Dir ġazel şīrīn **lebüñçün** bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G336-1. **Lebi** üstinde ḫāliʿanber-alūd / Görinür āteşīn-laʿl üzre şan dūd
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol **lebi** meygūnı yād
G350-2. **Lebüñden** ayru ey şīrīn-zebānum / Anı kim çekmişem çekmedi Ferhād
G354-3. **Lebi** şan laʿl-i aḥmerdür o yārüñ / Teni billūra beñzer sözleri ḳand
G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür bālā vü ṭūbādan yaña / **Leblerüñ** cānā şarāb u āb u kevṣerden leẕīẕ
G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle **leblerin** ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ
G364-2. Şīrīn **lebüñ** kelāmını tekrār ider göñül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger leẕīẕ
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryākı ẓāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G378-2. Bir **lebi** şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu göñül kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden ṣu gibi her dem aḳan / Ol **lebi** mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye **lebüñ** cürʿası ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G404-1. **Leblerüñ** cān bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / Ruḫlaruñ bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi **lebinden** / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G411-2. Mey-perest oldum **lebüñ** devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur **lebüñ** dārü'ṣ-ṣifāsından / Buyur şāfi cevābı ṣun aña çün **leblerüñ** emdür
G415-3. **Leblerüñ** dārü'ṣ-ṣifāsından buyur şāfi cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G420-6. Gözleri bīmār iderse **lebleri** tīmār ider / Bu Muḥibbī'ye ne ġam dārü'ṣ-ṣifā yanındadur
G425-4. **Lebüñ** öpdükce ġāyet mest oldum / Didüm el-ḫaḳḳ mey-i gülgüna beñzer
G426-3. İḳrār alınca būseñe cānum gelür **lebe** / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ revā giçer
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / **Lebüñ** şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G452-3. **Leblerin** ẕikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken laʿl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G469-3. Şīrīn **lebüñi** ḫaste göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi göñülden neler giçer
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol **lebi** yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G480-1. **Lebüñ** ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / **Lebleri** ẕikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki **lebüñ** öpmege cānā bahā nedür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / **Leblerin** bin nāz ile ol vird-i aḥmer depredür

G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün **lebleri** şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G502-1. **Leblerüñ** şevḳine cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil meftūn olur
G506-1. Dil ü cān cūş ider ol **lebleri** aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber geliser
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül **lebleri** mül şem'i münevver geliser
G524-4. Kināyetdür **lebin** añsam nigāruñ / Bilen dir sel-sebīl ü āb u kevṣer
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi **lebüñ** cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-ya'ḳıl ola tā dem-i şūr
G539-3. Ṭūṭi-i dil **lebüñe** didi şeker / Gör ne şīrīn ü ter du'ālar ider
G541-1. Ḳadd ü bālāña senün serv-i ḫırāmān ezilür / Nitekim **leblerüñe** ġonce-i ḫandān ezilür
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir şīrīn **lebe** virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G568-2. 'Ārızı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / **Leblerin** żikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G569-5. Añsa Muḥibbī **leblerüñ** ile meyānuñı / Şi'ri ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G574-2. Sāḳiyā meygūn **lebüñ** nūş itdi 'ālem cür'asın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi 'uşşāḳı öldürür / Dirgürmesine **lebleri** biñ dürlü fenn bilür
G588-2. İderken dili **lebi** ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G598-2. **Lebleri** dil-ḫasteler ḫaḳḳındadur şīrīn cevāb / La'l-i cān-baḫşı virür 'īsī revānından ḫaber
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G607-3. Noḳṭa mıdur **leb** midür ya yoḳsa la'lin ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lü'lü' midür
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis **lebi** müldür
G628-5. **Lebleri** vaṣfında şi'rüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G629-1. **Leblerüñ** żikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı 'ışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G640-1. **Leblerüñden** kim bugün sāġar çeker / Şanma ferdā minnet-i kevṣer çeker
G644-5. 'Ayb ḳılma **leblerüñden** istesem şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G652-2. Ġam degüldür gözleri bīmār iderse göñlümi / **Leblerinden** bir cevāb alsam bu cānum em ḳapar
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygūn **lebine** / 'Ārifüñ her nesi var bāde-i ḫamrāya virür
G660-1. İstesem būse **lebinden** baña düşnāmum virür / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler **leblerin** nāz ile bādāmum virür
G661-1. **Lebüñe** mül didüm zülfüñe 'anber / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G664-1. Ḫaṭ-ı la'lüñ müşk ü zülfüñ 'anber-i sārā şatar / Dişlerüñ dürr-i 'Aden şīrün **lebüñ** ḥelvā şatar
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm bir ölümlü ḫastedür / **Leblerüñden** bir cevāb it derdine dermān umar
G678-2. Göricek zülfini cānā **lebüñi** żikr iderem / Sem-i ef'iyi gören himmeti tiryāka çeker
G678-4. **Leblerüñle** bilinüñ fikrin ider cān u göñül / Ḳaṣdini ince ḫayāl eyleyen idrāke çeker
G679-1. Meyān ile **lebinden** söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G683-4. Ehl-i 'ışḳa **lebi** tiryākı nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G684-4. Ruḫı güldür **lebi** ġonce boyı serv / Şaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam **lebini** līk bu derdüm devālanur
G695-3. Gördüm **lebi** üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi var
G699-1. Mest ider **lebleri** żikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını da ḫayrān eyler
G699-4. Öldürür gerçi gelür bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül çünki **lebi** derdine dermān eyler
G700-5. Çeşm-i mesti **lebleri** öpdi Muḥibbī dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G709-4. Dün iḳrār eylemişken būse **lebden** / Ne düşdi kim şimdi idersin inkār
G718-1. Ṣorarsam **lebleri** alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / **Lebleri** yādına ġonce bāde-i şahbā çeker
G723-2. Şarāb-ı 'ışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez **lebüñden** būse ḳand ister
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir **lebine** kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül **lebine** mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḥi şermende yatur
G742-2. 'Uşşāḳ gördi kim **lebüñe** bāde öykinür / Āl ile anı itmege ayaġa şaldılar
G744-3. Eyler heves **lebinden** şeftālüye irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġraġında çehdür
G751-2. Āyet-i ḥüsnine baḳsam oḳuyamam bir elif / **Lebüñ** göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet **lebüñden** dil cevāb ister / Teb-i 'ışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫ'ān ditrer
G782-8. Ṣun Muḥibbī'ye **leblerüñ** cāmın / Çünki bu derdine o dermāndur
G784-1. **Leblerüñ** fikri nigārā şanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun **lebüñ** cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna ṣor / **Leblerin** ṣordum didi var bu ḥadiṣi cāna ṣor
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / **Lebleri** ḳandine cem' olmış veyāḫūd mūrdur
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi **lebüñ** / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi ma'zūrdur
G794-2. İrdi bir ḫālete dil içdi **lebi** cür'asını / Ya'ni cām-ı mey ile sāḳī bu ḫālet mi gelür
G796-3. 'Aceb mi şi'r ü eş'ārum leżīż olursa şekkerden / Nigāruñ **lebleri** vaṣfı zebānumda mükerrerdür
G797-1. **Lebi** ġonce olaldan yüzi gülzār / İder reşk sünbüline müşk-i Tātār
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger dürr-i 'Aden / **Leblerüñ** mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḫamrā meger
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G808-1. **Leblerüñ** 'uşşāḳa ṭurmışdur mey-i ḫamrā şatar / Zülf-i müşkīnüñ maḥabbet ehline ḥelvā şatar
G809-4. Gördüm **lebinüñ** üstine ol la'l-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi var
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey **lebleri** ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G822-5. Beni derd ile öldürdüñ **lebüñden** būse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür 'ādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G823-2. Ey şeh **lebüñ** ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G826-5. **Lebleri** üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş mūrdur
G828-1. 'Ārızın 'arż ider ilk göñlümi bīmār eyler / Ṣoñradan döne gelür **lebleri** tīmār eyler

G830-3. Yiridür dir isem şīrīn **lebüñe** / Ki Ferhāde dil-i āvāre beñzer
G834-3. **Leblerüñ** üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl üstindedür
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam **lebüñden** / Ṭabībümsin bu dil bīmāre beñzer
G845-2. O pür-sāġar **lebüñi** bī-tekellüf / Neden olam şürāḥi gibi ben dūr
G852-4. **Lebi** dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḫı mānendi yoḳ cennetde bir ḥūr
G863-1. Ey şaçı sünbül **lebi** ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G864-6. **Leblerüñ** dārü'ş-şifā ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḥabībüm ḫasteler ḥaḳḳında tīmār özgedür
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum **lebe** / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil **lebüñden** bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür
G896-3. Cānān **lebi** ḳatında laʿl-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını gördügi dem şerm-sār olur
G902-4. Emdür **lebüñi** şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā şeker ister
G908-1. Öpsem **lebüñi** disem o dem laʿlini dişler / Nāz ile baña gösterür incü gibi dişler
G909-4. Ḳaddün ṭūbā özündür ḫūr-ı ravża / Yüzüñ cennet **lebüñdür** āb-ı kevṯer
G909-5. **Lebüñ** üstinde ol ḫāl-i ʿanber-ālūd / Ṣanasın noḳṭadur bālā-yı şekker
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿĀşıḳ-ı bī-ser / Ol **lebi** aḥmer Ḫoş ne şafādur
G934-7. Ey Muḥibbī **lebleri** ẕikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḥalāvet arturur
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle **lebüñden** bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī **leblerüñ** / N'eylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G945-2. Gerçi noḳṭa **lebüñe** ḳıl didi ʿuṣṣāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G947-1. Noḳṭa dimeñ **leblerine** iḥtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın da ḫayāl üstindedür
G947-4. **Lebleri** üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G948-2. İntiẓār ile **lebüñden** bulmadum bir ẕerre kām / Bir söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G950-5. Ruḫlariyle **lebleri** ẕikrin ider dil dilberüñ / Anuñ içün bu Muḥibbī laʿl ü gevher-sāz olur
G957-1. Nigāruñ laʿl-i cān-perver **lebi** var / Anuñ her kim eme ḫoş-meşrebi var
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur laʿl-i lebüñ / **Leblerüñ** vaṣfında anuñ çün dimem ey yār şiʿr
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan ṣanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker **lebüñçün** eylesem güftār şiʿr
G969-5. İdeli şekker **lebi** şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿını ṭūṭī gibi gūyā ider
G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ **lebleri** ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G990-2. **Leblerüñ** emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G992-2. Ḫaṭ degüldür **leblerüñ** üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / **Lebleri** ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1004-2. **Leblerinden** ancaḳ ṣaf cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup **leblerinüñ** ẕikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur hem şekeristān iñler
G1028-5. **Lebüñ** yādına meclisde Muḥibbī / İçüben sāġarı elde tehīdür
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma **leblerinden** yoḫsa nādān ögrenür
G1046-4. **Lebüñden** ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi de şebdür hem gül-i ter
G1051-2. **Leblerüñ** ger ṭaleb itsem beni ʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ o benüm derdüme dermān görinür
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī **leblerinden** dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar **lebi** tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem ṣandılar
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim **lebüñ** ẕikr eylerüz / İçerüz cām-ı şarābı biz ġubārı nʾeylerüz
G1091-3. **Leblerüñ** dārü'ş-şifāsından cevāb ister gönül / Ey ṭabīb-i dil ölürse olmasun tīmārsuz
G1106-3. **Leblerüñ** meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / **Lebleri** cānlar bağışlar yāre düşdi gönlümüz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi sīnem içre dil-şikāf / **Lebleri** didi Muḥibbī ġam yime merhemlerüz
G1131-2. Eyler ḫayāl **leblerüñi** mest olup gönül / Dāim şarāb-ı laʿl ile serḫoşlardanuz
G1145-5. Muḥibbī **leblerüñ** ẕikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1168-1. Nigārā gül yüzüñsüz gül gerekmez / **Lebüñ** olmasa hergiz mül gerekmez
G1185-4. Sen şaçı Leylā **lebi** Şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḫnet ehliyüz
G1198-1. Yüzine ben ḳamer didüm ne dirsüz / **Lebine** gül-şeker didüm ne dirsüz
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḫnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil **lebüñden** yaʿni şerbet beklerüz
G1201-3. Ger dehān olsa **lebüñde** beñzedürdüm ġonceye / Aġzuna kim beñzedür ġonce güler hīç söylemez
G1209-5. Hecr-ārā gelmiş iken cān **lebüme** ḥasret ile / Kimsene yoḳ diye bu ḫālümi dildāra henüz
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿaceb ol **lebleri** īsī-nefes
G1224-1. Ārzū itdüm **lebin** ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol **lebi** şīrīn idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb ile ṣaḳlatdı **lebleri** dārū imiş
G1249-4. **Leblerüñden** ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru imiş
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş **lebinden** göñlümi ṣād eylemiş
G1253-5. Öpdüm ol **leblerini** ṣoñra sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1276-5. Şīrīn **lebüñüñ** vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Leẕẕetden anuñ ṭoptolu aġzı şeker olmış
G1289-5. **Leblerüñden** bu Muḥibbī'ye buyur ṣāfi cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı ṣāḥib-firāş
G1306-3. **Leblerin** ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḥācet degül tekrār ʿarż
G1307-5. Būse isterseñ **lebüñden** aña bulınmaz ʿivaż / Bārī gel eyle Muḥibbī cānuñı cānāna ʿarż
G1322-1. Olmasa meygūn **lebüñ** ey dost şekkerden ne ḫaẕẕ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne ḫaẕẕ
G1324-3. **Leblerüñ** yād eyleyüp içse şarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre ider mestāne ḫaẕẕ
G1324-4. **Leblerinden** bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / Nitekim derdi olan ire ider dermāne ḫaẕẕ

G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi **lebe** cānum çü şemʿ
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı **lebüñe** / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1352-3. Mevsim-i gülde **lebi** yādına mey nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1355-4. Bir şaçı Leylī **lebi** Şīrīne göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1380-1. **Lebleri** nāzik ruḫı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā laṭīf
G1388-3. Tīrinüñ laʾle dönüpdür **lebi** ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʾlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / **Lebüñ** şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol **lebi** şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1399-3. Leylī zülf ile **lebi** şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle **lebüñden** gelsün ol bīmāre şevḳ
G1408-5. **Lebüñden** būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür ṭaleb itse kişi derdine dermānlıḳ
G1408-6. Lebüñ zikrinden ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḥayrānlıḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehr-i bī-bāk ol / **Lebi** çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1412-2. Şevḳüm artar **leblerüñ** zikrini mükerrer eylesem / Nitekim artar şekerden ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1415-2. Gice ṣorsam **leblerüñ** ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1423-5. **Leblerüñ** öpsem olur bu gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur ferāḥdan aġlamaḳ
G1427-3. Sen **lebi** şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1437-5. **Lebi** yiter Muḥibbī zehr-i ġamdan / Ölürsem eyleyem aġzuma tiryāḳ
G1448-6. Göricek **leblerüñi** ben nice cān virmeyeyim / Bilürem ben anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1470-2. Cürʿañ içdüm **leblerüñden** būse vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1472-3. Ṣorma ġayre **lebüñüñ** leẕẕetini gel baña ṣor / Bilürem leẕẕetini çünki o şekker-şikenüñ
G1475-3. **Lebüñ** ġonce yañaġuñ āl idersin / Giçersin baña bu nevʿile çoḳ reng
G1483-1. Bir **lebi** şīrīn içün göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger bir nāzenīn / Öp elin şal boynına ḳolun **lebini** dişe çek
G1486-5. Ey Muḥibbī **lebleri** zikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn naẓm u eşʿāruñ senüñ
G1493-4. Bir luʿb ile **leblerini** sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥiye didüm ḳalmadı cānuñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey **lebleri** ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1517-3. Ḫamdülillah kim **lebüñden** irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāṣıḳları raʿnā gözüñ
G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup **leblerüñi** mīm idüben / Elif iken bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1527-3. Sāḳiyā ṣun **lebleri** yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1547-3. Ḫusrevā Şīrīn **lebüñ** yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarībi bir nefes şād itmedüñ
G1553-3. **Leblerüñe** bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1559-2. **Lebüñden** kim söz işitse bulur ol ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde **lebden** yeg
G1561-3. Ben mariż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker **lebüñle** behremend itsem gerek
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ fikri **lebüñ** zikrin iderken ölenüñ
G1582-6. Öpmez **lebini** meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken **leblerinden** būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ **lebüñ** aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1607-2. **Leblerüñe** ṭañ mıdur dirsem ki laʾlin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü'lü' dişlerüñ
G1608-3. Dil ṭabībisin **lebüñden** n'ola umsam bir cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1609-2. Zülfi benefşeʿārıżı gül ġoncedür **lebi** / Eyleñ naẓāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kim / Sāġar öper **leblerüñ** ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1621-5. Sāḳiyā ṣun **leblerüñ** cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1634-1. Söylemedüñ **leblerüñ** aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı göz göre ḳan eyledüñ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān **lebe** / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm ince ḫayāl / **Leblerüñ** zikr eyleyüp şiʿrümi ḳand itsem gerek
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kemer / **Leblerin** sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1652-5. Sāḳiyā ṣun **leblerüñ** cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1653-2. Şīrīn **lebinüñ** ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿāleme destān olan göñül
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem **lebleriüñi** ṣun içeyim āb-ı zülāl
G1664-2. Beñzer **lebüñe** ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül
G1674-3. **Leblerüñ** dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1676-2. **Leblerüñ** şehdi var iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña ḥācet degül
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim **leblerüñ** şehdi ile hem-dem degül
G1695-1. **Leblerüñ** ey ḫūr-peyker sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl
G1695-3. **Leblerüñe** dineli Nūşirevān / Oldı zülfin aña zencīr-iʿadīl
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin meded gönder **lebüñden** çün zülāl
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür **leblerüñden** ġonce lāl
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgün yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey **lebi** ġonce açılup gülşen ol
G1721-1. Şīrīn **lebüñe** ġonce dimek bir hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil ṭabībi / **Lebüñ** dārūsı ile aña em ḳıl
G1730-5. Çün **lebi** tiryāḳına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem göñül
G1733-2. İstedüm būse **lebinden** güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm şīrīn **lebüñ** / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1741-3. **Lebüñe** beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1743-3. Ol **lebi** Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān **lebe** geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne müşkil

G1745-5. Şīrīn **lebüñüñ** şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ıfat ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G1756-5. Cān vir **lebine** al ile bir būse Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1761-2. Lü'lü' dişi fīrāḳile dürrler döken gözüm / Meygūn **lebi** ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G1785-2. Cür'añ içeli **leblerüñe** meyl ider göñül / 'Ayb olmasun yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G1793-2. Sen **lebi** Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G1801-1. Bir **lebi** mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Şalınur bir **lebi** ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1811-1. Bir şaçı Leylī **lebi** Şīrīn mehüñ nā-şādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm **lebinden** ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1826-2. **Leblerinden** iste didüm ey göñül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum var benüm
G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevşeri / Bir **lebi** şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi **lebleri** tiryākına / 'Aḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña ne ġam
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam **leblerüñ** / Ölmez idüm ḫaşre dek itsem **lebüñ** nūş ey şanem
G1833-3. Meyānuñla **lebüñçün** var mı yoḳ mı diyü baḫs itdük / Eşer yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1835-1. Her ḳaçan eş'ārum içre **leblerin** yād eyleyem / Nice şīrīn **lebleri** bu yolda Ferhād eyleyem
G1837-2. Sen **lebi** şīrīn şaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1846-5. **Lebleri** tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / Şīrīn **lebini** şormaġa ġāyet güzel didüm
G1857-2. İderdüm bir meges kendümi dāim / **Lebüñi** öper idüm sāḥir olsam
G1858-4. **Leblerüñden** ölmedin bir būse vir didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr **lebleri** mercānı añdum aġladum
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol **lebi** mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi **lebüñ** yāḫūd nebāt / Şanma la'lüñ zikrini ey dost tekrār eylemem
G1889-2. **Lebüñ** ġonce olalı gül yañaġuñ / Aña dil bülbülin gūyā ḳılan kim
G1896-4. **Leblerinde** ḫaṭṭı şandum geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş bildüm gümānumdur benüm
G1918-2. Sen **lebi** Şīrīni sevdüm ḫidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G1928-1. **Leblerüñ** yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / Ḥāke şaçup eşk-i çeşmüm nice la'l ḫāşıl dām
G1937-2. Bulmadı **leblerine** kimse anuñ / Cāmeden ġayri dest-res n'idelüm
G1942-4. Bulmış iken **leblerüñ** zikr ile cānum şafā / Ḥaṭṭuñ izhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1952-2. Geh **lebüñ** zikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḥayrān eylesem
G1964-6. **Leblerüñ** dārü'ş-şifāsında Muḥibbī ḫastedür / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş ey şanem
G1969-3. Kim ki gördi **lebüñ** ile zülfüñ / Birine mīm didi birine cīm
G1974-3. **Lebüñ** dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i la'lüñ / Ḳamusı derd-mend olmış yatur bīmāra beñzetdüm
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü **lebüñ** gümānum var benüm
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm ṭopraġa sürem / Bu nev' ile ola ki **lebi** cür'asın çeşüm
G1990-4. O pür-sāġar **lebin** görmiş şürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ lu'b ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2002-4. **Lebüñ** tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḫza ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2026-2. 'Uşşāḳı evvel öldür dönüp **lebüñle** dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu bir 'alāmet olsun
G2038-4. 'Işḳ mıdur bir **lebi** şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol **lebi** Şīrīn 'ışḳı başa iletem başa ben
G2060-6. **Lebleri** yādına 'ışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḫi gelmez giden
G2069-3. Sen **lebi** Şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2072-4. **Lebinüñ** cür'asın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / **Lebinden** cür'a nūş itse birez içsem dehānından
G2089-4. **Leblerinden** istesem dermān beni 'ayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi var istemeye şıḥḥatin
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse **leblerinüñ** cür'asın / Tā ḳıyāmet eyleye iz'ān anuñ keyfiyyetin
G2091-4. Teşne oldum **leblerine** dostlar ża'fum ḳatı / Ol ṭabībe cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2103-1. **Leblerüñ** zikr itmesün ser-mest ü sekrān olmayan / Ḥubb-ı ḫālüñ almasun aġzına ḫayrān olmayan
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey dost ne çāre / Didi ki **lebüm** bārını gönderdüm em olsun
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem **lebüñ** 'ayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şoḫbetin
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv **lebi** Şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i 'ışḳam ey ṭabīb-i dil meded / **Leblerüñden** ġayri hergiz istemem dārūyı ben
G2119-4. Ol **leb** mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevşer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya la'l yāḫūmercān
G2126-3. **Leblerüñ** mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2135-3. Geh **lebüñ** zikri ile cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḫayrānam ben
G2138-3. **Leblerine** noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḫıred / Līk anuñ varlıġında göñlümüz eyler gümān
G2152-3. **Leblerüñe** naḳd-i cān virdüm 'aceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben
G2159-1. Ḥamdülillah **leblerüñ** zikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḥaṭṭuñun fikriyle ġāyet de pā-mālem bugün
G2164-3. **Leblerüñ** yādına cānā şol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser la'l eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2170-7. Ol **lebi** Şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haz'ā şehīdü'l-'āşıḳīn
G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil-ḫastedür / **Leblerüñ** dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübīn
G2172-3. **Leblerüñ** eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur zulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2179-1. **Lebleri** itdi ḫacel-i bedaḫşān cevherin / Dür dişi virdi kesāde baḫr-i 'ummān cevherin
G2179-4. **Leblerüñ** ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ olmaz 'aceb / Zulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2180-4. **Lebüñ** şafāsına dāim şarābı ḫoş görelüm / Ḥaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı n'eyleyin
G2182-3. **Lebüñçün** ḳalmadı varum bu yolda baş daḫi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2193-4. Öpdüm **lebini** varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin

G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / **Lebi** ġonceyüzi gül **lebleri** ḥamrā göresin
G2210-2. **Lebüñ** tiryākdur kim içe zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña yārān
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler **lebinden** būse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm **lebüñden** bir cevāb ister / Ne ḥaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül **lebüñe** laʿl-i sürḫ / Ol günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2232-5. **Leblerüñ** meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2234-4. **Lebüñ** dārüʾş-şifāsında yatur ʿāṣıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile eglen
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭabʿum daḥi gūyā ola / **Leblerinden** emsem ey şīrīn-dehen
G2248-1. Göster yüzini alnuñı şems ü ḳamer olsun / Damsun **lebüñüñ** yāri deñizler şeker olsun
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibbī **lebüñi** ẕikr idicek / Geh ġubār-ı ḥaṭı fikrüñ ile ḫayrānum ben
G2253-5. Şīrīn **lebüñüñ** medḥini ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn-suḫanam ben
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāṣıḳ-ı şeydā içün / Cān **lebe** geldi dirīġā ol melek-sīmā içün
G2280-1. **Lebleri** devrinde hergiz baḳmayam ṣahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2323(a)-1. Bir **lebi** Şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan berü / Kūh-kenlik itmede üstādam oġlandan berü
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker **lebin** / Leẕẕet alsa oḳuyan şiʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2304-3. Şiʿrüm içre her ḳaçan şekker **lebüñ** ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı **lebinden** gel vir ol bīmāre su
G2324-3. Zülfini fikr idüben **leblerini** ẕikre getür / Ḫūb olur ṣoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa
G2339-1. Çün bahār irdi gelünʿıyş idelüm cānlar ile / **Lebi** mül gözleri bādām ruḥı ḫandānlar ile
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / Tek **lebüñden** güzelüm būseñi iḥsān eyle
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda **lebin** / Ṣanasın didüm aña göz göre gel ḳan eyle
G2343-2. Geh **lebi** ẕikr ile mest ü ḫarābāti olup / Geh ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḫayrān eyle
G2346-1. Bu bendeñi ey serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi ey **lebleri** dermānum unutma
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne-dili ey **lebi** ḫayvānum unutma
G2352-1. **Lebüñ** ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Ḳaşuñ miḥrābın añdum ḳıldı secde
G2386-5. **Leblerüñ** beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmetiʿarʿar beli ince / Ey gözleri nergis şaçı sünbül **lebi** ġonce
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nişini ḫoş görsün **lebüñ** nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine
G2421-2. Bezm-i ġamda **lebini** yād idüben yine göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı cāmlara
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger **leblerüñ** tiryāk ola
G2424-3. Ḳırmuzı pūş o **lebi** almış ele laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle
G2425-4. **Leblerüñ** emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2426-4. **Lebüñde** ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2429-3. Meclis-i meydür **lebinden** būse itme iltimās / Ḳan olur uyma ṣaḳın ol nergis-i serḫoşuma
G2434-2. **Lebleri** üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2435-5. Cānā Muḥibbī **leblerüñe** teşne olmadan / İḥsān idegör būseñi dost ḳan bahāsına
G2438-3. Bir **lebi** Şīrīn firāḳından belā kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2440-1. Görmem nʾideyin yüzini ger şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne **lebleri** ger şehd ü şekerse
G2467-5. Būse en ʿām it **lebüñden** bu Muḥibbīʾye didüm / Didi sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / Var iken cāna **lebüñ** meyl ide laʿl ü cevhere
G2511-4. **Lebüñe** ḳandi nisbet eylemişler / İşitdüm beñzemez didüm o ḳanda
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse **leblerüñ** / Ger içe bīmār çeşmüm ire şıḥḥat cānına
G2537-4. Zeneḫ çāhındaʿuşşāḳı esirge **leblerüñ** göster / Bir içim şu ile ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna
G2542-4. Meyān ile **lebinden** ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā muʿālece / Ṣanma **lebinden** özge saña kimse em ḳıla
G2564-1. **Lebinden** ḳadd-i gülgünuñ şekerle / Ne ḫoşdur ḳarışa ger gül şekerle
G2565-4. Olurdum ben daḥi bir ḫıżr-ı zinde / Öpebilsem anı bir kez **lebinde**
G2570-2. **Leblerinden** gel ʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur ḥikmet-i Loḳmān ile
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-yaʿḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem **leblerini** kimseʿayb itmez müle
G2586-6. **Lebüñden** būse aldı cān virdi / Muḥibbī ṣanma kes dir engübīnde
G2587-4. **Leblerüñe** beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
G2597-3. Kim keşfʿide ince bilüñ nüktesin **lebüñ** / Var cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2599-2. Şīrīn **lebi** firāḳiyle her kim ki cān vire / Āḫır nefesde menzili dārüʾs-selām ola
G2622-3. Cevāb aldı meger Şīrīn **lebüñden** / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti **lebüñ** keyfiyyeti / Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm ḳatı
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur **lebüñ** dārüʾş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2687-2. Şīrīn **lebüñe** beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḫürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2689-7. Şīrīn **lebüñüñ** ẕikrini tekrār Muḥibbī / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol **lebi** / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr **lebi**
G2697-3. İçerem cām-ı şarābı tā irince cān **lebe** / Sāḳiyā şun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2697-5. Cürʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün **lebüñ** / Nuḳl içün mey-ḫʷāre lāzımdur şekerlü leblebi
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / **Lebüñ** ẕikr itdi cānum cāma düşdi
G2702-3. **Lebüñ** ṭurur iken şeker-añanlar / ʿAceb var mıdur anuñ aġzı dadı
G2703-6. Bu Muḥibbī **lebüñüñ** ẕikrini elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī ṣuna el ger **lebüñe** / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā ki kefī
G2744-4. Uyurken **leblerüñ** öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2752-4. Öpsem didükce laʿlüñi hā dişledüñ **lebüñ** / Unutmayayum ölürsem de buracıġı

G2753-3. **Lebleri** dārü'ş-şifāsına irem diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā şāfi
G2758-5. **Leblerüñ** sırrın bilüp virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören idrākini
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol **lebi** şīrīn-şeker-güftārı görsem bir daḥi
G2787-5. Ey Muḥibbī **leblerinden** ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri
En1-233. Lām La'l olduġiçün **leblerüñ** ey dost senüñ / Meyl-i la'lüñ yirine nūş iderem vaḳt-i ḫumār
Tb1-24. **Leblerüñ** ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṯerden laṭīf / 'Āṣıḳa yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf
Mh2-2. **Leblerüñ** dārü'ş-şifā'ışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña ṣādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh7-1. Yārüñ 'aḳīḳ **lebleri** ḳadrin bilen bilür / Lü'lü' dişi ḳıymetin ancaḳ 'Aden bilür
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫ'āb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider **lebinden** işitse cevāb-ı telḫ / Ḫaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı **lebüñ** men 'itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-3. Ey ṭabīb-i dil didüm ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur **lebüñ** derd ehline dārü'ş-şifā
Mr13-5. N'ola ger gül yüzine cennet-i me'vā dir isem / **Lebine** mül dişine lü'lü'-yi lālā dir isem
Mr15-5. Ey **lebi** Şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẕar ḳılmayasın Ferhāduña
Mr18-2. Ḥasret ile āh kim geldi **lebe** cānum benüm / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey **lebi** şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden
Nş2-1. **Lebi** şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar feryād içün
D13-2. **Leblerüm** öpdi diyü öldürme gel bu 'āṣıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz bilürsin çün beşer
D14-2. **Leblerüñden** büse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir yoḳ nesnedür
D29-2. Büse alduñ **leblerinden** bir ẕarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẕarif
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice var ola / Bilsem ki **lebüñ** öpmede cānāne var ola
D47-1. Bulalı Şīrīn **lebüñ** Leylī şaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan 'ālemde derdüm var ḳatı
B23. Umar Ḫusrev şeker Şīrīn **lebinden** / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem **lebüñe** / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābi'
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Büse iḥsān it **lebüñden** tā ki göñlüm yarıla
B195. Nigārā **leblerüñ** dārü'ş-şifādur / Buyur dil-ḫastene şāfi cevābı

2. Leb, "Hızr", "İsa (Mesih)" ve "abıhayat, abıhayvan" ile birlikte kullanıldığında ölümsüzlük bahşeden / hayat sunan vasfı ortaya çıkar.

G27-4. Öldürür gerçi ki ġamzeñ 'āşıḳa virmez emān / **Leblerüñ** 'Īsi-nefes her laḥẓa virür cān baña
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum **lebüñden** ben ḥayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G157-3. Ḫıżr içelden **leblerüñ** ḳoyup varup ḥayvān ṣuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G188-2. **Leblerüñden** bir nişān bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḫaṭunda çünkim gizlüdür āb-ı ḫayāt
G257-1. 'Ārızı devrinde yārüñ bāġ u büstāndur 'abeş / **Leblerine** nisbet itme āb-ı ḥayvāndur 'abeş
G259-6. **Lebleri** virür Muḥibbī mürde cisme çün ḫayāt / Ṭālib olma ẕulmet içre āb-ı ḫayvāndur 'abeş
G304-1. 'Īsi **lebüñi** göre idi dirdi 'ayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına n'ola dinilse 'ömr-ı Nūḥ
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsā 'aṣāsından nişān / Cān bağışlar **leblerüñ** 'Īsi dehānından ḫaber
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse **lebüñle** yine dirgür / Ey 'Īsī-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol 'Īsī-dem **lebin** / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ 'āşıḳı / Dirgürür ey dil ṭabībi **leblerüñ** 'Īsī giçer
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol **lebi** 'Īsī-nefes dildārı gördüm bir naẕar
G957-6. Dilā ölsen ne ġam ger ġamzesinden / Dirildür çün **lebi** 'Īsā-nebī-var
G1093-4. Bulmadum ben **leblerüñ** mānendi bir 'Īsī-nefes / Görmedi l 'ālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / **Leblerüñ** mürdeleri iḥyāsına 'Īsā bilürüz
G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür merdümleri / **Lebleri** emvātı iḥyā itmede 'Īsī imiş
G1349-4. Ḳalur idüm Ḫızr gibi cāvidān ben ḫaşre dek / Ey Mesīḥā içebilsem **leblerüñden** bir ayaġ
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben ḫasteye / Āb-ı ḫayvāndur **lebüñ** ṣun ḳaneyem
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür **lebüñ** ey āb-ı ḥayvānum benüm
G1964-4. Fi'l-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı 'ömr-i cāvidān / **Leblerüñ** öpüp iden seni der-āġūş ey ṣanem
G2764-1. **Leb** mi bu yā la'l mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur 'Īsī mi ki

leb-i cānān [3] Sevgilinin dudağı. *bk. leb-i dildār, leb-i nigār, leb-i yār*

G305-1. Zinde ḳıldı nice 'ışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya 'aceb ben **leb-i cānāne** melīḥ
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña **leb-i cānān** gerek / Ne cihān ḳılsun baña cānā ne sen ne cān gerek
G2730-2. Gelüp ḫaṭ ṭutsa ger āḫır **leb-i cānānı** incitme / Dilā fikr eyle 'ālemde ecelden kim emān buldı

leb-i cān-perver [1] Can bağışlayan dudak.

G2035-2. La'l beñzer dirilürmiş **leb-i cān-perveriñe** / Kān içinde dilegüm budur anuñ daş olsun

leb-i dilber [6] ...bir helva çeşidi ve keyif verici bir macun...(Zülfe, 2011: 134)

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā **leb-i dilber** gerek yāḫūd şarāb-ı ṣaf aña
G136-6. Ey Muḥibbī çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün **leb-i dilber** bulunmaz bārī ḫalvā-yı raḳīb
G401-4. Tiryākdur çün **leb-i dilber** ne ġam ey dost / Zülf-i siyehün mār-ṣıfat gerçi semi var

G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşid ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu **leb-i dilberdedür**
G914-2. Cān virmeyicek yüsr ile girmez **leb-i dilber** / Ancaḳ bu daḥi çeşme-i ḥayvānuma beñzer
G2379-1. **Leb-i dilber** mi yegdür yā piyāle / Yañaġı rengi mi yeg yoḫsa lāle

leb-i dildār [1] *bk. leb-i cānān, leb-i nigār, leb-i yār*

G300-1. Meclis-i meyde öper çün **leb-i dildārı** ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler ṭopraġumı bārī ḳadeḥ

leb-i ġonce [1] Gonca dudak, sevgili.

G1456-1. Bāġa vardum āh ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol **leb-i ġonce** ʿiẕārı verd-i ḫandān anda yoḳ

leb-i ḥamrā [2] Kırmızı dudak. *bk. leb-i laʿl*

G674-2. Göñülden bir nefes gitmez **leb-i ḥamrāsı** dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
Mh5-1. **Leb-i ḥamrāsı** güle ḫande ider nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı anuñ serve deger nāzlanur

leb-i ḫandān [1] Gülen / Gülümseyen dudak. *bk. leb-ḫandān*

G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca büse cerr eyle **leb-i ḫandānın** öp

leb-i laʿl [15] *bk. leb-i ḥamrā*

G20-3. Ṣordum **leb-i laʿlüni** görüp böyle mi olur / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G229-2. Ey Mesīḥā-dem ezilürken añа āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola **leb-i laʿlüñ** ile ḳand ü nebāt
G659-5. **Leb-i laʿlüñ** firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / Bite ḳabrümde ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G680-1. **Leb-i laʿlüñ** nigārā ḳuvvet-i cāndur / Viṣālüñ daḥi ʿömr-i cāvidāndur
G797-6. **Leb-i laʿlini** andum şiʿrüm içre / ʿAceb mi olsa sözüm dürr-i şehvār
G893-3. Ẕikr eyle **leb-i laʿlin** vü ẕikr eyle meyānın / ʿĀlemde hüner olmaya idrāke berāber
G915(a)-3. Ṭurra-i müşkīn Ġamze-i ḫūnīn / Ol dil-i sengīn Ol **leb-i laʿlīn**
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / **Leb-i laʿlinden** ire mi ki devā kim ne bilür
G983-1. Ser-i zülfini gördüm cīme beñzer / **Leb-i laʿlini** Ṣordum mīme beñzer
G1049-3. Ẕikr eyle **leb-i laʿlüñ** u fikr eyle meyān / ʿĀlemde güher olmaya idrāke berāber
G1098-5. **Leb-i laʿlinden** özge dil-rübānuñ / Muḥibbī derdüñe dermān görinmez
G1134-3. Didüm dil derdine ey cān ṭabībi / **Leb-i laʿlüñden** özge emsem olmaz
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur **leb-i laʿlüñ** senüñ bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden ʿīsī-dehānum gitme gel
G1838-4. Dil hecr-i **leb-i laʿlüñle** ölse gerekdür / Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez ise em
G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ **leb-i laʿlin** ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez dimāġumdan anuñ dadı

leb-i mercān [1] Mercan dudak.

G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ **leb-i mercānın** öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi fettānın öp

leb-i meygūn [1] Şarap renkli dudak, kırmızı dudak.

G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol **leb-i meygūndur**

leb-i nigār [1] *bk. leb-i cānān, leb-i dildār, leb-i yār*

G1769-4. Açmaz şarāb-ı gönlümi ancaḳ **leb-i nigār** / Anuñla defʿ olur bu dilümden melāmetüm

leb-i laʿl-i nigār [1] Sevgilinin dudağının kırmızılığı.

G2338-5. **Leb-i laʿl-i nigār** var iken / İstemez dil vara bedaḫşāne

leb-i nūş [1] Tatlı dudak. *bk. leb-i şīrīn, bk. leb-şīrīn*

G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẕulmet menbaʿı cān bīnā-gūşuñdadur / Nitekim āb-ı ḥayāt dirler **leb-i nūşuñdadur**

leb-i ser-çeşme [1] Dudağın çeşme başı.

G679-3. Gerekmez baña ol dirlik n'iderem āb-ı ḥayvānı / **Leb-i ser-çeşmesi** yārüñ baña āb-ı zülāl olur

leb-i şekker-şiken [1] Tatlı konuşan dudak.

G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / Bu işi iden ol **leb-i şekker-şiken** midür

leb-i şīrīn [1] *bk. leb-i nūş*, *bk. leb-şīrīn*

G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām ol **leb-i şīrīne** gelür

leb-i şīrīn-suḫan [1] Tatlı sözlü dudak.

G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḥi anı göñülden ḳul ider / Her ḳaçan söze gele ol **leb-i şīrīn-suḫanuñ**

leb-i şīrīn [8] Şirin'in dudağı.

G25-4. **Leb-i Şīrīnüñi** gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā

G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez **leb-i Şīrīn** içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan şanma hep Ferhāddur
G1119-2. Virüpdür kūh-ken kūh içre başın / **Leb-i Şīrīni** emdi şāh pervīz
G1211-3. Her kişi cān terk ider şanma **leb-i Şīrīn** çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1461-1. Ḫusrevā dil **leb-i Şīrīnüñe** Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede bir nevʿde üstād ancaḳ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem **leb-i Şīrīnüñe** / Sehv ile cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G2067-2. **Leb-i Şīrīne** virüp cānını Ferhād-ṣıfat / Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin
G2703-3. **Leb-i Şīrīnüñi** yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı ben daḫi virem nite ki Ferhād itdi

leb-i tiryāk [2] Panzehir dudağı.

G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar **leb-i tiryākına** / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem şandılar
G957-7. **Leb-i tiryākına** irdi Muḥibbī / Ne ġam dirlerse zülfüñ ʿaḳrebi var

lebi yādı [5] Dudağı hatırına.

G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun müyesserdür baña / Elde ṭutduġum **lebüñ yādına** sāġardur baña
G91-2. Cānumı **lebüñ yādına** ten dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G496-3. Dil **lebüñ yādına** alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker
G1354-4. **Lebleri yādına** düşdi cān u dil meyḫāneye / Ol sebebdendür elümden dāimā düşmez ayaġ
G2538-2. Şīrīn **lebinüñ yādına** bir ʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

leb-i yāḳūt [2] Yakut dudağı.

G1026-1. **Leb-i yāḳūtı** baña ḳuvvet-i cāndur / Viṣāli de ḥayāt-ı cāvidāndur
G1035-1. **Leb-i yāḳūtı** yārüñ ḳūt-ı cāndur / Viṣāli ḫod bir ʿömr-i cāvidāndur

leb-i yār [1] *bk. leb-i cānān, leb-i dildār, leb-i nigār*

G1937-3. Zāhide kevṣer ü baña **leb-i yār** / Var herkesde bir heves n'idelüm

leb-ā-leb [1] *Far.* ...ağzına kadar dolmuş. (M. Nâcî: 2009: 351)

bk. cām-ı leb-ā-leb

G2517-1. **Leb-ā-lebdür** ciger ḫūnıyla lāle / Niteki eşk-i çeşmümle piyāle

leb-ḫandān [1] *bk. leb-i ḫandān*

G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp

lebi-şīrīn [1] *bk. leb-i nūş, leb-i şīrīn*

G2439-1. Bir perī-peyker ḳamer-ruḫsār sevdüm tāzece / Bir **lebi-şīrīn** şeker-güftār sevdüm tāzece

lebsüz [2] Dudak olmaksızın/olmadan.

(lebinsüz [1], leblerüñsüz [1])

G2152-5. Būsesüz ger cām içe olsun Muḥibbī'ye ḥarām / **Leblerüñsüz** baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2180-1. Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı n'eyleyin / **Lebinsüz** olsa mey-i ḫoş-güvārı n'eyleyin

lec (lecc) [1] *Ar.* Husumette inat etmek. (M. Nâcî: 2009: 352)

G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende **lec**

lecc itmek [1] İnatlaşmak, çekişmek.

G2083-1. Açdı gülşende şabā ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce ḳomadı **lecc idüp** inkār etegin

leçīn [1] *Far.* Kâtil.

G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini **leçīn** gösterür

legen [2] *Far.* İçinde veya üstünde el yıkanan ve bazı mâyi'ât dökülmesinde vesair böyle işlerde kullanılan maden veya çiniden eşkâl-i muhtelifede kap, taşt. (Ş. Sami, 2010: 714)

(legen [1], legeni [1])

G1665-3. Nergis-i zerrīn **legende** şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa seḥer bīdār gül
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çīn-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun **legeni**

leheb [2] *Ar.* Alev. (Ş. Sami, 2010: 714)

G150-2. Yüce görme kendüñi ʿaceb ü tekebbür eyleme / Kim ki kendüñi görür yiri olur āḫır **leheb**

Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde **leheb** / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

le'im [1] *Ar.* Alçak, denî. (M. Nâcî, 2009: 353)

G2192-3. Yār olma her **le'ime** ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn

lemʿ [1] *Ar.* Parlamak. (M. Nâcî, 2009: 353)

G1334-4. Şevḳ ile tā şubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre **lem**ʿ

lemʿa [1] *Ar.* Parıltı, rûşenî. (M. Nâcî, 2009: 353) *bk. lemʿa-i ḥüsn*

G1495-2. **Lemʿa** ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem çün cemālidür anuñ

lemʿa-i ḥüsn [2] Parlak / Parıltılı yüz.

G953-3. **Lemʿa-i ḥüsnüñe** yaḳsam ben ʿaceb mi cān u dil / Şemʿe yaḳar bāl ü per pervāneler büryān olur
Mr19-2. **Lemʿa-i ḥüsne** yanar pervāneyem / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım

leng [4] *Far.* Aksak, topal, a'rec. (M. Nâcî, 2009: 353) *bk. lengest*

G170-5. Zevāda yoḳ olupdur dūr-ı menzil / Varılmaz menzile **leng** ola merkeb
G1393-5. Fikr ḳılsam ḥayret olur bilmezem ḥālüm n'ola / Yoḳ zevāda **leng** merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1413-5. Nice varıbilem kim **leng** merkeb / Ḥużūr ile irilmez menzil uzaḳ
G1530-3. Uzaḳ menzil elümde yoḳ zevāda / Varabilmem olupdur merkebüm **leng**

lenger [1] *Far.*Vapurlar, gemiler limana girdiği vakit yerinde durdurmak için denize atılan ağır demir. (M. Nâcî, 2009: 353)

G46-2. Ursa deryā-yı ḥavādiṣ mevc-i ketmüm bir yaña / Geşti-i ʿışḳun biḥamdillah ki **lengerdür** baña

lengest [1] *Far.* *bk. leng*

G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ elde zevāda / Ḳatı müşkil olupdur pāda **lengest**

lerze [1] *Far.* Titreme, titreyiş, ra'şa. (M. Nâcî, 2009: 354)

bk. lerze düşmek, lerze gelmek

G143-6. Nigārā tāb-ı ḥüsnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bīd-veş **lerze** şanasın kim ṭutupdur teb

lerze düşmek [3] Titremek, korkmak.

G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp āh eylesem / **Lerze düşer** cismüme bād-ı hevādan şanki bid
G555-1. Āfitāb-ı ṭalʿatuñ kim şubḥ-dem tābān olur / **Lerze düşer** ay ü güne ḫāk ile yeksān olur
G1418-6. Raʿd dirlerse ʿaceb midür fiġān u naʿrama / Heybetinden **lerze düşüp** gökler itdilerʿaraḳ

lerze gelmek [1] Titreme hâlinde olmak, ürpermek.

G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿışyānuñı / **Lerze gelür** cisme şanki bād ile ditrer varaḳ

leş [4] *Far.* Gebermiş hayvan bedeni, lâşe, cîfe. (Ş. Sami, 2010: 716)

(leşe [3], leşüñ [1])

G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre şaḥrāda şanur / Zāġlardur şanasın ḳonıla üstinde **leşüñ**
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona **leşe**
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur şanasın şaḥrāda ḳonmışlar **leşe**
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya māyil olmadum / Şāhbāzum ḳonmasam itmeñ ʿaceb beni **leşe**

leşker [21] *Far.* Asker, ceyş, cünd, sipâh, çeri, ordu. (Ş. Sami, 2010: 716)

bk. ġam leşkeri, leşker çekmek, leşker-i aʿdā, leşker-i derd ü belā, leşker-i derd ü ġam, leşker-i encüm, leşker-i eşk, leşker-i ġam, leşker-i ḫaṭ, leşker-i ʿışḳ, leşker-i mūr, leşker-i zülf, leşker olmaḳ

(leşker [9], leşkerdür [1], leşkerdürür [1], leşkeri [3], leşkeridür [1], leşkerin [1], leşkerine [1], leşkerini [1], leşkerümdür [2], leşkerüñdür [1])

G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şu ʿle-i āhumʿalem / Şāh-ı ʿışḳam şaġlu şollu eşk **leşkerdür** baña
G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum almışdur ʿalem / **Leşkerümdür** eşk-i çeşmüm kim yürür şaġa şola
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / **Leşker** ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam **leşker** ṭutar
G670-1. Yiter eşküm yanumca baña **leşker** / Olursam ṭañ mıdurʿuşşāḳa server
G933-3. Çün oldum mülk-i ʿışḳuñ pādişāhı / Yaşum **leşker** baña āhumʿalemdür

G935-5. Ey Muḥibbī nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam **leşkerini** üstine her-bār çeker
G1023-5. Yaşı **leşker** livā olalı āhı / Yürür dil her yañeʿışḳuñ şehīdür
G1363-1. Ḳarşuda **leşker** olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola yüz çeviren göricek meşāf
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / **Leşkerüñdür** ey göñül göz yaşı şol u şaġa baḳ
G1602-1. Yine şaflar eylemişdür **leşkerini** kirpügüñ / Veh ki tārāc idiser dil kişverini kirpügüñ
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa / Yaşuñ **leşker** dilā āhuñʿalem ḳıl
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi **leşkerümdür** eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum üstineʿalem
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir **leşkeridür** ẓāhir olur nāgehān
G2134-3. ʿIşḳ **leşkerine** ṭurmaya buʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʿālem **leşker** baña eşk-i revān
G2321-4. Bildi ḫazān **leşkeri** āḫır eşer gelür / Şaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥişār serv
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana **leşkerdürür** sirişk / Her ḳanda varsa şuʿle-i āhıʿalem ḳıla
G2652-2. Mecnūn çün oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi **leşkeri**
Mr8-1. **Leşker** yürüsün şaf şaf / Her yana itsünler meşāf
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa āfītāb / **Leşkerin** pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer

leşker çekmek [10] Akın etmek.

G640-3. Türk-i çeşmün mülk-i dil tārācına / Zülf-i kāfir kiş ile **leşker çeker**
G740-2. **Çekdi leşker**-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / Dostum olma muʿāvin Mü'min küffār şır
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle şaf ṭutup ġamzeñ **çeküp leşker** meṭāf eyler
G882-2. ʿIşḳ şāhı **çekdi leşker** bu dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār
G935-5. Ey Muḥibbī nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam **leşkerini** üstine her-bār **çeker**
G1032-3. Her ḳaçan **leşker çeküp** gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz n'eylesün maġlūbdur
G1019-5. **Leşkerin çekdi** Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḥişār elden gider
G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan **leşker çeküp** ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup ḫaṭuñ **leşker çeküp** / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn içre yine āşūb u ceng
G1820-4. Şāhāne **çekse leşkerini** ġamzenüñ olur / Her biri nāvek-efken ü ḫançer-güzār hem
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin almaġa **çeküp leşker** sefer çekdüm

leşker olmaḳ [4] Askerlik görevini yapmak.

G858-3. Mecnūn ki aña **leşker olupdur** vuḥūş u ṭayr. / Murġ-ı āşiyānı başına tāc-ı şāhānedür
G916-4. Şeh-i ʿışḳamʿalemdür elde āhum / Gözüm yaşı **olupdur** baña **leşker**
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʿle bayraġın çeker / Derd ü ġam **leşker olur** kim şol u kim şaġın çeker
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsamʿaceb mi sīne-i ṭabl eyledüm / **Leşker oldı** eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

leşker-i aʿdā [2] Düşman askeri.

G1371-6. Bu Muḥibbī şanmañuz kim dostlar yüz döndüre / **Leşker-i aʿdā** eger olsa hezārān şaf şaf
B85. **Leşker-i aʿdā** eger ḳarşuñda ṭura şaf şaf / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meşāff

leşker-i derd ü belā [1] Bela ve dert askeri.

G2161-4. **Leşker-i derd ü belā** cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / Gönderüp ġāret ider dil şehrine eyler aḳın

leşker-i derd ü ġam [1] Keder ve dert askeri.

G832-2. Cānda yir idem gelürse ġamze-i peykān-ı dost / **Leşker-i derd ü ġama** āḫır cigerde baş olur

leşker-i encüm [1] Yıldızlar ordusu/askeri.

G1429-4. **Leşker-i encümle** cemʿ olmış yürürken āfītāb / Ṭoġsa ḳalmaz maḥv olur mihr-i cihān-ārāya baḳ

leşker-i eşk [5] Gözyaşı askeri.

G562-3. Şād oldı göñül mülk-i ġama **leşker-i eşki** / Her yaña kiʿazm eyleye āhı ʿālemidür
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül mülk-i ġama **leşker-i eşki** / Her yaña kiʿazm eyleye āhıʿalemidür
G1200-5. **Leşker-i eşk** çeküp āhum livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1213-5. **Leşker-i eşki** çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhumʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler **leşker-i eşküm** dimezler ki sipāham ben

leşker-i ġam [20] *bk. ġam leşkeri*

G163-1. **Leşker-i ġam** gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki şarāb
G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / **Leşker-i ġam** geldi itdi cümle virān ʿāḳıbet
G389-1. Dāimāʿaḳl ile çünʿarbedeler kārumdur / Ġam degül **leşker-i ġam** bile benüm yārumdur
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi yine **leşker-i ġamı** / O ẓulm idici ḫusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / **Leşker-i ġam** ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G689-4. Dil kişverine **leşker-i ġam** oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda maḳarr ister
G702-4. Dilberā şanma ki maʿmūr ola ayruḳ şehr-i dil / **Leşker-i ġam** eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G896-2. Giren dilüñe **leşker-i ġamdan** ḫalāş olur / Anuñ içün ki ol aña āhen ḥişār olur
G969-1. **Leşker-i ġam** āh kim dil kişverin yaġmā ider / Ancaḳ anuñ defʿini cām-ı mey-i ḫamrā ider

G1175-2. Şanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu dil kişveri / **Leşker-i ġam** yıḳalıdan daḫi vīrāndur henüz
G1264-4. Ḳonup dil ḫānesine **leşker-i ġam** / Nice yıllar yatur vīrāne olmış
G1364-1. **Leşker-i ġam** gerçi kim dil ḳaṣdına baġladı ṣaf / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf
G1766-4. Her yañadan **leşker-i ġam** gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña varup meyḫānei meʾmen ḳılam
G2016-1. Baḥr-arā hīç kimseler yārından ayru düşmesün / **Leşker-i ġam** her ṭaraf başına anuñ üşmesün
G2039-3. ʿIşḳ mıdur **leşker-i ġam** gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2640-5. **Leşker-i ġam** gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2657-2. Virmeyince bir ṣaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / **Leşker-i ġam** yıḳmadı bu cān u dil bünyādını
G2678-4. Yıḳdı dil ḫānesini **leşker-i ġam** / Temelindeñ bile ḫarāb oldı
G2782-2. **Leşker-i ġam** virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı gibi
Mr17-14. İtmeden **leşker-i ġam** ḫāne-i cismüniʿadem / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

leşker-i ḫaṭ [1] Tüy askeri.

G740-2. Çekdi **leşker-i ḫaṭı** ġāret itmege Rūm illerin / Dostum olma muʿāvin Müʾmin küffār şır

leşker-i ʿışḳ [1] Aşk askeri.

G1115-1. **Leşker-i ʿışḳ** ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz / Sipeh-iʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz

leşker-i mūr [1] Karınca askeri.

G955-7. Görinen ḫat mıdur yā **leşker-i mūr** / Ki ṭutdı kişver-i ḥüsni ser-ā-ser

leşker-i zülf [1] Perçem/saç askeri.

G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ **leşker-i zülfüñ** livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir meger ḳaṣdı anuñ İrānadur

let [1] *Ar.* Döğmek, darp, dakk. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 225)

G52-5. Sāye-i ḳaddüñ Muḥibbīʾye yiter / Şāh-ı ṭūbā sensüzin **letdür** baña

leṭāfet [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 716)

(leṭāfet [8], leṭāfetde [1], leṭāfetle [1])

1. Lâtiflik, hoşluk, yumuşaklık, mülâyemet.

G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür perī yāḫūd beşer / Bu **leṭāfetle** anı bilsem kimüñ cānānıdur
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / **Leṭāfetde** velī cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G2045-3. Ol melāḥatle **leṭāfet** sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd yirine sen aneden

2. Güzellik, tabiatın hoşlanacağı hâl ve keyfiyyet.

G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle kim / Ol **leṭāfet** maʿdeni ol ġonce-i ḫandān gelür
G629-3. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ey **leṭāfet** gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey **leṭāfet** gülşeni / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca zār u zār
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā **leṭāfet** baḥri üzre görinenʿanber midür
G1686-3. Gül-ruḫuñdan dūr olalı ey **leṭāfet** gülşeni / Ḫāṭırum açılmadı göñlüm daḫi ḫurrem degül
G1739-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden ey **leṭāfet** gülşeni / Gözlerümden ṣubḥa dek bir laḥẓa ḳan eksük degül
G2552-3. Baña sensüz görinür ḫār gülşen / **Leṭāfet** ḳalmamış hergiz çemende

levend [3] *İta.* Boylu boslu, yakışıklı (kimse). (TDK, 2011: 1583)

bk. levend-i göñül, levend oġlanı

G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñeʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer şanki **levend**
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı **levend** itsem gerek
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni ṣanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup bir **levend** olam

levend-i göñül [1] Gönül askeri.

G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire ṣalmalı degül

levend oġlanı [1] Osmanlı donanmasında ve kıyılarında görev yapan asker sınıfı. (TDK, 2011: 1583)

G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe şan **levend oġlanıdur**

levḥ [16] *Ar.* Düz ve üzerine yazı ve resim vesaire yazılabilir satıh. (Ş. Sami, 2010: 716)

bk. ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫad, levḥ-i dil, levḥ-i ezel, levḥ-i lāciver, levḥ-i pür-nigār, levḥ-i sīne, levḥ ü ḳalem

(levḥ [2], levḥinde [2], levḥine [10], levḥini [2])

G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne **levḥine** yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül **levḥine** yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat **levḥine** nāẓır dil-i āgāhımuz vardur
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / **Levḥ** üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1577-1. Göreyim girye ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd **levḥini** görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / Göñlümüñ **levḥinde** naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne **levḥine** / Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān **levḥine** / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G1962-2. ʿĀrıżum **levḥinde** yazmaġa derūnum **levḥini** / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup ʿāṣıḳlara / Bāb-ı faṣlın sīnemüñ **levḥine** inşā eyleyen
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem **levḥine** / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde remmālem bugün
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīneñ **levḥine** / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2499-4. **Levḥ** üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2734-4. Sīne **levḥine** yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
B22. Lāle-ḥaddi ḥasretinden bu Muḥibb i ḫaste-dil / Sīne **levḥine** yazar ḳanlu yaş ile āh-ruḫ

levḥ-i dil [15] Gönül levhası. *bk. levḫa-i dil*

G606-4. Derd-i dili **levḥ-i dile** yazmaḳ istedüm / Ḳanlu yaşumdan oldum levḥ-i pür-nigār
G691-5. Bu Muḥibbī zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña ḳılmaz naẓar / Yazılan **levḥ-i dilinde** naḳş-ı rūy-ı sādedür
G1088-2. **Levḥ-i dilde** ḳıl ḳalemle māh-rūlar naḳşını / Naḳş idüp naḳşında ḳādirdür olup naḳḳāş göz
G1141-3. **Levḥ-i dilde** yazmışam cānā ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī de taṣvīr eylemez
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu sözüm **levḥ-i dilüñ** üstine yaz
G1519-4. Tā ki yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʾārıżuñ **levḥ-i dile** / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle ḥakk
G1595-3. Var idi **levḥ-i dil** üzre yazılu ġam raḳamı / Yoḫ idi nām u nişānum daḫi levḥ ü ḳalemüñ
G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim cemālin dostuñ / **Levḥ-i dilde** naḳş ḳıl her dem ḫayālin dostuñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / **Levḥ-i dilde** çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1842-6. **Levḥ-i dilde** ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣāniyem
G1987-1. Yazılan **levḥ-i dil** üzre āh ṣāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / **Levḥ-i dilde** ideli naḳşını naḳḳāşum benüm
G2542-6. İşidüp şiʿrümi ehl-i maḥabbet / Yazarlar **levḥ-i dilde** tāze tāze
G2714-6. Muḥibbī merd olanlar **levḥ-i dilde** / Yazarlar ḳan ile bu mācirāyı
G2723-6. Ey Muḥibbī **levḥ-i dilde** naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş ʾāruñı

levḥ-i ezel [1] Ezel levhası.

G18-3. Oḳuduñ **levḥ-i ezelde** her ne kim menḳūş idi / Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫīrīn

levḥ-i lāciverd [1] Gökyüzü.

G327-4. ʿİbret degül ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi naḳş ola bu levḥ-i lāciverd

levḥ-i pür-nigār [1] Resimle dolu levha.

G606-4. Derd-i dili levḥ-i dile yazmaḳ istedüm / Ḳanlu yaşumdan oldum **levḥ-i pür-nigār**

levḥ-i sīne [2] Göğüs levhası.

G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün **levḥ-i sīnemde** anuñ naḳşı muṣavverdür
G875-4. **Levḥ-i sīnem** üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın yine defter gösterür

levḥ ü ḳalem [1] Levh, Cenabıhakk'ın bilgisi; kalem ise iradesidir.

G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / Yoḫ idi nām u nişānum daḫi **levḥ ü ḳalemüñ**

levḫa [1] *Ar.* Musavver sayfa, tablo. (M. Nâcî: 2009: 355) *bk. levḫa-i dil*

G983-5. Elifler işbu sīnem **levḫasında** / Yazılmış ṭıfl içün taʿlīme beñzer

levḫa-i dil [2] Gönül levhası. *bk. levḥ-i dil*

G1703-2. Ġam ġubārın **levḫa-i dilden** ne refʿ eyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G1971-3. İtmeyince naḳş-ı dehri **levḫa-i dilden** tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel hey abdālum benüm

Leyl [1] *Ar.* Leylâ. *bk. Leylā, Leylī*

G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür ezel **Leyl** çü Mecnūn kāsesin

leyl-i mi῾rāc [1] Hz. Muhammed'in göğe çıktığına inanılan Recep ayının yirmi yedinci gecesi.

G277-2. Yüzüñ ve'ş-şems alnuñ ve'ḍ-ḍuhādur / ῾Aceb mi zülfüñ olsa **leyl-i mi῾rāc**

leyl-i zülf [2] Saçın siyahlığı.

G128-1. **Leyl-i zülfi** hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem derd ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G1285-5. **Leyl-i zülfüñ** bu dil-i virānenüñ / Bend idüp boynuma zencīr eylemiş

leyl ü nehār [11] Gece gündüz.

G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez nice giçer **leyl ü nehār**
G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur **leyl ü nehār**
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile ey perī / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem **leyl ü nehār**
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken **leyl ü nehārı** n'eylerüz
G1385-2. Ṣām oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar **leyl ü nehāra** yir yoḳ
G1596-7. Mübtelādur derd-i ῾ışḳa bu Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün bu nev῾ile **leyl ü nehārı** kimsenüñ
G2401-2. Ḳarār itmez ῾acebdür çarḫ-ı devvār / Dem-ā-dem irgürür **leyl ü nehāre**
G2629-5. Gicesi gündüzinden farḳ olınmaz / Muḥibbī'nüñ giçer **leyl ü nehārı**
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḥüsne zevāl / Nitekim mihr ü meh ile ola bu **leyl ü nehār**
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḥasret ile yār beni **leyl ü nehār**
B61. Ġam beni ḫāk itdi ṣavurdı ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde῾ıyşda **leyl ü nehār**

Leylā/Leylī [90] *Ar.*

bk. ḫak-i Leylā, ḥadiṣ-i Leylī, ḥasret-i Leylā, heves-i Leylī, in῾ām-ı Leylī, Leyl, nāke-i Leylī, ṣaçı Leylā/Leylī, seg-i Leylī, ṣūret-i Leylā, rūy-ı Leylā/Leylī, ṭurra-i Leylā, zülf-i Leylā,

(Leylā [3], Leylā'dan [1], Leylā'nuñ [1], Leylāsına [2], Leylī [79], Leylī'den [1], Leylī'nüñ [2], Leylī'ye [1])

1. Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramânı. (Devellioğlu, 2000: 550)

G155-6. Çeşm-i Mecnūn **Leylī'ye** ḫargāhdur / Eylemişdür kirpügin aña ṭınāb
G435-2. Baġladı dil gerçi Leylī zülfine / Bilmedi Mecnūn velī **Leylā** nedür
G1123-1. Ḥüsn ile ey ṣaçı sünbül seni **Leylā** bilürüz / Dil-i şeydāyı daḫi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1889-1. Ser-i zülfüñi **Leylā** ḳılan kim / Beni Mecnūnleyin şeydā ḳılan kim
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez ben ol **Leylā'dan** el çekmem
G333-4. Ġayre in῾ām itdi **Leylī** ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẕāhirā göstermedi ma῾nīde itdi aña yād
G655-5. Muḥibbī ῾arż-ı ṣaḥrā itse **Leylī** / Gözi Mecnūnuñ anuñ ḫargehidür
G1036-2. Ḳaṣd ile **Leylī** ṭurup ca῾d-ı müselsel ῾arż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ῾ālem eger Mecnūndur
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost **Leylī** sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G2279-1. Her ḳaçan **Leylī** çıḳup olmaḳ diler ṣaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn
G2325-1. Çıḳdı gül **Leylī** gibi ṣaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile
G2474-4. **Leylī** in ῾ām itmek içün pişirüp bir gün ṭa῾am / Ṣıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2539-3. Ḳoyup kūyını **Leylā'nuñ** düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine ṣaḥrāda
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn **Leylī** āsitānın / Düşe miydi aña Vāmıḳ ḥicāza
G2609-2. Ḥalḳasına Ka῾benüñ el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun **Leylī'den** özge göñlümüñ endīşesi
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ urup / Ḳurdı çemende **Leylī** gibi gül otaġını
G2770-2. Eger **Leylī** degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı

2. Karanlık, siyah. (Leylâ)

G34-4. **Leylī** ṣaçına çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G72-2. Dest-i ġamda **Leylī** zülfüñden Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde murġān ṭutdı başumda yuva
G91-3. **Leylī** ṣaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G155-5. **Leylī** zülfüñ olalı dīvānesi / Virdiler Mecnūn diyü baña laḳab
G231-1. Ṣaçuñ **Leylāsına** meftūnam ey dost / Anuñçün deşt-ārā Mecnūnam ey dost
G370-3. **Leylī** zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ῾ışḳ / ῾Āleme dīvānelerle nice sersemler gelür
G407-3. **Leylī** zülfi ḥasretinden bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu baġrı başlu ῾āşıḳ-ı āvāredür
G409-3. **Leylī** zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G435-2. Baġladı dil gerçi **Leylī** zülfine / Bilmedi Mecnūn velī Leylā nedür
G462-3. **Leylī** ṣaçuñı cānā daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G502-5. Gel mu῾anber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / **Leylī** zülfüñ ḥasretinden belki ol Mecnūn olur
G507-5. Muḥibbī **Leylī** zülfüñ ḥasretinden / Ṣorarsañ ḫālini Mecnūn olupdur
G572-1. Ol gözi ala beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdup῾aḳlumı **Leylī** ṣaçı Mecnūn idiser

G615-2. **Leylī** zülfini ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G711-5. **Leylī** zülfine Muḥibbī yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G768-2. **Leylī** zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda kende var
G804-5. **Leylī** zülfiñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G852-5. Muḥibbī **Leylī** zülfüñ ḥasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat ey çeşmi maḫmūr
G1013-2. **Leylī** ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār bu dīvāneme beñzer
G1068-2. **Leylī** zülfüñi fikr ideli senüñ / Dil-i Mecnūn ʿaceb ki şeydādur
G1070-2. **Leylī** zülfüñe göñül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam içre ṣanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1179-5. **Leylī** zülfidür iden her dem beni Mecnūn-ṣıfat / Bu Muḥibbī'ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi **Leylī** zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1269-5. **Leylī** ṣaçına dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh imiş
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli **Leylī** zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir va ʿdi yoḳ
G1399-3. **Leylī** zülf ile lebi şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1401-5. **Leylī** zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1423-4. **Leylī** zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḫaḳḳ
G1463-5. Ey ṣaçı **Leylī** Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1498-3. **Leylī** zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi cānā ʿiẕāruñdur senüñ
G1517-5. **Leylī** zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1535-2. **Leylī** zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen beni Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1557-5. **Leylī** zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1592-2. **Leylī** zülfinüñ hevāsına anuñ Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ʿārı cümle tār u mār itsem gerek
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā yüz biñ belā / **Leylī** zülfine neden kendüñ perīşān eylemek
G1625-3. **Leylī** zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1627-2. **Leylī** ṣaçuñ ḥasreti Mecnūna döndürüp / Dīvāne dār eyledi āvāre perçemüñ
G1651-3. **Leylī** zülfüñi görüp dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1752-2. **Leylī** zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya ṣal
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delil / **Leylī** zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1800-4. **Leylī** zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengi ārı berbād eyledüm
G1860-1. **Leylī** zülfine ṭolaşmış vālih ü şeydā benem / Dostum Mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem
G1865-2. **Leylī** zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1869-1. **Leylī** zülfüñ mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1887-3. **Leylī** zülfüñi ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ār olmışam
G1922-2. **Leylī** ṣaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1941-4. Gösterüp **Leylī** ṣaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G1944-4. **Leylī** zülfüñe göñül baġlayalı Mecnūn-vār / Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿuryān olmışam
G1968-1. **Leylī** zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek ṣaçuñ zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam
G2065-1. **Leylī** zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2150-5. **Leylī'nüñ** ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / ʿIşḳı gel ṣaḳla Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2195-4. **Leylī** zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey göñül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / **Leylī** zülfinden bu ben Mecnūna zencīr eylesün
G2255-4. **Leylī** ṣaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünün
G2329-4. **Leylī** zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādīdeki Mecnūna
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma **Leylī** ṣaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ **Leylāsına** Mecnūnleyin / Vādi-yi ġamda yürür zencīr ile āvāre de
G2432-5. Mecnūn-ṣıfat ʿışḳ ile dilden dile düşdi / Dil baġlayalı **Leylī** ṣaçı silsilesine
G2436-3. Zülfi zencīrinde bend ebedi göñül dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil **Leylī** zülfi dāmına
G2512-3. **Leylī** ṣaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāṣıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi ṭaġa benefşe
G2526-5. Şi ʿr-ārā andı Muḥibbī yine **Leylī** ṣaçuñı / Ola Mecnūn naẓar iden kişi dīvānumuza
G2531-3. **Leylī** zülfi ḥasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / Ol sebebden düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara
G2568-2. Şerḥ ḳılsam **Leylī** zülfinüñ muṭavvel ḳıṣṣasın / Cem ʿolur cūş itmege bāy u gedālar başuma
G2590-5. **Leylī** ṣaçuñ hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile ḫāli ʿacib ola
G2611-4. **Leylī** zülfinüñ hevāsı ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādīlere ḫayrān u ʿuryān eyledi
G2771-1. **Leylī** zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi
G2787-3. **Leylī** zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh ol āhüvāne gözleri
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / **Leylī'nüñ** Mecnūn ü Şirinüñ hemān Ferhādı var
Mh17-2. **Leylī** zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mr9-9. **Leylī** zülfi ḥasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr21-9. **Leylī** zülfüñ ḥasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi / **Leylī** zülfüñ ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ **Leylī** ṣaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan ʿālemde derdüm var ḳatı

Leylā-veş/ Leylī-veş [4] Leylâ gibi.

(Leylī-veşi [1], Leylī-veşi [1], Leylī-veşüñ [2])

G142-4. Bir ṣaçı **Leylī-veşi** görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña bu cism-i ʿuryānum görüp

G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı **Leylā-veşüñ** / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1792-5. Çün Muḥibbī bir ṣaçı **Leylī-veşüñ** Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G2056-4. Bir ṣaçı **Leylī-veşüñ** sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün

Leylī vü Mecnūn [1] Leyla ve Mecnun.

G2798-2. **Leylī vü Mecnūnla** var Ḫusrev ü şīrīn velī / Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı

Leyli-zülfe [1] Leyla'nın saçı / Siyah saç.

G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / Ol **Leyli-zülfe** baḳdı ben müşk-būyı sevdüm

leẕīẕ [26] *Ar.* Ta'mı güzel, lezzetli, tatlı, hoşa gider, haz olunur. (Ş. Sami, 2010: 717) *bk. leẕīẕ görmek, leẕīẕ olmaḳ*

G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden **leẕīẕ** / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben laʿl-i dilberden **leẕīẕ**
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden **leẕīẕ**
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden **leẕīẕ**
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden **leẕīẕ**
G362-5. İki gözi nergis-i şehlāya beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden **leẕīẕ**
G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür bālā vü ṭūbādan yaña / Leblerüñ cānā şarāb u āb u kevṣerden **leẕīẕ**
G362-7. Ey Muḥibbī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden **leẕīẕ**
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden **leẕīẕ** / Görinür gülgün ruḫuñ baña gül-i terden **leẕīẕ**
G363-2. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur cān ile serden **leẕīẕ**
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden **leẕīẕ**
G363-4. Serv gibi ṣalınup ʿarż-ı **cemāl** itse nigār / Nesne görinmez baña ol zülf-i ʿanberden **leẕīẕ**
G363-5. Maḥzen-i dilden çıḳarduñ yine söz gevherlerin / Oldı söz ehli yanında maʿnī gevherden **leẕīẕ**
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer **leẕīẕ**
G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden **leẕīẕ**
G364-1. Laʿlüñ bitüre söz ile ger meyveler **leẕīẕ** / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber **leẕīẕ**
G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını tekrār ider göñül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger **leẕīẕ**
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter **leẕīẕ**
G364-4. Tūmār-ı şiʿrümi nʾola elden ḳomayalar / Her ḳanda kim biterse olur ney şeker **leẕīẕ**
G364-5. Bi ḫūd iderse ṣubḥ-ı vişāl olmasun ʿaceb / Çünki Muḥibbī uyḫu olur çīn-seḥer **leẕīẕ**
G2372-2. Vuṣlat **leẕīẕ** gerçi ki ḳand ü nebātdan / Beñzer ṣaḥīḥ hecrde zehr-i helāhile
D11-1. Yārden her ne gelürse çü olur cāna **leẕīẕ** / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna **leẕīẕ**
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana **leẕīẕ**

leẕīẕ görmek [6] Hoş görmek, anlayışla karşılamak.

G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati ehl-i zamān **görmez leẕīẕ** / Gerçi nāfiʿdür velī cān-ı girān **görmez leẕīẕ**
G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn seḥer uyḳusını bil kārvān **görmez leẕīẕ**
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını çün ol mihribān **görmez leẕīẕ**
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān **görmez leẕīẕ**
G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken kimse ṭuman **görmez leẕīẕ**

leẕīẕ olmaḳ [1] Lezzetli olmak, tatlanmak.

G796-3. ʿAceb mi şiʿr ü eşʿārum **leẕīẕ olursa** şekkerden / Nigāruñ lebleri vaṣfı zebānumda mükerrerdür

leẕẕet [23] *Ar.*

bk. leẕẕet almaḳ, leẕẕet ile, leẕẕet-i cān, leẕẕet-i cevr ü cefa, leẕẕet-i derd, leẕẕet-i derd ü belā, leẕẕet-i dünyā, leẕẕet-i ʿışḳ, leẕẕet-i rūḥ, leẕẕet-i semā, leẕẕet-i tīġ-i ġam-ı yār, leẕẕet-i vaṣl, ṣafā vü leẕẕet almaḳ

(leẕẕet [4], leẕẕetden [1], leẕẕeti [6], leẕẕetin [6], leẕẕetine [2], leẕẕetini [4])

1. Tat, çeşni, meze. (M. Nâcî: 2009: 356)

G119-3. Yoḳdurur şekkerde **leẕẕet** ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid nʾeylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri ṣarābın **leẕẕetin** bilmez devāb
G267-2. Ey şeker-leb **leẕẕeti** şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden itsem ehl-i ʿirfān ile baḫş
G325-7. Sāḳiyā gel ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / Ḫaḳḳ dimişler **leẕẕeti** artuḳ olanuñ cedīd
G811-4. Laʿl-i nābı **leẕẕetin** bulmaḳ eger / Ey Muḥibbī ister iseñ ḳanda gör
G894-3. Sāḳī ṣarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / Bilmez misin ki **leẕẕet** dünyā-yı nevdedür
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Ṣor baña şehd ü şekkerden **leẕẕeti** ṭatlu imiş
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ **leẕẕetini** gel baña ṣor / Bilürem **leẕẕetini** çünki o şekker-şikenüñ
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol **leẕẕet** ile ḳand ḳıl
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde **leẕẕet** / Melāḥat ki ḳomış Ḫaḳḳ ol dehende

2. *mec.* Zevk, haz, keyif. (Devellioğlu, 2000: 551)

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / **Leẕẕetin** ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G220-5. Muḥibbī **leẕẕeti** ʿışḳı bilenler / Didiler yoḳ şekerde bu ḥalāvet
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şi ʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun **leẕẕeti** ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G1074-2. Gerçi vaṣluñ **leẕẕetine** beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1276-5. Şīrīn lebüñün vaṣfın iderken bu Muḥibbī / **Leẕẕetden** anuñ ṭoptolu aġzı şeker olmış
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ ṣafāsını dilā her nā-kes / Baña ṣor **leẕẕetini** dünyede derd ü elemüñ
G1579-1. Eksük itme ṣanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña ṣor **leẕẕetini** ben bilürem derd ü ġamuñ
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün **leẕẕetin** / İçmeyenlerden ḫaber ṣorma zülālin dostuñ
G1677-5. Giceñi tevḥid ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā **leẕẕetine** beñzemez bir leẕẕet al
G2278-1. Şi ʿr oldur oḳıyanlar bula şekker **leẕẕetin** / **Leẕẕetin** bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden **leẕẕeti** ṭatlu imiş

leẕẕet almaḳ [4] (Tulum, 2011: 1169)

1. Tatmaḳ, dād almaḳ.

G2184-1. Āyīne gibi al elüñe ṣāf cāmı sen / İç **leẕẕet alup** iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen

2. Zevḳ etmek.

G1027-2. Şeyḫ **leẕẕet alsa** ṣavmaʿasında semā ile / Rindüñ ḥużūrı meygede çeng ü çegānedür
G1677-5. Giceñi tevḥid ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā leẕẕetine beñzemez bir **leẕẕet al**
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / **Leẕẕet alsa** oḳuyan şi ʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū

leẕẕet ile [1] Zevḳıle, bi-zevḳın (Tulum, 2011: 1169)

G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde **leẕẕet ile** balın isteyen / Ṣoñra taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına

leẕẕet-i cān [1] Can lezzeti.

G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu **leẕẕet-i cāndur** / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

leẕẕet-i cevr ü cefā [1] Eza ve eziyet lezzeti.

G2095-1. **Leẕẕet-i cevr ü cefāyı** añlamaz bī-derd olan / Ḳatlanur mı hīç belā vü zaḫmete nā-merd olan

leẕẕet-i derd [2] Dert lezzeti.

G1534-2. **Leẕẕet-i derdi** bilen ṣanma ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
Mr13-14. **Leẕẕet-i derdi** bilen ṣanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

leẕẕet-i derd ü belā [1] Dert ve bela lezzeti.

G2751-5. Ey Muḥibbī **leẕẕet-i derd ü belāyı** baña ṣor / Yimeyenden ṣorma bilmez ol ṭaʿāmuñ dadını

leẕẕet-i dünyā [2] Dünya lezzeti.

G2667-3. **Leẕẕet-i dünyāya** dil aldatmadı hemçün meges / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cāʿanḳā gibi
G2715-4. **Leẕẕet-i dünyāya** aldanma meges gibi göñül / Ḳaṣdun olursa ḳanāʿat Ḳāfı ger ʿanḳā gibi

leẕẕet-i ʿışḳ [1] Aşk lezzeti.

G394-2. Her kim ki bile **leẕẕet-i ʿışḳuñ** ṣafāsını / Ṣanmañ anı ki derdini dermāneʿarż ider

leẕẕet-i rūḥ [1] Yanağın lezzeti.

G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi **leẕẕet-i rūḥ** ki zīrā añlamaz pendi

leẕẕet-i semā [1] Sema yapma lezzeti.

G716-3. Zāhid bulursa ṣavmaʿada **leẕẕet-i semā** / Rindānun işi ʿıyş ile çeng ü çegānedür

leẕẕet-i tiġ-i ġam-ı yār [1] Sevgilinin gam kılıcının lezzeti.

G438-2. **Leẕẕet-i tiġ-i ġam-ı yār** ile āḫır ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu libāsı kefen-i çāke çıḳar

leẕẕet-i vaṣl [2] Kavuşma lezzeti.

G1126-5. **Leẕẕet-i vaṣlı** ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez
G2449-2. **Leẕẕet-i vaṣlını** bilen tiryāk / Beñzedür hecr acısın zehre

libās [19] *Ar.* Elbise. Giyilecek şey, ruba, sevb, esvap. (Ş. Sami, 2010: 718)

bk. libās giymek, libās-ı ʿāriyyet, libās-ı fāḫr libās-ı mātem, libās-ı mustaʿār, libās-ı zer-keş libās ü ḫāne

(libās [4], libāsı [4], libāsın [3], libāsından [2], libāsını [5], libāsumı [1])

G4-5. Bu **libās** ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫil ʿat yeterken bir palās ü bir ʿabā
G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir **libāsı** / Saña bir ḫırḳa çün eyler kifāyet
G385-2. Ten **libāsın** çāk idersem dostlar olmaz ʿaceb / Pirehen-i dildārla her gice ʿuryān şarmaşur
G438-2. Lezzet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır ölenüñ / Lāle-veş ḳanlu **libāsı** kefen-i çāke çıḳar
G475-1. Dilberüñ gördüm **libāsını** çü āl üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten **libāsından** şu cān kim ṣoyınup ʿuryān olur
G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ **libāsı** pes neden gülgün giyer
G1182-3. Serv beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende **libāsın** meger ol yār sebz
G1118-4. ʿĀriyetdür ten **libāsından** dahi ār eylemez / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı **libās** / Ḳaṣrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler bu **libās** ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla **libāsumı** palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / Ten **libāsı** terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek
G1905-2. Giydüm iḥrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp varlıḳ **libāsın** külli ʿuryān olmışam
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña ġam şāhı **libās** / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2243-4. Terk it bugün **libāsını** serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana şunmaya her nā-bekār elin
G2460-6. Beñzer ki riyā ile **libāsını** gök itmiş / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre benefşe
G2710-2. **Libāsını** idüp başdan başa al / Giçer bu nev ʿa dilber baña rengi

libās giymek [1] Geyinmek. (Tulum, 2011: 1169)

G703-4. Ḳana girse ṭañ degül **giydi** yine gülgün **libās** / Sürḫ giyse ḫil ʿatin ḳan dökmek ister şāhlar

libās-ı ʿāriyyet [1] Ödünç elbise. *bk. libās-ı musta ʿār*

G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl / **Libās-ı ʿāriyyetdür** ten anı devrāna ṭapşırdum

libās-ı fāḫr [1] Pâdişah veya vezirlerce birine taltif olarak verilen değerli kumaş, elbise veya giydirilen kürk, kaftan. (Devellioğlu, 2000: 551)

G1980-4. Giymem **libās-ı fāḫiri** yiter bu naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem

libās-ı mātem [1] Matem elbisesi.

Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ **libās-ı mātemi** / Kendü ḳare başına yas eyleyüp çekdi ġamı

libās-ı musta ʿār [1] İğreti elbise. *bk. libās-ı ʿāriyyet*

G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı musta ʿārıdur bu cān üstinde tenden geç

libās-ı zer-keş [1] Altın işlemeli elbise.

G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atıser keş / Baġlandı tīr ü terkeş ʿazm-i ʿIraḳa düşdi

libās ü ḫāne [1] Ev ve elbise.

G372-2. Olmışam ʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm **libās u ḫāneden** / Mesken ü me'vā bu ben dīvāneye şaḥrā yeter

lifāf [1] *Ar.* Bazı çiçeklerin etrafını çeviren değişik yapraklar. (Devellioğlu, 2000: 551)

G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni añma gider ol **lifāfı**

līk [101] *Far.* Lakin, fakat, ancak. (Steingass, 1892: 1135)

bk. lākīn, līkin, velākīn, velī, velīk, velīkin

G73-1. İtmedi itmeyiserdür kimseye ʿālem vefā / **Līk** dāim eylemekdürür işi cevr ü cefā
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẓāhirde cānāndur baña / **Līk** ma ʿnīde yine ol āfet-i cāndur baña
G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / **Līk** ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ ra ʿnā ġazel / **Līk** itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G161-1. Gerçi ra ʿnā görinür mülk-i ʿArāb / **Lik** yek-dānedürür şehr-i Ḥaleb
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / **Līk** olmışdur şürāḥi ḫūnını içmek ṣevāb
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül **līk** saña cān ile muḥtāc
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / **Līk** görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār **līk** / Bulmış ol rāh-ı cefā içre rüsūḫ
G329-3. Degüldür ḫusrev **līk** ʿāşıḳ oldur / Ki cān terk eyledi ʿışḳ içre Ferhād
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser **līk** ol baḫt-ı sa ʿīd
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / **Līk** görinmez benüm gözüme ol derden leẓīẓ

G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī **lī̇k** dilde bī-ḫayāl / Mālik oldum laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur
G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / **Lī̇k** hicrān şerbetin içen dimişler aġıdur
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden ṣarāb-ı āl açar / **Lī̇k** ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fīʾl-ḫāl açar
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / **Lī̇k** baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẕāhirde dil ḫoş gösterür / **Lī̇k** maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G539-1. Beni sevdüñ diyü cefālar ider / **Lī̇k** bilmez baña vefālar ider
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / **Lī̇k** olʿāşıḳların başına derd-i ser yazar
G583-1. Ṣaḳlıdur yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / **Lī̇k** her pīr ü cevānʿışḳına olmışdur esīr
G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ **lī̇k** anda olan cāne ḳaṣd ider
G601-5. Gerçi şiʿr ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / **Lī̇k** senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde gerçi ġamzeler / **Lī̇k** maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme ṣanma cerāḥātlar gelür / **Lī̇k** andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / **Lī̇k** zülfüñ çün seḥāb ol niʿmete ḫāyildürür
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / **Lī̇k** anda daḫi artuḳ ölmegi bu cān umar
G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum paralanur / Ṣorsam lebini **lī̇k** bu derdüm devālanur
G703-3. Çoḳ güzeller **lī̇k** yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / **Lī̇k** bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḫan **lī̇k** dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G737-1. Yār ġāyib **lī̇k** ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḫāżırdadur
G750-1. Nāz-perverdüm benüm ḥüsn ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege **lī̇k** ġamzesi ḫançer giçer
G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / **Lī̇k** bu fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / **Lī̇k** ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūrīde ḳalur / **Lī̇k** göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker
G775-3. Baḫr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi gibi / **Lī̇k** ṣayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbīʾye ne ġam / **Lī̇k** çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G826-1. Gerçi kim cāna ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīnede **lī̇k** ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G843(b)-1. Görinen ẕāhira maḥabbetdür / **Lī̇k** maʿnī yüzinde miḥnetdür
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / **Lī̇k** her pīr ü cevānʿışḳına olmışdur esīr
G880-1. Bāġda eşcār açılmış **lī̇k** gül sulṭāndur / Oturur bir bir reyāḥinler ki ṣan dīvāndur
G892-1. Gerçi evvelʿışḳ mirʾātı selāmet gösterür / **Lī̇k** ṣoñraʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G908-6. Başlar kesilür ḳan ṣaçılur **lī̇k** ṣorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / **Lī̇k** yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı **lī̇k** izhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi var
G946-2. Fikri ẕikri āşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / **Lī̇k** hiç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G987-5. MaʿȤden-i dilden Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḫāṣıl eyler **lī̇k** baḳsañ ḳanı bir
G993-1. Āhumun her dem hevāsı kūyuñ içre esmedür / **Lī̇k** çeşmün ḥışm idüp ider ki baña ismedür
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre firāvān iñler / **Lī̇k** ol āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1012-5. Ben bıḥaram āh Muḥibbī bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum **lī̇k** cihān içre ḫaberdür
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / **Lī̇k** görsem ol perīyi iḫtiyār elden gider
G1041-3. Ḫoş bilürler bu derdüm inʿāmın / **Lī̇k** hergiz devāyı bilmezler
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā ṭurmazʿaḳlum ṭaġıdur / **Lī̇k** zülfüñüñ kemendi daḫi bu dil bāġıdur
G1048-1. Gerçi evvelʿışḳ mirʾātı selāmet gösterür / **Lī̇k** ṣoñraʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber dir velī / **Lī̇k** durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde ṣarābı ṣūfī / Ḥürmetin añlamayup **lī̇k** içer kendü de nīz
G1126-5. Lezẕet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / **Lī̇k** hecre zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez
G1128-4. Ẕerrece güş itmedi ol mihri yoḳ feryādumı / **Lī̇k** ʿālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ siḥr ü efsūn / Ḫūblar güşına almaz **lī̇k** bu efsānemüz
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / **Lī̇k** biz de ol ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi biz maḥabbet beklerüz / Ẕāhirā egerçi maḥabbet **lī̇k** miḥnet beklerüz
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider laʾl-i lebüñ īsā gibi / **Lī̇k** ġamzeñ öldürürʿuṣṣāḳ cellād istemez
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / **Lī̇k** ṣu virdi bu dil āteşi bir pāre henüz
G1215-4. İstememem ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / Budurur **lī̇k** murādum ki ideyin pā-būs
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / **Lī̇k** senden bir naẕardur ara yirde mültemes
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbetʿilmini / Ḳatı cevri **lī̇k** ol nā-mihribān ezberlemiş
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī **lī̇k** baḳın yüzine / Dergeh-iʿışḳdur anuñ beñzini gör ṣaru imiş
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevrʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / **Lī̇k** fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1342-2. Gerçi ḳādirsin yüzüñ göstermeyesin ʿāşıḳa / **Lī̇k** ḳādir olamazsuñ ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1344-4. ʿIyş u ʿişret görse dil dir merḥabā / **Lī̇k** kār-ı zühdi nʾeyler elvedāʿ
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / **Lī̇k** ebrūñuñ ḫayāli itdiʿaḳlum münḥarif
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi **lī̇k** arada nā-şādlıḳ
G1447-4. Aramızda gerçi var senüñle baʿdeʾl-meşriḳīn / **Lī̇k** olmazsın göñülden bir nefes bir dem ırak
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / **Lī̇k** teʾsīr itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1472-1. Cim zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / **Lī̇k** yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / **Lī̇k** anlardan Muḥibbī seni kemter görmedük
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı **lī̇k** şevḳum ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / **Lī̇k** gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1725-4. Ziynetine ṣaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi **lī̇k** / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl

G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola / **Līk** ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb ister göñül
G1763-2. Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı / **Līk** derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / **Līk** Ferhād itmege ol pür-cefādan ḳorḳaram
G1946-4. İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulunur çoḳ ḫaber / **Līk** anuñ vāridinden intihāyı görmedüm
G1950-2. Bālā ḳaddini serve dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı **līk** be-ġāyet güzel didüm
G1980-1. Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft-kişverem / Maʿnīde **līk** ḫāk-i ḳademden kemterem
G2083-1. Açdı gülşende ṣabā ġonce-i āb-kār etegin / **Līk** ġonce ḳomadı lecc idüp inkār etegin
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḫıred / **Līk** anuñ varlığında göñlümüz eyler gümān
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / **Līk** ṣaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / **Līk** hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2303-5. Söylemez cāna Muḥibbī **līk** ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / **Līk** yol virmeñ ṣaḳın bu meclise bīgāneye
G2460-5. Gözleri açuḳ **līk** yine uyḫuya varmış / İrmezseʿaceb devlet-i bidāre benefşe
G2504-3. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳıldum gice bülbül tek fiġān / **Līk** ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / **Līk** yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz **līk** memlū görürem meyḫāneyi
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ **līk** var sīnemde yüz biñ pāresi
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / **Līk** meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi
G2696-4. İçerüz bādei **līk** muʿterifüz cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi gibi tiryāki
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / **Līk** cevr ile cefā ġāyet de cānānum sever
Mh18-4. **Līk** olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Ṣol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ./.Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr29-4. **Līk** iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

līkin [21] *Far.* *bk. lākīn, līk, velākīn, velī, velīkin*

G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / ʿIşḳuñı terk eylemek **līkin** gelür müşkil baña
G570-5. Deryā ḳumı gelürse şümāre degül ʿaceb / **Līkin** Muḥibbī derd-i dili olmaya şümār
G646-5. Gerçi ma ʿāni gevheri bir gizlü genc olur / **Līkin** Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī **līkin** fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ ʿar ʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G748-1. Yārüñ ʿiẓārı mihr ü cebīni ḳamer giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḫulḳ ile **līkin** ḳamer giçer
G766-3. İdeyüm didüñ vefā **līkin** dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G899-1. Mihrüñ egerçi şevḳi sūy-ı āsumānedür / **Līkin** sücūd itdügi ol āsitānedür
G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ **līkin** benüm āhestedür
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram **līkin** şeb-i hicrān-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ lā-büd olur şebler dırāz
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Her biri cevr ü cefā fenninde **līkin** muḫteriʿ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuna **līkin** anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / **Līkin** bilür ki ṣoñra anuñ intihāsı yoḳ
G1769-2. Ṭaşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / **Līkin** bununla gitmedi daḥi ḥarāretüm
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / **Līkin** anuñ ḫayāli ile dāimā ḫoşum
G1821-1. Saña dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş **līkin** hevāsın bilmedüm
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var mıdur aġzı diyü **līkin** gümānum var benüm
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp **līkin** görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle perīden zāde beñzersin
G2368-1. Söyler çemende derdini bülbül yine güle / **Līkin** gül eylemez naẓarı ḫāl-i bülbüle
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult **līkin** ṣaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse ine
G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / Tār-ı şebde buluram **līkin** der-i cānāneyi
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı kesdi **līkin** dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez tīşesi

lillāh [2] *Ar.* Allah için. (M. Nâcî: 2009: 357)

(lillāh [1], lillāhi [1])

G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme **lillāh** bu dil dīvāne olmışdur
G2354-3. Ṭarik-i müstaḳīmi ḳoma elden / Ṣaḳın **lillāhi** olma āh-ı kecde

līme [1] *Far.* Uzun parça, uzun dilim. (Ş. Sami, 2010: 719)

G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ seni dü-nīme / Rümūz-ı ʿışḳı dime her **līme**

limon [2] *Rum.* Turunçgillerden, 3-5 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç. (TDK, 2011: 1587)

G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm **limona**
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḥasret ile **limona**

lisān-ı ġayb [2] Fala bakılması dolayısıyla Hâfız-i Şirâzî'nin divanına verilen ad. (Devellioğlu, 2000: 552)

G16-5. Ger **lisān-ı ġaybdan** gelse Muḥibbī'ye ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler baña

G2557-5. Dirler Muḥibbī şi῾rine ol dem **lisān-ı ġayb** / Mu῾ciz-niẓām sözlerini ger raḳam ḳıla

livā [14] *Ar.* Sancak, râyet.

bk. livā dikmek, livā ḳaldurmaḳ, livā-yı āh, livā-yı Aḥmed, livā-yı ejder, livā-yı ġam, livā-yı ḫusrev, livā-yı sīne, ṭuġ u livā,

(livā [6], livāsı [4], livāsıdur [1], livāsın [1], livāsını [1], livāy [1])

G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ῾ışḳam tāc-ı şeref başumda / Āhum **livāsı** elde yitmez mi bu ῾alāmet
G495-2. Çal sīne ṭablını ῾alem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu **livā** yiter
G837-1. Şāh-ı ῾ışḳam eyledüm āhum **livāsın** āşikār / Şu ῾le-i dil başum üzre dir gören zer-tācı var
G891-3. İden naẓar bu āhum ucından şerāruma / Didi belā memālikin aldı **livāsıdur**
G929-1. Şāh-ı ῾ışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı **livāsı** ejdihā peyker yiter
G1023-5. Yaşı leşker **livā** olalı āhı / Yürür dil her yañe ῾ışḳuñ şehīdür
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil pādişā imiş / Eşki sipāh u şu ῾le-i āhı **livā** imiş
G1533-3. Küfr-i zülfüñi **livā** ḳılup ḫaṭuñ leşker çeküp / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn içre yine āşūb u ceng
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā her bir şecerden ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi **livāsı** bülbülüñ
G1679-3. Sipāh-ı eşk ile geşt it cihānı / Dilüñde dūd-ı āhuñı **livā** bil
G1926-2. Varup diyār-ı ῾ışḳa yine şehriyār olam / Āhum **livāy** göz yaşın eger sipāh çekem
G2141-3. ῾Işḳ şāhı oldı gönlüm kūsı anuñ dögülsün / Āhı **livā** idüben ya῾ni ῾alāmet olsun
G2663-2. Āhum **livāsı** başını eflāke irgürüp / Ḳıldı diyār-ı derd ü ġama pādişā beni
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / Ṭīmār diyü aldı çü ῾ışḳuñ **livāsını**

livā dikmek [3] Sancağı bir yere yerleştirmek, saplamak.

G2658-2. Sulṭān-ı ῾ışḳ aldı bu gönlüm ḥiṣārını / **Dikdi** o demde üstine ῾ışḳuñ **livāsını**
G2762-1. Sīnemde ῾ışḳ **dikdi** maḥabbet **livāsını** / Giydürdi ben belā-keşe miḥnet libāsını
G2768-1. Sulṭān-ı ῾ışḳ sīneme **dikdi livāsını** / Şāh itdi kişver-i ġama bu ben gedāsını

livā ḳaldurmaḳ [4] Sancağı yukarı kaldırmak.

G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ **livāsın ḳaldurup** / Yüridi yir yir meger ḳaṣdı anuñ İrānadur
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum **livāsın ḳaldurup** / Ey Muḥibbī şāh-ı ῾ışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ **livāsın ḳaldurup** / Ey Muḥibbī şāh-ı ῾ışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1976-3. Şāh-ı ῾ışḳ oldum yine āhum **livāsın ḳaldurup** / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu sipāhumdur benüm

livā-yı āh [7] Âh sancağı.

G887-3. Dikdi **livā-yı āhını** dil sīne ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa ser çeker
G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup yine **livā-yı āhumı** / ῾Āleme rāyāt-ı ῾ışḳı ser-bülend itsem gerek
G1635-5. Sīneñi ṭabl idüp Muḥibb çek bu **livā-yı āhuñı** / Çün şeh-i mülk-i ῾ışḳsın ṭabl senüñ ῾ālem senüñ
G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı düpdüz / Diksem **livā-yı āhı** ya῾ni ῾alāmet itsem
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını **livā-yı āhı** ḳaldurdum / Belā şaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G2027-5. **Livā-yı āhı** ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ῾ışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum ben
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum **livā-yı āh** / Aldum diyār-ı miḥneti ben bu sipāh ile

livā-yı Aḥmed [1] Hz. Muhammed'in sancağı.

G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ **livā-yı Aḥmedi** / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān best

livā-yı ejder [1] Ejderha sancağı.

G2701-1. Şāh-ı ῾ışḳam dikdüm āhumdan **livā-yı ejderi** / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum ῾askeri

livā-yı ġam [1] Gam sancağı.

G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ῾aceb mi ḥāṣılun / Çün **livā-yı ġamdan** alduñ ey gönül ṭīmār sen

livā-yı ḫusrev [1] Padişah sancağı.

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurdun **livā-yı ḫusrevi** / Virdi ṭabluñ ser-te-ser ῾ālemlere şıyt u şadā

livā-yı sīne [1] Göğüs sancağı.

G1932-1. Dikdi **livā-yı sīneye** çün ābdan ῾ālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

liyāḳat [2] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 720) *bk. liyāḳat getürmek*

1. Lâyık ve şâyan ve sezâvâr olma, yararlık, istihkak, şâyestegî.

G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger bende **liyāḳat** yoḳ

2. Ehliyet, iktidar reviyyet.

G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı müşkil olmayıcaḳ **liyāḳat**

liyāḳat getürmek [1] Değer kazanmak, başarı göstermek.

G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir naẓar ḳıl bula bu bende **liyāḳat getüre**

loḳma [7] *Ar.* Parça, kıt'a, az miktar. (Ş. Sami, 2010: 720) *bk. bir loḳma bir ḫırḳa*

(loḳma [4], loḳmaya [3])

G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir **loḳmaya** gel ḳāniʿ ol / Bir mekesle nitekim eyler ḳanāʿat ʾānkebūt
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir **loḳma** elüñe ḳāniʿ ol / Ḥırş ile olma mekesʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʾāşıḳı / Zīrā bir **loḳmaya** ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın
G2670-8. Bir **loḳma** ile ey dil bir gūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʾālem ḫalḳı nifāḳa düşdi

Loḳmān [3] *Ar.* Aslı ve mahall ü zamân-ı zuhûrı meçhul bir hekim ve tabip. (Ş. Sami, 2010: 720) *bk. ḥikmet-i Loḳmān*

(Loḳmān [2], Loḳmāna [1])

G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre **Loḳmān** ile baḥş
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ʿāḳıbet / Aña da ey dil ne Cālinūs u ne **Loḳmān** gerek
G1849-4. Derdümi ʿarż eyledüm **Lokmāna** derdüm bilmedi / Bilürem derdüme ancaḳ laʾl-i dilberdür emüm

ḥikmet-i Loḳmān [2] Lokman'ın hikmeti.

G2570-2. Leblerinden gelʾilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki oḳumışdur **ḥikmet-i Loḳmān** ile

luʾb [11] *Ar.* Oyun... (M. Nâcî: 2009: 358)

(luʾb [9], luʾbın [1], luʾbinler [1])

G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi gibi / **Luʾb** ile şayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir **luʾb** ile cānān alur / Cān virür bu yolda şanmañ derdi ḳor dermān alur
G1390-4. Ey göñül aldanma şaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü **luʾbın** gösterür ol bāzı çoḳ
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʾulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb **luʾb** ile şayd itdi anıʿanḳā-yı ʿışḳ
G1493-4. Bir **luʾb** ile leblerini sāġar öpeliden / Meclisde şürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1649-1. Yine bir **luʾb** ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş şürāḥi baġrı ḳan olmış / Anuñ **luʾb** ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber yine / Bende çekmiş **luʾb** ile göñlümi ol kāfir yine
G2586-5. Naẓar eyle bu çarḫ-ı ḥoḳḳabāza / Ne **luʾbinler** görinür üstinde
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / **Luʾb** ile çekdi aġa anı ḳare perçemüñ
B24. Zülfini dildār eyledi bir **luʾb** ile müşkīn-kemend / Ben ʾāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend

luʾbet-bāz-ı çarḫ [2] Feleğin kuklacısı.

G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu **luʾbet-bāz-ı çarḫ** / Bir nefesde saña biñ dürlüʿalāmet gösterür
G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu **luʾbet-bāz-ı çarḫ** / Bir nefesde saña biñ dürlüʿalāmet gösterür

luṭf [25] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 723)

bk. çeşme-i luṭf, dāmen-i luṭf, hümā-yı luṭf, iḥsān u luṭf, ḳahr u luṭf, kemāl-i luṭf, luṭf eylemek/itmek, luṭf göstermek, luṭf ile, luṭf ḳılmaḳ, luṭf-ı ʾām itmek, luṭf-ı bī-ḥadd, luṭf-ı dost, luṭf-ı Ḫudā, luṭf-ı ṭab ʿ, maḫz-ı luṭf, luṭf u ʿaṭā, luṭf u cūd u iḥsān, luṭf u elfāẓ, luṭf u iḥsān, luṭf u ʿināyet, luṭf u ḳahr, luṭf u kerem, luṭf u kerem ḳılmaḳ, luṭf u seḫān, luṭf u vefa, luṭf u vefā ḳılmaḳ

(luṭf [6], luṭfa [1], luṭfdur [1], luṭfı [5], luṭfın [3], luṭfına [1], luṭfuñ [3], luṭfuñdan [1], luṭfuñı [3], luṭfuñla [1])

1. İyilik ve yumuşaklıkla muamele, mülâyemet, nevâziş.

G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise **luṭfı** Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẓluñdan olupdur ḥişşe-dār / Ḫāṣā ben mücrim ḳuluñ **luṭfuñdan** ola bī-naṣīb
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol **luṭf** ışşı kim bendesini yād eyler
G1695-4. Gördi **luṭfuñı** baña yandı raḳīb / Görse mürvet āteşe yanar baḫīl
G1746-1. Ey perī mihr ile **luṭfuñı** hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi şad-pāre ḳıl
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden / Eger olmaz ise **luṭfuñ** muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G1979-4. Umaramʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / **Luṭfı** çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿitdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar **luṭfı** ben ol cānāneden
G2275-3. Beni **luṭfuñla** bir gün itmedüñ yād / Dirīġā olmadı bu hecre pāyān

G2358-2. Bu dehrüñ **luṭfına** aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile bāde
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide felek / **Luṭfuñ** olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār

2. Kerem, ihsan, iyilik.

G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe **luṭf** ile iḥsāndur baña
G275-4. Meger **luṭfı** ola baña mu'āvin / Ki ehl-i şirkden alam yine bāc
G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād idiser / **Luṭfın** iẓhār eyleyen 'adl ışşı sulṭānumdurur
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḥālüm ṣora dilber benüm / Gāh olur ḳullara **luṭfın** pādişāhı gösterür
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde **luṭfı** bize ri'āyet ancaḳ
G1535-4. Ẓulm ile ben 'āşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā **luṭfuñı** 'ām eyledüñ
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse **luṭfdur** yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup **luṭf** ile yoḳdur keremüñ
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp mihr ü vefā **luṭf** senüñ kerem senüñ
G1936-3. Ġayriler **luṭfın** görür cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan görmişem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / 'Afv it ṣuçını senden umar **luṭf** ile kerem
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse **luṭf** anuñ / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G2211-1. 'Ām iken ḫūrşid-veş **luṭfuñ** cihāna nūrdan / Ṣaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki senüñ / **Luṭfa** şād olma melūl hem ḳahre

luṭf eyle [16] Kerem eyle, Allāh'ı severseñ, ihsān eyle, başuñ içün, 'azīz başuñ içün….. (Tulum, 2011: 1172)

G238-3. 'Işḳuñ içre cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḥüsnsin **luṭf eyle** vir aña zekāt
G325-3. Bu ṭarīḳ-i 'işḳdur **luṭf eyle** gel öldür beni / Ġāzi ol sen gir ṣevāba ben daḫi olam şehīd
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / **Luṭf eyle** sāḳī sen bize rıṭl-ı girān getür
G1153-4. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i derin iki gözümçün / **Luṭf eyle** götür kim anı kuḥl-ı baṣar itmez
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden ż̇āyi' olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudā' **luṭf eyle** gel bu sözi kes
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẓar **luṭf eyle** ol savaşa baḳ
G1407-5. Çün şefā'at kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḫāline **luṭf eyle** baḳ
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp dostum **luṭf eyle** ḳılma münfa'il
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan beni **luṭf eyle** ḫalāṣ / Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā **luṭf eyle** gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş 'ālemüm
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh **luṭf eyle** yiter kūyuñda ḳan olsun
G2346-5. Dil la'l-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / **Luṭf eyle** Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2458-4. Derd-i dil ḥālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme **luṭf eyle** bunı sehv ile nādān iline
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim ṣoñradan öldür / Teraḥḥum eyle **luṭf eyle** ḫabībüm bī-emān olma
Mr28-2. Ka'be kūyuñdan beni **luṭf eyle** bīrūn eyleme / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-11. La'l-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā şād eyle gel / Miḥnet ü ġamdan anı **luṭf eyle** āzād eyle gel

luṭf eylemek/itmek [20] Kerem etmek, 'ināyet etmek, in'ām etmek, sádáḳá etmek. (Tulum, 2011: 1172)

G30-5. Didi Muḥibbī ey puser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse **luṭf itseñ** eger olurdı aña çün bahā
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün tīmāra **luṭf it** ey ṭabīb
G248-2. Gösterme yüzüñ bī-baṣar olanlara **luṭf it** / Ruḫsāruñı āyīne-i ṣāḥib-naẓārān it
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme **luṭf it** ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḫālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G928-3. Ey ṣabā **luṭf eyleyüp** bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G1084-1. Dostlar **luṭf eyleyüp** aḥvālümi yāre diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1179-4. Göz ḳarasın ḫall idüp dildāra yazdum nāmei / Dostlar **luṭf eyleyüp** eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā **luṭf it** getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / **Luṭf idüp** zencīr-i zülfüñi benüm boynuma daḳ
G1463-5. Ey ṣaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini **luṭf eyleyüp** boynına daḳ
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī **luṭf it** cānum al
G1762-1. **Luṭf idüp** anı ḳabūl itse eger cānānum / Çoḳdan eyler idüm yolına terk-i cānum
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görem / Kerem ḳıl **luṭf idüp** göster yüzüñ borcum edā olsun
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā **luṭf it** getür gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre **luṭf idüp** ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2293-3. Ḫaṭā vü cürm ise **luṭf it** vefā ḳıl / Beni ḳurtar belā vü derd ü ġamdan
G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret gel vefā / Ey mu'allim **luṭf idüp** ta'līm-i bed-ḫū eyleme
G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde beni çün urı zülfüñ 'aḳrebi / Aġzuma ṣun **luṭf idüp** la'l-i lebüñ tiryākını
Mr22-4. 'Azm-ı gülzār idelüm reftāre gel **luṭf it** bu dem / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / Ṣun bir piyāle **luṭf idüp** anı münevver it

luṭf göstermek [2] İyilikte bulunmak. *bk. lutf ḳılmaḳ*

G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü ḫaṭṭını gördi / Baña **luṭfını göstermiş** göz ucıyla selām itmiş
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi **luṭfuñ gösterüp** sensin ḥālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı 'azim

luṭf ile [12] Eylig ile, lutfen, şefḳát ile, mülāyemet ile, mürüvvet ile, re'fet ile, müşfiḳāne, refḳ ile. (Tulum, 2011: 1172)

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre **luṭf ile** gine dirgüre / Dimezüz çün ü çirā çün olmışuz fermān aña
G178-4. Ḫ^{v}āba vardum nāgehān **luṭf ile** güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G555-2. **Luṭf ile** ger ḳılsa gülşende tebessüm ġonce-veş / Acılur her gūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre var mı hīç / **Luṭf ile** didi ḳapuma gel derde çāredür
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / Söze gelse **luṭf ile** la'l-i bedaḫşānlar ḳopar
G1022-1. Sīne-i ʿuṣṣāḳa her dem tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer ol teşne-dile **luṭf ile** bārānuñ gelür
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin **luṭfuñ ile** raḥm idüp yaşumı sil
G2000-4. Hezārān **luṭf ile** dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2222-4. **Luṭf ile** her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫırâş itmek neden
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı meger **luṭf ile** ābād idesin
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı **luṭf ile** kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
B128. Cümle ʿālem **luṭfuñ ile** ber-murād olmış iken / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek neden

luṭf ḳılmaḳ [3] *bk. lutf göstermek*

G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın būseñ içün / Kerem it **luṭf ḳılup** yoḳ dime iḥsān eyle
G2653-3. Mār-ı zülfünden helāka varmadan bu cān u dil / **Luṭf ḳıl** irgür baña tiryāk-ı la'lüñden ḳandini
M1-6. Keremden **luṭfuñı ḳıl** baña hem-rāh / Yoluma gelmeye şeyṭān-ı gümrāh

luṭf-ı ʿām itmek [1] Cömertlik yapmak, cömertlikte bulunmak.

G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ **luṭf-ı ʿām itmiş**

luṭf-ı bī-ḥadd [1] Sınırsız iyilik.

G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir adı ġaffārdur / Ḳullarına **luṭf-ı bī-ḥadd** gösterür Rabb-i Ġafūr

luṭf-ı dost [1] Dostun iyiliği.

G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen **luṭf-ı dost** / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme

luṭf-ı Ḫudā [2] Allah'ın yardımı/ihsanı.

G81-5. Giçe şırāṭı berḳ ḫaṭıf gibi Muḥibb / **Luṭf-ı Ḫudā** olursa eger aña reh-nümā
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın iste rūz u şeb / Bir gün ola irişüp **luṭf-ı Ḫudā** mihmān ola

luṭf-ı ṭabʿ [4] Şiirden anlama zevk-i selîm sahibi olma.

G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden **luṭf-ı ṭabʿuña** senüñ taḥsīn ider
G1598-5. Muḥibbī **luṭf-ı ṭabʿından** kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören eş'āruñ didi şiʿr-i Ḥasandan yeg
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi eş'ārum / Muḥibbī **luṭf-ı ṭabʿumla** ne ṭañ disem ẓāhir oldum
G2374-5. Muḥibbī **luṭf-ı ṭabʿuñdan** me'ānī gevherin ʿarż it / Dilüñ ġavvāṣı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre

luṭf u ʿaṭā [1] İyilik ve bağışlama. *lutf u iḥsān*

G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ her birine **luṭf u ʿaṭāñı** sen nasīb

luṭf u cūd u iḥsān [1] İyilik, cömertlik ve bağışlama.

G2523-2. Yaraşur saña **luṭf u cūd u iḥsān** / İdesin rūz-ı maḥşer mücrimine

luṭf u elfāẓ [1] İyilik ve sözler.

G1688-1. **Luṭf u elfāẓuña** olmış teşne-dil mā-i sebīl / Ḥüsnüñe cennet dimişler belki cennetden cemīl

luṭf u iḥsān [2] *bk. lutf u ʿatā*

G530-4. Umar gerçi bu göñlüm **luṭf u iḥsān** / Velī senden gelen cevr ü sitemdür
G782-6. Öldürürseñ keremler eylersin / Dirgürürseñ de **luṭf u iḥsāndur**

luṭf u ʿināyet [1] İyilik ve yardım.

G210-1. İtmezse eger yār baña **luṭf u ʿināyet** / Ümīd-i viṣāl ile olam bende nihāyet

luṭf u ḳahr [1] İyilik ve eziyet.

G187-3. Cānumuz ġamla müşerrefdür gelür derd ü belā / **Luṭf u ḳahrı** birdürür bir olmışuz derbān dost

luṭf u kerem [8] İyilik ve merhamet.

G220-4. Yıḳup dil kişverin virāne ḳılduñ / Ḳanı **luṭf u kerem** ḳanı ʿadālet
G874-3. Ola kim **luṭf u keremden** cürmüñi ʿafv eyleye / Giceler tā ṣubḥ olınca zāri ḳıl yalvarı gör

G933-2. Cefā vü zecr ü cevr ü ḳahr u miḥnet / Ne kim senden gelür **luṭf u keremdür**
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā **luṭf u keremden** yeg
G1799-1. Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem / Gel inṣāfa ḳatı **luṭf u kerem** hem
G2002-1. Gelür senden baña **luṭf u keremden** şoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi **luṭf u keremden** ger ḳuluñ yād idesin
G2511-2. Ḳanı **luṭf u kerem** yā ḳanı iḥsān / İki elüm bulındı ṭut ki ḳanda

luṭf u kerem ḳılmaḳ [2] Yüzünü göstermek (sevgili).

G31-7. Eger **luṭf u kerem ḳılsañ** yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G1722-1. Baña cevr ü cefā ḳahr u sitem ḳıl / Dimem mihr ü vefā **luṭf u kerem ḳıl**

luṭf u seḫān [1] İyilik ve ihsan.

G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ her birine **luṭf u seḫānı** sen naṣīb

luṭf u vefā [2] İyilik ve vefa.

G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur ol ʾīsī-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī **luṭf u vefā** pinhān

luṭf u vefā ḳılmaḳ [1] İyilikte bulunmak.

G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña **luṭf u vefā ḳılmaḳ**

lücce-i efkār [1] Düşüncelerin dalgası.

G1108-3. Dostlar mevc-i belā eksük degül şimdengirü / Baḥr-i ʿışḳa **lücce-i efkāre** düşdi göñlümüz

lücce-i ʿummān [1] *Ar.* Okyanus dalgası.

G2448-2. Ḳanlu yaşum ki pençe-i mercān olaldan āh / Āhum yiliyle **lücce-i ʿummān** girih girih

lü'lü' [15] *Ar.* İnci. (M. Nâcî: 2009: 359)

bk. lü'lü'-i lālā, lü'lü'-i meknūn, lü'lü'-i nāyāb, lü'lü'-i ter

(lü'lü' [13], lü'lü'ler [1], lü'lü'lerine [1])

G259-5. Kim göre rengin-lebüñle dostum **lü'lü'** dişüñ / Diye dürre kim baḳar la'l-i bedaḫşāndur ʿabeş
G456-5. **Lü'lü'** dişinüñ ḥasretiyle işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G577-4. Deryāya beñzeden gözümüñ yaşını benüm / **Lü'lü'** dişi bahāsını dürr-i ʿAden bilür
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne biter / **Lü'lü'** dişüñ var iken dürr-i ʿAdenden ne biter
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür ya yoḳsa la'lin ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada **lü'lü'** midür
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ **lü'lü'** dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa ṣaḳlu ḥoḳḳa-i la'l içre **lü'lü'ler** midür
G1256-3. Naẓm ider **lü'lü'** dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher bağlamış
G1607-2. Leblerüñe ṭañ mıdur dirsem ki la'lin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde **lü'lü'** dişlerüñ
G1761-2. **Lü'lü'** dişi firāḳile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı görüp **lü'lü'** diyen
G2120-5. Oḳuduñ **lü'lü'** dişinden ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa n'ola dilber / **Lü'lü'** yaraşur la'l i Bedaḫşān arasında
G2705-4. Gözlerüm **lü'lü'lerine** çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
Mh7-1. Yārüñ ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / **Lü'lü'** dişi ḳıymetin ancaḳ ʿAden bilür

lü'lü'-i lālā [1] Parlak inci. *bk. lü'lü'-i ter*

Mr13-5. N'ola ger gül yüzine cennet-i me'vā dir isem / Lebine mül dişine **lü'lü'-i lālā** dir isem

lü'lü'-i meknūn [2] Midyenin kabuğu içinde saklı bulunan inci.

G380-3. Dişlerüñ yād itdügi demdür dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine **lü'lü'-i meknūn** çeker
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ gūşuña / Her dem aġzından anuñ çün **lü'lü'-i meknūn** ṭamar

lü'lü'-i nāyāb [1] Bulunmaz inci.

G114-1. ʿAceb ol leb midür yāhūd mey-i nāb / ʿAceb ol diş mi yā **lü'lü'-i nāyāb**

lü'lü'-i şehvār [2] İri inci.

G1442-5. Dür dişi fikrin Muḥibbī eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i l'al içre gizlü **lü'lü'-i şehvāre** baḳ
G2175-1. Gül yüzüñ seyr eylesün ʿālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün **lü'lü'-i şehvār** isteyen

lü'lü'-i ter [1] *bk. lü'lü'-i lālā*

Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ şehā reyḥān ü ʿanberden laṭīf / Dişlerüñ **lü'lü'-i terden** çeşmüñ ʿanberden laṭif

M

mā [15] *Ar.* Su, âb. (Ş. Sami, 2010: 725)

bk. ʿayn-ı mā, çeşm-ter-i mā, ḳatl-i mā, mā-i cārī, mā-i ʿineb, mā-i sebīl, mā-i şūr, şāhid ü mā-i ʿineb

(mā [10], mādan [3], mādur [1], māyı [1])

G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre **mā** saña
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḥi gel kerem it dökme **mā** yiter
G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i ṣahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne ḥayvān gibi her dem **mā** çeker
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd **mā** çeker
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem **mā** çeker
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan **mā** yiter
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu Muḥibbī ḫastesi geldükce bir kez **mā** dimez
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / Bu cihān içre **māyı** kim sevmez
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿ olur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde ol **mādan** giçemez
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin ol **mādan** ḥazż
G1370-3. ʿĀşıḳa göz yaşı **mādur** ġam ġıdā / ʿĀrif olan istemez āb u ʿalaf
G1706-5. Yüz ḳarasın bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde **mā** eksük degül
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret **mādan** itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G2637-3. Tāze ter olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur **mā** gibi
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün **mā** gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi

mā-i cārī [1] Akarsu.

G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir **mā-i cār**ī / Muḥibbī adına dirler öper dost

mā-i ʿineb [4] Üzüm suyu/şarap. *bk. şāhid ü mā-i ʿineb*

G155-7. Bu Muḥibbī laʿl-i nābı şevḳine / Ḳomaz elden nūş ider **mā-i ʿineb**
G1559-1. Görenler dāne-i eşküm didi **mā-i ʿinebden** yeg / İşiden nāle vü āhum didi sāz u ṭarābdan yeg
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ **mā-i ʿinebden** yeg
Mh6-6. İçilen **mā-i ʿinebdür** şanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ şūfīyā bu vech ile irşādı var

mā-i sebīl [1] Dağıtılan/sebil edilen su.

G1688-1. Luṭf u elfāẓuña olmış teşne-dil **mā-i sebīl** / Ḥüsnüñe cennet dimişler belki cennetden cemīl

mā-i şūr [1] Tuzlu su.

G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün şunulmışdur ezel ʿāşıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar **mā-i şūr**

maʿāni [3] *Ar.* Manâlar.

G646-5. Gerçi **maʿāni** gevheri bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline ol āşikāredür
G784-2. Dür dişüñ yādına ṭalsam ger **maʿāni** baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / **Maʿāni** baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler

maʿārif [1] *Ar.* Bilgi, kültür. (Devellioğlu, 2000: 557)

G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz **maʿārifden** ḫaber / Ömrini gerçi giçürmişdür yād lāf ile

maʿāş [1] *Ar.* Yaşayış, dirlik, hayat, zindegânî. (Ş. Sami, 2010: 726)

G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz **maʿāş**

maʿbed [1] *Ar.* İbadet edilecek yer, herhangi dinde olursa olsun ibadet mahalli, ibadete mahsus bina. (Ş. Sami, 2010: 726)

G23-4. Gözüm yaşı gibi oldum revāne / Umaram kūyuñ ola baña **maʿbed**

Maʿbūd [2] *Ar.* İbadet olunan ve ibadete müstehak olan Hak celle ve alâ hazretleri. (Ş. Sami, 2010: 726)*bk. raḥmet-i maʿbūd*

G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefīʿ ey **Maʿbūd**
G1934-3. Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı / Ḳamusına özin **maʿbūd** iden kim

mācerā [4] *Ar.* Cereyan eden şey, vuku bulan hâl, vaka. (Ş. Sami, 2010: 727)

bk. mācerā-yı dil, mācerā-yı ʿışḳ, mācirā

(mācerā [1], mācerādan [1], mācerālar [1], mācerāmuz [1])

G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel / Ey göñül ālemde gel bu **mācerādan** vāz gel
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd **mācerāmuz** var bizüm
G2568-1. ʿIşḳa dil virdüm ezel geldi belālar başuma / Āh kim yazu imiş bu **mācerālar** başuma
G2719-5. Çün rezmgāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ **mācerā** güni

mācerā-yı dil [1] Gönlün macerası.

G1671-5. Benden Muḥibbī isteme hergiz ṣalāḥ u zühd / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni **mācerā-yı dil**

mācerā-yı ʿışḳ [2] Aşkın macerası.

G1660(a)-4. **Mācerā-yı ʿışḳumı** yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm altunın ḥal itdi ḥal
B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol sebebden **mācerā-yı ʿışḳı** dil gözden ṭutar

mācirā [3]

(mācirāsın [1], mācirāsından [1], mācirāyı [1])

1. *bk. mācerā*

G2714-6. Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar ḳan ile bu **mācirāyı**
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil **mācirāsın** bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād

2. *bk. mecrā*

G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mıṣri göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm **mācirāsından**

Māçin [1] Avam lisanından Çin ismine itbâ'en kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 727)

bk. Çīn ü Māçin u Ḫuten

G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çīne **Māçine**

madde [1] *Ar.* El ile tutulur ve gözle görülür şey, cisim. (Ş. Sami, 2010: 727)

G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / **Maddeye** dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi

maʿden [1] *Ar.* Bir maddenin veya bir nevi taş ve toprak vesairenin bulunduğu ve çıktığı mahal, maden filizâtını havi yer, ocak, kân. (Ş. Sami, 2010: 728) *bk. maʿden-i dil*

G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle kim / Ol leṭāfet **maʿdeni** ol ġonce-i ḫandān gelür

maʿden-i dil [1] Gönül madeni.

G987-5. **Maʿden-i dilden** Muḥibbī çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḥāṣıl eyler līk baḳsañ ḳanı bir

mādūn [1] *Ar.* Emir altında bulunan, diğerinin emir ve hükmü altında olan, mafevk mukabili. (Ş. Sami, 2010: 729)

G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı şormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege **mādūn** ile baḫş

māfi'ż-żamir [1] *Ar.* Kalbindeki şey, kalben niyet ve arzu olunan şey. (Ş. Sami, 2010: 729)

G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür **māfi'ż-żamir**

maġāre [1] *Ar.* Yer altındaki oyuk, in, gâr, kehf. (Ş. Sami, 2010: 730)

G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem hemān / Aña maḳām-ı sīneñi ey dil **maġāre** ḳıl

maġbūnlıḳ [1] Şaşkınlık, aldanmışlık.

G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür **maġbūnluġum**

maġfiret [1] *Ar.* Cenabıhakkın ibâdın günahlarını af buyurması, yarlıgama, rahmet. (Ş. Sami, 2010: 730)

G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī senden umar **maġfiret** / İki ʿālemde çü sensin raḥmeten-lil ʿālemīn

maġfūr [1] *Ar.* Mağfiret-i ilâhiyyeye nail olan veya nail olması arzu ve dua olunan, merhum. (Ş. Sami, 2010: 730)

G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ mezārında ki bu **maġfūrdur**

maġlūb [1] *Ar.* Yenilmiş, kendisine galebe çalınmış, muharebe ve mübahasede kaybeden. (Ş. Sami, 2010: 730) *bk. maġlūb-ı dehr*

G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz n'eylesün **maġlūbdur**

maġlūb-ı dehr [1] Dünya mağlubu.

G2595-5. **Maġlūb-ı dehr** itme Muḥibbī özüñi gel / Lāyıḳ mıdur peşeye ʿanḳā şikār ola

maġrib [1] *Ar.* Güneşin battığı yer ve cihet, batı, garp. (Ş. Sami, 2010: 731)

G522-4. Ṭoġdı **maġribden** güneş didüm ḳıyāmet mi ʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it ol meh-i tābān gelür

maġrūr [2] *Ar.* Tefahhür eden, mütefahhir, mütekebbir, müte'azzım. (Ş. Sami, 2010: 731) *bk. maġrūr olmaḳ, maġrūr-ı ḥüsn olmaḳ*

G165-2. Ḥüsnine **maġrūrdur** ʿuşşāḳı eyler pāy-māl / Çaġırup biñ dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G483-2. N'ola ıgmāz itse ehl-i ʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan ezelden ḥüsnine **maġrūrdur**

maġrūr olmaḳ [20] Kibirlenmek, kendini beğenmek... (TDK, 2011: 1603)

G207-3. Şaḳın dehre ṭayanup **olma maġrūr** / Dil ü cān anda çün mihmāndur ey dost
G257-4. Bülbülā **maġrūr olma** şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndur ʿabeş
G326-5. Yāre diseñ ḥālüñi almaz Muḥibbī ʿaynına / Ḥüsnine **maġrūr olan** ʿuşşāḳa vire mi vücūd
G469-6. Virmez Muḥibbī kimseye Tañrı selāmını / **Maġrūr olup** cemāline ol sīm-ber giçer
G520-3. Dünyāya şaḳın aldanuban virme aña dil / **Maġrūr olayım** dime ʿömr bād-ı hevādur
G799-5. **Maġrūr olup** cihāna olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḫʷāba beñzer
G858-4. **Maġrūr olup** bu ḥüsnüñe cevr itme ʿāşıḳa / Ḥaṭṭuñ bozar çü ḥüsnüñi āḫır zamānedür
G921-7. Dilā **maġrūr olup** virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẓar ḳılsan hemān bir iki sāʿatdür
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi **maġrūr olma** kim / Defter itmişdür şaḳın bir birine devrān alur
G1087-4. **Maġrūr olup** cihāna aldanma māl ü cāha / Terk ide seni āḫır yoḳdur cihānda olmaz
G1351-3. Ḥüsnüñe **maġrūr olup** cevr eyleme ʿuşşāḳa gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1482-4. Ḥüsnine **maġrūr olmışdı** ezelden māhtāb / Berḳi ʿüñ keşf eyleyüben anı ḳā'il eyledüñ
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine **maġrūr olmasun** / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın şavurmışdur gülüñ
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif / Zāhidā şanma senüñ tek fi ʿlüme **maġrūr olam**
G2124-4. Ḥüsne **maġrūr oluban** ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme kim şoñra peşīmān olasın
G2167-6. Şaḳın dünyāya **maġrūr olma maġrūr** / Ne aldı gitdi Firʿavn ile Hāmān
G2185-3. Bugün **maġrūr olup** dime iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi virmez de kimesne intihāsından
G2458-6. **Olma maġrūr** dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ gibi bu ʿOṯmān iline
G2548-3. Şaḳın **maġrūr olma** görme kendüñ / Eger ḫaşmuñ olursa da ḳarınca

maġrūr-ı ḥüsn olmaḳ [1] Bir kimsenin güzelliğiyle kibirlenmesi.

G2491-1. **Maġrūr-ı ḥüsn olup** gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur zamāne doymaz o rūzgāre

maġz [1] *Ar.* Beyin, dimağ. (Ş. Sami, 2010: 731)

G576-4. **Maġzını** itdi yine dehrüñ muʿaṭṭar bū ile / Kim nesīm-i şubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer

māh [71] *Far.* Ay, ḳámer, şeb-efrūz, şehr, neyyir. (Tulum, 2011: 1179) *bk. meh*

bk. āfītāb u māh, ārzū-yı māh-ı tābān eylemek, ḫūrşid ü māh, ḳandīl-i māh, māh/meh yüz(lü), māh-ı āsumān, māh-ı cihān-ārā, māh-ı felek, māh-ı ġonce-fem, māh-ı ḥüsn, māh-ı münir, māh-ı nev/meh-i nev, māh-ı siyām, māh-ı şeb-ārā, māh-ı/meh-i tābān, māh ü ḫūrşid, māh ü mihr, mihr ü māh

(māh [25], māha [7], māhdan [1], māhı [10], māhımuz [1], māhını [1], māhıyam [1], māhlar [2], māhlarda [1], māhum [15], māhumdur [2], māhumuñ [1], māhuñ [4])

G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaşrını beñzer ol **māh** / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña
G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āşüftesi şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur **māhum** saña
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin gel rūşen it **māhum** benüm / Gicelerde şemʿ olur vīrāneye çün māhitāb
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez ol **māhuñ** bilmedüm Yārab
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen **māha** velī itmedi āhum eṣer ey dost

G234-3. Her gice bir nev ʿa **māhı** ʿarż eyler āsumān / Gün yüzüñe beñzedemez cehd ile anı dürüst
G248-1. Ey **māh** cemālüñe cihānı nigerān it / Göster ruḫuñ āşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G284-2. Müşterī olalı ʿālem mihrüñe / Ḳalmadı ḫūrşīd ile **māha** revāc
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem ol **māh** gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret ile āh gider
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer **māh** gelür
G647-1. Gerdūn gibi meyli ol **māhuñ** çü dönedür / Cevr ü cefā vü şīveleri güne günedür
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice **māhlar**
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer **māh** olur
G777-3. Münevver eyle dil vīrānesini / Yüzüñe ehl-i dil çün **māh** dirler
G780-2. Yılduz şayar her gice ṣubḥa dek gözüm / Görmem o **māhı** bilsem ʿaceb ne sitāredür
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü **māhumdur** / Depemden şemʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi mihr ile **māha** / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G906-3. **Māha** diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat yine bir **māhımuz** vardur / Anuñçün göge peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile **māhı** / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1090-4. **Māhı** gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı ol **māh** görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1199-3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ şem ʿini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey **māh** nevbet beklerüz
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol **māh** imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu şāh imiş
G1259-5. Çarḫ tennūrında **māhuñ** yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter anı oda yaḳar güneş
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfītāba aş / Yaḳduñ bizi bu mihr ile **māhum** niḳāba baş
G1329-4. Gönlümüñ vīrānesini rūşen it māhum benüm / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde **māh** şemʿ
G1329-4. Gönlümüñ vīrānesini rūşen it **māhum** benüm / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde māh şemʿ
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde ol **māhuñ** oldı çün pervāne şemʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana şemʿ
G1334-3. Āfītāb-ı dehr ey **māhum** görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir zerre dilden ide ḳamʿ
G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd ile **māh** / Mihre irişür kesāfet **māh** olur münḫasif
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile **māhum** yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol **māhı** görüñ
G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm **māhum** benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1568-3. Seyr-i būstān ider benümle ol **māh** / Felege dimesem ʿaceb mi kelek
G1577-4. Bir gice olmadum ol **māha** muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile ol **māh** ile ey dil ceres ol gel
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere **māhum** gel olma āhdan ġāfil
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey **māh** ne müşkil / Kim bendesini redd ide bir şāh ne müşkil
G1749-5. **Māhlarda** Muḥibbī ḳādirüñ gör ḳudretin / Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb degül
G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed-ḫᵛāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin **māhum** benüm
G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taşavvur geldi **māhumdur** benüm
G1815-1. Eyledi çīn-seḥeri çarḫa ʿurūcı āhum / Ola kim saña irişem diyü ben ey **māhum**
G1836-1. Bildi çün sevdügümi ol **māhum** / يعرف المجرمون بسيماهم
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler dirse ṭañ mı māhiyem
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile eger āh çekem / Evc-i felekde mihr ile **māha** sipāh çekem
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol **māhı** / Şalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile **māhum** olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G2016-2. Āfītābı bende ider **māhı** şevḳinden hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol **māh** ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2082-3. Māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey **māhum** kemān-ebrū diyen
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın **māhdan**
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola **māha** / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol **māhı** didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2281-6. Dü-māh olupdur ey **māh** görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre n'itsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān **māh** hilāl / Gören āşüfte olur kim ne ʿaceb rūdur bu
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm **māh** ile
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü **māh** / Ġāret olur ʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi **māhum** / Vīrānelerde çün şeb yaḳar ḳamer çerāġı
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ **māhını**
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken yüzüñi **māh** eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın ḳoyup sen secde-gāh eyleme
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser **māhumuñ** / Şol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey **māh** didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile ben **māh** didüm / Görmezem gün yüzini hafta giçer **māh** didüm
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün **māh** gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B30. Dūr olalı āsitānuñdan olupdur **māhlar** / Gün yüzüñi görmezem ṭañ mı ḳılursam āhlar
B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel **māhum** benüm / İrmesün tā āsumāna nāle-i āhum benüm
B127. Āh kim sevdüm yine bir **māhı** didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B174. ʿArşa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile **māhı** zülfinüñ çevgānına

māh/meh yüz(lü) [9] Ay yüzlü sevgili.

G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün gibi ey **yüzi meh** baña
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey **yüzi māhum** benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G445-4. **Yüzi meh** bir güle baḳsañ ya yaşuma naẕar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḫi dirhemdür
G1254-2. Fiġānumdan felekler güm güm ötdi / Daḫi ol **yüzi māhum** eylemez güş
G1836-3. Benüm āhum irişdi nüh-felege / İrmedi saña ey **yüzi māhum**
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol **yüzi māh** aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G2272-1. Giderse zülfíni ol **meh yüzin** açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eṣer itmez saña bu nālişüm ey **yüzi māh**
D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum ol **yüzi māh** ile

māh-ı āsumān [2] Gökyüzünün ayı.

G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca **māh-ı āsumān** / Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / Penbe-i dāġum gören dir aña **māh-ı āsumān**

māh-ı cihān-ārā [1] Dünyanın süsü olan ay.

G2100-1. Ġayre meyl itmez gönül **māh-ı cihān-ārāyı** ben / Bārī bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben

māh-ı felek [1] Feleğin ayı.

G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül **māh-ı felek** / Gice gündüz yā niçün ṭolaşu anlar kūyını

māh-ı ġonce-fem [1] Gonca ağızlı ay/sevgili.

G708-1. Göñlümi her dem benüm ol **māh-ı ġonce-fem** ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar

māh-ı ḥüsn [1] Güzelliğin ayı.

G1039-2. İtseñ ṭulūʿ bir gice ey **māh-ı ḥüsn** eger / Her kim ki göre dir ki bu ne āfitābdur

māh-ı münir [1] Nurlu/parlak ay.

Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi **māh-ı münirüñ** taḫta-i elmāsına / Ḫʷāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin

māh-ı nev/meh-i nev [17] Yeni ay. / Tasavvufta seyrü sülûk yoluna giren müptedî, çile doldurmaya yeni başlamış derviş. (Devellioğlu, 2000: 563)

G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı içre / Ṣandı ki şafaḳdur **meh-i nev** eyledi peydā
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / **Māh-ı nev** geldi anaḫtārı açıldı ol kilid
G501-4. İncinür gördükce dīvānesin ol **māh-ı nev** / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde **māh-ı nev** pinhān olur
G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem ẕerre femidür / Üstinde anuñ **māh-ı nev** ebrū-yı ḫamıdur
G693-3. **Meh-i nev** ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḥāşıldır
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / **Māh-ı nev** anı bişüp māhi gibi püryān olur
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen **māh-ı nev** ṣanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫʷānumdur
G919-2. Görüp ʿāşıḳların ol **māh-ı nev** / Raḳīb ile varup bāzār iderler
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde **māh-ı nev** pinhān olur
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem ẕerre femidür / Üstinde anuñ **māh-ı nev** ebrū-yı ḫamıdur
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm **māh-ı nev** ʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi ṣun içeyim āb-ı zülāl
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña **māh-ı nev** degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr bir pertev degül
G1916-5. Ey Muḥibbī ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / **Māh-ı nev** gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G2082-3. **Māh-ı nevdür** görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür saña ey māhum kemān-ebrū diyen
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / **Māh-ı nev** şeklin ʿiyān itdi tenümde üstüḫʷān
B170. Sevdügüm bir **māh-ı nev** ṣīrīn-zebāndur tāzece / Ḳadr-i āşıḳ añlamaz nā-mihribāndur tāzece

māh-ı siyām [1] Oruç ayı, ramazan.

G2317-1. Sūfi teẕekkür eyleme **māh-ı siyāmı** ḳo / ʿIyd irdi yine bāde-i gülfām-i cāmı ḳo

māh-ı şeb-ārā [1] Geceyi süsleyen, aydınlatan ay.

G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim naẕar ide / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin

māh-ı/meh-i tābān [26] Parlayan, parlak ay.

G182-1. Eyledüñ sen nūruñ ile mihr-i raḫşānı şikest / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd eyler **māh-ı tābānı** şikest
G237-1. Ḫaṭ gelüp itmiş iḥāṭa ḫadd-i cānānı dürüst / Hāledür devr eylemişdür **māh-ı tābānı** dürüst
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz o cānān ile baḫş / Kim görüpdür encüm ide **māh-ı tābān** ile baḫş
G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ **māh-ı tābān** ile baḫş

G273-5. Rūşen itmez külbe-i aḥzānumuz / Ol **meh-i tābān** elinden elġıyāş
G331-1. Āhum irdi göklere ey **māh-ı tābānum** meded / İşidüp feryādumı raḥm eyle sulṭānum meded
G371-2. Hep güzeller āsitānuñda senüñ encüm-miṣā1 / İçlerinde anlaruñ ḫaddüñ **meh-i tābānıdur**
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet mi ʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it ol **meh-i tābān** gelür
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh ile / Derdā dirīġ ol **meh-i tābān** gelür gider
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi **meh-i tābāna** şor / Leblerin şordum didi var bu ḥadīṣi cāna şor
G1098-1. ʿAceb bilsem niçün cānān görinmez / Sitāremde **meh-i tābān** görinmez
G1103-3. Şu ʾle-i āhı kimüñ kim ʿāleme pertev şalar / Ẕerreye almaz güni ol **māh-ı tābān** istemez
G1471-1. Bezmimüz rūşen idüp şemʿ-i şebistān olduñ / Ḫūblar encüm olup sen **meh-i tābān** olduñ
G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳıldun mihr-i eflāki nücūm / Penbe-i dāġumı hem bir **māh-ı tābān** eyledüñ
G1634-5. Āferīn olsun Muḥibbī āsumān-ı ʿışḳda / Daġunuñ her penbesini **māh-ı tābān** eyledüñ
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün **māh-ı tābānsın** begüm
G1848-1. ʿAbirümʿanberüm varum ḥabībüm **māh-ı tābānum** / Enisüm maḥremüñ varum güzeller içre sulṭānum
G1901-1. Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm / Saña irişmez ni'dem ey **māh-ı tābānum** benüm
G2102-2. Ben nice teşbih idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice serv-i sehi bir **māh-ı tābāndur** gelen
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül defterini / Oḳısun eyle ṭulūʿ gel **meh-i tābānuñ** içün
G2167-1. Cihān olmaz idi olmasa ḫūbān / Güzeller encüm ü ol **māh-ı tābān**
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿ ol aña ey **māh-ı tābān**
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ vīrānesin / Senden özge çün felekde **māh-ı tābān** olmaya
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān büyidi / Yüzini görmek olur çün **meh-i tābān** büyidi
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın **māh-ı tābān** ol yüri / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol yüri
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey **māh-ı tābānum** benüm / Ṣubḥa dek yılduz şayar bu çeşm-i giryānum benüm

māh ü ḫūrşīd [1] Ay ve güneş. *bk. māh ü mihr*

G808-3. Çarḫ-ı gerdūn **māh ü ḫūrşīdle** olur müşterī / Ḥüsn bāzārında laʾlüñ her ḳaçan ḥelvā şatar

māh ü mihr [1] *bk. māh ü ḫūrşīd*

G975-4. **Māh ü mihri** nice teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri bir gerdedür

māh ü sāl [5] Ay ve yıl.

G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ **māh ü sāl** üstindedür
G1725-3. İstedükce vaṣluñı şalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā giçdi nice **māh ü sāl**
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle n'eyler **māh ü sāl**
G1920-6. **Māh ü sāl** ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ **māh ü sāli** n'eylesün

maḥabbet [140] *Ar.* Sevme, sevgi, sevişme; dostluk, hulus, sıdk; aşk, alâka; dostane sohbet, konuşma. (Ş. Sami, 2010: 814)

bk. āb-ı maḥabbet, baḥr-i maḥabbet, bezm-i maḥabbet, cām-ı maḥabbet, cürʿa-i cām-ı maḥabbet, dāġ-ı maḥabbet, ehl-i maḥabbet, ḫaṭ-ı maḥabbet, ḳaṣr-ı maḥabbet, kūy-ı maḥabbet, maḥabbet ehli, meydān-ı maḥabbet, miḥnet ü derd ü maḥabbet, mihr ü maḥabbet, nār-ı maḥabbet, noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet, peyk-i maḥabbet, rāh-ı maḥabbet, şāh-ı maḥabbet, şemʿ-i maḥabbet, şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet, tāb-ı maḥabbet, vefā vü mihr ü maḥabbet, ẕevḳ ü maḥabbet

(maḥabbet [123], maḥabbetden [11], maḥabbetdür [1], maḥabbetle [4], maḥabbetüm [1])

G7-5. Ṣaçalıdan mezraʿ-ı dilde **maḥabbet** tuḫmını / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı bārāndur baña
G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben **maḥabbet** tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm **maḥabbet** ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil aña
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm çün **maḥabbet** tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal **maḥabbet** baḥrine ġavvaṣ-vār / Ḥışḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G67-4. Bir nefes bu dil **maḥabbetden** daḫı ṣād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı baña
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen **maḥabbet** cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldumʿāḳıbet
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa gerʿışḳ / Yazılur mıydı bir miḥnet **maḥabbet**
G227-4. **Maḥabbet** senden olmayınca ey dost / Baña birdür hemān miḥnet **maḥabbet**
G253-1. Olup mest ü ḫarābātī **maḥabbet** cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem ṣafādan ḳaynayup cūş it
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa **maḥabbet** ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler ʿabid
G361-4. Çünki miḥnetsüz **maḥabbet** yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G372-5. Ey Muḥibbī gel **maḥabbetden** ʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḫı rüsvā yiter
G434-4. Dilüm miḥnet demin dünyāya virmez / Bilür ḳadrin **maḥabbet** ʿālemidür
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını ṣarsılmaz / **Maḥabbet** çünki bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki **maḥabbet** yolıdur
G538-2. **Maḥabbet** rāhınuñ gördüm nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ yimez ġam cümle yeksāndur

G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm kenārında / **Maḥabbet** şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G558-3. Kim ezel bezminde içdi bu **maḥabbet** cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle serḫoş oldılar
G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler **maḥabbet** rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḥall eylemek ġāyet de müşkildür
G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür **maḥabbet** isteyen / Cān u dil naḳdin virüp ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G608-5. **Maḥabbet** baḥrine düşmiş Muḥibbī oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G620-4. **Maḥabbet** bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla şādiden giçmiş ġam ile āşināladur
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi **maḥabbet** cürʿasın / Mest-i lā-yaʿḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem **maḥabbet** ʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden midür
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemüñ / Kim **maḥabbet** şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G639-4. ʿĀşıḳ içdükde **maḥabbet** cāmını / Heft deryā cürʿa-dān-ı cāmıdur
G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoġ iken hergiz **maḥabbetden** ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoġ idi miḥnetden ḫaber
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez **maḥabbetden** nişān / ʿĀşıḳ oldurʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür
G696-2. **Maḥabbet** baḥrinüñ cūşını şorma ġayre benden şor / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G701-3. Cihāna nūr ile pertev şalarsın mihr iseñ ben de / **Maḥabbet** şemʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna **maḥabbet** mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / **Maḥabbet** şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G773-4. Efser-i Dārāʾya virmez hilʿat-i Keyḫusrevʾe / Tāc-ı ʿışḳ ile **maḥabbet** ḫilʿatin Mecnūn giyer
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi **maḥabbet** cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G814-1. **Maḥabbet** baḥrine ṭaldum sözüm dürr-i meʾānīdür / Anuñiçün ehl-iʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim **maḥabbet** var aḳıdur yaşlar
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem **maḥabbet** ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden midür
G843(b)-1. Görinen ẓāhira **maḥabbetdür** / Līk maʿnī yüzinde miḥnetdür
G857-3. **Maḥabbet** gencine çün mālik olduḳ / Ḳamu bāy u gedā muḥtācımuzdur
G877-1. ʿIşḳ-ārā terk itmeyince cān u serʾāşıḳ mıdur / Daʿvi-i mihr ü **maḥabbet** eylese lāyıḳ mıdur
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi **maḥabbet** cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫᵛānumdan / **Maḥabbet** berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar ṭañ mı **maḥabbet** būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu göñlüñ ḫamir
G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi **maḥabbetden** nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G934-1. Cevr ider dilber baña şanur ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet artduḳca **maḥabbet** arturur
G1003-1. Sīneme seng-i cefā şanmañ ki miḥnet arturur / Belki her geldükce bu dilde **maḥabbet** arturur
G1055-2. **Maḥabbetden** ola bir dil ki ḥāli / O şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1117-2. Bir kez didi ki mihr ü vāḫūd **maḥabbet** it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-ṣafālaruz
G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ her işe olmaz / **Maḥabbet** gibi hergiz pīşe olmaz
G1171-5. Biḥamdillah **maḥabbet** ḫānesinde / Ġamuñdan ġayri kimse maḥrem olmaz
G1180-3. Gelen andan baña cevr ü sitemdür / **Maḥabbet** şarṭını dildār ḳılmaz
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi biz **maḥabbet** beklerüz / Ẓāhirā egerçi **maḥabbet** līk miḥnet beklerüz
G1202-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭoprağınsuz / **Maḥabbet** yapusı hīç muḥkem olmaz
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā **maḥabbet** tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer **maḥabbet**ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1248-1. **Maḥabbet** cāmını itdüm ezel nūş / Yürürrem tā ebed ser-mest ü medhūş
G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa **maḥabbetle** ger kemāl / İtdi henüz maʿnī-i ʿışḳa çün irtibāṭ
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / **Maḥabbet** mülkine şāham velī bir mihribānum yoḳ
G1384-4. **Maḥabbet** cāmını içdüm dü-ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum yoḳ
G1384-5. **Maḥabbet** nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña **maḥabbet** baġladum / Bu meşeldür gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi **maḥabbet** sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1524-1. **Maḥabbet** çün ezel cānāne ṣalduñ / Dil ü cānı yaḳup hicrāne ṣalduñ
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi bulına başumda ḫumār / Çün ezel oldı **maḥabbet** cürʿasın nūş eylemek
G1637-1. Çün ezelden alduñ **maḥabbet** bādesin nūş eyledüñ / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1669-7. Ey Muḥibbī şuʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün **maḥabbet** şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür āsān **maḥabbet** terkidür müşkil
G1683-5. Ezel bezminde bir cürʿa **maḥabbet** cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1684-7. Ger **maḥabbet** Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1700-5. Ey Muḥibbī baġlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez **maḥabbet** işbu zāl
G1798-3. **Maḥabbet** cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna ṭapşırdum
G1804-1. **Maḥabbet** bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi ḳalem
G1814-2. İçdüm ezelde çünki **maḥabbet** şarābını / Şanur mısuz ki ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse eger gelse başumı / Saña daḫi ziyāde olısar **maḥabbetüm**
G1857-5. Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın / **Maḥabbet** kişverine tācir olsam
G1859-5. Ger **maḥabbet** sırrını şorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-iʿışḳdan āgāhıyam
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle **maḥabbet** murġını ben avladum
G1869-2. Görmek isterseñ **maḥabbet** görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet **maḥabbet** farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1872-4. **Maḥabbet** ḳaṣrına bāni olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / **Maḥabbet** bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum
G1903-1. **Maḥabbet** desti ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum yilinʿālī-cenāb oldum
G1914-1. **Maḥabbet** cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-iʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

G1941-3. Ṣun baña ey sāḳī-i devrān **maḥabbet** cāmını / Mest-i lā-ya ʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G1955-1. Ufatdum şīşe-i ʿaḳlı be-külli tār u mār itdüm / **Maḥabbet** cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / **Maḥabbet** ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / **Maḥabbetle** olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / **Maḥabbet** şehrin almaġa çeküp leşker sefer çekdüm
G1989-1. Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḥālüm ger **maḥabbetden** ḳadeḥ nūş eyleyem
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / **Maḥabbet** istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī ṣāhbāz oldum / Ṣikār oldum **maḥabbetden** anuñçün başa per çekdüm
G2008-2. **Maḥabbet** sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen ṭalabilmezsin / **Maḥabbet** gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil **maḥabbet** cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / **Maḥabbet** cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken **maḥabbet** ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur ṣeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken **maḥabbet** ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur ṣeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2059-1. Virmezem dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler bilmez **maḥabbet** ʿālemīn
G2062-4. **Maḥabbet** mülkine ṣāhum ʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben
G2092-5. Ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olup buldum **maḥabbet** cevherin / Ḥamdülillah virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben
G2139-1. Baña dek sāḳī-i devrān **maḥabbet** cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḥi ġam ḫil ʿatin biçsün
G2155-5. **Maḥabbet** meclisinde cām-ı ʿışḳı / Anı nūş ideyim evvel baña ṣun
G2186-3. **Maḥabbet** şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / **Maḥabbet** baḥrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben
G2189-3. **Maḥabbet** bendini bir bir göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş pür-nevā olsun
G2189-5. **Maḥabbet** şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı ṣadā olsun
G2264-1. İçüp **maḥabbet** cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūsı nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı **maḥabbetden** şikāf / Beñzer ol aña ḥarāretden ki yir yir çāk ola
G2430-1. Gel **maḥabbet** şehrinüñ ḳıl bir naẓar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm **maḥabbet** cāmını / Mest olup ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki ba ʿde'l-meşrikīn vardur / **Maḥabbet** çeşmine birdür yaḳın ile ırāġ anda
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa düşen bulur **maḥabbet** yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola
G2539-1. **Maḥabbet** çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / **Maḥabbet** miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda
G2539-5. **Maḥabbetden** murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda
G2630-5. **Maḥabbet** şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı
G2641-6. **Maḥabbet** cāmın içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye ṣanur içüpdür āb-ı engürı
G2645(a)-6. **Maḥabbet** şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / **Maḥabbet** miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
G2665-4. Varına ayaḳ ṣunar dāim **maḥabbet** arturur / Pür virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa feṭḥ ola **maḥabbet** ḳapusı / Nice yirden açıla üstine miḥnet ḳapusı
G2690-4. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġından / **Maḥabbet** ḫānesin dil muḥkem itdi
G2708-2. Gözleri aḳ oluban āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda **maḥabbetle** seve sīm ü zerı
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile Mecnūn **maḥabbet** rāhını
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār ṭañ degül / İçdi Muḥibbī çünki **maḥabbet** ayaġını
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler bu **maḥabbet** şehrinüñ ser-ḫānesi
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳangı dilde yoḳ **maḥabbetden** eşer / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / **Maḥabbet** fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ dikdi **maḥabbet** livāsını / Giydürdi ben belā-keşe miḥnet libāsını
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ **maḥabbet** üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
Mr24-4. **Maḥabbet** ṭaşı ḳalmaz yapusından / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
D9-2. Dil yanar gerçi **maḥabbetle** velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı mu ʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki **maḥabbet** nişānıdur
D20-2. Māhi-veş aġz açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḥāl-i zebān ile **maḥabbet** pulıyuz
B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel içdüm **maḥabbet** cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan sevdā-yı ḫūb
B135. **Maḥabbet** güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār saña olsun
B141. Silmişem naṭ ʿ-ı felek üzre **maḥabbet** cür ʿasın / Anuñ içün içmişem cām-ı maḥabbet cür ʿasın

maḥabbet ehli [7] Âşıklar.

G453-1. Ṣāfī ṣārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā getür / Ya ʿni **maḥabbet ehline** mihr ü vefā getür
G503-2. **Maḥabbet ehlinüñ** ḥālini zāhid / Ne bilsün ṣanur anı serseridür
G808-1. Leblerüñ ʿuşşāḳa ṭurmışdur mey-i ḥamrā ṣatar / Zülf-i müşkīnüñ **maḥabbet ehline** ḥelvā ṣatar
G974-4. **Maḥabbet ehli** devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G1323-2. **Maḥabbet ehli** ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm ṭutup ʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẓẓ
G2295-4. Ṣabā kūyuna uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / **Maḥabbet ehline** ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2301-2. **Maḥabbet ehli** olur gözi yaşlu / ʿAceb mi ʿāşıḳ olsa beñzi ṣaru

maḥabbet-nāme [1] Dostane mektup, sıdk ve muhabbeti mübeyyin name. (Ş. Sami, 2010: 814)

G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim **maḥabbet-nāmeler** / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān ṣabā

maḥall [2] *Ar.* Yer, mekan, makam, cây. (Ş. Sami, 2010: 731)

(maḥallüñ [1] maḥalüñ [1])

G415-5. Kūyuña varduḳca menʿeyler **maḥallüñ** itleri / N'eylesün ḥāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi ter / Diye taḥsīn **maḥalüñ** gören āb u ṣuyına

mā-ḥażar [8] *Ar.* Hazır olan, hazır her ne bulunduysa. (Ş. Sami, 2010: 732)

G154-3. Dil kebābın eyledüm ben **mā-ḥażar** yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş şarāb-ı nāzdan / **Mā-ḥażar** ben daḥi itdüm baġrumı cānā kebāb
G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / **Mā-ḥażar** yaşuñ şarāb u baġrı büryān oldı ṭut
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / **Mā-ḥażar** baġrum kebāb çeşmüm ṭolu peymānedür
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u **mā-ḥażar** baġrum kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey ṣanem / **Mā-ḥażar** bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G2048-2. Mey yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / **Mā-ḥażar** ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / **Mā-ḥażar** ol meclise dilden kebābum var benüm

maḥbes [3] *Ar.* Hapishane, zindan... (Ş. Sami, 2010: 732)

(maḥbes [2], maḥbesi [1])

G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / **Maḥbes** olanʿaceb aña çāh-ı ẕeḳan mıdur
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu **maḥbesi** çāh-ı ẕeḳan mıdur
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāṣıḳa **maḥbes** ʿaceb çāh-ı ẕeḳandan yeg

maḥbūb [19] *Ar.* Güzel, güzel yüzlü, sāhıb-cemāl, cemīl, ḫūb, ḫūb-rū, ḫūb-rūy, sevgülü, muhábbetlü, dil-ber, sevilen, máʿşūḳ, yār, dost, cānān, yauḳlu, nigār, sánem, dil-ber, dil-rübā...(Tulum, 2011: 1180)

bk. bāde vü maḥbūb, maḥbūb-ı cān, maḥbūb-ı Ḥaḳḳ, maḥbūb-ı Ḫudā, maḥbūb-ı ʿışḳ, maḥbūb-ı Rāb, maḥbūb u mey, maḥbūbe, mey ü maḥbūb

(maḥbūb [7], maḥbūba [1], maḥbūbdur [4], maḥbūbı [3], maḥbūbına [1], maḥbūblar [3])

G115-1. Dilerseñ kīn elüme gire **maḥbūb** / Gerekdür ḥüzn-i Yaʿḳūb ṣabr-ı Eyyūb
G274-4. Ulı devletdürür gülşen bucaġı / Benümle mey ola **maḥbūb** da ṣāliş
G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey **maḥbūb** ṣūḫ / Bu cihān içre cevānlar ger ṣüyūḫ
G430-5. Tuḥfe iletür şiʿr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan **maḥbūbına** kāġıẕ ile şeker ṣunar
G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā **maḥbūbı** bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Amūlar mıdur
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar **maḥbūblar** hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil sen ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel **maḥbūb** içün savaşlar
G963-4. N'ola sevdümse **maḥbūbı** ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G965-3. Bir güzel **maḥbūbdur** yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār şiʿr
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına şu seper / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli **maḥbūbdur**
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden **maḥbūb** iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde bir **maḥbūb** imiş / Böyle naḳş itmiş gören āyīne-i idrākdan
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur **maḥbūblar** / Yeg gelür Ṣīrīne Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2353-5. Şu gibi gördügi **maḥbūba** Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden **maḥbūbdur** / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir **maḥbūbı** var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü câme giymiş her şecer **maḥbūbdur**
B160. ʿĀlem içre var iken **maḥbūblar** / Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni menʿeyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim **maḥbūb** ile

maḥbūb-ı cān [1] Canımın güzeli.

G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol **maḥbūb-ı cānumdur** gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ

maḥbūb-ı Ḥaḳḳ [2] Cenabıhakk'ın sevgilisi. *bk. maḥbūb-ı Ḫudā, maḥbūb-ı Rāb*

G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem sen idüñ **maḥbūb-ı Ḥaḳḳ**
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür şehā **maḥbūb-ı Ḥaḳḳ**

maḥbūb-ı Ḫudā [2] *bk. maḥbūb-ı Ḥaḳḳ, maḥbūb-ı Rāb*

G4-1. Nūr-ı ʿālemsin bugün hem daḫi **maḥbūb-ı Ḫudā** / Eyleme ʿāşıḳların bir laḥẓa ḳapuñdan cüdā
G65-4. Başşa şemsüñ nūrını nūruñ senüñ olmazʿaceb / Onsekiz biñ ʿāleme sensin çü **maḥbūb-ı Ḫudā**

maḥbūb-ı ʿışḳ [1] Aşkın sevgilsi/sultanı.

G626-3. Her ḳaçan iżhār ḳılsa yüzini **maḥbūb-ı ʿışḳ** / Zülfinüñ bendine nice nice sulṭān baġlanur

maḥbūb-ı Rāb [1] *bk. maḥbūb-ı Ḥaḳḳ, maḥbūb-ı Ḫudā*

G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesinʿasilere / Hem mürüvvet kānısın sen hem daḫi **maḥbūb-ı Rāb**

maḥbūb u mey [9] Sevgili ve şarap.

G715-2. Pend idersin zāhidā **maḥbūb u meyden** giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir
G1162-3. Zāhidā menʿeyleme **maḥbūb u meyden** dönmezüz / Çün mey-i nāb ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1583-2. Vāʿıẓā cennet şarābı kevṯer ü ḥūrī saña / Şimdilik **maḥbūb u meyle** dehri ḫoş görmek gerek
G1793-4. Ben nice **maḥbūb ile meyden** giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā **maḥbūb u meyden** giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm
G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā **maḥbūb u meyden** dönmezem / Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel ḳılmış raḳam
G2284-3. ʿÖmr oldur giçe **maḥbūb u meyle** / Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan
G2669-1. Baña **maḥbūb u meyden** giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki zīrā añlamaz pendi
B165. Zāhidā **maḥbūb u meyden** gel beni menʿeyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim **maḥbūb** ile

maḥbūbe [1] *bk. maḥbūb*

B160. ʿĀlem içre var iken maḥbūblar / Ebleh oldur dil vire **maḥbūbeye**

māḥbūbu'l-ḳulūb [1] Kalplerin sevgilisi.

G134-1. Ey şaçı sünbül yüzi gül laʾli mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa **maḥbūbu'l-ḳulūb**

maḥbūs [1] *Ar.* Hapis olunmuş, mevkuf, tevkif olunmuş. (Ş. Sami, 2010: 735)

B103. Göñül ṭolaşa ger zülfi aġına / Ebed **maḥbūsdur** olmaz ḫalāṣ ol

maḥcūb [2] *Ar.* Utanmak tabiatı olan, utangaç, utangan. (Ş. Sami, 2010: 732)

G172-3. İder zülfiyle pinhān gün yüzini / ʿAceb midür güzeldür olsa **maḥcūb**
G172-4. Olursam ṭañ mıdur sen ḫūba māyil / Çün oldı ḫūblar her yirde **maḥcūb**

maḫfī [2] *Ar.* Gizli, saklı. (Ş. Sami, 2010: 733)

G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırşat el virduḳca **maḫfī** zülfinüñ çevgānın öp
G262-3. Nāgehān **maḫfī** naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān elġıyāş

maḫfil [1] *Ar.* Camiişerif dâhilinde hükümdara mahsus mahal, maksure. (Ş. Sami, 2010: 733)

G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde varsa **maḥfil** ol

māhfilhā [1] Meclis, cemiyet, encümen.

G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳıṣṣası nevʿdür oḳunsun cümle **māhfilhā**

maḥfūẓ [1] *Ar.* Saklanmış, bir yere konup temin ve idame edilmiş. (Ş. Sami, 2010: 733) *bk. maḥfūẓ olmaḳ*

B81. ʿAceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan **maḥfūẓ** / Ki yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ

maḥfūẓ olmaḳ [1] ...saḳlanmaḳ. (Tulum, 2011: 1182)

B81. ʿAceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem **olur** çün ābdan **maḥfūẓ**

māhi [15] *Far.* Balık, semek. (Ş. Sami, 2010: 733)

(māhi [8], māhidür [1], māhiler [3], māhilerden [1], māhiyem [2])

G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler **māhi** saña
G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm **māhi** gibi aña ṭalub
G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi **māhi** gibi / Lu'b ile şayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp **māhi** gibi püryān olur
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden şanasın anda **māhidür**

G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi düşmişem **māhi** gibi / Līk ṣayd iden beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi **māhiler** gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde **māhi** gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāṣ
G1439-2. Ḳaʿrına irişdüm **māhi** olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb ʿummān imiş deryā-yı ʿışḳ
G1467-4. Baḥr-i ḥüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli **māhiler** gibi / Anları ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü **māhilerden** heybet al
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor ol baḥr içinde **māhiyem**
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhi **māhiyem**
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḥrine tüşeli **māhiler** gibi / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine girdüm görinsem ṭañ mı **māhi** ben

māhir [7] *Ar.* Elinden gelir, becerikli, üstat, usta, maharetli, hazık. (Ş. Sami, 2010: 733)

(māhir [7], māhidür [1])

G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Līk bu fenn-i cefāda her bir **māhir** giçer
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol **māhir** giçer
G922-3. Gönlüm evini yıḳdı yaġmacı gönlüm ey dost / Ġāretde **māhir** ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā içinde **māhir** / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile yaḳarsın gönlümi / Kim cefā fenninde **māhir** birʿaceb cānānesin
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde **māhirler** / Velī bunlaruñ içindeʿaceb nā-mihribāndur bu
G2365-8. Üstāda varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil **māhir** giçe cefāde
G2787-1. Fitne taʾlīminde **māhir** dilberāne gözleri / Niçün öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri

māhitāb [10] Ay aydınlığı, ayaz, māhtāb, mehtāb. (Tulum, 2011: 1181)

bk. āfitāb u māhitāb, māhtāb, mehtāb

(māhitāb [6], māhitāba [1], māhitābı [1], māhitābum [2])

G96-4. Esbüñe naʾl olmaḳ ister ide bir kez **māhitāb** / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini eyle dütā
G116-5. Gönlümüñ vīrānesin gel rūşen it māhum benüm / Gicelerde şemʿ olur vīrāneye çün **māhitāb**
G126-1. Hep güzeller necm Ḫāliḳ seni ḳılmış **māhitāb** / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G132-4. Bir ḥarāret virdi bu gönlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege yana felekde **māhitāb**
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫʿābuma gire ol **māhitāb** / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfitāb / Nitekim olur şu āʿ-ı şemsden de **māhitāb**
G417-2. Her cānibe ki cilve ḳılup ʿarż-ı ḥüsn ide / Ol **māhitābı** ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfitāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter biz **māhitāba** baḳmazuz
G1650-2. **Māhitābum** gün gibi eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi olayın bu gūşe-i vīrānenüñ
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş **māhitābum** var benüm

māhi-veş [2] Balık gibi.

G1809-2. Ṭalalum göz yaşına **māhi-veş** / Baḥr-i eşk ile āşinā olalum
D20-2. **Māhi-veş** aġz açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḫāl-i zebān ile maḥabbet pulıyuz

māhiyet [4] *Ar.* Bir şeyin neden ibaret olduğu, asıl, hakikat, künh. (Ş. Sami, 2010: 733)

(māhiyetin [1], māhiyyetin [3])

G340-3. Noḳṭa dinmez laʾline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ **māhiyyetin** ehl-i ḫıred
G2076-2. Ṣorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Ṣor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem **māhiyyetin**
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller heyʾetin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña **māhiyetin**
G2274-3. Zāhid-i şādıḳ degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ **māhiyyetin**

maḥkūm itmek [2] Kötü bir duruma sürüklemek. (TDK, 2011: 1606)

G595-5. ʿĀlemi **maḥkūm iden** her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭīʿ olmaz çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G803-5. ʿĀlemi **maḥkūm iden** her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim muṭīʿ olmaz çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör

māh-liḳā [2] *bk. meh-liḳā*

(māh-liḳā [1], māh-liḳādur [1])

G915(a)-1. Ol gözi āhū Ol ruḫı meh-rū / Ḫāl-i siyeh-rū **Māh-liḳādur**
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it şu gibi / Bir boyı serv-i sehī **māh-liḳā** ister iseñ

maḫlūḳ [1] *Ar.* Yaratılmış, halk olunmuş, âferîde. (Ş. Sami, 2010: 734)

G2636-1. Ḫudāya sensin ʿālem pādişāhı / Ṭapuñdur cümle **maḫlūḳuñ** penāhı

maḫmil [1] *Ar.* Mahfe tarzında iki tarafı deve üstünde çatılıp her birine bir adam oturacak şey. (M. Nâcî: 2009: 368)

G1101-5. Ṭoġrulup vādi-yi ʿışḳ içre Muḥibbī gidicek / Mesken-i ḳāfile-şālār ola **maḫmilimüz**

Maḫmūd [11] *Ar.* *bk. Aḥmed, Aḥmed ü Maḥmūd, Muḥammed, şeh-i Maḥmūd*

(Maḥmūd [5], Maḥmūd'dan [1], Maḥmūd'ı [1], Mahmūd'ıyam [1], Maḥmūd'uñ [3])

1. Hz. Peygamber'in isimlerinden biri.

G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı **Maḫmūd** / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd

2. Gazneli Mahmut (910-1031). Gazneliler Devletinin büyük hükümdarıdır. Adı, Nizâmüddin Ebü'l Kasım Gâzi Mahmud, lakabı Seyfeddin'dir. Gazneli bir kumandanın çocuğu olan Mahmud, zekâ ve cesareti ile kısa zamanda yükseldi. Önce Horosan valisi oldu. Sonra Gazze tahtına oturdu. Bir yıl sonra Horosan'ı ele geçirdi ve fetihlere başladı. Ülkesini her geçen gün büyütüyordu. "Sultân" unvanını taşıyan ilk kişi odur... Devrinde şâir ve şiirlere büyük itibâr göstermiştir. Câizeyi ilk icad eden odur. Sarayında 400 şâir bulunurmuş... Edebiyatımızda cömertliği, şâirleri koruması ve kölesi Ayaz ile birlikte çok anılır. (Pala, 1999: 260)

G318-4. Ayāz'a ḳul diyü isnād iderler / Ne ḳul belki ḳul oldı aña **Maḥmūd**
G336-3. Ayāz ẓāhirde **Maḥmūd'uñ** ġulāmı / Velī ma'nīde ḳuldur aña **Maḥmūd**
G514-5. Bugün **Mahmūd'ıyam** dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G1167-5. Muḥibbī olalı ʿışḳ ile **Maḥmūd** / Dimişlerdür aña ḥüsn ile Ayāz
G1699-3. Bülbüli **Maḥmūd** idinmişler olup güller Ayāz / Bülbül artursa niyāzı nāz ider ṭurmaz gül
G1806-6. Didüm **Maḥmūd'uñ** olmışdur Muḥibbī / Didi ḥüsn ile ben daḥi Ayāzam
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile **Maḥmūd'dan**
G2262-5. ʿIşḳ ile **Maḥmūd'uñ** olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi **Maḥmūd'ı**

Maḥmud-şıfat [1] Mahmut gibi.

G634-5. Kimüñ yolına cān u seri virdi Muḥibbī / **Maḥmūd-şıfat** īsi-nefes ḫūy-ı Ḥasandur

maḫmūr [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 735) *bk. çeşm-i maḫmūr, nergis-i maḫmūr*

(maḫmūr [5], maḫmūrdan [1], maḫmūrdur [3])

1. Sarhoşluktan veya uykudan sersem, sarhoşluktan sonra gelen humara duçar.

G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı **maḫmūrdur**
G793-4. Ḫᵛāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / Yā şarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur **maḫmūrdur**
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ şu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki **maḫmūrdur**
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi ki mest gāh **maḫmūr**
G1997-2. ʿĀrıżı gül gibi meygūn nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer **maḫmūr** olam
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben **maḫmūrdan** / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engūrdan

2. Sarhoş gözü gibi süzerek bakan (göz), mestâne.

G852-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḥasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat ey çeşmi **maḫmūr**
G2600-2. Gözlerüm **maḫmūr** olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim gördügi var yāri kim hūşyār ola
G2692-2. **Maḫmūr** olalı nāz ile bīmār idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre ṭapındı

maḫmūrlıḳ [1] Sarhoşluk veya uyku sersemliği, humar. (Ş. Sami, 2010: 735)

G1956-3. Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini / N'eylerem **maḫmūrlıḳ** şimdengirü vīrān olam

maḫmūr-veş [1] Mahmur gibi.

G1284-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñ içer her laḥẓa ʿāşıḳ ḳanını / Anuñ içün ġamze-i mestüñ olur **maḫmūr-veş**

māh-pāre [1] *bk. meh-pāre*

G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol **māh-pārenüñ** göñlüm yine / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ

māh-peyker [2] *Far.* Yüzü ay gibi ziyâdar. (M. Nâcî: 2009: 369)

bk. ḥüsn-i māh-peyker

(māh-peyker [1], māh-peykerden [1])

G104-1. Gitdi dil bir **māh-peykerden** yaña / Aḳdı ṣan ṣudur o serverden yaña
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol **māh-peyker** depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür

maḥrem [15] *Ar.* ...eş, yoldaş, ortak, şerīk, hem-dem, hem-ser, sirr-dāş, rāz-dāş...(Tulum, 2011: 1183)

bk. maḥrem itmek, maḥrem olmaḳ, maḥrem-i ʿāşıḳ, maḥrem-i esrār-ı nihān, maḥrem-i rāz

(maḥrem [8], maḥremdür [1], maḥremlerüz [1],maḥremüm [2],maḥremümüz [1], maḥremüñ [2])

G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / **Maḥremüñ** dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski yārümdür nemed / Ġam-küsārum **maḥremüm** hem iḫtiyārumdur nemed
G381-2. ʿArż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol bana **maḥrem** gelür
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına **maḥrem** düşer
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥı **maḥremdür**
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bīgāneler **maḥrem** gelür
G1125-2. Ser-te-ser bu kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā ile **maḥremlerüz**
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise **maḥremümüz**
G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār **maḥrem** vaṣluña / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi **maḥrem** cihānda yoḳ ḥaremden yeg
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise **maḥrem** degül
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise **maḥrem** degül
G1848-1. ʿAbirümʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm **maḥremüñ** varum güzeller içre sulṭānum
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden dūr olup / Müdde ʾīler çün saña **maḥrem** gibi
Mr4-11. Ḫaste-dilven yoḳdurur bir **maḥremüm** kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden şoña

maḥrem itmek [2] Sırdaş/dost yapmak.

G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı **maḥrem itdüñ** ʿāḳıbet
G1701-3. Āsitānuñdan bu ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʾīi **maḥrem idüp** ḫurrem ü şād eyle gel

maḥrem olmaḳ [7] Sırdaş/dost olmak.

G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem **olmadı** yār **maḥrem** / ʿĀşıḳ olur mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1171-5. Biḥamdillah maḥabbet ḫānesinde / Ġamuñdan ġayri kimse **maḥrem olmaz**
G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma raḳībi / Melek div ile hergiz **maḥrem olmaz**
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña **maḥrem olup** hem-nefes ol gel
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ kimse **olmış maḥremin**
G2418-1. Ne var şād ü feraḥ hem-dem bizümle / Degülse **maḥrem oldı** ġam bizümle
G2651-4. Müstedām ol ki baña **maḥrem olursın** ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi

maḥrem-i ʿāşıḳ [1] Âşığın sırdaşı.

G2614-1. Nigārā ḫālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür **maḥrem-i ʿāşıḳ** güvāhı nāle vü zārı

maḥrem-i esrār-ı nihān [1] Gizli sırların sırdaşı.

G1756-5. Cān vir lebine al ile bir būse Muḥibbī / Al hem-dem olup **maḥrem-i esrār-ı nihān** ol

maḥrem-i rāz [1] Sır arkadaşı.

G1167-2. Göñülden şaḳlaram rāz-ı dehānın / Degül dīvāne çünkim **maḥrem-i rāz**

maḥremsüz [1] Sırdaşsız/dostsuz.

G1210-3. Degül ḫāli ġamuñ dil ḫānesinden / Bu ʿālemde kişi **maḥremsüz** olmaz

māh-rū [73] *Far.* Ay yüzlü, yüzü ay gibi. (M. Nâcî: 2009: 369) *bk. māh-rū-yı sāde*

(māh-rū [19], māh-rūlar [41], māh-rūlarda [5], māh-rūlardan [2], māh-rūlarla [1], māh-rūlarsuz [1], māh-rūya [4])

G245-3. N’ola bī-mihr olursa **māh-rūlar** / Olur cevr ü cefā bunlarda ʿādet
G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / **Māh-rūlar** içdügince her yaña serper ḳadeḥ
G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / **Māh-rūlar** ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede bī-bākdür
G426-1. Bir **māh-rūya** cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri vefā yirine vü derdi devā giçer
G428-4. **Māh-rūlar** cümle ögrensün diyü bu şanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-i ʿanāyı çekdürür
G437-3. **Māh-rūlar** öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin ṭutar
G467-5. Bir **māh-rūya** virdi Muḥibbī göñül yine / Geh cevr ü geh cefā vü gehi ʿizz ü nāz ider
G503-3. Ḳaçarlar olmayup insāna mūnis / ʿAceb mi **māh-rūlar** çün perīdür
G587-3. Āh ḳılsa **māh-rūlar** raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / **Māh-rūlar** ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G672-4. **Māh-rūlar** ḳatline ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup sünbüllerin şankim zirih-pūş oldılar
G759-2. **Māh-rūlar** oḳumamışlar vefā destānını / Līk bu fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez Muḥibbī’ye eşer / **Māh-rūlar** çün ezel dilden ḳarārum aldılar
G817-5. Aldı dil ḳāniʿ degül cānum diler ol **māh-rū** / Dil anuñ cānum daḥi tek istesün ḳurbān olur
G836-3. **Māh-rūlar** siḥr ʿilmin cümle senden ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G848-4. ʿAşḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan kim tāzece bir **māh-rū** cānān ḳopar
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey **māh-rū** / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar
G916-3. İşitdüm māla māyil **māh-rūlar** / Yaşumı sīm itdüm yüzümi zer
G991-5. İşidürdüm **māh-rūlar** bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca var imiş
G992-3. Yüzüm üzre umaram ey **māh-rū** kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde **māh-rūlar** çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1032-1. **Māh-rūlarla** ṭolu gerçi ki şehr-āşūbdur / Göñlümi alan velīkin cümlesinden ḫūbdur
G1037-2. **Māh-rūlar** bu cihān içre egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir zeḳanı nāzik-ter
G1041-1. **Māh-rūlar** vefāyı bilmezler / Velī dinmez cefāyı bilmezler
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin ol **māh-rū** / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1082-4. Her ġazelde anuñçün eyledüm siḥr ü efsūn / **Māh-rūlar** ḫūblar gūş ideler efsānemüz
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle **māh-rūlar** naḳşını / Naḳş idüp naḳşında ḳādirdür olup naḳḳāş göz
G1091-1. Görmedüm bir **māh-rū** ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre nitekim bir gül açılmaz ḫārsuz
G1172-5. Virmedi ol **māh-rū** bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1235(a)-3. **Māh-rūlar** mihri dilden żāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu sözi kes
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde ol iki ḳaş / **Māh-rūlar** her ṭarafdan indürürler aña baş
G1293-5. İşidürdüm **māh-rūlar** bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1331-4. **Māh-rūlar** oḳumamışlar vefā destānını / Her biri cevr ü cefā fenninde līkin muḫteriʿ
G1368-1. **Māh-rūlar** yolına itdüm dime ʿömri telef / Öyle gelmişler ezelden öyle ʿuşşāḳ-ı selef
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir būsesini / **Māh-rūlarda** meger ẕerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1380-4. Ḥüsnüñi ey **māh-rū** bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1403-1. Dimeñ o **māh-rū** ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1445-2. **Māh-rūlar** dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler **māh-rūlar** her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi Şāḫ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1875-1. **Māh-rūlar** fikr idüp ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḫāṣıl ḳılam
G1971-4. **Māh-rūlar** yolına ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G2053-1. Açılupdur gerçi her cānibde gül-hā-yı çemen / Ḥāṣıl olmaz **māh-rūlarsuz** temāşā-yı çemen
G2058-5. Ey Muḥibbī **māh-rūlarda** vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin / Dil virüp bir **māh-rūya** şīve vü nāz isteyen
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / Līk ṣaḳınsun göñül her **māh-rūya** virmesün
G2252-4. Bī-vefādur **māh-rūlar** dідiler dünyā gibi / Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan
G2262-1. **Māh-rūlar** içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2295-3. Bulınur **māh-rūlarda** egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ ey **māh-rū**
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulūʿ bir **māh-rū** / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2316-5. **Māh-rūlardan** cefā gelür vefā umma göñül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī **māh-rūlardan** / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster cefāsına
G2348-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı mihrini ṭaleb / ʿĀlem içre **māh-rūlar** ger cefākār olmasa
G2365-3. Dirlerdi **māh-rūlar** hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen tek cefāde
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev ṣalar dehre / Anuñçün **māh-rūlarda** bulınmaz sendeki çehre
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey **māh-rū** / Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2403-2. **Māh-rūlarda** mihr ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2412-1. **Māh-rūlar** vaṣlına çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden beri oldum yine
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey **māh-rū** / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2498-1. Dilberüm seyr itmege gülzāra çıḳdı bāġ ile / **Māh-rūlar** bir birine gösterür barmaġ ile
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey **māh-rū** / Raġbet eyler bu Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
G2621-3. Baḳmazam ey **māh-rū** sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey **māh-rū** / Bir senüñ tek ḫaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2744-2. Felekden yücedür beñzer senüñ ey **māh-rū** ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāşıḳun aña irişmez āh u feryādı

Mr17-10. **Māh-rūlar** yolına eşk-i revānı şaçalum / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr24-17. Felek kārındadur devr-i ḳamerdür / Anuñçün **māh-rūlar** fitnelerdür
Mr28-12. **Māh-rūlar** arasında bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel zülfinüñ zünnārına / **Māh-rūlar** çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına
Tb1-20. Ol perī-veş **māh-rū** Allah ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
B32. **Māh-rūlar** neʿaceb ḫūn-ḫᵛār olur / Anları kim sevse cāndan dūr olur
B86. Nakd-i ʿömri **māh-rūlar** yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḥayf
B158. **Māh-rūlar** meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere
B163. Her göñül kim ṭolaşur bir **māh-rū** sevdāsına / Ḳurtılamazʾālemüñ düşdi ebed ġavġāsına

māh-rū-yı sāde [1] Temiz ay yüzlü güzel.

G2499-1. Olsun tenaʿum içre ol **māh-rū-yı sāde** / Ḳalsun belā vü ġamda bu ʾāşıḳ-ı fütāde

māh-ruḫ [1] *Far.* Ay yanaklı.

G311-1. Gün yüzinʾarż eylemez derdā dirīġ ol **māh-ruḫ** / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ

maḥrūm [1] *Ar.* Nasipsiz, hissesi ve payı olmayan, bî-nevâ, bibehre. (Ş. Sami, 2010: 736) *bk. maḥrūm eylemek/itmek, maḥrūm ḳılmaḳ, maḥrūm olmaḳ, maḥrūm-ı gül-rū eylemek*

G162-4. Gül dimek yüzine çün degül edeb / Bī-edeb **maḥrūm** şüd ez-faż̈l-ı Rāb

maḥrūm eylemek/itmek [12] Menʿ etmek, "yoḳ" dimek, redd etmek, ḳabūl itmemek...(Tulum, 2011: 1183)

G19-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan **itme maḥrūm** / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfītāb / Vir eline anı **maḥrūm itme** bir nānı dürüst
G529-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan **itme maḥrūm** / Kerīmüñ işi çün dāim keremdür
G1893-3. Ṭoprag̈ oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın ey seyl-i eşk / İledüp bir yana **maḥrūm eyleme** gerdüm benüm
G1789-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan **itme maḥrūm** / O bir kemterdürür sen şāhum
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini **maḥrūm itmesün** dīdārdan
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / Ṭut göñül murġını **maḥrūm itme** anı çīneden
G2201-3. Sen ḥarām itdüñ viṣālüñ beni **maḥrūm eyleyüp** / Ben yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek neden
G2251-5. Ḫāṣālillah kim ḳapundan anı **maḥrūm idesin** / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur senden hemīn
G2381-5. Der-yūze ide geldi yüzüñ göre Muḥibbī / **Maḥrūm** anı **eyleme** gel sāil içinde
G2659-5. Muḥibbī'yi ḳapuñdan **itme maḥrūm** / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G2708-3. Şefḳatinden ḫāṣa kim bu mücrimi **maḥrūm ide** / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi

maḥrūm ḳılmaḳ [2] ...terketmek...(Tulum, 2011: 1183)

G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler baña ḫūrşīdden / Gel ṭulūʿeyle **maḥrūm ḳılma** dīdden
G2723-1. Zülf-i müşk-āsā ile örtme ḳamer-ruḫsāruñı / Dostum **maḥrūm ḳılma** ʾāşıḳ-ı dīdāruñı

maḥrūm olmaḳ [2] ...ayrı düşmek, cüdā ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1183)

G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni **maḥrūm olupdur** ḫᵛābdan
G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī **ola maḥrūm** / Viṣāle ire ger yoḫsul eger bāy

maḥrūm-ı gül-rū eylemek [1] Gül yüzünden yoksun bırakmak.

G2468-1. Dostumʾāşıḳları **maḥrūm-ı gül-rū eyleme** / Uġradup derd ü ġama miḥnetle şayru eyleme

maḥṣūl [1] *Ar.* Ürün; verim. (TDK, 2011: 1607)

G1414-3. Virmeden **maḥṣūl** ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ

maḥşer [11] *Ar.* Emvatın haşr u neşr olunacağı mahal ve zaman. Arasat meydanı, kıyamet. (Ş. Sami, 2010: 737) *bk. maḥşer güni, rūz-ı maḥşer, ẓulmet-i maḥşer*

(maḥşerde [10], maḥşere [1])

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki ḫayruñ ola ağır / Ḳaçankim ḳurula **maḥşerde** mizān
G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl şerden ḥaẕer / Didiler **maḥşerde** yüzi aḳ saña
G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār ile / Umaram ki pāk ide **maḥşerde** Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / Ḥşḳ mesti görine **maḥşerde** de ayıḳ mıdur
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʾaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki **maḥşerde** alınmaz dādımuz
G1400-3. Ḳomazam elden ölince belki **maḥşerde** daḥi / Ḥamdülillah elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam **maḥşerde** dāmānuñ senüñ
G1570-5. **Maḥşerde** Muḥibbī umaram ide şefāʿat / Cān u dil ile bendesiyem çünki ben āluñ
G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram **maḥşere** mestāne varam

G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram **maḫşerde** ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı **maḫşerde** çāk idüp kefen / Ṭā ʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

maḫşer güni [12] Kıyamet. (TDK, 2011: 1608)

G81-2. Ḳaddi ḳopardı başuma bugün ḳıyāmeti / **Maḫşer güninde** görmeye ayruḳ göñül belā
G145-3. **Maḫşer güninde** ümmete idüp şefāʿati / Olʿaşilere raḥmet-i Ḥaḳḳa ola sebeb
G145-5. İçsün şarāb-ı Kevṯeri sen şun Muḥibbī'ye / **Maḫşer güninde** olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma **maḫşer güni** destinde de dāmān dost
G304-5. **Maḫşer güninde** kevṯeri içem diyü Muḥibb / Sāḳī elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür **maḫşer güni** mestāneler
G842(b)-5. **Maḫşer güninde** daḫi bulunmaya anda hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda ṭatdılar
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın **maḫşer güninde** ḫalḳ içinde yüzi aġ
G2026-2. ʿUşşāḳı evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / **Maḫşer güninde** ey dost bu birʿalāmet olsun
G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını **maḫşer güni** / Vārid ü ġamda ḫażrete çāk-ı girībān ile ben
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / **Maḫşer güninde** ḳalḳa bile tā o ḳan ile
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya seni / **Maḫşer güninde** ḳalḳabilem tā o ḳan ile

māhtāb [8] *bk. māhitāb, mehtāb*

(māhtāb [4], māhtāba [1], māhtābı [1], māhtābum [1], māhtābuñ [1])

G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu söz imiş **māhtābum** her işe pāyān olur
G1395-3. **Māhtābı** kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı yoḳ
G1474-1. **Māhtāba** nūr baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer çeken her dem hilālüñdür senüñ
G1482-2. **Māhtābuñ** bedr iken āyīnesi buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı muḳābil eyledüñ
G1482-4. Ḥüsnine maġrūr olmışdı ezelden **māhtāb** / Berḳi ʿüñ keşfʾeyleyüben anı ḳāʾil eyledüñ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi **māhtāb** itdüñ
G1788-3. Gice şevḳ ile tā ṣubḥa degin / Ṭurmayup oldı **māhtāb** içelüm
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh ṭoġsun **māhtāb** eglenmesün

maḫtel olmaḳ [1] Perişan olmak.

G171-4. ʿIşḳ elinden **maḫtel olmışdur** bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin ṭabībüm ey ḥabīb

maḥv eylemek/itmek [4] (Tulum, 2011: 1184)

1. ...hebā etmek, bozmaḳ...

G235-5. Her dem ki müje ḫālümi ruḫsāruma yaza / Yur **maḥv ider** anı hemān eşk-i nedāmet

2. Yoġ etmek, berbād etmek...

G1456-3. Şöyle **maḥv itdi** bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G2062-3. Beni **maḥv eyledi** ʿışḳuñ vucūdumdan eṯer hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2348-2. Yaḳsa **maḥv itse** beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa

maḥv olmaḳ [12] Yoġ ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1184)

G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / **Maḥv olur** yanına varsa itmesün enhār baḫş
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp āşıḳa bī-ār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür **maḥv olur** ol şan ezilür
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından **maḥv olmaz** yazılan naḳş-ı żamir
G948-4. Şemʿ-i ḥüsne kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / **Maḥv olur** ol āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli **maḥv oldı** / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1429-4. Leşker-i encümle cemʿ olmış yürürken āfītāb / Ṭoġsa ḳalmaz **maḥv olur** mihr-i cihān-ārāya baḳ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde **maḥv oldı** / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1770-1. Şemʿ-veş başum kesildükce aḳar yaşum benüm / Yana yana **maḥv olup** ḳalmayısar başum benüm
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / **Maḥv ola** seng erise āhen ile pūlād hem
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī **maḥv olan** sensin hemān / Bir gören bir daḫi görmez çehre-i efkendesin
G2234-2. Cemāli şemʿüñ anduḳca bu cismüm **maḥv olur** külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2530-2. **Maḥv ola** gide evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

māh-veş [1] *bk. yār-ı māh-veş*

G1588-1. Yaḳdı odlara seni ḥasreti ol **māh-veşüñ** / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ

maḫz-ı luṭf [1] Halis, tam bir lütuf.

G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram **maḫz-ı luṭf** idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh

maḫzen [8] *Ar.* Emval ve eşya vazına mahsus kapalı mahal, kiler, ambar. (Ş. Sami, 2010: 738) *bk. maḫzen-i dil, maḫzen-i eflāk, maḫzen-i esrār*

(maḫzen [3], maḫzendür [1], maḫzendürür [1], maḫzene [2], maḫzeninden [1])

G752-6. Çıḳar dürler meʿānī **maḫzeninden** / Getür taḥrīre disünler eli var
G1798-5. Meʿānī ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm **maḫzen** kimin ʿummāna ṭapşırdum
G2250-4. Laʾl-i lebüñ ḫayāline **maḫzendürür** gönül / Ḫarc eylerem gevher-i naẕm ol ḫazīneden
G2344-1. Gönül **maḫzendür** ʿışḳuñ gevherine / Anı ṣarf eyleme Allah yirine
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḫaẕer / Ey gönül ejderden itmişler ṭılısm ol **maḫzene**
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı dilden çıḳarma / Ki ola tā ki **maḫzen** aña sīne
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol **maḫzene**
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīräneler **maḫzen** / Baña maʿmūr olmaḳdan gönül olmaḳ ḫarāb ulı

maḫzen-i dil [5] Gönül mahzeni.

G90-5. Ey Muḥibbī **maḫzen-i dilden** çıḳan söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim ṣunuldı genc-i bī-pāyān baña
G93-4. **Maḫzen-i dilden** çıḳarsam ġam degül söz gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G363-5. **Maḫzen-i dilden** çıḳarduñ yine söz gevherlerin / Oldı söz ehli yanında maʿnī gevherden leẕīẕ
G771-5. Eksük olmaz **maḫzen-i dilden** meʿānī gevheri / Anuñ içün kim Muḥibbī genc der-virānedür
G1823-5. Muḥibbī **maḫzen-i dilden** çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum

maḫzen-i eflāk [1] Feleklerin mahzeni.

G900-3. Baḳmazam **maḫzen-i eflāk** olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān baña yiter

maḫzen-i esrār [1] Sırlar mahzeni.

G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẕar ḳıl her varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı **maḫzen-i esrār** gül

maḫzenü'l-esrār [1] Sırların saklandığı yer anlamına gelen bu eser İran edebiyatının ünlü şairi Nizami'nin 12. yüzyılda kaleme aldığı eserdir.

G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān taʾlīm ider / Būstān gāh ögredür geh **maḫzenü'l-esrār** gül

maḫzūn [6] *Ar.* Tasalı, kaygılı, mükedder, mağmum, derd-nâk, hazin, nâ'il-i merâm olmaktan müteessif. (Ş. Sami, 2010: 738) *bk. bülbül-i maḫzūn, dil-i maḫzūn, gevher-i maḫzūn, ḳalb-i maḫzūn, maḫzūn olmaḳ, zār u maḫzūn*

(maḫzūn [1], maḫzūna [1], maḫzūnam [1], maḫzūnı [1], maḫzūnuñ [2])

G231-2. Olupsın Yūsuf-ı Mışriden ayru / Dil-i Yaʿḳūb-veş **maḫzūnam** ey dost
G348-1. Ḳılmayaldan ol şaçı Leylī bu ben **maḫzūnı** yād / ʿIşḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G425-5. Cüdā olalı Mışruñ Yūsufʾından / Gönül Yaʿḳūb-veş **maḫzūna** beñzer
G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde yatan ḫālini ben **maḫzūnuñ**
G1586-1. Kim ki bilmek dilese ḫālini ben **maḫzūnuñ** / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile ol Mecnūnuñ
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür şādān u ḫandān / Kimi **maḫzūn** ṭutar ġam ile enīse

maḫzūn olmaḳ [4] ...tassalanmaḳ, ġussálenmek, ḳásāvetlenmek, elemlenmek, derd çekmek...(Tulum, 2011: 1185)

G2128-2. Nūş-ı cām ile gönül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur kiʿabes yirlere **maḫzūn olasın**
G2150-1. Nice bir ʿışḳa düşüp derd ile **maḫzūn olasın** / Döküben göz yaşını ya nice Ceyḥūn olasın
G2281-1. **Oldum** ġamuñla cānā geh şād u gāh **maḫzūn** / Baḳdum cihānı gördüm anı daḥi diger-gūn
G2547-3. **Oldı** benefşe ḫāṭırı **maḫzūn** dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen şaçı sünbüle

maḫzūnlıḳ [1] Hüzünlü olma durumu.

G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur benüm **maḫzūnluġum** / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmazʿaceb Mecnūnluġum

mā'il eylemek [1] Meyletmek, yöneltmek.

G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẕar / Pāyına bu gözlerüm yaşını **mā'il eyledüñ**

mā'il olmaḳ [3] Hayran kalmak, vurulmak. (TDK, 2011: 1609)

G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme şehveti / Bunlara **mā'il olursañ** aduña dirler devāb
G521-5. **Mā'il olmasa** Muḥibbī aña sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḥi gözine bu cihān kem görinür
G727-4. ʿAceb mi **mā'il olursa** gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen sīm ü zer andan kimi laʾl-i bedaḫşāndur

maḳām [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 739) *bk. maḳām-ı sīne*

(maḳām [6], maḳāma [1], maḳāmı [3], maḳāmum [1])

1. Musiki ve şarkı tarzı, ahenk, hava.

G319-4. Servde bülbül **maḳām** itmiş ider / Ḳāmetüñ vaṣfında āvāzın bülend
G1246-3. Gül yüzin medḥ it **maḳāma** gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G2612-4. Nāle eylerdi **maḳām** üstinde muṭrib daḥi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi

2. Durulan yer, durak, mekân, mahal.

G1031-4. Ḥarim-i āsitānuñdur **maḳāmı** / Velī öldürme āhūyı ḥarāmdur
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde **maḳām** itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbī'ye **maḳām** / Şükr idüp ḫālüme bunı diyemez dūn itdüñ
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı **maḳām** eyleyelüm
G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā **maḳāmum** oldı çünʾanḳā gibi / Ṭuʿmesinden bu cihānuñ fāriġü'l-bālem bugün
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet **maḳām** idine şaḥrāda
G2650-5. Gülşen-i ḫüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ **maḳāmı** bülbülüñ illā gülistān arası
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine kim cān vire cānā / Ol demde hemān dārü's-selām ola **maḳāmı**

maḳām-ı sīne [1] Göğsünün makamı.

G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi o dem hemān / Aña **maḳām-ı sīneñi** ey dil maġāre ḳıl

maḳāmāt [3] *Ar.*

1. Makamlar, mevkiler.

G240-3. Reh-i ʿışḳı giçer ʿışḳ ehli āsān / Ne ḳaṭʿ-ı menzil aña ne **maḳāmāt**
G241-5. Eger ḫāk-i derüñ mesken olursa / Yiter dünyāda baña bu **maḳāmāt**

2. Musikideki makamlar.

G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı **maḳāmāt** ehliyüz

maḳarr [3] *Ar.* Oturulan yer, ikametgâh, mesken. (Ş. Sami, 2010: 739)

(maḳarı [1], maḳarr [2])

G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda **maḳarr** ister
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ **maḳarı** çīn-seḥer eflāk gerek
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde **maḳarr** / Giydürüp ġam ḫilʿatin bağlatdı miḥnetden kemer

maḳbūl [1] *Ar.* Hoşa gider, beğenilir, pesend-dîde. (Ş. Sami, 2010: 740)

G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm n'ola **maḳbūl** işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde getür

maḳbūl olmaḳ [1] Ḳābūl olunmaḳ, icābet olunmaḳ...(Tulum, 2011: 1188)

G1507-1. ʿIyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur **maḳbūl ola** bu cümle ḳurbānuñ senüñ

maḳdūr [1] *Ar.* Kader. (Ş. Sami, 2010: 740)

G788-5. Virür nāşıḥ şarāb u ʿışḳa tevbe / Muḥibbī ʿāşıḳ īn kerden çi **maḳdūr**

mākiyān [1] *Far.* Tavuk, piliç. (Steingass, 1892: 1142)

G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş **mākiyānede** kümes

maḳṣad [1] *Ar.* Kasdolunan şey, meram, niyet. (Ş. Sami, 2010: 741)

G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim **maḳṣaduñ** oldısa düşen oldur baña

maḳṣūd [22] *Ar.* Kasıt ve niyet olunan, meram edilen. (Ş. Sami, 2010: 741)

bk. bāġ-ı maḳṣūd, Ka'be-i maḳṣūd, ḳible-i maḳṣūd, maḳṣūda irmek, maḳṣūd-ı dil

(maḳṣūd [8], maḳṣūda [4], maḳṣūddan [1], maḳṣūddur [1], maḳṣūdı [4], maḳṣūdına [3], maḳṣūdum [1], maḳṣūdumuz [3], maḳṣūduñ [2])

G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / Dü-cihān içre çü ʿāşıḳlara sensin **maḳṣūd**
G233-1. **Maḳṣūd** bu ki ey yār olasın ṣağ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse ol **maḳṣūduñ** ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler Ka'be kūyuñ / Dü-ālemde budur ʿuṣṣāḳa **maḳṣūd**

G367-2. Ger zer-i rūyumla sīm-i eşk **maḳṣūduñ** ise / Cān u dil olsun fedā yolında bulur sīm ü zer
G460-5. Zāhidüñ **maḳṣūdı** cennet ʾāşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G581-3. Sevāb-ı ḫāc olur ḫāşıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne **maḳṣūda** ki saʿy itseñ şafā ile o ḫāşıldur
G603-9. Alup göñlin eger cān ise **maḳṣūd** / Muḥibbī eylesün anı da işār
G691-2. Zāhidüñ **maḳṣūdı** cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀşıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber şadādur
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur **maḳṣūdumuz** / Añladuḳ fikr ile żikrüñi hemān cennetdedür
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur **maḳṣūdumuz** / Şanma cennet isterüz zāhid ya ḫūrāsındayuz
G1275-2. Ḫāne-i ḫalvetde yidüm çün ġamuñ esrārını / Vādi-i ḫayretde oldı gözlerüm **maḳṣūda** düş
G1482-1. Kūy-ı yāre varmaġa ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah kim dilā **maḳṣūdı** ḫāṣıl eyledüñ
G1798-4. Ezelden ʾāşıḳām zāhid baña dīdārdur **maḳṣūd** / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G2057-2. ʿĀşıḳuz dīdāra andan ġayri yoḳ **maḳṣūdumuz** / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur hemān ʾālemde **maḳṣūdum** / Bunı şanma ki ʾālemde Muḥibb māl ü cāham ben
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır varup maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek **maḳṣūddan**
G2302-2. Bu ʿışve yatur arada ger cān ise **maḳṣūd** / Ālūde-i ḫūn eyleme gel saʿīd ü bāzū
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram **maḳṣūd** baña dīdār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe
G2536-3. Raḳībüñ şimdi **maḳṣūdı** beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül **maḳṣūd** olan şimşāddan / Şīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż
Mr19-4. Çünki yanmaḳ ʾāşıḳa **maḳṣūddur** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım

maḳṣūda irmek [5] Máḳṣūde nāil ołmaḳ, máḳṣūde vāsıl ołmaḳ, mürādine irmek...(Tulum, 2011: 1189)

G865-2. Ḫāṭıruñdan yükdür ṭarḥ eyle dünyā keşretin / **İresin maḳṣūdına** żevḳ u şafā vaḥdetdedür
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün **irgürmişem maḳṣūda** yol / Şavmaʿa küncinde zāhid daḫi ṭurur muʿtekif
G2022-3. Dostumʿuşşāḳı ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḫāc **maḳṣūdına irdügi** demlerdür bugün
G2031-2. **İrmedi maḳṣūda** dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben
G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden **irmedi maḳṣūdına** / Çekmeyince destini būd u her nā-būddan

maḳṣūd-ı dil [1] Gönlün niyeti.

G1309-1. Laʾl-ı dilberdür bugün ʾālemde cevherden ġaraż / Zīrā ol **maḳṣūd-ı dildür** ġayri cevher bi'l-ġaraż

maḳsūm olmaḳ [1] Taksim olunmak, üleştirilmek.

G1893-4. Rızḳ içün **maḳsūm ola** elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm

māl [22] *Ar.* Tasarruf olunan kıymetli ve lüzumlu şey, taht-ı tasarrufunda bulunan akçe ve eşya ve hayvanat ve irat vesaire, var, varlık, servet. (Ş. Sami, 2010: 742)

bk. cāh ü māl, dünyā mālı, fikr-i māl, ḥubb-ı māl, māl-ı dünyā, māl-ı Ḳārūn, māl ü cāh, māl ü cāh u mülk, māl ü menāl, māl ü mülk, māl ü sīm ü zer, terk-i māl itmek

(māl [7], māla [7], māladur [3], mālam [1], mālı [1], mālını [1], mālıyla [1], mālum [1])

G465-3. Genc-i ḫüsnüñüñ ḫayāli göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri dirler meşeldür **māl** açar
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile / Her kişinün kim meāl-i fikri **māl** üstindedür
G481-3. Laʾlüñʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı behāsı belki bu dünyāda **māladur**
G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller **māladur** ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G546-5. Şor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca **māladur**
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller **māla** māyildür
G916-3. İşitdüm **māla** māyil māh-rūlar / Yaşumı sīm itdüm yüzümi zer
G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü derd ile yüzin zer eyleye / **Māla** māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫʷāce dīni şaḳın / Gel ḥarīş olup itme **māla** ṭamaʿ
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye yiter / Almazam **mālını** bir ḥabbeye ben Ḳārūnuñ
G1732-4. Rāygāndur kim virüp varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān **mālı** degül
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur **mālum**
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma ser-ā-ser cümle **mālam** ben
G2155-8. Muḥibbī eyleme dünyāya raġbet / Ne ışşı eyledi **mālıyla** Ḳārūn
G2263-3. Zülfinüñ şor ḳıymetini żerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʾālemṭolu **māl** olsa anuñ bir ḳılın
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol **māl** ile
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül **māla** ṣaḳın / Işşı ne gördi varup şora göre Ḳārūna
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʾālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel **māl** üstine
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet ile **māl** ile
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd **māl** ile
G2524-6. Göz yaşına meyl itseʿaceb mi / Güzeller māyil olur çünki **māla**
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿ sen **māla** ger / Hīç kimse dimez saña er

māl-ı dünyā [1] Dünya malı.

G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān ḫalḳında hergiz / Virürseñ **māl-ı dünyāyı** hep ister

māl-ı Ḳārūn [1] Karun'un serveti.

G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / **Māl-ı Ḳārūn** ise de ḳo yire giçsün demümüz

māl ü cāh [8] Mal ve mevki/makam.

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / **Māl ü cāh** ile seni aldamasun ṣaḳın bu zāl
G150-5. **Māl u cāha** ġurra olma ḳor gidersin āḳıbet / Ṣöyle ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G1087-4. Maġrūr olup cihāna aldanma **māl ü cāha** / Terk ide seni āḫır yoḳdur cihānda olmaz
G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı hem vefāsı ʿālemüñ / **Māl ü cāhından** anuñ içün eyledüm ferāġ
G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı ṣanma kiʿālemde Muḥibb **māl ü cāham** ben
G2237-3. Baḳup meyl eylemezʿarif bu dehrüñ **māl ü cāhına** / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2748-1. **Māl ü cāha** ġırra olma dime yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi

māl ü cāh u mülk [1] Mal, mevki ve mülk.

G2169-3. **Māl ü cāh u mülke** baḳmaz oldı dīdār ʿāṣıḳı / Zīrā bir loḳmaya ḳāniʿdür yimez dünyā ġamın

māl ü menāl [4] Sahip olunan her şey, varı yoğu, bütün varlığı.

G500-4. **Māl ü menāl** ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu yolda saña fedā ata anedür
G1494-4. Cān u dilden eyle gel iḫrāc dünyā çirkini / Seni yoldan çıḳaran **māl ü menāluñdur** senüñ
G1654-2. Ḳalmadı **māl ü menāl** ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña işbu ḳadar **māl ü menāl**

māl ü mülk [1] Mal ve mülk.

B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ / **Māl ü mülk** ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı ʿāṣıḳ ni'der

māl ü sīm ü zer [1] Mal, gümüş ve altın.

G1996-4. Ne **māl ü sīm ü zer** ne tāc-ı devlet / Ḳul oldumʿışḳa vardur çün merāġum

māl-ā-māl [2] *Far.* Tepeleme, ağzına kadar dolu. (Steingass, 1892: 1142)

(māl-ā-māl [1], māl-ā-māldur [1])

G1187-4. Sīne **māl-ā-māldur** dürr-i meʿānīyle müdām / Eksük olmaz ṭoludur ḫarc eylesek gencīnemüz
G2078-5. Seyl-i eşküm birle **māl-ā-māl** olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

mālik [5] *Ar.* İssi, sahip, efendi. (Ş. Sami, 2010: 743)

bk. mālik olmaḳ, mālik-i mülk-i suḫan

(mālik [3], mālikem [2])

G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde şanmañ eşke **mālikem** / Laʾl ü gevherle ṭolı dildür bizüm gencīnemüz
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / **Mālik** degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1623-5. Her neye **mālik** ise gül pāyına itdi nişār / Görinürde ḳaldı ancaḳ birʿabāsı bülbülüñ
G1832-4. Cān virüp bir büseñe cānā ḫarīdār olduġum / **Mālikem** bir cāna ol daḫı fedā olsun dirüm
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir büse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne **mālik** nice bāzār eylesün

mālik olmaḳ [15] Almaḳ, ele getürmek, sāhıb olmaḳ, zábtinde olmaḳ, tesárrüfinde olmaḳ, mülklenmek...(Tulum, 2011: 1192-1193)

G383-5. İrmedüm vaṣla Muḥibbī līk dilde bī-ḫayāl / **Mālik oldum** laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur
G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / Kim **olur** ol gence **mālik** ejdihā yanındadur
G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün zülfin / **Mālik olmaya** aña irmeye her Müflis-iʿūr
G584-4. Nigārā açma genc-i ḥüsnüñi gel / Ki **mālik olmasun** her müflis-iʿūr
G857-3. Maḥabbet gencīne çün **mālik olduḳ** / Ḳamu bāy u gedā muḫtācımuzdur
G876-3. **Mālik olur** mı kimsene hīç genc-i ḥüsnine / Zülfini anuñ iki yaña ejdihā olur
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde vişāli gencīne / Kimse gence **mālik olmaz** her ḳaçan mārın görür
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup **mālik olam** / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña ṣuʾbān görinür
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna **mālik olduñ** / Gider elden saña andan ne hāṣıl
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse **mālik olmadı** / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1877-1. Laʾline el ṣunmaġa zülf-i dütādan ḳorḳaram / Genc-i ḥüsnüñ **māliki ol** ejdihādan ḳorḳaram
G2008-1. Melāmet mülkine **mālik olup** āhum ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdümʿalem çekdüm
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḫr-i dilden yinmesün ġam **mālik oldum** ḳane ben
G2370-1. Olur dil şād irişse pāy-būsa / Ṣanasın **mālik olur** taḫt-ı Rūsa
G2759-5. **Olup** sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme **mālik** / Gelüp miʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden kesdi

mālik-i mülk-i suḫan [2] Söz mülkünün sahibi.

G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger **mālik-i mülk-i suḫan** / Anı gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
G2271-5. N'ola Rūmuñ Ḫusrevi olsa Muḥibb / Çünkim oldı **mālik-i mülk-i suḫan**

ma ʾlūm [2] *Ar.* Bilinen, bilinmiş, öğrenilmiş. (Ş. Sami, 2010: 743)

bk. ma ʾlūm olmaḳ

G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña **ma ʾlūm** iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd
G2127-3. Şem ʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña **ma ʾlūm** iken / Ḥālümi ṣormaḳ ne ḥācetdür varup pervāneden

ma ʾlūm olmaḳ [2] Bilinmek, bellü ołmaḳ, añłanmaḳ,...(Tulum, 2011: 1194)

G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūyı zerdüme baḳup **ma ʾlūm ola** tā ḥāl aña
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi hergiz miḥnete / Saña **ma ʾlūm olmadı** hergiz içüm ṭaşum benüm

ma ʿmūr [4] *Ar.* Harap olmayan, âbâdân. (Ş. Sami, 2010: 744)

bk. beyt-i ma ʿmūr, dil-i ma ʿmūr, ma ʿmūr eylemek/itmek, ma ʿmūr olmaḳ

(ma ʿmūr [2], ma ʿmūrdur [2])

G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu göñül **ma ʿmūr** iken vīrāne oldum ʿāḳıbet
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol **ma ʿmūrdur**
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi **ma ʿmūrdur**
G845-4. Egerçi şöhretin buldı ḫarābe / Velī vīrāne-dil derdüñle **ma ʿmūr**

ma ʿmūr eylemek/itmek [5] Ābādān etmek, sevindürmek, göñül açmaḳ, sáfāłandürmaḳ, şād etmek...(Tulum, 2011: 1194)

G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine **ma ʿmūr iden** sensin / Binā aḥvālini dirler ki mi ʿmār olmayan bilmez
G1641-2. Bir selām ile göñül vīrānesin **ma ʿmūr idüp** / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin ey dost **ma ʿmūr eyle** gel / Ka be yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola kim **ma ʿmūr ide** mi ʿmār sevdüm tāzece
G2606-2. Gāh olur cān mülkini **ma ʿmūr ider** mi ʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm beni

ma ʿmūr olmaḳ [6] Şen ołmaḳ, işlek ołmaḳ, ābādān ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1194)

G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül **ma ʿmūr olısardur** yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G702-4. Dilberā ṣanma ki **ma ʿmūr ola** ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G857-2. Ebed **ma ʿmūr olmaz** mülk-i dil āh / Gözi Tātār-veş yaġmacımuzdur
G1175-2. Ṣanmañuz bir daḫi **ma ʿmūr ola** bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi vīrāndur henüz
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne **ma ʿmūr olmasun**
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur vīrāneler maḫzen / Baña **ma ʿmūr olmaḳdan** göñül olmaḳ ḫarāb ulı

ma ʿmūre [5] *Ar.* Meskûn ve güzel işlenmiş memleket. (Ş. Sami, 2010: 744)

(ma ʿmūresi [2], ma ʿmūresin [2], ma ʿmūresini [1])

G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh çeşmüñüñ yaġmacısın / Göñlümüñ **ma ʿmūresin** itdüñ ḫarāb üç günde bir
G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil **ma ʿmūresi** / ʿIşḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem gerek
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur vīrānede genc-i viṣāl / Ḳo göñül **ma ʿmūresi** olsun ḫarāb eglenmesün
G2343-3. Gel göñül ḫānesi **ma ʿmūresini** itme ḫarāb / Miḥnetüñ dāġın yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül **ma ʿmūresin** / Seng-i miḥnetle yapup bir daḫi ābād eyleme

ma ʿnā [5] *Ar.* Medlûl, mefhum, bir kelime veya kelâmın ifade ettiği şey. (Ş. Sami, 2010: 744) *bk. ma ʿnī, şerḥ-i ma ʿnā*

(ma ʿnālar [1], ma ʿnāsındayuz [1], ma ʿnāsını [3])

G790-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Diḳḳat ile ḳıl naẓar gör nice **ma ʿnālar** gelür
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā ki **ma ʿnāsındayuz**
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḫālet gösterür per-i meges / Çünki anuñ ṣavtınuñ **ma ʿnāsını** eyler istimā ʿ
G2019-5. Ey Muḥibbī şi ʿrümüñ **ma ʿnāsını** fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide **ma ʿnāsını** ʿaḳlı şaşa

mānend [18] *Far.* Benzer, aynı, gibi. (Steingass, 1892: 1145)

bk. mānend-i ceres, mānend-i def, mānend-i dür, mānend-i jāle, mānend-i ḥarīr, mānend-i kevkeb, mānend-i sil, mānend-i şafaḳ, mānend-i şīr

(mānend [10], mānendi [7], mānendüni [1])

G443-3. İncelikde görmediler bilüñe **mānend** ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem şandılar
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / Kim saña **mānend** yoḳ cennetde ḥūr
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ **mānendi** yoḳ deryāda dür
G802-1. Var mı miṣlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAzrā meger / Ya baña **mānend** ne var Vāmıḳ-ı şeydā meger
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger dürr-i ʿAden / Leblerüñ **mānendi** yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G852-4. Lebi dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḥı **mānendi** yoḳ cennetde bir ḥūr
G814-3. Ṣalın ey serv-i āzādum saña **mānend** bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G845-3. Bulunmaz arasalar baña **mānend** / Şehā şehrüñde sevdāñ ile meşhūr
G856-2. Olup her bir çiçek bir ḫūba **mānend** / Aralarında nergis ġamze-zendür
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe **mānend** ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem şandılar
G1093-4. Bulmadum ben leblerüñ **mānendi** bir ʿİsi-nefes / Görmedi l'ālüñ gibi bir gevher-i nā-yāb göz
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ **mānendi** bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1459-1. Bu cihānda ruḫları **mānendi** bir seḥḥāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ālemde bir ṭarrāre yoḳ
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe **mānend** / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña **mānend** güher bir ṣadef-i pāke düşe
G2540-3. Aḳar bu gözlerüm yaşına **mānend** / Meriçdür birisi birisi Ṭunca
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḥaḳḳ budur hīç görmedi **mānendüni**
Mh18-11. Gün yüzüñ **mānendi** ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḫi bī-çāre yoḳ

mānend-i ceres [4] Çan gibi.

G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde **mānend-i ceres** / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de **mānend-i ceres**
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde **mānend-i ceres** / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur nefes
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāzı degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile **mānend-i ceres**

mānend-i def [1] Def gibi.

G1370-2. Bezm-i ġamda nāy olalı bu göñül / Dögerem bu sīnemi **mānend-i def**

mānend-i dür [1] İnci gibi.

G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ dişleri **mānend-i dür** / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-i ʿummānumdurur

mānend-i jāle [1] Çiğ tanesi gibi.

G2379-5. Nigārı vaṣf ḳılsa bu Muḥibbī / Gözi yaşın döker **mānend-i jāle**

mānend-i ḥarīr [2] İpek gibi.

G583-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eylesem / Zīr-i pehlüme görine nerm ü **mānend-i ḥarir**
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eyleyem / Zīr-i pehlüme görine nerm **mānend-i ḥarir**

mānend-i kevkeb [1] Yıldız gibi.

G175-1. Felekdür āsitānuñ anda her şeb / Görinür eşk-i çeşm **mānend-i kevkeb**

mānend-i sil [1] Sel gibi.

Mh6-3. Dostlar var müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür **mānend-i sil**

mānend-i şafaḳ [1] Şafak vakti gibi.

G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı **mānend-i şafaḳ** pür-ḫūn kenār-ı dāmenüm

mānend-i şīr [1] Arslan gibi.

G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı dil **mānend-i şīr**

Mānī [4] Çinli ünlü bir nakkâş ve ressâm olarak bilinmekle birlikte nereli olduğu, nerede doğup büyüdüğü hakkındaki bilgiler birbirinden farklıdır... (Zavotçu: 2006, 307) *bk. Mānī-i Çīn*

(Mānī [3], Mānīlerüz [1])

G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani nakşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler **Mānī** saña
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā ḫayālüñ nakşını / İtdügüm nakşı benüm **Mānī** de taṣvīr eylemez

G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi ki **Mānī** ṣāniyem
Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan **Mānīlerüz**

Mānī-i Çīn [1] Çin'in ressamı.

G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i **Çīni** begenmez özge naḳḳāş olmışuz

maʿnī [34] *Ar.* *bk. ma ʾnī-i ḫāṣ, ma ʾnī-i ʿışḳ, ma ʾnī-i şi ʿr, meyve-i ma ʾnī*

(maʿnī [17], maʿnide [13], maʿniden [1], maʿnidür [1], maʿnii [1], maʿniler [1])

1. Gerçek, hakikat.

G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẓāhirde cānāndur baña / Līk **maʿnide** yine ol āfet-i cāndur baña
G333-4. Ġayre inʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā göstermedi **maʿnide** itdi aña yād
G336-3. Ayāz ẓāhirde Maḥmūd'uñ ġulāmı / Velī **maʿnide** ḳuldur aña Maḥmūd
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẓāhirde dil ḫoş gösterür / Līk **maʿnide** ṭolu ol sīne āteş gösterür
G526-4. Ẓāhirā dūram u **maʿnide** yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase nezdik ile dūr
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Līk **maʿnide** göñül zaḫmına ol merhem düşer
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿnī yüzine gāhi sirişk / İşbu **maʿniden** dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme **maʿnide** pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye ṣunar irşāddur
G1291-5. Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī **maʿnide** Ḫᵛācu imiş
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu **maʿnide** gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev-şecer peydā / Yaturdum **maʿnii** bir berke naḫl-i meyve-dār oldum
G1980-1. Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft-kişverem / **Maʿnide** līk ḫāk-i ḳademden kemterem
G2046-1. Ey göñül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin **maʿnide** ammā bendesin
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī **maʿnide** Ḫᵛāce imiş
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz **maʿnide** ammā ḳulıyuz

2. *bk. ma ʾnā*

G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi **maʿnī** cevherin itdi pesend
G363-5. Maḥzen-i dilden çıḳarduñ yine söz gevherlerin / Oldı söz ehli yanında **maʿnī** gevherden leẓīẓ
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı denī / Ẓāhirā şeker ṣunar **maʿnī** yüzinden sem gelür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören ṣanur gedālardur / Velī **maʿnī** yüzinden ger bilürse pādişālardur
G843(b)-1. Görinen ẓāhira maḥabbetdür / Līk **maʿnī** yüzinde miḥnetdür
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil meyve-i maʿnī gerek / **Maʿnī** ger olmasa olmaz aña ebudār şiʿr
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine **maʿnī** gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtişāṣ
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfī meyvedür / Anı **maʿnī** gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi daʿvāya gerek **maʿnī** hemān meydāne gel
G2048-7. Her sözüñde nice **maʿnī** var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde nice **maʿnī** var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine şāham ben / Naẓar **maʿnī** yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden āletin / Dürlü **maʿniler** ẓuhūra getürür gör ṣanʿatın
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī **maʿnī** yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı **maʿnī** ḳuşları üstine serv oldı hemīn
G2312-5. **Maʿnī** gülini itdi çün iżhār Muḥibbī / İletdi siḥr ile anuñ boyını her sü
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgün şarābı nūş it / Maʿnī yüzinden ammā laʾl-i nigārı gözle
Mh2-9. Çün gereklü **maʿnīdür** gel sözüñ ḳıl muḫtaşar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer

maʿnī-i ḫāṣ [2] Özel mana.

G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ **maʿnī-i ḫāṣ**
G1302-5. Ḫālet-i sözi virür diñle Muḥibbī sözini / Diḳḳat eyle bulasın anda nice **maʿnī-i ḫāṣ**

maʿnī-i ʿışḳ [1] Aşkın manası/hakikati.

G1319-5. Ṭañ mı Muḥibbī bulsa maḥabbetle ger kemāl / İtdi henüz **maʿnī-i ʿışḳa** çün irtibāṭ

maʿnī-i şiʿr [1] Şiirin manası/hakikati.

G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrine ṭaldum / Bulup dürrler gibi **maʿnī-i şiʿrüm** ābdār itdüm

mānīʿ [2] *Ar.* Engel, bir işin adem-i icrâsına sebep olan şey, özür, mazeret. (Ş. Sami, 2010: 745) *bk. mānīʿolmaḳ*

(mānīʿ [1], mānīʿdür [1])

G156-4. Gözlerüme gāh **mānīʿdür** sirişk / Gāh gün yüzine zülfidür niḳāb
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez ol cānān baña / Bir yañadan daḫi **mānīʿ**dide-i giryān baña

mānī ʿ olmaḳ [14] Eglendürmek, durġutmaḳ, ałıḳomaḳ, girü ḳovmaḳ, ḳomamaḳ...(Tulum, 2011: 1196)

G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḥabīb / **Mānīʿ oldı** araya girdi bulut gibi raḳīb
G314-4. **Mānīʿ olur** kūyına varsam raḳīb / Ṣīvesi çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp sürmek dilerdüm yüzüme / **Mānīʿ olup** ara yirde zülf-i zünnārum ḳomaz
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum **mānīʿ olur** ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde o mādan giçemez
G1365-5. **Mānīʿ olur** gün yüzine baḳmaġa / Ey Muḥibbī ebr gibi ḳare zülf
G1427-5. Ey Muḥibbī **mānīʿ olsa** pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf **olur mānīʿ** / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi **mānīʿ ola** / Dūd gibi sīneden her dem çıḳan āhı görüñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola **mānīʿ ola** aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1720-4. **Mānīʿ olup** ger gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen ol
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider **mānīʿ olur** bu eşk-i āl
G1937-4. **Mānīʿ oldı** ruḫına irmege āh / Zülfi imiş anuñ ʿases ni'delüm
G2042-3. Göreyim ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña **mānīʿ olur** vuṣlat deminde pīrehensin sen
G2431-5. Gün ʿārıżına **mānīʿ olur** āh Muḥibbī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir arasında

Mānī-vār [1] Mânî gibi.

G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser **Mānī-vār** / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül

Manṣūr [11] Tasavvufun gelişmesine önemli katkılarda bulunan ünlü mutasavvıf. Dîvân şiir ve nesrinde çokça anılan ünlü bir sûfîdir... (Zavotçu, 2006: 308)

(Manṣūr [4], Manṣūrdur [1], Manṣūrı [4], Manṣūrın [1], Manṣūrlar [1])

G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker / ʿIşḳ **Manṣūrın** aṣup kendüzini dār çeker
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini ṣanma kim **Manṣūrdur**
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / Aṣılur zülfi ḳılından nice bin **Manṣūrlar**
G1144-2. Ṣaḳla esrāruñı her demde ḥużūr eyleyesin / N'ola **Manṣūrı** göre olduġiçün kāṣif-i rāz
G1233-4. Ṣanma her ʿāṣıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme **Manṣūr** daḫi eylemeye dāre heves
G1487-4. Çün göñül **Manṣūrı** fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1974-2. Anuñçün sırr-ı ʿışḳı göñül **Manṣūrı** fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre beñzetdüm
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ **Manṣūrı** olup geldüm benüm dār isteyen
G2318-2. Her kim ki ʿāṣıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş bu sözi **Manṣūr** varduḳda dāre ḳarşu
G2491-2. Zinhār ṣaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi **Manṣūr** aṣdılar dāre
En1-6. Ha Ḫayāt-ı ebedidür saña kim vāṣıl ola / N'ola **Manṣūr** gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der

Manṣūr-ṣıfat [1] Hallac-ı Mansur gibi. *bk. Manṣūr-vār, Manṣūr-veş*

G1828-3. Nice bir zülfi hevāsına yelüp şām u seḥer / Dili **Manṣūr-ṣıfat** zülfine ber-dār idelüm

Manṣūr-vār [2] *bk. Manṣūr-ṣıfat, Manṣūr-veş*

G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi ben **Manṣūr-vār** / Dostum zülfüñden özge bu göñül dār istemez
G2685-4. Sırr-ı ʿışḳı çün fāş itdi göñül **Manṣūr-vār** / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni

Manṣūr-veş [2] *bk. Manṣūr-ṣıfat, Manṣūr-vār*

G919-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı itme iżhār / Ṣaḳın **Manṣūr-veş** ber-dār iderler
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül **Manṣūr-veş** / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz

manẓūr [2] *Ar.* Nazarda bulunan, bir teveccühe mazhar olan. (Ş. Sami, 2010: 747) *bk. manẓūr-ı naẓar*

G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle ki hem **manẓūr** hem nāẓırdadur
G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile **manẓūr** ulu'l-ebsār gül

manẓūr-ı naẓar [1] Nazar olunan yer.

G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar dīdelerüm / Gülgün ruḫuñ çeşme çü **manẓūr-ı naẓardur**

mār [42] *Far.* Yılan. (Steingass, 1892: 1139)

bk. ejder ü mār, ḫayāl-i mār-ı zülf, mār-ı āh, mār-ı dütā, mār-ı zülf, mār u mūr, mār u ş̱u ʾbān, mūr u mār, tār u mār, tār u mār eylemek/itmek, tār u mār ḳılmaḳ, tār u mār olmaḳ, zülf-i mār

(mār [27], mārdur [5], māre [6], mārı [1], mārın [1], mārından [1], mārlar [1])

G104-2. **Mārdur** zülfinden ey dil ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol sünbüli terden yaña
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḥaḳ dimişler günde yatsa olur imiş **mār** mest
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çākına / Gör o miskīn **mār** ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G249-4. Olmasun ʿīyān genc-i dürer ḥüsnüñi ṣaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile aña zülfüñi **mār** it
G285-5. **Mārdur** zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur laʾl-i lebüñden yaña kaç
G369-1. Genc-i cemāli üzre ṣaçı tār u mār olur / Ger ḳanda genc olsa ʿīyān anda **mār** olur
G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey Muḥibbī ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta **mār**
G459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi gencīne-i ḥüsne acı **mār**
G565-4. Bu meṣeldür zülfine el urma kim / Mār-gīri ʿāḳıbet **mār** öldürür
G567-2. Siḥr ile **mār** iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaṣāsını yudar anı ejdihālanur
G569-4. Ṣāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya **mār** ejdihā olur
G643-3. Mümkin midür ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu **mār** olur
G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / **Mārdur** ḫalḳa ḳılup cismini gülşende yatur
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol zülfi **mār**
G839-1. İki çeşmüñ iki ʿayyāre beñzer / İki zülfüñ de iki **māre** beñzer
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi **mārı** var
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde viṣāli gencīne / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan **mārın** görür
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol **māre** heves
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur **mār** ḫoş
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḫaẕer / Ġaflet itme **mārdur** yatmış güneşde uyumış
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde **māre** şevḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa nʾola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir **mār** yoḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā **mār** olmaḳ
G1505-4. Ḥüsnüñi gelmiş iḥāṭ-ı zülfüñi görüp didüm / Ḳanda kim genc ola lā-büd anda **mār** olmaḳ gerek
G1627-3. Gülzār-ı ḥüsnüñe senüñ ayaġumı başdurur / Oldı ṭılısm beñzeyeli **māre** perçemüñ
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi şoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala **mār** gül
G1775-5. Nice bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf **mār** iñledüm
G2093-1. Ḫaṭ degül belki ḫār imişsin sen / Ṣaç degül belki **mār** imişsin sen
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi **mār** elin
G2296-4. Görenler didiler ḥüsnüñ ṭılısmı / Görinür **mār** içinde iki gīsū
G2323(b)-4. Didiler zülfi **mārından** ḫaẕer ḳıl / Heves ḳılında olmaz gence ḳor ḫū
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ dest-res / Zülfini **mār** eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr ile zülfini **mār** ide
G2473-3. İbret al gör nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / **Mārlar** kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki **mārdur** sīnemde girer inüme
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını bir **mār** itdüm / Kimse el ṣunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ üzre itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir kimisi **mār** ola
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi bir tāra perçemüñ / Teşbīh ḳıldı kendüzini **māre** perçemüñ
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī ḫaẕer eyle / Elbette ziyān eyler o kim **māre** ṭapındı
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde **mār** iki
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış ol **mār**
Tb1-13. Ḫākipāyuña senüñ cānlar niṣār olmışdur / Kākülüñ iki ṭarafdan iki **mār** olmışdur

mār-ı āh [1] Âhımın yılanı.

G1287-4. Elini **mār-ı āhumdan** gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş

mār-ı dütā [1] Kıvrılmış yılan.

G915(a)-8. **Mār-ı dütādur** Çeşme żiyādur / ʿAyn-ı vefādur ʿAnber-i sādur

mār-ı zülf [16] Saçın/perçemin yılanı.

G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryāki ẓāhir olalı / Ġam degüldür **mār-ı zülfüñden** eger semler gelür
G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / **Mār-ı zülfinüñ** zebānını görüp sem ṣandılar
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen **mār-ı zülfüñden** bu demde baña semlerdür
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / **Mār-ı zülfi** ḫamı her demde baña sem görinür
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / **Mār-ı zülfinüñ** zebānını görüp sem ṣandılar
G1381-4. **Mār-ı zülfi** istedükce eylese beni helāk / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp dir baña pinhān lā-taḫaf
G1421-5. **Mār-ı zülfinüñ** ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine baḳ
G1730-5. Çün lebi tiryākına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / **Mār-ı zülfinden** irür ġam degüldür sem göñül
G1948-5. **Mār-ı zülfinüñ** ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen **mār-ı zülfüñden** / Beni bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2142-1. **Mār-ı zülfüñün** ḫayāli sīnem içre ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḥazīn
G2567-4. Yimem ġam olalı tiryāk-ı laʾlüñ / İçürse **mār-ı zülfüñ** baña semde
G2653-3. **Mār-ı zülfünden** helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden ḳandini
G2313-1. İdüp tekmīl siḥri çeşm-i cāẕū / İder geh **mār-ı zülfin** gāh cārū
G2567-4. Yimem ġam olalı tiryāk-ı laʾlüñ / İçürse **mār-ı zülfüñ** baña semde
G2653-3. **Mār-ı zülfüñden** helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʾlüñden ḳandini

mār u mūr [1] Yılan ve karınca.

G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır **mār u mūr**

mār u ṣu ʾbān [2] Yılan ve ejderha.

G101-3. Kimeʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her tārı anuñ **mār u ṣu ʾbāndur** baña
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḫüsne zülfín idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın bir **mār u ṣu ʾbān** eyledi

maraż [4] *Ar.* Dert, belâ, tahammülü müşkil hâl. (Ş. Sami, 2010: 748)

(maraż [2], marażdur [2])

G624-3. ʿĀṣıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir **marażdur** ʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G937-3. Her kiʿāṣıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir **marażdur** ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā gide senden bu **maraż**
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīneñe tā kim gide **marāż**

maʿreke [1] *Ar.* Meydân-ı harp, cenk mevkii. (Ş. Sami, 2010: 748)

bk. maʿreke-i derd ü ġam, maʿreke-i ʿışḳ

G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / **Maʿreke** güninde dāim böyledür tedbīrümüz

maʿreke-i derd ü ġam [1] Dert ve gam meydanı.

G1654-3. Ṣanma āsān dilā **maʿreke-i derd ü ġamı** / ʿIşḳ ile ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl

maʿreke-i ʿışḳ [2] Aşk meydanı.

G327-1. Dermānını çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye **maʿreke-i ʿışḳda** baña merd
G2288-3. ʿUşşāḳa didüm tehlikedür **maʿreke-i ʿışḳ** / Çoḳlar güẕerān eylediler bu ḫaberümden

mār-gīr [3] *Far.* Yılan avcısı... (Steingass, 1892: 1140)

(mār-gīr [1], mār-gīrem [1], mār-gīri [1])

G565-4. Bu meṣeldür zülfine el urma kim / **Mār-gīri** ʿāḳıbet mār öldürür
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / **Mār-gīr** olmasa eyler miydi ol māre heves
G2023-1. **Mār-gīrem** diyü ey dil varma ol zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn

maʿrifet [4] *Ar.* Hüner, maharet, üstatlık, sanat. (Ş. Sami, 2010: 748)

(maʿrifet [3], maʿrifetdür [1])

G1593-5. **Maʿrifet** būyın Muḥibbī āṣikār itseñ ne ṭañ / Sihr ider çün aḳıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / **Maʿrifet** bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / **Maʿrifetdür** bilmek isterseñ eger cān cevherin
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / **Maʿrifet** bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin

marīż-i ʿışḳ [1] Aşk hastası.

G1561-3. Ben marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ şekker lebüñle behremend itsem gerek

mār-ṣıfat [1] Yılan gibi. *bk. mār-veş*

G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehüñ **mār-ṣıfat** gerçi semi var

mārsuz [1] Yılansız.

G1091-5. Ḳıl ḥaẕer zülfinden el ṣunma Muḥibbī ḫüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda **mārsuz**

maʿrūf [1] *Ar.* Şöhretli, meşhur, müte'ârif, herkesin bildiği. (Ş. Sami, 2010: 749)

G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī **maʿrūf** / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu dil ẕü'n-nūna

mār-veş [1] *bk. mār-ṣıfat*

G473-3. **Mār-veş** ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil bağladı zülfi tār tār

māsivā [1] *Ar.* Hak celle alâ hazretlerinin gayrı olan kâffe-i mevcûdât. (Ş. Sami, 2010: 750)

G1099-4. Her neye ḳılsañ naẕar biz rüy-ı Ḥaḳḳa nāẕıruz / Ṣemme vechullahı gördük **māsivāya** baḳmazuz

māst [1] *Far.* Yoğurt. (M. Nâcî: 2009: 381)

G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret **māsta** gel ḳatma ṣu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿ oluban ġarḳ ide

maʿşūḳ [7] *Ar.* Aşk ve alâka ile sevilen, sevgili, alâka-kerde. (Ş. Sami, 2010: 752) *bk. ʿāşıḳ u maʿşūḳ, mey ü maʿşūḳ*

(maʿşūḳ [4], maʿşūḳa [2], maʿşūḳuñ [1])

G591-1. ʿIşḳ ehli vuṣlat isteyü cānāne ḳaṣd ider / **Maʿşūḳ** līk anda olan cāne ḳaṣd ider
G787-4. Bādei rinde virüp ʿāşıḳa **maʿşūḳ** etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider nāza ser-āġāz / ʿĀşıḳ ki niyāz eyleye **maʿşūḳa** ḳılur nāz
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına **maʿşūḳuñ** / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2255-1. ʿUşşāḳı **maʿşūḳ** öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2363-5. **Maʿşūḳ** her ne itse Muḥibbī ḳo eylesün / Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuşşāḳa hem **maʿşūḳa** nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh

maʿşūḳ-veş [1] Sevgili gibi.

G1757-3. Jāleler şanma seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur **maʿşūḳ-veş** ḫandān gül

māt itmek [1] Yenmek, mağlup etmek. (Ş. Sami, 2010: 753)

G311-4. Şaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır **māt ider** / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ

māt ḳalmaḳ [1] Hayran ve mebhût olmak. (Ş. Sami, 2010: 753)

G967-3. Oynadum bu vech ile şaṭranc-ı ʿışḳun bāzını / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn görseler **māt ḳalalar**

māt olmaḳ [2] Yenilmek, mağlup olmak. (Ş. Sami, 2010: 753)

G236-5. Nice sevmesün Muḥibbī ol mehi / Nat-ı ḥüsninde güzeller **oldı māt**
G2617-1. Servler gülşende **māt oldı** görüp reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı

maṭar [2] *Ar.* Yağmur, bâran. (Ş. Sami, 2010: 753)

G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine şaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş **maṭar** ister
G863-1. Ey şaçı sünbül lebi ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı **maṭar**

maṭbaḫ-ı dil [1] Gönlün mutfağı.

G1886-2. İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem / Dürlü dürlü **maṭbaḫ-ı dilde** pişer aşum benüm

mā-teḳaddemden [2] Ḳādīmden, ḳādīmü'z-zemānden, eski zemānde, eski zemānden berü, eski zemānlarda...(Tulum, 2011: 1203)

G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / **Mā-teḳaddemden** meṣeldür nāz ider her nāzenīn
G2227-1. İgen incinme ey gönül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez meṣeldür **mā-teḳaddemden**

mātem [2] *Ar.* Bir ulu için ağlayıp siyaha giyinme ve zevk ve eğlenceden ictinap, yas, azâ. (Ş. Sami, 2010: 753) *bk. mātem ṭutmaḳ, mātem-i Mecnūn ṭutmaḳ*

(mātemdedür [1], mātemi [1])

G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedümʿālemde ne **mātemdedür**
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn için ṭutdı Ḫayālī **mātemi**

mātem ṭutmaḳ [2] Yas tutmak. (TDK, 2011: 1635)

G1163-5. Nice yıldur ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāşıḳ **ṭutısar** biz ölicek **mātemümüz**
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cemʿiyet Mecnūn için **ṭutdı** Ḫayālī **mātemi**

mātem-i Mecnūn ṭutmaḳ [1] Mecnun'un yasını tutmak.

G1163-5. Nice yıldur ki bugün **mātem-i Mecnūn ṭutaruz** / Ḳanḳı ʿāşıḳ ṭutısar biz ölicek mātemümüz

maṭlaʿ [1] *Ar.* Güneşin veya bir diğer kevkebin doğması, tulû. (Ş. Sami, 2010: 753) *bk. maṭlaʿ-ı ḫūrşīd*

G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / **Maṭlaʿından** şanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye

maṭlaʿ-ı ḫūrşīd [2] Güneşin doğması.

G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn andan her seḥer eyler ṭulūʿ / **Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür** gūyā girībānuñ senüñ
G2194-3. Ḫānesinden ṣubḥ-veş ʿuşşāḳa göstersün yüzüñ / **Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür** çāk-ı girībān eylesün

maṭlab [2] *Ar.* İstek, istenilen şey, matlûp, maksat, müdde'â. (Ş. Sami, 2010: 753) *bk. nişān-ı maṭlab*

(maṭlabı [1], maṭlabum [1])

G1432-4. Ẕerreye almaya cihān mülkin / ʿĀşıḳuñ **maṭlabı** ziyāde-i ʿışḳ
G1995-5. Çün ḥarim-i dilde dirgürdüm Muḥibbī **maṭlabum** / Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

maṭlūb [10] *Ar.* İstenilen, aranılan, talep ve arzu olunan. (Ş. Sami, 2010: 753)

bk. maṭlūb olmaḳ, maṭlūb-ı aʿlā, maṭlūb-ı dil, maṭlūb-ı gül

(maṭlūb [2, maṭlūba [2], maṭlūbdur [1], maṭlūbına [2], maṭlūbını [3])

G115-2. Diler zāhid cinān u ḥūr u kevṣer / Veli ʿāşıḳlara dīdār **maṭlūb**
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur **maṭlūbını** / Ten libāsından şu cān kim ṣoyınup ʿuryān olur
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür **maṭlūbına** ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç şebden yeg
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr **maṭlūba** / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1861-4. İşidelden cān virenler irişür **maṭlūbına** / Cān u baş terkini urdum ṭālib-i cānāneyem
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀşıḳam **maṭlūb** idindüm cān ile dīdārı ben
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır varup **maṭlūbını** / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün **maṭlūbını** yeltme beni bīgāneye
Mr19-6. ʿĀşıḳam yanmaḳ baña **maṭlūbdur** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
B65. Dilā cānāne cānın virmeyince / İrişmez kimsene **maṭlūba** hergiz

maṭlūb olmaḳ [2] İstenmek...(Tulum, 2011: 1203)

G293-2. **Olur** ʿāşıḳlara dīdār **maṭlūb** / Görinmez gözine olsa cihān genc
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki laʾl-i leb-i dilber aña **maṭlūb olmış**

maṭlūb-ı aʿlā [1] En yüce talep.

G24-10. Şehīd-i ʿışḳ olsa ger yoluñda / Muḥibbī'ye budur **maṭlūb-ı aʿlā**

maṭlūb-ı dil [1] Gönlün talebi.

G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken **maṭlūb-ı dil** / Anı ġāfil görmege ol araya her sü seni

maṭlūb-ı gül [1] Gülün talebi.

G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ **maṭlūb-ı gül** / ʿĀşıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber ṣadādur

māverā-yı āferīniş [1] Yaratıcılık sahası.

G2278-5. **Māverā-yı āferīniş** rinde olmış cilve-gāh / Zāhide virildi ancaḳ ola ṣāḥib-erbaʿin

māyil [14] *Ar.* Heveskâr, ârzûmend, talip, düşkün, müptelâ. (Ş. Sami, 2010: 738) *bk. māyil ḳılmaḳ, māyil olmaḳ, māyil-i dünyā olmaḳ, māyil-i ḫᵛāb olmaḳ*

(māyil [9], māyildür [3], māyildürür [1], māyiller [1])

G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / **Māyil** degüldürür göñül illā saña saña
G37-2. Ejder-i ʿışḳ öldürür didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar **māyil** aña
G61-4. Gerçi dünyā ehli **māyil** dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G368-3. Degüldür ġayre dil **māyil** yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-iʾulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil **māyildürür** / Līk zülfüñ çün seḥāb ol niʿmete ḥāyildürür
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla **māyildür**
G916-3. İşitdüm māla **māyil** māh-rūlar / Yaşumı sīm itdüm yüzümi zer
G1105-3. Cevr ü cefāya **māyil** çoḳdur güzeller ammā / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı yoḳdur olmaz
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre **māyiller** / Eger yolında cān virsem senüñle biri yār olmaz
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñdaʿayne almazsın / Güzeller sīme **māyildür** degül mi ol diremden yeg
G1572-3. Güzeller sīme **māyildür** niçünʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G1825-5. Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete **māyil** / Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna **māyil** / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
G2735-1. Āba **māyil** gördüm ol servüñ ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını

māyil ḳılmaḳ [2] Meyletmek, yönelmek.

G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi **māyil ḳılam** / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl ḳılam
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāliʿ ümdür geh yaşum geh āhumı **māyil ḳılam**

māyil olmaḳ [23] Gönül vermek, beğenmek, ilgisi olmak, hoşuna gitmek. *bk. meyletmek, meyli olmak* (TDK, 2011: 1672)

G2-1. Kelām-ı Ḥaḳḳa her kim ki göñülden **olmaya māyil** / Olur her itdügi ebter ü her ne eylese bāṭıl
G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ olur ḥāyil baña / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā **olmaduñ māyil** baña
G74-6. Derd-i ʿışḳumı Muḥibbī görse ger Ferhād u Ḳays / **Olur** idi ʿışḳuma baş indürüp **māyil** baña
G104-5. Yaşuñı sīm it Muḥibbī rūyı zer / **Māyil olur** ḫūblar zerden yaña
G172-4. **Olursam** ṭañ mıdur sen ḫūba **māyil** / Çün oldı ḫūblar her yirde maḥcūb
G326-2. **Māyil olma** ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / İtmemişdür bu fenā dārında hīç bir kimse sūd
G379-3. Kim **māyil ola** dīni metāʿını cemʿ ide / Ḳārūn-vār āḫıbet anı zemīn ṭutar
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil **māyil olur** / Her ḳılından dilüme nice belā ḥāṣıl olur
G425-6. **Olur** dünyāya **māyil** cemʿ iderler / Giçer āḫiri de Ḳārūn'a beñzer
G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi baña **māyil olur** sāza güzeller
G651-2. **Māyil olur** gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G669-2. Çeşm ile nʾola ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel **māyil olur** ḳane güzeller
G820-1. Dilberüñ ārıżını görmege dil **māyil olur** / Çāre ne zülfi gelür gün yüzine ḥāyil olur
G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü derd ile yüzin zer eyleye / Māla **māyil oluban** sevdā-yı cāhı eylemez
G1680-1. Eger sen **olasın** dünyāya **māyil** / Olur elbette ol uḫrāya ḥāyil
G1694-1. Ḳaçan **olsam** seni görmege **māyil** / Seḥāb-ı zülf olur gün yüze ḥāyil
G1794-4. Cīfe-i dünyāya **māyil olmadum** hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿanḳā eyledüm
G2450-1. **Māyil oldum** nāgehān bir çār ḳaşı gelmişe / Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya **māyil olmadum** / Şāhbāzum ḳonmasam itmeñ ʿaceb beni leşe
G2524-6. Göz yaşına meyl itseʿaceb mi / Güzeller **māyil olur** çünki māle
G2556-3. Gözüm yaşına baḳsa raḥm iderdi / Güzeller **māyil olur** çünki sīme
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña **olmadı māyil** niʾdeyin / Ebr-veş zülfin ider yüzine ḥāyil niʾdeyin
B89. **Olduñ** günāha **māyil** gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil şoñı nedāmet ancaḳ

māyil-i dünyā olmaḳ [2] Dünyaya gönül vermek.

G1099-3. Şāla raġbet eylesek ṭañ mı ḫarābāt ehliyüz / **Māyil-i dünyā olup** tāc u ḳabāya baḳmazuz
G2131-1. **Māyil-i dünyā olanlar** varımaz erlik yolın / Eylesün dilden tırāş ṭutsun ḳalenderlik yolın

māyil-i ḫᵛāb olmaḳ [1] Uykuya yönelmek.

G2635-4. ʿĀşıḳ olaldan berü oldı göze uyḫu ḥarām / Nice demlerdür ki çeşmüm **māyil-i ḫᵛāb olmadı**

maẓlum [1] *Ar.* Zulüm görmüş, zulüm ve gadre düçar olmuş. (Ş. Sami, 2010: 757) *bk. dest-i maẓlūm, maẓlūm-ı ʿāşıḳ*

G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutupʿāşıḳlaruñ ḥaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç **maẓlumuñ** Allahı saña

maẓlūm-ı ʿāşıḳ [1] Aşığın zulme uğramışı.

G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir nāẓīr / **Maẓlūm-ı ʿāşıḳı** çü men ḫāk-sār hem

mażmūn [1] *Ar.* Nükteli ve cinaslı güzel söz, mazmunu maharetli kelam. (Ş. Sami, 2010: 757)

G1036-1. Nāme yazmış ġonce aġzından güle **mażmūndur** / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur

maʿẕūr [4] *bk. maʿẕūr eylemek, maʿẕūr olmaḳ, maʿẕūr ṭutmaḳ*

(maʿẕūr [1], maʿẕūrdur [2], maʿẕūrsın [1])

G788-2. Diledi cānum itdüm aña īṣār / Eger küstaḫem el-meʿmūr **maʿẕūr**
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi **maʿẕūrdur**
G1758-4. Key ḳatı **maʿẕūrsın** kendüni gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu şunulmışdur hemān sen lāfa gel
B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ **maʿẕūrdur** / Kim güzeller menzili kūy-ı vefādan dūrdur

maʿẕūr eylemek [1] Bağışlamaḳ, ʿafv etmek...(Tulum, 2011: 1208)

G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme baḳma beni **maʿẕūr eyle**

maʿẕūr olmaḳ [3] *bk. maʿẕūr ṭutmaḳ*

G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī olursa germ / **Maʿẕūr ola** ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem **maʿẕūr ola** / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1553-3. Lebleriüñe bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür **maʿẕūr ola** her ne ki söylerse mülüñ

ma ʿẕūr ṭutmaḳ [2] Kusura bakmamak, hoş görmek, bağışlamak, affetmek. *bk. mazur görmek* (TDK, 2011: 1640) *bk. ma ʿẕūr olmaḳ*

G1053-4. Gün yüzüñe alnuña dirsem ḳamer **ma ʿẕūr ṭut** / Gāh olur eyler tekellüm ebleh ü dīvāneler
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini **ma ʿẕūr ṭut** / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen

meāl [1] *Ar.* Mana, mefhum. (Ş. Sami, 2010: 758) *bk. meāl-i fikr*

G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge **meālüm** var

meāl-i fikr [1] Düşüncesinin mefhumu.

G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile / Her kişinün kim **meāl-i fikri** māl üstindedür

me ʿānī [18] *Ar.* Áhkām, hıkem, esrār, serāīr, ḫáfāyā, muġáyyebāt. (Tulum, 2011: 1208) *bk. baḥr-i me ʿānī, dürr-i me ʿānī, me ʿānī-i kelimāt*

(me ʿānī [16], me ʿānīdür [1], me ʿānīyle [1])

G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu **me ʿānī** naḳşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G170-7. Muḥibbī'nüñ gören eş ʿārın ider / **Me ʿānīyle** anı itmiş müẕehheb
G287-4. **Me ʿānī** baḥrine ṭaldum çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç
G494-5. Muḥibbī yine yārāna **me ʿānī** dürlerin dökdüñ / Bu şi ʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl anlar
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice **me ʿānī** / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G752-6. Çıḳar dürler **me ʿānī** maḥzeninden / Getür taḥrīre disünler eli var
G771-5. Eksük olmaz maḥzen-i dilden **me ʿānī** gevheri / Anuñ içün kim Muḥibbī genc der-virānedür
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem **me ʿānī** dürlerin / Dostlar şimdengirü göñlüme siz deryā diñüz
G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı **me ʿānī** dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1563-7. Ṭal **me ʿānī** baḥrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri **me ʿānīdür** göñül
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum **me ʿānī** baḥrine / Nice gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1798-5. **Me ʿānī** ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum **me ʿānī** baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler ṣaldum
G1847-4. Şi ʿr-i çevgān ile çalmaġa **me ʿānī** ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm ya ʿni meydān isterem
G2278-2. Her sözinde nāzik ü rengīn **me ʿānī** bulına / İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i şemin
G2374-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭab ʿuñdan **me ʿānī** gevherin ʿarż it / Dilüñ ġavvāşı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2750-5. **Me ʿānī** baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı

me ʿānī-i kelimāt [1] Kelimelerin manaları.

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev **me ʿānī-i kelimātı** ḥasen bilür

mebde-i fıṭrat [1] Yaratılışın başlangıcı.

G2640-2. Dest-i ḳudret **mebde-i fıṭratda** beñzer ʿāşıḳun / ʿIşḳ ābı ile yoġurmış anuñ taḫmīrini

mecāl [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 759) *bk. mecāli ḳalmamaḳ*

(mecāl [3], mecālin [1], mecālüm [2], mecālüñ [3])

1. Vüs', iktidar, kuvvet.

G221-5. Ḳomadı tende **mecāl** ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa **mecālüñ** var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāşıḳam ʿāşıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra **mecālüm**
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim **mecālüm** var idi
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ʿarż ide cemāl / Mey içmege kimde ola ẕerrece **mecāl**
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eṣer ola ḳomaz tende **mecāl**

2. İmkân, fırsat.

G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem **mecālüñ** var iken
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cem ʿolur ʿāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl **mecālüñ** var iken
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa **mecālin** ḳomadı / Gülşen-i ḥüsnüñ ile ẓāhir olaldan dehenüñ

mecāli ḳalmamaḳ [16] ʿĀciz olmaḳ, tāḳati tāḳ olmaḳ, ʿadem-i iḳtidāri olmaḳ, dermān olmamaḳ. (Tulum, 2011: 1210)

G175-2. Güneş ruḫsāruña her kim baḳarsa / **Mecāli ḳalmayup** anı dutar teb

G407-4. **Ḳalmadı** ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde **mecāl** / N'eyleye derdā dirīġā sevdügüm ʿayyāredür
G424-1. Cān ża ʾīf olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün söze **mecāli ḳalmadı** dil-ḫastedür
G740-4. ʿĀrıżını göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze **mecāli ḳalmaz** ol güftār ṣır
G801-3. Gözlerini açmaġa **yoḳdur mecāli** nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş başında var ḫumār
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbī'de **yoḳ mecāl** / Gitdi dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1228-2. Bir nefes senden cüdā **Yoḳdur** ben urmaġa **mecāl** / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1578-5. Ṣol ḳadar çekdi Muḥibbī Miḥnet ü derd ü ġamı / **Ḳalmadı** żerre **mecāli** āh ol miḥnet-keşüñ
G1622-2. **Yoḳdur mecāl** ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan **ḳalmamışdur** bende żerrece **mecāl**
G1737-1. **Ḳalmadı** dilde ḳarār u ṣabr u bu tende **mecāl** / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḥāl
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī ṣun imdi cām-ı ṣabūḥ / **Mecāl ḳalmadı** derd-i seri ḫumārı çekem
G2004-5. Ṣabra çün **ḳalmadı** Muḥibbī **mecāl** / Çāre yoḳ bir diyāra ʿazm idelüm
G2307-3. Çemende açmaġa **yoḳdur mecāli** / Gözini nergis ol şehlāya ḳarşu
G2512-6. Baş egeli ġam yili **yoḳ** żerre **mecāli** / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / **Yoḳ mecālüm** dönmege bir yañadan bir yanuma

mecāz [3] *Ar. bk. ʿışḳ-ı mecāz, mecāz ile*

(mecāz [1], mecāza [1],)

1. Bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz. (TDK, 2011: 1641)

G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı şanma **mecāz**

2. İğreti, fani, dünyevi.

G2542-5. Ḥaḳīḳat sözlerini diñle benden / Göñül virdüm beni şanma **mecāza**

mecāz ile [1] Geçici olarak.

G2452-1. Meyl ḳılmadı **mecāz ile** göñül hīç kese / Ṣāhbāz olan açar mı peri ṣayd-ı mekese

mecāzī [10] *Ar.* Fani, dünyevi.

(mecāzī [5], mecāza [1], mecāzīde [2], mecāzīdür [1], mecāzīye [1])

G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿ ile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzī**dür** ü hem çoḳ sözlüdür
G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzī**de** ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʾāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzī**de** ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler saña gūra gel
G2141-5. Olup ḥaḳīḳī ʾāşıḳ ḳosun mecāzī ʿışḳı / Olan mecāzī ʾāşıḳ kendin nedāmet itsün
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzī**ye** günāhı sevmeyen
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti

meclis [99] *Ar.* Konuşmak veya bir iş müzakere etmek için bir araya gelmiş adamlar heyeti, cemiyet, encümen. (Ş. Sami, 2010: 760)

bk. meclis-i cānāne, meclis-i ġam, meclis-i ḫāṣ, meclis-i ʿışḳ, meclis-i ʿirfān, meclis-i mey, meclis-i rūz-ı ezel, meclis-i şemʿ, muṭrib-i meclis, şemʿ-i meclis

(meclis [24], meclisde [22], meclisdür [1], meclise [20], meclisi [2], meclisin [1], meclisinde [25], meclisine [2], meclislerde [1], meclisüñde [1])

G123-2. Sen gereksin **meclis** esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil tār u mār ider / **Meclisde** eger sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb
G214-5. **Meclisüñde** şem ʿī gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G228-4. La ʾlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur **meclis** içinde yoḳ yire aġlar mest
G232-5. **Meclisde** būsene bu Muḥibbī olursa germ / Ma ʿẓūr ola ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G270-3. Ṣīve-i dolāb-ı çarḫuñ nālişin dil gösterür / Olsa ger ġam **meclisinde** ʿilm-i mūsiḳār baḫş
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / **Meclis** içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / **Meclis** ehlin nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G303-1. Sāḳī olup **meclise** alsa ele dilber ḳadeḥ / Cān bağışlar mürde-dil olanlara yek-ser ḳadeḥ
G307-1. Rūze giçdi sāḳiyā al destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün **meclisde** güne gün ḳadeḥ
G309-1. Ġam **meclisinde** göz yaşıdur çün şarāb-ı telḫ / Oldı fırāḳ odıyla bu baġrum kebāb-ı telḫ
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm şarāb itdüm / Bu **meclis** ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle ṣoḥbetdür
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm şarāb itdüm / Bu meclis ulu **meclisdür** ġamuñ şāhiyle ṣoḥbetdür

G406-3. **Meclisde** öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G497-2. Dün ser-āġāz eyledi **meclisde** yār / Ṣanasın kim oḳudı Dāvud Zebūr
G530-2. Yine **meclisde** ey ney nāliş eyle / Degül bāḳi cihān āḫırʿademdür
G571-4. Çalḳanup **meclisde** itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G594-4. Ġam **meclisinde** eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G667-4. ʿŪdı gider de niye de di nāle ḳılmasun / Ġam **meclisinde** nālelerüm çün terānedür
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege ol **meclise** ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G787-1. Muṭribā nāle ile **meclise** gel nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler **meclisi** zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şemʿü gül-i ḫamrāyı getür
G799-4. Ġam **meclisinde** yaşum rengīn tāra döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler ol **meclisde** bu göñlüm benüm ḳānūn olur
G851-3. Ḳadeḥler **meclis** içre şanki güldür / Ṣürāḥī bülbül olmış ḳılḳılı var
G855-1. Ġam **meclisinde** zārılıġum iñleyen bilür / Ney gibi nice iñiledügüm diñleyen bilür
G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / Bu **meclis** cānsuz bir ḳurı tendür
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfi gelürʿārızına / **Meclise** ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G915-4. Ġam **meclisinde** eşk şarāb u ciger kebāb / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G933-6. Öper dildārı **meclis** içre sāġar / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf gelürʿārızına / **Meclise** ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / **Meclise** beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1028-5. Lebüñ yādına **meclisde** Muḥibbī / İçüben sāġarı elde tehīdür
G1131-1. Ġam **meclisinde** çün dili nūşlardanuz / Nāyuñ yirine nāle-i dil-gūşlardanuz
G1235(b)-3. Bülbülüñ feryādını gūş eylemez gülşende gül / **Meclisinde** dāimā eksük degüldür ḫār u ḫas
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / **Meclis** içre söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu göñlümüñ ḳandiline / Yaḳmaġa ġam **meclisinde** yaʿni mücmer baġlamış
G1300-1. Olmadı baña müyesser kim olam **meclisde** ḫāṣ / Yā olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1312-3. **Meclisde** meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şemʿüñ dilini n'ola eger kim kese miḳrāż
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı **meclis** ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1330-4. **Meclis** içre dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ
G1338-1. **Meclisde** gördi çünki yüzüñ nāgehāni şemʿ / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı şemʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege **meclise** varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi **meclis** içinde zebānı şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / **Meclis** içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şemʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı **meclis** ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şemʿ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel la l-ı lebüñden dostum / **Meclis** içre çün Muḥibbī içdi saña bir ayaġ
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / **Meclise** bir sāḳī-i gül-ruḫ getür ṣunsun ayaġ
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup **meclisde** meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam **meclisinde** nāy-ı ʿışḳ
G1493-4. Bir lu b ile leblerini sāġar öpeliden / **Meclisde** şürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / **Meclisi** germ it belā vü derd yārüñdür senüñ
G1582-6. Öpmez lebini **meclis** içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1613-1. Şemʿ-veş her **meclise** varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil şubḥa dek cānuñ senüñ
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / Her gice **meclis** gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol **meclise** yanup kebāb olmaḳ gerek
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup **meclis** gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki **meclislerde** her dem lāfa gel
G1817-4. Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur **meclisde** ḫāżırʿıyşa esbābum benüm
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol **meclise** bu göñlümi ben nā ḳılam
G1898-4. Būsesin **meclisde** almış yine sāġar dilberüñ / İçmeyince sāġaruñ ḳanını hergiz ḳanmayam
G1910-3. Didüm **meclisde** dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿī / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1953-3. Zührei muṭrib-i meclis idelüm **meclise** gel / Ḳameri bende vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm
G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm **meclise** meh-rūları dām / Ṣoḥbeti yaʿni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G1999-3. Gördiler **meclisde** şemʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḫāṭırın ṣormaġa uşdı başına pervāne hem
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol **meclisde** çengi zār iden
G2074-2. Gider ġam **meclisinde** çengi muṭrib / Yiter dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2092-6. Şiʿr-i pür-sūzum daḥi rengīn düşerdi dostlar / **Meclis** içre ṭutmasaydum gūşumı ger tāba ben
G2116-2. **Meclis** içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme **meclise** meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2155-5. Maḥabbet **meclisinde** cām-ı ʿışḳı / Anı nūş ideyim evvel baña ṣun
G2191-2. Ehl-i diller **meclisinde** ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol **meclise** peymāne ben
G2232-5. Leblerüñ **meclisde** dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2254-2. Ġam **meclisinde** her ki benüm nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezin
G2276-4. Ġam **meclisinde** yanduġumı şemʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ içün
G2332-7. Ġam **meclisinde** oldı Muḥibbī hevā-yı āh / Gūşın ṭutalı nāle-i nāyuñ ṣadāsına
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿidüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol **meclis** içre cümlesi sulṭān didi güle
G2372-1. Ol yār gelse **meclise** biñ ʿizz ü nāz ile / Şemʿī görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ ṣaḳın bu **meclise** bīgāneye

G2392-1. Sāḳiyā **meclisde** mey şun gel bize inşāf ile / İçlüm anı şürāḥī-veş dürden şāf ile
G2413-1. Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya / Ehl-i diller **meclisinde** adı erkān olmaya
G2485-2. Ġam **meclisinde** göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum kebābına
G2492-1. **Meclis** içre gördüm ol şem'-i cem' efruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban anda suḫte
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice / Ehl-i diller **meclisin** gördükce 'ār itmek nice
G2528-4. Ġam **meclisine** ḥācet olursa şarāb ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu **meclise** bīgāneye
G2639-5. **Meclis** içre yine dilber būse en 'ām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḥsānını
G2683-3. Ġam **meclisinde** dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden ġam **meclisinde** gönlümi nālar gibi
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller **meclisinde** gūş iden eş 'āruñı
G2756-2. Ciger ḫūnīnı nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Şaḳın yol virme gel 'aḳla olur ol **meclise** nāşī
G2768-4. Ġam **meclisinde** bu gice āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi ṣadāsını
G2774-2. Cām-ı 'ışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi **meclisde** beni serḫoş ḳodı
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīş-keş ilet / Çün varılmaz ulular **meclisine** dest tehī
Mh7-3. Ġam **meclisinde** dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi şu diyü baña şarāb-ı telḫ
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / Mā-ḥażar ol **meclise** dilden kebābum var benüm
B158. Māh-rūlar **meclisinde** bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulū 'ide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere
B197. Ḳoma elden sāġarı çünki feraḥ eyyāmıdur / Aġladursın **meclis** ehlin degme ey dil derdüñi

meclis-i cānāne [3] Sevgilinin meclisi.

G737-3. **Meclis-i cānāne** irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle ki hem manẓūr hem nāẓırdadur
G1972-3. **Meclis-i cānāne** de Yārab olur mı kim 'aceb / Ehl-i 'ışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G2009-3. **Meclis-i cānānede** Yārabbi olur mı 'aceb / Ehl-i 'ışḳ anılduġınca ben de anda yād olam

meclis-i ġam [20] Gam meclisi.

G152-5. **Meclis-i ġam** içre göñli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb
G258-3. Ben de yaḳdum **meclis-i ġamda** bu göñlüm şem 'ini / Eyledüm tā ṣubḥa dek şem'-i şebistān ile baḫş
G555-4. **Meclis-i ġamda** gelüp bir dem beni tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G616-4. **Meclis-i ġamda** büküldi çenge döndi ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca nāle eyler dil ney-i gūyā olur
G802-7. **Meclis-i ġamda** Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme nesne ney-i gūyā meger
G1029-4. **Meclis-i ġamda** gözi yaşını çün itdi şarāb / Anda feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler
G1030-2. Yaşumı ḳılsam şarāb u baġrumı itsem kebāb / **Meclis-i ġamda** gele her yañadan būy-ı ciger
G1170-5. Sulṭān-ı 'ışḳ olsa Muḥibbī 'aceb midür / Meh gibi var çü **meclis-i ġamda** çerāġumuz
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / **Meclis-i ġamda** iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1378-5. **Meclis-i ġamda** Muḥibbī içmege ḫūn-ı ciger / Şīşe-i çeşminden itmişdür iki peymāne vaḳf
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi **meclis-i ġamda** bular 'ıyş u ṭarābdan yeg
G1480-2. Fiġān u nāle ḳılsam nāy oḫşar / Olaldan **meclis-i ġamda** ḳadüm çeng
G1763-3. Ḫalḳ-ı 'ālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü 'ūd / **Meclis-i ġamda** ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum **meclis-i ġamda** / Yaḳup bir deri sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G1923-7. **Meclis-i ġamda** Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm
G2014-3. Nālān oluram her gice ben **meclis-i ġamda** / Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben
G2206-5. **Meclis-i ġamda** Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin gönlüñi gūyā göresin
G2208-2. **Meclis-i ġamda** şu deñlü dökeyim ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā her birisi bir ġıll-i ḫandān olsun
G2266-4. **Meclis-i ġamda** bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2664-1. Yine bu **meclis-i ġamda** gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı

meclis-i ḫāṣ [1] Özel meclis.

G1476-2. Bezm-i ġamda key şaḳın 'aḳl ile olma āşinā / Yol degüldür **meclis-i ḫāṣa** gire bīgānenüñ

meclis-i 'ışḳ [1] Aşk meclisi.

G2753-2. **Meclis-i 'ışḳda** cān yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni añma gider ol lifāfı

meclis-i 'irfān [1] İrfan meclisi.

G877-2. Şem' gibi giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / **Meclis-i 'irfāna** anlar girmeye lāyıḳ mıdur

meclis-i mey [3] İçki meclisi.

G300-1. **Meclis-i meyde** öper çün leb-i dildārı ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler ṭoprāġumı bārī ḳadeḥ
G2429-3. **Meclis-i meydür** lebinden būse itme iltimās / Ḳan olur uyma şaḳın ol nergis-i serḫoşuma
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / **Meclis-i meyde** ekenler nām zülfüñden senüñ / 'Anberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

meclis-i rūz-ı ezel [1] Kıyamet meclisi.

G2568-3. **Meclis-i rūz-ı ezelden** nāyuñ ṣadāsın gūş idüp / Geldi 'ışḳ içre anuñçün bu hevālar başuma

meclis-i şem' [1] Mum meclisi.

G847-5. **Meclis-i şem**ʿ ol Muḥibbī giceler / Gāh göz yaşını dök geh yanadur

mecmaʿ **[1]** *Ar.* Toplanılan yer, mahall-i ictimâ'. (Ş. Sami, 2010: 760)

M1-8. Ḳaçan ḥaşr güni **mecma**ʿ ola ādem / Aḳıda gözlerinden her kişi dem

mecmuʿ**a [2]** *Ar.* Seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap. (Devellioğlu, 2000: 596)

(mecmuʿasın [1], mecmuʿasından [1])

G482-3. Gāh aġlar geh oḳur bülbül gülüñ **mecmu**ʿ**asın** / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını rengīn ider
G949-4. Ḥüsnüñüñ **mecmu**ʿ**asından** bir varaḳ şerḥ eylesem / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur

Mecnūn [270] *Ar.* Kelime anlamı "deli" demekse de daha çok Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Benî Âmir kabilesinden şâir Kays b. el-Mülevvahü'l-Âmirî'nin lakabıdır. Kays başka bir rivâyete göre Emevîler devrinde yaşamış Kays adlı bir beyzâdenin lakabıdır. (Pala, 1999: 265) *bk. Ḳays*

bk. āvāre vü Mecnūn, çeşm-i Mecnūn, dil-i Mecnūn, efsāne-i Mecnūn, eşk-i dīde-i Mecnūn, Ferhād u Mecnūn, ḥāl-i Mecnūn, ḫaste vü Mecnūn, Ḳays ü Mecnūn, ḳıṣṣa-i Ferhād ile Mecnūn, ḳıṣṣa-i Mecnūn, Leylī vü Mecnūn, mātem-i Mecnūn, Mecnūn-ı bī-dil, Mecnūn-ı dehr, Mecnūn-ı ʿışḳ, Mecnūn-ı miskīn, Mecnūn-ı ser-gerdān, Mecnūn-ı şeydā, Mecnūn-ı ʿuryān, Mecnūn-ı zamān, Mecnūn-ı zār, Mecnūn u Ferhād, Mecnūn u şeydā, Mecnūn u Vāmıḳ, nāle-i Mecnūn, nām-ı Mecnūn, ṣafā-yı Mecnūn, ser-i Mecnūn, Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays, Vāmıḳ u Mecnūn

(Mecnūn [167], Mecnūna [33], Mecnūnam [4], Mecnūndan [5], Mecnūndur [3], Mecnūnı [6], Mecnūnıyam [3], Mecnūnıyuz [1], Mecnūnken [1], Mecnūnleyin [31], Mecnūnuñ [15], Mecnūnuñam [1])

G14-2. Çün ṣaçı zencīrine baġlandı dil **Mecnūnleyin** / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār aña
G24-7. Seg-i Leylī ne yirde itse menzil / Ḥaḳīḳat oldurur **Mecnūna** meʿvā
G25-2. Görelden ḫāl-i hindūñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / Bu gün ṣaḥrā-yı miḥnetde benem **Mecnūnleyin** ṣeydā
G33-4. Gitdi hūşum benüm **Mecnūn** eyledi / Işḳdan gūşuma girdi bir ṣadā
G39-3. Ṭañ mıdur **Mecnūnleyin** terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz baña
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña **Mecnūn** diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G50-2. Belā zencīrlerin **Mecnūnleyin** āh / Daḳar boynuma āḫır zülf-i Leylā
G50-5. Diyesin ey ṣabā Ferhād u Ḳaysa / Felek bir tāze **Mecnūn** itdi peydā
G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde ṣāgirdem geçer / Deşt-i ġamda olmadı **Mecnūn** daḥi himmetā baña
G82-4. Gördi **Mecnūn** kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G91-3. Leylī ṣaçuñı göreli **Mecnūnuñ** olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil **Mecnūn** gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G117-3. Āṣiyān olalı serde dūd-ı āh / Baña **Mecnūn** dili virdiler laḳab
G127-2. Bir ṣaçı Leylī sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña **Mecnūn** diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem derd ile **Mecnūn** gibi ṣaḥrāya düşüp
G142-4. Bir ṣaçı Leylī-veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler **Mecnūn** baña bu cism-i ʿuryānum görüp
G155-5. Leylī zülfüñ olalı dīvānesi / Virdiler **Mecnūn diyü** baña laḳab
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı **Mecnūn** baña ṣor gel / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye **Mecnūn** dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G215-1. Bār-ı ġamdan ḳaddümi pīç ü ḫam itdüñ ʿāḳıbet / Eyleyüp **Mecnūnleyin** rüsvā hem itdüñ ʿāḳıbet
G231-1. Ṣaçuñ Leylāsına meftūnam ey dost / Anuñçün deşt-ārā **Mecnūnam** ey dost
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / **Mecnūn** varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G264-4. Baña degdi belā vü miḥnet ü ġam / Olaldan dostlar **Mecnūna** vāriş
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı ṣormazam **Mecnūn** ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege mādūn ile baḫş
G274-5. İdüp **Mecnūn** Muḥibbī'ye vaṣiyyet / Metā ʿı ʿışḳına çün itdi vāriş
G298-5. **Mecnūn** çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G329-4. Enīs olsa ne ṭañ ḫayvāna **Mecnūn** / Vefā ḳılmadı aña ādemi-zād
G333-4. Ġayre in ʿām itdi Leylī ṣıdı **Mecnūn** kāsesin / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı **Mecnūn** gibi / Bir benüm tek ḳanda var ālem içinde ehl-i derd
G348-1. Ḳılmayaldan ol ṣaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / Işḳ ile rüsvālıġum gören ider **Mecnūnı** yād
G354-5. Muḥibbī zülfine dil vireliden / Yürür dīvānedür Mecnūn-minend

G380-4. Ġayriler bilmez neler çekdügini divānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim **Mecnūn** çeker
G383-4. Sergüzeştüm oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile **Mecnūndur**
G393-5. Ol ṣaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam **Mecnūn** ide / Ādemi dīvāne eyler çün perī-ruḫsāreler
G396-3. Dü-cihānı virüp aldugı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa **Mecnūn** diyeni ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G398-5. Çünki dil **Mecnūn** olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadür
G407-3. Leylī zülfi ḥasretinden bu gönül **Mecnūnleyin** / Gözi yaşlu bagrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān bagladum **Mecnūnleyin** / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G414-4. Cünün iḳlīmine **Mecnūn** egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G425-1. Ser-i zülfine dil **Mecnūna** beñzer / Gözüm yaşı daḫi Ceyḥūna beñzer
G435-2. Bagladı dil gerçi Leylī zülfine / Bilmedi **Mecnūn** velī Leylā nedür
G447-3. **Mecnūn** benüm bu ḥāletüm iz ʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G451-4. Terk idüp dünyāyı **Mecnūn** pā-birehne oldugı / Bil naṣīḥatdür saña ʿālem ṣoñı vīrānedür
G478-5. **Mecnūn** gibi tüşdi yine ṭagları Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana disünler
G484-2. Ne ṭañ **Mecnūn** gibi dīvāne olsam / Atasına uyan ḫayrü'l-ḫalefdür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil **Mecnūn** gibi / Leblerin bin nāz ile ol vird-i aḥmer depredür
G502-5. Gel mu ʿanber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki ol **Mecnūn** olur
G507-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḥasretinden / Ṣorarsañ ḫālini **Mecnūn** olupdur
G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış ṣanur **Mecnūnuñ** üzre zāġlar
G551-4. Diyār-ı deştde **Mecnūn** ne ṭañ ṣāḥib-külāh olsa / Başında āṣiyān-ı murġ anuñ tāc-ı sa ʿādetdür
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar **Mecnūn** gibi rūşen çerāġı var
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbī'nüñ yine **Mecnūn** gerek / Kimse bilmez ḫālini kendüye ṣor gör ol ne dir
G572-1. Ol gözi ala beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī ṣaçı **Mecnūn** idiser
G597-4. Gerçi Ferhād ile **Mecnūn** yandı ʿışḳuñ nārına / Ṣanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G608-2. Döküben dürlü ni ʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde ṣınan ancaḳ hemān **Mecnūn** çanagıdur
G623-3. ʿIşḳ-ārā cān virmegi ancaḳ hemān Ferhād ider / Bu belā vü miḥneti de dāimā **Mecnūn** çeker
G655-5. Muḥibbī ʿarż-ı ṣaḥrā itse Leylī / Gözi **Mecnūnuñ** anuñ ḫargehidür
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / ʿIşḳ-ārā her kim göre **Mecnūn** diyü nāmum virür
G662-3. Uġradum **Mecnūna** ṣordum ḥālini didüm didi / ʿIşḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup **Mecnūn** gibi şeydā yürür ṣaḥrāya düşmişdür
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ içre **Mecnūn** çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze şimdi destānumdurur
G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine **Mecnūn** didi / Kişi **Mecnūn** olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi **Mecnūna** taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile **Mecnūn** zamānın kūh-ken daḫi / Görinen şimdi ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur
G762-1. Dimeñ dīvāne **Mecnūna** maḥabbet mülki ṣāḥıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşī yürür cümle sipāḥıdur
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum **Mecnūnuñam** / Bagludur boynumda zencīr ayagumda kende var
G773-4. Efser-i Dārā'ya virmez hil ʿat-i Keyḫusrev'e / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet ḫil ʿatin **Mecnūn** giyer
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup **Mecnūn** olur
G805-3. Berre düşmiş ṣanmañuz **Mecnūn** bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G823-5. Düşdi Muḥibbī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / Şimdengirü dillerde ol **Mecnūnleyin** destān olur
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi **Mecnūn** yanuma / Ṣanma ol dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān ṣaçı **Mecnūnuñ** / Görenler pençe-i şīri anuñçün şānedür dirler
G849-2. Bilmek isterseñ eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı **Mecnūna** ṣor
G858-3. **Mecnūn** ki aña leşker olupdur vuḥūş u ṭayr. / Murġ-ı āşiyānı başına tāc-ı şāhānedür
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā yiter / Başına **Mecnūna** bu şeş dāmen-i ṣaḥrā yiter
G907-1. Bagḷanup dil zülfüñüñ bendine şeydālıḳ sever / Ey ṣaçı Leylī olan **Mecnūn** rüsvālıḳ sever
G931-5. Yüri **Mecnūn** gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan kim bir ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp niceler **Mecnūnleyin** şeydā olur
G978-1. **Mecnūn** ki ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ cemī ʿ-i vuḥūşa revā giçer
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḥāletin **Mecnūna** bir dīvānedür / Açma ʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G1028-3. Olmadı **Mecnūn** saña pādāş / Yürür dil vādide şehā rehidür
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup ca ʿd-ı müselsel ʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ʿālem eger **Mecnūndur**
G1038-2. Ṭurra-i Leylā şaçuña bu göñül **Mecnūn** olup / Lā ʾl-i şīrīn-kāruña cānum daḫi Ferhāddur
G1057-5. Adı var **Mecnūnuñ** ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1059-4. Baña ṣor ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma **Mecnūna** ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa **Mecnūna** mu ʿādil ey göñül / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa **Mecnūnleyin** başumda yir yir cā ḳılur
G1115-3. Ṣorma **Mecnūna** varup müşkil-i ʿışḳı baña ṣor / Degme kimse idemez mes'ele-i ʿışḳı temiz
G1123-7. Gitdi **Mecnūn** didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḫüsne giçerse anı uḫrā bilürüz
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında **Mecnūndan** beter / Ol ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1185-4. Sen ṣaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile **Mecnūn** gibi miḥnet ehliyüz
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī **Mecnūn** / Girelüm baş açalum biz daḫi meydāne birüz
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir **Mecnūnıyuz** / Tā ölince anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1203-1. Ḫayli ʿuşşāḳa ezel **Mecnūn** ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ile ʿālemlere fāş olmışuz
G1203-2. ʿIşḳ dersin oḳuduḳ Ferhād ile **Mecnūn** ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / Vādide **Mecnūn** yürür **Mecnūn** dimeñ uşlu imiş
G1248-2. Gerek ʿāşıḳ olan ser-pā-bürehne / Anı kim gördi **Mecnūn** ola serpūş
G1251-3. Ṣandıñuz **Mecnūn** gezer ṣaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş

G1252-1. Kim ki **Mecnūn** gibi Leylī zülfüñe dil bağlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1262-3. Vādī-i ġamda gören **Mecnūnı** ʿuryān şanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1269-5. Leylī şaçına dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / **Mecnūn** gibi işi güci āh u vāh imiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña **Mecnūn** dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳoparduġın çün / Reşk idüp deştde oldı aña **Mecnūn** raḳḳāş
G1339-4. ʿIşḳ yā **Mecnūnuñ** olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir kimse kim ola benüm ile meşā
G1356-4. Göreliden ol şaçı Leylāyı **Mecnūn** olmışam / Bir görinür baña vādi-i miḥnetde şol u saġ
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ ezel **Mecnūn** urup bünyādını / Bu Muḥibbī baġrınun yaġıyle uyardı çerāġ
G1360-5. Yapdı **Mecnūn** tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi yandurdı Muḥibb anda çerāġ
G1362-2. Gitdi **Mecnūn** tekye-i ʿışḳı baña ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G1375-5. Gerçi **Mecnūn** ʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1377-4. Eyledi **Mecnūn** vaṣiyyet baña ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G1389-2. Şöyle **Mecnūn** olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir vaʿdi yoḳ
G1399-3. Leylī zülf ile lebi şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi **Mecnūn** ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile **Mecnūnıyam** boynuma daḳ
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı **Mecnūndan** beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse **Mecnūn** didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın zencīr idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki bu **Mecnūndan** dīvāne-raḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ **Mecnūn** beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḫaḳḳ
G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḥabs olmış dil-i rüsvāyī baḳ / Olmış ol dīvānesi **Mecnūnleyin** şeydāyı baḳ
G1463-5. Ey şaçı Leylī Muḥibbī oldı **Mecnūnuñ** senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1470-4. ʿIşḳ yā **Mecnūnuñ** olsun yā benüm olsun didüm / İstemem bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı zāhidā **Mecnūnleyin** / Bādeye rehne ḳoyup kendüñi ʿuryān eyledüñ
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ **Mecnūn** niçün dün gice gelmedüñ
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi **Mecnūn** gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o ḫʷābdan uyarup / Bir naẓarla nice ʿāḳilleri **Mecnūn** itdüñ
G1520-4. Şanmañuz lāle degül vādiler içre görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur **Mecnūnuñ**
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuşşāḳ idi **Mecnūn** ezelī / Yazdılar adumı nāmın idüben anları ḥak
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen beni **Mecnūnleyin** dīvāne bed-nām eyledüñ
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū degül başda duḫānı görinür **Mecnūnuñ**
G1584-4. ʿIşḳ ya **Mecnūnuñ** olsun yā benüm olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde iştirākuñdur senüñ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḥālini gör **Mecnūnuñ**
G1603-3. Ṭaġ u şaḥrāda bitüp lāle degüldür görinen / Gözleri yaşı dökilmişdür ola **Mecnūnuñ**
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / Hey nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ ile **Mecnūn** eyledüñ
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün **Mecnūna** dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1617-5. Oldı **Mecnūnuñ** Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1618-5. Başuña **Mecnūnleyin** gelse sezā yüz biñ belā / Leylī zülfine neden kendüñ perīşān eylemek
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre **Mecnūn** itdüñ
G1627-2. Leylī şaçuñ ḥasreti **Mecnūna** döndürüp / Dīvāne dār eyledi āvāre perçemüñ
G1631-3. Yazdı **Mecnūn** ezel serdār-ı ʿışḳ / Beni yazdı şimdi itdi anı ḥakk
G1634-3. Giçdi Ferhād ile **Mecnūn** ḳıṣṣası efsānedür / Sen benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil nice **Mecnūn** olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1680-5. Nedendür kim diyeler Ḳaysa **Mecnūn** / Ben andan bilmedüm dünyāda ʿāḳil
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni **Mecnūn** eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu ḫāl
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel **Mecnūn** ile bir aneden / Şanmañuz kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḫūş u ṭayrı sen **Mecnūnleyin** / Şoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile **Mecnūn** olan şeydāya şal
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir laʾl-veşini / Yüri **Mecnūnleyin** ʿāleme sen destān ol
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi **Mecnūn** idem
G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre **Mecnūnuñ** / Belā ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G1771-2. **Mecnūndan** olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı sevdüm
G1776-3. Oluban **Mecnūn** gibi dīvāneler ser-defteri / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḥi bir yüzden ābād eylesem
G1792-5. Çün Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ **Mecnūnıyam** / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1793-8. Bir zamān idi ki **Mecnūn** ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını görüp **Mecnūnleyin** / Ṣuya şaldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm
G1811-1. Bir şaçı Leylī lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam / Deşt-i ġam **Mecnūnıyam** kūh-ı belā Ferhādıyam
G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki **Mecnūn** miḥnetüm
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi **Mecnūnleyin** rüsvā ḳılam
G1872-4. Maḥabbet ḳaşrına bāni olup **Mecnūn** ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm
G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam neʿaceb / Çünki **Mecnūna** çıḳar silsilemüz ferzendem
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile sevdālar yine / ʿĀleme **Mecnūnleyin** kendümi rüsvā eylesem
G1881-5. Ey şaçı Leylī ser-i kūyuñda her şeb tā seḥer / Ḳıluram **Mecnūnleyin** feryād u āh u zār hem
G1883-4. Virmeden bir kimse daḥi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden **Mecnūn** cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1889-1. Ser-i zülfüñi Leylā ḳılan kim / Beni **Mecnūnleyin** şeydā ḳılan kim
G1899-3. **Mecnūn** gibi bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem
G1907-1. Vādi-i ʿışḳ içre **Mecnūn** olalı hem-kisvetüm / Āşiyān-ı murġdur başumda tāc-ı devletüm

G1909-2. **Mecnūn** uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / Ġam tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1912-2. Ῑşḳ rāhına girüp düşdüm belā şaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde **Mecnūndur** ayaḳdaşum benüm
G1922-2. Leylī şaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / **Mecnūn** gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa ṭañ mı **Mecnūn** gibi şaḥrālar benüm
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa **Mecnūna** yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem
G1931-1. Ārzū idüp ser-i zülf-i dütāyı isterem / Dostlar **Mecnūn** gibi bend ü belāyı isterem
G1952-5. Bir şaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā **Mecnūna** aḳrān eylesem
G1957-1. Ne **Mecnūn** gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek şaçuñ zencīrine zīrā ki **Mecnūn** olmışam
G1978-3. Degülse ol şaçı Leylā çīrā ben hemçü **Mecnūnam** / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam
G2005-3. Vādi-i miḥnetde **Mecnūn** baña pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre yoldaşum benüm
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup **Mecnūn** sitem çekdüm
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī şanemden ayrı āh / Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil nice **Mecnūn** olmasun
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādiye / N'olısar ḥālüñ ḳatı **Mecnūnleyin** āvāresin
G2038-2. Ῑşḳ mıdur boynuma ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp **Mecnūnleyin** ʿālemde rüsvā eyleyen
G2040-2. Görüp āvāre **Mecnūnı** gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler **Mecnūn** içün
G2077-3. Ῑşḳ ile hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥūkm / **Mecnūn** olalı başına murġ āşiyānesin
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile **Mecnūn** çerāġın yaḳasın
G2082-1. Eyledi **Mecnūn** beni ol gözleri āhū diyen / Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen
G2085-2. Bir kerāmet mi degül **Mecnūna** ḳuşlar cem ʿidüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2092-3. Şorma **Mecnūna** rümūz-ı ʿışḳı gel şor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba şordum ol şeydāya ben
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil şaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb **Mecnūn** gibi şaḥrāyı ben
G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin / Zülfüñe dil bağlamış **Mecnūn** belā-gerdideyin
G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür ezel Leyl çü **Mecnūn** kāsesin
G2118-5. Ey Muḥibbī nice **Mecnūn** olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen daḥi **Mecnūn** olasın
G2144-3. Gördiler dīvāne **Mecnūn diyü** virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de ol adaşdan
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki **Mecnūn** añılur / Ῑşḳı gel şaḳla Muḥibb sen daḥi **Mecnūn** olasın
G2155-1. Şaçı Leylāsı itdi beni **Mecnūn** / Anuñ içün bu ḥālüm diger-gün
G2162-2. Eger **Mecnūn** be-deşt-i ʿışḳ gelüp olsa baña hem-rāh / İderdi āhını ebr ü gözi yaşın daḥi bārān
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile **Mecnūn**
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey göñül bildüre seni **Mecnūnleyin** efserdesin
G2207-1. Ḳaş olsam şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / Yā şaçı zencīrine **Mecnūnleyin** dīvāne ben
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben **Mecnūna** zencīr eylesün
G2235-3. Şöyle bed-nām olmışam **Mecnūn** benden ʿar ider / Ῑşḳ-ārā dirgürdüm buncalayın bi-ārı ben
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni **Mecnūn** eyledi / Başum üzre n'ola bir kerre yaparsan āşiyān
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler şaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem **Mecnūn** hemīn
G2285-2. Belā zencīrini **Mecnūnleyin** āh / Muḳarrer boynuna āḫır ṭaḳarsın
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem **Mecnūna** ben āvāreyem jülīde-mū
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi şaḥrālara ḫargāh ile / Yaḳdı **Mecnūn** gibi bülbüller cihānı āh ile
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādideki **Mecnūna**
G2334-2. Ῑşḳ mirāşı yir isem ne ʿaceb **Mecnūndan** / Şanmañ ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2354-4. Kişi ʿışḳ ile **Mecnūn** olmayınca / Vara lāyıḳ degüldür kūh-ı necde
G2372-3. **Mecnūn** ola kim göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola ṭola dimāġı hevā ile
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile **Mecnūna** döne
G2380-4. Deşt ü vādilere **Mecnūn** gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / Zencīr ile **Mecnūna** dönüpdür il içinde
G2410-3. **Mecnūnam** ṭaḳ boynuma Leylī şaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye
G2412-3. Ῑşḳ meydānında **Mecnūn** ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına **Mecnūnleyin** / Vādī-i ġamda yürür zencīr ile āvāre de
G2455-4. Sünbülüñ būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben **Mecnūna**
G2474-2. Ῑşḳ vādisine gitdüm baña pādāş olmadı / Didi **Mecnūn** kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp bir gün ṭa ʿam / Şıdı **Mecnūn** kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2476-2. Şırsam egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / **Mecnūn** gibi bu da bize iḫtirām ola
G2489-3. Eyledi vuḫş u ṭuyūrı kendine **Mecnūn** penāh / Bunı kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2494-4. Bu ben dīvānei görenler eydür / Yürür **Mecnūn** oluban kūh-ı Necde
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa **Mecnūn** gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-şıfat düşmez idi ṭaġa benefşe
G2526-5. Şi ʿr-ārā andı Muḥibbī yine Leylī şaçuñı / Ola **Mecnūn** naẓar iden kişi dīvānumuza
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ **Mecnūn** idiser-āḫır / Ῑşḳuñ bu Muḥibbī'nüñ bulındı dimāġında
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā **Mecnūnleyin** ol ferd ola
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi **Mecnūna** / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine şaḥrāda
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca **Mecnūn** olmada
G2542-2. Ḳoyup **Mecnūn** Leylī āsitānın / Düşe miydi aña Vāmıḳ ḥicāza
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün şorma **Mecnūna** gezer ancaḳ bu şaḥrāda
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu **Mecnūnı** ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2591-5. **Mecnūnken** oldı ey şaçı Leylī Muḥibbī çün / İster kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola

G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı **Mecnūn** pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2609-2. Ḥalḳasına Ka'benüñ el uruban **Mecnūn** dimiş / Olmasun Leylīden özge göñlümüñ endīşesi
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim **Mecnūnı** yoldaş eyledüm / Bir iki menzil varınca baña pādāş olmadı
G2645(a)-4. Giderse vādiye **Mecnūn** anı bī-ḳayddur şanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası
G2652-2. **Mecnūn** çün oldı deşt-i ġama pādişāh-ı ferd / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi leşkeri
G2657-2. Virmeyince bir şaçı Leylāya dil **Mecnūn** gibi / Leşker-i ġam yıḳmadı bu cān u dil bünyādını
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre **Mecnūn** pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan ta'zīm ider üstādını
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne **Mecnūn** ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan oḳusun kendüñüñ dīvānını
G2683-1. Var mı cihānda 'āşıḳ-ı şeydā benüm gibi / **Mecnūn** daḥi olmadı rüsvā benüm gibi
G2706-1. Beni **Mecnūn** eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden ġam meclisinde göñlümi nālar gibi
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile **Mecnūn** maḥabbet rāhını
G2716-1. Olur **Mecnūna** ḳıble rūy-ı Leylī / İder cān u göñülden aña meyli
G2717-2. **Mecnūn** gibi sīnesine tāze dāġ urup / Ḳurdı çemende Leylī gibi gül otaġını
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın sen yüri / Göricek ben bilürem **Mecnūn** benüm yoldaşumı
G2739-2. Görmedi kūh-ı belā içre belāyı kūh-ken / Çekmedi hicrānı **Mecnūn** bu dil-i şeydā gibi
G2743-5. Dimeñüz **Mecnūna** mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleden ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp **Mecnūnı** ḫoş dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña **Mecnūnam** / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2774-2. Cām-ı 'ışḳı bile nūş itdüñ ezel **Mecnūn** ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / 'Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña **Mecnūn** dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh6-8. Şem'-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı 'ālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ **Mecnūn** ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cem'iyet **Mecnūn** içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni **Mecnūnleyin** rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dide yanar yaḳılur
Mr9-9. Leylī zülfi ḥasretinden beni **Mecnūn** eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol **Mecnūna** kim üstine ḳonmış zāġlar
Mr12-9. Tā ki ben zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm / Göñlümi **Mecnūnleyin** ser-mest ü ḫayrān eyledüm
Mr15-3. Gösterüp zencīr-i zülfüñ beni **Mecnūn** eyleme / Vādi-i ġamda gözüm yaşını Ceyḫūn eyleme
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil varduḳca **Mecnūn** olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr20-11. 'Işḳ eli **Mecnūnleyin** boynuma daḳdı rismān / 'Āḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān
Mr23-14. Beni **Mecnūn** eyleyen āh ol şaçı Leylā imiş / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr27-8. Benüm **Mecnūn** u ḥayvān oldı işüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr28-1. Fırḳat ü hecr ile her dem beni **Mecnūn** eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı pür-ḫūn eyleme
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī zülfüñ ḥasretinden olmışam **Mecnūn** gibi
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil **Mecnūn** olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Ka'beye / Merve ḥaḳḳı ḳalmadı **Mecnūna** hīç iḳrārımuz
B183. Ger Süleymāndur disem **Mecnūna** kimse lā dimez / Vaḥş u ṭayrı ḳullanur mıydı Süleymān olmasa
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem **Mecnūna**

Mecnūn-ı bī-dil [1] Gönlü gitmiş Mecnun.

G2436-3. Zülfi zencīrinde bend ebedi göñül dīvānesi / Düşmeden **Mecnūn-ı bī-dil** Leylī zülfi dāmına

Mecnūn-ı dehr [2] Dünyanın Mecnun'u.

G45-2. Bugün 'ışḳ ile çün **Mecnūn-ı dehrem** / Görinür ḳanda baḳsam rūy-ı Leylā
G1993-2. Ben ol **Mecnūn-ı dehrem** ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem

Mecnūn-ı 'ışḳ [3] Aşkın Mecnun'u.

G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ **Mecnūn-ı 'ışḳ** / 'Āleme dīvānelerle nice sersemler gelür
G726-1. Eylesün **Mecnūn-ı 'ışḳam** zülfini zencīrler / Yaraşur 'ādetdürür çün bend içinde şirler
G1860-1. Leylī zülfine ṭolaşmış vālih ü şeydā benem / Dostum **Mecnūn-ı 'ışḳam** bī-ser ü bī-pā benem

Mecnūn-ı miskīn [1] Zavallı Mecnun.

G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne şan **Mecnūn-ı miskīn** kendidür

Mecnūn-ı ser-gerdān [2] Başı dönmüş Mecnun.

G100-1. Ḳanda beñzer dostlar **Mecnūn-ı ser-gerdān** baña / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı ol ḫayrān baña
G1924-3. 'Aḳla tābi' her kişi dil baġlamaz meh-rūlara / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdān**uñam**

Mecnūn-ı şeydā [2] Çılgın Mecnun.

G2052-1. Gitdi 'ışḳuñ bilmedi **Mecnūn-ı şeydā** meşrebin / Añladı ancaḳ hemān dünyāda rüsvā meşrebin
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını göñül sevdāya düşmişdür / 'Aceb mi baña dirlerse eger **Mecnūn-ı şeydāyi**

Mecnūn-ı ʿuryān [1] Çıplak Mecnun.

G2582-4. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş ṣanur **Mecnūn-ı ʿuryān** üstine

Mecnūn-ı zamān [1] Zamanın Mecnun'u.

G994-1. Ṣaçı zencīri beynümde benüm **Mecnūn-ı zamāndur** / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki duḫānumdur

Mecnūn-ı zār [3] İnleyen Mecnun.

G1237-3. Düşmemişken aña raḥmine daḥi **Mecnūn-ı zār** / Zülf-i Leylā'dan dil-i dīvānemüz āgāh imiş
G2531-3. Leylī zülfi ḥasretinden olmışam **Mecnūn-ı zār** / Ol sebebden düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara
G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam **Mecnūn-ı zār** / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh ol āhüvāne gözleri

Mecnūn u Ferhād [4] Mecnun ve Ferhat. *bk. Ferhād u Mecnūn*

G349-4. Gelüp alurdı ders-i ʿışḳı benden / Ḳalaydı bu deme **Mecnūn u Ferhād**
G1023-2. Eger giçdi ise **Mecnūn u Ferhād** / Ṣanur mısuz ki bu ʿālem tehīdür
G2005-5. Oḳuduḳ **Mecnūn u Ferhād** ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2444-3. Belā-keş añılur **Mecnūn u Ferhād** / Velī her biri çekmedi bence

Mecnūn u şeydā [2] Mecnun ve çılgın.

G1941-4. Gösterüp Leylī ṣaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma ṭaḳup özüm **Mecnūn u şeydā** eyleyem
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr yārüñ zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ āşüfte olursa dil **Mecnūn u şeydāsı**

Mecnūn u Vāmıḳ [1] Mecnun ve Vamık.

G1716-2. Ne bilür **Mecnūn u Vāmıḳ** ṣorma ʿışḳun ḥālini / Ṣor belā kūhında cān terkin uran Ferhāde gel

mecnūn [3] *Ar.* Ecinni tutmuş, çılgın, deli, divane. (Ş. Sami, 2010: 761)

bk. mecnūn u rüsvā

G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ ḥaddüñi zülfüñ içinde / Gören ʿāḳil olur **mecnūn** u **mecnūn** görse ʿāḳildür
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna **mecnūn** itdi çün dünyāyı terk / Cümleden ḥalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi

mecnūn u rüsvā [1] Çılgın ve düşkün.

G50-6. N'ider ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿārı / Yürür şūrīde-veş **mecnūn u rüsvā**

Mecnūnlıḳ [5] Mecnun olma durumu. (TDK, 2011: 1642)

(Mecnūnlıḳ [1], Mecnūnluġum [4])

G462-3. Leylī ṣaçuñı cānā daḳ boynuma kemend it / **Mecnūnluġum** benüm çün dillerde destāndur
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler **Mecnūnlıḳ** içre bence yoḳ
G1727-3. ʿIşḳ-ārā görse eger **Mecnūnluġum** Ferhād u Ḳays / Kūh u deşte düşübeni olalar her an ḫacel
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb **Mecnūnluġum**
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama / Zülfüñüñ şeydāsıyam ʿayb eyleme **Mecnūnluġum**

Mecnūn-minend [1] *bk. Mecnūn-ṣıfat, Mecnūn-vār, Mecnūn-veş*

G354-5. Muḥibbī zülfine dil vireliden / Yürür dīvānedür **Mecnūn-minend**

Mecnūn-ṣıfat [16] Mecnun gibi, Mecnun tabiatlı.

bk. Mecnūn-minend, Mecnūn-vār, Mecnūn-veş

G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün **Mecnūn-ṣıfat** / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G280-1. Dilā **Mecnūn-ṣıfat** ʿuryan oluban pīrehenden geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen gel kefenden geç
G408-2. Bend iden her dem dil-i dīvānei **Mecnūn-ṣıfat** / Ol ṣaçı Leylī nigāruñ gīsū-yı dil-cūyıdur
G787-3. Bağla zincīr-i ser-i zülfine dīvāne dili / Ya ʿni **Mecnūn-ṣıfat** başuña sevdāyı getür
G852-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḥasretinden / Olur **Mecnūn-ṣıfat** ey çeşmi maḫmūr
G1159-4. **Mecnūn-ṣıfat** derd ile vādilere düşdüm / Yanumca baña olmaġa hem-rāh görinmez
G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem beni **Mecnūn-ṣıfat** / Bu Muḥibbī'ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1266-4. Beni **Mecnūn-ṣıfat** itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne deprenmez ṣanasın pāy-bend olmış
G1328-2. Od yanar başında var **Mecnūn-ṣıfat** sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1346-2. Od yanar başında var **Mecnūn-ṣıfat** sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de **Mecnūn-ṣıfat** u ṭut yüri dağlar etegin
G2432-5. **Mecnūn-ṣıfat** ʿışḳ ile dilden dile düşdi / Dil bağlayalı Leylī ṣaçı silsilesine
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü **Mecnūn-ṣıfat** / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen zād eyle
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir ṣaçı Leylāya dil / Olmışam **Mecnūn-ṣıfat** ḳuşlar yuvalar başuma
G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl ile görsen Muḥibbī'yi / **Mecnūn-ṣıfat** ḥāl-i müşevveş-in daḥi

Mh9-8. Olmışam **Mecnūn-ṣıfat** terk eyleyüp dil ʿārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz

Mecnūn-vār [19] *bk. Mecnūn-minend, Mecnūn-ṣıfat, Mecnūn-veş*

G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen **Mecnūn-vār** / Boynuma zencīr olan zülf ile kāküldür bana
G72-2. Dest-i ġamda Leylī zülfüñden **Mecnūn-vār** / Ḳalmışam ḥayretde murġān ṭutdı başumda yuva
G254-2. Bağladum zencīr-i zülf-i yāre dil **Mecnūn-vār** / Nāṣiḥā beni gerek ʿāḳil gerek dīvāne ṭut
G686-4. Āvāre dil ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / **Mecnūn-vār** başına ḳuşlar yuvalanur
G1117-3. **Mecnūn-vār** başuma murġ-ı belā gelüp / Ṭutup mekān her biri didi yuvalaruz
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem **Mecnūn-vār** / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā zencīrini **Mecnūn-vār** / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḫalḳa bed-nām eyledüñ
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / Eyledi cümle cihān mülkini **Mecnūn-vār** terk
G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına anuñ **Mecnūn-vār** / ʿAḳl u ṣabr u ārı cümle tār u mār itsem gerek
G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭañlamañ **Mecnūn-vār** / Yoḳ özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm
G1797-3. Bir şaçı Leylī firāḳından bugün **Mecnūn-vār** / Düşüben vādilere kendümi rüsvā eyledüm
G1820-2. **Mecnūn-vār** deşt ü beyābānı seyr idüp / Ferhād gibi oldı yārüm kūh-sār hem
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben **Mecnūn-vār** / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan boynuma **Mecnūn-vār** / Ṣīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ār olmışam
G1944-4. Leylī zülfüñe göñül bağlayalı **Mecnūn-vār** / Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿuryān olmışam
G2116-4. Ṭaġ u şaḥrāya benefşe düşmiş **Mecnūn-vār** / El mi virürdi aña her şaçı sünbül şoḥbetin
G2120-2. Aldı bu dilden ḳarārum eyledi **Mecnūn-vār** / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf ol çāh-ı zeḳan
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī **Mecnūn-vār** / Başı üstinde yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile ben **Mecnūn-vār** / Düşürüp vādilere ḥayrān u ʿuryān eyledi

Mecnūn-veş [3] *bk. Mecnūn-vār, Mecnūn-ṣıfat*

G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı **Mecnūn-veş** / ʿĀlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ şalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i ʿışḳ içre **Mecnūn-veş** uyardum bir çerāġ
G1558-4. Olmışam **Mecnūn-veş** ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel ol müselsel kākülüñ

mecrā [1] *Ar.* Suyun aktığı yatak, su yolu. (Ş. Sami, 2010: 761)

G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına ṭañ mı müddeī / Sedd çekilmez cūlaruñ **mecrāsına** ḫāşākdan

mecrūḥ [3] *Ar.* Yaralanmış, yaralı...(Ş. Sami, 2010: 761)

bk. cān-ı mecrūḥ, dil-i mecrūḥ, ḳalb-i mecrūḥ, mecrūḥ itmek, mecrūḥ olmaḳ, sīne-i mecrūḥ

(mecrūḥ [1], mecrūḥdur [2])

G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı **mecrūḥdur** / Sāḳiyā mey şun ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ
G2073-1. Ḳatı **mecrūḥdur** dil baḳışından / Gelür oḳlar dem-ā-dem yā ḳaşından
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese **mecrūḥ** göñlüme / Olmazdı yārem üstine ol merhem gibi

mecrūḥ itmek [4] Yarałamaḳ, berelemek, dağłamaḳ...(Tulum, 2011: 1212)

G193-4. Şöyle **mecrūḥ itdi** bu dil-ḫastei ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G605-2. Sīnemi **mecrūḥ ider** ẓāhirde gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G934-2. Sīnemi **mecrūḥ ider** ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla sīnemi **mecrūḥ idüp** / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk

mecrūḥ olmaḳ [3] Yaralanmak.

G24-2. Belā ḳulu içinde seng-i ġamdan / Yatur **mecrūḥ olup** dil bī-ser ü pā
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / Sīne **mecrūḥ** ile **oldum** ḫaste bīmārı henüz
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse **mecrūḥ olmaduḳ** / Çünki tīr itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḫi kemān

Mecūs [1] *Ar.* Eski İranîlerin tabi oldukları Zerdüşt diniyle mütedeyyin halk. (Ş. Sami, 2010: 761)

G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim **Mecūs** / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

meddāḥ [2] *Ar.* Mübalağa ile methüsena eden. (Ş. Sami, 2010: 762)

(meddāḥı [1], meddāḥum [1])

G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim **meddāḥı** çoḳdur ol şehün / Ṣādmān ol özüñi ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1848-9. Ḳapunda çünki **meddāḥum** seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum

meded [74] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 762)

bk. meded eylemek/itmek, meded ḳılmaḳ, meded virmek

1. Yardım, avn, imdat.

G315-3. Kirpügüm cārūb olup ṣu ṣaçdı dem dem kūyuña / Ḥūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba **meded**
G331-1. Āhum irdi göklere ey māh-ı tābānum **meded** / İşidüp feryādumı raḥm eyle sulṭānum **meded**
G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül ṣaçuñ efkendesi / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum **meded**
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş idüm dostlar peymānei / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsar ʿahd ü peymānum **meded**
G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından kenārı āsumān / Ol şererden yanısardur hey **meded** cānum **meded**
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḥālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum **meded**
G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül ʿiẕārumdan **meded** / İñlerem bülbül gibi her gice zārumdan **meded**
G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan **meded**
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını ṣaldum āh / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan **meded**
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan **meded**
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan **meded**
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde baña perverdigārumdan **meded**
G347-1. Ḥālümi kimsene yoḳ ʿarż ide dildāra **meded** / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre **meded**
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde aṣar dāre **meded**
G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre **meded**
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre **meded**
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre **meded**
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre **meded** / Öliser derdi ile irmeden ol yāre **meded**
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aṣ beni ol dāre **meded**
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre **meded**
G352-4. Cürʿa-i laʾlüñ içen ḫastelere ola şifā / Yiridür eyler iseñ bu dil-i bīmāre **meded**
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre **meded**
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar **meded** / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar **meded**
G355-2. ʿAhdine ṭurmaz ʿaceb bilsem neden meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimse ʿahd ü peymānlar **meded**
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar **meded**
G355-4. Dūr ḳılma gül yüzüñden bu dil-i ṣad-pārei / İtmesün tā ṣubḥ olınca āh u efġānlar **meded**
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar **meded**
G402-4. Cān çıḳdı **meded** laʾl-i lebüñden didüm em şun / Güldi didi ölmedi henüz daḫi sesi var
G515-3. **Meded** tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ʿī **meded** anı nihān getür
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil **meded** bu derdümüñ dermānıdur
G710-1. Yār çün zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar **meded** göz göre ḳaṣd-ı din ider
G1084-3. Dil ṭabībidür **meded** derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1134-4. **Meded** ḥālüm benüm düşvār olupdur / Eger dirsem eger dimezsem olmaz
G1183-4. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum **meded** ey çeşme-i ḥayvānumuz
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān **meded** / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum **meded** ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola şandum niçün dün gice gelmedüñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil **meded** laʾl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi ey serv-ḳadd **meded** / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil **meded** sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā meh-liḳā **meded** / Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster żiyāda ol
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin **meded** gönder lebüñden çün zülāl
G1848-8. Şaçı varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum **meded** hey nā-müselmānum
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin **meded derd ile** nā-çār olmışam
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar żaʿfum ḳatı / Ol ṭabībe cān **meded** virsün cevāb eglenmesün
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey ṭabīb-i dil **meded** / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı ben
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh **meded** kākül diyen gülpūşdan
G2205-2. Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevr ü cefā eyle **meded** muttaşıl olsun
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür **meded** şol mey diyen tiryākdan
G2382-3. Laʾlüñ ṭamaʿı āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum **meded** eyvāh çeh-i Bābil içinde
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez **meded** elṭāf ile
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum **meded** hicrān ile / Dostum hicrān daḫi olmaḳ gerek oran ile
G2537-1. Müselmānlar giriftāram **meded** bir nā-müselmāna / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ şaçından ehl-i īmāna
G2723-5. Ḫasret-i laʾl-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil **meded** añmaz mısın bīmāruñı
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum **meded** / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum **meded**
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum **meded** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr27-13. **Meded** ey ḥüsn ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī āhı yaḳar mihr ü māhı

2. Eyvah, aman, hayıf, yazık.

G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar **meded** vīräneden kim aldı bāc
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key żaʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm **meded**
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil **meded** öldüm ḳatı şāḥib-fırāş
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür **meded** ol dīni yoḳ īmānı yoḳ

G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne ṣīve bu ne ʿişvedür **meded** yārüm benüm
G1789-1. **Meded** artmaḳdadur her gün günāhum / Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān **meded** öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm diger-gün olmada / Bir iken derdüm benüm artup **meded** on olmada
B204. Hey **meded** öldüm ʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni
B208. **Meded** öldüm ḫumārum derd-i serdür / Yürüt sāḳī ṣarāb-ı cān-fezāyı

meded eylemek/itmek [6] ...yardüm etmek, arḳa ołmaḳ, imdād etmek, ʿināyet etmek, nusret etmek...(Tulum, 2011: 1213) *bk. meded ḳılmaḳ, meded virmek*

G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi **eyle meded** aña bir cevāb
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup **ider meded** / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G936-3. Ey ṭabīb-i dil **meded eyle** lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G1570-3. Öldürdi **meded eylemez** ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben şol iki ḫālüñ
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil ṭabībi / **Meded eyle** ki ġāyet de büküldüm
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān **meded eyle** / Bu teşne-dili ey lebi ḥayvānum unutma

meded ḳılmaḳ [3] *bk. meded eylemek/itmek, meded virmek*

G95-2. Kuḥl ideyim dīde-i ġam-dīdeme / Ḫāk-i rāhından **meded ḳıl** ey ṣaba
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen **meded ḳıl** derdüme dermān oḳur
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key ża ʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil **meded ḳıl** bu dil-i bīmāruma

meded virmek [1] *bk. meded eylemek/itmek, meded ḳılmaḳ*

G299-4. Ey ṭabīb-i dil **meded vir** ḫasteyem şāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ

medfūn olmaḳ [2] Gömülmek, defnedilmek.

G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim **medfūn ola** / Yazılur anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G2667-2. Dil viren **medfūn olur** dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim tecerrüd eyledi göñüllerdedür ʿīsi gibi

medḥ [25] *Ar.* Birinin iyiliğini söyleme, övme, sena, zem mukabili. (Ş. Sami, 2010: 762)

bk. medḥ eylemek/itmek, medḥ ḳılmaḳ, medḥ-i ḥüsn, medḥ-i resūl, medḥ ü ṯenā, medḥ ü zem

(medḥ [2], medḥin [5], medḥinde [4], medḥini [2], medḥüñ [6], medḥüñde [2], medḥüñe [1], medḥüñi [3])

G167-5. Aġız açduḳca Muḥibbī **medḥüñe** / Anuñ ile **medḥüñi** oḳur rübāb
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre **medḥini** sen Gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G306-4. Dostum **medḥüñde** didüm bir nice ġarrā ġazel / Anuñ içün oldı elfāẓum benüm cümle faṣīḥ
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāre yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi **medḥinde** her yıl tāze dīvānum çıḳar
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden **medḥ** āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün mu ʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ **medḥin** oḳur ṭurmaz hezār
G907-4. Gül yüzüñ **medḥinde** dil feryād ider tā ṣubḥa dek / Bülbül olan nitekim gülşende gūyālıḳ sever
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ **medḥin** seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / **Medḥüñ** oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ **medḥinde** olsa ʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1480-7. Muḥibbī bülbülüñdür gülşenüñde / Oḳur **medḥüñi** olmışdur ḫoş-āheng
G1630-3. Güllerin **medḥin** oḳur gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1704-5. Ḳarşusında **medḥ** oḳursa bülbüle gül incinür / Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / Ṣanma kim cān bülbülin **medḥinde** ḫāmūş eyleyem
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ **medḥin** sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi / Gāh **medḥüñ** oḳuyup gāhi ṯenā-ḫān olmışam
G2170-9. Nice şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki **medḥüñ** oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ **medḥini** ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī n'ola şīrīn-suḫanam ben
G2383-4. Senüñ **medḥüñde** bu beytüm görenler / Degişmezler anı dürr-i ṯemine
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / **Medḥüñ** oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī **medḥüñ** bülbülleyin nevāde
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī **medḥüñi** / Ṭurmaz oḳur ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ **medḥin** oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār
Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil **medḥüñ** igen rengīn ider

medḥ eylemek/itmek [20] Ögmek, vásf etmek, táhsīn etmek, pesend etmek, medhını çekmek...(Tulum, 2011: 1214)

G31-8. Muḥibbī nice **medḥ itsün** nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki şan bāġ-ı İrem peydā
G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Şoñra **medḥ eyle** ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G412-5. Nice **medḥ itsün** Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur naḳḳāşlar
G629-4. Gül yüzin **medḥ eylesem** gülşende ol ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan gūş ider
G639-5. Nice **medḥ itsün** Muḥibbī rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün anuñ nāmıdur
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün **medḥ ider** / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün **medḥ eylese** / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G937-5. **Medḥ idüp** la ʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G949-6. Nice **medḥ itsün** Muḥibbī ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G1138-5. Bu Muḥibbī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan **medḥ eylese** / Ey gül-i raʿnā aña kim bülbül-i gūyā dimez
G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini **medḥ eylesem** / Kimseʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1204-3. İgen **medḥ itme** ey zāhid şarāb-ı kevṡeri her dem / Şarāb-ı nāb ḥāżırdur ki bundan yeg şarāb olmaz
G1246-3. Gül yüzin **medḥ it** maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı hiç ḫāmūş
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī nice **medḥ eyleye** ḫāl-iʿadesüñ
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ **medḥ itmege** / Giceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni **medḥ iderem** dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına rengīn ġazel didüm / **Medḥ eyleyüp** göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G1992-1. Bir serv-ḳaddi yād idüben bir ġazel didüm / Bālā ḳadini **medḥ idüp** ammā güzel didüm
G2160-3. **Medḥ itmege** gül-ruḫlarını gülşene varmış / Bülbüller olup ḳarşuña her birisi gūyān
G2690-3. Dehānı ḳāmeti çeşmi yañaġın / Cihānda **medḥ iden** ḫoş ʿālem itdi

medḥ ḳılmaḳ [1] Övmek.

Tb1-10. **Medḥ ḳılmaḳda** seni cān bülbüli gūyendedür / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

medḥ-i ḥüsn [1] Güzelliğin övgüsü.

G2747-4. **Medḥ-i ḥüsnine** ben anuñ baġladum dilʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi

medḥ-i resūl [1] Hz. Peygamber'in övgüsü.

G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā **medḥ-i Resūl** / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü cānuñ ola mest

medḥ ü ṣenā [3] Övme ve yüceltme.

G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña **medḥ ü ṣenā** getür
G1623-3. Başına geldügi emr ider reyāḥin şāhınuñ / Tā ki ḥaḳḳında ola **medḥ ü ṣenāsı** bülbülüñ
G2421-5. ʿIşḳ bāġında Muḥibbī gibi bülbül yaraşur / Oḳıya **medḥ ü ṣenā** serv-i gül-endāmlara

medḥ ü ẓem [1] Övme ve alçaltma.

Mr6-12. Ey Muḥibbīʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler **medḥ ü ẓemden** fāriġuz

medhūş [2] *Ar.* Dehşete duçar, ürkmüş ve korkmuş, vâlih ve hayran. (Ş. Sami, 2010: 763) *bk. āşüfte vü medhūş, ḥayrān u medhūş, medhūş itmek, mest ü medhūş, ser-mest ü medhūş, zār-ı medhūş*

(medhūşdan [1], medhūşına [1])

G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi **medhūşdan** / Pāy-bendem āh meded kākül diyen gülpūşdan
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben **medhūşına**

medhūş itmek [2] Şaşürmaḳ, háyrān etmek...(Tulum, 2011: 1214)

G629-1. Leblerüñ ẓikri şehā cān u dilüm **medhūş ider** / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili **medhūş idelüm**

medīd [1] *Ar.* Uzun, çok süren. (Ş. Sami, 2010: 763)

G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd

medyūn [1] *Ar.* Deyni olan, borçlu, verecekli, dâ'in mukabili. (Ş. Sami, 2010: 763) *bk. medyūn olmaḳ*

G2332-6. **Medyūn** idüm bu cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḫayli dem idi muntaẓır idüm edāsına

medyūn olmaḳ [1] Kendini borçlu hissetmek. (TDK, 2011: 1644)

G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel beni öldür ḥabībüm çünki **medyūn olmışam**

medyūnlıḳ [1] Borçlu olma durumu.

G1878-2. Eşk-i çeşmüm ḳalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger / ʿAyb ḳılmañ dostlar bu nevʿ ile **medyūnluġum**

meftūḥ olmaḳ [1] Açılmak.

G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire nūş idem / **Meftūḥ olur** bu göñlüme nice der-i fütūḥ

meftūn [2] *Ar.* Hayran, mütehayyir, bir şeyi pek ziya beğenmekten vâlih ve hayran olan, şaşakalmış. (Ş. Sami, 2010: 764)

bk. dil-i meftūn, meftūn itmek, meftūn olmaḳ, zār u meftūn

(meftūnam [1], meftūnuñ [1])

G231-1. Ṣaçuñ Leylāsına **meftūnam** ey dost / Anuñçün deşt-ārā Mecnūnam ey dost
G1520-1. Ḥālümi itdi diger ġamze-i pür-efsūnuñ / Oldı efsāne-i ḫalḳ olalı dil **meftūnuñ**

meftūn itmek [2] Baġlamaḳ, sıhırlemek, cādūlamaḳ...(Tulum, 2011: 1216)

G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẓarda ey göñül / Siḥr ile **meftūn iderler** gözleri mekkāreler
G572-1. Ol gözi ala beni āl ile **meftūn idiser** / Ṭaġıdupʿaḳlumı Leylī ṣaçı Mecnūn idiser

meftūn olmaḳ [2] ʿĀşıḳ olmaḳ, sevdāye giriftār olmaḳ, ziyāde sevmek, ʿāşıḳ dīvāne olmaḳ... (Tulum, 2011: 1216)

G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil **meftūn olur**
G507-1. Göñül bir dilbere **meftūn olupdur** / Anuñçün bu ciger pür- ḫūn olupdur

meftūnlıḳ [1] Hayran olma durumu.

G1878-3. Zülfi āfet fitne-i āḫır zamāndur gözleri / İḫtiyār ile degüldür zülfine **meftūnluġum**

meger [182] *Far.* Fakat, ancak, yalnız. (TS, 2009: 2801) İstisna beyan eder, ancak, illâ, şu kadar ki. (Ş. Sami, 2010: 765)

G21-6. Laʿl-i nābuñ dilbere oldem **meger** irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf aña
G34-2. Uġradı **meger** bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil **meger** derdüñ ola dermān aña
G50-3. Viṣāl-i ḫüsnüñi şey'ullah itdüm / Dilüñden gelmedi bir söz **meger** lā
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte **meger** bir dem saña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil **meger** ire lebüñden bir devā
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide **meger** ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḫayrānuñam öñdin saña
G121-3. Zülf-i müşk-giysūña doḳındı **meger** bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar yine ṭīb
G129-4. **Meger** oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G157-5. Vaṣlın istersen Muḥibbī sen **meger** dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd ile el irmez / **Meger** ola yine andan ʿināyet
G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ **meger** / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G246-3. Mü'ezzinler yine ḳāmet getürdi / Ḳıyām itdi **meger** ol serv-i ḳāmet
G275-4. **Meger** luṭfı ola baña mu ʿāvin / Ki ehl-i şirkden alam yine bāc
G297-1. İçmeyem mey ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim **meger** ala ele dilber ḳadeḥ
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin mi ki bir kişi giçe / Devlet el vire **meger** geçtiler ola aḳdāḥ
G322-2. Mektebde **meger** yār oḳumış cevr rümūzın / Oldı bu cefā ʿilmine anuñ içün üstād
G350-6. Muʿaṭṭar oldı yine cān dimāġı / İrişdi zülfine yārüñ **meger** bād
G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını tekrār ider göñül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer **meger** leẕīẕ
G379-5. Çeşmi ilerü gitdi **meger** diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G384-4. Aḳar şuya eser yile ṭayanma göñlüme dirdüm / **Meger** çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine müşkīn nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine **meger** dest-resi var
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir muġbeçe / Deyrden dür oluban çıḳmam **meger** cānum çıḳar
G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir **meger** ḳaṣdı anuñ İrānadur
G489-1. Gözlerüm yaşını zemzem gibi giryān eyler / Kaʿbe-i kūyı **meger** ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / **Meger** ol ruḫları gül zülfi muʿanber geliser
G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda gider / **Meger** ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʿarʿar geliser
G550-3. Zülfi altında **meger** görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G554-3. Ġamzeñ ferāmūş itdi **meger** cāna giçdügin / Ey ḳaşı yā bu devr-i felekde giçen giçer
G570-2. Nergis şarābı dün gice nūş eylemiş **meger** / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını **meger** çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿi ne efʿi belki ejderdür
G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol yār **meger** vardı Ḳarāmān'e dimişler
G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum şeş-ciheti bulımadum / Ḥıfẓ iden anı **meger** bu dil-i virānumdur
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / **Meger** ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī **meger** ol şemʿ-i şeb-efrūz gelür

G654-1. İşitdüm o cān ʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUşşāḳa **meger** mekr ile āl eylemek ister
G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā ile çignedür / Yārüñ elinde zülfi **meger** tāziyānedür
G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı ser-ā-ser / Ḫoş geldi **meger** dutmaġa anda maḳarr ister
G695-2. Uġradı **meger** bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Añа hīç ola mı ḳudret **meger** zülfinde bend ister
G706-1. Gözlerüm seker **meger** ol dilber-i raʿnā gelür / Ṣalınup biñ nāz ile ol ḳāmet-i bālā gelür
G717-4. Ṣemʿ-i meclis söylemiş bu sözi germ olmış **meger** / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün bīgāneler
G729-4. Sehv ile ʿārıżına **meger** beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G771-3. ʿĀrıżında dāne-i ḫālına el ṣunma ṣaḳın / Her ṭarafdan yürüdi ḳaṣdı **meger** īmānadur
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller ṣaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez **meger** ḳare ḳulaġumdur
G788-3. İçen mey buldı ʿömr-i cāvidānı / **Meger** āb-ı ḥayātest āb-ı engūr
G796-1. **Meger** ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ muʿanberdür / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün muʿaṭṭardur
G797-7. Muḥibbī bulımadum göñlüm artuḳ / **Meger** olmış benüm gibi giriftār
G802-1. Var mı miṣlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā **meger** / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı şeydā **meger**
G802-2. Bāġ-ı ḥusnüñden nigāra vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā **meger**
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi ʿīsā **meger**
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne **meger** dürr-i ʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā **meger**
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā **meger**
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ ʿālemi cümle müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḥusnüñe ṭuġrā **meger**
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme nesne ney-i güyā **meger**
G804-5. Leylī zülfüñ vaṣfın işitdi **meger** dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G809-2. Uġradı **meger** bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / **Meger** beñzer ki zülfine ṣabādan ṣāne olmışdur
G841-4. **Meger** cihāna baḳ ki füsūn u fesānedür / Aldanma fesāne ḳalmayuban hep füsūn giçer
G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / **Meger** bu ṣarṣar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil sīne ṭabl idüp / Ṣāh-ı maḥabbet oldı **meger** başḳa ser çeker
G910-1. Benüm gibi **meger** cānā yüzüñe lāle āşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G942-4. Zülfi altında **meger** görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim **meger** bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez yanuma illā **meger** sāyem gelür
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḥālin görüp kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya **meger** gitmez mi ṣanmışdur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / **Meger** seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1056-4. Yāreʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç teʾşir eylemez ḳalbin **meger** mermer ṭutar
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı şāhānun eṣeri var / Uġradı **meger** kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle **meger** ḥall ola bu müşkilimüz
G1171-1. Cihān içinde ādem bī-ġam olmaz / **Meger** ḥayvān ola ol adem olmaz
G1182-3. Serv beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın **meger** ol yār sebz
G1216-5. Gevher-i naẕmuñ Muḥibbī ehl-i naẕm olan bilür / Ḳıymetini cevherüñ bilmez **meger** cevher-şinās
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳın añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḥaḳ sözi sende **meger** var saḫt güş
G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı meʿānī dürcini / Bāde-i Ḫāfiẓ **meger** ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1259-2. Gice işitmiş **meger** o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ ile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış **meger** ṣandum savaşı var imiş
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da **meger** şeb-dīz imiş
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi **meger** çerāġ imiş
G1270-4. Ṭaşdı Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād **meger** andan beni ayırmaġ imiş
G1312-3. Meclisde **meger** ḥusnine yārüñ dil uzatmış / Ṣemʿüñ dilini nʾola eger kim kese miḳrāż
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış **meger** yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek müʾmin eyler **meger** andan ḥaẕẓ
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı bu derd-i derūnumdan **meger** āgāh şemʿ
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür **meger** ey yār şemʿ / Odlara yanup firāḳuñdan olupdur zār şemʿ
G1337-2. Görmek ister ḥüsnüñi olmış **meger** dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni arar şemʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı **meger** gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār şemʿ
G1362-4. ʿĀşıḳ olmışdur **meger** deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini ṭutdı kef
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir büsesini / Māh-rūlarda **meger** zerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü **meger** bende liyāḳat yoḳ
G1404-2. Yüzden alup berḳı īn dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş **meger** ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı **meger** çeşm ile zülf ü dehenüñ / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle fenüñ
G1475-4. Şarābı zāhidā ẕemm ile añduñ / Sözüñden añlanur yirsin **meger** beng
G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥusnüñ iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış **meger** ḫaṭṭuñ senüñ bārū-yı müşk
G1498-4. Şanurvan olmış **meger** āşıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet **meger** yoġ imiş īmānuñ senüñ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin andı **meger** ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde **meger** ter kemān ḳaşuñ
G1570-4. İşitdi **meger** zülfi hevāsında yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi ġazāluñ
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi **meger** yılduzumuñ
G1582-6. Öpmez lebini meclis içinde **meger** ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaġa anuñ kemer gerek
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi **meger** / Her gice meclis gezer eş ār u dīvānuñ senüñ

G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār sevmişdür **meger** / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1641-4. Ḫār ile gördüñ **meger** sen ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı **meger** naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi saña işbu ḳadar māl ü menāl
G1655-6. Dil-i dīvānei żabṭ idemezler / **Meger** zencīr ola boynuma kākül
G1704-8. Dehr Firʿavnın **meger** īmāna daʿvet itmege / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle **meger** nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol lezzet ile ḳand ḳıl
G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem dimiş **meger** / Jālelerden çīn-seḥerde oldı seng-endāz gül
G1804-4. **Meger** cevr ü cefā destin dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle **meger** çāre idesin ḳapuña geldüm
G1836-5. Giçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār / **Meger** inṣāf vire Allāhum
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış **meger** çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G1913-1. Sidreden yüce görinür bāña ḳaṣruñ güzelüm / **Meger** āhum eli ile irişe aña elüm
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey dil itdi **meger** teraḥḥum
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden **meger** cevr ü sitem
G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış **meger** çeşmüm ṣadef / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur gözlerüm
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben perīşānam **meger** zülfüñ bile ḥālüm benüm
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup **meger** berbād olam
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup **meger** berbād olam
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel ṣanduñ **meger** peykāne sen
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün **meger** süd yirine sen aneden
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū **meger** ʿāşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı bu ḥāle bıraḳmadı **meger** serv-i revān
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur **meger** zülfüñde anı aṣasın
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın sen **meger** şeyṭāndan emīn
G2167-4. Benüm derdüm ḳatı dermānda oldum / **Meger** senden ola bu derde dermān
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / **Meger** şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet **meger** vuṣlat gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ öper gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil **meger** ḳanın içüben ḳanesin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / Yeñiden anı **meger** luṭf ile ābād idesin
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini **meger** şimdengirü / Ḫᵛāba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / Işḳ ile taḫmīr itmişler **meger** āb u gilin
G2269-2. **Meger** kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür **meger** kebg-i deridür bu
G2300-6. Muḥibbī ḫasteye dermān bulınmaz / **Meger** laʿli ola derde dārū
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur **meger** ol ārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür āvāre ṣu
G2310-2. Zülf-i ʿanber-bārunuñ būyın **meger** bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler gezdügi budur kū-be-kū
G2313-2. Peşimāndur **meger** ẓulmına zülfüñ / Nedāmetden ḳomışdur ser be-zānu
G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi **meger** ṣaldı kilimin ṣuya
G2355-1. Ger ḫulde müstaḥaḳ ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz **meger** günāh
G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb şīrīn-dehendür / **Meger** süd diyü şekker virdi dāye
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası çarḫun / **Meger** ġam ṭurrası sīnemde kūsa
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʿlin **meger** öpmek diler girdügi bu peymāneye
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr almışdur **meger** / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫᵛāb üstine
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış **meger** bāl üstine
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş gelen **meger** / Maṭlaʿından ṣanuram gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi **meger** bir yüzi envāra benefşe
G2460-6. Beñzer ki riyā ile libāsını gök itmiş / Öykindi **meger** zāhid-i ġaddāre benefşe
G2496-3. Didüm ḳocsam meyānuñ didi dilber / **Meger** ḳocsa ancaḳ anı kemerde
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür **meger** zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2530-4. Ey dost meyānuñla **meger** ẓevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi girer ḫançer araya
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar anı / dirīġā ol cefā-pīşe **meger** varmış Ḳarāmāna
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh ʿāşıḳlaruñı / **Meger** vardur bu ḫūbān meẓhebinde
G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / Şādılıġından ḳızarmışdur **meger** güle güle
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ üzre itmişler **meger** zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā senden **meger** tīmār ola
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ / Var cihānda ol ki **meger** ḫurde-bīn ola
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim **meger** bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben ṣādān ola
G2603-1. Zülfin o meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye **meger** āfitāb ola
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa **meger** derdi yine dermān ola
G2622-3. Cevāb aldı **meger** şīrīn lebüñden / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola **meger** ḳosın o bābı
G2688-3. Niyāz idüp aḳar ṣular **meger didāra** ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola **meger** cānı
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı **meger** ḥüsnüñe olmış müşterī
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola **meger** oldur fenā güni
G2722-5. **Meger** bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış **meger** ṣuʿbān iki

G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün dildār-ı ʿālemsin / Ṣorılısardurur yarın **meger** ʿāşıḳlaruñ dādı
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki **meger** beñzüme baḳdı
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez **meger** bīnā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını
En1-21. Ḳaf Ḳanda ola kim ire elüm dāmenüñe / Kūyuña ḫāküm ile bād **meger** ide güẕār
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki **meger** nāzlanur
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi **meger** itmām-ı zülfüñden senüñ
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa **meger sāḳī**-i devrān çekmeye cāmı
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm **meger** / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine serv baş eger
Mr27-5. Beyān itmez kimsene yāre derdüm / **Meger** ʿarż ide ḥālüm rūy-ı zerdüm
D16-1. Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı **meger** bū getürür
B166. Ṣarāb içmegi zāhid ḳanda bulsun / **Meger** ancaḳ ḳoruḳ ṣıḳsa gözine

meger ki/kim [18] Meğer. *bk. meğerse* (TDK, 2011: 1645)

G15-3. Esdügince ṣubḥ-dem virür nebātāta ḫayāt / Laʿl-i cān-baḫşından almışdur **meger kim** cān ṣabā
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā **meger kim** ehl-i derd
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / Ḥālin **meger ki** āl ile yārāna ʿarż ider
G475-6. Dīdesi ṭoymaz **meger kim** olısar ṭopraġ ile / Her kişinün kim meāl-i fikri māl üstindedür
G487-5. İrdi kemāle şiʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü **meger ki** bu Selmāne ḳaṣd ider
G579-4. Açılmaz cedd ü cehd ile girilmez göñline yārüñ / **Meger kim** seng-i āhenle yapılmış bāb-ı çenberdür
G633-2. Ġonce-femi benefşe ḫaṭı lāle ʿārızı / Var didügüñ **meger ki** o sīmīn-beden midür
G670-4. Ṭılısm olmış **meger kim** genc-i ḫüsne / Görenler didiler zülfüñe ejder
G686-2. Gül ṣormadı **meger ki** anuñ ḥāl-i zārını / Bülbül çemende ḫaste olupdur yuvalanur
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürūr illā **meger kim** ġam gelür
G1161-3. İlte **meger ki** kūyuña bir kez ġubārumuz / Bir kez eger muvāfıḳ ese rūzgārumuz
G1707-1. Tīr-keş oldı **meger kim** ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları yāsına beñzetdi özin ḳurbāne dil
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / Okımaz ol yazuyı illā **meger kim** ehl-i ḥāl
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem **meger ki** cihānda yāḫūd ṭaşam
G2633-2. Esrār-ı ʿışḳa kimsene āgeh bulınmadı / Bülbül **meger ki** elde ṭuta dāmen-i güli
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr mu ʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ **meger ki** çözdi ṣabā zülfi bāġını
G2791-4. Varsa **meger ki** tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden **meger kim** bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün

meges [26] *Far.* Sinek. (Steingass, 1892: 1302)

bk. cāy-ı meges, pāy-ı meges, per(r)-i meges, ṣayd-ı meges

(meges [16], megesce [1], megesdür [4], megese [1], megesi [2], megesle [1], megesüm [1])

G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḫu gider / N'eylesün cāyı **megesdür** mümkin olmaz anda ḫʷāb
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir **meges** gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿankebūt
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya gel ḳāniʿ ol / Bir **megesle** nitekim eyler ḳanāʿat ʿankebūt
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm **megesi** var
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol laʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm **megesi** var
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir **megesdür** güyiyā şekerle bāl üstindedür
G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḫayāli çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli şād olur **meges** çün dām ider
G904-3. Laʿl-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir **megesdür** pāyı bāl üstindedür
G1010-3. Şaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir **meges** / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçü **meges** / Ḳāf-ı istiġnādaʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın meyl itmezüz hemçün **meges** / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1222-5. Laʿl-ı Şīrīnüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine ḳonar **meges**
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker ileʿıyş ider her dem **meges**
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleyeʿanḳāyı **meges**
G1361-3. ʿIşḳ murġı keyʿaẓīmü'ş-şāndur / Bir **megesce** görinürʿanḳā-yı Ḳāf
G1570-1. Kim gördi şehā laʿl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı **meges** üstine baluñ
G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāniʿ ol / Ḥırş ile olma **meges**ʿanḳā oluban Ḳāfa gel
G1794-4. Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hemçün **meges** / Ḳāf-ı istiġnāda bu göñlümiʿanḳā eyledüm
G1857-2. İderdüm bir **meges** kendümi dāim / Lebüñi öper idüm sāḥir olsam
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek / Nice rāḥat olayın ḫāne ṭoludur **megesüm**
G2382-1. Kim zülfe naẓar eyleye cān u dil içinde / Şanur ki **megesdür** ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḫarīş / Tā seni beñzedeler cīfe üzre **megese**
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma **meges** gibi göñül / Menzil eyle gel ḳanāʿat Ḳāfını ʿanḳā gibi
G2667-3. Leẕẕet-i dünyāya dil aldatmadı hemçün **meges** / Eyledüm kūh-ı ḳanāʿat içre cā ʿanḳā gibi
G2715-4. Leẕẕet-i dünyāya aldanma **meges** gibi göñül / Ḳaṣdun olursa ḳanāʿat Ḳāfı ger ʿanḳā gibi
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya **meges** gibi ḫaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanāʿat kūhını ʿanḳā gibi

meges-veş [2] Sinek gibi.

G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm **meges-veş** Ḳāniʿ olmadum / Varup sīmurġ olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G2281-2. Ey dil ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma ṣaḳın **meges-veş** dāim mülevveṣ-i ḫūn

megreb [1] *Far.* Yaratılış/tabiat.

Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dimeʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider bu **megrebi**

megū [1] *Far.* Söyleme.

G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül ṣaḳın **megū**

megzer [1] *Far.* Henüz.

Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men **megzer** ki bīmārem henüz

meh [48] *Far.* *bk. māh*

bk. māh-ı nev/meh-i nev, māh-ı/meh-i tābān, māh/meh yüz(lü),meh-i bedr, meh-i bed-mihr, meh-i bī-mihr, meh-i cemāl, meh-i devrān, meh-i enver, meh-i gerdūn, meh-i ḫargeh-nişīn, meh-i nā-mihr, meh-i nā-mihribān, meh-i pertev, meh-i tābān-ı ġam, meh-i ṭannāz, meh ü ḫūrşīd, meh ü mihr-i münevver, meh ü sāl, mihr ü meh, tesḫīr-i meh ü mihr ḳılmaḳ

(meh [33], mehdür [3], mehe [1], mehi [5], mehidür [2], mehüñ [4])

G107-5. Yalñız bir ben degülem ol **mehüñ** āşüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G122-1. N'eyler ol **meh** bilmezem ebrūlarına çīn ṣalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın ṣalup
G177-1. Gice ol **meh** menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfitāb
G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı ṭut / Maḥremüñ dün gün **meh** ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı ṭut
G236-5. Nice sevmesün Muḥibbī ol **mehi** / Nat-ı ḫüsninde güzeller oldı māt
G252-1. Çīn ider ebrūların ol **meh** ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol **meh** niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G673-2. Nice teşbīh eyleyem yüzin güne alnın **mehe** / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G679-5. Muḥibbī ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / **Mehi** gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G688-5. Ṣan ṭulūʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol **meh** sarāyından çıḳar
G697-2. Eger kūyına varursam yüzü **meh** bir kele baḳmaz / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G698-3. Gönderür ol **meh** baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü **mehdür**
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı **mehdür** / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü **mehdür**
G988(b)-5. Ṣan ṭulūʿider Muḥibbī gün bulurʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol **meh** sarāyından çıḳar
G1023-1. Boyı gülşende bir serv-i sehīdür / Yüzi günʿālemüñ alnı **mehidür**
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ içinde / Naṣīb olan baña çehrem **mehidür**
G1099-2. Sen **mehi** burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhiʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez ol **meh** terk-i cefā hergiz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm **meh** ṣālümi ṣormaz mısuz
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa Muḥibbīʿaceb midür / **Meh** gibi var çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / **Meh** gibi bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1217-5. Her şeb ey **meh** irdi eflāke Muḥibbī nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi **meh** görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol **meh** niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1464-1. Yaraşur gül gibi ol **meh** hemīşe gül ʿiẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1526-3. Ol **mehüñ** güşına teʾsīr eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol **meh** didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey **meh** vefāda ol / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1776-1. Sen **mehi** hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1811-1. Bir ṣaçı Leylī lebi şīrīn **mehüñ** nā-ṣādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1853-4. Görmez oldum gün yüzüñ **meh** alnuñı / Gice gündüz sākin-i ġam-ḫāneyem
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol **meh** ḳoynuma bir şeb egerʿuryān benüm
G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i ṣunʿ / Ruḫlaruñ **meh** görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gūn
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / Sen **mehüñ** ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd **meh** yā āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāḫūd zülf yā sünbül-i perīşān
G2218-1. Cām-ı la lüñdür eyā **meh** sırrumı fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey **meh** / Bu çarḫ-ı bī-sütünun ger żarar irse bināsına
G2603-1. Zülfin o **meh** ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger āfitāb ola
G2678-1. **Meh** dime yüzi āfitāb oldı / Baḳduġumca gözüm pür-āb oldı

G2707-2. Eger dirsem mi renc ey **meh** ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı
G2712-1. Bu fenā dünyāda şanmañ cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı **meh** ḳaşı hilāl egler beni
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña **mehi** / ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle ʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu **meh** bir bende gün efkendedür
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile **meh** ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B100. Alnuña gün yüzüñe **meh** ʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ senüñ
B143. Gelür bir an gider ol **meh** baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun

meh-i bedr [1] Dolunay.

G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur / Ol **meh-i bedrüñ** firāḳından hilāl oldı tenüm

meh-i bed-mihr [2] Sevgisiz/vefasız; insaniyetsiz ay/sevgili. *bk. meh-i bī-mihr, meh-i nā-mihr*

G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol **meh-i bed-mihr** mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G1217-5. Her şeb ey meh irdi eflāke Muḥibbī nālesi / Ey **meh-i bed-mihr** olmadun aña feryād-res

meh-i bī-mihr [3] *bk. meh-i bed-mihr, meh-i nā-mihr*

G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḥi girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol **meh-i bī-mihri** ḳaş
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẓar ol **meh-i bī-mihri** kāş
G2157-5. Ol **meh-i bī-mihrden** bil dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī şanma anı ṭāliʿ-i seyyāreden

meh-i cemāl [1] Güzellik ayı.

G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün **meh-i cemāl** / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ

meh-i devrān [1] Zamanın ayı.

G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḥācetdür **meh-i devrāna** şemʿ

meh-i enver [1] Parlak/nurlanmış ay.

G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat mı olur ey **meh-i enver** / Kim oldı ıraḳdan göñül āşüfte vü medhūş

meh-i gerdūn [1] Dönen ay.

G380-2. Ruḫlaruñla ḥüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze ebrūsın **meh-i gerdūn** çeker

meh-i ḫargeh-nişīn [1] Çadırda oturan ay/sevgili.

G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey **meh-i ḫargeh-nişīn** / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme müjgānum benüm

meh-i nā-mihr [1] *bk. meh-i bed-mihr, meh-i bī-mihr*

G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc / Bir **meh-i nā-mihre** olmaḳ mübtelāyı isterem

meh-i nā-mihribān [5] Vefasız ay/sevgili.

G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa / Baña göstermeyen gün āh **meh-i nā-mihribānumdur**
G1308-1. Ey **meh-i nā-mihribān** senden vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur çün ġaraż
G1612-5. Bunca gündür ol **meh-i nā-mihribānı** görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm ol dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse her-cāyi **meh-i nā-mihribānumçin**
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter şayar / Ṭālibem āh ol **meh-i nā-mihribāna** görmeden

meh-i pertev [1] Ay ışığı.

G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā **meh-i pertevden** çün yaḳar vīrāne şemʿ

meh-i tābān-ı ġam [1] Gamlı parlak ay.

G1871-5. Ey Muḥibbī gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün çarḫuñ **meh-i tābān-ı ġam**

meh-i ṭannāz [1] Alaycı sevgili.

G2507-1. ʿArżuḥāl it ey göñül gel ol **meh-i ṭannāzuma** / Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma

meh ü ḫūrşīd [1] Ay ve güneş.

G2530-2. Maḥv ola gide evc-i felekde **meh ü ḫūrşīd** / Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

meh ü mihr-i münevver [1] Ay ve parlak güneş.

G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş **meh ü mihr-i münevver** yoḳ

meh ü sāl [1] Ay ve yıl.

G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / ʿÖmr taʿcil itdi ben fikri **meh ü sālem** henüz

mehā [1] Ey ay/sevgili.

G2524-8. **Mehā** ḳatlüm mestāne çeşmüñ / İki ḥācib ider aña ḥavāle

meh-cebīn [1] Ay alınlı, parlak alınlı. (Devellioğlu, 2000: 602)

G2488-1. Göñül virdüm yine bir **meh-cebīne** / Ki oldur faḫr-i ʿālem ben kemīne

mehcūr olmaḳ [1] Uzaklaşmak, ayrı düşmek.

G2209-2. Dūr düşdüm ay ü yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu yolda kimse **mehcūr olmasun**

mehīb [1] *Ar.* Heybetli, korkunç. (A. Nazîmâ-F. Reşad: 2002: 254)

G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı şīr ile ejderden daḥi gördüm mehīb

meh-liḳā [11] *Far.* Ay çehreli, güzel, dilber. (Ş. Sami, 2010: 766)

bk. māh-liḳā, pādişāh-ı meh-liḳā

(meh-liḳā [10], meh-liḳāmuz [1])

G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol **meh-liḳā** / Ḥāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā **meh-liḳā** meded / Eyle ṭulū ʿ yüzüñi göster żiyāda ol
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet **meh-liḳāmuz** var bizüm
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ ey **meh-liḳā** / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
Mh9-7. Yolına ḥarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa ben ol **meh-liḳā** dīdārını
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vüʿuşşāḳ-ārā budur nidā / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-4. ʿIşḳ içinde ʿāşıḳ olan terk ider rūḥ-ı revān / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-6. Kaʾbe kūyuñda şehāʿışḳuñ beni ḳurbān ider / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-8. Ḥākipāy itdüñ beni ʿömrümi pā-māl eyledüñ / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-12. Ġāret-i īmān idüben küfri iẓhār eyleme / **Meh-liḳā** dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

meh-pāre [30] *Far.* Ay parçası, pek güzel şahıs. (Ş. Sami, 2010: 766)

(meh-pāre [1], meh-pāreden [1], meh-pāredür [1], meh-pāreler [18], meh-pārelerde [1], meh-pārelere [1], meh-pārelerle [1], meh-pārenüñ [6])

G12-2. Vardur cihānda gerçi ki **meh-pāreler** velī / Māyil degüldürür göñül illā saña saña
G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı ḥalḳ / Ḳoyalı **meh-pāreler** rüsvā-yı bed-nāmı baña
G134-2. Her ḳaçan kim zülfi çevgān eylese **meh-pārelere** / ʿĀşıḳa lāyıḳ budur kim eyleye başını ṭūp
G355-2. ʿAhdine ṭurmazʿaceb bilsem neden **meh-pāreler** / Ḳılmasun bunlarla kimseʿahd ü peymānlar meded
G376-5. İşidelden ḫāke döker cürʿasın **meh-pāreler** / Bu Muḥibbī anuñ içün işiginde ḫākdur
G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan **meh-pārenüñ** Ferhād-veş / Bu göñül küh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G393-1. Cāme-i āl ile şehr içre gezer **meh-pāreler** / Kim görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm **meh-pāredür** / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger **meh-pāreler** / Ehl-i ḥāl anları gördükce cigerler yāreler
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni **meh-pāreler**
G582-4. Ḥüsnüñ añılsa ḳamu **meh-pāreler** baş egdürür / Gözlerine ḫākipāyuñ kuḥl içün ḫūrā çeker
G589-1. Gül gibi **meh-pāreler** çünʿarż-ı dīdār itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri bülbülleyin zār itdiler
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar **meh-pārelerle** ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş olınmış ṣanki āzer deyridür
G724-3. Her biri **meh-pāreler** ḳadrin ne bilsün baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn ile **meh-pāreler** velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre yatdılar
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / **Meh-pāreler** içinde ḥüsn ile pādişehdür
G1022-4. Yine sen **meh-pārenüñ** şevḳine bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1055-3. Vefā vü mihr yoḳ **meh-pārelerde** / Velīkin cevrinüñ oranı yoḳdur
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol **meh-pārenüñ** / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1399-4. Ten aʿṣāsın oda yaḳdı cevr ile **meh-pāreler** / Ḫūblar resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol **meh-pārenüñ** / Arayu arayu buldum ben nişānın çārenüñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭālīʿel virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol **meh-pārenüñ**
G1512-2. Bī-vefālıḳ fennini senden görür **meh-pāreler** / Her birin cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G1793-5. Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol **meh-pārenüñ** / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol **meh-pāreden** / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış Yaradan
G2278-6. Vird idinmiş gülşen içre bu sözi **meh-pāreler** / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
G2314-3. Nice **meh-pāreler** gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içindeʿaceb nā-mihribāndur bu
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ şükür **meh-pāreler** yolında ḫāk itdüñ beni
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir **meh-pāre** yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḥi bī-çāre yoḳ
B113. Lāle-ruḫ **meh-pāreler** ʿālem içinde çoḳ velī / Ara yirde ben hemān dildāreʿışḳ olsun didüm

meh-rū [45] *Far.* Ay yüzlü, yüzü ay gibi parlak, güzel, dilber. (Ş. Sami, 2010: 766) *bk. ʿāşıḳ-ı meh-rū, sāḳī-i meh-rū*

(meh- rū [43], meh-rūlar [19], meh-rūlara [7], meh-rūları [6], meh-rūların [2], meh-rūlaruñ [9], meh-rūlaruz [1], meh-rūnuñ [4], meh-rūya [3], meh-rūyı [4])

G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā gösterdi ol **meh-rū** baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G143-2. Yüzüñ gördükce ey **meh-rū** gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler Muḥibbī dāimā **meh-rūlara** / Gönderir her kişvere eş ʿār u dīvānı dürüst
G212-4. Evvel göñül alurlar ṣoñra cefā ḳılurlar / **Meh-rūlar** içre ey dil olmuş ezel bu ʿādet
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / **Meh-rūlara** yitmez mi ʿaceb bunca kerāmet
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına **meh-rūlaruñ** / Dükenür ṣanma dükenmez yiyüp ġam ṭurma ṣaç
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp **meh-rūları** ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G316-4. Sāġar alsa **meh-rūlar** destine / Sen şürāḥī-veş dilā eyle sücūd
G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur ʿāşıḳlara / Dāimā cevr eylemek **meh-rūlaruñ** da şānıdur
G420-5. Ḳanda bir gül açılsa āşüftesi olur hezār / Ḳanda bir **meh-rū** ola biñ mübtelā yanındadur
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz o **meh-rū** kim bu ne āvāzdur
G427-4. Ey gözüm **meh-rūları** gördükde gel ḳılma naẓar / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey **meh-rū** / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G519-3. Ṣorarsa bize ol **meh-rū** ne güne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa **meh-rūlar** ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G588-1. Siyeh zülf ile ol **meh-rū** yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / **Meh-rūları** bildüm ki hemān sīm ü zer ister
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol **meh-rū** gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G727-3. Ṣayarlar derdi dermāna görüp derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ ey **meh-rū** benüm derdime dermāndur
G727-4. ʿAceb mi mā'il olursa gözüm yaşına **meh-rūlar** / Dökilen sīm ü zer andan kimi laʿl-i bedaḫşāndur
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey **meh-rū** / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey **meh-rū** / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G826-2. ʿĀrıżuñ içre nicedür didüm ey **meh-rū** ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire duʿā-yı nūrdur
G880-5. Gördiler sen **meh-rūyı** araya almış ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler içre görinür mihr-i nūr-efşāndur
G886-3. Nice ʿarzuḥāl idem gördükce ey **meh-rū** seni / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G889-7. Diñüz ol **meh-rū** ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz ol **meh-rū** ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G908-5. Dil şīşesi bir daḥi Muḥibbī bütün olmaz / **Meh-rūlar** anı seng-i cefā ile şımışlar
G910-3. Gider boynuñdan ey **meh-rū** ni'dersin zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G915(a)-1. Ol gözi āhū Ol ruḥı **meh-rū** / Ḫāl-i siyeh-rū Māh-liḳādur
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol **meh-rū** melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G965-1. Kān-ı dilden yine dürler eyledi iẓhār şiʿr / Ḳıldı **meh-rūlar** ayaġına anı īṣār şiʿr
G973-1. Göñlümi vīrān iden **meh-rūların** iġmāzıdur / Olma ġāfil dil şaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen **meh-rūlara** / Līk görsem ol perīyi iḫtiyār elden gider
G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür velī / Der-devā **meh-rūlar** içre itmemek ḳānūndur
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o **meh-rū** / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1138-2. Ḳanda bir **meh-rū** görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun sevdā dimez
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz **meh-rūlaruz** şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1206-4. **Meh-rūlar** şīve ile işve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp ṭūp it Muḥibbī başını / Çünki **meh-rūlar** iderler kūy u çevgāna heves
G1287-3. Ruḫuñ tābında ey **meh-rū** ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr **meh-rūlar** ider ṣūret-nümādan ḥaẕẕ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey **meh-rū** ʾiyān olur saña ḥālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʾlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey **meh-rū** bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol **meh-rūya** baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben **meh-rūlara** / Bilmezem n'itdi baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1522-3. Cihān **meh-rūları** encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan sen ʿarż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire irmeye vaşlına ol **meh-rūnuñ**
G1563-3. Gerçi **meh-rūlar** cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey **meh-rū** diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben ol **meh-rūnuñ**
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile ḳumile kāşānuñ / Varup **meh-rūların** görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ viṣāli gencini **meh-rūlaruñ** / Ġayri yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey **meh-rū** / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür mül
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey **meh-rū** dü-ebrüñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey **meh-rū** saña bir zer kemer çekdüm
G1916-2. Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini **meh-rūlaruñ** / ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilüñe ġam eyledüm
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baġlamaz **meh-rūlara** / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm meclise **meh-rūları** dām / Ṣoḥbeti yaʿni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey **meh-rū** felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm

G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey **meh-rū** felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ **meh-rūlaruñ** / Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulū ʿitmez mi ol **meh-rū** diyen
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey **meh-rū** hemān ancaḳ nigāham ben
G2071-1. Gün gibi yine ṭulū ʿitdi ol **meh-rū** ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili **meh-rūlara** hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol **meh-rūyı** ben / Daḫi ol demden berü itdüm ḥarām uyḫuyı ben
G2087-3. Cevri çoḳ **meh-rūları** sevmek çü ʿādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise **meh-rūlar** / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul şoḥbetin
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd **meh-rūyı** ben / İki gözümden revān itdüm akıtdum cūyı ben
G2161-1. Mihri yoḳ **meh-rūlaruñ** ey dil ḫayālinden ṣaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḥālümi ey **meh-rū** / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2227-3. Göñül alınca ol **meh-rū** baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey **meh-rū** / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ **meh-rū** / Velīkin ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol **meh-rūya**
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol **meh-rūya**
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum Rūm'ı gezdüm / Gözüm dutmadı bir **meh-rūyı** sence
G2534-2. Yüzüñ ʿuṣṣāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey **meh-rū** / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2648-3. Devr idelden felek görmedi hem görmeyiser / Ol hilāl-ebrū vü **meh-rūnuñ** ruḫ-ı zibāsını
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk **meh-rūlar** elinde ḳaldı her bir pāresi
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri **meh-rūlaruñ** boynuña zülfi bendini
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o **meh-rūnuñ** görine ṭalʿatı
G2681-5. Bu Muḥibbī nice **meh-rūlar** görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḫaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulū ʿ gördüm çü ey **meh-rū** seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gīsū seni
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan naḳşını **meh-rūlaruñ** / Āferīn idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
G2736-3. Söze geldükce ol **meh-rū** düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvudı
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen **meh-rū** ḳad-i bālā ile
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı ṣahbādan ġaraż / Bir naẓardur ḥüsnüñ ey **meh-rū** temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż
Mh18-5. Çün seni **meh-rūlar** içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḫasret ü derd ile dün gün aġladum
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey **meh-rū** saña
Mr12-12. Olmasun **meh-rūlar** ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr21-10. Bī-vefā **meh-rūlar** içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr26-1. Naḳşını **meh-rūlaruñ** sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey **meh-rū** saña
D26-2. Āhun oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / **Meh-rūlar** iderler çün tīr ile kemāndan ḥaẓẓ
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi **meh-rūlar** ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi

meh-rū-meh [1] Ay yüzlü sevgili.

G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur çün ġaraż / **Meh-rū-mehden** ʿālem içinde żiyādur çün ġaraż

mehtāb [7] *Ar.* Ay aydınlığı, rûşenî-i mâh. (M. Nâcî: 2009: 396)

bk. māhitāb, māhtāb, mehtāb-ı rūy

(mehtāb [5], mehtābdur [1], mehtābıdur [1])

G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña **mehtāb**
G251-2. Cemʿ eyle güzeller döneler tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi sen **mehtāb** it
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine zülf ile gehi açar / Gice zülfidür baña gündüz daḫi **mehtābıdur**
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ **mehtābdur** / Şun lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā dedüm / Ol şeb içre alnuña **mehtāb** beñzer beñzemez
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine **mehtāb** gerek
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir anları nitekim **mehtāb** gibi

mehtāb-ı rūy [1] Yüzünün parlaklığı.

G580-1. Gāh olur **mehtāb-ı rūyını** kemāhi gösterür / Geh dönüp örter anı zülf-i siyāhı gösterür

mehterlik yolı [1] İtibarlılık yolu.

G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma ṭutmış iken āzāde **mehterlik yolın**

meh-veş [5] Ay gibi. *bk. ḫüsn-i meh-veş, sāḳī-i meh-veş*

(meh-veşde [1], meh-veşe [3], meh-veşüñ [1])

G1406-1. Dimezem saña dilā **meh-veşde** göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ

G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ sīneñe bir **meh-veşüñ** / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola **meh-veşe**
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol **meh-veşe** / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteşe
G2483-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm ẕerrece raḥm itmedi / Bulmadum vaşlın dirīġā irmedüm **meh-veşe**

mekān [8] *Ar.* Yer, mahal, cây; ...makam, ikametgâh. (Ş. Sami, 2010: 767)

bk. kevn ü mekān, mekān eylemek/itmek, mekān olmaḳ, mekān ṭutmaḳ, mekān-ı laʿl

(mekān [3], mekānı [2], mekānıdur [1], mekānından [1], mekānuñ [1])

G366-2. Yücedür cānānenüñ ḳaṣrı feleklerden yüce / Anuñ içün kimseler virmez **mekānından** ḫaber
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem **mekān** āteş
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her **mekānı** şemʿ
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam miḥnet **mekānıdur** göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb **mekānı** nār ola
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol **mekān** vīrān ola
G2766-2. **Mekānuñ** ʿālem-i ʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker saña ḥūri
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde var idi **mekān** / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldı ʿiyān

mekān eylemek/itmek [2] Yurt edinmek, mesken edinmek.

G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde kim **itdi mekān** / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres
G2705-1. **Eyledüm** Ḳāf-ı Ḳanāʿatda **mekān** ʿanḳā gibi / Bir cevāhir girdi bu elüme istiġnā gibi

mekān olmaḳ [3] Yurt olmak, mesken olmak.

G638-3. Şol deñlü aḳdı kim semege irdi göz yaşı / Āhuma daḫi evc-i felekler **mekān olur**
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül sīmurġına **olmaz mekān** / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan giçmeye
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ **mekānı olalı** oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān vīrān ola

mekān ṭutmaḳ [1] Bir yere yerleşmek. (TDK, 2011: 1645)

G1117-3. Mecnūn-vār başuma murġ-ı belā gelüp / **Ṭutup mekān** her biri didi yuvalaruz

mekān-ı laʿl [1] Lal taşının yeri.

G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedeḫşān **mekān-ı laʿl** / Her ḫum görindi bāde ile şan kān-ı laʿl

mekkār [7] *Ar.* Pek hilekâr, dessas, dubaracı, ayyâr. (Ş. Sami, 2010: 767)

bk. ʿayyār u mekkār u kemend-endāz, ġamze-i mekkār, mekkāre vü muḥtāle, zāhid-i mekkār, zen-i mekkār zülf-i mekkār

(mekkār [2], mekkāre [4], mekkāreler [1])

G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri **mekkār** güc
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi **mekkāre** meded
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi şaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi **mekkāre** meded
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir ẕerre ol **mekkāre** kār
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẕarda ey göñül / Siḥr ile meftūn iderler gözleri **mekkāreler**
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol gözi **mekkāre** düşdi göñlümüz
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / Nice **mekkār** niceʿayyār nice cādūdur bu

mekkāre vü muḥtāle [1] Hilekâr ve düzenbaz.

G736-4. Ol mücerred cān ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir **mekkāre vü muḥtāledür**

mekkārelik [1] Hilekârlık, düzenbazlık.

G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / **Mekkārelikde** sürmesi gözden siler giçer

meknūn [1] *Ar.* Gizli, saklı, mahfuz, dikkatle hıfız ve siyanet olunan. (Ş. Sami, 2010: 768) *bk.dürr-i meknūn, dürr-i meknūn, lü'lü'-yi meknūn*

G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle **meknūn** aḳar

mekr ü āl [7] Hile ve düzenbazlık.

G654-1. İşitdüm o cānʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUşşāḳa meger **mekr ile āl** eylemek ister
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ **mekr ile āl** üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür
G904-1. Çeşm-iʿayyārun dem-ā-dem **mekr ü āl** üstindedür / Mest olup ḫançer ṭutup elde cidāl üstindedür
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle bir olalı **mekr ü ālı** ḳaşuñuñ

G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ infi ʾāl / Niceye dek idesin cānā bizümle **mekr ü āl**
G1728-2. Āl ile göñlümi alduñ ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ **mekr ile āl**
G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī derd-mende **mekr ü āl** itmek neden

mekr ü ḫiyel [1] Hile ve ihanet.

B136. Dāimā **mekr ü ḫiyeldür** senüñ işüñ ey cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān

mekr ü şerr [1] Hile ve şer.

G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ **mekr ü şerrinden** emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde şan mühr-i Süleymāndur baña

mekteb [5] *Ar.* Okul.

bk. edīb-i mekteb, mekteb-i ʿışḳ, mekteb-i rūz-ı ezel, ṭıfl-ı mekteb

(mekteb [1], mektebde [2], mektebe [1], mektebinde [1])

G322-2. **Mektebde** meger yār oḳumış cevr rümūzın / Oldı bu cefā ʿilmine anuñ içün üstād
G359-2. ʿİyān oldı ʿulūmı kāyinātuñ / Saña oḳumadan **mektebde** ebced
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḥi şanmañ ki varup **mekteb** ister
G2565-3. Ḳaçar **mektebe** varmaz ṭıfl olanlar / ʿAceb dil ṭıflı dāim **mektebinde**

mekteb-i ʿışḳ [3] Aşk mektebi.

G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini / **Mekteb-i ʿışḳ** içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / **Mekteb-i ʿışḳ** içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2756-3. Varaldan **mekteb-i ʿışḳa** açup miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı

mekteb-i rūz-ı ezel [1] Ezel gününün mektebi.

G1203-2. ʿIşḳ dersin oḳuduḳ Ferhād ile Mecnūn ile / **Mekteb-i rūz-ı ezelden** sebaḳ-dāş olmışuz

mektūb [1] *Ar.* ...name, tahrirat. (M. Nâcî: 2009: 398)

Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ **mektūbdur** / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

melāḥat [7] *Ar.* Güzellik, şirinlik, hüsün, sabâhat. (Ş. Sami, 2010: 769)

bk. genc-i melāḥat

(melāḥat [5], melāḥatdür [1], melāḥatle [1])

G1396-3. **Melāḥat** Mışrıdur laʿlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / Ol **melāḥat** kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G2045-3. Ol **melāḥatle** leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd yirine sen aneden
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde leẕẕet / **Melāḥat** ki ḳomış Ḥaḳḳ ol dehende
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ mı yā **melāḥat** dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
Mh14-3. Ḳıldı ʿışḳuñı ḳabūl göñlüm **melāḥatdür** diyü / İtmedi hergiz ḫaẓer çeşminden āfetdür diyü
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey **melāḥat** Mışrına Yūsuf gibi cānum benüm

melāik [5] *Ar.* Melekler. *bk. melāyik*

G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre bād-ı nesīm / İdine cümle **melāik** gözlerine ṭūṭiyā
G276-1. Benden çün bıraḳa gice oldı saña mi ʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi **melāik** başına tāc
G318-1. İrişdi çarḫa āh-ı āteş-ālūd / **Melāik** gözlerin nem ḳıldı ol dūd
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem **melāik** çeşmine / Ol melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G1962-1. Şu ʾle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından **melāik** gözleri her laḥẓa nem

melāl [5] *Ar.* Usanma, usanç, bıkma, bıkıntı, sıkılma. (Ş. Sami, 2010: 769)

bk. defʿ-i melāl, refʿ-i melāl

(melāl [3], melālüm [2])

G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʾālemde / Virilür şādī aġyāre baña ancaḳ **melāl** olur
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna **melālüm** var
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa **melālüm** var
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü var ise ḳalmaya göñlüñde **melāl**
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden almışam āşüfte-ḫāl / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā dilden **melāl**

melāmet [38] *Ar.* Kınamak, itap etmek, serzeniş etmek. (M. Nâcî: 2009: 399)

bk. dāġ-ı melāmet, ehl-i melāmet, kūy-ı melāmet, melāmet eylemek/itmek, melāmet ḳılmaḳ, melāmet olmaḳ, mest ü melāmet, rind ü melāmet, seng-i melāmet şehr-i melāmet

(melāmet [28], melāmetden [1], melāmetdür [3], melāmeti [3], melāmetle [1], melāmetüm [2])

G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḥāṭır olduñ ey göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim **melāmetdür** saña
G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler **melāmet** iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ʿār ile nāmūs aña
G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ʿārı ʿāşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler **melāmet**
G391-4. Zāhidā saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı **melāmet** gözlemez nāmūs u ʿār
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün **melāmet** iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz **melāmet** ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca **melāmet** gösterür
G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid **melāmetle** / Selāmet görülmez ʿāşıḳ işi anuñ **melāmetdür**
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca **melāmet** gösterür
G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim **melāmet** ḫārıdur / Āḫır ol çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger **melāmet** ṭaşını / Görüben bir ʿāşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim **melāmet** beklerüz
G1200-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim **melāmet** beklerüz
G1213-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim **melāmet** beklerüz
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün **melāmet** rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem **melāmetdür** işi / Ṣanasın kim kendüsi olmış berāt ile mu ʿāf
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister **melāmet** bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür **melāmet** ancaḳ / Bu ṭavr-ı ʿışḳ içinde bir özge ḥālet ancaḳ
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre aña ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu **melāmet** kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1769-1. Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden **melāmetüm** / Ṭañ mı ziyāde oluban artarsa ḥāletüm
G1769-4. Açmaz şarāb-ı göñlümi ancaḳ leb-i nigār / Anuñla defʿ olur bu dilümden **melāmetüm**
G1870-4. **Melāmet** ehli n'eyler ʿār u nāmūs / Çün ʿārun şīşesini senge çaldum
G1895-5. **Melāmet** iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G1955-1. Ufatdum şīşe-i ʿaḳlı be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını içdüm **melāmet** iḫtiyār itdüm
G2008-1. **Melāmet** mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ʿalem çekdüm
G2026-4. Tek almasun diline zāhid **melāmet** ehlin / Dārü's-selām içinde varsun selāmet olsun
G2164-5. İḫtiyār ider midi varup **melāmet gūşe**sin / Bu Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük **melāmet** ol göñül bī-ʿār sen
G2286-4. İtme zāhid **melāmet** ehline ṭañ / Saña yiter selāmet olmışsın
G2388-3. Zāhidā görseñ **melāmet** ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen baḳma anuñ ṭaşına
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun **melāmeti** / Saña ne her ne ide kişi kendü başına
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden **melāmet** ṭaşını / Şarṭdur evvel temel yirine ḳoya başını
G2629-4. **Melāmetden** şaḳınmaz ʿāşıḳ olan / Bu nevʿile iderler iftiḫārı
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀşıḳ hemīşe ister ola ol **melāmeti**
G2698-3. Şunuldı zāhide genc-i selāmet / **Melāmet** ʿāşıḳ-ı bed-nāma düşdi
G2762-4. Şol deñlü itdi Ḳays vuḥūş ile ülfeti / Ḳuşlar başında yapdı **melāmet** yuvasını
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa varmaz selāmete / ʿĀşıḳ odur ki cān virüp alur **melāmeti**

melāmet eylemek/itmek [9] Kemlik söylemek, ʿayıpłamaḳ, bozmaḳ, āzārłamaḳ, serzeniş etmek...(Tulum, 2011: 1222) *bk. melāmet ḳılmaḳ*

G70-4. ʿĀşıḳam rindem **melāmet eyledüm** derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı saña
G235-1. ʿĀşıḳ mıdurur isteye ol rāh-ı selāmet. / Yā ʿār ide ol **eyleyicek** anı **melāmet**
G546-3. Rüsvāyī görsen **itme melāmet** gel ʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana bu vecd ü ḥāledür
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü **melāmet eyleme** / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ şanma ki ad u şanı var
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi ʿışḳ-ārā / Zāhidā **itme melāmet** andan ol ʿār eylemez
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr **itme melāmet** gel ʿāşıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz küşādeñem
G1922-2. Leylī şaçuñ nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda kendüm **melāmet itsem**
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā **eyler melāmet** iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad ile şānuñ şaḳın
G2671-5. Ey Muḥibbī ger **melāmet itse** zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı

melāmet ḳılmaḳ [1] *bk. melāmet eylemek/itmek*

G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ **ḳıl melāmet** iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il

melāmet olmaḳ [14] Azarlanmak, ayıplanmak, kınanmak.

G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün ṣaġ u selāmet / Dāim budurur ḳaṣdı anuñ **ola melāmet**
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo **olayın** ḥalḳa **melāmet** / ʿĀlemde hemān tek yüri ṣaġ u selāmet
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey yār olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur **ola melāmet**
G250-1. Zāhid yaraşursın yüri ol ṣaġ u selāmet / ʿĀşıḳ olanun faḫrı olur **olsa melāmet**
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña **olmaḳ melāmet** ʿışḳ ile zīrā müsellemdür
G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı **melāmet olsa** nāmūs u ʿāra yir yoḳ
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı **melāmet olduġı** / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam **olmaḳ melāmet** pes baña / Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret al
G1767-4. Dostlar **olsam melāmet** ṭañlamañ Mecnūn-vār / Yoḳ özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı ṣanma kārumdur benüm / ʿIşḳ ile **olmaḳ melāmet** iftiḫārumdur benüm
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp **oldum melāmet** hem
G2286-5. İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel / Ey Muḥibbī **melāmet olmışsın**
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben **olmışam melāmet** / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
Mr7-6. Dostlar **olmaḳ melāmet** ʿāşıḳuñ çün kāmıdur / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

melāyik [2] *Ar.* *bk. melāik*

G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı **melāyik** gözi nem / Ṣanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup cānı terk ḳıl / Tā ki felekde ḳıla **melāyik** namāzuñı

melbūs [1] *Ar.* Giyilmiş, ruba, libas. (M. Nâcî: 2009: 399)

G1215-2. Ben senüñ ʿışḳuñla eyler idümʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḥi ḫilʿat-i zerle **melbūs**

melek [32] *Ar.* Nezd-i ilâhîde bulunan rûhâniyyûnun beheri, ferişte. (Ş. Sami, 2010: 770) *bk. ḥūr u melek*

(melek [18], melege [1], melekden [1], melekdür [1], melekler [9], meleklere [1], meleksin [1])

G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile **melekler** saña çün oldı cünūd
G10-1. Ey **melek** ḫaşlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye sen ḥūr-veşi
G35-1. Ol perī-peyker **melek** kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / Ya **melekdür** ya perīdür dimezem insān aña
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem **melek** yüzlü nigārumdan meded
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde **melek** / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu ne āvāzdur
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın **melek** iẕhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G497-4. Kim diyebilür **meleksin** yā perī / Kim saña mānend yoḳ cennetde ḥūr
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde **melekler** per yaḳar
G526-1. Beñzedürsem **melege** hem daḥi dirsem saña ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G584-1. Saña kimdür **melek** diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem çün olur nūr
G829-1. Āh kim şīvelerle dilberler / Kim göre veyā **melek** dirler
G833-2. Sensüz **melek** ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḥazendür
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol **melekden** ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G1043-4. Āteş-i ʿışḳum ile çıḳdı duḫānum göklere / Sorasuz gökde **meleklere** duḫānından ḫaber
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem **melekler** gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ıraḳ yire āvāz
G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma raḳībi / **Melek** div ile hergiz maḥrem olmaz
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi yirden / İder kuḥl-ı başar anı **melekler** çeşmidür müştāḳ
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pīr-i felek / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer bir **melek**
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd iñler nāle eyler cānuma aġlar **melek**
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden **melek**
G1563-2. Saña dirsem ben **melek** yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu şavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal **melek**
G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile **melekler** çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G2133-4. Āteş-i dil şuʿlesin altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker **melekler** işbu āhum ejderin
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / Görmege gelür **melekler** ol yüce ḫargāhdan
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿa ḥüsn / Bir naẓar eyle **melek** yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2383-3. Temāşā itmege gökden **melekler** / Yüzüñ görmege inerler zemīne
G2404-2. **Melek** misin perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2443-2. **Melek** midür perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2656-1. Perī misin **melek** misin ya ḥūrī / Yüzüñde berḳ urur Allah nūrı
Tb1-30. Kim feleklerde **melekler** hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

melek-ḫū [1] *Ar.* Melek tabiatlı/huylu.

G2300-1. Perī misin ya ādem ey **melek-ḫū** / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu

melek-manẓar [1] *Ar.* Melek görünüşlü.

G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yılduzum / Ol **melek-manẓar** perī-ruḫsārı gördüm bir naẓar

melek-rū [2] Melek yüzlü. *bk. melek-sīmā*

(melek-rū [1], melek-rūya [1])

G1420-1. Saña beñzer bir **melek-rū** cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key şaḳın / Ol **melek-rūya** neden bulmaḳ bahāne görmeden

melek-ruḫsār [4] Melek yanaklı.

(melek-ruḫsāre [2], melek-ruḫsārı [2])

G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū **melek-ruḫsārı** gördüm bir naẓar
G1108-1. Bir perī-peyker **melek-ruḫsāre** düşdi gönlümüz / Āh kim günden güne āvāre düşdi gönlümüz
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir **melek-ruḫsāre** ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur dāimā pervāzı çoḳ
G2172-2. Sen **melek-ruḫsārı** için her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān için

melek-sīmā [5] *bk. melek-rū*

(melek-sīmā [3], melek-sīmādan [1], melek-sīmāya [1])

G1351-2. Bir perī-peyker **melek-sīmāya** çün virdüm gönül / Ḥālümi her kim ṣorarsa işidenlerden ırag̱
G1637-4. Kāyinātuñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭaliʿ / Ol **melek-sīmādan** alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1731-5. Ey **melek-sīmā** Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāşıḳ-ı ṣeydā içün / Cān lebe geldi dirīg̱ā ol **melek-sīmā** içün
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker **melek-sīmā** nigār ādemi

melīḥ [3] *Ar.* Güzel, şirin, sabih. (Ş. Sami, 2010: 771)

G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G305-1. Zinde ḳıldı nice ʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya ʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ eger olmasa ey ḥūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur mıydı böyle melīḥ

melūl olmaḳ [7] Tassałanmaḳ, máhzūn ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1225)

G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre **melūl ol** / Yaḳındur bil ʿadem mülkine ḳurbet
G329-2. **Melūl olma** dilā ġam gelse her dem / Cihānda kimse yoḳdur ġamdan āzād
G769-2. **Olma** hicrāna **melūl** ü vaṣlına daḥi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G815-5. **Olma** Muḥibbī vaṣl ile ḫoş hecr ile **melūl** / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī **olma** hicrāna **melūl** / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam **olma melūl** / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki senüñ / Luṭfa şād **olma melūl** hem ḳahre

memālik [1] *Ar.* Memleketler, ülkeler.

G891-3. İden naẓar bu āhum ucından şerāruma / Didi belā **memālikin** aldı livāsıdur

memāt [3] *Ar.* Ölüm, vefat, merk. (Ş. Sami, 2010: 771) *bk. cām-ı memāt*

G69-4. Hecr içre bulmışken **memāt** itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḥayāt sen āb-ḥayvānsın baña
G229-1. Zülfine gönlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum **memāt**
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum **memāt**

me'men [2] *Ar.* Emniyet olunacak mahal, sağlam yer, melce. (Ş. Sami, 2010: 772)

G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa şehri fiten / Güşe-i meyḫāne olmag̱a baña **me'men** yiter
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña varup meyḫānei **me'men** ḳılam

memleket [3] *Ar.* Bir hükümdarın taht-ı tâbi'iyettinde bulunan yer, ülke. (Ş. Sami, 2010: 771)

G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır **memleket** sulṭānı var
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi eyleme ḫū / Ṣaḳın kim **memleket** sulṭānı vardur
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz de **memleket** sulṭānıyuz

memlū [2] *Ar.* Dolu, dolmuş, pür, meşhûn. (Ş. Sami, 2010: 771)

G2196-3. Ser-i ʿāşıḳ hevā ile **memlū** / Bāda virür seni de ḫʷāb ṣaḳın
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk **memlū** görürem meyḫāneyi

memlū eylemek [1] Dołdürmaḳ, istif etmek, pür etmek...(Tulum, 2011: 1226)

G1684-3. Gūş-ı dehri gevher-i naẓm ile **memlū eyledi** / Dürr ü cevherle ṭolı baḥri me ʿānīdür gönül

memlū olmaḳ [2] Dołü ołmaḳ, pür ołmaḳ, dołmaḳ.(Tulum, 2011: 1226)

G1639-1. Ḥār ile **memlū olaldan** gülsitānı bülbülüñ / Giceler tā şubḥa dek diñmez fiġānı bülbülüñ
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile **olup memlū** ṭolu ḫāşākdur gönlüm

Me'mūn [1] Memun veya Abdullâh Memûn, tam adı; Ebû Abbas el-Memûn Abdullâh bin Hârûn Reşid, 813-833 arasındaki 7. Abbasi halifesi.

G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile **Me'mūn** olasın

men [8] *Far.* Zamîr-i mütekellim, ben... (M. Nâcî, 2009: 401)

bk. āzār-ı men, cān-ı men, cān-ı ser-gerdān-ı men, cānān-ı men, bülbül-i gūyā-yı men, dildār-ı men, ez-ser-i bālin-i men, ḥayrān-ı men olmaḳ, ḳan-ı men, sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men, sulṭān-ı men, yār-ı men

(men [7], meni [1])

G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / Ḳıldum diyār terkini āḫır **men** iḫtiyār
G788-1. Göñül hecr ile olmış zār u mehcūr / Dil ez-men dūr u **men** ez-dilsitān dūr
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū ni'dersin zülfi zencīrin / Çü **men** dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü **men** ḫāk-sār hem
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad çü **meni**
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān **men** ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki **men** yārem henüz
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü **men** bā-höd nemi-ārem henüz

menʿ **[3]** *Ar.* Bırakmama, savma, durdurma, caydırma, yasak etme. (Ş. Sami, 2010: 773) *bk. men*ʿ *eylemek/itmek, men*ʿ *ḳılmaḳ, men*ʿ *olmaḳ*

(menʿ [1], menʿe [1], menʿine [1])

G2193-1. Cevr ü cefāya şundı yine rūzgār elin / Var mı cihānda **men**ʿ ile kimse ṭutar elin
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / **Men**ʿ**ine** kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī / **Men**ʿ**e** ḳudret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma

menʿ **eylemek/itmek [28]** Savmaḳ, ḳovmaḳ, redd etmek, defʿ etmek, dāfī olmaḳ...(Tulum, 2011: 1227-1228)

G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi **men**ʿ**itme** bu dervīşden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun ṣevāb
G415-5. Kūyuña varduḳca **men**ʿ **eyler** maḥallüñ itleri / N'eylesün ḫāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **men**ʿ**itme** iḥsān vaḳtidür
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger ʿāşıḳı **men**ʿ**eylese** / Güş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl āşıḳı **men**ʿ **eyleme** / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān umar
G893-4. **Men**ʿ **eyleye** mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1049-4. **Men**ʿ **eyleye** mi kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu āşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1162-3. Zāhidā **men**ʿ **eyleme** maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün mey-i nāb ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān ile / **Men**ʿ **ider** şād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden **men**ʿ **eyledüñ** cān bülbülin / Muġtenemken ḫ'ān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas
G1245-2. Nāṣiḥā **men**ʿ **itme** yaḳsam ṣemʿ-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña **men**ʿ **eyleme** ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı **men**ʿ **itmez** siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam ʿiẓār u ḫālüñe / Dostum cān murġını **men**ʿ **itme** āb u dāneden
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil **men**ʿ **itme** āb u dāneden
G2221-2. **Men**ʿ **ider** vuṣlat deminde dāmeni / Arada çāk olsa tīz çek pīrehen
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni **men**ʿ **eyleme** / Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ **men**ʿ **ider** dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2436-5. Ey göñül kim ʿāşıḳı **men**ʿ **iderse** bādeden / Bāde virür ʿaḳlı güş itme kelām-ı ḫāmına
G2468-3. Zāhidā **men**ʿ **eyleme** gel cām u şāhidden bizi / ʿIyşumuzı telḫ ü kendüni ters-rū eyleme
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ **men**ʿ **ider** / ʿİbretler oldı çün gice baḳdum savaşına
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez eger **men**ʿ **itseler** / ʿĀşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-ʿār ola
G2613-4. **Men**ʿ **idersin** ʿāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / Zāhidā ʿaceb ile gördün kendüñi dānā gibi
G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden kim nigāruñ mest ola / Müfti-i ʿışḳ **men**ʿ **itmişdür** anuñ taḳrīrini
G2764-3. Vech-i zibādan niçün **men**ʿ **idesin** ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ **men**ʿ **itme** kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni **men**ʿ **eyler** raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni **men**ʿ **eyleme** / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb ile

menʿ **ḳılmaḳ [2]** Yasaklamak, engel olmak.

G1415-5. **Men**ʿ **ḳılmaz** ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1962-4. **Men**ʿ **ḳılma** zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel ḳılmış raḳam

menʿ **olmaḳ [4]** Engellenmek, yasaklanmak.

G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / **Men**ʿ **olınmaz** hīç kes ʿışḳ ehli derbān istemez
G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden **olımaz** hīç kimse **men**ʿ

G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / **Men ʿ olınmaz** ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2772-5. **Men ʿ ola** ṣanma Muḥibbī eyleme sīneñ siper / Tīr-i āhenden giçer atsa kemān-ebrūları

menba ʿ [3] *Ar.* Suyun çıkdığı kaynadığı yer, pınar. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 259)

G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol sa ʿādet **menba ʿı** derdlü dile dermān gelür
G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet **menba ʿı** cān bīnā-gūşuñdadur / Nitekim āb-ı ḥayāt dirler leb-i nūşuñdadur
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri göñlümi başdan çıḳara / Fitneler **menba ʿı** ol gözleri fettān ancaḳ

mengūş [1] *Far.* Küpe. (Steingass, 1892: 1334)) *bk. mengūş eylemek/itmek*

G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp **mengūşına**

mengūş eylemek/itmek [7] Kulağına asmak, kulağına takmak./Dikkate almak.

G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna giderme anı **mengūş it**
G470-5. Bu Muḥibbī sözlerinüñ her biri gevher giçer / Gūş-ı cāna kimdürür gelsün ki **mengūş idedür**
G1248-5. Muḥibbī sözleri dürr ü güherdür / Gerekdür anı yārān **ide mengūş**
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey Muḥibbī / **İdindi** cümle yārān anı **mengūş**
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına **mengūş eyleyem**
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi **mengūş eyledüm**
G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri gevherdürür **mengūş iden** / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin

menḳūre [1] *Ar.* İnkâr olunmuş. (Devellioğlu, 2000: 615)

G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl **menḳūre** ṣaymazlar seni meh-pāreler

menḳūş [1] *Ar.* Nakış ve tasvir olunmuş, tersim edilmiş, muhetlif boyalarla boyanmış. (Ş. Sami, 2010: 775)

G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde her ne kim **menḳūş** idi / Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn

menşūr-ı ʿīd [1] Bayram beratı.

G343-1. Selḫ-i şa ʿbān ile oldı ʿıyş u ʿişret nā-bedīd / Ġurra-i şevvāl ile yazdı felek **menşūr-ı ʿīd**

me’nūs olmaḳ [1] Ünsiyet kurmak, alışmak.

G1891-4. Derdüñ ile güzelüm **olalı me’nūs** göñül / Derdüm ṣanma ḳoyup isteyü dermāne varam

menzil [35] *Ar.*

bk. dūr-ı menzil, ḳaṭ ʿ-ı menzil, menzil eylemek/itmek, menzil ḳılmaḳ, menzile irmek/irişmek, menzile varmaḳ, menzil-i a ʿlā, menzil-i cānān, menzil-i cānāne, menzil-i felek, menzil-i nā-pāk

(menzil [12], menzildür [1], menzildürür [1], menzili [7], menzilimüz [2], menzilin [2], menzilinden [1], menzillerinden [1], menzilüm [3], menzilüñ [3], menzilüñdür [1], menzilüñe [1])

1. Yolculukta dinlenmek amacıyla durulan yer, konak. (TDK, 2011: 1654)

G5-3. Kimine virdüñ bihişt ü ḫil ʿat ü tāc u kemer / Kiminüñ yirin cehennem **menzilin** nār eyledüñ
G9-9. Umaruz bize şefā ʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola **menzilimüz** dār-ı sürūr ile ḫulūd
G80-1. Gāh dilde gāh gözde eyle cā / **Menzilüñdür** cümle ey nūr-ı Ḫudā
G191-5. Çün Ka ʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī **menzil** / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G202-2. Uzaḳ **menzil** ü yoḳ elde zevāde / Ḳatı müşkil olupdur pāda lengest
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen menzil-be-menzil cān aña **menzildürür**
G1101-2. İtmedüm ben reh-i ʿışḳ içre ṭarīḳi ḥāṣıl / Tā ki şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm **menzilimüz**
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen **menzilüm**
G1816-4. Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek / Kūyuñ olaydı ey gül-i nev-reste **menzilüm**
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki **menzil** varınca baña pādāş olmadı
B50. Her ḳaçan hicrān yolın ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü **menzilüm** ḫayretdürür
B57. Dostum mihr ü vefālar ḳılmasañ ma ʿẕūrdur / Kim güzeller **menzili** kūy-ı vefādan dūrdur

2. İki konak arasındaki uzaklık. (TDK, 2011: 1654) Mesafe.

G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / Bu vādi-i sa ʿādet-mendi ṭayy ḫayli **menzildür**
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḥālüm n’ola / Yoḳ zevāde leng merkeb āh kim **menzil** uzaḳ
G1413-5. Nice varıbilem kim leng merkeb / Ḥużūr ile irilmez **menzil** uzaḳ
G1530-3. Uzaḳ **menzil** elümde yoḳ zevāde / Varabilmem olupdur merkebüm leng

G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ **menzil** zevāde yoḳ dir̄iġā rāhda ḳaldum

3. *mec.* Varılacak yer, hedef.

G37-6. Āh kim **menzil** ba ʿid bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol **menzil** baña
G523-3. Çıḳar āh eyledügimce semāya / Yaşumuñ **menzili** taḫt-ı serādur
G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri anuñ yücelür **menzilin** eflāk eyler
G1191-4. **Menzili** gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle ol taḫt-ı Nerimān istemez
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭā ʿ-i ṭarīḳ u **menzil** olmışdur ribāṭ / Key ṣaḳın başdan çıḳarsın itmez iseñ iḥtiyāṭ
G1366-1. Kim der-i cānında ide i ʿtikāf / **Menzili** cennetdür anuñ bī-ḫilāf
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa **menzili** eflāk gerek
G1650-2. Māhitābum gün gibi eflāk olsun **menzilüñ** / Ben muḳīmi olayın bu gūşe-i vīrānenüñ
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / **Menzilüñ** ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1916-2. Ṣol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ / ʿĀḳıbet dil ḫānesin **menzilüñe** ġam eyledüm
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger **menzili** eflāk ola
G2453-6. **Menzil** Muḥibbī ṭoġrult līkin ṣaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse ine
G2599-2. Şīrīn lebi firāḳiyle her kim ki cān vire / Āḫır nefesde **menzili** dārü's-selām ola
G2613-1. **Menzilüñ** evvel ḳadem başduñ dilā dünyā gibi / Āḫirüñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki **menzil** olısardur saña gūr

4. Küre-i kamerin etrâf-ı arzda devrinde uğradığı yani hizalarında bulunduğu cümel-i kevkebiyyenin beheri. (Ş. Sami, 2010: 776)

G177-1. Gice ol meh **menzilinden** çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfītāb
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün **menzillerinden** giçdüm oldum ilerü

menzil eylemek/itmek [4] Konaklamak, yer/yurt edinmek.

G24-7. Seg-i Leylī ne yirde **itse menzil** / Ḥaḳīḳat oldurur Mecnūna meʿvā
G132-2. Her ne yirde **menzil eylerse** bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẕuhūr iden ḥabāb
G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm **menzil ide** / Sīne burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm
G2613-2. Cīfe-i dünyāya aldanma meges gibi göñül / **Menzil eyle** gel ḳanā ʿat Ḳāfını ʿanḳā gibi
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola **menzil itsen** anı ey şeh-i ʿālī-cenāb

menzil ḳılmaḳ [1] Yönelmek.

G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben **menzil ḳılam** / Ḫāke ṣaçup eşk-i çeşmüm nice laʿl ḳılam

menzile irmek/irişmek [5] Amaca/hedefe ulaşmak. *bk. menzile varmaḳ*

G79-5. Eylese nāle Muḥibbī **irişür menziline** / Ṣanmañuz nāle vü feryādın anuñ bād-ı ḥevā
G150-6. İtmeyince terk-i dünyā **iremezsin menzile** / Tā ki yanuñda senüñ bir olmaya ḫāk ü ẕeheb
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben **irdüm menzile** ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden **irişür** ʿışḳ eri bir **menzile** / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ i ʿtikāf
B87. Zāhidā yüz yıl eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / **İremezsin menzile** tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf

menzile varmaḳ [2] *bk. menzile irmek/irişmek*

G170-5. Zevāde yoḳ olupdur dūr-ı menzil / **Varılmaz menzile** leng ola merkeb
G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca **varımazsın menzile** / Kimde yoḳ per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān gibi

menzil-i aʿlā [1] Yüce yer/mekân.

B149. Dostum bildüm seni sen **menzil-i aʿlādasın** / Nice irişem saña ben zīrā sen bālādasın

menzil-i cānān [1] Sevgilinin yeri/yurdu. *bk. menzil-i cānāne*

G397-1. Āh bilmedüm ki **menzil-i cānān** ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne ki ol cān ne yirdedür

menzil-i cānāne [1] *bk. menzil-i cānān*

G24-8. İrürsem **menzil-i cānāne** bir gün / Hemān teslim-i cān itmekdür evlā

menzil-i felek [1] Feleğin hedefi.

G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭalʿat saña **menzil-i felek** fersā imiş

menzil-i nā-pāk [1] Temiz olmayan durak/yer.

G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil **menzil-i nā-pākda**

menzil-be-menzil [1] Menzilden menzile.

G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri sen **menzil-be-menzil** cān aña menzildürür

menzil-gāh-ı ʿışḳ [1] Aşkın menzil yeri.

B91. Eyledi miḥnet sarāyın yine **menzil-gāh-ı ʿışḳ** / Āteş-i āhumdan efser giydi oldı şah-ı ʿışḳ

merā [1] *Far.* Ben, benim, bana.

Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb **merā** bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

merāḳ [1] *Ar.* Bir şeyi anlamak ve öğrenmek arzu ve gailesi. (Ş. Sami, 2010: 777)

G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne tāc-ı devlet / Ḳul oldum ʿışḳa vardur çün **merāġum**

merām [1] *Ar.* Arzu, talep, matlûp, istek. (Ş. Sami, 2010: 777)

G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / **Merāmum** dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

mercān [12] *Ar.* Denizden çıkan ve ka'r-ı deryâda köklü olduğu hâlde ağaç gibi neşvünemaya ve hayvan gibi hisse malik olan maruf kırmızı madde ki süse müteallik şeyler ameline yarar. (Ş. Sami, 2010: 777) *bk. dürr ü mercān, laʿl ü mercān, leb-i mercān, pençe-i mercān, tesbīḥ-i mercān, yāḳūt u mercān*

(mercān [8], mercāndur [1], mercāna [2], mercānı [1])

G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūni **mercāndur** baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G847-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm / Gāh **mercān** aḳıdur geh dānedür
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle **mercān** getürür
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh ile bārān olan yaşum / Baḥr-i ġam içre **mercān** olan yaşum
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin **mercāna** ṭapşırdum
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / Ol dişi dürr lebleri **mercānı** añdum aġladum
G1995-4. Ḫākipāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin / Kimini dürr kimi laʿl kimini **mercān** eyledüm
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevṣer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʿl yāḫū **mercān**
G2369-2. Baḥr-ı ʿışḳ içre gözlerüm yaşı / Ne ʿacebdür dönmezse **mercāna**
G2415-3. Derd ile hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem **mercān mercān** üstine
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse **mercān** cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdi ʿummān cevherin

mercimek [1] *Far.* Hububatın maruf ufak yassıca müdevver taneli cinsi ki çorba ve pilâvı olur, ades. (Ş. Sami, 2010: 778)

G1470-5. Göreliden ḫālüñi çeşmümde ḳanum ḳalmadı / Gerçek imiş ceẕb ider dirlerdi ḳanı **mercimek**

merd [43] *Far.* Adam, insan; er, erkek, recül // Yiğit, cesur; hamiyyetli, insaniyetli, mürüvvetli. (Ş. Sami, 2010: 781)

bk. daʿvi-i merd, merd-i cihān, merd-i meydān, merd-i suḫan, merd-i ẕarīf merd ü zen, pīr-i merd, şīr-i merd

(merd [37], merddür [1], merde [2], merdi [1], merdini [1], merdsen [1])

G11-5. Ey Muḥibbī **merd** iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu zāl
G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī **merd** olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G327-1. Dermānını çü ḳodum ü ḳıldum ḳabūl-i derd / Kimdür dimeye maʿreke-i ʿışḳda baña **merd**
G327-2. Yoluña cümle varını ḫarc eyledi gözüm / **Merd** olsa kişi dirler aña kim budur cömerd
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña **merd**
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmī nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında **merdsen** vallah **merd**
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ çün / Ḳo şimdengirü disünler saña **merd**
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim saña cihānda diye **merd** ehl-i cūd
G435-5. Bu Muḥibbī virmedi dünyāya dil / **Merddür** her cünbişi merdānedür
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin **merd** olanuñ cünbişi merdānedür
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī **merd** olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu dehr-i zāl açar
G532-2. Zen nedür ki **merd** olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni şanma ki göñlüm zendedür
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil **merdini** / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm **merdi** / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G943-4. Pīr-i muġān cürʿası nā-merdi **merd** ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi cümle yalan olur
G1354-2. Şaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / **Merd** olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1361-1. Āşıḳ iseñ terk-i cān it urma lāf / **Merd** olanlardan dilā gelmez ḫilāf

G1363-5. **Merd** ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u başa sen / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme **merde** münkeşif
G1404-6. Ey Muḥibbī **merd** iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā bivedür / Ey Muḥibbī **merd** olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / **Merd** iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini **merde** baḳ / Cān ile dermān virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1472-4. Kaʾbedür kūyı eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola **merd** iseñ ol yirde senüñ
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / **Merd** olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1628-3. Başına dünyāya mülevveṣdür cihān / **Merd** olanlar pāk ü ḫoş-dāmān gerek
G1638-5. ʿUşşāḳ-ārā olmayasın **merd** Muḥibbī / Meydān-ı maḥabbetde ḳıyar cāne degülseñ
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi **merd** iseñ bu daʿvāda hemān meydāne gel
G1942-5. Ey Muḥibbī **merd** iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G2270-1. Hīç çekmez **merd** olan dünyā-yı dūnuñ minnetin / Görür iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
G2435-4. Baḳsañ cihāna göze gelür cām u bādedür / Aldanmaz anuñ **merd** olan āb u hevāsına
G2559-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / **Merd** olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme **merd** üstine
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda **merd** ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2631-5. Ey Muḥibbī **merd** iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳʿaḳlı anuñ zen gibi
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar **merd** gerek
G2714-6. Muḥibbī **merd** olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar ḳan ile bu mācirāyı
G2799-5. **Merd** olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / Sen daḥi eyle Muḥibbī gele merdāneligi
Mr3-7. **Merd** iseñ ey dil şaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
D43-2. Yürimez **merd** olanlar egri yolda / Varur anlar ṭarīḳ-i müstaḳīme
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki **merd** ola göñül virmez bilür kim bivedür
B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün olam şen / **Merd** ola kişi kendüye idinmeye cevşen

merd-i cihān [1] Dünyanın yiğiti.

G1359-4. İster iseñ sen ḥużūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fāriġ ü **merd-i cihān** gözleme hīç şol u şaġ

merd-i meydān [6] Yiğit, bahadır.

G451-5. **Merd-i meydān** ol Muḥibbīʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G760-5. **Merd-i meydān** ol Muḥibbī eyleme dünyāya meyl / Degmede meyl eylemezlerʿavrete merdāneler
G924-7. **Merd-i meydān** ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī **merd-i meydān** ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G2559-7. **Merd-i meydān** ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2632-5. **Merd-i meydān** ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi

merd-i suḫan [1] Sözün/şiirin yiğiti.

Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem **merd-i suḫandai** cevherin

merd-i ẓarīf [1] Zarfi kimse/insan.

D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẓarāfetle yine / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir **merd-i ẓarīf**

merd ü zen [1] Erkek ve kadın.

G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / **Merd ü zen** bu ḥāle yanup oldılar ḥayrān baña

merdān [1] *Far.* Mertler, yiğitler.

G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine **merdān** ol / Yaʿni gelʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol

merdāne [31] *Far.* Yarar, yüreklü, ḳoçaḳ, ḳoç, dilīr, behādir, zormend, cüvān-merd, kāmī, dil-āver, şecīʿ, şecāʿátlü... (Tulum, 2011: 1232)

(merdāne [15], merdānedür [3], merdāneler [6], merdanesin [2], merdāneye [3], merdāneyem [1], merdānenüñ [1])

G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı meydāna gir / Çün Muḥibbī kendüñi **merdāne** söylersin baña
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key şaḳın döndürme yüz / ʿIşḳ meydānına girdüñ kendüñi **merdāne** ṭut
G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / Bu meṣeldür kim zene meyl eylemez **merdāneler**
G435-5. Bu Muḥibbī virmedi dünyāya dil / Merddür her cünbişi **merdānedür**
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbīʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi **merdānedür**
G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil götürür / Mest-i üştür gibidür bārını **merdāne** çeker
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ **merdāneler** meydānıdur
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ Muḥibbī'yeʿaceb / Çünki anuñ her ne eylerse işi **merdānedür**
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene meyl eyleye **merdāneler**

G760-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī eyleme dünyāya meyl / Degmede meyl eylemezler ʿavrete **merdāneler**
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın **merdāne** olmışdur
G840-7. Ey Muḥibbī virme dünyāya göñül / Diyeler **merdāneler** de saña er
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez zene meyl eylemez **merdāneler**
G1148-4. Dünyā-yı deni ey dil bir köhne ʿacūz ancaḳ / Aldanmaz aña hergiz **merdāne** ḳabūl itmez
G1303-1. Çün ḳadem başduñ bu ʿışḳa ey göñül **merdāne** baş / Günde biñ kerre ölürsen isteme olmaḳ ḫalāṣ
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / Faẕl-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana **merdāne** ṣadaḳ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu yolda bilmez anı kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi **merdānenüñ**
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol cān ile serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama **merdāne** degülseñ
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān ile baş oynaduñ / Ey göñül **merdāne** sensin ey göñül **merdāne** sen
G2216-1. Giçdi cāndan bu göñül giçmez daḥi cānāneden / Kim ki gördi didi kim **merdāne** ṭoġmış aneden
G2232-7. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başını / Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün **merdānesin**
G2245-4. Tīr-i müjeñe sīnesini dir siper itsün / Meydāna girüp ʿışḳ ile **merdāne** ṣalınsun
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün **merdāneyem** bī-bāl olayın bir zamān
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker **merdānesin** / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2338-6. Bivedür gel cihāna dil virme / Zene göñül virür mi **merdāne**
G2369-8. İtmesün kimse daʿvi-i merdi / Eksük olmaz cihānda **merdāne**
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini / Çünki ṣunulmış şecāʿatdür ezel **merdāneye**
G2719-1. **Merdāne** er görse ḳılıc oḳ u yā güni / Ol gün gözine görine ẕevḳ ü ṣafā güni
Mr8-9. **Merdāneye** cānum fedā / Kim cān virür rūz-ı veġā
Mr8-23. Giysün demürden pīrehen / **Merdāneye** oldur kefen

merdānelik [3] Ere/erkeğe/yiğite yakışır durumda olma.

(merdāneligi [2], merdānelik [1])

G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb **merdānelik** / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G2684-2. Kim ṭutar tīr-i cefā ḳarşusına sīne siper / Āferīn olsun aña eyledi **merdāneligi**
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / Sen daḥi eyle Muḥibbī gele **merdāneligi**

merdūd itmek [1] Máhrūm etmek, redd itmek, ḳabūl itmemek. (Tulum, 2011: 1232, 1183)

G1934-5. Kimini ḫāṣ ider virür ṭaḳarrüb / Kimin sever beni **merdūd iden** kim

merdūd olmaḳ [2] ʿUnf ile defʿ olunmaḳ, ḳovulmaḳ...(Tulum, 2011: 1232)

G374-3. Eyleme kibr ü ḥased **merdūd olan** şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni menʿeyler raḳīb / Göreyim **merdūd ola** iki cihānda ol ḥasūd

merdüm [12] *Far.* İnsan, adam, kişi. (Lexicon, 1890: 1808)

bk. merdüm-i çālāk, merdüm-i dānā, ṣayd-ı merdüm itmek

(merdüm [5], merdümdür [1], merdümine [1], merdümini [1], merdümler [1], merdümleri [2], merdümüñ [1])

G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye **merdüm** saña
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül **merdümini** / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde aṣar dāre meded
G586-4. Ġam **merdümine** taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key ṣaḳınuñ ḳanlu ṣudur / Nice **merdümler** ġarḳ eyledi ol ṣu bekler
G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī öldürür **merdümleri** / Lebleri emvātı iḥyā itmede īsi imiş
G1916-4. Oldılar āgāh ḫālümden cihān **merdümleri** / Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ālem eyledüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp **merdüm** benüm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin bārī bildür şuçın ey **merdüm** benüm
G2001-2. Ṣavurur āhum yili **merdüm** ġubārum göklere / Kūy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb ciger-i dil / Mey-ḫʷāre **merdümüñ** başı ḫoşdur kebāb ile
G2605-3. Ṭañ degül **merdüm** gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm gevherin / Gör ne **merdümdür** dirīġ itmez çoġını azını

merdüm-i çālāk [2] Eli çabuk insan.

G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol **merdüm-i çālāke** berāber
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol **merdüm-i çālāke** berāber

merdüm-i dānā [1] Bilgili insan.

G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını tār itdüm / Ḳanı bir **merdüm-i dānā** cihānda ḳıyl u ḳāl anlar

merdüm [15] *Far.* Gözbebeği. (Devellioğlu, 2000: 619)

bk. āh-ı merdüm, çeşm-i merdüm, merdüm-i çeşm

(merdüm [2], merdümi [9], merdümler [1], merdümleri [3])

G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm **merdümi** çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār baña
G255-4. Ol serv pāyına yine ey dīde **merdümi** / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm **merdümi** / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm **merdümleri** ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki **merdüm** zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm **merdümi** ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī ṭañ mı çeşmüm **merdümi** / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm **merdümi** ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm **merdümleri** yaşumı bārān eyle gel
G1803-2. Ey gözüm **merdümleri** yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1892-2. Gözüm yaşını **merdüm** silmek ile / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitinüm
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına **merdümler** Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse beni uyḫu diyen
G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / Ey gözüm **merdümi** şimdengirü nem-nāk olasın
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına / Ey gözüm **merdümi** fikr eyleme deryā tükene
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm **merdümi** / Ṣanasm bir geşṭīdür durmaz döner girdābda

merdüm-i çeşm [8] Gözbebeği.

G29-2. Ḳan yaşumla al olalıdan benüm kirpüklerüm / **Merdüm-i çeşmüm** dizer her dem dür-i ġılṭān aña
G1498-1. **Merdüm-i çeşme** naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin ḳaldur ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı şanur **merdüm-i çeşm** / Kim ola mānīʿ ola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1842-4. **Merdüm-i çeşmüm** döker pāyına her dem gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur şanki gevher kānıyam
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / Ḳaldı idi **merdüm-i çeşmüm** nem içinde
G2527-5. İki kāse **merdüm-i çeşmüm** eline sīm ü zer / Aldı īṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2722-4. Yolında **merdüm-i çeşmüm** düketdi gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi
Mr28-9. La l-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi / **Merdüm-i çeşmi** daḥi yanınca iki ḫūn-ḫʷār idi

merdümān [1] *Far.* İnsanlar, adamlar.

Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / **Merdümān** güyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

merdümān-ı çeşm [2] Göz bebekleri.

G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş bu **merdümān-ı çeşme** hergiz i ʿtimād
B146. Ey **merdümān-ı çeşmüm** dök dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine gönder neẓruñ çerāġa olsun

merdümek [2] *Far.* Bebeg, gözüñ bebegi, hádáḳát, hádáḳá, noḳtá-ī hádáḳá, merdüm-i çeşm. (Tulum, 2011: 1232)

G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm içre **merdümek**
G1636-3. Şaḳınursam seni kim gözden taʿaccüb eyleme / Şaḳınur cāndan ʿazizdür gözde olan **merdümek**

merdümlik eylemek/itmek [5] Yiğitçe, mertçe, insanca davranmak.

G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ şubḥa dek / Ey şabā **merdümlik it** bir gice yoldaş ol baña
G83-1. Sīne gülşen olalı dīdem aḳıdur yaş aña / Ne ʿaceb **merdümlik itdi** çeşm-i gevher-pāş aña
G527-1. **Merdümlik eyle** bize şabā būy-ı cān getür / İsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān getür
G1674-6. Naẓar itmez saña **merdümlik idüp** āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol
G1921-3. Ey şabā **merdümlik it** dildāreʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
En1-24. Mīm **merdümlik idüp** gel bu Muḥibbī'ye şehā / Ḳanı bu bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār

merdüm-zād [1] *Far.* İnsanoğlu, insan evlâdı; merhametli, iyiliksever; öksüz, ve yetim; kimsesiz. (Zülfe, 2011: 144)

G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum yirlere / Dir beni ḫʷār eyleme ben daḥi **merdüm-zādeyem**

meres [3] Bağ, bend.

(meres [2], meresdür [1])

G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ baña ey dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı **meres**
G1225-5. ʿAzm-i şikār eyledi ol zülf-i ʿanberīn / İtse olur Muḥibbī'ye zülfinden ol **meres**
Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma **meresdür** / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ o ne kesdür

merg [2] *Far.* Ölüm, ecel. (Steingass, 1892: 1218)

bk. ez-ġayr-i merg, merg-i şerbet

(mergden [1], mergine [1])

G1302-1. ʿĀşıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāṣ / Derd-i ʿışḳ içün dimişler **mergden** özge yoḳ ḫalāṣ
B9. Sevinmez düşmenüñ **mergine** ʿāḳıl / Sikender ḳalmadı çün gitdi Dārā

merg-i şerbet [1] Ölüm şerbeti.

G216-2. Ṭutalum olasın sen Ḫıżr-ı zinde / Felek āḫır içürür **merg-i şerbet**

merġūb [6] *Ar.* Rağbet ve arzu olunan, istenilen, sevilen. (Ş. Sami, 2010: 779)

bk. merġūb olmaḳ

(merġūb [1], merġūbdur [5])

G115-4. İlet kūy-ı nigāra cānı tuḥfe / Ki yoḳdur cāndan özge nesne **merġūb**
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur **merġūbdur**
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur **merġūbdur**
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur **merġūbdur**
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur **merġūbdur**
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur **merġūbdur**

merġūb olmaḳ [1] İstenmek...(Tulum, 2011: 1233)

G1274-1. Zeyn ḳılmış özin ol şūḫ-ı cihān ḫūb olmış / Gösterüp yüzini ʿāşıḳlara **merġūb olmış**

merġūl [1] *Ar.* Bükülmüş saç, mûy-ı pîçîde. (M. Nâcî, 2009: 407)

Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı **merġūluñ** hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ

merḥabā [15] *Ar.* Selâm verip oturan adama hazırun tarafından tevcih olunur iltifat tabiri olup, asıl Arabîde "genişlenin" ve "rahat oturun" manasıyla "hoş geldiniz" makamında kullanılır. Şiirde dahi müstamel olup memdûha hitap olunur. (Ş. Sami, 2010: 779)

(merḥabā [13], merḥabālar [1], merḥabāsından [1])

G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu ṣabā / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen **merḥabā**
G85-3. Ġamzem oḳlarına dir ṭut sīneñi / Ben didüm ehlen ve sehlen **merḥabā**
G95-3. Yā ḳaşundan tīr göndersen dile / Ḳarşu çıḳar cānum ider **merḥabā**
G351-1. Yüzüñ aç kim cümle ʿālem olalar şādān ʿıyd / **Merḥabā** ḳıl dostum kim budur erkān-ı ʿıyd
G539-4. Nice aldanmayam ki göz yaşı / Gizlice baña **merḥabālar** ider
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür benden / Dirīġ ol seng-dil itmez benümle **merḥabā** hergiz
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḫālüñ veyāḫūd **merḥabā** hergiz
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi Muḥibbī derd-mend / **Merḥabā** eyle anuñla ṣun elüñi gel gör iş
G1344-4. ʿIyş u ʿişret görse dil dir **merḥabā** / Līk kār-ı zühdi n'eyler el-vedāʿ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi cān tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla **merḥabā** ḳılmaḳ
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o **merḥabā** ẓulm senüñ sitem senüñ
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam bir nesne cānā **merḥabā** olsun dirüm
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller içre bilür **merḥabā** yolın
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm ol / Didüm didi ki kim görmiş güzeller **merḥabāsından**
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā vefā bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse dile **merḥabā** bilür

merḥamet [2] *Ar.* Acıma, acırganma, rahim. (Ş. Sami, 2010: 779)

bk. merḥamet eylemek/itmek, merḥamet ḳılmaḳ

G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan **merḥamet** gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G2463-5. Birbirinüñ etini yir dönüp ḳanın içer / **Merḥamet** ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında

merḥamet eylemek/itmek [2] Esirgemek, acimaḳ, ráhm etmek, ráhmet etmek, şefkát etmek...(Tulum, 2011: 1233)

G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ **eyle** o miskīne **merḥamet**
G1992-4. **İtdi** cemāl-i ʿarż ileʿuşşāḳa **merḥamet** / Olmaz güzeller içre bugüneʿamel didüm

merḥamet ḳılmaḳ [1] Acımak.

Mr12-8. **Merḥamet ḳılmaz** görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

merhem [29] *Ar.* Yaralar ve ağıran yerlere sürülmek üzere verilen yağlı ve yarı donmuş kıvamında ilâç // *mec.* Acı ve şiddeti geçirip yumuşatacak şey, bâdi-i teselli olacak sebep. (Ş. Sami, 2010: 779) *bk. ḥasret-i merhem, merhem-i vaṣl, terk-i merhem*

(merhem [19], merhemdürür [2], merhemi [3], merhemidür [1], merhemler [1], merhemlerüz [1], merhemüñ [2])

G82-2. S̄ineme gelmezse t̄irüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki üstünden ola **merhem** cüdā
G370-7. Üşenür şanma Muḥibb̄i t̄ir-i ġamzenden şehā / S̄ine-i mecrūḥına geldükce **merhemler** gelür
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü dile **merhem** gelür
G453-2. T̄iġ-i cefāñ ile dili ṣad-pāre eyledüñ / La'l-i lebüñi **merhem** idüben devā getür
G605-2. S̄inemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / L̄ik ma'n̄ide göñül zaḫmına ol **merhem** düşer
G767-4. Bu göñül zaḫmına **merhem** urayım dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i 'ışḳuñ yāresin / Yāreme **merhem** urayım dime çün **merhem** yanar
G959-2. S̄ine-i mecrūḥa ursañ ey ṣanem ġamz oḳların / T̄ir ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye **merhem** gelür
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme **merhemdürür** benüm / Urma ṭabīb yāreme gel **merhem** öldürür
G980-5. Yāreme **merhemdürür** çün zaḫm-ı dost / Cānuma t̄ir-i ḳażāsı ḫoş gelür
G985-5. Muḥibb̄i s̄inede peykān-ı yārüñ / Müdām olsun dil ü cān **merhemidür**
G1047-4. **Merhem** urma gel ṭabībā gör cerāḥātlü dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı b̄i-bākumdurur
G1124-5. T̄iġ-i ġamzeñ didüm itdi s̄inem içre dil-şikāf / Lebleri didi Muḥibb̄i ġam yime **merhemlerüz**
G1477-4. Yārelü göñlüme **merhem** istedükce yārden / Yāre urdı daḫi beter üstine ol yārenüñ
G1612-3. Gerçi t̄irüñ **merhem** urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt s̄ine-i b̄imārda / Bulmaya sen gibisin 'ālemde **merhem** ey göñül
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ ol ḫāki **merhem** eyledüm
G2176-5. Anuñ derdi devādur zaḫmı **merhem** / Muḥibb̄i derde dermānı ni'dersin
G2497-4. S̄inemde anuñ zaḫmı gelür çün baña **merhem** / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-'ālem ey ṭābib / **Merhemüñ** nef'i nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem üstine ol **merhem** gibi
G2728-1. 'Arż-ı ḫüsn ile ḥicāb eyleme cān-pāracügi / Zaḫmumuñ **merhemi** b̄i-çāre dilüñ çārecügi
G2784-5. Ey Muḥibb̄i çünki **merhem** urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm **merhemi**
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın **merhemüñ** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / Ne derdüme devā peydā ne **merhem**
B209. Nev-cevān idüm beni p̄ir itdi meh-rūlar ġamı / P̄ir olası urmadı bu yāreme h̄iç **merhemi**

merhem-i vaṣl [2] Kavuşma/vuslat merhemi.

G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu s̄ine-i mecrūḥdan / **Merhem-i vaṣlı** gerek ġayri devāyı istemez
G2728-4. **Merhem-i vaṣluñ** eger irmeye bu ḫasteye āh / Rūz-ı maḥşerde daḫi bulma dil-pārecügi

merhemsüz [1] Merhem olmadan, merhem olmaksızın.

G1210-2. Ṭabīb-i dilsin ey ārām-ı cānum / 'İlāc it göñlüme **merhemsüz** olmaz

merhūn [1] *Ar.* Rehine konmuş, terhin olunmuş. (Ş. Sami, 2010: 779)

G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḫi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını **merhūn**

Meriç [1] Bulgaristan'da doğarak Türkiye'ye giren ve Edirne üzerinden Ege Denizi'ne dökülen ırmaktır.

G2540-3. Aḳar bu gözlerüm yaşına mānend / **Meriçdür** birisi birisi Ṭunca

merḳad [1] *Ar.* Mezar, kabir. (Ş. Sami, 2010: 780)

G2515-4. İdesüz ḫāk-i derinde bār̄i ḫışt **merḳadüm** / Ḫaste iken gelmedi bir kerre çün bālinüme

merkeb [4] *Ar.* Eşek, hımâr, har . (Ş. Sami, 2010: 780) *bk. ṣem-i merkeb*

(merkeb [3], merkebüm [1])

G170-5. Zevāde yoḳ olupdur dūr-ı menzil / Varılmaz menzile leng ola **merkeb**
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḥālüm n'ola / Yoḳ zevāde leng **merkeb** āh kim menzil uzaḳ
G1413-5. Nice varıbilem kim leng **merkeb** / Ḫużūr ile irilmez menzil uzaḳ
G1530-3. Uzaḳ menzil elümde yoḳ zevāde / Varabilmem olupdur **merkebüm** leng

mermer [21] *Ar.* Beyaz ve renklisi ve harelisi bulunan maruf nefis taş, ruhâm, hârâ. (Ş. Sami, 2010: 781) *bk. āhen ü mermer, pūlād u mermer*

(mermer [11], mermerden [5], mermerdür [2], mermere [1], mermerleri [1], mermerse [1])

G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa **mermerden** midür
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber ṣorsam da **mermer** gösterür
G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim seyl oldı **mermer** depredür
G524-3. Aña teʾṣir ḳılmaz āh u eşküm / Anuñçün didiler ḳalbine **mermer**
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū **mermerden** giçer
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ **mermer** midür
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini **mermer** gösterür
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ eṣer itmez ʿaceb **mermer** midür
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürür ile ide teʾṣir / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı **mermerdür**
G1034-3. Yaşum teʾṣir itmez āhum ile / ʿAceb āhen midür ḳalbi ya **mermer**
G1056-4. Yāre ʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç teʾṣir eylemez ḳalbin meger **mermer** ṭutar
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi **mermerse** daḫi / Bir zamān ile Muḥibbī ṣanma ki pīr eylemez
G1760-4. Hīç teʾṣir ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye **mermer** degül
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı **mermerden**
G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u **mermerden**
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güẕer ḳılur irişe daḫi **mermerden**
G2470-4. Āhum ile nice teʾṣir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile **mermere**
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ **mermer** gibi
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum yāre teʾṣir eylemez / Seng-i ḫārādan ḳatıdur ḳalbinüñ **mermerleri**
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḥālüme ṣan ḳalbi **mermerdür** bugün
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā **mermer** midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eṣer

Merve [12] *Ar.* Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bunula Safâ Ovası'nda sa'y ederler, yâni 7 defa gidip gelirler ki hac farîzasının rükünlerindendir. (Develioğlu, 2000: 623) *bk. Ṣafā vü Merve*

G61-5. **Merve** ḥaḳḳı saʿy ile ger kaʿbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-ṣafā
G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm **Merve** ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʿbe ḥaremidür
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / **Merve** ḥaḳḳı baña çün Kaʿbe ser-i kūyundur
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem **Merve** ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʿbe-i ḥaremidür
G1371-2. **Merve** ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / Ger müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1400-4. Kaʿbe-i kūyuñ naṣīb olsa varup görsem yüzüñ / **Merve** ḥaḳḳiyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ı ʿışḳ
G1904-5. İderdüm **Merve** ḥaḳḳiyçün Ṣafā ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā ḳıblem
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına yārüñ / Bulurdum **Merve** ḥaḳḳiyçün Ṣafā ben
G2281-4. Gitmezdi ḥacca hergiz ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde **Merve** ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn
G2430-6. **Merve** ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / Ger irişürse Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / **Merve** ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
B69. Terk idüp dür der-i kūyın gitdügiyçün Kaʿbeye / **Merve** ḥaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz

Meryem [1] *Ar.* Hz. Îsâ'nın annesi. (Develioğlu, 2000: 623)

G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle ʿīsiyi vücūda / Getürmez her nisā bil **Meryem** olmaz

mes'ele-i ʿışḳ [1] Aşkın meselesi.

G1115-3. Ṣorma Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı baña ṣor / Degme kimse idemez **mes'ele-i ʿışḳı** temiz

meṣāf [4] *Ar.* Sıra sıra denilen mahal, harp saflarının dizldiği meydân-ı harp. (Ş. Sami, 2010: 781)

(meṣāf [3], meṣāff [1])

G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola yüz çeviren göricek **meṣāf**
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp āhum ʿalem / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla **meṣāf**
Mr8-1. Leşker yürüsün ṣaf ṣaf / Her yana itsünler **meṣāf**
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuñda ṭura ṣaf ṣaf / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen **meṣāff**

mesāil [1] *Ar.* Meseleler. (Develioğlu, 2000: 624)

G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil **mesāildür** mücerred ehl-i ḥāl anlar

mescid [35] *Ar*. Küçük mabet, cuma ve bayram namazı kılınmayan minaresiz cami. (Ş. Sami, 2010: 783) *bk. künc-i mescid, mescid-i ʿAḳsā, mescid-i ḥüsn, mescid-i żarar, mescid ü medāris, miḥrāb u mescid*

(mescid [8], mescidde [14], mesciddeki [1], mescide [9], mescidi [2], mescidine [1])

G121-1. **Mescidi** āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum **mescide** / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳınur gördüm ḫaṭīb
G158-4. Ẓāhir ola her yaña **mescidde** nām-ı Aḥmedi / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb
G224-4. Gāh **mescidde** gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulınmadum aradum dildārı ḳıldum cümle geşt
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa **mesciddeki** bu ḳurı ġavġādan nʾolur
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram bir şemmesi **mescid** ile minber yaḳar
G595-7. Gāh **mescidde** gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G528-2. **Mescid** olmış ḥüsni çeşmidür imām / Ḳaşları ṭāḳı anuñ miḥrābıdur
G654-3. Meyḫāne bize **mescid** aña iki ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G661-3. Eger **mescide** varup ḳāmet itseñ / Gele her yañadan allahuekber
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi **mescidde** ḳurı ġavġāya düşmişdür
G803-7. Gāh **mescidde** gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G940-2. Ne oldum **mescide** ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm var
G1033-4. Yüzüñe **mescid** ü ḳadde mināre / Diyen ebrūlaruñ miḥrāb idüpdür
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum **mescidde** yirüm yoḳdur / Meyḫāneye de varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G1172-4. Zāhidā **mescidde** rindānı igen ẕemm eyleme / Ġāfil olma biz seni meyḫāne içre dillerüz
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı **mescidde** senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1337-2. Görmek ister ḥüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile **mescidde** seni arar şemʿ
G1437-3. Yüzüñ **mescid** daḥi çeşmi imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun dīdeler ṭāḳ
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ defʿine peymāne gerek / Vāʿıẓā **mescid** ü ʿāşıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1656-3. Gāh **mescidde** gehi deyr ü gehi meyḫānede / Seni isterler ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1817-2. Secde idelden nigāra varmaz oldum **mescide** / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm
G2047-3. Deyre vardum bulamadum **mescidi** geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün **mescidine** ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / **Mescide** ṣūfi gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2279-5. Ḳāmet itse cümle **mescid** ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidin
G2299-3. Gāh **mescidde** gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün **mescide** şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan miʿmār serv
G2429-4. Zāhidüñ **mescide** hāy u hūyına ḳılma naẕar / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda nūş-ā-nūşına
G2642-4. Penc vaḳtde **mescide** varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2670-3. **Mescidde** dün imāma uydum velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı ṭāḳa düşdi
G2672-1. **Mescidde** eger görse müʾezzin o ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz o ḳāmeti
Nş2-1. Vāʿıẓı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / **Mescid** içre ṭoptolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile
Mh14-7. Diñleme **mescidde** varup zāhidüñ sen lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını
B58. **Mescide** varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳı ʿayb itme ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar

mescid-i ʿAḳsā [1] Kudüs-i şerîfteki meşhur beyt-i mukaddes ma'bed-i azîmi. (Ş. Sami, 2010: 783)

G2746-2. Ḳaşuñdur **mescid-i ʿAḳsā** yüzüñdür Kaʿbe-i ʿulyā / ʿAceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh-pūşı

mescid-i ḥüsn [7] Güzelliğin mescidi.

G1373-4. **Mescid-i ḥüsnine** irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1458-5. Muḥibbī **mescid-i ḥüsnüñde** görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1781-5. **Mescid-i ḥüsnine** baḳdum ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü mestāne gözi olmış dām
G1855-3. Gezerken **mescid-i ḥüsnüñ** ḳaşuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1919-4. **Mescid-i ḥüsninde** ḳarşu ḳaşları miḥrābına / Baş açup el ḳaldurup ammā duʿāsın bilmedüm
G2608-5. **Mescid-i ḥüsnüñi** kim görse hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb gibi
G2767-4. **Mescid-i ḥüsnüñi** ey dost senüñ cāmiʿ ide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmiʿe miḥrāb gibi

mescid-i żarar [1] Münafıklarca Medine'de inşa edilen mescit. Müslümalara zarar vermek amacıyla yapıldığı için Kur'an-ı Kerim'de bu adla anılmıştır.

G570-3. Göñli yıḳılsa müddeʿīnüñ eylemez żarar / Beñzer yıḳıldı olduġıçün **mescid-i żarar**

mescid ü medāris [1] Mescit ve medreseler.

G2390-2. Kimi bünyād ider **mescid ü medāris** / Kimi icād ider deyr ü kenise

meṣel [38] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 783)

(meṣel [5], meṣelden [1], meṣeldür [30], meṣelüm [2])

1. Ma'nâ-yı zahîrîsi kast olunmayıp zımnen ve kinayeten diğer bir şeye delâlet etmek üzere irat olunan söz.

G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan **meṣeldür** kim ʿaḳldan dūr olur / Pend-i nāṣıḥ istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb
G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / Bu **meṣeldür** kim zene meyl eylemez merdāneler
G465-3. Genc-i ḥüsnüñüñ ḫayāli göñlüme virdi küşād / Ġuṣṣalı göñülleri dirler **meṣeldür** māl açar
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu **meṣel** meşhūrdur bilmez bilenden ögrenür
G565-4. Bu **meṣeldür** zülfine el urma kim / Mār-gīri ʿāḳıbet mār öldürür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu **meṣeldür** ki diken zaḫmını bülbül götürür
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / **Meṣel** ṣayyād olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuṣṣāḳa gel / Bu **meṣeldür** her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni añ yārümle ḳurı **meṣelden** ne gelür
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu **meṣel** meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu **meṣeldür** ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler **meṣeldür** kīn ile dīn ṭaġılur
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / Meşhūr **meṣeldür** bu ki seven sevenüñdür
G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum aparur / Bu **meṣeldür** olıcaḳ kişi perīşān uyumaz
G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i ẕeḳan dīvānesin / Bu **meṣeldür** hīç kimse meyl-i zindān eylemez
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu **meṣel** meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1197(b)-4. Gözüñden şor delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / **Meṣeldür** ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḫaṭuñ şaḳın / Bu **meṣeldür** kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ bu **meṣeldür** / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿāşıḳları / Bu **meṣeldür** ḳarañu dirler olur pāy-ı çerāġ
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu **meṣel** devlet dimişlerdür degül erden ıraġ
G1393-2. ʿĀşıḳ oldum işidüp nām-ı şerifüñ cān ile / Bu **meṣeldür** gözden evvel ʿāşıḳ olurmış ḳulaḳ
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu **meṣeldür** gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1689-4. Ḥasbetenlillah cefā vü cevr ḳānūn eyleme / Bu **meṣeldür** atalardan dostum ḳan eyle gel
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / **Meṣeldür** ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre eylik it / Bu **meṣeldür** ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G2122-3. Atalardan bu **meṣeldür** çün göze olmaz yasaġ / Āfitāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ yaḳılmasun
G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden **meṣeldür** nāz ider her Nāzenīn
G2225-3. ʿĀşıḳun peykāne vü peykāne oldı āşinā / Bu **meṣeldür** dostum hiç ḫayr gelmez yāddan
G2227-1. İgen incinme ey göñül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden vefā gelmez **meṣeldür mā-teḳaddem**den
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu **meṣeldür** kimde kīn ola müselmān olmaya
G2496-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / **Meṣeldür** kim gerekdür ġayret erde
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu **meṣeldür** bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / Kim ki ʿāşıḳdur **meṣeldür** kim belā-perverd ola
G2694-5. Neye aġlar düşelden ʿışḳa göñlüm / **Meṣeldür** aġlamaz çün kendi düşdi
D27-2. Eşk-i çeşmüm dūd-ı āhum sırrumı fāş eyledi / Bu **meṣeldür** سر جاوز الاثنين شاع

2. Adap ve ahlak ve nesâyiha müteallik küçük hikâye.

G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse **meṣelüm**
G1920-3. Heves-i fikr-i ruḥ u la'lüñ ucından ṣanemā / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda dönüpdür **meṣelüm**

mesele [1] *Ar.* Bir ilim ve fenne dair halli matlûp kaziye. (Ş. Sami, 2010: 783)

G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā **meselesin** / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb

meserret [1] *Ar.* Sevinç, şâdmânî. (Ş. Sami, 2010: 783)

G879-3. **Meserret** ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür şādī aġyāre baña ancaḳ melāl olur

mesḥ olmaḳ [1] Çevrilmek.

G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı **mesḥ olsun** döne tā yüzi meymūna

Mesīḥ [3] *Ar.* Hz. Îsâ, elini sürdüğü hastaların derhal iyileşmesinden kinâye olarak. (Devellioğlu, 2000: 626) *bk. dīn-i Mesīḥ*

(Mesīḥ [2], Mesīḥi [1])

G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde la'lüñ āb-ı ḥayvāndur baña / Ey **Mesīḥi** sözlerüñ derdüme dermāndur baña
G305-1. Zinde ḳıldı nice ʿışḳ mürdesini hemçü **Mesīḥ** / Dirsem olmaya ʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ beni ey bī-vefā yetiş / Dirgür **Mesīḥ** gibi beni ḳıl du ʿā yetiş

Mesīḥā [4] Ey Hz. İsa.

G34-1. La ʾl-i lebüñe ger dir isem n'ola **Mesīḥā** / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / Ol **Mesīḥā** gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G1163-3. Çün **Mesīḥā** gibi ʿālemde mücerred giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1349-4. Ḳalur idüm ḫızr gibi cāvidān ben ḥaşre dek / Ey **Mesīḥā** içebilsem leblerüñden bir ayaġ

Mesīḥā-dem [5] *Ar.* Hz. Îsâ gibi nefesinde hayat bulunan, nefesi şifâ veren, nefesi te'sirli. (Devellioğlu, 2000: 626) *bk. Mesīḥī-dem*

G229-2. Ey **Mesīḥā-dem** ezilürken aña āb-ı zülāl / Ḳanda bir ola leb-i laʾlüñ ile ḳand ü nebāt
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol **Mesīḥā-dem** melek yüzlü nigārumdan meded
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey **Mesīḥā-dem** / Bu ḫüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey **Mesīḥā-dem** / Bu ḫüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile öldürürse laʾlüñ dirgürür / Ey **Mesīḥā-dem** Muḥibbī'de gel eyle imtihān

Mesīḥī-dem [5] *bk. Mesīḥā-dem*

(Mesīḥī-dem [4], Mesīḥī-demden [1])

G992-1. Ey **Mesīḥī-dem** zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür
G1450-4. Ey ṭabībā ol **Mesīḥī-demden** olmazsa ʿilāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey **Mesīḥī-dem** çıḳar cānum benüm
G2153-2. Felek çarḫına pā ḳorsam ʿaceb mi ey **Mesīḥī-dem** / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḥsāruñ eyler ārzū / Ey **Mesīḥī-dem** hemān güftāruñ eyler ārzū

Mesīḥī-leb [1] Hz. İsa gibi dudağı olan.

G1036-4. Ol **Mesīḥī-leb** şifā-yı derdümi bilür velī / Der-devā meh-rūlar içre itmemek ḳānūndur

Mesīḥī-veş [1] Hz. İsa gibi.

G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ

mesken [8] *Ar.* Oturulan yer, ikamet olunan mahal, ikametgâh, me'vâ. (Ş. Sami, 2010: 784)

bk. mesken idinmek/itmek, mesken ḳılmaḳ, mesken olmaḳ, mesken ṭutmaḳ, mesken-i ḳāfile-ṣālār, mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ, mesken ü me'vā

(mesken [3], meskeni [3], meskenidür [1], meskenüm [1])

G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme perīler yiri / Ol perīnüñ **meskeni** bu dīde-i ġam-dīdedür
G713-1. Dostum kūyuñ bu ben dil-ḫasteye **mesken** yiter / Bülbül-i biçāreye cā olmaġa gülşen yiter
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ **meskenidür** ekşeri vīrāneler
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / Devlet anuñ ki **meskeni** ol āsitānedür
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz **mesken** bize meyḫānedür / Lā'übālī meşrebüz ʿālemde ʿārı n'eylerüz
G1317-4. Bu ribāṭ-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün her kārbāna **mesken** olur bu ribāṭ
G1355-4. Bir şaçı Leylī lebi Şīrīne göñül vireli / **Meskenüm** Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1505-1. Bülbül-i cān **meskeni** bir gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine bir gül-ruḥuñ dil murġı zār olmaḳ gerek

mesken idinmek/itmek [10] Yer/yurt etmek/edinmek. *bk. mesken ḳılmaḳ*

G734-3. Ser-i zülfüñde göñül **mesken idindügi** bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G847-3. Şāh-ı ġam **mesken idüpdür** ṭañlaram / Kişver-i dil bir ḫarābe ḫānedür
G920-1. Genc-i ḫüsnüñ **mesken itmiş** çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa gīsūlar mıdur
G1902-1. Ḫum dibin **mesken idindüm** çünki şāḥib-bādeyem / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil şaçı zencīrine / **Mesken itdüm** rūz u şeb Mecnūn gibi şaḥrāyı ben
G2603-2. **Mesken** ne içün **itmeyesin** göñlüm ey perī / Yıllarla yata nice zamāndur ḫarāb ola
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan ey şanem / **Mesken itduġum** ʿaceb midür eger teb-ḫāneyi
G2738-6. Ey Muḥibbī olma dünyāya meges gibi ḥaris / **Mesken it** Ḳāf-ı ḳanā ʿat kūhını ʿanḳā gibi
G2799-3. Ol perī göñlümi ger **mesken idinse** yiridür / Çün perī **mesken** ider bulduġı vīrāneligi
Mh17-7. Çün vefādan ḫāli gördi bu Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün **mesken itdi** dostlara kūh-ı ġamı

mesken ḳılmaḳ [2] *bk. mesken idinmek/itmek*

G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḫuñla kūyunı **mesken ḳılam** / Ḥāşā lillāh kim varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam
Mr7-13. Laʾl-i nābı yādına **mesken ḳılur** meyḫāneler / Rūz u şeb elden ḳomayup nūş idüp peymāneler

mesken olmaḳ [4] Yer/yurt sahibi olmak.

G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi ney gibi / Bezm-i ġamda **mesken oldı** güşe-i hicrān baña
G241-5. Eger ḫāk-i derūñ **mesken olursa** / Yiter dünyāda baña bu maḳāmāt
G1902-2. Ka'be kūyuñ nigārā **mesken olmışdur** baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / **Mesken olsa** ṭañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

mesken ṭutmaḳ [1] Yerleşmek. (TDK, 2011: 1662)

En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı **mesken ṭutalı** / Beni dīvāne ḳılupdur baña ne ġayret ü 'ār

mesken-i ḳāfile-şālār [1] Kafile başkanının oturacağı yer.

G1101-5. Ṭoġrulup vādi-yi 'ışḳ içre Muḥibbī gidicek / **Mesken-i ḳāfile-şālār** ola maḥmilimüz

mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ [1] Ayrılık belasıyla dolu dağın meskeni.

G2051-2. Kāh-ı cismüm **mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ** / Kūh-ı ġam mihmānıyam oldur baña beytü'l-ḥazen

mesken ü me'vā [1] Yer/yurt ve makam.

G372-2. Olmışam 'uryān-ı 'ışḳ geçdüm libās u ḫāneden / **Mesken ü me'vā** bu ben dīvāneye ṣaḥrā yiter

meskenet [1] *Ar.* Miskinlik, fakirlik, bîçarelik. (Ş. Sami, 2010: 784)

G751-5. **Meskenet** yolın gözedür yine beñzer āfitāb / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür

mesned [3] *Ar.* Dayanak. (TDK, 2011: 1662) *bk. mesned-i şāhī*

(mesned [2], mesnedi [1])

G359-3. Cihānda her kişinüñ **mesnedi** var / Baña yoḳ senden özge hīç **mesned**
G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña **mesned** yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm

mesned-i şāhī [1] Padişahlık makamı.

G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm bir gedā 'uryān uyur / **Mesned-i şāhīde** yatur ṣanasın sulṭān uyur

mesrūr [2] *Ar.* Sevinmiş, şen, şad, şâdmân. (Ş. Sami, 2010: 785)

bk. mesrūr eylemek, mesrūr olmaḳ

G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye **mesrūrdur**
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu benden dūrdur / Sīnede līk ḫayālüñle göñül **mesrūrdur**

mesrūr eylemek [1] Sevindürmek, göñül açmaḳ, şen ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1239)

G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi **mesrūr eyle** / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini dūr eyle

mesrūr olmaḳ [5] Sevinmek, şen ołmaḳ, şād ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1239)

G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫāṭırum **mesrūr olur** 'ālem bulur cümle żiyā
G845-1. Olur bu dīde dīdāruñla pür-nūr / **Olur** bu sīne esrāruñla **mesrūr**
G853-4. Degül eksük cihānda şādī vü ġam / Ġama ġam yime şāda **olma mesrūr**
G1997-1. Ḫāṣālillah devr-i gülde oturup mestūr olam / Nūş idüp ṣaḥn-ı çemende bādei **mesrūr olam**
Mr17-8. Çalalum çaġıralum gül gibi **mesrūr olalum** / Mest-i lā-ya'ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

mest [44] *Far.* Sarhoş, ayyaş; kendinden geçmiş. (Steingass, 1892: 1227)

bk. 'āşıḳ-ı mest, çeşm-i mest, ġamze-i mest, ḫarābātī vü mest, mest eylemek/itmek, mest ḳılmaḳ, mest olmaḳ, mest-i bī-ḫūd, mest-i çeşm, mest-i çeşm-i ḫ'āb, mest-i ġāret-gīrān-ı imām, mest-i ḫ'āb, mest-i 'ışḳ, mest-i lā-ya'ḳıl, mest-i mey, mest-i mey-i engūr, mest-i ṣahbā-yı elest, mest-i semā', mest-i şarāb, mest-i üştür, mest ü dil-ḫaste, mest ü ḫarāb, mest ü ḫarābī, mest ü ḫarābāt, mest ü ḫarābātī, mest ü medhūş, mest ü melāmet, mest ü rüsvā, mest ü sekrān, nergis-i mest, Türk-i çeşm-i mest

(mest [26], mestdür [3], meste [4], mestem [3], mesti [2], mestidür [1], mestiyem [1], mestle [2], mestüñ [2])

G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār **mest**
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu ḫod evkār **mest**
G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm saña 'āşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār **mest**
G214-1. 'Ārıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār **mest** / Ḫaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest

G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār **mest**
G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār **mest**
G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar **mest**
G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş şanmañ çemende ʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār **mest**
G214-8. Cür ʿa-i cām-ı ezelden kim ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine her-bār **mest**
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār **mest**
G228-4. La ʾlüñ añdum feraḥdan yoḳ yire ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde yoḳ yire aġlar **mest**
G232-2. Şevḳ-i lebüñle **mest** geçinür cümlesi müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger rind-i mey-perest
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden şorma gül / **Meste** uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḫş
G287-3. Şarāb-ı ʿışḳ ile **mestem** eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür gönlüm aña ḳalma geçenden geç
G333-3. La ʾl-i nābuñ **mestiyem** ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler isem bāde-i ḥamrāyı yād
G483-3. Çeşmi **mesti** mey yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh **mest** ü geh ḫumār
G560-4. Şarāb-ı nāb ile mest oldı dildār / Kebāb-ı baġrumuñ ol **meste** ḫoşdur
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol **mestüñ** yine bildüm kebāb üstindedür
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola **mest** / Çeşmini alsa eline ṭolu peymāne olur
G743-3. **Mest** çeşmi her ḳaçan görse diler ḳanum içe / Ḫançeri gitmez elinden dāim işi kindür
G770-4. **Mest** idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G790-2. Cām-ı la ʾlin ister iseñ eyle çeşminden ḥaẕer / Uyıcaḳ bir **meste** lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ **mestüñ** işi ma ʿẕūrdur
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh **mest** ü geh ḫumār
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / Muḥibbī gibi ki **mest** gāh maḫmūr
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʾIşḳ **mesti** görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur **mest** tā ḥaşre dek ayılmaz
G1408-6. Lebüñ ẕikrinden ey dilber be-ġāyet **mest** iken gönlüm / Ġubār-ı ḥaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḥayrānlıḳ
G1449-3. **Mestle** giçmiş gözleri ḫalḳa imāmet itmege / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki miḥrāba baḳ
G1522-4. Şarāb ister gözüñ **mestdür** ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1553-3. Leblerüñe bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / **Mestdür** ma ʿẕūr ola her ne ki söylerse mülüñ
G1674-4. Geh göñül ẕikri ile göñül rindin **mest** / Geh ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idinüp ḥayrān ol
G1834-4. Cür ʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü **mestem** beni şanmañ ayıḳam
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var **mestle** imāmet gördüm
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest iken Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı **mest** idi oldı ḥayrān
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ sāġarı ger / ʿAceb olmaz uyıcaḳ çeşmi **meste**
G2369-4. İçeli ḳanumı ol gözleri **mest** / Cigerüm dönse ṭañ mı büryāne
G2384-2. Ey dost cām-ı cür ʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḥaşre deñlü **mestdür** anı şanma ayıla
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cür ʿasın / Görinürse ṭañ degül geh **mest** ü geh şeydā gibi
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu dil-i Mecnūn **mest** / Yarına varın virdi kendin ʿuryān eyledi
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā **mestidür** şanmañ ki anı ayıla
Mh11-4. Sāyesin şalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde **mest** illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile **mestem**

mest eylemek/itmek [21] Ser-ḫoş etmek, sekrān etmek, keyf virmek. (Tulum, 2011: 1239) Kendinden geçirmek. (TDK, 2011: 1662)

G56-6. Cām-ı la ʾlüñ şun lebüñden beni **mest eyle** didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G58-2. La ʾl-i nābı şevḳidür her dem beni **mest eyleyen** / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḥayrān aña
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb / Çün ola gelmişdür **eyler** sırrını iẓhār **mest**
G526-5. Şöyle **mest itdi** Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-ya ʾḳıl ola tā dem-i şūr
G533-5. Mest oldum ben cām ile yāḫūd şarāb-ı nāb ile / **Mest eyleyen** ben bī-dili la ʾl-i leb-i cānānedür
G616-5. Cām-ı la ʾlüñden Muḥibbī'yi ḳatı **mest eyledüñ** / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G699-1. **Mest ider** lebleri ẕikri beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını da ḥayrān eyler
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī **mest eyledüñ** ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden būse ḳand ister
G734-4. Şöyle **mest itdi** dili cür ʿa-i cām-ı la ʾlüñ / Kendüzin fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda yatur
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın eyledüm nūş / Ḳatı **mest itdi** bende ḳalmadı hūş
G1432-3. Añlamaz ʿālemi vü kendüzini / Dili **mest itdi** şöyle bāde-i ʿışḳ
G1655-3. Beni **mest eyledi** ʿışḳuñ şarābı / Beni ṣanur görenler içmişem mül
G1827-4. Cür ʿa-i cāmuñ içelden şöyle **mest itdüñ** beni / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1891-5. Şöyle **mest itdi** Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne varam
G1902-4. La ʾl-i nābuñ cür ʿasından şöyle **mest itdüñ** beni / Dostum ayılmazam ben nitekim dünyādayam
G1952-2. Geh lebüñ ẕikr eyleyüp **mest eylesem** bu gönlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḥayrān eylesem
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri ile cān u dili **mest iderem** / Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḥayrānam ben
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin **mest eylemez** / Baña virme sen şarāb illā ṭagār u yā sebū
G2580-5. Ey Muḥibbī **mest idüp** lā-ya ʾḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ʿayb itmez müle
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni **mest itdi** anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʾIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿişyān u nāz / Bu kelām üzre **ider mest** ile zāhid ʿarbede

mest ḳılmaḳ [1] Kendinden geçirmek.

G660-4. **Mest ḳıl** ey muġbeçe didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp laʾl-i lebin didi ki bu cānum virür

mest olmaḳ [70] Keyflü ołmaḳ, ser-ḫoş ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1240)

Kendinden geçmek, çok mutlu olmak. (TDK, 2011: 1662)

G163-3. Gözlerüñ çün **mest olup** içmiş şarāb-ı nāzdan / Mā-ḥażar ben daḥi itdüm baġrumı cānā kebāb
G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü cānuñ **ola mest**
G203-1. İçmeden dil leblerüñden **oldı** çün ey yār **mest** / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ yanar gül güler bülbül **olur** her-bār **mest**
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ **olmış** ʿāşıḳ-ı dīdār **mest**
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḥaḳ dimişler günde yatsa **olur** imiş mār **mest**
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben laʾli şevḳine müdām / İstemeñ benden selāmet **olmışam** bī-ʿār **mest**
G214-5. Meclisüñde şemʿi gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile **olmaya** ger nār **mest**
G214-9. İstemez kevşer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki **oldı** ʿāşıḳ-ı dīdār **mest**
G226-4. Rūz-ı maḥşerde daḥi ayılmayan / **Olmışam** cām-ı lebüñden öyle **mest**
G228-1. **Olmışam** cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār **mest** / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile **mest olur** ammā ki ben / İçeli ʿışḳuñ şarābın **oluram** her-bār **mest**
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī **olmış** ol küffār **mest**
G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī olursa germ / Maʿẕūr ola ki şevḳ ile **oldı** ziyāde **mest**
G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim **ola mest** / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G252-5. Bu Muḥibbī ḥaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden **oldı** ol çün şöyle **mest**
G267-3. Müfti vü vāʿıẓ müderris cümlesi **mest olalar** / İtseler laʾl-i lebüñ keyfiyyetin cān ile baḫş
G274-2. Gözi **mest oldı** diler ḳanum içe / Olur mı fitneye elbette bāʿiş
G297-5. Bir nefes **mest olmasa** hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle **mest oldum** velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G411-5. **Mest olalı** bu Muḥibbī cām-ı laʾlünden şehā / Āb-ı kevşer istemez dir cām-ı şahbādan nʾolur
G425-4. Lebuñ öpdükce ġāyet **mest oldum** / Didüm el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna beñzer
G454-4. Cellād-ı çeşmi ḫūnum içerse ʿaceb degül / **Mest olsa** kişi lā-büd anuñ ḳaṣdı cānedür
G505-1. Yine **mest oldı** cānānum ele aldı revān ḫançer / İçelden ḫūn-ı ʿuşşāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G533-5. **Mest oldum** ben cām ile yāḫūd şarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen ben bī-dili laʾl-i leb-i cānānedür
G560-4. Şarāb-ı nāb ile **mest oldı** dildār / Kebāb-ı baġrumuñ ol meste ḫoşdur
G627-3. **Mest olup** gül şevḳine çāk-ı girībān eylesem / ʿAyb ḳılmañuz bahār eyyāmı gül devrānıdur
G760-4. **Mest olup** çeşmi diler kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı nūş eylesün ola ki ḳana ḳaneler
G810-4. Zülfi ucını alur aġzına **mest olsa** nigār / Defʾ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül götürür
G904-1. Çeşm-iʿayyārun dem-ā-dem mekr ü āl üstindedür / **Mest olup** ḫançer ṭutup elde cidāl üstindedür
G948-5. Çün Muḥibbī cürʿa-i cām-ı lebüñden **oldı mest** / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿāleme rüsvā olur
G969-4. Cürʿa-i cāmı sen içdüñ diyü bezmi ʿışḳda / **Mest olupdur** çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme **mest ol** gāhi ḫumār
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına **mest olsa** nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfil getürür
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti içeli **mest olmışuz** / Ey Muḥibbī tā ḳıyāmet böyle lā-yaʿḳıllaruz
G1131-2. Eyler ḫayāl leblerüñi **mest olup** gönül / Dāim şarāb-ı laʿl ile serḫoşlardanuz
G1160-3. Geh **mest olup** cürʿa şaçar zülfüñ üzre / Miḥnet ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar **mest olup** biz daḥi şoḥbet beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar **mest olup** biz daḥi şoḥbet beklerüz
G1246-5. Bu Muḥibbī **mest olup** açdı meʿānī dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1313-5. Şun nūş ideyim laʿl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā **mest olup** ḫālin ide saña Muḥibbʿarz
G1404-3. Naʿra-i bülbülden olur her seḥer gülşen ṭolu / Būy-ı gülden **mest olupdurur** gelür güftāre şevḳ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir cürʿanı ezelden / Tā ḫaşre dek olup **mest olmaya** hergiz ayıḳ
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden būse vir didüm didi / **Mest olup** sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1704-6. Çekdi bülbül **mest olup** gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün yiter her-bār gül
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile eyledükce nāz gül / Bülbül ider aña ḳarşu **mest olup** āvāz gül
G1873-7. **Mest olup** cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet **mest olup** kendümi hüşyār eylemem
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī **mest olup** / ʿĀlemüñ nice giçer aḳ u ḳarasın bilmedüm
G2094-5. Ey Muḥibbī **mest olursan** ḫaşre dek olmaz ʿaceb / ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2165-4. **Mest olup** dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle sebūya virmesün
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḫaşre deñlü **mest ola** / Kāse-i gerdūnla sāḳī şarābʿışḳı şun
G2249-5. **Mest olur** gāh Muḥibbī lebüñi zikr idicek / Geh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḫayrānum ben
G2330-2. Ḥūr u ġılmān ki dirler sāḳī-i gül-çehredür / **Mest olanlar** beñzedürler cenneti meyḫāneye
G2346-5. Dil laʾl-i lebüñ fikri ile **mest olup** eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum unutma
G2424-4. **Mest olup** çāk-ı girībān idüben tā dāmen / Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā lāle
G2436-2. Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını / **Mest olup** ʿışḳ ile cānum irmiş idi kāmına
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden şöyle **mest oldı** / Degül ḳādir eli ditrer aña şunmañ ayaġ anda
G2606-11. Gāh **mest olup** içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam virüp ḫayrān ider gönlüm beni
G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden kim nigāruñ **mest ola** / Müfti-i ʿışḳ menʿ itmişdür anuñ taḳrīrini

G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī şöyle **mest oldı** / Anı kim bilmeye şanur içüpdür āb-ı engūrı
G2710-1. İder **mest oldı** çeşmüñ yine cengi / Atar dīvāne diyü baña sengi
G2754-3. Varup gülşende iç misket şarābın / **Olup mest** añma hīç nāmūs u nengi
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle **mest olmış** / Görenler bilmeyüp şanur içüpdür mey-i engūrı
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı **mest olup** dil rāzını
Mh3-16. Giceler **olup** Muḥibbī **mest** gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç şabr u ḳarār / ʾIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer meyle ḳarışdur jālei / **Mest olup** bülbül gibi eyle fiġān u nālei
B76. **Mest oldı** Muḥibbī içeli cürʿa-i laʾlüñ / Ġışş olsa ne ṭañ her kim içerse mey-i bī-ġışş
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / **Mest olup** yāhū didüm ol gözleri mestāneye

mest-i bī-ḫūd [1] Kendinden geçmiş sarhoş.

G1943-2. Bu **mest-i bī-ḫūda** sāḳī şun imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem

mest-i çeşm [2] Gözün sarhoşu.

G1291-4. **Mest-i çeşmi** ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
G2007-1. Nigārā **mest-i çeşminden** ḫarābam / Beni şanma ki ben mest-i şarābam

mest-i çeşm-i ḫᵛāb [1] Uykulu gözün sarhoşu.

Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / **Mest-i çeşm-i ḫᵛāba** varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış

mest-i ġāret-gīrān-ı imām [1] Sarhoş yağmacıların başı.

G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā içinde māhir / Kāfir mi çeşm ya **mest-i ġāret-gīrān-ı imām**

mest-i ḫᵛāb [2] Uyku sarhoşu.

G758-1. Cānāne açan ġamzelerin **mest-i ḫᵛāb** ider / Her bir naẓarda cānuma yüz biñʿitāb ider
G1039-5. Efġānı ḳo gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār yatur **mest-i ḫᵛābdur**

mest-i ʿışḳ [11] Aşk/aşkın sarhoşu.

G367-3. Ey şaçı Leylī ḫaber şorma bu ben dīvāneden / **Mest-i ʿışḳam** kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G410-5. **Mest-i ʿışḳ** oldı Muḥibbī tā ezel / Şanmañ anı ḫūr u ya ġılmān sever
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / **Mest-i ʿışḳam** ebedi gitmese serden bu ḫumār
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış **mest-i ʿışḳ** olmış düşüp dīvāra yaşdanmış
G1476-1. **Mest-i ʿışḳam** baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1562-7. **Mest-i ʿışḳ** oldı Muḥibbī daḥi hüşyār olmaya / İçeli bir cürʿarısın ol gözleri mestānenüñ
G1565-3. **Mest-i ʿışḳām** şor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı içüp nūş eylemek
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre bende ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden **mest-i ʿışḳ** oldum zebānum nʾeyleyem
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / **Mest-i ʿışḳam** tā ebed şanmañ ki hüşyār olmışam
G1915-5. **Mest-i ʿışḳ** olup ferāmūş eyledümseʿālemi / Ey Muḥibbī şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
Mh8-10. **Mest-i ʿışḳ** oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz

mest-i lā-yaʿḳıl [13] Sızmış, sarhoş.

G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki nūş itdi maḥabbet cürʿasın / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olup dehr içre her dem çü çeker
G1172-1. Cānı-ı ʿışḳı nūş ḳılduḳ **mest-i lā-yaʿḳıllaruz** / Kendümüzden giçmişüz tā ḥaşre dek ḳanzillerüz
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / **Mest-i lā-yaʿḳıl** gezer ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa baḳ
G1683-5. Ezel bezminde bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi / Muḥibbī anuñ içündür görinür **mest-i lā-yaʿḳıl**
G1941-3. Şun baña ey sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olup kendümi rüsvā eyleyem
Mr17-2. Jeng-i ġamdan dil ü cān āyīnesin pāk idelüm / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-4. Almadan bād-ı ecel baḥr-ṣıfat cūş idelüm / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-6. Göklere irgürelüm naʿra-i mestāneleri / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-8. Çalalum çaġıralum gül gibi mesrūr olalum / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-10. Māh-rūlar yolına eşk-i revānı şaçalum / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-12. Bu deme irecegümizi bizüm kim ne bile / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-14. İtmeden leşker-i ġam ḫāne-i cismüniʿadem / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın böyle revān bulmış iken / **Mest-i lā-yaʿḳıl** olalum yaḳalar çāk idelüm

mest-i mey [1] İçki/şarap sarhoşu.

G418-3. **Mest-i mey** ide kuḥl-ı Ṣifāhāna ẕerrece / İzüñ tozını çeşmine kim ṭūṭiyā şanur

mest-i mey-i engūr [1] Üzüm şarabının sarhoşu.

G224-3. Zāhidā şanma beni **mest-i mey-i engūr** olam / İçmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın rūz-ı elest

mest-i ṣahbā-yı elest [1] Elest meclisinin şarabının sarhoşu.

Mr6-6. Her zemīni rāh-ı ʿışḳ içre yā hem-rāh eylerüz / **Mest-i şahbā-yı elestüz** cām-ı Cemden fāriġuz

mest-i semāʿ [1] Göğün sarhoşu.

G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola **mest-i semāʿ** / Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

mest-i şarāb [1] Şarap sarhoşu.

G2007-1. Nigārā mest-i çeşminden ḫarābam / Beni şanma ki ben **mest-i şarābam**

mest-i üştür [4] Sarhoş deve.

G496-6. Ne ḳadar cevr ü cefā eyler ise dil götürür / **Mest-i üştür** gibidür bārını merdāne çeker
G536-4. **Mest-i üştür** çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin ner ṭutar
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf'aña / **Mest-i üştürdür** anuñ içün kendüzin ner gösterür
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / **Mest-i üştürdür** çeker dil yirde ḳomaz bārını

mest ü dil-ḫaste [1] Sarhoş ve âşık.

G2166-1. **Mestem ü dil-ḫasteyem** āh o gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh meded kākül diyen gülpūşdan

mest ü ḫarāb [15] Sarhoş ve pejmürde/bitkin.

G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre **mest ü ḫarābam** diye ol ḳanzil baña
G140-1. Kim vara meygedelerde eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer **mest ü ḫarāb**
G169-3. Sāḳiyā şun bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben **mest ü ḫarāb**
G821-4. Hemīşe ḫurrem ol ʿālemde ḳanum / Beni **mest ü ḫarāb** iden mülüñdür
G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin Muḥibbī / Kūy-ı melāmet içre **mest ü ḫarāba** beñzer
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp **mest ü ḫarāb** oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1173-6. ʿIşḳı şarābıdur beni **mest ü ḫarāb** iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye dilden ḫumārumuz
G1203-3. Meygede ādābını **mest ü ḫarāb** olan bilür / Gözlerüz meyḫāne ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz
G1888-5. Ey Muḥibbī gicile ṣubḥa degin / Olalum **mest ü** hem **ḫarāb** içelüm
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden içüp **mest ü ḫarāb** oldum / Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum
G1997-2. ʿĀrızı gül gibi meygün nigāruñ yādına / Giceler **mest ü ḫarāb** olup seḥer maḫmūr olam
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar **mest ü ḫarāb** / Varsun ol bezme özini ʿışḳ ile bī-ār iden
G2660-1. Cānumı **mest ü ḫarāb** itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm ḳatı
Tb1-12. Dilde ġamzeñ pāresi gibi yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile **mest ü ḫarāb** olmışdur
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ ġamını nūş iden **mest ü ḫarāb** / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mr14-5. İçeli ḫaste dilʿışḳuñ şarābın / Ben ol demden berü **mest ü ḫarābın**

mest ü ḫarābī [1] Sarhoş ve pejmürde/bitkin vaziyette.

G871-1. Sāġar-ı mey ḳıymetin **mest ü ḫarābīler** bilür / Lā-cerem meyḫānenüñ ḳadrin şarābīler bilür

mest ü ḫarābāt [1] Sarhoş ve pejmürde-hâl.

G2696-5. Ey Muḥibbī içüben **mest ü ḫarābāt** olup / Ṭopṭolu eyleyelüm naʿra ile āfāḳı

mest ü ḫarābātī [3] Sarhoş ve pejmürde-hâlde.

G139-4. Her kiʾāşıḳdur ezel **mest ü ḫarābātī** olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp n'eyler edīb
G253-1. Olup **mest ü ḫarābātī** maḥabbet cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem şafādan ḳaynayup cūş it
G2343-2. Geh lebi ẕikr ile **mest ü ḫarābātī** olup / Geh ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḥayrān eyle

mest ü medhūş [1] Sarhoş ve şaşkın.

G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup ele nūş oldılar / Her biri devrān ġamından **mest ü medhūş** oldılar

mest ü melāmet [2] Sarhoş ve bıkkın.

G1967-2. Ḫᵛābda nūş ḳılup laʾl-i lebi cürʿasını / Uyanup kendüzümi **mest ü melāmet** gördüm
G2184-2. Şıyup cihāndaʿār ile nāmūs şīşesin / **Mest ü melāmet** ol yüri terk eyle nāmı sen

mest ü rüsvā [1] Sarhoş ve rezil.

G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / **Mest ü rüsvā** umaram maḥşere mestāne varam

mest ü sekrān [1] Sarhoş ve kendinden geçmiş.

G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın nūş eyledi / Anuñ içün bu Muḥibbī **mest ü sekrāndur** henüz

mestān [3] *Far.* Sarhoşlar. (Steingass, 1892: 1228) *bk. naʿra-i mestān, şīve-i mestān*

(mestān [2], mestānı [1])

G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb **mestān** beni bilmez mi hiç

G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi mül gözleri **mestānı** añdum aġladum
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri **mestān** içün / Ḳanda eyler gül gibi ṣan bād ile bārān içün

mestāne [34] *Far.* Kendinden geçmiş, sarhoşçasına. (Steingass, 1892: 1228)

bk. na ʿra-i mestāne, nergis-i mestāne

(mestāne [27], mestāneler [3], mestānenüñ [2], mestāneye [2])

G56-6. Cām-ı laʿlüñ ṣun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile **mestāne** söylersin baña
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / Ṣükr ḳıl nūş eyleyüp **mestāne** oldum ʿāḳıbet
G250-2. Rūyuñda ḳaṣuñ ṭāḳına çeşmüñ naẓar itdi / **Mestāne** giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G417-1. Ol Türk-i ṣūḫ gör nice **mestāne** seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa ṣāhāne seyr ider
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ **mestāne** çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāṣıḳlara zünnār ider
G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi **mestāne** çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G554-1. **Mestāne** çeşmi ol güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer
G577-2. **Mestāne** çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāṣıḳa / Hīç ġayre ṣorayım dime anı bilen bilür
G717-3. Her kim içdiyse ezel bezminde ʿışḳuñ cürʿasın / Her birisi görinür maḥşer güni **mestāneler**
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den gözi **mestāneler** / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G1264-2. İçerse nergisi ḳanum ʿaceb mi / Ṣarāb-ı nāz ile **mestāne** olmış
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse ṣarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre ider **mestāne** ḥaẓẓ
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp **mestāne** ile gülşeni cümle ṭavāf
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi **mestāne** ṣadaḳ
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḫi hüşyār olmaya / İçeli bir cürʿarısın ol gözleri **mestānenüñ**
G1653-4. Gāhi ṣarāb-ı laʿl ile **mestāne** görinür / Gāhi ġubār ḫaṭṭ ile ḥayrān olan göñül
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı miḥrābında / Ṣāf olup ġamze vü **mestāne** gözi olmış dām
G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere **mestāne** varam
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine **mestāne** çeşmüñ tīġ alup / At ṣalup āṣıḳlarun çignetme şehbāzum benüm
G1952-4. Ḳanumı **mestāne** çeşmün içdügince ey ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen / Ey gözi **mestāne** sensin ey gözi **mestāne** sen
G2048-2. Mey yirine çün içdi **mestāne** çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2222-2. Destine **mestāne** çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile **mestāne** ṣalınsun
G2257-4. Dem-be-dem **mestāne** çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi ol gözi **mestāneye** / Rind olanlar cān virürler şevḳ ile peymāneye
G2524-8. Mehā ḳatlüm **mestāne** çeşmüñ / İki ḥācib ider aña ḥavāle
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cürʿa-i ʿışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı **mestāne**
G2611-1. Tīġ alup **mestāne** çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī'yi **mestāne** ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı ḳan daḫi
Mr7-14. Naʿralarla ʿālemi ṭoldurdılar **mestāneler** / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup yāhū didüm ol gözleri **mestāneye**

mestānelik [2] Ser-ḫoşlıḳ, bekrilik, içḳıcılıḳ, mestlik...(Tulum, 2011: 1239)

(mestānelik [1], mestānelikler [1])

G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū **mestānelik** / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G2698-6. İdelden gözleri **mestānelikler** / Ḳaşı birbirine ikrāma düşdi

mestāne-vār [2] Sarhoşçasına.

G2752-1. Dün serv gibi şalınup ol gül budacıġı / **Mestāne-vār** eline almış ayacıġı
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm pāyına yārüñ yüz sürüp **mestāne-vār**

mestūr [2] *Ar.* Örtülü, kapalı, gizli, perdeli, hafi. (Ş. Sami, 2010: 786)

bk. mestūr itmek, mestūr olmaḳ

(mestūr [1], mestūrdur [1])

G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender deyr netuvān būd **mestūr**
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege ey gül ʿīẓār / Kīse-i sürḫi içinde zerleri **mestūrdur**

mestūr itmek [1] Saklamak, gizlemek.

G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ kaʾbesin / Niceye dek anı **mestūr ide** ol müşkīn-niḳāb

mestūr olmaḳ [2] Saklanmak, gizlenmek.

G1997-1. Ḫāṣālillah devr-i gülde oturup **mestūr olam** / Nūş idüp şaḫn-ı çemende bāde-i mesrūr olam
Mr17-7. Gel berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum zühd ile **mestūr olalum**

mes ʿūd olmaḳ [1] Mutlu olmak, onmak. (TDK, 2011: 1663)

G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün ben türāb / Ṭāliʿüm **mes ʿūd olup** ḳapuñda oldı feṯḥ-i bāb

meşā ʿ olmaḳ [1] Anılmak, duyurulmak.

G1339-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun diyü / İstemem bir kimse kim **ola** benüm ile **meşā ʿ**

meş ʿal-i ḫūrşīd [1] Güneşin meşalesi.

G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā **meş ʿal-i ḫūrşīde** ger yanarsa pervāne

meş ʿal-i nūr [1] Nurdan meşale.

G1219-2. Şeb-i ṭūr içre yüzüñ **meş ʿal-i nūr** / Görindi şuʿleden vādi-i muḳaddes

meşaḳḳat çekmek [1] Güçlüklerle karşılaşmak.

G2408-4. **Çekdümse** ne ġam derd ü belā ile **meşaḳḳat** / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı bir ulı gence

meşām [4] *Ar.* Koku alacak mahal, burnun içi ve yukarısı, geniz. (Ş. Sami, 2010: 786) *bk. meşām-ı ʿālem, meşām-ı cān, meşām-ı dil, meşām-ı dil ü cān*

(meşāma [1], meşāmı [1], meşāmını [1], meşāmum [1])

G499-5. ʿĀlemün ḳılur **meşāmını** muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber depredür
G909-1. Yüzüñ nūriyledür çeşmün münevver / **Meşāmum** būy-ı zülfinden muʿaṭṭar
G2055-3. Cān **meşāmı** müşk üʿanberden igen ḥaẕẕ eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken
G2440-2. Bir kere anuñ būyı irişmedi **meşāma** / İden bīgāne fā'ide ḫaddi gül-i terse

meşām-ı ʿālem [1] Âlemin genzi.

Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca **meşām-ı ʿālemi** / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ

meşām-ı cān [2] Canın/gönlün genzi.

G1155-3. Ey ṣabā zülfine el ṣun ḳıl anıʿanber-feşān / Kim **meşām-ı cānı** ʿiṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1593-1. Çīn-i zülfinden **meşām-ı cān** alurken būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende yoġ idi āhū-yı müşk

meşām-ı dil [1] Gönlün genzi.

G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden **meşām-ı dil** yine / Esdüginçe her seḥer bād-ı şimāl egler beni

meşām-ı dil ü cān [1] Gönül ve canın genzi.

G506-3. Yine būyı ile pür oldı **meşām-ı dil ü cān** / Meger ol ruḫları gül zülfi muʿanber geliser

meşġūl olmaḳ [1] ...cehd etmek, ihtimām etmek...(Tulum, 2011: 1241)

G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine **oldı meşġūl** / Keyfiyyetin ne bilsün ṣanur ki benge beñzer

meşhed [1] *Ar.* Bir adamın şehit olduğu veya bir şehidin metfun bulunduğu mahal. (Ş. Sami, 2010: 787)

G2170-7. Ol lebi şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / **Meşhed** yazalar haẕā şehīdü'l-ʿāşiḳīn

meşhūr [8] *Ar.* Sît ü şöhret kazanmış, yayılmış, herkesin bildiği ve dayandığı, adlı sanlı, şehîr, be-nâm. (Ş. Sami, 2010: 787) *bk. meşhūr olmaḳ*

(meşhūr [5], meşhūrdur [3])

G447-3. Mecnūn benüm bu ḫāletüm iẕʿān idinmedi / **Meşhūr** egerçi anuñ dilde dāsitānı var
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden ögrensün gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meṯel **meşhūrdur** bilmez bilenden ögrenür
G845-3. Bulunmaz arasalar baña mānend / Şehā şehrüñde sevdāñ ile **meşhūr**
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṯel **meşhūrdur** dirler ki ḳuvvet erdedür
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / **Meşhūr** meṯeldür bu ki seven sevenüñdür
G1178-4. Pāy-māl olsam ne ġam ey ḫüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṯel **meşhūrdur** kim ʿāşıḳ olurʿārsuz
G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye dilber / Budur **meşhūr** meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḫaẕẕ
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile **meşhūr** idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür nevbetüm

meşhūr olmaḳ [1] Bilinmek, nām ḳazanmaḳ...(Tulum, 2011: 1242)

G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere **meşhūr olam**

meşreb [19] *Ar.* Tabiat, cibillet, tıynet; âdet, huy, hulk. (Ş. Sami, 2010: 787)

(meşreb [1], meşrebdür [1], meşrebem [2], meşrebi [3], meşrebin [8], meşrebinde [1], meşrebini [1], meşrebüñ [1], meşrebüz [1])

G175-5. Muḥibbī ḳoma elden cām-ı ʿışḳı / Gerekmez rind olana illā **meşreb**
G678-5. Beñzedürse n'ola şiʾrini Muḥibbī selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ **meşrebini** pāke çeker
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme zāhid / Anuñ daḥi senüñ tek **meşrebi** var
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize meyḫānedür / Lāʾübālī **meşrebüz** ʿālemde ʿārı n'eylerüz
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā **meşrebi** ṣu gibi anuñ pāk gerek
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / **Meşrebüñ** āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1786-2. Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrārını / Bir ḳalender **meşrebem** kendümi abdāl eyledüm
G1810-4. İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī **meşrebin** / Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākıyam
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā **meşrebin** / Añladı ancaḳ hemān dünyāda rüsvā **meşrebin**
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki senʿālemde deryā **meşrebin**
G2052-3. Zāhidāʿuşşāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā **meşrebin**
G2052-4. Kim cihāna baḳmaya olsun hezārān āferīn / Göstere kūh-ı ḳanāʿat içreʿanḳā **meşrebin**
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca sevdā **meşrebin**
G2052-6. Ey Muḥibbī şor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā **meşrebin**
G2125-2. Şanmañuz şūfi ya zāhid bir ḳalender **meşrebem** / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2565-5. Ḳoma elden Muḥibbī laʾl-i nābı / Olasın tā kiʿirfān **meşrebinde**
G2697-2. ʿIşḳ bir **meşrebdür** anı ṣūfi idrāk eylemez / Zīrā kimʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ **meşrebi**

meşşāṭa [1] *Ar.* Gelini tarayıp saçını düzeltmeye ve esbâb-ı zînetini takıp süslendirmeye mahsus kadın. (Ş. Sami, 2010: 788) *bk. meşşāṭa-i ṣunʿ*

G2070-4. Gülşene **meşşāṭa** olmışken bugün bād-ı seḥer / Ḥayfdur kimʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḥazān

meşşāṭa-i ṣunʿ [1] Gelini tarayıp süsleyen sanatkâr.

G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi **meşşāṭa-i ṣunʿ** / Ruḫlaruñ meh görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gün

meşveret itmek [1] Danişmaḳ, istişāre etmek...(Tulum, 2011: 1243)

G1267-1. **Meşveret** itmege gelse bir yirde ol iki ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler aña baş

metāʿ [30] *Ar.* Satılacak mal ve alelhusus kumaş vesaire kıymetli eşya tüccar malı; sermaye, bidâ'a. (Ş. Sami, 2010: 788) *bk. metāʿ-ı būse metāʿ-ı dehr metāʿ-ı derd metāʿ-ı ġam metāʿ-ı himmet metāʿ-ı ḥüsn metāʿ-ı vaṣl metāʿ-ı vaṣl-ı cānān metāʿ-ı vuṣlat*

(metāʿ [2], metāʿı [7], metāʿıdur [1], metāʿın [11], metāʿına [6], metāʿını [3])

G21-5. Cevher-i vaṣlı **metāʿın** ṣorma her nā-ehle kim / Cevheriyem ṣor baña kim olmışam ṣarrāfʿaña
G274-5. İdüp Mecnūn Muḥibbī'ye vaṣiyyet / **Metāʿı** ʿışḳına çün itdi vāriṣ
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum ġam **metāʿın** / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G379-3. Kim māyil ola dīni **metāʿını** cemʿide / Ḳārūn-vār ʿāḳıbet anı zemīn ṭutar
G433-2. Naḳd-i cān ile **metāʿı** vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna ġam **metāʿın** / Şular kim ʿışḳa dilden müşterīdür
G561-4. Didiler būse **metāʿın** virür imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G590-3. Dil ü cāndur **metāʿı** ʿışḳ erinüñ / Alurlar ṣoñra tār u mār iderler
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice dürlü **metāʿ** eyler
G686-5. Didüm Muḥibbī ḥüsnüñe cān ile müşterī / Didi **metāʿı** cāna virilmez bahālanur
G849-4. Ey göñül olma şaḳın dünyā **metāʿına** ḫarīş / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna şor
G855-4. Vaşlı **metāʿı** girmez ele çün ḫayātla / İrür murāda cānını terk eyleyen bilür
G874-6. Naḳd-i cāna ġam **metāʿın** kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G875-3. Almaġa ṣabrı **metāʿın** bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül tāciri zer gösterür
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam **metāʿın** yine defter gösterür
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñʿuşşāḳuñ olsun müşterī / Ṣata gör ḥüsnüñ **metāʿını** ki ḥüsnüñ çaġıdur
G1172-2. Ḫār u ḫāṣdur virmezüz dünyā **metāʿına** göñül / Fāriġuz āzādeyüzʿālemde deryā-dillerüz
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice **metāʿ**
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmuʿāriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel
G1698-2. Ġam **metāʿına** gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1857-5. Alurdum naḳd-i cāna ġam **metāʿın** / Maḥabbet kişverine tācir olsam
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr **metāʿını** gözleri / Varumı aldı ḳomadı bir ẕerre dānesin
G2079-3. **Metāʿı** būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü yanından
G2231-5. Cān virüp şanma Muḥibbī alasın bir būse / Kimseler ḥüsni **metāʿına** ḫarīdār olmasun
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ **metāʿına** Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger varup ṭaleb-kār olmasa

G2421-3. Naḳd-i cān ile olup vaṣlı **metāʿına** ḫarīd / Düşdi dīvāne göñül gör ṭamaʿ-ı ḫāmlara
G2480-2. Vaṣluñ içün ḥāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum ol **metāʿı** ben ol bī-ḥadd māl ile
G2555-4. Alma bu dünyā **metāʿın** virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2616-5. Virmeyince cān **metāʿın** vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2716-4. Yolına cān **metāʿın** ḫarc ḳıldı / Añar mı nev-bahārı gör Süheyli

metāʿ-ı būse [11] Öpücük sermayesi/malı.

G337-1. Cān naḳdi ile gördi ki ben olmışam ḫarīd / İtdi **metāʿ-ı būsesinüñ** ḳıymetin mezīd
G872-3. Cān ile kimdür **metāʿ-ı būseye** dirken ḫarīd / Buʿacebdür her ḳaçan olsam ḫarīdār incinür
G1106-4. Naḳd-i cāna çün **metāʿ-ı būse** iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp gül yüzüme bārī henüz
G1109-3. Naḳd-i cān ile **metāʿ-ı būseye** oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki benümle dost bāzār eylemez
G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük **metāʿ-ı būseñi** / Naḳd-i cān u dil ile geldük ki bāzār isterüz
G1295-4. Naḳd-i cān ile **metāʿ-ı būseñe** oldum ḫarīd / Aramızda yoḳ dime olsun bizüm alış veriş
G1552-2. Aldum **metāʿ-ı būseñi** cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1793-3. Naḳd-i cān virüp **metāʿ-ı būse** almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur bundan artuḳ şanʿatum
G1928-3. Naḳd-i dil virüp **metāʿ-ı būseye** oldum ḫarīd / Üstine cān virmek ile ola kim ḳāyil ḳılam
G2282-4. Cāna beyʿider yine virmez **metāʿ-ı būseye** / Ḥüsn-i devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun
G2309-3. İşidelden kim **metāʿ-ı būseñi** çün cānā dir / Cān ele alup bu dil bāzāruñ eyler ārzū

metāʿ-ı dehr [1] Dünya sermayesi/malı.

G2685-3. Naḳd-i cān ile **metāʿ-ı dehre** olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni

metāʿ-ı derd [2] Dert sermayesi/malı.

G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum **metāʿ-ı derdi** bu da ticāret ancaḳ
G2416-5. **Metāʿ-ı derdi** alduñ naḳd-i cāna / Muḥibbī ışşı itdüñ şimdi üşte

metāʿ-ı ġam [1] Gam sermayesi/malı.

G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / **Metāʿ-ı ġam** gibi çün ḫāṣılı var

metāʿ-ı himmet [1] Himmet sermayesi/malı.

G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ eger varup **metāʿ-ı himmet** al

metāʿ-ı ḥüsn [1] Güzellik sermayesi/malı.

G1059-3. Naḳd-i dil virüp **metāʿ-ı ḥüsne** kim ola ḫarīd / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur

metāʿ-ı vaṣl [8] Kavuşma/vuslat sermayesi/malı. *bk. metāʿ-ı vuṣlat*

G363-2. Naḳd-i cān ile **metāʿ-ı vaṣluña** oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur cān ile serden leẕīẕ
G436-3. İki cihānı virüben alan **metāʿ-ı vaṣl** / Dürr-i ṣemini ḫaḳ budurur rāygān ṭutar
G653-2. Sim-i eşk ile ḫarīd olan **metāʿ-ı vaṣluña** / Virür ol cān naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G961-4. Cān u dil diler **metāʿ-ı vaṣluna** ola ḫarīd / Bunı bilmez ki ser-i sulṭāna irişemez faḳīr
G1737-5. İki şanma vir **metāʿ-ı vaṣlına** biñ cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre **metāʿ-ı vaṣluñı** / Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam
G2723-2. Naḳd-i dil alup **metāʿ-ı vaṣlı** iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı
G2786-2. Çürütdümʿömrüñ naḳdin **metāʿ-ı vaṣl** içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı

metāʿ-ı vaṣl-ı cānān [1] Sevgiliye kavuşma sermayesi/malı.

G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsañ nedürür şanʿat / Alurlar naḳd-i cān ile **metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı**

metāʿ-ı vuṣlat [1] *bk. metāʿ-ı vaṣl*

G930-4. Cān naḳdi ile geldi ḳapuña yine göñül / Virdi **metāʿ-ı vuṣlatuñı** iştirādurur

meṭāf eylemek [1] Tavaf etmek.

G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣaf ṭutup ġamzeñ çeküp leşker **meṭāf eyler**

metn [2] *Ar.* Kitabın asıl ibaresi, şerh ve havâşîsinden sarfınazarla müellifin sözü olan ibare. (Ş. Sami, 2010: 788) *bk. metn-i ḥüsn*

(metni [1], metnini [1])

G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ **metnini** ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin şürūḥ
G1033-3. Olalı ḥüsnüñüñ **metni** ʿavāmil / Dil ezber oḳıyup i ʿrāb idüpdür

metn-i ḥüsn [9] Güzellik metni.

G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı **metn-i ḥüsni** tamām oldı bir kitāb
G173-3. **Metn-i ḥüsnüñe** şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb

G190-4. Şu ʿle virdi **metn-i ḥüsnüñde** senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G528-4. **Metn-i ḥüsnin** yazdı ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫāl ü ḫaṭṭı noḳṭa vü iʿrābıdur
G844-3. **Metn-i ḥüsnüñ** gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Ṣoñradan ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp iʿrāb ider
G1256-2. **Metn-i ḥüsnüñe** ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḥāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter baġlamış
G1285-4. **Metn-i ḥüsne** ḫaṭuñ olmış ḥāşiye / Oḳuyup dil anı tefsīr eylemiş
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / **Metn-i ḥüsnüñi** velī kim görse dir ġāyet güzel
G2029-5. **Metn-i ḥüsne** yazılmış ey Muḥibbī ḥāşiye / Kim bunuñ ḥallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān

me’vā [3] *Ar.* Yurt, mesken, mahal, makam. (Ş. Sami, 2010: 788)

bk. cennet-i me’vā ,mesken ü me’vā

G24-7. Seg-i Leylī ne yirde itse menzil / Ḥaḳīḳat oldurur Mecnūna **me’vā**
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān **me’vā** idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı **me’vā** ḳılur

mevc [4] *Ar.* Dalga. (Ş. Sami, 2010: 788)

bk. mevc eylemek, mevc urmaḳ, mevc-i belā, mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ, mevc-i deryā, mevc-i ketm

(mevci [2], mevcin [1], mevcler [1])

G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör **mevcin** anuñ dürr ile mercāndur
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı **mevcler** dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1851-4. Āh ḳılsam baḥr-ı eşküm **mevci** başumdan aşar / Gör neler giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1988-5. Yaşumuñ **mevci** ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm

mevc eylemek [1] Temevvüc etmek, cūş etmek. (Tulum, 2011: 1245)

G1615-3. Tīġ-i ḫūn-rīzi ḳaçan **mevc eyleye** deryā gibi / Kelle-i ʿuşşāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek

mevc urmaḳ [15] Ḳaynamaḳ, tałaslanmaḳ, dałġałanmaḳ, temevvüc etmek, çalḳanmaḳ, mevclenmek, oynamaḳ, cūşe gelmek. (Tulum, 2011: 1245)

G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı **mevc urdı** / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña sāḥilhā
G160-2. Baḥr-i ġam **mevc ursa** eyle hemān / Geşt-i mey ile kenārı ṭaleb
G383-1. **Mevc urur** her yaña eşküm ṣanki baḥr-i ḫūndur / Ṣīşe-i sebz içre yāḫūd bāde-i gülgūndur
G488-2. **Mevc urur** seylāb-ı eşküm cūş ider deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül dil zevraḳın / **Mevc urur** deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh ile **mevc urdı** yine / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G681-3. **Mevc urursa** bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum yilinden aña her dem bād irür
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum **mevc urur** / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G922-4. Baḥr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / **Mevc urduġınca** her dem yaşum ḥabāba beñzer
G1369-3. Dostlar düşmen görinse yüzümi döndürmezem / **Mevc urup** deryāleyin olursa ʿasker ṣaf ṣaf
G1400-1. **Mevc urur** her gūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1600-4. Yaşum **mevc urdı** esdi bād-ı āhum / Ṣaḳın ey fülk-i dil ʿummāne girdüñ
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / **Mevc urup** baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm **mevc urur** deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan ḳorḳaram
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / **Mevc urur** āhum ṭoḳınduḳca aña deryā gibi

mevc-i belā [1] Bela dalgası.

G1108-3. Dostlar **mevc-i belā** eksük degül şimdengirü / Baḥr-i ʿışḳa lücce-i efkāre düşdi göñlümüz

mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ [1] Aşkın sonsuz dalgaları.

G1397-2. Düşeli girdāb-ı ʿışḳa fülk-i dil ḥayretdedür / Ḳaynadı çün başdan aşdı **mevc-i bī-pāyān-ı ʿışḳ**

mevc-i deryā [1] Denizin dalgası.

G1629-2. Kenāra getürüp yāri der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce anuñçün şalar el **mevc-i deryānuñ**

mevc-i ketm [1] Gizli dalga.

G46-2. Ursa deryā-yı ḥavādiş **mevc-i ketmüm** bir yaña / Geştī-i ʿışḳun Biḥamdillah ki lengerdür baña

mevcūd itmek [1] Yaratmak.

G1934-1. Cihānı yoḳ iken **mevcūd iden** kim / Ḫaṭāsın ḳullarına cūd iden kim

mevcūd olmaḳ [1] Bułunmaḳ, vār ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1245)

G573-5. Dilde Muḥibbī ʿışḳuñ genci çün **oldı mevcūd** / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer

Mevlevī [3] *Ar.* Mevlânâ Celâlü'd-dîn-i Rûmî hazretlerine mensup ve tarîkat-ı aliyyelerine tabi olan. (Ş. Sami, 2010: 791)

(Mevlevī [2], Mevlevīler [1])

G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre nāyuñ nālesi / **Mevlevīler** gibi dil eyler semāʿ
G1726-3. Döne döne **Mevlevī** gibi ider āhumʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd ile ḥāl
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne **Mevlevī** gibi / Ol āsitāna varmaġa ger feṯḥ-i bāb ola

mevsim [2] *Ar.* Bir şeyin muayyen vakti, zamân-ı mahsûs. (Ş. Sami, 2010: 791)

bk. gül mevsimi, meclis-i mey, mevsim-i gül, mevsim-i ṣahbā-yı gül, mevsim-iʿıyş u ṣafā

G671-4. Benefşe başını egmiş naẕar eyler gülistāna / Bu **mevsim** tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G2365-7. Çāk itdi pīrehen gülʿālem cināna döndi / Bu **mevsim** içre kimdür ṭutmaya elde bāde

mevsim-i gül [12] Gül mevsimi.

G460-1. **Mevsim-i gülde** kimüñ destinde gülgün cāmı var / Şād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı var
G481-4. Sāḳī bu demde al ele gülgün piyālei / Hengām-ıʿıyş ü **mevsim-i gül** devr-i lāledür
G611-3. Bād-ı ṣarṣardan Biḥamdillah ki ḳuruldı zemīn / **Mevsim-i güldür** hevālar iʿtidāl üstindedür
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende var bir gūşeye / **Mevsim-i gülde** ṭolu elde gerek peymāneler
G863-4. **Mevsim-i güldür** mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G1016-2. **Mevsim-i gül**ʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / Elüñe alsañ ṣürāḥī eyleyüp ḳılḳıl güler
G1352-3. **Mevsim-i gülde** lebi yādına mey nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1483-3. **Mevsim-i gülde** ele girse eger bir Nāzenīn / Öp elin ṣal boynına ḳolun lebini dişe çek
G1714-6. **Mevsim-i gülde** Muḥibbī naẓmına ḳılsan naẕar / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G1862-1. İrişdi **mevsim-i gülde** celis-i bāde olam / Ḳadeḥ el üzre ṭutup gül gibi küşāde olam
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñʿayb olmasun / Ehl-i diller **mevsim-i gülde** ider mül ṣoḥbetin
G2688-1. Dilā çün **mevsim-i güldür** mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı

mevsim-i ṣahbā-yı gül [1] Gül şarabının mevsimi.

G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār ile / Tīz giçer çün **mevsim-i ṣahbā-yı gül**

mevsim-iʿıyş u ṣafā [1] Safa ve eğlence mevsimi.

G2393-1. Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen eyyām-ı ṣaḥrādur yine / **Mevsim-iʿıyş u ṣafā** ādān-ı ṣahbādur yine

mevzūn [3] *Ar.* Bir şeyin muayyen vakti, zamân-ı mahsûs. (Ş. Sami, 2010: 792) *bk. ġonce-i mevzūn, ḳāmet-i mevzūn, ṭabʿ-ı mevzūn*

1. Vezni yerinde, hecelerinin adet ve tertibi muntazam olan, vezinli.

G623-5. Müddeīʾ bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ şiʿri daḫi **mevzūn** çeker
G965-7. Her sözüñ **mevzūn** Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Şalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār şiʿr

2. Yakışıklı, düzgün.

G773-2. Nāzikāne el ṣalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key **mevzūn** giyer

mevzūn itmek [1] Biçimlendirmek.

G482-2. Rāstīʾ ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı **mevzūn idüp** / Lebleri ẕikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider

mey [102] *Far.* Şarap, hamr, bâde. (Ş. Sami, 2010: 792) Süci, sici, şerāb, mül, bāde, ḫámr, şira, içḳı, müdām. (Tulum, 2011: 1247)

bk. āb-ı mey, ārzū-yı mey itmek, bezm-i mey, cām-ı mey, cām-ı mey-i aḥmer, cām-ı mey-i ḥamrā, defʾ-i būy-ı mey, efser-i mey, geşt-i mey, maḥbūb u mey, mest-i mey, mest-i mey-i engūr, mey-i bī-ġışş, mey-i engūr, mey-i gülgūn, mey-i gül-reng, mey-i ḥamrā, mey-i ḫoş-güvār, mey-i nāb, mey-i ṣahbā, mey-i ṭālib-i gülgūn, mey-i tiryāk, mey ü āb u çemen, mey ü maḥbūb, mey ü ma ṣūḳ, nūş-ı mey ḳılmaḳ, rehn-i mey, sāġar-ı mey, şayḳal-ı mey, ṣoḥbet-i mey, tāb-ı mey

(mey [69], meyden [4], meydür [3], meye [4], meyin [1], meyinden [3], meyine [1], meyini [1], meyle [15], meyüñ [1])

G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden **mey** yirine ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḥi baġrum kebāb
G177-4. Ṣorma **mey** keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri ṣarābın leẕẕetin bilmez devāb
G191-4. Ṣundı be-raġm-ı zāhid **mey** pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem var ẓāhir ḳılur kerāmet
G198-4. **Mey** içdi yüzi eyledi o demʿaraḳ iẓhār / Didüm ki gelür derdeʿarak bulsa ḥarāret
G203-3. Ġonce **mey** içmiş yasaġın ṭutmamış ṣāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu ḫod evkār mest
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ **meyle** bizi sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G240-1. **Mey** in ʿām eylese pīr-i ḫarābāt / Ele al sāḳī آفات خير فى النار
G256-2. Gülgūn **meye** ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / **Mey** ʿāṣıḳa ṣunuldı ezel saña müṣelleṣ
G270-1. Zāhidā **mey** ḥürmetinden eyleme her-bār baḥṣ / Ebleh olma ṣaḳla ṣoḥbet ḥürmetin be-güẕār baḥṣ
G270-4. **Mey** yirine ḳanun içer ġamzesinden ṣorma gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḥṣ
G274-4. Ulı devletdürür gülşen bucaġı / Benümle **mey** ola maḥbūb da ṣāliṣ
G297-1. İçmeyem **mey** ger baña ḫūrşīd ola enver ḳadeḥ / Meclis içre kim meger ala ele dilber ḳadeḥ
G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ ḳatında ṣu kim **mey** ṣabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ
G300-5. Bir ḳadeḥ **meyle** cihān sırrı ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G300-6. **Mey** miḥekdür kişinüñ içerisin ṭaṣra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid **mey** içen ʿāṣıḳa gel / ʿAvn-i Ḥaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña **meydür** miftāḥ
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān şürāḥī ziynetin / **Mey** gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G376-3. **Mey** yirine ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāṣıḳ dökmede bī-bākdür
G483-3. Çeşmi mesti **mey** yirine ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G496-1. Ḳanumı **mey** yirine ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum **meydür** aña nuḳl içün / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G629-3. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda **mey** diyü ḫūn-ı ciger dil nūş ider
G676-5. Devr-i güldür ṣāf **mey** iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G691-1. Vaḳt-i gül faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çaġırur her bir çiçek ʿışḳun **meyinden** dadadur
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ **mey** ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G788-3. İçen **mey** buldı ʿömr-i cāvidānı / Meger āb-ı ḥayātest āb-ı engūr
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli nergisüñ / Giceden beñzer ki **mey** içmiş başında var ḫumār
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice **mey** içmiş bu ki maḫmūrdur
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ **meyle** nice şeyḫ olanı ol ṣāb ider
G863-4. Mevsim-i güldür **mey** ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G929-1. Ṣāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ **mey** başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G929-3. Sen **mey** iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ **mey** içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde zāhid / İder mi hīç **meye** zühd ehli perhīz
G1170-1. Ḫūn-ı dil ile dīde olaldan ayaġumuz / Vardur **mey** ile kāse-i zerden ferāġumuz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ **meydür** başumda efser-i şāhānemüz
G1190-4. Ṣıġmadı ḫumlara **mey** eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdı ʿayyūḳa yine naʿra-i mestāne birüz
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem **mey** içmege budur sebeb / Ḫūblar laʿl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1244-5. ʿIşḳuñ **meyine** kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ **meyle** keremden mey-fürūş
G1269-3. **Mey** nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne köşesi ne ulu bārgāh imiş
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül meyl ider oldı lebüñe / Kim ola içmeye **mey** irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına **mey** nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1371-4. Bir ḳadeḥ **meyden** irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse yüz biñ iʿtikāf
G1372-3. Bir ḳadeḥ **meyle** bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḥi ṭurur muʿtekif
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne küncinde ṭuta **meyle** ḫazef
G1381-3. Aldıʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde **meyle** ṭutdı çün sāġar be-kef
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre ṣevḳ / Her ḳaçan nūş itse **mey** lā-büd gelür güftāre ṣevḳ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḫüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā **mey** ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫvāre ṣevḳ
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ **meyle** göñül āyīnesini itdi pāk
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse **mey** nūş eylemek
G1747-1. Meyḫāne oldı **meyle** bedaḫṣān-mekān-ı laʿl / Her ḫum görindi bāde ile ṣan kān-ı laʿl
G1747-3. Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş / İtdi küşāde ḳalbini **meyle dükkān-ı** laʿl
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile **mey** içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G1792-3. ʿĀṣıḳam rindem bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā ṣāhidle **meyden** ṣanma perhīz eyleyem
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ **meyle** cihān mülkin temāṣā eyledüm
G1817-4. Dil ṣürāḥī göz yaşı **mey** bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḫāżırʿıyṣa esbābum benüm
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ **meyinden** bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1885-2. **Mey** içüp ṣād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin gūş idelüm
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ **meyden** ḳamu müşkilleri ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāṣıḳun **mey** yirine / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri **mey** içilmesün
G2048-2. **Mey** yirine çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm **mey** ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it **meyüñ** keyfiyyetin
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī / **Mey** ṣun berü tā dāfiʿ-i ḫüzn ü elem olsun

G2117-1. **Mey** içüp yine bu ġam-kīn dilümi şād ideyin / Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2121-2. Sāḳar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil nāle kıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri **mey** içilmesün
G2126-3. Leblerüñ **mey** yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çeke ʿışḳuñ **meyini** / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña şun
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil **meyle** sebūya virmesün
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḥi virdüm / Nitekim **mey** için müflis ider destārını merhūn
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded şol **mey** diyen tiryākdan
G2235-4. Ḥırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ **mey** rehnine göndermişem destārı ben
G2245-2. **Mey** nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne şalınsun
G2249-2. Bir ḳadeḥ **meyle** cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2362-5. Muḥibbī **mey** içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste
G2392-1. Sāḳiyā meclisde **mey** şun gel bize inṣāf ile / İçlüm anı şürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2434-4. Bir ḳadeḥ **mey** saña bu ʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2438-7. **Mey** yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol şunmayınca içer isem **mey** ḥarām ola
G2509-2. Bir ḳadeḥ **meyle** benüm çün göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege vardum ḥarābāt ehline
G2546-2. İçüp **mey** geldi tābından ʿiẕārına ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde ṣan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola **mey** daḥi yek-sāle
G2562-4. Ehl-i ʿṣḳ **mey** yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında
G2622-2. İçelden bir ḳadeḥ ʿışḳuñ **meyinden** / Dil-i rindüm der-i ḫummāre düşdi
G2628-5. İçüp **mey** giçe almış ele sāġarı / Başından defʿ ide lāle ḫumārı
G2631-3. İçdügüm **mey** zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen gibi
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür **meye** ol vaḳt ṣır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram ertesi
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim **mey** içilmezse girān ola meger cānı
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki **meyden** bāḳi
G2768-3. Ol dil ṭabībi ḳapusı dārüʾş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle **meye** mübtelāsını
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre **mey** içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr5-3. Sāġar-ı gülde seḥer **meyle** ḳarışdur jālei / Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nālei
Mr17-7. Gel berü **mey** içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum zühd ile mestūr olalum
Mr17-13. **Mey** gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam
Mr17-16. **Meyin** elden ḳomasın böyle revān bulmış iken / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ʿarż ide cemāl / **Mey** içmege kimde ola zerrece mecāl
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider ol dem lebüñe / Kim ola içmeye **mey** irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni menʿ eyleme / **Mey** ile taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb ile

mey-i bī-ġışş [1] Saf şarap.

B76. Mest oldı Muḥibbī içeli cürʿa-i laʿlüñ / Ġışş olsa ne ṭañ her kim içerse **mey-i bī-ġışş**

mey-i engūr [4] Üzüm şarabı.

G1661-4. Çeng ileʿūdaʿamel virdi **mey-i engūr** ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tār u mār gül
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm **mey-i engūrdan**
G2090-1. ʿĀṣıḳ olan hīç ṣafā almaz **mey-i engūrdan** / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle mest olmış / Görenler bilmeyüp ṣanur içüpdür **mey-i engūrı**

mey-i gülgūn [9] Gül renkli şarap. *bk. mey-i gül-reng*

G425-4. Lebuñ öpdükce ġāyet mest oldum / Didüm el-ḥaḳḳ **mey-i gülgūna** beñzer
G427-1. Laʿl-i nābuñ yādına her dem gözümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde **mey-i gülgūn** aḳar
G535-1. Laʿlüñi anduḳca cānā gözlerümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde **mey-i gülgūn** aḳar
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ **mey-i gülgūna** ṣor
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını her bir dünuñ / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī **mey-i gülgūnuñ**
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı **mey-i gülgūna**
G2536-2. **Mey-i gülgūna** ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid / Ne ġam muʿtād olmışdur ezelden ḥab u mācūna
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / **Mey-i gülgūnuñ** eger var ise nevʿa günehi
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde **mey-i gülgūn** içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

mey-i gül-reng [1] *bk. mey-i gülgūn*

G2114-2. Berü şun şun berü sāḳī **mey-i gül-reng** müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne degin

mey-i ḥamrā [3] Kırmızı şarap.

G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān ol rinde beñzer kim **mey-i ḥamrāya** düşmişdür
G808-1. Leblerüñ ʿuṣṣāḳa ṭurmışdur **mey-i ḥamrā** ṣatar / Zülf-i müşkīnüñ maḥabbet ehline ḥelvā ṣatar
G859-3. Bencileyin laʿl-i nābuñ yādına ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm **mey-i ḥamrā** çeker

mey-i ḫoş-güvār [2] Hoş içimli/lezzetli şarap.

G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de **mey-i ḫoş-güvāre** vir
G2180-1. Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı n'eyleyin / Lebinsüz olsa **mey-i ḫoş-güvārı** n'eyleyin

mey-i nāb [10] Halis, has, katışıksız şarap.

G94-5. La'l-i dildāra Muḥibb beñzedügiyçün **mey-i nāb** / Bezm-i şevķ içre düşürmez anı elden ẕürefā
G114-1. ʿAceb ol leb midür yāḫūd **mey-i nāb** / ʿAceb ol diş mi yā lü'lü'-yi nā-yāb
G1162-3. Zāhidā menʿeyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün **mey-i nāb** ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dekʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum daḥi **mey-i nāb** gerek
G1817-1. Yiter ʿālemde nigār ile **mey-i nābum** benüm / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum benüm
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün servler āb üstine / Vaķtidür şeydā göñül gelsün **mey-i nāb** üstine
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler **mey-i nāb** üstine
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ķalurdı ger **mey-i nāb** olmasa / Kim görürdi gün yüzin mihr-i cihān-tāb olmasa
B152. La'l-i nābuñ var iken kimdür **mey-i nāb** isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı yine āb üstine / Küp küp düşsemʿaceb midür **mey-i nāb** üstine

mey-i ṣahbā [6] Şarap kadehi.

G664-3. Cām-ı la'line irem diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede kendin **mey-i ṣahbā** ṣatar
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle göñül mir'ātını / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ķıl **mey-i ṣahbāya** baķ
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören rindem **mey-i ṣahbādan** el çekmem / Cefāsına baķup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden olsa ger baña naṣīb / Kāfirem ger bir ķadeḥ içsem **mey-i ṣahbāyı** ben
G2307-5. Muḥibbī la'l-i nābuñ ḥasretinden / Varur her dem **mey-i ṣahbāya** ķarşu
G2764-1. Leb mi bu yā la'l mi yāḫūd **mey-i ṣahbā** mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ķılur īsi mi ki

mey-i ṭālib-i gülgūn [1] Gül renkli şarabın taliplisi.

G2128-1. Nice bir derd ü ġam ü miḥnet-i gerdūn olasın / Bihter oldur ki **mey-i ṭālib-i gülgūn** olasın

mey-i tiryāk [1] Panzehir şarap.

D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿ ider vardur anı elde **mey-i tiryākımuz**

mey ü āb u çemen [1] Şarap, su ve çayır/yeşillik.

G634-4. Terk eyle ķamu fikr hemān saña gereklü / Bir yār-ı perī-çehre **mey ü āb u çemendür**

mey ü maḥbūb [5] Şarap ve sevgili. *bk. mey ü maʿşūķ*

G357-3. ʿIşķa ṭolaşdı göñül dönmez **mey ü maḥbūbdan** / Zāhidā itmez eşer baña naṣīḥat ķılma pend
G404-5. ʿÖmrüñi her dem giçür ẕevķ it **mey ü maḥbūb** ile / Çünki dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G900-1. **Mey ü maḥbūb** ola ger cān u cihān baña yiter / Kime rūşen degül kevn ü mekān baña yiter
G1674-7. **Mey ü maḥbūba** Muḥibbī didiler tevbelüdür / İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir andan ol
G2273-3. Gel **mey ü maḥbūbdan** zāhidā beni menʿeyleme / Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

mey ü maʿşūķ [1] *bk. mey ü maḥbūb*

G149-5. Çün tevbe eylemez **mey ü maʿşūķa** muḥtesib / Gül vaķti tevbe ṣırsa Muḥibbī olur mıʿayb

mey-ālūd [1] *Far.* İçkiye bulaşmış, günahkâr, mücrim.

G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür **mey-ālūd** eyle dāmānı / İçüp şevķ ile ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı

mey-ālūde-mey [1] *Far.* İçkiye bulaşmış, bulanmış.

G2235-4. Ḫırķa **mey-ālūde-mey** ķılsam beniʿayb eylemen / Bir ķadeḥ mey rehnine göndermişem destārı ben

meyān [57] *Far.* Bel, hasr. (Ş. Sami, 2010: 792)

bk. meyān-ı ḫār meyān-ı nāzik meyān-ı yār, mūy-ı meyān

(meyān [5], meyāna [2], meyānadur [1], meyānı [7], meyānın [8], meyānına [2], meyānından [11], meyānını [1], meyānuñ [13], meyānuña [1], meyānuñdan [1], meyānuñdur [1], meyānuñı [1], meyānuñla [3])

G97-1. Baḫşdür yārüñ **meyānı** çün ezelʿuşşāķ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoķ dir kimi dir mū aña
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç **meyānından** ḫaber / Gerçi bir ķılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G340-3. Noķṭa dinmez la'line ķıldan **meyānı** incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G365-1. Egerçi kim dehānuñla **meyānuñ** sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse firāķ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berķ ile beñzer **meyānı** var
G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh **meyānın** fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ķolumı zer-kemer ķılup / Diler ki ķoca ķaşdı o nāzik **meyānadur**
G530-5. Ķadeḥ aġzuñ kemer olur **meyānuñ** / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür

G569-5. Añsa Muḥibbī leblerüñ ile **meyānuñı** / Şiʿri ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G598-1. Kimdürür vire baña yārüñ **meyānından** ḫaber / Yā kim ola muḫtaṣar vire dehānından ḫaber
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine **meyānın** ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör ince ḫayāl eylemek ister
G658-4. Mū **meyānından** ḫaber yoḳ ẕerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-iʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G679-1. **Meyān** ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / **Meyānı** vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G728-4. **Meyānına** kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G752-5. Ḳocam dirsem **meyānını** Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen hīç beli var
G893-3. Ẕikr eyle leb-i laʿlin vü ẕikr eyle **meyānın** / ʿĀlemde hüner olmaya idrāke berāber
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi **meyānuñ** ẕikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine iḥtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek **meyānın** da ḫayāl üstindedür
G963-2. **Meyānına** kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālüm var
G1025-2. **Meyānuñ** dil diler görmek ser-i zülfüne hem ırmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḥāl eyler
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa **meyānuña** kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1026-3. Dehān-ı yāre her kim noḳṭa dirse / **Meyāna** mū disün ince **meyāndur**
G1043-1. Var mıdur bilsemʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik **meyānından** ḫaber
G1049-3. Ẕikr eyle leb-i laʿlüñ u fikr eyle **meyān** / ʿĀlemde güher olmaya idrāke berāber
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẕikrin **meyānuñ** vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1152-3. Dehānuñla **meyānuñ** sırr-ı ġaybı / Ḫıred-mend anı hīç tefhim ḳılmaz
G1196(a)-3. Dehān ile **meyānından** ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile varını bilmez
G1232-5. Yoḳ **meyānından** eser gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1339-7. Virmedi kimse **meyān** ile dehānından ḫaber / Degmede olmaz Muḥibbī ʿālem-i ġayba ıṭṭılāʿ
G1379-3. Virmedi bir kes **meyānuñla** dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde münkeşif
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile **meyānuñdan** ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1455-3. Görmeyüp kimse **meyānın** virmez aġzından ḫaber / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur var yoḳ
G1468-3. Ḳocam didüm **meyānuñ** ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur nişānı anca ḳıldan daḥi **meyānuñ**
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ **meyānından** ḫaber / Peyk-i ṭaʿbuñ mı veyā ince ḫayālüñdür senüñ
G1489-1. Nişānın virmedi kimse dehānuñ / Didiler ḳıldan incedür **meyānuñ**
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin ol ġonce-dehānuñ / Ya kim ḫaberin virdi kim ol ince **meyānuñ**
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuna dönüp **meyāna** ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭabʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile **meyānından** eṣer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür senüñ
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil **meyānuñdur** didüm çeşmüñ ġazel / Şāʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1826-4. Ḳıldan ince mi **meyānı** yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḥṣ-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1833-3. **Meyānuñla** lebüñçün var mı yoḳ mı diyü baḥṣ itdük / Eṣer yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1892-4. Görüp aġzın **meyānın** ḳaldı ʿaciz / Anı bilmekdeʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm
G1903-3. **Meyānı** fikrini ḳılup dehānı ẕikrin idelden / Baña sizʿilm-i ġaybdan ṣoruñ ḫāżır-cevāb oldum
G1977-4. Noḳṭa aġzından virüp ḳılca **meyānından** ḫaber / Ḥamdülillahʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe **meyānuñ** çün saña bir zer kemer çekdüm
G2077-5. Yārüñ **meyānı** olmaduġı bir bahānedür / Ayru Muḥibbī görmedi ḳılca bahānesin
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿẓimdür ancaḳ / **Meyānından** ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem ben
G2444-5. **Meyānın** ḳocmaḳ isterseñ Muḥibbī / Ḳocdur mı olıcaḳ ḳıldan ince
G2496-3. Didüm ḳocsam **meyānuñ** didi dilber / Meger ḳocsa ancaḳ anı kemerde
G2530-4. Ey dost **meyānuñla** meger ẕevḳ iderken / Bilsem ne seheb düşdi girer ḫançer araya
G2542-4. **Meyān** ile lebinden ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2635-2. Bir ḳıla döndi **meyānın** fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı **meyānuñ** bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp virdüm **meyānından** ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören idrākini
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger **meyān** ne-küşūde zünnārem henüz

meyān-ı ḫār [1] Dikenin ortası.

G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur ol da **meyān-ı ḫārda**

meyān-ı nāzik [1] Nazik beli.

G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāşıḳa evvel **meyān-ı nāziküñ** / Çünki peyġamber dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ

meyān-ı yār [2] Sevgilinin beli.

G218-4. Görüp **meyān-ı yāri** n'ola aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur **meyān-ı yāri** / Görsen dehānın ammā bir noḳṭadan nişāndur

meydān [47] *Ar.* Bulunulan yer ve çevresi, ortalık; alan, saha. (TDK, 2011: 1671)

bk. ʿazm-i meydān eylemek/ḳılmaḳ, merd-i meydān, meydān virmek, meydāna gelmek, meydāna girmek, meydān-ı dehr, meydān-ı ḥüsn, meydān-ı ʿışḳ, meydān-ı ʿıyd, meydān-ı maḥabbet, meydān-ı naẓm, meydān-ı rıfʿāt, meydān-ı sīne, şeh-süvār-ı meydān

(meydān [10], meydāna [3], meydāndur [1], meydānı [4], meydānıdur [1], meydānımuz [1], meydānın [1], meydānına [1], meydānında [24], meydānuñ [1])

G21-3. ʿIşḳ **meydānında** evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāfʿaña
G75-5. ʿIşḳ **meydānında** gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / **Meydān** içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G146-2. ʿIşḳ **meydānında** ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırṣat el virduḳca maḫfī zülfinüñ çevgānın öp
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen de dilā başını **meydāna** ilet
G259-3. Başum ileʿışḳ **meydānında** zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı çün ṭūp ile çevgāndurʿabeş
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülürʿazm ile **meydān** vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda ele yār / Kim başını ṭūp eyleye **meydāna** disünler
G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada nigār / **Meydān** içinde başı Muḥibbī yuvalanur
G609-4. Ey Muḥibbī ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler **meydānıdur**
G644-6. ʿIşḳ **meydānında** diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G719-3. ʿIşḳ **meydānında** gönlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur
G732-2. Ḥüsn **meydānında** ṭūp itmiş seri ʿāşıḳları / Zülfini çevgān idüp atına cevlān ögredür
G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī ʿışḳ **meydānı** ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp **meydānı** ʿışḳ içre bular ser gösterür
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle **meydān** baġlanur
G973-4. Rişte-i cāndur bu **meydān** içre ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür dilʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G976-1. Esb-i nāz üzre şunup el zülfüñe çevgān alur / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān **meydān** alur
G1143-4. Ḥaşmınuñ ḳanın şarāb u kellesin sāġar ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege **meydān** olupdur yirümüz
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān ile serden ṭolısardur bizüm **meydānımuz**
G1205-1. Kākül-i dilber kemendi elde çevgāndur henüz / Başuñı ṭūp eyle ey dil çünki **meydāndur** henüz
G1263-2. ʿIşḳ **meydānında** ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / Sīne **meydānında** çünkim eyledüm ben dil telef
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / ʿIşḳ **meydānında** eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide **meydāna** ṣadaḳ
G1397-4. Ḥüsni **meydānında** yārüñ ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi bükdi ḳaddümi çevgān-ı ʿışḳ
G1417-4. Pīr oldum ise **meydān** elüme ʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1440-1. ʿIşḳ **meydānında** ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile dermān virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1490-3. Ḥüsn **meydānında** tek zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1521-1. Bin semend-i nāza eyle cilveler **meydān** senüñ / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl çevgān senüñ
G1523-4. ʿIşḳ **meydānında** ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı tek
G1628-5. ʿIşḳ **meydānında** ṭūp it başunı / Lāyıḳ ṭūpa ḳaddün çevgān gerek
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgūn yaşum da seriʿidür bu **meydānuñ**
G1647-3. ʿIşḳ **meydānında** ey dil olalı sen pehlevān / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur miyān-gīrüñ senüñ
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / Sīne **meydānında** dikilmiş nişānıdur göñül
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ **meydānında** çevgān eyle zülfüñ anı çal
G1931-4. ʿIşḳ **meydānında** dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa ol ḳaşı yāyı isterem
G2131-2. ʿIşḳ **meydānında** şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye olʿālemde serverlik yolın
G2233-5. ʿIşḳ **meydānında** çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2279-2. Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını **meydān** içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn
G2290-5. Muḥibbīʿışḳ **meydānın** görüp eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın
G2412-3. ʿIşḳ **meydānında** Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2451-5. Sīne **meydānında** ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış dūşına
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdürʿışḳ **meydānı**
G2701-2. ʿIşḳ **meydānında** dilber zülf çevgān eylese / ʿĀşıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn **meydānı**
Mr23-5. ʿIşḳ **meydānına** çün Ḳaysı çaġırdum ad ile / Bī-sütūn içre buluşdum kūh-ken Ferhād ile

meydān virmek [2] Meydan okumak.

G58-4. Zülf-i şebdīzi öñine gerçi kimse giçmedi / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu **vireyin meydān** aña
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi **virmişem meydān** aña

meydāna gelmek [16] Meydāne çıḳmaḳ. (Tulum, 2011: 1247)

G442-2. ʿIşḳ **meydānına** eydüñ **gelsün** ol çāpük-süvār / Ḳalmışam ḫayretde ol cevlān-ı Kenʿānum ḳandadür
G543-3. ʿIşḳ **meydānına gelmiş** çeşm-i ḫūn-ḫʷār-ı nigār / Ele tīġ almış dil-āverdür ki ḳaṣdı cānedür
G1283-2. Ḥüsn **meydānına gelse** zülf-i çevgānın alup / Ṭūp olup ġılṭān olısardur yolına nice baş
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü **gelsün** hemān **meydāna** şemʿ
G1388-6. **Gelse meydāna** siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr ile peykāne ṣadaḳ

G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp **geldüm** vefā **meydānına** / Ola kim ġılṭān ide bu zülf-i çevgānuñ senüñ
G1614-2. Ḥüsn **meydānına geldüñ** çünki ey çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ senüñ
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu daʿvāda hemān **meydāna gel**
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam sīnem siper / Didi daʿvāya gerek maʿnī hemān **meydāna gel**
G1751-3. Didüm ey dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi zülf-i çevgānı ḥāżırsan hemān **meydāna gel**
G1847-4. Şiʿr-i çevgān ile çalmaġa meʾānī ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre **geldüm** yaʿni **meydān** isterem
G1876-2. Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen **meydānuma** / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup **meydāna gel** / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G1987-2. Pehlevān-ı ʿışḳam u kimdür gelen **meydānuma** / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın **gelür meydāna** hem
G2576-6. Zülfüñe el ur nāz ile **meydāna gel** ey dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse

meydāna girmek [14] ʿÁzm-i rezmgāh etmek, mübāreze etmek. (Tulum, 2011: 1248)

G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı **meydāna gir** / Çün Muḥibbī kendüñi merdāne söylersin baña
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key ṣaḳın döndürme yüz / Ḥışḳ **meydānına girdüñ** kendüñi merdāne ṭut
G317-4. Naẓm **meydānına girdüm** yine cevlān eyledüm / Ṭabʿ-ı çālākuma taḥsīn itdi eşḥāb-ı ḥacend
G640-5. Bu Muḥibbī **girse** ʿışḳ **meydānına** / Dūd-ı āhın başına miġfer çeker
G689-1. **Meydāna girüp** ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān ile cefā tīrine sīne siper ister
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki Muḥibbī Mecnūn / **Girelüm** baş açalum biz daḥi **meydāna** birüz
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile çün **meydāna girdüñ** / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā ne girdüñ
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp **girdi** bugün **meydāna** dil
G2011-2. Ḥışḳ **meydānına girdüñ** cān ile baş oynaduñ / Ey göñül merdāne sensin ey göñül merdāne sen
G2095-2. Ḥışḳ ile **meydāna girsem** ey faḳih itmeʿaceb / Raḳṣa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2245-4. Tīr-i müjeñe sīnesini dir siper itsün / **Meydāna girüp** ʿışḳ ile merdāne şalınsun
G2369-1. Kim bile diye zülf-i çevgāne / Başı ṭūp ola **gire meydāna**
G2513-2. Ḥışḳ **meydānında girdüm** geşt-gīr-i derd olup / Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı dest-yār itmek nice
B145. **Meydāna girüp** pāy-birehne çün olam şen / Merd ola kişi kendüye idinmeye cevşen

meydān-ı dehr [1] Dünya meydanı.

G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül **meydān-ı dehr** içre / Meger bu şarṣar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur

meydān-ı ḥüsn [5] Güzellik meydanı.

G58-3. Ḥālini ṭūp eylemiş **meydān-ı ḥüsn** içre nigār / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān aña
G357-2. Zülfi çevgānın alup **meydān-ı ḥüsn** içre nigār / Bir bölük bīçāreler üzerine ṣaldı semend
G842(b)-3. **Meydān-ı ḥüsn** içinde anı pehlevān gibi / Ebrūları ki başını bir yire çatdılar
G1536-4. Her ḳaçan **meydān-ı ḥüsne** gelse ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dīzüñ senüñ
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür yine **meydān-ı ḥüsn** içre / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyler elinde zülf-i çevgānı

meydān-ı ʿışḳ [20] Aşk/aşkın meydanı.

G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān **meydān-ı ʿışḳ** içre ide başını ṭūb
G741-7. Çevgān-ı zülfe itdi Muḥibbī başını ṭūp / **Meydān-ı ʿışḳa** kim gire cānı fedā olur
G756-5. Ḥışḳa çün baṣduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup **meydān-ı ʿışḳ** içre girenler er midür
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören **meydān-ı ʿışḳ** içre helāk olmış yatur
G819-5. Ey Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur **meydān-ı ʿışḳ** içinde nice başlar
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuṣṣāḳdan **meydān-ı ʿışḳ** / Her ḳaçan elde ser-i zülfüñ senüñ cevlān olur
G1173-4. **Meydān-ı ʿışḳ** içinde atup āhum oḳların / Ṭaşlar dikildi oldı nişān mezārumuz
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / Nice serler ḫūn ile āġūştedür **meydān-ı ʿışḳ**
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd olur **meydān-ı ʿışḳ** içre helāk
G1582-1. Ey dil ḥadeng-i miḥnete sīneñ siper gerek / **Meydān-ı ʿışḳa** girene cāndan güẕer gerek
G1673-2. Bugün **meydān-ı ʿışḳ** içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1678-1. **Meydān-ı ʿışḳ** içinde başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa anı naḳḳāre ḳıl
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp **meydān-ı ʿışḳ** içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G1981-5. Bugün **meydān-ı ʿışḳ** içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün **meydān-ı ʿışḳ** içre / Elüñde zülf-i çevgānı neden sen çalabilmezsin
G2182-2. Bu gün **meydān-ı ʿışḳ** içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn
G2456-3. Girsem **meydān-ı ʿışḳa** eyleyem ser terkini / Çünki şunulmış şecāʿatdür ezel merdāneye
G2794-1. **Meydān-ı ʿışḳa** gelmeye bir er benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta ser benüm gibi
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi / **Meydān-ı ʿışḳa** gelmeye bir er benüm gibi
D30-1. Çün ḳadem baṣdun dilā **meydān-ı ʿışḳa** urma lāf / Terk-i serdür imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf

meydān-ı ʿıyd [1] Eğlence meydanı.

G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla **meydān-ı ʿıyd**

meydān-ı maḥabbet [4] Muhabbet meydanı.

G256-5. **Meydān-ı maḥabbetde** Muḥibbī gibi şīr ol / Rübāb oluban ṣūfī-ṣıfat olma muḫanneṣ
G1638-5. ʿUṣṣāḳ-ārā olmayasın merd Muḥibbī / **Meydān-ı maḥabbetde** ḳıyar cāne degülseñ
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de **meydān-ı maḥabbetde** eyü ad eyle gel
G2232-7. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başını / Çünki **meydān-ı maḥabbetde** bugün merdānesin

meydān-ı naẓm [2] Şiir meydanı.

G454-5. **Meydān-ı naẓm** içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G2713-4. Niceler **meydān-ı naẓma** geldiler ammā ki ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yigregi

meydān-ı rıfʿāt [1] Yücelik meydanı.

G183-3. Bugün **meydān-ı rıfʿātda** murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut

meydān-ı sīne [1] Göğsün meydanı.

G2217-3. Bugün **meydān-ı sīnemde** diküp bu dil nişān itdüm / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün

mey-fürūş [3] *Far.* Şarap satıcı, satan; meyhaneci, şarap taciri. (M. Nâcî, 2009: 420) *bk. ṣarrāf-ı mey-fürūş*

G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / Ṣāf ḳıldı bir ḳadeḥ meyle keremden **mey-fürūş**
G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm ki ḥırṣ-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını **mey-fürūş**
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḥall ide saña göstere yir **mey-fürūş**

meygede [8] *Far.* Meyhane, şarap satılan ve içilen dükkân. (Ş. Sami, 2010: 793) *bk. ḫāk ü ḫışt-ı meygede, pīr-i meygede, ṭarīḳ-i meygede*

(meygede [5], meygedede [2], meygedelerde [1])

G140-1. Kim vara **meygedelerde** eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı nedür cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā **meygedede** Cem görinür
G871-4. **Meygede** aʿdābını ṣūfi ne bilsün ṣor baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G1027-2. Şeyḫ lezzet alsa ṣavmaʿasında semā ile / Rindüñ ḥużūrı **meygede** çeng ü çegānedür
G1203-3. **Meygede** ādābını mest ü ḫarāb olan bilür / Gözlerüz meyḫāne ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var **meygede** de yüzüñi pā-māl eyle
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür **meygede** yolın baña irşād eyle
G2554-5. İçdi Muḥibbī **meygededе** cürʿa-i lebüñ / Ḳılmadı fikr-i medrese vü meyl-i ḫānḳāh

meygūn [8] *Far.* Şarap veya lâl renkli; kırmızımsı, kızıl. (Steingass, 1892: 1363)

bk. laʾl-i leb-i meygūn, leb-i meygūn

(meygūn [7], meygūnı [1])

G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli ḫaḳḳa dehānın dilberüñ **meygūn** ḳadeḥ
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi **meygūnı** yād
G574-2. Sāḳiyā **meygūn** lebüñ nūş itdi ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola **meygūn** lebine / ʿĀrifüñ her nesi var bāde-i ḫamrāya virür
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl ol lebi **meygūn** olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G1322-1. Olmasa **meygūn** lebüñ ey dost şekkerden ne ḫaẓẓ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne ḫaẓẓ
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile dürrler döken gözüm / **Meygūn** lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan yaşum
G1997-2. ʿĀrıżı gül gibi **meygūn** nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

meyḫāne [58] *Far.*Şarap satılan ve içinde şarap vesair müskirat içilen dükkân (hâne-i) hammâr, mey-gede. (Ş. Sami, 2010: 793) *bk. der-i meyḫāne, gūşe-i meyḫāne, pīr-i meyḫāne, sākin-i meyḫāne, sūy-ı meyḫāne, ṭālib-i meyḫāne*

(meyḫāne [19], meyḫānede [7], meyḫāneden [1], meyḫānedür [1], meyḫānei [1], meyḫāneler [2], meyḫānelerde [3], meyḫānelere [1], meyḫāneleri [1], meyḫānenüñ [4], meyḫānesi [1], meyḫānesinden [2], meyḫānesine [1], meyḫāneye [13], meyḫāneyi [1])

G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter **meyḫāne** küncinde / Elin şunmaya ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G224-4. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi **meyḫānede** / Bulınmadum aradum dildārı ḳıldum cümle geşt
G268-5. Bir gedā **meyḫāne** küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫş
G411-3. Gel berü **meyḫāne** küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n'olur

G516-1. Rind olan **meyḫānelerde** bāde-i ṣahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne ḥayvān gibi her dem mā çeker
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi **meyḫānede** / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G654-3. **Meyḫāne** bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫᵛār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G664-3. Cām-ı laʿline irem diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā **meyḫānede** kendin mey-i ṣahbā ṣatar
G674-5. Ḥuẓūr-ı ḳalb ileʿārif yatur **meyḫāne** küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G691-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp **meyḫāneye** / İrmek ister zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥ-dem **meyḫāneye** / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi **meyḫānede** / Yāri bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G871-1. Sāġar-ı mey ḳıymetin mest ü ḫarābīler bilür / Lā-cerem **meyḫānenüñ** ḳadrin şarābīler bilür
G1052-4. Düşüp **meyḫāne** küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm var
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize **meyḫānedür** / Lā'übālī meşrebüzʿālemde ʿārı n'eylerüz
G1106-3. Leblerüñ **meyḫānesinden** bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḥne zülfüñüñ giriftārı henüz
G1124-4. Gāh olur **meyḫānelerde** içerüz cām-ı şarāb / Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde gāh olur Edhemlerüz
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm yoḳdur / Meyḫāneye de varsam **meyḫāne** ḳabūl itmez
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm yoḳdur / **Meyḫāneye** de varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẕemm eyleme / Ġāfil olma biz seni **meyḫāne** içre dillerüz
G1185-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp **meyḫāneye** / Biz ḫarābātī olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
G1203-3. Meygede ādābını mest ü ḫarāb olan bilür / Gözlerüz **meyḫāne** ḳadrin rind ü ḳallāş olmışuz
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / **Meyḫāne** köşesi ne ulu bārgāh imiş
G1282-3. Varam **meyḫāneye** daʿvet ḳılasuz / Ki vā ıẕ sözine ben ṭutmazam gūş
G1321-3. Biz Lā'übālī rind ü Muḥibb ü ḳalenderüz / **Meyḫāne**ʿazmini iderüz ihdinaʿs-ṣırāṭ
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse şarābı ehl-iʿışḳ / Germ olur **meyḫāneler** içre ider mestāne ḫazẕ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil **meyḫāneye** / Ol sebebdendür elümden dāimā düşmez ayaġ
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā **meyḫāne** küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1476-1. Mest-iʿışḳam baña rāhın gösterüñ **meyḫānenüñ** / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1562-3. Ṣaçmaġ içün yüzüm üzre cürʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi **meyḫānede** / Seni isterler ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1707-4. Ṣol gedā kim eyleye **meyḫāne** küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G1747-1. **Meyḫāne** oldı meyle bedaḫṣān-mekān-ı laʿl / Her ḫum görindi bāde ile ṣan kān-ı laʿl
G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden gider **meyḫāneye** / Ḫasteye lāzımdurur āb u hevāsı muʿtedil
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña varup **meyḫānei** me'men ḳılam
G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra baña bāde ṣunarlar / Buʿizzet ü bu ḥürmeti **meyḫānede** buldum
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḥidmetin **meyḫānenüñ** / Nezdüñe varmaz anuñçün kim riyādan ḳorḳaram
G1948-1. Nice yıl **meyḫāne** ḫıştını çün bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛārı ben āyin eyledüm
G1953-2. İçüben boş idelüm işbu felek küplerini / Dehr **meyḫānesine** ṣucıyu dām eyleyelüm
G1983-4. **Meyḫāne** ḳapusında yüzüm ṭopraġa sürem / Bu nevʿile ola ki lebi cürʿasın çeşüm
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi **meyḫāne** küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel **meyḫāneden** / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile bugün **meyḫāneye** / Yeg gelür her vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi **meyḫānede** / Bulımadum aradum dildārı gezdüm sū-be-sū
G2330-2. Ḫūr u ġılmān ki dirler sāḳī-i gül-çehredür / Mest olanlar beñzedürler cenneti **meyḫāneye**
G2336-1. Laʿl-i nābuñdur düşüren göñlümi peymāneye / Varamaz göñlüm gözüm açılmaya **meyḫāneye**
G2381-4. Laʿl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh / **Meyḫānelere** düşdi yatur ḳanzil içinde
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum **meyḫāne** bucaġında
G2569-4. Beni **meyḫāne** küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada
G2573-2. Ezel **meyḫānesinden** kim içüpdür cürʿa-iʿışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem **meyḫāneyi**
G2729-3. Laʿlüñ olmış cān u dil **meyḫānesi** ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür ṣanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker **meyḫānelerde** erbaʿīn / Sırr-ı dehrüñ ṣūfiyā bu vech ile irşādı var
Mr7-13. Laʿl-i nābı yādına mesken ḳılur **meyḫāneler** / Rūz u şeb elden ḳomayup nūş idüp peymāneler
Mr17-5. Eşḳ ile gel idelüm gül yine **meyḫāneleri** / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
B58. Mescide varmış iken vardum yine **meyḫāneye** / ʿĀşıḳı ʿayb itme ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar
B156. Deyre vardum dün bugün **meyḫāneye** / Bulımadum yāri gezdüm kū-be-kū
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine **meyḫāneye** / Mest olup yāhū didüm ol gözleri mestāneye

mey-ḫᵛār/mey-ḫᵛāre [7] *Far.* Şarap içen, müdmin-i hamr, ayyaş. (M. Nâcî, 2009: 420) *bk. derd-keş-i mey-ḫᵛār, ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛār*

(mey-ḫᵛār [1], mey-ḫᵛāre [4], mey-ḫᵛāredür [1], mey-ḫᵛāreler [1])

G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün **mey-ḫᵛāredür** ey pādişāhum bu ġarīb
G204-4. **Mey-ḫᵛāre** rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / **Mey-ḫᵛār** ile zāhid ne cidāl eylemek ister
G1327-5. Gāh olur **mey-ḫᵛāreler** eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi şu āteş ictimāʿ
G2368-3. **Mey-ḫᵛāre** çünki olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül yirine var şürāḥīde ḳulḳule
G2579-2. Ḳanumı içdi gözi kebāb ciger-i dil / **Mey-ḫᵛāre** merdümüñ başı ḫoşdur kebāb ile

G2697-5. Cür ʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün **mey-ḫᵛāre** lāzımdur şekerlü leblebi

mey-ḫᵛārelıḳ [2] Ayyaş olma durumu.

(mey-ḫᵛārelıḳ [1], mey-ḫᵛārelıḳdur [1])

G631-2. Cām-ı laʾlüñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / Ol sebebden dāimā **mey-ḫᵛārelıḳ** göñlüm diler
G2609-5. Hem-demi ġamdur Muḥibbīʾnüñ ḫarābātī olup / Düşmez elden sāġarı **mey-ḫᵛārelıḳdur** pīşesi

meyl [20] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 792)

bk. meyl eylemek/itmek, meyl ḳılmaḳ, meyl virmek, meyl-i cāh eylemek, meyl-i dünyā, meyl-i gül itmek, meyl-i ḫam-ı zülf eylemek, meyl-i ḫānḳāh, meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılmaḳ,, meyl-i laʾl, meyl-i ṭabʿ, meyl-i zindān eylemek

(meyl [2], meyli [14], meylin [1], meylüm [1], meylüñ [2])

1. Muhabbet, rağbet, arzu.

G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / Ḥaḳ dimişler serḫoşuñ **meyli** kebāb üstindedür
G586-1. Göñlümi aldı ḳaşdı yine şimdi cānedür / Ḳanlar içici gözlerinüñ **meyli** ḳanedür
G647-1. Gerdūn gibi **meyli** ol māhuñ çü dönedür / Cevr ü cefā vü şīveleri gūne gūnedür
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / **Meylin** ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı **meyli** sen sāḥirdedür
G780-1. Ol şāhbāz ġamze ki **meyli** şikāredür / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür
G837-5. Gördüm ol servüñ Muḥibbī **meyli dāim** ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G988(a)-4. Ġamzesi ḳanum içerse dostlar olmazʿaceb / Kāfir-i bed-mest olanuñ **meyli dāim** ḳanedür
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbīʾden gözi mestāneler / Serḫoşuñ **meyli** bilürsüz kim kebāb üstindedür
G1631-5. Nev-ʿarūs-ı dehre **meyl** itmāmuña / Bu Muḥibbī gibi gerçek er gerek

2. İki taraftan birini ziyade iltizam etme, taraftarlık.

G2716-5. Belā tīġiyle biñ kez öldürürsüñ / Muḥibbīʾnüñ sañadur yine **meyli**

3. Taşşuk, iptilâ.

G520-5. Bīgāne ṣanup baḳma Muḥibbīʾye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī **meyli** sañadur
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ **meyli** gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden baġrı pāre pāredür
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki **meyl** kişide evvel görüştedür
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce **meylüñ** az olur
G1028-1. Benüm **meylüm** çün ol serv-i sehīdür / Velī vaşfında bu dil kütehidür
G1427-3. Sen lebi şīrīn için düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden **meylüñ** bu ben Ferhāda yoḳ
G2087-5. **Meyli** var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar **meyli** hemān aġyāredür / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2716-1. Olur Mecnūna ḳıble rūy-ı Leylī / İder cān u göñülden aña **meyli**

meyl eylemek/itmek [81] ...sevmek, muhábbet etmek, meveddet etmek, ʿāşiḳ ołmaḳ, cān virmek...(Tulum, 2011: 1248)

G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve **meyl itmezüz** / Bendelik çün āsitānuñda müyesserdür baña
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmazʿaceb / **Meyl ider** gülşende gül açılsa dikenden yaña
G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil **meyl eyledi** fīʾl-ḥāl aña
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile **meyl itdüñ** / Elüñ ṣunma ḫaẓer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G147-3. Baḳmadı yaşuma ol nitekim ḳan aġladum / Ṣoñradan **meyl eyledi** eşk-i güher-bārum görüp
G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṣ / **Meyl itme** aña gel aduñı ḳoma müenneṣ
G256-4. Dünyāya bugün **meyl ideyim** dime ḫaṭādur / Dil ḫānesini eyleme zinhār mülevveṣ
G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ reng ü būyına / Fenādur āḥiri **meyl itme** gülden hem dikenden geç
G310-4. İbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden göñül / Kimseye **meyl itmemişdür** ẕerrece bu zāl-ı çarḫ
G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup **meyl eyleme** / Bu meṣeldür kim zene **meyl eylemez** merdāneler
G456-4. **Meyl eyleme** dünyā niʿāmını görüp ey dil / Ḥayvāndur özin beste-i kāh u ʿalafʿeyler
G460-2. Murġ-ı dil **meyl itmesün** ḫāli görüp ḳolsun ḫaẓer / Çeşmi şayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse **meyl ider** / Pervāne görse şemʿi daḥi yana ḳaṣd ider
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī nʾola **meyl itse** nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G500-3. **Meyl eyler** ise gendüm-i ḫālüñe dil ne ṭañ / Cennetden ādemi çıḳaran çünki dānedür
G504-4. **Meyl idüp** gencīne-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder yaḳar
G510-5. Kim ki dünyāya **meyl ide** āḫır / Bil Muḥibbī ḫayāl ü ḫᵛāb olısar
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe **meyl itdügini** gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G619-6. **Meyl iderse** gözlerüm yaşına yār olmazʿaceb / Çünki ḳadrini bilür her biri bir dürdānedür
G641-3. Baḳuban çarḫuñʿarūsına şaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine **meyl eyleme** kim bir zen-i mekkāredür

G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene **meyl eyleye** merdāneler
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye **meyl itmegi** insāna şeyṭān ögredür
G760-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī **eyleme** dünyāya **meyl** / Degmede **meyl eylemezler** ʿavrete merdāneler
G783-5. Görüp dilber Muḥibbī eşk ü rūyum / Hemān **meyl itdi** gördi sīm ü zer var
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben **meyl itmezem** laʿlüñ yiter / Ol çeşmeye **meyl eyleyen** ancaḳ hemān ḥayvān olur
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / Nice **meyl eyler** dem-ā-dem bu dil-i bi-ʿārı gör
G920-7. **Meyl idüp** her sürūra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez zene **meyl eylemez** merdāneler
G941-1. Ḫāller **meyl ider** ol ʿārıż-ı dil-cūya gelür / Şanki hindū peçeler teşne olup ṣuya gelür
G955-6. Ola kim raḥm idüp **meyl ide** dildār / Gözüñ yaşını sīm it yüzüñi zer
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār ʿāşıḳı / Vuṣlata **meyl eyleyüp** būse kenārı n'eylerüz
G1094-4. **Meyl ider** göz yaşına serv gibi / Bu cihān içre māyı kim sevmez
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil **meyl eylemez** cināne / Terk eyleyüp bahārı ʿarif ḥazāna gelmez
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna **meyl idüp** dünyā temennāsındayuz
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle **meyl itmezüz** zīrā ki maʿnāsındayuz
G1200-2. Yimezüz dünyā ġamın **meyl itmezüz** hemçü meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1213-2. Yimezüz dünyā ġamın **meyl itmezüz** hemçün meges / Ḳāf-ı istiġnāda ʿanḳā-veş ḳanāʿat beklerüz
G1225-2. Didüm dile ki zülfine **meyl itme** dilberüñ / Dīvānedür ni'dem ki eşer eylemez nefes
G1230-4. Kim ki dünyā niʿmetine aldanup **meyl eyleye** / Aña ḥayvāndur disünler dimesünler aña nās
G1341-2. Ḫadüñi gördi göñül **meyl ider** oldı lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rebīʿ
G1433-2. **Meyl idüp** göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1503-2. **Meyl eylemezse** mülk-i cihāna ʿaceb midür / ʿIşḳuñ ġamını şehlige virmez gedālaruñ
G1785-2. Cürʿañ içeli leblerüñe **meyl ider** göñül / ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyet de serḫoşem
G1796-4. Ferdā şarāb-ı kevṣere **meyl itmeye** göñül / Ey dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger **meyl eylesem** / Bu cihānda yoḳ mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi **meyl ider** göñlüm ḳuşı / Çeşm-i şayyādı elinde oḳ u yādan ḳorḳaram
G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḥarīr / Bunlara **meyl eyleme** üstüñde şāluñ var iken
G2100-1. Ġayre **meyl itmez** göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez görsem ol ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil **itme meyl** / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın
G2166-5. **Meyl iderse** ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür serḫoşdan
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā **meylin idermiş** ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2237-3. Baḳup **meyl eylemez** ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ **meyl eyleme** aġyāra gel / Zāġlar şaydın ni'dersin sen ki şāhbāz olasın
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam şahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken **meyl itmeyem** ṭūbāya ben
G2326-5. Muḥibbī n'ola ger itmese dünyāya naẓar / Hīç deryādan olan **meyl ide** mi ḫār u ḫāşa
G2349-1. Her kim **iderse meyl** bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki uġraya āḫır cefāsına
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī **meyl ider** / N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2404-7. Muḥibbī ḫālüñe **meyl itse** ṭañ mı / Ezel kendüme **meyl itmiş** beşerde
G2425-4. Leblerüñ emdükce **meyl eyler** bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm ileʿahd / **Meyl eylemeyem** illā ḫūbuñ müntehāsına
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı ṭuruncına **meyl eyleyeli** / Çehresi döndi anuñ ḥasret ile limona
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir palās / **Meyl itme** aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / Var iken cāna lebüñ **meyl ide** laʿl ü cevhere
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān n'ola ki **meyl ide** baġrum kebābına
G2504-1. Şu gibi ger **meyl idersem** ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2524-6. Göz yaşına **meyl itse** ʿaceb mi / Güzeller māyil olur çünki māle
G2553-1. **Meyl idüp** dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā ḳo anı sen baş üstine
G2558-3. Ol perīnüñ dil perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün **meyl ider** zülf-i perīşān oynına
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi **meyl ider** / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2660-2. Göñlüme itdüm ḥiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese ol **meyl idüp** çeker midüm bu miḥneti
G2668-4. Ger bihişte zāhidā **meyl itmesem** ʿayb eyleme / Şu gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2705-2. Nevʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp **meyl itmedi** / Ol ki tecrid-i ʿālemini ḳullanur īsā gibi
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol **meyl eyleme** / Zen nedür ki **meyl ide** ki cihān serverleri
G2755-2. Şaḳın **meyl itme** aldanma şarāba / Eger ol bezme zühre ola çengi
Mr3-12. Böyle olıcaḳ **ider** mi ʿāḳil olan **meyl** aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
B82. Ḫaddüñi görse göñül **meyl ider** ol dem lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ

meyl ḳılmaḳ [1] Gönül vermek.

G2452-1. **Meyl ḳılmadı** mecāz ile göñül hīç kese / Şāhbāz olan açar mı peri ṣayd-ı mekese

meyl virmek [1] İlgi göstermek, gönül vermek. (TDK, 2011: 1672)

G696-5. Muḥibbī faḳr şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / **Virürse** aṭlasa **meyl** eyleyüp dībāyı bilmezler

meyl-i cāh eylemek [1] Makama yönelmek.

G2373-4. Kime ṣunuldı ezelde nūş itdi cām-ı ʿışḳ / Ḳalmaya nāmūs u ʿārı **eylemez** ol **meyl-i cāh**

meyl-i dünyā [1] Dünyaya meyil/yönelme.

G1070-4. **Meyl-i dünyā** ile cemʿitdügiçün sīm ü zeri / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn añılur

meyl-i gül itmek [1] Güle gönül vermek.

G601-4. **Meyl-i gül itdügiçün** ʿarż-ı dildārı ḳoyup / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı baña nā-sāz gelür

meyl-i ḫam-ı zülf eylemek [1] Saçın kıvrımına gönül vermek.

G2692-3. Ḫāl-i siyehi **meyl-i ḫam-ı zülfine eyler** / Kāfir gibi gör ḥāç ile zünnāre ṭapındı

meyl-i ḫānḳāh [1] Tekkeye gönül verme.

G2554-5. İçdi Muḥibbī meygedede cürʿa-i lebüñ / Ḳılmadı fikr-i medrese vü **meyl-i ḫānḳāh**

meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılmaḳ [1] Darı harmanına meyletmek.

G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi **meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam**

meyl-i laʿl [1] Dudağın arzusu.

En1-23. Lām Laʿl olduġiçün leblerüñ ey dost senüñ / **Meyl-i laʿlüñ** yirine nūş iderem vaḳt-i ḫumār

meyl-i ṭabʿ [1] Tabiatın/yaratılışın tutkusu.

G498-1. **Meyl-i ṭabʿı** çünki o serv-i revānedür / Anuñ içün pāyına yaşum revānedür

meyl-i zindān eylemek [1] Zindana meyletmek.

G1157-3. Niçün eylersin dilā fikr-i ẕeḳan dīvānesin / Bu meṣeldür hīç kimse **meyl-i zindān eylemez**

meymūn [1] *Ar.* Uğurlu, bereketli, mesut, bahtiyar, kutlu, mutlu. (Ş. Sami, 2010: 794) *bk. baḫt-ı meymūn, ṭāliʿ-i meymūn*

G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi **meymūna**

mey-perest [3] *Far.* İçki bağımlısı, ayyaş. (Steingass, 1892: 1359)

bk. rind-i mey-perest

G149-4. Her kim ki göre laʿlüñi ol **mey-perest** olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G204-4. Mey-ḫᵛāre rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol **mey-perest** oldı ise kendi ḫod-perest
G411-2. **Mey-perest** oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur

meysüz [2] Şarap olmadan, olmaksızın.

G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme sāġarı / **Meysüz** giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer
G984-5. Bahār eyyāmı gül devri irişdi / Giçürme ʿömri **meysüz** kim hebādur

meyve [9] *Far.* Yemiş, semer, fâkihe. (Ş. Sami, 2010: 794)

bk. meyve virmek, meyve-i maʿnī

(meyve [4], meyvedür [2], meyveler [1], meyvesin [1], meyveye [1])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / **Meyve** baġrum başı vü berk peykāndur baña
G364-1. Laʿlüñ bitüre söz ile ger **meyveler** leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber leẕīẕ
G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze **meyvedür** / Şīrīn-lebini an ki daḫi ābdār olur
G720-2. Işḳuñ şuʿāʿı ile bulur her kişi kemāl / Gün **meyveye** ṭoḳınmaya ol **meyve** ḫām olur
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfi **meyvedür** / Anı maʿnī gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / Kelāmum **meyvesin** andan yetürdüm ābdār itdüm
G2215-2. Dostum senden vefā mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür **meyve** ummaḳ bidden
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / **Meyve** kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan

meyve virmek [2] (TDK, 2011: 1673)

1. Ürün vermek.

Mh2-9. Çün gereklü maʿnīdür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim **virmeye meyve** şecer

2. Bir eser ortaya çıkarmak.

G2625-5. Ey Muḥibbī **meyveler virdi** kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni

meyve-i maʿni [1] Mana meyvesi.

G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil **meyve-i maʿni** gerek / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār şiʿr

meyvehā-yı ter [1] Taze meyveler.

G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli söz naḫlini / Tāze tāze isteyene **meyvehā-yı ter** şunar

meyyit [1] *Ar.* Ölü, ölmüş, mürde. (Ş. Sami, 2010: 794)

G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar şaḥrāda yirler üşüben **meyyit** etin

meẕāhib [1] *Ar.* Mezhepler.

G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma şaḳın şerʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var **meẕāhib** muḫtelif

meẕāḳ [1] *Ar.* Zevk, lezzet, tatma, lezzet duyma. (Ş. Sami, 2010: 794)

bk. ehl-i meẕāḳ

G363-7. Ey Muḥibbī dil **meẕāḳı** zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ

mezār [4] *Ar.* İnsanın öldükten sonra defin olunduğu yer, karâr-gâh-ı ahîr. (M. Nâcî, 2009: 421) *bk. seng-i mezār*

(mezārıdur [1], mezārında [1], mezārumuz [1], mezāruña [1])

G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / Yazılur anuñ **mezārında** ki bu maġfūrdur
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben bir ʿāşıḳ-ı şeydā **mezārıdur** diñüz
G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde atup āhum oḳların / Ṭaşlar dikildi oldı nişān **mezārumuz**
G1806-5. Didüm ʿışḳuñ yolında cān virürsem / **Mezāruña** didi bu beyti yazam

meze [2] *Ar.* İşret arasında yenen çerez. (Ş. Sami, 2010: 795)

G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / **Meze** diyü özin bilmez lebüñden büse ḳand ister
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur **meze** dirler mey-i nāb üstine

meẕellet [5] *Ar.* Alçaklık, itibarsızlık, horluk, hakaret. (Ş. Sami, 2010: 795)

bk. ḫāk-i meẕellet

G2422-1. Ẕerre-veş her kim **meẕellet** ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola
G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / **Meẕellet** ḫāk-sārında düşelden ḳaldum üftāde
G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürseñ **meẕellet** ḫākına / Tā ki ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn / Ḫāk-i derinde görse **meẕellet** gedāsını
Mr21-6. Bu **meẕellet** ṭopraġından şoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

meẕheb [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 795)

bk. meẕheb-i ʿışḳ, meẕheb-i pīr-i muġān

(meẕheb [1], meẕhebde [4], meẕhebi [2], meẕhebinde [1])

1. Gidilen ve yürünen yer, yol, tarik.

G170-3. Bulınur dürlü dürlü gerçi **meẕheb** / Bulınmaz ararsan bir ʿālī-meşreb

2. Din; bir dinin şubelerinden beheri.

G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir **meẕhebde** kim redd ide mihmānı dürüst
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel **meẕhebi** yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1942-3. Var mı bir **meẕhebde** ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı **meẕhebde** bu var mestle imāmet gördüm
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir büse iḳrār eyledüñ / Var mı bir **meẕhebde** dönmek hīç kişi iḳrārdan
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh ʿāşıḳlaruñı / Meger vardur bu ḫūbān **meẕhebinde**
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ **meẕhebi** / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider bu megrebi

meẕheb-i ʿışḳ [2] Aşk mezhebi.

G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān terkin urur / **Meẕheb-i ʿışḳ** içinde bu da bir ad ancaḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette o cān terkin urur / **Meẕheb-i ʿışḳ** içinde bu da bir ad ancaḳ

meẕheb-i pīr-i muġān [1] Meyhanecinin mezhebi.

G306-1. **Meẕheb-i pīr-i muġāndur** hem daḫi dīn-i Mesīḥ / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş degül ammā ṣaḥīḥ

mezīd itmek [1] Artırmak, çoğaltmak.

G337-1. Cān naḳdi ile gördi ki ben olmışam ḫarīd / **İtdi** metāʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin **mezīd**

mezīd olmaḳ [2] Artmak, çoğalmak.

G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri ʿuşşāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan senüñ ʿömrüñ **mezīd olsun**
G2199-1. Devletüñ dilberā **mezīd olsun** / Her giceñ ḳadr ü günüñ ʿīd olsun

mezra ʿ [1] *Ar.* Ekilip biçilecek yer, tarla. (M. Nâcî, 2009: 423)

bk. mezra ʿ-ı cān, mezra ʿ-ı dil

G2378-5. Ṭañ degül dil **mezra ʿın** bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice sene

mezra ʿ-ı cān [1] Can tarlası.

G952-2. Fitne tuḫmın **mezra ʿ-ı cāna** ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş bağrumda çıḳdı başlar

mezra ʿ-ı dil [5] Gönül tarlası.

G7-5. Ṣaçalıdan **mezra ʿ-ı dilde** maḥabbet tuḫmını / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı bārāndur baña
G15-5. **Mezra ʿ-ı dilde** çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G1683-2. Egerçi **mezra ʿ-ı dilde** sirişküm tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḥāṣıl
G1871-3. **Mezra ʿ-ı dilde** dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G2743-4. **Mezra ʿ-ı dilde** yaşum tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / Ḥāṣılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi

mezra ʿ-ı sīne [1] Göğsün tarlası.

G1334-2. Nāḫun ile **mezra ʿ-ı sīnemde** ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde ḥāṣıl-ı ʿışḳı çü cem ʿ

mı / mi [876] *T.* Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine veya tonlamaya göre soru, şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz. (TDK, 2011: 1675)

bk. ʿaceb mi, çāre mi var/çāre var mı, lāyıḳ mıdur, revā mı/mıdur, ṭañ mı, var mı, var mı yoḳ mı

(mı [202], mıdı [1], mıdur [141], mıdurur [2], mısañ [1], mısın [30], mısuz [11], mıyam [1], mıydı [12], mi [307], midi [2], midüm [1], midüñ [1], midür [113], misin [42], misüz [1], miydi [5], miyem [2], miyüz [1])

G3-1. Ḥaḳ ḥabībi olmasa olur **mıdı** mi ʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü tāc aña
G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa yitmez **mi** ʿaceb iki güvāhum ṣanemā
G20-3. Ṣordum leb-i la ʿlüni görüp böyle **mi** olur / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı itmez taḥammül ḳāf aña / Dostlar itmez **misüz** billāh diyüñ inṣāf aña
G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuşşāḳa / Ne var şimdi **mi** olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur **mı** ki muḳārin ola şāh ile gedā
G33-2. ʿĀşıḳa çare olur **mı** ey ṭabīb / Derd-i ʿışḳ içün dimişler bī-devā
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna ṣanmañ zülfini / Dem **mi** vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G36-1. Aña ʿāşıḳ **mı** dinür ʿIşḳuñ yolında cān aña / Derd ile olursa yāḫūd derdine dermān aña
G40-4. Şāhid degül **mi** ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez **mi** saña göz yaşı olsa güveh baña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḫışm ile dilber didi lāyıḳ **mı** ol ḳurbān aña
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem **mi** vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G48-4. Bāġ-arā-ger ārıżun ẕikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala **mı** gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G51-1. Bülbülüñ irmez **mi** ey gül nāle vü āhı saña / İrişe ḳorḳmaz **mısın** āh-ı seḥer-gāhı saña
G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutup ʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya **mı** ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allahı saña
G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḥi mümkin **midür** kim ol gele benden yaña
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe **mi** didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعى
G61-6. Duymayup anı giçem hem var **mıdur** diyem şırāṭ / Ya Resūlü'l-ālemin baña olursuñ reh-nümā
G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye **mi** ḳarşumda ḫayrāndur baña
G65-7. Nefsine uyup Muḥibbī itme emrine ḫilāf / Emrine hergiz ḫilāf eyler **mi** gör ʿarż u semā
G66-5. Hīç olur **mı** bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red **mi** öldürmek **midür** / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G84-3. Dostlar yitmez **mi** bu deñlü numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G91-4. Kūyunda yatan seng **midür** yā ser-i ʿuşşāḳ / Işḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā
G91-5. Dil virme Muḥibbī yüri bu dehr-i ʿacūze / Gör başa çıḳabildi **mi** anuñ ile dānā
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi rūşen degül **mi** çehre-i zerdüm saña
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden **mi** virdi ḳalbi Allāhum saña
G114-1. ʿAceb ol leb **midür** yāḫūd mey-i nāb / ʿAceb ol diş **mi** yā lü'lü'-yi nā-yāb
G114-2. ʿAceb gözümden aḳan iki çeşme / ʿAceb ḫūn-ı ciger **midür** yāḫūd ab
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ **mi** bu yāḫūd güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G114-4. ʿAceb bu ġamze **midür** yā çü ḫançer / ʿAceb bu zülf **midür** ya çü ḳıllāb
G114-5. ʿAceb nergis **midür** bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda yā ḫᵛāb
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḥi / Ola **mı** pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp

G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine hīç gele **mi** ḫʷāb
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç teraḥḥum **mı** gele aġzındaki ḳanum görüp
G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum **mı** çeküpdür ya naṣīb
G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire **mi** cevāb
G137-3. Didi uṣanmaz **mısuz** cevr ü cefāmızdan daḥi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿṣūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe ṣırsa Muḥibbī olur **mı** ʿayb
G151-1. Var **mıdur** aġzuñ didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi **midür** yā pīrehen gülgūn **mıdur** / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G169-5. Ṭāḳat olur **mı** Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor **mı** ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne ḫʷāb
G173-4. Var **mıdur** cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G173-5. Ḳāniʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber seni / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister **mi** ḫʷāb
G175-3. Vefādan ʿārisin ey dost ʿāri / Cihānda böyle **mi** olur güzel hep
G179-4. ʿĀṣuḳa bundan ulı müşkil **mi** var ʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil gice ʿalem-vār / Yetmez **mi** şeh-i ʿışḳ olana böyle ʿalāmet
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tācı şeref başumda / Āhum livāsı elde yitmez **mi** buʿalāmet
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç şebāt / Anda kim ʿāhd olmaya olur **mı** īmānı dürüst
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa gerʿışḳ / Yazılur **mıydı** bir miḥnet maḥabbet
G205-2. Saña yitmez **mi** bir jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez **mi** cihān içinde buʿibret
G206-3. Gözler **mi** ʿālem içre nāmūs u ʿārı ʿāṣıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāṣıḳ yitmez **mi** buʿalāmet
G209-4. Didüm lebüñ bahāsına cānum alur **mısın** / Didi bahā yoḳ aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀṣıḳ **mıdur** ol eyleye bir kerre şikāyet
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken sırrumı / Hīç diyebilür **miyem** göz yaşına ben āh dost
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var **mıdur** / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz **mısın** / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G225-4. Ufatmaḳ sāġarı zāhid hüner **mi** / Bütün ḳılmaḳdurur anı kerāmet
G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler **mi** bir ṭoġrı şahādet
G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül **mi** urasın aġzuna sen mühr-i sükūt
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿālem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu yitmez **mi** ʿalāmet
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez **mi** ʿaceb bunca kerāmet
G235-1. ʿĀṣıḳ **mıdurur** isteye ol rāh-ı selāmet. / Yā ʿār ide ol eyleyicek anı melāmet
G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿālem-vār / Yetmez **mi** şehīd-i ġama bu deñlüʿalāmet
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile sen hem-dem **misin** / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G258-1. Cānı **mı** var kimsenüñ eyleye cānān ile baḥş / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide sulṭān ile baḥş
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider **mi** dermān ile baḥş
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi **mi** vardur ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḥş
G269-2. Ḥabāiʾşden ider **mi** dilleri pāk / Neden dirler aña ümmü'l-ḫabāiş
G272-1. Ḥaddi **mi** var mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḥş / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḥş
G274-2. Gözi mest oldı diler ḳanum içe / Olur **mı** fitneye elbette bā ʿiş
G278-2. Āhum eşer **mi** eyler aña seng-dildür ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḥadīd ü tūç
G284-4. Dil nice doysun cefā sengine āh / Hīç taḥammül ide **mi** senge zücāc
G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül **mi** eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmaya ʿuṣṣāḳa ḥucāc
G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem **mi** vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G296-1. Derdlü oldum dostlar dermān beni bilmez **mi** hīç / Cān virürdüm yolına cānān beni bilmez **mi** hiç
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez **mi** hiç
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez **mi** hiç
G296-4. Delüye dermān gerekmez derd dermāndur anuñ / Çekerem cevrini ben cānān beni bilmez **mi** hiç
G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez **mi** hiç
G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey içen ʿāṣıḳa gel / ʿAvn-i Ḥaḳ olmayıcaḳ ışşı **mıdur** zühd ü ṣalāḥ
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını mümkin **mi** ki bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur **mı** bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür miftāḥ
G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen **mi** gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G306-3. Gülşen-i ḫüsnüñ eger olmasa ey ḫūr-ı bihişt / Şerbet-i laʿl-i lebüñ olur **mıydı** böyle melīḥ
G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / Eşk ü āhı aña yitmez **mi** şühūd
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı **mıdur** itmeyesin sen anı yād
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eşer / Seng **midür** bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar **mı** şemʿden feryād ider **mi** yoḳsa od
G326-5. Yāre diseñ ḫālüñi almaz Muḥibbīʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olanʿuṣṣāḳa vire **mi** vücūd
G327-4. ʿİbret degül ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül **mi** naḳş ola bu levḥ-i lāciverd
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid yüri / ʿĀṣıḳ-ı dīvāne hīç ṭutar **mı** pend
G336-4. Aña ʿāṣıḳ **mı** dirler şem-ʿi ḫüsne / Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz **mısın** / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire **mi** hīç aña merd
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı **mıdur** yoluñda Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar meded
G367-4. Āfitāba ben didüm āṣıḳ **mısın** dīdārına / Didi olmasam neden olurdum öyle der-be-der
G370-1. Yaş yirine gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün **mi** bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür

G374-2. Her ne deñlü derd ü miḥnet kim gele eyle ḳabūl / Hīç işitmedüñ **mi** kim dünyā degül cāy-ı sürūr
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür **misin** ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular **mıdur** / Dilleri tesḫīr iderler yoḫsa cādūlar **mıdur**
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış ṣu isteyü gelmişler āhūlar **mıdur**
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña āhūlar **mıdur**
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar **mıdur**
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar **mıdur**
G390-1. Ḫārdan **mı** bülbül iñler ya gül-i terden **midür** / Bu cefālar cānuma dilden **mi** dilberden **midür**
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / Bu taʿaddi bu sitem şehdden **mi** şekkerden **midür**
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan **mı** göñlüñ yoḫsa mermerden **midür**
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden **midür**
G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp sözleriüñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden **midür**
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet **mi** var / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G413-5. Āh kim ṣormaz **mısın** sensüz Muḥibbī ḫālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur **mı** ḫācı Kaʿbeye varmaġ ile ḥumār
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / Pāyuña ḫayf degül **mi** ki başup ḫāke çıḳar
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur **mı** ki kelām ol leb-i Şīrīne gelür
G457-3. Kaʿbedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez **misin** ʿuṣṣāḳı ḳurbān vaḳtidür
G459-3. Dūd-ı āhum irişe **miydi** benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur **mı** murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / Ḳana girmek **mi** murādı ya ne āl üstindedür
G481-3. Laʿlüñ ʿaḳīḳ **mi** ḳıymetine ḳādir olmadum / Ulı behāsı belki bu dünyāda māladur
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez **misin** bir nūrdur
G489-3. İḫtiyārı ola **mı** hīç elinde ḳuluñ / Her ne kim bendesine buyura sulṭān eyler
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez **mi** ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G512-4. Kūyına vardum baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā **mıdur** veyāḫūd nāzdur
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet **mi** ʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it ol meh-i tābān gelür
G553-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur ḳalur **mı** cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez **mi** gül ne dir
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ **mı** hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez **mi** dir baña günāhı gösterür
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar **mıdur** / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar **mıdur**
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar **mıdur**
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller **midür** görinen yir yirin / Gülşen içre güldürür bir nice hindūlar **mıdur**
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar **mıdur**
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan ṣular **mıdur**
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger **mi** bir naẓarına bahā nedür
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem ṣaçlar **mıdur** / Yāḫū gün şevḳine yatmış heft-ser ejder **midür**
G587-2. Jāleler üzre görinen ṣubḥ-gehde jāle **mi** / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ ḳaṭre ḳaṭre **midür**
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar raḥm ḳılmaz āşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer **midür**
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar didüm didi / Ḫūb-rūlar n'eylesünler anı sīm ü zer **midür**
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḫüsnine anuñ ey Muḥibbī er **midür**
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki gīsūlar **mıdur** / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar **mıdur**
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi āhūlar **mıdur**
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem ögreden ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar **mıdur**
G600-4. ʿĀlemün didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi ki gör būlar **mıdur**
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar **mıdur**
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez **misin** / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū **mıdur** / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū **mıdur**
G607-2. Bilmedüm nergis **midür** yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāzū **mıdur**
G607-3. Noḳṭa **mıdur** leb **midür** yā yoḫsa laʿlin ḫoḳḳadur / Diş **midür** pinhān olan ol ḫoḳḳada lü'lü' **midür**
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup aydurlar āh ol bu **mıdur**
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū **mıdur**
G618-4. Virür **mi** dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir şādī anuñ ardınca bir ġamdur
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuṣṣāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez **misin** kūyum benüm ser-ḫānedür
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı yoḳ **mıdur** / Kākülüñe kim ki bend oldı belāsı yoḳ **mıdur**
G628-2. Cevr idüp āşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını añmaz **mısın** rūz-ı cezāsı yoḳ **mıdur**
G628-3. Niceye dek ḫasret-i laʿlüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ **mıdur**
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde şanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ **mıdur**
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ **mıdur**
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol dehen **midür** / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ anı emen **midür**
G633-2. Ġonce-femi benefşe ḫaṭı lāleʿārıżı / Var didügüñ meger ki o sīmīn-beden **midür**
G633-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Maḥbes olanʿaceb aña çāh-ı zeḳan **mıdur**
G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / Bu işi iden ol leb-i şekker-şiken **midür**
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbetʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne sevmeden **midür**
G643-3. Mümkin **midür** ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu mār olur
G644-2. Bilmezem ḫūr u melek **midür** perī yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur

G645-1. Ger fedā cānān yolında cān olursa çoḳ **mıdur** / Başa devletdür ḳanı imkān olursa çoḳ **mıdur**
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaşdı eger īmān olursa çoḳ **mıdur**
G645-3. Ben ṣürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ **mıdur**
G645-4. Kim severse ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ **mıdur**
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī ṣi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ **mıdur**
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir **mi** var çeşmini leçin gösterür
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ **mi** ṣorma gözinden ne bilür / Anı ṣor ḫūnī gözi göz göre ḳanum içedür
G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ **mı** dinür aña ki pehlūya segirdür
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem **mi** dinür dünyede bī-ġam görinür
G697-1. Uġurlamaġa laʿlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola **mı** ḳudret meger zülfinde bend ister
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider **mi** bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür **mi** ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan ṣūrīde-ḫāl añlar
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki **mi** çekdi veyāḫūd mā çeker
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem temāşā **mı** olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā **mı** olur
G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḫi peydā **mı** olur
G739-3. Ḥāşā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye cā **mı** olur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā **mı** olur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın ṣol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā **mı** olur
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ **mi** anuñ sen hīç beli var
G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden sirişte dür / Ḥūrī **midür** bilsemʿaceb yā firişte dür
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara ṣaçlar **mıdur** / Pīç piç olmış ya genc üzre yatur ejder **midür**
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre görinenʿanber **midür**
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem **mi** seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter **midür**
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ eşer itmezʿaceb mermer **midür**
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er **midür**
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez **misin** her dün giyer
G775-2. Didüm ey dilber olur **mı** ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey miskīn didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ ayaġın öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa dinür **mi** ṣol u ṣaġumdur
G791-1. Yüzüñi kim ṭutar aya berāber / Diyebilür **mi** āḫker-i nūra beñzer
G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ ile itme ziynet / Ki şunʿ-ı lā-yezāl ister **mi** zīver
G793-3. Sāye-i zülfi **midür** ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿ olmış veyāḫūd mūrdur
G793-4. Ḫᵛāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā **mıdur** / Yā şarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet **mi** gelür / Yaş revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet **mi** gelür
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / Yaʿni cām-ı mey ile sāḳī bu ḥālet **mi** gelür
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / ʿIşḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat **mi** gelür
G794-4. Zāhidā gel dime ʿāşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet **mi** gelür
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet **mi** gelür
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez **misin** ṣems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḫaḳ olmış yatur
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var **mıdur** gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller gelüp eyler **miydi** ṭabiʿ bekler
G819-3. Bilmedüm zülfüñ **midür** boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣdeyleyen ġamzeñ **midür** yā ḳaşlar
G837-2. İstesem laʿl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün **mi** var zehrin baña içürmeye ol zülfi mār
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir naẓar / Baḳmadan güne gelür **mi** hīç żarar
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen **midür** / Yāḫūd bu ḥıżr-ı zinde ki dirler emen **midür**
G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-ʿizār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr **mı** ki cismi veyā sīm-ten **midür**
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḫbesi çāh-ı zeḳan **mıdur**
G842(a)-4. Dün ḳıldıʿahd ü ḳıldı bugünʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿahd-şiken **midür**
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbetʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh sevmeden **midür**
G843(b)-4. Müddeʿī kibr **mi** yāḫūd tersā / Bilmedüm ben hele ne milletdür
G850-2. Gehʿışve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ **mıdur** ol pür-cefāyı gör
G853-6. ʿAceb **mi** iñlesem bu dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü ṭanbūr
G876-3. Mālik olur **mı** kimsene hīç genc-i ḥüsnine / Zülfini anuñ iki yaña ejdihā olur
G877-1. ʿIşḳ-ārā terk itmeyince cān u serʿāşıḳ **mıdur** / Daʿvi-i mihr ü maḥabbet eylese lāyıḳ mıdur
G877-3. Kim ezel bezminde nūş itdi maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ **mıdur**
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm benüm balıḳ **mıdur**
G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ **mıdur**
G878-1. Ḫadd-i nigār baña gül-i aḥmer degül **midür** / Ya zülf-i dost müşk-i muʿanber degül **midür**
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül **midür**
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir degül **midür**
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın o kemter degül **midür**
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd degül **midür**
G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül **midür**
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar **mıdur** / Pister-i gülde yatur yā iki ṣayrular **mıdur**
G881-2. Çarḫa başın egmez iken işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden mūlar **mı** gīsūlar **mıdur**
G881-3. Ḳatı yāyı **mıdur** iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar **mıdur**
G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Amūlar **mıdur**
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar **mıdur**

G883-1. Serv gibi ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar **mıdur** / Göz yaşı **mıdur** aḳan pāyında yā cūlar **mıdur**
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar **mıdur**
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş **midür** / Yoḫsa ṣaḳlu ḥoḳḳa-i laʿl içre lüʾlüʾlar **mıdur**
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller delmesin / Bunı taʿlīm eyleyen yālar **mı** ebrūlar **mıdur**
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar **mıdur**
G893-4. Menʿ eyleye **mi** kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G894-3. Sāḳī ṣarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / Bilmez **misin** ki lezzet dünyā-yı nevdedür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur **mısın** ki gelüp saña yār olur
G905-5. Rāh-ıʿışḳ içre Muḥibbī ḫālini bilmez **misin** / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne göñül söz **mi** ṭutar bildügin işler
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar **mıdur** / Görinen siḥr ile ejder yoḫsa gīsūlar **mıdur**
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳların yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar **mıdur**
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular **mıdur**
G920-4. Uġrasam yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar **mıdur**
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā **mıdur** yāḫūd bu tünd-ḫūlar **mıdur**
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün **mi** bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse baṣmasun diyü ya yoḫsa bārūlar **mıdur**
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar **mıdur**
G927-1. Gülşenüñ ẕevḳ ü ṣafāsı gül **midür** bülbül **midür** / Derdlü göñlümüñ devāsı gül **midür** bülbül **midür**
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel ṣordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül **midür** bülbül **midür**
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül **midür** bülbül **midür**
G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül **midür** bülbül **midür**
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül **midür** bilmem cilāsı gül **midür** bülbül **midür**
G938-6. Āferīn itmez **misin** ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteşi ʿışḳa girüp kendin semender gösterür
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā **mı** yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G955-1. ʿAceb sünbül **midür** zülfüñ yaʿanber / Dimāġ-ı dehr olur andan muʿaṭṭar
G955-4. ʿAceb bu ġamze **midür** yāḫūd cellād / Ṭutar ḫāżır elinde tīġ u ḫançer
G955-7. Görinen ḫat **mıdur** yā leşker-i mūr / Ki ṭutdı kişver-i ḥüsni ser-ā-ser
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp kim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez **mi** ṣanmışdur
G968-4. Cān u dil almaz **mısañ** bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir ṣanasın bir nesnedür
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur **mı** bu dil zevraḳı / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G971-1. Beni öldüre **mi** cevr ile cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye **mi** mihr ü vefā kim ne bilür
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i laʿlinden ire **mi** ki devā kim ne bilür
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı gül **midür** bülbül **midür** / Şīşelerle ṭolı yaşı gül **midür** bülbül **midür**
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül **midür** bülbül **midür**
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül **midür** bülbül **midür**
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül **midür** bülbül **midür**
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül **midür** bülbül **midür**
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ **mıdur** / Ḳalbüm içre velī ki rūḥ **mıdur**
G998-2. Baḥr-i eşk içre sefīne-i dil / Seyr ider geştī-i Nūḥ **mıdur**
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / Görinen ser degül belā kūh **mıdur**
G998-4. Şerḥa şerḥa cigerle derd-i dili / Şerḥ iden sīne-i mecrūḥ **mıdur**
G998-5. Bezm-i ġamda Muḥibbī ḫūn-ı ciger / İçe dem giceler ġabūḫ **mıdur**
G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin iẓhār eylese / Ṭāḳat **mı** ḳalur ʿāşıḳı hep nā-tüvān ider
G1015-4. Baña yitmez **midür** cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur **mı** ḫūnı terk itmek ezelden çün dadanmışdur
G1023-2. Eger giçdi ise Mecnūn u Ferhād / Ṣanur **mısuz** ki bu ʿālem tehīdür
G1034-3. Yaşum teʾşir itmez āhum ile / ʿAceb āhen **midür** ḳalbi ya mermer
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup caʿd-ı müselselʿarż ider / Ẕerrece ġam **mı** çeker ʿālem eger Mecnūndur
G1039-4. Lāyıḳ **mıyam** ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1043-1. Var **mıdur** bilsemʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1046-2. Baḳar **mıydı** baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm zer
G1049-4. Menʿ eyleye **mi** kūyuña varmaġa raḳībüñ / Kim ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz **mısın** andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1067-5. İti çulini ṣordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez **misin** anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1072-2. Didüm alnun ḳamer **midür** yüzüñ gün / Didi görmiş eyü ola gözüñ var
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi **midür** k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1093-3. Baḥr-iʿışḳuñdan ḫalāṣ olur **mı** bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1102-2. Hīç olur **mı** ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʿaceb ferdāyı hīç añmaz **mı** yār / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀşıḳ olur **mı** bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1109-1. Dem **mi** var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa **mı** vardur beni ol çeşm bīmār eylemez
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var **mıdur** gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem **mi** vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1112-1. Ġam ile bu ḫālüm yine aḥvālümi ṣormaz **mısuz** / Yārān nedür ḫālüñ diyü aḥvālümi ṣormaz **mısuz**
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şemʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḫālümi ṣormaz **mısuz**
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḫālüm benüm meh ṣālümi ṣormaz **mısuz**
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm aʿmālümi ṣormaz **mısuz**

G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi şormaz **mısuz**
G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde zāhid / İder **mi** hīç meye zühd ehli perhīz
G1134-1. Cihānda yār **mı** ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile ol hem-dem olmaz
G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī derdüñle mūnīs / Ola **mı** ki ola bir cān bedensüz
G1140-3. Hīç olur **mı** nergis-i mestüñ ide baña naẓar / Çün degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1147-2. Gider **mi** zülfinüñ sevdāsı serden / Dükenmez böyle bir endīşe olmaz
G1149-2. ʿĀşıḳ **mı** dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / ʿIşḳ ehli olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1150-4. Pürdür şeb-i hecr içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḫāli **mi** olur gözden eyā servi ser-efrāz
G1152-1. Ger öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / Ölür **mi** dil ki cān teslīm ḳılmaz
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret **mi** var diyem suḫan sensüz
G1166-1. Bulınur **mı** ʿaceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül var **mı** ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1178-3. Öpmek isterdüm ruḫından ḫaṭṭın izhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur **mı** ḫārsuz
G1180-1. Bulınmaz gül enis-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül var **mıdur** kim zār ḳılmaz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen **midür** / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ **mıdur** didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1184-2. Gözlerüm yaşı da geldükce bu göñlüm çarḫ-vār / Hīç diyebilür **miyüz** kim āsiyāba baḳmazuz
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül var **mıdur** kim bülbül-i zār istemez
G1191-1. Var **mıdur** bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1194-2. Giçer **mi** bir dem ol serv ayaġına / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül **mi** ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1202-2. Cemāli dūr olalı gözlerümden / Cihānda yir **mi** ḳaldı kim nem olmaz
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem **mi** var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ʿuşşāḳı perhīz eylemez
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne **mi** ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Şanur **mısuz** ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1219-3. Dilā yitmez **mi** bir peşmīne-jende / Ni'desin isteyüp dībā vü aṭlas
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez **mi** ʿaceb ol lebleri īsi-nefes
G1228-2. Bir nefes senden cüdā Yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür **mi** cānsuzdan bir nefes
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler **miydi** ol māre heves
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān **mı** ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hiç olur **mı** ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var **mıdur** bīmār kim ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur **mı** hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş
G1244-4. Dīdāruña ṭāḳat **mı** olur ey meh-i enver / Kim oldı ıraḳdan göñül āşüfte vü medhūş
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur **mı** hīç ḫāmūş
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola **mı** ʿar ʿar ḳamış
G1258-5. Mümkin **mi** baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide **mi** daş
G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var **mıdur** ḳarşı aña der bağlamış
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez **misin** ki derdüñ ile āşinā imiş
G1286-1. Ḳomış ebrūları bir birine baş / Danışıḳ **mı** ider ola iki ḳaş
G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar **mı** hīç şīrüñ yirini mūş
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden **midür** her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūni bağrum ey ṣabā itseñ n'ola gülzāre ʿarż
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel oran ile / Hīç işitmedüñ **mi** her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀşıḳ **mıdur** ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde Nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur **mı** mümteni ʿ
G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar **mı** hīç feryāduña sem ʿ
G1348-4. Kākül-i müşkīn **midür** başundaki cānā didüm / Didi öyle görinür dūd ise bālā-yı çerāġ
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur **mı** kelāġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur **mı** cānı saġ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / Yeg degül **midür** saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / Işḳuma pāyān olur **mı** yüregüm ṭopṭolu dāġ
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur **mıydı** bu ʿālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḥüsnüñden gelüp anlar çerāġ
G1360-3. Hīç olur **mı** ḳurtda bu murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini zülfini aġ
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var **mıdur** bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1392-1. Saña **mı** ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā **mıdur** bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler **mi** cān tenden / Olur **mı** ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu ẓulm ile olur **mı** hīç müselmānlıḳ
G1419-2. Hīç düşer **mi** alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Ḳatı eblehlik degül **mi** aña göñül bağlamaḳ
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür **mi** hīç āşārı yoḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir **mi** ḳalur anı menʿ itmez siper / Şol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1435-3. Ġonce **mi** var gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül **mi** ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre **mi** ṣıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül **mi** ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler **mi** gör endīşe baḳ
G1452-4. Dimeñüz Ferhād beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür **mi** kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ

G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḥālin bilen dir **mi** ki efġān anda yoḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā **mı** şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / Dilden gider **mi** hīç ḫayāli Muḥammedüñ
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / Peyk-i ṭa'buñ **mı** veyā ince ḫayālüñdür senüñ
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur **mı** kimseye hīç nef'i seng-i ḫārenüñ
G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür 'Arabdan yeg / Taẕarru' itmege 'āşıḳ olur **mı** aña şebden yeg
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül **mi** meclis-i ġamda bular 'ıyş u ṭarābdan yeg
G1490-1. Zülfüñe **mi** ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı 'ışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre āteşi olur **mı** pinhān eylemek
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile başdan **mı** çıḳardı / Ger şem' sözin diñlemese bād-ı şabānuñ
G1494-5. Vaṣluña ire **mi** Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda 'ayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül **mi** ol diremden yeg
G1498-5. Görinen zülfüñ **midür** didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1508-5. Görmez Muḥibbī la'lüñi cānāneden didüm / Cān görinür **mi** didi ki gözden nihān gerek
G1509-4. Gözlerüm yaşı eşer itmedi yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur **mı** te'şirüñ senüñ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle **midür** ḳānūnuñ
G1522-2. Saña yitmez **mi** bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1526-2. Ni'meti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler **mi** helāk
G1528-2. Yaḳısar 'āḳıbeti kül idiser āh beni / 'Acabā bencileyin ḥāli **mi** var hīç kesüñ
G1535-5. Bend-i zülfüñden Muḥibbī olısar **mı** hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1536-2. Ġam **mı** var 'ālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne **mi** var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye şifā itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle **midür** ḳānūnuñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān **mı** şanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānī' ola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1539-5. 'Işḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle **midür** ḳānūnuñ
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet **mi** ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsa 'adū kūyına var dildāruñ / Bilmedüñ **mi** bunı kim 'ışḳ eri bī-bāk gerek
G1558-1. Ārzū-yı Ka'be-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun **mı** çekdi seni anda ya gilüñ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol 'ömr-i cāvidi / Bulunur **mı** bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün 'aynuña almazsın / Degül **midür** yaşum sīm ü yüzüm cānā zehebden yeg
G1572-6. Ne ḫaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez **misin** ey dil degül bir şey edebden yeg
G1585-2. Dime şaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine āsān **mıdur** dildārelik
G1594-5. Rāh-ı 'ışḳuña bilür **misin** Muḥibbī'yi şehā / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuña abdāl eyledüñ
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur **mı** 'āşıḳa maḥbes 'aceb çāh-ı zeḳandan yeg
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu **mıdur** sizde töre böyle **midür** ḳānūnuñ
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā **mıdur** muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler **midür** veyā tīr-i belā yā ḳaşlaruñ
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm 'anber **mi** yā misk-i Ḫıṭādur kākülüñ
G1618-1. Dil diler 'ışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur **mı** ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña **mı** ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1619-4. Yaşum āhum neden te'şir ḳılmaz / 'Aceb ḳalbi anuñ āhen **mi** yā seng
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl 'ahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer **mi** va'dei terk eyleyüp oş eylemek
G1622-1. Faṣl-ı şitāda ṭondı **mı** yaġı benefşenüñ / İrdi bahār olmadı çaġı benefşenüñ
G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola **mı** aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet **mi** ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
G1630-4. Kim añardı bülbüli güli de bülbül olmasa / Oḳunur **mıydı** gülüñ de dāstānı bülbülüñ
G1638-2. 'Āşıḳ **mıdurur** giçmeye ol cān ile serden / 'Işḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1649-2. Ḫāller **mi** āteş-i ḫaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün anı sipend itsem gerek
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl 'ahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer **mi** va'dei terk eyleyüp uş eylemek
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez **mi** saña işbu ḳadar māl ü menāl
G1660(b)-6. Bu ḳadar raġbet **mi** bulurdı eger / Ger zamān olmasa berāy-ı gül
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ **mi** bunı gülşende vire bār gül
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki gūş ide / Aña Muḥibbī diyebilür **mi** güher degül
G1666-3. Görinen sünbül **midür** yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1671-3. Yitmez **mi** ḳare başuma zülf-i belāları / Niçün getüre her yañadan de belā-yı dil
G1688-4. Zāhidā gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ **mi** cennete girmez baḫīl
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez **mi** seyrān eyle gel
G1690-3. Dostlar umar **mısuz** şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā bir 'āşıḳam benden nişān ḥācet degül
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez **misin** üftāde gel
G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez **mi** 'ışḳuma delāyil
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur **mı** dostum dil murġına / 'Ārıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i 'ışḳ olduġuma yitmez **mi** dāl / Būte-i ġamda eridüp olmışam zer gibi ḳāl
G1706-3. Zāhidā şer'e muḫālif **mi** degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / Yitmez **mi** saña n'eyledi Behrām-ı gūra gel
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur **mıydı** bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1714-4. Ḫalḳ-ı 'ālem içre bulur **mıydı** böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1715-1. Gül ile ṣaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā **mı degül** / Bülbülün zārılıġı ḫayret-i dünyā **mı degül**
G1715-2. N'ola bārān ile dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nafḥa-i 'īsi **mi degül**
G1715-3. Dem-be-dem 'ıyş u şafā eyle diyü her bir aġaç / Çıġırur lāle vü gül her biri güyā **mı degül**

G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa muḥaşşā **mi degül**
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā **mı degül**
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek **misin** bu cānumı şükrāne al
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez **mi** delīl
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez **mi** delīl
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse **mi** vardur benüm bu ḥālüme ḥayrān degül
G1740-6. Laʾl-i nābın aġzına almaḳ ḳolay **mı** ey göñül / Kişi cānın aġzına almaḳ igen āsān degül
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar **mı** hīç saʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay ü yıl
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma sīm ü zer degül / Dem **mi** vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter degül
G1760-4. Hīç teʾṣir ide **mi** yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem **mi** var ezber degül
G1763-4. Zāhidā yitmez **mi** bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez **mi** kim / Niʿmet-i şāhiye dir **mi** bir gedā aşum benüm
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn **mı** buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / Hīç dir **mi** idüm hevā sevdüm
G1786-5. Ola **mı** ṣayyād-ı çeşminden göñül murġı ḥalāṣ / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd çün ḫāl eyledüm
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum **mıdur** yāḫūd gilüm
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez **misin** didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1799-5. Muḥibbī saña yitmez **mi** bu örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem hem
G1806-3. Didüm dil murġını benden ayırduñ / Didi bilmez **misin** kim şāhbāzam
G1806-4. Didüm bālā **mıdur** ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi andan yüce ben ser-firāzam
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur **mı** anı taḳrīr eyleyem
G1810-1. Āb-ı ḥayāt-ı laʾl-i nigāruñ helākıyam / Dermān ide **mi** diyü anuñ derd-nākıyam
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum **mıdur** yāḫūd gilüm
G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını / Ṣanur **mısuz** ki ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide **mi** bilmezem / Yoḳdurur eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1826-4. Ḳıldan ince **mi** meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḥş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ **mıdur** bir mūr deñlü ġayretüm
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç olur **mı** bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz **mısın** / Niceye dek āsitānuña varup dād eyleyem
G1837-2. Sen lebi şīrīn ṣaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ **mı** cānā ġayretüm
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez **mi** delīl / Sīne dür ṭablum nefirüm āh u zārumdur benüm
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eṣer / Āteşe doyar **mı** beşer niʾdem niʾdem āh niʾdem
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür ṣuç **mı** çünki güneh-kāruñ olam
G1859-6. Ey Muḥibbī āhun ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün **mi** ḫırmen-i ġam içre miḫnet kāhıyam
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü **mi** ṣu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fārigh ol / Ḥayf degül **mi** ʿömri ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer **mi** lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʾlüñ zikrini ey dost tekrār eylemem
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem **mi** vardur yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbīʾyi ne ṭañ / Dem **mi** vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1900-1. Kākülüñden dem **mi** vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1900-4. Bir ḳara yazu imiş geldi ġubār-ı ḫaṭ-ı dost / Hīç olur **mı** ki anup ben anı ḥayrān olmayam
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi **mi** ey nā-müselmānum benüm
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur **mı** hīç revā ḳıblem
G1906-3. Saña irmez **mi** ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem perī-nāzum benüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ **mıdur** bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ **mi** hīç şemʿi / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1925-2. Var **mıdur** hīç viṣālʿālemde / Bulmaduḳ aña dest-res niʾdelüm
G1930-7. Muḥibbīʿākil iseñ saña örnek / Bu yitmez **mi** ne oldı ġūr-ı Behrām
G1939-3. Saña yitmez **mi** kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez **mi** ciger büryānlıġum
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez **mi** bu delīl / Yaşum sipāh u āteş-āhum olaʿalem
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur **mı** gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi kej-düm
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫāʾil olur derdümle āh itsem / Ya teskīn **mi** bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-hārum
G1963-1. Var **mıdur** bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur **mı** kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G1972-5. Serv **mi** ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā şimşād olam
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var **mıdur** aġzı diyü lebüñ gümānum var benüm
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile nʾola aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem **mi** diyü ġam-nākdur göñlüm
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül **midür** sulṭāna hem
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ **mıdur** ʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur **mı** ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G2009-5. Serv **mi** ḳaddüñ veyā ṭūbī **mi** ʿarʿar **mı** didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum var benüm / Var **mıdur** aġzı diyü līkin gümānum var benüm
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem beni bīmār iden / Laʾl-i cān-baḫşun **mıdur** bu derdüme tīmār iden
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün uşanmaz **mısın** / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç ḳanmaz **mısın**
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḥi ʿaceb yanmaz **mısın**

G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz **mısın**
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḥi aldanmaz **mısın**
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem şolar añmaz **mısın**
G2025-2. Didüm zülfüñ **midür** cānā nedür ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2025-5. Degül **mi** gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ şaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2026-3. Buldı ʿömr nihāyet yoḳ **mı** cefāya ġāyet / Dimez **misin** hey āfet cevre nihāyet olsun
G2029-1. Görinen ḫaṭı **mıdur** ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulūʿ itmez **mi** ol meh-rū diyen
G2038-1. ʿIşḳ **mıdur** cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / ʿIşḳ **mıdur** sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen
G2038-2. ʿIşḳ **mıdur** boynuma ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen
G2038-3. ʿIşḳ **mıdur** bī-vefā güller elinden giceler / İñledüp bülbülleri tā ṣubḥ gūyā eyleyen
G2038-4. ʿIşḳ **mıdur** bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen
G2038-5. ʿIşḳ **mıdur** eyleyen tīr-i cefāya cān u ser / Ey Muḥibb derd ü belā sīnemde peydā eyleyen
G2039-1. ʿIşḳ **mıdur** ʿaḳl u ṣabrum külli yaġmā eyleyen / ʿIşḳ **mıdur** ben ġarībi zār u şeydā eyleyen
G2039-2. ʿIşḳ **mıdur** bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2039-3. ʿIşḳ **mıdur** leşker-i ġam gönderüp mülk-i dile / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2039-4. ʿIşḳ **mıdur** fenn-i ʿışḳı oḳudupʿāşıḳlara / Bāb-ı faṣlın sīnemüñ levḥine inşā eyleyen
G2039-5. ʿIşḳ **mıdur** bu Muḥibbī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda **mı** yāḫūd andasın
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḫayāt / Āh ölsün **mi** ecelsüz cān ile seni seven
G2055-6. Hīç olur **mı** bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñdaʿaḳaluñ var iken
G2058-2. Vaʿıẕ-ı nādān baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur **mı** añaʿışḳ ile dīdār isteyen
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur **mı** murġ-ı dilʿaceb bilsem bu çenberden
G2071-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem **mi** şāneden
G2074-1. Şikāyet eyleme cevr ü sitemden / Olur **mı** ḳurtıla ʿışḳ ehli ġamdan
G2085-2. Bir kerāmet **mi** degül Mecnūna ḳuşlar cemʿidüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng olʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste **mi** var istemeye ṣıḥḥatin
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / Hīç işitmedüñ **mi** sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2094-3. Niceye dek idesin şūrīde vü dīvānelik / Olmadı **mı** ey göñül şimdengirü uşlanesin
G2095-1. Lezzeti cevr ü cefāyı añlamaz bī-derd olan / Ḳatlanur **mı** hīç belā vü zaḫmete nā-merd olan
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi teʾşir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler **mi** bir söz dise anı serd olan
G2106-1. Didüm bālā **mıdur** ḳaddüñ didi bir serv-dālem ben / Didi cūlar **mıdur** yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer bildün **mi** ey bād-ı ṣabā / Nice yıllardur eşer durmaz bu ʿālem dīdesin
G2116-4. Ṭaġ u şaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El **mi** virürdi aña her ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler **mi** hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2119-1. ʿĀrıż **mıdur** bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül **midür** ya kākül yā zülf-i ʿanber-efşān
G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest **mi** ṭuġrāy yoḫsa şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur yaġmā içinde māhir / Kāfir **mi** çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2119-4. Ol leb **mi** yāḫūd müldür yāḫūd ṣarāb-ı kevşer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʾl yāḫū mercān
G2123-1. Nāziklik ile göñlümüz alan degül **misin** / Āh ol cefā sen cevr-i firāvān degül **misin**
G2123-2. Bir ġamze ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir şīve ile āfet-i devrān degül **misin**
G2123-3. Bu göz yaşını cū yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül **misin**
G2123-4. Dil-ḫaste olam virmeyesin baña bir cevāb / Ey ʿīsi-nefes derdüme dermān degül **misin**
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān degül **misin**
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid **mi** degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā **mı** kiʿaceb ṣol müjeler / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç ṣaḳınur **mı** mūrdan
G2148-3. Baña ṣol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz **mısın** / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz **mısın** Allahdan
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur **mı** virmeye dil kim göre illā gözin
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḫazān görmez **misin** gül revnaḳın
G2163-1. Daḥi uşanmaz **mısın** cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez **mi** bilsem kīne hergiz sīneden
G2164-5. İḫtiyār ider **midi** varup melāmet güşesin / Bu Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur **mı** dil meyle sebūya virmesün
G2166-3. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya ṣaḳın / Bir eşer ḳaldı **mı** gör Sām ile Siyāvuşdan
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider **mi** hīç beri derden
G2181-1. Bilmedüm sükker **midür** laʾlüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿayneʾl-yaḳin
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz **mısın** boynuña düşer ḳan-ı men
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez **mi** ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ ṣorma sen keyfiyyetin / Vire **mi** saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan ṣaḳın / İşitmedüñ **mi** gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur **mı** ḫalāṣ / Dāimāʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2198-1. ʿĀrıż **mıdur** yāḫūd meh yā āfitāb-ı tābān / Kākül **midür** yāḫūd zülf yā sünbül-i perīşān
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur **mı** cān u dilden pādişāhı sevmeyen
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı ḳo / Kāfir olmaz **mı**ʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur **mı** ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḫānesin itmez ḫaẓer hīç āhdan / Kendü beytin **mi** yıḳar dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḫaḳīḳatden ḫaber / Vire **mi** göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen

G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem **misin** pervāneden
G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ neden / N’eylesün göz göre ölsün **mi** seven
G2236-5. Cevv eküp umar **mısın** kim ola gendüm ḥāşıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2246-1. Bū getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā gerçek **misin** / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek **misin**
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek **misin**
G2246-3. Ey ḳaşı yā sīnem içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek **misin**
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek **misin**
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek **misin**
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā dirīġ gitmeye **mi** kīne sīneden
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / Ḫāne **mi** vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger şimdengirü / Ḥʸāba varmaḳ **mı** gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḥi vaḳt olmadı **mı** zülfüñe beni aşasın
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebīh / Dem **mi** var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger **mi** başın ol serv-i revān
G2269-4. Didüm bildün **mi** ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni menʿeyleme / Sen diyebilür **misin** kim istemem bāġ-ı cinān
G2281-5. Hīç dil ḫalāş olur **mı** bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şeb-ḫūn
G2283-3. Laʿl-i Şīrīnüñe cānā ben nice cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük **miyem** Ferhāddan
G2283-6. Bu Muḥibbī’i ʿaceb añmaz **mı** ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2289-1. Kimse dir **mi** derd olsun hīç dermān olmasun / Vuṣlat olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu eşkde sebūya / Ḫaber virür **mi** saña ḫāk-i Cemden
G2300-1. Perī **misin** ya ādem ey melek-ḫū / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2301-2. Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ʿAceb **mi** ʿāşıḳ olsa beñzi ṣaru
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur **mı** hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger **mi** serv ayaġına düşüp yalvara şu
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider **mi** ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāşıḳ olmaḳ kām-cū
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār / Gedā ger ölse şāh eyler **mi** ḳayġu
G2324-2. Tevbei şırsam eger itme taʿaccüb ṣūfi / Gele inṣāf ide içmez **midüñ** ibrām olsa
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ **mı** dinür anda eger kām olsa
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur **mı** āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2326-5. Muḥibbī n’ola ger itmese dünyāya naẓar / Hīç deryādan olan meyl ide **mi** ḫār u ḫāşa
G2337-2. Çeşm-i cellāduñ aldı ḫançer ele / Baña **mı** dürlü dürlü işkence
G2338-6. Bivedür gel cihāna dil virme / Zene göñül virür **mi** merdāne
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ / Ḥicāb olur **mı** bir nesne güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2348-4. Şemʿ-i ḥüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per yaḳar **mıydı** eger pervāneler nār olmasa
G2349-2. ʿĀşıḳ **mıdur** ki derdi ḳoyup isteye devā / Derdi bulınca ʿışḳ eri baḳmaz devāsına
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher **mi** veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2356-1. Dem **mi** vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola **mı** ki sücūd eylemeye
G2356-4. Dem **mi** var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī’yi raḳīb / Hīç olur **mı** ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / Ṭayanmaḳ ola **mı** āb ile bāde
G2359-1. Şala ol serv-ḳad üstüme sāye / Olur **mı** ṭañ baña çarḫ ola pāye
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin güzeller / Şebīh olur **mı** encüm bedr aya
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur **mı** ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuṣṣāḳa hem maʿşūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur **mı** günāh
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumasun dimiş / Yapılur **mı** çün ḳadimi olsa didüm revzene
G2379-1. Leb-i dilber **mi** yegdür yā piyāle / Yañaġı rengi **mi** yeg yoḫsa lāle
G2379-2. Dişi **mi** yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer **mi** ki fülfül o ḫāle
G2379-3. Boyı **mı** yeg anuñ ya serv üʿarʿar / Anuñ cevri **mi** çoḳ yā bende nāle
G2379-4. Siyeh zülfi **mi** yegdür yoḫsa ʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu re’yi ḳılur kimse **mi** var ʿāḳil içinde
G2383-5. Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ efser itdi / Virür **mi** tāc-ı cevherine
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā iken / Mümkin **midür** enīs ola sen pādişāyile
G2397-3. Adum unutduñ öyle **mi** giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel igen şā ʿirem dime / Ṣıġmaz **mısın** buʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür **mi** hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2404-2. Melek **misin** perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2410-2. Vaṣf-ı lebin **mi** işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʿlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye
G2413-5. Dem **mi** vardur ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2417-2. Gider **mi** başdan sevdā-yı zülfüñ / Hevā tuḫm olaldan dilde kişte
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül **mi** zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez **mi** idi beyżā yine
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ **mıdur** yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges **midür** yapışupdur ḳalup bāle
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū **mıdur** / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem **mi** vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2442-4. Bāġ-arā ger ārıżuñ ẓikr itseler ey ġonce-fem / Ḳala **mı** gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2443-2. Melek **midür** perī yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

G2444-5. Meyānın ḳocmaḳ isterseñ Muḥibbī / Ḳocdur **mı** olıcaḳ ḳıldan ince
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile göñül hīç kese / Ṣāḥbāz olan açar **mı** peri ṣayd-ı mekese
G2453-4. Bir sā'at içre didi üç sefer 'āşıḳine / Taḥsīn degül **mi** eydüñ bu ṭab'-ı müstaḳīme
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara **mı** kimse Ṣifāhān iline
G2459-3. 'Ömr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı **mı** var dirile ḳaddüñe hem hem-ser yine
G2464-4. 'Işḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür **mi** kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez **mi** cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2466-2. Hīç ola **mı** el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr ile zülfini mār ide
G2466-4. Penbe göñül ki ṣaḳlaya **mı** 'ışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege **mi** degmez eyle anı bahāne
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil baġlama / Pādişāh-ı dehr iken ḳaldı **mı** gör İskendere
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur **mısın** ecelden ḳuvvet ile māl ile
G2474-2. 'Işḳ vādisine gitdüm baña pādāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz **mı** yoldaşına
G2475-2. Ḳara zülfüñ **midür** cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur **mı** ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2482-5. Ey Muḥibbī hīç olur **mı** beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa ger āteş-i 'ışḳı / Yanup yaḳılur **mıydı** varup nāre benefşe
G2490-1. Dem **mi** var dīvāne dil boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa **mı** var şem'-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2490-2. Ḥasret ile ṣubḥa dek ḳan aġlasam itmeñ 'aceb / Hīç olur **mı** başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı 'ālem ṭa'ne ṭaşın dem **mi** başa ḳaḳmaya
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin velī / Men'e ḳudret **mi** olur bu dīde-i ḫūn-bāruma
G2501-5. 'Işḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum degmez **midi** bir kez anuñ ṣormaġına
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥāline hīç vāḳıf olur **mı** ġam bucaġında
G2509-3. Gün yüzüñ bir ẕerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer **mi** dostum andan semāvāt ehline
G2512-5. Āh eylemesün **mi** ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd ile ṣolmaġa benefşe
G2516-4. Ḫalḳadur ḥüsnüñ ḫaṭuñ çekmiş aña ceyş ceyş / Ḳaṣd ider **mi** kāfir olmasa ḫarāb-ı Ka'beye
G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet **mi** ḳalur gün ki ṭulū' eyleye āya
G2532-2. Vuṣlat el vire **mi** yāḫūd düşe **mi** rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize 'ışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez **mi** ki çehrem zerd ola
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer **miydi** Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine ṣaḥrāda
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī āsitānın / Düşe **miydi** aña Vāmıḳ ḥicāza
G2544-3. Olur **mı** bundan özge hīç cerāḥāt / Ḫadeng-i ġamzeñe dil ṭuta sīne
G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi eceli / Hīç taġyīr ola **mı** yazu imiş başında
G2574-2. Seni bir kez gören ey yār-ı cānı / Deger **mi** ġayre yāḫūd ṣola ṣaġa
G2580-1. Ḫār elinden bülbül itdi çoḳ ḥikāyetler güle / Gül didi andan güle itmek düşer **mi** bülbüle
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāredür / Çeşmi kāfirdür baḳar **mı** hīç müselmān üstine
G2585-1. Dem **mi** vardur bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2585-2. Esb-i na'lin zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola **mı** ki sücūd eylemeye
G2585-4. Dem **mi** vardur āteşi 'ışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī raḳīb / Hīç olur **mı** ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2589-4. Zāhid şarāb u şāhide 'arż ider / Tevbe olur **mı** bir kişi bī-iḫtiyār ola
G2591-2. Erlik degül **mi** tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola
G2592-5. Ẓāhir olmaz **mı** Muḥibbī olmaya pinhān-ı 'ışḳ / Ehl-i 'ışḳuñ eşki sürḫ u çehresi hem zerd ola
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül **mi** ḥüsn ile çünkim güzīn ola
G2602-3. Andan düşer **mi** 'āşıḳa 'anḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp şikār ola
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç şaḳlanur **mı** dūd ki bir yirde nār ola
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i 'ışḳuñ üstādı / Añılur **mıydı** 'ālemde belā vü derd ile adı
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān **mı** ḫāk ile yeksān eyledi
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez **misin** / Kāni luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā ṣun'ın / Biri birine beñzer **mi** ne yüzdendür gör ezhārı
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh kim ṭūfān **mı** ḫāḳ ile yeksān eyledi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki 'ışḳumı sīnemde ṣaḳlayam / Penbe içinde ola **mı** āteş nihān daḫi
G2624-3. Dīdār-ı 'āşıḳ olmasa idi benüm gibi / Aḳar **mı** idi göz yaşı āb-ı revān daḫi
G2624-5. 'Işḳum degül **mi** gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim 'iyāndur aña ne ḫācet beyān daḫi
G2624-6. Ger 'ār iderse ādemi anmaġa n'ola yār / Lāyıḳ degül **mi** baña dimege filān daḫi
G2629-2. Depemden **mi** çıḳardı dūd-ı āhum / Eger yanmasa dilde 'ışḳı nārı
G2643-2. Ṣol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / Yir **mi** ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i 'ışḳam daḫi kesmez **misin** zünnārumı
G2656-1. Perī **misin** melek **misin** ya ḥūrī / Yüzüñde berḳ urur Allah nūrı
G2658-1. 'Āşıḳ **mıdur** ki isteye göñli ṣafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur ni'met degül **midür** / Ṣākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını
G2660-2. Göñlüme itdüm ḥiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp çeker **midüm** bu miḫneti
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur **mı** hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ṭal'atı
G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola **mı** hīç günehi
G2670-6. Ef'ī-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam **mı** / Tiryāk-ı la'lüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir gūşe iḫtiyār it / Görmez **misin** ki 'ālem ḫalḳı nifāḳa düşdi
G2672-4. 'Āşıḳ **mıdur** ki döndire ser-tiġ-i 'ışḳdan / Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti

G2677-4. Ṭulū ʿitseñ seḥer-gehden doḳunur şu ʾleñ aġyāra / Düşer **mi** saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz **mısın** Ḫudādan yoḳ yire içüp andı
G2701-3. Beñzedem **mi** çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker-añanlar / ʿAceb var **mıdur** anuñ aġzı dadı
G2707-2. Eger dirsem **mi** renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir **midür** ʿaḳlumı aldı ol perī
G2710-3. Eşer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen **mi** bilsem yā firengi
G2712-2. Hecr ile ölmek **mi** vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḫtimāl egler beni
G2712-3. Var **mıdur** yoḳ **mı** meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2716-4. Yolına cān metā ʿın ḫarc ḳıldı / Añar **mı** nev-bahārı gör Süheyli
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān terkin emr ider / ʿĀşıḳ degül **mi** ṭutmaya ʿışḳun yasaġını
G2718-5. Baña dirler selāmet iḫtiyār it / Olur **mı** ehl-i ʿışḳuñ iḫtiyārı
G2719-2. Ol er **midür** ki ni ʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni
G2723-5. Ḥasret-i la ʾl-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz **mısın** bīmāruñı
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḫları dūrında yine / ʿAcebā per-i semender **mi** ki zülf-i siyehi
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ **mı** yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ **mi** Maḥmūd'ı
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var **mıdur** bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şu ʾlenmez **mi** eger / Yaḳmasam dem dem ben anda bu yüregüm yaġını
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi şaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur **mı** gürbe vü mūşı
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle **mi** ki ḫusn ilinüñ dil-rübācıġı
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ **mi** sen etegini diken kesdi
G2761-1. Ṣūret-i dīvār şanduñ göricek ey cān beni / Bilmedüñ **mi** ey perī sen eyledüñ ḫayrān beni
G2763-1. ʿĀşıḳ **mıdur** ki isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere āhı şadāsını
G2764-1. Leb **mi** bu yā la ʾl **mi** yāḫūd mey-i şahbā **mı** ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʿīsi **mi** ki
G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek **midür** ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa nāz u istiġnā **mı** ki
G2764-3. Vech-i zibādan niçün men ʿidesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā **mı** ki
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āb / Bilmedüm dīvāne **mi** yāḫūd bu dil şeydā **mı** ki
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā **mı** ki
G2779-1. ʿĀşıḳ **mıdur** ki isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ **mi** bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ **mı** gördi ʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-püş / Cilve ṭāvūs hīç añlar **mı** murġ-ı ḫāne key
En1-2. Be Bir gün ola **mı** kim yüzüm üzre başasın / Ayaġuñ ṭoprāġına eyleyeyin cānı nisār
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur **mı** dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʾIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-4. La ʾlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola **mı** cāy-ı mekesdür
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya **mı** derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭa ʿn idüben söylemeñ / ʾIşḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rā ʿiyyet var **mıdur** kim pādişādan ḳorḳmaz
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḫabīb / La ʾl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ **mı** naṣīb
Mh16-9. ʿĀşıḳa ʿāşıḳ **mı** dirler itmeyince terk-i ser / Şem ʿe vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı per
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz **mısın** āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider **mi** ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr8-14. Cevherle bir **mi** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün **mi** seni derd ile ben āh didüm
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer **mi** aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer **midür** yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eşer
Mr19-14. ʿĀşıḳ olur **mı** Muḥibbī yanmayan / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem **mi** var dil mülki vīrān olmaya / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer **mi** aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
Mr25-11. Her kim ādemdür anuñ eksük olur **mı** hīç ġamı / Anuñ içün ehl-i diller gözden eksiltmez demi
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz **mısın** kim çalına nāgāh ṣūr
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem **mi** giçer diyem cefāsın görmedüm
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı ey dil daḥi uşlanmaz **mısın** / Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan hīç olasın şanmaz **mısın**
D35-2. ʾIşḳa düşdüm şem ʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz **mısın**
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar çekmez iken / Olur **mı** ṭāḳat ol bār-ı girāne
D50-1. ʿAhd ü peymān ṣıyıcı eyle **mi** hey hey sīnemi / Dostı düşmen bilici eyle **mi** hey hey sīnemi
D50-2. Nice yıl ʾāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle **mi** hey hey sīnemi
B5. Dem **mi** vardur kim gözüm ʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa **mı** var bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B11. Bu göñlüm şīşesin ṣıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur **mı** āb
B24. Zülfini dildār eyledi bir lu ʾb ile müşkīn-kemend / Ben ʾāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül **mi** baña bend
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr şad üftādeye / Bu götürmez **mi** anı her nesne kim gökden yaġar
B100. Alnuña gün yüzüñe meh ʾāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur **mıydı** ser-i kūyuñ senüñ

B142. Dem **mi** var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿ ide güneş raġbet ḳalur **mı** aḫtere
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde eger ḫʿāb olmasa / Ḫʿāb yüzi **mi** görür göz ṭolu ḫūn-āb olmasa
B179. ʿĀlem-içinde sencileyin bī-vefā **mı** var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna kimse lā dimez / Vaḫş u ṭayrı ḳullanur **mıydı** Süleymān olmasa
B187. Bir perī-peyker **mi** var yanınca aġyār olmaya / Var **mıdur** bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya
B193. Hīç belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldırur **mı** başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını
B204. Hey meded öldüm ʿaceb didükleri gerçek **midür** / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni

mıḳnatıs [1] *Ar.* Demiri celbetmek hassesini haiz cevher, ahen-rübâ. (Ş. Sami, 2010: 796)

G621-1. Gönlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Şanki **mıḳnatısdur** ṭurmaz anı her mū çeker

Mışr [9] *Ar.* Afrika'nın şimâl-i şarkî köşesinde vaki ve menâsıb-ı Nil'i havi memleket-i meşhûre, hıtta-i Mısriyye. (Ş. Sami, 2010: 797)

bk. ʿaziz-i Mışr, Mışr-ı ḥüsn, Mışr-ı Yūsuf, şekker-i Mışr, Yūsuf-ı Mışr

(Mışr [2], Mışra [1], Mışrıdur [1], Mışrına [2], Mışrındaki [2], Mışruñ [1])

G425-5. Cüdā olalı **Mışruñ** Yūsufʿından / Göñül Yaʿḳūb-veş maḥzūna beñzer
G468-4. **Mışr** bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G1396-3. Melāḥat **Mışrıdur** laʿlüñ şorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül **Mışrındaki** ḫānum
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm / Göñlümüñ **Mışrındaki** sulṭānı añdum aġladum
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün **Mışr** ile Baġdāddan
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül **Mışrına** ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ ister / Biri **Mışra** birisi Şāma düşdi
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat **Mışrına** Yūsuf gibi cānum benüm

Mışr-ı ḥüsn [24] Güzellik Mısır'ı/ülkesi.

G151-2. Sünbülüñ olalı sulṭān-ı ḥüsn / **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḫālidür şāh-ı ʿArāb
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı itsün çeşmüm ʿummān ile baḥş
G268-3. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn ile baḥş
G378-3. Aġırınca dürr ü cevher birle ṭartılsa n'ola / Ol ʿāzizüm **Mışr-ı ḥüsnüñ** Yūsuf-ı Kenʿānıdur
G380-5. **Mışr-ı ḥüsnüñde** Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / Nīl aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G535-3. Ḥasret ile **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile Yaʿḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G838-5. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳiyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G1044-3. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1218-3. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı biri Nīl ü biri cūy-ı Aras
G1226-5. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳıçün yaşum benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / **Mışr-ı ḥüsn** içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿānaʿarż
G1318-3. **Mışr-ı ḥüsnüñde** gözümüñ biri oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında sırrını cūy-ı Şaṭ
G1681-3. **Mışr-ı ḥüsnüñde** senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar ṣan cūy-ı Nīl
G1687-1. **Mışr-ı ḥüsn** içre seni görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinseʿayn-ı Nīl
G1688-3. **Mışr-ı ḥüsnüñi** añup hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1695-2. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı yaşum hemçü Nīl
G1875-4. Ḥasretiyle **Mışr-ı ḥüsnüñ** yādına ey seng-dil / Şol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı cūy-ı Nīl ḳılam
G1968-3. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G2020-4. **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan **Mışr-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi Nīl ırmaġına
G2661-6. **Mışr-ı ḥüsninde** Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / Nīl'e teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmaġını
G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫākiçün **Mışr-ı ḥüsnüñde** senüñ / Eyledüm Nīl'e müşābih gözlerüm ırmaġını
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ **Mışr-ı ḥüsnüñde** Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
D10-2. Nīl'e döndi **Mışr-ı ḥüsninde** gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan bu sīnem kebūd

Mışr-ı Yūsuf [1] Yusufun Mısır'ı/ülkesi.

G1032-2. **Mışr-ı Yūsufdan** getürdi pīrehen būyın ṣabā / Rūşen olup açılan da dīde-i Yaʿḳūbdur

mıżrāb [3] *Ar.* Bazı telli çalgıların tellerine vurmaya mahsus kemik veya boynuz vesaireden yassıca ve yumuşak çöp, tâziyâne, tezene. (Ş. Sami, 2010: 798)

bk. mıżrāb-ı ġam

(mıżrāba [1], mıżrābı [1], mıżrābumuz [1])

G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam **mıżrābı** ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam **mıżrābumuz**
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki **mıżrāba** baḳ

mıżrāb-ı ġam [5] Gamın tezenesi

G336-5. Muḥibbī sīnesin **mıżrāb-ı ġamla** / Çalar ṭurmaz ṣanasın iñiler ʿūd
G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu çeng oldı ḳāmetüm / **Mıżrāb-ı ġam** toḳunur aña tāziyānedür
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur **mıżrāb-ı ġamla** çün göñül ṭanbūrdur
G1895-1. Ele **mıżrāb-ı ġam** alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār aña / İñlerem **mıżrāb-ı ġam** el ṣunsa ger o tāruma

micmer [2] *Ar.* İçinde öd yakılan alet, buhurdan. (M. Nâcî, 2009: 425)

G504-5. Şem ʿī ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür **micmer** yaḳar
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / **Micmer** olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od

midḥāt-i ḥüsn [1] Güzelliğin övgüsü.

G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / **Midḥat-i ḥüsni** dilinde dem mi var ezber degül

miftāḫ [1] *Ar.* Anahtar, açar. (Ş. Sami, 2010: 799)

G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse Muḥibbī aña meydür **miftāḫ**

miġfer [1] *Ar.* Harp zamanında başa giyilen demir tas, tolganın küçüğü. (Ş. Sami, 2010: 799)

G640-5. Bu Muḥibbī girse ʿışḳ meydānına / Dūd-ı āhın başına **miġfer** çeker

miḥekk [3] *Ar.* Altın veyâ gümüşün ayârını anlamaya yarayan taş. (Devellioğlu, 2000: 645)

(miḥekdür [1], miḥekk [2])

G300-6. Mey **miḥekdür** kişinüñ içerisin ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ **miḥekk**
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol **miḥekk**

miḥen [2] *Ar.* Eziyetler, sıkıntılar. *bk. derd ü miḥen, şād ü miḥen*

(miḥeni [1], miḥengi [1])

G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ **miḥengi** bādedür / ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber peymāneden
G2726-6. Sāḳiyā ṣun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her **miḥeni**

mihmān [20] *Far.* Eve gelip konan adam, konuk, dayf, misafir. (Ş. Sami, 2010: 799) *bk. mihmān eylemek/itmek, mihmān olmaḳ, mihmān-ı cān, mihmān-ı ġam, mihmān-ı ʿışḳ*

(mihmāndur [9], mihmānam [1], mihmāndur [3], mihmānı [1], mihmānıdur [3], mihmānıyam [1], mihmānum [1], mihmānumdurur [1])

G7-4. Rūz-ı hecründe görenler beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri **mihmāndur** baña
G207-3. Ṣaḳın dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda çün **mihmāndur** ey dost
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim redd ide **mihmānı** dürüst
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile redd eylemek **mihmān** dost
G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ ḫālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile elem **mihmānıdur**
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes cānum anuñla eglenür / Sīnede ġamzeñ oḳı cān u dilüñ **mihmānıdur**
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / Nice ʿizzet itmeyem kim ulu **mihmānumdurur**
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsi ʿdür senüñ gibi nice **mihmān** alur
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü **mihmān** oḳur
G563-4. Şu ʿle-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı **mihmān** oḳur
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice ta ʿẓim itmesün anlar anuñ **mihmānıdur**
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / Zīrā ki buña her gice **mihmān** gelür gider
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış **mihmān** gözler
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür **mihmān** aḳar
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda **mihmāndur** henüz
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede **mihmān** gerek
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / Ol ḫarābe evde **mihmān** her zamān eksük degül

G1779-2. Üstüẖʸān ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl seglerüñe ola benüm **mihmānum**
G2051-2. Kāh-ı cismüm mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / Kūh-ı ġam **mihmānıyam** oldur baña beytü'l-ḥazen
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele diye ki **mihmānam** ben

mihmān eylemek/itmek [4] Konuk olarak karşılayıp yedirip içirmek, yatırmak. *bk. misafir etmek* (TDK, 2011: 1688)

G623-2. Dil kebāb itdi ciger **mihmān idüp** derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm şarāb içün başından ḫūn çeker
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür baña eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm **mihmān eylemez**
G2134-5. Yaşuñı şarāb baġrı kebāb eyle Muḥibbī / **Mihmān idegör** derd ü ġamı yidür aşumdan
G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḥi baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti **mihmān eyle**

mihmān olmaḳ [13] Bir yerde konuk olarak karşılanıp gerekli ilgiyi, izzet ve ikramı görmek. *bk. misafir olmak* (TDK, 2011: 1688)

G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller şāhı **olsañ** bir gice **mihmān** baña
G173-7. Ey Muḥibbī çünki **mihmān oldı** geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı eyle kebāb
G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān **mihmān oldı** ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ şarāb u baġrı büryān oldı ṭut
G458-4. Ġam şebinde dostlar eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice **mihmān oldılar**
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni tenhā ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña **mihmān olur**
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳundur çün saña **mihmān olur**
G944-2. Cemʿider her yaña ol kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını **mihmān olur**
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā **mihmān olur** / Pādişehdür bu ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup **mihmān ol**
G2162-3. Hezārān giceler bīdār olup ümmīd-i vaṣl itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam irişür **oldılar mihmān**
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın iste rūz u şeb / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā **mihmān ola**
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice **mihmān ol** yüri
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme **mihmān olur** / Dil yanar tenevvürinde gözlerüm giryān olur

mihmān-ı cān [1] Can misafiri.

G714-1. Baña her dem ġamuñ **mihmān-ı cāndur** / Anuñla eglenür dil çoḳ zamāndur

mihmān-ı ġam [1] Gam misafiri.

G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar baġrum kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı çün **mihmān-ı ġam**

mihmān-ı ʿışḳ [1] Aşk misafiri.

G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur şarābı göz yaşı / Tekye-i ġamda Muḥibbī kim ola **mihmān-ı ʿışḳ**

miḥnet [87] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 799)

bk. āteş-i miḥnet, baḥr-i miḥnet, belā vü derd ü miḥnet, belā vü miḥnet, belā vü miḥnet ü derd, belā vü miḥnet ü ġam, belā vü miḥnet ü hicrān, bezm-i miḥnet, cefā vü derd ü miḥnet, cevr ü cefā vü miḥnet, cevr ü cefā vü miḥnet çekmek, cevr ü ḳahr u miḥnet, cevr ü miḥnet, dāġ-ı miḥnet, derd ü belā vü miḥnet, derd ü belā vü miḥnet ü ġam, derd ü cefā vü miḥnet, derd ü miḥnet, deryā-yı miḥnet, diyār-ı miḥnet, ebr-i miḥnet, endūh u miḥnet, firḳat ü miḥnet, ġam u miḥnet, ġuṣṣa vü miḥnet, ḫadeng-i miḥnet, ḫāk-i miḥnet, kāse-i miḥnet, kemend-i miḥnet, kūh-ı miḥnet, künc-i miḥnet, miḥnet çekmek, miḥnet eylemek/itmek, miḥnet-i bār-ı ġam çekmek, miḥnet-i derd ü belā, miḥnet-i gerdūn, miḥnet ü belā, miḥnet ü derd, miḥnet ü derd ü belā, miḥnet ü derd ü belā yimek, miḥnet ü derd ü elem, miḥnet ü derd ü ġam çekmek, miḥnet ü derd ü maḥabbet, miḥnet ü ġam, piyāle-i miḥnet, rāh-ı miḥnet, ṣaḥrā-yı miḥnet, seng-i miḥnet, sīḫ-i miḥnet, şām-ı miḥnet, şeb-i miḥnet, şehr-i miḥnet, tīġ-i miḥnet, tīmār-ı miḥnet, tīr-i miḥnet, vādi-i miḥnet, zecr ü miḥnet

(miḥnet [70], miḥnetde [1], miḥnetden [2], miḥnetdür [1], miḥnete [3], miḥneti [1], miḥnetin [1], miḥnetle [4], miḥnetüm [1], miḥnetüñ [1], miḥnetler [1], miḥnetlerüm [1])

1. Zahmet, eziyet, renc.

G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḥi şād olmadı / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla **miḥnet** eyyāmı baña
G545-4. Beni tenhā şanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā **miḥnetle** ġam yanumdadur
G637-5. Muḥibbī şanma ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile **miḥnet** ḳadimi yārümdür
G704-3. İki gözlü köpri ḳaşum anuñ altında alḳan / Biri **miḥnet** cūyıdur biri belā ırmaġıdur

G984-4. Eger cevr ü eger **miḥnet** eger ġam / Anı kim yār ider ʿayn-ı ṣafādur
G1160-3. Geh mest olup cürʿa ṣaçar zülfüñ üzre / **Miḥnet** ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1909-5. Derdi devā vü **miḥneti** rāḥat Muḥibbī'ye / Andan berü ki ol ṣanemüñ derd-nākıyam
G2468-1. Dostum ʿāşıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme / Uġradup derd ü ġama **miḥnetle** ṣayru eyleme

2. Dert, elem, keder, gam.

G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa gerʿışḳ / Yazılur mıydı bir **miḥnet** maḥabbet
G227-4. Maḥabbet senden olmayınca ey dost / Baña birdür hemān **miḥnet** maḥabbet
G434-4. Dilüm **miḥnet** demin dünyāya virmez / Bilür ḳadrin maḥabbet ʿālemidür
G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī bu raʿd ü berḳ / **Miḥnet** odıyla dilde olan āh u nāledür
G618-3. Düşüp **miḥnet** bucaġına beni siz ṣanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur **miḥnetle** her demde / Feraḥla şādiden giçmiş ġam ile āşinālardur
G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoḳ iken hergiz maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm yoḳ idi **miḥnetden** ḫaber
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm **miḥnet** ocaġıdur
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa **miḥnet** çerāġını / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa ṣaldılar
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat **miḥnete** cevre taḥammül bende var
G843(b)-1. Görinen ẓāhira maḥabbetdür / Līk maʿnī yüzinde **miḥnetdür**
G934-1. Cevr ider dilber baña ṣanur ki **miḥnet** arturur / Anı bilmez **miḥnet** artduḳca maḥabbet arturur
G1003-1. Sīneme seng-i cefā ṣanmañ ki **miḥnet** arturur / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1013-1. Cennet ki dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / **Miḥnet** evi de vādī-i ġam-ḫāneme beñzer
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki **miḥnet** ṭaġıdur
G1080-1. Görinen başuma **miḥnet** kūh-sārıdur diñüz / İkiʿaynum iki yaña çeşme-sāridur diñüz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre **miḥnet** oldı yirümüz
G1171-3. Cefā sengiyle **miḥnet** ṭopraġınsuz / Bīnā-yı ʿışḳı yapsañ muḥkem olmaz
G1185-4. Sen ṣaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi **miḥnet** ehliyüz
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi biz maḥabbet beklerüz / Ẓāhirā egerçi maḥabbet līk **miḥnet** beklerüz
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki **miḥnet** beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G1202-3. Cefā sengiyle **miḥnet** ṭopraġınsuz / Maḥabbet yapusı hīç muḥkem olmaz
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / Meclis içre söylenür **miḥnetlerüm** efsāne-veş
G1304-4. Her kim kiʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / **Miḥnet** şebinde āḫır ölmek olur aña farż
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı **miḥnet** ḥāşıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp **miḥnet** al / Rāygān saña virürler şoñra dirler rāḥat al
G1684-1. Gāh şādī gāh ġam **miḥnet** mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa **miḥnet** oḳları / Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi hergiz **miḥnete** / Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm ṭaşum benüm
G1772-4. ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam / **Miḥnet** ile giçdi sāl u māh u eyyāmum benüm
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi **miḥnetler** çü yār-ı mihribān gördüm
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbī'yi / Artsaʿaceb mi her şeb ü her rūz **miḥnetüm**
G1859-6. Ey Muḥibbī āhun ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam içre **miḥnet** kāhıyam
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür **miḥnet** baña / Yazayım **miḥnet** maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / **Miḥnet** ile bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā **miḥnet** oldı ḥāṣılum / Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile **miḥnet** dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G1919-3. Gāh ḥasret gāh ḥayret gāh **miḥnet** gāh āh / ʿIşḳuñuñ ben ḫaste-dil bunca belāsın bilmedüm
G1928-4. Ṣol ḳadar ḳan aġlayam **miḥnet** beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca **miḥnet** derdi ol iki yemānden görmişem
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña **miḥnet** ṣanur ol ben anı rāḥat gördüm
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste **miḥnetde** / Gehi lāle ṣıfat her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm **miḥnet** bulup gör ben neler çekdüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile **miḥnet** dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫil ʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri **miḥnet** yaḳasından
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir içeyim derd ile **miḥnet** kāsesin
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine **miḥnet** nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ **miḥnet** dilā hīç ḳalmadı serden
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü **miḥnetin**
G2343-3. Gel göñül ḫānesi maʿmūresini itme ḫarāb / **Miḥnetüñ** dāġın yıḳ şemse-i eyvān eyle
G2395-2. Bir naẓarla ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ **miḥneti** cefā getürdüñ başuma
G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile **miḥnet** oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2507-3. Degme kimse ṣofrasınaʿışḳuñuñ el ṣunmasun / Yimeyenler **miḥnet** aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet **miḥnet** anuñçün yazılur birdür imlāda
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḥasretle bu **miḥnetle** baña yegdür ḳıyām cāne
G2643-1. **Miḥnet** ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2644-3. Bir naẓarlaʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler **miḥnet** şebinde ḳodılar şehā beni
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet **miḥnet** anuñçün yazılsa birdür imlāsı
G2671-1. Her ḳaçan āşıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice yirden açıla üstine **miḥnet** ḳapusı
G2690-4. Cefā sengiyle **miḥnet** ṭopraġından / Maḥabbet ḫānesin dil muḥkem itdi
G2724-2. Bir dem olmaya belā **miḥnet** elinden o ḥalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi

G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḥasret ile sīneme yaḳduḳda **miḥnet** dāġını
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup **miḥnet** kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
G2762-1. Sīnemde ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını / Giydürdi ben belā-keşe **miḥnet** libāsını
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu Muḥibbī ḥaste-dil / **Miḥnet** ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi **miḥnet** görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde **miḥnet** ḳalmadı / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki **miḥnet** cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Mr14-7. Yürürem hecr elinden ḥasret ile / Gicem zaḫmetle günüm **miḥnet** ile
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫil ʿatin baġlatdı **miḥnetden** kemer
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki **miḥnet** nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur
B193. Hīç belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña **miḥnet** ṭaşını

3. Musibet, belâ, afet.

G70-6. Gitdi çün rāh-ı fenāya ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile **miḥnet** beyābānı baña
G286-5. **Miḥnete** ṣabr it Muḥibbī tā iresin rāḥata / Ḥaḳ dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرح
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar çün başa **miḥnet** yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile **miḥnet** gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever

miḥnet çekmek [5] Sıkıntılı bir duruma katlanmak, sıkıntı çekmek.

bk. belā vü miḥnet çekmek, belā vü derd ü miḥnet çekmek, derd ü miḥnet çekmek

G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda **çeke miḥnet** / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur nice ʿizzet
G1837-7. Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / **Çekmedi** Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn **miḥnetüm**
G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ **miḥnet çeke** gelüpdür / Āb-ı maḥabbet ile yoġurdılar ḫamirin
G2660-2. Göñlüme itdüm ḥiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese ol meyl idüp **çeker** midüm bu **miḥneti**
B96. Şu bir kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / Ne bilür **çekdügin miḥnet** deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ

miḥnet eylemek/itmek [2] Eziyet etmek.

G582-2. **Miḥnet itmez** kimseye almaz cihānı ḥabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim derdüñ ten-i tenhā çeker
B91. **Eyledi miḥnet** sarāyın yine menzil-gāh-ı ʿışḳ / Āteş-i āhumdan efser giydi oldı şah-ı ʿışḳ

miḥnet ü belā [1] Dert ve bela.

G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice **miḥnet ü belā** vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara dervīşāne vaḳf

miḥnet ü derd [6] Keder/bela/eziyet ve dert.

G244-4. Ḥālüm aġlarsam ḳatında ḫ ʿāba varur çeşm-i yār / **Miḥnet ü derdüm** aña efsāne oldı ʿāḳıbet
G712-2. Ḳanda varsam şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / **Miḥnet ü derd** ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G1192-5. ʿĀşıḳuz itdük Muḥibbī **miḥnet ü derd** iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1871-1. Dil seririn yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam / **Miḥnet ü derdi** vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun / Ġam şebinde **miḥnet ü derd** ile bīmār olmasun
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda **miḥnet ü derde** ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz

miḥnet ü derd ü belā [9] Keder/eziyet, dert ve bela.

G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse **miḥnet ü derd ü belā** yoldaş aña
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni tenhā ḳomaz / **Miḥnet ü derd ü belā** her dem baña mihmān olur
G644-3. **Miḥnet ü derd ü belā** ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice ta ʿẓim itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G1587-1. Göñlümi elden yitürdüm ʿazm-i yār itsem gerek / **Miḥnet ü derd ü belā** ġam iḫtiyār itsem gerek
G2024-4. Yücedür ḳaṣr-ı maḥabbet çıḳmaġa imkān yoḳ / Olmayıcaḳ **miḥnet ü derd ü belādan** nerdübān
G2562-4. Ehl-i ʿşḳ mey yirine ḫūn-ı ciger nūş eyler / **Miḥnet ü derd ü belālar** bulınur aşında
G2782-4. Bezm-i ġamda **miḥnet ü derd ü belā** yārān olup / İçerüz hicrān şebinde ṭas ṭas aġı gibi
Mh9-1. ʿĀşıḳ olan **miḥnet ü derd ü belādan** ḳorḳmaz / Günde ger biñ kez öle cevr ü cefādan ḳorḳmaz
Mh18-2. **Miḥnet ü derd ü belā** ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳda ʿaḳlı tār u mār itsem gerek

miḥnet ü derd ü belā yimek [1] Keder/eziyet, dert ve bela çekmek.

bk. derd ü belā/elem yimek, derd ü ġam yimek, esrār-ı ġam yimek, ġam yimek, germ ü belā yimek

G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / **Miḥnet ü derd ü belādan** ġayr bir nesne **yimez**

miḥnet ü derd ü elem [4] Keder/eziyet, dert ve elem.

G869-2. Cemʿ ḳıldum **miḥnet ü derd ü elem** / Rāh-ı ʿışḳ içre baña ol zāddur
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / **Miḥnet ü derd ü elem** oldı bizüm peymānumuz
G2571-2. Ġam şebinde eksük olmaz **miḥnet ü derd ü elem** / İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek aḥbāb ile

G2656-2. Cihānda **miḥnet ü derd ü elem** çoḳ / Bulınmaz arasañ bir dem ḥużūrı

miḥnet ü derd ü ġam çekmek [1] Keder/eziyet, dert ve gam çekmek.

G1578-5. Şol ḳadar **çekdi** Muḥibbī **miḥnet ü derd ü ġamı** / Ḳalmadı ẕerre mecāli āh ol miḥnet-keşüñ

miḥnet ü derd ü maḥabbet [1] Keder/eziyet, dert ve sevgi.

G650-2. Ortada ʿışḳa esīr ṣanmañ olam ben yaluñuz / **Miḥnet ü derd ü maḥabbet** ḳamu ucdan ucadur

miḥnet ü ġam [6] Keder/bela/eziyet ve gam.

G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet **miḥnet ü ġamdan** ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz istemez emden ḫaber
G887-4. Geh bār-ı cevr ü **miḥnet ü ġam** geh kemend-i āh / Dünyāda gör kiʾāşıḳ-ı miskīn neler çeker
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem **miḥnet ü ġam** derd ü elem / Yazdı çün alnuma raḳam niʾdem niʾdem āh niʾdem
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā **miḥnet ü ġam** / Müşkil işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
Mh17-6. **Miḥnet ü ġamla** ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı meʾvā ḳılur
Mr28-11. Laʾl-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā şād eyle gel / **Miḥnet ü ġamdan** anı luṭf eyle āzād eyle gel

miḥnet-i bār-ı ġam çekmek [1] Gam yükünün eziyetini çekmek.

G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin **miḥnet-i bār-ı ġamı** / Hīç senüñ gibi dilā bir üştür-ı ner görmedük

miḥnet-i derd ü belā [1] Dert ve belanın eziyeti.

G865-4. Sīnemüz beytüʾl-ḥazen yaşum şarāb u dil kebāb / **Miḥnet-i derd ü belā** cemʿoldı dil ṣoḥbetdedür

miḥnet-i gerdūn [1] Dünya eziyeti.

G2128-1. Nice bir derd ü ġam ü **miḥnet-i gerdūn** olasın / Bihter oldur ki mey-i ṭālib-i gülgūn olasın

miḥnet-ḫāne [1] Keder/bela/eziyet yuvası.

G895-4. Eksük olmaz āşıḳa gerçi belā ile elem / Ġam degül göñli ezelden çünki **miḥnet-ḫānedür**

miḥnet-keş [1] Mihnet çekici, çeken. (M. Nâcî, 2009: 426)

G1578-5. Şol ḳadar çekdi Muḥibbī Miḥnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı ẕerre mecāli āh ol **miḥnet-keşüñ**

miḥnetsüz [2] Keder/bela/eziyet olmaksızın, olmadan. *bk. bāb-ı miḥnetsüz*

G361-4. Çünki **miḥnetsüz** maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G2539-1. Maḥabbet çünki **miḥnetsüz** bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılur birdür imlāda

mihr [19] *Far.* Güneş, gün, şems, âftâb, hurşîd. (Ş. Sami, 2010: 800)

bk. āteş-i mihr, çerāġ-ı mihr, māh ü mihr, meh ü mihr-i münevver, mihr-i ʿālem, mihr-i ʿālem-tāb, mihr-i cihān-ārā, mihr-i cihān-tāb, mihr-i dıraḫşān, mihr-i eflāk, mihr-i enver, mihr-i ḫāver, mihr-i ḥüsn, mihr-i münevver, mihr-i nūr-efşān, mihr-i raḫşān, mihr-i ruḫ-ı cānān, mihr-i ruḫsār, mihr-i saʿādet, mihr-i suḫan, mihr-i suḫan-dān, mihr-i zer-efşān, mihr ü māh/meh, tesḫīr-i meh ü mihr ḳılmaḳ

(mihr [11], mihrdür [1], mihre [2], mihri [2], mihrin [1], mihrüñe [1], mihrüñi [1])

G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳı ʿata itdi çü Allah saña / **Mihr** āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh saña
G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āşüftesi şems ü ḳamer / **Mihr** gündüz giceler ḫayrān olur māhum saña
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür ṣanur / Ḳatumda anı bilmedi **mihre** bir ebrest
G281-5. Muḥibbī ʿışḳ **mihrin** rūşen eyle / Diyeler buldı bir şāh-ı cihān genc
G284-2. Müşterī olalı ʿālem **mihrüñe** / Ḳalmadı ḫūrşīd ile māha revāc
G680-2. Yüzüñ bir **mihrdür** kim ʿālem-efrāz / Seḫāb-ı zülfüñ aña sāye-bāndur
G698-2. Zülfi ucından görüp ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp **mihri** yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın **mihr** iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar süz u güdāzum var
G748-1. Yārün ʿiẕārı **mihr** ü cebīni ḳamer giçer / Bu deñlü ḥüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer giçer
G784-1. Leblerüñ fikri nigārā ṣanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ **mihri** ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḥi ol demden bu dem **mihr** ile aya baḳmazuz
G1217-4. Çünki rūşendür ayā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / Ṣubḥ gibi **mihrüñi** göster baña gel bir nefes
G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd ile māh / **Mihre** irişür kesāfet māh olur münḫasif
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil **mihr** bir pertev degül
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile eger āh çekem / Evc-i felekde **mihr** ile māha sipāh çekem
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola **mihr** ile meh saña terāzū
G2602-2. **Mihr** eylese ṭulūʿolur ẕerreler ʿiyān / Her ḳanda kim gül açıla lā-büd hezār ola
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḫūrī / Ḫaḳīḳat senden alurlar gelüp **mihr** ile meh nūrı
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī gel ol keremi **mihr** gibi ṣubḥ-dem it

mihr-i ʿālem [1] Dünyanın güneşi.

G2260-5. **Mihr-i ʿālemden** Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre / Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

mihr-i ʿālem-tāb [6] Âlemi aydınlatan güneş.

G1095-1. Gösterelden gün yüzin ol **mihr-i ʿālem-tābımuz** / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫᵛāhımuz
G1126-1. Rūy-ı yāre **mihr-i ʿālem-tāb** beñzer beñzemez / Laʿl-i nāba şekker ü cülab beñzer beñzemez
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ ol **mihr-i ʿālem-tāba** ben
G2152-1. Tā ki virdüm göñlümi ol **mihr-i ʿālem-tāba** ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫᵛāba ben
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre / Dönmeye yüzüm benüm ol **mihr-i ʿālem-tābdan**
G2427-3. Āfitāb-ı ḥüsnüñe baḳsam gözüm pür-āb olur / Dostum bir ḥāṣṣadur bu **mihr-i ʿālem-tābda**

mihr-i cihān-ārā [10] Dünyayı süsleyen/bezeyen güneş.

G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan **mihr-i cihān-ārā** ṭoġar pinhān olur kevkeb
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem saña **mihr-i cihān-ārā** dimez
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim **mihr-i cihān-ārā** dimez / Ya muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña kim yā dimez
G1251-2. Keşf-i berḳiʿ eyle yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler diyeler **mihr-i cihān-ārā** imiş
G1429-4. Leşker-i encümle cemʿ olmış yürürken āfitāb / Ṭoġsa ḳalmaz maḥv olur **mihr-i cihān-ārāya** baḳ
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe **mihr-i cihān-ārā** disem
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān beni / İrmedüm derdi ki ol **mihr-i cihān-ārāya** ben
G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürseñ meẕellet ḫākına / Tā ki ḳadrüñ yüksele **mihr-i cihān-ārā** gibi
G2715-5. Başuñı ṭūp it Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ṭūpuñ aġsun göklere **mihr-i cihān-ārā** gibi
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur nigārā bu ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ **mihr-i cihān-ārā** gibi
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse ṭañ mıdur / Böyledür huffāş işi **mihr-i cihān-ārā** ile

mihr-i cihān-tāb [3] Cihanı/dünyayı aydınlatan güneş.

G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu ṣafādan zer ṣaçar **mihr-i cihān-tāb** üstine
G2441-1. Jeng-i ġamda dil ḳalurdı ger mey-i nāb olmasa / Kim görürdi gün yüzin **mihr-i cihān-tāb** olmasa
G2608-1. Gün yüzüñ oldı şehā **mihr-i cihān-tāb** gibi / Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sīrāb gibi

mihr-i dıraḫşān [2] Parlak/parlayan güneş.

bk. mihr-i enver, mihr-i münevver, mihr-i raḫşān

G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz hilāle dil / Gün ruḫlarını **mihr-i dıraḫşāna** virmezin
G2160-1. İdeli naẕar saña gel ey **mihr-i dıraḫşān** / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı fırāvān

mihr-i eflāk [1] Gökyüzünün güneşi.

G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳılduñ **mihr-i eflākı** nücūm / Penbe-i dāġumı hem bir māh-ı tābān eyledüñ

mihr-i enver [1] *bk. mihr-i dıraḫşān, mihr-i münevver, mihr-i raḫşān*

G1948-4. Bu ümīd ile ki **mihr-i enverüm** menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm

mihr-i ḫāver [2] Şark güneşi.

G604-1. Benüm yārüm ki **mihr-i ḫāveridür** / Beşer şanmañ anı siz ol perīdür
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki **mihr-i ḫāveridür** bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem perīdür bu

mihr-i ḥüsn [3] Güzelliğin güneşi.

G87-5. Bu Muḥibbī eyler idi **mihr-i ḥüsnine** naẕar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān aña
G528-5. Bu Muḥibbī'nüñ dil-i dīvānesin / Rūşen iden **mihr-i ḥüsnüñ** tābıdur
G1330-1. **Mihr-i ḥüsninde** o māhuñ oldı çün pervāne şemʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana şemʿ

mihr-i münevver [1] *bk. mihr-i dıraḫşān, mihr-i enver, mihr-i raḫşān*

G1626-5. Ey Muḥibbī yine bir **mihr-i münevver** şemʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ

mihr-i nūr-efşān [1] Işık saçan güneş

G880-5. Gördiler sen meh-rūyı araya almış ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler içre görinür **mihr-i nūr-efşāndur**

mihr-i raḫşān [3] *bk. mihr-i dıraḫşān, mihr-i enver, mihr-i münevver*

G182-1. Eyledüñ sen nūruñ ile **mihr-i raḫşānı** şikest / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd eyler māh-ı tābānı şikest
G745-2. Gösterür ʿuṣṣāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı şanasın **mihr-i raḫşān** ʿarż ider
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol yüri / Gün gibi fer vir cihāna **mihr-i raḫşān** ol yüri

mihr-i ruḫ-ı cānān [1] Sevgilinin yanağının güneşi.

G2596-1. Sīnesinde her kimüñ **mihr-i ruḫ-ı cānān** ola / Ẕerre-veş olmazʿaceb ʿālemde ser-gerdān ola

mihr-i ruḫsār [2] Yanağının güneşi.

G1337-1. **Mihr-i ruḫsārını** görmişdür meger ey yār şemʿ / Odlara yanup fırāḳuñdan olupdur zār şemʿ

G2374-1. Nigārā **mihr-i ruḫsāruñ** senüñ pertev ṣalar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre

mihr-i sa ʿādet [1] Mutluluk güneşi.

G1769-3. Saʿd ola yılduzum ṭoġa devlet güni başa / Yüz gösterürse baña o **mihr-i sa ʿādetüm**

mihr-i suḫan [1] Söz güneşi.

G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar **mihr-i suḫansın** sen

mihr-i suḫan-dān [1] Güzel söz söylemenin güneşi.

G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor **mihr-i suḫan-dānum** ben

mihr-i zer-efşān [1] Altın saçan güneş.

G608-4. Felek cāmı içüp döker şu ʿā ʿı cür ʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı **mihr-i zer-efşān** ṣan ayaġıdur

mihr ü māh/meh [38] Güneş ve ay.

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ṣ-ṣems daḥi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña **mihr ü māhı** beñzetsem n'ola
G239-1. Pervāne ḳılur şem ʿ-i ruḫı **mihr ü mehi** dost / Her kim ki göre ḥüsnini ider ki zihī dost
G272-1. Ḥaddi mi var **mihr ü māhuñ** ide sen cān ile baḫṣ / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫṣ
G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ **mihr ile mehden** tercīḥ
G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur ḳapuñda **mihr ü meh** / Rūz u şeb ḳarşunda olmış her biri āyīne-dār
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur **mihr ü māh** / Gün yüziyle alnınuñ bildüm ḳamu muḥtācıdur
G403-3. Olmasa eger **mihr ü meh** ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G531-3. Ḥüsnüñe olsa muḳābil **mihr ü māh** olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe cānā hindū-yı ʿanber imrenür
G642-3. **Mihr ü māh** ü nüh-felek encüm ḳamu ḫūr u melek / Sen güzeller ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı oḳı ʿāşıḳānedür / Evc-i felekde **mihr ü meh** aña nişānedür
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger **mihr ü māh** dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G827-2. Eger ben nisbet eylersem yüzüñi **mihr ile māha** / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G870-5. Ḥakk olursa **mihr ü meh** naḳşı felekden ġam degül / Naḳş-ı eş ʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā yiter
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum oḳına **mihr ü meh** iki nişānedür
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīh eyleye **mihr ü mehi** / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa **mihr ile meh** ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende **mihr ile māhı** / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm var
G1266-2. Mu ʿaṭṭar zülfine yārüñ n'ola baġlansa cān u dil / Mu ʿanber kāküli **mihr ü mehe** çünki kemend olmış
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aṣ / Yaḳduñ bizi bu **mihr ile māhum** niḳāba baṣ
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp **mihr ü meh** gelüp ala andan şu ʿā ʿ
G1359-2. **Mihr ü mehden** hīç bulur mıydı bu ʿālem żiyā / Yaḳmasaydı nūr-ı ḥüsnüñden gelüp anlar çerāġ
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa ẕerrece gelmez felekle **mihr ü māh** / Rif ʿātiyle nüh-felekden yücedür eyvān-ı ʿışḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm **mihr ile māhum** yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim ḫaber degül / Yüzüñe **mihr ü meh** disem eksük naẓar degül
G1673-3. Nigārā berḳi ʿüñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele **mihr ü mehe dehşet felek** çeşmini ḫayrān ḳıl
G1795-1. Rūy-ı dilber **mihr ü māhumdur** benüm / Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp didi dil / Bir yire cem ʿolduġın kim gördügi var **mihr ü māh**
G2473-1. **Mihr ü meh** gerçi şeref bulmışdurur eflākde / Anuñ içün yüz sürerler işigüñde ḫākda
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler **mihr ü mehi**
G2699-3. Görelden pertev-i ḥüsnüñ nigārā / Gözüm görmez olupdur **mihr ü māhı**
G2724-1. Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola **mihr ü mehi** / Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur **mihr ile meh** nūrı
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḥüsne zevāl / Nitekim **mihr ü meh** ile ola bu leyl ü nehār
Mh4-3. Bir kerre eger ḳılsa tecellā-yı cemāli / Āşüfte ide **mihr ü mehi** ruḫları alı
Mr27-13. Meded ey ḥüsn ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī āhı yaḳar **mihr ü māhı**
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa **mihr ile meh** ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda **mihr ü māh** / Tīr-i āhı atmaġa bunlar nişānumdur benüm
B174. ʿArṣa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide **mihr ile māhı** zülfinüñ çevgānına

mihr [64] *Far*. Sevgi, seviş, muhabbet, hub. (Ş. Sami, 2010: 800)

bk. cevr ü mihr, daʿvi-i mihr ü maḥabbet, dilber-i mihr, esās-ı mihr, fenn-i mihr, ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıż, mihr eylemek/itmek, mihr-i cānān, mihr-i ʿışḳ, mihr ü ḳahr, mihr ü maḥabbet, mihr ü vefā, nihāl-i mihr-i yār, vefā vü mihr, vefā vü mihr ü maḥabbet

(mihr [15], mihrde [1], mihrden [1], mihri [9], mihrim [1], mihrin [1], mihrinde [1], mihrini [7], mihriyle [1], mihrüm [1], mihrüñ [20], mihrüñdür [1], mihrüñi [5])

G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm o baña **mihr** gelür gördüm anı kūb

G284-5. Cevri yeg görür Muḥibbī **mihrden** / İtdi anuñla ezelden imtizāc
G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān genc / Baña **mihrüñ** yiter ey dil-sitān genc
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger **mihrüñ** ne kim gelse sürūdum var
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı **mihr** ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G429-2. **Mihrüñ** endekdür cefānuñ ḥaddi yoḳ / Baña ārzūm bu ḳalīl ü ger keşir
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr **mihr** / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü **mihr** / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür
G572-3. Evelā **mihr** yüzin gösterüben şoñra cefā / Āh kim ḫūblara bidʿati ḳānūn idiser
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger **mihr** ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G795-1. Göñlüm beni terk itmede ārām-ı cānum ḳandadür / **Mihrim** velī berk itmede cān u cihānum ḳandadür
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / Şanma **mihrüñ** bu göñülden güzelüm zāyil olur
G899-1. **Mihrüñ** egerçi şevḳi sūy-ı āsumānedür / Līkin sücūd itdügi ol āsitānedür
G940-3. Eger cevrüñ eger **mihrüñ** ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / Gün yüzüñ **mihriyle** çünkim germdür hengāmeler
G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı **mihrde** oran ile / Çün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1094-1. Cevri çoḳ pür-cefāyı kim sevmez / **Mihri** yoḳ bī-vefāyı kim sevmez
G1105-4. **Mihr** umma dehr-i dūndan andan gelen cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1117-2. Bir kez didi ki **mihr** ü yāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-ṣafālaruz
G1128-4. Ẕerrece gūş itmedi ol **mihri** yoḳ feryādumı / Lik ʿālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ **mihrini** göñlümde / Bilürem eylemez gerçi anı terk-i cefā hergiz
G1235(a)-3. Māh-rūlar **mihri** dilden żāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu sözi kes
G1315-2. Dimezem **mihr** ile yāri cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı ġayri **mihrüñdür** bu ʿālemde faḳaṭ
G1325-3. Çünki baña **mihrüñ** yoḳ eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan ḫaẓẓ
G1527-1. **Mihrini** terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre **mihrüñ** tā yaşından çünki reng
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz **mihrüñi** elden dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1746-1. Ey perī **mihr** ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü **mihrüñ** hemān aġyāre ḳıl
G1763-1. İstememe hergiz bu dilden **mihrüñi** bīrūn idem / Ol sebebden isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña **mihrüñ** yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1800-5. Görmedümse **mihrüñi** gördüm besi cevr ü sitem / Ol sebebden ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1869-1. Leylī zülfüñ **mihrini** dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1916-3. Işḳ ile cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / **Mihrin** ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G1919-6. Baña **mihri** olmayup cevr ü cefāsın añladum / ʿĀḳıbet ammā anı cāna ḳıyasın bilmedüm
G1958-4. Göñlüme naḳş eyleyelden **mihrüñi** zār eyledüm / Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir **mihri** yoḳ nā-mihribānum var benüm
G1982-2. Senüñ **mihrüñ** ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / **Mihri** ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir **mihri** yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi **mihrüñ** odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2161-1. **Mihri** yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden ṣaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra **mihrüñ** tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şūrdan
G2215-2. Dostum senden vefā **mihr** ummasun ʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2229-4. Cevrüñ añup **mihrini** dilden giderme key ṣaḳın / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2243-3. Her ne gelürse **mihr** eger cevr rāżıyam / Şundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi **mihri** yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / Bu göñül **mihrinde** oldı çünki **mihrüñ** pādişāh
G2348-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳılmazdı **mihrini** ṭaleb / ʿĀlem içre māh-rūlar ger cefākār olmasa
G2381-1. **Mihrüñ** vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2403-2. Māh-rūlarda **mihr** ḳalmadı dünyāda vefā / İkisinden fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳusun **mihrüm** dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm **mihrüñ** yiter nā-mihribān olma
G2639-2. Ṣaḳlasam **mihrini** n'ola sīnede cānum gibi / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2676-2. **Mihrüñi** sīnemde ṣaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / Kişi lā-büd ṣaḳınur şeyṭāndan īmānını
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefāni dil ḳoyup **mihrüñ** diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mh15-8. Çünki **mihrüñ** yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden **mihr** ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr ile
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin **mihrini** sen ʿālemüñ / Anuñ içündür tükenmez ey göñül derd ü ġamuñ
Mr3-7. Merd iseñ ey dil ṣaḳın umma bu dünyādan vefā / **Mihrüñ** umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı **mihrüñ** az itmek neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
B36. Her ne cevr itseñ götürür **mihr** ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

mihr eylemek/itmek [12] Sevgi/ilgi göstermek, sevgide bulunmak.

G239-3. Lāyıḳ saña kim eyleyesin cevr ü cefālar / **Mihr eyleyesin** yañuluban gāh gehi dost
G578-5. Ey Muḥibbī baña **mihr eylemese** yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olan ʿār eyler

G914-5. Dünyā kime **mihr itdi** saña ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G1077(b)-1. İstemem **mihr idesin** yāḫū vefā ikide bir / Güzel oldur ki ide cevr ü cefā ikide bir
G1308-2. Gāh gāhi **mihr idersün** yiridür ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1725-1. **Mihr idüp** ʿāşıḳlara gün gibi gel göster cemāl / Çün naẓardan gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ yāḫūd **mihr eyleseñ** / Her ne emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur **mihr iderse** luṭf anuñ / Emri cārī bir ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma saña **mihr eylerem** / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2204-4. Bilmem ne içün şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña **mihr iderem** çün ezel olsun
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ **mihr itmeden** rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben
B102. Terk-i vefā vü **mihr idüp** cevr ü cefā gösterme gel / Pirā çeküp tīġ-i sitem ʿizze vefā gösterme gel

mihr-i cānān [1] Sevgilinin aşkı.

G2413-1. Her kimüñ kim sīne sinde **mihr-i cānān** olmaya / Ehl-i diller meclisinde adı erḫān olmaya

mihr-i ʿışḳ [1] Aşkın vefası/sevgisi.

G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola **mihr-i ʿışḳuñ** / Tā ölince kesmez zülfüñüñ endīşelerin

mihr ü ḳahr [1] Aşk/sevgi ve kahır.

G393-4. **Mihr ü ḳahrından** yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / Sen ṭururken ḫusrevā varup kime yalvaralar

mihr ü maḥabbet [3] Sevgi/aşk ve muhabbet.

G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende var **mihr ü maḥabbet** bende lec
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ **mihr ü maḥabbet** mi gelür
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç **mihr ü maḥabbetden** nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān

mihr ü vefā [46] Sevgi/aşk ve vefa.

G69-2. Cevr ü cefā ḳahr ü sitem **mihr ü vefā** cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam sen şāh-ı sulṭānsın baña
G109-4. İstemem raḥm idüben **mihr ü vefālar** idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola her gāh baña
G453-1. Şāfi şārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā getür / Yaʿni maḥabbet ehline **mihr ü vefā** getür
G466-1. İstemem kim idesin **mihr ü vefā** ikide bir / Güzel oldur kim ide cevr ü cefā ikide bir
G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye **mihr ü vefāyı** / ʿĀşıḳ mı dinür aña ki pehlüya segirdür
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / Baña ol **mihr ü vefādur** çünki ol andan gelür
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi **mihr ü vefā** kim ne bilür
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür **mihr ü vefā** / Ṣoñra cevr eyler saña giryān olursın ol güler
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem **mihr ü vefāñ** / Zehr ise senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cānā / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña **mihr ü vefā** hergiz
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña **mihr ü vefādan** yeg / Ġam-ı ʿışḳından olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1194-1. Baña **mihr ü vefā** dildār ḳılmaz / Dimeñ cevr ü cefāyı yār ḳılmaz
G1234-1. ʿĀşıḳ iseñ ey göñül **mihr ü vefā** ḳılma heves / Derdi ḫoş gör ʿışḳ-ārā hergiz devā ḳılma heves
G1277-4. Görmedüm **mihr ü vefā** gördüm velī cevr ü cefā / Var diyen **mihr ü vefāsı** dilberüñ bir söz imiş
G1288-1. İdersen dostum **mihr ü vefā** ḫoş / Eger itmeyesen cevr ü cefā ḫoş
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu **mihr ü vefā** ister / Benüm göñlüm ṭutup ʿaksin ider cevr ü cefādan ḥaẓẓ
G1500-3. Dostlar **mihr ü vefālar** ḳılmaġa iḳrār idüp / Göz göre ey bī-vefā kendüñe bühtān eyledün
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / Yāḫū dönüp **mihr ü vefā** luṭf senüñ kerem senüñ
G1722-1. Baña cevr ü cefā ḳahr u sitem ḳıl / Dimem **mihr ü vefā** luṭf u kerem ḳıl
G1873-5. Görmedüm **mihr ü vefā** çekdüm velī cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum aġladum
G1945-3. **Mihr ü vefāña** ẕerrece ben ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem
G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh kim **mihr ü vefāyı** görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil yatur devāyı görmedüm
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber cefā yolın / Beñzer cihānda görmedi **mihr ü vefā** yolın
G2044-1. Yār taḫṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların / Ẕerrece ögrenmemiş **mihr ü vefānuñ** yolların
G2084-7. Ey Muḥibbī bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ degül / Gözleyüp **mihr ü vefā** cevr ü cefā isteyen
G2129-5.Ḫūblıḳ resmin budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu degül **mihr ü vefā** ḳılup uṣūldan çıḳasın
G2141-7. **Mihr ü vefā** Muḥibbī gelmese ġam degüldür / Ol tek cefā vü cevri kendiye ʿādet itsün
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / **Mihr ile vefā** būyı gele işbu tozumdan
G2177-2. Aġyāra ḳılur **mihr ü vefālar** saña cefālar / Her-cūyi güzelden ne gelür yāri n'idersin
G2198-3. **Mihr ü vefāyı** evvel idüp alur göñüller / Döner cefāya başlar ṣoñra olur peşimān
G2205-2. Cāna dimezem eyle baña **mihr ü vefālar** / Tek cevr ü cefā eyle meded muttaṣıl olsun
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur ol dil-firīb / Ġālibā **mihr ü vefā** ögrenmemiş üstāddan
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña **mihr ü vefā** ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2228-1. Görmez isem ṭaṇ degül **mihr ü vefā** dildārdan / Kim vefā görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2242-2. Her ne zaḫmet kim gele andan baña rāḥat gelür / ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ olan **mihr ü vefāyı** n'eylesün
G2299-4. İstese **mihr ü vefā** itmek baña mümkin degül / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse veyā **mihr ü vefā** / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ baña **mihr ü vefā** / Ṣoñra tīġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ beni
G2726-3. Baña cevr ile cefā ġayrilere **mihr ü vefā** / Ne ʿaceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni
Mh1-1. Ṣanmañuz **mihr ü vefāyı** ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile cefā ġāyet de cānānum sever

Mr12-11. Gönlümi alınca itdi gerçi kim **mihr ü vefā** / Aldı gönlüm eyledi bī-ḥadd velī cevr ü cefā
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ **mihr ü vefāsına** yeler / Bu Muḥibbī ne ʿaceb cevr ü cefāsına yeler
B57. Dostum **mihr ü vefālar** ḳılmasañ maʿẕūrdur / Kim güzeller menzili kūy-ı vefādan dūrdur
B112. ʿAr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb ṭurmaz anuñ **mihr ü vefāsın** isterem
B216. Alınca gönlümi dilber baña **mihr ü vefā** ḳılmadı / Görüp dil gitdügin benden dönüp cevr ü cefā ḳıldı

miḥrāb [44] *Ar.* Mescit ve cami ve diğer mabedin veya namazgâhın kıble cihetindeki cephesinin iç tarafına yapılan oyuk ki imam onun önünde namaz kılar. // Mahbûbenin kaşları. (Ş. Sami, 2010: 800) *bk. miḥrāb-ı ʿāşıḳān, miḥrāb-ı büt-perest, miḥrāb-ı ebrū, miḥrāb-ı ḳaş, miḥrāb u mescid, şekl-i miḥrāb*

(miḥrāb [14], miḥrāba [6], miḥrābda [3], miḥrābdan [1], miḥrābdur [3], miḥrābıdur [1], miḥrābımuz [1], miḥrābın [1], miḥrābına [10], miḥrābında [1], miḥrābını [2], miḥrābum [1])

G114-6. Muḥibbī uy imām-ı çeşme çün kim / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda **miḥrāb**
G164-3. Varsa kūyına göñül ṣıḥḥat bulur / Ḳaşı **miḥrābına** eyler intisāb
G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ ṭāḳına çeşmüñ naẓar itdi / Mestāne giçüp eyledi **miḥrāba** imāmet
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun **miḥrābına** olmaz ʿaceb / Nice demlerdür ki o ebrūlara peyvestedür
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa n'ola ol kāfiri **miḥrābdur**
G470-3. Gerçi çeşmi ḳare giymiş oturur **miḥrābda** / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G528-2. Mescid olmış ḥüsni çeşmidür imām / Ḳaşları ṭāḳı anuñ **miḥrābıdur**
G731-3. Yüzüñ ḳible ḳaşuñ **miḥrāb** olaldan / Gözüm gözler anı ḳible-nümādur
G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Kaʿbedür dört gūşesi **miḥrābdur**
G792-4. Deyr-i ḥüsninde ḳaşı peyvestesi ol kāfirüñ / Cānib-i ṣarḳa baḳar ṣan kāfiri **miḥrābdur**
G844-2. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ tācı ebrūsın gören / Secdeden ḳaldurmayup başın anı **miḥrāb** ider
G955-3. Ḳaşuñ **miḥrābına** ḳāmet getürdüm / Görüp yüzüñ didüm Allahuekber
G981-3. Gerçi çeşmi ḳare girmiş oturur **miḥrābda** / Baña ṣorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G1033-4. Yüzüñe mescid ü ḳadde mināre / Diyen ebrūlaruñ **miḥrāb** idüpdür
G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / Her yire baş egmezüz birdür bizüm **miḥrābımuz**
G1126-2. Cāmiʿ-i ḥüsn içre yanar ruḥları ḳandildür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına **miḥrāb** beñzer beñzemez
G1437-3. Yüzüñ mescid daḥi çeşmi imām it / Ḳaşun **miḥrāb** olsun dīdeler ṭāḳ
G1449-3. Mestle giçmiş gözleri ḥalḳa imāmet itmege / Cāmiʿ-i ḥüsn içre gel ḳaşındaki **miḥrāba** baḳ
G1453-3. Cāmiʿ-i ḥüsninde ṣaf ṣaf oluban ʿāşıḳları / Çeşmi olmışdur imām **miḥrāb** oluban ebrūya baḳ
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı **miḥrāb** idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş açdı göñül secde ḳılur / Baḳmayısar daḥi **miḥrābına** beytü'l-ḥarāmuñ
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı **miḥrābında** / Ṣāf olup ġamze vü mestāne gözi olmış dām
G1817-2. Secde idelden nigāra varmaz oldum mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki **miḥrābum** benüm
G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaşuñ **miḥrābına** irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem secde-gāh itdüm
G1919-4. Mescid-i ḥüsninde ḳarşu ḳaşları **miḥrābına** / Baş açup el ḳaldurup ammā du ʿāsın bilmedüm
G1967-5. Ḳaşı **miḥrābına** giçmiş ne ʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm
G2035-1. Cāmiʿ-i ḥüsnüñe **miḥrāb** şehā ḳaş olsun / Dil ü cān ile aña secde ḳılan baş olsun
G2105-5. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları **miḥrāba** ben
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı **miḥrāb** çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ varsun imāmet itsün
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḥāşa-lillah ġayri bir **miḥrāba** ben
G2186-5. Gezerken cāmiʿ-i ḥüsnin ḳaşı **miḥrābını** gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum o yirde secde-gāhı ben
G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları **miḥrābına** olurlar anuñ sācidin
G2352-1. Lebüñ ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Ḳaşuñ **miḥrābın** añdum ḳıldı secde
G2354-1. Görüp ebrūñı göñlüm geldi vecde / Hem-ān-dem itdüm ol **miḥrāba** secde
G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri **miḥrābda**
G2476-3. Kimdür senüñ bu cāmiʿ-i ḥüsnüñde uymaya / **Miḥrāb** ide ḳaşuñı çeşmüñ imām ola
G2482-2. Esbüñüñ naʾlini her kim göre **miḥrāb** idine / Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye
G2495-1. Ḳaşı **miḥrābına** her kim ki imāmet getüre / Ḳamu ehl-i dil olan oña iḳāmet getüre
G2542-3. İmām olup gözi müjgān ṣaf ṣaf / Ḳaşı **miḥrābına** ṭurmış namāza
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim görse hemān secde ḳılur / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña **miḥrāb** gibi
G2693-2. Kaʾbe-i ḥüsninde görüp ḳaşları **miḥrābını** / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum var idi
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost senüñ cāmiʿ ide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmiʿe **miḥrāb** gibi
Mh11-3. Ḳaʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi dil **miḥrāba** ḳarşu oldı ʿuṣṣāḳa imām
B140. Ger ölem gitmez ḥayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Kaʾbedür kūyuñ yüzüm dönse dönem **miḥrābdan**

miḥrāb-ı ʿāşıḳān [1] Âşıkların mihrabı.

G2198-2. **Miḥrāb-ı ʿāşıḳāndur** yāḫūd ḫaṭ-ı maḥabbet / Yāḫūd kemān-ı Rüstem yā ebrūvān-ı fettān

miḥrāb-ı büt-perest [1] Putperestlerin mihrabı.

G2119-2. **Miḥrāb-ı büt-perest** mi ṭuġrāy yoḫsa şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān

miḥrāb-ı ebrū [1] Kaşın mihrabı. *bk. miḥrāb-ı ḳaş*

G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı rūyuñ / Hemān **miḥrāb-ı ebrūna** ḳılur secde gören bilüñ

miḥrāb-ı ḳaş [1] *bk. miḥrāb-ı ebrū*

G2689-2. **Miḥrāb-ı ḳaşı** ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur imāmı

miḥrāb u mescid [1] Miharp ve mescit.

G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur **miḥrāb u mescid** dir ise sācid baña

mihribān [7] *Far.* Müşfik, hayırsever, nazik, sevecen, samimi, cana yakın, seven. (Steingass, 1892: 1854) *bk. ṭabīb-i mihribān, yār-ı mihribān*

(mihribān [4], mihribānı [1], mihribānum [2])

G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını çün ol **mihribān** görmez leẕīẕ
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham velī bir **mihribānum** yoḳ
G1583-3. Bulunur şanma cihānda bir vefālu **mihribān** / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1917-1. ʿĀlemi geşt eyledüm bir **mihribānı** bulmadum / Cānumı ḳıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle **mihribān**
G2730-4. Vefānuñ adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir **mihribān** buldı
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol **mihribānum** gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre cānum gizlenür

miḳdār [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 800)

(miḳdār [2], miḳdārı [1], miḳdārını [2])

1. Kadir, kıymet, derece-i i'tibâr.

G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden **miḳdārını** bilmez
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfītāb ister göñül / Bilemez **miḳdārını** almaġa tāb ister göñül

2. Kemiyyet-i nisbiyye.

G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu **miḳdār** güc
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu **miḳdār** gül
Mh5-5. Ẕerre **miḳdārı** baña olmadı māyil ni'deyin / Ebr-veş zülfin ider yüzine ḫāyil ni'deyin

miḳlāb [1] *Ar.* Kitap cildinin kulağı, eksериyâ Kur'ânlarda bulunan bu kulak, okunacak veyâ okunmuş sahifelerin belli olması için aralarına sokulur. (Devellioğlu, 2000: 641)

B13. Olup şirāzesi ol zülf-i müşkīn / Kitāb-ı ḫüsne alnuñ oldı **miḳlāb**

miḳrāż [1] *Ar.* Makas. (Ş. Sami, 2010: 800)*bk. miḳrāż-ı cevr*

G1312-3. Meclisde meger ḫüsnine yārüñ dil uzatmış / Şem ʿüñ dilini n'ola eger kim kese **miḳrāż**

miḳrāż-ı cevr [1] Eziyetin makası.

G1839-2. **Miḳrāż-ı cevri** kesse eger gelse başumı / Saña daḫi ziyāde olısar maḥabbetüm

milḥ [2] *Ar.* Tuz, nemek (Ş. Sami, 2010: 801)

(milḥin [1], milḥini [1])

G377-3. Ni ʿmet-i vaṣla ziyād akıtma hicrān **milḥini** / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet tuzludur
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ ḳatma hecrüñ **milḥin** / Ḳaṭar iseñ ḳat oran ile anı aşımuza

millet [3] *Ar.* Din, mezhep, kîş. (Ş. Sami, 2010: 801)

(milletdür [2], milletin [1])

G386-3. Ḳaçankim görse ʿuşşāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne **milletdür**
G843(b)-4. Müdde ī kibr mi yāḫūd tersā / Bilmedüm ben hele ne **milletdür**
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür **milletin**

mīm [11] *Ar.* Mim harfi // Ağız. Divan şiirinde şairler sevgilinin ağzını başı yuvarlakça ve ortası hafifçe açık olması sebebiyle bu harfe benzetmişlerdir.

bk. mīm itmek, mīm-i dehān/dehen, mīm ü dāl, mīm ü ḥā

(mīm [5], mīmden [1], mīme [5])

G26-4. Ḥā **mīm** ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḥāya Aḥmed didiler **mīme** daḫi hem Muṣṭafā
G983-1. Ser-i zülfini gördüm cīme beñzer / Leb-i laʿlini Ṣordum **mīme** beñzer
G995-1. Dehānı **mīme** zülfi cīme beñzer / Teni billūra yāḫūd sīme beñzer
G1318-1. Ḥāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül **mīme** nuḳaṭ
G1472-1. Cīm zülfüñ elif ol ḳāmet ü **mīm** ol dehenüñ / Līk yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı **mīmden** ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G1962-3. Aġzı **mīm** ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ / Birine **mīm** didi birine cīm
G2263-4. Aġzına kim **mīm** dir kim noḳṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ **mīme** beñzer / ʿAceb mi beñzede zülfüñi cīme

mīm itmek [1] Mim harfine döndürmek.

G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup leblerüñi **mīm idüben** / Elif iken bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ

mīm-i dehān/dehen [2] Ağzının mimi.

G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu **mīm-i dehānuñ** sırrı kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni çeşmüñ / **Mīm-i dehenüñle** görüben şol iki ḫālüñ

mīm ü dāl [1] Mim ve dal.

G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün **mīm ü dālı** ḳaşuñuñ

mīm ü ḥā [1] Mim ve ha.

G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol iki **mīm ü ḥā** ile dālı Muḥammedüñ

miʿmār [5] *Ar.* Ebniye inşasına riyaset ve nezaret eden tertip ve taksimini yapan mühendis, kalfa. (Ş. Sami, 2010: 801) *bk. miʿmār olmaḳ, miʿmār-ı dil, miʿmār-ı ġam*

(miʿmār [3], miʿmārı [2])

G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol **miʿmārı** gör
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı da yapar böylece **miʿmār** ele girmez
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen **miʿmārı** yoḳ
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide **miʿmār** sevdüm tāzece
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle yapar **miʿmār** gördüm kendümi

miʿmār olmaḳ [4] Mimarlık yapmak.

G1197(b)-2. Bu gönlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki **miʿmār olmayan** bilmez
G1922-5. Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / **Miʿmār olup** Muḥibbī anı ʿimāret itsem
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / **Olmış** çü aña iki ṭarafdan **miʿmār** serv
G2594-2. Gönlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar **miʿmār ola**

miʿmār-ı dil [1] Gönlün mimarı.

G2606-2. Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider **miʿmār-ı dil** / Geh ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm beni

miʿmār-ı ġam [1] Gam mimarı.

G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp **miʿmār-ı ġam** āḫır aña yir yir beden kesdi

minār [1] *Ar.* Minare, kule.

G947-2. Cāmiʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi **minār** / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür

mināre [1] *Ar.* Cevâmi'-i şerîfenin müezzinin ezan okumasına mahsus yüksek ve bir ya müteaddit şerefeli kulesi. (Ş. Sami, 2010: 802)

G1033-4. Yüzüñe mescid ü ḳadde **mināre** / Diyen ebrūlaruñ miḥrāb idüpdür

minber [4] *Ar.* Câmi'-i şerîfin içinde hatibin çıkıp hutbe okumasına mahsus merdivenli kürsü. (Ş. Sami, 2010: 802) *bk. minber-i ʿışḳ*

G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / **Minber** üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / **Minber** üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳınur gördüm ḫaṭīb
G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / **Minber** üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb

G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vā ʿıẕā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile **minber** yaḳar

minber-i ʿışḳ [2] Aşkın minberi.

G2048-5. **Minber-i ʿışḳ** üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2049-3. **Minber-i ʿışḳ** üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü ṣāb eglenmesün

minḳār [2] *Ar.* Gaga, kuş gagası. (Ş. Sami, 2010: 803)

G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine **minḳārına** / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G1150-5. **Minḳārına** alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz

minnet [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 803) *bk. cānuma minnet gelmek, minnet itmek, minnet itmemek, minnet ḳılmaḳ, minnete giçmemek, minnet-i dārū, minnet-i kevs̱er*

(minnet [3], minnetin [10], minnetini [2], minnetüm [1])

1. İhsan, inam, lütuf, kerem.

G1525-1. Devā derdüme cevri ḫabībüñ / Gerekmez **minnetin** baña ṭabībüñ
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne **minnet** gerek bu eski kāruñdur senüñ
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ semā ile zemīnüñ **minnetin**

2. Şükür, hamt, sipâs.

G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz **minnet** olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek

3. Edilen bir iyiliği başa kakma.

G706-4. Ben ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān **minnetin** / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı Muḥibbī çün ezel eyledi nūş / Çekemez **minnetini** olur ise cām-ı Cemüñ
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme yarar ki çekem **minnetini** cām-ı Cemüñ
G2086-1. Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ **minnetin** / Almazʿaynuma müşkiʿanberīnüñ **minnetin**
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ **minnetin**
G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek muḳarrerken baña / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ **minnetin**
G2270-1. Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ **minnetin** / Görür iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin
Mr6-4. Anuñ içün çekerüz dehr-i denīnüñ **minnetin** / Aṭlas u zer-beft ü dinār u diremden fāriġuz

4. Görülen bir iyiliğe karşı daima izhâr-ı ihtiyâcla arz-ı şükrân ve mahcubiyet etme, bâr altında kalma.

G2086-5. Bu Muḥibbī sözleri gevherdürür mengūş iden / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ **minnetin**
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce **minnetüm** var dīde-i ḫūn-bāruma
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne **minnet** işbu bir cāne

minnet itmek [2] Ihsān dilemek...(Tulum, 2011: 1257) *bk. minnet ḳılmaḳ*

G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderseʿārıżın cānān eger / **Minnet idüp** mihr ü meh gelüp ala andan şuʿāʿ
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḫużūra varam / Ne yāda **minnet idüp** ḫod āşināde olam

minnet itmemek [10] Boyun eğmemek. (TDK, 2011: 1687)

G205-2. Saña yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel **itme** kimseye **minnet**
G479-5. **Minnet itmesün** baña öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G870-2. Çün Süleymān **minneti** murġāna hergiz **itmeyem** / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını vefādan yeg bilür / **Minnet itmez** kimseye derdine dermān istemez
G1373-2. **Minnet itmezse** ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1705-4. **Minnet itmez** gūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye destinde ger peymāne dil
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm / Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde **yoḳdur minnetüm**
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür isem **itmeyem minnet** varup aġyāruma
G2456-4. Şāne urur zülfine būyın getürür bād-ı ṣabā / **Minnet itsem** yirle göklerce lāyıḳ şāneye
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā **itmesün minnet** baña / Anuñ ile ṣanmasun kim irişür rāḥat baña

minnet ḳılmaḳ [1] *bk. minnet itmek*

G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden / Ne **minnet** muṭribe **ḳıldum** ne muḥtāc-ı şarāb oldum

minnete giçmemek [1] Bir lütuf olarak kabul etmemek.

G625-7. Kaʿbe kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi ser / **Giçmedi minnete** hīç dimedi ḳurbānumdur

minnet-i dārū [1] İlacın minneti.

G2302-4. Ger bula göñül yarasına ḫāk-i derüñden / Ne ḥasret-i merhem çeke ne **minnet-i dārū**

minnet-i kevşer [1] Kevser arzusu.

G640-1. Leblerüñden kim bugün sāġar çeker / Şanma ferdā **minnet-i kevşer** çeker

mīr [3] *Far.* Hükümdar, efendi, bey, reis, lider. (Steingass, 1892: 1360)

bk. gedā vü mīr, mīr-i kelām, mīr-i suḫan, mīr ü gedā

(mīr [2], mīrüm [1])

G1848-5. Ḫıred-mendüm Ḫudāvendüm nihānum ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm **mīrüm** cihān iḳlīmine cānum
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil şehri ḥarāb oldı iki **mīr** arasında
G2638-5. Baġlanduñise kāküle incinme **mīr** yā / Bende itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti

mīr-i kelām [1] Kelamın reisi.

G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini evrād ideli / Didiler **mīr-i kelām** şi ʿrine hem şi ʿr-i faṣīḥ

mīr-i suḫan [1] Sözün reisi.

G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm söz dürlerin / Didiler **mīr-i suḫan** eş ʿār u dīvānum görüp

mīr ü gedā [2] Bey ve dilenci.

G149-4. Her kim ki göre laʿlüñi ol mey-perest olur / **Mīr ü gedā** ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G832-3. ʿIşḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara **mīr ü gedā** bulur ḳamu firāş olur

mi ʿrāc [6] *Ar.* *bk. ehl-i mi ʿrāc, leyl-i mi ʿrāc*

(mi ʿrāc [3], mi ʿrācıdur [2], mi ʿrācımuzdur [1])

1. Hazreti Peygamber'in göğe yükselmesi.

G3-1. Ḫaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı **mi ʿrāc** aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü tāc aña
G279-2. Ḥabībi olmasa idüñ Ḫudānuñ / Müyesser olmaz idi saña **mi ʿrāc**

2. Göğe çıkma, uruc. (Ş. Sami, 2010: 803)

G276-1. Benden çün bıraḳa gice oldı saña **mi ʿrāc** / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ **mi ʿrācıdur**
G857-1. Nigārā ḫāk-i pāyuñ tācımuzdur / Ser-i zülfüñ bizüm **mi ʿrācımuzdur**
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi ḳullābı daḥi **mi ʿrācıdur**

mirāṯ [2] *Ar.* Vefat eden bir hısımdan kalan mal ve mülk. (Ş. Sami, 2010: 803)

bk. mirāṯ yimek

(mirāṯdur [1], mirāṯı [1])

G404-2. Āh ü efġān eylemek **mirāṯdur** ʿāşıḳlara / Dāimā cevr eylemek meh-rūlaruñ da şānıdur
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī ṣaçuñ zencīrini / **Mirāṯdur** ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye

mirāṯ yimek [1] Kendine kalan mirası tüketmek. (TDK, 2011: 1688)

G2334-2. ʿIşḳ **mirāṯı yir** isem neʿaceb Mecnūndan / Şanmañ ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene

mir'āt [8] *Ar.* Âyine, ayna, gözgü. (Ş. Sami, 2010: 803)

bk. mir'āt-ı dil, mir'āt-ı ḥüsn, mir'āt-ı ḳalb, mir'āt-ı ṣāfī

(mir'ātı [2], mir'ātına [2], mir'ātını [4])

G423-2. Gerçi itdüm ben göñül **mir'ātını** İskenderi / Şınsa her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G494-3. Ruḫuñ **mir'ātına** baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G754-3. Göñlüm **mir'ātını** gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin şayḳal şarāb iç anı ṣāf eyler
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ **mir'ātı** selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül **mir'ātını** / Mül midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ **mir'ātı** selāmet gösterür / Līk ṣoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle göñül **mir'ātını** / Ey Muḥibbī ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i ṣahbāya baḳ
G2700-3. Bir naẓar eyle göñül **mir'ātına** virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm āhı āyīne-i İskenderi

mir'āt-ı dil [2] Gönlün aynası.

G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola **mir'āt-ı dil** / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1398-2. Ger küdüretden dilersen ṣāf ola **mir'āt-ı dil** / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ

mir’āt-ı ḥüsn [1] Güzellik aynası.

G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibb / **Mir’āt-ı ḥüsn** viriser āḫır ḫalel didüm

mir’āt-ı ḳalb [2] Kalbin aynası.

G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ eger **mir’āt-ı ḳalbüñ** jeng ile
D32-2. Eger ġam ḳaplasa **mir’āt-ı ḳalbüñ** / Ṣarāb iç ḳalmaya ḳalbinde tā reng

mir’āt-ı ṣāfī [1] Temiz ayna.

G1422-3. Göñül **mir’āt-ı ṣāfīdür** velī āh / Temāşā ḳılmaġa ṣāḥib-naẓar yoḳ

misāfir [1] *Ar.* Esnâ-yı râhta birinin evine konan, konuk, dayf, mihman. (Ş. Sami, 2010: 804)

G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyet ʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş **misāfir** gülşene

misāfir-ḫāne [1] Mihman kabul ve ikametine mahsus daire. (Ş. Sami, 2010: 804)

G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir **misāfir-ḫānedür** / Anuñ içün ehl-i diller didiler aña sipenc

miṣāl [4] *Ar.* Şebîh, nazîr, benzer. (Ş. Sami, 2010: 804)

G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ **miṣāli** ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī ger / Bülbül **miṣāli** diyeler āh u fiġānı var
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm **miṣāli** cem ʿola pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı ṭal ʿat-ı cānāne şem ʿ
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül **miṣāli** ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür güşına girmez benüm āhumla bu zārum

misk [3] *Ar.* Bir cins ceylanın göbeğinden çıkan güzel kokulu bir madde ki en meşhur ıtriyattandır. (Ş. Sami, 2010: 805) *bk. būy-ı misk, misk-i āhū, misk-i çīn, misk-i Ḫıṭā, misk-i Ḫuten, misk-i sārā, misk-i Tātār, misk ü ʿanber-sārā, misk vü būy-ı ʿanber*

G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi **misk** / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-i ʿanberdür baña
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine **misk** ile ḫoş ṭuġrā çeker
G2334-4. Görürem zülfüñi **misk** ḫālüñi ʿanber yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene

misk-i āhū [1] Ceylanın miski.

G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı **misk-i āhūnuñ** / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çīne Māçine

misk-i çīn [1] Kıvrımın kokusu. *bk. müşk-i çīn*

G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ **misk-i çīn** / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin

misk-i Ḫıṭā [3] Hıta ülkesinin misk kokusu.

G342-4. Zülfüñe **misk-i Ḫıṭā** didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ üstinde ey şanem / Her kim görse zülfüñi **misk-i Ḫıṭā** şanur
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm ʿanber mi yā **misk-i Ḫıṭādur** kākülüñ

misk-i Ḫuten [1] Hoten ülkesinin misk kokusu. *bk. müşk-i Ḫuten*

G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın kim añar **misk-i Ḫutenden** ne biter

misk-i sārā [1] Saf, katıksız misk.

G1068-1. Ol siyeh şaç ki **misk-i sārādur** / Bir dükenmez başumda sevdādur

misk-i Tātār [1] Hoten ülkesinin misk kokusu. *bk. müşk-i tātār*

G1186-3. Zülfini añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿanber adın añmaz **misk-i Tātār** istemez

misk ü ʿanber-sārā [1] Saf, katıksız anber ve misk kokusu.

G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ʿanber yirine / Ġam degül **misk ü** eger ʿ**anber-sārā** tükene

misk vü būy-ı ʿanber [1] Anberin kokusu ve misk.

G1465-3. **Miski vü būy-ı ʿanberi** ʿaynuma almazam / Yiter baña çü zülf ile ḫāli Muḥammedüñ

miṣḳāl [1] *Ar.* Bir buçuk dirhemlik eski bir vezin ki bugün yalnız zikıymet taşlar vesaire vezninde kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 805)

G886-5. Keffe-i gerdūn Muḥibbī hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi bir **miṣḳāldür**

misket şarābı [1] Misket üzümü (Genellikle Ege Bölgesi'nde yetişen, küçük taneli, beyaz, kokulu bir tür üzüm. *bk. misket üzümü* (TDK, 2011: 1690)) ile üretilen şarap cinsi.

G2754-3. Varup gülşende iç **misket şarābın** / Olup mest añma hīç nāmūs u nengi

miskīn [40] *Ar.* Fakir, biçare, zarurete düçar; beceriksiz, âciz, bir şey elinden gelmez, mıymıntı. (Ş. Sami, 2010: 805) *bk. ʿanber-kākül-i miskīn, ʿāşıḳ-ı miskīn, dervīş ü miskīn, dil-i miskīn, ḫaste-i miskīn, kākül-i miskīn, miskīn itmek, Mecnūn-ı miskīn, sīne-i miskīn, ṭurra-i miskīn, zülf-i miskīn*

(miskīn [23], miskīne [3], miskīni [6], miskīnler [2], miskīnlere [1], miskīnleri [1], miskīnüm [1], miskīnüñ [3])

G96-6. Ney gibi nālān olup **miskīn** Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an yārüñi / Kesmedi ẕikrini Yūnus **miskīn** iken baṭn-ı Ḥūt
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çākına / Gör o **miskīn** mār ile hem-ḫāne oldı āḳıbet
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ eyle ol **miskīne** merḥamet
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel **miskīnleri** / Salṭanat giçer Süleymān daḫi olsan hemçü bād
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey **miskīn** bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey **miskīn** benüm senden ferāġum var
G522-5. Vir zekāt-ı ḫüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çünki rūz-ı ʿıyddur **miskīnlere** iḥsān gelür
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā ol **miskīnüñ** ʿaceb ḥāli nedür
G580-2. Āteş-i dilden çü dūdumı görüp dilber didi / Ger bu **miskīni** baña āteşle āhı gösterür
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez dimedi / Hey bu **miskīn** benüm vālih ü ḥayrānumdur
G631-4. Şaç şaḳal aġardı hey **miskīn** biraz inṣāfa gel / Nice bir dirseñ baña yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o **miskīn** nicedür
G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / **Miskīni** görüñ bilmedi anuñ ʿāsesi var
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu **miskīn** derd-mendümdür
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey **miskīn** benüm senden ferāġum var
G775-2. Didüm ey dilber olur mı ki görem ben gün yüzüñ / Didi ey **miskīn** didügüñ bir ḫayāl-i ḫᵛābdur
G834-4. Dil ṭabībisin didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm şimdi ol **miskīn** ne ḥāl üstindedür
G937-1. N'eyledüm n'itdüm bu ben **miskīne** dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu **miskīni** ḫalāṣ
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey **miskīn** ġalaṭ
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben **miskīn** ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / Olısar hicrān şebinde āḫır ol **miskīn** helāk
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfi **miskīn** / Bize yoḳ yire gör ṭaʿnını anuñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey ol **miskīnüñ** yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1570-2. Raḥm eylemedi ḥālüme seng-dil imiş āh / Bir kez yañılup dimedi **miskīn** nice ḥālüñ
G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān nedür ḥālüm didüm / Didi ey **miskīn** bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben **miskīne** ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi **miskīn** perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / **Miskīn** Muḥibbī ḫastedür ni'dem ni'dem āh ni'dem
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir şevāba boynuña alma o **miskīnler** ḥaḳın
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o **miskīnler** ḥaḳın
G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz ṭaʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol **miskīn** eger bilse sözinde
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel **miskīnüñ** dāġ eyleme
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey **miskīn** / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u yā Hādī
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda **miskīnüm** gibi
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey **miskīn** kendüñi
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol **miskīni** çeken şuyı ṭoprağı gibi
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi ol **miskīni** āzād itmedüñ
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben **miskīni** yād

miskīn itmek [1] Çaresiz hâle düşürmek.

G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir maraż̇dur ʿışḳ kim ser-keşleri **miskīn ider**

miskīnlik itmek [1] Tembellik etmek.

G2512-4. **Miskīnlik ider** servüñ ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz oturup hīç ṣola ṣaġa benefşe

miskīn-nefes [1] *bk. müşkin-nefes*

D10-1. Olur **miskīn-nefes** ʿışḳında irse aña od / Būy ile ʿālem ṭolar ṣankim yanar her yirde ʿūd

miṣl [9] *Ar.* Benzer, şibh, nazir, manend, eş. (Ş. Sami, 2010: 804)

(miṣli [3], miṣlin [1], miṣlin [1], miṣlini [1], miṣlüñ [3])

G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ **miṣli** yoḳ / Anı bir yüzden daḥi ḥalḳ itdi lā-yemut
G258-4. Ruḥlarını bāġ-arā gördükde didüm **miṣli** yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḥṣ
G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi bir ḥūbdur / Dilerem **miṣli** cihānda ola yoḥ
G543-1. Görmemiş **miṣlin** kimsene sevdügüm cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G739-2. **Miṣlüñ** diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḥi peydā mı olur
G802-1. Var mı **miṣlüñ** ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı ṣeydā meger
G1636-1. Gelmedi **miṣlüñ** senüñ giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek
G1822-5. Her beyti Muḥibbī'nüñ ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ **miṣlini** dürdānede buldum

mīşe [4] *Far.* Maruf bir ağaç ki haşebi sert ve dayanıklı ve kuru parlak ve sürekli olur. Envaı çoktur, meşe. (Ş. Sami, 2010: 804) *bk. peleng-i mīşe, verā-yı mīşe-i ġam*

(mīşe [1], mīşelerin [1], mīşesi [2])

G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden **mīşe** baḳ
G2261-2. Olalı dāġ ile dil kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam ne ʿaceb deşt-i belā mīşelerin
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ **mīşesi**
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şīrem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ **mīşesi**

mi-şev [1] *Far.* Olmak.

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen **mi-şev** bā-men ki men yārem henüz

miyān [2] *Far.* Bel, kemer-gâh. (M. Nâcî, 2009: 432) *bk. fikr-i miyān*

(miyānı [1], miyānuñ [1])

G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu sinesi / Olmasa nice ẕāhir ider zer **miyānı** şemʿ
G1649-3. Ḳıl **miyānuñ** fikri ile eyledüm ince ḥayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp şiʿrümi ḳand itsem gerek

miyān-gīr [1] *Far.* Ara bulucu, orta yol bulan. (Steingass, 1892: 1358)

G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey dil olalı sen pehlevān / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur **miyān-gīrüñ** senüñ

mizāc [1] *Ar.* Huy, tabiat. (Ş. Sami, 2010: 806) *bk. sevdā-yı mizāc*

G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola sevdāyi **mizāc** / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri

mizān [2] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 806) *bk. keffe-i mizān*

(mizān [1], mizānıdur [1])

1. Rûz-ı mahşerde hasenat ve seyyiattan amelimizin vezne-i mahsûsu, manevî terazi.

G6-4. Ümīdüñ ṭut ki ḥayruñ ola aġır / Ḳaçankim ḳurula maḥşerde **mizān**

2. Vezin aleti, terazi.

G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḥaber benden ḥabībüm gözlerüm **mizānıdur**

Moġol [1] Çin'in şimalindeki vasi çöllerde cevelân eder göçebe bir kavim efradından adam. (Ş. Sami, 2010: 807)

G2119-3. Yā Türk yā **Moġoldur** yaġmā içinde māhir / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām

Moġolçin [2] Moğollar gibi yağmacı.

G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / Ol **Moġolçin** gözleri itdi göñül yaġmā yine

G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol **Moġolçin** gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine

Mohāc [1] Macaristan topraklarında yer alan meydan/kasaba.

G275-5. Mübārek eyle Yārab bu ġazāmı / Muḥibbī bula fırṣat nite **Mohāc**

mū [32] *Far.* Kıl, saç, saç teli. (Ş. Sami, 2010: 808)

(mū [20], mūdur [2], mūlar [8], mūlara [1], mūlarum [1])

G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir **mū** baña
G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı çün ezel ʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir **mū** aña
G157-1. ʿĀrızuñ üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse **mū** da olur pīç ü tāb
G202-5. Muḥibbī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ an ki **mūlar** çün dü-rengest
G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña **mū** disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen **mū** mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her **mū** çeker
G658-4. **Mū** meyānından ḫaber yoḳ ẕerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp ṣanmañ anı **mūlar** / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her **mū** fiġān yir yir
G781-3. Ser-i zülfi hevāsıyla ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki **mūlar** bend-i bāġumdur
G881-2. Çarḫa başın egmez iken işbu göñlüm tevseni / Rām idüp zencīr iden **mūlar** mı gīsūlar mıdur
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki **mūlar** mıdur
G884-2. ʿAceb olmış görüp ʿanber ṣaçın müşk / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne **mūdur**
G1026-3. Dehān-ı yāre her kim noḳṭa dirse / Meyāna **mū** disün ince meyāndur
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir **mū** ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir **mū** bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir **mū** ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe **mū** dir idüm **mū** incelikde anca yoḳ
G1539-2. Yanalı āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / **Mū** degül başda duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1934-2. Virür **mū** ʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban gözlesin yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu **mūlar** zebān olsun
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa zülfüñ ārızuñda / Olur elbette āteş görse ḫam **mū**
G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi yoḳ didi kimisi didi kim **mūdur** bu
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan Muḥibbī **mūlarum** / Ḳana boyandı dönüp her birisi eṭvāruma
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur her biri beñzer egerçi **mūlara**
G2448-1. Olmış ḫadinde zülf-i perīşān girih girih / **Mū** görse olur āteş-i sūzān girih girih
G2710-5. Daḥi gelmezsen inṣāfa Muḥibb / Saña ʿarż eyledi **mūlar** dü-rengi
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür ḳıl cürme tevbe / Çü **mūlar** saña itdi dü-rengi
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm **mū** imiş / Çeşmüñi āhū ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır **mū** ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler ṣām-ı zülfüñden senüñ

mu ʿabbir [2] *Ar.* Rüya tabir eden adam, görülen rüyalardan mana çıkaran adam. (Ş. Sami, 2010: 808)

G630-4. Gice gördüm ki oluram aña ḫᵛābumda ḳarin / Bir **mu ʿabbir** didi kim ġam yime imrūz gelür
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi yirini / Bir **mu ʿabbir** kūy-ı yār eyle didi ta'birini

mu ʿādil [1] *Ar.* Tadil eden, müsavi ve beraber kılan. (Ş. Sami, 2010: 808)

G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna **mu ʿādil** ey göñül / Her neye baḳsañ yazılmış ṣūret-i Leylāyı gör

mu ʿāf eylemek [1] ...ser-best etmek, āzādłamaḳ...(Tulum, 2011: 1263)

B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni **eyleyeler** yevm-i cezā içre **mu ʿāf**

mu ʿāf olmaḳ [3] Āzād ołmaḳ, ʿārī ołmaḳ, mütenezzih ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1263)

G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni ʿavf eyle gel / Yoḳ begüm dīvāne **olmışdur mu ʿāf**
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile her dem ʿāṣıḳı / Ṣanki zāhid kendi **olmışdur mu ʿāf**
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / Ṣanasın kim kendüsi **olmış** berāt ile **mu ʿāf**

mu ʿālece itmek [1] ...oñdürmaḳ, şifā virmek, ʿılāc etmek...(Tulum, 2011: 1264)

G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa **itme** dilā **mu ʿālece** / Ṣanma lebinden özge saña kimse em ḳıla

mu ʿallaḳ [1] *Ar.* Asılmış, talik olunmuş, asılı. (Ş. Sami, 2010: 809)

bk. mu ʿallaḳ urmaḳ

G1429-2. Nice ṭurmışdur **mu ʿallaḳ** işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ

mu ʿallaḳ urmaḳ [1] Takla atmak.

G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben **mu ʿallaḳlar uram** / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse tīr

mu ʿallem itmek [1] Talim etmek.

G350-4. Oluram intiẓār ile muḳarrer / **Mu ʿallem itmeye** ol servi āzād

mu ʿallem olmaḳ [1] Talim olmak.

G682-4. İt gibi n'ola gitmesem ey yār izüñden / Çün kelb **mu ʿallem ola** āhūya segirdür

mu ʿallim [5] *Ar.* Ders veren, ilim okutan, müderris, hoca. (Ş. Sami, 2010: 809)

(mu ʿallim [2], mu ʿallimden [3])

G540-3. Oḳumamışken **mu ʿallimden** gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin o kimden ögrenür
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan **mu ʿallim** ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür
G1152-2. **Mu ʿallimden** cefālar ögrenürsin / Neden dirsin vefā ta ʿlīm ḳılmaz
G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret gel vefā / Ey **mu ʿallim** luṭf idüp ta ʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum ser-te-ser ezber / Daḥi ögrenmeden varup **mu ʿallimden** elif bāyı

mu ʿammā [2] *Ar.* Anlaşılmaz, sır, muğlak, hali müşkül, müşevveş şey. (Ş. Sami, 2010: 809)

G1068-3. Ṣorma sırr-ı dehānını ey dil / Kimse fehm eylemez **mu ʿammādur**
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola ḫūnī disem / Didigüm isme ol **mu ʿammādur**

mu ʿanber [10] *Ar.* Amber sürülmüş, amber karıştırılmış, amber kokulu, güzel kokulu. (Ş. Sami, 2010: 809) *bk. müşk-i mu ʿanber, zülf-i mu ʿanber*

(mu ʿanberdür [9], mu ʿanberdür [1])

G502-5. Gel **mu ʿanber** zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki ol Mecnūn olur
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi **mu ʿanber** geliser
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol **mu ʿanber** ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ile ʿanber yaḳar
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin **mu ʿanber** gösterür / Geh döner gün yüzini açup münevver gösterür
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ **mu ʿanberdür** / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün mu ʿaṭṭardur
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına **mu ʿanber** zülfi irgürse eşer
G1151-2. **Mu ʿanber** zülfüñüñ cānā kemendi / Neden bilsem bu ben şeydāya düşmez
G1266-2. Mu ʿaṭṭar zülfine yārüñ n'ola baġlansa cān u dil / **Mu ʿanber** kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1644-3. Çöz **mu ʿanber** zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G1689-1. Çöz **mu ʿanber** zülfüñi ey dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm ben ʿazm-i meydān eyle gel

mu ʿanber-mū [1] Anber kokulu kıl.

G2259-2. **Mu ʿanber-mū** gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden ḳalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

mu ʿaṭṭar [8] *Ar.* Ta'tîr olunmuş, güzel kokulu, güzel koku karışmış. (Ş. Sami, 2010: 811) *bk. mu ʿaṭṭar eylemek/itmek, mu ʿaṭṭar ḳılmaḳ, mu ʿaṭṭar olmaḳ*

(mu ʿaṭṭar [2], mu ʿaṭṭardur [6])

G420-3. Yine būy ile **mu ʿaṭṭardur** dimāġı ʿālemüñ / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G600-4. ʿĀlemüñ didüm **mu ʿaṭṭardur** dimāġı pes neden / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi ki gör būlar mıdur
G671-1. Yine gül devridür ʿālem Biḥamdillah münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine būy ile **mu ʿaṭṭardur**
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü ser-i zülfüñ mu ʿanberdür / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün **mu ʿaṭṭardur**
G851-2. **Mu ʿaṭṭardur** yine ʿālem dimāġı / Ṣabānuñ yār zülfinde eli var
G909-1. Yüzüñ nūriyledür çeşmün münevver / Meşāmum būy-ı zülfinden **mu ʿaṭṭar**
G1266-2. **Mu ʿaṭṭar** zülfine yārüñ n'ola baġlansa cān u dil / Mu ʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ **mu ʿaṭṭardur** bugün

mu ʿaṭṭar eylemek/itmek [10] Kokulandırmak, güzel kokuya bürümek.

bk. mu ʿaṭṭar ḳılmaḳ

G334-4. Cān dimāġını **mu ʿaṭṭar eyle** irgür ey ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını **mu ʿaṭṭar eyleyen** çün būyıdur
G576-4. Maġzını **itdi** yine dehrüñ **mu ʿaṭṭar** bū ile / Kim nesīm-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer

G958-4. **Eyledi** dehrüñ dimāġını **mu ʿaṭṭar** būy ile / Kim meger bād-ı ṣabā zülfindeki bāġın çeker
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / **Eyledüñ** ʿālem dimāġını **mu ʿaṭṭar** ṭurma es
G1249-1. **Eyleyen** dehri **mu ʿaṭṭar** bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gīsū imiş
G1484-2. **Mu ʿaṭṭar eyle** gel dehrüñ dimāġın / Ele al şāne eyle dāre zülfüñ
G2772-3. Şöyle beñzer ki ṣabā zülfine buldı dest-res / **Eyledi** dehrüñ dimāġını **mu ʿaṭṭar** būları
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle / Bu dehr dimāġını **mu ʿaṭṭar** nefes **eyle**
D4-1. Ey dost la ʾlüñ ile dehānumı şekker it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı **mu ʿaṭṭar it**

mu ʿaṭṭar ḳılmaḳ [2] *bk. mu ʿaṭṭar eylemek/itmek*

G121-3. Zülf-i müşk-giysūña doḳındı meger bād-ı seḥer / **Ḳıldı** bu ʿālem dimāġını **mu ʿaṭṭar** yine ṭīb
G499-5. ʿĀlemüñ **ḳılur** meşāmını **mu ʿaṭṭar** būy ile / El urup sünbüllerin çün ol semen-ber depredür

mu ʿaṭṭar olmaḳ [7] Güzel kokuyla kaplanmak.

G350-6. **Mu ʿaṭṭar oldı** yine cān dimāġı / İrişdi zülfine yārüñ meger bād
G801-2. **Oldı** hem dimāġı dehrüñ çün **mu ʿaṭṭar** būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur ṭurmaz hezār
G916-6. Ṣabā el urdı beñzer zülf-i yāre / Dimāġ-ı ʿālemüñ **oldı mu ʿaṭṭar**
G955-1. ʿAceb sünbül midür zülfüñ ya ʿanber / Dimāġ-ı dehr **olur** andan **mu ʿaṭṭar**
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem **mu ʿaṭṭar ola** būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G2717-4. **Oldı** dimāġ-ı dehr **mu ʿaṭṭar** nesīm ile / Yārüñ meger ki çözdi ṣabā zülfi bāġını
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı **mu ʿaṭṭar olmış** idi mülḥik od

mu ʿāvin [1] *Ar.* Yardımcı, muavenet ve yardım eden. (Ş. Sami, 2010: 811)

G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫʷāre **mu ʿāvin** degül çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına

mu ʿāvin olmaḳ [3] Yardüm etmek, imdād etmek, nusret etmek...(Tulum, 2011: 1267)

G275-4. Meger luṭfı **ola** baña **mu ʿāvin** / Ki ehl-i şirkden alam yine bāc
G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / Dostum **olma mu ʿāvin** Mü'min küffār şır
G755-3. **Mu ʿāvin olmasa** āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek ṭāḳına çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür

mu ʿayyen [1] *Ar.* Tayin ve tahsis olunmuş, muhassas. (Ş. Sami, 2010: 811)

G2190-4. Ḫudānuñ şan ʿatı ẓāhir **mu ʿayyen** görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın

mū-be-mū [1] *Far.* ...inceden inceye. (M. Nâcî, 2009: 436)

G2310-3. Ḳādir olmadı yaza ḫālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup derdümi didi **mū-be-mū**

Mu ʿcīb [3] *Ar.* İcap eden, sebep ve bâ'is olan mü'eddî. (Ş. Sami, 2010: 812) Cenabıhakk'ın esma-ı hüsnasından biri.

G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey **Mu ʿcīb** / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G159-5. Bende-i maḫlaṣ Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur du ʿāmız yā **Mu ʿcīb**
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm yā **Mu ʿcīb** / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb

mu ʿciz [2] *Ar.* Başkalarını imtisal ve müsabakadan âciz bırakan, kimsenin yapamayacağı hâl ve surette olan. (Ş. Sami, 2010: 812-813)

bk. mu ʿciz göstermek,mu ʿciz īsā, mu ʿciz-i naẓm

(mu ʿcizin [1], mu ʿcizüñle [1])

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Te ʿālā **mu ʿcizin** iẓhār ide / Cümleten ola muṭı ʿrām ola ehl-i ḫāç aña
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ **mu ʿcizüñle** ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ

mu ʿciz göstermek [4] Olağanüstü bir olay yaratmak. *bk. mucize göstermek* (TDK, 2011: 1701)

G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle **mu ʿciz** kimsene **göstermedi** ʿīsā meger
G1407-4. Gör ne **mu ʿciz gösterüpdür** ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1704-8. Dehr Fir ʿavnın meger īmāna da ʿvet itmege / **Gösterür mu ʿciz** yed-i beyżāyı Mūsi-vār gül
G2420-2. Zāhidā **mu ʿciz** degül mi zülfin ejder **gösterüp** / Ḥaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine

mu ʿciz-i ʿīsā [1] Hz. İsa'nın mucizesi.

G2206-1. Didi gel deyre bugün **mu ʿciz-i ʿīsā** göresin / Dirgürür mürdeleri bir büt-i tersā göresin

mu ʿciz-i naẓm [1] Şiirin mucizesi.

G2749-5. Muḥibbī **mu ʿciz-i naẓmuñ** ʿAcem iḳlīmine irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿaceb rūḥ-ı Selmānı

mu ʿcize [1] *Ar.* Peygâmberân-ı izâm tarafından sadır olan harikulâde ahval ki halkı aciz ve taaccüpte bırakıp imana gelmelerini mucip olur. (Ş. Sami, 2010: 813)

G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña ol ʿisi-nefes / **Mu ʿcize** iẓhār idüp kör olmışa cān ʿarż ider

mu ʿciz-niẓām [1] Düzenli-mucizeli.

G2557-5. Dirler Muḥibbī şi ʿrine ol dem lisān-ı ġayb / **Mu ʿciz-niẓām** sözlerini ger raḳam ḳıla

mufaṣṣal [1] *Ar.* Uzun uzadıya anlatılan, tafsilli, tafsilâtlı, mûcez ve muhtasar olmayan. (Ş. Sami, 2010: 813)

G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ **mufaṣṣaldur**

muġān [2] *Far.* Ateşe tapanlar, mecusi. (Steingass, 1892: 1279)

bk. deyr-i muġān, cür ʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān, kūy-ı muġān, meẕheb-i pīr-i muġān, pīr-i muġān

(muġān [1], muġāna [1])

G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı **muġāna** / Ki ender deyr netuvān būd mestūr
G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / Virsün **muġān** deyre ki dār-ı ʿadāledür

muġāyir [1] *Ar.* Başka türlü, farklı, uymaz, uygun olmayan, gayr-i muvâfık, zıt, muhalif. (Ş. Sami, 2010: 813)

G822-2. Bu vādide **muġāyirdür** naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler

muġbeçe [33] *Far.* Mecus çocuğu; saki, meyhane miçosu. (M. Nâcî, 2009: 438) *bk. muġbeçe-ı zībā*

(muġbeçe [26], muġāna [1], muġbeçenüñ [6])

G208-2. Deyr-ārā bir **muġbeçe** gördüm ki anuñ miṣli yoḳ / Anı bir yüzden daḥi ḫalḳ itdi lā-yemut
G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān içre ebed āṣıḳ-ı mest / Olmışam āṣüftesi ol **muġbeçenüñ** rūz-ı elest
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey **Muġbeçe** ṣun bāde ʿaṣāsı ile ṣāb it
G300-3. Eli boş varma ṣaḳın ṣoḥbetine **muġbeçenüñ** / Eyle cān u dilüñi yolına īṣār ḳadeḥ
G347-3. Feyż uma geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey **muġbeçe** gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm yine bir **muġbeçe** / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G468-3. Görse idi deyr-ārā zāhid seni ey **muġbeçe** / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir **muġbeçe** / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol **muġbeçe** / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḥāçın gösterür
G660-4. Mest ḳıl ey **muġbeçe** didüm ki hüşyār olmayam / Gösterüp la ʿl-i lebin didi ki bu cānum virür
G788-4. Getür ey **muġbeçe** cāmı muġāna / Ki ender deyr netuvān būd mestūr
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir **muġbeçe** / Ey Muḥibbī ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir **muġbeçe** / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey **muġbeçe** / Eksük olmaz āhum odından aña hergiz çerāġ
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine ol **muġbeçenüñ** / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1562-3. Ṣaçmaġ içün yüzüm üzre cür ʿasın ol **muġbeçe** / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf it didüm bir **muġbeçe** / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol **muġbeçe** destindeki bir pāre sifāl
G1888-3. Baş ḳoyup ayaġına **muġbeçenüñ** / Tek elinden ṣarāb-ı nāb içelüm
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey **muġbeçe** ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı ṣarāb oldum
G1909-4. Bir cür ʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ / Anuñ içün ki **muġbeçenüñ** ben de ḫākıyam
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şem ʿine ey **muġbeçe** / Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī **muġbeçe** / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2532-3. Cür ʿası ola naṣīb ister iseñ **muġbeçenüñ** / Yüri var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / **Muġbeçe** ġılmān ṣarāb-ı kevṣer ol ṣahbā idi
G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı görüp ey **muġbeçe** / Baġlamazsam kāfir-i ʿışḳam bile zünnāruñı
G2729-3. La ʿlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey **muġbeçe** / Yiridür zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey **muġbeçe** / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2754-4. Ṣunup bir bāde ʿaḳlum bāda virdi / Yine bir **muġbeçe** aṣlı Firengi

Mr1-11. Göz göre ey **muġbeçe** ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme
B173. N'ola deyrüñden bu göñlüm itse zār ey **muġbeçe** / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey **muġbeçe**

muġbeçe-ı zībā [1] Süslü meyhaneci çırağı/dilber, sevgili.

G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān me'vā idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol **muġbeçe-i zībā** idi

muġtenem [2] *Ar.* Ganîmet olarak alınmış. (Devellioğlu, 2000: 664)

(muġtenemdür [1], muġtenemken [1])

G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr niʿmet / Müdām ol dāimʿāşıḳ **muġtenemdür**
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿeyledüñ cān bülbülin / **Muġtenemken** ḫᵛān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas

muḥaddeṯ [1] *Ar.* Haber verilmiş... (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 292)

G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem **muḥaddeṯ** / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma müenneṯ

muḥāfe [1] *Ar.* Korunak.

G1704-7. Kendine itdi **muḥāfe** āşiyānın bülbüli / Hecretin bildürdi ḫalḳa eyledi iẕhār gül

muḥaḳḳaḳ [3] *Ar.* Tahkik olunmuş, doğruluğu ve gerçekliği anlaşılmış, doğru, gerçek, sahih, müspet. (Ş. Sami, 2010: 815)

G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil **muḥaḳḳaḳ** şehd-i şekker üzre üşmiş mūrdur
G1341-6. Ḫusrevā gördi **muḥaḳḳaḳ** ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳīʿ
G2285-4. Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha / **Muḥaḳḳaḳ** belki başdan da çıḳarsın

muḥāl [18] *Ar.* Mümkün olmayan, gayrikabil, imkânsız, müstahîl. (Ş. Sami, 2010: 815) *bk. emr-i muḥāl, fikr-i muḥāl, fikr-i muḥāl eylemek/itmek*

(muḥāl [14], muḥāla [1], muḥāla [1], muḥāldür [1], muḥāldürür [1])

G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḫi **muḥāl** / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḥāl nā-murād
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek āh **muḥāl** / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi **muḥāl** olur
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur **muḥāl** / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem nāşıdur
G946-2. Fikri ẕikri āşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül fikri **muḥāl** üstindedür
G1020-1. Gördüm nigār vaṣlını bildüm **muḥāldür** / Bu derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek **muḥāl** / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh imiş
G1333-4. Bili gelmez ḫayāle diḳḳati ḳo / Ḳılma ey dil igen **muḥāla** ṭamaʿ
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey göñül oldı **muḥāl** / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur **muḥāl**
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur **muḥāl**
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ **muḥāl** / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña **muḥāl** didüm
G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür senden / Cümlesin baña **muḥāl** ben bilürem
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse **muḥāldürür** / Öykindügiçü ḳaddüñe servüñ çenār ile
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña **muḥāl** / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek **muḥāl** / Kimde kim ʿışḳdan eṣer ola ḳomaz tende mecāl

muḫālefet ḳılmaḳ [1] Karşı çıkmak.

G1950-4. ʿUşşāḳa **ḳıldı** būselik içre **muḫālefet** / Uymaz uşūle eyleme böyleʿamel didüm

muḫālif [4] *Ar.* Uymaz, karşı, zıt, akis, benzemez. (Ş. Sami, 2010: 816)

bk. muḫālif olmaḳ

G1176-4. Gözlerüm yaşına gel şalma göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile **muḫālif** anı deryā bilürüz
G1706-3. Zāhidā şerʿe **muḫālif** mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G2748-2. Şaḳın aldanma eser bir gün **muḫālif** rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / Ger **muḫālif** iñlese saña ne ġam her ṭabʿ-ı kec

muḫālif olmaḳ [2] Aksine, tersine olmak.

G1478-5. Düşer āh itse Muḥibbī baḥr-i ġam girdābına / **Olmasun** Yārab **muḫālif** rūzgārı kimsenün
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile düşdi yaşum girdābına / **Olmasun** böyle **muḫālif** rūzgārı kimsenüñ

Muḥammed [20] *Ar.* Bir çok defalar hamd ü senâlar olunmuş, tekrar takrar övülmüş, mânâsına gelen bu kelime, Peygamberrimizin adıdır. Kendisi'nden evvel de bu adı almış kimse yoktur. (Devellioğlu, 2000: 667)

bk. Aḥmed, Maḥmūd, nūr-ı Muḥammed, ümmet-i Muḥammed

(Muḥammed [14], Muḥammedüñ [6])

G1-3. Ḥamdülillah kim **Muḥammed** ümmeti / Eyledüñ bu bendeleri yā kerīm
G4-3. Umaram her bir aduñ başka şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım **Muḥammed** Muṣṭafā
G9-10. Baḳ **Muḥammed** yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefīʿey Maʿbūd
G22-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim bir aduñ ġaffārdur / Ol **Muḥammed** ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G23-1. Nebiler serveridür çün **Muḥammed** / Mübārek ismidür hem daḫı Aḥmed
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol **Muḥammed** ḥürmetine kim saña oldı ḥabīb
G359-1. Nebiler serveridür çün **Muḥammed** / Anuñ bir adına da dirler Aḥmed
G523-5. Muḥibbī kesme raḥmetinden ümīdüñ / Şefāʿatçi **Muḥammed** Muṣṭafādur
G1094-7. Ḥamdülillah **Muḥammed** ümmetiyüz / Cān ile Muṣṭafāyı kim sevmez
G1465-1. Artarsa n'ola nūr-ı cemāli **Muḥammedüñ** / Kesbi degül cemʿ-i ḥişāli **Muḥammedüñ**
G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini / Dilden gider mi hīç ḥayāli **Muḥammedüñ**
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿaynuma almazam / Yiter baña çü zülf ile ḫāli **Muḥammedüñ**
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / Ol iki mīm ü ḥā ile dālı **Muḥammedüñ**
G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān ile ālı **Muḥammedüñ**
G1753-5. Çün ʿaraḳ dökdi **Muḥammed** anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī olduġı mümtāz gül
G1784-4. **Muḥammed** ḥürmetine ya İlāhi / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden irme rāhum
G1998-5. Ḳıl **Muḥammed** ḥürmetine ya İlāhü'l-ʿālemīn / Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa başşun ḳadem
M1-9. Şefāʿat ide ol gün bize Aḥmed / Şefāʿat kānıdur çünki **Muḥammed**
B18. Yār eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün **Muḥammed** devridür küfre gerekmez iltifāt

muḥammer [1] *Ar.* Mayalanmış, ekşiyip, kabarmış. (Ş. Sami, 2010: 816)

G1101-1. Neʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / ʿIşḳ ṣuyı ile **muḥammerdür** ezelden gilimüz

muḫanneṯ [1] *Ar.* ..namert... (M. Nâcî, 2009: 440)

G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbī gibi şīr ol / Rübāb oluban ṣūfī-ṣıfat olma **muḫanneṯ**

muḥaşşā [1] *Ar.*Tahşiye olunmuş, derkenarlı, metnin bazı ta'birâtı sayfanın kenarına veya altına ince yazı ile şerh ve izah olunmuş. (Ş. Sami, 2010: 818)

G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa **muḥaşşā** mi degül

muḫayyer [2] *Ar.* Türk müziğinin en eski ve en çok kullanılan makamlarındandır... (Devellioğlu, 2000: 668)

G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā şoñın **muḫayyer** gösterür
G1207-2. Muṭribā ol sāzuñı eyle ʿāmel / Kim **muḫayyer** ola sözüñden ḥicāz

Muḥibb [52] *Ar.* Seven, sevgi besleyen, dost. (Devellioğlu, 2000: 672)

bk. Muḥibbī

G81-5. Giçe şırāṭı berḳ ḫaṭıf gibi **Muḥibb** / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G94-5. Laʿl-i dildāra **Muḥibb** beñzedügiyçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre düşürmez anı elden ẕürefā
G95-7. ʿIşḳ ile ḫoş-ḥāl olmışdur **Muḥibb** / ʿIşḳdan ayırma anı Yārabbenā
G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu **Muḥibb** / Şākirem her ne ki taḳdīr ide Allah bana
G129-5. Rehn bāde ḳodı çün cübbe vü destārı **Muḥibb** / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa n'ola ṣāfī-meşreb
G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece **Muḥibb** / Aña ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G179-5. Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz oḳur ḫüsnüñ kitābın **Muḥibb** / Musta'id olan kişi i'rābı itmez irtikāb
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey **Muḥibb** şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G304-5. Maḥşer güninde kevṣeri içem diyü **Muḥibb** / Sāḳīʾ elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı **Muḥibb** ṭut bu pendümi / Rūz-ı vişāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G699-5. Ey **Muḥibb** gül-ruḫuñ ʿarż eylese ol ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı perākende **Muḥibb** / Ẕulme ṭāḳat itmese dervīş ü miskīn ṭaġılur
G1081-7. Cān ile seni sevmek eger ola günāhum / ʿĀlemde **Muḥibb** gibi güneh-kār ele girmez
G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi **Muḥibb** merdānelik / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa **Muḥibb** gülşen gülzār sebz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu **Muḥibb** / Umar anı kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz

G1198-5. **Muḥibb** pervāne-veş ol şem ʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per didüm ne dirsüz
G1207-5. Hīç ḫalāş olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı dil murġın **Muḥibb** ol şāhbāz
G1313-5. Şun nūş ideyim la ʾl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḫālin ide saña **Muḥibb** ʿarz
G1321-3. Biz Lā ʾübālī rind ü **Muḥibb** ü ḳalenderüz / Meyḫāne ʿazmini iderüz ihdina ʿs-ṣırāṭ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde żikr eyle ruḫın bir dem / Kim dir ki **Muḥibb** itmez bu vird-i zebāndan ḥaẕẕ
G1333-5. Feyż baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / Şi ʿr ile ḳıl **Muḥibb** kemāla ṭama ʿ
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi yandurdı **Muḥibb** anda çerāġ
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse n'ola çünki oldı bu **Muḥibb** aña ḫalef
G1418-5. Bülbülüñdür bu **Muḥibb** zāġ u zaġandur müdde ʿī / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri odlara yaḳ
G1635-5. Sīneni ṭabl idüp **Muḥibb** çek bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl senüñ ʿālem senüñ
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim **Muḥibb** ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim buları şatun almalı degül
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse **Muḥibb** eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G1780-6. Olmasa cevrine **Muḥibb** rāżı / Dimez idi anı çīrā sevdüm
G1816-5. Ekdüm zemīn-i ʿışḳa **Muḥibb** dāne-i sirişk / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḫāṣılum
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu **Muḥibb** göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1868-5. Çün **Muḥibb** oldı Muḥibbī ālına evlādına / Şād-mānam ṭoġdı çün burc-ı şerefden yılduzum
G1992-5. Yüzüñde ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp **Muḥibb** / Mir'āt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel didüm
G2006-5. Beni sevdālara şaldı yine zülfi hevāsı / İrmez el aña **Muḥibb** bād-ı hevādur dir isem
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i cefāya cān u ser / Ey **Muḥibb** derd ü belā sīnemde peydā eyleyen
G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı şanma ki ʿālemde **Muḥibb** māl ü cāham ben
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler **Muḥibb** / Bilmeye şimdengirü gelse beni uyḫu diyen
G2132-5. Güllere ḳarşu **Muḥibb** her kişi oldı ḫandān / Dāimā ebr gibi ḥüsnüñe giryānam ben
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / ʿIşḳı gel şaḳla **Muḥibb** sen daḫi Mecnūn olasın
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey **Muḥibb** / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2199-6. Ḫidmete geldi bu **Muḥibb** ḳapuña / Anı redd eyleme ʿabid olsun
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu **Muḥibb** dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge zāddan
G2238-4. Ey **Muḥibb** ḫāl-i siyeh yek-dānedür / Tuḫm-ı mihr-veşdür derūn-ı dil-fiken
G2271-5. N'ola Rūmuñ Ḫusrevi olsa **Muḥibb** / Çünkim oldı mālik-i mülk-i suḫan
G2328-5. Dilberüñ göre **Muḥibb** baḳduġını āyīneye / Kendi ḥüsnine ta ʿaşşuḳ ideni seyr eyle
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metā ʿına **Muḥibb** / Naḳd-i cān ile eger varup ṭaleb-kār olmasa
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen de **Muḥibb** çāk-ı girībān eyle
G2521-5. Derdā ki **Muḥibb** ār ile dil pārelenür / Bir kimesne yoḳ ārı çeke āh benümle
G2538-5. El virür idi saña **Muḥibb** va ʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse
G2601-5. Sīne sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi **Muḥibb** āteş anuñ ini ola
G2710-5. Daḫi gelmezsen inşāfa **Muḥibb** / Saña ʿarż eyledi mūlar dü-rengi
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey **Muḥibb** terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur

Muḥibbā [3] Ey Muhibbî. *bk. Muḥibbī'yā*

G77-5. **Muḥibbā** cānını tuḥfe iletdi / Ḳabūl itdüñ جزاك الله خير ʿ
G246-5. **Muḥibbā** pādişāh-ı ʿālem iken / Murādı ḳuluñ olmaḳdur nihāyet
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey **Muḥibbā** var / Bir bir saña ʿīyān ide ol kār-ḫāne şor

Muḥibbī [2808] *Ar.* Seven, sevgi besleyen, dost anlamlarının temelinde sevene ait, seven ile ilgili anlamlarına gelen kelime Kanuni Sultan Süleyman'ın nazımda kullandığı mahlasıdır. *bk. ḳalb-i Muḥibbī, Muḥibb*

(Muḥibbī [2560], Muḥibbī'de [4], Muḥibbī'den [15], Muḥibbī'dür [3], Muḥibbī'i [6], Muḥibbī'nüñ [69], Muḥibbī'ye [97], Muḥibbī'yem [2], Muḥibbī'yi [51], Muḥibbī'yle [1])

G1-6. Rūz-ı maḥşerde **Muḥibbī** bendeñi / İrme anı raḥmetinden yā raḥīm
G2-5. **Muḥibbī** ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u Dārā'yı / Saña ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür ḫāsıl
G3-5. Ey **Muḥibbī** Ḥaḳ Te ʿālā mu ʿcizin iżhār ide / Cümleten ola muṭi ʿ rām ola ehl-i ḫāç aña
G4-7. Bu **Muḥibbī** tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan şaḳla anı Yārabbenā
G5-7. Zāhide erzānı ḳılduñ kevşer ü ḫūr u bihişt / Bu **Muḥibbī** bendeñi müştāḳ-ı dīdār eyledüñ
G6-6. **Muḥibbī** aġla añ yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
G7-7. Gülşen-i derde **Muḥibbī** olalı cismün nihāl / Meyve baġrum başı vü berk peykāndur baña
G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña **Muḥibbī** cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr **Muḥibbī'ye** şefī ʿ ey Ma ʿbūd
G10-5. Bu **Muḥibbī** gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati senden umar dökilüben ḳanlu yaşı
G11-5. Ey **Muḥibbī** merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu zāl
G12-5. Çünki **Muḥibbī** kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam er diseler pādişā saña
G13-5. Başı eflāke irüp yimez idi żerrece ġam / Eşigüñ olsa **Muḥibbī'ye** penāhum şanemā
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu **Muḥibbī** ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey **Muḥibbī** olsa idi ger baña fermān ṣabā

G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse **Muḥibbī'ye** ġazel / Rūḥ-ı Ḥāfız'dan bir istimdāddur dirler baña
G17-5. Ka ʾbedür kūyı **Muḥibbī** varıcaḳ / Ulı devletdür eger ḳurbān ola
G18-5. Evvel āḫır bu **Muḥibbī** senden umar maġfiret / İki ʿālemde çü sensin raḥmeten-lil ʿālemīn
G19-5. **Muḥibbī'yi** ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G20-5. Yansañ neʾaceb şevḳ-i īẕār ile **Muḥibbī** / فی کل زمان غلب العشق علینا
G21-7. Ey **Muḥibbī** çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G22-5. Bu **Muḥibbī** ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G23-5. **Muḥibbī** cān ile ister ḳapuñı / Ḳapuñdan idesin ḥāṣā anı red
G24-10. Şehīd-i ʿışḳ olsa ger yoluñda / **Muḥibbī'ye** budur maṭlūb-ı aʿlā
G25-5. **Muḥibbī** her gelen gitdi bu ʿālem yine ʿālemdür / dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G26-6. Ḥaḳḳ müyesser eylese varsa **Muḥibbī** ravżaña / Gözlerine eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G27-5. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemāli nūrına / Şem ʿ-i ḥüsne çün **Muḥibbī** didi dilber yan baña
G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir **Muḥibbī** dostum rūḥum saña
G29-5. Ka ʾbe kūyına **Muḥibbī** ger vara ʿāşıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G30-5. Didi **Muḥibbī** ey püser yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G31-8. **Muḥibbī** nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki şan bāġ-ı İrem peydā
G32-5. Niʿmet-i derd ü belā her yaña dökilmiş yatur / Şoḥbet-i ḫāṣ it **Muḥibbī** ehl-i ʿışḳa ḳıl ṣalā
G33-5. Ey **Muḥibbī** ḳoma elden dāmenin / Ger cefā vü cevr ide vü ger vefā
G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi **Muḥibbī** yaşı içre / Ṣandı ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Ey ṭabīb-i dil meger derdüñ ola dermān aña
G36-6. Ey **Muḥibbī** ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur ol ḳan aña
G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı **Muḥibbī** çün ezel / İstememe ki görine bir yañadan sāhil baña
G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre **Muḥibbī** ḫākipā oldum saña
G39-5. Bu **Muḥibbī** cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G40-5. İrür **Muḥibbī** iki cihānda murādına / Bir kez ki ger eyleyesin sen nigeh baña
G41-5. Ey **Muḥibbī** ʿāşıḳ oldur derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G42-5. **Muḥibbī'nüñ** murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki gönlinde olurʿazm-i serüm peydā
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle **Muḥibbī** yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G44-5. Bu **Muḥibbī** vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G45-5. İçüp bezm-i elestde cām-ı ʿışḳı / Anuñçündür **Muḥibbī** böyle şeydā
G46-5. Ey **Muḥibbī** başum üzre şuʾle-i āhumʿalem / Şāh-ı ʿışḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña
G47-5. Bu **Muḥibbī** hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G48-5. Bu **Muḥibbī** her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey **Muḥibbī** aña nisbet ölmek āsāndur baña
G50-8. **Muḥibbī** baḥr-ı eşke bād-ı āhum / Ṭoḳunduḳca olur emvāc peydā
G51-5. Ey **Muḥibbī** ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G52-5. Sāye-i ḳaddüñ **Muḥibbī'ye** yiter / Ṣāḥ-ı ṭūbā sensüzin letdür baña
G53-5. Ey boyı servüm **Muḥibbī** göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi **Muḥibbī** bir ġazel / Laḫdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G55-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başunı meydāna gir / Çün **Muḥibbī** kendüni merdāne söylersin baña
G57-5. Naḳd-i cān iletüp **Muḥibbī** istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G58-5. Bu **Muḥibbī** yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey **Muḥibbī** her biri bir dürlü āfetdür saña
G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / **Muḥibbī** ḳıṣṣası nev ʿdür oḳunsun cümle G māhfilhā
G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şi ʿri nevāda rāstı / Ey **Muḥibbī** eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G62-5. Ey **Muḥibbī** cürm ü ʿışyānuña olduñ mu ʿterif / Ümmete kesme ümīd şefāʿat eyler Muṣṭafā
G63-5. Bu **Muḥibbī** nālesiyle āteş içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam **Muḥibbī** ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G65-7. Nefsine uyup **Muḥibbī** itme emrine ḫilāf / Emrine hergiz ḫilāf eyler mi görʿarż u semā
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden **Muḥibbī** ben ḫalāṣ / Nice yirden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G67-5. Gün yüzini görmege varsam **Muḥibbī** dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı baña
G68-5. Murġ-ı ġam geldi **Muḥibbī** eyledi gönlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur baña
G69-5. Zülfüñe gönlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā **Muḥibbī** ḫastedür sen derde dermānsın baña
G70-7. Böyle şīrīn yaz **Muḥibbī** bu meʿani naḳşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G71-5. Derd-i ʿışḳuñda **Muḥibbī** ne belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide ḫālimi āgāh saña
G72-5. Bu **Muḥibbī** ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Lezzetin ḳand uʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G73-5. Raġbet itmezse **Muḥibbī** ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı ol cān u gönülden bende-i āl-ı abā
G74-6. Derd-i ʿışḳumı **Muḥibbī** görse ger Ferhād u Ḳays / Olur idi ʿışḳuma baş indürüp māyil baña
G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu **Muḥibbī** şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G76-5. Elde taşvīr itmege cānā **Muḥibbī** naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḫal saña
G78-5. Dār-ı dünyāda **Muḥibbī** çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür baña
G79-5. Eylese nāle **Muḥibbī** irişür menziline / Ṣanmañuz nāle vü feryādın anuñ bād-ı ḥevā
G80-5. Bu **Muḥibbī'ye** ṭarīḳ-i müstaḳīm / Göster irmişlere sensin reh-nümā
G82-5. Ey **Muḥibbī** baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki senden olısardur ʿāḳıbet alem cüdā
G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ **Muḥibbī'nüñ** ʿaceb / Çün ṣunulmışdur ezelden ṭabʿ-ı gevher-pāş aña

G84-5. Bu **Muḥibbī'ye** cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G85-7. İñleyen ḳapumda kim didi didüm / Bu **Muḥibbī** ḫaste-dildür bī-riyā
G86-5. Ey **Muḥibbī** ḫayr eyle ḳıl şerden ḥaẕer / Didiler maḥşerde yüzi aḳ saña
G87-5. Bu **Muḥibbī** eyler idi mihr-i ḥüsnine naẕar / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān aña
G88-5. Rāḥat olurdum **Muḥibbī** cevr oḳın yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam ol ḫʿāb-ı bārāndur baña
G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir **Muḥibbī** kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-iʿanberdür baña
G90-5. Ey **Muḥibbī** maḥzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim şunuldı genc-i bī-pāyān baña
G91-5. Dil virme **Muḥibbī** yüri bu dehr-iʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā
G92-5. Yüzini gördüm **Muḥibbī** gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḥi gitse naẕar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G93-5. Tekye-i dilde **Muḥibbī** cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki yārāndur baña
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn **Muḥibbī** derd-mend / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı çünki cān u dil / Ey **Muḥibbī** tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı **Muḥibbī** ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G99-7. Kaʿbedür kūyı **Muḥibbī** varıcaḳ / Ulı devlet olasın ḳurbān aña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem **Muḥibbī** zār u ser-gerdān baña
G101-5. Ey **Muḥibbī** gün yüzine şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḫālümi elbette ḫayrāndur baña
G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre **Muḥibbī** başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña
G103-5. Bu **Muḥibbī** ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G104-5. Yaşuñı sīm it **Muḥibbī** rūyı zer / Māyil olur ḫūblar zerden yaña
G105-5. Ey **Muḥibbī** bir devāsuz derdimiş bu derd-i ʿışḳ / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G106-5. Dir imişsin ki **Muḥibbī** terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G107-5. Yalñız bir ben degülem ol mehüñ āşüftesi / Ey **Muḥibbī** cümle ʿālem bende-i fermān aña
G108-5. Sen **Muḥibbī** ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez **Muḥibbī** gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G113-6. Ḫʿābda gördüm **Muḥibbī** defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim ṣavāb
G114-6. **Muḥibbī** uy imām-ı çeşme çün kim / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda miḥrāb
G115-6. **Muḥibbī'ye** cefālar itdüñ āḫır / Niʾderdüñ bārī evvel göñlin alup
G116-7. Ġam şebinde ey **Muḥibbī** şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G117-5. Nʾeylesüñ dermānı derdüñ var iken / Bu **Muḥibbī** derdüñi eyler ṭaleb
G118-5. Yaḳısardur āteş-i ruḥsārına dilber seni / Ey **Muḥibbī** bir gün öñdin āteş-i ruḥsārın öp
G119-5. Virmiş iken Ḫaḳḳ saña bil ey **Muḥibbī** kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G120-6. Oldı **Muḥibbī** derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G121-5. Ey **Muḥibbī** çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum işidüp yār incinür / Öldüriserdür **Muḥibbī** derd-mendi kīn şalup
G123-5. Ey **Muḥibbī** vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola birʿali-cenāb
G124-5. Ey **Muḥibbī** yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G125-5. Ey **Muḥibbī** nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odurʿayn-ı ṣevāb
G126-7. Ey **Muḥibbī** ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / Didiler olur seḥer-gehler du ʿālar müstecāb
G127-5. Ey **Muḥibbī** dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp
G128-5. Eşküm içinde **Muḥibbī** bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G130-5. Ey **Muḥibbī** cürmün añup şaḳın olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G131-5. Bu **Muḥibbī** giceler efġān ider bülbül gibi / Niçün efġānum benüm gül gibi güş itmez ḥabīb
G132-5. Bu **Muḥibbī** yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G133-5. Ey **Muḥibbī** gün yüzinʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda gire ol dem āfitāb
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile **Muḥibbī** eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳş ura eline başını alup
G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ **Muḥibbī** varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir kitāb
G136-6. Ey **Muḥibbī** çarḫ-ı ġaddāruñ elinden āh u vāh / Çün leb-i dilber bulunmaz bārī ḥalvā-yı raḳīb
G137-5. Ey **Muḥibbī** çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür o Ġāffirü'z-zünūb
G138-5. Ey **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G139-7. Ey **Muḥibbī** şiʿr-i dil-sūzuñ senüñ güş ideler / Diyeler işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur **Muḥibbī** ḫasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G141-5. Yaş dök **Muḥibbī** şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı tā Ġāffirü'z-zünūb
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey **Muḥibbī** gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G143-5. **Muḥibbī** cürm ü işyānın añup her dem duʿā eyler / Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ **Muḥibbī** göñlüñi / Bulımazsın daḥi sen anı niʾdersin arayıb
G145-5. İçsün şarāb-ı Kevṣeri sen şun **Muḥibbī'ye** / Maḥşer güninde olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G146-5. Kaʿbe-iʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey **Muḥibbī** perde keşf it ruḥ-ı raḫşānın öp
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm dürler gibi / Eyledi taḥsīn **Muḥibbī'ye** bu eşʿārum görüp
G148-5. Her denīye söyleme ḥālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse **Muḥibbī** itsün olʿālī-cenāb
G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿşūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe şırsa **Muḥibbī** olur mıʿayb
G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür **Muḥibbī** kimde var ise edeb
G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı gülgün şarāb / Ey **Muḥibbī** durma ḳılʿayş u ṭarāb
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler nāle-veş / Bu **Muḥibbī** ideli yārān içün yaşın şarāb
G153-5. Yu gülāb ile **Muḥibbī** aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G154-5. Ey **Muḥibbī** ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı ʿışḳ / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G155-7. Bu **Muḥibbī** laʿl-i nābı şevḳine / Ḳomaz elden nūş ider mā-iʿīneb
G156-5. Bu **Muḥibbī** irmege cānāneye / Ya İlāhi eyle sen bir feṭḥ-i bāb

G157-5. Vaṣlın istersen **Muḥibb**ī sen meger dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G158-5. Olma ʿışyānuñ görüben ey **Muḥibb**ī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḫāẕıḳ tabib
G159-5. Bende-i maḫlaṣ **Muḥibb**ī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur du āmız ya Mūcib
G160-5. Ḳanda gitse **Muḥibb**ī dost hemīn / Sen daḥi eyle ol diyārı ṭaleb
G161-5. Nesle bakılmaz **Muḥibb**ī faḫr eyleme / Fā'ide itmez kişiye em ü eb
G162-5. Ruḫlarına cān u dil pervānedür / Yanar ise bu **Muḥibb**ī neʿaceb
G163-5. Ey **Muḥibb**ī cürʿa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G164-5. Ḫoş geçür ʿömri **Muḥibb**ī dād ile / İtmedin bād-ı ecel cismin türāb
G165-5. Ey **Muḥibb**ī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne gelʿaẕāb
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba ḫūn **Muḥibb**ī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G167-5. Aġız açduḳca **Muḥibb**ī medḥüñe / Anuñ ile medḥüñi oḳur rübāb
G168-5. Ey **Muḥibb**ī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür añlar yāb yāb
G169-5. Ṭāḳat olur mı **Muḥibb**ī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne ḫᵛāb
G170-7. **Muḥibb**ī**'nüñ** gören eş ārın ider / Me ānīyle anı itmiş müẕehheb
G171-7. Ey **Muḥibb**ī Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G172-5. **Muḥibb**ī naḳd-i cāna derd-i yāri / Ziyāde ışşı itdi anı alub
G173-7. Ey **Muḥibb**ī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın şarāb u baġruñı eyle kebāb
G174-5. Penddür yārāna her dem bu **Muḥibb**ī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G175-5. **Muḥibb**ī ḳoma elden cām-ı ʿışḳı / Gerekmez rind olana illā meşreb
G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı **Muḥibb**ī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G177-5. Gerçi ḳan içmek **Muḥibb**ī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek ṣevāb
G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ **Muḥibb**ī bārī gel şerden ṣaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G180-5. Dil-i **Muḥibb**ī iñiler dolābdur / Gözlerüm gözekleri dökdükce āb
G181-5. Bu **Muḥibb**ī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G182-5. Gitmesün dilden **Muḥibb**ī dāimā medḥ-i Resūl / Oḳuduḳca dil feraḥ bula vü cānuñ ola mest
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / **Muḥibb**ī bir gün ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G184-5. Dehr bāġında **Muḥibb**ī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş yüri **Muḥibb**ī / Tā olmayasın ṣoñra varup ehl-i nedāmet
G186-5. ʿArż-ı ḥāl eyler **Muḥibb**ī dāimā meh-rūlara / Gönderir her kişvere eş ār u dīvānı dürüst
G187-5. Bu **Muḥibb**ī şöyle muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G188-5. Bu **Muḥibb**ī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G189-5. Var iken ḳudret giçür ʿömrüñi ḫubbu'l-lahile / Ey **Muḥibb**ī ẕikriñ olsun dilde ḫayy-i lā-yemut
G190-5. Görmedi gülşende bir gül ārıż-ı dilber gibi / Bu **Muḥibb**ī aradı cümle gülistānı dürüst
G191-5. Çün Kaʿbe kūyı yārüñ oldı **Muḥibb**ī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir mā-i cārī / **Muḥibb**ī adına dirler öper dost
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu **Muḥibb**ī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G194-5. Ey **Muḥibb**ī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum āḳıbet
G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ **Muḥibb**ī çün ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān āḳıbet
G196-5. Nihāyetsüz cefā vü cevr idersüñ / **Muḥibb**ī cevr ile ola nihāyet
G197-5. **Muḥibb**ī cedd ü cehd ile el irmez / Meger ola yine andan ʿināyet
G198-5. Derdüñle senüñ ḫastedür ey dost **Muḥibb**ī / Billāh ḳadem-rence idüp eyleʿiyādet
G199-5. Bulmaz **Muḥibb**ī kimsene yol genc-i ḥüsnine / Tā ḳılmayınca gönlini vīrāne āḳıbet
G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma tehi-destʿaceme / Bu **Muḥibb**ī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G201-6. Ṣaḳınur cānını senden dimişler / **Muḥibb**ī**'ye** ḳurı bühtāndur ey dost
G202-5. **Muḥibb**ī al ele āyīneye baḳ / Günāhuñ an ki mūlar çün dü-rengest
G203-5. Ey **Muḥibb**ī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ olmış āşıḳ-ı dīdār mest
G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo **Muḥibb**ī var / Olur çün ṣoñra ḫādiseden kāseler şikest
G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn **Muḥibb**ī ālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G206-5. Aġla **Muḥibb**ī aġla anduḳca her günāhuñ / Ola kim ol Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G207-5. Ġazel ṭarzın **Muḥibb**ī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ dīvāndur ey dost
G208-5. Ey **Muḥibb**ī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ānkebūt
G209-5. Āhın **Muḥibb**ī itdi ālem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şu le kim görinür tāc-ı ez-zerest
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde **Muḥibb**ī saña pesdür bu ri āyet
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḫalḳ anı alurʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür **Muḥibb**ī bil sükūt
G212-6. Yaġmāya virdi külli dil mülkini **Muḥibb**ī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi anı ġāret
G213-5. Vaṣl el virmez **Muḥibb**ī gel ḫayāle ḳāni ʿol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G214-9. İstemez kevṣer şarābın cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu **Muḥibb**ī çünki oldı āşıḳ-ı dīdār mest
G215-6. Nice kez yapduñ **Muḥibb**ī göñlini yıḳduñ yine / Sīnede bünyād-ı ʿışḳı muḥkem itdüñ āḳıbet
G216-5. Bilür dünyāda yoḳdur şādmani / **Muḥibb**ī eyler anuñ içün ferāġat
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste **Muḥibb**ī**'ye** nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẕerrece yoḳdur naẕar ey dost
G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iẕʿān kim itdürür / Tā sen **Muḥibb**ī olmayıcaḳ tercemān dost
G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i āşıḳda yaḳın / Ey **Muḥibb**ī bir olur aña göre nīst ü hest
G220-5. **Muḥibb**ī lezzeti ʿışḳı bilenler / Didiler yoḳ şekerde bu ḥalāvet
G221-7. Bir nefes yoḳdur **Muḥibb**ī zār u ḫayrān olmaya / Eyledi ḫālin mükedder kākül-i miskīn dost
G222-5. Şādī vü ġam ey **Muḥibb**ī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G223-5. Ey **Muḥibb**ī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G224-5. Ey **Muḥibb**ī key şaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḥi girmez eleʿömr-i güẕeşt

G225-5. Ne ġam yolında ger ölse **Muḥibbī** / Nigārā tek sen ol ṣaġ u selāmet
G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ **Muḥibbī** sīrete / Olma zāhid gibi sen ṣūret-perest
G227-5. **Muḥibbī** ḳāmetüñ gördi nigāruñ / Didi bugündürür baña ḳıyāmet
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim **Muḥibbī** olmış ol küffār mest
G229-5. Ey **Muḥibbī** yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G230-7. Ey **Muḥibbī** derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut
G231-5. Ṣayar kendin **Muḥibbī** seglerüñden / Dimez ol ḥalḳadan birünam ey dost
G232-5. Meclisde būsene bu **Muḥibbī** olursa germ / Maʿẕūr ola ki şevḳ ile oldı ziyāde mest
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme **Muḥibbī** / Tā dökmiyesin ṣoñra varup eşk-i nedāmet
G234-5. Derd idinmişdür ʿiẕāruñ ẕikr ider dāim **Muḥibbī** / Ṭutar aġzında ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst
G235-7. Cehd eyle **Muḥibbī** bugün a ʿlālıġı artur / Eyüler ile ḥaşr olasın rūz-ı ḳıyāmet
G236-5. Nice sevmesün **Muḥibbī** ol mehi / Nat-ı ḫüsninde güzeller oldı māt
G237-5. Āsitānuña **Muḥibbī** geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G238-5. Ey **Muḥibbī** yār cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G239-5. Raḥm eyle **Muḥibbī** ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi dost
G240-5. Ṣaḳın beyḫūde lāf urma **Muḥibbī** / Gerekdür ʿışḳa şāhid yā ʿalāmat
G241-6. **Muḥibbī** gird-i rāhuñ ḳıldı ser-tāc / Ne ṭañ dinse aña ehl-i saʿādāt
G242-5. **Muḥibbī** cevr-i dilberden gücenmez / Güzeller içre böyledür çü ʿādet
G243-5. Bu **Muḥibbī** ārzū-yı Kaʿbe-i kūyın ḳılur / İdiserdür cān u dilden kendüzin ḳurbān dost
G244-5. Bu **Muḥibbī** genc-i vaṣlın isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ vīrāne oldı ʿāḳıbet
G245-5. İden ẓulmi aña çün pādişehdür / **Muḥibbī** kime eylesün şikāyet
G248-7. ʿArż ide **Muḥibbī** ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını cüy eyle revān it
G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ üzre **Muḥibbī** / Başuñı belā kühı dü-çeşmüñi bıñar it
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi gūş eyle **Muḥibbī** / Yoḳ fāʾide ṣoñra dökesin eşk-i nedāmet
G251-7. Ola ki gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında **Muḥibbī** yüzüñi yüri türāb it
G252-5. Bu **Muḥibbī** ḥaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün şöyle mest
G253-5. **Muḥibbī** sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna giderme anı mengüş it
G254-5. Tīġ-i cevrinden **Muḥibbī** key ṣaḳın döndürme yüz / ʿIşḳ meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G255-5. Göz yaşı ile oldı **Muḥibbī** ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ eyle o miskīne merḥamet
G256-5. Meydān-ı maḥabbetde **Muḥibbī** gibi şīr ol / Rübāb oluban ṣūfi-ṣıfat olma muḫanneṣ
G257-5. Şiʿr ile itdüñ **Muḥibbī** ol perī tesḫīrini / Dime şimdengirü sen eş ār u dīvāndur ʿabeṣ
G258-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / Ey **Muḥibbī** eyle şimdengirü Selmān ile baḥṣ
G259-6. Lebleri virür **Muḥibbī** mürde cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndur ʿabeṣ
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de **Muḥibbī** naẓmuñı / Şiʿr ile şimdengirü var eyle Selmān ile baḥṣ
G262-5. Bu **Muḥibbī'ye** şefāʿat eyle şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin aña her an elġıyāṣ
G263-5. Ey **Muḥibbī** dehr elinden pādişehlerdür zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāṣ
G264-5. Gerekdür gülşen içre cāy-ı ḫāli / **Muḥibbī** yār ola olmaya ṣāliṣ
G265-7. Bu **Muḥibbī** görse her şāʿir sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḥṣ
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem **Muḥibbī** başına / Niceye dek urasın baġrına ḫançer elġıyāṣ
G267-5. Ey **Muḥibbī** cūlar idüp her yana göz yaşların / Cemʿidüp bir yire idem baḥr-i ʿummān ile baḥṣ
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde **Muḥibbī** ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḥṣ
G269-5. Ḳomazdı ʿışḳı saña Ḳays ü Ferhād / **Muḥibbī** olmasan anlara vāriṣ
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur **Muḥibbī** bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā bir ser-i bīmār baḥṣ
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey **Muḥibbī** dir baña / Eylesün şimdengirü şiʿr içre Selmān ile baḥṣ
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse **Muḥibbī** seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḥṣ
G273-6. Ey **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥa dek / İtdügüm efġān elinden elġıyāṣ
G274-5. İdüp Mecnūn **Muḥibbī'ye** vaṣiyyet / Metāʿ ʿışḳına çün itdi vāriṣ
G275-5. Mübārek eyle Yārab bu ġazāmı / **Muḥibbī** bula fırṣat nite Mohāc
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi **Muḥibbī** / Kimseye degül līk saña cān ile muḥtāc
G277-5. Vefā umma **Muḥibbī** bī-vefādan / Ṣaḳın dünyāya aldanma gözüñ aç
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile ebrūları yine / Beñzer **Muḥibbī** arbedeler eyler iki ḳuc
G279-5. Güneh baḥrine ġarḳ olduñ **Muḥibbī** / Ṣaḳın ṭāʿat ü zühdi itme tārāc
G280-7. **Muḥibbī** cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı mustaʿārıdur bu cān üstinde tenden geç
G281-5. **Muḥibbī** ışḳ mihrin rūşen eyle / Diyeler buldı bir şāh-ı cihān genc
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam **Muḥibbī** kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān var ise bu derde ʿilāc
G283-5. Gevher-i eşki **Muḥibbī** pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür ṣanma dükenmez yiyüp ġam ṭurma ṣaç
G284-5. Cevri yeg görür **Muḥibbī** mihrden / İtdi anuñla ezelden imtizāc
G285-7. Bu **Muḥibbī** olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārāʾdan alsa tāc u bāc
G286-5. Miḥnete ṣabr it **Muḥibbī** tā iresin rāḥata / Ḥaḳ dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرج
G287-5. **Muḥibbī** bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G288-5. Ey **Muḥibbī** beñzedi naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G289-5. Ey **Muḥibbī** ruḥları üstinde ḫāli dilberüñ / Ṣanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G290-5. Niceye dek ḥırş-ı dünyā vaḳtidür / Ḫᵛāb-ı ġafletden **Muḥibbī** gözüñ aç
G291-5. N'eylesün n'itsün **Muḥibbī** yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı şuç
G292-5. Ey **Muḥibbī** naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmī ṭarzını / Şiʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc
G293-5. **Muḥibbī** ṣaḳla ʿışḳı müddeʿiden / Ki ḫoşdur dāimā olmaḳ nihān genc
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu **Muḥibbī** göñlini / Vechi var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc

G295-5. Ḳıl devā la ʿl-i lebüñden bu **Muḥibb**ī ḫasteye / Pister-i ġamda yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc
G296-5. Bu **Muḥibb**ī göz şarābından ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu **Muḥibb**ī nūş ider ekşer ḳadeḥ
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / Geldi **Muḥibb**ī yazdı aña nice bin şürūḥ
G299-5. Ey **Muḥibb**ī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / Ey **Muḥibb**ī içelüm yādına gel bārī ḳadeḥ
G301-5. Ġam kilidi açılur mı bu göñülden hergiz / Ele girürse **Muḥibb**ī aña meydür miftāḥ
G302-5. Ḫākipāyuña **Muḥibb**ī diledi süre yüzin / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ aña ẕulm-i ṣarīḥ
G303-5. Rezmgāh içre **Muḥibb**ī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G305-5. Bu **Muḥibb**ī**'ye** lebüñ ẕikrini evrād ideli / Didiler mīr-i kelām şi ʿrine hem şi ʿr-i faṣīḥ
G306-5. Bu **Muḥibb**ī**'ye** cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẕulm ise cevr-i ṣarīḥ
G307-5. Bu **Muḥibb**ī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḫüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G308-5. Yārab **Muḥibb**ī ḳuluñ ḳoma firāḳ ile / Olsun şarāb-ı la ʿl ile her ʿālemi feraḥ
G309-5. La ʿl-i lebi ḫayāline ṣun sāḳiyā müdām / Ṣīrīn olur ger içe **Muḥibb**ī şarāb-ı telḫ
G310-5. Ey **Muḥibb**ī dir ki kimse ummasun benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu **Muḥibb**ī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür **Muḥibb**ī baña sāz u sözi telḫ
G313-5. Görmez **Muḥibb**ī uyḫu yüzin şimdi ay ü yıl / Nāgāh eger ki görse ola daḫi ḫʷāb-ı telḫ
G314-5. Bu **Muḥibb**ī sevdügi bir ḫūbdur / Dilerem miṣli cihānda ola yoḫ
G315-5. Virmedi kimse **Muḥibb**ī hīç meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı nice yirde yarar ehl-i ḫıred
G316-5. İstemeñ ʿışḳa **Muḥibb**ī**'den** delīl / Eşk ü āhı aña yitmez mi şühūd
G317-5. Ey **Muḥibb**ī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi ma ʿnī cevherin itdi pesend
G318-5. **Muḥibb**ī cān ile sevdā-yı zülfin / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola ol sūd
G319-5. Kimdürür ṣorsañ **Muḥibb**ī bendeñi / ʿIşḳuñuñ ser-geştesi bir derd-mend
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu **Muḥibb**ī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G321-5. Ey **Muḥibb**ī itme dünyā fikrini añ āḫirün / Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād
G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa **Muḥibb**ī / Çeşmine anuñ gerçi görindi o perī-zād
G323-5. Geldügince tīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey **Muḥibb**ī ṣaṣtı her demde küşād
G324-5. Bu **Muḥibb**ī**'nüñ** ele al göñlini ṣād eyle gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün göñlini ṣād
G325-7. Sāḳiyā gel ṣun **Muḥibb**ī**'ye** ṣarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler lezzeti artuḳ olanuñ cedīd
G326-5. Yāre diseñ ḫālüñi almaz **Muḥibb**ī ʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olan ʿuṣṣāḳa vire mi vücūd
G327-5. Vā ʿız sözini ḳoyma **Muḥibb**ī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte serd
G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar **Muḥibb**ī āḫiri ġāyet şedīd
G329-5. Nice yıldur ki girmez gūşuña hīç / **Muḥibb**ī çaġırur hey dād u feryād
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu **Muḥibb**ī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḫālüm mükedder olmadan / Bu **Muḥibb**ī**'nüñ** gel it derdine dermānum meded
G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ kim **Muḥibb**ī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G333-5. Görse yüzüñi **Muḥibb**ī kūyuna varmaz senüñ / ʿāşıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i a ʿlāyı yād
G334-6. Görmedüm gelmez **Muḥibb**ī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde baña perverdigārumdan meded
G335-5. Ey **Muḥibb**ī dil nice olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer çeker ḫāli sipend
G336-5. **Muḥibb**ī sīnesin mıẕrāb-ı ġamla / Çalar ṭurmaz şanasın iñiler ʿūd
G337-5. ʿIşḳuñ **Muḥibb**ī oḳıdı naḫv ile ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi bu fende musta ʿīd
G338-5. Cürmi çoḳ geldi **Muḥibb**ī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet ṭañ mıdur / Çün **Muḥibb**ī iḫsān ile insān olur dirler ʿabid
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña ma ʿlūm iken / Dergehüñden bu **Muḥibb**ī ḳuluñı gel itme redd
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme **Muḥibb**ī key ṣaḳın / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G342-5. Ey **Muḥibb**ī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler şīr-i merd
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli **Muḥibb**ī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem ol gün olur baña ʿīd
G344-5. Ey **Muḥibb**ī naẕm ile bürdüñ Niẕāmī nicesin / Ehl-i naẕmuñ arasında merdsen vallah merd
G345-5. **Muḥibb**ī cān u başa ḳalmaduñ çün / Ḳo şimdengirü disünler saña merd
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ **Muḥibb**ī gel / Tā kim saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu **Muḥibb**ī**'ye** cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G348-5. Ser-nüvişt olan gelür aña **Muḥibb**ī çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dünı yād
G349-5. Eger gūş itse bu naẕmı Niẕāmī / Diye taḫsīn **Muḥibb**ī āferīn bād
G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi ḳabūl it / **Muḥibb**ī oldı çün hecr ile mu ʿtād
G351-5. ʿĀdet oldı her ḳaçan ʿıyd olsa iḫsān eylemek / Bu **Muḥibb**ī bendene ḳıl būseni iḫsān-ı ʿıyd
G352-5. Bu **Muḥibb**ī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded
G353-5. Ey **Muḥibb**ī ġaflet itme başa ʿaḳlun cem ʿ ḳıl / Ḳanda gitdi ḳandadür Keyḫusrev ü Cem Keyḳubād
G354-5. **Muḥibb**ī zülfine dil vireliden / Yürür dīvānedür Mecnūn-minend
G355-5. Ḫānesinden yār eger ṭoġsa **Muḥibb**ī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded
G356-6. Pārs iline eger irse **Muḥibb**ī şi ʿri / İşidüp ḳabri içinde diye taḫsīn Ḫacend
G357-5. İrmesün diyü **Muḥibb**ī ḫüsn-i dildāra güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı sipend
G358-5. Ey **Muḥibb**ī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḫi varumdur nemed
G359-5. Umaram ki **Muḥibb**ī**'ye** şefā ʿat / İdesin dergehünden itmeyüp red
G360-5. Bu **Muḥibb**ī yazup ʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẕ
G361-5. Jeng-i ẕulmetden **Muḥibb**ī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken kimse ṭuman görmez leẕīẕ
G362-7. Ey **Muḥibb**ī dişleriyle leblerin ẕikr eyledüñ / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden leẕīẕ

G363-7. Ey **Muḥibbī** dil meẕāḳı zehr-i ġamdan telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G364-5. Bi ḫūd iderse ṣubḥ-ı vişāl olmasunʿaceb / Çünki **Muḥibbī** uyḫu olur çin-seḥer leẕīẕ
G365-5. **Muḥibbī** ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḥālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G366-5. Mürde iken bu **Muḥibbī** bulur idi tāze cān / Alabileydi eger ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G367-6. ʿIşḳ müşkildür **Muḥibbī** çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G368-5. **Muḥibbī** her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G369-5. Gerçi **Muḥibbī** her ġazelüñ tāze meyvedür / Şīrīn-lebini an ki daḫi ābdār olur
G370-7. Üşenür şanma **Muḥibbī** tīr-i ġamzenden şehā / Sīne-i mecrūḥına geldükce merhemler gelür
G371-5. Tekye-i ġamda **Muḥibbī'nüñ** ṣorarsañ ḥālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile elem mihmānıdur
G372-5. Ey **Muḥibbī** gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḫi rüsvā yiter
G373-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ bālā itdi bu dil āteşin / Böyle bālā iden anı çeşm-i ḫāṣākumdurur
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya **Muḥibbī** baḳma gel / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G375-5. Ḥüsnüñ evrāḳın oḳumaga **Muḥibbī** / Ḥaṭṭ-ı levḥ-i ḫadüñ müsveddedür
G376-5. İşidelden ḫāke döker cürʿasın meh-pāreler / Bu **Muḥibbī** anuñ içün işiginde ḫākdur
G377-5. Bu **Muḥibbī** nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G378-5. Ey **Muḥibbī** kim ki gördiyse senüñ eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḥassānıdur
G379-6. Görmez **Muḥibbī** devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḥalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde **Muḥibbī** cūlar itdi çeşmini / Nīl aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G381-5. Ḳalmadı yaşı **Muḥibbī'nüñ** gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş yirine dem gelür
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu **Muḥibbī** / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G383-5. İrmedüm vaṣla **Muḥibbī** līk dilde bī-ḫayāl / Mālik oldum laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur
G384-5. **Muḥibbī** her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G385-5. Ey **Muḥibbī** hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān ṣarmaşur
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın **Muḥibbī'den** suāl itseñ / Cevābı bu biri fitne birisi ʿayn-i āfetdür
G387-5. Ey ṣaba irgür **Muḥibbī** çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G388-5. Ey **Muḥibbī** āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol ṣaçı sünbül giçer
G389-5. Dürre beñzerse **Muḥibbī** sözümi itmeʿaceb / Ẓāhir iden çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G390-5. Ey **Muḥibbī** raġbet idüp sözlerüñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden midür
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu **Muḥibbī** gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey **Muḥibbī** gel icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G393-5. Ol ṣaçı Leylī **Muḥibbī'yi** ne ġam Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler çün perī-ruḫsāreler
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı **Muḥibbī** çün / Ṣimdengirü oḳum ile Kāşāne ʿarż ider
G395-5. Gülşen-i ḥüsnine itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey **Muḥibbī** ṭañ degül eṭrāfını ger ṭuta mār
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu **Muḥibbī** nice yıl sāil olur
G397-5. Derd-i **Muḥibbī** çünki degül ḳābil-i ʿilāc / Bilmez ṭabīb derdine dermān ne yirdedür
G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu **Muḥibbī** bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadür
G399-5. Derd ü ġam geldi **Muḥibbī** ṭurmasun buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G400-5. Biçeli ġam ḫilʿatin egnüme ḫayyāṭ-ı felek / Ey **Muḥibbī** āteş-i āhum da başum tācıdur
G401-5. Ger irse **Muḥibbī'ye** lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G402-5. Ḳapuñda **Muḥibbī** gibi var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ ṣanma kesi var
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde **Muḥibbī** ne saʿādetlü serüñ var
G404-5. ʿÖmrüñi her dem giçür ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı deni bildüñ **Muḥibbī** fānidür
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo **Muḥibbī** ḳarşuña bülbül gibi / Ṣanma her gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G406-5. ʿĀlemde **Muḥibbī** ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çerī-vār
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür gerçi dirler ʿāşıḳa / Nice ṣabr itsün **Muḥibbī** ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G408-5. Bu **Muḥibbī** kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle **Muḥibbī** mülk-i Dārā 'dan n'olur
G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı **Muḥibbī** tā ezel / Ṣanmañ anı ḫūr u ya ġılmān sever
G411-5. Mest olalı bu **Muḥibbī** cām-ı laʾlünden şehā / Āb-ı kevṣer istemez dir cām-ı ṣahbādan n'olur
G412-5. Nice medḥ itsün **Muḥibbī** zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur nakḳāşlar
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz **Muḥibbī** ḥālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G414-5. **Muḥibbī'nüñ** nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G415-5. Kūyuña varduḳca menʿeyler maḥallüñ itleri / N'eylesün ḥāli **Muḥibbī** bendenüñ düşvārdur
G416-5. **Muḥibbī** kim güvāh isterse ʿışḳa / Ruḫ-ı zerdüm biri ḳanlu yaşumdur
G417-5. Eşküm **Muḥibbī** gülşene döndürdi sīnemi / Gelmez nigār görmege yābāne seyr ider
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı **Muḥibbī'ye** sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni gören bī-vefā ṣanur
G419-5. Kimdür **Muḥibbī** ḫaste-dili ṣorsañ ey ṣanem / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri tīmār ider / Bu **Muḥibbī'ye** ne ġam dārü'ş-şifā yanındadur
G421-5. Bende-i muḫliş **Muḥibbī'dür** didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı yā şīve yāḫūd nāzdur
G422-5. Genc-i vaṣlını **Muḥibbī** arayup bulmayasın / Ġayr yirde arama ol dil-i vīrānda yatur
G423-5. Dil kebāb idüp **Muḥibbī** ideli yaşın ṣarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭoptolu sāġar gösterür
G424-5. Zülf-i müşkīne **Muḥibbī** el uzat tā iresin / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G425-10. Niṣār içün **Muḥibbī** pāy-ı yāre / Yaşum sīme yüzüm altuna beñzer
G426-5. Çeşm-i **Muḥibbī** hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri ṭūṭiyā giçer
G427-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ deryāsındaki āşıḳları / Kim şümār idebilür şu yirine ẕü'n-nūn aḳar
G428-5. Gāh ġam geh ġuṣṣa vü miḥnet **Muḥibbī** geh firāḳ / ʿIşḳ-ı yāre düşeli bunca belāyı çekdürür
G429-5. Eyle gel şiʿr-i **Muḥibbī'yi** ḳabūl / Gerçi kim bir tuḥfedür illā ḫaḳīr

G430-4. Bāġ-ı dilde bu **Muḥibbī** dikeli söz naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter ṣunar
G431-5. Oldı **Muḥibbī** zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿayb / ʿUṣṣāḳ içinde bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G432-5. Tīr-i ġamzenden **Muḥibbī** sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki peykānum çıḳar
G433-5. Baḥr-i eşkümden **Muḥibbī** göñlümi māhi gibi / Lu ʿb ile ṣayda çeken zülfindeki ḳıllābdur
G434-5. Degül perr-i mekesden yeg bu dünyā / **Muḥibbī** çekdügüm āḫiri ġamıdur
G435-5. Bu **Muḥibbī** virmedi dünyāya dil / Merddür her cünbişi merdānedür
G436-5. Görsün **Muḥibbī** gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẕerreden de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G437-5. Bu cihāna ey **Muḥibbī** gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın ṭutar
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle **Muḥibbī** ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliṣ olan kendüzini pāke çıḳar
G440-6. Ey **Muḥibbī** ṣaḳın aldanma cihānuñ alına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur
G441(a)-5. Ey **Muḥibbī** ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G441-5. Ehl-i ḥāl alur **Muḥibbī** bir varaḳdan biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G442-5. Bu **Muḥibbī** ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol yār-ı cānum ḳandadür
G443-6. Ey **Muḥibbī** ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem ṣandılar
G444-5. Gel isteme **Muḥibbī** benüm ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm nişānedür
G445-5. **Muḥibbī** dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet ʿışḳ ile zīrā müsellemdür
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey **Muḥibbī** bilmeyenler anı ḫod nem ṣandılar
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile **Muḥibbī** ger / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı var
G448-5. Çeşmi yine bu **Muḥibbī** ḳaṣdine / Elde ḫūnın dökmege ḫançer ṭutar
G449-5. Bu **Muḥibbī'ye** cefā itme vefā eyle gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kīne gelür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre **Muḥibbī** n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G451-5. Merd-i meydān ol **Muḥibbī** ʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G452-5. Olmış idi bu **Muḥibbī** ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G453-5. Ey dil **Muḥibbī** çeşmini sevdālara düşür / Derd ü belāyı cānına başa hevā getür
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde **Muḥibbī** dil-āverem / Her söz ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G456-5. lü'lü' dişinüñ ḫasretiyle işbu **Muḥibbī** / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin ṣadef eyler
G457-6. Bu **Muḥibbī** eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G458-5. Ey **Muḥibbī** ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G459-5. Bu **Muḥibbī** ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāṣıḳuñ dīdār-ı yār / Ey **Muḥibbī** herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G461-5. Āsitānunda ṣorarsañ bu **Muḥibbī** bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G462-5. Kūyuñda bu **Muḥibbī** zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G463-5. Yār kūyında **Muḥibbī** müje cārūb idesin / Anda ṣu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G464-5. Söz çerāġın rūşen itse ṭañ mıdur / Çün **Muḥibbī** sözi Ḫusrevden yaḳar
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḫüsne aldanmaz **Muḥibbī** merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu dehr-i zāl açar
G466-7. Ey **Muḥibbī** dili pāk eyle hevesden giçegör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G467-5. Bir māh-rūya virdi **Muḥibbī** göñül yine / Geh cevr ü geh cefā vü gehi ïzz ü nāz ider
G468-5. Ey **Muḥibbī** gelse göñlüm şehrine sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īṣār ider
G469-6. Virmez **Muḥibbī** kimseye Tañrı selāmını / Maġrūr olup cemāline ol sīm-ber giçer
G470-5. Bu **Muḥibbī** sözlerinüñ her biri gevher giçer / Gūş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengūş idedür
G471-5. Görse **Muḥibbī** ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var
G472-5. **Muḥibbī** derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ bu ʿaḳl içün yasaġum var
G473-5. Yār istersen **Muḥibbī** ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G474-5. Nite gül eṭrāfını ṭutar **Muḥibbī** ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur dilberlere aġyār yār
G475-7. Ey **Muḥibbī** bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G476-5. Gel **Muḥibbī'ye** edā eyle zekāt-ı ḫüsnüñ / Ḫayf sermāye-i ḫüsnüñe ki nāgāh gider
G477-5. Kendüyü görmez **Muḥibbī** büseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara **Muḥibbī** / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana disünler
G479-5. Minnet itmesün baña öldürmek içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın **Muḥibbī** bendeñüñ hicrān alur
G480-5. Ṭolanur şu gibi ṭab ʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / **Muḥibbī** sözlerüm cānlar bağışlar āb-ı ḥayvāndur
G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna **Muḥibbī** bu ra ʿd ü berḳ / Miḥnet odıyla dilde olan āh u nāledür
G482-5. Gūşına daḳmış **Muḥibbī** gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭab ʿuña senüñ taḥsīn ider
G483-5. Ey **Muḥibbī** sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G484-5. **Muḥibbī'nüñ** gören pür-sūz-ı şi ʿrin / Ḥaḳīḳatde didi şi ʿr-i selefdür
G485-5. Ey **Muḥibbī** pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür
G486-5. Bu **Muḥibbī** şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G487-5. İrdi kemāle şi ʿr-i **Muḥibbī** gören didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz **Muḥibbī** dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu **Muḥibbī** gözinüñ yaşını bārān eyler
G490-5. Ey **Muḥibbī** bu cihān çünki degül cāy-ı ḫużūr / Ol sebebden gözüme ġāyet öyle kem görinür
G491-5. Cān naḳdini yolına **Muḥibbī** ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze güzeller
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül ma ʿmūr olısardur yine / Ey **Muḥibbī** nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu **Muḥibbī** çün ezel nūş eyledi / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G494-5. **Muḥibbī** yine yārāna me ʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şi ʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl anlar
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle **Muḥibbī** bu ʿālemi / Ey dīde daḥi gel kerem it dökme mā yiter
G496-7. Eşk-i çeşmüme **Muḥibbī** n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker

G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey **Muḥibbī** anı sen vaṣl ile yor
G498-7. Zülfinde göñül bend ile gör mübtelā yatur / Kūyı **Muḥibbī** ʿāṣıḳa bīmār ḫānedür
G499-7. Bu **Muḥibbī** laʾl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer depredür
G500-5. Her kim oḳursa şiʿrümi būy-ı vefā alur / Zīrā **Muḥibbī** sözleri ʿāşıḳānedür
G501-5. Ey **Muḥibbī** ʿayn-i raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe bend it **Muḥibbī** bendeñi / Leylī zülfüñ ḫasretinden belki ol Mecnūn olur
G503-7. Nedür ḫaṭuñ didüm didi **Muḥibbī** / Senüñ bu seyyiātuñ defteridür
G504-5. Şemʿi ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış **Muḥibbī** gezdürür micmer yaḳar
G505-6. **Muḥibbī** cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G506-5. Ey **Muḥibbī** dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G507-5. **Muḥibbī** Leylī zülfüñ ḫasretinden / Ṣorarsañ ḥālini Mecnūn olupdur
G508-5. Ey **Muḥibbī** pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir **Muḥibbī** ʿarż ḳıl ol tā-dāre vir
G510-5. Kim ki dünyāya meyl ide āḫır / Bil **Muḥibbī** ḫayāl ü ḫᵛāb olısar
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat ṭañ mı **Muḥibbī** cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki göñül bağlar
G512-5. Ol gözi şāhin bakışlu bu **Muḥibbī** ḫasteden / Aldı bir ile dil murġın ʿaceb şehbāzdur
G513-5. Ey **Muḥibbī** çenge döndi ḳāmetüm oldı dütā / Anuñ içün bār-ı ġam her dem benüm dūşumdadur
G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / **Muḥibbī** çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / **Muḥibbī'ye** gelür rāḥat anuñçün derde emlerdür
G516-5. Ey **Muḥibbī** nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G517-5. Gül yüzi vaşfını dilber işidüp benden didi / Bu **Muḥibbī** gülşenümde bülbül-i güyā giçer
G518-6. Ey **Muḥibbī** şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G519-5. **Muḥibbī** dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓir dil-i āgāhımuz vardur
G520-5. Bīgāne ṣanup baḳma **Muḥibbī'ye** ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli sañadur
G521-5. Mā'il olmasa **Muḥibbī** aña sen itme ʿaceb / Ẕerreden daḥi gözine bu cihān kem görinür
G522-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme **Muḥibbī'den** dirīġ / Çünki rūz-ı ʿıyddur miskīnlere iḥsān gelür
G523-5. **Muḥibbī** kesme raḥmetinden ümīdüñ / Şefāʿatçi Muḥammed Muṣṭafādur
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat **Muḥibbī** / Disünler ʿālem içinde saña er
G525-5. Bu **Muḥibbī** şiʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G526-5. Şöyle mest itdi **Muḥibbī'yi** lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-yaʿḳıl ola tā dem-i şūr
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de **Muḥibbī** lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür
G528-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** dil-i dīvānesin / Rūşen iden mihr-i ḥüsnüñ tābıdur
G529-5. **Muḥibbī'yi** ḳapuñdan itme maḥrūm / Kerīmüñ işi çün dāim keremdür
G530-5. Ḳadeḥ aġzuñ kemer olur meyānuñ / Ara yirde **Muḥibbī** müttehemdür
G531-5. Āh ü efġānı **Muḥibbī'nüñ** saña itmez eşer / Kim dil-i senginüñe pūlād u mermer imrenür
G532-5. Her ne kim itseñ revādur pādişehsin dostum / Her ne ḳılsan ḳıl **Muḥibbī** boynı bağlu bendedür
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun **Muḥibbī** tā ebed çünki göñül dīvānedür
G534-5. Dil gider ṣanma **Muḥibbī** āḫır anuñ ʿışḳına / ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G535-5. Ey **Muḥibbī** dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G536-5. Ṭaġıdup zülfin **Muḥibbī** nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G537-5. Aġla **Muḥibbī** aġla derd ile bağrı ṭaġla / Ola ki ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G538-5. **Muḥibbī** kim ki ʿāşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-i ʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G539-5. Ger **Muḥibbī'ye** yār ḳılsa cefā / İncinür ṣanma ol ṣafālar ider
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it **Muḥibbī** boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki **Muḥibbī** işidüp / Yüregi āhen ise daḥi hem ol an ezilür
G542-5. Şiʿr-i dil-sūza **Muḥibbī** öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G543-5. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa bu cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer bu **Muḥibbī** ʿışḳ-ārā dīvānedür
G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı cānā **Muḥibbī'nüñ** / Müşkīn ṣaçuñdan ayrılalu bī-ḳarārdur
G545-5. Her ġazel kim söylese itmeñ **Muḥibbī'den** ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek şānumdadur
G546-5. Ṣor ḳıymetini söz güherinüñ **Muḥibbī'ye** / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca māladur
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde **Muḥibbī** aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur diyü müneccimler yazar
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen **Muḥibbī** iç ṣarāb üç günde bir
G549-5. Ey kemān-ebrū **Muḥibbī** cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G550-5. Bu **Muḥibbī** her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa **Muḥibbī'yi** ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem anuñ bağrı cerāḥātdür
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey **Muḥibbī** ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G553-5. **Muḥibbī** kim kiʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı var
G554-5. Baḳmaz **Muḥibbī** yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi ildür ol pīre-zen giçer
G555-5. Ey **Muḥibbī** kim ki bir şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı **Muḥibbī** nice yıldur ḳareler
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey **Muḥibbī** / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar seni meh-pāreler
G558-5. Ey **Muḥibbī** nefs-i emmāre ile ceng itmege / Ehl-i diller göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar
G559-7. Seyl-i eşkümle **Muḥibbī** penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā cūydur berk-i gül ḫandān aḳar
G560-5. Ḫayāl-i ruḫların giderme dilden / **Muḥibbī** sīnede güldeste ḫoşdur
G561-5. Ser-i kūyına **Muḥibbī** yineʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider
G562-5. Pāyuña revān itmege ey serv **Muḥibbī** / Gözi yaşını yirine aḳduġı demidür

G563-5. Söz ile yaḳar **Muḥibbī** ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G564-6. İki ʿālemde olmaġa yüzi aḳ / **Muḥibbī** cürmi çoḳdur Yārab ister
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / Ey **Muḥibbī** anı kim yār öldürür
G566-5. Ey **Muḥibbī** yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada nigār / Meydān içinde başı **Muḥibbī** yuvalanur
G568-5. Gevher-i eşki **Muḥibbī'den** ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār içün bir tuḥfe-i nev-restedür
G569-5. Añsa **Muḥibbī** leblerüñ ile meyānuñı / Şiʿri ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G570-5. Deryā ḳumı gelürse şümāre degül ʿaceb / Līkin **Muḥibbī** derd-i dili olmaya şümār
G571-5. Bilmeye ḥālin **Muḥibbī'nüñ** yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḥālini kendüye şor gör ol ne dir
G572-5. Hecrüñ ile bu **Muḥibbī** düşeli kūh-ı ġama / Ṭaġ u şaḥrāyı ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G573-5. Dilde **Muḥibbī** ʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm şehr-i ḫarāba beñzer
G574-5. Bu **Muḥibbī** derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar **Muḥibbī** tīrini / Sīnede oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G576-5. Gevher-i naẓmın **Muḥibbī'nüñ** bugün gūş eyleyen / Fiʾl-ḥaḳīḳa ehl ise ol laʾl ü cevherden giçer
G577-5. Bir Nāzenīn sevdi **Muḥibbī** bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G578-5. Ey **Muḥibbī** baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olan ʿār eyler
G579-5. **Muḥibbī** tekye-i ʿışḳa girelden oldı abdāli / ʿAlāyıḳdan tırāş olmış yürür rind ü ḳalenderdür
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu **Muḥibbī** bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G581-5. **Muḥibbī** bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G582-5. ʿUd-veş yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / Ey **Muḥibbī** göñlüm anda āb-ı bī-pervā çeker
G583-5. Ey **Muḥibbī** ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G584-6. **Muḥibbī** cürmi ile yüz ḳarasın / Dem-ā-dem gözleri yaşı ile yur
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir **Muḥibbī** serv ayaġında aḳan şular mıdur
G586-5. Didüm **Muḥibbī** boynına daḳ zülfini didi / Dīvānesin gibi bu sözüñ hep yābānedür
G587-5. Zīver ü zerle müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḫüsnine anuñ ey **Muḥibbī** er midür
G588-5. Ḳaçan ol lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / **Muḥibbī** ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G589-5. Ey **Muḥibbī** işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp baña taḥsīni her-bār itdiler
G590-5. Güzeller pādişā ʿāşıḳ gedādur / **Muḥibbī'den** anuñçün ʿār iderler
G591-5. Şiʿr-i **Muḥibbī** Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı **Muḥibbī'yi** gören dir / Beñzetdi hemān şiʿrini Selmāne dimişler
G593-5. Ey **Muḥibbī** işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme ṭurma ḳıl defʿ-i ḫumār
G594-5. Eyle seḥerde ḳoma **Muḥibbī** niyāzuñı / Ḥācet dilense Tañrıdan ol dem revā olur
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın **Muḥibbī** cehd ḳıl arayı gör
G596-5. Muḳarrer dünyā vü ʿuḳbā **Muḥibbī'ye** olur ḥāṣıl / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin ḳuldur
G597-5. Bu **Muḥibbī** şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ adem yanar
G598-5. Ṣolmasun hergiz **Muḥibbī** gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şüküfe bitürür / İbret al gözüñe **Muḥibbī** ḳara dikenden ne biter
G600-5. Ey **Muḥibbī** ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G601-5. Gerçi şiʿr ehli **Muḥibbī** bulınur ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın **Muḥibbī** ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar nedür
G603-9. Alup göñlin eger cān ise maḳṣūd / **Muḥibbī** eylesün anı da işār
G604-5. **Muḥibbī** ʿarż ḳılsa sözlerini / Gören fiʾl-cümle ider cevheridür
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi **Muḥibbī** ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G606-5. Cānā **Muḥibbī** ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola ki biline giçdükde rūzgār
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp şormaz **Muḥibbī** ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G608-5. Maḥabbet baḥrine düşmiş **Muḥibbī** oldı bī-pervā / İki çeşmi iki yaña anuñ beñzer ḳabaġıdur
G609-4. Ey **Muḥibbī** ʿışḳa dest urduñ gerekdür derd-i ser / Ġaflet itme gördügüñ merdāneler meydānıdur
G610-5. Ey **Muḥibbī** aç gözüñ dünyāya baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür naḳş u ʿālametler gelür
G611-5. Baġlanup virmez **Muḥibbī** dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün kim bilür anı zevāl üstindedür
G612-5. **Muḥibbī** bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm **Muḥibbī** cān çeker / Baġlanur bend-i belāya ḫabs ile zindān çeker
G613-5. Bu **Muḥibbī'ye** cefādan irişür rāḥat velī / Bu ḳadar var ara yirde ṭaʿn-ı bed-gūyān çeker
G614-5. Genc-i ḫüsnine **Muḥibbī** şunma elin / Her ṭaraf zülf-i ejdihā görinür
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey **Muḥibbī** eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G616-5. Cām-ı laʾlüñden **Muḥibbī'yi** ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāżırdur eline oḳ u yā almış / **Muḥibbī** olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G618-5. **Muḥibbī** olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ʿārı / İşidenler diye ʿāri şiʿr saña müsellemdür
G619-7. Virmese dünyāya dil itmeñ **Muḥibbī'ye** ʿaceb / Çünki anuñ her ne eylerse işi merdānedür
G620-5. **Muḥibbī** dil ne ġam gitme yirine çün ḳalur ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿuşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G621-5. Ey **Muḥibbī** artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim ki ʿāşıḳdur belāyı o çeker
G622-5. Bu **Muḥibbī** sözlerini cān ile daḳ güşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G623-5. Müddeʿī bilmez **Muḥibbī** nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ şiʿri daḥi mevzūn çeker
G624-5. Sūz-nāk eyler **Muḥibbī** anuñ içün şiʿrini / Şimdiki şāʿirlere üslūb-ı eş ʿār ögredür
G625-7. Kaʿbe kūyında **Muḥibbī** gerçi ki terk eyledi ser / Giçmedi minnete hīç dimedi ḳurbānumdur
G626-5. Ey **Muḥibbī** yār eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān baġlanur
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi **Muḥibbī** zevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu **Muḥibbī'nüñ** dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur

G629-5. Kūyına varup **Muḥibbī** vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey **Muḥibbī** meger ol şemʿ-i şeb-efrūz gelür
G631-5. Dil ṭabībidür umar vire **Muḥibbī'ye** cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ göñlüm diler
G632-5. Tāb-ı ḥüsninden **Muḥibbī** bir ḥarāret baġladı / Teb ṭutar gibi olur şāḥib-firāş üç günde bir
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem **Muḥibbī** hep bu güne sevmeden midür
G634-5. Kimüñ yolına cān u seri virdi **Muḥibbī** / Maḥmūd-ışfat īsi-nefes ḫūy-ı Ḥasandür
G635-5. Ey **Muḥibbī** çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G636-6. Nigārum gitdüginde bir **Muḥibbī** şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
G637-5. **Muḥibbī** şanma ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G638-5. Efsāne oldı Ḳays ile Ferhād ḳıṣṣası / Diñleñ **Muḥibbī** ḳıṣṣası nev-dāstān olur
G639-5. Nice medḥ itsün **Muḥibbī** rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün anuñ nāmıdur
G640-5. Bu **Muḥibbī** girseʿışḳ meydānına / Dūd-ı āhın başına miġfer çeker
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler olmaz illā çāre ṣabr / Ṣabra yoḳ çāre **Muḥibbī** ʿāşıḳ-ı bīçāredür
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi **Muḥibbī** göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā ki yollar göldürür
G643-5. Dürrdür **Muḥibbī** naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G644-7. Eksilür şanma **Muḥibbī** ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ göñli içün dirler ki cevher kānıdur
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu **Muḥibbī** şiʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G646-5. Gerçi maʿāni gevheri bir gizlü genc olur / Līkin **Muḥibbī** ehline ol āşikāredür
G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaşdı **Muḥibbī** şimdi hemān erġanūnadur
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey **Muḥibbī** götürüp yirden anı bāde getür
G649-5. Ey **Muḥibbī** nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın gösterür
G650-5. Ḳaṣd budur ki **Muḥibbī** ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G651-5. Bu **Muḥibbī** dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre şanur dürler dizer
G652-5. Ey **Muḥibbī** key naẓar ḳıl işbu ʿayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eşer / Dirler elmās ey **Muḥibbī** seng-i ḫārādan giçer
G654-6. Ḳaṣd itdi **Muḥibbī** ire vaṣlına nigāruñ / Bīçāre görüñ fikr-i muḥāl eylemek ister
G655-5. **Muḥibbī** ʿarż-ı şaḥrā itse Leylī / Gözi Mecnūnuñ anuñ ḫargehidür
G656-5. Ḳanlu şudur beni aġlatma **Muḥibbī** ḫaẓer it / Cūş ider āh idicek ālemi deryāya virür
G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi **Muḥibbī** naẓar it / ʿÖmrden şayma sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer
G658-5. Bu **Muḥibbī** çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / **Muḥibbī** anuñ içündür ḳılur her mū fiġān yir yir
G660-5. Bu **Muḥibbī** zülfinüñ zencīrine bend olalı / Işḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G661-5. **Muḥibbī** işbu şiʿr-i dil-pesendi / Ḳılur kim oḳıya elbette ezber
G662-5. Ey **Muḥibbī** hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāni ʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G663-5. Ḫaṭṭı bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü kārında **Muḥibbī** n'eylesün ḫayrān olur
G664-7. Bezm-i ġamda ey **Muḥibbī** nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā ṣatar
G665-5. Kūyuña varsa **Muḥibbī** serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya düşer
G666-5. Pā-māl ider **Muḥibbī** zülfin götürdi yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı **Muḥibbī'nüñ** / Her ne ġazel ki söyleye hep ʿāşıḳānedür
G668-5. Ey **Muḥibbī** kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G669-5. Şemʿ-i ruḫına ḳarşu **Muḥibbī** per ü bālin / Yansun ḳo seni eyledi pervāne güzeller
G670-5. **Muḥibbī** gül yüzüñe dil virelden / Öter bülbül gibi zārılıḳ eyler
G671-5. **Muḥibbī** ʿışḳa ḳul oldı göge irse eger başı / Ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ kemer-ber-beste çākerdür
G672-5. Ey **Muḥibbī** kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar
G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā **Muḥibbī** virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl üstindedür
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse **Muḥibbī** göñlini aydur / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G675-5. Ey **Muḥibbī** ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey **Muḥibbī** çünki göñlüñ pāsı var
G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / Bu **Muḥibbī** ḫaste-dil anuñ içün nāşāddur
G678-5. Beñzedürse n'ola şiʿrini **Muḥibbī** selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G679-5. **Muḥibbī** ol güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G680-5. Eger derd-i dilin yazsa **Muḥibbī** / Gümānsuz her varaḳ bir dāstāndur
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür **Muḥibbī** şanma andan dād irür
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri **Muḥibbī** ḳoma elden / Ḫayvān olan her gice uyḫuya segirdür
G683-5. Ey **Muḥibbī** ġam-ı dildār ile şād ol yüri sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G684-7. **Muḥibbī** ḫarc ḳıl söz gevherini / Dükenmez çünki bu dil ḳane beñzer
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu **Muḥibbī** yaşıdur
G686-5. Didüm **Muḥibbī** ḥüsnüñe cān ile müşterī / Didi metāʿı cāna virilmez bahālanur
G687-5. Ey **Muḥibbī** ister iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil ol baḥr-iʿummānumdurur
G688-5. Şan ṭulūʿ eyler **Muḥibbī** gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine şaça **Muḥibbī** / Āhı bulutından aña yaş maṭar ister
G690-5. Ḫusrevā kimdür dir iseñ bu **Muḥibbī** bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġun ṭopraġıdur
G691-5. Bu **Muḥibbī** zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña ḳılmaz naẓar / Yazılan levḥ-i dilinde naḳş-ı rūy-ı sādedür
G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu niyyetle **Muḥibbī** / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim senden gelür ise **Muḥibbī** aña ḳāyildür
G695-6. Hecrüñde **Muḥibbī** yidügi derd ü ġamuñdur / Şanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var

G696-5. **Muḥibbī** faḳr şālınuñ bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp dībāyı bilmezler
G697-5. Ḳad ü bālāsına irmek dilerseñ olma dūn-himmet / Çıḳılmaz dūd-ı āhuñsuz **Muḥibbī** bil kemend ister
G698-5. Şaḳın aldanma **Muḥibbī** eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi **Muḥibbī** dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / **Muḥibbī** dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G702-5. Didüm ey gül bu **Muḥibbī** gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G703-5. Ey **Muḥibbī** ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G704-5. Ey **Muḥibbī** ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G705-5. Ey **Muḥibbī** ister iseñ vaṣl-ı yār / Yolına virmek gereksin cān u ser
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse **Muḥibbī** ger nigār / Şöyle şanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu **Muḥibbī'ye** ṣunar irşāddur
G708-5. Nice şād olsun **Muḥibbī** gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G709-5. **Muḥibbī** gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu / Ḳo olsun dem-be-dem bülbül gibi zār
G710-5. Ey ḳıyāmet bu **Muḥibbī** ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden taḥsīn ider
G711-5. Leylī zülfine **Muḥibbī** yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez **Muḥibbī** hafta giçer māh olur
G713-5. Ey **Muḥibbī** ġāfil olma nefs şerrinden şaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G714-5. Cemālüñ şemʿine ḳarşu **Muḥibbī** / Özin pervāne ḳıldı anı yandur
G715-5. Ey **Muḥibbī** bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol ne dir
G716-5. Ṭañ mı **Muḥibbī** ḥālüñi dilden heves ide / Murġuñ işi hemīşe temennā-yı dānedür
G717-5. Ey **Muḥibbī** virme dil dünyāya zendür bilmiş ol / Hīç işitmedük zene meyl eyleye merdāneler
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şiʿrüñ **Muḥibbī** sūz-nāk itdüñ / Kelāmun lezzeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G719-5. Şıma nāzikdür **Muḥibbī** gönlini didüm didi / Şınmayınca ḥāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G720-5. Beñzer **Muḥibbī** sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide anı da rām olur
G721-5. **Muḥibbī** derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G722-5. Yār işigine gitdi çün **Muḥibbī** bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi **Muḥibbī** eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend ister
G724-5. Ey **Muḥibbī** her ne kim itse revā sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʿāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G725-5. ʿIşḳ cāmından **Muḥibbī** kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu **Muḥibbī** ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül tedbīrler
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler **Muḥibbī** cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın kūh-ken daḥi / Görinen şimdi ʿışḳ ile **Muḥibbī'nüñ** zamānıdur
G730-6. Her ḳaçan gelse **Muḥibbī** ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar taʿẓim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G731-6. Dirīġ eyler dimişler cānı senden / **Muḥibbī'ye** ḥabībüm iftirādur
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu **Muḥibbī'ye** raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G733-5. **Muḥibbī** ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḥāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine mül diyüben / Bu **Muḥibbī** nice yıldur daḥi şermende yatur
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa **Muḥibbī** nʾola mest / Çeşmini alsa eline ṭolu peymāne olur
G736-5. Ey **Muḥibbī** yār gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G737-5. Sen perī-rūyı **Muḥibbī** itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G738-5. Ger revān itse **Muḥibbī** yoluña baş neʿaceb / Cūy iden yaşını serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G739-5. Dökdüñ **Muḥibbī** göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G740-5. Ey **Muḥibbī** çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār ṣır
G741-7. Çevgān-ı zülfe itdi **Muḥibbī** başını ṭūp / Meydān-ı ʿışḳa kim gire cānı fedā olur
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi **Muḥibbī** şola ġamı şaġa şaldılar
G743-5. Ey **Muḥibbī** kim ḥalāş eyler dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan ol kākül-i miskīndür
G744-6. Vīrānedür **Muḥibbī** gönlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G745-5. Mürde iken ey **Muḥibbī** baña olʿisi-nefes / Muʿcize iżhār idüp kör olmışa cān ʿarż ider
G746-5. **Muḥibbī** sözleridür dürr ü cevher / Dükenmez ḫarc ḳılsun gönli ḳandur
G747-5. Her ne cefā iderse **Muḥibbī** ḳabūl ider / Zīrā nigārı cān u gönülden sever giçer
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger **Muḥibbī** yār / Dil şīşesini hīç şımaz şöyle ter giçer
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm şanur **Muḥibbī** şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu **Muḥibbī'yi** bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını **Muḥibbī** / İşitdüñ mi anuñ sen hīç beli var
G753-5. Baḳma **Muḥibbī** ḫūba dilerseñ selāmeti / Zīrā ki meyl kişide evvel görüştedür
G754-5. **Muḥibbī** ṣıdḳ ile ʿāşıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G755-5. **Muḥibbī** rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu **Muḥibbī'nüñ** sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr
G758-5. Ölsen **Muḥibbī** derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi şanma ki saña cevāb ider
G759-5. Ey **Muḥibbī** söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir sözi ẓāhir giçer
G760-5. Merd-i meydān ol **Muḥibbī** eyleme dünyāya meyl / Degmede meyl eylemezler ʿavrete merdāneler
G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / **Muḥibbī** ʿışḳ meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G762-5. Belā-kūhsār olmışdur **Muḥibbī** kelle-i ʿuşşāḳ / Görinen yir yir üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G763-5. Çün **Muḥibbī** urdı varlıḳ terkini / Āferīn her işi dervīşānedür
G764-6. **Muḥibbī** derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun buʿaḳl içün yasaġum var
G765-5. Biñ suāl itse **Muḥibbī** dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu **Muḥibbī** ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter

G767-5. Şem ʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden ne ʿaceb / Çün **Muḥibb**ī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G768-7. Ḥālüñi bilmez **Muḥibb**ī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G769-5. Fikr-i bikrinden **Muḥibb**ī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G770-5. Nāṣiḥā pend eyleme itmez **Muḥibb**ī**’ye** eṯer / Māh-rūlar çün ezel dilden ḳarārum aldılar
G771-5. Eksük olmaz maḫzen-i dilden meʿānī gevheri / Anuñ içün kim **Muḥibb**ī genc der-virānedür
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur **Muḥibb**ī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G773-5. Bu **Muḥibb**ī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G774-5. Bu **Muḥibb**ī giceler ʿārıżı gül ṣevḳi ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber **Muḥibb**ī**’ye** ne ġam / Līk çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G776-5. **Muḥibb**ī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Baṣar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G777-5. **Muḥibb**ī ṣaḳın aldanma cihāna / Buña kim didi ʿişret-gāh dirler
G778-5. Ey **Muḥibb**ī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey **Muḥibb**ī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G780-5. Didüm **Muḥibb**ī derdine bir çāre var mı hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde çāredür
G781-5. **Muḥibb**ī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller ṣaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G782-8. Ṣun **Muḥibb**ī**’ye** leblerüñ cāmın / Çünki bu derdine o dermāndur
G783-5. Görüp dilber **Muḥibb**ī eşk ü rūyum / Hemān meyl itdi gördi sīm ü zer var
G784-5. Kūyına varsa **Muḥibb**ī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar
G785-5. Gönlini zülfi çekerse bu **Muḥibb**ī**’nüñ** ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G786-5. Genc-i ḫüsnine **Muḥibb**ī ṣunma dil eyle ḫaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G787-5. Ey **Muḥibb**ī bi giceler meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü şemʿ ü gül-i ḫamrāyı getür
G788-5. Virür nāṣıḥ şarāb u ʿışḳa tevbe / **Muḥibb**ī ʿāşıḳ īn kerden çi maḳdūr
G789-5. Ġāret iden gönlini kimdür **Muḥibb**ī**’nüñ** didüm / Yaʿni bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna ṣor
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ **Muḥibb**ī ṣaf bir āyīnedür / Diḳḳat ile ḳıl naẕar gör nice maʿnālar gelür
G791-5. **Muḥibb**ī**’yi** görüñ ʿışḳ āteşinde / Ṣanur içinde olmışdur semender
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẕmumı lāyıḳ gūşına / Çün **Muḥibb**ī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G793-7. Müdde īnüñ acı sözinden **Muḥibb**ī bu yürek / Zehre doymaz yarılur ṣan kāse-i faġfūrdur
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme **Muḥibb**ī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G795-5. Āhı **Muḥibb**ī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli **Muḥibb**ī**’nüñ** mükedderdür
G797-7. **Muḥibb**ī bulımadum gönlüm artuḳ / Meger olmış benüm gibi giriftār
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan **Muḥibb**ī**’yi** nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi pāk olmış yatur
G799-5. Maġrūr olup cihāna olma **Muḥibb**ī ġāfil / Dünyāda pādişāhlıḳ bir laḥẓa ḥʿāba beñzer
G800-5. **Muḥibb**ī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G801-8. Mürde-i cāna **Muḥibb**ī olmadan cismüñ kefen / Gönlüñ ü gözüñ açılsun çīn-seḥer-geh bāġa var
G802-7. Meclis-i ġamda **Muḥibb**ī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme nesne ney-i gūyā meger
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / Yāri bulursın **Muḥibb**ī cehd ḳıl arayı gör
G804-7. Ol ġazāli arayu gitdi **Muḥibb**ī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G805-5. Gitdi ʿömrüm ey **Muḥibb**ī bir daḫi girmez ele / Hafta giçer ay ü yıllar alımam andan ḫaber
G806-5. Ey **Muḥibb**ī key ṣaḳın dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G807-5. **Muḥibb**ī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G808-5. Güşe-i ġamda **Muḥibb**ī faḳrı iden iḫtiyār / Gāh olur şāh-ı cihān olana istiġnā ṣatar
G809-5. Hecrüñde **Muḥibb**ī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G810-5. Gāh olur çeşmi **Muḥibb**ī eline tīġin alur / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G811-4. Laʿl-i nābı lezzetin bulmaḳ eger / Ey **Muḥibb**ī ister iseñ ḳanda gör
G812-6. Zülfi ruḫında destedür gönlüm aña peyvestedür / Çoḳdan **Muḥibb**ī ḫastedür rūḫı revānum ḳandadür
G813-5. Bu **Muḥibb**ī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür şimdi anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G814-5. Niẕāmī nicesin bürdüm benümle kim ṭutar pençe / **Muḥibb**ī ʿarṣa-i naẕmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G815-5. Olma **Muḥibb**ī vaṣl ile ḫoş hecr ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G816-7. Gelmesin daḫi **Muḥibb**ī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G817-7. Bu **Muḥibb**ī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G818-5. Olmasa yār **Muḥibb**ī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller gelüp eyler miydi ṭabiʿ bekler
G819-5. Ey **Muḥibb**ī zülfi çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ içinde nice başlar
G820-5. Dimedüñ ḫüsn zekātın bu **Muḥibb**ī**’ye** eḫaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G821-5. Seni sevmek günāh ise ḫabībüm / Günāhı çoḳ **Muḥibb**ī kim ḳuluñdur
G822-7. **Muḥibb**ī kūyuña varsa gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḫaḳḳ-ı nān gözler
G823-5. Düşdi **Muḥibb**ī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / Şimdengirü dillerde ol Mecnūnleyin destān olur
G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur **Muḥibb**ī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde zer gibi çün ḳāl olur
G825-5. Didüm ister bu **Muḥibb**ī vir ṣarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳundur çün saña mihmān olur
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey **Muḥibb**ī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür **Muḥibb**ī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G828-5. Şāh-ı ġam gelse **Muḥibb**ī bu göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īṣār eyler
G829-5. Bu **Muḥibb**ī şeh-i cihān iken / Şimdi bir ḫūba bendedür dirler
G830-5. **Muḥibb**ī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / Bu kārı ṣanma ayruḳ kāre beñzer
G831-7. Ey **Muḥibb**ī ister iseñ vuṣlatın / Odlara yanmaḳ gerekdür bāl ü per
G832-5. Aġlayup sürse **Muḥibb**ī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā laʿl ü altun ṭaş olur
G833-6. Didi ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki **Muḥibb**ī seni cān ile sevendür

G834-5. Ger ṣorarsañ dostum ḥāli **Muḥibbī** ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam yanında ḳıṣṣa-i Mecnūn / **Muḥibbī** beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür dirler
G836-5. Ey **Muḥibbī** gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine bulutdur
G837-5. Gördüm ol servüñ **Muḥibbī** meyli dāim ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıyçün cānā **Muḥibbī** ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa olʿazm-i Şām ider
G839-5. **Muḥibbī** ʿışḳı sen āsān ṣanursun / Bu kārı ṣanma ġayri kāre beñzer
G840-7. Ey **Muḥibbī** virme dünyāya göñül / Diyeler merdāneler de saña er
G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi uydur **Muḥibbī'ye** / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn giçer
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbetʿarż / Bilsem **Muḥibbī** kim bu günāh sevmeden midür
G842(b)-6. Dirler **Muḥibbī** ḳaʿrına anuñ irişmedün / Deryā-yı ʿışḳa girüben anlar ki batdılar
G843(a)-5. Dūd-ı āhından **Muḥibbī'nüñ** n'ola ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü būseme āh / Egleme vir **Muḥibbī** fırṣatdur
G844-5. Gülʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu **Muḥibbī** göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G845-5. Bulunmaz arasañ şehr içre hergiz / **Muḥibbī** gibi ki mest gāh maḫmūr
G846-5. Āsitānuñda **Muḥibbī** ṭañ mı efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden efġānlar ḳopar
G847-5. Meclis-i şemʿol **Muḥibbī** giceler / Gāh göz yaşını dök geh yanadur
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim çevirse yüzini / Ey **Muḥibbī** bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G849-5. Seng-i miḥnetle **Muḥibbī** dögülüp un olduġın / Anı gendümden tefaḫḫus eyleme gerdūna şor
G850-5. Naẓmuñ **Muḥibbī** naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G851-6. **Muḥibbī** göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam gibi çün ḥāṣılı var
G852-5. **Muḥibbī** Leylī zülfüñ ḥasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat ey çeşmi maḫmūr
G853-7. **Muḥibbī** saḫtdur ʿışḳuñ kemānı / Özini bilmeyenler itmesün zūr
G854-5. Rūşen olsun gün gibi dirseñ **Muḥibbī** ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G855-5. Bilmez **Muḥibbī** sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ şor anı lāleye dil ṭaġlayan bilür
G856-5. Bahār irdi **Muḥibbī** geşt-i bāġ it / Bu demler ġuṣṣa göñülden gidendür
G857-5. **Muḥibbī** pādişāh-ı ʿışḳ olaldan / Ayaġı ṭopraġı ser-tācımuzdur
G858-5. Gūş itse ger bu şiʿrümiʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā **Muḥibbī** sözleri hep āşıḳānedür
G859-5. Ey **Muḥibbī** bāde-i ḥamrā ṭururken gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem mā çeker
G860-5. Ey **Muḥibbī** ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş āruñı / Dehr içinde anlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G861-8. Ey **Muḥibbī** sūz-nāk itdüñ yine eş āruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G862-5. Ey **Muḥibbī** bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G863-5. Ey **Muḥibbī** kim alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G864-7. Kim ki naẓm ister **Muḥibbī** şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eşʿār özgedür
G865-5. Nūş idelden bu **Muḥibbī** cürʿa-i cām-ı elest / Kimse ḥālin añlamaz ol özge bir ḥāletdedür
G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña bu **Muḥibbī** / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G867-5. Ey **Muḥibbī** key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var
G868-5. **Muḥibbī** her varaḳ üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G869-5. Laʾl-i şīrīn ü dehānı yādına / Bu **Muḥibbī** cān virür Ferhāddur
G870-5. Ḥakk olursa mihr ü meh naḳşı felekden ġam degül / Naḳş-ı eşʿāruñ **Muḥibbī** künbed-i minā yiter
G871-5. Döne döne yanmayan bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey **Muḥibbī** ḥālüñi baġrı kebābīler bilür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu **Muḥibbī** ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür
G873-5. Gel esirge vir **Muḥibbī** ḫasteye şāfī cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de **Muḥibbī** cān vir ol bāzārı gör
G875-5. Gel **Muḥibbī** sözlerini dür gibi ṭaḳ güşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G876-5. Olma **Muḥibbī** cevr ü cefā gelse muẓṭarib / Ekşer zemāne ḫūbları hep bī-vefā olur
G877-5. Didi anide **Muḥibbī** böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ **Muḥibbī** ḳalender degül midür
G879-4. Oḳuyan şiʿr-i dil-sūzuñ **Muḥibbī** eylesün taḥsīn / Diye kim bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G880-7. Añdı zülfüñ bu **Muḥibbī** ṭutdı ẓulmet göñlini / Dökilür āhı seḥābından yaşı bārāndur
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar **Muḥibbī** böyle bī-būlar mıdur
G882-5. Ey **Muḥibbī** ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G883-5. Ey **Muḥibbī** bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G884-5. **Muḥibbī** nāgehān dīvāne oldı / Bu ne ʿışḳ ü bu ne derd ü ne ḫūdur
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra yazüben gönder / Oḳuyuban ola diye **Muḥibbī** vaṣf-ı ḥālüñdür
G886-5. Keffe-i gerdūn **Muḥibbī** hecr bārın çekse ger / Çekmeye anı egerçi cürmi bir miśḳāldür
G887-5. Her şeb **Muḥibbī** zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti ile / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer çeker
G888-5. Nefs-i ḥaẓẓın ey **Muḥibbī** virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur
G889-6. Cān niṣār eyler **Muḥibbī** varsa her-bār kūyuña / Kaʿbeye her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı var
G890-5. Ey **Muḥibbī** alsalar ṭañ mı maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu göñlüñ ḫamir
G891-6. Yatur ḳapuñda ḫaste görenler **Muḥibbī'i** / İdüp ḳıyās dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G892-5. Ābdār eyler **Muḥibbī** şiʿrini hem sūz- nāk / Āteş ile ābı cemʿitmiş kerāmet gösterür
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi **Muḥibbī** / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer **Muḥibbī** rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G895-7. Bu **Muḥibbī** sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Ṣanmañuz andan gelen efsūnla efsānedür
G896-5. Çünkim **Muḥibbī** başladı evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G897-4. Vīrānedür **Muḥibbī** göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G898-5. Ey **Muḥibbī** cān göziyle baḳ bu ālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur

G899-6. Çünki **Muḥibbī** itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum oḳına mihr ü meh iki nişānedür
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini **Muḥibbī** ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna **Muḥibbī** ehl-i naẓm olan / Maʿānī baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı **Muḥibbī** / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner ister
G903-5. Ġam degüldür görmez ise ẓāhirā cānān yüzin / Cān göziyle çün **Muḥibbī** dost dīdārın görür
G904-6. Bu **Muḥibbī** ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre **Muḥibbī** ḥālini bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G906-5. Ṣi ʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey **Muḥibbī** sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G907-5. Ey **Muḥibbī** ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G908-5. Dil ṣīṣesi bir daḥi **Muḥibbī** bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile şımışlar
G909-6. **Muḥibbī'ye** teraḥḥum eyle ey dost / Be-ġāyet ḥāli hecr ile mükedder
G910-5. Nigārā şanma ʿışḳ içre **Muḥibbī** terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh reh-i ʿışḳuñda şādıḳdur
G911-5. Eksük olmaz tekye-i sīnemde her dem derd ü ġam / Ey **Muḥibbī** er ocaġıdur gelür mihmān aḳar
G912-5. **Muḥibbī** gül gibi her-cāyi dildār / Yanında ḫārlar aġyāre beñzer
G913-6. Bir bencileyin zülfi hevāsıyla **Muḥibbī** / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ var
G914-5. Dünyā kime mihr itdi saña ide **Muḥibbī** / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G915(a)-10. Dilber-i cānı Yaḳdı cihānı / Oldı **Muḥibbī** Ḳaşdı fenādur
G915-5. Eyle seḥerde **Muḥibbī** ḳoma niyāzuñı / Ḥācet dilese Tañrıdan ol dem edā olur
G916-7. **Muḥibbī** ʿāşıḳ iseñ terk-i cān it / Saña ʿuṣṣāḳ içinde diyeler er
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer **Muḥibbī** ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı oḳur
G918-5. Bu **Muḥibbī** yoluña nice senüñ cān virmesün / Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler
G919-5. **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı itme iẓhār / Ṣaḳın Manṣūr-veş ber-dār iderler
G920-7. Meyl idüp her sürüra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan **Muḥibbī** seni bu ḫūlar mıdur
G921-6. **Muḥibbī'den** dirīġ itme nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür cānum anuñla sīne rāḥatdur
G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı bilmez özin **Muḥibbī** / Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba beñzer
G923-5. Ey **Muḥibbī** yüzine baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdup ʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G924-7. Merd-i meydān ol **Muḥibbī** virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G925-6. Ṭañ mı cūş itse **Muḥibbī** āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G926-5. Bu **Muḥibbī** gibi var mı didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G927-5. Ey **Muḥibbī** jeng-i ġam dutdı göñül mir'ātını / Mül midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey **Muḥibbī** yüri var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G929-7. Ey **Muḥibbī** ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer yiter
G930-5. Kimdür **Muḥibbī** dir iseñ ey pādişāh-ı ʿışḳ / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / **Muḥibbī** sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey **Muḥibbī** ol kimüñ teb-ḫānesidür kim bilür
G933-6. Öper dildārı meclis içre sāġar / Ara yirde **Muḥibbī** müttehemdür
G934-7. Ey **Muḥibbī** lebleri ẓikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḥalāvet arturur
G935-5. Ey **Muḥibbī** nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini üstine her-bār çeker
G936-5. İñlesen ey **Muḥibbī** bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi güş eylemez şanma ki senden derdi var
G937-5. Medḥ idüp la ʿlüñ **Muḥibbī** dise bir rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G938-7. Kim ki ʿāşıḳdur **Muḥibbī** āsitān-ı yārdür / Pādişāh-ı dehr ise kendüyi çāker gösterür
G939-5. Ey **Muḥibbī** rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G940-5. **Muḥibbī** vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum var
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi bu **Muḥibbī** ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G942-6. Bu **Muḥibbī** her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı **Muḥibbī'nüñ** / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G944-5. Ẕikr ider hicrān şebinde bu **Muḥibbī** leblerüñ / N'eylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G945-6. Ṣi ʿr ile çünki **Muḥibbī** nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde **Muḥibbī** şanki ḫal üstindedür
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey **Muḥibbī** bilmedüm bu dil ne ḫāl üstindedür
G948-5. Çün **Muḥibbī** cür ʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿāleme rüsvā olur
G949-6. Nice medḥ itsün **Muḥibbī** ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G950-5. Ruḫlariyle lebleri ẓikrin ider dil dilberüñ / Anuñ içün bu **Muḥibbī** la ʿl ü gevher-sāz olur
G951-6. Ölmiş idi bu **Muḥibbī** hecr elinden şükr kim / Ol lebi ʿīsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G952-5. Bu **Muḥibbī** başını açup yüzin döndürmeye / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G953-5. Ey **Muḥibbī** çünki yaḳduñ sūz-ı Ḥusrevden çerāġ / Şi ʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G954-5. Sīne bāġına **Muḥibbī** yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G955-8. **Muḥibbī** ẓikr ider şeker-lebüñ çün / Olur her bir sözi ḳand-i mükerrer
G956-8. Ey **Muḥibbī** tuḥfe gönder şi ʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G957-7. Leb-i tiryākına irdi **Muḥibbī** / Ne ġam dirlerse zülfüñ ʿaḳrebi var
G958-7. Şāh-ı ġam gelse **Muḥibbī** ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda **Muḥibbī** bendeñi / Redd idüp anı saña bīgāneler maḥrem gelür
G960-5. Ḥasretiyle bu **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥa dek / Gözlerin seyyāre-veş yummaz fiġān u zār ider
G961-5. Yandı kül oldı **Muḥibbī** şem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḫālinden ḫabir
G962-5. Şāyed ki teraḥḥum ide bir daḥi **Muḥibbī** / Araya düşür gözlerünüñ yaşını yalvar
G963-6. **Muḥibbī** gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G964-5. Ölür **Muḥibbī** yāri eger görmese velī / Budur ʿaceb ki yāri görsem öldürür

G965-7. Her sözüñ mevzūn **Muḥibbī** serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār şi ʿr
G966-5. İşiden şi ʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / **Muḥibbī** derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G967-5. Ey **Muḥibbī** kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G968-5. Öldürür her dem **Muḥibbī'yi** anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḥi nev-restedür
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu **Muḥibbī** ṭabʿ ını ṭūṭi gibi gūyā ider
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa **Muḥibbī** ṭañ mı çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G971-5. Bu **Muḥibbī** dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı **Muḥibbī** gel temāşā it bugün / Serv-ḳadler şalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G973-5. Dilberüñ cevr ü cefāsından göñül olmaz ḥalāş / Ey **Muḥibbī** çāre ne başuñda çünki yazudur
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar **Muḥibbī'nüñ** / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden şor
G975-5. Bu **Muḥibbī** ṭañ mıdur götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G976-5. Ey **Muḥibbī** gevher-i eşküm görüp dellāl-ı ġam / Çaġırur gelsün berü kim dürr ile mercān alur
G977-5. Bu **Muḥibbī'ye** cevr iderse ne ġam / Ne ki andan gele vefā görinür
G978-6. Oldı cihānda çünki **Muḥibbī** gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿāleme ol pādişā giçer
G979-5. Laʾl-i nābuñ ḳaṣdın itse bu **Muḥibbī** derd-mend / Ḳanın içmek diler ol nergis-i maḫmūrlar
G980-6. Ey **Muḥibbī** ʿāleme şāh olmadan / Dilberüñ olmaḳ gedāsı ḫoş gelür
G981-5. Bu **Muḥibbī** sözleri ber biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi **Muḥibbī** yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı var
G983-6. **Muḥibbī** efser itmiş ḫāk-i pāyun / Anuñçün şāh-ı heft-iḳlīme beñzer
G984-7. **Muḥibbī** ġam yime çoġ ise cürmüñ / Şefāʿatçi ḳuluna Muṣṭafādur
G985-5. **Muḥibbī** sīnede peykān-ı yārüñ / Müdām olsun dil ü cān merhemidür
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle cānuñı / Saña **Muḥibbī** penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G987-5. Maʿden-i dilden **Muḥibbī** çıḳarur gevherler / Bunca gevher ḥāṣıl eyler līk baḳsañ ḳanı bir
G988(a)-7. Gülşen-i ḫüsnüñde dil murġın yine ṣayd itmege / Zülfi aġında **Muḥibbī** ḫāli anuñ dānedür
G988(b)-5. Ṣan ṭulūʿ ider **Muḥibbī** gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin **Muḥibbī** cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G990-5. Dil diler dāim **Muḥibbī'den** gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey **Muḥibbī** her ne dilerse bin anca var imiş
G992-5. Ey **Muḥibbī** iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey **Muḥibbī** dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G994-5. **Muḥibbī** nʾola ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ gül gülsitānumdur
G995-5. **Muḥibbī** dād-ı Ḥaḳdur ʿışḳ kitābı / Oḳınmaz ṣanma sen taʿlīme beñzer
G996-5. Ey **Muḥibbī** işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest ol gāhi ḫumār
G997-5. Ey **Muḥibbī** gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G998-5. Bezm-i ġamda **Muḥibbī** ḫūn-ı ciger / İçe dem giceler ġabūḫ mıdur
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey **Muḥibbī** götürüp yirden anı bāde getür
2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ **Muḥibbī** bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
G1000-5. Gāh olur çeşmi **Muḥibbī** eline tīġin alur / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1001-5. Gevher-i eşki **Muḥibbī'den** ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār ider çün tuḥfe-i şāyestedür
G1002-5. Ey **Muḥibbī** bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / Ṭaluban baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1003-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1004-5. Bu **Muḥibbī** gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1006-5. Yine dil murġı **Muḥibbī** düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1007-5. **Muḥibbī** derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki kūyından güẕārum var
G1008-5. **Muḥibbī'den** güvāh istersen ʿışḳa / Yaşum sīmiyle rūy-ı zerdümi gör
G1009-5. Ey **Muḥibbī** yār beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1010-5. Kesme ümīdüñ **Muḥibbī** bir adı ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G1011-5. Varsa **Muḥibbī** ḳapuña ʿarż itse ḫālini / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin ṭolı ḳan ider
G1012-5. Ben bıḥaram āh **Muḥibbī** bu cihāndan / Bī-ḫūdlıġum līk cihān içre ḫaberdür
G1013-5. Şemʿ-i ruḫuña yana **Muḥibbī** didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup ol ya neme beñzer
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā ile **Muḥibbī** / ʿAfv eyle şuçın nʾola ḫaṭā itse beşerdür
G1015-5. **Muḥibbī** ser-te-ser derdüm belā vü derd buḥrānı / Nigārum gūşına alup ger itmeye teġāfüller
G1016-5. Ey **Muḥibbī** şaç aġardı cürmüñ al inşāfa gel / Saña ḫālüñi gören ʿāḳil bulur bir yol güler
G1017-7. **Muḥibbī** şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1018-5. **Muḥibbī** Kaʿbedür küyiña vardı / Elinde cān gibi ḳurbānı vardur
G1019-5. Leşkerin çekdi **Muḥibbī** geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḫiṣār elden gider
G1020-5. Ṣabr eyle cevr ü miḥnete ḫoş ṭut **Muḥibbī** dil / Işḳuñ belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür
G1021-7. Ey **Muḥibbī** kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1022-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ **Muḥibbī** işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1023-6. **Muḥibbī'nüñ** degül ġayri murādı / Murādı ancaḳ anuñ dergehidür
G1024-5. Nāgehān gördi **Muḥibbī** şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde bu göñlüm bestedür
G1025-6. **Muḥibbī** teng dehānından egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḫāl eyler
G1026-5. **Muḥibbī** vaṣl-ı yāre el irişmez / Ki sen kemter-gedā ol ʿālī-şāndur
G1027-7. Ḫāk ol **Muḥibbī** eyleme terk āsitānesin / Devlet anuñ ki meskeni ol āsitānedür
G1028-5. Lebüñ yādına meclisde **Muḥibbī** / İçüben sāġarı elde tehīdür
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu **Muḥibbī** şemʿın / Şi ʿr-ārā anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G1030-5. Gün yüzüñi bu **Muḥibbī** ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir naẕardan hīç ḫūrşīde żarar

G1031-5. Dir imiş terk ḳılmaz baş u cānı / **Muḥibbī** ʿāşıḳ olan müttehemdür
G1032-5. Ḫʿāb gelse rūyuñ añsa bu **Muḥibbī** çeşmine / Ḫidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1033-7. **Muḥibbī** gāh cismüni getürse / ʿAceb mi yaşını seylāb idüpdür
G1034-7. **Muḥibbī** ʿışḳ ārāmı baş u cāna / Gerekdür kim ola ʿāşıḳ dil-āver
G1035-5. **Muḥibbī** nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki bir noḳṭa dehāndur
G1036-5. Söyleme efsūn **Muḥibbī** çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre **Muḥibbī** didi ol / Görmedi kimse bu nevʿa suḫanı nāzik-ter
G1038-5. Ey **Muḥibbī** nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eṣer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1039-5. Efġānı ḳo gel itme **Muḥibbī** şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār yatur mest-i ḫʿābdur
G1040-4. Ṣaʿbdur ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra **Muḥibbī** dime bunlar bencedür
G1041-7. Ḳoma elden **Muḥibbī** ṣaf ṣarāb / Dimesünler ṣafāyı bilmezler
G1042-5. Ey **Muḥibbī** ideli zülfi perīşān gönlümi / Benden āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi yegdür **Muḥibbī** sözleri / Vireyim gūş eyleñüz ol laʿl-i kānından ḫaber
G1044-5. Bu **Muḥibbī'yi** neden ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1045-5. Ṣubḥdur yüzi **Muḥibbī** dilberüñ / Gicesi beñzer ki ṣām-ı zülfidür
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ ʿāşıḳuñ var / İçinde yoḳ **Muḥibbī** gibi kemter
G1047-5. Gel **Muḥibbī** gönlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi her ṣayd ṣanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1048-5. Ābdār eyler **Muḥibbī** şiʿrini hem sūz-nāk / Āteş ile ābı cemʿ eyler kerāmet gösterür
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi **Muḥibbī** / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey **Muḥibbī** ġam degül bād esse ʿummān oynadur
G1051-5. Gözlerüm yaşı **Muḥibbī** yine cū oldı aḳar / Beñzer olʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1052-5. **Muḥibbī** ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var
G1053-5. İster ise dür dişin dök acı yaşlar ey göñül / Ḳaʿr-ı deryāda **Muḥibbī** bulunur dürdāneler
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā **Muḥibbī** çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1055-5. **Muḥibbī'yi** didi öldürmelüdür / Didüm öldür nigārā ḳanı yoḳdur
G1056-5. Būse cerr itse **Muḥibbī** leblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer ṭutar
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun **Muḥibbī** ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin añа żarr
G1058-5. Ey **Muḥibbī** ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan saña / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ şāf ola mir'āt-ı dil / Ey **Muḥibbī** bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1061-5. Görmek ister bu **Muḥibbī** çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu gibi ol ṭaşa çalar
G1062-5. Pāyuña n'ola dökse **Muḥibbī** göz yaşın / Bu ṣaḳladuġı sīm ü zeri yā ne içündür
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa **Muḥibbī** bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1064-5. Ey **Muḥibbī** şükr ḳıl lā-büd gelür / Her ne kim başa yazıldı ḫayr ü şer
G1065-5. Ey dost igen itme **Muḥibbī'ye** cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri var
G1067-5. İti çulini ṣordı **Muḥibbī** didi dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1068-5. Yāreʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir **Muḥibbī** ki bu ne ġavġādur
G1069-5. Ey **Muḥibbī** her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda yir yir cā ḳılur
G1070-5. İñilerse bu **Muḥibbī** ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı ṭolu ḫūn añılur
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān **Muḥibbī** ʿışḳını / Sīne ṣanduḳında ṣaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1072-5. **Muḥibbī** ṭoġrulupdur rāh-ı ʿışḳa / Güzeller didiler olsun özüñ var
G1073-5. Zāhid eydür giç **Muḥibbī** bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var
G1074-5. Ey **Muḥibbī** mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1075-5. Genc-i ʿışḳun çü **Muḥibbī** yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden **Muḥibbī** iḫtirāʿ itse ġazel / Ḳapuşurlar ṣanasın kim gevher aġzından düşer
G1076(b)-6. Ey **Muḥibbī** ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem ṣandılar
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv **Muḥibbī** / Gözinden aḳan yaş yirine belki demidür
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey **Muḥibbī** giçe gör / Dil olur çünki naẓar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün **Muḥibbī** defter-i dīvānımuz
G1079-5. Geh **Muḥibbī** dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu **Muḥibbī** iñlese bülbül-ṣıfat / Ne dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1082-5. Tāc-dārıyuz **Muḥibbī** gūşe-i meyḫānenüñ / Oldı serde efser-i mey sāġar-ı ṣāhānemüz
G1083-6. Bu **Muḥibbī** anuñ içün şiʿrini itdi bülend / Şimdiki şāʿirleri kendüye aḳrān istemez
G1084-6. Bu **Muḥibbī** şiʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini añа söyleñüz
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı **Muḥibbī** ʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet andan olʿār eylemez
G1086-5. Ey **Muḥibbī** olmışuz ʿālemde dīdār ʿāşıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı n'eylerüz
G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi çıḳdı **Muḥibbī** gözden / Gülgūn-ı eşk düşdi ṭutup yeñilmez
G1088-5. Ey **Muḥibbī** ṣabr u ṭāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1089-5. **Muḥibbī** ister iseñ genc-i ḥüsnin / Ḫaẓer ḳıl ejder ü mār eksük olmaz
G1090-5. ʿĀlemi laʿl-i zülālinden dem-ā-dem ḳandurur / Bu **Muḥibbī** ḫastesi geldükce bir kez mā dimez
G1091-5. Ḳıl ḫaẓer zülfinden el ṣunma **Muḥibbī** ḥüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu **Muḥibbī** ṣanma feryād eylemez
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu **Muḥibbī** olmasa seylāb göz
G1094-6. Giceler bu **Muḥibbī** bülbül-vār / İñler āh u vāyı kim sevmez
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey **Muḥibbī** göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır seni bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu **Muḥibbī** āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün ḫāli n'olur gülzārsuz
G1097-5. Kimse bilmezdi **Muḥibbī** süz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz

G1098-5. Leb-i la ʿlinden özge dil-rübānuñ / **Muḥibb**ī derdüñe dermān görinmez
G1099-5. Bezm-i ġamda ey **Muḥibb**ī nāydur gönlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1100-5. Ṭutdı **Muḥibb**ī dehri eş ʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi suḫan-ver bildüm cihāna gelmez
G1101-5. Ṭoġrulup vādi-yi ʿışḳ içre **Muḥibb**ī gidicek / Mesken-i ḳāfile-şālār ola maḥmilimüz
G1102-5. Bir feraḥ gelse **Muḥibb**ī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur şādımuz
G1103-8. Yār elinden ey **Muḥibb**ī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1104-5. Kūy-ı dilberde **Muḥibb**ī**'ye** gedā olmaḳ yiter / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1105-5. Āh it **Muḥibb**ī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀşıḳ olur mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1106-5. Nice yıldur bu **Muḥibb**ī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı henüz
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu **Muḥibb**ī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını kendin yeñemez
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey **Muḥibb**ī ol gözi mekkāre düşdi gönlümüz
G1109-5. Kāse-i çeşm-i **Muḥibb**ī**'nüñ** cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1110-5. İñlesün bülbül gibi ḳılsun **Muḥibb**ī nāleler / Ḫüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur diñüz
G1111-5. **Muḥibb**ī āh ʿışḳ içre egerçi pāy-māl oldı / Ġamı ʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1112-5. Bī-kes **Muḥibb**ī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi şormaz mısuz
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi **Muḥibb**ī**'yi** helāk / Daḥi bu ḫaste gönül ol ḳaşı yādan giçemez
G1115-5. Gitdi ṣabr olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi **Muḥibb**ī görinür āl-cengiz
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı **Muḥibb**ī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz
G1117-5. Görsün **Muḥibb**ī vir aña ḥüsnüñ zekātını / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya **Muḥibb**ī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā ki ma ʿnāsındayuz
G1119-5. **Muḥibb**ī geşt ḳılduñ ʿālemi çün / Olupdur vaḳt idesin ʿazm-i Tebriz
G1120-5. Kūy-ı yāri n'eylerem görmek dilerem yāri ben / Bu **Muḥibb**ī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / Ey **Muḥibb**ī yār işitse na ʿra-i mestānemüz
G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı **Muḥibb**ī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan ulu derd-i ser olmaz
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi **Muḥibb**ī yirine / Kişver-i ḥüsne giçerse anı uḫrā bilürüz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi sīnem içre dil-şikāf / Lebleri didi **Muḥibb**ī ġam yime merhemlerüz
G1125-5. Ey **Muḥibb**ī ʿālemün seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G1126-7. Ey **Muḥibb**ī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü i ʿrāb beñzer beñzemez
G1127-5. Cür ʿa-i cām-ı elesti içeli mest olmışuz / Ey **Muḥibb**ī tā ḳıyāmet böyle lā-ya ḳıllaruz
G1128-6. Ey **Muḥibb**ī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle raġbet bulmaz idi defter ü dīvānumuz
G1129-5. **Muḥibb**ī olma dünyānuñ **Muḥibb**ī / ʿAcūzeye göñül virmek er itmez
G1130-5. ʿĀşıḳuz gerçi **Muḥibb**ī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum gözüm yaşı / Ṭañ mı **Muḥibb**ī baḥri gibi cūşlardanuz
G1132-5. Ey **Muḥibb**ī āşıḳun gör ne gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1133-5. Bu **Muḥibb**ī ḫālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1134-7. **Muḥibb**ī gül yüzüñüñ bülbülidür / Fiġān u zārdān ol epsem olmaz
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı **Muḥibb**ī ḫasteye / Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür **Muḥibb**ī**'ye** vefā / Ḳāyilüz senden hergiz ʿaẕāba baḳmazuz
G1137-5. Şehā oldı **Muḥibb**ī derdüñle mūnīs / Ola mı ki ola bir cān bedensüz
G1138-5. Bu **Muḥibb**ī bāġ-ı ḥüsnüñ her ḳaçan medḥ eylese / Ey gül-i ra ʿnā aña kim bülbül-i gūyā dimez
G1139-5. ʿĀşıḳuz ʿālemde ammā virmedük bir ḫūba dil / Oḳusun bilsün **Muḥibb**ī bilmeyen dīvānumuz
G1140-5. Her ḳaçan görsen **Muḥibb**ī nāz ider ol Nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḥi / Bir zamān ile **Muḥibb**ī şanma ki pīr eylemez
G1142-7. Bu **Muḥibb**ī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz bir sāde ruḫsār isterüz
G1144-5. Ey **Muḥibb**ī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı şanma mecāz
G1145-5. **Muḥibb**ī leblerüñ ẕikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1146-5. Arturur nālesin görse **Muḥibb**ī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1147-6. **Muḥibb**ī kesmege bu sīne kūhın / Elüñde ġamdan özge tīşe olmaz
G1148-5. Şuçını **Muḥibb**ī**'nüñ** ʿafv eyle disem dilber / Sürer ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1149-5. Ölince yüri yāri ṭaleb it **Muḥibb**ī / ʿĀşıḳ olana dünyede ārām gerekmez
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi **Muḥibb**ī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi şehbāz
G1151-5. Alan bir şemme bu sünbül şaçından / **Muḥibb**ī nice ol sevdāya düşmez
G1152-5. **Muḥibb**ī işbu şi ʿr-i dil-pesendi / ʿAceb var mı görüp ta ʿzim ḳılmaz
G1153-5. Çün gördi seni sevdi güzellerde **Muḥibb**ī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa **Muḥibb**ī yine dildār / Anı da yapar böylece mi ʿmār ele girmez
G1155-5. Nāle eyler bu **Muḥibb**ī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1156-5. **Muḥibb**ī yāri aġyār ile gördüm / Didüm ʿālemde gül var mı dikensüz
G1157-6. Ey **Muḥibb**ī kim görürse āfitāb-ı ḥüsnini / Göz yumar hīç ārzū-yı māh-ı tābān eylemez
G1158-5. **Muḥibb**ī**'yi** dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi tār itdi **Muḥibb**ī / Gerçi ki dinür bi söz imiş āh görinmez
G1160-5. Efġān iderüz şimdi **Muḥibb**ī gice gündüz / Bir oñmayası ġamzede ḳallāşlaruz biz
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki **Muḥibb**ī**'de** yoḳ mecāl / Gitdi dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey **Muḥibb**ī ālem içre miḥnet oldı yirümüz
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḫāl-i **Muḥibb**ī nicedür / Nice yıldur ki varur yāre bizüm ādemümüz
G1164-5. **Muḥibb**ī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḫālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbin olsa **Muḥibb**ī ṭañ mıdur idrākumuz
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa **Muḥibb**ī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim güş iderse şerm-sār olmaz

G1167-5. **Muḥibbī** olalı ʿışḳ ile Maḥmūd / Dimişlerdür aña ḥüsn ile Ayāz
G1168-5. **Muḥibbī** oldı çün bir zer ḫarīdüñ / Revā mıdur diyesin ḳul gerekmez
G1169-5. Ey **Muḥibbī** ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa **Muḥibbī** ʿaceb midür / Meh gibi var çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1171-6. Göñül virme bu dünyāya **Muḥibbī** / Ki dil virür buña hīç ādem olmaz
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey **Muḥibbī** nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1173-7. İlte **Muḥibbī** kūy-ı nigāra ġubārumuz / Yāri ḳılursa bir gün eger rūzgārumuz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna **Muḥibbī** ṭañ mı olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ meydür başumda efser-i şāhānemüz
G1175-7. ʿIşḳ cāmını **Muḥibbī** çün ezel nūş eyledi / Daḥi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1176-5. Ġamuñ öldürse **Muḥibbī'yi** ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına ʿīsa bilürüz
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir nesne ile faḫr / Her dem **Muḥibbī** ʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1178-5. Nice gündür bu **Muḥibbī** hecrüñ ile ḫastedür / Bir ṣora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem beni Mecnūn-ṣıfat / Bu **Muḥibbī'ye** hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1180-5. Günāh ise seni sevmek **Muḥibbī** / Gel öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi **Muḥibbī** dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1183-7. Ey **Muḥibbī** derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge yoḳ aña dermānumuz
G1184-5. Ey **Muḥibbī** ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil vīrānesin dime ḫarāba baḳmazuz
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi **Muḥibbī** başa ḳo / Ġam yime şimdengirü tāc-ı sa ʿādet ehliyüz
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde zār itme **Muḥibbī'ye** didüm / Didi bir gül var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1187-5. Bu **Muḥibbī'ye** nice dek atasın seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı bu dil-i ābginemüz
G1188-5. Gide cānān **Muḥibbī** nāle itme / Bunı kim gördi mürde ide āvāz
G1189-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1190-5. İletmedi ʿışḳ başa çünki **Muḥibbī** Mecnūn / Girelüm baş açalum biz daḥi meydāne birüz
G1191-5. Ey **Muḥibbī** faḳrla ideyin ḳanā ʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G1192-5. ʿĀṣıḳuz itdük **Muḥibbī** miḥnet ü derd iḫtiyār / Bir ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1193-5. **Muḥibbī** ʿışḳ ile bulduñ ḫarāret / Anuñçün şi ʿrüñ oldı öyle dil-sūz
G1194-5. **Muḥibbī** yaşın ol yār ayaġına / Nisār itmez dimeñ dinār ḳılmaz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise **Muḥibbī** sevdügüm / Gün gün artar ʿışḳı şanma ol günāhı eylemez
G1196(a)-5. Nigārā nergis-i mestüñ **Muḥibbī'yi** ider bīmār / Bilür bīmār ḳılmasun neden bīmārını bilmez
G1196(b)-5. Bu **Muḥibbī** şīşe-i nāmūsı çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1197(a)-5. Oldı **Muḥibbī** ʿışḳ ile rind u melāmeti / Ṣanmañ anuñ her işi ḳallāşa beñzemez
G1197(b)-5. **Muḥibbī** evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1199-5. Bezm-i ġamda ey **Muḥibbī** Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum livāsın ḳaldurup / Ey **Muḥibbī** şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr bir nesne yimez
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler ey **Muḥibbī** / Didiler bundan özge ʿālem olmaz
G1203-5. Ḫūblar naḳşın **Muḥibbī** sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çini begenmez özge naḳḳāş olmışuz
G1204-5. **Muḥibbī** kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḥūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cür ʿasın nūş eyledi / Anuñ içün bu **Muḥibbī** mest ü sekrāndur henüz
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse **Muḥibbī** dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum sirişkümüz / Deryā gibi **Muḥibbī** hele pür-cūşlardanuz
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān **Muḥibbī** ḳıṣṣam / Yazmadın ben anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1210-5. **Muḥibbī** yime ġam ġam gelse her gāh / Benī ādem muḳarrer ġamsuz olmaz
G1211-5. Dişlerüñle şem ʿ-i ḥüsnüñ bu **Muḥibbī** añmasa / Şi ʿrini pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1212-6. **Muḥibbī** saña bir göñlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hīç āstin olmaz
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey **Muḥibbī** şāh-ı ʿışḳ olduḳ vilāyet beklerüz
G1214-5. Ḳaddüñi çevgān idüp ṭūp it **Muḥibbī** başını / Çünki meh-rūlar iderler kūy u çevgāna heves
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa **Muḥibbī** yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile yanup nite kül oldı ḳaḳnus
G1216-5. Gevher-i naẓmuñ **Muḥibbī** ehl-i naẓm olan bilür / Ḳıymetini cevherüñ bilmez meger cevher-şinās
G1217-5. Her şeb ey meh irdi eflāke **Muḥibbī** nālesi / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola itme **Muḥibbī** anda ses
G1219-5. **Muḥibbī** bāz olup olma ziyān-kār / Kim azar ol bulasın ʿömr-i kerkes
G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem seririnden **Muḥibbī** ʿar ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña bes
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem ey **Muḥibbī** sözi kes
G1222-5. La ʾl-ı Şīrīnüñe cān virse **Muḥibbī** ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1223-5. Bu **Muḥibbī** dem-be-dem mey içmege budur sebeb / Ḫūblar la ʾl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1224-7. Āh ü nāleñden **Muḥibbī** yār añlar ḫālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir nükte bes
G1225-5. ʿAzm-i şikār eyledi ol zülf-i ʿanberīn / İtse olur **Muḥibbī'ye** zülfinden ol meres
G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum **Muḥibbī** olalı ẓāhir benüm / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1227-7. Döneliden naḫcevāna göñlümüñ vīrānesi / Ey **Muḥibbī** gözlerüm yaşına da dirler Aras
G1228-5. Ey **Muḥibbī** ne ḳadar āh eyleseñ itmez eşer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1229-5. Nice yıllardur **Muḥibbī** ārzū eyler seni / Bulmadı ʿālemde hergiz vaṣluña ol dest-res
G1230-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki muḥkemdür esās
G1231-5. Añup Ferhād u Mecnūnı **Muḥibbī** / Du ʿā-yı ḫayr ḳıl anlara sen bes
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan **Muḥibbī** sözi kes
G1233-6. Zülfüñ ister bu **Muḥibbī** aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey **Muḥibbī** gülşene / La ʾli nābı var iken cām-ı ṣafā ḳılma heves

G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / Ey **Muḥibbī** nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde **Muḥibbī** ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār kim ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1236-5. Ḥaṭ u ruḫsāruñ **Muḥibbī** ṣu gibi ezber oḳur / İşiden dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa **Muḥibbī** ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil rāh imiş
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün olmasun **Muḥibbī** derd-mendüñ baġrı baş
G1239-5. Dimiş kūyında ḳurbān idem anı / **Muḥibbī'nüñ** murādı oldurur ḳāş
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa **Muḥibbī'nüñ** şaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ **Muḥibbī** eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç anı peymāne-veş
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu **Muḥibbī'nüñ** iki çeşmini gördüm cū imiş
G1243-5. **Muḥibbī** laʿl-i nābı ḥasretinden / Aḳarken gözlerüm yaşı dem olmış
G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫilʿat / Āhum da **Muḥibbī** görinür başuma serpūş
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz **Muḥibbī** yüzine / Beñzer ol yāre gelür bu dirhem ü dinār ḫoş
G1246-5. Bu **Muḥibbī** mest olup açdı meʿānī dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger ya cām-ı cāmī itdi nūş
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu **Muḥibbī** şīr-veş
G1248-5. **Muḥibbī** sözleri dürr ü güherdür / Gerekdür anı yārān ide mengūş
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister **Muḥibbī** līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör şaru imiş
G1250-5. Gözleri yaşın **Muḥibbī'nüñ** evān itmiş şehā / Ol ki ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1251-5. Gerçi kim çeşmi **Muḥibbī** öldürür merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmede ʿīsi imiş
G1252-5. Ey **Muḥibbī** bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1253-5. Öpdüm ol leblerini şoñra sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet **Muḥibbī** olsa ṭurfanda yemiş
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey **Muḥibbī** / İdindi cümle yārān anı mengūş
G1255-5. Ehl-i diller ey **Muḥibbī** şād u ḫandān oldılar / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki anlar bāde nūş
G1256-5. Devr-i gülde bu **Muḥibbī** yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1257-5. Cānā **Muḥibbī** sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda **Muḥibbī** kişiye raḥm ide mi daş
G1259-7. Ey **Muḥibbī** bu ne ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1260-5. Gelse ġam yeʾcūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey **Muḥibbī** var mıdur ḳarşı aña der baġlamış
G1261-5. Ey **Muḥibbī** cān göziyle kūh-sāre ḳıl naẓar / İñleyüp Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1262-5. Dün gice gördüm **Muḥibbī** şemʿ ile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger şandum savaşı var imiş
G1263-5. Şaldı dil fülkin **Muḥibbī** rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G1264-5. **Muḥibbī** ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm āh / Yanında dilberüñ efsāne olmış
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / Ey **Muḥibbī** ṣanma ki dildāra teʾşir eylemiş
G1266-5. **Muḥibbī** eşk-i çeşmidür nihālüñ eyleyen tāze / Anuñçün ḳāmet ü bālāñ ṭūbādan bülend olmış
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḫi girmez ele / Ey **Muḥibbī** görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş
G1268-6. **Muḥibbī** irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaṣdanmış
G1269-5. Leylī ṣaçına dil vireli bu **Muḥibbī'nüñ** / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh imiş
G1270-7. Ey **Muḥibbī** sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / Ey **Muḥibbī** ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş
G1272-5. Bīgāne ṣanup eyleme red bu **Muḥibbī'yi** / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi **Muḥibbī'yi** neden didüm didi / ʿāşıḳı öldürmenüñ bildüm ṣevābı var imiş
G1274-5. Naḳd-i cān ile **Muḥibbī** ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki laʿl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1275-5. İster iseñ jengden ṣāf ola dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ **Muḥibbī** ḫırḳa-pūş
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken bu **Muḥibbī** / Lezzetden anuñ ṭopṭolu aġzı şeker olmış
G1277-5. Bu **Muḥibbī** zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-8. Bu **Muḥibbī** zülfi zencīrüñ görüp / Kendüzin dīvāne şeydā eylemiş
G1279-5. Eyle **Muḥibbī** ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1280-5. Ey **Muḥibbī** derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẓar ol meh-i bī-mihri kāş
G1281-5. Bilmek isterseñ **Muḥibbī** sinesin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1282-5. **Muḥibbī'yi** ferāmūş itdüñ ey dost / Ölürse ol seni itmez ferāmuş
G1283-5. Baḥr içinde bu **Muḥibbī** key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp ḳānūna āheng eyledüñ / Buralı gūşum **Muḥibbī** dest-i ġam ṭanbūr-veş
G1285-6. Ey **Muḥibbī** olalı bu dil nişān / Ḳaşlarıya ġamzesin tīr eylemiş
G1286-5. **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaduñ / Sirişküñ ḳıldı anı ʿāleme fāş
G1287-5. **Muḥibbī** cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān āteş
G1288-5. **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül gibi dāim nevā ḫoş
G1289-5. Leblerüñden bu **Muḥibbī'ye** buyur ṣāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı ṣāḥib-firāş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey **Muḥibbī** sen ki yārüñ luṭf-ı ām itmiş
G1291-5. Ḫusrevā gūş it **Muḥibbī** şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1292-5. **Muḥibbī** serv-ḳadler ḥasretinden / Elif çek sīne ñe eyle der-āġūş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey **Muḥibbī** her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammedʾe itdüñ şefāʿati / Mücrim **Muḥibbī** bendene ey Muṣṭafā yetiş
G1295-5. ʿIyd-ı vaṣla çünki irişdi **Muḥibbī** derd-mend / Merḥabā eyle anuñla ṣun elüñi gel gör iş
G1296-5. Çünki öldürdüñ **Muḥibbī'yi** ser-i kūyunda gel / Büse iḥsān it ṭarīk-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu **Muḥibbī** hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāş
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde **Muḥibbī** sen anı / Gāh taʿẓim eyle ḳo dilde gehi cānuña baş
G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola **Muḥibbī'ye** suāl / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿnī-i ḫāş
G1300-5. Ey **Muḥibbī** her ḳaçan gönderse dilber tīrini / Anı taʿẓim eyleyüp dilden aluban cāna aş

G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ vaṣl gencini / Dil ḫānesini eyle **Muḥibbī** ḫarāba baṣ
G1302-5. Ḥālet-i sözi virür diñle **Muḥibbī** sözini / Diḳḳat eyle bulasın anda nice maʿnī-i ḫāṣ
G1303-5. Yaḳma ey dil nār-ı hecre bu **Muḥibbī** ḫastei / Ḥayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāṣ
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel **Muḥibbī** bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1305-5. Ey **Muḥibbī** her ḳaçan varsan ḫarim-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1306-5. Gūşına almaz **Muḥibbī** dāda varsam dūdumı / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż
G1307-5. Būse isterseñ lebüñden aña bulınmaz ʿivaż / Bārī gel eyle **Muḥibbī** cānuñı cānāna ʿarż
G1308-5. Ey **Muḥibbī** kim ki ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di **Muḥibbī** yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿivaż
G1310-5. İtdi pāyuña **Muḥibbī** cān niṯār / İtmege ḳādir degül bihter ʿivaż
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu **Muḥibbī** ḫālin tek itmeñüz aġyāre ʿarż
G1312-5. Keşf oldı **Muḥibbī'ye** cihān bir ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp erba ʿine zāhid-i murtāż
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış **Muḥibbī** dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu gönlüm şināverlik ider / Olmışam deryā içinde ey **Muḥibbī** hemçü baṭ
G1317-5. Ey **Muḥibbī** tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G1318-5. Ey **Muḥibbī** yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1319-5. Ṭañ mı **Muḥibbī** bulsa maḥabbetle ger kemāl / İtdi henüz maʿnī-i ʿışḳa çün irtibāṭ
G1320-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** murādını ṣorarsañ sen hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1321-5. Düşdüñ **Muḥibbī** āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀṣıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1322-5. Ey **Muḥibbī** bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḫazż
G1323-5. **Muḥibbī** ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin o mādan ḫazż
G1324-5. El urur her dem **Muḥibbī** şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün şāne ḫazż
G1325-5. Gördüñ çü **Muḥibbī** sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāṣıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḫazż
G1326(b)-6. Ḫoşdurur bu **Muḥibbī** derdüñ ile / Olsa da eylemez devādan ḫazż
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler ṣarāb u ābı cemʿ / Ey **Muḥibbī** żıdd iken itdi ṣu āteş ictimāʿ
G1328-7. Bildiler ḫālüñ **Muḥibbī** sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilin iżhār şemʿ
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde **Muḥibbī** āteşüm / Didiler olmaḳ ʿacebdür bād ile hem-rāh şemʿ
G1330-5. Bezm-i ḫüsninde görüp dil āteşin dilber didi / Ey **Muḥibbī** bes ne ḫācetdür meh-i devrāne şemʿ
G1331-5. Ey **Muḥibbī** āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1332-5. **Muḥibbī** gibi yaḳup baġrı yaġın / Ṣarardup beñzini bīmār olan şemʿ
G1334-5. Ey **Muḥibbī** nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar mı hīç feryāduña semʿ
G1335-5. Āsitānuñda **Muḥibbī** ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı şerʿ
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa **Muḥibbī** ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1337-6. Ey **Muḥibbī** yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi benüm gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa **Muḥibbī** itmedi hergiz ziyānı şemʿ
G1339-7. Virmedi kimse meyān ile dehānından ḫaber / Degmede olmaz **Muḥibbī** ʿālem-i ġayba ıṭṭılāʿ
G1340-5. Bu **Muḥibbī** giceler ḫüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı şu ʿlesinden künbed-i devvār şemʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu **Muḥibbī** / Varaḳ-ı ḫüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳīʿ
G1342-5. Sürme ḳapuñdan **Muḥibbī** gelse ʿarżıḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu **Muḥibbī** cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur **Muḥibbī'yi** müdām / Kendüzinden bir söze yoḳ iḫtirāʿ
G1345-5. Ey **Muḥibbī** ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan şu ʿāʿ
G1346-7. Bildiler ḫālüñ **Muḥibbī** sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilini iżhār şemʿ
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende **Muḥibbī** bülbülüñ / Nālesin gūş itmeyüp sen olasın andan ırağ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / Ey **Muḥibbī** yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1349-5. Bir degüldür bu **Muḥibbī'yle** raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet olınur mı kelāġ
G1350-5. Her kim **Muḥibbī** şiʿrini bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hīç kār-ı zāġ
G1351-7. Ey ṣanem nʾitsün eger ṣorsañ **Muḥibbī** ḫālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1352-6. Bu **Muḥibbī** ḫastenüñ hecr ile ṣorsañ ḫālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ırağ
G1353-5. Būse iḫsān eyle gel laʿl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün **Muḥibbī** içdi saña bir ayaġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu **Muḥibbī** ḳurtulur mı cānı saġ
G1355-5. Bu **Muḥibbī'ye** yiter hicrān şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḫācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ ezel Mecnūn urup bünyādını / Bu **Muḥibbī** baġrınun yaġıyle uyardı çerāġ
G1357-5. Ey **Muḥibbī** añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm pür-sūzdur / Bu ḫarāret defʿine içdüm **Muḥibbī** ben ayaġ
G1359-5. Ey **Muḥibbī** bu cihānda kim ki ʿuzlet isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1361-5. Ḳıble ḫaḳḳı ḫacc-ı ekberdür saña / Ey **Muḥibbī** kūyını eyle ṭavāf
G1362-6. Bezm-i ġamda bu **Muḥibbī** içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur sīne def
G1363-5. Merd ol **Muḥibbī** ḳalma bugün cān u başa sen / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1364-5. Ey **Muḥibbī** her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1365-5. Mānīʿ olur gün yüzine baḳmaġa / Ey **Muḥibbī** ebr gibi ḳare zülf
G1366-5. Ey **Muḥibbī** gözle istiġnā yüzin / Nitekim gözler anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G1367-5. Āḫırü'l-emr irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / Bu **Muḥibbī** atdı āhı oḳlarını her ṭaraf
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / Işḳ meydānında eyler bu **Muḥibbī** dil hedef
G1369-5. Ey **Muḥibbī** kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḫall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1370-5. Cürm ise seni **Muḥibbī** sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür anı ḳıl telef
G1371-6. Bu **Muḥibbī** şanmañuz kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i aʿdā eger olsa hezārān ṣafṣaf

G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün **Muḥibbī** muʿterif
G1373-5. Refʿ idüp nefsin ḥicābın gördi ḥüsn-i dilberi / Bu **Muḥibbī** oldı çün nükte-şinās-ı men-ʿaref
G1374-5. Bu **Muḥibbī** ġam şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1376-5. Ey **Muḥibbī** götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña taḥammül idemezdi añа Ḳāf
G1377-5. Tevbe eylerdüm **Muḥibbī** bādeden irişmese / Gūşuma pīr-i muġān bezminde bānk-i lā-taḥaf
G1378-5. Meclis-i ġamda **Muḥibbī** içmege ḫūn-ı ciger / Şīşe-i çeşminden itmişdür iki peymāne vaḳf
G1379-5. Tekye-i dilde **Muḥibbī** yazmaḳ içün şekl-i āh / Dāġdan ṣufr eyleyüp üstine çekmişdür elif
G1380-5. Bu **Muḥibbī** gül-ruḫuñ medḥinde olsaʿandelīb / Diyeler gülşende yoḳdur böyle bir gūyā laṭīf
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün **Muḥibbī** rūy-ı yār / Zülf-i fettān fitne başı olsa ṭañ mı her ṭaraf
G1382-5. Yine **Muḥibbī** vādi-i ʿışḳa başup ḳadem / Ḳaṭʿ-ı menāzil eyledi yürür ḳonaḳ ḳonaḳ
G1383-5. Ey **Muḥibbī** her kişi ʿıyş ile göñlin ḫoş ider / Beni gör kim içerem ancaḳ hemān cām-ı firāḳ
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / **Muḥibbī'den** nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ oldı **Muḥibbī** ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u ʿāra yir yoḳ
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme **Muḥibbī'den** dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur añа benden eḫaḳ
G1387-5. **Muḥibbī** kūyuña geldi didüm bir büse iḫsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı **Muḥibbī** şıya ger āhen ise / Faż̇l-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme **Muḥibbī** iʿtimād / Ḫāṭırı ʿāşıḳ gibi bir ḳaṣrdur bünyādı yoḳ
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı yā keŝīr / Bu **Muḥibbī'ye** çoġı az olur azı çoḳ
G1391-5. **Muḥibbī** daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur ʿāşıḳun bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G1392-5. **Muḥibbī** derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi cān tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1393-6. Yüz ḳarasını **Muḥibbī** göz yaşiyle bunda yu / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1394-6. Görüp **Muḥibbī** zülfüñ ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1395-5. Bu **Muḥibbī'ye** raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ de ʿārı yoḳ
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ olmışlar bulunur deyr-i ʿālemde / **Muḥibbī** gibi ʿālemde velī ḥāl-i mükedder yoḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey **Muḥibbī** ser-te-ser / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ **Muḥibbī** ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil girdi semenderler gibi / Olalıdan bu **Muḥibbī** dostlar muʿtād-ı ʿışḳ
G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur şarābı göz yaşı / Tekye-i ġamda **Muḥibbī** kim ola mihmān-ı ʿışḳ
G1401-6. Bu **Muḥibbī** ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi **Muḥibbī** ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur añа bī-dādlıḳ
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur **Muḥibbī** ki zevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1404-6. Ey **Muḥibbī** merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ
G1405-5. Ey ṣaçı Leylā **Muḥibbī** oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1406-5. Bu **Muḥibbī** bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-yaʿḳıl gezer ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa baḳ
G1407-5. Çün şefāʿat kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu **Muḥibbī** derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle baḳ
G1408-7. Şarāb-ı laʿl-i nābuñdan **Muḥibbī** cürʿa isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ var it ḫāḳ ile yeksānlıḳ
G1409-6. Ey **Muḥibbī** gizleme fāş oldı sırruñ ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ āṣār-ı ʿışḳ
G1410-5. Ey **Muḥibbī** ḫūblarda var iken zülf ü zeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1411-5. **Muḥibbī** tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā bivedür / Ey **Muḥibbī** merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G1413-6. Neler yazmış neler bu dest-i ḳudret / **Muḥibbī** ḳıl naẓar al ele evrāḳ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey **Muḥibbī** cümle-i ʿuşşāḳda ol pence yoḳ
G1415-5. Menʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu **Muḥibbī** gibi çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1416-5. Ey **Muḥibbī** āh idüp añduḳca bu ʿışyānuñı / Lerze gelür cisme şanki bād ile ditrer varaḳ
G1417-7. Şiʿrüm **Muḥibbī** irse kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1419-5. Senden ister bu **Muḥibbī** derdinüñ dermānını / Mübtelā-yı derd olmış işidenlerden ıraḳ
G1420-5. Bu **Muḥibbī** tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider bu gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen **Muḥibbī** sīnem içre ine baḳ
G1422-7. **Muḥibbī** gördügi ḫūbı sever āh / Anı ʿālemde hergiz bir sever yoḳ
G1423-7. Bu **Muḥibbī** görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḥall it ḥabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey **Muḥibbī** ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1425-5. Ey **Muḥibbī** baña bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1426-5. Şaḳın **Muḥibbī** göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā bulınmaz şoñı nedāmet ancaḳ
G1427-5. Ey **Muḥibbī** Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1429-7. Ey **Muḥibbī** ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẓer / Pādişāh-ı dehr iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G1430-7. Ey **Muḥibbī** dehr elinden her biri eyler fiġān / Aç ḥaḳīḳat çeşmini ḳanun u çeng ü nāya baḳ
G1431-5. Göreli cānā **Muḥibbī** gül yüzüñ / Oldı bülbül gibi ol gūyā-yı ʿışḳ
G1432-5. Rāh-ı miḥnetde pāy-māl olısar / Ey **Muḥibbī** olan fütāde-i ʿışḳ
G1433-5. Ey **Muḥibbī** ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Añа vīrāne **Muḥibbī** dime ābād ancaḳ
G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu **Muḥibbī** gibi līk arada nā-şādlıḳ
G1436-5. Ey **Muḥibbī** ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1437-5. Lebi yiter **Muḥibbī** zehr-i ġamdan / Ölürsem eyleyem aġzuma tiryāḳ
G1438-5. Hecri ṭururken **Muḥibbī** vaṣlını / Ammā zīrā ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1439-5. Ey **Muḥibbī** ʿālem içre añа ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya rüsvā-yı ʿışḳ
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Göre mi ṣıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ

G1441-5. **Muḥibbī** nūş idüp cām-ı maḥabbet / Dimiş ser-mest cānlar cānıdur ʿışḳ
G1442-5. Dür dişi fikrin **Muḥibbī** eyle her laḥẓa ḫayāl / Ḥoḳḳa-i laʾl içre gizlü lüʾlüʾ-yi şehvāre baḳ
G1443-5. Sīnemüñ dāġını seyr it her bir gül lāledür / Ḳanlu yaşından **Muḥibbī** eyledi gülzārlıḳ
G1444-5. **Muḥibbī** degme kes ḳadrini bilmez / Küşādedür hevā-yı ʿālem-i ʿışḳ
G1445-7. Gülsitāna var **Muḥibbī** ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1446-5. **Muḥibbī'den** nişān isterseñ ʿışḳa / Gözüm yaşiyle āh-ı serdüme baḳ
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı **Muḥibbī** yañılup didi şafaḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi **Muḥibbī** seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḥi cūşān ancaḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil zevraḳı / Ey **Muḥibbī** eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1450-5. N'olısar ḫālüñ **Muḥibbī** bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḥalāş eyle göñül mir'ātını / Ey **Muḥibbī** ṭarf-ı gülşen ḳıl mey-i şahbāya baḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür **Muḥibbī** senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepīd oldı ḳapuñda rişe baḳ
G1453-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu **Muḥibbī'nüñ** cihānda andan özge varı yoḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür şāfī cevāb / Ḥasteler çoḳdur **Muḥibbī** gibi bir bīmār yoḳ
G1456-5. Ey **Muḥibbī** cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi Şāḫ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1457-5. **Muḥibbī** çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1458-5. **Muḥibbī** mescid-i ḫüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1459-5. Ey **Muḥibbī** ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naşīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1460-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun senden ıraḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña vīrāne **Muḥibbī** dime ābād ancaḳ
G1462-4. Çünki **Muḥibbī** içdi bir cürʿanı ezelden / Tā ḥaşre dek olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1463-5. Ey şaçı Leylī **Muḥibbī** oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1464-5. Görelden sen perī-rūyı **Muḥibbī** ʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1465-5. Yiter **Muḥibbī** saña bu devlet cihānda kim / Oldun **Muḥibbī** cān ile ālı Muḥammedüñ
G1466-5. Ḫāliş giçer **Muḥibbī** çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün **Muḥibbī** virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1468-5. Cānā **Muḥibbī** oldı şermende itlerüñden / Kūyuña varduġınca ta ʿẓimin eyler anuñ
G1469-7. Seyre gelsün tek **Muḥibbī** yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1470-6. İtleri silkine olasın **Muḥibbī** münselik / Ol yire lāyıḳ degülseñ daḥi itsünler dilek
G1471-5. Baş açup tīġine boynını **Muḥibbī** uzadur / Bunı umar didiler ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1472-5. Ser-nigūn ola **Muḥibbī** göreyim hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye vaṣfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ alduñ **Muḥibbī** göñlini / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ soñra bed-ḫāl eyledüñ
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz **Muḥibbī** dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ revzen açsun / **Muḥibbī** oldı bu dil ġāyet de teng
G1476-5. Yār ele almış **Muḥibbī** şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1477-5. Ey **Muḥibbī** ṭāliʿ el virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1478-5. Düşer āh itse **Muḥibbī** baḥr-i ġam girdābına / Olmasun Yārab muḫālif rūzgārı kimsenün
G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ **Muḥibbī'nüñ** muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar şāhum ʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1480-7. **Muḥibbī** bülbülüñdür gülşenüñde / Oḳur medḥüñi olmışdur ḫoş-āheng
G1481-5. Vird idinürdi **Muḥibbī** ehl-i diller naẓmuñı / Ellerine girse idi ger bu güft ü gū-yı müşk
G1482-5. Ey **Muḥibbī** gerçi kim meddāḥı çoḳdur ol şehün / Şādmān ol özüñi ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1483-5. Ey **Muḥibbī** bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
G1484-5. Aşup dil şīşesin zülfe **Muḥibbī** / Sıyup ḳıldı anı şad-pāre zülfüñ
G1485-5. Fikr idelden dehānı var mı diyü / Oldı ʿālem **Muḥibbī** gözüme teng
G1486-5. Ey **Muḥibbī** lebleri ẕikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn naẓm u eş ʿāruñ senüñ
G1487-5. Ey **Muḥibbī** bī-vefālar sevmeden gel fārig ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına **Muḥibbī** / Kūyına varup āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1489-6. Olupdur kıṣṣa-i Ferhād köhne / **Muḥibbī** tāze terdür dāstānuñ
G1490-6. Ey **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre āteşi olur mı pinhān eylemek
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz **Muḥibbī** pende gūş / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G1492-5. Sīneñüñ dāġın **Muḥibbī** eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen çākin velīkin tā bed-emān eyledüñ
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ nice beyān ide **Muḥibbī** / Sen pādişehi olmış iken cümle cihānuñ
G1494-5. Vaṣluña ire mi **Muḥibbī** didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḫāluñdur senüñ
G1495-5. Ey **Muḥibbī** gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş vebālidür anuñ
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme **Muḥibbī** derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu **Muḥibbī** gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ
G1498-6. Pehlevān-ı ʿışḳ olsañ ey **Muḥibbī** ṭañ mıdur / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yāruñdur senüñ
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle **Muḥibbī** derd-mendi öldürüp / Ḥamdülillah ki anuñ derdine dermān eyledüñ
G1501-5. **Muḥibbī** ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1502-5. **Muḥibbī** nāz ile itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre gözden aḳan şuyuñ
G1503-5. Yoḳdur **Muḥibbī** gibi selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi pādişehüm āşinālaruñ
G1504-5. Cürʿa-i ʿışḳı **Muḥibbī** çün ezel eyledi nūş / Çekemez minnetini olur ise cām-ı Cemüñ
G1505-5. Ey **Muḥibbī** ger dilerseñ şiʿrüñi rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʾl-i yār olmaḳ gerek
G1506-5. Bezm-i ġamda ey **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1507-5. Ey **Muḥibbī** yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1508-5. Görmez **Muḥibbī** laʾlüñi cānāneden didüm / Cān görinür mi didi ki gözden nihān gerek

G1509-5. ʿIşḳ rāhında **Muḥibbī** başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1510-5. Ey **Muḥibbī** zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ
G1511-6. Yaḳa çāk itse **Muḥibbī** yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1512-5. Bir söz ile laʿl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu **Muḥibbī'yi** belā kūhında Ferhād eyledüñ
G1513-5. Ey **Muḥibbī** var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün **Muḥibbī** / Ṣaçar başına gevher ol dem eflāk
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı **Muḥibbī'nüñ** aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G1516-5. Ey **Muḥibbī** ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise / Şi ʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1517-5. Leylī zülfüñ ḥasretinden bu **Muḥibbī** bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu **Muḥibbī'yi** belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1519-5. Berk-i āhum şu ʿle virdi ey **Muḥibbī** dün gice / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse **Muḥibbī** aña di / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1521-5. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1522-5. Nigārā būseñi ister **Muḥibbī** cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1523-5. Gün yüzüñi görmeyelden bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Ḳarañu oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1524-5. Sözüñ gevherlerini kān-ı dilden / **Muḥibbī** çıḳarup yārāna şalduñ
G1525-5. Giceler tā seḥer āh it **Muḥibbī** / Figān u āh u zār imiş naşibüñ
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Olısar hicrān şebinde āḫır ol miskīn helāk
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey **Muḥibbī** ol perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu **Muḥibbī** nice medḥ eyleye ḫāl-i ʿadesüñ
G1529-5. **Muḥibbī** yolına terk eyleye cānı / Eger görmezseñ ol rūḫ-ı revānuñ
G1530-5. **Muḥibbī** gice artur āh u zāruñ / Şeb-i hecr içre sīneñ olalı teng
G1531-5. ʿIşḳuñ içinde **Muḥibbī** ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān içinde anı sen ḳāl eyledüñ
G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını **Muḥibbī** çekemez / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G1533-5. Bezm-i ġamda bu **Muḥibbī** ṭolılar nūş itmege / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi şarāb-ı lāle-reng
G1534-6. Ṭutuşup āteş-i ʿışḳ ile **Muḥibbī** giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1535-5. Bend-i zülfüñden **Muḥibbī** olısar mı hīç ḫalāṣ / Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñden aña çün dām eyledüñ
G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı ʿışḳa ey **Muḥibbī** ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1537-5. Dil-i bīmār-ı **Muḥibbī'ye** şifā itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳānūnuñ
G1538-5. Bu **Muḥibbī** ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ **Muḥibbī** saña sermāye yiter / Almazam mālını bir ḥabbeye ben Ḳārūnuñ
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ sīneye ġamz oḳların / Bu **Muḥibbī** ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1541-5. Laʿl-i şīrīnüñ firāḳından **Muḥibbī** bendeñi / Kūh-ken gibi belā kūhında sen cānsuz ḳoduñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳiyçün Kaʿbedür kūyuñ şehā / Bu **Muḥibbī** cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1543-5. Bī-naṣib itmek revā mıdur **Muḥibbī** bendeñi / Ḫᵛān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına çün ʿām eyledüñ
G1546-7. **Muḥibbī'nüñ** aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1547-5. Vādi-i ġamda **Muḥibbī** çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi çekmege cānā kimi mu ʿtād itmedüñ
G1548-5. Ey **Muḥibbī** beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda **Muḥibbī'ye** vaṭan / Gelmeye ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G1550-5. Ey şanem ṭutdı **Muḥibbī** ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1551-6. Yiridür çün saña uydı ey göñül oldı muḫāl / Dü-cihānı bu **Muḥibbī** başına dār eyleseñ
G1552-6. Sevmek seni günāh ise cānā **Muḥibbī'yi** / Öldür hemān şorma güneh-kāruñam senüñ
G1553-5. Ger gülāb itsen **Muḥibbī** eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḫāşılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı **Muḥibbī'ye** şoruñ / ʿIşḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk gerek
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi **Muḥibbī** çün ezel / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1558-5. Ey **Muḥibbī** di yāre ḫüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın şavurmışdur gülüñ
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür **Muḥibbī** götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1560-5. **Muḥibbī** çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola dāmānuñ
G1561-5. Ey **Muḥibbī** ḳaldurup yine livā-yı āhumı / ʿĀleme rāyāt-ı ʿışḳı ser-bülend itsem gerek
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı **Muḥibbī** daḫi hüşyār olmaya / İçeli bir cürʿarısın ol gözleri mestānenüñ
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur serdār-ı ʿışḳ / Līk anlardan **Muḥibbī** seni kemter görmedük
G1564-5. Ey **Muḥibbī** şi ʿrüne taḫsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1565-5. Bī-devādur bu **Muḥibbī** derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne **Muḥibbī** delik delik / Ṭutar kemānın elde meger ter kemān ḳaşuñ
G1567-7. Ḥaẓer itme müjeden baş bu **Muḥibbī** gözine / Żarar itmez baticek şuda kişiye dikenüñ
G1568-5. Ey **Muḥibbī** daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿAḳd-i pervāne ṭabʿum aşdı elek
G1569-5. Gelse **Muḥibbī** derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini ol āşināların
G1570-5. Maḫşerde **Muḥibbī** umaram ide şefāʿat / Cān u dil ile bendesiyem çünki ben āluñ
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime **Muḥibbī** ʿāşıḳa ġayri nişān gerek
G1572-7. **Muḥibbī** ḫᵛāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1573-5. Şefāʿatden **Muḥibbī** olma nevmīd / Ḳulısın cān u dilden Muṣṭafānuñ
G1574-5. Ḫāne-i dilde **Muḥibbī** geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet tekyede mihmān gerek
G1575-5. Ey **Muḥibbī** yolına cānı revān it şu gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1576-5. İşiginde itler ile yār bir görmiş beni / Devlet el virdi **Muḥibbī** i ʿtibāruñdur senüñ
G1577-5. Şeb-i hecrüñde nedür ḫāli **Muḥibbī** dir iseñ / Āh ü vāh ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1578-5. Şol ḳadar çekdi **Muḥibbī** Miḥnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı ẕerre mecāli āh ol miḥnet-keşüñ
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu **Muḥibbī** ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim vire dünyāya ġamuñ

G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın **Muḥibbī** her ne gelürse rıżā gerek
G1581-5. Bir devāsuz derde düşmişdür **Muḥibbī** ḫaste-dil / Sīne sinden eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem siper ola / Didi **Muḥibbī** aña demürden ciger gerek
G1583-5. Şād olup vaṣla **Muḥibbī** olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1584-5. Ey **Muḥibbī** bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1585-5. Ey **Muḥibbī** yeg görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G1586-6. Bu **Muḥibbī** ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭaʿnını her bir dūnuñ
G1587-5. Pāy-ı dildāra **Muḥibbī** gevher-i eşki şaçup / Cān u dil naḳdin daḥi āḫır niṣār itsem gerek
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı **Muḥibbī** yine yār / Ne saʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki **Muḥibbī** yine deryāyı büyütdüñ
G1590-5. Vuṣlat el virmez **Muḥibbī** ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / Şubḥ olınca ey **Muḥibbī** āh u zār itmek gerek
G1592-6. Ey **Muḥibbī** ister iken leblerinden būseler / Şimdi varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1593-5. Maʿrifet būyın **Muḥibbī** āşikār itseñ ne ṭañ / Siḥr ider çün aḳıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G1594-5. Rāh-ı ʿışḳuñda bilür misin **Muḥibbī'yi** şehā / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuñda abdāl eyledüñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı **Muḥibbī** seni ger küşte ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına ṭīġinde demüñ
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa bu **Muḥibbī** rūz u şeb / Giçmesün bu nevʿile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü **Muḥibbī** nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1598-5. **Muḥibbī** luṭf-ı ṭabʿından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören eş ʿāruñ didi şi ʿr-i Ḥasandan yeg
G1599-5. Dāġlar yaḳdı **Muḥibbī** sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre anı şanur peleng
G1600-5. Gözüñ gevherlerini tuḥfe eyle / **Muḥibbī** dergeh-i sulṭāna girdüñ
G1601-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** şebi ḳadr u güni bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu **Muḥibbī'ye** ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1603-5. Bu **Muḥibbī'ye** cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin her dünuñ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa **Muḥibbī** ḳāni ʿ / Ḳanı ṭāliʿ seni görmege göze ḫʷāb gerek
G1605-5. Gösterüp evvel yüzüñ alduñ **Muḥibbī** göñlini / Yüz çevirdüñ şoñradan ẓulm-i fırāvān eyledüñ
G1606-5. Ḳılmaġ içün güş-vāra ehl-i naẓmuñ gūşına / Ey **Muḥibbī** sözlerüñi dürr-i meknūn eyledüñ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine oldı **Muḥibbī** mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1608-5. Kaʾbedür kūyı **Muḥibbī** eyledüñ çünki ṭavāfʿ / Ḥācı olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar **Muḥibbī** sinesin aña nişān ṭutuñ
G1610-5. Pendümi gūş it **Muḥibbī** keşreti terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ **Muḥibbī'ye** reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1612-5. Bunca gündür ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı **Muḥibbī** āh u efġānun senüñ
G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḫüsn / Bu **Muḥibbī** cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ senüñ
G1614-5. Yüz çevirmez **Muḥibbī** her ne kim ḥükm eyleseñ / ṭīġüñe teslīm ider boynını fermānuñ senüñ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ içre **Muḥibbī** ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1616-5. Bu **Muḥibbī** derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün yollaruñda pāy-mālüñdür senüñ
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ **Muḥibbī** ey şaçı Leylī yine / Çek anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar çün başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña **Muḥibbī** āh u efġān eylemek
G1619-5. İñilerse **Muḥibbī** bezm-i ġamda / ʿAceb olmaz olupdur ḳāmeti çeng
G1620-5. Görmeden yāri **Muḥibbī** eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar ger yüzini görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını **Muḥibbī** teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1622-5. Sāḳī **Muḥibbī** teşneye gülgūn şarāb şun / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1623-6. Ey **Muḥibbī** bir vefāsuz yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1624-5. Her kim ki **Muḥibbī** göre bu şi ʿr-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḥi nāzik
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı **Muḥibbī'ye** maḳām / Şükr idüp ḥālüme bunı diyemez dün itdüñ
G1626-5. Ey **Muḥibbī** yine bir mihr-i münevver şem ʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin **Muḥibbī** āh / Şalınca gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1628-7. Kūyuña yārüñ **Muḥibbī** varıcaḳ / Kaʾbeye varana cān ḳurbān gerek
G1629-5. **Muḥibbī** bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse idüm bir kez yüzin cām-ı muṣaffānuñ
G1630-5. Ey **Muḥibbī** işidenler nālesin raḥm itdiler / Buʿaceb gūş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1631-5. Nevʿarūs-ı dehre meyl itmāmuña / Bu **Muḥibbī** gibi gerçek er gerek
G1632-5. Ġayrilerle bu **Muḥibbī** yār oldı dir iseñ / Ḥāşa-lillah ḥāşa-lillah bu ḫayālüñdür senüñ
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda **Muḥibbī** / Diye gül-i terden bu ġazeller daḥi nāzik
G1634-5. Āferīn olsun **Muḥibbī** āsumān-ı ʿışḳda / Daġunuñ her penbesini māh-ı tābān eyledüñ
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ **Muḥibbī** ḫāli çün bu nevʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümleʾāşıḳlaruñ buldı murād / Bu **Muḥibbī** ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1638-5. ʿUṣṣāḳ-ārā olmayasın merd **Muḥibbī** / Meydān-ı maḥabbetde ḳıyar cāne degülseñ
G1639-5. Ey **Muḥibbī** görinen güller degül gülzārda / Şaçılupdur belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G1640-5. Gözlemez ʾāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne nām **Muḥibbī** ü ne ḫodʾār gerek
G1641-5. Kāha dönmişdür ża ʾīf oldı **Muḥibbī** ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ
G1642-5. **Muḥibbī** dostlar sürsin yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1643-5. Cāna ḳalma ey **Muḥibbī** merd-i meydān ol yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G1644-5. Āh-ı serd itme **Muḥibbī** key şaḳın kim ʾālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı **Muḥibbī** sen şikār / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G1648-5. Ey **Muḥibbī** ʾārife bir ḫırḳa vü bir gūşe bes / ʿĀrifem ben de ikisin iḫtiyār itsem gerek
G1649-5. Ey **Muḥibbī** naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḥi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek

G1650-5. Āteş-i ruḥsāruña yaḳsa **Muḥibbī** dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin **Muḥibbī** ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer eş ʾār u dīvānuñ senüñ
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın **Muḥibbī** teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1653-6. Şimdi **Muḥibbī** bir şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste **Muḥibbī'ye** ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider dāim **Muḥibbī** / Anuñçün eyler ol hecre taḥammül
G1656-5. Bu **Muḥibbī** gönlin alup zār iden bülbül gibi / Şanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1657-5. Pīr olduñ ise şanma **Muḥibbī** ola dil pīr / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
G1658-5. Ey **Muḥibbī** çekmeyen cevr u cefā görmez vefā / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / Ey **Muḥibbī** cāmiʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1660(a)-5. Ey **Muḥibbī** yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzerʿayn-i mül
G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı **Muḥibbī** yār ile / Tīz giçer çün mevsim-i şahbā-yı gül
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma **Muḥibbī** sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü **Muḥibbī** be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1664-5. Naẓm-ı güher-niṣārumı her kim ki gūş ide / Aña **Muḥibbī** diyebilür mi güher degül
G1665-7. Ey **Muḥibbī** göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Şādıḳu'l-ḳavl bu **Muḥibbī** gibi biri ḳul degül
G1667-5. Gizlü rāzı bu **Muḥibbī'nüñ** nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G1668-5. Ey **Muḥibbī** ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1669-7. Ey **Muḥibbī** şuʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu **Muḥibbī'nüñ** belālar başına / Sen getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1671-5. Benden **Muḥibbī** isteme hergiz ṣalāḥ u zühd / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni mācerā-yı dil
G1672-7. Bu **Muḥibbī** gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / **Muḥibbī** kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl
G1674-7. Mey ü maḥbūba **Muḥibbī** didiler tevbelüdür / İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir andan ol
G1675-5. Ḳıyduñ **Muḥibbī** cānına başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik ile sen saña itdüñ saña göñül
G1676-5. İki ʿālemde **Muḥibbī'ye** yiter cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile giçür **Muḥibbī** ṣubḥa dek / Hīç dünyā lezzetine beñzemez bir lezzet al
G1678-5. Āvāredür çüʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ **Muḥibbī** ʿāşıḳ iseñ ol ḳarāre ḳıl
G1679-6. Gelür her şādīnün ardınca biñ ġam / **Muḥibbī** dār-ı dünyāyı belā bil
G1680-6. **Muḥibbī** her işüñ fikr eyle işle / Ki ṣoñra yañılursın olma ġāfil
G1681-5. Ey **Muḥibbī** eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm var iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1682-5. Yüzine baḳup **Muḥibbī** zülfine dil baġlama / Derd-i serdür ḥāṣıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel
G1683-5. Ezel bezminde bir cürʿa maḥabbet cāmını içdi / **Muḥibbī** anuñ içündür görinür mest-i lā-yaʿḳıl
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse **Muḥibbī** ṭañ degül / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1685-5. Eyle **Muḥibbī** naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle şanʿatı şīrīn edāda ol
G1686-5. Ey **Muḥibbī** rāygān ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem degül
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yaġı baġrum yaġıdur / OL çerāġa eylemişdür bu **Muḥibbī** dil fitil
G1688-5. Bu **Muḥibbī** añsa cürmin giceler āh eylese / Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1689-6. Ger günāh ise **Muḥibbī** seni cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1690-5. Öldürem bir gün **Muḥibbī'i** dimişsin dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān ḥācet degül
G1691-5. Laʾl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse **Muḥibbī** derd-mend / Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al
G1692-5. Ey **Muḥibbī** her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Şanma kim saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1693-5. Ey **Muḥibbī** gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāde gel
G1694-7. Ölümüñ añ **Muḥibbī** günde biñ kez / Şaḳın bu pendümi ṭut olma ġāfil
G1695-5. Vādī-i ʿışḳa **Muḥibbī** düşeli / Eylemişdür gözleri yaşın sebīl
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi **Muḥibbī** ġam degül / Kim didi bunı aña ki dāim hevāda ol
G1697-5. Bu **Muḥibbī** olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel
G1698-5. Dāġlar ile ey **Muḥibbī** cismüñi zeyn eyleyüp / Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
G1699-5. Ey **Muḥibbī** ʿıyş u nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül
G1700-5. Ey **Muḥibbī** baġlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu zāl
G1701-6. Yār göstermez **Muḥibbī** gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1702-5. Ḳāsid olmasun **Muḥibbī** naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın ey ḫıredānum gitme gel
G1703-5. Ey **Muḥibbī** bulunur şiʿrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1704-9. Ey **Muḥibbī** ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol şunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1705-5. Zülfini çevgān idelden ey **Muḥibbī** dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne dil
G1706-5. Yüz ḳarasın bu **Muḥibbī** gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile yandı **Muḥibbī** odlara / Nār-ı ʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1708-5. Şiʿr-i rengīnüm **Muḥibbī** bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz virür tekrār gül
G1710-5. Ey **Muḥibbī** şayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını **Muḥibbī'den** işit / Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey **Muḥibbī** derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1713-5. Yāri aġyār ile gördükde **Muḥibbī** itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1714-6. Mevsim-i gülde **Muḥibbī** naẓmına ḳılsan naẓar / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu **Muḥibbī** sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1716-5. Görinür anı **Muḥibbī** olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur dil virme perī-zāde gel

G1717-5. Naẓm ile bulduñ **Muḥibbī** çün Niẓāmī ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G1718-5. Ey **Muḥibbī** gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül ol her dem terennüm eyle gel
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin **Muḥibbī** ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm umup dime ekse cev degül
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme **Muḥibbī** sen sen ol
G1721-5. Naẓm-ı dürer-nişārumı her kim ki gūş ide / Var mı **Muḥibbī** diye bunuñ çün güher degül
G1722-5. **Muḥibbī** ḫastedür ey dil ṭabībi / Lebüñ dārūsı ile aña em ḳıl
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin añup nāle ḳılmaya / Çekse **Muḥibbī** bir nice yıllar cefā göñül
G1724-5. Ḳo **Muḥibbī** gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çünʿandelībin zār gül
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ **Muḥibbī** n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānīʿ olur bu eşk-i āl
G1726-5. Ey **Muḥibbī** nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḥāl
G1727-5. Ey **Muḥibbī** derdüñi görüp benüm külli devā / Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫacel
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda **Muḥibbī** nāle n'eyler māh ü sāl
G1729-5. Ey **Muḥibbī** ʿāşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına irdüñ **Muḥibbī** dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem göñül
G1731-5. Ey melek-sīmā **Muḥibbī** başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var **Muḥibbī** gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür **Muḥibbī** benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl
G1735-5. Oldı ḥācet-mend **Muḥibbī** cān ile ol yüzüñe / Gösterüp dervīşe yüz kendüyi ḥācet-mend ḳıl
G1736-5. Bu **Muḥibbī** derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Şanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1737-5. İki şanma vir metāʿ-ı vaşlına biñ cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli **Muḥibbī** eylemez fikr-i muḥāl
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide bir daḥi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu **Muḥibbī** dimeye āh ne müşkil
G1739-5. Gönli açılmaz **Muḥibbī** serv-ḳaddüñ görmese / Serv-i bāġ u gül daḥi āb-ı revān eksük degül
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey **Muḥibbī** kimdürür aña diyen ṭūfān degül
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup **Muḥibbī** şaḳın aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çünʿārife bir gül
G1742-5. **Muḥibbī** olmadan Biñ kerre artuḳ / İşitmek ṭaʿn-ı nādānı ne müşkil
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey **Muḥibbī** ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu **Muḥibbī'yi** derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu **Muḥibbī** / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda **Muḥibbī** bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāre ḳıl
G1748-5. Iżṭırāb eyler **Muḥibbī** görmege yüzin erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göñül
G1749-5. Māhlarda **Muḥibbī** ḳādirüñ gör ḳudretin / Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb degül
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta **Muḥibbī** pīr-i muġāndan heybet al
G1751-7. Ey **Muḥibbī** ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / Şi ʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G1752-5. Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile **Muḥibbī** ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1753-5. Çünʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür **Muḥibbī** olduġı mümtāz gül
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ **Muḥibbī** dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G1756-5. Cān vir lebine al ile bir büse **Muḥibbī** / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol
G1757-8. Uġradum birʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey **Muḥibbī** tīz giçer bir haftadur bir an gül
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu **Muḥibbī'den** işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣfʿeylesün vaṣṣāfa gel
G1759-5. **Muḥibbī** çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1760-5. Ḫāk-i pāyına **Muḥibbī** yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var ezber degül
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide / Aḳsun **Muḥibbī** derdüme dermān olan yaşum
G1762-5. İtmedüñ ḫaste **Muḥibbī'ye** gelüp çünki devā / Dostum ölür isem boynuña düşer ḳanum
G1763-5. Rām olur ṣanma **Muḥibbī** fāriġ ol efsāneden / Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem cümle varumdan **Muḥibbī** terk-i cān itdüm
G1764-5. **Muḥibbī** cān u dil her kim virüp bir büsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm
G1765-5. **Muḥibbī** olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi çün / Şeb-i ġam içre nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1766-5. Ey **Muḥibbī** ben ḳanā ʿat Ḳāfınuñʿanḳāsıyam / Ṣanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1767-5. Giydi iḫrāmı **Muḥibbī** gitdi Kaʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1768-5. Bu **Muḥibbī** gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1769-5. ʿIşḳuñ yolında olsa **Muḥibbī** eger şehīd / ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm
G1770-5. Ey **Muḥibbī** şiʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile sābāşum benüm
G1771-5. Dil derdine **Muḥibbī** gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1772-5. Ey **Muḥibbī** dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G1773-5. Yār gördi baḫr-i ʿışḳ içre **Muḥibbī** ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1774-5. Pend idüp dirler **Muḥibbī** eyleme dīvānelik / Ḥālüme ḳomaz beni derd-i nihānum n'eyleyem
G1775-7. Fāriġ iken geldi tā ki başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey **Muḥibbī** başuma dār iñledüm
G1776-5. Ey **Muḥibbī** bī-sütūnı kesdi Ferhād añılur / Ben daḥi kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eylesem
G1777-5. Ey **Muḥibbī** ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G1778-5. Gūşe-i ġamda **Muḥibbī** olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār ile farḳ olmaz ten-i zārum benüm
G1779-5. Cürʿañı bu **Muḥibbī'ye** düşürme ḫāke / Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum
G1781-7. Tīġüñi çekme **Muḥibbī'yi** dü-nim eylemege / Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām
G1782-5. İtme **Muḥibbī** ḳuluña gel yoḳ yire ġażab / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm
G1783-5. Eksük olmasun **Muḥibbī** āteş-i dil sīneden / Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G1784-5. **Muḥibbī** kemterem ednādan ednā / Yüzini ḫāke sürmiş bir kiyāhum
G1785-7. Altun ṣu ile şiʿr-i **Muḥibbī'yi** yazalar / Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G1786-5. Ola mı şayyād-ı çeşminden göñül murġı ḫalāṣ / Dām-ı zülfinde **Muḥibbī** ḳaṣd çün ḫāl eyledüm

G1787-5. Yārüñ **Muḥibbī** göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḥayrānam aña ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1788-5. Almaz idi **Muḥibbī** bāde ele / İñleyüp dimese rübāb içelüm
G1789-5. **Muḥibbī'i** ḳapuñdan itme maḥrūm / O bir kemterdürür sen şāhum
G1790-5. Bu **Muḥibbī** yine kūyuñdan yaña'azm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1791-6. **Muḥibbī** fikr-i bikrümden idüp bir nev-şecer peydā / Yaturdum ma'nīi bir berke naḫl-i meyve-dār oldum
G1792-5. Çün **Muḥibbī** bir ṣaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde ey **Muḥibbī** ḫil'atüm
G1794-7. Ey **Muḥibbī** 'ışḳuñuñ çün derd ü ġamdur ḫāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm
G1795-5. Ṣu'le-i āhum **Muḥibbī** dem-be-dem / Başumda zerrīn külāhumdur benüm
G1796-5. Oldı **Muḥibbī** her sözi çün dürr-i şeh-vār / Aṣsun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
G1797-6. Ey **Muḥibbī** ṭañ mı ger'aḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1798-7. **Muḥibbī** yanmaġa geldüñ cemāl-i şem'ine ḳarşu / Degülsin aña pervāne velī ben yana ṭapşırdum
G1799-5. **Muḥibbī** saña yitmez mi bu örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem hem
G1800-7. Eyledükce bu **Muḥibbī'ye** cefā rāḥat gelür / Anuñ içün kim belāya cānı āzād eyledüm
G1801-5. Ey **Muḥibbī** cām-ı mey nūş eyle la'li yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G1802-6. Bu **Muḥibbī'i** şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1803-5. Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şi'r-i **Muḥibbī'i** pesend / Cāmi taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm
G1804-5. **Muḥibbī** pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1805-7. **Muḥibbī** gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün diyü anı dil-i'ummāne ṭapşırdum
G1806-6. Didüm Maḥmūd'uñ olmışdur **Muḥibbī** / Didi ḥüsn ile ben daḫi Ayāzam
G1807-5. **Muḥibbī** her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1808-5. Ey **Muḥibbī** cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G1809-5. Derd-i 'ışḳı **Muḥibbī** ḫoş görelüm / Ya'ni 'ālemde bī-devā olalum
G1810-5. Dirler **Muḥibbī** 'ışḳ yolı ṣu'b-nāk olur / Ben ol yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1811-5. Ġamzesine dökme gel ḳanın **Muḥibbī'nüñ** didüm / Dökmege 'āṣıḳlaruñ ḳanın didi cellādıyam
G1812-5. Bu **Muḥibbī** anuñ içün yollaruñda ḫāk olur / Ola kim birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1813-5. Ey **Muḥibbī** yine kūyuñdan yaña'azm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1814-5. Düşdi **Muḥibbī** başuma sevdā-yı zülf āh / Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu **Muḥibbī** diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1817-6. Ṭūt-i ṭab'um **Muḥibbī** gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse ol la'l-i şeker-nābum benüm
G1818-5. Ey **Muḥibbī** ol hümā ṣaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare **Muḥibbī** oldum āvāre / Ṣefā'atle meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G1820-7. Çün güft ü gūyı ḫoş-dil idermiş **Muḥibbī'yi** / Açar dilini bu ġazel-i āb-dār hem
G1821-5. Ey **Muḥibbī** 'ālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1822-5. Her beyti **Muḥibbī'nüñ** ider bir ḳızıl altun / Ancaḳ ben anuñ miṣlini dürdānede buldum
G1823-5. **Muḥibbī** maḫzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G1824-5. **Muḥibbī** ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur 'ışḳ olsun abdālum
G1825-5. Degüldür ḫūr u ġılmāna **Muḥibbī** cennete māyil / Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram
G1826-5. Ey **Muḥibbī** n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṯeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş la'lüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla **Muḥibbī** şoḥbetüm
G1828-5. Çün **Muḥibbī** ele girmez ni'delüm sa'y ile yār / Güle dervīş olalum niceye dek 'ār idelüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin / Bu **Muḥibbī** ḳulınuñ derdine bir çāre didüm
G1830-5. Ey **Muḥibbī** çünki 'āṣıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1831-5. Bu **Muḥibbī** derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını güş ey ṣanem
G1832-6. Bu **Muḥibbī** vaṣlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel nizā'itme ne saña ne baña olsun dirüm
G1833-5. **Muḥibbī** her sözüm gevher ḳılup yārāna'arż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1835-5. Ey **Muḥibbī** ḥasretinden ol gülüñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1836-5. Giçdi ḥadden **Muḥibbī** cevr-i nigār / Meger inṣāf vire Allāhum
G1837-7. Ṣol ḳadar gördi **Muḥibbī** cevrüñi 'ālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu **Muḥibbī** / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam
G1839-5. Ḫaṭṭ-ı ġubārı eyledi ḥayrān **Muḥibbī'yi** / Artsa'aceb mi her şeb ü her rūz miḥnetüm
G1840-5. **Muḥibbī** hecr-ārā her dem viṣālüñ fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum **Muḥibbī** baña yitmez mi delīl / Sīne dür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm
G1842-7. Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / Şimdiki'aṣruñ **Muḥibbī** bülbül-i nālānıyam
G1843-5. **Muḥibbī** 'ışḳ eri n'eyler dimişler 'ār u nāmūsı / Anuñçün şīşe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G1845-5. 'Işḳuñ **Muḥibbī** yāyını kim çekmek istese / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi **Muḥibbī** çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G1847-5. Sīnede çünki **Muḥibbī** bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān isterem
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem **Muḥibbī'yem** ḫoş-elḫānum
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse bu **Muḥibbī'ye** ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn **Muḥibbī** ḫastedür ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1851-5. Varmaz oldı bu **Muḥibbī** kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm
G1852-6. Derdüñ ile bu **Muḥibbī** ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1853-5. Bu **Muḥibbī** yana gelmişdür ezel / Yanayam hey pādişāhum yanayam
G1854-6. Girmez **Muḥibbī** sa'y ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm

G1855-5. Dayanursa n’ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / **Muḥibbī** baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1856-6. Bilmeyesin neʿaceb işbu **Muḥibbī** ḳuluñı / Nice yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1857-6. **Muḥibbī** bir naẓar görüp nigārı / Yitürsem özümi vü ṣābir olsam
G1858-5. Ey **Muḥibbī** her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına mengūş eyleyem
G1859-6. Ey **Muḥibbī** āhun ile yile virdüñ ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1860-5. ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey **Muḥibbī** yā benem
G1861-5. Ey **Muḥibbī** bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir ṭolu peymāneyem
G1862-5. Ezelde cān ile cānān **Muḥibbī** hem-dem imiş / Çün öyledür ya ne ḥācet ki ben arade olam
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın **Muḥibbī** yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ırag̱ / Ey **Muḥibbī** hecr-ārā eksük degül saña elem
G1865-6. Ey **Muḥibbī** şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / Yanuban pervāne-veş ben bī-per ü bī-bāl olam
G1866-5. Ey **Muḥibbī** itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge ṣaḳladum
G1867-5. Ey **Muḥibbī** şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semiʿ ü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1868-5. Çün Muḥibb oldı **Muḥibbī** ālına evlādına / Şād-mānam ṭoġdı çün burc-ı şerefden yılduzum
G1869-5. Bu **Muḥibbī** göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1870-5. **Muḥibbī** ḫastei ey dil ṭabībi / Meded eyle ki ġāyet de büküldüm
G1871-5. Ey **Muḥibbī** gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün ḳarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G1872-5. **Muḥibbī** eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden **Muḥibbī** dostlar / Ol lebi mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1874-5. Ey **Muḥibbī** hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice şeydāyı görem
G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel **Muḥibbī** fārig̱ ol / Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1876-5. Ḥāsıl olurdı **Muḥibbī’nüñ** murādı ser-be-ser / Sehv ile bir kez diseñ ümmīd-vārumdur benüm
G1877-7. Zāhidā eyler **Muḥibbī** ḥidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün kim riyādan ḳorḳaram
G1878-6. Pā-birehnedür **Muḥibbī** düşeli deşt-i ġama / Zülfüñüñ şeydāsıyam ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa **Muḥibbī’ye** neʿayb / Bir hüner bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
G1880-5. Ey **Muḥibbī** ol gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı **Muḥibbī** anda gūyā eylesem
G1881-7. Ey **Muḥibbī** ol nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G1882-5. Ey **Muḥibbī** çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / Tā ḳıyāmet mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1883-5. Ey **Muḥibbī** ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G1884-5. Zāhidā ister cennet ü ḥūrā müdām / Ben **Muḥibbī** ṭālib-i cānāneyem
G1885-5. Ey **Muḥibbī** yine eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1886-5. Ey **Muḥibbī** tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse **Muḥibbī** çāresüz / Dil ṭabībisin meded derd ile nā-çār olmışam
G1888-5. Ey **Muḥibbī** gicile şubḥa degin / Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm
G1889-7. **Muḥibbī** terk iderse n’ola ārı / Anı bu vech ile rüsvā ḳılan kim
G1890-5. Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü Ömer / Ey **Muḥibbī** yürüyüp Şarḳa sipāhı çekelüm
G1891-5. Şöyle mest itdi **Muḥibbī** beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne varam
G1892-5. **Muḥibbī** dāimā artur niyāzuñ / Görürsin nāz ider çün Nāzenīnüm
G1893-5. Ey **Muḥibbī** oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm
G1894-5. Bu **Muḥibbī** dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmaz ʿaceb żikum benüm
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı **Muḥibbī** ṭaşlara çaldum
G1896-5. Ey **Muḥibbī** ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem idenʿurūc aña duḫānumdur benüm
G1897-5. Didüm añmazsın neden cānā **Muḥibbī** bendeñi / Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu **Muḥibbī’yi** ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1899-6. Dünyā **Muḥibbī** istedi ben itmedüm ḳabūl / ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem
G1900-5. Ey **Muḥibbī** yār yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1901-6. Ey ṭabīb-i dil **Muḥibbī** hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey **Muḥibbī** ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G1903-5. **Muḥibbī** vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1904-8. **Muḥibbī** derd-i ʿışḳ ile düşelden baḥr-i hicrāna / Ġamından özge hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G1905-5. Çün **Muḥibbī** gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi şenā-ḫān olmışam
G1906-5. Yār kūyında **Muḥibbī** işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey **Muḥibbī** gözlerüm / Ḫamdülillah ḫoş giçer bu nevʿile her sāʿatüm
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse **Muḥibbī** bī-düş ditrer / ʿAceb ḫālüm n’olur āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat **Muḥibbī’ye** / Andan berü ki ol şanemüñ derd-nākıyam
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi gūyā **Muḥibbī** āh u zār itdüm
G1911-5. Ey **Muḥibbī** şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G1912-5. Ey **Muḥibbī** nālemi kūyında dildār işidüp / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa **Muḥibbī** yeñi cān / Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm
G1914-5. **Muḥibbī** gülşene varma temāşā eyle bu sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / Ey **Muḥibbī** şükr Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1916-5. Ey **Muḥibbī** ol kemān-ebrū ġammdan ʿāḳıbet / Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1917-5. Ḫākipāyına **Muḥibbī** genc-i ṭabʿuñ ḳıl niṣār / Aña beñzer ʿālem içre ḫurde-dānı bulmadum
G1918-5. Çünki ḫāk oldı **Muḥibbī** hecr-ārā gördüm göñül / Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden **Muḥibbī** mest olup / ʿĀlemüñ nice giçer aḳ u ḳarasın bilmedüm
G1920-7. Şiʿrümüñ sūzı ile yansaʿaceb mi dil ü cān / Yana odlara **Muḥibbī** kim oḳursa ġazelüm

G1921-5. Şanma cevrüñden **Muḥibb**ī bendeñi yüz döndüre / Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1922-5. Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm / Mi ʿmār olup **Muḥibb**ī anı ʿimāret itsem
G1923-7. Meclis-i ġamda **Muḥibb**ī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm
G1924-5. Ka ʾbedür kūyuñ **Muḥibb**ī**'ye** müyesser oldı çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G1925-6. Ġam gelürse **Muḥibb**ī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz cihānda kes ni'delüm
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña **Muḥibb**ī seni hem-rāh çekem
G1927-7. Ey **Muḥibb**ī gülşen içre görinen nergis degül / Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ **Muḥibb**ī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ yirini cān u dil ḳılam
G1929-5. Kūyuña vardı **Muḥibb**ī aña yüz göstermedüñ / Vāh ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G1930-7. **Muḥibb**ī ʿāḳil iseñ saña örnek / Bu yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G1931-7. Gül yüzüñsüz **Muḥibb**ī istemez bāġ u bihişt / Nāle ḳılur bülbülem zār u nevāyı isterem
G1932-5. Dil virmegil **Muḥibb**ī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey **Muḥibb**ī bulınur ol kān benüm
G1934-6. Cinān zāhide vü ʿārife dīdār / **Muḥibb**ī bildi bunda sūd iden kim
G1935-5. Yoḳdur **Muḥibb**ī ṭāḳat / جانرا جازا بنومی سپارم
G1936-5. Ey **Muḥibb**ī ṣorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1937-6. Çün **Muḥibb**ī fiġāna baġladı dil / Ney gibi iñlemeyüp pes ni'delüm
G1938-5. Bu şi ʿri gören **Muḥibb**ī lā-büd / Dir mülki suḫan saña müsellem
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / **Muḥibb**ī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında **Muḥibb**ī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu **Muḥibb**ī bir naẓar / Bundan özge ḫāṣa-lillah ben temennā eyleyem
G1942-5. Ey **Muḥibb**ī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G1943-5. **Muḥibb**ī bülbül-i gūyā gibi gülistānda / Nice bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem
G1944-5. Bu **Muḥibb**ī**'ye** cefā ḳılsañ yāḫūd mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1945-5. Sevdügi seni bildi **Muḥibb**ī günāh imiş / ʿAfv it şuçını senden umar luṭf ile kerem
G1946-5. Ṭañ degül giçse **Muḥibb**ī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḥt yāyı görmedüm
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül gibi **Muḥibb**ī / Tā ṣubḥ olınca zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey **Muḥibb**ī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ **Muḥibb**ī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1950-7. Görüp **Muḥibb**ī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ / İşbu cemāl ü ḥüsne viriser ḫalel didüm
G1951-5. Ey **Muḥibb**ī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G1952-5. Bir şaçı Leylāya bend idüp dil-i dīvānei / Ey **Muḥibb**ī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1953-5. Gel **Muḥibb**ī idelüm meclise meh-rūları dām / Ṣoḥbeti ya ʿni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G1954-5. Şi ʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı **Muḥibb**ī cān u dil / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı defter ü dīvān benüm
G1955-5. **Muḥibb**ī şaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G1956-5. Ey **Muḥibb**ī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G1957-5. **Muḥibb**ī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G1958-5. Bulmış iken cām-ı la ʾlüñden **Muḥibb**ī bir ṣafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu ṭab ʿ-ı pür-gerdüm benüm
G1959-5. **Muḥibb**ī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi eş ʿārum / **Muḥibb**ī luṭf-ı ṭab ʿumla ne ṭañ disem ẓāhir oldum
G1961-6. Ḫasteyem ey **Muḥibb**ī itme ʿilāc / Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm
G1962-5. Kūyuna varup **Muḥibb**ī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G1963-5. Ey **Muḥibb**ī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
G1964-6. Leblerüñ dārü'ş-şifāsında **Muḥibb**ī ḫastedür / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1965-5. Ey **Muḥibb**ī iñleyem derd-i dilüm eşcār ile / Bir iki derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm
G1966-5. Ey **Muḥibb**ī şem ʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şem ʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi **Muḥibb**ī pāyān / Ḥamdülillah yüzini ṣaġ u selāmet gördüm
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem / Ey **Muḥibb**ī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G1969-5. Bu **Muḥibb**ī sözi güherden yeg / Olsa ṭañ mı çün oldı ṭab ʿ-ı Selīm
G1970-5. Ola kim yār aṣa **Muḥibb**ī seni / Baş açup zülf-i dāre yalvarayım
G1971-5. İtlerümdendür **Muḥibb**ī dise dilber sehv ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G1972-6. Ey **Muḥibb**ī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G1973-5. Zülf-i sevdāsı **Muḥibb**ī yārüñ / Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem
G1974-5. **Muḥibb**ī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1975-5. Ey **Muḥibb**ī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey **Muḥibb**ī secde-gāhumdur benüm
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre **Muḥibb**ī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G1978-7. Dimiş dilber işigümde **Muḥibb**ī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş üftādem
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu **Muḥibb**ī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1980-5. Ben ol **Muḥibb**ī**'yem** ki çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre **Muḥibb**ī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm
G1982-5. **Muḥibb**ī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem
G1984-5. Ey **Muḥibb**ī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G1985-5. Çünki **Muḥibb**ī ʿāşıḳa besdür şınıḳ sifāl / Ḥācet degül şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G1986-5. Var ḳapuñda **Muḥibb**ī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G1987-7. Ey **Muḥibb**ī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun **Muḥibb**ī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm

G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile **Muḥibb**ī yine deryālar gibi / Şarṣar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından **Muḥibb**ī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
G1991-5. **Muḥibb**ī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G1993-5. **Muḥibb**ī baḥre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G1994-5. Ey **Muḥibb**ī şükr ḳıl itdüñ ṣanemler terkini / Ḥāṣa-lillah bir daḫi ben kār-ı Āzer eyleyem
G1995-5. Çün ḥarim-i dilde dirgürdüm **Muḥibb**ī maṭlabum / Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭ ʿ-ı beyābān eyledüm
G1996-5. Bugün ʿām itdi dilber ni ʿmetini / **Muḥibb**ī Ḳays-veş şındı çanaġum
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez **Muḥibb**ī zerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya İlāhü'l- ʿālemīn / Bu **Muḥibb**ī**'ye** ʿināyet ṣıḥḥaṭa başṣun ḳadem
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu **Muḥibb**ī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2000-5. **Muḥibb**ī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın ṣaçup yir yir bitürdüm gül ʿīẕār oldum
G2001-6. Ḳanlu yaşını **Muḥibb**ī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdur ʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2002-5. **Muḥibb**ī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2003-5. Gerçi cürm ile **Muḥibb**ī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
G2004-5. Ṣabra çün ḳalmadı **Muḥibb**ī mecāl / Çāre yoḳ bir diyāra ʿazm idelüm
G2005-8. Gördi dilber bu **Muḥibb**ī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2007-6. Gözüm yaşına ġarḳ iken **Muḥibb**ī / ʿAcebdür teşne-dil-cūya-yı ābam
G2008-7. **Muḥibb**ī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2009-6. Ey **Muḥibb**ī iledür kūyına ol vaḳtin beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2010(a)-5. Ey **Muḥibb**ī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2010(b)-5. Ey **Muḥibb**ī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2011-6. Ey **Muḥibb**ī baḥr-i dilde bulmaġa söz gevherin / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2012-6. Görüp **Muḥibb**ī şi ʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓirin
G2013-5. Bu **Muḥibb**ī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı **Muḥibb**ī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḥālümi diyem ben
G2015-5. Ziver-i dünyāya dil virme **Muḥibb**ī key ṣaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pīre-zen
G2016-5. Ġamzelerle öldürürse la ʿl-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından **Muḥibb**ī bir dem anuñ gitmesün
G2017-7. Ey **Muḥibb**ī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi tek ṣalınsun yār reftār eylesün
G2018-5. Ḳo **Muḥibb**ī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem ṣolar añmaz mısın
G2019-5. Ey **Muḥibb**ī şi ʿrümüñ ma ʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından **Muḥibb**ī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi nice nūn olmasun
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ **Muḥibb**ī vādiye / N'olısar ḥālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G2022-6. ʿIyd-gehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi **Muḥibb**ī baḫt-ı yāverdür bugün
G2023-5. Ey **Muḥibb**ī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine dil zevraḳın
G2024-5. Ey **Muḥibb**ī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāygān
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen **Muḥibb**ī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ **Muḥibb**ī başundan eksük itme / Başunda ol hemīşe tāc-ı sa ʿādet olsun
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum **Muḥibb**ī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum ben
G2028-5. Cihān mülkine şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / **Muḥibb**ī ḳapuna ḫiẓmet ider kemter ʿabid olsun
G2029-5. Metn-i ḥüsne yazılmış ey **Muḥibb**ī ḥāşiye / Kim bunuñ ḥallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḫurde-dān
G2030-5. Bu **Muḥibb**ī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden ṣaçılmasun
G2031-6. Bende imiş yār bilmezdüm **Muḥibb**ī ḥayf kim / Her yaña bilmezligümden atar idüm yāri ben
G2032-7. Ey **Muḥibb**ī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2033-5. Nice bir ġaflet **Muḥibb**ī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2034-5. Ey **Muḥibb**ī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulū ʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2035-5. İşbu şi ʿri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn **Muḥibb**ī saña sābāş olsun
G2036-7. Bu **Muḥibb**ī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u her nā-būddan
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu **Muḥibb**ī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu **Muḥibb**ī sīnesine dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫil ʿatin lāyıḳ / **Muḥibb**ī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2041-7. **Muḥibb**ī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḥansın sen
G2042-5. **Muḥibb**ī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz **Muḥibb**ī kimsene hergiz ṣabā yolın
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey **Muḥibb**ī ögrene ol bī-vefāñuñ yolların
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel **Muḥibb**ī**'nüñ** naẓar / Gūşına daḳ her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa **Muḥibb**ī maḥv olan sensin hemān / Bir gören bir daḫi görmez çehre-i efkendesin
G2047-5. Bu **Muḥibb**ī cān virüp kūyında hīç bilinmedi / Pādişāh-ı dehr añmazsa ʿaceb mi bendesin
G2048-6. Cür ʿa-i cāmı **Muḥibb**ī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2049-5. Cür ʿa-i cāmı **Muḥibb**ī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2050-5. Ey **Muḥibb**ī ḫ ʿābdan açup reyāḥinler gözin / Fırṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān
G2051-7. Ey **Muḥibb**ī zārılıġum işidüp dilber dimiş / Eksük itme nāle ḳıl ey bülbül-i gūyā-yı men
G2052-6. Ey **Muḥibb**ī ṣor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2053-5. Ey **Muḥibb**ī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni ṣaḥrā-yı çemen
G2054-5. Bī-vefā yārüñ **Muḥibb**ī cevrini ma ʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey **Muḥibb**ī dest ü pāyuñda ʿaḳaluñ var iken
G2056-5. Baḥr-i naẓmından **Muḥibb**ī**'nüñ** şu kim dürr istemez / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2057-5. Çünki terk itdüñ **Muḥibb**ī**'yi** dilā var fāriġ ol / Ben daḫi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin

G2058-5. Ey **Muḥibbī** māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen
G2059-5. Devr-i gülde ey **Muḥibbī** ala ele peymānei / Fırṣatı fevt itme ẕāyiʿ ḳılmaʿömrüñ bir demin
G2060-6. Lebleri yādına ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi **Muḥibbī** bir daḥi gelmez giden
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm **Muḥibbī** / Ki oldum vaṣlı ile āşinā ben
G2063-5. **Muḥibbī** ol kemān-ebrū meger ʿāşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2064-5. Dilde ḳılmaġa ḫayālüñ naḳşını / Bu **Muḥibbī** nice naḳḳāş olmasun
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿömri çün gendüm gibi / Ey **Muḥibbī** baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2066-5. Gülüp evvel **Muḥibbī** ol yüzüñe / İdiser şoñra seni zār şaḳın
G2067-5. Ey **Muḥibbī** şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin
G2068-5. **Muḥibbī** başma dünyā cifesine / Diler iseñ olasın pāk-dāmān
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu **Muḥibbī** dostum / Giceler bülbül gibi ṭurmaz ḳılur āh u fiġān
G2070-5. Ey **Muḥibbī** ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2071-5. Ḫānḳāh içre **Muḥibbī** hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar nice çıḳar gūşe-i meyḫāneden
G2072-5. **Muḥibbī** virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni yoldan çıḳaran āh bu göz ile ḳaş olsun
G2073-5. **Muḥibbī** derde ṣabr eyle ne çāre / Eyü yavuz giçer ādem başından
G2074-5. **Muḥibbī** yazmaḳ ister derd ḫālin / Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2075-7. ʿIşḳı **Muḥibbī** her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir görür yüzine baḳanlarʿalāmetin
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise **Muḥibbī** derd-mend / Senden umar şefḳati sensin ḳayuran ümmetin
G2077-5. Yārüñ meyānı olmaduġı bir bahānedür / Ayru **Muḥibbī** görmedi ḳılca bahānesin
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür **Muḥibbī** bilsem ol uyḫu diyen
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / **Muḥibbī** şemʿ olupdur şan güler kendü zebānından
G2080-5. Vaṣlına nice bulursın ey **Muḥibbī** dest-res / Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2081-5. Ey **Muḥibbī** yüri di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına **Muḥibbī** yārüñ / Bulmadı kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār etegin
G2084-7. Ey **Muḥibbī** bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāşıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu **Muḥibbī** ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2086-5. Bu **Muḥibbī** sözleri gevherdürür mengūş iden / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin
G2087-5. Meyli var gördüm **Muḥibbī** Ṣīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2088-5. Ey **Muḥibbī** şiʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2089-7. Ey **Muḥibbī** kim içerse leblerinüñ cürʿasın / Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin
G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme **Muḥibbī** ḳıl ḥaẕer / Kimse yoḳ vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2091-5. Çün **Muḥibbī** bulunur vīrānede genc-i viṣāl / Ḳo göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ **Muḥibbī** başa devlet tācıdur / Raġbet itmezsemʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben
G2093-5. Senden irmez kimesneye çü ġubār / Ey **Muḥibbī** ġubār imişsin sen
G2094-5. Ey **Muḥibbī** mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin
G2095-5. Ey **Muḥibbī** şaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2096-5. Ey **Muḥibbī** aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḥarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var iken
G2097-5. Virilür şanki **Muḥibbī'ye** cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2098-6. **Muḥibbī** her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile naẓmuñı **Muḥibbī** / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2100-6. Ey **Muḥibbī** ṭolaşaldan dil şaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi şaḥrāyı ben
G2101-5. **Muḥibbī** dimişler cāna ḳıymaz / İlāhi şaḳla anı iftirādan
G2102-5. Ey **Muḥibbī** ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ **Muḥibbī** yine şāfī gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini şarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2104-6. Yār ele alsa **Muḥibbī** zülfinüñ çevgānını / Ben daḥi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2105-7. Cürʿası yārüñ **Muḥibbī** çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ **Muḥibbī** ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki bir şāḥib-kemālem ben
G2107-5. Bī-sütūndan muḥkem iken ey **Muḥibbī** kūh-ı ġam / Kūh-kenlik şan ʿatında ben daḥi verzideyin
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz **Muḥibbī'ye** ḥayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArṣa aṣdun tīġüñi bil ey **Muḥibbī** ġāzisin
G2110-5. Dil nişān itmiş **Muḥibbī** ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uṣanup yā ḳaşlaruñı pasasın
G2111-5. Yollar üstinde **Muḥibbī** nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor sen
G2112-5. Sebze-zār oldı **Muḥibbī** verd-i ġonce ḥaṭ-ı yār / Ey gözüm merdümi şimdengirü nem-nāk olasın
G2113-5. Sīnen dögicek āh **Muḥibbī** ḳoma elden / ʿuṣṣāḳ-ārā şu ʿle-i āh ü ʿālem olsun
G2114-5. Bī-emān çeşmi **Muḥibbī** eline ḫançer alup / Ḳurup ʿuṣṣāḳını boyınca girer ḳane degin
G2115-5. Ey **Muḥibbī** tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Ż̇āyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin
G2116-5. Ey **Muḥibbī** daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul ṣoḥbetin
G2117-5. Ey **Muḥibbī** ruḥları şevḳine her şeb tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş nāle vü feryād ideyin
G2118-5. Ey **Muḥibbī** nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol gīsūyı ben
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı ser-mest iken **Muḥibbī** / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı mest idi oldı ḫayrān
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey **Muḥibbī** çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-iʿAden
G2121-5. Bu **Muḥibbī** sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde **Muḥibbī** destini / Dāmeninde yāre diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2123-5. Alduñ **Muḥibbī** gönlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa müselmān degül misin
G2124-5. Göñlin alınca **Muḥibbī'ye** vefā gösterüp āh / Bes neden şoñra dönüp cevr-i fırāvān olasın
G2125-6. Yimezem dünyā ġamuñ ben ḫᵛāce-i dünyā gibi / Ey **Muḥibbī** anuñ içün fāriġüʾl-bālem bugün
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey **Muḥibbī** fāriġ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān

G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle **Muḥibbī** başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına gerek aneden
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ **Muḥibbī** pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2129-5. Ḫūblıḳ resmin budur eyle **Muḥibbī'ye** vefā / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan çıḳasın
G2130-5. Ey **Muḥibbī** pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu **Muḥibbī** cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür beñzer semenderlik yolın
G2133-6. Ẓāhir itdi bu **Muḥibbī** yine söz gevherlerin / Nice yıllar ṣaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2134-5. Yaşuñı şarāb bağrı kebāb eyle **Muḥibbī** / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan
G2135-5. Ḫaste-dildür bu **Muḥibbī** didüm yāre ʿilāc / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ **Muḥibbī** derd-mend / Ṣubḥa dek gözler seni maḥrūm olupdur ḫᵛābdan
G2137-5. Ey **Muḥibbī** her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna **Muḥibbī** şiʿrini / Bula laḥdinde işide anı Cāmi tāze cān
G2139-5. **Muḥibbī** bilmek isterse n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eylesün açsun
G2140-5. Ṣorsa ḥālümi **Muḥibbī** nicedür dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2141-7. Mihr ü vefā **Muḥibbī** gelmese ġam degüldür / Ol tek cefā vü cevri kendiye ʿādet itsün
G2142-5. Bu **Muḥibbī** şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde **Muḥibbī** ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç ṣaḳınur mı mūrdan
G2144-5. Ey **Muḥibbī** gözlerüm yaşına hīç sedd olmaya / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan
G2145-5. Ey **Muḥibbī** her gören sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin
G2146-5. Bu **Muḥibbī** şemʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şemʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden **Muḥibbī** ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur ḫayāt āb ile ömr-i cāvidān
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey **Muḥibbī** gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2149-5. Bu **Muḥibbī** ālına nice anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2151-5. **Muḥibbī** naẓmumı her kim ki gördi / Didi şiʿrümi yeg Fürs-iʿAcemden
G2152-5. Būsesüz ger cām içe olsun **Muḥibbī'ye** ḥarām / Leblerüñsüz baḳmazam cām-ı şarāb-ı nāba ben
G2153-5. **Muḥibbī** kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ **Muḥibbī** yanına eyledi on
G2155-8. **Muḥibbī** eyleme dünyāya raġbet / Ne ışşı eyledi mālıyla Ḳārūn
G2156-5. Buldı **Muḥibbī** çünki işigi gedālığın / İrān degül biñ bile Tūrāna virmezin
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / Ey **Muḥibbī** ṣanma anı ṭāliʿ-i seyyāreden
G2158-6. Ey **Muḥibbī** ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet rūy-ı ḥazān
G2159-6. İsm ü resminden tıraş olmış **Muḥibbī** ʿālemüñ / Tekyesinde ḫallḳuñ ṣūrīde-abdālem bugün
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu **Muḥibbī** / Nāz ile ḳaçan şalına ol serv-i ḫırāmān
G2161-5. Dār-ı dünyā ey **Muḥibbī** kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2162-5. Feraḥ şādī giçer bir dem **Muḥibbī** aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür **Muḥibbī** tā ölince sīneden
G2164-5. İḫtiyār ider midi varup melāmet güşesin / Bu **Muḥibbī** olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2165-5. Arayup bulsun **Muḥibbī** bir güzeller şāhını / Līk ṣaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse **Muḥibbī** çün gelür serḫoşdan
G2167-7. Günāhuñ añ **Muḥibbī** eyle zārī / Ola ki cürmini ʿafv ide Raḥmān
G2168-5. **Muḥibbī** sözlerin ṭaḳsañ n'ola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2169-5. Senden umar şefḳati mücrim **Muḥibbī** ḫaste-dil / Eyleyen sensin şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2170-9. Nice ṣīrīn olmasun cānā **Muḥibbī'nüñ** sözi / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2171-7. ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa yoḳdur **Muḥibbī** çün kemāl / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli n'eylesün
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide **Muḥibbī** yoluña / Ādem olan ad u ṣanın terk ḳılmaz cān içün
G2173-6. Ey **Muḥibbī** beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2174-5. Ne buldı ise buldı **Muḥibbī** göz ucından / Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden
G2176-5. Anuñ derdi devādur zaḫmı merhem / **Muḥibbī** derde dermānı ni'dersin
G2177-5. Gül gibi **Muḥibbī** gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup zārı ni'dersin
G2178-5. Bu **Muḥibbī'ye** vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur dostum gelʿabd ü peymānuñ ṣaḳın
G2179-5. Bu **Muḥibbī** dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle peykān cevherin
G2180-5. **Muḥibbī** kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp aña bu iʿtibārı n'eyleyin
G2181-5. ʿĀlemi gezdi **Muḥibbī** bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge ya İlāhil-ʿālemīn
G2182-5. **Muḥibbī** her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2183-5. Bu **Muḥibbī'ye** cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / Ey güzeller ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2184-5. İden **Muḥibbī** göñlini ġāret gözüñ degül / Başın baş ḥarāmi ġamzelerüñ bir ḥarāmi sen
G2185-5. **Muḥibbī** laʿl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp ḥabbe çāk idüp ḫurūş itdi sevdāsından
G2186-6. **Muḥibbī** pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben
G2187-5. Ey **Muḥibbī** yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şuʿāʿum görine gündüz duḫān
G2188-5. Zülfi bendinde görüp şormaz **Muḥibbī** ḫālini / Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce **Muḥibbī** kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı şadā olsun
G2190-5. **Muḥibbī** sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2191-5. İster iseñ bu **Muḥibbī** ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳi şarāb ʿışḳı ṣun
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda bu **Muḥibbī** şiʿrini / Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān āferin
G2193-5. Düşdi **Muḥibbī** yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ ṣunmadı bir kere yār elin
G2194-5. Ey **Muḥibbī** ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
G2195-5. Bu **Muḥibbī** çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāimā ʿuryān idüp elinde ṭutar gördesin
G2196-4. Añ günāhuñ **Muḥibbī** ṣubḥa degin / Eksük itme gözinden āb şaḳın

G2197-5. Ġamzeler ẕulm ile öldürürse laʿlüñ dirgürür / Ey Mesīḥā-dem **Muḥibbī'de** gel eyle imtihān
G2198-4. Ẕikr itdi laʿl-i nābuñ oldı **Muḥibbī** ser-mest / Ṣoñra ġubār-ı ḫaṭuñ añduḳda oldı ḫayrān
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / Görinen budur **Muḥibbī** dilde yanan oddan
G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu **Muḥibbī** derd-mende mekr ü āl itmek neden
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın **Muḥibbī** secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı sevmeyen
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse **Muḥibbī** bu göñül ḫānesine / Pāyına dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / ʿUşşāḳ serin ilet **Muḥibbī** temel olsun
G2205-5. Ola ki **Muḥibbī** göresin pāyı nişānın / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı gül olsun
G2206-5. Meclis-i ġamda **Muḥibbī** içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi ṣubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
G2207-6. Bu **Muḥibbī** ṭurmadan söz dürrlerin ḫarc eylesün / Baḥr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum ḳane ben
G2208-7. Kaʿbe-i kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo **Muḥibbī** ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2209-4. Yār ister çün **Muḥibbī** ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2210-5. Ḳo ḳılsun gül gibi dildār ḫande / **Muḥibbī** āh u eşküm bād u bārān
G2211-6. Ṣaḳın aldanma **Muḥibbī** ʿālemi anı yaḳar / Ṣu ʿleler kim ẕāhir olur sīne-i tennūrdan
G2212-5. Ey **Muḥibbī** ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2213-7. **Muḥibbī** cān viren dirler lebinden būse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2214-7. Ey **Muḥibbī** ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şiʿr içinde ḫālini īşār sen
G2215-5. Ey **Muḥibbī** devlet dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2216-5. Ey **Muḥibbī** ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan giçmesün vīrāneden
G2217-5. **Muḥibbī** ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb ister / Ne ḫaddüñdür senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḥẓa ārām eylemez / Bu **Muḥibbī'dür** ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2219-5. İçmez **Muḥibbī** yire ine zühre-i felek / Ṣuna ṣarābı ger ḳadeḥ-i āfītābdan
G2220-5. Benden ögrensün **Muḥibbī** yanmaġa pervāneler / Eylemez taḥṣīl-i ṣanʿat görmeyen üstāddan
G2221-5. Ey **Muḥibbī** umma dünyādan vefā / Kime itmişdür vefā bu pīre-zen
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey **Muḥibbī** yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2224-5. Tīri olmasa **Muḥibbī** cān u dil eglencesi / Murġ-ı dil çoḳdan uçardı sīne-i ṣād-çākdan
G2225-5. Sehv ile bir kez **Muḥibbī** ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer **Muḥibbī** yine ki sen baḥr-i ġamdesin
G2227-5. **Muḥibbī** yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña niṣār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2228-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ **Muḥibbī** çünki bir eglencedür / Ḥāli olma bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2229-5. Bunı kim gördi ki bir kez işidüp evṣāfını / Bu **Muḥibbī** cān vire aṣlā filāna görmeden
G2230-5. **Muḥibbī** giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2231-5. Cān virüp ṣanma **Muḥibbī** alasın bir būse / Kimseler ḥüsni metāʿına ḫarīdār olmasun
G2232-7. Zülfi çevgānına ṭūp eyle **Muḥibbī** başını / Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı **Muḥibbī** dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2234-5. **Muḥibbī** naḳd-i cān iletüp dile bir bir būse laʿlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2235-5. Şöyle ḫayrānam **Muḥibbī** bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola gendüm ḫāṣıluñ / Ey **Muḥibbī** her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2237-5. **Muḥibbī** ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid senüñ ḥūr u cinān ḳadrin
G2239-5. Ḳalmaya ẕerrece ġam başı ire eflāke / Ger keremden bu **Muḥibbī** ḳulunı yād idesin
G2240-5. Bezm-i ġamda ey **Muḥibbī** ʿāşıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden nāle ḳılsun ḳaddini çeng eylesün
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu **Muḥibbī** dostlar ṣanmañ ziyān
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli **Muḥibbī** Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2243-5. Elde **Muḥibbī** cān u dili tuḥfe eyledügüm / Kim bī-vesile öpmediler iḫtiyār elin
G2244-7. Ey **Muḥibbī** gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı **Muḥibbī** / Cānā anı daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür **Muḥibbī** ḫayr ola gerçek misin
G2247-5. Ey **Muḥibbī** sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün
G2248-6. Cān naḳdini yolında **Muḥibbī** ide īşār / Ol yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2249-5. Mest olur gāh **Muḥibbī** lebüñi ẕikr idicek / Geh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḫayrānum ben
G2250-5. Varsa **Muḥibbī** ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu kemter kemineden
G2251-5. Ḥāşālillah kim ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu **Muḥibbī'nüñ** murādı budur senden hemīn
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / Devlet el virse **Muḥibbī** baḫt uyansa ḫᵛābdan
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger dirse **Muḥibbī** n'ola şīrīn-suḫanam ben
G2254-5. Yārüñ **Muḥibbī** gün yüzine kim naẓar ide / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2255-5. Bilmem **Muḥibbī** ʿışḳ ile ḫālüm n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2256-6. Ey **Muḥibbī** ʿışḳ bir āteş bıraḳdı sīneme / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun **Muḥibbī** nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre **Muḥibbī** nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2259-6. Ṣorsañ rāh-ı ʿışḳuñda **Muḥibbī** kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2260-5. Mihr-i ʿālemden **Muḥibbī** ẕerreler yüz döndüre / Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan
G2261-4. Bu **Muḥibbī** olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı başdan yine āvāreligi pişelerin
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu **Muḥibbī** ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın
G2263-5. Bu **Muḥibbī** ḳuş dilin söyler Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2264-7. Nūş it **Muḥibbī** gül gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḫāl olayın bir zamān
G2265-5. Nice pā-māl ola diñ yāre **Muḥibbī** derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tāʿarş üzre ey **Muḥibbī** aṣasın

G2267-5. Bu **Muḥibbī** dem-be-dem şi ʿrini rengīn eyledi / Ṭab ʿ-ı mevzūnına dinse n’ola Selmān-ı zamān
G2268-5. Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āhen ise / Ey **Muḥibbī** oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda **Muḥibbī** itdügi feryāde beñzersin
G2270-5. Bu **Muḥibbī** ḳaṣd iderse n’ola şi ʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin
G2272-5. Naẕar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider / **Muḥibbī’ye** ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur **Muḥibbī** siḥr ile / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey dostān
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey **Muḥibbī** ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin
G2275-7. **Muḥibbī** olalı hecr ile mūnīs / Firāḳ ile görinür vaṣl-ı yeksān
G2276-5. Her dem **Muḥibbī** şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2277-5. Ey **Muḥibbī** rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben
G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende **Muḥibbī** ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2279-6. Faḫr ḳılmaz bu **Muḥibbī** başı irse göklere / Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil **Muḥibbī** zülf-i ʿanber-sāya ben
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ **Muḥibbī** / Ol bī-sitāre n’itsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2282-5. Çāresüz ḳaldı **Muḥibbī** varabilmez vuṣlata / Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun
G2283-6. Bu **Muḥibbī’i** ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2284-5. **Muḥibbī** öldügine acımazdı / Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan
G2285-5. **Muḥibbī** ḫastenüñ gönli evini / Ṣabi-veş hem yaparsın hem yıḳarsın
G2286-5. İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel / Ey **Muḥibbī** melāmet olmışsın
G2287-5. Ruḫları şevḳine diyüp ey **Muḥibbī** ter-ġazel / Yaraşur bu naẕmuñı şolmaz gülistān idesin
G2288-5. Pervāne gibi şem ʿ-i ruḫ-ı yāre **Muḥibbī** / Yaḳdum dil ü cān giçüben bāl ü perümden
G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini **Muḥibbī** anıcaḳ ṣan pür-ġubār / Kimseler ancaleyn ʿālemde ḫayrān olmasun
G2290-5. **Muḥibbī** ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın
G2291-5. **Muḥibbī** deşt-i ʿışḳa el şunaldan / Olur günden güne ḫāli diger-gūn
G2292-5. Bu **Muḥibbī’nüñ** sözi bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2293-5. **Muḥibbī** ḫarc ḳıl göz yaşlarını / Gözinüñ kāsesi pürdür diremden
G2294-5. Çünki öldürdüñ **Muḥibbī’yi** gel añ düşnām ile / Ḥayr ile ādetdürür her kişi añar mürdesin
G2295-5. **Muḥibbī** gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir ne ḳandur bu
G2296-5. **Muḥibbī’nüñ** kelāmı dehri ṭutdı / Eger var ise eydüñ bir suḫan-gū
G2297-5. **Muḥibbī** ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi cān perveridür bu
G2298-5. Ey **Muḥibbī** la ʿl-in añup aġlama / Çün żarar eyler şeker tengine şu
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu **Muḥibbī** ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2300-6. **Muḥibbī** ḫasteye dermān bulınmaz / Meger la ʿli ola derde dārū
G2301-5. **Muḥibbī** ḫākipāyuñ cānā ṭartar / İki çeşmini ḳılmışdur terāzū
G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu **Muḥibbī** / Tā jeng-i seḫāb baġlamaya āyīne-i
G2303-5. Söylemez cānā **Muḥibbī** līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2304-5. Bu **Muḥibbī** şi ʿrini yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
G2305-6. Bu **Muḥibbī** pādişāh-ı ʿālem olmışken bugün / Ḳapusında olmaġa derbānın eyler ārzū
G2306-6. Şām-ı miḥnetde **Muḥibbī** key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol bīmāre su
G2307-5. **Muḥibbī** la ʿl-i nābuñ ḥasretinden / Varur her dem mey-i şahbāya ḳarşu
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu **Muḥibbī**’de yine / Nice mekkār nice ʿayyār nice cādūdur bu
G2309-5. Bu **Muḥibbī** ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / Bülbülüñdür n’eylesün gülzāruñ eyler ārzū
G2310-5. Ey **Muḥibbī** sen sen ol baḳma şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2311-5. Gözleri yaşı **Muḥibbī’nüñ** aḳar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2312-5. Ma ʿnī gülini itdi çün iżhār **Muḥibbī** / İletdi siḥr ile anuñ boyını her sü
G2313-5. **Muḥibbī** gülşen-i ḫüsn görülmez / Çekildi ḫaṭı oldı aña bārū
G2314-5. **Muḥibbī’yi** çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2315-5. Şular gibi **Muḥibbī** ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı ḫālin söyler çenāra ḳarşu
G2316-7. Bu **Muḥibbī’yi** neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḫüsnüñi eyle naẕar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2317-5. Olma **Muḥibbī** ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel müşkil işe başlama bu iltizāmı ḳo
G2318-5. Gerdūnleyin iki ṭaş sīne döger **Muḥibbī** / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2319-5. Bu **Muḥibbī** teşne-dil olur ḫarāretden helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i la ʿlden bir pāre şu
G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu **Muḥibbī** ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-ẕeḳān bir ḫūb-rū
G2321-5. Ṭab ʿ-ı **Muḥibbī** āb-ı revān şi ʿri naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār serv
G2322-5. Dirler **Muḥibbī** gülşen içün mescide şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan mi ʿmār serv
G2323(a)-4. Ey **Muḥibbī** ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam oġlandan berü
G2323(b)-5. Didüm öldi **Muḥibbī** didi ol yār / Gedā ger ölse şāh eyler mi ḳayġu
G2324-5. Ey **Muḥibbī** dileme būse veyā mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ **Muḥibbī** dil-rübānuñ çün bedi ʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2326-5. **Muḥibbī** n’ola ger itmese dünyāya naẕar / Hīç deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāşa
G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün baḥre **Muḥibbī** yaşuñı şūr eyle
G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu **Muḥibbī** ma ʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu dil ẕü’n-nūna
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu **Muḥibbī** muġbeçe / Eyledi cārūb müjgānın hemān ḫum-ḫāneye
G2331-5. Çenge döndi ḳāmetüm ġamdan **Muḥibbī** mūlarum / Ḳana boyandı dönüp her birisi eṭvāruma
G2332-7. Ġam meclisinde oldı **Muḥibbī** hevā-yı āh / Gūşın ṭutalı nāle-i nāyuñ ṣadāsına
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür **Muḥibbī** hīç bulınmaz aña rāh
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle **Muḥibbī** yolına / Ey gözüm merdümi fikr eyleme deryā tükene

G2335-5. Ey **Muḥibbī** ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2336-5. Şem ʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo yansun **Muḥibbī** cān u dil / Yanmaġa şimdengirü ta ʾlīm idem pervāneye
G2337-5. Şi ʿr içinde **Muḥibbī** aḳrānuñ / Var ise ṣunsun el ṣunam bence
G2338-7. Cūş idelden **Muḥibbī** çeşme-i ʿışḳ / Ṭa ʿn ider oldı baḥr-i ʿummāne
G2339-5. Ruḥları şevḳine yaḳup dil ü cān şem ʿ gibi / Bu **Muḥibbī** boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2340-5. Ġonce-veş yār **Muḥibbī** ola kim ḫande ḳıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ **Muḥibbī** māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster cefāsına
G2342-5. Ey **Muḥibbī** gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2343-5. Bu **Muḥibbī** nice bir cān eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2344-5. **Muḥibbī'ye** ezelden naẓm ʿaṭādur / Deger her sözi yüz biñ āferine
G2345-5. Ḫıred bilmez **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı / İyān olmaz bu degme ḫurde-bīne
G2346-5. Dil la ʾl-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle **Muḥibbī** ḳuluñı cānum unutma
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / **Muḥibbī** lāyıḳ budur viresin cānı şükrāne
G2349-5. Alsa **Muḥibbī** yār ele ġamze oḳların / Ḳurbān eyle cān u dili ḳaşı yāsına
G2350-5. Bu **Muḥibbī** sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2351-5. **Muḥibbī** terk-i cān itmez dir imiş / İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāde
G2352-5. Seni yoldan çıḳarur bil **Muḥibbī** / Eger dil baġlu ḳala zülf-i kecde
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba **Muḥibbī** meyl ider / N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2354-5. **Muḥibbī** ḳatıdur göñli nigāruñ / Ol istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre **Muḥibbī'yi** raḳīb / Hīç olur mı ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı **Muḥibbī** beni āḫır / Ṣayyād bula ṣaydın izüñ bulur özinde
G2358-5. Çekem dirseñ **Muḥibbī** ʿışḳ yāyın / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2359-5. **Muḥibbī** rāygān söz gevherini / Ṣaḳın virme bilen alur bahāye
G2360-5. **Muḥibbī** naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp şu gibi her servüñ ayaġına revān olma
G2361-5. **Muḥibbī** ġamzesine dil nişān it / Ḳaşı yāyını dilber aldı deste
G2362-5. **Muḥibbī** mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser şikeste
G2363-5. Ma ʿşūḳ her ne itse **Muḥibbī** ḳo eylesün / Hīç girmesün kimesneler anuñ arasına
G2364-5. **Muḥibbī** her yana çekdi sipāh-ı naẓmın çün / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza
G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ oldı **Muḥibbī** ḥayrān / Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2366-6. Cān fedā itmez **Muḥibbī** yoluña dimiş raḳīb / Ṣümme vallah yalandur dostum tek sen dile
G2367-5. Güher-i eşki **Muḥibbī** yolına eyle nişār / Ola ide naẓar çeşm-i güher yaşımuza
G2368-5. İtmez **Muḥibbī** ʿışḳ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner ol küle
G2369-9. Cūş idüp ey **Muḥibbī** yine göñül / Didi bu şi ʿri ḫoşca rindāne
G2370-5. **Muḥibbī** bivedür dünyā ʿacūze / Ṣaḳın aldanma ṣanup nev-ʿarūsa
G2371-5. Baḳsa **Muḥibbī** yüzüñe aḳar gözi yaşı / Gün yüzine naẓare iden kişiye n'ola
G2372-5. Her kim oḳursa işbu **Muḥibbī** ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir du ʿā ḳıla
G2373-5. Ey **Muḥibbī** ḳanda varup eylesem da ʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır güvāh
G2374-5. **Muḥibbī** luṭf-ı ṭab ʿuñdan me ʿānī gevherin ʿarż it / Dilüñ ġavvāṣı olup baḥr-i naẓmdan buldı çün behre
G2375-5. **Muḥibbī** pençesi ʿışḳuñ ḳatıdur / Demürden olsa daymaz aña pençe
G2376-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar itmen ta ʿaccüb dönse ṣāḥuñ ʿaynına
G2377-5. Ey **Muḥibbī** götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya
G2378-5. Ṭañ degül dil mezra ʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez **Muḥibbī** oldı bir nice sene
G2379-5. Nigārı vaṣf ḳılsa bu **Muḥibbī** / Gözi yaşın döker mānend-i jāle
G2380-5. Bu **Muḥibbī** yetüre ṭā ʿat ü zühd ü vera ʿı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar ile
G2381-5. Der-yüze ide geldi yüzüñ göre **Muḥibbī** / Maḥrūm anı eyleme gel sāil içinde
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi **Muḥibbī** / Bu re'yi ḳılur kimse mi var ʿāḳil içinde
G2383-5. **Muḥibbī** ḫāk-i pāyuñ efser itdi / Virür mi tāc-ı cevherine
G2384-7. Sābāş diye her kişi işide bu naẓmumı / İtdüñ **Muḥibbī** şi ʿrüñi ḫoş-edāyile
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış **Muḥibbī** ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu **Muḥibbī** dem-be-dem peymāneye
G2387-5. Ölse **Muḥibbī** ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā o ḳan ile
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgün cāmeler / Ey **Muḥibbī** kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2389-5. Gül gibi sen geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu **Muḥibbī** iñleye hem aġlaya
G2390-5. **Muḥibbī** her ne kim virdise dünyā / Alur aldanma āḫır ol ḥasise
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl **Muḥibbī** terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā ile
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2393-6. Gül yüzi vaṣfında didi bu **Muḥibbī** bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūrīde gūyādur yine
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ **Muḥibbī'yi** helāk / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
G2395-5. Ey **Muḥibbī** ser-te-ser bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2396-5. Ey **Muḥibbī** ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2397-5. Görse **Muḥibbī** cevrüñi artuḳ sever seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost **Muḥibbī** ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2399-5. ʿĀşıḳ **Muḥibbī** bulsa yiter ol sa ʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2400-5. Eşk-i çeşmidür **Muḥibbī'nüñ** yā baġrı ḳanıdur / Lāleler ṣanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2401-5. **Muḥibbī** sözleridür dürr ü gevher / Gerekdür eylen anı güşvāre
G2402-6. **Muḥibbī** seg raḳībi ʿav ʿavından / Ser-i kūyında bildi ölince
G2403-5. Kendü ḫālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey **Muḥibbī** sen sen ol bir kimseye lāġ eyleme

G2404-7. **Muḥibb**ī ḫālüñe meyl itse ṭañ mı / Ezel kendüme meyl itmiş beşerde
G2405-5. Pāyına revān eyle **Muḥibb**ī yine yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya büstān arasında
G2406-5. Yanmaz idi dostlar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu **Muḥibb**ī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2407-5. **Muḥibb**ī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çīne Māçine
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi bu şi'ri **Muḥibb**ī / Bilmek dileyen ḫālini ursun bu ki pence
G2409-5. Her ne kim yazduñ **Muḥibb**ī işbu sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine **Muḥibb**ī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
G2411-5. Pārelense ṣāne-veş ṭañ mı **Muḥibb**ī bu yürek / El uzadur āh her dem ṣāne ol gīsūlara
G2412-5. Ey **Muḥibb**ī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / Şāh-ı 'işḳuñ yedilür şīr-i neri oldum yine
G2413-5. Dem mi vardur ki **Muḥibb**ī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu **Muḥibb**ī tā seḥer / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer / Bu **Muḥibb**ī eyledi efġān efġān üstine
G2416-5. Metā'-ı derdi alduñ naḳd-i cāna / **Muḥibb**ī ışşı itdüñ şimdi üşte
G2417-5. Ya serden giç **Muḥibb**ī yā naẓardan / Olur 'āşıḳ olan elbette küşte
G2418-5. **Muḥibb**ī**'den** perī-veş ḳaçma didüm / Enīs olmaz didi ādem bizümle
G2419-5. **Muḥibb**ī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḫālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2420-5. Bu **Muḥibb**ī giceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā yine
G2421-5. 'Işḳ bāġında **Muḥibb**ī gibi bülbül yaraşur / Oḳıya medḥ ü ṣenā serv-i gül-endāmlara
G2422-5. Bu **Muḥibb**ī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḫarāretden ki yir yir çāk ola
G2423-5. Hecr ile oldı **Muḥibb**ī key ża'īf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2424-5. Sözi eş'ār-ı **Muḥibb**ī**'yi** yazup ol varaḳa / Şaḫn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
G2425-5. Bu **Muḥibb**ī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2426-5. **Muḥibb**ī zülf-i tārına Ḥabeş mülki ṭufeyl olsun / Bahā olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Benġāle
G2427-5. Ey **Muḥibb**ī 'ışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse ṣeyḫ ü ṣābda
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şem'-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş **Muḥibb**ī yanmaġa nārı gözle
G2429-5. Ey **Muḥibb**ī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı dūşına
G2430-6. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānı ḳurbān eyleye / Ger irişürse **Muḥibb**ī Ka'be-i ḳapusına
G2431-5. Gün 'ārıżına mānī' olur āh **Muḥibb**ī / Görmem yüzini ḳaldum ebed hir arasında
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda **Muḥibb**ī / Terk eylemeye 'ışḳuñı ilete bile sīne
G2433-5. Ey **Muḥibb**ī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2434-5. Baḥr-i eşkümde **Muḥibb**ī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki ṣāl üstine
G2435-5. Cānā **Muḥibb**ī leblerüñe teşne olmadan / İḥsān idegör būseñi dost ḳan bahāsına
G2436-6. Nice yıldur bu **Muḥibb**ī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ bayramına
G2437-5. Her kim **Muḥibb**ī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu imtizācına
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ **Muḥibb**ī sen o çeşm-i serḫoşa
G2439-5. Sīnede durmaz **Muḥibb**ī ġamzesi eyler güzer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
G2440-5. Bilürdi derūnumda **Muḥibb**ī ki neler var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2441-5. Virmek olurdı dehānından **Muḥibb**ī bir nişān / Āb u ḥayvān ger bu 'ālem içre nā-yāb olmasa
G2442-5. Bu **Muḥibb**ī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya
G2443-5. **Muḥibb**ī gün yüzine ḳarşu āhı / Ṣaḳın ḳılma olur yüzine perde
G2444-5. Meyānın ḳocmaḳ isterseñ **Muḥibb**ī / Ḳocdur mı olıcaḳ ḳıldan ince
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı **Muḥibb**ī şi'rüm içre arasun / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2446-5. Çāre olmadı ni'dem açıla zülfi girihi / Aña ḳaldı ki **Muḥibb**ī uram anı dişe
G2448-5. Şi'rüñ **Muḥibb**ī ṣāf ṣuya beñzedi senüñ / Gördükde ṣandum āb-ı firāvān girih girih
G2449-5. Yār dīdārını dilerseñ eger / Döndire eşki **Muḥibb**ī dehre
G2450-5. Ey boyı servüm **Muḥibb**ī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı gelmişe
G2451-5. Sīne meydānında ṭūp itdi **Muḥibb**ī başını / Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış dūşına
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı **Muḥibb**ī ki bulınmaya nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2453-6. Menzil **Muḥibb**ī ṭoġrult līkin ṣaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse ine
G2454-5. Pendüm **Muḥibb**ī bişinev var ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2455-5. Bu **Muḥibb**ī ġabġabı ṭuruncına meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḫasret ile limona
G2456-7. Çünki 'aşıḳsın cemāl-i şem'e yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı **Muḥibb**ī ṣaḳlar anı yā neye
G2457-5. Bu **Muḥibb**ī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / La'ldür dögmeler olsa n'ola pīrāhenüñe
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe **Muḥibb**ī ġazelüm / Elden ele düşüben ger ire Selmān iline
G2459-5. Çeşm-i cellādı **Muḥibb**ī öldürürse ġam degül / Dirgürür bir laḥẓada ol la'l-i cān-perver yine
G2460-8. Gülzāra varup göñli **Muḥibb**ī**'nüñ** açıldı / Beñzedügiçün kākül-i dildāra benefşe
G2461-5. Kime aḳrānsın **Muḥibb**ī şi'r içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān ile
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret **Muḥibb**ī gel / Degme kişiye ṣanma ki böyle güher düşe
G2463-6. Gizlüdür ḫāli kesüñ kimse **Muḥibb**ī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür ṭaşında
G2464-5. Ey **Muḥibb**ī saña yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2465-5. Zülf-i nigāra göñlüm aşılsa 'aceb degül / Çoḳlar **Muḥibb**ī kendin aşar iḫtiyār ile
G2466-6. Āhın kemend itdi **Muḥibb**ī yeler yürür / Bu nev' ile o āhūyı umar şikār ide
G2467-5. Būse en 'ām it lebüñden bu **Muḥibb**ī**'ye** didüm / Didi sözin kessün ol bize ulaşı gelmişe
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol ṣaḳın **Muḥibb**ī terk-i dil-cū eyleme
G2469-5. Cān u dilin **Muḥibb**ī sen ṣāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var yolında ḳıydı cāna
G2470-7. Ey **Muḥibb**ī virme dünyā-yı 'acūze dil ṣaḳın / Hīç revā görür misin ġālib ad ile 'avrat ere
G2471-5. La'l oldı ey **Muḥibb**ī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm olınmadı **Muḥibb**ī hīç ḳıyl u ḳāl ile

G2472-5. Şol ḳadar dökdi **Muḥibbī** gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile de dināre
G2473-5. ʿIşḳ virmezler **Muḥibbī** onsekiz biñ ʿālem / Böyle naḳl itmiş gören āyīne-i idrākda
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış şan **Muḥibbī** başına
G2475-5. **Muḥibbī** bāde-i ʿışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña şunmañ ayaġ anda
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı **Muḥibbī** çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar çü şām ola
G2477-5. Bu **Muḥibbī** söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2478-7. Bī-çāre **Muḥibbī** gibi gör çāresüz oldı / Derd ile ḳalup bulmadı bir çāre benefşe
G2479-5. Diler **Muḥibbī** vaṣluñı bilmez velī bunı / Ömrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2480-5. Āteş-i āhum göge yaḳa **Muḥibbī** gökleri / Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl ile
G2481-7. **Muḥibbī** eyle ḫayr ile taṣadduḳ / Senüñ ʿömrüñ ola tā kim ziyāde
G2482-5. Ey **Muḥibbī** hīç olur mı beni āhum tütüni / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye
G2483-5. Bu **Muḥibbī** virmeye ḫāk-i der-i cānānei / Virseler iki cihānı ser-te-ser başdan başa
G2484-7. Bir laḥza **Muḥibbī** gibi güldürmedi anı / Ne ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre benefşe
G2485-6. ʿUṣṣāḳı gerçi çoḳ velī bir de **Muḥibbī'dür** / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2486-5. Didüm **Muḥibbī** būseñi cān naḳdine alur / Güldi nigār didi virilmez bahā ile
G2487-7. Göñül **Muḥibbī** ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb sen idüñ dīde yaşına
G2488-6. Umarsın çünki andan sen şefāʿat / **Muḥibbī** ḳoma dilde kibr ü kīne
G2489-5. Kendiden giçdi **Muḥibbī** āhı gelmez başına / Gördi zībā ṣūretin āyīne-i idrākda
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ **Muḥibbī** sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2491-5. Gün yüzüñi **Muḥibbī** görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre gibi anuñçün āvāre düşdi zāre
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey **Muḥibbī** gel ḥaẕer / Bu hevāda saña beñzer nice diller suḫte
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu **Muḥibbī** ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2494-5. **Muḥibbī** zülfinüñ kāfirligi çoḳ / Ben anuñ görmedüm ḳatlini Pecde
G2495-6. Terk-i cān eyle **Muḥibbī** ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀṣıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2496-5. **Muḥibbī** virme dil dünyā denīdür / Meşeldür kim gerekdür ġayret erde
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı bühtāna / Dil virme **Muḥibbī** aña sen ʿālem içinde
G2498-5. Sīneye şol deñlü yaḳdı bu **Muḥibbī** dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice ṣubḥ olınca / Oḳur **Muḥibbī** medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2500-4. Ey **Muḥibbī** yüri ālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen īsā ile
G2501-5. ʿIşḳ yolında **Muḥibbī** cān u ser terk eyledi / Dostum degmez midi bir kez anuñ ṣormaġına
G2502-5. Kim bütün ide **Muḥibbī** bu göñül şīşesin / Ṣınuban seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey **Muḥibbī** bu ṭoḳuz mināyı şır bir seng ile
G2504-5. Bu **Muḥibbī** tuḥfe iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2505-7. **Muḥibbī'ye** keremden ḳıl teraḥḥum / Kerem çün kimse ögretmez kerīme
G2506-5. Fāyide ḳılmaz **Muḥibbī** naḳd-i ʿömrüñ ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye
G2507-5. Yār içün cān terkin ursa bu **Muḥibbī** ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2508-7. **Muḥibbī** murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2509-5. Ey **Muḥibbī** şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi ṭapşurdular düşdi emānāt ehline
G2510-7. Her işde **Muḥibbī** Ḫaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa
G2511-5. **Muḥibbī** virme dil dünyā denīdür / Vefā Yoḳdur bilürsin çünki zende
G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ ẕerre mecāli / Dil-ḫaste **Muḥibbī** gibi ṭurmaġa benefşe
G2513-7. Ol boyı servüñ **Muḥibbī** irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı **Muḥibbī** zülfinüñ çevgānına / Ola kim ġılṭān idüp dilber teġāfül itmeye
G2515-5. Ey **Muḥibbī** giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Ṣanuram ki mārdur sīnemde girer inüme
G2516-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** yıḳık göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye
G2517-5. ʿAcebdür aña taḥsīn ide yāri / **Muḥibbī** aña gönderse risāle
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle **Muḥibbī** yüri var / Yüz sürerler çün bilürsin ḫarem-i muḥtereme
G2519-5. Ey **Muḥibbī** beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḫayvānlar ile
G2520-5. Ter ġazellerle **Muḥibbī** tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẕma diyüñ şıla gelsün berü dīvānuma
G2522-5. Ḳaçan derd ile āh itse **Muḥibbī** / Olur bu sīne sūzān pāre pāre
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ var ġulāmuñ / **Muḥibbī** arada kemter kemīne
G2524-9. Gül eyyāmı giçer bir hafta ancaḳ / **Muḥibbī** ʿibret al baḳup bu ḫāle
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede şaḳla **Muḥibbī** cān gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2526-5. Şi ʿr-ārā andı **Muḥibbī** yine Leylī şaçuñı / Ola Mecnūn naẕar iden kişi dīvānumuza
G2527-7. Zülfine el şun **Muḥibbī** ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḫabs içün seni zenaḫ zindānına
G2528-5. Sevdā-yı ser-i zülfüñ Mecnūn idiser-āḫır / ʿIşḳuñ bu **Muḥibbī'nüñ** bulındı dimāġında
G2529-5. Dil **Muḥibbī** gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şi ʿr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü **Muḥibbī** / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2531-6. Ey **Muḥibbī** dūn-himmet olma şehbāz olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanā ʿatda varup ʿanḳālara
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña kim didi **Muḥibbī** ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2533-5. Didiler gel vir **Muḥibbī** bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi ki çehrem zerd ola
G2534-5. **Muḥibbī** rāh-ı ʿışḳuñda inan vallah şādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma
G2535-5. Ey **Muḥibbī** ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şu ʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2536-4. **Muḥibbī** şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler beñzer bi ʿaynihi bu ṣuya yuna
G2537-5. **Muḥibbī'ye** vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar anı / dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / **Muḥibbī** ʿāṣıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda
G2540-6. **Muḥibbī** müşkil işdür ʿışḳ bāzı / Kimesne ṭutmasun bunuñla pençe

G2541-6. Āsiyā-veş ey **Muḥibbī** iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada
G2542-7. **Muḥibbī'nüñ** olaldan ḳāmeti çeng / Uyup nālişler eyler söz ü sāza
G2543-6. Bu **Muḥibbī'ye** ulu devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde añа bende dise
G2544-7. **Muḥibbī'yi** ṣorarsañ kimdür ey dost / Añ oñı bende bir kemter kemīne
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü **Muḥibbī** ġamı sen zād eyle
G2546-5. **Muḥibbī** zühd ü taḳvādan giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey daḥi yek-sāle
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse **Muḥibbī** nāz ile ol şān düldüle
G2548-5. **Muḥibbī** bu cihānuñ yoḳ ṣebātı / Hemān ancaḳ gözüñ açup yumınca
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma **Muḥibbī** ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān üstine
G2550-5. Baḥr-i eşk içre **Muḥibbī** bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2551-4. İki ʿālemde **Muḥibbī** baña bu devlet yiter / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2552-6. **Muḥibbī** yoḳdurur sükkerde leẕẕet / Melāḥat ki ḳomış Ḥaḳḳ ol dehende
G2553-5. Ey **Muḥibbī** kime baḳsan bil anı ṣun ʿ-ı Ḥudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2554-5. İçdi **Muḥibbī** meygedede cürʿa-i lebüñ / Ḳılmadı fikr-i medrese vü meyl-i ḫānḳāh
G2555-6. Kim ʿacebler şiʿrini gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı **Muḥibbī** ş ʿir-i Selmāndan giçe
G2556-5. **Muḥibbī** didi aġzuñ mīme benzer / ʿAceb mi beñzede zülfüñi cīme
G2557-5. Dirler **Muḥibbī** şiʿrine ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-niẓām sözlerini ger raḳam ḳıla
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur **Muḥibbī** kār-ı ʿışḳ / Başla evvel çünki ʿāşıḳsın hemān cān oynına
G2559-7. Merd-i meydān ol **Muḥibbī** virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2560-5. Zülfi devrinde **Muḥibbī** umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu **Muḥibbī** derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2562-5. Ḫaṭını gördi **Muḥibbī'nüñ** irişdi eceli / Hīç taġyīr ola mı yazu imiş başında
G2563-5. Muḳarrer tevbei ṣırdı **Muḥibbī** nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿiẓār olsa
G2564-5. **Muḥibbī** ḥüsnüñe pervāne gibi / Düşüp yaḳdı kül oldı bāl ü perle
G2565-5. Ḳoma elden **Muḥibbī** laʿl-i nābı / Olasın tā ki ʿirfān meşrebinde
G2566-5. Siyāset eylesün **Muḥibbī** çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum budur tā ki ola çāh-ı zeḳan āgeh
G2567-5. **Muḥibbī** ḳāmetüm çeng olaldan / Fiġān eyler bu göñlüm zīr ü bemde
G2568-5. Vireliden bu **Muḥibbī** bir ṣaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar başuma
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / **Muḥibbī** olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey **Muḥibbī** ḥālümi / Kim göre ṣanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2571-5. Yār küyına **Muḥibbī** yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2572-5. Sīnede dāġ ur **Muḥibbī** añа çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2573-5. **Muḥibbī** gerçi cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2574-5. **Muḥibbī** nezr ḳıl ġam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerāġa
G2575-5. Ey **Muḥibbī** gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim ṣalınup ol serv-i ser-efrāz gele
G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle **Muḥibbī** saña cānāne gerekse
G2577-4. Ṣād-pāre ola baġrı **Muḥibbī** görem āḫır / Nāziklügile zülfine ger şāne giçerse
G2578-5. **Muḥibbī** çāresüzdür çāre ister / Nigārā çāre ḳıl nā-çār unutma
G2579-5. Gelse **Muḥibbī** ṣādī ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḫāli budur inḳılāb ile
G2580-5. Ey **Muḥibbī** mest idüp lā-yaʿḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimseʿayb itmez müle
G2581-6. Ey **Muḥibbī** ḳısmet olındı ezel ṣādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu **Muḥibbī** gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2583-5. Bir ḳadem gelmez **Muḥibbī** ḳapuya ol seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2584-5. Bu **Muḥibbī** var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse **Muḥibbī** raḳīb / Hīç olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2586-6. Lebüñden büse aldı cān virdi / **Muḥibbī** ṣanma kes dir engübīnde
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu **Muḥibbī** her dem-be-dem peymāneye
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse **Muḥibbī** ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan ile
G2589-5. Bundan **Muḥibbī** olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla yār ola
G2590-5. Leylī ṣaçuñ hevāsı ile bu **Muḥibbī'nüñ** / Gün geldüginceʿ derd ile ḥāli ʿacib ola
G2591-5. Mecnūnken oldı ey ṣaçı Leylī **Muḥibbī** çün / İster kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı **Muḥibbī** olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki sürḫ u çehresi hem zerd ola
G2593-5. Ey **Muḥibbī** virme bu dünyāya dil / Saña in ʿām eylemez illā belā
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür **Muḥibbī** derd-mend / Kimseden bilmez devā senden meger tīmār ola
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme **Muḥibbī** özüñi gel / Lāyıḳ mıdur peşeye ʿanḳā şikār ola
G2596-5. Ey **Muḥibbī** aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek ol gül ḫandān ola
G2597-5. Umsan **Muḥibbī** n'ola bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı zevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu **Muḥibbī** bendene / Lāyıḳ oldur ṣāḥlardan ḳullara iḥsān ola
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi **Muḥibbī** dil / Rūşen güniʿaceb degül anuñ ki şām ola
G2600-7. Kūy-ı dilberde **Muḥibbī** yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ yār ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa **Muḥibbī** saña nigār / Ṣaḳla cigerde her biri bir yādigār ola
G2603-7. Bula **Muḥibbī** mürde göñül ʿömri sermedi / ʿĪsi gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2604-5. Nā-ümīd olma **Muḥibbī** vaṣlın iste rūz u şeb / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2605-5. Geşt ider laʿli hevāsıyla **Muḥibbī** ʿālemi / Ṭañ mı ger sevdā-zede ʿālemde ser-gerdān ola
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden **Muḥibbī** dem urur / Gāh bir ḫarf añlamaz nādān ider göñlüm beni
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı ṣuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür **Muḥibbī** ʿışḳ bünyādı
G2608-6. Lālezār olsa **Muḥibbī** ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi

G2609-5. Hem-demi ġamdur **Muḥibbī'nüñ** ḫarābātī olup / Düşmez elden sāġarı mey-ḫ̱ārelıḳdur pīşesi
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey **Muḥibbī** dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2611-5. Bu **Muḥibbī'nüñ** günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem ol ṭutalum ḳan eyledi
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler **Muḥibbī** çeng ü ʿūd / Muttaşıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi
G2613-5. Bu **Muḥibbī** çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2614-5. **Muḥibbī** āteş-i ʿışḳa ṭutuşduñ şemʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā ṣubḥa dek cāri
G2615-5. **Muḥibbī** şaḳın aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür kārı
G2616-6. Ey **Muḥibbī** genc-i ḫüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın bir mār u ṣu ʿbān eyledi
G2617-5. Ey **Muḥibbī** ruḥları ile dehānı yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2618-5. Germ olsa gözümüñ yaşı itme **Muḥibbī** ʿaceb / ʿIşḳ āteşiyle çünki bu dil külḫānum gibi
G2619-5. Ey **Muḥibbī** hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda şalmaz var mı cānānum gibi
G2621-5. Ol ṭabīb-i dil **Muḥibbī** işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2622-5. **Muḥibbī** ẕerre gibi gün yüzüñden / Olalı dūr iken āvāre düşdi
G2623-5. Ṭañ mı olsa **Muḥibbī** āvāre / ʿIşḳ bī-ṣabr u bī-ḳarār itdi
G2624-7. Öldürmege **Muḥibbī'yi** mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı ḳan daḫi
G2625-5. Ey **Muḥibbī** meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2626-5. Āsitānında **Muḥibbī'ye** eger bende dise / Şādlıḳdan atar idüm göge ol dem külehi
G2627-5. Ger ḫużūr itmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fārig ol / Olmaya vaḥdet cihānda gūşe-i ʿuzlet gibi
G2628-7. **Muḥibbī** ʿibret al her bir çiçekden / Temāşā eyle şunʿ-ı girdigārı
G2629-5. Gicesi gündüzinden farḳ olınmaz / **Muḥibbī'nüñ** giçer leyl ü nehārı
G2630-5. Maḥabbet şehrine vardum **Muḥibbī** geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı
G2631-5. Ey **Muḥibbī** merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳʿaḳlı anuñ zen gibi
G2632-5. Merd-i meydān ol **Muḥibbī** olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi
G2633-5. Bār-ı ġama **Muḥibbī** nice ṭāḳat olur āh / Eyleye añaʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse **Muḥibbī'yi** ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez ʿārı
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın **Muḥibbī** ḫarc ider / N'eylesün kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı
G2636-5. Benüm yoḳ senden özge pādişāhum / **Muḥibbī'nüñ** şuçınʿafv it ilāhi
G2637-5. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳarşu bu **Muḥibbī** medḥüñi / Ṭurmaz oḳur şubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse en ʿām eyledi / Ey **Muḥibbī** şimdi gördüñ anuñ iḥsānını
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen **Muḥibbī** cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden **Muḥibbī** şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye şanur içüpdür āb-ı engūrı
G2642-5. Bu **Muḥibbī** şemʿ-i ḫüsne nice yanar yaḳılur / Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
G2643-5. Kime diyem ey **Muḥibbī** derd-i dil aḥvālini / Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāl-dāş olmadı
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ **Muḥibbī'ye** didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı **Muḥibbī'yi** bī-ḳarār / Yil gibi eyledi anı āvāre perçemüñ
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu **Muḥibbī'yi** ḫalāṣ / Çoḳ du ālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2646-5. Ey **Muḥibbī** nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile zülfine dil bağladuġuñ ferd gerek
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca **Muḥibbī** senüñ ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim **Muḥibbī** dimeye aña seni
G2649-5. Ey **Muḥibbī** şiʿr-i pür-sūzuñla yaḳdun ʿālemi / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ beni
G2650-5. Gülşen-i ḫüsnüñ **Muḥibbī** eylese ṭañ mı vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası
G2651-5. Bu **Muḥibbī** giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre şanur nāyi
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel ḳo **Muḥibbī** işbu yola cān ile seri
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile **Muḥibbī** ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫi peyvendini
G2654-5. Ey **Muḥibbī** sırr-ı ʿışḳı şorma itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey **Muḥibbī** ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2656-5. **Muḥibbī** bu naṣīḥat saña besdür / Ḳaçan fikr idesin Behrām-ı ġūrı
G2657-7. Ey **Muḥibbī** āşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ içinde ḫayr ile ol adını
G2658-7. Yürür **Muḥibbī** gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş şanur başında gören āh u vāsını
G2659-5. **Muḥibbī'yi** ḳapuñdan itme maḥrūm / Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm şabrdan özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden **Muḥibbī** ḳısmeti
G2661-6. Mışr-ı ḫüsninde **Muḥibbī** gözlerüm yaşın gören / Nīl'e teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmaġını
G2662-5. Ey **Muḥibbī** murġ-ı diller şaydına ol dil-firīb / Çeşm-i şayyādı eline virdi zülfi aġını
G2663-5. ʿAhdum bu idi baġlamayam bir kese göñül / İllā **Muḥibbī** ḳomadı göñül baña beni
G2664-7. **Muḥibbī** ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2665-6. Ey **Muḥibbī** ṭut yüri ʿālemde istiġnā yolın / Dūn-himmet olma elden sen ḳomaʿanḳālığı
G2666-6. Āteş-i āhı **Muḥibbī** başına tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle giyer şeb-külehi
G2667-7. Ey **Muḥibbī** kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey **Muḥibbī** ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2669-5. **Muḥibbī** ruḥların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre gül bitmiş şunʿ-ı Ḫudāvendi
G2670-7. Göz yaşların **Muḥibbī** döksenʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi
G2671-5. Ey **Muḥibbī** ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuşşāḳa şöhret ḳapusı
G2672-5. Virme **Muḥibbī** ʿışḳ-ı mecāzīye dil şaḳın / Baḳ cān göziyle görinür āḫır nedāmeti
G2673-5. Bu **Muḥibbī** tevbe itmişdür meye ol vaḳt şır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḫrāmı bayram ertesi
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse **Muḥibbī** / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi **Muḥibbī** serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan āteş-i hecre / **Muḥibbī** lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı

G2678-5. İçdi çün laʿl-i lebüñ cürʿasını / Şeyḫ iken bu **Muḥibbī** şāb oldı
G2679-5. Laʿl üzre ey **Muḥibbī** sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān büyidi
G2680-5. Sevdā-yı zülf ü ḫāl ile görsen **Muḥibbī'yi** / Mecnūn-ṣıfat ḥāl-i müşevveş-in daḥi
G2681-5. Bu **Muḥibbī** nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḥaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2682-5. Umar **Muḥibbī** būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu **Muḥibbī** bulınmadı / Zārılıḳ ider bülbül-i gūyā benüm gibi
G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle **Muḥibbī'yi** didüm / Didi şimdengirü aşlın ḳoya dīvāneligi
G2685-5. Bu **Muḥibbī'yi** cemālüñ şem'ine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni
G2686-5. Gördi şarrāf-ı cihān şi'r-i **Muḥibbī'yi** didi / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār ṣıdı
G2687-5. Bülbül gibi şūride olup yine **Muḥibbī** / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını 'āleme yaydı
G2688-5. **Muḥibbī** şāh-ı gül naṭ'-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı
G2689-7. Şīrīn lebüñüñ ẕikrini tekrār **Muḥibbī** / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
G2690-5. **Muḥibbī** giceler tā ṣubḥ olınca / Firāḳiyle gözi yaşın dem itdi
G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn içinde / Tā ki **Muḥibbī** gördi sen serv-ḳad-i bülendi
G2692-5. Zülfine gönül virme **Muḥibbī** ḥaẕer eyle / Elbette ziyān eyler o kim māre ṭapındı
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi **Muḥibbī** iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi
G2694-6. Cemāli şem'ine pervāne gibi / **Muḥibbī** cān u dilden yandı düşdi
G2695-5. Her kim **Muḥibbī** gördi bu şi'r-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2696-5. Ey **Muḥibbī** içüben mest ü ḫarābāt olup / Ṭopṭolu eyleyelüm na'ra ile āfāḳı
G2697-5. Cür'a-i cāmun **Muḥibbī** içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫᵛāre lāzımdur şekerlü leblebi
G2698-7. **Muḥibbī** işbu şi'r-i sūz-nākı / Yazarken yandı nāme ḫāme düşdi
G2699-5. **Muḥibbī** key şaḳın kesme ümīdüñ / Ki oldur cümle mücrimler penāhı
G2700-5. Bu **Muḥibbī** ġayriler ṣaydından istinkāf idüp / Ṣayd idelden seni oldı 'ışḳuñuñ şīr-i neri
G2701-5. Nev-'arūs-ı ḥüsnine baḳup **Muḥibbī** virme dil / Anı bilenler dimiş dünyā 'acūze bir ḳarı
G2702-5. Hidāyet ister iseñ sen **Muḥibbī** / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī
G2703-6. Bu **Muḥibbī** lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2704-5. **Muḥibbī** ġaflet itme dāda dād it / Oluban çünki ḫalḳuñ pāsbānı
G2705-6. Bu **Muḥibbī** gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil şeydā gibi
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ **Muḥibbī** zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2707-5. **Muḥibbī** çeşm-i bīmāruñı gördi / Ṣarardı nīlüfere döndi rūyı
G2708-5. Şaḳın aldanma cihāna zīrā yudar 'āḳıbet / Göñlüñe ḳoyup **Muḥibbī** besleme gel ejderi
G2709-5. Bu **Muḥibbī'ye** virelden şāh-ı 'ışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
G2711-5. Eylemezdi ey **Muḥibbī** kimesne hergiz günāh / Her nefesde bilse ḫāẓırdur eger Allāhını
G2712-5. Rūze-i hecr içre ölürdüm **Muḥibbī** 'āḳıbet / Ārzū-yı ṭal'at-ı 'ıyd-ı viṣāl egler beni
G2713-5. Ey **Muḥibbī** zülf-i şeb-dīzine oldı hem-'inān / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgūn ü anuñ yigregi
G2714-6. **Muḥibbī** merd olanlar levḥ-i dilde / Yazarlar ḳan ile bu mācirāyı
G2715-5. Başuñı ṭūp it **Muḥibbī** zülfinüñ çevgānına / Ṭūpuñ aġsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi
G2716-5. Belā tīġiyle biñ kez öldürürsüñ / **Muḥibbī'nüñ** sañadur yine meyli
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār ṭañ degül / İçdi **Muḥibbī** çünki maḥabbet ayaġını
G2718-6. **Muḥibbī** sāde işdür şi'r-i sāde / Olıcaḳ ol gerekdür kendekārı
G2719-5. Çün rezmgāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ **Muḥibbī** feraḥ mācerā güni
G2720-5. Kūyına varsa **Muḥibbī** tuḥfe iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur derīş dervīşānesi
G2721-5. Ey **Muḥibbī** ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya her sü seni
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi **Muḥibbī** zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i 'abir itdi
G2723-6. Ey **Muḥibbī** levḥ-i dilde naḳş ide bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş'āruñı
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste **Muḥibbī'ye** zehīf
G2725-5. Bu **Muḥibbī** yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle şalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2728-5. Bir naẓarla bu **Muḥibbī'nüñ** olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳarecügi
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile **Muḥibbī** bir münāsib yār ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri
G2730-5. **Muḥibbī** şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2731-4. Sözi birdür bu **Muḥibbī** seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2732-4. Bu **Muḥibbī** şi'rüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2733-5. Zāl-ı dehre ey **Muḥibbī** sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān serverleri
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḫāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün ey **Muḥibbī** yaşumı
G2735-5. Terkiñi urmaz **Muḥibbī** ola ger senden ırāḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını
G2736-5. **Muḥibbī** 'ışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza nice ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2737-5. Sırruñ **Muḥibbī** Ṣaḳla dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur o lā-büd çünki dudaġa düşdi
G2738-6. Ey **Muḥibbī** olma dünyāya meges gibi ḥaris / Mesken it Ḳāf-ı ḳanā'at kūhını 'anḳā gibi
G2739-5. Ey **Muḥibbī** ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eşer / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2740-5. Baḳup **Muḥibbī** 'ibret alup dir vefāsı yoḳ / Neler getürdi 'āleme dünyā benüm gibi
G2741-5. 'Ayb olmaya **Muḥibbī** şuna el ger lebüñe / Ṭutabilmez ḳadeḥi kimesne illā ki kefī
G2742-5. 'Işḳ kitābını **Muḥibbī** yine ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri
G2743-6. Ey **Muḥibbī** anuñ içün 'ışḳına dil bağladum / 'Āşıḳuñ nā-ḥaḳḳ yire öldürmek aña ḫū gibi
G2744-5. **Muḥibbī'ye** cefā itme bugün dildār-ı 'ālemsin / Ṣorılısardurur yarın meger 'āşıḳlaruñ dādı
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler **Muḥibbī** nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez yılan ayaġını
G2746-4. Raḳīb ile **Muḥibbī'yi** şaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü müşı
G2747-5. Ḫūblar gerçi **Muḥibbī** 'ālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi

G2748-5. Ey **Muḥibbī** dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi
G2749-5. **Muḥibbī** mu῾ciz-i naẓmuñ ᾽Acem iḳlīmine irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ᾽aceb rūḥ-ı Selmānı
G2750-5. Me᾽ānī baḥrine ṭaldı **Muḥibbī** buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı
G2751-5. Ey **Muḥibbī** leẕẕet-i derd ü belāyı baña şor / Yimeyenden şorma bilmez ol ṭa᾽āmuñ dadını
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı **Muḥibbī** yār / Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācıġı
G2753-5. Ḳanumı içmege geldükce benüm ġamze-i dost / Bu **Muḥibbī** dir aña cān ile "صحاعافی"
G2754-5. **Muḥibbī** fırṣatı fevt itme zinhār / Ḳoma elde şarābı lāle-rengi
G2755-5. **Muḥibbī** vaḳtidür ḳıl cürme tevbe / Çü mūlar saña itdi dü-rengi
G2756-5. Āḫır seni bu ᾽ālemde rüsvā-yı ᾽ām ider / Ṣaḳla **Muḥibbī** kimseye dime bu rāzuñı
G2757-5. **Muḥibbī** şi῾rini bülbül ser-āġāz itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı
G2758-5. Leblerüñ sırrın bilüp virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider **Muḥibbī'nüñ** gören idrākini
G2759-7. **Muḥibbī** cevr-i yār ile öliyor diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi mülk-i dili / Böyledür ey **Muḥibbī** nāz ehli
G2761-5. Ey **Muḥibbī** āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḥi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G2762-5. Eyle **Muḥibbī** sāye-i zülfine ilticā / Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını
G2763-5. Zerden serire baḳmaya **Muḥibbī** ide᾽ār / Faḳruñ kişi ki pister ide bu riyāsını
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey **Muḥibbī** yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2765-5. Ey **Muḥibbī** yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
G2766-6. **Muḥibbī** cām-ı ῾ışḳuñı içelden şöyle mest olmış / Görenler bilmeyüp şanur içüpdür mey-i engūrı
G2767-5. Arasan şanma **Muḥibbī** bulma genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb gibi
G2768-5. Virmez **Muḥibbī** kūy-ı ḫarābāt içinde rind / Cām-ı Ceme piyāle-i miḥnet zedāsını
G2769-5. Bu **Muḥibbī** dergehinden dūr olup / Müdde῾īler çün saña maḥrem gibi
G2770-5. **Muḥibbī** ᾽ālemüñ ḳaṣrın görüben i῾timād itme / Urulmışdur şu üstinde ezelden çünki bünyādı
G2771-5. Ey **Muḥibbī** ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm zevraḳı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
G2772-5. Men῾ ola şanma **Muḥibbī** eyleme sīneñ siper / Tīr-i āhenden giçer atsa kemān-ebrūları
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḫālini dün ṣordı ṭabībüm / Raḥm itdi **Muḥibbī** ki meger beñzüme baḳdı
G2774-5. Ey **Muḥibbī** geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ῾ışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi / Ey **Muḥibbī** murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm seni
G2776-5. Çünki ġam ṭīmārını virdi **Muḥibbī** şāhı ῾ışḳ / Ḥāşıluñdur cem῾ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey **Muḥibbī** ol güneş ruḫsārı görsem bir daḥi
G2778-5. Bir büse tevaḳḳu῾ iderem didi **Muḥibbī** / Ẕāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi
G2779-5. Ekdi **Muḥibbī** ḥāşılı derd ü belā vü ġam / Tīmār diyü aldı çü ῾ışḳuñ livāsını
G2780-6. **Muḥibbī** naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şi῾rinde hemān ancaḳ āḫır itdi
G2781-5. Ey **Muḥibbī** söz güherdür ol daḥi a῾lā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
G2782-5. Kūy-ı cānāna **Muḥibbī** yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken şuyı ṭoprāġı gibi
G2783-5. Revā mıdur **Muḥibbī** ola maḥrūm / Viṣāle ire ger yoḫsul eger bāy
G2784-5. Ey **Muḥibbī** çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu **Muḥibbī** ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
G2786-5. **Muḥibbī** ser-te-ser gezdi ser-i kūyun hevāsıyla / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
G2787-5. Ey **Muḥibbī** leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri
G2788-5. Ḫār elinden ey **Muḥibbī** gör nice eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2789-6. **Muḥibbī** bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun şem῾-i meclisdür / Ezelden āteş-i ῾ışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı
G2790-5. Ḥasret-i ḫaṭuñ ile āh **Muḥibbī** ölicek / Söyleye aġz açup ḫālini her bir kiyehi
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı **Muḥibbī** şu deñlü kim / Güller açıldı itmedi dilber tebessümi
G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı ṣādī vü ġam / **Muḥibbī** saña düşdi ġuṣṣadan pāy
G2793-5. ᾽Āşıḳ **Muḥibbī** olmasa varmaz selāmete / ᾽Āşıḳ odur ki cān virüp alur melāmeti
G2794-5. Gördi **Muḥibbī** yüzüñi cān terkin eyledi / Meydān-ı ῾ışḳa gelmeye bir er benüm gibi
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / Serden **Muḥibbī** çıḳara sır bu hevā bizi
G2796-5. Ṭañ mıdur doysa cefāya bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
G2797-5. ῾Işḳa düşdüñ ey **Muḥibbī** cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ῾uṣṣāḳ-ārā sen de ᾽aceb dīvāne key
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük **Muḥibbī** Dicleden / Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / Sen daḥi eyle **Muḥibbī** gele merdāneligi
M1-11. **Muḥibbī'ye** ol gün eyle cināyet / Ḥabībüñ eyleye aña şefā᾽at
En1-24. Mīm merdümlik idüp gel bu **Muḥibbī'ye** şehā / Ḳanı bu bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Tb1-29. Çünki ᾽ādetdür güzeller ᾽āşıḳına kīn ider / Bu **Muḥibbī** ḫaste-dil medḥüñ igen rengīn ider
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey **Muḥibbī** iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā gūş it **Muḥibbī** şi῾rine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmī ma῾nīde Ḫᵛāce imiş
Mh3-16. Giceler olup **Muḥibbī** mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / Ῑyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh4-10. Ey dīde **Muḥibbī** gibi yaşuñ Aras eyle / Āb eylemege ῾ışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh6-10. Ey **Muḥibbī** anuñ içün her kişi dir āh ᾽ömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ᾽ömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Mh7-12. Baḳsun **Muḥibbī** sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev me᾽ānī-i kelimātı ḥasen bilür

Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı **Muḥibbī** ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḥabīb / Laʾl-i nābından **Muḥibbī** ḫasteye yoḳ mı naṣīb
Mh10-9. Ey **Muḥibbī** bu dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür / Sīne çākinden içümi ṭaşumı göstermedür
Mh11-14. Ey **Muḥibbī** ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey şanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez **Muḥibbī'ye** çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḥaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde **Muḥibbī'ye** kitāb / Ey ḫafī vü şiʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün
Mh14-11. Bu **Muḥibbī** görmedük ʿālemde miḥnet ḳalmadı / Şol ḳadar çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʾl ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey **Muḥibbī** derdüme hīç çāreler
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun **Muḥibbī** servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mh17-7. Çün vefādan ḥāli gördi bu **Muḥibbī** ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mh18-13. Her ḳaçan görse **Muḥibbī** ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Mr1-16. Zehr şunduñ bu **Muḥibbī'ye** anı şād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı bu **Muḥibbī** yād ider / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek feryād ider
Mr3-13. Ey **Muḥibbī** ʿālem içre çünki gitmez hīç ġamuñ / Eksük itme eşk-i çeşmüñ giceler aḳsun demüñ
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu **Muḥibbī** ḫʷār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr5-10. Elde fırṣatdur **Muḥibbī** ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr6-12. Ey **Muḥibbī** ʿālemi gözden ḳamu bıraḳmışuz / Her ne dirlerse disünler medḥ ü ẕemden fāriġuz
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿışretdür **Muḥibbī** bu ġamuñ / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr8-28. Ḳala **Muḥibbī** bir eşer / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr9-15. Ey **Muḥibbī** ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr10-12. **Muḥibbī** ḥoḳḳa-i laʾlini bilmez hīç kes / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr11-14. Ey **Muḥibbī** nice bir zehr-i felek nūş idesin / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini **Muḥibbī** ol perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına yeler / Bu **Muḥibbī** ne ʿaceb cevr ü cefāsına yeler
Mr14-9. **Muḥibbī** ṭoġrıdur ʿışḳuñda ḫānum / Fedādur yoluña bu ḳuşca cānum
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu **Muḥibbī** derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-9. ʿIşḳ ile çoḳdan **Muḥibbī** derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür senüñ
Mr17-15. Ey **Muḥibbī** yüri ʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān bulmış iken
Mr18-10. Bu **Muḥibbī** ḫaste-dil ḫasret ile her an aġlasun / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr19-14. ʿĀşıḳ olur mı **Muḥibbī** yanmayan / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr20-16. Olmasun kimse **Muḥibbī** gibi ʿışḳa mübtelā / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr21-12. Āh kim beñzer **Muḥibbī'ye** yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-9. Vaṣluñ ister cān u dilden bu **Muḥibbī** mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā
Mr23-16. Ey **Muḥibbī** olmasun hīç kimseler rüsvā-yı ʿışḳ / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-18. **Muḥibbī** ḫaste-dil ḫūnīn-cigerdür / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr25-14. Ey **Muḥibbī** key ḳatı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi bu dil perīşān olmada / Kendü ḥāline **Muḥibbī** gibi ḫayrān olmada
Mr27-13. Meded ey ḫüsn ilinüñ pādişāhı / **Muḥibbī** āhı yaḳar mihr ü māhı
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez **Muḥibbī** yüregi ḳan olmayan
Mr29-10. Derdi sendendür **Muḥibbī'nüñ** yine sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel zülfinüñ zünnārına / Māh-rūlar çün **Muḥibbī** ṭurmadı iḳrārına
D6-2. Nice doysun **Muḥibbī** cevrine kim / Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç
D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme vefāsuzlıḳ baña / Ḳaçma bendendür **Muḥibbī** derd-mendden bir nefes
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı **Muḥibbī** çün çerāġ
B12. Ey **Muḥibbī** didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de oldılar bu derd-i ʿışḳuma sebeb
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu **Muḥibbī** ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh-ruḫ
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā düşün / Saña **Muḥibbī** penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B59. Bugün iḳlīm-i ḫüsn içre **Muḥibbī** diseñ kimdür / Şikeste-beste bī-çāre faḳīrüñdür ḫaḳirüñdür
B63. Ey **Muḥibbī** bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḫi oġlandur henüz
B73. Çün bülend itdüñ **Muḥibbī** ʿışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn pest olup Ferhādı añmaz hīç kes
B76. Mest oldı **Muḥibbī** içeli cürʿa-i laʾlüñ / Ġışş olsa ne ṭañ her kim içerse mey-i bī-ġışş
B78. Key perīşān-ḥāl olupdur bu **Muḥibbī** hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāş
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden **Muḥibbī** döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥāletʿaceb mi eylesem nāle
B184. Gül ide ṭoprāġını ḫūrā-yı cennet gözine / Ger **Muḥibbī** ölür ise fırḳat-i cānān ile
B188. Ḳo **Muḥibbī** bir naẓar itsün cemālüñ ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş āşıḳlar içün ayına
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide **Muḥibbī** saña Ḥaḳḳ ol rūzı
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül **Muḥibbī** şiʿrini / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

Muḥibbī'yā [8] Ey Muhibbi. *bk. Muḥibbā*

G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā gel **Muḥibbī'yā** / Raḥm eylemez kimesneye köhne zemānedür
G729-5. İçdüñ şarāb-ı ʿışḳı ezel çün **Muḥibbī'yā** / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi **Muḥibbī'yā** / Virsün muġān deyre ki dār-ı ʿādāledür

G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ **Muḥibbī'yā** / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra gel
G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat **Muḥibbī'yā** / Farḳ eylemez seng ile birdür semān-ı laʾl
G1983-5. Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel **Muḥibbī'yā** / Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ keşüm
G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise ṣalāḥuñ **Muḥibbī'yā** / Olur kerīme cürm-i ʿuṣāt anda ʿöẕr-ḫᵛāh
G2727-5. ʿAḳl ileʿışḳ sīnede ṣıġmaz **Muḥibbī'yā** / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni

muḥkem [14] *Ar.* Sağlam, metin, kavi, üstüvâr. (Ş. Sami, 2010: 820)

bk. muḥkem eylemek/itmek, muḥkem ḳılmaḳ, muḥkem olmaḳ, muḥkem-i ʿışḳ olmaḳ

(muḥkem [9], muḥkemdür [4], muḥkemdürür [1])

G89-4. Zāhidā ṣanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle **muḥkemdür** ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G187-5. Bu Muḥibbī şöyle **muḥkem** ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını ṣarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden şöyle **muḥkemdür**
G553-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı **muḥkem** yasaġı var
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi sīnemde bir **muḥkem** ḥişārum aldılar
G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı **muḥkemdürür** ammā / İrişse zelzele ʿışḳuñ hevāsından hemān ditrer
G830-5. Muḥibbī **muḥkem** işdür ʿışḳ bāzı / Bu kārı ṣanma ayruḳ kāre beñzer
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḥi **muḥkem** yanar
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / Şehr-i ġāret dil gibi **muḥkem** ḥişār elden gider
G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel zīrā ki **muḥkemdür** esās
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle **muḥkem** ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G2107-5. Bī-sütündan **muḥkem** iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik ṣanʿatında ben daḥi verzideyin
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi **muḥkem** sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince sīneden
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı ṣuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle **muḥkemdür** Muḥibbī ʿışḳ bünyādı

muḥkem eylemek/itmek [4] Dayatmaḳ, berk itmek, berkitmek, pekletmek, ḳatilemek, pekiştürmek...(Tulum, 2011: 1273)

G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī gönlini yıḳduñ yine / Sīnede bünyād-ı ʿışḳı **muḥkem itdüñ** ʿāḳıbet
G1916-3. ʿIşḳ ile cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde **muḥkem eyledüm**
G2690-4. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġından / Maḥabbet ḫānesin dil **muḥkem itdi**
B121. Esās-ı ʿışḳ dilde **muḥkem itdüm** / Ġam ile derdi cāna hem-dem itdüm

muḥkem ḳılmaḳ [1] Sağlamlaşmak.

G1913-5. Şiʿr bünyādına el urduñ ise **muḥkem ḳıl** / Şoñradan dime ki żaʿf üzre imiş bu temelüm

muḥkem olmaḳ [7] Berk ołmaḳ, ḳávī ołmaḳ, sābit ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1273)

G1102-4. Geldi dilde şāh-ı ʿışḳ bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne **muḥkem ola** bu bünyādımuz
G1105-3. Cevr ü cefāya māyil çoḳdur güzeller ammā / ʿAhd ü vefāsı **muḥkem olduġı** yoḳdur olmaz
G1134-6. Güzeller itmese cevr ü cefāyı / Ṭarīḳ-i ʿışḳ igende **muḥkem olmaz**
G1171-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Bīnā-yı ʿışḳı yapsañ **muḥkem olmaz**
G1202-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Maḥabbet yapusı hīç **muḥkem olmaz**
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / **Oldı muḥkem** tā ebed kimdür diyen miʿmārı yoḳ
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemün / Şanma **muḥkem olısar** olur ḫarāb ol bād ile

muḥkem-i ʿışḳ olmaḳ [1] Aşkın sağlamlaşması.

G1444-3. ʿAḳl terk itmek ister gerçi ʿışḳı / O cehd itdükce **olur muḥkem-i ʿışḳ**

muḥtāc [7] *Ar.* Bir şeye ihtiyaç ve lüzumu olan, bir haceti olup da def'ine muktedir olamayan, müftekir. (Ş. Sami, 2010: 820)

bk. muḥtāc eylemek/itmek, muḥtāc olmaḳ, muḥtāc-ı şarāb olmaḳ

(muḥtāc [5], muḥtācıdur [1], muḥtācımuzdur [1])

G3-4. Ḫaḳ Taʿālānuñ resūlı hem şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu **muḥtāc** aña
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān ile **muḥtāc**
G400-4. Gice gündüz kūy- ı dildārı ṭolanur mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ bildüm ḳamu **muḥtācıdur**
G857-3. Maḥabbet gencīne çün mālik olduḳ / Ḳamu bāy u gedā **muḥtācımuzdur**
G1180-4. Şuʿā ʿı-ı şemʿe **muḥtāc** iken ʿālem / Girür dervīş evine ʿār ḳılmaz
G2300-1. Perī misin ya ādem ey melek-ḫū / Seni görmege ḫalḳ **muḥtāc** ḳamu
G2355-2. Ne ācizem ki cürmüme tā ola iʿtibār / **Muḥtāc** ṭāʿatuma degül çün benüm Allah

muḥtāc eylemek/itmek [3] Birini, gereksinim duyduğu bir şeyi başkasından sağlamak zorunda bırakmak. (TDK, 2011: 1706)

G275-1. Yaradaldan berü hīç ḳomaduñ ac / Beni **itme** İlāhi ġayre **muḥtāc**
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre **muḥtāc eylemez** ʿāşıḳların / Avudup feryāda şalmaz var mı cānānum gibi
G2780-4. Beni çün **eyledi muḥtāc** saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi

muḥtāc olmaḳ [1] Gerekmek, gerek olmaḳ, lāzīm olmaḳ, ıhtiyāci olmaḳ...(Tulum, 2011: 1274)

G279-1. Virildi başuña ʿizzetle çün tāc / **Olısar** ins ile cinn saña **muḥtāc**

muḥtāc-ı şarāb olmaḳ [2] Şaraba gereksinim duymak.

G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden / Ne minnet muṭribe ḳıldum ne **muḥtāc-ı şarāb oldum**
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser virdi beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki **muḥtāc-ı şarāb oldum**

muḫtaṣar [1] *Ar.* Kısa kesilmiş, kısalmış, mufassal olmayan, mücmel. (Ş. Sami, 2010: 821) *bk. muḫtaṣar ḳılmaḳ*

G598-1. Kimdürür vire baña yārüñ meyānından ḫaber / Yā kim ola **muḫtaṣar** vire dehānından ḫaber

muḫtaṣar ḳılmaḳ [2] Kısaltmak.

G840-6. Zülfin anma çün muṭavvel ḳıṣṣadur / Der-dehānından sözüñ **ḳıl muḫtaṣar**
Mh2-9. Çün gereklü maʿnīdür gel sözüñ **ḳıl muḫtaṣar** / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer

muḫtelif [2] *Ar.* Bir türlü olmayan, türlü türlü olan, mütenevvi. (Ş. Sami, 2010: 821)

G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma şaḳın şerʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var mezāhib **muḫtelif**
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Şanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle **muḫtelif**

muḫteriʿ [1] *Ar.* İcat eden, bulan, meydana koyan, mucit. (Ş. Sami, 2010: 821)

G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar vefā destānını / Her biri cevr ü cefā fenninde līkin **muḫteriʿ**

muḥtesib [1] *Ar.* İslam şehirlerinde çarşı ve pazar esnafını din kurallarına göre denetleyen görevl, belediye memuru. (TDK, 2011: 1707)

G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿşūḳa **muḥtesib** / Gül vaḳti tevbe şırsa Muḥibbī olur mıʿayb

muʿīn olmaḳ [1] Yardüm etmek, meded yetüştürmek...(Tulum, 2011: 1273)

G1363-4. Düşmen yüzini döndüre bir demde ardına / Ger **ola** Ḥaḳ **muʿīn** ḥikem-i tīġi ez-ġılāf

muḳābil [2] *Ar.* Karşılık, bedel, ivaz. (Ş. Sami, 2010: 823)

bk. muḳābil eylemek, muḳābil ḳılmaḳ, muḳābil olmaḳ

G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse **muḳābil** āfitāb / Nitekim olur şuʿāʿ-ı şemsden de māhitāb
G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe **muḳābil** mihr bir pertev degül

muḳābil eylemek [2] Karşılık etmek/gelmek. *bk. muḳābil ḳılmaḳ*

G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı kesād / Çün güneş ruḫsāruña anı **muḳābil eyledüñ**
G2190-4. Ḫudānuñ şanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / **Muḳābil eyle** rūyuña ele al āyīne baḳın

muḳābil ḳılmaḳ [1] *bk. muḳābil eylemek*

G2581-5. Ḳudret-i şunʿ-ı Ḫudāyı ḳıl temāşā dostum / **Ḳıl muḳābil** ḥüsnüñe alup elüñe āyīne

muḳābil olmaḳ [4] Yüze yüz olmaḳ, ḳarşülamaḳ, ḳarşü gelmek...(Tulum, 2011: 1273)

G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp **ola muḳābil** ḥüsnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḥş
G531-3. Ḥüsnüñe **olsa muḳābil** mihr ü māh olur ḫacel / Būy-ı zülfüñe cānā hindū-yı ʿanber imrenür
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ **muḳābil olmaḳ** ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur **muḳābil** āfitāb **olmaz** / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz

muḳadder olmaḳ [1] Alnında yazılı olmak, belirlenmiş olmak. (TDK, 2011: 1708)

G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol sa ʿādeti / Ḫāk-i derinde **ola muḳadder** varup öle

muḳanniʿ [1] *Ar.* Hilekâr, aldatıcı, kandırıcı.

G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol **muḳanniʿ** naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

muḳārin olmaḳ [1] Yoldaş olmak, şerîk olmak.

G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki **muḳārin ola** şāh ile gedā

muḳārin-i nedīm [1] Dostun birlikteliği.

G1577-4. Bir gice olmadum ol māha **muḳārin-i nedīm** / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ

muḳarreb eylemek/itmek [2] Yakınlaştırmak.

G170-4. Nedendür ehl-i ʿışḳı dūr idersin / Raḳībi **idesin** dāim **muḳarreb**
G2270-2. **Eyledi** kendüye **muḳarreb** beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi teşriḳān baña ġam ḫilʿatin

muḳarrer [32] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 821) *bk. muḳarrer olmaḳ, muḳarrerdür ki*

(muḳarrer [18], muḳarrerdür [13], muḳarrerken [1])

1. Kararlaştırılmış, kararı verilmiş, musammen.

G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek **muḳarrer** buldı ṭut
G670-2. Başumdan aşmaġa ḳaṣd itdi yaşum / **Muḳarrerdür** beni ġarḳ itmek ister
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ **muḳarrerdür** / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿ encümenden şor
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / **Muḳarrer** cān gider benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ **muḳarrer** bil mülevveş ola dāmānuñ
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını **muḳarrerdür** / Görebilse idüm bir kez yüzin cām-ı muṣaffānuñ
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu zīrā **muḳarrer** ev degül
G2024-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān **muḳarrer** girmez ele rāygān
G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek **muḳarrerken** baña / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2375-2. Şular kim çekdiler ʿālemde renci / İrişür **muḳarrer** ʿāli gence
G2444-4. **Muḳarrer** öldürürsin beni āḫır / Göreyim bārī gel seni doyınca
G2524-5. **Muḳarrer** ehl-i ʿışḳa dil bāġıdur / Görinen ārıżı üzre külāle
G2563-5. **Muḳarrer** tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿiẕār olsa
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek **muḳarrerdür** saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
B210. Gider bu dilden encāmı elüñden ḳomaġıl cāmı / Giçer çün fırṣat eyyāmı **muḳarrerdür** ʿömür fānī

2. Sabit, müsellem, şüphesiz.

G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu **muḳarrerdür** ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G143-3. **Muḳarrerdür** helāk itmek beni āḫır bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʿlinden devā itmezse şeker-leb
G360-5. Bu Muḥibbī yazup ʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde **muḳarrer** oda yanmaḳ kāġıẕ
G596-5. **Muḳarrer** dünyā vü ʿuḳbā Muḥibbī'ye olur ḫāṣıl / Diye bir kerre anuñçün ḳapumda kemterin ḳuldur
G697-2. Eger kūyına varursam yüzü meh bir kele baḳmaz / **Muḳarrer** ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri **muḳarrer** kārbān ditrer
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ cānānı yoḳdur / **Muḳarrer** ḳurı tendür cānı yoḳdur
G1210-5. Muḥibbī yime ġam ġam gelse her gāh / Benī ādem **muḳarrer** ġamsuz olmaz
G1679-5. Göñülden gitmeyince çirk-i dünyā / **Muḳarrerdür** dilüñ olmaz ṣafā bil
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre **muḳarrer** ben ziyān itdüm
G2022-2. Eylemezsin ʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān beni / Hey yoluñda öldügüm ölmek **muḳarrerdür** bugün
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi ṣādān u ḫandān seyr ider / Ben seni gördüm benüm ʿıydum **muḳarrerdür** bugün
G2098-5. Bahār u būstānı çün ḥazān olmaḳ **muḳarrerdür** / Dilā giç bu cihānuñ gülsitānından bahārından
G2285-2. Belā zencīrini Mecnūnleyin āh / **Muḳarrer** boynuna āḫır ṭaḳarsın
G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb beni hecr odına / Bu **muḳarrerdür** ṭamaʿ olmasa olmazdı ṭamu
G2495-5. Aldanup āver-i dünyāya göñül virme ṣaḳın / Bu **muḳarrerdür** anuñ ṣoñı nedāmet getüre
G2546-1. Diriġā ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri ala / **Muḳarrer** şimdengirü olur işüm gücüm nāle

muḳarrer olmaḳ [5] Ḳārār bulmaḳ, ḳuvvet bulmaḳ, istıkrār bulmaḳ... (Tulum, 2011: 1280)

G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde **muḳarrer olusarsın** nā-murād
G350-4. **Oluram** intiẓār ile **muḳarrer** / Muʿallem itmeye ol servi āzād
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḥālüm tebāh / **Olmam muḳarrer** ḫāk-i rāh ol dil-sitānum ḳandadür

G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb **olmaz muḳarrer** degme merde münkeşif
G1825-3. Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden / Eger **olmaz** ise luṭfuñ **muḳarrer** lāyıḳ-ı nāran

muḳarrerdür ki [4] Mütebeyyindür ki. (Tulum, 2011: 1280) // Şüphesiz, muhakkak

G511-4. Ne bilür ḫāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu **muḳarrerdür ki** bilmez ḫaste ḫālin ṣaġlar
G957-4. Viṣālüñ çünki bāḳidür firāḳı / **Muḳarrerdür ki** her rūzuñ şebi var
G1091-5. Ḳıl ḫaẕer zülfinden el ṣunma Muḥibbī ḥüsnine / Bu **muḳarrerdür ki** genc olmaz cihānda mārsuz
G1268-3. Eger yaṣdansa aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / **Muḳarrerdür** gül açılsa **ki** dirler ḫāre yaṣdanmış

muḳavves [4] *Ar.* Yay gibi eğri, bükülmüş, kemerli. (Ş. Sami, 2010: 825)

bk. ḫam-ebrū-yı muḳavves

G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẕer / Şol **muḳavves** ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / Ya **muḳavves** ḳaşlaruñ görüp aña kim yā dimez
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur **muḳavves** ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür veyā tīr-i belā yā ḳaşlaruñ
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ tīrin sīnem / **Muḳavves** ḳaşlaruñı yā ḳılan kim

muḳayyed olmamaḳ [1] Elden ḳomaḳ, elden atmaḳ, ihmāl etmek... (Tulum, 2011: 1281)

G23-2. Çü ṭutduñ dāmenini cān u dilden / Şaḳın **olma** bu dünyāya **muḳayyed**

muḳbil [1] *Ar.* İkballi, kutlu, mesut, bahtiyar. (Ş. Sami, 2010: 825)

bk. muḳbil ü şāgird

G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne **muḳbil** ol

muḳbil-i şāgird [1] Çırağın talihlisi.

G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma / **Muḳbil-i şāgird** olan taʿẓim ider üstādını

muḳırr [5] *Ar.* İkrar ve itiraf eden, doğrusunu söyleyip kabajat ve ayıbını gizlemeyen, inkâr etmeyen. (Ş. Sami, 2010: 825) *bk. muḳırr olmaḳ*

(muḳırrdur [1], muḳırrum [4])

G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī'nüñ **muḳırrdur** eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar şāhum ʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1789-2. **Muḳırrum** cürmüme inkār ḳılmam / Günāhuma igen çoḳdur günāhum
G1825-1. **Muḳırrum** cürm ü ʿışyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet umaram
G1855-1. Şuçum budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / **Muḳırrum** ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G2186-1. Günāh ise seni sevmek yā itmek her gün āhı ben / **Muḳırrum** ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben

muḳırr olmaḳ [4] İḳrār etmek, iʿtirāf etmek, muʿterif ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1281)

G843(b)-5. **Oldı** cāna **muḳır** çü būseme āh / Egleme vir Muḥibbī fırṣatdur
G1867-2. **Oluban** cürme **muḳırr** senden umaruz raḥmeti / Yüzi ṣuyına ki var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün **muḳırr olduñ** dilinden pür-günāham ben
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / **Olur muḳırr** od ile ṣu imtizācına

muḳīm olmaḳ [2] Oturmaḳ, ḳonmaḳ, sākin ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1281)

G1103-4. Ol ki ʿışḳ ehlidür **olur** kūy-ı dilberde **muḳīm** / Eyleyüp dīvānelik ṭaġ u beyābān istemez
G1650-2. Māhitābum gün gibi eflāk olsun menzilüñ / Ben muḳīmi **olayın** bu gūşe-i vīrānenüñ

muḳīm-i ġam [1] Gam sakini.

G1978-6. Oluram geh muḳīm-i **ġam** ü gāhi şādmānī hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam

muḳīm-i gūşe-i hicrān [1] Hicran köşesinin sakini.

G1653-3. Bir dem viṣāl-i ṣubḥa dirīġā irişmedi / Her şeb **muḳīm-i gūşe-i hicrān** olan göñül

muḳteżā-yı ḥüsn [1] Güzellik gereği/icabı.

G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāşıḳları / **Muḳteżā-yı ḥüsn** yoḳsa nāz u istiġnā mı ki

mūma dönmek [1] Mum gibi erimek, yumuşacık olmak.

G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / **Mūma dönmiş** nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer

mū-meyān [3] *Far.* Kıl belli, beli kıl gibi ince. (M. Nâcî, 2009: 449)

(mū-meyānı [1], mū-meyānuñ [1], mū-miyānından [1])

G452-4. Āh kim işitmedüm ben **mū-miyānından** nişān / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḫamdan ḫaber
G2088-4. Noḳṭa-i laʾl-i leb ile **mū-meyānı** farḳını / Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2171-1. Laʾl-i nābuñ var iken ʿāşıḳ zülāli n'eylesün / **Mū-meyānuñ** var iken özge ḫayāli n'eylesün

mūnīs [12] *Ar.* Ülfet ve ünsiyet eden, herkesle görüşen, kanı sıcak. (Ş. Sami, 2010: 827)

(mūnīs [11], mūnīsdür [1])

G64-4. Ṣanmaʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña **mūnīs** āh u efġāndur baña
G98-3. Ben belā-keş olduġumı dostlar itmen ʿaceb / Kim ki ʿāşıḳdur belā vü derd mūnīsdür aña
G251-4. Ġam-ı yār u belā **mūnīs** ü endūh-ı nedīmüñ / Göz yaşını ey dīde ḫarifāne şarāb it
G323-2. Ġam baña **mūnīs** yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḫi benümle şād
G503-3. Ḳaçarlar olmayup insāna **mūnīs** / ʿAceb mi māh-rūlar çün perīdür
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder eksük itme sīneden / **Mūnīs** olmışdur aña baġrumda olan yāreler
G1105-1. Dilber benümle bir dem olduġı yoḳdur olmaz / **Mūnīs** perīye ādem olduġı yoḳdur olmaz
G1137-5. Şehā oldı Muḥibbī derdüñle **mūnīs** / Ola mı ki ola bir cān bedensüz
G1705-3. Yanalıdan ruḫlaruñ şevḳi ile āteşlere / O ldı **mūnīs** cāna olup āteş-i sūzāne dil
G2171-2. Şöyle **mūnīs** oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli n'eylesün
G2275-7. Muḥibbī olalı hecr ile **mūnīs** / Firāḳ ile görinür vaṣl-ı yeksān
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse **mūnīs** olmadı ālemde bu dil-teng ile

muntaẓır [4] *Ar.* Bekleyen, gözeten, intizar eden, müterakkib. (Ş. Sami, 2010: 828)

G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül / **Muntaẓır** dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm
G2091-2. Ẕerre gibi **muntaẓır** dīdārına āşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglemesün
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında **muntaẓır** / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫᵛābdan
G2332-6. Medyūn idüm bu cānı getürdüm ḳapuña āh / Ḫayli dem idi **muntaẓır** idüm edāsına

mūr [24] *Far.* Karınca. (Steingass, 1892: 1342)

bk. leşker-i mūr, mār u mūr, mūr-ı Süleymān, mūr u mār, tuḥfe-i mūr

(mūr [12], mūra [1], mūrdan [3], mūrdur [2], mūrı [2], mūrlar [3], mūruñ [1])

G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pā-māl eyleme / **Mūr** olur kim pend idüp eyler Süleymān ile baḥş
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān ile baḥş / **Mūr** içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḥş
G321-2. **Mūr** gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḫi olsan hemçü bād
G374-1. Ṣaḳın aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzüni eyle **mūr**
G678-1. Fikr-i dil ḫālüñi bu sīne-i ṣad-çāke çeker / **Mūr** kim dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿ olmış veyāḫūd **mūrdur**
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre üşmiş **mūrdur**
G852-1. Beni hecrüñle öldürme ḳılup dūr / Ne faḫr ola Süleymān öldüre **mūr**
G853-2. Beni pā-māl itme işigüñde / Kerīm olan başar mı ḳaṣd ile **mūr**
G888-1. Hāy hūdan fāriġ ol ālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini güş eyle gel **mūruñ** Süleymānlıḳ budur
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / Laʾl-i şekker bārına çünki üşürdi **mūrlar**
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / **Mūrlar** şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G1502-4. Nigārā genc-i ḫüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine **mūr** ile müyuñ
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḫişşe Süleymān u **mūra** gel
G1716-4. **Mūrlar** gibi reh-i küyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1718-2. **Mūr** gibi beni pā-māl eyledüñ / Yā gel öldür yā teraḥḥum eyle gel
G1827-3. Bāġ-ı ḫüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda yoḳ mıdur bir **mūr** deñlü ġayretüm
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola güş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür **mūrdan**
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm güş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin **mūrdan**
G2143-5. Ḫüsn baḫrinde Muḥibbī ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç ṣaḳınur mı **mūrdan**
G2327-7. Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe ġurūr / Yüzüñi yire sürüp kendüzini **mūr** eyle
G2332-3. Ġālib degülse zülfine ḫaṭṭı ʿaceb degül / Cemʿ olsa **mūr** ġālib olur ejdihāsına
G2641-2. Nigārā cāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı **mūrı**
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / Umaram kim ḳomayasın ayaġ altda ben **mūrı**

mūr-ı Süleymān [1] Hz. Süleyman'ın karıncası.

G496-2. Piş-keş-i cān iledür küyına varsa bu göñül / Sen cerād ayaġını **mūr-ı Süleymāne** çeker

mūr u mār [2] Karınca ve yılan.

G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa ṭañ mı didi **mūr u mār**
G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿiẕār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm **mūr u mār**

murād [67] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 829)

bk. murād almaḳ, murād itmek, murāda irişmek, murādı olmaḳ, murādına irmek, murāduñca

(murād [13], murāda [1], murādı [20], murādıdur [1], murādın [5], murādına [1], murādını [3], murādum [5], murādumdur [2], murādumı [1], murāduñ [14], murāduñsa [1])

1. İrâdet olunan şey, istek, hâhiş, matlab, dilhâh, kâm.

G84-4. Herkesüñ var bir **murādı** dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G151-4. Kevşer ü ḥūrā **murād** zāhidüñ / Fikr ü ʿāşıḳ şāhid ü mā-i ʿineb
G175-4. **Murādumdur** dü-ʿālemde viṣālüñ / **Murādumı** müyesser eyle Yārab
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden şanma cerāḥāt oldı / Buldı **murādını** dil cān oldı daḥi rāḥat
G248-5. Göster yüzüñi tā her kişi bula **murādın** / Ṣīrīn sözüñi kām-ı dil-i pīr ü cevān it
G265-6. Degmeñüz virmez **murādın** kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām ile baḫş
G439-3. Geh seyr-i genc-i zāviye geh ḳaṭʿ-ı bādeye / Sensin **murād** seyr ü şebātum bahānedür
G673-4. Kimine virür **murādın** kimin eyler nā-murād / Kim bilmez kār-ı ʿālem iḫtimāl üstindedür
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el şunduñ / **Murāduñ** ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim anuñ da **murādı** tamām olur
G811-3. Sen peri ʿışḳ ile ben dīvānei / Ger **murāduñ** var ise külḫende gör
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / **Murāduñ** var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden şor
G1023-6. Muḥibbī'nüñ degül ġayri **murādı** / **Murādı** ancaḳ anuñ dergehidür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / **Murādı** bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her **murādı** virürem cān ile tek siz isteñüz
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ **murādı** benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz de memleket sulṭānıyuz
G1215-4. İstemem ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / Budurur līk **murādum** ki ideyin pā-būs
G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm **murādın** / İtüm diyü baña bir kez diseñ uş
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki **murādı** göñlümüñ uçmaġ imiş
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ **murādını** şorarsañ sen hemān / Yoḳ **murādı** ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1430-1. Ger **murāduñ** serv ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya baḳ
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ **murādı** bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun senden ırāḳ
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / **Murādumdur** ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle ʿāşıḳlaruñ buldı **murād** / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1876-5. Ḫāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ **murādı** ser-be-ser / Sehv ile bir kez diseñ ümmī-vārumdur benüm
G1930-6. Ne emr itseñ benüm oldur **murādum** / Dimişlerdür gerekmez ʿāşıḳa kām
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / **Murādum** senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur **murād** / Kim ki ol istemeye ola ziyāde devletin
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġduġını / Ger **murāduñsa** dilā sen anı serden şor sen
G2251-5. Ḫāşālillah kim ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ **murādı** budur senden hemīn
G2492-3. ʿIşḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ **murād** / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir **murādum** baḳma ey ḫūnī şaḳın ḳane
G2638-3. Ger öldürürse ʿāşıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur **murādı** ger ire Ḥaḳḳuñ hidāyeti
G2766-4. El irse ḫākipāyuña gözüme ṭūṭiyā itsem / **Murādum** iki ʿālemde ḳapuñda olmayam dürı
Tb1-4. Ḳan yudar zülfüñ ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / Zülfüñe ber-dār olan bulur **murādını** hemān
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur aʿlā **murādı** ʿāşıḳuñ / Boynuña şalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez **murādın** bu vefāsuz rūzgār
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭīʿam her ne ḳılursan **murāduñ** tek tamām olsun

2. Maksat, meram, ifade ve ifhamı niyet olunan şey.

G42-5. Muḥibbī'nüñ **murādıdur** raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki göñlinde olurʿazm-i serüm peydā
G78-3. Bilmedüm cānā **murāduñ** red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G232-4. Zāhid gibi şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum **murāda** dest
G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek **murādı** / Raḳībe dir isem ben ṭañ mı ḥārişe
G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler **murādı** üzre bu bir kār-ḫānedür
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger **murād** ise derdüm şa'bāne şor
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / Ḳana girmek mi **murādı** ya ne āl üstindedür
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger **murāduñ** cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür **murād** / Ger mecāzī olsa āḫır ol nedāmet arturur
G1311-2. Giceler tā ṣubḥa dek gülşende efġāndan **murād** / İtmek ister ḫālini bu bülbül-i bī-çāreʿarż
G1341-5. Cān ise daḥi **murāduñ** n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭīʿ
G1345-1. Cān ise cānā **murāduñ** bu göñül itmez nizāʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metāʿ

G1621-5. Sāḳiyā ṣun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger **murād** ise anı anide serḫoş eylemek
G1652-5. Sāḳiyā ṣun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger **murād** ise anı anide serḫoş eylemek
G1756-4. Hicrān ġamını çekmek ise çü **murāduñ** / Var cür'a-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1945-2. 'Işḳuñ içinde ḥālümi bilmek **murād** ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde nem
G1991-3. Didüm pervāne 'āşıḳdur **murādı** şem'e yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G2127-5. Zülfi çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi **murādına** gerek aneden
G2279-6. Faḫr ḳılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere / Āsitānuñda **murādı** budur ola kemterīn
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin ṣalup bu göñlüm bāzına / Anı ṣayd itmek **murādı** çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā **murād** eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger **murāduñ** beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2347-2. **Murāduñ** cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2413-3. Ger **murāduñ** cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḥarābātī / Ger genc ise **murāduñ** olmaḳ gerek vīrāne
G2539-5. Maḥabbetden **murād** olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī 'āşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda

murād almaḳ [1] Dileğine kavuşmak. (TDK, 2011: 1712)

G321-4. Dehr elinden ey göñül ġam çekdügüme ġam yime / Bunı fikr eyle kim **almışdur** bu dünyādan **murād**

murād itmek [1] İstemek, dilemek...(Tulum, 2011: 1318)

G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek **murād idem** yine / Ḫor baḳmañ göñlüme kim himmeti 'ālidedür

murāda irişmek [1] Kāmine irişmek, kām-yāb olmaḳ...(Tulum, 2011: 1319)

G1488-3. Bir geştī-i dil ola ki **irişe murāda** / Göz yaşı ile āh ile deryāyı büyütdüñ

murādı olmaḳ [1] Ḳásti olmaḳ, niyeti olmaḳ...(Tulum, 2011: 1319)

G246-5. Muḥibbā pādişāh-ı 'ālem iken / **Murādı** ḳuluñ **olmaḳdur** nihāyet
G1239-5. Dimiş kūyında ḳurbān idem anı / Muḥibbī'nüñ **murādı oldurur** ḳāş

murādına irmek [8] Mürādine nāil olmaḳ, ber-mürād olmaḳ, máḳsūde irmek...(Tulum, 2011: 1319)

G9-2. Kim ire dergehüñe **ire murādına** o dem / Dü-cihān içre çü 'āşıḳlara sensin maḳṣūd
G40-5. **İrür** Muḥibbī iki cihānda **murādına** / Bir kez ki ger eyleyesin sen nigeh baña
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben **murāduma irem** hem bulasın tā sen ṣevāb
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes sa'yi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı 'ışḳuñda **murāda irgüren** ol āhdur
G855-4. Vaṣlı metā'ı girmez ele çün ḥayātla / **İrür murāda** cānını terk eyleyen bilür
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / **İrdüñ murāda** ey dil itdi meger teraḥḥum
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey dost dāda / Beni tā **irgüresin** sen **murāda**
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse **murāda irmedi** bu kār-ḫāneden

murādāt [1] *Ar.* Dilekler, istekler.

G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar **murādātı** cevāhir virici kān ol

murāduñca [2] Gönlüñce , istedigi üzre...(Tulum, 2011: 1318)

G183-3. Bugün meydān-ı rif'ātda **murāduñca** atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut
G1686-1. Olmasa dünyā **murāduñca** dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı tīz giçer bir dem degül

muraḳḳa' [1] *Ar.* Yama yama üstüne dikilmiş, yamalı. (Ş. Sami, 2010: 829)

G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it **muraḳḳa'uñ** gel / Pīr-i muġān sarayına gel 'ār u nāmı ḳo

murġ [98] *Far.* Kuş. (Steingass, 1892: 1216)

bk. āşiyān-ı murġ, murġ-ı āşiyān, murġ-ı belā, murġ-ı cān, murġ-ı cān-ı Ferhād, murġ-ı çemen, murġ-ı dil, murġ-ı ecel, murġ-ı ġam, murġ-ı ḫāne, murġ-ı ḫāriṣ, murġ-ı hevā, murġ-ı ḫoş-āvāz, murġ-ı ḫoş-elḥān, murġ-ı seḥer, murġ-ı seḥer-ḫiz, murġ-ı tīr, murġ-ı vaḥşī, murġ-ı vaṣl, murġ-ı zār, murġ-ı zerrīn-bāl, murġ-ı zirek

(murġ [13], murġı [31], murġın [8], murġına [6], murġını [27], murġınuñ [1], murġlar [1], murġuñ [1])

G31-4. Giriftār olsa dil **murġı** 'aceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir **murġ** olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez şehbāz ile her bir ġurāb
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler dil **murġını** / Bülbül-i bī-çāreye n'eyler 'aceb ḳolın ṣalup

G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil **murġını** / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿānkebūt
G251-5. Dil **murġı** yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aṣ per-i ġurāb it
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil **murġı** zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫṣ
G319-2. Dil esir-i zülfdür ḫālüñ görüp / **Murġ** görse dāne olur pāy-bend
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳıluban ḫālini dāne / Dil **murġını** bu vech ile ṣayd itdi o ṣayyād
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı zülfine / Dāne ile ekṣer olur **murġ** bend
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa **murġ** hemān dāne seyr ider
G435-4. Ömr **murġı** rızḳını yimekdedür / Çünki her güni anuñ bir dānedür
G487-3. Ṣevḳ-i cemāl-i yār ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü **murġ** ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G512-5. Ol gözi şāhin bakışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil **murġın** ʿaceb şehbāzdur
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm **murġını** / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẕer ḳıl ey göñül **murġı** / Senüñ şayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür
G690-4. Dostum dil **murġı** uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḫālüñi dilden heves ide / **Murġuñ** işi hemīşe temennā-yı dānedür
G761-4. İẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül **murġı** semenderdür
G816-1. Yine dil **murġı** şehā gün yüzüñi yād eyler / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / Aña **murġı** olan vaḫṣī başuma dānedür dirler
G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi cān **murġın** nite eyler şikār
G950-3. Göñlümüñ **murġın** niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil **murġını** ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G988(a)-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil **murġın** yine ṣayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G1006-5. Yine dil **murġı** Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1027-3. Ḫālini gördi zülf duzaġına düşdi dil / **Murġı** hemīşe bende çeken ḫubb-ı dānedür
G1062-2. Dil **murġı** görüp ḫālüñi zülfüñe ṭutuldu / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül **murġını** ḳapdı gözi şehbāz
G1167-1. Bu göñlüm **murġı** nāgāh itse pervāz / Anuñ ṣaydına ḫāżır çeşmi şehbāz
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı dil **murġın** Muḥibb ol şāhbāz
G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / **Murġ** ārām eylemez pervāz ider şınsa ḳafes
G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çākde ḳılmaz ḳarār / **Murġ** pervāze gelür ṭurmaz uşancaḳ ḳafes
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm **murġına** ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde **murġ** / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāṣ
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil **murġını** ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi ṣan dāne ʿarż
G1361-3. ʿIşḳ **murġı** key ʿaẕīmü'ş-şāndur / Bir mekesce görinür ʿanḳā-yı Ḳāf
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil **murġını** ṣayd itmege ol aġa baḳ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi ṭutmaġa bu dil **murġını** / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil **murġına** / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1474-2. Düşüren dil **murġını** dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1495-1. Ṣayd iden dil **murġını** zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine bir gül-ruḫuñ dil **murġı** zār olmaḳ gerek
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde cānā / Göñül **murġına** anı dāne ṣalduñ
G1535-1. Zülfüñi ḫalḳa ḳılup dil almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp dil **murġını** rām eyledüñ
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil **murġını** ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1592-5. Müdde ʿīler raġmınadur ṣād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum ile **murġı** zār itsem gerek
G1636-5. **Murġlar** evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı gördi deryāda semek
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil **murġına** ger dāne degülseñ
G1655-4. Giceler gül yüzüñüñ ḫasretinden / Ḳılur bülbülleyin dil **murġı** ġulġul
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳüm ziyād / Ey göñül **murġı** viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil **murġına** / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil **murġı** aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1781-3. Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre **murġ** olur beste-i dām
G1786-5. Ola mı ṣayyād-ı çeşminden göñül **murġı** ḫalāṣ / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd çün ḫāl eyledüm
G1806-3. Didüm dil **murġını** benden ayırduñ / Didi bilmez misin kim şāhbāzam
G1866-4. Ṭoġmadan sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet **murġını** ben avladum
G1953-4. Bu göñül **murġını** ger diler iseñ ṣayd idesin / Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1954-3. Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm **murġını** / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil **murġını** murġ-ı zāra beñzetdüm
G1978-5. Didüm dil **murġını** ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde ṣayyādam
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā **murġını** ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2045-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme baḳsam ʿiẕār u ḫālüñe / Dostum cān **murġını** menʿ itme āb u dāneden
G2077-3. ʿIşḳ ile hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥūkm / Mecnūn olalı başına **murġ** āşiyānesin
G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa bu göñlüm **murġını** / Şāhbāz-ı çeşm ṭutmışdur kemīn
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / Ṭut göñül **murġını** maḥrūm itme anı çīneden
G2164-2. ʿIşḳ **murġını** şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol derd ü belā kūhı içinde āşiyān
G2264-3. Dil **murġı** düşdi aġına bend oldı zülfi bāġına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş **murġ** işidüp didi ki bu bu
G2317-4. Dil **murġını** şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil **murġı** şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle

G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil **murġınuñ** bu dām ile ḥāli nice ola
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi göñül **murġın** düşüp çīne / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül **murġı** esirüñdür senüñ / Raḥm idüp o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil **murġı** ṭutılsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil **murġın** şikār / Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi ṣayyād ile
G2574-1. Görüp zülfüñde ḫālüñ düşdüm aġa / Ṭutulur **murġ** dāneyle duzaġa
G2576-2. Dil **murġı** diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẕar ḳılsun aña dāne gerekse
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil **murġı** ṭutuldu / Biri ne ʿaceb dām biri dāne giçerse
G2591-4. Dil **murġı** gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki bend ola zülfüñ duzaġ ola
G2645-2. Cān **murġına** seyr-i cemālüñ iderken āh / Lu b ile çekdi aġa anı ḳare perçemüñ
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür **murġı** hevāda şu içinde balıġı
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn / Dil **murġını** avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil **murġı** aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül **murġı** ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil **murġını** üstine şaldı bāzını
Mh5-2. Būseye cānum alup daḫi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül **murġı** ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur
Mr2-5. Dām-ı zülfüñ içre cānā dāne-i ḫāl eyledüñ / Bend idüp bu göñlümüñ **murġın** ʿaceb āl eyledüñ
B123. Cān u dil kūyında cismāndan nişānumdur benüm / **Murġ** pervāz eylemiş ṣan āşiyānumdur benüm

murġ-ı āşiyān [1] Kuş yuvası.

G858-3. Mecnūn ki aña leşker olupdur vuḥūş u ṭayr. / **Murġ-ı āşiyānı** başına tāc-ı şāhānedür

murġ-ı belā [3] Bela kuşu.

G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben **murġ-ı belā** / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda yir yir cā ḳılur
G1117-3. Mecnūn-vār başuma **murġ-ı belā** gelüp / Ṭutup mekān her biri didi yuvalaruz
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine **murġ-ı belā** / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ

murġ-ı cān [2] Can kuşu.

G474-3. **Murġ-ı cāna** virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña **murġ-ı cān** oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḥān okur

murġ-ı cān-ı Ferhād [1] Ferhat'ın can kuşu.

G1188-2. Ḳaça per açdı **murġ-ı cān-ı Ferhād** / Nigāri ḳaṣrına dek itdi pervāz

murġ-ı çemen [2] Bülbül.

bk. murġ-ı seḥer, murġ-ı seḥer-ḫīz

G643-1. Gül mevsiminde **murġ-ı çemen** zār zār olur / Ḳalmaz ḳarārı ṣevḳ ile bī-iḫtiyār olur
Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven bilür / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei **murġ-ı çemen** bilür

murġ-ı dil [47] Gönül kuşu.

G55-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ bir ḳızıl güldür baña / **Murġ-ı dil** āvāzesi feryād-ı bülbüldür baña
G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf ṭuzaġını ʿarż ider / Başdan çıḳardı **murġ-ı dili** dāne ʿāḳıbet
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre **murġ-ı dil** / Ḥalüñi gördi dāne ṣanup zülfe oldı best
G232-3. Evc-i felekde seyrān iderken bu **murġ-ı dil** / Oldı hevā-yı zülfi ile ḫāl-i yāre best
G354-2. Ṭolaşdı **murġ-ı dil** zülfi aġına / Ḫalāṣ olmaz nite cehd eylese çend
G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup **murġ-ı dili** itdi şikār
G460-2. **Murġ-ı dil** meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḫaẕer / Çeşmi ṣayyādı elinde zülfi gibi dāmı var
G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı **murġ-ı dil** / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G486-3. **Murġ-ı dil** nice ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G496-5. Çeşm-i ṣayyādı yine eyledi çīn-i zülfini dām / **Murġ-ı dil** ṣaydına ḫālin döküben dāne çeker
G552-2. **Murġ-ı diller** ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu **murġ-ı dil** / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol dāneler
G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile bu zülf-i ʿanberīn / **Murġ-ı dilüñ** şikārına dāneyle dām olur
G742-1. Gīsūlarında **murġ-ı dili** aġa ṣaldılar / Bī-çāre nice ḳurtula duzaġa ṣaldılar
G780-1. Ol şāhbāz ġamze ki meyli şikāredür / Ṣayd eylemesi **murġ-ı dili** āşikāredür
G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam ṣayd olsa **murġ-ı dil** ki beñler dāne olmışdur
G840-5. **Murġ-ı dil** tā ki ṭutuldı zülfüñe / اه أذ اجاء القضى البصر
G932-2. **Murġ-ı diller** ṣaydın itmiş zülfinüñ aġın ḳurup / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini almış ele / **Murġ-ı diller** ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G1053-3. **Murġ-ı dil** ṣaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu **murġ-ı dil** / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola ṣayyādımuz
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu **murġ-ı dil** / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların ol göz ü ḳaş

G1270-6. **Murġ-ı dil** pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1353-3. Āh kim ṣayyād-ı çeşmi **murġ-ı dil** ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ
G1360-3. Hīç olur mı ḳurtda bu **murġ-ı dil** / Dāne ide ḫālini zülfini aġ
G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / **Murġ-ı dil** ṭurmayısar yandı bozuldı ḳafesüñ
G1538-2. **Murġ-ı dil** ṭolaşalı zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu **murġ-ı dil** / Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı **murġ-ı dil** ʿaceb bilsem bu çenberden
G2077-4. Dām-ı belā-yı zülfine baġlandı **murġ-ı dil** / Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı ḳurdı yine zülfüñ aġına / **Murġ-ı diller** ṣaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun **murġ-ı dil** menʿ itme āb u dāneden
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi / **Murġ-ı dil** çoḳdan uçardı sīne-i ṣād-çākdan
G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu **murġ-ı dil** / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā **murġ-ı dil** zār olmasa
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp yine Muḥibbī **murġ-ı dil** / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
G2434-1. **Murġ-ı dil** ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2502-1. **Murġ-ı dil** itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Yaʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
G2508-7. Muḥibbī **murġ-ı dil** ancaḳ yalñız şanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp **murġ-ı dilüñ** dāne içün / Saña kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2612-3. Cilve eylerdi çemende nāz ile ṭāvūs-vār / **Murġ-ı dil** ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā idi
G2652-3. Bir baḳışiyle eyledi **murġ-ı dili** şikār / Ṣan şāhin aldı pençesine bir kebūteri
G2662-5. Ey Muḥibbī **murġ-ı diller** ṣaydına ol dil-firīb / Çeşm-i şayyādı eline virdi zülfi aġını
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp **murġ-ı dili** raḥm idüp / Ḫayra girüp çözüp başına āzād itdi
Mh6-7. **Murġ-ı dil** ṣaydına ḫālüñ dāneñ olmış dostum / Ehl-i derd olan ḳamu pervāneñ olmış dostum
Mr1-7. **Murġ-ı dil** naḳdine çün zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb āl eyledüñ
Mr10-11. **Murġ-ı dil** laʿlin görüp ārām ḳılmaz bir nefes / Bulmamışdur hīç kes ʿālemde aña dest-res

murġ-ı ecel [1] Ecel kuşu.

G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan uyan / Durmadan dermekdedür **murġ-ı ecel** çün çīnemüz

murġ-ı ġam [2] Gam kuşu.

G68-5. **Murġ-ı ġam** geldi Muḥibbī eyledi göñlüm vaṭan / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur baña
G2024-3. Ḳonmamışken daḥi Ḳaysüñ başına sevdā-yı ʿışḳ / Yapmış idi **murġ-ı ġam** başumda benüm āşiyān

murġ-ı ḫāne [1] Ev kuşu, tavuk. (Devellioğlu, 2000: 734)

G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs hīç añlar mı **murġ-ı ḫāne** key

murġ-ı ḫāriş [1] Hırs kuşu.

G455-3. ḫālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / **Murġ-ı ḫārişi** saña disün dām-ı dāne şor

murġ-ı hevā [1] İstek kuşu.

G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine gelüp **murġ-ı hevālar** per ṭutar

murġ-ı ḫoş-āvāz [1] Sesi güzel, güzel sesli kuş; bülbül. *bk. murġ-ı ḫoş-elḫān*

G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü yaz isteyen / Diñlesün cān bülbülin **murġ-ı ḫoş-āvāz** isteyen

murġ-ı ḫoş-elḫān [6] *bk. murġ-ı ḫoş-āvāz*

G1146-5. Arturur nālesin görse Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim **murġ-ı ḫoş-elḫān** uyumaz
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ şehā **murġ-ı ḫoş-elḫānsuz** ḳoduñ
G1807-3. Ben ol **murġ-ı ḫoş-elḫānam** ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḫazān gördüm
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḫüsn içre Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş saña **murġ-ı ḫoş-elḫāndur** diyen
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi / Ey Muḥibbī **murġ-ı ḫoş-elḫāna** beñzetdüm seni
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen **murġ-ı ḫoş-elḫān** vaḳtidür

murġ-ı seḥer [2] *bk. murġ-ı çemen*, *bk. murġ-ı seḥer-ḫīz*

G914-4. **Murġ-ı seḥerüñ** nāleleri nālemi oḫşar / Çarḫ-ı felegüñ nālişi efġānuma beñzer
G2634-1. Ger **murġ-ı seḥer** eyler ise nāle vü zārı / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül ile ḫārı

murġ-ı seḥer-ḫīz [1] *bk. murġ-ı çemen, murġ-ı seḥer*

G984-6. Seḥer gūş it nedür **murġ-ı seḥer-ḫīz** / Ömr gibi bu dünyā bī-vefādur

murġ-ı tīr [2] Ok kuşu.

G1011-1. Sīnemde **murġ-ı tīri** ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı dime kim ziyān ider
G1220-1. **Murġ-ı tīrüñ** sīne-i rişümi çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir ġayri heves

murġ-ı vaḥşī [1] Vahşi, yabani kuş.

G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma ey dil kim o **murġ-ı vaḥşī** rām eyledüñ

murġ-ı vaṣl [1] Kavuşma kuşu.

G1259-6. **Murġ-ı vaṣl** gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş

murġ-ı zār [1] Ağlayan kuş; bülbül.

G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil murġını **murġ-ı zāra** beñzetdüm

murġ-ı zerrīn-bāl [1] Altın kanatlı kuş.

G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her varaḳ gūyā içinde **murġ-ı zerrīn-bāl** olur

murġ-ı zīrek [1] Uyanık kuş.

G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / **Murġ-ı zīrek** gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ

murġān [4] *Far*. Kuşlar.

(murġān [1], murġāna [2], murġānı [1])

G72-2. Dest-i ġamda Leylī zülfüñden Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde **murġān** ṭutdı başumda yuva
G870-2. Çün Süleymān minneti **murġāna** hergiz itmeyem / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G1045-2. Rām ider **murġānı** dām budur sebeb / Cān-ı bī-āram rām-ı zülfīdür
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa şeb **murġāna** āheng eyledüm

mūr-veş [3] Karınca gibi.

G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı **mūr-veş** / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ **mūr-veş** / Ol sebebden ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Ṣanasın kim **mūr-veş** pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl

Mūsā [2] *Ar*. Sinâ yarımadasında Eymen vâdîsinde Tûr dağında Allah'ın lûtfuna mazhar olarak kavmine "Evâmir-i aşere" (on emir) adı altında ahlâk ve prensip kaidelerini bildiren peygamber... (Devellioğlu, 2000: 685)

(Mūsā [1], Mūsā'ya [1])

G53-4. Ger tecelli itmese **Mūsā'ya** nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı ol vādi-i eymenden yaña
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi **Mūsā** ʿaṣāsından nişān / Cān baġışlar leblerüñ īsi dehānından ḫaber

muṣaffā [1] *Ar*. Tasfiye edilmiş, dizilmiş, saf hâline konulmuş. (M. Nâcî, 2009: 452) *bk. cām-ı muṣaffā*

G1715-1. Gül ile şaḥn-ı çemen naḳşı **muṣaffā** mı degül / Bülbülün zārılığı ḥayret-i dünyā mı degül

muṣāḥabet [1] *Ar*. Sohbetleşme. *bk. muṣāḥebet eylemek*

G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister **muṣāḥabet** / Kim gördi anı şehler otura gedā ile

muṣāḥebet eylemek [1] Sohbetleşmek, sohbet etmek.

G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen ey perī-ṣıfat / Ehl-i dilüz gel **eyle** bizümle **muṣāḥebet**

muṣāḥib [3] *Ar*. Biriyle musahabe eden, konuşan, arkadaş. (Ş. Sami, 2010: 831)

G760-3. Bir **muṣāḥib** yār bul gülşende var bir gūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile göñlümüñ hem-derdi var / İstemez ġayri **muṣāḥib** ġam gibi hem-derdi var
G2769-1. Bār-ı ġamdan ḳāmetümdür ḫam gibi / Bulmadum hergiz **muṣāḥib** ġam gibi

musaḫḫar [1] *Ar*. Zapt ve teshir olunmuş, kuvve-i cebriyye ile ele geçirilmiş, fetholunmuş. (Ş. Sami, 2010: 830) *bk. musaḫḫar eylemek/itmek, musaḫḫar olmaḳ*

G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle **musaḫḫar** buldı ṭut / Ömr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser buldı ṭut

musaḫḫar eylemek/itmek [2] ...zábt etmek, feth etmek...(Tulum, 2011: 1322)

G9-8. Yedi iḳlīmi **musaḫḫar idesin** himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña çün oldı cünūd
G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāc / Mülk-i īranı **musaḫḫar eyledüm** Dārā gibi

musaḫḫar olmaḳ [1] Feth olunmaḳ. (Tulum, 2011: 1322)

G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu saña **musaḫḫar oldı** hep

muṣāḥib [9] *Ar.* Biriyle muhasebe eden, konuşan, arkadaş. (Ş. Sami, 2010: 830)

G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir **muṣāḥib** yār ile / Geşt-i gülşen ḳıl Degül ḫāli felekden āfitāb
G1412-6. Bir **muṣāḥib** yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş ʿāra şevḳ
G2398-3. Ser-i kūyında **muṣāḥib** olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo sen yār olagör yārüñ ile
G2471-1. Kim ki dünyāda **muṣāḥib** oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol ṣāl ile
G2471-4. ʿĀlemi gezdüm aradum bir **muṣāḥib** bulmadum / Āşinā oldum hemān bir ʿışḳ eri abdāl ile
G2525-2. Ḳıl **muṣāḥib** her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün bilürsin dem deme
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / Bir dem **muṣāḥib** olmadı sen şaçı sünbüle
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü **muṣāḥib** bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı
D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem **muṣāḥib** olmadum ol yüzi māh ile

Mūsā-vār [1] Hz. Musa gibi. *bk. Mūsi-vār*

G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan **Mūsā-vār** / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek

muṣavver [2] *Ar.* Tasvir olunmuş, resimler ve tasvirlerle müzeyyen, resimli. (Ş. Sami, 2010: 831) *bk. ruḫ-ı muṣavver*

(muṣavver [1], muṣavverdür [1])

G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı **muṣavverdür**
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir **muṣavver** rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük

muṣḥaf [8] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 832) *bk. muṣḥaf-ı ḥüsn, muṣḥaf-ı rūy*

(muṣḥaf [1], muṣḥafı [2], muṣḥafın [4], muṣḥafuñ [1])

1. Sayfalardan mürekkep yazılmış şey, kitap.

G574-4. Dün tefeʿül eyledüñ açduñ cemāli **muṣḥafın** / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli nedür
G718-3. Tefeʿül eyleyüp cānā cemālüñ **muṣḥafın** açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl añlar
G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ **muṣḥafın** / Yana ḳılsun bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban **muṣḥafı** rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ **muṣḥafın** / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ **muṣḥafı** ḥaḳḳı işigündür baña ḳıblem

2. Kuranıkerim.

G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz **muṣḥafuñ** üstine ḫāç
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / **Muṣḥaf** göricek mü'min eyler meger andan ḥaẕẕ

muṣḥaf-ı ḥüsn [23] Güzelliğin kitabı.

G286-2. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G333-3. La l-i nābuñ mestiyem ben **muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳı / Kāfirem ger eyler isem bāde-i ḥamrāyı yād
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen ol baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim **muṣḥaf-ı ḥüsnüñde** göñlüm fāl açar
G614-2. Açduñ ey dil çü **muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** / Geldi bālā saña belā görinür
G848-5. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** görüp her kim çevirse yüzini / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G886-1. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi** açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm āşüfte rüsvā olmama ol dāldur
G963-5. Açup çün **muṣḥaf-ı ḥüsnin** tefeʿül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum var
G1083-3. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi** gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü'min ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1097-3. **Muṣḥaf-ı ḥüsnin** öpüp sürmek dilerdüm yüzüme / Mānīʿ olup ara yirde zülf-i zünnārum ḳomaz
G1126-7. Ey Muḥibbī **muṣḥaf-ı ḥüsninde** yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü iʿrāb beñzer beñzemez
G1315-1. **Muṣḥaf-ı ḥüsnine** yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḫi rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1320-3. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde** cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret yazmadı anı ġalaṭ
G1542-5. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳḳiyçün Kaʿbedür kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum **muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳı / Bir naẕar pertev-i ḥüsnüñi iẓhār eyleseñ
G1786-1. Dün gice **muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** açup fāl eyledüm / Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm
G1873-4. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḥaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı añdum aġladum
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ **muṣḥaf-ı ḥüsnin** tefeʿül eylesün açsun
G2258-3. **Muṣḥaf-ı ḥüsn** üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar cānā cemālüñe senüñ / Oḳıdılar **muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki** nūr āyetin
G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı firāḳ / **Muṣḥaf-ı ḥüsnüm** gel aç hele bir fāl eyle
G2571-3. **Muṣḥaf-ı ḥüsnine** yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb ile
G2662-2. **Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ** ḫākiçün Mışr-ı ḥüsnüñde senüñ / Eyledüm Nīl'e müşābih gözlerüm ırmaġını
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen şanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ / **Muṣḥaf-ı ḥüsninde** ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur

muṣḥaf-ı rūy [1] Yüzünün kitabı.

G1927-2. Noḳṭalardur **muṣḥaf-ı rūyunda** yir yir ḫāller / Tār-ı zülfüñ her biri müşk-i Tātārumdur benüm

Mūsi-vār [1] *bk. Mūsā-vār*

G1704-8. Dehr Firʿavnın meger īmāna daʿvet itmege / Gösterür muʿciz yed-i beyżāyı **Mūsi-vār** gül

Muṣṭafā [9] *Ar.* Istıfa edilmiş, seçilmiş anlamında Hz. Peygamber'in aziz isimlerinden biri.

(Muṣṭafā [4], Muṣṭafā'nuñ [1], Muṣṭafādur [2], Muṣṭafānuñ [1], Muṣṭafāyı [1])

G1-5. **Muṣṭafā'nuñ** ḥürmetine yā İlāh / Sen müyesser eyle cennāt-ı naʿīm
G4-3. Umaram her bir aduñ başḳa şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed **Muṣṭafā**
G26-4. Ḥā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür senüñ / Ḥāya Aḥmed didiler mīme daḫi hem **Muṣṭafā**
G62-5. Ey Muḥibbī cürm ü īşyānuña olduñ muʿterif / Ümmete kesme ümīd şefāʿat eyler **Muṣṭafā**
G523-5. Muḥibbī kesme raḥmetinden ümīdüñ / Şefāʿatçi Muḥammed **Muṣṭafādur**
G984-7. Muḥibbī ġam yime çoġ ise cürmüñ / Şefāʿatçi ḳuluna **Muṣṭafādur**
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed ümmetiyüz / Cān ile **Muṣṭafāyı** kim sevmez
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammed'e itdüñ şefāʿati / Mücrim Muḥibbī bendene ey **Muṣṭafā** yetiş
G1573-5. Şefāʿatden Muḥibbī olma nevmīd / Ḳulısın cān u dilden **Muṣṭafānuñ**

mūş [2] *Far.* Fare. (Steingass, 1892: 1345) *bk. gürbe vü mūş*

(mūş [1], mūşlardanuz [1])

G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar mı hīç şīrüñ yirini **mūş**
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ nerre-şiriyüz / Şanma bizi ki ḥırş ile biz **mūşlardanuz**

mū-şikāf [1] *Far.* Kıl yaran, dikkat-i nazar sahibinden kinaye olarak kullanılır. (M. Nâcî, 2009: 454)

G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / Müşkili ḥall eyleyüp ʿaḳl olmış iken **mū-şikāf**

muʿtād [7] *Ar.* İtiyat edilmiş, alışılmış, âdet olunmuş. (Ş. Sami, 2010: 834)

bk. muʿtād eylemek/itmek, muʿtād olmaḳ, muʿtād-ı ʿışḳ

(muʿtad [1], muʿtadam [1], muʿtāddur [2], muʿtādı [1], muʿtādını [1], muʿtādıyam [1])

G16-4. Şanma kim cevr ü cefādan ey şanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe **muʿtāddur** dirler baña
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese **muʿtāddur** ol ḳan aña
G681-4. hecr-ārā gelse cefā vü cevri gönlüm şād olur / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil **muʿtād** irür
G1811-3. Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aġlamaz / Anuñ içün kim ezelden ben anuñ **muʿtādıyam**
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan ey şanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı **muʿtādam** oġlandan berü
G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm terk eylemez **muʿtādını**
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez tażarruʿ eyleseñ yāre / Ki zīrā ḳatı müşkildür kişi terk ide **muʿtādı**

muʿtād eylemek/itmek [2] Ādet idünmek, kendüye vāẓīfe idinmek...(Tulum, 2011: 1287)

G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi çekmege cānā kimi **muʿtād itmedüñ**
G2067-1. Dil-i nāşāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin / Yaʿni göñlümi belā vü ġama **muʿtād ideyin**

muʿtād olmaḳ [4] Âdet olmak, öteden beri yapılır olmak. *bk. âdet olmak* (TDK, 2011: 29)

G350-7. Dilā dermānı ḳo derdi ḳabūl it / Muḥibbī **oldı** çün hecr ile **muʿtād**
G1121-2. İncinür şanmañ cefādan cevre **muʿtād olmışuz** / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur anemüz
G2300-5. Cefā cevr itmege **muʿtād olupsın** / Kesebilmez ola ādemde çün ḫū
G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid / Ne ġam **muʿtād olmışdur** ezelden ḥab u mācūna

muʿtād-ı ʿışḳ [1] Aşkın âdeti.

G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil girdi semenderler gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar **muʿtād-ı ʿışḳ**

muṭavvel [9] *Ar.* Uzatılmış, uzun; tafsil edilmiş, mufassal. (Ş. Sami, 2010: 834)

(muṭavvel [8], muṭavveldür [1])

G56-5. Zülfi ile dün gice didüm **muṭavvel** ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G212-2. Bir ḳıṣṣadur **muṭavvel** zülfüñle derdüm ey dost / Tā ḥaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G227-1. Eger zülfüñden eylersem şikāyet / Olur cānā **muṭavvel** bir ḥikāyet
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḥālinüñ şerḥi şaçuñ gibi **muṭavveldür**
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa **muṭavvel** ḳıṣṣasına / Her ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G840-6. Zülfin anma çün **muṭavvel** ḳıṣṣadur / Der-dehānından sözüñ ḳıl muḫtasar
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir **muṭavvel** ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī zülfinüñ **muṭavvel** ḳıṣṣasın / Cemʿ olur cūş itmege bāy u gedālar başuma
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key **muṭavvel** ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm idi

muṭbaḫ [2] *Ar.* Yemek pişirlen yer, mutfak. *bk. muṭbaḫ-ı ġam*

G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür yidügüm / Bişirüp ġam **muṭbaḫında** dürlü dürlü aşlar
G2583-3. Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil / Giçinür ġam **muṭbaḫında** dürlü dürlü aş ile

muṭbaḫ-ı ġam [2] Gam mutfağı.

G1201-5. **Muṭbaḫ-ı ġamda** Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr bir nesne yimez
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile ṣun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / **Muṭbaḫ-ı ġamda** dilā derd ü belā aş olsun

muʿteber [1] *Ar.* İtibarlı, hatırı sayılır, hürmetli, muhterem. (Ş. Sami, 2010: 835)

G2627-1. Ḫalḳ içinde **muʿteber** bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi

muʿtedil [1] *Ar.* Ne pek ziyade ne pek az olup orta hâlde bulunan, itidal üzere olan. (Ş. Sami, 2010: 835)

G1749-2. Ḫaste-dil bīmār-ı çeşmüñden gider meyḫāneye / Ḫasteye lāzımdurur āb u hevāsı **muʿtedil**

muʿtedil olmaḳ [3]

1. Orta hâl üzere olmak.

G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil ḳaddi **olaldan muʿtedil** / Ṭūbi olupdur münfaʿil serv-i revānum ḳandadür

2. Ilıman olmak

G593-1. **Muʿtedil oldı** hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār
G996-1. **Muʿtedil oldı** hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı zümürrüd cāmesini kūh-sār

muʿteḳid-i ẕāt-ı pāk [1] Temiz yaratılışın inananı.

G1810-4. İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin / Her ne ki diye **muʿteḳid-i ẕāt-ı pākıyam**

muʿtekif [3] *Ar.* İtibarlı, hatırı sayılır, hürmetli, muhterem. (Ş. Sami, 2010: 835)

G1211-4. **Muʿtekif** olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḫi ṭurur **muʿtekif**
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben daḫi künc-i ḫarābāt içre oldum **muʿtekif**

muʿterif [1] *Ar.* Kendi kusur ve kabahatini bilip söyleyen, ikrar ve itiraf edip gizlemeyen, mukır. (Ş. Sami, 2010: 835) *bk. muʿterif olmaḳ*

G2696-4. İçerüz bādei līk **muʿterifüz** cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi gibi tiryāki

muʿterif olmaḳ [4] Muḳırr olmaḳ, ıḳrār etmek, iʿtirāf etmek...(Tulum, 2011: 1288, 1281)

G62-5. Ey Muḥibbī cürm ü ʿiṣyānuña **olduñ muʿterif** / Ümmete kesme ümīd şefāʿat eyler Muṣṭafā
G1372-6. Ger ne deñlü var iseʿafv it günāhından giçüp / Cürmine **oldı** Ḫudāya çün Muḥibbī **muʿterif**
G1997-4. Bāde içse dil **olur** elbette cürme **muʿterif** / Zāhidā şanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam
G2350-4. Cürm ü ʿiṣyāna **olam** cān ile ben **muʿterif** / Zāhide budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide

muṭiʿ [4] *Ar.* İtaat eden, baş eğen, dinleyen, ser-fürû eden. (Ş. Sami, 2010: 836)

bk. muṭiʿ olmaḳ

(muṭiʿam [1], muṭiʿüñdür [3])

G754-4. Cihān ḫalḳı **muṭīʿüñdür** senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣaf ṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G890-3. Her ne emr itseñ **muṭiʿüñdür** senüñ cān u göñül / Bende fermānuñdur itmez anlara sensin emīr
G1619-2. **Muṭiʿüñdür** ser-i-ser cümle ʿālem / İder çeşmüñ hemān yoḳ yirlere ceng
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / **Muṭiʿam** her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun

muṭiʿ olmaḳ [6] Uymaḳ, söz tutmaḳ, rām ołmaḳ, buyuruḳ tutmaḳ, ḫıdmete ḳıyām etmek, ıtāʿāt etmek...(Tulum, 2011: 1289)

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / Cümleten **ola muṭi**ʿ rām ola ehl-i ḥāç aña
G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı saña **muṭi**ʿ **olmadılar** / Ḳaldılar nār-ı cehīm içre Naṣārā vü Yehūd
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim **muṭi**ʿ **olmaz** çekilmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḥüsnidür / Kim **muṭi**ʿ **olmaz** çelmiş ḳaşları ṭuġrāyı gör
G1341-5. Cān ise daḫi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ **oluram** aña **muṭi**ʿ
G2781-2. Çün **muṭi**ʿ **olup** beli didüñ ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key ṣaḳın peymānuñı

muṭrib [9] *Ar.* Çalgıcı, sazende. (Ş. Sami, 2010: 836)

bk. muṭrib-i meclis, muṭrib-i terāne

(muṭrib [8], muṭribe [1])

G841-5. **Muṭrib** nevāda perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn giçer
G894-4. **Muṭrib** terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür
G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden / Ne minnet **muṭribe** ḳıldum ne muḥtāc-ı şarāb oldum
G2074-2. Gider ġam meclisinde çengi **muṭrib** / Yiter dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur benüm / **Muṭrib** terāne başlasa āheng-i sünbüle
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde **muṭrib** daḫi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca āheng itmedi / Tā ki **muṭrib** burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā **muṭrib** çalaʿūdı
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni **muṭrib** didükce yār-ı men

muṭrib-i meclis [1] Meclis'in çalgıcısı.

G1953-3. Zühre **muṭrib-i meclis** idelüm meclise gel / Ḳameri bende vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm

muṭrib-i terāne [1] Çalgıcının ahengi/makamı.

G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / **Muṭrib-i terāne** baġla elün gel rübāba baş

muṭribā [3] Ey sazende, ey hânende.

G787-1. **Muṭribā** nāle ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G1207-2. **Muṭribā** ol sāzuñı eyle ʿāmel / Kim muḫayyer ola sözüñden ḥicāz
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / **Muṭribā** zaḫme uram dime ṣaḳın ḳānūna

muṭṭaliʿ [1] *Ar.* Bir işe, ıtlâ'ı olan, haberdar, malûmatlı. (Ş. Sami, 2010: 836)

G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse **muṭṭaliʿ** / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem müstemiʿ

muṭṭaliʿ olmaḳ [3] Dıḳḳát ile názár etmek, gözetmek, mübāşeret etmek, sirāyet etmek...(Tulum, 2011: 1289-1290)

G439-4. Kār-ı cihāna **olmadı** hīç kimse **muṭṭaliʿ** / İşler murādı üzre bu bir kār-ḫānedür
G1637-4. Kāyinātuñ cümle aḥvāline **olduñ muṭṭaliʿ** / Ol melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G2485-1. Raḥm eyler idi yār bu göñlüm ḫarābına / Ger **muṭṭaliʿ ola** idi bu çeşmüm ābına

muttaṣıf olmaḳ [1] Vasıflanmak.

G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün elifʿ / Bu ṣıfatla her kiʿāṣıḳdurur **olur muttaṣıf**

muttaṣıl [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 836) *bk. muttaṣıl ḳılmaḳ, muttaṣıl olmaḳ*

(muttaṣıl [4], muttaṣıldur [1])

1. Bitişik, diğer bir şeye ulaşmış, aralık bırakmayacak surette yakın.

G1749-3. **Muttaṣıldur** zülfüñ ile rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil

2. Ara vermeyen, aralıksız, bilâ-fâsıla devam eden.

G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz **muttaṣıl**
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum **muttaṣıl**
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / **Muttaṣıl** deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını ṣaçdum **muttaṣıl** / Ḥāṣılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi

muttaşıl ḳılmaḳ [1] Bitiştirmek.

Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri **ḳılma muttaşıl** / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi

muttaşıl olmaḳ [2] Bitişik olmak. (Tulum, 2011: 1290)

G2205-2. Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / Tek cevr ü cefā eyle meded **muttaşıl olsun**
G2260-4. Cūy-ı eşküm **oldı** çün girdāb-ı ʿışḳa **muttaşıl** / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır ol girdābdan

muvāfıḳ olmaḳ [2] Uygun düşmek, kabul edilebilir olmak. (TDK, 2011: 1717)

G882-4. Ġırra olup felek dünyāya girüp dil baġlama / Ġāfil olma dāimā **olmaz muvāfıḳ** rüzgār
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum bir **muvāfıḳ** yār **ola** hem-dem göñül

mūy [12] *Far.* *bk. mū, mūy-ı jülīde, mūy-ı meyān, mūy-ı sefīd, zülf ü mūy, zülf ü tār u mūy*

(mūy [1], mūya [3], mūydan [1], mūyı [1], mūyıdur [1], mūyum [1], mūyuñ [2], mūyuña [1], mūyuñdur [1])

G408-1. Göñlümi iden perīşān zülfinüñ her **mūyıdur** / Ṭaġıdan her laḥẓa ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G462-2. Bir **mūya** nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın ammā bir noḳṭadan nişāndur
G738-3. Dili āvāre vü āşüfte idüp her yañadan / Düşürüp bende belālar getüren **mūyuñdur**
G1414-1. Beñzemez bir **mūyuña** ey dost Leylī sence yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında **mūya** baḳ
G1502-4. Nigārā genc-i ḫüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile **mūyuñ**
G1611-5. Ser-te-ser **mūyuñ** Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince **mūydan** / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1764-3. Gezüp ṭaşra beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülīde **mūyum** āşiyān itdüm
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir **mūya** / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2593-3. Eylemek ister yine ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her **mūyı** dile cānā belā
B213. ʿĀşıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / **Mūy** ile tā ṭolmayınca ḫaddi ile ġabġabı

mūy-ı jülīde [3] Karışık, dağınık saç.

G659-2. Başumda **mūy-ı jülīdem** görüp şanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G994-1. Şaçı zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen **mūy-ı jülīdem** degül belki duḫānumdur
G2200-5. **Mūy-ı jülīdem** degül belki başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan oddan

mūy-ı meyān [1] Kıl gibi, ince bel.

G824-4. Kimse bilmez kim vire **mūy-ı meyānuñdan** ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur

mūy-ı sefīd [2] Ak, ağarmış saç.

G327-3. Çeşm-i siyāh ḫūn-ı cigerle görindi sürḫ / **Mūy-ı sefīd** ẓāhir olup oldı rūy-ı zerd
G816-6. Ḳulluġa **mūy-ı sefīd** ile didüm eyle ḳabūl / Didi pīr olsa efendi ḳulın āzād eyler

mużāʿaf [1] *Ar.* İki kat, kat kat. (Ş. Sami, 2010: 838)

G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ **mużāʿaf** derdüm benüm ziyāde

mużṭarib [1] *Ar.* Izdırap ve acı çeken. (TDK, 2011: 1718) *bk. mużṭarib olmaḳ*

G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem **mużṭarib** / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb

mużṭarib olmaḳ [2] Acı ve ızdırap çekmek.

G876-5. **Olma** Muḥibbī cevr ü cefā gelse **mużṭarib** / Ekşer zemāne ḫūbları hep bī-vefā olur
G2756-3. Gelse cefā vü cevr dilā **olma mużṭarib** / Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

mübāḥ eylemek [1] Hoş görmek, sakıncasız bulmak. *bk. mübah görmek* (TDK, 2011: 1719)

G301-2. Sen ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben **eyledüm** ey dost **mübāḥ**

mübārek [5] *Ar.* Bereketli, feyiz ve bereket ve bolluğu olan; aziz, hürmetli, mukaddes... (Ş. Sami, 2010: 840) *bk. mübārek eylemek, mübārek olmaḳ, mübāreki*

G23-1. Nebiler serveridür çün Muḥammed / **Mübārek** ismidür hem daḫi Aḥmed
G946-5. Faḫr-i ālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol **mübārek** cismine baḳ gör ki şāl üstindedür
G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim **mübārek** barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1465-2. Gördük düşümde gice **mübārek** cemālini / Dilden gider mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur senden **mübārek** bāde beñzersin

mübārek eylemek [1] Uğurlu, hayırlı, mesut, kutlu etmek.

G275-5. **Mübārek eyle** Yārab bu ġazāmı / Muḥibbī bula fırṣat nite Mohāc

mübārek olsun [4] "Hayırlı, uğurlu olsun" anlamında kullanılan bir kutlama sözü.

G70-4. ʿĀṣıḳam rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā **olsun mübārek** cümle dermānı saña
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ saʿīd / Saña bir nev-rūz ile **olsun mübārek** iki ʿīd
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var saña **olsun mübārek** kevşer iç ḥūrāya baḳ
G2031-5. Zāhidā **olsun mübārek** saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀṣıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben

mübāreki [1] *bk. mübārek* (Ş. Sami, 2010: 840)

G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevşeri içsün **mübāreki** / Ey dil şarāb-ı ʿışḳı içüp sen ṣafāda ol

mübāriz [1] *Ar.* Diğer biriyle baş başa kavgaya tutuşan, iddia ile cidale girişen, düello yapan. (Ş. Sami, 2010: 841)

G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir **mübārizdür** bugün / Dāġlar āyīneler sīnem anuñ ḳalḳanıdur

mübtedī [2] *Ar.* Yeniden bir şey peyda edici, eden. (M. Nâcî, 2009: 462)

G193-3. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben **mübtedī** / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum şanmañ beni siz **mübtedī** / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum mustaʿīd

mübtelā [47] *Ar.* Düşkün, giriftar, duçar; âşık, üftâde. (Ş. Sami, 2010: 864)

bk. mübtelā eylemek/itmek, mübtelā ḳılmaḳ, mübtelā olmaḳ, mübtelā-yı derd, mübtelā-yı derd-i ʿışḳ, mübtelā-yı derd ü ġam, mübtelā-yı dil, mübtelā-yı ʿışḳ

(mübtelā [22], mübtelādur [4], mübtelādurur [1], mübtelālar [2], mübtelālaruñ [2], mübtelālaruz [2], mübtelāsı [1], mübtelāsıdur [1], mübtelāsın [4], mübtelāsına [1], mübtelāsını [1], mübtelāsısın [1], mübtelāya [1], mübtelāyı [4])

G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey **mübtelā** benden saña oldı ʿaṭā
G32-1. Sen güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile **mübtelā** / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G420-5. Ḳanda bir gül açılsa āşüftesi olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola biñ **mübtelā** yanındadur
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm **mübtelā** giçer / Cevri vefā yirine vü derdi devā giçer
G433-4. Şanma ey dil yalıñuz sen **mübtelāsısın** anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol **mübtelā** ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü şafā yiter
G498-7. Zülfinde göñül bend ile gör **mübtelā** yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāşıḳa bīmār ḫānedür
G666-3. ʿĀṣıḳda ḫavf-i düşmen düşmende reşk-i ʿāşıḳ / Herkes cihān içinde bir derde **mübtelādur**
G731-1. Ser-i zülfüñle başum pür-hevādur / Göñül derdüñle çoḳdan **mübtelādur**
G850-1. Ben **mübtelāya** n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G891-1. Göñlüm gözüm ki ḳara şaçı **mübtelāsıdur** / Bildüm anı ki āḫır aña aşılasıdur
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ **mübtelāsı** ey güzel şordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G930-2. Bezm-i belāda nālemi güş eyleyen benüm / İder belā-yı ʿışḳ ile bir **mübtelādurur**
G960-2. Nāz ile ben **mübtelāsın** günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu göñlüm ʿaceb degül / Sevdā-yı zülf-i dilbere çün **mübtelā** giçer
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm tek **mübtelā** hergiz
G1117-1. Dil-ḫaste olup ʿışḳa düşen bī-nevālaruz / Dermān virüp derdi alan **mübtelālaruz**
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdur ʿālemde benüm tek **mübtelā** hergiz
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā **mübtelā** derdine dermān istemez
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh senüñ **mübtelā** imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile yatur **mübtelā** imiş
G1288-2. Didüm dīvāneyem zülfüñe bend it / Gülüp gül gibi didi **mübtelā** ḫoş
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı **mübtelā** / Arasañ bir kimse yoḳ içinde ṣaġ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller **mübtelā** zülfi ucında mūya baḳ
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine **mübtelā** / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı yoḳ
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem ben **mübtelā** / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1503-1. Rāh-ı maḥabbet içre çekilen belālaruñ / Derde devā bilürler anı **mübtelālaruñ**
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / Anı vefā bilür özine **mübtelālaruñ**
G1596-7. **Mübtelādur** derd-i ʿışḳa bu Muḥibbī rūz u şeb / Giçmesün bu nevʿ ile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur nāgāh bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile **mübtelādur** kākülüñ
G1679-2. Yüri ṭaḳ boynuña zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ʿālem içre **mübtelā** bil
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / ʿIşḳ şāhı devletinde **mübtelā** eksük degül
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre **mübtelālar** çoḳ velī / Senden özge bir belā-keş **mübtelāsın** bilmedüm
G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında var imiş biñ **mübtelāsın** bilmedüm
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿīlāc / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ **mübtelāyı** isterem

G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi ḥaḳḳa bir senüñ tek **mübtelāyı** görmedüm
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp şalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür ol **mübtelāyı** n'eylesün
G2304-2. Gördiler ben **mübtelāyı** sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki ben **mübtelāsına** / Bend itdi beni zülfinüñ āḫır belāsına
G2704-4. Senüñ ʿışḳuñla olan **mübtelālar** / Ḳomışlardur yolında baş u cānı
G2768-3. Ol dil ṭabībi ḳapusı dārü'ş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye **mübtelāsını**
G2775-2. **Mübtelāsın** ey göñül gördüm şaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2795-3. Dermān yirine derdi alur **mübtelālaruz** / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā bizi
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān **mübtelā** / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış şabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mr10-3. Bulmadum ben **mübtelā** vaṣlına anuñ dest-res / İderem āh ile efġān şanki feryād-ı ceres
Mr22-9. Vaṣluñ ister cān u dilden bu Muḥibbī **mübtelā** / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā

mübtelā eylemek/itmek [4] Uğratmak, düşürmek/duçar etmek, tutulmak.

bk. mübtelā ḳılmaḳ

G1433-3. Kendü ḥālümde yürürken başuma sulṭān idüm / **Eyledi** derd ü belāya **mübtelā** ġavġā-yı ʿışḳ
G2660-3. Gözüme didüm sen **itdüñ** beni derde **mübtelā** / Senden imiş göñlüme iren belā-yı vaḥşeti
G2663-1. Dil **itdi** yine bir göz ile **mübtelā** beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm baña beni / Bir pür-cefāya **eyledi** göz **mübtelā** beni

mübtelā ḳılmaḳ [3] *bk. mübtelā eylemek/itmek*

G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni **mübtelā ḳılmaḳ**
G1512-5. Bir söz ile laʿl-i Şīrīnüñe **ḳılduñ mübtelā** / Bu Muḥibbī'yi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G2395-2. Bir naẓarla ey gözüm **ḳılduñ** belāya **mübtelā** / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma

mübtelā olmaḳ [25] ...oġramaḳ, doḳanmaḳ, cāne geçmek, te'sīr etmek...(Tulum, 2011: 1295)

G17-2. Ḥasret-i hicrān elinden āh vāh / **Olmışam** derdā dirīġā **mübtelā**
G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel **mübtelā oldum** saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G72-1. Niceye dek yürüyem ʿışḳuñla **olup mübtelā** / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan bu hevā
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / N'ola ḥālüm bilmezem ʿışḳ ile **oldum mübtelā**
G105-1. Zülf-i zencīrine ṭolaşdı dil **oldı mübtelā** / Eksük olmaz ḳandase dīvāneye derd ü belā
G120-6. **Oldı** Muḥibbī derdüñ ile ḳatı **mübtelā** / Ey dil ṭabībi eyle meded aña bir cevāb
G147-2. Kūyı içre **olmış** iken dürlü derde **mübtelā** / Ol ṭabīb itdi ʿilācum dilde bīmārum görüp
G310-1. **Olmışam** ben **mübtelā** günden güne pāmāl-ı çarḫ / Böyledür olmaz ʿaceb çünki ezelden ḥāl-i çarḫ
G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil **mübtelā olur** / Başda belāsı üstine ol da belā olur
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya **olupdur mübtelā** şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G864-6. Leblerüñ dārü'ş-şifā ben **olmışamdur mübtelā** / Ḳıl ḥabībüm ḥasteler ḥaḳḳında tīmār özgedür
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol **mübtelā olur**
G915-1. Her kim ki göre zülfini ol **mübtelā olur** / ʿAḳlun alup başından aña bir belā olur
G1041-5. ʿIşḳ ile kim ki **mübtelā olmaz** / Ṣorsañ anlar belāyı bilmezler
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / **Olmadum** ben **mübtelā** bu āh u efġāndan ḫalāṣ
G1607-5. Bir cefā-cūya yine **oldı** Muḥibbī **mübtelā** / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1675-1. Zülfini görüp **oldı** yine **mübtelā** göñül / Başına aldı kendü eliyle belā göñül
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key şaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa **mübtelā oldun** devādan vāz gel
G1723-1. **Oldı** ezel ʿışḳuñ ile **mübtelā** göñül / Kendü eliyle başına aldı belā göñül
G1754-1. Zülf-i zencīrine yārüñ **mübtelā oldı** göñül / Başdan ayaġa belā üzre belā oldı göñül
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ ile **oldum mübtelā** / Başuma ṭutmış iken āzāde mehterlik yolın
G2189-1. Kemend ile ser-i zülfüñ baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña **mübtelā olsun**
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi şalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile **olur mübtelā**
Mr20-16. **Olmasun** kimse Muḥibbī gibi ʿışḳa **mübtelā** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-9. Ol cefākāruñ cefāsına **olaldan mübtelā** / Eksük olmaz gice gündüz başuma derd ü belā

mübtelā-yı derd [2] Derde tutulmuş.

G662-1. ʿĀşıḳ idüm yoġ iken hergiz maḥabbetden ḫaber / **Mübtelā-yı derd** idüm yoġ idi miḥnetden ḫaber
G1419-5. Senden ister bu Muḥibbī derdinüñ dermānını / **Mübtelā-yı derd** olmış işidenlerden ırāḳ

mübtelā-yı derd-i ʿışḳ [1] Aşk derdine düşmüş.

G2118-4. **Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam** ey ṭabīb-i dil meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı ben

mübtelā-yı derd ü ġam [1] Dert ve gama tutulmuş.

G2740-1. Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi / Yā **mübtelā-yı derd ü ġam** ola benüm gibi

mübtelā-yı dil [1] Gönül düşkünü.

G1671-1. Var mı ʿaceb benüm gibi bir **mübtelā-yı dil** / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil

mübtelā-yı ʿışḳ [7] Aşka tutlmuş.

G452-1. Getürür peyk-i maḥabbet miḥnet ü ġamdan ḫaber / **Mübtelā-yı ʿışḳ** hergiz istemez emden ḫaber
G1277-2. **Mübtelā-yı ʿışḳam** u ṣor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G2117-4. **Mübtelā-yı ʿışḳ** olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabīböm dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2231-1. **Mübtelā-yı ʿışḳ** olup hīç kimseler zār olmasun / Ġam şebinde miḥnet ü derd ile bīmār olmasun
G2681-1. Zülfine dil bağladuñ çünki unıtduñ pendüñi / **Mübtelā-yı ʿışḳ** olup boynunda ḫoş gör bendüni
G2691-1. Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi / Ben **mübtelā-yı ʿışḳun** boynına daḳup bendi
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben **mübtelā-yı ʿışḳa** da ṣun ol piyāleden

mübteẕil olmaḳ [1] Değersizleşmek.

G2204-2. Ḫāk-i derüñe yüz sürüp itmeye tefaḫḫur / Budur dilegüm anı ki **mübteẕil** olsun

mücerred [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 843)

1. Yalnız, ancak, sırf.

G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil mesāildür **mücerred** ehl-i ḥāl anlar

2. Yalnız, tek, münferit.

G736-4. Ol **mücerred** cān ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde **mücerred** giçerüz / Ṭañ mı ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz

mücmel [1] *Ar.* Kısa ve az sözle ifade olunmuş, hülâsa edilmiş, muhatasar, mûcez. (Ş. Sami, 2010: 844)

G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ sırrı **mücmeldür** / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur

mücmer [5] *Ar. bk. micmer* (Tulum, 2011: 1297) *bk. mücmer-i yāḳūt*

(mücmer [4], mücmerdür [1])

G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi **mücmer** elġıyāṣ
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu gönlümüñ ḳandiline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni **mücmer** bağlamış
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış şan ẕeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki **mücmer** bağlamış
Mr20-3. Çoḳ zamāndur **mücmer** olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme āteş düşe
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne **mücmerdür** bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün

mücmer-i yāḳūt [1] Yakut buhurdanlık.

G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber ḫāller / **Mücmer-i yāḳūt** içinde müşk ileʿanber yaḳar

mücrim [12] *Ar.* Cürüm ve kabahat işleyen, kabahatli. (Ş. Sami, 2010: 844)

(mücrim [8], mücrimem [1], mücrimi [1], mücrimine [1], mücrimler [1])

G22-2. Nice **mücrim** ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı sen naṣīb
G139-6. ʿAfv ḳıl ḳapuña gelmiş cümle **mücrim** bendeler / استجب هذا الدعا فی شانهم یا مستجب
G171-3. Nīk ü bed deryā-yı faẕluñdan olupdur ḥiṣṣe-dār / Ḥāṣā ben **mücrim** ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣīb
G181-2. Nice **mücrim** ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G275-2. Egerçi **mücrimem** ʿafv it günāhum / Anuñ ḥaḳḳı kim oldur ehl-i miʿrāc
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammed'e itdüñ şefāʿati / **Mücrim** Muḥibbī bendene ey Muṣṭafā yetiş
G1547-4. Gönlümi **mücrim** diyü daḳduñ belā zencīrine / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḥi āzād itmedüñ
G2169-5. Senden umar şefḳati **mücrim** Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen sensin şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2482-3. Ne ḳadar **mücrim** isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2523-2. Yaraşur saña luṭf u cūd u iḥsān / İdesin rūz-ı maḥşer **mücrimine**
G2699-5. Muḥibbī key şaḳın kesme ümīdüñ / Ki oldur cümle **mücrimler** penāhı
G2708-3. Şefḳatinden ḫāşa kim bu **mücrimi** maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi

müctemiʿ olmaḳ [1] ...yapışmaḳ, bitişmek, ḳavuşmaḳ...(Tulum, 2011: 1297)

G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil perīşān oldı vü **olmadı** hergiz **müctemiʿ**

müdām [39] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 844)

1. Daimî, baki, sürekli, gayr-i munkatı', muttasıl.

G45-3. **Müdām** aḳar ciger ḳanı gözümden / Uraldan kirpük oḳın ol ḳaşı yā
G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan göz yaşı **müdām** / Yārān demine eylemişem baġrumı kebāb
G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle **müdām** / Seni bālin eyledüm şanma benüm ḫālüm ḫarāb
G167-4. Bu gice devr eylesün sāġar **müdām** / Çün görinmez gözümüze hīç ḫʷāb

G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben laʾli şevḳine **müdām** / İstemeñ benden selāmet olmışam bī-ʿār mest
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür cümlesi **müdām** / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger rind-i mey-perest
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde her gice **müdām** / Bülbül ile ṣubḥ olınca eylerem cān ile baḥş
G297-2. Baġrı ḫūn ile ṣürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa **müdām** / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G303-5. Rezmgāh içre Muḥibbī merd olanlara **müdām** / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā tīrin **müdām** / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G753-4. ʿĀşıḳ **müdām** kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfi gibi ṣanma ki göñül bihişṭedür
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun **müdām** / Tuḥfe iletür bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde **müdām** aḳsun gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum var
G985-5. Muḥibbī sīnede peykān-ı yārüñ / **Müdām** olsun dil ü cān merhemidür
G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr niʿmet / **Müdām** ol dāimā ʿāşıḳ muġtenemdür
G1045-4. Bendiden ser-pā dil ü cānı **müdām** / Hīç degül bildüm ki kām-ı zülfidür
G1187-4. Sīne māl-ā-māldur dürr-i meʿānīyle **müdām** / Eksük olmaz ṭoludur ḫarc eylesek gencīnemüz
G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ içre **müdām** / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuşşāḳa nevbet beklerüz
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi **müdām** / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç anı peymāne-veş
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre **müdām** / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin bağlamış
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbī'yi **müdām** / Kendüzinden bir söze yoḳ iḫtirāʿ
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp **müdām** / Mest-i lā-ya ʿḳıl gezer ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa baḳ
G1415-5. Menʿ ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe **müdām** / Bu Muḥibbī gibi çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1578-3. Raḥm idersen ḫālüme añduḳca aġlarsın **müdām** / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül **müdām** / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña **müdām**
G1793-6. Sen güneş ruḥsārı görmekdür cihān içre **müdām** / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1884-5. Zāhidā ister cennet ü ḥūrā **müdām** / Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyem
G1899-2. Şemʿ-i cemāli yāri görüp giceler **müdām** / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi **müdām** / Ṣanmañuz dil āteşin āb ile teskīn eyledüm
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür ʿıyşı **müdām** eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı maḳām eyleyelüm
G2114-2. Berü şun şun berü sāḳī mey-i gül-reng **müdām** / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne degin
G2448-3. Yaşum şarāb olalı bezm ehline **müdām** / Baġrum döker piyālesine ḳan girih girih
G2726-6. Sāḳiyā şun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı **müdām** / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına **müdām** / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş **müdām** / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle **müdām** içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da şun ol piyāleden

2. Şarap, mey, sahba, bâde.

G141-1. Sāḳī **müdām** şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G309-5. Laʾl-i lebi ḫayāline şun sāḳiyā **müdām** / Şīrīn olur ger içe Muḥibbī şarāb-ı telḫ

müdāmī [1] *Ar.* Duramadan şarap içen. (Devellioğlu, 2000: 707)

G939-1. Zāhidā şanma rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler bilür / Bādenüñ ẕevḳ ü şafāsını **müdāmīler** bilür

müdāvā [1] *Ar.* Devâ arama, hastaya bakıp ilâç arama. (Devellioğlu, 2000: 707)

D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde **müdāvā**

müddeʿā [1] *Ar.* İddia olunan şey, haksız ve aslı olmaksızın dermeyan keyfiyet ve salâhiyet. (Ş. Sami, 2010: 844)

G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur **müddeʿā** göñül

müddeʿī [25] *Ar.* İddia eden, nahak yere bir şey talep eden veya esassız bir hak ve salâhiyet davasında bulunan. (Ş. Sami, 2010: 844) Ḳarşü duran, ḫāsım, önegü, hārīf, düşmen, muḫāsım, müteḫāsım, muḳāvim, muʿārız. (Tulum, 2011: 1299)

(müddeʿī [16], müddeʿiden [2], müddeʿii [1], müddeʿiler [4], müddeʿinüñ [2])

G281-4. Nigārā şaḳla ḥüsnüñ müddeʿiden / Dimesünler bulunur rāygān genc
G293-5. Muḥibbī şaḳla ʿışḳı müddeʿiden / Ki ḫoşdur dāimā olmaḳ nihān genc
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya **müddeʿī** meded anı nihān getür
G570-3. Gönli yıḳılsa **müddeʿinüñ** eylemez żarar / Beñzer yıḳıldı olduġıçün mescid-i żarar
G623-5. **Müddeʿī** bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ şiʿri daḥi mevzūn çeker
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm **müddeʿī** / Şād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"

G793-7. **Müdde ʿînüñ** acı sözinden Muḥibbī bu yürek / Zehre doymaz yarılur ṣan kāse-i faġfūrdur
G843(b)-4. **Müdde** ʿî kibr mi yāḫūd tersā / Bilmedüm ben hele ne milletdür
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi ṣorma anı bilmez **müdde** ʿî / Oḳuyayım baña ṣor bir bir ḳamu ezberdedür
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm **müdde** ʿî / Ṣād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb zāġ u zaġandur **müdde** ʿî / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri odlara yaḳ
G1559-4. Yanında **müdde** ʿî n'eyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1592-5. **Müdde** ʿî**ler** raġmınadur ṣād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum ile murġı zār itsem gerek
G1621-1. **Müdde** ʿî sözin revā mıdur ṣehā gūş eylemek / ʿĀṣıḳ-ı bī-zer ḫarīdüñi ferāmūş eylemek
G1652-1. **Müdde** ʿî sözin revā mıdur ṣehā gūş eylemek / ʿāṣıḳ-ı üftādeñi böyle ferāmūş eylemek
G1669-2. **Müdde** ʿî**ler** ḳavlini gūş eyle ey sulṭān-ı Türk / Ḳatli ʿuṣṣāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle gel
G1687-2. Çoḳ görür kūyına varsam **müdde** ʿî ben ʿāṣıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1701-3. Āsitānuñdan bu ben üftādeñi redd eyleyüp / Müdde ʿîi maḥrem idüp ḫurrem ü ṣād eyle gel
G1746-4. Ol ṣeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi **müdde** ʿî yüzini her dem ḳare ḳıl
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı **müdde** ʿî / Vardur gözinde çünki ezelden seyl didüm
G2173-3. **Müdde** ʿî dāmen-i dildāra irişse ne ʿaceb / Ḳanda kim açıla gül ṭutar anuñ ḫār etegin
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẓaruñ var / Ol **müdde** ʿî**ler** bunı görüben ḫacil olsun
G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına ṭañ mı **müdde** ʿî / Sedd çekilmez cūlaruñ mecrāsına ḫāşākdan
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı anı **müdde** ʿî / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden dūr olup / **Müdde** ʿî**ler** çün saña maḥrem gibi

müddet [2] *Ar.* Zaman, vakit, hengâm. (Ş. Sami, 2010: 845)

(müddetdür [1], müddeti [1])

G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice **müddetdür** medīd
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / **Müddeti** ḥüsnüñ güli bir dem ṣolar añmaz mısın

müderris [2] *Ar.* Ders veren adam, muallim, hoca. (Ş. Sami, 2010: 845)

G267-3. Müfti vü vāʿıẓ **müderris** cümlesi mest olalar / İtseler laʿl-i lebüñ keyfiyyetin cān ile baḫş
G871-2. Ey **müderris** bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele ney ḫod kitābīler bilür

müdmin-i şarāb [1] Şarap düşkünü.

G120-1. Fikr-i lebüñ ki eyledi göñlüm evin ḫarāb / Başdan çıḳar her kim ola **müdmin-i şarāb**

müenneṯ [1] *Ar.* Dişi. (M. Nâcî, 2009: 467)

G256-1. İtmez çü vefā kimseye bu ʿālem muḥaddeṯ / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma **müenneṯ**

müeẕẕin [5] *Ar.* Namaz vaktini ilân için minare şerefinde veya sair mahalde ezan okumakla muvazzaf adam. (Ş. Sami, 2010: 848)

(müeẕẕin [4], müeẕẕinler [1])

G235-6. Bu ḳadd ile bu ḳāmeti gördükde **müeẕẕin** / Ḥayrān oluban ḳalmadı ḳudret ide ḳāmet
G246-3. **Müeẕẕinler** yine ḳāmet getürdi / Ḳıyām itdi meger ol serv-i ḳāmet
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa **müeẕẕin** belki ḳāmetden ḳalur / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa **müeẕẕin** belki ḳāmetden ḳalur / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G2672-1. Mescidde eger görse **müeẕẕin** o ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz o ḳāmeti

müferriḥ [1] *Ar.* Ferahlık veren, gönüle küşâyiş îrâs eden, açık, küşâyişli, eğlenceli. (Ş. Sami, 2010: 848)

G107-1. Ne **müferriḥ** virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña

müfid olmaḳ [1] Yaramaḳ, nāfiʿ olmaḳ, fāide etmek. (Tulum, 2011: 1301)

G2568-4. Başumuñ artar ṣudāʿı çek elüñ benden ṭabīb / Ḫaste-i ʿışḳam **müfid olmaz** devālar başuma

müflis [3] *Ar.* Parasız, züğürt. (Ş. Sami, 2010: 848) *bk. müflis olmaḳ, müflis-i ʿūr*

(müflis [2], müflise [1])

G1413-3. Kimi münʿim bu ḫalḳuñ kimi **müflis** / Kimi dībā giyer kimi çıplaḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / **Müflise** beñzer ki anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḥi virdüm / Nitekim mey içün **müflis** ider destārını merhūn

müflis olmaḳ [1] ...iflās etmek... (Tulum, 2011: 1302)

G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / **Müflis oldum** varum elden dil-sitānlar çekdiler

müflis-i ʿūr [2] Aç gözlünün züğürdü/iflasa uğrayanı.

G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya aña irmeye her **müflis-i ʿūr**
G584-4. Nigārā açma genc-i ḥüsnüñi gel / Ki mālik olmasun her **müflis-i ʿūr**

müfti-i ʿālem [1] Âlemin müftüsü.

G880-4. Bī-ḫaberdür ʿışḳdan şan **müfti-i ʿālem** daḫi / Kimse ġavrına irişmez baḫr-i bī-pāyāndur

müfti-i ʿışḳ [1] Aşkın müftüsü.

G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden kim nigāruñ mest ola / **Müfti-i ʿışḳ** menʿitmişdür anuñ taḳrīrini

müfti-i zamān [1] Zamanın müftüsü.

G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı **müfti-i zamān** fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

müfti vü vāʿıẓ [5] Müftü ve vaiz.

G267-3. **Müfti vü vāʿıẓ** müderris cümlesi mest olalar / İtseler laʾl-i lebüñ keyfiyyetin cān ile baḫş

müheyyā [2] *Ar.* Hazırlanmış, tedarik ve tehyi'e olunmuş, tedârükâtı görülmüş. (Ş. Sami, 2010: 850) *bk. müheyyā eylemek/itmek*

G123-2. Sen gereksin meclis esbābı **müheyyā** cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G2688-2. Düşürme bādei elden varup şaḥn-ı gülistāna / **Müheyyā** şoḥbet esbābın ḳılup cemʿeyle yārānı

müheyyā eylemek/itmek [2] Hāzırlamaḳ, tedārük etmek, āmāde etmek...(Tulum, 2011: 1301)

G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle **müheyyā itseler** yir yir / Gehi nūş eylesem bāde gehi büse-kenār olsa
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı **müheyyā eyleyem** cāyın / Anı ḫoş şaḳlayam dilde cān ola ne ten āgeh

mühlike-i Necātī [1] Necati'nin tehlikesi.

Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma **mühlike-i Necātīden** raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz

mühr-i Süleymān [1] Hz. Süleyman'ın mührü.

G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde şan **mühr-i Süleymāndur** baña

müjde [3] *Far.* Sevindirici haber, neşeli havadis. (Steingass, 1892: 1224)

müjde virmek

G485-2. **Müjde** olsun ey refīḳān belā kim yise yār Ḳaşd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G492-1. **Müjde** ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G630-1. **Müjde** ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Şan göçüp faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz gelür

müjde virmek [2] Bir kimseye sevindirici, mutlu bir haberi ulaştırmak. (TDK, 2011: 1724)

G522-1. **Müjde virdi** dün şabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup **müjde virürdüm** cānumı / Diseler bu bendesine gel seni sulṭān okur

müje [21] *Far.* Kirpik, cefn. (Ş. Sami, 2010: 851)

bk. cellād-ı müje, ġam-ı müje, ḫār-ı müje, tīr-i müje, zaḫm-ı müje

(müje [4], müjeden [1], müjei [1], müjeler [2], müjem [2], müjeñ [9], müjesi [2])

G235-5. Her dem ki **müje** ḥālümi ruḫsāruma yaza / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G463-5. Yār kūyında Muḥibbī **müje** cārūb idesin / Anda şu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G505-5. **Müjeñ** tīrini sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G599-5. **Müjeler** aġlar isem dürlü şükūfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup **müjeñ** ebrūların geh yā çeker
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / **Müjeñ** tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden şor
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter **müjesi** ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne şadaḳ
G1448-4. Cānuma giçdi **müjeñ** ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir naẓar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1567-7. Ḥaẓer itme **müjeden** baş bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek şuda kişiye dikenüñ
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı **müjeñ** tīrine bu sīneñe müşkil
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / **Müjei** tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1889-3. Siper ḳıldı **müjeñ** tīrin sīnem / Muḳavves ḳaşlaruñı yā ḳılan kim
G2040-4. **Müjem** ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından

G2124-2. **Müjesi** tīrile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb şol **müjeler** / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki tīr itdüñ **müjeñ** ebrūlaruñ daḥi kemān
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem şular dildāruñ işigin / **Müjem** cārūb olup ider o derde bende-firāşın
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla **müje** cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb üstine
G2671-2. Sīneye gelse **müjeñ** tīri ayā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2750-2. **Müjeñ** tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2792-4. Ḥarāmī gözleri ḳan itmek ister / **Müje** tīrine ḳılmış ḳaşların yāy

müjgān [33] *Far.* Kirpikler. (Steingass, 1892: 1724)

bk. çeşm ü müjgān, ḫār-ı müjgān, müjgān-ı dost, nāvek-i müjgān, rişte-i müjgān, sedd-i müjgān, tīr-i müjgān

(müjgān [10], müjgāna [1], müjgānı [3], müjgānın [3], müjgānından [1], müjgānlar [3], müjgānları [1], müjgānların [2], müjgānum [6], müjgānuma [1], müjgānuñ [2])

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür **müjgānum** ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse **müjgān** oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne **müjgānlar** belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür saña
G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / **Müjgānların** nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup **müjgānları** oḳlar / Atar ʿāşıḳlara her dem dü-çeşmüñ ʿayn-i āfetdür
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ **müjgān** çeker
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa **müjgānum** baña sūzen yiter
G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş **müjgānların** şemşīrler
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan şanma **müjgān** ögredür / Aġz açup gūşına ol zülf-i fettān ögredür
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar **müjgān** ile ḫāżır anuñ çeşmi şadaġıdur
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl ol lebi meygūn olur / Dāmenüm **müjgān** ü **müjgānum** dilümden ḫūn olur
G889-2. Pārelenmişdür yürek **müjgān** oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1119-3. Kıya baḳsa eger cellād-ı çeşmüñ / İder **müjgānın** ol dem ḫançer-i tīz
G1193-4. Eger çāk itse baġrum tīġ-i ġamze / Ne ġam **müjgānı** olursa ciger-dūz
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı **müjgānı** ġāyet tīz imiş
G1373-4. Mescid-i ḫüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür **müjgānlar** olmış anda ṣaf
G1468-2. Saḳḳā olup bu çeşmüm kūyuñda şu sepelden / **Müjgānum** olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G1480-6. Ḥaẕer ḳıl çeşmi **müjgānından** ey dil / Girīz eyler kişi görse ṣaf-ı ceng
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam geldükce çeşmüm / Şular **müjgānum** eyler yolların pāḳ
G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi **müjgānın** ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1783-4. Eylerem gelse ḫayālüñ ey meh-i ḫargeh-nişīn / Cismümi ḫayme-ṭanāb u ḫayme **müjgānum** benüm
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki **müjgānlar** urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G2240-3. Şüret-i Ferhādı naḳş itdüm yine **müjgān** ile / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı seng eylesün
G2330-5. Göreliden deyr içinde bu Muḥibbī muġbeçe / Eyledi cārūb **müjgānın** hemān ḫum-ḫāneye
G2415-3. Derd ile hicrān şebinde aġlasam **müjgānuma** / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẓar yapusına / Yüz sürüp **müjgānı** cārūb it dilā ṭapusına
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi **müjgānuñ** içinde / Gören didi āhūyı görüñ tīr arasında
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / **Müjgān** oḳıyla baġrum ṭopṭolu döndi kişe
G2542-3. İmām olup gözi **müjgān** ṣaf ṣaf / Ḳaşı miḥrābına ṭurmış namāza
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış ele **müjgān** oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi **müjgānuñ** / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi

müjgān-ı dost [1] Dostun kirpikleri.

G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden **müjgān-ı dost** / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt yāyı görmedüm

mükaḫḫal [1] *Ar.* Kahl sürülmüş, sürmeli. (Ş. Sami, 2010: 852)

G365-3. Eger rūşen ola çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / Ġubār-ı dergeh-i cānān ile çünkim **mükaḫḫaldur**

mükedder [5] *Ar.* Kederli, mağmun, mahzun. (Ş. Sami, 2010: 852)

bk. ḥāl-i mükedder, mükedder eylemek, mükedder olmaḳ

(mükedder [4], mükedderdür [1])

G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde **mükedder** / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ **mükedderdür**
G909-6. Muḥibbī'ye teraḥḥum eyle ey dost / Be-ġāyet ḥāli hecr ile **mükedder**
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet de **mükedder** / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḥāli **mükedder** daḥi nāzik

mükedder eylemek [1] Üzmek, kederlendirmek.

G221-7. Bir nefes yoḳdur Muḥibbī zār u ḥayrān olmaya / **Eyledi** ḥālin **mükedder** kākül-i miskīn dost

mükedder olmaḳ [1] Üzülmek, kederlenmek. (TDK, 2011: 1725)

G331-5. Ey ṭabīb-i dil yetiş ḥālüm **mükedder olmadan** / Bu Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum meded

mükerrer [1] *Ar.* Tekrar olunmuş, bir daha olmuş, birbiri üstüne iki veya ziyade defa vuku bulmuş. (Ş. Sami, 2010: 852)

bk. ḳand-i mükerrer, mükerrer eylemek, mükerrer olmaḳ

G796-3. ʿAceb mi şiʿr ü eş'ārum leẕīẕ olursa şekkerden / Nigāruñ lebleri vaṣfı zebānumda **mükerrerdür**

mükerrer eylemek [4] Tekrārłamaḳ, tekrār etmek...(Tulum, 2011: 1306)

G864-4. Gel **mükerrer eyle** ey dil ḳand-i laʾli vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G1412-2. Şevḳüm artar leblerüñ ẕikrini **mükerrer eylesem** / Nitekim artar şekerden ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrin **mükerrer eyledüñ** / Anuñ içün oldı şīrīn naẓm u eş'āruñ senüñ
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri şekker daḫi nāzik / Ẕikrini anuñ **eyler mükerrer** daḫi nāzik

mükerrer olmaḳ [1] ...tekrārłanmaḳ...(Tulum, 2011: 1300, 1306)

G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrini tekrār eyle kim / **Olıcaḳ** şekker **mükerrer** çoḳ ḥalāvet arturur

mül [33] *Far.* Şarap, bâde, hamr, mey, sahbâ. (Develliоğlu, 2000: 718)

bk. ʿayn-ı mül, cām-ı mül, mül-i ḥamrā, nūş-ı mül, sāġar u mül, şāhid ü sāġar u mül, tāb-ı mül

(mül [24], müldür [4], müle [1], müller [2], mülüñ [1], mülüñdür [1])

G43-5. Dāġı gül göz yaşı **mül** eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi **müldür** anı nūş it olur ṣayḳal saña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ nūş ḳıl **müldür** baña
G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile **mül** ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G134-1. Ey ṣaçı sünbül yüzi gül laʾli **mül** eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbuʾl-ḳulūb
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden ṣu gibi her dem aḳan / Ol lebi **mül** yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri **mül** şemʿi münevver geliser
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör **mül** ne dir
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ **mül** gibi / Ol sebebdendür görinür kūh u ṣaḥrā lālezār
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi **müldür**
G661-1. Lebüñe **mül** didüm zülfüñe ʿanber / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine **mül** diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḫi şermende yatur
G821-4. Hemīşe ḫurrem ol ʿālemde ḳanum / Beni mest ü ḫarāb iden **mülüñdür**
G927-5. Ey Muḥibbī jeng-i ġam dutdı göñül mirʾātını / **Mül** midür bilmem cilāsı gül midür bülbül midür
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn **mül** gibi / Ol sebebdendür görinür ṭaġ u ṣaḥrā lālezār
G1168-1. Nigārā gül yüzüñsüz gül gerekmez / Lebüñ olmasa hergiz **mül** gerekmez
G1553-3. Leblerüñe bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki söylerse **mülüñ**
G1655-3. Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı / Beni ṣanur görenler içmişem **mül**
G1666-1. Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül / ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür **mül** degül
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum ṣanma anı **mül** degül
G1741-1. Yine evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al **mül** / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / Özini sözini bilmez ḳızıl dīvānedürür **mül**
G1801-1. Bir lebi **mül** çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / Ol lebi **mül** gözleri mestānı añdum aġladum
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider **mül** ṣoḥbetin
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek **mül** ṣoḥbetin
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd **müldür** yāḫūd şarāb-ı kevṣer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʾl yāḫū mercān
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā **mül** gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yaña **müller** ele girmez zamāndur bu
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi **mül** gözleri bādām ruḫı ḫandānlar ile
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa / Gül şevḳine gülşende ḳızıl **müller** açılsa
G2580-5. Ey Muḥibbī mest idüp lā-yaʿḳıl itdi būsesi / Beñzedürsem leblerini kimse ʿayb itmez **müle**
Mr13-5. N'ola ger gül yüzine cennet-i meʾvā dir isem / Lebine **mül** dişine lü'lü'-yi lālā dir isem

mül-i ḥamrā [1] Kırmızı şarap.

G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger dürr-i ʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ **mül-i ḥamrā** meger

mülāyim [1] *Ar.* Yavaş, yumuşak, halim. (Ş. Sami, 2010: 854)

G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim **mülāyim** görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫiri ġāyet şedīd

mülebbes olmaḳ [1] Donanmak, kuşanmak, bezenmek.

G1010-2. Nice bir **olup mülebbes** yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata āḫır yiründe gür

mülemmā [1] *Ar.* Alaca, rengârenk, elvân-ı muhtelife ile mülevven. (Ş. Sami, 2010: 854)

G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir **mülemmā** cūydur berk-i gül ḫandān aḳar

mülevveṣ [1] *Ar.* Telvis olunmuş, pis, murdar, bulaşık. (Ş. Sami, 2010: 854)

bk. mülevveṣ eylemek, mülevveṣ olmaḳ

G1628-3. Başına dünyāya **mülevveṣdür** cihān / Merd olanlar pāk ü ḫoş-dāmān gerek

mülevveṣ eylemek [1] Kirlemek, kirletmek...(Tulum, 2011: 1306)

G256-4. Dünyāya bugün meyl ideyim dime ḫaṭādur / Dil ḫānesini **eyleme** zinhār **mülevveṣ**

mülevveṣ olmaḳ [2] Kirlenmek.

G374-5. Çirk-i dünyā ile **olmışdur mülevveṣ** bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine ṭola nūr
G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil **mülevveṣ ola** dāmānuñ

mülevveṣ-i ḫūn [1] Kanı kirli.

G2281-2. Ey dil ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma ṣaḳın mekes-veṣ dāim **mülevveṣ-i ḫūn**

mülḥik [1] *Ar.* İlhak eden, katan. (M. Nâcî, 2009: 472)

D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi **mülḥik** od

mülk [78] *Ar.* Bir devlet ve hükümdarın taht-ı emr ve tabiiyetinde bulunan memleket, kişver, kalem-rev. (Ş. Sami, 2010: 855)

bk. ʿadem mülki, ḫusrev-i mülk-i suḫan, māl ü cāh u mülk, māl ü mülk, mālik-i mülk-i suḫan, mülk-i ʿālem, mülk-i Āferidūn, mülk-i ʿArab, mülk-i Bedaḫşān, mülk-i cihān, mülk-i cünūn, mülk-i dād, mülk-i Dārā, mülk-i dil, mülk-i dünyā, mülk-i fenā, mülk-i ġam, mülk-i ʿışḳ, mülk-i İrān, mülk-i vücūd, mülk-i Ḳubād, mülk-i Ṣifāhān, ṣāḥib-i mülk, serīr-i mülk-i ḥüsn, şeh-i mülk-i ʿışḳ

(mülki [9], mülkin [8], mülkinde [6], mülkine [21], mülkini [30], mülkinüñ [1], mülküñ [3])

G32-4. Ḫūblıḳ **mülkinde** ḳaldurdun livā-yı ḫusrevi / Virdi ṭabluñ ser-te-ser ʿālemlere ṣıyt u ṣadā
G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda tāb / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil **mülki** ḫarāb
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil **mülki** ḫarāb / Āteş-i ʿışḳ ile yandı oldı hem baġrum kebāb
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül **mülkin** ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki şarāb
G183-4. Ġazeldür ṣoñı bu **mülküñ** irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G189-3. Ger irişdüre dilersen seni cānān **mülkine** / Dāmen-i ʿışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā **mülkinde** ol sulṭān olup bulur nice ʿizzet
G212-6. Yaġmāya virdi külli dil **mülkini** Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi anı ġāret
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān **mülkin** ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G277-1. Ḫaṭuñ itdi **mülkini** tārāc / Yedi kişverden aldı beglerüñ bāc
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil **mülkini** geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil **mülki** ḫarāb / Bu taʿaddi bu sitem şehdden mi şekkerden midür
G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil **mülkine** yayıldı çerī-vār
G412-3. Ṣol ḳadar urdun cefā tīrini bu dil **mülkine** / Baġrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül **mülkini** ābād idiser / Luṭfin iẓhār eyleyen ʿadl ışşı sulṭānumdurur
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān **mülkine** sulṭān oldılar
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten **mülkinde** āhūlar mıdur
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā **mülkinde** ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya virür / Cümle dil **mülkini** başdan başa yaġmāya virür
G726-2. Virdi dil **mülkin** ḫarāba şimdi ḳaşdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet **mülki** şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker bu dil ü cān **mülkine** / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār
G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider dil **mülkini** / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḫarāmiler bilür
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil **mülkine** / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān **mülkinde** ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ virür başa ṣudāʿ / Olmaġa cümle cihān **mülkine** sulṭān istemez

G1092-1. Giçdi yıllar Āh dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẕālim ola **mülkini** ābād eylemez
G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil **mülkine** ḫīz / Sipeh-i ʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil **mülkine** / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān **mülkini** ser-tā-ser güneş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu **mülküñ** ḫarābı var imiş
G1378-1. Eylesem dil **mülkini** ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne vaḳf
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil **mülkini** anlara dervīşāne vaḳf
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet **mülkine** şāham velī bir mihribānum yoḳ
G1431-4. Pāy-māl itdi yine ġam leşkeri / Eyledi dil **mülkini** yaġma-yı ʿışḳ
G1432-4. Ẕerreye almaya cihān **mülkin** / ʿĀşıḳuñ maṭlabı ziyāde-i ʿışḳ
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem **mülkini** / Gerçi baḳsan ẕāhirā görinür anda nār yoḳ
G1517-1. Cān u dil **mülkini** evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır beni şehlā gözüñ
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül **mülkini** ābād itmedüñ
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü **mülküñ** tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / Eyledi cümle cihān **mülkini** Mecnūn-vār terk
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil **mülkini** ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden yeg
G1589-3. Gördüm çü göñül **mülkini** ġam virdi ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-i ʿanber var iken / Kim varup eyler Ḫıṭā **mülkinde** cüst ü cūy-ı müşk
G1720-5. Çünki ʿālem **mülkine** bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen ol
G1737-3. Her ḳaçan dil **mülkine** ʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı āl
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle cihān **mülkin** temāşā eyledüm
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil **mülkini** şimdengirü vīrān isterem
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-büd / Dir **mülki** suḫan saña müsellem
G1960-1. Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ **mülkine** şāhum biḥamdillah emīr oldum
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil **mülkini** tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān **mülkin** siyeh-pūş eyleyem
G2008-1. Melāmet **mülkine** mālik olup āhum ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ʿalem çekdüm
G2014-5. Geşt itdi cihān **mülkini** bulmadı Muḥibbī / Bir yār-ı vefā ehli ki ḫālümi diyem ben
G2028-5. Cihān **mülkine** şāh olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḫizmet ider kemter ʿabid olsun
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil **mülkini** yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur sīnemüñ içre gelüp cā eyleyen
G2062-1. Egerçi ẕāhira baḳsan cihān **mülkine** şāham ben / Naẕar maʿnī yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2062-4. Maḥabbet **mülkine** şāhum ʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben
G2134-2. Vādilere düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn **mülkini** ḍarbi adaşumdan
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil **mülkine** gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek neden
G2231-4. Bir naẕarla cān alup itdi göñül **mülkini** ḫarāb / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına Ḥabeş **mülki** ṭufeyl olsun / Bahā olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Benġāle
G2447-1. Gele ey ġam bu göñül **mülkini** vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara şaçuñ ḳıymetini / Virmeye Şām u ʿArab **mülkine** İrān iline
G2604-3. ʿAḳl alup dil **mülkine** ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram şimdengirü ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil **mülki** ḳamu vīrān ola
G2606-2. Gāh olur cān **mülkini** maʿmūr ider miʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp yıḳar vīrān ider göñlüm beni
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil **mülkini** / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül **mülkin** / Görenler didiler el-ḥaḳḳ başupdur Ẕulm-i Timūrı
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden şāh-ı ʿışḳ ġam **mülkini** / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki / Ṣalmasam dil **mülkine** her laḥẓa ġavġā ḳaşki
G2784-3. Şuʾle-i ʿışḳı yaḳup dil **mülkini** ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā ḳaşki
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül **mülkin** ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā **mülki** yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten **mülkini** cümle yaḳmışuz
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var dil **mülki** vīrān olmaya / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil **mülkini** bir nā-mihribān / Giceler āhum şuʿāʿı görinür gündüz duḫān
B101. Āh kim ġam **mülkinüñ** pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eşer ola ḳomaz tende mecāl

mülk-i Āferidūn [1] Feridun'un ülkesi

G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan bir bādeye / **Mülk-i Āferidūn** u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā ṣatar

mülk-i ʿālem [1] Âlemin ülkesi.

G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda yoḳ Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler **mülk-i ʿālemde** arayu

mülk-i ʿArab [2] Arap ülkesi.

G161-1. Gerçi raʿnā görinür **mülk-i ʿArab** / Līk yek-dānedürür şehr-i Ḥaleb
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña **mülk-i ʿArabdan** yeg / Degüldür şekker-i Mıṣrı şehā ol şehd-i lebden yeg

mülk-i Bedaḫşān [1] Bedehşan ülkesi.

G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı **mülk-i Bedaḫşāna** virmezin

mülk-i cihān [12] Dünya ülkesi. *bk. mülk-i dünyā*

G183-4. Ġazeldür şoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup **mülk-i cihānda** ʿömr sürdüñ ṭut
G1234-4. İşigüñde dilberüñ saña gedā olmaḳ yiter / Olmaġa **mülk-i cihāna** pādişā ḳılma heves
G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu **mülk-i cihān** āteş
G1326(a)-1. Almaz dil ü cān sensüz bu **mülk-i cihāndan** ḥaẕẕ / Alur dil ü cān ḳuvveti sen ḳuvvet-i revāndan ḥaẕẕ
G1503-2. Meyl eylemezse **mülk-i cihāna** ʿaceb midür / ʿIşḳuñ ġamını şehlige virmez gedālaruñ
G1580-4. **Mülk-i cihāna** cümle eger pādişāh ise / Cānān dergehinde o kemter gedā gerek
G2180-5. Muḥibbī kimseye **mülk-i cihān** degül bāḳi / Göñül virüp aña bu i ʿtibārı n'eyleyin
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / Virilür **mülk-i cihān** çünki bahā bir ḳılına
G2606-1. Gāh olur **mülk-i cihāna** ḫān ider göñlüm beni / Geh döner şehr-i ġama derbān ider göñlüm beni
G2647-3. Ġam ḫānelerinde dil ü cān aġlayu ḳaldı / Ḳan yaş ile bu **mülk-i cihān** ġarḳ ola yazdı
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin bir nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan ḥüsn ile **mülk-i cihānuñ** yigregi
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün **mülk-i cihān** / Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu ẕerreden itme nihān

mülk-i cünūn [1] Çılgınlar ülkesi.

G2255-4. Leylī şaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem **mülk-i cünūn**

mülk-i dād [1] İhsan ülkesi/arsası.

Nş2-3. Ġayret-i İslām içündür ḳılduġum ʿazm-i sefer / Ḥaḳḳ bilür kim itmedüm ben anı **mülk-i dād** içün

mülk-i Dārā [1] Dârâ'nın ülkesi. *bk. mülket-i Dārā*

G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī **mülk-i Dārā'dan** n'olur

mülk-i dil [17] Gönül ülkesi.

G34-3. Sulṭān olalı **mülk-i dile** ġamze-i mestün / Tātār-ṣıfat **mülk-i dili** eyledi yaġma
G156-2. Ḳondı sīnem üzre bu ġam leşkeri / İdiser **mülk-i dili** cümle ḫarāb
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ **mülk-i dile** cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ
G510-2. Ḳondı ġam leşkeri çü **mülk-i dile** / Ser-te-ser şehr-i dil ḫarāb olısar
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / **Mülk-i dil** şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G640-3. Türk-i çeşmüñ **mülk-i dil** tārācına / Zülf-i kāfir kiş ile leşker çeker
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün **mülk-i dile** sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G857-2. Ebed maʿmūr olmaz **mülk-i dil** āh / Gözi Tātār-veş yaġmacımuzdur
G929-5. Pāy-māl itdürme gel **mülk-i dili** ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / **Mülk-i dil** şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G1074-5. Ey Muḥibbī **mülk-i dil** külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G2039-3. ʿIşḳ mıdur leşker-i ġam gönderüp **mülk-i dile** / Dem-be-dem ḫūn ḫāne-i çeşmümden icrā eyleyen
G2055-5. İster iseñ **mülk-i dilden** dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ var iken
G2260-4. Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl / **Mülk-i dil** ḳurtulmayısar āḫır ol girdābdan
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu **mülk-i dile** / Seng-i miḥnet birle yapup üstüvār itmek nice
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden o ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire **mülk-i dili** ġam sipehi
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi **mülk-i dili** / Böyledür ey Muḥibbī nāz ehli

mülk-i dünyā [1] *bk. mülk-i cihān*

G1310-1. Laʿlüñe olmaya bir gevher ʿivaż / **Mülk-i dünyā** cümle ser-tā-ser ʿivaż

mülk-i fenā [1] Fani ülke.

G2284-3. ʿÖmr oldur giçe maḥbūb u meyle / Ne ḥāṣıl yoḫsa bu **mülk-i fenādan**

mülk-i ġam [5] Gam ülkesi.

G562-3. Şād oldı göñül **mülk-i ġama** leşker-i eşki / Her yaña kiʿazm eyleye āhıʿālemidür
G1052-3. Dilā **mülk-i ġama** şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġam ḳara şālum var
G1077(a)-3. Şāh oldı göñül **mülk-i ġama** leşker-i eşki / Her yaña kiʿazm eyleye āhıʿalemidür
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi **mülk-i ġam**
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün **mülk-i ġamuñ** sulṭānıyam

mülk-i ʿışḳ [4] Aşk ülkesi.

G414-4. Cünūn iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki **mülk-i ʿışḳ** baña bugün müsellemdür
G933-3. Çün oldum **mülk-i ʿışḳuñ** pādişāhı / Yaşum leşker baña āhumʿalemdür
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün **mülk-i ʿışḳa** / Yaşuñ leşker dilā āhuñ ʿalem ḳıl
G2758-2. Defʿa defʿa dūd-ı āh u ḳaṭre ḳatre eşk-i çeşm / **Mülk-i ʿışḳuñ** ḳıl temāşā encüm ü eflākını

mülk-i İrān [1] İran ülkesi.

G2637-4. Ḫāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāc / **Mülk-i İrānı** musaḫḫar eyledüm Dārā gibi

mülk-i Ḳubād [1] Keykubad'ın ülkesi.

G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile **mülk-i Ḳubād**

mülk-i Ṣifāhān [1] İsfahan şehri.

G978-5. Varma nesīm **mülk-i Ṣifāhāna** kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer

mülk-i vücūd [2] Vücut mülkü.

G454-2. **Mülk-i vücūdı** yaḳsa ser-ā-ser kül eylese/ Olmaz ʿaceb ki ʿışḳuñ odı ḳaṣdı cānedür
G782-2. Taḫt-ı ʿālidür bu **mülk-i vücūd** / Oturur ʿışḳ anda sulṭāndur

mülket-i Dārā [2] *bk. mülk-i Dārā*

G656-4. Göreyim ḫāk-i meẕelletde anı ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını kim **mülket-i Dārā'ya** virür
G2452-4. N'eylerem **mülket-i Dārā'yı** vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña dildār yiter bende dise

mülket-i İskender [1] İskender'in ülkesi.

G1899-1. Ne taḫt u tāc u **mülket-i İskender** isterem / Bir pādişāha bende olam ekṣer isterem

mülket-i İslām [1] İslam ülkesi.

G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi ʿārıżında per ṭutar / **Mülket-i İslāmı** ḳorḳum budurur kāfir ṭutar

mülket-i Rūm [1] Osmanlı ülkesi.

G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir **mülket-i Rūmuñ** bugün Selmānıdur

mültemes [3] *Ar.* İltimas olunan, biri tarafından himaye olunarak tesrîr ve terakkisi rica olunan. (Ş. Sami, 2010: 855) *bk. mületemes itmek*

G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey bī-çāre **olmaz** işbu sevdā **mültemes**
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk senden bir naẕardur ara yirde **mültemes**
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir naẕardur itdügi ʿışḳ ehli senden **mültemes**

mültemes itmek [1] Kayırılmak.

G1235(a)-1. Ḫākipāyın başuma tāc itmek **itdüm mültemes** / Gör dil-i dīvānei kim salṭanat eyler heves

mültemis [1] *Ar.* İltimas eden, talep eden. (M. Nâcî, 2009: 473)

G1937-5. Hele būsun biz iltimās idelüm / Olmaz ise de **mültemis** ni'delüm

mülzem olmaḳ [1] Mağlup olmak.

G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm miṣli yoḳ / **Oldı mülzem** itdügümde ben gülistān ile baḫṣ

mü'min [4] *Ar.* Vahdaniyete ve Muhammed Mustafa (s.l.a.m.) efendimizin nübüvvetine vesâir erkân-ı din-i İslâma inanan, iman sahibi. (Ş. Sami, 2010: 857)

bk. mü'min-i ʿışḳ

(mü'min [2], mü'mini [1], mü'minüñ [1])

G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / Dostum olma mu ʿāvin **mü'mini** küffār şır
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / **Mü'min** ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek **mü'min** eyler meger andan ḫaẕẕ
G2374-4. Alup bir **mü'minüñ** adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre

mü'min-i ʿışḳ [2] Aşkın inanmışı.

G2515-2. **Mü'min-i ʿışḳam** biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / **Mü'min-i ʿışḳam** daḫi kesmez misin zünnārumı

mümkin [7] *Ar.* İmkânı olan, dâ'ire-i imkânda bulunan, olabilen, olağan, muhal olmayan. (Ş. Sami, 2010: 857) *bk. mümkin degül, mümkin olmaḳ, ne mümkin*

G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḫi **mümkin** midür kim ol gele benden yaña
G301-4. Ġuṣṣa deryāsını **mümkin** mi ki bir kişi giçe / Devlet el vire meger geçtiler ola aḳdāḥ
G643-3. **Mümkin** midür ki görine genc-i cemāl-i yār / Zülf-i siyāhı her yaña biñ başlu mār olur
G955-5. El urmaḳ **mümkin** idi genc-i ḥüsne / Eger zülfini olmasaydı ejder
G1258-5. **Mümkin** mi baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā iken / **Mümkin** midür enīs ola sen pādişāyile
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem **mümkin** velī / Men ʿe ḳudret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma

mümkin degül [22] Mümkünü yok, imkânsız. *bk. ne mümkin*

G30-4. Didüm ki çekdüm rencini bulmaġa ḥüsni gencini / İrmek aña **mümkin degül** bekler dü-zülf-i ejdihā
G33-3. Vaṣlına anuñ irmek **mümkin degül** / Ṣehler ile hem-nişīn olmaz gedā
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler **mümkin degül** / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G268-1. İdebilmez hīç kes bu ḳalb-i maḥzūn ile baḥş / Nitekim **mümkin degüldür** çarḫ-ı gerdūn ile baḥş
G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ **degül mümkin** / Anı bir bende beñzetme ki bu bendi selāsildür
G617-3. Dilā **mümkin degül** görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki ṣīr-i jiyān gözler
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum ḥālini itmek **degül mümkin** beyān yir yir
G946-2. Fikri zikri ʿāṣıkuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç **mümkin degül** fikri muḥāl üstindedür
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāṣıḳam ʿāṣıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm var / **Degül mümkin** yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G989-5. **Degül** taḳrīr çün **mümkin** Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña **mümkin degül** / Ḳapdı dil murġın Muḥibb ol ṣāhbāz
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ **mümkin degül** illā kim / Sāġar öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / Ṣeble bil **mümkin degüldür** anı der-āġūş eylemek
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ **mümkin degül** illā kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil **mümkin degüldür** anı der-āġūş eylemek
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar pādişāh-ı ʿaḳl / **Mümkin degüldürür** ki ben anuñla savaşam
G2095-5. Ey Muḥibbī şaḳlamaḳ **mümkin degüldür** ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2299-4. İstese mihr ü vefā itmek baña **mümkin degül** / Çünki cevr ile cefā ḳılmaḳ olupdur aña ḫū
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm **mümkin degül** yirine / Bir daḫi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ **mümkin degül** / Nice görülsün baḳanuñ gözi yaş ile ṭola
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni döndüm ḫayāle ben / **Mümkin degül** tamām ola anuñ taḫayyüli
Mr25-4. ʿĀṣıḳa ṣabr eylemek **mümkin degül** yegdür sefer / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

mümkin olmaḳ [4] İmkân bulunmak. (TDK, 2011: 1727)

G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḥu gider / N'eylesün cāyı mekesdür **mümkin olmaz** anda ḫʷāb
G852-3. Viṣāline irişmek **mümkin olmaz** / Ne zer dermān ider aña ne ḫod zūr
G1881-4. Āb u āteş cemʿ **mümkin olmaz** iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1920-5. **Mümkin olmaz** ki şehā ḳoyam elümden etegin / Ger elüm ḳaṭʿ ideler ḳalur eteginde elüm

mümtāz [1] *Ar.* Diğerlerinden ayrılmış, emsalinden farklı tutulan, akranına faik, güzide. (Ş. Sami, 2010: 857) *bk. mümtāz eylemek, mümtāz olmaḳ*

G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol perī **mümtāzdur**

mümtāz eylemek [1] Ayrıcalık tanımak, ayrı tutmak.

G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī şemʿin / Şiʿr-ārā anuñ ile kendüyi **mümtāz eyler**

mümtāz olmaḳ [9] Meşhur, seçkin/ayrıcalıklı olmak.

G444-6. Devrān içinde naẓm ile **mümtāz olmaġa** / Bā ʿiş budur ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G667-5. **Mümtāz olursa** sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki söyleye hep ʿāşıḳānedür
G950-3. Göñlümüñ murġın niçün ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep **mümtāz olur**
G1753-5. Çünʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳḳ / Anuñ içündür Muḥibbī **olduġı mümtāz** gül
G2262-1. Māh-rūlar içre sen ḫüsn ile **mümtāz olasın** / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı sen / Ḫulḳ ile **mümtāz olup** ḫüsn ile Ayāz olasın
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile **mümtāz olduñ** / Ḥüsn ile zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek

mümteniʿ [1] *Ar.* Nâ-kâbil, imkân ve kabiliyeti olmayan. (Ş. Sami, 2010: 857)

bk. mümteniʿ olmaḳ

G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / **Mümteni**ʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend

mümteniʿ olmaḳ [1] İmtina etmek, çekinmek.

G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde Nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı **mümteni**ʿ

münācāt [2] *Ar.* Allah'a dua ve niyaz etme. (Ş. Sami, 2010: 857)

(münācāt [1], münācātı [1])

G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup el ḳaldurup anda **münācāt** ehliyüz
G2454-3. Şeyḫān **münācātı** rindān ḫarābātı / Her biri seni arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne

münāfıḳ [1] *Ar.* Nifak ilkâ eden, iki yüzlülük eden. (Ş. Sami, 2010: 858)

G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm ben kāġıda / Ṣaḳlamaz sır iki yüzlüdür **münāfıḳdur** diyü

münaḳḳaş [5] *Ar.* Nakışlı, tasvirli, resimli. (Ş. Sami, 2010: 858)

(münaḳḳaş [4], münaḳḳaşum [1])

G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile **münaḳḳaş** zeyn olınmış ḫānedür
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine **münaḳḳaş** ʿiẕārumı / Bu naḳşı baña āh giçen bu zemānedür
G1577-1. Göreyim girye ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd levḥini görüp itdi **münaḳḳaş** yüzümüñ
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına / Ḳanlu yaşumla eylerem anı **münaḳḳaşum**
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle **münaḳḳaş** / Ġam şāhı oturmaġa emirāne giçerse

münaḳḳaş-ī̇n [1] İşlenmiş.

G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde ṣanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile **münaḳḳaş-ī̇n** daḥi

münāsib [5] *Ar.* Yakışır, yaraşık, lâyık, şayan, şayeste. (Ş. Sami, 2010: 859)

bk. münāsib olmaḳ

(münāsib [4], münāsibdür [1])

G163-4. Sāye ṣalsan n'ola ben ḫāke āyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya **münāsibdür** şehā rūy-ı türāb
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir **münāsib** yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā **münāsib** bārī yoḳ
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün baña ḫil ʿat / **Münāsib** bende āhumdan başuma şeb-külāh itdüm
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir **münāsib** yār ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri

münāsib olmaḳ [1] Yaḳışmaḳ, yaraşmaḳ...(Tulum, 2011: 1313)

G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur gülden ḳabā / Pīrehen **olsa münāsib** aña berk-i yāsemin

müneccim [2] *Ar.* Nücûmun mevâki' ve ahvâlinden ahkâm çıkarmak. (Ş. Sami, 2010: 860)

(müneccim [1], müneccimler [1])

G1072-4. Gözüm yaşı içinde ʿaks-i rūyı / **Müneccim** didi eyü yılduzuñ var
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur diyü **müneccimler** yazar

münevver [11] *Ar.* Parlatılmış, tenvir olunmuş, ziyadar, rûşen, dırahşân. (Ş. Sami, 2010: 860) *bk. meh ü mihr-i münevver, mihr-i münevver, münevver eylemek/itmek, münevver ḳılmaḳ, münevver olmaḳ*

(münevver [5], münevverdür [6])

G24-5. **Münevverdür** dü-ʿālem gün yüzüñden / N'ola dirsem yüzüne ʿālem-arā
G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle nūrundan **münevverdür** senüñ / Olsa biñ cānum idem yoluñda ser-cümle fedā
G180-4. Gün yüzünden çün **münevverdür** cihān / Ṭañ mıdur dirsem yüzüñe āfitāb
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şem ʿī **münevver** geliser
G671-1. Yine gül devridür ʿālem Biḥamdillah **münevverdür** / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ yine būy ile muʿaṭṭardur
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳun ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı şu ʿā ʿından **münevver** gösterür
G875-1. Gāh olur dilber şeb-i zülfin muʿanber gösterür / Geh döner gün yüzini açup **münevver** gösterür
G909-1. Yüzüñ nūriyledür çeşmün **münevver** / Meşāmum būy-ı zülfinden muʿaṭṭar
G916-1. Ne ḫoş demdür viṣāl ola müyesser / Cemālüñle daḥi gönlüm **münevver**
G2783-2. Dü- ʿālem çün **münevverdür** yüzinden / Ne ṭañ dirsem yüzine ʿālem-ārāy
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün **münevverdür** bugün mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḫüsnüñi bu ẕerreden itme nihān

münevver eylemek/itmek [7] Aydınlıḳ etmek, aydınlıḳ virmek, nūrlandürmaḳ, zıyā virmek, rūşen etmek...(Tulum, 2011: 1314) *bk. münevver ḳılmaḳ*

G11-4. **İtmeseñ** nūr-ı şeri ʿatle **münevver** ʿālemi / Ṭutar idi bu cihānı ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl
G190-3. Pertev- i ḫüsnüñle cānā dil **münevver eyleyen** / Bir naẓar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G316-3. ʿĀlemi nūruñ **münevver ideli** / Raḳş ider her yaña ẕerrāt-ı vücūd
G777-3. **Münevver eyle** dil vīrānesini / Yüzüñe ehl-i dil çün māh dirler
G895-5. ʿĀleme pertev şalup **eyler münevver** ʿālemi / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz pes yā nedür
G1046-1. Esed burcından ol ḫūrşīd-i enver / Cihānı **eyledi** cümle **münevver**
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / Ṣun bir piyāle luṭf idüp anı **münevver it**

münevver ḳılmaḳ [3] *bk. münevver eylemek/itmek*

G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībim yüzüñ aç / Dehri tā **ḳılsun münevver** ʿālemi ṭutsun sirāc
G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem n'ola ḫūr / ʿĀlemi **ḳılur münevver** berḳ urursañ ʿayn-i nūr
M1-2. Derūnum **ḳıl münevver** fikrüñ ile / Zebānum dāim eyle ẕikrüñ ile

münevver olmaḳ [2] Yıldıramaḳ, parlamaḳ...(Tulum, 2011: 1314)

G670-3. Cihāndan götürüldi cümle ẓulmet / Yüzüñden **oldı** çün ʿālem **münevver**
G1174-1. Tīredür ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir gice **olsun münevver** ḫānemüz

münfaʿil ḳılmaḳ [1] Gücendirmek.

G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp dostum luṭf eyle **ḳılma münfaʿil**

münfaʿil olmaḳ [3] Gücenmek.

G167-1. Her ḳaçan kim gide yüzüñden niḳāb / **Münfaʿil olur** cemāl-i āfitāb
G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil ḳaddi olaldan muʿtedil / Ṭūbi **olupdur münfaʿil** serv-i revānum ḳandadür
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā ġonce görüp **münfaʿil olsun**

münḫarif itmek [1] Saptırmak.

G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm ṭabʿum benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli **itdi** ʿaḳlum **münḫarif**

münḫasif olmaḳ [1] Tutulmaḳ, münkesif olmaḳ...(Tulum, 2011: 1315)

G1372-4. Öykinürse sīnemüñ dāġına ḫūrşīd ile māh / Mihre irişür kesāfet māh **olur münḫasif**

münʿim [1] *Ar.* Nimet veren, herkese yedirip içeren, inam ve ihsan sahibi, mükrim, ikramcı. (Ş. Sami, 2010: 862)

G1413-3. Kimi **münʿim** bu ḫalḳuñ kimi müflis / Kimi dībā giyer kimi çıplaḳ

münḳabıż ḳılmaḳ [1] Daraltmak, sıkmak.

G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili **ḳıldı münḳabıż** / Laʿli velī ki ḫande ile virdi inbisāṭ

münkeşif [2] *Ar.* Meydana çıkmış, zahiren görünen, açık, gayr-i mestûr. (Ş. Sami, 2010: 862)

G1372-5. Dürlü dürlü ʿilm-i ġaypdan zāhidā virme ḫaber / Olmamışdurʿilm-i ġaybı kimseye çün **münkeşif**
G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / Sırr-ı ġayb olmaz muḳarrer degme merde **münkeşif**

münkir [2] *Ar.* İkrar ve itiraf etmeyen, inkâr eden. (Ş. Sami, 2010: 862) *bk. münkir olmaḳ*

G1122-3. **Münkir** dirülürse n'ola gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz baṣar olmaz
G1394-2. Işḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / **Münkir** virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ

münkir olmaḳ [2] Kabul etmemek, inkar etmek. (TDK, 2011: 1729)

G504-2. **Münkir olma** sūz u āh-ı āşıḳa gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile minber yaḳar
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol **münkir olmayup** / Olur muḳırr od ile şu imtizācına

münselik [1] *Ar.* Bir yola girip onu takip eden, bir tarike sâlik ve bir silke dâhil olan. (Ş. Sami, 2010: 862)

G1470-6. İtleri silkine olasın Muḥibbī **münselik** / Ol yire lāyıḳ degülseñ daḫi itsünler dilek

müntefiʿ ḳılmaḳ [1] İstifade etmek, faydalanmak.

G1331-3. Başa yazıldı ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse **ḳılmaz müntefiʿ**

müntehā [4] *Ar.* Son, nihayet, gayet, uç. (Ş. Sami, 2010: 863)

(müntehā [3], müntehāsına [1])

G977-1. Her ḳaçan ḳadd-i dil-rübā görinür / Sidreden belki **müntehā** görinür
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿarʿar yoḳ / Yücelsün **müntehā** ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G2435-2. Ḳavlüm budur ki eylemişem göñlüm ileʿahd / Meyl eylemeyem illā ḫūbuñ **müntehāsına**
G2470-3. **Müntehā** ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyunı serv-iʿarʿara

münteḫab [2] *Ar.* Seçilmiş gibi emsalinden farklı, mümtaz, müstesna. (Ş. Sami, 2010: 863)

G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā seni **münteḫab**
G153-1. Sensin ol nūr-ı Ḫudā aşlı ulu nesliʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ **münteḫab**

müntehi [1] *Ar.* En geride, nihayet olan, son, ahîr. (Ş. Sami, 2010: 863)

Mr13-6. **Müntehi** ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

mürde [46] *Far.* Ölü, ölmüş, ölmüş adam; ceset. (Lexicon, 1890: 1809)

bk. mürde-i cān, mürde-i ʿışḳ, mürde-i vādi-i hecr

(mürde [17], mürdeden [1], mürdedür [3], mürdei [1], mürdeler [10], mürdeleri [3], mürdenüñ [1], mürdesin [6], mürdesini [2], mürdeye [2])

G191-5. Çün Ka'be kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh **mürde** ḳıl anda sen iḳāmet
G205-3. Ṭoġar gör zindeden **mürde** gelür hem **mürdeden** zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu 'ibret
G236-1. Lebleriüñe dir isem n'ola nebāt / **Mürdeler** ger nūş ide bulur ḥayāt
G250-4. Dil **mürdesini** eyledi bir lafẓla zinde / İsāda da ancaḳ bulınur böyle kerāmet
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī **mürde** cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndur 'abeş
G305-1. Zinde ḳıldı nice 'ışḳ **mürdesini** hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya 'aceb ben leb-i cānāne melīḥ
G323-5. Geldügince tīri bulur **mürde** cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī şaştı her demde küşād
G366-5. **Mürde** iken bu Muḥibbī bulur idi tāze cān / Alabileydi eger 'ıyş-ı dehānından ḥaber
G413-4. Tāze cān buldı yine bu **mürde** cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳātilur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim nāz ile cānān gelür / Hecr içinde **mürde** iken **mürde** cisme cān gelür
G522-1. Müjde virdi dün şabā didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḥaḳḳ bilür kim **mürde** cisme cān gelür
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir cānānı var / **Mürdedür** yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G527-1. Merdümlik eyle bize şabā būy-ı cān getür / İsilik eyle **mürdeye** rūḥ-ı revān getür
G559-6. **Mürde** iken iḥyā eyler gör zemīni rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey 'īsi-şıfat **mürdeler** sende çü dem var
G745-5. **Mürde** iken ey Muḥibbī baña ol 'isi-nefes / Mu'cize iẓhār idüp kör olmışa cān 'arż ider
G802-3. Bir nefesle yine iḥyā eyledüñ dil **mürdesin** / Böyle mu'ciz kimsene göstermedi 'isā meger
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil **mürdesin** / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G1085-3. Nāle ḳılsam **mürdeler** ḳalḳar ḳıyāmetdür şanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri bīdār eylemez
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ **mürdeleri** iḥyāsına 'īsa bilürüz
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī nāle itme / Bunı kim gördi **mürde** ide āvāz
G1196(b)-2. **Mürdeler** iḥyā ider la'l-i lebüñ 'īsā gibi / Līk ġamzeñ öldürür 'uşşāḳ cellād istemez
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil **mürdedür** ol kes kim eylemeye andan ḥaẓẓ
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı yoḳ / Fi'l-ḥaḳīḳa **mürdedür** cisminde anuñ cānı yoḳ
G1459-4. La'l-ı cān-baḫşuñla cānā **mürdeler** bulur ḥayāt / N'eyleyem derdā hemān ben 'āşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1509-1. Bir nefesle **mürdeler** iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür şanemā cevrüñ ile / **Mürdeler** zinde ola ger irişe 'īsi-demüñ
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i la'lüñ senüñ bir söz ile / **Mürdeler** iḥyā iden 'īsi-dehānum gitme gel
G1715-2. N'ola bārān ile dirilse yirüñ **mürdeleri** / Nefes-i bād-ı şabā nafḥa-i 'īsi mi degül
G1757-4. **Mürdeler** bu itdügince bulalar ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meṣel olmışdurur şan çeşme-i ḥayvān gül
G1925-4. **Mürdeye** cān virürdi her nefes / Bize irmedi ol nefes ni'delüm
G1946-3. Zinde eyler bir cevāb ile göñüller **mürdesin** / Dostum la'lüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm
G2079-2. Bulurdı **mürde** cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cür'a nūş itse birez içsem dehānından
G2089-3. Dāġlarla kim göre şaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar şanur ki üşmiş **mürdenüñ** yirler etin
G2133-2. **Mürde** idi buldı yir ebr-i bahār ile ḥayāt / Ḳullarına şun'ın iẓhār itdi Rabbü'l-'ālemīn
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin 'ışḳ ehlinüñ sen **mürdesin**
G2206-1. Didi gel deyre bugün mu'ciz-i 'īsā göresin / Dirgürür **mürdeleri** bir büt-i tersā göresin
G2246-2. **Mürde** idüm bir ḫaberle tāze cān virdüñ baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin
G2270-3. **Mürde** iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu 'ışḳuñ şan'atın
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni öldürmek diler hecr içre bilmez **mürdesin**
G2294-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḥayr ile 'ādetdürür her kişi añar **mürdesin**
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir la'lüñ aġzuma / Dirgür bu **mürdei** yine bir tāze cān ile
G2603-7. Bula Muḥibbī **mürde** göñül 'ömri sermedi / 'īsi gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2764-1. Leb mi bu yā la'l mi yāḫūd mey-i şahbā mı ki / Söz deminde **mürdeler** iḥyā ḳılur 'īsi mi ki

mürde-i cān [1] Can ölüsü.

G801-8. **Mürde-i cāna** Muḥibbī olmadan cismüñ kefen / Göñlüñ ü gözüñ açılsun çīn seḥer-geh bāġa var

mürde-i 'ışḳ [1] Aşk ölüsü.

G1907-2. Dāġlarla **mürde-i 'ışḳam** gören şanur beni / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

mürde-i vādi-i hecr [1] Ayrılık vadisinin ölüsü.

B7. **Mürde-i vādī-i hecrem** ḳalmadı a'ża baña / Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi ser-tā-pā baña

mürde-dil [3] *Far.* Kalbi ölmüş, hissiz. (M. Nâcî, 2009: 481)

G303-1. Sāḳī olup meclise alsa ele dilber ḳadeḥ / Cān baġışlar **mürde-dil** olanlara yek-ser ḳadeḥ
G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid ki cānāndan gelür / Zinde olur **mürde-dil** çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G477-2. Aġlamaḳdan oldı a'mā çünki bu Ya'ḳūb-ı dil / İdiser binā **mürde-dil** çün āb-ı ḥayvāndan gelür

mürde-em [1] Ölü gibi.

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / **Mürde-em** bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz

mürekkeb [2] *Ar.* Yazı yazmaya mahsus boya terkibi, midâd. (Ş. Sami, 2010: 865)

G360-3. Ṣıġmaya ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle **mürekkeb** ola yapraḳ kāġıẕ
G1846-3. Ḥaşre dek ger yazsalar yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar **mürekkeb** cümle aġaçlar ḳalem

müretteb olmaḳ [1] Tertiplenmek, düzenlenmek.

G170-1. **Olıcaḳ** ʿıyş esbābı **müretteb** / Gerekdür ola sāḳī sīb-i ġabġab

mürid [3] *Ar.* Tarikte bir şeyh ve mürşide intisap ederek kendisinden usul ve merasim tariki ve hakâyık-ı tasavvufu öğrenen adam, şakirt, tilmiz. (Ş. Sami, 2010: 866)

G337-2. Cān terk eylese zihī ʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki pīr-i ʿışḳa ola cān ile **mürid**
G958-6. Pīr-i ʿışḳ oldum baña ʿışḳ ehli oldılar **mürid** / Her bir diyüp beli ḳarşumda ḳulaġın çeker
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar **mürid** / Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūna irşād eyledüm

mürsel [1] *Ar.* Peygamber, nebi, yalavaç. (Ş. Sami, 2010: 866)

G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu **mürseller** içre Aḥmedi / Adına kāfir müselmānlar anuñ dirler emīn

mürşid-i ʿışḳ [1] Aşkın mürşidi.

G2329-5. **Mürşid-i ʿışḳ** olalıdan bu Muḥibbī maʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu dil ẕü'n-nūna

mürşid-i kāmil [1] Gafletten uyandıran, ikaz eden kimse.

G1275-4. **Mürşid-i kāmil** dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḥall ide saña göstere yir mey-fürūş

mürūr [1] *Ar.* Geçme, bir mahallin bir tarafından girip öbür tarafından çıkma, güzer. (Ş. Sami, 2010: 866)

G761-2. Umaram gözlerüm yaşı **mürūr** ile ide te'ṣīr / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür

mürüvvet [6] *Ar.* Mertlik, yiğitlik; mert ve bihakkın insan olana yakışır haslet ve fazilet, insaniyet. (Ş. Sami, 2010: 867)

G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen **mürüvvet** kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesin ʿāsilere / Hem **mürüvvet** kānısın sen hem daḫi maḥbūb-ı Rāb
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman **mürüvvet** çünki sulṭāndan gelür
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ eyledüm didüm ḫaṭā / Sen **mürüvvet** kānısın ʿafv it ḫaṭā eyler beşer
G1695-4. Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb / Görse **mürvet** āteşe yanar baḫīl
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿiṣyāna egerçi kim güneh-kāram / **Mürüvvet** kānısın senden velīkin raḥmet umaram

müsāʿid olmaḳ [2] Uygun, elverişli olmak.

G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rūzgār / Ṭāliʿüñ **ola müsāʿid** ola ki birgün ese
G2794-4. Ṭāliʿ **müsāʿid olmadı** görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm gibi

müsaḫḫar eylemek [2] Zárb ile ałmaḳ, feth etmek...(Tulum, 2011: 1322)

G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum **müsaḫḫar eyledi** düpdüz / Kemāl ehli görüp şiʿrüm didi siḥr-i ḥelāl olur
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ ālemi cümle **müsaḫḫar eyledün** / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḫüsnüñe ṭuġrā meger

müsellem [6] *Ar.* Teslim olunmuş, kimse tarafından inkar veya itiraz olunmayan, mukarrer, muttefikun aleyh, gayr-i münker, müspet. (Ş. Sami, 2010: 869)

(müsellem [2], müsellemdür [4])

G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnūn egerçi pādişāh idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün **müsellemdür**
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet ʿışḳ ile zīrā **müsellemdür**
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ʿārı / İşidenler diye ʿāri şiʿr saña **müsellemdür**
G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe te'ṣīr eylemez / Ḳatı göñlüñe **müsellem** āhen ü ḫārā disem
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-büd / Dir mülki suḫan saña **müsellem**
G2255-4. Leylī şaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim **müsellemdür** baña dīvāneyem mülk-i cünün

müşelleş [3] *Ar.* Üç kere kaynatılıp koyulaşmış ve baharat ve şekerle karışık meşrûb. (Ş. Sami, 2010: 869) *bk. rāh-ı müşelleş*

G256-2. Gülgün meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʾāşıḳa şunuldı ezel saña **müşelleş**
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz **müşelleş** içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḥş
G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma **müşelleş** sözlerüñ ḫām eyledüñ

müselmān [23] *Ar.* Müslüman; Allah'a teslim olmuş, İslam dininde bulunan her bir fert.

bk. ṣayd-ı müselmān eylemek, ṭarz-ı müselmān

(müselmān [12], müselmānden [1], müselmāndur [1], müselmānı [1], müselmānlar [8])

G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile velī olmaz **müselmānı** dürüst
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey **müselmānlar** meded vīrāneden kim aldı bāc
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi var mı kim ala kāfir **müselmānden** ḫarāc
G354-1. **Müselmānlar** yine bir ṣūḫ dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān bend
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm **müselmānlar** meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar meded
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir **müselmān** baġlanur
G710-1. Yār çün zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey **müselmānlar** meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm niçün dil ü cān baġlanur / Didi kāfir destine girse **müselmān** baġlanur
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine kāfir şaçuñ / Kesüben zünnārını anı **müselmān** eyledüñ
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / Dostum ol kāfiri beñzer **müselmān** eyledüñ
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu **müselmān** resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G2103-4. Şu ʾle virür gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür seni görüp **müselmān** olmayan
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup yoġsa **müselmān** degül misin
G2169-2. İntiḫāb itdüñ ḳamu mürseller içre Aḥmedi / Adına kāfir **müselmānlar** anuñ dirler emīn
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfe ʿārızı īmānını / Kesdürüp zünnārını anı **müselmān** eylesün
G2209-2. Dūr düşdüm ay ü yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey **müselmānlar** bu yolda kimse mehcūr olmasun
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür **müselmāndur** diyen
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey ṣanem / Bu meṣeldür kimde kīn ola **müselmān** olmaya
G2522-4. Sitem tīġi cefā tīriyle ḳılduñ / Beni hey **müselmān** pāre pāre
G2537-1. **Müselmānlar** giriftāram meded bir nā-müselmāna / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ ṣaçından ehl-i īmāna
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir **müselmān** üstine
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāredür / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç **müselmān** üstine
Tb1-26. Gāh olur zülfin girib ebrūlarını çīn ider / Hey **müselmānlar** ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider

müselmānlıḳ [2] İslamdini, İslam, İslamlık, İslamiyet.

G888-3. Her ne kim saña ṣanursun ṣan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḫaḳīḳa sözümi gūş it **müselmānlıḳ** budur
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç **müselmānlıḳ**

müselsel [3] *Ar.* Zincir gibi birbirine bağlı olan, gayr-ı münkatı' bir sıra teşkil eden, bir silsile suretinde olan. (Ş. Sami, 2010: 869) *bk. caʿd-ı müselsel*

(müselsel [2], müselseldür [1])

G294-2. Göñlümi şeydā ḳılupdur şol **müselsel** kākülüñ / Bu delü göñlüme siz zencīrle itmeñ īlāc
G365-2. Ḥadiṯ-i zülf-i dildārı didiler eyleme kütāh / Anuñçün güft ü gūyumʿalem içinde **müselseldür**
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel ol **müselsel** kākülüñ

müslim [4] *Ar.* Dîn-i İslâma tabi olan, müslüman, mümin. (Ş. Sami, 2010: 870)

(müslim [3], müslimdür [1])

G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ iken ʿālemi var eyledüñ / Kimini **müslim** ḳılup kimini küffār eyledüñ
G266-4. Şol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḫālüme **müslim** didi kāfir elġıyāş
G449-3. Zülfini kesse nigārum göricek anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben **müslim** olup dīne gelür
Mr7-9. Çünki **müslimdür** gözi niçün ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi ḳabr ü kīn

müstaġraḳ [1] *Ar.* Dalmış, daldırılmış, batmış. (Ş. Sami, 2010: 871)

G1656-2. ʿIşḳuma **müstaġraḳam** ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer yā degül

müstaḥaḳ [5] *Ar.* Hak kazanmış, haklı, istihkakı olan, lâyık, şayan. (Ş. Sami, 2010: 871) *bk. müstaḥaḳ olmaḳ*

(müstaḥaḳ [2], müstaḥaḳam [1], müstaḥaḳḳ [1], müstaḥaḳuz [1])

G236-3. Virmek istersen zekāt-ı ḥüsnüñi / Ben faḳīrem **müstaḥaḳam** vir zekāt
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge **müstaḥaḳ** yoḳdur baña gel vir zekāt
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña ḥüsnüñ zekātını / Zīrā ki aña **müstaḥaḳuz** hem gedālaruz
G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün **müstaḥaḳḳ** / Ey güzeller ḫusrevi sulṭān-ı ʿālī-şān-ı men
G2355-1. Ger ḫulde **müstaḥaḳ** ʿamel ile olursa āh / Derdā dirīġ bende bulunmaz meger günāh

müstaḥaḳ olmaḳ [1] Hak kazanmak, layık olmak. (TDK, 2011: 1733)

G1856-2. Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi / **Müstaḥaḳ oldı** ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

müsta ʿid [5] *Ar.* Bir şeye hazırlanmak gibi kabiliyeti olan, istidat sahibi. (Ş. Sami, 2010: 872)

(müsta ʿid [4], müsta ʿidem [1])

G179-5. Ḫāl ü ḥaṭṭuñsuz oḳur ḥüsnüñ kitābın Muḥibb / **Müsta ʿid** olan kişi i ʿrābı itmez irtikāb
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum şanmañ beni siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum **müsta ʿid**
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül suḥtesi bu fende **müsta ʿid**
G1676-4. Oḳuram ḥüsnüñ kitābını gider gül ḫaṭuñı / **Müsta ʿid** olan oḳur i ʿrāb aña ḥācet degül
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin kitābın baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / **Müsta ʿidem** baḳmaz oldum noḳṭa vü i ʿrāba ben

müstaḳīm [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 872)

bk. ṣırāṭ-ı müstaḳīm, ṭab ʿ-ı müstaḳīm, ṭarīḳ-i müstaḳīm

1. Doğru, düz, rast.

G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin **müstaḳīm** / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur

2. İffetli, afif, namuslu, hile ve irtikâbı olmayan.

G1247-1. **Müstaḳīm** ol her ne emr itse nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı **müstaḳīm** ṭab ʿum benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdi ʿaḳlum münḥarif

müstecāb [1] *Ar.* Kabul cevabını alan, matlûbu kabul ve icabet edilen. (Ş. Sami, 2010: 873) *bk. müstecāb eylemek, müstecāb olmaḳ*

G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma yirden başuñı / Işḳ kitābında yazılmış secde itmek **müstecāb**

müstecāb eylemek [1] Kabul etmek.

G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem du ʿā eyler / Du ʿāmı **müstecāb eyle** dilegüm budur Yārab

müstecāb olmaḳ [3] Kabul olunmak.

G126-7. Ey Muḥibbī şubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / Didiler **olur** seḥer-gehler du ʿālar **müstecāb**
G564-3. Du ʿālar **müstecāb olur** seḥer-geh / Anuñçündür ki bu göñlüm şeb ister
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / **Müstecāb olur** du ʿālar dāimā temcidden

müstedām ol [9] Eksik olma! Çok yaşa! Var ol!

G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ **müstedām ol** ey ṣabā
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / **Müstedām ol** ey ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / **Müstedām ol** ey ṣabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1578-3. Raḥm idersen ḫālüme añduḳca aġlarsın müdām / **Müstedām ol müstedām ol** ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / **Müstedām ol** ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / **Müstedām ol** dostum senden gelür her dem kerem
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / **Müstedām ol** göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2651-4. **Müstedām ol** ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi

müstedām olmaḳ [7] Eksilmemek, daim olmak, ebediyyen sürmek.

G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / **Müstedām olsun** bu dīde daḥi dāim nemdedür
G1162-2. Gerçi yolında nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / **Müstedām olsun** ki cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz
G1163-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez gice vü gündüz aḳar / **Müstedām ola** ki artar eşk ile demümüz
G1496-4. Cihānda **müstedām olsun** ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1732-5. **Müstedām olsun** gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim buları ṣatun almalı degül
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse yoḳ / **Müstedām olsun** göreyim arta dursun bu demüm
G1954-2. **Müstedām olsun** gözümüñ yaşı egler göñlümi / Ḫālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm

müstemiʿ [1] *Ar.* Dinleyen, dinleyici, kulak verip istimâ' eden. (Ş. Sami, 2010: 874)

G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem yoḳdur aña hem **müstemiʿ**

müsvedde [1] *Ar.* Tebyiz olunmak üzere yazılıp tashih olunmuş kâğıt ki tebyizden sonra hıfz olunur. (Ş. Sami, 2010: 876)

G375-5. Ḥüsnüñ evrāḳın oḳumaga Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḥadüñ **müsveddedür**

müşābih [6] *Ar.* Benzer, mümasil, nazir, şebih, aralarında mübaşehet bulunan iki şahıs veya şeyin beheri. (Ş. Sami, 2010: 876) *bk. müşābih eylemek, müşābih olmaḳ*

G94-6. Āb-ı şāfıye **müşābih** yine bir şiʿr didüm / Didi taḥsīnler anı göricek ehl-i şafā
G691-4. Serv-ḳaddine **müşābih** serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna **müşābih** hergiz anuñ tārı yoḳ
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe **müşābih** bir gözi ḥummār yoḳ
G1871-5. Ey Muḥibbī gözlerum yaşı **müşābih** kevkebe / Olsa ṭañ mı oldı çün çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre giceler tā ṣubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp şemʿe **müşābih** yanasın

müşābih eylemek [1] Benzetmek.

G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥākiçün Mışr-ı ḥüsnüñde senüñ / **Eyledüm** Nīl'e **müşābih** gözlerüm ırmaġını

müşābih olmaḳ [3] Benzemek, benzer olmak.

G139-5. Gördi gülşende güli **olmış müşābih** ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp zārılıḳ eylerʿandelīb
G2291-2. Bu dil gerdūna **olaldan müşābih** / İñiler nāle eyler hemçü gerdūn
G2739-4. Bī-vefālıḳda **müşābih olduġiyçün** ʿāleme / Kendüye ziynet virür ol bī-vefā dünyā gibi

müşāhede [1] *Ar.* Âlem-i lâhûti rûyet, murakabe. (Ş. Sami, 2010: 877)

G375-1. Çarḫuñ işi hemīşe şu'bdedür / ʿĀḳil anlar bunı **müşāhededür**

müşebbek [2] *Ar.* Ağ ve kafes gibi örülmüş olan. (Ş. Sami, 2010: 878)

bk. müşebbek ḳafes

(müşebbek [1], müşebbekdür [1])

G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı **müşebbek** giçüben peykānumuz
G1683-4. Benüm bu tīr-i āhumdan felek saḳfı **müşebbekdür** / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil

müşebbek ḳafes [2] Tel tel örülmüş kuş kafesi. (Zülfe, 2011: 150)

G2326-2. Bükülüp cevr ile ḳaddüm olalı çāçı kemān / Tīr-i āhumla felek döndi **müşebbek** ḳafese
G2452-3. Baña şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz **müşebbek** ḳafese

müşerref [3] *Ar.* Şereflenmiş, şerefli, şeref ve izzete nail. (Ş. Sami, 2010: 878)

bk. müşerref eylemek/itmek, müşerref olmaḳ

(müşerref [1], müşerrefdür [2])

G187-3. Cānumuz ġamla **müşerrefdür** gelür derd ü belā / Luṭf u ḳahrı birdürür bir olmışuz derbān dost
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen / Şimdilik ġāyet **müşerrefdür** zemīn ü āsumān
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi **müşerref** idi dīdāruñ ile

müşerref eylemek/itmek [4] Şeref virmek, teşrīf etmek, tekrīm etmek, tá'zīm etmek...(Tulum, 2011: 1329)

G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin **itdi müşerref** çü gülistān gül-ruḫān
G2284-2. Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür / **Müşerref it** bizi sāḳī ṣafādan
Mr16-2. **İtmedüñ** bir gün **müşerref** beytü'l-aḥzānum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
D28-2. Diñ müşerref **eylesün** ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ

müşerref olmaḳ [1] Şeref-yāb olmaḳ, şeref bulmaḳ...(Tulum, 2011: 1329)

G243-2. Cān u dil **olur müşerref** būy ile ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost

müşevveş [3] *Ar.* Karışık, karmakarışık, gayrımuntazam, anlaşılmaz, meşkûk. (Ş. Sami, 2010: 878) *bk. müşevveş itmek, müşevveş olmaḳ*

(müşevveş [2], müşevveşem [1])

G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi ol ḥāli görüp kendin **müşevveş** gösterür
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine daḥi beter / Sünbülüñ çünki **müşevveş** doḳunup bād eyler
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce anı ben daḥi ġāyet **müşevveşem**

müşevveş itmek [1] ... ḳorḳutmaḳ, örkütmek...(Tulum, 2011: 1329)

G1911-6. Şiʿrümi görüp **müşevveş itmesünler** beni ʿayb / Çün degül ḥāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem

müşevveş olmaḳ [2] Karışmak, bulanmak, karmakarışık olmak.

G619-3. Ḥāṭırum **olur müşevveş** şāne ursan zülfüñe / Pāre pāre eyleyen baġrumı bildüm şānedür
G2780-5. Benüm günden güne ḥālüm **müşevveş olup** artmaḳda / Neden bilmeyesin ḥālüm seni şāḥib-żamir itdi

müşk [12] *Far.* Misk. (Lexicon, 1890: 1869)

bk. āhū-yı müşk, būy-ı müşk, bārū-yı müşk, cūy-ı müşk, cüst ü cūy-ı müşk, dārū-yı müşk, güft ü gū-yı müşk, müşk-i ʿabīr, müşk-i çīn, müşk-i fām-ı zülf, müşk-i Ḫıṭā, müşk-i Ḫuten, müşk-i muʿanber, müşk-i tātār, müşk ü ʿabīr, müşk ü ʿanber, pehlū-yı müşk, sevād-ı müşk

(müşk [8], müşke [2], müşki [2])

G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ **müşki** siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G475-3. Beñzedelden ḫālini **müşke** ṣaçını ʿanbere / Bu göñül şermendelikden infiʿāl üstindedür
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger **müşk** ide / Ḳaṭre ḳaṭre reşkden baġrındaki ḳan baġlanur
G787-2. Ey ṣabā **müşk** ileʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G796-1. Meger ḫālüñ şehā **müşk** ü ser-i zülfüñ muʿanberdür / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün muʿaṭṭardur
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde **müşk** ileʿanber yaḳar
G884-2. ʿAceb olmış görüpʿanber ṣaçın **müşk** / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne mūdur
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın **müşke** beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G2086-1. Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū Nāzenīnüñ minnetin / Almazʿaynuma **müşki**ʿanberīnüñ minnetin
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan alur çün hemīşe **müşk** bu
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynunda zülfüñ / Ya **müşk** ile ḳarışmışʿanberīne
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola **müşk** ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ

müşk-i ʿabīr [2] Güzel kokan misk.

G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ileʿālem ṭolar şan dökilür **müşk-iʿabīr**
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine **müşk-iʿabīr** itdi

müşk-i çīn [1] Çin miski. *bk. misk-i çīn*

G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi **müşk-i çīn** / Yā leṭāfet baḥri üzre görinenʿanber midür

müşk-i fām-ı zülf [1] Saçının renginin kokusu.

G1045-3. Lāyıḳ olmaz gül yüzine gül dimek / ʿĀleme bu **müşk-i fām-ı zülfidür**

müşk-i Ḫıṭā [1] Hıta miski.

G2006-1. Yaraşur sünbülüñeʿanber-sādur dir isem / ʿĀrıżuñda beñüñe **müşk-i Ḫıṭādur** dir isem

müşk-i Ḫuten [3] *bk. misk-i Ḫuten*

G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden dilā **müşk-i Ḫutenden** geç / Görüp gülzār-ı ḥüsnüñi yiter şaḥn-ı çemenden geç
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber şaçuñı ṭara ki ol **müşk-i ḫutendür**
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger var ise **müşk-i Ḫutenüñ**

müşk-i muʿanber [1] Misk kokulu anber.

G878-1. Ḫadd-i nigār baña gül-i aḥmer degül midür / Ya zülf-i dost **müşk-i muʿanber** degül midür

müşk-i tātār [3] *bk. misk-i tātār*

G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol gözi āhū ṣaçı **müşk-i tātārumdan** meded
G797-1. Lebi ġonce olaldan yüzi gülzār / İder reşk sünbüline **müşk-i Tātār**
G1927-2. Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda yir yir ḫāller / Tār-ı zülfüñ her biri **müşk-i Tātārumdur** benüm

müşk ü ʿabīr [1] Misk ve güzel koku.

G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür **müşk ü ʿabīr** / Ol sebebdendür ṣabānuñ būyı müşk-āmīz imiş

müşk ü ʿanber [1] Misk ve anber.

G2055-3. Cān meşāmı **müşk ü ʿanberden** igen ḥazz eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken

müşk-āmīz [1] *Far.* Miskle karışık, misk barındıran. *bk. bād-ı müşk-āmīz*

G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk ü ʿabīr / Ol sebebdendür ṣabānuñ būyı müşk-āmīz imiş

müşk-bār [2] *Far.* Misk yağdıran, ta'tîr eden. (M. Nâcî, 2009: 496)

bk. ḫāl-i müşk-bār, zülf-i müşk-bār

(müşk-bār [1], müşk-bāre [1])

G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu gīsūları **müşk-bāre** vir
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı **müşk-bār**

müşk-bū [7] *Far.* Misk kokulu. (Steingass, 1892: 1247) *bk. zülf-i müşk-bū(y)*

(müşk-bū [5], müşk-būya [1], müşk-būyı [1])

G1249-1. Eyleyen dehri muʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol **müşk-bū** gīsū imiş
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben **müşk-būyı** sevdüm
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki dimāġın **müşk-būya** virmesün
G2298-1. Ṭañ mıdur zülfüñe dirsem **müşk-bū** / Anadan alur çün hemīşe müşk bu
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma ol **müşk-bū** / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulū ʿ bir māh-rū / ʿĀrızından gül ḫacel zülfüñden alur **müşk-bū**
D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin boynuma ol **müşk-bū** / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jülīde-mū

müşk-efşān [1] *Far.* Misk saçıcı, saçan. (M. Nâcî, 2009: 496)

bk. ʿānberin-ebrū-yı müşk-efşān, ebr-i müşk-efşān, zülf-i müşk-efşān

G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber ṣaçından böyle **müşk-efşān** ṣabā

müşkil [88] *Ar.* Zor, güç, çetin; hal ve faslı zor iş, engel, mania. (Ş. Sami, 2010: 879) *bk. ḥālet-i müşkil, müşkil-i ʿışḳ, rāh-ı müşkil*

(müşkil [61], müşkildür [9], müşkildürür [1], müşkile [1], müşkili [4], müşkilimüz [1], müşkilin [1], müşkilleri [2], müşkilüm [6], müşkilümi [1], müşkilüñ [1])

G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne **müşkil** derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / ʿIşḳuñı terk eylemek līkin gelür **müşkil** baña
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki **müşkilleri** keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla tefsīr aña
G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı **müşkil** kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez baġlamasun dil aña
G179-4. ʿĀşuḳa bundan ulı **müşkil** mi var ʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ elde zevāde / Ḳatı **müşkil** olupdur pāda lengest
G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi degüldürür ʿışḳ / Taḥṣīli ḳatı **müşkil** olmayıcaḳ liyāḳat
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı **müşkildür** aña urma dilā gel sen dest
G349-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳ **müşkildür** varılmaz / Belā vü derd ü miḥnet olmasa zād
G367-6. ʿIşḳ **müşkildür** Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir **müşkil** mesāildür mücerred ehl-i ḥāl anlar
G534-3. Baña key **müşkil** gelür cānān yanumdan gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı velī ḫall eylemek ġāyet de **müşkildür**
G584-5. Degül **müşkil** cefā vü cevrüñ ey dost / Velī **müşkil** budur senden olam dūr
G624-3. ʿĀşıḳa **müşkil** gelürse baş u cān terk eylemek / Bir maraż dur ʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse iltemez vardükce **müşkil** āh olur
G732-4. Cān fedā itmek didiler **müşkil** işdür ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G824-4. Kimse bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu **müşkil** üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı **müşkildür** anı keşf eylemez kimse / Bu **müşkil** ḫallin istersen dilā gel anı benden ṣor
G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne **müşkil** kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa ʿışḳ evveli āsān görinür / Āḫırı **müşkil** olur terk-i dil ü cān görinür
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḥālüm ḳatı **müşkildürür**
G1101-3. **Müşkilüm** çoḳ benüm ey zühre-cebīn sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger ḫall ola bu **müşkilimüz**
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim saña ḳurbān eylemez / **Müşkil** olur işi günden güne āsān eylemez
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet ṣoñı **müşkil** giriftār olmayan bilmez
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı **müşkil** olur dirdüm saña / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1220-4. Ṣöyle **müşkil** oldı bu mīm-i dehānuñ sırrı kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ rümūzın didi bir ḥikmet-şināş / Bu ʿālem **müşkildür** itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās

G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince **müşkil** rāh imiş
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / **Müşkilüñ** ḥall ide saña göstere yir mey-fürūş
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne **müşkil** kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1369-5. Ey Muḥibbī kimseye keşf olmadı esrār-ı ʿışḳ / **Müşkili** ḥall eyleyüp ʿaḳl olmış iken mū-şikāf
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eşer / **Müşkili** ḥall it ḥabībüm söyle deprensün dudaḳ
G1585-1. Dil virelden bende oldum bulmadum āzādelik / **Müşkil** işdür dostlar ʿāşıḳlıḳ ü üftādelik
G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür **müşkil**
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne **müşkil** / Kim bendesini redd ide bir şāh ne **müşkil**
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh ne **müşkil**
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol yār-ı cefākār / Ṭaʿn eyleye il bir yaña her-bār ne **müşkil**
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne **müşkil**
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide bir daḫi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne **müşkil**
G1742-1. Yine ḳul görmemek ḫānı ne **müşkil** / Göñül taḫtına sulṭānı ne **müşkil**
G1742-2. Görinmez ʿārıżı sünbül şaçından / Kim örte küfr ü īmānı ne **müşkil**
G1742-3. Şehā ʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / Ṣımaḳ ʿahd ile peymānı ne **müşkil**
G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu yolda / Virürsem teşne-leb cānı ne **müşkil**
G1742-5. Muḥibbī olmadan Biñ kerre artuḳ / İşitmek ṭaʿn-ı nādānı ne **müşkil**
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne **müşkil** / Ṣunarsa eger küfr elini dīne ne **müşkil**
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe **müşkil**
G1744-3. Ṣaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül yine ne **müşkil**
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına ne **müşkil**
G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne **müşkil**
G1745-1. Dil baġlamaḳ ol zülf-i siyeh-kāre ne **müşkil** / Bil baġlaması göz göre zünnāre ne **müşkil**
G1745-2. Laʿl-i lebümi andı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aṣıla ber-dāre ne **müşkil**
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre ne **müşkil**
G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre ne **müşkil**
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre ne **müşkil**
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi **müşkilüm**
G1787-3. Ey dil var eyle ḥażret-i yāre şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı **müşkilüm**
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu **müşkilüm**
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm şordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu **müşkilüm**
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp āsān işüm **müşkil** ḳılam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel eyʿömr terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi **müşkil** ḳılam
G1982-4. Dilā iç bir ḳadeḥ meyden ḳamu **müşkilleri** ḥall it / Diyeler kim göre ancaḳ olur böyle kerāmet hem
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / **Müşkil** işdür kişi kim ṭuta sitem-kār etegin
G2230-3. Degüldür ʿāşıḳa **müşkil** olursa günde biñ kez de / Velī **müşkil** budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān **müşkili** ḥall oldı baña / Her ne ṣorsañ baña ṣor mihr-i suḫan-dānum ben
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī ṣalın / Nāz ile ḥall eyle gel dil bülbülüñüñ **müşkilin**
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma göñül / Ḳatı **müşkildür** kişi terk eylemek olınca ḫū
G2317-5. Olma Muḥibbī ḳulzüm-i ʿışḳ-ı meh-veşān / Gel **müşkil** işe başlama bu iltizāmı ḳo
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı **müşkildür** Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler uġramasun ʿālemde böyle **müşkile**
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña **müşkil** olur şīr arasında
G2540-6. Muḥibbī **müşkil** işdür ʿışḳ bāzı / Kimesne ṭutmasun bunuñla pençe
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her **müşkil** iş āsān olur üstād ile
G2616-5. Virmeyince cān metā ʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir söz ile **müşkilümi** dilber āsān eyledi
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı **müşkil** ṭarīḳdür / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola cān ile seri
G2674-1. Ey ḫʷāce ḳatı **müşkil** olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın o bābı
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez tażarruʿ eyleseñ yāre / Ki zīrā ḳatı **müşkildür** kişi terk ide muʿtādı
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān nice itsün taḥammül ʿışḳ **müşkil** kār olur
Mh6-3. Dostlar var **müşkilüm** ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ **müşkili** ʿiyān / Zīrā bu sırrı degmede keşf idemez ziyān

müşkil-i ʿışḳ [4] Aşkın zorluğu.

G1115-3. Ṣorma Mecnūna varup **müşkil-i ʿışḳı** baña ṣor / Degme kimse idemez mes'ele-i ʿışḳı temiz
G1781-4. **Müşkil-i ʿışḳı** ṣaḳın söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿām
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / **Müşkil-i ʿışḳ** keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣorma itmez kimse ḥall / **Müşkil-i ʿışḳa** irişmez kimsenüñ endīşesi

müşkilāt [1] *Ar.* Güçlük, güçlükler, zorluklar. (TDK, 2011: 1735) *bk. müşkilhā*

bk. müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ, müşkilāt-ı ʿışḳ

G2219-4. Esrār-ı ʿışḳı bilmedi ʿallāmeler daḫi / Bu **müşkilātı** ḥall idemezler kitābdan

müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ [1] Aşk ilminin zorlukları.

G1697-3. **Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı** ʿāşıḳa ṣor ʿāşıḳa / Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḫi anı ḥall

müşkilāt-ı ʿışḳ [1] Aşkın zorlukları.

G2089-2. **Müşkilāt-ı ʿışḳı** müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

müşkilhā [1] *bk. müşkilāt*

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳınur söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde **müşkilhā**

müşkīn [6] *Far.* (Steingass, 1892: 1248)

bk. ḫāl-i müşkīn, ḫaṭṭ-ı müşkīn, kākül-i müşkin, nāfe-i müşkīn, ṭurra-i müşkīn, zülf-i müşkīn

1. Misk gibi kokan.

G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine **müşkīn** nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi var
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne **müşkīn** nefesi var
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne **müşkīn** nefesi var

2. Koyu renkli, siyah.

G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı cānā Muḥibbī'nüñ / **Müşkīn** ṣaçuñdan ayrılalu bī-ḳarārdur
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre **müşkīn** niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḫāba beñzer
G752-1. Kemend-i zülfinüñ **müşkīn** teli var / Göñülden baġlu anda biñ dili var

müşkīn-ḫāl [1] *Far.* Misk kokulu ben.

G898-3. Noḳṭalar kim āl evrāḳ üzre yir yir görinür / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde **müşkīn-ḫāl** olur

müşkīn-kemend [2] *Far.* Misk kokulu kement.

(müşkīn-kemend [1], müşkīn-kemendümdür [1])

G755-3. Mu ʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek ṭāḳına çıḳmaġa benüm **müşkīn-kemendümdür**
B24. Zülfini dildār eyledi bir lu ʿb ile **müşkīn-kemend** / Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend

müşkīn-nefes [1] Misk kokulu nefes.

G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / Bu sebebdendür ṣabā gibi göñül **müşkīn-nefes**

müşkīn-niḳāb [1] Misk kokulu örtü.

G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ ka ʿbesin / Niceye dek anı mestūr ide ol **müşkīn-niḳāb**

müştāḳ itmek [1] İstemek, dilemek, arzu etmek.

G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi yirden / **İder** kuḥl-ı başar anı melekler çeşmidür **müştāḳ**

müştāḳ-ı cānān [1] Sevgilinin tutkunu. *bk. müştāḳ-ı dīdār*

G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it anı **müştāḳ-ı cānān** ol yüri

müştāḳ-ı dīdār [5] *bk. müştāḳ-ı cānān*

G5-7. Zāhide erzānı ḳılduñ kevṣer ü ḥūr u bihişt / Bu Muḥibbī bendeñi **müştāḳ-ı dīdār** eyledüñ
G1825-5. Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete māyil / Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān **müştāḳ-ı dīdāram**
G2188-1. Şem ʿ-i ḥüsnüñ ḳadrini bilmez hevā-dār olmayan / Sūz-ı ʿışḳı añlamaz **müştāḳ-ı dīdār** olmayan
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb **müştāḳ-ı dīdār** olmayan
Mr6-10. İki ʿālemde daḥi **müştāḳ-ı dīdār** olmışuz / Ḳayd-ı duzeḫ itmezüz bāġ-ı İremden fāriġuz

müşterek olmaḳ [1] Ortaklaşa hareket etmek.

G1470-4. ʿIşḳ yā Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / İstemem bir şeyde **olsam** kimse ile **müşterek**

müşterī [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 880)

(müşterī [10], müşterīdür [1])

1. Satın alan, bir şey satın almak için müracaat eden adam; talip, hâhişger.

G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı vaṣla oldum **müşterī** / Didiler olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna ġam metāʿın / Ṣular kim ʿışḳa dilden **müşterīdür**
G686-5. Didüm Muḥibbī ḥüsnüñe cān ile **müşterī** / Didi metāʿı cāna virilmez bahālanur
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur **müşterī** / Ḥüsn bāzārında laʿlüñ her ḳaçan ḥelvā ṣatar
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñ ʿuşşāḳuñ olsun **müşterī** / Ṣata gör ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ çağıdur
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz **müşterī** / Zīre bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G2348-5. Olmaz idi **müşterī** vaṣluñ metāʿına Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger varup ṭaleb-kār olmasa

G2412-1. Māh-rūlar vaşlına çün **müşterī** oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden beri oldum yine
G2685-3. Naḳd-i cān ile metā῾-ı dehre olmam **müşterī** / Dostum göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni

2. Güneşin etrafına dönen seyyarelerin en büyüğü olup seyyârât-ı kebîrenin beşincisidir ve semada pek parlak bir necim suretinde görünür.

G284-2. **Müşterī** olalı ʿālem mihrüñe / Ḳalmadı ḫūrşīd ile māha revāc
G2709-3. Nüh-felek her gice alur encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı meger ḫüsnüñe olmış **müşterī**

mütemārıż [1] *Ar.* Yalandan hasta olan, hastalık taslayan, temaruz eden. (Ş. Sami, 2010: 888)

D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı şanma ki ola **mütemārıż**

müttehem [6] *Ar.* Töhmetli, hakkında şüphe olunan kendisine bir cürüm ve kabahat istinat olunan; kabahatli. (Ş. Sami, 2010: 894)

(müttehem [3], müttehemdür [3])

G530-5. Ḳadeḥ aġzuñ kemer olur meyānuñ / Ara yirde Muḥibbī **müttehemdür**
G933-6. Öper dildārı meclis içre sāġar / Ara yirde Muḥibbī **müttehemdür**
G1031-5. Dir imiş terk ḳılmaz baş u cānı / Muḥibbī ʿāşıḳ olan **müttehemdür**
G1722-2. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / Beni öldür bu yolda **müttehem** ḳıl
G1846-2. Öpdi dirler bale laʿlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise **müttehem**
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur **müttehem** / Bir daḥi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey şanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ

müyesser [9] *Ar.* Kolayı bulunup icra olunan, kolay gelen, asan, kolaylıkla hasıl olan, rast gelen. (Ş. Sami, 2010: 895) *bk. müyesser eylemek/itmek, müyesser olmaḳ*

(müyesser [3], müyesserdür [6])

G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / Bendelik çün āsitānuñda **müyesserdür** baña
G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun **müyesserdür** baña / Elde ṭutduġum lebüñ yādına sāġardur baña
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña **müyesser** buldı ṭut
G671-3. Çemende sāġar almışdur eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı güyā ṣoḥbet-i bāde **müyesserdür**
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu **müyesserdür**
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aşılmaḳ aña da **müyesser** daḥi nāzik
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse vişāl ol **müyesser** daḥi nāzik
G2022-5. Her yañadan ehl-i dil kūyuña ḳurbān olmaġa / Geldiler bilsem kime devlet **müyesserdür** bugün
G2352-3. İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / **Müyesserdür** görinmek nūr ḥacda

müyesser eylemek/itmek [7] Ḳolay etmek, āsān etmek...(Tulum, 2011: 1340)

G1-5. Muṣṭafā'nuñ ḥürmetine yā İlāh / Sen **müyesser eyle** cennāt-ı naʿīm
G26-6. Ḥaḳḳ **müyesser eylese** varsa Muḥibbī ravżaña / Gözlerine eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G102-4. Ḥaḳ **müyesser eylese** bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G118-2. Yüzine sür yüzin **eyle** dil kim **müyesser** bir daḥi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G175-4. Murādumdur dü-ālemde vişālüñ / Murādumı **müyesser eyle** Yārab
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ **ide** bir daḥi vişālüñi **müyesser** / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
D30-2. Ka'bedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa **müyesser eylemek** bir kez ṭavāf

müyesser olmaḳ [33] Nāsīb ołmaḳ, yerine gelmek, rāst gelmek...(Tulum, 2011: 1340)

G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem kūyuña / **Olmadı** bir gün **müyesser** irgüre rāhum saña
G113-5. Vaṣl içün dirler **müyesser olur** āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G257-2. Çün **müyesser olmaya** cānān vişāli āşıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurduġı cāndur ʿabeş
G279-2. Ḥabībi olmasa idüñ Ḫudānuñ / **Müyesser olmaz** idi saña mi ʿrāc
G318-5. Muḥibbī cān ile sevdā-yı zülfin / Ṭaleb ḳıl tā **müyesser ola** ol sūd
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / Baña **olmadı müyesser** līk ol baḫt-ı saʿīd
G348-4. Ger **müyesser ola** içem laʿl-i nābuñ cāmını / Ḳılmaz idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı yād
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / **Olmadı** gülşen **müyesser** ḳıldum ancaḳ ḫār seyr
G909-2. Ne bilsün ḫālet-i hicrān ḳadrin / Aña kim vuṣlat **olmışdur müyesser**
G916-1. Ne ḫoş demdür vişāl **ola müyesser** / Cemālüñle daḥi göñlüm münevver
G1179-2. Çünki görmeklik **müyesser olmadı** görsin gözüm / Bārī yārümle beni bir yirde taşvīr eyleñüz
G1193-2. Cemālüñ görmek **oldı** çün **müyesser** / Ḫudādan istedüm işitdüm imrūz

G1300-1. **Olmadı** baña **müyesser** kim olam meclisde ḫāṣ / Yā olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1371-2. Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / Ger **müyesser ola** ḳılmaḳ Ka'be-i kūyun ṭavāf
G1472-4. Ka'bedür kūyı eger **ola müyesser** varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah **müyesser oldı** çün būs-ı rikāb itdüñ
G1529-3. **Müyesser olmadı** çün vaṣl-ı dildār / Saña ne fā'ide ṭurmaḳda cānuñ
G1549-5. Ger **müyesser ola** kūyuñda Muḥibbī'ye vaṭan / Gelmeye ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G1574-3. Ka'be-i kūyı **müyesser oldı** çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1643-2. Ka'be-i kūyın **müyesser oldı** çün itdüm ṭavāf / Farżdur elbette ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Ka'be-i kūyuña irem / Sa'y ile **olmaz** imiş vaṣlı **müyesser** ni'delüm
G1924-5. Ka'bedür kūyuñ Muḥibbī'ye **müyesser oldı** çün / Gel ḳabūl eyle ḳapuñda cān ile ḳurbānuñam
G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı **müyesser oldı** dildāruñ / Velī ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2222-5. Çün kenār olmaḳ **müyesser olmadı** ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum **müyesser olmadı** / İtlerüñle bir gice kūyuñda olmaḳ pāsbān
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu **olmaz müyesser** bu ḳurı sevdā ile
G2428-3. Yār itse vaṣla va'de getürme anı yāda / **Olmaz** saña **müyesser** var intiẓārı gözle
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger **müyesser olsa** ben medhūşına
G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı yā şarāb-ı kevṣeri / La'l-i dilberden kime **ola müyesser** çāşını
G2786-2. Çürütdüm 'ömrüñ naḳdin metā'-ı vaṣl içün cānā / **Müyesser olmadı** vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı
Mh18-4. Līk **olmadı** yüzüñ görmek **müyesser** māhumuñ / Şol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr30-2. **Olmadı** gülmek **müyesser** dostlar bir an baña / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek **müyesser olmadı** / Ṭāli'ümdür geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam

müẕehheb itmek [1] Yaldızlanmak.

G170-7. Muḥibbī'nüñ gören eş'ārın ider / Me'ānīyle anı **itmiş müẕehheb**

müzeyyen [5] *Ar.* Bezenmiş, süslenmiş, donanmış, ziynetli. (Ş. Sami, 2010: 896) *bk. müzeyyen itmek, müzeyyen olmaḳ*

(müzeyyen [4], müzeyyenken [1])

G345-2. **Müzeyyen** sīnem itdüm dāġlar ile / Görenler şanur anı taḫta-i nerd
G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey dost / La'l ile **müzeyyen** görinür tāc-ı güherdür
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi **müzeyyen** bāġ imiş
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş **müzeyyenken** bugün 'ālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini 'āḳıbet rūy-ı ḫazān
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya **müzeyyen** naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup iste naḳḳāşın

müzeyyen itmek [1] Bezemek, süslemek.

G587-5. Zīver ü zerle **müzeyyen itdi** dünyā kendüzin / Aldanan ḫüsnine anuñ ey Muḥibbī er midür

müzeyyen olmaḳ [4] Bezenmek, süslenmek.

G593-2. Açılup güller **müzeyyen oldı** eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler hem ayasın ḳırsar çenār
G996-2. Açılup güller **müzeyyen oldı** eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş servler durmaz aya ḳarşu çenār
G1874-1. Çün ḫırāmān- ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle **müzeyyen olmış** ol cāyı görem
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle **müzeyyen oldı** yine gülsitān

nāb-ı ḥüsn [1] Güzelliğin saflığı/duruluğu.

G2529-2. **Nāb-ı ḥüsnüñde** ḥarāret bulalı cān u gönül / Zülfinüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine

nā-bedīd olmaḳ [2] Ġāib olmaḳ, belürüsüz olmaḳ, nā-būd olmaḳ, nā-peydā olmaḳ. (Tulum, 2011: 1343)

G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan ol da **ola nā-bedīd**
G343-1. Selḫ-i şaʿbān ile **oldı** ʿıyş u ʿişret **nā-bedīd** / Ġurre-i şevvāl ile yazdı felek menşūr-ı ʿīd

nā-bekār [1] *Far.* Başıboş, aylak, avare, tembel... (Steingass, 1892: 1366)

G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana şunmaya her **nā-bekār** elin

nā-bīnā [1] *Far.* Kör, iyi göremeyen... (Steingass, 1892: 1366) *bk. çeşm-i nā-bīnā*

G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki **nā-bīnā** imiş

nā-būd [2] *Far.* Yok etmek, ortadan kaybolmak, yok olmak... (Steingass, 1892: 1366) *bk. nā-būd olmaḳ*

G2036-7. Bu Muḥibbī cān u dilden irmedi maḳṣūdına / Çekmeyince destini būd u her **nā-būddan**
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile **nā-būddan**

nā-būd olmaḳ [3] (Tulum, 2011: 1343)

1. ...dardaġan olmaḳ, perākende vü perīşān olmaḳ, tār ü mār olmaḳ...

G336-4. Aña ʿāşıḳ mı dirler şem-ʿī ḥüsne / Yanup pervāne-veş **olmaya nā-būd**

2. Olmamaḳ, bulunmamaḳ...

G346-4. **Nā-būd olursa** añmaya ʿışḳ ehli būdını / Anuñ yanında bir görinür çün ziyān u sūd

3. ...mevcūd olmamaḳ, ġāib olmaḳ, belürsiz olmaḳ, nā-peydā olmaḳ...

G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur **olur** ʿışḳ içre ol **nā-būd** / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var

nabż [3] *Ar.* Kalp atışının sağladığı kan basıncından dolayı atardamarlara parmakla basıldığında duyulan vuru. (TDK, 2011: 1743) *bk. nabżını ṭutmaḳ, nabż-ı ʿāşıḳ*

(nabżuma [2], nabżumı [1])

G225-2. Eṭibbā el urup **nabżuma** didi / Cünūn-ı ʿışḳ ancaḳ bu ʿalāmet
G289-3. Ḫaste-dilven **nabżuma** el urma pestem ey ṭabīb / La ʾl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G1882-2. Ölür isem de ṭabībe **nabżumı** göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem

nabżını dutmaḳ/ṭutmaḳ [2] Nabzını saymak için bileğini tutmak. (TDK, 2011: 1743)

G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / **Dutmasun nabżuñ** gelüp yoḳ yire bī-çāre ṭabīb
G2384-6. **Ṭutma** ṭabīb **nabżumı** olmaz baña ʿilāc / Dil ḫastesine olmaya şıḥḥat devāyile

nabż-ı ʿāşıḳ [1] Âşık nabzı.

G392-3. **Nabz-ı ʿāşıḳdan** elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa şor

nā-çār [8] *Far.* Çaresiz, fakir, düşkün. (M. Nâcî, 2009: 529)

bk. çār u nā-çār, nā-çār olmaḳ, nāçār-ı ʿışḳ

(nā-çār [7], nā-çārdur [1])

G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola **nā-çārdur**
G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri **nā-çār** isterüz
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola **nā-çār** imiş
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdi ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın itdi bu cān bülbül **nā-çār** terk

G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi **nā-çār** iñledüm
G2234-3. Bulunmaz vaṣla çün çāre ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olup ʿālemde āvāre dilā **nā-çār** ile eglen
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür çāre ister / Nigārā çāre ḳıl **nā-çār** unutma
G2668-1. Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi / Derde bildüm çāre yoḳ **nā-çār** gördüm kendümi

nā-çār olmaḳ [4] …muzdárr ołmaḳ, ihtiyācden mücber ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1343)

G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz / Dil ṭabībisin meded derd ile **nā-çār olmışam**
G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / **Nā-çār olup** yalvarup öperse ḫār elin
G2231-2. Sevmesün ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre **nā-çār olmasun**
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez vuṣlata / Āh kim ʿālemde kimse böyle **nā-çār olmasun**

nāçār-ı ʿışḳ [1] Aşkın çaresizi.

G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / Yā İlāhi olmasun hīç kimseler **nāçār-ı ʿışḳ**

nādān [12] *Far.* Cahil, sersem, bilgisiz, saf, ham. (Steingass, 1892: 1369)

bk. ṭa ʿn-ı nādān, va ʿiẕ-ı nādān

(nādān [9], nādāndur [1], nādānlar [1], nādānuñ [1])

G306-2. Cān göziyle ḳıl naẓar bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma **nādān** çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿ itdi / Velī **nādān** olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli **nādāndur**
G965-2. Düşe **nādān** aġzına ḳorḳum budur la ʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem ey yār şi ʿr
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa **nādān** ögrenür
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini daḳ ḳulaġuña / **Nādān** eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ **nādānuñ** irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G2019-5. Ey Muḥibbī şi ʿrümüñ ma ʿnāsını fehm eylemez / Virmesem **nādān** eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola **nādānlar** ile
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv ile **nādān** iline
G2606-13. Gāh olur naẓm-ı Niẓāmiden Muḥibbī dem urur / Gāh bir ḫarf añlamaz **nādān** ider gönlüm beni
G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ nergise / Beñzedem **nādān** olam çeşmine aḥvel ʿabheri

nadas [2] *Rum.* Tarlayı sürüp herhangi bir şey ekmeden dinlenmeye bırakma. (TDK, 2011: 1743)

G1216-2. Ṣaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam ḫāṣılın / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer **nadas**
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı **nadas**

nādir [1] *Ar.* Az bulunur, bulunmaz, nedretli, seyrek. (Ş. Sami, 2010: 898)

G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir la ʿlüñ aġzuma / **Nādir** göresin beni yine tāze cān ile

nā-ehl [3] *Far.* Ehliyetsiz, elverişsiz, layık olmayan. (Steingass, 1892: 1366)

G21-5. Cevher-i vaṣlı metā ʿın ṣorma her **nā-ehle** kim / Cevheriyem ṣor baña kim olmışam ṣarrāf aña
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı **nā-ehle** gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh ile zār eylemem / ʿIşḳı ketm eyleyüp **nā-ehle** iẓhār eylemem

nāfe [2] *Far.* Misk kesesi veya mesanesi. (Steingass, 1892: 1376)

bk. nāfe-i Çīn, nāfe-i müşkīn, nāfe-i Tātār

(nāfeye [1], nāfeye [1])

G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup yā **nāfeye** teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1593-3. Dost vaṣlın isteyen ʿāṣıḳ gerekdür post-pūş / **Nāfe** tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk

nāfe-i Çīn [1] Çin ahusunun miski.

G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Şöyle kim ʿālem olar ṣan **nāfe-i Çīn** ṭaġılur

nāfe-i müşkīn [1] Misk kesesi.

G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ **nāfe-i müşkīn** / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz

nāfe-i Tātār [2] Tatar ahusunun miski.

G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet mi ḳoya **nāfe-i tātāre** perçemüñ
G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemim / Açılup tā olmayınca **nāfe-i tātār** gül

nāfiʿ [1] *Ar.* Faydalı, menfaatli, yarar, kârlı. (Ş. Sami, 2010: 898)

G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati ehl-i zamān görmez leẕīẕ / Gerçi **nāfiʿdür** velī cān-ı girān görmez leẕīẕ

nāgāh [18] *Far.* Ansızın, beklenmedik bir şekilde, birdenbire, habersiz. (Steingass, 1892: 1377)

G65-1. Dün gice **nāgāh** irişdi gūşuma bir ḫoş nidā / Kimdürürʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī **nāgāh** baña / Bir daḫi görmez isem āh baña vāh baña
G142-1. Ḳana döndi göz yaşı baġrumdaki ḳanum görüp / Geldi cānum aġzuma **nāgāh** cānānum görüp
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫᵛābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı **nāgāh** āfitāb
G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin şimdi ay ü yıl / **Nāgāh** eger ki görse ola daḫi ḫᵛāb-ı telḫ
G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḥayf sermāye-i ḥüsnüñe ki **nāgāh** gider
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice şaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı **nāgāh** gelür
G1167-1. Bu göñlüm murġı **nāgāh** itse pervāz / Anuñ şaydına ḥāżır çeşmi şehbāz
G1200-4. Göreli ol serv-ḳadi cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü **nāgāh** biz iḳāmet beklerüz
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice **nāgāh** şemʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh şemʿ
G1617-4. Ġāfil olma şalınur **nāgāh** bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki **nāgāh** ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup **nāgāh** bundan göçesin
G2670-1. Ol serv-ḳadde **nāgāh** bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / Ol serv-ḳadde **nāgāh** bu dīde baḳa düşdi
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar **nāgāh** ʿömr
Mr24-5. Göñül virdüm ben ol zülf-i dütāya / Düşüp **nāgāh** kām-ı ejdihāya
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına **nāgāh** şūr
D22-2. Ḥayret aldı dün gice **nāgāh** olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş

nāgehān [30] *Far.* Ansız, gayr-ı muntazır, gayr-ı müterakkıb, ansızın. (Ş. Sami, 2010: 898)

G178-4. Ḫᵛāba vardum **nāgehān** luṭf ile güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G262-3. **Nāgehān** maḫfī naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān elġıyāş
G311-4. Şaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / **Nāgehān** açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ
G354-1. Müselmānlar yine bir şūḫ dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme **nāgehān** bend
G440-3. **Nāgehān** bir şeb uyudum yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G559-4. Dilberümden **nāgehān** faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı **nāgehān** / Şöyle beñzer gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G656-2. Cū gibi her yaña olur gözinüñ yaşı revān / **Nāgehān** göñlini kim serv-i dil-ārāya virür
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı **nāgehān** ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G884-5. Muḥibbī **nāgehān** dīvāne oldı / Bu ne ʿışḳ ü bu ne derd ü ne ḫūdur
G1024-5. **Nāgehān** gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü zülfinde bu göñlüm bestedür
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden **nāgehān** / Daḫi ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken **nāgehān** āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1463-4. Derd-i dil ḫālin yazarken **nāgehān** āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya **nāgehān** / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1790-2. **Nāgehān** gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1813-2. **Nāgehān** gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G2006-2. **Nāgehān** geldi ḫaṭuñ itdi viṣālüñi ḥarām / İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir isem
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur **nāgehān**
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme ey ḫaste göñül / **Nāgehān** āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm **nāgehān** / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden şaḳın / Ġāfil olma **nāgehān** atar saña ġamze oḳın
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum **nāgehān** ol yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2316-1. Ḫānesinden **nāgehān** itdi ṭulūʿ bir māh-rū / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2450-1. Māyil oldum **nāgehān** bir çār ḳaşı gelmişe / Kimseler dil virmesün hergiz tırāşı gelmişe
G2474-1. **Nāgehān** baḳdı nigāruñ gözi ile ḳaşına / Daḫi ol demden dilüñ gelmediʿaḳlı başına
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / **Nāgehān** görem o meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
Mh9-3. Öldürem diyü beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur **nāgehān** āhum anı ṭutmasun
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın **nāgehān** sen Ḫıżr ile İlyāsına
Mr20-1. Sīnemüñ şadrına giçdi ʿışḳ şāhı **nāgehān** / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān
Mr20-9. **Nāgehān** āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / Ser-te-ser ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma

nāgehāni [1] *Far.* Ansız, beklenmedik bir şekilde. (Steingass, 1892: 1377)

G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ **nāgehāni** şemʿ / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı şemʿ

naġme [1] *Ar.* Yumuşak, tatlı bir ses, ezgi, şarkı... (Steingass, 1892: 1413)

bk. naġme-i ḳaḳnūs, naġme-i ṭolāb

G730-1. Gülşen içre **naġmesin** bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür

naġme-i ḳaḳnūs [1] Kaknus'un sesi/ezgisi.

G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline **naġme-i ḳaḳnūsa** baḳ

naġme-i ṭolāb [1] Dolab'ın sesi/ezgisi.

G2260-1. Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan / Bezm-i ġamda nāle-i dil **naġme-i ṭolābdan**

naġme-sāz [1] Teganni edici, nağme söyleyici. (M. Nâcî, 2009: 530)

G1207-1. Bülbül oldı çün çemende **naġme-sāz** / Ey yüzi gül sen daḫi ḳıl bezme sāz

nā-ḥaḳ/nā-ḥaḳḳ [6] Haksız, hak ve insafa mugayir. (Ş. Sami, 2010: 899)

bk. nā-ḥaḳ/nā-ḥaḳḳ yire

G54-2. Kūyuña varan ʾāṣıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʾāḳıbet n'eyler bu **nā-ḥaḳ** kām aña
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz ciger ḳanın içer / Nice **nā-ḥaḳ** ḳan içüpdür yine bī-pervā gözüñ
G1600-3. Ne virdüñ göñlüme ey çeşm-i bed-mest / Alup cānumı **nā-ḥaḳḳ** ḳane girdüñ
G1602-4. Tīr-i müjgān ile **nā-ḥaḳḳ** yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʾāṣıḳların **nā-ḥaḳḳ** döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2420-4. Şemʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca **nā-ḥaḳḳ** ḳan iderken yana bī-pervā yine

nā-ḥaḳ/nā-ḥaḳḳ yire [10] Bi-gayr-i hak, haksız olarak. (Ş. Sami, 2010: 899)

G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı **nā-ḥaḳ yire** zülfinde aşar dāre meded
G581-4. Beni **nā-ḥaḳḳ yire** ʿışḳuñ gözüm yaşına ġarḳ itdi / Anuñçün ey göñül ʿışḳuñ bir adı daḫi ḳātildür
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger kūyındaki ʾāṣıḳları / Nev-cevāndur didiler **nā-ḥaḳ yire** ḳan istemez
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi var tīz eylemez / Öldürür **nā-ḥaḳḳ yire** ʿuṣṣāḳı perhīz eylemez
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā ʾāṣıḳlara / Raḥmi yoḳ **nā-ḥaḳḳ yire** ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1602-4. Tīr-i müjgān ile **nā-ḥaḳḳ yirde** döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1603-4. Sevdüm ise seni **nā-ḥaḳḳ yire** ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʾāṣıḳı **nā-ḥaḳḳ yire** / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / ʿĀṣıḳuñ **nā-ḥaḳḳ yire** öldürmek aña ḫū gibi
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp yolında bir āh eylesem / ʿĀṣıḳı **nā-ḥaḳḳ yire** öldürmek anuñ ḫūları

naḫcevān [1] *Far.* İplik.

G1227-7. Döneliden **naḫcivāna** göñlümüñ vīrānesi / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler Aras

naḫcir [2] *Far.* Vahşi av hayvanı. (Steingass, 1892: 1391)

(naḫcirümüz [1], naḫcirüñ [1])

G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü **naḫcirümüz**
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı Muḥibbī sen şikār / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı **naḫcirüñ** senüñ

naḫcir-veş [1] Av hayvanı gibi.

G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / Ṣaçıla her yaña ḳanum ben olam **naḫcir-veş**

naḫcivān [1] *Far.* Yeni yetme.

G2543-4. **Naḫcivāndur** ki şanur göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Arāsa

nāheng-i dām [1] Timsah tuzağı.

G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz ol pelengüz kim / Ḫalāṣ olmaya düşse **nāheng-i dāmımuza**

naḫl [3] *Ar.* Ağaç fidanı. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 386)

naḫl-i gül, naḫl-i ḳadd, naḫl-i meyve-dār, naḫl-i naẓm, naḫl-i sebz

(naḫl [1], naḫlden [1], naḫlini [1])

G5-2. Ḫārdan güller bitürdüñ **naḫlden** ḫurmā-yı ter / ʿİbret içün ḳullaruña ḥikmet iẓhār eyledüñ
G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli söz **naḫlini** / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter ṣunar
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze **naḫl** ü ḥarfi meyvedür / Anı maʿnī gülleriyle naḫl-bend itsem gerek

naḫl-i gül [1] Gül fidanı.

G757-5. **Naḫl-i gülden** tāze terdür bu Muḥibbī'nüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr

naḫl-i ḳadd [4] Fidanın boyu.

G1252-2. **Naḫl-i ḳaddüñ** yādına serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı pāyuña her dem cūlar olup çaġlamış
G1792-2. **Naḫl-i ḳaddine** gönül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G2220-2. Ne umarsın ey gönül sen **naḫl-i ḳaddinden** anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2306-5. **Naḫl-i ḳaddüñi** nigārā eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra ṣu

naḫl-i meyve-dār [1] Meyveli fidan.

G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev-şecer peydā / Yaturdum maʿnīi bir berke **naḫl-i meyve-dār** oldum

naḫl-i naẓm [1] Şiirin fidanı.

G965-6. **Naḫl-i naẓma** ey gönül bil meyve-i maʿnī gerek / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār şiʿr

naḫl-i sebz [1] Yeşil/taze fidan.

G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʿri **naḫl-i sebz** / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār serv

naḫl-bend [2] *Far.* Ağaç veya meyveleri budayarak tanzim eden kimse. (Steingass, 1892: 1392)

G1649-4. Beytümüñ her saṭrı tāze naḫl ü ḥarfī meyvedür / Anı maʿnī gülleriyle **naḫl-bend** itsem gerek
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur **naḫl-bend** / Ḳondı maʿnī ḳuşları üstine serv oldı hemīn

nā-ḫoş [3] *Far.* Kötü, fena, rahatsız, mutsuz... (Steingass, 1892: 1369)

(nā-ḫoş [2], nā-ḫoşi [1])

G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle ʿāşıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī ne günāh itdi ki **nā-ḫoş** eyledüñ
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam **nā-ḫoş** dermān ile ben
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey gönül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger **nā-ḫoşi** vü ger ḫoşi

naḥs [2] *Ar.* Uğursuzluk, şeamet, sa'd mukabili. (Ş. Sami, 2010: 899)

bk. baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarār, naḥs-i ṭāliʿ

G791-4. Ezelden çün yazıldı saʿd ü ger **naḥs** / Ḫaṭādur dime bunı itdi aḫter
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / **Naḥs** imiş ḳatı sitāresi meger yıldızumuñ

naḥs-i ṭāliʿ [1] Talihin uğursuzluğu.

G1921-4. **Naḥs-i ṭāliʿdür** ḳılan her dem beni andan cüdā / Görmezem gün yüzüñi beñzer gidüpdür devletüm

nāḫun [6] *Far.* Tırnak, zufr. (M. Nâcî, 2009: 532)

G1025-1. Şeb-i hecr içre bu gönlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi **nāḫun** keser şekl-i hilāl eyler
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / **Nāḫun** ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1334-2. **Nāḫun** ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük tuḫm-ı ġam / Eyledüm cān ḫırmeninde ḫāṣıl-ı ʿışḳı çü cemʿ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm **nāḫun** ile anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı sīnem olupdur cāy-ı zerʿ
G1701-5. **Nāḫun** ile gel dilā sen daḥi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1841-2. **Nāḫun** ile gülsitān itsem n'ola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm

naḫv [1] *Ar.* Kelimelerin revabıtına müteallik kavaidi şamil olan ilim. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 387)

G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı **naḥv** ile ṣarfını / Oldı gönül suḫtesi bu fende mustaʿīd

naʿīm [3] *Ar.* Nimet, refah, bolluk ve bahtiyarlıkla yaşayış. (Ş. Sami, 2010: 899) *cennāt-ı naʿīm, naʿīm ü niʿmet, ẕikr-i naʿīm*

(naʿīmin [2], naʿīminden [1])

G337-3. Ṣūfi diler ki bula **naʿīm** bu riyā ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler **naʿīm** / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G2159-5. Ḳāniʿam bir loḳmaya dünyā **naʿīminden** n'olur / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem bugün

naʿīm ü niʿmet [1] Refah ve nimet.

G475-4. Şaḳın aldanma görüp dehrüñ **naʿīm ü niʿmetin** / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür

naḳd [44] *Ar.* Akçe, para olarak bulunan servet, peşin para. (Devellioğlu, 2000: 801) *bk. naḳd-i cān, naḳd-i cān u dil, naḳd-i cān virmek, naḳd-i dil, naḳd-i eşk, naḳd-i ġam, naḳd-i ʿömr, naḳd-i ʿömr-i zāhidān*

(naḳd [3], naḳdi [3], naḳdin [11], naḳdine [6], naḳdini [21])

G37-3. ʿÖmr **naḳdin** vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül bańa
G89-3. Didiler yoḳ yirlere ḫarc itme ʿömrün **naḳdini** / Bilmedüm ḫayf anları ḫaḳ birāderdür bańa
G332-3. Żāyiʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz **naḳdini** / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ daḫi pend
G336-2. Virüp cān **naḳdin** aldum ġam metāʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur sūd
G337-1. Cān **naḳdi** ile gördi ki ben olmışam ḫarīd / İtdi metāʿ-ı būsesinüñ ḳıymetin mezīd
G456-1. Vaṣlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān **naḳdini** bildüm yine bu dil telef eyler
G491-5. Cān **naḳdini** yolına Muḥibbī ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze güzeller
G498-4. Cān **naḳd** ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G572-2. Cān **naḳd** virüben aldum çün ezel ʿışḳı ṣatun / Āh günden güne ḫālümi diger-gün idiser
G589-2. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ kimdür maḥabbet isteyen / Cān u dil **naḳdin** virüp ʿışḳ ehli bāzār itdiler
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān **naḳdini** āḫır bu dünyādan giçer
G656-3. Cān u dil **naḳdini** virsem n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ her nesi var bāde-i ḥamrāya virür
G780-4. Cān **naḳdin** var alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G849-4. Ey göñül olma ṣaḳın dünyā metāʿına ḫarīṣ / N'eyledi **naḳdine** ışşı eyledi Ḳārūna ṣor
G918-4. Bir naẓarda cān u dil **naḳdin** yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G930-4. Cān **naḳdi** ile geldi ḳapuña yine göñül / Virdi metāʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G1071-2. Cān u dil **naḳdini** virüp göñlüm ister vaṣlını / Neʿaceb dīvāne olmışdurʿaceb sevdāsı var
G1081-5. Cān **naḳdine** bir būseyi bāzār idelüm gel / Bir daḫi benüm gibi ḫarīdār ele girmez
G1148-1. Bir būseye cān **naḳdin** cānāne ḳabūl itmez / Bir cān nedürür dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1148-3. Nāṣıḥ sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / **Naḳd** isteyüben göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G1196(a)-4. Viren cān **naḳdini** bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde odurʿāşıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1309-5. Būse cān **naḳdin** aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿivaż
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu **naḳdi** eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil **naḳdini** bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu da ticāret ancaḳ
G1467-5. Būseye cān **naḳdini** niçün Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1489-4. Virüp cān **naḳdini** bir būse alduñ / Dilā şād ol ki olmaya ziyānuñ
G1552-2. Aldum metāʿ-ı būseñi cān **naḳdini** virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam senüñ
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki ṣaçup / Cān u dil **naḳdin** daḫi āḫır niṣār itsem gerek
G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ / Virdi cān **naḳdini** dil aldı belā vü elemüñ
G1643-1. Virürem cān **naḳdini** bańa leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun bańa cānā ne sen ne cān gerek
G1887-4. Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı / Cān u dil **naḳdin** virüp aña ḫarīdār olmışam
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil **naḳdini** yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2218-2. İrmek içün vaṣlına ḫarc eyledüm cān **naḳdini** / Ārzū-yı vuṣlatundur beni ḳallāş eyleyen
G2248-6. Cān **naḳdini** yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār gelür diyü bańa tek ḫaber olsun
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān **naḳdini** dilden beri oldum yine
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān **naḳdine** alur / Güldi nigār didi virilmez bahā ile
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān **naḳdine** iḳrārumı / Ṣoñra ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2669-2. Yine cān **naḳdini** virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2691-2. Dil **naḳdini** yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Bīçāre derd-mend āh yār ola seni şandı
G2786-2. Çürütdüm ʿömrüñ **naḳdin** metāʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı
Tb1-19. Kim kiʿışḳa ṭolaşa bī-ġayret ü bī-ār olur / Cān u dil **naḳdini** almaġa gözi aġyār olur
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil **naḳdin** temāmet ben niṣār itsem gerek
Mr1-7. Murġ -ı dil **naḳdine** çün zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb āl eyledüñ
D14-2. Leblerüñden būse iḳrār eyledüñ cān **naḳdine** / Ṣoñra bildüm virecegün bańa bir yoḳ nesnedür

naḳd-i cān [39] En kıymeyli şey. / Can sermayesi.

G57-5. **Naḳd-i cān** iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā bańa
G147-4. **Naḳd-i cāna** almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G172-5. Muḥibbī **naḳd-i cāna** derd-i yāri / Ziyāde ışşı itdi anı alub
G190-1. **Naḳd-i cān** ile kim aldı laʾl-i cānānı dürüst / Şüphesüz aradı buldı derde dermānı dürüst
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise ölürem ben **naḳd-i cān** ile ḫarīd
G363-2. **Naḳd-i cān** ile metāʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki yoḳdur cān ile serden leẕīẕ
G423-4. **Naḳd-i cānı** aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G433-2. **Naḳd-i cān** ile metāʿı vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G503-5. Alurlar **naḳd-i cāna** ġam metāʿın / Şular kim ʿışḳa dilden müşterīdür
G561-4. Didiler būse metāʿın virür imiş cāna / **Naḳd-i cānı** aluban dil yine bāzāre gider
G595-6. **Naḳd-i cānla** diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı gör
G803-6. **Naḳd-i cān** ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G874-6. **Naḳd-i cāna** ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör

G943-3. Bir būsesine virse eger **naḳd-i cānı** dil / Ṣanmañ bu yolda ʿāṣıḳa hergiz ziyān olur
G1106-4. **Naḳd-i cāna** çün metā ʿ-ı būse iḳrār eyledüñ / Dostum inkār idüp gül yüzüme bārī henüz
G1109-3. **Naḳd-i cān** ile metā ʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum oldur ki benümle dost bāzār eylemez
G1274-5. **Naḳd-i cān** ile Muḥibbī ṭaleb eylerse ne ṭañ / Çü ki laʾl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1295-4. **Naḳd-i cān** ile metā ʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / Aramızda yoḳ dime olsun bizüm alış veriş
G1575-4. **Naḳd-i cāna** alayın būsei didüm didi yār / Rāygān girmez ele anı bahā ister iseñ
G1651-4. Būseñe al **naḳd-i cānumı** didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1698-2. Ġam metā ʿına gel ey dil **naḳd-i cānı** ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın tuḥfe-i bī-ḳıymet al
G1802-5. **Naḳd-i cāna** būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1857-5. Alurdum **naḳd-i cāna** ġam metā ʿın / Maḥabbet kişverine tācir olsam
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger gönlümi māyil ḳılam / **Naḳd-i cān** ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḫāṣıl ḳılam
G1878-5. **Naḳd-i cāna** vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / **Naḳd-i cānı** virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2036-2. **Naḳd-i cān** ile buluna bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç sen de ziyān u sūddan
G2234-5. Muḥibbī **naḳd-i cān** iletüp dile bir bir būse laʿlinden / Ḳabūl itmezse de bārī biraz bāzār ile eglen
G2241-5. **Naḳd-i cāna** aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar şanmañ ziyān
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı **naḳd-i cāna** ben
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metā ʿına Muḥibb / **Naḳd-i cān** ile eger varup ṭaleb-kār olmasa
G2411-2. **Naḳd-i cān** almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / Yoḫsa dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2416-5. Metā ʿ-ı derdi alduñ **naḳd-i cāna** / Muḥibbī ışşı itdüñ şimdi üşte
G2421-3. **Naḳd-i cān** ile olup vaṣlı metā ʿına ḫarīd / Düşdi dīvāne gönül gör ṭama ʿ-ı ḫāmlara
G2529-1. **Naḳd-i cānı** yine dil aldı bugün āyāsına / Sen şehüñ tā ki nişār ide hemīn pāyesine
G2655-5. **Naḳd-i cān** ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2685-3. **Naḳd-i cān** ile metā ʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum göster yüzüñ aña ḫarīdār it beni
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsañ nedürür ṣanʿat / Alurlar **naḳd-i cān** ile metā ʿ-ı vaṣl-ı cānānı
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / **Naḳd-i cāna** rāygāndur alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

naḳd-i cān u dil [1] En kıymetli şeyler.

G1142-5. Çārsū-yı ʿışḳda gördük metā ʿ-ı būseñi / **Naḳd-i cān u dil** ile geldük ki bāzār isterüz

naḳd-i cān virmek [4] En kıymetli şeyini uğruna harcamak.

G943-3. Bir būsesine **virse** eger **naḳd-i cānı** dil / Ṣanmañ bu yolda ʿāṣıḳa hergiz ziyān olur
G1793-3. **Naḳd-i cān virüp** metā ʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur bundan artuḳ şanʿatum
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / **Naḳd-i cānı virüben** derd ü ġamı bāzār iden
G2152-3. Leblerüñe **naḳd-i cān virdüm** ʿaceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum ol gevher-i nā-yāba ben

naḳd-i dil [3] Gönül sermayesi.

G1059-3. **Naḳd-i dil** virüp metā ʿ-ı ḫüsne kim ola ḫarīd / Aña bu yolda belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur
G1928-3. **Naḳd-i dil** virüp metā ʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Üstine cān virmek ile ola kim ḳāyil ḳılam
G2723-2. **Naḳd-i dil** alup metā ʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı

naḳd-i eşk [2] Göz yaşı sermayesi.

G772-2. Tīmār-ı ġamda cemʿ ḳılup **naḳd-i eşki** dil / Ġam ḫāṣılını kendüye bād-ı hevā bilür
G2445-4. İtmez idüm **naḳd-i eşküm** pāyına anuñ revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda

naḳd-i ġam [1] Gam sermayesi.

G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger **naḳd-i ġamuñ** / Didi yitmez mi saña işbu ḳadar māl ü menāl

naḳd-i ʿömr [4] Ömür sermayesi.

G1378-4. Alısardur **naḳd-i ʿömrüñ** ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G2054-2. Ḥāṣılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / **Naḳd-i ʿömrin** ḫarc ider yār-ı vefā-dār isteyen
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī **naḳd-i ʿömrüñ** ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye
B86. **Nakd-i ʿömri** māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḫayf

naḳd-i ʿömr-i zāhidān [1] Zahidlerin ömür sermayesi.

G1381-1. **Naḳd-i ʿömr-i zāhidān** içün buyurmışlar selef / Her ne kim ḫāṣı ḳıla olur riyā ile telef

nāke-i Leylī [1] Leyla tepecikleri.

G1220-3. **Nāke-i Leylī** ne vādilerde kim itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres

nā-kes [8] *Far.* Soysuz, alçak, furû-mâye. (M. Nâcî, 2009: 533)

(nā-kesdür [4], nā-kesdür [1], nā-kese [2], nā-kesi [1])

G430-1. Dehr eli her **nā-kese** cām-ı mey-i aḥmer ṣunar / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver ṣunar

G677-2. Degme **nā-kes** terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāğına çıḳan şanma hep Ferhāddur
G793-2. Degme **nā-kes** cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini şanma kim Manşūrdur
G2076-2. Şorma her bir **nā-kese** ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Şor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ ṣafāsını dilā her **nā-kes** / Baña şor lezzetini dünyede derd ü elemüñ
G1556-5. Degme **nā-kes** ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye şoruñ / Işḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk gerek
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse cān **nā-kesdür** ol / Cān viren cānān yolında şüphesüz cömerd ola
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her **nā-kesi** şanmañ ki āgāh eylerüz

naḳḳāre [1] *Far.* Davul gibi eski bir nevi çalgı. (Ş. Sami, 2010: 901)

G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı dü-pāre ḳıl / Ṣūr-ı belā da çalınsa anı **naḳḳāre** ḳıl

naḳḳāş [21] *Ar.* Yağlı veya sulu boya ile enbiyenin duvar ve tavan vesairesini boyayıp nakışlar ve çiçekler yapan sanatkâr. (Ş. Sami, 2010: 901)

bk. naḳḳāş-ı cihān, naḳḳāş-ı Çīn, naḳḳāş-ı ezel

(naḳḳāş [5], naḳḳāşa [3], naḳḳāşın [1], naḳḳāşına [4], naḳḳāşlar [5], naḳḳāşlaruz [1], naḳḳāşum [1], naḳḳāşumı [1])

G118-3. Nakşınuñ **naḳḳāşına** ey dil hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur **naḳḳāşlar**
G501-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ nakşinde ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar **naḳḳāşlar**
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿācizdür ḳamu **naḳḳāşlar**
G952-4. Şöyle yazmış ruḫları nakşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir ḥarfini ʿāciz ḳala **naḳḳāşlar**
G1058-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ nakşında ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar **naḳḳāşlar**
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle māh-rūlar naḳşını / Nakş idüp nakşında ḳādirdür olup **naḳḳāş** göz
G1160-4. Dil ḫānesin naḳş iderüz ḫūn-ı cigerde / Taṣvīr-i ḫayāl idici **naḳḳāşlaruz** biz
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını **naḳḳāşa** beñzemez
G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çini begenmez özge **naḳḳāş** olmışuz
G1239-4. Eli ditrer olur ḫayrān u medhūş / Yazamaz ṣūret-i naḳşını **naḳḳāş**
G1258-3. Deyr içre egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe naḳşını **naḳḳāş**
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen **naḳḳāşa** baḳ
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli naḳşını **naḳḳāşum** benüm
G2064-5. Dilde ḳılmaġa ḫayālüñ naḳşını / Bu Muḥibbī nice **naḳḳāş** olmasun
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ sa'y eyledüm / Bārī diyn **naḳḳāşa** naḳşın baña taṣvīr eylesün
G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer tizcek arayup iste **naḳḳāşın**
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ **naḳḳāşına**
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını / 'Ibret alup diyesin ṣad-āferin **naḳḳāşına**
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören taḥsīn ider **naḳḳāşumı**
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ **naḳḳāşına**

naḳḳāş-ı cihān [1] Dünya nakkaşı

G2647-1. **Naḳḳāş-ı cihān** naḳşını çün sen güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı

naḳḳāş-ı Çīn [1] Çin nakkaşı.

G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ ṣūretin **naḳḳāş-ı Çīn** / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün mīm ü dālı ḳaşuñuñ

naḳḳāş-ı ezel [2] Cenab-ı Hakk.

G952-4. Şöyle yazmış ruḫları naḳşını **naḳḳāş-ı ezel** / Yazmaya bir ḥarfini ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında her kim ki göre / Naḳşını bir vech ile naḳş itdi **naḳḳāş-ı ezel**

naḳl itmek [3] ...rivāyet etmek, hikāyet etmek...(Tulum, 2011: 1352,1353)

G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da ol ḳul olur / Böyle **naḳl itmiş** iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2473-5. 'Işḳ virmezler Muḥibbī on sekiz biñ 'ālem / Böyle **naḳl itmiş** gören āyīne-i idrākda
G2704-2. Cihānda görinen bir cām-ı şāhid / Bunı **naḳl itdi** ʿışḳun ḫurde-dānı

naḳl-i ṣaḥīḥ [1] Hakiki, gerçek rivayet.

G305-2. İledüp ḫüccetini ḳāḍi-i ʿışḳa ḫaṭuñ / Göricek anı ḳabūl itdi didi **naḳl-i ṣaḥīḥ**

naḳş u zevāl [1] Eksilme ve kaybolma/yok olma.

G673-2. Nice teşbīh eyleyem yüzin güne alnın mehe / Gice gündüz her biri **naḳş u zevāl** üstindedür

naḳş [40] *Ar.* *bk. naḳş eylemek/itmek, naḳş ḳılmaḳ, naḳş olmaḳ, naḳş-ı āb, naḳş-ı Çīn, naḳş-ı dehr, naḳş-ı dīvār, naḳş-ı dünyā, naḳş-ı eş ʿār, naḳş-ı hicrān, naḳş-ı ḥüsn, naḳş-ı mey-reng, naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān, naḳş-ı rūy-ı sāde, naḳş-ı siyeh, naḳş-ı żamir, naḳş u ʿālamet, naḳş u nigār, ṣun ʿ-ı naḳş, ṣūret-i naḳş*

(naḳş [1], naḳşa [1], naḳşı [7], naḳşın [2], naḳşına [3], naḳşında [5], naḳşını [18], naḳşınuñ [1], naḳşuñ [2])

1. Resim, tasvir, suret. (Ş. Sami, 2010: 900)

G76-5. Elde taṣvīr itmege cānā Muḥibbī **naḳşını** / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani **naḳşını** / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G118-3. **Naḳşınuñ** naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn /ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G451-2. Ṣol ḳadar naḳş eyledüm dilde ṣanemler **naḳşını** / Kim görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G501-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ **naḳşında** ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G700-1. Ḫūblıḳ **naḳşını** gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G700-3. Naʿl-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse nʾola / Ekşeri naʿlüñ dilā **naḳşı** türāb üstindedür
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ **naḳşını** ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G796-4. Ebed gitmeye bu serden hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ **naḳşı** muṣavverdür
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ **naḳşında** ʿācizdür ḳamu naḳḳāşlar
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ **naḳşı** bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G870-5. Ḥaḳḳ olursa mihr ü meh **naḳşı** felekden ġam degül / Naḳş-ı eş ʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā yiter
G952-4. Şöyle yazmış ruḫları **naḳşını** naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir ḥarfini ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿiẕārumı / Bu **naḳşı** baña āh giçen bu zemānedür
G1058-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ **naḳşında** ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle māh-rūlar **naḳşını** / Naḳş idüp **naḳşında** ḳādirdür olup naḳḳāş göz
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā ḫayālüñ **naḳşını** / İtdügüm **naḳşı** benüm Mānī de taṣvīr eylemez
G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz **naḳşına** biz bir sāde ruḫsār isterüz
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ **naḳşını** naḳḳāşa beñzemez
G1203-5. Ḫūblar **naḳşın** Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çini begenmez özge naḳḳāş olmışuz
G1258-3. Deyr içre egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe **naḳşını** naḳḳāş
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide **naḳşuñ** ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında her kim ki göre / **Naḳşını** bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden **naḳşuñ** ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ **naḳşa** hergiz iremez vehm ü ḫayāl
G1715-1. Gül ile ṣaḥn-ı çemen **naḳşı** muṣaffā mı degül / Bülbülün zārılıġı ḥayret-i dünyā mı degül
G1716-1. **Naḳşına** aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G2005-6. Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez ey ārām-ı cān / Levḥ-i dilde ideli **naḳşını** naḳḳāşum benüm
G2064-5. Dilde ḳılmaġa ḫayālüñ **naḳşını** / Bu Muḥibbī nice naḳḳāş olmasun
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ saʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāşa **naḳşın** baña taṣvīr eylesün
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey ṣanem dilde ḫayālüñ **naḳşını** / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda ḳudret **naḳşını** / İbret alup diyesin ṣad-āferin naḳḳāşına
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān **naḳşını** çün sen güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan **naḳşını** meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
Tb1-2. Ḳaşlaruñ **naḳşında** ḫayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim senüñ elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn
Mr26-1. **Naḳşını** meh-rūlaruñ sīnemde yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle /ʿAceb **naḳş** u ʿaceb ḫālet ʿaceb mi eylesem nāle

2. *mec.* Hile, renk. (Devellioğlu, 2000: 802)

G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem **naḳşına** / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut

naḳş eylemek/itmek [15] Süslemek, bezemek, nakış yapmak. (TDK, 2011: 1747) *bk. naḳş ḳılmaḳ*

G451-2. Ṣol ḳadar **naḳş eyledüm** dilde ṣanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G1088-2. Levḥ-i dilde ḳıl ḳalemle māh-rūlar naḳşını / **Naḳş idüp** naḳşında ḳādirdür olup naḳḳāş göz
G1160-4. Dil ḫānesin **naḳş iderüz** ḫūn-ı cigerde / Taṣvīr-i ḫayāl idici naḳḳāşlaruz biz
G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī sīnede **naḳş ideli** / Mānī-i Çini begenmez özge naḳḳāş olmışuz
G1406-1. Dimezem saña dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı **naḳş eyleyen** naḳḳāşa baḳ
G1647-1. Serv şeklin **naḳş ider** sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında her kim ki göre / Naḳşını bir vech ile **naḳş itdi** naḳḳāş-ı ezel
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini **naḳş eyledi** / Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣāniyem
G1958-4. Göñlüme **naḳş eyleyelden** mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G2056-2. Her zemīni ḳanlu yaşumdan benüm **naḳş eyledi** / Giçmedi bu naḳşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2224-2. ʿIşḳ içün dirler ezel bezminde bir maḥbūb imiş / Böyle **naḳş itmiş** gören āyīne-i idrākdan
G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı **naḳş itdüm** yine müjgān ile / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı seng eylesün

G2365-6. **Naḳş ide** dest-i ḳudret dilde ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye rūy-ı sāde
G2723-6. Ey Muḥibbī levḥ-i dilde **naḳş ide** bī-iḫtiyār / Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş ʿāruñı
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını **naḳş eyledi** çün ṣāniʿ-i pāk / Kim naẓar itse aña ṭaḥ mıdur olursa helāk

naḳş ḳılmaḳ [5] *bk. naḳş eylemek/itmek*

G1610-1. Görmek isterseñ eger dāim cemālin dostuñ / Levḥ-i dilde **naḳş ḳıl** her dem ḫayālin dostuñ
G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / Āh resmin **naḳş ḳıldum** bu derd-i dīvāruma
G2277-3. **Naḳş ḳıldum** ey ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2776-1. **Naḳş ḳıldum** ḫāne-i dilde ḳamer-ruḫsārını / Ola kim bu nevʿ ile görem anuñ dīdārını
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma bu **naḳş ḳılam** / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

naḳş olmaḳ [8] Süslenmek, bezenmek, işlenmek.

G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum ʿāleme / **Naḳş olan** seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʿāḳıbet
G327-4. ʿİbret degül ki görine bu ḳubbe bī-sütūn / Ḥikmet degül mi **naḳş ola** bu levḥ-i lāciverd
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḫaḳīḳat / Āb üzre **naḳş olunmış** yā sīr-i ḫᵛāba beñzer
G583-4. Şöyle **naḳş oldı** ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı **naḳş olunmış** ṣanki āzer deyridür
G860-4. Şöyle **naḳş oldı** ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G1601-1. Gözlerüme tā ki düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / Gönlümüñ levḥinde **naḳş oldı** ḫayāli ḳaşuñuñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide **naḳşuñ** ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel **naḳş oldı** taṣvīrüñ senüñ

naḳş-ı āb [1] Suyun nakşı.

G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir gören / Od **naḳş-ı āb** üzre ḳanḳı ṣūret-ger yazar

naḳş-ı Çīn [1] Çin resmi.

G1665-2. **Naḳş-ı Çīn** itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül

naḳş-ı dehr [1] Dünya resmi. *bk. naḳş-ı dünyā*

G1971-3. İtmeyince **naḳş-ı dehri** levḫa-i dilden tırāş / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel hey abdālum benüm

naḳş-ı divār [1] Duvara işlenmiş resim veya süsleme, fresk.

G1778-5. Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / **Naḳş-ı divār** ile farḳ olmaz ten-i zārum benüm

naḳş-ı dünyā [1] *bk. naḳş-ı dehr*

G1118-6. **Naḳş-ı dünyāya** Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz zīrā ki maʿnāsındayuz

naḳş-ı eş ʿār [1] Şiirlerin nakşı.

G870-5. Ḥaḳḳ olursa mihr ü meh naḳşı felekden ġam degül / **Naḳş-ı eş ʿāruñ** Muḥibbī künbed-i minā yiter

naḳş-ı hicrān [7] Ayrılığın resmi.

Mr30-2. Olmadı gülmek müyesser dostlar bir an baña / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-6. Ne umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-8. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-10. Dehr içinde esmesün şimdengirü bād-ı viṣāl / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-12. Olmasa baña niʿam āyīnesi ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca **naḳş-ı hicrān** gösterür devrān baña

naḳş-ı ḫüsn [2] Güzelliğin nakşı.

G382-5. **Naḳş-ı ḫüsnüñi** göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G2328-1. **Naḳş-ı ḫüsnüñle** göñül şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil başını gel seyr eyle

naḳş-ı mey-reng [1] Şarap rengin nakşı.

G2360-5. Muḥibbī **naḳş-ı mey-rengüñ** temāşāsında ol dāim / Görüp şu gibi her servüñ ayaġına revān olma

naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān [1] Süssüz yüzlülerin namının resmi/işlemesi.

G1519-4. Tā ki yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı andan **naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān** cümle ḫakk

naḳş-ı rūy-ı sāde [1] Süssüz yüzüñ nakşı.

G691-5. Bu Muḥibbī zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña ḳılmaz naẓar / Yazılan levḥ-i dilinde **naḳş-ı rūy-ı sādedür**

naḳş-ı siyeh [1] Siyah nakış.

G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / Al üzre çünki **naḳş-ı siyeh** düşe ter düşe

naḳş-ı żamir [1] Yürek nakşı/yazısı.

G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan **naḳş-ı żamir**

naḳş u ʿālamet [1] Nakış ve iz.

G610-5. Ey Muḥibbī aç gözüñ dünyāya baḳup ʿibret al / Dürlü dürlü gösterür **naḳş u ʿālametler** gelür

naḳş u nigār [1] Nakış ve güzellik.

G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile bir Nāzenīndür / Ḥācet degüldür aña **naḳş u nigār** hem

nāl [4] *Far.* İnleyici, inleyen. (M. Nâcî, 2009: 534)

(nāle [3], nālüm [1])

G412-1. **Nāle** döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş nālişler eyler bu dil **nālüm** görüñ
D28-1. **Nāle** gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / Ṭaġlara düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir **nāle** / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥālet ʿaceb mi eylesem nāle

na l [5] *Ar.* At ve ona mümasil hayvanatın ayağına mıhlanan demir, takav. (Ş. Sami, 2010: 902) *bk. esb-i na l, na l kesmek, na l-i esb, na l-i semend*

(na l [2], na li [1], na lini [1], na lüñ [1])

G96-4. Esbüñe **na l** olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol sebebdendür ki ider ḳaddini eyle dütā
G700-3. Na l-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse n'ola / Ekşeri **na lüñ** dilā naḳşı türāb üstindedür
G1411-2. Gözine tevsenüñ **na li** görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳıble-gāh ʿuşşāḳ
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at şalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün şan **na l** şaldı āteşe
G2482-2. Esbüñüñ **na lini** her kim göre miḥrāb idine / Kim ola başın egüp aña sücūd eylemeye

na l kesmek [3] Âşıkların, aşkın coşkusuyla göğüslerini, başlarını, kollarını ve alınlarını ateşte kızıdırlmış at nalıyla dağlamaları. (Zülfe, 2011: 152)

G1103-7. Sīnesine her kim **kesdi na l** ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān istemez
G1852-3. Sīneme ser-tā-ḳadem **kesdüm** anuñçün **na ller** / Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaġa ḫāl olam
Mh15-9. Sīnemüñ üstine **kesdüm na l** ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey Muḥibbī derdüme ḫīç çāreler

na l-i esb [2] At nalı. *bk. na l-i semend*

G700-3. **Na l-i esbi** yüzümüñ üstinde yir itse n'ola / Ekşeri na lüñ dilā naḳşı türāb üstindedür
G2356-2. **Na l-i esbini** zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye

na l-i semend [1] *bk. na l-i esb*

G791-2. Yüzümüñ üzre baş **na l-i semendüñ** / Bulur seg ile artuḳ çün şeref zer

nālān [5] *Far.* Ağlayan, inleyen, yas tutan. (Steingass, 1892: 1378)

bk. bülbül-i nālān, nālān eylemek/itmek, nālān olmaḳ, ra d-ı nālān, zār u nālān

(nālān [4], nālānuñam [1])

G253-4. Gehi **nālān** gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş ol dāimā **nālān** gerek
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz şanma kim cān bülbüli **nālān** degül
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine / Ben belā bezminde geh **nālān** u geh giryān idüm
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam şādmān / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün **nālānuñam**

nālān eylemek/itmek [4] İñletmek. (Tulum, 2011: 1354)

G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşikār u geh nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney gibi **nālān eylemek**
G2606-9. Gāh olur ḫande eyler gülşen içre gül gibi / Gāh olur bülbül gibi **nālān ider** göñlüm beni
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi **nālān eylemek** / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm beni ney gibi **nālān eyledüñ** / Bezm-i ġamda şem ʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ

nālān olmaḳ [17] Aġlamaḳ, nāliş etmek, iñlemek...(Tulum, 2011: 1354)

G96-6. Ney gibi **nālān olup** miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G248-4. Gūşına ala ol daḥı gül **ola** ki **nālān** / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin ṭurma fiġān it
G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli **nālān olur** / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G817-1. Gördügince gün yüzüñ āşıḳlarun **nālān olur** / Ḳanda kim açıla gül anda hezār elḥān olur

G1222-2. Giceler ney gibi **nālān oluram** tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma ʿālemde bir feryād-res
G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice **nālān olmasun** ġāyet de şek oldı nefes
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi **nālān olan** göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan göñül
G1843-4. Dirīġā gül gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / **Olup** bülbül gibi **nālān** nice kim āh u zār itdüm
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ şevḳine ḥayrān olmışam / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla **nālān olmışam**
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi **nālān olam**
G2007-3. Gehi **nālān olup** ṣan çarḫ-ı gerdūn / Gehi ser-feşte hemçün āsiyābam
G2014-3. **Nālān oluram** her gice ben meclis-i ġamda / Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler **nālān olur** / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ eyler ārzū
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi **nālān oldum** / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde var nālişler it / Ol gül açılmaz eger gülşende **nālān olmayam**
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi **nālān olmışam**
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile **nālān olmayan** / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan

nāle [102] *Far.* Yakınma, sızlanma, feryat, figan. (Steingass, 1892: 1378)

bk. āh u nāle, feryād u āh u nāle itmek, fiġān u āh u nāle, fiġān u nāle, fiġān u nāle eylemek/itmek, fiġān u nāle ḳılmaḳ, nāle eylemek/itmek, nāle ḳılmaḳ, nāle-i āh, nāle-i dil, nāle-i dil-gūş, nāle-i efġān, nāle-i Ferhād, nāle-i Mecnūn, nāle-i nāy, nāle-i ṣubḥ-dem, nāle-i şeb-gīr, nāle-i şebḫāk, nāle vü āh, nāle vü āh ü enīn, nāle vü āh-ı seḥer, nāle vü efġān, nāle vü āh ü fiġān, nāle vü feryādlık, nāle vü feryād, nāle vü feryād eylemek/itmek, nāle vü feryād ü zār, nāle vü nāz, nāle vü zār

(nāle [18], nāledür [1], nāleler [3], nālelere [1], nāleleri [2], nālelerüm [5], nālelerüñ [1], nālem [14], nālemden [1], nāleme [12], nālemi [16], nālemle [1], nālemüñ [1], nāleñe [1], nāleñi [3], nalesi [7], nālesin [9], nālesini [3], nālesiyle [1], nāleye [2])

G43-1. İşidüp **nālemi** ebr oldı yine zār baña / Çözdi sünbül ṣaçını aġladı kūhsār baña
G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus aña / **Nālesi** sertā nefīr ü ṭabl u sīne kūs aña
G63-5. Bu Muḥibbī **nālesiyle** āteş içre yanduġın / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gül ʿīẕār / Baña bülbül **nālesin** gül gibi ḫandānı saña
G71-2. Nice şerḥ idebile derd-i dilüm **nālelerüm** / Çün gelür bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G94-4. Sen güle bülbül-i dil **nālesi** te'ṣīr itmez / Oldı feryād ile bu **nālelerüm** bād-ı hevā
G263-2. Gül gibi gūş eylemezsin ehl-i ʿışḳun **nālesin** / Eylerem bülbülleyin her gice feryād elġıyāṣ
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ **nālesin** / Niceye dek çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G424-1. Cān ża ʿīf olduḳca göñlüm **nālesi** āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G427-2. Diñlemezsin **nālemi** gūş itmeyüp efġānumı / İñlese ṭolāb-ı dil gözden hemān Ceyḥūn aḳar
G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı **nālelerüm** çün terānedür
G511-2. Senden ayru derd ile feryād idüp āh eylesem / **Nāleme** āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide **nālemi** / Dir nice ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / **Nālesin** ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G634-2. Bülbül yiridür **nāle** ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri dikendür
G647-5. Bezm-i ġam içre **nālelerüñ** nāyı pest idüp / Ḳaṣdı Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī **nāleme** āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin güyā ṣatar
G667-4. ʿŪdı gider de nāye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde **nālelerüm** çün terānedür
G681-1. Her ḳaçan kim **nāleme** kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa gūşuma ṣan naʿra-i Ferhād irür
G736-1. Ḫār elinden gülşen içre bülbül işi **nāledür** / Dehr elinden baġrumı dāġ eyleyen de lāledür
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz **nāle** ile zār çeker
G787-1. Muṭribā **nāle** ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu **nāleme** nesne ney-i gūyā meger
G849-1. Giryesin ebr-i bahāruñ dīde-i pür-ḫūna ṣor / **Nālesin** raʿduñ ṣorarsañ bu dil-i maḥzūna ṣor
G869-3. Dün gice kūyında **nālem** işidüp / Dir seg-i kūyı bu ne feryāddur
G914-4. Murġ-ı seḥerüñ **nāleleri nālemi** oḫşar / Çarḫ-ı felegüñ nālişi efġānuma beñzer
G930-2. Bezm-i belāda **nālemi** gūş eyleyen benüm / İder belā-yı ʿışḳ ile bir mübtelādurur
G972-3. **Nālem** ile berk ditrer bir dem ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün baġrı olup sürāḫlar
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / **Nālesini** ʿāṣıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / **Nāleñe** āheng içün gögsin giçüre ṭaġlar
G1038-5. Ey Muḥibbī **nāle** vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda **nālem** işidüp / Ey yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz zārsuz
G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil **nāle** kemendin yeñemez
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḥi **nālem** henüz / Ey ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1140-2. Āh ḳılsam irişür **nālem** melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ırak yire āvāz
G1146-5. Arturur **nālesin** görse Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1217-5. Her şeb ey meh irdi eflāke Muḥibbī **nālesi** / Ey meh-i bed-mihr olmadun aña feryād-res
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz bu **nāleme** bir perdede ney hem-nefes

G1297-2. Uyumaz **nālemle** çünki yirde māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāṣ
G1301-3. Bezm-i belāda **nālemi** āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel rübāba baṣ
G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre nāyuñ **nālesi** / Mevlevīler gibi dil eyler semāʿ
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / **Nālesin** güş itmeyüp sen olasın andan ıraġ
G1389-4. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu ey dil artur **nāleñi** / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı yoḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör **nālemi** / Işḳuma şāhid gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya **nāleye** āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde nāy-ı ʿışḳ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp **nālelere** / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler **nālesin** raḥm itdiler / Buʿaceb gūş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca **nāleye** āġāz ḳıl
G1663-1. Ey **nāle** şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey **nāle** baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu **nāleler** / Eyleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāde gel
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhumʿurūc / Ehl-i söze ney gibi **nālem** virür cedd ile ḥāl
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī **nāle** neyler māh ü sāl
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿūd / Meclis-i ġamda ḳaçan bu **nālemi** ḳānūn idem
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş **nālem**
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen **nāle** ile zāre benem
G1860-4. Şöyle ża ʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni **nālemden** bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp **nālem** dimiş / ʿandelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G1912-5. Ey Muḥibbī **nālemi** kūyında dildār işidüp / Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / **Nālemi** pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup **nāle** ile zārı çekem
G1970-2. Kesmesün **nālesini** bir laḥẓa / Yüz urup āh u zāre yalvareyim
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / **Nāle** feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca **nālesin** / Şemʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda **nālemi** güş eylesün sāz isteyen
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce **nālemi** itmeñ ʿaceb / Çünki şevḳüm kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2170-5. Gül yüzüñsüz giceler feryād u efġān eylesem / **Nāleme** āheng idüp bülbül baña dir āferin
G2219-3. Bezm-i ġam içre **nālem** ile göñlüm eglerem / İñildisini güş ideli āsiyābdan
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu **nāleme** āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ nā gerçek misin
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm **nālem** işide / Eydür ki **nālesini** bunuñ nāya virmezin
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī **nāleñi** / Ḫoş-edā itmiş saña murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2280-4. **Nāleme** dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben
G2299-5. **Nālesi** eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2307-2. İşitdi **nālemi** baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm çün nāya ḳarşu
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi **nālelerüm** / Çin-seḥer ol boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2342-3. Şeb-i hicrānda eger **nālemi** güş eyler ise / Ḫālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp **nāleñi** tā ol gül-i ḫandān acıya
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ ya serv ü ʿarʿar / Anuñ cevri mi çoḳ yā bende **nāle**
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben **nāle** / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2455-2. Göñlümüñ **nāleleri** eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme uram dime ṣaḳın ḳānūna
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at **nāle** oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı **nālem** ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi **nālem** işidüp ol gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2546-1. Dirigā ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri ala / Muḳarrer şimdengirü olur işüm gücüm **nāle**
G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda **nāleme** dem-sāz olur benüm / Muṭrib terāne başlasa āheng-i sünbüle
G2595-1. Her kim ki anuñ işi bugün āh u zār ola / Ṣām u seḥerde **nālesi** anuñ hezār ola
G2603-5. Her kim işitse **nālemi** dolāba beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb ola
G2620-3. İşidüp gülşen-i ḥüsnüñde **nālem** / Seḥer-geh ʿandelīb efġāna geldi
G2661-5. Bezm-i ġamda **nālemüñ** yanınca āheng itmedi / Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi **nāleme** hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice **nālem** işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör nā benüm gibi
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / **Nāle** adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi
G2713-3. Bir nefes bu **nāleme** gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun yügregi
G2751-4. Diñlemezse **nālemi** kūyuñda yār olmaz ʿaceb / Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ feryādını
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün baña / Uydurdı nāy **nāleme** kendi ṣadāsını
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ väleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler **nāleler** / Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / **Nāle** ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
Mh10-6. **Nāle** olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur a ʿlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña ṣalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mr27-7. Cihān içinde oldı **nāle** işüm / Ki yoḳdur ġamdan özge bir bilişüm

nāle eylemek/itmek [38] İñlemek, iñleşmek, iñledi etmek, āh etmek, fiġān etmek... (Tulum, 2011: 1354) *bk. nāle ḳılmaḳ*

G79-5. **Eylese nāle** Muḥibbī irişür menziline / Ṣanmañuz nāle vü feryādın anuñ bād-ı ḥevā
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse bu ġarīb / Ṭañ mıdur eyyām-ı gülde **nāle eyler** ʿandelīb
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli **nāle eyler** nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb
G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın aç işit / **Nāle eyler** nāy ü iñler çeng ü ʿūd
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine sünbül şaçına / **Nāleler eyle** dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G491-2. Ney gibi dilüm **nāle ider** gūşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur sāza güzeller
G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / **Nāle** bülbüller **ider** her ṭaraf āvāz gelür
G616-4. Meclis-i ġamda büküldi çenge döndi ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca **nāle eyler** dil ney-i gūyā olur
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı ṣabādan açıluban gül güler / **Nāle eyler** ḳarşusında ṣanmañuz bülbül güler
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine sünbül şaçına / **Nāleler eyle** dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / Didüm ki dilā **nāleler it** yār ele girmez
G1155-5. **Nāle eyler** bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳankı bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1188-5. Gide cānān Muḥibbī **nāle itme** / Bunı kim gördi mürde ide āvāz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur gül zārını bilmez / Ne deñlü **eylese nāle** güler gül zārını bilmez
G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum Kaʿbe-i maḳṣūdda / **Nāle eyler** vādi-i ġamda bu dil hemçün ḫares
G1477-3. Gülşen-i kūyuñda **eyler** bülbül-i dil **nāleler** / Göklere irişdi feryādı dil-i āvārenüñ
G1519-1. Dūd-ı āhumdan ḳaçan firūze-reng olsa felek / Raʿd iñler **nāle eyler** cānuma aġlar melek
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / **Nāle eyler** tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden **nāle idelden** / Ne minnet muṭribe ḳıldum ne muḥtāc-ı şarāb oldum
G1985-4. Olur şikāf sīne ḳaçan **nāle eylesem** / Derd ü elem feleklere çıḳar olur ʿalem
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey göñül bülbülleyin / **Nāle eyle** ṣubḥ olınca sen de bir şūrīdesin
G2291-2. Bu dil gerdūna olaldan müşābih / İñiler **nāle eyler** hemçü gerdūn
G2327-3. Bezm-i ġamda ḳulaġuñ dest-i zamāne burıcaḳ / **Nāleler eylemege** göñlüñi ṭanbūr eyle
G2350-1. ʿAşḳ oldur **nāle itdügince** āhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide
G2356-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / **Nāleler eyleyüben** āhını dūd eylemeye
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / **Nāle eyle** dönegör ey dil ṭolābuñʿaynına
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi **nāle** taḳrīr **itmese** / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā eşk taḥrīr itmese
G2408-3. Göz yaşı tār eyleyüben **nāleler itdüm** / Bezm-i eleme olalı bu sīne kemence
G2547-2. Hicrān şebinde sīne dögüp **nāle eylesem** / Düşer şadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2585-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede od eylemeye / **Nāleler eyleyüben** āhını dūd eylemeye
G2612-4. **Nāle eylerdi** maḳām üstinde muṭrib daḥi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse ruḫsārı / **İderdüm nāle** bülbül-veş ḳılurdum āb ile zārı
G2630-2. Açıldı gerçi kim güller ḳoñ **itsüñ nāle** bülbüller / Hebā idecegin bilür ḫazān yili gülistānı
G2634-4. Yaş dökmege gözüm **eyleme** ey dil güle **nāle** / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm **nāleler eyler** şanasın sāz ṭanbūrı
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / **Nāle it** ey ḫaste-dil anuñla iżhār it beni
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi **nāle eylerem** gündüz fiġān
B162. Hilālüñüñ ḫayālinden Muḥibbī döndi bir nāle / ʿAceb naḳş u ʿaceb ḥāletʿaceb mi **eylesem nāle**

nāle ḳılmaḳ [51] *bk. nāle eylemek/itmek*

G16-1. **Nāle ḳılsam** hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G44-1. Bezm-i ġamda **nāle ḳıl** ey nāy ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G326-4. **Nāle ḳılma** ʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / Zār olup **nāle ḳılan** ḳarşu bu cān bülbülidür
G456-2. Ney gibi ḳaçan **nāle ḳıla** bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini anda def eyler
G648-2. N'ideyin dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / **Nāle ḳıl** gülşene var bülbüli feryāda getür
G667-4. ʿŪdı gider de nāye de di **nāle ḳılmasun** / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem içdügüm ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda **nāle ḳılsam** nāy-ı gūyālar gelür
G821-2. Beni odlare yaḳan gül-ruḫuñdur / Giceler **nāle ḳılan** bülbülüñdür
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī **nāle ḳıl** / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G906-1. Bezm-i ġamda **nāle ḳılsam** nāylar dem-bestedür / ʿūd iñler zārılıġum işidelden ḫastedür
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini dildār çeker / Āh idüp **nāle ḳılup** bülbül-i dil zār çeker
G999-2. N'ideyin dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / **Nāle ḳıl** gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḥi **nāle ḳılup** sengi de feryāde getür
G1085-3. **Nāle ḳılsam** mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür ṣanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri bīdār eylemez
G1109-2. Ṭañ degüldür **nāle ḳılsa** kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1110-5. İñlesün bülbül gibi **ḳılsun** Muḥibbī **nāleler** / Ḥüsn-i yārüñ gülşen-i tāze bahārıdur diñüz
G1218-5. **Nāle ḳılma** göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola itme Muḥibbī anda ses
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī **nāleler ḳıl** sen de mānend-i ceres
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem **ḳılayım nāleler** / Dostlar ḫācet degül anda çalınmaḳ nāy u def
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden **nāleler ḳılsam** / Degül mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1637-2. **Nāle ḳıldun** şol ḳadar gülzār-ı ḥüsninde anuñ / Gülsitānuñ bülbülini cümle ḫāmūş eyledüñ
G1723-5. Hergiz cefā vü cevrin añup **nāle ḳılmaya** / Çekse Muḥibbī bir nice yıllar cefā göñül
G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup **nāleler ḳıldum** / Birin ʿummāna gönderdüm birin keyvāna ṭapşırdum
G1818-2. **Nāle ḳıldum** ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī **nāle ḳılsam** iñlesem / Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu giceler tā ṣubḥa dek / **Nāle ḳılur** olmış bir bülbül-i gülzār hem

G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī istemez bāġ u bihişt / **Nāle ḳılur** bülbülem zār u nevāyı isterem
G1989-3. **Nāle ḳılsam** sen gül-i nev-restei yād eylesem / Nefḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem
G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ ṣaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı **ḳılursın nāle** bilmesin
G2030-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil **nāle ḳıl** / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / Bulımadum **nāle ḳılmayınca** nāyuñ yolların
G2051-7. Ey Muḥibbī zārılıġum işidüp dilber dimiş / Eksük itme **nāle ḳıl** ey bülbül-i gūyā-yı men
G2074-2. Gider ġam meclisinde çengi muṭrib / Yiter dil **nāle ḳılsa** zīr ü bemden
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sīnem sāzına / **Nāle ḳılsun** ġam kemāniyle rübāb eglenmesün
G2121-2. Sāġar-ı çeşmüñ düşürme elden ey dil **nāle ḳıl** / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2240-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī ʿāşıḳ-ı şūrīdeler / Cān u dilden **nāle ḳılsun** ḳaddini çeng eylesün
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf / **Nāle ḳılsam** ṣaçılur göñlümdeki ṭolābdan
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo **ḳılsun** Muḥibbī **nāleler** / Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā içün
G2465-1. Bülbül çemende **nāle ḳılur** āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile oynar ḫār ile
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp ṣanma sürūd eylemeye / İñleyüp **nāle ḳılup** āhını dūd eylemeye
G2507-2. **Nāle eyle** ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber sāzuma
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı için **nāle ḳılur** / Ṣi ʿr umup zārī ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2536-1. Gözümüñ biri Seyḥūna biri döndi Ceyḥūna / ʿAceb mi **nāleler ḳılsa** dönüpdür dilde gerdūna
G2589-1. Ruḫlaruñ anılsa göñül zār zār ola / Bülbül çemende **nāle ḳılur** nev-bahār ola
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin **nāle ḳılur** / Bezm-i ġam içre anı kim göre ṣanur nāyi
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile **nāle ḳılur** sīne rübābı
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil **nāle ḳılsa** ney gibi egler ṣadā bizi
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / **Nāle ḳıldu** aġladum tā kim mecālüm var idi
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / Āh ile **nāle ḳılsa** gelür şādī ḫusreve
Mh15-7. Geşt-i gülzār eyle olsun ʿārıżuñdan gül ḫacil / **Nāle ḳılsun** bülbül-i şūrīde-veş ḳarşuñda dil

nāle-i āh [2] Âh iniltisi.

G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem daḫi tedbīr eylemez / **Nāle-i āhum** dirīġā aña te'ṣir eylemez
B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel māhum benüm / İrmesün tā āsumāna **nāle-i āhum** benüm

nāle-i dil [1] Gönlün iniltisi.

G2260-1. Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan / Bezm-i ġamda **nāle-i dil** naġme-i ṭolābdan

nāle-i dil-gūş [1] Gönlü inleyen.

G1131-1. Ġam meclisinde çün dili nūşlardanuz / Nāyuñ yirine **nāle-i dil-gūşlardanuz**

nāle-i efġān [1] İnilti ve figanlar.

G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḫalḳı bu **nāle-i efġān** büyidi

nāle-i Ferhād [1] Ferhat'ın iniltisi.

G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim ẓāhir olur feryāddan / Bir eşerdür kūh içinde **nāle-i Ferhāddan**

nāle-i Mecnūn [1] Mecnun'un iniltisi.

G1220-3. Nāke-i Leylī ne vādilerde kim itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı **nāle-i Mecnūn** ceres

nāle-i nāy [1] Neyin iniltisi.

G2332-7. Ġam meclisinde oldı Muḥibbī hevā-yı āh / Gūşın ṭutalı **nāle-i nāyuñ** ṣadāsına

nāle-i ṣubḥ-dem [1] Seher vakti inleyişi.

G900-4. Nevbet-i şāhı degül derd-i ser oldı ḫāṣıl / **Nāle-i ṣubḥ-dem** ü āh u efġān baña yiter

nāle-i şeb-gīr [1] Geceyi kaplayan inleyiş.

G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key ṣaḳın / Bir gün ola irişe bir **nāle-i şeb-gīr** aña

nāle-i şebḫāk [1] Gece boyuncaki inilti.

G1012-3. Ey şūḫ ḥaẓer eyle benüm ḳanuma girme / Bu **nāle-i şebḫāk** iderem āh-ı seḥerdür

nāle vü āh [3] İnleme ve ah.

G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey gül **nāle vü āhı** saña / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı saña
G72-4. İñlerem bülbülleyin sen gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı **nāle vü āhum** benüm bād-ı hevā
G1559-1. Görenler dāne-i eşküm didi mā-i ʿīnebden yeg / İşiden **nāle vü āhum** didi sāz u ṭarābdan yeg

nāle vü āh ü enīn [1] İnleme, ah ve inilti.

G2544-2. Bugün raḥm eyle cānum gel naẓar ḳıl / Ḳapuñda **nāle vü āh ü enīne**

nāle vü āh ü fiġān [1] İnleme, ah ve figan.

G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb tā seḥer bülbül gibi / Ḫāli olmaz **nāle vü āh ü fiġānum** gitme gel

nāle vü āh-ı seḥer [1] Seher vakti ahı ve iniltisi.

G887-5. Her şeb Muḥibbī zülf ü ḫaṭuñ ḥasreti ile / Yummaz gözini **nāle vü āh-ı seḥer** çeker

nāle vü efġān [8] İnleme ve figanlar.

G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaşını beñzer o māh / Anuñ içün irişemez **nāle vü efġān** saña
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / Dir ki ʿaceb bu **nāle vü efġān** ne yirdedür
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm **nāle vü efġān** oḳur / Tīz giçer dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G953-1. Her kimüñ kim sevdügi gül yüzlü bir cānān olur / İşi güci bülbül-āsā **nāle vü efġān** olur
G994-5. Muḥibbī n'ola ḳarşuñda iderse **nāle vü efġān** / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ gül gülsitānumdur
G1078-4. Ay olur hafta giçer göstermez oldı gün yüzin / Göklere irse ʿaceb mi **nāle vü efġānumuz**
G1128-4. Ẕerrece gūş itmedi ol mihri yoḳ feryādumı / Lik ālem ṭopṭoludur **nāle vü efġānumuz**
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda çün bel baġladı / İşidelden dostlar ney **nāle vü efġānumuz**

nāle vü feryād [9] İnleme ve feryat.

G79-5. Eylese nāle Muḥibbī irişür menziline / Ṣanmañuz **nāle vü feryādın** anuñ bād-ı ḥevā
G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp ṭaḳduñ aña cān riştesin / **Nāle vü feryādumı** zir ü bem itdüñ ʿāḳıbet
G322-1. Ey ʿārıżı gül lebleri ġonce boyı şimşād / Dil bülbülinüñ işi güci **nāle vü feryād**
G397-3. Kūh-ı belāda **nāle vü feryādum** işiden / Dir ki ʿaceb bu nāle vü efġān ne yirdedür
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / **Nāle vü feryād** ile dildür bizüm ṭolābımuz
G1255-4. **Nāle vü feryādumı** işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül öñine çü ʿādetdür bu ṭutmaz gülde güş
G1984-3. Hey ne sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / Girye vü āh u fiġān ü **nāle vü feryād** hem
G2220-4. Ḳopdı ṣandılar ḳıyāmet ḳalḳdı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu **nāle vü feryāddan**
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar **nāle vü feryāddan** / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Şive vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż

nāle vü feryādlık [1] İnleme ve feryat etme.

G1435-1. Ṣanma ey şeh kim ḳapuñda **nāle vü feryādlık** / Hey ne zālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ

nāle vü feryād eylemek/itmek [8] *bk. āh ü feryād eylemek/itmek, feryād eylemek/itmek, feryād ü efġān eylemek/itmek, feryād ü fiġān eylemek, feryād ü zār eylemek/itmek*

G816-1. Yine dil murġı şehā gün yüzüñi yād eyler / Giceler ṣubḥa degin **nāle vü feryād eyler**
G833-6. Didi ki nedür kimdür **iden nāle vü feryād** / Didüm ki Muḥibbī seni cān ile sevendür
G1669-3. Gülşen-i ḥüsnine ḳarşu **nāle vü feryād idüp** / Bülbül-i gülzārı ey dil cümle ḫāmūş eyle gel
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice bülbül gibi āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin **nāle vü feryād ideyin**
G2117-5. Ey Muḥibbī ruḫları şevḳine her şeb tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş **nāle vü feryād ideyin**
G2239-3. Gül gibi güşına çün āh u fiġānuñ girmez / Yiter ey bülbül-i dil **nāle vü feryād idesin**
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi ey ḫaste göñül / Demidür ṣubḥa degin **nāle vü feryād eyle**
G2703-1. Yine dil bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / Şebi ṣubḥa çıḳarup **nāle vü feryād itdi**

nāle vü feryād ü zār [1] İnleme, feryat ve inilti/ağlayış.

G1096-3. **Nāle vü feryād ü zāridür** benüm dün gün işüm / Yā İlāhi olmasun ʿālemde kimse yārsuz

nāle vü nāz [1] İnleme ve naz.

G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun **nāle vü nāzı** aña çün zīrle bemdür

nāle vü zār [3] İnleme ve inilti/ağlayış.

G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına ey dil / Tā ṣubḥa degin bülbül olup **nāle vü zār** it
G2614-1. Nigārā ḥālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı **nāle vü zārı**
G2634-1. Ger murġ-ı seḥer eyler ise **nāle vü zārı** / Bir yirde görür itmeñ ʿaceb gül ile ḫārı

nāle-veş [1] Kamış gibi.

G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler **nāle-veş** / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın şarāb

nāliş [13] *Far.* İç çekme, inilti. (Steingass, 1892: 1378) *bk. nāliş eylemek/itmek*

(nāliş [1], nālişi [1], nālişin [4], nālişini [1], nālişlerüm [2], nālişlerüme [2], nālişüm [2])

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi birez **nālişlerüm** diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör zīr ü bem peydā
G270-3. Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ **nālişin** dil gösterür / Olsa ger ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḫş
G442-3. Güşına **nālişlerüm** almaz dilā ol seng-dil / N'ola ḫālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Ṣorma bülbül **nālişin** dil-ḫaste bu ben zārı gör

G914-4. Murġ-ı seḥerüñ nāleleri nālemi oḫşar / Çarḫ-ı felegüñ **nālişi** efġānuma beñzer
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ **nālişini** yāda getür / Sen daḫi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem **nālişin** / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1906-3. Saña irmez mi ʿaceb çarḫa irişdi **nālişüm** / Çaġırup āh eylesem disem perī-nāzum benüm
G2430-5. Bilmek isterseñ eger cānā derūnum **nālişin** / Āteş-i ʿışḳ içre baḳ bu göñlümüñ kaḳnūsına
G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var diñle sürūrı / Seyr eyle hezār **nāliş** ü gül-hā-yı bahārı
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eşer itmez saña bu **nālişüm** ey yüzi māh
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes **nālişlerüme** bezm-i ġam içre / İder ẕevḳ ehli ʿālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḥaẕẕ

nāliş eylemek/itmek [9] Pek çağırmaḳ, feryād etmek, fiġān etmek... (Tulum, 2011: 1355)

G299-3. Bezm-i ġamda **nāliş itsem** cān u dil eyler semāʿ / Meclis ehlin nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G530-2. Yine meclisde ey ney **nāliş eyle** / Degül bāḳi cihān āḫır ʿademdür
G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp **nālişler itsem** tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar derdüm rübābīler bilür
G1151-3. Ḳaçan **nālişler itsem** bezm-i ġamda / Fiġān u nāle ḳılmaḳ nāya düşmez
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice **nālişler eyler** bir naẕar gel nāya baḳ
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Nāy-veş **nālişler eyler** bu dil nālüm görüñ
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde var **nālişler it** / Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / Ṣubḥa dek **nālişler eyler** dil olupdur erġanūn
G2542-7. Muḥibbī'nüñ olaldan ḳāmeti çeng / Uyup **nālişler eyler** söz ü sāza

nām [13] *Far.* (Steingass, 1892: 1378) *bk. ʿār u nām, naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān, nām almaḳ, nām virmek, nām-ı Aḥmed, nām-ı firāḳ, nām-ı Mecnūn, nām-ı şerif, nām-ı zülf, nām u nāmūs, nām u neng, nām u nişān, nāmūs u nām, nām ü şān, neng ü nām, şīşe-i nām*

(nām [3], nāmı [3], nāmıdur [1], nāmın [2], nāmum [1], nāmun [1], nāmuñ [1], nāmunı [1])

1. Ad, isim.

G1035-5. Muḥibbī **nāmı** hīç aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki bir noḳṭa dehāndur
G1315-5. Nāme içre **nāmunı** añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1485-1. Göñlümi aldı āl ile bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı **nām** ile neng
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuşşāḳ idi Mecnūn ezelī / Yazdılar adumı **nāmın** idüben anları ḥak
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken gibi bugün **nāmun** senüñ
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile **nāmum** benüm

2. Şöhret, itibar, şan, ün.

G639-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün anuñ **nāmıdur**
G789-1. Yāre **nāmuñ** ne didüm didi meh-i tābāna şor / Leblerin şordum didi var bu ḥadīşi cāna şor
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine **nām** gerekmez
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña ne **nām** Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G2184-2. Şıyup cihāndaʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle **nāmı** sen
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin terk / Her kim ki ḳıla andaʿuşşāḳ-ārā **nāmı**
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler **nām** zülfüñden senüñ /ʿanberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

nām almaḳ [1] Şöhret sahibi olmak, tanınmak. (TDK, 2011: 1748)

G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan **nāmın al** / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb

nām virmek [1] Ün kazanmak. (TDK, 2011: 1748)

G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine bend olalı / Ḥışḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü **nāmum virür**

nām-ı Aḥmed [1] Hz. Muhammed'in namı.

G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde **nām-ı Aḥmedi** / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb

nām-ı firāḳ [1] Ayrılığın adı.

G1383-1. Cānuma kār eyledi ālām-ı eyyām-ı firāḳ / Olmasaydı kāşki ʿālemde hīç **nām-ı firāk**

nām-ı Mecnūn [1] Mecnun'un namı.

B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ āvāzesin / **Nām-ı Mecnūn** pest olup Ferhādı añmaz hīç kes

nām-ı şerif [5] Şerefli isim, mübarek ad.

G4-2. Gitmesün **nām-ı şerīfün** bu dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur cān bulur andan şafā

G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre zikr ide **nām-ı şerifin** fer ḫaṭīb
G1393-2. ʿĀşık oldum işidüp **nām-ı şerifüñ** cān ile / Bu meşeldür gözden evvel ʿāşık olurmış ḳulaḳ
G1419-2. Hīç düşer mi alasın **nām-ı şerīfin** aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile yumaḳ
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz raḥmeti / Yüzi şuyına ki var **nām-ı şerīfinde** dü-mīm

nām-ı zülf [1] Saçın namı.

G1045-1. Şayd iden gönlümi dām-ı zülfidür / Eyleyen āşüfte **nām-ı zülfidür**

nām u nāmūs [1] Nam ve namus

G1772-3. **Nām u nāmūs** istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum benüm

nām u neng [2] Şöhret ve ar.

G1599-4. Her ki ʿārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / Şarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel **nām ü neng**
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnleyin / Şuya şaldum **nām u nengi** ʿārı berbād eyledüm

nām u nişān [7] Eser ve emare. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 389)

G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün çāker-i ʿışḳ / Bu ḳadar bes olıcaḳ **nām u nişān** baña yiter
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm **nām ü nişānum** yoḳ
G1472-1. Cīm zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / Līk yoḳ **nām u nişān** o dehenden suḥanuñ
G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / Yoġ idi **nām u nişānum** daḫi levḥ ü ḳalemüñ
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eşer / Ḳalmasun bir kes senüñ **nām u nişānuñ** duymasun
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer **nām u nişānından**
G2730-1. Nigāruñ laʾl-i nābuñdan şu kim **nām u nişān** buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde oʿömr-i cāvidān buldı

nām ü şān [1] Ün ve şan/şöhret.

G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü **nām ü şān** / Bī-nevā bir ʿāşıḳam benden nişān ḥācet degül

nāmına [1] İsmen, itibarı olarak. (Ş. Sami, 2010: 902)

G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād Şīrīn **nāmına**

namāz [2] *Ar.* Beş vakitte edası ehl-i İslâm için farz olan erkân ma'lûmeli ibadet, salah. (Ş. Sami, 2010: 903) *bk. namāz ehli, namāz ḳılmaḳ, namāza ṭurmaḳ*

(namāz [1], namāzum [1])

G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda **namāz** farż
G2693-2. Kaʿbe-i ḥüsninde görüp ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm **namāzum** var idi

namāz ehli [1] Cemaat.

G2760-4. Yār ḳāmet getürse nāz ile / Uya cümle aña **namāz ehli**

namāz ḳılmaḳ [3] Namaz ibadetini yerine getirmek. (TDK, 2011: 1748)

G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere eyle niyāz / **Ḳılınur** çünkim bilürsin bunı her yirde **namāz**
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẓhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle **ḳıldı** bunlar di **namāz**
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup cānı terk ḳıl / Tā ki felekde **ḳıla** melāyik **namāzuñı**

namāza ṭurmaḳ [1] Namaza başlamak. (TDK, 2011: 1748)

G2542-3. İmām olup gözi müjgān ṣaf ṣaf / Ḳaşı miḥrābına **ṭurmış namāza**

nāme [25] *Ar.* Aşk ve muhabbete dair söylenişler beyninde teati olunan mektup. (Ş. Sami, 2010: 903) *bk. berāt-ı nāme-i ḥüsn, ḫāme vü nāme, nāme-i ḥüsn, nāme-i ṭāʿat*

(nāme [11], nāmede [2], nāmei [2], nāmeler [3], nāmesin [4], nāmeye [3])

G8-3. **Nāmede** cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs şan oldı ol ḳāṣid baña
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā **nāmesin** / Oḳunduḳca būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / **Nāmeye** ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G861-6. **Nāme** ile derd-i dil ḥālin niceʿarż eyleyem / Daḫi taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm yanar
G885-5. Gözüñ ḳanı ile **nāme** nigāre yazuban gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḫālüñdür
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesemʿālem yanar şanmañ ki ancaḳ **nāmeler**
G1036-1. **Nāme** yazmış ġonce aġzından güle maẓmūndur / Ḫasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur
G1179-4. Göz ḳarasın ḥall idüp dildāra yazdum **nāmei** / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1315-5. **Nāme** içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1506-3. **Nāme** yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem ālüm görüñ

G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp beñzer ki yazduñ **nāmei** / Görmege dildārı bu nevʿile irsāl eyledüñ
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey **nāme** yazdum rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar / **Nāmede** sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḥāl
G1752-5. Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz **nāmeye** / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña riḥlet **nāmesin** / Her ḳaçan ẓāhir olur ḥaddinde ol ḥaṭ-ı nihān
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme yine miḥnet **nāmesin** / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü **nāme** yazdum berr-i semenderden
G2244-5. Yazdı ḥaṭṭuñ **nāme** ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2283-1. **Nāmeler** gelse ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini seḥer-geh aluram Baġdāddan
G2331-2. **Nāmeler** āhum odından baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālümi dildāruma
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül **nāmesin** / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / **Nāme** yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
G2698-7. Muḥibbī işbu şiʿr-i sūz-nākı / Yazarken yandı **nāme** ḥāme düşdi
G2731-2. Derd-i dil ḥālini yazdum şıġmadı bir **nāmeye** / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
Mr21-7. **Nāme** yazdum eşk-i çeşmümden yine cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma

nāme-i ḥüsn [3] Güzelliğin mektubu.

G157-2. **Nāme-i ḥüsni** ezelde kilk-i ḳudret yazıcaḳ / Cümlesinden eylemiş ḥüsnüñ kitābın intiḫāb
G516-5. Ey Muḥibbī **nāme-i ḥüsnini** yazduḳda ḥaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G1380-2. **Nāme-i ḥüsnüñde** kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḥükm-i şāhidür lā-büd gerek ṭuġrā laṭīf

nāme-i ṭāʿat [1] İtaat mektubu.

G233-4. Derdā vü dirīġā nʾolısar ḥālümi bilmem / Ger **nāme-i ṭāʿat** ne-resed rūz-ı ḳıyamet

nā-merd [7] *Far.* Mert değil, alçak, bahîl, le'îm... (M. Nâcî, 2009: 535)

(nā-merd [5], nā-merdi [2])

G943-4. Pīr-i muġān cürʿası **nā-merdi** merd ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi cümle yalan olur
G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / **Nā-merd** ola yüz çeviren göricek meşāf
G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u başa sen / **Nā-merd** ola itmeye kim sinesin şikāf
G2095-1. Leẕẕeti cevr ü cefāyı añlamaz bī-derd olan / Ḳatlanur mı hīç belā vü zaḫmete **nā-merd** olan
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir **nā-merdi** tercīḥ eyleme merd üstine
Mr8-7. Nerde görinür ol gün ʿid / **Nā-merd** ditrer hemçü bid
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuñda ṭura ṣaf ṣaf / Key ḳatı **nā-merd** ola ol günde itmeyen meşāff

nāme-veş [1] Mektup gibi.

G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı **nāme-veş** baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm

nā-mihr [1] Vefasız. *bk. meh-i nā-mihr, şeh-i nā-mihr*

G2244-2. Baña **nā-mihr** olduġuñ mihr itmeden rāciḥ gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben

nā-mihribān [23] *Far.* Vefasız, muhabettsiz, şefkatsiz. (M. Nâcî, 2009: 535)

bk. meh-i nā-mihribān

(nā-mihribān [9], nā-mihribāndan [2], nā-mihribāndur [5], nā-mihribānum [5], nā-mihribānumdan [2])

G30-3. Didüm ey **nā-mihribān** ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi ṣaḳın sırrı nihān itme olur ʿışḳun hebā
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā ol seng-dil / Nʾola ḥālüm bilmezem **nā-mihribānum** ḳandadür
G746-2. Vefādan ʿāridür çoḳdur cefāsı / Güzeller içre ol **nā-mihribāndur**
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez ṣor ey **nā-mihribān** āh u fiġānum ḳandadür
G1035-3. ʿAceb mi eylese cevr ü cefāyı / Vefādanʿari çün **nā-mihribāndur**
G1216-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey **nā-mihribān** / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben ṭas ṭas
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol **nā-mihribān** ezberlemiş
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı şu gibi / Düşeli ol serv-ḳad **nā-mihribānumdan** ıraġ
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ yoḳ baña **nā-mihribānum** gitme gel
G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ **nā-mihribān** eksük degül
G1916-3. ʿIşḳ ile cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin ol **nā-mihribānum** dilde muḥkem eyledüm
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr ol **nā-mihribāndan** görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol **nā-mihribāndan** görmişem
G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber **na-mihribānumdan** benüm / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ **nā-mihribānum** var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ **nā-mihribānum** var ben üm
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey **nā-mihribān** / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol **nā-mihribān** ḳadrin / Kim ister vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin ortalarında ʿaceb **nā-mihribāndur** bu

G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿaceb **nā-mihribāndur** bu
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter **nā-mihribān** olma
B170. Sevdügüm bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece / Ḳadr-i ʿāşıḳ añlamaz **nā-mihribāndur** tāzece
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir **nā-mihribān** / Giceler āhum şu ʿā ʿı görinür gündüz duḫān

nā-murād [5] *Far.* Bahtsız, avutulamaz, tesellisiz. (Steingass, 1892: 1379)

G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın **nā-murād**
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḥi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḥāl **nā-murād**
G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler **nā-murād** / Kim bilmez kār-ı ʿālem iḫtimāl üstindedür
G2479-3. Her ḳanda ʿışḳ eri ki ola **nā-murād** olur / Hīç gördünüz ki ʿāşıḳı dünyāda kām ile
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben ġarīb üftādeñi sen **nā-murād** itmek neden

nāmūs [9] *Ar.* Irz, edep, pâk-dâmenlik, ismet. (Ş. Sami, 2010: 903)

bk. ʿār u nāmūs, nāmūs u ʿār, nām u nāmūs, nāmūs u nām, nāmūs u neng, şīşe-i nāmūs

(nāmūs [6], nāmūsı [2], nāmūsına [1])

G63-4. ʿIşḳ ehli zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ʿār ile **nāmūs** aña
G714-4. Ne **nāmūs** isterem ne neng ü nāmı / Ṣorarsañ beni rüsvā-yı cihāndur
G889-5. ʿĀr yoḳ **nāmūs** yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ şanma ki ad u şanı var
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz şimdengirü **nāmūs** ile ʿār isterüz
G1149-4. **Nāmūs** nedür ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine nām gerekmez
G2184-2. Ṣıyup cihānda ʿār ile **nāmūs** şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / **Nāmūsı** nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2430-3. Nāşıḥā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam / ʿĀşıḳ olanlar bilürsin baḳmaz **nāmūsına**
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / İstemem ʿār ile **nāmūsı** olup rüsvāyi

nāmūs u ʿār [9] Namus ve ar.

G50-6. N'ider ʿāşıḳ olan **nāmūs u ʿārı** / Yürür şūrīde-veş mecnūn u rüsvā
G206-3. Gözler mi ʿālem içre **nāmūs u ʿārı** ʿāşıḳ / Herkes selāmet olsun bunlar diler melāmet
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / Terk idüp **nāmūs u ʿārı** ol daḥi rüsvā yeter
G391-4. Zāhidā saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı melāmet gözlemez **nāmūs u ʿār**
G813-4. Zāhidā ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan **nāmūs u ʿār**
G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa **nāmūs u ʿāra** yir yoḳ
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez **nāmūs u ʿārı** olur ol rüsvā-yı ʿışḳ
G2315-2. Zāhid sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz **nāmūs u ʿāra** ḳarşu
G2373-4. Kime şunuldı ezelde nūş itdi cām-ı ʿışḳ / Ḳalmaya **nāmūs u ʿārı** eylemez ol meyl-i cāh

nāmūs u nām [1] Namus ve nam

G67-3. Terk idüp **nāmūs u nāmı** olmışam bed-nāmı ḫalḳ / Ḳoyalı meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı baña

nāmūs u neng [1] Namus ve utanma/ayıp.

G2754-3. Varup gülşende iç misket şarābın / Olup mest añma hīç **nāmūs u nengi**

nā-münāsib [1] Münasip değil, uygunsuz. (M. Nâcî, 2009: 536)

G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç vaṣl ider mi ārzū / **Nā-münāsibdür** belā-keş ʿāşıḳ olmaḳ kām-cū

nā-müselmān [5] Kâfir.

(nā-müselmān [1], nā-müselmāndur [2], nā-müselmānum [2])

G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur kim **nā-müselmāndur** baña
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim **nā-müselmāndur** henüz
G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey **nā-müselmānum**
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān resmi mi ey **nā-müselmānum** benüm
G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded bir **nā-müselmāna** / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ ṣaçından ehl-i īmāna

nān [3] *Far.* Ekmek. (Steingass, 1892: 1380) *bk. ḫaḳḳ-ı nān, nān u nemek, ṭālib-i nān*

(nān [1], nāna [1], nānı [1])

G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfītāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir **nānı** dürüst
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān istemez / Zād-ı ġamdan özge hergiz kendüye **nān** istemez
Mr6-2. Ḳāni ʿuz bir **nāna** biz nāz u ni ʿamdan fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz

nān u nemek [2] Ekmek ve tuz.

G1631-2. Ḳanı ʿahdüñ ṭurmaduñ iḳrāruña / Ḳanda gitdi arada **nān u nemek**
G2357-4. Her kim ki vefā ʿahdin ider ʿahdine ṭurmaz / Yir **nān u nemek** ḫaḳḳını ol dizi gözinde

nā-pāk [1] *Far.* Kirli, pis, lekeli. (Steingass, 1892: 1366) *bk. menzil-i nā-pāk*

G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şi ʿre şürū ʿ / Dürri ḥāṣıl eylemez **nā-pāk** olıcaḳ bir ṣadef

nā-peydā [4] *Far.* Zahir ve ayan olmayan, belirsiz. (Ş. Sami, 2010: 905)

G948-4. Şem ʿ-i ḥüsne kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ içre **nā-peydā** olur
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḥālini bilmek yine / Bulamadum ol cünün deştinde **nā-peydā** imiş
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde **nā-peydā** gerek
G1860-4. Şöyle ża ʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden bulurlar yoḳsa **nā-peydā** benem

nār [72] *Ar.* Ot, ateş. (Ş. Sami, 2010: 905)

bk. dāne-i nār, derūn-ı nār, duzeḫ ü nār, germ-i nār, lāyıḳ-ı nār, nār-ı āh, nār-ı ʿaẕāb, nār-ı cehīm, nār-ı dil, nār-ı fırḳat, nār-ı ġam, nār-ı ġayret, nār-ı Ḫalīl, nār-ı ḥasret, nār-ı hecr, nār-ı hicrān, nār-ı ʿışḳ, nār-ı ʿışḳ-ı dost, nār-ı maḥabbet, nār-ı sitem, nār-ı sūzān, nūr-ı nār-ı ʿışḳ

(nār [33], nārda [1], nāre [16], nārı [11], nārına [4], nārından [1], nārını [3], nāruma [1], nārumdur [2])

G5-3. Kimine virdüñ bihişt ü ḫil ʿat u tāc u kemer / Kiminüñ yirin cehennem menzilin **nār** eyledüñ
G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ **nārını** bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G214-5. Meclisüñde şem ʿi gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger **nār** mest
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni gāhi dimişler nūra **nār**
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa **nār**
G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār **nār** / Bende çekdi göñlümi bir zülf-i ʿanber-bār bār
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil **nār** ile sūzāndur
G561-2. Bezm-i ḥüsninde anuñ şem ʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi **nāre** gider
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / Şem ʿe pervāne yaḳup kendüzini **nār** eyler
G579-2. ʿİẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu **nāre** bī-pervā girür beñzer semenderdür
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ **nārına** / Ṣanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḫalḳa ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde **nārumdur**
G735-3. ʿIşḳ **nārını** şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G745-2. Gösterür ʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme **nārı** şanasın mihr-i raḫşān ʿarż ider
G761-4. ʿİẕārı **nārına** düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı semenderdür
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini **nār** şanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi ma ʿmūrdur
G830-1. Yüzüñ nūrına kim dir **nāre** beñzer / Ya kimdür kim diye gül-nāre beñzer
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam per ü bāl / Cemālüñ şem ʿi çünki **nāre** beñzer
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar **nārı** var
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez **nārı** gör
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ ile dil **nāre** beñzer
G1089-2. Yüri pervāne-veş şem ʿ-i cemālin / Bulursın yanmaġa **nār** eksük olmaz
G1108-4. Biz ḥüsnüñde görüp şem ʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş ol **nāre** düşdi göñlümüz
G1180-2. Cihānda var mı bir şem ʿ-i şeb-efrūz / Yaḳup pervānesini **nār** ḳılmaz
G1194-4. Beni kül eyledi bu āteş-i ʿışḳ / Bu nev ʿa yanmaġa bir **nār** ḳılmaz
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde giriftār olmayan bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa yanup **nār** olmayan bilmez
G1233-1. İtdi pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim ider **nāre** heves
G1245-2. Nāṣiḥā men ʿ itme yaḳsam şem ʿ-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā **nār** ḫoş
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ şem ʿ-i ḥüsnine / Ṣanasın bir bölük hindū vü perler **nāre** yaşdanmış
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına her dem **nār** şem ʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar **nār** şem ʿ
G1366-4. Ḳorḳutur **nār** ile her dem ʿāşıḳı / Ṣanki zāhid kendi olmışdur mu ʿāf
G1384-5. Maḥabbet **nārına** yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince **nāre** şevḳ
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere iden ʿurūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde şanmañ **nārı** yoḳ
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi baḳsan ẓāhirā görinür anda **nār** yoḳ
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile **nārumdur** gerek
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şem ʿ gibi yanmasun başında **nārı** kimsenüñ
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı sīnesine **nār** gül
G1881-4. Āb u āteş cem ʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde vardur **nār** hem
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şem ʿini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli yanup **nār** olmışam
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde vardur **nār** hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmek murād ise / Göñlümde **nār** başda hevādur gözümde nem
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi **nārı** görmişem
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi **nārı** görmişem
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi **nāre** ben / Görse idüm şem ʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin

G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne **nārından**
G2132-3. ʿIşḳ **nārı** ṭura söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān -ı sīnem ṭolu gelsün berü **nār** isteyen
G2234-2. Cemāli şem ʿüñ anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup **nār** ile eglen
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazini enhār-ı vird idinmiş / Yanmaġa varduġında pervāne **nāre** ḳarşu
G2348-4. Şem ʿ-i ḥüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per yaḳar mıydı eger pervāneler **nār** olmasa
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz **nārda**
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şem ʿ-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa **nārı** gözle
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi uşanduñ hele biz bu **nāre**
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n'ola zülfe şuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el şunar ise **nāre**
G2484-6. Gönlinde anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı varup **nāre** benefşe
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem üzre **nāruma**
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn-seḥer-geh zār ola / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı **nār** ola
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç şaḳlanur mı dūd ki bir yirde **nār** ola
G2629-2. Depemden mi çıḳardı dūd-ı āhum / Eger yanmasa dilde ʿışḳı **nārı**
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem ʿine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup **nār** it beni
G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi yansa ne ṭañ **nāre** ṭapındı
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / Yanar çün sīnem içre ʿışḳ **nārı**
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı sīnem **nārını**
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Ka ʿbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni **nār**
En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler şām u seḥer / Heves itmez bu göñül ḥūrī vü cennet daḥi **nār**
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir **nār** ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı **nār** ile
Mr19-12. Bāl ü per pervāne yaḳsa **nāre** ne / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz **nār** elinden kendüzini bir ḳadem
D47-2. ʿIşḳ **nārına** yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti

nār-ı āh [4] Ah ateşi.

G1280-3. **Nār-ı āhumdan** nigārā sebze-i ḥaṭuñ şaḳın / Bu meşeldür kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı **nār-ı āhumdur** benüm
G1830-1. **Nār-ı āhuñ** dikdi ey dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / **Nār-ı āh** ile bu ten mülkini cümle yaḳmışuz

nār-ı ʿaẕāb [1] Azap ateşi.

G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / Nāvek görine güller **nar-ı ʿaẕāba** beñzer

nār-ı cehīm [3] Cehennem ateşi.

G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı saña muṭi ʿ olmadılar / Ḳaldılar **nār-ı cehīm** içre Naṣārā vü Yehūd
G145-4. Ṭutmadı çünki cān u göñülden naşīḥatuñ / **Nār-ı cehīme** girdi anuñçün Ebū Leheb
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün Nūşirevān / Görmedi **nār-ı cehimi** didiler a ʿrāfa gel

nār-ı dil [1] Gönül ateşi.

G1933-4. Āteşe ʿādet budur şu sepseler teskīn olur / **Nār-ı dil** artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm

nār-ı firḳat [1] Ayrılık ateşi. *bk. nār-ı hecr, nār-ı hicrān*

G1093-5. **Nār-ı firḳatdür** bugün bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa seylāb göz

nār-ı ġam [2] Gam ateşi.

G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı **nār-ı ġam** / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem henüz
G1181-2. **Nār-ı ġamda** yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz

nār-ı ġayret [1] Gayret ateşi.

Mr12-4. **Nār-ı ġayretle** vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem

nār-ı Ḫalīl [2] Hz. İbrahim'in ateşi.

G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir şerer **nār-ı Ḫalīl** / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1681-2. Sen Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör **nār-ı Ḫalīl**

nār-ı ḥasret [1] Hasret ateşi.

G1982-3. Dökerem **nār-ı ḥasretle** dönüp şem ʿe ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem

nār-ı hecr [2] *bk. nār-ı firḳat, nār-ı hicrān*

G1008-2. Nice dil ṣabr ider baḳ **nār-ı hecre** / Naẓar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi gör

G1303-5. Yaḳma ey dil **nār-ı hecre** bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāṣ

nār-ı hicrān [4] *bk. nār-ı firḳat, nār-ı hecr*

G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb zāġ u zaġandur müdde ʾī / **Nār-ı hicrānuñla** ol kāfirleri odlare yaḳ
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile yaḳasın **nār-ı hicrāne**
G2641-3. Nice yıllar firāḳ ile düşelden **nār-ı hicrāna** / Ḳatı kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
D6-2. Nice doysun Muḥibbī cevrine kim / Eridür **nār-ı hicrān** olsa ger tuç

nār-ı ʿışḳ [15] Aşk ateşi.

G483-1. Her ne cān kim **nār-ı ʿışḳ** ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol maʿmūrdur
G781-1. Ḳo yansun **nār-ı ʿışḳ** ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden añа neẕr olmış yanan baġrumda yaġumdur
G1079-4. Dil çerāġın şuʾlelendirsemʿaceb mi sīnede / Gice gündüz **nār-ı ʿışḳ** ile yanar Edhemlerüz
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī yana ḫākister ola / **Nār-ı ʿışḳ** ile yanup nite kül oldı ḳaḳnus
G1334-1. Gördi **nār-ı ʿışḳ** ile yanduġumı acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu demʿ
G1355-2. **Nār-ı ʿışḳı** içer ol māh-pārenüñ göñlüm yine / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ
G1409-1. Sīnesini her kimüñ yaḳdı ezelden **nār-ı ʿışḳ** / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1536-5. Çün ṭutuşdun **nar-ı ʿışḳa** ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile yandı Muḥibbī odlare / **Nār-ı ʿışḳa** yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1726-5. Ey Muḥibbī **nār-ı ʿışḳumdan** semenderler yanar / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḥāl
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum **nār-ı ʿışḳa** cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi ḳāl eyledüm
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur **nār-ı ʿışḳ** / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm
G2032-4. Şöyle yan kim **nār-ı ʿışḳ** ile vücūduñdan eşer / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
Mh1-4. **Nār-ı ʿışḳ** ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʾbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mh9-2. **Nār-ı ʿışḳa** ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḫsāruñla dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz

nār-ı ʿışḳ-ı dost [1] Sevgilinin aşkının ateşi.

G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün **nār-ı ʿışḳ-ı dost** / Ol şuʾle ile cān u dilüm külli yanadur

nār-ı maḥabbet [2] Muhabbet ateşi.

G10-4. Cān ile her ki gelüp **nār-ı maḥabbetle** yaña / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hİç ġıll u ġışdan
G1118-2. Yanaruz **nār-ı maḥabbetle** dem-ā-dem şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar bu ʿışḳ sevdāsındayuz

nār-ı sitem [1] Sitem ateşi.

G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa biñ **nār-ı sitem** dāġ-ı nihānıdur bаña

nār-ı sūzān [1] Yakıcı ateş.

G234-5. Derd idinmişdür ʿiẕāruñ ẕikr ider dāim Muḥibbī / Ṭutar aġzında ʿacebdür **nār-ı sūzānı** dürüst

nārsuz [1] Ateşsiz.

G1120-4. Āhum odından şaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür **nārsuz**

naʿra [3] *Ar.* Bağırma, çağırma, haykırma...(Ş. Sami, 2010: 905)

bk. fiġān u naʿra, naʿra urmaḳ, naʿra-i āh, naʿra-i bülbül, naʿra-i Ferhād, naʿra-i mestān, naʿra-i mestāne, ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳ

(naʿra [1], naʿralarla [1], naʿramuzdan [1])

G1116-4. Güm güm ötse **naʿramuzdan** ṭas-ı çarḫ olmaz ʿaceb / Ḥālimüzce ehl-i ʿirfān içre ḫālāt ehliyüz
G2696-5. Ey Muḥibbī içüben mest ü ḫarābāt olup / Ṭoptolu eyleyelüm **naʿra** ile āfāḳı
Mr7-14. **Naʿralarla** ʿālemi ṭoldurdılar mestāneler / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

naʿra urmaḳ [1] Nara atmak, haykırmak. (TS, 2009: 2827)

G1363-2. Ger **naʿra ursa** ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf

naʿra-i āh [3] Âh narası.

G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu göñlüm ey perī / **Naʿra-i āhum** ʿalem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse neʿaceb her yañadan **naʿra-i āh**
G2633-1. Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli / Ṭutmış cihānı **naʿra-i āh** ile ġulġulı

naʿra-i bülbül [1] Bülbülün narası.

G1404-3. **Naʿra-i bülbülden** olur her seḥer gülşen ṭolu / Būy-ı gülden mest olupdurur gelür güftāre şevḳ

na ʿra-i Ferhād [1] Ferhat'ın narası.

G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa gūşuma şan **na ʿra-i Ferhād** irür

na ʿra-i mestān [1] Sarhoş narası.

G2612-5. **Na ʿra-i mestān** ile iñler Muḥibbī çeng ü ʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān tā ṣubḥa dek ġavġā idi

na ʿra-i mestāne [3] Sarhoş gibi nara atma.

G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / Ey Muḥibbī yār işitse **na ʿra-i mestānemüz**
G1190-4. Ṣıġmadı ḫumlara mey eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdı ʿayyūḳa yine **na ʿra-i mestāne** birüz
Mr17-6. Göklere irgürelüm **na ʿra-i mestāneleri** / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

nārven [1] *Far.* Karaağaç. (M. Nâcî, 2009: 536)

G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey sīm-ten / Gülşen içre görmedüm bir **nārven**

nās [3] *Ar.* İnsanlar, halk, umum, el, âlem. (Ş. Sami, 2010: 905)

(nās [2], nāsına [1])

G1216-1. Ḳan ider ol yār beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaşrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle **nās**
G1230-4. Kim ki dünyā ni ʿmetine aldanup meyl eyleye / Aña ḥayvāndur disünler dimesünler aña **nās**
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā **nāsına** / Tuş olayın nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına

Naṣārā vü Yehūd [1] Hristiyan ve Yahudiler.

G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı saña muṭi ʿolmadılar / Ḳaldılar nār-ı cehīm içre **Naṣārā vü Yehūd**

nā-sāz [1] *Far.* Ahenksiz, uyumsuz, akortsuz. (Steingass, 1892: 1372)

G601-4. Meyl-i gül itdügiçün ʿarż-ı dildārı ḳoyup / Bülbülüñ ṣavt u hevāsı baña **nā-sāz** gelür

nā-sezā-yı ʿıtr [1] Uygunsuz koku.

G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / Her **nā-sezā-yı ʿıtr** ile pür itmeye dimāġ

naṣḥ [1] *Ar.* Öğüt, nasihat.

G1386-3. Nāṣiḥā **naṣḥuñ** saña men ʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ

nāṣıḥ [3] *Ar.* Öğüt veren, pend ve nasihat eden. (Ş. Sami, 2010: 905)

bk. nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi, pend-i nāṣıḥ

G788-5. Virür **nāṣıḥ** şarāb u ʿışḳa tevbe / Muḥibbī ʿāṣıḳ īn kerden çi maḳdūr
G1148-3. **Nāṣıḥ** sözüñi bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G2584-3. Ṭutma **nāṣıḥ** ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine

nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi [1] İkiyüzlü ihtiyarın nasihati.

G836-2. Gūş ḳılma **nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi** sözlerin / Her ne söz kim söyleye bilmez sözin fertūtdur

naṣīb [14] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 906)

bk. naṣīb eylemek/itmek, naṣīb olmaḳ, naṣīb-i ḫāk, naṣīb-i Ḥaḳḳ, naṣīb-i ḫār

(naṣīb [6], naṣībi [4], naṣībüm [2], naṣībüñ [2])

1. Hisse, pay.

G135-3. Kūyuña varduġumca **naṣībüm** olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile gözden aḳan āb
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāṣıḳuñ çünki **naṣībi** zār imiş
G1031-3. İdüp cehd eyleme vuṣlat temennā / **Naṣībi** ʿāṣıḳuñ derd ü elemdür
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zārī ḳılsun ʿāṣıḳuñ çünkim **naṣībi** zār imiş
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir **naṣīb** andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1525-5. Giceler tā seḥer āh it Muḥibbī / Fiġān u āh u zār imiş **naṣībüñ**
G2496-2. **Naṣīb** imiş cefā vü cevri yārüñ / Yolımaz her ne kim yazıldı serde
G2649-4. Cür ʿa-i cām-ı lebinden irişe diyü **naṣīb** / Ey göñül kūy-ı ḫarābāt içre ḫaḳ itdüñ beni
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḫabīb / La ʾl-i nābından Muḥibbī ḫasteye yoḳ mı **naṣīb**
Mr4-1. Ṭālib-i gülden ʿālem içre **naṣībüm** ḫārdur / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur
B10. Bāre-i la ʾlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur saña andan **naṣīb**

2. Takdir-i ilâhî ile muayyen olan şey, kısmet, kader.

G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum mı çeküpdür ya **naṣīb**
G2075-5. Çünki ezelde her kişünüñ bir **naṣībi** var / Ǐşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin

3. Bir adamın nail ve destres olduğu şey, behre.

G2284-1. **Naṣībüñ** yoġ imiş ṣūfi ṣafādan / Anuñçün giçmedüñ bir dem riyādan

naṣīb eylemek/itmek [6] (TDK, 2011: 1753)

1. Fırsat vermek.

G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / **Eyledüñ** her birine luṭf ü seḫānı sen **naṣīb**
G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / **Eyledüñ** her birine luṭf u ʿatāñı sen **naṣīb**
G923-1. Gülşen-i kūyı baña bāġ-ı İrem gibi gelür / Ḥaḳ **naṣīb eylerise** aña irem gibi gelür
G1904-5. İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun **naṣīb itse** Ḫudā ḳıblem
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger **naṣīb ide** Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

2. Eriştirmek.

G108-3. Ḥaḳ **naṣīb ide** meger ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḥayrānuñam öñdin saña

naṣīb olmaḳ [21] (TDK, 2011: 1753, 1754)

1. Fırsat düşmek, el vermek.

G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde baña **olmadı naṣīb**
G1400-4. Kaʿbe-i kūyuñ **naṣīb olsa** varup görsem yüzüñ / Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ı ʿışḳ
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Kaʿbe yirine ṭavāf / Ger **naṣīb olsa** nigāruñ görebilsem kendini

2. Mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

G84-1. Vaṣl umarken ben **naṣīb olan** çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G124-3. Rāżıyam her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña **olmış naṣīb**
G126-2. Cürʿa-i cām-ı lebüñ **olalıdan** baña **naṣīb** / Ehl-i diller didiler یا لیتنی کنت تراب
G383-3. Herkese ḳısmet güninde **oldı** bil nesne **naṣīb** / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G725-5. Ǐşḳ cāmından Muḥibbī kime **olmışdur naṣīb** / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ içinde / **Naṣīb olan** baña çehrem mehidür
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ **ola** tā saña **naṣīb** / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim **naṣīb oldı** baña vuṣlat yimek
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫʷāb **olsa naṣīb** / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu nevʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek **olur naṣīb** kime yimek
G2100-5. Cürʿa-i cām-ı lebüñden **olsa** ger baña **naṣīb** / Kāfirem ger bir ḳadeḥ içsem mey-i şahbāyı ben
G2208-5. Ola kim cürʿa-i laʾlinden **ola** baña **naṣīb** / Süreyim yire yüzüm ḫāk ile yeksān olsun
G2455-3. Çün **naṣīb oldı** bize virme göñül māla şaḳın / Işşı ne gördi varup şora göre Ḳārūna
G2518-4. Ger **naṣīb ola** içem laʾl-i lebüñ cürʿasını / Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Ceme
G2528-3. Ben ḫāke **naṣīb ola** cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk üzre düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2532-3. Cürʿası **ola naṣīb** ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur **naṣīb olsa** kim emse ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr lebi
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem **olmadı** ol dilber **naṣīb** / ʿĀşıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb olur ḳarīb

naṣīb-i ḫāk [2] Toprağın nasibi.

G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün **naṣīb-i ḫāk** imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün
G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī çün **naṣīb-i ḫāk** imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben

naṣīb-i Ḥaḳḳ [1] Cenabıhakk'ın nasibi.

G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün **naṣīb-i Ḥaḳḳ** imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun türāb eglenmesün

naṣīb-i ḫār [1] Dikenin nasibi.

G1525-2. Viṣāl-i gül **naṣīb-i ḫār** olupdur / Budur āh u fiġānı ʿandelībüñ

nāṣiḥā [10] Ey öğüt veren.

G226-2. **Nāṣiḥā** pend eyleme itmez eṣer / ʿĀşıḳ oldum çünki ben rūz-ı elest
G254-2. Bağladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / **Nāṣiḥā** beni gerek ʿāḳil gerek dīvāne ṭut
G332-3. Żāyiʿ itme **nāṣiḥā** yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ daḥi pend
G770-5. **Nāṣiḥā** pend eyleme itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün ezel dilden ḳarārum aldılar
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden żāyiʿ olmaz pend ile / **Nāṣiḥā** virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu sözi kes
G1245-2. **Nāṣiḥā** menʿ itme yaḳsam şemʿ-i ḫüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde **nāṣiḥā** terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1386-3. **Nāṣiḥā** naṣḥuñ saña menʿ eyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ

G1814-1. Pendüñle **nāṣiḥā** beni ṣanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam
G2430-3. **Nāṣiḥā** pend eyleme küyında ger pā-māl olam / ʿĀṣıḳ olanlar bilürsin baḳmaz nāmūsına

naṣīḥat [2] *Ar.* Öğüt, nush, pend, mevize. (Ş. Sami, 2010: 906)

bk. naṣīḥat eyelemek/itmek, naṣīḥat ḳılmaḳ, naṣīḥat oḳumaḳ, naṣīḥat ṭutmaḳ, naṣīḥat virmek, pend ü naṣīḥat

(naṣīḥat [1], naṣīḥatdür [1])

G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil **naṣīḥatdür** saña ʿālem ṣoñı vīrānedür
G2656-5. Muḥibbī bu **naṣīḥat** saña besdür / Ḳaçan fikr idesin Behrām-ı ġūrı

naṣīḥat eylemek/itmek [4] Ögütlemek, ögüt virmek, ögüt etmek...(Tulum, 2011: 1361)

G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida **itme naṣīḥat** ışṣı itmez söz baña
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā **itme naṣīḥat** baña kār itmez pend
G1368-4. Çeşmüñ alsa tīġ ele ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / Biri birine **naṣīḥat eyleyüp** dir lā-taḫaf
G2330-3. Zāhidā **itme naṣīḥat** kim eṣer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken efsāneye

naṣīḥat ḳılmaḳ [2] Öğüt vermek.

G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer baña **naṣīḥat ḳılma** pend
G533-3. **Ḳıldum naṣīḥat** çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur

naṣīḥat oḳumaḳ [1] Nasihat vermek.

G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden **naṣīḥat oḳumañ** adem yanar

naṣīḥat ṭutmaḳ [1] Ögüt tutmaḳ, söz tutmaḳ. (Tulum, 2011: 1361)

G145-4. **Ṭutmadı** çünki cān u göñülden **naṣīḥatuñ** / Nār-ı cehīme girdi anuñçün Ebū Leheb

naṣīḥat virmek [1] Ögüt virmek, pend virmek...(Tulum, 2011: 1361)

G37-8. Şemʿ gibi dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ **virüp naṣiḥat** didi yan yaḳıl baña

Naṣrānī [1] *Ar.* Dîn-i Îsâ'ya tabi, İsevi, Hristiyan. (Ş. Sami, 2010: 906)

G2256-4. Kimi **Naṣrānī** kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

nāş [4] *Ar.* ...kefene sarılıp tabuta konmuş ölü. (Devellioğlu, 2000: 809)

(nāşı [3], nāşıdur [1])

G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem **nāşıdur**
G1262-4. Gün yüzüñi yalıñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca **nāşı** var imiş
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu **nāşı** gelmişe
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin sāyem benüm ardumcadur / Men ʿine kim ḳādir olur böyle **nāşı** gelmişe

nā-şād [3] *Far.* Hüzünlü, mutsuz, kederli... (Steingass, 1892: 1373) *bk. dil-i nāşād*

(nā-şādam [1], nāşāddur [1], nā-şādıyam [1])

G677-5. Ol ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün **nāşāddur**
G1811-1. Bir şaçı Leylī lebi şīrīn mehüñ **nā-şādıyam** / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā **nā-şādam** oġlandan berü

nā-şādlıḳ [1] Hüzünlü olma hâli.

G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp şād ü feraḥ / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ

nā-şāyeste [1] *Far.* Yakışmaz, uygunsuz, yersiz... (Steingass, 1892: 1373)

G906-4. Şalınur gül ḫār ile şalınma sen aġyār ile / Cünbişi raʿnā gülüñ gülşende **nā-şāyestedür**

nā-şekib [1] *Far.* Çaresiz, sabırsız, tahammülsüz. (Steingass, 1892: 1373)

G2590-1. Dilber cefā vü cevr ile dil-firīb ola / ʿĀşıḳları ʿaceb mi eger **nā-şekib** ola

nāşī [3] *Ar.* Neşet eden, ilerü gelen. (Ş. Sami, 2010: 906)

G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni ṣayd eyleyem / Olan anda baña **nāşī** gül midür bülbül midür
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun **nāşī** niçün dün gice gelmedüñ
G2757-2. Ciger ḫūnını nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Şaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise **nāşī**

naṭʿ [2] *Ar.* (A. Nazîmâ- F. Reşad, 2002: 393)

bk. naṭʿ-ı çemen, naṭʿ-ı felek, naṭʿ-ı ḥüsn, naṭʿ-ı peleng, naṭʿ-ı vefā, naṭʿ-ı zemīn

(naṭʿı [1], naṭʿına [1])

1. Yere serilen, meşin ve sahtiyân sofra, minder bisât vesaire.

G2563-1. Zümürrüd **naṭʿı** düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa

2. Satranç yeri.

G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā **naṭʿına** çün / Saña açmazdan bel şāh dirler

naṭʿ-ı çemen [1] Çimelik.

G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül **naṭʿ-ı çemen** üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı

naṭʿ-ı felek [1] Feleğin döşeği.

B141. Silmişem **naṭʿ-ı felek** üzre maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün içmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın

naṭʿ-ı ḥüsn [2] Güzellik örtüsü, güzellik tavlası.

G1107-3. **Naṭʿ-ı ḥüsnüñde** yine çignedür üftādeleri / At şalup her ṭarafa yaʿni semendin yeñemez
G236-5. Nice sevmesün Muḥibbī ol mehi / **Naṭʿ-ı ḥüsninde** güzeller oldı māt

naṭʿ-ı peleng [5] Panter postu. Postun benekli olması sebebiyle alaca örtü de denilebilir.

G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer **naṭʿ-ı peleng** / Şāh-ı gül giçmiş oturur şan nihāl üstindedür
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa var **naṭʿ-ı pelengler** ile düşmiş sāye baḳ
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi şan **naṭʿ-ı peleng** / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2754-2. Gelüp baġa yine şāh-ı reyāḥin / Döşendi her ṭaraf **naṭʿ-ı pelengi**
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir şecer **naṭʿ-ı peleng**

naṭʿ-ı vefā [1] Vefa tavlası.

D1-2. Beydaḳ gibi reh-i ġamı ger başa iletmeye / **Naṭʿ-ı vefāda** ʿışḳ eri ferzāne olmaya

naṭʿ-ı zemīn [1] Yer yüzü.

G962-4. Ser-geşte ḳılup **naṭʿ-ı zemīn** üstine āḫır / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı beni zār

nā-tüvān [12] *Far.* Zayıf, aciz, kuvvetsiz, çelimsiz... (Steingass, 1892: 1367)

bk. cān-ı nātüvān, cism-i nātüvān, cism-i nātüvān-ı bülbül, nā-tüvān eylemek/itmek, nā-tüvān olmaḳ, ne-tuvān, pīr-i nātüvān,ża īf ü nātüvān

(nā-tüvān [4], nā-tüvāndur [2], nā-tüvānedür [2], nā-tüvānedür [1], nā-tüvāñı [1], nā-tüvānımdan [1], nā-tüvānum [1])

G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẕerreden de kendüyi ol **nā-tüvān** ṭutar
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise ben **nā-tüvānedür**
G667-3. İller viṣāline irişe ben firḳatin çekem / Dāim belā vü miḥneti ben **nā-tüvānedür**
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür hīç kes ol **nā-tüvānum** ḳandadür
G858-1. Ġamz oḳlarına sīne-i ṭablum nişānedür. / Her dem-be-dem ḳaṣdı bu ben **nā-tüvānedür**
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī **nā-tüvān** / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẕālim görmedüm / ʿIşḳ içinde baña beñzer **nā-tüvāñı** bulmadum
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol **nā-tüvānımdan** benüm
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü **nā-tüvāndur** bu
G2314-2. N'ola sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet **nā-tüvāndur** bu
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini ṭūṭiyā / Ṣol **nā-tüvān** ki ʿışḳ yolında ġubār ola
G2723-5. Ḥasret-i laʿl-i lebinden ḫasteyem key **nā-tüvān** / Ey ṭabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

nā-tüvān eylemek/itmek [2] Bī-tāb ü tüvān etmek, zaʿīf etmek, zebūnłatmaḳ...(Tulum, 2011: 1364)

G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin iżhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur ʿāşıḳı hep **nā-tüvān ider**
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol sebebdendür ki cismi **nā-tüvān eyler** göñül

nā-tüvān olmaḳ [2] Ḳuvvetten çıḳmaḳ, ḳuvvetten ḳalmaḳ...(Tulum, 2011: 1364)

G1481-2. ʿIşḳuñ ile **olmışam** günden güne ben **nā-tüvān** / Ḥālüñi öpdür ki olsun ol baña dārū-yı müşk
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü **oldum nā-tüvān** / Giceler ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān

nā-ümīd olmaḳ [5] Ümīd kesmek, ümīdini kesmek...(Tulum, 2011: 1364)

G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup şaḳın **olma nā-ümīd** / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G158-5. **Olma** ʿişyānuñ görüben ey Muḥibbī **nā-ümīd** / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḫāẕıḳ tabib
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup **olma nā-ümīd** / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār şır
G2031-7. **Olma** ey dil añuben ʿişyānuñı sen **nā-ümīd** / Umaram ʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben
G2604-5. **Nā-ümīd olma** Muḥibbī vaṣlın iste rūz u şeb / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola

nāvek [3] *Far.* Küçük ok, hedefine hızlıca ve doğrudan uçan ok. (Steingass, 1892: 1382) *bk. nāvek-i cefā, nāvek-i derd, nāvek-i ġamze, nāvek-i ḫār, nāvek-i hicrān, nāvek-i müjgān, nāvek-i tīr-i ḳażā, nāvek-i tīr-i ḳażā, yādigār-ı nāvek*

(nāvek [2], nāveklerüñ [1])

G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların **nāvek** ü ḳaşın kemān ṭutar
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen söz gözüme ġonce / **Nāvek** görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince cānā pervāz eylemez / Dostum **nāveklerüñ** oldı per ü bālüm benüm

nāvek-i cefā [2] Cefa oku.

G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr / Ger **nāvek-i cefā** vü eger ḫançer-i sitem
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm / Ger **nāvek-i cefā** vü eger ḫançer-i sitem

nāvek-i derd [1] Dert oku.

G1370-1. Gevher-i ʿışḳa olaldan dil ṣadef / **Nāvek-i derde** olupdur cān hedef

nāvek-i ġamze [4] Gamze oku.

G935-4. **Nāvek-i ġamzesine** doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿişve ile yār çeker
G1003-2. Eksük itme **nāvek-i ġamzeñ** nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1296-4. **Nāvek-i ġamzeñ** nice bī-dilleri itdi helāk / Ḳana girme şimdiden soñra ḳaşuñ yāyını aş
G1298-5. **Nāvek-i ġamzesi** geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh ta ʿẓīm eyle ḳo dilde gehi cānuña baş

nāvek-i ḫār [1] Diken oku.

G1757-5. **Nāvek-i ḫārı** görüp vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül

nāvek-i hicrān [1] Ayrılık oku.

G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey **nāvek-i hicrān** gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür

nāvek-i müjgān [1] Ok gibi olan kirpik. (Ş. Sami, 2010: 907)

G531-1. Şīve-i mestānuna ey dost ʿabher imrenür / **Nāvek-i müjgānuña** nebtiz ü ḫançer imrenür

nāvek-i tīr-i ḳażā [1] Kaza okunun âhı.

G2126-4. **Nāvek-i tīr-i ḳażā** mı kiʿaceb şol müjeler / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān

nāvek-efken [1] Ok atan.

G1820-4. Şāhāne çekse leşkerini ġamzenüñ olur / Her biri **nāvek-efken** ü ḫançer-güzār hem

nāy/nā [54] *Far.* Esasen kamıştan yapılan maruf uzun düdük nevi. (Ş. Sami, 2010: 907) *bk. çeng ü nāy, çeng ü nāy u def, çeng ü nāy u ʿūd, ḳānūn u çeng ü nāy, nāle-i nāy, nāy-ı gūyā, nāy-ı ḫoş-nevā, nāy-ı ʿışḳ, nāy ü def, nāy ü rübāb, ney, ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ*

(nā [9], nāda [1], nālar [2], nāy [17], nāya [8], nāydur [1], nāye [2], nāyı [5], nāylar [3], nāyuñ [7])

G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey **nāy** ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥẓa yoldaş ol baña
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng **nāy** olup dil sīnem olmışdur rübāb
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler **nāy** ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler **nāy** ü iñler çeng ü ʿūd
G318-3. Zebān-ı ḥāl ile her biri tesbīḥ / İder çeng ü eger **nāy** ü eger ʿud

G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ **nāyı** pest idüp / Ḳaṣdı Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / **Nāyı** gör bāzāra varmış kendüzin gūyā ṣatar
G667-4. Ūdı gider de **nāye** de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel **nāyı** getür / Sāḳiyā ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar **nāylar** derdüm rübābīler bilür
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum hevā ile / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı **nāyuñ** ṣadāsıdur
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam **nāylar** dem-bestedür / Ūd iñler zārılıġum işidelden ḫastedür
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī **nāydur** göñlüm benüm / Ol sebebden söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1131-1. Ġam meclisinde çün dili nūşlardanuz / **Nāyuñ** yirine nāle-i dil-gūşlardanuz
G1136-4. Üstüḫvānum **nāye** döndi dem-be-dem eyler fiġān / Anuñ içün ʿūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1151-3. Ḳaçan nālişler itsem bezm-i ġamda / Fiġān u nāle ḳılmaḳ **nāya** düşmez
G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre **nāyuñ** nālesi / Mevlevīler gibi dil eyler semāʿ
G1370-2. Bezm-i ġamda **nāy** olalı bu göñül / Dögerem bu sīnemi mānend-i def
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / **Nāya** döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü hedef
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir naẓar gel **nāya** baḳ
G1480-2. Fiġān u nāle ḳılsam **nāy** oḫṣar / Olaldan meclis-i ġamda ḳadüm çeng
G1530-1. Ġamuñla olalıdan ḳāmetüm çeng / İderem bezm-i ġamda **nāya** āheng
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül ṣan **nāy** benem
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben **nā** ḳılam
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi **nā** eylesem
G1888-4. Sinesin def döger ü **nāy** iñler / Çaġırup çeng dir rübāb içelüm
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng içün iñler tā seḥer **nālar** benüm
G2013-3. Bezm-i ġamda **nāy** gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi zār iden
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca **nāyuñ** yolların
G2090-4. **Nāy** gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler tā ṣubḥ **nā** gerçek misin
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ **nāya** virmezin
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı **nāya** ṣebīh / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup ey **nāy** iñlersin / Ṣeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur **nāya** ben
G2307-2. İşitdi nālemi baġrı delindi / Fiġānlar eyledüm çün **nāya** ḳarşu
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olur ʿaḳl u ṣabrı ger **nā** ide nigāh
G2384-5. **Nāyuñ** ṣadāsı eyledi āvāre göñlümi / Olur hevāyi oturan ehl-i hevāyile
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey **nā** bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün **nāyı** ḥazīn / Muṭribā zaḥme uram dime ṣaḳın ḳānūna
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi ṣevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem **nā** ile
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden **nāyuñ** ṣadāsın gūş idüp / Geldi ʿışḳ içre anuñçün bu hevālar başuma
G2569-2. Hevāsın işidüp **nāyuñ** hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe nāda
G2569-2. Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyi olur elbette / Anuñçündür ki ḳonmışdur ezelden cāẕibe **nāda**
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib daḥi / Giceler tā ṣubḥ olınca **nāylar** gūyā idi
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç **nāy** benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / Tā ṣubḥ olınca iñledi gör **nā** benüm gibi
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen zülf-i semen-sālar gibi / İñleden ġam meclisinde göñlümi **nālar** gibi
G2714-2. Giçen giçdi gelenler de giçerdür / Bugün gūş eyle cāndan diñle **nāyı**
G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak ne mümkin olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları bir yire gelmiş **nā** gibi
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün baña / Uydurdı **nāy** nāleme kendi ṣadāsını
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā tīriyle āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler **nā** eyledi
G2783-1. Ṣeb-i hicrānda dil iñler nite **nāy** / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala vāy
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf **nāy** / Nedür dünyā içün bu hūy u bu hāy
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben **nāy** gibi

nāy-ı gūyā [2] Konuşan/inleyen ney.

G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / Ṣaḥrāda çoḳ ʿar ʿar biter hep **nāy-ı gūyā** mı olur
G790-3. Sāġar-ı çeşmümle her dem içdügüm ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam **nāy-ı gūyālar** gelür

nāy-ı ḫoş-nevā [2] Tatlı sesli ney.

G731-4. Yine bezm-i belā içre bu göñlüm / İñiler şanki **nāy-ı ḫoş-nevādur**
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder ẕevḳ ehli ʿālemde çü **nāy-ı ḫoş-nevādan** ḥaẕẕ

nāy-ı ʿışḳ [1] Aşk neyi.

G1433-2. Meyl idüp göñlüm hevāya nāleye āheng ider / Her ne dem ki çalına ġam meclisinde **nāy-ı ʿışḳ**

nāy ü def [1] Ney ve def.

G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim sīnem ḳılayım nāleler / Dostlar ḥācet degül anda çalınmaḳ **nāy u def**

nāy ü rübāb [1] Ney ve kemançe.

G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / Meclis ehlin nitekim **nāy ü rübāb** eyler feraḥ

nā-yāb [5] *Far.* Misli bulunmaz, nadir. (Ş. Sami, 2010: 907)

bk. gevher-i nā-yāb, lü'lü'-yi nāyāb

(nā-yāb [3], nā-yābdur [1], nā-yābını [1])

G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim **nā-yābdur** / Virmek Allahuñ dilā sen ḳıl ṭaleb
G1033-5. Ṣaḳın aldanma bu dünyā-yı dūna / Senüñ gibileri **nā-yāb** idüpdür
G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş'āruñ olup her biri bir gevher / İçinden kim ki ʿāḳildür alup **nā-yābını** seçsün
G2441-5. Virmek olurdı dehānından Muḥibbī bir nişān / Āb u ḥayvān ger bu ʿālem içre **nā-yāb** olmasa
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu tenüm / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki **nā-yāb** olmadı

nāyi [1] Ney üfleyen.

G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre ṣanur **nāyi**

nāy-veş [6] Ney gibi.

G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem eyler **nāy-veş** göñlüm benüm anda sürūd
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni ṣahbā çeker / **Nāy-veş** iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G1079-1. Biz ezel bezminde ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / **Nāy-veş** baġrı delik bir nice ṣāḥib-demlerüz
G1116-3. **Nāy-veş** gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi Irāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / **Nāy-veş** nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā **nāy-veş** nālem

nāz [38] *Far.* Kendini beğendirmek makasadıyla edilen calî hareket, şive, işve, cilve. (Ş. Sami, 2010: 907)

bk. ʿaẕāb-ı nāz, bāde-i nāz, bahār-ı ḥüsn ü nāz, cefā vü nāz, cevr ü nāz, esb-i nāz, ʿişyān u nāz, ʿişve vü nāz, ʿizz ü nāz, nāle vü nāz, nāz eylemek/itmek, nāz ile, nāz-ı şimşād, nāz uyḫusı/uyḳusı, nāz u girişme, nāz u istiġnā, nāz u ʿitāb, nāz u niʿam, nāz u sitem, semend-i nāz, serv-i nāz, serv-i nāz-ı gül, süvār-ı esb-i nāz, şarāb-ı nāz, şīve vü nāz, ẓulm ü nāz ḳılmaḳ

(nāz [22], nāza [3], nāzam [1], nāzdan [1], nāzdur [2], nazı [4], nāzın [1], nāzını [2], nāzuñ [1], nāzuñı [1])

G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden **nāz** ḫil ʿatdür saña
G295-4. Gāh **nāz** u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G314-4. Mānī ʿolur kūyına varsam raḳīb / Şīvesi çoḳ **nāzı** bī-ḥadd kendü şūḫ
G418-5. Ḥadden giçürme **nāzı** Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni gören bī-vefā ṣanur
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı yā şīve yāḫūd **nāzdur**
G491-1. Başladı yine şīve ile **nāza** güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ āvāze güzeller
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup göñlümi āḫır / **Nāz** ögredür ol ġamze-i ġammāze güzeller
G512-4. Kūyına vardum baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur veyāḫūd **nāzdur**
G601-2. Ṣanma düşnām idesüz incine dil ḥaẓ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin **nāz** gelür
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuṣṣāḳa yüz biñ dürlü **nāz** / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh **nāz** / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G858-2. Gāh ʿişve gāh cevr ḳılur şīve gāh **nāz** / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G927-3. Kimine **nāz** u ezel kimine virilmiş niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār **nāzın** arturur biñ dürlü istiġnā ider
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh **nāz** / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu resmedür
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider **nāza** ser-āġāz / ʿĀşıḳ ki niyāz eyleye maʿşūḳa ḳılur **nāz**
G1181-1. Gāh şīve gāh ʿişve gāh cevr ü gāh **nāz** / Öldürür ʿuṣṣāḳı bu nevʿ ile itmez iḫtirāz
G1308-3. Gāh **nāz** u gāh ʿişve gāh ḫışm ü gāh ʿitāb / Cümleden bildüm ki cānā ḳatl-i mādur çün ġaraż
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet **nāzı** çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur dāimā pervāzı çoḳ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şīve gāh cevr ü gāh **nāz** / Bilürem āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen daḫi reftāre gel gülşende bir dem **nāz** ḳıl
G1699-1. Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül / Her ne deñlü eyler ise eylesün ḳoñ **nāz** gül
G1806-1. Didüm ʿışḳuña düşdüm pür-niyāzam / Didi başdan başa ben daḫi **nāzam**
G2158-4. **Nāza** başlar ġonceler görür fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez eyler nihān
G2221-4. Yaraşur ḳılsan niyāz ehline **nāz** / Ḫūy ḳılma tek cefā vü cevri sen
G2262-2. **Nāzuñ** arturduñ yine günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm budur seni başdan başa **nāz** olasın
G2373-2. ʿIşḳ ölmek ögredür ʿuṣṣāḳa hem maʿşūḳa **nāz** / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2557-3. Cānā yiter ḳo **nāzı** ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḫışmı ṣoñında kerem ḳıla
G2575-4. Oh diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu **nāz** gele

G2597-1. İtzün ziyāde **nāzını** yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile çünkim güzīn ola
G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh **nāz** ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm terk eylemez mu ʿtādını
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile **nāzuñı** / Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü **nāz** ehli / Bilür anı vefā niyāz ehli
G2760-5. Virdi yaġmāya gözi mülk-i dili / Böyledür ey Muḥibbī **nāz** ehli
B110. Ḳomaz **nāzını** hergiz nāzenīnüm / İşitmez **nāzdan** āh u eninüm

nāz eylemek/itmek [20] Nazlanmaḳ. (Tulum, 2011: 1366)

G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / Çün nāzenīn **nāz ide** ʿāşıḳ niyāz ider
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki **nāz ider** aña yāḫūd cefāsı var
G608-3. Güzeller pādişāhıdur niyāz ehline **nāz itsün** / Anuñ ḥüsnine kimse la dimez Çoḳ ḥüsni çaġıdur
G1029-1. Açuban yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi **nāz eyler**
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu nice bin şeydāsı var / Ger niyāz itse olur **nāz eyler** istiġnāsı var
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī **nāz ider** ol Nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1188-1. Ḫırāmān ol yür'ey serv-i ser-efrāz / Yaraşur her ne deñlü **eyleseñ nāz**
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile ʿişve ile **nāz ider** / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın itmiş der-miyān / **Nāz ider** gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz / Bülbül artursa niyāzı **nāz ider** ṭurmaz gül
G1753-1. Gülşen içre ʿışḳ ile **eyledükce nāz** gül / Bülbül ider aña ḳarşu mest olup āvāz gül
G1892-5. Muḥibbī dāimā artur niyāzuñ / Görürsin **nāz ider** çün nāzenīnüm
G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden meşeldür **nāz ider** her nāzenīn
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / Baña bir **nāz eylese** biñ biñ niyāzum var idi
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden
Mr21-4. Gönlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından şoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle **nāz itmek** neden

nāz ile [95].Tatlü dil ile, tatlü tatlü, eyülüg ile, şīrīnlig ile, dostāne, muhibbāne, şīve ile...(Tulum, 2011: 1367)

G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek **nāz ile** ey serv-i sehī / İdeler saña du ʿā cümle kiyāhum şanemā
G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün **nāz ile** ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġıḍṭān aña
G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi şalınsan **nāz ile** / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫil ʿatdür saña
G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi **nāz ile** güftār idesin / Şevḳden güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G168-2. Gül yüzine **nāz ile** zülfini efşān eylese / Aña beñzer āfitābuñ yüzini ṭuta niḳāh
G262-2. Serv gibi bāġda reftāre geldüñ **nāz ile** / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın firāvān elġıyāş
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ **nāz ile** şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G413-1. Sebze-pūş olup gelen **nāz ile** cānānumdurur / Ol benüm çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki **nāz ile** yine ol bī-vefā giçer
G467-2. Reftāre gelse serv gibi **nāz ile** ḳaçan / Pāyına cū gibi yaşum ol ser-firāz ider
G492-1. Müjde ey bīçāre dil kim **nāz ile** cānān gelür / Hecr içinde mürde iken mürde cisme cān gelür
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül ma ʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī **nāz ile** çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin **nāz ile** ol vird-i aḥmer depredür
G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan **nāz ile** seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet gelür şimşād u ʿar ʿar imrenür
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī **nāz ile** seyr itse yār / Şanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G551-3. Şalınsan **nāz ile** serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ **nāz ile** ol şāh gelür / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh gelür
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz **nāz ile** ol şāh gelür
G586-2. Açdı yüzini **nāz ile** didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẕarına bahā nedür
G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim **nāz ile** çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin **nāz ile** bādāmum virür
G664-2. Gerçi bir ezādadur ammā şalınsañ **nāz ile** / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā şatar
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm **nāz ile** didi hezār
G706-1. Gözlerüm seker meger ol dilber-i ra ʿnā gelür / Şalınup biñ **nāz ile** ol ḳāmet-i bālā gelür
G773-2. Nāzikāne el şalar yārāna yelken tuḳyānı / **Nāz ile** başına alsa anı key mevzūn giyer
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḫaḳḳa dehānuñdan nişān / **Nāzla** güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna şor
G815-1. Biñ şīve ile **nāz ile** cānān gelür giçer / Gördükce anı aġza bu cān gelür giçer
G816-5. Şalınur ʿişve ile her ṭarafa **nāz ile** yār / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G846-3. **Nāz ile** güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice giryānlar ḳopar
G908-1. Öpsem lebüñi disem o dem la ʿlini dişler / **Nāz ile** baña gösterür incü gibi dişler
G919-1. Güzeller **nāz ile** reftār iderler / Dönerler ġonce-veş güftār iderler
G921-1. Şalınsa **nāz ile** yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G960-2. **Nāz ile** ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse ne ṭañ / Dil- rübālar işi dāim **nāz ile** girişmedür
G1013-2. Leylī şaçını göreli dīvānesi oldum / **Nāz ile** didi yār bu dīvāneme beñzer

G1024-1. Gördüm ol yāri yine **nāz ile** terkeş bestedür / Tīr-i müjgān ṣan kemān ebrūsına peyvestedür
G1035-2. Ṣalınsa **nāz ile** ol serv-i ḳāmet / Gözümüñ yaşı pāyında revāndur
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / Yār **nāz ile** ḳaçan gelse ʿīẕārın ter ṭutar
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm n'ola maḳbūl işüñ / **Nāz ile** geldi nigārum didi üftāde getür
G1085-2. Cennete ḥūrā eger bin **nāz ile** ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi reftār eylemez
G1104-4. **Nāz ile** el ursa dilber zülfinüñ çevgānına / Ḳangı bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ **nāz ile** āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi **nāz ile** ʿāşıḳları zār isterüz
G1167-4. Eger **nāz ile** seyr-i bāġa gelse / Ḳoya pāyına ser serv-i ser-efrāz
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese **nāz ile** geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G1388-1. Baġlansa çün biline **nāz ile** cānāne ṣadaḳ / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ser-ā-ser ḳıla vīrāne ṣadaḳ
G1488-1. **Nāz ile** çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı büyütdüñ
G1502-5. Muḥibbī **nāz ile** itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre gözden aḳan ṣuyuñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan **nāz ile** ḫālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret ile cān virenüñ
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān **nāz ile** gülgūnı benek / ʿĀşıḳām ḥaste-dilem baña yiter bir kepenek
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur **nāz ile** reftār eyleseñ
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost revān ol / Güftāre gelüp **nāz ile** bir ġonce-dehān ol
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol serv-ḳadd / **Nāz ile** didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G1702-1. Ṣalınup **nāz ile** ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1757-6. Dostum **nāz ile** gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḥaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1760-3. Zülfini çevgān idüp **nāz ile** cevlān eylese / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser ser degül
G1783-1. Seyre çıḳsa **nāz ile** serv-i ḫırāmānum benüm / Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm
G1845-3. Ol şehriyār **nāz ile** esbe süvār ola / Atı öñince olayın anuñ piyādeñem
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi ol dem **nāz ile** bir tebessüm
G1969-2. Gelesin **nāz ile** eyā servüm / Pāyuña döke gözlerüm dür ü sim
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin sen / Yāḫūd **nāz ile** reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi **nāz ile** reftāre gelür / Her ḳan **nāz ile** ala ele dildār etegin
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Şöyle beñzer **nāz ile** şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ **nāz ile** sen ey Nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / **Nāz ile** bāġa gelsün ol serv-i ḳāmet olsun
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī / **Nāz ile** ḳaçan ṣalına ol serv-i ḫırāmān
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül **nāz ile** tā ġonce görüp münfaʿil olsun
G2239-2. Gāh gül göster ü geh sünbül āyā serv-i sehī / **Nāz ile** gāhi gehi şīve-i şımşād idesin
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp **nāz ile** mestāne ṣalınsun
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi ṣalın **nāz ile** her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī ṣalın / **Nāz ile** ḥall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2273-1. **Nāz ile** reftāre gel geşt eyle bāġ u būstān / Servler ḳarşu gelüp bulsun şeref gül-i gülsitān
G2322-4. Reftār ider çü **nāz ile** āh eylesem ḥabīb / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında **nāz ile** oynar ḫār ile
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbī **nāz ile** ol şān düldüle
G2576-6. Zülfüñe el ur **nāz ile** meydāna gel ey dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse
G2612-3. Cilve eylerdi çemende **nāz ile** ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā idi
G2620-1. Yine biñ **nāz ile** cānāne geldi / Görüp derdüm benüm dermāne geldi
G2626-1. Yine **nāz ile** ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre **nāz ile** bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin **nāz ile** beñzer benüm reftārumı
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler **nāz ile** ol yār gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide serv-i sehi
G2687-1. Ol serv-i sehī **nāz ile** bir kez ṣalınaydı / Yolına anuñ cān revān itmege neydi
G2692-2. Maḫmūr olalı **nāz ile** bīmār idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre ṭapındı
G2752-5. Dil kişverini **nāz ile** yıḳdı Muḥibbī yār / Hep böyle mi ki ḥüsn ilinüñ dil-rübācığı
G2760-4. Yār ḳāmet getürse **nāz ile** / Uya cümle aña namāz ehli
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende **nāz ile** ḫırāmāni ḫırāmāni
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Ṣalınur her ṭarafa **nāz ile** ol serv-i sehi
G2793-1. Gördüm çemende **nāz ile** ol serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
Tb1-12. Dilde ġamzeñ pāresi gibi yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ **nāz ile** mest ü ḫarāb olmışdur
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn **nāz ile** diñ sürsün atını / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını
Mh8-3. Çıḳdı **nāz ile** çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine ṣanmañ pīrehen
B40. Her ḳaçankim **nāz ile** ol mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre cānum gizlenür
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi **nāz ile** / Büse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla

nāz-ı şimşād [1] Şimşir ağacının nazı.

G2097-2. Gāh ki sünbüllerini ruḫlaruña ṭaġıdup / Gāh ey serv-i revānum **nāz-ı şimşād** idesin

nāz uyḫusı/uyḳusı [5] Hafif ve tatlı bir uyku olarak nitelenen naz uykusunun, ayrıca sevgilinin âşıkları görmezden gelmek için sığındığı yalandan uyuma şekli. (Zülfe, 2011: 154)

G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen **nāz uyḫusın** / Bilmeye ṭañ mı kiʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
G1039-5. Efġānı ḳo gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / **Nāz uyḫusında** yār yatur mest-i ḫᵛābdur
G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür şanur / Ṭañlaram **nāz uyḳusından** yāri bī-dār eylemez
G2252-5. Dilberüm **nāz uyḫusında** ben yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫᵛābdan
G2798-3. Dostum **nāz uyḫusından** daḫi bī-dār olmadun / Şöyle ẓann itme ḳapuñda āh u feryād olmadı

nāz u girişme [1] Naz ve cilve.

G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / **Nāz u girişme** şīve daḫi vaḳtihā olur

nāz u istiġnā [1] Naz ve işve.

G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāşıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn yoḳsa **nāz u istiġnā** mı ki

nāz u ʿitāb [2] Naz ve eziyet.

G165-4. Eksük itmez gönderürsin nice doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh ḫışm ü geh **nāz u ʿitāb**
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni sen odlare yaḳduñ yiter **nāz u ʿitāb** itdüñ

nāz u niʿam [2] Kesret-i niʾmet ve refahtan ilerü gelen şımarıklık. (Ş. Sami, 2010: 907)

G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sāyesinde ne **nāz u niʿamdasın**
Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna biz **nāz u niʿamdan** fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı bilüp şādī vü ġamdan fāriġuz

nāz u sitem [1] Naz ve sitem.

G2557-1. Ol yār nice cevr ile **nāz u sitem** ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla

naẓar [92] *Ar.* Bakma, bakım, göz atma. (Ş. Sami, 2010: 907-908)

bk. çeşm-i erbāb-ı naẓar, ehl-i naẓar, göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ, manẓūr-ı naẓar, terk-i naẓar

(naẓar [46], naẓarda [6], naẓardan [8], naẓardur [4], naẓarı [2], naẓarın [1], naẓarına [1], naẓarından [1], naẓarla [22], naẓaruñ [1])

G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne siḥr itdi ne ḳıldı āl aña / Bir **naẓarda** cān u dil meyl eyledi fīʾl-ḥāl aña
G138-1. Reh-güzārında beni yār perīşānum görüp / Bir **naẓar** raḥm eyledi ḥāl-i perīşānum görüp
G190-3. Pertev-i ḥüsnüñle cānā dil münevver eyleyen / Bir **naẓar** baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ seḥer dost / Ola kim raḥm ḳıla bir **naẓar** dost
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẓerrece yoḳdur **naẓar** ey dost
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir **naẓarda** sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G512-3. Bir **naẓarda** deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir **naẓarda** ey gönül / Siḥr ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb bu ʿāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir **naẓarla** öldürürsüñ çeşmüñüñ āli nedür
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir **naẓarına** bahā nedür
G595-1. Ey gözüm gel bir **naẓar** ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G724-1. Ṣol gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor **naẓarla** baḳmañ aña ʿālemün sulṭānıdur
G758-1. Cānāne açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir **naẓarda** cānuma yüz biñ ʿitāb ider
G818-4. Bir **naẓarla** ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir **naẓar** / Baḳmadan güne gelür mi hīç żarar
G918-4. Bir **naẓarda** cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G951-1. Ol şaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm bir **naẓar** / Yanaram tā ol yüzi envārı gördüm bir **naẓar**
G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki ol serv-i semen gülzārı gördüm bir **naẓar**
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir **naẓar**
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yıldızum / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm bir **naẓar**
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir **naẓar**
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi Ḫsi-nefes dildārı gördüm bir **naẓar**
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir **naẓarla** āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam şanki yaġı-vār
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña **naẓardur**
G1024-2. Bir **naẓar** bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki gelmez bir **naẓardan** hīç ḫūrşīde żarar
G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem **naẓardan** dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1060-1. Cān gözin aç bir **naẓar** ol zülf-iʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1069-1. Giderüp zülfi seḫābın gün yüzin peydā ḳılur / Kim aña ider **naẓarı** āşüfte vü şeydā ḳılur
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola gönül / Ḳıl ḥaḳīḳat **naẓarın** şeyḫ ü eger şāb iñiler
G1088-1. Bir **naẓarla** ḫūn-ı dil cūş itdi oldı yaş göz / Döndürür dünyāya āḫır yaşumı bu ḳaş u göz
G1110-3. Bir **naẓarla** sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / Ṣol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẓerrece biz kim **naẓarı** / Zīrā biz kendümüzi cümleden ednā bilürüz
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk senden bir **naẓardur** ara yirde mültemes

G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir **naẓardur** itdügi ʿışḳ ehli senden mültemes
G1239-1. İdiser sırrumı āh ʿāleme fāş / **Naẓarla** sürmelü göz vesmelü ḳaş
G1242-2. Seni degül bir **naẓarla** dehri teshīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem siper olmış / Devlet irişür başına ey dil **naẓar** olmış
G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir **naẓar** ol meh-i bī-mihri kāş
G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir **naẓarla** dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1398-4. Kimisi ḫandān u şādān kimisi ġam-kīn ḫazīn / İbret al sen bir **naẓar** bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör nice nālişler eyler bir **naẓar** gel nāya baḳ
G1406-4. Nice yıllar ḫusnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir **naẓar** luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun bir **naẓar** bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile şuvardum yine sīnem dāġını / Bir **naẓar** eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḫusnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / **Naẓardan** gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o ḫvābdan uyarup / Bir **naẓarla** nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḫusnüñ ḥaḳı / Bir **naẓar** pertev-i ḫusnüñi iẓhār eyleseñ
G1557-2. Göñlüm alduñ bir **naẓarla** sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk
G1626-4. Bir **naẓarla** virüben tārāca bu dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini şoñra vīrān eyledüñ
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük **naẓar** degül
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu sözi didüm **naẓar** degül
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm **naẓar** degül
G1725-1. Mihr idüp ʿāşıḳlara gün gibi gel göster cemāl / Çün **naẓardan** gelmedi ḫūrşīd-i raḫşāna zevāl
G1725-2. Bir **naẓarla** aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā nedür baña bu ḥāl
G1857-6. Muḥibbī bir **naẓar** görüp nigārı / Yitürsem özümi vü şābir olsam
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk **naẓar** olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem
G1950-3. Gel bir **naẓar** ayā ḳaşı yā yanuma benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G2006-3. Bir **naẓar** eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna yā dir isem
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir **naẓar** cān terkin yār kendüm kün içün
G2118-1. Çünki gördüm bir **naẓar** ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2140-2. Bir **naẓarla** didiler öldürür ʿāşıḳlarını / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle **naẓar** / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim **naẓaruñ** var / Ol müdde ʾīler bunı görüben ḫacil olsun
G2231-4. Bir **naẓarla** cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / Tek gūşe-i çeşmüñ ile baña bir **naẓar** olsun
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / **Naẓardan** çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu
G2308-4. Bir **naẓar** gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur kim neʿaceb rūdur bu
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir **naẓar** ile bu yā gibi ḳaşa
G2395-2. Bir **naẓarla** ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / Nice yüz biñ miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2417-5. Ya serden giç Muḥibbī yā **naẓardan** / Olur ʿāşıḳ olan elbette küşte
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẓar itmez n'ideyim āh **naẓar** ben ḳulına
G2464-3. Dūr ḳılma gel **naẓardan** gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl ol bī-ser ü bī-pālara
G2562-2. Bir **naẓarla** nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Neʿaceb ḥāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
G2582-3. Baña baḳmaz bir **naẓar** meyli hemān aġyāredür / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān üstine
G2644-3. Bir **naẓarla** ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2653-2. Kem **naẓarla** zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendini
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse idi bir **naẓar** / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2662-1. Seyr idenler bir **naẓar** derdüñle sīnem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme **naẓardan** raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi
G2718-2. Yüzine bir **naẓarla** ʿāşıḳ oldum / Gidiserdür buʿaḳlum varı varı
G2728-5. Bir **naẓarla** bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳarecügi
G2751-3. Bir **naẓar** görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2758-1. Bir **naẓar** her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle virür ḫākini
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh **naẓarından** / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan ġaraż / Bir **naẓardur** ḫusnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẓār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir **naẓar**
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir **naẓar** yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr30-3. Bir **naẓar** seyr eylesem varsam bu dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
B4. Bir **naẓarla** dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña
B107. Bir **naẓar** gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāliʿümdür geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam

naẓar eylemek/itmek [78] *bk. ḫor naẓar itmek, kem naẓar itmek*

1. Baḳmaḳ, seyr etmek, temāşā etmek...

G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān aña / Yüzüñe **iden naẓar** da dir gül-i ḫandān aña
G87-5. Bu Muḥibbī **eyler** idi mihr-i ḫusnine **naẓar** / Perde ḳılmasa niḳāb-ı zülfini cānān aña
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi kim **naẓar eylerse** çeşmi ṭolu āb
G174-1. Her ḳaçankim ʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba tāb / **Eylese** aña **naẓar** ditrer felekde āfitāb
G217-1. Çeşmüñ **ideli** sen güle bir kez **naẓar** ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost

G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ ṭāḳına çeşmüñ **naẓar itdi** / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G367-1. Ruḫlaruñ ḥayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini **eyler naẓar**
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup **eyler naẓar** ruḫsāruña / Ṣusamış şu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre **naẓar ide** diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G431-3. Cānā kimem ki saña suḫan diyem āşikār / Şeb-i tār içinde **eyle** baña bir **naẓar** yiter
G521-1. Kim **naẓar eyler** ise gözlerüme nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe **naẓar ide** gelür aña sürür
G576-1. ʿĀrıżuña kim **naẓar ide** gül-i terden giçer / Laʾl-i nābuñı şoran ol ḳand ü şekkerden giçer
G671-4. Benefşe başını egmiş **naẓar eyler** gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G751-3. Aç ḥaḳīḳat çeşmini **eyle naẓar** ruḫsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G891-3. **İden naẓar** bu āhum ucından şerāruma / Didi belā memālikin aldı livāsıdur
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim **naẓar ide** / Ṣanma ki cihān içre o şems ü ḳamer ister
G1153-1. Yıllar giçer üftādeye dilber **naẓar itmez** / Beñzer ki dil-i saḫta āhum eşer itmez
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ **ide** baña **naẓar** / Çün degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp bir **naẓar** sīm ü zer **itmez**
G1163-2. Yār çünkim **naẓar itmez** bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / **Eylemez** benden yaña bir kez **naẓar** ol baġrı ṭaş
G1276-3. Bir kerre **naẓar eyledi** gün yüzüñe ey dil / Ḥayret başuban kendiden ol bī-ḫaber olmış
G1313-4. Ḳaddüñe **naẓar eyleye** secde ide bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey rūḥ-ı revān / Bir **naẓar eyle** elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1564-3. **İtmeseñ** ger bir **naẓar** kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimseʿayb itmez seni çün eski ḫūyuñdur senüñ
G1609-2. Zülfi benefşe ʿārıżı gül ġoncedür lebi / **Eyleñ naẓara** bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1667-1. Bī-vefā dünyāya her kim ki aldanur ādem degül / **Eyleseñ** içe **naẓar** ʿıyş-ı cihān bir dem degül
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol **itme** hīç bir kimseye sen **naẓar** / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet al
G1728-3. Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye / Yüzüñe kim ki **naẓar ide** diye ferḫunde-fāl
G2160-1. **İdeli naẓar** saña gel ey mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı firāvān
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp şanmañ hemān ancaḳ / **Naẓar eyleñ** bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿe ḥüsn / Bir **naẓar eyle** melek yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim **naẓar ide** / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2272-4. Şaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle / **Naẓar eyle** ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ şevābından
G2272-5. **Naẓar eyle** şeb ü rūza biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi **eyle naẓar** āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2347-1. Dilā rūşen **naẓar eyle** yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı vardur īmāna
G2357-2. Ḫışm ile **naẓar ide** kime öldürür āḫır / Bir ḥiśśedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2367-5. Güher-i eşki Muḥibbī yolına eyle niṣār / Ola **ide naẓar** çeşm-i güher yaşımuza
G2368-1. Söyler çemende derdini bülbül yine güle / Līkin gül **eylemez naẓarı** ḫāl-i bülbüle
G2382-1. Kim zülfe **naẓar eyleye** cān u dil içinde / Ṣanur ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüñe aḳar gözi yaşı / Gün yüzine **naẓare iden** kişiye n'ola
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine **eyle naẓar** sen baḳma anuñ ṭaşına
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / **Naẓar itmez** n'ideyim āh naẓar ben ḳulına
G2455-1. Kim **naẓar eyleye** ol serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşıʿaceb mi ki döne Ceyḥūna
G2493-4. İstedüm ey dil ṭabībi derdümüñ dermānını / **İtmedüñ** bir kez **naẓar** derdā dil-i bīmāruma
G2463-3. Laʾl ü mercān şanalar ṭolı gözüm kāsesini / Kim **naẓar eyleye** bu gözlerümüñ yaşında
G2586-5. **Naẓar eyle** bu çarḫ-ı ḫoḳḳabāza / Ne luʿbinler görinür üstinde
G2595-4. ʿUşşāḳ içinde bu ḳuluña **eyle** gel **naẓar** / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2683-2. Her kim ki **naẓar eyleye** ol zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi
G2700-3. Bir **naẓar eyle** göñül mir'ātına virsün ḫaber / Ṣāf idüp itdüm āhı āyīne-i İskenderi
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm bir **naẓar eyle** / Zülfini kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2794-3. Gözüm yaşiyle **eyle naẓar** rūy-ı zerde / Hem sīm döker yolına hem zer benüm gibi
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını nakş eyledi çün şāniʿ-i pāk / Kim **naẓar itse** aña ṭañ mıdur olursa helāk
B188. Ḳo Muḥibbī bir **naẓar itsün** cemālüñ ayına / Kim anı Ḥaḳḳ eylemiş ʿāşıḳlar içün ayına

2. ...görmek...

G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / Ḳana dönse göz yaşı **itmez naẓar** dildār aña
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim **naẓar iderse** oḳur anda āh şāh

3. ...iltifāt etmek...

G276-2. Dünyāya **naẓar eylemedüñ** faḳr idi faḫrüñ / Hem giymedüñ egnüñe olup aṭlas u dībāc
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña **eylemez naẓar** / Ey dil ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G1674-6. **Naẓar itmez** saña merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol

4. ...gözin açiḳ tutmaḳ, bāsīret üzre ołmaḳ...

G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ **eyle naẓar** yil gibi ol düldül giçer

5. ...gözetmek, muḳáyyed ołmaḳ...

G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī **naẓar it** / ʿÖmrden şayma sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer

G1462-5. **Eyle naẓar** şefī ʿ ol sensin şefi ʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler cümle senüñ ḫalāyıḳ
G2725-1. N’ola oldunsa bugün ḥüsn ilinüñ pādişehi / **Naẓar it** ḳullarınuñ ḥāline baḳ gāh gehi

6. ...i ʿtibār etmek, názárinde ve fikrinde diḳḳát etmek...

G1291-5. Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine **eyle naẓar** / Naẓm ṭarzında Niẓāmi ma ʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī sözine **eyle naẓar** / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i ra ʿnā mı degül
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına **eyle naẓar** / Sözlerüñ şarrāfısın ey ḫıredānum gitme gel
G2045-5. Gevher-i naẓmına **eyle** gel Muḥibbī’nüñ **naẓar** / Gūşına daḳ her sözi yegdür anuñ dürdāneden
G2326-5. Muḥibbī n’ola ger **itmese** dünyāya **naẓar** / Hīç deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāṣa
G2364-4. Hemān kendüzinüñ kimligin ider iẓhār / Şular kim **naẓar eyler** bizüm kelāmımuza
G2363-2. Yāre dimiş ki cānın senden dirīġ ider / **Eyleñ naẓar** raḳīb-i següñ iftirāsına
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine **eyle naẓar** / Naẓm ṭarzında Niẓāmi ma ʿnīde Ḫᵛāce imiş

7. ...mu ʿāyene etmek...

G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel **eyle** cānā bir **naẓar** / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme **eyle naẓar** bir kez meded elṭāf ile

8. ...ihtiyāt üzre ołmaḳ...

G2526-5. Şi ʿr-ārā andı Muḥibbī yine Leylī şaçuñı / Ola Mecnūn **naẓar iden** kişi dīvānumuza

naẓar ḳılmaḳ [114] *bk. göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ*

1. Bakmak.

G38-4. Şem ʿ-i ḥüsnine **naẓar ḳıldum** ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḫi gitse **naẓar ḳılmaz** o sīmīn-ten baña
G96-2. Ḳullarıña bir **naẓar ḳılsan** n’ola ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri yaña **ḳılmaz naẓar** / Diseler bu çeşmüme olmaz ʿaceb ḳıble-nümā
G104-3. Çeşm-i mestüñ ḫışm ile **ḳılsa naẓar** / Ṭutmışam ben sīne ḫançerden yaña
G211-3. Yāri görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç **ḳıl naẓar** bārī anuñla dil avut
G262-3. Nāgehān maḥfī **naẓar ḳıldum** güneş ruḫsāruña / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān elġıyāş
G377-1. Yāre **ḳıldum** bir **naẓar** gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G379-2. Beñzer ki yār āyīneye **eylemiş naẓar** / Ḥüsnin göreli kendüzini ḫᵛiş-bīn ṭutar
G427-4. Ey gözüm meh-rūları gördükde gel **ḳılma naẓar** / İḫtiyārı gider elden bu dil-i maḥzūn aḳar
G441-1. Cümle ezhāra **naẓar ḳıl** gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe şan levend oġlanıdur
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya yaşuma **naẓar ḳılsan** / Birine dir idüñ altun birisi daḫi dirhemdür
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine **naẓar ḳıl** demreninde ḳanı var
G547-3. **Ḳıl naẓar** ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir gören / Od nakş-ı āb üzre ḳankı şūret-ger yazar
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma **naẓar ḳılan** benüm / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum var şanur
G550-4. Ḳanlu yaşumdan **naẓar ḳılsun** bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde **ḳıl naẓar** didüm didi / Ḫūb-rūlar n’eylesünler anı sīm ü zer midür
G615-1. ʿAnber ü zülfe **naẓar ḳıl** zülf-i miskīn kendidür / Ger nebāt isterseñ ey dil la ʾl-i şīrīn kendidür
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳat ʿaceb mi çün başar ḫayret / Ḳıyaṭutsa **naẓar ḳılsa** baña ol Ḳahramān gözler
G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam **naẓar ḳılsam** bu çeşmüm nem ḳapar
G668-3. Kūyuña varsa **naẓar ḳıl** ʿāşıḳı men ʿ eyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān umar
G691-5. Bu Muḥibbī zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña **ḳılmaz naẓar** / Yazılan levḥ-i dilinde naḳş-ı rūy-ı sādedür
G736-3. Ġayriye **ḳılmaz naẓar** ger mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür
G766-5. Bir **naẓar ḳıl** eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G803-1. Ey gözüm gel bir **naẓar ḳıl** ṭal ʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın **ḳılsun** ʿuşşāḳuñ **naẓar** / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi çün bād-ı ḥazān / Her yaña **ḳılsañ naẓar** berk-i şecer pā-māl olur
G903-1. Bir **naẓar ḳılmaz** o meh-rū āşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G942-5. Ḳanlu yaşumdan **naẓar ḳılsun** bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı yāḳūt u bir ṭaşı anuñ mercān olur
G962-3. Ḫışm ile **naẓar ḳılma** idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşun var
G994-4. Şaḳın bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / **Naẓar ḳıl** ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G1008-2. Nice dil ṣabr ider baḳ nār-ı hecre / **Naẓar ḳıl** cān-ı ġam-perverdümi gör
G1054-1. Ey dil **naẓar ḳıl** ʿarıżı güldür ya lāledür / Sünbül ṣaçına baġla göñül kim gülāledür
G1057-6. Gel **naẓar ḳılsun** Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin aña żarr
G1078-1. Yanmaz idi āteş-i hecr ile her dem cānımuz / Gūşe-i çeşm ile ger **ḳılsa naẓar** cānānımuz
G1088-4. Şun ʿ-ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine **ḳılmaz naẓar** / Zāhidi ḳılmañ ʿaceb çün anda var ḫuffāş göz
G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine **ḳılmaz naẓar** / Baḳmazuz naḳşına biz bir sāde ruḫsār isterüz
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme **ḳılmaz naẓar** cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür yārsuz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp **ḳılmaz naẓar** itsem eger yüz biñ niyāz
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma şāhid degül mi **ḳıl naẓar** / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1278-1. Yüzüñe kim gün dimiş rā eylemiş / Ḫoş **naẓar ḳılmış** ne ḫoş rā eylemiş
G1380-1. Lebleri nāzik ruḫı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt **ḳıldum naẓar** didüm ki ser-tā-pā laṭīf

G1415-5. Menʿ ḳılmaz ger **naẓar ḳılsa** cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir ʿāşıḳ-ı dīdār yoḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir **naẓar ḳıl** nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma **ḳıl naẓar** / Derdümi bilmek ḥaḳīḳat ise rūy-ı zerde baḳ
G1455-1. ʿĀlem içre **ḳıl naẓar** ey dil cihānda yār yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün her yaña **ḳıldun naẓar** / Pāyına bu gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ
G1498-1. Merdüm-i çeşme **naẓar ḳıl** bī-ḳarāruñdur senüñ / Ṭut elin ḳaldur ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur senüñ
G1501-2. **Naẓar** ʿuşşāḳa **ḳılmazsuñ** raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp **ḳılmaz naẓar** / Hey ne ẓālimdür o yār şol fāriġü'lbālum görüñ
G1532-2. Görmeze urma şehā ḥışm ile **ḳıl** bārī **naẓar** / Dostum ḳanı aranuzda olan ḥaḳḳ-ı nemek
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam **ḳılmañ naẓar** ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer yā degül
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevşere **ḳılmaz naẓar** / Her ne dil kim leblerüñ şehdi ile hem-dem degül
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende **naẓar ḳıl** her varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḫzen-i esrār gül
G1717-4. Didi dilber **ḳıl naẓar** ḥüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1728-2. Āl ile gönlümi alduñ ṣoñra **ḳılmaduñ naẓar** / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr ile āl
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ **naẓare ḳılam**
G1771-1. **Ḳılmaz** baña **naẓar** āh bir tünd-ḫūyı sevdüm / Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / Bir **naẓar ḳıl** ḥālüme ey nāz-perverdüm benüm
G2046-5. Bir **naẓar ḳılsa** Muḥibbī maḥv olan sensin hemān / Bir gören bir daḥi görmez çehre-i efkendesin
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ vucūdumdan eşer hergiz / Görinmez kim **naẓar ḳılsa** hemān bir dūd-ı āham ben
G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına **ḳılsun naẓar** bāz isteyen
G2088-1. Yüzine **ḳılan naẓar** yārüñ görür islām u din / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var iken / Serve **ḳılmayam naẓar** nāzik nihālüñ var iken
G2175-2. Yaşuma **ḳılsun naẓar** deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün berü nār isteyen
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan oddan / Bir **naẓar ḳıl** ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2265-4. Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını / Bir **naẓar ḳılsun** gülüñ ḫār ile ḫandin gözlesin
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dostum bir **naẓar it** nice gülistānum ben
G2323(b)-1. **Naẓar ḳıldı** baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ʿaḳla yāhū
G2416-4. **Naẓar ḳılmadı** āh belürmeyince / Var imiş ḫāṣṣa bildüm belürişte
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost **ḳıl naẓar** içinde daḥi ṭaşına
G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey şāh-ı cihān / Bir **naẓar ḳıl** bula bu bende liyāḳat getüre
G2544-2. Bugün raḥm eyle cānum gel **naẓar ḳıl** / Ḳapuñda nāle vü āh u enīne
G2571-1. Gözlerime kim **naẓar ḳılsa** benüm pür-āb ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile
G2576-2. Dil murġı diler zülfi duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline **naẓar ḳılsun** aña dāne gerekse
G2638-2. Ġāfil ṣalınma ḥālüme ki geh **naẓare ḳıl** / Vācibdürür çü şāha raʾyet-i ri āyeti
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma **ḳıl naẓar** / Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ māhını
G2772-2. Bir **naẓar ḳılmaz** dönüp yolında bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḥaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
G2784-2. Gün yüzüñe bir **naẓar ḳıldum** ola geldi gözüm / İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā ḳaşki
Mh6-1. Gel **naẓar ḳıl** ʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı var
Mr15-5. Ey lebi şīrīn revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir **naẓar ḳılmayasın** Ferhāduña
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña **ḳıl** bir **naẓar** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / **Naẓar ḳılmaḳ** aña bilsem ne żarrdur
Mr24-11. **Naẓar ḳılduñ** dilā ol nev-cevāna / Urur ḥışm ile el tīr ü kemāna
Mr24-15. **Naẓar ḳılalı** gözine ḳaşına / Beni ġarḳ itdi bu gözüm yaşına
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez **naẓar ḳılsam** güneş ruḫsārına / Baḳduġumca nakş-ı hicrān gösterür devrān baña
D6-1. Gül-i ruḫsāruña **ḳılmaḳ naẓar** ṣuç / Velī terk-i naẓar baña daḥi güc
D44-1. Zāhidā **ḳılsañ naẓar** yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ nakḳāşına
B106. Āh kim gün yüzüñe **ḳılmaḳ naẓar** āsān degül / Dostum terk-i naẓar ḳılmaḳ daḥi āsān degül

2. Dikkatle, hikmet gözüyle bakmak.

G202-3. Ḥazān olduḳda evrāḳa **naẓar ḳıl** / Al ʿibret her birinden ʿaḳl dengest
G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderler ʿarbede / Görmeyen **ḳılsun naẓar** bilsün nedür ceng-i Mohāç
G306-2. Cān göziyle **ḳıl naẓar** bil ḥüsnin el-ʿilm-i ḥasen / Olma nādān çün cihān ḫalḳı dir el-cehl-i ḳabiḥ
G635-4. Cān göziyle **ḳıl naẓar** meh-pārelerle ālem / Yoḳ beḳāsı naḳş olunmış şanki āzer deyridür
G652-5. Ey Muḥibbī key **naẓar ḳıl** işbu ʿayyār-ı felek / Gāh tāc-ı Ḫusrev gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Diḳḳat ile **ḳıl naẓar** gör nice maʿnālar gelür
G822-2. Bu vādide muġāyirdür **naẓar ḳıl** herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G880-6. Cān gözüñ aç **ḳıl naẓar** ṣun ʿ-ı Ḫudādur her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G888-2. Her kim ki **ḳılsañ naẓar** sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G892-2. Bir **naẓar ḳıl** cān göziyle gör bu luʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle **naẓar ḳılsan** hemān bir iki sāʿatdür
G1048-2. Bir **naẓar ḳıl** cān göziyle gör bu luʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde saña biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1099-4. Her neye **ḳılsañ naẓar** biz rūy-ı Ḥaḳḳa nāẓıruz / Ṣemme vechullahı gördük māsivāya baḳmazuz
G1261-5. Ey Muḥibbī cān göziyle kūh-sāre **ḳıl naẓar** / İñleyüp Ferhād içün döker gözinden ḳanlu yaş
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her varaḳ / Her ki ʿārifdür **naẓar ḳılup** alur andan sebaḳ
G1413-6. Neler yazmış neler bu dest-i ḳudret / Muḥibbī **ḳıl naẓar** al ele evrāḳ
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına **ḳılsan naẓar** / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine şāham ben / **Naẓar maʿni** yüzinden ger **ḳılursañ** ḫāk-i rāham ben

G2401-3. Eger ẓāhir gözi görmezse yāri / Ne ġam cān gözini aç **ḳıl naẓare**
G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına **ḳılma naẓar** / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda nūş-ā-nūşına
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ **ḳıl** bir **naẓar** yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2468-4. Aç gözüñ ey dil **naẓar ḳıl** ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2474-5. Rūy-ı yāre **ḳıl naẓar** gör anda ḳudret naḳşını / İbret alup diyesin ṣad-āferin naḳḳāşına
Mr3-11. Ger **naẓar ḳılsañ** bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā
Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür **naẓar ḳıl** ḥāli n'olmışdur Cemüñ

naẓarcıġ [1] Küçük bir bakış.

G1992-2. Gel bir **naẓarcıġ** eyle didüm baña dilbere / Şanki ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm

naẓar-gāh-ı Ḫudā [2] Cenabıhakk'ın baktığı makam.

G466-7. Ey Muḥibbī dili pāk eyle hevesden giçegör / Dil olur çünki **naẓar-gāh-ı Ḫudā** ikide bir
G1077(b)-7. Pāk idüp göñül hevesden ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki **naẓar-gāh-ı Ḫudā** ikide bir

nāzenīn [18] *Far.* Cilveli, nazlı, işve-kâr. (Ş. Sami, 2010: 908)

bk. ʿömr-i nāzenīn, yār-ı nāzenīn

(nāzenīn [11], nāzenīndür [1], nāzenīne [2], nāzenīnüm [3], nāzenīnüñ [1])

G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / Çün **nāzenīn** nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / **Nāzenīn** dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G483-2. N'ola ıġmāz itse ehl-i ʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / **Nāzenīn** olan ezelden ḥüsnine maġrūrdur
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / **Nāzenīnüm** ḥüsn ü ḫulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer
G577-5. Bir **nāzenīn** sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / Sencileyin **nāzenīn** bir bencileyin dil-fikār
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī nāz ider ol **nāzenīn** / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1483-3. Mevsim-i gülde ele girse eger bir **nāzenīn** / Öp elin ṣal boynına ḳolun lebini dişe çek
G1820-8. İşbu ġazel ki ḥüsn ile bir **nāzenīndür** / Ḥācet degüldür aña naḳş u nigār hem
G1892-5. Muḥibbī dāimā artur niyāzuñ / Görürsin nāz ider çün **nāzenīnüm**
G2086-1. Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū **nāzenīnüñ** minnetin / Almaz ʿaynuma müşki ʿanberīnüñ minnetin
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey **nāzenīn** / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2170-1. Ey dil-i bī-çāre itme cevr-i dilberden enin / Mā-teḳaddemden meşeldür nāz ider her **nāzenīn**
G2345-2. Cefā vü cevrüni çeksem yiridür / Göñül virdüm senüñ tek **nāzenīne**
G2544-5. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem ḳaçan ol **nāzenīne**
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını yār **nāzenīn** ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile çünkim güzīn ola
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun bize ol **nāzenīn** / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
B110. Ḳomaz nāzını hergiz **nāzenīnüm** / İşitmez nāzdan āh u eninüm

nāẓır [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 908) *bk. nāẓır olmaḳ*

(nāẓır [2], nāẓırdadur [1], nāẓıruz [1])

1. Bakan, nazar eden.

G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine **nāẓır** dil-i āgāhımuz vardur
G1099-4. Her neye ḳılsañ naẓar biz rūy-ı Ḥaḳḳa **nāẓıruz** / Ṣemme vechullahı gördük māsivāya baḳmazuz

2. Nezaret eden, idare eyleyen, bakan.

G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma sen her cānibe / Sen edeb gözle ki hem manẓūr hem **nāẓırdadur**
G1332-4. Olursın ʿāşıḳ u maʿşūḳa **nāẓır** / Arada vāḳıf-ı esrār olan şemʿ

nāẓır olmaḳ [2] (Tulum, 2011: 1366-1367)

1. ...dıḳḳát ile názár etmek...

G1857-1. Yüzüni görmege ger ḥāżır olsam / Ölince gitmez idüm **nāẓır olsam**

2. ...mübāşir ołmaḳ, baş ołmaḳ...

G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne **nāẓır olmışdur** meger / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫʷāb üstine

nāzik [20] *Far.* İnce, narin, rakik, güzel, lâtif, zarif...(Ş. Sami, 2010: 908)

bk. gül-i nāzik, meyān-ı nāzik, nāzik ü rengīn, suḫan-ı nāzik

(nāzik [19], nāzikdür [1])

G294-4. Göñlümüñ ṣınduġını ey dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez **nāzik** zücāc
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaṣdı o **nāzik meyānadur**

G719-5. Şıma **nāzikdür** Muḥibbī göñlini didüm didi / Ṣınmayınca ḥāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G1043-1. Var mıdur bilsem ʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen **nāzik** meyānından ḫaber
G1380-1. Lebleri **nāzik** ruḫı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki ser-tā-pā laṭīf
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri şekker daḫi **nāzik** / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer daḫi **nāzik**
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi **nāzik**
G1624-3. Bend olmaḳ idi zülf-i dil-āvīzine göñlüm / Aşılmaḳ aña da müyesser daḫi **nāzik**
G1624-4. Derd ile belā vü ġamuñı ḫoş görür ʿāşıḳ / Ger olsa anuñ ḥāli mükedder daḫi **nāzik**
G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu şiʿr-i laṭīfi / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḫi **nāzik**
G1633-1. Laʾl-i lebüñüñ ḳandine şekker daḫi **nāzik** / Dişüñle sözüñ dürrine gevher daḫi **nāzik**
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse vişāl ol müyesser daḫi **nāzik**
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser daḫi **nāzik**
G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḫi **nāzik**
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḫi **nāzik**
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var iken / Serve ḳılmayam naẓar **nāzik** nihālüñ var iken
G2359-4. ʿAceb **nāzik** ʿaceb şīrīn-dehendür / Meger süd diyü şekker virdi dāye
G2524-3. Yine taʿvīẓ içün gülşende ġonce / Aşar zer heykelin **nāzik** nihāle

nāzik ü rengīn [2] Nazik ve canlı/parlak.

G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl **nāzik ü rengīn** edāyı gör
G2278-2. Her sözinde **nāzik ü rengīn** meʿānī bulına / İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i şemin

nāzikāne [3] *Far.* Naziklikle, zerafet ve lâtif ve nüvâzişle. (Ş. Sami, 2010: 908)

(nāzikāne [2], nāzikānedür [1])

G773-2. **Nāzikāne** el şalar yārāna yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key mevzūn giyer
G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum uyurdı yār / Her kim ẓarīf ola işi **nāzikānedür**
G1497-4. Kākülinden cemʿidüp bī-dilleri ḥabs itmege / **Nāzikāne** ġabġabından ḳazduġı çāhı görüñ

nāzik-beden [1] Cismi güzel ve zarif. (Ş. Sami, 2010: 908)

G2088-3. Dilberüm **nāzik-bedendür** yaraşur gülden ḳabā / Pīrehen olsa münāsib aña berk-i yāsemin

nāziklik ile [5] Yumuşaḳlıġile, mülāyemet ile, nāz ile...(Tulum, 2011: 1367)

G2123-1. **Nāziklik ile** göñlümüz alan degül misin / Āh ol cefā sen cevr-i fırāvān degül misin
G466-6. Bāġ-ı ḥusnüñde alur būseñi **nāziklik ile** / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G1027-6. **Nāziklik ile** būsesin aldum uyurdı yār / Her kim ẓarīf ola işi nāzikānedür
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥusnüñde alur būseñi **nāziklik ile** / Ṣalınur boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G2577-4. Ṣād-pāre ola baġrı Muḥibbī görem āḫır / **Nāziklügile** zülfine ger şāne giçerse

nāzik-meyān [1] İnce bel.

G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd **nāzik-meyāndur** tāzece / Anuñ içün yolına başum revāndur tāzece

nāzik-mizāc [2] Nazik tabiatlı.

G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol şanem / Dostlar gül yapraġından terdür ol **nāzik-mizāc**
G708-2. Dūd -ı āhumdan şaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / Hey nice **nāzik-mizāc** olur bulutdan nem ḳapar

nāzik-ten [2] *Far.* Nazik, zarif vücutlu.

G577-5. Bir Nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / **Nāzik-tenine** berk-i güli pīrehen bilür
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp beñzede **nāzik-tenüñe** / Külli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe

nāzik-ter [6] *Far.* Ziyade nazik. (M. Nâcî, 2009: 540)

G1037-1. Olalı çün gül-i sīrāb-ı teni **nāzik-ter** / Yaraşur berk-i semen pīreheni **nāzik-ter**
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir ẓeḳanı **nāzik-ter**
G1037-3. Ġonce ḫayretden aġz açmadı sūy-ı çemene / Gördi laʾl-i lebi ile deheni **nāzik-ter**
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ ile / Baña şardurma ḥarir-i kefeni **nāzik-ter**
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu nevʿa suḫanı **nāzik-ter**

nāzil [1] *Ar.* İnen, nüzul eden. (Ş. Sami, 2010: 909)

G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ **nāzil** çü ṭaḥa yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin

naẓīr [9] Benzer, müşabih, misil, mânend. (Ş. Sami, 2010: 909)

(naẓīr [4], naẓīri [1], naẓīrin [1], naẓirüñ [3])

G145-2. Yoḳdur **naẓīr** ḥusnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā seni münteḫab
G711-2. Dilde ġam olsa **naẓīr** eyle gözüm çeşmesine / Baḳıcaḳ āb-ı revān cānı feraḥ-nāk eyler
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur **naẓīri** / Eger var ise eydüñ kime beñzer

G1282-2. İgen raʿnāsın ey gün yüzlü dilber / **Naẓīrüñ** görmedüm ben ey ḳabā-pūş
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāşıḳlaruñ / Hīç **naẓīrüñ** yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1820-5. ʿĀlemde ḫüsnüñe senüñ olmaya bir **naẓīr** / Maẕlūm-ı ʿāşıḳı çü men ḫāk-sār hem
G1938-1. Ey ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem / Görmedi senüñ **naẓīrüñ** ādem
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük **naẓīrin**
Mh4-7. Çün ḫūnī gözi eyledi ġamze oḳını ḫāżır / Didi ki benüm ḫüsnüme kimdür ola **naẓīr**

naẓire [1] *Ar*. Bir şairin bir şiirini taklîden söylenilen şiir. (Ş. Sami, 2010: 909)

G1350-5. Her kim Muḥibbī şiʿrini bilmez **naẓire** dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hīç kār-ı zāġ

nāzlanmaḳ [9] (Ş. Sami, 2010: 909)

1. Naz ve işve etmek, cilve eylemek.

Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle ḫande ider **nāzlanur** / Ḳadd ü bālāsı anuñ serve deger **nāzlanur**
Mh5-2. Būseye cānum alup daḫi ṭurur **nāzlanur** / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar **nāzlanur** / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer **nāzlanur**

2. Arzu olunan şeyi sûret-i mahsûsada kabul etmemek, istemez gibi olup yalvarmaya ihtiyaç bırakmak.

Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer **nāzlanur**
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil n'ideyin / Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil n'ideyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever **nāzlanur**
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki şanasın şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner **nāzlanur**
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger **nāzlanur**

naẓm [40] *Ar*. Mevzun ve mukaffâ kelâm, nesir mukabili. (Ş. Sami, 2010: 908)

bk. ʿarṣa-i naẓm, baḥr-i naẓm, daḳīḳ-i naẓm, dürr-i naẓm, ehl-i naẓm, gevher-i naẓm, gülşen-i naẓm, kemāl-i naẓm, meydān-ı naẓm, muʿciz-i naẓm, naḫl-i naẓm, naẓm ehli, naẓm eylemek/itmek, naẓm-ı dil-keş, naẓm-ı dürer-bār, naẓm-ı dürer-niṣār, naẓm-ı eşʿār, naẓm-ı güher-bār, naẓm-ı güher-niṣār, naẓm-ı güher-pāş, naẓm-ı ḥasen, naẓm-ı Muḥibbī, naẓm-ı Niẓāmi, naẓm-ı pāk, naẓm-ı pür-sūz, naẓm-ı Selmān, naẓm u eşʿār, şanʿat-ı naẓm, sipāh-ı naẓm

(naẓm [11], naẓmı [2], naẓmın [2], naẓmına [4], naẓmını [2], naẓmuma [2], naẓmumı [4], naẓmumuñ [1], naẓmuñ [4], naẓmuñda [1], naẓmuñı [7])

G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ **naẓmuñı** dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī **naẓmuñı** / Şiʿr ile şimdengirü var eyle Selmān ile baḫṣ
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi **naẓmuñ** Niẓāmi **naẓmına** / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G317-4. **Naẓm** meydānına girdüm yine cevlān eyledüm / Ṭabʿ-ı çālākuma taḥsīn itdi eṣḥāb-ı ḫacend
G344-5. Ey Muḥibbī **naẓm** ile bürdüñ Niẓāmi nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G349-5. Eger gūş itse bu **naẓmı** Niẓāmi / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G394-5. Rūm illerini **naẓm** ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile Kāşāne ʿarż ider
G444-6. Devrān içinde **naẓm** ile mümtāz olmaġa / Bā ʿiş budur ki her ġazelüñ ʿāşıḳānedür
G454-1. Kim gūş iderse **naẓmumı** aydur yegānedür / Her beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde şimdi **naẓm** ile Ḥassāne ḳaṣd ider
G643-5. Dürrdür Muḥibbī **naẓmını** gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G792-5. Yār daḳsun cevheri **naẓmumı** lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī **naẓmına** beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G850-5. **Naẓmuñ** Muḥibbī naẓmına beñzer Niẓāminüñ / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G864-7. Kim ki **naẓm** ister Muḥibbī şiʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eşʿār özgedür
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān üzre **naẓmın** dürr ü güher gösterür
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür **naẓmuñı** / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G947-5. Şiʿrümi görür ḫasen **naẓmuma** dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G1211-5. Dişlerüñle şemʿ-i ḫüsnüñ bu Muḥibbī añmasa / Şiʿrini pür-sūz idüp **naẓmın** güher-rīz eylemez
G1291-5. Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / **Naẓm** ṭarzında Niẓāmi maʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1298-1. **Naẓm** içinde olasın tā ki göñül sen ġavvāş / Ṭala gör baḥr-i me'ānīye çıḳar gevher-i ḫāş
G1481-5. Vird idinürdi Muḥibbī ehl-i diller **naẓmuñı** / Ellerine girse idi ger bu güft ü gū-yı müşk
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından kemāle ireli **naẓmuñ** / İşiden gören eşʿāruñ didi şiʿr-i Ḥasandan yeg
G1633-5. Rengīn sözüñ kim göre **naẓmuñda** Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḫi nāzik

G1649-5. Ey Muḥibbī **naẓmuma** naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḫi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1685-5. Eyle Muḥibbī **naẓmuñı** Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle şanʿatı şīrīn edāda ol
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī **naẓmına** eyle naẓar / Sözlerüñ şarrāfısın ey ḫıredānum gitme gel
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī **naẓmına** ḳılsan naẓar / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında var gül
G1717-5. **Naẓm** ile bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmi ṭarzını / Ḫüsn-i eşʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / Nice gevherler bulup bu **naẓmı** inşā eyledüm
G2082-4. **Naẓmumuñ** her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / Rişte-i cāna dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile **naẓmuñı** Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2103-5. Beñzedi **naẓmuñ** Muḥibbī yine şāfī gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini şarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2151-5. Muḥibbī **naẓmumı** her kim ki gördi / Didi şiʿrümi yeg Fürs-iʿ Acemden
G2287-5. Ruḥları şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu **naẓmuñı** şolmaz gülistān idesin
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden **naẓm** ʿaṭādur / Deger her sözi yüz biñ āferine
G2384-7. Sābāş diye her kişi işide bu **naẓmumı** / İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi ḫoş-edāyile
G2780-6. Muḥibbī **naẓmını** görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā gūş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / **Naẓm** ṭarzında Niẓāmi maʿnīde Ḫᵛāce imiş

naẓm ehli [7] Şiir yazmada ve ilminde söz sahibi kimseler.

G61-7. Oḳusun **naẓm ehli** bu şiʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G900-5. Rām olup şiʿrüme **naẓm ehli** egeler n'ola baş / Ṭutmaġa ʿālemi bu tīġ-i zebān baña yiter
G1335-4. Şiʿrüme **naẓm ehli** baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine yārāna gönder cevheri / Diyeler **naẓm ehli** ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma **naẓm ehli** çün baş indürür / Ben daḫi şiʿrüm kemāl ile ḫacend itsem gerek
G2012-6. Görüp Muḥibbī şiʿrüñ **naẓm ehli** egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓirin
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette **naẓm ehli** / Bu fikr-i bikri şiʿrinde hemān ancaḳ āḫır itdi

naẓm eylemek/itmek [2] ...tertīb etmek, üslūbe ḳomaḳ, dizmek...(Tulum, 2011: 1367-1368)

G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan **naẓm eylese** / İşiden cān riştesi üzre şanur dürler dizer
G1256-3. **Naẓm ider** lü'lü' dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher baġlamış

naẓm-ı dil-keş [1] Gönül çeken şiir.

G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şeh-vār / Aṣsun zamāne gūşına bu **naẓm-ı dil-keşüm**

naẓm-ı dürer-bār [1] İnciyle dolu şiir. *bk. naẓm-ı güher-bār*

G2405-4. Bu **naẓm-ı dürer-bārı** oḳursa n'ola dilber / Lü'lü' yaraşur laʾl i Bedaḫşān arasında

naẓm-ı dürer-niṣār [1] İnci saçan şiir. *bk. naẓm-ı güher-niṣār, bk. naẓm-ı dürer-pāş*

G1721-5. **Naẓm-ı dürer-niṣārumı** her kim ki gūş ide / Var mı Muḥibbī diye bunuñ çün güher degül

naẓm-ı eşʿār [1] Şiirlerin tertibi.

G2139-3. Egerçi **naẓm-ı eşʿāruñ** olup her biri bir gevher / İçinden kim kiʿāḳildür alup nā-yābını seçsün

naẓm-ı güher-bār [1] *bk. naẓm-ı dürer-bār*

G2686-5. Gördi şarrāf-ı cihān şiʿr-i Muḥibbī'yi didi / Ḳıymet-i cevheri bu **naẓm-ı güher-bār** şıdı

naẓm-ı güher-niṣār [1] *bk. naẓm-ı dürer-niṣār, bk. naẓm-ı dürer-pāş*

G1664-5. **Naẓm-ı güher-niṣārumı** her kim ki gūş ide / Aña Muḥibbī diyebilür mi güher degül

naẓm-ı güher-pāş [1] *bk. naẓm-ı dürer-niṣār, naẓm-ı güher-niṣār*

G2750-5. Meʿānī baḥrine ṭaldı Muḥibbī buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu **naẓm-ı güher-pāşı**

naẓm-ı ḥasen [1] Güzel şiir.

G1803-5. Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi taḥsīn ide ger görse bu **naẓm-ı ḥasenüm**

naẓm-ı Muḥibbī [2] Muhibbi'nin şiiri.

G592-5. Bu vech ile **naẓm-ı Muḥibbī'yi** gören dir / Beñzetdi hemān şiʿrini Selmāne dimişler
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine **naẓm-ı Muḥibbī** / Cānā anı daḳ gūşuña yek-dāne şalınsun

naẓm-ı Niẓāmi [1] Nizami'nin şiiri.

G2606-13. Gāh olur **naẓm-ı Niẓāmiden** Muḥibbī dem urur / Gāh bir ḥarf añlamaz nādān ider göñlüm beni

naẓm-ı pāk [1] Temiz şiir.

G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri yiter bu **naẓm-ı pāk** / Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem

naẓm-ı pür-sūz [1] Çok yakıcı şiir.

G679-4. Cihānı **naẓm-ı pür-sūzum** müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli görüp şiʿrüm didi siḥr-i ḥelāl olur

naẓm-ı Selmān [1] Selman'ın şiiri.

G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise / Şiʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda **naẓm-ı Selmān** eyledüñ

naẓm u eşʿār [2] Nazım ve şiirler.

G271-5. **Naẓm u eşʿārum** görenler ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şiʿr içre Selmān ile baḫş
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn **naẓm u eşʿāruñ** senüñ

naẓm-ārā [1] Şiir bezeme.

G292-5. Ey Muḥibbī **naẓm-ārā** ṭutduñ Niẓāmi ṭarzını / Şiʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc

nāz-perverd [3] *Far.* Özenle doğmuş, nazlı. (Steingass, 1892: 1371)

bk. teẕerv-i nāz-perverd

G750-1. **Nāz-perverdüm** benüm ḥüsn ile gül-i aḥmer giçer / Ḳanumı dökmege līk ġamzesi ḫançer giçer
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey **nāz-perverdüm** benüm
G1958-1. Pāyuña yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / Bir naẓar ḳıl ḥālüme ey **nāz-perverdüm** benüm

ne [454] *T.* Şeyden ve bazen şahıstan sual etmeye mahsustur. (Ş. Sami, 2010: 909) Hangi; nasıl, ne şekilde. (TS, 2009: 2830)

bk. çāre ne, elden ne gelür, her ne, her ne ise, her ne kim, ne ʿaceb, ne bilsün/bilür, ne cānı var, ne çāre, ne deñlü, ne dimek, (her) ne ekerseñ anı biçersin, ne ġam, ne ḫaber, ne ḥācet, ne ḥaddüñe, ne/nedür ḥāl, ne ḥāl üstinde, ne içün, ne ḳadar, ne ki/kim, neler, ne mümkin, ne ... ne, ne ṭañ, ne revā, ne vaḳt, ne var, ne vech ile, ne yir, ne yüzden/ne yüz ile

(ne [357], nedür [82], nedürür [3], neydi [2], neydügini [1], neye [9])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana **nedür** dilā / Egnüñe ḫilʿat yeterken bir palās ü birʿabā
G6-3. Ḳalur bu ṭāḳ-ı eyvānuñ yüceltme / **Nedür** bu hāy u hū kūs-ı girīvān
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu **ne** feryāddur dirler baña / Sen lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G24-1. ʿAceb bilsem **nedür** başumda sevdā / Olupdur cān u dil anuñla şeydā
G27-3. Būseye bir cān **nedür** biñ cān virürdüm cān ile / Yarım aġız būse iḳrār eylese yārüm baña
G30-1. Didüm aña ey bī-vefā **nedür** bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden saña oldıʿaṭā
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem **nedür** baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G35-2. Hey **ne** kāfirdür gelür īmāna ṣanmañ zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey **ne** müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G50-7. Gözüm yaşına baḳmaz cevher olsa / **Ne** ḳılam n'eyleyem derdā diriġā
G52-1. Ḳāmetüñ her dem ḳıyāmetdür baña / Bilmezem ki bu **ne** ḥāletdür baña
G56-1. Ey göñül n'olduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzerʿışḳına ṭolaşduñ ya **ne** söylersin baña
G66-4. Didi kūyunda ḳaluban oldı ḥasretle göñül / Kimseler bilmez **ne** işler eyledi ol gū baña
G70-1. Cān **nedür** ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür ger terk idem anı saña
G71-5. Derd-iʿışḳuñda Muḥibbī **ne** belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide ḥālimi āgāh saña
G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n'eylesün tedbīr aña / Hey **ne** sengin-dil olur āh eylemez te'şīr aña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi **nedür** ṣorarsañ nūṣ ḳıl müldür baña
G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo **ne** dirlerse disünler zülf-iʿanberdür baña
G107-1. **Ne** müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña
G107-3. ʿĀṣıḳa biñ cān bağışlar ḫande ile ol perī / Cān **nedür** tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G117-1. Noḳṭaʿādetdür ḳonur çün zīr-i leb / Noḳṭa-i ḥālün **nedür** bālā-yı leb
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey **ne** raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña **ne** şāhid gerek ḳanum görüp
G130-2. Dün gice giçdi uyur ṣandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı **nedür** āṣıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G130-3. Bu **ne** istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ suāl itsem dönüp bir kez baña virmez cevāb
G149-1. Didüm dehānuñ öpse idüm ḳılma beniʿayb / Didi dehānı kimse **ne** bilmez bu ʿilm-i ġayb
G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu **ne** ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez **nedür** dermān dost
G206-1. Neʿışḳa var nihāyet **ne** ḫod bu derde ġāyet / ʿIşḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G206-4. Zāhid **nedür** bu ġaflet ışḳa **nedür** bu inkār / Cān terkin urdıʿāṣıḳ yitmez mi buʿalāmet
G222-3. Çün saña ḳalmaz **ne** lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / **Ne** yetmez rinde bu keşf kerāmāt

G246-1. **Ne** yetmez ehl-i ʿıyşa bu sa ʾādet / Ola her cām içene būse ʾādet
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndur ʿabeş / Olmasa ʾālemde çün cānān **ne** söz cāndur ʿabeş
G269-3. İderler baḥş ʿışḳı tā ḳıyāmet / Bilinmeye **nedür** ehl-i mebāḥiş
G271-4. Bir güzel yoḳdur gelüp ola muḳābil ḥüsnüñe / Eylemek bence **ne** lāyıḳ māh-ı tābān ile baḥş
G283-3. Ruḫlaruñla zülfüñi gördüm iderler ʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẓar bilsün **nedür** ceng-i Mohāç
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda şuç / Ben bu şuç ile cemālüñden ıraḳ olmaḳ **ne** güc
G318-4. Ayāz'a ḳul diyü isnād iderler / **Ne** ḳul belki ḳul oldı aña Maḥmūd
G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce **ne** dād
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫʷāba beñzer ol daḫi muḥāl / **Ne** ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḫāl nā-murād
G360-4. Hecr elinde n'ola şorsañ dil ü cān ḫastesini / **Ne** bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẕ
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper daḳar / **Ne** ṭaḳarsa başına olmaya ḥīç perden leẕīẕ
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür andan **ne** zehr olsun ki tiryākumdurur
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ **nedür** ḳaṣdı / Her dem ʿuşşāḳa işi ʿarbededür
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu **ne** dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G386-3. Ḳaçankim görse ʿuşşāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben **ne** milletdür
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī **ne** sa ʾādetlü serüñ var
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez **ne** ādemdür
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu **ne** sırdur kim daḫi dil ḫānesi pür-nārdur
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz o meh-rū kim bu **ne** āvāzdur
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḫi benüm esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat şormañ ol **ne** zārdur
G435-1. Dilde gözde görinen cānānedür / Kimseler fehm itmedi cānā **nedür**
G435-2. Baġladı dil gerçi Leylī zülfine / Bilmedi Mecnūn velī Leylā **nedür**
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm ʾālemde **ne** mātemdedür
G455-2. Benden **ne** söz ki ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne şor
G455-5. Devrān **ne** kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne şor
G468-2. Hey **ne** kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʾāşıḳlara zünnār ider
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya **ne** āl üstindedür
G478-1. Kūyuñda bu ben ʾāşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes yā **ne** disünler
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür **ne** istersen ol fettāndan gelür
G490-2. Bir çanaḳ bāde ile farḳı **nedür** cām-ı Cemüñ / İçicek anı gedā meygedede Cem görinür
G494-3. Ruḫuñ mir'ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / **Nedür** ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā **nedür**
G500-1. Didüm ki cānı būseñe virem bahā **nedür** / Güş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G503-7. **Nedür** ḫaṭuñ didüm didi Muḥibbī / Senüñ bu seyyiātuñ defteridür
G519-3. Şorarsa bize ol meh-rū **ne** güne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G520-1. Sīnemde benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı **nedür** ʾāşıḳa çün derd devādur
G532-2. Zen **nedür** ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni şanma ki göñlüm zendedür
G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe didi şeker / Gör **ne** şīrīn ü ter duʾālar ider
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʾāşıḳa bī-ʾār dime / Bilmedüñ ʿışḳ **nedür** maḥv olur o şan ezilür
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / **Ne** ġam çeksün bu ʾālemde ne çifti ne oraġı var
G571-1. Gülşene var ey ṣabā gör iñleyüp bülbül **ne** dir / Hīç anuñ feryādını güş eylemez mi gül **ne** dir
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül **ne** söyler gül **ne** dir
G571-3. Bend içinde ḥālümi şor zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür kākül **ne** dir
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül **ne** dir
G571-5. Bilmeye ḥālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḥālini kendüye şor gör ol **ne** dir
G574-1. Şormaduñ ey ġonce-leb bu ʾāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ āli **nedür**
G574-2. Sāḳiyā meygūn lebüñ nūş itdi ʾālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli **nedür**
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli **nedür**
G574-4. Dün tefeʿül eyledüñ açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli **nedür**
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi ey dil neden bilür / Ḫaste olan **ne** çekdügini bil çeken bilür
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿī **ne** efʿī belki ejderdür
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / **Ne** maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o ḥāṣıldur
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā **nedür**
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden **ne** biter / Lü'lü' dişüñ var iken dürr-i ʿAdenden **ne** biter
G599-2. Būy-ı zülf-i siyehüñ çünki virür cāna ḥayāt / ʿAnber adın kim añar misk-i Ḫutenden **ne** biter
G599-3. Ḥüsn āyīnesi yanında **nedür** bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berk-i semenden **ne** biter
G599-4. Gitdügüñce bile yanınca bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden **ne** biter
G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü şüküfe bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden **ne** biter
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar **nedür** / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar **nedür**
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / Çünki atmazsın ya elde ṭutduġuñ yālar **nedür**
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar **nedür**
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar **nedür**
G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin sīneñde yārālar **nedür**
G602-6. Çünki ʾāşıḳsın Muḥibbī ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ yā āh ile vālar **nedür**
G625-1. Baña dildār **ne** cevr eylese cānānumdur / Ben de yolında fedā eyledügüm cānumdur
G625-2. ʿIşḳ şāhı **ne** getürdiyse getürdüm yirine / Didi taḫsīnler idüp bende-i fermānumdur
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb **ne** ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler

G638-1. Ol dil-nüvāz āh **ne** şīrīn-zebān olur / Sözin tamām itmeyü gözden nihān olur
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu **ne** şeh-vār olur
G649-3. Hey **ne** sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G652-1. Gönlini ʿāşıḳlarun ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey **ne** sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile zāhid **ne** cidāl eylemek ister
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör **ne** cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum virür
G666-1. Boyunında yār zülfin gördüm didüm dütādur / Hey **ne** dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem ne ḥāli var **ne** āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey **ne** ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne beñzer / **Ne** var ʿālemde ancaḳ cāne beñzer
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki **ne** müşkīn nefesi var
G697-3. **Nedür** ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aṣılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem **ne** güne rāzum var
G701-5. **Neye** ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu **ne** feryāddur
G709-4. Dün iḳrār eylemişken būse lebden / **Ne** düşdi kim şimdi idersin inkār
G715-1. Ey ṣabā bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül **ne** dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül **ne** dir
G715-2. Pend idersin zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül **ne** dir
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle şürāḥīden saña ḳılḳıl **ne** dir
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul **ne** dir
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī ol **ne** dir
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör **ne** ādem cānıdur
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / **Ne** dil baḥrinde olsa āşikār o nihān ditrer
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar **ne** ādem cānıdur
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre zenehdānuñı ey ġonce / Didüm dil ʿandelībinüñ **ne** raʿnā āşiyānıdur
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā **ne** olur
G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum **ne** ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G738-2. Yine ṣaḳlar **neye** bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G780-2. Yılduz ṣayar her gice ṣubḥa dek gözüm / Görmem ol māhı bilsem ʿaceb **ne** sitāredür
G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından **ne** biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G789-1. Yāre nāmuñ **ne** didüm didi meh-i tābāna ṣor / Leblerin ṣordum didi var bu ḥadīṣi cāna ṣor
G789-4. **Ne** sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne ṣor
G802-1. Var mı miṣlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / Ya baña mānend **ne** var Vāmıḳ-ı ʿeydā meger
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki **ne** müşkīn nefesi var
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde **nedür** zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa ṭaḥ mı didi mūr u mār
G817-6. Hey **ne** ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā ṣoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G833-3. Dirler ki ider dilber olan būseye iḳrār / Didüm ki bu **ne** olmayıcaḳ bu **ne** suḫandur
G833-6. Didi ki **nedür** kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī seni cān ile sevendür
G843(b)-4. Müdde īʿ kibr mi yāḫūd tersā / Bilmedüm ben hele **ne** milletdür
G852-1. Beni hecrüñle öldürme ḳılup dūr / **Ne** faḫr ola Süleymān öldüre mūr
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı **neydügini** zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen bilür
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey **ne** ādem yalıñuz ṣanmañ bile ʿālem yanar
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā **ne** ṣaḳlarsın aṣ anı zülfinüñ çün dārı var
G869-3. Dün gice kūyında nālem işidüp / Dir seg-i kūyı bu **ne** feryāddur
G871-5. Döne döne yanmayan bilmez **nedür** aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḥālüñi baġrı kebābīler bilür
G884-1. Senüñ ḥüsnüñ cihāna güft ü gūdur / Bu **ne** ḥüsn ü bu **ne** vech ü **ne** būdur
G884-2. ʿAceb olmış görüpʿanber ṣaçın müşk / Bu **ne** zülf bu **ne** kākül ü **ne** mūdur
G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden ṭoludur / Bu **ne** ṭīb u bu neʿıṭr u **ne** būdur
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm başdan aşdı / Bu **ne** bār u bu **ne** nehr ü **ne** cūdur
G884-5. Muḥibbī nāgehān dīvāne oldı / Bu **ne** ʿışḳ ü bu **ne** derd ü **ne** ḫūdur
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti **ne** ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş ṣanmañ anı dermānı var
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz pes yā **nedür**
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿĀşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer Ḫoş **ne** ṣafādur
G916-1. **Ne** ḫoş demdür viṣāl ola müyesser / Cemālüñle daḫi göñlüm münevver
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / **Ne** serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet **ne** teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ **ne** gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo ṭūl-ı emelden **ne** gelür / İtmeyen cevr ü cefā şīve güzelden **ne** gelür
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuşşāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden **ne** gelür
G945-4. Zāhidā ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ fażlıdurur yoḫsaʿamelden **ne** gelür
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni añ yārümle ḳurı meṣelden **ne** gelür
G945-6. Şi ʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden **ne** gelür
G963-1. Ḳulaḳdanʿāşıḳam ʿāşıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek **ne** ḫod ṣabra mecālüm
G966-4. Gerekmez seyr-i ṣaḥrāsı **ne** ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum uṣanmışdur
G971-4. **Ne** günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden **ne** içün itdi cüdā kim ne bilür
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini **ne** ḳan yudar Muḥibbīʾnüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G984-6. Seḥer güş it **nedür** murġ-ı seḥer-ḫiz / ʿÖmr gibi bu dünyā bī-vefādur

G991-1. Bī-vefā dildür sevmek hey **ne** müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḥ / Ya ʿıyş u neşāṭ itsem **ne** ḫoş bāġ u bahārum var
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ kesicek başumı diye bu **ne** serdür
G1015-4. Baña yitmez midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / **Ne** idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḫazīn göñlümi bu **ne** ʿitābdur
G1039-2. İtseñ ṭulū ʿ bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu **ne** āfītābdur
G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem **ne** ġuṣṣa melālüm var
G1064-3. Her ne deñlü yār düşmenlik ide / Baña **ne** ḳılsa gelür ol dostār
G1068-5. Yāre ʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir Muḥibbī ki bu **ne** ġavġādur
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / Daḥi şūrīde bülbül **ne** sözüñ var
G1080-5. Gül yüzüñsüz bu Muḥibbī iñlese bülbül-ṣıfat / **Ne** dükenmez gice gündüz āh u zārıdur diñüz
G1102-3. Hey **ne** ẓālimdür ʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle ẓann eyler ki maḫşerde alınmaz dādımuz
G1112-1. Ġam ile bu ḫālüm yine aḥvālümi şormaz mısuz / Yārān **nedür** ḫālüñ diyü aḥvālümi şormaz mısuz
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳun gör **ne** gelüpdür başına / Nice biñ yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1142-6. Didüm ey dilber **nedür** bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz
G1145-3. **Ne** ḳılsun ʿāşıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1148-1. Bir būseye cān naḳdin cānāne ḳabūl itmez / Bir cān **nedürür** dirseñ biñ cāne ḳabūl itmez
G1149-3. Senden ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde **ne** ister / ʿIşḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1149-4. Nāmūs **nedür** ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / Niteki ḫarābāt erine nām gerekmez
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña **ne** sūd / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu ümīde **ne** getürür görelüm taḳdīrümüz
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña **nedür** ḫālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1165-1. Gülmedi ʿālemde bir gün bu dil-i ġam-nākumuz / Bilmezüz **ne** gösterür daḥi ʿaceb eflākümüz
G1166-4. **Ne** ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1194-3. Ḳomaz gül dāmenini hergiz elden / **Ne** ḳaldı bülbül kim ḫār ḳılmaz
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey **ne** ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña **ne** şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1220-3. Nāke-i Leylī **ne** vādilerde kim itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres
G1249-1. Eyleyen dehri mu ʿaṭṭar bilmedük **ne** bū imiş / Ṣoñradan bildük anı ol müşk-bū gisū imiş
G1254-3. Ḫayālüñ gitmedi ey dost dilden / Günāhum **ne** beni ḳıldun ferāmūş
G1259-7. Ey Muḥibbī bu **ne** ḥikmetdür ki bir yirde ḳarār / İtmeyüp ʿālem duraldan berü devr eyler güneş
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur vāy **ne** bend olmış
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne köşesi **ne** ulu bārgāh imiş
G1278-1. Yüzüñe kim gün dimiş rā eylemiş / Ḫoş naẓar ḳılmış **ne** ḫoş rā eylemiş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm **ne** ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1286-4. Nice bir hecr iline gönderesin / Başayın çāre **nedür** baġruma taş
G1290-2. Ḳomış o zülf-i çīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu **ne** ḫoş vech ile dām itmiş
G1293-1. Bī-vefā dildār sevmek hey **ne** müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1306-3. Leblerin ẓikr eylesem ḳaṣdum **nedür** eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḫācet degül tekrār ʿarż
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī yā **ne** ḫışm eyler çün olmışdur ʿiważ
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda **ne** zībā imiş i ʿrāż
G1316-1. Didüm ey dilber **nedür** görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa **nedür** bu āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol siperden iḫtiyāṭ
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost şekkerden **ne** ḫaẓẓ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden **ne** ḫaẓẓ
G1322-2. Kim ki la ʿlüñden senüñ ider bugün bir cür ʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṯerden **ne** ḫaẓẓ
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden **ne** ḫaẓẓ
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden **ne** ḫaẓẓ
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden **ne** ḫaẓẓ
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / Pādişāha **ne** buyursañ oluram aña muṭi ʿ
G1342-4. Bu **ne** ḥikmet bu **ne** ḳudret bu **ne** ʿibretdür Ḫudā / Āb u āteş bād u ḫāki eylemiş insānda cem ʿ
G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ **ne** üns cānā cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından inḳiṭā ʿ
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u **ne** hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1391-1. **Ne** ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / **Ne** idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve anı / **Ne** serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1407-4. Gör **ne** muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1410-4. Göz göre ḫaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey **ne** kāfirdür meded ol dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1433-4. Ḳāni ʿem rızḳuma **ne** gelse ḳanā ʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanā ʿatda bugün ʿānḳā-yı ʿışḳ
G1435-1. Şanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey **ne** ẓālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör **ne** yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāşınat ḳumrı **ne** söyler bülbül-i güyāya baḳ
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm **nedür** şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay ü yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem yegdür **nedür** bu intiẓār olmaḳ
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp **ne** didügini / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān ḳaşuñ
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān çekişür / Bilmedüm yoḳ yire **nedür** bu ceng
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende gūş / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı **nedür** rüsvā gerek
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına şeydā göñül / **Ne** uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ

G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey **ne** ẓālimdür o yār şol fārigü'lbālum görüñ
G1527-5. Vaşlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān **nedür** biñ cān fedā cānānenüñ
G1529-3. Müyesser olmadı çün vaṣl-ı dildār / Saña **ne** fā'ide ṭurmaḳda cānuñ
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / **Ne** sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al reng
G1536-1. Hey **ne** şirindür şehā la'l-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿĀleme fitne virür zülf-i dil-āvīzüñ senüñ
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya **ne** gerek
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / **Ne** ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1573-3. Cihān bāḳi degül dār-ı fenādur / **Ne** ışşı var olan ẕevḳ u ṣafānuñ
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi **ne** minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / **Ne** sa'ādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes **ne** var itmek gerek
G1597-4. Ey çeng **nedür** bezm-i ṣafā bu n'ola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1600-1. Dilā 'ışḳ ile çün meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ yā **ne** girdüñ
G1600-3. **Ne** virdüñ göñlüme ey çeşm-i bed-mest / Alup cānumı nā-ḫaḳḳ ḳane girdüñ
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi **ne** idi ṭūfān eylemek
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü **ne** görelden ḫālüñi / Niceler ṣayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G1620-3. Ḫār idüp 'uşşāḳı eylersin raḳībe iḫtirām / **Ne** sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1628-2. Ḳapusında boynı baġlu bendeyüz / Ḳullara **ne** emr ola fermān gerek
G1637-5. Ḫoş-dil itdüñ cümle 'āşıḳlaruñ buldı murād / Bu Muḥibbī **ne** günāh itdi ki nā-ḫoş eyledüñ
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān gerek / **Ne** cihān ḳılsun baña cānā ne sen ne cān gerek
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi **nedür** didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna mālik olduñ / Gider elden saña andan **ne** hāṣıl
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu **ne** ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1703-2. Ġam ġubārın levḥa-i dilden **ne** refʿeyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse yā **nedür** baña bu ḫāl
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā **nedür** ceng ü cidāl
G1729-5. Ey Muḥibbī 'āşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fārigˇ ol sen ḳo **ne** dirlerse disünler saña il
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh **ne** müşkil / Kim bendesini redd ide bir şāh **ne** müşkil
G1738-2. Cān virmek anuñ yolına āsān gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh **ne** müşkil
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol yār-ı cefākār / Ṭa'n eyleye il bir yaña her-bār **ne** müşkil
G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh **ne** müşkil
G1738-5. Ger Ḫaḳḳ ide bir daḫi viṣālüñi müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh **ne** müşkil
G1740-2. Ḫaste-dilden ey ṭabīb-i cān **nedür** ḫālüm didüm / Didi ey miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
G1742-1. Yine ḳul görmemek ḫānı **ne** müşkil / Göñül taḫtına sulṭānı **ne** müşkil
G1742-2. Görinmez 'ārızı sünbül ṣaçından / Kim örte küfr ü īmānı **ne** müşkil
G1742-3. Şehā'ahd itmiş iken vaṣla ferdā / Ṣımaḳ'ahd ile peymānı **ne** müşkil
G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu yolda / Virürsem teşne-leb cānı **ne** müşkil
G1742-5. Muḥibbī olmadan Biñ kerre artuḳ / İşitmek ṭa'n-ı nādānı **ne** müşkil
G1744-1. Ol zülf-i siyeh baġlaya dil kīne **ne** müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini dīne **ne** müşkil
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīne **ne** müşkil
G1744-3. Ṣaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül yine **ne** müşkil
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye yarına **ne** müşkil
G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu 'āşıḳ-ı deyr yine **ne** müşkil
G1745-1. Dil baġlamaḳ ol zülf-i siyeh-kāre **ne** müşkil / Bil baġlaması göz göre zünnāre **ne** müşkil
G1745-2. La'l-i lebümi andı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre **ne** müşkil
G1745-3. Dil-ḫaste olup derd ile bu cān lebe geldi / Derdine kişi bulmaya bir çāre **ne** müşkil
G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre **ne** müşkil
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre **ne** müşkil
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu **ne** şīve bu **ne** 'işvedür meded yārüm benüm
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula **ne** iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna ṭapşırdum
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden **ne** cevāb aldum / Beḫamdullah bu derdümi bugün dermāne ṭapşırdum
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye cān virmek **nedür** / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḫużūra varam / **Ne** yāda minnet idüp ḫod āşināde olam
G1867-4. Bu **ne** ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ / Bu **ne** ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu **ne** ḥikmet aġlaram sīnemde vardur nār hem
G1882-4. Her **ne** yañadan gelürse ġam açuḳ vīrāne-dil / Aña ta'ẓīm eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem
G1899-1. **Ne** taḫt u tāc u mülket-i İskender isterem / Bir pādişāha bende olam ekşer isterem
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa **ne** yazdıysa ḳalem
G1930-6. **Ne** emr itseñ benüm oldur murādum / Dimişlerdür gerekmez 'āşıḳa kām
G1930-7. Muḥibbī 'ākil iseñ saña örnek / Bu yitmez mi **ne** oldı ġūr-ı Behrām
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / Bilmedüm **ne** virdi baña alamaz hicrān benüm
G1935-1. 'Işḳuñla bī-ḳarārum cān **ne** dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervāyı kes nedārum
G1961-4. Baña ṭa'n itme zāhidā saña **ne** / Anı ben sevmedüm veyā sevdüm
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā 'ar'ar didüm / Didi saña **ne** biter yā şimşād olam
G1978-3. Degülse ol şaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger **ne** olmasa şīrīn neden 'ışḳ ile Ferhādam
G1980-2. Her söz ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen sözümi bilür ben **ne** cevherem
G1984-3. Hey **ne** sengin-dil olur itmedi hergiz eşer / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem

G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / **Ne** ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / **Ne** lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī mi ʿar ʿar mı didüm / Didi saña **ne** biter yā serv ü yā şimşād olam
G2015-3. Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / ʿIşḳ şāhı devletinde eksügüm **ne** lāleden
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā **nedür** ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ʿaceb baña **ne** virdün alabilmezsin
G2026-1. Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun / **Ne** serv-ḳāmet olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ **nedür** şorma ḥālini / Başumda var benüm baña şor ışḳ ḫāletin
G2079-3. Metā ʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur **ne** çıḳar gör kendü yanından
G2085-4. Bitürür dürlü şüküfe her biri bir nev ʿde / Bu **ne** ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde **ne** verdidesin
G2111-3. **Ne** ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem la ʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden şor sen
G2113-3. Külḫān da ḥayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem **ne** dem olsun
G2128-3. Cām-ı Cem olmayıcaḳ genc-i Ferīdūn **nedür** / Dutalum devlet-i Cemşīd ü Ferīdūn olasın
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd **ne** āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2155-8. Muḥibbī eyleme dünyāya raġbet / **Ne** ışşı eyledi mālıyla Ḳārūn
G2167-6. Şaḳın dünyāya maġrūr olma maġrūr / **Ne** aldı gitdi Fir ʿavn ile Hāmān
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse gönül eyler ḳabūl / Dostlar gökden **ne** yaġarsa götürür çün zemīn
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün / Yolına bir cān **nedür** biñ cān fedā cānān içün
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma ele ʿār etegin / Ḳo **ne** dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2174-5. **Ne** buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Gönlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cūyi güzelden **ne** gelür yāri n'idersin
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ şaḳlama bu yolda gel cānun şaḳın / Dimeye bir cān **nedür** ḳıymadı cānānuñ şaḳın
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden būse alurmış / **Nedür** bir cān eger biñ cān virürdüm tek hemān olsun
G2220-2. **Ne** umarsın ey gönül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2223-1. Raḥm umarsın ey gönül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı **nedür** feryāddan
G2225-1. **Ne** umarsın ey gönül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḥazz ide ol feryāddan
G2226-2. Yıllardurur bu ḫaste gönül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn **ne** demdesin
G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv sāyesinde **ne** nāz u ni ʿamdasın
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil **nedür** ey dost / Tek gūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri **nedür** kinesi neden / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde **nedür** milletin
G2271-2. İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā / **Ne** buyursan ṭurmışam fermāna ben
G2271-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb / Bu **ne** istiġnā olur açmaz dehen
G2283-5. Didiler şu üzredür çünkim cihān bünyādını / **Ne** umarsın ey gönül bī-kār u bī-bünyāddan
G2284-3. ʿÖmr oldur giçe maḥbūb u meyle / **Ne** ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan
G2293-2. Eger ʿafv itmeseñ cürm ü günāhum / **Ne** eksile şehā cūd u keremden
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar ṭurmaz görenler dir **ne** ḳandur bu
G2301-1. **Ne** sünbüldür şaçuñ ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun **ne** minnet işbu bir cāne
G2355-2. **Ne** ʿacizem ki cürmüme tā ola i ʿtibār / Muḥtāc ṭā ʿatuma degül çün benüm Allah
G2359-2. Yüz **ne** beñzedür yüzin güzeller / Şebīh olur mı encüm bedr aya
G2369-7. Bu idi beyt **ne** olur belki / Daḫl olınur kimerde Selmāne
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun **ne** ḫoş beñzetmiş ol nehre
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / **Ne** lāzım bu sebebden kendüñi uġradasın ḳahre
G2398-5. **Ne** tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2402-3. Virüp cān u dili bir būsesine / **Ne** ḳanlar yutmışam iḳrār olınca
G2402-5. **Ne** şanursañ saña şan anı ġayre / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2437-3. Dilber ḫayāli ile iden gice gündüz ʿıyş / İşbu cihānda ḳaydı **nedür** iḫtiyācına
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme gönül māla şaḳın / Işşı **ne** gördi varup şora göre Ḳārūna
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şem ʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī şaḳlar anı yā **neye**
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / **Ne** ulı devleti var diye bunuñ başında
G2463-6. Gizlüdür ḫāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi **nedürür** ṭaşında
G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm **ne** ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben fikre varupdur / Bilmez **ne** ḳılup n'eyleye bī-çāre benefşe
G2484-7. Bir laḥza Muḥibbī gibi güldürmedi anı / **Ne** ḳıldı ʿaceb dehr-i cefākāre benefşe
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña **ne** her ne ide kişi kendü başına
G2488-5. **Nedür** bu ʿaceb u bu kibr ü teġāfül / Bilürken gireceksin sen zemīne
G2494-3. Benüm bend olduġum itmeñ ta ʿaccüb / **Ne** diller benddür bu zülf-i kecde
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger ẕevḳ iderken / Bilsem **ne** seheb düşdi girer ḫançer araya
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / **Ne** sa ʿādetlü ser olur ki o fitrāke düşe
G2559-2. Kendü ḫālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından **ne** belālar geldi āḫır bu sere
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgūnuñ şekerle / **Ne** ḫoşdur ḳarışa ger gül şekerle
G2566-3. İrişse tīr-i dil-düzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş şaḳlayam dilde cān ola **ne** ten āgeh
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḫüsn-i dildāra / **Ne** pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2579-1. Ḥālüm **ne** ola bilmezem ol āfitāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ nef ʿi **nedür** bu dāġ-ı hicrān üstine

G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı çinde / **Ne** Çinde belki hem rūy-ı zemīnde
G2586-5. Naẕar eyle bu çarḫ-ı ḥoḳḳabāza / **Ne** luʿbinler görinür üstinde
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber **ne** gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2610-4. **Ne** zamāna ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2613-1. Menzilüñ evvel ḳadem başduñ dilā dünyā gibi / Āḫirüñ ammā **ne** olur bilmedüñ ferdā gibi
G2616-4. Perde-i zühdüm **ne** ışşı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi kendinʿuryān eyledi
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḫları ile dehānı yādına / Cān u dilden özge **ne** ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / **Ne** belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / **Ne** belāya şaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / Ṣoñra **ne** ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem **ne** güne şaḳlayısar ol belā beni
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum velī **ne** ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı tāḳa düşdi
G2687-1. Ol serv-i sehī nāz ile bir kez şalınaydı / Yolına anuñ cān revān itmege **neydi**
G2694-5. **Neye** aġlar düşelden ʿışḳa göñlüm / Meşeldür aġlamaz çün kendi düşdi
G2732-1. Yolına bir cān **nedür** terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen **nedür** ki meyl ide ki cihān serverleri
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ baġladum dilʿaczini / **Neye** teşbīh eyleyem Yārab o ḥüsn-i meh-veşi
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre şorarsañ **nedürür** şanʿat / Alurlar naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ **ne** şuç itdüm neden kesdi
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem **ne** ḫālüm var idi
G2788-3. Gözlerüm īṣār ider yolına eşküm gevherin / Gör **ne** merdümdür dirīġ itmez çoġını azını
G2792-1. Döginüp def çaġırur her ṭaraf nāy / **Nedür** dünyā içün bu hūy u bu hāy
En1-7. Ḫı Ḫayālüñ dil-i maḥzūnumı mesken ṭutalı / Beni dīvāne ḳılupdur baña **ne** ġayret ü ʿār
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda seni cān bülbüli gūyendedür / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allah **ne** şīrīn yār olur / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-25. Gelmedi gelmeyiser ḥüsn-i māh-peykerden laṭīf / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep aña taḥsīn ider / Bārekallah bu **ne** ḥüsn olur hezārān āferin
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez **ne** dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ıʿışḳı baña ṣor her şanʿatuñ üstādı var
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır **neydi** deryādan ġaraż
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u **ne** ḫod pervāyı ḫʷābum var benüm
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey **ne** siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mr2-1. **Ne** dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād
Mr2-10. N'eylesün n'itsün **ne** ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve ḫaḳḳı dile **ne** gelse ṣafā yirinedür
Mr13-4. **Ne** şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün **ne** ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr19-11. Öldüginden bülbülüñ gülzāra **ne** / Sīnesinüñ yāresinden ḫāre **ne**
Mr19-12. Bāl ü per pervāne yaḳsa nāre **ne** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr22-8. Görelüm kim **ne** getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / Naẕar ḳılmaḳ aña bilsem **ne** żarrdur
Mr30-6. **Ne** umarsın ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D5-2. **Ne** ḫoşdur yār ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol şoḥbetde ṣāliş
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān laʿl-i lebinden **ne** umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışāş
D48-1. Alnuña yā yüzüñeʿāşıḳ degülse āfītāb / Yā **ne** bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B46. Ḥased bir renc-i sūzān cānı yaḳar / **Ne** cān belki cānānı āni yaḳar
B71. Zīver-i dünyāya dil virme şaḳın ey bü'l-heves / ʿÖmr bir yildür giçer **nedür** buña bunca heves
B79. İstesem bir būsesin cānān diler cānumʿivaż / Dönmesün iḳrārdan bir cān **ne** biñ cānumʿivaż
B131. ʿAceb bilsem **ne** şehden ayrusın sen / Ki zārı zārı iñler şayrusun sen
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb **ne** ḫayr olsun
B167. Gördükde yār beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi **ne** didi bilmem ḳulaġına
B185. Sāḳiyā şun beri şol ḳan olası cān diñle / **Ne** bulınmaz bu da laʿl-i leb-i cānān dinle

ne ʿaceb [38] Acaba, aya. (Ş. Sami, 2010: 909)

G20-5. Yansañ **ne** ʿ**aceb** şevḳ-i īẕār ile Muḥibbī / فی کل زمان غلب العشق علینا
G83-1. Sīne gülşen olalı dīdem aḳıdur yaş aña / **Ne** ʿ**aceb** merdümlik etdi çeşm-i gevher-pāş aña
G136-4. **Ne** ʿ**acebdür** şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmazʿacib
G162-5. Ruḫlarına cān u dil pervānedür / Yanar ise bu Muḥibbī **ne** ʿ**aceb**
G405-4. Fitne taʿlīm eyleyen çeşmine her dem zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde **ne** ʿ**aceb** fettān olur
G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī **ne** ʿ**aceb** şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çerī-vār
G669-4. Dimeñ **ne** ʿ**aceb** ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı perīşān / Zülfine ura el uzadup şāne güzeller
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh **ne** ʿ**aceb** gök yüzine / Yār işigine varup yüzini çün ḫāk eyler

G738-5. Ger revān itse Muḥibbī yoluña baş **ne ʿaceb** / Cūy iden yaşını serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G767-5. Şem ʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden **ne ʿaceb** / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm ister vaşlını / **Ne ʿaceb** dīvāne olmışdur ʿaceb sevdāsı var
G1101-1. **Ne ʿaceb** ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / Işḳ ṣuyı ile muḥammerdür ezelden gilimüz
G1146-2. Uyumazsa **ne ʿaceb** sīnesi pür-āteş olan / Nitekim ṣubḥa degin şem ʿ-i şebistān uyumaz
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül ẕāhir iderse **ne ʿaceb** / Gösterür her ne ki içinde ola şīşe-i şāf
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ **ne ʿaceb** āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ
G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile **ne ʿaceb** sen zāġı yeksān eyledüñ
G1781-3. Bende düşsem **ne ʿaceb** ḫālini zülfinde görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām
G1856-6. Bilmeyesin **ne ʿaceb** işbu Muḥibbī ḳuluñı / Nice yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi bu söz **ne ʿaceb** ben perī-i zāde olam
G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam **ne ʿaceb** / Çünki Mecnūna çıḳar silsilemüz ferzendem
G1901-4. Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini / **Ne ʿaceb** bī-raḥmsın devlet ü sulṭānum benüm
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş **ne ʿaceb** çeşm-i nigār / Ḳanḳı meẕhebde bu var mestle imāmet gördüm
G2173-3. Müdde ī dāmen-i dildāra irişse **ne ʿaceb** / Ḳanda kim açıla gül ṭutar anuñ ḫār etegin
G2261-2. Olalı dāġ ile dil kūh-ı belā ḳaplanı / Ṭolanursam **ne ʿaceb** deşt-i belā mīşelerin
G2308-4. Bir naẕar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur kim **ne ʿaceb** rūdur bu
G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse **ne** ʿaceb her yañadan na ʿra-i āh
G2334-2. ʿIşḳ mirāşı yir isem **ne ʿaceb** Mecnūndan / Ṣanmañ ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2369-2. Baḥr-ı ʿışḳ içre gözlerüm yaşı / **Ne ʿacebdür** dönmezse mercāna
G2457-4. Bāġ-ı ḫüsnüñde gözüm yaşı aḳar her ṭarafa / Reşk iderse **ne ʿaceb** bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe
G2472-1. Ol boyı serv-i sehī içün olup āvāre / Beñzedürsem **ne ʿaceb** göz yaşını enhāra
G2562-2. Bir naẕarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / **Ne ʿaceb** ḫāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı ṭutuldı / Biri **ne ʿaceb** dām biri dāne giçerse
G2726-3. Baña cevr ile cefā ġayrilere mihr ü vefā / **Ne ʿaceb** bilmeyesin sevmeyen ile seveni
En1-13. Şin Şem ʿ-i ruḫuña cānumı virsem **ne ʿaceb** / Şem ʿi pervāne ḳaçan görse ider cānı niṣār
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaşlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳal ʿa-i derd ü firāḳuñ **ne ʿaceb** bünyādı var
Mr1-7. Murġ-ı dil naḳdine çün zülfini çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum **ne ʿaceb** āl eyledüñ
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına yeler / Bu Muḥibbī **ne ʿaceb** cevr ü cefāsına yeler
B32. Māh-rūlar **ne ʿaceb** ḫūn-ḫʷār olur / Anları kim sevse cāndan dūr olur

ne bilsün/bilür [48] Nereden bilebilir ki!

G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ **ne bilür** derd ü belā vü miḥnetin / Döne döne olmayan bu sīḫ-i miḥnetle kebāb
G170-6. **Ne bilsün** ʿışḳı Mecnūn baña ṣor gel / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür zāhid **ne bilsün** ḳıymetin / ʿĀşıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G345-4. Benüm ḫālümi ṭañ mı bilmese ḫalḳ / **Ne bilsün** derdümi kim ola bī-derd
G418-4. ʿIşḳuñ şafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı **ne bilsün** belā ṣanur
G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı **ne bilsün** zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḥāl anlar
G496-4. Ṣādmāndur irişen vuṣlat-ı rūzı **ne bilür** / Ṣeb-i hicrānda şu kim ḥasret-i cānāne çeker
G503-2. Maḥabbet ehlinüñ ḫālini zāhid / **Ne bilsün** ṣanur anı serseridür
G511-4. **Ne bilür** ḫāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḫālin ṣaġlar
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi ṣorma gözinden **ne bilür** / Anı ṣor ḫūnī gözi göz göre ḳanum içedür
G705-3. **Ne bilür** ʿālemde ol ẕāhiresin / Pister-i devletde ol kim şīr emer
G718-2. **Ne bilsün** zāhida ṣorma rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin **ne bilsün** baña ṣor / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre dil **ne bilsün** yol uġraġında çehdür
G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin **ne bilsün** ṣanur ki benge beñzer
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime ṭabīb / **Ne bilürsin** kim anuñ derdini dermāne giçer
G871-4. Meygede a ʿdābını ṣūfi **ne bilsün** ṣor baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G909-2. **Ne bilsün** ḫālet-i hicrān ḳadrin / Aña kim vuṣlat olmışdur müyesser
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile cefā kim **ne bilür** / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim **ne bilür**
G971-2. Vādi-i miḥnet ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i la ʿlinden ire mi ki devā kim **ne bilür**
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim **ne bilür**
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden ne içün itdi cüdā kim **ne bilür**
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim **ne bilür**
G1021-3. Kimse bilmez ḫaste-i ʿışḳ olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ ḫālin **ne bilsün** ṣaġlar
G1059-4. Baña ṣor ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma Mecnūna **ne bilsün** bir ḳara cāhildürür
G1084-6. Bu Muḥibbī şi ʿrümüñ herkes **ne bilsün** ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid **ne bilsün** ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin anda sa ʿādet beklerüz
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / **Ne bilsün** ʿāşıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / Şol ki ġāfildür **ne bilsün** aña cevherden ne ḥaẕẕ
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı ṣor **ne bilsün** anı cāhilān / Gevher ü dür ḫāṣıl itmez isteme illā ṣadef
G1504-2. **Ne bilür** ʿışḳ ṣafāsını dilā her nā-kes / Baña ṣor leẕẕetini dünyede derd ü elemüñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḫālin **ne bilür** / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret ile cān virenüñ
G1537-2. Kūh-ı ġamda **ne bilür** derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde yatan ḫālini ben maḥzūnuñ
G1556-5. Degme nā-kes **ne bilür** ʿışḳı Muḥibbī ʾye ṣoruñ / Işḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk gerek

G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel şorma **ne bilsün** Ḳays ile Ferhād / Baña şor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını **ne bilsün** leẕẕetin / İçmeyenlerden ḫaber şorma zülālin dostuñ
G1716-2. **Ne bilür** Mecnūn u Vāmıḳ şorma ʿışḳun ḥālini / Şor belā kūhında cān terkin uran Ferhāde gel
G2124-1. Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / **Ne bileydüm** ki seni āfet-i devrān olasın
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden şor **ne bilsün** Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından
G2300-3. **Ne bilsün** ḥālini ol şemʿ-i meclis / Dimişlerdür çerāġ dibi ḳarañu
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña saña taḳrīr idem bir bir / **Ne bilsün** şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu şaḥrāda
G2581-3. ʿIşḳı benden şor **ne bilsün** anı Ferhād ile Ḳays / Biri şaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ **ne bilsün** şol kişi bī-derd ola
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı **ne bilsün** zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve ṭāvūs hīç añlar mı murġ-ı ḫāne key
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin **ne bilsün** ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr17-12. Bu deme irecegümizi bizüm kim **ne bile** / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm
B96. Şu bir kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / **Ne bilür** çekdügin miḥnet deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ

ne cānı var [2] Güçsüz, takatsiz, dermansız.

G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḫi anuñ **ne cānı var**
G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege sen dil-firībile / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ **ne cānı var**

ne çāre [12] Ne yapmalı, ister istemez razı olmalı. (Ş. Sami, 2010: 195) "Çaresi yok, elden ne gelir" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1757)

G340-4. Olmışam hicrān şebinde key ża ʾif ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil **ne çāreñ** var ise öldüm meded
G646-4. Kim ʿāşıḳ ola derdine dermāne çāre yoḳ / Dermāne çāre olmaya derde **ne çāredür**
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẓar / Ey dil **ne çāre** senden anuñ çün ferāġı var
G1292-4. Belā-yı cāndurur gitmez dilümden / **Ne çāre** idem anı ben ferāmūş
G1671-2. Bilmem **ne çāre** derdüme kim rāḥat olmadum / Gāhi cefā-yı dīde vü gāhi cefā-yı dil
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña **ne çāre** güzelüm / Gicei güne ḳatup şanki irişür ecelüm
G2073-5. Muḥibbī derde ṣabr eyle **ne çāre** / Eyü yavuz giçer ādem başından
G2113-2. Didüm ki göñül derdine ey dost **ne çāre** / Didi ki lebüm bārını gönderdüm em olsun
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum **ne çāre** āh ol ejderhā içün
G2417-1. Sitem-i tīġ ile ḳılduñ cānı rişte / **Ne çāre** başda imiş nüvişte
G2496-4. Didiler aġlayup fāş itme sırrı / Didüm **ne çāre** yā bu rūy-ı zerde
G2780-2. Kemend-i zülf ü ḫāl ile ḫadeng-i çeşm ü ebrūlar / **Ne çāre** ḳatlüme bunlar çü cümle eli bir itdi

ne deñlü [13] Ne kadar. (TDK, 2011: 1757) *bk. her ne deñlü*

G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Şoñra medḥ eyle **ne deñlü** dir iseñ gözle edeb
G199-4. Gözüm yaşı **ne deñlü** olur ise pāk ü ṣāf / Ḫūnābe-i cigerle döner ḳāne ʿāḳıbet
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ **ne deñlü** var ise ben nā-tüvānedür
G445-3. **Ne deñlü** urasın cevr ü cefā ṭūpını ṣarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür
G523-4. **Ne deñlü** eylesem pend ü naṣīḥat / Yañılmaz n'eyleyem göñül belādur
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur gül zārını bilmez / **Ne deñlü** eylese nāle güler gül zārını bilmez
G1372-6. Ger **ne deñlü** var iseʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī muʿterif
G1569-1. Gelse **ne deñlü** cānına cevr ü cefālaruñ / Anı vefā bilür özine mübtelālaruñ
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben **ne deñlü** ṣaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz gelüp ruḫsāruma / Ben **ne deñlü** yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1957-4. **Ne deñlü** iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G2486-4. **Ne deñlü** seng-i cevri ata başum üstine / İdem ḳabūl cān ile göñlüm ṣafā ile
M1-7. **Ne deñlü** çoḳ ise cürm ü günāhum / Ümīdüm kesmezem senden Allāhum

ne dimek [6] O nasıl söz, öyle şey mi olur? (Ş. Sami, 2010: 909)

G1198-1. Yüzine ben ḳamer didüm **ne dirsüz** / Lebine gül-şeker didüm **ne dirsüz**
G1198-2. Yürür āzāde iken ʿışḳa düşdüm / Ḳılayım terk-i ser **ne dirsüz**
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm **ne dirsüz**
G1198-4. Niṣār eylemek içün pāy-ı yāre / Yaşuma sīm ü zer didüm **ne dirsüz**
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol şemʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per didüm **ne dirsüz**

(her) ne ekerseñ anı biçersin [3] "Nasıl davranırsan öyle karşılık görürsün" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1757)

G150-3. **Her ne ekerseñ** dilā āḫır **biçersin** sen **anı** / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G1719-5. **Ne ekerseñ anı biçersin** Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm umup dime ekse cev degül
G2236-5. Cevv eküp umar mısın kim ola gendüm ḥāṣıluñ / Ey Muḥibbī **her ne** kim **ekdüñse anı biçesin**

ne ġam [58] Üzülmeye gerek yok. (TDK, 2011: 1757)

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben **ne ġam** cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil

G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre **ne ġam** er diseler pādişā saña
G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / **Ne ġam** sensin çü derdümüñ ṭabībi
G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḥi dil ü cāna / **Ne ġam** tiryāk-ı laʿlünden olur her laḥẓa em peydā
G201-3. Ḳara zülfüñ **ne ġam** dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña zindāndur ey dost
G225-5. **Ne ġam** yolunda ger ölse Muḥibbī / Nigārā tek sen ol ṣaġ u selāmet
G242-2. **Ne ġam** ḫalḳ-ı cihān düşmen olursa / Eger senden ola ẕerre ḥimāyet
G382-3. Genc-i ḫüsnüñe ṣaçuñ ejder olursa da **ne ġam** / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G393-5. Ol ṣaçı Leylī Muḥibbī'yi **ne ġam** Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler çün perī-ruḫsāreler
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber **ne ġam** ey dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi semi var
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña **ne ġam** / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G406-1. Gördükce seni yār **ne ġam** ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri tīmār ider / Bu Muḥibbī'ye **ne ġam** dārü'ş-şifā yanındadur
G529-1. Nigārā yidigüm derd ü elemdür / Velī senden gelür baña **ne ġamdur**
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / **Ne ġam** ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / **Ne ġam** çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G620-5. Muḥibbī dil **ne ġam** gitme yirine çün ḳalur ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿuṣṣāḳa olur dil dil-rübālardur
G692-1. Başumda hevā dilde elem dīdede nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña **ne ġam** var
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse **ne ġam** göñli ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṭḥ-i bāb üstindedür
G775-5. Zehr-i hecrin gönderür dilber Muḥibbī'ye **ne ġam** / Līk çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur
G783-3. **Ne ġam** cān terk idem cānān yolında / Gelür ortaya her kimde ciger var
G810-3. Yāreler ursa **ne ġam** sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G827-4. Şehā gülzār- ı ḫüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / **Ne ġam** ṣayd olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur
G839-3. **Ne ġam** pervāne-veş yaḳam per ü bāl / Cemālüñ şemʿi çünki nāre beñzer
G910-4. **Ne ġam** cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur ṣanma seni gözler uyanıḳdur
G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini **ne ġam** zāhid melāmetle / Selāmet görülmez ʿāṣıḳ işi anuñ melāmetdür
G933-4. Yoluñda ölmek ey dilber sa ʿādet / Bu dehr-i bī-vefā içün **ne ġamdur**
G957-6. Dilā ölsen **ne ġam** ger ġamzesinden / Dirildür çün lebi Īsā-nebi-var
G957-7. Leb-i tiryākına irdi Muḥibbī / **Ne ġam** dirlerse zülfüñ ʿaḳrebi var
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse **ne ġam** / Ne ki andan gele vefā görinür
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh **ne ġam** / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G1000-3. Yāreler ursa **ne ġam** sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1014-3. Ger görmez isem bārī **ne ġam** ten gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1176-5. Ġamuñ öldürse Muḥibbī'yi **ne ġam** ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına Īsa bilürüz
G1178-4. Pāy-māl olsam **ne ġam** ey ḫüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ārsuz
G1193-4. Eger çāk itse baġrum tīġ-i ġamze / **Ne ġam** müjgānı olursa ciger-dūz
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm nʾola cismüm / **Ne ġam** deryā götürür ḫār ile ḫas
G1373-2. Minnet itmezse **ne ġam** Cemşīd cāmına dilā / Şol gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / **Ne ġam** ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes **ne ġam** öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil **ne ġam** / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye **ne ġam** / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña **ne ġam**
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse **ne ġam**
G1892-3. **Ne ġam** kāfir gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet ḳala yiter baña dīnüm
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña **ne ġam**
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim içe zehri / **Ne ġam** ḫayr ḳılsun baña yārān
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuṣlata irmek **ne ġam** bilmezse cān ḳadrin
G2293-1. Degül ḫāli bu dīde gerçi nemden / **Ne ġam** ḫāli degül bir laḥẓa ġamdan
G2401-3. Eger ẓāhir gözi görmezse yāri / **Ne ġam** cān gözini aç ḳıl naẓāre
G2408-4. Çekdümse **ne ġam** derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı bir ulı gence
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil **ne ġam** ger leblerüñ tiryāk ola
G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp zāhid / **Ne ġam** muʿtād olmışdur ezelden ḫab u mācūna
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / **Ne ġam** ḳorḳum budur tā ki ola çāh-ı zeḳan āgeh
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / **Ne ġam** sensin bu derdümüñ ṭabībi
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese saña **ne ġam** her tābʿ-ı kec
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh **ne ġam** / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ **ne ġam** ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḥi oġlandur henüz

ne ḫaber [1] Alay "senin hiçbirşeyden haberin yok" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 1757)

G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın **ne ḫaberüñ** var

ne ḥācet [11] Gereksiz, gerek yok. (TDK, 2011: 1757)

G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan **ne ḥācet** lāf aña
G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū **ne ḥācetdür** baña / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā yiter
G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḥaḳdan **ne ḥācet** istesem ol dem revā olur

G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes **ne ḥācetdür** meh-i devrāne şemʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde **ne ḥācet** yana şemʿ
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken ʿāleme / Bes **ne ḥācet** siḥr ide seḥḥāre zülf
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür ya **ne ḥācet** ki ben arade olam
G2127-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña maʿlūm iken / Ḥālümi şormaḳ **ne ḥācetdür** varup pervāneden
G2401-4. Raḳībi terk ḳılmaḳ fikrin itdüñ / **Ne ḥācet** ḫayr işe istiḫāre
G2451-3. Ḳanı içmege ezelʿuṣṣāḳuñ olmış ʿādeti / Ḳanum iç dimek **ne ḥācet** ġamze-i mey-nūşına
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña **ne ḥācet** beyān daḫi

ne ḥaddüñe [2] Ona mı düşmüş, ona mı kalmış, ona düşmez. (TDK, 2011: 1757)

G1572-6. **Ne ḥaddüñdür** gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden yeg
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb ister / **Ne ḥaddüñdür** senüñ didi söz açmaḳ dehānumçün

ne/nedür ḥāl [8] *bk. ne ḥāl üstinde*

G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye **nedür ḥāl** / Bildüm ki saña zerrece yoḳdur naẕar ey dost
G414-5. Muḥibbī'nüñ **nedür ḥāli** reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb bu ʿāṣıḳuñ **ḥāli nedür** / Bir naẕarla öldürürsüñ çeşmüñüñ āli nedür
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb **ḥāli nedür**
G673-1. Çeşmüñüñ bilmem **ne ḥāli** var ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G1577-5. Şeb-i hecrüñde **nedür ḥāli** Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum ile **nedür ḥālüñ** ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile ṭopṭolu dilüm
G2453-2. Hicrān şebinde dost ger ṣorarsañ **nedür ḥāl** / Bī-ḫʷāb u zār u giryān uydum dil-i enīne

ne ḥāl üstinde [6] Hangi durumda. *bk. ne hâlde* (TDK, 2011: 1757) Keyfiyyet, nasıllık. (Ş. Sami, 2010: 909) *bk. ne/ nedür ḥāl*

G611-2. Bilse idüñ raḥm iderdüñ derd-i dil aḥvālini / Görse idüñ gözlerüm yaşı **ne ḥāl üstindedür**
G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez Ḫudādan ġayri kes / Añlamazlar ṣaġlar ḫaste **ne ḥāl üstindedür**
G834-4. Dil ṭabībisin didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm şimdi ol miskīn **ne ḥāl üstindedür**
G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı kiʿışḳ ehli **ne ḥāl üstindedür**
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi **ne ḥāl üstindedür** / Ṣol ḳadar bildüm ki nefs ile cidāl üstindedür
G947-6. Göñül ārām eylemez bir yirde hīç ṭutmaz ḳarār / Ey Muḥibbī bilmedüm bu dil **ne ḥāl üstindedür**

ne içün [11] Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye. *bk. niçin* (TDK, 2011: 1770)

G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā **ne içün** kīn ṭutar / Küfr ile cemʿidebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / Ol melekden **ne içün** itdi cüdā kim ne bilür
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne içündür / Yā besledügüm cānumı cānā **ne içündür**
G1062-5. Pāyuña n'ola dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu ṣaḳladuġı sīm ü zeri yā **ne içündür**
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / **Ne içün** pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā **ne içün** ṣaḳlaram şimdengirü başum benüm
G2204-4. Bilmem **ne içün** şimdi ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun
G2603-2. Mesken **ne içün** itmeyesin göñlüm ey perī / Yıllarla yata nice zamāndur ḫarāb ola
G2644-1. Ey ṣanem bilsem **ne içün** er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / **Ne içün** ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı
G2789-1. **Ne içün** beñzedem serve ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni

ne ḳadar [20] Kaç, ne miktarda. (Ş. Sami, 2010: 560) Nicelik bakımından miktar, ölçü, fiyat, zaman anlamlarıyla soru bildiren bir söz. (TDK, 2011: 1758)

G93-4. Maḫzen-i dilden çıḳarsam ġam degül söz gevherin / Eksük itmez **ne ḳadar** ḫarc eylesem ḳandur baña
G374-1. Ṣaḳın aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / **Ne ḳadar** devlet bulursan kendüzüni eyle mūr
G449-4. **Ne ḳadar** ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām ol leb-i Ṣīrīne gelür
G496-6. **Ne ḳadar** cevr ü cefā eyler ise dil götürür / Mest-i üştür gibidür bārını merdāne çeker
G1009-4. **Ne ḳadar** cevr ü cefā ẕulm dostum ḳılsañ / Olmayam āsitānundan senüñ bir laḥẓa dūr
G1088-3. **Ne ḳadar** esrār-ı ʿışḳ sīnede ketm eyledüm / Girye ile bu cihān ḫalḳına itdi fāş göz
G1218-2. **Ne ḳadar** feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz bu nāleme bir perdede ney hem-nefes
G1228-5. Ey Muḥibbī **ne ḳadar** āh eyleseñ itmez eṣer / Seng-i ḫārādan ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1436-4. **Ne ḳadar** seng-i cefā vü ġam yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ
G1436-6. **Ne ḳadar** ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫilʿat-i sebz ile zeyn olmış seḥer şaḥrāyı baḳ
G1920-2. **Ne ḳadar** cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem / Saʿy ile olmaz imiş vaṣlı müyesser n'idelüm
G1967-3. **Ne ḳadar** yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet şanur ol ben anı rāḥat gördüm
G1968-5. Gevher-i eşküm dükenmez **ne ḳadar** ḫarc eylesem / Ey Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam
G1969-4. **Ne ḳadar** görse şuçı ʿafv eyler / Ḥadd-i ẕātında olsa kimse kerīm

G2088-2. **Ne ḳadar** cevr ü cefā gönderse gelsün Rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2170-3. **Ne ḳadar** cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür çün zemīn
G2482-3. **Ne ḳadar** mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2544-4. Dükenmez **ne ḳadar** ḫarc itse çeşmüm / Sirişküme olupdur dil ḫazīne
G2592-4. **Ne ḳadar** itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2776-4. **Ne ḳadar** ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker dil yirde ḳomaz bārını

ne ki/kim [6] Neyi, her ne. (TS, 2009: 2834)

G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ **ne kim** gelse sürūdum var
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / **Ne kim** senden gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G933-2. Cefā vü zecr ü cevr ü ḳahr u miḥnet / **Ne kim** senden gelür luṭf u keremdür
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse ne ġam / **Ne ki** andan gele vefā görinür
G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül şevḳine / Cümle dökdi **ne ki** var ḳalbinde rāz
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden **ne ki** gelse kişiye ṣaġ u ṣolından hem

neler [30] Çok ve çeşitli şeyler. (TDK, 2011: 1758)

G82-3. Hey **neler** eyler bu ḳara günlüye fırḳat ṣebi / Ḫaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G109-2. Zülfi sevdāsı ile başına **neler** getüreyim / Bu ḳara baḫtum ile ṭāli ʿ-i gümrāh baña
G380-4. Ġayriler bilmez **neler** çekdügini divānenüñ / ʿĀḳil olan añlıyamaz anı kim Mecnūn çeker
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre **neler** çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör **neler** çeker / Bilmek eger murād ise derdüm ṣaʿbāne ṣor
G469-3. Ṣīrīn lebüñi ḫaste göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi göñülden **neler** giçer
G747-4. Ẕikr itseler baña eger ol Ḫsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden **neler** giçer
G748-3. Gāhi belā vü derd gehi ġuṣṣa vü elem / Her kim ki ʿāşıḳ ola başından **neler** giçer
G887-4. Geh bār-ı cevr ü miḥnet ü ġam geh kemend-i āh / Dünyāda gör ki ʿāşıḳ-ı miskīn **neler** çeker
G921-3. Baña ṣor zülf ü çeşmüñden **neler** gördüm **neler** gördüm / Biri ser-fitne-i ʿālem birisi ʿayn-i āfetdür
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan **neler** çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden ṣor
G1413-6. **Neler** yazmış **neler** bu dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar al ele evrāḳ
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uşlanmaduñ dilā / Saña **neler** ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1851-4. Āh ḳılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar / Gör **neler** giçdi bu ʿālem içre başumdan benüm
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm / Yanaldan āteş-i ʿışḳa **neler** çekdüm **neler** çekdüm
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / **Neler** çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G1981-1. Gehi zehr-i ġam içdüm gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ **neler** çekdüm **neler** çekdüm
G1990-1. Gehi derd ü belā vü ġam gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben **neler** çekdüm
G2134-1. ʿIşḳuñ ile şehā āh **neler** giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2288-1. Ey dost **neler** giçdi bu ʿışḳ ile serümden / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki **neler** var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma bend olmış / **Neler** vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey **neler** var bu cihānda sen dili şeydā gibi
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir vefāsı yoḳ / **Neler** getürdi ʿāleme dünyā benüm gibi
Mr3-10. Gör **neler** itmiş daḥi n'eyler bu çarḫ-ı ẓālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr11-2. **Neler** itdi baña bu bī-ser ü bī-pāy göñül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

ne mümkin [14] Olacak şey değil, imkânsız. (TDK, 2011: 1758) *bk. mümkin degül*

G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ **ne mümkin** ey göñül / Anda sen dīvāneye beñzer nice āvāredür
G1303-3. Baḫr-i eşküm içre ṣaldum bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña **ne mümkin** ḫalāṣ
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳışṣadur degeri **ne mümkin** / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1449-5. Baḫr-i eşkümden **ne mümkin** ḳurtıla dil zevraḳı / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ **ne mümkindür** bu bendden / Ṭaḳıla boyna çün zülf-i selāsil
G2015-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳı **ne mümkin** başa ilete degme kes / Olmayınca bu belā kūhı içinde kūh-ken
G2116-1. Zemherir irdi **ne mümkin** eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin
G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ **ne mümkin** ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden
G2352-4. Ḳaṭı göñline girilmek **ne mümkin** / Görülmedi bu baḫtlıḳ şehr-i necde
G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek **ne mümkin** / Ben ādem oġlı sen ḫod firişte
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek **ne mümkin** çünki yazıldı sere
G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna / **Ne mümkindür** ḫalāṣ olmaḳ ṣaçından ehl-i īmāna
G2738-4. Ḳaşlaruñ ḳurmak **ne mümkin** olmasa ḳullāb-ı zülf / Çenber olmış başları bir yire gelmiş nā gibi
Mr20-2. Āteş-i ġamdan ḫalāṣ olmaḳ **ne mümkin** bir zamān / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

ne ... ne [46] Cümledeki ögeleri veya cümleleri birbirine bağlayan ve olumsuzluk anlamı veren tekrarlı söz, hem ... hem karşıtı. (TDK, 2011: 1763)

G110-1. Bilmezem ġamzeñ **ne** siḥr itdi **ne** ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fi'l-ḫāl aña
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre **ne** ṭāḳat **ne** ḫᵛāb
G170-2. Gözümden ḫᵛāb u dilden gitdi ṣabrum / **Ne** gündüz rāḥat oluram **ne** ḫod şeb
G205-5. **Ne** ṣādān ol **ne** ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet

G212-1. **Ne hecre** var nihāyet **ne** ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse daḫi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G240-3. Reh-i ʿışḳı giçer ʿışḳ ehli āsān / **Ne** ḳaṭ ʿ-ı menzil aña **ne** maḳāmāt
G311-3. **Ne** baña ṣabr u taḥammül var **ne** ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḫi āgāh ruḫ
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin baña **ne** gülşen ü **ne** ʿālem görinür
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde **ne** çifti **ne** oraġı var
G603-3. Nice yıllardurur dil gitdi benden / **Ne** ol benden **ne** ol benden ḫaber-dār
G637-1. **Ne** seyl-i eşk ü **ne** ḫod āh u vāh-ı zārumdur / Beni çeküp çeviren āh rūzgārumdur
G714-4. **Ne** nāmūs isterem **ne** neng ü nāmı / Ṣorarsañ beni rüsvā-yı cihāndur
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / **Ne** aña yoḳ dinür **ne** ḫod beli var
G783-4. Göñül bir yaña ben bir yaña düşdüm / **Ne** benden **ne** ü göñülden ḫaber var
G816-5. Ṣalınur ʿişve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu ṣīvei **ne** serv **ne** şimşād eyler
G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / **Ne** zer dermān ider aña **ne** ḫod zūr
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm var / **Ne** dermāndan olur dil şād **ne** derdden infiṣālum var
G940-2. **Ne** oldum mescide ṭālib **ne** deyr ü **ne** ṣoḥbete rāġıb / **Ne** zāhid bildi **ne** rāhib benüm özge meālüm var
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / **Ne** vaṣla oluram ḫandān **ne** hicrāna melālüm var
G1084-5. ʿIşḳınuñ **ne** evveli vardur ü **ne** ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahi ʿār eylemez / **Ne** palāsın isterüz dehrüñ **ne** dībāsındayuz
G1130-5. ʿĀṣıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / **Ne** vefā-yı yār ü **ne** ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1145-1. Bu **ne** ḥüsn ü **ne** ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1384-2. **Ne** dünyā guṣṣāsı bende **ne** ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāṣıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / **Ne** ḳānūna uyar **ne** ḫod şifānuñ
G1574-2. Çāresi cān virmek ise derd-i ʿışḳuñ ākıbet / Aña da ey dil **ne** Cālinūs u **ne** Loḳmān gerek
G1640-5. Gözlemez ʿāṣıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / Saña **ne** nām Muḥibbī ü **ne** ḫodʿār gerek
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun baña cānā **ne** sen **ne** cān gerek
G1832-6. Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel nizāʿ itme **ne** saña **ne** baña olsun dirüm
G1879-5. ʿĀṣıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki **ne** ṣūfī vü **ne** dānişmendem
G1903-4. Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden / **Ne** minnet muṭribe ḳıldum **ne** muḥtāc-ı şarāb oldum
G1957-1. **Ne** Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum / **Ne** Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şādmānī hem / **Ne** şādān u **ne** ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam
G1879-5. ʿĀṣıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki **ne** ṣūfī vü **ne** dānişmendem
G1995-5. Çün ḥarim-i dilde dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / **Ne** sefer ʿazmin ü **ne** ḳaṭ ʿ-ı beyābān eyledüm
G1996-4. **Ne** māl ü sīm ü zer **ne** tāc-ı devlet / Ḳul oldum ʿışḳa vardur çün merāġum
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fārig ol / Ben daḫi bilmem seni **ne** gökde **ne** ḫod yirdesin
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ādetdür baña / **Ne** olar terk-i cefā eyler **ne** ol bed-ḫūyı ben
G2302-4. Ger bula göñül yarasına ḫāk-i derüñden / **Ne** ḥasret-i merhem çeke **ne** minnet-i dārū
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña şimdengirü **ne** dil ü **ne** ḫod cān acıya
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki **ne** dāmen ola vāḳıf ü **ne** ḫod pīrehen āgeh
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / **Ne** ten buldı ġıdā içün ü **ne** ḫod üstüḫᵛān buldı
En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña **ne** ʿizz ü **ne** vaḳār
Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi **ne** lāyıḳ ol **ne** kesdür
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / **Ne** derdüme devā peydā **ne** merhem

ne ṭañ [70] Şaşılır mı? (TS, 2009: 2845)

G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan **ne ṭañ** yaġdursa ger bārān ṣabā
G34-4. Leylī ṣaçına çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa **ne ṭañ** vālih ü şeydā
G43-4. Ey ṣaçı Leylī **ne ṭañ** ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳıʾata itdi çü Allah saña / Mihr āşüfte vü germ olsa **ne ṭañ** āh saña
G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm tā seḥer **ne ṭañ** / Sevdā-zede olan gözine hīç gele mi ḫᵛāb
G185-3. Bir bāde ile defʿ ider başda ḫumārum / Ger pīr-i muġān itse **ne ṭañ** keşf-i kerāmet
G204-4. Mey-ḫᵛāre rinde göz göre zāhid **ne ṭañ** ider / Ol mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G241-6. Muḥibbī gird-i rāhuñ ḳıldı ser-tāc / **Ne ṭañ** dinse aña ehl-i saʿādāt
G252-5. Bu Muḥibbī ḥaşre dek hüşyār olmazsa **ne ṭañ** / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün şöyle mest
G274-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunursa **ne ṭañ** anda ḥavādiṣ
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḥīnüñ **ne ṭañ** ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G329-4. Enīs olsa **ne ṭañ** ḥayvāna Mecnūn / Vefā ḳılmadı aña ādemi-zād
G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam **ne ṭañ** Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle nice sersemler gelür
G394-3. Çözüp ṣaçını itse **ne ṭañ** dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāneʿarż ider
G484-2. **Ne ṭañ** Mecnūn gibi dīvāne olsam / Atasına uyan ḫayrü'l-ḫalefdür
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa **ne ṭañ** / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G491-1. Başladı yine şīve ile nāze güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa **ne ṭañ** āvāze güzeller
G500-3. Meyl eyler ise gendüm-i ḫālüñe dil **ne ṭañ** / Cennetden ādemi çıḳaran çünki dānedür
G542-3. ʿĀrıżuñ görse **ne ṭañ** artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān oḳur
G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn **ne ṭañ** ṣāḥib-külāh olsa / Başında āşiyān-ı murġ anuñ tāc-ı saʿādetdür
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār **ne ṭañ** / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olanʿār eyler
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum **ne ṭañ** / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum seyridür
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ **ne ṭañ** / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G893-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadrini **ne ṭañ** irse anuñ eflāke berāber

G970-4. Zāhid-i efsürde-dil inkār-ı ʿışḳ itse **ne ṭañ** / Gün yüzüñ mihriyle çünkim germdür hengāmeler
G992-5. Ey Muḥibbī iḫtiyār-ı dil eger gitse **ne ṭañ** / Dil- rübālar işi dāim nāz ile girişmedür
G1049-1. Her kim ki ṭutar kendüzini ḫāke berāber / Ḳadri **ne ṭañ** irse anuñ eflāke berāber
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse **ne ṭañ** / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1161-1. Çün terk eyledi biz ol gül ʿizārumuz / Bülbül gibi **ne ṭañ** ki ola āh u zārumuz
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende **ne ṭañ** hūş
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī ṭaleb eylerse **ne ṭañ** / Çü ki laʾl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa **ne ṭañ** şāhāne şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa **ne ṭañ** dīvāne şemʿ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile **ne ṭañ** / Sinesin andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1547-5. Vādi-i ġamda Muḥibbī çekse cevrüñi **ne ṭañ** / Cevrüñi çekmege cānā kimi muʿtād itmedüñ
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ **ne ṭañ** / Sihr ider çün aḳıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G1630-1. Āşikār olsa **ne ṭañ** rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş yirine dökilüp gülşende ḳanı bülbülüñ
G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Ṣāʾir-i şīrīn-suḫan itse **ne ṭañ** ince ḫayāl
G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa **ne ṭañ** dilüm
G1849-5. Pādişāh-ı ışḳ dinse bu Muḥibbī'ye **ne ṭañ** / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı **ne ṭañ** / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña seyl didüm
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem **ne ṭañ** / Yüzü mi şu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbī'yi **ne ṭañ** / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden **ne ṭañ** / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün pervīn eyledüm
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla **ne ṭañ** disem ẓāhir oldum
G2047-1. Nice yıllardur kūyında anmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa **ne ṭañ** efkendesin
G2083-4. Yāreler açsa sīneme **ne ṭañ** seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim çāk ide kūh-sār etegin
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün rüsvā-yı ḫalḳ / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam **ne ṭañ** dīvāne ben
G2252-1. Cān u dil yansa **ne ṭañ** ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi sihr ile āteş ābdan
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur **ne ṭañ** dirsem perīdür bu
G2301-4. **Ne ṭañ** ḳurulsa zülfüñ ʿārıżuñda / Olur elbette āteş görse ḫam mū
G2354-2. Ḥarīr olsa **ne ṭañ** ḫār-ı muġeylān / Şular kim pā ḳoyalar rāh-ı ḥacda
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem **ne ṭañ** / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma
G2531-2. Eksük olmasa **ne ṭañ** saña belā üzre belā / Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī **ne ṭañ** eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi
G2614-5. Muḥibbī āteş-i ʿışḳa ṭutuşduñ şemʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı **ne ṭañ** tā şubḥa dek cāri
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr yārüñ zülf-i Leylāsı / **Ne ṭañ** āşüfte olursa dil Mecnūn u şeydāsı
G2676-2. Mihrüñi sīnemde şaḳlarsam **ne ṭañ** aġyārdan / Kişi lā-büd şaḳınur şeyṭāndan īmānını
G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḥ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi yansa **ne ṭañ** nāre ṭapındı
G2704-3. Şaçuña beñzerem dimiş benefşe / Ḳafasından **ne ṭañ** çıḳsa dehānı
G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem **ne ṭañ** / ʿĀciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ yigregi
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum **ne ṭañdur** / Yanar çün sīnem içre ʿışḳ nārı
G2719-5. Çün rezmgāh er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa **ne ṭañ** Muḥibbī feraḥ mācerā güni
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber **ne ṭañ** aġyār üstinde / Gülüñ hīç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
G2783-2. Dü-ʿālem çün münevverdür yüzinden / **Ne ṭañ** dirsem yüzineʿālem-ārāy
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü yārüm / **Ne ṭañ** artarsa bülbül gibi zārum
D5-1. Ḫaṭuñ çün oldı bir fitneye bāʿiş / **Ne ṭañ** ḫüsnüñde artarsa ḫavādiş
D8-2. Her yüzden ider yār tecelli çü cemālin / Yañılsa **ne ṭañ** rāhını erbāb-ı tenāşuḥ
D24-1. Günden güne rūşen görinür ol ḫat ü ʿārıż / Başuma **ne ṭañ** gelse nice dürlüʿavārıż
B76. Mest oldı Muḥibbī içeli cürʿa-i laʾlüñ / Ġışş olsa **ne ṭañ** her kim içerse mey-i bī-ġışş

ne revā [7] Şaşılır mı!

G294-3. Ḳaşlarını çīn ḳılup aldun ḳarār u şabrumı / **Ne revādur** dostum alın bu vīrāndan ḫarāc
G1549-4. Ḳoma aġyārı şehā ḳapuña kāfir gibidür / **Ne revādur** ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G2128-2. Nūş-ı cām ile göñül āyīnesini eyle şafā / **Ne revādur** kiʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2535-1. **Ne revādur** ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / Umaram ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye / **Ne revādur** aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ **ne revādur** seni cāndan seveni
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / **Ne revādur** ki şehā dāmenüñe ṭoḳına ḫar

ne vaḳt [2] Ne zaman, kaçan. (Ş. Sami, 2010: 1280) *bk. her ne vaḳt*

G569-3. Çoḳdur bizümle ortada cānāʿadāvetüñ / Göñlüñ **ne vaḳt** göñlüm ile pür-ṣafā olur
G2599-3. Zāhid şarāba tevbe **ne vaḳtin** olurʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi elde cām ola

ne var [7] Şaşılır mı, ne çıkar, ne lâzım gelir. (TS, 2009:2846)

G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümleʿuşşāḳa / **Ne var** şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa **ne var** göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḫamāyil boynuña
G463-3. Kaʿbe-i kūyunda didüm ʿāşıḳ ḳurbān ide gör / Didi ġam çekme **ne var** bu ḳadar idrāke düşer
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı **ne var** göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G2418-1. **Ne var** şād ü feraḥ hem-dem bizümle / Degülse maḥrem oldı ġam bizümle

G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup ṣaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her **ne var** açılsa āşikār olsa
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu dil-ḫastesini / Ṣāh olan kimsene dervişden ʿār itse **ne var**

ne vech ile [1] Ne suretle, nasıl. (Ş. Sami, 2010: 1286)

G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör **ne vech ile** ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẕar bāz isteyen

ne yir [16] Nere. (TS, 2009: 2848)

G24-7. Seg-i Leylī **ne yirde** itse menzil / Ḥaḳīḳat oldurur Mecnūna meʿvā
G132-2. Her **ne yirde** menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda ẕuhūr iden ḥabāb
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda vara kim bir daḫi / Her **ne yirde** gül açılsa anda olur ʿandelīb
G397-1. Āh bilmedüm ki menzil-i cānān **ne yirdedür** / Virmez ḫaber kimesne ki ol cān **ne yirdedür**
G397-2. Ya ʿḳūb-vār ġarḳa virür ʿālemi yaşum . / Āh ol cemāl-i Yūsuf-ı Ken ʿān **ne yirdedür**
G397-3. Kūh-ı belāda nāle vü feryādum işiden / Dir ki ʿaceb bu nāle vü efġān **ne yirdedür**
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi yine leşker-i ġamı / O ẕulm idici ḫusrev-i ḫūbān **ne yirdedür**
G397-5. Derd-i Muḥibbī çünki degül ḳābil-i ʿīlāc / Bilmez ṭabīb derdine dermān **ne yirdedür**
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her **ne yirde** ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G432-3. La ʿl'in andum deşt-i ġamda şevḳ ile ḳan aġladum / Her **ne yirde** ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma şāhid / **Ne yirde** eylesem daʿvi benüm ḥāżır güvāhumdur
G1498-4. Şanurvan olmış meger ʿāşıḳdurur dīdāruña / Her **ne yirde** od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1881-6. Her **ne yirde** baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
G2628-1. ʿAceb mi yārüñ aġyār olsa yāri / **Ne yirde** kim bite gül bile ḫārı
Mh10-4. Her **ne yirden** ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / La ʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

ne yüzden/ne yüz ile [10] Hiç utanmadan, sıkılmadan. (TDK, 2011: 1758)

G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben **ne yüzden** vaṣfuñı idem ki oldum bī-mecāl
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā **ne yüzden** beñzemiş yāre / Ḥayāsuz ʿārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni añа ferş / Dest-i ḳudretle **ne yüzden** yapmış ol miʿmārı gör
G885-3. **Ne yüz ile** sen öykündüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G1567-4. Zülfüñe **ne yüz ile** öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm añа sehven / **Ne yüz ile** ʿacabā ben bu şerm-sārı çekem
G2502-3. Bilse idüm **ne yüz ile** görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan vaḳt ile bāzāre düşe
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ **ne yüzden** ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime
G2530-6. Bu ḥırḳa vü tesbīḥ ile işi çü riyādur / **Ne yüzle** ṭaʿn eyleye zāhid ẕürefāya
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā ṣunʿın / Biri birine beñzer mi **ne yüzdendür** gör ezhārı

nebāt [6] *Ar.* Ot ve ağaç ve çiçek kabilinden olarak yirden biten şey, canlı olmaksızın neşvünema bulan şey. (Ş. Sami, 2010: 910)

bk. ḥaẕẕ-ı nebāt, ḳand ü nebāt, ḳand ü nebāt ü şekker, nebāt u şekker

(nebāt [4], nebātum [1], nebātuñ [1])

G236-1. Lebleriüñe dir isem n'ola **nebāt** / Mürdeler ger nūş ide bulur ḥayāt
G615-1. ʿAnber ü zülfe naẕar ḳıl zülf-i miskīn kendidür / Ger **nebāt** isterseñ ey dil la ʿl-i şīrīn kendidür
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür gūyā **nebāt** / Her ḳaçan vaṣf itse ol la ʿl-i şeker-nābum benüm
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd **nebāt** / Ṣanma la ʿlüñ ẕikrini ey dost tekrār eylemem
G1848-6. **Nebātum** şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber **nebātuñ** böyle mi dadı

nebāt u şekker [1] Dondurulmuş şeker.

G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın **nebāt u şekkere** / Līk hicrān şerbetin içen dimişler aġıdur

nebātāt [1] Bitkiler.

G15-3. Esdügince ṣubḥ-dem virür **nebātāta** ḥayāt / La ʿl-i cān-baḫşından almışdur meger kim cān ṣabā

nebi [4] *Ar.* Cenabıhakk tarafından vahiy olunan hakâyıkı halka tebliğle dîn-i hakka davet eden zat, peygamber, resul, yalavaç. (Ş. Sami, 2010: 910)

(nebi [1], nebiler [3])

G23-1. **Nebiler** serveridür çün Muḥammed / Mübārek ismidür hem daḫi Aḥmed
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem **nebiler** serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki ṣuna saña dest
G359-1. **Nebiler** serveridür çün Muḥammed / Anuñ bir adına da dirler Aḥmed
G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde oran ile / Çün buyurmışdur **Nebi** evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr

nebiyyüllah [1] Hz. Muhammed (s.a.v)

G1416-1. Yā **Nebiyyüllah** itdüñ muʿcizüñle ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ

nebt̄iz ü ḫançer [1] Kılıç ve hançer.

G531-1. Ş̄ive-i mestānuna ey dostʿabher imrenür / Nāvek-i müjgānuña **nebt̄iz ü ḫançer** imrenür

necāt [1] *Ar.* Kurtulma, halâs, selâmet. (Ş. Sami, 2010: 910) *bk. necāt bulmaḳ*

G495-4. Çünki **necātı** ört ü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāşıḳa bir ḳurı cā yiter

necāt bulmaḳ [2] Ḳurtułmaḳ, ḫálās bułmaḳ...(Tulum, 2011: 1369)

G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan **bulımadum necāt** / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan **bulımadum necāt** / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt

Necāt̄i [1] Necati Bey. (ö. 1509) *bk. mühlike-i Necātī*

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna **Necāt̄i** nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür

neces [1] *Ar.* Pislik, murdarlık. (Ş. Sami, 2010: 910)

G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem MaʿẕūR ola / Dūd olur ol yirde ẕāhir düşicek āteş **neces**

necm [2] *Ar.* Kevkeb, sitâre, ahter. (Ş. Sami, 2010: 910)

(necm [1], necmi [1])

G126-1. Hep güzeller **necm** Ḫāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet **necmi** başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberdeʿināyet yoḳ

nedāmet [9] *Ar.* Nadim ve pişman olma, pişmanlık, ildim. (Ş. Sami, 2010: 910)

bk. ehl-i nedāmet, eşk-i nedāmet, nedāmet getürmek

(nedāmet [6], nedāmetden [1], nedāmeti [2])

G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır **nedāmet** gösterür
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır ol **nedāmet** arturur
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun ol feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır **nedāmet** gösterür
G1426-5. Şaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā bulınmaz şoñı **nedāmet** ancaḳ
G2141-5. Olup ḥaḳīḳī ʿāşıḳ ḳosun mecāzī ʿışḳı / Olan mecāzī ʿāşıḳ kendin **nedāmet** itsün
G2313-2. Peşimāndur meger ẓulmına zülfüñ / **Nedāmetden** ḳomışdur ser be-zānu
G2672-5. Virme Muḥibbī ʿışḳ-ı mecāzīye dil şaḳın / Baḳ cān göziyle görinür āḫır **nedāmeti**
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden şaḳın / Şoñra yanuñda ẓāhir olur çün **nedāmeti**
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil şoñı **nedāmet** ancaḳ

nedāmet getürmek [1] Pişman olmak. (TDK, 2011: 1759)

G2495-5. Aldanup āver-i dünyāya göñül virme şaḳın / Bu muḳarrerdür anuñ şoñı nedāmet **getüre**

nedār [1] *Ar.* Tazelik, parlaklık.

G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum cān ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem pervāyı kes **nedārum**

neden [111] *T.* Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan söz. (TDK, 2011: 1759) *bk. neden şoñra*

(neden [98], nedendür [13])

G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / **Neden** baḫtum gibi var anda yā ḫᵛāb
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / Yā **neden** dirler ki olmaz cennet içindeʿaẕāb
G123-4. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından dil-i bīmāruma / Ey ṭabīb-i cān **neden göndermedüñ** bir kez cevāb
G143-1. İrişür āh u feryād u fiġānum göklere her şeb / **Nedendür** gūşına girmez o māhuñ bilmedüm Yārab
G170-4. **Nedendür** ehl-i ʿışḳı dür idersin / Raḳībi idesin dāim muḳarreb
G269-2. Ḥabāʾişden ider mi dilleri pāk / **Neden** dirler aña ümmü'l-ḫabāiṣ
G355-2. ʿAhdine ṭurmazʿaceb bilsem **neden** meh-pāreler / Ḳılmasun bunlarla kimseʿahd ü peymānlar meded
G367-4. Āfitāba ben didümʿāşıḳ mısın dīdārına / Didi olmasam **neden** olurdum öyle der-be-der
G385-3. Serv-ḳaddüñe egerʿāşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya **neden** yüz buldı her an şarmaşur
G433-3. Deyr-i ḫüsnüñde **neden** ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa nʾola ol kāfiri miḥrābdur
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ **nedendür** didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür **neden** ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var şanur

G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ **neden** sīnemde cānum var ṣanur
G577-1. Ḥālüñi ṣaġ olan kişi ey dil **neden** bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür
G600-4. ʿĀlemün didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes **neden** / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi ki gör būlar mıdur
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ degülse / **Neden** ʿışḳ ehli yatur anda bīmār
G619-5. Didüm ey dilber **neden** ʿuṣṣāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G675-3. Didüm ey dilber **neden** āhum saña itmez eṣer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G731-5. Didüm zülfüñ **neden** gitmez yüzinden / Didi bekler öñince ejdihādur
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ **nedendür** didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum var
G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes **neden** gülgūn giyer
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm ġıltān **neden** / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna ṣor
G845-2. O pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / **Neden** olam şürāḥī gibi ben dūr
G856-3. Yetīmāne benefşe başın egmiş / Bu ḳayġular aña bilsem **nedendür**
G905-2. Çeşmüñüñ var raġbeti ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce **neden** ihmāl ider
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ **neden** dirseñ vebālüm var
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū **neden** döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G976-2. Ol ṭabīb-i dil **neden** ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi **neden** ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir daḥi / Yā **nedendür** zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol ṣaçı Leylī **neden** zülfini zencīr eylemez
G1151-2. Mu ʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / **Neden** bilsem bu ben şeydāya düşmez
G1152-2. Mu ʿallimden cefālar ögrenürsin / **Neden** dirsin vefā ta'līm ḳılmaz
G1157-2. Sen ḥarāb itmeñ **neden** ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1157-4. Kūyuña varsam **nedendür** baña eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer **neden** miḳdārını bilmez
G1196(a)-5. Nigārā nergis-i mestüñ Muḥibbī'yi ider bīmār / Bilür bīmār ḳılmasun **neden** bīmārını bilmez
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan **neden** menʿ eyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken ḫvān-ı vaṣluñdan senüñ her ḫār u ḫas
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbī'yi **neden** didüm didi / ʿĀşıḳı öldürmenüñ bildüm şevābı var imiş
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / **Neden** serv-i ḫırāmānum idemezsin o mādan ḥaẓẓ
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle **neden** cemʿ eyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler yanında zāġ
G1387-4. Ṭulūʿ itmez **neden** bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberdeʿināyet yoḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem **neden** meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā yüz biñ belā / Leylī zülfine **neden** kendüñ perīşān eylemek
G1619-4. Yaşum āhum **neden** teʾşir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi yā seng
G1654-4. Cām-ı la'lüñi **neden** baña ḥarām eyleyesin / Ben saña itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl
G1680-5. **Nedendür** kim diyeler Ḳaysa Mecnūn / Ben andan bilmedüm dünyāda āḳil
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab **neden** / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu tende mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña **nedendür** işbu ḥāl
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ **neden** bilsem peşimānsın begüm
G1856-3. Ey ṭabībüm di **neden** vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben **neden** cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam
G1897-5. Didüm añmazsın **neden** cānā Muḥibbī bendeñi / Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm
G1949-3. Didüm şemʿ-i cemālüñe **neden** bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar pervānesin didi olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G1978-3. Degülse ol şaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn **neden** ʿışḳ ile Ferhādam
G1997-5. Ol güneş yüzlüm **neden** bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde zülf-i çevgānı **neden** sen çalabilmezsin
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes **neden** şaḳılmasun
G2068-4. Gözümüñ yaşına baḳmaz dirīġā / **Neden** bī-ḳıymet ola dürr ü mercān
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından **neden** sen böyle bī-bāk olasın
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes **neden** seçilmesün
G2151-2. Günāhum yoġ iken kendüm ḳadar āh / **Neden** dār eyledün bāġ-ı İremden
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi dāl itmek **neden** / Göñli zülfüñ ġamıyla pāy-māl itmek **neden**
G2201-2. Gāh ġamzeñ ḳaṣd ider dil mülkine gāhi ġamuñ / Kişver-i vīrān içün bunca cidāl itmek **neden**
G2201-3. Sen ḥarām itdüñ vişālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek **neden**
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḫayāl itmek **neden**
G2201-5. Geh elā gözler süzüp gāhi çatarsın ḳaşuñı / Bu Muḥibbī derd-mende mekr ü āl itmek **neden**
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Şaḳınursın yā **nedendür** bu dil-i mehcūrdan
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil **neden** derdüme itmezsin devā / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ **neden** / N'eylesün göz göre ölsün mi seven
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber tırāş itmek **neden** / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı baş itmek **neden**
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳ ile her laḥẓa savaş itmek **neden**
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek **neden**
G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫırāş itmek **neden**
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek **neden**
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key şaḳın / Ol melek-rūya **neden** bulmaḳ bahāne görmeden
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi **neden** / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce **neden** ḳurulı yāyun yasasın
G2290-1. **Nedendür** bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın

G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes **nedendür** gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2316-3. Didiler baña **nedendür** böyle zerd oldı yüzin / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi şaru
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi **neden** dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl rū-be-rū
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā **neden** dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2544-1. **Neden** eksük degül sīnede kīne / Revā mı dostum andan bu dīne
G2617-4. Dil ṭabībisin **neden** göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḫasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm **neden** kesdi
G2770-2. Eger Leylī degülse ol **neden** ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2780-5. Benüm günden güne ḫālüm müşevveş olup artmaḳda / **Neden** bilmeyesin ḫālüm seni şāḥib-żamir itdi
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem **neden** umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ seven bilür / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı **neden** bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen bilür
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḫālini direm ḫāl o / Dil **neden** āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek **neden** / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr2-7. Ey ṭabīb-i dil **neden** derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ
Mr21-1. Gül gibi her laḥẓa ḫāre keşf-i rāz itmek **neden** / Āh kim ben bülbülüñden iḫtirāz itmek **neden**
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek **neden** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
Mr21-3. Dil ṭabībisin **neden** bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından ṣoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek **neden**
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp nihān itmek **neden** / Bu dil-i şūridenüñ baġrını ḳan itmek **neden**
D37-2. Serv gibi ṣalınup her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek **neden**
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime ṣarardı yüzüñ **neden** / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken bilür
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben ġarīb üftādeñi sen nā-murād itmek **neden**
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek **neden** / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen

neden ṣoñra [1] İş işten geçtikten sonra. (TDK, 2011: 1760)

G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / Bes **neden ṣoñra** dönüp cevr-i fırāvān olasın

nedīm [1] *Ar.* Meclis arkadaşı, sohbet arkadaşı. (Devellioğlu, 2000: 816)

bk. endūh-ı nedīm, muḳārin-i nedīm

G151-5. Ġam **nedīm** ü göz yaşı gülgün şarāb / Ey Muḥibbī durma ḳılʿayş u ṭarāb

nefʿ [1] *Ar.* Assı, fayda, menfaat, sûd. (Ş. Sami, 2010: 911) *bk. nefʿü żarr*

G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / Ṭoḳınur mı kimseye hīç **nefʿi** seng-i ḫārenüñ
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ **nefʿi** nedür bu dāġ-ı hicrān üstine

nefʿü żarr [1] Fayda ve zarar.

G1127-4. Derdi dermāna degişdük fāriġ ol bizden ṭabīb / **Nefʿü żarrı** ḫālümüzce añlaruz ḫāẓıḳlaruz

nefes [15] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 911)

bk. āḫır nefes, bir nefes, her nefes, nefes almaḳ, nefes ṭutmaḳ, nefes-i bād-ı ṣabā, ṣoñ nefes

(nefes [8], nefesde [1], nefesdür [1], nefese [1], nefesi [3], nefesüm [1])

1. Ciğere alınıp verilen hava, soluk, dem.

G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine müşkīn **nefesi** var / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi var
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn **nefesi** var
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn **nefesi** var
G1225-2. Didüm dile ki zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür n'idem ki eşer eylemez **nefes**
G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı **nefes**
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur **nefes**
G1986-2. Eger istemez iseñ yoluña cān virdügimi / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut gör **nefesüm**
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer **nefes** / Aldanma şaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2543-1. Nice bir aldanasın dünyāda bir ḳaç **nefese** / Nice bir yeltenesin bunca hevā vü hevese
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır ol **nefesdür**
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā zülfine gel dest-res eyle / Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar **nefes** eyle

2. Bir soluk alacak kadar vakit, an, dem, lahza.

G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir **nefes** bārān aña

G2363-4. Her bir **nefesde** nice ʿaṭāIar ider saña / Kim ḳādir itmege ḥamdi edāsına
G2658-4. Her bir **nefes** ki bir olur niʿmet degül midür / Şākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını
Mr10-1. Olmadum hīç bir **nefes** dil-şād elinden dilberüñ / Kime varuban ḳılayın dād elinden dilberüñ

nefes almaḳ [3] Havayı ciğerlerine çekmek, soluk almak. (TDK, 2011: 1760)

G173-6. Her **nefes** kim **alasın** ḥamdüñi artur ḫāliḳa / Ekl ü şürb ise ġaraż anı da işler bil devāb
G320-5. Yād ider her **nefes alsa** bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin sen anı yād
G1565-3. Mest-i ʿışḳām şor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir **nefes almaḳcadur** anı içüp nūş eylemek

nefes ṭutmaḳ [1] Okuyup üflemek.

G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm saña / Uġramazdun bu belāya **ṭutmış** olsañ ger **nefes**

nefes-i bād-ı ṣabā [1] Saba rüzgarının nefesi

G1715-2. N'ola bārān ile dirilse yirüñ mürdeleri / **Nefes-i bād-ı ṣabā** nefḫa-i ʿīsi mi degül

nefḫa-i bād-ı seḥer [1] Seher rüzgarının üflemesi/esintisi.

Mh3-11. Ebr gülzār üstine her şubḥ-dem gevher şaçar / **Nefḫa-i bād-ı seḥer** dehrüñ dimāġını açar

nefḫa-i bülbül [1] Bülbülün nefesi.

G1989-3. Nāle ḳılsam sen gül-i nev-restei yād eylesem / **Nefḫa-i bülbülleri** gülşende ḫāmūş eyleyem

nefḫa-i ʿīsi [1] Hz. İsa'nın üflemesi/nefesi.

G1715-2. N'ola bārān ile dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā **nefḫa-i ʿīsi** mi degül

nefir [1] *Ar.* Esasen asker cem için çalınan büyük boru ki başlıca büyük bir boynuzdan ibarettir. (Ş. Sami, 2010: 911) *bk. nefīr ü ṭabl u sīne*

G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / Sīnedür ṭablum **nefirüm** āh u zārumdur benüm

nefir ü ṭabl u sīne [1] Boru, davul ve göğüs.

G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus aña / Nālesi sertā **nefir ü ṭabl u sīne** kūs aña

nefīs [1] *Ar.* Pek makbul ve kıymettar ve nadide. (Ş. Sami, 2010: 912)

G2390-1. Kimi ḥalḳuñ olur ḥalḳı **nefīse** / Kimi uymışdurur nefse ḥasise

nefrin itmek [1] ... Ḫışm etmek, ġażāb etmek...(Tulum, 2011: 1372)

Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına **nefrin ider** / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider

nefs [10] *Ar.* Hayât-ı hayvânî, insandaki hayvâniyet, şehvete ve yiyip içmek gibi ihtiyâcât-ı mâddiyyeye olan meyl-i tabî'î. (Ş. Sami, 2010: 911)

bk. bārid-i nefs, hevā-yı nefs, nefsine uymaḳ, nefs-i emmāre, nefs-i ḥaẕẕ, nefs-i ḳaṭṭā ʿ-i ṭarīḳ, nefs-i şūm, nefs-i ẓālim, ye'cūc-ı nefs, żabṭ-ı nefs, ẓulmāt-ı nefs

(nefs [4], nefse [2], nefsin [1], nefsini [1], nefsüñ [1], nefsüñi [1])

G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur **nefsini** her kim baṣa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma **nefs** şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Şol ḳadar bildüm ki **nefs** ile cidāl üstindedür
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz **nefs** iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1373-5. Refʿ idüp **nefsin** ḥicābın gördi ḥüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-ʿaref
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki şeyṭānı dūr it / Gehi **nefsüñi** öldürüp ġazā ḳıl
G1755-5. Ṣabr ḳıl **nefse** Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G2362-2. Uşat o deyrlere **nefsüñ** şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste
G2390-1. Kimi ḥalḳuñ olur ḥalḳı nefīse / Kimi uymışdurur **nefse** ḥasise
Mr29-3. **Nefs** elinden āh kim cān u dilüm şermendedür / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür

nefsine uymaḳ [2] Hevāłanmaḳ, şehvet-perestlik etmek...(Tulum, 2011: 1373)

G65-7. **Nefsine uyup** Muḥibbī itme emrine ḫilāf / Emrine hergiz ḫilāf eyler mi görʿarż u semā
G2792-3. Ṣaḳın şer işleme **nefsine uyma** / Ki ṣoñra dimeyesin āh ile vāy

nefs-i emmāre [1] İnsanı kötülüğe sevk eden şehvet. (Ş. Sami, 2010: 911)

G558-5. Ey Muḥibbī **nefs-i emmāre** ile ceng itmege / Ehl-i diller göz yaşın döküp zirih-pūş oldılar

nefs-i ḥaẕẕ [1] Nefsin şehveti.

G888-5. **Nefs-i ḥaẕẕın** ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur

nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ [1] Yol kesen nefis.

G1317-1. **Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ** u menzil olmışdur ribāṭ / Key şaḳın başdan çıḳarsın itmez iseñ iḥtiyāṭ

nefs-i şūm [2] Kötü nefis.

G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup **nefs-i şūma** ʿāḳıbet / Nice yıllar gerçi kim anuñ ile ceng eyledüm
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma **nefs-i şūma** irmez çün-bilürsin dem deme

nefs-i ẓālim [1] Zalim nefis.

G1560-2. Dilā gel iḥtirāz eyle şaḳın bu **nefs-i ẓālimden** / Ṣaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ

neheng [2] *Far.* Timsah denilen maruf cânver-i âbî. (M. Nâcî, 2009: 544)

(neheng [1], nehengin [1])

G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli gelse göze / Nīl içinde bulınur çünki **neheng**
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi nice ḳuşatmış ʿibret al / Gör **nehengin** dürlü dürlü māhilerden heybet al

nehr [8] *Ar.* Akarsu, çay, ırmak. (Ş. Sami, 2010: 912)

bk. nehr-i Aras, nehr-i Nil, nehr-i Şaṭ, nehr-i şāh, nehr-i sirişk

(nehr [5], nehre [1], nehri [1], nehrin [1])

G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / **Nehr** olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın bir **nehr** üzre ḳurulı ṭolābdur
G884-4. Ṭaşup emvāc-ı eşküm başdan aşdı / Bu ne bār u bu ne **nehr** ü ne cūdur
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i göñlümden aḳar / **Nehr** olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm **nehrin** / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1583-4. Didüm ey servüm yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu **nehri** ḫoş görmek gerek
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol **nehre**

nehr-i Aras [1] Aras nehri.

G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün yaşum benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür **nehr-i Aras**

nehr-i Nil [1] Nil nehri.

G1318-3. Mışr-ı ḥüsnüñde gözümüñ biri oldı **nehr-i Nīl** / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında sırrını cūy-ı Şaṭ

nehr-i Şaṭ [1] Şat nehri.

G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim Baġdād şehri içre aḳar **nehr-i Şaṭ**

nehr-i şāb [1] Sab nehri.

G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı **nehr-i şāb**

nehr-i sirişk [1] Gözyaşı nehri.

G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben bād-ı āh ile / **Nehr-i sirişk** ṭurmaz aḳar rūzgārdur

ne-küşūde [1] *Far.* Açmamak.

Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān **ne-küşūde** zünnārem henüz

nem [17] *T.* Neyim.

(nem [12], nemdedür [1], nemden [1], nemdür [2], neme [1], nemi [4], nemüñ [1])

G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm **nem** şandılar
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod **nem** şandılar
G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eşer / Şimdiden şoñra ʿaceb bilsem ki daḫi **nem** yanar
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur **nem** görinür
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḫi **nem** ḳapar
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ **nem** ḳaldı şimdengirü bilsem **nem** yanar
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı dirler ġam öldürür / Ben ölmiş ʿāşıḳam ʿacabā ġam **nem** öldürür
G1013-5. Şemʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup ol ya **neme** beñzer
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem **nem** şandılar
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / **Neme** yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ

G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan **nem** begendi **nem** benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan nem benüm
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n'eylerem **neme** yarar gül gülsitān
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / **Neme** yitmez bu gözüm yaşın benüm daḫi **neme**
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm **nem** var bu arada

nem [34] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 911)

bk. bulutdan nem ḳapmaḳ, nem eylemek, nem ḳapmaḳ, nem ḳılmaḳ, nem olmaḳ

(nem [25], nemdedür [1], nemden [1], nemdür [2], nemi [4], nemüñ [1])

1. Hafif surette ıslaklık, az yaşlık.

G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde **nem** peydā / Oñulmaz derde ṣataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G98-1. Dilde āteş gözde **nem** başumda zülfinden hevā / N'ola ḫālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḫāṣılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde **nemi** var
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi **nemdür**
G441(a)-1. Ġuṣṣadan ḫāli degül her laḥẓa göñlüm ġamdadur / Müstedām olsun bu dīde daḫi dāim **nemdedür**
G490-1. Dilde sermāye cihān içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm **nem** görinür
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde **nem** başda hevā göñlinde anuñ odı var
G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme **nem** görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G692-1. Başumda hevā dilde elem dīdede **nem** var / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik gözi **nem** / Ṣanmañuz ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G1351-7. Ey ṣanem n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḫālini / Gözde **nem** başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde **nem** sīnemde od / Ḫālümi ṣor anı direm işidenlerden ıraġ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir ṣaçı Leylā gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem **nem** gerek
G1576-3. Sīne āteş gözde **nem** başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan **nem** benüm
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm **nem** benüm
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük degüldür gözde **nem** / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1945-2. ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmek murād ise / Göñlümde nār başda hevādur gözümde **nem**
G1962-1. Şuʿle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa **nem**
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz tā seḥer bu gözde **nem**
G2213-2. Göñülde gözde **nem** varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2293-1. Degül ḫāli bu dīde gerçi **nemden** / Ne ġam ḫāli degül bir laḥẓa ġamdan
G2344-2. Gözüm **nemdür** dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle yazılmış serine
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / Ḳaldı idi merdüm-i çeşmüm **nem** içinde
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri **nem** çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
Mr26-3. Gözde **nem** başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḥsārumı zerd ü iki çeşmümi **nem**

2. Gece yağıp ortalığa konan incecik damlalar, çiğ, nedâ, şebnem, jale

G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme **nem** düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş yirine **nem** düşer
G1504-4. Raḥm idüp ḫālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde **nemüñ**
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç **nemi**
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem **nemi**
Mh17-8. Cū yirine iki ʿaynüm n'ola dökerse **nemi** / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde **nem** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

nem eylemek [2] Islatmak, yaşartmak.

G1489-5. Gözüm yaşiyle ṭolar āh ḳılsam / **Nem eyler** ḫāṣṣesi budur duḫānuñ
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup **nem eyledüm** / Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

nem ḳapmaḳ [2] Hafif surette ıslanmak, nem dokunmak. (Ş. Sami, 2010: 913)

G652-3. Baḳamaz oldum güneş ruḫsārına dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm **nem ḳapar**
G708-2. Dūd-ı āhumdan şaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan **nem ḳapar**

nem ḳılmaḳ [1] Yaşartmak.

G318-1. İrişdi çarḫa āh-ı āteş-ālūd / Melāik gözlerin **nem ḳıldı** ol dūd

nem olmaḳ [3] ...yaş ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1377, 1376)

G1202-2. Cemāli dūr olalı gözlerümden / Cihānda yir mi ḳaldı kim **nem olmaz**

G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde **nem ola** / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm daḥi neme
Mh11-13. Ṭañ degüldür ʿāşıḳuñ ger gözleri **olursa nem** / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile ġam

nem-i dīde [1] Göz yaşı.

G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ **nem-i dīdesin** / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin

nemed [6] *Far.* Keçe, kaba kumaştan bir giysi. (Steingass, 1892: 1425)

G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski yārümdür **nemed** / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur **nemed**
G358-2. Ben gedāya lāyıḳ olmaz dünyede illā ki bu / Ḫilʿat u tāc u ḳabā ġurr u vaḳārumdur **nemed**
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur **nemed**
G358-4. Ey felek bir ḳıla per ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur **nemed**
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḥi varumdur **nemed**

nemek [1] *Far.* Tuz. (Steingass, 1892: 1426)

bk. āb-ı nemek, ḥaḳḳ-ı nemek nām ü nemek, nān u nemek

G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki **nemek** ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem

nemī-ārem [1] *Far.* Pek yalnız.

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-hod **nemī-ārem** henüz

nem-kīn eylemek/itmek [3] Islatmak. *bk. nem-nāk itmek*

G710-4. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam ey pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser **nem-kīn ider**
Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm yirleri **nem-kīn ider** / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider
Mr21-11. Gün yüzüñe baḳmadum çeşmi **nem-kīn eyledüñ** / Bir devāsuz derde düşdüm beni ġam-kīn eyledüñ

nem-kīn olmaḳ [1] ...ıslanmaḳ...(Tulum, 2011: 1376) *bk. nem-nāk olmaḳ*

Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz **nem-kīn olur** dilde leheb / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

nem-nāk [2] *Far.* Nemli, ıslak... (Steingass, 1892: 1427)

bk. çeşm-i nem-nāk, dide-i nem-nāk, nem-nāk itmek, nem-nāk olmaḳ

G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi **nem-nāk** gerek / ʿAşḳ daʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek
G1556-1. Dest uran dāmen-i ʿışḳa yaḳası çāk gerek / Göklere āhı irüp gözleri **nem-nāk** gerek

nem-nāk itmek [1] *bk. nem-kīn eylemek/itmek*

B139. Nice bir cevr ile bu dīdei **nem-nāk idesin** / Nice bir hecr ile bu gönlümi ġam-nāk idesin

nem-nāk olmaḳ [2] *bk. nem-kīn olmaḳ*

G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / Ey gözüm merdümi şimdengirü **nem-nāk olasın**
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün **nem-nāk ola**

nem-nişīn [1] *Far.* Beraber oturmak.

Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel **nem-nişīn** / Kim bula berk arasında żerrece yoḳ kibr ü kīn

nemsüz olmaḳ [1] Yaş, ıslaklık olmamak.

G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ nigārā ġamsuz olmaz / Nitekim gözlerüm de **nemsüz olmaz**

neñ [2] *T.* Neyin.

G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ **neñ** vardur arada hemān emrine fermān ol
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā **neñ** olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var

neng [3] *Far.* Onur, itibar, saygınlık. (Steingass, 1892: 1428)

bk. nām ü neng, nāmūs u neng, neng ü nām

(neng [1], nengi [2])

G1485-1. Gönlümi aldı āl ile bir şeng / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile **neng**
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūsı **nengi** terk idüp abdāl olayın bir zamān
G2755-4. Ṭoḳuz mināsını şıdı bu çarḫuñ / Kim itdi rāh-ı istiġnāda **nengi**

neng ü nām [1] İtibar ve ün.

G714-4. Ne nāmūs isterem ne **neng ü nāmı** / Ṣorarsañ beni rüsvā-yı cihāndur

ner [4] *Far.* Er, yiğit, erkek. *bk. ṣīr-i ner, üştür-ı ner*

G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin **ner ṭutar**
G875-2. Dil çeker hicrān yükin itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin **ner** gösterür
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür **ner** gibi
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün **ner** benem / Ḫāliş olmış būte içre zer benem

nerd [1] *Far.* Tavla. (Steingass, 1892: 1395) *bk. nerd-i ʿışḳ*

G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime **nerdüm** benüm

nerd-i ʿışḳ [1] Aşk tavlası

G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan **nerd-i ʿışḳı** oldı virdüm şeş dü penc

nerde [1] *T.* "ne"den müştak olup mahal ve mekan istifhamında kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 914)

Mr8-7. **Nerde** görinür ol gün ʿid / Nā-merd ditrer hemçü bid

nerdübān [8] *Far.* Merdiven, süllem, mirkât. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 400)

(nerdübān [6], nerdübānıdur [1], nerdübānumdur [1])

G728-2. Yücedür dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ **nerdübānıdur**
G807-4. Felekden yücedür dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur **nerdübānumdur**
G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı yücedür aña çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam **nerdübān** gerek
G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī **nerdübān** itdüm
G2024-4. Yücedür ḳaṣr-ı maḥabbet çıḳmaġa imkān yoḳ / Olmayıcaḳ miḥnet ü derd ü belādan **nerdübān**
G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña **nerdübān**
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile derdüm sarāyına / Gök yüzine çıḳılmaz imiş **nerdübān** ile
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh ile dirdüm sarāyuña / Çıḳmaz imiş gök yüzine **nerdübān** ile

ne-resed [1] *Far.* Ulaşmazsa.

G233-4. Derdā vü dirīġā n'olısar ḥālümi bilmem / Ger nāme-i ṭāʿat **ne-resed** rūz-ı ḳıyamet

nergis [30] *Far.* Sarı çiçekli yeşil göbekli maruf bir cins güzel çiçek. / *mec.* Dilber gözü. (Ş. Sami, 2010: 914)

bk. nergis-i bīmār, nergis-i cādū, nergis-i maḫmūr,nergis-i mest, nergis-i mestāne, nergis-i serḫoş, nergis-i şehlā, nergis-i zerrīn, nergis ü gül, serv ü nergis ü gül, seyr-i nergis

(nergis [21], nergise [2], nergisi [1], nergisüñ [6])

G39-2. Bülbül-i şūrīde-veş efġānum işidüp benüm / Ġonce aġız açuben **nergis** ṭutupdur göz baña
G114-5. ʿAceb **nergis** midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda yā ḫᵛāb
G362-4. Ḳudretini gör ki **nergis** nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G415-1. Gözlerüñ **nergis** nigāra gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G441-4. Tāc-ı zer başında **nergis** ḫidmete bil baġlamış / Sūsen almış tīġ ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G464-2. Açılur göñlüm gözüm **nergis** gibi / N'eylesün ol ḫüsn-i zibāya baḳar
G570-2. **Nergis** şarābı dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G607-2. Bilmedüm **nergis** midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi **nergis** lebi müldür
G778-2. Lāle gül sünbül benefşe yāsemen **nergis** çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / **Nergisüñ** çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G797-5. Çemende **nergisüñ** tācın başında / Ḳapar peyk-i ṣabā ġāyet deʿayyār
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecāli **nergisüñ** / Giceden beñzer ki mey içmiş başında var ḫumār
G823-2. Ey şeh lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / **Nergis** çemende her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh **nergisüñ** ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G856-2. Olup her bir çiçek bir ḫūba mānend / Aralarında **nergis** ġamze-zendür
G955-2. Gözüñ **nergis** yañaġın gül olaldan / Boyuña bendedür serv ü şanavber
G1264-2. İçerse **nergisi** ḳanum ʿaceb mi / Şarāb-ı nāz ile mestāne olmış
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi **nergis** yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1927-7. Ey Muḥibbī gülşen içre görinen **nergis** degül / Muntaẕır dildāra çeşm-i intiẕārumdur benüm
G2158-2. Lāleler ḫūn-ı cigerdür ġonceler dem-bestedür / Çeşm-i ḫaste **nergisüñ** bülbüller eylerler fiġān
G2307-3. Çemende açmaġa yoḳdur mecāli / Gözini **nergis** ol şehlāya ḳarşu
G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez ol zülf ü **nergis** / Ḫayāl ile dil ü cān oldı ṣayru

G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında / **Nergis** gibidür kim bite reyḥān arasında
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿar ʿar beli ince / Ey gözleri **nergis** şaçı sünbül lebi ġonce
G2524-1. Yine hengām-ı güldür devr-i lāle / Ṭutar **nergis** eli üzre piyāle
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ rūşenāsın görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse **nergise**
G2701-3. Beñzedem mi çeşm-i şehlāsını anuñ **nergise** / Beñzedem nādān olam çeşmine aḥvel ʿabheri
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / **Nergisüñ** ḥāżır elinde ṭutar altun legeni
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen de **nergis** gibi cām-ı zer nigār

nergis-i bīmār [1] Hasta nergis.

G1311-4. Gözleri uyḫuda ḳaldı her nefes ḫacletdedür / Gözleri vaṣfın idelden **nergis-i bīmāre** ʿarż

nergis-i cādū [2] Cadı göz.

G1984-2. Ḳaşlaruñ altında cānā **nergis-i cādūlaruñ** / Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider ol **nergis-i cādū** / Her geh ki işāret ḳıla ger gūşeden ebrū

nergis-i maḫmūr [2] Mahmur nergis.

G979-5. La l-i nābuñ ḳaṣdın itse bu Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek diler ol **nergis-i maḫmūrlar**
Mr17-7. Gel berü mey içelüm **nergis-i maḫmūr** olalum / Nice bir oturalum zühd ile mestūr olalum

nergis-i mest [6] Süzülmüş, baygın, sarhoş göz.

bk. nergis-i mestāne, nergis-i serḫoş

G557-4. Gerçi kim la l-i lebi cānlar baġışlar āşıḳa / **Nergis-i mesti** velī cān ü cigerler pāreler
G915(a)-7. Zülf-i kemendüñ **Nergis-i mestüñ** / ʿĀşıḳa cevrüñ Ḫāl-i siyehüñ
G1140-3. Hiç olur mı **nergis-i mestüñ** ide baña naẓar / Çün degül ḫāli elinden nūş ider bāde-i nāz
G1196(a)-5. Nigārā **nergis-i mestüñ** Muḥibbī'yi ider bīmār / Bilür bīmār ḳılmasun neden bīmārını bilmez
G1265-3. **Nergis-i mestüñle** zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına anlar çün el bir eylemiş
G1518-2. **Nergis-i mest** gibi çeşmüñi o ḫᵛābdan uyarup / Bir naẓarla nice āḳilleri Mecnūn itdüñ

nergis-i mestāne [2] *bk. nergis-i mest, nergis-i* serḫoş

G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol **nergis-i mestānedür** / Ol sebebden ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür
G1226-6. Ḫᵛāba varmışken nigāruñ **nergis-i mestānesi** / Ey dil-i şūrīde efġān eyleme gel sesi kes

nergis-i ser-ḫoş [1] *bk. nergis-i mest, nergis-i mestāne,*

G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās / Ḳan olur uyma ṣaḳın ol **nergis-i** serḫoş**uma**

nergis-i şehlā [7] Şehla göz, güzel ve baygın bakışlı göz.

G362-5. İki gözi **nergis-i şehlāya** beñzer dilberüñ / Būy-ı zülfinüñ dimāġa belki ʿanberden leẕīẕ
G793-4. Ḫᵛāba varmış çeşm-i mesti **nergis-i şehlā** mıdur / Yā şarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir var mıdur gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif **nergis-i şehlā** meger
G863-3. Cām-ı la lin nūş ider bāġ içre her dem lāleler / **Nergis-i şehlā** elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G1405-1. Ney belā-engīzdür şol **nergis-i şehlāya** baḳ / Fitne ta līmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G2648-1. Göreliden gözlerüm ol **nergis-i şehlāsını** / Odlare yaḳdı bu ben āşüfte vü şeydāsını
Mh16-5. **Nergis-i şehlāsını** her kim görürse āl olur / Zülfini fikr eyleyen her dem ḳıyl ü ḳāl olur

nergis-i zerrīn [1] Altın/sarı nergis.

G1665-3. **Nergis-i zerrīn** legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa seḥer bīdār gül

nergis ü gül [1] Nergis ve gül.

G672-3. Seni gözlerler açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / **Nergis ü gül** gülşen içre dīde vü güş oldılar

nerm [3] *Far.* Yumuşak dokunuşlu... (Steingass, 1892: 1395)

bk. nerm itmek, nerm olmaḳ

(nerm [2], nermdür [1])

G57-4. Aġlamaḳdan **nermdür** müjgānum ey serv-i ḥırām / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G583-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eylesem / Zīr-i pehlüme görine **nerm** ü mānend-i ḥarir
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eyleyem / Zīr-i pehlüme görine **nerm** ü mānend-i ḥarir

nerm itmek [2] Yumşamaḳ, yumşatmaḳ...(Tulum, 2011: 1378)

G362-4. Ḳudretini gör ki nergis **nerm ider** bālinini / Līk görinmez benüm gözüme ol derden leẕīẕ
G1085-4. Āheni **nerm eyledi** yir itdi seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı göñline anuñ kār eylemez

nerm olmaḳ [4] Yumuşatmak.

G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş **nerm olupdur** ol ḫū mermerden giçer
G1418-3. Baş gözüm üstine itme ḫār-ı müjgāndan ḥaẕer / Yaşum ile **nerm olsun** diyü itdüm ışlamaḳ
G1929-4. Seng-i ḫāre **nerm olur** ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa **nerm olursa** bī-sütūnuñ ṭaşına

nerrād-ı felek [2] Feleğin tavlacısı.

G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭ ʿ-ı zemīn üstine āḫır / **Nerrād-ı felek** oynaduban ḳıldı beni zār
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu **nerrād-ı felek** / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm

nerre [2] *Far. bk. ner*

G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ **nerre** şīriyüz / Şanma bizi ki ḥırş ile biz müşlardanuz
G1363-2. Ger na ʿra ursa ḫaşm u ola hemçü **nerre** şīr / Peykān ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf

neseb [1] *Far.* Şecere, soy. (Steingass, 1892: 1399)

G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden şorılmaz hīç **neseb** / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ

nesi [1] *T.* Hangi yönü, hangi tarafı? (TDK, 2011: 1765)

G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp bīgānei yād eyledüñ / Bilmezem kim saña **nesi** ḫoş gelür bīgānenüñ

nesi var [10] Nesi varsa, her şeyi, bütün varlığı. (TS, 2009: 2839)

G386-1. **Nesi var** dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rif ʿāt degüldür belki ẕilletdür
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol ṣāḥdan özge daḫi ʿālemde **nesi var**
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ her **nesi var** bāde-i ḥamrāya virür
G683-1. Dile baḳsam **nesi var** baña hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle ṭolıdur nem görinür
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daha **nesi var**
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daḫi **nesi var**
G1075-2. Bu cihānuñ **nesi vardur** aña ṣād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẕarın şeyḫ ü eger ṣāb iñiler
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz pīşe / **Nesi var** işbu cihānuñ görinür bir işe
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı **nesi var** yolında ḳıydı cāna
G2705-5. ʿĀḳil olan aldanup virmez bu dünyāya göñül / Bu cihānuñ **nesi var** ancaḳ hemān ġavġā gibi

nesīm [4] *Ar.* Hafif ve lâtif rüzgâr. (Ş. Sami, 2010: 914)

bk. bād-ı nesīm, būy-ı nesīm, nesīm-i ṣabā, nesīm-i ṣubḥ

(nesīm [3], nesīme [1])

G978-5. Varma **nesīm** mülk-i Şifāhāna kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer
G1969-1. Būyını gülşene getürse **nesīm** / İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i na ʿīm
G2505-3. Ṣafādan çāk ider ġonce yaḳasın / Añarsam gül yüzüñ vaṣfın **nesīme**
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr mu ʿaṭṭar **nesīm** ile / Yārüñ meger ki çözdi ṣabā zülfi bāġını

nesīm-i ṣabā [1] Saba rüzgârı.

G747-2. Āhum yili **nesīm-i ṣabā** gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer

nesīm-i ṣubḥ [3] Sabah rüzgârı.

G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ ey **nesīm-i ṣubḥ** / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G576-4. Maġzını itdi yine dehrüñ mu ʿaṭṭar bū ile / Kim **nesīm-i ṣubḥ** beñzer kūy-ı dilberden giçer
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / **Nesīm-i ṣubḥ** ile oynar görün serv-i ḫırāmānı

nesl [2] *Ar.* Soy, sülâle, zürriyet, nesep. (Ş. Sami, 2010: 914)

(nesle [1], nesli [1])

G153-1. Sensin ol nār-ı Ḫudā aṣlı ulu **nesli** ʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G161-5. **Nesle** baḳılmaz Muḥibbī faḫr eyleme / Fā'ide itmez kişiye em ü eb

nesne [34] *T.* Bir şey, hiçbir şey. (TS, 2009: 2843)

(nesne [30], nesnedür [2], nesnem [1], nesnenüñ [1])

G86-2. Her ne kim virürse āḫır cān alur / **Nesne** virmez bu cihān aylaḳ saña
G115-4. İlet kūy-ı nigāra cānı tuḥfe / Ki yoḳdur cāndan özge **nesne** merġūb
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir **nesne** benüm serden leẕīẕ
G363-4. Serv gibi şalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / **Nesne** görinmez baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı bil **nesne** naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / Zecr ü hecr ü derd ü ġam her **nesne** kim andan gelür
G684-1. Bulınmaz **nesne** hīç cānāne beñzer / Ne var ʿālemde ancaḳ cāne beñzer

G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā niçün ḳomaz beni / Çünki **nesnem** ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada **nesne** yoḳ ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G802-4. Dişleriñe beñzemez **nesne** meger dürr-i ʿAden / Leblerüñ mānendi yoḳ ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme **nesne** ney-i gūyā meger
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didi ʿuşşāḳ bilüne / Ben didüm **nesne** yoḳ arada cedelden ne gelür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada **nesne** yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālüm var
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir ṣanasın bir **nesnedür**
G1177-5. Eyler egerçi her kişi bir **nesne** ile faḫr / Her dem Muḥibbī ʿışḳ iledür iftiḫārumuz
G1195(a)-4. İki **nesne** ʿışḳuma şāhid degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr bir **nesne** yimez
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile ʿişve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden **nesne** illā kim niyāz
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizā ʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan **nesne** hīç illā ṣudā ʿ
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge **nesne** cān u tenden yeg
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ **nesne** görinmez hīç şebden yeg
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz **nesne** ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ **nesne** ḥabdan yeg
G1690-4. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdümden bilürler ʿışḳumı / Olsa bir **nesne** ʿiyān aña beyān ḥācet degül
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ **nesne** içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1745-2. Laʿl-i lebümi andı diyü ḫışm ide zülfi / Yoḳ **nesne** içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam bir **nesne** cānā merḥabā olsun dirüm
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her **nesnenüñ** / Ḥüsnüñi ʿarż eyle gel ketm itme dervīşden şaḳın
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ tuḫmını / Bilür iken ḫāṣıl olmaz **nesne** ḫāk-i şūrdan
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir **nesne** güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber bir **nesne** yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṯerden laṭīf / ʿĀşıḳa yek **nesne** yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf
D14-2. Leblerüñden būse ikrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir yoḳ **nesnedür**
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her **nesne** kim gökden yaġar

nesrin [1] *Far.* Yabanî gül ve ağustos gülü denilen çiçek. (Ş. Sami, 2010: 914)

bk. nesterin

G1660(b)-4. Ṣararup ḫaddüm gibi **nesrin** ola / Ger göre ol ʿārıż-ı ḥamrāyı gül

nesterin [1] *bk. gül-i nesterin, nesrin*

G801-7. ʿArż-ı ruḫsār eyledi şādlıġ ile **nesterin** / Yüz sürer serv ayaġına her ṭarafdan cūybār

ne-sūz-ı ʿışḳet [1] Aşk ateşinden değil.

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger **ne-sūz-ı ʿışḳet** dāştem dārem henüz

neşāṭ [3] *Ar.* Sevinç, şen ve şad olma. (Ş. Sami, 2010: 914)

bk. ʿiyş u neşāṭ, ʿişret ü neşāṭ

(neşāṭ [2], neşāṭum [1])

G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül gibi gel **neşāṭ** / Bād-ı ḥazānı yād idüben eyle iḥtiyāṭ
G1848-4. **Neşāṭum** ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum
G2563-3. **Neşāṭ** esbābını cümle müheyyā itseler yir yir / Gehi nūş eylesem bāde gehi būse-kenār olsa

neşter [2] *Far.* Kan almaya ve çıban vesaire yarmaya mahsus cerrah bıçağı. (Ş. Sami, 2010: 914)

(neşter [1], neşterin [1])

G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña **neşter** urmadan bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke yoḳ yirlere / **Neşterin** almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ

neşv ü nemā [3] Yetişip büyüme.

G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey lāle-ruḫ senüñ / **Neşv ü nemā**-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G1704-2. Gönli ḳātilar bulursa yiridür **neşv ü nemā** / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup **neşv ü nemā** ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda ṣan pençe-i mercān büyidi

ne-tuvān [1] *Far. bk. nā-tüvān*

G788-4. Getür ey muġbeçe cāmı muġāna / Ki ender deyr **ne-tuvān** būd mestūr

nev [2] *Far.* (Lexicon, 1890: 2107) *bk. dünyā-yı nev, gül-i nev, māh-ı nev/meh-i nev*

1. Taze, körpe.

G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu **nev** verd

2. Yeni.

G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine **nev** yapup ābād ideyin

nevʿ [11] *Ar.* (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 402) *bk. bir nevʿ, bu nevʿile*

(nevʿ [1], nevʿa [9], nevʿadur [1], nevʿdür [1])

1. Türlü, g^ne.

G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳıṣṣası **nevʿdür** oḳunsun cümle māhfilhā
G908-6. Başlar kesilür ḳan ṣaçılur līk ṣorılmaz / Bu **nevʿa** olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu **nevʿa** suḫanı nāzik-ter
G1194-4. Beni kül eyledi bu āteş-i ʿışḳ / Bu **nevʿa** yanmaġa bir nār ḳılmaz
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu **nevʿadur** / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime yimek
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu **nevʿa** taṣvīrüñ senüñ
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār serv / Bu **nevʿa** ḳanda bulur idi iʿtibār serv
G2643-4. Gözlerüm yaşın dökdügince kirpügüm cārūp olur / Āsitānuñda bu **nevʿa** kimse ferrāş olmadı
G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / Giçer bu **nevʿa** dilber baña rengi

2. Sınıf, cins.

G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu **nevʿa** ḥüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd perī ḥūr olmasun
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgünuñ eger var ise **nevʿa** günehi

nevā [15] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 914)

bk. zār u nevā

(nevā [3], nevāda [6], nevāde [2], nevādur [1], nevāya [3], nevāyı [1])

1. Avaz, makam, ahenk nağme, lahn.

G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül **nevāya** başlar
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş **nevā** olur
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül **nevāya** başlar
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda ney gibi / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda **nevāyı** istemez
G1288-5. Muḥibbī giceler tā ṣubḥ olınca / Ḳılur bülbül gibi dāim **nevā** ḫoş
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gelʿarż-ı cemāl it / Tā bülbül-i cān başlaya ḳarşında **nevāya**

2. Bir makâm-ı mahsus ile bir perdenin ismi.

G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şiʿri **nevāda** rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler **nevā** ṣoñın muḫayyer gösterür
G841-5. Muṭrib **nevāda** perdeñi uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn giçer
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu **nevādur** ḫālüm benüm meh şālümi ṣormaz mısuz
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel **nevāda** rāsıtı / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı ḥīç ḫāmūş
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi **nevāda** rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem **nevāda** rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam içre ḳaldum efġān ider **nevāda**
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice ṣubḥ olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin **nevāda**
B215. Dün **nevāda** oḳıdı bülbül Muḥibbī şiʿrini / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

nevaẖt [1] *Far.* Tegannî. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 402)

G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī **nevaẖt** ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür

nevāl/nevāle [3] *Ar.* Behre, nasip, hisse. (Ş. Sami, 2010: 916)

(nevāl [1], nevāle [1], nevālüñdür [1])

G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüẖᵛānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur **nevālüñdür**
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün senüñ cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir būseñi baña **nevāl**
G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / Kim andan özge yoḳ baña **nevāle**

nev-ʿarūs [1] Yeni gelin. (M. Nâcî, 2009: 548)

bk. nev-ʿarūs-ı dehr, nev-ʿarūs-ı gül, nev-ʿarūs-ı ḥüsn, nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyā

G2370-5. Muḥibbī bīvedür dünyā ʿacūze / Ṣaḳın aldanma ṣanup **nev-ʿarūsa**

nev-ʿarūs-ı dehr [2] Dünyanın yeni gelini.

G736-4. Ol mücerred cān ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / **Nev-ʿarūs-ı dehr** bir mekkāre vü muḥtāledür
G1631-5. **Nev-ʿarūs-ı dehre** meyl itmāmuña / Bu Muḥibbī gibi gerçek er gerek

nev-ʿarūs-ı gül [1] Yeni gelin gül.

G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim / **Nev-ʿarūs-ı gülüñ** el vara ṭuvaġın yaḳasın

nev-ʿarūs-ı ḥüsn [4] Yeni gelinin güzelliği.

G465-5. **Nev-ʿarūs-ı ḥüsne** aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye yüzin bu dehr-i zāl açar
G1412-7. **Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine** aldanma dünyā bivedür / Ey Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre şevḳ
G2171-6. İşbu dehrüñ **nev-ʿarūs-ı ḥüsnine** alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẓar bu köhne zāli n'eylesün
G2701-5. **Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine** baḳup Muḥibbī virme dil / Anı bilenler dimiş dünyā ʿacūze bir ḳarı

nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyā [1] Dünyanın yeni gelinin güzelliği.

G2705-2. **Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya** görüp meyl itmedi / Ol ki tecrid-i ʿālemini ḳullanur Ḫsā gibi

nevā-sāz [1] *Far.* Muganni. (M. Nâcî, 2009: 548)

G1906-5. Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿAndelībüm bülbülüm gūyā **nevā-sāzum** benüm

Nevāyi [2] *bk. ṭarz-ı Nevāyi*

G727-5. **Nevāyi** ṭarzını gözler Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şi ʿr içre **Nevāyi** gibi ol fāyıḳ mıdur

nev-bahār [12] *Far.* İlkbahar. (M. Nâcî, 2009: 549)

bk. nev-bahār-ı ḥüsn, nev-bahār-ı ʿömr

(nev-bahār [10], nev-bahārı [1], nev-bahārısın [1])

G457-4. **Nev-bahār** eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / **Nev-bahār** irdügi dem şular ider ṭuġyān aḳar
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim **nev-bahār** olsa başa sevdā gelür
G801-5. Düşdi zümürrüd besāṭīni benefşe bāġda / **Nev-bahār** ile bu demde oldı ʿālem lālezār
G1178-1. **Nev-bahār** eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde n'itsün çün ola gülzārsuz
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / Sende bu ḥüsn ü bu kemāl di **nev-bahārısın** kimüñ
G1750-5. **Nev-bahār** eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G1918-1. **Nev-bahārı** ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yār eyledüm / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm
G2425-2. **Nev-bahār** ile bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu ṣafādan zer ṣaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2563-1. Zümürrüd naṭ ʿı düşünse zemīne **nev-bahār** olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa
G2589-1. Ruḫlaruñ anılsa göñül zār zār ola / Bülbül çemende nāle ḳılur **nev-bahār** ola
Tb1-15. Revnaḳ-ı rūyuñla ʿālem **nev-bahār** olmışdur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

nev-bahār-ı ḥüsn [1] Güzelliğin ilkbaharı.

G1648-3. **Nev-bahār-ı ḥüsnüñ** añup didüm ey ārām-ı cān / Ḳanlu yaşum ile cihānı lālezār itsem gerek

nev-bahār-ı ʿömr [1] Ömrün ilkbaharı

G68-3. Firḳat ile şoldı giçdi **nev-bahār-ı ʿömrüm** āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḥāzānıdur baña

Nev-bahār [1] *Süheyl ü Nev-Bahar* mesnevisindeki Çin hükümdarının kızı olan karakter.

G2716-4. Yolına cān metā ʿın ḫarc ḳıldı / Añar mı **Nev-bahārı** gör Süheyli

nevbet [5] *Ar.* Sıra, sıra ile görülen iş. (Devellioğlu, 2000: 827)

bk. nevbet beklemek, nevbet-i ġam, nevbet-i şāh

(nevbet [3], nevbetle [1], nevbetüm [1])

G300-4. Baña **nevbet** gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ **nevbetle** ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler gelür
G574-2. Sāḳiyā meygün lebüñ nūş itdi ʿālem cür ʿasın / Teşne-dilven baña **nevbet** gelse ihmāli nedür
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar şimdi benümdür **nevbetüm**
G1794-6. Yazdılar ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü **nevbet** ben de imżā eyledüm

nevbet beklemek [2] ...gözetlemek, korumak gibi amaçlarla bulunduğu yerden belli bir süre ayrılmamak. *bk. nöbet beklemek* (TDK, 2011: 1780)

G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuṣṣāḳa nevbet **beklerüz**
G1199-3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ şem ʾini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet **beklerüz**

nevbet-i ġam [1] Gam mızıkası/bandosu.

G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridür **nevbet-i ġam** / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi benüm devrānum

nevbet-i şāh [1] Muayyen vakitlerde sarayla muhtelif yerlerde mızıka çalınması. (Devellioğlu, 2000: 828)

G900-4. **Nevbet-i şāhı** degül derd-i ser oldı ḥāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān baña yiter

nevbet-be-nevbet [1] Nöbetten nöbete. Vakit vakit ortaya çıkan fizyolojik bozukluk.

G2155-2. Unıdur adumı **nevbet-be-nevbet** / Olaldan āsiyā bu çarḫ-ı gerdūn

nev-cevān [12] *Far.* Genç adam, delikanlı.

(nev-cevān [4], nev-cevāna [1], nev-cevāndur [1], nev-cevānsın [5], nev-cevānuñ [1])

G429-3. **Nev-cevān** iken belā-yı ʿışḳ ile / Eyledüñ āhumʿaṣā vü beni pir
G1083-4. Didüm öldürsin ḳo ger kūyındaki ʿāṣıḳları / **Nev-cevāndur** didiler nā-ḥaḳ yire ḳan istemez
G1452-1. **Nev-cevān** idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / Ḫaḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / **Nev-cevān** idüm sepīd oldı ḳapuñda rişe baḳ
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp al cāmeler / **Nev-cevānsın** dostum gel ḳana girmekden ṣaḳın
G2287-3. Bī-güneh ʿāṣıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey ṣanem / **Nev-cevānsın** dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen ḳaṭʿ itme / **Nev-cevānsın** gele ḳaṣd eyleme bu yaşımuza
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin bir **nev-cevānuñ** yigregi / Olalıdan ḫüsn ile mülk-i cihānuñ yügregi
Mh1-8. **Nev-cevānsın** göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ için eksük olmaz her biri yanum sever
Mr21-8. **Nev-cevānsın** bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ dilā ol **nev-cevāna** / Urur ḫışm ile el tīr ü kemāna
B209. **Nev-cevān** idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi

nev-dāstān [1] Yeni efsaneler.

G638-5. Efsāne oldı Ḳays ile Ferhād ḳıṣṣası / Diñleñ Muḥibbī ḳıṣṣası **nev-dāstān** olur

nevmīd olmaḳ [2] Ümīd kesmek, meʿyūs ołmaḳ, yeʿs etmek...(Tulum, 2011: 1382, 1381)

G1573-5. Şefāʿatden Muḥibbī **olma nevmīd** / Ḳulısın cān u dilden Muṣṭafānuñ
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāşā kim **nevmīd olam** ben vuṣlat-ı cānāneden

nev-reste [4] *Far.* Yeni filizlenmiş. (Ş. Sami, 1890: 2110)

bk. gül-i nev-reste, serv-ḳad-i nev-reste, tuḫfe-i nev-reste

G568-3. Daḫi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm **nev-restedür**
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ **nev-restedür** / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḫi **nev-restedür**
G1001-3. Daḫi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler sevdügüm **nev-restedür**

nev-rūz [5] *Far.* Eski İran takviminde ve takvîm-i celâlîde sene başı ve ilkabahar mebde'i olan gün ki Mart-ı Rûmînin dokuzuna müsadifitir. (Ş. Sami, 2010: 917) *bk. ḳadr ü nev-rūz, rūz-ı nev-rūz*

G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ saʿīd / Saña bir **nev-rūz** ile olsun mübārek iki ʿīd
G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitāʾāleme **nev-rūz** gelür
G1193-1. Ṣaçuñla ʿārıżuñ ey ʿālem-efrūz / Birisi ḳadrdür birisi **nev-rūz**
G1277-5. Bu Muḥibbī zülfini ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm **nev-rūz** imiş
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi **nev-rūz** olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi

nev-şecer [1] Yeni ağaç.

G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir **nev-şecer** peydā / Yaturdum maʿnīi bir berke naḫl-i meyve-dār oldum

ney [51] *Far.* "nây" muhaffefi. (A. Nazîmâ- F. Reşad, 2002: 403)

bk. āvāz-ı ney, nāy/nā, ney-i gūyā, ney-i ḫoş nevā

(ney [50], neyüñ [1])

G27-2. İñlerem ṭanbūr-veş baġrum delindi **ney** gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı gūşe-i hicrān baña
G70-3. **Ney** gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes āh ile efġānı saña
G96-6. **Ney** gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi sīne dögüp efġān olupdur ḫū baña
G136-2. **Ney** gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem ṣan ʿandelīb
G156-3. İñler isem **ney** gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu sīnem benüm hemçün rübāb
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / **Ney** gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḫş
G364-4. Tümār-ı şiʿrümi nʾola elden ḳomayalar / Her ḳanda kim biterse olur **ney** şeker leẕīẕ
G398-3. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / **Ney işidüp** iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G456-2. **Ney** gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün sīnesini anda def eyler
G491-2. **Ney** gibi dilüm nāle ider güşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur sāza güzeller
G530-2. Yine meclisde ey **ney** nāliş eyle / Degül bāḳi cihān āḫırʿademdür
G566-2. Giceler ṣubḥa degin **ney** gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / **Ney** gibi nice iñiledügüm diñleyen bilür
G871-2. Ey müderris bil Ḥaḳḳuñ baḫşāyiş ider fenn-i ʿışḳ / Kesb ile girmez ele **ney** ḫod kitābīler bilür
G1155-5. Nāle eyler bu Muḥibbī bezm-i ġamda **ney** gibi / Ḳanḳı bī-dil bu hevālarda nevāyı istemez
G1162-4. Giceler tā ṣubḥa dek **ney** gibi efġān eylerüz / Bu ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1183-2. Baġrını yir yir delüp feryāda çün bel baġladı / İşidelden dostlar **ney** nāle vü efġānumuz
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp **ney** gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz bu nāleme bir perdede **ney** hem-nefes
G1222-2. Giceler **ney** gibi nālān oluram tā ṣubḥa dek / Bulmadum feryāduma ʿālemde bir feryād-res
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh **ney** gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1405-1. **Ney** belā-engīzdür ṣol nergis-i ṣehlāya baḳ / Fitne ta ʿlīmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G1450-2. Bilmek istersen eger **ney** gibi sīnem nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1475-1. Dili ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun aña **ney** gibi āheng
G1520-3. Yüregüm **ney** gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1539-5. ʿIşḳ bezminde şehā ḳāmetümi çeng idüben / **Ney** gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1557-3. Nice yirden **ney** gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşıkār u geh nihān / Lāzım oldı ʿāşıḳı **ney** gibi nālān eylemek
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler **ney** gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar ile yaşumı gülgün itdüñ
G1653-1. Bezm-i ġam içre **ney** gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile püryān olan göñül
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhum ʿurūc / Ehl-i söze **ney** gibi nālem virür cedd ile ḥāl
G1740-4. **Ney** gibi baġrum delindi ḥasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz şanma kim cān bülbüli nālān degül
G1834-1. **Ney** gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek **ney** gibi nālān olmışam
G1913-2. İñlerem **ney** gibi baġrum deleliden bu felek / Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil / **Ney** gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur tā ṣubḥ olınca **ney** gibi nālān olam
G1973-3. **Ney** gibi bezm içinde iñlemege / Nice taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / **Ney** gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2084-3. **Ney** gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi güş eylesün sāz isteyen
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / **Ney** gibi ṣubḥa degin göñlüñi gūyā göresin
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü **ney** gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür uyan bencileyin ḳānūna
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni **ney** gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi şehā kim irişür işbu deme
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa **ney** gibi egler şadā bizi
G2706-2. Ḳaṣd ḳıldum diñlemek bir dem **neyüñ** efġānını / Cānuma aldum belā başuma ġavġālar gibi
Mh1-3. Yaraşur saña dilā **ney** gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mr23-7. Nʾeyledüm nʾitdüm beni **ney** gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda şem ʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
D32-1. Dilā ḳıl sīneñi def ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun aña **ney** gibi āheng
B72. **Ney** gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār senden bir nefes
B129. Sīnem delindi **ney** gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān
B155. Zülf ü ruḫsāruñ firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler **ney** gibi nāle eylerem gündüz fiġān

ney-i gūyā [4] Konuşan/inleyen ney.

G616-4. Meclis-i ġamda büküldi çenge döndi ḳāmetüm / Ṣubḥ olınca nāle eyler dil **ney-i gūyā** olur
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nūş ider ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme nesne **ney-i gūyā** meger
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler ṣubḥa dek anda **ney-i gūyā** gibi
G2667-6. Bezm-i ġamda şem ʿ gibi giceler yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben **ney-i gūyā** gibi

ney-i ḫoş-nevā [2] Güzel, tatlı sesli ney.

G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme **ney-i ḫoş-nevā** olur

G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / İñler göñül o bezme **ney-i ḫoş-nevā** olur

ne-yāb [1] *Far.* Bulunmaz.

G2767-5. Arasan şanma Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi **ne-yāb** gibi

n'eylemek [158] Ne yapmak. (TS, 2009: 2850)

(neyledi [6], n'eyledüm [4], n'eyledüñ [2], n'eylemiş [1], n'eyler [33], n'eylerem [10], n'eylersin [1], n'eylerüz [7], n'eylesün [45], n'eylesünler [1], n'eyleye [2], n'eyleyem [38], n'eyleyeyim [2], n'eyleyin [6])

G41-3. Cennet ü ḥūrāyı **n'eyler** ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür bir ravżadan bir gūşe-i vīrān aña
G50-7. Gözüm yaşına baḳmaz cevher olsa / Ne ḳılam **n'eyleyem** derdā dirīġā
G54-2. Kūyuña varan ʿāṣıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet **n'eyler** bu nā-ḥaḳ kām aña
G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm **n'eylesün** tedbīr aña / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şīr aña
G117-5. **Neylesüñ** dermānı derdüñ var iken / Bu Muḥibbī derdüñi eyler ṭaleb
G121-2. Leblerüñ żikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / **N'eylesün mey-ḫᵛāredür** ey pādişāhum bu ġarīb
G122-1. **N'eyler** ol meh bilmezem ebrūlarına çīn şalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın şalup
G122-4. Zülfi şehbāzına ḳapdurmak diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye **n'eyler** ʿaceb ḳolın şalup
G139-4. Her ki ʿāṣıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña pend eyleyüp **n'eyler** edīb
G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ temennā eylerem / **N'eyleyem** derdā dirīġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḫayāli çeşmüme uyḫu gider / **N'eylesün** cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫᵛāb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid **n'eylesün** rinde ṣor / Ābdan ġayri şarābın lezzetin bilmez devāb
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves **n'eyler** başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G221-6. Görmeyicek ölürem gördükce ḫayrān oluram / Bilmezem kim baña **n'eyler** kākül-i miskīn dost
G223-1. Giceler gitmez dilümden tā seḥer-geh āh dost / **N'eyleyem** derdā dirīġā olmadı āgāh dost
G291-5. **N'eylesün** nitsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G303-2. ʿAyne almaz **n'eylesün** rindān ṣürāḥī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh zülf olur ḥicāb / **N'eyleyem** bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G350-1. İder dil hecr elinden āh u feryād / İrişmez **n'eyleyem** feryāduma dād
G357-1. Dostum boynuñda **n'eyler** kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña o bend
G372-1. Serv **n'eyler** bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun ol ruḫları ḫamrā yeter
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / **N'eylesün** ancaḳ gözinden yaş yirine dem gelür
G393-3. Nice kez vardum ḳapuña baña yüz göstermedüñ / **N'eylesün** derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde mecāl / **N'eyleye** derdā dirīġā sevdügüm ʿayyāredür
G415-5. Kūyuña varduḳca men ʿeyler maḥallüñ itleri / **N'eylesün** ḫāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G424-1. Cān żaʿīf olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / **N'eylesün** söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / **N'eyler** sürūdı nālelerüm çün terānedür
G464-2. Açılur göñlüm gözüm nergis gibi / **N'eylesün** ol ḫüsn-i zibāya baḳar
G476-1. Yine aḫşamlamadan **n'eyleyem** ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḫasret ile āh gider
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / **N'eylesün** uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / **N'eylesün hecr** içre dāim ol ʿāẕāb üstindedür
G523-4. Ne deñlü eylesem pend ü naṣīḥat / Yañılmaz **n'eyleyem** göñül belādur
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẕar didüm didi / Ḫūb-rūlar **n'eylesünler** anı sīm ü zer midür
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını şoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / **N'eylesün** cevr ü cefāyı aña aġyār ögredür
G663-5. Ḫaṭṭı bir yaña çeker bir yaña zülf-i ser-keşi / Kendü kārında Muḥibbī **n'eylesün** ḫayrān olur
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀṣıḳ olan cenneti **n'eyler** diler dīdār seyr
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḫi / El urup **n'eylersin** ey dil yoḳ yire bir zordur
G843(a)-4. **N'eyledüm** n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G849-4. Ey göñül olma şaḳın dünyā metāʿına ḥarīş / **N'eyledi** naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna ṣor
G850-1. Ben mübtelāya **n'eyledi** ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḫarām / Bu cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G936-1. Göñlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem **n'eylesün** anuñ gibi hem-derdi var
G937-1. **N'eyledüm** n'itdüm bu ben miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G944-5. Żikr ider hicrān şebinde bu Muḥibbī leblerüñ / **N'eylesün** bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb üstindedür / **N'eylesün** dil zevraḳı her demde āb üstindedür
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ışḳ / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz **n'eylesün** maġlūbdur
G1086-1. Gülşen-i ḫüsnüñ yiter biz gül ʿiẕārı **n'eylerüz** / Zārı ḳılsun cān u dil anda bezārı **n'eylerüz**
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim lebüñ żikr eylerüz / İçerüz cām-ı şarābı biz ġubārı **n'eylerüz**
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı **n'eylerüz**
G1086-4. Biz ḫarābāt ehliyüz mesken bize meyḫānedür / Lā'übālī meşrebüz ʿālemde ʿārı **n'eylerüz**
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ʿālemde dīdār ʿāṣıḳı / Vuṣlata meyl eyleyüp būse kenārı **n'eylerüz**
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿ olur ruḫlarına / **N'eylesün** yolın alur dīde o mādan giçemez
G1120-5. Kūy-ı yāri **n'eylerem** görmek dilerem yāri ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm **n'eyleyem** ol şāh görinmez
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda **n'eyler** gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı **n'eyler** giysün ol dāim palās

G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūnī beni / Ölmeklik **n'eyleyem** ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde **n'eyler** işbu zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā **n'eylerem** dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermāna ʿarż
G1344-4. ʿIyş u ʿişret görse dil dir merḥabā / Līk kār-ı zühdi **n'eyler** elvedāʿ
G1351-5. Gülşen-i ḫüsnüñde **n'eyler** ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı **n'eylesün** çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẕer / Pādişāh-ı dehr iken gör **n'eyledi** Dārāʾya baḳ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör **n'eylemiş** gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken ṭaġa baḳ
G1459-4. Laʿl-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḥayāt / **N'eyleyem** derdā hemān ben ʿāşıḳ-ı bīmāre yoḳ
G1473-5. **N'eyledüñ** ise eyledüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ şoñra bed-ḫāl eyledüñ
G1487-1. **N'eylerem** evvel bahārı baña yārümdür gerek / Ḳāmeti serv yüzi gül gül ʿiẕārumdr gerek
G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / **N'eylesüñ** ey dil ṭabībi beni dermānsuz ḳoduñ
G1559-4. Yanında müddeʿī **n'eyler** gel ol ʿuşşāḳa hem-şoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / **N'eyler** cihānı şol ki dimez baña cān gerek
G1588-3. **N'eyleyem** bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1605-1. **N'eyledüñ** nʾitdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1628-1. Cānı **n'eyler** ʿāşıḳa cānān gerek / Derdi ḫoş görüp dimez dermān gerek
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar idüm sīnede cānum gibi / **N'eyleyem** bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / Yitmez mi saña **n'eyledi** Behrām-ı gūra gel
G1723-4. Dermānı **n'eyler** ol ki bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser devā göñül
G1725-5. Gün yüzini göremem yārüñ Muḥibbī **n'eyleyem** / Baña düşmenlik ider mānīʿ olur bu eşk-i āl
G1728-5. Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña / Āsitānuñda Muḥibbī nāle **n'eyler** māh ü sāl
G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege yüzin erür / **N'eylesün** elde degüldür ıżṭırāb ister göñül
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum yandı cānum **n'eyleyem** / Göklere irişdi āhumdan duḫānum **n'eyleyem**
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre bende ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum **n'eyleyem**
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum **n'eyleyem**
G1774-5. Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḥālüme ḳomaz beni derd-i nihānum **n'eyleyem**
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii **n'eyler** dil ġamuñla çünki yār oldum
G1803-4. **N'eyleyem** bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1826-5. Ey Muḥibbī **n'eylerem** bāġ-ı cinān u kevṯeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri **n'eyler** dimişler ʿār u nāmūsı / Anuñçün şīşe-i nāmı ufatdum tār u mār itdüm
G1870-4. Melāmet ehli **n'eyler** ʿār u nāmūs / Çün ʿārun şīşesini senge çaldum
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp **n'eyler** gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1932-4. İtdüm o serv ayaġına göz yaşın revān / Gelmez kenāre **n'eyleyem** ol şāh-ı muḥterem
G1956-3. Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini / **N'eylerem** maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G1961-1. **N'eyleyem** āh pür-cefā sevdüm / Ṭālīʿ ümdür ki bī-vefā sevdüm
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ var iken / **N'eyleyem** ʿıyd ayını iki hilālüñ var iken
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül ṣubḥ olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden **n'eylesün** gül hem-demin
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / **N'eylerem** zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı ben
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaṣduġum seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa **n'eylesün** bālin olan sincābdan
G2171-1. Laʿl-i nābuñ var iken ʿāşıḳ zülāli **n'eylesün** / Mū-meyānuñ var iken özge ḫayāli **n'eylesün**
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli **n'eylesün**
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli **n'eylesün**
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli **n'eylesün**
G2171-5. Ġam şebinde zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli **n'eylesün**
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿ-arūs-ı ḫüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẕar bu köhne zāli **n'eylesün**
G2171-7. ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa yoḳdur Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli **n'eylesün**
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar ben **n'eyleyem** ol gözleri fettān içün
G2180-1. Çemen irişdi yüzüñsüz bahārı **n'eyleyin** / Lebinsüz olsa mey-i ḫoş-güvārı **n'eyleyin**
G2180-2. Dirīġ gūşına girmez fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire bu fiġān ile zārı **n'eyleyin**
G2180-3. Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı **n'eyleyin**
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim ṣarābı ḫoş görelüm / Ḫaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı **n'eyleyin**
G2180-5. Muḥibbī kimseye mülk-i cihān degül bāḳi / Göñül virüp aña bu iʿtibārı **n'eyleyin**
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi **n'eylerem** neme yarar gül gülsitān
G2188-2. Kūyunı **n'eyler** göñül irmek diler cānā saña / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her **n'eyler** iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ neden / **N'eylesün** göz göre ölsün mi seven
G2242-1. Göñlüme derdi devā ġayri devāyı **n'eylesün** / Başuma zülfi hevā ġayri hevāyı **n'eylesün**
G2242-2. Her ne zaḫmet kim gele andan baña rāḥat gelür / ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı **n'eylesün**
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı **n'eylesün**
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp şalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı **n'eylesün**
G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar ḳuşlar yuvayı **n'eylesün**
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp şeftālüye / Āh kim ancaḳ irişdüm **n'eyleyem** ayvāya ben
G2309-5. Bu Muḥibbī ruḫlaruñsuz giceler nālān olur / Bülbülüñdür **n'eylesün** gülzāruñ eyler ārzū
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim dideler siḥr-i ḥelāl / **N'eyleyem** nice ideyin ben iki cādūya
G2353-5. Şu gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / **N'eyleyem** derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2452-4. **N'eylerem** mülket-i Dārāʾyi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña dildār yiter bende dise

G2457-2. **N’eyledi** n’itdi göñül yaşuñı gözden-bıraġup / Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2484-4. Başın aşaġa eyleyüben fikre varupdur / Bilmez ne ḳılup **n’eyleye** bī-çāre benefşe
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / **N’eyler** girüp bu siyeh giysülaruñ fütāde
G2507-4. Sırr-ı ʿışḳı nālem ile göz yaşıdur fāş iden / **N’eyleyem** derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / **N’eyleyem** şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler tīrin atar / **N’eyleyem** derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2594-6. Cennet ü ḥūrāyı virüñ zāhide biz **n’eylerüz** / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü żikrümüz bizüm dīdār ola
G2610-3. **N’eyler** ol āb-ı ḥayātı yā şarāb-ı kevṯeri / Laʿl-i dilberden kime ola müyesser çāşını
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / **N’eylesün** kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı
G2662-4. Zāhidā żikr eyleme cennet hevāsı bizde yoḳ / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan **n’eyler** İrem uçmaġını
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / **N’eylerem** şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2686-3. Deheninden baña ahd itmiş iken būse nigār / **N’eyledüm** ʿahdi niçün bozdı a ġaddār şıdı
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur anuñ şeydāsı / Bilmezem **n’eyleyeyin** bu dil-i āvārecügi
G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / **N’eyleyem** derdā dirīġā görmedüm āh onları
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Żāl **n’eyledi** Cemşīd’e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mr2-10. **N’eylesün** nitsün ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-10. Gör neler itmiş daḥi **n’eyler** bu çarḫ-ı żālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr9-2. **N’eyleyem** ey dostlar şāh-ı zamānum bende yoḳ / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr11-12. İḫtiyār elde degül **n’eyleyeyin** āḫır kār / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile Allāh didüm / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen şanma devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül **n’eyleyem** Allāh didüm
Mr15-10. **N’eylesün** nitsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr23-7. **N’eyledüm** n’itdüm beni ney gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
D41-2. **N’eyler** ruḥuñ yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol küffāre ḫāne virme
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña **n’eyler** vefāsuz rūzgār

ney-veş [2] Ney gibi.

G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün belā bezminde **ney-veş** pür-nevā olsun
G2365-4. Sevdā-yı zülfe düşdüm baġrum delindi **ney-veş** / Bezm-i ġam içre ḳaldum efġān ider nevāde

neyyir [1] *Ar.* Nurlu, parlak, ziyadar, münîr. (Ş. Sami, 2010: 918)

G1848-4. Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum **neyyirüm** şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

nezāketle [1] Zárifāne, látāfet ile, incelig ile. (Tulum, 2011: 1384)

G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum **nezāketle** ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını pesend ister

nezd [1] *Far.* Yan, huzur. (Steingass, 1892: 1396)

G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḫidmetin meyḫānenüñ / **Nezdüñe** varmaz anuñçün kim riyādan ḳorḳaram

nezdik [1] *Far.* Yakın, yanıbaşında... (Steingass, 1892: 1396)

G526-4. Ẓāhirā dūram u maʿnīde yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase **nezdik** ile dūr

neẕr [2] *Ar.* Adanılmış şey, adak. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 404)

bk. neẕr aḳçesi, neẕr ḳılmaḳ, neẕr olmaḳ

(neẕrüm [1], neẕrüñ [1])

G1469-2. **Neẕrüm** oldur kim görsem ol güzeller şāhını / Atı ayaġına bu cānum niṯār itsem gerek
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / Ġam tekyesine gönder **neẕrüñ** çerāġa olsun

neẕr aḳçesi [1] Hükümete muhalif hareketlerinden dolayı bir memleket halkından cezaen tahsil olunan para hakkında kullanılır. (M. Z. Pakalın, 1951: 691)

G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / **Neẕr aḳçesi** şanasın geldi çerāġa düşdi

neẕr ḳılmaḳ [1] Adamak, adak etmek.

G2574-5. Muḥibbī **neẕr ḳıl** ġam tekyesine / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerāġa

neẕr olmaḳ [1] Adanmak, feda olunmak.

G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña **nez̲r olmış** yanan baġrumda yaġumdur

niʿam [2] *Ar.* Nimetler. *bk. nāz u niʿam*

(niʿam [1], niʿamını [1])

G456-4. Meyl eyleme dünyā **niʿamını** görüp ey dil / Ḥayvāndur özin beste-i kāh u ʿalaf eyler
Mr30-12. Olmasa baña **niʿam** āyīnesi ṣubḥuñ küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

nice [338] *T.* Çok, birçok, hayli; çok kez. (TS, 2009: 2859)

bk. bir nice, nice biñ, nice bir, niceye dek, nice dem, nice gün, nice kerre, nice kerret, nice kez, nice kim, nice nice, nice yıl, nice yüz biñ

(nice [331], nicedür [7])

G16-3. **Nice** yirden boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḥalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler baña
G22-2. **Nice** mücrim ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı sen naṣīb
G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden ḳılınmış **nice** ḫam peydā
G31-8. Muḥibbī **nice** medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki ṣan bāġ-ı İrem peydā
G41-2. Her ṭarafdan **nice** serler kevkebi ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān aña
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda **nice** dinār baña
G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gün gün-be-gün ḥālüm / **Nice** taḳrīr idem yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / **Nice** yerden bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G71-2. **Nice** ṣerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / Çün gelür bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G79-4. Serverā servi **nice** ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var anuñ arż u semā
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa yār / **Nice** rāḥat olmayam ol ḫ̇āb-ı bārāndur baña
G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / **Nice** ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G165-4. Eksük itmez gönderürsin **nice** doysun ḫaste-dil / Gāh cevr ü geh cefā geh ḥışm ü geh nāz u ʿitāb
G178-3. **Nice** bildüm derdi yazdum irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G181-2. **Nice** mücrim ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur **nice** ʿizzet
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / **Nice** vīrān olmasun düşdi göñül şehrine ot
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde **nice** dest
G236-5. **Nice** sevmesün Muḥibbī ol mehi / Nat-ı ḥüsninde güzeller oldı māt
G238-2. Ḳaṣd iderken laʿline zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem **nice** şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḫş / Ẕerre **nice** eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫş
G284-4. Dil **nice** doysun cefā sengine āh / Hīç taḥammül ide mi senge zücāc
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / **Nice** şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G287-4. Me ʿānī baḥrine ṭaldum çıḳardum **nice** gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā **nice** yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme **nice** der-i fütūḥ
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān sırrı ʿiyān oldı baña / Ben **nice** olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G305-1. Zinde ḳıldı **nice** ʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya ʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G307-5. Bu Muḥibbī **nice** bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ nūş ider her dün ḳadeḥ
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı **nice** yirde yarar ehl-i ḥıred
G320-3. Düşüp ayaḳlara pā-māl ola **nice** dil ü cān / Ger perīşān ide ol zülf-i girih-gīrini bād
G335-5. Ey Muḥibbī dil **nice** olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer çeker ḫāli sipend
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur **nice** müddetdür medīd
G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar **nice** serler ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḫaber ṣorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem **nice** virem ḫaber
G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle **nice** sersemler gelür
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör **nice** ādemler gelür
G377-5. Bu Muḥibbī **nice** cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp **nice** perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol ṣaçı sünbül giçer
G396-1. Yār zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme **nice** belā ḫāṣıl olur
G407-5. Çāre ṣabr itmek gerekdür gerçi dirler ʿāṣıḳa / **Nice** ṣabr itsün Muḥibbī ʿāṣıḳ-ı bī-çāredür
G412-5. **Nice** medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ senüñ / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur naḳḳāşlar
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / **Nice** ʿizzet itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G417-1. Ol Türk-i şūḫ gör **nice** mestāne seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa şāhāne seyr ider
G418-4. ʿIşḳuñ ṣafāsı **nicedür** ʿāṣıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā ṣanur
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / **Nice** rāḥat ola dil derd ü belā yanındadur
G428-1. Yār-ı men her dem baña cevr ü cefāyı çekdürür / Hey **nice** cevr ü cefā derd ü belāyı çekdürür
G429-1. Bend-i zülfüñde **nice** diller esīr / Her ne ḥükm itseñ şehā sensin emīr
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / Ey perī bilmem senüñ göñlüñ **nice** ādemdedür
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez **nice** giçer leyl ü nehār
G469-5. Geh deyr ü geh ṣavma ʿada görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa **nice** ḫayr ü şer giçer
G479-2. Hüsre-i dil teng ṣanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi **nice** mihmān alur
G486-3. Murġ-ı dil **nice** ḫalāṣ olur ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür

G499-2. **Nice** bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol virdi aḥmer depredür
G499-4. Zülf ile çeşmi elinden **nice** bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey **nice** aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāṣıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi **nice** ṣeydāsı var
G516-3. **Nice** rūşen olmasun cānā bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G516-4. Bezm-i ġamda giceler her kim işide nālemi / Dir **nice** ġādir bu kim göynüklü āh u vā çeker
G536-3. Varduġınca **nice** vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G538-3. Güneş ruḫsārını gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / **Nice** ḫayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḫayrāndur
G539-4. **Nice** aldanmayam ki göz yaşı / Gizlice baña merḥabālar ider
G552-4. Ḫūb-rūlar **nice** diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl **nice** yalvareler
G566-3. Dūd-ı āhum **nice** bürümesün ʿālem yüzini / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer māh gelür
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı **nice** ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre **nice** doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẕer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ ṣayduña düzülmiş **nice** yirden o çenberdür
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek **nice** me ʿānī / Kim oḳır ise diye ki rindāne dimişler
G604-3. Çeküp ḫançer ḳıla ʿuṣṣāḳına ḳaṣd / **Nice** tenler o dem cāndan berīdür
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin **nice** dürlü metāʿ eyler
G639-5. **Nice** medḥ itsün Muḥibbī rūyını / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün anuñ nāmıdur
G641-2. Kūy-ı dilberde seni bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda sen dīvāneye beñzer **nice** āvāredür
G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / **Nice** ta ʿẓīm itmesün anlar anuñ mihmānıdur
G649-5. Ey Muḥibbī **nice** olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın gösterür
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile o miskīn **nicedür**
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre **nice** reh-zen dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G673-2. **Nice** teşbīh eyleyem yüzin güne alnın mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G675-5. Ey Muḥibbī ben **nice** irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G680-4. Dil-i bī-tāb u ṭāḳat **nice** çeksün / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿaceb bār-ı girāndur
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi **nice** māhlar
G708-2. Dūd -ı āhumdan ṣaḳınur gül-ruḫın her dem nigār / Hey **nice** nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G708-5. **Nice** şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G712-5. Dilberā rūşen güni **nice** şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G714-2. Dilā cellād-ı çeşminden ḫaẕer ḳıl / **Nice** ḳanlar döker ol bī-emāndur
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol laʿl-i nābı gör ki **nice** cān-fezā olur
G742-1. Giysūlarında murġ-ı dili aġa ṣaldılar / Bī-çāre **nice** ḳurtula duzaġa ṣaldılar
G762-2. Dilā bu rūy-ı zerdümle **nice** inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḫāżır güvāhıdur
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim **nice** şīrāne giçer
G776-1. Göñül āh eylese zülfüñ hümāsı nāgehān ditrer / **Nice** ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G790-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Diḳḳat ile ḳıl naẕar gör **nice** maʿnālar gelür
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key şaḳınuñ ḳanlu ṣudur / **Nice** merdümler ġarḳ eyledi ol şu bekler
G819-5. Ey Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ içinde **nice** başlar
G826-2. ʿĀrıżuñ içre **nicedür** didüm ey meh-rū ḫaṭuñ / Güldi didi ḳaplu kāfire du ʿā-yı nūrdur
G829-3. Zülf-i çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olup dökile **nice** serler
G834-2. Yüzüñe **nice** senüñ teşbīh idem kim āfitāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle **nice** şeyḫ olanı ol şāb ider
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan **nice** yirden āh u efġānlar ḳopar
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler **nice** giryānlar ḳopar
G855-1. Ġam meclisinde zārılıġum iñleyen bilür / Ney gibi **nice** iñiledügüm diñleyen bilür
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḫālin **nice** ʿarż eyleyem / Daḫi taḫrīr itmeden dilden gelen tiġüm yanar
G866-4. Sensüz eger ṣorarsın **nice** giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez vefā / **Nice** meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bi-ʿārı gör
G886-3. **Nice** ʿarzuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G895-3. Būsesine **nice** ben yüz cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir būsesi ʿālemde yüz biñ cānedür
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña **nice** senüñ cān virmesün / Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler
G932-4. Ḫūb-rūlar **nice** diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G935-5. Ey Muḥibbī **nice** ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini üstine her-bār çeker
G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile **nice** Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür
G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī **nice** dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür
G949-6. **Nice** medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḫer kūyında dīvān baġlanur
G950-4. Zülfüñ ile beñlerün el bir ider dil almaġa / Vāy **nice** ʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G957-2. **Nice** teşbīh idem ḳaddine servi / Ki servüñ kimse dimez ġabġabı var
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın **nice** taḫrīr eylesem / Söylesem ʿālem yanar ṣanmañ ki ancaḳ nāmeler
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ **nice** ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G975-4. Māh ü mihri **nice** teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri bir gerdedür
G1008-2. **Nice** dil ṣabr ider baḳ nār-ı hecre / Naẕar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi gör
G1017-3. **Nice** ḳanlar idüp çeşmüñ daḫi ḳan eylemek ister / Dimez bir kimse anuñçün içüben ḳana ḳanmışdur
G1033-6. Getürüpdür **nice** şehler cihāna / Kimin Dārā kimin dārāb idüpdür
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / **Nice** añsun ki bir noḳṭa dehāndur

G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler **nice** dil daḫi ṣanki ṭolābdur
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu dünyā nicesin / Pehlevānlar buña dimişler demürden **nicedür**
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ **nice** varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña ṣu ʾbān görinür
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum **nice** şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġum ḳara şālum var
G1060-4. Baḫr-i eşkümde **nice** ġarḳ olmasun dil zevraḳı / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı **nice** pinhān ideyim ben sīnede / Āhum ile göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura **nice** ṣer aġzından düşer
G1115-2. **Nice** başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye yār ele çün ḫançer-i tīz
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / **Nice** defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1151-5. Alan bir şemme bu sünbül saçından / Muḥibbī **nice** ol sevdāya düşmez
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḥāl-i Muḥibbī **nicedür** / Nice yıldur ki varur yāre bizüm ādemümüz
G1197(b)-4. Gözüñden şor delü cānum **nice** bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meṣeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1222-3. Ḥasret ile bülbül-i cān **nice** feryād itmesün / Āh ider bī-çāre bülbül gül ḳocar her ḫār u ḫas
G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / **Nice** nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḫaṭuñ şaḳın / Bu meṣeldür kim yanar ḳurı yanında **nice** yaş
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse zülf-i çevgānın alup / Ṭūp olup ġılṭān olısardur yolına **nice** baş
G1283-5. Baḫr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʾālemde sürsün **nice** yaş
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ **nice** bī-dilleri itdi helāk / Ḳana girme şimdiden şoñra ḳaşuñ yāyını aş
G1302-5. Ḥālet-i sözi virür diñle Muḥibbī sözini / Diḳḳat eyle bulasın anda **nice** ma ʿnī-i ḫāṣ
G1313-1. Dil derdini ey dost saña **nice** idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende **nice** iḫtirā ʿ
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne şem ʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün **nice** yirden yana şem ʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / **Nice** yanar oda gör hīç eylemez güftār şem ʿ
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu sīnesi / Olmasa **nice** ẓāhir ider zer miyānı şem ʿ
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu göñül itmez nizā ʿ / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi **nice** metā ʿ
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni peleng-pişedür / Derd ü ḫasretle yaḳaldan sīnem üzre **nice** dāġ
G1358-2. Ben **nice** bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / Āşikāra bülbülüñ yirini ṭutdı çünki zāġ
G1358-3. Ben **nice** pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḫācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben daḫi yaḳdum **nice** dāġ
G1371-5. Dil **nice** itsün taḥammül cān **nice** doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1374-3. La ʾl-ı nābuñ yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var **nice** ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1383-2. Ḥāme vü nāme yiter ger eylesem taḥrīr-i ḥāl / Ḥażrete **nice** idem taḳrīr ü i ʾlām-ı firāḳ
G1395-2. **Nice** teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / **Nice** serler ḫūn ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1405-3. Bilmek istersen eger cānā derūnum ḥālini / Gör **nice** nālişler eyler bir naẓar gel nāya baḳ
G1413-5. **Nice** varıbilem kim leng merkeb / Ḥużūr ile irilmez menzil uzaḳ
G1419-1. **Nice** yirlerde kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl **nice** şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli **nice** girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine baḳ
G1429-2. **Nice** ṭurmışdur mu ʾallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḫarāb / **Nice** iñler derd ile ol ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin şaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden **nice** cem ʿitmiş özin deryāyı baḳ
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu **nice** serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1445-3. Dostum baġrum **nice** yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ şaḥrāya var baġrında olan dāġa baḳ
G1446-2. **Nice** bār-ı ġama ṭāḳat getürdüm / Bu cān-ı cevr ü ġam-perverdüme baḳ
G1448-6. Göricek leblerüñi ben **nice** cān virmeyeyim / Bilürem ben anı bu derdüme dermān ancaḳ
G1449-1. **Nice** iñler dostum göñlümdeki dolāba baḳ / Anı gerdān eyleyen gözümden aḳan āba baḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / **Nice** diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1484-1. Yine siḥr eyledi seḥḥāre zülfüñ / **Nice** dil baġladı bir tāra zülfüñ
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ **nice** beyān ide Muḥibbī / Sen pādişehi olmış iken cümle cihānuñ
G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / **Nice** diller ḫānesin ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine ṭurmaz ciger ḳanın içer / **Nice** nā-ḫaḳ ḳan içüpdür yine bī-pervā gözüñ
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi o ḫ ʷābdan uyarup / Bir naẓarla **nice** ʾāḳilleri Mecnūn itdüñ
G1520-2. **Nice** ṭāḳat getürem baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi ḥüsnüñi dütā oldı ḳadi gerdūnuñ
G1528-4. Bülbül-i cān **nice** feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki varur cāyına her ḫār u ḫāṣuñ
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre ruḫlaruñı / Bu Muḥibbī **nice** medḥ eyleye ḫāl-i ʾadesüñ
G1557-3. **Nice** yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1570-2. Raḥm eylemedi ḫālüme seng-dil imiş āh / Bir kez yañılup dimedi miskīn **nice** ḫālüñ
G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ içün / **Nice** ser-tīz eylemişdür ḫançerini kirpügüñ
G1606-3. Zülf-i pīç-ā-pīçüni zencīr idüp gāhi kemend / Hey **nice** ʾāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1612-2. **Nice** pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḫāl olup / Görürem örter yüzin zülf-i perīşānuñ senüñ
G1633-3. ʿIşḳ ehli **nice** çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup vire eger ser daḫi nāzik
G1636-1. Gelmedi mişlüñ senüñ giçeli **nice** devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil **nice** Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1667-5. Gizlü rāzı bu Muḥibbī'nüñ **nice** fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen **nice** dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma şāne gel
G1684-4. Bī-nihāyet **nice** sırlar olur andan āşikār / Var ise ger dostlar esrār ḳanıdur göñül

G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā giçdi **nice** māh ü sāl
G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde **nice** yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz viṣāl
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ **nice** ḳul
G1741-2. Ser-i zülfi hevāsında **nice** ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1750-1. Baḳ bu deryā ʿālemi **nice** ḳuşatmış ʿibret al / Gör nehengin dürlü dürlü māhilerden heybet al
G1775-5. **Nice** bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1778-3. **Nice** diller baġlup āḫır beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ **nice** ġulām
G1785-4. Cevr ü cefāna **nice** taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam
G1793-4. Ben **nice** maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup ṭaldum meʿānī baḥrine / **Nice** gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1798-5. Meʿānī ḳānına irdüm çıḳardum **nice** güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna ṭapşırdum
G1799-4. **Nice** taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben **nice** tedbīr eyleyem
G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki(ne]nev ile giçer / Hicrān deminde yā **nice** ṣeb-hā-yı tār hem
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu **nice** cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna ṭapşırdum
G1835-1. Her ḳaçan eş ʿārum içre leblerin yād eyleyem / **Nice** şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1846-4. Bilse idi **nice** olurmış gedālıḳ ẕevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / O deryādan **nice** dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1874-1. Çün ḫırāmān- ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / **Nice** serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben **nice** şeydāyı görem
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı **nice** pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü gūşe vü bāzār hem
G1895-3. Yine ʿummān-ı eşkümden çıḳardum **nice** gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1919-7. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup / ʿĀlemüñ **nice** giçer aḳ u ḳarasın bilmedüm
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / Ḫāke şaçup eşk-i çeşmüm **nice** laʿl ḳılam
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān **nice** ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki ol ārām-ı cāndan görmişem
G1951-2. Gülşen-i ḫüsnüñde cānā giceler bülbül-ṣıfat / Ṣubḥ olınca anda **nice** āh ü zārı görmişem
G1973-3. Ney gibi bezm içinde iñlemege / **Nice** taṣnīf-i ʿamel ben bilürem
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek / **Nice** rāḥat olayun ḫāne ṭoludur mekesüm
G1998-2. **Nice** taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin **nice** istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ālem hem
G2010(b)-2. Gülşen-i ḫüsnüñde cānā giceler bülbülleyin / Ṣubḥ olınca anda **nice** āhü zārı görmişem
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik **nice** bāzār eylesün
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī şanemden ayrı āh / Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil **nice** Mecnūn olmasun
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi **nice** nūn olmasun
G2048-7. Her sözüñde **nice** maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde **nice** maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2064-3. Cevr ider baña raḳībe raḥm idüp / Baġrı **nice** ʿāşıḳuñ baş olmasun
G2064-5. Dilde ḳılmaġa ḫayālüñ naḳşını / Bu Muḥibbī **nice** naḳḳāş olmasun
G2071-5. Ḫānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör ṣadālar **nice** çıḳar gūşe-i meyḫāneden
G2074-3. **Nice** vaṣf eyleyem ruḫsāruñ ey dost / Baña yeg görinür bāġ-ı İremden
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi **nice** yavrı uçurmış āşiyānından
G2080-5. Vaṣlına **nice** bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2094-4. **Nice** ḳanlar içdi hīç ḳanmadı ḫūnīn gözlerüñ / Āh kim ḳanum içüp fī'l-cümle bārī ḳanesin
G2102-2. Ben **nice** teşbīḥ idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey **nice** serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil **nice** ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden ṣor sen
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī **nice** ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor sen
G2118-5. Ey Muḥibbī **nice** Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün ol giysūyı ben
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler zebūn / Dostlar inṣāf idüñ bu dil **nice** başılmasun
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm **nicedür** tā ki göre anı ṭaşumdan
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri ṣaḳla didiler baña didüm / **Nice** ṣaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2140-5. Ṣorsa ḫālümi Muḥibbī **nicedür** dirdüm aña / Ḫasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2149-5. Bu Muḥibbī ālına **nice** anuñ aldanmasun / Hīç olur mı virmeye dil kim göre illā gözin
G2170-9. **Nice** şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi **nice** yavrı uçurmışdur yuvasından
G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / Yā **nice** tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2220-4. Ḳopdı ṣandılar ḳıyāmet ḳalḳdı yirden **nice** baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2239-1. **Nice** ey ḳaşı kemān cānuma bī-dād idesin / Bārī at ġamzeñ oḳın bu dilümi şād idesin
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede serv oldı elif / Dostum bir naẓar it **nice** gülistānum ben
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine **nice** yanam ben
G2265-1. Gör **nice** cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin
G2265-5. **Nice** pā-māl ola diñ yāre Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege ḫālümi bir kimsene yoḳ / **Nice** rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2277-2. **Nice** pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2283-3. Laʿl-i Şīrīnüñe cānā ben **nice** cān virmeyem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhāddan
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil **nice** perīşān olmasun
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul **nice** ḳaynar ciger ṭaġında göz yaşın

G2308-1. **Nice** sünbül **nice** kākül **nice** giysūdur bu / **Nice** ʿāşıḳları dīvāne ḳılan budur bu
G2308-3. Gözi elāsına aldanma şaḳın al eyler / **Nice** arslānlar ṣayd idici āhūdur bu
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de yine / **Nice** mekkār **nice** ʿayyār **nice** cādūdur bu
G2314-3. **Nice** meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / Velī bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem **nice** ideyin ben iki cādūya
G2361-1. **Nice** diller ser-i zülfüñe beste / Yatur ḳalmış ẕeḳan çāhında ḫaste
G2363-4. Her bir nefesde **nice** ʿaṭāIar ider saña / Kim ḳādir itmege ḥamdi edāsına
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden öñ / Cevābı **nice** virürsin bu iltizāmımuza
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḫāli **nice** ola
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Şem ʿī görüñ ki ḳarşu **nice** yana yaḳıla
G2372-4. Derdā dirīġ ḫālümi biñ kimse añlamaz / Yā ben **nice** getürebilem derdümi dile
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup sevdā getürdüñ başuma / **Nice** dürlü ey göñül ġavġā getürdüñ başuma
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin **nice** bula ʿāşıḳları / Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur tāzece
G2400-3. **Nice** feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2403-4. **Nice** diller benddür billāh çözme zülfüñi / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme
G2407-4. Dökile **nice** bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına
G2420-4. Şemʿ her şeb kül ider yaḳup **nice** pervāneler / Bunca nā-ḫaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine **nice** ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2462-2. Çeşmüñ cefā ḳılıcın alup ḫamle eylese / Bir ḫamlesine doymaz anuñ **nice** er düşe
G2470-4. Āhum ile **nice** teʾşir eyleyesün bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2473-3. İbret al gör **nice** ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda
G2492-3. Işḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ murād / **Nice** Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḫaẓer / Bu hevāda saña beñzer **nice** diller suḫte
G2495-2. **Nice** doysun bu yürek cevrine āhın diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā **nice** ṭāḳat getüre
G2513-1. Zāhidā zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek **nice** / Ehl-i diller meclisin gördükce ʿār itmek **nice**
G2513-2. Işḳ meydānında girdüm geşt-gīr-i derd olup / Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı dest-yār itmek **nice**
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle şalup anı şikār itmek **nice**
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu mülk-i dile / Seng-i miḫnet birle yapup üstüvār itmek **nice**
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar şaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek **nice**
G2513-6. Ser-te-ser dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek **nice**
G2513-7. Ol boyı servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek **nice**
G2519-1. Bezm-i mey eylemişem dün gice cānānlar ile / **Nice** cānānlar ile serv-i ḫırāmānlar ile
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden **nice** oḳlar cemʿ ḳıldı yanına
G2542-1. Bahār irişse güller bitse tāze / **Nice** yirden gele bülbül niyāza
G2556-4. Keremden ṭut elüm ḳaldum ayaḳda / **Nice** ṣabr ideyim derd ü elime
G2557-1. Ol yār **nice** cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla
G2572-1. **Nice** ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāre uş dir ad ile
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek senüñ mümkin degül / **Nice** görülsün baḳanuñ gözi yaş ile ṭola
G2586-3. Dehānuñ var mı yoḳ mı ḫurde-bīnā / Görinmez **nice** diyeler yaḳında
G2586-4. **Nice** teşbīh idem ben sīme cismün / Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden senüñ **nice** cigerler ḳan ola
G2601-3. Çeşm-i ḫūn-rīz ile bir laḥẓada döke **nice** ḳan / ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile dāim anuñ kīni ola
G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ **nice** kāfir dimeyem / Göz göre ṭapa öñinde būt-i simini ola
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey perī / Yıllarla yata **nice** zamāndur ḫarāb ola
G2611-3. Işḳ dāġın **nice** pinhān eylesün dil sīnede / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
G2617-2. Hey **nice** ʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī **nice** ṭāḳat olur āh / Eyleye aña ʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne **nice** yanar yakılur / Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
G2646(a)-2. Yāri gördükce **nice** ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / **Nice** yirden açıla üstine miḫnet ḳapusı
G2681-5. Bu Muḥibbī **nice** meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ tek ḫaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2690-2. **Nice** el ura dāim genc-i ḥüsne / Şaçın siḥr ile iki erḳam itdi
G2708-1. Sen Resūl-ı Ḫaḳḳsın vü hem enbiyānuñ serveri / Dīne getürdüñ **nice** ʿisyān iden kāfirleri
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib yār ile / İbret al gör **nice** açılmış cihānuñ gülleri
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum **nice** cevherleri / Gūş idüñ yārān size ʿarż eyleyem gevherleri
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüziñ / Cān dimāġından **nice** şaḳlaya zülfi būyını
G2736-5. Muḥibbī ʿışḳ arasında gedā vü bāy hep birdür / Ayāza **nice** ḳul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-i me ʿāniye ṭalup / **Nice** dürler çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı
G2787-4. Bend-i zülfinden **nice** olsun göñül murġı ḫalāṣ / Zülfini dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör **nice** eyler fiġān / Gülşene var diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2790-2. Ben **nice** itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Şalınur her ṭarafa nāz ile ol serv-i sehi
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / **Nice** feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ **nice** beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem ol demde zebān oda yanar
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān **nice** itsün taḥammül ʿışḳ müşkil kār olur
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda **nice** ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var

Mh9-4. Her seḥer-geh dil **nice** feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḥışm ile benden suāl idüp dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem **nice** cevābum var benüm
Mr1-14. Ġırra olma ḫüsnüñe bil kim **nice** Cemler gelür / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Nş2-1. Vā ʿızı gör **nice** düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭopṭolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile
D6-2. **Nice** doysun Muḥibbī cevrine kim / Eridür nār-ı hicrān olsa ger tuç
D24-1. Günden güne rūşen görinür ol ḫat ü ʿārıż / Başuma ne ṭañ gelse **nice** dürlü ʿavārıż
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ **nice** var ola / Bilsem ki lebüñ öpmede cānāne var ola
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / **Nice** ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū saña
B28. **Nice** er dil virdiler görüp cihān pür-şivedür / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bivedür
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın / **Nice** irişem saña ben zīrā sen bālādasın

nice biñ [26] Binlerce. (TS, 2009: 2864) *bk. biñ biñ*

G19-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / Getürdüñ **nice biñ** ehl-i ṣalibi
G42-2. **Nice biñ** ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G92-2. Göñlüm alınca baña ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / Aġır itdüñ **nice biñ** cevr ü cefāñı sen baña
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña **nice biñ** şürūḥ
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde ṣaḳlaram cānum gibi / Sīnemüñ ṣanduḳasında **nice biñ** peykān olur
G422-4. **Nice biñ** bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile ḫaste vü dermānda yatur
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez ol rāḫat yüzi **nice biñ** ġavġāsı var
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca **nice biñ** pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol şem ʿī bī-pervāyı gör
G626-5. Ey Muḥibbī yār eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında **nice biñ** kāfir müselmān baġlanur
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm **nice biñ** ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāni ʿ yoḳ anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca **nice biñ** pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran ol şem ʿ-i bī-pervāyı gör
G818-4. Bir naẓarla ḳıraram dir **nice biñ** ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser ol gözi ḳanlu bekler
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek **nice biñ** biñ ḳulı var
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında **nice biñ** ʿāşıḳları ber-dār ider
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / Aşılur zülfi ḳılından **nice biñ** Manṣūrlar
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu **nice biñ** şeydāsı var / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳun gör ne gelüpdür başına / **Nice biñ** yirden anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde **nice biñ** siḥr ü efsūn / Ḫūblar gūşına almaz līk bu efsānemüz
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış **nice biñ** bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül ol zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1946-2. Bend-i zülfüñde **nice biñ** var didüm şeydā senüñ / Didi ḫaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp **nice biñ** bedre zer çekdüm
G2383-2. Ata itdi saña furḳānı sübḥān / Getürdüñ **nice biñ** bī-dini dīne
G2562-2. Bir naẓarla **nice biñ** ʿāşıḳı bī-cān eyler / Ne ʿaceb ḫāṣṣa var kirpük ile ḳaşında
G2601-1. Güzel oldur ki anuñ ṭurra-i miskīni ola / Her ḳılında **nice biñ** ʿāşıḳ-ı miskīni ola
G2659-3. Yolın azıtmış iken ṭoġrı yola / Getürdüñ **nice biñ** ehl-i ṣalibi
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde **nice biñ** ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ

nice bir [94] Ne vakta kadar, daha ne kadar. (TS, 2009: 2864)

G20-2. Ben ḫaste-i ġamzeñ **nice bir** öldürür ey dost / مولای فکم تقتل عیناك قتیلا
G79-1. **Nice bir** bāġa hevāñ ile varam hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G125-5. Ey Muḥibbī **nice bir** cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G216-4. **Nice bir** sīne ṭutalum siper-vār / Gele ḳavs-i ḳażādan tīr-i miḥnet
G253-2. **Nice bir** ḫʿāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup ṣadā-yı bülbül gūş it
G288-3. **Nice bir** cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer alup / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma eyleye şikenc
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / **Nice bir** ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G351-4. **Nice bir** cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel ṣevāba gir bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G542-1. **Nice bir** hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G572-4. **Nice bir** ṣabr ideyin cevrüñe ey ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G631-4. Ṣaç ṣaḳal aġardı hey miskīn biraz inṣāfa gel / **Nice bir** dirseñ baña yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
G701-4. **Nice bir** ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne gūne rāzum var
G867-3. **Nice bir** çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ anı zülfinüñ çün dārı var
G1010-2. **Nice bir** olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata āḫır yiründe gūr
G1221-5. **Nice bir** ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1224-2. **Nice bir** feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre Yoḳdur saña bir feryād-res
G1286-4. **Nice bir** hecr iline gönderesin / Başayın çāre nedür baġruma taş
G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḫat / **Nice bir** sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān āteş
G1317-2. **Nice bir** ḳaṣruñ yaparsın ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā **nice bir** ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün bisāṭ
G1334-5. Ey Muḥibbī **nice bir** feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan ṭutar mı hīç feryāduña sem ʿ
G1407-2. **Nice bir** yoldan şaparsın ey göñül inşāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḥaḳḳ
G1469-1. **Nice bir** cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G1537-1. **Nice bir** gūş idelüm ṭa ʿnını her bir dūnuñ / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1561-2. İsterem dil ṭıflı ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / **Nice bir** kendüm gibi anı levend itsem gerek

G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / **Nice bir** çekdüresi ṭaʿnını her bir dūnuñ
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi çün / Şeb-i ġam içre **nice bir** yaşum sitāre ḳılam
G1788-1. **Nice bir** ṣūfī gibi āb içelüm / Sāḳiyā gel berü şarāb içelüm
G1791-4. **Nice bir** ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1828-3. **Nice bir** zülfi hevāsına yelüp şām u seḥer / Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine ber-dār idelüm
G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / **Nice bir** cevr ü cefālar ḳıl vefā yek bār hem
G1885-1. Dehr elinden **nice bir** zehr ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili medhūş idelüm
G1888-1. **Nice bir** ġam yiyüben āb içelüm / Devr-i güldür gelün şarāb içelüm
G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz islāma ẓāhir / **Nice bir** oturalum bunca günāhı çekelüm
G1930-5. **Nice bir** rūze-i hecrüñ ṭutalum / Hilāl-i ebrūñı göster ola bayram
G1939-2. **Nice bir** çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm şabā gibi gülinden hem
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / **Nice bir** başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1943-3. Niceye dek yaḳayım dāġ-ı hecri sīnede / Ümīd-i vaṣl ile **nice bir** intiẓār çekem
G1943-5. Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülistānda / **Nice bir** iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem
G1956-1. **Nice bir** ẓikr eyleyüp laʾl-i lebüñ sekrān olam / **Nice bir** esrār-ı ḫaṭuñ fikr idüp ḫayrān olam
G1970-1. **Nice bir** rūzgāre yalvarayım / Baña būyuñ ki yāre yalvareyim
G2033-1. **Nice bir** zencīr-i zülfine göñül dīvānesin / **Nice bir** şemʿ-i cemāle per yaḳar pervānesin
G2033-2. **Nice bir** bezm-i ġam içre giceler tā ṣubḥa dek / **Nice bir** yaşlar döküp şemʿe müşābih yanasın
G2033-3. **Nice bir** idüp ḫavāle üstüme ġam leşkerin / **Nice bir** vīrān idesin işbu göñlüm ḫānesin
G2033-4. **Nice bir** bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / **Nice bir** ṣūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2033-5. **Nice bir** ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı **nice bir** ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim cümle cihān ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2097-1. Ḳullaruñuz **nice bir** ẓulm ile bī-dād idesin / Pādişehsin demidürʿadl ḳılup dād idesin
G2097-4. Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı / **Nice bir** ey bülbül-i ṣūrīde efġān idesin
G2110-1. **Nice bir** hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / Yā **nice bir** içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2128-1. **Nice bir** derd ü ġam ü miḥnet-i gerdūn olasın / Bihter oldur ki mey-i ṭālib-i gülgūn olasın
G2150-1. **Nice bir** ʿışḳa düşüp derd ile maḥzūn olasın / Döküben göz yaşını ya nice Ceyḫūn olasın
G2150-4. Başunaʿaḳlunı düşür daḥi gel aç gözüñ / **Nice bir** ġaflet ile çarḫ gibi dūn olasın
G2176-4. **Nice bir** öldürürsin ʿışḳ ehlin / Döküp yoḳ yirlere ḳanı n'idersin
G2208-1. **Nice bir** ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / Yā nice tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2224-1. **Nice bir** yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2241-4. **Nice bir** cevr āteşine yaḳasın ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe şād-pāre ḳılduñ göñlümi / Ḫāni ẓālim **nice bir** göñlüm perīşān idesin
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre be-gū / **Nice bir** ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2311-3. Söyle ol zülf-i perīşāne perīşānlıġumı / **Nice bir** cevr ide ol zülf-i perīşāne be-gū
G2328-2. Bend-i zülfüñde **nice bir** ḳala dil murġı şehā / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle
G2343-5. Bu Muḥibbī **nice bir** cān eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm yoḳ dime iḥsān eyle
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / **Nice bir** zecr ü ḳahr ile yaḳasın nār-ı hicrāne
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā ṣal ben ḫāküñe / Üstüḫʷānumı **nice bir** itlerüñ tā dişleye
G2389-4. Her dem çeşmüm **nice bir** laʾl-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baġlaya
G2447-2. **Nice bir** laʾl-i lebüñ şerbetine cān vireyim / Dil ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle
G2447-3. **Nice bir** cān vireyin yalvarayın būseñ içün / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle
G2515-1. **Nice bir** tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme / Atıla seng-i melāmet yā dil-i ġam-kīnüme
G2543-1. **Nice bir** aldanasın dünyāda bir ḳaç nefese / **Nice bir** yeltenesin bunca hevā vü hevese
G2570-1. **Nice bir** ḳan ola göñlüm ḥasret-i cānān ile / Yā **nice bir** giçeʿömrüm āh ile efġān ile
G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp ḳaçma igende güzelüm / **Nice bir** cevr ü cefālar ḳılasın vāz gele
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan **nice bir** pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr ile dil büryān ola
G2664-4. **Nice bir** yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2684-4. Yād yād eyleyüben sen beni yād eylemedüñ / **Nice bir** gösterürsin sen bize bīgāneligi
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç **nice bir** kimse bilmez ḥālümi / Ölür isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr11-10. **Nice bir** eyleyesin gice vü gündüz yiter āh / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr11-13. Göñlüñe uyubeniʿaḳlı ferāmūş idesin / **Nice bir** yār ḫayālini der-āġūş idesin
Mr11-14. Ey Muḥibbī **nice bir** zehr-i felek nūş idesin / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr17-7. Gel berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / **Nice bir** oturalum zühd ile mestūr olalum
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / Yā **nice bir** gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Mr22-7. Ḫānḳāh içre **nice bir** ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
D15-1. **Nice bir** ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh ṣūr
D49-2. **Nice bir** öldüresin bir bölük üftādeleri / İtmeyüp raḥmıʿaceb arturur olduñ sitemi
B139. **Nice bir** cevr ile bu dīdei nem-nāk idesin / **Nice bir** hecr ile bu göñlümi ġam-nāk idesin
B211. Sāḳiyā sāġar ile ṣun berü āb-ı ʿinebi / **Nice bir** ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi

niceye dek [41] Ne vakta kadar. (TS, 2009: 2875)

G67-2. Bir yaña ġamdur çeken bir yaña derd ü ġuṣṣadur / **Niceye dek** çekdürürler bu ser-encāmı baña
G72-1. **Niceye dek** yürüyem ʿışḳuñla olup mübtelā / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan bu hevā
G80-4. Zülfüñi ref it görinsün gün yüzüñ / **Niceye dek** ol niḳāb ile ṭura
G104-4. **Niceye dek** gül yüzüñden dūr olam / Giderem ben ol semen-berden yaña
G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ kaʾbesin / **Niceye dek** anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb

G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden ḳurtara dil-ḫastei / **Niceye dek** idesin ol derd-mendüñe ʿaẕāb
G248-3. **Niceye degin** ʿışḳı nihān eyleye bu dil / Ey dīde anı eşk ile bir demde ʿiyān it
G249-3. **Niceye degin** ṣaḳlayasın çāh-ı ẕeḳanda / Gel ḫayra girüp ḳurtara ki zülfüñi dār it
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī başına / **Niceye dek** urasın baġrına ḫançer elġıyāş
G290-5. **Niceye dek** ḥırş-ı dünyā vaḳtidür / Ḫᵛāb-ı ġafletden Muḥibbī gözüñ aç
G324-4. Gūşa almaz gül gibi dil bülbülinüñ nālesin / **Niceye dek** çaġırup bu ḫaste göñlüm diye dād
G628-3. **Niceye dek** ḥasret-i laʿlüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G1154-2. **Niceye dek** ḥabs olasın çāh-ı zenaḫda / Aşsun ḳo seni zülfi gibi dār ele girmez
G1187-5. Bu Muḥibbī'ye **nice dek** atasın seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı bu dil-i ābginemüz
G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū **niceye dek** idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla göñlüm rīze rīz
G1348-2. **Niceye dek** çekelüm ey dost bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1691-4. **Niceye dek** aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr ise pāyāna irdi bārī luṭf it cānum al
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme virdüñ infi ʿāl / **Niceye dek** idesin cānā bizümle mekr ü āl
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez n'idelüm saʿy ile yār / Güle dervīş olalum **niceye dek** ār idelüm
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / **Niceye dek** āsitānuña varup dād eyleyem
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel eyʿömr terk it beni / **Niceye dek** işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1943-1. **Niceye dek** şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile zārı çekem
G1943-3. **Niceye dek** yaḳayım dāġ-ı hecri sīnede / Ümīd-i vaṣl ile nice bir intiẓār çekem
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile **niceye dek** böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uşanam ben
G2094-3. **Niceye dek** idesin şūride vü dīvānelik / Olmadı mı ey göñül şimdengirü uşlanesin
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ rūşen olsun gün gibi / Ḫaste-dillller **niceye dek** āh-ı şeb-gir eylesün
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler perīşān ḫāṭırum / **Niceye dek** ġamzelerle zülfi el bir eylesün
G2266-1. **Niceye dek** çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḫi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aşasın
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi gūş eylemez senüñ / Ey dil **niceye dek** idesin sen de ġulġule
G2389-1. **Niceye dek** derdüñ ile işbu göñlüm aġlaya / Serv-ḳaddüñ ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2433-4. **Niceye dek** çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm Rūm iline
G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / **Niceye dek** ḳalasın bu hāy u bu ġavġā ile
G2533-3. Cürʿa-i laʿl-i lebüñle eyle göñlüm pür-şafā / **Niceye dek** dostum āyīne-i dil gerd ola
G2596-4. **Niceye dek** şaḳlayam bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀşıḳuñ faḫrıdurur ʿālemlere destān ola
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir pür-ḳan ola / **Niceye dek** āteş-i hecr ile dil büryān ola
Mh18-14. Seng-i ġamdan **niceye dek** başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek
Mr12-6. **Niceye dek** āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr20-5. **Niceye dek** āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / Yā nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola
Mr20-15. ʿIşḳ elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden **niceye dek** sāġar-ı çeşmüm ṭola
Mr25-10. **Niceye dek** kāse-i çeşmüm benüm pür-ḫūn ola / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D15-2. **Niceye dek** yapasın ḳaşruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña gür

nice dem [6] Hayli zaman.

G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun miḥrābına olmaz ʿaceb / **Nice demlerdür** ki o ebrūlara peyvestedür
G792-1. Jeng-i ġamdan **nice demlerdür** ki dil bī-tābdur / Aña şayḳal ey göñül ancaḳ şarāb-ı nābdur
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / **Nice demlerdür** bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G2635-4. ʿĀşıḳ olaldan berü oldı göze uyḫu ḥarām / **Nice demlerdür** ki çeşmüm māyil-i ḫᵛāb olmadı
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / **Nice demlerdür** ki itmezsin bu ben miskīni yād
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm **nice demlerdür** aḳar hīç silmezem

nice gün [12] Hayli, epey gün.

G310-3. Bir **nice gün** şād idüp döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G561-3. **Nice gün** ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / Dil ṭabībine irişem diyü bīmāre gider
G820-5. Dimedüñ ḥüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / **Nice gündür** ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G1178-5. **Nice gündür** bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir şora gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1403-2. Aldar seni cihān **nice gün** yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G2134-2. Vādilere düşdüm **nice gün** Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2385-4. Kūh-ken bir **nice günler** eyledi sengi tırāş / Āḫır anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2772-1. **Nice gündür** gözlerüm ol gözleri āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh onları
Mr12-7. Görmez oldum **nice gündür** ol ḳad ü bālāsını / Āh kim pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Mr29-11. Bir **nice gün** gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḥālümi āḫır n'olur ferdā benüm
B41. **Nice günler** çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla irmek ḫoş sañadur
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ **nice gündür** gel seni yārān diler

nice kerre [1] *bk. nice kerret, nice kez*

G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol zünnārını / **Nice kerre** dimiş iken aña sen īmāna gel

nice kerret [3] *bk. nice kerre, nice kez*

G1129-1. Özini baña dilber hem-ser itmez / **Nice kerret** dimiş ammā dir itmez
G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / **Nice kerret** ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ

G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / **Nice kerret** aldanup gördüñ anuñ sen pāresin

nice kez [13] Çok kere, bir çok kez. (TS, 2009: 2866) *bk. nice kerre, nice kerret*

G65-6. Elüme alup **nice kez** baḳaram āyīneye / Añaram ʿişyānumı ḳorḳum bu ola yüz ḳara
G215-6. **Nice kez** yapduñ Muḥibbī göñlini yıḳduñ yine / Sīnede bünyād-ı ʿışḳı muḥkem itdüñ ʿāḳıbet
G223-2. Bu gedāya vaṣl-ḫʷānın āh in ʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında **nice kez** Allāh dost
G393-3. **Nice kez** vardum ḳapuña baña yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳduġum benüm ʿayb eylemeñ / **Nice kez** sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını ṣorma ġayre benden ṣor / **Nice kez** aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G981-4. Başumı gözden bıraḳduġum beni ʿayb eylemeñ / **Nice kez** sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḫdānı ucından / **Nice kez** bend ile zindāne girdüñ
G2190-2. ʿAceb mi kişver-i göñlüm ḫarāba varsa gün günden / **Nice kez** eyledi eyler aña ġam leşkeri aḳın
G2294-2. Gerçi istedüm vefā ammā ider cevr ü cefā / **Nice kez** giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2327-4. Giceyi güne degiş ḫaṭṭuña didi **nice kez** / ʿĀrıżun remz ile dir ʿanberi kāfūr eyle
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū **nice kez** gördüm senüñ pej-fendüñi
G2686-2. İstemez bir ḳılı şınduġını dil kākülüñün / **Nice kez** gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār şıdı

nice kim [3] Mademki, her ne kadar. (TS, 2009: 2867) *bk. her nice kim*

G1239-2. ʿAcebdür āteş-i dil sākin olmaz / **Nice kim** gözlerümden dökerem yaş
G1266-3. **Nice kim** eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / Yürür kūyında dildāruñ ʿacāyib derd-mend olmış
G1843-4. Dirīġā gül gibi yārüñ fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül gibi nālān **nice kim** āh u zār itdüm

nice nice [6] Pek çok. (TDK, 2011: 1770)

G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile **nice nicesin** / Didüm o baña mihr gelür gördüm anı kūb
G626-3. Her ḳaçan iżhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine **nice nice** sulṭān baġlanur
G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından bir varaḳ şerḥ eylesem / **Nice nice** defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur
G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle zār olmadı / Gülşen içinde **nice nice** hezārān iñler
G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / Velī ele getür **nice nice** dürlü elem çekdüm
G2177-3. Baġruma benüm **nice nice** yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña ol bārī n'idersin

nice yıl [96] Pek çok yıl, zaman.

G31-1. **Nice yıllardur** olmışdur derūn-ı dilde ġam peydā / ʿAceb midür bu dīdemden ola her laḥẓa dem peydā
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / **Nice yıldur** ki yatur itmedi tīmār baña
G105-3. **Nice yıldur** pend iderler pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G106-4. **Nice yıldur** bin āhı gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum saña
G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḫayrān u zār / **Nice yıl** andan berü görmez gözüm bir ẕerre ḫʷāb
G138-3. Ehl-i diller **nice yıllar** aradılar ʿālemi / Genc-i ʿışḳı buldılar bu ḳalb-i virānum görüp
G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı **nice yıllar** saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G168-4. **Nice yıllardur** şehā vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G219-3. **Nice yıllar** gice dūr eyleye olmaya bütün / Göñlümüñ şīşesini eyleme ey dost şikest
G244-2. **Nice yıldur** yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken **nice yıllar** dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G325-5. Göz yaşiyle **nice yıldur** itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G329-5. **Nice yıldur** ki girmez gūşuña hīç / Muḥibbī çaġırur hey dād u feryād
G338-2. **Nice yıllardur** yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā şanma sözüñ te'şīr ide / **Nice yıllar** gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / **Nice yıllar** kāse itmişler anı Ḳāvusa ṣor
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī **nice yıl** sāil olur
G408-3. **Nice yıldur** kim ser-i kūyuñdayam bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri gördüm ḫʷābda / **Nice yıllar** beni bī-dār iden ol şeb-i ḫʷābıdur
G450-3. **Nice yıl** ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / Şükrilillah ki daḫi kīse-i çeşmüm ṭolıdur
G556-5. Saña lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī **nice yıldur** ḳareler
G603-3. **Nice yıllardurur** dil gitdi benden / Ne ol benden ne ol benden ḫaber-dār
G658-3. Gir ṣevāba Ka'be -i kūyuñda ḳurbān it beni / **Nice yıllardur** ki bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde **nice yıldur** ki anuñ bende yatur
G734-5. Yañılup ruḥlarına gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī **nice yıldur** daḫi şermende yatur
G761-5. **Nice yıldur** ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G824-4. Kimse bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / **Nice yıllardur** bu müşkil üzre ḳıyl ü ḳāl olur
G877-4. **Nice yıldur** baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G882-3. Kūyuña vardum **nice yıl** görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G923-3. **Nice yıldur** şeb-i hecr içre yatur ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G941-5. Ṣormaduñ ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / **Nice yıl** derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G971-3. **Nice yıl** hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim ne bilür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / **Nice yıllar** ḳapusında cān virüben cān alur
G1063-3. **Nice yıl** çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / Saña bir gün dimedi gel beni āzāde getür
G1106-5. **Nice yıldur** bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil ṭabībi aña tīmārı henüz

G1124-1. **Nice yıllardur** didüm göñlüme ṣāḥib-ġamlaruz / Didi çeşmüm anuñ içün biz de ġarḳ-ı demlerüz
G1163-5. **Nice yıldur** ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāşıḳ ṭutısar biz ölicek mātemümüz
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḥāl-i Muḥibbī nicedür / **Nice yıldur** ki varur yāre bizüm ādemümüz
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī **nice yıl** kūyında biz sāillerüz
G1175-3. **Nice yıldur** cevher-i eşküm yolında ḫarc olur / Kāse-i çeşmüm ṭolu yāḳūt u mercāndur henüz
G1176-2. **Nice yıldur** ki yeler zülfi hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1218-1. **Nice yıllar** iñleyüp ney gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim viṣāl-i yāre buldum dest-res
G1229-5. **Nice yıllardur** Muḥibbī ārzū eyler seni / Bulmadı ʿālemde hergiz vaṣluña ol dest-res
G1264-4. Ḳonup dil ḫānesine leşker-i ġam / **Nice yıllar** yatur vīrāne olmış
G1267-3. Kūyuña dārüʾş-şifā dirler yā niçün dostum / **Nice yıllardur** ki anda ḳalmışam ṣāḥib-firāş
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde **nice yıldur** ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp birgün dimez bī-çāre yaṣdanmış
G1295-3. Ḥasret oldum **nice yıllardur** cemālüñ görmege / Senden irād istemezdüm ola idüm bir ḳarış
G1302-2. Ḥāṣılum yoḳ cevher-i eşkümdür ancaḳ ḫāṣılum / **Nice yıllar** baḫr-i ʿışḳ içinde kim oldum ġavāṣ
G1306-2. **Nice yıllar** ḫaste iken yine bir bir ḫālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1336-2. Şuʾle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / **Nice yıllar** tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şemʿ
G1365-2. **Nice yıllardur** beni ḥasretle āh / Ḳodı yollarda ḳılup āvāre zülf
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / **Nice yıllardur** bu serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1406-4. **Nice yıllar** ḫüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẓar luṭf eyle ol savaşa baḳ
G1502-3. **Nice yıllardurur** dūr olmış iken āsitānuñdan / İrişdüm āşinā çıḳdı biḥamdillah seg-i kūyuñ
G1512-4. **Nice yıllar** almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup şād eyledüñ
G1572-2. **Nice yıllar** ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / **Nice yıllardur** yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde **nice yıldur** olmışam yolında ḫāk
G1644-1. **Nice yıldur** görmedüm ben gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ senüñ
G1794-2. **Nice yıllar** sırr-ı ʿışḳı sīnem içre ṣaḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır ifşā eyledüm
G1808-3. **Nice yıllardur** çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1818-4. Ḥamdülillah ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet / **Nice yıllar** gerçi kim anuñ ile ceng eyledüm
G1825-2. Eger olmaz ise senden bulınmaz derdüme dermān / **Nice yıllardurur** derde düşüp ʿışḳ ile bīmāram
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin / Hīç dükenmez **nice yıldur** ṣanki gevher kānıyam
G1832-5. **Nice yıldur** beklerem yoluñı virmezsin selām / Ummazam bir nesne cānā merḥabā olsun dirüm
G1856-6. Bilmeyesin neʿaceb işbu Muḥibbī ḳuluñı / **Nice yıllar** ser-i zülfüñde giriftāruñ olam
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister iseñ anı dilde iste kim / **Nice yıllardur** ḫarāb olmış yatur vīrāneyem
G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm / **Nice yıldur** ḫaste-dil yatur devāyı görmedüm
G1948-1. **Nice yıl** meyḫāne ḫıştını çün bālin eyledüm / Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛārı ben āyin eyledüm
G1964-6. Leblerüñ dārüʾş-şifāsında Muḥibbī ḫastedür / **Nice yıldur** añmayup itdüñ ferāmūş ey ṣanem
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ **nice yıldur** varayın bir gün diyü / Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm
G1971-1. **Nice yıldur** bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḫālüm benüm
G2019-4. Kaʿbe kūyunda şükr kim eyledün ḳurbān beni / **Nice yıllar** anuñ içün ṣaḳlar idüm cānı ben
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / Esirümsin **nice yıllar** o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde **nice yıllardur** yanuñdaʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince **nice yıl** bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2047-1. **Nice yıllardur** kūyında anmaz bendesin / Pādişāh-ı dehr añmazsa ne ṭañ efkendesin
G2108-4. Ḫāk-i pāyından eşer bildün mi ey bād-ı ṣabā / **Nice yıllardur** eşer durmaz bu ʿālem dīdesin
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / **Nice yıllar** ṣaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2207-4. Cām-ı laʿlüñ yādına ḳomadum elden sāġarı / **Nice yıllar** olmışumdur sākin-i meyḫāne ben
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / **Nice yıllar** ḫᵛāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2236-4. Bulmadum bir yār-ı hem-dem kim olaʿahdi bütün / **Nice yıllar** aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp ṣalar zenaḫdāna velī / **Nice yıllar** ḫabsdür ol mübtelāyı nʾeylesün
G2433-2. Dergehinde **nice yıldur** baña göstermedi yüz / Naẓar itmez nʾideyim āh naẓar ben ḳulına
G2436-6. **Nice yıldur** bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ bayramına
G2493-3. **Nice yıllar** ṣaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre **nice yıllar** ṣaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2519-2. **Nice yıldur** ki yeler zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar ile
G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ leb-i Laʿlin ẓikr itdüm / **Nice yıllardurur** gitmez dimāġumdan anuñ dadı
G2641-3. **Nice yıllar** firāḳ ile düşelden nār-ı hicrāna / Ḳatı kār eyledi cāna belā vü miḥnet ü derdi
G2711-1. **Nice yıldur** bekledüm pīr-i muġān dergāhını / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı işbu devlet-ḫᵛāhını
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḫi / **Nice yıllardur** ki bekler gitmeyüben yanuñı
Mr2-8. **Nice yıllar** giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
D18-2. Bir elifce daḫi dil bulmadı vaṣlına rāh / **Nice yıldur** ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
D50-2. **Nice yıl** ʿāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi hey hey sīnemi
B172. **Nice yıldur** rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah kim bugün irdüm viṣālüñ ʿıyduna

nice yüz biñ [11] Pek çok kez.

G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫi saña ḳarşu **nice yüz biñ** niyāzum var
G589-3. Aşmaġ içün her ḳılında **nice yüz biñ** ʿāşıḳı / Dil-rübālar zülf-iʿanber-bārını dār itdiler
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de derd-i hecr içre **nice yüz biñ** niyāzum var
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek **nice yüz biñ** bende var

G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey dil **nice yüz biñ** cānedür
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek var **nice yüz biñ** hezār
G1046-5. Ḳapuñda **nice yüz biñ** ʿāşıḳuñ var / İçinde yoḳ Muḥibbī gibi kemter
G2034-3. Öldürürsin **nice yüz biñ** ʿāşıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2337-4. Dehr-ārā **nice yüz biñ** ʿışḳ eri var / Bir cefā-keş bulınmaya bence
G2395-2. Bir naẓarla ey gözüm ḳılduñ belāya mübtelā / **Nice yüz biñ** miḥneti cefā getürdüñ başuma
G2523-5. Ḳapuñda **nice yüz biñ** var ġulāmuñ / Muḥibbī arada kemter kemīne

niceler [13] Nice kimseler, çok kimseler, birçokları. (TS, 2009: 2868)

(niceler [10], nicelerden [1], niceleri [1], nicelerüñ [1])

G222-2. **Nicelerden** ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G516-2. **Niceler** bir-ḳaṭre şuya düşüben ġarḳ oldılar / **Niceler** var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan kim bir ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp **niceler** Mecnūnleyin ṣeydā olur
G1209-1. ʿIydda **nicelerüñ** irdi eli yāre henüz / Ḳaldı ortada dirīġā dil-i āvāre henüz
G1388-5. **Niceler** terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1494-1. Ruḥlaruñ āl eylemek ey dost āluñdur senüñ / Ol sebebden **niceler** āşüfte-ḥālüñdür senüñ
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / **Niceler** ṣayd eylemişdür dāne vü dāmuñ senüñ
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / **Niceler** terk ider ʿālemde ad u ṣan içün
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā **niceleri** elde ben Żālem bugün
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / **Niceler** geldi senüñ gibi bu ʿOṯmān iline
G2713-4. **Niceler** meydān-ı naẓma geldiler ammā ki ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ yügregi
D18-1. Şu ʾle-i āh yiter yaḳma çerāġı giceler / Āteş-i āh ile yandı yanısardur **niceler**

nicesi [10] *T.* Nasıl, ne suretle. (TS, 2009: 2872)

(nicesi [6], nicesin [4])

G89-2. Ben **nicesi** olmayam pir-i muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevṯerdür baña
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmi **nicesin** / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G404-3. **Nicesin** ṭūp itmeye cān bülbüli başını kim / Ḫırmen-i gülde ṣalınan sünbül-i çevgānıdur
G554-2. ʿĀşıḳ **nicesi** olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire pīrehen giçer
G722-4. **Nicesi** rām olmasun gören berāt-ı ḥüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış ele ṭuġrā çeker
G814-5. Niẓāmi **nicesin** bürdüm benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī ʿarṣa-i naẓmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu dünyā **nicesin** / Pehlevānlar buña dimişler demürden nicedür
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan **nicesi** ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan **nicesi** ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben zer gibi nārı görmişem
G2129-4. Zülf-i zencīrine düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle dilā **nicesi** ġuldan çıḳasın

nic'itmek [1] *T.* Ne yapmak, nasıl etmek. (TS, 2009: 169)

G320-2. Ser-i zülf-i kec ile çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür **nic'idelüm** güce ne dād

niçe [1] *T. bk. nice* (TS, 2009: 2877)

G1125-1. Bezm-i ġamda bir **niçe** derd ehline hem-demlerüz / Ol sebebden ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz

niçün [69] *T.* Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye. (TDK, 2011: 1770)

G13-1. Her gice kūyuna çıḳar şu ʾle-i āhum ṣanemā / Bilmedüm **niçün** irişmez saña vāhum ṣanemā
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey ṣaçı sünbül göñül **niçün** perīşān olmaya
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri **niçün** bend ile zindān olmaya
G106-1. Hīç eṣer itmez **niçün** feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G131-5. Bu Muḥibbī giceler efġān ider bülbül gibi / **Niçün** efġānum benüm gül gibi gūş itmez ḥabīb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā **niçün** dirler ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem **niçün** itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı üzre Loḳmān ile baḥṣ
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem ol ḫūn-rīzi **niçün** ḳan sever
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz ṣādmān / Çarḫ-ı ẓālim ya **niçün dāim** beni ġam-kīn ṭutar
G507-3. **Niçün** ayaġun ṭopraġına / Yaşum gevher yüzüm altun ṭolupdur
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña **niçün** baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G562-1. **Niçün** yüzine gün dimeyem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G653-5. Bilsem āhum **niçün** itmez göñline yārüñ eṣer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G696-1. Şular kim bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya **niçün** yāyı bilmezler
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ yā **niçün** ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḥi nem ḳapar
G709-3. Didiler zülf içün İslāma geldi / Ya **niçün** eylemez ol ḳaṭʿ-ı zünnār
G949-1. Çīn-i zülfüñde didüm **niçün** dil ü cān baġlanur / Didi kāfir destine girse müselmān baġlanur
G950-3. Göñlümüñ murġın **niçün** ḳıyduñ didüm güldi didi / Ḫūb-rūlar ʿālem içre cümle hep mümtāz olur
G1075-5. Genc-i ʿışḳun çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa **niçün** dil-i pür-tāb iñiler
G1077(a)-1. **Niçün** yüzine gün diyemem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1098-1. ʿAceb bilsem **niçün** cānān görinmez / Sitāremde meh-i tābān görinmez

G1157-3. **Niçün** eylersin dilā fikr-i ẕeḳan dīvānesin / Bu meṣeldür hīç kimse meyl-i zindān eylemez
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya **niçün** dirler ey ḥūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1238-5. Sen çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / **Niçün** olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1267-3. Kūyuña dārüʾş-şifā dirler yā **niçün** dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam ṣāḥib-firāş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña **niçün** olursın dil-ḫırāş
G1385-4. Laʾl-ı lebüñ şifādur dārüʾş-şifā işigüñ / Yā **niçün** anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḥlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan **niçün** ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / **Niçün** cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini **niçün** Muḥibbī virmedüñ / Sen saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1506-4. **Niçün** evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1515-1. N'ola dirsem saña ʿömrüm **niçün** dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın benüm ʿömrüm **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü ben Vāmıḳ **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni sen eyledüñ Mecnūn **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin **niçün** dün gice gelmedüñ
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı **niçün** dün gice gelmedüñ
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / **Niçün** ol bī-çārei sen böyle ḥayrān eyledüñ
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum **niçün** dün gice gelmedüñ / Güzeller şāhı sulṭānum **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ile ʿahduñ **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / İki ʿālemde varumsın **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum **niçün** dün gice gelmedüñ
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun nāşi **niçün** dün gice gelmedüñ
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẕarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil **niçün** itdüñ beni her-bār terk
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G1671-3. Yitmez mi ḳare başuma zülf-i belāları / **Niçün** getüre her yañadan de belā-yı dil
G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ **niçün** gözetmeyesin / Didi bu söz ne ʿaceb ben perī-i zāde olam
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā **niçün** her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G2120-4. **Niçün** itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān vaṭan
G2122-3. Atalardan bu meṣeldür çün göze olmaz yasaġ / Āfitāb-ı ḥüsnüñe **niçün** senüñ yaḳılmasun
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma **niçün** daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen daḫi Mecnūn olasın
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde **niçün** başına çekmez perdesin
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni **niçün** yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey şaçı sünbül göñül **niçün** perīşān olmaya
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri **niçün** bend ili zindān olmaya
G2481-2. Eger şükr ider iseñ olur artuḳ / **Niçün** şükr itmeyesin hey fütāde
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫvāre mu ʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / Yā **niçün** başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına
G2686-3. Deheninden baña ahd itmiş iken būse nigār / N'eyledüm ʿahdi **niçün** bozdı a ġaddār şıdı
G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā **niçün** ṭolaşu anlar kūyını
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān **niçün** ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi
G2764-3. Vech-i zibādan **niçün** men ʿ idesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki
G2787-1. Fitne ta līminde māhir dilberāne gözleri / **Niçün** öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri
Mr7-9. Çünki müslimdür gözi **niçün** ider yaġma-yı din / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi ḳabr ü kīn

nidā [6] *Ar.* Çağırma, seslenme, ses verme. (Ş. Sami, 2010: 919)

(nidā [4], nidādur [1], nidāyı [1])

G18-4. Rūz-ı maḥşerde **nidā** cennetinden ire ümmete / هنه جنات عدن فادخلوها خلدين
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan **nidā** eydür ki الا ما سعى
G65-1. Dün gice nāgāh irişdi gūşuma bir ḫoş **nidā** / Kimdürür ʿāşıḳlar içre eyleye cānın fedā
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu **nidāyı** / Ki ʿışḳ ehli n'ider rengīn ḳabāyı
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vü ʿuşşāḳ-ārā budur **nidā** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr27-10. Cihān içinde dāim bu **nidādur** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

nifāḳ [1] *Ar.* Geçimsizlik, anlaşmazlık...(TDK, 2011: 1770)

G2670-8. Bir loḳma ile ey dil bir gūşe iḫtiyār it / Görmez misin ki ʿālem ḫalḳı **nifāḳa** düşdi

nigāh [6] *Far.* Bakış, görüş, gözlem... (Steingass, 1892: 1424) *bk. nigeh*

(nigāh [3], nigāham [1], nigāhı [2])

G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẕar ger mihr ü māh dursa da / Çün **nigāhı** çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür

G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol şeh-i ḫūbān **nigāhı** eylemez / Ġurradur ḥüsne anuñçün dād-ḫᵛāhı eylemez
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ **nigāham** ben
G2373-1. Ger niḳābın keşf idüp ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olurʿaḳl u ṣabrı ger nā ide **nigāh**
G2554-1. Yār itse kākülini ḳaçan başına külāh / Āşüfte ola her kim iderse aña **nigāh**
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben **nigāh** / Ol sebebden oldı bülbül gibi işüm āh u vāh

nigār [166] *Far.* Tasvir gibi güzel mahbûbe. (Ş. Sami, 2010: 919)

bk. ʿazm-i nigār itmek, cevr-i nigār, çeşm-i ḫūn-ḫᵛār-ı nigār, çeşm-i nigār, ḫadd-i nigār, ḫāk-i der-i nigār, ḳıṣṣa-i zülf-i nigār, kūy-ı nigār, laʾl-i nigār, leb-i nigār, leb-i laʾl-i nigār, naḳş u nigār, nigār-ı ḫūb, ruḫ-ı nigār, ser-i zülf-i nigār, sürme-i çeşm-i nigār, ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār, ṭālib-i nigār, vaṣl-ı nigār, zaḫm-ı nigār, zülf-i nigār

(nigār [63], nigāra [11], nigārı [12], nigārısın [1], nigārum [8], nigārumdan [1], nigārumdur [1], nigāruñ [69])

G2-4. Gice vü gündüz endīşem **nigāruñ** ẕikr ü fikridür / Eşer ḳalmaya ger benden o ḥālet olmaya zāil
G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḥüsninde / **Nigāruñ** dām-ı zülfinden ḳılınmış nice ḫam peydā
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün **nigāruñ** ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki ṣan bāġ-ı İrem peydā
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa **nigāruñ** ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G54-4. Çevgān idüp zülfini **nigār** çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġıllṭān aña
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre **nigār** / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān aña
G61-3. Cedd ü cehd ile **nigāra** irişe mi didüm ol / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G135-4. Vardum **nigāra** ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G137-2. İñledür bülbül gibi bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastesin / Gül gibi ḫāre **nigār** aġyār dāim ḳol ṣalup
G174-2. Aġzınuñ esrārını şorduḳca yoḳ dimez **nigār** / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir şīrīn-cevāb
G227-5. Muḥibbī ḳāmetüñ gördi **nigāruñ** / Didi bugündürür baña ḳıyāmet
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü **nigārumdan** meded
G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre **nigār** / Bir bölük bīçāreler üzerine ṣaldı semend
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem **nigārumdur** nemed
G363-4. Serv gibi ṣalınup ʿarż-ı cemāl itse **nigār** / Nesne görinmez baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G371-1. Kaʿbedür kūyı **nigāruñ** kendü cānlar cānıdur / Ḳapusında ḳırduġı ʿāşıḳları ḳurbānıdur
G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse gözüm ṣırça sarāyıdur / Gözüme kuḥl olan her dem **nigāruñ** ḫākipāyıdur
G386-5. **Nigāruñ** çeşm-i fettānın Muḥibbī'den suāl itseñ / Cevābı bu biri fitne birisi ʿayn-i āfetdür
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa **nigāruñ** / ʿĀlemde Muḥibbī ne saʿādetlü serüñ var
G408-2. Bend iden her dem dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / Ol ṣaçı Leylī **nigāruñ** giysū-yı dil-cūyıdur
G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene döndürdi sīnemi / Gelmez **nigār** görmege yābāne seyr ider
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey **nigār** / Başmaġa bir ḳadem daḥi anuñ ne cānı var
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā seni / Bulımadı sen **nigārı** bu göñül dem-bestedür
G449-3. Zülfini kesse **nigārum** göricek anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa seni **nigār** / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü ṣenā getür
G459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini **nigār** / Siḥr ile eyledi gencine-i ḥüsne acı mār
G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ **nigār** / Ol sebebden luṭf-ı ṭabʿuña senüñ taḥsīn ider
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse **nigār** / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G497-1. Görmek istersen eger Allah nūr / Kaʿbedür kūyı **nigāruñ** ḳarşu ṭur
G504-5. Şemʿi ḥüsninde **nigāruñ** ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ reng ü būyına / Bārī dilüñi virür iseñ bir **nigāra** vir
G519-4. Raḳībā gel **nigār** ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz vardur
G524-4. Kināyetdür lebin añsam **nigāruñ** / Bilen dir sel-sebīl ü āb u kevṣer
G550-3. Zülfi altında meger görmiş **nigāruñ** rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfini **nigār** / Āhumʿaşāsını yudar anı ejdihālanur
G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada **nigār** / Meydān içinde başı Muḥibbī yuvalanur
G570-1. Gül-geşt-i bāġ eyleseñ diyü ey **nigār** / Her yaña baḳup oldı dü-çeşmüm benüm çehār
G602-4. Saḫtdur göñli **nigāruñ** aña irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı ẓāhir olalıdan ey **nigār** / Cān ʿandelībi eyledi ḳarşunda āh u zār
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen **nigāruñ** tāze dāġıdur / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G617-3. Dilā mümkin degül görmek **nigāruñ** genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki şīr-i jiyān gözler
G636-6. **Nigārum** gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün **nigār** / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire vaṣlına **nigāruñ** / Bīçāre görüñ fikr-i muḥāl eylemek ister
G655-1. **Nigāruñ** ḳāmeti serv-i sehīdür / Yanında servi ögmek kütehidür
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa n'ola boynuma **nigār** / Gördi dīvāneligi bu dil-i şeydāya düşer
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryākı **nigāruñ** var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger **nigār** / Şöyle şanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G708-2. Dūd -ı āhumdan şaḳınur gül-ruḫın her dem **nigār** / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar

G723-5. **Nigāruñ** zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend ister
G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā **nigārı** cān u göñülden sever giçer
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi ʿaceb midür **nigār** / İki yañadan iki zülfini bāl ü per giçer
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürūr ile ide te’ṣīr / Egerçi ḳalbi dirler **nigāruñ** ḳatı mermerdür
G781-2. Esirger lāleye baḳsa **nigārum** baġrum dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G796-3. ʿAceb mi şiʿr ü eşʿārum leẕīẕ olursa şekkerden / **Nigāruñ** lebleri vaṣfı zebānumda mükerrerdür
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī’yi **nigār** / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi pāk olmış yatur
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden **nigāra** vardum elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger
G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı **nigār** / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa **nigār** / Defʾ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül götürür
G819-5. Ey Muḥibbī zülfi çevgānına el ursa **nigār** / Ṭūp olur meydān-ı ʿışḳ içinde nice başlar
G829-3. Zülf-i çevgānına el ursa **nigār** / Ṭūp olup dökile nice serler
G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ **nigāruñ** yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme **nigāra** yazuban gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G923-2. Aġlamayınca benüm yüzüme baḳmadı **nigār** / Eşk-i çeşmüm aña dinār u direm gibi gelür
G942-4. Zülfi altında meger görmiş **nigāruñ** rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa ol **nigār** / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G957-1. **Nigāruñ** laʿl-i cān-perver lebi var / Anuñ her kim eme ḫoş-meşrebi var
G960-4. Būseme cān aluram dün dimişdi ol **nigār** / Aldı cānum şimdi ṭurmış būseye inkār ider
G974-1. **Nigāruñ** gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G979-2. Bend-i zülfinden **nigāruñ** dilince bulsun ḫalāṣ / Aşılur zülfi ḳılından nice bin Manṣūrlar
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa **nigār** / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfil getürür
G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm belā vü derd buḥrānı / **Nigārum** gūşına alup ger itmeye teġāfüller
G1018-4. **Nigāruñ** kūyına ger dāda varsam / Dimez feryād ile efġānı vardur
G1020-1. Gördüm **nigār** vaṣlını bildüm muḥāldür / Bu derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi **nigār** / Raḥm idüp şundı baña zülfi elinde ḳancadur
G1054-3. İtdi cemāli güllerini çün **nigār** ʿarż / Vir cānı būsesini anuñ ol dem aladur
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm nʾola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi **nigārum** didi üftāde getür
G1074-4. Kaʿbe kūyında olur görmez **nigāruñ** gün yüzin / Aña beñzer nūr görmez adı ammā ḥācıdur
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa **nigārum** / Ṭūp olmaġa yolında anuñ degme ser olmaz
G1131-4. Şād ol yine ki cevr ile andı seni **nigār** / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi **nigār** / Dil didi gözlerine hey dise ḳaşın yeñemez
G1156-1. Ḳocabilsem **nigārı** pīrehensüz / Dir idüm cān īyān görindi tensüz
G1162-2. Gerçi yolında **nigāruñ** cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben āşıḳa bir gün **nigār** / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1186-3. Zülfini añsam **nigāruñ** ḫālini medḥ eylesem / Kimse ʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı seni cevr ile **nigār** / Virdüñ anı ki atı ferāmūşlardanuz
G1226-6. Ḫʿāba varmışken **nigāruñ** nergis-i mestānesi / Ey dil-i şūrīde efġān eyleme gel sesi kes
G1227-5. Ḫʿāba varmış ḫastedür beñzer **nigāruñ** gözleri / Ḫʿābdan bī-dār olur gel itme ey dil anda ses
G1241-2. Şemʿ-i ḥüsnine **nigāruñ** baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1242-1. Cevrini görüp **nigāruñ** dime sen bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde **nigāruñ** eyle zülfinden ḫaẕer / Başma dünbālini ejderdür ki yatmış uyumış
G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse **nigāruñ** tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1262-2. Sevdügümden ġayri nʾitdüm baña ḫışm ider **nigār** / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi **nigāruñ** zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne deprenmez şanasın pāy-bend olmış
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler **nigāruñ** şemʿ-i ḥüsnine / Şanasın bir bölük hindū vü perler nāre yaṣdanmış
G1268-4. **Nigāruñ** ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / Teraḫḫum eyleyüp birgün dimez bī-çāre yaṣdanmış
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi o **nigār** / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan Ṭūp olmış
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın **nigāruñ** bir nefes / Bil saʿādetdür sen anı sīneden al cāna baş
G1368-5. Yā ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa **nigār** / ʿIşḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi **nigār** / Yaşuñ degül bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1464-3. **Nigāruñ** genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna **nigār** / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1589-4. Her-cāyi nʾola dinse ḳamer-çehre **nigāra** / Her yaña şalar pertev o bedr ayı büyütdüñ
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿālemde yāri kimsenüñ / Cevri ʿādet itmesün Yārab **nigārı** kimsenüñ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i şafā bu nʾola bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin **nigārısın** kimüñ
G1604-5. Şaḳla şoḥbet edebin baḳma **nigāruñ** yüzine / Çünki ʿālemde hemān kişiye ādāb gerek
G1638-4. Çün gencdürür vaṣlı **nigāruñ** ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1746-3. El irişmez çün **nigāruñ** zülf-i ʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla **nigār** / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān ol
G1765-4. Bu tende dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / **Nigāra** her birisinden anuñ naẕare ḳılam
G1817-1. Yiter ʿālemde **nigār** ile mey-i nābum benüm / Ḥūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum benüm
G1817-2. Secde idelden **nigāra** varmaz oldum mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm
G1817-5. Düşde görelden **nigārı** olmışam āşüftesi / Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫʿābum benüm
G1819-2. **Nigārı** seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı şayd itmege elden göñül şehbāzını şaldum
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde **nigāruñ** zülf ü ruḫsārın / Şaçını kāfiristāna yüzin īmāna ṭapşırdum
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol **nigār** / Varduḳca aña daḥi beter ola raġbetüm

G1857-6. Muḥibbī bir naẓar görüp **nigārı** / Yitürsem özümi vü ṣābir olsam
G1910-5. **Nigārı** seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi güyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1940-3. Ka'bedür kūyuñ **nigāra** eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al def' eyle ser-gerdānlıgum
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol **nigārı** görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G1997-2. 'Ārıżı gül gibi meygūn **nigāruñ** yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G2004-4. İrişen tīr-i ġamze yārelerin / 'Arż idelüm **nigāra** 'azm idelüm
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / **Nigāruñ** pāyına bir bir döküp ḥaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol **nigārı** görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G2039-2. 'Işḳ mıdur bir kemān-ebrū **nigāruñ** yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2066-1. Ṣaḳın āhumdan ey **nigār** ṣaḳın / Tünddür ḳatı rūzgār ṣaḳın
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi **nigār** / Didüm ölür bir kişi kim ḳoya 'ādetin
G2090-2. 'Āşıḳ cānım nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Dür olalıdan **nigārum** bu dil-i mehcūrdan
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola 'ışḳ ile aḥvāli / **Nigāruñ** muṣḥaf-ı ḥüsnin tefe''ül eylesün açsun
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü **nigār** / Görmege gelür melekler ol yüce ḫargāhdan
G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören **nigār** elin
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş **nigār** / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol ejderhā içün
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey **nigār** serv / Bu nev'a ḳanda bulur idi i'tibār serv
G2333-2. Ka'be-i kūyun **nigāra** ḳible-i 'uṣṣāḳdur / 'Āşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ andan artuḳ secde-gāh
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / Diler īşār ide varup **nigāruñ** ḫākipāsına
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde **nigāruñ** zār ol / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli **nigāruñ** / Ol istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde
G2379-5. **Nigārı** vaṣf ḳılsa bu Muḥibbī / Gözi yaşın döker mānend-i jāle
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam **nigāruñ** gözi ile ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2402-1. **Nigāruñ** zülfin gördüm boyınca / Düşer sevdāya dil aña uyınca
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḥüsnine **nigāruñ** dest-res / Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2411-4. Ḳaşı yāyından ḳaçan ġamz oḳların atsa **nigār** / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı **nigārum** eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2451-4. Ḳāmetüm zer ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün **nigār** / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengūşına
G2461-3. İtmesün cevre taḥammül oḳısun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben **nigāruñ** cān ile
G2474-1. Nāgehān baḳdı **nigāruñ** gözi ile ḳaşına / Daḫi ol demden dilüñ gelmedi 'aḳlı başına
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / Güldi **nigār** didi virilmez bahā ile
G2559-6. Ḳatıdur göñli **nigāruñ** çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey göñül gel yoḳ yire
G2563-1. Zümürrüd naṭ'ı düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ **nigār** olsa
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa **nigār** / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar mi 'mār ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña **nigār** / Ṣaḳla cigerde her biri bir yādigār ola
G2630-4. **Nigāruñ** kūyını görüp dimişler Ka'be 'ışḳ ehli / Anuñçün anda 'āşıḳlar iderler cān ḳurbānı
G2640-3. Cür'a-i cām-ı lebüñden kim **nigāruñ** mest ola / Müfti-i 'ışḳ men' itmişdür anuñ taḳrīrini
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Ka'be yirine ṭavāf / Ger naṣīb olsa **nigāruñ** görebilsem kendini
G2686-3. Deheninden baña ahd itmiş iken būse **nigār** / N'eyledüm 'ahdi niçün bozdı a ġaddār ṣıdı
G2730-1. **Nigāruñ** la'l-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı
G2743-3. Ḫaṭını gördüm **nigāruñ** didüm āh irdi ecel / Çāre ne rūz-ı ezelden alnuma yazu gibi
Tb1-8. Ol kemān ebrū **nigāruñ** kūyı bilmem ḳandadür / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler nişār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer **nigār**
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi 'ālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā **nigār** ādemi
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında **nigāruñ** yegdürür ḳurbān olam
D30-2. Ka'bedür kūyı **nigāruñ** cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser eylemek bir kez ṭavāf
B77. Gevher-i vaṣlı **nigāruñ** ḳıymeti çün cān imiş / Ḥamdülillah 'āşıḳuñ kārı igen āsān imiş
B115. Düşde gördüm ki **nigārı** ben der-āġūş itmişem / Yā düş olsa bu baña yā hīç bīdār olmasam

nigār-ı ḫūb [1] Güzel sevgili.

G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil tār u mār ider / Meclisde eger sāḳī ola bir **nigār-ı ḫūb**

nigārā [117] Ey seygili.

G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ **nigārā** cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña
G64-1. Tīr ü peykānuñ **nigārā** rāḥat-ı cāndur baña / Dostum dil teşnedür la'l-i lebüñ ḳandur baña
G94-3. Yollaruñ üzre **nigārā** yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ **nigārā** bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G101-1. Zülfüñüñ būyı **nigārā** rāḥat-ı cāndur baña / 'Ārıżun ter-tāze güllerle gülistāndur baña
G143-6. **Nigārā** tāb-ı ḥüsnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bid-veş lerze şanasın kim ṭutupdur teb
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum **nigārā** nāmesin / Oḳunduḳca būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G154-4. Leblerüñ üzre **nigārā** ḫālüñi gören dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsa 'aceb olmaz zübāb
G225-5. Ne ġam yolında ger ölse Muḥibbī / **Nigārā** tek sen ol ṣaġ u selāmet
G281-4. **Nigārā** ṣaḳla ḥüsnüñ müdde'īden / Dimesünler bulunur rāygān genc
G283-1. Zülfüñi keşf it **nigārā** gel ḥabībüm yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver 'ālemi ṭutsun sirāc
G324-3. Eksük itmezsin **nigārā** sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng iken bulur göñlüm küşād
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ **nigārā** ḫūb yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlān'ıyd

G414-1. **Nigārā** ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm ṣanma bil demdür
G415-1. Gözlerüñ nergis **nigārā** gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca zārdur
G416-3. **Nigārā** ḳaldı peykānuñ cigerde / Benümle ḳan yalaşma ḳardaşumdur
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı **nigārā** ṭāḳatum ḥamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G457-3. Ka ʾbedür kūyuñ **nigārā** gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez misin ʿuṣṣāḳı ḳurbān vaḳtidür
G493-2. Ruḫlaruñ üzre **nigārā** zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G514-3. **Nigārā** şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şem ʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G525-3. Baġrumı deldüñ **nigārā** ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G529-1. **Nigārā** yidigüm derd ü elemdür / Velī senden gelür baña ne ġamdur
G532-1. Çoḳ zamāndur kim **nigārā** bu dil ü cān sendedür / ʾIşḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G551-1. **Nigārā** ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde rāḥatdur
G584-4. **Nigārā** açma genc-i ḥüsnüñi gel / Ki mālik olmasun her müflis ü ʿūr
G612-1. **Nigārā** bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı **nigārā** ṭāḳatum ḥamdur / İdelden la ʾlüñüñ ẕikrin gözümün yaşları demdür
G635-1. ʿAndelīb-i dil **nigārā** gün yüzüñden ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler bir şayrudur
G680-1. Leb-i la ʾlüñ **nigārā** ḳuvvet-i cāndur / Viṣālüñ daḥi ʿömr-i cāvidāndur
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ **nigārā** **ʿizz ü nāzum** var / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum var
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / **Nigārā** güş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G718-4. **Nigārā** cür ʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan şūrīde-ḥāl añlar
G728-1. **Nigārā** ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile dil anuñ nişānıdur
G744-1. Sevmek seni **nigārā** yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G768-5. Kimden ögrendün **nigārā** bu göñüller almasın / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G784-1. Leblerüñ fikri **nigārā** ṣanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G811-2. Beñzerem dimiş **nigārā** ḥaddüñe / Bu sözinden sen güli şermende gör
G839-2. İdersem n'ola bülbül gibi feryād / **Nigārā** ruḫlaruñ gülzāra beñzer
G857-1. **Nigārā** ḫāk-i pāyuñ tācımuzdur / Ser-i zülfüñ bizüm mi ʿrācımuzdur
G879-1. **Nigārā** ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-bāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G897-1. Sevmek seni **nigārā** yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G901-3. **Nigārā** kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G910-5. **Nigārā** ṣanma ʿışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh reh-i ʿışḳuñda şādıḳdur
G912-1. **Nigārā** gül yüzüñ gülzāra beñzer / Öter bülbülleyin dil zāre beñzer
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme **nigārā** tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür cānum anuñla sīne rāḥatdur
G933-1. **Nigārā** gözlerüm yaşı bıḳamdur / Anuñçün kim yidügüm derd ü ġamdur
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem **nigārā** ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G984-1. **Nigārā** umduġum gerçi vefādur / Velī senden gelen her dem cefādur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ **nigārā** sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1008-4. Yoluña ḫarc ider baş ile cānın / **Nigārā** bu dil-i cömerdümi gör
G1009-1. Gün yüzüñ görüp **nigārā** saña dirsem n'ola ḫūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ **nigārā** ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḥi bu dil bāġıdur
G1046-3. **Nigārā** ḳāmetüñ serv olalıdan / Görüp pest oldı ʿar ʿarla ṣanavber
G1055-5. Muḥibbī'yi didi öldürmelüdür / Didüm öldür **nigārā** ḳanı yoḳdur
G1122-4. Yanuñda eger sevme günāh ise **nigārā** / ʿAvf eyle ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1137-4. İçersem gülşen içinde benefşe / Ḥarām olsun **nigārā** baña sensüz
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster **nigārā** rūşen olsun şāmumuz
G1168-1. **Nigārā** gül yüzüñsüz gül gerekmez / Lebüñ olmasa hergiz mül gerekmez
G1196(a)-5. **Nigārā** nergis-i mestüñ Muḥibbī'yi ider bīmār / Bilür bīmār ḳılmasun neden bīmārını bilmez
G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ **nigārā** ġamsuz olmaz / Nitekim gözlerüm de nemsüz olmaz
G1240-1. **Nigārā** süz-ı ʿışḳuña yār dil her zamān āteş / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1243-1. **Nigārā** sünbülüñ ḫam-der-ġam olmış / Girih ber-kār-ı cümle ʿālem olmış
G1251-1. Servden gördüm **nigārā** ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭal ʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1280-3. Nār-ı āhumdan **nigārā** sebze-i ḫaṭuñ ṣaḳın / Bu meşeldür kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G1305-3. Var iken derdüñ **nigārā** neylerem dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermāna ʿarż
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun **nigārā** ḳoma elden sen ayaġ
G1387-1. **Nigārā** ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī o ḥüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun **nigārā** bāġ-ı ḥüsnüñde / Şalın her yana ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1457-3. **Nigārā** kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1458-4. **Nigārā** āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar şanma ki dādum yoḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm **nigārā** berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1496-1. **Nigārā** gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden yeg
G1498-3. Leylī zülfüñdür **nigārā** göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi cānā ʿiẓāruñdur senüñ
G1502-4. **Nigārā** genc-i ḥüsnüñde ṭılısm itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile mūyuñ
G1522-5. **Nigārā** büseñi ister Muḥibbī cān idüp tuḥfe / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1673-3. **Nigārā** berḳi üñ keşf it cihāna gün yüzüñ göster / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḫayrān ḳıl
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken serv-i revān ḥācet degül / Gül yüzüñ yiter **nigārā** gülsitān ḥācet degül
G1790-4. Tīġi cevrüñden **nigārā** yüzümi döndürmezem / Eyler iseñ günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden **nigārā** yüzümi döndürmezem / Eyleseñ ger günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1832-1. Ḫākipāyuñı **nigārā** ṭūṭiyā olsun dirüm / Işḳ erinüñ ḫaste çeşmine devā olsun dirüm

G1902-2. Ka ʾbe kūyuñ **nigārā** mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1904-6. **Nigārā** Ka ʾbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan ol zülf-i dütā ḳıblem
G1922-2. Leylī şaçuñ **nigārā** boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1974-1. **Nigārā** bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G2000-1. Ḳara zülfüñi görelden **nigārā** bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2007-1. **Nigārā** mest-i çeşminden ḫarābam / Beni şanma ki ben mest-i şarābam
G2021-1. Görmek isterseñ **nigārā** sīnemüñ sen yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne ḥizmete tek yāresin
G2055-3. Cān meşāmı müşk ü ʿanberden igen ḥazz eylemez / Devr-i zülfüñde **nigārā** ḫaṭṭ ü ḫālüñ var iken
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda **nigārā** derd ü ḥasretle / Yidür bu üstüḫʿānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi **nigārā** eydüñ varsun imāmet itsün
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat **nigārā** ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin **nigārā** āhdan şaḳın / İşitmedüñ mi gülşende yil alduġın gül evrāḳın
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / **Nigārā** güşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam / Ṣundum **nigārā** cān ile çün tāb-dār elin
G2244-6. Ka ʾbedür kūyuñ **nigārā** eyledüm çünki ṭavāf / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi **nigārā** eşk-i çeşmümden şaḳın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra şu
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / **Nigārā** zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2374-1. **Nigārā** mihr-i ruḫsāruñ senüñ pertev şalar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre
G2375-3. ʿAceb mi göñlümi çekseñ **nigārā** / Olupdur zülfüñüñ her tārı ḳanca
G2375-4. Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫır / **Nigārā** destüñe gel virme rence
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem **nigārā** gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ **nigārā** olmaz idi tāze sebz / Her ṭarafdan gözlerum bārān-ı seylāb olmasa
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi varup **nigārā** çaḳmaya
G2516-3. Ḫāller hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / Zülfüñ olaldan **nigārā** ḫalḳa bāb-ı Ka ʾbeye
G2567-1. **Nigārā** ḳalmışam derdüñle ġamda / Döker yaş yirine bu dīde demde
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür çāre ister / **Nigārā** çāre ḳıl nā-çār unutma
G2614-1. **Nigārā** ḫālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki şebdür maḫrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2641-2. **Nigārā** cāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı mūrı
G2699-3. Görelden pertev-i ḥüsnüñ **nigārā** / Gözüm görmez olupdur mihr ü māhı
G2736-1. Eger olmasa sīnemde **nigārā** ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şemʿ-veş her gice yā dūdı
G2738-3. Ẕerre-veş ḳaldur **nigārā** bu ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
Mr1-5. Āteş-i şevḳüñ **nigārā** baġrumı büryān ider / Çeşm-i maḫmūruñ **nigārā** gözlerüm giryān ider
Mr24-9. **Nigārā** gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ aña bilsem ne żarrdur
Mr24-13. **Nigārā** olmadum ben şād elinden / Kime idem şikāyet dād elinden
B138. **Nigārā** bāġ-ı ḥüsnüñ ḫoş-ter olmış / Kim olmaz virseler şeftālūsından
B195. **Nigārā** leblerüñ dārü'ş-şifādur / Buyur dil-ḫastene şāfī cevābı

nigārī [1] Sevgiliye ait.

G1188-2. Ḳaça per açdı murġ-ı cān-ı Ferhād / **Nigārī** ḳaṣrına dek itdi pervāz

nigāristān-ı çemen [1] Mahbubeler/sevgililer bahçesi.

Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḫayrāndur **nigāristān-ı çemen** / Kim senüñ elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn

nigeh [1] *bk. nigāh*

G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez ki ger eyleyesin sen **nigeh** baña

nigeh-bān [2] *Far.* Muhafız, koruyucu, bekçi. (Steingass, 1892: 1424)

G761-1. **Nigeh-bānı** olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G1034-2. **Nigeh-bānı** olupdur genc-i ḥüsne / İdüpdür zülfini biñ başlu ejder

nigerān [1] *Far.* Bakan ve nazır. (Ş. Sami, 2010: 919)

G248-1. Ey māh cemālüñe cihānı **nigerān** it / Göster ruḫuñ ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it

nigīn [3] *Far.* Yüzük, özellikle hükğmdarın mühür yüzüğü. (Steingass, 1892: 1424) *bk. nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ*

(nigīn [1], nigīne [1], nigīni [1])

G445-2. Ḳadüm çün ḫalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳik-i eşk ile rūyum **nigīne** döndi ḫātemdür
G434-1. Görinen laʾli bu çeşmüm demidür / **Nigīni** ehl-i ʿışḳuñ ḫātemidür
G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan laʾl-reng / İtdiler ol ḫāteme ehl-i şafā anı **nigīn**

nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ [1] Aşk mührünün yüzüğü.

G1444-1. Sirişküm laʾle döndürdi ġam-ı ʿışḳ / Ola ṭañ mı **nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ**

nigīn-ḳumaş [1] Mühürlü, damgalı kumaş.

G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem girer **nigīn-ḳumaş** olsun

nigū [1] *Far.* İyi, hoş, tayyib, ceyyid. (Ş. Sami, 2010: 919)

bk. kūy-ı nigū, ruḫ-ı nigū

G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr **nigū** eyleme

nigūn-ser [1] *Far.* Baş aşağı.

G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim tīz gider elden diyü gūyā **nigūn-serdür**

nihāl [12] *Far.* Fidan. (Ş. Sami, 2010: 919)

bk. nihāl-i tāze, nihāl-i serv-i ḳadd, nihāl-i mihr-i yār, ṭabʿ-ı nihāl

(nihāl [7], nihāldür [1], nihāle [1], nihālüñ [2], nihālüñdür [1])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün **nihāl** / Meyve bağrum başı vü berk peykāndur baña
G611-4. Şaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler kendü **nihāl** üstindedür
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze **nihālüñdür**
G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi maḥabbetden **nihāl** / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur ṣan **nihāl** üstindedür
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş **nihāl** üstindedür
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / Ḫūn ile şanki perveriş olmış **nihāldür**
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze **nihāl** eyler
G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne ṣūretdür bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda **nihāl** olmaz
G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür **nihālüñ** eyleyen tāze / Anuñçün ḳāmet ü bālāñ ṭūbādan bülend olmış
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var iken / Serve ḳılmayam naẓar nāzik **nihālüñ** var iken
G2524-3. Yine taʿviż içün gülşende ġonce / Aṣar zer heykelin nāzik **nihāle**

nihāl-i tāze [3] Körpe, taze fidan.

G1120-4. Āhum odından şaḳın kim bir **nihāl-i tāzesin** / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1708-5. Şiʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir **nihāl-i tāzedür** / Eksük olmaz gice vü gündüz virür tekrār gül
G2178-3. Bir **nihāl-i tāzesin** olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ şaḳın

nihāl-i serv-i ḳadd [2] Servi fidanının boyu.

G1881-7. Ey Muḥibbī ol **nihāl-i serv-ḳadd** gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G2750-3. **Nihāl-i serv-ḳaddüñi** görüp gülzār-ı ḥüsn içre / Ayaġuña revān oldı aḳar bu gözlerüm yaşı

nihāl-i mihr-i yār [1] Sevgilinin sevgi fidanı.

G2377-1. Gözlerüm yaşı demidür ḫāk-i cismüm yaşlaya / Bāġbān-ı dil **nihāl-i mihr-i yārı** aşlaya

nihān [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 919)

bk. āşikāre vü nihān, dāġ-ı nihān, derd-i nihān, gözden nihān olmaḳ, ḫaṭ-ı nihān, ʿışḳ-ı nihān, maḥrem-i esrār-ı nihān, nihān eylemek/itmek, nihān ḳılmaḳ, nihān olmaḳ, nihān u āşikār, rāz-ı nihān

(nihān [4], nihāndur [2], nihānum [1])

1. Gizli, saklı, mahfî, mestûr.

G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / Ṭuymaya müdde ʿī meded anı **nihān** getür
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār o **nihān** ditrer
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri vuṣlat ele girmez / Cān gibi **nihāndur** kim ider anı der-āġūş
G1618-6. ʿIşḳ bir sehlekdürür ger āşikār u geh **nihān** / Lāzım oldı ʿāşıḳı ney gibi nālān eylemek
G1848-5. Ḫıred-mendüm ḫüdā-vendüm **nihānum** ẓāhir ü pendüm / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine cānum
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz **nihāndur** bu

2. Hazır ve mevcut olmayan, gaip.

G1691-1. Gözlerümden ger **nihān** oldunsa ey zibā-cemāl / Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

nihān eylemek/itmek [11] Gizlemek.

G30-3. Didüm ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi şaḳın sırrı **nihān itme** olur ʿışḳun hebā
G248-3. Niceye degin ʿışḳı **nihān eyleye** bu dil / Ey dīde anı eşk ile bir demde ʿiyān it
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün **nihān eyler** / Perin Cibril ḫūrşīde şanasın sāye-bān eyler
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ şaḳuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına **ider** her şeb **nihān** āteş
G1492-5. Sīnenüñ dāġın Muḥibbī **eyledüñ** gerçi **nihān** / Pīrehen çāḳin velīkin tā bed-emān eyledüñ

G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi **nihān eyler** göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi **eyledüñ** āḫır **nihān** / Bu ne ṣi̇ve bu ne ʿişvedür meded yārüm benüm
G2158-4. Nāza başlar ġonceler görür fiġānın bülbülüñ / Ḫandesini āşikār eylemez **eyler nihān**
G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde **nihān itmiş** idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī̇
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu ẕerreden **itme nihān**
D37-1. Gösterüp evvel yüzüñ dönüp **nihān itmek** neden / Bu dil-i şūrī̇denüñ baġrını ḳan itmek neden

nihān ḳılmaḳ [2] *bk. nihān eylemek/itmek*

G2241-4. Nice bir cevr āteşine yaḳasın ben bī̇-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı **ḳıl** bārī̇ **nihān**
G2623-2. Gösterüp gül yüzin **ḳıldı nihān** / Bülbül-āsā işümi zār itdi

nihān olmaḳ [12] ...gizlenmek. (Tulum, 2011: 1388) *bk. gözden nihān olmaḳ*

G15-4. Sī̇ne-i ṣad-pārede **olmaz nihān** āhum yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül pinhān ṣabā
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse **olur** anı **nihān** / Ya melekdür ya perī̇dür dimezem insān aña
G281-1. Ezelden **olmaḳ** ʿadetdür **nihān** genc / Nişānın ṣorma olur bī̇-nişān genc
G293-5. Muḥibbī̇ ṣaḳla ʿışḳı müdde ʿiden / Ki ḫoşdur dāimā **olmaḳ nihān** genc
G1287-2. Şerārı ʿışḳuñuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sī̇nemde / Bulınur küller altında ḳaçan **ola nihān** āteş
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī̇ **olur** ol demde **nihān** / Āl ile göñül alur dil virme perī̇-zāde gel
G1756-1. Görmeye seni her kişi cān gibi **nihān ol** / İlla ki bu ben ʿāṣıḳa gün gibi ʿiyān ol
G2275-2. **Nihān olalı** gün yüzüñ gözümden / Aḳıdur dī̇deler yaş yirine ḳan
G2360-1. Dilerem ey sehī̇ servüm giriftār-ı ḫazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḫāb içre **nihān olma**
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde **olurdı nihān** / Dī̇deler gözekler ü bu sī̇ne dolāb olmasa
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel **nihān olma**
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sī̇nemde ṣaḳlayam / Penbe içinde **ola** mı āteş **nihān** daḫi

nihān u āşikār [2] Gizli ve aşikar/belli.

G2048-7. Her sözüñde nice maʿnī̇ var **nihān u āşikār** / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde nice maʿnī̇ var **nihān u āşikār** / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün

nihānī̇ [3] Gizli, gizlice.

G519-1. Felek saḳfına ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa **nihānī̇** rāhımuz vardur
G2032-1. Yāre dil gönder **nihānī̇** anı cānuñ duymasun / Ḫālüñi taḳrī̇r eyle kim zebānuñ duymasun
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost **nihānī̇** / Ḫoşluġ ile geçürseñ n'ola ʿömr-i güzerānı

nihāyet [20] *Ar.* (TDK, 2011: 1770-1771) *bk. nihāyet bulmaḳ*

(nihāyet [18], nihāyeti [2])

1. Son.

G196-5. Nihāyetsüz cefā vü cevr idersüñ / Muḥibbī̇ cevr ile ola **nihāyet**
G206-1. Ne ʿışḳa var **nihāyet** ne ḫod bu derde ġāyet / Işḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G212-1. Ne hecre var **nihāyet** ne ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse daḫi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāṣıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Ṣeb-i hecre **nihāyet** yoḳ ki hī̇ç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1320-4. Kim ṭarī̇ḳ-i ʿışḳuñuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña **nihāyet** yā vasaṭ
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz **nihāyet** yoḳ / Velī̇ o ḥüsne baḳmaġa dirī̇ġā bende ṭāḳat yoḳ
G1697-4. Baḫr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur **nihāyet** ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫi ṭūl-ı emel
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma kim **nihāyeti** yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḫaşre dek şümāre ḳılam
G2026-3. Buldı ʿömr **nihāyet** yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey āfet cevre **nihāyet** olsun
G2034-5. Ey Muḥibbī̇ bu şeb-i hecre **nihāyet** yoḳ imiş / Ḫānesinden hī̇ç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2615-2. Bu derdüme **nihāyet** yoḳ cefā vü cevre **nihāyet** yoḳ / Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2638-1. Deryā-yı aḫzerüñ daḫi var ḥadd ü ġāyeti / Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz **nihāyeti**

2. Sonunda.

G197-1. Derūnum derdini itsem ḥikāyet / Ola ḥaşr olmaya aña **nihāyet**
G210-1. İtmezse eger yār baña luṭf u ʿināyet / Ümī̇d-i viṣāl ile olam bende **nihāyet**
G242-4. Eger yanuñda şuç ise gel öldür / Gözüm gördi göñül sevdi **nihāyet**
G246-5. Muḥibbā pādişāh-ı ʿālem iken / Murādı ḳuluñ olmaḳdur **nihāyet**
G1218-4. Zāhidā şu üzre ṣalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña **nihāyet** ḫār u ḫas
G2597-2. Kim görse diye serv o ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḫi dinse **nihāyet** hemī̇n ola

nihāyet bulmaḳ [1] Sona ermek, bitmek, tükenmek.

G817-4. Ben şeb-i hecre **nihāyet bulmadum** ʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum her işe pāyān olur

nihāyetsüz [1] Sonsuz, sonu gelmez, bitip tükenmez. (TDK, 2011: 1770-1771)

G196-5. **Nihāyetsüz** cefā vü cevr idersüñ / Muḥibbī̇ cevr ile ola nihāyet

nīk ü bed [3] İyi ve kötü.

G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ ululıġuña **nīk ü bed** / Gerçi bed-ḥālem umaram olmayam ben bī-naṣib
G171-3. **Nīk ü bed** deryā-yı faẕluñdan olupdur ḥiṣṣe-dār / Ḥāṣā ben mücrim ḳuluñ luṭfuñdan ola bī-naṣib
G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ içerisin ṭaşra ḳılur / **Nīk ü bed** ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ

niḳāb [13] *Ar.* Yüz örtüsü, peçe, yaşmak, lisâm, hicap. (Ş. Sami, 2010: 920)

bk. niḳāb almaḳ, niḳāb eylemek/itmek/ḳılmaḳ, niḳābın keşf itmek/ḳılmaḳ, yüzüñden niḳāb gitmek, niḳāb-ı zülf, rūy-ı niḳāb

(niḳāb [9], niḳāba [2], niḳābından [1], niḳābuñ [1])

G80-4. Zülfüñi ref it görinsün gün yüzüñ / Niceye dek ol **niḳāb** ile ṭura
G156-4. Gözlerüme gāh mānī ʿdür sirişk / Gāh gün yüzine zülfidür **niḳāb**
G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini efşān eylese / Aña beñzer āfitābuñ yüzini ṭuta **niḳāb**
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber **niḳāb** / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıẕṭırāb
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ **niḳāb** / Ḥayrete vardum hemān ṣandum ṭutuldı āfitāb
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre müşkīn **niḳāba** beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G640-4. Çün **niḳāb** açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup şeb çadırını ser çeker
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aş / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum **niḳāba** baş
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa **niḳābından** / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2341-2. **Niḳāb** olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan zülfüñi / Kimseler beñzetmesün anı **niḳābuñ** ʿaynına
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden **niḳāb** / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya
G2579-1. Ḥālüm ne ola bilmezem ol āfitāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür **niḳāb** ile

niḳāb almaḳ [1] Refʿ-i niḳāb etmek, açmaḳ...(Tulum, 2011: 1389)

G965-3. Bir güzel maḥbūbdur yüzden **niḳābın almazam** / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār şiʿr

niḳāb eylemek/itmek/ḳılmaḳ [7] Örtmek, kapamak.

G126-1. Hep güzeller necm Ḥāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi **eyleme niḳāb**
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine **eyledün niḳāb** / Görmem yüzüñi oldı baña āh ol ḥicāb
G440-4. Geh **niḳāb eyler** yüzine zülf ile gehi açar / Gice zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G1541-2. Gül yüzüñe sünbülüñden **eyledüñ** beñzer **niḳāb** / Āh kim cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına **ḳılmış** zülfini ol meh **niḳāb** / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G2373-1. Ger **niḳābın keşf idüp** ḫūbān görine hemçü māh / Ġāret olurʿaḳl u ṣabrı ger nā ide nigāh
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile sīne-çāk itdüñ beni / Ṣoñradan zülfüñ **niḳāb idüp** helāk itdüñ beni

niḳābın keşf itmek/ḳılmaḳ [4] Yüzden örtüyü kaldırmak, çıkarmak.

G503-4. **Niḳābını** ḳaçan **keşf ide** dildār / Gören ṣanur ki şemsi ḫāveridür
G805-1. **Keşf ḳıl** yüzden **niḳābın** ḳılsunʿuṣṣāḳuñ naẓar / Ḥalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar
G1874-2. Ṣafʿ ṣaf olmış ʿāşıḳuñ **keşf eyle** gel yüzden **niḳāb** / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G2615-1. **Niḳābın keşf idüp** ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb ile zārı

niḳāb-ı zülf [2] Saçın örtüsü.

G87-5. Bu Muḥibbī eyler idi mihr-i ḥüsnine naẓar / Perde ḳılmasa **niḳāb-ı zülfini** cānān aña
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh **niḳāb-ı zülfini** bir rū çeker

nik-ʿamel [1] İyi iş.

G2781-3. **Nik-ʿamel** ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün īmānuñı

Nīl [19] *Ar.* Afrika'nın en büyük enhârından olup hıtta-i Mısriyye'yi irvâ ve ihya eder. (Ş. Sami, 2010: 921)

bk. ʿayn-ı Nīl, cūy-ı Nīl, nehr-i Nīl, Nīl ü Aras, Nīl ü Ceyḥūn, Nīl ü Fırāt, pāy-ı Nīl

(Nīl [14], Nīle [4], Nīli [1])

G380-5. Mışr-ı ḥüsnüñde Muḥibbī cūlar itdi çeşmini / **Nīl** aḳıdur birisi birisi de Ceyḥūn çeker
G893-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras **Nīl** / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı ey Yūsuf-ı cemālüm dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda **Nīl** ırmaġıdur
G1049-2. Cemʿ olsa eger bir yire Ceyḥūn u Aras **Nīl** / Olmaya ḳamu dīde-i nem-nāke berāber
G1218-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı biri **Nīl** ü biri cūy-ı Aras
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün yaşum benüm **Nīl** olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1485-2. N'ola zülfüñ ḫayāli gelse göze / **Nīl** içinde bulınur çünki neheng

G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı yaşum hemçü **Nīl**
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cānā hemçün **Nīl** / İrmez ise vaṣluña hicrān beni eyler ḳātīl
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün **Nīle** döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mışrındaki sulṭānı añdum aġladum
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri **Nīl** ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur senüñ çün Mışr ile Baġdāddan
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum **Nīl**i gözüm mācirāsından
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse **Nīl** ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ pādişāh
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın **Nīl** içinde
G2501-3. Dūr olalıdan ṭapuñdan Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi **Nīl** ırmaġına
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mışrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri **Nīl** biri Ceyḥūn olmada
G2661-6. Mışr-ı ḥüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / **Nīle** teşbīh eyledi bu çeşmümüñ ırmaġını
G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥākiçün Mışr-ı ḥüsnüñde senüñ / Eyledüm **Nīle** müşābih gözlerüm ırmaġını
D10-2. **Nīle** döndi Mışr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan bu sīnem kebūd

Nīl ü Aras [1] Nil ve Aras nehirleri.

Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur **Nīl ü Aras** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

Nīl ü Ceyḥūn [4] Nil ve Ceyhun nehirleri.

G268-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün şol deñlü dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb ben **Nīl ü Ceyḥūn** ile baḥş
G409-4. **Nīl ü Ceyḥūna** ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḫi bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti servüm benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim **Nīl ü Ceyḥūn** olmışam
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup **Nīl ü Ceyḥūn** olmasun

Nīl ü Fırāt [1] Nil ve Fırat nehirleri.

G188-1. Derdüme nisbet benüm bir ẕerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür **Nīl ü Fırāt**

nīlüfer [18] *Far.* Beyaz ve sarı ve mavi çiçek açar bir cins su nebatı, çadır çiçeği. (Ş. Sami, 2010: 921)

(nīlüfer [14], nīlüferdür [1], nīlüfere [2], nīlüferi [1])

G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü **nīlüfer** / Gören yüzümi dir ki gül-i nesterin ṭutar
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc içün ṭabībi baña **nīlüfer** şunar
G705-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm **nīlüfer**
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada **nīlüfer** giçer
G831-1. Āh kim dünyāya kim geldi gider / Oldı bu derd ile beñzüm **nīlüfer**
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle yüzüm hemçü **nīlüfer** / Çeşmünden aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı **nīlüfer** gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1942-1. Yaşum içre **nīlüferdür** çehre-i zerdüm benüm / Ḥākda berk-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm
G2313-3. Gözüm yaşına ġarḳ **nīlüfer** oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle şaru
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur yüzüm **nīlüfere**
G2707-5. Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı gördi / Ṣarardı **nīlüfere** döndi rūyı
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir şuya ġarḳ olmış görüñ **nīlüferi**
Mr8-16. Olur beñzler **nīlüfer** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre **nīlüfer** gibi
ni

nīlüfer-vār [1] Nilüfer çiçeği gibi.

G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde bir eṣer var / Olur elbette yüzi **nīlüfer-vār**

ni ʿmet [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 921)

bk. cihān ni ʿmeti, dehr ni ʿmeti, dünyā ni ʿmeti, na ʿīm ü ni ʿmet, ni ʿmet-i derd ü belā ni ʿmet-i dünyā ni ʿmet-i şāhī ni ʿmet-i vaṣl

(ni ʿmet [3], ni ʿmetdür [1], ni ʿmetdürür [1], ni ʿmete [2], ni ʿmeti [1], ni ʿmetini [1], ni ʿmetler [1], ni ʿmetüñ [1])

1. İyilik, ihsan, atiyye.

G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr **ni ʿmet** / Müdām ol dāim ʿāṣıḳ muġtenemdür
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb ol **ni ʿmete** ḥāyildürür
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur **ni ʿmet** degül midür / Şākir ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını

2. İyi yaşamak için lâzım olan şeyler, servet, refah.

G565-5. Key saʿādet hem ulu **ni ʿmetdürür** / Ey Muḥibbī anı kim yār öldürür

G843(b)-3. ʿĀşıḳa eşk-i çeşm u ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda key ulu **ni ʿmetdür**
G1526-2. **Ni ʿmeti** vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk

3. Allah'ın nimeti olan yiyecek ve içeçeğe müteallık şeyler...

G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü **ni ʿmete** / Baña gelmez ḫūn-ı dilden özge hīç iştihā
G608-2. Döküben dürlü **ni ʿmetler** cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde şınan ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam ġıdā / Böyle **ni ʿmet** var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1996-5. Bugün ʿām itdi dilber **ni ʿmetini** / Muḥibbī Ḳays-veş şındı çanaġum
G2719-2. Ol er midür ki **ni ʿmetüñ** üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni

ni ʿmet-i derd ü belā [1] Dert ve bela nimeti.

G32-5. **Ni ʿmet-i derd ü belā** her yaña dökilmiş yatur / Ṣoḥbet-i ḫāṣ it Muḥibbī ehl-i ʿışḳa ḳıl ṣalā

ni ʿmet-i dünyā [3] Dünya nimeti.

G179-3. **Ni ʿmet-i dünyāya** aldanma gözetme şehveti / Bunlara māil olursañ aduña dirler devāb
G1367-2. **Ni ʿmet-i dünyāya** gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḥayvānāt gibi ṭurma ʿalaf
G2543-2. Hīç revā mı olasın **ni ʿmet-i dünyāya** ḥarīṣ / Tā seni beñzedeler cīfe üzre mekese

ni ʿmet-i şāhī [1] Padişahın yiyip-içeceği

G1770-4. Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim / **Ni ʿmet-i şāhīye** dir mi bir gedā aşum benüm

ni ʿmet-i vaṣl [1] Kavuşma lutfu.

G377-3. **Ni ʿmet-i vaṣla** ziyād aḳıtma hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet tuzludur

nisā [1] *Ar.* Kadınlar, inâs. (Ş. Sami, 2010: 921)

G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle ʿīsīyi vücūda / Getürmez her **nisā** bil Meryem olmaz

nisān u bārān [1] Nisan yağmuru.

G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Raʿd-veş āh eyleyüp **nisān u bārān** dīdeyin

nisān ṣuyı [1] Nisan ayında yağan ve bereketine inanılan yağmur. (TDK, 2011: 1773)

G2322-3. Degme kimesne ṣuyına baḳmaz yüzin yumaz / **Nisān ṣuyıyla** ancaḳ ider iftiḫār serv

niṩār [7] *Ar.* Saçma, serpme, dağıtma. (Ş. Sami, 2010: 921)

bk. cān niṩār eylemek/itmek/olmaḳ, niṩār eylemek/itmek, niṩār ḳılmaḳ

(niṩār [5], niṩārı [1], niṩārum [1])

G425-10. **Niṩār** için Muḥibbī pāy-ı yāre / Yaşum sīme yüzüm altuna beñzer
G847-4. Ḫākipāyuña **niṩār** için gözüm / Gāh mercān aḳıdur geh dānedür
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış **niṩār** için ele her şāḫlar
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına **niṩārum** var
G1548-1. Pür olupdur ḳan ile çünki buñarı çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür **niṩārı** çeşmümüñ
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına **niṩār** için gözümden sīm ü zer çekdüm
G1995-4. Ḫākipāyuña **niṩār** için gözüm gevherlerin / Kimini dürr kimi laʾl kimini mercān eyledüm

niṩār eylemek/itmek [17] (Tulum, 2011: 1392)

1. Dökmek.

G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı **niṩār itdüm** yine / Ḫᵛāce-i ʿışḳam ġam u ġuṣṣa tecemmüldür baña
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin **itdüm niṩār** / Ol sebebden kūy-ı dilber laʾl ü mercāndur henüz
G2227-5. Muḥibbī yüzini görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña **niṩār eyler** güherle eşk-i pür-nemden
G2347-5. **Niṩār it** gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ budur viresin cānı şükrāne
G2367-5. Güher-i eşki Muḥibbī yolına **eyle niṩār** / Ola ide naẓar çeşm-i güher yaşımuza

2. ...serpmek, savurmaḳ, saçmaḳ...

G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer **eyler** gülüñ zerler **niṩār**
G983-3. **Niṩār itmege** dilber ayaġına / Gözüm yaşı anuñçün sīme beñzer
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer **eyler** gülüñ zerler **niṩār**
G1194-5. Muḥibbī yaşın ol yār ayaġına / **Niṩār itmez** dimeñ dinār ḳılmaz
G1198-4. **Niṩār eylemek** için pāy-ı yāre / Yaşuma sīm ü zer didüm ne dirsüz
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki ṣaçup / Cān u dil naḳdin daḥi āḫır **niṩār itsem** gerek

G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı pāyına ol dem **niṣār itmek** gerek
G1623-5. Her neye mālik ise gül pāyına **itdi niṣār** / Görinürde ḳaldı ancaḳ bir ʿabāsı bülbülüñ
G2069-2. Ḫākipāyuña **niṣār itmek** içün ey serv-ḳadd / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün āyāsına / Sen şehüñ tā ki **niṣār ide** hemīn pāyesine
G2707-3. **Niṣār itmek** diler ḫāk-i pānā / Degüldür bundan özge ārzūyı
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben **niṣār itsem** gerek

niṣār ḳılmaḳ [2] Saçmak.

G1917-5. Ḫākipāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ **ḳıl niṣār** / Aña beñzer ʿālem içre ḫurde-dānı bulmadum
Mh3-15. **Ḳıldı** pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler **niṣār** / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār

nisbet [19] *Ar.* Kıyas, mukayese, iki şeyin birbirine olan hâl ve miktarı. (Ş. Sami, 2010: 921) *bk. nisbet eylemek/itmek, nisbet olunmaḳ*

G24-4. Cehennem bir şerer āhum odından / Gözüm yaşına **nisbet** ḳaṭre deryā
G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña **nisbet** ölmek āsāndur baña
G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına **nisbet** ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G188-1. Derdüme **nisbet** benüm bir zerredür bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger şorarsañ baḥre **nisbet** eşk-i çeşmüm yaşludur
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün yaşum benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına **nisbet** ḳaṭredür nehr-i Aras
G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına **nisbet** ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1304-1. Germ olmasun igen gün ḥüsnini ḳılmasun ʿarż / **Nisbet** yüzüñle günde بين السّماء والارض
G1335-4. Şiʿrüme naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña **nisbet** ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı gönlüm kişverin / Gözlerüm yaşına **nisbet** çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1688-3. Mışr-ı ḥüsnüñi añup hecr içre ger ḳan aġlasam / Eşküme **nisbet** benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl
G1727-1. Gülşen-i kūyuña **nisbet** ravżа-ı rıżvān ḫacel / Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḥacel
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye **nisbet** ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1869-4. Gözlerüm yaşına **nisbet** ḳaṭredür cūlar benüm / Ḳorḳaram cūş u ḫurūş ile anı deryā ḳılam
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem ʿālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma **nisbet** şimdi deryālar benüm
G2136-3. Gözlerüm yaşına **nisbet** ḳaṭredür cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi de kem degül ṭolābdan
G2365-5. Ḳaşuñ kemānı berḳdür kimdür anı çeken āh / Kim ḳavs-i Rüstem oldı **nisbet** aña kebāde
G2474-6. Gözlerüm yaşına **nisbet** ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / Hīç revā mı beñzedesin anı çeşmüm yaşına
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / Baña **nisbet** anuñ kūyındaki ḥāl-i kilāb ulı

nisbet eylemek/itmek [12] Eşit tutmak, oranlamak. (TDK, 2011: 1773) Kıyaslamak.

G257-1. ʿĀrıżı devrinde yārüñ bāġ u būstāndur ʿabeş / Leblerine **nisbet itme** āb-ı ḥayvāndur ʿabeş
G462-2. Bir mūya **nisbet itmek** olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın ammā bir noḳṭadan nişāndur
G595-4. Bāġbāna **nisbet itme** serv-i ʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G803-4. Bāġbāna **nisbet itme** serv-i ʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G827-2. Eger ben **nisbet eylersem** yüzüñi mihr ile māha / Beni ʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol ḳad-i bālāya baḳ / Serve **nisbet eyleme** inṣāf ḳıl aʾlāya baḳ
G1827-7. Bāde **nisbet eylemiş** laʾlüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
G2374-3. Gözümüñ yaşına **nisbet iden** Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre
G2511-4. Lebüñe ḳandi **nisbet eylemişler** / İşitdüm beñzemez didüm o ḳanda
G2530-1. Kim **nisbet ider** gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün ki ṭulūʿ eyleye āya
G2552-5. Göreyim ʿömri anuñ ola kütāh / Boyını **nisbet ide** serv-i bülende
G2626-4. Yüzine gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur aña **nisbet ideler** mihr ü mehi

nisbet olunmaḳ [1] Kıyaslanmak.

G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle **nisbet olunur** mı kelāġ

nīst hest/nīst ile hest/nīst ü hest [3] Yokluk ve varlık

G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye **nīst ile hest**
G219-5. Ẕerrece ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña göre **nīst ü hest**
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki ʿāḳildür anuñ yanında birdür **nīst hest**

nīş [2] *Ar.* Zehir, ağı. (M. Nâcî, 2009: 553) *bk. nīş-i zenbūr*

(nīşdür [1], nīşini [1])

G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep **nīşdür** / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G2420-3. Ḫaṭuñuñ **nīşini** ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine

nīş-i zenbūr [1] Eşek arısı iğnesi.

G584-2. Viṣālüñ balına kim ola ṭālib / Anuñ ʿaynine gelmez **niş-i zenbūr**

nişān [61] *Ar.* . (Ş. Sami, 2010: 921)

bk. nişān-ı āteş, nişān-ı devlet, nişān-ı ḳavs-i Rüstem, nişān-ı laʾl, nişān-ı maṭlab, nişān eylemek/itmek, nişān ḳılmaḳ, nişān virmek

(nişān [38], nişāndur [5], nişānı [3], nişānıdur [6], nişānın [3], nişānum [3], nişānumdur [2], nişānuñ [1])

1. Alâmet, eser.

G68-1. Sīnem üzre daġlar ʿışḳuñ **nişānıdur** baña / Zülfüñ uzun fikr ü ʿömr-i cāvidānıdur baña
G188-2. Lebleriüñden bir **nişān** bulmadı dil İskenderi / Ẓulmet-i ḥaṭuñda çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt
G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü **nişān** / Bu göñül maʿmūr iken vīrāne oldum ʿāḳıbet
G281-1. Ezelden olmaḳ ʿadetdür nihān genc / **Nişānın** ṣorma olur bī-nişān genc
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından **nişān** / Görmedüm virür baña bir kimse ol ḥamdan ḥaber
G527-5. ʿĀṣıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / Sen de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa **nişān** getür
G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsā ʿaṣāsından **nişān** / Cān baġışlar leblerüñ īsī dehānından ḥaber
G658-4. Mū meyānından ḥaber yoḳ ẕerre aġzından **nişān** / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G789-2. Bārī didüm vir ḥaber ḥaḳḳa dehānuñdan **nişān** / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḥandāna ṣor
G906-5. Şi ʿrümün her beyti güldür ḥaṭṭı sünbüldür **nişān** / Ey Muḥibbī sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden **nişān** / Sen de iste didi ol ṣanma ki ġayri yirdedür
G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle rūyumda **nişān** / Sikke olmayınca olmaz didiler zerde şeref
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den **nişān** ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1446-5. Muḥibbī'den **nişān** isterseñ ʿışḳa / Gözüm yaşiyle āh-ı serdüme baḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / Yoḳdur **nişānı** anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben **nişānın** çārenüñ
G1508-1. Kūyına ṣabā uġraduġına **nişān** gerek / Budur ki **nişān** ḫāk-i deri armaġān gerek
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāṣıḳa ġayri **nişān** gerek
G1690-3. Dostlar umar mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā bir ʿāṣıḳam benden **nişān** ḥācet degül
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan **nişān** / Bilmedüm bu baḥṣ-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1846-2. Öpdi dirler bale laʾlüñ yoġ iken andan **nişān** / Gerçek olur ʿāṣıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1860-4. Şöyle ża ʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan **nişān** / Beni nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G2024-1. Yoġ idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden **nişān** / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi **nişān** hem ṭaḳdan
G2147-3. Gördüm itmişdür iḫāṭa ʿārıżun ḥaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer olduġınca bu da **nişān**
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin pāyı **nişānın** / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı gül olsun
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir **nişān** olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī **nişānı** depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola meh-veşe
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī ki bulınmaya **nişān** / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2729-3. Laʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür zülfüñ **nişān** içün dinürse çenberi
Mh11-5. Bulmadum feryād-res ʿālemde bir feryād-res / Derdi Ceyḥūndan **nişān** oldı gözüm yaşı Aras
D17-1. Cevrüñ efendi ṣanma ki miḥnet **nişānıdur** / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet **nişānıdur**
D17-2. Atduñ cefā ṭaşını bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır ʿımāret **nişānıdur**
B123. Cān u dil kūyında cismāndan **nişānumdur** benüm / Murġ pervāz eylemiş şan āşiyānumdur benüm

2. Ok veya kurşun ve gülle ile vurulması matlup olan nokta, hedef.

G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ **nişān** / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G373-1. Āteş-i dilden **nişānum** sīne-i çākümdürür / Dūd-ı āhumdan kebūd olan bu eflākümdürür
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı var / Tīri gelürse sīneme dilde **nişānı** var
G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın ammā bir noḳṭadan **nişāndur**
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün **nişāndur**
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger **nişān** / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G728-1. Nigārā ġamzeñ oḳınuñ ḳaşuñ Çāçı kemānıdur / Feżā-yı sīnede cān ile dil anuñ **nişānıdur**
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden sīnem içre dil **nişān** / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil **nişān** / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu dil **nişān** / Ḳaşlarıya ġamzesin tīr eylemiş
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil **nişānuñ**
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil **nişān** / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ yāyına ḳurbān eylemek
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña **nişān** ṭutuñ
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil **nişān** / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm dil **nişānum** var benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber **nişāndur** sīneme gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil **nişān**

G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem **nişān** / ʿĀşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān üstine
B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa bunlar **nişānumdur** benüm

3. Bir vakaya alâmet olmak üzere dikilen taş.

G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde atup āhum oḳların / Ṭaşlar dikildi oldı **nişān** mezārumuz
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke **nişān** / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / Sīne meydānında dikilmiş **nişānıdur** göñül

4. Yara eseri, iyi olmuş yaranın belli olan yeri.

G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün **nişānum** var imiş
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan **nişāndur** rengi ḳanumdan benüm
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar ṭurmaz **nişāndur** bu

nişān eylemek/itmek [9] ...ʿālāmet etmek, ʿālāmet ḳomaḳ, işāret etmek, işāret ḳomaḳ... (Tulum, 2011: 1393)

G12-1. Sīnem **nişān eyledüm** ey ḳaşı yā saña / Bu nevʿile ola kim olam āşinā saña
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / **Nişān itdükce** bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫil ʿatine dāġumı **itdüm nişān** / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası var
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet **itse** sīneñde **nişān** / Kim didi saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1466-1. Aldı eline şīve ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi **itdi nişān** ḳaşuñ
G2110-5. Dil **nişān itmiş** Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uṣanup yā ḳaşlaruñı pasasın
G2217-3. Bugün meydān-ı sīnemde diküp bu dil **nişān itdüm** / Ata ġamz oḳların diyü benüm ebrū-kemānumçün
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ içün dil **nişān itdüm** o ḳaşı yā içün
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil **nişān it** / Ḳaşı yāyını dilber aldı deste

nişān ḳılmaḳ [7] İşaret etmek, göstermek.

G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör **nişān ḳıldum** ṭaleb
G155-1. Būse ister leblerinden dil ʿaceb / Bī-nişāndan gör **nişān ḳılur** ṭaleb
G1931-4. Işḳ meydānında dikdüm sīnemi **ḳıldum nişān** / Ġamze oḳın atmaġa ol ḳaşı yāyı isterem
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel **ḳıl** dil **nişān** / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel **ḳıl** dil **nişān** / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı **ḳılmamışdur** dil **nişān** / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola ey ḳaşı kemān
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil **ḳıldı nişān** / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim döke ḳan

nişān virmek [6] (Tulum, 2011: 1393)

1. ...münāsibet etmek...

G176-6. Dost vaṣlından egerçi kimesne **virmez nişān** / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G675-2. Degme kes itmez vefā **virmez** maḥabbetden **nişān** / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür

2. Beñzemek, müşābih olmaḳ

G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil **virdi** ʿummāndan **nişān** / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur diñüz
G1489-1. **Nişānın virmedi** kimse dehānuñ / Didiler ḳıldan incedür meyānuñ
G2441-5. **Virmek** olurdı dehānından Muḥibbī bir **nişān** / Āb u ḥayvān ger bu ʿālem içre nā-yāb olmasa

3. ... İşāret etmek...

G2533-5. Didiler gel **vir** Muḥibbī bize ʿışḳında **nişān** / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi ki çehrem zerd ola

nişān-ı āteş [1] Ateşin belirtisi.

G368-2. **Nişān-ı āteşüm** ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre dūdum var

nişān-ı devlet [1] Devlet nişanı.

G843(b)-2. Ḳaçınur ṣanma sīne ġamzeñden / Gelse tīrüñ **nişān-ı devletdür**

nişān-ı ḳavs-i Rüstem [1] Rüstem'in yayının hedefi.

G2756-1. **Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden** yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı

nişān-ı laʿl [1] Kırmızı (yakuttan) iz, işaret.

G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre āh / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil ile **nişān-ı laʿl**

nişān-ı maṭlab [1] Arzulanan, istenilen hedef.

G1367-5. Āḫırü'l-emr irgürem diyü **nişān-ı maṭlaba** / Bu Muḥibbī atdı āhı oḳlarını her ṭaraf

nişāne [14] *Far.* Eser, alâmet, emâre. (Ş. Sami, 2010: 922) *bk. būy-ı nişāne*

(nişāne [5], nişānedür [8], nişānesin [1])

G439-2. S̄inemde dāġ-ı āteşi ḥırḳamda āb-ı mey / Cemʿ olduġı bu ikisi ʿışḳa **nişānedür**
G444-1. Ġamz oḳlariyle s̄inede bu dil **nişānedür** / Ḳaṣd eyledügi s̄ine degül belki cānedür
G444-5. Gel isteme Muḥibb̄i benüm ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile sirişküm **nişānedür**
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / S̄inem içinde ḳonmış aña dil **nişānedür**
G667-1. Dil s̄inem içre ġamze oḳına **nişānedür** / Dilber cefālar itmege taʿl̄im-i ḫānedür
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / S̄inede dildür **nişāne** belki bu cānumdurur
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı oḳı ʿāṣıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh aña **nişānedür**
G858-1. Ġamz oḳlarına s̄ine-i ṭablum **nişānedür.** / Her dem-be-dem ḳaṣdı bu ben nā-tüvānedür
G899-6. Çünki Muḥibb̄i itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum oḳına mihr ü meh iki **nişānedür**
G1651-1. Siḥr ileʿaḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ senüñ / S̄inemi itdi **nişāne** t̄ir-i müjgānuñ senüñ
G2012-1. S̄inem **nişāne** ḳıldı yā ḳaşın atdı t̄irin / Cānumʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2077-1. Biñ kerre yıḳdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin / Āḫır bilürsüz itdi bu ḫāne **nişānesin**
G2752-3. İtdi **nişāne** s̄inemi yā ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlariyle ṭopṭolu çeşmi ṣadācığı
D38-1. Dil virmişem çünki ol ḳaşı kemāne ben / Olsam belā ḫadengine ṭañ mı **nişāne** ben

nişib ile firāz [2] İniş ile çıkış. Zorluk, güçlük, engel.

G202-1. Dilā baḳ rah-ı ʿışḳ ġāyetde tengest / **Nişib ile firāzı** cümle sengest
G538-2. Maḥabbet rāhmuñ gördüm **nişib ile firāzın** ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ yimez ġam cümle yeksāndur

nite [17] *T.* Nasıl. (TS, 2009: 2883)

G275-5. Mübārek eyle Yārab bu ġazāmı / Muḥibb̄i bula fırṣat **nite** Mohāc
G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil zülfi aġına / Ḫalāṣ olmaz **nite** cehd eylese çend
G474-5. **Nite** gül eṭrāfını ṭutar Muḥibb̄i ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur dilberlere aġyār yār
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / Ḫışḳuñı terk itmezem **nite** ki cānum tendedür
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes **nite** ki bülbüldür ḳafes / Ṣormazʿacebdür h̄iç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G816-3. La ʾli Ş̄ir̄inüñe cān virmek ise ʿışḳa ṭar̄iḳ / İdelüm biz de anı **nite** ki Ferhād eyler
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun **nite** ki b̄imār incinür
G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Ṣāh-bāz-ı zülfi cān murġın **nite** eyler şikār
G1053-1. Ruḫları şem ʿüñ yineʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe **nite** pervāneler
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibb̄i yana ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile yanup **nite** kül oldı ḳaḳnus
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın **nite** ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūr̄ideye dönse meşelüm
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez **nite** ki seng-i ḫāre su
G2362-2. Uşat o deyrlere nefsüñ şanemdür / **Nite** olur büt-i Āzer şikeste
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen s̄inemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed ol **nite** ki er çerāġı
G2703-3. Leb-i ş̄ir̄inüñi yād eyleyüp ey ġonce-dehen / Cānı ben daḥi virem **nite** ki Ferhād itdi
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler **nite** nāy / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala vāy
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / ʿUryān **nite** ki ṭoġmış idüñ evvel aneden

niteki/nitekim [82] *T.* Misili, gibi, nasıl ki. (TS, 2009: 2877)

(niteki [5], nitekim [77])

G15-4. S̄ine-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum yili / **Nitekim** ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül pinhān ṣabā
G73-4. Himmetüm raḫşına binüpʿālemi geşt eylesem / Açaram ġam-k̄in göñüller **nitekim** bād-ı ṣabā
G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde görsem gül yüzüñ āh eylerem / Devr-i gülde **nitekim** zārılıḳ eylerʿandel̄ib
G144-2. İñlesem elinden aġyār dostlar olmazʿaceb / Ḫār elinden **nitekim** gülşende iñlerʿandel̄ib
G147-3. Baḳmadı yaşuma ol **nitekim** ḳan aġladum / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān diñüz / Pādişāh-ı dehre dirler **nitekim** ʿāl̄i-cenāb
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfītāb / **Nitekim** olur şuʿāʿ-ı şemsden de māhitāb
G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey yār mest / **Nitekim** būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey yār mest / **Nitekim** būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya gel ḳāniʿ ol / Bir mekesle **nitekim** eyler ḳanāʿat ānkebūt
G268-1. İdebilmez h̄iç kes bu ḳalb-i maḥzūn ile baḫş / **Nitekim** mümkin degüldür çarḫ-ı gerdūn ile baḫş
G299-2. Ḫaṭı ile ārızın görsem olur göñlüm küşād / **Nitekim** ġam-k̄in olanı sebz ü āb eyler feraḥ
G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil eyler semāʿ / Meclis ehlin **nitekim** nāy ü rübāb eyler feraḥ
G332-3. Ż̄ayiʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / **Nitekim** yoḳdur ḳılam d̄ivāneye yoḳ daḥi pend
G385-5. Ey Muḥibb̄i h̄iç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / **Nitekim** vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb ḫandān olur / **Nitekim** gül açılur bārān sever
G540-1. Ş̄ive vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli senden ögrenür / **Nitekim** pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G541-1. Ḳadd ü bālāña senüñ serv-i ḫırāmān ezilür / **Nitekim** leblerüñe ġonce-i ḫandān ezilür
G547-4. Cām-ı laʾlüñdür açan āṣıḳlaruñ ġam-k̄in dilin / **Nitekim** başdan ḫumārı bāde-i aḥmer yazar
G778-1. Ḫaṭṭ-ı ẓulmet menbaʿı cān b̄inā-gūşuñdadur / **Nitekim** āb-ı ḥayāt dirler leb-i nūşuñdadur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā yābān gözler / **Nitekim** dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G859-4. Dilde ḫaṭuñuñ ḫayāli gelse yaşum mevc urur / **Nitekim** ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker

G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥa dek / Bülbül olan **nitekim** gülşende gūyālıḳ sever
G980-1. Baña dildāruñ cefāsı ḫoş gelür / **Nitekim** ġayre vefāsı ḫoş gelür
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu göñül / **Nitekim** ḳurıla ṣu üstine ṭolāb iñiler
G1081-1. Aġyārsuz ʿālemde dilā yār ele girmez / Gülşende **nitekim** gül-i bī-ḫār ele girmez
G1091-1. Görmedüm bir māh-rū ʿālemde ben aġyārsuz / Gülşen içre **nitekim** bir gül açılmaz ḫārsuz
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile āh eyler isem / **Nitekim** serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1146-2. Uyumazsa ne ʿaceb sīnesi pür-āteş olan / **Nitekim** ṣubḥa degin şemʿ-i şebistān uyumaz
G1146-5. Arturur nālesin görse Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde **nitekim** murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1149-4. Nāmūs nedür ʿāyıḳ anı eylemez idrāk / **Niteki** ḫarābāt erine nām gerekmez
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum daḥi olur sitīz / Āteşe degseñ **nitekim** rūşenāyi ola tīz
G1210-1. Senüñ ʿışḳuñ nigārā ġamsuz olmaz / **Nitekim** gözlerüm de nemsüz olmaz
G1223-1. Dil-rübālar yolına dil **nitekim** ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde hergiz kendüye feryād-res
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu yolda **nitekim** ḳılduñ heves
G1250-4. Yāri aġyār ile gördüm **nitekim** gül ḫār ile / ʿAndelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı tīġüñden cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı **nitekim** rūy-ı ʿarż
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / **Nitekim** Baġdād şehri içre aḳar nehr-i Ṣaṭ
G1324-4. Leblerinden bir cevāb alsam olur cānum feraḥ / **Nitekim** derdi olan ire ider dermāne ḥaẓẓ
G1328-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / **Nitekim** her şeb ider sūz-ı dilin iżhār şemʿ
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / **Nitekim** kendü ziyānına güler her gāh şemʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / **Nitekim** her şeb ider sūz-ı dilini iżhār şemʿ
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle istiġnā yüzin / **Nitekim** gözler anı ʿanḳā-yı Ḳāf
G1375-2. Dostum ben saña cānum **nitekim** bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1412-2. Şevḳüm artar leblerüñ ẕikrini mükerrer eylesem / **Nitekim** artar şekerden ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ **nitekim** yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḥi ṭūl-ı emel
G1703-3. Āteş-i ruḫsāre yandursam nʾola cān u dili / Ṣemʿe yaḳar **nitekim** pervāne görse per ü bāl
G1884-4. **Nitekim** ḥüsn ile sen yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben daḥi bir dāneyem
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / **Nitekim** odlare yaḳduñ bu içüm ṭaşum benüm
G1902-4. Laʾl-i nābuñ cürʾasından şöyle mest itdüñ beni / Dostum ayılmazam ben **nitekim dünyādayam**
G1920-4. **Nitekim** olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de bedelüm
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / **Nitekim** ṣādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam nʾola ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe ṣınur **nitekim** peymāneden
G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān **nitekim** çāk ide kūh-sār etegin
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer **niteki** dilber ḥüsnile / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu yolda baş daḥi virdüm / **Nitekim** mey içün müflis ider destārını merhūn
G2183-2. Ben senüñ nūr-ı cihān-ārāña ḫayrān olmışam / **Nitekim** ḫalḳ-ı cihān görüp olur ḫayrān-ı men
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup laʾlin temennā eyledüm / **Nitekim** tācir çeker deryā ġamın sevdā içün
G2331-4. **Nitekim** gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / Sen de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / **Nitekim** yoḳ güzeller içre sence
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ sīnemüñ üstine başdı dāġ / Ṭamġa ider **niteki** şehler ḳumāşına
G2517-1. Leb-ā-lebdür ciger ḫūnıyla lāle / **Niteki** eşk-i çeşmümle piyāle
G2549-2. Yanmaġa ʿāşıḳları gelmiş cemāli şevḳine / **Nitekim** pervāneler şemʿ-i şebistān üstine
G2552-1. Olayım cān ile ḳapunda bende / **Nitekim** cānum ola işbu tende
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / **Nitekim** cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir anları **nitekim** mehtāb gibi
G2639-4. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / **Nitekim** gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2646-5. Ey Muḥibbī **nitekim** ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile zülfine dil baġladuġuñ ferd gerek
G2646(a)-4. İrmiye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḥazān / Bite dünyāda **nitekim** gül ü serv ü semeni
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola **nitekim** Ḫıżr lebi
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u göñül / **Nitekim** oda yaḳar pervāne bāl ü perleri
G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine bī-diller / **Nitekim** ḳuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvudı
G2742-1. İstemez ʿāşıḳ olan zecr ü ʿınādan ġayri / **Nitekim** ḫaste olan derde devādan ġayri
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda yār olmaz ʿaceb / **Nitekim** gūş eylemez gül bülbülüñ feryādını
G2760-3. Ṭolanur pā-birehne kūyını dil / **Nitekim** Kaʿbe-i ḥicāz ehli
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden getüre / **Nitekim** ḫār u ḫāṣı her yaña seylāb gibi
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḥüsne zevāl / **Nitekim** mihr ü meh ile ola bu leyl ü nehār
Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ **nitekim** cān tendedür
Mh6-1. Gel naẓar ḳılʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ bir dādı var / Ḫār elinden **nitekim** bülbüllerüñ feryādı var
Mr4-9. **Nitekim** cehd eylerem olmadı ol dilber naṣīb / ʿĀṣıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb olur ḳarīb
Mr12-13. **Nitekim** sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına anuñ dest-res
D11-1. Yārden her ne gelürse çü olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā **niteki** cānāna leẕīẕ

n'itmek [93] *T.* Ne yapmak, ne etmek. (TS, 2009: 2893)

(n'idelüm [16], n'idem [22], n'ider [5], n'iderdi [1], n'iderdüñ [1], n'iderem [3], n'iderler [1], n'idersin [16], n'iderüz [1], n'idesin [1], n'ideyim [2], n'ideyin [8], n'itdi [2], n'itdüm [6], n'itdüñ [1], n'itsün [7])

G50-6. **N’ider** ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿārı / Yürür şūrīde-veş mecnūn u rüsvā
G115-6. Muḥibbī’ye cefālar itdüñ āḫır / **N’iderdüñ** bārī evvel göñlin alup
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḫi sen anı **n’idersin** arayıb
G291-5. N’eylesün **n’itsün** Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı şuç
G410-3. Zülfüñi refʿit görinsün ruḫlaruñ / Küfri **n’itsün** cān u dil īmān sever
G476-2. Ruḫ u zülfüñi görürsem düşerem ayaġına / ʿAḳl u şabrum **n’ideyim** gāh gelür gāh gider
G648-2. **N’ideyin** dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene var bülbüli feryāda getür
G679-3. Gerekmez baña ol dirlik **n’iderem** āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña āb-ı zülāl olur
G843(a)-4. N’eyledüm **n’itdüm** raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū **n’idersin** zülfi zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G937-1. N’eyledüm **n’itdüm** bu ben miskīne dilber kīn ider / Ġamzesin ḫançer idüp ebrūlarını çīn ider
G999-2. **N’ideyin** dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni var bülbüli feryāde getür
G1081-6. Sensüz **n’iderem** cennet aya ḥūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm yārsuz / Bülbül-i şūrīde **n’itsün** çün ola gülzārsuz
G1219-3. Dilā yitmez mi bir peşmīne-jende / **N’idesin** isteyüp dībā vü aṭlas
G1225-2. Didüm dile ki zülfine meyl itme dilberüñ / Dīvānedür **n’idem** ki eşer eylemez nefes
G1262-2. Sevdügümden ġayri **n’itdüm** baña ḫışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1351-7. Ey şanem **n’itsün** eger şorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / **N’idem** kim bende hergiz bu hüner yoḳ
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem **n’itdi** baña itdi beni rüsvā gözüñ
G1534-4. ʿIşḳuñuñ çākeriyüz tāc u ḳabāyı **n’iderüz** / Çāker-i ʿışḳ olan dünyede bī-bāk gerek
G1569-4. Dermānı **n’ider** ol ki bilür derd ḳıymetin / Var ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1603-5. Bu Muḥibbī’ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri yanuñda **n’ideyin** her dünuñ
G1605-1. N’eyledüñ **n’itdüñ** lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez **n’idelüm** saʿy ile yār / Güle dervīş olalum niceye dek ʿār idelüm
G1850-1. Yaḳdı beni hecriyle ġam **n’idem n’idem** āh **n’idem** / Bulımadum bu derde em **n’idem n’idem** āh **n’idem**
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı çün alnuma raḳam **n’idem n’idem** āh **n’idem**
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eşer / Āteşe doyar mı beşer **n’idem n’idem** āh **n’idem**
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın sīnemde cānum cānısın / Derdlü göñül dermānısın **n’idem n’idem** āh **n’idem**
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür **n’idem n’idem** āh **n’idem**
G1901-1. Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm / Saña irişmez **n’idem** ey māh-ı tābānum benüm
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem / Saʿy ile olmaz imiş vaşlı müyesser **n’idelüm**
G1925-1. İdelüm vaṣluñı heves **n’idelüm** / Cān virelüm bu yolda bes **n’idelüm**
G1925-2. Var mıdur hīç viṣāl ālemde / Bulmaduḳ aña dest-res **n’idelüm**
G1925-3. Gül yüzi şevḳi ile ṣubḥa degin / Olalum bülbüle hem-nefes **n’idelüm**
G1925-4. Mürdeye cān virürdi her nefes / Bize irmedi ol nefes **n’idelüm**
G1925-5. Çignedür bir bölük üftādeleri / Sürer üstüme feres **n’idelüm**
G1925-6. Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim / Ġamsuz olmaz cihānda kes **n’idelüm**
G1937-1. Oldı ʿışḳa çü hem-nefes **n’idelüm** / Gitmez ölünce bu heves **n’idelüm**
G1937-2. Bulmadı leblerine kimse anuñ / Cāmeden ġayri dest-res **n’idelüm**
G1937-3. Zāhide kevşer ü baña leb-i yār / Var herkesde bir heves **n’idelüm**
G1937-4. Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh / Zülfi imiş anuñ ʿases **n’idelüm**
G1937-5. Hele būsun biz iltimās idelüm / Olmaz ise de mültemis **n’idelüm**
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil / Ney gibi iñlemeyüp pes **n’idelüm**
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā **n’iderem** fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum
G2176-1. Dilā cānān gerek cānı **n’idersin** / Ser-i zülfinsüz īmānı **n’idersin**
G2176-2. Güzeller ʿahd idüp peymāna ṭurmaz / İdüp senʿahd ü peymānı **n’idersin**
G2176-3. Eşer itmez fiġānuñ yāre hergiz / Ḳılup bu āh u efġānı **n’idersin**
G2176-4. Nice bir öldürürsin ʿışḳ ehlin / Döküp yoḳ yirlere ḳanı **n’idersin**
G2176-5. Anuñ derdi devādur zaḫmı merhem / Muḥibbī derde dermānı **n’idersin**
G2177-1. Ey dil sevüp ol şūḫ-ı sitem-kārı **n’idersin** / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı **n’idersin**
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cūyi güzelden ne gelür yāri **n’idersin**
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña ol bārī **n’idersin**
G2177-4. Bend içre gören göñlümi zülfi kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı **n’idersin**
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup zārı **n’idersin**
G2238-3. Olmasa ger ʿāşıḳ ḫāme-sūz / Sengden ḫāne **n’iderdi** kūh-ken
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar ṣaydın **n’idersin** sen ki şāhbāz olasın
G2275-5. Bulanlar derdi dermānı **n’iderler** / Çün anuñ derd olur derdine dermān
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / Ol bī-sitāre **n’itsün** dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb **n’itdüm** saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz / Naẓar itmez **n’ideyim** āh naẓar ben ḳulına
G2440-1. Görmem **n’ideyin** yüzini ger şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne lebleri ger şehd ü şekerse
G2445-2. Yüzüñi göster didüm şükrānum olsun cān u dil / Didi bu olmaz **n’idersin** eyleyüp iḫrāmda
G2446-5. Çāre olamdı **n’idem** açıla zülfi girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe
G2457-2. N’eyledi **n’itdi** göñül yaşuñı gözden-bıraġup / Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey felek **n’itdüm** saña derd-nāk itdüñ beni

G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu nidāyı / Ki ʿışḳ ehli **n’ider** rengīn ḳabāyı
G2763-4. ʿĀşıḳ gözine ḫāk-ı deryā var iken / ʿIşḳ ehli **n’ider** işbu cihān ṭūṭiyāsını
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña olmadı māyil **n’ideyin** / Ebr-veş zülfin ider yüzine ḥāyil **n’ideyin**
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil **n’ideyin** / Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil **n’ideyin** / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mr2-10. N’eylesün **n’itsün** ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr15-10. N’eylesün **n’itsün** ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr23-7. N’eyledüm **n’itdüm** beni ney gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūzān u giryān eyledüñ
B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı ʿāşıḳ **n’ider**

niyāz [12] *Far.* Yalvarma, rica, istirham. (Ş. Sami, 2010: 923)

bk. niyāz ehli, niyāz eylemek/itmek

(niyāz [2], niyāza [2], niyāzı [1], niyāzum [3], niyāzuñ [1], niyāzuñı [3])

G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḥi saña ḳarşu nice yüz biñ **niyāzum** var
G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī **niyāzuñı** / Ḥācet dilense Tañrıdan ol dem revā olur
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum var / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ **niyāzum** var
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī ḳoma **niyāzuñı** / Ḥācet dilese Tañrıdan ol dem edā olur
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş **niyāz** / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G1206-4. Meh-rūlar şīve ile ʿişve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim **niyāz**
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz / Bülbül artursa **niyāzı** nāz ider ṭurmaz gül
G1892-5. Muḥibbī dāimā artur **niyāzuñ** / Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm
G2318-4. Ben başladum **niyāza** dilber de cevr ü nāza / Dimeñ ʿaceb varursam ger āh u zāra ḳarşu
G2542-1. Bahār irişse güller bitse tāze / Nice yirden gele bülbül **niyāza**
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ **niyāzum** var idi
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen de terk ide her dem **niyāzuñı**

niyāz ehli [3] Dua ehli.

G608-3. Güzeller pādişāhıdur **niyāz ehline** nāz itsün / Anuñ ḥüsnine kimse la dimez Çoḳ ḥüsni çaġıdur
G2221-4. Yaraşur ḳılsan **niyāz ehline** nāz / Ḥūy ḳılma tek cefā vü cevri sen
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü nāz ehli / Bilür anı vefā **niyāz ehli**

niyāz eylemek/itmek [14] Yalvarmaḳ, temennā etmek. (Tulum, 2011: 1395)

G126-7. Ey Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp **eyle niyāz** / Didiler olur seḥer-gehler du ʿālar müstecāb
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam ol gül gibi güler / Çün nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ **niyāz ider**
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp **itsem niyāz** / Ḥışm ile redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile **eylesem** yüz biñ **niyāz** / Yār nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu nice bin şeydāsı var / Ger **niyāz itse** olur nāz eyler istiġnāsı var
G1140-1. Durma ey dil yüzüñi sür yirlere **eyle niyāz** / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı her yirde namāz
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī nāz ider ol nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere **eyle niyāz**
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider nāza ser-āġāz / ʿĀşıḳ ki **niyāz eyleye** maʿşūḳa ḳılur nāz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẕar **itsem** eger yüz biñ **niyāz**
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey göñül / **Eyle niyāzı** gibi rūyuñ türāba baş
G1658-4. Ben **niyāz itsem** senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen daḥi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G2544-5. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / **Niyāz itsem** ḳaçan ol nāzenīne
G2575-4. Oh diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben **niyāz eyledügüm** saña ḳamu nāz gele
G2688-3. **Niyāz idüp** aḳar şular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı

niye [3] *T.* Niçin, neden. (TDK, 2011: 1776)

G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp **niye** inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1754-5. Pür-cefāya **niye** virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / **Niye** uyarduñ Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa

niyyet [2] *Ar.* Bir şeye kast ve azm etmek. (M. Nâcî, 2009: 554)

bk. niyyet-i gülzār itmek

(niyyetüm [1], niyyetüñ [1])

G1814-4. Öldürmek ise ʿāşıḳı kūyuñda **niyyetüñ** / Öldür beni ki cümle-i ʿuṣṣāḳa pend olam
G1837-1. Şimdilik hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫır **niyyetüm**

niyyet-i gülzār itmek [1] Gül bahçesine (gitmeye) niyetlenmek.

G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine **niyyet-i gülzār idelüm** / Āh ü feryād ile bülbülleri hem zār idelüm

niyyetle [1] Niyet ederek.

G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu **niyyetle** Muḥibbī / Kūyunı ṭavāf eyle ey dost ḥarem-vār

nīz [1] *Far.* -de, -da, dahî... (Steingass, 1892: 1442)

G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde şarābı şūfī / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de **nīz**

nizā ʿ [1] *Ar.* Çekişme, kavga, münazaa, tutuşma, ihtilaf. (Ş. Sami, 2010: 923)

D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu cān çün nizā ʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu **nizā ʿı** inḳitā ʿ

nizā ʿ eylemek/itmek [7] Çekişmek, cedel etmek...(Tulum, 2011: 1396)

G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül ol ʿāşıḳ-ı şādıḳ ki cān içün **nizā ʿ eyler**
G1327-1. Fārigˇ ol gel **eyleme** dünyā içün ey dil **nizā ʿ** / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā ṣudā ʿ
G1344-1. Eylemez kimse güzelden infitā ʿ / Kimi yoḳ var diyüp **eylerler nizā ʿ**
G1345-1. Cān ise cānā murāduñ bu göñül **itmez nizā ʿ** / Yoluña olsun fedā bunuñ gibi nice metā ʿ
G1832-6. Bu Muḥibbī vaşlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel **nizā ʿ itme** ne saña ne baña olsun dirüm
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanā ʿat cān ile / Az u çoḳ dime şaḳın **itme nizā ʿ** aş üstine
D27-1. Dostum zülf ü femüñ **eyler** bu cān çün **nizā ʿ** / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizā ʿı inḳitā ʿ

Niẓāmī [10] *Ar.* Îran'ın en büyük şairlerinden olup Gence'lidir. (Devellioğlu, 2000: 843) *bk. naẓm-ı Niẓāmī, ṭarz-ı Niẓāmī*

(Niẓāmī [8], niẓāmīler [1], Niẓāmīnüñ [1])

G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ **Niẓāmī** naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc
G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ **Niẓāmī** ṭarzını / Şi ʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ **Niẓāmī** nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen vallah merd
G349-5. Eger güş itse bu naẓmı **Niẓāmī** / Diye taḥsīn Muḥibbī āferīn bād
G814-5. **Niẓāmī** nicesin bürdüm benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī ʿarṣa-i naẓmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G850-5. Naẓmuñ Muḥibbī naẓmına beñzer **Niẓāmīnüñ** / İnce ḫayāl nāzik ü rengīn edāyı gör
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ **niẓāmīler** bilür
G1291-5. Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında **Niẓāmī** ma ʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī çün **Niẓāmī** ṭarzını / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
Mh2-10. Her kişi ḫālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā güş it Muḥibbī şi ʿrine eyle naẓar / Naẓm ṭarzında **Niẓāmī** ma ʿnīde Ḫᵛāce imiş

nīze [1] *Far.* Kargı, mızrak, süngü, harbe. (Ş. Sami, 2010: 924)

G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa yirden ʿadūnuñ her zamān / Ḳomaz elden **nīzeler** ḫāżır ṭutar her birimüz

noḳṣān gelmek [1] Azalmaḳ, eksilmek...(Tulum, 2011: 1396)

G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca **noḳṣān gelmedi** yāḫūd ḫalel bu dinüme

noḳṭa [34] *Ar.*

bk. noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet, noḳṭa ḳomaḳ, noḳṭa-i ḫāl, noḳṭa-i la ʾl-i leb, noḳṭa vü i ʿrāb

(noḳṭa [20], noḳṭadan [2], noḳṭadur [4], noḳṭai [2], noḳṭalar [1], noḳṭalardur [2], noḳṭasın [2], noḳṭaya [1])

1. Benek, leke. (Ş. Sami, 2010: 924)

G117-1. **Noḳṭa** ʿādetdür ḳonur çün zīr-i leb / Noḳṭa-i ḫālün nedür bālā-yı leb
G1927-2. **Noḳṭalardur** muṣḥaf-ı rūyunda yir yir ḫāller / Tār-ı zülfüñ her biri müşk-i Tātārumdur benüm
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm la ʾl-i cānān üstine / **Noḳṭalardur** ki ḳomışlar şekeristān üstine

2. Göze ârız olan leke, müsâfir. (Ş. Sami, 2010: 924) Gözyaşı bağlamında.

G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş **noḳṭa** eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metā ʿın yine defter gösterür
G1852-4. **Noḳṭa** dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm **noḳṭasın** / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2159-4. Eşk-i çeşmüm **noḳṭa** dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm **noḳṭasın** / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān

3. Çok küçük boyutlarda olan sevgilinin dudağına nispetle kullanılır.

G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / Bir **noḳṭadan** da tengdürür çün dehān dost
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim **noḳṭadur** / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār baḫş
G340-3. **Noḳṭa dinmez** la ʾline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese ṭañ mı anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G443-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / **Noḳṭai** beñzetmediler aġzuña kem şandılar

G462-2. Bir mūya nisbet itmek olur meyān-ı yāri / Görsen dehānın ammā bir **noḳṭadan** nişāndur
G607-3. **Noḳṭa** mıdur leb midür yā yoḳsa laʿlin ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lüʾlüʾ midür
G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / **Noḳṭa** ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G898-3. **Noḳṭalar** kim āl evrāḳ üzre yir yir görinür / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G909-5. Lebüñ üstinde ol ḫāl-i ʿanber-ālūd / Ṣanasın **noḳṭadur** bālā-yı şekker
G945-2. Gerçi **noḳṭa** lebüñe ḳıl didi ʿuṣṣāḳ bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G947-1. **Noḳṭa** dimeñ leblerine iḫtimāl üstindedür / Ḳıla beñzetmek meyānın da ḫayāl üstindedür
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir **noḳṭa** / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G1025-5. Dehānuña kimi **noḳṭa** meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuṣṣāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1026-3. Dehān-ı yāre her kim **noḳṭa** dirse / Meyāna mū disün ince meyāndur
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına ṣıġmaz / Nice añsun ki bir **noḳṭa** dehāndur
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / **Noḳṭai** beñzetmediler aġzuña kem ṣandılar
G1150-3. **Noḳṭa** dehenüñ ẕikrini fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu rāz
G1165-5. **Noḳṭadur** aġzı didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī ṭañ mıdur idrākumuz
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde **noḳṭa** ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1414-2. **Noḳṭa** dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde anca yoḳ
G1494-2. **Noḳṭa** didüm aġzuna dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭab ʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G1717-3. **Noḳṭa** aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / Şāʿir-i şīrīn-suḫan itse ne ṭañ ince ḫayāl
G1977-4. **Noḳṭa** aġzından virüp ḳılca meyānından ḫaber / Ḥamdülillah ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam
G2138-3. Leblerine **noḳṭa** dimiş didiler ehl-i ḫıred / Līk anuñ varlığında göñlümüz eyler gümān
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim **noḳṭaya** teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2785-4. **Noḳṭadur** aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi

noḳṭa ḳomaḳ [1] Bir işi bitirmek, tamamlamak.

G2322-2. Servüñ ḥurūfını çü yazan **noḳṭa ḳomadı** / Āzādeligle bulduġıçün iştihār serv

noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet [1] Sevgi yarasının noktası (izi).

G1616-1. ʿĀlemi enver ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / **Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet** yüzde ḫālüñdür senüñ

noḳṭa-i ḫāl [1] Benin noktası.

G117-1. Noḳṭa ʿādetdür ḳonur çün zīr-i leb / **Noḳṭa-i ḫālüñ** nedür bālā-yı leb

noḳṭa-i laʾl-i leb [1] Kırmızı dudağın beni.

G2088-4. **Noḳṭa-i laʾl-i leb** ile mū-meyānı farḳını / Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḥurde-bīn

noḳṭa vü i ʿrāb [7] Nokta ve hareke (çizgi).

G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / Didüm el-ḥaḳḳ ol kitābuñ **noḳṭa vü i ʿrābıdur**
G528-4. Metn-i ḥüsnin yazdı ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫāl ü ḫaṭṭı **noḳṭa vü i ʿrābıdur**
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḥüsninde yārüñ dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle **noḳṭa vü i ʿrāb** beñzer beñzemez
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭā **noḳṭa vü i ʿrāb** gerek
G2105-6. Oḳudum ḥüsnin kitābın baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / Müsta ʿidem baḳmaz oldum **noḳṭa vü i ʿrāba** ben
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḥi rūşen görinür **noḳṭa vü i ʿrāb** ile
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen ṣanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış **noḳṭa vü i ʿrābdur**

n'ola [210] *T.* Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı, ne olabilir. (TS, 2009: 2897-2899)

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ṣ -ṣems daḥi veʾḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem **n'ola**
G17-4. Ṣorma ḫālüm gül yüzüñsüz dostum / Bülbülüñ gülzārsuz ḫāli **n'ola**
G24-5. Münevverdür dü-ālem gün yüzüñden / **N'ola** dirsem yüzüne ʿālem-arā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / Yoluñda **n'ola** elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G34-1. Laʾl-i lebüñe ger dir isem **n'ola** Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler yine iḥyā
G71-4. Kūhken kendüser kūh **n'ola** şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuṣṣāḳ / Işḳ ḫānesini yapsa **n'ola** ser ile binā
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / **N'ola** ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan **n'ola** ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda zülfinden hevā / **N'ola** ḫālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G109-4. İstemem raḥm idüben mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı **n'ola** her gāh baña
G129-5. Rehn bāde ḳodı çün cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa **n'ola** ṣāfi-meşreb
G163-4. Sāye ṣalsan **n'ola** ben ḫāke āyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G207-2. **N'ola** şem ʿ-i ruḫuñ göñlümi rūşen / İderse külbe-i aḥzāndur ey dost
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / Benüm yaşum **n'ola** bārāndur ey dost
G218-4. Görüp meyān-ı yārı **n'ola** aña mū disem / Bir noḳṭadan da tengdürür çün dehān dost
G236-1. Leblerüñe dir isem **n'ola** nebāt / Mürdeler ger nūş ide bulur ḫayāt
G245-3. **N'ola** bī-mihr olursa māh-rūlar / Olur cevr ü cefā bunlarda ʿādet
G271-1. Bir gedā iken idersem **n'ola** cānān ile baḫş / Mūr içün dirler ider gāhi Süleymān ile baḫş
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmi naẓmına / **N'ola** dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc

G304-1. ʿİsi lebüñi göre idi dirdi ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına **n'ola** dinilse ʿömr-ı Nūḥ
G329-1. Dirīġā ḳılmadı dilber beni yād / İdersem rūz u şeb ben **n'ola** feryād
G339-6. Öldürürseñ **n'ola** varan kūyuña ʿāşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüne / **N'ola** bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlān ʿıyd
G360-4. Hecr elinde **n'ola** şorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẕ
G364-4. Tūmār-ı şi ʿrümi **n'ola** elden ḳomayalar / Her ḳanda kim biterse olur ney şeker leẕīẕ
G378-3. Aġırınca dürr ü cevher birle ṭartılsa **n'ola** / Ol ʿāzizüm Mıṣr-ı ḥüsnüñ Yūsuf-ı Ken ʿānıdur
G385-4. Ey ṭabīb-i dil **n'ola** senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān şarmaşur
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / **N'ola** yaḳarsa beni gāhi dimişler nūra nār
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost **n'ola** / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa **n'ola** ol kāfiri miḥrābdur
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā ol seng-dil / **N'ola** ḥālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz **n'ola** rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet ʿışḳ ile zīrā müsellemdür
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī **n'ola** terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G453-4. Düşnām ile **n'ola** añarsa seni nigār / Lāyıḳ budur ki sen aña medḥ ü şenā getür
G456-3. Varını **n'ola** çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd zerin şaḳlamayup tehī kef eyler
G464-4. Şem ʿ-i ḥüsne **n'ola** yaḳsam cān u dil / Görse şem ʿ pervāne kendüzin yaḳar
G483-2. **N'ola** ıġmāz itse ehl-i ʿışḳa şāh-ı ḥüsn olan / Nāzenīn olan ezelden ḥüsnine maġrūrdur
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī **n'ola** meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi ʿummāne çeker
G498-3. Dāġ eylesem **n'ola** ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaşdı o nāzik meyānadur
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā **n'ola** efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G505-3. **N'ola** ef ʿi gibi her dem şoḳarsa cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer
G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde **n'ola** yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña rāġıb **n'ola** olsa diremlerdür
G523-2. Cigerden dil çekerse **n'ola** āhı / Anuñ içün ki bilür yüz ḳaradur
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ **n'ola** ʿāşıḳlaruñ sen şem ʿ ol pervānedür
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan **n'ola** zülfüñ gibi / Būseni almaġ içün ʿayyārelıḳ göñlüm diler
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem **n'ola** meygūn lebine / ʿĀrifüñ her nesi var bāde-i ḥamrāya virür
G665-3. Zülf-i zencīrin daḳarsa **n'ola** boynuma nigār / Gördi dīvāneligi bu dil-i şeydāya düşer
G669-1. Baş egmeseler pes **n'ola** sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar yine biñ cāne güzeller
G669-2. Çeşm ile **n'ola** ḫūnī gözüñ ḳanumı içse / ʿĀdetdür ezel māyil olur ḳane güzeller
G678-5. Beñzedürse **n'ola** şi ʿrini Muḥibbī selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G682-3. Ruḫsāruñı gördükde **n'ola** ger ṭaleb itsem / Dil-teşne olan şuyı gören şuya segirdür
G682-4. İt gibi **n'ola** gitmesem ey yār izüñden / Çün kelb mu ʿallem ola āhūya segirdür
G700-3. Na ʿl-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse **n'ola** / Ekşeri na ʿlüñ dilā naḳşı türāb üstindedür
G701-2. **N'ola** olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül ʿāciz benüm dil gibi bāzum var
G706-2. Ka ʿbe kūyuñ zāhidā her dem ṭavāf itsem **n'ola** / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña a ʿlā gelür
G709-2. Ṭabīb-i dilsin ey rūḥ-ı revānum / **N'ola** ḳılsan benüm derdüme tīmār
G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek **n'ola** vehm itse / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī **n'ola** mest / Çeşmini alsa eline ṭolu peymāne olur
G745-4. Bu gedāya **n'ola** keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḫālini sulṭān ʿarż ider
G767-2. Pāre pāre **n'ola** ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne giçer
G778-4. Ger gedā iseñ **n'ola** a ʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī servi der-āgūşuñdadur
G839-2. İdersem **n'ola** bülbül gibi feryād / Nigārā ruḫlaruñ gülzāra beñzer
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem **n'ola** ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ **n'ola** ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G878-4. Dartılsa **n'ola** Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın o kemter degül midür
G900-5. Rām olup şi ʿrüme naẓm ehli egeler **n'ola** baş / Ṭutmaġa ʿālemi bu tīġ-i zebān baña yiter
G914-3. Cānum **n'ola** dir isem saña ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G963-4. **N'ola** sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G973-2. **N'ola** ger şayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G985-2. Ḫaṭā ile yüzüñe gül didümse / Ḫaṭā itse **n'ola** ḳul ādemidür
G988(a)-6. **N'ola** yaḳsam şem ʿ-i ḥüsnüñe göñül pervānesin / Dostum sen şem ʿ olıcaḳ ʿāşıḳun pervānedür
G994-5. Muḥibbī **n'ola** ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür yüzüñ gül gülsitānumdur
G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā saña dirsem **n'ola** ḫūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle şuçın **n'ola** ḫaṭā itse beşerdür
G1018-2. **N'ola hecrü**ñ ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün dermānı vardur
G1022-2. Görmesem **n'ola** vefāñı rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā **n'ola** efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G1062-3. Yandursa **n'ola** şem ʿ-i ruḫına beni dilber / Şem ʿüñ daḫi pes yanduġı pervāne içündür
G1062-5. Pāyuña **n'ola** dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu şaḳladuġı sīm ü zeri yā ne içündür
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm **n'ola** maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde getür
G1068-4. Ḳan içer çeşmi **n'ola** ḫūnī disem / Didigüm isme ol mu ʿammādur
G1122-3. Münkir dirülürse **n'ola** gün yüzine zāhid / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz başar olmaz
G1144-2. Şaḳla esrāruñı her demde ḥużūr eyleyesin / **N'ola** Manṣūrı göre olduġiçün kāşif-i rāz
G1147-4. Tehī şanmañ **n'ola** gitdiyse Ferhād / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli pişe olmaz
G1177-2. Bülbül gibi **n'ola** dil iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi ol gül ʿiẕārumuz

G1211-2. Çeşmüñe dirsem **n'ola** āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı ol fitne-engīz eylemez
G1211-4. Mu ʿtekif olsam **n'ola** küyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1219-4. Götürse eşk-i çeşmüm **n'ola** cismüm / Ne ġam deryā götürür ḫār ile ḫas
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse **n'ola** zünnāre heves
G1238-2. İtleriyle **n'ola** itsem ʿarbede küyında ben / Olıgelmişdür ider her kişi ṣadr içün savaş
G1253-2. Beñzemese şi ʿrüme şi ʿri **n'ola** şā ʿirlerüñ / Kim ki ṣarrāf ola dir kim bir degül altun gümiş
G1266-2. Mu ʿaṭṭar zülfine yārüñ **n'ola** baġlansa cān u dil / Mu ʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1299-2. **N'ola** ʿarż eyler isem yāre sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāṣ
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūnī baġrum ey ṣabā itseñ **n'ola** gülzāre ʿarż
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / Şem ʿüñ dilini **n'ola** eger kim kese miḳrāż
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ **n'ola** emr it ḳuluñam / Pādişāha ne buyursañ oluram aña muṭi ʿ
G1343-4. Rūşen itseñ **n'ola** cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne şem ʿ
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline tāc-dār olmış idi / Gitse **n'ola** çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḥālüm **n'ola** / Yoḳ zevāde leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1446-4. Gözüm yaşı **n'ola** ḳapuña iletse / Ḫas ü ḫāşāk-ı āb-āvardüme baḳ
G1454-3. Şem ʿ-i ruḥsāruña cānā cān ü dil yaḳsam **n'ola** / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa **n'ola** zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1465-1. Artarsa **n'ola** nūr-ı cemāli Muḥammedüñ / Kesbi degül cem ʿ-i ḥiṣāli Muḥammedüñ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / Ṭursalar **n'ola** ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G1479-4. **N'ola** rengīn ise sözüñ selef şi ʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1485-2. **N'ola** zülfüñ ḫayāli gelse göze / Nīl içinde bulınur çünki neheng
G1502-2. Gözi açılsa Ya ḳūbun **n'ola** ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle zerrece būyuñ
G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş **n'ola** yārüñ senüñ
G1515-1. **N'ola** dirsem saña ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın benüm ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ
G1527-2. Şem ʿ-i ruḥsārına yandursam **n'ola** cān u dili / Oda yanmaḳdur işi ḳanda ise pervānenün
G1589-4. Her-cāyi **n'ola** dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev o bedr ayı büyütdüñ
G1597-4. Ey çeng nedür bezm-i ṣafā bu **n'ola** bu āh ile vā / Bir kerre gel gözle ḳafa görsin nigārısın kimüñ
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden **n'ola** umsam bir cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil **n'ola** senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ **n'ola** / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1666-5. Pādişāhısun **n'ola** çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri ḳul degül
G1703-3. Āteş-i ruḥsāre yandursam **n'ola** cān u dili / Şem ʿe yaḳar nitekim pervāne görse per ü bāl
G1712-5. Dil ṭabībinden **n'ola** ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1715-2. **N'ola** bārān ile dirilse yirüñ mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nefḥa-i Īsi mi degül
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / Yire yüz sürüp **n'ola** kendüme ḫākipā disem
G1781-2. Künc-i mescidde **n'ola** zāhid ola mest-i semā ʿ / Der-i meyḫānede ol zevḳ irişür baña müdām
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam **n'ola** senden bir cevāb / Ḫaste gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzene ḳarşu siper ḳılsam **n'ola** sīnem / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / **N'ola** bir kez eyleseñ efġānını güş ey ṣanem
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem **n'ola** bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1844-4. Bülbül-āsā **n'ola** gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G1855-5. Dayanursa **n'ola** zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1889-7. Muḥibbī terk iderse **n'ola** ʿārı / Anı bu vech ile rüsvā ḳılan kim
G1988-4. Bu ʿişyān u bu cürm ile **n'ola** aḥvālümi bilmem / Feraḥ yüzini görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G1989-1. Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan ṣadā güş eyleyem / **N'ola** ḥālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G2002-2. Sipāh itsem **n'ola** yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem
G2008-4. Belā kühında Ferhādı idinürsem **n'ola** ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn sitem çekdüm
G2037-7. Ger Süleymānsan **n'ola** güş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ **n'ola** ey ḳaşı kemān
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine şırsam **n'ola** ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe şınur nitekim peymāneden
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭal ʿat **n'ola** kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2097-3. İsterem zülf -i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey şeb-i ġam **n'ola** ben bīmāre imdād idesin
G2117-2. Seyl-i eşk **n'ola** gönül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup ābād ideyin
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa **n'ola** pāyuña revān / Ḳarşuma serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın
G2135-2. **N'ola** egnüme giyürse baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse **n'ola** ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin tefe ʿül eylesün açsun
G2146-2. La ʾlüñi anduḳca añsam **n'ola** cām-ı mey gibi / Varumı virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2149-2. **N'ola** ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim periye ʿāşıḳ olur bilmez evvel kendüzin
G2153-4. Şerārum ʿālemi ṭutdı baş egmezem **n'ola** māha / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ **n'ola güşuña** ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı için her-cāyi dirlerse **n'ola** / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān içün
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā **n'ola** ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān için
G2174-1. Gönlüm **n'ola** ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden
G2174-5. Ne buldı ise buldı Muḥibbī göz ucından / Gönlüm **n'ola** ger ḳılsa gile iki gözümden
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum **n'ola** cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum üzre **n'ola** bir kerre yaparsan āşiyān

G2250-5. Varsa Muḥibbī ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl **n'ola** bu kemter kemineden
G2251-2. Nūr umarsa **n'ola** senden rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2253-4. Ey dost **n'ola** yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2253-5. Şīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī **n'ola** şīrīn-suḫanam ben
G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse **n'ola** Selmān-ı zamān
G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse **n'ola** şiʿr-i Ḫusreve / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin
G2271-5. **N'ola** Rūmuñ Ḫusrevi olsa Muḥibb / Çünkim oldı mālik-i mülk-i suḫan
G2275-1. Perī dirsem **n'ola** ben saña ey cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2314-2. **N'ola** sulṭān-ı ʿālemseñ bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu
G2319-1. **N'ola** göz yaşın akıdursa ol gül-ruḫsāra şu / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar gülzāra şu
G2326-5. Muḥibbī **n'ola** ger itmese dünyāya naẓar / Hīç deryādan olan meyl ide mi ḫār u ḫāşa
G2339-3. Laʿl-i nābıdur anuñ dāfiʿ olan derd ü ġama / Laʿline ger heves itsem **n'ola** ben cānlar ile
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden **n'ola** ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar ile
G2351-1. Enīs olsa **n'ola** ʿuşşāḳa bāde / Olur anuñ ile çün dil küşāde
G2367-1. Ḫalṭ olursa **n'ola** ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī yüzüñe aḳar gözi yaşı / Gün yüzine naẓare iden kişiye **n'ola**
G2391-1. Şulḥa gelse **n'ola** dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa **n'ola** dilber / Lü'lü' yaraşur laʿl i Bedaḫşān arasında
G2416-2. Yüzüñe **n'ola** dirsem şāh-ı ḫāver / Ezelden nūr ile olmış sirişte
G2418-2. Vefāsın görmedümse **n'ola** yārüñ / Cefā eksük degül epsem bizümle
G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / Laʿldür dögmeler olsa **n'ola** pīrāhenüñe
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen **n'ola** zülfe şuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el şunar ise nāre
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn şarābdur / Yārān **n'ola** ki meyl ide baġrum kebābına
G2487-4. Bir ġamze ile sīnemi itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ **n'ola** ḳaşına
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ **n'ola** gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2594-2. Gönlümi seng-i cefā ile **n'ola** yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar miʿmār ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī **n'ola** bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı ẓevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2624-6. Gerʿār iderse ādemi anmaġa **n'ola** yār / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḫi
G2628-2. **N'ola** gülşende güller şād u ḫandān / Olup bülbüller itsün āh u zārı
G2630-1. **N'ola** dilden beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne bāl ü per göre şemʿ-i şebistānı
G2639-2. Şaḳlasam mihrini **n'ola** sīnede cānum gibi / Şaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2676-6. Kaʿbe-i kūyuñda çünʿuşşāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski ādetdür **n'ola** alnuña sürseñ ḳanını
G2704-1. **N'ola** tāze düşürse bāde cānı / Aristo çünki dimiş rūḥ-ı şānı
G2725-1. **N'ola** oldunsa bugün ḥüsn ilinüñ pādişehi / Naẓar it ḳullarınuñ ḥāline baḳ gāh gehi
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña kim vāṣıl ola / **N'ola** Manṣūr gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der
En1-20. Fe Firār itse **n'ola** görse bu dil-ḫastesini / Şāh olan kimsene dervīşden ār itse ne var
Mh11-4. Sāyesin şalsa **n'ola** ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh17-8. Cū yirine ikiʿaynüm **n'ola** dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥüsnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / **N'ola** geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār sevdüm **n'ola** ḥālüm bilmezem
Mr13-5. **N'ola** ger gül yüzine cennet-i meʾvā dir isem / Lebine mül dişine lü'lü'-yi lālā dir isem
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / **N'ola** menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb
Mr17-9. **N'ola** Dārā ile Cem gitdi ise biz içelüm / Der-i meyḫānede ʿālem idelüm ḫoş giçelüm
Mr27-6. **N'ola** ilete ṣabā kūyına gerdüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ gibi **n'ola** āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur
Nş1-3. **N'ola** yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem **n'ola** / Bir düşişdür bunı sen şanma ki bārī düşer
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihānī / Ḫoşluġ ile geçürseñ **n'ola** ʿömr-i güzerānı
B116. Seyre çıḳsañ **n'ola** bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm
B173. **N'ola** deyrüñden bu gönlüm itse zār ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe

n'olası [1] *T.* Ne hâle geleceği. (TS, 2009: 2899)

G1821-1. Saña dil virdüm bu gönlümüñ **n'olasın** bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm

n'olısar [9] *T.* Ne olmak ihtimali vardır, kim bilir ne olur. (TS, 2009: 2900)

(n'olısar [7], n'olısardur [2])

G233-4. Derdā vü dirīġā **n'olısar** ḫālümi bilmem / Ger nāme-i ṭāʿat ne-resed rūz-ı ḳıyamet

G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur rūz u şeb āh eylerem / Bilmezem kim **n'olısar** ḥālüm benüm dildārsuz
G1450-5. **N'olısar** ḥālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile tāc-ı Keykāvusa baḳ
G1620-5. Görmeden yāri Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / **N'olısar** ger yüzini görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā / Bilmezem āḫır **n'olısardur** ser-encāmum benüm
G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden / Dirīġā **n'olısar** ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādiye / **N'olısar** ḥālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm bālum / **N'olısar** bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ ile **n'olısardur** ʿāḳıbet kārum benüm

n'olmaḳ [11] *T.* Ne olmak.

(n'oldı [6], n'oldum [1], n'olduñ [3], n'olmışdur [1])

G56-1. Ey göñül **n'olduñ** yine bīgāne söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel gör **n'oldı** Bel ʿām-ı Baʿūr
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / Şimdi **n'oldı** kim ḳatında cümleden bīgānedür
G919-3. Dün iḳrār eylemişken būsei yār / ʿAceb **n'oldı** bugün inkār iderler
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem **n'oldı** saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / Şoñra **n'olduñ** bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1594-2. Çeşm-i mestün raġbet eyler ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm **n'olduñ** baña geldükde ihmāl eyledüñ
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / **N'oldı** göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1800-2. Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol perīyi bilmezem **n'oldum** yine yād eyledüm
Mr7-15. Çünki şu üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḥāli **n'olmışdur** Cemüñ
B66. **N'oldı** bilmem kim fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan revā mıdur ki āhum diñlemez

n'olur [25] *T.* Ne olur, nerede kalır. (TS, 2009: 2900)

G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezen ḥālüm **n'olur** kim āşinā oldum saña
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli **n'olur** bilmeye derdin ṭabīb
G409-1. Vaṣlına el virmeyen serv-i dil-ārādan **n'olur** / Būseye cān almayan laʿl-i şeker-ḫādan **n'olur**
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cānā çemen seyrānını / Laʿl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan **n'olur**
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan **n'olur**
G409-4. Nīl ü Ceyḥūna ṭañ ider oldı bugün göz yaşı / Daḥi bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan **n'olur**
G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan **n'olur**
G411-1. Kūyuñı göster baña fīrdevs-i aʿlādan **n'olur** / Ḳaddüñi kim görse dir serv-i dil-ārādan **n'olur**
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan **n'olur**
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan **n'olur**
G411-4. Sensüzin gülzār u seyrān istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḥamrādan **n'olur**
G411-5. Mest olalı bu Muḥibbī cām-ı laʿlünden şehā / Āb-ı kevṯer istemez dir cām-ı şahbādan **n'olur**
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan **n'olur** / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan **n'olur** / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G1096-5. Ruḥlaruñsuz bu Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün ḥāli **n'olur** gülzārsuz
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül ẕerrece / Ḳuru ġayretden **n'olur** ʿazm-i nigār itmek gerek
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḥālüm **n'olur** dirken benüm / Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb ḥālüm **n'olur** āḫır ḳatı pür-ıżṭırāb oldum
G2159-5. Ḳāni ʿam bir loḳmaya dünyā na ʿiminden **n'olur** / Rāżıyam bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem bugün
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm **n'olur** āḫır benüm / Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2540-5. **N'olur** ḥālüñ giçerseñ ṣırāṭı / Ḳılıcdan iti dirler ḳıldan ince
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḥālüm **n'olur** āh ol gözi ṣayyād ile
Mr29-11. Bir nice gün gerçi güldi yüzüme dünyā benüm / Bilmedüm ḥālümi āḫır **n'olur** ferdā benüm

Nūḥ [2] *Ar.* Enbiyâ'-i izâmdan maruf zat ki kendilerini tekzip eden kavminin kahrı için Tufan vaki olup yalnız nebî müşârun ileyh ile ailesi bir gemide kurtulmuştu. (Ş. Sami, 2010: 925) *bk. geşṭī-i Nūḥ, Nūḥ ʿömri, ʿömr-i Nūḥ, ṭūfān-ı Nūḥ*

G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / **Nūḥ** devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi **Nūḥ**

Nūḥ ʿömri [1] Pek uzun ömür.

G2789-4. İrişmeyüp vişāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan saña **Nūḥ ʿömri** erzānı

nuḳaṭ [3] *Ar.* Noktalar. *bk. i ʿrāb u nuḳaṭ*

(nuḳaṭ [2], nuḳaṭını [1])

G1318-1. Ḫāl-i müşkīnüñ dehānuñ üzre düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül mīme **nuḳaṭ**
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i ʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür **nuḳaṭ**

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī **nukātını** / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür

nuḳl [4] *Ar.* Meze, çerez. (Devellioğlu, 2000: 844)

bk. nuḳl u şāhid, şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl

G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür aña **nuḳl** içün / Āteş-i āhum şerārın dāne-i nār itdiler
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan **nuḳl** istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G1817-4. Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger **nuḳl** kebāb / Budurur meclisde ḥāżırʿıyşa esbābum benüm
G2697-5. Cürʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / **Nuḳl** içün mey-ḫʷāre lāzımdur şekerlü leblebi

nuḳūd-ı ʿışḳ [1] Aşk nakitleri/paraları.

G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫʷāce cihān bāzārına irdüm / **Nuḳūd-ı ʿışḳı** ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum yoḳ

nuḳūş [1] *Ar.* Nakışlar, resimler.

G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle **nuḳūş** ṣafḥa-i idrāke gelür

numūne [2] *Far.* Bir külün anlaşılması için gösterilen cüz, örnek, misal, mostra. (Ş. Sami, 2010: 925)

(numūne [1], numūnedür [1])

G84-3. Dostlar yitmez mi bu deñlü **numūne** ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey lāle-ruḫ senüñ / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir **numūnedür**

nūn eylemek/itmek [2] "ن" harfi gibi yapmak.

G1518-4. Zülfüñi cīm ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif iken bu benüm ḳāmetümi **nūn itdüñ**
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey ṣanem / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm **nūn eyledüñ**

nūn olmaḳ [4] "ن" harfi gibi olmak.

G502-3. Ṭoġrı idüm ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm **nūn olur**
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp tā ṣubḥa dek ḳaddi nice **nūn olmasun**
G2541-1. Bir elif-ḳadd ḥasretinden ḳāmetüm **nūn olmada** / Āh kim günden güne ḥālüm diger-gūn olmada
En1-25. Nūn **Nūn olalıdan** ḳāmetüm ey dost benüm / Beni hecrüñ yaḳısardur bilürem āḫır kār

nūr [61] *Ar.* Aydınlık, ışık, ziya, parlaklık, şeref ve şan...(Ş. Sami, 2010: 926).

bk. āḫker-i nūr, ʿayn-ı nūr, duʿā-yı nūr, meşʿal-i nūr, nūr āyeti, nūr eylemek, nūr olmaḳ, nūr virmek, nūr-ı ʿālem, nūr-ı ʿārż, nūr-ı ʿārż-ı dildār, nūr-ı cemāl, nūr-ı cihān-ārā, nūr-ı ḥaḳḳ, nūr-ı ḫāver, nūr-ı hidāyet, nūr-ı Ḫudā, nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi, nūr-ı ḥüsn, nūr-ı İlāh, nūr-ı Muḥammed, nūr-ı nār-ı ʿışḳ, nūr-ı şeriʿat, sūre-i nūr u duhān, yüz nūrı

(nūr [21], nūra [3], nūrdan [6], nūrdur [3], nūrı [8], nūrıdur [1], nūrına [7], nūrını [3], nūrıyladur [1], nūrlar [1], nūruñ [5], nūrundan [1], nūruñdan [1])

G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini **nūruñ** ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile bugün bāġ-ı vücūd
G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol **nūr** Muḥibbī'ye şefīʿ ey Maʿbūd
G10-2. Eyledüñ **nūruñ** ile ʿālemi ser-cümle sefīd / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi
G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle **nūrundan** münevverdür senüñ / Olsa biñ cānum idem yoluñda ser-cümle fedā
G27-5. Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemāli **nūrına** / Şemʿ-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber yan baña
G65-4. Başşa şemsüñ **nūrını nūruñ** senüñ olmazʿaceb / On sekiz biñ ʿāleme sensin çü maḥbūb-ı Ḫudā
G166-1. **Nūr** uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfītāb / Nitekim olur şuʿā-ı şemsden de māhitāb
G182-1. Eyledüñ sen **nūruñ** ile mihr-i raḫşānı şikest / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd eyler māh-ı tābānı şikest
G316-3. ʿĀlemi **nūruñ** münevver ideli / Raḳş ider her yaña ẕerrāt-ı vücūd
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ **nūrı** dāim kebūd
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveş bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine ṭola **nūr**
G395-2. Şemʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni gāhi dimişler **nūra** nār
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa **nūrdur** / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ ol maʿmūrdur
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir **nūrdur**
G497-1. Görmek istersen eger Allah **nūr** / Kaʿbedür kūyı nigāruñ ḳarşu ṭur
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḥi dirsem saña ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa **nūr**
G701-3. Cihāna **nūr** ile pertev şalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G711-4. **Nūr** yaġdursa seḥer-geh ne ʿaceb gök yüzine / Yār işigine varup yüzini çün ḫāk eyler
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār şanmañ **nūrdur** / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur

G830-1. Yüzüñ **nūrına** kim dir nāre beñzer / Ya kimdür kim diye gül-nāre beñzer
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi **nūrı** degülse eydiñüz pes yā nedür
G909-1. Yüzüñ **nūrıyladur** çeşmün münevver / Meşāmum būy-ı zülfinden mu ʿaṭṭar
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı **nūrlar** / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre ḥūrlar
G1074-4. Ka ʿbe kūyında olur görmez nigāruñ gün yüzin / Aña beñzer **nūr** görmez adı ammā ḥācıdur
G1209-4. Gün gibi rūşen olur ʿāleme ʿışḳuñ **nūrı** / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḥi iḳrāra henüz
G1251-2. Keşf-i berḳı ʿ eyle yüzden **nūra** ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / **Nūrdan** leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ **nūrı** ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1474-1. Māhtāba **nūr** baḫş iden cemālüñdür senüñ / ʿĀşıḳa ḫançer çeken her dem hilālüñdür senüñ
G1534-5. ʿIşḳ **nūrına** tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek
G1563-5. ʿĀrıżuñ **nūrına** zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da şor ʿālemde dir ḥūrşīd-i ḫāver görmedük
G1616-3. Ḫʷāb u bidārumda görinen cemālüñ **nūrıdur** / Gice de gündüz de eglenmem ḫayālüñdür senüñ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine **nūrdan** külāh / Şu ʿle-i āhuñ alup başına ser-pūş eyledüñ
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem ʿüñ yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa **nūra** gel
G1748-1. **Nūr** ile başdan başa bir āfītāb ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa tāb ister göñül
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ **nūrına** / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā ben daḥi bir ad eyleyem
G1840-3. Yüzüñüñ **nūrı** ʿaksinden bu cānum şu ʿle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm
G1868-3. Eyler idüm cānumı ol dem nişār ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ **nūrını** görse gözüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde **nūr** berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şem ʿine ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli anda **nūr** olam
G2037-3. Gel ṭulū ʿ it gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar **nūrdan**
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca **nūrdan**
G2209-1. Şem ʿ didüm ḫaddine billāh görün **nūr** olmasun / Ya İlāhi ehl-i ʿışḳ ol **nūrdan** dūr olmasun
G2211-1. ʿĀm iken ḥūrşīd-veş luṭfuñ cihāna **nūrdan** / Ṣaḳınursın yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2251-2. **Nūr** umarsa n'ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2352-3. İrişdüm kūyuña gördüm yüzüñi / Müyesserdür görinmek **nūr** ḥacda
G2416-2. Yüzüñe n'ola dirsem şāh-ı ḫāver / Ezelden **nūr** ile olmış sirişte
G2420-2. Zāhidā mu ʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḥaddi **nūrı** saña yitmez mi idi beyżā yine
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ **nūrını** ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen de Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine **nūr** baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2494-2. Gel ʿarż it yüzüñi kūyuña vardum / Görürler ḥācı olan **nūr** ḥacda
G2621-1. Būse-i la ʿl-i lebüñ bu cān-ı şīrīnüm gibi / ʿĀrıżuñ **nūrı** da ḳalbümde benüm dīnüm gibi
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḫūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh **nūrı**
G2656-1. Perī misin melek misin ya ḫūrī / Yüzüñde berḳ urur Allah **nūrı**
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr ile meh **nūrı**
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban şem ʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki **nūruñdan** alur mihr ile meh nūrı
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Şanmasun **nūr** ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme **nūr** ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy gibi
M1-10. İlāhi ol resūluñ ʿizzetiyçün / Daḥi alnındaki **nūr** ḥürmetiyçün

nūr āyeti [4] Cenabıhakk'ın göklerin ve yerin nuru olduğunu anlatan Nur Suresi 35. ayet için bu ifade kullanılır.

G190-4. Şu ʿle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ **nūr āyeti** / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G1326(a)-5. **Nūr āyetidür** dilde ẓikr eyle ruḥın bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḥaẓẓ
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup ruḫsāruña **nūr āyetin** / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar cānā cemālüñe senüñ / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki **nūr āyetin**

nūr eylemek [1] Aydınlatmak.

G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam / Sen daḥi şem ʿ-ṣıfat ber nefesüñ **nūr eyle**

nūr olmaḳ [1] Aydınlanmak.

G584-1. Saña kimdür melek diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem çün **olur nūr**

nūr virmek [1] ...aydınlıḳ virmek, nurlandürmaḳ...(Tulum, 2011: 1398)

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser **virdi nūr** / Şem ʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc aña

nūr-ı ʿālem [1] Hz. Muhammed'in (s.a.v) nuru.

bk. nūr-ı Ḫüdā vü Ḳureşi, nūr-ı Muḥammed

G4-1. **Nūr-ı ʿālemsin** bugün hem daḥi maḥbūb-ı Ḫudā / Eyleme ʿāşıḳların bir laḥża ḳapuñdan cüdā

nūr-ı ʿārıż [1] Yanağın işiği.

G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şem ʿe **nūr-ı ʿārıżuñdan** irmese bir ẓerre lem ʿ

nūr-ı ʿārıż-ı dildār [1] Sevgilinin yanağının ışığı.

G2400-1. Zülf-i müşkīn kim görinür **nūr-ı ʿārıż-ı dildārda** / Deste-i sünbül aşılmış şanasın gülzārda

nūr-ı cemāl [3] Yüzünün nuru.

G395-2. Şemʿ-i bezm-ārā gibi **nūr-ı cemālüñ** şevķine / N'ola yaķarsa beni gāhi dimişler nūra nār
G1465-1. Artarsa n'ola **nūr-ı cemāli** Muḥammedüñ / Kesbi degül cemʿ-i ḫişāli Muḥammedüñ
G1610-4. Sırr-ı ʿışķı açma her ʿāmi anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan **nūr-ı cemālin** dostuñ

nūr-ı cihān-ārā [1] Dünyayı aydınlatan ışık.

G2183-2. Ben senüñ **nūr-ı cihān-ārāña** ḫayrān olmışam / Nitekim ḫalķ-ı cihān görüp olur ḫayrān-ı men

nūr-ı ḥaķķ [1] Cenabıhakk'ın nuru. *bk. nūr-ı Ḫüdā, nūr-ı İlāh*

G1191-3. Kim ki **nūr-ı ḥaķķ** ile dil ḫānesin rūşen ķılur / Yiter aña hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez

nūr-ı ḫāver [1] Şarkın ışığı.

Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ çün **nūr-ı ḫāverden** laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ serv ileʿarʿardan laṭīf

nūr-ı hidāyet [1] Hidayet nuru.

G210-3. Rūşen ķıluram gözlerümi ḫāk-i derinden / Ger bedreķa-i rāhum ola **nūr-ı hidāyet**

nūr-ı Ḫudā [3] *bk. nūr-ı ḥaķķ, nūr-ı İlāh*

G80-1. Gāh dilde gāh gözde eyle cā / Menzilüñdür cümle ey **nūr-ı Ḫudā**
G153-1. Sensin ol **nūr-ı Ḫudā** aşlı ulu nesliʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G2103-4. Şuʾle virür gün gibi yüzüñde çün **nūr-ı Ḫudā** / Ķanķı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan

nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi [1] *bk. nūr-ı ʿālem, nūr-ı Muḥammed*

G10-1. Ey melek ḫaşlet ü ey **nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi** / Ķanġı kāfir ola kim sevmeye sen ḫūr-veşi

nūr-ı ḥüsn [2] Yüz güzelliğinin nuru.

G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı bu ʿālem żiyā / Yaķmasaydı **nūr-ı ḥüsnüñden** gelüp anlar çerāġ
G1719-1. Ḫūblıķda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / **Nūr-ı ḥüsnüñe** muķābil mihr bir pertev degül

nūr-ı İlāh [1] *bk. nūr-ı ḥaķķ, nūr-ı Ḫüdā*

G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı ķo / Kāfir olmaz mıʿaceb **nūr-ı İlāhı** sevmeyen

nūr-ı Muḥammed [2] *bk. nūr-ı ʿālem, nūr-ı Ḫüdā vü Ḳureşi*

G2041-5. Yüzinde berķ urur **nūr-ı Muḥammed** ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulķ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berķ urur **nūr-ı Muḥammed** ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulķ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen

nūr-ı nār-ı ʿışķ [1] Aşk ateşinin nuru.

G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya **nūr-ı nār-ı ʿışķ** / Bir ķadem başmazdı ol vādi-i eymenden yaña

nūr-ı şeriʿat [1] Şeriat nuru.

G11-4. İtmeseñ **nūr-ı şeriʿatle** münevver ʿālemi / Ṭutar idi bu cihānı ser-te-ser ẓulm ü ḍalāl

nuṣḥ [2] *Ar.* Öğüt, nasihat, pend. (Ş. Sami, 2010: 926)

(nuṣḥ [1], nuṣḥuñ [1])

G330-2. **Nuṣḥuñ** öz başına it zāhid yüri / ʿĀşıķ-ı dīvāne hīç ṭutar mı pend
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışķı bildüm fāriġ ol / **Nuṣḥ** ķılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan

nuṣḫ-ı yāķūt [1] Yakutun örneği.

G782-4. Laʾlüñ eṭrāfına ġubār-ı ḫaṭuñ / **Nuṣḫ-ı yāķūt** u ḫaṭ-ı reyḥāndur

nūş [3] *Far.* İçen, ayyaş... (Steingass, 1892: 1434)

bk. ʿiyş u nūş, leb-i nūş, nūş eylemek/itmek, nūş ķılmaķ, nūş olmaķ, nūş-ı cām, nūş-ı cān, nūş-ı mey ķılmaķ, nūş-ı mül eylemek, nūş-ı sāġar itmek

(nūş [1], nūşlardanuz [1], nūşumdadur [1])

G513-3. Cām-ı ʿışķı nūş idüp cūş eylesemʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu ḫāletler benüm **nūşumdadur**

G1131-1. Ġam meclisinde çün dili **nūşlardanuz** / Nāyuñ yirine nāle-i dil-gūşlardanuz
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ **nūş** isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā yine

nūş eylemek/itmek [157] İçmek, lezzet ałmaḳ, zevḳ etmek, hepsini içmek...(Tulum, 2011: 1399) *bk. nūş ḳılmaḳ*

G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı **nūş it** olur şayḳal sańa
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil **nūş ideli** / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G141-1. Sāḳī müdām şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / **Nūş eyleyelüm** itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G155-7. Bu Muḥibbī la'l-i nābı şevḳine / Ḳomaz elden **nūş ider** mā-i ʿineb
G163-5. Ey Muḥibbī cürʿa-i cām-ı maḥabbet **nūş iden** / Himmeti ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur şarāb
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl **nūş eyleyüp** mestāne oldum ʿāḳıbet
G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ Muḥibbī çün ezel **nūş eyledi** / Olısardur āḫır ol rüsvā-yı devrān ʿāḳıbet
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı **nūş eylemiş** / Baġrumı ister kebāb ol gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G214-7. Bir ḳadeḥ **nūş eylemiş** şanmañ çemendeʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim ezel **nūş eyledi** / Ṭañ degüldür tā ḳıyāmet görine her-bār mest
G236-1. Lebleriüñe dir isem n'ola nebāt / Mürdeler ger **nūş ide** bulur ḥayāt
G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını **nūş it** / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem şafādan ḳaynayup cūş it
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle sīneñi büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā **nūş it**
G297-5. Bir nefes mest olmasa hicrān ġamı eyler helāk / Anuñ içün bu Muḥibbī **nūş ider** ekşer ḳadeḥ
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān vire **nūş idem** / Meftūḥ olur bu göñlüme nice der-i fütūḥ
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde yārüñ **nūş ider** her dün ḳadeḥ
G361-3. Ḫūn-ı dil **nūş itmeyince** vaṣla irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān vaṣlını çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın **nūş eyledüm** / Şöyle mest oldum velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı **nūş idüp** anlar ki sekrān oldılar
G459-4. Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel **nūş itdüm** / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese serden bu ḫumār
G483-3. Çeşmi mesti mey yirine ḳanumı **nūş eyledi** / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G493-5. ʿIşḳ cāmın bu Muḥibbī çün ezel **nūş eyledi** / Anuñ içündür görinür gāh mest ü geh ḫumār
G513-3. Cām-ı ʿışḳı **nūş idüp** cūş eylesemʿayb olmasun / Bilmeyen bilsün bu ḥāletler benüm nūşumdadur
G570-2. Nergis şarābı dün gice **nūş eylemiş** meger / Baḳ çīn-seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G574-2. Sāḳiyā meygūn lebüñ **nūş itdi** ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G582-3. ʿIşḳ cāmın **nūş idüp** ʿāşıḳ irişdi vaḥdete / Zāhid-i şad-sāle gör daḥi ġam-ı ferdā çeker
G621-4. Bir ḳadeḥ her kim ki **nūş itdi** maḥabbet cürʿasın / Mest-i lā-yaʿḳıl olup dehr içre her dem çü çeker
G629-3. La'l-i nābuñ ḥasretinden ey leṭāfet gülşeni / Bezm-i ġamda mey diyü ḫūn-ı ciger dil **nūş ider**
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir perī-rūya cihān fettānıdur / Dem-be-dem **nūş itdügi** çeşmi cigerler ḳanıdur
G671-3. Çemende sāġar almışdur eline **nūş ider** lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G672-5. Ey Muḥibbī kim ki **nūş itmişdürür** cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup cümle pür-cūş oldılar
G735-5. Göz yaşın **nūş ideli** olsa Muḥibbī n'ola mest / Çeşmini alsa eline ṭolu peymāne olur
G750-2. Kim ki çeşm-i sāġarından **nūş ide** ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla ol Dārā vü İskender giçer
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ şuna / **Nūş ide** anı zehr ise kim ictināb ider
G760-4. Mest olup çeşmi diler kim ide baġrum kebāb / Ḳanumı **nūş eylesün** ola ki ḳana ḳaneler
G771-1. Ḳanumı **nūş eyleyen** ol nergis-i mestānedür / Ol sebebden ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür
G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden zehr **nūş itsem** baña cüllābdur
G793-4. Ḫᵛāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / Yā şarāb-ı nāzı **nūş itmiş** yatur maḫmūrdur
G802-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī **nūş ider** ḫūn-ı ciger / Beñzemez bu nāleme nesne ney-i gūyā meger
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını **nūş itsem** / Gözümün kāsesin elde ṭolu peymānedür dirler
G863-3. Cām-ı la'lin **nūş ider** bāġ içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn ṭutar
G865-5. **Nūş idelden** bu Muḥibbī cürʿa-i cām-ı elest / Kimse ḥālin añlamaz ol özge bir ḥāletdedür
G877-3. Kim ezel bezminde **nūş itdi** maḥabbet cāmını / ʿIşḳ mesti görine maḥşerde de ayıḳ mıdur
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir ḳadeḥ **nūş itmege** / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G959-3. Yār elinden zehr eger **nūş eylesem** tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryākı baña sem gelür
G1103-8. Yār elinden ey Muḥibbī bir ḳadeḥ **nūş eyleyen** / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil **nūş itmege** yārān ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm peymānumuz
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu **nūş eylerüz** ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün bu şarāba baḳmazuz
G1140-3. Hīç olur mı nergis-i mestüñ ide baña naẕar / Çün degül ḫāli elinden **nūş ider** bāde-i nāz
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel **nūş eyledi** / Daḥi ol demden berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ şarābın **nūş idüp** / Gitdi anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1205-5. Çün ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın **nūş eyledi** / Anuñ içün bu Muḥibbī mest ü sekrāndur henüz
G1221-3. Sensüzin ger cām **nūş itsem** baña hep nīşdür / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / Sen **eyle** dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de **nūş**
G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı meʿānī dürcini / Bāde-i Ḫāfıẕ meger ya cām-ı cāmī **itdi nūş**
G1248-1. Maḥabbet cāmını **itdüm** ezel **nūş** / Yürürrem tā ebed ser-mest ü medhūş
G1254-1. Ezelden ʿışḳ cāmın **eyledüm nūş** / Ḳatı mest itdi bende ḳalmadı hūş
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / **İtdiler** vuṣlat ḫumından çünki anlar bāde **nūş**
G1269-3. Mey **nūş iden** Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne köşesi ne ulu bārgāh imiş
G1275-1. **Eyledüm** ʿışḳuñ şarābından ezel bir cürʿa **nūş** / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1313-5. Şun **nūş ideyim** la'l-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḫālin ide saña Muḥibbʿarz

G1322-2. Kim ki la ʾlüñden senüñ **ider** bugün bir cür ʿa **nūş** / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevṯerden ne ḥażż
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi yādına mey **nūş eylerüz** / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar **nūş ideli** ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül sīnem dögülür hemçü hedef
G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre şevḳ / Her ḳaçan **nūş itse** mey lā-büd gelür güftāre şevḳ
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı **nūş idüp** müdām / Mest-i lā-ya ʾḳıl gezer ol ʿāşıḳ-ı ʿayyāşa baḳ
G1441-5. Muḥibbī **nūş idüp** cām-ı maḥabbet / Dimiş ser-mest cānlar cānıdur ʿışḳ
G1504-5. Cür ʿa-i ʿışḳı Muḥibbī çün ezel **eyledi nūş** / Çekemez minnetini olur ise cām-ı Cemüñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı / **Nūş idüp** iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1527-3. Sāḳiyā şun lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña **nūş idelüm** ol dişleri dürdānenüñ
G1533-5. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī ṭolılar **nūş itmege** / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi şarāb-ı lāle-reng
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭa ʿnını her bir dūnuñ / Şun berü **nūş idelüm** sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1543-2. Bezm-i ġamda döne döne olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dil **nūş itmege** bu gözlerüñ cām eyledüñ
G1565-3. Mest-i ʿışḳām şor baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı içüp **nūş eylemek**
G1565-4. Rūz-ı maḥşerde daḥi bulına başumda ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet cür ʿasın **nūş eylemek**
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle **nūş it** ḫūn-ı dil / Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür senüñ
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek gerek / **Nūş idüp** her ne gelürse zehri ḫoş görmek gerek
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam virdi ḫarāba / **Nūş itmek** için cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1637-1. Çün ezelden alduñ maḥabbet bādesin **nūş eyledüñ** / Ḳaynaduñ deryāya döndüñ dem-be-dem cūş eyledüñ
G1637-4. Kāyināt uñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭalı ʿ / Ol melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ **nūş eyledüñ**
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar öper ḳaṣd itse mey **nūş eylemek**
G1669-1. Sāḳī-i gül-ruḥ elinden bāde al **nūş eyle** gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey **nūş eyler** ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı **nūş eyle** şafā vü lezzet al / Derdi dermāna degiş ya ʿni belā vü miḥnet al
G1720-1. Dāfi ʿ-i ġamdur dilā **nūş eyle** cāmı iç şen ol / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen ol
G1735-4. ʿAks-i la ʾlüñle meger **nūş idesin** cām-ı meyi / Telḫ şerbetdür anı ol lezzet ile ḳand ḳıl
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / **Nūş itmege** anuñçün cām u sebūyı sevdüm
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey **nūş eyle** la ʾli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḥaşre dek **itsem** lebüñ **nūş** ey şanem
G1834-4. Cür ʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel **nūş eyledüm** / Ol zamāndan berü mestem beni şanmañ ayıḳam
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ **nūş itmişem** / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ **nūş eyleyem** / Tā ḳıyāmet ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde şun **nūş eyleyüp** kendümi lā-ya ʾḳıl ḳılam
G1885-1. Dehr elinden nice bir zehr ile ġam **nūş idelüm** / Der-i meyḫānede ʾaḳl u dili medhūş idelüm
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp n'eyler gibi / Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil **nūş eyledüm**
G1913-4. Kim ki cür ʾañı içe bula ḥayāt-ı ebedi / Şun berü cānuñ içün biz de anı **nūş idelüm**
G1928-6. Ṣabr u ʾaḳl u hūş bir yirden ferāmūş eyleyüp / ʿIşḳ cāmın **nūş idüp** kendümi lā-ya ʾḳıl ḳılam
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil **nūş eyleyüp** / Yaraşur tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün ezelden **eyledük nūş** ey şanem / Oluruz tā ḥaşre dek ser-mest ü medhūş ey şanem
G1989-1. Ṣabr u ʾaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḥālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ **nūş eyleyem**
G1995-2. Sāḳiyā şundum elüm sen daḥi şun peymānei / Yāduña **nūş itmege** ben ʿahd ü peymān eyledüm
G1997-1. Ḥāşālillah devr-i gülde oturup mestūr olam / **Nūş idüp** şaḥn-ı çemende bāde i mesrūr olam
G2008-2. Maḥabbet sāġarı ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde **nūş itdüm** ḳaçankim aña dem çekdüm
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum dem-be-dem **nūş eyleyüp** raḥm itmeyen / Ey gözi mestāne sensin ey gözi mestāne sen
G2013-4. Cām-ı derdüñ **nūş idenler** oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme özini ʿışḳ ile bī-ʿār iden
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / **Nūş idüp** evvel ben oldum ʿışḳuña yāḫūdiyen
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile şun ḫūn-ı ciger **nūş idelüm** / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā aş olsun
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden **nūş idensin** sen
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ **nūş eyle** gel zevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde / Lebinden cür ʿa **nūş itse** birez içsem dehānından
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel ben idem **nūş eyleyüp** yā hū diyen
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım **nūş idüp** düşdüm belā şaḥrāsına / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan
G2114-2. Berü şun şun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm **nūş idelüm** tā ṭola peymāne degin
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā **nūş idelüm** rıṭl-ı girānı baña şun
G2155-5. Maḥabbet meclisinde cām-ı ʿışḳı / Anı **nūş ideyim** evvel baña şun
G2182-4. Ezelden baña şunuldı şarāb-ı ʿışḳı **nūş itmek** / Virildi saña da zāhid yiyesin ḥab ile afyon
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil **nūş itmege** yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben
G2227-2. Virürsin bāde çün ʾömri ḳadeḥ **nūş eylegil** her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2230-2. Alup bir cür ʿa **nūş itdüm** ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına rūz-ı maḥşerde daḥi başda ḫumārından
G2245-2. Mey **nūş idüben** başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne şalınsun
G2264-7. **Nūş it** Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi **nūş ider** ol nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla ger gūşeden ebrū
G2365-2. Gül mevsiminde dilber dāim ḳadeḥ **ider nūş** / İçdügi ḫūn-ı dildür bu ʾāşıḳ-ı fütāde
G2373-4. Kime şunuldı ezelde **nūş itdi** cām-ı ʿışḳ / Ḳalmaya nāmūs u ʾārı eylemez ol meyl-i cāh
G2386-2. Ḫūn-ı dil **nūş eylerüz** yārāna diñ gelsün berü / Lī̇k yol virmeñ şaḳın bu meclise bī̇gāneye
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgūn şarābı **nūş it** / Ma ʿnī yüzinden ammā la ʾl-i nigārı gözle
G2435-3. Sāḳī piyāle şun berü peymāne dolmadan / **Nūş eyleyelüm** ʿışḳ ile yārüñ ṣafāsına
G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı **nūş it** zāhid-i peşmī̇ne-pūş / Niceye dek ḳalasın bu hāy u bu ġavġā ile

G2562-4. Ehl-i ʿşḳ mey yirine ḫūn-ı ciger **nūş eyler** / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında
G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler yir yir / Gehi **nūş eylesem** bāde gehi būse-kenār olsa
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī **nūş idüp** cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿiẕār olsa
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭopṭoludur sāġar-ı çeşmüm / **Nūş eyle** dilā içmege peymāne gerekse
G2587-2. Ḫūn-ı dil **nūş eylerüz** yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel **nūş itdi** ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh şeydā gibi
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger **nūş eylesem** / Göñlüm iñler şubḥa dek anda ney-i gūyā gibi
G2673-1. Sāḳiyā **nūş idelüm** şun cāmı bayram ertesi / Tā bula āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2674-3. Ger bezm-i belā içre **idem** ḫūn-ı ciger **nūş** / Yanumca bile nāle ḳılur sīne rübābı
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār idi çeşmi / **Nūş eyleyeli** ḳanumı bir pāre ṭapındı
G2696-2. Bādeye telḫ dime şun berü şīrīn içelüm / Yāduña **nūş idelüm** şun ṭolusın sāġar aḳı
G2710-4. Şarāb-ı ʿışḳı **nūş it** ḳoma elden / Gidere ḳomaya ḳalbüñde jengi
G2756-2. Ciger ḫūnını **nūş eyle** dilā çeşmün ḳabaġından / Şaḳın yol virme gelʿaḳla olur ol meclise nāşī
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile **nūş itdüñ** ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
En1-233. Lām Laʾl olduġiçün leblerüñ ey dost senüñ / Meyl-i laʾlüñ yirine **nūş iderem** vaḳt-i ḫumār
Mh7-9. **Nūş itdüñ** çü gül gibi dāmān-ı ʿışḳuñı / Añduñ cefā vü cevr ile bī-cān-ı ʿışḳuñı
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden **ideli** bir cürʿa **nūş** / Dilde ṣabr u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʾlüñ ġamını **nūş iden** mest ü ḫarāb / Şunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ yādına **nūş eyleyüp** ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben āşıḳuñ cānā demi
Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle bir demʿālemi / Lāle vü gül **nūş ider** alur şarāb u şebnemi
Mr6-7. Çün ezelden biz ṣadā-yı ʿışḳuñı **nūş eyledük** / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük
Mr7-1. ʿIşḳ cāmın **nūş iden** bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ **nūş eylerüz** / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül üñin güş eylerüz
Mr7-13. Laʾl-i nābı yādına mesken ḳılur meyḫāneler / Rūz u şeb elden ḳomayup **nūş idüp** peymāneler
Mr11-14. Ey Muḥibbī nice bir zehr-i felek **nūş idesin** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr17-1. Ṣaḥn-i ṣaḥrāya varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / Cām-ı mey **nūş idüben** cānı feraḥ-nāk idelüm
Mr17-3. Sāḳiyā ṣun beri ṣol ḳan olası **nūş idelüm** / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin güş idelüm
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir ṣadā güş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā **nūş eyledüm**
B74. **Eyledüm** cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa **nūş** / Anuñ içün cān u dil ṭurmaz ḳılur cūş u ḫurūş

nūş ḳılmaḳ [10] *bk. nūş eylemek/itmek*

G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ **nūş ḳıl** müldür baña
G324-2. Sāġarı dilberden alup **nūş ḳılsa** bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād
G1172-1. Cām-ı ʿışḳı **nūş ḳılduḳ** mest-i lā-yaʿḳıllaruz / Kendümüzden giçmişüz tā ḥaşre dek ḳanzillerüz
G1369-1. Ṣāfʿbāde **nūş ḳıl** eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / **Nūş ḳıldum** bāde yitmez mi ciger büryānlıġum
G1967-2. Ḫʸābda **nūş ḳılup** laʾl-i lebi cürʿasını / Uyanup kendüzümi mest ü melāmet gördüm
G2412-4. **Nūş ḳılsam** kāse-i çeşmüm yine anı ṭolar / Ṣanki cām-ı sāġar-ı İskenderi oldum yine
G2503-2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden **nūş ḳıl** cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ eger mirʾāt-ı ḳalbüñ jeng ile
Mr5-7. Sen şarābı **nūş ḳıl** bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe güller gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / **Nūş ḳıl** bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam

nūş olmaḳ [1] Mest olmak, kendinden geçmek.

G558-1. Lāleler güller ḳadeḥ alup ele **nūş oldılar** / Her biri devrān ġamından mest ü medhūş oldılar

nūş-ı cām [1] Kadeh/şarap içme.

G2128-2. **Nūş-ı cām** ile göñül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur kiʿabes yirlere maḥzūn olasın

nūş-ı cān [4] Can içkisi.

G655-4. Olaldan cām-ı laʾlüñ **nūş-ı cānum** / Zeneḥdañ sibi göñlümüñ behidür
G1241-5. **Nūş-ı cān** olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç anı peymāne-veş
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / **Nūş-ı cān** olsun nigārā ḳoma elden sen ayaġ
G2213-5. Eline ḫançer almışdur dem-ā-dem ḳaṣd-ı cān eyler / Ḳo döksün ḳanumı ġamzeñ içerse **nūş-ı cān** olsun
G2527-4. **Nūş-ı cān** olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm ire ṣıḥḥat cānına

nūş-ı mey ḳılmaḳ [1] Şarap içmek. *bk. nūş-ı mül eylemek*

G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler **nūş-ı mey ḳıl** lā-taḫaf

nūş-ı mül eylemek [1] *bk. nūş-ı mey ḳılmaḳ*

G2339-2. Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / **Nūş-ı mül eyleyelüm** gel berü yārānlar ile

nūş-ı sāġar itmek [1] İçki kadehinin hepsini içmek, boşaltmak.

D33-2. Pīr-i muġān himmetidür **nūş-ı sāġar it** / Devr-i zamān eylemeden kelleñi sifāl

nūş-ā-nūş [1] *Far.* İçtikçe içerek, içe içe. (Ş. Sami, 2010: 926)

G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda **nūş-ā-nūşına**

Nūşirevān [3] *Far.* Îran'da 531'den 579 yılına kadar hükümdarlık etmiş ve doğruluğuyla şöhret bulmuş olan Sâsânî şâhı ki "âdil" lâkabıyla anılır. (Devellioğlu, 2000: 846)

G1566-3. Zülfüñ ucını her yaña zencīri ʿadl idüp / Olır serīr-i ḫüsnüñe **Nūşirevān** ḳaşuñ
G1695-3. Leblerüñe dineli **Nūşirevān** / Oldı zülfin aña zencīr-i ʿadil
G1711-4. Kāfir idi ʿadl ḳılduġı içün **Nūşirevān** / Görmedi nār-ı cehimi didiler aʿrāfa gel

nūş-vār [1] *Far.* İçki gibi.

Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / **Nūş-vārdı** lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

nuṭʿ [1] *Far.* Satranç.

G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān **nuṭʿına** āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ

nuṭḳ [3] *Ar.* Söz, lâkırtı. (M. Nâcî, 2009: 557) *bk. nuṭḳa gelmek*

(nuṭḳa [2], nuṭḳı [1])

G243-1. Yandurup ger kül ide her dem beni hicrān dost / **Nuṭḳa** ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül **nuṭḳa** mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir **nuṭḳı** yoḳ ḥayvān ider göñlüm beni

nuṭḳa gelmek [2] Söylemek, söz söylemek, dimek... (Tulum, 2011: 1399)

G892-3. **Gelmeyüp nuṭḳa** mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḫüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür
G1048-3. **Gelmeyüp nuṭḳa** mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḫüsn içre çün ol serv ḳāmet gösterür

nübtīz eylemek [1] Bilemek, bileylemek.

G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki **nübtīz eyleye** / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür

nücūm [7] *Ar.* Yıldızlar.

(nücūm [4], nücūma [3])

G251-2. Cemʿ eyle güzeller döneler tā ki **nücūma** / Ṭoġ aralarında özüñi sen mehtāb it
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde şanmañ **nücūm** / Sīnesine irişür her gice āhumdan ḫadeng
G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳıldun mihr-i eflāki **nücūm** / Penbe-i dāġumı hem bir māh-ı tābān eyledüñ
G1796-2. Zīr-i felekde şanma görinen **nücūm** ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur dilde āteşüm
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya virmezin / Yaşum **nücūma** dāġumı da aya virmezin
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür **nücūma** ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum yiter arama çarḫuñ māhını
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı siz şanmañ **nücūm**

nüh-felek [12] Dokuz kat gök. Eskilerin itikadınca her bir seyyareye mahsus bir gök tabakası ki dokuz adedinde olup sekizincisi sevâbite mahsus ve dokuzuncusu nücûmdan hali ve cümlesini muhit zu'm olunurdu. (Ş. Sami, 2010: 335)

bk. arż u nüh-felek, ṭoḳuz çarḫ, ṭoḳuz eflāk, ṭoḳuz ḳalḳan, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne

(nüh-felege [1], nüh-felek [6], nüh-felekden [4], nüh-felekle [1])

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr **nüh-felekle** vaḳt-i nec
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / Yoġ idi bu **nüh-felek** külli bu ʿālemden ḫaber
G642-3. Mihr ü māh ü **nüh-felek** encüm ḳamu ḥūr u melek / Sen güzeller ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G820-3. **Nüh-felekden** giçer ʿāşıḳ idicek derd ile āh / Şanmañ āh-ı seḥere kevn ü mekān ḫāyil olur
G857-4. Giçürdük tīr-i āhı **nüh-felekden** / Ezelden çarḫ bizüm umacımuzdur
G1195(a)-3. Oda yanar şu ʿlesinden āhumuñ bu **nüh-felek** / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa zerrece gelmez felekle mihr ü māh / Rıfʿātiyle **nüh-felekden** yücedür eyvān-ı ʿışḳ
G2709-3. **Nüh-felek** her gice alur encümüñ dinārını / ʿArż ider ayı meger ḫüsnüñe olmış müşterī
G1836-3. Benüm āhum irişdi **nüh-felege** / İrmedi saña ey yüzi māhum
Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı **nüh-felek** saḳfı siyāh
Mr25-13. **Nüh-felekden** yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde dil şaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür **nüh-felek** saḳfı siyāh

nükte [15] *Ar.* Zımnen anlaşılan ince ve dakik mana, bir söz ve ibareden istihraç ve remiz ve işaretle ifham olunan şey. İyi düşünülmüş dakik manalı ve zarif söz, mazmun. (Ş. Sami, 2010: 927)

bk. nükte-i ḫāṣ, nükte-i ʿirfān, nükte-i laʾl, rümūz-ı nükte, rümūz-ı nükte-i ʿışḳ

(nükte [2], nüktede [1], nüktedür [3], nüktei [1], nükteleri [2], nüktesin [3], nüktesini [3])

G327-5. Vā ʿız sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola **nükte** serd
G366-4. Feylesof olan daḫi bu **nüktede** ʿāciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ şānından ḫaber
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir **nüktedür** / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G623-5. Müdde ʾī bilmez Muḥibbī **nüktesini** añlamaz / Ṭab ʿ-ı mevzūn olıcaḳ şi ʿri daḫi mevzūn çeker
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir **nüktedür** / Şol ki virmez dil cihāna fikri ol encām ider
G1005-3. ʿIşḳ **nüktesini** oḳıdı gülşende ʿandelīb / Evrāḳ-ı gül şanki öñinde risāledür
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḥālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir **nükte** bes
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye ṣoruñ / ʿIşḳuñuñ **nüktesini** bilmege idrāk gerek
G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / Bu **nükteleri** bilmege ki nükte-dān gerek
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her varaḳ bir **nüktedür** / Rūşen itsün çün oldı maḫzen-i esrār gül
G1756-2. Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan **nükteleri** rind-i cihān ol
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī / Hīç işitmedüñ mi sen bu **nüktei** ṭanbūrdan
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / Bilmege ʿışḳun **nüktesin** remmāl olayın bir zamān
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ **nüktesin** lebüñ / Var cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī **nüktesin** / Çünki kimse görmemiş görmez yılan ayaġını

nükte-i ḫāṣ [1] Özlü söz.

G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı ṣaḳın söyleme ehl-i ḫırede / **Nükte-i ḫāṣı** revā mı işide her bir ʿām

nükte-i ʿirfān [1] Bilginin sözü.

G1367-4. **Nükte-i ʿirfān** bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar ṣadef

nükte-i laʾl [1] Dudağın bahsi (ince sözü).

G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / **Nükte-i laʾlüñden** itsem ehl-i ʿirfān ile baḫş

nükte-dān [1] Nükte bilen. (M. Nâcî, 2009: 557) *bk. nükte-dān u fitne, şān-ı nükte-dān*

G1571-3. Aġzuñla sırruñı biliñüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege ki **nükte-dān** gerek

nükte-dān u fitne-çü [1] Nükte bilen ve fitne yapan; fitneci.

G1206-2. Yār-ı sengin-dil dü-çeşmidür belā-yı āfeti / **Nükte-dān u fitne-çü** ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz

nükte-şinās-ı men-ʿaref [1] Kendini bilen zarif kimse.

G1373-5. Refʿ idüp nefsin ḥicābın gördi ḥüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı çün **nükte-şinās-ı men-ʿaref**

nüvişte [1] *Far.* Yazılmış, muharrer, mektup. (Ş. Sami, 2010: 927)

G2417-1. Sitem-i tīġ ile ḳılduñ cānı rişte / Ne çāre başda imiş **nüvişte**

nüzūl itmek [1] ...ḳonmaḳ, ıkāmet etmek, müsāfir ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1403) *bk. nüzūl ḳılmaḳ*

G733-4. **Nüzūl itse** ḳaçan şaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / Ḫabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ yir yir otaġıdur

nüzūl ḳılmaḳ [2] *bk. nüzūl itmek*

G173-2. Ḫaymedür şaḥrā-yı dilde gözlerüm gel **ḳıl nüzūl** / Eyledüm ol ḫaymeye kirpüklerümden de ṭınāb
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan **ḳılsa nüzūl** / Gevher-i eşki göñül ḳıl yolına īṣār sen

ocaġ/ocaḳ [4] *T.* Ateş yanan yer, kânûn. (Ş. Sami, 2010: 929-930) *bk. er ocaġı*

(ocaġ [1], ocaġıdur [1], ocaġını [1], ocaḳlar [1])

G659-3. Ḳonup şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / **Ocaḳlar** yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḥnet **ocaġıdur**
G1006-4. Sencilü sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün **ocaġ** üstindedür
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ **ocaġını**

od [70] *T.* Āteş, nār, āzer. (Tulum, 2011: 1405)

bk. od düşmek, oda yaḳmaḳ, oda yanmaḳ, odlara ṭutuşmaḳ, yirin od itmek

(od [18], oda [1], oddan [4], oddur [2], odı [13], odına [6], odından [14], odını [2], odıyla [6], odlar [3], odlara [1])

G24-4. Cehennem bir şerer āhum **odından** / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre deryā
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey dost şarāb / Baġrumı ḥasret **odı** eyledi ser-cümle kebāb
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm **odını** / Derd ile bir āh ḳılsam yana oda āfitāb
G189-1. Ṣabr ile ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum **odından** düşerdi ḫırmen-i devrāna od
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı **od**
G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün şarāb-ı talḫ / Oldı firāḳ **odıyla** bu baġrum kebāb-ı talḫ
G309-3. İrgür viṣālüne beni cānā ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ **odıyla** ʿaẕāb-ı talḫ
G326-4. Nāle ḳılma ʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa **od**
G330-3. Her ki diler bir perī teshīr ide / Eylesün ʿışḳ **odına** cānın sipend
G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī bu raʿd ü berḳ / Miḥnet **odıyla** dilde olan āh u nāledür
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ **odı** var
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez añа hergiz eṣer / Āhum **odı** ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G544-3. Ḥālümi şemʿgice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin **odı** var
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir gören / **Od** naḳş-ı āb üzre ḳanḳı ṣūret-ger yazar
G698-1. Āhum **odı** her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ ol bilür / Işḳun **odına** cān u göñül kim kebāb ider
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey dil ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli **oddur**
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum **odından** ḫaẓeri var
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış añа ġār / **Odlar** kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1120-4. Āhum **odından** ṣaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / Baña öykündi düşüp **odlara** pervāne birüz
G1197(a)-4. Āhum **odından** umar idüm eyleye eṣer / Āhen gibi göñül ḳatı ṭaşa beñzemez
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı var imiş / ʿIşḳ **odıyla** bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1328-2. **Od** yanar başında var Mecnūn-ıṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı **od** içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1346-2. **Od** yanar başında var Mecnūn-ıṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı **od** içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice tā ṣubḥa dek ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum **odından** aña hergiz çerāġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde **od** / Ḥālümi şor anı direm işidenlerden ıraġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ **odından** yüregüm pür-sūzdur / Bu ḥarāret defʿine içdüm Muḥibbī ben ayaġ
G1399-2. Hecrüñ **odı** şuʾle virdi yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ **odıyla** hergiz ʿārı yoḳ
G1426-3. Kes şemʿ gibi başum ʿışḳ **odı** şuʾle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1463-3. Āhum **odından** yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur anı kim ẓāhir olmışdur ṣafaḳ
G1498-4. Ṣanurvan olmış meger ʿāṣıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde **od** yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1515-5. Firāḳ **odı** ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1631-4. Baḥre döksem āhum **odı** şemmesin / Ḳaynayup pişerdi içinde semek
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key ṣaḳın kim ʿālemi / **Od** bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ **odıyla** anı erit eyle ḥall didüm
G2036-1. Bildiler ʿāṣıḳlıġum sīnemde olan **oddan** / Zīrā āteş ẓāhir olur ḳand ise **oddan**
G2086-2. Ey ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ **odı** / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan **oddan** / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde yanan **oddan**
G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb beni hecr **odına** / Bu muḳarrerdür ṭamaʿ olmasa olmazdı ṭamu
G2331-2. Nāmeler āhum **odından** baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālümi dildāruma
G2356-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede **od** eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider **oda** varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2385-1. Sīnem **odına** żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe

G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr **od** ile ṣu imtizācına
G2467-2. Ola ki baġrınıñ **odını** birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı gelmişe
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ **odına** / Göñlüm kebāba döndi şancıldı çünki şīşe
G2521-2. Gökler yüzine itse ʿurūc ejder-i āhum / **Od** şaçıla dehr içre bu dilden dehenüme
G2585-1. Dem mi vardur bu göñül sīnede **od** eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2694-3. Görüp ṭūbī boyını serv ü ʿarʿar / İkisi reşk **odından** şındı düşdi
G2724-4. Ṭutdı **od** içre vaṭan ruḫları dūrında yine / ʿAcebā per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ **odı** / Yine çıḳar depemden şemʿ-veş her gice yā dūdı
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf **odlar** şaçar aġzından ejderhā gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme **odlar** şaçar biñ başlu ejderhā gibi
En1-29. Ye Yanar āhum **odından** ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḥasret ile yār beni leylü nehār
Mh6-9. ʿIşḳ **odına** doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mr1-10. ʿIşḳuñ **odı** yüregümde ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr4-7. Āteş-i āhum **odından** yandı çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek saḳfı siyāh
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum **odından** yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
Mr8-17. Elde ḳılıçlar şanki **od** / Çıḳsun felek yüzine dūd
Mr19-3. Sīnede yanan dem-ā-dem **oddur** / Şemʿ-veş dilümden çıḳan dūddur
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum **odından** ʿāleme āteş düşe
Nş1-2. Yaḳsa eflāḳı şafaḳ gibi n'ola āhum **odı** / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik **od**
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña **od** / Būy ile ʿālem ṭolar şankim yanar her yirde ʿūd

od düşmek [6] *bk. āteş düşmek*

G189-1. Ṣabr ile ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum odından **düşerdi** ḫırmen-i devrāna **od**
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun **düşdi** göñül şehrine **od**
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳışşasın şerḥ eylesem / Şemʿe yaḳar yüregini **odlar** aġzından **düşer**
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme **odlar düşer** çıḳar şererler her ṭaraf
G1571-2. Āhum görinür āteş-i ʿışḳuñ çü dildedür / Bir ḫāneye ki **od düşe** lā-büd duḫān gerek
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden ṣafḥaya **od düşdi** ṭutuşdı ḳalem

oda yaḳmaḳ [28] Ateşe vermek, yakmak. (TS, 2009: 2920)

G505-5. Müjeñ tīrini sīnemde n'ola **yaḳdı** ise **oda** / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G721-3. Cihānı **odlara yaḳar** dilümden ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler zamān ditrer
G821-2. Beni **odlara yaḳan** gül-ruḫuñdur / Giceler nāle ḳılan bülbülüñdür
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳışşasın şerḥ eylesem / Şemʿe **yaḳar** yüregini **odlar** aġzından düşer
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter anı **oda yaḳar** güneş
G1279-3. Āh eyledükce şu'le virür ʿışḳuñ āteşi / **Odlara yaḳan** ʿāşıḳı bildüm hevā imiş
G1399-4. Ten aʿṣāsın **oda yaḳdı** cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb zāġ u zaġandur müdde'ī / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri **odlara yaḳ**
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni sen **odlara yaḳduñ** yiter nāz u ʿitāb itdüñ
G1536-5. Çün ṭutuşdun nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / **Oda yaḳa** ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1546-3. Yüzüme burn ile baḳduñ beni ʿışḳ **odına yaḳduñ** / Ḳanı benüm ileʿahduñ niçün dün gice gelmedüñ
G1549-1. Dāl ḳıldı bilümi ḥasret-i ebrū-yı ḫamuñ / **Yaḳdı odlara** beni hecr ile cevr ü sitemüñ
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu zemīni **oda yaḳ** / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1577-3. Derd-i dil ḥālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram **oda yaḳa** sözi cihānı sūzumuñ
G1588-1. **Yaḳdı odlara** seni ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr **odına yaḳmaġı** ʿāşıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1772-1. Olayın rüsvā-yı ḫalḳ ey dil budur kāmum benüm / Cānumı hecr **odına yaḳdı** dil-ārāmum benüm
G1835-4. Sūz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege / ʿĀlemi **oda yaḳup** ḫākini ber-bād eyleyem
G1886-3. Ey felek çarḫuñ bozulsun olasın āḫır ḫarāb / Nitekim **odlara yaḳduñ** bu içüm ṭaşum benüm
G1954-5. Şiʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı Muḥibbī cān u dil / Raḫt u baḫtum **oda yaḳdı** defter ü dīvān benüm
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿız şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi kendü **yaḳar odlar** zebānından
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḥālini zülfüñ perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli **oda yaḳdı** āl ile
G2522-3. Görüp şemʿ-i ruḫuñ pervāne gibi / **Yaḳam odlara** ben cān pāre pāre
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden baġrını **yaḳar oda** / Gül yañaġuñı görem diyü gezer bāzārda
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi **oda yaḳar** / Gāh olur yaş dökmege bārān ider göñlüm beni
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dost beni / **Oda yaḳmaḳ** ne revādur seni cāndan seveni
G2648-1. Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını / **Odlara yaḳdı** bu ben āşüfte vü şeydāsını
G2663-4. Derd-i derūnı şorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / **Odlara yaḳdum** ʿālemi söyletme hā beni
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u göñül / Nitekim **oda yaḳar** pervāne bāl ü perleri

oda yanmaḳ [32] Ateşe yanmak. (TS, 2009: 2920, 2917)

G131-3. Ḫaste-dilven şun baña sen laʿl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ **odına yanmadan** ey dil-firīb
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / **Oda yansun** şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G154-2. Āteş-i dünyāya beñzetmeñ bu göñlüm odını / Derd ile bir āh ḳılsam **yana oda** āfītāb
G360-5. Bu Muḥibbī yazupʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer **oda yanmaḳ** kāġıẓ

G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri **odına yanadur**
G541-2. ʿIşḳuñ **odıyla yanup** aġlar isem itmeʿaceb / Her gice Şemʿ gibi cism eriyüp cān ezilür
G638-4. Dil şemʿ gibi **oda yanup** göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G831-7. Ey Muḥibbī ister iseñ vuṣlatın / **Odlara yanmaḳ** gerekdür bāl ü per
G966-5. İşiden şiʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup **oda yanmışdur**
G1017-2. Yaşum baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken /ʿAceb budur ki bu göñlüm benüm **odlara yanmışdur**
G1195(a)-3. **Oda yanar** şuʿlesinden āhumuñ bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger ey yār şemʿ / **Odlara yanup** firāḳuñdan olupdur zār şemʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice **yanar oda** gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ nāgehāni şemʿ / **Yandı oda** çıḳardı başından duḫānı şemʿ
G1350-2. Ger bāġ içinde irmeye būyuñ dimāġuma / Bir āhum ile **oda yana** gülsitān u bāġ
G1476-3. Şemʿe pervāne yanup külin şavurmış bād-ı ṣubḥ / Küli göge şavrılur elbette **oda yananuñ**
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına yandursam n'ola cān u dili / **Oda yanmaḳdur** işi ḳanda ise pervānenün
G1628-4. Her ki ʿāşıḳdur **yanup** ʿışḳ **odına** / Gice gündüz ol dil-i sūzān gerek
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile **yandı** Muḥibbī **odlara** / Nār-ıʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1920-7. Şiʿrümüñ sūzı ile yansaʿaceb mi dil ü cān / **Yana odlara** Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1926-3. **Yana odlara** felek ṭutuşa pervāne gibi / Her ḳaçan derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1980-3. Görüp cemāli şemʿini pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān ile ben **oda yanaram**
G2288-2. Dil āteşini itdi teskīn sirişküm / **Odlara** cihān **yandı** ṭutuşdı şererümden
G2398-1. Kim çıḳar başa şehā zülf-i siyeh-kāruñ ile / **Oda yana** dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ ile
G2418-3. Eger olmasa bu bārān-ı eşküm / **Yana** āh **odına** ʿālem bizümle
G2591-3. Pervāne gibi **odlara yana** bu cān u dil / Ḥüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2619-4. Şuʿle-i āh ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / **Odlara yan** göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı **oda yandı**
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem ol demde zebān **oda yanar**
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān ile / Şemʿ-veş **odlara yandum** āteş-i hicrān ile
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi **oda yanmaz** mısıñ
B17. Dil-i bī-çāre **yanup** ʿışḳ **odına** / Gözümden ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ḥasret

odlara ṭutuşmaḳ [3] *bk. oda yanmaḳ* (TS, 2009: 2918)

G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat **ṭutuşan odlara** benem
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki hemçü pervāne / ʿIşḳ **odıyla ṭutuşup** yana
G2482-4. Ḥasretinden **ṭutışa odlara** kūyunda raḳīb / Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye

oġlan [2] *T.* Erkek çocuk, yavru. (TS, 2009: 2925)

bk. ādem oġlı, levend oġlanı, oġlandan berü, oġlan oyunı

(oġlan [1], oġlandur [1])

G2073-2. Anadan ṭoġmadan ʿışḳa ṭolaşdum / Giriftār oldı dil **oġlan** yaşından
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam ol bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḫı **oġlandur** henüz

oġlandan berü [5] Gençlikten itibaren.

G2323(a)-1. Bir lebi şīrīn sevüp Ferhādam **oġlandan berü** / Kūh-kenlik itmede üstādam **oġlandan berü**
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan ey şanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı muʿtādam **oġlandan berü**
G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam **oġlandan berü**
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca vardur giryesi / Anuñ içün dāimā nā-şādam **oġlandan berü**

oġlan oyunı [1] *T. mec.* Basit ve sıradan bir olay veya durum (TDK, 2011: 557)

G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıḳar / Döndürüpdür oynını dildār **oġlan oynına**

oḫ dimek [2] Rahata ermek, rahata kavuşmak, rahat bir soluk almak. (TDK, 2011: 1790)

G314-2. Ġamzeñ oḳı geldügince sīneme / Görüp anı cān u dilden **didi oḫ**
G2575-4. **Oḫ diyem** ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele

oḫşamaḳ [6] *T.* (Ş. Sami, 2010: 930)

(oḫşamaġa [1], oḫşar [4], oḫşayup [1])

1. Sevmek, taltif ve nevaziş etmek.

G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını **oḫşayup** geh gel leb-ḫandānın öp
G564-1. Delü göñlüm benüm ġonce-leb ister / El urup **oḫşamaġa** ġabġab ister
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey dil yine **oḫşar** / Efendi olan ḳaḳır u **oḫşar** gülesine

2. Bir şeye cüzice benzemek, andırmak.

G914-4. Murġ-ı seḥerüñ nāleleri nālemi **oḫşar** / Çarḫ-ı felegüñ nālişi efġānuma beñzer
G1480-2. Fiġān u nāle ḳılsam nāy **oḫşar** / Olaldan meclis-i ġamda ḳadüm çeng

oḳ [57] *T.* Yayla atılan mermi ki ucu sivri demirden ve arkası tüy şeklinde ince ve kısa değnektir, tîr, sehm. (Ş. Sami, 2010: 931)

bk. ġamze oḳı, oḳ atmaḳ, oḳ u yā/yāy

(oḳ [17], oḳa [1], oḳı [5], oḳın [5], oḳına [3], oḳından [3], oḳını [1], oḳıyla [1], oḳlar [3], oḳlara [1], oḳların [6], oḳlarına [2], oḳlarını [1], oḳlarıyla [5], oḳum [2], oḳuñ [1])

G12-3. Cevr **oḳlarıyla** ger beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G24-3. Siper ḳıldı belā tīrine sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ **oḳ** ḳaşlarun yā
G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı gözümden / Uraldan kirpük **oḳın** ol ḳaşı yā
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān **oḳların** / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr **oḳın** yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam ol ḫᵛāb-ı bārāndur baña
G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn ṣalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre **oḳın** ṣalup
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü **oḳum** ile Kāşāneʿarż ider
G551-2. İki ḳaşın kemān itmiş olup müjgānları **oḳlar** / Atar ʿāşıḳlara her dem dü-çeşmüñʿayn-i āfetdür
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī tīrini / Sīnede **oḳ** görinür virmez kemānından ḫaber
G654-5. **Oḳ** gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G716-1. Ṣāḥib-dilüñ ki āhı **oḳı** ʿāşıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh aña nişānedür
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup ṣordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi **oḳ** yādigārıdur
G747-1. Āh **oḳlarıyla** ışḳ eri ehl-i hüner giçer / Bir an içinde şīşe-i çarḫı deler giçer
G753-2. Çeşmi eline yāyını alup kimin ider / Cān ḳaṣdine **oḳını** gizler kiriştedür
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān **oḳından** āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G899-6. Çünki Muḥibbī itdi felek ḳaddümi kemān / Āhum **oḳına** mihr ü meh iki nişānedür
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh **oḳların** yā ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G994-4. Ṣaḳın bu āhum **oḳından** ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi **oḳ** yādigārıdur diñüz
G1113-1. Cānuma giçdi **oḳı** dil ḳaşı yādan giçemez / Zülfine bend olalı daḫi belādan giçemez
G1113-5. Cevr **oḳı** cāna irüp itdi Muḥibbī'yi helāk / Daḫi bu ḫaste göñül ol ḳaşı yādan giçemez
G1129-4. Giçer āhum **oḳı** çarḫ-ı felekden /ʿAcebdür ḳatı göñlüñe yir itmez
G1278-5. Delmek içün sīnemi yir yir benüm / Ġamzesin **oḳ** ḳaşların yā eylemiş
G1326(a)-2. Āhum **oḳına** her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār tīr ile kemāndan ḫaẓẓ
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp **oḳ** / Baġrumı pāreleyüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi **oḳ** neʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ ḳaddümi dāl eyledüñ
G1566-5. Ġam **oḳlarıyla** sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde meger ter kemān ḳaşuñ
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / Birüz ey ḳaşı yā **oḳuñ** çekerek
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ **oḳa** diger / Öldürür bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı ḳıldum siper / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun **oḳlarını** kirpügüñ
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam **oḳların** / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ em degül
G1777-4. Olalı **oḳ** gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer ṣaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum **oḳlarına** bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1961-5. Yiridür **oḳlara** dikerse beni / Ġamzesi tīr u ḳaşı yā sevdüm
G2039-2. Ῑşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / **Oḳ** gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil bakışından / Gelür **oḳlar** dem-ā-dem yā ḳaşından
G2112-2. Ey felek ṣaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum **oḳından** neden sen böyle bī-bāk olasın
G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan bir **oḳum** / Rāfīżīler ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem bugün
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum **oḳ** bu ḳaddüm de kemān olsun
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan ṣaḳın kim bir gül-i tersin / Kim āh **oḳı** güzer ḳılur irişe daḫi mermerden
G2229-3. Eyledüm cevr **oḳlarına** dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2412-3. Ῑşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet **oḳların** / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum yine
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güzer / Bir ḳaşı yā kirpügi **oḳ** yār sevdüm tāzece
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle **oḳların** / Ol seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān **oḳıyla** baġrum ṭopṭolu döndi kişe
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice **oḳlar** cemʿ ḳıldı yanına
G2560-2. Ḳaşları yāyın ḳurup almış ele müjgān **oḳın** / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene
G2680-4. Cevr **oḳlarıyla** āh olalı ṭopdolu yürek / Hir kim görürse beni ṣanur tīr-keş-in daḫi
G2700-2. Ῑşḳ yāyı **oḳ** gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü
G2719-3. Bārān olursa başına **oḳ** yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol günʿiṭā güni
G2748-4. **Oḳ** gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde yoḳ per-iʿamel yolda ḳalur sekrān gibi
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların ḳurup / Cevr **oḳlarıyla** ṭopṭolu çeşmi ṣadācıġı
G2757-4. İdüp āh **oḳların** pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā ṣaḥrāsına ṭaşı
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele kirpik **oḳın** / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri

Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi **oḳ** deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem taʿbir ile
D40-1. Yolından ṭoġrı iken **oḳ** gibi āb / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāne
D26-2. Āhun **oḳına** ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün tīr ile kemāndan ḥaẕẕ

oḳ atmaḳ [19] Yay çekmek, imḫāt etmek. (Tulum, 2011: 1409)

G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca **atup oḳlar** / Elüñe çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ ṭut
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / **Atar** āh **oḳların** ʿāṣıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh **oḳların atdum** / Rengīn yaşumı eyledüm ol yāya kirişler
G1087-3. Cevr **oḳlarını** durmaz her dem **atar** ol meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1128-2. Şol ḳadar āh **oḳların atdum** bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde **atup** āhum **oḳların** / Ṭaşlar dikildi oldı nişān mezārumuz
G1271-4. ʿArşa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / **Atmaġa** āh **oḳlarına** işbu ḳaddüm yā imiş
G1367-5. Āḫırü'l-emr irgürem diyü nişān-ı maṭlaba / Bu Muḥibbī **atdı** āhı **oḳlarını** her ṭaraf
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / **At oḳlar** ey kemān ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan **atılsa** miḫnet **oḳları** / Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1767-1. Hā **atar** cevr **oḳların** ol yār-ı bed ḫʷāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm
G1809-4. **Atalum** yine āh **oḳlarını** / Büküben ḳaddümüzi yā olalum
G1860-5. ʿArşa-i ʿışḳ içre her dem **ataram** āh **oḳların** / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī yā benem
G1869-3. **Atmaġa** āh **oḳlarını** her seḥer eflāke çün / Miḫnet ile bükilen bu ḳaddümi ben yā ḳılam
G2217-4. **Atar** seḥer **oḳların** ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur tiġun duʿā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2397-1. **Atdı oḳını** sīneme ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı cān ile
G2459-2. Ol kemān-ebrū **atar** bu sīneme cevr **oḳların** / Bir yañadan ḳaşduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / **Oḳ atup** pāyını ṣan başdı kemān-dār ṣıdı
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā gibi çeker / Yābāna **atar oḳ** gibi ol ḳaşı yā bizi

oḳ u yā/yāy [14] Ok ve yay.

G128-4. Çeşmi yā itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḫadeng / Ḫūnum içmege heves ḳıldı **oḳ u yāya** düşüp
G421-2. **Oḳ u yā** alur ele ki zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine aldı eline **oḳ u yā** / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāżırdur eline **oḳ u yā** almış / Muḥibbī olmasun ġāfil ṭurupdur kārbān gözler
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup **oḳ u yā** ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa ṣaldılar
G868-4. **Oḳ u yā** aluben çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi perçemler
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben **oḳ u yā** alup / Her kim ṭutarsa sīne dil-āver degül midür
G1041-2. Atdılar ya ḳaşiyle ġamze oḳın / Dimeñüz **oḳ u yāyı** bilmezler
G1274-2. **Oḳ u yā** almış ele ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı pür-āşūb olmış
G1826-1. Sīne ṣaḥrāsında dögdüm dil nişānum var benüm / **Oḳ u yāyı** elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G1877-2. Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm ḳuşı / Çeşm-i ṣayyādı elinde **oḳ u yādan** ḳorḳaram
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline **oḳ u yā** / Perçemi ṭurmış ḳafada yañe ṭutmışdur kemīn
G2213-4. İşitdüñ **oḳ u yā** meylin idermiş ṭıfldur dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2719-1. Merdāne er görse ḳılıc **oḳ u yā** güni / Ol gün gözine görine ẕevḳ ü ṣafā güni

oḳımaḳ/oḳumaḳ [142] *T.*

dermān oḳumaḳ, efsūn oḳumaḳ, ezber oḳumaḳ, fermān oḳumaḳ, lā-ḥavl oḳumaḳ, naṣīḥat oḳumaḳ

(oḳıdı [5], oḳıdılar [1], oḳıdum [1], oḳımadılar [1], oḳımaz [1], oḳısun [1], oḳıya [3], oḳıyan [2], oḳıyanlar [2], oḳıyup [1], oḳu [3], oḳudı [2], oḳuduḳ [2], oḳuduḳca [1], oḳudum [10], oḳuduñ [2], oḳumadan [1], oḳumaduḳ [1], oḳumaduñ [1], oḳumaġa [1], oḳumamışken [1], oḳumamışlar [2], oḳumañ [1], oḳumasun [1], oḳumaz [1], oḳumış [2], oḳumışdur [1], oḳuñ [2], oḳur [41], oḳuram [4], oḳurken [4], oḳurlar [1], oḳurlarsa [1], oḳursa [9], oḳusa [1], oḳusun [5], oḳuya [2], oḳuyaldan [1], oḳuyalım [1], oḳuyamam [1], oḳuyan [3], oḳuyanlar [4], oḳuyasuz [1], oḳuyayım [1], oḳuyuban [1], oḳuyup [8])

1. Yazılmış bir şeyi gözden geçirip sesle veya sessiz kıraat etmek, mütalâa etmek, tilâvet eylemek. (Ş. Sami, 2010: 932)

G18-3. **Oḳuduñ** levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş idi / Oldı ẓāhir saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn
G61-7. **Oḳusun** naẓm ehli bu şiʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G65-8. Kim bu şiʿr-i dil-pesendi ele alup **oḳuya** / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle aña
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani nakşını / İşidenler **oḳuyanlar** diyeler Mānī saña
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber üzre **oḳıya** ger āyet-i ḫüsnüñ ḫaṭīb
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḫüsninde yārüñ cumʿa gün / Ḫoş-edā ile **oḳudı** ḫuṭbe-i ḫüsnin ḫaṭīb

G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın **oḳudum** didüm ki ḫatm oldı kitāb
G179-5. Ḫāl ü ḫaṭṭuñsuz **oḳur** ḥüsnüñ kitābın Muḥibb / Musta ʿid olan kişi i ʿrābı itmez irtikāb
G182-5. Gitmesün dilden Muḥibbī dāimā medḥ-i Resūl / **Oḳuduḳca** dil feraḥ bula vü cānuñ ola mest
G193-3. **Oḳudum** ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳur'ānı dürüst
G206-6. Bu defter-i ḥadīṣüm ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim **oḳursa** lā-büd ider aña sirāyet
G375-5. Ḥüsnüñ evrāḳın **oḳumaġa** Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı levḥ-i ḫadüñ müsveddedür
G482-4. Şāḫ-ı serv üzre ḳaçanki ḫuṭbe **oḳur** ʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde yār / Ṣanasın kim **oḳudı** Dāvud Zebūr
G500-5. Her kim **oḳursa** şi ʿrümi būy-ı vefā alur / Zīrā Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān **oḳur** / Dil ṭabībi sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G542-5. Şi ʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an **oḳur**
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān **oḳur**
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın **oḳumış** yār / Daḥi ṣanmañ ki varup mekteb ister
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice me ʿānī / Kim **oḳur** ise diye ki rindāne dimişler
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / **Oḳuyan** dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G661-4. Görüp zülf ü lebüñi secde itdüm / **Oḳudum** āyeti والیل کوثر
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / **Oḳuyup** saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G751-2. Āyet-i ḥüsnine bakṣam **oḳuyamam** bir elif / Lebüñ göñlümde ḫayāli ḥarf ḥarf ezberdedür
G759-2. Māh-rūlar **oḳumamışlar** vefā destānını / Līk bu fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden **oḳur** ʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G805-2. **Oḳudum** ʿışḳuñ kitābın gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş ʿāruñı / **Oḳuyanlar** şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G879-4. **Oḳuyan** şi ʿr-i dil-sūzuñ Muḥibbī eylesün taḥsīn / Diye kim bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra yazuban gönder / **Oḳuyuban** ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm Tātār ḫānı **oḳur**
G924-5. Olmayan ʿışḳa ḫaber-dār **oḳumasun** şi ʿrümi / Şi ʿr-i pür-sūzum **oḳurken** ḳorḳaram kim yaneler
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şi ʿrüñi her kim **oḳursa** ḳorḳaram sūzān olur
G966-5. İşiden şi ʿr-i pür-sūzum **oḳuyanlar** diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G975-2. Āyet-i ḥüsnüñi ṣorma anı bilmez müdde ʿī / **Oḳuyayım** baña ṣor bir bir ḳamu ezberdedür
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ **oḳur** yine dil bülbüli āvāz eyler
G1026-4. Ḳoyup Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasını / **Oḳuñ** ḳıṣṣam ʿacāyib dāsitāndur
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / **Oḳusun** görsün Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G1139-5. ʿĀşıḳuz ʿālemde ammā virmedük bir ḫūba dil / **Oḳusun** bilsün Muḥibbī bilmeyen dīvānumuz
G1285-4. Metn-i ḥüsne ḫaṭuñ olmış ḥāşiye / **Oḳuyup** dil anı tefsīr eylemiş
G1331-4. Māh-rūlar **oḳumamışlar** vefā destānını / Her biri cevr ü cefā fenninde līkin muḫteri ʿ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuṣṣāḳı yazsunlar beni ser-defteri / **Oḳuyanlar** diyeler kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1502-1. **Oḳurlar** āyet-i secde açüben muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ
G1586-4. Pādişāh-ı dü-cihāndur aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını **oḳu** ḫālini gör Mecnūnuñ
G1604-4. Dil **oḳurken** ḫaṭṭuñı zülf ile ḥālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭā noḳṭa vü i ʿrāb gerek
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı **oḳu** yārān ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmi ʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1676-4. **Oḳuram** ḥüsnüñ kitābını gider gül ḫaṭuñı / Müsta ʿid olan **oḳur** i ʿrāb aña ḫācet degül
G1698-3. Her varaḳda yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden **oḳuyup** bir ḥikmet al
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / **Oḳımaz** ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl
G1783-2. **Oḳumañ** Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür / Ṣıġmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm
G1920-7. Şi ʿrümüñ sūzı ile yansa ʿaceb mi dil ü cān / Yana odlare Muḥibbī kim **oḳursa** ġazelüm
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre **oḳurken** maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre **oḳurken** maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü ṣāb eglenmesün
G2105-6. **Oḳudum** ḥüsnin kitābın baḳmadan ḫāl ü ḫaṭa / Müsta ʿidem baḳmaz oldum noḳṭa vü i ʿrāba ben
G2120-5. **Oḳuduñ** lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eş ʿāruñ senüñ dürr-i ʿAden
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül defterini / **Oḳısun** eyle ṭulū ʿ gel meh-i tābānun içün
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şi ʿrümde anuñçün añaram / Her kim **oḳursa** anı vālih ü ḫayrān olsun
G2268-5. Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi āhen ise / Ey Muḥibbī **oḳıyan** defter-i dīvānumdan
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor ne bilsün Ḳays ü Ferhād / **Oḳımadılar** anlar **oḳıdum** ʿışḳuñ kitābından
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar cānā cemālüñe senüñ / **Oḳıdılar** muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2278-1. Şi ʿr oldur **oḳıyanlar** bula şekker lezzetin / Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2278-7. **Oḳıdı** bu beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa **oḳuyan** şi ʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / **Oḳuyup** taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2372-5. Her kim **oḳursa** işbu Muḥibbī ġazellerin / Raḥmet aña ki raḥmet ile bir du ʿā ḳıla
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı **oḳursa** n'ola dilber / Lü'lü' yaraşur la ʿl i Bedaḫşān arasında
G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / **Oḳumaz** ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2676-3. Ġuṣṣa-i Ferhādı ḳo efsāne Mecnūn ḳıṣṣası / Ehl-i şevḳ olan **oḳusun** kendüñüñ dīvānını
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ **oḳudum** key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek özge ḫayālüm idi
G2796-1. Ḫayret alup ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd **oḳıyan** defter-i pür-derdümi
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / **Oḳuram** her gice şem ʿüm hem kebābum var benüm

2. Söylemek, demek. (TS, 2009: 2950)

G167-5. Aġız açduḳca Muḥibbī medḥüñe / Anuñ ile medḥüñi **oḳur** rübāb
G234-2. **Oḳuyaldan** gülşen içre medḥini sen gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān **oḳur**
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā cennet-i ʂāni **oḳur**
G917-3. Gül çemen taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i ṣabā serv-i ḫırāmānı **oḳur**
G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi / Gāh medḥüñ **oḳuyup** gāhi ʂenā-ḫān olmışam
G2170-9. Nice ʂīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḥüñ **oḳuram** olur kelāmum sükkerin

3. Öğrenmek, tahsil etmek. (Ş. Sami, 2010: 932)

G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / **Oḳuyalım** ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol bāña
G322-2. Mektebde meger yār **oḳumış** cevr rümūzın / Oldı bu cefā ʿilmine anuñ içün üstād
G325-2. Fenn-i ʿışḳı **oḳudum** ṣanmañ beni siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum mustaʿīd
G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī **oḳıdı** naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül suḫtesi bu fende mustaʿīd
G359-2. ʿİyān oldı ʿulūmı kāyinātuñ / Saña **oḳumadan** mektebde ebced
G540-3. **Oḳumamışken** muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin o kimden ögrenür
G1172-3. **Oḳumaduḳ** gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her vech ile kāmillerüz
G1203-2. ʿIşḳ dersin **oḳuduḳ** Ferhād ile Mecnūn ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden sebaḳ-dāş olmışuz
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger ṣaḥāḥ ile **oḳurlarsa** hezārān ḳāmūs
G1236-1. Dil **oḳur** ʿışḳuñ kitābını revān ezberlemiş / Gūyiyā gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
G1236-3. **Oḳuyup** görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk ol nā-mihribān ezberlemiş
G1316-2. Ḫaṭ ü ḫālüñ olmasa ezber kitāb-ı ḥüsnüñi / **Oḳuram** ḥācet degüldür baña iʿrāb u nuḳaṭ
G1318-5. Ey Muḥibbī yār cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez **oḳusa** eyler ġalaṭ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin **oḳuyup** aldum sebaḳ
G1912-4. **Oḳudum** Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳ-dāşum benüm
G2005-5. **Oḳuduḳ** Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳ-dāşum benüm
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / **Oḳumaduñ** anda bu derde devānuñ yolların
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ **oḳur** ol dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2377-2. ʿIşḳ dersin **oḳıyanlar** iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler yine başdan başlaya
G2570-2. Leblerinden gelʿilāc eyle bu ben dil-ḫasteye / Bilürem ki **oḳumışdur** ḥikmet-i Loḳmān ile
G2601-2. Dilber oldur ki vefā bābını ögrenmeye hīç / **Oḳuya** cevr ü cefā eylemek āyini ola

4. Şarkı ve türkü söylemek, terennüm ve teganni etmek. (Ş. Sami, 2010: 932)

G482-3. Gāh aġlar geh **oḳur** bülbül gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını rengīn ider
G542-3. ʿĀrıżuñ görse ne ṭañ artursa dil feryādını / Her ḳaçan açılsa gül bülbül olan efġān **oḳur**
G563-1. Gül yüzüñ vaṣfın ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān **oḳur** / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḫān **oḳur**
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin **oḳur** ṭurmaz hezār
G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı **oḳur** / Geh döner gül defterinden vird-i sübḥānı **oḳur**
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān **oḳur** / Tīz giçer dir gül zamānı defter-i hicrān **oḳur**
G1005-3. ʿIşḳ nüktesini **oḳıdı** gülşendeʿandelīb / Evrāḳ-ı gül ṣanki öñinde risāledür
G1015-1. **Oḳursa** gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1480-7. Muḥibbī bülbülüñdür gülşenüñde / **Oḳur** medḥüñi olmışdur ḫoş-āheng
G1630-3. Güllerin medḥin **oḳur** gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1704-5. Ḳarşusında medḥ **oḳursa** bülbüle gül incinür / Līk gitmez hīç yanından olımaz bī-ḫār gül
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ **oḳur** sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2421-5. ʿIşḳ bāġında Muḥibbī gibi bülbül yaraşur / **Oḳıya** medḥ ü ʂenā serv-i gül-endāmlara
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice ṣubḥ olınca / **Oḳur** Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz **oḳur** ṣubḥ olınca bülbül-i gūyā gibi
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ medḥin **oḳur** bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār
Mh2-6. Vird idüp gördüm **oḳur** bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
B215. Dün nevāda **oḳıdı** bülbül Muḥibbī ṣiʿrini / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

5. Dua okuyup üflemek, üfürükçülük etmek. (Ş. Sami, 2010: 932)

G563-3. ʿĀlemüñ ḫalḳını tesḫīr eyledi cādū gözüñ / Bir yañadan daḫi efsūn ġamze-i fettān **oḳur**
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre duʿādan añasuz / Benüm içün umaram **oḳuyasuz** siz iḫlāṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı **oḳuñ** ez-ḫalāṣ
G1712-4. Gördügümde **oḳudum** zülfini ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi ve'ṣ-ṣems **oḳu** ḳur'āne gel
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / **Oḳur** tiġun du ā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẓar iderse **oḳur** anda āh şāh

6. Çağırmak, davet etmek. (TS, 2009: 2947)

G542-4. Zülfini şalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān **oḳur**
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine gel seni sulṭān **oḳur**
G563-4. Şuʿle-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı mihmān **oḳur**
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān **oḳur**
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı ansuzın / Yanuma anları **oḳuyup** ṣanki gel didüm

7. Anmak, yad etmek. (TS, 2009: 2950)

G2461-3. İtmesün cevre taḥammül **oḳusun** mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile

oḳunmaḳ [6] *T.* Okunulmak. (TDK, 2011: 1794)

(oḳunduḳca [1], oḳunmaz [1], oḳunsun [1], oḳunur [3])

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān **oḳunur** söylenür dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G60-6. Olup efsānesi köhne-keder Ferhād u Mecnūnuñ / Muḥibbī ḳıṣṣası nevʿdür **oḳunsun** cümle māhfilhā
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ **oḳunur** gördüm ḫaṭīb
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / **Oḳunduḳca** būse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur ʿışḳ kitābı / **Oḳunmaz** ṣanma sen taʿlīme beñzer
G1630-4. Kim añardı bülbüli güli de bülbül olmasa / **Oḳunur** mıydı gülüñ de dāstānı bülbülüñ

oḳutmaḳ [3] *T.* Ders vermek, öğretmek, tedris etmek. (Ş. Sami, 2010: 932)

(oḳudur [1], oḳudup [1], oḳutmadı [1])

G129-4. Meger **oḳutmadı** ol ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G732-3. **Oḳudur** ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür
G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı **oḳudup** ʿāşıḳlara / Bāb-ı faṣlın sīnemüñ levḥine inşā eyleyen

ol [2107] *T.* O, üçüncü tekil kişi adılı. (TS, 2009: 173) Müfred-i gâ'ibe mahsus olup, badehu işaret içindir. (Ş. Sami, 2010: 929) Uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten bir söz; Teklik üçüncü kişiyi gösteren bir söz. (TDK, 2011: 1785) *bk. ol dem, ol vaḳt, ol zamān*

(ol [2063], oldur [41], oldurur [3])

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ ẕikr ü fikridür / Eṣer ḳalmaya ger benden **ol** ḥālet olmaya zāil
G6-1. Dilüñden gitmesün her demde sübḥān / Ki **oldur** ḳullaruñ derdine dermān
G6-6. Muḥibbī aġla añ yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ ʿafv ide **ol** şāh-ı şāhān
G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın her dem **ol** şāhid baña / Ben şehīd-i ʿaşḳ olam cümle cihān şāhid baña
G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs ṣan oldı **ol** ḳāṣid baña
G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola **ol** nūr Muḥibbī'ye şefīʿ ey Maʿbūd
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur **ol** zār aña
G22-3. ʿAfv ḳıl ʿişyānumı kim bir aduñ ġaffārdur / **Ol** Muḥammed ḥürmeti kim saña olmışdur ḥabīb
G24-7. Seg-i Leylī ne yirde itse menzil / Ḥaḳīḳat **oldurur** Mecnūna meʿvā
G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz **ol** sem peydā
G32-2. Her ne söz kim leblerüñden gelse bir güherdür **ol** / Kimdürür aña bahā bulan ki **oldur** bī-bahā
G35-1. **Ol** perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı sen / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur **ol** ḳan aña
G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma **ol** kākül baña
G37-4. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre mest-i ḫarābam diye **ol** ḳanzil baña
G37-6. Āh kim menzil baʿīd bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya **ol** menzil baña
G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür **ol** toz baña
G41-1. Ḳaşlaruñ yasına didüm olayın ḳurbān aña / Ḫışm ile dilber didi lāyıḳ mı **ol** ḳurbān aña
G41-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ **oldur** derd-i yāri ḫoş göre / Derdden ḳurtulmasun derdine kim dermān aña
G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş **ol** baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥza yoldaş **ol** baña
G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş **ol** baña
G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş **ol** baña
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş **ol** baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş **ol** baña
G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı gözümden / Uraldan kirpük oḳın **ol** ḳaşı yā
G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden yaña / Bir daḫi mümkin midür kim **ol** gele benden yaña
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tirün sīneme / Olmayam er germeyem gögüs **ol** demrenden yaña
G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı **ol** vādi-i eymenden yaña
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm **ol** şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G57-1. Gösterelden gün yüzin āh **ol** gül-i raʿnā baña / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā baña
G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem **ol** meh-liḳā / Ḫāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G61-3. Cedd ü cehd ile nigārā irişe mi didüm **ol** / Geldi ḫaṭıfdan nidā eydür ki الا ما سعی
G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm **ol** ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse **ol** baḳmaz buña
G66-1. Ḫāṣılum derd oldı tā gösterdi **ol** meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın **ol** bed-ḫū baña
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan özge bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini **ol** bed-ḫū baña
G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür **ol** ter-bū baña
G66-4. Didi kūyunda ḳalüben oldı ḥasretle göñül / Kimseler bilmez ne işler eyledi **ol** gū baña

G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı **ol** cān u göñülden bende-i āl-ı abā
G75-3. Göñderürse **ol** kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde yir aña
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen **oldur** baña
G80-4. Zülfüñi ref it görinsün gün yüzüñ / Niceye dek **ol** niḳāb ile ṭura
G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma dest-gīrüm **ol** / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab vir ṣafā
G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy **ol** zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / Ḥaṭ cüdā kākül cüdā **ol** zülf-i ḫam-der-ḫam cüdā
G84-2. Ḥāṭırum cem ʿiyyetini ṣorma benden ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr **ol** zülf-i perīşāndur baña
G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil **ol** şāh-ı ḫūbāndur baña
G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaṣrını beñzer **ol** māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā ṣanma anı / Hey yoluñda öldügüm **ol** rāḥat-ı cāndur baña
G88-4. Dāda vardum ḳapusına **ol** güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur baña
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa yār / Nice rāḥat olmayam **ol** ḫʷāb-ı bārāndur baña
G90-3. Ẓerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / Tā diyesin dāimā **ol** zār u ser-gerdān baña
G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḫi gitse naẓar ḳılmaz **ol** sīmīn-ten baña
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẓāhirde cānāndur baña / Līk maʿnīde yine **ol** āfet-i cāndur baña
G97-4. **Ol** gözi cellāddan saña teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān baña / Bu zamāne ḳalsa ger ḳalurdı **ol** ḫayrān baña
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden yaña / Aḳdı ṣan ṣudur **ol** serverden yaña
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil ḳıl ḫaẓer / Ṣunma el **ol** sünbüli terden yaña
G104-4. Niceye dek gül yüzüñden dūr olam / Giderem ben **ol** semen-berden yaña
G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / **Ol** perī ile olaldan oldı göñlüm āşinā
G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini **ol** dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bağışlar ḫande ile **ol** perī / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G107-4. Vaṣlın umar **ol** perinüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G107-5. Yalñız bir ben degülem **ol** mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī cümle ʿālem bende-i fermān aña
G113-4. Zülfüñi refʿ eyle göster gül cemālüñ ka ʿbesin / Niceye dek anı mestūr ide **ol** müşkīn-niḳāb
G114-1. ʿAceb **ol** leb midür yāḫūd mey-i nāb / ʿAceb **ol** diş mi yā lü'lü'-yi nā-yāb
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuna alup lebin bir dem **ol** adem cānın öp
G119-4. Dest-bāzi eyler iken şal ḳoluñı boynuna / El urup **ol** ʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın öp
G122-1. N'eyler **ol** meh bilmezem ebrūlarına çīn şalup / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın şalup
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā **ol** ola bir ʿali-cenāb
G125-5. Ey Muḥibbī nice bir cām ile mül ẕikr idesin / Āḫiret fikrini ḳıl çünki **oldur** ʿayn-ı ṣevāb
G128-2. Baġla evvel bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl **ol** ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G128-3. Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı revān / Göñlüm āvāredür **ol** zülf-i semen-sāya düşüp
G129-4. Meger oḳutmadı **ol** ṭıfla vefā meselesin / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger **ol** ʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir ṭınāb
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı baña āh **ol** ḥicāb
G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime / Çün kerem kānı efendüñdür **ol** Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G141-3. Zülfini ḳaçan elde **ol** çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G141-4. Didi cefā vü cevrüm ile nice nicesin / Didüm **ol** baña mihr gelür gördüm anı kūb
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez **ol** māhuñ bilmedüm Yārab
G143-4. Lebi şeftālūsın gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ ṣunma ḫaẓer eyle **ol** gökde çāhdur ġabġab
G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini **ol** ḥabīb / Daḳdı zülfinüñ kemendinden hemān boynına ib
G145-3. Maḥşer güninde ümmete idüp şefāʿati / **Ol** ʿaşilere raḥmet-i Ḫaḳḳa ola sebeb
G145-5. İçsün şarāb-ı Kevṣeri sen ṣun Muḥibbī'ye / Maḥşer güninde olmaya **ol** teşne-ḫuşk-i leb
G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / **Ol** ṭabīb itdi ʿilācum dilde bīmārum görüp
G147-3. Baḳmadı yaşuma **ol** nitekim ḳan aġladum / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G148-1. Ḳurusun **ol** ʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun şol göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G148-5. Her denīye söyleme ḫālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün **ol** ʿālī-cenāb
G149-4. Her kim ki göre la'lüñi **ol** mey-perest olur / Mīr ü gedā ü bāy ü faḳīr ü cevān ü şīb
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ ṣaḥrāsına **ol** āfitāb / Eyleyem cān rişte sinden yir yir aña ṭınāb
G153-1. Sensin **ol** nūr-ı Ḫudā aşlı ulu nesli ʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G154-1. Ḫaymesin ṣaḥrāda ḳursa her ḳaçan **ol** āfitāb / Rişte-i cāndan iderler ehl-i ʿışḳaña ṭınāb
G157-5. Vaṣlın istersen Muḥibbī sen meger dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin **ol** dilber-i ʿālī-cenāb
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost hemīn / Sen daḫi eyle **ol** diyārı ṭaleb
G165-1. Fikre vardum tā ki ḫʷābuma gire **ol** māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala **ol** dilber niḳāb / Ẕerre gibi ʿayb olmaz eyler isem ıẕṭırāb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña ṣor gel / Benüm yanumda **ol** bir ṭıfl-ı mekteb
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm **ol** ḫaymeye kirpüklerümden de ṭınāb
G174-3. Raḥm ḳıl hicrān şebinden ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek idesin **ol** derd-mendüñe ʿaẕāb
G176-3. **Ol** ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G177-1. Gice **ol** meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / Ṣandılar cümle cihān ḫalḳı ṭoġdı āfitāb
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿiṣyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / **Ol** Muḥammed ḫürmetine kim saña oldı ḫabīb
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince **ol** boyı serv-i ḫırāmānı dürüst
G195-1. La l-i nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden **ol** ḳan oldı ʿummān ʿāḳıbet
G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır **ol** rüsvā-yı devrān ʿāḳıbet

G196-1. Görinmez olalı **ol** serv-i ḳāmet / Ḳopar firḳatle başuma ḳıyamet
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / Pāyına yüz sürüp **ol** serv-i ḫırāmāne ilet
G204-4. Mey-ḫᵛāre rinde göz göre zāhid ne ṭañ ider / **Ol** mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G205-1. Eger dirseñ ḥuẕūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ **ol** dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde **ol** sulṭān olup bulur nice ʿizzet
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla anduḳca her günāhuñ / Ola kim **ol** Ḫaṭā-pūş ide saña ʿināyet
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀşıḳ mıdur **ol** eyleye bir kerre şikāyet
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / Şöyle yaġdur dökmemiş ola **ol** bārānı bulut
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ **ol** / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G214-3. Gül gül olmış ḫaddi beñzer ḳanumı nūş eylemiş / Baġrumı ister kebāb **ol** gözleri ḫūn-ḫᵛār mest
G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Rakṣa girmiş **ol** hevādan şöyle kim oynar mest
G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre melūl **ol** / Yaḳındur bil ʿadem mülkine ḳurbet
G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān içre ebed ʿāşıḳ-ı mest / Olmışam āşüftesi **ol** muġbeçenüñ rūz-ı elest
G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil **ol** her birisi gelse berāber buldı ṭut
G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā **ol** çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G225-1. Ḳıyām itse ḳaçan **ol** serv-ḳāmet / Ḳoparur başuma ol gün ḳıyāmet
G225-5. Ne ġam yolında ger ölse Muḥibbī / Nigārā tek sen **ol** ṣaġ u selāmet
G227-3. Başuma ḫāk-i pāyundur sa ʿādet / Dirīġā ḳanı başumda **ol** devlet
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış **ol** küffār mest
G230-3. Dār-ı dünyāda dilā bir loḳmaya gel ḳāniʿ **ol** / Bir mekesle nitekim eyler ḳanā ʿat ʿānkebūt
G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa **ol** ut
G231-5. Ṣayar kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez **ol** ḥalḳadan birünam ey dost
G235-1. ʿĀşıḳ mıdurur isteye **ol** rāh-ı selāmet. / Yā ʿār ide **ol** eyleyicek anı melāmet
G236-5. Nice sevmesün Muḥibbī **ol** mehi / Nat-ı ḥüsninde güzeller oldı māt
G244-3. Dil ser-i zülfüñ ile düşdi zeneḫdān çākına / Gör **ol** miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G245-1. Belā imiş baña **ol** serv-i ḳāmet / Ḳoparır başuma her dem ḳıyāmet
G246-3. Müʾezzinler yine ḳāmet getürdi / Ḳıyām itdi meger **ol** serv-i ḳāmet
G248-4. Gūşına ala **ol** daḥi gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil şubḥa degin ṭurma fiġān it
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin **ol** serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını cūy eyle revān it
G250-1. Zāhid yaraşursın yüri **ol** ṣaġ u selāmet / ʿĀşıḳ olanun faḫrı olur olsa melāmet
G251-7. Ola ki gele pāyuña **ol** yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it
G252-1. Çīn ider ebrūların **ol** meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G252-5. Bu Muḥibbī ḥaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı **ol** çün şöyle mest
G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde **ol** servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G255-4. **Ol** serv pāyına yine ey dīde merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G255-5. Göz yaşı ile oldı Muḥibbī ḳapunda ḫāk / Kāfir degülseñ eyle **ol** miskīne merḥamet
G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile diler cennet ü ḥūrā / Bu devlete lāyıḳ mıdur **ol** zāhid-i ḫod-rū
G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbī gibi şīr **ol** / Rübāb olüben şūfi-ṣıfat olma muḫanneṣ
G257-5. Şi ʿr ile itdüñ Muḥibbī **ol** perī tesḫīrini / Dime şimdengirü sen eş ʿār u dīvāndur ʿabeṣ
G261-1. İdemezsüz ey güzeller siz **ol** cānān ile baḫṣ / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḫṣ
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müṣelleṣ içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye **ol** bāde-i ḫām ile baḫṣ
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı zülfüñ dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz **ol** dām ile baḫṣ
G265-5. Gül ḥacel olur ḳızarur görse ḫadd-i dilberi / Ġonceler dem-beste itmezler **ol** gülfām ile baḫṣ
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir zülfī ʿanber elġıyāṣ / Kim ʿaceb āl eyledi **ol** çeşmi ʿabher elġıyāṣ
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez **ol** verd-i aḥmer elġıyāṣ
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese ṭañ mıdur **ol** Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫṣ
G273-5. Rūşen itmez külbe-i aḥzānumuz / **Ol** meh-i tābān elinden elġıyāṣ
G275-2. Egerçi mücrimem ʿafv it günāhum / Anuñ ḥaḳḳı kim **oldur** ehl-i miʿrāc
G278-2. Āhum eṣer mi eyler aña seng-dildür **ol** / Göñline beñzemez anuñ illā ḥadīd ü tūc
G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / **Ol** cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse **ol** maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G281-2. Olupdur her kişi bir gence ṭālib / Yiter baña **ol** yār-ı mihribān genc
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün bir ḳapu aç / **Ol** ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña **ol** şınmış zücāc
G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳuʿ eyleme / Çünki **ol** Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi güyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel **ol** zāġ u zaġandan geç
G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem **ol** ṣanem / Dostlar gül yapraġından terdür **ol** nāzik-mizāc
G290-3. Saʿyüm **oldur** Kaʾbe-i kūyuñ ṭavāf / Eyleyem ḳapuña vardur iḫtiyāc
G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya **ol** gözleri mekkār güc
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi ṣanmañ ṣarāb eyler feraḥ / Leblerin ẕikr eylesem **ol** laʾl-i nāb eyler feraḥ
G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem ṣāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh **ol** cevāb eyler feraḥ
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı ṭaşını bālin eyle kim / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ **ol** bāb eyler feraḥ
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı baña **ol** tercīḥ
G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan kime şekvā ideyin / Virmedi **ol** gül-i nevres ḫaberin baña ṣaḥīḥ
G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz **ol** ḳabiḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır **ol** seni bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫᵛāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā dirīġ **ol** māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ

G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār līk / Bulmış **ol** rāh-ı cefā içre rüsūḫ
G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile ża'af geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile def' oldı **ol** remed
G318-1. İrişdi çarḫa āh-ı āteş-ālūd / Melāik gözlerin nem ḳıldı **ol** dūd
G318-5. Muḥibbī cān ile sevdā-yı zülfīn / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola **ol** sūd
G320-3. Düşüp ayaḳlara pā-māl ola nice dil ü cān / Ger perīşān ide **ol** zülf-i girih-gīrini bād
G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına **ol** çeşmi küşād
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳılüben ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile ṣayd itdi **ol** ṣayyād
G322-5. 'Ayb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi görindi **ol** perī-zād
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫ'āba beñzer **ol** daḫi muḥāl / Ne ḳılam Yārab bu ben āşüfte-ḫāl nā-murād
G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olunca ḳala aġzında **ol** dād
G325-3. Bu ṭarīk-i 'ışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi **ol** sen gir ṣevāba ben daḫi olam şehīd
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn raḳīb / Dilegüm budur Ḫudādan **ol** da ola nā-bedīd
G329-3. Degüldür ḫusrev līk 'āşıḳ **oldur** / Ki cān terk eyledi 'ışḳ içre Ferhād
G331-4. Ṭutışur āhum şerārından kenārı āsumān / **Ol** şererden yanısardur hey meded cānum meded
G333-1. Her nefes ben eylerem **ol** şūḫ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup bu 'āşıḳ-ı şeydāyı yād
G334-1. Olmaya bir dem eger **ol** gül 'iẕārumdan meded / İñlerem bülbül gibi her gice zārumdan meded
G334-4. Cān dimāġını mu'aṭṭar eyle irgür ey ṣabā / **Ol** gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / **Ol** Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı 'īd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı **ol** benden ba'īd
G339-3. İtüñ olsam kūyuñ içre irürdüm devlete / Baña olmadı müyesser līk **ol** baḫt-ı sa'īd
G340-1. Zülfüñüñ zencīrine dil çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre **ol** çıḳmaz ebed
G343-2. Bunca eyyām bend ḳılmışken der-i meyḫānei / Māh-ı nev geldi anaḫtārı açıldı **ol** kilid
G347-4. Ġamzeler geldi ki tārāc ide dil kişverini / İdiser anı ḫarāb **ol** gözi mekkāre meded
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz **ol** bīmāre meded
G348-1. Ḳılmayaldan **ol** ṣaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / 'Işḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḫdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben **ol** lebi meygūnı yād
G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / Eylesem ben ḫaste-dil **ol** ḳāmet-i mevzūnı yād
G350-4. Oluram intiẓār ile muḳarrer / Mu'allem itmeye **ol** servi āzād
G351-2. **Ol** yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ı 'ıyd
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / Öliser derdi ile irmeden **ol** yāre meded
G352-2. Dimiş idüñ ki seni zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aṣ beni **ol** dāre meded
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum **ol** gözi mekkāre meded
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz **ol** yāre meded
G354-3. Lebi ṣan la'l-i aḥmerdür **ol** yārüñ / Teni billūra beñzer sözleri ḳand
G357-1. Dostum boynuñda n'eyler kākül-i müşkīn-kemend / Çünki ben dīvāneyem lāyıḳdurur baña **ol** bend
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaṣla irmez ehl-i 'ışḳ / Rāygān vaṣlını çün **ol** mihribān görmez leẕīẕ
G362-4. Ḳudretini gör ki nergis nerm ider bālinini / Līk görinmez benüm gözüme **ol** derden leẕīẕ
G363-4. Serv gibi ṣalınup 'arż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez baña **ol** zülf-i 'anberden leẕīẕ
G368-5. Muḥibbī her ki 'āşıḳdur olur 'ışḳ içre **ol** nā-būd / Dimez hiç 'āşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum var
G371-3. Ṣādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola **ol** 'ālemüñ sulṭānıdur
G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / **Ol** Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G372-1. Serv n'eyler bāġda **ol** serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun **ol** ruḫları ḥamrā yiter
G372-4. 'Işḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege **ol** zülf-i 'anber-sā yiter
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden 'alāmet isteme / Terk idüp nāmūs u 'ārı **ol** daḫi rüsvā yiter
G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem ṣādmān / Cedd ü cehd itdükce **ol** daḫi beter ġam-nākdur
G376-3. Mey yirine ḳanum içe ṭañ mıdur **ol** çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı 'āşıḳ dökmede bī-bākdür
G378-3. Aġırınca dürr ü cevher birle ṭartılsa n'ola / **Ol** 'azizüm Mışr-ı ḫüsnüñ Yūsuf-ı Ken 'ānıdur
G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben **ol** ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i 'ışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G379-1. Gören **ol** yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / 'Āşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh **ol** ruḫı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G381-2. 'Arż idem pīr-i muġān dergāhına aḥvālümi / **Ol** bilür derd-i derūnum **ol** baña maḥrem gelür
G382-3. Genc-i ḫüsnüñe ṣaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil **ol** rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden **ol** kākül giçer
G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile **ol** şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẕar yil gibi **ol** düldül giçer
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden **ol** ṣaçı sünbül giçer
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen **ol** ḫārumdur
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler **ol** çeşm-i sitem-gerden midür
G391-1. Fitne-i 'ālemdürür her dem **ol** zülf-i müşk-bār / Ḫ'āb-ı rāḥat gözüme göstermez **ol** çeşmi ḫumār
G392-1. Ḫırḳa içre 'ömri gicen ṣūfi-i sālūṣa şor / Kim içün terk-i riyā itmez **ol** bī-nāmūsa şor
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda **ol** devlet mi var / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı **ol** pā-būsa şor
G393-5. **Ol** ṣaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler çün perī-ruḫsāreler
G397-1. Āh bilmedüm ki menzil-i cānān ne yirdedür / Virmez ḫaber kimesne ki **ol** cān ne yirdedür
G397-2. Ya'ḳūb-vār ġarḳa virür 'ālemi yaṣum . / Āh **ol** cemāl-i Yūsuf-ı Ken 'ān ne yirdedür
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi yine leşker-i ġamı / **Ol** ẓulm idici ḫusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G398-1. Gel ḫaber vir ey ṣabā kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā ki **ol** cān ḳandadür
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden ṣu gibi her dem aḳan / **Ol** lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi **ol** zülf-i reyḫān ḳandadür

G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / **Ol** şāhdan özge daḥi ʿālemde nesi var
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur şād cān u dil / Göñlümi alan benüm **ol** çeşm ü zülfi ḳaredür
G408-2. Bend iden her dem dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / **Ol** şaçı Leylī nigāruñ giysū-yı dil-cūyıdur
G410-1. Bir güzeller şāhını bu cān sever / Baña cevr itmegi **ol** cānān sever
G410-2. Aġlasam **ol** ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim gül açılur bārān sever
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem **ol** ḫūn-rīzi niçün ḳan sever
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli **ol** / Vāʿıẓa mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n'olur
G412-1. Nāle döndürdi beni āh **ol** hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek **ol** yaşasun yaşlar
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile cānānumdurur / **Ol** benüm çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur
G417-1. **Ol** Türk-i şūḫ gör nice mestāne seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa şāhāne seyr ider
G417-2. Her cānibe ki cilve ḳılupʿarż-ı ḥüsn ide / **Ol** māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne seyr ider
G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā yanındadur / Kim olur **ol** gence mālik ejdihā yanındadur
G421-1. Āh **ol** şūḫ-ı cefā-ḫū dilber-i ṭannāzdur / ʿĀlemün ser-fitnesi **ol** ṭurra-i şehbāzdur
G421-2. Oḳ u yā alur ele ki zülfini eyler kemend / Yāre uran sīneme **ol** ġamze-i ġammāzdur
G421-3. İşidüp efġānımı her şeb feleklerde melek / Dimedi hergiz **ol** meh-rū kim bu ne āvāzdur
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḥi benüm esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat şormañ **ol** ne zārdur
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup bulmayasın / Ġayr yirde arama **ol** dil-i vīrānda yatur
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez **ol** ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun miḥrābına olmaz ʿaceb / Nice demlerdür ki **ol** ebrūlara peyvestedür
G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki nāz ile yine **ol** bī-vefā giçer
G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez **ol** şāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur **ol** benüm dimem ki peykānum çıḳar
G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı vaṣla oldum müşterī / Didiler olmaz bahā **ol** gevher-i nā-yābdur
G433-3. Deyr-i ḥüsnüñde neden ebrūlaruñ kecdür didüm / Didi kec olsa n'ola **ol** kāfiri miḥrābdur
G435-3. Kim ezelden ʿışḳa virdi göñlini / **Ol** kişi tā ḥaşr olınca yanadur
G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẓerreden de kendüyi **ol** nā-tüvān ṭutar
G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / **Ol** yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin ṭutar
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ **ol** kābın ṭutar
G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / Didüm el-ḥaḳḳ **ol** kitābuñ noḳṭa vü iʿcrābıdur
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yārı gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden **ol** şeb-i ḫᵛābıdur
G442-2. ʿIşḳ meydānına eydüñ gelsün **ol** çāpük-süvār / Ḳalmışam ḥayretde **ol** cevlān-ı Ken ʿānum ḳandadür
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā **ol** seng-dil / N'ola ḥālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb **ol** ġonce-leb / Serv-ḳad **ol** yüzi gül piste-dehānum ḳandadür
G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz **ol** yār-ı cānum ḳandadür
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup **ol** derd-mendi bilmedüm nem ṣandılar
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı **ol** kāfir ṭutar
G449-1. Her ḳaçan fikrimüz **ol** kākül-i müşkīne gelür / Elem ü derd ü belā bu dil-i miskīne gelür
G449-2. Seyl-i eşkümle eşer itmedi ābum yili āh / Bunca yıldur ṭoḳınur **ol** dil-i sengine gelür
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʿl-i lebin yād idicek / Ġam ḳalur mı ki kelām **ol** leb-i Şīrīne gelür
G451-5. Merd-i meydān **ol** Muḥibbīʿışḳ-ārā terk eyle cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G452-4. Āh kim işitmedüm ben mū-miyānından nişān / Görmedüm virür baña bir kimse **ol** ḫamdan ḫaber
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile **ol** iki ebr dānedür
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki anı söyledüm **ol** pehlevānedür
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide **ol** kār-ḫāne ṣor
G461-2. **Ol** ḳamer bedr oldı irişdi güzelüñ burcına / Ger anuñ dīvānesi olsamʿaceb mi çaġıdur
G464-2. Açılur göñlüm gözüm nergis gibi / N'eylesün **ol** ḥüsn-i zibāya baḳar
G465-4. Dāl-ı zülfüñdür gelen **ol** baña devlet dālıdur / Her ḳaçan kim muṣḥaf-ı ḥüsnüñde göñlüm fāl açar
G466-3. Bu göñül ḫastesine ṣanmaʿilāc ola ṭabīb / İdeyüm dime **ol** derdüme devā ikide bir
G466-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur büseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna **ol** zülf-i dütā ikide bir
G467-1. **Ol** ġonce sözde laʿlini çün siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı ẓāhir idüp keşf-i rāz ider
G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına cū gibi yaşum **ol** ser-firāz ider
G467-3. Bülbül gibi ben aġlasam **ol** gül gibi güler / Çün Nāzenīn nāz ide ʿāşıḳ niyāz ider
G467-4. Her kim ki ṣuna pīr-i muġān biʿatine el / Zāhid sözini diñlemez **ol** iḫtirāz ider
G469-6. Virmez Muḥibbī kimseye Tañrı selāmını / Maġrūr olup cemāline **ol** sīm-ber giçer
G470-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki **ol** ḥūridedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme perīler yiri / **Ol** perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / **Ol** ṭıflı gör ki ʿāşıḳ ile oynaması var
G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben **ol** serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye şalar tāze budaġum var
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir ẓerre **ol** mekkāre kār
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı **ol** meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh **ol** lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G474-4. Giçdi sevdā-yı dile **ol** ṭurra-i şeb-reng reng / ʿĀlemi ḳıldı gözüme **ol** gözi tātār tār
G476-1. Yine aḫşamlamadan n'eyleyem **ol** māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḥasret ile āh gider
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile **ol** şāh gider
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña **ol** çeşm-i fettāndan gelür
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr **ol** gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G481-1. Göñlümi alan **ol** yüzi gül çeşmi āledür / Almaġa cānı ġamzesi baña ḥavāledür

G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel şoñra zülfin çīn ider / Beñzer **ol** küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G483-1. Her ne cān kim nār-ı ʿışḳ ile yanarsa nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı ʿışḳ **ol** maʿmūrdur
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil **ol** yāreye mesrūrdur
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẕāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu **ol** sīne āteş gösterür
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / Zülfi **ol** ḥāli görüp kendin müşevveş gösterür
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil **ol** hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür
G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāş olur ki her dem ṣayd içün / **Ol** hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G487-2. ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır **ol** īmāna ḳaṣd ider
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı siyāh olsa ne ṭañ / **Ol** duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G488-4. Genc-i ḫüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen **ol** fettāndan gelür
G489-4. Gördüm **ol** yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G489-5. Açıla gül gibi tā ruḫları **ol** ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup göñlümi āḫır / Nāz ögredür **ol** ġamze-i ġammāze güzeller
G492-3. Ey dil-i şūrīde bülbül gibi efġān eyle kim / **Ol** leṭāfet maʿdeni **ol** ġonce-i ḫandān gelür
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün **ol** şeh-i ḫūbān gelür
G495-3. Kūyında didi sehv ile **ol** mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü şafā yiter
G496-1. Ḳanumı mey yirine **ol** gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki **ol** serv-i revānedür / Anuñ içün pāyına yaşum revānedür
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı zer-kemer ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaṣdı **ol** nāzik meyānadur
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini **ol** māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile **ol** vird-i aḥmer depredür
G499-5. ʿĀlemün ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin çün **ol** semen-ber depredür
G501-1. **Ol** perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G501-4. İncinür gördükce dīvānesin **ol** māh-ı nev / Bükülüp ḳaddüm gibi olur dütā **ol** ḳaşlar
G502-5. Gel muʿanber zülfüñe bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī zülfüñ ḥasretinden belki **ol** Mecnūn olur
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı yine **ol** ḳahramān ḫançer
G506-1. Dil ü cān cūş ider **ol** lebleri aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi şād itmege dilber geliser
G506-2. Giçüben firḳat ü miḥnet irişüp vuṣlat u ʿıyş / **Ol** gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger **ol** ruḫları gül zülfi muʿanber geliser
G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda gider / Meger **ol** sīb-ẕeḳan ḳāmet-i ʿarʿar geliser
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / **Ol** yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var / Görmez **ol** rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳāniʿdür **ol** dībādañ istiġnāsı var
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbī ʿarż ḳıl **ol** tā-dāre vir
G510-3. Yüzini köm görürse cān viriser / **Ol** eger şeyḫ eger şāb olısar
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh **ol** perī mümtāzdur
G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / **Ol** kemān-ebrū güzeller içre tīr-endāzdur
G512-5. **Ol** gözi şāhin baḳışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġınʿaceb şehbāzdur
G513-1. Ehl-i diller bendi **ol** zülf-i siyeh-pūşumdadur / ʿĀşıḳun āḫır helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne **ol** serv-ḳadd / Ḳaniʿüm dāim ḫayāli çünki āġūşumdadur
G513-4. **Ol** ṣaçı Leylī görüp vādide ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler **ol** bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā **ol** dilber-i raʿnā giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda ṣan dünyā giçer
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim **ol** ʿāẕāb üstindedür
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer **ol** ḫūrşīde kim anuñ seḫāb üstindedür
G519-3. Ṣorarsa bize **ol** meh-rū ne güne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G521-4. Jāle ṣanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur **ol** gerçi ki şebnem görinür
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer kim bugün **ol** Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / **Ol** saʿādet menbaʿı derdlü dile dermān gelür
G522-4. Ṭoġdı maġribden güneş didüm ḳıyāmet miʿaceb / Didiler kendüni cemʿ it **ol** meh-i tābān gelür
G526-3. Her kim **ol** sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña sürūr
G533-1. Gördüm yüzini **ol** ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı **ol** yüzüñ ʿālemde **ol** bir dānedür
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şemʿ **ol** pervānedür
G534-2. **Ol** perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G537-1. Añup günāhuñ ey dil **ol** gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye **ol** Settār
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur saña ide **ol** ġaddar
G538-5. Muḥibbī kim kiʿāşıḳdur bu yolda terk-i cān itmez / Ḳosun **ol** daʿvi-iʿışḳı aña **ol** ḳurı bühtāndur
G539-2. **Ol** boyı serv seyr ḳılsa çenār / Aña el ḳaldurup duʿālar ider
G539-5. Ger Muḥibbī'ye yār ḳılsa cefā / İncinür ṣanma **ol** ṣafālar ider
G541-4. Zāhidā ṭaʿne idüp ʿāşıḳa bī-ʿār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur **ol** ṣan ezilür
G541-5. Şiʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise daḫi hem **ol** an ezilür
G544-1. Sīnem bu tāze dāġ ile bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran **ol** gül ʿiẕārdur
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı şīrīn-ter yazar / Līk **ol** ʿāşıḳların başına derd-i ser yazar
G548-1. Baña göstermez yüziñ **ol** āfitāb üç günde bir / Ṭañ degüldür gözlerüm görmese ḫᵛāb üç günde bir
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder **ol** genc üstinde rāḥatdur
G552-1. **Ol** gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / Bu dil-i şeydā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G554-1. Mestāne çeşmi **ol** güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer

G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi ildür **ol** pīre-zen giçer
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā şol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet **ol** pençe-i mercān olur
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir şīrīn lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır **ol** Ferhād-veş ḳurbān olur
G560-2. Beni bend itdi **ol** zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn hemīşe yasta ḫoşdur
G560-3. Görüp eşkümi **ol** gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile şüste ḫoşdur
G560-4. Şarāb-ı nāb ile mest oldı dildār / Kebāb-ı baġrumuñ **ol** meste ḫoşdur
G563-4. Şu ʿle-i āh ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer **ol** derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G565-1. Geh beni zülf-i siyeh-kār öldürür / Gāh **ol** çeşm-i sitem-kār öldürür
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ nāz ile **ol** şāh gelür / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh gelür
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile **ol** şāh gelür
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḫālini kendüye şor gör **ol** ne dir
G572-1. **Ol** gözi ala beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdup ʿaḳlumı Leylī şaçı Mecnūn idiser
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key ölümlü ḫastedür / Dimedüñ eyā **ol** miskīnüñ ʿaceb ḫāli nedür
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda şolmasun / Virmesün **ol** gülşenüñ kimse ḫazānından ḫaber
G575-4. Gözlerüm yaşıdur **ol** serv ayaġında çaġlayan / Dehrüñ anuñçün virür āb-ı revānından ḫaber
G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide gül-i terden giçer / Laʿl-i nābuñı şoran **ol** ḳand ü şekkerden giçer
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur **ol** ḫū mermerden giçer
G576-5. Gevher-i naẓmın Muḥibbī'nüñ bugün gūş eyleyen / Fi'l-ḫaḳīḳa ehl ise **ol** laʿl ü cevherden giçer
G578-1. Ḳaçan **ol** yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler şubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G578-2. Gözleri ġamzeleri fitneye āġāz idicek / Geñ cihānı bu benüm başuma **ol** dar eyler
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẓer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ şayduña düzülmiş nice yirden **ol** çenberdür
G581-3. Sevāb-ı ḫāc olur ḫāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile **ol** ḫāṣıldur
G583-3. Üstüḫʷānumı seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine gerçi ki **ol** tuḥfe ḥaḳīr
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında **ol** bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G586-2. Açdı yüzini nāz ile didi **ol** dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G588-1. Siyeh zülf ile **ol** meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde şanasın sāye-bān eyler
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa **ol** dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm **ol** yāre armaġān eyler
G588-5. Ḳaçan **ol** lāle-ruḫsāruñ ġam-ı hecriyle aġlarsa / Muḥibbī ḳanlu yaşından cihānı gülsitān eyler
G590-2. Cefā vü cevr ile **ol** bī-vefālar / Cihānı başumuza dār iderler
G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / **Ol** yār meger vardı Ḳarāmān'e dimişler
G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine **ol** da belā olur
G594-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / Dil her nefes **ol** bezme ney-i ḫoş nevā olur
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar **ol** ṭalʿat-ı zibāyı gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran **ol** şemʿi bī-pervāyı gör
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / **Ol** derūn-ı perdede ʿalem ṭolu ġavġāyı gör
G595-4. Bāġbāna nisbet itme serv-i ʿarʿardan nʾolur / Bāġ-ı ḫüsn içre biten **ol** ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G596-2. Görüp sevdi anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep **oldur**
G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün **ol** güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni **ol** çeşmi āhūlar mıdur
G600-5. Ey Muḥibbī **ol** boyı serv-i sehīnüñ pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G603-3. Nice yıllardurur dil gitdi benden / Ne **ol** benden ne **ol** benden ḫaber-dār
G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer şanmañ anı siz **ol** perīdür
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẕāhirde gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına **ol** merhem düşer
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum **ol** sāye-i ebrū mıdur
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā yoḳsa laʿlin ḫoḳḳadur / Diş midür pinhān olan **ol** ḫoḳḳada lü'lü' midür
G607-4. Ḳāmet itsen dostum ḳopar ḳıyāmetler hemān / Ehl-i diller çıġrışup aydurlar āh **ol** bu mıdur
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi **ol** bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim **ol** kāfir ademüñ şeyṭānıdur
G609-5. Didiler şiʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / **Ol** da bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene **ol** serv-ḳāmetler gelür
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim **ol** saña selāmetler gelür
G612-3. Göñül baġlansa bend olsaʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden **ol** şaçı sünbüldür
G614-1. Her ḳaçan kim **ol** ḳaşı yā görinür / Ġamzesi ṭoġrı hep baña görinür
G616-5. Cām-ı laʿlüñden Muḥibbī'yi ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum **oldur** sırr-ı ʿışḳun ʿāleme ifşā olur
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine **ol** bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G617-2. Olursam şöyle bī-ṭāḳatʿaceb mi çün başar ḫayret / Ḳıyaṭutsa naẓar ḳılsa baña **ol** Ḳahramān gözler
G620-3. Eger başına **ol** dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başını hergiz dilā saña atalardur
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan **ol** meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G621-5. Ey Muḥibbī artadur ʿışḳuñ belāsı dem-be-dem / Ġam yime her kim kiʿāşıḳdur belāyı **ol** çeker
G625-5. Bāġ-ı ḫüsn içre ḳaçan eylese **ol** serv ḫırām / Pāyına yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G626-1. Bāġ-ı ḫüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer **ol** gence k'anuñ üstinde şuʾbān baġlanur
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar **ol** cümlenüñ sulṭānıdur
G629-4. Gül yüzin medḥ eylesem gülşende **ol** ġonce-femüñ / Ġonceler dem-beste güller her ṭarafdan gūş ider
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger **ol** serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmirine **ol** ḫusrev-i birūz gelür
G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī meger **ol** şemʿ-i şeb-efrūz gelür
G632-1. Āh olur ḳarşumda **ol** dilber tırāş üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ **ol** dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ anı emen midür

G633-2. Ġonce femi benefşe ḫaṭı lāleʿārızı / Var didügüñ meger ki **ol** sīmīn-beden midür
G633-3. Kim bend olursa zülfine **ol** ḥabs olur ebed / Maḥbes olanʿaceb aña çāh-ı ẕeḳan mıdur
G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp itdi bugün rücūʿ / Bu işi iden **ol** leb-i şekker-şiken midür
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ **ol** serv-i nāzum seyridür
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum yoluña ḳomışam cānum / Degül **ol**ʿāşıḳ-ı şādıḳ ki cān içün nizāʿ eyler
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū cihānda revān / **Ol** boyı serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G638-1. **Ol** dil-nüvāz āh ne şīrīn-zebān olur / Sözin tamām itmeyü gözden nihān olur
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün seḥāb **ol** niʿmete ḫāyildürür
G646-5. Gerçi maʿānī gevheri bir gizlü genc olur / Līkin Muḥibbī ehline **ol** āşikāredür
G647-1. Gerdūn gibi meyli **ol** māhuñ çü dönedür / Cevr ü cefā vü şīveleri gūne gūnedür
G649-1. **Ol** ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp **ol** muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi **ol** dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G650-1. Görmege gelmedi ben ḫaste-i bir ḳaç gicedür / Dimedi derd ü belām ile **ol** miskīn nicedür
G651-1. **Ol** kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / **Ol** cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer sezer
G652-1. Gönlini ʿāşıḳlarun **ol** çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G653-2. Sīm-i eşk ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür **ol** cān naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G654-1. İşitdüm **ol** cānʿarż-ı cemāl eylemek ister / ʿUşşāḳa meger mekr ile āl eylemek ister
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi **ol** yā / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G655-3. Görüp kūyuñı olan ḫulde ṭālib / Ḥaḳīḳatde **ol ivā** eblehidür
G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẕar it / ʿÖmrden şayma sen **ol** ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer
G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm ben **ol** serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı hīç kes ṭūbī vü cennetden ḫaber
G664-4. Yāre ṣundumʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / **Ol** gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan **ol**ʿārıż-ı zibāya düşer / Göñül āşüfte olur ṣoñ ucı sevdāya düşer
G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḥamrāsı dildāruñ / Hemān **ol** rinde beñzer kim mey-i ḥamrāya düşmişdür
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ **oldur**ʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür
G677-5. **Ol** ṭabīb-i dil göñül derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün nāşāddur
G679-3. Gerekmez baña **ol** dirlik niʾderem āb-ı ḥayvānı / Leb-i ser-çeşmesi yārüñ baña āb-ı zülāl olur
G679-5. Muḥibbī **ol** güneş ruḫsāre beñzer ʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem **ol** boyı şimşād irür
G681-5. Dāda varma ḳapusına **ol** güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G682-1. Cū oldı yaşum **ol** ḳad-i dil-cūya segirdür / Dil bülbülidür **ol** gül-i ḫoş-būya segirdür
G682-2. ʿĀşıḳ **oldurur** istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür aña ki pehlūya segirdür
G683-3. Virmez **ol** cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G684-3. İrür ʿāşıḳlarun ḳatline fetvā / **Ol** Türküñ çeşmi Tātār ḫāna beñzer
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın **ol**ʿaynüñ bu baġrum başıdur
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde ṣu seper / Süpürür **ol** dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur
G687-5. Ey Muḥibbī ister iseñ dişleri mānend-i dür / Gözlerüm yaşına dil **ol** baḥr-iʿummānumdurur
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar **ol** şehri ser-tā-ser yıḳar
G688-5. Şan ṭulūʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / ʿizz ü nāz ile ḳaçan **ol** meh sarāyından çıḳar
G690-1. Şaçları sünbüldür **ol** gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yirʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀşıḳuñ göñli gözi **ol** zülf-i ʿanber şadādur
G694-4. Baḳmaz yüzüme giçdi günüm āh u vāh ile / Derdā dirīġ **ol** meh-i tābān gelür gider
G696-1. Şular kim bu cihān içre **ol** ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G698-3. Gönderür **ol** meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa ḫüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G699-2. ʿAnberiñ zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer **ol** ṭāvūsa ki cevlān eyler
G699-5. Ey Muḥibb gül-ruḫuñ ʿarż eylese **ol** ġonce-dehen / Ebr-veş iki gözüm yaşını bārān eyler
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin **ol** mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde **ol** meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G704-2. Gözlerüm yaşıʿacebdür arturur dil āteşin / Şanasın kim eşk-i çeşmüm **ol** çerāġın yaġıdur
G705-2. Baḳma dünyā gevherineʿārif **ol** / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G705-3. Ne bilür ʿālemde **ol** ẓāhiresin / Pister-i devletde ol kim şīr emer
G706-1. Gözlerüm seker meger **ol** dilber-i raʿnā gelür / Şalınup biñ nāz ile **ol** ḳāmet-i bālā gelür
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne **ol** / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa sevdā gelür
G707-2. Ādem **oldur** ġayret ile cān u ser terkin ura / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G707-4. İsteyüp vaşlınʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ **ol** yolda baña zāddur
G708-1. Göñlümi her dem benüm **ol** māh-ı ġonce-fem ḳapar / Şanasın ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar
G709-3. Didiler zülf içün İslāma geldi / Ya niçün eylemez **ol** ḳaṭʿ-ı zünnār
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılurʿāşıḳlarun göñli gözi / Göñlüm açmaġa benüm **ol**ʿārıż-ı rūşen yiter
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa **ol** düşmen yiter
G714-2. Dilā cellād-ı çeşminden ḫaẕer ḳıl / Nice ḳanlar döker **ol** bī-emāndur
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna taḳrīr eyle bārī **ol** ne dir
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī benüm / Her dem ümīd idindügüm **ol** āsitānedür
G717-1. Şām irişdükde üşer şemʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar ki **ol** yaneler
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña **ol** dāneler
G719-2. **Ol** perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs **ol** gör ne ādem cānıdur

G720-2. ʿIşḳuñ şuʾāʿı ile bulur her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳunmaya **ol** meyve ḫām olur
G720-3. **Ol** ḫāl-i müşk-bār ile bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle dām olur
G721-5. Muḥibbī derd-i ʿışḳ dürdāne imiş anı bilmezdüm / Ne dil baḥrinde olsa āşikār **ol** nihān ditrer
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña şor / Bilürem ben **ol** perī-rūlar ne ādem cānıdur
G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz **ol** hüşyārlık tā ḥaşre dek sekrān olur
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan şanma müjgān ögredür / Aġz açup gūşına **ol** zülf-i fettān ögredür
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise **ol** dildāruñ ṭudaġıdur
G735-2. Ḳaṭredür gerçi suḥan līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür **ol** aña dürdāne olur
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup **ol** gice gündüz baña diñ yā ne olur
G735-4. Yāreler baġrumı zülfini perīşān göricek / Arturur yāresini göñlümüñ **ol** şāne olur
G736-2. Ḫānesinden çün ṭulūʿ eyleye **ol** bedr-i münir / Göñlümi alan benüm didüm çehārdeh sāledür
G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ **ol** rūy-ı ferruḫ-fāledür
G736-4. **Ol** mücerred cān ile dünyā-yı dūna vir ṭalāḳ / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim **ol** ḥāżırdadur
G737-2. ʿĀşıḳ **oldur** görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḥāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür
G737-4. ʿĀşıḳ-ı şādıḳ **oldur** gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G739-3. Ḥāşā ḫayāl-i ġayriye dīdemde yir idem şehā / **Ol** āşinā cāyı iken bīgāneye cā mı olur
G740-4. ʿĀrıżını göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz **ol** güftār şır
G741-6. Bulur şifāyı ḫaste göñül bir cevāb ile / **Ol** laʿl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G743-5. Ey Muḥibbī kim ḫalāş eyler dil-i dīvānei / Boynına zencīr olan **ol** kākül-i miskīndür
G745-5. Mürde iken ey Muḥibbī baña **ol** ʿisi-nefes / Muʿcize iẓhār idüp kör olmışa cānʿarż ider
G746-2. Vefādanʿāridür çoḳdur cefāsı / Güzeller içre **ol** nā-mihribāndur
G747-4. Ẕikr itseler baña eger **ol** ʿīsi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G750-2. Kim ki çeşm-i sāḳarından nūş ide ḫūn-ı ciger / Devlet-i ʿışḳuñla **ol** Dārā vü İskender giçer
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış **ol** ortada nīlüfer giçer
G751-3. Aç ḫaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña **ol** perdedür
G751-4. Āsitānından çevirme yüzüñi itse cefā / Çünki derdüñe devā ey dil hemān **ol** derdedür
G752-4. Olam ḳanber gibi **ol** gice piyāde / Süvār olsa ḳaçan dilberʿAli-vār
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelürʿuzlet / Görinmez kimseyeʿanḳā gibi **ol**ʿazm-i Ḳāfeyler
G756-3. **Ol** gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm ḳılsun **ol** dildār seyr / Cūy-ı eşküm eylesün **ol** serv-i ḫoş-reftār seyr
G758-4. ʿIşḳ āteşine yanduġumı ancaḳ **ol** bilür / ʿIşḳun odına cān u göñül kim kebāb ider
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / **Ol** dil ṭabībi şanma ki saña cevāb ider
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse **ol** kāfir giçer
G760-5. Merd-i meydān **ol** Muḥibbī eyleme dünyāya meyl / Degmede meyl eylemezlerʿavrete merdāneler
G761-1. Nigeh-bānı olup ḫüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış **ol** genc üstinde ejderdür
G761-4. ʿİẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā **ol** āteşden göñül murġı semenderdür
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına **ol** cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür **ol** serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye şalar tāze budaġum var
G765-4. Ḫᵛābda görsem ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi **ol** serv-i revānum tāzeler
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmazʿaceb çün **ol** cefākārı sever
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / **Ol** ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın şarāb / İtmege **ol** meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında **ol** māhir giçer
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen **ol** nergis-i mestānedür / Ol sebebden ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür
G773-1. Seyr ider gördüm **ol** servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgūn giyer
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil **ol** sehī servi der-āġūşuñdadur
G780-1. **Ol** şāhbāz ġamze ki meyli şikāredür / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür
G780-2. Yılduz şayar her gice şubḥa dek gözüm / Görmem **ol** māhı bilsemʿaceb ne sitāredür
G782-1. Ol ki bī-miṣl ü cismi çün cāndur / Rāstīʿışḳ ehline **ol** cāndur
G782-8. Ṣun Muḥibbī'ye leblerüñ cāmın / Çünki bu derdine **ol** dermāndur
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes saʿyi beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren **ol** āhdur
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā şun berü **ol** cām-ı muṣaffāyı getür
G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña **ol** zülf-i semen-sāyı getür
G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Yaʿni bilmezsin didi **ol** çeşm-i bī-emāna şor
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim yāduma **ol** ḳaşları yālar gelür
G792-4. Deyr-i ḫüsninde ḳaşı peyvestesi **ol** kāfirüñ / Cānib-i şarḳa baḳar şan kāfiri miḥrābdur
G794-1. Dīdeler segrürʿaceb **ol** gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar **ol** sehī ḳāmet mi gelür
G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran **ol** şemʿ-i bī-pervāyı gör
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / **Ol** derūn-ı perdedeʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G803-4. Bāġbāna nisbet itme serv-iʿarʿardan n'olur / Bāġ-ı ḫüsn içre biten **ol** ḳāmet-i bālāyı gör
G804-1. Dīdede her şeb ḫayāl **ol** lebi meygūn olur / Dāmenüm müjgān ü müjgānum dilümden ḫūn olur
G804-6. Bezm-i ġamda ḳāmetüm çeng ideli bār-ı belā / İñler **ol** meclisde bu göñlüm benüm ḳānūn olur
G804-7. **Ol** ġazāli arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine **ol** laʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi var
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormazʿacebdür hīç kes **ol** nā-tüvānum ḳandadür
G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḥālüm tebāh / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh **ol** dil-sitānum ḳandadür

G813-4. Zāhidā **ol** sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G815-4. Dil virme key şaḳın bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem **ol** an gelür giçer
G816-7. Gelmesin daḫi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ **ol** luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G817-5. Aldı dil ḳānis degül cānum diler **ol** māh-rū / Dil anuñ cānum daḫi tek istesün ḳurbān olur
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key şaḳınuñ ḳanlu şudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi **ol** şu bekler
G818-4. Bir naẓarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de öldüriser **ol** gözi ḳanlu bekler
G819-1. Gün yüzinde ḫoş yaraşur **ol** hilāli ḳaşlar / Kim anuñ naḳşında ʿācizdür ḳamu naḳḳāşlar
G820-2. Ḥaṭ gelüpdür diyü buʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz **ol** şūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G820-5. Dimedüñ ḥüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı **ol** sāil olur
G821-4. Hemīşe ḫurrem **ol** ʿālemde ḳanum / Beni mest ü ḫarāb iden mülüñdür
G822-6. Ḳaçan **ol** ḳahramān gözler eline ḫançerin alsa / Emān virmez döker ḳanum benüm **ol** bī-emān gözler
G823-1. Āh itse ʿāşıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / **Ol** ġoncei gör açılur şan bād ile bārān olur
G823-3. ʿĀlemde her bir şādīnüñ ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür **ol** ḫandān olur
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem laʿlüñ yiter / **Ol** çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur
G823-5. Düşdi Muḥibbī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / Şimdengirü dillerde **ol** Mecnūnleyin destān olur
G828-2. Geh çeker tīġ-i cefā gehi atar ġamze oḳın / Baña bu işleri **ol** ġamze-i ʿayyār eyler
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi **ol** zār eyler
G828-4. Āh ile şanma göñül yaşını teʾşir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ şanma ki **ol** kār eyler
G831-2. Her ne taḳdīr oldı **ol** lā-büd gelür / Başuña her ne yazıldı ḫayr ü şer
G831-4. Baḳma dünyā gevherine ʿārif **ol** / Çünki ḳalmaz birdür anuñla ḥacer
G831-5. Sīne bilür ʿālemde **ol** zehr acısın / Pister-i devletde her kim şīr emer
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Şanma **ol** dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber şaçuñı ṭara ki **ol** müşk-i ḫutendür
G833-2. Sensüz melek ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola **ol** beyt-i ḫazendür
G833-4. Giysün şalınup serv gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen **ol** sīm-bedendür
G834-4. Dil ṭabībisin didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm şimdi **ol** miskīn ne ḫāl üstindedür
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākini ʿayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye **ol** zülfi mār
G837-5. Gördüm **ol** servüñ Muḥibbī meyli dāim ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / Şol ki virmez dil cihāna fikri **ol** encām ider
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim zülfüñi añsa **ol** ʿazm-i Şām ider
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar ile saña çün **ol** reh-nümūn giçer
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb **ol** dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine **ol** ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı bugün ʿahdden rücūʿ / Beñzer senüñle ḳavl iden **ol** ʿahd-şiken midür
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse **ol** serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün **ol** yaḳmaḳtadur
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı **ol** şāb ider
G845-2. **Ol** pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / Neden olam şürāḥī gibi ben dūr
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş **ol** şāh-ı gül / Cān u diller egleşürler nice giryānlar ḳopar
G847-5. Meclis-i şemʿ **ol** Muḥibbī giceler / Gāh göz yaşını dök geh yanadur
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi **ol** bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine tā ki belāyı gör
G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur **ol** pür-cefāyı gör
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳun / **Ol** dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G852-2. Fiġān ola ṭurra-i hindū elinden / Dil ü cāndan beni **ol** ḳıldı **ol** dūr
G860-3. Üstüḫ ānumı seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür **ol** tuḥfe ḥaḳīr
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum **oldur** āteşe doymaz **ol** zülf-i ḫam yanar
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre **ol** muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ileʿanber yaḳar
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i laʿli vaṣfını / Çünki **ol** şekker-lebüñ vaṣfından güftār özgedür
G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cürʿa-i cām-ı elest / Kimse ḫālin añlamaz **ol** özge bir ḫāletdedür
G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿuşşāḳa **ol** cefā-cū / Boynıda görinenler kākül degül günehdür
G869-2. Cemʿ ḳıldum miḥnet ü derd ü elem / Rāh-ı ʿışḳ içre baña **ol** zāddur
G871-4. Meygede aʿdābını şūfi ne bilsün şor baña / Ḥürmetin **ol** der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / Vird-i gülden tāzedür **ol** lāle ruḫsār incinür
G873-1. ʿĀşıḳa cevr ü cefā her laḥẓa cānāndan gelür / Baña **ol** mihr ü vefādur çünki **ol** andan gelür
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā **ol** ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G873-4. Her ne deñlü var belā **ol** zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem **ol** çeşm-i fettāndan gelür
G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış **ol** miʿmārı gör
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur sen de Muḥibbī cān vir **ol** bāzārı gör
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül **ol** mübtelā olur
G876-2. Virme bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe yüz kākülüñ gibi / Çünki başuña **ol** da belā-her-belā olur
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / Yoḳsa **ol** deryāda bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi **ol** fāyıḳ mıdur
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña **ol** kāfir degül midür
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın **ol** kemter degül midür
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi **ol** gerd degül midür
G883-1. Serv gibi şalınan **ol** ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde **ol** servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür

G886-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm āşüfte rüsvā olmama **ol** dāldur
G886-4. Ṣaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle **ol** ızlāldur
G887-1. Alup ḳaşı kemānını **ol** ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki ter çeker
G888-5. Nefs-i ḥażżın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif **ol** ālemde insānlıḳ budur
G889-7. Diñüz **ol** meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün **ol** serv ḳāmet gösterür
G892-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳ olsun **ol** feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur **ol** merdüm-i çālāke berāber
G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan **ol** pīşrevdedür
G896-2. Giren dilüñe leşker-i ġamdan ḫalāṣ olur / Anuñ içün ki **ol** aña āhen ḥiṣār olur
G899-1. Mihrüñ egerçi şevḳi sūy-ı āsumānedür / Līkin sücūd itdügi **ol** āsitānedür
G899-2. Pertev bıraḳdı gönlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / **Ol** şuʾle ile cān u dilüm külli yanadur
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre **ol** şems ü ḳamer ister
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz **ol** meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G903-2. Diñlemez gülşende gül bir dem fiġānı bülbülüñ / İñledüp **ol** derd-mendüñ dāimā ḫārın görür
G905-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ḥālini bilmez misin / Āḫır **ol** kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb **ol** yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm **ol** yāya kirişler
G909-5. Lebüñ üstinde **ol** ḫāl-i ʿanber-ālūd / Ṣanasın noḳṭadur bālā-yı şekker
G914-1. Ey gül yañaġuñ **ol** gül-i ḫandānuma beñzer / Ey serv serv-i ḫırāmānuma beñzer
G915(a)-1. **Ol** gözi āhū **Ol** ruḫı meh-rū / Ḫāl-i siyeh-rū Māh-liḳādur
G915(a)-3. Ṭurra-i müşkīn Ġamze-i ḫūnīn / **Ol** dil-i sengin **Ol** leb-i laʿlin
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿāşıḳ-ı bī-ser / **Ol** lebi aḥmer Ḫoş ne ṣafādur
G915(a)-9. Ṭāliʿ-i meymūn **Ol** ruḫ-ı efzūn / Ḫāl-i diger-gūn Bülbül-i maḥzūn
G915-1. Her kim ki göre zülfini **ol** mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından aña bir belā olur
G915-4. Ġam meclisinde eşk şarāb u ciger kebāb / İñler göñül **ol** bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G919-2. Görüp ʿāşıḳların **ol** māh-ı nev / Raḳīb ile varup bāzār iderler
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı **ol** baña hemān tāc-ı saʿādetdür
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm **ol** bezme sāġar yaşum şarāba beñzer
G924-7. Merd-i meydān **ol** Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez zene meyl eylemez merdāneler
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlarun tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim kiʿışḳdan bī-ḫaberdür **ol** yatur her an uyur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle zülfinden ḫaẓer / Pīç piç olmış yatur ṣanma ki **ol** ṣuʿbān uyur
G932-1. **Ol** gül-i raʿnā kimüñ cānānesidür kim bilür / Bülbül-i gūyā kimüñ dīvānesidür kim bilür
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / **Ol** baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G934-3. Bir nefesle ġamzesi öldürdügin iḥyā ider / **Ol** Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ālemde **ol** teskīn ider
G937-3. Her kiʿāşıḳdur bugün elbette **ol** serden giçer / Bir marażdur ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G938-6. Āferīn itmez misin **ol** ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteşi ʿışḳa girüp kendin semender gösterür
G941-1. Ḫāller meyl ider **ol** ʿārıẓ-ı dil-cūya gelür / Ṣanki hindū peçeler teşne olup ṣuya gelür
G943-1. **Ol** serv-i nāz bāġa ḳaçan kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G944-2. Cemʿ ider her yaña **ol** kendi gibi bī-dilleri / Ġam bucaġında bişürüp baġrını mihmān oḳur
G945-4. Zāhidā ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / **Ol** Ḫaḳḳun fażlıdurur yoḫsaʿamelden ne gelür
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / **Ol** mübārek cismine baḳ gör ki ṣāl üstindedür
G948-4. Şemʿ-i ḥüsne kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur **ol** āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa **ol** nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī **ol** güzeller şāhını / Ehl-i dilden her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G951-1. **Ol** ṣaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm bir naẓar / Yanaram tā **ol** yüzi envārı gördüm bir naẓar
G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki **ol** serv-i semen gülzārı gördüm bir naẓar
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / Tā ki **ol** meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yılduzum / **Ol** melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / **Ol** lebi ʾīsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G959-1. **Ol** cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş yirine dem gelür
G960-4. Büseme cān aluram dün dimişdi **ol** nigār / Aldı cānum şimdi ṭurmış büseye inkār ider
G961-1. Görmişem zībā cemālüñ olmışam cāndan esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm **ol** dest-gīr
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün **ol** ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḫi nev-restedür
G971-4. Ne günāh itdüm ola elüm alup çarḫ-ı felek / **Ol** melekden ne içün itdi cüdā kim ne bilür
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını **ol** şeh-süvār / Bu cihān mülkinde **ol** çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G974-7. Görüp **ol** laʿl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden ṣor
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki āh **ol** perdedür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi **ol** ṣanma ki ġayri yirdedür
G976-2. **Ol** ṭabīb-i dil neden ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿāleme **ol** pādişā giçer
G979-5. Laʿl-i nābuñ ḳaṣdın itse bu Muḥibbī derd-mend / Ḳanın içmek diler **ol** nergis-i maḫmūrlar
G981-1. Āh kim göñlüm gözüm dāim ki **ol** ḫūridedür / Anuñ içün ḳan yudar dil hem döker bu dīdedür
G981-2. **Ol** hümā-pervāza irişmek murād idem yine / Ḫor baḳmañ göñlüme kim himmeti ʿālidedür
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ **ol** yüri terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i göñlümden aḳar / Nehr olup bir gün daşup **ol** nehr ser-tā-ser yıḳar

G988(b)-5. Şan ṭulū ʿider Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / ʾİzz ü nāz ile ḳaçan **ol** meh sarāyından çıḳar
G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan **ol** zülf-i ʿanber-feşān ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer
G989-2. Eline **ol** kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu sīnem demürler içre ḳan ditrer
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim göre şanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer **ol** rübāb üstindedür
G992-4. Ḳamet itse **ol** sehī servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf āh eyleyüp beñzeşmedür
G996-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme mest **ol** gāhi ḫumār
G998-1. Cevr iden baña **ol** şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī ki rūḥ mıdur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / **Ol** baña zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye şalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña **ol** serv-ḳāmet arturur
G1003-5. Ey Muḥibbī ʿışḳdan ʿāşḳ-ı ḥaḳīḳīdür murād / Ger mecāzī olsa āḫır **ol** nedāmet arturur
G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre fırāvān iñler / Līk **ol** āfet-i cān serv-i ḫūbān iñler
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ʿaceb midür / ʾIşḳ āteşiyle sīnede **ol** dāġ-ı lāledür
G1013-5. Şem ʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup **ol** ya neme beñzer
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola **ol** şevḳden güller
G1016-4. Virme dil dünyāya **ol** gösterür mihr ü vefā / Ṣoñra cevr eyler saña giryān olursın **ol** güler
G1019-2. **Ol** sehī servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem **ol** perīyi iḫtiyār elden gider
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir ẕerre gibi **ol** daḫi ser-geşte ḫāldür
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem **ol** bāza kim üstine üşe zāġlar
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer **ol** teşne-dile luṭf ile bārānuñ gelür
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īşār içün / Her ḳaçan **ol** ġonce-leb **ol** verd-i ḫandānuñ gelür
G1024-1. Gördüm **ol** yāri yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān ṣan kemān ebrūsına peyvestedür
G1024-3. **Ol** gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih ya ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin benüm āhestedür
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / **Ol** şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre el irişmez / Ki sen kemter-gedā **ol** ʿālī-şāndur
G1027-7. Ḫāk **ol** Muḥibbī eyleme terk āsitānesin / Devlet anuñ ki meskeni **ol** āsitānedür
G1028-1. Benüm meylüm çün **ol** serv-i sehīdür / Velī vaṣfında bu dil kütehidür
G1029-2. **Ol** hümā ḳaṣrı saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1031-2. Baña gelür cefā vü cevr ni ʿmet / Müdām **ol dāim** ʿāşıḳ muġtenemdür
G1035-2. Ṣalınsa nāz ile **ol** serv-i ḳāmet / Gözümüñ yaşı pāyında revāndur
G1036-3. Ḫıżr ṭālib olmaz idi bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında **ol** leb-i meygündur
G1036-4. **Ol** Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür velī / Der-devā meh-rūlar içre itmemek ḳānūndur
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ **ol** perīdür fārigʾ ez-efsūndur
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi **ol** / Görmedi kimse bu nev ʿa suḥanı nāzik-ter
G1038-1. Ġamzeler sa ʿy itmesün çeşmüñ senüñ bī-dāddur / ʿĀşıḳ öldürmekde **ol** şāgird ü çeşm üstāddur
G1038-4. Rehber oldı dün ḫarābāta baña pīr-i muġān / Çünki **ol** ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1043-5. Dürr ü cevherden daḫi yegdür Muḥibbī sözleri / Vireyim gūş eyleñüz **ol** la ʾl-i kānından ḫaber
G1046-1. Esed burcından **ol** ḫūrşīd-i enver / Cihānı eyledi cümle münevver
G1046-2. Baḳar mıydı baña **ol** yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm zer
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen **ol** baña tiryākumdurur
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmi ʿ-i ḥüsn içre çün **ol** serv ḳāmet gösterür
G1048-4. Kim ki bildiyse ḥaḳīḳī ʿışḳı olsun **ol** feraḥ / Kim mecāzīde ḳalur āḫır nedāmet gösterür
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur **ol** merdüm-i çālāke berāber
G1051-2. Leblerüñ ger ṭaleb itsem beni ʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ **ol** benüm derdüme dermān görinür
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer **ol** ʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de **ol** baḥr içre ṭaladur
G1055-2. Maḫabbetden ola bir dil ki ḫāli / **Ol** şehre beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1057-3. Dün gice şem ʿ-i ruḫına ḳarşu **ol** meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1058-1. Her ḳaçan **ol** serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1058-4. İncinür gördükce ben üftādesin **ol** māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā **ol** ḳaşlar
G1060-1. Cān gözin aç bir naẕar **ol** zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1060-2. ʾIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şem ʿe **ol** bī-pervāyı gör
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını şu gibi **ol** ṭaşa çalar
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede **ol** serv-ḳadi yāda getür
G1064-3. Her ne deñlü yār düşmenlik ide / Baña ne ḳılsa gelür **ol** dostār
G1067-2. Gögsüme uran lāle gibi dāġı benüm āh / **Ol** ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1068-1. **Ol** siyeh şaç ki misk-i sārādur / Bir dükenmez başumda sevdādur
G1068-4. Ḳan içer çeşmi n'ola ḫūnī disem / Didigüm isme **ol** mu ʿammādur
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle **ol** güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn **ol** dilber aġzından düşer / Ṣanki söyler ṭūṭidür kim sükker aġzından düşer
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup **ol** derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna **ol** zülf-i dütā ikide bir
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / **Ol** ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur **ol** ṣanmañ anı cān istemez
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo yüzümi süreyim / Mü'min **ol** kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi **ol** pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1085-2. Cennete ḫūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem **ol** serv-i nāzum gibi reftār eylemez

G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi ʿışḳ-ārā / Zāhidā itme melāmet andan **ol** ʿār eylemez
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / **Ol** cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar **ol** meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde ṭurmaz
G1087-5. **Ol** serv-ḳaddi gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgūn-ı eşk düşdi ṭutup yeñilmez
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṭāḳat cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr **ol** ḫummāş göz
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki **ol** seni ḫayr işe irşād eylemez
G1094-5. Sāye ṣalsa gedāyı şāh eyler / Pes **ol** zülfi hümāyı kim sevmez
G1095-1. Gösterelden gün yüzin **ol** mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫʷāhımuz
G1097-2. Dāmenüme dolaşan çünkim melāmet ḫārıdur / Āḫır **ol** çāk itmeyince cāme-i ʿārum ḳomaz
G1098-2. Ḳılur Ya ʿḳūb-veş dil āh u zārı / Ḳaçan **ol** Yūsuf-ı Kenʿān görinmez
G1098-3. Olursa ṭañ mı aḥvālüm diger-gün / Baña çün **ol** şeh-i ḫūbān görinmez
G1098-4. Ḳılur dil bülbüli feryād u efġān / Anuñçün **ol** gül-i ḫandān görinmez
G1100-2. ʿUṣṣāḳ ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz **ol** ḳane gelmez
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür diyen benümçün **ol** şemʿe yana gelmez
G1103-3. Şuʾle-i āhı kimüñ kim ʿāleme pertev ṣalar / Ẕerreye almaz güni **ol** māh-ı tābān istemez
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh **ol** cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem zārı henüz
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden **ol** kemān-ebrūnuñ āh / Sīne mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1108-4. Biz ḥüsnüñde görüp şemʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa pervāne-veş **ol** nāre düşdi göñlümüz
G1108-5. Çāre yoḳ şimdengirü dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī **ol** gözi mekkāre düşdi göñlümüz
G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vardur beni **ol** çeşm bīmār eylemez
G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhi ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez **ol** meh terk-i cefā hergiz
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür benden / Dirīġ **ol** seng-dil itmez benümle merḥabā hergiz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe **ol** şemʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḫālümi şormaz mısuz
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿ olur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde **ol** mādan giçemez
G1113-5. Cevr oḳı cāna irüp itdi Muḥibbīʾyi helāk / Daḫi bu ḫaste göñül **ol** ḳaşı yādan giçemez
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā dedüm / **Ol** şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1128-4. Ẕerrece güş itmedi **ol** mihri yoḳ feryādumı / Lik ʿālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa **ol** ḫummāş göz
G1133-4. **Ol** perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem başşun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1134-1. Cihānda yār mı ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile **ol** hem-dem olmaz
G1134-5. Görelden berü **ol** serv-i revānı / Gözüm yaşı dursa bir dem olmaz
G1134-7. Muḥibbī gül yüzüñüñ bülbülidür / Fiġān u zārdān **ol** epsem olmaz
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn **ol** ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şemʿ-veş baş kesersün sırrını aṣlā dimez
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile **ol** yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī nāz ider **ol** Nāzenīn / Ḳarşusında yüzüñi sür yirlere eyle niyāz
G1141-1. **Ol** ṭabīb-i dil ölürsem daḫi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā aña teʾşir eylemez
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / **Ol** ṣaçı Leylī neden zülfini zencīr eylemez
G1145-2. Gözüñ altında **ol** ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki Rūm içre ġazāl olmaz
G1146-4. Fitne ta ʿlīmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem **ol** gözi fettān uyumaz
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hīç aya düşmez / Özini görmek **ol** bedr aya düşmez
G1151-5. Alan bir şemme bu sünbül ṣaçından / Muḥibbī nice **ol** sevdāya düşmez
G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanāʿat birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup **ol** hūy u hāyı istemez
G1159-1. Derdā ki bu şeb ṭoġmadı **ol** māh görinmez / Cān oldı revān **ol** büt-i dil ḫʷāh görinmez
G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm nʾeyleyem **ol** şāh görinmez
G1161-1. Çün terk eyledi biz **ol** gül ʿīẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1162-1. İtdi **ol** zülf-i muʿanber kākülin zencīrümüz / Ġam yimek dīvāneler oldı bizüm tedbīrümüz
G1164-5. Muḥibbī **ol** cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḫālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1171-1. Cihān içinde ādem bī-ġam olmaz / Meger ḫayvān ola **ol** adem olmaz
G1172-5. Virmedi **ol** māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1173-1. Göstermez oldı gül yüziñ **ol** gül ʿīẕārumuz / Eksük degüldür anuñ içün āh u zārumuz
G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla perīşāndur henüz / Göñlümi ḳılan şikeste **ol** perī-şāndur henüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / **Ol** perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm **ol** yār didi / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1177-2. Bülbül gibi nʾola dil iderse fiġān u āh / Çünki çevirdi yüziñi **ol** gül ʿīẕārumuz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş **ol** şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1182-3. Serv beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger **ol** yār sebz
G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān ile / Menʿ ider şād olduġum āh **ol** sitem-kār istemez
G1188-1. Ḫırāmān **ol** yürʾey serv-i ser-efrāz / Yaraşur her ne deñlü eyleseñ nāz
G1189-2. Gerçi ḫayrān oldı dil gördi bu ben dīvānei / Līk biz de **ol** ḳamer-ruḫsārunuñ ḫayrānıyuz
G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa hezārān ẓulm ü nāz / Rāżıyuz **ol** şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz **ol** şemʿ-i şebistān istemez
G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle **ol** taḫt-ı Nerimān istemez
G1194-2. Giçer mi bir dem **ol** serv ayaġına / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1194-5. Muḥibbī yaşın **ol** yār ayaġına / Niṣār itmez dimeñ dinār ḳılmaz
G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa **ol** şeh-i ḫūbān nigāhı eylemez / Ġurradur ḥüsne anuñçün dād-ḫʷāhı eylemez
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz **ol** bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ **oldur** yār eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez

G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artar ʿışḳı ṣanma **ol** günāhı eylemez
G1196(a)-4. Viren cān naḳdini bāzār-ı ʿışḳ içre alup derdini / Ḥaḳīḳatde **oldur** ʿāṣıḳ dimeñ bāzārını bilmez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin **ol** şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş **ol** şem ʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per didüm ne dirsüz
G1200-4. Göreli **ol** serv-ḳadi cāmi ʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir **ol** / Ömrinüñ uzunlığın bir kimse var mı istemez
G1202-1. Göñül cānān yüzüñsüz ḫurrem olmaz / Döker göz yaşını **ol** bī-ġam olmaz
G1202-5. Ṣun aġzuma dehānuñ şekkerini / Benüm boynuma **ol** şekker kem olmaz
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā **ol** serv-i nāz
G1207-2. Muṭribā **ol** sāzuñı eyle ʿāmel / Kim muḫayyer ola sözüñden ḥicāz
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı dil murġın Muḥibb **ol** şāhbāz
G1211-2. Çeşmüñe dirsem n'ola āḫır zamān fettānıdur / Fitne mi ḳıldı anı **ol** fitne-engīz eylemez
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp **ol** Yūsuf-ı Mıṣri / Bu dil Ya ʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur ṣanma ḫazīn olmaz
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm **ol** şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1216-1. Ḳan ider **ol** yār beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaṣrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1219-1. Ḳaçan görine **ol** ṭāḳ-ı muḳarnes / Ola ḳılum ḫam-ebrū-yı muḳavves
G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma ziyān-kār / Kim azar **ol** bulasın ʿömr-i kerkes
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / Ṣora gelmez mi ʿaceb **ol** lebleri īsi-nefes
G1224-4. İrmedüñ **ol** serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanuma ʿār ider **ol** yār bir nefes
G1225-5. ʿAzm-i şikār eyledi **ol** zülf-i ʿanberīn / İtse olur Muḥibbī'ye zülfinden **ol** meres
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler seni / Bulmadı ʿālemde hergiz vaṣluña **ol** dest-res
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler giysün **ol dāim** palās
G1232-2. El uzadam **ol** boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini **ol** sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves
G1233-5. La ʿl-ı nābuñ dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim **ol** itmeye tīmāre heves
G1233-6. Zülfüñ ister bu Muḥibbī aña el ṣunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi **ol** māre heves
G1235(a)-4. **Ol** hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār kim **ol** itmeye ṣıḥḥat heves
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / **Ol** lebi şīrīn idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1236-3. Oḳuyup görmiş degül beñzer maḥabbet ʿilmini / Ḳatı cevri līk **ol** nā-mihribān ezberlemiş
G1237-1. Ẓann iderdüm **ol** perī-rūyı beşer **ol** māh imiş / Cümle ʿālem bende aña **ol** bir ulu şāh imiş
G1238-3. Her ne deñlü zārī ḳılsam āh u feryād eylesem / Eylemez benden yaña bir kez naẓar **ol** baġrı ṭaş
G1238-4. Bend-i zülfinden ḫalāṣ olur mı hīç bu murġ-ı dil / Eksük itmez bir nefes ġamz oḳların **ol** göz ü ḳaş
G1239-5. Dimiş kūyında ḳurbān idem anı / Muḥibbī'nüñ murādı **oldurur** ḳāş
G1240-3. **Ol** şem ʿüñ devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim ki āḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret **ol** iki ferzāne-veş
G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider **ol** serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş
G1244-3. Biñ kerre eger ḫālümi ʿarż eylesem **ol** yār / Bir laḥẓada eyler bu ḳadar ḫāli ferāmūş
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer **ol** yāre gelür bu dirhem ü dinār ḫoş
G1247-1. Müstaḳīm **ol** her ne emr itse nigārıuñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş
G1248-4. İrişmez el çün **ol** serv-i ḫırāma / Ḫayālin ḳılayum her şeb der-āġūş
G1249-1. Eyleyen dehri mu ʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / Ṣoñradan bildük anı **ol** müşk-bū gisū imiş
G1250-1. **Ol** ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden göñlümi şād eylemiş
G1251-3. Şandıñuz Mecnūn gezer şaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş **ol** dānā imiş
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı **ol** ḫū bir deryā imiş
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden **ol** daġlamış
G1252-3. **Ol** gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / Ṣubḥ olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen **ol** gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola mı ʿar ʿar ḳamış
G1253-5. Öpdüm **ol** leblerini ṣoñra sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1254-2. Fiġānumdan felekler güm güm ötdi / Daḫi **ol** yüzi māhum eylemez gūş
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye **ol** gevheri yetiş
G1259-2. Gice işitmiş meger **ol** lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş **ol** iki ḳaş
G1263-1. Göñlümi sevdāya viren zülf-i ʿanber-niz imiş / Cānumı ḳurbān iden **ol** ġamze-i ḫūn-rīz imiş
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya **ol** da meger şeb-dīz imiş
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse **ol** ḫūnī beni / Ölmeklik n'eyleyem ḫaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1267-1. Meşveret itmege gelse bir yirde **ol** iki ḳaş / Māh-rūlar her ṭarafdan indürürler aña baş
G1267-5. Gitdi ṣabr u ʿaḳl u fikrüm bir daḫi girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm **ol** meh-i bī-mihri ḳaş
G1268-3. Eger yaṣdansa aġyārı ʿaceb mi **ol** gül-i ra ʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre yaṣdanmış
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi **ol** perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḫālini bilmek yine / Bulamadum **ol** cünün deştinde nā-peydā imiş
G1271-5. Gün yüzine ẓāhidi göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime **ol** çünki nā-bīnā imiş
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür **ol** ḫaste-dil yatur / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1274-1. Zeyn ḳılmış özin **ol** şūḫ-ı cihān ḫūb olmış / Gösterüp yüzini ʿāşıḳlara merġūb olmış
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi **ol** nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan ṭūp olmış
G1276-3. Bir kerre naẓar eyledi gün yüzüñe ey dil / Ḥayret başüben kendiden **ol** bī-ḫaber olmış

G1280-5. Ey Muḥibbī derd ü miḥnet başuma yazu imiş / Görmeseydüm bir naẕar **ol** meh-i bī-mihri kāş
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke **ol** serv-i sehī / Ṭāli ʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1282-5. Muḥibbī'yi ferāmūş itdüñ ey dost / Ölürse **ol** seni itmez ferāmuş
G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese **ol** dil-firīb / Bir naẕarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G1290-1. Benüm **ol** lāle-ruḫsārum bu gönlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu uyḳumı ḥarām itmiş
G1290-2. Ḳomış **ol** zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G1290-3. Dimiş **ol** dilber-i ḫūn-ḫᵛār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi **ol** uṣlu imiş
G1292-1. Görinse tā ki **ol** serv-i ḳabā-pūş / Gider ṣabr ile dilden ṭāḳat ü hūş
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẕhār eyledi bildüm **ol** da aġyār imiş
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña **ol** vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ **ol** ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar raḳḳāş
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan **ol** ḫalāş / Yazılu ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāş
G1300-4. Baḥr-i ṭabʿumdan çıḳardum yine maʿni gevherin / Dil yine ġavvāṣ olup buldı **ol** baḥre iḫtişāş
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm şol deñlü dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden **ol** ḳarż
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur **ol** virmişdürür saña ḳarż
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mıṣr-ı ḥüsn içre var it **ol** Yūsuf-ı Kenʿāna ʿarż
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben ʿāşıḳa **ol** yār ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını bülbüle gülzārʿarż
G1308-4. Sen selāmet **ol** yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿāşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1309-1. Laʿl-ı dilberdür bugün ʿālemde cevherden ġaraż / Zīrā **ol** maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher bi'l-ġaraż
G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme iʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide saña da **ol** feyyāż
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül pervā yimez olmış **ol** baḥr içinde baṭ
G1319-4. **Ol** yār-ı Nāzenīn ola kim bir ḳadem baṣa / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde **ol** reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ iʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye **ol** siperden iḥtiyāṭ
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin **ol** mādan ḫaẕẕ
G1325-2. İtmez idi **ol** ḫūni ʿāşıḳlarını ḳurbān / Ger ġamzeleri her dem eylemese ḳandan ḫaẕẕ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāşıḳ iseñ eyle **ol** bār-ı girāndan ḫaẕẕ
G1326(a)-4. Şāh üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür **ol** kes kim eylemeye andan ḫaẕẕ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā **ol** siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde **ol** māhuñ oldı çün pervāne şemʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana şemʿ
G1333-1. Eyledüm **ol** ʿiẕārı ala ṭamaʿ / Teşne olan ider zülāla ṭamaʿ
G1335-3. **Ol** perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur **ol** / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1339-3. Cānā daḥi dime vāḳıf olmasun **ol** rāzuña / Ḥaḳḳ dimişler كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G1345-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda her kimse kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün **ol** intifāʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā **ol** siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini **ol** meh niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer **ol** māh-pārenüñ göñlüm yine / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı şu gibi / Düşeli **ol** serv-ḳad nā-mihribānumdan ıraġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / Sen sen **ol** gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1356-4. Göreliden **ol** ṣaçı Leylāyı Mecnūn olmışam / Bir görinür baña vādi-i miḥnetde şol u saġ
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı **ol** evvelki çaġ
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben **ol** aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim kiʿuzlet isteye / Varlığından **ol** gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1363-5. Merd **ol** Muḥibbī ḳalma bugün cān u baṣa sen / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1365-1. Ḥālümi ʿarż itmedi dildāra zülf / Raḥmi kem kāfirdürür **ol** ḳare zülf
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ **ol** ḫāne vaḳf
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi **ol** ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1382-3. **Ol** serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī **ol** ḥüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur **ol** gözi mestāne ṣadaḳ
G1389-1. **Ol** şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḥoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1390-4. Ey göñül aldanma ṣaḳın bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü luʾbin gösterür **ol** bāzı çoḳ
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir özge ḫālet ancaḳ / **Ol** āteşe göyinmek **ol** da saʿādet ancaḳ
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve anı / Ne serv-ḳāmet olsun **ol** ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Şu gibi ṣāfī-derūn **ol** dem-be-dem dīdāra baḳ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim didi saña varup **ol** ṣāhid-i bāzāra baḳ
G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / **Ol** lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / Giçüre ʿömrin cefāda görmeye **ol** ṣādlıḳ
G1402-4. Göñlümüñ şehrini vīrān eyleyüp āḫır dönüp / Ḳoduñ **ol** vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1403-1. Dimeñ **ol** māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş meger **ol** serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün **ol** bīmāre şevḳ
G1405-1. Ney belā-engīzdür şol nergis-i şehlāya baḳ / Fitne taʾlīmin ider **ol** zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẕar luṭf eyle **ol** savaşa baḳ
G1406-5. Bu Muḥibbī bāde-i ʿışḳuñı nūş idüp müdām / Mest-i lā-ya ʾḳıl gezer **ol** ʿāşıḳ-ıʿayyāşa baḳ

G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür **ol** Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ
G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur **ol** virānlıḳ
G1410-4. Göz göre ḥatı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded **ol** dīni yoḳ īmānı yoḳ
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk **ol** / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuşşāḳda **ol** pence yoḳ
G1417-2. Göñlüm gözini gūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula diyü **ol** düzdi yataḳ yataḳ
G1417-4. Pīr oldum ise meydān elüme ʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola **ol** ṭayaḳ ṭayaḳ
G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb zāġ u zaġandur müdde ʿī / Nār-ı hicrānuñla **ol** kāfirleri odlare yaḳ
G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḥaṭuñ ḥakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler **ol** iki bī-dine baḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḥarāb / Bir naẕar ḳıl nice şınmışdur gör **ol** āyīne baḳ
G1422-2. Bu güne ḥarc içün **ol** sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ
G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse **ol** ḳad-i bālāya baḳ / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl a ʿlāya baḳ
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör **ol** ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1430-1. Ger murāduñ serv ise **ol** ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden **ol** gözleri şehlāya baḳ
G1430-4. Dāmen-i gül ḫār elinde bülbülüñ ḥāli ḥarāb / Nice iñler derd ile **ol** ʿāşıḳ-ı şeydāya baḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine sīnem dāġını / Bir naẕar eyle temāşā **ol** gül-i ḥamrāya baḳ
G1430-6. Bād-ı āhumla yürür dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel **ol** deryāya baḳ
G1431-5. Göreli cānā Muḥibbī gül yüzüñ / Oldı bülbül gibi **ol** gūyā-yı ʿışḳ
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur **ol** rüsvā-yı ʿışḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette **ol** cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh **ol** varmada hergiz zārlık
G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḥabs olmış dil-i rüsvāyī baḳ / Olmış **ol** dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı baḳ
G1436-2. Ṣan şafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine **ol** dilber-i bedr-ayı baḳ
G1440-2. İtdügüñ bu cevr ü cefālardan ferāḥ olur bu dil / Aña raḥminden beri gülmez **ol** ġam-perverde baḳ
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur **ol** gerde baḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün **ol** cevr **ol** cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi ṣāf **ol** dāimā dīdāra baḳ
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül **ol** zülf-i ʿanber-bāre baḳ
G1444-3. ʿaḳl terk itmek ister gerçi ʿışḳı / **Ol** cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını ṣayd itmege **ol** aġa baḳ
G1448-3. Ḳorḳaram ġamzeleri göñlümi başdan çıḳara / Fitneler menbaʿı **ol** gözleri fettān ancaḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ **ol** gül-endāmuñ yine / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1450-4. Ey ṭabībā **ol** Mesīḥī-demden olmazsa ʿilāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde **ol** meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi ucında mūya baḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür **ol** gözi cāẕūya baḳ
G1456-1. Bāġa vardum āh **ol** serv-i ḫırāmān anda yoḳ / **Ol** leb-i ġonce ʿizārı verd-i ḫandān anda yoḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette **ol** cān terkin urur / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1462-5. Eyle naẕar şefīʿ **ol** sensin şefīʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler cümle senüñ ḫalāyıḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / **Ol** varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1464-1. Yaraşur gül gibi **ol** meh hemīşe gül ʿizār olmaḳ / Baña budur daḫi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati / **Ol** iki mīm ü ḥā ile dālı Muḥammedüñ
G1467-1. Var **ol** ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire ṣalduñ ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1469-2. Neẕrüm oldur kim görsem **ol** güzeller şāhını / Atı ayaġına bu cānum niṣār itsem gerek
G1469-3. Ṣayd olurken **ol** hümānuñ dāmınaʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem gerek
G1472-1. Cīm zülfüñ elif **ol** ḳāmet ü mīm **ol** dehenüñ / Līk yoḳ nām u nişān **ol** dehenden suḫanuñ
G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ leẕẕetini gel baña ṣor / Bilürem leẕẕetini çünki **ol** şekker-şikenüñ
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen **ol** çeşm-i āluñdur senüñ
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / **Ol** reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1477-1. Vaṣlına irilmez ölmeyince **ol** meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben nişānın çārenüñ
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / Yāre urdı daḫi beter üstine **ol** yārenüñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿel virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz **ol** meh-pārenüñ
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi öpdür ki olsun **ol** baña dārū-yı müşk
G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḫı çoḳdur **ol** şehün / Ṣādmān **ol** özüñi **ol** cemʿe dāḫil eyledüñ
G1488-1. Nāz ile çün **ol** yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı büyütdüñ
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin **ol** ġonce-dehānuñ / Ya kim ḫaberin virdi kim **ol** ince meyānuñ
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñdaʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi **ol** diremden yeg
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş **ol** cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḫırmenüñ / Bir yaña ṭaġıtdı ʿışḳuñ bādı **ol** gāhı görüñ
G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām **ol** serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre gözden aḳan ṣuyuñ
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẕar / Hey ne ẓālimdür **ol** yār şol fārigü'lbālum görüñ
G1508-4. **Ol** serv-ḳadi bāġ-ı ḫüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin **ol** māhı görüñ
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün **ol** ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin andı meger **ol** gül-i nāzik-bedenüñ
G1512-1. Gülşen-i ḫüsnini beñzer **ol** gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1515-8. Görelden **ol** gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / Ḳomışdur yolına başı niçün dün gice gelmedüñ
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüñi **ol** ḫᵛābdan uyarup / Bir naẕarla nice āḳilleri Mecnūn itdüñ
G1526-3. **Ol** mehüñ gūşına teʾşir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk

G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün **ol** güneş ruḥsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / Oḳısar hicrān şebinde āḫır **ol** miskīn helāk
G1527-1. Mihrini terk itmeyem ölünce ben cānānenüñ / **Ol** gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1527-3. Sāḳiyā ṣun lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm **ol** dişleri dürdānenüñ
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa zülfine **ol** olmaz ḫalāş / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī **ol** perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes **ol** ʿisi-nefesüñ
G1529-5. Muḥibbī yolına terk eyleye cānı / Eger görmezseñ **ol** rūḥ-ı revānuñ
G1532-1. Giysün **ol** ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿĀṣıḳām ḫaste-dilem baña yiter bir kepenek
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine **ol** ṣūḥ-ṣeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne gelse ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser **ol** zülf-i şeb-dīzüñ senüñ
G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı çün **ol** ṣunuñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşüben gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire irmeye vaṣlına **ol** meh-rūnuñ
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı zülfine **ol** muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var ise başı ciger dāġıdurur **ol** ṣunuñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey **ol** miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün **ol** bī-çārei sen böyle ḫayrān eyledüñ
G1543-1. Ḥalḳa ḫalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Ṣanma ey dil kim **ol** murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer **ol** maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-gīrüm **ol** / Çün derd-i ḫasret ile dil-fikāruñam senüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili **ol** sünbülüñ
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün **ol** yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin **ol** yüzi gül gülzār terk
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel **ol** müselsel kākülüñ
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur **ol** ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel **ol** ʿuşşāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1560-3. Bugün faẓl ileʿirfān **ol** ḳo cehli eyleme pīşe / Ki yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik **ol** / Ṣaḳınmazsañ muḳarrer bil mülevveṣ ola dāmānuñ
G1562-3. Ṣaçmaġ içün yüzüm üzre cürʿasın **ol** muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1562-7. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī daḫi hüşyār olmaya / İçeli bir cürʿarısın **ol** gözleri mestānenüñ
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde bārī **ol** buyı servi der-āġūş eylemek
G1566-4. Dil düzdini ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi **ol** zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḫi anı göñülden ḳul ider / Her ḳaçan söze gele **ol** leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1568-3. Seyr-i būstān ider benümle **ol** māh / Felege dimesemʿaceb mi kelek
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / Zīrā bilür ḳadrini **ol** āşināluñ
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña mülk-iʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mıṣrı şehā **ol** şehd-i lebden yeg
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden ṣaḳın her gice bīdār **ol** / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1574-1. Dāġ-ı ġamla her ki ʿāşıḳdur derūnı ḳan gerek / Bülbül-i şūrīde-veş **ol dāim**ā nālān gerek
G1577-4. Bir gice olmadum **ol** māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger yılduzumuñ
G1578-5. Ṣol ḳadar çekdi Muḥibbī Miḥnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı ẕerre mecāli āh **ol** miḥnet-keşüñ
G1580-1. Her ḳanda olsa bir güzel **ol** bī-vefā gerek / Her dāim işi ʿāşıḳa cevr ü cefā gerek
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger pādişāh ise / Cānān dergehinde **ol** kemter gedā gerek
G1583-3. Bulunur ṣanma cihānda bir vefālu mihribān / Ey göñül **ol** bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1586-1. Kim ki bilmek dilese ḫālini ben maḥzūnuñ / Diñlesün ḳıṣṣai Ferhād ile **ol Mecnūnuñ**
G1586-2. Āteş-i hecre yanup yaḳılan **oldur** ʿāşıḳ / Ḳıymeti artuḳ olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgūn itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur **ol** ṣunuñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben **ol meh-rūnuñ**
G1588-1. Yaḳdı odlare seni ḫasreti **ol** māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1589-2. Sebze ḫaṭını aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü dirīġ **ol** ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña ṣalar pertev **ol** bedr ayı büyütdüñ
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḫasretʿazm-i yār itmek gerek / Varup **ol** gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek
G1591-2. **Ol** ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1592-1. Bir gün **ol** serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / **Ol** perinüñ zülfine kendümi dār itsem gerek
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / **Ol** meh didi ṣabr it gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün **ol** ṣunuñ
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı zülf ile ḫālüñ göricek / Didi lā-büd **ol** ḫaṭā noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine zünnārını / Dostum **ol** kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1609-5. **Ol** ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1612-5. Bunca gündür **ol** meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun senüñ
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / Cān u dil **ol** meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1618-2. Ḳorḳum **oldur** küy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G1620-3. Ḫār idüp ʿuşşāḳı eylersin raḳībe iḫtirām / Ne sebebdendür **ol** ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına **ol** şīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken gibi bugün nāmun senüñ
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā her bir şecerden **ol** ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1628-4. Her ki ʿāşıḳdur yanup ʿışḳ odına / Gice gündüz **ol** dil-i sūzān gerek
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Āl iden bu ben dile **ol** çeşm-i āluñdur senüñ

G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna varsam / El virse vişāl **ol** müyesser daḥi nāzik
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña **ol** merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda **ol** miḥekk
G1637-4. Kāyinātuñ cümle aḥvāline olduñ muṭṭali ʿ / **Ol** melek-sīmādan alduñ çün ḳadeḥ nūş eyledüñ
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye **ol** cān ile serden / ʿIşḳuñ yolına uġrama merdāne degülseñ
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer **ol** şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G1641-2. Bir selām ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ **ol** ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger sen **ol** gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsin yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür **ol** ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān **ol** yüri / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi nedür didüm didi / **Ol** ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G1649-1. Yine bir luʿb ile **ol** āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1650-1. Ḫālini ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / **Ol** daḥi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / **Ol** bahāya virmezem ger biñ ola cānum senüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter **ol** muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider dāim Muḥibbī / Anuñçün eyler **ol hecre** taḥammül
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Ṣanmañ **ol** ruḫsārı gül **ol** ḳāmeti bālā degül
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān **ol**
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān **ol**
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḫaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen ṭālib-i nān **ol**
G1657-5. Pīr olduñ ise şanma Muḥibbī ola dil pīr / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān **ol**
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil **ol** / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil **ol**
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūrīde sen deryā-dil **ol**
G1659-3. Yā şaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn **ol** saña kim dir ʿāḳil **ol**
G1659-4. Ḳudsilerle ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān şaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil **ol**
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil **ol**
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp **ol** serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G1660(b)-4. Ṣararup ḫaddüm gibi nesrin ola / Ger göre **ol** ʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras **ol** gel
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āḫır / Feryād ile **ol** māh ile ey dil ceres **ol** gel
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res **ol** gel
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz **ol** ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına tāze heves **ol** gel
G1663-5. Ten hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes **ol** gel
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne **ol** zencīrdür kākül degül
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur **ol** şebnem degül
G1667-3. Vaṣl bāġından ıraġ olalı **ol dildār**umuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül
G1668-4. Göreliden gözlerüm **ol** bī-vefā ruḫsāruñı / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez **ol** zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū süvār **ol** ʿazm-i meydān ḳıl
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār **ol** esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān **ol** / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān **ol**
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında yatur ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān **ol**
G1674-5. Kaʿbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿ budurur anda varup ḳurbān **ol**
G1674-6. Naẓar itmez saña merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān **ol**
G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler tevbelüdür / İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir andan **ol**
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā **ol** sen selāmet ʿālem içre şöhret al
G1678-5. Āvāredür çü ʿışḳ ile çarḫ eylemez ḳarār / Kendüñ Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ **ol** ḳarāre ḳıl
G1680-1. Eger sen olasın dünyāya māyil / Olur elbette **ol** uḫrāya ḥāyil
G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür ḳand / Velī āḫır içürür **ol** helāhil
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez **ol** ḳaşı yādan vāz gel
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler **ol** bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda **ol** / Yaʿni bunuñla şevḳüñi artur şafāda **ol**
G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭoldur dimāġuñı / Her şeb fiġān u nāle ḳılup āh u vāda **ol**
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim didi saña ey göñül **ol** bī-vefāda **ol**
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ var ḳarada **ol**
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle şanʿatı şīrīn edāda **ol**
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler **ol** peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim saña teraḥḥum eyleye **ol** seng-dil
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına **ol** güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḥi var dāda gel
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh vefāda **ol** / Dāim vefāda ḳalma vü gāhi cefāda **ol**
G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevṣeri içsün mübāreki / Ey dil ṣarāb-ı ʿışḳı içüp sen ṣafāda **ol**
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā meh-liḳā meded / Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster żiyāda **ol**
G1696-4. Ḳaşı kemānı ḳatıdur elde çekilmez āh / Ḳavs-i ḳuzaḥ-ı elinde gerekse kebāda **ol**
G1696-5. Başdan çıḳarsa zülfi Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña ki dāim hevāda **ol**
G1703-4. Her ne gelse ḳāniʿ **ol** ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḫubb-ı māl
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem'üñ yaḳup peri / Ġarḳ **ol** gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / **Ol** muḳanniʿ naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

G1711-2. Ḳıl ḳanāʿat girse bir loḳma elüñe ḳāniʿ **ol** / Ḥırş ile olma mekesʿanḳā olüben Ḳāfa gel
G1714-3. Gülşen içre **ol** gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül tekrār gül
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile **ol** ṣafḥa muḥaṣṣā mi degül
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi **ol** taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1716-3. Ḳaṣd-ı ʿışḳı bī-ġama Ferhādı daʿvet eylesem / Ḫiẕmet-i senge ḳoyup didüm ben **ol** ırġade gel
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül **ol** her dem terennüm eyle gel
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen **ol** / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen **ol**
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgūn yañaġuñ gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen **ol**
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen **ol**
G1720-4. Mānīʿ olup ger gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pīrāhen **ol**
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī sen sen **ol**
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / **Ol** pādiṣāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm **ol** rūza derdā giçdi nice māh ü sāl
G1727-5. Ey Muḥibbī derdüñi görüp benüm külli devā / **Ol** cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḥacel
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya **ol** ādem göñül
G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al **ol** yazudan / Oḳımaz **ol** yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda yüri **ol**
G1734-3. Ṣādıḳ **ol** ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır alısardur **ol** ẕelil
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Talḫ şerbetdür anı **ol** leẕẕet ile ḳand ḳıl
G1735-5. Oldı ḫācet-mend Muḥibbī cān ile **ol** yüzüñe / Gösterüp dervīşe yüz kendüyi ḫācet-mend ḳıl
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider **ol** buña yitmez mi delīl
G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm **ol** zülf ü ḫāl
G1737-4. Degme bir cāya anuñçün dostlar baş egmezem / Secde-gāh-ı dil olupdur baña **ol** ebrū-hilāl
G1738-3. Bir yaña cefā eylese **ol** yār-ı cefākār / Ṭaʿn eyleye il bir yaña her-bār ne müşkil
G1739-3. Geh ḫayālidür ḳonan göñlüm evinde geh ġamı / **Ol** ḫarābe evde mihmān her zamān eksük degül
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir aneden / Ṣanmañuz kim **ol** benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1743-3. **Ol** lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1744-1. **Ol** zülf-i siyeh baġlaya dil kīne ne müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini dīne ne müşkil
G1745-1. Dil baġlamaḳ **ol** zülf-i siyeh-kāre ne müşkil / Bil baġlaması göz göre zünnāre ne müşkil
G1746-4. **Ol** şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi müddeʿī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1752-5. Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī **ol** ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān **ol** / Yaʿni gelʿahd-şiken olma dürüst-peymān **ol**
G1755-2. İster iseñ ki gülüp gül gibi açıla nigār / Derd ile āh ḳılup dīdeñe de giryān **ol**
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir laʿl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān **ol**
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Baṣar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān **ol**
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān **ol**
G1756-2. Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān **ol**
G1756-3. Şu gibi akıt gözlerinüñ şuyını her dem / **Ol** serv-i sehī ayaġına āb-ı revān **ol**
G1756-4. Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ / Var cürʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān **ol**
G1756-5. Cān vir lebine al ile bir būse Muḥibbī / Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān **ol**
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān **ol** / Saña yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān **ol**
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen raḫīm-i derd-mendān **ol**
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān **ol**
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḫi raʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān **ol**
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fārig ol efsāneden / Ṣayd olınmaz **ol** perī biñ siḥr ile efsūn idem
G1767-1. Hā atar cevr oḳların **ol** yār-ı bed ḫʷāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm
G1768-2. Derd-i dil ḥālini ḳaṣd eyleyüp **ol** yār besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1769-3. Saʿd ola yılduzum ṭoġa devlet güni başa / Yüz gösterürse baña **ol** mihr-i saʿādetüm
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / **Ol** Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı sevdüm
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm **ol** serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1771-4. ʿAynuma ẕerre kuḫlı ekmek baña gerekmez / Gözüm açup yumınca **ol** ḫāk-i kūyı sevdüm
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre şaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi **oldur** fi'l-meṣel şānum benüm
G1776-2. **Ol** şeh-i ḫūbāneʿāşıḳdur ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kimeʿarż-ı ḥāl idüp kimevarup dāda eylesem
G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen āb-ı revān bāde vü cām / Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur **ol** ʿıyş tamām
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede **ol** ẕevḳ irişür baña müdām
G1781-7. Tiġuñı çekme Muḥibbī'yi dü-nim eylemege / Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi **ol** işi tamām
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden / Çün **ol** āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm
G1789-4. Ḳomazam tā ölince ʿışḳı elden / Biḥamdillah ki **oldur** ṭoġrı rāhum
G1789-5. Muḥibbī' i ḳapuñdan itme maḥrūm / **Ol** bir kemterdürür sen şāhum
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki **ol** bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1793-1. Sāye ṣalsa **ol** hümā ger ben gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1793-5. Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında **ol** meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm
G1795-2. Her ne ḥükm itse revādur cānuma / Ben ḳulam **ol** pādiṣāhumdur benüm
G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki **ol** yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli ile dāimā ḫoşum
G1797-2. Görmege **ol** ʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1800-2. Gitdiʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / **Ol** perīyi bilmezem n'oldum yine yād eyledüm
G1800-6. **Ol** cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / **Ol** siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur / **Ol** meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1807-3. Ben **ol** murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından eyleyüp pervāz / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḥazān gördüm
G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh **ol** perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm
G1810-3. Görelden **ol** semen-beri bī-iḫtiyār olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı ile sīne-çākıyam
G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı şuʾb-nāk olur / Ben **ol** yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣf itse **ol** laʾl-i şeker-nābum benüm
G1818-5. Ey Muḥibbī **ol** hümā ṣaydına himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1821-4. Sāyesin ṣalsa gedā üstine **ol** sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi **ol** cānāne ṭapşırdum / Velī ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh **ol** gülüm bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1832-4. Cān virüp bir būseñe cānā ḫarīdār olduġum / Mālikem bir cāna **ol** daḫı fedā olsun dirüm
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden **ol** gülüñ bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem
G1836-1. Bildi çün sevdügümi **ol** māhum / يعرف المجرمون بسيماهم
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem ey dostlar / **Ol** cefākāruñ güẕer-gāhında eyleñ türbetüm
G1838-1. **Ol** ṣāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḫı yine benʿālem içinde çekerem ġam
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī / Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi **ol** ḫam
G1839-1. Akıtdı gözümüñ yaşın **ol** serv-ḳāmetüm / Ḳāmet getürdi başuma ḳopdı ḳıyāmetüm
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından **ol** nigār / Varduḳca aña daḫı beter ola raġbetüm
G1842-3. Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥāleti / **Ol** baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam
G1843-3. Ola kim **ol** boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cūybār itdüm
G1845-1. **Ol** serv-i nāz-ı gül gibi dāim küşādeñem / Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec-nihādeñem
G1845-3. **Ol** şehriyār nāz ile esbe süvār ola / Atı öñince olayın anuñ piyādeñem
G1846-1. Dāduma dād itmedi **ol** pādişāh-ı muḥteşem / Dāimā cevr ü cefā ile ider ẓulm ü sitem
G1850-5. **Ol** serv-ḳad-i nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña ṣor **ol** baḥr içinde māhiyem
G1863-4. **Ol** semend-i nāz ile baḳmaz gelüp ruḫsāruma / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen **ol** ey ṣanem / Ṣāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1864-5. **Ol** elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı **ol** da görür ḳahr-ı ʿaẓīm
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / Yaraşur **ol** meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup ṭaldum güẕār itdüm / **Ol** deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi **ol** hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1873-2. Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ çün / **Ol** dişi dürr lebleri mercānı añdum aġladum
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / **Ol** ṣaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1873-7. Mest olup cām-ı maḥabbetden Muḥibbī dostlar / **Ol** lebi mül gözleri mestānı añdum aġladum
G1874-1. Çün ḫırāmān- ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış **ol** cāyı görem
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben **ol** ferdāyı görem
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem **ol** gül ʿiẕārumdur benüm
G1877-1. Laʾline el ṣunmaġa zülf-i dütādan ḳorḳaram / Genc-i ḥüsnüñ māliki **ol** ejdihādan ḳorḳaram
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege **ol** pür-cefādan ḳorḳaram
G1877-5. Āh ḳılsam baḥr-i eşküm mevc urur deryāleyin / ʿĀlemi ġarḳ ide diyü **ol** hevādan ḳorḳaram
G1880-5. Ey Muḥibbī **ol** gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1881-7. Ey Muḥibbī **ol** nihāl-i serv-ḳadd gül-ruḫsuzın / Görinür ḫār çeşmüme cümle gül ü gülzār hem
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr **ol** bu ben ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ ṣun ḳaneyem
G1893-1. Ġam ḥazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iżhār ideli **ol** ruḫları verdüm benüm
G1896-2. Cān virürsem ġamzesine ḳarşu ben olmazʿaceb / **Ol** gözi cellād çünkim dil-sitānumdur benüm
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam **ol** uyḫudan uyanmayam
G1900-3. Zār zār **ol** ey dil-i şūride var nālişler it / **Ol** gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger seng-i cefā / **Ol** cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1904-6. Nigārā Kaʾbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aşılmış ḫalḳadur gūyā şan **ol** zülf-i dütā ḳıblem
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye / Andan berü ki **ol** ṣanemüñ derd-nākıyam
G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler **ol** şehd ile **ol** āḫır virür **ol** saña sem
G1915-1. **Ol** güzeller şāhınun çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser ben şāhıyam
G1915-2. İdinürler ṭūṭiyā her dem melāik çeşmine / **Ol** melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Anuñ içün **ol** şehüñ ben bende-i dergāhıyam
G1915-4. Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam **ol** baḥr içinde gāhi māhiyem
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ **ol** ḫāki merhem eyledüm
G1916-3. ʿIşḳ ile cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp / Mihrin **ol** nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm
G1916-5. Ey Muḥibbī **ol** kemān-ebrū ġammdanʿāḳıbet / Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫām eyledüm
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde **ol** çoḳ sevdügüm / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G1923-2. Āh kim yiter cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden **ol** ḳaşı yālar benüm
G1925-4. Mürdeye cān virürdi her nefes / Bize irmedi **ol** nefes ni'delüm
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben bülbülüñ **ol** gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1930-6. Ne emr itseñ benüm **oldur** murādum / Dimişlerdür gerekmez ʿāşıḳa kām
G1931-4. ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa **ol** ḳaşı yāyı isterem
G1931-6. Rāyum **oldur** cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri rāyı isterem

G1932-4. İtdüm **ol** serv ayaġına göz yaşın revān / Gelmez kenāre n’eyleyem **ol** şāh-ı muḥterem
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā söz gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur **ol** kān benüm
G1936-1. Yüz cefā biñ cevr **ol** nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-2. Biñ zebānum olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki **ol** ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1936-3. Ġayriler luṭfın görür cān nice ārām eylesün / Cevr-i bī-dād ki **ol** ārām-ı cāndan görmişem
G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi **ol** iki yemānden görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr **ol** nā-mihribāndan görmişem
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür baña / Ḳapusında **ol** güzeller şāhınun derbānlıġum
G1947-5. Gülzār-ı ḫüsne ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār **ol** ḳıl dem-be-dem terennüm
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña **ol** yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşam
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün **ol** nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben **ol** yāri görmişem
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında **ol** māhı / Ṣalup himmetle **ol** bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre görelden **ol** boyı servi / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cüybār itdüm
G1957-2. **Ol** sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ile ʿaḳlum daḥi yanumda yoḳ varum
G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli **ol** gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu zārum
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de **ol** ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem
G1961-3. Var günāhum beni ger öldürse / Evvel **ol** şāhı ben gedā sevdüm
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün **ol** nā-tüvānımdan benüm
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm / Gülmedi çünkim yüzüme **ol** gül-i ḫandān benüm
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse **ol** meh ḳoynuma bir şeb eger ʿuryān benüm
G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde ṭuta dāmenüm **ol** ḳan benüm
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet ṣanur **ol** ben anı rāḥat gördüm
G1970-4. Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı / İtmedin **ol** bahāre yalvarayım
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / Yaşum **ol** serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1974-5. Muḥibbī **ol** elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
G1975-2. Gör **ol** ẓālim ḳanumu dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ / Emri cārī bir ḳulam **ol** pādişāhumdur benüm
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh **ol** perī-zādum / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G1978-3. Degülse **ol** ṣaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem **ol** pādişāhumdur benüm
G1980-5. Ben **ol** Muḥibbī’yem ki çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene şākirem vü şükr eylerem
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem **ol** pādişāhumdur benüm
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uṣan dirler baña / Anı bilmezler ki **ol** ʿālemde varumdur benüm
G1990-3. Serīr-i ḫüsne şāh olmış görüp **ol** şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm
G1990-4. **Ol** pür-sāġar lebin görmiş şürāḥī baġrı ḳan olmış / Anuñ lu ʿb ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp **ol** servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G1991-5. Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp **ol** baḥre daldurdum
G1993-2. Ben **ol** Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse yüz biñ kez ben **ol** Leylā’dan el çekmem
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi yā itse / Olupdur bilürem ammā **ol** ḳaşı yādan el çekmem
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ **ol** bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi pür-ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem
G1997-5. **Ol** güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī ẕerresin / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi **ol** sem hem
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen **ol** ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2003-4. Gelmişüzdür **ol** ulı dergāha ʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe **ol** ḳaşuna yā dir isem
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña **ol** rāḥat-ı cāndur cefā hergiz dimem çekdüm
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin **ol** seng-dil / Tā ḳıyāmet Ka ʿbe-i ʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G2010(a)-2. Gör **ol** ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var ben üm
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün **ol** nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben **ol** yāri görmişem
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur **ol** ezel ṣanduñ meger peykāne sen
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur **ol** meclisde çengi zār iden
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun **ol** bezme özini ʿışḳ ile bī-ʿār iden
G2014-3. Nālān oluram her gice ben meclis-i ġamda / Her laḥẓa fiġān idici **ol** bezme benem ben
G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur **ol** bī-kefen
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı şevḳinden hilāl / İdiñüz **ol** dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ budur kim ḳalmadı bende ḳarār / **Ol** güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
G2020-1. Kimse **ol** serv-i sehīden ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
G2020-2. Deşt-i ġamda **ol** ṣaçı Leylī ṣanemden ayrı āh / Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2022-6. ʿIyd-gehde **ol** şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma **ol** zülfe yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḫüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba boynuña alma **ol** miskīnler ḥaḳın
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür **ol** dāneler didi / Esirümsin nice yıllar **ol** zülf ü ḫāla bilmezsin
G2026-1. Göster boyuñı cānā bir serv-ḳāmet olsun / Ne serv-ḳāmet olsun **ol** ḳadd ḳıyāmet olsun
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ Muḥibbī başundan eksük itme / Başunda **ol** hemīşe tāc-ı sa ʿādet olsun
G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde **ol** ḫaṭ-ı nihān
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm **ol** yāri ben / Varlıġı terk itmeyince bulmadum dildārı ben

G2032-5. **Ol** kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh **ol** gisū diyen / ʿAḳlumı tārāca virdi ʾārıż-ı gül-bū diyen
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç ṭulū ʿ itmez mi **ol** meh-rū diyen
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider **ol** dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḥūrdan
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen **ol** ḥūn-ḥordan
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene **ol** bī-vefānuñ yolların
G2045-3. **Ol** melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd yirine sen aneden
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına **ol** āb üzredür / Bir ḥaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2046-3. Āh idüp bu gözlerüm yaşını bārān itmesem / Görmez idüm **ol** gül-i nev-restenün ben ḫandesin
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz **ol** māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2049-1. Binsün **ol** serv-i revān itsün şitāb eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ ḫāli olmışdur ḫarāb eglenmesün
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var cemāli şevḳine / İdiñüz **ol** dilber-i ʿālī-cenāb eglenmesün
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi **ol** sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2051-2. Kāh-ı cismüm mesken-i kūh-ı belā-hā-yı firāḳ / Kūh-ı ġam mihmānıyam **oldur** baña beytü'l-ḥazen
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen **ol** hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2058-4. **Ol** gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür zaḫmını ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / **Ol** lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2063-5. Muḥibbī **ol** kemān-ebrū meger ʿāşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī **ol** yüzüñe / İdiser şoñra seni zār şaḳın
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine **ol** vīrānemi ābād ideyin
G2071-1. Gün gibi yine ṭulū ʿitdi **ol** meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben **ol** cānāneden
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫil ʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında **ol** her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile anma raḳībi gel / Ey dil çekersin **ol** feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2076-2. Şorma her bir nā-kese **ol** ʿışḳdan virmez ḫaber / Şor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi zencīre **ol gisū** diyen / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı āh **ol** diyen
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem **ol** uyḫu diyen
G2080-5. Vaṣlına nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir gedā **ol** pādişāh-ı kām-rān
G2082-1. Eyledi Mecnūn beni **ol** gözleri āhū diyen / Boynumı bend eyledi **ol** sünbül-i gisū diyen
G2083-2. Baş virem şem ʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam **ol** yār etegin
G2084-5. **Ol** hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẓar bāz isteyen
G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar cem ʿ idüp / Ḳaçmaya şīr ü peleng **ol** ʾāşıḳ-ı bī-bākdan
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün **ol** meh-rūyı ben / Daḥi ol demden berü itdüm ḥarām uyḫuyı ben
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem **ol** gözleri āhūyı ben
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne **ol** bed-ḫūyı ben
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm **ol** ṣaçı gül-būyı ben
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum **ol** gözi cādūyı ben
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki **ol** istemeye ola ziyāde devletin
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʾāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulū ʿ **ol** āfitāb eglemesün
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar ża ʿfum ḳatı / **Ol** ṭabībe cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar **ol** yāya ben
G2092-3. Şorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel şor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum **ol** şeydāya ben
G2092-4. Ẕerre-veş ḳıldı hevā-yı ʿışḳ ser-gerdān beni / İrmedüm derdi ki **ol** mihr-i cihān-ārāya ben
G2098-6. Muḥibbī her ki ʾāşıḳdur gerekdür **ol** ola cömerd / Yanında bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2099-4. Bir laḥża ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür **ol** ravża-ı rıżvān vaṭandan
G2100-1. Ġayre meyl itmez göñül māh-ı cihān-ārāyı ben / Bārī bir kez görsem **ol** ḥüsn-i cihān-ārāyı ben
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḫālüm diger-gūn olmada / Bārī hergiz görmesem **ol** şūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2102-4. Şāh-ı ʾālemdür bugün ʾāşıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş **ol** şāh-ı devrāndur gelen
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam **ol** gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi ṣan bād ile bārān içün
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḥi ṭūp eyleyem başumı **ol** çevgān içün
G2105-2. Baḳmazam gün yüzine bu dīdeler ḫūn-āb olur / Çāresüz ḳaldum dirīġ **ol** mihr-i ʾālem-tāba ben
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi **ol** seylāba ben
G2105-5. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān ile **ol** ḳaşları miḥrāba ben
G2105-7. Cür ʿası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur **ol** ḫāk-i gevher-tāba ben
G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb **ol** seng-dil / Şıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi **ol** gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin el şunup **ol** ṣaçı sünbül şoḥbetin
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar **ol** serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem **ol** gözleri āhūyı ben
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini zencīr ider gördüm çün **ol** giysūyı ben
G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy yoḫsa şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem **ol** ebrūvān-ı fettān
G2119-4. **Ol** leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevṣer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʾl yāḫū mercān
G2120-1. Rüstemāne yāyını almış **ol** çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken
G2120-2. Aldı bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü zülf **ol** çāh-ı ẕeḳan
G2123-1. Nāziklik ile göñlümüz alan degül misin / Āh **ol** cefā sen cevr-i firāvān degül misin
G2128-5. İremezsin **ol** boyı servüñ Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2131-2. ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye **ol** ʾālemde serverlik yolın
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / Ḳanda ögrendi bu ser-keşligi **ol** serv-i revān

G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet seririnde sen **ol** tek kāmrān
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / Nāz ile bāġa gelsün **ol** serv-i ḳāmet olsun
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür / **Ol** tek cefā vü cevri kendiye ʿādet itsün
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup **ol** serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2144-3. Gördiler dīvāne Mecnūn diyü virdiler laḳab / Kem degülem ḥamdülillah ben de **ol** adaşdan
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse **ol** güneş yüzlü nigār / Görmege gelür melekler **ol** yüce ḫargāhdan
G2148-5. **Ol** ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / Yüzüñ aḳ olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2151-1. Dirīġ ḳurtulmadum ben derd ü ġamdan / Ki ayru düşmişem **ol** ġonce-femden
G2152-1. Tā ki virdüm gönlümi **ol** mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʿāba ben
G2152-3. Lebleriüñe naḳd-i cān virdüm ʿaceb dīvāneyem / Görmeden ḳıymet ḳodum **ol** gevher-i nā-yāba ben
G2154-2. **Ol** perī ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin / Ḥāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünün
G2156-1. Ṣanmañ ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben **ol** ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen **ol** meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā için yaratmış Yaradan
G2157-2. Kākülinde baġlu dil ben vādi-i ḥayretdeyem / Ey ġam aña göre **ol** āvāre-i āvāreden
G2157-5. **Ol** meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī ṣanma anı ṭāliʿ-i seyyāreden
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan ṣalına **ol** serv-i ḫırāmān
G2163-2. Atüben seng-i cefā ṣıduñ bu gönlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña ṣaḳın gel **ol** ābgīneden
G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden şehbāz-ı dil / Ṭutdı **ol** derd ü belā kūhı içinde āşiyān
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh **ol** gözi medhūşdan / Pāy-bendem āh meded kākül diyen gülpūşdan
G2166-2. Sözlerüm gevherlerin eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye **ol** gūşdan
G2167-1. Cihān olmaz idi olmasa ḫūbān / Güzeller encüm ü **ol** māh-ı tābān
G2167-2. Şeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur cihān ḫalḳı **ol** sulṭān
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma her dem ẕākir **ol** / Rūz-ı maḥşer derdüñe **oldur** devā iden hemīn
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḫalḳasın / Boynuma ḫalḳa olalıdan **ol** zülf-i ʿanberīn
G2170-7. **Ol** lebi şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haẕā şehīdü'l-ʿāşiḳīn
G2172-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Dostlar ben n'eyleyem **ol** gözleri fettān içün
G2177-1. Ey dil sevüp **ol** ṣūḫ-ı sitem-kārı ni'dersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı ni'dersin
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / Yād eyleyüp ey dil baña **ol** bārī ni'dersin
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli **ol** var ad ile ṣānuñ ṣaḳın
G2184-2. Ṣıyup cihānda ʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet **ol** yüri terk eyle nāmı sen
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḥi / Görsen çemende **ol** boyı serv-i ḫırāmı sen
G2185-2. Ayaḳda ḳalmışam cānā elüm ṭut dest-gīrüm **ol** / Didüm didi ki kim görmiş güzeller merḥabāsından
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm **ol** rāhı ben
G2192-4. Ṣāf-ḳalb **ol** her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla **ol** lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile yaşını bārān eylesün
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen **ol** açma ṣaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2197-4. Serv teg gelse ḳıyāma her ḳaçan **ol** ṣāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān
G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da **ol** ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür **ol** yanlış ḫayāl itmek neden
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi **ol** ḳible-gāhı sevmeyen
G2204-1. Sev bir güzeli ġāyet ile **ol** güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẓaruñ var / **Ol** müddeʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm **ol** meclise peymāne ben
G2208-3. Başumı ḳaṭʿ ideyin tā gide **ol** bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2209-1. Şemʿ didüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-i ʿışḳ **ol** nūrdan dūr olmasun
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu gönlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz **ol** vīrāne maʿmūr olmasun
G2211-5. **Ol** hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2212-5. Ey Muḥibbī **ol** perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından **ol** raḳīb-i ehrimen
G2214-1. Gülşen-i ḫüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña dirsin anuñ içün bülbül **ol** ḳıl zār sen
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet **ol** gönül bī-ʿār sen
G2215-3. Tek ṣarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile **ol** sāġar-ı Cemşīdden
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār **ol** viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur duʿālar dāimā temcidden
G2217-1. Gül-i nāzik-beden dirler benüm **ol** dil-sitānumçün / ʿAceb mi dinse her-cāyi meh-i nā-mihribānumçin
G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe laʾl-i sürḫ / **Ol** günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı **ol** serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2223-1. Raḥm umarsın ey gönül sen **ol** gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur **ol** dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş üstāddan
G2225-1. Ne umarsın ey gönül **ol** gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḫaẓẓ ide **ol** feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey gönül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma **ol** ṣayyāddan
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne Ḫusrev **ol** gedā Ferhāddan
G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını didi / **Ol** serv sāyesinde ne nāz u niʿamdasın
G2227-3. Göñül alınca **ol** meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem **ol** gülsitāna görmeden / Kim ḳulaḳdan ʿāşıḳam verd-i cihāna görmeden
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter ṣayar / Ṭālibem āh **ol** meh-i nā-mihribāna görmeden
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum sīnem siper / Bu ʿacebdür daḥi **ol** ḳaşı kemāna görmeden
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key ṣaḳın / **Ol** melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mıṣri göñül taḫtında sulṭān **ol** / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından

G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Öldürüñ eger **ol** zülf-i mekkār olmasun
G2231-4. Bir naẕarla cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger **ol** zülf-i mekkār olmasun
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / **Ol** ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān **ol** yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil **ol** nā-mihribān ḳadrin / Kim ister vuṣlata irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2240-1. Diñüz **ol** serv-i ḫırāma cevre āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden saʿīd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp ṣalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür **ol** mübtelāyı nʾeylesün
G2243-2. Bülbül gibi geh giçdi ʿömrüm āh u zār ile / Ḫayfum budur ki öpmedüm **ol** gül ʿiẕār elin
G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne **ol** / Yarın yaḳana ṣunmaya her nā-bekār elin
G2245-1. Gülşende diñ **ol** serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum yiline ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2246-5. Pīrehensüz ḳocmışam **ol** māhı didüm dil didi / Belki düşüñdür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh **ol** ejderhā içün
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm **ol** ḳaşı yā içün
G2247-5. Ey Muḥibbī sevr-ḳaddin görse gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur **ol** ḳāmet-i bālā içün
G2248-5. Her kim ki ayırur ʿāşıḳı dilber ḳapusından / Budur dilegüm anı ki **ol** der-be-der olsun
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / **Ol** yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2250-4. Laʿl-i lebüñ ḫayāline maḫzendürür göñül / Ḫarc eylerem gevher-i naẕm **ol** ḫazīneden
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ **ol** tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile āteş ābdan
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya evlādur **ol** ḫāk olduġı / Her kāse kim ḫāli ola ʿādetdür olur ser-nigūn
G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür āḫır saña **ol** dürlü dürlü miḥnetin
G2257-1. Çāre eylen dostlar bu ʿāşıḳ-ı şeydā içün / Cān lebe geldi dirīġā **ol** melek-sīmā içün
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben **ol** ḳaşı yā içün
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse **ol** vefādan yeg baña / āşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür **ol** Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil dü-çeşmi kāfir-i fettān
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur **ol** ʿīsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān
G2260-4. Cüy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl / Mülk-i dil ḳurtulmayısar āḫır **ol** girdābdan
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī zerreler yüz döndüre / Dönmeye yüzüm benüm **ol** mihr-i ʿālem-tābdan
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim didi dilā **ol** ipde cānbāz olasın
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın **ol** serv-i revān
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında ben zārı / Didi **ol** ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2270-4. Ġıybet itme sen sen **ol** dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2272-1. Giderse zülfini **ol** meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿ **ol** aña ey māh-ı tābān
G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / **Ol** serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2278-1. Şiʿr **oldur** oḳıyanlar bula şekker lezzetin / Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2279-3. Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan laʿl-reng / İtdiler **ol** ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn
G2281-2. Ey dil ḳanāʿat eyleʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf **ol** / Olma ṣaḳın mekes-veş dāim mülevveş-i ḫūn
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh görmez yüzüñ Muḥibbī / **Ol** bī-sitāre nʾitsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2283-6. Bu Muḥibbīʾi ʿaceb añmaz mı ki **ol** seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2284-3. ʿÖmr **oldur** giçe maḥbūb u meyle / Ne ḫāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan
G2285-4. Göñül virdüñ çü **ol** zülf-i siyāha / Muḥaḳḳaḳ belki başdan da çıḳarsın
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem ṣular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider **ol** derde bende-firāşın
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ʿāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme **ol** miskīnler ḫaḳın
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger şemʿine **ol** pervānedür bu
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb **ol** çeşmi şehlā / Yābānı gözlemekdür ḳarı āhū
G2299-1. Ṭaḳalı zülfi kemendin boynuma **ol** müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2300-3. Ne bilsün ḫālini **ol** şemʿ-i meclis / Dimişlerdür çerāġ dibi ḳarañu
G2301-1. Ne sünbüldür ṣaçuñ ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh **ol**
G2302-1. Ḫūn-ı dilümi nūş ider **ol** nergis-i cādū / Her geh ki işāret ḳıla ger gūşeden ebrū
G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / Tā jeng-i seḫāb baġlamaya āyīne-i **ol**
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger **ol** ʿārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür āvāre ṣu
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı **ol** bī-çāre ṣu
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir **ol** bīmāre su
G2307-1. Didüm **ol** serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ üstüme geh geh sāye ḳarşu
G2307-3. Çemende açmaġa yoḳdur mecāli / Gözini nergis **ol** şehlāya ḳarşu
G2309-2. Cennete ḳılmaz heves **ol** ḫūr u ġılmān istemez / ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ olan dīdāruñ eyler ārzū
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen **ol** baḳma şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḫālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer **ol** gözi ḫūn-ḫᵛāre be-gū
G2311-3. Söyle **ol** zülf-i perīşāne perīşānlıġumı / Nice bir cevr ide **ol** zülf-i perīşāne be-gū
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḫer **ol** boyı serv ü yüzi gülzāra be-gū
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbīʾnüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür **ol** serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2312-1. Siḥr ile atar çünki tīr **ol** ġamze-i cādū / Gelse neʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2315-2. Zāhid sen **ol** selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2318-1. Yaşum dökilse ṭañ mı **ol** gülzāra ḳarşu / Bārān olur dimişler evvel bahāra ḳarşu
G2318-2. Her kim ki ʿāşıḳ olmış serden giçer **ol** āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2319-1. Nʾola göz yaşın aḳıdursa **ol** gül-ruḫsāra ṣu / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar gülzāra ṣu
G2320-2. ʿĀşıḳ **oldur** āteş-i ʿışḳa yana pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār gü

G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez **ol** zülf ü nergis / Ḫayāl ile dil ü cān oldı ṣayru
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi **ol** yār / Gedā ger ölse şāh eyler mi ḳayġu
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi **ol** gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevḳ ile peymāneye
G2334-2. ʿIşḳ mirāşı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / Ṣanmañ **ol** gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin **ol** meh-rūya
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun **ol** meh-rūya
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi tā **ol** gül-i ḫandān acıya
G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki **ol** ḫalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2350-1. ʿAṣḳ **oldur** nāle itdügince āhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa ol dem anı ḫarḳ ide
G2351-3. Baña raḥm eyle dirsem **ol** cefā-ḫū / İder cevr ü cefāsını ziyāde
G2351-5. Muḥibbī terk-i cān itmez dir imiş / İnanduñ **ol** raḳīb-i bed-nihāde
G2353-2. Vaṣluñ içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı **ol** māl ile
G2354-1. Görüp ebrūñı göñlüm geldi vecde / Hem-ān-dem itdüm **ol** miḥrāba secde
G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli nigāruñ / **Ol** istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde
G2355-3. **Ol** bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var **ol** yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2357-3. ʿUṣṣāḳa ḳomaz ṭaʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi **ol** miskīn eger bilse sözinde
G2357-4. Her kim ki vefāʿahdin iderʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek ḥaḳḳını **ol** dizi gözinde
G2359-1. Ṣala **ol** serv-ḳad üstüme sāye / Olur mı ṭañ baña çarḫ ola pāye
G2359-3. Göñül şehbāzını himmetle yine / Ṣikār itmege ṣaldum **ol** hümāye
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul **ol** ṣaḳın şāh-ı cihān olma
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında **ol** dāim / Görüp şu gibi her servüñ ayaġına revān olma
G2362-2. Uşat **ol** deyrlere nefsüñ ṣanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste
G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz **ol** pelengüz kim / Ḫalāṣ olmaya düşse nāheng-i dāmımuza
G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar içinde **ol** / Her kim ki baġlaya dili **ol** zülfi sünbüle
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş yanup yaḳılup döner **ol** küle
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın **ol** ḳaşı yā / Giçüben sīneden ire cāne
G2369-4. İçeli ḳanumı **ol** gözleri mest / Cigerüm dönse ṭañ mı büryāne
G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar dilden şerer-i āh / Başumda beñzer **ol** tāc-ı ḫurūsa
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / **Ol** meclis içre cümlesi sulṭān didi güle
G2372-1. **Ol** yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Ṣemʿī görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2373-4. Kime ṣunuldı ezelde nūş itdi cām-ı ışḳ / Ḳalmaya nāmūs u ārı eylemez **ol** meyl-i cāh
G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden Seyḥūn u Ceyḥūn / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş **ol** nehre
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḥaẕer / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm **ol** maḫzene
G2379-2. Dişi mi yegdür veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer mi ki fülfül **ol** ḥāle
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup zülfine dil **ol** gözi āhūlar ile
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz **ol** yāyile
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken **ol** āb beñzer āteşe
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki söylese bugün **ol** bī-emān ile
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā **ol** ḳan ile
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel **ol** delüyi baġlaya
G2390-5. Muḥibbī her ne kim virdise dünyā / Alur aldanma āḫır **ol** ḥasise
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at şalup **ol** şeh-süvār / ʿĀlemi teshīr içün şan nāʿl şaldı āteşe
G2397-2. Saña duʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / Bāġa revāne olsan **ol** serv-i revān ile
G2399-3. Her işi eyleyen çün **oldur** iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse **ol** yār çünkiʿAli gibi Düldüle
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter **ol** saʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / Yılda bir gül açılur **ol** da meyān-ı ḫārda
G2403-5. Kendü ḥālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī sen sen **ol** bir kimseye lāġ eyleme
G2405-1. **Ol** çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında / Nergis gibidür kim bite reyḥān arasında
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor çāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed **ol** bend ile zindān arasında
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür **ol** bile sence
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür senüñ / Raḥm idüp **ol** derd-mende bir gün āzād eyleme
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh her dem şāne **ol** giysūlara
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / **Ol** Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā yine
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḫabbetden şikāf / Beñzer **ol** aña ḫarāretden ki yir yir çāk ola
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan tār aña / İñlerem mıżrāb-ı ġam el ṣunsa ger **ol** tāruma
G2424-3. Ḳırmuzı pūş **ol** lebi almış ele laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle
G2424-5. Sözi eş ʿār-ı Muḥibbī'yi yazup **ol** varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil **ol** gül- ʿiẕārı gözle / Bülbül gibi hemīşe sen āh u zārı gözle
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās / Ḳan olur uyma şaḳın **ol** nergis-i serḫoşuma
G2432-2. **Ol** servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe **ol** münkir olmayup / Olur muḳırr od ile şu imtizācına
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen **ol** çeşm-i serḫoşa
G2443-1. Bulunur çün hevā-yı zülfi serde / Beni uġradur **ol** biñ dürlü derde
G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ **ol** serv-i sīm-endāmda
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var **ol** ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne

G2455-1. Kim naẓar eyleye **ol** serv-ḳad-i mevzūna / Gözleri yaşı ʿaceb mi ki döne Ceyḥūna
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini **ol** dilber yine / Bende çekmiş lu b ile göñlümi **ol** kāfir yine
G2459-2. **Ol** kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül / Dirgürür bir laḫẓada **ol** la l-i cān-perver yine
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / **Ol** seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış **ol** yā ḳaşında
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün raḥm ḳıl **ol** bī-ser ü bī-pālara
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez **ol** yālara
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem **ol** intiẓār ile
G2466-1. Her kim dilerse varup **ol** servi kenār ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nev ʿile **ol** āhūyı umar şikār ide
G2467-1. Kimseler pend itmesün baġrında başı gelmişe / Hīç kes dil virmesün **ol** çār ḳaşı gelmişe
G2467-5. Būse en ʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün **ol** bize ulaşı gelmişe
G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl **ol** güzeller şāhına / **Ol** ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt **ol** serv ayaġına yaşun / Sen sen **ol** ṣaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2469-1. Yārab vir teraḥḥum **ol** seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur du ʿāya / ʿĀşıḳ da secde eyler **ol** ṭāḳ-ı ebrūvāna
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek **ol** şāl ile
G2472-1. **Ol** boyı serv-i sehī içün olup āvāre / Beñzedürsem ne ʿaceb göz yaşını enhāra
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam imiş yine **ol** derde çāre
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / **Ol** ṣunmayınca içer isem mey ḥarām ola
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā ṣanma incinem / Her ne gelürse senden **ol** ben ḳula kām ola
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil **ol** meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk yanar dil āteş e
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber şan eceldür anı def ʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette **ol** gelür başa
G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem **ol** serv-i ḫırām ile
G2480-2. Vaṣluñ için ḥāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum **ol** metāʿı ben **ol** bī-ḥadd māl ile
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün **ol** baḳmadı hergiz şarābına
G2487-1. Kim vire göñli **ol** ṣanemüñ göz yaşına / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına
G2488-1. Göñül virdüm yine bir meh-cebīne / Ki **oldur** faḫr-i ʿālem ben kemīne
G2488-2. Getürür dem-be-dem Tañrı selāmın / Selām olsun **ol** Cibril-i emīne
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur zamāne doymaz **ol** rūzgāre
G2492-1. Meclis içre gördüm **ol** şem ʿ-i cem ʿ efruḫte / Ehl-i dil pervāneler olüben anda suḫte
G2496-1. İder zülfiñi gün yüzine perde / Beni uġradur **ol** biñ dürlü derde
G2499-1. Olsun tena ʿum içre **ol** māh-rū-yı sāde / Ḳalsun belā vü ġamda bu ʿāşıḳ-ı fütāde
G2499-2. **Ol** şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur öñince ser-cümle hep piyāde
G2499-6. Her kim ġanī olursa ṣanmañ ḥużūr ider **ol** / Dervīşlige ola ḳānīʿ ömri giçer ṣafāda
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli **ol** / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen īsā ile
G2502-4. Derd-i dil ḥālini yaz şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün **ol** dildāra düşe
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli **ol** şehbāzuma
G2506-4. Yār ile yār olmayup ḫavf ü recāda ḳalur **ol** / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye
G2507-1. ʿArżuḥāl it ey göñül gel **ol** meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var **ol** serv-i nāzuma
G2508-3. Yatur **ol** pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın ḳanı **ol** zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2511-4. Lebüñe ḳandi nisbet eylemişler / İşitdüm beñzemez didüm **ol** ḳanda
G2513-3. **Ol** hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle şalup anı şikār itmek nice
G2513-7. **Ol** boyı servüñ Muḥibbī irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice
G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde her kim göre gül-ruḫsāruñı / Bāġa varup **ol** temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür **ol** / Her kimüñ kim ʿışḳı yoḳ aşlā aña ādem dime
G2525-6. **Ol** ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme seme
G2526-4. Bāġ-ı ḥüsninde didi nālem işidüp **ol** gül / Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuzda
G2527-1. **Ol** kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cem ʿ ḳıldı yanına
G2528-1. **Ol** servi görüp sevdüm bālālıġı çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu gibi ayaġında
G2528-2. **Ol** ġonce-i mevzūnı **ol** ʿārıż-ı gülgūnı / Gördüm öpesim geldi aġzuñda yañaġında
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña belā üzre belā / Çünki virdüñ göñlüñi **ol** serv-ḳad-i bālālara
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuşşāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım **ol** yālara
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa düşen bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ **oldur** ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin **ol** ferd ola
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse cān nā-kesdür **ol** / Cān viren cānān yolında şüphesüz cömerd ola
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne sa ʿādetlü ser olur ki **ol** fitrāke düşe
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar anı / dirīġā **ol** cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna
G2538-3. **Ol** şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş / Yir yir Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mışrına **ol** Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2541-5. **Ol** boyı serv-i sehīnüñ pāyına īşār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada
G2544-5. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Niyāz itsem ḳaçan **ol** Nāzenīne
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün **ol** baḥre sen de bir ṭala
G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbī nāz ile **ol** şān düldüle
G2549-4. Kūyuña varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem **ol** ʿahd ü peymān üstine
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi herkese iżhār ider **ol** / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp saña dise

G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider şarşar-ı āhum eger **ol** bir gün ese
G2551-1. Rāzını şaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine **ol** fāş ider anı aġız açup söylese
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur sükkerde leẕẕet / Melāḥat ki ḳomış Ḥaḳḳ **ol** dehende
G2555-1. ʿĀşıḳ **oldur** ʿışḳ içinde **ol** dil ü cāndan giçe / ʿĀşıḳ olmaz terk-i ser ḳılmaya cānāndan giçe
G2555-5. Virme dehre dil şaḳın itmez vefā **ol** ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan **ol** daḫi senden giçe
G2557-1. **Ol** yār nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kem ḳıla
G2558-3. **Ol** perīnüñ dil perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān oynına
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Varup aldanmañ şaḳın **ol** çeşm-i fettān oynına
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / **Ol** ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2559-5. **Ol** vefāsuz dilberüñ ḥarc itmek içün yolına / sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
G2559-7. Merd-i meydān **ol** Muḥibbī virme dünyāya göñül / Merd olanlar çünki dimişler gerek ġayret ere
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi **ol** Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbi umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür **ol** maḫzene
G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ **ol** şehüñ bulam dime / **Ol** ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2564-2. Egerçi gördüm **ol** yārüñ cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey dil ḥaẕerle
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden **ol** sīmīn-beden āgeh / Kim eyler **ol** şehi Yārab ʿaceb ben bendeden āgeh
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam **ol** serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben **ol** perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / **Ol** daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb ile
G2572-1. Nice ben cān virmeyem **ol** yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāre uş dir ad ile
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḫālüm n'olur āh **ol** gözi şayyād ile
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemün / Şanma muḥkem olısar olur ḫarāb **ol** bād ile
G2573-4. Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād **ol** / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne
G2575-5. Ey Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim şalınup **ol** serv-i ser-efrāz gele
G2579-1. Ḫālüm ne ola bilmezem **ol** āfitāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem nişān / ʿĀşıḳ olan cān virür **ol** tīr ü peykān üstine
G2583-4. Kūyına varsam **ol** ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya **ol** seng-dil / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen **ol** söz-i serd üstine
G2587-1. Her ki cāna ḳıymaya irmeye **ol** cānāneye / Baḫre ġarḳ olan irişür didiler dürdāneye
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki bugün söyleşe **ol** bī-emān ile
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā **ol** ḳan ile
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ **ol** añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün şol kişi bī-derd ola
G2593-4. Eylese cevr ü cefā ẓulm ü sitem / āḳıbet dir gelmez **ol** baña belā
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem tek **ol** gül ḫandān ola
G2597-2. Kim görse diye serv **ol** ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḫi dinse nihāyet hemīn ola
G2598-4. Bu göñül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd **ol** mekān vīrān ola
G2603-1. Zülfin **ol** meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger āfitāb ola
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī gibi / **Ol** āsitāna varmaġa ger feṭḥ-i bāb ola
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup **ol** bāġuñ serv ü şimşādı
G2610-3. N'eyler **ol** āb-ı ḥayātı yā şarāb-ı kevṯeri / Laʿl-i dilberden kime ola müyesser çāşını
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem **ol** ṭutalum ḳan eyledi
G2612-1. Ḳanı ol dem kimyāña deyr-i muġān me'vā idi / Gözde ḫāṭırda hemān **ol** muġbeçe-i zībā idi
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṯer **ol** şahbā idi
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere şaldum bu dil şehbāzını / **Ol** hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2614-3. Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler **ol** cefākāruñ / Göñüller derd ile āh ile fiġān idüp didi eri
G2615-1. Niḳābın keşf idüp **ol** gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb ile zārı
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür **ol** da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
G2618-2. ʿIşḳ devletinde yine irişdüm bir ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya **ol** ʿālemüm gibi
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem üstine **ol** merhem gibi
G2620-4. Yüzüñ göster **oldur** ḥüsnüñ zekātı / Ḳapuna bu gedā iḥsāna geldi
G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma **ol** ḳıyāmet ʿarż ider / Ṭūbi-i bāġ-ı cinān ya serv-i siminüm gibi
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki **ol** çeşm-i cihān-bīnüm gibi
G2621-5. **Ol** ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2628-6. Ḳoman şūfiyi rindān şoḥbetine / Ḳapuda baġlañ ancaḳ **ol** ḫumārı
G2632-5. Merd-i meydān **ol** Muḥibbī olma dünyāya zebūn / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil güle nāle / **Ol** seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş **ol** ḳadd-i bālā gibi
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / Zāhidā görsen eger bir kez **ol** ādem cānını
G2642-4. Penc vaḳtde mescide varur **ol** da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2646-2. Kimdür **ol** sevdüginüñ yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2648-1. Göreliden gözlerüm **ol** nergis-i şehlāsını / Odlare yaḳdı bu ben āşüfte vü şeydāsını
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya şaḳlar ey dil **ol** ḳadd ü bālāsını
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb / **Ol** pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2657-4. **Ol** güzeller şāhını ger görse idi bir naẕar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2657-7. Ey Muḥibbī āşıḳ **oldur** cān u ser terk eyleyüp / Añdura ʿuşşāḳ içinde ḫayr ile **ol** adını
G2658-6. Dünyāya virmez **ol** dilini almaz iʿtibār / Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

G2660-2. Göñlüme itdüm ḫiṭāb eydür gözümdendür günāh / Görmese **ol** meyl idüp çeker midüm bu miḥneti
G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem **ol** meh-rūnuñ görine ṭalʿatı
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu göñlümüñ **ol** lāġını
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına **ol** dil-firīb / Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi aġını
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne güne ṣaḳlayısar **ol** belā beni
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı ṣarāb ulı / **Ol** bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt **ol** gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥẓa laḥẓa çünki artar **ol** gülüñ raʿnālığı
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile **ol** yār gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide serv-i sehi
G2670-1. **Ol** serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-5. Āh **ol** libās-ı zer-keş bendüñi atıser keş / Baġlandı tir ü terkeş ʿazm-i ʿIraḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / **Ol** serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi
G2671-4. **Ol** ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2672-1. Mescidde eger görse müʾezzin **ol** ḳāmeti / Kendin yitüre añmaya hergiz **ol** ḳāmeti
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet **ol** / ʿĀṣıḳ hemīşe ister ola **ol** melāmeti
G2673-4. Zāhid **ol** rāh-ı müşelleş saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i ʿışḳ içsün ṣarāb-ı cāmı bayram ertesi
G2674-1. Ey ḫᵛāce ḳatı müşkil olur ʿışḳ kitābı / ʿIşḳ ehline keşf ola meger ḳosın **ol** bābı
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm **ol** ḳullenüñ üstinde seḥābı
G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi dütā bizi / Pervāne itdi yaḳdı **ol** āteş-liḳā bizi
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār ü mār / Dutdı cefā tīrine **ol** ḳaşı yā bizi
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye **ol** zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi
G2687-1. **Ol** serv-i sehī nāz ile bir kez ṣalınaydı / Yolına anuñ cān revān itmege neydi
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre gel **ol** kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile ser-mest **ol** çeküp çāk eyle girībānı
G2689-1. Her kim ki göre seyr ider **ol** serv-i ḫırāmı / Göz yaşını yolına revān ide tamāmı
G2689-3. Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden berü **ol** çeşm-i ḫırāmı
G2694-2. Gören ḥaddinde **ol** ḫāl-i siyāhı / Didi ṣan Rūm iline Hindī düşdi
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed **ol** nite ki er çerāġı
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse **ol** lebi / Tā ḳıyāmet zinde ola nitekim Ḫıżr lebi
G2699-5. Muḥibbī key ṣaḳın kesme ümīdüñ / Ki **oldur** cümle mücrimler penāhı
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse **ol** ʿAli-vār ben öñünde ḳanberi
G2702-4. Bozarsın şiʿrüñi zinhār zinhār / Añarsañ **ol** raḳīb-i bed-nihādı
G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden āb-rūyı / Arar her ḳandase **ol** serv boyı
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı **ol** perī
G2713-2. **Ol** hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ yigregi
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm **ol** yā gibi
G2718-6. Muḥibbī sāde işdür şiʿr-i sāde / Olıcaḳ **ol** gerekdür kendekārı
G2719-2. **Ol** er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger **oldur** fenā güni
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi **ol gisū** seni
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram **ol** ṣu seni
G2723-4. **Ol** gül-i raʿnā ġamından giceler bülbül gibi / Ey dil-i şūride arturdun fiġān u zāruñı
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden **ol** ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam sipehi
G2726-6. Sāḳiyā ṣun berü **ol** rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
G2727-2. Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh **ol** belā beni
G2727-4. Ḫāk **ol** yolında derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur sīnesi çāk / Göricek **ol** ḳaşı yāyı vü **ol** gözi ḳarecügi
G2730-1. Nigāruñ laʿl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde **ol** ʿömr-i cāvidān buldı
G2731-1. Sen sen **ol** pendüm budur ṭutma göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm **ol** gence ṭılısm olmış ezelde mār iki
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen **ol** meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān serverleri
G2735-1. Āba māyil gördüm **ol** servüñ ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını
G2736-3. Söze geldükce **ol** meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvudı
G2737-1. Zülfinde gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ **ol** bendile bāġa düşdi
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī Ṣaḳla dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur **ol** lā-büd çünki dudaġa düşdi
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla temevvüc eyler **ol** deryā gibi
G2739-4. Bī-vefālıḳda müṣābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye ziynet virür **ol** bī-vefā dünyā gibi
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde yoḳ maḥabbetden eṣer / Cān gözini açmaya **ol** çeşm-i nā-bīnā gibi
G2740-3. **Ol** pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā benüm gibi
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen **ol** biñ daḫi rā itme bu rādan ġayri
G2743-1. Göñlümi alan benüm **ol** serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar ṣu gibi
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleden ḫalḳ-ı cihān içinde **ol** uşlu gibi
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẓẓet-i cāndur / Uyanup didi **ol** dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ baġladum dil ʿaczini / Neye teşbīh eyleyem Yārab **ol** ḥüsn-i meh-veşi
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli **ol** dāmen gibi
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben **ol** serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2749-4. Süvār **ol** esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı

G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi **ol** ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını
G2751-5. Ey Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı baña ṣor / Yimeyenden ṣorma bilmez **ol** ṭaʿāmun dādını
G2752-1. Dün serv gibi ṣalınup **ol** gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa pervāne yiter / Bülbül-i gülşeni añma gider **ol** lifāfı
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme aldanma ṣarāba / Eger **ol** bezme zühre ola çengi
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter **ol** dilberüñ ḳaşı / Ḥadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı
G2756-2. Ciger ḫūnīnı nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Ṣaḳın yol virme gelʿaḳla olur **ol** meclise nāşī
G2759-1. Selāmın **ol** şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün **ol** zindān beni
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur **ol** ḳan beni
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur **ol** pādişāh-ı ḥüsn / Ḥāk-i derinde görse mezellet gedāsını
G2762-5. Eyle Muḥibbī sāye-i zülfine ilticā / Kimdür ki istemeye **ol** devlet hümāsını
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanāʿati / Baḳmaz **ol** şehde aṭlasa virmez palāsını
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān **ol** yüri / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān **ol** yüri
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān **ol** yüri
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḫr-iʿummān **ol** yüri
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān **ol** yüri
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān **ol** yüri
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost senüñ cāmiʿide / Eylemiş ḳaşlaruñ **ol** cāmiʿe miḥrāb gibi
G2768-3. **Ol** dil ṭabībi ḳapusı dārüʾş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye mübtelāsını
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp āh **ol** perī-zādı / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı
G2770-2. Eger Leylī degülse **ol** neden ben aña Mecnūnam / Ve ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
G2772-1. Nice gündür gözlerüm **ol** gözleri āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh onları
G2772-4. Ṣan giyer **ol** sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur giysūları
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını gör **ol** fikri kim ṣuya bıraḳdı
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup **ol** ṭaşı yirine bu göñlüm baş ḳodı
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / **Ol** ayaḳ getürdi meclisde beni serḫoş ḳodı
G2777-2. Dür olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh **ol** yüzi gülzārı görsem bir daḫi
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / **Ol** lebi şīrīn şeker-güftārı görsem bir daḫi
G2777-4. Cān virür kimdür didi ʿālemde dilber būseme / Cān virem didüm ben **ol** bāzārı görsem bir daḫi
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī **ol** güneş ruḫsārı görsem bir daḫi
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür **ol** daḫi a lā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer **ol** miskīni çeken ṣuyı ṭopraġı gibi
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını **ol** ḳaşı yā ḳaşki
G2787-3. Leylī zülfini görelden olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh **ol** āhüvāne gözleri
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben **ol** serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun şemʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur **ol** dil ü cānı
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Ṣalınur her ṭarafa nāz ile **ol** serv-i sehi
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile **ol** serv-ḳāmeti / Ṣandum hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībüñe / Çekmez **ol** bārī degmede **ol** ḫār benüm gibi
G2795-2. Gördüñ cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı **ol** āteş-liḳā bizi
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi **ol** ḳaşı yā bizi
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ **ol** bir kez ābād olmadı
G2799-3. **Ol** perī göñlümi ger mesken idinse yiridür / Çün perī mesken ider bulduġı vīrāneligi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / **Ol** perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
M1-10. İlāhi **ol** resūluñʿizzetiyçün / Daḫi alnındaki nūr ḫürmetiyçün
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya **ol** ḥüsne zevāl / Nitekim mihr ü meh ile ola bu leyl ü nehār
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış **ol** mār
Tb1-8. **Ol** kemān ebrū nigāruñ kūyı bilmem ḳandadür / Cān u dil ārāmıdur ārām-ı cānum andadur
Tb1-20. **Ol** perī-veş māh-rū Allah ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ **ol** virdi ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āṣıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / **Ol** gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḫāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi **ol** uṣlu imiş
Mh3-10. Ömrini żāyiʿ giçürür **ol** ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / Iyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm **ol** gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup giysūları
Mh4-1. Didüm ki ser-i Zülfüñi boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ **ol** ne kesdür
Mh4-5. Dür itdi çün ben ḳulım **ol** şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
Mh4-6. Ṭutmaya **ol** ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır **ol** nefesdür
Mh6-4. Bir gedāyam **ol** şehüñ vaṣlı degül baña muḫāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var

Mh6-5. **Ol** ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında ẕerrece yoḳ kibr ü kīn
Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı ḫusreve / Ṣorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / **Ol** ser-güzeşti kendü başından giçen bilür
Mh7-11. **Ol** şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ sürsün atını / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine **ol** sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine ṣanmañ pīrehen
Mh8-4. Dostlar oldı baña **ol** pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mh9-3. Öldürem diyü beni **ol** bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum **oldur** nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa ben **ol** meh-liḳā dīdārını
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ʿārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā **ol** Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh10-7. Dād umma ey göñül sen **ol** şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa nʾola ben ḫāke **ol** serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum var benüm / Mā-ḥażar **ol** meclise dilden kebābum var benüm
Mh12-5. Ṣorar iseñ sīnemüñ ḫālini direm ḥāl **ol** / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl **ol** / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mh12-7. **Ol** ḳıyāmet serv gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa **ol** serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḫtirām
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm **ol** ʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş **ol** sehī servüm meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine serv baş eger
Mh17-5. Ṣanmañuz gidem ben **ol** şīrīn-zebānı terk idüp / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı terk idüp
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / **Ol** perīşānlıḳda ʿaḳlı tār u mār itsem gerek
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh **ol** güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī **ol göz ü ḳaş** oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş oynayup
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi **ol** miskīni āzād itmedüñ
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün **ol** raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād
Mr3-5. Ey göñül cūy-ı iḳāmet çün degüldür bu cihān / Kim ki gelmişdür buña āḫır gider **ol** baġrı kan
Mr4-3. **Ol** ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem taʾbir ile
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı **ol** dilber naṣīb / āşıḳ-ı üftādeler dūr u raḳīb olur ḳarīb
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun bize **ol** nāzenīn / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz
Mr8-8. Ya ġāzi **ol** yāḫūd şehīd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr8-23. Giysün demürden pīrehen / Merdāneye **oldur** kefen
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi **ol** şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm **ol** Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
Mr10-6. **Ol** cefākārum ṣalar ferdālar yelter beni / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr10-7. Ḳanda **ol** dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre dil yüzini görse bir naẕar
Mr10-9. Ṣalınur **ol** serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni **ol** zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu cāna tebāh
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür **ol** ḳad ü bālāsını / Āh kim pinhān ider benden gül-i raʿnāsını
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī **ol** perī / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide **ol** serverān bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh **ol** şeh-i ʿālī-cenāb / Ẓulm ile dil kişverini eyledi cümle ḫarāb
Mr20-4. **Ol** şererlerden cihān yanup felekler ṭutuşa / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden **ol** yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳuru ġavġā imiş
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh **ol** şaçı Leylā imiş / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr24-5. Göñül virdüm ben **ol** zülf-i dütāya / Düşüp nāgāh kām-ı ejdihāya
Mr24-11. Naẕar ḳılduñ dilā **ol** nev-cevāna / Urur ḫışm ile el tīr ü kemāna
Mr25-9. **Ol** cefākāruñ cefāsına olaldan mübtelā / Eksük olmaz gice gündüz başuma derd ü belā
Mr27-12. Eger irmezsem āh **ol** pür-cefāya / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / **Ol** vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
Mr29-8. Baña göster reh-nümā **ol** tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
Mr30-1. Āh kim bir gün yüzüñi göstermez **ol** cānān baña / Bir yañadan daḥi mānī ʿdīde-i giryān baña
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād umsam **ol** bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma **ol** feryāddan
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei **ol** ḫūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından olmadum bir laḥẓa şād
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb **ol** kimseye ṭutma şaḳın ḳalbinde kīn / Didi şıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh **ol** ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben ġarīb
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa **ol** ṣoḥbetde ṣāliş
D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi **ol** rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāli ʿ-i ferruḫ
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile / **Ol** ziyānı añ ki menzil olısardur saña gür
D20-1. **Ol** hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan **ol** ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm **ol** imiş
D24-1. Günden güne rūşen görinür **ol** ḫat ü ʿārıż / Başuma ne ṭañ gelse nice dürlü ʿavārıż
D38-1. Dil virmişem çünki **ol** ḳaşı kemāne ben / Olsam belā ḫadengine ṭañ mı nişāne ben

D39-1. Ṭaḳalı zülf-i kemendin boynuma **ol** müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jülīde-mū
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar çekmez iken / Olur mı ṭāḳat **ol** bār-ı girāne
D41-1. Zülfüñden **ol** ṣabāya būy-ı nişāne virme / Ya ʾni seḥerde ey dost zülfüñi şāne virme
D41-2. N'eyler ruḫuñ yanında **ol** kāfir-i siyeh-rū / Ka ʾbe civārıdur **ol** küffāre ḫāne virme
D42-1. Derdā dirīġ giçdi günüm āh u vāh ile / Bir dem muṣāḥib olmadum **ol** yüzi māh ile
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ **ol** eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola **ol** ehl-i ʿışḳun ʿibreti
D48-2. Ṣol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya dil zevraḳını aldı **ol** deryā gibi
B13. Olup şirāzesi **ol** zülf-i müşkīn / Kitāb-ı ḫüsne alnuñ oldı miḳlāb
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī gel **ol** keremi mihr gibi ṣubḥ-dem it
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni men ʿeyler raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda **ol** ḥasūd
B38. Eger gönlümi **ol** cānān ṣorarsa / Diñüz ḳatında çoḳdan ḫidmet eyler
B40. Her ḳaçankim nāz ile **ol** mihribānum gizlenür / Ṣanasın kim ḫaste cismüm içre cānum gizlenür
B63. Ey Muḥibbī bilmese ḳadrüñ ne ġam **ol** bī-vefā / Bir ola bile ḳadrüñ daḫi oġlandur henüz
B95. Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā Ka ʾbe olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña **ol** āb-rūyuñ
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun **ol** següñ dendānını ḳan eylemek
B143. Gelür bir an gider **ol** meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu şeb ne ḫayr olsun
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da ṣun **ol** piyāleden
B159. Baṣdan ayaġa olursa da günāh / Boynuma ṣalımaz **ol** zülf-i siyāh
B160. ʿĀlem içre var iken maḥbūblar / Ebleh **oldur** dil vire maḥbūbeye
B161. Düşeli baḫr-i ġama dil zevraḳı olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz **ol** baḫrüñ kimseler pāyānına
B169. **Ol** büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer **ol** sīm-ten üstine zirih
B178. Benümle ʿarbede ider **ol** çeşm-i mest her yirde / Elümde dāmen-i dilber girībān dest-i dilberde
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup yāhū didüm **ol** gözleri mestāneye
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm **ol** bilür / Rūz-ı maḥşerde eger uġrar isem Mecnūna
B191. ʿĀşıḳ **oldur** çehresi zerd ü yaşı hem āl ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola
B202. Bezm-i ġamda dün gice **ol** dil-firībüñ yādına / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ **ol** rūzı
B217. Giyelden **ol** perī-rū āsumānı / Baña oldı ḳażā-yı āsumānı

ol arada [1] Orada. (TS, 2009: 2968)

G1427-5. Ey Muḥibbī Mānī ʿolsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun **ol arada** yoḳ

ol araya [1] Oraya. (TS, 2009: 2969)

G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege **ol araya** her sü seni

ol bir [1] Öbür, öteki, diğer. (TS, 2009: 2970)

G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / Tīġuña fedā eyledüm **ol bir** cismi de cānā

ol dem [81] Hemān oł dem, fi'l-hāl, ansızın... (Tulum, 2011: 1411)

G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına **ol dem** / Dü-cihān içre çü ʿāşıḳlara sensin maḳṣūd
G21-6. La ʾl-i nābuñ dilbere **ol dem** meger irür elüm / Küze ide ṭopraġumdan ya ḳadeḥ ḫazzāf aña
G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül āyīnesi / Biñ tevḥīd eylesem **ol dem** olur hemān cilā
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam **ol dem** ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / Ola şermende buluda gire **ol dem** āfītāb
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer **ol dem** itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G198-4. Mey içdi yüzi eyledi **ol dem** ʿaraḳ iżhār / Didüm ki gelür derde ʿarak bulsa ḫarāret
G262-3. Nāgehān maḫfī naẓar ḳıldum güneş ruḫsāruña / Eyledüm **ol dem** hemān çāk-ı girībān elġıyāş
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / **Ol dem** eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar **ol dem** / Kimdür ki ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan **ol dem** ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G360-1. Derd-i dil ḥālini alsam ele yazmaḳ kāġıż / Ḳanlu yaşumdan **ol dem** sürḫe döner aḳ kāġıż
G369-2. Görsem yüzüñi gözlerüm **ol demde** yaş döker / Faṣl-ı bahār olsa ṣular cūybār olur
G383-2. Cūş ide āhum yilinden eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan **ol dem** eñ evvel zevraḳ-ı gerdūndur
G452-2. Virmezem ʿālemlere ışḳ ile olañ bir demüm / Vireyim her kim ki gūş eylerse **ol demden** ḫaber
G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḫi **ol demden** berü dil dostlar şermendedür
G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḥaḳdan ne ḥācet istesem **ol dem** revā olur
G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī niyāzuñı / Ḥācet dilense Tañrıdam **ol dem** revā olur
G604-3. Çeküp ḫançer ḳıla ʿuṣṣāḳına ḳaṣd / Nice tenler **ol dem** cāndan berīdür
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme **ol dem** ġam düşer
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm ile redd eyleyüp **ol dem** baña der gösterür
G698-2. Zülfi ucından görüp ḫāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin **ol dem** derūnum şen ḳılur
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin **ol dem** bilür ki arada hicrān olur
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ diyü **ol dem** fermān olur
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş ʿāruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān **ol dem** yanar
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle tā seḥer / Ḫācet dilese dirler **ol demde** edā olur

G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-bāl olur / Yüzüñ bedrine ger baḳsa ḳamer **ol dem** hilāl olur
G897-5. S̄inemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanumda dāġa baḳsun **ol dem** diye ki vehdür
G908-1. Öpsem lebüñi disem **ol dem** laʿlini dişler / Nāz ile baña gösterür incü gibi dişler
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī ḳoma niyāzuñı / Ḥācet dilese Tañrıdan **ol dem** edā olur
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı **ol dem** revān olur
G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin yār / Döner **ol dem** yıḳar yine ṣabi-var
G1054-3. İtdi cemāli güllerini çün nigārʿarż / Vir cānı būsesini anuñ **ol dem** aladur
G1056-5. Büse cerr itse Muḥibbī leblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi **ol demde** destine ḫançer ṭutar
G1099-2. Sen mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḫi **ol demden** bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1119-3. Kıya baḳsa eger cellād-ı çeşmüñ / İder müjgānın **ol dem** ḫançer-i tiz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm seyr ider **ol dem** didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben ʿāṣıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü **ol demden** peşimāndur henüz
G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Daḫi **ol demden** berü ser-mest ü sekrāndur henüz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar **ol dem** seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḥūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili yire ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler **ol dem** çanaḳ çanaḳ
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / Ṣaçar başına gevher **ol dem** eflāk
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı pāyına **ol dem** niṣār itmek gerek
G1678-2. Gelse ḫayāl-i ejder-i zülfi **ol dem** hemān / Aña maḳām-ı sīne ni ey dil maġāre ḳıl
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur **ol demde** nihān / Āl ile göñül alur dil virme perī-zāde gel
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp **ol dem** anı dāmāna ṭapşırdum
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme **ol dem** benüm dermān olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1868-3. Eyler idüm cānumı **ol dem** niṣār ayaġuña / Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm
G1870-3. Ṣatılur görüben derd ile dermān / Ḳodum dermānı **ol dem** derdi aldum
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi itdi **ol dem** nāz ile bir tebessüm
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur **ol dem** siyāh aḫşam
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı **ol dem** şikār itdüm
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur varayın bir gün diyü / **Ol deme** irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Ṣikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña **ol dem** hem
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḫi **ol demden** dilā ḫacletde hem şermendesin
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben **ol demden** berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḫi **ol demden** berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes **ol dem** ne dem olsun
G2162-1. Benüm bu ḥālümi görse eger Ferhād-ı ser-gerdān / Düşerdi ḫayrete **ol dem** olurdı ḫālüme ḫayrān
G2197-4. Serv teg gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur **ol dem** benüm āb-ı revān
G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler ṣaḥrā-nişīn / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın **ol dem** Mecnūn hemīn
G2350-1. ʿAşḳ oldur nāle itdügince āhı berḳ ide / Her neye kim uġradısa **ol dem** anı ḫarḳ ide
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı **ol dem** pāyına aḳa başlaya
G2474-1. Nāgehān baḳdı nigāruñ gözi ile ḳaşına / Daḫi **ol demden** dilüñ gelmedi ʿaḳlı başına
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı şehā **ol dem** içinde
G2557-5. Dirler Muḥibbī şi ʿrine **ol dem** lisān-ı ġayb / Mu ʿciz-niẕām sözlerini ger raḳam ḳıla
G2590-3. Gül gibi ʿarż eylese dilber cemālin / **Ol dem** fiġān u āh ile dil ʿandelīb ola
G2612-1. Ḳanı **ol dem** kimyāña deyr-i muġān me'vā idi / Gözde ḫāṭırda hemān ol muġbeçe-i zībā idi
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise / Ṣādlıḳdan atar idüm göge **ol dem** külehi
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ **ol dem** sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlüm ḥişārını / Dikdi **ol demde** üstine ʿışḳuñ livāsını
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ şevḳine kim cān vire cānā / **Ol demde** hemān dārü's-selām ola maḳāmı
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber zülf çevgān eylese / ʿĀṣıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek **ol dem** seri
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān **ol dem** suḫan kesdi
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm **ol dem** ne ḥālüm var idi
G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em ṣormaġa / Cāna ḳaṣd idüp girer **ol demde** ḳana gözleri
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem **ol demde** zebān oda yanar
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde **ol demden** berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr14-5. İçeli ḫaste dilʿışḳuñ ṣarābın / Ben **ol demden** berü mest ü ḫarābın
Mr20-1. S̄inemüñ ṣadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini **ol dem** hemān
B82. Ḫaddüñi görse göñül meyl ider **ol dem** lebüñe / Kim ola içmeye mey irse ḳaçan faṣl-ı rābiʿ

ol deñlü [1] Ne ḳadar, oł ḳadar, ne deñlü... (Tulum, 2011: 1411)

G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye **ol deñlü** urdı yāreler / Yāreler aġz açup her dem saña yalvaralar

ol gün [14] Yevmeizin, der-ān rūz (Tulum, 2011: 1411)

G176-3. Ol ṣaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Şādam **ol günden** berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G225-1. Ḳıyām itse ḳaçan ol serv-ḳāmet / Ḳoparur başuma **ol gün** ḳıyāmet
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan yüzüñ görem **ol gün** olur baña ʿīd
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẕar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki **ol gün** yüzlüdür
G1217-1. Rūze-dār olan iderʿıyd ayını görmek heves / Baña **ol gün** ʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñi bes

G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde cānuñ virmedün / Ey dil-i şūrīde **ol günden** berü şermendesin
G2719-1. Merdāne er görse ḳılıc oḳ u yā güni / **Ol gün** gözine görine ẕevḳ ü ṣafā güni
G2719-3. Bārān olursa başına oḳ yıldırım ḳılıc / Gerçek er olana gelür **ol gün** ʿīṭā güni
M1-9. Şefāʿat ide **ol gün** bize Aḥmed / Şefāʿat kānıdur çünki Muḥammed
M1-11. Muḥibbīʾye **ol gün** eyle cināyet / Ḥabībüñ eyleye aña şefāʿat
Mr8-7. Nerde görinür **ol gün** ʿid / Nā-merd ditrer hemçü bid
Mr8-15. **Ol gün** gerek āhen ciger / Zīrā dökilür bāl ü per
Mr8-20. Terk ider **ol gün** cān u ser / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuñda ṭura ṣaf ṣaf / Key ḳatı nā-merd ola **ol günde** itmeyen meṣāff

ol ḳadar [1] Bu ḳadar, tā o ḳadar, oł mesābede... (Tulum, 2011: 1411)

G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ **ol ḳadar** / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ

ol ki/kim [59] O kimse ki. (TS, 2009: 2972)

G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / **Ol kim** dād eyleye ḳulına sulṭāndur bāña
G119-3. Yoḳdurur şekkerde leẕẕet **ol ki** vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G125-4. ʿĀrif **oldur ki** cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun āḫırıdur yine ḫarāb
G246-4. Cihān keyfiyyetinden cümle giçdi / **Ol kim** cām-ı lebüñle buldı ḫālet
G298-4. Biñ yıl olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil **oldur ki** fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G466-1. İstemem kim idesin mihr ü vefā ikide bir / Güzel **oldur kim** ide cevr ü cefā ikide bir
G475-5. Gönlüm olmaz giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum **oldur ki** diyeler bāña ṣāl üstindedür
G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu pāk-dil ol hemçü mihr / ʿĀṣıḳ **oldur kim** dilin her demde bī-gaş gösterür
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin **ol kimden** ögrenür
G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī **ol kimüñ** teb-ḫānesidür kim bilür
G705-3. Ne bilür ʿālemde ol ẕāhiresin / Pister-i devletde **ol kim** şīr emer
G782-1. **Ol ki** bī-miṣl ü cismi çün cāndur / Rāstī ʿışḳ ehline ol cāndur
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun **ol ki** ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī **ol kimüñ** teb-ḫānesidür kim bilür
G946-4. Ölmez **ol kim** añıla adı anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur **ol kim** kemāl üstindedür
G976-3. Derdini terk eylemez her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur **ol kim** derdi ḳoyup dermān alur
G1061-2. Yoldaş **oldur ki** ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı gör tīġini yoldaşa çalar
G1076(a)-4. Er **oldur kim** ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / Ṣanmañuz itmek şikāyet siz er aġzından düşer
G1077(b)-1. İstemem mihr idesin yāḫū vefā ikide bir / Güzel **oldur ki** ide cevr ü cefā ikide bir
G1103-4. **Ol ki** ʿışḳ ehlidür olur kūy-ı dilberde muḳīm / Eyleyüp dīvānelik ṭaġ u beyābān istemez
G1103-6. **Ol ki** dildāruñ cefāsını vefādan yeg bilür / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1109-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd / Ḳorḳum **oldur ki** benümle dost bāzār eylemez
G1134-2. Ebed ḳurtulmasun derd ü belādan / **Ol kim** cevr ü cefādan ḫurrem olmaz
G1191-2. **Ol ki** dest-i himmet ile cāme-i cān ide çāk / Zer-libās u aṭlas u dībā-yı sulṭān istemez
G1195(b)-3. **Ol ki** yaşın sīm ü derd ile yüzin zer eyleye / Māla māyil olüben sevdā-yı cāhı eylemez
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbīʾnüñ revān itmiş şehā / **Ol ki** ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu benüm sīnem siper / **Ol ki** ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G1469-2. Neẕrüm **oldur kim** görsem ol güzeller şāhını / Atı ayaġına bu cānum nişār itsem gerek
G1569-4. Dermānı niʾder **ol ki** bilür derd ḳıymetin / Var ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ **ol kim** vire dünyāya ġamuñ
G1723-4. Dermānı nʾeyler **ol ki** bilür derd ḳıymetin / Ölüp giderse istemeyiser devā göñül
G1739-2. Dilber **oldur ki** vefāda olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẕulmi çoḳ nā-mihribān eksük degül
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen işbu dünyā devletin / Devlet **oldur kim** bulasın ehl-i diller şoḥbetin
G2103-3. Kaʿbeye varmaz **ol kim** görmeye yoluñ zaḫmetin / Ḫyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2128-1. Nice bir derd ü ġam ü miḥnet-i gerdūn olasın / Bihter **oldur ki** mey-i ṭālib-i gülgūn olasın
G2280-2. Laʿl-i nābın istedükce gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum **oldur kim** ölem irişmeyem ferdāya ben
G2338-3. ʿĀṣıḳ **oldur ki** hemçü pervāne / Ḫṣḳ odiyle ṭutuşup yana
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur **ol kim** sevmeye rūy-ı sāde
G2437-2. ʿĀṣıḳ **oldur ki** sevdüginüñ ḫāk-ı pāyı / Ger virse virmeye dünyā ḫarācına
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀṣıḳ **oldur ki** hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī ʿāṣıḳ **oldur kim** ḳala ancaḳ temāṣāda
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul **oldur ki** cān u dilden şāhına fermān ola
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ / Var cihānda **ol ki** meger ḫurde-bīn ola
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez eger menʿ itseler / ʿĀṣıḳ **oldur kim** yüzin döndürmeyüp bī-ʿār ola
G2601-1. Güzel **oldur ki** anuñ ṭurra-i miskīni ola / Her ḳılında nice biñ ʿāṣıḳ-ı miskīni ola
G2601-2. Dilber **oldur ki** vefā bābını ögrenmeye hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan **ol ki** yeg bilmez / Aña ʿāṣıḳ dimeñ hergiz ki ʿāṣıḳ istemez şādı
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī ḫaẕer eyle / Elbette ziyān eyler **ol kim** māre ṭapındı
G2624-5. Ḫṣḳum degül mi gün gibi rūşen kim añılmaz / **Ol kim** ʿiyāndur aña ne ḫācet beyān daḫi
G2651-4. Müstedām **ol ki** baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2702-1. **Olar kim** bilmeye ḳabrüni şādī / Dilegüm bu ki anılmaya adı
G2705-2. Nevʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi / **Ol ki** tecrid-i ʿālemini ḳullanur ʿīsā gibi
G2719-2. Ol er midür ki niʿmetüñ üstinde lāf ura / Bil er **oldur ki** terk ide başın cefā güni

G2722-1. Serīr-i mülk-i ḥüsn üzre seni **ol ki** emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi
G2780-1. **Ol kim** ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa varmaz selāmete / ʿĀşıḳ **oldur ki** cān virüp alur melāmeti
Mh3-8. ʿĀḳil **oldur ki** bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / Ḫyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş **ol kim** rūzgāruñ ḳulaġı kerdür bugün

ol sebebden [67]...anüñ içün, bu ecilden, bundan ötürü...(Tulum, 2011: 1412)

G96-4. Esbüñe na ʾl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / **Ol sebebdendür** ki ider ḳaddini eyle dütā
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer gelür bād-ı ṣabā / **Ol sebebdendür** dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭib
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / **Ol sebebden** virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / **Ol sebebden** görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G470-2. **Ol sebebden** kim olupdur çeşme perīler yiri / Ol perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḫacel olsa güneş ṭañ mıdur / **Ol sebebden** ser-i kūyuña gelür gāh gider
G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / **Ol sebebden** luṭf-ı ṭab ʿuña senüñ taḥsīn ider
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / **Ol sebebden** gözüme ġāyet öyle kem görinür
G499-7. Bu Muḥibbī la ʾl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / **Ol sebebdendür** ki elde sāġar-ı zer depredür
G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / **Ol sebebden** dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / **Ol sebebden** ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / **Ol sebebden** dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / **Ol sebebdendür** görinür kūh u ṣaḥrā lālezār
G631-2. Cām-ı la ʾlüñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / **Ol sebebden** dāimā mey-ḫʷārelıḳ göñlüm diler
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı ta ʿalluḳdan eli / **Ol sebebden** ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / **Ol sebebden** ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / **Ol sebebden** ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / **Ol sebebden** gözlerümden yaş yirine dem gelür
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn mül gibi / **Ol sebebdendür** görinür ṭaġu ṣaḥrā lālezār
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / **Ol sebebden** dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / **Ol sebebden** söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1102-1. Dostlar rāh-ı ʿademde ġam olaldan zādunuz / **Ol sebebden** ehl-i ʿışḳ içre anılur adımuz
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı henüz / **Ol sebebden** gice gündüz eylerem zārı henüz
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe derd ehline hem-demlerüz / **Ol sebebden** ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / **Ol sebebden** yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / **Ol sebebden** kimseye bir zerre yoḳdur kinemüz
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / **Ol sebebden** yoḳdurur hīç bir kişiye kinemüz
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin itdüm niṣār / **Ol sebebden** kūy-ı dilber la ʾl ü mercāndur henüz
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / **Ol sebebden** cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1259-3. Oldı ṣīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / **Ol sebebden** başına urundı zer-miġfer güneş
G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk ü ʿabir / **Ol sebebdendür** ṣabānuñ būyı müşk-āmīz imiş
G1328-1. Ṣevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur her-bār şem ʿ / **Ol sebebdendür** ki olur ṣubḥ olınca zār şem ʿ
G1343-5. Ḳaşdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / **Ol sebebdendür** döker eṭrāfa her dem dāne şem ʿ
G1346-1. Ṣevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey yār şem ʿ / **Ol sebebdendür** ki olur ṣubḥ olınca zār şem ʿ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil meyḫāneye / **Ol sebebdendür** elümden dāimā düşmez ayaġ
G1463-2. Gül yüzin gördi ḫarāretden ḳızardı gülsitān / **Ol sebebdendür** seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1494-1. Ruḫlaruñ āl eylemek ey dost āluñdur senüñ / **Ol sebebden** niceler āṣüfte-ḫālüñdür senüñ
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben **ol sebebden** her dem āh-ı derd-nāk
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ mür-veş / **Ol sebebden** ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm benüm ḫūn eyledüñ / **Ol sebebden** gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı yoḳ bir ʿāṣıḳ-ı dīvānedür / **Ol sebebden** fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / **Ol sebebdendür** ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / **Ol sebebdendür** aḳar kūyuñda yaşum muttaşıl
G1763-1. İstememe hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / **Ol sebebden** isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi cevr ü sitem / **Ol sebebden** ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm
G1853-3. İçeliden la ʾl-i nābuñ cür ʿasın / **Ol sebebden** ṭālib-i meyḫāneyem
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / **Ol sebebden** ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi / **Ol sebebden** bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G2056-1. Pür-ḫarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden **ol sebebdendür** aḳar deryā-yı ḫūn
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / **Ol sebebdendür** ider tā ṣubḥa dek āb ü fiġān
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / **Ol sebebdendür** ki giçdi būd ile nā-būddan
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / **Ol sebebdendür** ki üstād olmışamdur nāya ben
G2531-3. Leylī zülfi ḫasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / **Ol sebebden** düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara
G2649-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-i pür-sūzuñla yaḳduñ ʿālemi / **Ol sebebdendür** ki böyle sūz-nāk itdüñ beni
Tb1-11. La ʾl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmışdur / **Ol sebebden** la ʾl dāim şerm-sār olmışdur
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / **Ol sebebdendür** ki bu dil bī-ḳarār olmışdur
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil ni'deyin / **Ol sebebden** irişür ḫālet-i müşkil ni'deyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur

Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / **Ol sebebden** ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / **Ol sebebden** görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / **Ol sebebden** oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / **Ol sebebdendür** kenāre virdi ʿummān cevherin
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / **Ol sebebdendür** gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / **Ol sebebden** tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / **Ol sebebden** başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / **Ol sebebdendür** görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden almışam āşüfte-ḥāl / **Ol sebebdendür** ki gitmez dāimā dilden melāl
B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / **Ol sebebden** mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar

ol ṭaraf [1] Orası. (Ş. Sami, 2010: 1164)

G456-1. Vaşlını heves eyledi ʿazm **ol ṭaraf** eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu dil telef eyler

ol vaḳt [5] O zaman. (Ş. Sami, 2010: 1280)

G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören ṣanur bir / Yanında dāġa baḳsun **ol vaḳt** diye vehdür
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına **ol vaḳte** ṣabā / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına **ol vaḳtin** beni / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2298-3. La ʾlüñi **ol vaḳt** öperem ey ṣanem / Eyleye bu ḫākümi aña sebū
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye **ol vaḳt** ṣır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram ertesi

ol yirde [3] Orada...(Tulum, 2011: 1413)

G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur **ol yirde** ẕāhir düşicek āteş neces
G1472-4. Kaʾbedür kūyı eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ **ol yirde** senüñ
G2186-5. Gezerken cāmiʿ-i ḥüsnin ḳaşı miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum **o yirde** secde-gāhı ben

ol yire [2] Oraya, öte, öteye... (Tulum, 2011: 1413)

G1470-6. İtleri silkine olasın Muḥibbī münselik / **Ol yire** lāyıḳ degülseñ daḫi itsünler dilek
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün **ol yire**

ol zamān [8] O vakit. (Ş. Sami, 2010: 1350)

G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi / **Ol zamāndan** ki yüzüñ görüp göñül virdüm saña
G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil bir yār-ı ḫūb / **Ol zamān** meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / **Ol zamāndan** berü zülfinde bu göñlüm bestedür
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ **ol zamānı** kim diyeler saña gūra gel
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / **Ol zamāndan** gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet yüzüñ / **Ol zamāndan** gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1834-4. Cürʾa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / **Ol zamāndan** berü mestem beni ṣanmañ ayıḳam
Mr20-14. **Ol zamān** bārī teraḥḥum ile ḥālüm ṣorasın / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

olaḳ [1] *T.* Ulak, haberci.

G1996-2. Derūnum ḥālüñ taḳrīr ḳılsun / Diyü bildürmege dildür **olaġum**

olanca [1] *T.* Bütün, elde bulunanın hepsi. (TDK, 2011: 1796)

G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram **olanca** sevdā meşrebin

olar [4] *T.* Onlar. (TS, 2009: 2966)

G590-1. **Olar** kim fikr-i zülf-i yār iderler / Güzeller ẕikrini tekrār iderler
G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Şöyle kim ʿālem **olar** ṣan nāfe-i çīn ṭaġılur
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña / Ne **olar** terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2702-1. **Olar** kim bilmeye ḳabrüni şādī / Dilegüm bu ki anılmaya adı

olduḳca [4] *T.* Olabildiğince. (TDK, 2011: 1796)

(olduġınca [3], olduḳca [1])

G424-1. Cān ża ʿīf **olduḳca** göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān **olduġınca** bād-ı ṣubḥ / Būy ile ʿālem ṭolar ṣan dökilür müşk-i ʿabir
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm **olduġınca** yüri es
G2147-3. Gördüm itmişdür iḥāṭa ʿārıżun ḫaṭṭ-ı siyāh / Fitne devr-i ḳamer **olduġınca** bu da nişān

olınmaḳ [24] *T.* Olma işine konu olmak. (TDK, 2011: 1800)

(olındı [3], olındum [1], olınmadı [1], olınmaz [8], olınmış [7], olınsa [1], olınur [2], olınurlar [1])

G99-1. Bir daḫi ṣanma seni cānān aña / Terk **olınmış** ḳaçan cān aña
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş **olınmış** yā sīr-i ḫᵛāba beñzer
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş **olınmış** ṣanki āzer deyridür
G879-3. Meserret ḳısmet **olınsa** cihān ḥalḳına ʿālemde / Virilür şādī aġyāre baña ancaḳ melāl olur
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn **olınmış** ḫānedür
G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen / Menʿ **olınmaz** hīç kes ʿışḳ ehli derbān istemez
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle raḳīb-i rū-siyāh / Gülşen içre bülbüle nisbet **olınur** mı kelāġ
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn **olınmış** aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ **olınmaz** biñ zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek
G1730-3. Ġam ile taḫmīr **olınmış** ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Ṣayd **olınmaz** ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G2080-1. Güller ile zeyn **olındı** yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / Menʿ **olınmaz** ser-nüvişt olmış başında yazusın
G2112-4. Fehm **olınmaz** ey göñül ince bili diḳḳat ile / Ṭutalum ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem zeyn **olınmış** būstān / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd **olınurlar** güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2369-7. Bu idi beyt ne olur belki / Daḫl **olınur** kimerde Selmāne
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf **olınmaz** ʿilm ile keşşāf ile
G2471-5. Laʾl oldı ey Muḥibbī ẕü-fünūnuñ dilleri / Fehm **olınmadı** Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet **olındı** ezel şādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2629-5. Gicesi gündüzinden farḳ **olınmaz** / Muḥibbī'nüñ giçer leyl ü nehārı
G2778-2. ʿĀlemde ḳaçan ḳısmet **olındı** ġam ü şādī / Cümle ġam ile ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ **olınmaz** yazsalar taḥrīr ile / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni menʿ eyleme / Mey ile taḫmīr **olındum** ḳo sertim maḥbūb ile

olmaḳ [6249] *T.*

bk. ābād olmaḳ, ābād-ı ʿışḳ olmaḳ, ʿaceb olmaḳ, ʿaceb olmamaḳ, ʿāciz olmaḳ, ʿādet olmaḳ, āgāh olmaḳ, āgeh olmaḳ, aḫşam olmaḳ, al olmaḳ, ʿarż olmaḳ, āsān olmaḳ, āsūd olmaḳ, ʿāşıḳ olmaḳ, āşikār olmaḳ, āşikāre olmaḳ, āşinā olmaḳ, āşüfte olmaḳ, āşüfte-ḥāl olmaḳ, āşüfte-ṣıfat olmaḳ, ʿaṭā olmaḳ, āvāre olmaḳ, ʿayb olmaḳ, ayru olmaḳ, az olmaḳ, āzād olmaḳ, baġrı baş olmaḳ, baḥs olmaḳ, baḫş olmaḳ, bā ʿiṣ olmaḳ, baş olmaḳ, başı ṭūp olmaḳ, başında belā olmaḳ, başuñda devlet var olmaḳ/irişmek, bayram olmaḳ, bed-nām olmaḳ, be-ḫayr olmaḳ, bend olmaḳ, berāber olmaḳ, ber-bād olmaḳ, ber-dār olmaḳ, berī olmaḳ, ber-mezīd olmaḳ, ber-murād olmaḳ, best olmaḳ, beter olmaḳ, bī-bāk olmaḳ, bī-çāre olmaḳ, bīdār olmaḳ, bī-ḫūş olmaḳ, bī-hużūr olmaḳ, bilmiş ol, bī-naṣib olmaḳ, bir araya cemʿ olmaḳ, bir olmaḳ, bir yire cemʿ olmaḳ, bīrūn olmaḳ, būse-kenār olmaḳ, bütün olmaḳ, cān revān olmaḳ, cān niṣār olmaḳ, cāna ṭaḳ olmaḳ, cānı fedā olmak, cemʿ olmaḳ, ciger-ḫūn olmaḳ, cüdā olmaḳ, çāk olmaḳ, çāk çāk olmaḳ, çāk-ı girībān olmaḳ, çāre olmaḳ, çāre olmadı, çeng olmaḳ, dād olmaḳ, dāfi ʿolmaḳ, dāfi ʿ-i ḥüzn ü elem olmaḳ, dāġ olmaḳ, dāġ-ı lālezār olmaḳ, daḫl olmaḳ, dāl olmaḳ, dām olmaḳ, defʿ olmaḳ, dem-beste olmaḳ, dem-sāz olmaḳ, derde dermān olmaḳ, derde devā olmaḳ, derd-nāk olmaḳ, der-miyān olmaḳ, dest-gīr olmaḳ, dest-res olmaḳ, dīd olmaḳ, dīde vü gūş olmaḳ, diger-gūn olmaḳ, dikensüz gül olmamaḳ, dillerde destān olmaḳ, dil-şād olmaḳ, dirsem de dimezsem de olmaz, dīvāne olmaḳ, dīvānesi olmaḳ, dost olmaḳ, dūn olmaḳ, dūr olmaḳ, dü-çeşm çehār olmaḳ, dürüst-peymān olmaḳ, düş olmaḳ, düşmen olmaḳ, dütā olmaḳ, ebleh olmaḳ, edā olmaḳ, edeb üzre olmaḳ, efsāne olmaḳ, efzūn olmaḳ, eksük olmamaḳ, elinde olmaḳ, emīn olmaḳ, epsem olmaḳ, esīr olmaḳ, ezber olmaḳ, faḫr olmaḳ, faḳīr olmaḳ, fāriġ olmaḳ, farḳ olmaḳ, farż olmaḳ, faṣiḥ olmaḳ, fāş olmaḳ, fedā olmaḳ, feraḥ olmaḳ, ferāmūş olmaḳ, Ferhād olmaḳ, fermān olmaḳ, feṭḥ olmaḳ, feṭḥ-i bāb olmaḳ, fevt olmaḳ, fiġān olmaḳ, füzūn olmaḳ, ġāfil olmaḳ, ġālib olmaḳ, ġanī olmaḳ, ġarḳ olmaḳ, ġarḳ-ı āb olmaḳ, ġarḳ-ı baḥr-i ʿışḳ olmaḳ, ġarḳ-ı envār olmaḳ, ġarḳ-ı ḫūn olmaḳ, ġarḳa-i āb olmaḳ, ġarḳa-i baḥr-i cünūn olmaḳ, ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ olmaḳ, ġāzi olmaḳ, gerek olmaḳ, germ olmaḳ, ġılṭān olmaḳ, ġış olmaḳ, gibi olmaḳ, girībānı çāk olmaḳ, girībānı çāk çāk olmaḳ, giriftār olmaḳ, giriftār-ı belā-yı ʿışḳ olmaḳ, giryān olmaḳ, gömgök olmaḳ, göñülden ırak olmaḳ, göñli olmamaḳ, göz göz olmaḳ, göz pür-āb olmaḳ, gözden ḫāli olmaḳ, gözden nihān olmaḳ, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, göze yasaġ olmamaḳ, gözleri çār olmaḳ, gül gül olmaḳ, gülgūn olmaḳ, günāh olmaḳ, güneh olmaḳ, gürizān olmaḳ, güzel olmaḳ, ḫaberdār olmaḳ, ḫaberi olmaḳ, ḫᵛāb olmaḳ, ḫaberi olmaḳ, ḫaber-dār olmaḳ, ḥabs olmaḳ, ḥacel olmaḳ,

ḫacil olmaḳ, ḥā'il olmaḳ, ḫāk ile yeksān olmaḳ, ḫākister olmaḳ, ḥakk olmaḳ, ḥāli ḫarāb olmaḳ, ḫalāṣ olmaḳ, ḫāli olmaḳ, ḥalḳa olmaḳ, ḥall olmaḳ, ḫalṭ olmaḳ, ḫalvet olmaḳ, ḫāmuş olmaḳ, ḫandān olmaḳ, ḫarāb olmaḳ, ḥarām olmaḳ, ḫarīd olmaḳ, ḫarīdār olmaḳ, ḥāṣıl olmaḳ, ḫaste olmaḳ, ḥaşr olmaḳ, ḫatm olmaḳ, ḥavāle olmaḳ, ḫayāl olmaḳ, ḥayf olmaḳ, ḥāyil olmaḳ, ḫayr olmamaḳ/ne ḫayr olmaḳ, ḥayrān olmaḳ, ḥayrān-ı men olmaḳ, ḥayrān u medhūş olmaḳ, ḥayrān u zār olmaḳ, ḫayr-ḫᵛāh olmaḳ, ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ/evsaṭdurur, ḥāżır olmaḳ, ḥazz olmaḳ, hebā olmaḳ, hedef olmaḳ, helāk olmaḳ, ḥelāl olmaḳ, hem-cenāḥ olmaḳ, hem-dem olmaḳ, hem-ḫāne olmaḳ, hem-ʿînān olmaḳ, hem-nefes olmaḳ, hem-nişīn olmaḳ, hem-pā olmaḳ, hem-rāh olmaḳ, hem-ser olmaḳ, hem-tā olmaḳ, hevā-dār olmaḳ, hilāl olmaḳ, ḫoş olmaḳ, ḫoş-ḥāl olmaḳ, ḫoş-mend olmaḳ, ḫū olmaḳ, ḫūn olmaḳ, ḫurd u ḫaşḫaş olmaḳ, ḫurrem olmaḳ, ḥükmi olmamaḳ, ʿışḳ olmaḳ, ʿibret olmaḳ, ifṣā olmaḳ, iki şaḳḳ olmaḳ, iḳrār olınmaḳ, ʿilāc olmaḳ, iṣbāt olmaḳ, ʿiyān olmaḳ, jeng olmaḳ, ḳābil-i taḳrir olmamaḳ, ḳabūl olmaḳ, ḳadīd olmaḳ, ḳādir olmaḳ, ḳāl olmaḳ, ḳam ʿolmaḳ, ḳan revān olmaḳ, ḳan olmaḳ, ḳāni ʿolmaḳ, kār-ger olmaḳ, ḳarīb olmaḳ, ḳarīn olmaḳ, ḳaṭ ʿolmaḳ, ḳāyil olmaḳ, keşf olmaḳ, ḳışmet olmaḳ, ḳul olmaḳ, ḳulaġına küpe olmaḳ, ḳurbān olmaḳ, ḳurbānı olmaḳ, ḳurbān-ı cānān olmaḳ, ḳurbān-ı ʿışḳ olmaḳ, kül olmaḳ, küşād olmaḳ, küşāde olmaḳ, kütāh olmaḳ, lāl olmaḳ, lālezār olmaḳ, lāyıḳ olmaḳ, lāzım olmaḳ, leşker olmaḳ, leẕīẕ olmaḳ, maġrūr olmaḳ, maġrūr-ı ḥüsn olmaḳ, maḥfūẓ olmaḳ, maḥrem olmaḳ, maḥrūm olmaḳ, maḫtel olmaḳ, maḥv olmaḳ, maḥzūn olmaḳ, mā'il olmaḳ, maḳbūl olmaḳ, maḳsūm olmaḳ, mālik olmaḳ, ma ʿlūm olmaḳ, ma ʿmūr olmaḳ, mānī ʿolmaḳ, māt olmaḳ, maṭlūb olmaḳ, māyil olmaḳ, māyil-i dünyā olmaḳ, māyil-i ḫᵛāb olmaḳ, ma ẕūr olmaḳ, mecrūḥ olmaḳ, medfūn olmaḳ, medyūn olmaḳ, meftūḥ olmaḳ, meftūn olmaḳ, mehcūr olmaḳ, mekān olmaḳ, melāmet olmaḳ, melūl olmaḳ, memlū olmaḳ, men ʿolmaḳ, me'nūs olmaḳ, merdūd olmaḳ, merġūb olmaḳ, mesḥ olmaḳ, mesken olmaḳ, mesrūr olmaḳ, mest olmaḳ, mestūr olmaḳ, mes ʿūd olmaḳ, meşā ʿolmaḳ, meşġūl olmaḳ, meşhūr olmaḳ, mevcūd olmaḳ, mezīd olmaḳ, mihmān olmaḳ, mi ʿmār olmaḳ, mu ʿāf olmaḳ, mu ʿallem olmaḳ, mu ʿaṭṭar olmaḳ, mu ʿāvin olmaḳ, muḫālif olmaḳ, muḥkem olmaḳ, muḥkem-i ʿışḳ olmaḳ, muḥtāc olmaḳ, muḥtāc-ı şarāb olmaḳ, mu ʿin olmaḳ, muḳābil olmaḳ, muḳadder olmaḳ, muḳārin olmaḳ, muḳarrer olmaḳ, muḳayyed olmamaḳ, muḳırr olmaḳ, muḳīm olmaḳ, murādı olmaḳ, musaḫḫar olmaḳ, mu ʿtād olmaḳ, mu ʿtedil olmaḳ, mu ʿterif olmaḳ, muṭi ʿolmaḳ, muṭṭali ʿolmaḳ, muttaṣıf olmaḳ, muttaṣıl olmaḳ, muvāfiḳ olmaḳ, muẓṭarib olmaḳ, mübtelā olmaḳ, mübteẕil olmaḳ, müctemi ʿolmaḳ, müfid olmaḳ, müflis olmaḳ, mükedder olmaḳ, mükerrer olmaḳ, mülebbes olmaḳ, mülevveṣ olmaḳ, mülzem olmaḳ, mümkin olmaḳ, mümtāz olmaḳ, mümteni ʿolmaḳ, münāsib olmaḳ, münevver olmaḳ, münfa ʿil olmaḳ, münḫasif olmaḳ, münkir olmaḳ, müretteb olmaḳ, müsā ʿid olmaḳ, müstaḥaḳ olmaḳ, müstecāb olmaḳ, müstedām ol, müstedām olmaḳ, müşābih olmaḳ, müşerref olmaḳ, müşevveş olmaḳ, müşterek olmaḳ, müyesser olmaḳ, müzeyyen olmaḳ, nā-bedīd olmaḳ, nā-būd olmaḳ, nā-çār olmaḳ, nakş olmaḳ, nālān olmaḳ, naṣīb olmaḳ, nā-tüvān olmaḳ, nā-ümid olmaḳ, nāẓır olmaḳ, nem olmaḳ, nem-kīn olmaḳ, nem-nāk olmaḳ, nemsüz olmaḳ, nerm olmaḳ, nevmīd olmaḳ, neẕr olmaḳ, nihān olmaḳ, nūn olmaḳ, nūr olmaḳ, nūş ḳılmaḳ, olacaḳ iş degül, ʿömri çoḳ olmaḳ, ʿömri hebā olmaḳ, pāk olmaḳ, pā-māl olmaḳ, pāre pāre olmaḳ, pāy-ı çerāġ ḳarañu olmaḳ, pāyān olmaḳ, pāy-dār olmaḳ, pāyende olmaḳ, pāy-māl olmaḳ, perde olmaḳ, perhīz üzre olmaḳ, perīşān olmaḳ, perīşān-ḥāl olmaḳ, perīşān-ḥāṭır olmaḳ, pertāb olmaḳ, perveriş olmaḳ, pest olmaḳ, peşīmān olmaḳ, peydā olmaḳ, peyveste olmaḳ, pinhān olmaḳ, pīr olmaḳ, pür olmaḳ, pür-cilā olmaḳ, pür-cūş olmaḳ, pür-dāġ olmaḳ, pür-derd olmaḳ, pür-hevā olmaḳ, pür-ḫūn olmaḳ, pür-ıżṭırāb olmaḳ, pür-ḳan olmaḳ, pür-nem olmaḳ, pür-nevā olmaḳ, pür-nūr olmaḳ, pür-ṣafā olmaḳ, pür-sevdā olmaḳ, pür-şükūfe olmaḳ, pür-żiyā olmaḳ, rāḥat olmaḳ, rāḥat olmamaḳ, rām olmaḳ, rāygān olmaḳ, rāżı olmaḳ, refīḳ olmaḳ, rehber olmaḳ, rengīn olmaḳ, revā olmaḳ, revān olmaḳ, revāne olmaḳ, revgan olmaḳ, rūşen olmaḳ, rüsvā olmaḳ, rüsvā-yı cihān olmaḳ, ṣad-pāre olmaḳ, ṣāf olmaḳ, ṣaġ olmaḳ, ṣāil olmaḳ, sākin olmaḳ, sebeb olmaḳ, sedd olmaḳ, sefīd olmaḳ, sekrān olmaḳ, selāmet olmaḳ, sepīd olmaḳ, serden ... olmaḳ, seri ṭūp olmaḳ, ser-gerdān olmaḳ, ser-gerdān u ḫayrān olmaḳ, ser-ḫoş olmaḳ, ser-mest

olmaḳ, sīne-çāk olmaḳ, siper olmaḳ, sirişte olmaḳ, sūzān olmaḳ, süvār olmaḳ, şād olmaḳ, şād u ḫandān olmaḳ, şādān olmaḳ, şāhid olmaḳ, şāne olmaḳ, şehīd olmaḳ, şen olmaḳ, şermende olmaḳ, şerm-sār olmaḳ, şeydā olmaḳ, şikār olmaḳ, şikest olmaḳ, şühūd olmaḳ, tābān olmaḳ, ṭaġ üsti bāġ üsti olmaḳ, taġyīr olmaḳ, taḫmīr olmaḳ, taḥṣīl olmaḳ, ṭāḳati ṭāḳ olmaḳ, taḳdīr olmaḳ, ṭālib olmaḳ, tamām olmaḳ, tār olmaḳ, tār u mār olmaḳ, ṭaş olmaḳ, tāze olmaḳ, tebdīl olmaḳ, telef olmaḳ, teng olmaḳ, tercemān olmaḳ, terk olmaḳ, teşne olmaḳ, tırāş olmaḳ, tīz olmaḳ, ṭufeyl olmaḳ, ṭulū ʿolmaḳ, ṭūp olmaḳ, tuş olmaḳ, ʿuryān olmaḳ, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, üftāde olmaḳ, üstād olmaḳ, vāḳıf olmaḳ, vālih olmaḳ, var olmaḳ, varmaz olmaḳ, vāṣıl olmaḳ, vīrān olmaḳ, vīrāne olmaḳ, yād olmaḳ, yaḳın olmaḳ, yār olmaḳ, yarar olmaḳ, yoḫ/yoḳ olmaḳ, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak), yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ, yoluña/yoluñda ḳurbān olmaḳ, yüregi biñ pāre/ṣad-pāre ḳılmaḳ/olmaḳ, yüregi ḳan olmaḳ, yüzi olmamaḳ, ẓāhir olmaḳ, ża īf olmaḳ, zāil olmaḳ, zār olmaḳ, żarar olmaḳ, żāyi ʿolmaḳ, zāyil olmaḳ, zebūn olmaḳ, ẕelil olmaḳ, zerd olmaḳ, zevāl olmaḳ, zeyn olmaḳ, zinde olmaḳ, ziyāde olmaḳ, ziyān olmaḳ

(ola [674], olacaḳ [2], olagör [1], olalar [5], olaldan [68], olalı [103], olalıdan [31], olalum [23], olam [113], olamazlar [1], olamazsın [1], olamazsuñ [1], olan [235], olana [15], olandan [1], olandur [1], olanı [3], olanlar [16], olanlara [7], olanlardan [1], olanları [1], olanlaruñ [1], olanuñ [7], olası [4], olasın [70], olaydı [2], olaydım [1], olayım [10], olayın [21], oldı [672], oldılar [31], oldısa [1], olduġı [14], olduġıçün [3], olduġın [11], olduġını [4], olduġiyçün [6], olduġum [9], olduġuma [4], olduġumı [1], olduġuñ [2], olduġuña [1], olduġunca [1], olduḳ [9], olduḳca [1], olduḳda [3], oldum [198], olduñ [40], olduñsa [4], olġıl [2], olgör [1], olıcaḳ [37], olıgelmişdür [7], olımaz [4], olımazam [1], olımazsın [1], olınca [85], olır [1], olırsın [1], olısar [15], olısardur [8], olıver [1], olma [99], olmada [17], olmadan [11], olmadansa [1], olmadı [89], olmadılar [1], olmadın [2], olmadıysa [1], olmaduġı [1], olmaduḳ [3], olmadum [22], olmaduñ [9], olmadur [1], olmaġ [2], olmaġa [29], olmaġıl [2], olmaḳ [67], olmaḳdan [4], olmaḳdansar [1], olmaḳdur [5], olmam [2], olmama [2], olmamaḳ [1], olmamış [1], olmamışdur [6], olmañ [3], olmasa [104], olmasam [3], olmasan [2], olmasaydı [5], olmasayduñ [1], olmasun [99], olmasunlar [1], olmaya [119], olmayam [19], olmayan [26], olmayasın [3], olmayaydı [1], olmayıcaḫ [1], olmayıcaḳ [8], olmayınca [16], olmayısar [1], olmayup [4], olmaz [359], olmazam [2], olmazdı [7], olmazdum [1], olmazsa [6], olmazsaḳ [1], olmazsam [1], olmazsın [5], olmazuz [2], olmış [186], olmışa [1], olmışam [120], olmışamdur [4], olmışdı [2], olmışdur [110], olmışdurur [5], olmışḳen [3], olmışlar [1], olmışsın [6], olmışuḳ [1], olmışumdur [1], olmışuz [17], olmıyacaḳ [1], olmıyayım [1], olsa [222], olsam [41], olsañ [12], olsun [260], oluban [30], oluñ [1], olunca [2], olup [284], olupdur [121], olupdurur [1], olupsın [2], olur [880], oluram [17], olurdı [20], olurdum [6], olurimiş [1], olurken [1], olurlar [3], olurmış [5], olursa [73], olursam [11], olursan [4], olursın [14], oluruz [1], olusarsın [1])

on [4] *T.* Dokuzdan sonra gelen sayının adı. (TDK, 2011: 1803)

G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi **on** eyledüñ / Dimedüñ ey dil ṭabībi derdüñe dermānuñam
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi **on**
G2155-7. Benüm ʿışḳum olur günü gün ziyāde / Bir iken beş olupdur beş iken **on**
Mr18-5. ʿIşḳ ile günden güne ḥālüm diger-gün olmada / Bir iken derdüm benüm artup meded **on** olmada

oña [2] *T.* O zamirinin yönelme eki almış biçimi. (TDK, 2011: 1803)

G425-3. Elifken sīnede bir idi derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ **oña** beñzer
G2495-1. Ḳaşı miḥrābına her kim ki imāmet getüre / Ḳamu ehl-i dil olan **oña** iḳāmet getüre

onı [1] *T.* O zamirinin yükleme eki almış biçimi.

G2544-7. Muḥibbī'yi ṣorarsañ kimdür ey dost / Añ **oñı** bende bir kemter kemīne

onlar [1] *T.* O şahıs zamirinin çokluk biçimi. (TDK, 2011: 1805)

G2772-1. Nice gündür gözlerüm ol gözleri āhūları / N'eyleyem derdā dirīġā görmedüm āh **onları**

ondört [1] *T.* On dört sayısı. *bk. ayuñ ondördi*

G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi şaḥn-ı gülşende / Eger **ondört** yaşar sāḳī ola mey daḥi yek-sāle

oñmaz [3] *T.* (Ş. Sami, 2010: 935)

(oñmaduḳ [2], oñmayası [1])

1. İyi olmaz, iltiyâm veya şifa kabul etmez.

G1160-5. Efġān iderüz şimdi Muḥibbī gice gündüz / Bir **oñmayası** ġamzede ḳallāşlaruz biz

2. Islah olunmaz, felah buşmaz, hayırsız.

G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül / Görinen kūh-ı belādur **oñmaduḳ** başum degül
G2005-1. Şu terāzüsı olaldan **oñmaduḳ** başum benüm / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz aḳar yaşum benüm

onsekiz biñ ʿālem [4] Kesretten kinaye olarak kullanılan Kur'ani bir ifadedir ki görünen ve görünmeyen bütün âlemleri kapsar.

G65-4. Başşa şemsüñ nūrını nūruñ senüñ olmaz ʿaceb / **Onsekiz biñ ʿāleme** sensin çü maḥbūb-ı Ḫudā
G987-1. Ṣad-hezārān ʿışḳ eri var cümlenüñ cānānı bir / **Onsekiz biñ** yaradılmış **ʿālemüñ** sulṭānı bir
G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ yüzüñden ey şāh-ı resūl / Heybetüñden **onsekiz biñ ʿālem** itdiler ʿaraḳ
G2473-5. ʿIşḳ virmezler Muḥibbī **onsekiz biñ ʿālem** / Böyle naḳl itmiş gören āyīne-i idrākda

oñulmaḳ [5] *T.* Şifa bulmak, iyileşmek, yara kapanmak. (TS, 2009: 2998)

(oñulmaya [1], oñulmaz [4])

G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / **Oñulmaz** derde ṣataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir **oñulmaz** derdi var
G1546-7. Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı **oñulmaz** baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir **oñulmaz** yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G2319-3. Zaḫm-ı tirüne anuñçün dökerem göz yaşını / Tā ebed **oñulmaya** dirler olıcaḳ yara şu

onüç [1] *T.* On üç sayısı.

G2562-3. Bilmeyüp ḥālümi cevr eylerse olmaz ʿaceb / Ṭıfldur sevdicegüm daḥi **onüç** yaşında

oraḳ [1] *T.* Tırpanın küçüğü, mihsâd. (Ş. Sami, 2010: 935)

G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne **oraġı** var

oran [1] *T.* Ölçü, nispet, had, derece, miktar, hesap, tahmin. (TS, 2009: 3005)

bk. oran ile

G1055-3. Vefā vü mihr yoḳ meh-pārelerde / Velīkin cevrinüñ **oranı** yoḳdur

oran ile [6] Yołce, yoł ile, usūl ile, üslūb ile. (Tulum, 2011: 1415)

G1009-2. Ḫadden artursa cefāñı mihrde **oran ile** / Çün buyurmışdur Nebi evsaṭdurur ḫayrü'l-ümūr
G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl **oran ile** / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1316-3. Dostum cevr ü cefāñı eyle gel **oran ile** / Hīç işitmedüñ mi her yirde dinür ḫayrü'l-vasaṭ
G2367-3. Vuṣlatuñ aşına çoḳ ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳaṭar iseñ ḳat **oran ile** anı aşımuza
G2461-1. Görmezem vuṣlat yüzin ḳaldum meded hicrān ile / Dostum hicrān daḥi olmaḳ gerek **oran ile**
G2756-1. Didüm ki yāre eyle **oran ile** nāzuñı / Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

ordu-yı ḥüsn [1] Güzellik ordusu.

G1627-5. **Ordu-yı ḥüsnüñ** içine hergiz girilmeye / Beñzer ḳafañı beñzedi dündāre perçemüñ

ortada [5] *T.* Meydānde, orta yerde, ara yerde, mā-beynde...(Tulum, 2011: 1416) *bk. ortada ḳalmaḳ*

G569-3. Çoḳdur bizümle **ortada** cānā ʿadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm ile pür-ṣafā olur
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı dil / Anı bilmez yoġ **ortada** görinür
G650-2. **Ortada** ʿışḳa esīr şanmañ olam ben yaluñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā **ortada** girdāb göz

B105. Geh ṣabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez tīz giçer **ortada** hafta ay ü yıl

ortada ḳalmaḳ [2] Yersiz barınaksız, açıkta kalmak. (TDK, 2011: 1814)

G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm **ḳalmış** ol **ortada** nīlüfer giçer
G1209-1. ʿIydda nicelerüñ irdi eli yāre henüz / **Ḳaldı ortada** dirīġā dil-i āvāre henüz

ortalarında [2] *T.* Aralerinde, içlerinde, beynlerinde, miyānlerinde...(Tulum, 2011: 1416)

G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / Velīkin **ortalarında** ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / **Ortalarında** tefāvüt var hezārān bāb ile

ortamuzda [1] *T.* Aramüzde, beynümüzde, mā-beynümüzde, içimüzde. (Tulum, 2011: 1417)

G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun **ortamuzda** ol miḥekk

ortaya almaḳ [1] Her yanını çevirmek, kuşatmak. (TDK, 2011: 1814)

D48-2. Şol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / **Ortaya** dil zevraḳını **aldı** ol deryā gibi

ortaya düşmek [1] ...orta malı olmak, sokağa düşmek. (TDK, 2011: 1814)

G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḥayāsuzʿārı terk itmiş gelüp **ortaya düşmişdür**

ortaya gelmek [2] Meydana çıkmak.

G783-3. Ne ġam cān terk idem cānān yolında / **Gelür ortaya** her kimde ciger var
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi **geldi ortaya** ol da meger şeb-dīz imiş

ortaya girmek [1] Arayá girmek, miyāncilik etmek, arałamaḳ. (Tulum, 2011: 1417)

G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh raḳīb **ortaya girdi** bozdı bāzārum görüp

ortaya ḳoymaḳ [1] Açıklamak. (TDK, 2011: 1814)

G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş **ḳoyup ortaya** itdi ʿışḳını iẓhār şemʿ

oruc [1] *Far.* Ekser-i edyânda mer'î olan gündüzün yiyip içmekten içtinap, acık, savm, siyâm. (Ş. Sami, 2010: 937)

G278-4. ʿİyd-ı viṣāl içün ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / Göster hilāl-i ebrūñı olsun tamām **oruc**

ʿOṯmān ili [1] Osmanlı.

G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi senüñ gibi bu **ʿOṯmān iline**

oş [2] *T.* Köpeği zecir ve def eylemek için kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 938)

G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp **oş** eylemek
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe **oş** didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm

otaġ [7] *T.* Hükümdâran vesair büyüklere mahsus vasi yüksek etekli ve süslü çadır. (Ş. Sami, 2010: 938) *bk. otaġ ḳurmaḳ*

(otaġ [1], otaġıdur [2], otaġın [2], otaġına [1], otaġında [1])

G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ıʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ **otaġıdur**
G733-4. Nüzūl itse ḳaçan şaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ yir yir **otaġıdur**
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem **otaġına** / Girüp taḥammül eyle ki bārān gelür geçer
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür **otaġın** çeker
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi **otaġ** imiş
G2081-2. Yār kūyında fiġān eyleme ey ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla **otaġın** yaḳasın
G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / Ziyāfet eyledü şāh-ı ġam çeşmüm **otaġında**

otaġ ḳurmaḳ [5] Çadir ḳurmaḳ, ıḳāmet-i ḫıyām etmek, ıḫbā etmek. (Tulum, 2011: 1418)

G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir **ḳurulmışdur otaġı** var

G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi tāze dāġ / Yār **ḳurdı** şaḥn-ı gülşende yine gülden **otaġ**
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem üzre tāze dāġ / ʿIşḳ şāhı **ḳurdı** şaḥrā-yı miḥnetde **otaġ**
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ urup / **Ḳurdı** çemende Leylī gibi gül **otaġını**
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler yir yirin **ḳurdı otaġ**

otaġa [3] *T.* Tuğ, çelenk. (TS, 2009: 3022)

(otaġa [1], otaġam [1], otaġasın [1])

G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan **otaġam** ḳara şālum var
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp başa daḳmış **otaġasın** / Göstermiş uzun illere gör ḳare perçemüñ
G2737-3. Ḳanlu yaşum olaldan egnümde ḫil ʿat-i zer / Jülīde-mū başumda baña **otaġa** düşdi

otlamaḳ [3] *T.* (Hayvan) gezip yerden taze ot ve yaprak vesaire yemek, irti'â etmek. (Ş. Sami, 2010: 939)

(otlar [2], otlayan [1])

G881-1. Sünbül **otlar** gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki şayrular mıdur
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / Sünbül **otlayan** Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G1481-1. Ḥüsn gülzārında **otlar** gözlerüñ āhū-yı müşk / Çīn-i zülfüñ deprede ṭuta cihānı būy-ı müşk

oturmaḳ [24] *T.* (TDK, 2011: 1824-1825)

(otur [2], otura [1], oturalum [2], oturan [1], oturdı [1], oturma [1], oturmaġa [1], oturmaḳ [1], oturmaz [1], oturmış [1], oturup [7], oturur [5])

1. Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek.

G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur **oturma** pāy-best
G470-3. Gerçi çeşmi ḳare giymiş **oturur** miḥrābda / Baña şorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G822-3. Şarāb itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü **oturmış** mihmān gözler
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / **Oturur** bir bir reyāḥinler ki şan dīvāndur
G981-3. Gerçi çeşmi ḳare girmiş **oturur** miḥrābda / Baña şorsunlar anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña **oturmaḳ**
G1997-1. Ḥāşālillah devr-i gülde **oturup** mestūr olam / Nūş idüp şaḥn-ı çemende bāde i mesrūr olam
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister muṣāḥabet / Kim gördi anı şehler **otura** gedā ile
G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz **oturup** hīç şola şaġa benefşe
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum **otur** bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir **oturup** şaḥn-ı gülşende / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa
G2573-4. Serīr-i gülşen içinde **otur** gül gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne

2. Yer almak, geçmek.

G782-2. Taḫt-ı ʿālidür bu mülk-i vücūd / **Oturur** ʿışḳ anda sulṭāndur
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭ ʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş **oturur** şan nihāl üstindedür
G1103-2. Şol ki istiġnā seririne **oturdı** şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlime sulṭān istemez
G1757-1. **Oturup** taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül / Cem ʿidüp cümle reyāḥini ḳılur dīvān gül
G2053-4. Her şükūfe rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / **Oturup** ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / **Oturup** devlet seririnde sen ol tek kāmrān
G2240-4. Almasun zāhid şarāb-ı nābı düşmez aġzına / Ḫalvetinde **oturup** dāim hemān beng eylesün
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı **oturmaġa** emīrāne giçerse

3. Herhangi bir durumda belli bir süre kalmak.

G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz islāma ẓāhir / Nice bir **oturalum** bunca günāhı çekelüm
G2384-5. Nāyuñ şadāsı eyledi āvāre göñlümi / Olur hevāyi **oturan** ehl-i hevāyile
Mr17-7. Gel berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir **oturalum** zühd ile mestūr olalum

4. Bir işi yapmakta olmak, bir işe başlamak üzere olmak.

G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī gibi gelür bir dem / **Oturmaz** itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler

oynamaḳ [19] *T.* (TDK, 2011: 1829) *bk. baş oynamaḳ, güle oynaya, oyun oynamaḳ*

(oynadum [1], oynaması [1], oynar [11], oynasun [2], oynayaldan [1], oynayup [3])

1. Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak.

G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it **oynasun** dilber serüñ / Fırṣat el virduḳca maḫfī zülfinüñ çevgānın öp
G259-3. Başum ileʿışḳ meydānında zülfin **oynasun** / İtme ġayri bāzı çün ṭūpile çevgāndurʿabeṣ
G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / **Oynayaldan** nerd-iʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör kiʿāşıḳ ile **oynaması** var
G770-3. Yāri aġyārla gördüm ṣan gül **oynar** ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G967-3. **Oynadum** bu vech ile ṣaṭranc-ıʿışḳun bāzını / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn görseler māt ḳalalar
G1468-4. Gülşende gördüm **oynar** ḫār ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu sitānuñ
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim **oynar** zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına ḫāruñ dāimā **oynar** gül
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile **oynar** gül
G2448-4. Zülfi yuvaladı ser-iʿuşşāḳı her ṭaraf / **Oynar** ṣanası ṭūp ile çevgān girih girih
G2465-1. Bülbül çemende nāle ḳılur āh u zār ile / Gül ḳarşusında nāz ile **oynar** ḫār ile
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş **oynayup** / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek

2. Müziğin gerektirdiği uyumlu hareketleri yapmak.

G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Rakṣa girmiş ol hevādan şöyle kim **oynar** mest

3. Kımıldamak, hareket etmek.

G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup **oynar** gül
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile **oynar** görün serv-i ḫırāmānı
Mh3-6. Yāsemen gönlünüñ çeker **oynar** giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş **oynayup** / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān yaş **oynayup**

oynaş [1] *T.* Kendisine karşı aşk beslenen. (TS, 2009: 3038)

G416-2. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Bu çarḫ-ı pīre-zen ṣan **oynaşumdur**

oynatmaḳ [5] *T.* (TDK, 2011: 1829-1830) *bk. cān oynatmaḳ*

(oynadur [4], oynaduban [1])

1. Oynamasını sağlamak.

G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭʿ-ı zemīn üstine āḫır / Nerrād-ı felek **oynaduban** ḳıldı beni zār

2. Kımıldamasına yol açmak.

G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ elinde tīr ü peykān **oynadur** / ʿĀşıḳ-ı şūrīde-diller ḳarşuña cān oynadur
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-iʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña her an **oynadur**
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān **oynadur**
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād esseʿummān **oynadur**

oyun [7] *T. mec.* Hile, düzen, desise, entrika. (TDK, 2011: 1830)

bk. oġlan oyunı, oyuna gelmek, oyun oynamaḳ

(oynı [1], oynına [5], oynını [1])

G1489-3. Eñ evvel ʿışḳuñ **oynı** terk-i serdür / Daḫi var mı be zāhid imtiḥānuñ
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān **oynına** / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān **oynına**
G2558-2. Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıḳar / Döndürüpdür **oynını** dildār oġlan oynına
G2558-3. Ol perīnüñ dil perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān **oynına**
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Varup aldanmañ ṣaḳın ol çeşm-i fettān **oynına**
G2558-5. Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ıʿışḳ / Başla evvel çünkiʿāşıḳsın hemān cān **oynına**

oyun oynamaḳ [1] Birini aldatmak, kandırmak. (TDK, 2011: 1831)

G1893-5. Ey Muḥibbī **oynar oyunı** bu nerrād-ı felek / Yoḳ yire çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm

oyuna gelmek [1] Aldatılmak. (TDK, 2011: 1831)

G200-4. Ola **oyuna gelüp** zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen de dilā başunı meydāne ilet

öginmek [1] *T.* Bir niteliği sebebiyle kendini yücelmiş sayarak bundan abartılı bir biçimde söz etmek, iftihar etmek. (TDK, 2011: 1864)

G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / **Öginüp** şiʿr ile kimse dimesün kim kemālüm var

ögiş [1] *T.* Çok. (TS, 2009: 3069) *bk. öküş*

G1840-4. Egerçi cürm ü ʿiṣyānum **ögiş** ammā ümīdüm var / Ṣefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdur göñlüın

ögitmek [4] *T.* Tane durumundaki nesneleri bir araçla ezerek un durumuna getirmek. (TDK, 2011: 1841)

G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle **ögidür** herkesi / Raḥmi yoḳdur birine gör nice ādemler gelür
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep **ögidür** āsiyāb-ı çarḫ / Rūz-ı ezelde ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir **ögidür** gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı var imiş
G1301-6. İki ṭaş ile döne döne **ögidür** felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba baṣ
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ **ögidür** ʿömri çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī bağlama dil bī-vefā gerdūn içün

ögmek [1] *T.* Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı. (TDK, 2011: 1863)

G655-1. Nigāruñ ḳāmeti serv-i sehīdür / Yanında servi **ögmek** kütehidür

ögrenmek [43] *T.* (TDK, 2011: 1863)

(ögren [1], ögrendi [4], ögrendüm [1], ögrendün [1], ögrene [3], ögrenmeden [1], ögrenmedüm [1], ögrenmek [1], ögrenmemiş [2], ögrenmeye [1], ögrenmiş [1], ögrensün [5], ögrenüp [1], ögrenüpsin [1], ögrenür [16], ögrenürdi [1], ögrenürlerdi [1], ögrenürsin [1])

1. Kesb-i vukûf etmek, anlamak, haber almak, malûmu olmak.

G308-4. **Ögrendi** dil cefāsına yārüñ baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden **ögrenür**
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān **ögrenür**
G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / **Ögrenür** lā-büd aña bir cān ki ġam perverd ola
G2763-3. **Ögrendi** Ḳays başına bād-ı semūmla / Sevdi diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını

2. Talim ve tedrisle alışarak kesb-i ma'lûmât ve tecrübe etme, ta'allüm ve tederrüs etmek.

G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ **ögren** gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G377-2. Gel ḫaḳīḳī ʿışḳı **ögren** şemʿile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G428-4. Māh-rūlar cümle **ögrensün** diyü bu ṣanʿatı / Dilberüm her dem baña resm-iʿanāyı çekdürür
G540-1. Şive vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli senden **ögrenür** / Nitekim pervāneler yanmaġı benden **ögrenür**
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş ṣalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle andan **ögrenür**
G819-4. Gözlerüm yaşlar döker kirpüklerüm cārūb olup / Benden **ögrensün** ḳamu bu ḥidmeti ferrāşlar
G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / Tā serv-i sehī **ögrene** senden ṣalınışlar
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān **ögrenür**
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / Ṣubḥa dek benden gelüp bülbüller efġān **ögrenür**
G1078-5. Kim ki **ögrenmek** diler ʿışḳuñ rümūzın ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül bu ṣanʿatı **ögren** varup sen şāneden
G2601-2. Dilber oldur ki vefā bābını **ögrenmeye** hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum ser-te-ser ezber / Daḥi **ögrenmeden** varup muʿallimden elif bāyı
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin **ögrendüm** olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
G1644-4. **Ögrenüpsin** hecr odına yaḳmaġı ʿāşıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1868-2. Eyülerden eylik **ögren** sen de ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G2045-1. Cān aparur şemʿ gördüm her gice pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ **ögren** ey göñül pervāneden
G2056-4. Bir şaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden **ögrene** şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2220-5. Benden **ögrensün** Muḥibbī yanmaġa pervāneler / Eylemez taḥṣīl-i şan ʿat görmeyen üstāddan
G2409-4. ʿIşḳı gel pervāneden **ögren** yanar āh eylemez / Bülbül-i şūride gibi āh u feryād eyleme
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger rüsvālıġum / **Ögrenürdi** dostlar benden gelüp rüsvālıġı

3. Tahsil etmek.

G131-4. ʿIşḳdan özge bugün **ögrenmedüm** bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G540-2. Fenn-i ʿışḳı benden **ögrensün** gelüp Ferhād u Ḳays / Bu meṣel meşhūrdur bilmez bilenden **ögrenür**
G540-3. Oḳumamışken muʿallimden gelüp bir ḥarf-i rāst / Bilmezem cevr ü cefā fennin o kimden **ögrenür**
G768-5. Kimden **ögrendün** nigārā bu göñüller almasın / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin cümle senden **ögrenür** / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G938-2. Bilmezin seḫḥār çeşmi siḥri kimden **ögrenür** / Zülfiñüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān **ögrenür** / Her ḳılını itmege biñ başlı ṣu ʿbān **ögrenür**
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / Benden āyet-i cünūnı her perīşān **ögrenür**
G1152-2. Muʿallimden cefālar **ögrenürsin** / Neden dirsin vefā taʿlīm ḳılmaz
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini **ögrendi** meger / Her gice meclis gezer eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī **ögrenüp** / Ṭurmayup meclis gezer eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G2044-1. Yār taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların / Ẕerrece **ögrenmemiş** mihr ü vefānuñ yolların
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī **ögrene** ol bī-vefānuñ yolların
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / Ḳanda **ögrendi** bu ser-keşligi ol serv-i revān
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur ol dil-firīb / Ġālibā mihr ü vefā **ögrenmemiş** üstāddan
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / **Ögrenürlerdi** gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatın
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden **ögrenür** / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr **ögrenmiş** / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı

4. Alışmak, ülfet etmek.

G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo **ögrensün** göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma

ögrence [1] *T.* Yeni öğrenilirken yapılan iş. (TS, 2009: 3059)

G2337-3. Çekelüm cevri ne gelür elden / Bu da olsun ḥabībüm ögrence

ögretmek [34] *T.* (TDK, 2011: 1841)

(ögrede [1], ögreden [1], ögredür [19], ögret [2], ögretdi [3], ögretdün [1], ögretmeñ [6], ögretmez [1])

1. Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla vefā meselesin / Līk **ögretdi** cefā fennin edīb-i mekteb
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile **ögredür** añlar yāb yāb
G491-3. Bir ġamze ile evvel alup göñlümi āḫır / Nāz **ögredür** ol ġamze-i ġammāze güzeller
G600-3. Çeşm-i fettānuña her dem **ögreden** ḳan itmegi / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur

2. Bilinmeyen bir konuda bilgi sahibi olmasını sağlamak.

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim **ögredür** aña

G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya ruḫların yār **ögredür** / Ḳılmaġa ʿāşıḳların bülbül gibi zār **ögredür**
G624-2. Ola kim raḥm eyleyüp bu ḥasteye dermān ire / ʿIşḳ dārında baña olmaġa bīmār **ögredür**
G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse baş u cān terk eylemek / Bir marażdur ʿışḳ aña çār u nā-çār **ögredür**
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını ṣoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı aña aġyār **ögredür**
G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün şiʿrini / Şimdiki şāʿirlere üslūb-ı eş ʿār **ögredür**
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan ṣanma müjgān **ögredür** / Aġz açup gūşına ol zülf-i fettān **ögredür**
G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri ʿāşıḳları / Zülfini çevgān idüp atına cevlān **ögredür**
G732-3. Oḳudur ḫüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān **ögredür**
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür ʿāşıḳa / Yār eger ben sevdügümse didüm āsān **ögredür**
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān **ögredür**
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi **ögretdi** diller delmesin / Bunı taʿlīm eyleyen yālar mı ebrūlar mıdur
G1082-3. Şemʿ-i ḫüsnüñe yanaldan bu göñül pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ **ögredür** gör bu dil-i dīvānemüz
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı baña **ögretmeñ** / Bu dünyādan vefā ummañ cihānı baña **ögretmeñ**
G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı baña **ögretmeñ**
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe yansa çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña **ögretmeñ**
G1642-4. Ḳad-i yārān ḳıyāmetdür gözi deʿayn-i āfetdür / Belürdi fitne-i āḫır zamānı baña **ögretmeñ**
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsin yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña **ögretmeñ**
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān taʿlīm ider / Būstān gāh **ögredür** geh maḥzenü'l-esrār gül
G2131-5. Āteş-i ruḫsār-ı yāre bu Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ **ögredür** beñzer semenderlik yolın
G2256-1. Añlamaz idüm ezelden ben güzeller hey'etin / ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyetin
G2373-2. ʿIşḳ ölmek **ögredür** ʿuṣṣāḳa hem maʿşūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2456-1. Kimdürür kim **ögrede** şeydālıġı dīvāneye / Yāḫūtaʿlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2468-2. Yiter **ögretdün** cefā fennini **ögret** gel vefā / Ey muʿallim luṭf idüp taʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2505-7. Muḥibbī'ye keremden ḳıl teraḥḥum / Kerem çün kimse **ögretmez** kerīme

G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi **ögret** ki tā muṭrib çalaʿūdı

ögüt virmek [3] Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için yol göstermek, nasihat etmek. (TDK, 2011: 1841)

G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadindeʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın cennetde **virür** ādeme şeyṭān **ögüt**
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri **virmez** saña bir kimse **ögüt**
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül **virme** saña budur **ögüt** / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut

öküş [1] *T. bk. ögiş*

G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi **öküş** şanmañ anı dermānı var

öldürmek [225] *T.* (TDK, 2011: 1845) *bk. öldüregörmek*

(öldür [39], öldürdi [10], öldürdügi [1], öldürdügin [1], öldürdügine [4], öldürdüñ [8], öldüre [10], öldürem [5], öldüresin [3], öldüriser [4], öldüriserdür [2], öldürme [8], öldürmeden [2], öldürmege [4], öldürmegedür [1], öldürmegi [2], öldürmek [11], öldürmekde [1], öldürmekden [1], öldürmekdür [1], öldürmelüdür [2], öldürmenüñ [1], öldürmeyince [2], öldürmez [1], öldürse [8], öldürseler [1], öldürseñ [3], öldürsin [1], öldürüñ [3], öldürüp [16], öldürüpdür [1], öldürür [38], öldürürdi [1], öldürürem [2], öldürürler [1], öldürürse [8], öldürürseñ [7], öldürürsin [8], öldürürsün [1], öldürürsüñ [2])

1. Bir canlının hayatına son vermek.

G12-3. Cevr oḳlariyle ger beni **öldürseñ** ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā saña
G34-1. Laʿl-i lebüñe ger dir isem n'ola Mesīḥā / Bir ġamze ile **öldürüp** eyler yine iḥyā
G36-3. Ḳahr ile ger **öldüre** luṭf ile gine dirgüre / Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña
G37-2. Ejder-i ʿışḳ **öldürür** didüm maḥabbet ehlini / İşidüp cān ile göñlüm aldılar māyil aña
G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ **öldürdüñ** ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ red mi **öldürmek** midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña
G97-3. Çünki raḥmuñ yoḳ nigārā bārī gel **öldür** beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / **Öldürüp** ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G118-4. Kūyum içre gel seni **öldürürem** āḫır dimiş / Hey ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fīġānum işidüp yār incinür / **Öldüriserdür** Muḥibbī derd-mendi kīn şalup
G127-3. Dün beni **öldürdügine** döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne şāhid gerek ḳanum görüp
G133-4. Gel beni **öldür** irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen şevāb
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḫod bu cevre ġāyet / **Öldürse** daḥi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G215-4. Gel beni **öldür** baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G233-3. **Öldürse** eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara yitmez miʿaceb bunca kerāmet
G242-4. Eger yanuñda ṣuç ise gel **öldür** / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G272-5. Lā dime cevr ile **öldürse** Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫş
G325-3. Bu ṭarīk-i ʿışḳdur luṭf eyle gel **öldür** beni / Ġāzi ol sen gir şevāba ben daḥi olam şehīd
G339-6. **Öldürürseñ** n'ola varan kūyuña ʿāşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G343-3. Gel beni **öldür** şevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni **öldüre** ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G479-5. Minnet itmesün baña **öldürmek** içün ġamzeler / ʿĀḳıbet cānın Muḥibbī bendeñüñ hicrān alur
G489-2. Beni **öldürdügine** yār peşimān olmış / ʿAcabā kim anı bu ḫayra peşimān eyler
G529-2. Varanʿaşıḳlaruñı **öldürürsin** / Dimezsün kūyuna beytü'l-ḥaramdur
G565-1. Geh beni zülf-i siyeh-kār **öldürür** / Gāh ol çeşm-i sitem-kār öldürür
G565-2. Tīġ-i tizüñle beni **öldür** bugün / Çünki hecrüñ çār u nā-çār **öldürür**
G565-3. Baña dermān oldı çünki derd-i yār / Eylemeñ siz baña tīmār **öldürür**
G565-4. Bu meṣeldür zülfine el urma kim / Mār-gīri āḳıbet mār **öldürür**
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim yār **öldürür**
G580-5. Bī-güneh **öldürme** didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya şorma şuçumı **öldür**
G622-3. Ḫūn bahādur ġamzesi **öldürdügi** dil-ḫasteye / Bāde içse ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn ṭamar
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei **öldürmegi** cānān umar / Līk anda daḥi artuḳ ölmegi bu cān umar
G699-4. **Öldürür** gerçi gelür bir yañadan ġamzeleri / Ġam degül çünki lebi derdine dermān eyler
G710-2. Būy-ı zülfin var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı **öldürmek** revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G738-2. Yine şaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ **öldürmegi** gel kesme ezel ḫūyuñdur
G782-6. **Öldürürseñ** keremler eylersin / Dirgürürseñ de luṭf u iḥsāndur
G786-2. **Öldürürse** ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / Dirgürür ey dil ṭabībi leblerüñ ʿisi giçer
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā ṣoruñ yā **öldürüñ** diyü o dem fermān olur

G818-4. Bir naẓarla ḳıraram dir nice biñ ʿāşıḳumı / Beni de **öldüriser** ol gözi ḳanlu bekler
G852-1. Beni hecrüñle **öldürme** ḳılup dūr / Ne faḫr ola Süleymān **öldüre** mūr
G854-2. Ġamzelerle **öldürür** ḳūyına varan ʿāşıḳı / Bir nefesle dirgürür ʿīsī gibi güftārı gör
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez **öldürür** dimez ki bunuñ ḳanı var
G905-1. Çeşm-i mestin gösterüp dilber egerçi āl ider / Ḳaṣdı **öldürmekdür** ammā bilemez ḫoş-ḥāl ider
G968-5. **Öldürür** her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi yazılmaz günāhı kim daḫi nev-restedür
G971-1. Beni **öldüre** mi cevr ile cefā kim ne bilür / Yār ʿaceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür
G1031-4. Ḥarim-i āsitānuñdur maḳāmı / Velī **öldürme** āhūyı ḥarāmdur
G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün çeşmüñ senüñ bī-dāddur / ʿĀşıḳ **öldürmekde** ol şāgird ü çeşm üstāddur
G1055-5. Muḥibbī'yi didi **öldürmelüdür** / Didüm **öldür** nigārā ḳanı yoḳdur
G1057-1. Bāde içse ġayriler ben içerem ḫūn-ı ciger / Ġayret **öldürdi** beni dildār benden bī-ḫaber
G1083-4. Didüm **öldürsin** ḳo ger kūyındaki ʿāşıḳları / Nev-cevāndur didiler nā-ḥaḳ yire ḳan istemez
G1127-2. **Öldürürseñ** daḫi gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum ʿışḳuñ yolında biz senüñ ṣādıḳlaruz
G1152-1. Ger **öldürseñ** beni cān bīm ḳılmaz / Ölür mi dil ki cān teslīm ḳılmaz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü **öldürdi** taḳrīr eyleñüz
G1180-5. Günāh ise seni sevmek Muḥibbī / Gel **öldür** cürmine inkār ḳılmaz
G1181-1. Gāh şive gāh ʿişve gāh cevr ü gāh nāz / **Öldürür** ʿuşşāḳı bu nev ʿile itmez iḫtirāz
G1183-6. Gel beni **öldür** vefā kılʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1205-4. **Öldürür** her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne şāhid gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi var tīz eylemez / **Öldürür** nā-ḥaḳḳ yire ʿuşşāḳı perhīz eylemez
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur **öldürür** virmez emān / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1265-4. **Öldürürdi** günde biñ kez görse ol ḫūni beni / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş
G1273-7. Ġamzeñ **öldürdi** Muḥibbī'yi neden didüm didi / ʿĀşıḳı **öldürmenüñ** bildüm ṣevābı var imiş
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫᵛār ki **öldürem** anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye rām itmiş
G1296-5. Çünki **öldürdüñ** Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse iḥsān it ṭarik-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi **öldürmek** gerek tā gide senden bu maraż
G1370-5. Cürm ise seni Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma **öldür** anı ḳıl telef
G1415-4. Gel beni **öldür** cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer yār yoḳ
G1478-2. Çignedüp ʿāşıḳları **öldürmek** ise ʿādetüñ / Gel beni **öldür** günāhın alma bārī kimsenüñ
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni **öldür** benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1500-6. Tīr-i ġamzeñle Muḥibbī derd-mendi **öldürüp** / Ḥamdülillah ki anuñ derdine dermān eyledüñ
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān terk itmedüm / Göz göre **öldürmelüdür** beni ihmālüm görüñ
G1511-1. Seni **öldürmegedür** ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam **öldürse** ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar **öldürüp** āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ şehā murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır **öldürüp** / Ḳanda gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1552-6. Sevmek seni günāh ise cānā Muḥibbī'yi / **Öldür** hemān ṣorma güneh-kāruñam senüñ
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün ol yār terk / Günde biñ kez **öldüre** itmem anı zinhār terk
G1561-4. **Öldürüp** ḳurtar beni hecrüñ belāsından didüm / Didi āḫır ġam yime ey derd-mend itsem gerek
G1570-3. **Öldürdi** meded eylemez ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben ṣol iki ḫālüñ
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / **Öldürür** bir yañadan yine girişme ile ḳaşuñ
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / **Öldürüp** ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh şive gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni **öldüriser** cünbişlerüñ
G1613-3. Bugün **öldürem** seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1626-1. Gösterüp aġzunda laʿlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / **Öldürüp** ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1627-6. ʿUşşāḳı **öldürüp** başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere gör ḳare perçemüñ
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / **Öldürüp** ʿāşıḳlaruñı göz göre ḳan eyledüñ
G1638-3. Didüm ruḥı üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / **Öldür** beni dil murġına ger dāne degülseñ
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / Sen getürdüñ āḫır **öldürseñ** gerekdür ey göñül
G1690-5. **Öldürem** bir gün Muḥibbī'i dimişsin dostum / Ḳıl vefā iḳrāruña virmek emān ḫācet degül
G1701-1. Dostum cevr ü cefā resmini bünyād eyle gel / **Öldürüp** ʿāşıḳları ʿālemde bir dād eyle gel
G1718-2. Mūr gibi beni pā-māl eyledüñ / Yā gel **öldür** yā teraḥḥum eyle gel
G1722-2. Seni sevmek günāh ise ḫabībüm / Beni **öldür** bu yolda müttehem ḳıl
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki **öldürse** beni / Başum alup raḳṣ uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G1814-4. **Öldürmek** ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ / **Öldür** beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / **Öldürüp** āḫır velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G1842-2. **Öldürürse** emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ / Her ne kim ḳılsa ben anuñ bende-i fermānıyam
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme **öldür** ṣuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G1876-3. **Öldürürseñ** gel beni **öldür** günāhın añma hīç / Dostum yolında ölmek iḫtiyārumdur benüm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḫi / **Öldürürsin** bārī bildür ṣuçın ey merdüm benüm
G1961-3. Var günāhum beni ger **öldürse** / Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi / Gel beni **öldür** ḫabībüm çünki medyūn olmışam
G2016-3. Dün beni **öldürdügine** ḫançeri şāhid yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi **öldürüp** bir żarb ile / ʿArşa aşdun tīġüni bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2176-4. Nice bir **öldürürsin** ʿışḳ ehlin / Döküp yoḳ yirlere ḳanı n'idersin
G2205-3. **Öldür** beni anlar ile tā kim naẓaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2226-3. **Öldürdi** yār beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḥarem-i muḥteremdesin

G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / **Öldürüñ** eger o zülf-i mekkār olmasun
G2231-4. Bir naẓarla cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / **Öldürüñ** eger o zülf-i mekkār olmasun
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi **öldürmekden** özge bulmadum tīmārı ben
G2255-1. ʿUşşāḳı maʿşūḳ **öldüre** ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma **öldür** raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tāʿarş üzre ey Muḥibbī aṣasın
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan **öldürürseñ** rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / Seni **öldürmek** diler hecr içre bilmez mürdesin
G2294-5. Çünki **öldürdüñ** Muḥibbī'yi gel añ düşnām ile / Ḥayr ileʿādetdürür her kişi añar mürdesin
G2314-5. Muḥibbī'yi çün **öldürdüñ** cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm şāhum cihāndur bu
G2326-3. Rāżıyam bir gün öñürdi beni **öldür** güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ ile **öldürmek** ise
G2403-3. **Öldürür** āḫır seni dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2438-5. Rāżıyam **öldür** beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2340-2. **Öldürürseñ** ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / Tek lebüñden güzelüm būseñi iḥsān eyle
G2444-4. Muḳarrer **öldürürsin** beni āḫır / Göreyim bārī gel seni doyınca
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī **öldürürse** ġam degül / Dirgürür bir laḫẓada ol laʿl-i cān-perver yine
G2469-3. Sevmek seni günāhum bildüm beni gel **öldür** / **Öldürmege** mi degmez eyle anı bahāne
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā ile / Ḳaşdı budurur **öldüre** beni bu rā ile
G2490-4. **Öldürürse** rāżıyam olsun aña ḳanum ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
G2498-3. Bī-güneh ʿuşşāḳı **öldürme** benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür şanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2498-4. Gel beni **öldür** raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2505-6. Beni **öldürmege** ʿahd itmiş idüñ / Kerem ḳıl dostumʿahdini şıma
G2527-6. **Öldürürem** dir imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ şunduḳ anuñ fermānına
G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni **öldür** / ʿĀdetdür ezel ẕebh ile başlansa bināya
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim şoñradan **öldür** / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2549-4. Kūyuna varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni **öldür** dimişem ol caḥd ü peymān üstine
G2567-3. Beni kūyuñda görsen **öldürürsin** / Ki ḳan itmek revā mıdur ḥaremde
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ vefā / **Öldürseler** ger anı ġazādurʿaẕāb ile
G2624-7. **Öldürmege** Muḥibbī'yi mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise ṭañ mı ḳan daḫi
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir söz ile dostum **öldürme** gel illā beni
G2650-4. **Öldürürseñ** gel beni **öldür** ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvaresi
G2657-5. Sen beni **öldürmeyince** derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı şīrīn daḫi Ferhādını
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni **öldüriser** āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb ulı
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya **öldür** anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma **öldür** ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / **Öldürür** sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad çü meni
G2732-5. **Öldürem** dirdüñ peşīmān olma ṭur iḳrāruña / Dilberüñ fermānı birdür olamaz fermān iki
G2743-6. Ey Muḥibbī anuñ içün ʿışḳına dil baġladum / ʿĀşıḳuñ nā-ḫaḳḳ yire **öldürmek** aña ḫū gibi
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni **öldürmeden** / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2767-2. Cürʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre / **Öldüre** anı emān virmeye tīz-āb gibi
G2787-1. Fitne ta'līminde māhir dilberāne gözleri / Niçün **öldürmez** beni ḳılur bahāne gözleri
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp yolında bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḫaḳḳ yire **öldürmek** anuñ ḫūları
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni **öldürdügine** şimdi döner nāzlanur
Mh9-3. **Öldürem** diyü beni ol bī-vefā ḳorḳutmasun / Ḳorḳum oldur nāgehān āhum anı ṭutmasun
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile **öldürmek** olupdur ḫū saña / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey meh-rū saña
Mr2-4. **Öldürür** āḫır beni bu nevʿ ile cünbişlerüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh **öldürme** girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-6. **Öldürürsün** dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
D13-2. Leblerüm öpdi diyü **öldürme** gel bu ʿāşıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz bilürsin çün beşer
D49-2. Nice bir **öldüresin** bir bölük üftādeleri / İtmeyüp raḥmıʿaceb arturur olduñ sitemi
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm yār-ı men / **Öldürür** ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim **öldür** beni

2. Ölmesine yol açmak.

G20-2. Ben ḫaste-i ġamzeñ nice bir **öldürür** ey dost / مولای فکم تقتل عیناك قتیلا
G27-4. **Öldürür** gerçi ki ġamzeñ ʿāşıḳa virmez emān / Leblerüñ īsī-nefes her laḫẓa virür cān baña
G187-1. **Öldürürse** derd ile bu ḫastei hicrān dost / Yüzümi döndürmezem her ne ise fermān dost
G226-3. Tīr-i ġamzeñ **öldürür** biñ ʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū bu şest
G245-4. Biḥamdillah beni **öldürdi** ġamzeñ / Dilerdüm dāimā Ḥaḳdan şahādet
G437-3. Māh-rūlar **öldürürler** cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin ṭutar
G505-2. Beni **öldürdi** cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G574-1. Ṣormaduñ ey ġonce-leb bu ʿāşıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla **öldürürsüñ** çeşmüñün āli nedür
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi ʿuşşāḳı **öldürür** / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn bilür
G603-1. Dirīġā olmadı yārüm baña yār / Beni **öldüriserdür** cevr-i aġyār
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile **öldürdüñ** bugün / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G645-4. Kim severse ẓulm idersin **öldürürsin** cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G692-3. Ġamzeñ eger **öldürse** lebüñle yine dirgür / Ey īsī-ṣıfat mürdeler sende çü dem var

G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ **öldürür** ḥācet degül tedbīrler
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasın / Ṣoñra cevr ile anı **öldürmege** ḳanġı fende var
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger **öldüresin** / Ṣanma mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G822-5. Beni derd ile **öldürdüñ** lebüñden büse iḥsān it / Ḳadīmi böyledür ʿādet ki herkes ḳana ḳan gözler
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳun / Ol dil ṭabībi **öldürüp** itdi devāyı gör
G956-3. Ġamzeñe di ʿāṣıḳuñ ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı hicrān **öldürüpdür** saña uzun yaşlar
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez **öldürür** / Anı düşmen eylemez baña anı kim yār eyler
G934-3. Bir nefesle ġamzesi **öldürdügin** iḥyā ider / Ol Mesīḥā gün-be-gün keşf ü kerāmet arturur
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāṣıḳı dirler ġam **öldürür** / Ben ölmiş ʿāṣıḳamʿacabā ġam nem **öldürür**
G964-2. Ḫūn-ı ciger ḳaynadı başumdan aşdı āh / Olur kimerde ādemi dirler dem **öldürür**
G964-3. Bir yaña cevr-i yār u bir yaña ṭaʿn-ı ḫalḳ / Bu ara yirde ḳalmışı zülf-i ḫam **öldürür**
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme merhemdürür benüm / Urma ṭabīb yāreme gel merhem **öldürür**
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger görmese velī / Budurʿaceb ki yāri görsem **öldürür**
G1176-5. Ġamuñ **öldürse** Muḥibbī'yi ne ġam ġam yimezüz / Leblerüñ mürdeleri iḥyāsına ʿīsā bilürüz
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider laʿl-i lebüñ ʿīsā gibi / Līk ġamzeñ **öldürür** ʿuṣṣāḳ cellād istemez
G1251-5. Gerçi kim çeşmi Muḥibbī **öldürür** merdümleri / Lebleri emvātı iḥyā itmedeʿIsi imiş
G1294-1. **Öldürdi** firḳatüñ beni ey bī-vefā yetiş / Dirgür Mesīḥ gibi beni ḳıl duʿā yetiş
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / **Öldüriser** bilürem āḫır beni şehlā gözüñ
G1549-2. Vaḳtidür gel beni **öldür** şanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe ʿīsī-demüñ
G1612-1. **Öldürür** ʿuṣṣāḳı gerçi çeşm-i fettānuñ senüñ / Ġam degül iḥyā ider laʿl-i bedaḫşānuñ senüñ
G1773-4. Hecr ile **öldürmeyince** vaṣluña irgürmedüñ / Eyledüñ bu nevʿile derdüme dermānum benüm
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd **öldürdüñ** cefā vü ẓulm ile /ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem
G2016-5. Ġamzelerle **öldürürse** laʿl-i nābı dirgürür / Ḫākipāyından Muḥibbī bir dem anuñ gitmesün
G2026-2. ʿUṣṣāḳı evvel **öldür** dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu birʿalāmet olsun
G2034-3. **Öldürürsin** nice yüz biñ ʿāṣıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum saña kemān-ebrū diyen
G2140-2. Bir naẓarla didiler **öldürür** ʿāṣıḳlarını / Dostum gerçek imiş ġamze-i fettānuñ içün
G2183-4. **Öldürürsin** ġamz ile biñ ʿāṣıḳı nā-ḥaḳḳ yire / Tañrıdan ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2190-3. Süzüp çeşmini **öldürdüñ** yine kūyuñda ʿuṣṣāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2197-5. Ġamzeler ẓulm ile **öldürürse** laʿlüñ dirgürür / Ey Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtihān
G2224-4. Zehr-i ġam **öldürmeden** bu ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded şol mey diyen tiryākdan
G2357-2. Ḫışm ile naẓar ide kime **öldürür** āḫır / Bir ḥiṣṣedür ḳonmış anuñ iki gözinde
G2387-3. Ġamzeñ eger ki **öldüre** vir laʿlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2415-1. Ġamzeler **öldürdi** gerçi itdi ḳan ḳan üstine / Döndi laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān üstine
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī şarāb-ı şafāyı ṣun / Ġam **öldürür** yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2588-3. Ġamzeñ eger **öldüre** vir laʿlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2617-4. Dil ṭabībisin neden göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḫasretle bugün **öldüresin** bīmāruñı
G2638-3. Ger **öldürürse** ʿāṣıḳı ġamzeñ ʿaceb midür / Bulur murādı ger ire Ḫaḳḳuñ hidāyeti
G2646(a)-5. Hecr ile **öldürüp** itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ du ālar idiserdür saña ḳabri çemeni
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm **öldürdi** zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye aña seni
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördilerʿuṣṣāḳı her dem **öldürür** / Her kişi tende emānet ṣaḳlar oldı cānını
Mr14-8. Beni **öldürme** Yārab firḳat ile / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
B137. Gerek hecrüñ ile **öldür** gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭīʿam her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun
G2716-5. Belā tīġiyle biñ kez **öldürürsüñ** / Muḥibbī'nüñ sañadur yine meyli

3. *mec.* Yok olmasına, ortadan kalkmasına, azalmasına yol açmak.

G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki şeyṭānı dūr it / Gehi nefsüñi **öldürüp** ġazā ḳıl

öldüregörmek [1] Öldürüvermek.

G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını hemān **öldüregör** / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi

ölmek [175] Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek. (TDK, 2011: 1846) *bk. öle yazmaḳ, ölüp gitmek, yoluñda ölmek*

(öldi [2], öldüginden [1], öldügine [1], öldügiyçün [1], öldügüme [1], öldükde [1], öldüm [8], öle [2], ölem [8], ölenler [1], ölenüñ [2], öleyim [5], öleyin [1], ölicek [7], ölince [19], öliser [1], öliserdür [1], öliyor [2], ölmeden [9], ölmedi [1], ölmedin [2], ölmedüm [1], ölmege [3], ölmegi [4], ölmek [10], ölmekden [5], ölmekdür [2], ölmesün [1], ölmeyince [2], ölmeyüp [1], ölse [7], ölsem [1], ölsen [2], ölsün [3], ölübeni [1], ölünce [3], ölür [18], ölürdüm [1], ölürem [10], ölürse [4], ölürsem [15], ölürsen [2], ölürsin [1], ölmez [1], ölmezse [1])

G49-5. Yār elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet **ölmek** āsāndur baña
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de **ölürem** / Bilmezen ḫālüm n'olur kim āşinā oldum saña
G82-1. Benden anamdan ṭoġaldan olmamışdur ġam cüdā / **Ölürem** derd ile ġam benden ola bir dem cüdā

G109-5. Tā **ölince** çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Ṣākirem her ne ki taḳdīr ide Allah baña
G126-6. Vadi-i ʿiḳā düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez ger **ölem** bir kimse āb
G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün **ölürsin** ḳayur irkence yurdun ṭut
G189-3. Ger irişdüre dilersen seni cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ **ölince** ḳoma elden berk ṭut
G221-6. Görmeyicek **ölürem** gördükce ḥayrān oluram / Bilmezem kim baña n'eyler kākül-i miskīn dost
G225-5. Ne ġam yolında ger **ölse** Muḥibbī / Nigārā tek sen ol ṣaġ u selāmet
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey ġam senüñ / Tā **ölince** itmeye sen gibi āzād elġıyāş
G284-3. Dün devā ṣordum ṭabībe ʿışḳ içün / Didi **ölmekdür** aña ancaḳ ʿilāc
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum **ölürsem** ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ sulṭān beni bilmez mi hiç
G300-1. Meclis-i meyde öper çün leb-i dildārı ḳadeḥ / **Ölicek** eyleyeler ṭopraġumı bārī ḳadeḥ
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil **ölübeni** zārı ḳadeḥ
G339-4. ʿIşḳ bāzāruñda aldum derdi çün dermānuma / Olmaz ise **ölürem** ben naḳd-i cān ile ḥarīd
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key żaʿīf ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise **öldüm** meded
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / **Öliser** derdi ile irmeden ol yāre meded
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile **öldi** ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G352-5. Bu Muḥibbī **öliyor** derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol yāre meded
G353-4. İster iseñ **ölmeyüp** tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / Bir sencileyin **ölmege** kimüñ hevesi var
G402-4. Cān çıḳdı meded laʿl-i lebüñden didüm em ṣun / Güldi didi **ölmedi** henüz daḥi sesi var
G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / **Ölür** isem ġam degül tek ol yaşasun yaşlar
G438-2. Lezzet-i tīġ-i ġam-ı yār ile āḫır **ölenüñ** / Lāle-veş ḳanlu libāsı kefen-i çāke çıḳar
G446-3. Āḫiri ʿömrüñ fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır **ölenler** anı bir dem ṣandılar
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre **ölürsen** bu da saña azdur
G616-2. Tīr-i ġamzeñden ṣorsañ ḥavf ider ʿāşıḳlaruñ / **Ölmege** cānlar virür ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān umar / Līk anda daḥi artuḳ **ölmegi** bu cān umar
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / **Ölmekden** özge ʿāşıḳa ṣanma devā olur
G758-5. **Ölsen** Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi ṣanma ki saña cevāb ider
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / Işḳ ile ʿāşıḳ **ölürse** de ferāġat mi gelür
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / **Ölmeden** disem aña gel eyle tīmār incinür
G882-3. Kūyuña vardum nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḥaḳ dimişler bunı **ölmekden** eşeddür intiẓār
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile **ölmesün** / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl üstindedür
G957-6. Dilā **ölsen** ne ġam ger ġamzesinden / Dirildür çün lebi Īsā-nebi-var
G964-5. **Ölür** Muḥibbī yāri eger görmese velī / Budur ʿaceb ki yāri görsem öldürür
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden **ölem** daḥi / İki cihānda çünki baña bu hevā yiter
G1091-3. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından cevāb ister göñül / Ey ṭabīb-i dil **ölürse** olmasun tīmārsuz
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür cān bülbüli / Gülşen-i ġamda **öliserdür** bugün tīmārsuz
G1149-5. **Ölince** yüri yāri ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana dünyede ārām gerekmez
G1141-1. Ol ṭabīb-i dil **ölürsem** daḥi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā aña teʾṣir eylemez
G1152-1. Ger öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / **Ölür** mi dil ki cān teslīm ḳılmaz
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / **Ölmekden** ulı derdüme tīmār ele girmez
G1163-5. Nice yıldur ki bugün mātem-i Mecnūn ṭutaruz / Ḳanḳı ʿāşıḳ ṭutısar biz **ölicek** mātemümüz
G1165-2. Acımazdum **öldügüme** ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu ṣabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1179-1. Dostlar ben **ölmedin** billāh tedbīr eyleñüz / Işḳ içinde ḥālümi billāh taḳrīr eyleñüz
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yoḳ mıdur didüm devā / Didiler **ölmekden** özge yoḳ aña dermānumuz
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā **ölince** anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1243-4. **Ölünce** çekeyin cevr ü cefāñı / Bulınmaz çünki ʿāşıḳ ḫurrem olmış
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer **ölicek** ṣayru imiş
G1281-1. Hecr içinde **ölmedüm** ne ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum var imiş
G1282-5. Muḥibbī'yi ferāmūş itdüñ ey dost / **Ölürse** ol seni itmez ferāmuş
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur ṣāfi cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded **öldüm** ḳatı ṣāḥib-firāş
G1303-1. Çün ḳadem baṣduñ bu ʿışḳa ey göñül merdāne baş / Günde biñ kerre **ölürsen** isteme olmaḳ ḫalāş
G1304-4. Her kim ki ʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır **ölmek** olur aña farż
G1305-3. Var iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger **ölürsem** itmeyem aḥvālümi dermāna ʿarż
G1309-4. Göreyim bir kez seni **ölürsem** andan **öleyin** / Deyre gelmekden cihāna seni görmekdür ġaraż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāra ʿarż / **Ölürem** bu derd ile ger olmaz ise yāre ʿarż
G1311-5. Hecr elinden **ölür** isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḫālin tek itmeñüz aġyāre ʿarż
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḫālüm ḳatı diger-gūn / Ben ḥasret ile **öldüm** gel intiẓāra yir yoḳ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi cān tenden / Olur mı **ölmeden** yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1400-3. Ḳomazam elden **ölince** belki maḥşerde daḥi / Ḥamdülillah elüme girdi benüm dāmān-ı ʿışḳ
G1437-5. Lebi yiter Muḥibbī zehr-i ġamdan / **Ölürsem** eyleyem aġzuma tiryāḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay ü yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden **ölem** yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
G1477-1. Vaṣlına irilmez **ölmeyince** ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben nişānın çārenüñ
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded laʿl-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ **ölürem** boynuña düşer ḳan senüñ
G1527-1. Mihrini terk itmeyem **ölünce** ben cānānenüñ / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenün
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ fikri lebüñ żikrin iderken **ölenüñ**
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar **ölmek** gerek
G1591-4. Düşmesün bir kişi ʿışḳa çün düşe bī-iḫtiyar / **Ölmegi** ʿışḳından evvel iḫtiyār itmek gerek

G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı **ölince** cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / **Ölse** idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1702-1. Şalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / **Ölürem** yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḫālinden ḫaber / **Ölmegi** āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1789-4. Ḳomazam tā **ölince** ʿışḳı elden / Biḥamdillah ki oldur ṭoġrı rāhum
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü ġamdur ḫāṣılı / Anuñ içün **ölmegi** bu yolda ben rā eyledüm
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzedüm / **Ölmez** isem çoḳdur anuñla Muḥibbī ṣoḥbetüm
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger **ölem** ey dostlar / Ol cefākāruñ güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G1838-4. Dil hecr-i leb-i laʿlüñle **ölse** gerekdür / Ger laʿlüñ aña zerre ḳadar itmez ise em
G1762-5. İtmedüñ ḫaste Muḥibbī'ye gelüp çünki devā / Dostum **ölür** isem boynuña düşer ḳanum
G1848-8. Şaçı varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / **Ölürsem** boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül zārüñ olam / Tā **ölince** reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1857-1. Yüzüni görmege ger ḫāżır olsam / **Ölince** gitmez idüm nāẓır olsam
G1858-4. Leblerüñden **ölmedin** bir būse vir didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Ṣāh ṣaġ olsun hezārān bende kim **ölse** ne ġam
G1882-2. **Ölür** isem de ṭabībe nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1886-5. Ey Muḥibbī tā **ölince** işbu derde çāre yoḳ / Baḫr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1904-3. Didüm yolumda ger **ölsem** dirildüm laʿl-i nābumla / **Ölürem** günde yüz biñ kez ḳanı ʿahd ü vefā ḳıblem
G1904-7. **Ölürsem** derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden / Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña / **Ölmeden** artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1927-5. **Ölicek** sevdā-yı zülfüñ ile melekler çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G1937-1. Oldı ʿışḳa çü hem-nefes n'idelüm / Gitmez **ölünce** bu heves n'idelüm
G1947-2. **Öldükde** aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben **öldüm**
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger **ölür** isem saña ne ġam
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / **Ölürsem** itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2022-2. Eylemezsin ʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān beni / Hey yolında öldügüm **ölmek** muḳarrerdür bugün
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin benden ṭabīb / **Ölürsem** itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ **ölince** nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḥayāt / Āh **ölsün** mi ecelsüz cān ile seni seven
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāşıḳa yoḳdur ʿilāc ez-ġayr-i merg / **Ölmege** cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2072-3. **Ölürsem** āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle / Yidür bu üstüḫvānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār / Didüm **ölür** bir kişi kim ḳoya ʿādetin
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger **ölür** isem / Ṣuyum ışıtmaġ içün serv budaġın yaḳasın
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle **ölürsem** baña gülşen / Sensüz ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / **Ölmeden** itdüm beḥamdullah kākül ṣoḥbetin
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā **ölince** sīne den
G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ neden / N'eylesün göz göre **ölsün** mi seven
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / Tā **ölince** ḳapusında ḳul olam cān ile ben
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından **ölmeden** gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün
G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḫāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā **ölince** kesmez zülfüñüñ endīşelerin
G2267-4. Firḳatüñle ger **ölem** cānā vaṣiyyet eylerem / İtlerüñe ideler bu üstüḫvānum armaġān
G2268-1. Vāz gelmem **ölür** isem yine cānānumdan / Gāh olur uṣanuram gerçe ki bu cānumdan
G2275-4. Bu baḫtum gibi āḫır düşmen olduñ / İdeyim tā **ölince** āh u efġān
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / **Ölmek** evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2284-5. Muḥibbī **öldügine** acımazdı / Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan
G2280-2. Laʿl-i nābın istedükce gösterür ferdā yüzin / Ḳorḳum oldur kim **ölem** irişmeyem ferdāya ben
G2323(b)-5. Didüm **öldi** Muḥibbī didi ol yār / Gedā ger **ölse** ṣāh eyler mi ḳayġu
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi tenüm bir mūya / Vāh eger **ölür** isem irmedin ol meh-rūya
G2342-1. Ṣanma ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile **ölür** iseñ ṣanma ki dermān acıya
G2373-2. ʿIşḳ **ölmek** ögredür ʿuṣṣāḳa hem maʿşūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u maʿşūḳa olur mı günāh
G2387-5. **Ölse** Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā o ḳan ile
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi / İşiginde **öldüm** anmadı yārüm elma ile
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol sa ʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup **öle**
G2402-6. Muḥibbī seg raḳībi ʿav ʿavından / Ser-i kūyında bildi **ölince**
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / **Ölür** isem itmeyem minnet varup aġyāruma
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün atagör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ **ölürse** sen çoḳ çoḳ yaşa
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / **Ölür** isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda **ölmeden** ben dostlar / Cānı teslīm eylemek gelmişdürür ʿāyinüme
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma / **Ölürem** boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2588-5. ʿIşḳ ile **ölse** Muḥibbī ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan ile
G2650-2. Derd-i ʿışḳa dostlar gördüm ʿālemde çāre yoḳ / Arayup buldum ki āḫır **ölmek** imiş çāresi
G2657-5. Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / **Ölmeyince** añmadı şīrīn daḫi Ferhādını
G2661-4. Çün baña itdi vaṣiyyet ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de **ölince** ʿışḳınuñ ocaġını
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil **ölürsem** de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki ṣıḥḥat ḳapusı
G2712-2. Hecr ile **ölmek** mi vardur ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2712-5. Rūze-i hecr içre **ölürdüm** Muḥibbī ʿāḳıbet / Ārzū-yı ṭalʿat-ı ʿıyd-ı viṣāl egler beni

G2727-3. ʿUşşāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger **ölür** ise her biri ḥasretle vā beni
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında **ölicek** / Üstüme aġlaya bir kimse semādan ġayri
G2743-2. Ġam şebinde ḥaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir **ölicek** ṣayru gibi
G2752-4. Öpsem didükce la ʿlüñi hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum **ölürsem** de buracıġı
G2759-7. Muḥibbī cevr-i yār ile **öliyor** diyü kūyında / Felek-ḫayyāṭı anuñçün gelüp ḫūnīn kefen kesdi
G2777-1. **Ölmeden** derdā dirīġā yāri görsem bir daḥi / Olmaz ise anı düşde yāri görsem bir daḥi
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḥasteye / Her dem ü her laḥẓa **ölmek** iḫtimālüm var idi
G2790-5. Ḥasret-i ḥaṭuñ ile āh Muḥibbī **ölicek** / Söyleye aġz açup ḥālini her bir kiyehi
Mh9-1. ʿĀṣıḳ olan miḥnet ü derd ü belādan ḳorḳmaz / Günde ger biñ kez **öle** cevr ü cefādan ḳorḳmaz
Mh9-5. Dostlar siz cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger **ölürsem** ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre **ölmekdür** hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ
12MhMüt-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür **ölmezem** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla **ölem** ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaṣuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mr3-9. ʿĀlem içre hīç nice bir kimse bilmez ḥālümi / **Ölür** isem bir kese itmeyem aḥvālümi
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / Seven **ölsün** mi seni derd ile ben āh didüm
Mr14-2. Göreyim gül yüzüñ andan **öleyim** /
Mr14-4. Felek kem ḳılmadan bu ḫāk-sārı / Göreyim gül yüzüñ andan **öleyim**
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek cismüm türābın / Göreyim gül yüzüñ andan **öleyim**
Mr14-8. Beni öldürme Yārab firḳat ile / Göreyim gül yüzüñ andan **öleyim**
Mr14-10. **Ölürsem** ḫākine düşmezdi ḳanum / Göreyim gül yüzüñ andan **öleyim**
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded **öldüm** baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr16-8. Tā **ölince** çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr19-111. **Öldüginden** bülbülüñ gülzāra ne / Sīnesinüñ yāresinden ḫāre ne
Mr24-3. Beni dūr itmek ister ḳapusından / **Ölür** ayrılmaz ʿāṣıḳ ṭapusından
D2-2. Dün gördi ṭabīb derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān **ölmek** imiş derde müdāvā
D23-2. **Öldügiyçün** dil ü cān laʿl-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışās
D34-2. Derd-i dilden dün ṭabībe ḥālümi ʿarż eyledüm / **Ölmeden** artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm
B119. Yoġ imiş **ölmekden** artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḥi bildüm bilmezem
B140. Ger **ölem** gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Ka ʿbedür kūyuñ yüzüm dönse dönem miḥrābdan
B184. Gül ide ṭopraġını ḫūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī **ölür** ise firḳat-i cānān ile
B203. **Ölmeden** dildāra didüm göreyim bir kez seni / Didi düşde görse idüñ daḥi ḳāyildün beni
B204. Hey meded **öldüm** ʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni
B208. Meded **öldüm** ḫumārum derd-i serdür / Yürüt sāḳī şarāb-ı cān-fezāyı

öldürici [1] Ḳanlü, ḳātil, ḳáttāl. (Tulum: 2011; 1428)

D50-2. Nice yıl ʿāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet **öldürici** eyle mi hey hey sīnemi

öle yazmaḳ [1] Az kalsın ölmek, ölme tehlikesi atlatmak. (TDK, 2011: 1846)

G2647-4. Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān **öle yazdı**

ölmeklik [1] Ölmeklik, ölet, mevtlik, fenā. (Tulum: 2011; 1428)

G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūni beni / **Ölmeklik** n'eyleyem ḥaḳḳ baña taḳdīr eylemiş

ölmez [4] *T.* Ölümsüz, kalıcı olan. (TDK, 2011: 1846)

G946-4. **Ölmez** ol kim añıla adı anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl üstindedür
G2702-2. Dinür **ölmez** yoluñda cān virenler / Budur ʿāşıḳlaruñuñ iʿtiḳādı
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / **Ölmez** idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş ey şanem
B204. Hey meded öldüm ʿaceb didükleri gerçek midür / **Ölmez** imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā seni

ölmiş [4] *T.* Ölen, ölü olan.

G98-5. **Ölmiş** iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G951-6. **Ölmiş** idi bu Muḥibbī hecr elinden şükr kim / Ol lebi ʿīsī-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G964-1. Dil-ḫaste olsa ʿāşıḳı dirler ġam öldürür / Ben **ölmiş** ʿāşıḳam ʿacabā ġam nem öldürür
G1182-5. **Ölmiş** iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz

ölüm [4] *T.* Rıhlet, vefāt, mevt, ecel, fevt… (Tulum, 2011: 1429)

(ölüm [2], ölümüñ [1], ölüdürür [1])

G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu dirlikden **ölüm** / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G308-2. Kim biñ yaşarsa āḫırı anuñ **ölümdürür** / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez **ölüm** ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G1694-7. **Ölümüñ** añ Muḥibbī günde biñ kez / Ṣaḳın bu pendümi ṭut olma ġāfil

ölümlü [8] *T.* Ölümli, ölüci, ölmelü… (Tulum, 2011: 1429)

G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key **ölümlü** ḫastedür / Ey ṭabīb-i dil meger ire lebüñden bir devā
G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür **ölümlü** ḫasteye varmaz ṭabīb
G574-5. Bu Muḥibbī derdüñ ile key **ölümlü** ḫastedür / Dimedüñ eyā o miskīnüñ ʿaceb ḥāli nedür
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm bir **ölümlü** ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G850-4. Gördi **ölümlü** ḫaste atup baña ġamz oḳun / Ol dil ṭabībi öldürüp itdi devāyı gör
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key **ölümlü** ḫastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1923-2. Āh kim yiter cefādan key **ölümlü** ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G2295-2. Ḳara zülfüñ hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu **ölümlü** nā-tüvāndur bu

ölüp gitmek [1] Öldüğünde, öldüğü vakit.

G1723-4. Dermānı n'eyler ol ki bilür derd ḳıymetin / **Ölüp giderse** istemeyiser devā göñül

ʿ**ömr [67]** *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 947)

ḥāṣıl-ı ʿömr, ḫırmen-i ʿömr, kārbān-ı ʿömr, naḳd-i ʿömr, nev-bahār-ı ʿömr, Nūḥ ʿömri, ʿömr çürütmek, ʿömr giçmek/giçürmek, ʿömr sürmek, ʿömri çoḳ olmaḳ, ʿömri gitmek, ʿömri hebā eylemek, ʿömri kesmek, ʿömri telef eylemek/itmek, ʿömri żāyiʿ eylemek /itmek/giçürmek/ḳılmaḳ, ʿömr güni ġurūb itmek, ʿömrü olduḳca, ʿömr-i ʿazīz, ʿömr-i cāvid, ʿömr-i cāvidan, ʿömr-i dırāz, ʿömr-i güzerān, ʿömr-i güzeşt, ʿömr-i kerkes, ʿömr-i kütāh, ʿömr-i nāzenīn, ʿömr-i Nūḥ, ʿömr-i vefā-dār, ʿömr-i ziyād, sebze-zār-ı ʿömr

(ʿömr [24], ʿömrden [2], ʿömre [3], ʿömri [11], ʿömrimüz [1], ʿömrini [2], ʿömrinüñ [1], ʿömrüm [17], ʿömrüñ [5], ʿömrüñe [1])

1. Yaşama, yaşayış, hayat, zindegânî.

G24-9. ʿ**Ömr** dünyā gibi çün bī-vefādur / Dirig itdi buña Cemşīd ü Dārā
G50-4. Benüm ʿ**ömrüm** ʿömr-i ferdāya göymez / Disem bir būse dirsin baña ferdā
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿ**ömrüm** gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki itme şitāb
G307-2. Bil ġanīmet ʿ**ömri** fevt itme elüñden sāġarı / İtmeden bu çarḫ-ı ẓālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿ**ömre** feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G657-5. Ḥʷāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿ**Ömrden** şayma sen ol ʿ**ömre** ki ḥʷāb ile giçer
G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / Bāde şun kim ʿ**ömr** hem berbāddur
G984-6. Seḥer gūş it nedür murġ-ı seḥer-ḫīz / ʿ**Ömr** gibi bu dünyā bī-vefādur
G1041-6. ʿ**Ömri** ġavġā ile giçür zāhid / ʿIşḳ eri hūy u hāyı bilmezler
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek benüm ʿ**ömrüm** / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿ**ömri** riyā ile giçür / Gidelüm yār ile biz şaḥn-ı gülistāna degin
G2284-3. ʿ**Ömr** oldur giçe maḥbūb u meyle / Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan
G2365-1. Bezm-i çemende lāle ṭutar elinde bāde / Eydür ki ḫāl diliyle gel ʿ**ömri** virme bāde
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz ma ʿārifden ḫaber / ʿ**Ömrini** gerçi giçürmişdür yād lāf ile

2. Müddet-i hayât, bir insan veya hayvanın yaşadığı müddet.

G37-3. ʿ**Ömr** naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿ**ömrüm** şitāb
G216-3. Şümār eyle giçen ʿ**ömre** melūl ol / Yaḳındur bil ʿadem mülkine ḳurbet
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı ṭut / ʿ**Ömr** daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser buldı ṭut
G298-4. Biñ yıl olursa ʿ**ömr** giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı ʿīd / Devletüñ pāyende olsun daḥi ʿ**ömrüñ** ber-mezid
G356-1. Ṣaldı dil gerdenine zülfüñ ayā dost kemened / Eyledi ʿ**ömri** dırāz ola bu dīvāneye bend
G435-4. ʿ**Ömr** murġı rızḳını yimekdedür / Çünki her güni anuñ bir dānedür
G446-3. Āḫiri ʿ**ömrüñ** fenādur olsa ger ṣad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G520-3. Dünyāya ṣaḳın aldanuban virme aña dil / Maġrūr olayım dime ʿ**ömr** bād-ı hevādur
G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı **cemāl** eyle baña / Kim ire yarına bu ʿ**ömr** şitāb ile giçer
G712-1. Her ḳaçan kesse ser-i zülfini işüm āh olur / Kim ʿacebler āhumı ʿ**ömrüm** durur kütāh olur
G758-2. Işşı ziyānı gözde sermāyesin virüp / ʿ**Ömrini** anuñ kimdür ʿ**ömrden** ḥesāb ider
G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / ʿ**Ömr** ta ʿcil itdi ben fikri meh ü sālem henüz
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿ**ömrüm** dir ol / ʿ**Ömrinüñ** uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan dostum / Her ki göre dir saña ʿ**ömri** dırāz
G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī çün ʿ**ömr** degül bāḳi / Bārī alalım bir dem ʿömr-i güzerāndan ḫazẓ
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿ**ömrüm** āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya baḳ
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿ**ömrüm** ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿ**ömrüm** āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ sırrını / İrdi ʿ**ömrüm** āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm

G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿ**ömri** ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel ey ʿ**ömr** terk it beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri ʿuṣṣāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan senüñ ʿ**ömrüñ** mezīd olsun
G2026-3. Buldı ʿ**ömr** nihāyet yoḳ mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun
G2065-7. Āsiyāb-ı çarḫ ögidür ʿ**ömri** çün gendüm gibi / Ey Muḥibbī baġlama dil bī-vefā gerdūn içün
G2227-2. Virürsin bāde çün ʿ**ömri** ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2334-3. Ḳaçma ʿ**ömrüm** gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿ**ömr** giçe hā dimeden hā tükene
G2367-4. ʿ**Ömrimüz** dirse zülfüñi igen ḳaṭʿ itme / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme bu yaşımuza
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿ**ömr** gibidür / Bir hafta var tāze ola ṣoñradan ṣola
G2459-3. ʿ**Ömr** el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳadduñe hem hem-ser yine
G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr ile taṣadduḳ / Senüñ ʿ**ömrüñ** ola tā kim ziyāde
G2552-5. Göreyim ʿ**ömri** anuñ ola kütāh / Boyını nisbet ide serv-i bülende
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḫarc itme ʿ**ömr** sermāyesin / Ḫᵛāce gibi her ḳumāşın itmese baş üstine
G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿ**ömri** sermedi / ʿĪsī gibi eger baña andan ḫiṭāb ola
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ʿ**ömrüñe** ḥadd üʿaded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi
G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿ**ömrüñ** yile virüp / Başdan çıḳarmaz iseʿacebdür hevā bizi
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿ**ömrüm** dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
Mh3-5. ʿ**Ömr** gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿ**ömr** / Şöyle beñzer bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿ**ömr**
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿ**ömr** / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿ**ömr** / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
D21-2. Gel berü ʿ**ömrüm** gibi itme vefāsuzlık baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes
B71. Ziver-i dünyāya dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / ʿ**Ömr** bir yildür giçer nedür buña bunca heves

3. Şen, şâtır, ahvâl-i garîbe sahibi.

G1515-1. N'ola dirsem saña ʿ**ömrüm** niçün dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın benüm ʿ**ömrüm** niçün dün gice gelmedüñ
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿ**ömrüm** benüm varum niçün dün gice gelmedüñ
G1848-2. Ḥayātum ḫāṣılum ʿ**ömrüm** ṣarāb-ı kevşerümʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum

ʿ**ömr çürütmek [1]** Uzun zaman emek vermiş olmak veya boşuna zaman geçirmiş olmak. (TDK, 2011: 1849)

G2786-2. Çürütdüm ʿ**ömrüñ** naḳdin metāʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı vuṣlat hemān bir iki dem ḳaldı

ʿ**ömr giçmek/giçürmek [26]** Yaşamak. (TDK, 2011: 1849)

G74-1. Gün yüzüñ görmezem zülfüñ olur ḫāyil baña / **Giçdi** bu ʿ**ömrüm** dirīġā olmaduñ māyil baña
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde seni / **Giçdi** ʿ**ömrüm** bu ḫayāl ile görinmez baña Ḫᵛāb
G164-5. Ḥoş **giçür** ʿ**ömri** Muḥibbī dād ile / İtmedin bād-ı ecel cismin türāb
G189-5. Var iken ḳudret **giçür** ʿ**ömrüñi** ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī zikriñ olsun dilde ḫayy-i lā-yemut
G392-1. Ḥırḳa içre ʿ**ömri giçen** ṣūfī-i sālūṣa şor / Kim içün terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa şor
G404-5. ʿ**Ömrüñi** her dem **giçür** ẕevḳ it mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme sāġarı / Meysüz **giçürme** ʿ**ömrüñi** çünki hebā giçer
G525-2. Ḥasret ile **giçdi** ʿ**ömrüm** irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde kimse vaṣlınuñ imkānı var
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe ṣun ki gün giçer / Bārī ṣafā vü ẕevḳ idelüm ʿ**ömr** çün **giçer**
G984-5. Bahār eyyāmı gül devri irişdi / **Giçürme** ʿ**ömri** meysüz kim hebādur
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuṣṣāḳa gel / Gül gibi ʿ**ömrüñ giçer** ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1402-2. Ehl-i ʿışḳun dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / **Giçüre** ʿ**ömrin** cefāda görmeye ol şādlıḳ
G1558-2. Gülşen içre gül olur ḫār ile her dem hem-nişīn / ʿ**Ömri giçer** āh u feryād ile dāim bülbülüñ
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi **giçdi** ʿ**ömrüm** yārsuz / Bülbül-i şūrīde n'itsün çün ola gülzārsuz
G1873-6. **Giçdi** ʿ**ömrüm** āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol şaçı sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1917-2. **Giçdi** ʿ**ömrüm** āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum
G1946-1. **Giçdi** ʿ**ömrüm** āh kim mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil yatur devāyı görmedüm
G2243-2. Bülbül gibi geh **giçdi** ʿ**ömrüm** āh u zār ile / Ḥayfum budur ki öpmedüm ol gül ʿīẕār elin
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿ**ömr giçe** hā dimeden hā tükene
G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz ma ārifden ḫaber / ʿ**Ömrini** gerçi **giçürmişdür** yād lāf ile
G2461-4. Gül gibi gūş eylemez feryādını ʿāşıḳlaruñ / Bülbül-āsā **giçdi** ʿ**ömrüm** āh ile efġān ile
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı / ʿ**Ömrin giçürdi** yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile **giçürdi** ʿ**ömrini** / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz şarābına
G2499-6. Her kim ġani olursa ṣanmañ ḥużūr ider ol / Dervişlige ola ḳāni ʿ **ömri giçer** ṣafāda
G2503-1. Zāhid olan **giçürür** ḫalvetde ʿ**ömriñi** beng ile / ʿIyş ider gülşende ārif bāde-i gül-reng ile
G2570-1. Nice bir ḳan ola göñlüm ḥasret-i cānān ile / Yā nice bir **giçe** ʿ**ömrüm** āh ile efġān ile

ʿ**ömr sürmek [1]** Yaşamı belli şartlar içinde sürüp gitmek. (TDK, 2011: 1849)

G183-4. Ġazeldür şoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr **sürdüñ** ṭut

ʿömri çoḳ olmaḳ [1] Ömrünün uzun olmasını dilemek.

G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş bizi yār / **ʿÖmri çoḳ olsun** itmiş yine bizi riʿāyet

ʿömri gitmek [1] Hayatı geçip gitmek.

G805-5. **Gitdi ʿömrüm** ey Muḥibbī bir daḥi girmez ele / Hafta giçer ay ü yıllar alımam andan ḫaber

ʿömri hebā olmaḳ [2] Ömrünü boşa harcamak, heder etmek.

bk. ʿömri telef eylemek/itmek, ʿömri żāyi ʿeylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ

G26-1. Āh kim vardur benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem **ʿömrüm olur** cümle **hebā**
G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi seḥer bād-ı ṣabā / Żikr-i Ḫaḳḳı ḳoma elden **olmasun ʿömrüñ hebā**

ʿömri kesmek [3] Ömrünü azaltmak.

G1919-5. **ʿÖmrini** ʿāşıḳlaruñ **kesmek** degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ **kesildi ʿömri** ʿuṣṣāḳuñ / Dilegüm budur Ḫaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm **ʿömrüm** dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ **ʿömrüñ** kesen **kesdi**

ʿömri telef eylemek/itmek [2]

bk. ʿömri hebā olmaḳ, ʿömri żāyi ʿeylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ

G1367-1. Her ki insāndur kemālāta irüp bulur şeref / Eylemez żāyiʿ demini **eylemez ʿömrin telef**
G1368-1. Māh-rūlar yolına **itdüm** dime **ʿömri telef** / Öyle gelmişler ezelden öyle ʿuṣṣāḳ-ı selef

ʿömri żāyiʿ eylemek/itmek/giçürmek/ḳılmaḳ [8]

bk. ʿömri hebā olmaḳ, ʿömri telef eylemek/itmek

G868-3. Ġanīmet gör bu bir ḳaç gün **giçürme ʿömrüni żāyiʿ** / Bilürsin ḳanda gitmişdür Ferīdūn Ḫusrev ü Cemler
G1734-2. **ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp** yoḳ yirlere ḫarc eyleme / Zīrā ārām eylemez giçmekdedürür ay ü yıl
G2036-3. Bugünüñ ferdāya ṣayma **żāyiʿ itme ʿömrüñi** / Dir bu sözi çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan
G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī ala ele peymānei / Fırṣatı fevt itme **żāyiʿ ḳılma ʿömrüñ** bir demin
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / **Żāyiʿ itme ʿömr** el virdükce ḳıl gül ṣoḥbetin
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā sen böyle cūy-ı ābda / **ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp** bir dem ḳalasın ḫ̊ābda
G2546-4. Bahār eyyāmı gül devri **giçürme ʿömrüñi żāyiʿ** / Bu dünyā çün degül bāḳi kime ḳaldı kime ḳala
Mh3-10. **ʿÖmrini żāyiʿ giçürür** ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / Ḥyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ʿömr güni ġurūb itmek [1] Eceli yaklaşmış olmak.

G141-1. Sāḳī müdām şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden **ʿömrüñ** güni ġurūb

ʿömrü olduḳca [1] Yaşadıkça. (TDK, 2011: 1850)

G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa **ʿömrüm olduġunca** yüri es

ʿömr-i ʿazīz [1] Kıymetli hayat.

G1224-6. Ḥyş ü nūş it ey göñül irdüñ gülüñ hengāmına / Fırṣatı fevt itme ey **ʿömr-i ʿazīzüm** bir nefes

ʿömr-i cāvid [1] Ebedî hayat. *bk. ʿömr-i cāvid*

G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol **ʿömr-i cāvidi** / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg

ʿömr-i cāvidān [9] *bk. ʿömr-i cāvidān*

G68-1. Sīnem üzre daġlar ʿışḳuñ nişānıdur baña / Zülfüñ uzun fikr ü **ʿömr-i cāvidānıdur** baña
G176-1. Herkese bulmaġa **ʿömr-i cāvidān** bir şey sebeb / Ḫıżra āb-ı ḥayāt viren de āb-ı ʿineb
G680-1. Leb-i laʿlüñ nigārā ḳuvvet-i cāndur / Viṣālüñ daḥi **ʿömr-i cāvidāndur**
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña bir cürʿa şundı / Didi iç bunı **ʿömr-i cāvidāndur**
G788-3. İçen mey buldı **ʿömr-i cāvidānı** / Meger āb-ı ḥayātest āb-ı engūr
G1035-1. Leb-i yāḳūtı yārüñ ḳūt-ı cāndur / Viṣāli ḫod bir **ʿömr-i cāvidāndur**
G1964-4. Fi'l-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı **ʿömr-i cāvidān** / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş ey ṣanem
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḥaste-dil / Ṭañ degül bulur ḥayāt āb ile **ʿömr-i cāvidān**
G2730-1. Nigāruñ laʿl-i nābuñdan şu kim nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde o **ʿömr-i cāvidān** buldı

ʿömr-i dırāz [1] Uzun ömür. *bk. ʿömr-i ziyād*

G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye saña **ʿömr-i dırāz** / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā

ʿömr-i ferdā [1] Gelecek ömür.

G50-4. Benüm ʿömrüm **ʿömr-i ferdāya** göymez / Disem bir būse dirsin baña ferdā

ʿömr-i güẕerān [2] Geçici ömür.

G1326(a)-3. Ṭoldur berü ṣun sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalım bir dem **ʿömr-i güẕerāndan** ḥazẕ
D51-1. Gel ʿıyş idelüm bir gice ey dost nihāni / Ḫoşluġ ile geçürseñ n'ola **ʿömr-i güẕerānı**

ʿömr-i güẕeşt [1] Geçmiş ömür.

G224-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḥi girmez ele **ʿömr-i güẕeşt**

ʿömr-i kerkes [1] Akbababın ömrü.

G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma ziyān-kār / Kim azar ol bulasın **ʿömr-i kerkes**

ʿömr-i kütāh [2] Kısa ömür.

G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına şeydā göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş **ʿömr-i kütāhı** görüñ
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / Bu uzun sevdā ile bu **ʿömr-i kütāhı** görüñ

ʿömr-i nāzenīn [1] Nazlı ömür.

G388-3. Ṣun ṣarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḫayf ola bu demde **ʿömr-i nāzenīn** bī-dil giçer

ʿömr-i Nūḥ [1] Nuh (a.s.)'ın ömrü.

G304-1. Ḫsi lebüñi göre idi dirdi ʿayn-ı rūḥ / Zülfüñ dırāzına n'ola dinilse **ʿömr-ı Nūḥ**

ʿömr-i vefā-dār [1] Vefalı ömür.

G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda vefā emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur **ʿömr-i vefā-dār** isteyen

ʿömr-i ziyād [2] Uzun ömür. *bk. ömr-i dırāz*

G320-1. Ẕikr ḳıl laʿl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / Zülfine baġla göñül tā bulasın **ʿömr-i ziyād**
G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / İsten iseñ bulasın dünyāda sen **ʿömr-i ziyād**

öñ [8] *T. bk. göz öñi, öñine düşmek, öñine giçmek, öñine sedd eylemek, öñden ṣoña*

(öñ [1], öñi [1], öñine [1], öñümden [1], öñünde [3], öñüne [1])

1. Önce, mukaddem, evvel. (TS, 2009: 3087)

G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi **öñi** āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā gel sen dest
G2364-3. Ḳabūl eyledüñ ey dil cihānı bilmeden **öñ** / Cevābı nice virürsin bu iltizāmımuza

2. Bir şeyin esas tutulan yüzünün baktığı yer. (TDK, 2011: 1850)

G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle **öñümden** ol ṣaçı sünbül giçer

3. Huzur, pîş-gâh, nezd. (Ş. Sami, 2010: 947)

G806-4. Zülfine dil baġlayup itme **öñünde** iʿtimād / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ başludur
G1338-2. Ṭurur **öñünde** şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi eyleye teslim cānı şemʿ
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar **öñine** boş ey ṣanem

4. Baş taraf, en ilerü veya en yukarı cihet, sadr, re's. (Ş. Sami, 2010: 947)

G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse olʿAli-vār ben **öñünde** ḳanberi
G129-3. Serümi baġlama ḳaṭar **öñüne** ḳadir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa şem-i merkeb

öñine düşmek [1] Birine kılavuzluk etmek. (TDK, 2011: 1850)

G896-4. **Düşüp öñine** ġāşiyesin getürür ṣabā / Şeb-diz-i zülfe yār ḳaçankim süvār olur

öñine giçmek [1] Engellemek. (TDK, 2011: 1850)

G58-4. Zülf-i şebdīzi **öñine** gerçi kimse **giçmedi** / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu vireyin meydān aña

öñine sedd eylemek [1] Akarsuyun akmasına engel olmak. (TDK, 2011: 1850)

G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī aña di / Kimse **sedd eylemedi öñine** hīç Ceyḥūnuñ

öñden ṣoña [1] Baştan nihayete değin. (TS, 2009: 3089)

Mr4-11. Ḫaste -dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini **öñden ṣoña**

öñce [3] *T.* İlk olarak, başlangıçta, sonra karşıtı. (TDK, 2011: 1851)

G692-2. Ġam leşkeri cem ʿoldı dögüp sīne-i ṭablum / Dil feṯḥin ider **öñce** çeküp āhum ʿalem-var
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / **Öñce** bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḥāżır / Dil almaġa gider **öñce** iki zülf-i siyeh-pūşı

öñdin [8] *T.* Önce, ilk önce, önceden, önden, daha önce. (TS, 2009: 3090)

G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḥayrānuñam **öñdin** saña
G118-5. Yaḳısardur āteş-i ruḥsārına dilber seni / Ey Muḥibbī bir gün **öñdin** āteş-i ruḥsārın öp
G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan **öñdin** bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek yüzlü nigārumdan meded
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī yine ʿazm itdi bugün / Andan **öñdin** bilürem kim dil-i āvāre gider
G1416-2. Görmedin dīdāruñı saña maḥabbet baġladum / Bu meṣeldür gözden **öñdin** dirler ʿāṣıḳdur ḳulaḳ
G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan **öñdin** ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ pāy-ı çemen
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün **öñdin** var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
B130. Gözi āhūyı sevdüm görmeden ben / Ḳulaḳ ʿāṣıḳ olurmış gözden **öñdin**

öñdül [2] *T.* Mükâfat, yarış mükâfatı. (TS, 2009: 3095, 3054)

(öñdül [1], öñdüli [1], öñdülidür [1], ʿömri [23], ʿömrimüz [1], ʿömrin [3], ʿömrini [5], ʿömrinüñ [1], ʿömrüm [30], ʿömrün [1], ʿömrüñ [10], ʿömrüñe [1], ʿömrini [1], ʿömrüñi [5])

G450-2. Zülf-i şebdīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / İşidelden berü kim laʿl-i lebüñ **öñdülidür**
G851-4. Şaçı şebdīzine gülgūn eşki / Ḳoşalum çünki vaşlı **öñdüli** var
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni **öñdül** yaşuḳ ġāyet yaraġında

öñdül almaḳ [4] *T.* Herhangi bir başarı karşısında armağana layık görülmek. (TDK, 2013: 1837)

G879-2. Ṣabādan **öñdül almışdur** göñül meydān-ı dehr içre / Meger bu şarşar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G1819-3. Ḳoşup şeb-dīz-i zülf ile bugün gülgūn-ı eşkümi / Baña pā-dāş olmadı bu ʿışḳuñ **öñdülin aldum**
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / **Öñdül aldum** çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2713-1. **Aldum** göñlüm **öñdülin** bir nev-cevānuñ yigregi / Olalıdan ḥüsn ile mülk-i cihānuñ yügregi

öñince [5] *T.* Önünden, önü sıra. (TS, 2009: 181)

G731-5. Didüm zülfüñ neden gitmez yüzinden / Didi bekler **öñince** ejdihādur
G1845-3. Ol şehriyār nāz ile esbe süvār ola / Atı **öñince** olayın anuñ piyādeñem
G2399-4. Atı **öñince** yürüyüben ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿAli gibi Düldüle
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur **öñince** ser-cümle hep piyāde
G2547-5. Atı **öñince** yüriyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbi nāz ile ol şān düldüle

öñinde [5] *T.* (Tulum, 2011: 1430)

1. Öñında, öñına…

G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyhāne küncinde / Elin şunmaya ger olsa **öñinde** cām-ı Cem peydā
G1005-3. ʿIşḳ nüktesini oḳıdı gülşende ʿāndelīb / Evrāḳ-ı gül şanki **öñinde** risāledür
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa **öñinde** Şaṭ
G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice kāfir dimeyem / Göz göre ṭapa **öñinde** būt-i sīmīni ola

2. …huzūrinde, huzūrine, názárinde…

G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi tīġın ʿuryān / **Öñinde** ehl-i ʿışḳ dü-nīme beñzer

öñürdi [3] *T.* Önce, iptida, evvel, ilk önce, daha önce, ileri. (TS, 2009: 3107)

G478-2. Dil teşne olup dil ile yenmazdan **öñürdi** / Ḥālümi benüm çeşme-i ḥayvāna disünler
G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden **öñürdi** / Sikender Ḫusrev ü Dārā Feridūn daḥi Cemlerdür
G2326-3. Rāżıyam bir gün **öñürdi** beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise

öpebilmek [2] Öpme ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 1856)

(öpebilsem [1], öpebilsen [1])

G392-5. **Öpebilseñ** destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbi gel icāzet var mı ol pā-būsa şor
G2565-4. Olurdum ben daḥi bir ḥıżr-ı zinde / **Öpebilsem** anı bir kez lebinde

öpesi gelmek [1] Öpme arzusu uyanmak.

G2528-2. Ol ġonce-i mevzūnı ol ʿārıż-ı gülgūnı / Gördüm **öpesim geldi** aġzuñda yanaġında

öpmek [57] *T.* Buse almak, takbil etmek. (Ş. Sami: 2010: 948) *bk. ayaḳ öpmek, dāmānın öpmek, el öpmek, öpüp başına ḳoymaḳ*

(öp [18], öpdi [3], öpdükce [1], öpdüm [3], öpdür [1], öpe [1], öpeli [1], öpeliden [1], öper [9], öperem [1], öperseñ [1], öpmede [1], öpmege [2], öpmek [3], öpmez [1], öpse [1], öpsem [5], öpseñ [1], öpsün [1], öpüp [2])

G47-2. Dāmenine el irürse **öp** benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine **öpseñ** rāh ey ṣabā
G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl ṣol ṭurra-i ṭarrārın **öp** / Ḥaste cāna çün şifādur ḫāl-i ʿānber-bārın **öp**
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḫi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın **öp**
G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür yüri her dem ḫaṭ-ı jengārın **öp**
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿna söylemiş varup şeker-güftārın **öp**
G118-5. Yaḳısardur āteş-i ruḫsārına dilber seni / Ey Muḥibbī bir gün öñdin āteş-i ruḫsārın **öp**
G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın **öp** / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi fettānın **öp**
G119-2. Var imiş başunda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuna alup lebin bir dem ol adem cānın **öp**
G119-4. Dest-bāzi eyler iken ṣal ḳoluñı boynuna / El urup ol ʿānberīn-ebrū-yı müşk-efşānın **öp**
G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın **öp**
G146-1. Ey ṣabā benden varup yarüñ der ü divānın **öp** / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırṣat el virduḳca maḥfī zülfinüñ çevgānın **öp**
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp yazdum nigārā nāmesin / Oḳunduḳca bise cerr eyle leb-i ḫandānın **öp**
G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli ṣan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān ʿunvānın **öp**
G146-5. Ka ʾbe-i ʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibhi perde keşf it ruḫ-ı raḫşānın **öp**
G149-1. Didüm dehānuñ **öpse** idüm ḳılma beni ʿayb / Didi dehānı kimse ne bilmez bu ʿilm-i ġayb
G192-5. Gözüñ yaşı gibi bir mā-i cāri / Muḥibbī adına dirler **öper** dost
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḥīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin **öper** ḳadeḥ
G300-1. Meclis-i meyde **öper** çün leb-i dildārı ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler ṭopraġumı bāri ḳadeḥ
G300-7. Çāre olmadı lebin **öpmege** cān geldi lebe / Ey Muḥibbi içelüm yādına gel bāri ḳadeḥ
G307-3. Yir yüzi kanlu yaşumla lālezār oldı yine / **Öpeli** ḥaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G406-3. Meclisde **öper** yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sim ü zeri var
G425-4. Lebüñ **öpdükce** ġāyet mest oldum / Didüm el-ḥaḳḳ mey-i gülgūna beñzer
G498-4. Cān naḳd ile ṭālib olup būse istedüm / Didüm ki lebüñ **öpmege** cānā bahā nedür
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri **öpdi** Muḥibbi dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G781-4. Didiler pāy-ı dildārı **öperseñ** ṣaġ ayaġın **öp** / Didüm divāne-i ʿışḳa dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G908-1. **Öpsem** lebüñi disem o dem la ʾlini dişler / Nāz ile baña gösterür incü gibi dişler
G933-6. **Öper** dildārı meclis içre sāġar / Ara yirde Muḥibbi müttehemdür
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin **öpüp** sürmek dilerdüm yüzüme / Mānīʿ olup ara yirde zülf-i zünnārum ḳomaz
G1178-3. **Öpmek** isterdüm ruḫından ḫaṭṭın iẓhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1253-5. **Öpdüm** ol leblerini ṣoñra sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1423-5. Leblerüñ **öpsem** olur bu gözlerümden yaş revān / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan aglamaḳ
G1481-2. ʿIşḳuñ ile olmışam günden güne ben nā-tüvān / Ḫālüñi **öpdür** ki olsun ol baña dārū-yı müşk
G1493-4. Bir lu ʾb ile leblerini sāġar **öpeliden** / Meclisde şürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1582-6. **Öpmez** lebini meclis içinde meger ḳadeḥ / Ancaḳ belini ḳocmaga anuñ kemer gerek
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kim / Sāġar **öper** leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1652-2. Bilini ḳocmak anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin sāġar **öper** ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1846-2. **Öpdi** dirler bale la ʾlüñ yoġ iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1857-2. İderdüm bir meges kendümi dāim / Lebüñi **öper** idüm sāḥir olsam
G1964-4. Fiʻl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān / Leblerüñ **öpüp** iden seni der-āgūş ey ṣanem
G2111-3. Ne ṭariḳ ile ḳadeh bilsem **öpsem** la ʾl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden ṣor sen
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ **öpsem** lebüñ ʿayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül ṣoḥbetin
G2193-4. **Öpdüm** lebini varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin
G2232-5. Leblerüñ meclisde dildāruñ **öper** gördüm ḳadeḥ / Sāġaruñ ey dil meger ḳanın içüben ḳanesin
G2298-3. La ʾlüñi ol vaḳt **öperem** ey ṣanem / Eyleye bu ḫākümi aña sebū
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / La ʾlin meger **öpmek** diler girdügi bu peymāneye
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler **öpmek** bu efkende
G2697-5. Cür ʿa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo **öpsün** lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫʷāre lāzımdur şekerlü leblebi
G2744-4. Uyurken leblerüñ **öpdüm** didüm bu lezzet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
G2752-4. **Öpsem** didükce la ʾlüñi hā dişledüñ lebüñ / Unutmayayum ölürsem de buracıġı
D13-2. Leblerüm **öpdi** diyü öldürme gel bu ʿāşıḳı / Pādişāhum bī-ḫatā olmaz bilürsin çün beşer
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-i müjeñ nice var ola / Bilsem ki lebüñ **öpmede** cānāne var ola

öpülmek [2] Öpme işine konu olmak. (TDK, 2011: 1856)

G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / **Öpülmez** imiş şehler eli çünki tehī dost
D45-2. **Öpülmedik** cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger var ise de key ḳatı şive-kār ola

öpüp başına ḳoymaḳ [1] Öpme işine konu olmak. (TDK, 2011: 1856)

G2458-5. Umaram **başa ḳoya öpe** Muḥibbi ġazelüm / Elden ele düşüben ger ire Selmān iline

örnek [2] *T.* Benzeri yapılacak olan, benzetilmek istenen şey, model. (TDK, 2011: 1859) *bk. örnek almaḳ*

G1799-5. Muḥibbī saña yitmez mi bu **örnek** / Ciġer-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem hem
G1930-7. Muḥibbī ākil iseñ saña **örnek** / Bu yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behram

örnek almaḳ [1] Bir şeyden kendisi için ders çıkarmak. (TDK, 2011: 1859)

G2036-5. Zāhidā kendüñ görüp her bi-kese ṭa'n eyleme / **Örnek al** kendüñi görüp ṣūret-i merdūddan

ört ü döşek [1] *T.* Yatak, yorgan ev eşyası. (TS, 2009: 3119)

G495-4. Çünki necātı **ört ü döşek** buriyā diler / Bilmez anı ki 'āṣıḳa lār ḳurı cā yiter

örtmek [12] *T.* (TDK, 2011: 1860)

1. Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak.

(ördükce [1], örtdi [1], örte [1], örtelden [1], örter [2], örterdi [1], örterken [1], örtme [2], örtüp [2])

G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını kemāhi gösterür / Geh dönüp **örter** anı zülf-i siyāhı gösterür
G954-1. Ẕülfi ile yüzini **ördükce** göñlüm teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itse 'aḳlum deng ider
G1149-1. La'lüñ var iken ġayri baña cām gerekmez / **Örtme** yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini **örterdi** ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḥāl olup / Görürem **örter** yüzin zülf-i perişānuñ senüñ
G2197-2. Zülf-i 'anber-bārı **örtelden** bulut--veş ḥaddüñi / Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā āteş ü cān
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / **Örtüp** anı zülf ile āḫır helāk itdüñ beni
G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi / Dönüp zülf ile **örtüp** pür-ġam itdi
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulū' gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tiz girdüñ seḥāba **örtdi** ol gisū seni
G2723-1. Zülf-i müşk-asā ile örtme **ḳamer**-ruḥsāruñı / Dostum maḥrūm ḳılma 'āşıḳ-ı didāruñı

2. Kötü bir durumu belli etmemek, gizlemek, saklamak.

G1742-2. Görinmez 'ārızı sünbül saçından / Kim **örte** küfr ü īmānı ne müşkil
Nş3-3. Kimsenüñ 'aybını görüp ḳılma zinhār āşikār / Günde yüz biñ 'aybun örterken İlāh-ül-'ālemīn

örtü [2] *T.* Örtmeye yarayan her şey, pûşîde, setr. (Ş. Sami, 2010: 950)

(örtüsi [1], örtüsin [1])

G146-5. Ka'be-i 'ulyā yüzidür **örtüsi** zülf-i siyāh / Ey Muḥibhi perde keşf it ruḫ-ı raḫşānın öp
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ko ḫaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Ka'be **örtüsin** olur mı hiç revā ḳıblem

öte giçmek [1] Geçip gitmek.

G2248-3. At ġamze oḳın sīneme dilden **öte giçsün** / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun

ötmek [10] *T.* (Ş. Sami, 2010: 951)

(ötdi [1], öte [1], öter [5], ötse [1], ötsün [1], ötüp [1])

1. Lâkırdısız ve yalnız elhânla tegannî ve terennüm etmek.

G2511-3. Gülüñ ḫār olalıdan hem-nişīni / **Ötüp** feryād ider bülbül çemende

2. *mec.* Manasız çok lâkırdılar söylemek, çan çan etmek.

G670-5. Muḥibbī gül yüzüñe dil virelden / **Öter** bülbül gibi zārılıḳ eyler
G912-1. Nigārā gül yüzüñ gülzāra beñzer / **Öter** bülbülleyin dil zāre beñzer
G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurab **öte** ṭura nice şer aġzından düşer

3. (İçi boş ve mücevvef şey) ses çıkarmak.

G880-2. Bülbül olmışdur **öter** her dem sürāḥī ḳılḳılı / Arada gūyā ḳadeḥler ṣan gül-i ḫandāndur

4. Aksiseda ile çınlamak, tanîn-endâz olmak.

G1116-4. Güm güm **ötse** na'ramuzdan ṭās-ı çarḫ olmaz 'aceb / Ḥālimüzce ehl-i 'irfān içre ḫālāt ehliyüz
G1174-3. Aç yüzüñ çāk-i giribān eylesün 'āşıḳlaruñ / Güm güm **ötsün** hāy u hūdan gūşe-i meyḫānemüz
G1254-2. Fiġānumdan felekler güm güm **ötdi** / Daḫi ol yüzi māhum eylemez güş

G2370-3. Doḳındı güm güm **öter** ṭası çarḫūn / Meger ġam ṭurrası sīnemde kūsa
G2688-3. Niyāz idüp aḳar ṣular meger dīdāra ʿāṣıḳdur / **Öter** ṣüride olmışdur seḥer diñleñ hezārānı

öykinmek [14] *T.* Birinin yaptığı gibi yapmak, birine veya bir şeye benzemeye çalışmak, taklit etmek. (TDK, 2011: 1864)

(öykindi [1], öykindigiyçün [1], öykindügiçü [1], öykinelden [1], öykinmesün [2], öykinür [2], öykinürmiş [1], öykinürse [2], öykündi [1], öykündüñ [1], öykünür [1])

G742-2. ʿUṣṣāḳ gördi kim lebüñe bāde **öykinür** / Āl ile anı itmege ayaġa ṣaldılar
G885-3. Ne yüz ile sen **öyküdüñ** nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G906-3. Māha diñ **öykinmesün** yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / Baña **öyküdi** düşüp odlare per-vāne birüz
G1372-4. **Öykinürse** sinemüñ dāġına ḫūrşīd ile māh / Mihre irişür kesāfet mah olur münḥasif
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile **öykünür** ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün **öykinür** ruḥsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿālem içre yüzi bek
G2171-4. **Öykinürmiş** yüzüñ gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2199-4. **Öykinürse** boyuña serv ü çenār / Her biri ḳurısın ḳadīd olsun
G2218-4. **Öykinelden** ruḫlarına gül lebüñe laʿl-i sürḫ / Ol günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2414-4. Baġda serv-i sehi ḳaddüñ görüp **öykinmesün** / Ḳudreti yoḳdur anuñ çün bir ḳadem reftāre de
G2460-6. Beñzer ki riyā ile libāsını gök itmiş / **Öykindi** meger zāhid-i ġaddāre benefşe
G2460-7. **Öykindigiyçün** zülf-i siyeh-kāruña ey dost / Bildi ṣuçını oldı yüzi ḳāre benefşe
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / **Öykindügiçü** ḳaddüñe servüñ çenār ile

öyle [11] *T.* (TDK, 2011: 1864)

(öyle [10], öyledür [1])

1. O denli, o kadar, o derece.

G226-4. Rūz-ı maḥşerde daḫi ayılmayan / Olmışam cām-ı lebüñden **öyle** mest
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol sebebden gözüme ġayet **öyle** kem görinür
G542-5. Şiʿr-i dil-sūza Muḥibbī **öyle** ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ ile bulduñ ḥarāret / Anuñçün şiʿrüñ oldı **öyle** dil-sūz

2. Onun gibi olan, ona benzer.

G367-4. Āfitāba ben didüm ʿāşıḳ mısın didārına / Didi olmasam neden olurdum **öyle** der-be-der
G1348-4. Kākül-i müşkīn midür başundaki cānā didüm / Didi **öyle** görinür dūd ise bālā-yı çerāġ

3. O yolda, o biçimde o tarzda.

G1368-1. Māh-rūlar yolına itdüm dime ʿömri telef / **Öyle** gelmişler ezelden **öyle** ʿuṣṣāḳ-ı selef
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / **Öyle** farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün **öyledür** ya ne ḫācet ki ben arade olam

4. …Anlatılan şeyin hoş karşılanmadığını veya ona şaşıldığını anlatan söz.

G2397-3. Adum unutduñ **öyle** mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile

öz [41] *T.* (TDK, 2011: 1865) *bk. öz başı, öz ḫāline ḳomaḳ, özin bilmez, özini bilmek, özünden giçmek, özini sözini bilmemek, özini yitirmek*

(özin [9], özinde [1], özinden [1], özine [3], özini [7], özlerin [1], özüm [3], özümden [4], özümi [1], özüñ [4], özüñdür [1], özüñi [7])

1. Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı, iç, nefis, derun, varoluş karşıtı.

G436-2. Zāhid **özine** zerk ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān her an ṭutar
G456-4. Meyl eyleme dünyā niʾāmını görüp ey dil / Ḫayvāndur **özin** beste-i kāh uʾalafeyler
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ kendüñi efkende gör / Pādişāh iseñ **özini** bende gör
G909-4. Ḳaddüñ ṭūbā **özüñdür**ḫūr-ı ravża / Yüzüñ cennet lebüñdür āb-ı kevṯer
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin ṣaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳatrelerden nice cemʿitmiş **özin** deryāyı baḳ
G1673-1. Gidüp rūze irişdiʿıyd **özüñ** bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuṣṣāḳı ḳurbān ḳıl
G1679-2. Yüri taḳ boynuña zencīr-iʿışḳı / **Özüñi** ʿālem içre mübtelā bil
G1904-5. İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā ile **özüm** ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūyun naṣib itse Ḫudā ḳıblem
G1941-4. Gösterüp Leylī ṣaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma ṭakup **özüm** Mecnūn u şeydā eyleyem
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / Varsun ol bezme **özini** ʿışḳ ile bī-ār iden

2. Kendi, zat.

G251-2. Cemʿeyle güzeller döneler tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında **özüñi** sen mehtāb it
G350-5. Ġubār itdüm **özümi** yollar üzre / Ümīdüm bu ki ilete kūyuña bād
G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş **özinden** iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan bilmez şanur ṭarz-ı Nevāyidür
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña **özini** eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḥāşıldur
G714-5. Cemālüñ şemʿine ḳarşu Muḥibbī / **Özin** pervāne ḳıldı anı yandur
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp **özlerin** ʿışḳ ehli şaydılar
G1072-5. Muḥibbī ṭoġrulupdur rāh-ı ʿışḳa / Güzeller didiler olsun **özüñ** var
G1129-1. **Özini** baña dilber hem-ser itmez / Nice kerret dimiş ammā dir itmez
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler **özüñ** ferrāş göz
G1151-1. Yüzüñe beñzemek hiç aya düşmez / **Özini** görmek ol bedr aya düşmez
G1274-1. Zeyn ḳılmış **özin** ol şūḫ-ı cihān ḫūb olmış / Gösterüp yüzini ʿāşıḳlara merġūb olmış
G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḥı çoḳdur ol şehün / Şād-mān ol **özüñi** ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük Kaʿbe kūyuñ / Saʿādetdür **özüñ** ḳurbāne şalduñ
G1526-4. Ẕerre--veş ser-geştesin çün ol güneş ruḫsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi **özüñi** yolında ḫāk
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / Anı vefā bilür **özine** mübtelālaruñ
G1707-1. Tīr-ḳeş oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları yāsına beñzetdi **özin** ḳurbāne dil özin
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā **özüñi** / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭanlamañ Mecnūn-var / Yoḳ **özümden** olmışam divāne āgāhum benüm
G1934-3. Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı / Ḳamusına **özin** maʾbūd iden kim
G1994-1. Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem / Göz yaşın döküp **özüm** ḫāke berāber eyleyem
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda **özini** pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G2001-2. Ṣavurur āhum yili merdüm ġubārum göklere / Kūy-ı dilberde **özüm** ḫāk ile yeksān eylesem
G2002-3. Sifāl-i köhne ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse **özini** ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2174-1. Göñlüm nʾola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar **özümden**
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫır / Şayyād bula şaydın izüñ bulur **özinde**
G2362-4. **Özin** beñzetdügiçün bu yüzüme / Ḳılur kendüzini gör zer şikeste
G2478-5. Devrān eli dögeliden gömgök olupdur / Döndürdi **özin** ḫaste vü bimāre henefşe
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī **özüñi** gel / Lāyiḳ mıdur peşeye ʿanḳa şikār ola **özüñi**
G2714-4. Dil-i Mecnūna teşīr eylemez pend / Ḳabūl eyler **özine** çün belāyi
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum **özümden** / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı

öz başı [2] Kendi kendine.

G330-2. Nuşḥuñ **öz başına** it zāhid yüri / ʿĀşıḳ-ı divāne hiç ṭutar mı pend
G636-4. Gel itme ʿāşıḳa pendi yine **öz başuña** eyle / Eşer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ şudāʿeyler

öz ḫāline ḳomaḳ [1] İgilenmemek, karışmamak.

G891-4. Var ey ṭabīb **ḳo** beni **öz ḫālüme** yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur

özin bilmez [1] Terbiyesiz, nadan. *bk. kendüzini bilmez*

G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü **özin bilmez** lebüñden büse kand ister

özini bilmek [2] Aklı ve muhakemesi yerinde olmak.

G853-7. Muḥibbī saḫtdur ʿışḳuñ kemānı / **Özini bilmeyenler** itmesün zūr
G922-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı **bilmez özin** Muḥibbī / Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba beñzer

özünden giçmek [1] Bir şey karşısında çoşkuya kapılmak, duygulanmak.

G684-5. Göreli ḫaṭṭını **giçdüm özümden** / Görenler dir beni ḫayrāna beñzer

özini sözini bilmemek [1] Ne yaptığının ne söylediğinin farkında olmamak.

G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / **Özini sözini bilmez** ḳızıl divānedürür mül

özini yitirmek [1] Aşırı duygulanma sebebiyle çevrede olup bitenin farkına varamamak.

G1857-6. Muḥibbī bir naẓar görüp nigārı / **Yitürsem özümi** vü şābir olsam

özlemek [1] *T.* Bir kimseyi veya bir şeyi görmeyi, kavuşmayı istemek, göreceği gelmek. (TDK, 2011: 1870)

G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey şabā / Çoḳ zamāndur **özlemişdüm** ol şaçı gül-bū yı ben

özge [102] *T.* (Ş. Sami, 2010: 952)

(özge [94], özgedür [8])

1. Başka, gayrı, diğer, âher.

G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden **özge** çün ṭabīb
G60-7. Bugün ġam derdine bundan dimişler **özge** yoḳ dermān / الا یا ایها الساقی ادر کائساو ناولها
G61-4. Gerçi dünyā ehli māyil dürlü dürlü niʿmete / Baña gelmez ḫuñ-ı dilden **özge** hiç iştihā
G63-2. Ḫāste-i ʿışḳam lebüñden **özge** olmadı ʿilāc / Fāide ḳılmadı çoḳ cehd itdi Cālinūs aña
G66-2. Bulmadı cevr ü cefādan **özge** bu ġam-kīn göñül / Arturur günden güne cevrini ol bed-ḫū baña
G115-4. İlet ḳūy-ı nigāra cānı tuḥfe / Ki yoḳdur cāndan **özge** nesne merġūb
G131-4. ʿIşḳdan **özge** bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle virmişdür edīb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden **özge** yoḳ ṭabib
G223-5. Ey Muḥibbi ġamdan **özge** yār-ı ṣādıḳ var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden **özge** müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir ẕekāt
G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi eşk-i surh vird-i zerd / Bundan **özge** dostlar olmaya ʿuşşāḳa ḥucāc
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi var / Baña yoḳ senden **özge** hīç mesned
G391-5. Pādişāhā senden **özge** yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol şāhdan **özge** daḥi ʿālemde nesi var
441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan **özge** yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G642-4. Senden **özge** kimsenem yoḳ umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil sāildürür
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi girme zaḥmete / Ölmekden **özge** ʿāşıḳa şanma devā olur
G768-6. ʿĀlem içre senden **özge** pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G926-2. Sīnesi bāġına kim dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan **özge** berk ü bār
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / Laʿlinden **özge** derdine şanmañ devā giçer
G1098-5. Leb-i laʿlinden **özge** dil-rübānuñ / Muḥibbī derdüñe dermān görinmez
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān istemez / Zād-ı ġamdan **özge** hergiz kendüye nān istemez
G1134-3. Didüm dil derdine ey cān ṭabībi / Leb-i laʿlüñden **özge** emsem olmaz
G1136-3. Şerbet-i laʿlüñden **özge** ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu sīne kūhın / Elüñde ġamdan **özge** tīşe olmaz
G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı ṭaşdı / Ḳaşumdan **özge** aña pīl gerekmez
G1177-1. Çün ġamdan **özge** ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse ʿaceb mi girye ile rūzgārumuz
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa yok mıdur didüm devā / Didiler ölmekden **özge** yoḳ aña dermānumuz
G1186-4. Eyledüm iẓhār ʿışḳuñ gerçi ben Manṣūr-vār / Dostum zülfüñden **özge** bu göñül dār istemez
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından **özge** gel hevā ḳılma heves
G1302-1. ʿĀşıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalaṣ / Derd-i ʿışḳ için dimişler mergden **özge** yoḳ ḫalaṣ
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yāşıdur / Yaḳındur āşıḳuñ bunlardan **özge** bir güvāhı yoḳ
G1403-4. Dil zevrāḳı çün düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan **özge** didüm anuñ hiç hevāsı yoḳ
G1422-2. Bu güne ḫarc için ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan **özge** sīm ü zer yoḳ
G1423-6. Kūh-ı ġamda kondı başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan **özge** yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz zārlık
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan **özge** varı yoḳ
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye yiter cānā ḳapuñ / Andan **özge** olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde sirişküm tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan **özge** virmedi ḥāṣıl
G1743-4. Şırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan **özge** ʿālem içre kimse sır-dāşum degül
G1781-6. Senden **özge** baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi bilmezem / Yoḳdurur eşkümden **özge** dīde-i ābum benüm
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / Senden **özge** bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır **özge** baña kimse yoḳ / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan **özge** şaḳladum
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / Bundan **özge** virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḥr-i hicrāna / Ġamından **özge** hīç yoḳdur anuñla āşinā ḳıblem
G1921-2. Ey ṭabibā ḫasteyem kānūn ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i laʿlüñden **özge** defʿ ḳılmaz illetüm
G1938-4. Olmadı buʿālem içre hergiz / Hīç ġamdan **özge** baña hem-dem
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan **özge** ḥāşa-lillah ben temennā eyleyem
G1986-1. Senden **özge** benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / Sana irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden **özge** benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl için / Andan **özge** varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2030-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāṭı biçersen ḳabā / Ġamdan **özge** ḫilʿāt u tāc u ḳabā biçilmesün
G2121-4. Ehl-i ʿışḳa ey felek-ḫayyāt biçersin ḳabā / Ġamdan **özge** ḫilʿat ü tāc u ḳabā biçilmesün
G2171-1. Laʿl-i nābuñ var iken ʿāşıḳ zülāli n'eylesün / Mū-meyānuñ var iken **özge** ḫayāli n'eylesün
G2171-7. ʿIşḳdan **özge** ʿāşıḳa yoḳdur Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan **özge** kemāli n'eylesün
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden **özge** ya İlāhil-ʿālemin
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan **özge** zāddan
G2235-2. Ey ṭabib-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden **özge** bulmadum timārı ben
G2282-1. Dostum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden **özge** ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ vīrānesin / Senden **özge** çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2446-1. ʿIşḳdan **özge** cihān içre bulınmaz pīşe / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir işe

G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / Kim andan **özge** yoḳ baña nevāle
G2518-2. Ġamdan **özge** reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm daḫi neme
G2544-3. Olur mı bundan **özge** hīç cerāḥat / Ḫadeng-i ġamzeñe dil ṭuta sīne
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā mu ʿālece / Şanma lebinden **özge** saña kimse em ḳıla
G2609-2. Ḫalḳasına Ka ʾbenüñ el uruban Mecnūn dimiş / Olmasun Leylīden özge gönlümüñ endīşesi
G2617-5. Ey Muḥibbi ruḫları ile dehānı yādına / Cān u dilden **özge** ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2636-5. Benüm yoḳ senden **özge** pādişāhum / Muḥibbī'nüñ şuçın ʿafv it ilāhi
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm ṣabrdan **özge** bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti
G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan **özge** yoḳdur güft ü gūyı
G2707-3. Nişār itmek diler ḫāk-i pānā / Degüldür bundan **özge** ārzūyı
G2781-4. Ġamdan **özge** olmaya yār ü müsāḥib bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler tā ṣubḥa dek **özge** ḫayālüm idi
Mh16-1. Ġamdan **özge** bulımadum hicrān şebinde hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste gönlüm merhemi
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / Ki yoḳdur ġamdan **özge** bir bilişüm
Mr29-6. Senden **özge** kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

2. Bambaşka, diğer-gûn, bilinen ve maruf olunan gibi değil.

G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu demler **özge** demlerdür
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden **özge** ḳul ne dir
G864-1. ʿAḳl ser-gerdān u dil āvāre efkār **özgedür** / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār **özgedür**
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār **özgedür**
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār **özgedür**
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i la ʾli vaṣfını / Çünki ol şekker-lebüñ vaṣfından güftār **özgedür**
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın gönül / Ṭālib-i didār olan bilür ki didār **özgedür**
G864-6. Leblerüñ dārü'ş-şifā ben olmışamdur mübtelā / Ḳıl ḥabībüm ḫasteler ḥaḳḳında tīmār **özgedür**
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī şi ʿrini gūş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eş ʿār **özgedür**
G865-5. Nūş idelden bu Muḥibbī cür ʿa-i cām-ı elest / Kimse ḫālin añlamaz ol **özge** bir ḫāletdedür
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm **özge** me'ālüm var
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillaḥ ki ʿışḳ ile yine bir **özge** ḫālüm var
G1202-6. Dem-i vaṣla irenler ey Muḥibbī / Didiler bundan **özge** ʿālem olmaz
G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī sīnede naḳş ideli / Mānī-i Çīni begenmez **özge** naḳḳāş olmışuz
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir **özge** hālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da sa ʿādet ancaḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu tavr-ı ʿışḳ içinde bir **özge** ḫālet ancaḳ
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir **özge** nesne cān u tenden yeg
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz **özge** hevāmuz var bizüm
G2093-2. Ṣordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı / Ben didüm **özge** kār imişsin sen
G2240-2. Bundan **özge** ʿālem olmaz ʿāşıḳa kim ḫāfiye / Ḫışm ile ḳılsun girih ebrūların çeng eylesün
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi / Bundan **özge** ʿālem içre yoḳdurur endīşesi
Mh4-2. Sevdā-zedeyem olmayısar **özge** hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān daḫi giriftār-ı ḳafesdür

ʿözr [1] *Ar.* Edilen bir kabahat ve kusurun zarurî ve gariihtiyarî olduğu ispatla affını dilemeyemedar olmak üzere dermeyan olunan bahane ve sebep. (Ş. Sami, 2010: 952)

G389-2. Ḳorḳaram ʿ**özr** ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni sevdügüm içün dime güneh-kārumdur

ʿözr-ḫᵛāh [3] Özür dileyen, özür beyan ederek af isteyen. (Ş. Sami, 2010: 952)

(ʿözr-ḫᵛāh [1], ʿözr-ḫᵛāham [1], ʿözr-ḫᵛāhum [1])

G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿ**özr-ḫᵛāhum** ben
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿ**özr-ḫᵛāham** ben
G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-i ʿuṣāt anda ʿ**özr-ḫᵛāh**

P

pā [16] *Far.* Ayak, kadem. (E. Tevfîk, 1890: 279) *bk. bī-ser ü pā, ḫāk-i pā(y)*

(pā [15], pāda [1])

G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur cānā ḳoyasın sen zemīn üstine **pā**
G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef **pā**
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine **pā**
G180-2. Yüzüm üzre ola kim **pā** ḳoyasın / Yoluñ üzre budur olduġum türāb
G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ elde zevāda / Ḳatı müşkil olupdur **pāda** lengest
G663-2. Yüzi üzre **pā** ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā şeref bulsun diyü / İtleri **pā** ile ṭamġa eylemiş
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber **pā** ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre **pā** ḳoyup diye behey üftāde gel
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez **pā** ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine **pā** göre gözüm
G2145-2. Yañılup dilber baña bendem dise / Şādılıḳdan başmayam **pā** der-zemīn
G2153-2. Felek çarḫına **pā** ḳorsam ʿaceb mi ey Mesīḥī-dem / Eşer ḳalmadı cismümden hemān bir dūd-ı āham ben
G2354-2. Ḥarīr olsa ne ṭañ ḫār-ı muġeylān / Şular kim **pā** ḳoyalar rāh-ı ḥacda
G2422-3. Çeşmüme gel **pā** ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına **pā** ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi

pā-bend [1] *Far.* Ayak bağı, köstek, mâni, mânia. (M. Nâcî, 2009: 553)

bk. pāy-bend

G1879-1. Cān ile bir şanemüñ ʿışḳına çün **pā-bendem** / Baña düşnām duʿā gelse ġamı ḫursendem

pā-būs [4] *Far.* Ayak öpme. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 415)

(pā-būs [1], pā-būsa [1], pā-būsına [2])

G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol **pā-būsa** şor
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ **pā-būsına** ben dest-res
G1215-4. İstememe ziynet-i dünyāyı gerekmez cāhı / Budurur līk murādum ki ideyin **pā-būs**
G2513-7. Ol boyı servüñ Muḥibbī irmege **pā-būsına** / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice

pā-bürehne [5] *Far.* Yalın ayak. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 415)

bk. pāy-bürehne

(pā-bürehne [4], pā-bürehnedür [1])

G214-2. **Pā-bürehne** ʿāşıḳam ben laʿli şevḳine müdām / İstemeñ benden selāmet olmışam bī-ʿār mest
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn **pā-bürehne** olduġı / Bil naṣīḥatdür saña ʿālem şoñı vīrānedür
G1677-2. **Pā-bürehne** ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmet ālem içre şöhret al
G1878-6. **Pā-bürehnedür** Muḥibbī düşeli deşt-i ġama / Zülfüñüñ şeydāsıyam ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G2760-3. Ṭolanur **pā-bürehne** kūyını dil / Nitekim Kaʿbe-i ḥicāz ehli

pādāş [6] *Far.* Arkadaş, yoldaş. (Steingass, 1892: 229)

(pādāş [5], pādāşum [1])

G1028-3. Olmadı Mecnūn saña **pādāş** / Yürür dil vādide şehā rehidür
G1819-3. Ḳoşup şeb-dīz-i zülf ile bugün gülgūn-ı eşkümi / Baña **pādāş** olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭṭārı çekmeye / Gelmedi bu vādi-i miḥnetde **pādāşum** benüm
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña **pādāş** olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre yoldaşum benüm
G2474-2. ʿIşḳ vādisine gitdüm baña **pādāş** olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki menzil varınca baña **pādāş** olmadı

pādişā [16] *Far.* Padişah, hükümdar.

(pādişā [11], pādişādan [1], pādişālar [1], pādişālardur [1], pādişānuñ [1], pādişāyile [1])

G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam er diseler **pādişā** saña
G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey şīve-kār / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ālem içre **pādişā**
G590-5. Güzeller **pādişā** ʿāşıḳ gedādur / Muḥibbī'den anuñçün ār iderler
G614-4. Farḳ yoḳ ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / Birdürür **pādişā** gedā görinür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören şanur gedālardur / Velī maʿnī yüzinden ger bilürse **pādişālardur**

G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / Yegdür aña ki ʿāleme ol **pādişā** giçer
G1234-4. İşigüñde dilberüñ saña gedā olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna **pādişā** ḳılma heves
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil **pādişā** imiş / Eşki sipāh u şuʿle-i āhı livā imiş
G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker **pādişā** olan / Her dem ṣafā vü cevr sürenler gedā imiş
G1573-1. Demine reşk ider şehler gedānun / Ki zīrā yoḳ ḫużūrı **pādişānuñ**
G1754-3. Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı **pādişā** oldı göñül
G1809-1. Kūy-ı dilberde gel gedā olalum / Yedi iḳlīme **pādişā** olalum
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz **pādişālar** öñine boş ey ṣanem
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola sen **pādişāyile**
G2663-2. Āhum livāsı başını eflāke irgürüp / Ḳıldı diyār-ı derd ü ġama **pādişā** beni
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʿIşḳ elinden ʿaḳlʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur kim **pādişādan** ḳorḳmaz

pādişāh [92] *Far.* Hān, melik, şeh, sultān, ḫāḳān, şehryār, ḫudāvendigār, ḫıdīv, sāhıb-serīr, sāhıb-ḳırān, ḫudāvend, ḫusrev, kisrā...(Tulum, 2011: 1437)//sevgili

bk. pādişāh-ı ʿaḳl, pādişāh-ı ʿālem, pādişāh-ı ʿām, pādişāh-ı dehr, pādişāh-ı dü-cihān, pādişāh-ı ferd, pādişāh-ı ġam, pādişāh-ı ḫūbān, pādişāh-ı ḥüsn, pādişāh-ı ʿışḳ, pādişāh-ı ʿışḳ u dil, pādişāh-ı kām-rān, pādişāh-ı meh-liḳā, pādişāh-ı muḥteşem, pādişeh

(pādişāh [18], pādişāha [2], pādişāham [1], pādişāhı [13], pādişāhıdur [2], pādişāhısın [3], pādişāhısun [1], pādişāhlaruñ [1], pādişāhsın [1], pādişāhum [42], pādişāhumdur [5], pādişāhumsın [2], pādişāhuñ [1])

G51-4. Çün güzeller **pādişāhısın** virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña
G85-6. **Pādişāh** olan ḳurı ġavġā çeker / ʿĀlemüñ ẕevḳin sürer ḳānīʿ gedā
G121-2. Leblerüñ ẕikr eylesem cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫᵛāredür ey **pādişāhum** bu ġarīb
G282-1. Sīneme tīrüñle cānā gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan **pādişāhum** alasın cānı ḫarāc
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun **pādişāhum** saña ṭutmışdur ümīd
G362-2. **Pādişāhum** avın almış başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden leẕīẕ
G414-4. Cünün iḳlīmine Mecnūn egerçi **pādişāh** idi / Biḥamdillah ki mülk-i ʿışḳ baña bugün müsellemdür
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḫālüm ṣora dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın **pādişāhı** gösterür
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / **Pādişāhum** dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G608-3. Güzeller **pādişāhıdur** niyāz ehline nāz itsün / Anuñ ḫüsnine kimse la dimez çoḳ ḫüsni çaġıdur
G609-1. Şol gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥruñ **pādişāhıdur** cihān sulṭānıdur
G674-6. Anuñçün **pādişāh** oldum ser-ā-ser cümle ʿuşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma sāye düşmişdür
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen **pādişāhumsın** / Gülüp didi senüñ gibi benüm çendān ferāġum var
G768-6. ʿĀlem içre senden özge **pādişāhum** yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G811-1. ʿĀşıḳ iseñ kendüñi efkende gör / **Pādişāh** iseñ özini bende gör
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ **pādişāhum** / Benüm tek nice biñ biñ ḳulı var
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ **pādişāhısın** diyü / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḫüsnüñe ṭuġrā çeker
G933-3. Çün oldum mülk-i ʿışḳuñ **pādişāhı** / Yaşum leşker baña āhum ʿalemdür
G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine **pādişāh** giçer / Ḥükmi anuñ cemīʿ-i vuḥūşa revā giçer
G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü ben emr eyledüñ / **Pādişāhsın pādişāhlaruñ** olur fermānı bir
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol **pādişāh** / Her murādı virürem cān ile tek siz isteñüz
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün **pādişāh** imiş / Āhı ʿālem ü sīne ṭabl ġam sipāh imiş
G1335-2. **Pādişāhum** ḳarşuña dīvān ṭursun ehl-i ʿışḳ / Āsitānundan igende ḳullaruñı itme ḫarc
G1341-5. Cān ise daḥi murāduñ n'ola emr it ḳuluñam / **Pādişāha** ne buyursañ oluram aña muṭīʿ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek **pādişāhı** yoḳ
G1402-6. **Pādişāhum** dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ tek **pādişāhum** yoḳ
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem **pādişāhumdur** binüm ġayri İlāhum yoḳ
G1580-4. Mülk-i cihāna cümle eger **pādişāh** ise / Cānān dergehinde o kemter gedā gerek
G1666-5. **Pādişāhısun** n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / Ṣādıḳu'l-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri ḳul degül
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer **pādişāhum** yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1784-2. Benüm gibi senüñ yüz biñ ḳuluñ var / Senüñ gibi benüm yoḳ **pādişāhum**
G1795-2. Her ne ḥükm itse revādur cānuma / Ben ḳulam ol **pādişāhumdur** benüm
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil göklere zerrīn- ʿālem / **Pādişāhısın** cihānuñ saña dindi mülk-i ġam
G1835-2. **Pādişāh** olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Niceye dek āsitānuña varup dād eyleyem
G1853-5. Bu Muḥibbī yana gelmişdür ezel / Yanayam hey **pādişāhum** yanayam
G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir **pādişāhuñ** ḳulısın / Hem semiʿ ü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1899-1. Ne taḫt u tāc u mülket-i İskender isterem / Bir **pādişāha** bende olam ekṣer isterem
G1934-3. Olup bu cinn ü insüñ **pādişāhı** / Ḳamusına özin maʿbūd iden kim
G1960-3. Cihāna **pādişāh** iken ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1976-4. Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭfʿanuñ / Emri cārī bir ḳulam ol **pādişāhumdur** benüm

G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / Zīrā kim bir bendeyem ol **pādişāhumdur** benüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem ol **pādişāhumdur** benüm
G2089-5. **Pādişāh** iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye ola ziyāde devletin
G2090-3. **Pādişāh** iseñ bu pendüm gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün **pādişāham** ben / Velī maʿnī yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2200-2. ʿĀşıḳ olan **pādişāh** olursa da ol ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler şeh-i Maḥmūd'dan
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı sevmeyen / Ḳul olur mı cān u dilden **pādişāhı** sevmeyen
G2333-3. Gözlerüm ʿaceb mi dönse Nīl ırmaġına / Bu göñül mihrinde oldı çünki mihrüñ **pādişāh**
G2415-4. Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / **Pādişāh** olan ider iḥsān iḥsān üstine
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī penāhum / ʿAfv eyle **pādişāhum** lāyıḳ kerem kerīme
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / Şāh **pādişāh** iken ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim **pādişāhumsın** benüm / Ḳul odur ki cān u dilden şāhına fermān ola
G2636-1. Ḫudāya sensin ʿālem **pādişāhı** / Ḳapundur cümle maḫlūḳuñ penāhı
G2636-5. Benüm yoḳ senden özge **pādişāhum** / Muḥibbī'nüñ şuçın ʿafv it ilāhi
G2699-4. Gedāñ olsam yiter ʿizzet ḳapuñda / Gerekmez dehrüñ olam **pādişāhı**
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden olmadum bir laḥẓa şād / Dād elüñden ey güzeller **pādişāhı** dād dād
Mr2-4. Öldürür āḫır beni bu nevʿ ile cünbişlerüñ / Dād elüñden ey güzeller **pādişāhı** dād dād
Mr2-6. Ṣoñra ayaḳlara ṣalduñ anı pā-māl eyledüñ / Dād elüñden ey güzeller **pādişāhı** dād dād
Mr2-8. Nice yıllar giçdi bu dil mācirāsın bilmedüñ / Dād elüñden ey güzeller **pādişāhı** dād dād
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun saña senden dād ider / Dād elüñden ey güzeller **pādişāhı** dād dād
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider ṣanma mühlike-i Necātīden raḳīb / **Pādişāhum** bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr15-4. Dostum cevr itmegi ʿālemde ḳānūn eyleme / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr15-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun bu Muḥibbī derd-mend / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr16-2. İtmedüñ bir gün müşerref beytü'l-aḥzānum benüm / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr16-4. Ẓerreye pertev ṣalarʿār eylemez çün āfitāb / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr16-6. Ey ṭabīb-i cān meded öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür senüñ / Ā begüm ā **pādişāhum** ā güzel ḫānum benüm
Mr27-13. Meded ey ḥüsn ilinüñ **pādişāhı** / Muḥibbī āhı yaḳar mihr ü māhı
Mr28-2. Kaʿbe kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḥayrānam daḥi dil-besteyem / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-6. Redd idüp ʿāşıḳları aġyār ile hem-dem olur / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ ḳan eylemek ḳānūn gibi / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde şubḥa dek tekrār idi / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle gel / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde īmān olmayan / **Pādişāhum** sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr29-2. Cürm ü ʿışyānum başumdan aşdı yüzi ḳareyim / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin devā / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / **Pādişāhum** sen ṭururken ben kime yalvareyim
D13-2. Leblerüm öpdi diyü öldürme gel bu ʿāşıḳı / **Pādişāhum** bī-ḫatā olmaz bilürsin çün beşer
B66. N'oldı bilmem kim fiġānum **pādişāhum** diñlemez / **Pādişāh** olan revā mıdur ki āhum diñlemez
B97. Atuban seng-i cefā cān u dilüm rīş eyledüñ / **Pādişāhum** ḳorḳ Ḫudādan ḳatl-i dervīş eyledüñ
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir şehirde olmaz imiş **pādişāh** iki

pādişāh-ı ʿaḳl [1] Akıl padişahı.

G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar **pādişāh-ı ʿaḳl** / Mümkin degüldürür ki ben anuñla savaşam

pādişāh-ı ʿālem [6] Âlemin padişahı.

G38-2. Perçemün zülfüñ hümā-veş sāye ṣaldı üstüme / **Pādişāh-ı ʿālem** oldum çün gedā oldum saña
G238-4. **Pādişāh-ı ʿālem** olduñ ḥüsn ile sen dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G246-5. Muḥibbā **pādişāh-ı ʿālem** iken / Murādı ḳuluñ olmaḳdur nihāyet
G328-4. **Pādişāh-ı ʿālem** olmaḳdan ise yegdür baña / Ḫidmet idüp āsitānuñda olam kemter-i ʿabid
G687-2. Ben gedāyı **pādişāh-ı ʿālem** eylerdi eger / Dise dilber kūyum içre baña derbānumdurur
G2305-6. Bu Muḥibbī **pādişāh-ı ʿālem** olmışḳen bugün / Ḳapusında olmaġa derbānın eyler ārzū

pādişāh-ı ʿām [1] Dert padişahı.

G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker bu dil ü cān mülkine / **Pādişāh-ı ʿāmla** ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār

pādişāh-ı dehr [11] Dünya padişahı.

G165-3. Baʿdezin elḳāb-ı yāre ḫusrev-i ḫūbān diñüz / **Pādişāh-ı dehre** dirler nitekim ʿālī-cenāb
G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / **Pādişāh-ı dehr** olmaḳdansar yegdür yaḫşi ad
G730-5. Āferīn olsun aña kim **pādişāh-ı dehr** iken / Bende idügin bilüp kendüyi çāker gösterür
G872-6. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / **Pādişāh-ı dehrdür** benden ḳılur ʿār incinür
G938-7. Kim ki ʿāşıḳdur Muḥibbī āsitān-ı yārdür / **Pādişāh-ı dehr** ise kendüyi çāker gösterür
G1155-4. ʿUzlet idüp kim ḳanā ʿat birle buldı iştihār / **Pādişāh-ı dehr** olup ol hūy u hāyı istemez
G1429-7. Ey Muḥibbī ġāfil olma bu felekden ḳıl ḥaẕer / **Pādişāh-ı dehr** iken gör n'eyledi Dārā'ya baḳ
G2046-1. Ey gönül sevdā-yı ʿışḳ ile anuñ efkendesin / **Pādişāh-ı dehrsin** maʿnīde ammā bendesin
G2047-1. Nice yıllardur kūyında anmaz bendesin / **Pādişāh-ı dehr** añmazsa ne ṭañ efkendesin
G2047-5. Bu Muḥibbī cān virüp kūyında hīç bilinmedi / **Pādişāh-ı dehr** añmazsa ʿaceb mi bendesin
G2470-5. Ḳalmayısardur cihān ḫalḳın aña dil baġlama / **Pādişāh-ı dehr** iken ḳaldı mı gör İskendere

pādişāh-ı dü-cihān [1] İki cihan padişahı.

G1586-4. **Pādişāh-ı dü-cihāndur** aña dirsem lāyıḳ / ʿIşḳ kitābını oḳu ḫālini gör Mecnūnuñ

pādişāh-ı ferd [1] Eşsiz padişah.

G2652-2. Mecnūn çün oldı deşt-i ġama **pādişāh-ı ferd** / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam idi leşkeri

pādişāh-ı ġam [3] Gam/keder padişahı.

G733-4. Nüzūl itse ḳaçan ṣaḥrā-yı dilde **pādişāh-ı ġam** / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ yir yir otaġıdur
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün ābdan ālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine **pādişāh-ı ġam**
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī başına tāc-ı zer ider / **Pādişāh-ı ġam** olan böyle giyer şeb-külehi

pādişāh-ı ḫūbān [1] Güzeller padişahı.

G2453-1. Sen **pādişāh-ı ḫūbān** ben bende-i kemīne / Ġamze oḳını atsañ ṭutam ben aña sīne

pādişāh-ı ḥüsn [7] Güzellik padişahı.

G495-1. Ey **pādişāh-ı ḥüsn** güzellik saña yiter / Ṣorma benüm bu derdümi derdüm baña yiter
G1207-4. **Pādişāh-ı ḥüsn** olaldan dostum / Her ki göre dir saña ʿömri dırāz
G1723-2. Her dem anuñ vişālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol **pādişāh-ı ḥüsn** ola sen bir gedā gönül
G2604-4. **Pādişāh-ı ḥüsn** olasın hīç revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki ḳamu vīrān ola
G2652-4. Dīvāne gönlüm eyleme vaşlın anuñ ṭaleb / Ol **pādişāh-ı ḥüsn** ola sen bir ḳalenderi
G2740-3. Ol **pādişāh-ı ḥüsnüñ** işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde yoḳdur eñ ednā benüm gibi
G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol **pādişāh-ı ḥüsn** / Ḫāk-i derinde görse meẕellet gedāsını

pādişāh-ı ʿışḳ [11] Aşk padişahı.

G98-2. **Pādişāh-ı ʿışḳ** olalı āhum almışdur ʿalem / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm kim yürür ṣaġa ṣola
G857-5. Muḥibbī **pādişāh-ı ʿışḳ** olaldan / Ayaġı ṭoprāġı ser-tācımuzdur
G930-5. Kimdür Muḥibbī dir iseñ ey **pādişāh-ı ʿışḳ** / Bir derd-mend-i bende vü bir ḫāk-i pādur
G1103-5. **Pādişāh-ı ʿışḳ** dergāhı açıḳ gelsün gelen / Menʿ olınmaz hīç kes ʿışḳ ehli derbān istemez
G1445-4. **Pādişāh-ı ʿışḳ** olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür ey gönül göz yaşı ṣol u ṣaġa baḳ
G1637-3. **Pādişāh-ı ʿışḳsın** giydüñ yine nūrdan külāh / Şuʿle-i āhuñ alup başına ser-pūş eyledüñ
G1849-5. **Pādişāh-ı ışḳ** dinse bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün vezīr olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum
G1987-5. **Pādişāh-ı ʿışḳam** u āhum ʿalemdür başuma / Eşk-i çeşmüm ṣaġlu ṣollu dih-sipāhumdur benüm
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ belā zincirini / El-emān ey **pādişāh-ı ʿışḳ** elüñden el-emān
G2164-4. Geh gedāyı şāh idersin gāh şehleri gedā / El-emān ey **pādişāh-ı ʿışḳ** elüñden el-emān
B55. **Pādişāh-ı ʿışḳ** gelse dilden ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki şeh ide ḳarār

pādişāh-ı ʿışḳ u dil [1] Aşk ve gönül padişahı.

G27-1. **Pādişāh-ı ʿışḳam u dil** defter ü dīvān baña / Derd ü miḥnet sözlerin yazdum yiter ʿünvān baña

pādişāh-ı kām-rān [1] Mutluluk padişahı.

G2080-5. Vaşlına nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir gedā ol **pādişāh-ı kām-rān**

pādişāh-ı meh-liḳā [1] Ay parçasının/sevgilinin padişahı.

G96-1. Gözlerümden her gice ey **pādişāh-ı meh-liḳā** / Yaş yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña

pādişāh-ı muḫteşem [1] Muhteşem/ihtişamlı padişah.

G1846-1. Dāduma dād itmedi ol **pādişāh-ı muḫteşem** / Dāimā cevr ü cefā ile ider ẓulm ü sitem

pādişāhā [3] *Far.* Ey padişah/padişahım.

G340-5. **Pādişāhā** ṣıdḳ u iḫlāṣum saña maʿlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd
G362-3. **Pādişāhā** tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden leẕīẕ
G391-5. **Pādişāhā** senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var

pādişāhlıḳ [1] Padişah unvan ve sıfatı. (Ş. Sami, 2010: 954) *bk. pādişehlıḳ*

G799-5. Maġrūr olup cihāna olma Muḥibbī ġāfil / Dünyāda **pādişāhlıḳ** bir laḥẓa ḫ'āba beñzer

pādişālanmaḳ [1] Padişahlık yapmak.

G686-3. Bir kerre yār virmedi Tañrı selāmını / ʿĀr eyleyüp bu ḳullarına **pādişālanur**

pādişeh [21] *Far. bk. pādişāh, pādişeh-i heft-kişver*

(pādişehdür [4], pādişehem [1], pādişehi [4], pādişehlerden [1], pādişehlerdür [1], pādişehsin [4], pādişehüm [5], pādişehüz [1])

G245-5. İden ẓulmi aña çün **pādişehdür** / Muḥibbī kime eylesün şikāyet
G263-5. Ey Muḥibbī dehr elinden **pādişehlerdür** zebūn / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāṣ
G396-4. Yār idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm **pādişehüm** bu işe kim ḳāyil olur
G532-5. Her ne kim itseñ revādur **pādişehsin** dostum / Her ne ḳılsan ḳıl Muḥibbī boynı bağlu bendedür
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl ʿāşıḳı men ʿeyleme / **Pādişehlerden** ḳul olan dāimā iḥsān umar
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm **pādişehüm** yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm gibi kesi var
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse ne ġam göñli ḫarāb / **Pādişehdür** ḫāli olmaz feṯḥ-i bāb üstindedür
G782-7. Ḳuluñam boynı bağlu **pādişehem** / Her ne itseñ bu bende fermāndur
G866-1. Bir serv-i nāzı sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile **pādişehdür**
G1109-4. Şāh-ı ġam dil ḫānesine dāimā mihmān olur / **Pādişehdür** bu ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1493-5. Vaṣfuñı senüñ nice beyān ide Muḥibbī / Sen **pādişehi** olmış iken cümle cihānuñ
G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi **pādişehüm** āşināluñ
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara çünki güzeller şāhısın / **Pādişehsin** ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / **Pādişehsin** bendenem senden hemān fermān gerek
G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir ẓulm ile bī-dād idesin / **Pādişehsin** demidür ʿadl ḳılup dād idesin
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin **pādişehüm** yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi senüñ var hezārān
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise şanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen **pādişehi**
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi var / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir **pādişehi**
G2725-1. N'ola oldunsa bugün ḥüsn ilinüñ **pādişehi** / Naẓar it ḳullarınuñ ḥāline baḳ gāh gehi
G2790-1. Yüzüñe gün dimişem beñzedüp alnuña mehi / ʿAfv it **pādişehüm** ḳuluñ olur çoḳ günehi
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz / Ẓāhirā **pādişehüz** ma ʿnīde ammā ḳulıyuz

pādişeh-i heft-kişver [1] Yedi iklimin padişahı.

G1980-1. Ẓāhirde gerçi **pādişeh-i heft-kişverem** / Ma ʿnīde līk ḫāk-i ḳademden kemterem

pādişehlıḳ [3] *bk. pādişāhlıḳ*

(pādişehlıġa [1], pādişehlıḳ [1], pādişehlıḳdan [1])

G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / **Pādişehlıġa** çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ yiridür / Ḥāşılı baş aġrısıdur **pādişehlıḳdan** ḳuluñ
G2130-5. Ey Muḥibbī **pādişehlıḳ** çün ulı ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn

pāk [9] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 954)

bk. āyīne-i pāk, bī-vehm ü pāk, mu ʿteḳid-i ẕāt-ı pāk, naẓm-ı pāk, pāk eylemek/itmek, pāk olmaḳ, pāk ḳılmaḳ, pāke çekmek, pāke çıḳarmaḳ, pāk ü ḫoş-dāmān, pāk ü ṣāf, rūy-ı pāk, ṣadef-i pāk, ṣāni ʿ-i pāk

(pāk [3], pākdur [6])

1. Temiz, tâhir, mutahhar.

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin **pāk** isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd şarāb-ı ṣaf aña
G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum şu ʿle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret **pākdur** göñlüm
G1879-5. ʿĀşıḳ **pāk** naẓar olsa Muḥibbī'ye ne ʿayb / Bir hüner bes ki ne ṣūfi vü ne dānişmendem
G2543-5. **Pākdur** ʿışḳ şaḳın kendüzini pāk ide gör / Virme göñül ʿışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese

2. Lekesiz, ayıp ve noksandan berî, safi, halis, hilesiz, gıllıgıştan müberrâ.

G376-1. Dest-i ʿışḳuña egerçi kim bu sīnem çāḳdür / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan **pākdur**
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan **pākdur** āyīnemüz / Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye kinemüz
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan **pākdur** göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫāḳdur göñlüm
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan **pākdur** göñlüm / Yaşum eflākde irse yüzümle ḫāḳdur göñlüm

3. Mübarek, mukaddes, aziz.

G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ **pāk** gerek

pāk eylemek/itmek [22] Temizlemek, arıtmaḳ, sāf etmek, rūşen etmek...(Tulum, 2011: 1439)

G115-3. Silüp **pāk itmek** içün kūy-ı yāri / Yaşum saḳā olupdur dīde cārūb
G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār ile / Umaram ki **pāk ide** maḥşerde Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G269-2. Ḥabā'işden **ider** mi dilleri **pāk** / Neden dirler aña ümmü'l-ḫabāiş
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri **pāk eyle** Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliş olan kendüzini pāke çıḳar
G466-7. Ey Muḥibbī dili **pāk eyle** hevesden giçegör / Dil olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G527-2. Gül mevsiminde cānumı **pāk eyle** ġuşşadan / Luṭf eyle sāḳī sen bize rıṭl-ı girān getür
G1077(b)-7. **Pāk idüp** göñül hevesden ey Muḥibbī giçe gör / Dil olur çünki naẕar-gāh-ı Ḫudā ikide bir
G1132-3. Dīdeler yaş dökdügince kirpügüm cārūb olup / İşigin **pāk itmege** eyler özüñ ferrāş göz
G1368-3. Göñlüñi **pāk eyle** evvel şoñra ḳır şi're şürū' / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1406-2. Göz yaşı saḳā olaldan kirpügüm cārūbdur / Āsitān-ı dilberi **pāk eyleyen** ferrāşa baḳ
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam geldükce çeşmüm / Ṣular müjgānum **eyler** yolların **pāk**
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini **itdi pāk**
G1824-3. Girelden būte-i 'ışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni **pāk itdi** 'ışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḥı ālum
G1939-5. Günāhuñdan seni **pāk eylemez** illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni 'ışḳ ābı **pāk ide** / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün 'ışḳuñ yolından hem
G2300-2. Bu dil cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ **pāk ider** çeşmüm döker şu
G2525-5. Ġıll u ġışdan **pāk idüp** ḳalbüñ ṣarāb-ı 'ışḳ iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr 'āleme
G2543-5. Pākdur 'ışḳ şakın kendüzini **pāk ide** gör / Virme göñül 'ışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2625-2. Şol ḳadar dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey dīde **pāk itdüñ** beni
G2632-4. 'Işḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı **pāk itdüm** yine / Būte-i hicrān içinde ḫāliş oldum zer gibi
G2649-2. Āteş-i 'ışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde **pāk itdüñ** beni
Mr17-2. Jeng-i ġamdan dil ü cān āyīnesin **pāk idelüm** / Mest-i lā-ya 'ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

pāk ḳılmaḳ [3] Temizlemek, arındırmak.

G361-5. Jeng-i ẕulmetden Muḥibbī **pāk ḳıl** dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken kimse ṭuman görmez leẕīẕ
G724-4. **Pāk ḳılmış** ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfüñden yüzüñ / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan **pāk ḳıl** / Ḳullanasın tā ki sen ālemde deryā meşrebin

pāk olmaḳ [7] Temiz olmak, arınmış olmak.

G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi **pāk olmış** yatur
G926-3. Āteş-i 'ışḳa yananlar ġıll u ġışdan **pāk olur** / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmaz 'ıyār
G1531-5. 'Işḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan **pāk olup** / Pūte-i hicrān içinde anı sen ḳāl eyledüñ
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam **pāk olmışam**
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı **pāk olsun** / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāṣākdur göñlüm
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram **pāk ola** yuna yüzüm
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli **pāk oldı** / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle

pāke çekmek [1] Temize çekmek, çıkarmak.

G678-5. Beñzedürse n'ola şi'rini Muḥibbī selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini **pāke çeker**

pāke çıkarmaḳ [1] Aklanmak. (TDK, 2011: 2318)

G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliş olan kendüzini **pāke çıḳar**

pāk ü ḫoş-dāmān [1] Temiz ve namuslu.

G1628-3. Başına dünyāya mülevveṣdür cihān / Merd olanlar **pāk ü ḫoş-dāmān** gerek

pāk ü ṣāf [1] Temiz ve saf.

G199-4. Gözüm yaşı ne deñlü olur ise **pāk ü ṣāf** / Ḫūnābe-i cigerle döner ḳāne 'āḳıbet

pāk-bāz [1] *mec*. Sadık âşık, hakikî aşka sahip kimse. (Zülfe, 2011: 162)

G485-5. Ey Muḥibbī **pāk-bāzu** pāk-dil ol hemçü mihr / 'Āşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür

pāk-bāz-ı 'ışḳ [1] Aşkın sadakatli âşığı.

G2320-1. **Pāk-bāz-ı 'ışḳ** olan hīç vaṣl ider mi ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş 'āşıḳ olmaḳ kām-cū

pāk-dāmān [2] *mec*. Namuslu. (Devellioğlu, 852)

G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür ḳamusından hemān tek **pāk-dāmān** ol
G2068-5. Muḥibbī başma dünyā cīfesine / Diler iseñ olasın **pāk-dāmān**

pāk-dil [1] Temiz/yumuşak huy/gönül.

G485-5. Ey Muḥibbī pāk-bāzu **pāk-dil** ol hemçü mihr / ʿĀşıḳ oldur kim dilin her demde bī-gaş gösterür

pāk-meşreb [11] Yaradılışı, gidişatı temiz, iyi olan. (Devellioğlu, 852)

G678-5. Beñzedürse n'ola şiʿrini Muḥibbī selefe / **Pāk-meşreb** olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G907-5. Ey Muḥibbī şāf-dil hem **pāk-meşreb** ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim eṣer itmez baña / **Pāk-meşreb** rind olan uymaz iken efsāneye
Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür bir niceʿummānīlerüz / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmetʿāşıḳuñ çün kāmıdur / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-8. Dostlar biz ʿāḳıbet terk-i ser ü cān eylerüz / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde dilber ġabġabı / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-14. Naʿralarla ʿālemi ṭoldurdılar mestāneler / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz
Mr7-16. Çün devāsı ʿıyş u ʿişretdür Muḥibbī bu ġamuñ / Lā'übālī **pāk-meşreb** biz Süleymānīlerüz

palās [7] *Far*. Dervişler tarafından giyilen kaba yünlü kumaş. (Steingass, 1892: 254) *bk. palās-ı faḳr, palās itmek*

(palās [5], palāsın [1], palāsını [1])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫil'at yeterken bir **palās** ü birʿabā
G1118-4. ʿĀriyetdür ten libāsından dahi ʿār eylemez / Ne **palāsın** isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1230-3. Terk-i māl iden ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler giysün ol dāim **palās**
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür çünki aṭlasdan **palās** / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G2464-5. Ey Muḥibbī saña yitmez mi cihānda bir **palās** / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2755-3. Ġaraż çünki cihānda bir ḳabādur / Baña birdür **palās** ile firengi
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanāʿati / Baḳmaz o şehde aṭlasa virmez **palāsını**

palās itmek [1] Eskitmek.

G1458-2. Biḥamdillah kiʿışḳuñla libāsumı **palās itdüm** / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum yoḳ

palās-ı faḳr [1] Fakirlik çulu.

G1939-4. **Palās-ı faḳr** ile her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur / Bu dehrüñ aṭlas u zer-beft olan dībācilinden hem

pā-māl [4] *Far*. Ayak altında kalmış, çiğnenmiş, muhakkar. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 416)

bk. pā-māl eylemek/itmek, pā-māl olmaḳ, pāmāl-ı çarḫ, pā-māl-ı ʿışḳ, pāy-māl

(pā-māldur [1], pā-mālem [3])

G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyī olupdur ben gibi / Yüzini sürer ayaġuña velī **pā-māldur**
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem baṣṣun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda **pā-mālem** henüz
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda **pā-mālem**
G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ ẕikriyle ḫoş-ḥālem bugün / Ḫaṭṭuñun fikriyle ġāyet de **pā-mālem** bugün

pā-māl eylemek/itmek [11] Ayaklar altına almak, çiğnemek.

bk. pāy-māl eylemek/itmek

G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni **pā-māl eyleme** / Mūr olur kim pend idüp eyler Süleymān ile baḥş
G666-5. **Pā-māl ider** Muḥibbī zülfin götürdi yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G853-2. Beni **pā-māl itme** işigüñde / Kerīm olan başar mı ḳaṣd ile mūr
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire şalduñ şoñradan kendüñi **pā-māl eyledüñ**
G1718-2. Mūr gibi beni **pā-māl eyledüñ** / Yā gel öldür yā teraḥḥum eyle gel
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Ṣanasın kim mūr-veş **pā-māl idüpdür** pāy-ı Nīl
G1785-3. Cevlānlar idüp **eyleme** ʿuşşāḳı **pā-māl** / Didüm didi ki olmazʿaceb atı ser-keşem
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede de yüzüñi **pā-māl eyle**
G2641-2. Nigārā çāh-ı devletle Süleymān-i zamān iseñ / Başup **pā-māl itdürme** ayaḳ altındaġı mūrı
Mr1-8. Ḫākipāy itdüñ beni ʿömrümi **pā-māl eyledüñ** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından şoñra **pā-māl eyledüñ** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

pā-māl olmaḳ [12]

1. ...berbād ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1440)

G1612-2. Nice **pā-māl olmasun** göñlüm perīşān-ḥāl olup / Görürem örter yüzin zülf-i perīşānuñ senüñ
G2265-5. Nice **pā-māl ola** diñ yāre Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin

2. Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek. *bk. pāy-māl olmaḳ*

G320-3. Düşüp ayaḳlara **pā-māl ola** nice dil ü cān / Ger perīşān ide ol zülf-i girih-gīrini bād
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim **pā-māl olur** / Ṭāli ʿī devlet bulup baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur
G898-4. Bāġ u rāġı ser-te-ser geşt itdi çün bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer **pā-māl olur**
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında **pā-māl olayın** / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1852-1. Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre ḫākipā olup düşüp **pā-māl olam**
G1865-1. Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşān-ḥāl olam / Başuma sevdā gelüp şūride vü **pā-māl olam**
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi şu gibi sürüp yirlere **pā-māl olam**
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda **ola pā-māl** / Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına
G2430-3. Nāṣıḥā pend eyleme kūyında ger **pā-māl olam** / ʿĀṣıḳ olanlar bilürsin baḳmaz nāmūsına
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti viṣālüñ dāmenin / Göreyim **pā-māl ola** her yana dāmānum gibi

pā-māl-ı çarḫ [1] Feleğin ayakları altında çiğnenmiş.

G310-1. Olmışam ben mübtelā günden güne **pāmāl-ı çarḫ** / Böyledür olmaz ʿaceb çünki ezelden ḥāl-i çarḫ

pā-māl-ı ʿışḳ [3] Aşkın ayakları altında çiğnenmiş.

G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur **pā-māl-ı ʿışḳ** oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere **pā-māl-ı ʿışḳ** olup / Derdā dirīġ şunmadı bir kere yār elin
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni **pā-māl-ı ʿışḳ** idüp ayaḳ altında zīr itdi

par par [1] Parıl parıl. (TS, 2009: 3180)

G214-5. Meclisüñde şem ʿī gördüm ḳarşuna **par par** yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest

paralanmaḳ [2] Parça parça olmak. (TDK, 2011: 1885)

G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile yaşum hevālanur / Çeşmi çekerse ḫançeri baġrum **paralanur**
G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum **paralanur** / Ṣorsam lebini līk bu derdüm devālanur

pāre [29] *Far.* Parça, adet, kıt'a. (Ş. Sami, 2010: 958)

bk. pāre pāre eylemek/itmek, pāre pāre olmaḳ, yüregi biñ pāre/ṣad-pāre ḳılmaḳ/olmaḳ yüregi pāre pāre ḳılmaḳ

(pāre [19], pāredür [3], pārelerin [1], pārem [1], pāresi [3], pāresin [2])

G199-2. Biñ **pāre** ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi pāreledü şāne ʿāḳıbet
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum **pāre** ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin **pāre** oldı gönlüm / Bulunmadı dirīġā bir kimse ide tīmār
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / Biñ **pāre** ola el şunuban şāne ḳaṣd ider
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir **pārem** düşer
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme **pāre** sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum yaḳası **pāredür** / Ġamla gönül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G830-2. Perīde yoḳdurur ādemde hergiz / Eger ḫūrī disem bir **pāre** beñzer
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḫüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir **pāre** yatdılar
G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk şu virdi bu dil āteşi bir **pāre** henüz
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ **pāre** ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla yine bir **pāre** heves
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ **pāre** olsun şānenüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir **pāre** sifāl
G1660(b)-2. Derd ile iñledügi budur hezār / Ḫār elinden **pāredür** a ʿžā-yı gül
G1858-3. Ṣākirem ben ġamzelerden gerçi baġrum **pāredür** / Ḥāṣa-lillah ḫaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḥi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışken yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ her **pāresin**
G2021-3. Ey gönül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen **pāresin**
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu cigerden ṣor sen / Baġrumuñ **pārelerin** ġamze-i tīrden ṣor sen
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḫarāretden helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i la ʿlden bir **pāre** şu
G2622-4. Ṣol deñlü pāre pāre oldı baġrum / Dilümden āh ile her **pāre** düşdi
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ **pāresi**
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir **pāresi**
G2687-3. Ḥadden aşırur ẓulmı döker ḳanları çeşmüñ / Bir **pāre** gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḫaydi
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bīmār idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir **pāre** ṭapındı
G2799-4. Bu gönül şāne gibi āh yine bin **pāre** olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
En1-28. Lām Lā dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Elif Beni başdan ayaġa eyleyesin **pāre** ey yār
Tb1-12. Dilde ġamzeñ **pāresi** gibi yādigār olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur

pāre pāre [9] Parça parça. (TDK, 2011: 1889)

bk. pāre pāre eylemek/itmek, pāre pāre olmaḳ, yüregi pāre pāre ḳılmaḳ

G142-2. **Pāre pāre** göz yaşından laʿle döndi dāmenüm / Ẓāhir oldı derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G641-1. Gülşen içre bülbülüñ meyli gül-i pür-ḫāredür / Anuñ içün ḫār elinden baġrı **pāre pāredür**
G646-1. Ġamz oḳlariyle sīne vü dil şerḥa yāredür / Baġrumı eger şorar iseñ **pāre pāredür**
G767-2. **Pāre pāre** nʾola ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne giçer
G1264-3. Göreyim **pāre pāre** anı her dem / Ser-i zülf ile hem-ser şāne olmış
G2522-2. Olur yād idicek eyʿārıẓ-ı gül / Girībān tā bed-emān **pāre pāre**
G2522-3. Görüp şemʿ-i ruḫuñ pervāne gibi / Yaḳam odlara ben cān **pāre pāre**
G2522-4. Sitem tīġi cefā tīriyle ḳılduñ / Beni hey müselmān **pāre pāre**
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu **pāre pāre** görem āḫır şāneyi

pāre pāre eylemek/itmek [3] Doġramaḳ, kesmek, uvatmaḳ, ufatmaḳ. (Tulum, 2011: 1442)

G619-3. Ḫāṭırum olur müşevveş şāne ursan zülfüñe / **Pāre pāre eyleyen** baġrumı bildüm şānedür
G2522-1. Bu göñlüm **itdi** hicrān **pāre pāre** / Aḳar bu dīdeden ḳan **pāre pāre**
G2650-3. **Pāre pāre eyledi** gerçi dilüm tīġ-i cefā / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi

pāre pāre olmaḳ [12] Yarılmaḳ, yırtılmaḳ, pārelenmek...(Tulum, 2011: 1442)

G2165-3. Şāne gibi **olmayınca pāre pāre** bu göñül / Bilmesün irmez eli zülf ü tār u mūya virmesün
G2216-3. **Pāre pāre olmayınca** bulımadı dest-res / Ey göñül bu şanʿatı ögren varup sen şāneden
G2232-4. Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram / **Pāre pāre ola** dāim göreyim ben şānesin
G2522-5. Ḳaçan derd ile āh itse Muḥibbī / **Olur** bu sīne sūzān **pāre pāre**
G2622-4. Şol deñlü **pāre pāre oldı** baġrum / Dilümden āh ile her pāre düşdi
Mr27-2. Eger olmazsa işbu derde çāre / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-4. Ele almazsa göñlin ben ḳulınuñ / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-6. Nʾola ilete ṣabā kūyına gerdüm / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-8. Benüm Mecnūn u ḥayvān oldı işüm / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-10. Cihān içinde dāim bu nidādur / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-12. Eger irmezsem āh ol pür-cefāya / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**
Mr27-14. Eger olursa boynuña günāhı / **Olur** hecr ile baġrum **pāre pāre**

pārelemek [9] Doġramaḳ, yarmaḳ, ḳıymaḳ, kesmek... (Tulum, 2011: 1441)

(pāreledü [1], pāreleme [1], pāreler [4], pārelerdüm [1], pārelerse [1], pāreleyüp [1])

G199-2. Biñ pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi **pāreledü** şāne ʿāḳıbet
G557-4. Gerçi kim laʿl-i lebi cānlar baġışlar ʿāşıḳa / Nergis-i mesti velī cān ü cigerler **pāreler**
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı **pāreleyüp** yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / **Pāreler** uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1650-4. **Pārelerse** bu göñül kendüzini olmazʿaceb / Her nefes görür cān zülfüñ ucında şānenüñ
G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / **Pārelerdüm** baġrını irse elüm ger şāneye
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel **pāreleme** / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2642-2. Zülfine el vurduġınca **pāreler** göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın **pāreler** gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur ger ṣımayalar ṣadefi

pārelenmek [9] Yarılmaḳ, yırtılmaḳ, pāre pāre olmaḳ... (Tulum, 2011: 1442)

bk. yüregi pārelenmek

(pārelendi [1], pāreleme [1], pārelenmişdür [1], pārelense [2], pārelensün [2], pārelenür [2])

G766-1. **Pārelense** yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmazʿaceb çün ol cefākārı sever
G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum ser-ā-ser **pārelenmişdür** / Anuñçün gözlerüm yaşı ḳızıl ḳana boyanmışdur
G924-6. Şāne gibi **pārelense** ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-iʿanber-bārına / Göreyün kim **pārelensün** baġrı anuñ şāne-veş
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / **Pārelensün** göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G2336-3. **Pārelendi** dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye
G2369-5. Dil degül belki cān da **pārelenür** / Yār eger ursa zülfine şāne
G2521-5. Derdā ki Muḥibbʿār ile dil **pārelenür** / Bir kimesne yoḳ ʿārı çeke āh benümle

pārs [1] *Far.* Farisî iklimi, İran. (M. Nâcî, 2009: 563)

G356-6. **Pārs** iline eger irse Muḥibbī şiʿri / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn Ḫacend

paş ṭutmaḳ [1] Paslı duruma gelmek, paslanmak. (TDK, 2011: 1894)

G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde nʾeyler işbu zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür kim günüñ yüzini **ṭuta paş**

pās [2] *Ar.* Madenlerin rutubetten tuttukları kir, sadâ', jeng. (Ş. Sami, 2010: 960) *bk. ḫāk-i pās*

G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mir'ātını İskenderi / Şınsa her bir **pāsı** kendüyi ḫançer gösterür
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ **pāsı** var

pāsbān [5] *Far.* Gece bekçisi. (E. Tevfîk, 1890: 283) *bk. pāsubān*

(pāsbān [2], pāsbāndur [2], pāsbānı [1])

G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārızı üzre ʿaceb degül / Her ḳanda ki genc ola añа **pāsbān** gerek
G2241-2. Ārzūdan ben helāk oldum müyesser olmadı / İtlerüñle bir gice kūyuñda olmaḳ **pāsbān**
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bula ʿāṣıḳları / Her ṭarafdan zülfi anuñ **pāsbāndur** tāzece
G2457-3. İşigüñi felege virmeyüben bedr ü ḳamer / **Pāsbāndur** giceler ṣubḥa degin revzenüñe
G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme dāda dād it / Oluban çünki ḫalḳuñ **pāsbānı**

paṣlanmaḳ [1] Üzerinde pas oluşmak. (TDK, 2011: 1895)

G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr almışdur meger / Tīġi elde **paṣlanur** gelse ḳaçan ḫʷāb üstine

pasmaḳ [1] Korumak, muhafaza etmek.

G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uşanup yā ḳaşlaruñı **pasasın**

pāsubān [1] *bk. pāsbān*

G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup **pāsubān** ḳaşuñ / Ṭutar elinde tīr ile ḥāżır kemān ḳaşuñ

pāy [126] *Far.* Ayak, kadem, pâ, rici. (Devellioğlu, 2000: 854)

bk. dest ü pāy, ġubār-ı ḫāk-i pāy, ḫāk-i pā(y),ḫāk-i pāy-ı dildār, pāy-ı çemen, pāy-ı çerāġ ḳarañu olmaḳ, pāy-ı der-gilhā, pāy-ı dilber, pāy-ı dildār, pāy-ı dil-şikest, pāy-ı ḫāk, pāy-ı ḫuma, pāy-ı ḳadeḥ, pāy-ı mekes, pāy-ı Nīl, pāy-ı yār, semend-i bād-ı pāy

(pāy [1], pāya [4], pāyesine [1], pāyı [3], pāyına [66], pāyında [4], pāyını [2], pāyum [1], pāyuma [1], pāyuñ [1], pāyuña [39], pāyuñda [2], pāyuñı [1])

G56-4. **Pāyuña** gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G119-2. Var imiş başuñda devlet çünki irdüñ **pāyına** / Aġzuna alup lebin bir dem ol adem cānın öp
G196-2. Anuñ **pāyına** ġılṭān olsa āḫır / Bilürdüm var imiş başumda devlet
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / **Pāyına** yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G245-2. Sa ʿādet buldı ḳoyan **pāyına** ser / Benüm başumda yoḳdur bu sa ʿādet
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / **Pāyına** gözüñ yaşını cūy eyle revān it
G251-7. Ola ki gele **pāyuña** ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it
G255-4. Ol serv **pāyına** yine ey dīde merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G261-2. Yüzümi **pāyuña** sürsem beni pāmāl eyleme / Mūr olur kim pend idüp eyler Süleymān ile baḫş
G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar **pāyuña** ol şınmış zücāc
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī **pāyına meh-rūlaruñ** / Dükenür ṣanma dükenmez yiyüp ġam ṭurma ṣaç
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey serv-i ḫırām / **Pāyuña** ḫayf degül mi ki başup ḫāke çıḳar
G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile ḳaçan / **Pāyına** cū gibi yaşum ol ser-firāz ider
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem **pāyına** yüz / Yolına ṣaçmaġa göz yaşı da dirhem görinür
G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki o serv-i revānedür / Anuñ içün **pāyına** yaşum revānedür
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim ṣalına / **Pāyına** yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G535-4. Serverā **pāyuñda** her kim gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G562-5. **Pāyuña** revān itmege ey serv Muḥibbī / Gözi yaşını yirine aḳduġı demidür
G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / **Pāyuña işğār** içün bir tuḥfe-i nev-restedür
G585-5. Gözlerüm yaşın gören **pāyında** ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan şular mıdur
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / **Pāyına** her bir şecer eyler gülüñ zerler nişār
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ **pāyına** / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G613-4. **Pāyuña** tuḥfe getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G621-3. Ġamze oḳlarını çeşmi **pāyına** ʿarż eyleyüp / Atmaġa ʿāṣıḳlara almış ele ebrū çeker
G625-5. Bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan eylese ol serv ḫırām / **Pāyına** yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G645-3. Ben ṣürāḥī gibi **pāyuñda** senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir serv-i revānın gezdürür / **Pāyına** lā-büd anuñ eşk-i revānın gezdürür
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni **pāya** düşer
G669-3. Dürler dökeyin **pāyına işğār** ide çeşmüm / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin **pāya düşmişdür**
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / **Pāyına** düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur

G685-1. **Pāyuña** her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın olʿaynüñ bu baġrum başıdur
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür **pāyuña iş̱ār** / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum var
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ **pāyına** ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña süzen yiter
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe **pāyuña** / Yanıcaḳ şemʿayaġına dökilür pervāneler
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez misin şems-i felek / **Pāyuña** yüzler sürüp yolında ḫaḳ olmış yatur
G825-3. Yüzini sürmek diler **pāyuña** cānā bu göñül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G826-3. Ġoncenüñ **pāyuña** iş̱ār itmege ey gülʿiẕār / Kīse-i sürḫi içinde zerleri mestūrdur
G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile **pāyı** ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül kişverine / **Pāyına** dīdelerüm sīm ü zer iş̱ār eyler
G829-4. **Pāyuña** dökmege benüm servüm / Yaşumı sīm idem yüzümi zerler
G883-1. Serv gibi şalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan **pāyında** yā cūlar mıdur
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ **pāyına** gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G904-3. Laʿl-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür **pāyı** bāl üstindedür
G911-2. Serv-ḳadsin **pāyuña** itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle cān aḳar
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce göñlüm **pāyına iş̱ār** içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan kim revān olur / **Pāyına** gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / **Pāyına** her bir şecer eyler gülüñ zerler niş̱ār
G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / **Pāyuña iş̱ār** ider çün tuḥfe-i şāyestedür
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ **pāyına** ṣular gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde cūlar olup çaġlar
G1035-2. Ṣalınsa nāz ile ol serv-i ḳāmet / Gözümüñ yaşı **pāyında** revāndur
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem **pāyuña** senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1056-1. Gözlerüm īş̱ār içün **pāyına** sīm ü zer ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lāʿlüñe gevher ṭutar
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile **pāyum** gildürür / Ḳıl teraḥḥum dostum ḫālüm ḳatı müşkildürür
G1077(a)-5. **Pāyuña** revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine belki demidür
G1062-5. **Pāyuña** n'ola dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu ṣaḳladuġı sīm ü zeri yā ne içündür
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur kim şehā **pāyuña** īş̱ār eylemez
G1167-4. Eger nāz ile seyr-i bāġa gelse / Ḳoya **pāyına** ser serv-i ser-efrāz
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı **pāyuña** her dem cūlar olup çaġlamış
G1306-4. Sen güzeller şāhınuñ **pāyına iş̱ār** itmege / Bāġda eyler aġaçlar dirhem ü dinār ʿarż
G1310-5. İtdi **pāyuña** Muḥibbī cān niş̱ār / İtmege ḳādir degül bihter ʿivaż
G1374-4. Yanmayınca şemʿ-i ḫüsne sürmezem **pāyına** yüz / Dökinür pervāne yansa bāl ü perler her ṭaraf
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / **Pāyına** sīm ü zer döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı **pāyuña** senüñ īş̱ār içün / Laʿl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1447-1. Serv-ḳadler **pāyına** kim dir saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1482-3. Serv gibi ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẕar / **Pāyına** bu gözlerüm yaşını māʾil eyledüñ
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḫüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum **pāyına** anuñ revān gerek
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı **pāyına** ol dem niş̱ār itmek gerek
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ **pāyına** / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1623-5. Her neye mālik ise gül **pāyına** itdi niş̱ār / Görinürde ḳaldı ancaḳ birʿabāsı bülbülüñ
G1624-2. Ḳaddini görüp **pāyına** yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi nāzik
G1710-4. Göreliden dostum ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ / **Pāyuña** oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl
G1752-1. İki zülf-iʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye ṣal / Bend olan ʿāṣıḳları cemʿeyle bir bir **pāya** sal
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden yaña / Dökeyim ḫaḳḳu'l-ḳadem **pāyuña** bir dāmān gül
G1804-5. Muḥibbī **pāyına** düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına ṣanurlar beni ḫalḫalem
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker **pāyına** her dem gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur ṣanki gevher kānıyam
G1865-4. Serv-ḳaddler **pāyına** yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi şu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1905-4. Bāġ-ı ḫüsn içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüni / **Pāyuña** cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G1906-4. **Pāyuña** ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña servi ser-efrāzum benüm
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi **pāyına** lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G1929-2. Sen güzeller şāhınuñ **pāyına iş̱ār** itmege / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre görelden ol boyı servi / Gözüm yaşını **pāyuña** aḳıtdum cūybār itdüm
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün **pāyuña** yüz süre dildārum
G1958-1. **Pāyuña** yüz sürebilsem budurur derdüm benüm / Bir naẕar ḳıl ḫālüme ey nāz-perverdüm benüm
G1969-2. Gelesin nāz ile eyā servüm / **Pāyuña** döke gözlerüm dür ü sim
G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ **pāyına** bir bir döküp ḫaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2015-2. **Pāyına** bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2022-6. ʿIyd-gehde ol şehüñ **pāyına** çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat-i ser-ā-ser / Didüm **pāyında** ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / **Pāyuña iş̱ār** iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2110-2. **Pāyına** yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa n'ola **pāyuña** revān / Ḳarşuma serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm ayā serv-i revān / **Pāyuña** gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī **pāyına** / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim **pāyuña** sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden ki çün gördi yüzin
G2179-3. Dīdem üzre ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / **Pāyına** īş̱ār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2203-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül ḫānesine / **Pāyına** dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2205-5. Ola ki Muḥibbī göresin **pāyı** niş̱ānın / Eṭrāfını dök göz yaşı kūyı gül olsun

G2206-4. Gözlerüñ yaşını **pāyına** revān eyle revān / Serv gibi şalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın / **Pāyına** yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān **pāyına** ṣu gibi aḳarsın
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem **pāyına** aḳa başlaya
G2405-5. **Pāyına** revān eyle Muḥibbī yine yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya büstān arasında
G2415-4. **Pāyuña** düşüp eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ **pāyuñ** diler öpmek bu efkende
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / **Pāyuña** itmez żarar yaşumla çün nem-nāk ola
G2432-2. Ol servüñ evvel **pāyına** cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm **pāyına** anuñ revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ **pāyına** īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün āyāsına / Sen şehüñ tā ki niṣār ide hemīn **pāyesine**
G2566-2. Dilerem **pāyını** büse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh
G2573-3. Seri **pāyuña** iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳane
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel ṣādī vü ġam / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ **pāyına**
G2651-2. Her yire baṣṣa segi **pāy** başum anda ḳoyam / Ben kim olam ki segi ile idem peymāyi
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn **pāyuma** / Muḳbil-i şāgird olan taʿzīm ider üstādını
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden **pāyına** aḳa düşdi
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup **pāyını** ṣan başdı kemān-dār ṣıdı
G2707-4. Diler ey serv-ḳadd **pāyuñı** büse / Anuñ içün yaşum ider cüst ü cūyı
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḫırāmānı / Aḳıtdum **pāyına** cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2786-3. Güzeller **pāyına** ṣaçdum şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı
Mh3-15. Ḳıldı **pāyına** gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm **pāyına** yārüñ yüz sürüp mestāne-vār
Mh16-8. **Pāyına** her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben ʿāşıḳuñ cānā demi
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile ṣanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar ṣāḫ-ı gül **pāyına** dökdiler direm
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān **pāya** düşe
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḫi **pāyına** ṣaḳlar gözüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

pāy-ı çemen [1] Çimeliğin ayağı.

G2053-2. Kāse-i ser dostlar dolmazdan öñdin ḫāk ile / İçelüm mey ṭutalum elde ḳadeḥ **pāy-ı çemen**

pāy-ı çerāġ ḳarañu olmaḳ [1] Mum dibine ışık vermez, bir kimsenin kendi yakınlarına yardımcı olmaması.

G1348-3. Görmeyesin ayaġuñ altındaki ʿāşıḳları / Bu meṣeldür **ḳarañu** dirler **olur pāy-ı çerāġ**

pāy-ı der-gilhā [1] Ayağı çamurda.

G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur **pāy-ı der-gilhā**

pāy-ı dilber [2] Sevgilinin ayağı. *bk. pāy-ı dildār, pāy-ı yār*

G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen **pāy-ı dilberden** / Güzeller ṣayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2682-5. Umar Muḥibbī büse ḳıla **pāy-ı dilberi** / Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi

pāy-ı dildār [4] *pāy-ı dilber, pāy-ı yār*

G781-4. Didiler **pāy-ı dildārı** öperseñ ṣaġ ayaġın öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet yetişdüñ **pāy-ı dildāra** / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1587-5. **Pāy-ı dildāra** Muḥibbī gevher-i eşki ṣaçup / Cān u dil naḳdin daḫi āḫır niṣār itsem gerek
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün **pāy-ı dildāra** / Muḥibbī lāyıḳ budur viresin cānı şükrāne

pāy-ı dil-şikest [2] Gönlü kırık dal.

G204-1. Ḫār ile oldı gül-i nev **pāy-ı dil-şikest** / Derdā dirīġ gül yüzüñe iremedi dest
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban **pāy-ı dil-şikest** / Vaṣluñ gülini irmedi ey bī-vefā dest

pāy-ı ḫāk [1] Ayağın toprağı.

G1810-2. Başum hevāda ṣu gibi yaşum hevādadur / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ **pāy-ı ḫākıyam**

pāy-ı ḫum [1] Şarap küpünün ayağı/dibi.

G204-5. **Pāy-ı ḫuma** sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler şikest

pāy-ı ḳadeḥ [1] Kadehin ayağı.

G219-2. Ser ḳodum çünki ṣürāḥī gibi **pāy-ı ḳadeḥe** / Ṭañ degül dirler ise baña eger bāde-perest

pāy-ı meges [2] Sinek ayağı.

G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd **pāy-ı meges** midür yapışupdur ḳalup bāle
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül **pāy-ı meges** ḳılmış meger bāl üstine

pāy-ı Nīl [1] Nil'in ayağı.

G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / Ṣanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür **pāy-ı Nīl**

pāy-ı yār [2] *pāy-ı dildār, pāy-ı dilber*

G425-10. Niṣār içün Muḥibbī **pāy- ı yāre** / Yaşum sīme yüzüm altuna beñzer
G1198-4. Niṣār eylemek içün **pāy-ı yāre** / Yaşuma sīm ü zer didüm ne dirsüz

pāy [1] *Ar.* Hisse, nasip, behre, kısmet. (Ş. Sami, 2010: 962)

G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı ṣādī vü ġam / Muḥibbī saña düşdi ġuṣṣadan **pāy**

pāyān [7] *Far.* Son, ahir, nihayet, encam, gaye. (Ş. Sami, 2010: 962)

bk. ḥadd ü pāyān, pāyān-ı zülf, pāyān olmaḳ, pāyāna/pāyānına irmek

(pāyān [3], pāyānı [4])

G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ **pāyān** aña / Gönlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / Işḳuñuñ emvācı çoḳ **pāyānı** yoḳ deryāsı var
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḥod ġamuñ **pāyānı** var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş şanmañ anı dermānı var
G1410-2. Kaʾbe-i vaṣla irerdüñ ey göñül ḳaṭʿ eylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ **pāyānı** yoḳ
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi Muḥibbī **pāyān** / Ḥamdülillah yüzini şaġ u selāmet gördüm
G2162-5. Feraḥ ṣādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña **pāyān**
B45. Ḳanāʿat gencdür **pāyānı** yoḳdur / Ṭamaʿ bir derd-verdür yaʿni yoḳdur

pāyān-ı zülf [1] Saçının ucu.

G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen sevdāya baḳ

pāyān olmaḳ [3] Nihayete ermek, son bulmak.

G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum her işe **pāyān olur**
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / Işḳuma **pāyān olur** mı yüregüm ṭoptolu dāġ
G2275-3. Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād / Dirīġā **olmadı** bu hecre **pāyān**

pāyāna/pāyānına irmek [9] Son bulmak, sona ermek, bitmek.

G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm **irmedüm pāyānına** / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña ṭalub
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm **irmedi pāyānına** / Var mı dir ʿālemde kimse vaşlınuñ imkānı var
G1421-3. Ola kim **pāyāna irse** rūze-i hecrüñ dilā / ʿIyd-ı vaşlın gözleyüp ebrūları āyīne baḳ
G1497-3. **İrmek** ister zülfinüñ **pāyānına** şeydā göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler **iremez pāyānına** / Bu uzun sevdā ile bu ʿömri kütāhı görüñ
G1691-4. Niceye dek aġladursın hecr ile ben ḫastei / Cevr ise **pāyāna irdi** bārī luṭf it cānum al
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / **İrmedüm pāyānına** bildüm anı ġāyet uzun
B101. Āh kim ġam mülkinüñ **pāyānına irmek** muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eṣer ola ḳomaz tende mecāl
B161. Düşeli baḥr-i ġama dil zevrakı olmaz ḫalāṣ / **İrmedi** hergiz o baḥrüñ kimseler **pāyānına**

pāy-bend [3] *Far.* *bk. pā-bend*

(pāy-bend [2], pāy-bendem [1])

G319-2. Dil esir-i zülfdür ḫālüñ görüp / Murġ görse dāne olur **pāy-bend**
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne deprenmez ṣanasın **pāy-bend** olmış
G2166-1. Mestem ü dil-ḫasteyem āh o gözi medhūşdan / **Pāy-bendem** āh meded kākül diyen gülpūşdan

pāy-best [1] *Far.* Ayağı bağlı. (M. Nâcî, 2009: 563)

G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma **pāy-best**

pāy-būs [3] *bk. pā-būs*

(pāy-būsa [1], pāy-būsı [1], pāy-būsın [1])

G1195(b)-2. **Pāy-būsın** isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G2370-1. Olur dil şād irişse **pāy-būsa** / Ṣanasın mālik olur taḫt-ı Rūsa
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān pes ḫoş gelür / **Pāy-būsı** ger müyesser olsa ben medhūşına

pāy-bürehne [1] *bk. pāy-bürehne*

B145. Meydāne girüp **pāy-bürehne** çün olam şen / Merd ola kişi kendüye idinmeye cevşen

pāy-dār [3] *Far.* Mukavim, sabit. (M. Nâcî, 2009: 564) *bk. pāy-dār olmaḳ*

G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende **pāy-dār** / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise **pāy-dār** / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey ṣanem
G2066-3. Ġırra olup bu ḥüsne cevr itme / Çü degül ḥüsn **pāy-dār** ṣaḳın

pāy-dār olmaḳ [2] ...bāḳī ołmaḳ, ber-devām ołmaḳ, ḳāim ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1445)

G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin **pāy-dār olmaz** / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez ṣanasın bir eser yeldür
G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā yüze gülmese birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā **pāy-dār olmaz**

pāye [1] *Far.* Kadr, menzelet, mertebe, rütbe, izz ü câh. (E. Tevfîk, 1890: 285)

G2359-1. Ṣala ol serv-ḳad üstüme sāye / Olur mı ṭañ baña çarḫ ola **pāye**

pāyende olmaḳ [2] Sürekli olmak, kalıcı olmak.

G328-1. Rūze-i hicrān gidüp yüzüñ görindi oldı ʿīd / Devletüñ **pāyende olsun** daḥi ʿömrüñ ber-mezīd
G766-3. İdeyüm didüñ vefā lïkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān **pāyende ol** başdan giçer çün ḫayr ü şer

pāy-māl [2] *bk. pā-māl, pāy-māl eylemek/itmek, pāy-māl olmaḳ*

G1494-3. Yücelerde seyr iderken şems istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda şimdi **pāy-mālüñdur** senüñ
G1616-5. Bu Muḥibbī derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün yollaruñda **pāy-mālüñdür** senüñ

pāy-māl eylemek/itmek [11] *bk. pā-māl eylemek/itmek*

G165-2. Ḥüsnine maġrūrdur ʿuṣṣāḳı **eyler pāy-māl** / Çaġırup biñ dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G321-2. Mūr gibi **pāy-māl itdürme** gel miskīnleri / Salṭanat giçer Süleymān daḥi olsan hemçü bād
G929-5. **Pāy-māl itdürme** gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder yiter
G1408-2. Göñül ʿışḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl **pāy-māl itme** / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o virānlıḳ
G1431-4. **Pāy-māl itdi** yine ġam leşkeri / Eyledi dil mülkini yaġma-yı ʿışḳ
G1802-3. **Pāy-māl itsen** beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem her dem seni zülfi perīşānsın begüm
G1890-3. **Pāy-māl eyleyelüm** kişverini sürḫ-i serüñ / Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini **pāy-māl itdi** / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G2059-4. Zülf ü ebrū çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeküp / **Pāy-māl eyler** eger Ḫusrev eger cāmın Cemin
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / Göñli zülfüñ ġamıyla **pāy-māl itmek** neden

pāy-māl olmaḳ [11] *bk. pā-māl olmaḳ (2.)*

G1178-4. **Pāy-māl olsam** ne ġam ey ḥüsn ilinüñ ḫusrevi / Bu meṣel meşhūrdur kim ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1111-5. Muḥibbī āh ʿışḳ içre egerçi **pāy-māl oldı** / Ġamı ʿışḳundan olmasun dil ü cānum cüdā hergiz
G1432-5. Rāh-ı miḥnetde **pāy-māl olısar** / Ey Muḥibbī olan fütāde-i ʿışḳ
G1725-4. Ziynetine ṣaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi lïk / **Olısardur** anı fikr eyle kim āḫır **pāy-māl**
G2403-4. Nice diller benddür billāh çözme zülfüñi / **Pāy-māl olur** göñüller anı duzaġ eyleme

Pec [1] Macaristan'ın güneyinde, Mescek dağlarının güneybatı yamacında Hırvatistan sınırına yakın bir şehir. *bk. şehr-i pec*

G2494-5. Muḥibbī zülfinüñ kāfirligi çoḳ / Ben anuñ görmedüm ḳatlini **Pecde**

peçe [1] *Far.* Çocuk, oğlan, gulâm. (Ş. Sami, 2010: 963)

G941-1. Ḫāller meyl ider ol ʿārıẕ-ı dil-cūya gelür / Ṣanki hindū **peçeler** teşne olup ṣuya gelür

pehlevān [7] *Far.* Güreşçi, küştîgîr. (Ş. Sami, 2010: 963) *bk. pehlevān-ı ʿışḳ*

(pehlevān [2], pehlevānam [1], pehlevāndur [1], pehlevānlar [2], pehlevānlardur [1])

G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim ola mest / **Pehlevānlar** gibi baş başa ururlar dest-be-dest
G508-5. Ey Muḥibbī **pehlevāndur** nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı var
G842(b)-3. Meydān-ı ḥüsn içinde anı **pehlevān** gibi / Ebrūları ki başını bir yire çatdılar
G1040-5. Burmamışdur kimesne burmaz bu dünyā nicesin / **Pehlevānlar** buña dimişler demürden nicedür
G1358-1. Yine bir zühre-cebin ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / **Pehlevānam** ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey dil olalı sen **pehlevān** / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur miyān-gīrüñ senüñ
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür iki ḳaşı / Ṣan iki **pehlevānlardur** ḳomış birbirine başı

pehlevān-ı ʿışḳ [3] Aşk pehlivanı.

G1498-6. **Pehlevān-ı ʿışḳ** olsañ ey Muḥibbī ṭañ mıdur / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yāruñdur senüñ
G1987-2. **Pehlevān-ı ʿışḳam** u kimdür gelen meydānuma / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yārumdur benüm

G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan **pehlevān-ı ʿışḳ** / Yanumda dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn

pehlevāne [1] *Far.* Kahramana şayeste, yiğitçe. (Ş. Sami, 2010: 963)

G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki anı söyledüm ol **pehlevānedür**

pehlū [2] *Far.* Yan, eyeği. (Ş. Sami, 2010: 963) *bk. pehlū-yı müşk, zir-i pehlü*

G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür aña ki **pehlūya** segirdür
G1963-3. Çār ebrū tīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi **pehlūya** derdā çıḳdı yanumdan benüm

pehlū-yı müşk [1] Yanyana bulunma kokusu.

G1593-3. Dost vaṣlın isteyen ʿāşıḳ gerekdür post-pūş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı **pehlū-yı müşk**

pej-fend [1] *Far.* Hile/oyun.

G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ **pej-fendüñi**

pejmürde [1] *Far.* Solmuş, âb u tâb ve revnakı gitmiş. (Ş. Sami, 2010: 964)

G2294-3. Ṣanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir **pejmürdesin**

pek [1] *T.* Katı, sert, sıkı, sağlam. (TS, 2009: 3183)

G2499-5. ʿIşḳuñ kemānı **pekdür** her kim ki çekmek ister / Derd ü belā vü miḥnet aña gerek kebāde

peleng [14] *Far.* Leopar, panter. (Steingass, 1892: 255)

bk. bebr ü peleng, ʿışḳ-ı peleng-i pişe, kūh-ı peleng, naṭ ʿ-ı peleng, şīr ü peleng

(peleng [10], pelengden [1], pelenge [2], pelengüz [1])

G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm ṣanur Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler **pelenge** beñzer
G1034-5. Gehi dāġum ile döndüm **pelenge** / Ruḫ-ı zerdümle gāh oldum ġażanfer
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin **peleng** şeklinde yir yir sāye baḳ
G1452-4. Dimeñüz Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne yoḳ / Eksilür mi kūh-sār içre **pelengden** mīşe baḳ
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse ṭañ mı gözi / Ceng ider ebrū ḳaçan görse **peleng**
G1533-4. Şīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā içre **peleng**
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre anı şanur **peleng**
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre **peleng** / Ḫiyle-ger şanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse **peleng** / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün ḥāl olam
G1996-1. Olup dīvāne-veş ṭaġlar ṭuraġum / **Peleng** şeklini gösterdi bu dāġum
G2364-2. Verā-yı mīşe-i ġamda biz ol **pelengüz** kim / Ḫalāṣ olmaya düşse nāheng-i dāmımuza
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şīrem gāh dāġumla **peleng** / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre **peleng** / Rūy-ı zerd ile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir **peleng** / Ḥasret ile sīneme yaḳduḳda miḥnet dāġını

peleng-i mīşe [2] Meşeliğin/ormanın kaplanı.

G1147-3. Baḳuñ bu dāġuma kūh-ı ġam içre / Benüm gibi **peleng-i mīşe** olmaz
G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā **peleng-i mīşedür** dāġ ile pür-ḫālem bugün

peleng-pīşe [2] Kaplan huylu.

G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur **peleng-pīşedür** / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni **peleng-pīşedür** / Derd ü ḥasretle yaḳaldan sīnem üzre nice dāġ

penāh [5] *Far.* Hıfz u himâye. (M. Nâcî, 2009: 565)

(penāh [1], penāhı [2], penāhum [2])

G13-5. Başı eflāke irüp yimez idi ẕerrece ġam / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye **penāhum** ṣanemā
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin velī **penāhum** / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2489-3. Eyledi vuḥş u ṭuyūrı kendine Mecnūn **penāh** / Bunı kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda
G2636-1. Ḫudāya sensin ʿālem pādişāhı / Ṭapuñdur cümle maḫlūḳuñ **penāhı**
G2699-5. Muḥibbī key şaḳın kesme ümīdüñ / Ki oldur cümle mücrimler **penāhı**

penbe [9] *Far.* *bk. ḳanını penbeye almaḳ, penbe-i dāġ, penbe-i pür-ḫūn*

(penbe [6], penbeden [1], penbei [1], penbesini [1])

1. Pamuk. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 417)

G548-4. Ḫasteyem ża ʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / **Penbe** ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / **Penbe** içre āteşi olur mı pinhān eylemek

G1704-4. Āteş ile **penbei** bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1708-4. **Penbe** eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına ṣu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi **penbeden** yumışaḳ / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden
G2466-4. **Penbe** göñül ki şaḳlaya mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2605-2. Şaḳlayam dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / **Penbe** içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde şaḳlayam / **Penbe** içinde ola mı āteş nihān daḫi

2. Pembelik, kızarıklık.

G1634-5. Āferīn olsun Muḥibbī āsumān-ı ʿışḳda / Daġunuñ her **penbesini** māh-ı tābān eyledüñ

penbe-i dāġ [14] Dağlanan yerin üstündeki pamuk.

G559-7. Seyl-i eşkümle Muḥibbī **penbe-i dāġum** gören / Dir mülemmā cūydur berk-i gül ḫandān aḳar
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī **penbe-i dāġuñ** ḳabā yiter
G1006-2. Sīnem üzre görinen yir yir elifler servler / Āḳ-ı güldür **penbe-i dāġum** ki dāġ üstindedür
G1231-2. Şehīd olsam eger ʿışḳ ile yārān / İdesin **penbe-i dāġum** kefen bes
G1364-3. **Penbe-i dāġum** görenler sīnem üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1605-3. Gözlerüm yaşını ḳıldun mihr-i eflāki nücūm / **Penbe-i dāġumı** hem bir māh-ı tābān eyledüñ
G1793-7. **Penbe-i dāġum** yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde ey Muḥibbī ḫil ʿatüm
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / **Penbe-i dāġum** görenler dirse ṭañ mı māhiyem
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm şanmañ ancaḳ pīrehen / **Penbe-i dāġum** yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2260-3. Sīnem üzre **penbe-i dāġum** yiter pīrāhenüm / Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2267-3. Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳatre eşkümi / **Penbe-i dāġum** gören dir aña māh-ı āsumān
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / **Penbe-i dāġum** yiter arama çarḫuñ māhını
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī **penbe-i dāġuñ** ḳabā yiter
B120. **Penbe-i dāġumla** gerçi kūh-ı ġam ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle velī deşt-i belā arslānıyam

penbe-i pür-ḫūn [1] Kanlı pamuk.

G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler **penbe-i pür-ḫūn** ile / Lālelerle açılupdur sīne şaḥrālar gibi

penc [3] *Far.* Beş. (Steingass, 1892: 256) *bk. penc-i genc, şeş dü penc*

G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmi ṭarzını / Şi ʿrüni şimdengirü itmek gereksin **penc penc**
G2642-4. **Penc** vaḳtde mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi

penc-i genc [1] Beş hazine.

G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmi naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe senüñ ben penc-i genc

pence/pençe [6] (Ş. Sami, 2010: 965)

bk. pençe ṭutmaḳ, pençesin burmaḳ, pençe-i mercān, pençe-i şīr

(pence [2], pençe [1], pençesi [1], pençesinde [1], pençesine [1])

1. *mec.* Kuvvet, satvet, savlet, tasallut.

G798-3. Şīr-i çeşmüñ **pençesinde** işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuşşāḳda ol **pence** yoḳ
G2375-5. Muḥibbī **pençesi** ʿışḳuñ ḳatıdur / Demürden olsa daymaz aña **pençe**
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi bu şi ʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḫālini ursun bu ki **pence**

2. Hayvânât-ı müfterisenin ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları, mıhleb, çengâl.

G2652-3. Bir baḳışiyle eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan şāhin aldı **pençesine** bir kebūteri

pençe ṭutmaḳ [2] Çarpışmak, pençeleşmek. (TS, 2009: 3185)

G814-5. Niẓāmi nicesin bürdüm benümle kim **ṭutar pençe** / Muḥibbī ʿarṣa-i naẓmuñ bugün şīr-i jiyānıdur
G2540-6. Muḥibbī müşkil işdür ʿışḳ bāzı / Kimesne **ṭutmasun** bunuñla **pençe**

pençesin burmaḳ [1] Kolunu bükmek, yenmek. (TS, 2009: 3186)

G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ ṭutalum olduñ Efridün / Bu dehrüñ **pençesin** Rüstem olup ʿālemde **burduñ** ṭut

pençe-i mercān [4] Kırmızı lale/mercan lalesi.

G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā şol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol **pençe-i mercān** olur
G2448-2. Ḳanlu yaşum ki **pençe-i mercān** olaldan āh / Āhum yiliyle lücce-i ʿummān girih girih
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ ile umaram ki **pençe-i mercān** ola

G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda şan **pençe-i mercān** büyidi
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḥaḳḳ **pençe-i mercāna** beñzetdüm seni

pençe-i şīr [1] Arslan pençesi.

G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān ṣaçı Mecnūnuñ / Görenler **pençe-i şīri** anuñçün şānedür dirler

pend [38] *Far*. Öğüt, tavsiye, nasihat. (Steingass, 1892: 258)

bk. pend almaḳ, pend eylemek/itmek, pend ḳılmaḳ, pend-i nāṣıḥ, pend ü naṣīḥat eylemek, ẓāhir ü pend

(pend [12], pende [1], pendem [1], pendi [3], penddür [1], pendini [2], pendüm [4], pendümi [12], pendüñi [1], pendüñle [1])

G86-3. Ger benüm **pendümi** gūş itmez iseñ / Direm ey dil olmış olacaḳ saña
G105-3. Nice yıldur pend iderler **pend** gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G174-5. **Penddür** yārāna her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G250-5. Ṭoġrut yoluñı **pendümi** gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ fāʾide şoñra dökesin eşk-i nedāmet
G319-3. Geldi sevdā başuma dīvāneyem / Işşı itmez baña şimdengirü **pend**
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid yüri / ʿĀşıḳ-ı dīvāne hīç ṭutar mı **pend**
G584-7. Dil ü cān ile bu **pendümi** gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur ṣūr
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı Muḥibb ṭut bu **pendümi** / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki **pend** ister / Görelden zülfī zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G888-1. Hāy hūdan fārigˇ ol ʿālemde sulṭānlıḳ budur / **Pendini** gūş eyle gel müruñ Süleymānlıḳ budur
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel **pendümi** gūş it / Dīvāne göñül söz mi ṭutar bildügin işler
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī şoñı ḫacletdür / Bu **pendi** cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden żāyiʿ olmaz **pend** ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu sözi kes
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde nāṣiḥā terk itmezem / **Pend** ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm **pendümi** gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī **pende** gūş / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Gūş itmedüñ çü **pendümi** saña beter gerek
G1610-5. **Pendümi** gūş it Muḥibbī keşreti terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ
G1694-7. Ölümüñ añ Muḥibbī günde biñ kez / Ṣaḳın bu **pendümi** ṭut olma ġāfil
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl **pend** / Yitmemi saña ḥiṣṣe Süleymān u mūra gel
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi **pendüm** ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G1814-1. **Pendüñle** nāṣiḥā beni ṣanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam
G1814-4. Öldürmek ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ / Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa **pend** olam
G1879-2. ʿĀşıḳ olmañ olanuñ derd ü belāsı çoḳ olur / Dostlar ḥālüme kim baḳsa ben aña **pendem**
G2037-7. Ger Süleymānsan n'ola gūş eyle bir dem **pendümi** / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2090-3. Pādişāh iseñ bu **pendüm** gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
G2173-1. **Pend** gūş itme dilā alma ele ʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör yār etegin
G2326-1. **Pend** gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / Ṭutmadı **pendümi** döndürdi fiġānın cerese
G2432-4. Gūş eylemedüñ **pendümi** ḥālüñ beter olsun / Ḳaç kerre didüm uġrama ʿışḳuñ yöresine
G2454-5. **Pendüm** Muḥibbī bişinev var ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2540-2. Ṣaḳın aldanma dehre **pend gūş it** / Ki pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse **pendini** / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide **pendi** / ʿAceb mi lezẕet-i rūḥ ki zīrā añlamaz **pendi**
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ çünki unıtduñ **pendüñi** / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör bendüni
G2714-4. Dil-i Mecnūna teʾşir eylemez **pend** / Ḳabūl eyler özine çün belāyı
G2731-1. Sen sen ol **pendüm** budur ṭutma göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

pend almaḳ [1] Öğüt almak.

G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör Süleymān ḳaçmayuban **aldı pendin** mūrdan

pend eylemek/itmek [18] Ögüt etmek, ögüt virmek, nasīhát etmek, nasīhát virmek, tembīh etmek, tembīh virmek...(Tulum, 2011: 1451)

G8-4. **Pend ider** her dem baña geç diyü zāhid ʿaşḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā zāhid baña
G14-2. Çün ṣaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü **pend eylemek** zinhār aña
G105-3. Nice yıldur **pend iderler** pend gūş itmez göñül / Cümle ʿālem bir yaña ʿışḳ ile bu dil bir yaña
G139-4. Her kiʿāşıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / Zaḫmete girüp aña **pend eyleyüp** nʾeyler edīb
G226-2. Nāṣiḥa **pend eyleme** itmez eṣer / ʿĀşıḳ oldum çünki ben rūz-ı elest
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pāmāl eyleme / Mūr olur kim **pend idüp** eyler Süleymān ile baḫş
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludurʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār **itmez pend**
G636-4. Gel **itme** ʿāşıḳa **pendi** yine öz başuña eyle / Eṣer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ ṣudāʿ eyler
G715-2. **Pend idersin** zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir

G770-5. Nāṣiḥā **pend eyleme** itmez Muḥibbī'ye eṣer / Māh-rūlar çün ezel dilden ḳarārum aldılar
G1491-5. Zāhidā **pend eyleme** ṭutmaz Muḥibbī pende gūş / ʿĀṣıḳ olan ār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G1520-5. Kim gözüm yaşına **pend itse** Muḥibbī aña di / Kimse sedd eylemedi öñine hīç Ceyḥūnuñ
G1774-5. **Pend idüp** dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik / Ḥālüme ḳomaz beni derd-i nihānum n'eyleyem
G2430-3. Nāṣıḥā **pend eyleme** kūyında ger pā-māl olam / ʿĀṣıḳ olanlar bilürsin baḳmaz nāmūsına
G2467-1. Kimseler **pend itmesün** baġrında başı gelmişe / Hīç kes dil virmesün ol çār ḳaşı gelmişe
G2540-2. Şaḳın aldanma dehre pend **gūş it** / Ki **pend eyler** Süleymāna ḳarınca
En1-15. Đat Đarb ursa yiridür baña bu çarḫ-ı felek / Dil-i āṣüfteye **pend eylediler** itmedi kār
Mh12-10. Zāhidā **pend eyleme** itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

pend ḳılmaḳ [3] Öğüt vermek, öğütlemek.

G332-3. Żāyiʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim yoḳdur **ḳılam** dīvāneye yoḳ daḫi **pend**
G357-3. Ḥışḳa ṭolaşdı göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer baña naṣīḥat **ḳılma pend**
G1195(a)-1. **Pend ḳılsan** göñlüme ʿışḳum daḫi olur sitīz / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz

pend-i nāṣıḥ [1] Nasihatçi öğüdü.

G124-2. Ehl-i ʿışḳ olan meṣeldür kimʿaḳldan dūr olur / **Pend-i nāṣıḥ** istemez gūş eylemez ḳavl-i edīb

pend ü naṣiḥat eylemek [2] Öğüt ve nasihat vermek.

G523-4. Ne deñlü **eylesem pend ü naṣīḥat** / Yañılmaz n'eyleyem göñül belādur
G1266-3. Nice kim **eyledi pend ü naṣīḥat** ṭutmadı göñlüm / Yürür kūyında dildāruñʿacāyib derd-mend olmış

per [25] *Far.*

bk. bāl ü per, bī-per ü bāl, hindū vü per, per açmaḳ, per ṭutmaḳ, per-i ʿamel, per-i ġam, per-i ġarāb, per-i ġurāb, per-i kāh, per-i mekes, per-i semender, per-i zāġ, per ü bāl

(per [15], perden [2], perdür [1], peri [1], perin [4], perini [1], perüm [1])

1. Kanat... (Steingass, 1892: 239)

G117-4. **Per** yaḳar pervāne gör āh eylemez / ʿĀṣıḳa lāyıḳ degül illā sebeb
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde **per** yaḳar pervāne ger görse sirāc
G358-4. Ey felek bir ḳıla **per** ḳılsañ cihānı ġam degül / Ḫāne-i vīrān içinde germ-i nārumdur nemed
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç **perden** leẕīẕ
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh **perden** leẕīẕ
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde melekler **per** yaḳar
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / **Perin** Cibril ḫūrşīde şanasın sāye-bān eyler
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş **per** gösterür
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile **perdür**
G767-1. Zülfı zencīrine kim dil vire dīvāne giçer / Şemʿ-i ruḫsārına kim **per** yaḳa pervāne giçer
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Şanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp **per** gösterür
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi **per** yaḳa / Ger disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şiʿr
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa **perini** pervāne çerāġ üstindedür
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her **perin** diker tāze nihāl eyler
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile **per**
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şemʿ-i ḫüsn-i dil-keşe / Yandı **perüm** pervāne-veş bu ḥālümi şormaz mısuz
G1245-2. Nāṣiḥā menʿ itme yaḳsam şemʿ-i ḫüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne **perin** gelmez illā nār ḫoş
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şemʿün yaḳup **peri** / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin / Nice bir şemʿ-i cemāle **per** yaḳar pervānesin
G2348-4. Şemʿ-i ḫüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / **Per** yaḳar mıydı eger pervāneler nār olmasa
Mh16-9. ʿĀṣıḳa ʿāṣıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şemʿe vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı **per**
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne gibi **per** benem / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım

2. Kanat yeleği, kanadın büyük tüyleri. (M. Nâcî, 2009: 566)

G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne **per** çekdüm
G1990-5. Bu dehrüñ şayd-gāhından Muḥibbī şāh-bāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa **per** çekdüm
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum şorġuç ideyin yaşuña zülfüñ **perin**

per açmaḳ [3] Kanatlanmak, uçmak.

G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden **per açan** zāġ u zaġandan geç
G1188-2. Ḳaça **per açdı** murġ-ı cān-ı Ferhād / Nigārī ḳaşrına dek itdi pervāz
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile göñül hīç kese / Şāhbāz olan **açar** mı **peri** şayd-ı mekese

per ṭutmaḳ [4] Kanat açmak, uçmak.

G448-3. Gülşen-i ḥüsninde zülfi cilve-ger / Her yaña ṭāvūs-veş **perler ṭutar**
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi ʿārıżında **per ṭutar** / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur kāfir ṭutar
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler **per ṭutar**
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar **per ṭutar**

per-i ʿamel [1] Amel kanadı.

G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde yoḳ **per-i ʿamel** yolda ḳalur sekrān gibi

per-i ġam [1] Gam kanadı.

Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey **per-i ġam** düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz

per-i ġurāb [3] Karga kanadı.

G126-5. Ḥüsn-bāġın şaḳlayup zāġ u zaġandan dilberüm / Aşup anda eylemişdür zülfini **per-i ġurāb**
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aş **per-i ġurāb** it
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi **per-i ġurāb** / Bāġbān-ı çeşm yatmış şanki ḫʷāb üstindedür

per-i kāh [1] Saman çöpünün kanadı.

G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḥırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler semā bir **per-i kāhum** ben

per(r)-i meges [3] Sinek kanadı.

G434-5. Degül **perr-i mekesden** yeg bu dünyā / Muḥibbī çekdügüm āḫiri ġamıdur
G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḥālet gösterür **per-i meges** / Çünki anuñ şavtınuñ maʿnāsını eyler istimāʿ
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı yoḳ bilür **per-i meges** deñlü cihān ḳadrin

per-i semender [1] Semender kanadı.

G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḥları dürında yine / ʿAcebā **per-i semender** mi ki zülf-i siyehi

per-i zāġ [1] Karga kanadı.

G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar **per-i zāġ** anda

per(r) ü bāl [9] Kanat ve telek... (Pala, 1999: 324) *bk. per(r) ü bāl açmaḳ*

G524-2. **Per ü bālin** yaḳar pervāne şemʿe / Olan ʿāşıḳ virür elbette ser
G669-5. Şemʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī **per ü bālin** / Yansun ḳo seni eyledi pervāne güzeller
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam **per ü bāl** / Cemālüñ şemʿi çünki nāre beñzer
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ **per ü bālüñdür**
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına perī gibi gelür bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin **per ü bāl** eyler
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey perī zülfin u gisū **per ü bālüñdür** senüñ
G1703-3. Āteş-i ruḫsāre yandursam n'ola cān u dili / Şemʿe yaḳar nitekim pervāne görse **per ü bāl**
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince cānā pervāz eylemez / Dostum nāveklerüñ oldı **per ü bālüm** benüm
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe **perr ü bāli** n'eylesün

per(r) ü bāl açmaḳ [1] Uçuşmak. (Saç)

G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına **perr ü bāl açar**

perākende [1] *Far.* Mecmu ve muntazam olmayan ve bir yirde bulunmayan, dağınık, darmadağınık, müteferrik, perişan. (Ş. Sami, 2010: 966)

G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı **perākende** Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese dervīş ü miskīn ṭaġılur

perçem [22] *Far.* Kâkül. (M. Nâcî, 2009: 566) *bk. zülf-i perçem*

(perçemi [4], perçemin [1], perçemler [1], perçemüñ [16])

G38-2. **Perçemüñ** zülfüñ hümā-veş sāye şaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum saña
G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda **perçemi** yārüñ kemīn ṭutar
G632-3. Kirpügi şaflar dizüp durmaz dil alur **perçemi** / Ḳalb-i ʿuşşāḳı şıyup eyler savaş üç günde bir
G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben zülfi ḳafada dürdi **perçemler**
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare **perçemüñ** / Aş dāre diyü söyledi gör yāre **perçemüñ**
G1627-2. Leylī şaçuñ ḥasreti Mecnūna döndürüp / Dīvāne dār eyledi āvāre **perçemüñ**
G1627-3. Gülzār-ı ḥüsnüñe senüñ ayaġumı başdurur / Oldı ṭılısm beñzeyeli māre **perçemüñ**
G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet mi ḳoya nāfe-i tātāre **perçemüñ**
G1627-5. Ordu-yı ḥüsnüñ içine hergiz girilmeye / Beñzer ḳafañı beñzedi dündāre **perçemüñ**
G1627-6. ʿUşşāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere gör ḳare **perçemüñ**
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Şalınca gāh zülf ile ruḫsāre **perçemüñ**

G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / **Perçemün** dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / **Perçemi** ṭurmış ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn
G2332-4. Dil almaġ içün ilerü çeşmini gönderüp / Dündār idindi **perçemin** aldı ḳafasına
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi bir tāra **perçemüñ** / Teşbīḥ ḳıldı kendüzini māre **perçemüñ**
G2645-2. Cān murġına seyr-i cemālüñ iderken āh / Lu ʾb ile çekdi aġa anı ḳare **perçemüñ**
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra **perçemüñ**
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre **perçemüñ**
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil gibi eyledi anı āvāre **perçemüñ**
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada **perçemi** ḥāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı

perçīn [1] *Far.* Kakılan mıhın öte yandan çıkan ucunu kıvırıp kakmak suretiyle takviye. (M. Nâcî, 2009: 566)

G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre **perçīn** gösterür

perde [19] *Far.* *bk. derūn-ı perde, perde eylemek/itmek, perde ḳılmaḳ, perde olmaḳ, perde-i zülf*

(perde [8], perden [1], perdede [1], perdedür [3], perdeñi [1], perdesi [1], perdesin [4])

1. Örtü, peçe. (Steingass, 1892: 241)

G146-5. Ka ʾbe-i ʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibbī **perde** keşf it ruḫ-ı raḫşānın öp
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḥābı **perdedür** / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki āh ol **perdedür**
G2294-4. Zāhidi gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez **perdesin**
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen **perdesin** / Ey göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2404-1. Seḥāb-ı zülfini gün yüze **perde** / İdelden uġradum biñ dürlü derde
G2443-5. Muḥibbī gün yüzine ḳarşu āhı / Ṣaḳın ḳılma olur yüzine **perde**
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / **Perde** mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ

2. Hakikati görmeyi engelleyen şey. (Devellioğlu, 2000: 858)

G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik **perdesi** / Ben irişdüm birlige zāhid daḫi ġavġā çeker
G751-3. Aç ḥaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña ol **perdedür**

3. Musiki aletlerinin kolundaki halkalar ki her birine parmak dokununca başka bir ses çıkar. (Ş. Sami, 2010: 966)

G841-5. Muṭrib nevāda **perdeñi** uydur Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn giçer

4. Bir müzik tonu veya notası, nota, melodi. (Steingass, 1892: 229)

G1218-2. Ne ḳadar feryād iderse beñzemez feryāduma / Olamaz bu nāleme bir **perdede** ney hem-nefes

5. Irz, namus, iffet. (Ş. Sami, 2010: 966)

G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma ṣaḳın **perdesin**
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya **perden** senüñ / Sen sen ol açma ṣaḳın ʾālemde kimse **perdesin**

perde eylemek/itmek [2] Örtmek, perdelemek, gizlemek. *bk. perde ḳılmaḳ*

G518-4. **Perde eyler** ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḥāb üstindedür
G2496-1. **İder** zülfini gün yüzine **perde** / Beni uġradur ol biñ dürlü derde

perde ḳılmaḳ [1] *bk. perde eylemek/itmek*

G87-5. Bu Muḥibbī eyler idi mihr-i ḥüsnine naẓar / **Perde ḳılmasa** niḳāb-ı zülfini cānān aña

perde olmaḳ [2] Bir şeyin görünmesine engel olmak.

G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil **perde olmışdur** hemān terk it bedenden geç
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez **perde olmışdur** teni / Vuṣlat el virmez aña cism ile cāndan giçmeye

perde-i zühd [1] Takva perdesi.

G2616-4. **Perde-i zühdüm** ne ışşı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi kendin ʿuryān eyledi

perhīz [1] *Far.* ...zāhidlik...(Tulum, 2011: 1454)

bk. perhīz eylemek/itmek, perhīz üzre olmaḳ

G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid ʾāşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu **perhīzüñ** senüñ

perhīz eylemek/itmek [5] Gendini tutmaḳ, gendini zábt etmek, saḳınmaḳ, imtinā‘ etmek... (Tulum, 2011: 1454)

G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç ṣūfī **perhīz eyleme** / Her ne deñlü kişi **perhīz itse** ‘illet arturur
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ‘uṣṣāḳı **perhīz eylemez**
G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde zāhid / **İder** mi hīç meye zühd ehli **perhīz**
G1792-3. ‘Āşıḳam rindem bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā şāhidle meyden şanma **perhīz eyleyem**

perhīz üzre olmaḳ [1] Heva ve hevesten kaçınmak, nefsini zapt etmek.

G1367-2. Ni‘met-i dünyāya gel aldanma **perhīz üzre ol** / Gice gündüz yime ḥayvānāt gibi ṭurma ‘alaf

perī [69] *Ar.* Cin taifesinin gayet güzel addolunan sınıf-ı mahsûsu. Ekseriya mecazen insan güzeline ıtlâk olunur. (M. Nâcî, 2009: 567)

bk. ḥūr u perī, perī-i zāde

(perī [47], perīde [2], perīden [2], perīdür [5], perīler [2], perīnüñ [5], perīsin [1], perīye [3], perīyi [2])

G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / Ya melekdür ya **perīdür** dimezem insān aña
G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol **perī** ile olaldan oldı göñlüm āşinā
G107-3. ‘Āşıḳa biñ cān bağışlar ḫande ile ol **perī** / Cān nedür tuḥfe virem utanmadan bir cān aña
G107-4. Vaşlın umar ol **perīnüñ** bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G108-2. Sen **perīden** def‘ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḥamāyil boynuña
G109-1. ‘Arż idüp gün yüzini bir **perī** nāgāh baña / Bir daḥi görmez isem āh baña vāh baña
G257-5. Şi‘r ile itdüñ Muḥibbī ol **perī** teshīrini / Dime şimdengirü sen eş‘ār u dīvāndur ‘abeş
G330-3. Her ki diler bir **perī** teshīr ide / Eylesün ‘ışḳ odına cānın sipend
G339-1. Bir **perī** gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ‘īd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden ba‘īd
G441(a)-2. Ḫāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ‘āḳıbet / Ey **perī** bilmem senüñ göñlüñ nice ādemdedür
G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme **perīler** yiri / Ol **perīnüñ** meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā **perī** / Kim saña mānend yoḳ cennetde ḥūr
G503-3. Ḳaçarlar olmayup insāna mūnīs / ‘Aceb mi māh-rūlar çün **perīdür**
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre yine āh ol **perī** mümtāzdur
G534-2. Ol **perī** seyr itse ‘uṣṣāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer şanmañ anı siz ol **perīdür**
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür **perī** yāḫūd beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı var diyü aldanma ey **perī** / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G719-2. Ol **perī** gerçi ki vaḥşī görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G741-3. Gelse ḫayāli çeşmüme ammā görinmez āh / Kim gördi **perī** ādem ile āşinā olur
G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile ey **perī** / Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum iñlerem leyl ü nehār
G973-3. ‘Işḳuñ içre bir dil-āverdür bu göñlüm ey **perī** / Na‘ra-i āhum ‘alem bu sīne ṭabl-bāzıdur
G830-2. **Perīde** yoḳdurur ādemde hergiz / Eger ḫūrī disem bir pāre beñzer
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün **perīnüñ** meskenidür ekşeri vīrāneler
G995-4. **Perīde** görmedüm cevr ide hergiz / Beşerde var mı idüñ kime beñzer
G1019-4. İster idüm ṣabr idem dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem ol **perīyi** iḫtiyār elden gider
G1025-3. Gözümüñ çeşme-sārına **perī** gibi gelür bir dem / Oturmaz itmeyüp ārām dü-zülfin per ü bāl eyler
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol **perīdür** fāriġ ez-efsūndur
G1057-2. Aña beñzer bir **perī** yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1105-1. Dilber benümle bir dem olduġı yoḳdur olmaz / Mūnīs **perīye** ādem olduġı yoḳdur olmaz
G1156-4. Görün aġyārı yārüñ işiginde / **Perī** olmaz imiş āh ehrimensüz
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey **perī** yetiş
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol **perī** / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ‘ışḳuñ āteşi / Meclis içre ey **perī** olsa ne ṭañ dīvāne şem‘
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī yā **perī** yā indi göklerden melek
G1527-5. Vaşlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol **perī** / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa **perīler** dem-be-dem / Āb ile pür olsa ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd **perī** olur ḫaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ‘ālemde cānlar görmedük
G1592-3. Fāş oldı ‘ālem içre çün bugün esrār-ı ‘ışḳ / Ol **perīnüñ** zülfine kendümi dār itsem gerek
G1616-2. Çeşm-sār-ı ‘aynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey **perī** zülfin u gisū per ü bālüñdür senüñ
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey **perī** / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1746-1. Ey **perī** mihr ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Ṣayd olınmaz ol **perī** biñ sihr ile efsūn idem
G1800-2. Gitdi ‘aḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol **perīyi** bilmezem n’oldum yine yād eyledüm
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / **Perī** yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G2149-2. N’ola ki dīvāne olsam bilmesem ger kendümi / Kim **perīye** ‘āşıḳ olur bilmez evvel kendüzin

G2154-2. Ol **perī** ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin / Ḥāşıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünūn
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nevʿe ḥüsn / Bir naẓar eyle melek yāḫūd **perī** ḥūr olmasun
G2212-5. Ey Muḥibbī ol **perī** insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol raḳīb-i ehrimen
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp līkin görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle **perīden** zāde beñzersin
G2275-1. **Perī** dirsem n'ola ben saña ey cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2297-1. Görüp gün yüzüñi didüm ki mihr-i ḫāveridür bu / Beni dīvāne ḳılmışdur ne ṭañ dirsem **perīdür** bu
G2300-1. **Perī** misin ya ādem ey melek-ḫū / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ **perī** beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var ṣad-hezār serv
G2404-2. Melek misin **perī** yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2416-1. **Perīsin** bilmedüm yāḫūd firişte / Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir görüşte
G2443-2. Melek midür **perī** yāḫūd firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / Ol seng-dil **perīye** ola kār ger düşe
G2558-3. Ol **perīnüñ** dil perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān oynına
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey **perī** / Yıllarla yata nice zamāndur ḫarāb ola
G2656-1. **Perī** misin melek misin ya ḥūrī / Yüzüñde berḳ urur Allah nūrı
G2709-4. Ümmīlikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol **perī**
G2761-1. Ṣūret-i dīvār şanduñ göricek ey cān beni / Bilmedüñ mi ey **perī** sen eyledüñ ḫayrān beni
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı hergiz başına / Ey **perī** her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi
G2799-3. Ol **perī** göñlümi ger mesken idinse yiridür / Çün **perī** mesken ider bulduġı vīraneligi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol **perī** zülfine ger ide ṣabā şāneligi
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol **perī** / Ṣoñra pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri

perī-i zāde [1] Peri kızı.

G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi bu söz neʿaceb ben **perī-i zāde** olam

perī-behcet [1] Güzel yüzlü peri.

G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey **perī-behcet** yüzüñ / Ol zamāndan gitdiʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm

perī-nāz [1] Peri gibi nazlı.

G1906-3. Saña irmez miʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem **perī-nāzum** benüm

perī-peyker [9] *Far.* Peri suretli, peri yüzlü. (M. Nâcî, 2009: 567)

bk. perī-rū, perī-ruḫsār

G35-1. Ol **perī-peyker** melek kim beñzemez insān aña / Ṣad-hezārān dil fedā olsun hezārān cān aña
G166-2. Bir **perī-peyker** ḫayāli geleliden çeşmüme / Dilde ṭāḳat ḳalmadı bu cāna düşdi ıżṭırāb
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile şundı bir **perī-peyker** ḳadeḥ
G501-1. Ol **perī-peyker** ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan yaşlar
G1108-1. Bir **perī-peyker** melek-ruḫsāre düşdi göñlümüz / Āh kim günden güne āvāre düşdi göñlümüz
G1351-2. Bir **perī-peyker** melek-sīmāya çün virdüm göñül / Ḥālümi her kim şorarsa işidenlerden ırağ
G2439-1. Bir **perī-peyker** ḳamer-ruḫsār sevdüm tāzece / Bir lebi-şirin şeker-güftār sevdüm tāzece
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir **perī-peyker** melek-sīmā nigār ādemi
B187. Bir **perī-peyker** mi var yanınca aġyār olmaya / Var mıdur bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya

perī-rū [18] *Far.* *bk. perī-peyker, perī-ruḫsār*

(perī-rū [5], perī-rūdur [1], perī-rūlar [1], perī-rūnuñ [1], perī-rūsın [2], perī-rūya [2], perī-rūyı [6])

G116-3. Bir **perī-rū** laʿl-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgūn şarāb
G280-3. **Perī-rūdur** anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ raḳīb-i ehremenden geç
G612-5. Muḥibbī bir **perī-rūya** olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G644-1. ʿĀşıḳ oldum bir **perī-rūya** cihān fettānıdur / Dem-be-dem nūş itdügi çeşmi cigerler ḳanıdur
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña şor / Bilürem ben ol **perī-rūlar** ne ādem cānıdur
G737-5. Sen **perī-rūyı** Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / **Perī-rūsın** seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G1040-1. Bir **perī-rū** sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1133-4. Ol **perī-rū** yüzüm üzre bir ḳadem başsun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1175-5. Ey ecel billāh ṣabr it gelme bu dil mülkine / Ol **perī-rūnuñ** ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1237-1. Ẓann iderdüm ol **perī-rūyı** beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu şāh imiş
G1335-3. Ol **perī-rūyı** görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer gūyā ki ṭutar ayı şarʿ
G1464-5. Görelden sen **perī-rūyı** Muḥibbīʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1501-2. Naẓar ʿuşşāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / **Perī-rūsın** senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G1807-4. Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol **perī-rūyı** hemīn gördüm hemān gördüm
G2541-2. Ṭolaşaldan bir **perī-rū** zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada

Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül zülf-i semen-sāya düşe / Her ḳaçan göre **perī-rūyı** hemān pāya düşe
B217. Giyelden ol **perī-rū** āsumānı / Baña oldı ḳażā-yı āsumānı

perī-ruḫsār [4] *Far. bk. perī-peyker, perī-rū, perī-ruḫsār*

(perī-ruḫsār [2], perī-ruḫsāreler [1], perī-ruḫsārı [1])

G393-5. Ol ṣaçı Leylī Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler çün **perī-ruḫsāreler**
G437-2. Bir **perī-ruḫsār** sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur yıldızum / Ol melek-manẓar **perī-ruḫsārı** gördüm bir naẓar
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen **perī-ruḫsār** ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü

perī-ṣıfat [2] Peri görünüşlü, peri gibi.

G255-1. Ademlik ile ḳaçma igen ey **perī-ṣıfat** / Ehl-i dilüz gel eyle bizümle müşāḥebet
G1117-4. Bī-gāne gibi baḳma bugün ey **perī-ṣıfat** / Bezm-i ezelde çünki saña āşinālaruz

perī-şān [1] Peri görünüşüyle ünlü.

G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla perīşāndur henüz / Göñlümi ḳılan şikeste ol **perī-şāndur** henüz

perīşān [27] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 968) *bk. dīde-i perīşān, ḥāl-i perīşān, perīşān eylemek/itmek, perīşān ḳılmaḳ, perīşān olmaḳ, sünbül-i perīşān, yār-ı perīşān, zülf-i perīşān*

(perīşān [17], perīşānam [1], perīşāndur [4], perīşānın [1], perīşānlar [1], perişānsın [1], perişānum [1], perişānuñ [1])

1. Dağınık, dağılmış, mecmu olmayan perakende.

G735-4. Yāreler baġrumı zülfini **perīşān** göricek / Arturur yāresini göñlümüñ ol şāne olur
G727-1. **Perīşān** zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḥāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḥayrāndur
G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ **perīşān** zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere ḥaclet gelüp sünbül **perīşāndur** henüz
G1585-2. Dime ṣaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā **perīşān** zülfine āsān mıdur dildārelik
G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem her dem seni zülfi **perīşānsın** begüm
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda **perīşān** sünbülinden hem
G2232-4. Zülfinüñ görsem **perīşānın** perīşān oluram / Pāre pāre ola dāim göreyim ben şānesin
G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi **perīşānlar** ile

2. Mükedder, mağmum, elem-zede.

G138-1. Reh-güzārında beni yār **perīşānum** görüp / Bir naẓar raḥm eyledi ḥāl-i perīşānum görüp
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / **Perīşān** ḥālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ **perīşāndur**
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile **perīşān** iken aña / Biñ pāre ola el şunuban şāne ḳaṣd ider
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuṣṣāḳı **perīşān** / Zülfine ura el uzadup şāne güzeller
G694-1. Her kim cihāna geldi **perīşān** gelür gider / İtmez ḳarār sīneye çün cān gelür gider
G727-1. Perīşān zülfüñi ʿāşıḳ görüp ḥāli **perīşāndur** / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḥayrāndur
G816-4. Dil **perīşān** idi āh oldı yine daḥi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli zülfi perīşān göñlümi / Benden āyet-i cünūnı her **perīşān** ögrenür
G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum aparur / Bu meşeldür olıcaḳ kişi **perīşān** uyumaz
G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla **perīşāndur** henüz / Göñlümi ḳılan şikeste ol perī-şāndur henüz
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil **perīşān** oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḥālüm perīşān olduġın / Dil perīşān eylemekdür çün **perīşānuñ** senüñ
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / Dil **perīşān** ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1753-3. Sünbülüñ göñli **perīşān** lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben **perīşānam** meger zülfüñ bile ḥālüm benüm
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde ey cān / Ser-i zülfüñ gibi ḥālüm **perīşān**
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler **perīşān** ḫāṭırum / Niceye dek ġamzelerle zülfi el bir eylesün

perīşān eylemek/itmek [29]

1. Dağıtmaḳ, dardaġan etmek, tār ü mār etmek, nisār etmek... (Tulum, 2011: 1455)

G320-3. Düşüp ayaḳlara pāmāl ola nice dil ü cān / Ger **perīşān ide** ol zülf-i girih-gīrini bād
G461-3. Gül yüzinde diñ **perīşān itmesün** sünbül ṣaçuñ / Zāhid-i ṣad-sāl eger görse ʿaḳlın daġıdur
G1473-2. Gül yüzüñ üzre yine zülfüñ **perīşān eyleyüp** / Bu dil-i şūrīdemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1540-1. Gün yüzüñde çünki zülfüñi **perīşān eyledüñ** / Ḥālini bī-dillerüñ ġāyet **perīşān eyledüñ**

G1587-2. Çün **perīşān itdi** zülfin ruḫları üstinde yār / Dil perīşān ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm **perīşān eyleyüp** / Rūşen iken ʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı key perīşān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi yiter **perīşān eyle** gel
G1785-5. Zülfüñ ṣabā yili ki **perīşān idince** āh / Gördükce anı ben daḫi ġāyet müşevveşem
G2071-4. Şāne ile zülfüñi yine **perīşān eyledüñ** / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine **perīşān eyledüñ** / Bu sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḥālini zülfüñ **perīşān eyledi** / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı āl ile
G2772-4. Ṣan giyer ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan **eyler perīşān** ṭaġıdur giysūları

2. ...yıḳmaḳ, ḳám etmek...(Tulum, 2011: 1455)Üzmek, kederlendirmek.

G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḫuña senüñ ey dil-firīb / Gönlümi böyle **perīşān iden** ol kākül giçer
G408-1. Gönlümi **iden perīşān** zülfinüñ her mūyıdur / Ṭaġıdan her laḥẓa ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G1042-5. Ey Muḥibbī **ideli** zülfi **perīşān** gönlümi / Benden āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1490-1. Zülfüñe mi ḳaldı her dem dil **perīşān eylemek** / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñda ʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır **perīşān eyledüñ**
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḥālüm perīşān olduġın / Dil **perīşān eylemekdür** çün perīşānuñ senüñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi diller **perīşān eylemek**
G2078-3. Ṭaġıdup kāküllerin gönlüm **perīşān eyledi** / Ḳomadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe şād-pāre ḳılduñ gönlümi / Ḫāni ẓālim nice bir gönlüm **perīşān idesin**
G2558-3. Ol perinün dil **perīşān eylemek** şānındadur / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān oynına
Mr7-7. Kākülüñden her seḥer ḫāṭır **perīşān eylerüz** / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylerüz
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi bu cānum **perīşān eyledüñ** / El-emān ey ṣu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

2. ...ber-bād etmek...(Tulum, 2011: 1455) Altüst etmek.

G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḥālüm **perīşān eyledüñ**
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḥālüm **perīşān eyleyüp** / Gün yüzünden dūr idüp ṣubḥum benüm şām eyledüñ
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā yüz biñ belā / Leylī zülfine neden kendüñ **perīşān eylemek**
G2343-1. Kim didi saña şaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup ʿaḳlı **perīşān eyle**

perīşān ḳılmaḳ [1] Dağıtmak.

Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi āhūları / Zülfini **ḳılmış perīşān** ṭaġıdup giysūları

perīşān olmaḳ [17]

1. Üzülmek, kederlenmek.

G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey şaçı sünbül göñül niçün **perīşān olmaya**
G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān şarmaşur / Dehşet alur ʿaḳlı dil **olur perīşān** şarmaşur
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice **perīşān olmayam** / Kim teġāfülle öñümden ol şaçı sünbül giçer
G649-5. Ey Muḥibbī nice **olmasun perīşān** bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña şaçın gösterür
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim zülf-i perīşānın görüp / Dil **perīşān oldı** vü olmadı hergiz müctemiʿ
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil nice **perīşān olmasun**
G2413-2. Kāküli sevdāsına kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki ʿāḳıbet göñül **perīşān olmaya**
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey şaçı sünbül göñül niçün **perīşān olmaya**
Mr18-9. Zülfini anup bu dil **olup perīşān** aġlasun / Laʿlini fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
Mr26-9. Kākül-i dilber gibi bu dil **perīşān olmada** / Kendü ḥāline Muḥibbī gibi ḥayrān olmada

2. Dağılmak, dağıtmak.

G835-3. **Olaldan** vādi-i ġamda **perīşān** şaçı Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri anuñçün şānedür dirler

3. Altüst olmak, kendini kaybetmek.

G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḥālüm **perīşān olduġın** / Dil perīşān eylemekdür çün perīşānuñ senüñ
G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı key **perīşān olmışam** / Kākül-i müşkīnüñi yiter perīşān eyle gel
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur kim **perīşān olmayam** / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ **perīşān olmışam** / Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḫayrān benüm
G2232-4. Zülfinüñ görsem perīşānın **perīşān oluram** / Pāre pāre ola dāim göreyim ben şānesin
G2748-3. İster iseñ kim **perīşān olmayasın** ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḫaḳḳına sen sūsen gibi

perīşān-dil [1] Gönlü perişan, mükedder.

G2071-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden

perīşān-ḥāl [1] Hâli perîşan olan, acınacak hâlde bulunan, gamlı, kasâvetli. (Devellioğlu, 2000: 860) *bk. perīşān-ḥāl olmaḳ*

G1124-3. Baña beñzer key **perīşān-ḥāl** gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz

perīşān-ḥāl olmaḳ [7] Münkesirü'l-ḫāṭır olmaḳ, ġāyette āzūrde olmaḳ, muzdáribü'l-hāl olmaḳ .(Tulum, 2011: 1455)

G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile **perīşān-ḥāl olur** / Zülfi ol ḥāli görüp kendin müşevveş gösterür
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna ṣabā bir şemme zülfinden / Anuñçün **oldı** gülşende **perīşān-ḥāl** sünbüller
G1297-5. Key **perīşān-ḥāl olupdur** bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm **perīşān-ḥāl olup** / Görürem örter yüzin zülf-i perīşānuñ senüñ
G1852-1. Göñlüm ister zülf-i dilber-veş **perīşān-ḥāl olam** / Yollar üzre ḫākipā olup düşüp pā-māl olam
G1865-1. Göñlüm ister sünbülüñ gibi **perīşān-ḥāl olam** / Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam
B78. Key **perīşān-ḥāl olupdur** bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ

perīşān-ḫāṭır olmaḳ [1] Düşünceli ve dalgın olmak.

G59-4. Zülfini añduñ **perīşān-ḫāṭır olduñ** ey göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür saña

perīşānlıḳ [3] Mağmûmiyyet, mahzûniyyet, elem ve ıstırap. (Ş. Sami, 2010: 968)

(perīşānlıḳ [1], perīşānlıḳda [1], perīşānlıġumı [1])

G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu **perīşānlıḳ** ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G2311-3. Söyle ol zülf-i perīşāne **perīşānlıġumı** / Nice bir cevr ide ol zülf-i perīşāne be-gū
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol **perīşānlıḳda** ʿaḳlı tār u mār itsem gerek

perīşān-rüzgār [1] *Far.* Sıkıntılı. (Steingass, 1892: 247)

G2000-1. Ḳara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma sevdā **perīşān-rüzgār** oldum

perī-vār [2] *Far.* Peri gibi. *bk. perī-veş*

G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa **perī-vār** / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G406-2. Cān ġış oluban ḥayrete dil varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār **perī-vār**

perī-veş [3] *Far. bk. esir-i belā-yı perī-veş, perī-vār*

G110-2. Yār ṭañ mıdur **perī-veş** olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yañadan olupdur bāl aña
G2418-5. Muḥibbī'den **perī-veş** ḳaçma didüm / Enīs olmaz didi ādem bizümle
Tb1-20. Ol **perī-veş** māh-rū Allah ne şīrīn yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

perī-zād [7] *Far.* Perizade imiş gibi güzel. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 419)

(perī-zād [2], perī-zāda [1], perī-zāde [1], perī-zādı [1], perī-zādum [2])

G322-5. ʿAyb olmaya dīvāne eger olsa Muḥibbī / Çeşmine anuñ gerçi görindi o **perī-zād**
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı Muḥibbī sen şikār / Şöyle beñzer kim **perī-zād** oldı naḫcirüñ senüñ
G1716-5. Görinür anı Muḥibbī olur ol demde nihān / Āl ile göñül alur dil virme **perī-zāde** gel
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn **perī-zādum** iki zülfümdürür bālum
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol **perī-zādum** / Uyumaz oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol **perī-zāda** / Düşüp yolında ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2770-1. Bir gün dīvānesi oldum görüp āh ol **perī-zādı** / Gice uyḫu gözin görmem iderem āh u feryādı

pertāb [3] *Far.* Sıçrama, kendini atma, atılma. (M. Nâcî, 2009: 568)

bk. pertāb itmek, pertāb olmaḳ

G1603-2. Āh ṭūpını hevāya ḳaçan atsam **pertāb** / Fetḥ idem gibi gelür ḳalʿasını gerdūnuñ
G2757-4. İdüp āh oḳların **pertāb** yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā ṣaḥrāsına ṭaşı

pertāb itmek [2] ...atmaḳ, urmaḳ, vurmaḳ...(Tulum, 2011: 1456)

G1247-2. Umaram **pertāb idesin** tīr-i ġamzeñ sīneme / Ṣaçıla her yaña ḳanum ben olam naḫcir-veş
G2700-2. ʿIşḳ yāyı oḳ gibi **pertāb ideliden** beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü

pertāb olmaḳ [1] Atılmak, öne çıkmak.

G2635-1. Kimdürür ruḥsāruña gün gibi **pertāb olmadı** / Ya anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı

pertev [2] *Far.* Işık hüzmesi, nur, ışık. (Steingass, 1892: 240)

bk. meh-i pertev, pertev ṣalmaḳ, pertev-i ḫūrşīd, pertev-i ḥüsn, pertev-i işḳ

G899-2. **Pertev** bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʿle ile cān u dilüm külli yanadur

G1719-1. Ḫūblıḳda beñzemez ebrūña māh-ı nev degül / Nūr-ı ḥüsnüñe muḳābil mihr bir **pertev** degül

pertev ṣalmaḳ [7] Pertev-endāz ołmaḳ, yıldıramaḳ, aydınlık virmeḳ...(Tulum, 2011: 1457,1899)

G701-3. Cihāna nūr ile **pertev ṣalarsın** mihr iseñ ben de / Maḥabbet ṣemʿ ini her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G895-5. ʿĀleme **pertev ṣalup** eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz pes yā nedür
G1103-3. Şu ʿle-i āhı kimüñ kim ʿāleme **pertev ṣalar** / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1589-4. Her-cāyi n'ola dinse ḳamer-çehre nigāra / Her yaña **ṣalar pertev** o bedr ayı büyütdüñ
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ senüñ **pertev ṣalar** dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz sendeki çehre
G2509-3. Gün yüzüñ bir ẕerre-i nāçize **pertev ṣalmaya** / Bu düşer mi dostum andan semāvāt ehline
Mr16-4. Ẕerreye **pertev ṣalar** ʿār eylemez çün āfitāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

pertev-i ḫūrşīd [1] Güneş ışığı.

G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne şemʿ / **Pertev-i ḫūrşīd** olan yirde ne ḥācet yana şemʿ

pertev-i ḥüsn [5] Güzelliğinin parlaklığı/nuru.

G190-3. **Pertev-i ḥüsnüñle** cānā dil münevver eyleyen / Bir naẓar baḳmaz göre ḫūrşīd-i raḫşānı dürüst
G1551-3. Gün yüzine baḳmayaydum muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı / Bir naẓar **pertev-i ḥüsnüñi** iẓhār eyleseñ
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür **pertev-i ḥüsnüñ** / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2530-2. Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / Ger **pertev-i ḥüsni** irişe saḳf-ı semāya
G2699-3. Görelden **pertev-i ḥüsnüñ** nigārā / Gözüm görmez olupdur mihr ü māhı

pertev-i ʿışḳ [1] Aşkın nuru.

G1495-2. Lemʿa ursa gün yüzinde **pertev-i ʿışḳ** ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem çün cemālidür anuñ

pervā [6] *Far.* Korku, ihtiraz, bâk, mübalat. (E. Tevfîk, 1890: 288)

bk. pervā yimemek

(pervā [2], pervāsı [2], pervāyı [2])

G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ gele **pervā** yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḥ-kārum Ayāzum var
G676-3. Şemʿ güler şād olur yandügine pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ gülüñ **pervāsı** var
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün **pervāsı** yoḳ pervānenüñ
G1935-1. ʿIşḳuñla bi-ḳarārum cān ne dil-fikārum / Yüzüñi çünki görmem **pervāyı** kes nedārum
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne **pervā** meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod **pervāyı** ḫᵛābum var benüm

pervā yimemek [4] Korkmamak, çekinmemek.

G761-4. ʿIẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / **Yimez pervā** ol āteşden göñül murġı semenderdür
G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / **Yimez pervā** anı ṭurmaz giçer ehl-i tevekküller
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken ser-ā-ser ʿālemi / Bu göñül **pervā yimez** olmış o baḥr içinde baṭ
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül **pervā yimem** baña sen itseñ yārlıḳ

pervāne [175] *Far.* Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Divân şiirinde âşıkı temsil eder. Pervâne mum'a (şem) âşık olarak kabul edilir. Pervâne, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendisini mumun alevine bırakılırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisini mum ışığına; kendisini de pervâneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler...(Pala, 1999: 324)

bk. pervāne-i cān, pervāne-i ġam

(pervāne [88], pervānede [1], pervāneden [8], pervānedür [14], pervānei [2], pervāneler [22], pervāneme [1], pervāneñ [1], pervānenüñ [11], pervānesi [1], pervānesin [14], pervānesini [1], pervāneye [3], pervāneyem [7], pervāneyi [1])

G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / Anuñ içün dostum **pervāne** söylersin baña
G69-1. Ḳarşuñda ben **pervāneyem** sen şemʿ-i tābānsın baña / ʿIşḳuñla ben dīvāneyem sen āfet-i cānsın baña

G117-4. Per yaḳar **pervāne** gör āh eylemez / ʿĀşıḳa lāyıḳ degül illā sebeb
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki ben **pervāneyem** yanmaḳ baña olmaz ʿacib
G162-5. Ruḫlarına cān u dil **pervānedür** / Yanar ise bu Muḥibbī ne ʿaceb
G194-1. ʿIşḳ ile ben ṭālib-i cānāne oldum ʿāḳıbet / Şemʿ ḥüsne yanmaġa **pervāne** oldum ʿāḳıbet
G239-1. **Pervāne** ḳılur şemʿ-i ruḫı mihr ü mehi dost / Her kim ki göre ḥüsnini ider ki zihī dost
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe **pervāne** ṭut
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar **pervāne** ger görse sirāc
G326-4. Nāle ḳılmaʿışḳ ögren gel bugün **pervāneden** / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi yoḳsa od
G346-3. **Pervāne** görse şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G363-3. Şemʿe gör **pervāneler** varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G366-1. Gerçi virdüñ ey ṣabā bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ **pervānenüñ** göynüklü cānından ḫaber
G377-2. Gel ḫaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿ ile **pervāneden** / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı cemālüñ şemʿini / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür **pervāneler**
G440-5. Şemʿ-i ḥüsne yaḳsa dil **pervānesin** açman dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G451-1. Cān cemālüñ şemʿine yanmaġa bir **pervānedür** / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G464-4. Şemʿ-i ḥüsne n'ola yaḳsam cān u dil / Görse şemʿ **pervāne** kendüzin yaḳar
G478-3. Şemʿ-i ruḫına yaḳısaram bāl ü per āḫır / Cānını niṣār eyledi **pervāne** disünler
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / **Pervāne** görse şemʿi daḫi yana ḳaṣd ider
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa **pervāne** ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G524-2. Per ü bālin yaḳar **pervāne** şemʿe / Olan ʿāşıḳ virür elbette ser
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şem ol **pervānedür**
G540-1. Şīve vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli senden ögrenür / Nitekim **pervāneler** yanmaġı benden ögrenür
G543-5. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa bu cān u dil **pervānedür** / Şöyle beñzer bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā dīvānedür
G559-3. **Şem**ʿ uyandurdı çerāġını diyār-ı Şām'da / Eksük olmaz her gice **pervāneden** ḳurbān aḳar
G561-2. Bezm-i ḥüsninde anuñ şemʿ-i cemāline yine / Bāl ü per yaḳmaġa **pervāne** gibi nāre gider
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın **pervānenüñ** şemʿüñ zebānından ḫaber
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / Şemʿe **pervāne** yaḳup kendüzini nār eyler
G592-1. Şemʿ-i ruḫa kim cān yaka **pervāne** dimişler / Kim baġlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ **pervānevüñ** / Bāl ü perin yanduran ol şemʿi bī-pervāyı gör
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da yanar **pervānedür**
G636-1. Ḳaçan şemʿüñ dilinden vaṣf-ı ḥüsnüñ istimāʿ eyler / Girüp **pervāneler** raḳṣa döne döne semāʿ eyler
G676-3. **Şem**ʿ güler şād olur yandügine **pervānenüñ** / Cān virürse ger hezār şanmañ gülüñ pervāsı var
G669-5. Şemʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / Yansun ḳo seni eyledi **pervāne** güzeller
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān **pervānesin** / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G714-5. Cemālüñ şemʿine ḳarşu Muḥibbī / Özin **pervāne** ḳıldı anı yandur
G717-1. Şām irişdükde üşer şemʿ üstine **pervāneler** / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G735-1. Şaçı zencīrine kim dil vire dīvāne olur / Şemʿ-i ḥüsnine de kim cān yaḳa **pervāne** olur
G760-1. Şemʿ-i ḥüsni ʿarż ḳıldı dün gice cānāneler / Lāzım oldı ʿāşıḳa **pervāne** gibi yaneler
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür **pervāneler**
G763-2. Şemʿ-i ḥüsni her ḳaçan ḫūbān yaḳar / ʿĀşıḳ-ı cānbāz aña **pervānedür**
G767-1. Zülfi zencīrine kim dil vire dīvāne giçer / Şemʿ-i ruḫsārına kim per yaḳa **pervāne** giçer
G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ **pervānenüñ** / Bāl ü perler yanduran ol şemʿ-i bī-pervāyı gör
G827-1. Cemālüñ şemʿine ḳarşu bu dil **pervāne** olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi göñül dīvāne olmışdur
G840-3. Dün gice gördüm çerāġ-ı ḥüsni / Yaḳdı dil **pervāne** gibi bāl ü per
G843(a)-1. Boynuma zencīr-i zülfin dāimā daḳmaḳdadur / Şemʿ-i ḥüsnine göñül **pervānesin** yaḳmaḳtadur
G847-1. Dil ṣaçuñ zencīrine dīvānedür / Cān cemālüñ şemʿine **pervānedür**
G855-2. Cān u dil ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / **Pervāne** gibi yanmaġa dil baġlayan bilür
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān daḫi **pervānedür**
G924-4. Şemʿ-i ruḫsāruñ görüp yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / **Şem**ʿ gördukce yaḳar bāl ü perin **pervāneler**
G953-3. Lemʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam ben ʿaceb mi cān u dil / Şemʿe yaḳar bāl ü per **pervāneler** büryān olur
G965-4. Ehl-i derd olan aña **pervāne** gibi per yaḳa / Ger disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şiʿr
G988(a)-2. Ṣor baña ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān **pervānedür**
G988(a)-6. N'ola yaḳsam şemʿ-i ḥüsnüñe göñül **pervānesin** / Dostum sen şemʿ olıcaḳ ʿāşıḳun **pervānedür**
G988(b)-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān **pervānesin** / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G991-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice **pervāneler** / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini **pervāne** çerāġ üstindedür
G1013-3. Gösterdi yine şemʿ-i cemālin didi dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa **pervāneme** beñzer
G1030-4. ʿĀşıḳ olmazʿışḳ yolında virmeyince baş u cān / Aña **pervāne** dimezler yaḳmayınca bāl ü per
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ yine ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite **pervāneler**
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān **pervānedür** / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı gör
G1062-3. Yandursa n'ola şemʿ-i ruḫına beni dilber / Şemʿüñ daḫi pes yanduġı **pervāne** içündür
G1135-4. Ṭutuşup şemʿ ruḫı şevḳine **pervāne** gibi / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1180-2. Cihānda var mı bir şemʿ-i şeb-efrūz / Yaḳup **pervānesini** nār ḳılmaz
G1190-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe görüp dün gice dil yanduġını / Baña öyküdi düşüp odlare **pervāne** birüz
G1233-1. İtdi **pervāne** göñül yine ruḫ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim ider nāre heves
G1245-2. Nāṣiḥā menʿ itme yaḳsam şemʿ-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa **pervāne** perin gelmez illā nār ḫoş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ ile **pervānei** / Ḳaṣd yanmaḳmış meger şandum savaşı var imiş

G1264-1. Göñül zülfüñ görüp dīvāne olmış / Yüzüñ şemʿine cān **pervāne** olmış
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān **pervānesin** çeşmi meger çerāġ imiş
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice **pervāneler** / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün **pervāne** şemʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana şemʿ
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿ ola **pervāneler** / Çünki bu bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne şemʿ
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde Nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile **pervāne** yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1343-5. Ḳaṣdı bu dāma düşüre dem-be-dem **pervānei** / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā **pervāneler** / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb **pervāne** şemʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur **pervāne** ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1348-1. Olmasa **pervānenüñ** başında sevdā-yı çerāġ / İtmez idi kendüsine yaḳmaġa rūy-ı çerāġ
G1374-4. Yanmayınca şemʿ-i ḥüsne sürmezem pāyına yüz / Dökinür **pervāne** yansa bāl ü perler her ṭaraf
G1419-4. Cān u dil terkin ururʿāşıḳ hemān **pervānedür** / Gülşen içre bülbüle ancaḳ şunuldı ayrulıḳ
G1454-3. Şemʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün **pervānenüñ** hīç yāri yoḳ
G1476-3. Şemʿe **pervāne** yanup külin ṣavurmış bād-ı ṣubḥ / Küli göge ṣavrılur elbette oda yananuñ
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına yandursam n'ola cān u dili / Oda yanmaḳdur işi ḳanda ise **pervānenüñ**
G1538-3. Ruḫ-ı şemʿine yaḳan bu dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına **pervāne** gerek
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa dil ü cān olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim işi **pervānenüñ**
G1564-1. Cānumı **pervāne** iden şemʿ-i rūyuñdur senüñ / Göñlümi vīrāne ḳılan zülf ü mūyuñdur senüñ
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine dīvāne degülseñ / Cān yaḳma ruḫ-ı şemʿine **pervāne** degülseñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ **pervānenüñ**
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni **pervāneler** gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1672-1. Boynuña daḳ zülf-i zencīrin dil-i dīvāne gel / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı **pervāne** eyle gel
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şemʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin **pervāne** gel
G1703-3. Āteş-i ruḫsāre yandursam n'ola cān u dili / Şemʿe yaḳar nitekim **pervāne** görse per ü bāl
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen **pervānesin** yanmaġa sen **pervāne** gel
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şemʿine ḳarşu / Degülsin aña **pervāne** velī ben yana ṭapşırdum
G1822-1. Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum / Şemʿ-i ruḫunuñ şevḳini **pervānede** buldum
G1853-2. Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini / Cān u dilden yanmaġa **pervāneyem**
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar **pervānesin** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de bir **pervāneyem**
G1884-1. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa **pervāneyem** / Yanmayup ʿışḳ āteşine yanayam
G1891-1. Her ḳaçan şemʿ-i cemālini görem yana varam / Cān atup bāl ü perī yaḳmaġa **pervāne** varam
G1899-2. Şemʿ-i cemāli yāri görüp giceler müdām / **Pervāne** gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1926-3. Yana odlare felek ṭutuşa **pervāne** gibi / Her ḳaçan derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1949-3. Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar **pervānesin** didi olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G1980-3. Görüp cemāli şemʿini **pervāneler** gibi / Evvel ḳademde cān ile ben oda yanaram
G1991-3. Didüm **pervāne** ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine ey muġbeçe / Yanuben **pervāne** gibi külli anda nūr olam
G1999-3. Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḫātırın ṣormaġa uşdı başına **pervāne** hem
G2011-1. Şemʿi ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı **pervāne** sen / Zülfi zencīrüñ ḳılduñ göñlümi dīvāne sen
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin / Nice bir şemʿ-i cemāle per yaḳar **pervānesin**
G2045-1. Cān aparur şemʿ gördüm her gice **pervāneden** / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül **pervāneden**
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per **pervāne** gibi nāre ben / Görse idüm şemʿ-i ḥüsnüñ ʿārıż-ı tā bendesin
G2063-4. Göricek şemʿi **pervāne** yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān ile serden
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / Yanmaġa şemʿi cemāline anuñ **pervānesin**
G2098-1. Seḥer-geh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur **pervāne** nārından
G2127-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña maʿlūm iken / Ḫālümi ṣormaḳ ne ḥācetdür varup **pervāneden**
G2146-5. Bu Muḥibb-i şemʿ-i ḥüsnüñe senüñ **pervānedür** / Dostum sen şemʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ **pervāne** şemʿe perr ü bāli n'eylesün
G2193-3. Cān u dil ile yanmaġa **pervāneler** gibi / Şemʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe ʿāşıḳ ṣunar elin
G2207-1. Ḳaṣ olsam şemʿ-i ḥüsne yanmaġa **pervāne** ben / Yā ṣaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem misin **pervāneden**
G2220-5. Benden ögrensün Muḥibbī yanmaġa **pervāneler** / Eylemez taḥṣīl-i şanʿat görmeyen üstāddan
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey göñül **pervānesin** / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2234-2. Cemāli şemʿüñ anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen **pervānesin** ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben **pervāneyem** / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa **pervāne** ben / Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger şemʿine ol **pervānedür** bu
G2285-3. Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı / Añа **pervāne** gibi cān yaḳarsın
G2288-5. **Pervāne** gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāre Muḥibbī / Yaḳdum dil ü cān giçüben bāl ü perümden
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazini enhār-ı vird idinmiş / Yanmaġa varduġında **pervāne** nāra ḳarşu
G2336-5. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo yansun Muḥibbī cān u dil / Yanmaġa şimdengirü ta ʿlīm idem **pervāneye**
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki hemçü **pervāne** / Işḳ odiyle ṭutuşup yana
G2348-4. Şemʿ-i ḥüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per yaḳar mıydı eger **pervāneler** nār olmasa
G2409-4. ʿIşḳı gel **pervāneden** ögren yanar āh eylemez / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil / Şimdengirü ta ʿlīm idem yanmaḳlıġı **pervāneye**
G2420-4. **Şem**ʿ her şeb kül ider yaḳup nice **pervāneler** / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine

G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da **pervāne**
G2456-1. Kimdürür kim ögrede şeydālıġı dīvāneye / Yāḫūta ʾlīm eyleye yanmaḳlıġı **pervāneye**
G2487-6. **Pervāne** yanmaġ isteyüben şemʿ menʿider / İbretler oldı çün gice baḳdum savaşına
G2492-1. Meclis içre gördüm ol şemʿ-i cemʿefruḫte / Ehl-i dil **pervāneler** oluban anda suḫte
G2522-3. Görüp şemʿ-i ruḫuñ **pervāne** gibi / Yaḳam odlara ben cān pāre pāre
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-i ʿışḳa şanasın şemʿe **pervāne**
G2549-2. Yanmaġa ʾāşıḳları gelmiş cemāli şevḳine / Nitekim **pervāneler** şemʿ-i şebistān üstine
G2564-5. Muḥibbī ḥüsnüñe **pervāne** gibi / Düşüp yaḳdı kül oldı bāl ü perle
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı **pervāne** benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa **pervāne**
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / Yaḳ cānumı ruḫsāruña **pervāne** gerekse
G2577-1. Zülfine göñül bend ola eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa **pervāne** giçerse
G2591-3. **Pervāne** gibi odlare yana bu cān u dil / Ḥüsnüñ ḫayāli ḳarşuma çünki çerāġ ola
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn seḥer-geh zār ola / Yiridür **pervānenüñ** her şeb mekānı nār ola
G2630-1. N'ola dilden beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar **pervāne** bāl ü per göre şemʿ-i şebistānı
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne nice yanar yaḳılur / Görmek isteyen temāşā eylesün **pervāneyi**
G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi dütā bizi / **Pervāne** itdi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / **Pervāne** gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre ṭapındı / **Pervāne** gibi yansa ne ṭañ nāre ṭapındı
G2694-6. Cemāli şemʿine **pervāne** gibi / Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi
G2720-1. Şuʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam **pervānesi** / Dūd-ı dil zencīr idinmişdür göñül dīvānesi
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u göñül / Nitekim oda yaḳar **pervāne** bāl ü perleri
G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa **pervāne** yiter / Bülbül-i gülşeni añma gider ol lifāfı
G2795-2. Gördüñ cemāli şemʿini düşdüñ ayaġa / **Pervāne** gibi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
G2797-1. Zülfi zencīrün görüp buldı göñül dīvāne key / Ḥāşıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān yaḳup **pervāne** key
En1-13. Şin Şemʿ-i ruḫuña cānumı virsem neʿaceb / Şemʿī **pervāne** ḳaçan görse ider cānı nişār
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa **pervānesin** şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh6-7. Murġ-ı dil şaydına ḫālüñ dāneñ olmış dostum / Ehl-i derd olan ḳamu **pervāneñ** olmış dostum
Mh16-9. ʿĀşıḳa ʾāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şemʿe vuṣlat bulmadı **pervāne** tā yaḳmadı per
Mr8-11. At depredür dīvāneler / Ṣan āteşe **pervāneler**
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḫı şevḳine **pervāne** gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi
Mr19-2. Lemʿa-i ḥüsne yanar **pervāneyem** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-8. Yaḳıcı **pervāne** gibi per benem / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr19-12. Bāl ü per **pervāne** yaḳsa nāre ne / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
D1-1.Şemʿ-i ruḫını kim göre **pervāne** olmaya / Zülfi ḫamını kim göre dīvāne olmaya

pervāne-i cān [1] Cam pervanesi.

G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn **pervāne-i cān** yaḳmaya

pervāne-i ġam [1] Gam pervanesi.

G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña **pervāne-i ġam** / Sen daḥi şemʿ-ṣıfat ber nefesüñ nūr eyle

pervānelik [2] Yanıp yakılma durumu.

G2684-1. Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye **pervāneligi** / Göstere yine göñül zülfine dīvāneligi
G2799-1. Cān ider şemʿ-i ruḫuñ şevḳine **pervāneligi** / Dil ḳılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi

pervāne-ṣıfat [2] Pervane gibi, pervanevari. *bk. pervāne-vār*

G902-3. Şemʿ-i ruḫuñun şevḳine cān u dilüm ey dost / **Pervāne-ṣıfat** yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G2114-1. Yüri dīvāne göñül kākül-i cānāne degin / Yüri **pervāne-ṣıfat** āteş-i sūzāne degin

pervāne-vār [3] *Far.* Pervane gibi. *bk. pervāne-veş*

G1409-3. Bāl ü per yaḳ şemʿ-i ḥüsne göricek **pervāne-vār** / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1709-2. **Pervāne-vār** şevḳine şemʿün yaḳup perī / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup **pervāne-vār** / Düşdüm pāyına yārüñ yüz sürüp mestāne-vār

pervāne-veş [37] *Far.* *bk. pervāne-vār*

G27-5. Yanayım **pervāne-veş** şemʿ-i cemāli nūrına / Şemʿ-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber yan baña
G194-2. Baġlıyaldan dil şaçı zencīrine **pervāne-veş** / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bīgāne oldum ʾāḳıbet
G336-4. Aña ʾāşıḳ mı dirler şem-ī ḥüsne / Yanup **pervāne-veş** olmaya nā-būd
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şemʿ-i ruḫsārı / Yanan **pervāne-veş** evvel dutuşan bāl ile perdür
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey dil ṭutdur / Yan yaḳıl **pervāne-veş** şemʿ-i cemāli otdur
G839-3. Ne ġam **pervāne-veş** yaḳam per ü bāl / Cemālüñ şemʿī çünki nāre beñzer
G911-3. Şemʿ-i ḥüsnüñde cānā ʾāşıḳlaruñ **pervāne-veş** / Yanmaġ içün cemʿ olup her yañadan her an aḳar
G948-4. Şemʿ-i ḥüsne kim ki ʾāşıḳdur yanar **pervāne-veş** / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur

G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī şemʿüñe **pervāne-veş** / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḥālinden ḥabīr
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam **pervāne-veş** bāl ile per
G1082-3. Şemʿ-i ḥüsnüñe yanaldan bu göñül **pervāne-veş** / Şemʿe yanmaḳ ögredür gör bu dil-i dīvānemüz
G1089-2. Yüri **pervāne-veş** şemʿ-i cemālin / Bulursın yanmaġa nār eksük olmaz
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre **pervāne-veş** ṭutuşdum / Kimdür diyen benümçün ol şemʿe yana gelmez
G1108-4. Biz ḥüsnüñde görüp şemʿ-i cemāl-i dilberi / Yanmaġa **pervāne-veş** ol nāre düşdi göñlümüz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şemʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm **pervāne-veş** bu ḥālümi şormaz mısuz
G1196(b)-3. Şemʿ-i ḥüsne yana gör **pervāne-veş** āh eyleme / ʿĀşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād istemez
G1198-5. Muḥibb **pervāne-veş** ol şemʿ-i ḥüsne / Yaḳayım bāl ü per didüm ne dirsüz
G1199-3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ şemʿīni **pervāne-veş** / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1241-2. Şemʿ-i ḥüsnine nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi **pervāne-veş**
G1358-3. Ben nice **pervāne-veş** ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḥācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per **pervāne-veş** / Bülbülā ancaḳ hemān var sende lāf
G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı **pervāne-veş** şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem **pervāne-veş** / Yaḳaram şemʿ-i cemālüñe dil ile cānı bil
G1835-3. Yanayım **pervāne-veş** şemʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā ben daḥi bir ad eyleyem
G1865-6. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / Yanuben **pervāne-veş** ben bī-per ü bī-bāl olam
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem **pervāne-veş** / Ḳandasin ey şemʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1880-2. Āteş-i ʿışḳa yaḳup cān u dili **pervāne-veş** / İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şemʿīni **pervāne-veş** / Bāl ü perden giçmişem külli yanup nār olmışam
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup **pervāne-veş** ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḥi ʿaceb yanmaz mısın
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ yan cemāli şemʿine **pervāne-veş** / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enin
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa yana **pervāne-veş** / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār gü
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni **pervāne-veş** şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle / **Pervāne-veş** yanup yaḳılup döner ol küle
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şemʿ-i cemāle ḳarşu / **Pervāne-veş** Muḥibbī yanmaġa nārı gözle
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan **pervāne-veş** / Yaḳmayup cānı Muḥibbī ṣaḳlar anı yā neye
G2483-1. Ḥüsnine **pervāne-veş** yāruñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şemʿine **pervāne-veş** / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni

pervāz [3] *Far.* Uçma, uçuş. (Steingass, 1892: 245)

bk. pervāz eylemek/itmek, pervāz ḳılmaḳ

(pervāz [1], pervāzı [2])

G280-4. Göñül şehbāzına **pervāz** vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / Yüksek uçar bir hümādur dāimā **pervāzı** çoḳ
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere şaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā **pervāzı** aldırdum yine ṭurna gibi

pervāz eylemek/itmek [15] Uçmaḳ, táyrān etmek, perrān ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1457)

G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki **pervāz eylemez** şehbāz ile her bir ġurāb
G204-2. **Pervāz iderken** evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne şanup zülfe oldı best
G514-2. Hümā gibi eger **pervāz idesin** sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum var
G1029-2. Ol hümā ḳaşrı saña gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere **pervāz eyler**
G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin cān u dil itdiler girīz / Şāhbāz **itdükce pervāzı** gögerçin ṭaġılur
G1167-1. Bu göñlüm murġı nāgāh **itse pervāz** / Anuñ şaydına ḥāżır çeşmi şehbāz
G1188-2. Ḳaça per açdı murġ-ı cān-ı Ferhād / Nigārī ḳaşrına dek **itdi pervāz**
G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez **pervāz ider** şınsa ḳafes
G1270-6. Murġ-ı dil **pervāz idüp** āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña **pervāz itmeyem** / Sen var iken dostum ḥācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1807-3. Ben ol murġ-ı ḫoş-elḥānam ḳatından **eyleyüp pervāz** / Bahār-ı devlete irdüm egerçi çoḳ ḥazān gördüm
G1971-2. Ġamzeñ oḳı gelmeyince cānā **pervāz eylemez** / Dostum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül sīmurġına olmaz mekān / Bāl açup **pervāz idüp** bu āşiyāndan giçmeye
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki **pervāz eylemek** gelmiş ezelden şānuma
B123. Cān u dil kūyında cismāndan nişānumdur benüm / Murġ **pervāz eylemiş** şan āşiyānumdur benüm

pervāz ḳılmaḳ [2] Uçmak.

G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳum ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına **pervāz ḳıl**
G1758-2. Ḳonma dünyā cīfedür **pervāz ḳıl** ʿanḳā gibi / Himmet-i bālān ileʿanḳā oluban Ḳāfa gel

pervāze gelmek [2] Uçmaḳ, uçup gitmek, pervāz etmek, táyrān etmek. (Tulum, 2011: 1457, 1456)

G491-5. Cān naḳdini yolına Muḥibbī ide īṣār / Ṭāvus-ṣıfat **gelse** çü **pervāze** güzeller

G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çākde ḳılmaz ḳarār / Murġ **pervāze gelür** ṭurmaz uşancaḳ ḳafes

perver [3] *Far.* Besleyici, mürebbi. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 420)

(perver [1], perverdürür [1], perveridür [1])

G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum virür / Gör ne cān **perverdürür** her dem-be-dem ḳanum virür
G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi almadı gūşına / Zīrā ṣadā-yı ʿışḳ ile **perver** ḳulaġumuz
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ ṣundı didi cān **perveridür** bu

perverd [1] *Far.* Besleyen, besleyici...(Devellioğlu, 2000: 862)

G2592-2. Bār-ı ġamdan aġlamaz dil gelse anı götürür / Ögrenür lā-büd aña bir cān ki ġam **perverd** ola

perverde [3] Beslenmiş, büyütülmüş, terbiye edilmiş. (M. Nâcî, 2009: 568)

bk. perverde ḳılmaḳ

(perverde [1], perverdedür [1], perverdesin [1])

G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile **perverde** seni dermān aña
G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşīd ile **perverdedür** / Bilmeyen bilsün anı ṣaḳlu leb-i dilberdedür
G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola ümīdüñ kesme çünki derdesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel **perverdesin**

perverde ḳılmaḳ [1] Beslemek.

G2288-4. Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz / **Perverde ḳılupsın** anı ḫūn-ı cigerümden

Perverdigār [4] *Far.* Kâffe-i mahlûkâtı besleyen ve yetiştiren Cenabıhak hazretleri. (Ş. Sami, 2010: 969) *bk. perverdigār-ı Ġaffār*

(perverdigār [2], perverdigārumdan [1], perverdigārumdur [1])

G62-2. Eyledi dünyāyı ẕemm ol ḫāliḳi **Perverdigār** / Didi her kim āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki ādemden vefā / İki ʿālemde baña **Perverdigārumdan** meded
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel fārig ol / İki ʿālemde saña **Perverdigārumdur** gerek
G2473-3. ʿİbret al gör nice ḫalḳ itmiş anı **Perverdigār** / Mārlar kim ẓāhir olmış gerden-i ḍuhhākda

Perverdigār-ı Ġaffār [1] Merhamet eden ve rızıklandıran Cenabıhakk.

G537-5. Aġla Muḥibbī aġla derd ile baġrı ṭaġla / Ola ki ide raḥmet **Perverdigār-ı Ġaffār**

Perverdigārā [1] Ey rızıklandırıcı Allah'ım.

M1-1. ʿĀlimā rāzıḳā **perverdigārā** / Ḫudāvendā ḥākimā girdikārā

perveriş olmaḳ [2]

1. Yetişmek, yetiştirmek.

G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / Ḫūn ile şanki **perveriş olmış** nihāldür

2. Beslenmek.

G1295-1. Yār-ı şirindür dilā şeftālū-yı laʿle iriş / Āfītāb-ı ḥüsn ile bulmışdurur **ol perveriş**

pervīn eylemek [2] Parlatmak.

G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle **pervīn eyledüm**
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī sīnem ben aña çün **pervīn eyledüm**

Pervīz [1] *Far.* Hürmüz'ün oğlu ve Nûsirevan'ın torunudur. Hüsrev ü Şîrîn ya da Ferhâd ü Şîrîn hikâyesinin kahramanı olan Hüsrev-i Pervîz budur. (Zavotçu, 2006: 399)

G1119-2. Virüpdür kūh-ken kūh içre başın / Leb-i Şirini emdi şāh **Pervīz**

pervīz eylemek [1] Üstün kılmak.

G1211-3. Her kişi cān terk ider şanma leb-i Şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre **pervīz eylemez**

pes [32] *Far.* *bk. pes dimek*

(pes [31], pesdür [1])

1. ...andan ötürü, anüñ içün, bundan ötürü... (Tulum, 2011: 1457-1458)

G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / **Pes** anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbi saña **pesdür** bu riʾāyet
G945-3. Göreli ḫaṭṭuñı jeng oldı göñül āyīnesi / Ezeli yazu imiş başa **pes** elden ne gelür
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül yirine dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür **pes** bu gülşende
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / **Pes** anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya

2. ...andan soñra, ez-ān, ez-eş, soñra, eñ soñra... (Tulum, 2011: 1457-1458)

G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḥi / Ola mı **pes** kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G478-1. Kūyuñda bu benʾāşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña **pes** yā ne disünler
G692-1. Başumda hevā dilde elem dīdede nem var / **Pes** devlet-iʿışḳuñda şehā baña ne ġam var
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet **pes** baña / Zāhidā ol sen selāmet ʿālem içre şöhret al

3. ...yalıñız, ancaḳ... (Tulum, 2011: 1457-1458)

G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / **Pes** bunuñ gibi hevāda açılur bu nev verd
G1062-3. Yandursa n'ola şemʿ-i ruḫına beni dilber / Şemʿüñ daḥi **pes** yanduġı pervāne içündür

4. Ne zaman ki, vaktaki. (TS, 2009: 3192)

G669-1. Baş egmeseler **pes** nola sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar yine biñ cāne güzeller
G1297-5. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / **Pes** ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ
G1797-5. Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / **Pes** bünyādın görüp ben daḥi bālā eyledüm

5. ...ardine, ardince, ʿáḳábince... (Tulum, 2011: 1457-1458)

G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ **pes** bunı idrāk eyler

6. ...o halde, öyle ise, öyle iken, öyle olunca... (TS, 2009: 3189)

G600-4. ʿĀlemün didüm muʿaṭṭardur dimāġı **pes** neden / Ṭaġıdup ʿanber ṣaçın didi ki gör būlar mıdur
G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı **pes** neden gülgūn giyer
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ʿālemi / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz **pes** yā nedür
G1094-5. Sāye ṣalsa gedāyı şāh eyler / **Pes** ol zülfi hümāyı kim sevmez
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün **pes** ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp zülfüñi ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum **pes** himmeti bālā gerek
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / **Pes** ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları raʿnā gözüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında **pes** ol īsī-nefesüñ
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa **pes** ya ne gerek
G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince **pes** ne var itmek gerek
G1937-6. Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil / Ney gibi iñlemeyüp **pes** nidelüm
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında **pes** neden ṣaçılmasun
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında **pes** neden seçilmesün
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / **Pes** nedendür gūşuña girmez senüñ ey māh-rū
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri yoḳdur ʿālem içre ḥāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḫālüm benüm **pes** kim bile
G2451-2. Baña olmaḳdan ise şāh-ı cihān **pes** ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben medhūşına
B78. Key perīşān-ḥāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / **Pes** ḳaçan olur göñül zülf-i perīşāndan ḫalāṣ

pes dimek [1] Karşısındakinin kendisinden daha üstün olduğunu kabul etmek, boyun eğmek. (TDK, 2011: 1916)

G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / **Pes dimek** lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm

pesend [2] *Far.* Tasdik, beğenme... (Steingass, 1892: 251) *bk. pesend itmek*

G697-4. Anuñçün şiʿr-i pür-sūzum nezāketle ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını **pesend** ister
G1803-5. Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbī'i **pesend** / Cāmi taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

pesend itmek [1] Begenmek, ögmek, medh etmek...(Tulum, 2011: 1458)

G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin **itdi pesend**

pest [3] *Far.* Alçak, vazî'. (E. Tevfîk, 1890: 289) *bk. pest itmek, pest olmaḳ*

(pest [2], pestem [1])

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında servüñ ḳaddi **pest** / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma **pestem** ey ṭabīb / Laʿl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G2636-2. Bülend itdüñ kimini kimini **pest** / İdersin saña āsān her çi ḫᵛāhi

pest itmek [2]

1. Alçaltmak, kısmak. (ses)

G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı **pest idüp** / Ḳaṣdı Muḥibbī şimdi hemān erġanūnadur

2. ... Ḫorłamaḳ, ḫor görmek. (Tulum, 2011: 1459)

G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost ruḫsāruñ senüñ / Servi **pest itmişdürür** gülşende reftāruñ senüñ

pest olmaḳ [4]

1. Alçak, aşağılık olmak.

G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli **pest olanun** āḫırıdur yine ḫarāb

2. Hor görülmek.

G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı **pest olup** o bāġuñ serv ü şimşādı
B73. Çün bülend itdüñ Muḥibbī ʿışḳınuñ āvāzesin / Nām-ı Mecnūn **pest olup** Ferhādı añmaz hīç kes

3. Kısalmak, kısa olmak.

G1046-3. Nigārā ḳāmetüñ serv olalıdan / Görüp **pest oldı** ʿarʿarla şanavber

peşe [1] *Far.* Sivri siñek, beʿūz, ḫár-peşe. (Tulum, 2011: 1459)

G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi gel / Lāyıḳ mıdur **peşeye** ʿanḳā şikār ola

peşīmān [3] *Far.* Tövbekâr, mahcup. (Steingass, 1892: 254)

bk. peşīmān eylemek, peşīmān olmaḳ

(peşimāndur [2], peşimānsın [1])

G1175-4. Sehv ile itüm dimiş ben ʿāṣıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden **peşīmāndur** henüz
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem **peşīmānsın** begüm
G2313-2. **Peşīmāndur** meger ẓulmına zülfüñ / Nedāmetden ḳomışdur ser be-zānu

peşīmān eylemek [1] Pişman olmasını sağlamak. (TDK, 2011: 1929)

G489-2. Beni öldürdügine yār peşimān olmış / ʿAcabā kim anı bu ḫayra **peşīmān eyler**

peşīmān olmaḳ [6] Nādim ołmaḳ, nedāmet çekmek... (Tulum, 2011: 1459)

G489-2. Beni öldürdügine yār **peşīmān olmış** / ʿAcabā kim anı bu ḫayra peşimān eyler
G54-2. Kūyuña varanʿāṣıḳı bir ġamzeden eyler helāk / **Olmaz peşīmān** ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḥaḳ kām aña
G1692-4. Ḳatlüme **olmış peşīmān** bilmezem Yārab neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G2124-4. Ḫüsne maġrūr oluban ʿāṣıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme kim ṣoñra **peşīmān olasın**
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller / Döner cefāya başlar ṣoñra **olur peşīmān**
G2732-5. Öldürem dirdüñ **peşīmān olma** ṭur iḳrāruña / Dilberüñ fermānı birdür olamaz fermān iki

peşīmānlıḳ [1] Nedamet, ildimlik. (Ş. Sami, 2010: 970)

G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez **peşimānlıḳ** baña / Terk idem biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür

peşmīne-jende [1] *Far.* Yırtık, yamalı elbise.

G1219-3. Dilā yitmez mi bir **peşmine-jende** / N'idesin isteyüp dībā vü aṭlas

pey-ā-pey [1] *Far.* Adım adım, arka arkaya, tekraren... (Steingass, 1892: 262)

G485-4. Çeşm-i dilberden **pey-ā-pey** nāvek-i hicrān gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür

peydā [5] *Far.* Zahir, aşikâr, mevcut ve meydanda olan. (Ş. Sami, 2010: 970)

bk. peydā eylemek/etmek, peydā ḳılmaḳ, peydā olmaḳ, peydi

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem **peydā**
G42-2. Nice biñ ʿāṣıḳ öldürdüñ ḳapuñda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem **peydā**
G74-3. Āh kim baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi **peydā** degül sāḥil baña
G2667-1. Sīnedeʿışḳ āteşi rūz-ı ezel **peydā** gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine bu dil-i şeydā gibi
B122. İçerem ḫūn-ı dil her dem yirem ġam / Ne derdüme devā **peydā** ne merhem

peydā eylemek/itmek [11] (Tulum, 2011: 1460-1461)

1. İcād etmek, ihdās etmek, ibdāʿ etmek, iḫtirāʿ etmek...

G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā laʾl-i nābuñdan aña gel **eyle** em **peydā**

G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden **idüp** bir nev-şecer **peydā** / Yaturdum maʿnīi bir berke naḫl-i meyve-dār oldum

2. ...ortaya çiḳarmaḳ, zuhūre getürmek, meydāne çiḳarmaḳ, āşikāre etmek...

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi birez nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi **ider** gör zīr ü bem **peydā**
G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı içre / Şandı ki şafaḳdur meh-i nev **eyledi peydā**
G50-5. Diyesin ey ṣabā Ferhād u Ḳaysa / Felek bir tāze Mecnūn **itdi peydā**
G390-4. Fitneler **peydā ider** zülfüñ ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfeṭler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G1797-2. Görmege ol ʿārızı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde **peydā eyledüm**
G1872-5. Muḥibbī **eyledüm** bāġ-ı dilümden bir şecer **peydā** / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm
G1880-1. Sīnem üzre dāġ ile biñ dīde **peydā eylesem** / Gülşen-i ḫüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1952-3. Dāġlardan sīnem üzre dīdeler **peydā idüp** / Gice gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i cefāya cān u ser / Ey Muḥibb derd ü belā sīnemde **peydā eyleyen**

peydā ḳılmaḳ [5] Ortaya çıkmak.

G31-4. Giriftār olsa dil murġı ʿaceb mi bāġ-ı ḫüsninde / Nigāruñ dām-ı zülfinden **ḳılınmış** nice ḫam **peydā**
G1069-1. Giderüp zülfi seḫābın gün yüzin **peydā ḳılur** / Kim aña ider naẓarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde ḳaçan **peydā ḳılam** / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1889-6. Yaradılmamış idi daḫi ādem / Göñülde ʿışḳuñı **peydā ḳılan** kim
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler **peydā ḳılur** / Ḥayret alur ʿaḳlumı cān u dili şeydā ḳılur

peydā olmaḳ [18] (Tulum, 2011: 1461)

1. Belürmek, gözükmek, görünmek...

G31-1. Nice yıllardur **olmışdur** derūn-ı dilde ġam **peydā** / ʿAceb midür bu dīdemden **ola** her laḥẓa dem **peydā**
G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce **olur** bu gözde nem **peydā** / Oñulmaz derde ṣataşdum **olur** her laḥẓa ġam **peydā**
G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur raḳībüñe ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki göñlinde **olur** ʿazm-i serüm **peydā**
G2424-1. Yir yirin **oldı** çemende yine **peydā** lāle / Eline aldı gelüp bāde-i ḫamrā lāle

2. ...meydāne çiḳmaḳ, zuhūr etmek, zuhūre gelmek, āşikāre olmaḳ

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / **Olupdur** ṣanasın şimdi yine bir cām-ı Cem **peydā**
G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi **olmışdur** bu ʿālemde kerem **peydā**
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḫüsni gülzārın / Gören dir **oldı** dünyāda ki şan bāġ-ı İrem **peydā**
G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne yiter meyḫāne küncinde / Elin şunmaya ger **olsa** öñinde cām-ı Cem **peydā**
G50-1. Yine çün sīnede ʿışḳ **oldı peydā** / Olursa ḫaste göñlüm ṭañ mı şeydā
G50-8. Muḥibbī baḥr-ı eşke bād-ı āhum / Ṭoḳunduḳca **olur** emvāc **peydā**
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan kim bir ṣanem **peydā olur** / ʿIşḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda **oldı peydā** bir peleng / Ḥasret ile sīneme yaḳduḳda miḫnet dāġını
G2784-3. Şu ʿle-i ʿışḳı yaḳup dil mülkini ḳıldı ḫarāb / **Olmasa** ʿışḳ āteşi sīnemde **peydā** ḳaşki
D2-1. Çün ruḫlarınuñ **olur** gün gibi **peydā** / Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā

3. ...sudūr etmek, sādır olmaḳ...

G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ urur daḫi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı laʿlünden **olur** her laḥẓa em **peydā**

4. ...doġmaḳ, tevellüd etmek, mütevellid olmaḳ, dünyāye gelmek...

G739-2. Miṣlüñ diyü itdüm gümān aradum ey ārām-ı cān / Bī-miṣlsin bildüm hemān bir daḫi **peydā** mı **olur**

peydi [1] *bk. peydā*

G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür şoñra şaḳın cānuñı **peydi**

peyġām [2] *Far.* Haber, havadis. (Steingass, 1892: 268)

(peyġāmımı [1], peyġāmum [1])

G463-2. Sensin ilten ey ṣabā yāre benüm **peyġāmımı** / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña **peyġāmum** vi ür

peyġamber [2] *Far.* Taraf-ı ilâhîden haber getirip evâmir ve nevâhî-i ilâhiyyeyi tebliğ eden zat, nebi, resul. (Ş. Sami, 2010: 970)

(peyġamber [1], peyġamberi [1])

G1318-2. Ḫoş gelür ben ʿāşıḳa evvel meyān-ı nāziküñ / Çünki **peyġamber** dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G2708-3. Şefḳatinden ḫāṣa kim bu mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem **Peyġamberi**

peyk-i āh [1] Âhın habercisi.

G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / Nāme yazdum **peyk-i āhum** ilete dildāruma

peyk-i beyābān [1] Çölün habercisi.

G2424-2. Gūyiyā **peyk-i beyābān** olup şūrīde / Tāc-ı gülgūn giyer başına raʿnā lāle

peyk-i ecel [1] Azrail. (Devellioğlu, 2000: 864)

G2029-3. Getürür **peyk-i ecel** ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān

peyk-i maḥabbet [1] Muhabbet/sevgi habercisi.

G452-1. Getürür **peyk-i maḥabbet** miḥnet ü ġamdan ḫaber / Mübtelā-yı ʿışḳ hergiz istemez emden ḫaber

peyk-i ṣabā [2] Sabah rüzgârının habercisi.

G797-5. Çemende nergisüñ tācın başında / Ḳapar **peyk-i ṣabā** ġāyet deʿayyār
G917-3. Gül çemen taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp **peyk-i ṣabā** serv-i ḫırāmānı oḳur

peyk-i ṭaʾb [1] Huyunun habercisi.

G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / **Peyk-i ṭaʾbuñ** mı veyā ince ḫayālüñdür senüñ

peykān [25] *Far.* Temren, başak, okun ucundaki sivri demir. Mızrağın demirine de temren denildiği olur. Sevgilinin gamze okları hakkında kullanılır. (Pala, 1999: 324) *bk. ġamze-i peykān-ı dost, peykān-ı tīr, peykān-ı yār, tīr-i peykān, tīr ü peykān, zaḫm-ı peykān*

(peykān [7], peykāndur [1], peykāne [5], peykānı [1], peykānum [1], peykānumuz [1], peykānuñ [6], peykānuñı [3])

G7-7. Gülşen-i derde Muḥibbī olalı cismün nihāl / Meyve baġrum başı vü berk **peykāndur** baña
G99-2. Ḳırmuzı güller açılur sīnede / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden **peykān** aña
G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı **peykān** oldı ṭut
G243-4. Sīneme geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir **peykān** dost
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde ṣaḳlaram cānum gibi / Sīnemüñ ṣanduḳasında nice biñ **peykān** olur
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum **peykānuñı** / Nice ʿizzet itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G416-3. Nigārā ḳaldı **peykānuñ** cigerde / Benümle ḳan yalaşma ḳardaşumdur
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki **peykānum** çıḳar
G729-3. **Peykānuñı** yürekde bulup ṣordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen **peykāne** ṣor
G804-2. Çünki **peykānuñ** gelür ḳıldı bu sīnemden güẕer / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G1128-2. Ṣol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben **peykānumuz**
G1165-3. Dilde **peykānuñ** ḳalur geldükce ġamzeñ oḳları / Anuñ içün oldı āhen-dil dil-i bī-bākumuz
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaṣm u ola hemçü nerre şīr / **Peykān** ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr ile **peykāne** ṣadaḳ
G1498-2. Sīnem içre ṣaḳlaram **peykānuñı** cānun gibi / Belki cānumdanʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde **peykānuñ** senüñ
G1542-1. Sīneme ṣol deñlü geldi tīr-i müjgānuñ senüñ / Bulma tā ḫaşre dek sīnemde **peykānuñ** senüñ
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña **peykānuñ** senüñ
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum aña / Cānumuñ sermāyesidür dildeki **peykān** benüm
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel ṣanduñ meger **peykāne** sen
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede tīrüñle **peykān** cevherin
G2225-3. ʿĀşıḳuñ **peykāne** vü **peykāne** oldı āşinā / Bu meṣeldür dostum hīç ḫayr gelmez yāddan
Mr24-12. İrişür sīnede **peykānı** cāna / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

peykān-ı tīr [1] Okun demiri.

Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya **peykān-ı tīrüñ** nitekim cān tendedür

peykān-ı yār [1] Sevgilinin okunun demiri.

G985-5. Muḥibbī sīnede **peykān-ı yārüñ** / Müdām olsun dil ü cān merhemidür

peyker [1] *Far.* Yüz, surat. (Steingass, 1892: 268)

G929-1. Şāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā **peyker** yiter

peykeş [1] *bk. pīş-keş*

G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine **peykeş** ḳodı

peymān [5] *Far.* Ahit, muahede. (M. Nâcî, 2009: 570)

bk. ʿahd ü peymān, peymāna ṭurmaḳ

(peymānı [3], peymānumuz [1], peymānuñı [1])

G186-1. Derd-keş-i mey-ḫʷārenüñ olur īmānı dürüst / Baġlamayınca ezel peymāne **peymānı** dürüst
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ sen beli / Lāzım oldı idesin sen itdügüñ **peymānı** bir
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm **peymānumuz**
G1742-3. Şehā ʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / Ṣımaḳ ʿahd ile **peymānı** ne müşkil
G2781-2. Çün muṭi ʿ olup beli didüñ ezel rūz-ı elest / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key ṣaḳın **peymānuñı**

peymāna ṭurmaḳ [1] Sözünde durmak.

G2176-2. Güzeller ʿahd idüp **peymāna ṭurmaz** / İdüp sen ʿahd ü peymānı n'idersin

peymāne [46] *Far.* Kadeh. (M. Nâcî, 2009: 570)

bk. sāġar u peymāne, ṭālib-i peymāne, ṭoḳuz peymāne

(peymāne [16], peymāneden [2], peymānedür [5], peymānei [3], peymāneler [4], peymānemi [1], peymānemüz [1], peymānenüñ [1], peymānesi [1], peymānesidir [1], peymānesidür [1], peymānesin [4], peymāneye [5], peymāneyem [1])

G186-1. Derd-keş-i mey-ḫʷārenüñ olur īmānı dürüst / Baġlamayınca ezel **peymāne** peymānı dürüst
G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde iç **peymāne** ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş idüm dostlar **peymānei** / Sāḳī-i gül-ruḫ ḳomazsar ʿahd ü peymānum meded
G399-3. Bezm-i ġamda la l-i lebüñ yādına cānā senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki **peymāneler**
G543-4. Cür ʿasını ṣaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār elinde ṭutduġı **peymānedür**
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş / İçdügüm bu çeşmümüñ **peymānesidir** kim bilür
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum kebāb çeşmüm ṭolu **peymānedür**
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola mest / Çeşmini alsa eline ṭolu **peymāne** olur
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende var bir gūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek **peymāneler**
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / Ol sebebden ḫūn-ı dilden gözlerüm **peymānedür**
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümüñ kāsesin elde ṭolu **peymānedür** dirler
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / İçdügüm bu çeşmümüñ **peymānesidür** kim bilür
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden cür ʿa ṣun / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan **peymānemüz**
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al elüñe devr ide **peymāne** birüz
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içmege ḫūn-ı ciger / Şīşe-i çeşminden itmişdür iki **peymāne** vaḳf
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña rāhın gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem **peymānenüñ**
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ def ʿine **peymāne** gerek / Vā ʿıẓā mescid ü ʿāṣıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1705-4. Minnet itmez gūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir sifāli eyleye destinde ger **peymāne** dil
G1707-4. Ṣol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa ele **peymāne** dil
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm **peymānedür** / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül ṣan nāy benem
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaṣum bir ṭolu **peymāneyem**
G1995-2. Sāḳiyā ṣundum elüm sen daḥi ṣun **peymānei** / Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel **peymānesin**
G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ **peymānesin** / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāḫūdiyen
G2059-5. Devr-i gülde ey Muḥibbī ala ele **peymānei** / Fırṣatı fevt itme ẓāyi ʿ ḳılma ʿömrüñ bir demin
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam n'ola ben **peymānemi** / Devr-i gülde tevbe ṣınur nitekim **peymāneden**
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür **peymānesi** / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp yā hū diyen
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / Işḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen **peymānesin**
G2114-2. Berü ṣun ṣun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola **peymāne** degin
G2127-2. Her kişiyi söyledür ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber **peymāneden**
G2170-6. Göñlümüñ **peymānesin** zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege yārān ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise **peymāne** ben
G2227-2. Virürsin bāde çün ömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ **peymāne** yegdür sāġar-ı Cemden
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler şevḳ ile **peymāneye**
G2336-1. La l-i nābuñdur düşüren göñlümi **peymāneye** / Varamaz göñlüm gözüm açılmaya meyḫāneye
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem **peymāneye**
G2410-2. Vaṣf-ı lebin mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / La lin meger öpmek diler girdügi bu **peymāneye**
G2435-3. Sāḳī piyāle ṣun berü **peymāne** dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ ṣafāsına
G2454-1. **Peymāne** ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭopṭoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege **peymāne** gerekse
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī her dem-be-dem **peymāneye**
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / **Peymāne** pür ola meger oldur fenā güni
Mr7-13. La l-i nābı yādına mesken ḳılur meyḫāneler / Rūz u şeb elden ḳomayup nūş idüp **peymāneler**
B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun içelüm **peymāne** gel / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan **peymāneler**

peymāne-veş [1] Büyük kadeh gibi.

G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle pür ḳıl iç anı **peymāne-veş**

peymān-kesil [1] *Far.* Yemin veren, and içen kimseler.

G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler ol **peymān-kesil** / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

peymāy [1] *Far.* Ölçücü. (Steingass, 1892: 270)

G2651-2. Her yire başşa segi pāy başum anda ḳoyam / Ben kim olam ki segi ile idem **peymāyi**

pey-rev [1] *Far.* Birinin ardı sıra giden, muktefî. (M. Nâcî, 2009: 570)

G1719-2. Göreliden gün yüzüñ senüñ ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña **pey-rev** degül

peyvend [3] *Far.* ...bağlü, beste, bende... (Tulum, 2011: 1463)

(peyvend [1], peyvendini [1], peyvendüñi [1])

G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu göñlüm tevseni / Rişte-i cānı alup ayaġına **peyvend** ḳıl
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫi **peyvendini**
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme ṣaḳın peyvendüñi

peyveste [15] *Far.* Birleşmiş, bitişik, yakın; sürekli, aralıksız, boyuna, devamlı, birbiri ardınca... (Steingass, 1892: 270)

bk. peyveste itmek, peyveste olmaḳ

(peyveste [2], peyvestedür [10], peyvestesi [1], peyvesteyem [1], peyvestidür [1])

G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge **peyvestedür** / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın baña
G424-3. Secde ḳılsa dil ḳaşun miḥrābına olmaz ʿaceb / Nice demlerdür ki o ebrūlara **peyvestedür**
G560-1. Göñül derd ü ġam ile ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān zülf ile **peyveste** ḫoşdur
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere **peyvestedür**
G792-4. Deyr-i ḥüsninde ḳaşı **peyvestesi** ol kāfirüñ / Cānib-i ṣarḳa baḳar ṣan kāfiri miḥrābdur
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña **peyvestedür** / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G906-3. Māha diñ öykinmesün Yārüñ hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları **peyvestedür**
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat yine bir māhımuz vardur / Anuñçün göge **peyveste** seḥer-gāhumuz vardur
G968-1. Yine dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile **peyvestedür**
G968-3. Gün giçer gün yüzüñi görmem nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere **peyvestedür**
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere **peyvestedür**
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān ṣan kemān ebrūsına **peyvestedür**
G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü ṣabr ü ʿaḳl itdi tār u mār / Bād-ı āhum tünd olaldan göklere **peyvestedür**
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül **peyvestidür** / Giceler dilde ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm
Mr28-3. Gül yüzüñden dūr olalı bülbül-i dil-ḫasteyem / Aġlamaḳdan lāle gibi ḳan ile **peyvesteyem**

peyveste itmek [1] ... Ḳavuştürmaḳ...(Tulum, 2011: 1463)

G1411-2. Gözine tevsenüñ naʾli görinür şekli miḥrābı / **İdinse** ṭañ mıdur **peyveste** anı ḳıble-gāh ʿuşşāḳ

peyveste olmaḳ [3] Ulaşmak, erişmek.

G1047-1. Göklere **peyveste olan** āh-ı tāb-nākumdurur / ʾIşḳumı ẓāhir ḳılan bu sīne-i çākumdurur
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden götürdi rūzgār / Göklere **peyveste olmasun** ġubārı kimsenüñ
Mh1-6. Göklere **peyveste olsa** ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever

pezīr [1] *Far.* Kabul eden, alan, bulan. (Ş. Sami, 2010: 971)

G2537-2. Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān **pezīr** olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna

pīç ü ḫam [1] Eğri büğrü.

G215-1. Bār-ı ġamdan ḳaddümi **pīç ü ḫam** itdüñ ʾāḳıbet / Eyleyüp Mecnūnleyin rüsvā hem itdüñ ʾāḳıbet

pīç ü tāb [2] Istrap, telâş, endişe. (M. Nâcî, 2009: 571)

G157-1. ʾĀrızun üzre didüm ḫamdur bu zülf-i müşkīnāb / Didi āteş üzre düşse mū da olur **pīç ü tāb**
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan **pīç ü tābum** var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm

pīç pīç [4] Kıvrım kıvrım.

G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / **Pīç piç** olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G925-5. Genc-i ḥüsne şunma el gel eyle zülfinden ḥaẕer / **Pīç piç** olmış yatur şanma ki ol şu ʾbān uyur
G1510-3. Ġam şebinde göñlümüñ düzdin benüm bend itmege / **Pīç piç** itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı **pīç piç** oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

pīç-ā-pīç [1] *Far.* Birbirine dolaşmış, karmakarışık, eğri büğrü. (M. Nâcî, 2009: 571) *bk. zülf-i pīç-ā-pīç*

G2118-2. Ele aldum **pīç-ā-pīç** idüp kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

pīl [1] *Far.* Fil. (A. Nazîmâ- F. Reşad, 2002: 421)

G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı ṭaşdı / Ḳaşumdan özge aña **pīl** gerekmez

pilor [1] Osmanlı'da Avrupa menşeli altın paraların adı.

G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd **pilor** / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide

pinhān [5] *Far.* Gizli, saklı. (Steingass, 1892: 258)

bk. dāġ-ı pinhān, ʿışḳ-ı pinhān, pinhān eylemek/itmek, pinhān ḳılmaḳ, pinhān olmaḳ

G15-4. Sīne-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül **pinhān** ṣabā
G1198-3. Gerekdür sırr-ı ʿışḳ ġāyet de **pinhān** / Aluñ benden ḫaber didüm ne dirsüz
G1381-4. Mār-ı zülfi istedükce eylese beni helāk / Laʾl-ı cān-baḫşı dönüp dir baña **pinhān** lā-taḫaf
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur olʾİsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā **pinhān**
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura **pinhān** bir avuç ḫākda

pinhān eylemek/itmek [20] Gizlemek, gizletmek, saḳłamaḳ, örtmek... (Tulum, 2011: 1465)

G172-3. **İder** zülfiyle **pinhān** gün yüzini / ʿAceb midür güzeldür olsa maḥcūb
G195-2. İstedüm **pinhān idem** sīnemde ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet
G602-5. İstedüm **pinhān idem** dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin sīneñde yaralar nedür
G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede **pinhān eyler**
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice **pinhān ideyim** ben sīnede / Āhum ile göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1071-5. Cānı gibi **eylesün pinhān** Muḥibbī ʿışḳını / Sīne ṣanduḳında ṣaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1490-6. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre āteşi olur mı **pinhān eylemek**
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ bilmezem zülfüñle **pinhān eyledüñ**
G1500-1. Zülfüñ içre yüzüñi ey dost **pinhān eyledüñ** / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede **pinhān ide** / ʿIşḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda **pinhān eyledüñ** / Öldürüp ben ḫastei yoḳ yire bir ḳan eyledüñ
G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin sīnemde ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda berḳi **pinhān eylemek**
G1626-1. Gösterüp aġzunda laʾlüñ ṣoñra **pinhān eyledüñ** / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1634-1. Söylemedüñ leblerüñ aġzuñda **pinhān eyledüñ** / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı göz göre ḳan eyledüñ
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice **pinhān eyleyem** şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü gūşe vü bāzār hem
G2277-2. Nice **pinhān itmeyem** sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice **pinhān eylesün** dil sīnede / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
Mr12-7. Görmez oldum nice gündür ol ḳad ü bālāsını / Āh kim **pinhān ider** benden gül-i raʿnāsını
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol perī / Ṣoñra **pinhān eyledi** oldum dil ü cāndan beri
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa āfitāb / Leşkerin **pinhān idüp** kendü ten-i tenhā giçer

pinhān ḳılmaḳ [1] Saklamak.

G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi **pinhān ḳılmaḳ** kāh ile

pinhān olmaḳ [8] Gizlenmek, saḳłanmaḳ, örtünmek... (Tulum, 2011: 1465)

G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā ṭoġar **pinhān olur** kevkeb
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev **pinhān olur**
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā yoḳsa laʾlin ḫoḳḳadur / Diş midür **pinhān olan** ol ḫoḳḳada lü'lü' midür
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev **pinhān olur**
G2275-1. Perī dirsem n'ola ben saña ey cān / **Olırsın** bir nefes içinde **pinhān**
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister sīnede **pinhān ola** / Ḳıymet ile istemez ʿālemlere destān ola
G2605-2. Şaḳlayam dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan **pinhān ola**
B88. Dil diler **pinhān ola** ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi āşār-ı ʿışḳ

pīr [4] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 973)

bk. bāy ü cevān ü pīr, meẕheb-i pīr-i muġān, nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi, pīr eylemek/itmek, pīr ḳılmaḳ, pīr olmaḳ, pīr-i deyr, pīr-i ecel, pīr-i felek, pīr-i ḫarābāt, pīr-i ʿışḳ, pīr-i merd, pīr-i meygede, pīr-i meyḫāne, pīr-i muġān, pīr-i nātüvān, pīr ü cevān

(pīr [2], pīrümüz [1], pīrüñ [1])

1. Koca, yaşlı adam, ihtiyar.

G816-6. Ḳulluġa mūy-ı sefīd ile didüm eyle ḳabūl / Didi **pīr** olsa efendi ḳulın āzād eyler
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi giderür / Gāh sen **pīr** ü geh cevān aġla

2. Bir tarikatın vâzı'ı veya mensûbun ileyhi.

G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür **pīrümüz**
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel **pīrüñ** senüñ

pīr eylemek/itmek [4] İhtiyarlatmak, yaşlandırmak, kocaltmak. *bk. pīr ḳılmaḳ*

G429-3. Nev-cevān iken belā-yı ʿışḳ ile / **Eyledüñ** āhumʿaṣā vü beni **pir**
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḥi / Bir zamān ile Muḥibbī şanma ki **pīr eylemez**
G2722-2. Ḳomazsam ṭañ mıdur bir dem āsā-yı āhı ben elden / Cevān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni **pīr itdi**
B209. Nev-cevān idüm beni **pīr itdi** meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu yāreme hīç merhemi

pīr ḳılmaḳ [1] *bk. pīr eylemek/itmek*

G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi **ḳıldı** beni **pīr** / Ey Muġbeçe şun bādeʿaṣāsı ile şāb it

pīr olmaḳ [4] İhtiyarlamak, yaşlanmak, kocalmak.

G1357-3. Baş ditrer **pīr oldum** bāda ḳudret ḳalmadı / Zūr-ı bāzū ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1417-4. **Pīr oldum** ise meydān elümeʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola ol ṭayaḳ ṭayaḳ
G1657-5. **Pīr olduñ** ise şanma Muḥibbī **ola** dil **pīr** / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / **Pīr olası** urmadı bu yāreme hīç merhemi

pīr-i deyr [1] Meyhanenin piri. *bk. pīr-i meygede, pīr-i meyhāne*

G191-4. Şundı be-raġm-ı zāhid mey **pīr-i deyr** baña / Her kimde kim kerem var ẓāhir ḳılur kerāmet

pīr-i ecel [1] Ecelin piri.

Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Fażliyā **pīr-i ecel** gibi anuñ şayyādı var

pīr-i felek [1] Feleğin piri.

G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine **pīr-i felek** / Görmeye gökler yüzinde saña beñzer bir melek

pīr-i ḫarābāt [2] Meyhanelerin piri.

G240-1. Mey inʿām eylese **pīr-i ḫarābāt** / Ele al sāḳī آفات خير الٰنار فی
G241-1. Şunup dün bādei **pīr-i ḫarābāt** / Didi taʿcil آفات خير الٰنار فی

pīr-i ʿışḳ [4] Aşkın piri.

G37-8. **Şem**ʿ gibi dil çerāġın yaḳayın tā şubḥa dek / **Pīr-i ʿışḳ** virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl baña
G337-2. Cān terk eylese zihī ʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki **pīr-i ʿışḳa** ola cān ile mürid
G958-6. **Pīr-i ʿışḳ** oldum baña ʿışḳ ehli oldılar mürid / Her bir diyüp beli ḳarşumda ḳulaġın çeker
G2703-5. Bādei ḳosam elden beniʿayb eylemeñüz / **Pīr-i ʿışḳ** baña ezel böylece irşād itdi

pīr-i merd [1] İhtiyar.

G297-3. Çün fenādur āḫiri gel bāde ṭut ey **pīr-i merd** / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ

pīr-i meygede [1] *bk. pīr-i deyr, pīr-i meyhāne*

G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde **pīr-i meygede** / Her ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye şunar irşāddur

pīr-i meyḫāne [3] *bk. pīr-i deyr, pīr-i meygede*

G862-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / **Pīr-i meyḫāne** keremden anı her an getürür
G1002-4. Ḫıżr eger arayaraḳ buldı ise āb-ı ḥayāt / **Pīr-i meyḫāne** keremden anı her an getürür
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum şudāʿdan ben ḫalāş / **Pīr-i meyḫāne** eger cām ile tedbīr itmese

pīr-i muġān [25] Meyhaneci ve *mec.* mürşit. (Ş. Sami, 2010: 973)

G89-2. Ben nicesi olmayam **pīr-i muġānuñ** bendesi / Bir ḳadeḥ kim reşḥa eyler ʿayn-ı kevşerdür bañа
G185-3. Bir bāde ile defʿider başda ḫumārum / Ger **pīr-i muġān** itse ne ṭañ keşf-i kerāmet
G208-1. Ey göñül **pīr-i muġānuñ** dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez saña bir kimse ögüt
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki **pīr-i muġān** vire nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme nice der-i fütūḥ
G347-3. Feyż uma geldi yine **pīr-i muġān** dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫʷāre meded
G381-2. ʿArż idem **pīr-i muġān** dergāhına aḥvālümi / Ol bilür derd-i derūnum ol baña maḥrem gelür
G455-1. Başda ḫumār defʿini **pīr-i muġāna** ṣor / Dir saña dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G467-4. Her kim ki ṣuna **pīr-i muġān** biʿatine el / Zāhid sözini diñlemez ol iḫtirāz ider
G648-3. Zāhidā ister iseñ **pīr-i muġāndan** ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar **pīr-i muġānlar** çekdiler
G943-4. **Pīr-i muġān** cürʿası nā-merdi merd ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi cümle yalan olur
G999-4. Zāhidā ister iseñ **pīr-i muġāndan** ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1005-1. **Pīr-i muġāna** virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet bu yolda destüme gülgün piyāledür
G1038-4. Rehber oldı dün ḫarābāta baña **pīr-i muġān** / Çünki ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1145-4. Ḫarābāta varup **pīr-i muġāndan** istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / **Pīr-i muġān** dergehine var ṣarāba baş
G1377-5. Tevbe eylerdüm Muḥibbī bādeden irişmese / Gūşuma **pīr-i muġān** bezminde bānk-i lā-taḥaf
G1703-2. Ġam ġubārın levḫa-i dilden ne refʿeyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi **pīr-i muġān** refʿi-i melāl
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī **pīr-i muġāndan** heybet al
G2173-5. Yüz sürüp **pīr-i muġān** ḫidmetine ṭutma ṣaḳın / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin
G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it muraḳḳaʿuñ gel / **Pīr-i muġān** sarayına gelʿār u nāmı ḳo
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin **pīr-i muġān** / Vaḳtidür meygede yolın baña irşād eyle
G2711-1. Nice yıldur bekledüm **pīr-i muġān** dergāhını / Bir ḳadeḥle yād ḳıldı işbu devlet-ḫʷāhını
Mh14-7. Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen lāfını / Deyre var **pīr-i muġānuñ** al ṣarāb-ı ṣāfını
D33-2. **Pīr-i muġān** himmetidür nūş-ı sāġar it / Devr-i zamān eylemeden kelleñi sifāl

pīr-i nātüvān [1] Güçsüz ihtiyar.

G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu **pīr-i nātüvāna**

pīr ü cevān [5] İhtiyar ve genç.

G248-5. Göster yüzüñi tā her kişi bula murādın / Şīrīn sözüñi kām-ı dil-i **pīr ü cevān** it
G583-1. Ṣaḳlıdur yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her **pīr ü cevān** ʿışḳına olmışdur esir
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her **pīr ü cevān** ʿışḳına olmışdur esir
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür **pīr ü cevān** / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile ṣāba baḳmazuz
Mr20-12. ʿİbret aldılar görüp bu ḥālümi **pīr ü cevān** / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

pīrā [2] *Far.* Süs, toka. (Lexicon, 1890: 463)

G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm **pīrā** ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḫi başundan bu sevdā ḫāmda
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme gel / **Pīrā** çeküp tīġ-i sitemʿizze vefā gösterme gel

pīrāhen [8] *Far.* Gömlek, iç gömleği/kamis. (Lexicon, 1890: 463) *bk. pirehen*

(pīrāhen [1], pīrāhenin [1], pīrāhenüm [2], pīrāhenüñ [2], pīrāhenüñe [2])

G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger **pīrāhenüñ** / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola ṭīb
G1720-4. Mānīʿolup ger gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı giribān tāb-ı dāmen çāk idüp **pirāhen** ol
G1803-2. Ey gözüm merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar **pīrāhenüm**
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile sen ey nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül **pīrāhenin**
G2260-3. Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter **pīrāhenüm** / Fārıġam tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2457-1. Sīmīni kim ki görüp beñzede nāzik-tenüñe / Külli beñzetseʿaceb olmaya **pīrāhenüñe**
G2457-5. Bu Muḥibbī dökeli ḫūn-ı ciger ḳaṭrelerin / Laʿldür dögmeler olsa n'ola **pīrāhenüñe**
B99. Ḫār eline virme cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya **pīrāhenüñ**

pīrehen [31] *Far.* *bk. pirāhen, pīrehen-i dildār*

(pīrehen [20], pīrehenden [1], pīreheni [2], pīrehensin [1], pirehenümle [1], pirehenüñ [3], pirehenüñdür [1], pirehenüñle [2])

G70-5. Ṣanma ancaḳ **pīrehen** bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā **pīrehen** gülgün mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfatʿuryan oluban **pīrehenden** geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen gel kefenden geç
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd ile helāk / Vuṣlat deminde ara yire **pīrehen** giçer
G577-5. Bir Nāzenīn sevdi Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli **pīrehen** bilür
G833-4. Giysün şalınup serv gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur **pīrehen** ol sīm-bedendür
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi **pīrehen** būyın ṣabā / Rūşen olup açılan da dīde-i Yaʿḳūbdur
G1037-1. Olalı çün gül-i sīrāb-ı teni nāzik-ter / Yaraşur berk-i semen **pīreheni** nāzik-ter
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise senüñ **pīrehenüñdür**

G1350-3. Pūşide ṭut **pīrehenüñ** virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller **pīrehen** çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa **pīrehen** vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde yine **pīrehenüñ** / Bilmezem n'oldı saña ṭolu yine ḳan eyledüñ
G1492-5. Sīneñüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / **Pīrehen** çākin velīkin tā bed-emān eyledüñ
G1502-2. Gözi açılsa Yaʿḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mıṣri / İrişdi çün senüñ **pīrehenüñle** ẕerrece būyuñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost ṣaḳın / ʿāḳıbet gül gibi çāk olmaya tā **pīrehenüñ**
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it **pīrehen**
G2042-3. Göreyim ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿ olur vuṣlat deminde **pīrehensin** sen
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm ṣanmañ ancaḳ **pīrehen** / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür yaraşur gülden ḳabā / **Pīrehen** olsa münāsib aña berk-i yāsemin
G2221-2. Menʿider vuṣlat deminde dāmeni / Arada çāk olsa tīz çek **pīrehen**
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi **pīrehenüñle** / Buʿāşıḳı ey Yūsufı Kenʿānum unutma
G2365-7. Çāk itdi **pīrehen** gül ʿālem cināna döndi / Bu mevsim içre kimdür ṭutmaya elde bāde
G2521-3. Ey bād-ı ṣabā ḥüznini Yaʿḳūb-ı dilüñ di / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül **pīrehenümle**
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod **pīrehen** āgeh
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem **pīreheni**
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne-çāk oldı anuñ şevḳine ṣanmañ **pīrehen**
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol **pīrehen** ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men yārem henüz
Mr8-23. Giysün demürden **pīrehen** / Merdāneye oldur kefen
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir **pīrehen** besdür / Gözüm yaşiyle el yudum şarāb-ı ʿışḳ ile mestem
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum **pīrehen** / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben

pīrehen-i dildār [1] Sevgilinin gömleği.

G385-2. Ten libāsın çāk idersem dostlar olmazʿaceb / **Pīrehen-i dildārla** her giceʿuryān şarmaşur

pīrehen-çāk [1] Gömleği parçalanmış.

G1977-1. ʿĀşıḳam vuṣlat deminde cüst ü çālāk olmışam / Ez-gīribān tā-be-dāmen **pīrehen-çāk** olmışam

pīrehensüz [4] Gömleksiz//çıplak.

G1137-1. Olurdı yāri ḳocmaḳ **pīrehensüz** / Eger cān tensüz olsa gül dikensüz
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı **pīrehensüz** / Dir idüm cān ʿiyān görindi tensüz
G2246-5. **Pīrehensüz** ḳocmışam ol māhı didüm dil didi / Belki düşündür Muḥibbī ḫayr ola gerçek misin
B204. Hey meded öldümʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş **pīrehensüz** kim ḳoca cānā seni

pīre-zen [3] *Far.* Ḳoca ḳarı, ʿácūze, ʿácūz. (Tulum, 2011: 1465)

bk. çarḫ-ı pīre-zen, dehr-i pīre-zen

G554-5. Baḳmaz Muḥibbī yüzine devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi ildür ol **pīre-zen** giçer
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu **pīre-zen**
G2221-5. Ey Muḥibbī umma dünyādan vefā / Kime itmişdür vefā bu **pīre-zen**

pīr-felek [1] Dünya.

G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına ḳor **pīr-felek** / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede pinhān eyler

piste [1] *Far.* Fıstık. (M. Nâcî, 2009: 572)

G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / **Piste** eyler leblerin nāz ile bādāmum virür

piste-dehān [1] *Far.* Fıstık ağız, fıstık gibi küçük ağız.

G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül **piste-dehānum** ḳandedür

pister [6] *Far.* Yatak, döşek, yastık. (Steingass, 1892: 250)

bk. pister-i devlet, pister-i ġam, pister-i gül, pister-i ḫāk

(pister [5], pisterin [1])

G583-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında **pister** eylesem / Zir-i pehlüme görine nerm ü mānend-i ḥarir
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında **pister** eyleyem / Zir-i pehlüme görine nerm mānend-i ḥarir
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile **pister** yiter
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd **pisterin** / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ / Bālin idem birini birin **pister** isterem
G2763-5. Zerden serire baḳmaya Muḥibbī ideʿār / Faḳruñ kişi ki **pister** ide bu riyāsını

pister-i devlet [2] Devlet katı/yanı/himayesi.

G705-3. Ne bilür ʿālemde ol ẕāhiresin / **Pister-i devletde** ol kim şīr emer
G831-5. Sīne bilür ʿālemde ol zehr acısın / **Pister-i devletde** her kim şīr emer

pister-i ġam[1] Gam yatağı.

G295-5. Ḳıl devā laʾl-i lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / **Pister-i ġamda** yatup olmaḳ ḳatı düşvār güc

pister-i gül [9] Gül döşeği.

G133-2. **Pister-i gülde** yatursın sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm ṣanma benüm ḥālüm ḫarāb
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen **pister-i gülde** yatasın ne ḫaberüñ var
G511-4. Ne bilür ḥāl-i derūnum **pister-i gülde** yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḥālin ṣaġlar
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / **Pister-i gülde** yatur yā iki ṣayrular mıdur
G904-4. **Pister-i gülde** ferāġatle süzen nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı ki ʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
G929-2. **Pister-i gülden** yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister yiter
G1511-3. **Pister-i gülde** yatan nāz ile ḥālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḫasret ile cān virenüñ
G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür derd ü belā çekdügümi / **Pister-i gülde** yatan ḥālini ben maḥzūnuñ
G2508-3. Yatur ol **pister-i gülde** cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında

pister-i ḫāk [2] Toprak yatak.

G925-1. **Pister-i ḫākīde** gördüm bir gedā ʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur ṣanasın sulṭān uyur
G2621-4. **Pister-i ḫāk** üzre rāḫuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi

pīşe [13] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 974) *bk. ʿışḳ-ı peleng-i pīşe, pīşe-i ʿışḳ*

(pīşe [7], pīşelerin [2], pīşesi [4])

1. Sanat, hırfet.

G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā **pīşe** eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān her an ṭutar
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim **pīşelerin** / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2446-1. ʿIşḳdan özge cihān içre bulınmaz **pīşe** / Nesi var işbu cihānuñ görinür bir işe
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn **pīşesi** / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde tīşesi
G2609-5. Hem-demi ġamdur Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup / Düşmez elden sāġarı mey-ḫʷārelıḳdur **pīşesi**

2. Âdet, huy, tabiat.

G1147-1. Dilā dil baġlamaḳ her işe olmaz / Maḥabbet gibi hergiz **pīşe** olmaz
G1560-3. Bugün faẓl ile ʿirfān ol ḳo cehli eyleme **pīşe** / Ki yarın dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim **pīşesi** diller perīşān eylemek
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḥi gelmek olmaz olsa şikeste **pīşe**
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāşıḳ **pīşesi** / Bundan özge ʿālem içre yoḳdurur endīşesi

3. İş, amel, kâr.

G1147-4. Tehī ṣanmañ n'ola gitdiyse Ferhād / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli **pīşe** olmaz
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı başdan yine āvāreligi **pīşelerin**
G2510-1. Şaçuñ girihlerini ḳıldum egerçi **pīşe** / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca dişe

pīşe-i ʿışḳ [5] Aşk sanatı.

G378-4. Ṣayd idersem ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / **Pīşe-i ʿışḳuñ** bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G600-2. **Pīşe-i ʿışḳa** ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi āhūlar mıdur
G1533-4. Şīri oldum **pīşe-i ʿışḳuñ** bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā içre peleng
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / **Pīşe-i ʿışḳ** içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı var
B3. **Pişe-i ʿışḳa** ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi āhū saña

pīş-keş [6] *Far.* Hediye, tekaddüme, peşkeş. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 422)

bk. peykeş, pīş-keş çekmek, pīş-keş-i cān iletmek

G583-3. Üstüḫʷānumı seg-i kūyuña itdüm **pīş-keş** / Görinür gözlerine gerçi ki ol tuḥfe ḥaḳīr
G860-3. Üstüḫʷānumı seg-i kūyuña ger **pīş-keş** idem / Bilürem gözlerine görinür ol tuḥfe ḥaḳīr
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda **pīş-keş** derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu şīşe çek
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı **pīş-keş** eyleyüp sen daḥi dervīşāne gel
G1712-1. **Pīş-keş** it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın hālüniʿarż itmege sulṭāna gel
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil **pīş-keş** ilet / Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

pīş-keş çekmek [2] Bağışlamaḳ, virmek, hebe etmek, ʿátā etmek... (Tulum, 2011: 1467)

G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫʿācesi seyyāḥ olup yürür / Sen şāha **pīş-keş** diyü dürr ü güher **çeker**
G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm **pīş-keş** içün dirhem ü dinār **çeker**

pīş-keş-i cān iletmek [1] Canını hediye olarak sunmak, can vermek.

G496-2. **Pīş-keş-i cān iledür** kūyına varsa bu göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker

pişkin [1] *T. mec.* Tecrübe görmüş, ham ve acemi olmayan, mücerrib, kâr-dîde, kâr-âzmûde. (Ş. Sami, 2010: 974)

G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi **pişkin** it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol şāh gelür

pīşrev [1] *Far.* Bestelerden evvel ve taksimden sonra çalınan nağme. (Ş. Sami, 2010: 970)

G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol **pīşrevdedür**

piyāde [4] *Far.* Yayan giden asker. (Lexicon, 1890: 461)

(piyāde [3], piyādeñem [1])

G752-4. Olam ḳanber gibi o gice **piyāde** / Süvār olsa ḳaçan dilber ʿAli-vār
G1845-3. Ol şehriyār nāz ile esbe süvār ola / Atı öñince olayın anuñ **piyādeñem**
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur öñince ser-cümle hep **piyāde**
G2701-4. Ben **piyāde** yārüm olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse ol ʿAli-vār ben öñünde ḳanberi

piyāle [15] *Far.* Şarap bardağı; kadeh. (Lexicon, 1890: 462)

bk. piyāle-i miḥnet

(piyāle [9], piyāleden [1], piyāledür [2], piyālei [2], piyālesine [1])

G308-1. Devrānçün itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī **piyāle** şun ki ider ādemi feraḥ
G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz **piyālei** rindān her an ṭutar
G481-4. Sāḳī bu demde al ele gülgūn **piyālei** / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / Rindān elinde sāġar-ı gül bir **piyāledür**
G841-1. Sāḳī **piyāle** al elüñe şun ki gün giçer / Bārī ṣafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet bu yolda destüme gülgūn **piyāledür**
G1321-1. Sāḳī **piyāle** şun ki virür ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür yā **piyāle** / Yañaġı rengi mi yeg yoḥsa lāle
G2435-3. Sāḳī **piyāle** şun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ ṣafāsına
G2448-3. Yaşum şarāb olalı bezm ehline müdām / Baġrum döker **piyālesine** ḳan girih girih
G2517-1. Leb-ā-lebdür ciger ḫūnıyla lāle / Niteki eşk-i çeşmümle **piyāle**
G2524-1. Yine hengām-ı güldür devr-i lāle / Ṭutar nergis eli üzre **piyāle**
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / Şun bir **piyāle** luṭf idüp anı münevver it
B151. Ey cām-ı ʿışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı ʿışḳa da şun ol **piyāleden**
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel şun baña **piyāle** / Berk-i ḥazān içinde eşküm bitürdi lāle

piyāle-i miḥnet [1] Eziyet/sıkıntı kadehi.

G2768-5. Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt içinde rind / Cām-ı Ceme **piyāle-i miḥnet** zedāsını

post-pūş [1] *Far.* Post giymiş.

G1593-3. Dost vaşlın isteyen ʿāşıḳ gerekdür **post-pūş** / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk

pūd [1] *Far.* Mensucatın enine atılan iplik, argaç, arış demek olan târ mukabili. (Ş. Sami, 2010: 978)

G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile **pūdum** yoḳ

puḫte [3] *Far.* Olgun, ergin. (Steingass, 1892: 237)

G265-2. **Puḫte** ṭutmaz bizi zāhid biz müşelleş içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḫş
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür yanmayıcaḳ āteş-i hecre / Işḳ ehli olan **puḫte** gerek ḫām gerekmez
G1543-3. **Puḫte** ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma müşelleş sözlerüñ ḫām eyledüñ

pul [6] *Yun.* (Ş. Sami, 2010: 978) *bk. aḳçe vü pul, pul pul*

(pul [1], pula [1], pulıyuz [1], pullar [2], pullarumdur [1])

1. Yuvarlak benek, leke.

G292-2. Sīnem üzre **pullarumdur** dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc
G1958-4. Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar **pul** sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm

2. En küçük sikke.

G1622-4. Sünbül şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir **pula** bāġı benefşenüñ
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / **Pullar** ile tekye-i ġamda yatur bir eski def

3. Tavlanın kemik ya abanoz gibi şeyden taşı.

G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Ṣanki **pullar** dizmişem bu taḫta-i nerd üstine

4. Balığın mestur olduğu serçe ve dairevi levhacıklar, harşef.

D20-2. Māhi-veş aġz açup dāġlarum her ṭarafa / Didiler ḫāl-i zebān ile maḥabbet **pulıyuz**

pul pul [3] Benek benek. (Ş. Sami, 2010: 978)

G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / **Pul pul** itdüm dāġlar ile ḳolum bir zer kemer
G1733-3. ʿIşḳ ile bu sīnemi şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı **pul pul**
G2186-6. Muḥibbī **pul pul** olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḫrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben

pūlād [5] *Far.* En iyi Kum ve Şam çeliği. (Steingass, 1892: 868) *bk. pūlād u mermer*

(pūlāddur [3], pūlāddur [2])

G869-4. Ḳalbine āhum eşer ḳılmaz benüm / Seng-i ḫārādur yāḫūd **pūlāddur**
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā **pūlāddur**
G1090-3. Sīne **pūlād** olsa da ġamzeñ ider andan güzer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola seng erise āhen ile **pūlād** hem
G2168-4. Dilā saʿy ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ **pūlād u mermerden**

pūlād u mermer [1] Çelik ve mermer.

G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbī'nüñ saña itmez eşer / Kim dil-i senginüñe **pūlād u mermer** imrenür

pusūya girmek [1] Pusuda beklemek, birine saldırmak için bir yirde saklanmak.

G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / **Pusūya girüben** zülfi ḳafada dürdi perçemler

pūş [1] *Far.* Örtü, örtücü, örtülmüş. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 423)

G2424-3. Ḳırmuzı **pūş** o lebi almış ele laʿl-i ḳadeḥ / Ṣanki ḫūbān-ı fīrenkdür büt-i tersā lāle

pūşīde [1] *Far.* Örtü, perde. (Ş. Sami, 2010: 979)

G1350-3. **Pūşīde** ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ

pūte [3] *Far.* İçinde maden eritilen tava. (Devellioğlu, 2000: 869)

bk. pūte-i hecr, pūte-i hicrān, pūte-i ʿışḳ

(pūte [1], pūtesi [1], pūtesinde [1])

G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / **Pūtede** ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmazʿıyār
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan ṣāf olup ġam **pūtesinde** ḳāl olam
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam **pūtesi** içinde pāk itdüñ beni

pūte-i hecr [5] Ayrılık potası. *bk. pūte-i hecr*

G1786-3. **Pūte-i hecr** içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi ḳāl eyledüm
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / **Pūte-i hecr** içre ben zer gibi nārı görmişem
G2111-2. **Pūte-i hecre** yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden şor sen
G2426-3. Girüp dil **pūte-i hecre** yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2532-1. Göster evvel yüzüñi gönlümi al al eyle / **Pūte-i hecre** ḳoyup āḫır anı ḳıl eyle

pūte-i hicrān [3] *bk. pūte-i hicrān*

G798-5. **Pūte-i hicrāna** yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi pāk olmış yatur
G1531-5. ʿIşḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / **Pūte-i hicrān** içinde anı sen ḳāl eyledüñ
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / **Pūte-i hicrān** içinde ḫāliş oldum zer gibi

pūte-i ʿışḳ [1] Aşk potası.

G1130-2. **Pūte-i ʿışḳ** içre yanup ḫāliş olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib şanma dinār isterüz

pür [10] *Far.* Dolu, memlû. (Ş. Sami, 2010: 980)

bk. pür eylemek/itmek, pür ḳılmaḳ, pür olmaḳ

(pür [4], pürdür [6])

G604-4. Elinde **pür** görinen cām-ı bāde / Hemān āyīne-i iskenderidür
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ **pürdür** Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan ṣāne olmışdur
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde **pürdür** cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1150-4. **Pürdür** şeb-i hecr içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḫāli mi olur gözden eyā servi ser-efrāz
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen ṣaḳla / Ki āhumdan benüm **pürdür** zemīn ü āsumān āteş
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde **pür** / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳun mey yirine / Dostlar ile **pürdür** yimeñüz aşum benüm
G2293-5. Muḥibbī ḫarc ḳıl göz yaşlarını / Gözinüñ kāsesi **pürdür** diremden
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile **pür** içi ṭolu derd gerek
G2665-4. Varına ayaḳ şunar dāim maḥabbet arturur / **Pür** virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı

pür eylemek/itmek [10] Dołdürmaḳ, mālāmāl etmek, memlū etmek... (Tulum, 2010: 1472)

G34-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / **Pür itdi** dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer gelür bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi **pür itdi** ṭīb
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde **pür idüp** sāġarı rindāne çeker
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla **pür idem** yine çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sā ʿat beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla **pür itdüñ** şīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sā ʿat beklerüz
G1350-3. Pūşide ṭut pīrehenüñ virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile **pür itmeye** dimāġ
G1579-4. Bezm-i ġamda **pür iderseñ** gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki ziyāde ola aya dīde demüñ
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebih / Dem mi var ḫūn ile **pür itmeye** çeşmüm kāsesin
Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / **Pür ider** būy-ı vefā in ʿām-ı zülfüñden senüñ
B35. Dil ciger ḳaniyle **pür eyler** gözümüñ sāġarın / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar

pür ḳılmaḳ [4] Doldurmak.

G296-5. Bu Muḥibbī göz şarābından ḳadeḥler **ḳıldı pür** / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / Sāġar-ı çeşmüñle **pür ḳıl** iç anı peymāne-veş
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / **Pür ḳılup** meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
Mr22-3. Ġonce aġzın **pür ḳılupdur** jālelerle ṣubḥ-dem/ Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir ḳadem

pür olmaḳ [9] Dolü ołmaḳ, dołmaḳ, memlū ołmaḳ. (Tulum, 2010: 1473)

G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr **olmazdı pür** / Olmasa ʿanber ṣaçından böyle müşk-efşān ṣabā
G399-3. Bezm-i ġamda la ʿl-i lebüñ yādına cānā senüñ / **Pür olur** ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G506-3. Yine būyı ile **pür oldı** meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi mu ʿanber geliser
G972-2. Şebnem ile **pür olupdur** her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış niṣār içün ele her şāḫlar
G1548-1. **Pür olupdur** ḳan ile çünki buñarı çeşmümüñ / Ayaġına dürr ü gevherdür niṣārı çeşmümüñ
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa periler dem-be-dem / Āb ile **pür olsa** ṭañ mı çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm **pür olur** ḫūn-ı dil
G2004-3. **Oldı** sevdālar ile **pür** çü dimāġ / Defʿ içün cūybāra ʿazm idelüm
G2719-4. Yol yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne **pür ola** meger oldur fenā güni

pür-āb [1] *Far.* Su dolu. *bk. göz pür-āb itmek, göz pür-āb olmaḳ*

G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm **pür-āb** ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış şarāb-ı nāb ile

pür-ʿabir [1] Kokulu, kokuyla dolu.

G394-3. Çözüp şaçını itse ne ṭañ dehri **pür-ʿabir** / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāne ʿarż ider

pür-āşūb [1] *Far.* Karıştırıcı.

G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine urup āfāḳı **pür-āşūb** olmış

pür-āteş [2] *Far.* Ateş dolu.

G1146-2. Uyumazsa ne ʿaceb sīnesi **pür-āteş** olan / Nitekim ṣubḥa degin şem ʿ-i şebistān uyumaz
G2217-2. Yürek **pür-āteş** ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Didiler ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün

pür-cefā [15] Çok cefa eden//cefa dolu.

(pür-cefā [8], pür-cefādan [1], pür-cefāmuz [1], pür-cefāya [3], pür-cefāyı [2])

G85-1. Yār olmazsın didüm ey **pür-cefā** / Didi kim gördi bu dünyādan vefā
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey **pür-cefā** / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G525-1. Her kimüñ kim **pür-cefā** bī-raḥm bir cānānı var / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı var
G710-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam ey **pür-cefā** / Yir yüzini eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīnider
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / Bildüm zemāne ḫūbları hep **pür-cefā** olur
G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol **pür-cefāyı** gör
G1022-2. Görmesem nʾola vefāñı rāżıyam ey **pür-cefā** / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1094-1. Cevri çoḳ **pür-cefāyı** kim sevmez / Mihri yoḳ bī-vefāyı kim sevmez
G1754-5. **Pür-cefāya** niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm ṭutmayup benden cüdā oldı göñül
G1780-1. Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm / Cevri çoḳ yaʿni **pür-cefā** sevdüm
G1801-4. Ārzū ider göñül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir **pür-cefāmuz** var bizüm
G1877-3. Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dütā / Līk Ferhād itmege ol **pür-cefādan** ḳorḳaram
G1961-1. N'eyleyem āh **pür-cefā** sevdüm / Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm
G2727-1. Derdā dirīġ ḳomadı göñlüm baña beni / Bir **pür-cefāya** eyledi göz mübtelā beni
Mr27-12. Eger irmezsem āh ol **pür-cefāya** / Olur hecr ile baġrum pāre pāre

pür-cehālet [1] Cahillikle dolu.

Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / **Pür-cehālet** hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz

pür-cerāḥāt [2] İrin dolu.

G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum **pür-cerāḥātdür** / Muḥibbī'ye gelür rāḥat anuñçün derde emlerdür
G2157-4. **Pür-cerāḥātdür** bu dil gel eyle cānā bir naẓar / Lālezārın seyrān eyle sīne-i ṣad-pāreden

pür-cilā olmaḳ [1] Parlamak, parlak hâle gelmek.

G1809-3. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin / Ṣayḳal-ı meyle **pür-cilā olalum**

pür-cūş [1] *Far.* Coşku dolu. *bk. pür-cūş olmaḳ*

G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum sirişkümüz / Deryā gibi Muḥibbī hele **pür-cūşlardanuz**

pür-cūş olmaḳ [1] Coşmak, coşkuyla dolmak.

G672-5. Ey Muḥibbī kim ki nūş itmişdürür cām-ı elest / ʿIşḳ ile deryā-dil olup cümle **pür-cūş oldılar**

pür-dāġ olmaḳ [1] Yara bere içinde kalmak.

G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş **pür-dāġ ola** sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā gibi gülinden hem

pür-dem [1] Kanlı.

G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun **pür-demi** eksilmesün / Ḥālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm

pür-derd [1] *Far.* Dertli, dert dolu. *bk. pür-derd olmaḳ*

bk. defter-i pür-derd, dil-i pür-derd, sīne-i pür-derd

G1440-1. ʿIşḳ meydānında ṭūp itmiş serini merde baḳ / Cān ile dermān virüp derdi alan **pür-derde** baḳ

pür-derd olmaḳ [1] Dertlenmek.

G2533-1. Ṭañ degüldür dostlar göñlüm benüm **pür-derd ola** / Kim ki ʿāşıḳdur meṣeldür kim belā-perverd ola

pür-fiten [1] Fitneleri çok, fitnelerle dolu.

G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ **pür-fiten** giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler tīr-zen giçer

pür-fitne [1] Fitnesi çok, fitne dolu.

G1848-8. Ṣaçı varum ḳaşı yayum gözi **pür-fitne** bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum

pür-ġam [5] *Far.* Gamlı, gamı çok. *bk. dil-i pür-ġam*

G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / Ol sebebden dil-i miḥnet-zede **pür-ġam** görinür
G538-4. Başumdan gitmedi zülfiñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül **pür-ġam** bu dil nār ile sūzāndur
G1730-2. Her kime bu dil ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem / Anı daḫi görürem benüm gibi **pür-ġam** göñül
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek **pür-ġam** gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḥānum
G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi / Dönüp zülf ile örtüp **pür-ġam** itdi

pür-ġubār [1] Tozlu, tozla dolu.

G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī anıcaḳ şan **pür-ġubār** / Kimseler ancaleyn ʿālemde ḫayrān olmasun

pür-güft ü gū [1] *Far.* Dedikodu içinde, dedikoduyla dolu.

G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān **pür-güft ü gū** / Ol derūn-ı perdede ʿalem ṭolu ġavġāyı gör

pür-günāh [2] *Far.* Günahla dolu, günahı çok.

(pür-günāh [1], pür-günāhum [1])

G2027-2. Günāh ise gice gündüz şehā ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan **pür-günāhum** ben
G2153-5. Muḥibbī kesme ümīdüñ kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ dilinden **pür-günāham** ben

pür-ḫāl [1] Benlerle dolu.

G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳun bibrdür / Yā peleng-i mişedür dāġ ile **pür-ḫālem** bugün

pür-ḫam ü cefākār [1] İnsafsız ve cefakâr.

Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil n'ideyin / Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil n'ideyin / Her ki **pür-ḫam ü cefākār** sever nāzlanur

pür-ḥarāret [1] Hararet dolu.

G2056-1. **Pür-ḥarāret** cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn

pür-ḫaṭar [2] Tehlike dolu, tehlikesi çok.

G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi **pür-ḫaṭar** dirler velī / Göricek ʿāşıḳlar andan eylemezler ictināb
G1993-5. Muḥibbī baḥre ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektāyı / Egerçi **pür-ḫaṭar** dirler direm deryādan el çekmem

pür-hevā [1] İstekle/arzuyla dolu, isteği/arzusu çok. *bk. pür-hevā olmaḳ*

G731-1. Ser-i zülfüñle başum **pür-hevādur** / Göñül derdüñle çoḳdan mübtelādur

pür-hevā olmaḳ [1] İstemek, arzulamak.

G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / **Pür-hevā oldı** dimāġum baña bu sevdā yiter

pür-ḫūn [3] *Far.* Ḳane bulaşmış, ḳanlü...(Tulum, 2011: 1473)

bk. çeşm-i pür-ḫūn, dīde-i pür-ḫūn, külle-i pür-ḫūn, penbe-i pür-ḫūn, pür-ḫūn eylemek/itmek, pür-ḫūn ḳılmaḳ, pür-ḫūn olmaḳ

G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḥūn olupdur cān u dil **pür-ḫūn** / Beni sen eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1661-3. Ġonce gibi baġrı **pür-ḫūn** ḫār elinden bülbülüñ / Şalınur bād-ı şabā ile güler oynar gül
G2015-3. Sīne-çāk ü dīde **pür-ḫūn** yüregüm üstinde dāġ / Işḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden

pür-ḫūn eylemek/itmek [3] Kan içinde bırakmak.

G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi **pür-ḫūn itse** / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı çün ol şunuñ
G2566-4. Kefen **pür-ḫūn ide** her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile Ferhād ola zir-i kefen āgeh
Mr28-1. Firḳat ü hecr ile her dem beni Mecnūn eyleme / Lāle gibi dem-be-dem baġrumı **pür-ḫūn eyleme**

pür-ḫūn ḳılmaḳ [1] Kan içinde kalmak. *bk. pür-ḫūn olmaḳ*

G1803-1. Ruḫlaruñsuz ey güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm / **Ḳıldı** mānend-i şafaḳ **pür-ḫūn** kenār-ı dāmenüm

pür-ḫūn olmaḳ [4] *bk. pür-ḫūn ḳılmaḳ*

G502-1. Leblerüñ şevḳine cānā gözlerüm **pür-ḫūn olur** / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil meftūn olur
G507-1. Göñül bir dilbere meftūn olupdur / Anuñçün bu ciger **pür-ḫūn olupdur**
G1840-2. Geh olur ġonce-veş bāġ u bahār içinde dem-beste / Geh **olur** lāle-veş **pür-ḫūn** girībān-çākdur göñlüm
Mr25-10. Niceye dek kāse-i çeşmüm benüm **pür-ḫūn ola** / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

pür-ıżṭırāb olmaḳ [1] Izdıraplanmak, kederlenmek, acı çekmek.

G1908-5. Ḳaçan ʿışḳ ile āh itse Muḥibbī bī-düş ditrer / ʿAceb ḥālüm n'olur āḫır ḳatı **pür-ıżṭırāb oldum**

pür-ḳan olmaḳ [2] Kan dolmak, kan içinde kalmak.

G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile **pür-ḳan olan** yaşum
G2604-1. Sāġar-ı çeşmüm cefādan nice bir **pür-ḳan ola** / Niceye dek āteş-i hecr ile dil büryān ola

pür-mekr ü ḫiyel [1] Hile ve büyü dolu.

G2728-3. Āfet-i şūḫ-ı ʿAcem fitne-i āşūb-ı ʿArab / Gözi **pür-mekr ü ḫiyel** Rūm ili sancārecügi

pür-melāl [1] Gamlı, kederli, üzüntülü.

G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıyd-ı vaṣluña / Ḳanı ṭāliʿ ḳanı devlet bu ġamla **pür-melālem** ben

pür-nār [3] Ateş dolu, ateş içinde.

(pür-nār [2], pür-nārdur [1])

G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim daḥi dil ḫānesi **pür-nārdur**
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başundan / Benüm tek yaḳılup **pür-nār** olan şemʿ
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile **pür-nār** gördüm kendümi

pür-nāz [1] Nazı çok.

G1906-1. Ḳandasin ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şīve vü nāzı ḳomaz pür-şive **pür-nāzum** benüm

pür-nem [2] Nemli, nemle dolu. *bk. eşk-i pür-nem, pür-nem olmaḳ*

G538-4. Başumdan gitmedi zülfiñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm **pür-nem** göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G1848-9. Ḳapuñda çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm **pür-nem** Muḥibbī'yem ḫoş-elḥānum

pür-nem olmaḳ [1] Nemlenmek, ıslanmak.

Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm **pür-nem olur** / Ol vefāsuz gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur

pür-nevā olmaḳ [1] İnlemek, ahenkli ses çıkarmak

G2189-3. Maḥabbet bendini bir bir göñül barmaġına baġla / Fiġān itsün belā bezminde ney-veş **pür-nevā olsun**

pür-niyāz [1] *Far.* Yalvarma, yakarış hâlinde.

G1806-1. Didüm ʿışḳuña düşdüm **pür-niyāzam** / Didi başdan başa ben daḥi nāzam

pür-nūr olmaḳ [1] Aydınlanmak.

G845-1. **Olur** bu dīde dīdāruñla **pür-nūr** / Olur bu sīne esrāruñla mesrūr

pür-nükte [1] İnce manalarla dolu.

G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi **pür-nükte** bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa

pür-ṣafā [1] Neşeli, neşeyle dolu. *bk. pür-ṣafā eylemek, pür-ṣafā olmaḳ*

G1117-2. Bir kez didi ki mihr ü yāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ **pür-ṣafālaruz**

pür-ṣafā eylemek [1] Neşelendirmek.

G2533-3. Cürʿa-i laʿl-i lebüñle **eyle** göñlüm **pür-ṣafā** / Niceye dek dostum āyīne-i dil gerd ola

pür-ṣafā olmaḳ [2] Neşelenmek, sevinçle dolmak.

G61-5. Merve ḥaḳḳı saʿy ile ger kaʾbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan **olurdı pür-ṣafā**
G569-3. Çoḳdur bizümle ortada cānā ʾadāvetüñ / Göñlüñ ne vaḳt göñlüm ile **pür-ṣafā olur**

pür-sāġar [2] *Far.* Dolu kadeh.

G845-2. Ol **pür-sāġar** lebüñi bī-tekellüf / Neden olam şürāḥī gibi ben dür
G1990-4. Ol **pür-sāġar** lebin görmiş şürāḥī bağrı ḳan olmış / Anuñ luʾb ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

pür-seng-i ḫār [1] Taş ve diken dolu.

G2510-3. ʾIşḳuñ rehine girdüm **pür-seng-i ḫāre** gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca tişe

pür-sevdā [3] *Far.* Sevda dolu/yüklü. *bk. pür-sevdā olmaḳ*

G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur kemend / Zülf-i müşkīnüñ hevāsı ile **pür-sevdā** dimāġ
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile **pür-sevdā** dimāġ
G1360-1. Būy-ı zülfüñ ile **pür-sevdā** dimāġ / Dostum oldı baña ṭaġ üsti bāġ

pür-sevdā olmaḳ [1] Sevdalanmak.

G1354-1. Ḫaste-ḥālem hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i laʿlüñ umar çün **oldı pür-sevdā** dimāġ

pür-sīm [1] *Far.* Gümüş dolu.

G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger alsa gözümden / Bu dehri ṣanmañuz **pür-sīm** ḳılmaz

pür-sūz [2] *Far.* Ziyade hararetli ateşli. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 424)

bk. naẓm-ı pür-sūz, pür-sūz itmek, pür-sūz-ı şiʿr, sīne-i pür-sūz, şiʿr-i pür-sūz

(pür-sūzam [1], pür-sūzdur [1])

G1120-4. Āhum odından şaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne **pür-sūzam** benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından yüregüm **pür-sūzdur** / Bu ḥarāret defʿine içdüm Muḥibbī ben ayaġ

pür-sūz itmek [1] Yakıp kavurmak.

G1211-5. Dişlerüñle şemʿ-i ḥüsnüñ bu Muḥibbī añmasa / Şiʿrini **pür-sūz idüp** naẓmın güher-rīz eylemez

pür-sūz-ı şiʿr [1] Şiirin yakıcılığı.

G484-5. Muḥibbīʾnüñ gören **pür-sūz-ı şiʿrin** / Ḥaḳīḳatde didi şiʿr-i selefdür

pür-şevḳ [1] Çok şevkli, çok heyecanlı.

G1988-2. ʿİnāyet yüzini görem diyü **pür-şevḳdür** cānum / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm

pür-şive [2] İşveli/cilveli, işvesi/cilvesi çok.

(pür-şive [1], pür-şivedür [1])

G1906-1. Ḳandasin ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / Şīve vü nāzı ḳomaz **pür-şive** pür-nāzum benüm
B28. Nice er dil virdiler görüp cihān **pür-şivedür** / Kim ki merd ola göñül virmez bilür kim bivedür

pür-şükūfe olmaḳ [1] Tomurcuklanmış, çiçeğe durmuş.

G1359-1. Lālelerle gördüm **olmış pür-şükūfe** deşt ü bāġ / Aña göre sīneme ben daḫi yaḳdum nice dāġ

püryān [3] *Far.* Kebabın bir nev'i. Piran, biryân.

G725-3. Çarḫ tennūrına āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi gibi **püryān** olur
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül / Tennūr-ı ʿışḳa cān ile **püryān** olan göñül
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı **püryān** eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever

pür-żiyā olmaḳ [1] Aydınlanmak.

G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm **pür-żiyā olur** / Ḥaḳdan ne ḥācet istesem ol dem revā olur

püser [5] *Far.* Oğul, evlat. (Steingass, 1892: 250)

G30-5. Didi Muḥibbī ey **püser** yoluñdadur cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey **püser** sevdüm seni şanma ki göñlüm zendedür
G1064-4. Şalma beni dāimā ferdālara / Yarına kim çıḳa bilmez ey **püser**
Mr8-27. Böyle gerekdür ey **püser** / Bir elde tīġ bir elde ser
B105. Geh şabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh **püser** / Anı bilmez tīz giçer ortada hafta ay ü yıl

R

rā [5] *Ar.* Sevgilinin kavisli kaşlarının "ر" harfine benzemesi sebebiyle kaş bu şekilde adlandırılmıştır.

(rā [4], rāyı [1])

G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ **rā** ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G696-1. Şular kim bu cihān içre o ḳaşı **rāyı** bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ **rā** ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G2258-2. Ḥūb teşbīh eylemiş cānā hilāle **rā** ḳaşuñ / Ḥaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2569-6. Elif ḳaddüñle **rā** ḳaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḥaṭāmı añladum rāda

rā/rāy [10] *Ar.* ...fikir... [nazımda "râ" şeklinde kullanılır] (Devellioğlu, 2000: 879) *bk. rā eylemek/itmek*

(rā [1], rāda [1], rādan [1], rālar [1], rāyı [2], rāyına [2], rāyum [1], rāyüñ [1])

G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu **rāyı** çekdürür
G1923-4. Rey iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu **rālar** benüm
G1931-6. **Rāyum** oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri **rāyı** isterem
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı yā ile / Ḳaṣdı budurur öldüre beni bu **rā** ile
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḥaṭāmı añladum **rāda**
G2581-1. Kim ki teşbīh eyleye ḳaşını ḳurbān ayına / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım **rāyına**
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāre mu ʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / Yā niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın **rāyına**
G2742-3. **Rāyüñ** oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol biñ daḫi rā itme bu **rādan** ġayri

rā eylemek/itmek [5] Fikretmek, düşünmek.

G1278-1. Yüzüñe kim gün dimiş **rā eylemiş** / Ḫoş naẓar ḳılmış ne ḫoş **rā eylemiş**
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü ġamdur ḥāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu yolda ben **rā eyledüm**
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ görüp vaṣluñı **rā itdüm** / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḥaṭāmı añladum rāda
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / Sen sen ol biñ daḫi **rā itme** bu rādan ġayri

Rābb [1] *Ar.* Kâinatın sahip ve mâliki olan Cenabıhak. (Ş. Sami, 2010: 981)

bk. ez-faẓl-ı Rāb, maḥbūb-ı Rāb, Rabb-i Ġafūr, Rabbü'l-ālemīn

G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḫaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da **Rabb**

Rabb-i Ġafūr [1] Ziyadesiyle af ve mağfiret eden Rabb.

G1010-5. Kesme ümīdüñ Muḥibbī bir adı ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür **Rabb-i Ġafūr**

Rabbü'l-ālemīn [4] Âlemlerin Rabbi.

(Rabbü'l-ʿālemīn [3], Rabbü'l-ʿālemine [1])

G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār ile ḥayāt / Ḳullarına ṣunʿın iẓhār itdi **Rabbü'l-ʿālemīn**
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña **Rabbü'l-ʿālemīn**
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü **Rabbü'l-ʿālemīne** / Şefāʿat senden umar bu kemīne
Tb1-5. Ṣūret-i ḫüsnüñ ʿaceb yaratdı **Rabbü'l-ʿālemīn** / Bārekallah bu ne ḫüsn olur hezārān āferin

rāciḥ [2] *Ar.* Diğerinden ûlâ ve akdem, tercih olunur, müreccah. (Ş. Sami, 2010: 982)

G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm seyr ider ol dilberi / Gözlerüme didi dil **rāciḥ** görinür ḫūrdan
G2244-2. Baña nā-mihr olduġuñ mihr itmeden **rāciḥ** gelür / Derd ile ḫoş olmışam nā-ḫoş dermān ile ben

raʿd [3] *Ar.* Gök gürlemesi. (Ş. Sami, 2010: 982) *bk. raʿd-ı nālān, raʿd u berḳ*

G568-4. **Raʿd** gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin āşıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1001-4. **Raʿd** gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini āşıḳların ṣanmañ ki siz āhestedür
G1418-6. **Raʿd** dirlerse ʿaceb midür fiġān u naʿrama / Heybetinden lerze düşüp gökler itdiler ʿaraḳ

raʿd-ı nālān [1] İnleyişin gök gürültüsü.

G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme raḥm eyledi çarḫ-ı felek / Anuñ içün **raʿd-ı nālān** ebr-i giryāndur baña

ra ʿd ü berḳ [1] Gök gürlemesi ve şimşek.

G481-5. Bu ṭas-ı ser-nigūna Muḥibbī bu **ra ʿd ü berḳ** / Miḥnet odiyle dilde olan āh u nāledür

ra ʿd-veş [1] Gök gürlemesi gibi.

G2107-4. Tāze sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / **Ra ʿd-veş** āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin

Rāfiżi [1] *Ar.* Râfıza fıkrasından olan Hz. Ebûbekir ile Hz. Ömer'in halîfeliğini kabûl etmeyen, onlara dil uzatan. (Devellioğlu, 2000: 872)

G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan bir oḳum / **Rāfiżīler** ḳaṣdına şemşīr-i ḳattālem bugün

raġbet [10] *bk. raġbet bulmaḳ, raġbet eylemek/itmek*

(raġbet [4], raġbeti [3], raġbetüm [3])

1. İstek, arzu, hâhiş, meyil.

G905-2. Çeşmünüñ var **raġbeti** ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve **raġbet** mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / **Raġbet** mi ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
G1793-6. Sen güneş ruḫsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna **raġbetüm**
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca aña daḥi beter ola **raġbetüm**
G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / **Raġbet** mi ḳalur gün ki ṭulūʿ eyleye āya
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün ṭulūʿ ide güneş **raġbet** ḳalur mı aḫtere

2. Kabul, hüsnükabûl, hüsn-i telakkî, itibar.

G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫil ʿatine dāġumı itdüm nişān / **Raġbeti** artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası var
G1184-4. **Raġbeti** yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm **raġbetüm**

raġbet bulmaḳ [4] İtibar görmek, beğenilmek.

G1128-6. Ey Muḥibbī olmışuḳ biz ḫusrev-i mülk-i sulṭān / Böyle **raġbet bulmaz** idi defter ü dīvānumuz
G1660(b)-6. Bu ḳadar **raġbet** mi **bulurdı** eger / Ger zamān olmasa berāy-ı gül
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre **bulur** mıydı böyle **raġbeti** / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey yār gül / **Bulmaz** idi **raġbeti** ʿālemde bu miḳdār gül

raġbet eylemek/itmek [12] ...iʿtibār etmek, iʿtibāre almaḳ, pek istemek, ārzū idünmek, ārzūlamaḳ...(Tulum, 2011: 1476)

G73-5. **Raġbet itmezse** Muḥibbī ṭañ mı heft-iḳlīme çün / Oldı ol cān u göñülden bende-i āl-ı abā
G313-1. İtsem suāl laʾlini virür cevāb-ı telḫ / **Raġbet ider** dilüm aña şanur şarāb-ı telḫ
G390-5. Ey Muḥibbī **raġbet idüp** sözlerüñe ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden midür
G741-4. Bir ẕerre deñlü kuḥle göñül **raġbet eylemez** / İzüñ tozıyla didelerüm rūşenā olur
G1099-3. Şāla **raġbet eylesek** ṭañ mı ḫarābāt ehliyüz / Māyil-i dünyā olup tāc u ḳabāya baḳmazuz
G1594-2. Çeşm-i mestün **raġbet eyler** ehl-i ʿışḳuñ ḳatline / Bilmedüm n'olduñ baña geldükde ihmāl eyledüñ
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur / **Raġbet itmezsem** ʿaceb mi efser-i Dārā'ya ben
G2155-8. Muḥibbī **eyleme** dünyāya **raġbet** / Ne ışşı eyledi mālıyla Ḳārūn
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / **Raġbet eyler** bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2516-2. Eyleyelden gözlerüm yaşını kūyunda sebīl / Teşne-diller **raġbet itmez** oldı āb-ı Kaʾbeye
G2587-4. Leblerüñe beñzedügiçün senüñ ey māh-rū / **Raġbet eyler** bu Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
Mr3-8. Anuñ içün buña **raġbet eylemez** ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider

rāġıb [2] *Ar.* Rağbet gösteren, istekli talip, ârzû-mend. (Ş. Sami, 2010: 982)

G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller māladur ṭālib / Gözümüñ yaşıña **rāġıb** n'ola olsa diremlerdür
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete **rāġıb** / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm var

raġm [1] *Ar.* Zıddına ve inadına hareket, nispet. (Ş. Sami, 2010: 983)

G1592-5. Müdde īler **raġmınadur** ṣād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum ile murġı zār itsem gerek

rāh [35] *Ar.* Yoł, tārīḳ, reh, sebīł, sülūk, reviş... (Tulum, 2011: 1477)

bk. bedreḳa-i rāh, gird-i rāh, ġubār-ı rāh, ḫāk-i rāh, ḫāk-i rāh ʿışḳ, rāh ṭutmaḳ, rāh-ı ʿadem, rāh-ı belā, rāh-ı cefā, rāh-ı fenā, rāh-ı ġam, rāh-ı gürīz, rāh-ı ḥac, rāh-ı ḫāne, rāh-ı ḫaṭar-nāk, rāh-ı Ḥicāz, rāh-ı ʿışḳ, rāh-ı istiġnā, rāh-ı kec, rāh-ı keyvān, rāh-ı kūy, rāh-ı maḥabbet, rāh-ı maḳṣūd, rāh-ı

miḥnet, rāh-ı müşelleş, rāh-ı müşkil, rāh-ı selāmet, rāh-ı ser-i kūy, rāh-ı taḥḳiḳ, rāh-ı ʿummān, rāh-ı vefā, rāh göstermek, rāh virmek, rāhda ḳalmaḳ, rāhı düşmek, ṭoġrı rāh

(rāh [9], rāhı [6], rāhımuz [2], rāhın [2], rāhına [2], rāhında [2], rāhını [2], rāhınuñ [1], rāhum [5], rāhuñ [1], rāhuñda [2], rāhuñı [1])

G47-2. Dāmenine el irürse öp benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ **rāh** ey ṣabā
G71-4. Kūhken kendüser kūh n'ola ṣīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum **rāh** saña
G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre **rāhum** saña
G159-4. **Rāh** birdür iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña aşılur ṣalup
G251-7. Ola ki gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / **Rāhında** Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile **rāh** / Sāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü gel ṣām u ṣabāḥ
G519-1. Felek saḳfina ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihānī **rāhımuz** vardur
G538-2. Maḥabbet **rāhınuñ** gördüm nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ yimez ġam cümle yeksāndur
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha āh dirler / Felek saḳfına anı **rāh** dirler
G779-5. **Rāhı** kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden **rāhımuz** vardur
G1008-3. Beni ḫāk eyledi **rāhuñda** ʿışḳuñ / Eger bulmaḳ dilersen gerdümi gör
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine **rāhı** eylemez
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet **rāhına** / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı yoḳ bir ince müşkil **rāh** imiş
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla **rāhı** yoḳ / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa **rāhum** yoḳ
G1476-1. Mest-i ʿışḳam baña **rāhın** gösterüñ meyḫānenüñ / Çünki ancaḳ ḳadrini ben bilürem peymānenüñ
G1509-5. ʿIşḳ **rāhında** Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ senüñ
G1514-4. Umaram başasın bir kez yüzüme / Anuñçün **rāhuñ** üzre olmışam ḫāk
G1767-5. Giydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña ṭoġruldı bugün **rāhum** benüm
G1784-4. Muḥammed ḥürmetine ya İlāhi / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden irme **rāhum**
G1836-4. Kūyuña varduġuma dün gice āh / Ḳanlu yaşumla bellüdür **rāhum**
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu **rāhı** çekelüm
G1912-2. ʿIşḳ **rāhına** girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o **rāhı** ben
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña **rāh**
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda **rāh**
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre **rāhuñda** yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i İlāhi / Anuñla bulasın tā gizlü **rāhı**
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / Yañılup Ferhād ile Mecnūn maḥabbet **rāhını**
G2737-4. Arayu ʿışḳ **rāhın** Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ **rāhuñı** kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key ṣaḳın bir fitnedür uyarma anı uyımış
D8-2. Her yüzden ider yār tecelli çü cemālin / Yañılsa ne ṭañ **rāhını** erbāb-ı tenāṣuḥ
D18-2. Bir elifce daḥi dil bulmadı vaṣlına **rāh** / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler

rāh ṭutmaḳ [1] Bir yola, bir mesleğe sâlik olup gitmek. (Ş. Sami, 2010: 1246)

bk. yol ṭutmaḳ

G2355-4. Yarın ki ṣālihān ʿamel ʿarżını ideler / Ṣādān olup cennete her biri **ṭuta rāh**

rāh-ı ʿadem [2] Yokluk, ölüm.

G1102-1. Dostlar **rāh-ı ʿademde** ġam olaldan zādunuz / Ol sebebden ehl-i ʿışḳ içre anılur adımuz
G1713-1. Kendüyi **rāh-ı ʿademde** eyledi iżhār gül / Bülbül-i bī-dillere tā göstere dīdār gül

rāh-ı belā [2] Bela yolu.

G1738-4. Hecrüñle şehā ḳaldı göñül **rāh-ı belāda** / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil
G2538-2. Ṣīrīn lebinüñ yādına bir ʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup **rāh-ı belā** içre seçilse

rāh-ı cefā [1] Cefa yolu.

G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār līk / Bulmış ol **rāh-ı cefā** içre rüsūḫ

rāh-ı fenā [1] Yokluk, ölüm.

G70-6. Gitdi çün **rāh-ı fenāya** ey göñül Ferhād u Ḳays / Degdi ġam kūhı ile miḥnet beyābānı baña

rāh-ı ġam [1] Gam/keder yolu.

G1302-4. **Rāh-ı ġamda** ey refiḳān cān virürsem derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ

rāh-ı gürīz [1] Kaçış yolu.

G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz / Sipeh-i ʿaḳl hem-ān-demde ṭutar **rāh-ı gürīz**

rāh-ı ḥac [1] Hac yolu.

G2354-2. Ḥarir olsa ne ṭañ ḫār-ı muġeylān / Şular kim pā ḳoyalar **rāh-ı ḥacda**

rāh-ı ḫāne [1] Evin yolu.

G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi **rāh-ı ḫāneyi** / Tār-ı şebde buluram līkin der-i cānāneyi

rāh-ı ḫaṭar-nāk [1] Tehlikeli yol.

G382-3. Genc-i ḫüsnüñe şaçuñ ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol **rāh-ı ḫaṭar-nāke** gelür

rāh-ı Ḥicāz [1] Hicaz yolu.

G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʿbei sen görmek eger ister iseñ / Şām-ı zülfín arasın tā bulasın **rāh-ı Ḥicāz**

rāh-ı ʿışḳ [24] Aşk yolu.

G74-4. **Rāh-ı ʿışḳuñda** senüñ sehl ola itmek terk-i ser / ʿIşḳuñı terk eylemek līkin gelür müşkil baña
G102-3. **Rāh-ı ʿışḳuñda** olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
G102-5. **Rāh-ı ʿışḳ** içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña
G122-5. **Rāh-ı ʿışḳında** fīġānum işidüp yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn şalup
G202-1. Dilā baḳ **rah-ı ʿışḳ** ġāyetde tengest / Nişīb ile firāzı cümle sengest
G450-5. **Rāh-ı ʿışḳ** içre Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes saʿyi beni ġarḳ itmede / **Rāh-ı ʿışḳuñda** murāda irgüren ol āhdur
G869-2. Cemʿ ḳıldum miḥnet ü derd ü elem / **Rāh-ı ʿışḳ** içre baña ol zāddur
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / **Rāh-ı ʿışḳ** içre hemīn tīr ü kemān baña yiter
G905-5. **Rāh-ı ʿışḳ** içre Muḥibbī ḥālini bilmez misin / Āḫır ol kūh-ı belāda kendüzin abdāl ider
G1072-5. Muḥibbī ṭoġrulupdur **rāh-ı ʿışḳa** / Güzeller didiler olsun özüñ var
G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi **rāh-ı ʿışḳa** ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G1280-4. **Rāh-ı ʿışḳ** içre dilā ger urasın cān terkini / Olasın Kūh-ıʿademde ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş
G1435-4. **Rāh-ı ʿışḳa** ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz zārlık
G1594-5. **Rāh-ı ʿışḳuñda** bilür misin Muḥibbī'yi şehā / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuñda abdāl eyledüñ
G2128-5. İremezsin ol boyı servüñ Muḥibbī pāyına / **Rāh-ı ʿışḳında** eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2129-1. **Rāh-ı ʿışḳuñda** görüp ʿāşıḳı yoldan çıḳasın / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki ḳuldan çıḳasın
G2218-5. **Rāh-ı ʿışḳuñda** yürür bir laḥẓa ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2259-6. Şorsañ **rāh-ı ʿışḳuñda** Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2534-5. Muḥibbī **rāh-ı ʿışḳuñda** inan vallah ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ālem içre bir meh-pāre yoḳ / **Rāh-ı ʿışḳ** içre benüm tek daḫi bī-çāre yoḳ
Mr6-6. Her zemīni **rāh-ı ʿışḳ** içre yā hem-rāh eylerüz / Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz
Mr25-14. Ey Muḥibbī key ḳatı düşvārdur bil **rāh-ı ʿışḳ** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B20. **Rāh-ı ʿışḳuñ** şartı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālifʿ iñlese saña ne ġam her tābʿ-ı kec

rāh-ı istiġnā [1] Açgözlülük yolu.

G2755-4. Ṭoḳuz mināsını şıdı bu çarḫuñ / Kim itdi **rāh-ı istiġnāda** nengi

rāh-ı kec [1] Eğri yol.

G2354-3. Ṭarik-i müstaḳīmi ḳoma elden / Şaḳın lillāhi olma **rāh-ı kecde**

rāh-ı keyvān [1] Zühal yıldızının yolu.

G949-2. Şuʿle-i āhum görinür her seḥer şanmañ şafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden **rāh-ı keyvān** baġlanur

rāh-ı kūy [13] Sevgilinin beldesinin/semtinin yolu.

G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / **Rāh-ı kūyuñda** senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G693-4. Gözümden **rāh-ı kūyına** şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G755-5. Muḥibbī **rāh-ı kūyuñda** yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G807-5. Muḥibbī **rāh-ı kūyuñda** senüñ çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G825-3. Yüzini sürmek diler pāyuña cānā bu göñül / **Rāh-ı kūyuñda** anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa **rāh-ı kūyında** / Dimez aña nedür ḥālüñ veyāḫūd merḥabā hergiz
G1214-3. Cān virüp ger **rāh-ı kūyında** anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol şehüñ pā-būsına ben dest-res
G1584-1. Ger şorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / **Rāh-ı kūyuña** düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G1893-3. Ṭoprag oldum **rāh-ı kūyında** şaḳın ey seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte ṣabā / **Rāh-ı kūyında** ġubār olup meger berbād olam
G1982-5. Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın **rāh-ı kūyında** / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem
G2009-6. Ey Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin beni / **Rāh-ı kūyında** ġubār olup meger berbād olam
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā ile ḳalam / **Rāh-ı kūyında** nigāruñ yegdürür ḳurbān olam

rāh-ı maḥabbet [6] Muhabbet/aşk yolu.

G908-6. Başlar kesilür ḳan şaçılur līk şorılmaz / Bu nev'a olur **rāh-ı maḥabbetde** çoḳ işler
G1149-3. Senden ṣaḳınan **rāh-ı maḥabbetde** ne ister / 'Işḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā ölince anda biz **rāh-ı maḥabbet** beklerüz
G1503-1. **Rāh-ı maḥabbet** içre çekilen belālaruñ / Derde devā bilürler anı mübtelālaruñ
G1845-4. Ey şeyḫ-i şehr itme melāmet gel 'āşıḳı / **Rāh-ı maḥabbet** içre di olmaz küşādeñem
G2689-3. Dil ḳāfilesin **rāh-ı maḥabbetde** kem itdüm / Reh-zenlıḳ idelden berü ol çeşm-i ḫırāmı

rāh-ı maḳṣūd [1] Hedeflenen yol.

G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ile 'āşıḳ irişdi **rāh-ı maḳṣūda** / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler

rāh-ı miḥnet [2] Eziyet yolu.

G1258-1. Her kim ki bugün **rāh-ı miḥnetde** virür baş / 'Işḳ ehli olan cān ile ider aña sābāş
G1432-5. **Rāh-ı miḥnetde** pāy-māl olısar / Ey Muḥibbī olan fütāde-i 'ışḳ

rāh-ı müşelleş [1] Üçlü usul.

G2673-4. Zāhid o **rāh-ı müşelleş** saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i 'ışḳ içsün şarāb-ı cāmı bayram ertesi

rāh-ı müşkil [1] Zor/meşakkatli yol.

G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i 'ışḳ içre müdām / **Rāh-ı müşkildür** diyü 'uşşāḳa nevbet beklerüz

rāh-ı selāmet [2] Kurtuluş yolu.

G235-1. 'Āşıḳ mıdurur isteye ol **rāh-ı selāmet** / Yā 'ār ide ol eyleyicek anı melāmet
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola **rāh-ı selāmetden** / Saña olmaḳ melāmet 'ışḳ ile zīrā müsellemdür

rāh-ı ser-i kūy [1] Sevgilinin beldesinin/semtinin yolunun başı.

G825-1. Bu göñül **rāh-ı ser-i kūyuñda** ser-gerdān olur / Āh ider tā ṣubḥ olınca giceler giryān olur

rāh-ı taḥḳīḳ [1] Doğru yol, hakikat yolu.

G2510-7. Her işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere **rāh-ı taḥḳīḳ** bu yoldan azmışa

rāh-ı 'ummān[1] Deniz yolu.

G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim görüpdür **rāh-ı 'ummān** baġlanur

rāh-ı vefā [2] Vefa yolu.

G1012-2. Ben **rāh-ı vefāda** ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ kesicek başumı diye bu ne serdür
G2112-1. Ey göñül **rāh-ı vefā** üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın

rāh göstermek [2] *mec.* Ne yapılacağını, nasıl davranılacağını öğretmek. (TDK, 2011: 2603)

G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel **göstere rāh** ey ṣabā
G109-3. Zāhidā ṣanma ki senüñ gibi yolum yañılam / 'Işḳ çün rehber olup **gösteriser rāh** baña

rāh virmek [1] Müsade etmek, izin vermek.

G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı **vire** bir hindūya her dem **rāh** ruḫ

rāhda ḳalmaḳ [1] ...gideceği yere varamamak. (TDK, 2011: 2603)

G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil zevāda yoḳ dirīġā **rāhda ḳaldum**

rāhı düşmek [1] *bk. yolu düşmek*

G1815-3. Gözlerüm ḫᵛāb yüzin iki gözüm yol gözedür / Diye her-bār görelüm **düşer** ise **rāhum**

rāḥat [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 983)

bk. ḫᵛāb-ı rāḥat, rāḥat-ı cān, rāḥat-ı cān-baḫş, rāḥat-ı dil, rāḥat bulmaḳ, rāḥat gelmek, rāḥat itmek, rāḥat olmaḳ, rāḥat olmamaḳ, rāḥat yüzi görmemek, rāḥata irmek, rāḥata varmaḳ,

(rāḥat [7], rāḥatdadur [1], rāḥatdan [1], rāḥatdur [4], rāḥatın [1], rāḥatum [1], rāḥatumdur [1])

1. Istırapsız, gailesiz, asude, müsterih.

G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / **Rāḥatumdur** ol benüm dimem ki peykānum çıḳar

G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde **rāḥatdur**
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür **rāḥat** velī / Bu ḳadar var ara yirde ṭa'n-ı bed-gūyān çeker
G662-3. Uġradum Mecnūna ṣordum ḥālini didüm didi / 'Işḳ bir ḥāletdür olmaz anda **rāḥatdan** ḫaber
G865-1. Dāimā cevr ü cefāñ ile göñül **rāḥatdadur** / Çün baña senden gelür ṣanma anı zaḫmetdedür
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür cānum anuñla sīne **rāḥatdur**
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki **rāḥat** arturur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña zaḫmet degüldür belki **rāḥat** arturur
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle **rāḥatum**
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti **rāḥat** Muḥibbī'ye / Andan berü ki ol ṣanemüñ derd-nākıyam
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet ṣanur ol ben anı **rāḥat** gördüm
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ tīri ayā ḳaşı kemān / Anı 'işḳ ehli bilür cānına **rāḥat** ḳapusı
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum zaḫmetin / Didi miḥnet görmedüm 'işḳ ile dāim **rāḥatın**
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini **rāḥatdur** diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭoprak gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ ile ṣanmasun kim irişür **rāḥat** baña
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine la'lüñ ṣorarsam 'ayni **rāḥatdur**

2. Suhulet ve kolaylıkla.

G1677-1. 'Işḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler ṣoñra dirler **rāḥat** al

rāḥat bulmaḳ [1] Rahata kavuşmak, huzura ermek, ferahlamak.

G1579-3. İncinür ṣanma beni cevr ile **rāḥat buluram** / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ

rāḥat gelmek [4] Huzur gelmek/getirmek, huzurlu olmak.

G515-4. Egerçi ġamze oḳından derūnum pür-cerāḥātdür / Muḥibbī'ye **gelür rāḥat** anuñçün derde emlerdür
G610-1. 'Işḳ elinden sīneme ṣanma cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü **rāḥatler gelür**
G1800-7. Eyledükce bu Muḥibbī'ye cefā **rāḥat gelür** / Anuñ içün kim belāya cānı āzād eyledüm
G2242-2. Her ne zaḫmet kim gele andan baña **rāḥat gelür** / 'āşıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı n'eylesün

rāḥat itmek [1] Sıkıntısız durumda olmak, ferahlamak, dinlenmek. (TDK, 2011: 1960)

G1732-2. Gerçi kim sāġar u mül işbu dili **rāḥat ider** / La'l-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

rāḥat olmaḳ [13] Üzüntülü, sıkıntılı veya tedirgin durumda olmamak. (TDK, 2011: 1960)

G88-5. **Rāḥat olurdum** Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa yār / Nice **rāḥat olmayam** ol ḫu'āb-ı bārāndur baña
G162-3. Vaṣl ile **rāḥat oldı** cān u dil / Gerçi kim hecr ile çekmişdi ta'āb
G170-2. Gözümden ḫu'āb u dilden gitdi ṣabrum / Ne gündüz **rāḥat oluram** ne ḫod şeb
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden ṣanma cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil cān **oldı** daḥi **rāḥat**
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice **rāḥat ola** dil derd ü belā yanındadur
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur **rāḥat olur** / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña sürūr
G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān **rāḥat olur** anı dime kim ziyān ider
G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl **olasın rāḥat** / Nice bir sūz-ı āhundan ṭolu mülk-i cihān āteş
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḥāli ḥayāli gelicek / Nice **rāḥat olayun** ḫāne ṭoludur mekesüm
G2159-2. Ber didüm **rāḥat olam** aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde ben Żālem bugün
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret bulalı cān u göñül / Zülfinüñ **rāḥat olam** diyü varur sāyesine
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur 'ālem **olur rāḥat** / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫu'āb ulı

rāḥat olmamaḳ [4] Üzüntülü, sıkıntılı veya tedirgin durumda olmak.

G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen serv-i revānum ḳandadür / **Olmadı rāḥat** cān u ten ārām-ı cānum ḳandadür
G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı 'işḳ / **Rāḥat olmaz** bir nefes yaşlar döker her-bār şem'
G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı 'işḳ / **Rāḥat olmaz** bir nefes yaşlar döker her-bār şem'
G1671-2. Bilmem ne çāre derdüme kim **rāḥat olmadum** / Gāhi cefā-yı dīde vü gāhi cefā-yı dil

rāḥat yüzi görmemek [4] Hiç rahat etmemek. (TDK, 2011: 1960)

G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ **görmezem rāḥat yüzin** / Vāy ol zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G420-2. Ġam şebinde **görimez rāḥat yüzin** tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola dil derd ü belā yanındadur
G508-1. Her kimüñ başında 'işḳ ile 'aceb sevdāsı var / **Görmez** ol **rāḥat yüzi** nice biñ ġavġāsı var
G2663-1. Dil itdi yine bir göz ile mübtelā beni / **Rāḥat yüzini görmeyiser** āh u vā beni

rāḥata irmek [1] Rahatlamak. (TDK, 2011: 1960)

G286-5. Miḥnete ṣabr it Muḥibbī tā **iresin rāḥata** / Ḥaḳ dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرح

rāḥata varmaḳ [1] Rahatlamak.

G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde **varupdurur rāḥata** / Ses itme dilā kim ḥücrede yārān uyur

rāḥat-ı cān [6] Can rahatı, hayat rahatlığı, iç huzur.

G64-1. Ṯīr ü peykānuñ nigārā **rāḥat-ı cāndur** baña / Dostum dil teşnedür laʿl-i lebüñ ḳandur baña
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā şanma anı / Hey yoluñda öldügüm ol **rāḥat-ı cāndur** baña
G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā **rāḥat-ı cāndur** baña / ʿĀrıżun ter-tāze güllerle gülistāndur baña
G639-3. **Rāḥat-ı cān** bil anuñ düşnāmını / Göñlümüñ ḫaṭṭı anuñ düşnāmıdur
G1313-5. Şun nūş ideyim laʿl-i lebüñ **rāḥat-ı cāndur** / Tā mest olup ḫālin ide saña Muḥibbʿarz
G2008-6. Cefā vü cevrüñi gönder ḳabūl ider dilüm cānā / Baña ol **rāḥat-ı cāndur** cefā hergiz dimem çekdüm

rāḥat-ı cān-baḫş [1] Can bahşeden huzur.

G2726-6. Sāḳiyā şun berü ol **rāḥat-ı cān-baḫşı** müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni

rāḥat-ı dil [1] Gönül rahatı.

G581-1. Egerçi ʿāşıḳa dirler maḥabbet **rāḥat-ı dildür** / Ġam-ı ʿışḳı velī ḥall eylemek ġāyet de müşkildür

rāḥatlıḳ [1] İstirahat, asudelik. (Ş. Sami, 2010: 983)

Mh4-4. Laʿlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / **Rāḥatlıġile** ḫʷāb ola mı cāy-ı mekesdür

rāḥatü'l-ḳulūb [1] Kalplerin rahatı.

G141-1. Sāḳī müdām şun berü sen **rāḥatü'l-ḳulūb** / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb

rāhib [1] *Ar.* Manastırda ve sama'ada oturan Hristiyan uhrevî adam, keşiş, tarîk-i dünyâ. (Ş. Sami, 2010: 984)

G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne **rāhib** benüm özge meālüm var

raḥīm [1] *Ar.* Esirgeyen, acıyan, merhametli. (Ş. Sami, 2010: 984)

bk. raḥīm-i derd-mendān

G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī bendeñi / İrme anı raḥmetinden yā **raḥīm**

raḥīm-i derd-mendān [1] Dertliye merhamet eden.

G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan şefḳat istersen **raḥīm-i derd-mendān** ol

raḥm [17] *Ar.* Acıma, esirgeme, koruma. (Devellioğlu, 2000: 874)

bk. raḥm eylemek/itmek

(raḥm [8], raḥmi [6], raḥmüñ [3])

G97-3. Çünki **raḥmüñ** yoḳ nigārā bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / **Raḥmi** yoḳdur birine gör nice ādemler gelür
G396-5. Āh kim **raḥm** ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl sāil olur
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / **Raḥm** umma kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1258-5. Mümkin mi baña **raḥm** gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki **raḥmüñ** yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1365-1. Ḥālümi ʿarż itmedi dildāra zülf / **Raḥmi** kem kāfirdürür ol ḳare zülf
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā ʿāşıḳlara / **Raḥmi** yoḳ nā-ḫaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca **raḥmüñ** yoḳ baña nā-mihribānum gitme gel
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña **raḥmi** olmaya / Öldürüp āḫır velī cāna ḳıyasın bilmedüm
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña **raḥm** umma sen ol ḫūn-ḫʷārdan
G2223-1. **Raḥm** umarsın ey göñül sen ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ **raḥm** umma ol şayyāddan
G2493-1. **Raḥm** ile raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma
G2610-5. **Raḥmi** yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / **Raḥmi** yoḳdur ḫālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
B67. Bir bölük ʿāşilerüz **raḥm** uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

raḥm eylemek/itmek [79] Esirgemek, acimaḳ, ráhm etmek, merhámet etmek, teráhhum etmek...(Tulum, 2011: 1479,1478) *bk. raḥm ḳılmaḳ, raḥmet eylemek/itmek*

G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş yirine ḳan aḳar **raḥm eyle** gel cānā aña

G101-4. Deşt-i ġamda ḥālüme **raḥm eyledi** çarḫ-ı felek / Anuñ içün raʿd-ı nālān ebr-i giryāndur baña
G109-4. İstemem **raḥm idüben** mihr ü vefālar idesin / Göndere cevr cefāñı n'ola her gāh baña
G138-1. Reh-güzārında beni yār perīşānum görüp / Bir naẓar **raḥm eyledi** ḥāl-i perīşānum görüp
G147-1. Rūy-ı zerdümi benüm **raḥm itdi** dildārum görüp / Añladı derd-i derūnum ḥālet-i zārum görüp
G199-1. Cevr ü cefālar eyledi cānāne ʿāḳıbet / **Raḥm itmedi** vü ḳıydı cāna ʿāḳıbet
G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey şāh-ı cefākār / **Raḥm eyle** benüm ḥālüme düşmen güler ey dost
G239-5. **Raḥm eyle** Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi ṣaldı sipehi dost
G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç baña **raḥm eylemez** ol verd-i aḥmer elġıyāş
G266-4. Ṣol ḳadar āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / **Raḥm idüp** ḥālüme müslim didi kāfir elġıyāş
G331-1. Āhum irdi göklere ey māh-ı tābānum meded / İşidüp feryādumı **raḥm eyle** sulṭānum meded
G353-1. Dostum ʿāşıklara **raḥm eyleyüp** ḳılʿadl ü dād / İsten iseñ bulasın dünyāda sen ʿömr-i ziyād
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm **raḥm itmedüñ** / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / **Raḥm eylemez** kimesneye köhne zemānedür
G511-1. Gül yüzüñden ayru bu eşk-i revānum çaġlar / Ḥālüme **raḥm eyleyüp** aġlar baña ırmaġlar
G544-5. **Raḥm it** ḳarārı ḳalmadı cānā Muḥibbī'nüñ / Müşkīn şaçuñdan ayrılalu bī-ḳarārdur
G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / **Raḥm eyler** iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña **raḥm itmez** misin / Aġladum ṣol deñlü şimdi yaş yirine nem düşer
G611-2. Bilse idüñ **raḥm iderdüñ** derd-i dil aḥvālini / Görse idüñ gözlerüm yaşı ne ḥāl üstindedür
G624-2. Ola kim **raḥm eyleyüp** bu ḫasteye dermān ire / Ḥışḳ dārında baña olmaġa bīmār ögredür
G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına **raḥm eyle** / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāye düşmişdür
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber **raḥm ide** / Senge çün bārān ider giçe zamān te'şirler
G740-1. Ḥālüme **raḥm itmeyüp** her dem bu göñlüm yār ṣır / Bir yañadan daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G955-6. Ola kim **raḥm idüp** meyl ide dildār / Gözüñ yaşını sīm it yüzüñi zer
G1040-3. Baḫr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / **Raḥm idüp** ṣundı baña zülfi elinde ḳancadur
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına **raḥm itmedi** hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳurıya vü yaşa çalar
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / **Raḥm eyler** iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1150-1. **Raḥm eyle** disem yāre ider nāza ser-āġāz / ʿĀṣıḳ ki niyāz eyleye maʿṣūḳa ḳılur nāz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / **Raḥm idüp** ḳılmaz naẓar itsem eger yüz biñ niyāz
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele yār dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye **raḥm ide** mi daş
G1448-5. Gözlerüm yaşına **raḥm eyle** didüm didi nigār / Yaşuñ degül bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda rişe baḳ / Işḳuñ ile ḫastedür **raḥm eyle** bu dervīşe baḳ
G1466-4. **Raḥm eyler** idi derd-i dile söylesem eger / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān ḳaşuñ
G1504-4. **Raḥm idüp** ḥālüme her gice baña aġlarsın / Dilerem bunı ki eksilmeye ey dīde nemüñ
G1570-2. **Raḥm eylemedi** ḥālüme seng-dil imiş āh / Bir kez yañılup dimedi miskīn nice ḥālüñ
G1578-3. **Raḥm idersen** ḥālüme añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun yaşuñ
G1630-5. Ey Muḥibbī işidenler nālesin **raḥm itdiler** / Buʿaceb gūş-ı güle girmez fiġānı bülbülüñ
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma **raḥm eyledi** / Acıdı acı yaşumı gördi deryāda semek
G1663-1. Ey nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḥālüme **raḥm it** Aras ol gel
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile **raḥm idüp** yaşumı sil
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim **raḥm eyleye** bir kez daḫi var dāda gel
G1707-2. Ḥāli olmaz acı yaşlar dökmeden deryā gibi / Ola kim **raḥm eyleye** bu dīde-i giryāne dil
G1779-4. Gördi kūyında gözüm yaşını **raḥm itdi** bu dem / Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum
G1779-5. Cürʿañı bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür aña **raḥm eyle** benüm sulṭānum
G1780-2. **Raḥm ide** diyü eyledüm ümmīd / Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm
G1829-4. Didügümce baña gel **raḥm eyle** ey āfet-i cān / Ḥançer-i cevr ile gel yüregümi yora didüm
G1933-2. Göreyim yaşı çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḥālüme **raḥm idüp** aġlar dīde-i giryān benüm
G1954-2. Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi / Ḥālüme **raḥm idüp** aġlar dīde-i giryān benüm
G2011-3. Ḥūn-ı baġrum dem-be-dem nūş eyleyüp **raḥm itmeyen** / Ey gözi mestāne sensin ey gözi mestāne sen
G2064-3. Cevr ider baña raḳībe **raḥm idüp** / Baġrı nice ʿāşıḳuñ baş olmasun
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün ʿāşıḳlara **raḥm itmege** / Tāc-ı zer başına egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu ümīde dostum / Bir gün ola ḥālüme baḳup baña **raḥm idesin**
G2157-1. **Raḥm idüp** yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış Yaradan
G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele yār işigine / **Raḥm eylemedi** şerm ide dirdüm bu yüzümden
G2268-5. Ḥālüme **raḥm idiserdür** yüregi āhen ise / Ey Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2351-3. Baña **raḥm eyle** dirsem ol cefā-ḫū / İder cevr ü cefāsını ziyāde
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mışri / **Raḥm eyle** baña yoḫsa ḳalursın Nīl içinde
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür senüñ / **Raḥm idüp** o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2443-4. Baña **raḥm eyle** āhumdan ḥaẓer ḳıl / Ġarībüñ āhı ḳalmaz çünki yirde
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ **raḥm eyle** gel çeşmine yaşı gelmişe
G2483-2. Ṣol ḳadar zārılıḳ itdüm ẓerrece **raḥm itmedi** / Bulmadum vaṣlın dirīġā irmedüm meh-veşe
G2485-1. **Raḥm eyler** idi yār bu göñlüm ḫarābına / Ger muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına
G2530-7. Zülfüñ gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi **raḥm eyle** bu ben bī-ser ü pāya
G2544-2. Bugün **raḥm eyle** cānum gel naẓar ḳıl / Ḳapuñda nāle vü āh u enīne
G2556-3. Gözüm yaşına baḳsa **raḥm iderdi** / Güzeller māyil olur çünki sīme
G2671-3. ʿĀṣıḳa cevr ü cefālar eyleme **raḥm eyle** bugün / Yarın üstüñe senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2703-2. Dām-ı zülfüñde görüp murġ-ı dili **raḥm idüp** / Ḫayra girüp çözüp başına āzād itdi
G2769-3. Dostum dil-teşneyem **raḥm itmedüñ** / Çeşme-i luṭfuñ senüñ bī-nem gibi

G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün ṣordı ṭabībüm / **Raḥm itdi** Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı
G2778-4. Ḫışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / **Raḥm eyleyüben** yeñile yaşum sile düşdi
G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola kim göre rūy-ı zerdümi / **Raḥm ide** lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
Mh10-7. Dād umma ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye **raḥm eylemek** hīç kimseye cellāddan
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin **raḥm eyle** kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi **raḥm itmez** ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr10-2. Hīç baña **raḥm eylemez** feryād elinden dilberüñ / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
D3-1. Gözlerüm yaşına **raḥm itmez** benüm āh ol ḥabīb / Oluram vā-ḥasretā bu derd ile bu ben ġarīb
D49-2. Nice bir öldüresin bir bölük üftādeleri / **İtmeyüp raḥmi** ʿaceb arturur olduñ sitemi
B132. Cānumı al **raḥm idüp** bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim **raḥm itmedi** ḳaldum hemān rüsvāyi ben

raḥm ḳılmaḳ [10] *bk. raḥm eylemek/itmek*

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş **raḥm ḳıl** cānā baña
G174-3. **Raḥm ḳıl** hicrān şebinden ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek idesin ol derd-mendüñe ʿaẕāb
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ seḥer dost / Ola kim **raḥm ḳıla** bir naẓar dost
G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / Ḥāline anuñ **raḥm ḳıl** ey şāh-ı maʿdelet
G587-3. Āh ḳılsa māh-rūlar **raḥm ḳılmaz** ʿāşıḳa / Bilmedüm derdā ki ḳalbi anlaruñ mermer midür
G774-4. **Raḥm ḳıldı** bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā ṭopraġını bār çeker
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña dildār incinür / **Raḥm ḳılmaz** ṭāliʿümdendür ki her-bār incinür
G962-1. Çoḳlar yaşasun **raḥm ḳılup** yaşuma her-bār / Aġlar bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G2464-3. Dūr ḳılma gel naẓardan gözlerüm yaşı gibi / Ḳanda gitsün **raḥm ḳıl** ol bī-ser ü bī-pālara
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme naẓardan **raḥm ḳıl** / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi

raḥmān [2] *Ar.* İbâdına rahm ve şefkati ziyade olan Hak celle ve alâ hazretleri. (Ş. Sami, 2010: 984)

G2167-7. Günāhuñ añ Muḥibbī eyle zāri / Ola ki cürmini ʿafv ide **Raḥmān**
B67. Bir bölük ʿāşilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni **raḥmān** bilirüz

raḥmet [19] *Ar.* Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme. (TDK, 2011: 1961) *bk. āb-ı raḥmet, ʿayn-ı raḥmet, āyet-i raḥmet, bārān-ı raḥmet, raḥmet eylemek/itmek, raḥmet-i Ḥaḳḳ, raḥmet-i maʿbūd, vuṣlat-ı raḥmet*

(raḥmet [10], raḥmeti [1], raḥmetinden [2], raḥmetle [1], raḥmetüñ [1], raḥmetünden [1], raḥmetüñe [3])

G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī bendeñi / İrme anı **raḥmetinden** yā raḥīm
G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿīb / Umaram ki **raḥmetüñe** idesin beni ḳarīb
G65-3. Giceler zārılıḳ ile dök gözinüñ yaşların / **Raḥmetünden** dūr ḳılma ḳullaruñ Yārabbenā
G65-8. Kim bu şiʿr-i dil-pesendi ele alup oḳuya / **Raḥmet** anuñ cānına ki beni **raḥmetle** aña
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿīb / Umaram kim **raḥmetüñe** idesin beni ḳarīb
G523-5. Muḥibbī kesme **raḥmetinden** ümīdüñ / Şefāʿatçi Muḥammed Muṣṭafādur
G1667-4. Sīnemüñ şanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma **raḥmet** gelür derdüme şanmañ em degül
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün **raḥmet** al
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿişyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin **raḥmet** umaram
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz **raḥmeti** / Yüzi şuyına ki var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür **raḥmetüñ** ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde söz bizüm
G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / **Raḥmet** şuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh
G2372-5. Her kim oḳursa işbu Muḥibbī ġazellerin / **Raḥmet** aña ki **raḥmet** ile bir duʿā ḳıla
G2493-1. Raḥm ile **raḥmet** bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / Yā ḳarār u şabr u teskīn bu dil-i efkāruma
G2636-3. Egerçi ʿāşiyem **raḥmet** umaram / Senüñ iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhi
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe senüñ açıla **raḥmet** ḳapusı
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / **Raḥmetüñe** zīrā ṭutmışlar efendi her yeri

raḥmet eylemek/itmek [3] *bk. raḥm eylemek/itmek*

G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / Budur ümīdüm **eyleye raḥmet** yarın Ḫudā
G537-5. Aġla Muḥibbī aġla derd ile baġrı ṭaġla / Ola ki **ide raḥmet** Perverdigār-ı Ġaffār
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur **ide raḥmet** baña / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

raḥmet-i Ḥaḳḳ [2] Cenabıhakk'ın merhameti.

G145-3. Maḥşer güninde ümmete idüp şefāʿati / Olʿaşilere **raḥmet-i Ḥaḳḳa** ola sebeb
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl **raḥmet-i Ḥaḳḳı** ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da Rabb

raḥmet-i maʿbūd [1] İbadet edilenin (Allah) merhameti.

G2036-6. Bilürem çoḳdur günāhum başdan aşmışdur velī / Kesmezem lākin ümīdüm **raḥmet-i maʿbūddan**

raḥmeten-lil-ʿālemīn [2] Âlemlerin üzerine rahmet/merhamet/bağış.

G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī senden umar maġfiret / İki ʿālemde çü sensin **raḥmeten-lilʿālemīn**
G2251-2. Nūr umarsa n'ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü hem **raḥmeten-lil-ʿālemīn**

raḫne [2] *Far.* Gedik, yarık, aralık. (E. Tevfîk, 1890: 504)

G619-2. **Raḫne raḫne** oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel ḳalmış ṣanur vīrānedür

raḫş [2] *Far.* Seriü'l cevelan, gösterişli, binek atı. (E. Tevfîk, 1890: 504)

bk. raḫş-ı āh

(raḫşın [1], raḫşına [1])

G73-4. Himmetüm **raḫşına** binüp ʿālemi geşt eylesem / Açaram ġam-kīn göñüller nitekim bād-ı ṣabā
G1792-5. Çün Muḥibbī bir ṣaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik **raḫşın** sürüp ḫīz eyleyem

raḫş-ı āh [1] Âh atı.

G2713-5. Ey Muḥibbī zülf-i şeb-dizine oldı hem-ʿīnān / **Raḫş-ı āh** ü eşk-i gülgūn ü anuñ yügregi

raḫşān itmek [1] Aydınlatmak.

G2606-7. Gāh olur bir ẕerre-i nāçizden kemter ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş **raḫşān ider** göñlüm beni

raḫt u baḫt [1] Tedarik ve talih. (Eşyalar, her şey)

G1954-5. Şiʿr-i pür-sūzumla ṭutuşdı Muḥibbī cān u dil / **Raḫt u baḫtum** oda yaḳdı defter ü dīvān benüm

rāʿiyyet [1] *Ar.* Bir hükümdarın hüküm ve idaresine tâbi olup tekâlif-i emîriyye veren halk, zîr-destân, berâyâ denilen erbâb-ı seyften olmayıp muhafazaları devlete ait bulunan tebaa.

Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / Işḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir **rāʿiyyet** var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz

raḳam [2] *Ar.* Yazma, yazı, tahrir, yazı ile kayıt ve işaret. (Ş. Sami, 2010: 985)

bk. raḳam ḳılmaḳ

(raḳam [1], raḳamı [1])

G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre yazılu ġam **raḳamı** / Yoġ idi nām u nişānum daḫi levḥ ü ḳalemüñ
G1850-2. Hecr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem / Yazdı çün alnuma **raḳam** n'idem n'idem āh n'idem

raḳam ḳılmaḳ [2] Nakşetmek, yazmak, işlemek.

G1962-4. Menʿ ḳılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel **ḳılmış raḳam**
G2557-5. Dirler Muḥibbī şiʿrine ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-niẓām sözlerini ger **raḳam ḳıla**

raḳīb [30] *Ar.* Rakip. Herhangi bir işte birinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divân şiirinde âşık-mâşuk ikilisi arasında âşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, âşıkın nazarında kötü olan kişidir. Âşıka sevgili kadar eziyet eder. (Pala, 1999: 327)

bk. cevr-i raḳīb, ḥalvā-yı raḳīb, raḳīb-i bed-nihād, raḳīb-i düşmen, raḳīb-i ehremen/ehrimen, raḳīb-i ḫār, raḳīb-i kāfir, raḳīb-i rū-siyāh/rū-siyeh, raḳīb-i seg

(raḳīb [30], raḳībe [11], raḳībi [20], raḳībüm [1], raḳībün [3], raḳībüñ [8], raḳībüñden [1], raḳībüñe [2])

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn **raḳīb** / Bāver itme dostum vallah bühtāndur saña
G42-5. Muḥibbī'nüñ murādıdur **raḳībüñe** ġazā ḳılmaḳ / Anuñ içün ki göñlinde olurʿazm-i serüm peydā
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn **raḳīb** / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem **raḳībi** gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ resmini bilsem kim ögredür aña
G101-2. Olmışam diyü **raḳībüñ** mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde şan mühr-i Süleymāndur baña
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün **raḳīb**
G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi **raḳīb**
G147-4. Naḳd-i cāna almış iken dilberüñ bir būsesin / Āh **raḳīb** ortaya girdi bozdı bāzārum görüp
G170-4. Nedendür ehl-i ʿışḳı dūr idersin / **Raḳībi** idesin dāim muḳarreb
G189-2. Baña ḥāl-i gendümin ḥadinde ʿariż eyler **raḳīb** / Ṣanasın cennetde virür ādeme şeyṭān öġüt
G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek murādı / **Raḳībe** dir isem ben ṭañ mı ḥāriṣ
G274-3. Cüdā eyler beni kūyunda görse / **Raḳībe** yiridür dirlerse ḥāriṣ
G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden İblis / **Raḳīb** itdi beni kūyından iḫrāc
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥusn içre biter bülbül gibi gūyā / **Raḳībe** virme yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G312-1. Ey gönül incinme olsa ger **raḳībüñ** sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur yüzi telḫ
G313-3. Yazma **raḳīb** adını gel sehv ile şaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G314-4. Mānīʿ olur kūyına varsam **raḳīb** / Ṣīvesi çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G325-6. Beni dūr itdi ḳapuñdan dünyede bī-dīn **raḳīb** / Dilegüm budur Ḫudādan ol da ola nā-bedīd
G367-5. Didiler terk eyledi kūyını dildāruñ **raḳīb** / İşidüp ḥamd eyledüm didüm ki فی نار السقر
G386-3. Ḳaçankim görse ʿuşşāḳı ḥasedden yāre ġamz eyler / **Raḳībi** bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G389-4. Seni gülşende **raḳībüñ** ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil çoḳ **raḳībüñ** ḳahrını / Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı çekenler ḥācıdur
G419-4. Gördüm **raḳībi** kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḥācı Kaʿbeye varmaġ ile ḫumār
G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā **raḳībi** ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn **raḳīb** / Şimdi bildüm kim o kāfir ademüñ şeyṭānıdur
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam **raḳīb** ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye **raḳīb** / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña **raḳīb** / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm **raḳībe** seng ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G878-3. Gider **raḳībi** cennet-i kūyuñda ṭurmasun / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir degül midür
G893-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa **raḳībüñ** / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G919-2. Görüp ʿāşıḳların ol māh-ı nev / **Raḳīb** ile varup bāzār iderler
G939-3. Kūyuna ḳoma **raḳībi** duzeḫidür dostum / Ancaḳ anuñ ḳadrini dārü's-selāmīler bilür
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem **raḳīb** ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña **raḳīb** / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda **raḳībüm** itme güş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki şer
G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña varmaġa **raḳībüñ** / Kim ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma **raḳībüñ** sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1202-4. Ḳapuña varmaġa ḳoma **raḳībi** / Melek div ile hergiz maḥrem olmaz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger **raḳīb** olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler gel **raḳībe** virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1227-2. Hem-nefes ḳılup **raḳībi** eyleseñ yanuñda ḫāṣ / Kim ʿacebler gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫas
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n'eyler ḳo **raḳībi** dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-2. Ḳo **raḳībi** gülşen-i ḥüsnüñde ʿuşşāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem **raḳībe** āşinā ḳılmaḳ
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye **raḳībüñden** idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ de ʿārı yoḳ
G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir ẕerre kām / İt **raḳībi** dāimā sen şād u ḫandān eyledüñ
G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim **raḳībe** şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ
G1620-3. Ḫār idüp ʿuşşāḳı eylersin **raḳībe** iḫtirām / Ne sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1695-4. Gördi luṭfuñı baña yandı **raḳīb** / Görse mürvet āteşe yanar baḫīl
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda **raḳīb** / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen ol
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda **raḳībe** oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G2064-3. Cevr ider baña **raḳībe** raḥm idüp / Baġrı niceʿāşıḳuñ baş olmasun
G2075-6. Şād olmış iken ʿışḳ ile anma **raḳībi** gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2109-5. Kūy-ı dilberde **raḳībi** öldürüp bir żarb ile / ʿArşa aṣdun tīġüni bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi Yehūdi kim Mecūs / Ben **raḳībüñ** bilmedüm ʿālemde nedür milletin
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca **raḳībüñ** menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2356-5. Āsitānuñda ḳaçan göre Muḥibbī'yi **raḳīb** / Hīç olur mı ḥased aña ḥasūd eylemeye
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş **raḳīb** / Şümme vallah yalandur dostum tek sen dile
G2401-4. **Raḳībi** terk ḳılmaḳ fikrin itdüñ / Ne ḫācet ḫayr işe istiḫāre
G2402-6. Muḥibbī seg **raḳībi** ʿavʿavından / Ser-i kūyında bildi ölince
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlare kūyunda **raḳīb** / Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd **raḳībüñ** işleri / Seng ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2498-4. Gel beni öldür **raḳībi** görmeyem kūyuñda tek / Bu meṣeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2536-3. **Raḳībüñ** şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā **raḳībe** virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2585-5. Āsitānuñda her ḳaçan görse Muḥibbī **raḳīb** / Hīç olur mı ḥased göre ḥasūd eylemeye
G2746-4. **Raḳīb** ile Muḥibbī'yi ṣaḳın kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü müşı
G2794-2. Cevr ü cefāyı eyleme cānā **raḳībüñe** / Çekmez o bārī degmede ol ḫār benüm gibi
G2795-4. Her dem **raḳībi** kendüzine yā gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi

Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma mühlike-i Necātīden **raḳīb** / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel **raḳībi** kendüñe yār eyleme
Mr4-9. Nitekim cehd eylerem olmadı ol dilber naşīb / ʿĀşıḳ-ı üftādeler dūr u **raḳīb** olur ḳarīb
B19. Gider dilden **raḳībi** añma zinhār / Gider dir derd ile ẕikr-i Ḥabā'iş
B25. Varduġumca kūy-ı yāre beni menʿeyler **raḳīb** / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün **raḳīb** / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek

raḳīb-i bed-nihād [3] Kötü huylu rakip.

G2351-5. Muḥibbī terk-i cān itmez dir imiş / İnanduñ ol **raḳīb-i bed-nihāde**
G2702-4. Bozarsın şıʿrüñi zinhār zinhār / Añarsañ ol **raḳīb-i bed-nihādı**
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol **raḳīb-i bed-nihād** / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād

raḳīb-i düşmen [1] Düşmanın rakibi.

G1803-4. N'eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde **raḳīb-i düşmenem**

raḳīb-i ehremen/ehrimen [2] Şeytan olan rakip.

G280-3. Perī-rūdur anı bildüm ki baḳmaz ādemi-zāde / O cān incinmesün dirseñ **raḳīb-i ehremenden** geç
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez yanından ol **raḳīb-i ehrimen**

raḳīb-i ḫār [1] Diken olan rakip.

Mr12-3. Gül yüzinden ayrılalı iñlerem bülbül gibi / ʿIyş ider dāim **raḳīb-i ḫār** ile gül gibi

raḳīb-i kāfir [3] Kafir rakip.

G151-3. Kūyuña ḳoma **raḳīb-i kāfiri** / Cennete lāyıḳ degüldür bū Leheb
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın **raḳīb-i kāfirüñ** / Ruḥların añmış işitdüm ġayretüm bir dīndür
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür **raḳīb-i kāfiri** / Tīgüñi tāʿarş üzre ey Muḥibbī aşasın

raḳīb-i rū-siyāh/rū-siyeh [5] Kara yüzlü/rezil rakip.

G215-4. Gel beni öldür baña yegdür bu dirlikden ölüm / Çün **raḳīb-i rū-siyāhı** maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G1076(a)-2. Şaḳın aldanma **raḳīb-i rū-siyāhuñ** ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1349-5. Bir degüldür bu Muḥibbī'yle **raḳīb-i rū-siyāh** / Gülşen içre bülbüle nisbet olunur mı kelāġ
G1501-2. Naẓar ʿuşşāḳa ḳılmazsuñ **raḳīb-i rū-siyeh** ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G2775-6. Cennet-i kūyında iken dūr ḳılduñ sen beni / Ey **raḳīb-i rū-siyeh** şeyṭāna beñzetdüm seni

raḳīb-i seg [1] Köpek rakip.

G2363-2. Yāre dimiş ki cānın senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar **raḳīb-i següñ** iftirāsına

raḳībā [1] Ey rakip.

G519-4. **Raḳībā** gel nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz vardur

raḳībān [1] Rakipler.

G1021-6. Olımazam kūyına varsam **raḳībāndan** ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim üstine üşe zāġlar

raḳḳāṣ [2] *Ar.* Hora tepen, oynayan, raks eden. (Ş. Sami, 2010: 986)

G1298-3. Farżdur ʿāşıḳa baş oynamaḳ ol ḳademe / Bes bu maʿnīde gerek ʿāşıḳ olanlar **raḳḳāṣ**
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳopardıġın çün / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn **raḳḳāṣ**

raḳṣ [9] *Ar.* Hora tepme, oynama, sıçrama, hora. (Ş. Sami, 2010: 986)

bk. raḳṣ itmek, raḳṣ urmaḳ

G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / **Raḳṣa** girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / **Raḳṣa** girmiş servler hem ayasın ḳırsar çenār
G636-1. Ḳaçan şemʿüñ dilinden vaṣf-ı ḫüsnüñ istimāʿeyler / Girüp pervāneler **raḳṣa** döne döne semāʿeyler
G801-4. Şaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār ile / **Raḳṣa** girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / **Raḳṣa** girmiş servler durmaz aya ḳarşu çenār
G2095-2. ʿIşḳ ile meydāne girsem ey faḳih itmeʿaceb / **Raḳṣa** girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña **raḳṣa** girüben ṣādān ola
G2603-3. **Raḳṣa** girem döne döne Mevlevī gibi / Ol āsitāna varmaġa ger feṭḥ-i bāb ola

raḳṣ itmek [1] ...sıçramaḳ, ḳalġımaḳ, oynamak...(Tulum, 2011: 1480)

G316-3. ʿĀlemi nūruñ münevver ideli / **Raḳṣ ider** her yaña ẕerrāt-ı vücūd

raḳṣ urmaḳ [2] Raksetmek, oynamak, sıçramak. (TS, 2009: 3210)

G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi **raḳş ura** eline başını alup
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum alup **raḳş uram** tā ḥaşr olınca ben delil

rām [3] *Far.* Muti, münkad, intiba eden. (E. Tevfîk, 1890: 500)

bk. rām eylemek/itmek, rām olmaḳ, rām-ı zülf

(rām [1], rāmıdur [1], rāmuñ [1])

G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile **rām** / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā **rāmuñ** senüñ
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ **rāmıdur**

rām eylemek/itmek [5] Mutīʿ etmek, altına almaḳ, tābīʿ etmek, hukmi altına mutīʿ etmek... (Tulum, 2011: 1481)

G881-2. Çarḥa başın egmez iken işbu gönlüm tevseni / **Rām idüp** zencīr iden mūlar mı giysūlar mıdur
G1045-2. **Rām ider** murġānı dām budur sebeb / Cān-ı bī-āram rām-ı zülfidür
G1290-3. Dimiş ol dilber-i ḫūn-ḫʷār ki öldürem anı bir gün / Ḥelāl olsun aña ḳanum beni kendüye **rām itmiş**
G1535-1. Zülfüñi ḥalḳa ḳılup dil almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp dil murġını **rām eyledüñ**
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Şanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşii **rām eyledüñ**

rām olmaḳ [10] ...mutīʿ olmaḳ, rāzī olmaḳ, ıtāʿát etmek, söz tutmaḳ, buyuruḳ tutmaḳ...(Tulum, 2011: 1481)

G3-5. Ey Muḥibbī Ḥaḳ Teʿālā muʿcizin iẓhār ide / Cümleten ola muṭīʿ **rām ola** ehl-i ḫāç aña
G409-5. Ger bugün dünyā saña **rām olsa** yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide anı da **rām olur**
G722-4. Nicesi **rām olmasun** gören berāt-ı ḫüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış ele ṭuġrā çeker
G900-5. **Rām olup** şiʿrüme naẓm ehli egeler n'ola baş / Ṭutmaġaʿālemi bu tīġ-i zebān baña yiter
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe **rām olmışuz** seyf senüñ ḳalem senüñ
G1763-5. **Rām olur** şanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Şayd olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G1930-1. Dirīġā **olmadı** dilber baña **rām** / Beni ḳıldı cihān ḫalḳına bed-nām
G2053-4. Her şükūfe **rām olupdur** emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḫükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül gibi / Her bir eline dāmenini vire **rām ola**

rām-ı zülf [1] Saçın itaati/boyun eğmesi.

G1045-2. Rām ider murġānı dām budur sebeb / Cān-ı bī-āram **rām-ı zülfidür**

ramaḳ ḳalmaḳ [7] Bir şeyin olmasına çok az kalmak. (TDK, 2011: 1963)

G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir **ramaḳ ḳaldı** bu yolda kim virem cānı dürüst
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim **ḳaldı** cānda bir **ramaḳ** / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G904-6. Bu Muḥibbī ḥaste-dildür ḥasret ile ölmesün / **Ḳaldı** cāndan bir **ramaḳ** gel intiḳāl üstindedür
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / **Ḳaldı** cāndan bir **ramaḳ** aḥvālümi yāre diñüz
G1401-6. Bu Muḥibbī ḥastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda **ḳalmadı** bir **ramaḳ**
G2228-2. Ey ṭabīb-i dil iriş kim **ḳaldı** cāndan bir **ramaḳ** / Derdüme eyle devā laʾl-i şeker-güftārdan
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil ṭabībi eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir **ramaḳ ḳaldı** çıḳar cānum meded

raʿnā [10] *Ar.* Güzel, latif, parlak, revnaklı. (Ş. Sami, 2010: 986)

bk. dilber-i raʿnā, ġonce-leb-i raʿnā, gül-i raʿnā, gül-i raʿnāy, raʿnā-yı gül, serv-i raʿnā, yār-ı raʿnā

(raʿnā [8],raʿnālar [1], raʿnāsın [1])

G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca söyledüñ **raʿnā** ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G161-1. Gerçi **raʿnā** görinür mülk-iʿArāb / Līk yek-dānedürür şehr-i Ḥaleb
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir **raʿnā** güli var / Aña ḳarşu hezārān bülbüli var
G906-4. Şalınur gül ḫār ile şalınma sen aġyār ile / Cünbişi **raʿnā** gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G1282-2. İgen **raʿnāsın** ey gün yüzlü dilber / Naẓirüñ görmedüm ben ey ḳabā-pūş
G1517-3. Ḥamdülillah kim lebüñden irişür cāna ḥayāt / Pes ne ġam öldürse ger ʿāşıḳları **raʿnā** gözüñ
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın **raʿnā** ġazel
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāsıtı / Gözüme düş olalı gül yüzlü **raʿnālar** benüm
G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde / Tāc-ı gülgün giyer başına **raʿnā** lāle
Mh2-5. Dehr bāġınun ḳaçan kim açılur **raʿnā** güli / Ḳarşusında cemʿ olur anuñ hezārān bülbüli

raʿnā-yı gül [1] Parlak/güzel gül.

G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer / Serv gibi ṣalınur **raʿnā-yı gül**

raʿnālıḳ [3] Güzellik, gökçeklik, gürklik... (Tulum, 2011: 1481)

(raʿnālıġı [1], raʿnālıḳ [2])

G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥẓa **raʿnālıḳ** sever
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḥi **raʿnālıḳ** / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G2665-3. İñleyüp zārılıġ itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥẓa laḥẓa çünki artar ol gülüñ **raʿnālıġı**

rāst [5] *Far.* *bk. ḥarf-i rāst, rāst gelmek, rāst olmaḳ*

(rāst [1], rāstı [4])

1. Doğru, düzgün. (TDK, 2011:1965)

G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna **rāst** / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile

2. Türk müziğinin en eski makamlarındandır. 4 numaralı basit makam olan rast, rast beşlisi ile rast dörtlüsünden müteşekkildir. Durağı rast (sol) ve güçlüsü -beşli ile dörtlünün birleşmiş olduğu beşinci derece- nevâ (re) dir. (Devellioğlu, 2000: 877)

G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şiʿri nevāda **rāstı** / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda **rāstı** / Vaḳt-i gülde ey göñül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1623-2. Geh Ḥicāzı seyr ider gāhi nevāda **rāstı** / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1923-3. İñlerem bülbül gibi her dem nevāda **rāstı** / Gözüme düş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

rāst gelmek [1] Tesadüf etmek, tesadüfen bulmak, mülâki olmak. (Ş. Sami, 2010: 987)

G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol şehüñ bulam dime / O ḥesābı **rāst gelmez** degmede bāzārda

rāst olmaḳ [1] Doğru olmak, isabet olmak.

G218-3. Yārüñ gümānı bu idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki **rāst olupdur** gümān-ı dost

rāstī [7] *Far.* (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 429)

1. Doğruluk, istikamet.

G482-2. **Rāstī** ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri ẕikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G2126-1. **Rāstī** ḳāmetüñi gördüm ayā serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
B108. Göñlüm ister **rāstī** bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde bir zinde olmaya tenhā ḳocam

2. Gerçeklik, sıhhat, sıdk.

G103-4. Seni gözler **rāstī** ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmazʿaceb ḳıble-nümā
G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın söyleseñ / **Rāstī** ḫaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum tāzeler
G782-1. Ol ki bī-miṣl ü cismi çün cāndur / **Rāstī** ʿışḳ ehline ol cāndur
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū sensüz gerekmez bu cihān / **Rāstī** budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi

rāst-reh-iʿışḳ [1] Aşkın doğru yolu.

G1755-1. Baş ḳadem **rāst-reh-iʿışḳa** yine merdān ol / Yaʿni gelʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol

raṭb u yābis [1] *mec.* Münasebetl, münasebetsiz. (Ş. Sami, 2010: 987)

G1659-2. **Raṭb u yābis** her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

ravḳ itmek [1] Perdelemek.

Mh10-4. Her ne yirdenʿarż-ı ḥāl itmem işüñʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ şevḳinüñ ḥālātını **ravḳ itmedür** / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż

ravża [5] *Ar.* Bahçe, suyu ve çimeni bol bahçe. (Ş. Sami, 2010:987-988)

bk. ḫūr-ı ravża, ravża-i ʿışḳ, ravża-ı rıżvān

(ravżada [1], ravżadan [3], ravżaña [1])

G26-6. Ḫaḳḳ müyesser eylese varsa Muḥibbī **ravżaña** / Gözlerine eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu ṣabā / **Ravżadan** rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n'eyler ṭālib-i dīdār olan / Yeg gelür bir **ravżadan** bir gūşe-i vīrān aña

G1176-1. Sidreden ḳāmetüñi biz daḫi bālā bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de **ravżadan** aʿlā bilürüz
G1484-4. Didiler **ravżada** ṭāvūsa beñzer / Ṣalınsa her ḳaçan ruḫsāre zülfüñ

ravża-i ʿışḳ [1] Aşk bahçesi.

G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe şaymaz **ravża-ı ʿışḳ** ile dīdār isterüz

ravża-ı rıżvān [3] Cennet, firdevs. (Ş. Sami, 2010: 988)

G1727-1. Gülşen-i kūyuña nisbet **ravża-ı rıżvān** ḫacel / Ḥadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḥacel
G1812-4. **Ravża-ı rıżvān** ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür ol **ravża-ı rıżvān** vaṭandan

rāyāt-ı ʿışḳ [1] Aşk bayrakları.

G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup yine livā-yı āhumı / ʿĀleme **rāyāt-ı ʿışḳı** ser-bülend itsem gerek

ra'yet-i ri ʿāyet [1] İtaat bayrağı.

G2638-2. Ġāfil şalınma ḥālüme ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür çü şāha **ra'yet-i ri ʿāyeti**

rāygān [20] *Far.* Bedava, müf, meccanen, karşılığı verilmeyerek. (E. Tevfîk, 1890: 501) *bk. rāygān olmaḳ*

(rāygān [18], rāygāndur [2])

G85-5. Genc-i ḥüsnüñe el irmez **rāygān** / Anı zülfüñ bekler olmış ejdihā
G281-4. Nigārā şaḳla ḥüsnüñ müdde ʿīden / Dimesünler bulunur **rāygān** genc
G288-1. Vaşla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah **rāygān** girdi elüme gizlü genc
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince vaşla irmez ehl-i ʿışḳ / **Rāygān** vaşlını çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G363-6. Ben gözüm gevherlerini **rāygān** ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına sīm ü zer leẕīẕ
G436-3. İki cihānı virüben alan metā ʿ-ı vaṣl / Dürr-i şemini ḥaḳ budurur **rāygān** ṭutar
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb **rāygān** ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / **Rāygān** ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G780-4. Cān naḳdin var alma gel ey dost **rāygān** / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi yār / **Rāygān** girmez ele anı bahā ister iseñ
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / **Rāygān** saña virürler şoñra dirler rāḥat al
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe **rāygān** cānān senüñ
G1686-5. Ey Muḥibbī **rāygān** ḫarc eyleme söz gevherin / Çünki elfāẕuñ görenler dir güherden kem degül
G1732-4. **Rāygāndur** kim virüp varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G2024-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele **rāygān**
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rizesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda **rāygān**
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān viṣālin ey gönül / **Rāygān** girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2277-5. Ey Muḥibbī **rāygān** zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam şabā ʿālemde yāḫūd şāne ben
G2359-5. Muḥibbī **rāygān** söz gevherini / Ṣaḳın virme bilen alur bahāye
Mh14-2. Ḳıymetin bilen olur elbette insān cevherin / Naḳd-i cāna **rāygāndur** alsañ ʿirfān cevherin / Maʿrifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin

rāygān olmaḳ [1] ...bād-i hevādan gelmek. (Tulum, 2011: 1484)

G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ **olmaz rāygān** / Kim anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür

rāy-kec [1] Çarpık/yanlış düşünce.

G2082-3. Māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / **Rāy-kecdür** saña ey māhum kemān-ebrū diyen

rāz [26] *Ar.* Sır, gizli şey. (Ş. Sami, 2010: 988)

bk. ifşā-yı rāz, kāşif-i rāz, keşf-i rāz itmek/ḳılmaḳ, maḥrem-i rāz, rāz-ı dehān, rāz-ı derūn, rāz-ı ʿışḳ, rāz-ı nihān

(rāz [5], rāza [1], rāzı [1], rāzın [1], rāzını [2], rāzum [8], rāzuma [1], rāzumı [1], rāzuñ [3], rāzuña [1], rāzuñı [2])

G230-2. Söyler iseñ ey gönül elbette **rāzuñ** fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuna sen mühr-i sükūt
G290-2. Gizlü **rāzum** āşikār oldı yine / Ṣaḳlayamaz gönlüm olmışdur zücāc
G549-4. Gizlü **rāzum** āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḫi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var şanur
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü **rāzum** anuñ içün oldı fāş üç günde bir
G701-4. Nice bir şaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne **rāzum** var
G997-3. Gizlü **rāzum** virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül midür bülbül midür
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ ẕikrini fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu **rāz**

G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül şevḳine / Cümle dökdi ne ki var ḳalbinde **rāz**
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum ṣorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü **rāzum** cümle fāş
G1317-3. Kimseye **rāzuñ** dime sīnemde ṣaḳla **rāzuñı** / Ehl-i dünyā ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1339-3. Cānā daḥi dime vāḳıf olmasun ol **rāzuña** / Ḥaḳḳ dimişler كل سر ّ جاوز الأثنين شاع
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum **rāzumı** / Tā seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1667-5. Gizlü **rāzı** bu Muḥibbī'nüñ nice fāş olmasun / Dil ise dīvānedür dildār ise maḥrem degül
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi ṣaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün **rāz** gül
G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi **rāzın** / Ölürsem itmem ifşā ben anı rāz-dār oldum
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu gelsün berü **rāz** isteyen
G2491-2. Zinhār ṣaḳla **rāzuñ** keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr aṣdılar dāre
G2507-3. Degme kimse ṣofrasına ʿışḳuñuñ el ṣunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz **rāzuma**
G2542-4. Meyān ile lebinden ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu **rāza**
G2551-1. **Rāzını** ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı aġız açup söylese
G2693-1. Dün ḥayāl-i yār ile bir nice **rāzum** var idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı ṣerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḥayāl-i yār ile bir nice **rāzum** var idi
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye dime bu **rāzuñı**
G2760-2. Aġzı remzini bilmedi anuñ / ʿAczine ḳāyil oldı **rāz** ehli
G2788-2. Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup dil **rāzını**

rāz-ı dehān [1] Ağzının sırrı.

G1167-2. Göñülden ṣaḳlaram **rāz-ı dehānın** / Degül dīvāne çünkim maḥrem-i rāz

rāz-ı derūn [2] İçteki gizli şey, sır.

G545-2. Eyleyen **rāz-ı derūnum** āh kim bu ḥalḳa fāş / Āhum ile itdügüm çāk-ı girībānumdadur
Mr4-11. Ḫaste -dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim ben aña / Ṣerḥ idem **rāz-ı derūnum** derdini öñden ṣoña

rāz-ı ʿışḳ [3] Aşk sırrı.

G323-1. **Rāz-ı ʿışḳum** fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / Yoġ itmiş bu merdümān-ı çeşme hergiz iʿtimād
G1409-3. Bāl ü per yaḳ ṣem ʿ-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ **rāz-ı ʿışḳ**
G2084-6. **Rāz-ı ʿışḳa** vāḳıf oldum ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu gelsün berü rāz isteyen

rāz-ı nihān [5] Gizli tutulan sır.

G366-3. Sırrumı fāş eyleyen ʿālemde göz yaşıdur / Kim bilürdi virmese **rāz-ı nihānından** ḫaber
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḥi bu dīvāne dil **rāz-ı nihānum** var ṣanur
G1489-2. Dilā āh eyleyüp dökme gözüm yaş / Ṣaḳın kim fāş olur **rāz-ı nihānuñ**
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ **rāz-ı nihānı** bülbülüñ / Yaş yirine dökilüp gülşende ḳanı bülbülüñ
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı yoḳ bir ʿāşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur **rāz-ı nihānı** bülbülüñ
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi **rāz-ı nihānum** ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül

rāz-dār [1] Sır tutan. (Devellioğlu, 2000: 880)

G2000-4. Hezārān luṭf ile dilber baña keşf eyledi rāzın / Ölürsem itmem ifşā ben anı **rāz-dār** oldum

rāżı [25] *Ar*. Uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden. (TDK, 2011:1967) *bk. rāżı olmaḳ*

(rāżı [3], rāżıyam [19], rāżıyuz [3])

G95-4. Tīġ-i cevr ile başum ḳaṭ ʿeylesen / **Rāżıyam** tek ḳılma ḳapuñdan cüdā
G124-3. **Rāżıyam** her ne gelür senden cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G259-2. Her ne kim senden gele cevr ü cefālar **rāżıyam** / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeş
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar **rāżıyam** / Her ne itse cānuma ẕevḳ ü dile merhem gelür
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / **Rāżıyuz** her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse **rāżıyam** senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G951-4. **Rāżıyam** devr-i felekden ṣād olupdur yıldızum / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / **Rāżıyam** her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1022-2. Görmesem n'ola vefāñı **rāżıyam** ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1047-3. **Rāżıyam** cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa hezārān ẓulm ü nāz / **Rāżıyuz** ol şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez **rāżıyam** / Bu Muḥibbī ḥālin tek itmeñüz aġyāre ʿarż
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet **rāżıyam** ol uyḫudan uyanmayam
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / **Rāżıyuz** lā dimezüz tek bize yārān küsmesün
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün **rāżıyam** / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd zemīn
G2159-5. Ḳāni ʿam bir loḳmaya dünyā na ʿiminden n'olur / **Rāżıyam** bir ḫırḳaya dimem ki bī-şālem bugün
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr **rāżıyam** / Ṣundum nigārā cān ile çün tāb-dār elin
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yoḳ / Nice **rāżı** olayım gerdiş-i devrānumdan
G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ **rāżıyam** / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

G2326-3. **Rāžıyam** bir gün öñürdi beni öldür güzelüm / Ger murāduñ beni hecrüñ ile öldürmek ise
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile dil şād eyleme / **Rāžıyam** cevr ü cefā ḳıl tek beni yād eyleme
G2438-5. **Rāžıyam** öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2490-4. Öldürürse **rāžıyam** olsun aña ḳanum ḥelāl / Ḳapusından dūr idüp gözden hemān bıraḳmaya
Mr9-5. Andan ayru olmaġa **rāžı** degüldüm bir nefes / Şimdi dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / **Rāžı** ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn

rāžı olmaḳ [1] Uygun bulmak...(TDK, 2011: 1967)

G1780-6. **Olmasa** cevrine Muḥibb **rāžı** / Dimez idi anı çīrā sevdüm

rāzıḳā [1] Ey rızık veren.

M1-1. ʿĀlimā **rāzıḳā** perverdigārā / Ḫudāvendā ḥākimā girdikārā

rebiʿ [1] *bk. faṣl-ı rebīʿ*

G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur yaz gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür

red/redd [1] *Ar.* Geri döndürmek, döndürülmek, kabul etmemek, edilmemek. (A. Nazîmâ, 2002: 430)

bk. lafẓ-ı redd, red/redd eylemek/itmek

G78-3. Bilmedüm cānā murāduñ **red** mi öldürmek midür / Her ne kim maḳṣaduñ oldısa düşen oldur baña

red/redd eylemek/itmek [26] Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek. (TDK, 2011: 1969)

G23-5. Muḥibbī cān ile ister ḳapuñı / Ḳapuñdan **idesin** ḥāṣā anı **red**
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / Var mı bir meẕhebde kim **redd ide** mihmānı dürüst
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / Yoḳdurur bir vech ile **redd eylemek** mihmān dost
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña **redd eyleme** / Ḳanda varsun pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum saña maʿlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel **itme redd**
G359-5. Umaram ki Muḥibbī'ye şefāʿat / İdesin dergehünden **itmeyüp red**
G421-5. Bende-i muḫliṣ Muḥibbī'dür didüm **redd eyledüñ** / Didi ṣanma cevr anı yā ṣīve yāḫūd nāzdur
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḫışm ile **redd eyleyüp** ol dem baña der gösterür
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / **Redd idüp** anı saña bīgāneler maḥrem gelür
G1129-2. Beni **redd eyleme** varsam ḳapuña / Kerīm olan kişi bend-i der itmez
G1272-5. Bīgāne ṣanup **eyleme red** bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni **redd eyleme** / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu resme ḫāṣ
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp **redd itme** kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde Ṣaṭ
G1496-5. Güneh-kāruñsa **redd itme** Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden yeg
G1568-4. **Redd ider** ḳapusından aġlar isem / İgitlige daḫi sitāre gerek
G1701-3. Āsitānuñdan bu ben üftādeñi **redd eyleyüp** / Müddeʿīi maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle gel
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / Kim bendesini **redd ide** bir şāh ne müşkil
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden **redd idüp** ol dem anı dāmāna ṭapşırdum
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül sāilini **eyleme redd** / Vir baña ḫüsn zekātını ki ḥācet-mendem
G2199-6. Ḫidmete geldi bu Muḥibb ḳapuña / Anı **redd eyleme** ʿabid olsun
G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ iki nīme / Ḳo ḳılsun **redd idüp** tek yüri dime
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam **ider red** şūretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḥāl-i kilāb ulı
G2674-5. **Redd eyleme** cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2725-3. Varıcaḳ kūyıña ʿuşşāḳuñı gel **eyleme redd** / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi
Mr28-6. **Redd idüp** ʿāşıḳları aġyār ile hem-dem olur / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

refʿ [1] *Ar.* Kaldırma...(Ş. Sami, 2010: 989) *bk. refʿeylemek/itmek, refʿ-i melāl*

Mr17-13. Mey gibi ister iseñ şāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim **refʿ** ola dilden hep ġam

refʿ eylemek/itmek [8] (Tulum, 2011: 1488)

1. Ḳaldürmaḳ, yoḳarı ḳaldürmaḳ...

G80-4. Zülfüñi **refʿ it** görinsün gün yüzüñ / Niceye dek ol niḳāb ile ṭura
G113-4. Zülfüñi **refʿ eyle** göster gül cemālüñ ka besin / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G377-4. Zülfüñi **refʿ it** cemālüñden görinsün āfītāb / Gice ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G410-3. Zülfüñi **refʿ it** görinsün ruḫlaruñ / Küfri n'itsün cān u dil īmān sever
G1703-2. Ġam ġubārın levḫa-i dilden ne **refʿ eyler** didüm / Şayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G2538-4. El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin / **Refʿ itse** sübḥānı yüzi ḫūrşīdi açılsa

2. ...yüceletmek, ulułandürmaḳ...

G1373-5. **Refʿ idüp** nefsin ḥicābın gördi ḥüsn-i dilberi / Bu Muḥibbī oldı çün nükte-şinās-ı men-ʿaref

3. ...savdürmaḳ, savmaḳ, defʿ ü refʿ etmek...

Mr6-9. **Refʿ idüp** aġyārı varup yār ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz

refʿ-i melāl [1] Üzüntünün kalkması.

G1703-2. Ġam ġubārın levḥa-i dilden ne refʿ eyler didüm / Ṣayḳal-ı meydür didi pīr-i muġān **refʿ-i melāl**

refīḳ [2] *Ar.* Arkadaş, yoldaş, hempa. (Ş. Sami, 2010: 989)

bk. refīḳ-i ʿışḳ, refīḳ olmaḳ

G1321-2. Evvel **refīḳ** ṣoñra ṭarīḳ bu meṣeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1350-4. Ḥācet degül bu ḫāne-i hicrāna ey **refīḳ** / Uyarma şem ʿī sīnem olupdur aña çerāġ

refīḳ olmaḳ [1]...yołdaşlıḳ etmek, yołdaş ołmaḳ, yārlıḳ etmek...(Tulum, 2011: 1489)

G1220-2. Ger **refīḳ ola** seg-i kūyuñ baña ey dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres

refīḳ-i ʿışḳ [1] Aşk yoldaşı.

G2663-4. Derd-i derūnı ṣorma baña ey **refīḳ-i ʿışḳ** / Odlare yaḳdum ʿālemi söyletme hā beni

refiḳān [4] Arkadaş. *bk. refīḳān-ı ṭarīḳat*

G140-4. Ey **refiḳān** bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sīnem olmışdur rübāb
G485-2. Müjde olsun ey **refiḳān** belā kim yise yār Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāṣıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G1299-4. Ey **refiḳān** reh-i ġam içre duʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1302-4. Rāh-ı ġamda ey **refiḳān** cān virürsem derd ile / Benüm içün sūre-i iḫlāṣı oḳuñ ez-ḫalāṣ

refiḳān-ı ṭarīḳat [4] Yol arkadaşı.

G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḫi benüm esrāruma / Ey **refiḳān-ı ṭarīḳat** ṣormañ ol ne zārdur

reftār [11] *Ar.* Gidiş, yürüyüş, hareket. (Ş. Sami, 2010: 989)

bk. ḳadd ü reftār, kebk-i reftār, serv-i reftār, serv-ḳad-i reftār, şīve vü reftār

(reftār [1], reftāre [1], reftārı [2], reftārını [1], reftārumı [1], reftāruñ [4], reftāruñı [1])

G189-4. Deyr içinde gördiler **reftāruñ** ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup her yaña ḳılsum serv-veş **reftār** şi ʿr
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuna līkin anuñ güftārı yoḳ / Serv dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ **reftārı** yoḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim **reftārı** yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost ruḫsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende **reftāruñ** senüñ
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören **reftārını** eydür meger kebg-i deridür bu
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı olur revān / Ey boyı serv-i sehī **reftāruñ** eyler ārzū
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti yoḳdur anuñ çün bir ḳadem **reftāre** de
G2617-1. Servler gülşende māt oldı görüp **reftāruñı** / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm **reftārumı**
G2759-4. Görelden serv **reftāruñ** yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi

reftār eylemek/itmek [6] Yürümek, gitmek, gezmek, meşy etmek... (Tulum, 2011: 1489)

G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı yaşum her ṭaraf / Bāġ-arā **reftār ider** serv-i ḫırāmānum görüp
G919-1. Güzeller nāz ile **reftār iderler** / Dönerler ġonce-veş güftār iderler
G1085-2. Cennete ḫūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol serv-i nāzum gibi **reftār eylemez**
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile **reftār eyleseñ**
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi tek ṣalınsun yār **reftār eylesün**
G2322-4. **Reftār ider** çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār serv

reftāre gelmek [11] Salınmaya/yürümeye başlamak.

G262-2. Serv gibi bāġda **reftāre geldüñ** nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın firāvān elġıyāṣ
G467-2. **Reftāre gelse** serv gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına cū gibi yaşum ol ser-firāz ider
G559-1. Serv-veş **reftāre gelse** göz yaşı her an aḳar / Ġonce-veş güftare gelse çeşme-i ḫayvān aḳar
G1425-1. Her ḳaçan **reftāre gelse** ol ḳad-i bālāya baḳ / Serve nisbet eyleme inṣāf ḳıl a ʿlāya baḳ
G1657-1. **Reftāre gelüp** serv gibi dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān ol
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey serv ḫırām / Sen daḫi **reftāre gel** gülşende bir dem nāz ḳıl

G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile **reftāre gelen** serv-i çemensin sen
G2083-3. Sidre ṭāvūsı gibi nāz ile **reftāre gelür** / Her ḳan nāz ile ala ele dildār etegin
G2273-1. Nāz ile **reftāre gel** geşt eyle bāġ u būstān / Servler ḳarşu gelüp bulsun şeref gül-i gülsitān
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür ol serv-i sehī ger **gele reftāre** be-gū
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm **reftāre gel** luṭf it bu dem / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men

reft [1] *Far.* Gitme. (E. Tevfîk, 1890: 508)

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men **reftet** ü men bā-hod nemi-ārem henüz

reg [1] *Far.* Damar.

G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende her **reg** dest-i ġam mıżrābumuz

reh [6] *Far.* Râh'ın muhaffefi. (M. Nâcî, 2009: 584)

bk. ferş-i reh, gerd-i reh, ḫāk-i reh, reh-i āsumān reh-i cānāne reh-i dildār reh-i ġam reh-i ʿışḳ reh-i kūy reh-i sevdā

(reh [2], rehdür [2], rehidür [1], rehine [1])

G47-1. **Reh** bulursan kūy-ı yāre her seḥer-gāh ey ṣabā / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh ey ṣabā
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi **reh** gerçi ki Ferhād
G744-4. ʿĀşıḳ vişāle irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince **rehdür**
G897-3. ʿĀşıḳ vişāle irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü **rehdür**
G1028-3. Olmadı Mecnūn saña pā-dāş / Yürür dil vādide şehā re**h**idür
G2510-3. ʿIşḳuñ **rehine** girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca tişe

reh-i āsumān [1] Gökyüzü yolu.

G436-4. Ḫurd eyledi zemīni göñül āteşi hemān / Şimdengirü zebāna **reh-i āsumān** ṭutar

reh-i cānāne [1] Sevgilinin yolu. *bk. reh-i dildār*

G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm **reh-i cānāneye** / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm ġubār itsem gerek

reh-i dildār [1] *bk. reh-i cānāne*

G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi **reh-i dildārda**

reh-i ġam [2] Keder yolu.

G1299-4. Ey refiḳān **reh-i ġam** içre du ʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz siz iḫlāṣ
D1-2. Beydaḳ gibi **reh-i ġamı** ger başa iletmeye / Naṭ ʿ-ı vefāda ʿışḳ eri ferzāne olmaya

reh-i ʿışḳ [14] Aşk/aşkın yolu.

G45-4. **Reh-i ʿışḳ** içre bulsam ṭopraġumı / Alup kuḥl idine cennetde hūrā
G240-3. **Reh-i ʿışḳı** giçer ʿışḳ ehli āsān / Ne ḳaṭ ʿ-ı menzil aña ne maḳāmāt
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli **reh-i ʿışḳ** içre ger ṣorsañ / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G659-5. Leb-i la ʿlüñ firāḳiyle **reh-i ʿışḳuñda** cān virsem / Bite ḳabrümde ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān yir yir
G779-1. Kim elif gibi **reh-i ʿışḳuñda** yārüñ ṭoġrıdur / Bakışından çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G827-3. **Reh-i ʿışḳ** içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz tīġ u ḫançerden başın merdāne olmışdur
G910-5. Nigārā şanma ʿışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh **reh-i ʿışḳuñda** şādıḳdur
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi **reh-i ʿışḳuñ** yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña her an oynadur
G1101-2. İtmedüm ben **reh-i ʿışḳ** içre ṭarīḳi ḥāṣıl / Tā ki şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / Ol **reh-i ʿışḳ** içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül zārüñ olam / Tā ölince **reh-i ʿışḳ** içre hevā-dāruñ olam
G2210-4. Dönülmez ben **reh-i ʿışḳa** yöneldüm / Du ʿā-yı ḫayr ḳılsun baña yārān
G2518-2. Ġamdan özge **reh-i ʿışḳından** gözümde nem-ola / Neme yitmez bu gözüm yaşın benüm daḫi neme
Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḫālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur **reh-i ʿışḳ** içre zādı ʿāşıḳuñ

reh-i kūy [4] Sevgilinin beldesinin/semtinin yolu.

G992-3. Yüzüm üzre umaram ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm **reh-i kūyuñda** ḳaşdum düşmedür
G1716-4. Mūrlar gibi **reh-i kūyında** pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün **reh-i kūyuñda** pā-mālem
G2007-4. Ola kim başasın diyü yüzüme / **Reh-i kūyuña** düşmiş bir türābam

reh-i sevdā [1] Sevda yolu.

G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye **reh-i sevdā** imiş / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ

rehā [2] *Far.* Halas, kurtulma. (E. Tevfîk, 1890: 510) *bk. rehā bulmaḳ*

G1155-1. Dostlar hicrān şebinde kim **rehāyı** istemez / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı istemez

rehā bulmaḳ [1] Kurtulmak. (Lexicon, 1890: 996)

Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / Yudısar ḫalḳ-ı cihānı **bulımaz** kimse **rehā**

rehber olmaḳ [4] Yol gösterici, kılavuz olmak.

G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ gibi yolum yañılam / Işḳ çün **rehber olup** gösteriser rāh baña
G200-1. **Rehber ol** baña gel der-i cānāne ilet / Yaʿni cān bülbülini tāze gülistāna ilet
G1038-4. **Rehber oldı** dün ḫarābāta baña pīr-i muġān / Çünki ol ehl-i irādet itdügi irşāddur
G1890-5. Umaram **rehber ola** bize Ebūbekr ü ʿÖmer / Ey Muḥibbī yürüyüp Şarḳa sipāhı çekelüm

reh-güzār/reh-güzer [4] *Far.* Geçecek yol, geçit. (M. Nâcî, 2009: 585)

bk. reh-güzār-ı kūy-ı dilber

(reh-güzārında [1], reh-güzāruñ [1], reh-güzer [1], reh-güzerinden [1])

G138-1. **Reh-güzārında** beni yār perīşānum görüp / Bir naẓar raḥm eyledi ḥāl-i perīşānum görüp
G1827-5. **Reh-güzāruñ** ḳumı ile şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz ile giçer sāʿātüm
G2248-3. At ġamze oḳın sīneme dilden öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler **reh-güzer** olsun
Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā **reh-güzerinden** / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür

reh-güzār-ı kūy-ı dilber [1] Sevgilinin semtinin geçtiği yol.

G824-1. **Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde** şu kim pā-māl olur / Ṭāliʿ devlet bulup baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur

rehn [3] *Ar.* Ödünç veya ariyet olarak alınan şeyin yerine verilen şey, tutu. (M. Nâcî, 2009: 585) *bk. rehn-i der-i ḫummār, rehn almaḳ, rehn ḳomaḳ, rehn-i mey, rehn virmek*

(rehn [2], rehnine [1])

G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / **Rehn** içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / **Rehn** içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G2235-4. Ḫırḳa mey-ālūde-mey ḳılsam beni ʿayb eylemen / Bir ḳadeḥ mey **rehnine** göndermişem destārı ben

rehn almaḳ [1] Alıkoymak.

G1255-3. Zāhidā vāʿıẓları gördüm ki ḥırṣ-ı cām içün / **Rehne aldı** her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş

rehn ḳomaḳ [3] Tutuye ḳomaḳ, rehine ḳomaḳ, rehin virmek. (Tulum, 2011: 1491)

G129-5. **Rehn** bāde **ḳodı** çün cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa nʾola şāfi-meşreb
G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı zāhidā Mecnūnleyin / Bādeye **rehne ḳoyup** kendüñi ʿuryān eyledüñ
G2076-3. Bilse idüñ **rehne ḳorduñ** zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

rehn-i der-i ḫummār [1] Meyhane kapısının rehini.

G468-3. Görse idi deyr-ārā zāhid seni ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin **rehn-i der-i ḫummār** ider

rehn-i mey [1] Şarabın rehini.

G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / **Rehn-i mey** ḳılur külāhın yañılup evrādını

rehn virmek [1] *bk. rehin ḳomaḳ* (Tulum, 2011: 1491)

G1797-1. **Rehne virdüm** tācumı bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm

reh-nümā [6] *Far.* Rehber, kılavuz, yol gösteren. (Steingass, 1892: 600)

G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki ey dil **reh-nümā** oldum saña
G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlüʾl-ālemīn baña olursuñ **reh-nümā**
G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde yolın bilmeyen āṣilere / Şefḳat idüp olasın her birine sen **reh-nümā**
G80-5. Bu Muḥibbīʾye ṭarīḳ-i müstaḳīm / Göster irmişlere sensin **reh-nümā**
G81-5. Giçe ṣırāṭı berḳ ḫaṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña **reh-nümā**
Mr29-8. Baña göster **reh-nümā** ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

reh-nümūn [1] *bk. reh-nümā*

G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar ile saña çün ol **reh-nümūn** giçer

reh-zen [4] *Far.* Yol kesici. (Steingass, 1892: 599)

(reh-zen [3], rehzene [1])

G347-2. Ṭutdı **reh-zen** diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḥaḳ yire zülfinde aşar dāre meded
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar **reh-zen** elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice **reh-zen** dimesün / Ġamzesi tīrin atar elde kemānın gezdürür
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir **reh-zene**

reh-zenlıḳ [1] Hárāmīlik, ḳursanlıḳ. (Tulum, 2011: 1491)

G2689-3. Dil ḳāfilesin rāh-ı maḥabbetde kem itdüm / **Reh-zenlıḳ** idelden berü ol çeşm-i ḫırāmı

remed [1] *Ar.* Göz ağrıması. (Zülfe, 2011: 169)

G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile ża'af geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile def' oldı ol **remed**

remmāl [4] *Ar.* Fālci, fāl açici, ġāib söyleyici, kāhin...(Tulum, 2011: 1491)

(remmāl [2], remmālem [2])

G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / Tā ki 'ışḳuñ ḥālini bilmekde bir **remmāl** olam
G2125-4. Taḫta-i sīnemde dökdüm çünki eşküm noḳṭasın / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde **remmālem** bugün
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḥālini bilmekde **remmālem** bugün
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / Bilmege 'ışḳun nüktesin **remmāl** olayın bir zamān

remz [2] *Ar.* Gizlice işaret, ima. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 432)

bk. remz ile, remz-i zebān

(remzi [1], remzini [1])

G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti / Bu **remzi** yüri fehm idesin şu gülābdan
G2760-2. Aġzı **remzini** bilmedi anuñ / 'Aczine ḳāyil oldı rāz ehli

remz ile [3] ...sirr ile, tárik-i mu 'āmmá ile...(Tulum, 2011: 1494)

G1601-3. Cānını ḳurbān ider **remz ile** ehl-i dillerün / Ey güzeller serveri ḥoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G2327-4. Giceyi güne degiş ḥaṭṭuña didi nice kez / 'Ārıżun **remz ile** dir 'anberi kāfūr eyle
G2451-1. **Remz ile** derd-i dilüm söyler bu göñlüm gūşına / Şād-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına

remz-i zebān [1] Dil ifadesi/işareti.

G218-1. Dilden giderme söyleye dur dāsitān dost / Ola ki gūşuña **remz-i zebān** dost

renc [8] *Far.* Ağrı, elem, derd, illet, mihnet. (E. Tevfîk, 1890: 509)

bk. cefā vü cevr ü renc, renc-i sūzān

(renc [6], renci [1], rencini [1])

G30-4. Didüm ki çekdüm **rencini** bulmaġa ḫüsni gencini / İrmek aña mümkin degül bekler dü-zülf-i ejdihā
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur **renc** ḫāṣıluñ / Cümle 'ālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G288-1. Vaṣla irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü **renc** / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi **renc** / Ḥamdülillah ḫāṣıl itdüm 'ışḳ gibi ulı genc
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde **renc** / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G2375-2. Şular kim çekdiler 'ālemde **renci** / İrişür muḳarrer 'āli gence
G2614-4. Belāsuz 'ışḳ bulınmaz cihānı ser-te-ser gezdüm / Ki gence **renc** lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2707-2. Eger dirsem mi **renc** ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge yoḳdur güft ü gūyı

renc-i sūzān [1] Ateşli ıstırap.

B46. Ḥased bir **renc-i sūzān** cānı yaḳar / Ne cān belki cānānı āni yaḳar

rence [6] *Far.* Zahmet, eziyet, meşakkat. (Ş. Sami, 2010: 991) *bk. rence virmek*

G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum **rence** ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne gel
G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḥaste temennā-yı maḳdemüñ / Bir kerre bārī ḥālümi gör **rence** ḳıl ḳadem
G2337-1. 'Işḳ yolında ṣabr iden **rence** / İrişür 'āḳıbet ulı gence
G2540-1. Egerçi uġradum 'ışḳ içre **rence** / Biḥamdillah irişdüm gizlü gence
G2548-1. Şataşdum 'ışḳ içinde gerçi **rence** / Biḥamdillah irişdüm ulı gence
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḫālümi şormaz gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün **rence** fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz

rence virmek [1] Sıkıntı, eziyet vermek.

G2375-4. Yiter ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫır / Nigārā destüñe gel **virme rence**

reng [15] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 991)

bk. bisāṭ-ı heft reng, reng almaḳ, reng eylemek/itmek, reng virmek, reng-i al, reng-i ḥazān, reng ü būy

(reng [10], rengi [5])

1. Eşya ve ecsâmın güneşin bazı şualarını bel' ve bazılarını reddetmeleriyle nazarda gösterdikleri suverin beheri, levn.

G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng **reng** / ʿĀlemi ḳıldı gözüme ol gözi tātār tār
G1475-3. Lebüñ ġonce yañaġuñ āl idersin / Giçersin baña bu nevʿile çoḳ **reng**
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne sebebdendür ki böyle cāme giydüñ al **reng**
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki **reng**
G1963-2. Ḳabrüm üzre göresüz ger bite ḫūnīn lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur **rengi** ḳanumdan benüm
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür yā piyāle / Yañaġı **rengi** mi yeg yoḫsa lāle
G2755-1. Kimi afyoni ḫalḳuñ kimi bengi / Kimi içer şarāb-ı lāle **rengi**

2. *mec.* Hile, mekr.

G2710-2. Libāsını idüp başdan başa al / Giçer bu nevʿa dilber baña **rengi**
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde **reng** / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / Şarāb iç ḳalmaya ḳalbinde tā **reng**

reng almaḳ [3] Yeni bir renk kazanmak. (TDK, 2011: 1973)

G1619-1. **Alur** gül ʿārıżuñda būy ile **reng** / Velī ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1699-4. Gülşen içre ger ʿīẕār-ı yārden **reng almasa** / Ālem içre bulmaz idi bu ḳadar ʿīẕār gül
G1724-1. ʿĀrıżuñdan **almasa reng** ile bū ey yār gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül

reng eylemek [1] Aldamaḳ, aldatmaḳ, aldanc ołmaḳ, al etmek, hīle etmek...(Tulum, 2011: 1496)

G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā şaydına himmet bāzını / Şalduġumda ayaġına bālumı **reng eyledüm**

reng virmek [1] Renklemek, boyamaḳ, boyałamaḳ...(Tulum, 2011: 1496)

G373-2. Dem-be-dem bir ġonce-leb-i raʿnā ġamından aġlaram / Lāleye **rengi viren** bu çeşm-i nemnākümdürür

reng-i al [1] Kırmızı renk.

G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i şāniʿ baġladı ruḫsāruñ üzre **reng-i al**

reng-i ḥazān [1] Güz rengi/sarı renk.

G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı **reng-i ḥazān** / Eşk-i ḥasret birle yazdum ḥālümi dildāruma

reng ü būy [2] süs ve bezek ‖ şan ve şöhret (şevket); bkz. ŞÜKÜN, C. II, s. 1022

G280-5. Dilā aldanma gülzār-ı cihānuñ **reng ü būyına** / Fenādur āḫiri meyl itme gülden hem dikenden geç
G509-3. Her-cāyidür alınma gülüñ **reng ü būyına** / Bārī dilüñi virür iseñ bir nigārā vir

reng-ā-reng [1] *Far.* Türlü türlü renkli. (M. Nâcî, 2009: 586)

G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile **reng-ā-reng** ider

rengīn [28] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 991)

bk. nāzik ü rengīn, rengīn itmek, rengīn olmaḳ, ruḫ-ı rengīn, şiʿr-i rengīn

1. Rengi olan, parlak renkli.

G259-5. Kim göre **rengīn** lebüñle dostum lü'lü' dişüñ / Diye dürre kim baḳar laʿl-i bedaḫşāndur ʿabeş
G799-4. Ġam meclisinde yaşum **rengīn** tāra döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh oḳların atdum / **Rengīn** yaşumı eyledüm ol yāya kirişler
G997-1. Gülşenüñ **rengīn** ḳumāşı gül midür bülbül midür / Şīşelerle ṭolı yaşı gül midür bülbül midür
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnıʿuryān şanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ **rengīn** ḳumāşı var imiş
G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir şāh-ı beng / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem **rengīn** ḳumāş

G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ **rengīn** şarābı var imiş / ʿIşḳ odiyle bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār ile bu **rengīn** yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḥırāmāndur diyen / La ʿlüñe **rengīn** dimiş la ʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı **rengīn** şarābdur / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum kebābına
G2714-1. İşitdi cān ḳulaġı bu nidāyı / Ki ʿışḳ ehli n'ider **rengīn** ḳabāyı

2. Musanna ve müzeyyen (ibare, söz)

G705-4. Daḥi **rengīn** dizeyim söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger dirse hüner
G831-6. Daḥi **rengīn** dizelüm söz dürlerin / Şiʿrüme yārān eger dirse hüner
G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir **rengīn** ġazel / Ṭarz- ı şiʿr içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur
G937-5. Medḥ idüp laʿlüñ Muḥibbī dise bir **rengīn** ġazel / Ṭayr-i ḳudsī işidüp Sidreden taḥsīn ider
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi **rengīn** ġazeller baġlamış
G1479-4. N'ola **rengīn** ise sözüñ selefʿşiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1633-5. **Rengīn** sözüñ kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḥi nāzik
G1697-5. Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫan / Anı gelmezdi dilinden böyle bir **rengīn** ġazel
G1950-1. Bir lāle-ḫad hevāsına **rengīn** ġazel didüm / Medḥ eyleyüp göz ile ḳaşın bī-bedel didüm
G2092-6. Şiʿr-i pür-sūzum daḥi **rengīn** düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı ger tāba ben
G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini **rengīn** eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse n'ola Selmān-ı zamān
G2597-4. Jeng oldı göñlüm āyīnesi gerd-i derd ile / **Rengīn** ġazel ḳaçan dīne dil kim ḥazīn ola

rengīn itmek [2]

1. Renklendirmek.

G482-3. Gāh aġlar geh oḳur bülbül gülüñ mecmuʿasın / Eşk-i çeşmümden gülüñ evrāḳını **rengīn ider**

2. Parlatmak.

Tb1-29. Çünki ʿādetdür güzeller ʿāşıḳına kīn ider / Bu Muḥibbī ḫaste-dil medḥüñ igen **rengīn ider**

rengīn olmaḳ [2]

1. Renkli olmak, renklenmek.

G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp **rengīn ola** ol şevḳden güller

2. Musanna ve müzeyyen olmak.

G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ şiʿrüñi **rengīn ola** / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʿl-i yār olmaḳ gerek

resen [3] *Far.* İp, urgan. (E. Tevfîk, 1890: 505) *bk. resen-i zülf*

(resen [2], resendür [1])

G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi **resen** her sü çeker / Şanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G1167-3. Baş eg zülfe **resendür** cān u dilden / Disünler saña ʿuşşāḳ içre cānbāz
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ zülfe āḫır / Olur cān gerdeninde bu **resen** bes

resen-i zülf [1] Saçının/perçeminin ipi.

G601-3. **Resen-i zülfüni** elden ḳomayup cilve ḳılur / Şanma kim bencileyin ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür

resm [15] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 992) *bk. ism ü resm, resm urmaḳ*

(resme [2], resmedür [1], resmi [2], resmin [5], resminde [1], resmini [4])

1. Tarz, tertip, usul, nesak.

G96-5. Ḫoş ṭutar her dem raḳībi gözlemez ʿāşıḳların / Bī-vefālıḳ **resmini** bilsem kim ögredür aña
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol dilber-i raʿnā giçer / Bī-vefālıḳ **resmini** ḳılmaḳda şan dünyā giçer
G993-5. Gāh cevr ü geh cefā gāhi girişme gāh nāz / Ey Muḥibbī dil-rübālar cünbişi bu **resmedür**
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿuşşāḳuñ bu **resme** ḳıyl ü ḳāl eyler
G1300-2. Cān u dilden ḳapuña geldüm beni redd eyleme / Degmeñüz bende bulınmaz kim ola bu **resme** ḫāş
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse iḥsān it / Didi **resm** olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet yoḳ
G1399-4. Ten aʿşāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar **resmi** budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ **resmini** ögrendi meger / Her gice meclis gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ **resmin** Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer eşʿār u dīvānuñ senüñ
G1701-1. Dostum cevr ü cefā **resmini** bünyād eyle gel / Öldürüp ʿāşıḳları ʿālemde bir dād eyle gel
G1801-4. Ārzū ider göñül vaşlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā **resmin** bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ ruḫuñ īmānını / Bu müselmān **resmi** mi ey nā-müselmānum benüm
G2129-5.Ḫūblıḳ **resmin** budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan çıḳasın
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā **resmin** / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı

2. Bir insan veya hayvan yahut mevki vesairenin kâğıt üzerine el ile yapılan şebîhi, tasvir, timsal.

G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsārun senüñ / Bir ḳılun **resminde** çün ʿaciz ḳalur naḳḳāşlar
G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum sīne-i efkāruma / Āh **resmin** naḳş ḳıldum bu derd-i dīvāruma

3. Eser, nişan, alâmet.

resm urmaḳ [1] Resmetmek, şekil çizmek, nakşetmek. (TS, 2009: 3211)

G1250-3. Şehr-i ʿışḳun **resmini urduḳda** ressām-ı ezel / Kelle-i ʿuşşāḳdan sözini bünyād eylemiş

resm-i ʿanā [1] Zahmet/meşakket usulü.

G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu şanʿatı / Dilberüm her dem baña **resm-i ʿanāyı** çekdürür

resm-i vefā [1] Vefa usulü.

G314-3. Tendedür **resm-i vefāda** yār līk / Bulmış ol rāh-ı cefā içre rüsūḫ

ressām-ı ezel [1] Ezel ressamı. (Cenabıhakk)

G1250-3. Şehr-i ʿışḳuñ resmini urduḳda **ressām-ı ezel** / Kelle-i ʿuşşāḳdan sözini bünyād eylemiş

ressām-ı ḳudret [2] Kudret ressamı. (Cenabıhakk)

G11-1. Çün ezel **ressām-ı ḳudret** yazdı ḫüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl
G1710-1. Ḫüsnüñi **ressām-ı ḳudret** yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanni ʿ naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl

resūl [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 993)

bk. medḥ-i resūl, Resūl-ı Ḥaḳḳ, Resūl-ı kāyināt, şāh-ı resūl

(resūl [1], resūlı [1], resūlum [1], resūluñ [1])

1. Peygamber, mürsel, nebi, yalavaç-yolavaç.

G3-4. Ḥaḳ Teʿālānuñ **resūlı** hem şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün iki güvāh / Ḥaḳ **resūl** olduġuna çār-kitāb oldı şühūd
M1-10. İlāhi ol **resūluñ** ʿizzetiyçün / Daḫi alnındaki nūr ḥürmetiyçün

2. Elçi, sefir.

G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem **resūlum** hem ṭarīḳim daḫi varumdur nemed

Resūl-ı Ḥaḳḳ [1] Hakkın peygamberi. (Hz. Muhammed (sav.))

G2708-1. Sen **Resūl-ı Ḥaḳḳsın** vü hem enbiyānuñ serveri / Dīne getürdüñ niceʿisyān iden kāfirleri

Resūl-ı kāyināt [1] Kainatın peygamberi. (Hz. Muhammed (sav.))

G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür ol **Resūl-ı kāyināt** / Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ

Resūlullah [1] Hz. Muhammed Mustafa (sav.)

G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / Yā **Resūlullah** ḳabūl it olmasun senden ırāḳ

Resūlü'l-ʿālemīn [1] Âlemlerin peygamberi (Hz. Muhammed (sav.))

G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / Ya **Resūlü'l-ʿālemīn** baña olursuñ reh-nümā

reşḥa eylemek [1] Sızarak akmak, damlamak.

G89-2. Ben nicesi olmayam pīr muġānuñ bendesi / Bir ḳadeḥ kim **reşḥa eyler** ʿayn-ı kevṯerdür baña

reşk [6] *Far.* Kıskanma, haset, gıpta. (Ş. Sami, 2010: 993)

bk. reşk eylemek/itmek, reşk-i ʿāşıḳ, reşk-i firdevs-i berīn, reşk-i ḳamer

(reşk [3], reşkden [3])

G303-3. Leb ḳodıġın sāġar üstine görelden dilberüñ / **Reşkden** destümde eşkümle dolar ekṯer ḳadeḥ
G626-4. Būy-ı zülfini Ḫıṭā mülkinde ger müşk ide / Ḳaṭre ḳaṭre **reşkden** baġrındaki ḳan baġlanur
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme tīri / Başar dil baġrına anı görüp **reşk** ile cān ditrer
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / **Reşkden** cān yandı gördi şāh-ı ḫūbān anda yoḳ
G2210-1. ʿİẕāruñ **reşk** rūy-ı gül ʿiẕārdan / Ġubāruñ sürme-i çeşm-i nigārdan

G2694-3. Görüp ṭūbī boyını serv ü ʿar ʿar / İkisi **reşk** odından şındı düşdi

reşk eylemek/itmek [18] Hásed etmek, hásedten yanmaḳ, ḳızḳanmaḳ, gönülemek... (Tulum, 2011: 1499)

G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp **reşk eyledi** ṭāvūs aña
G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle şalın / **Reşk ide** tā sidreden ṭūbā saña
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / Sīnemüñ çākin görse **reşk ide** her abdāl aña
G113-1. Gördiler ḫāk olduġum yoluñda ey ʿālī-cenāb / **Reşk idüp** dir ehl-i dil یا لیتنی کنت تراب
G797-1. Lebi ġonce olaldan yüzi gülzār / **İder reşk** sünbüline müşk-i Tātār
G1034-1. Görüp ḳaddüñi ey serv-i semenber / **İdüp reşk** oldı şad-pāre şanavber
G1299-3. Girdibādın göricek toz ḳopardıġın çün / **Reşk idüp** deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāş
G1573-1. Demine **reşk ider** şehler gedānun / Ki zīrā yoḳ ḥużūrı pādişānuñ
G1605-4. **Reşk iderse** ṭañ degül ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle çün beni kūyuñda derbān eyledüñ
G2105-7. Cürʿası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / **Reşk idersem** ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2126-2. Şalınup gülşene gel benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp **reşk ide** ṭāvūs-ı cinān
G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / **Reşk iderse** ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān
G2251-1. **Reşk eylerse** ṭañ mıdur kūyuña fīrdevs-i berīn / Āsitānuñda ider cārūb zülfīn ḥūr-ı īn
G2364-1. Sipihr **reşk ideli** bizümʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḥased gözi ile ḳamer de cāmımuza
G2457-4. Bāġ-ı ḥüsnüñde gözüm yaşı aḳar her ṭarafa / **Reşk iderse** neʿaceb bāġ-ı ḫūbān gülşenüñe

reşk-iʿāşıḳ [1] Âşığı kıskanma.

G666-3. ʿĀşıḳda ḫavf-i düşmen düşmende **reşk-iʿāşıḳ** / Herkes cihān içinde bir derde mübtelādur

reşk-i firdevs-i berīn [1] Yüce cennet bahçesini kıskanma

G801-6. **Reşk-i firdevs-i berīn** oldı yine şaḥn-ı çemen / ʿIyş u ʿişret vaḳtidür it bir kenārı iḫtiyār

reşk-i ḳamer [1] Ayın kıskanması.

G367-1. Ruḫlarun ḫayrānıdur her gice ey **reşk-i ḳamer** / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini eyler naẓar

revā [17] *Far.* Lâyık, münasip, caiz. (Ş. Sami, 2010: 994)

bk. ne revā, revā görmek, revā mı/mıdur, revā olmaḳ

(revā [9], revādur [8])

G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / Şükrüñi artur ki oldı ḫācetüñ cümle **revā**
G108-5. Sen Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur **revā**
G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir göñül yapmaḳ **revādur** Kaʿbeden / Dostum dil yap ṭavāf-ı Kaʿbe ḳılma itme ḥac
G426-3. İḳrār alınca būseñe cānum gelür lebe / Fermān buyur ki cevrüñ ü mihrüñ **revā** giçer
G532-5. Her ne kim itseñ **revādur** pādişehsin dostum / Her ne ḳılsan ḳıl Muḥibbī boynı baġlu bendedür
G710-2. Būy-ı zülfīn var iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek **revādur** kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse **revā** sulṭān-ı ʿışḳ / Çünki ʿāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre **revādur** / Her şubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G944-4. Her ne itseñ **revādur** cānuma baş üstine / Şāhlar ḥükmi giçer ḳullar aña fermān oḳur
G960-3. Terk-i cān itmek **revādur** terk-i yār itmek degül / Yolına cān virmegi çoḳdan göñül iḳrār ider
G978-1. Mecnūn ki ʿışḳ kişverine pādişāh giçer / Ḥükmi anuñ cemīʿ-i vuḥūşa **revā** giçer
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem **revādur** belki miḥnet ṭaġıdur
G1225-3. Kūy-ı nigāra deyr-i muġān dir isem **revā** / Çün ḳapusında āh u fiġānum olur ceres
G1795-2. Her ne ḥükm itse **revādur** cānuma / Ben ḳulam ol pādişāhumdur benüm
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre şalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç **revā** ḳıblem
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña **revā** yüzi ḳaradur dir isem
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek **revā** / Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm seni

revā görmek [2] Lāyıḳ görmek, muvāfıḳ görmek, cāiz görmek, münāsib görmek...(Ş. Sami, 2010: 994)

G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün **görme** gel **revā** / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey şāh-ı maʿdelet
En1-10. Re **Revā görme** ḳapuñda baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam şöyle ġubār

revā mı/mıdur [35] Uygun düşmez, yakışmaz.

G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç **revā mıdur** gedā eyleye sulṭān ile baḥş
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ **revā mı** dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / Kaʿbedür kūyun **revā mıdur** ṭura üstinde ḫāç
G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḫāl-i siyāh / Hīç **revā mı** vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G688-3. Bir görürsin kūyuña varsam raḳīb ile beni / Hīç **revā mıdur** ki insān ile bir ola baḳar
G988(b)-3. İrgürürsin kūyuna dirsem raḳīb ile beni / Hīç **revā mıdur** ki insān ile bir ola baḳar

G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir zer ḫarīdüñ / **Revā mıdur** diyesin ḳul gerekmez
G1347-5. Hīç **revā mı** ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin gūş itmeyüp sen olasın andan ırag̱
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿ eyledün / Bāg̱-ı ḥüsnüñde **revā mı** ṭūṭiler yanında zāg̱
G1402-6. Pādişāhum dād uma geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç **revā mıdur** aña bī-dādlıḳ
G1543-5. Bī-naṣib itmek **revā mıdur** Muḥibbī bendeñi / Ḫvān-ı vaṣluñı cihān ḫalḳına çünʿām eyledüñ
G1546-5. **Revā mıdur** benüm ḳanum ḳarasın yirlere ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1621-1. Müddeī sözin **revā mıdur** şehā gūş eylemek / ʿĀşıḳ-ı bī-zer ḫarīdüñi ferāmūş eylemek
G1652-1. Müddeī sözin **revā mıdur** şehā gūş eylemek / ʿĀşıḳ-ı üftādeñi böyle ferāmūş eylemek
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek **revā mıdur** saña / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G1751-1. Hīç **revā mıdur** ki saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel
G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı şaḳın söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāşı **revā mı** işide her bir ʿām
G2086-3. Yüzüni gördükde cān virmek muḳarrerken baña / Hīç **revā mıdur** çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2184-3. ʿUşşāḳdan yüzin çevirürsin **revā mıdur** / İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen
G2262-1. Māh rūlar içre sen ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç **revā mı** dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden ṭopraġum ālādedür / Beñzedürsin hīç **revā mıdur** beni bīgāneye
G2366-3. Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / Serzeniş itmek **revā mı** sīne içinde dile
G2427-1. Hīç **revā mıdur** dilā sen böyle cāy-ı ābda / ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫvābda
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül yaşuñı gözden-bıraġup / Hīç **revā mıdur** anı düşüresin dāmenüñe
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı ʿacūze dil şaḳın / Hīç **revā** görür **misin** ġālib ad ileʿavrat ere
G2474-6. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür baḥr-i muḥiṭ / Hīç **revā mı** beñzedesin anı çeşmüm yaşına
G2543-2. Hīç **revā mı** olasın niʿmet-i dünyāya ḫarīş / Tā seni beñzedeler cīfe üzre mekese
G2544-1. Neden eksük degül sīnede kīne / **Revā mı** dostum andan bu dīne
G2567-3. Beni kūyuñda görsen öldürürsin / Ki ḳan itmek **revā mıdur** ḥaremde
G2594-3. Dil ṭabībi olasın dārü'ş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç **revā mı** işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç **revā mıdur** saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki ḳamu vīrān ola
G2783-5. **Revā mıdur** Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle ire ger yoḫsul eger bāy
Mr15-5. Ey lebi şīrīn **revā mıdur** düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẓar ḳılmayasın Ferhāduña
D21-1. Didüm ey cān-ı cihānum ḳaçma benden bir nefes / Hīç cüdā olmaḳ **revā mı** cān bedenden bir nefes
B66. N'oldı bilmem kim fiġānum pādişāhum diñlemez / Pādişāh olan **revā mıdur** ki āhum diñlemez

revā olmaḳ [3] Kabul olmak.

G569-1. Görsem yüzüñi cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḫaḳdan ne ḥācet istesem ol dem **revā olur**
G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī niyāzuñı / Ḥācet dilense Tañrıdan ol dem **revā olur**
G1754-4. Dāimā Ḫaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḥācetüñ senüñ **revā oldı** göñül

revāc [4] *Ar.* Kıymet, değer. (Devellioğlu, 2000: 888)

(revāc [3], revācı [1])

G282-3. Yazdı aḥsen ḥüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre **revāc**
G284-2. Müşterī olalı ʿālem mihrüñe / Ḳalmadı ḫūrşīd ile māha **revāc**
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle şaçdum ʿāleme / Ḳalmaya şimdengirü sīme **revāc**
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz **revācı** misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden ṣabālar çine Māçine

revāfiż [1] *Ar.* Şîa mezhebinin ifrâta kaçan koluna mensup kimseler. (Devellioğlu, 2000: 889)

G1524-2. **Revāfiż** ḳaṣdına alup ele tīġ / Çeküpʿasker bizi İrāna ṣalduñ

revān [16] *Far.*

bk. āb-ı revān, ʿayn-ı revān, cān revān itmek, cān revān olmaḳ, eşk-i revān, ḳan revān olmaḳ, ḳuvvet-i revān, revān eylemek/itmek, revān olmaḳ, rūḥ-ı revān, serv-i revān, yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek

(revān [10], revāndur [4], revānından [1], revānuñ [1])

1. Giden, yürüyen, akan, cari. (Ş. Sami, 2010: 994)

G505-1. Yine mest oldı cānānum ele aldı **revān** ḫançer / İçelden ḫūn-ı ʿuşşāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G746-1. Yüzi gül ġonce-leb serv-i revāndur / Gözüm yaşı ayaġına **revāndur**
G881-4. Ey boyı serv-i ḫıṭā maḥbūbı bu yaşum **revān** / Eyledüm kim göre ider āb-ı Amūlar mıdur
G1035-2. Ṣalınsa nāz ile ol serv-i ḳāmet / Gözümüñ yaşı pāyında **revāndur**
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil **revāndur** çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl sen de mānend-i ceres
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur **revān** / Nitekim Baġdād şehri içre aḳar nehr-i Şaṭ
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ **revān** gerek

G2032-6. Ḫākipāyuñda yüzin sürsün yire ʿāṣıḳlaruñ / Yürüsün sāyeñ gibi **revānuñ** duymasun
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm ayā serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı **revān**
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına **revān** eyle revān / Serv gibi ṣalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün yolına başum **revāndur** tāzece
G2670-1. Ol serv-ḳadde nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm **revān** gözümden pāyına aḳa düşdi

2. Ruh-ı insânî. (M. Nâcî, 2009: 588)

G598-2. Lebleri dil-ḫasteler ḥaḳḳındadur şīrīn cevāb / Laʿl-i cān-baḫşı virür īsī **revānından** ḫaber

3. Aralıksız, kesintisiz. (Akıcılıktan hareketle bu anlam çıkarılmaktadır.)

G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād **revān** ditrer
G1236-1. Dil oḳur ʿışḳuñ kitābını **revān** ezberlemiş / Güyiyā gülşende bülbül gülsitān ezberlemiş
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın böyle **revān** bulmış iken / Mest-i lā-yaʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

revān eylemek/itmek [34] (Tulum, 2011: 1500) *bk. cān revān itmek*

1. Aḳmaḳ, cārī olmaḳ, cereyān etmek, seylān etmek, cū olmaḳ, cūyān etmek...

G218-2. Şevḳ ile bülbül-i dil **ider** göz yaşın **revān** / Gül gibi ḫande ide ḳaçan būstān dost
G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin ol serv-i sehī-ḳad / Pāyına gözüñ yaşını cūy eyle **revān it**
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın **revān itme** / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden geç
G562-5. Pāyuña **revān itmege** ey serv Muḥibbī / Gözi yaşını yirine aḳduġı demidür
G637-2. Gözüm yaşını **iden** sū-be-sū cihānda **revān** / O boyı serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G822-1. İki çeşmüm **revān itmiş** yaşını yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña **itdüm** gözüm yaşın **revān** / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle cān aḳar
G1052-1. Gözüm yaşın **revān itdüm** benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G1070-3. Gözlerüm gözek olup **eyleye** bu eşki **revān** / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben un añılur
G1077(a)-5. Pāyuña **revān itmege** sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine belki demidür
G1206-3. Gözi yaşını **revān eyler** göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā ol serv-i nāz
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbī'nüñ **revān itmiş** şehā / Ol ki ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın **revān itdi** / Neden serv-i ḫırāmānum idemezsin o mādan ḥaẓẓ
G1583-4. Didüm ey servüm yiter **itdüñ** gözüm yaşın **revān** / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı **revān it** / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi nāzik
G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın **revān itdüm** / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile olam vāṣıl
G1774-3. İsterem yaşum **revān idem** gel ey serv-i revān / Söyle efsün mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar **revān itdi** / Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāne ṭapşırdum
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar **revān itsün** / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum **revān itsem** ne ṭañ / Yüzü mi şu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1932-4. **İtdüm** o serv ayaġına göz yaşın **revān** / Gelmez kenāre n'eyleyem ol şāh-ı muḥterem
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın **eyle revān** / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol serv-ḳadd meh-rūyı ben / İki gözümden **revān itdüm** aḳıtdum cūyı ben
G2123-3. Bu göz yaşını cū yirine **eyleyen revān** / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına **revān eyle** revān / Serv gibi ṣalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem **revān itsün** yaşın / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin
G2266-2. Ḳanlu yaşumı **revān itdüm** ayā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2405-5. Pāyına **revān eyle** Muḥibbī yine yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya büstān arasında
G2445-4. **İtmez** idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ **revān** / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol serv-i sīm-endāmda
G2507-1. ʿArżuḫāl it ey göñül gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın **revān it** var o serv-i nāzuma
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben **revān itdüm** bu yaşum cūyını
G2745-1. Ey sehī servüm görelden tā ki ḫüsnüñ bāġını / **Eylerem** her dem **revān** bu çeşmümüñ ırmaġını
D31-1. Göñlümi ġam u derd ile ḳan eyledi hep ʿışḳ / Ḳanı daḫi çeşm ile **revān eyledi** hep ʿışḳ

2....hárekete getürmek...

D31-2. Ṣabrum var iken ḫālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle **revān eyledi** hep ʿışḳ

revān olmaḳ [53] (Tulum, 2011: 1500) *bk. cān revān olmaḳ*

1. Geçmek, güzer etmek, güzār etmek...

G90-4. İkiʿaynumdan **revān oldı** iki cū kim göre / Başum üzre dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G128-3. Serv-ḳaddini görüp **oldı** gözüm yaşı **revān** / Göñlüm āvāredür ol zülf-i semen-sāya düşüp
G255-4. Ol serv pāyına yine ey dīde merdümi / **Olsun revān** yaşuña gel eyle terbiyet
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan serv-i ḫırāmānum çıḳar / Gözlerüm yaşı **revān olup** bile cānum çıḳar
G506-4. Gözlerüm yaşı **revān oldı** aḳup ḳanda gider / Meger ol sīb-ẕeḳan ḳāmet-iʿarʿar geliser
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem **olur revān** sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı **revān oldı** yine / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G656-2. Cū gibi her yaña **olur** gözinüñ yaşı **revān** / Nāgehān göñlini kim serv-i dil-ārāya virür

G685-1. Pāyuña her dem **revān olan** bu gözüm yaşıdur / Ger ṣorarsañ başın ol ʿaynüñ bu baġrum başıdur
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm her sü **revān olsa** / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir serv-i bülendümdür
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / Yaş **revān oldı** aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür
G940-4. Yitürdüm ʿaḳl-ı dil külli **revān oldı** yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G994-3. Gözüm yaşı **revān oldı** yeñilmez her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı **revān oldı** yine / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn **ola revān** / Ġamzelerden eyleye yār ele çün ḫançer-i tīz
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem **revān olur**
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı **revān olur** revān / Nitekim Baġdād şehri içre aḳar nehr-i Ṣaṭ
G1408-4. Gözüm yaşı **revān olsun** nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde / Ṣalın her yana ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem **olur** bu gözlerümden yaş **revān** / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan aġlamaḳ
G1425-2. Şu ʾle virür āteş-i dil **olsa** bu eşküm **revān** / Bu ʿacebdür āteş ile cem ʿolan deryāya baḳ
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi **olmış** her ṭaraf ṣular **revān** / Ey gönül ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G1710-4. Göreliden dostum ser-çeşme-i laʾlüñ senüñ / Pāyuña **oldı revān** yüz sürmege āb-ı zülāl
G1727-2. Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar **oldılar revān** u baḥr ileʿummān ḥacel
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı **oldı revān** / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān degül
G1901-5. Gözlerüm yaşı **revān oldı** gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm
G1912-1. İkiʿaynumdan **revān olup** aḳar yaşum benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum benüm
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt **olsun revān** / Serv gibi tek ṣalınsun yār reftār eylesün
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben ṣalınur serv-i sehī / Cūylar her bir yaña **olmış** ayaġına **revān**
G2065-6. Her ḳaçan gelse ḫayāl-i serv-ḳaddi yāduma / Göz yaşın eyler **revān ol** ḳāmet-i mevzūn içün
G2124-3. Gözlerüm yaşı **olursa** n'ola pāyuña **revān** / Ḳarşuma serv-i sehī gibi ḫırāmān olasın
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm ayā serv-i revān / Pāyuña gözlerümüñ yaşı **revān oldı** revān
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar **revān olsa** / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı **olur revān** / Ey boyı serv-i sehī reftāruñ eyler ārzū
G2310-1. Gözlerüm yaşı **revān olduġı** budur sū-be-sū / Ḫākipāyuña dilersen servüñ ola rū-be-rū
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp şu gibi her servüñ ayaġına **revān olma**
G2367-2. İkiʿaynüm arasından iki cū **oldı revān** / Kim göre köpri dir üstindeki ḳaşımuza
G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum **revān olur** / Ḫālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar **revān oldı** benüm / Anuñ içündür ki ṣınmışdur bu göñlüm ṣīṣesi
G2677-1. Gözi yaşı **revān oldı** görüp sen serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı
G2750-3. Nihāl-i serv-ḳaddüñi görüp gülzār-ı ḫüsn içre / Ayaġuña **revān oldı** aḳar bu gözlerüm yaşı
G2786-1. Ṣalınup serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı **revān oldı** baña ancaḳ elem ḳaldı

2....rıḥlet etmek, irtiġāl etmek...

G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de **revān olsun**

3....yürümek, gitmek, ḳalḳup gitmek, ayırılmaḳ...

G818-2. Bir gözi āhū bu göñlümi alup **oldı revān** / Cān bile gitdi didüm ben aña yā ḫū bekler
G943-1. Ol serv-i nāz bāġa ḳaçan kim **revān olur** / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel eyle ses / Kārbān çünkim **revān ola** fiġān eyler ceres
G1486-3. Ḫak-i pāyuña **revān olmazdı** ey serv-i revān / Gözlerüm yaşı ger olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1657-1. Reftāre gelüp serv gibi dost **revān ol** / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān ol
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere **olur revān**
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup **revān olma** / Ḥaẕer ḳıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca **revān oldı** başında bile sīne
G2534-1. Gel ey serv-i ḫırāmānum otur bir dem **revān olma** / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil yiter saña **revān olsan** / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil **oldı revān** / Beñzer ol miskīni çeken ṣuyı ṭoprāġı gibi

revāne [1] *Far.* Giden, yürüyen (Ş. Sami, 2010: 994)

bk. revāne ḳılmaḳ, revāne olmaḳ

G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki ol serv-i revānedür / Anuñ içün pāyına yaşum **revānedür**

revāne ḳılmaḳ [1] Salmak, göndermek.

G2691-5. Başın **revāne ḳıldı** gülzār-ı ḫüsn içinde / Tā ki Muḥibbī gördi sen serv-ḳad-i bülendi

revāne olmaḳ [2] (Tulum, 2011: 1500)

1. Geçmek, güzer etmek, güzār etmek...

G23-4. Gözüm yaşı gibi **oldum revāne** / Umaram kūyun ola baña maʾbed

2....ḳalḳup gitmek, gitmek, yoła gitmek...

G2397-2. Saña duʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / Bāġa **revāne olsan** o serv-i revān ile

revgan olmaḳ [1] Yakışmak, uygun düşmek.

G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / **Revgan oldı** żıdd iken ol āb beñzer āteşe

revnaḳ [10] *Ar.* Parlaklık, güzellik, letafet, taravet, ziynet. (Ş. Sami, 2010: 994)

bk. devr-i revnaḳ, revnaḳ bulmaḳ, revnaḳ virmek, revnaḳ-gül, revnaḳ-ı rūy

(revnaḳ [3], revnaḳı [3], revnaḳın [1], revnaḳına [1], revnaḳını [2])

G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān **revnaḳına** virmeye dil / Evveli pest olanun āḥırıdur yine ḫarāb
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda **revnaḳ** diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir ṭutar
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān **revnaḳı** / Her ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül **revnaḳını** ḫār ṣır
G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād **revnaḳ** aḳmasa öñinde Ṣaṭ
G1324-2. Gül yüzi olmıyacaḳ olmaz gülistān **revnaḳ** / Gül açılduḳca gelür çün bāġ ile būstāne ḥaẕẕ
G1436-5. Ey Muḥibbī ġırra olma **revnaḳını** ʿālemüñ / Saña bu ʿibret degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1567-1. **Revnaḳı** ḳalmadı bir ẕerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ʿārıżuñ üstinde senüñ
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül **revnaḳın**
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ **revnaḳı** āni giçer / Her ki ʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

revnaḳ bulmaḳ [1] Parlamak, güzelleşmek.

G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / Bil daḥi **revnaḳ bulur** gitmeye andan būy-ı müşk

revnaḳ virmek [2] Parlatmak, güzelleştirmek.

G1166-3. Gözümüñ yaşıdur **revnaḳ viren** bu gülsitānuña / Dime kim olıcaḳ bārān bitüp gül lālezār olmaz
G1204-2. İrem bāġıdur ḥüsnüñ **virür** bülbüllerüñ **revnaḳ** / Gider aġyārı ḳapundan ki bülbüle ġurāb olmaz

revnaḳ-ı gül [1] Parlak/güzel gül.

G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül serv ü semen āb u revān / **Revnaḳ-ı gül** demidür seyrini ḳıl var çemenüñ

revnaḳ-ı rūy [1] Parlak/güzel yüz.

Tb1-15. **Revnaḳ-ı rūyuñla** ʿālem nev-bahār olmışdur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

revzen [5] *Far.* Pencere. (E. Tevfîk, 1890: 510) *bk. revzen açmaḳ*

(revzen [2], revzenden [1], revzenümden [1], revzenüñe [1])

G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem sen gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı her biri **revzen** baña
G152-2. Āteşe dil yanduġına āhum olmışdur ʿalem / Dūd **revzenden** çıḳar ger āteşe yansa kebāb
G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / Ḳılmaġa ḥüsnin temāşā ḳalbümi **revzen** ḳılur
G1812-2. **Revzenümden** dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taşavvur geldi māhumdur benüm
G2457-3. İşigüñi felege virmeyüben bedr ü ḳamer / Pāsbāndur giceler ṣubḥa degin **revzenüñe**

revzen açmaḳ [4] *mec.* Yaralamak.

G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ **revzen açsun** / Muḥibbī oldı bu dil ġāyet de teng
G1533-1. Sīneme **revzenler açmaġa** yine ol ṣūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan **revzen açdı** olmaya tā sīne teng
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme **revzenler açaldan** / İçüm nicedür tā ki göre anı ṭaşumdan

revzene [2] *Far.* Pencere. (Tulum, 2011: 1501) *bk. revzene açmaḳ*

(revzene [1], revzeneler [1])

G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ **revzeneler** / Ruḫlaruñ fikri lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumasun dimiş / Yapılur mı çün ḳadimi olsa didüm **revzene**

revzene açmaḳ [1] *mec.* Yaralamak.

G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı cemāl-i dilberi / **Açmasa** ger ġamzesi sīnemde yir yir **revzene**

re'y itmek [1] ...hukm etmek, ḳārār virmek...(Tulum, 2011: 1502)

G1923-4. **Re'y iderseñ** zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm

re'y ḳılmaḳ [1] *bk. re'y itmek*

G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu **re'yi ḳılur** kimse mi var ʿāḳil içinde

reyāḥin [5] *Ar.* Fesleğenler. *bk. şāh-ı reyāḥin*

(reyāḥini [2], reyāḥini [1], reyāḥinler [2])

G856-1. **Reyāḥin** şāhınuñ taḫtı çemendür / Gelen dīvānına serv ü semendür
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndur / Oturur bir bir **reyāḥinler** ki ṣan dīvāndur
G1623-3. Başına geldügi emr ider **reyāḥin** şāhınuñ / Tā ki ḥaḳḳında ola medḥ ü ṣenāsı bülbülüñ
G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup sulṭān gül / Cemʿidüp cümle **reyāḥini** ḳılur dīvān gül
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫʷābdan açup **reyāḥinler** gözin / Fırṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

reyḥān [7] *Ar.* Fesleğen denilen güzel kokulu nebat. (Ş. Sami, 2010: 995)

bk. gül ü reyḥān, ḫaṭṭ-ı reyḥān, reyḥān ü ʿanber, sünbül ü reyḥān, zülf-i reyḥān

(reyḥān [4], reyḥāna [1], reyḥāndur [1], reyḥānıdur [1])

G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler **reyḥān** aña / Yüzüñe iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G89-5. Kāküline kimi **reyḥān** dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler zülf-iʿanberdür baña
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de **reyḥāndur** / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı serv / Ṣaçı sünbül ḫaṭı **reyḥāna** beñzer
G719-4. Ruḫları şevḳidür iden göñlümi āşüfte-ḥāl / Cānumı ḫayrān iden de zülfinüñ **reyḥānıdur**
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol **reyḥān** ḫaṭ / Zülfüñ iʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında / Nergis gibidür kim bite **reyḥān** arasında

reyḥān ü ʿanber [1] Reyhan ve anber.

Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ şehā **reyḥān ü ʿanberden** laṭīf / Dişlerüñ lü'lü'-yi terden çeşmüñ ʿanberden laṭīf

rezm [1] *Far.* Cenk, kavga, muharebe. (E. Tevfîk, 1890: 504)

bk. rezm eylemek, rezm ile

G1388-5. Niceler terk ide **rezm** içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ

rezm eylemek [1] Savaşmak, cenk etmek, mücadele etmek.

Mr8-25. Yārāna diñʿazm eylesün / Aʿdā ile **rezm** eylesün

rezm ile [1] Kavga/savaş bakımından.

G1125-3. ʿĀlemi geşt eyleyüp geh gülşen içre cā ḳılup / **Rezm** ile İskenderüz bezm ile gāh Cemlerüz

rezmgāh [2] *Far.* Meydan-ı harp, cenk meydanı. (E. Tevfîk, 1890: 504)

G303-5. **Rezmgāh** içre Muḥibbī merd olanlara müdām / Ḫūn-ı düşmen mi gerekdür kāsehā-yı ser ḳadeḥ
G2719-5. Çün **rezmgāh** er kişinüñ bezm-gāhıdur / Olsa ne ṭañ Muḥibbī feraḥ mācerā güni

rezzāḳ [2] *Ar.* Kâffe-i mahlûkatın rızkını veren Cenâb-ı Hallâk. (Ş. Sami, 2010: 995)

(rezzāḳa [1], rezzāḳdur [1])

G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ tevaḳḳuʿeyleme / Çünki ol **Rezzāḳdur** hīç ḳullarını itmez aç
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl **Rezzāḳa** rızḳuñ eksük itmez ġam yime

rıḍvān [1] *Ar.* Cennetin muhafızı ve kapıcısı olan meleğin ismidir. (Ş. Sami, 2010: 995) *bk. rıżvān*

G2766-2. Mekānuñ ʿālem-iʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur **rıḍvān** olup çāker saña ḥūri

rıfḳ [1] *Ar.* Mülayemet, tatlılık, yavaşlık, lutf. (E. Tevfîk, 1890: 512)

Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş **rıfḳum** ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm

rıfḳ eylemek [1] Yumuşaklık göstermek.

G92-2. Göñlüm alınca baña ancaḳ hemān **rıfḳ eyledüñ** / Aġır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı sen baña

rıṭl-ı girān [1] Ağır ve dolu kadeh.

G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle sāḳī sen bize **rıṭl-ı girān** getür

rıżā [2] *Ar.* Hoşnutluk, memnuniyet. (Ş. Sami, 2010: 995)

bk. ġayr-i rıżā, rıżā göstermek, rıżā-i yār, teslim-i rıżā, teslim ü rıżā ḳılmaḳ

G977-3. Vaşlın añdum cevāb virmedi yār / Ṭınmadı çün hemān **rıżā** görinür
G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ / Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse **rıżā** gerek

rıżā göstermek [2] Razı olmak, onamak, uygun bulmak. (TDK, 2011: 1979)

G1703-4. Her ne gelse ḳānı ʿ ol ger gelmese **göster rıżā** / Ġāfil olma kim seni yoldan çıḳarur ḥubb-ı māl
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim **rıżā göster** cefāsına

rıżā-i yār [1] Sevgilinin hoşnutluğu.

G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma **rıżā-i yārı** gözle

rızḳ [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 996) *bk. dām-ı rızḳ*

(rızḳ [1], rızḳı [1], rızḳını [1], rızḳuma [1], rızḳuñ [2])

1. Min-tarafillah herkese maksûm ve mukadder olan nimet.

G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden **rızḳuñ** tevaḳḳuʿ eyleme / Çünki ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G435-4. ʿÖmr murġı **rızḳını** yimekdedür / Çünki her güni anuñ bir dānedür
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden ʿāleme / Şükr ḳıl rezzāḳa **rızḳuñ** eksük itmez ġam yime

2. Kût, azık, nafaka, maişet.

G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / Şol ki dāne dāne **rızḳı** cemʿ idüp ḫırmen ḳılur
G1433-4. Ḳānıʿem **rızḳuma** ne gelse ḳanāʿatdür işüm / Olmışam kūh-ı ḳanāʿatda bugün ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1893-4. **Rızḳ** içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm

rıżvān [2] *Ar.* *bk. ravża-ı rıżvān, rıḍvān*

(rıżvān [1], rıżvāna [1])

G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu şabā / Ravżadan **Rıżvān** diye ehlen ve sehlen merḥabā
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳānıʿ seni **rıżvāna** ṭapşırdum

riʿāyet [2] *Ar.* Hürmet, ikram, ağırlama. (Ş. Sami, 2010: 996)

bk. raʾyet-i riʿāyet, riʿāyet itmek

G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu **riʿāyet**
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / Olsun ziyāde luṭfı bize **riʿāyet** ancaḳ

riʿāyet itmek [1] ...hurmet etmek, iʿtibār etmek...(Tulum, 2011: 1504)

G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş bizi yār / ʿÖmri çoḳ olsun **itmiş** yine bizi **riʿāyet**

ribāṭ [4] *Ar.* Tekke ve kervansaray gibi gelip geçenlerin konmasına mahsus mevkuf bina. (Ş. Sami, 2010: 996) *bk. ribāṭ-ı köhne*

(ribāṭ [1], ribāṭa [1])

G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu **ribāṭa** kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭāʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur **ribāṭ** / Key şaḳın başdan çıḳarsın itmez iseñ iḫtiyāṭ
G1317-4. Bu ribāt-ı köhnede ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün her kārbāna mesken olur bu **ribāṭ**
G1319-3. Her kārbān ki ḳonsa bugün ertesi göçer / Dār-ı cihāna anuñiçün didiler **ribāṭ**
B80. Gel göñül dünyāya virme ki degüldür bir ḳarār / ʿĀḳil iseñ bunı fikr it bir ḳonaḳdur bu **ribāṭ**

ribāṭ-ı köhne [8] Köhne/eskimiş han.

G2-3. **Ribāṭ-ı köhnedür** dünyā göçer çün kārbān-ı ʿömr / Buña dil bağlamaz dānā göñül virmez buña ʿāḳil
G291-4. Bir **ribāṭ-ı köhne** dünyā kārbān ḥalk-ı cihān / Kim bugün aña ḳonarsa dirler aña irte göç
G1017-7. Muḥibbī şaḳın aldanma **ribāṭ-ı köhnedür** ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1317-4. Bu **ribāṭ-ı köhnede** ḳılma iḳāmet fikrini / Gün-be-gün her kārbāna m sken olur bu ribāṭ
G1501-4. **Ribāṭ-ı köhnedür** ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1609-6. Çünki **ribāṭ-ı köhne** dimişler cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān ṭutuñ
G2615-5. Muḥibbī şaḳın aldanma **ribāṭ-ı köhnedür** ʿālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür kārı
B62. Bir **ribāṭ-ı köhnedür** bir iki üç gündür ḳarār / Ey göñül fikr eyleme bunda iḳāmet eylevüz

rifʿāt [2] *Ar.* Yükseklik, yücelik, büyüklük ve büyük rütbe. (Devellioğlu, 2000: 893) *bk. meydān-ı rıfʿāt*

(rifʿāt [1], rifʿātiyle [1])

G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu **rifʿāt** degüldür belki ẕilletdür
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa ẕerrece gelmez felekle mihr ü māh / **Rifʿātiyle** nüh-felekden yücedür eyvān-ı ʿışḳ

riġ [1] *Far.* Kum. (M. Nâcî, 2009: 590)

G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür ṣan / Bir **riġdürür** ṣīṣe-i çeşmüm aña sāʿat

riḥlet nāmesi [1] *Ar.* Ölüm fermanı.

G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña **riḥlet nāmesin** / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān

riḥlet itmek [1] *Ar.* ...ölmek, vefāt etmek, fevt ołmaḳ...(Tulum, 2011: 893)

G205-5. Ne şādān ol ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr **iderler** çün ḳamu **riḥlet**

rīk ü beyābān [1] Kum ve çöl.

G538-1. Dilā ḳat eylemek ʿışḳuñ yolını ṣanma āsāndur / Belā der-bendidür yolları **rīk ü beyābāndur**

rikāb [1] *Ar.* Üzengi. (Ş. Sami, 2010: 997) *bk. būs-ı rikāb*

G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña senüñ / Ancaḳ hemān istedügüm bir **rikābdur**

rind [28] *Far.* Dünya işlerini hoş gören kişi. Rind acıyı-tatlıyı, iyiyi-kötüyü hoş görür. Üzüntü ve neşe onun katında aynıdır. Hayat felsefesi böyle olan kişilere rind denilir ve rindlik divân şiirinde bir mazmûn olarak ele alınır. Divân şairi kendini rind olarak ele alır. (Pala, 1999: 330)

bk. dil-i rind, rind-i cihān, rind-i ḫarābāt, rind-i mey-perest, rind ü ḳalender, rind ü ḳallāş, rind ü melāmet, ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛār

(rind [12], rinde [9], rindem [4], rindin [1], rindüñ [1], rindüz [1])

G70-4. ʿĀṣıḳam **rindem** melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı saña
G160-4. Eyleme ṣūfīnüñ kelāmını gūş / **Rind** olup eyle derd-i ḫārı ṭaleb
G175-5. Muḥibbī ḳoma elden cām-ı ʿışḳı / Gerekmez **rind** olana illā meşreb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün **rinde** ṣor / Ābdan ġayri şarābın leẕẕetin bilmez devāb
G204-4. Mey-ḫᵛāre **rinde** göz göre zāhid ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne yitmez **rinde** bu keşf kerāmāt
G241-2. Baña bāde yiter şāhid-perestem / Budur **rind** olana evrād ü evḳāt
G288-4. ʿĀṣıḳam **rindem** çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür zāhidā olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı bil nesne naṣīb / **Rinde** cām-ı bāde vü zāhidlere afyondur
G430-5. Tuḥfe iletür ṣiʿr-i şirinin yine cānāneye / **Rind** olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker ṣunar
G516-1. **Rind** olan meyḫānelerde bāde-i ṣahbā çeker / Zāhid-i dil-teşne ḫayvān gibi her dem mā çeker
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / **Rinde** kim gūşe-i meyḫānede bir Cem görinür
G610-4. ʿAṣḳuz **rindüz** biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña selāmetler gelür
G674-2. Göñülden bir nefes gitmez leb-i ḫamrāsı dildāruñ / Hemān ol **rinde** beñzer kim mey-i ḫamrāya düşmişdür
G787-4. Bādei **rinde** virüp ʿāṣıḳa maʿṣūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer Muḥibbī **rind** / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G1027-2. Şeyḫ leẕẕet alsa ṣavmaʿasında semā ile / **Rindüñ** ḫużūrı meygede çeng ü çegānedür
G1218-4. Zāhidā şu üzre ṣalsañ ger bugün seccādeni / **Rind** olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1674-4. Geh göñül ẕikri ile göñül **rindin** mest / Geh ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idinüp ḫayrān ol
G1792-3. ʿĀṣıḳam **rindem** bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā şāhidle meyden ṣanma perhīz eyleyem
G1926-4. Dostlar **rind** olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb ile cāh çekem
G1993-1. Ḫumārı ḫoş gören **rindem** mey-i ṣahbādan el çekmem / Cefāsına baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem
G2278-5. Māverā-yı āferiniş **rinde** olmış cilve-gāh / Zāhide virildi ancaḳ ola ṣāḥib-erbaʿīn
G2330-1. Göñlümi virsem ʿaceb mi ol gözi mestāneye / **Rind** olanlar cān virürler şevḳ ile peymāneye
G2330-3. Zāhidā itme naṣīḥat kim eṣer itmez baña / Pāk-meşreb **rind** olan uymaz iken efsāneye
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ **rinde** ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfī çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin **rind** ile bed-nāmlara
G2768-5. Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt içinde **rind** / Cām-ı Ceme piyāle-i miḫnet zedāsını

rind-i cihān [1] Dünya rindi.

G1756-2. Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse / Ḫall eyle olan nükteleri **rind-i cihān** ol

rind-i ḫarābāt [2] Meyhane rindi.

G808-4. Dem olur **rind-i ḫarābātī** olan bir bādeye / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā ṣatar
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀṣıḳ u **rind-i ḫarābātuz** bizüm yoḳ kāmumuz

rind-i mey-perest [2] Şarap düşkünü rint.

G204-3. Herkes ki içe cürʿanı hergiz ayılmaya / Ger şeyḫ-i şehr ola eger **rind-i mey-perest**
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür cümlesi müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger **rind-i mey-perest**

rind ü ḳalender [2] Rint ve kalender.

G579-5. Muḥibbī tekye-i ʿışḳa girelden oldı abdāli / ʿAlāyıḳdan tırāş olmış yürür **rind ü ḳalenderdür**
G1321-3. Biz lāʾübālī **rind ü** Muḥibb ü **ḳalenderüz** / Meyḫāneʿazmini iderüz ihdinaʿs-şırāṭ

rind ü ḳallāş [4] Rint ve kalleş.

G1203-3. Meygede ādābını mest ü ḫarāb olan bilür / Gözlerüz meyḫāne ḳadrin **rind ü ḳallāş** olmışuz
G1656-1. **Rind ü ḳallāşam** benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül / Bāde-i ṣāfʿeldedür şanmañ dem-i şahbā degül
G1912-5. Ey Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp / Didi gūyā bülbülümsin **rind ü ḳallāşum** benüm
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur saña beñzer **rind ü ḳallāşum** benüm

rind ü melāmet [1] Rint ve derviş (melamî).

G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile **rind u melāmeti** / Şanmañ anuñ her işi ḳallāşa beñzemez

rindān [10] *Far.* Rintler. (Pala, 1999: 330) *bk. ḫayl-i rindān, ṣaff-ı rindān*

(rindānı [7], rindānı [2], rindānun [1])

G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün **rindān** ṣürāḫī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei **rindān** her an ṭutar
G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / **Rindān** elinde sāġar-ı gül bir piyāledür
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp **rindān** didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫafʿ
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur **rindān** ile mey içmege / Var ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G2454-3. Şeyḫān münācātı **rindān** ḫarābātı / Her biri seni arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne
G2628-6. Ḳoman ṣūfiyi **rindān** ṣoḥbetine / Ḳapuda baġlañ ancaḳ ol ḫumārı

rindāne [8] *Far.* Lâubali ve ehl-i dil adamlara yakışır hâl ve surette olarak. (Ş. Sami, 2010: 997)

G42-3. Sifāl-ı köhne **rindāne** yiter meyḫāne küncinde / Elin şunmaya ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı **rindāne** çeker
G592-4. Her söz ki dinür anda gerek nice meʿānī / Kim oḳır ise diye ki **rindāne** dimişler
G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile **rindāne** birüz / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / Şiʿrüñi şīrīn-edālarda ḳılup **rindāne** gel
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / **Rindāne** giyüp nāz ile mestāne şalınsun
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine göñül / Didi bu şiʿri ḫoşca **rindāne**
G2512-1. **Rindāne** gelüpdür yine çün bāġa benefşe / Al ile gülüñ būyını almaġa benefşe

risāle [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 997)

(risāle [1], risāledür [2])

1. Mektup, name.

G1005-3. ʿIşḳ nüktesini oḳıdı gülşendeʿandelīb / Evrāḳ-ı gül şanki öñinde **risāledür**
G2517-5. ʿAcebdür aña taḥsīn ide yāri / Muḥibbī aña gönderse **risāle**

2. Esasen mektup suretinde yazılan küçük kitap...

G546-4. ʿIşḳum fesānesine göre ḫusrevā benüm / Ferhād u Ḳays ḳıṣṣaları bir **risāledür**

rismān [4] *Far.* İp, halat, resen. (Ş. Sami, 2010: 997)

bk. rismān-ı āh, rismān-ı laʿl, rismān-ı zülf

G1566-4. Dil düzdini ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni **rismān** ḳaşuñ
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı **rismān** ṭutuñ
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum yiter hīç **rismān** ḥācet degül
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı **rismān** / ʿāḳıbet itdi beni ḫalḳ içre rüsvā-yı cihān

rismān-ı āh [1] Ah ipi.

G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / **Rismān-ı āhdan** itdüm ben aña nerdübān

rismān-ı laʿl [1] Lal taşından ip.

G1747-4. Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baḳlayup / Gösterdi gözüm oldı ʿiyān **rismān-ı laʿl**

rismān-ı zülf [2] Saçının ipi/kılı.

G576-2. **Rismān-ı zülfe** el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim iḫtiyār ile kişi serden giçer
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ **rismān-ı zülfine** / Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

riş [1] *Far.* Sakal, rişye. (Ş. Sami, 2010: 997)

G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid ṣaḳın **rīşüñ** yanar / Sīne sine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ

riş [2] *Far.* Yaralı, cerîhadâr, mecruh. (Ş. Sami, 2010: 997)

bk. rīş eylemek, sīne-i rīş

G1452-1. Nev-cevān idüm sefīd oldı ḳapuñda **rīşe** baḳ / ʿIşḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepīd oldı ḳapuñda **rīşe** baḳ

rīş eylemek [1] Yaralamak. (Ş. Sami, 2010: 997)

B97. Atuban seng-i cefā cān u dilüm **rīş eyledüñ** / Pādişāhum ḳorḳ Ḫudādan ḳatl-i dervīş eyledüñ

riş-ḫand [1] *Far.* Bıyık altından gülme, istihza.

G353-3. Ādeminüñ yüzüñe itdügi cümle **riş-ḫand** / Anuñ içün ḳalmadı kimseye hergiz iʿtimād

rişte rişte [2] Dilim dilim, tel tel. *bk. cān rištesi, rişte-i cān, rişte-i müjgān*

G2115-3. **Rişte rişte** ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin el şunup ol ṣaçı sünbül şoḥbetin
G2416-3. Cefā tīġi elüñden gitmeyelden / Olupdur işbu baġrum **rişte rişte**

rişte-i cān [19] Can ipliği. Divân şiirinde sevgilinin saçı ve canı iplik gibi düşünülür. Can ipliği, sevgiliyle ilgili herşeye dolanır...(Pala, 1999: 330)

G38-5. **Rişte-i cān** üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger ol ʿālī-cenāb / Eylerem bu **rişte-i cāndan** aña yir ṭınāb
G154-1. Ḫaymesin ṣaḥrāda ḳursa her ḳaçan ol āfitāb / **Rişte-i cāndan** iderler ehl-i ʿışḳaña ṭınāb
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ **rişte-i cān** üzre diz / Her birisin bī-bahā laʿl-i bedaḫşān oldı ṭut
G302-2. **Rişte-i cānuma** dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı baña ol tercīḥ
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ gūşuña / **Rişte-i cān** üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G901-5. Ḳo daḳsun **rişte-i cāna** Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Ma ʾāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi sözler
G939-5. Ey Muḥibbī **rişte-i cān** üzre dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G973-4. **Rişte-i cāndur** bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān ele alup yürür dil ʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G1220-2. Ger refīḳ ola seg-i kūyuñ baña ey dostum / Eyleyem gerdānına **rişte-i cānumı** meres
G1256-3. Naẓm ider lü'lü' dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / **Rişte-i cān** üzre dizmiş dürr ü gevher baġlamış
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / **Rişte-i cāna** müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki **rişte-i cān** üzre ṭaḳ
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu göñlüm tevseni / **Rişte-i cānı** alup ayaġına peyvend ḳıl
G1747-4. Eşk ḳaṭresini **rişte-i cānuma** baḳlayup / Gösterdi gözüm oldı ʿiyān rismān-ı laʿl
G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile **rişte-i cān** çün ezel / Şāne idüp dostum luṭfʿeyle ḳılma münfaʿil
G2082-4. Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur / **Rişte-i cāna** dizer anı görüp lü'lü' diyen
G2088-5. Ey Muḥibbī şiʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / **Rişte-i cān** üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
Mr12-9. Tā ki ben zencīr-i zülfüñ **rişte-i cān** eyledüm / Göñlümi Mecnūnleyin ser-mest ü ḫayrān eyledüm

rişte-i müjgān [1] Kirpiğinin ipi/kılı.

G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir laʿl-i nābuñ yādına / **Rişte-i müjgānum** üzre dürr-i eşküm baġlaya

rivāyet eylemek [1] Diyüvermek, hıkāyet etmek...(Tulum, 2011: 1508)

G2075-1. Her kim benümle işide yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur ki **eyleye** şīrīn **rivāyetin**

riyā [31] *Ar.* İki yüzlülük, yalandan gösteriş, mürailik. (Ş. Sami, 2010: 998)

bk. riyā ehli, riyā vü kibr, riyā vü zerḳ, terk-i riyā itmek, zerḳ-i riyā, zerḳ ü riyā, zühd ü riyā

(riyā [15], riyādan [6], riyādur [4], riyāsı [1], riyāsını [1], riyāyı [4])

G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vāʿıẓuñ aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā **riyā**
G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu **riyā** ile velī olmaz müselmānı dürüst
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde **riyā** ile olursın çün gülünc
G337-3. Ṣūfi diler ki bula naʾīm bu **riyā** ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G934-6. Zāhidā ṭāʿat degüldür gel **riyādan** vāz gel / Bu **riyā** ile yanarsın şanma ṭāʿat arturur
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün **riyā** / Ḳalbe teʾşir eylemez ancaḳ virür başa ṣudāʿ
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān içün buyurmışlar selef / Her ne kim ḫāşı ḳıla olur **riyā** ile telef

G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup tezv̄ir ine / Her ne eylerse yaḳın bil kim **riyā** yanındadur
G509-1. Gel bu **riyāyı** ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḥaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu **riyādur**
G934-6. Zāhidā ṭāʿat degüldür gel **riyādan** vāz gel / Bu **riyā** ile yanarsın ṣanma ṭāʿat arturur
G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ **riyāsı** var
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo **riyāyı** zāhidā inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden **riyādan** pākdur gönlüm / Vel̄ikin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫākdur gönlüm
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibb̄i ḥidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün kim **riyādan** ḳorḳaram
G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid gibi ṣanmañ **riyāyı** isterem
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz **riyādan** pākdur gönlüm / Yaşum eflākde irse yüzümle ḫāḳdur gönlüm
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri **riyā** ile giçür / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2127-4. Tekye ḳalsun bu **riyā** ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāṣā kim nevm̄id olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2274-3. Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña ṣatmasun **riyā** / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2284-1. Naṣibüñ yoġ imiş ṣūfi ṣafādan / Anuñçün giçmedüñ bir dem **riyādan**
G2460-6. Beñzer ki **riyā** ile libāsını gök itmiş / Öykindi meger zāhid-i ġaddāre benefşe
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña d̄idār / Gör bu **riyāyı** zāhid cennet umar hem̄işe
G2530-6. Bu ḥırḳa vü tesbīḥ ile işi çü **riyādur** / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid ẓürefāya
G2613-4. Menʿidersin ʿāṣıḳı ammā **riyādur** ṣatduġuñ / Zāhidāʿaceb ile gördün kendüñi dānā gibi
G2763-5. Zerden serire baḳmaya Muḥibb̄i ideʿār / Faḳruñ kişi ki pister ide bu **riyāsını**
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben **riyā** ile ḳalam / Rāhı-ı kūyında nigāruñ yegdürür ḳurbān olam
Nş2-3. Her ne söylerse **riyādur** kendüzi itmezʿamel / Çünki dünyā mestidür ṣanmañ ki anı ayıla
B42. Çünki cihānı ister imiş yur **riyā** düşün / Saña Muḥibb̄i penbe-i dāġuñ ḳabā yiter

riyā ehli [1] Riyakârlar.

G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile vāʿıẓuñ aldanma kim / Gelmez anlardan **riyā ehlidürür** illā riyā

riyā vü kibr [1] Riya ve kibir.

G1418-4. ʿĀṣıḳa rūz-ı ezel ṣunuldı ṣıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey zāhid **riyā vü kibr**dür ḥālüñe baḳ

riyā vü zerḳ [3] Riya ve hile.

G754-5. Muḥibb̄i ṣıdḳ ile ʿāṣıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / **Riyā vü zerḳ** ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G2350-4. Cürm ü ʿişyāna olam cān ile ben muʿterif / Zāhide budur düşen her dem **riyā vü zerḳ** ide
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / **Riyā vü zerḳ** ile sen ṣala gör var şöhreti şehre

riyāzet [1] *Ar.* Nefsi kırma, züht ve takva maksadıyla rahat ve lezâyizden içtinap ve perhizle kana'atkârâne yaşayış. (Ş. Sami, 2010: 998)

G484-4. **Riyāzet** çek ḳoma tevḥ̄idi elden / Cimāʿdur işi ḥayvānuñʿalafdur

rīz itmek [1] Parçalamak.

G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter **itdüñ** tīġ-i hicrānuñla gönlüm rīze **rīz**

rīze [2] *Far.* Ufak parça, kırıntı, saçıntı. (Ş. Sami, 2010: 998)

(rīze [1], rīzesi [1])

G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ tīġ-i hicrānuñla gönlüm **rīze** rīz
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd **rīzesi** / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān

rū [3] *Far.* Yüz, vecih, çehre. (Ş. Sami, 2010: 998) *bk. rū çekmek*

(rū [2] rūdur [1])

G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G2303-1. Ṭāliʿümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri **rū**
G2308-4. Bir naẓar gördi yüzüñ oldı hemān māh hilāl / Gören āşüfte olur kim neʿaceb **rūdur** bu

rū çekmek [1] Yüz çevirmek, ilgi göstermemek.

G621-2. Rāz-ı baḫtum tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir **rū çeker**

rubāh [1] *mec.* Hîlekâr, kurnaz. (Devellioğlu, 2000: 896) *bk. zāhid-i rubāh*

Mh6-10. Ey Muḥibb̄i anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide **rubāh** ʿömr / Faẓliyā p̄ir-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var

rū-be-rū [5] *Far.* Yüz yüze, yüzüne karşı. (M. Nâcî, 2009: 593)

G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma **rū-be-rū**
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı budur sū-be-sū / Ḫākipāyuña dilersen servüñ ola **rū-be-rū**

G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma ṣaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola **rū-be-rū**
G2316-7. Bu Muḥibbī'yi neden dil-ḫaste bilmek isteseñ / Ḥüsnüñi eyle naẓar āyīnei ḳıl **rū-be-rū**
Mr8-3. A ʿdāya olsun **rū-be-rū** / Kimseyle itme güft ü gū

rūḥ [7] *Ar.* İnsan ve hayvanattaki mâdde-i hayâtiyye, can. (Ş. Sami, 2010: 1000) *bk. ʿayn-ı rūḥ, ġıdā-yı rūḥ, lezzet-i rūḥ, rūḥ-ı Ḥāfız, rūḥ-ı Kemāl, rūḥ-ı revān, rūḥ-ı ṯāni, rūḥ-ı Selmān*

(rūḥ [2], rūḥa [1], rūḥı [1], rūḥum [2], rūḥsın [1])

G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum **rūḥum** saña
G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber benüm / **Rūḥum** ziyāde şād oluban dil şafālanur
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür **rūḥı revānum** ḳandadür
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī ki **rūḥ** mıdur
G1364-4. ʿĀrife **rūḥa** ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān gibi lāyıḳ saña yimekʿalaf
G1563-2. Saña dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḫaṭā / Bir mu ṣavver **rūḥsın** ʿālemde cānlar görmedük
D8-1. Çün ʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol **rūḥ** / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī ṭāli ʿ-i ferruḫ

rūḥ-ı Ḥāfız [1] Hafız'ın ruhu.

G16-5. Ger lisān-ı ġaybdan gelse Muḥibbī'ye ġazel / **Rūḥ-ı Ḥāfız'dan** bir istimdāddur dirler baña

rūḥ-ı Kemāl [1] Kemal'in ruhu.

G1333-5. Feyż baḫş oldı saña **rūḥ-ı Kemāl** / Şi ʿr ile ḳıl Muḥibb kemāla ṭamaʿ

rūḥ-ı revān [10]

1. Sevgili. (Devellioğlu, 2000: 897)

G527-1. Merdümlik eyle bize ṣabā būy-ı cān getür / ʾīsīlik eyle mürdeye **rūḥ-ı revān** getür
G709-2. Ṭabīb-i dilsin ey **rūḥ-ı revānum** / N'ola ḳılsan benüm derdüme tīmār
G812-6. Zülfi ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür **rūḥı revānum** ḳandadür
G914-3. Cānum n'ola dir isem saña ey **rūḥ-ı revānum** / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G1448-4. Cānuma giçdi müjeñ ḫançeri ey **rūḥ-ı revān** / Bir naẓar eyle elüñde görinen ḳan ancaḳ
G1529-5. Muḥibbī yolına terk eyleye cānı / Eger görmezseñ ol **rūḥ-ı revānuñ**
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey **rūḥ-ı revān** / Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

2. Mübarek ruh.

G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur **rūḥ-ı revānum** benüm
G1885-2. Mey içüp şād idelüm **rūḥ-ı revānını** Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin güş idelüm
Mr1-4. ʿIşḳ içinde ʿāşıḳ olan terk ider **rūḥ-ı revān** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

rūḥ-ı ṯāni [2] İkinci ruh.

G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḥayāt / Dimiş anuñçün Aristo aña **rūḥ-ı ṯānidür**
G2704-1. N'ola tāze düşürse bāde cānı / Aristo çünki dimiş **rūḥ-ı ṯāni**

rūḥ-ı Selmān [1] Selman'ın ruhu.

G2749-5. Muḥibbī muʿciz-i naẓmuñ ʿAcem iḳlīmine irse / Ḳılursa zinde ḳabrinde ʿaceb **rūḥ-ı Selmānı**

ruḫ-baḫş [1] Can bağışlayan. (Devellioğlu, 2000: 897)

G2133-3. **Ruḫ-baḫşını** ṣaça yir yüzine ebr-i bahār / Ḫʿāb-ı ġafletden çiçekler ḳalduralar başların

ruḫ [164] *Far.* Yanak, had, izâr. (Ş. Sami, 2010: 1000)

bk. gird-i ruḫ, ḫayāl-i ruḫ, heves-i fikr-i ruḫ, mihr-i ruḫ-ı cānān, ruḫ-ı āfitāb, ruḫ-ı dilber, ruḫ-ı dildār, ruḫ-ı efzūn, ruḫ-ı muṣavver, ruḫ-ı nigār, ruḫ-ı nigū, ruḫ-ı raḫşān, ruḫ-ı rengīn, ruḫ-ı şem ʿ, ruḫ-ı yār, rūḫ-ı zerd, rūḫ-ı zibā, ruḫ u zülf, şem ʿ-i ruḫ, şem ʿ-i ruḫ-ı yār, şevḳ-i ruḫ, temāşā-yı ruḫ-ı gül, tāb-ı ruḫ, yād-ı ruḫ, zülf ü ruḫ

(ruḫ [6], ruḫı [16], ruḫın [4], ruḫına [1], ruḫında [2], ruḫından [1], ruḫları [35], ruḫların [7], ruḫlarına [6], ruḫlarında [4], ruḫlarından [1], ruḫlarını [6], ruḫlarınuñ [1], ruḫlariyle [2], ruḫlarum [1], ruḫlaruñ [29], ruḫlaruña [5], ruḫlaruñda [2], ruḫlaruñdan [2], ruḫlaruñı [3], ruḫlaruñla [2], ruḫlaruñuñ [1], ruḫum [2], ruḫuñ [18], ruḫuñda [3], ruḫuñdur [1], ruḫuñı [1], ruḫuñuñ [2])

G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna şanmañ zülfini / Dem mi vardur **ruḫları** ʿarż itmeye īmān aña
G94-1. Dil gider gülşene görmege **ruḫuñ** hemçü ṣabā / N’ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G162-5. **Ruḫlarına** cān u dil pervānedür / Yanar ise bu Muḥibbī neʿaceb
G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile ʿālem ṭolar / Deprenicek **ruḫlarında** zülf-i müşk-efşān dost
G248-1. Ey māh cemālüñe cihānı nigerān it / Göster **ruḫuñ** ʿāşıḳları ḫūnīn-cigerān it
G258-4. **Ruḫlarını** bāġ-arā gördükde didüm miṣli yoḳ / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḥṣ
G270-2. Ġam şebinde **ruḫları** yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler benümle bülbül-i gülzār baḥṣ
G283-3. **Ruḫlaruñla** zülfüñi gördüm iderler ʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẓar bilsün nedür ceng-i Mohāç
G289-5. Ey Muḥibbī **ruḫları** üstinde ḥāli dilberüñ / Ṣanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol sebebden virdüm oldı gice gündüz āh **ruḫ**
G311-2. Gülşen-i ḥüsnini gördüm seyr ider ḥāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir hindūya her dem rāh **ruḫ**
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül var ne ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḫı āgāh **ruḫ**
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh **ruḫ**
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḥaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh **ruḫ**
G345-1. Yolında cān virem ey **ruḫları** verd / Gerekdür ʿāşıḳ olan ola cömerd
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / **Ruḫlariyle** eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn **ruḫuñ** baña gül-i terden leẕīẕ
G364-3. Ey dost **ruḫlaruñ** baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G367-1. **Ruḫlaruñ** ḫayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer yummaz kevākib çeşmini eyler naẓar
G372-1. Serv n’eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun ol **ruḫları** ḥamrā yeter
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol **ruḫı** gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi ṣan ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G380-2. **Ruḫlaruñla** ḥüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden yüze ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G399-1. Tār u mār-ıʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim **ruḫları** üstinde zülfin şāneler
G404-1. Leblerüñ cān bülbülinüñ ġonce-i ḫandānıdur / **Ruḫlaruñ** bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ īmānıdur
G410-3. Zülfüñi refʿit görinsün **ruḫlaruñ** / Küfri n’itsün cān u dil īmān sever
G423-1. **Ruḫların** her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber şorsam da mermer gösterür
G424-2. **Ruḫları** yiter baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat tā iresin / **Ruḫlarında** dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G448-1. Ḫaṭ **ruḫuñda** revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir ṭutar
G459-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfüñle **ruḫuñ** fikr idicek / Ḫayret alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G489-5. Açıla gül gibi tā **ruḫları** ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G491-4. Her biri ṣaçın sünbül ider **ruḫlarını** gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G493-2. **Ruḫlaruñ** üzre nigārā zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G494-1. **Ruḫuñ** ḫālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / Tenüm bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G494-3. **Ruḫuñ** mir’ātına baḳsam gözüm merdümleri ʿaksin / Nedür ġavrına irmeyüp görenler anı ḫāl añlar
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol **ruḫları** gül zülfi muʿanber geliser
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa ṣıfat-ı ḥüsnini / **Ruḫları** vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde **ruḫuñ** genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc üstinde rāḥatdur
G578-1. Ḳaçan ol yār **ruḫın** ḳarşuma gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G578-4. Yanayım **ruḫlaruñuñ** şevḳi ile ḳarşuñda / Şemʿe pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G579-3. **Ruḫında** kākülin görseñ ḫaẓer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ ṣayduña düzülmiş nice yirden o çenberdür
G600-1. **Ruḫlaruña** baş egen bilsem ki giysūlar mıdur / Āteşe secde iderler yoḫsa hindūlar mıdur
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde **ruḫuñ** bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / **Ruḫı** gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya **ruḫların** yār ögredür / Ḳılmaġa ʿāşıḳların bülbül gibi zār ögredür
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳun ter **ruḫların** zer gösterür / ʿĀlemi āhı şuʿā ʿından münevver gösterür
G684-4. **Ruḫı** güldür lebi ġonce boyı serv / Ṣaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G719-4. **Ruḫları** şevḳidür iden göñlümi āşüfte-ḫāl / Cānumı ḫayrān iden de zülfinüñ reyḥānıdur
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfünden yüzüñ / **Ruḫlaruñ** küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G734-5. Yañılup **ruḫlarına** gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḫı şermende yatur
G740-3. **Ruḫlarına** gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār şır
G743-2. **Ruḫları** evrāḳ-ı güldür anda ẕülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G743-4. Dökmez idüm ḫūn-ı mırdārın raḳīb-i kāfirüñ / **Ruḫların** añmış işitdüm ġayretüm bir dīndür
G745-1. **Ruḫları** zülfine her dem ṭurmış īmānʿarż ider / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmānʿarż ider
G779-3. **Ruḫlarına** ḳarşu almış ele çeşm-i ebrūsını / Āteş ile şan kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde **ruḫlaruñ** mehtābdur / Şun lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G812-6. Zülfi **ruḫında** destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G825-2. **Ruḫlaruña** ḳarşu cānā şöyle ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḫālümi vel-ḫāṣıl ḫayrān olur
G839-2. İdersem n’ola bülbül gibi feryād / Nigārā **ruḫlaruñ** gülzāra beñzer
G852-4. Lebi dārü’ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / **Ruḫı** mānendi yoḳ cennetde bir ḥūr
G861-4. **Ruḫlaruñ** tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G896-1. Dil **ruḫlarını** yād idicek işi zār olur / Ṣankim çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G915(a)-1. Ol gözi āhū ol **ruḫı** meh-rū / Ḫāl-i siyeh-rū Māh-liḳādur
G927-2. **Ruḫlaruñ** çoḳ mübtelāsı ey güzel şordum saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / **Ruḫları** vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G950-5. **Ruḫlariyle** lebleri ẕikrin ider dil dilberüñ / Anuñ içün bu Muḥibbī laʾl ü gevher-sāz olur
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / **Ruḫları** üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẓar

G952-4. Şöyle yazmış **ruḫları** naḳşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir ḥarfini ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G960-1. Her ḳaçan kim **ruḫları** üstinde zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G1012-4. Ḫūnābe-i dildür ki aḳar didelerüm / Gülgün **ruḫuñ** çeşme çü manẕūr-ı naẕardur
G1031-1. **Ruḫuñda** cādū zülfin ḥam-be-ḥamdur / Hezār ʿāşıḳlaruñ içinde kemdür
G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / **Ruḫuñ** şermi de şebdür hem gül-i ter
G1053-1. **Ruḫları** şemʿüñ yine ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite pervāneler
G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿolur **ruḫlarına** / N'eylesün yolın alur dīde o mādan giçemez
G1126-2. Cāmiʿ-i ḥüsn içre yanar **ruḫları** ḳandildür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1135-4. Ṭutuşup şemʿ **ruḫı** şevḳine pervāne gibi / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1146-5. Arturur nālesin görse Muḥibbī **ruḫuñı** / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḥoş-elḥān uyumaz
G1153-3. Zerd oldı **ruḫum** sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp bir naẕar sīm ü zer itmez
G1178-3. Öpmek isterdüm **ruḫından** ḫaṭṭın iẕhār eyledi / Didüm ey ārām-ı cān hīç gül olur mı ḫārsuz
G1205-3. Geh **ruḫın** ʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1234-5. **Ruḫları** devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / Laʾli nābı var iken cām-ı ṣafā ḳılma heves
G1245-4. **Ruḫlaruña** ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1287-3. **Ruḫuñ** tābında ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1303-2. **Ruḫlaruñ** üstinde n'eyler işbu zülf-i ʿanberīn / Kim görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1306-1. **Ruḫlarını** eyledi ben ʿāşıḳa ol yār ʿarż / İtdi şan gül-ruḫlarını bülbüle gülzārʿarż
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost şekkerden ne ḥaẕẕ / **Ruḫlaruñ** olmasa gülşende gül-i terden ne ḥaẕẕ
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle **ruḫın** bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez bu vird-i zebāndan ḥaẕẕ
G1328-6. **Ruḫlaruñ** üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1346-6. **Ruḫlaruñ** üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1380-1. Lebleri nāzik **ruḫı** dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẕar didüm ki ser-tā-pā laṭīf
G1455-2. **Ruḫları** üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1459-1. Bu cihānda **ruḫları** mānendi bir seḫḥāre yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1459-5. Ey Muḥibbī **ruḫlarından** bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre yoḳ
G1463-1. **Ruḫlaruñ** gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1494-1. **Ruḫlaruñ** āl eylemek ey dost āluñdur senüñ / Ol sebebden niceler āşüfte-ḥālüñdür senüñ
G1516-1. Sünbülüñ evvel **ruḫuñda** ʿanber-efşān eyledüñ / Ṣoñra ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā **ruḫı** gülgün itdüñ / Yine ey ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ
G1528-5. Gözleri ḫıyre olur her ki göre **ruḫlaruñı** / Bu Muḥibbī nice medḥ eyleye ḫāl-iʿadesüñ
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / **Ruḫlaruñ** fikri lebüñ ẕikrin iderken ölenüñ
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin **ruḫları** üstinde yār / Dil perīşānʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1614-1. **Ruḫlaruñda** bāġbān oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam bülbül gibi ben zār u giryānuñ senüñ
G1624-1. Ey **ruḫları** gül-lebleri şekker daḥi nāzik / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer daḥi nāzik
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / **Ruḫlaruñda** görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1638-3. Didüm **ruḫı** üstinde görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger dāne degülseñ
G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt **ruḫuñ** üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G1705-3. Yanalıdan **ruḫlaruñ** şevḳi ile āteşlere / O ldı mūnīs cāna olup āteş-i sūzāne dil
G1707-5. **Ruḫları** şevḳi ile yandı Muḥibbī odlare / Nār-ıʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp servler / **Ruḫlaruñdan** gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / **Ruḫlaruña** beñzemeseydi senüñ ey yār gül
G1741-4. **Ruḫı** üstinde dildāruñ görenler zülf-i müşkīnin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G1757-7. **Ruḫların** vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñ çün oldı ser-gerdān gül
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā **ruḫlaruñ** medḥ itmege / Giceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey **ruḫı** ālum
G1847-1. **Ruḫlaruñı** dostum gül gibi ḫandān isterem / Anuñ içün gözlerüm yaşını bārān isterem
G1874-4. **Ruḫlaruñ** şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasin ey şemʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1893-1. Ġam ḥazānın ẕāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iẕhār ideli ol **ruḫları** verdüm benüm
G1901-2. Küfr-i zülfüñ ile artursañ **ruḫuñ** īmānını / Bu müselmān resmi mi ey nā-müselmānum benüm
G1937-4. Mānīʿoldı **ruḫına** irmege āh / Zülfi imiş anuñʿases n'idelüm
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden zer gibi **ruḫum** / Işḳuñ odiyle anı erit eyle ḫall didüm
G2030-1. Gülşen içre **ruḫlaruñ** dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2071-2. **Ruḫlaruñ** şevḳine şırsam n'ola ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe şınur nitekim peymāneden
G2097-2. Gāh ki sünbüllerini **ruḫlaruña** ṭaġıdup / Gāh ey serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2099-1. Ḳaddüñle **ruḫuñ** ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden
G2115-2. Seyr iderken **ruḫlaruñ** öpsem lebüñ ʿayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül şoḥbetin
G2117-5. Ey Muḥibbī **ruḫları** şevḳine her şeb tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş nāle vü feryād ideyin
G2121-1. Gülşen içre **ruḫlaruñ** devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm var iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2154-1. **Ruḫlaruñ** şevḳi ile baġladı dil ṣūret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde birün
G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi zeyn eyledi meşşāṭa-i ṣunʿ / **Ruḫlaruñ** meh görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gün
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz hilāle dil / Gün **ruḫlarını** mihr-i dıraḫşāna virmezin
G2170-4. Küfr-i zülfüñi getür göster **ruḫuñ** imāmını / Bir yire cemʿ olmamışdur dostum küfr ile dīn
G2201-4. **Ruḫlarında** ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / Sāye-i zülfümdür ol yanlış ḫayāl itmek neden
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ **ruḫlaruñ** gülzār sen / Baña dirsin anuñ içün bülbül ol ḳıl zār sen
G2218-4. Öykinelden **ruḫlarına** gül lebüñe laʾl-i sürḫ / Ol günehdür birini ḫār u birin ṭaş eyleyen
G2231-3. **Ruḫlarında** dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Öldürüñ eger o zülf-i mekkār olmasun

G2249-4. **Ruḫlaruñ** üzre yine zülf-i perīşānı görüp / Āh sevdāya düşüp ḥāl-i perīşānum ben
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin **ruḫuñ** bārī şalın / Nāz ile ḥall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2287-5. **Ruḫları** şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı şolmaz gülistān idesin
G2324-1. Bāde vü şaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / **Ruḫı** gül şaçları sünbül gözi bādām olsa
G2339-1. Çün bahār irdi gelün ʿıyş idelüm cānlar ile / Lebi mül gözleri bādām **ruḫı** ḫandānlar ile
G2339-5. **Ruḫları** şevḳine yaḳup dil ü cān şemʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2347-1. Dilā rūşen-naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / **Ruḫı** üstinde rūşendür ki ḳaşdı vardur īmāna
G2408-1. Ey **ruḫları** gül ḳāmeti ʿarʿar beli ince / Ey gözleri nergis şaçı sünbül lebi ġonce
G2447-5. Gösterürse **ruḫuñuñ** nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile sen de Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2475-3. **Ruḫı** tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmiʿ-i ḥusni / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2586-2. Görelden **ruḫlaruñı** bāġ-ı lāle / Yaḳupdur dāġ-ı ʿışḳuñı cebīnde
G2589-1. **Ruḫlaruñ** anılsa göñül zār zār ola / Bülbül çemende nāle ḳılur nev-bahār ola
G2593-1. **Ruḫları** fitne ḳadd ü bālā belā / Eksük olmaz dilde fitne yā belā
G2607-3. **Ruḫın** fikr eyleyüp yārüñ leb-i laʾlin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez dimāġumdan anuñ dadı
G2617-5. Ey Muḥibbī **ruḫları** ile dehānı yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü **ruḫı** verd gerek
G2669-5. Muḥibbī **ruḫların** ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre gül bitmiş şunʿ-ı Ḫudāvendi
G2689-6. Kūyuñda **ruḫuñ** şevḳine kim cān vire cānā / Ol demde hemān dārüʾs-selām ola maḳāmı
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan **ruḫları** dūrında yine / ʿAcebā per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2729-1. **Ruḫları** üzreʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2791-2. Gülşen içinde **ruḫlarını** yād idüp gice / Dil bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile zerd oldı **ruḫlarum** / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti
En1-12. Sin Söyler **ruḫuñuñ** medḥin oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış **ruḫuñdur** gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mh4-3. Bir kerre eger ḳılsa tecellā-yı cemāli / Āṣüfte ide mihr ü mehi **ruḫları** alı
Mr1-3. **Ruḫlaruñdan** çün münevverdür bugün mülk-i cihān / Āfitāb-ı ḥüsnüñi bu ẕerreden itme nihān
D2-1. Çün **ruḫlarınuñ** olur gün gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı göñül ger ola şeydā
D7-1. **Ruḫların** ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki ṣan oldı cihān var feraḥ
D41-2. Nʾeyler **ruḫuñ** yanında ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol küffāre ḫāne virme
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh **ruḫ**

ruḫ-ı āfitāb [1] Güneşin yanağı.

G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi **ruḫ-ı āfitāba** aş / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum niḳāha baş

ruḫ-ı dilber [1] Sevgilinin yanağı. *bk. ruḫ-ı dildār, ruḫ-ı nigār, ruḫ-ı yār*

G599-3. Ḥüsn āyīnesi yanında nedür bedr-i münir / **Ruḫ-ı dilber** olıcaḳ berk-i semenden ne biter

ruḫ-ı dildār [2] *bk. ruḫ-ı dilber, ruḫ-ı nigār, ruḫ-ı yār*

G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün **ruḫ-ı dildāra** şevḳ / Bād u bārān iledür lā-büd gül ü gülzāra şevḳ
G2561-1. Zülf-iʿanber-bārını görsem **ruḫ-ı dildārda** / Destine sünbül aşılmış ṣanuram gülzārda

ruḫ-ı efzūn [1] Parlak yanak.

G915(a)-9. Ṭāliʿ-i meymūn Ol **ruḫ-ı efzūn** / Ḥāl-i diger-gūn Bülbül-i maḥzūn

ruḫ-ı muṣavver [1] Tasvir edilmiş yanak.

Mh7-2. **Ruḫ-ı muṣavver** oldıġın anuñ seven bilür / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden bilür / Ḳadr-i gül-i şüküftei murġ-ı çemen bilür

ruḫ-ı nigār [1] *bk. ruḫ-ı dilber, ruḫ-ı dildār, ruḫ-ı yār*

G1943-4. **Ruḫ-ı nigārı** görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ileʿacabā ben bu şerm-sārı çekem

ruḫ-ı nigū [1] Güzel yanak.

G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl ol güzeller şāhına / Ol **ruḫ-ı nigū** dururken ġayr nigū eyleme

ruḫ-ı raḫşān [1] Parlak yanak.

G146-5. Kaʿbe-iʿulyā yüzidür örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibbī perde keşf it **ruḫ-ı raḫşānın** öp

ruḫ-ı rengīn [1] Renkli yanak.

G1421-1. Zülfini ḳaṭʿ it ḫaṭuñ ḫakk it **ruḫ-ı rengīne** baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine baḳ

ruḫ-ı şemʿ [2] Mumun yanağı.

G1538-3. **Ruḫ-ı şemʿine** yaḳan bu dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine dīvāne degülseñ / Cān yaḳma **ruḫ-ı şemʿine** pervāne degülseñ

ruḫ-ı yār [2] *bk. ruḫ-ı dilber, ruḫ-ı dildār, ruḫ-ı nigār*

G1233-1. İtdi pervāne göñül yine **ruḫ-ı yāre** heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim ider nāre heves
G2692-1. Kim virdi göñül cānı **ruḫ-ı yāre** ṭapındı / Pervāne gibi yansa ne ṭañ nāre ṭapındı

rūḫ-ı zerd [9] Solgun yanak, sarı yüz.

G416-5. Muḥibbī kim güvāh isterse ʿışḳa / **Ruḫ-ı zerdüm** biri ḳanlu yaşumdur
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm **ruḫ-ı zerd** üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña ḥaclet **ruḫ-ı zerdine** ḥāşıldur
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan **ruḫ-ı zerdümi** gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ yiter
G989-4. Eger derd ile āh itsem **ruḫ-ı zerdüm** görenler dir / Ḥazān evrāḳına şankim doḳunur bād revān ditrer
G1034-5. Gehi dāġum ile döndüm pelenge / **Ruḫ-ı zerdümle** gāh oldum ġażanfer
G2186-4. Yaşum sürḫ u **ruḫ-ı zerdüm** saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2584-1. Ḳanum ile yazdı dīdem bu **ruḫ-ı zerd** üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2654-4. Geh **rūḫ-ı zerd** ile şirem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi

rūḫ-ı zibā [4] Güzel, süslü yanak.

G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz **ruḫ-ı zibāye** şal / Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir bir pāye sal
G2648-3. Devr idelden felek görmedi hem görmeyiser / O1 hilāl-ebrū vü meh-rūnuñ **ruḫ-ı zibāsını**
Mh5-3. **Ruḫ-ı zibāsını** naḳş eyledi çün şāniʿ-i pāk / Kim naẓar itse aña ṭañ mıdur olursa helāk
Mr11-5. **Ruḫ-ı zibāsı** virür ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy gibi

ruḫ u zülf [1] Yanak ve saç/perçem.

G476-2. **Ruḫ u zülfüni** görürsem düşerem ayaġına / ʿAḳl u ṣabrum n'ideyim gāh gelür gāh gider

ruḫlaruñsuz [3] Yanakların olmaksızın/olmadan.

G1096-5. **Ruḫlaruñsuz** bu Muḥibbī āh iderse ṭañ mıdur / Bülbül-i şūrīdenün ḥāli n'olur gülzārsuz
G1803-1. **Ruḫlaruñsuz** ey güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm / Ḳıldı mānend-i şafaḳ pür-ḫūn kenār-ı dāmenüm
G2309-5. Bu Muḥibbī **ruḫlaruñsuz** giceler nālān olur / Bülbülüñdür n'eylesün gülzāruñ eyler ārzū

ruḫsār [58] *Far.* Yanak, yüz. (Steingass, 1892: 572)

bk. ʿaks-i ruḫsār, ʿarż-ı ruḫsār eylemek, āteş-i ruḫsār, āteş-i ruḫsār-ı yār, āyīne-i ruḫsār cemāl-i şemʿ-i ruḫsār, genc-i ruḫsār, gül-i ruḫsār, ḫaṭ u ruḫsār, ḳaṣd-ı ruḫsār, laʿl-i ruḫsār, mihr-i ruḫsār, ruḫsār-ı cānān, ruḫsār-ı āteş-nāk, ruḫsār-ı yār, ruḫsār-ı zerd, ṣafḥa-i ruḫsār, şemʿ-i ruḫsār, şevḳ-i ruḫsār, şevḳ-i ruḫsār-ı gül, tāb-ı ruḫsār, vaṣf-ı ruḫsār, zülf ü ruḫsār

(ruḫsār [4], ruḫsārı [6], ruḫsārıdur [1], ruḫsārına [5], ruḫsārında [1], ruḫsārını [4], ruḫsārum [2], ruḫsāruma [3], ruḫsārumı [1], ruḫsāruñ [9], ruḫsāruña [14], ruḫsāruñı [7], ruḫsāruñun [1])

G175-2. Güneş **ruḫsāruña** her kim baḳarsa / Mecāli ḳalmayup anı dutar teb
G235-5. Her dem ki müje ḫālümi **ruḫsāruma** yaza / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G248-2. Gösterme yüzüñ bī-baṣar olanlara luṭf it / **Ruḫsāruñı** āyīne-i ṣāḥib-naẓārān it
G262-3. Nāgehān maḫfī naẓar ḳıldum güneş **ruḫsāruña** / Eyledüm ol dem hemān çāk-ı girībān elġıyāş
G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳiin keşf eyleyüp **ruḫsāruñ** aç
G285-4. Ṭañ mı **ruḫsāruñ** görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar **ruḫsāruña** / Ṣusamış ṣu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G419-1. Serv-i çemen eger göre **ruḫsāruñ** ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḫi anuñ ne cānı var
G518-4. Perde eyler ki güneş **ruḫsārına** käküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḥāb üstindedür
G531-2. Ḳadd ü reftāruña serv ile çenār eyler du ā / Lāle **ruḫsāruña** ḫūrşīd-i ḫāver imrenür
G538-3. Güneş **ruḫsārını** gördüm başumdan gitdi ʿaḳl u hūş / Nice ḥayrānam aña ben baña da ḫalḳ ḥayrāndur
G652-3. Baḳamaz oldum güneş **ruḫsārına** dildāruñ āh / Her ḳaçan baḳsam naẓar ḳılsam bu çeşmüm nem ḳapar
G661-2. Gören **ruḫsāruñı** belā ḳaddüñde / Didi gül bitürür imiş ṣanavber
G682-3. **Ruḫsāruñı** gördükde n'ola ger ṭaleb itsem / Dil-teşne olan ṣuyı gören ṣuya segirdür
G721-1. Güneş **ruḫsāruñı** görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet ṭamarlar içre ḳan ditrer
G751-3. Aç ḥaḳīḳat çeşmini eyle naẓar **ruḫsārına** / Görmez anı dīde-i ẓāhir saña ol perdedür
G756-1. Görinen **ruḫsārı** üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç pīç olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa **ruḫsārında** yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / Virdi gülden tāzedür ol lāle **ruḫsār** incinür
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle **ruḫsāruñ** senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür
G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin **ruḫsāruña** / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri bir gerdedür
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş **ruḫsārını** / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz bir sāde **ruḫsār** isterüz
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi **ruḫsār** üzre ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ

G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam **ruḫsārını** / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1380-3. Kātib-i ḳudret yazup **ruḫsāruña** nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez **ruḫsāruña** / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-iʿanber-bār yoḳ
G1482-2. Māhtābuñ bedr iken āyīnesi buldı kesād / Çün güneş **ruḫsāruña** anı muḳābil eyledüñ
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost **ruḫsāruñ** senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ
G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür **ruḫsāruña** / Olmaya āyīne gibi ʿālem içre yüzi bek
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya **ruḫsāruña** / Yolları üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / Ṣanmañ ol **ruḫsārı** gül o ḳāmeti bālā degül
G1666-1. Zār iden **ruḫsārıdur** dil bülbülini gül degül /ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül
G1668-4. Göreliden gözlerüm ol bī-vefā **ruḫsāruñı** / Ḫūn-ı baġrumla gözüm yaşını ḳan eyler göñül
G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā **ruḫsār** gül
G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i şānīʿ baġladı **ruḫsāruñ** üzre reng-i āl
G1721-4. Virse ẕiyāyı ʿāleme **ruḫsārı** ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1793-6. Sen güneş **ruḫsārı** görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz gelüp **ruḫsāruma** / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1949-5. Güneş **ruḫsārını** yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1957-3. Güneş **ruḫsārına** ḥāʾil olur derdümle āh itsem / Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-ḫʷārum
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp **ruḫsāruma** diyü / Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ budur kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş **ruḫsāruñ** oldum zār u ser-gerdānı ben
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem **ruḫsāruñ** ey dost / Baña yeg görinür bāġ-ı İremden
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm ayā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp **ruḫsārum** üzre başasın
G2309-1. Bülbül-i dil-ḫaste gül-ruḫ**sāruñ** eyler ārzū / Ey Mesīḥī-dem hemān güftāruñ eyler ārzū
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam **ruḫsāruña** / Kim baḳar ʿālemde kim var āfitābuñʿaynına
G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde her kim göre gül-ruḫ**sāruñı** / Bāġa varup ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2537-3. Güneş **ruḫsāruñı** gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-i ʿışḳa şanasın şemʿe pervāne
G2564-3. Yine **ruḫsārum** üzre vaṣf-ı ḫālüm / Gözüm taḥrīr ider ḫūn-ı cigerle
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / Yaḳ cānumı **ruḫsāruña** pervāne gerekse
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse **ruḫsārı** / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb ile zārı
G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider **ruḫsāruña** / Bir yana kāfir ḫaṭuñ şeb-ḫuñ iderʿasker gibi
G2635-1. Kimdürür **ruḫsāruña** gün gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫ**sāruñun** vaṣfını ʿāleme yaydı
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş **ruḫsārı** görsem bir daḫi
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi **ruḫsārumı** zerd ü iki çeşmümi nem
Mr30-14. Ẕerre-veş bir kez naẓar ḳılsam güneş **ruḫsārına** / Baḳduġumca naḫş-ı hicrān gösterür devrān baña

ruḫsār-ı cānān [1] Sevgilinin yanağı/yüzü. *bk. ruḫsār-ı yār*

G2630-1. N'ola dilden beri olsam görüp **ruḫsār-ı cānānı** / Yaḳar pervāne bāl ü per göre şemʿ-i şebistānı

ruḫsār-ı āteş-nāk [1] Ateşli yanak.

G2758-1. Bir naẓar her kim göre **ruḫsār-ı āteş-nākını** / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle virür ḫākini

ruḫsār-ı yār [1] *bk. ruḫsār-ı cānān*

G1318-4. Cān ile gel ey göñül şimdengirü ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama **ruḫsār-ı yāre** geldi ḫaṭ

ruḫsār-ı zerd [2] Sararmış yüz.

G341-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña **ruḫsār-ı zerd**
G444-5. Gel isteme Muḥibbī benüm ʿışḳuma güvāh / **Ruḫsār-ı zerdüm** ile sirişküm nişānedür

ruḫsāre [4] *Far.* Beñz. (Tulum, 2011: 1511)

bk. ṣafḥa-i ruḫsāre

G679-5. Muḥibbī ol güneş **ruḫsāre** beñzerʿāşıḳ olmışdur / Mehi gör bedr iken günden güne dönüp hilāl olur
G1484-4. Didiler ravżada ṭāvūsa beñzer / Ṣalınsa her ḳaçan **ruḫsāre** zülfüñ
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş **ruḫsāre** sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Ṣalınca gāh zülf ile **ruḫsāre** perçemüñ

ruḫuñsuz [1] Yanağın olmaksızın.

G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫ**uñsuz** bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar

Rūm [8] *Ar.* Roma, romalı. Eskiden Doğu Roma imparatorluğu Anadolu'yu da içine aldığı için Anadolu'ya Rûm, Anadolululara da rûmî denilirdi...(Pala, 1999: 333) *bk. diyār-ı mülket-i Rūm, ehl-i Rūm, ḫusrev-i Rūm, kişver-i Rūm, mülket-i Rūm, Rūm ili, taḫt-ı Rūm*

(Rūm [2], Rūm'ı [1], Rūma [3], Rūmı [1], Rūmuñ [1])

G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / Şöyle şanurlar ki **Rūma** ʿanber-i sārā gelür
G1145-2. Gözüñ altında ol ḫāl-i siyāhuñ nāfe-i müşkīn / Ġalaṭdur bunı kim dirse ki **Rūm** içre ġazāl olmaz
G1388-4. Yeñ ile **Rūma** gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫilʿat-i şāhāne ṣadaḳ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei sen **Rūma** sulṭān eyledüñ
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā **Rūmı** olup rūzgār gül
G2271-5. N'ola **Rūmuñ** Ḫusrevi olsa Muḥibb / Çünkim oldı mālik-i mülk-i suḫan
G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum **Rūm'ı** gezdüm / Gözüm dutmadı bir meh-rūyı sence
G2503-4. Ḫaddi ile zülfini gördüm iderler ʿarbede / **Rūm** şāhı ceng ider şankim Efreng ile

Rūm ili [7] Rumeli; Memâlik-i Osmâniyenin Avrupa'daki kısmı. (Ş. Sami, 2010: 1001)

G394-5. **Rūm illerini** naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile Kāşāne ʿarż ider
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında **Rūm ilin** çīn gösterür
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfünden yüzüñ / Ruḫlarun küffāre ġālib **Rūm ilinüñ** ḫānıdur
G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege **Rūm illerin** / Dostum olma muʿāvin Mü'min küffār şır
G2433-4. Niceye dek çekelüm bād ile deryā ġamını / Delü göñlüm baña eyd gel gidelüm **Rūm iline**
G2694-2. Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / Didi şan **Rūm iline** Hindī düşdi
G2728-3. Āfet-i şūḫ-ı ʿAcem fitne-i āşūb-ı ʿArab / Gözi pür-mekr ü ḫiyel **Rūm ili** sancārecügi

rū-siyāh/rū-siyāh [3] *Far.* Kara yüzlü, ma'yûb, rezil. (Ş. Sami, 2010: 1001)

bk. raḳīb-i rū-siyāh

(rū-siyāh [1], rū-siyeh [1], rū-siyehdür [1])

G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳible-i maḳṣūddan / **Rū-siyeh** zāhid gibi şanmañ riyāyı isterem
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel **rū-siyāh** / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / **Rū-siyehdür** gel raḳībi kendüñe yār eyleme

rūşen [31] *bk. ʿārż-ı rūşen, çeşm-i rūşen, rūz-ı rūşen, şem ʿi rūşen*

(rūşen [27], rūşendür [4])

1. Aydın, ziyadar, münevver.

G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm saña / Gün gibi **rūşen** degül mi çehre-i zerdüm saña
G117-2. Şanma kim sensüz günüm olur siyāh / Belki **rūşendür** günümden tīre şeb
G207-2. N'ola şemʿ-i ruḫuñ göñlümi **rūşen** / İderse külbe-i aḥzāndur ey dost
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine yaḳduñ çerāġ / Kimki **rūşen** gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi **rūşen** çerāġı var
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin **rūşen** nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G712-5. Dilberā **rūşen** güni nice şeb-i tār olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi **rūşen** vīrāneye çü mehdür
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi **rūşen** vīrāneye çü mehdür
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān baña yiter / Kime **rūşen** degül kevn ü mekān baña yiter
G1072-1. Didüm cānā ʿaceb **rūşen** yüzüñ var / Didi taḥsīn idüp yaḫşı sözüñ var
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm **rūşen** / İderem şemʿ-veş girye olam her encümen sensüz
G1217-4. Çünki **rūşendür** ayā ḫūrşīd-rū şıdḳum saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḫi **rūşen** görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1519-5. Berk-i āhum şuʿle virdi ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki **rūşen** görinür bezm-i felek
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / **Rūşen** ikenʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G2025-5. Degül mi gün gibi **rūşen** Muḥibbī ʿışḳ şaḳlanmaz / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster kiʿıyd olsun / Şeb-i tīrüm olup **rūşen** şehā baḫtuñ saʿīd olsun
G2347-1. Dilā **rūşen** naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde **rūşendür** ki ḳaṣdı vardur īmāna
G2381-1. Mihrüñ vaṭan ey dost dutaldan dil içinde / **Rūşen** görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḫi **rūşen** görinür noḳṭa vü iʿrāb ile
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī dil / **Rūşen** güniʿaceb degül anuñ ki şām ola
G2624-5. ʿIşḳum degül mi gün gibi **rūşen** kim añılmaz / Ol kim ʿiyāndur aña ne ḫācet beyān daḫi
D24-1. Günden güne **rūşen** görinür ol ḫat ü ʿārż / Başuma ne ṭañ gelse nice dürlüʿavārż
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaẓʿeyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine **rūşen** çerāġ

2. Zahir, ayan, aşikâr.

G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı şūfi gün gibi **rūşen** iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini sīnede pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi **rūşen** āşikār itsem gerek
G1695-1. Leblerüñ ey ḫūr-peyker sel-sebīl / Cennet-i rūyuñ aña **rūşen** delīl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḫüsn ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña **rūşen** delīl

G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle / Naẓar eyle ki **rūşendür** ḥaṭāsı çoḳ ṣevābından

rūşen eylemek/itmek [31] (Tulum, 2011: 1513)

1. ...nurłandürmaḳ, münevver etmek, tenvīr etmek...

G9-4. **Rūşen itdüñ** bu cihān ẓulmetini nūruñ ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile bugün bāġ-ı vücūd
G116-5. Göñlümüñ vīrānesin gel **rūşen it** māhum benüm / Gicelerde şemʿolur vīrāneye çün māhitāb
G273-5. **Rūşen itmez** külbe-i aḥzānumuz / Ol meh-i tābān elinden elġıyāṣ
G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin **rūşen eyle** / Diyeler buldı bir şāh-ı cihān genc
G464-5. Söz çerāġın **rūşen itse** ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī sözi Ḫusrevden yaḳar
G528-5. Bu Muḥibbī'nüñ dil-i dīvānesin / **Rūşen iden** mihr-i ḥüsnüñ tābıdur
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī göñlini **rūşen eyle** / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī göñlini **rūşen eyle** / Göster yüzüñi rūşen vīrāneye çü mehdür
G958-2. **Rūşen itmege** çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / Tuḥfe iletür bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G1270-5. Tekye-i ʿışḳa göñül ḳandil cānumdur fitil / Anı **rūşen eyleyen** baġrumda olan yaġ imiş
G1329-4. Göñlümüñ vīrānesini **rūşen it** māhum benüm / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde māh şemʿ
G1343-4. **Rūşen itseñ** n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne şemʿ
G1347-1. Dilberā sensüz baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz **rūşen itmez** göñlümi degme çerāġ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla **rūşen it** itdüñ temennā-yı çerāġ
G1471-1. Bezmimüz **rūşen idüp** şemʿ-i şebistān olduñ / Ḫūblar encüm olup sen meh-i tābān olduñ
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / **Rūşen iden** ʿālemi cānā ʿīẕāruñdur senüñ
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her varaḳ bir nüktedür / **Rūşen itsün** çün oldı maḥzen-i esrār gül
G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed ḫᵛāhum benüm / **Rūşen itmez** göñlümüñ vīrānesin māhum benüm
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / **Rūşen it** göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu göñlüm **rūşen eyler** / Velī zülfüñ ḳılur bu baḫtumı şām
G2048-3. **Rūşen itsün** ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2071-3. **Rūşen itseñ** ey ḳamer-ṭal ʿat n'ola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün vīrāneden
G2413-4. **Rūşen eyle** dostum gel göñlümüñ vīrānesin / Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2608-3. **Rūşen eyle** bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār vir anları nitekim mehtāb gibi
G2695-1. ʿIşḳuñ **iderse rūşen** sīnemdeki çerāġı / Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāġı
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp baġrı yaġını / Ġam tekyesinüñ **eyledi rūşen** çerāġını

2. ...tefsīr etmek, beyān etmek, tá ʾbīr etmek...

G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key **rūşen itmiş** ve'ḍ-ḍuhā

3. ...āşikāre etmek, á ʿyān etmek...

G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde ġamzeñ yāresin / **Rūşen itdi** ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet

4. Açmaḳ, durı etmek...

G1425-4. Ṣād-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / **Rūşen eyle** cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1450-1. Ṣūfīyā gel bāde ile ḫırḳa-i sālūṣa baḳ / Cān gözini **rūşen eyle** ṣīṣe-i nāmūsa baḳ
G2346-4. **Rūşen idegör** gözlerümi pīrehenüñle / Bu ʿāşıḳı ey Yūsufı Kenʿānum unutma

rūşen ḳılmaḳ [10]

1. Aydınlatmak, parlatmak.

G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil āhuñ şemʿini / ʿĀlemi **rūşen ḳılur** ḫācet degül meşʿal saña
G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma dest-gīrüm ol / **Rūşen ḳılup** derūnumı Yārab vir ṣafā
G210-3. **Rūşen ḳıluram** gözlerümi ḫāk-i derinden / Ger bedreḳa-i rāhum ola nūr-ı hidāyet
G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi **rūşen ḳılasın** ser-te-ser / Gün yüzüñden berḳiin keşf eyleyüp ruḫsāruñ aç
G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim ḥücrei **rūşen ḳılur** / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin **rūşen ḳılur** / Yiter aña hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini **rūşen ḳılan** ġayre viṣālüñdür senüñ
G2475-3. Ruḥı tābı yiter **rūşen ḳıla** bu cāmiʿ-i ḥüsni / Degül ḫācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda

2. Ortaya çıkarmak.

G440-2. Ṣafḥa-i ḥaddüñde ḫāl ü ḫaṭṭuñı **rūşen ḳılup** / Didüm el-ḥaḳḳ ol kitābuñ noḳṭa vü iʿcrābıdur

3. Açıklamak, izah etmek.

G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña **rūşen ḳılam**

rūşen olmaḳ [21]

1. Açilmaḳ... (Tulum, 2011: 1513)

G365-3. Eger **rūşen ola** çeşm-i cihān-bīnüm ʿaceb olmaz / Ġubār-ı dergeh-i cānān ile çünkim mükaḥḥaldur
G492-2. Girye ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / **Rūşen oldı** gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen būyın ṣabā / **Rūşen olup** açılan da dīde-i Yaʿḳūbdur

2. ...āşikāre ołmaḳ, āşikār ołmaḳ, zāhir ołmaḳ...//...tulūʿ etmek...(Tulum, 2011: 1513)

G854-5. **Rūşen olsun** gün gibi dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini uyarı gör
G1209-4. Gün gibi **rūşen olur** ʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Bu ʿaceb gelmiye zāhid daḥi iḳrāra henüz
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it **rūşen ol**
G1777-3. Sözlerüm **rūşen olur** gün gibi bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G2233-2. Zülfini gider cemālüñ **rūşen olsun** gün gibi / Ḫaste-dilller Niceye dek āb-ı şeb-gīr eylesün
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳladuḳca **rūşen oldı** gün gibi / Āh ü eşkinden kişi böyle şerm-sār olmasun

3. Aydınlanmak, aydınlatmak.

G516-3. Nice **rūşen olmasun** cānā bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger her dem sürme-i binā çeker
G597-3. Her gice **rūşen olursa** tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı ile anda çerāġ-ı ġam yanar
G861-3. **Rūşen olduġın** şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi **rūşen ola** yanuñda şemʿ encümenden şor
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān **rūşen olur** / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿīẕārın ter ṭutar
G1082-1. Tiredür zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā **rūşen ola** kāşānemüz
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā **rūşen olsun** şāmumuz
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / Yüzüñ nūrı ile **rūşen olupdur** dīde-i āfāḳ
G1766-2. Dīdeler **rūşen olur** ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G2118-3. Çeşm-i bīmārına **rūşen oldı** bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü uyḫuyı ben
G2140-4. Ḫākipāyını kerem ḳıl getür ey bād-ı ṣabā / **Rūşen olsun** ḳoyayum gözlerüme cānuñ içün
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül ḳandilini / **Rūşen olsun** diyü yaḳdı anda baġrum yaġını

rūşenā [5] *Far.* Aydın, münevver, ziyâdar. (Ş. Sami, 2010: 1001)

(rūşenādur [2], rūşenāsın [1], rūşenāyı [1], rūşenāyi [1])

G741-4. Bir ẕerre deñlü kuḥle göñül raġbet eylemez / İzüñ tozıyla didelerüm **rūşenā** olur
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde kim rehāyı istemez / Görüben cānān yüzüni **rūşenāyı** istemez
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum daḥi olur sitīz / Āteşe degseñ nitekim **rūşenāyi** ola tīz
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi **rūşenā** ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā yolın
G2551-2. Gözi baġlansun cihānuñ **rūşenāsın** görmesün / Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı şahbādan ġaraż / Bir naẕardur ḥüsnüñ ey meh-rū temāşādan ġaraż / **Rūşenādur** āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż

rūşen-ter [1] Daha aydınlık.

G145-1. **Rūşen-ter** itdüñ işbu cihān ẓulmetini hep / روحی فداك ای صنم ابطحی لقب

rūy [24] *Far.* Yüz, vecih, çehre. (Ş. Sami, 2010: 999)

bk. ʿaks-i rūy, cennet-i rūy, eşk ü rūy, fikret-i rūy-ı diger, ḥasret-i rūy, mehtāb-ı rūy, muṣḥaf-ı rūy, nakş-ı rūy-ı sāde, revnaḳ-ı rūy, rūy göstermek, rūy-ı arż, rūy-ı çerāġ, rūy-ı dilber, rūy-ı ferruḫ-fāl, rūy-ı gülzār, rūy-ı gül ʿīẕār, rūy-ı ḥabīb, rūy-ı Ḥaḳḳ, rūy-ı ḥazān, rūy-ı Leylā/Leylī, rūy-ı niḳāb, rūy-ı pāk, rūy-ı pür-gerd, rūy-ı sāde, rūy-ı siyāh/siyeh, rūy-ı ter, rūy-ı türāb, rūy-ı yār, rūy-ı zerd, rūy-ı zemīn, rūy-ı zülf, şem ʿ-i rūy, şevḳ-i rūy, zer-i rūy, zülf ü rūy

(rūyı [4], rūyıdur [1], rūyını [1], rūyum [1], rūyumda [1], rūyumı [2], rūyuñ [10], rūyuña [2], rūyuñda [1], rūyuñdur [1])

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ş -şems daḥi ve'ḍ-ḍuhā / **Rūyuña** alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G104-5. Yaşuñı sīm it Muḥibbī **rūyı** zer / Māyil olur ḫūblar zerden yaña
G250-2. **Rūyuñda** ḳaşuñ ṭāḳına çeşmüñ naẕar itdi / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi **rūyuñ** ile ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı eyā serv-i bülend
G408-1. Göñlümi iden perīşān zülfinüñ her müyıdur / Ṭaġıdan her laḥẓa ʿaḳlum dil-rübāñuñ **rūyıdur**
G445-2. Ḳadüm çün ḥalḳa-i ḫātem olaldan dest-i ġam içre / ʿAḳik-i eşk ile **rūyum** nigīne döndi ḫātemdür
G639-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī **rūyını** / Ḫuṭbe-i ḫūbı çün anuñ nāmıdur
G738-1. Dili āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-būyuñdur / Cānı vīrāne iden şemʿ gibi **rūyuñdur**
G890-1. Dīde **rūyuñ** oldı ḥayrān oldı bu göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam zār u ḥaḳīr
G1032-5. Ḫʿāb gelse **rūyuñ** añsa bu Muḥibbī çeşmine / Ḫidmete bil baġlayupdur kirpügüm cārūbdur
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi **rūyuñ** türāba baş

G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle **rūyumda** nişān / Sikke olmayınca olmaz dididler zerde şeref
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı **rūyuñ** / Hemān miḥrāb-ı ebrūna ḳılur secde gören bilüñ
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bā ʿiş gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile **rūyuñ** senüñ
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben gerçi kim **rūyuñ** senüñ / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ senüñ
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi **rūyı** sevdüm
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ **rūyumı** ḫāk itdi ṣoñra ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G2190-4. Ḫudānuñ ṣanʿatı ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle **rūyuña** ele al āyīne baḳın
G2365-9. Cām içre gördi **rūyuñ** oldı Muḥibbī ḫayrān / Kim gördi böyle ṣūret cām-ı cihān-nümāde
G2707-5. Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı gördi / Şarardı nīlüfere döndi **rūyı**
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı hergiz başına / Ey perī her kim senüñ **rūyuñ** temāşā eyledi
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem **rūyumı** ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
B15. Ḳaşları elinde **rūyuñ** görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür āfītāb

rūy göstermek [2] Ortaya çıkmak. (TDK, 2011: 2631)

G66-1. Ḥāşılum derd oldı tā gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki **göstermeyeydi rūyın** ol bed-ḫū baña
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey serv-i sehī **gösteresin rūyuñ** baña

rūy-ı arż [1] Yeryüzü, dünya.

G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı tīġüñden cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim **rūy-ı arż**

rūy-ı çerāġ [1] Mumun yüzü.

G1348-1. Olmasa pervānenüñ başında sevdā-yı çerāġ / İtmez idi kendüsine yaḳmaġa **rūy-ı çerāġ**

rūy-ı dilber [2] Sevgilinin yüzü. *bk. rūy-ı ḥabīb, rūy-ı yār*

G1795-1. **Rūy-ı dilber** mihr ü māhumdur benüm / Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm
D12-2. **Rūy-ı dilberde** görinen şanmañ anı ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur

rūy-ı ferruḫ-fāl [1] Gönül açan/ferahlatan yüz,

G736-3. Ġayriye ḳılmaz naẓar ger mihr ü māh dursa da / Çün nigāhı çeşmüñüñ ol rūy-ı ferruḫ-fāledür

rūy-ı gülzār [1] Gülbahçesinin yüzü.

G854-1. **Rūy-ı gülzārı** görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Şorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör

rūy-ı gül ʿiẕār [1] Gül yanaklı sevgilinin yüzü.

G2210-1. ʿİẕāruñ reşk **rūy-ı gül ʿiẕārdan** / Ġubāruñ sürme-i çeşm-i nigārdan

rūy-ı ḥabīb [1] *bk. rūy-ı dilber, rūy-ı yār*

G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm tā kim görem **rūy-ı ḥabīb** / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi raḳīb

rūy-ı Ḥaḳḳ [1] Cenabıhakk'ın cemali.

G1099-4. Her neye ḳılsañ naẓar biz **rūy-ı Ḥaḳḳa** nāẓıruz / Şemme vechullahı gördük māsivāya baḳmazuz

rūy-ı ḥazān [1] Sonbaharın yüzü.

G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur ṭutmaḳ yirini ʿāḳıbet **rūy-ı ḥazān**

rūy-ı Leylā/Leyli [2] Leyla'nın yüzü.

G45-2. Bugün ʿışḳ ile çün Mecnūn-ı dehrem / Görinür ḳanda baḳsam **rūy-ı Leylā**
G2716-1. Olur Mecnūna ḳıble **rūy-ı Leylī** / İder cān u göñülden aña meyli

rūy-ı niḳāb [1] Örtülü/örtülmüş yüz.

G657-1. Yār zülfini ṭarar **rūy-ı niḳāb** ile giçer / Görmezem gün yüzini şanki seḥāb ile giçer

rūy-ı pāk [1] Temiz yüz.

G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün ṭulūʿ eyler seḥer-geh **rūy-ı pākuñdur** senüñ

rūy-ı pür-gerd [1] Tozlu/toz ile kaplı yüz.

G1942-1. Yaşum içre nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm / Ḫākda berk-i ḥazāndur **rūy-ı pür-gerdüm** benüm

rūy-ı sāde [1] Sade yüz.

G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim sevmeye **rūy-ı sāde**

rūy-ı siyāh/siyeh [3] Kara yüz.

G1789-1. Meded artmaḳdadur her gün günāhum / Deñizler yumaya **rūy-ı siyāhum**
G2636-4. Gözüm yaşiyle yumaḳ baña lāyıḳ / Ola kim giderem **rūy-ı siyāhı**
G2666-3. Şu döker ārıżum üstine benüm didelerüm / Ola bu nev‘ ile yuya bile **rūy-ı siyehi**

rūy-ı ter [1] Taze yüz.

G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / Var mı ki aña beñzeye bir **rūy-ı ter** leẕīẕ

rūy-ı türāb [1] Toprağın yüzü.

G163-4. Sāye ṣalsan n’ola ben ḫāke āyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā **rūy-ı türāb**

rūy-ı yār [5] *bk. rūy-ı dilber, rūy-ı ḥabīb*

G1126-1. **Rūy-ı yāre** mihr-i ʿālem-tāb beñzer beñzemez / Laʾl-i nāba şekker ü cülab beñzer beñzemez
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün Muḥibbī **rūy-ı yār** / Zülf-i fettān fitne başı olsa ṭañ mı her ṭaraf
G1556-2. Var ise sende heves görmege **rūy-ı yārı** / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G2474-5. **Rūy-ı yāre** ḳıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını / İbret alup diyesin ṣad-āferin naḳḳāşına
G2718-1. Dirīġā görmeyelden **rūy-ı yārı** / Dilüñ ḳalmadı hīç ṣabr u ḳarārı

rūy-ı zemīn [3] Yer yüzü, dünya.

G369-4. Ṣaçdum şu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / Başdan başa bu **rūy-ı zemīn** lālezār olur
G2452-5. Şöyle ḫāk oldı Muḥibbī ki bulınmaya nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban **rūy-ı zemīni** alsa
G2586-1. Bulınmaz būy-ı zülf āhū-yı çinde / Ne Çinde belki hem **rūy-ı zemīnde**

rūy-ı zerd [47] Sarı, solgun yüz. *bk. eşk-i rūy-ı zerd*

G40-4. Şāhid degül mi ʿışḳuma zāhid bu **rūy-ı zerd** / Yitmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / **Rūy-ı zerdüme** baḳup maʾlūm ola tā ḥāl aña
G147-1. **Rūy-ı zerdümi** benüm raḥm itdi dildārum görüp / Añladı derd-i derūnum ḫālet-i zārum görüp
G192-3. Yiter ʿuṣṣāḳa yaşı **rūy-ı zerdi** / Ki bunlar içre olmaz sīm ü zer dost
G327-3. Çeşm-i siyāh ḫūn-ı cigerle görindi sürḫ / Mūy-ı sefīd ẓāhir olup oldı **rūy-ı zerd**
G342-1. Yaşum ile gerçi kim ẓāhir görindi **rūy-ı zerd** / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G344-3. Göz yaşın dökme didiler sırruñ ifşā olmasun / Çāre ne iżhār idiser didüm āḫır **rūy-ı zerd**
G587-4. Eşk-i çeşm ü **rūy-ı zerde** ḳıl naẓar didüm didi / Ḫūb-rūlar nʾeylesünler anı sīm ü zer midür
G749-5. Kim görse **rūy-ı zerdüm** ṣanur Muḥibbī ṣirem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G750-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı başdan aşdı āh / **Rūy-ı zerdüm** ḳalmış ol ortada nīlüfer giçer
G762-2. Dilā bu **rūy-ı zerdümle** nice inkār idem ʿışḳa / Gözümüñ ḳanlu yaşiyle alı ḫāżır güvāhıdur
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī **rūy-ı zerdin** ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā laʾl ü altun ṭaş olur
G840-2. Yaşum ile baḳ bu **rūy-ı zerdüme** / Ḫūblar çünki severler sīm ü zer
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı toprağına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm **rūy-ı zerdüm** baña sīm ü zer yiter
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı līk iżhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki **rūy-ı zerdi** var
G1008-5. Muḥibbī’den güvāh istersen ʿışḳa / Yaşum sīmiyle **rūy-ı zerdümi** gör
G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / **Rūy-ı zerd** ile gehi deşt-i ġama ṣıġamlaruz
G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / Eşk-i çeşmüm **rūy-ı zerdüm** itdi āḫır keşf-i rāz
G1278-4. **Rūy-ı zerdüm** tā şeref bulsun diyü / İtleri pā ile ṭamġa eylemiş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / **Rūy-ı zerdüm** eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire **rūy-ı zerdüñle** yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḫaẓẓ
G1440-3. ʿIşḳumı görmek dilerseñ ḳan yaşuma ḳıl naẓar / Derdümi bilmek ḥaḳīḳat ise **rūy-ı zerde** baḳ
G1446-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdüme baḳ / Sirişk-i sürḫ u **rūy-ı zerdüme** baḳ
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / **Rūy-ı zerdümle** benüm yaşumla sen āl eyledüñ
G1533-4. Ṣīri oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu **rūy-ı zerd** ile / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā içre peleng
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña yiter çünki **rūy-ı zerd** / Dime Muḥibbī ʿāṣıḳa ġayri nişān gerek
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm **rūy-ı zerdüm** var iken / İstemek ḫācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1690-4. Eşk-i sürḫ u **rūy-ı zerdümden** bilürler ʿışḳumı / Olsa bir nesne ʿiyān aña beyān ḫācet degül
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm **rūy-ı zerdüm** aña yitmez mi delīl
G1783-3. Eşk-i sürḫ u **rūy-ı zerdüm** eyledüm sırrum ʿiyān / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1987-7. Ey Muḥibbī kimdürür ʿışḳuma inkār eyleye / **Rūy-ı zerdüm** eşk-i çeşmüm çoḳ güvāhumdur benüm
G2012-3. Bu tende dāġum ile kūh-ı pelenge döndüm / Bu **rūy-ı zerdüm** ile ṣaḥrā-yı ġamda şīrīn
G2141-4. İṣbāt olurdı ʿışḳum iki güvāhum olsa / Eşkümle **rūy-ı zerdüm** gelüb şehādet itsün
G2148-1. Farḳ itmez **rūy-ı zerdümi** görenler kāhdan / Ṭaġılur dil ḫırmeni bu rūzgār-ı āhdan
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda varup eylesem daʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm **rūy-ı zerdüm** ikisi ḫāżır güvāh
G2396-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u **rūy-ı zerdüm** ile ʿiyāndur tāzece
G2423-3. Ḫūn-ı dilden **rūy-ı zerdüme** yine aḥvālümi / Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
G2446-4. **Rūy-ı zerd** ile yine olalı deşt arslānı / Dāġ ile olsamʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pişe
G2493-3. Nice yıllar ṣaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm **rūy-ı zerdüm** ḫalḳa hep esrāruma
G2496-4. Didiler aġlayup fāş itme sırrı / Didüm ne çāre yā bu **rūy-ı zerde**
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre peleng / **Rūy-ı zerd** ile bu dehrüñ olmışam şīr-i neri
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre **rūy-ı zerdümi** / Beñzedür dir ṣuya ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar **rūy-ı zerde** / Hem sīm döker yolına hem zer benüm gibi

G2796-1. Ḥayret alup ṭañ ola kim göre **rūy-ı zerdümi** / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi
Mr27-5. Beyān itmez kimsene yāre derdüm / Meger ʿarż ide ḥālüm **rūy-ı zerdüm**
B120. Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam ḳaplanıyam / **Rūy-ı zerdümle** velī deşt-i belā arslānıyam
B194. Sırr-ı ʿışḳum ʿālem içinde benüm fāş olmadı / Dökmeyince **rūy-ı zerde** gözlerüm ḳan yaşını

rūy-ı zülf [1] Saçın/perçemin yüzü.

G162-1. **Rūy-ı zülfin** ister idüm rūz u şeb / Āḫır irdüm aña kim itdüm ṭaleb

rūz [11] *Far.* Gün, gündüz, yevm, nehâr. (Ş. Sami, 2010: 1001)

bk. her rūz u şeb, mekteb-i rūz-ı ezel, meclis-i rūz-ı ezel, rūz-ı baḫt, rūz-ı cezā, rūz-ı cezel, rūz-ı elest, rūz-ı ezel, rūz-ı firāḳ, rūz-ı hecr, rūz-ı hicrān, rūz-ı ḥazān, rūz-ı ʿıyd, rūz-ı ʿid, rūz-ı ḳıyāmet, rūz-ı maḥşer, rūz-ı nev-rūz, rūz-ı rūşen, rūz-ı vaṣl, rūz-ı veġā, rūz-ı viṣāl, rūz u māh, rūz u māh u sāl-i çarḫ, rūz u şeb, şeb u rūz, vuṣlat-ı rūz

(rūz [5], rūza [1], rūzı [3], rūzını [1], rūzum [1])

G5-5. **Rūzı** rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulūʿ / Giceyi encümler ile zeyn idüp tār eyledüñ
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem içre **rūzı** telḫ
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki **rūzını** seyrāne ḳaṣd ider
G1206-1. **Rūz** ḫoş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān-güdāz / **Rūz** kütāh olıcaḳ lā-büd olur şebler dırāz
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u şor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet **rūz** imiş
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ **rūz** olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1725-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol **rūza** derdā giçdi nice māh ü sāl
G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile şīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü **rūz** ile giçer sāʿatüm
G1848-2. Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarāb-ı kevşerüm ʿadnüm / Bahārum behcetüm **rūzum** gülüm ey verd-i ḫandānum
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol **rūzı**

rūz-ı baḫt [1] Talih günü.

G621-2. **Rūz-ı baḫtum** tīre vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker

rūz-ı cezā [1] Kıyamet günü.

G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını añmaz mısın **rūz-ı cezāsı** yoḳ mıdur

rūz-ı cezel [1] İkiye bölünmüş gün.

G1340-1. ʿIşḳuña **rūz-ı cezelden** olmasa ger yār şemʿ / Olmaz idi şararup dil-ḫaste vü bīmār şemʿ

rūz-ı elest [4] Allâh'ın ruhları yaratıp biraraya topladığı gün. (Devellioğlu, 2000: 899) *bk. rūz-ı ezel*

G219-1. Ḳalmışam kūy-ı muġān içre ebed ʿāşıḳ-ı mest / Olmışam āşüftesi ol muġbeçenüñ **rūz-ı elest**
G224-3. Zāhidā şanma beni mest-i mey-i engūr olam / İçmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın **rūz-ı elest**
G226-2. Nāṣıḥā pend eyleme itmez eṣer / ʿĀşıḳ oldum çünki ben **rūz-ı elest**
G2781-2. Çün muṭīʿ olup beli didüñ ezel **rūz-ı elest** / ʿAhdüñe ṭur terk ḳılma key şaḳın peymānuñı

rūz-ı ezel [24] *bk. meclis-i rūz-ı ezel, mekteb-i rūz-ı ezel, rūz-ı elest*

G37-4. İçeli **rūz-ı ezel** cām-ı maḥabbet cürʿasın / Kim göre mest-i ḫarābam diye ol ḳanzil baña
G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm **rūz-ı ezelde** var ise ḳandur baña
G300-2. Her ṭolu başına bir kerre alur būsesini / Böyledür **rūz-ı ezelden** berü bāzār-ı ḳadeḥ
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā **rūz-ı ezel** / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār itmez pend
G1027-5. Bir bir bu ḫalḳa hep ögidür āsiyāb-ı çarḫ / **Rūz-ı ezelde** ḳurulı bir kār-ḫānedür
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli **rūz-ı ezel** / Çāk ider sīne girībānını kendin yeñemez
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne **rūz-ı ezelden** başa bu yazu imiş
G1418-4. ʿĀşıḳa **rūz-ı ezel** şunuldı ṣıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḥālüñe baḳ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben **rūz-ı ezel** / Baş u cān terkin urur içine giren savaşuñ
G1887-5. İçeli **rūz-ı ezel** cām-ı maḥabbet cürʿasın / Mest-i ʿışḳam tā ebed şanmañ ki hüşyār olmışam
G2012-4. **Rūz-ı ezelde** ʿāşıḳ miḥnet çeke gelüpdür / Āb-ı maḥabbet ile yoġurdılar ḫamirin
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki dilā **rūz-ı ezelde** / Āh eyleyeyin bir yaña sen bir yaña benem ben
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını **rūz-ı ezelden** nūş idensin sen
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / Çün beni **rūz-ı ezelden** eyledüñ bīmār sen
G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan **rūz-ı ezel** / Işḳ ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2277-2. Nice pinhān itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini / Almışam **rūz-ı ezelde** anı naḳd-i cāna ben
G2367-1. Ḫalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger yaşımuza / Bu daḫi yazu imiş **rūz-ı ezel** başımuza
G2667-1. Sīnede ʿışḳ āteşi **rūz-ı ezel** peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine bu dil-i şeydā gibi

G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı **rūz-ı ezelde** tiryāḳ / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2743-3. Ḫaṭını gördüm nigāruñ didüm āh irdi ecel / Çāre ne **rūz-ı ezelden** alnuma yazu gibi
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifā ʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña ṣādu imiş / Çāre ne **rūz-ı ezelden** başa bu yazu imiş
Mr7-5. İçtügüm **rūz-ı ezelde** çünki miḥnet cāmıdur / Ol sebebden tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma **rūz-ı ezel** bunı ḳalem / Başuma sevdā-yı zülfüñden gele derd ü elem
Mr30-9. Çünki ben **rūz-ı ezelden** almışam āşüfte-ḥāl / Ol sebebdendür ki gitmez dāimā dilden melāl

rūz-ı firāḳ [1] Ayrılık zamanı. *bk. rūz-ı hecr, bk. rūz-ı hicrān*

G2532-2. Vuṣlat el vire mi yāḫūd düşe mi **rūz-ı firāḳ** / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle

rūz-ı hecr [1] *bk. rūz-ı firāḳ, bk. rūz-ı hicrān*

G7-4. **Rūz-ı hecründe** görenler beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña

rūz-ı hicrān [1] *bk. rūz-ı firāḳ, bk. rūz-ı hecr*

G1967-6. **Rūz-ı hicrāna** şükr irdi Muḥibbī pāyān / Ḥamdülillah yüzini ṣaġ u selāmet gördüm

rūz-ı ḥazān [1] Sonbahar mevsimi.

G2070-4. Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer / Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider **rūz-ı ḥazān**

rūz-ı ʿıyd [2] Bayram günü. *bk. rūz-ı ʿid*

G522-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çünki **rūz-ı ʿıyddur** miskīnlere iḥsān gelür
D29-1. **Rūz-ı ʿıyd** oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / Dostum bāde getür tā olalum saña ḫarif

rūz-ı ʿid [1] *bk. rūz-ı ʿıyd*

G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış **rūz-ı ʿid** / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden baʿīd

rūz-ı ḳıyāmet [3] Kıyamet günü.

G233-4. Derdā vü dirīġā n'olısar ḫālümi bilmem / Ger nāme-i ṭāʿat ne-resed **rūz-ı ḳıyamet**
G235-7. Cehd eyle Muḥibbī bugün aʿlālığı artur / Eyüler ile ḥaşr olasın **rūz-ı ḳıyāmet**
G242-1. Eger derdümi eylersem ḥikāyet / Dükenmeye ola **rūz-ı ḳıyāmet**

rūz-ı maḥşer [29] Allah'ın ruhları diriltip biraraya toplayacağı gün.

G1-6. **Rūz-ı maḥşerde** Muḥibbī bendeñi / İrme anı raḥmetinden yā raḥīm
G3-4. Ḥaḳ Teʿālānun resūlı hem şefāʿat kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem **rūz-ı maḥşerde** ḳamu muḥtāc aña
G18-4. **Rūz-ı maḥşerde** nidā cennetinden ire ümmete / هذه جنات عدن فادخلوها خلدين
G153-2. **Rūz-ı maḥşerde** şefāʿat idesinʿasīlere / Hem mürüvvet kānısın sen hem daḥi maḥbūb-ı Rāb
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / **Rūz-ı maḥşerde** bulına dāmenüñde nice dest
G226-4. **Rūz-ı maḥşerde** daḥi ayılmayan / Olmışam cām-ı lebüñden öyle mest
G292-3. Ṭañ ḳılma zāhidā dāim ḫarābāt ehline / **Rūz-ı maḥşerde** riyā ile olursın çün gülünc
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / İster iseñ yarın ola **rūz-ı maḥşer** yüzin aḳ
G1565-4. **Rūz-ı maḥşerde** daḥi bulına başumda ḫumār / Çün ezel oldı maḥabbet cürʿasın nūş eylemek
G1614-4. Ḳurtaram ṣanma elümden kim alur dāmānuñı / **Rūz-ı maḥşer** bulına destümde dāmānuñ senüñ
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā **rūz-ı maḥşerde** benüm keyfiyyetüm
G1926-5. **Rūz-ı maḥşerde** eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / **Rūz-ı maḥşerde** benüm ey dost zünnār isteyen
G2122-5. Dilemezse **rūz-ı maḥşerde** Muḥibbī destini / Dāmeninde yāre diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / **Rūz-ı maḥşerde** ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma her dem ẕākir ol / **Rūz-ı maḥşer** derdüñe oldur devā iden hemīn
G2230-2. Alup bir cürʿa nūş itdüm ezel cām-ı maḥabbetden / Bulına **rūz-ı maḥşerde** daḥi başda ḫumārından
G2271-3. **Rūz-ı maḥşerde** şehā āşıḳlaruñ / Lāle gibi ṣarıla ḫūnīn-kefen
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey ḳıyāmet **rūz-ı maḥşerde** senüñle söyleşe
G2523-2. Yaraşur saña luṭf u cūd u iḥsān / İdesin **rūz-ı maḥşer** mücrimine
G2545-4. Yārab ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından elüm / **Rūz-ı maḥşerde** anuñla dilümi şād eyle
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cürʿa-i ʿışḳı / Ebed tā **rūz-ı maḥşerde** bulınsa ṭañ mı mestāne
G2653-5. Şöyle ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser **rūz-ı maḥşerde** daḥi peyvendini
G2657-6. **Rūz-ı maḥşerde** gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan taʿẓīm ider üstādını
G2728-4. Merhem-i vaṣluñ eger irmeye bu ḫasteye āh / **Rūz-ı maḥşerde** daḥi bulma dil-pārecügi
Mr15-6. Şöyle beñzer **rūz-ı maḥşer** fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / **Rūz-ı maḥşerde** daḥi ser-mest ü ḫayrān görkesin
B94. Kimse bu dünyāda görmedi vefā dildārdan / **Rūz-ı maḥşerde** daḥi göz yaşını dökmek gerek
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḫālini ḫālüm o bilür / **Rūz-ı maḥşerde** eger uġrar isem Mecnūna

rūz-ı nev-rūz [1] Baharın ilk günü.

G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā zülfüñi görüp didüm / **Rūz-ı nev-rūz** olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār

rūz-ı rūşen [4] Aydınlık gün.

G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / **Rūz-ı rūşen** var iken kimse ṭuman görmez leẕīẕ
G415-4. Āh kim her bir vişālüñ āḫiri hicrān imiş / **Rūz-ı rūşen** olsa lā-büd şoñı anuñ tārdur
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / **Rūz-ı rūşen** kim ola lā-büd şoñında şāmı var
G1479-1. Dimişlerdür egerçi **rūz-ı rūşendür** ʿArabdan yeg / Tażarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı aña şebden yeg

rūz-ı vaṣl [2] Kavuşma günü. *bk. rūz-ı viṣāl*

G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde **rūz-ı vaṣluñ** isterem / Yüzüñi göster ḳamuʿālem żiyā olsun dirüm
Mr28-13. **Rūz-ı vaṣlı** añlamaz derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī yüregi ḳan olmayan

rūz-ı veġā [1] Savaş zamanı.

Mr8-9. Merdāneye cānum fedā / Kim cān virür **rūz-ı veġā**

rūz-ı viṣāl [3] *bk. rūz-ı vaṣl*

G694-5. Dilden gidermeʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / **Rūz-ı viṣāl** ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile ḫoş hecr ile melūl / **Rūz-ı viṣāl** çün şeb-i hicrān gelür giçer
G1526-5. İrişüp **rūz-ı viṣāle** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Oḳısar hicrān şebinde āḫır ol miskīn helāk

rūz u māh [1] Gün ve ay.

G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben **rūz u māh** u hafta sāli nedür

rūz u māh u sāl-i çarḫ [1] Feleğin yıl, ay ve günü.

G310-3. Bir nice gün şād idüp döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür **rūz u māh u sāl-i çarḫ**

rūz u şeb [22] Gün ve gece. *bk. her rūz u şeb*

G155-2. Olmışam ḫayrān zülf ü rūyına / İñler isem ṭañ mıdur ben **rūz u şeb**
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm **rūz u şeb** / Āḫır irdüm aña kim itdüm ṭaleb
G329-1. Dirīġā ḳılmadı dilber beni yād / İdersem **rūz u şeb** ben n'ola feryād
G395-3. Şöyle beñzer sāil olmışdur ḳapuñda mihr ü meh / **Rūz u şeb** ḳarşunda olmış her biri āyīne-dār
G476-3. **Rūz u şeb** āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh gider
G737-1. Yār ġāyib līk ḳahrı **rūz u şeb** ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḥāżırdadur
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün **rūz u şeb** ʿışḳ ile yanar nārı var
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel yaḳdı Muḥibbī cān u dil / Anuñ çün **rūz u şeb** dāim ḫarābāt ehliyüz
G1120-2. Kūh-ı ġamda ḳalmışamdur **rūz u şeb** āh eylerem / Bilmezem kim n'olısar ḫālüm benüm dildārsuz
G1497-1. Ẓulm idüp āşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında **rūz u şeb** feryād ile āhı görün
G1596-7. Mübtelādur derd-i ʿışḳa bu Muḥibbī **rūz u şeb** / Giçmesün bu nevʿ ile leyl ü nehārı kimsenüñ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳır gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / **Rūz u şeb** anuñ içün ṭurmaz zebānı bülbülüñ
G1828-4. Laʿli yādına gülüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm / **Rūz u şeb** fikri ile cānı giriftār idelüm
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil şaçı zencīrine / Mesken itdüm **rūz u şeb** Mecnūn gibi şaḥrāyı ben
G2251-2. Nūr umarsa n'ola senden **rūz u şeb** şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḫaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2554-3. Deryüze-i cemālüñ idüp **rūz u şeb** senüñ / Yüzüñi sürdi ḫāk-i dere āfitābu māh
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / **Rūz u şeb** kim gördügi var yāri kim hūşyār ola
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī vaṣlın iste **rūz u şeb** / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2712-3. Var mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda **rūz u şeb** işbu ḫayāl egler beni
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek şīne rübābum var benüm / **Rūz u şeb** zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm
Mr7-13. Laʿl-i nābı yādına mesken ḳılur meyḫāneler / **Rūz u şeb** elden ḳomayup nūş idüp peymāneler
B211. Sāḳiyā sāġar ile ṣun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem **rūz u şebi**

rūze [5] *Far.* Oruç, sıyam. (E. Tevfîk, 1890: 517)

bk. rūze-i hecr, rūze-i hecr ṭutmaḳ, rūze-i hicrān

G307-1. **Rūze** giçdi sāḳiyā al destüñe gülgün ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G1466-3. ʿIşḳum benüm ḫafīce iken **rūze** gibi āh / ʿIyd ayı gibi gösterüp itdi ʿiyān ḳaşun
G1673-1. Gidüp **rūze** irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu ʿuşşāḳı ḳurbān ḳıl
G1731-1. **Rūze** çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
B181. Çün giçdi **rūze** sāḳī gel şun baña piyāle / Berk-i ḫazān içinde eşküm bitürdi lāle

rūze-i hecr [3] Ayrılık orucu. *bk. rūze-i hecr ṭutmaḳ, rūze-i hicrān*

G1421-3. Ola kim pāyāna irse **rūze-i hecrüñ** dilā / ʿIyd-ı vaṣlın gözleyüp ebrūları āyīne baḳ
G1495-3. **Rūze-i hecr** içre ḳaldum gice gündüz gözlerüm / ʿIyd-ı vaṣla irmege ḳaşı hilāldür anuñ
G2712-5. **Rūze-i hecr** içre ölürdüm Muḥibbī āḳıbet / Ārzū-yı ṭal ʿat-ı ʿıyd-ı viṣāl egler beni

rūze-i hecr ṭutmaḳ [3] Ayrılık orucu tutmak. *bk. ṣavm-ı hecr ṭutmaḳ*

G1930-5. Nice bir **rūze-i hecrüñ ṭutalum** / Hilāl-i ebrūñı göster ola bayram
G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī **rūze-i hecrüñ dutup** / Ḥamdülillah kim irişdi vaṣlunuñ bayramına
B172. Nice yıldur **rūze-i hecrüñ ṭutardum** dostum / Ḥamdülillah kim bugün irdüm viṣālüñ ʿıyduna

rūze-i hicrān [2] *bk. rūze-i hecr, rūze-i hecr ṭutmaḳ*

G328-1. **Rūze-i hicrān** gidüp yüzüñ görindi oldı ʿīd / Devletüñ pāyende olsun daḥi ʿömrüñ ber-mezid
G2028-1. Yiter bu **rūze-i hicrān** yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tirüm olup rūşen şehā baḫtuñ sa ʿīd olsun

rūze-dār [1] *Far.* Oruçlu, sâ'im. (E. Tevfîk, 1890: 517)

G1217-1. **Rūze-dār** olan ider ʿıyd ayını görmek heves / Baña ol gün ʿıyd olur görsem hilāl-ebrūñı bes

rūzgār [26] *Far.*

bk. bed-nām-ı rūzgār, rūzgār muvāfıḳ, rūzgār-ı āh, şāhān-ı rūzgār

(rūzgār [16], rūzgārdur [1], rūzgāre [2], rūzgārı [2], rūzgārumdan [1], rūzgārumdur [1], rūzgārumuz [2], rūzgāruñ [1])

1. Zaman, vakit, ahit, hengâm. (Ş. Sami, 2010: 1002)

G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre **rūzgār** / İtseñ ṭulū ʿ gün gibi ey yüzi meh baña
G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben bād-ı āh ile / Nehr-i sirişk ṭurmaz aḳar **rūzgārdur**
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör zemīni **rūzgār** / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G606-5. Cānā Muḥibbī ḳıymeti çünki bilinmedi / Bir gün ola ki biline giçdükde **rūzgār**
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında **rūzgār** / Bād-ı āhumla beni her yaña her an oynadur
G1177-1. Çün ġamdan özge ḳalmadı bir ġam-küsārumuz / Giçse ʿaceb mi girye ile **rūzgārumuz**
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnşāf diye bile size **rūzgār** hem
Mh13-10. Oldı eglence bu demlerde Muḥibbī'ye kitāb / Ey ḫafī vü şi ʿr-i şūr-engīze kim disün cevāb / Ḫāmūş ol kim **rūzgāruñ** ḳulaġı kerdür bugün
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın bu vefāsuz **rūzgār**
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u gönlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz **rūzgār**

2. Rüzgâr, yel. (Steingass, 1892: 593)

G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını şaldum āh / Düşdi ġam girdābına bu **rūzgārumdan** meded
G637-1. Ne seyl-i eşk ü ne ḫod āh u vāh-ı zārumdur / Beni çeküp çeviren āh **rūzgārumdur**
G698-4. **Rūzgār** ile bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / Şol ki dāne dāne rızḳı cem ʿ idüp ḫırmen ḳılur
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / **Rūzgār** esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān uyur
G1173-7. İlte Muḥibbī kūy-ı nigāra ġubārumuz / Yāri ḳılursa bir gün eger **rūzgārumuz**
G1478-5. Düşer āh itse Muḥibbī baḥr-i ġam girdābına / Olmasun Yārab muḫālif **rūzgārı** kimsenün
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni yirden götürdi **rūzgār** / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile düşdi yaşum girdābına / Olmasun böyle muḫālif **rūzgārı** kimsenüñ
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḥıṭā Rūmı olup **rūzgār** gül
G1970-1. Nice bir **rūzgāre** yalvarayım / Baña būyuñ ki yāre yalvareyim
G2066-1. Şaḳın āhumdan ey nigār şaḳın / Tünddür ḳatı **rūzgār** şaḳın
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur zamāne doymaz o **rūzgāre**
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki bu **rūzgār** / Ṭāli ʿüñ ola müsā ʿīd ola ki birgün ese
G2748-2. Şaḳın aldanma eser bir gün muḫālif **rūzgār** / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
B61. Ġam beni ḫāk itdi şavurdı ġubārum **rūzgār** / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār

3. Dünyâ. (Steingass, 1892: 593)

G2193-1. Cevr ü cefāya şundı yine **rūzgār** elin / Var mı cihānda men ʿ ile kimse ṭutar elin

rūzgār muvāfıḳ [2] İşi yolunda gitmek; talihi yaver gitmek; bahtı açık olmak. (Zülfe, 2011: 171)

G882-4. Ġırra olup felek dünyāya girüp dil baġlama / Ġāfil olma dāimā olmaz **muvāfıḳ rūzgār**
G1161-3. İlte meger ki kūyuña bir kez ġubārumuz / Bir kez eger **muvāfıḳ** ese **rūzgārumuz**

rūzgār-ı āh [3] Âhın yeli.

G1138-4. Gözlerüm yaşına şaldum yine bu dil zevraḳın / **Rūzgār-ı āhla** kimdür aña deryā dimez
G1263-5. Şaldı dil fülkin Muḥibbī **rūzgār-ı āh** ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / Ṭaġılur dil ḫırmeni bu **rūzgār-ı āhdan**

rūzgīr-ı āh [1] Âhın yeli

G1431-3. ʿĀḳıbet dil fülkini ġarḳ idiser / **Rūzgı̄r-ı āh** ile deryā-yı ʿışḳ

rübāb [28] *Ar.* Gövdesi hindistancevizi kabuğundan yapılmış bir çeşit kemançe. (Devellioğlu, 2000: 900, 880) *bk. nāy u rübāb, ʿūd u ḳānūn u rübāb*

(rübāb [21], rübāba [3], rübābı [2], rübābum [1], rübābuñ [1])

G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sı̄nem **rübāb**
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil sı̄nem olmışdur **rübāb**
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān içün / Sı̄nemi ḳıldum **rübāb** ü gözlerüm yaşın şarāb
G156-3. İñler isem ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu sı̄nem benüm hemçün **rübāb**
G167-5. Aġız açduḳca Muḥibbı̄ medḥüñe / Anuñ ile medḥüñi oḳur **rübāb**
G174-4. Hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur **rübābuñ** sı̄nesi / Göñlümüñ köynüklügin añduḳca ḳan aġlar **rübāb**
G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbı̄ gibi şı̄r ol / **Rübāb** oluban ṣūfi-ṣıfat olma muḫanneṣ
G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengı̄n tāra döndi / İder fiġān u nāle sı̄nem **rübāba** beñzer
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sı̄nem **rübāba** beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar yaşum şarāba beñzer
G990-4. Sı̄ne-i sūzānumı her kim göre ṣanur **rübāb** / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol **rübāb** üstindedür
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ārā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sı̄nem **rübābı** var imiş
G1301-3. Bezm-i belāda nālemi āheng içün benüm / Muṭrib-i terāne baġla elüñ gel **rübāba** baş
G1788-5. Almaz idi Muḥibbı̄ bāde ele / İñleyüp dimese **rübāb** içelüm
G1888-4. Sinesin def döger ü nāy iñler / Çaġırup çeng dir **rübāb** içelüm
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri sı̄nemde iñiler bir **rübāb** oldum
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sı̄nem sāzına / Nāle ḳılsun ġam kemāniyle **rübāb** eglenmesün
G2196-2. Ṣaḳın aldanma devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil ile dir **rübāb** ṣaḳın
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil **rübāb** ulı
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile nāle ḳılur sı̄ne **rübābı**
G2773-4. İñlerse **rübāb** oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb bir deriyi sı̄neme yaḳdı
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü sı̄nem olmışdur **rübāb**
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sı̄nem olmışdur **rübāb**
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sı̄nem **rübāb** / Cür ʿa-i la ʿlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳı̄-i devrān çekmeye cāmı
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sı̄nem olmışdur **rübāb** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sı̄ne **rübābum** var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pı̄ç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḫi bu sı̄nem **rübāb** / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm

rübābı̄ [1] Kemençe gibi.

G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem tā seḥer / Ḥālüm añlar nāylar derdüm **rübābı̄ler** bilür

rücūʿ itmek [1] Vāz geçmek, dönmek...(Tulum, 2011: 1516)

G633-4. Dün vaʿde-i vefā idüp **itdi** bugün **rücūʿ** / Bu işi iden ol leb-i şekker-şiken midür

rücūʿ ḳılmaḳ [1] Vazgeçmek.

G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü **ḳıldı** bugün ʿahdden **rücūʿ** / Beñzer senüñle ḳavl iden olʿahd-şiken midür

rümūz [11] *Ar.* Remizler, işaretler, manası gizli olan sözler.(Devellioğlu, 2000: 898) *bk. remz, rümūz-ı ışḳ, rümūz-ı nükte, rümūz-ı nükte-i ʿışḳ*

(rümūzı [2], rümūzın [8], rümūzını [1])

G322-2. Mektebde meger yār okumış cevr **rümūzın** / Oldı bu cefā ʿilmine anuñ içün üstād
G855-3. ʿIşḳuñ **rümūzı** neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen bilür
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ **rümūzın** nice taḥrı̄r eylesem / Söylesem ʿālem yanar şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G988(a)-2. Ṣor baña ʿışḳuñ **rümūzın** saña taḳrı̄r eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G1059-4. Baña ṣor ʿışḳuñ **rümūzın** vireyim bir bir ḫaber / Ṣorma Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ **rümūzın** ser-te-ser / Oḳusun görsün Muḥibbı̄ defter-i dı̄vānımuz
G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ **rümūzın** sı̄nede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1230-1. Añlayup ʿışḳuñ **rümūzın** didi bir ḥikmet-şinās / Bu ʿālem müşkildür itmeñ bunı bir ʿilme ḳıyās
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ **rümūzını** / Söyler ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G2052-6. Ey Muḥibbı̄ ṣor baña ʿışḳuñ **rümūzın** ser-be-ser / Saña taḳrı̄r eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2606-4. Gāh olur añlar **rümūzı** kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḥayvān ider göñlüm beni

rümūz-ı ʿışḳ [8] Aşkın işaretleri/belirtileri.

G718-2. Ne bilsün zāhida şorma **rümūz-ı ʿışḳı** benden şor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G939-1. Zāhidā şanma **rümūz-ı ʿışḳı** ḫāmiler bilür / Bādenüñ ẕevḳ ü ṣafāsını müdāmı̄ler bilür
G974-5. **Rümūz-ı ʿışḳı** müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḥallin istersen dilā gel anı benden şor

G1598-3. **Rümūz-ı ʿışḳı** gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G2092-3. Ṣorma Mecnūna **rümūz-ı ʿışḳı** gel ṣor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol ṣeydāya ben
G2272-3. **Rümūz-ı ʿışḳı** benden ṣor ne bilsün Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından
G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ seni dü-nīme / **Rümūz-ı ʿışḳı** dime her līme
G2579-4. Ṣordum **rümūz-ı ʿışḳını** ʿālim olanlar / Ḥall itmedi birisi suālüm kitāb ile

rümūz-ı nükte [1] İşaretlerin ince anlamı.

G1950-5. ʿIşḳuñ **rümūz-ı nüktesini** ṣordılar baña / Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

rümūz-ı nükte-i ʿışḳ [1] Aşkın işaretlerinin ince anlamı.

G494-2. **Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı** ne bilsün zāhid-i ḫod-bīn / Bu bir müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḥāl anlar

Rüstem [4] *Far*. İran'ın milli kahraman'ı olan Zâloğlu Rüstem. Sâm'ın torunu...Divan şiir ve nesrinde Cem *bezm* (meclis, eğlence) Rüstem de *rezm* (savaş, kavga) simgesidir. Gücü, yiğitliği ve destânı ile anılır. (Zavotçu, 2006: 417)

bk. ḳavs-i Rüstem, kemān-ı Rüstem, nişān-ı ḳavs-i Rüstem, Rüstem-i Zāl, Rüstem ü Nerimān, Zāl ü Rüstem

(Rüstem [3], Rüstemdür [1])

G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ ṭutalum olduñ Efridün / Bu dehrüñ pençesin **Rüstem** olup ʿālemde burduñ ṭut
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı **Rüstem** daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G2471-3. **Rüstem** olduñ ṭutalum yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet ile māl ile
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki **Rüstemdür** gelür ceng itmege Siḥrāb ile

Rüstem-i Zāl [1] Zal'ın Rüstem'i/Zal oğlu Rüstem.

G1654-3. Ṣanma āsān dilā maʿreke-i derd ü ġamı / ʿIşḳ ile ceng idemezsin olasın **Rüstem-i Zāl**

Rüstem ü Nerimān [1] Rüstem ve Neriman

G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Başar āḫır seni ger **Rüstem ü Nerimān** ol

Rüstemāne [1] Îran'ın ünlü pehlivanı Rüstem gibi, pehlivancasına. (Devellioğlu, 2000: 901)

G2120-1. **Rüstemāne** yāyını almış o çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken

rüsūḫ [1] *Ar*. Bir ilim ve fennin künhüne vusul ve vukuf. (Ş. Sami, 2010: 1003)

G314-3. Tendedür resm-i vefāda yār līk / Bulmış ol rāh-ı cefā içre **rüsūḫ**

rüsvā [7] Yüzi ḳara, yüzi ḳara olmış, siyeh-rū, rüsvāy, ʿáyblü, bed-nām, melāmet olmış kimse...(Tulum, 2011: 1517)

bk. āşüfte vü rüsvā, dil-i rüsvā, mest ü rüsvā, mecnūn u rüsvā, rüsvā-yı ʿālem, rüsvā-yı bed-nām, rüsvā-yı bed-nām-ı cihān, rüsvā eylemek/itmek, rüsvā ḳılmaḳ, rüsvā olmaḳ, rüsvā-yı ʿām, rüsvā-yı cihān, rüsvā-yı cihān itmek, rüsvā-yı cihān olmaḳ, rüsvā-yı devrān, rüsvā-yı ḫalḳ, rüsvā-yı hāmūn, rüsvā-yı ʿışḳ, rüsvā-yı şehr

G215-1. Bār-ı ġamdan ḳaddümi pīç ü ḫam itdüñ ʿāḳıbet / Eyleyüp Mecnūnleyin **rüsvā** hem itdüñ ʿāḳıbet
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḫi **rüsvā** yeter
G1090-1. Zülfi zencīrinde gönlüm kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim **rüsvā** dimez
G1491-5. Zāhidā pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende güş / ʿĀşıḳ olan ʿār u nāmūsı nedür **rüsvā** gerek
G2052-1. Gitdi ʿışḳuñ bilmedi Mecnūn-ı şeydā meşrebin / Añladı ancaḳ hemān dünyāda **rüsvā** meşrebin
G2665-2. Gerçi **rüsvā** idi gönlüm görse ger rüsvālıġum / Ögrenürdi dostlar benden gelüp rüsvālıġı
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben **rüsvā** gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

rüsvā eylemek/itmek [11] Ayıplamak, rezil etmek.

G64-3. Şöyle **rüsvā eyledi** ʿışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḫayrāndur baña
G1485-1. Gönlümi aldı āl ile bir şeng / **İtdi rüsvā** ḳomadı nām ile neng
G1517-2. Dir idüm dil virmeyem ʿālemde ben meh-rūlara / Bilmezem n'itdi baña **itdi** beni **rüsvā** gözüñ
G1517-5. Leylī zülfüñ ḫasretinden bu Muḥibbī bendeñi / **Eyledi** Mecnūn gibi ʿālemlere **rüsvā** gözüñ
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb **eyleme rüsvā** özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

G1797-3. Bir ṣaçı Leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār / Düşüben vādilere kendümi **rüsvā eyledüm**
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile sevdālar yine / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi **rüsvā eylesem**
G1941-3. Ṣun baña ey sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / Mest-i lā-ya ʿḳıl olup kendümi **rüsvā eyleyem**
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma ṭaḳup belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde **rüsvā eyleyen**
G2644-4. Ṣaḳlar idüm sırrını sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile **itdi** göz yaşı **rüsvā** beni
G2771-1. Leylī zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup boynuma **rüsvā eyledi**

rüsvā ḳılmaḳ [4] Rezil olmak, ayıplanmak.

G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben sīnede / Āhum ile göz yaşı ʿālemlere **rüsvā ḳılur**
G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin **rüsvā ḳılam**
G1889-7. Muḥibbī terk iderse n'ola ʿārı / Anı bu vech ile **rüsvā ḳılan** kim
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin **rüsvā ḳılur** / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur

rüsvā olmaḳ [4] Rezil olmak.

G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı göñül şeydā olur / Ṭaġıdur ʿaḳlını külli ʿāleme **rüsvā olur**
G886-1. Muṣḥaf -ı ḥüsnüñi açdum dāl-ı zülfüñ fāldur / Kim benüm āşüfte **rüsvā olmama** ol dāldur
G948-5. Çün Muḥibbī cürʿa-i cām-ı lebüñden oldı mest / Fāş idüp esrār-ı ʿışḳı ʿāleme **rüsvā olur**
G2683-1. Var mı cihānda ʿāşıḳ-ı şeydā benüm gibi / Mecnūn daḫi **olmadı rüsvā** benüm gibi

rüsvā-yı ʿālem [5] Âlemin rezili/âşık.

G67-1. Eyledüñ **rüsvā-yı ʿālem** virmedüñ kāmı baña / Ḳomadı hecr āteşi hergiz dil-ārāmı baña
G1011-4. **Rüsvā-yı ʿālem** olsam eger ʿayb eylemeñ / Kim ʿışḳ-ı yār böyle beni her zamān ider
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü ṣaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile **rüsvā-yı ʿālem** ey göñül
G1916-4. Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri / Āh kim kendümi ben **rüsvā-yı ʿālem** eyledüm
G1935-3. **Rüsvā-yı ʿālem** itdi / Bu çeşm-i eşk-bārum

rüsvā-yı ʿām [2] Halkın rezili.

G1546-2. Ser-i zülfüñi dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni **rüsvā-yı ʿām** itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde **rüsvā-yı ʿām** ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı

rüsvā-yı bed-nām [1] Kötü şöhretli rezil/rezil rüsva.

G67-3. Terk idüp nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı ḫalḳ / Ḳoyalı meh-pāreler **rüsvā-yı bed-nāmı** baña

rüsvā-yı bed-nām-ı cihān [1] Dünyanın kötü şöhretli rezili.

G2164-5. İḫtiyār ider midi varup melāmet gūşesin / Bu Muḥibbī olmasa **rüsvā-yı bed-nām-ı cihān**

rüsvā-yı cihān [1] Âlemin rezili. *bk. rüsvā-yı cihān itmek, rüsvā-yı cihān olmaḳ*

G714-4. Ne nāmūs isterem ne neng ü nāmı / Ṣorarsañ beni **rüsvā-yı cihāndur**

rüsvā-yı cihān itmek [2] Âleme rezil etmek.

G248-6. Ferdāya degin ey dil eger zinde ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile **rüsvā-yı cihān it**
Mr20-11. ʿIşḳ eli Mecnūnleyin boynuma daḳdı rismān / ʿĀḳıbet **itdi** beni ḫalḳ içre **rüsvā-yı cihān**

rüsvā-yı cihān olmaḳ [2] Âleme rezil olmak.

G1148-2. **Rüsvā-yı cihān oldum** mescidde yirüm yoḳdur / Meyḫāneye de varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G2778-3. Sevdā-yı ser-i zülfine ṭolaşalı göñlüm / **Rüsvā-yı cihān oldı** vü dilden dile düşdi

rüsvā-yı devrān [1] Zamanın rezili.

G195-7. Cürʿa-i ʿışḳ Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Olısardur āḫır ol **rüsvā-yı devrān** ʿāḳıbet

rüsvā-yı ḫalḳ [3] Halkın rezili.

G1671-5. Benden Muḥibbī isteme hergiz ṣalāḥ u zühd / **Rüsvā-yı ḫalḳ** itdi beni mācerā-yı dil
G1772-1. Olayın **rüsvā-yı ḫalḳ** ey dil budur kāmum benüm / Cānumı hecr odına yaḳdı dil-ārāmum benüm
G2207-2. Ehl-i ʿışḳa ḫoş gelür olmaḳ bugün **rüsvā-yı ḫalḳ** / Genc-i vaṣlıñ isteyüp olsam ne ṭañ dīvāne ben

rüsvā-yı hāmūn [1] Bozkırın rezili.

G1968-2. Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı ṭolalı / Düşüben vādilere **rüsvā-yı hāmūn** olmışam

rüsvā-yı ʿışḳ [4] Aşkın rezili.

G1431-1. Gördi göñlüm zülfüñi sevdā-yı ʿışḳ / Olur şimdengirü **rüsvā-yı ʿışḳ**
G1433-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ faḫrı melāmet olduġı / Gözlemez nāmūs u ʿārı olur ol **rüsvā-yı ʿışḳ**
G1439-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre aña ʿāşıḳlıḳ ḥarām / Bu melāmet kūyı içre olmaya **rüsvā-yı ʿışḳ**

Mr23-16. Ey Muḥibbī olmasun hīç kimseler **rüsvā-yı ʿışḳ** / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

rüsvā-yı şehr [1] Şehrin rezili.

G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam **rüsvā-yı şehr** ü güşe vü bāzār hem

rüsvālıḳ [4] Bed-nāmlıḳ, yüz ḳarałıġı, masḫarałıḳ... (Tulum, 2011: 1518)

(rüsvālıġı [1], rüsvālıġum [2], rüsvālıḳ [1])

G348-1. Ḳılmayaldan ol şaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / ʾIşḳ ile **rüsvālıġum** gören ider Mecnūnı yād
G907-1. Baġlanup dil zülfüñüñ bendine şeydālıḳ sever / Ey şaçı Leylī olan Mecnūn **rüsvālıḳ** sever
G2665-2. Gerçi rüsvā idi göñlüm görse ger **rüsvālıġum** / Ögrenürdi dostlar benden gelüp **rüsvālıġı**

rüsvāy [1] *Far.* Rezil, maskara, ma'âyibi iştihar etmiş. (Ş. Sami, 2010: 1003)

bk. rüsvāy itmek

Mr11-1. Görse bülbül gibi her dem gül-i raʿnāy göñül / Olur āşüfte-şıfat hem daḥi **rüsvāy** göñül

rüsvāy itmek [1] ... ʿáypłamaḳ, alçaḳłamaḳ...(Tulum, 2011: 1517-1518)

G985-1. Baña dermān idersün ḳıl demidür / Beni **rüsvāy iden** ʿışḳuñ ġamıdur

rüsvāyī [5] Yüz ḳarałıġı, yüz ḳarasi, ʿáyp, bed-nāmlıḳ, táʿnet... (Tulum, 2011: 1518)

G546-3. **Rüsvāy**ī görsen itme melāmet gel ʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana bu vecd ü ḥāledür
G886-2. Sünbülüñ şūrīde **rüsvāy**ī olupdur ben gibi / Yüzini sürer ayaġuña velī pāmāldur
G1982-2. Senüñ mihrüñ ile māhum olup dem-beste **rüsvāy**ī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ şeydāyi / İstemem ʿār ile nāmūsı olup **rüsvāy**ī
B148. Yāre ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān **rüsvāy**ī ben

saʿādet [22] *Ar.* Bahtiyarlık, mes'ûdiyet, mübareklik, mutluluk. (Ş. Sami, 2010: 1005) *bk. baḫt ü saʿādet, mihr-i saʿādet, sehm-i saʿādet, tāc-ı saʿādet*

(saʿādet [17], saʿādetdür [4], saʿādeti [1])

G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile kim sürdi yüzin / İki ʿālemde **saʿādet** buluban eyledi sūd
G227-3. Başuma ḫāk-i pāyundur **saʿādet** / Dirīġā ḳanı başumda o devlet
G240-4. Dilersen ʿizz-i sermed terk-i ser ḳıl / Bulınmaz ʿāşıḳa böyle **saʿādet**
G245-2. **Saʿādet** buldı ḳoyan pāyına ser / Benüm başumda yoḳdur bu **saʿādet**
G246-1. Ne yitmez ehl-i ʿıyşa bu **saʿādet** / Ola her cām içene būse ʿādet
G522-3. Gözlerüm segrür yine göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol **saʿādet** menbaʿı derdlü dile dermān gelür
G565-5. Key **saʿādet** hem ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim yār öldürür
G933-4. Yoluñda ölmek ey dilber **saʿādet** / Bu dehr-i bī-vefā içün ne ġamdur
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun zāhid ne bilsün ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin anda **saʿādet** beklerüz
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil **saʿādetdür** sen anı sīneden al cāna baş
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem **saʿādet** necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberde ʿināyet yoḳ
G1394-1. ʿIşḳ āteşine düşmek bir özge ḥālet ancaḳ / Ol āteşe göyinmek ol da **saʿādet** ancaḳ
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük Kaʿbe kūyuñ / **Saʿādetdür** özüñ ḳurbāne şalduñ
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne **saʿādetdür** eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu **saʿādet** saña bes bulına tīġinde demüñ
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç **saʿādet** kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay ü yıl
G2001-4. Kaʿbedür kūyuñ senüñ bugün bildüm ʿışḳ ehline / Key **saʿādetdür** varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen laʿl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref üzre **saʿādet** aḫteridür bu
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol **saʿādeti** / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2562-1. Gördiler başumı yārüñ işigi ṭaşında / Didiler ulı **saʿādet** varmış başında
Nş1-3. N'ola yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim **saʿādet** kişiye vaḳt-i seḥerden açılur

saʿādetlü [2] *Ar.* Bahtiyarlık, mesut. (Ş. Sami, 2010: 1006)

G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī ne **saʿādetlü** serüñ var
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne **saʿādetlü** ser olur ki o fitrāke düşe

sāʿat [8] *Ar.* Bahtiyarlık, mesut. (Ş. Sami, 2010: 1006)

(sāʿat [5], sāʿatdür [1], sāʿatüm [2])

1. Vakti gösteren alet ki envaı olur.

G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür ṣan / Bir riġdürür ṣīşe-i çeşmüm aña **sāʿat**
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / Gelmeye bu ṣīşe-i çarḫ içre bir **sāʿat** gibi

2. Vakit, zaman, ân.

G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile ṣīşe-i cismüm ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz ile giçer **sāʿatüm**
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle ṭolaldan ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nevʿile her **sāʿatüm**

3. Gündüz ile geceden ibaret bir günün yani küre-i arzın kendi mihveri üzerine bir kere dönmesi zamanının münkasım olduğu 24 cüzden beheri ki 60 dakikadan ve her dakika 60 saniyeden mürekkeptir.

G921-7. Dilā maġrūr olup virme göñül bu dār-ı dünyāya / Ḥaḳīḳatle naẓar ḳılsan hemān bir iki **sāʿatdür**
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm ṣīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı **sāʿat** beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ ṣīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı **sāʿat** beklerüz
G2453-4. Bir **sāʿat** içre didi üç sefer āşıḳine / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme

ṣaʾb [1] *Ar.* Çetin, zor, müşkül, düşvâr. (Ş. Sami, 2010: 1006)

G1040-4. **Ṣaʾbdur** ṭarz-ı ḥasen yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī dime bunlar bencedür

ṣāb [1] İp.

G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar itmen taʿaccüb dönse **ṣābuñ**ʿaynına

ṣabā [97] *Ar.* Şark-ı şimâlî cihetinden esen hafif ve lâtif rüzgâr. (Ş. Sami, 2010: 1006) *bād-ı ṣabā, bk. nefes-i bād-ı ṣabā, nesīm-i ṣabā, peyk-i ṣabā, ṣabā yili*

(ṣabā [88], ṣabādan [3], ṣabālar [1], ṣabānuñ [3], ṣabāsına [1], ṣabāya [1])

G15-1. Gül yüzine olalı āşüfte vü ḥayrān **ṣabā** / Ṣan yürür dīvānedür gülşende ser-gerdān **ṣabā**
G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber ṣaçından böyle müşk-efşān **ṣabā**
G15-3. Esdüginçe ṣubḥ-dem virür nebātāta ḥayāt / Laʾl-i cān-baḫşından almışdur meger kim cān **ṣabā**
G15-4. Sīne-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum yili / Nitekim ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül pinhān **ṣabā**
G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān **ṣabā**
G15-6. Gönderürdüm yāre ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān **ṣabā**
G28-1. İledürse būy-ı zülfüñden bihişte bu **ṣabā** / Ravżadan rıżvān diye ehlen ve sehlen merḥabā
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey **ṣabā** merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G47-1. Reh bulursan kūy-ı yāre her seḥer-gāh ey **ṣabā** / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastelerden eyle āgāh ey **ṣabā**
G47-2. Dāmenine el irürse öp benden dāmenin / İremez iseñ dāmenine öpseñ rāh ey **ṣabā**
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfidür benüm ḥālüm siyāh / İtmedün yāri benüm ḥālümden āgāh ey **ṣabā**
G47-4. Fitne-dilden ẓulmet-i hicrān içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey **ṣabā**
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda sen de baña hem-rāh ey **ṣabā**
G50-5. Diyesin ey **ṣabā** Ferhād u Ḳaysa / Felek bir tāze Mecnūn itdi peydā
G66-3. Ṣādmānam kim **ṣabā** urduḳca ṣāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü **ṣabā** / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G80-3. Ey **ṣabā** irgür ġubār-ı kūyını / Tā ki id em gözlerüme ṭūṭiyā
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḥuñ hemçü **ṣabā** / N'ola ey serv-i sehī gösteresin rūyuñ baña
G95-2. Kuḥl ideyim dīde-i ġam-dīdeme / Ḫāk-i rāhından meded ḳıl ey **ṣabā**
G98-5. Ölmiş iken tāze cān buldı Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey **ṣabā**
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem **ṣabā** ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
G146-1. Ey **ṣabā** benden varup yārüñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın **ṣabā** didi bu ḫod evkār mest
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür ey **ṣabā** / Ol gözi āhū ṣaçı müşk-i tātārumdan meded
G366-1. Gerçi virdüñ ey **ṣabā** bülbül fiġānından ḫaber / Virmedüñ pervānenüñ göynüklü cānından ḫaber
G387-5. Ey **ṣabā** irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G398-1. Gel ḫaber vir ey **ṣabā** kim kūy-ı cānān ḳandadür / Cānumuñ cānānıdur ammā ki ol cān ḳandadür
G402-1. ʿĀlemde **ṣabānuñ** yine müşkīn nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi var
G408-4. Ey **ṣabā** depret ser-i zülfini yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G463-2. Sensin ilten ey **ṣabā** yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G522-1. Müjde virdi dün **ṣabā** didi ki bil cānān gelür / Bu ḫaberden Ḫaḳḳ bilür kim mürde cisme cān gelür
G527-1. Merdümlik eyle bize **ṣabā** būy-ı cān getür / İsilik eyle mürdeye rūḥ-ı revān getür
G571-1. Gülşene var ey **ṣabā** gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını gūş eylemez mi gül ne dir
G715-1. Ey **ṣabā** bir dem tevaḳḳuf eyle gör bülbül ne dir / Gūş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey **ṣabā** / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür **ṣabā** / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G787-2. Ey **ṣabā** müşk ile ʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña ol zülf-i semen-sāyı getür
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine **ṣabādan** ṣāne olmışdur
G851-2. Muʿaṭṭardur yine ʿālem dimāġı / **Ṣabānuñ** yār zülfinde eli var
G879-2. **Ṣabādan** öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / Meger bu ṣarṣar-ı āhum benüm bād-ı şimāl olur
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin getürür **ṣabā** / Şeb-diz-i zülfe yār ḳaçankim süvār olur
G916-6. **Ṣabā** el urdı beñzer zülf-i yāre / Dimāġ-ı ʿālemüñ oldı muʿaṭṭar
G928-3. Ey **ṣabā** luṭf eyleyüp bu ḫākümi yāre ilet / Līk yārüñ ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa **ṣabā** ṣanma güẕāf / Sünbülüñden ṣanma olmaġ içün būya gelür
G980-3. Gird-i rāhın ey **ṣabā** dür eyleme / Gözlerüme ṭūṭiyāsı ḫoş gelür
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna **ṣabā** bir şemme zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḫāl sünbüller
G1032-2. Mışr-ı Yūsufdan getürdi pīrehen būyın **ṣabā** / Rūşen olup açılan da dīde-i Yaʿḳūbdur
G1155-3. Ey **ṣabā** zülfine el ṣun ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey ṣanem hecrüñ ile ger / İledürse bu **ṣabā** kūyuna āḫır ḫākumuz
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / Bu sebebdendür **ṣabā** gibi göñül müşkīn-nefes
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey **ṣabā** dünyā içinde ṭurma es
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey **ṣabā** dünyā ṭurınca ṭurma es
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey **ṣabā** / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk üʿabir / Ol sebebdendür **ṣabānuñ** būyı müşk-āmīz imiş
G1305-2. Ḥüzn içinde ey **ṣabā** Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿānaʿarż
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ sürḫ olduġın / Ḫūni baġrum ey **ṣabā** itseñ n'ola gülzāreʿarż
G1326(b)-5. Sünbülinden getürdi būy-ı nesīm / Anuñ içün olur **ṣabādan** ḥaẕẕ
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey **ṣabā** luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1446-3. Eger ḫāk olduġum bilmek dilerseñ / **Ṣabā** eliyle ḳalḳan gerdüme baḳ
G1451-3. Gülşene ḥiẕmet içün olmış **ṣabā** cārūb-keş / Ṣu seper saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1508-1. Kūyına **ṣabā** uġraduġına nişān gerek / Budur ki nişān ḫāk-i deri armaġān gerek
G1587-3. Ola kim ilete **ṣabā** gerdüm reh-i cānāneye / Seng-i miḥnetle dögüp cismüm ġubār itsem gerek
G1629-4. Gözüme ey **ṣabā** hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam hergiz yiter kuḥl-ı Ṣifāhānuñ
G1843-1. Dilā gülzār-ı ʿālemden **ṣabā** gibi güẕār itdüm / Gülinden görmedüm būy-ı vefā ḫār iḫtiyār itdüm
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey **ṣabā** luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1921-3. Ey **ṣabā** merdümlik it dildāreʿarż it ḥālümi / Çün bilürsin bende yoḳ hergiz beyāna ḳudretüm
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola sīnem / Ferāġat eyledüm giçdüm **ṣabā** gibi gülinden hem

G1963-4. Ey **ṣabā** āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir Tañrı çün ol nā-tüvānımdan benüm
G1972-6. Ey Muḥibbī iletür kūyına ol vaḳte **ṣabā** / Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz **ṣabā** yolın
G2083-1. Açdı gülşende **ṣabā** ġonce-i āb-kār etegin / Līk ġonce ḳomadı lecc idüp inkār etegin
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey **ṣabā** / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme ey **ṣabā** getür / Ḫāk-i derini kuḥl-ı Ṣifāhāna virmezin
G2224-1. Nice bir yanam yaḳılam gerdiş-i eflākdan / Ey **ṣabā** luṭf it getür gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2246-1. Bū getürdüñ būy-ı zülfinden **ṣabā** gerçek misin / Yoluña olsun hezārān cān fedā gerçek misin
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey **ṣabā** dāim / Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāde beñzersin
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam **ṣabā** ʿālemde yāḫūd şāne ben
G2295-4. **Ṣabā** kūyuna uġrarsañ getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2341-2. Niḳāb olmaz ser-i zülfüñ görinür pertev-i ḥüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş ṭoġsa **ṣabāsına**
G2407-5. Muḥibbī ḳalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ / İletse būy-ı zülfinden **ṣabālar** çīne Māçine
G2414-1. Ey **ṣabā** bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2418-4. **Ṣabā** sünbül ṣaçından bū getürse / Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle
G2538-4. El ursa **ṣabā** gibi giderse ser-i zülfin / Refʿitse sübḥānı yüzi ḫūrşīdi açılsa
G2592-3. Ey **ṣabā** olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini sünbül / Uġradı **ṣabā** ṣaçını anuñ yola yazdı
G2666-2. Gözlerüm ḳana dönüpdür benüm aġlamaġ ile / Ey **ṣabā** irgüresin kuḥl ideyim gerd-i rehi
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ meger ki çözdi **ṣabā** zülfi bāġını
G2772-3. Şöyle beñzer ki **ṣabā** zülfine buldı dest-res / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būları
G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi çü **ṣabā** / Virelüm cān u dili yolına şükrāneligi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide **ṣabā** şāneligi
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek **ṣabā** çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-4. Didi zülfümde benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış **ṣabā** / Bāġ u büstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mr27-6. N'ola ilete **ṣabā** kūyına gerdüm / Olur hecr ile baġrum pāre pāre
D41-1. Zülfüñden ol **ṣabāya** būy-ı nişāne virme / Yaʿni seḥerde ey dost zülfüñi şāne virme
B171. Ḥadiṣ-i Leylīden eyle kelāmı / **Ṣabā** uġrarsa yoluñ kūh-ı Necdde

ṣabā yili [3] Sabâ rüzgârı.

G103-1. Būy-ı zülfini **ṣabā yili** ile gönder baña / Ben daḫi göndereyüm cān u dilüm senden yaña
G1785-5. Zülfüñ **ṣabā yili** ki perīşān idince āh / Gördükce anı ben daḫi ġāyet müşevveşem
G2361-4. **Ṣabā yili** ṣaçuñ ḫayrānı olup / Eser āheste olmış gibi ḫaste

ṣabāḥ [2] *Ar*. Gündüzün iptidası, güneş çıktıktan sonra zevale kadar olan vakit ve alelhusus tulû'-ı şemsi müteakip zaman, subh, seher. (Ş. Sami, 2010: 1006)

bk. ṣabāḥa dek, şām u ṣabāḥ

(ṣabāḥa [1], ṣabāḥum [1])

G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum **ṣabāḥum** ṣoḥbetüm şāmum
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / **Ṣabāḥa** zinde çıḳup nāle ile zārı çekem

ṣabāḥa dek [2] Bütün gece boyunca. (TDK, 2011: 1994)

G1816-4. Bülbül gibi fiġānlar iderdüm **ṣabāḥa dek** / Kūyuñ olaydı ey gül-i nev-reste menzilüm
G2791-2. Gülşen içinde ruḫlarını yād idüp gice / Dil bülbüli **ṣabāḥa dek** itdi terennümi

sābāş [8] *Far*. Aferin. *bk. taḥsīn ü sābāş*

(sābāş [6], sābāşlar [1], sābāşum [1])

G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler **sābāş** aña
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri **sābāş** iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şiʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile **sābāşlar**
G1258-1. Her kim ki bugün rāh-ı miḥnetde virür baş / ʿIşḳ ehli olan cān ile ider aña **sābāş**
G1770-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile **sābāşum** benüm
G2035-5. İşbu şiʿri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña **sābāş** olsun
G2145-5. Ey Muḥibbī her gören **sābāş** ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ söz gevherin
G2384-7. **Sābāş** diye her kişi işide bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī şiʿrüñi ḫoş-edāyile

ṣabi [2] *Ar*. Baliğ olmamış erkek çocuk, sinn-i bülûğa ermemiş oğlan. (Ş. Sami, 2010: 1007)

(ṣabi [1], ṣabidür [1])

B105. Geh **ṣabidür** ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez tīz giçer ortada hafta ay ü yıl
B213. ʿĀṣıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber **ṣabi** / Mūy ile tā ṭolmayınca ḫaddi ile ġabġabı

ṣābir [5] *Ar.* Bir zahmet ve acıya veya bir tecavüz ve haksızlığa karşı meyus olmayıp ve hiddet etmeyip sabır ve tahammül eden, sabırlı. (Ş. Sami, 2010: 1008)

(ṣābir [4], ṣābirdedür [1])

G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez viṣālüñ ḳıymetin / Derde **ṣābir** olmayan bilmez nedür dermān dost
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden zikrüñ olsun ya **ṣābir**
G737-4. ʿĀṣıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre taḥammül işbu ben **ṣābirdedür**
G759-1. Her ki ʿāṣıḳdur cefā vü cevrüñe **ṣābir** giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden gele şākir giçer
G1857-6. Muḥibbī bir naẓar görüp nigārı / Yitürsem özümi vü **ṣābir** olsam

ṣābit-ḳadem-i muḥkeme [1] Sözünde duran sağlam kişi.

G1124-2. Dostum cevr ü cefādan ṣanma kim yüz döndürem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda **ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz**

ṣabi-var [1] Sabi gibi. *bk. ṣabi-veş*

G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin yār / Döner ol dem yıḳar yine **ṣabi-var**

ṣabi-veş [1] *bk. ṣabi-var*

G2285-5. Muḥibbī ḫastenüñ göñli evini / **Ṣabi-veş** hem yaparsın hem yıḳarsın

ṣabr [41] *Ar.* Başa gelen acıya karşı telâş ve meyusiyet göstermeyip dayanma, tahammül, çıdam, şikîb. (Ş. Sami, 2010: 1007)

bk. ʿaḳl u ṣabr, ʿaḳl u ṣabr u hūş, ʿaḳl u ṣabr u ʿār, ārām u ṣabr, bīnā-yı ṣabr, ḳarār u ṣabr, ḳarār u ṣabr u teskīn, ṣabr eylemek/itmek, ṣabr ḳılmaḳ, ṣabr ile ʿaḳlı ṭaġıtmaḳ, ṣabr ile ḳoruḳ ḥelvā olur, ṣabrı ḳalmamaḳ, ṣabr-ı Eyyūb, ṣabr u ʿaḳl, ṣabr u ʿaḳl u dil, ṣabr u ʿaḳl u fikr, ṣabr u ʿaḳl u hūş, ṣabr u hūş, ṣabr u ḳarār, ṣabr u ḳarār u ṭāḳat, ṣabr u taḥammül, ṣabr u ṭāḳat, ṭāḳat u ṣabr

(ṣabr [14], ṣabra [14], ṣabrdan [1], ṣabrı [3], ṣabrum [7], ṣabrumı [2])

G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır **ṣabr** ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G170-2. Gözümden ḫʷāb u dilden gitdi **ṣabrum** / Ne gündüz rāḥat oluram ne ḫod şeb
G189-1. **Ṣabr** ile ger urmasaydum aġzuma mühr-i sükūt / Āhum odından düşerdi ḫırmen-i devrāna ot
G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki **ṣabra** çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı ser-gerdān beni / Aldı dilden ḳomadı bizden **ṣabr** ile ḳarār
G556-3. Bir yaña cevr-i raḳīb ü bir yaña ḳahr-ı ḥabīb / **Ṣabra** ṭāḳat ḳalmadı ʿışḳ ehlidür āvāreler
G641-5. Derd-i ʿışḳa çün dimişler olmaz illā çāre **ṣabr** / **Ṣabra** yoḳ çāre Muḥibbī ʿāṣıḳ-ı biçāredür
G812-3. Cān ez-cihān āvāredür **ṣabrum** yaḳası pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G875-3. Almaġa **ṣabrı** metā ʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül tāciri zer gösterür
G882-5. Ey Muḥibbī ʿāṣıḳa ya **ṣabr** dirler yā sefer / Çünki **ṣabra** çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāṣıḳam ʿāṣıḳ ʿaceb düşvār ḫālüm var / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod **ṣabra** mecālüm
G1115-5. Gitdi **ṣabr** olmasa ʿaḳlum baña hem-dem ʿacib / Dilberüñ çeşmi Muḥibbī görinür āl-cengiz
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre dirler idi **ṣabr** yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1292-1. Görinse tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / Gider **ṣabr** ile dilden ṭāḳat u hūş
G1339-6. Ṣol ḳadar ben ḫasteye cevr ü cefālar eyledüñ / **Ṣabra** ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1370-4. Sīnesinde **ṣabr** olmaz ʿāṣıḳun / Bādı kim gördi kim ṭuta anı kef
G1486-2. **Ṣabrumı** yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan ṣol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1530-4. Cefā taşiyle şındı **ṣabr** ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile seng
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā **ṣabra** çāre yoḳ / **Ṣabr** olmaz ise ʿāṣıḳa dirler sefer gerek
G1639-3. ʿAḳldan dür **ṣabrı** yoḳ bir ʿāṣıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1658-2. **Ṣabrumı** az itdi ʿışḳı līk şevḳum ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / **Ṣabrum** dükendi ḳalmadı bir zerre ṭāḳatum
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm **ṣabra** ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1955-4. Didiler ʿāṣıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün **ṣabra** ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi **ṣabr** ile ʿaḳlum daḥi yanumda yoḳ varum
G2004-5. **Ṣabra** çün ḳalmadı Muḥibbī mecāl / Çāre yoḳ bir diyāra ʿazm idelüm
G2077-2. Yaġmāya virdi **ṣabr** metāʿını gözleri / Varumı aldı ḳomadı bir zerre dānesin
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u **ṣabr** ise benden hemīn
G2191-1. **Ṣabra** ṭāḳat ḳalmadı ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2194-5. Ey Muḥibbī **ṣabra** ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm n'olur āḫır benüm / Ḳalmadı **ṣabra** ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm **ṣabrdan** özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür tefsīr ide benden Muḥibbī ḳısmeti

G2682-3. **Ṣabrum** apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş / Dilde **ṣabr** u cānda ṭāḳat ḳalmadı başumda hūş
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā **ṣabr** u seferdür **ṣabra** çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
D31-2. **Ṣabrum** var iken ḥālümi bilmez idi kimse / **Ṣabrum** gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ

ṣabr eylemek/itmek [27] Ḳatlanmaḳ, tevāḳḳuf etmek, ümīd tutmaḳ, tehámmül etmek...(Tulum, 2011: 1521) *bk. ṣabr ḳılmaḳ*

G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne **ṣabr eyle** tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī ʿışḳına **ṣabr eylemek** / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne ṭāḳat ne ḫᵛāb
G286-5. Miḥnete **ṣabr it** Muḥibbī tā iresin rāḥata / Ḥaḳ dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرح
G407-5. Çāre **ṣabr itmek** gerekdür gerçi dirler ʿāşıḳa / Nice **ṣabr itsün** Muḥibbī ʿāşıḳ-ı bī-çāredür
G572-4. Nice bir **ṣabr ideyin** cevrüñe ey ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı yüregümi ḫūn idiser
G737-4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā **ṣabr eyleye** / Var ise cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G1008-2. Nice dil **ṣabr ider** baḳ nār-ı hecre / Naẓar ḳıl cān-ı ġam-perverdümi gör
G1019-4. İster idüm **ṣabr idem** dil virmeyen meh-rūlara / Līk görsem ol perīyi iḫtiyār elden gider
G1020-5. **Ṣabr eyle** cevr ü miḥnete ḫoş ṭut Muḥibbī dil / Işḳuñ belāsı ʿāşıḳa defʿ-i melāldür
G1076(a)-4. Er odur kim **ṣabr idüp** çeke cefā vü cevrini / Ṣanmañuz itmek şikāyet siz er aġzından düşer
G1161-5. **Ṣabr eylemege** çünki Muḥibbī'de yoḳ mecāl / Gitdi dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1175-5. Ey ecel billāh **ṣabr it** gelme bu dil mülkine / Ol perī-rūnuñ ḫayāli anda mihmāndur henüz
G1422-5. Firāḳ-ı yāre **ṣabr itmek** hünerdür / Ni'dem kim bende hergiz bu hüner yoḳ
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi **ṣabr it** bir nefes şimdi çıḳar cānuñ senüñ
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi **ṣabr it** gelem sen intiẓārısın kimüñ
G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp **ṣabr it** / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa **ṣabr eylemek** yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G2073-5. Muḥibbī derde **ṣabr eyle** ne çāre / Eyü yavuz giçer ādem başından
G2337-1. ʿIşḳ yolında **ṣabr iden** rence / İrişür ʿāḳıbet ulı gence
G2444-1. Dilā **ṣabr it** cefā vü cevr ü rence / Ümīdüñ dut iresin vaṣl-ı gence
G2493-2. Āh ü feryād itmesem **ṣabr eylesem** mümkin velī / Menʿe ḳudret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma
G2556-4. Keremden ṭut elüm ḳaldum ayaḳda / Nice **ṣabr ideyim** derd ü elime
G2646(a)-2. Yāri gördükce nice **ṣabr ide** dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
Mr19-5. Çeşmüm aġlar dīde-i Yaʿḳūbdur / **Ṣabr ider** dil derde ṣan Eyyūbdur
Mr25-4. ʿĀşıḳa **ṣabr eylemek** mümkin degül yegdür sefer / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D43-1. Bugün **ṣabr eyleyen** derd ü elime / İrişür irte cennāt-ı naʿīme

ṣabr ḳılmaḳ [8] *bk. ṣabr eylemek/itmek*

G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / **Ṣabr ḳıl** vaṣlına tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden **ṣabr ḳıl** āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol ut
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya **ṣabr ḳıl** / Bu ḫarāb illerde hīç olmamışdur kimse şād
G374-4. **Ṣabr ḳıl** kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G1755-5. **Ṣabr ḳıl** nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G1874-3. Gitdi didi **ṣabr ḳıl** gelem yine ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G2064-1. Dirseñ ey dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / **Ṣabr ḳıl** bir dem gözüñ yaş olmasun
G2083-5. **Ṣabr ḳıl** cevr ü cefāsına Muḥibbī yārüñ / Bulmadı kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār etegin

ṣabr ileʿaḳlı ṭaġıtmaḳ [3] Katlanamaz, dayanamaz duruma getirmek.

G1594-1. ʿĀrıżunʿarż eyleyüp baña ʿaceb āl eyledüñ / **Ṭaġıdup ṣabr ileʿaḳlum** beni bed-ḫāl eyledüñ
G1989-1. **Ṣabr uʿaḳlı ṭaġıdup** ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem / N'ola ḫālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī şanemden ayrı āh / **Ṣabr uʿaḳlı ṭaġıdup** dil nice Mecnūn olmasun

ṣabr ile ḳoruḳ ḥelvā olur [2] Sabretmesini bilen kişi olmayacak gibi görünen işlerde bile başarı kazanır.

G374-4. Ṣabr ḳıl kim **ṣabr ile** dirler **ḳoruḳ ḥelvā olur** / Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir ẕerre kām / Bir söz imiş **ṣabr ile** dirler **ḳoruḳ ḥelvā**

ṣabrı ḳalmamaḳ [8] Artık katlanamaz, dayanamaz duruma gelmek. *bk. sabrı taşmak* veya *tükenmek* (TDK, 2011: 1996)

G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / **Ṣabr ḳalmaz** dilde ʿazm-i vādi-i Eymen ḳılur
G1095-1. Gösterelden gün yüzin ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim **ḳalmadı** dilde **ṣabr** u gözde ḫᵛāhımuz
G1177-3. ʿUṣṣāḳa çāre dirler idi ṣabr yā sefer / **Ḳalmadı ṣabr** terk iderüz biz diyārumuz
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda **ṣabr** u **ḳalmadı** göñlümde hūş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ şarābından ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün **ḳalmamışdur** cānda **ṣabr** u dilde hūş
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm **ḳalmadı ṣabrum** olup dilden beri / Yā İlāhi olmasun hīç kimseler nāçār-ı ʿışḳ

G1562-1. Gül yüzini görmeyelden dostlar cānānenüñ / **Ḳalmadı** bülbül gibi **ṣabrı** dil-i dīvānenüñ
Mr24-8. Dükendi **ḳalmadı ṣabrum** ḳarārum / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

ṣabr-ı Eyyūb [2] Hz. Eyyüb'ün sabrı.

G115-1. Dilerseñ kīn elüme gire maḥbūb / Gerekdür ḥüzn-i Ya ʿḳūb **ṣabr-ı Eyyūb**
G172-1. Gerek ʿāṣıḳ olana ḥüzn-i Ya ʿḳūb / Gelen cevr ü belāya **ṣabr-ı Eyyūb**

ṣabr u ʿaḳl [5] Sabır ve akıl.

G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü **ṣabr u ʿaḳl** itdi tār u mār / Bād-ı āhum tünd olaldan göklere peyvestedür
G1397-1. Ḳurdı çün ṣaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ı ʿışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa **ṣabr u ʿaḳl** u cān u dil fermān-ı ʿışḳ
G1431-2. Gitdi **ṣabr u ʿaḳl** oldum bī-ḳarār / Geldi çünkim başuma ġavġā-yı ʿışḳ
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı ʿāṣıḳı güş eylemek / **Ṣabr u ʿaḳlı** külli bir yirden ferāmūş eylemek
G1984-2. Ḳaşlaruñ altında cānā nergis-i cādūlaruñ / **Ṣabr u ʿaḳlum** aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

ṣabr u ʿaḳl u dil [1] Sabır, akıl ve gönül.

G907-2. **Ṣabr u ʿaḳl u dil** ḳamu benden gidüp dūr olalı / ʿIşḳ bir ḥāletdür elbette tenhālıḳ sever

ṣabr u ʿaḳl u fikr [1] Sabır, akıl ve düşünce. *bk. ʿaḳl u fikr*

G1267-5. Gitdi **ṣabr u ʿaḳl u fikrüm** bir daḫi girmez ele / Ey Muḥibbī görmeseydüm ol meh-i bī-mihri ḳaş

ṣabr u ʿaḳl u hūş [1] Sabır, akıl ve şuur.

G1928-6. **Ṣabr u ʿaḳl u hūş** bir yirden ferāmūş eyleyüp / ʿIşḳ cāmın nūş idüp kendümi lā-ya ʿḳıl ḳılam

ṣabr u hūş [2] Sabır ve şuur.

G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç **ṣabr u hūş** / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G924-2. Geldi ʿışḳuñ sīneme gitmek gerekdür **ṣabr u hūş** / Āşinā cem ʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler

ṣabr u ḳarār [8] Sabır ve tahammül/kararlılık.

G813-3. Ḥasret-i rūy u firāḳ-ı zülfüñ ile ey perī / Ḳalmadı **ṣabr u ḳarārum** iñlerem leyl ü nehār
G1019-1. Her ḳaçan görsem yüzin **ṣabr u ḳarār** elden gider / Dilde ḳalur ʿışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1221-4. Ḳalmadı **ṣabr u ḳarārum** ʿazm-i yār itdüm yine / Yoḳdur andan ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ mür-veş / Ol sebebden ḳalmadı **ṣabr u ḳarārı** çeşmümüñ
G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı **ṣabr u ḳarār** hem / Bu sīne oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G2078-3. Ṭaġıdup kāküllerin gönlüm perīşān eyledi / Ḳomadı **ṣabr u ḳarārum** sünbül-i gül-bū diyen
G2718-1. Dirīġā görmeyelden rūy-ı yāri / Dilüñ ḳalmadı hīç **ṣabr u ḳarārı**
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç **ṣabr u ḳarār** / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

ṣabr u ḳarār u ṭāḳat [1] Sabır, tahammül/kararlılık ve takat.

G407-4. Ḳalmadı **ṣabr u ḳarār u ṭāḳat** u dilde mecāl / N'eyleye derdā dirīġā sevdügüm ʿayyāredür

ṣabr u taḥammül [2] Sabır ve tahammül.

G311-3. Ne baña **ṣabr u taḥammül** var ne ḥüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḫi āgāh ruḫ
G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol seng-dil cevāna / Ya **ṣabr u** yā **taḥammül** bu pīr-i nā-tüvāna

ṣabr u ṭāḳat [2] Sabır ve takat.

G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ **ṣabr u ṭāḳatum** / Ḳıldum diyār terkini āḫır men iḫtiyār
G1088-5. Ey Muḥibbī **ṣabr u ṭāḳat** cümle bir yirden gidüp / İtdi bir yirden füsūn u siḥr ol ḫummāş göz

ṣabr-dār [1] Sabırlı.

G2348-1. Yār ile bir ḫalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḫalvetde cān daḫi **ṣabr-dār** olmasa

ṣabūḥ [2] *Ar*. Sabahleyin içilen şarap vesaire, mahmurluk bozan. (Ş. Sami, 2010: 1008) *bk. bāde-i ṣabūḥ, cām-ı ṣabūḥ*

G298-1. تا که ندار سید سحر که بکوش روح / Her kim ḫumāra çāre diler eylesün **ṣabūḥ**
G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ ḳatında şu kim mey **ṣabūḥ** ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ

sācid [2] *Ar*. Secde eden, secdeye varan, makâm-ı ta'zîmde yüz sürüp yere kapanan. (Ş. Sami, 2010: 1008)

(sācid [1], sācidin [1])

G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise **sācid** baña

G2279-5. Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām / Ḳaşları miḥrābına olurlar anuñ **sācidin**

şaç [124] *T.* İnsan başının kılları mecmuu, baş tüyleri, geysû, şa'r. (Ş. Sami, 2010: 1008) *bk. ṣaç aġarmaḳ, ṣaç ṣaḳal aġarmaḳ, ṣaçı Leylā/Leylī,*

(ṣaç [2], ṣaçı [43], ṣaçın [5], ṣaçına [7], ṣaçında [1], ṣaçından [5], ṣaçını [8], ṣaçınuñ [4], ṣaçlar [2], ṣaçları [4], ṣaçlaruñ [1], ṣaçuñ [26], ṣaçuña [6], ṣaçuñdan [1], ṣaçuñı [6], ṣaçuñla [3])

G14-2. Çün **şaçı** zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār añа
G15-2. Būy-ı misk ile dimāġ-ı bāġ-ı dehr olmazdı pür / Olmasa ʿanber **şaçından** böyle müşk-efşān ṣabā
G34-4. Leylī **şaçına** çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār baña / Çözdi sünbül **şaçını** aġladı kūhsār baña
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey **şaçı** sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G91-3. Leylī **şaçuñı** göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu sevdā
G134-1. Ey **şaçı** sünbül yüzi gül laʿli mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbuʾl-ḳulūb
G134-3. Yüzüñe gül **şaçuña** sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ademde ḫaṭā ileʿuyūb
G142-4. Bir **şaçı** Leylī-veşi görüp yaḳam çāk eyledüm / Didiler Mecnūn baña bu cism-iʿuryānum görüp
G194-2. Bağlıyaldan dil **şaçı** zencīrine pervāne-veş / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bīgāne oldumʿāḳıbet
G231-1. **Şaçuñ** Leylāsına meftūnam ey dost / Anuñçün deşt-ārā Mecnūnam ey dost
G244-1. Dil **şaçuñ** zencīrine dīvāne oldıʿāḳıbet / Cān u dil elden gidüp bīgāne oldı ʿāḳıbet
G264-2. **Şaçı** ẓālim ḥabībüñ çeşmi āfet / Olur her birisi fitneye bāʿiṣ
G322-3. Sünbül **şaçını** dām ḳıluban ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile ṣayd itdi o ṣayyād
G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül **şaçuñ** efkendesi / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G334-4. Cān dimāġını muʿaṭṭar eyle irgür ey ṣabā / Ol gözi āhū **şaçı** müşk-i tātārumdan meded
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḫālinüñ şerḥi **şaçuñ** gibi muṭavveldür
G369-1. Genc-i cemāli üzre **şaçı** tār u mār olur / Ger ḳanda genc olsa ʿiyān anda mār olur
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe **şaçuñ** ejder olursa da ne ġam / Yine dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol **şaçı** sünbül giçer
G394-3. Çözüp **şaçını** itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḫalḳına çün şāneʿarż ider
G418-2. ʿAnber **şaçuñı** ʿārıżuñ üstinde ey ṣanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā ṣanur
G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün sünbül **şaçuñ** / Zāhid-i ṣad-sāl eger görseʿaḳlın dağıdur
G462-3. Leylī **şaçuñı** cānā daḳ boynuma kemend it / Mecnūnluġum benüm çün dillerde destāndur
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine sünbül **şaçına** / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke **şaçını** ʿanbere / Bu göñül şermendelikden infiʿāl üstindedür
G487-2. Ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey ṣanem / Kāfir **şaçuñla** āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G491-4. Her biri **şaçın** sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül **şaçuñ** añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ **şaçı** zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki göñül dīvānedür
G544-5. Raḥm it ḳarārı ḳalmadı cānā Muḥibbī'nüñ / Müşkīn **şaçuñdan** ayrılalu bī-ḳarārdur
G572-1. Ol gözi ala beni āl ile meftūn idiser / Ṭaġıdupʿaḳlumı Leylī **şaçı** Mecnūn idiser
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem **şaçlar** mıdur / Yāḫū gün şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G600-4. ʿĀlemün didüm muʿaṭṭardur dimāġı pes neden / Ṭaġıdupʿanber **şaçın** didi ki gör būlar mıdur
G612-3. Göñül baġlansa bend olsaʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol **şaçı** sünbüldür
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / Şānesin elden ḳomayup baña **şaçın** gösterür
G680-3. **Şaçı** sünbül yüzi gül ḳāmeti serv / Söze āġāz ide ġonce-dehāndur
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı serv / **Şaçı** sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G690-1. **Şaçları** sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G735-1. **Şaçı** zencīrine kim dil vire dīvāne olur / Şemʿ-i ḥüsnine de kim cān yaḳa pervāne olur
G755-1. Yüzi gül **şaçları** sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara **şaçlar** mıdur / Pīç piç olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G786-1. **Şaçı** sünbül ʿārıżı yārüñ gül-i ḫamrā giçer / Bāġ-arā serv-i sehīden ḳāmeti aʿlā giçer
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber **şaçuñı** ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān **şaçı** Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri anuñçün şānedür dirler
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül **şaçuñ** ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G847-1. Dil **şaçuñ** zencīrine dīvānedür / Cān cemālüñ şem'ine pervānedür
G851-4. **Şaçı** şebdīzine gülgūn eşki / Ḳoşalum çünki vaṣlı öñdüli var
G862-2. Görse zāhid **şaçınuñ** küfrini zünnār id ine / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G863-1. Ey **şaçı** sünbül lebi ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G884-2. ʿAceb olmış görüpʿanber **şaçın** müşk / Bu ne zülf bu ne kākül ü ne mūdur
G889-4. Şeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür **şaçı** / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı var
G891-1. Göñlüm gözüm ki ḳara **şaçı** mübtelāsıdur / Bildüm anı ki āḫır añа aşılasıdur
G943-2. Gencīne-i cemāle ṭılısm oldı **şaçları** / Ey dil ṣaḳın ki her bir ejder yılan olur
G951-1. Ol **şaçı** sünbül yüzi gülzārı gördüm bir naẓar / Yanaram tā ol yüzi envārı gördüm bir naẓar
G994-1. **Şaçı** zencīri beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki duḫānumdur
G1002-2. Görse ʿābid **şaçınuñ** küfrini zünnār idine / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1013-2. Leylī **şaçını** göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi yār bu dīvāneme beñzer
G1038-2. Ṭurra-i Leylā **şaçuña** bu göñül Mecnūn olup / Lāʾl-i şīrīn-kāruña cānum daḫi Ferhāddur

G1054-1. Ey dil naẕar ḳılʿarızı güldür ya lāledür / Sünbül **şaçına** baġla göñül kim gülāledür
G1057-5. Adı var Mecnūnuñ ammā bir **şaçı** Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1068-1. Ol siyeh **şaç** ki misk-i sārādur / Bir dükenmez başumda sevdādur
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine sünbül **şaçına** / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1123-1. Ḥüsn ile ey **şaçı** sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1151-5. Alan bir şemme bu sünbül **şaçından** / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1193-1. **Şaçuñla** ʿārıżuñ ey ʿālem-efrūz / Birisi ḳadrdür birisi nev-rūz
G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ **şaçuñ** şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş
G1269-5. Leylī **şaçına** dil vireli bu Muḥibbī'nüñ / Mecnūn gibi işi güci āh u vāh imiş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül **şaçuñ** sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1295-2. Dir gören ebrūlaruñı ḫusrevā **şaçı** kemān / Aña ibrişim-i zülfüñ birle ḳılmışsın kiriş
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine kāfir **şaçuñ** / Kesüben zünnārını anı müselmān eyledüñ
G1585-2. Dime **şaçına** ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
G1622-4. Sünbül **şaçında** hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1627-2. Leylī **şaçuñ** ḥasreti Mecnūna döndürüp / Dīvāne dār eyledi āvāre perçemüñ
G1659-3. Yā **şaçı** zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1742-2. Görinmez ʿārızı sünbül **şaçından** / Kim örte küfr ü īmānı ne müşkil
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm **şaçuña** daḥi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum
G1792-5. Çün Muḥibbī bir **şaçı** Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / **Şaçını** kāfiristāna yüzin īmāna ṭapşırdum
G1848-8. **Şaçı** varum ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol **şaçı** sünbül gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1922-2. Leylī **şaçuñ** nigārā boynuma olsa zencīr / Mecnūn gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1941-4. Gösterüp Leylī **şaçını** itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma ṭaḳup özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek **şaçuñ** zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam
G2056-4. Bir **şaçı** Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünūn
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol **şaçı** gül-būyı ben
G2093-1. Ḫaṭ degül belki ḫār imişsin sen / **Ṣaç** degül belki mār imişsin sen
G2094-1. Bir **şaçı** zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / Yanmaġa şemʿi cemāline anuñ pervānesin
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil **şaçı** zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı ben
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin el şunup ol **şaçı** sünbül şoḥbetin
G2116-4. Ṭaġ u ṣaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her **şaçı** sünbül şoḥbetin
G2139-2. **Şaçuñ** şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2207-1. Ḳaş olsam şemʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / Yā **şaçı** zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben
G2212-1. **Şaçlaruñ** sünbül boyun serv ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2255-4. Leylī **şaçuñ** zencīrini ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn
G2301-1. Ne sünbüldür **şaçuñ** ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2324-1. Bāde vü ṣaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / Ruḫı gül **şaçları** sünbül gözi bādām olsa
G2343-1. Kim didi saña **şaçuñ** ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup ʿaḳlı perīşān eyle
G2345-1. **Şaçuñı** beñzedenler ʿanberīne / Ḫatāsıçün didiler ḳaṣd itdi dīne
G2361-2. **Şaçuña** dil vireliden benefşe / İrem dir kendin deste deste
G2361-4. Ṣabā yili **şaçuñ** ḫayrānı olup / Eser āheste olmış gibi ḫaste
G2371-1. Göñlini kim baġladı bir **şaçı** sünbüle / Añlamazam ki ʿālem içinde anı güle
G2407-1. Gözüñ şehbāzı ṣayd itdi göñül murġın düşüp çīne / **Şaçuñ** dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çīne
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger şāne **şaçına**
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmeti ʿarʿar beli ince / Ey gözleri nergis **şaçı** sünbül lebi ġonce
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī **şaçuñ** zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye
G2418-4. Ṣabā sünbül **şaçından** bū getürse / Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil **şaçınuñ** silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2432-5. Mecnūn-ṣıfatʿışḳ ile dilden dile düşdi / Dil baġlayalı Leylī **şaçı** silsilesine
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey **şaçı** sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara **şaçuñ** ḳıymetini / Virmeye Şām u ʿArab mülkine İrān iline
G2478-2. Sünbül **şaçınuñ** būyını beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2510-1. **Şaçuñ** girihlerini ḳıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum tā urmayınca dişe
G2512-3. Leylī **şaçuña** olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi ṭaġa benefşe
G2526-5. Şi ʿr-ārā andı Muḥibbī yine Leylī **şaçuñı** / Ola Mecnūn naẕar iden kişi dīvānumuza
G2537-1. Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna / Ne mümkindür ḫalāṣ olmaḳ **şaçından** ehl-i īmāna
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen **şaçı** sünbüle
G2590-5. Leylī **şaçuñ** hevāsı ile bu Muḥibbī'nüñ / Gün geldügince derd ile ḫāli ʿacib ola
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini sünbül / Uġradı ṣabā **şaçını** anuñ yola yazdı
G2690-2. Nice el ura dāim genc-i ḥüsne / **Şaçın** siḥr ile iki erḳam itdi
G2704-3. **Şaçuña** beñzerem dimiş benefşe / Ḳafasından ne ṭañ çıḳsa dehānı
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü **şaçuñ** sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad çü meni
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm **şaçı** zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
D47-1. Bulalı şīrīn lebüñ Leylī **şaçuñla** şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan ʿālemde derdüm var ḳatı

şaç ağarmaḳ [1] Yaşlanmak. (TDK, 2011: 1999) *bk. ṣaç ṣaḳal aġarmaḳ*

G1016-5. Ey Muḥibbī **şaç aġardı** cürmüñ al inşāfa gel / Saña ḥālüñi gören ʿāḳil bulur bir yol güler

şaç şaḳal aġarmaḳ [2] *bk. şaç aġarmaḳ*

G631-4. **Şaç şaḳal aġardı** hey miskīn biraz inşāfa gel / Nice bir dirseñ bana yüz ḳarelıḳ göñlüm diler
D35-1. **Şaç şaḳal aġardı** ey dil daḥi uşlanmaz mısın / Ḥᵛāb-ı ġafletden uyan hīç olasın şanmaz mısıñ

şaçı Leylā/Leylī [33] Saç, Divan şiirinde renginin daima siyah olması sebebiyle Leylâ ile birlikte anılır.

G43-4. Ey **şaçı Leylī** ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül yār baña
G127-2. Bir **şaçı Leylī** sevüp dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G176-3. Ol **şaçı Leylā** bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / Ṣādam ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G348-1. Ḳılmayaldan ol **şaçı Leylī** bu ben maḥzūnı yād / ʿIşḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G367-3. Ey **şaçı Leylī** ḫaber şorma bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G393-5. Ol şaçı **Leylī** Muḥibbī'yi ne ġam Mecnūn ide / Ādemi dīvāne eyler çün perī ruḫsāreler
G408-2. Bend iden her dem dil-i dīvānei Mecnūn-ṣıfat / Ol **şaçı Leylī** nigāruñ gīsū-yı dil-cüyıdur
G513-4. Ol **şaçı Leylī** görüp vādīde ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G907-1. Bağlanup dil zülfüñüñ bendine şeydālık sever / Ey **şaçı Leylī** olan Mecnūn rüsvālık sever
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol **şaçı Leylī** neden zülfini zencīr eylemez
G1185-4. Sen **şaçı Leylā** lebi Şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1355-4. Bir **şaçı Leylī** lebi Şīrīne göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1356-4. Göreliden ol **şaçı Leylāyı** Mecnūn olmışam / Bir görinür baña vādi-i miḥnetde şol u saġ
G1405-5. Ey **şaçı Leylā** Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1436-1. Bir **şaçı Leylāya** ḥabs olmış dil-i rüsvāyı baḳ / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin şeydāyı baḳ
G1491-1. Göñlümüñ dīvānesine bir **şaçı Leylā** gerek / Başda sevdā dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey **şaçı Leylī** yine / Çek anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1797-3. Bir **şaçı Leylī** firāḳından bugün Mecnūn-vār / Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm
G1811-1. Bir **şaçı Leylī** lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1837-2. Sen lebi Şīrīn **şaçı Leylī'ye** cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1881-5. Ey **şaçı Leylī** ser-i kūyuñda her şeb tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār hem
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ her kişi dil bağlamaz meh-rūlara / Ey **şaçı Leylī** senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1952-5. Bir **şaçı Leylāya** bend idüp dil-i dīvānei / Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā Mecnūna aḳrān eylesem
G1978-3. Degülse ol **şaçı Leylā** çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa şīrīn neden ʿışḳ ile Ferhādam
G2001-3. Bir **şaçı Leylāya** bend olmış dil-i dīvāneyem / Göñlümüñ tā ṣubḥ olınca āh u efġān eylesem
G2020-2. Deşt-i ġamda ol **şaçı Leylī** şanemden ayrı āh / Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2155-1. **Şaçı Leylāsı** itdi beni Mecnūn / Anuñ içün bu ḥālüm diger-gūn
G2378-1. Bir **şaçı Leylāyı** gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir **şaçı Leylāya** dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar yuvalar başuma
G2591-5. Mecnūnken oldı ey **şaçı Leylī** Muḥibbī çün / İster kemend-i zülfüñi boynına bāġ ola
G2657-2. Virmeyince bir **şaçı Leylāya** dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam yıḳılmadı bu cān u dil bünyādını
G2761-3. Ey **şaçı Leylī** dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh ol **şaçı Leylā** imiş / Elemān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet elemān

şaçılmaḳ [11] *T.* Dağılmak, yayılmak, perişan olmak, nisâr edilmek. (Ş. Sami, 2010: 1009) *bk. döküp şaçmaḳ*

(şaçıla [2], şaçılmasun [1], şaçılsa [1], şaçılup [1], şaçılupdur [1], şaçılur [5])

G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña **şaçılur** şerer / Bu şikāf-ı sīne şan ejder dehānıdur baña
G908-6. Başlar kesilür ḳan **şaçılur** līk şorılmaz / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar kim **şaçılur** ejder şerārıdur diñüz
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim **şaçılur** ejder şerārıdur diñüz
G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / **Şaçıla** her yaña ḳanum ben olam naḫcir-veş
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme şol deñlü seng / **Şaçılup** ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1639-5. Ey Muḥibbī görinen güller degül gülzārda / **Şaçılupdur** belki çeşm-i ḫūn-feşānı bülbülüñ
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḥusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden **şaçılmasun**
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf / Nāle ḳılsam **şaçılur** göñlümdeki ṭolābdan
G2521-2. Gökler yüzine itseʿurūc ejder-i āhum / Od **şaçıla** dehr içre bu dilden dehenüme
G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş / Yir yir güher-i eşküm ayaġına **şaçılsa**

şaçılu [1] *T.* Saçılmış, dağıtılmış.

G1393-3. **Şaçılu** dürler saña kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre gerʿārıżuñ dökeʿaraḳ

şaçmaḳ [20] *T.* Dağıtmak, neşr ü bess etmek, perişan ve perakende hâline koymak, serpmek. (Ş. Sami, 2010: 1009) *bk. cürʿa şaçmaḳ, dāne şaçmaḳ, şu şaçmaḳ, yolına şaçmaḳ*

(ṣaç [1], ṣaça [2], ṣaçalıdan [1], ṣaçar [5], ṣaçdı [2], ṣaçdum [4], ṣaçmışdurur [1], ṣaçuñ [1], ṣaçup [3])

G7-5. **Ṣaçalıdan** mezraʿ-ı dilde maḥabbet tuḫmını / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı bārāndur baña
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür ṣanma dükenmez yiyüp ġam ṭurma **ṣaç**
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle **ṣaçdum** ʿāleme / Ḳalmaya şimdengirü sīme revāc
G369-4. **Ṣaçdum** şu deñlü ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / Başdan başa bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine **ṣaça** Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş maṭar ister
G1514-5. Gice ẕikr itse dür dişün Muḥibbī / **Ṣaçar** başına gevher ol dem eflāk
G1587-5. Pāy-ı dildāra Muḥibbī gevher-i eşki **ṣaçup** / Cān u dil naḳdin daḥi āḫır niṣār itsem gerek
G1928-1. Leblerüñ yād eyleyüp her yana ben menzil ḳılam / Ḫāke **ṣaçup** eşk-i çeşmüm nice laʿl ḳılam
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile **ṣaçuñ** yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuşum
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāṣā eylemez dilber / Ciger ḫunın **ṣaçup** yir yir bitürdüm gül ʿiẕār oldum
G2133-3. Ruḫ-baḫşını **ṣaça** yir yüzine ebr-i bahār / Ḫᵛāb-ı ġafletden çiçekler ḳalduralar başların
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu ṣafādan zer **ṣaçar** mihr-i cihān-tāb üstine
G2477-2. Lāleler ṣanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken **ṣaçmışdurur** ṭaşdan ṭaşa
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar **ṣaçar** aġzından ejderhā gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı tābını gören / ʿĀleme odlar **ṣaçar** biñ başlu ejderhā gibi
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum tuḫmını **ṣaçdum** muttaṣıl / Ḥāṣılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi
G2786-3. Güzeller pāyına **ṣaçdum** şu deñlü dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı
G2791-5. Bārān-ı eşki **ṣaçdı** Muḥibbī şu deñlü kim / Güller açıldı itmedi dilber tebessümi
Mh3-11. Ebr gülzār üstine her ṣubḥ-dem gevher **ṣaçar** / Nefḫa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi **ṣaçdı** çeşm-i giryān cevherin

ṣad [5] *Far*. Yüz. (E. Tevfîk, 1890: 612)

G446-3. Āḫiri ʿömrüñ fenādur olsa ger **ṣad** yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri **ṣad** olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadür
G1195(b)-4. ʿĀṣıḳ oldur yār eger yaġdursa **ṣad** seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ **ṣad** çü meni
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr **ṣad** üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

saʿd [3] *Ar*. Bahtiyarlık, kutluluk, mübareklik, uğur. (Ş. Sami, 2010: 1009)

G791-4. Ezelden çün yazıldı **saʿd** ü ger naḥs / Ḫaṭādur dime bunı itdi aḫter
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāliʿüm **saʿd** oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1769-3. **Saʿd** ola yılduzum ṭoġa devlet güni başa / Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

ṣadā [19] *Ar*. Ses, avaz; yankı. (Devellioğlu, 2000: 906)

bk. ṣadā-yı āh, ṣadā-yı ʿāşıḳ, ṣadā-yı bülbül, ṣadā-yı ʿışḳ, ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳ, ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ, ṣadā-yı tīġ, ṣadā-yı ṭūp-ı āh, ṣıyt u ṣadā

(ṣadā [8], ṣadādur [1], ṣadālar [1], ṣadānuñ [1], ṣadāsı [2], ṣadāsıdur [1], ṣadāsın [1], ṣadāsına [1], ṣadāsından [1], ṣadāsını [2])

G33-4. Gitdi hūşum benüm Mecnūn eyledi / ʿIşḳdan gūşuma girdi bir **ṣadā**
G623-4. Ger **ṣadā** itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī ṣanmañuz hāmūn çeker
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀṣıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber **ṣadādur**
G891-2. Ṭopṭolu oldı yine dimāġum hevā ile / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı nāyuñ **ṣadāsıdur**
G1255-1. İşidüp ʿışḳdan **ṣadā** itdi hem-ān-dem dil ḫurūş / ʿIşḳ dir āh eyle gelʿaḳl ise dir olġıl ḫāmūş
G1623-1. Gülşenün her gūşesin ṭutdı **ṣadāsı** bülbülüñ / ʿĀşıḳ-ı şūrīdedür gitmez hevāsı bülbülüñ
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine ābum hevāsından / Telāṭumlar ẕuhūr itdi cihān ṭoldı **ṣadāsından**
G2071-5. Ḥānḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya baḳma gel / Gör **ṣadālar** nice çıḳar gūşe-i meyḫāneden
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı **ṣadā** olsun
G2220-1. Her **ṣadānuñ** ʿaksi kim ẕāhir olur feryāddan / Bir eṣerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2332-7. Ġam meclisinde oldı Muḥibbī hevā-yı āh / Gūşın ṭutalı nāle-i nāyuñ **ṣadāsına**
G2384-5. Nāyuñ **ṣadāsı** eyledi āvāre göñlümi / Olur hevāyi oturan ehl-i hevāyile
G2568-3. Meclis-i rūz-ı ezelden nāyuñ **ṣadāsın** gūş idüp / Geldi ʿışḳ içre anuñçün bu hevālar başuma
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence yoḳ dime / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler **ṣadā** bizi
G2763-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye derdüñ devāsını / İrgürmeye feleklere āhı **ṣadāsını**
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün baña / Uydurdı nāy nāleme kendi **ṣadāsını**
Mr8-10. Ṭutsun cihānı bu **ṣadā** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir **ṣadā** gūş eyledüm / Ṣanasın zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
G1989-1. Ṣabr u ʿaḳlı ṭaġıdup ʿışḳdan **ṣadā** gūş eyleyem / N'ola ḫālüm ger maḥabbetden ḳadeḥ nūş eyleyem

ṣadā-yı āh [1] Âhın yankısı.

G2547-2. Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem / Düşer **ṣadā-yı ʿāṣıḳ [1]** Âşığın sesi.

ṣadā-yı ʿāṣıḳ [1] Âşığın sesi.

G1565-1. Ulı devletdür **ṣadā-yı ʿāṣıḳı** güş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli bir yirden ferāmūş eylemek

ṣadā-yı bülbül [1] Bülbülün sesi.

G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup **ṣadā-yı bülbül** güş it

ṣadā-yı ʿışḳ [2] Aşkın sesi.

G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi almadı güşına / Zīrā **ṣadā-yı ʿışḳ** ile perver ḳulaġumuz
Mr6-7. Çün ezelden biz **ṣadā-yı ʿışḳuñı** nūş eyledük / Ḳaynayup deryāleyin her bir yaña cūş eyledük

ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳ [1] Aşkın narasının sesi.

G1678-4. Ṭutsun **ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ** felekleri / Ḳandīl-i ʿarşı yaḳmaġa āhuñ şerāre ḳıl

ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ [2] Aşkın ney sesi.

G1439-3. Bezm-i ġamda çeng gibi iñlemek ḳānūn olur / Her kimüñ göñlinde ḳala bu **ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ**
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün **ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ** / Ol sebebden başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ

ṣadā-yı tīġ [1] Kılıç sesi.

G1458-3. **Ṣadā-yı tiġüñ** işitdüm irişdi baña bu ḥālet / Bu yüzden ṣanmañuz ẕevḳ ü ṣafā ile sürūdum yoḳ

ṣadā-yı ṭūp-ı āh [1] Âh topunun sesi/yankısı.

G721-3. Cihānı odlara yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / **Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan** zemīn iñler zamān ditrer

ṣadācıḳ [1] Okluk, küçük ok torbası.

G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlarıyla ṭopṭolu çeşmi **ṣadācıġı**

ṣad-āferin [1] *Far.* Yüzlerce aferin.

G2474-5. Rūy-ı yāre ḳıl naẓar gör anda ḳudret naḳşını / İbret alup diyesin **ṣad-āferin** naḳḳāşına

ṣadaḳ [12] *T.* Ok ve yay çantası. (TS, 2009: 3219)

(ṣadaġıdur [1], ṣadaḳ [11])

G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḥāżır anuñ çeşmi **ṣadaġıdur**
G1388-1. Baġlansa çün biline nāz ile cānāne **ṣadaḳ** / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ser-ā-ser ḳıla vīrāne **ṣadaḳ**
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne **ṣadaḳ**
G1388-3. Tīrinüñ laʿle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana **ṣadaḳ**
G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫilʿat-i şāhāne **ṣadaḳ**
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne **ṣadaḳ**
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr ile peykāne **ṣadaḳ**
G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī ṣıya ger āhen ise / Faẓl-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne **ṣadaḳ**
G1417-5. Ġamze oḳıyla baġrumı itdi delik delik / Baġlandı ḳaşdüme yine dilber **ṣadaḳ ṣadaḳ**
G1423-2. Ġamzesinden kim ola anuñ bugün cān ḳurtara / Ḳatline ʿāşıḳlaruñ baġlandı çün çeşmi **ṣadaḳ**

ṣad-belā [1] Yüzlerce bela.

G33-1. Ehl-i ʿışḳa her dem irür **ṣad-belā** / Çünki aña eksük olmaz biñ belā

ṣad-cā [1] Yüzlerce yer.

G77-3. Ḫayālüñle ṭoludur ḫāne-i çeşm / Ḳo gelsün eyledüm göñlümde **ṣad-cā**

ṣad-cān u dil [1] Yüzlerce can ve gönül.

G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur **ṣad-cān u dil** / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür

ṣad-dāne [2] Yüzlerce defa.

(ṣad-dāne [1], ṣad-dānedür [1])

G623-1. Her gice sensüz dilüm **ṣad-dāne** çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G763-4. Ṣayd-ı merdüm itmege bu şeyḫ-i şehr / Dām-ı rızḳı ṣubḥası **ṣad-dānedür**

sāde [4] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1010)

bk. māh-rū-yı sāde, naḳş-ı rūy-ı sāde, rūy-ı sāde, şi ʿr-i sāde

1. Tezyinattan ari, ziyentsiz, adi, düz.

G1142-7. Bu Muḥibbī ḫaṭ ü ḫāl ü zülfine ḳılmaz naẓar / Baḳmazuz naḳşına biz bir **sāde** ruḫsār isterüz
G2718-6. Muḥibbī **sāde** işdür şi'r-i sāde / Olıcaḳ ol gerekdür kendekārı

2. İçine birşey karışmamış, halis, safi, temiz.

G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ **sāde** gel / Serv gibi ol ta'alluḳdan ḳamu āzāde gel

3. Tek, yalnız, mücerret.

G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ **sāde** ṣanmasun / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḫi

ṣadef [20] *Ar.* İnci kabuğu. (M. Nâcî, 2009: 597) *bk. ṣadef-i pāk*

(ṣadef [15], ṣadefdür [2], ṣadefi [1], ṣadefin [1], ṣadefleri [1])

G293-4. Gözüm yaşı benüm dürdānelerdür / Bu çeşmümdür **ṣadef** eyler 'iyān genc
G456-5. lü'lü' dişinüñ ḥasretiyle işbu Muḥibbī / Dür ḳılsa gözi yaşını çeşmin **ṣadef** eyler
G484-1. Gözüm yaşı benüm baḥr-i Necef'dür / Yaşum dürdāne çeşm aña **ṣadefdür**
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ **ṣadefleri** / Zīrā aḳan sirişki anuñ dāne dānedür
G626-2. Baḥr-i eşkümde iki çeşmüm olalıdan **ṣadef** / Aġlasam içinde anuñ dürr-i ġıḷṭān baġlanur
G684-2. **Ṣadefdür** dīde var var içinde gevher / Gözüm yaşı benüm 'ummāna beñzer
G1071-3. Baḥre döndi göz yaşı cismüm olalıdan **ṣadef** / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı var
G1367-4. Nükte-i 'irfān bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar **ṣadef**
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel ṣoñra ḳır şi're şürū' / Dürri ḥāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir **ṣadef**
G1370-1. Gevher-i 'ışḳa olaldan dil **ṣadef** / Nāvek-i derde olupdur cān hedef
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını 'ummāna beñzetdi gören / Ẓāḥir eyler dürleri çeşmüm olupdur çün **ṣadef**
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün **ṣadef** / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1381-2. Tekye-i 'irfānı ṣor ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme illā **ṣadef**
G1867-4. Bu ne ḥikmetdür ki deryāda **ṣadef** ḫalḳ eyledüñ / Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bahā dürr-i yetīm
G1966-4. Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm **ṣadef** / Āb-ı nisān ile güher-bār olupdur gözlerüm
G2338-4. **Ṣadef** dīdem içre dildārum / Görinür baña dürr-i yek-dāne
G2610-2. Baḥr-i ġamda olalıdan bu iki çeşmüm **ṣadef** / Beñzedür dürdāneye çeşmüm aḳıtsa yaşını
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur **ṣadef** / Anı da ḥıfẓ eyleyen yaşum benüm deryā gibi
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil **ṣadefin** / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur ger ṣımayalar **ṣadefi**

ṣadef-i pāk [1] Temiz inci kabuğu.

G2535-4. Aradum zir-i felek baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend güher bir **ṣadef-i pāke** düşe

sādelik [1] Yalınlık. (TDK, 2011: 2001)

G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey göñül / Ṣāf ḳıl āyīne-i ḳalbüñi bulsun **sādelik**

ṣad-hezār [1] *Far.* Yüz bin. (Ş. Sami, 2010: 1009)

G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var **ṣad-hezār** serv

ṣad-hezārān [9] *Far.* Yüzbinlerce.

G35-1. Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña / **Ṣad-hezārān** dil fedā olsun hezārān cān aña
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir gül-i ra'nāsı var / Aña ḳarşu **ṣad-hezārān** bülbül-i şeydāsı var
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḫüsnine / Anı bekler **ṣad-hezārān** zülfi gibi mārı var
G987-1. **Ṣad-hezārān** 'ışḳ eri var cümlenüñ cānānı bir / Onsekiz biñ yaradılmış 'ālemüñ sulṭānı bir
G1425-4. **Ṣad-hezārān** ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle **ṣad-hezārān** güft ü gū
G2388-1. Her ḳaçan baḳsam nigāruñ gözi ile ḳaşına / **Ṣad-hezārān** āferīn direm anuñ naḳḳāşına
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm söyler bu göñlüm gūşına / **Ṣad-hezārān** āferīn olsun anuñ ḫāmūşına
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar yārüñ gözine ḳaşına / **Ṣad-hezārān** āferīn dirdüñ anuñ naḳḳāşına

ṣādıḳ [6] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1009) *bk. 'āşıḳ-ı ṣādıḳ, ṣādıḳ-ı 'ışḳ, yār-ı ṣādıḳ, zāhid-i ṣādıḳ*

(ṣādıḳ [1], ṣādıḳam [1], ṣādıḳdur [3], ṣādıḳlaruz [1])

1. Doğru, sahih, hakikî, kâzib ve sahte olmayan.

G910-5. Nigārā ṣanma 'ışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh reh-i 'ışḳuñda **ṣādıḳdur**
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı 'ışḳuñda inan vallah **ṣādıḳdur** / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma

2. Sadakatli, muhabbeti samimî olan, vefâ-dâr, gördüğü iyiliği ve geçmiş hukuku unutmayıp daima karşılık gösteren.

G1127-2. Öldürürseñ daḫi gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum ʿIşḳuñ yolında biz senüñ **şādıḳlaruz**
G1734-3. **Şādıḳ** ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır alısardur ol ẕelil
G1834-1. Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳām / Cān ile dilberlerüñ yolında ammā **şādıḳam**
G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda **şādıḳdur** diyü

şādıḳ-ı ʿışḳ [1] Aşkın sadakatlisi.

G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi selīmi **şādıḳ-ı ʿışḳ** / Çoḳdur egerçi pādişehüm āşinālaruñ

şādıḳu'l-ḳavl [1] Doğru sözlü, sözü doğru olan.

G1666-5. Pādişāhısun n'ola çoḳdur ḳapuñda ḳullaruñ / **Şādıḳu'l-ḳavl** bu Muḥibbī gibi biri ḳul degül

şad-pāre [1] *Far.* Yüz parça, parça parça. (Ş. Sami, 2010: 1009)

bk. dil-i ṣad-pāre, ṣad-pāre eylemek/itmek, ṣad-pāre ḳılmaḳ, sīne-i ṣad-pāre

G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / Şınuban seng-i cefā ile ki **şad-pāre** düşe

şad-pāre eylemek/itmek [2] Parça parça / lime lime etmek. *bk. ṣad-pāre ḳılmaḳ*

G453-2. Tīġ-i cefāñ ile dili **şad-pāre eyledüñ** / Laʿl-i lebüñi merhem idüben devā getür
G1768-3. Yine dīvāne gibi şevḳ ile yanup yaḳılup / **Eyleyen** cübbe vü destārını **şad-pāre** benem

şad-pāre ḳılmaḳ [5] *bk. ṣad-pāre eylemek/itmek*

G1484-5. Aşup dil şīşesin zülfe Muḥibbī / Ṣıyup **ḳıldı** anı **şad-pāre** zülfüñ
G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / Yüregüm **şad-pāre ḳılduñ** ḳaddümi dāl eyledüñ
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter sīnemi **şad-pāre ḳıl**
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe **şad-pāre ḳılduñ** göñlümi / Ḥāni ẓālim nice bir göñlüm perīşān idesin
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā **ḳılur** ciger **şad-pāre** de

şad-pāre olmaḳ [4] Parça parça / lime lime olmak.

G1034-1. Görüp ḳaddüñi ey serv-i semenber / İdüp reşk **oldı şad-pāre** ṣanavber
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā **şad-pāre olmışḳen** yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ her pāresin
G2577-4. **Şad-pāre ola** baġrı Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile zülfine ger şāne giçerse
G2618-1. **Şad-pāre ola** var mı cihānda tenüm gibi / Yā sīne ṭuta tīġ-i cefāya tenüm gibi

şadr [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1011) *bk. ṣadra giçmek/giçürmek*

(ṣadr [2], ṣadrına [1], ṣadrında [1])

1. Her şeyin, önü, başı, ilerisi, en âlî ve refî' mahal.

G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / ʿİzzet idüp sīne **şadrına** aña yir eyleyem
G2722-3. Egerçi sīne **şadrında** ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi

2. Devlet-i Osmâniyyede re'îs-i vükelâ, vekîl-i mutlak-ı hazret-i pâdişâhî

G272-4. İtlerüñle cengümi görüp beniʿayb eyleme / **Şadr** içün her kişi eyler çünki aḳrān ile baḫş
G1238-2. İtleriyle n'ola itsemʿarbede kūyında ben / Olıgelmişdür ider her kişi **şadr** içün savaş

şadra giçmek/giçürmek [6] Ḳūşe-i sádre iclās etmek, sádre yer virmek, táḳdīm etmek. (Tulum, 2011: 1525)

G413-3. Sīne **şadrına giçürdüm** dostum peykānuñı / Nice ʿizzet itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı **şadra giçüp** cānda yatur / Kim ki ḫūn-ḫʸāre ola ḳan içüben ḳanda yatur
G450-4. Şāh-ı ġam sīneme geldükce hemān **şadra giçer** / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden ulıdur
G1822-4. Yārān **giçürüp şadra** baña bāde ṣunarlar / Bu ʿizzet ü bu ḥürmeti meyḫānede buldum
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ Muḥibbī sīneme / **Giçürüp şadra** anuñ yirini cān u dil ḳılam
Mr20-1. Sīnemüñ **şadrına giçdi** ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān

şaf [5] *Ar.* Sıra, dizi, silk. (Ş. Sami, 2010: 1011)

bk. ṣaf bağlamaḳ, ṣaf ṭutmaḳ, ṣaf ṣaf, ṣaf-ı ceng

(ṣaf [2], ṣaflar [3])

G632-3. Kirpügi **şaflar** dizüp durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı şıyup eyler savaş üç günde bir
G1361-4. Dürr ü gevherdür egerçi sözlerüñ / Cehdüñ olsun eyleyesin cümle **şaf**
G1373-4. Mescid-i ḫüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / Uy imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda **şaf**
G1602-1. Yine **şaflar** eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh ki tārāc idiser dil kişverini kirpügün
G1851-3. Kirpügüm **şaflar** dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

ṣaf bağlamaḳ [1] Sıralanmak, sıraya girmek. (TDK, 2011: 2001)

G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaṣdına **bağladı ṣaf** / Sāḳī anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf

ṣaf ṣaf [9] Sıra sıra, müteaddit sıra üzre. (Ş. Sami, 2010: 1011)

G1369-3. Dostlar düşmen görinse yüzümi döndürmezem / Mevc urup deryāleyin olursa ʿasker **ṣaf ṣaf**
G1371-6. Bu Muḥibbī ṣanmañuz kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i aʿdā eger olsa hezārān **ṣaf ṣaf**
G1453-3. Cāmi ʿ-i ḥüsninde **ṣaf ṣaf** oluban ʿāşıḳları / Çeşmi olmışdur imām miḥrāb oluban ebrūya baḳ
G1874-2. **Ṣaf ṣaf** olmış ʿāşıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyi görem
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup **ṣaf ṣaf** iderler iḳtidā ḳıblem
G2305-2. Berki ʿüñ keşfeyle göster bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ **ṣaf ṣaf** ṭurup sulṭānın eyler ārzū
G2542-3. İmām olup gözi müjgān **ṣaf ṣaf** / Ḳaşı miḥrābına ṭurmış namāza
Mr8-1. Leşker yürüsün **ṣaf ṣaf** / Her yana itsünler meṣāf
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuña ṭura **ṣaf ṣaf** / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meṣāff

ṣāf ṭutmaḳ [1] Saf bağlamak. (TDK, 2011: 2001)

G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür senüñ ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle **ṣaf ṭutup** ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler

ṣaf-ı ceng [1] Savaş sırası/bölüğü.

G1480-6. Ḥaẕer ḳıl çeşmi müjgānından ey dil / Girīz eyler kişi görse **ṣaf-ı ceng**

ṣāf [15] *Ar.* Temiz, halis, bir şeyle karışık olmayan, berrak. (Ş. Sami, 2010: 1011) *bk. āb-ı ṣāf, bāde-i ṣāf, cām-ı ṣāf, ḳalb-i ṣāf, pāk ü ṣāf, ṣāf eylemek/itmek, ṣāf ḳılmaḳ, ṣāf olmaḳ, şarāb-ı ṣāf, şīşe-i ṣāf*

(ṣāf [11], ṣāfdur [3], ṣāfını [1])

G548-5. Jeng-i ġamdan **ṣāf** istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç şarāb üç günde bir
G676-5. Devr-i güldür **ṣāf** mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G790-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī **ṣāf** bir āyīnedür / Diḳḳat ile ḳıl naẕar gör nice maʿnālar gelür
G1004-2. Leblerinden ancaḳ **ṣāf** cevāb cān sevinür / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler
G1041-7. Ḳoma elden Muḥibbī **ṣāf** şarāb / Dimesünler ṣafāyı bilmezler
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün **ṣāfdur** āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir ẕerre yoḳdur kinemüz
G1369-1. **Ṣāf** bāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi **ṣāf** / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem seni / **Ṣāfdur** bende ṣafā kesb iderem āyīneden
G2184-1. Āyīne gibi al elüñe **ṣāf** cāmı sen / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı sen
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel bize inṣāf ile / İçelüm anı ṣürāḥī-veş dürden **ṣāf** ile
G2448-5. Şi ʿrüñ Muḥibbī **ṣāf** ṣuya beñzedi senüñ / Gördükde ṣandum āb-ı firāvān girih girih
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ **ṣāfını** / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mh14-10. **Ṣāfdur** āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫʷāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
Mr26-6. **Ṣāf** idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile

ṣāf eylemek/itmek [9] Arıtmaḳ, temizlemek, pāk etmek, táthīr etmek, tásfiye etmek. (Tulum, 2011: 1527) *bk. ṣāf ḳılmaḳ*

G73-3. Ṣu gibi **ṣāf eyle** ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında şaḳın eyleme çün ü çirā
G754-3. Göñlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal şarāb iç anı **ṣāf eyler**
G1480-5. Dili **ṣāf itmege** olmadı dermān / Ṭutubdur göñlümüñ āyīnesin jeng
G1581-4. Deyre vardum ḳalbümi **ṣāf it** didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1720-1. Dāfi ʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç ṣen ol / Ger keder var ise dilde anı **ṣāf it** rūṣen ol
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim **eylemeye ṣāf** / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2473-4. Ḳoma göñülde gider **ṣāf it** bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez ṣāf olan dil menzil-i nā-pākda
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki var āyīne-i dilde ġubār / **Ṣāf idüp** elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2700-3. Bir naẕar eyle göñül mir'ātına virsün ḫaber / **Ṣāf idüp** itdüm āhı āyīne-i İskenderi

ṣāf ḳılmaḳ [2] *bk. ṣāf eylemek/itmek*

G1246-1. Jeng-i ġamda var idi āyīne-i ḳalbümde dūş / **Ṣāf ḳıldı** bir ḳadeḥ meyle keremden mey-fürūş
G1585-3. Ger cemāl-i yāri görmek ister iseñ ey göñül / **Ṣāf ḳıl** āyīne-i ḳalbüñi bulsun sādelik

ṣāf olmaḳ [11] Arındırmak, tezmizlenmek, pak olmak.

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle yaña / **Ṣāf olup** ḳalbi anuñ ḳalmaya hīç ġıll u ġışı
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ **ṣāf ola** mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen ṣahbāyı gör
G1275-5. İster iseñ jengden **ṣāf ola** dil āyīnesi / Āyīne gibi gerek olmaḳ Muḥibbī ḫırḳa-pūş

G1398-2. Ger küdūretden dilersen **ṣāf ola** mir’āt-ı dil / Bir dem ayırma cān gözin dāim cemāl-i yāra baḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi **ṣāf ol** dāimā dīdāra baḳ
G1781-5. Mescid-i ḥüsnine baḳdum ḳaşı miḥrābında / **Ṣāf olup** ġamze vü mestāne gözi olmış dām
G1852-5. Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār / Ġıll u ġışdan **ṣāf olup** ġam pūtesinde ḳāl olam
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam tevbesinden / **Olasın ṣāf** sen de ḳalmaya ḫām
G2473-4. Ḳoma göñülde gider ṣāf it bu dil āyīnesiñi / Cā idinmez **ṣāf olan** dil menzil-i nā-pākda
G2705-3. Jeng-i ġamdan kim diler āyīne-i dil **ṣāf ola** / Bilmedüm ġayri cilā cām-ı mey-i ḥamrā gibi
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ **ṣāf ola** ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir ṭolu kim refʿ ola dilden hep ġam

ṣafā [37] *Ar.* Safilik, kedersizlik, gönül şenliği. (M. Nâcî, 2009: 597)

bk. *ʿayn-ı ṣafā, bezm-i ṣafā, cām-ı ṣafā, ehl-i ṣafā, ʿıyş u ṣafā, mevsim-i ʿıyş u ṣafā, ṣafā bulmaḳ, ṣafā sürmek, ṣafā virmek, ṣafā-yı dil, ṣafā-yı ḳalb, ṣafā vü cevr, ṣafā vü lezzet almaḳ, ṣafā vü zevḳ, ṣarāb-ı ṣafā, zevḳ ü ṣafā*

(ṣafā [13], ṣafāda [4], ṣafādan [6], ṣafādur [1], ṣafālar [2], ṣafāmuz [1], ṣafāsı [3], ṣafāsın [1], ṣafāsına [2], ṣafāsını [3], ṣafāyı [1])

G253-1. Olup mest ü ḫarābātī maḥabbet cāmını nūş it / Ḫum-ı meyḫāne-veş her dem **ṣafādan** ḳaynayup cūş it
G301-1. Dil **ṣafā** kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Ṣāḳiyā ʿıyş idelüm ṣun berü gel şām u ṣabāḥ
G394-2. Her kim ki bile lezzet-i ʿışḳuñ **ṣafāsını** / Ṣanmañ anı ki derdini dermāne ʿarż ider
G418-4. ʿIşḳuñ **ṣafāsı** nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā ṣanur
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ zerre **ṣafāsı** gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre şānidür
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş **ṣafāsı** var
G539-5. Ger Muḥibbī’ye yār ḳılsa cefā / İncinür ṣanma ol **ṣafālar** ider
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi **ṣafālar** kesb ider / Baña sensüz ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G915(a)-6. Al ele sāġar ʿĀşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer Ḫoş ne **ṣafādur**
G986-1. Cānā cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / Her ne gelürse cānuma senden **ṣafā** yiter
G1041-7. Ḳoma elden Muḥibbī ṣaf ṣarāb / Dimesünler **ṣafāyı** bilmezler
G1326(b)-4. Göricek gün yüzüñi ṣād oluram / Zīrā eyler göñül **ṣafādan** ḥazz
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel ṣunuldı ṣıdḳ ile **ṣafā** / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḥālüñe baḳ
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ **ṣafāsını** dilā her nā-kes / Baña ṣor lezzetini dünyede derd ü elemüñ
G1513-4. Ṣun **ṣafā** cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1679-5. Göñülden gitmeyince çirk-i dünyā / Muḳarrerdür dilüñ olmaz **ṣafā** bil
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda ol / Ya ʿni bunuñla şevḳüñi artur **ṣafāda** ol
G1696-2. Zāhid ṣarāb-ı kevṣeri içsün mübāreki / Ey dil ṣarāb-ı ʿışḳı içüp sen **ṣafāda** ol
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle la ʿli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş **ṣafāmuz** var bizüm
G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin cām ile ṣafāya virüp / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi **ṣafāda** olam
G2037-1. Sāḳiyā cāmı dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler **ṣafā** ḳalbüm mey-i engūrdan
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç **ṣafā** almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā ṭolmayınca nūrdan
G2128-2. Nūş-ı cām ile göñül āyīnesini eyle **ṣafā** / Ne revādur ki ʿabes yirlere maḥzūn olasın
G2155-4. Gedā ḳāni ʿ sürer ʿālem **ṣafāsın** / Olur şehler hemān ancaḳ ciger-ḫūn
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem seni / Ṣāfdur bende **ṣafā** kesb iderem āyīneden
G2180-4. Lebüñ **ṣafāsına** dāim ṣarābı ḫoş görelüm / Ḫaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı n’eyleyin
G2284-1. Naṣibüñ yoġ imiş ṣūfi **ṣafādan** / Anuñçün giçmedüñ bir dem riyādan
G2284-2. Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür / Müşerref it bizi sāḳī **ṣafādan**
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu **ṣafādan** zer ṣaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2435-3. Sāḳī piyāle ṣun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ **ṣafāsına**
G2486-4. Ne deñlü seng-i cevri ata başum üstine / İdem ḳabūl cān ile göñlüm **ṣafā** ile
G2499-6. Her kim ġanī olursa ṣanmañ ḥuẓūr ider ol / Dervişlige ola ḳāni ʿ ömri giçer **ṣafāda**
G2505-3. **Ṣafādan** çāk ider ġonce yaḳasın / Añarsam gül yüzüñ vaṣfın nesīme
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli **ṣafāsını** / Yāḫūd ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2696-3. Ger göñül Kaʾbesine tā ki **ṣafā** kesb idesin / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuṣṣāḳı
Mr6-3. Her ki ʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem **ṣafā** ile ḳanāʿat şerbetin
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / Yirine her birinüñ lākin irişdi ben **ṣafā**

ṣafā bulmaḳ [8] Neşelenmek, keyif almak.

G4-2. Gitmesün nām-ı şerīfün bu dilümden dem-be-dem / Derdlü göñlüme devādur cān **bulur** andan **ṣafā**
G81-3. Gülgün ṣarābı çünki dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevṣeri anda **bulam ṣafā**
G463-4. Ḳoma elden iç ṣarāb tā **bula** ḳalbüñ **ṣafā** / Jeng-i ġam Yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā **bula** ḳalbüñ **ṣafā** / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G1513-4. Ṣun ṣafā cāmını sāḳī tā **bula** ḳalbüm **ṣafā** / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1942-4. **Bulmış** iken leblerüñ ẕikr ile cānum **ṣafā** / Ḫaṭṭuñ iżhār eyleme alma dem-i serdüm benüm
G1958-5. **Bulmış** iken cām-ı la ʾlüñden Muḥibbī bir **ṣafā** / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu ṭabʿ-ı pür-gerdüm benüm
G2769-2. Kaʾbe kūyına varup **buldum ṣafā** / Anda çeşmüm görinür zemzem gibi

ṣafā sürmek [1] Bir durumun getirdiği, sağladığı olanaklardan yararlanmak. (TDK, 2011: 2056)

G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre **ṣafā** cāmını **sürdüñ** ṭut / Dilā bu dar- ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut

ṣafā virmek [6] Eglendürmek, nüzhet virmek, sevindürmek, göñül açmaḳ, sáfāłandürmaḳ... (Tulum, 2011: 1527)

G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab **vir ṣafā**
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ **ṣafā virmez** çemenden geç
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / **Virür** ḳalbe **ṣafā** her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1862-4. Bu göñlüm āyīnesin cām ile **ṣafāya virüp** / Ḫurūş-ı cūş ile deryā gibi ṣafāda olam
G1923-6. Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi / Çün **virür** ḳalbe **ṣafā** cām-ı muṣaffālar benüm
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā **virelüm** cāna **ṣafā** / Zāhidüñ göñli gözi ṭopṭolu hep gerd gerek

ṣafā-yı dil [1] Gönlün safası.

G1671-4. Zer gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben **ṣafā-yı dil**

ṣafā-yı ḳalb [1] Kalbin safası.

G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / Kim **ṣafā-yı ḳalb** ile ḫāli degül tevḥīdden

ṣafā vü cevr [1] Safa ve eziyet.

G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker pādişā olan / Her dem **ṣafā vü cevr** sürenler gedā imiş

ṣafā vü lezzet almaḳ [1] Hoşlanmak.

G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle **ṣafā vü lezzet al** / Derdi dermāna degiş yaʿni belā vü miḥnet al

ṣafā vü ẕevḳ [2] Safa ve zevk.

G573-4. Dehrüñ **ṣafā vü ẕevḳin** baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā sīr-i ḥᵛāba beñzer
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe ṣun ki gün giçer / Bārī **ṣafā vü ẕevḳ** idelüm ʿömr çün giçer

Ṣafā [9] *Ar.* Mekke civârında bir yer olup hacılar, burası ve Merve denilen yer arasında Hz. Hacer'in gidiş geliş hareketlerini remzederek dört defa gidip üç defa gelirler. (Devellioğlu, 2000: 908) *bk. ṣafā-yı Mecnūn, Ṣafā vü Merve*

G562-2. Cān ile ṭavāf eyleyeyüm Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü **Ṣafā** ehline Kaʿbe ḥaremidür
G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ **Ṣafā** ile ol ḥāṣıldur
G1077(a)-2. Cān ile ṭavāf eyleyem Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü **Ṣafā** ehline Kaʿbe-i ḥaremidür
G1371-2. Merve ḥaḳḳiyçün **Ṣafādan** cānumı ḳurbān idem / Ger müyesser ola ḳılmaḳ Kaʿbe-i kūyun ṭavāf
G1400-4. Kaʿbe-i kūyuñ naṣīb olsa varup görsem yüzüñ / Merve ḥaḳḳiyçün **Ṣafādan** oluram ḳurbān-ı ʿışḳ
G1904-5. İderdüm Merve ḥaḳḳiyçün **Ṣafā** ile özüm ḳurbān / Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyun naṣīb itse Ḫudā ḳıblem
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına yārüñ / Bulurdum Merve ḥaḳḳiyçün **Ṣafā** ben
G2430-6. Merve ḥaḳḳiyçün **Ṣafādan** cānı ḳurbān eyleye / Ger irişürse Muḥibbī Kaʿbe-i ḳapusına
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā yirinedür / Merve ḥaḳḳı dile ne gelse **Ṣafā** yirinedür

Ṣafā-yı Mecnūn [1] Mecnun'un Safa'sı.

G2281-4. Gitmezdi ḥacca hergiz ḳoyup diyār-ı yāri / Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa **ṣafā-yı Mecnūn**

Ṣafā vü Merve [1] Safa ve Merve

G754-1. **Ṣafā vü Merve** ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler

ṣafālanmaḳ [1] Sevinmek, házz etmek, máhzūz ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1527)

G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde şād oluban dil **ṣafālanur**

ṣafā-sūz [1] Safa yakan, zevksiz.

G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / **Ṣafā-sūz** ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür

ṣāf-dil [2] Yüreği sade, sâde-dil, hile bilmez, bön. (Ş. Sami, 2010: 1012)

G72-5. Bu Muḥibbī **ṣāf-dil** didi yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G907-5. Ey Muḥibbī **ṣāf-dil** hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever

ṣaff-ı rindān [1] Rintlerin safı.

G129-5. Rehn bāde ḳodı çün cübbe vü destārı Muḥibb / **Ṣaff-ı rindānda** ṭurursa n'ola ṣāfi-meşreb

ṣafḥa [3] *Ar.* Yazılmış veya yazılabilir sayfa. (Ş. Sami, 2010: 1012)

bk. ṣafḥa-i eşcār, ṣafḥa-i gül, ṣafḥa-i ḥadd, ṣafḥa-i idrāk, ṣafḥa-i ruḫsār, ṣafḥa-i ruḫsāre, ṣafḥa-i zerd

(ṣafḥa [1], ṣafḥasında [1], ṣafḥaya [1])

G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol **ṣafḥa** muḥaṣṣā mi degül
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden **ṣafḥaya** od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G2397-4. Dil **ṣafḥasında** āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi yazdum ʿiyān ile

ṣafḥa-i eşcār [1] Ağacın yaprağı.

G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne yazmış dest-i ḳudret **ṣafḥa-i eşcāre** baḳ

ṣafḥa-i gül [1] Gül yaprağı.

Mr5-2. Ḳudret ile **ṣafḥa-i gülde** bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

ṣafḥa-i ḥadd [1] Yanak sayfası.

G440-2. **Ṣafḥa-i ḥaddüñde** ḫāl ü ḫaṭṭuñı rūşen ḳılup / Didüm el-ḥaḳḳ ol kitābuñ noḳṭa vü iʿcrābıdur

ṣafḥa-i idrāk [1] Anlayış sayfası.

G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş **ṣafḥa-i idrāke** gelür

ṣafḥa-i ruḫsār [3] Yanak/yüz, çehre sayfası. *bk. ṣafḥa-i ruḫsāre*

G651-4. **Ṣafḥa-i ruḫsārum** üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḥālini durmaz yazar
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi nāle taḳrīr itmese / **Ṣafḥa-i ruḫsāruma** yā eşk taḥrīr itmese
G2570-5. **Ṣafḥa-i ruḫsārum** üzre ey Muḥibbī ḥālümi / Kim göre ṣanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile

ṣafḥa-i ruḫsāre [1] *bk. ṣafḥa-i ruḫsār*

D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi **ṣafḥa-i ruḫsāre** ḫaṭ / Derdümi arturdı ḳıldı yüregüm biñ pāre ḫaṭ

ṣafḥa-i zerd [1] Sararmış sayfa.

G2203-2. **Ṣafḥa-i zerdine** yazdum yine derd ü elemi / Göz ḳaresiyle degül belki ciger ḳanumdan

ṣāfī [6] *Ar.* Halis, temiz, pak. (Ş. Sami, 2010: 1012) *bk. dürr-i ṣāfī, mir'āt-ı ṣāfī*

G453-1. **Ṣāfī** ṣārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā getür / Yaʿni maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem **ṣāfī** cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded bu derdümüñ dermānıdur
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi **ṣāfī** derūnedür
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine **ṣāfī** gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler iseñ ola ḳalbüñ **ṣāfī** / Ḳoma elden ḳoma bir laḫẓa ṣarāb-ı ṣāfı

ṣāfī-derūn [1] İçi saf ve sade.

G1398-1. Ḥālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / Şu gibi **ṣāfī-derūn** ol dem-be-dem didāra baḳ

ṣāfī-meşreb [1] Saf yaratılışlı.

G129-5. Rehn bāde ḳodı çün cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda ṭurursa n'ola **ṣāfī-meşreb**

ṣāf-ḳalb [5] Kalbi temiz.

(ṣāf-ḳalb [4], ṣāf-ḳalbüz [1])

G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī **ṣāf-ḳalb** / Būte-i hicrān içinde zer gibi çün ḳāl olur
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya gülzār isterüz / **Ṣāf-ḳalbüz** görmege şu gibi dīdār isterüz
G1865-5. **Ṣāf-ḳalb** olmaḳ dilersen cām-ı ṣafā iç ey göñül / Ġıll u ġışdan ḳurtulup ġam būtesinde ḳāl olam
G2192-4. **Ṣāf-ḳalb** ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
Nş3-1. **Ṣāf-ḳalb** ol kimseye ṭutma ṣaḳın ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn

ṣaġ [9] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1013) *bk. ṣaġ u selāmet, ṣaġ ḳalmaḳ, ṣaġ olmaḳ, ṣaġ olsun*

(ṣaġ [3], ṣaġı [1], ṣaġlar [5])

1. Diri, canlı, berhayat, hay, zinde.

G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı **ṣaġ**
G1358-1. Yine bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı **ṣaġ**

G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse yoḳ içinde **ṣaġ**

2. İlletten berî, salim, sahih, sıhhat ve afiyette bulunan.

G511-4. Ne bilür ḥāl-i derūnum pister-i gülde yatan / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḥālin **ṣaġlar**
G673-3. Çekdügüm derd ü ġamı bilmez Ḫudādan ġayri kes / Añlamazlar **ṣaġlar** ḫaste ne ḥāl üstindedür
G935-2. Derd-i dil ḥālini ʿarż eyleme bī-derd olana / **Ṣaġlar** añlayamaz anı ki bīmār çeker
G1021-3. Kimse bilmez ḫaste-i ʿışḳ olanuñ aḥvālini / Derd-mend olanlaruñ ḥālin ne bilsün **ṣaġlar**
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri **ṣaġı** benefşenüñ
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün **ṣaġlar** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

ṣaġ ḳalmaḳ [1] Ömrünü devam ettirmek, yaşamasını sürdürmek. (TDK, 2011: 2003)

G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ yāyını / Ben degül ġamzeñ oḳından **ḳalmaya** bir kimse **ṣaġ**

ṣaġ olmaḳ [1] ...sıhhátte ołmaḳ, sıhhát üzre ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1529)

G577-1. Ḥālüñi **ṣaġ olan** kişi ey dil neden bilür / Ḫaste olan ne çekdügini bil çeken bilür

ṣaġ olsun [1] "Çok yaşa" anlamında kullanılan bir söz.

G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / Şāh **ṣaġ olsun** hezārān bende kim ölse ne ġam

ṣaġ u selāmet [7] Sağ ve selamet.

G185-1. ʿĀşıḳ dilemez ola bugün **ṣaġ u selāmet** / Dāim budurur ḳaṣdı anuñ ola melāmet
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān tek yüri **ṣaġ u selāmet**
G225-5. Ne ġam yolında ger ölse Muḥibbī / Nigārā tek sen ol **ṣaġ u selāmet**
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey yār olasın **ṣaġ u selāmet** / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G250-1. Zāhid yaraşursın yüri ol **ṣaġ u selāmet** / ʿĀşıḳ olanun faḫrı olur olsa melāmet
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi Muḥibbī pāyān / Ḫamdülillah yüzini **ṣaġ u selāmet** gördüm
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen yüri **ṣaġ u selāmet** ol / ʿĀşıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti

ṣaġ [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1013) *bk. ṣaġ u ṣol, ṣaġa ṣola, ṣol u ṣaġ*

(ṣaġ [1], ṣaġa [1], ṣaġda [1], ṣaġın [1], ṣaġında [1])

1. İnsan ve hayvan bedeninin iki cihetinden en işlek ve müsait olanı ve bu tarafa isabet eden, yemîn, râst.

G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ **ṣaġ** ayaġın öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa dinür mi ṣol u ṣaġumdur
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʾle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim ṣol u kim **ṣaġın** çeker

2. İnsanın sağ cihetine düşen veya ruhsuz bir cismin sağ ciheti hükmünde bulunan.

G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī ṣola ġamı **ṣaġa** ṣaldılar
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ ṣolında **ṣaġında**
B150. Aç gözüñi ʿibret al dünyādasın / Āḫiretde olasın **ṣaġda** sen

ṣaġ u ṣol [2] Sağ ve sol.

G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar **ṣaġ u ṣola** / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer yā degül
G1959-5. Muḥibbī kimseye ġıybet idüp uzatma hergiz dil / Dilinden ne ki gelse kişiye **ṣaġ u ṣolından** hem

ṣaġa ṣola [1] Rastgele yerlere veya kişilere. *bk. ṣola ṣaġa*

G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum almışdur ʿalem / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm kim yürür **ṣaġa ṣola**

sāġar [59] *Far.* İşret bardağı, kadeh, ke's, piyâle. (Ş. Sami, 2010: 1013)

bk. cām-ı sāġar-ı İskender, çeşm-i sāġar, nūş-ı sāġar itmek, sāġar-ı Cem, sāġar-ı Cemşid, sāġar-ı çeşm, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ, sāġar-ı devrān, sāġar-ı gül, sāġar-ı gülgūn, sāġar-ı ḥamrā, sāġar-ı leb, sāġar-ı leb-ber-leb, sāġar-ı mey, sāġar-ı ser, sāġar-ı şāhāne, sāġar-ı zer, sāġar-ı zerrīn, sāġar u bāde, sāġar u mül, sāġar u peymāne, şāhid ü sāġar u mül

(sāġar [28], sāġardur [2], sāġarı [25], sāġarın [1], sāġarını [1], sāġaruñ [2])

G78-1. Gülşen içre eldeki **sāġar** ḳızıl güldür baña / Hem şürāḥī ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña

G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun müyesserdür baña / Elde ṭutduġum lebüñ yādına **sāġardur** baña
G167-4. Bu gice devr eylesün **sāġar** müdām / Çün görinmez gözümüze hīç ḫᵛāb
G225-4. Ufatmaḳ **sāġarı** zāhid hüner mi / Bütün ḳılmaḳdurur anı kerāmet
G303-3. Leb ḳodıġın **sāġar** üstine görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G307-2. Bil ġanīmet ʿömri fevt itme elüñden **sāġarı** / İtmeden bu çarḫ-ı ẕālim külle-i pür-ḫūn ḳadeḥ
G316-4. **Sāġar** alsa meh-rūlar destine / Sen ṣürāḥī-veş dilā eyle sücūd
G324-2. **Sāġarı** dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye tā ḥaşr olınca ḳala aġzında o dād
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭopṭolu **sāġar** gösterür
G426-4. El virdi çün zamān yüri fevt itme **sāġarı** / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / Sāḳiyā **sāġarı** gel ṣunma baña ikide bir
G496-3. Dil lebüñ yādına alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp **sāġarı** rindāne çeker
G542-2. Ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm **sāġarı** baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur
G640-1. Leblerüñden kim bugün **sāġar** çeker / Ṣanma ferdā minnet-i kevşer çeker
G655-2. Ṣürāḥi ḳılġılın kim itmeye gūş / Anuñ **sāġar** gibi ḳalbi tehīdür
G671-3. Çemende **sāġar** almışdur eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā ṣoḥbet-i bāde müyesserdür
G722-3. **Sāġar** itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri yādına ġonce bāde-i ṣahbā çeker
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey gönül / Bir **sāġar** ile saña çün ol reh-nümūn giçer
G915(a)-6. Al ele **sāġar** ʿāşıḳ-ı bī-ser / Ol lebi aḥmer Ḫoş ne şafādur
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme **sāġar** yaşum şarāba beñzer
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña **sāġar** yiter
G933-6. Öper dildārı meclis içre **sāġar** / Ara yirde Muḥibbī müttehemdür
G1028-5. Lebüñ yādına meclisde Muḥibbī / İçüben **sāġarı** elde tehīdür
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden cāmı / Sāḳiyā **sāġarı** gel ṣunma baña ikide bir
G1123-5. Ṭutaruz **sāġarı** elde gül-i ḥamrā yirine / Ṣīşeler ġulġulını bülbül-i gūyā bilürüz
G1143-4. Ḫaşmınuñ ḳanın şarāb u kellesin **sāġar** ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur yirümüz
G1190-1. Ele **sāġar** alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm **sāġarı** olmaz ʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum var imiş
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir baña bir **sāġar** ʿivaż
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā ṭutmayam **sāġar** be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḥaf
G1381-3. Aldı ʿaḳlu hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün **sāġar** be-kef
G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile **sāġar** ayaḳ ayaḳ
G1493-4. Bir lu'b ile leblerini **sāġar** öpeliden / Meclisde ṣürāḥīye didüm ḳalmadı cānuñ
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ṭolı çeşmüm **sāġarı** / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1527-3. Sāḳiyā şun lebleri yādına dāim **sāġarı** / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür ʿıyş idelüm / Bize şun **sāġarı** sāḳī saña cānāne gerek
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ **sāġarını** / Dilegüm bu ki ziyāde ola aya dide demüñ
G1621-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kim / **Sāġar** öper leblerüñ ḳaṣd itdi ḫoş eylemek
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi efġānlar idüp / İçmege **sāġar** ile yaşumı gülgün itdüñ
G1652-2. Bilini ḳocmaḳ anuñ mümkin degül illā kemer / Leblerin **sāġar** öper ḳaṣd itse mey nūş eylemek
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin **sāġar** / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1828-2. Alalum lāle gibi **sāġarı** elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine **sāġar** dilberüñ / İçmeyince **sāġaruñ** ḳanını hergiz ḳanmayam
G2008-2. Maḥabbet **sāġarı** ṭolmaz idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun **sāġarı** sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2207-4. Cām-ı laʿlüñ yādına ḳomadum elden **sāġarı** / Nice yıllar olmışumdur sākin-i meyḫāne ben
G1898-4. Būsesin meclisde almış yine sāġar dilberüñ / İçmeyince **sāġaruñ** ḳanını hergiz ḳanmayam
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ **sāġarı** ger / ʿAceb olmaz uyıcaḳ çeşmi meste
G2368-3. Mey-ḫᵛāre çünki olmasa gül **sāġarı** yiter / Bülbül yirine var ṣürāḥīde ḳulḳule
G2609-5. Hem-demi ġamdur Muḥibbī'nüñ ḫarābātī olup / Düşmez elden **sāġarı** mey-ḫᵛārelıḳdur pīşesi
G2628-5. İçüp mey giçe almış ele **sāġarı** / Başından defʿ ide lāle ḫumārı
G2696-2. Bādeye telḫ dime şun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm şun ṭolusın **sāġar** aḳı
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda **sāġarı** çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile **sāġardur** bugün
D11-2. Çeşmüñ **sāġarı** ḫūn-ı ciger ile ṭoludur / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẕīẕ
B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ **sāġarın** / Ol sebebden mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar
B197. Ḳoma elden **sāġarı** çünki ferah eyyāmıdur / Aġladursın meclis ehlin degme ey dil derdüñi
B211. Sāḳiyā **sāġar** ile şun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi

sāġar-ı Cem [1] Cemin kdehi.

G2227-2. Virürsin bāde çünʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne yegdür **sāġar-ı Cemden**

sāġar-ı Cemşid [1] Cemşid'in kadehi.

G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile ol **sāġar-ı Cemşidden**

sāġar-ı çeşm [20] Göz kadehi.

G31-2. Açılsa **sāġar-ı çeşmüm** ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur şanasın şimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G348-2. **Sāġar-ı çeşmüm** ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
G790-3. **Sāġar-ı çeşmümle** her dem içdügüm ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāy-ı gūyālar gelür
G968-2. **Sāġar-ı çeşmümde** cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür
G1136-2. **Sāġar-ı çeşmüm** ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün bu şarāba baḳmazuz
G1241-5. Nūş-ı cān olsañ Muḥibbī eşk-i çeşmüñi müdām / **Sāġar-ı çeşmüñle** pür ḳıl iç anı peymāne-veş
G1533-5. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī ṭolılar nūş itmege / Ḫūn-ı dilden **sāġar-ı çeşmi** şarāb-ı lāle-reng
G1576-2. Bezm-i ġamda **sāġar-ı çeşmüñle** nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür senüñ
G1692-1. Yādlar ile cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden **sāġar-ı çeşmüm** pür olur ḫūn-ı dil
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat ile giceler tā ṣubḥa dek / İçerem ben **sāġar-ı çeşmümle** ḫūnı dem-be-dem
G1860-2. Bezm-i ġamda **sāġar-ı çeşmüm** benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül şan nāy benem
G1897-3. Bezm-i ġamda giceler efġān idüp n'eyler gibi / **Sāġar-ı çeşmümle** dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm
G1905-3. Bezm-i ġamda **sāġar-ı çeşmümle** ṭolular içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam
G2008-7. Muḥibbī **sāġar-ı çeşmüm** ṭolu dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2030-2. **Sāġar-ı çeşmüñ** düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2035-4. **Sāġar-ı çeşm** ile ṣun ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā aş olsun
G2121-2. **Sāġar-ı çeşmüñ** düşürme elden ey dil nāle ḳıl / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden ġayri mey içilmesün
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine göñül / **Sāġar-ı çeşmini** döndürdi ṭolı cāmlara
G2576-5. Ḫūn ile yine ṭopṭoludur **sāġar-ı çeşmüm** / Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse
G2604-1. **Sāġar-ı çeşmüm** cefādan nice bir pür-ḳan ola / Niceye dek āteş-i hecr ile dil büryān ola

sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ [3] *bk. çeşmi ṭolmaḳ, gözleri (yaş) ṭolmaḳ, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ*

G348-2. **Sāġar-ı çeşmüm ṭolar** feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle eylesem ben ol lebi meygūnı yād
Mr20-15. Işḳ elinden eksük olmaz cānuma derd ü belā / Ḫūn-ı dilden niceye dek **sāġar-ı çeşmüm ṭola**
B202. Bezm-i ġamda dün gice ol dil-firībüñ yādına / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre **ṭoldı çeşmüm sāġarı**

sāġar-ı devrān [1] Feleğin kadehi.

B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun içelüm peymāne gel / **Sāġar-ı devrān** elinden ṭolmadan peymāneler

sāġar-ı gül [2] Gül kadehi.

G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen vaḳt-i lāledür / Rindān elinde **sāġar-ı gül** bir piyāledür
Mr5-3. **Sāġar-ı gülde** seḥer meyle ḳarışdur jālei / Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nālei

sāġar-ı gülgūn [2] Gül renkli kadeh.

G1297-4. **Sāġar-ı gülgūnı** bir dem ḳomaḳ elden itmesün / Kim ki olmaḳ isteye endūh-ı devrāndan ḫalāṣ
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben **sāġar-ı gülgūn** gibi / Leylī zülfüñ ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi

sāġar-ı ḥamrā [1] Kırmızı şarap kadehi.

G1828-4. La'li yādına gülüñ **sāġar-ı ḥamrā** çekelüm / Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

sāġar-ı leb [1] Dudak kadehi.

G2147-5. Zinde olsa **sāġar-ı lebden** Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur ḥayāt āb ile ʿömr-i cāvidān

sāġar-ı leb-ber-leb [1] Ağzına kadar dolu kadeh.

G2697-3. İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe / Sāḳiyā ṣun destüme sen **sāġar-ı leb-ber-lebi**

sāġar-ı mey [1] İçki kadehi.

G871-1. **Sāġar-ı mey** ḳıymetin mest ü ḫarābīler bilür / Lā-cerem meyḫānenüñ ḳadrin şarābīler bilür

sāġar-ı ser [1] Baş kadeh.

G2078-2. **Sāġar-ı serden** içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile ya hū diyen

sāġar-ı şāhāne [1] Şahane kadeh.

G1082-5. Tāc-dārıyuz Muḥibbī gūşe-i meyḫānenüñ / Oldı serde efser-i mey **sāġar-ı şāhānemüz**

sāġar-ı zer [1] Altın kadeh. *bk. sāġar-ı zerrīn*

G499-7. Bu Muḥibbī la'l-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde **sāġar-ı zer** depredür

sāġar-ı zerrīn [1] *bk. sāġar-ı zer*

G863-3. Cām-ı la'lin nūş ider bāġ içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde **sāġar-ı zerrīn** ṭutar

sāġar u bāde [1] Kadeh ve içki.

G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler meclisi zeyn itmek içün / **Sāġar u bāde** vü şemʿ ü gül-i ḥamrāyı getür

sāġar u mül [1] Kadeh ve şarap.

G1732-2. Gerçi kim **sāġar u mül** işbu dili rāḥat ider / La ʾl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

sāġar u peymāne [1] Kadehler.

Mr17-5. Eşk ile gel idelüm gül yine meyḫāneleri / Tāc idüp başımuza **sāġar u peymāneleri**

ṣaġış [1] *T.* Sayı, adet, miktar, hesap. (TS, 2009: 3233)

G2627-4. Ola ḳumlar **ṣaġışınca** ömrüñe ḥadd ü ʿaded / Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʿat gibi

ṣaġlu ṣollu [3] Her iki taraflı. (Toven, 2004: 629)

G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şu ʾle-i āhum ʿalem / Şāh-ı ʿışḳam **ṣaġlu ṣollu** eşk leşkerdür baña
G1812-1. Şāh-ı ʿışḳām şu ʾle-i āhum külāhumdur benüm / **Ṣaġlu ṣollu** eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm
G1987-5. Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma / Eşk-i çeşmüm **ṣaġlu ṣollu** dih-sipāhumdur benüm

ṣaḥāḥ [1] *Ar.* Sahih, doğru, sıhhatli.

G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline vāḳıf olamazlar hergiz / Ger **ṣaḥāḥ** ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs

ṣahbā [6] *Ar.* Şarap, bade. (Ş. Sami, 2010: 1016)

bk. ādān-ı ṣahbā, bāde-i ṣahbā, cām-ı ṣahbā, dem-i ṣahbā, mest-i ṣahbā-yı elest, mevsim-i ṣahbā-yı gül, mey-i ṣahbā

(ṣahbā [4], ṣahbāya [1], ṣahbāyı [1])

G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm ṣanmañ beni **ṣahbā** çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma sen **ṣahbāyı** gör
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur **ṣahbā** içün
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam **ṣahbāya** ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḥaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān şarāb-ı kevṯer ol **ṣahbā** idi
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ **ṣahbā** ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile

ṣāḥib-i mülk [1] Mülk sahibi.

G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / **Ṣāḥib-i mülke** gelürmiş düşmenüñ birūzı telḫ

ṣāḥib-bāde [1] İçki sahibi, meyhaneci.

G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki **ṣāḥib-bādeyem** / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

ṣāḥib-cemāl [2] Güzellik sahibi, güzel yüzlü.

G1626-3. Zülfini çevgān idelden berü ey **ṣāḥib-cemāl** / Başumı ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān eyledüñ
G1726-1. Gün gibi ʿarż idesin ḥüsnüñ ger ey **ṣāḥib-cemāl** / Ḫalḳ-ı ʿālem oluban ḫayrān olur āşüfte-ḥāl

ṣāḥib-dem [2] Arkadaş, dost.

G1079-1. Biz ezel bezminde ʿışḳuñla senüñ hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice **ṣāḥib-demlerüz**
G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz daḫi **ṣāḥib-demlerüz**

ṣāḥib-dilā [1] Cesaretli kimse.

G1027-1. **Ṣāḥib-dilānuñ** işleri hep ʿāṣıḳānedür / ʿIşḳuñ yolında her biri zīrā yegānedür

ṣāḥib-dil [2] Cesur. (Devellioğlu, 2000: 911)

(ṣāḥib-dili [1], ṣāḥib-dilüñ [1])

G716-1. **Ṣāḥib-dilüñ** ki āhı oḳı ʿāṣıḳānedür / Evc-i felekde mihr ü meh aña nişānedür
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir **ṣāḥib-dili** / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

ṣāḥib-erba ʿīn [1] Kırklar sahibi.

G2278-5. Māverā-yı āferiniş rinde olmış cilve-gāh / Zāhide virildi ancaḳ ola **ṣāḥib-erba ʿīn**

ṣāḥib-firāş [3] Yatağa düşmüş, hasta. (Devellioğlu, 2000: 911)

G632-5. Tāb-ı ḥüsninden Muḥibbī bir ḥarāret baġladı / Teb ṭutar gibi olur **ṣāḥibi-firāş** üç günde bir
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā dirler yā niçün dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam **ṣāḥib-firāş**
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur şāfī cevāb / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı **ṣāḥib-firāş**

ṣāḥib-ġam [1] Gam sahibi.

G1124-1. Nice yıllardur didüm göñlüme **ṣāḥib-ġamlaruz** / Didi çeşmüm anuñ içün biz de ġarḳ-ı demlerüz

ṣāḥib-ḥāl [1] Hâl sahibi.

B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü yaşı hem āl ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki **ṣāḥib-ḥāl** ola

ṣāḥib-kemāl [2] Kemal sahibi, olgun.

G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şiʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine **ṣāḥib-kemāl** anlar
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ʿāruñ Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile şaḳın dime ki bir **ṣāḥib-kemālem** ben

ṣāḥib-külāh [2] Külah sahibi.

(ṣāḥib-külāh [1], ṣāḥib-ḳülāhum [1])

G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn ne ṭañ **ṣāḥib-külāh** olsa / Başında āşiyān-ı murġ anuñ tāc-ı saʿādetdür
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün **ṣāḥib-ḳülāhum** ben / Velīkin kūy-ıʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben

ṣāḥib-naẓar [3] Tecrübesi, görüşü, düşüncesi kuvvetli olan. (Devellioğlu, 2000: 911)

G469-1. Dil laʿlünün hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / Şevḳ-i ruḫuñla dīde de **ṣāḥib-naẓar** giçer
G902-5. Sīret gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / **Ṣāḥib-naẓar** olan kişi lā-büd hüner ister
G1422-3. Göñül mir'āt-ı ṣāfidür velī āh / Temāşā ḳılmaġa **ṣāḥib-naẓar** yoḳ

ṣāḥib-żamir [1] Vicdan sahibi.

G2780-5. Benüm günden güne ḥālüm müşevveş olup artmaḳda / Neden bilmeyesin ḥālüm seni **ṣāḥib-żamir** itdi

ṣaḥīḥ [3] *Ar.* Gerçek, doğru, yalan olmayan, esaslı. (Ş. Sami, 2010: 1016)

bk. naḳl-i ṣaḥīḥ

G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan kime şekvā ideyin / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin baña **ṣaḥīḥ**
G306-1. Meẕheb-i pīr-i muġāndur hem daḫi dīn-i Mesīḥ / Bāde ḥaḳḳında ḥelāl dinmiş degül ammā **ṣaḥīḥ**
G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki ḳand ü nebātdan / Beñzer **ṣaḥīḥ** hecrde zehr-i helāhile

sāhil [2] *Ar.* Su ve deniz kenarı, kıyı, yalı. (Ş. Sami, 2010: 1016) *bk. sāḥil-i çeşm*

G37-7. Ġarḳa-i deryā-yı ʿışḳ oldı Muḥibbī çün ezel / İstemem ki görine bir yañadan **sāhil** baña
G74-3. Āh kim baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam ser-geştesi peydā degül **sāḥil** baña

sāḥil-i çeşm [1] Gözün sahili.

G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil virdiʿummāndan nişān / **Sāḥil-i çeşmüm** görüp deryā kenārıdur diñüz

sāḥilhā [1] Sahiller, kıyılar.

G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil zevraḳı anda görinmez aña **sāḥilhā**

sāḥir [18] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1017)

(sāḥir [12], sāḥirdedür [1], sāḥirdür [4], sāḥirem [1])

1. Büyü eden, büyücü, sihirbaz.

G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile tesḫīr eyledi / Böyle **sāḥir** görmedük hep didiler sābāş aña
G660-3. Her ne **sāḥirdür** dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum virür
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli sen **sāḥirdedür**
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan **sāḥir** giçer
G1857-2. İderdüm bir meges kendümi dāim / Lebüñi öper idüm **sāḥir** olsam
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / **Sāḥirem** tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem **sāḥir** midürʿaḳlumı aldı ol perī

2. Sihirkârâne bir suretle celb-i kulûb eden, fettan.

G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış ṭılısm ile / **Sāḥir** göz ile ol iki ebr dānedür
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma zülfini ejder eylemiş / Çeşmi **sāḥirdür** ne istersen o fettāndan gelür
G649-3. Hey ne **sāḥirdür** gözi ol dilber-i Keşmiri kim / Zülfinüñ her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G652-1. Göñlini ʿāşıḳlarun ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne **sāḥirdür** gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup yürür / **Sāḥir** göz ile ġamzesi her gün bir iştedür
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider zülfin olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ **sāḥir** giçer
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi **sāḥir** siḥr ile zülfindeki mūlar mıdur
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri **sāḥir** degülse yā nedür baña bu ḥāl
G1957-2. Ol **sāḥir** çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ileʿaḳlum daḫi yanumda yoḳ varum

G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan **sāḥir** gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / **Sāḥir** gözi çü siḥr ile zülfini mār ide

ṣaḥn-ı çemen [11] Bahçenin ortası, meydanı.

G287-1. Olup bu çin-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden geç / Görüp gülzār-ı ḥüsnüñi yiter **ṣaḥn-ı çemenden** geç
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine **ṣaḥn-ı çemen** / ʿIyş u ʿişret vaḳtidür it bir kenārı iḫtiyār
G950-2. Gel bugün ʿiyş idelüm **ṣaḥn-ı çemen** eyyāmıdur / Çarḫ-ı ẓālim kimler ile irte ʿişret-sāz olur
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẕerrece **ṣaḥn-ı çemenüñ** / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ʿārıżuñ üstinde senüñ
G1699-1. Geldi çün **ṣaḥn-ı çemende** oldı ʿişret-sāz gül / Her ne deñlü eyler ise eylesün ḳoñ nāz gül
G1715-1. Gül ile **ṣaḥn-ı çemen** naḳşı muṣaffā mı degül / Bülbülün zārılığı ḥayret-i dünyā mı degül
G1997-1. Ḫāṣālillah devr-i gülde oturup mestūr olam / Nūş idüp **ṣaḥn-ı çemende** bāde i mesrūr olam
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri āḫır eṣer gelür / **Ṣaḥn-ı çemende** yapdı zümürrüd ḥiṣār serv
G2371-2. **Ṣaḥn-ı çemende** cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi sulṭān didi güle
G2478-6. Biz daḫi bugün ẕevḳ idelüm **ṣaḥn-ı çemende** / ʿIyş itmege ʿazm eyledi kūh-sāre benefşe
D33-1. **Ṣaḥn-ı çemende** gül yineʿarż ide cemāl / Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl

ṣaḥn-ı çemen-i ḫilʿat-i jengār [1] Çimenlik bahçesinin pas rengi elbisesi.

G1182-1. Zeyn olup giyinde yine ḫilʿatı eşcār sebz / Düşdi **ṣaḥn-ı çemen-i ḫilʿat-i jengār** sebz

ṣaḥn-ı dil [1] Gönlün ortası.

G1216-2. **Ṣaḥn-ı dilde** ekmek çün dāimā ġam ḥāṣılın / Şāh-ı ʿışḳuñ emri ile itdiler beñzer nadas

ṣaḥn-ı ḫak [1] Toprağın ortası.

G2070-2. **Ṣaḥn-ı ḫāke** eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb / Dürlü dürlü güller ile cennete döndi cihān

ṣaḥn-ı gülistān [2] *bk. ṣaḥn-ı gülşen*

G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār ile biz **ṣaḥn-ı gülistāna** degin
G2688-2. Düşürme bādei elden varup **ṣaḥn-ı gülistāna** / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup cemʿ eyle yārānı

ṣaḥn-ı gülşen [9] Gül bahçesinin ortası. *bk. ṣaḥn-ı gülistān*

G611-4. **Ṣaḥn-ı gülşende** yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler kendü nihāl üstindedür
G801-4. **Ṣaḥn-ı gülşen** ṭoptolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz **ṣaḥn-ı gülşen** güyiyā zindāndur
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı **ṣaḥn-ı gülşende** yine gülden otaġ
G1704-3. **Ṣaḥn-ı gülşende** naẓar ḳıl her varaḳ bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḥzen-i esrār gül
G2393-4. Ṣatmaġa gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / **Ṣaḥn-ı gülşen** her ṭaraf feryād u ġavġādur yine
G2424-5. Sözi eş ʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa / **Ṣaḥn-ı gülşende** yine eyledi inşā lāle
G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi **ṣaḥn-ı gülşende** / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey daḫi yek-sāle
G2563-4. Dirsem dil derdini bir bir oturup **ṣaḥn-ı gülşende** / Derūn-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa

ṣaḥn-ı ṣaḥrā [1] Çölün ortası.

Mr17-1. **Ṣaḥn-ı ṣaḥrāya** varup ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / Cām-ı mey nūş idüben cānı feraḥ-nāk idelüm

ṣaḥn-ı sīne [1] Göğsün ortası.

G1352-2. Her elifler serv yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı **ṣaḥn-ı sīnem** tāze baġ

ṣaḥrā [39] *Ar.* Ova, kır, deşt. // Susuz ve nebatsız geniş ova, çöl, beyaban, yaban. (Ş. Sami, 2010: 1018)

bk.ʿarż-ı ṣaḥrā itmek, bāġ u ṣaḥrā, dāmen-i ṣaḥrā, eyyām-ı ṣaḥrā, ġam-ı ṣaḥrā, gül-geşt-i ṣaḥrā, ṣaḥn-ı ṣaḥrā, ṣaḥrāya/ṣaḥrālara düşmek, ṣaḥrā-yı çemen, ṣaḥrā-yı dil, ṣaḥrā-yı ġam, ṣaḥrā-yı Ḫuten, ṣaḥrā-yı miḥnet, ṣaḥrā-yı sīne, ṣaḥrā vü bāġ, seyr-i ṣaḥrā, ṭaġ u ṣaḥrā, vādi vü ṣaḥrā

(ṣaḥrā [1], ṣaḥrāda [10], ṣaḥrālar [2], ṣaḥrālara [1], ṣaḥrālarda [1], ṣaḥrāsına [12], ṣaḥrāsında [4], ṣaḥrāsını [1], ṣaḥrāya [4], ṣaḥrāyı [3])

G41-4. Sīne **ṣaḥrāsına** ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ **ṣaḥrāsına** ol āfitāb / Eyleyem cān riştesinden yir yir aña ṭınāb
G154-1. Ḫaymesin **ṣaḥrāda** ḳursa her ḳaçan ol āfitāb / Rişte-i cāndan iderler ehl-i ʿışḳaña ṭınāb
G213-3. Sīne **ṣaḥrāsında** eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G372-2. Olmışamʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā bu ben dīvāneye **ṣaḥrā** yiter
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül **ṣaḥrāsına** sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḥabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan yoḳ eli / **Ṣaḥrāda** çoḳʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur

G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse dil **şaḥrāsına** / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G1028-4. Gözümden yār içün **şaḥrāda** ḫayme / Ḳuram gelse ḫayāli ḫargehidür
G1251-3. Ṣandıñuz Mecnūn gezer **şaḥrāda** bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil **şaḥrāsına** / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül ṣūrīdelik eyyāmıdur **şaḥrāya** baḳ
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫil ʿat-i sebz ile zeyn olmış seḥer **şaḥrāyı** baḳ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış fırāḳuñdan senüñ / Lālenüñ **şaḥrāya** var baġrında olan dāġa baḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül **şaḥrāya** baḳ / Kendüzin gülşende zeyn itmiş gül-i ḫamrāya baḳ
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre **şaḥrāda** ṣanur / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān **şaḥrāsına** ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ **şaḥrāsında** ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1689-2. Sīne **şaḥrāsını** eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G1727-2. Ṣol ḳadar dökdüm belā **şaḥrāsına** bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ile ʿummān ḫacel
G1826-1. Sīne **şaḥrāsında** dögdüm dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn gibi **şaḥrālar** benüm
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne **şaḥrāsına** gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā **şaḥrāsına** varup vefā ṭablını çaldurdum
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne **şaḥrāsında** gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil ṣaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi **şaḥrāyı** ben
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar **şaḥrāda** yirler üşüben meyyit etin
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi **şaḥrālara** ḫargāh ile / Yaḳdı Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile
G2373-3. Ḫaymesin **şaḥrāya** ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿider ʿāşıḳları beñzer ki ʿarż eyler sipāh
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur ṣanasın **şaḥrāda** ḳonmışlar leşe
G2524-7. Görenler sīnemüñ üstinde dāġum / Ṣanur açıldı **şaḥrālarda** lāle
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta vaḥşīlere ülfet maḳām idine **şaḥrāda**
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı ṣor baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün ṣorma Mecnūna gezer ancaḳ bu **şaḥrāda**
G2581-3. ʿIşḳı benden ṣor ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri **şaḥrāda** vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2607-5. Belā **şaḥrāsına** ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın ṣu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2706-3. Sīnemüñ dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle açılupdur sīne **şaḥrālar** gibi
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā **şaḥrāsına** ṭaşı
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile **şaḥrāyı** ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın ṣemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mr25-13. Nüh-felekden yüce iken bü'l-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde dil **şaḥrāsına** ḫargāh-ı ʿışḳ

şaḥrāya/şaḥrālara düşmek [10]

1. Tenhaya çekilmek, insanlardan uzaklaşmak.

G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / Yürürem derd ile Mecnūn gibi **şaḥrāya düşüp**
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā yürür **şaḥrāya düşmişdür**
G958-5. Bir boyı servüñ fırāḳından **düşüp şaḥrālara** / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G1883-1. Tende cānum yoġ iken ben ṭālib-i cānān idüm / ʿIşḳ **şaḥrāsına düşmiş** zār u ser-gerdān idüm
G2404-4. Yaşum deryāya dil **şaḥrāya düşdi** / Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde
Mr29-1. ʿIşḳ ile **şaḥrālara düşdüm** yürür āvāreyim / Çāresüz derde şataşdum āh bir bī-çāreyim

2. Çöllere düşmek.

G398-5. Çünki dil Mecnūn olup **düşdi** belā **şaḥrāsına** / Bu Muḥibbī bilmedi ol zülf-i reyḥān ḳandadür
G1912-2. ʿIşḳ rāhına girüp **düşdüm** belā **şaḥrāsına** / Vādi-i miḥnetde Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G2051-4. Ḫasretiyle **düşeli** kūh-ı belā **şaḥrāsına** / Eşk-i çeşmüm gāh baḥr oldı gāhi dürr-i ʿAden
G2090-2. ʿĀşıḳ cānım nūş idüp **düşdüm** belā **şaḥrāsına** / Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

şaḥrā-yı çemen [1] Çemen sahrası.

G2053-5. Ey Muḥibbī her yañadan gelse ġam olma melūl / Çünki açar her dil-i ġam-kīni **şaḥrā-yı çemen**

şaḥrā-yı dil [5] Gönül sahrası.

G173-2. Ḫaymedür **şaḥrā-yı dilde** gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḫaymeye kirpüklerümden de ṭınāb
G733-4. Nüzūl itse ḳaçan **şaḥrā-yı dilde** pādişāh-ı ġam / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ yir yir otaġıdur
G1397-1. Ḳurdı çün **şaḥrā-yı dilde** ḫaymesin sulṭān-ı ʿışḳ / Ṭañ mıdur ṭutsa ṣabr u ʿaḳl u cān u dil fermān-ı ʿışḳ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost tīr ile çün kemānuñ / **Ṣaḥrā-yı dilde** döndüm olsun bu dil nişānuñ
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen yürür āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp **şaḥrā-yı dilde** ḳareler / Cem ʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi

şaḥrā-yı ġam [5] Gam sahrası.

G2012-3. Bu tende dāġum ile kūh-ı pelenge döndüm / Bu rūy-ı zerdüm ile **şaḥrā-yı ġamda** şīrin
G2089-3. Dāġlarla kim göre **şaḥrā-yı ġamda** cismümi / Zāġlar ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2582-4. Dāġlarla kim göre **şaḥrā-yı ġamda** cismi / Zāġlar üşmiş ṣanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
G2724-1. Kim ki **şaḥrā-yı ġamuñ** her dem ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi

Mh7-10. Ṭutam ḥaşrde cān ile dāmān-ı ʿışḳuñı / Ey ġonce ḥāl-i zār-ı şehīdān-ı ʿışḳuñı / **Ṣaḥrā-yı ġamda** lāle-i ḫūnīn-kefen bilür

ṣaḥrā-yı Ḫuten [1] Huten çölü.

G1570-4. İşitdi meger zülfi hevāsında yelerken / **Ṣaḥrā-yı Ḫutende** göbegi düşdi ġazāluñ

ṣaḥrā-yı miḥnet [3] Zahmet sahrası.

G25-2. Görelden ḫāl-i hindūñi ṭolaşdum bend-i zülfüñe / Bu gün **ṣaḥrā-yı miḥnetde** benem Mecnūnleyin şeydā
G518-5. Dāġlarla bir gören **ṣaḥrā-yı miḥnetde** tenüm / Yimek içün cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem üzre tāze dāġ / Ḥışḳ şāhı ḳurdı **ṣaḥrā-yı miḥnetde** otaġ

ṣaḥrā-yı sīne [4] Göğüs sahrası.

G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / **Ṣaḥrā-yı sīnem** üzre dil aña çün nişāndur
G659-3. Ḳonup **ṣaḥrā-yı sīnemde** sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G966-2. Görenler seyl-i eşkümi diye **ṣaḥrā-yı sīnemde** / Bahār eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / **Ṣaḥrā-yı sīnem** üzre yir yir belürdi kej-düm

ṣaḥrā vü bāġ [1] Sahra ve bağ.

G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün **ṣaḥrā vü bāġ** / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minā其 yine

ṣaḥrā-nişīn [1] Kırda, çölde oturan, bedevî. (Devellioğlu, 2000: 913)

G2279-1. Her ḳaçan Leylī çıḳup olmaḳ diler **ṣaḥrā-nişīn** / Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

saḫt [7] *Far.* Katı, pek, kuvvetli, şiddetli. (M. Nâcî, 2009: 599) *bk. dil-i saḫt*

(saḫt [2], saḫtdur [5])

G504-3. **Saḫtdur** yārüñ dili itmez aña hergiz eṣer / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G602-4. **Saḫtdur** göñli nigāruñ aña irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur seng-i ḫārālar nedür
G826-4. Ḳaşı yāyı **saḫtdur** çekmez anı Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G853-7. Muḥibbī **saḫtdur** ʿışḳuñ kemānı / Özini bilmeyenler itmesün zūr
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḥaḳ sözi sende meger var **saḫt** güş
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben **saḫt** yāyı görmedüm
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı **saḫtdur** degme kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz ol yāyile

saḫt-dil [1] *Far.* Katı yürekli. (Steingass, 1892: 660)

G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / **Saḫt-dil** olan ṭutar mı hīç feryāduña semʿ

saḫt-rū [1] *Far.* Asık suratlı.

G2299-2. **Saḫt-rūdur** ḳorḳaram kim saña hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū

saʿīd [3] *Ar.* Bahtiyar, uğurlu, mübarek, mesut, ferhunde. (Ş. Sami, 2010: 1018)

bk. baḫt-ı saʿīd

G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez göñül / Ger ola sīmīn-ḫamāyil bir gün olsa **saʿīd** baña
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ **saʿīd** / Saña bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā baḫtuñ **saʿīd** olsun

saʿīd-i sīmīn [1] Gümüş bilek.

G2240-1. Diñüz ol serv-i ḫırāma cevre āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden **saʿīd-i sīmīni** hem-reng eylesün

saʿīd ü bāzū [1] Bilek ve pazu.

G2302-2. Bu ʿişve yatur arada ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel **saʿīd ü bāzū**

sāil [5] *Ar.* Dilenen, dilenci. (Ş. Sami, 2010: 1018) *bk. ṣāil olmaḳ*

(sāil [1], sāildürür [1], sāilem [1], sāilini [1], sāillerüz [1])

G315-4. **Sāilem** geldüm ḳapuña senden iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẓ-ı redd
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil **sāildürür**
G1172-5. Virmedi ol māh-rū bir kez zekāt-ı ḥüsnini / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında biz **sāillerüz**
G1879-4. Ḳapuña geldi göñül **sāilini** eyleme redd / Vir baña ḥüsn zekātını ki ḥācet-mendem
G2381-5. Der-yüze ide geldi yüzüñ göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel **sāil** içinde

ṣāil olmaḳ [5] Dilenmek, dilencilik etmek...(Tulum, 2011: 1537)

G395-3. Şöyle beñzer **sāil olmışdur** ḳapuñda mihr ü meh / Rūz u şeb ḳarşunda olmış her biri āyīne-dār
G396-5. Āh kim raḥm ile bir kerre naẓar ide diyü / Ḳapusında bu Muḥibbī nice yıl **sāil olur**

G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi **sāil olmazsaḳ** / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓīr dil-i āgāhımuz vardur
G820-5. Dimedüñ ḫüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḫaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol **sāil olur**
G1694-4. Güneş gördüm gelür her gün ḳapuña / Zekāt-ı ḫüsnüñ umar **oldı sāil**

ṣāilhā [1] Dilenciler.

G60-2. Zekāt-ı ḫüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki var ḳapuñda **ṣāilhā**

saḳā/saḳḳā [9] *Ar.* Kırba ile arkada veya hayvanla su taşıyan adam. (Ş. Sami, 2010: 1021) *bk. saḳḳā-yı çeşm*

(saḳā [3], saḳāsından [1], saḳḳā [4], saḳḳāsı [1])

G115-3. Silüp pāk itmek içün kūy-ı yāri / Yaşum **saḳā** olupdur dīde cārūb
G956-6. Kirpügüñ cārūb idüp eşkini **saḳḳā** eylemiş / Yollarını süpürür çeşmüm olup ferrāşlar
G1032-4. Gözlerüm **saḳḳāsı** her yollarına ṣu seper / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1406-2. Göz yaşı **saḳā** olaldan kirpügüm cārūbdur / Āsitān-ı dilberi pāk eyleyen ferrāşa baḳ
G1468-2. **Saḳḳā** olup bu çeşmüm kūyuñda ṣu sepelden / Müjgānum olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / Ṣu aramaġa ṣu isteyü gelür çeşmüm **saḳāsından**
G2290-4. Gözüm **saḳḳā** olup her dem ṣular dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider o derde bende-firāşın
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri **saḳḳā** olup her dem deger āb üstine
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Ṣu seper **saḳā** gibi dem dem bu çeşm-i merdümi

saḳḳā-yı çeşm [2] Gözün sakkası.

G685-4. Her seḥer **saḳḳā-yı çeşmüm** işigüñde ṣu seper / Süpürür ol dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur
G1203-4. Kirpigüm cārūb olup **saḳḳā-yı çeşmüm** ṣu seper / Ḫidmete bel baġlayup kūyında ferrāş olmışuz

sakāmet [1] *Ar.* Bozukluk, noksanlık, sakatlık, yanlışlık. (Ş. Sami, 2010: 1020)

G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur dil **sakāmeti**

saḳf [13] *Ar.* Tavan. (M. Nâcî, 2009: 601)

bk. saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūn, saḳf-ı felek, saḳf-ı ḫāne, saḳf-ı semā

(saḳfı [5], saḳfına [6], saḳfında [1], saḳfını [1])

G237-2. Şol ḳadar āh eyledüm çıḳdı felekler **saḳfına** / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek **saḳfı** siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G519-1. Felek **saḳfına** ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G777-1. Çıḳan dūd-ı siyāha āh dirler / Felek **saḳfına** anı rāh dirler
G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek **saḳfı** siyāh olsa / Baña göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G1683-4. Benüm bu ṭīr-i āhumdan felek **saḳfı** müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler **saḳfına** / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm
G1841-3. Dūd-ı zencīr ile aşılan felekler **saḳfına** / Görinen ḳandīl-i āh-ı pür şerārumdur benüm
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek **saḳfında** ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G2517-3. Ḫaṭuñ terk eylemez ise Ḫıṭāyı / Siyāh eyler felek **saḳfını** lāle
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek **saḳfına** pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek **saḳfı** siyāh
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek **saḳfı** siyāh

saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūn [1] Feleğin gökyüzü çatısı.

G1425-3. **Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna** dūd-ı āhumdur sütūn / Ẓāhir olsun bir naẓar bu ḳubbe-i mināya baḳ

saḳf-ı felek [1] Feleğin çatısı.

En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup **saḳf-ı felek** / Yaḳalı ḥasret ile yār beni leylü nehār

saḳf-ı ḫāne [1] Evin çatısı.

G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle **saḳf-ı ḫānei** düşmişdür āteş der-derūn

saḳf-ı semā [1] Göğün çatısı.

G2530-2. Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḫūrşīd / Ger pertev-i ḥüsni irişe **saḳf-ı semāya**

şaḳın [146] *T.* Zinhar, olmaya ki, iyi bak, dikkat et. (Ş. Sami, 2010: 1020)

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun **şaḳın** bu zāl
G23-2. Çü ṭutduñ dāmenini cān u dilden / **Şaḳın** olma bu dünyāya muḳayyed
G30-3. Didüm ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi **şaḳın** sırrı nihān itme olur ʿışḳun hebā
G73-3. Şu gibi ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında **şaḳın** eyleme çün ü çirā

G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuşşāḳa zülfüñ key **şaḳın** / Bir gün ola irişe bir nāle-i şeb-gīr aña
G130-5. Ey Muḥibbī cürmün añup **şaḳın** olma nā-ümīd / Ger günāhuñ çoġ ise luṭfı Ḫudānuñ bī-ḥesāb
G159-4. Rāh birdür iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key **şaḳın** boynuña aṣılur ṣalup
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr ile aduñ / Anda olma **şaḳın** şūr u şer dost
G206-1. Ne ʿışḳa var nihāyet ne ḫod bu derde ġāyet / Işḳdan **şaḳın** dem urma ger idesin şikāyet
G207-3. **Şaḳın** dehre ṭayanup olma maġrūr / Dil ü cān anda çün mihmāndur ey dost
G224-5. Ey Muḥibbī key **şaḳın** ḥadden tecāvüz eyleme / Çün bilürsin bir daḫi girmez ele ʿömr-i güzeşt
G240-5. **Şaḳın** beyḫūde lāf urma Muḥibbī / Gerekdür ʿışḳa şāhid yā ʿalāmat
G254-4. **Şaḳın** aldanma göñül virme bu ʿālem nakşına / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne ṭut
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key **şaḳın** döndürme yüz / Işḳ meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G269-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ birdür iki ṣanup / **Şaḳın** dimeñ aña işna vü şāliş
G277-5. Vefā umma Muḥibbī bī-vefādan / **Şaḳın** dünyāya aldanma gözüñ aç
G279-5. Güneh baḥrine ġarḳ olduñ Muḥibbī / **Şaḳın** ṭā ʿat ü zühdi itme tārāc
G300-3. Eli boş varma **şaḳın** ṣoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına īṣār ḳadeḥ
G311-4. **Şaḳın** aldanma cihān nuṭ ʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye şāh ruḫ
G313-3. Yazma raḳīb adını gel sehv ile **şaḳın** / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G341-5. Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī key **şaḳın** / Çünki bildüñ bivedür dil vire mi hīç aña merd
G374-1. **Şaḳın** aldanma cihāna olmasun sende ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzüni eyle mūr
G381-4. **Şaḳın** aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker ṣunar ma ʿni yüzinden sem gelür
G440-6. Ey Muḥibbī **şaḳın** aldanma cihānuñ alına / Şöyle ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur
G475-4. **Şaḳın** aldanma görüp dehrüñ na ʿīm ü ni ʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl üstindedür
G520-3. Dünyāya **şaḳın** aldanuban virme aña dil / Maġrūr olayım dime ʿömr bād-ı hevādur
G641-3. Baḳuban çarḫuñ ʿarūsına **şaḳın** itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir zen-i mekkāredür
G647-4. Uġrama **şaḳın** eşküme ey dil ṣanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tūnedür
G698-5. **Şaḳın** aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G771-3. ʿĀrızında dāne-i ḫālına el ṣunma **şaḳın** / Her ṭarafdan yürüdi ḳaṣdı meger īmānadur
G777-5. Muḥibbī **şaḳın** aldanma cihāna / Buña kim didi ʿişret-gāh dirler
G786-3. Alma āhum gel aḳıtma eşk-i çeşmümden **şaḳın** / Ġarḳa virür ʿālemi bu göz yaşı deryā giçer
G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil baġlama / Sen gözüñ açup yumınca key **şaḳın** dünyā giçer
G806-5. Ey Muḥibbī key **şaḳın** dil virme dehre ṣanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G815-4. Dil virme key **şaḳın** bu cihānuñ sarāyına / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G849-4. Ey göñül olma **şaḳın** dünyā metā ʿına ḫarīş / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna ṣor
G867-5. Ey Muḥibbī key **şaḳın** el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı var
G886-4. **Şaḳın** aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye ser-cümle ol ızlāldur
G919-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı itme izhār / **Şaḳın** Manṣūr-veş ber-dār iderler
G976-4. Dūzgāruñ virdügine şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür **şaḳın** bir birine devrān alur
G978-3. El urayın dime **şaḳın** genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda zülfi anuñ ejdihā giçer
G1017-7. Muḥibbī **şaḳın** aldanma ribāṭ-ı köhnedür ʿālem / Bunı bil ki göçer lā-büd aña kim ḳonup inmişdür
G1033-5. **Şaḳın** aldanma bu dünyā-yı dūna / Senüñ gibileri nā-yāb idüpdür
G1065-3. Zülfine **şaḳın** dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1076(a)-2. **Şaḳın** aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice şer aġzından düşer
G1240-4. Beni cānā igen yaḳma **şaḳın** bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫʷāba varmışken dilā āh eyleme / Key **şaḳın** bir fitnedür uyarma anı uyımış
G1317-1. Nefs-i ḳaṭṭā ʿ-i ṭarīḳ u menzil olmışdur ribāṭ / Key **şaḳın** başdan çıḳarsın itmez iseñ iḫtiyāṭ
G1319-2. Çünkim vefā vü mihr ü maḥabbet bulınmadı / Ādemle **şaḳın** eyleme dünyāda iḫtilāṭ
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid **şaḳın** rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şem ʿ
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫʷāce dīni **şaḳın** / Gel ḫarīş olup itme māla ṭama ʿ
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma **şaḳın** şer ʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var meẕāhib muḫtelif
G1390-4. Ey göñül aldanma **şaḳın** bu felek bir ḥoḳḳa-bāz / Her nefes biñ dürlü lu ʿbin gösterür ol bāzı çoḳ
G1426-5. **Şaḳın** Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā bulınmaz şoñı nedāmet ancaḳ
G1476-2. Bezm-i ġamda key **şaḳın** ʿaḳl ile olma āşinā / Yol degüldür meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost **şaḳın** / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1550-4. La ʿlini aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / **Şaḳın** aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ senüñ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle **şaḳın** bu nefs-i ẕālimden / Şaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key **şaḳın** kim ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key **şaḳın** olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1694-7. Ölümüñ añ Muḥibbī günde biñ kez / **Şaḳın** bu pendümi ṭut olma ġāfil
G1698-4. **Şaḳın** aldanma cihāndan kimseye gelmez vefā / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil ʿibret al
G1725-4. Ziynetine **şaḳın** aldanma bu dehrüñ şimdi Līk / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī **şaḳın** aldanma / Meşeldür ʿālem içinde yiter çün ʿārife bir gül
G1744-3. **Şaḳın** didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül yine ne müşkil
G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı **şaḳın** söyleme ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿām
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer **şaḳın** ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key **şaḳın** / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pīre-zen
G2023-4. Ḳana girmişsin yine beñzer giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden **şaḳın**
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir yār bul olma **şaḳın** bār-ı girān
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma **şaḳın** perdesin

G2066-2. Ẕikr idersem ġubār ḫaṭṭuñı ger / Gelmesün ḫātıra ġubār **ṣaḳın**
G2066-3. Ġırra olup bu ḥüsne cevr itme / Çü degül ḥüsn pāy-dār **ṣaḳın**
G2066-4. Ṣanma var bu cihān içinde ḳarār / Ṣöyle bil bunda yoḳ ḳarār **ṣaḳın**
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün **ṣaḳın** dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āṣiyānından
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş'āruñ Muḥibbī 'ālemi yaḳdı / Ġurūr ile **ṣaḳın** dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aṣılmasun / Ḫāli hindüñi **ṣaḳın** ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2161-2. Farż olmışdur zekātın virmek her nesnenüñ / Ḥüsnüñi 'arż eyle gel ketm itme dervīşden **ṣaḳın**
G2163-2. Atüben seng-i cefā ṣıduñ bu göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña **ṣaḳın** gel ol ābgīneden
G2166-3. **Ṣaḳın** aldanma göñül virme bu dünyāya **ṣaḳın** / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām ile Siyāvuşdan
G2167-6. **Ṣaḳın** dünyāya maġrūr olma maġrūr / Ne aldı gitdi Fir'avn ile Hāmān
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḥidmetine ṭutma **ṣaḳın** / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin
G2178-1. 'Āşıḳ iseñ ṣaḳlama bu yolda gel cānun **ṣaḳın** / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ **ṣaḳın**
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ **ṣaḳın**
G2185-4. **Ṣaḳın** dünyāya dil virüp içinde āṣiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / Sen sen ol açma **ṣaḳın** 'ālemde kimse perdesin
G2196-2. **Ṣaḳın** aldanma devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil ile dir rübāb ṣaḳın
G2196-3. Ser-i 'āşıḳ hevā ile memlū / Bāda virür seni de ḫ'āb **ṣaḳın**
G2196-4. Añ günāhuñ Muḥibbī ṣubḥa degin / Eksük itme gözinden āb **ṣaḳın**
G2211-6. **Ṣaḳın** aldanma Muḥibbī 'ālemi anı yaḳar / Şu'leler kim ẕāhir olur sīne-i tennūrdan
G2229-4. Cevrüñ añup mihrini dilden giderme key **ṣaḳın** / Ol melek-rūya neden bulmaḳ bahāne görmeden
G2236-2. İctināb eyle **ṣaḳın** şerr itme fikrüñ ḫayr ola / 'Aḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin
G2272-4. **Ṣaḳın** bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ ṣevābından
G2281-2. Ey dil ḳanā'at eyle'anḳā-yı kūh-ı ḳāf ol / Olma **ṣaḳın** mekes-veş dāim mülevves-i ḫūn
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir uġrı servdür **ṣaḳın**
G2308-3. Gözi elāsına aldanma **ṣaḳın** al eyler / Nice arslānlar ṣayd idici āhūdur bu
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma **ṣaḳın** āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül **ṣaḳın** megū
G2349-4. Dime **ṣaḳın** ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni zülfi ejdihāsına
G2354-3. Ṭarik-i müstaḳīmi ḳoma elden / **Ṣaḳın** lillāhi olma āh-ı kecde
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz gevherini / **Ṣaḳın** virme bilen alur bahāye
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol **ṣaḳın** şāh-ı cihān olma
G2363-3. Alur dilüñi āl ile döner cefā ḳılur / **Ṣaḳın** alınma çeşmine baḳup elāsına
G2370-5. Muḥibbī bivedür dünyā'acūze / **Ṣaḳın** aldanma ṣanup nev-'arūsa
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ **ṣaḳın** bu meclise bīgāneye
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ 'ārı **ṣaḳın** ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās / Ḳan olur uyma **ṣaḳın** ol nergis-i serḫoşuma
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma **ṣaḳın** salṭanatuñ taḫt u tācına
G2443-5. Muḥibbī gün yüzine ḳarşu āhı / **Ṣaḳın** ḳılma olur yüzine perde
G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme uram dime **ṣaḳın** ḳānūna
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla **ṣaḳın** / Işşı ne gördi varup ṣora göre Ḳārūna
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol **ṣaḳın** Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2470-7. Ey Muḥibbī virme dünyā-yı 'acūze dil **ṣaḳın** / Hīç revā görür misin ġālib ad ile'avrat ere
G2471-2. **Ṣaḳın** aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2481-4. Yüzüñe gülse bir ḳaç gün bu 'ālem / **Ṣaḳın** aldanmaġıl bu bed-nihāda
G2495-5. Aldanup āver-i dünyāya göñül virme **ṣaḳın** / Bu muḳarrerdür anuñ ṣoñı nedāmet getüre
G2500-1. Çünki bu dünyā denīdür aña dil virme **ṣaḳın** / Kimse başa çıḳmadı çıḳmayısar dünyā ile
G2540-2. **Ṣaḳın** aldanma dehre pend gūş it / Ki pend eyler Süleymāna ḳarınca
G2548-3. **Ṣaḳın** maġrūr olma görme kendüñ / Eger ḫaşmuñ olursa da ḳarınca
G2550-1. Virme dil dehre **ṣaḳın** baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāşa
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanā'at cān ile / Az u çoḳ dime **ṣaḳın** itme nizā'aş üstine
G2555-5. Virme dehre dil **ṣaḳın** itmez vefā ol 'āḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol daḫi senden giçe
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / Varup aldanmañ **ṣaḳın** ol çeşm-i fettān oynına
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī **ṣaḳın** ḳane
G2615-5. Muḥibbī **ṣaḳın** aldanma ribāṭ-ı köhnedür 'ālem / Biri ḳonar biri göçer ezelden böyledür kārı
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār eline virme **ṣaḳın** / Virme elden ele olmaya aduñ her-cāyı
G2672-5. Virme Muḥibbī 'işḳ-ı mecāzīye dil **ṣaḳın** / Baḳ cān göziyle görinür āḫır nedāmeti
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı 'işḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme **ṣaḳın** peyverdüñi
G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür ṣoñra **ṣaḳın** cānuñı peydi
G2699-5. Muḥibbī key **ṣaḳın** kesme ümīdüñ / Ki oldur cümle mücrimler penāhı
G2708-5. **Ṣaḳın** aldanma cihāna zīrā yudar 'āḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2714-3. **Ṣaḳın** ser çekme ġaflet çeşmini aç / Gerekmez serv-tek başuñ hevāyi
G2746-4. Raḳīb ile Muḥibbī'yi **ṣaḳın** kūyuñda bir görme / Ḳaġan arslāna beñzetmek olur mı gürbe vü mūşı
G2748-2. **Ṣaḳın** aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs yelken gibi
G2755-2. **Ṣaḳın** meyl itme aldanma şarāba / Eger ol bezme zühre ola çengi
G2756-2. Ciger ḫūnını nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / **Ṣaḳın** yol virme gel'aḳla olur ol meclise nāşī
G2781-2. Çün muṭi' olup beli didüñ ezel rūz-ı elest / 'Ahdüñe ṭur terk ḳılma key **ṣaḳın** peymānuñı
G2792-3. **Ṣaḳın** ṣer işleme nefsine uyma / Ki ṣoñra dimeyesin āh ile vāy

G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden **şaḳın** / Ṣoñra yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime **şaḳın** / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm ile zerden açılur
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma **şaḳın** ḳalbinde kīn / Didi ṣıġmaz Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn
Mh2-8. Gözleʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key **şaḳın** bir fitnedür uyarma anı uyımış
Mr3-7. Merd iseñ ey dil **şaḳın** umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
B71. Zīver-i dünyāya dil virme **şaḳın** ey bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür buña bunca heves

şaḳınmaḳ [57] *T.* (TDK, 2011: 2013)

(şaḳın [40], şaḳınan [1], şaḳınġıl [1], şaḳınmaḳ [1], şaḳınmaz [1], şaḳınmazsañ [1], şaḳınsun [2], şaḳınuñ [1], şaḳınur [6], şaḳınursam [1], şaḳınursın [2])

1. Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek.

G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül āhından **şaḳın** / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G178-5. Çünki ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden **şaḳın** / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G708-2. Dūd-ı āhumdan **şaḳınur** gül-ruḫın her dem nigār / Hey nice nāzik-mizāc olur bulutdan nem ḳapar
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden **şaḳın** / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda ẓülfi ḫāl ile / **Şaḳınur** āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key **şaḳınuñ** ḳanlu ṣudur / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol ṣu bekler
G989-3. Güzelüñ burcınaʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / **Şaḳın** ʿāṣıḳlar āhından zemīn ü āsumān ditrer
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi eyleme ḫū / **Şaḳın** kim memleket sulṭānı vardur
G1120-4. Āhum odından **şaḳın** kim bir nihāl-i tāzesin / Sīne pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1149-3. Senden **şaḳınan** rāh-ı maḥabbetde ne ister / Işḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña yār dil her zamān āteş / **Şaḳınġıl** bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1572-7. Muḥibbī ḫᵛāb-ı ġafletden **şaḳın** her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden yeg
G1525-3. Siyāh eyler felek āyīnesini / **Şaḳın** āhından ey dilber ġarībüñ
G2066-1. **Şaḳın** āhumdan ey nigār **şaḳın** / Tünddür ḳatı rūzgār **şaḳın**
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden **şaḳın** / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller şāhını / Līk **şaḳınsun** göñül her māh-rūya virmesün
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan **şaḳın** / İşitmedüñ mi gülşende yil aldugın gül evrāḳın
G2196-1. **Şaḳın** āhumdan āfitāb **şaḳın** / Olmasun yüzüñe seḥāb **şaḳın**
G2227-4. Benüm āh u fiġānumdan **şaḳın** kim bir gül-i tersin / Kim āh oḳı güẓer ḳılur irişe daḫi mermerden
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / **Şaḳın** ey ḫūblaruñ şāhı bu āh u zārından
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin **şaḳın** yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse ine
G2629-4. Melāmetden **şaḳınmaz** ʿāṣıḳ olan / Bu nevʿile iderler iftiḫārı

2. Korumak, esirgemek, gözetmek.

G201-6. **Şaḳınur** cānını senden dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur ey dost
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi **şaḳın** / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından **şaḳınsun** şāhımuz vardur
G994-4. **Şaḳın** bu āhum oḳından ey çarḫ-ı kec-i dūn-perver / Naẓar ḳıl ḳaddüme elde benüm çāçı kemānumdur
G1010-3. **Şaḳınursın** ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mūr
G1177-4. **Şaḳın** cemāl ü ḥüsnüñi ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine irişe tā ki şerārumuz
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā sebze-i ḫaṭuñ **şaḳın** / Bu meşeldür kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle şaḳın bu nefs-i ẓālimden / **Şaḳınmaḳ** çün saña lāzımdurur şeyṭāndan īmānuñ
G1560-5. Muḥibbī çirk-i dünyāya bulaşma cüst ü çāpik ol / **Şaḳınmazsañ** muḳarrer bil mülevveş ola dāmānuñ
G1636-3. **Şaḳınursam** seni kim gözden taʿaccüb eyleme / **Şaḳınur** cāndan ʿazizdür gözde olan merdümek
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī ol yüzüñe / İdiser ṣoñra seni zār **şaḳın**
G2112-2. Ey felek **şaḳın** giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2143-5. Ḥüsn baḥrinde Muḥibbī ṣunma el zülfe didüm / Didi deryāya giren hīç **şaḳınur** mı mūrdan
G2178-2. Ben benümçün dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun **şaḳın**
G2178-4. ʿĀṣıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad ile şānuñ **şaḳın**
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye vefā idem didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur dostum gelʿabd ü peymānuñ **şaḳın**
G2196-2. Şaḳın aldanma devr-i revnaḳa / Ḥāl-i dil ile dir rübāb **şaḳın**
G2210-3. **Şaḳın**ʿuşşāḳı ḳo bülbülüñdür / Alursın boynuna ḫūn-ı hezārān
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / **Şaḳınursın** yā nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey dost yirlere / **Şaḳın** ki batar ayaġuña āḇgīneden
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden **şaḳın** / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra şu
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden **şaḳın** / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din ṭaşa
G2543-5. Pākdurʿışḳ **şaḳın** kendüzini pāk ide gör / Virme göñülʿışḳ-ı mecāz ile göñül hīç kese
G2676-2. Mihrüñi sīnemde şaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / Kişi lā-büd **şaḳınur** şeyṭāndan īmānını

3. Olabileceği düşünülen kötülüklere karşı önlemler almak.

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / **Ṣaḳın** sen zülf-i mārından ṭurmaz ol sem peydā
G943-2. Gencīne-i cemāle ṭılısm oldı ṣaçları / Ey dil **ṣaḳın** ki her bir ejder yılan olur
G973-1. Göñlümi vīrān iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil **ṣaḳın** kim cevrinüñ eñ azıdur
G1489-2. Dilā āh eyleyüp dökme gözüm yaş / **Ṣaḳın** kim fāş olur rāz-ı nihānuñ
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi bād-ı āhum / **Ṣaḳın** ey fülk-i dil ʿummāne girdüñ
G1893-3. Ṭoprag̈ oldum rāh-ı kūyında **ṣaḳın** ey seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm

sāḳī [47] *Ar.* Bezm-i işrette içilen şarap vesaireyi kadehlere döküp dağıtan adam, kadeh sunan. (Ş. Sami, 2010: 1021)

bk. bāde-i keşti-i sāḳī, sāḳī-i ʿālem, sāḳī-i cān-baḫş, sāḳī-i çeşm, sāḳī-i devrān, sāḳī-i gül-çehre, sāḳī-i gülfām, sāḳī-i gül-ruḫ, sāḳī-i ʿışḳ, sāḳī-i meh-rū, sāḳī-i meh-veş

(sāḳı [45], sāḳīnüñ [2])

G81-3. Gülgūn şarābı çünki dile eyledüm ḥarām / **Sāḳī** içürse kevşeri anda bulam şafā
G119-3. Yoḳdurur şekkerde leẕẕet ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi **sāḳīnüñ** ayaġına dāmānın öp
G141-1. **Sāḳī** müdām şun berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil tār u mār ider / Meclisde eger **sāḳī** ola bir nigār-ı ḫūb
G167-3. Baʿde ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma şun **sāḳī** şarābı yāb yāb
G170-1. Olıcaḳ ʿıyş esbābı müretteb / Gerekdür ola **sāḳī** sīb-i ġabġab
G240-1. Mey in ʿām eylese pīr-i ḫarābāt / Ele al **sāḳī** فی النار خیر آفات
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi **sāḳī** ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni zārı ḳadeḥ
G303-1. **Sāḳī** olup meclise alsa ele dilber ḳadeḥ / Cān bağışlar mürde-dil olanlara yek-ser ḳadeḥ
G304-5. Maḥşer güninde kevşeri içem diyü Muḥibb / **Sāḳī** elinden almaz ele bāde-i ṣabūḥ
G308-1. Devrānçün itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / **Sāḳī** piyāle şun ki ider ādemi feraḥ
G337-4. **Sāḳī** şarāb-ı şāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḫubb ile zāhid ola ḳadīd
G481-4. **Sāḳī** bu demde al ele gülgūn piyālei / Hengām-ı ʿıyş ü mevsim-i gül devr-i lāledür
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle **sāḳī** sen bize rıṭl-ı girān getür
G758-3. Gül mevsiminde **sāḳī** elinde ḳadeḥ şuna / Nūş ide anı zehr ise kim ictināb ider
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cür ʿasını / Ya ʿni cām-ı mey ile **sāḳī** bu ḥālet mi gelür
G841-1. **Sāḳī** piyāle al elüñe şun ki gün giçer / Bārī şafā vü zevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G844-4. Cān nisār idem ʿaceb mi **sāḳīnüñ** ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol şāb ider
G894-3. **Sāḳī** şarāb-ı köhnei ḳo tāzesin getür / Bilmez misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür
G933-5. Getür **sāḳī** şarāb-ı erġuvānı / Gül eyyāmı cihān bāġ-ı İremdür
G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey zühre-cebīn **sāḳī** / Cām-ı la ʿlüñle meger ḥall ola bu müşkilimüz
G1321-1. **Sāḳī** piyāle şun ki virür ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G1326(a)-3. Ṭoldur berü şun **sāḳī** çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalım bir dem ʿömr-i güẕerāndan ḥaẕẕ
G1364-1. Leşker-i ġam gerçi kim dil ḳaşdına baġladı ṣaf / **Sāḳī** anı bir ḳadeḥle anı ḳılur ber-ṭaraf
G1381-3. Aldı ʿaḳlu hūşı elden ʿışḳ ile **sāḳī** beni / Pür ḳılup meclisde meyle ṭutdı çün sāġar be-kef
G1382-1. **Sāḳī** getürdi bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre şevḳ ile sāġar ayaḳ ayaḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen **sāḳī** elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G1513-4. Şun şafā cāmını **sāḳī** tā bula ḳalbüm şafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını her bir dūnuñ / Şun berü nūş idelüm **sāḳī** mey-i gülgūnuñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür ʿıyş idelüm / Bize şun sāġarı **sāḳī** saña cānāne gerek
G1622-5. **Sāḳī** Muḥibbī teşneye gülgūn şarāb şun / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda **sāḳī** şun imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / **Sāḳī** getür şarābı ki defʿ ide āteşüm
G2072-4. Lebinüñ cür ʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu şun sāġarı **sāḳī** ḳalan derdümde fāş olsun
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele **sāḳī** / Mey şun berü tā dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-2. Berü şun şun berü **sāḳī** mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne degin
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla **sāḳī** şarāb ʿışḳı şun
G2284-2. Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür / Müşerref it bizi **sāḳī** şafādan
G2435-3. **Sāḳī** piyāle şun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile yārüñ şafāsına
G2465-3. Bir çāre eyle **sāḳī** şarāb-ı şafāyı şun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2476-1. Gül mevsiminde **sāḳī** çü serv-i ḫırām ola / Ol şunmayınca içer isem mey ḥarām ola
G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi şaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar **sāḳī** ola mey daḫi yek-sāle
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey **sāḳī** / Şun berü varsa ger giceki meyden bāḳi
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı **sāḳī** ẓalām-ı ġam / Şun bir piyāle luṭf idüp anı münevver it
B181. Çün giçdi rūze **sāḳī** gel şun baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde eşküm bitürdi lāle
B208. Meded öldüm ḫumārum derd-i serdür / Yürüt **sāḳī** şarāb-ı cān-fezāyı

sāḳī-i ʿālem [1] Âlemin sakisi.

G915(a)-5. **Sāḳī-i ʿālem** ʿIşḳ ile ḫoş-dem / Şād ü ḫurrem Vuṣlat-ı hem-dem

sāḳī-i cān-baḫş [1] Can bahşeden saki.

G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey **sāḳī-i cān-baḫş** / Elüme bir ḳadeḥ şundı didi cān perveridür bu

sāḳī-i çeşm [1] Göz sakisi.

G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / **Sāḳī-i çeşmüm** şarāb içün başından ḫūn çeker

sāḳī-i devrān [4] *mec.* Felek, kader; dünya, zamane; ecel, ölüm. (Zülfe, 2011: 175)

G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden cürʿa şun / **Sāḳī-i devrān** elinden dolmadan peymānemüz
G1941-3. Şun baña ey **sāḳī-i devrān** maḥabbet cāmını / Mest-i lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G2139-1. Baña dek **sāḳī-i devrān** maḥabbet cāmını içsün / Felek-ḫayyātı egnüme daḫi ġam ḫilʿatin biçsün
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Şunsa meger **sāḳī-i devrān** çekmeye cāmı

sāḳī-i gül-çehre [2] Gül yüzlü saki.

G2330-2. Ḥūr u ġılmān ki dirler **sāḳī-i gül-çehredür** / Mest olanlar beñzedürler cenneti meyḫāneye
Mr7-3. **Sāḳī-i gül-çehre** destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül üñin gūş eylerüz

sāḳī-i gülfām [1] Gül renkli saki.

G2324-1. Bāde vü şaḥn-ı çemen **sāḳi-i gülfām** olsa / Ruḫı gül şaçları sünbül gözi bādām olsa

sāḳī-i gül-ruḫ [8] Gül yanaklı/yüzlü saki.

G252-3. **Sāḳī-i gül-ruḫ** elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi ṭur oturma pāy-best
G331-3. İçmeyem ʿahd itmiş idüm dostlar peymānei / **Sāḳī-i gül-ruḫ** ḳomazsar ʿahd ü peymānum meded
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ırağ / Meclise bir **sāḳī-i gül-ruḫ** getür şunsun ayağ
G1371-3. Jeng-i ġamdan ḳurtaramazsın göñül āyīnesin / **Sāḳī-i gül-ruḫ** elinden içmeyince cām-ı ṣāf
G1669-1. **Sāḳī-i gül-ruḫ** elinden bāde al nūş eyle gel / Ġuṣṣa vü ġam kārını cümle ferāmūş eyle gel
G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen āb-ı revān bāde vü cām / **Sāḳī-i gül-ruḫ** olursa olur olʿıyş tamām
G2503-2. **Sāḳī-i gül-ruḫ** elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā / Ḳalmasun dirseñ eger mirʾāt-ı ḳalbüñ jeng ile
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt ṣır / **Sāḳī-i gül-ruḫ** iḥrāmı bayram ertesi

sāḳī-i ʿışḳ [1] Aşk sakisi.

G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm elinden **sāḳī-i ʿışḳuñ** / Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna ṭapşırdum

sāḳī-i meh-rū [1] Ay yüzlü saki.

Mh11-11. Al ele ey **sāḳī-i meh-rū** yine cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı

sāḳī-i meh-veş [1] Ay gibi olan saki.

G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil **sāḳī-i meh-veş** elinden būse al

sākin olmaḳ [1] Sakin duruma gelmek. (TDK, 2011: 2014)

G1239-2. ʿAcebdür āteş-i dil **sākin olmaz** / Nice kim gözlerümden dökerem yaş

sākin-i ġam-ḫāne [1] Gam evinin sakini/oturanı.

G1853-4. Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuñı / Gice gündüz **sākin-i ġam-ḫāneyem**

sākin-i kūy [1] Köyün sakini/oturanı.

G1104-1. **Sākin-i kūyın** olan bāġ u gülistān istemez / ʿĀrıżun gören hergiz ḥūr u ġılmān istemez

sākin-i meyḫāne [2] Meyhanenin sakini/oturanı.

G2146-3. Bir ḳadeḥden kāyinātuñ ḥālini fehm eylesün / Vireyin dürlü ḫaberler **sākin-i meyḫāneyin**
G2207-4. Cām-ı laʿlüñ yādına ḳomadum elden sāġarı / Nice yıllar olmışumdur **sākin-i meyḫāne** ben

sāḳiyā [49] *Ar.* Ey saki.

G116-3. Bir perī-rū laʿl-i şevḳinden yine āşüfteyem / **Sāḳiyā** cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgūn şarāb
G166-4. Göreli laʿl-i lebüñi şevḳden āşüfteyem / **Sāḳiyā** cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök laʿl-i nāb
G169-3. **Sāḳiyā** şun bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben mest ü ḫarāb
G195-6. Cām-ı Cem şun **sāḳiyā** bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G215-5. **Sāḳiyā** biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle bizi sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / **Sākiyā** ʿıyş idelüm şun berü gel şām u ṣabāḥ
G307-1. Rūze giçdi **sāḳiyā** al destüñe gülgūn ḳadeḥ / Durmasun devr eylesün meclisde güne gün ḳadeḥ
G309-5. Laʿl-i lebi ḫayāline şun **sāḳiyā** müdām / Şīrīn olur ger içe Muḥibbī şarāb-ı telḫ
G325-7. **Sāḳiyā** gel şun Muḥibbīʾye şarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G388-3. Şun şarābı **sāḳiyā** çünki bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer

G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / **Sāḳiyā** sāġarı gel ṣunma baña ikide bir
G574-2. **Sāḳiyā** meygūn lebüñ nūş itdi ʿālem cürʿasın / Teşne-dilven baña nevbet gelse ihmāli nedür
G645-3. Ben ṣürāḥī gibi pāyuñda senüñ baş indürem / **Sāḳiyā** senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini yāda getür / **Sāḳiyā** cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı getür / **Sāḳiyā** ṣun berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G869-1. **Sāḳiyā** gör dehri bī-bünyāddur / Bāde ṣun kim ʿömr hem berbāddur
G954-2. **Sāḳiyā** cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde getür / **Sāḳiyā** cānun içün ehl-i dili yāda getür
G1016-2. Mevsim-i gülʿıyş eyyāmı irişdi **sāḳiyā** / Elüñe alsañ ṣürāḥī eyleyüp ḳılḳıl güler
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden cāmı / **Sāḳiyā** sāġarı gel ṣunma baña ikide bir
G1190-3. Vaḳt-i güldür ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / **Sāḳiyā** al elüñe devr ide peymāne birüz
G1223-4. Vaḳtidür kim **sāḳiyā** devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-iʿases
G1310-3. ʿAḳlum aldı **sāḳiyā** cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem vir baña bir sāġarʿivaż
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / **Sāḳiyā** mey ṣun ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ
G1527-3. **Sāḳiyā** ṣun lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1621-5. **Sāḳiyā** ṣun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1652-5. **Sāḳiyā** ṣun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1788-1. Nice bir ṣūfi gibi āb içelüm / **Sāḳiyā** gel berü ṣarāb içelüm
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde **sāḳiyā** ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳıl ḳılam
G1953-1. **Sāḳiyā** bāde getür ʿıyşı müdām eyleyelüm / Gülşen içine varup bāġı maḳām eyleyelüm
G1995-2. **Sāḳiyā** ṣundum elüm sen daḥi ṣun peymānei / Yāduña nūş itmege benʿahd ü peymān eyledüm
G2037-1. **Sāḳiyā** cāmı dirīġ itme bu ben maḫmūrdan / Çünki kesb eyler ṣafā ḳalbüm mey-i engürdan
G2091-1. **Sāḳiyā** defʿ-i ḫumār it ṣun ṣarāb eglenmesün / Derd-i serden var bu dilde ıẓṭırāb eglenmesün
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çekeʿışḳuñ meyini / **Sāḳiyā** nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña ṣun
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden buʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / **Sāḳiyā** irgür meded ṣol mey diyen tiryākdan
G2257-2. **Sāḳiyā** hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün
G2320-4. **Sāḳiyā** ṣunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen ṣarāb illā ṭagār u yā sebū
G2392-1. **Sāḳiyā** meclisde mey ṣun gel bize inṣāf ile / İçlüm anı ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2584-4. Bir ḳadeḥle **sāḳiyā** serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine
G2635-3. ʿAḳl ser-keşlik ider ṣun **sāḳiyā** cām-ı ṣabūḥ / ʿAḳlı kimdür kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı
G2673-1. **Sāḳiyā** nūş idelüm ṣun cāmı bayram ertesi / Tā bula āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2697-3. İçerem cām-ı ṣarābı tā irince cān lebe / **Sāḳiyā** ṣun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2726-6. **Sāḳiyā** ṣun berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
Mr17-3. **Sāḳiyā** ṣun beri ṣol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin güş idelüm
B52. Ele al **sāḳiyā** gülgün ṣarābı / Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür
B53. **Sāḳiyā** gül devridür ṣun içelüm peymāne gel / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan peymāneler
B153. Baġrumı ḫūn itdi firḳat oldı dil ġāyet zebūn / **Sāḳiyā** ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı ṣun
B185. **Sāḳiyā** ṣun beri ṣol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu da laʿl-i leb-i cānān dinle
B211. **Sāḳiyā** sāġar ile ṣun berü āb-ı ʿinebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi

saḳḳālıḳ [1] Saka olma durumu.

G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm **saḳḳālıġ** it ey ġamze ferrāş ol baña

saḳḳā-ṣıfat [1] Saka gibi.

G1451-3. Gülşene ḫiẓmet içün olmış ṣabā cārūb-keş / Ṣu seper **saḳḳā-ṣıfat** bu ḳubbe-i mināya baḳ

ṣaḳlamaḳ [95] *T.* (TDK, 2011: 2015)

(ṣaḳla [25], ṣaḳladı [1], ṣaḳladuġı [1], ṣaḳladuġum [1], ṣaḳladuḳca [1], ṣaḳladum [5], ṣaḳlaḳıl [1], ṣaḳlama [3], ṣaḳlamaduñ [1], ṣaḳlamaġ [1], ṣaḳlamaġa [1], ṣaḳlamaḳ [4], ṣaḳlamayup [1], ṣaḳlamış [1], ṣaḳlar [14], ṣaḳlaram [8], ṣaḳlarken [1], ṣaḳlarsam [1], ṣaḳlarsın [1], ṣaḳlasam [2], saḳlasun [1], ṣaḳlaya [2], ṣaḳlayalum [1], ṣaḳlayam [9], ṣaḳlayasın [1], ṣaḳlayayım [2], ṣaḳlayayum [1], ṣaḳlayısar [1], ṣaḳlayup [3])

1. Korumak, esirgemek.

G1-4. Ṣoñ nefesde **ṣaḳla** īmānum benüm / Bulmaya yol aña şeyṭān-ı racīm
G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan **ṣaḳla** anı Yārabbenā
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde **ṣaḳla** kim bir ulu devletdür saña
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan **saḳlasun** didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen **ṣaḳla** / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G2101-5. Muḥibbī dimişler cāna ḳıymaz / İlāhi **ṣaḳla** anı iftirādan
G2178-1. ʿĀşıḳ iseñ **ṣaḳlama** bu yolda gel cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2639-2. Ṣaḳlasam mihrini n'ola sīnede cānum gibi / **Ṣaḳlamaḳ** lāzımdurur her kişiye īmānını

2. Gizli tutmak, duyurmamak.

G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar **şaḳladum** / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G165-5. Ey Muḥibbī ẓāhir olur kendüzin ḳandayse ʿışḳ / **Şaḳlayalum** dime virme kendüzüne gel ʿaẕāb
G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḥüsnüñi **şaḳla** / Siḥr ile ṭılısm ile aña zülfüñi mār it
G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme her-bār baḥş / Ebleh olma **şaḳla** ṣoḥbet ḥürmetin be-güẕār baḥş
G281-4. Nigārā **şaḳla** ḥüsnüñ müdde ʿīden / Dimesünler bulunur rāygān genc
G293-5. Muḥibbī **şaḳla** ʿışḳı müdde ʿīden / Ki ḫoşdur dāimā olmaḳ nihān genc
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlamaḳ** ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd zerin **şaḳlamayup** tehī kef eyler
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice **şaḳlayayum** sīnede kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / **Şaḳlama** cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G701-4. Nice bir **şaḳlayam** derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G738-2. Yine **şaḳlar** neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀṣıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi **şaḳlarken** olur ḫalḳa ʿiyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle şi ʿrümden çıḳar
G936-2. **Şaḳladum** esrār-ı ʿışḳı līk iẓhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi var
G1144-2. **Şaḳla** esrāruñı her demde ḫużūr eyleyesin / N'ola Manṣūrı göre olduġiçün kāşif-i rāz
G1167-2. Göñülden **şaḳlaram** rāz-ı dehānın / Degül dīvāne çünkim maḥrem-i rāz
G1181-3. **Şaḳlayam** dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın sīnede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1286-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı **şaḳlamaduñ** / Sirişküñ ḳıldı anı ʿāleme fāş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlayam** sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1317-3. Kimseye rāzuñ dime sīnemde **şaḳla** rāzuñı / Ehl-i dünyā ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1327-4. Sırr-ı ʿışḳa **şaklaḳıl** sīneñde iẓhār eyleme / Çün dimişler "كل سر ّ جاوز الاثنين شاع"
G1344-2. **Şaḳla** cāndan dīdeden esrāruñı / كل سر ّ جاوز الأثنين شاع
G1668-3. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlar** idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1670-2. Sırr-ı ʿışḳı ben ne deñlü **şaḳlaram** āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1753-2. Sırr-ı ʿışḳı ġonce gibi **şaḳla** açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel **şaḳlaram** / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1794-2. Nice yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre **şaḳlayup** / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır ifşā eyledüm
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge **şaḳladum**
G1877-4. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlamaḳ** ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G1955-5. Muḥibbī **şaḳladum** gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde / Anı āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle **şaḳla** anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir **şaḳlayayım** sīnede āh / İdeyim cümle cihān ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2095-5. Ey Muḥibbī **şaḳlamaḳ** mümkin degüldür ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri **şaḳla** didiler baña didüm / Nice ṣaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / ʿIşḳı gel **şaḳla** Muḥibb sen daḥi Mecnūn olasın
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlar** iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ **şaḳlar** iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān ile ben
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳladuḳca** rūşen oldı gün gibi / Āh ü eşkinden kişi böyle şerm-sār olmasun
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlayam** didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2396-5. Ey Muḥibbī **şaḳlar** iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ile ʿiyāndur tāzece
G2466-4. Penbe göñül ki **şaḳlaya** mı ʿışḳı āteşin / Bir yaña anı eşk ile āh āşikār ide
G2491-2. Zinhār **şaḳla** rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr aṣdılar dāre
G2493-3. Nice yıllar **şaḳladum** bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre nice yıllar **şaḳlayup** / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede **şaḳla** Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2541-3. **Şaḳlayam** didükce ʿışḳı ben derūn-ı sīnede / ʿIşḳumuñ esrārı āh itdükce bīrūn olmada
G2551-1. Rāzını **şaḳla** dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı aġız açup söylese
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş **şaḳlayam** dilde cān ola ne ten āgeh
G2596-4. Niceye dek **şaḳlayam** bu ʿışḳı ifşā eylemem / ʿĀṣıḳuñ faḫrıdurur ʿālemlere destān ola
G2605-2. **Şaḳlayam** dirdüm bu sīnem içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2623-3. Çoḳ zamān sırr-ı ʿışḳı **şaḳlar** iken / Dil-i dīvāne āşikār itdi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı sīnemde **şaḳlayam** / Penbe içinde ola mı āteş nihān daḥi
G2663-3. Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne güne **şaḳlayısar** ol belā beni
G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı **şaḳlar** iken sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2756-5. Āḫır seni bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / **Şaḳla** Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı

3. Kaybolmaması, görünmemesi için gizli bir yere koymak.

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur **şaḳla** / Şaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet **şaklaram** / Ḥaḳḳını ehline teslīm itmek āsāndur baña
G249-3. Niceye degin **şaḳlayasın** çāh-ı zeḳanda / Gel ḫayra girüp ḳurtara ki zülfüñi dār it
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde **şaḳlaram** cānum gibi / Sīnemüñ ṣanduḳasında nice biñ peykān olur
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḫabsüñ ola derd-i dil / Yā ne **şaḳlarsın** aş anı zülfinüñ çün dārı var
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne ṣanduḳında **şaḳlar** her kimüñ lālası var
G1147-5. Ciger ḫūnın **şaḳlamaġa** ey dil / Gözüñden ġayri aña şīşe olmaz

G1354-2. **Ṣaḳlaram** ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1436-3. Ẕerreler içinde kendin **ṣaḳlamış** ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿitmiş özin deryāyı baḳ
G1498-2. Sīnem içre **ṣaḳlaram** peykānuñı cānun gibi / Belki cānumdanʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli **ṣaḳlar** semender-vār gül
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre **ṣaḳlasam** olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meṣel şānum benüm
G2019-4. Kaʿbe kūyunda şükr kim eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ içün **ṣaḳlar** idüm cānı ben
G2177-4. Bend içre gören gönlümi zülfi kereminde / **Ṣaḳlama** didi aṣ bu giriftārı ni'dersin
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḫüsnüñi ṣanma **ṣaḳlamaġ** içün
G2456-7. Çünkiʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī **ṣaḳlar** anı yā neye
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde ḳo / Cāndanʿazīz **ṣaḳla** anı yādigār ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña nigār / **Ṣaḳla** cigerde her biri bir yādigār ola
G2639-2. **Ṣaḳlasam** mihrini n'ola sīnede cānum gibi / Ṣaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine **ṣaḳlayayım** tirini
G2648-4. Ṭolaşaldan zülfüñe cān u gönül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya **ṣaḳlar** ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2676-2. Mihrüñi sīnemde **ṣaḳlarsam** ne ṭañ aġyārdan / Kişi lā-büd ṣaḳınur şeyṭāndan īmānını
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördilerʿuşşāḳı her dem öldürür / Her kişi tende emānet **ṣaḳlar** oldı cānını
G2735-3. Gizlese zülfinde ḳādir gözlerümden gün yüzüñ / Cān dimāġından nice **ṣaḳlaya** zülfi būyını
Mh14-4. Sīnesinde **ṣaḳladı** tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭoprak gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca **ṣaḳladuġum** yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

4. Görünmesine engel olmak, ortalıkta bulundurmamak.

G126-5. Ḥüsn-bāġın **ṣaḳlayup** zāġ u zaġandan dilberüm / Aşup anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb
G1062-5. Pāyuña n'ola dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu **ṣaḳladuġı** sīm ü zeri yā ne içündür
G1161-4. **Ṣaḳla** cemālüñ ayını ey āfitāb-ı ḫüsn / Gökler yüzine bir gün irişür şerārumuz
G1604-5. **Ṣaḳla** ṣoḥbet edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünkiʿālemde hemān kişiye ādāb gerek
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne için **ṣaḳlaram** şimdengirü başum benüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına **ṣaḳlar** gözüm / Göz görüp sevdi gönül n'eyleyem Allāh didüm

ṣaḳlanmaḳ [2] *T.* Gizlenmek, ihtifâ etmek. (Ş. Sami, 2010: 1022)

(ṣaḳlanmaz [1], ṣaḳlanur [1])

G2025-5. Degül mi gün gibi rūşen Muḥibbī ʿışḳ **ṣaḳlanmaz** / Aḳar bu gözlerüm yaşı ḳılursın nāle bilmesin
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç **ṣaḳlanur** mı dūd ki bir yirde nār ola

saḳlatmaḳ [1] *T.* Gizletmek, setr ve ihfâ ve ketm ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 1022)

G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam ṭabīb-i dilden istedüm devā / Bir cevāb ile **ṣaḳlatdı** lebleri dārū imiş

saḳlayabilmek [2] *T.* Saklama ihtimali ve imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 2015)

(ṣaḳlayabilem [1], ṣaḳlayamaz [1])

G290-2. Gizlü rāzum āşikār oldı yine / **Ṣaḳlayamaz** gönlüm olmışdur zücāc
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı yüri ṣaḳla didiler baña didüm / Nice **ṣaḳlayabilem** çāk-ı girībānam ben

ṣaḳlu [4] *T.* Gizlenmiş, gizli, mestûr, mahfî, mektûm. (Ş. Sami, 2010: 1022)

(ṣaḳlu [3], ṣaḳludur [1])

G583-1. **Ṣaḳludur** yārüm benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevānʿışḳına olmışdur esir
G751-1. Gül-şeker kim didiler ḫūrşīd ile perverdedür / Bilmeyen bilsün anı **ṣaḳlu** leb-i dilberdedür
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş midür / Yoḫsa **ṣaḳlu** ḥoḳḳa-i laʿl içre lü'lü'lar mıdur
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar **ṣaḳlu** idi dilde bu genc-i defin

ṣāl [1] *T.* Yan yana bağlanıp suyun üzerinde yüzdürülen keresteden ibaret düz şey. (Ş. Sami, 2010: 1022)

G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki **ṣāl** üstine

sāl [3] *Far.* Yıl, sene. (E. Tevfîk, 1890: 537)

bk. māh ü sāl, meh ü sāl, rūz u māh u sāl-i çarḫ, sāl u māh, sāl u māh u eyyām

(sāl [1], sāli [1], sālümi [1])

G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem **sāl** aña
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben şeb-i hicrāna āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta **sāli** nedür

G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh **sālümi** ṣormaz mısuz

sāl u māh [1] Yıl ve ay.

G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile ṣīṣe-i cismüm ṭolu / **Sāl u māh** u hafta vü rūz ile giçer sā'atüm

sāl u māh u eyyām [1] Yıl, ay ve gün.

G1772-4. 'Āşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam / Miḥnet ile giçdi **sāl u māh u eyyāmum** benüm

ṣalā [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1022)

(ṣalā [1], ṣalādur [3])

1. Meydan okuma, kendine güvenen var ise çıksın diye nida etme.

G32-5. Ni'met-i derd ü belā her yaña dökilmiş yatur / Ṣoḥbet-i ḫāṣ it Muḥibbī ehl-i 'ışḳa ḳıl **ṣalā**
G1353-4. Ehl-i 'ışḳa diyüñ **ṣalādur** 'ışḳ dergāhı açuḳ / Tekye-i 'ışḳ içre Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ

2. Cuma namazına ve bazı mahallerde cenazeye davet için minarelerde okunan salavat.

G2048-5. Minber-i 'ışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün **ṣalādur** şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i 'ışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün **ṣalādur** şeyḫ ü şāb eglenmesün

ṣalāḥ [2] *Ar.* İyilik, bir şeyin iyi ve matlup ve memdûh surette bulunması. (Ş. Sami, 2010: 1023) *bk. ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥ, ṣalāḥ ü zühd, zühd ü ṣalāḥ*

(ṣalāḥdan [1], ṣalāḥuñ [1])

G2010(b)-3. Baḫr-i 'ışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / **Ṣalāḥdan** dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2355-5. Ġam yime eger yoġ ise **ṣalāḥuñ** Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-i 'uṣāt anda 'öẕr-ḫᵛāh

ṣalāḥ ü zühd [2] Takva ve züht.

G1671-5. Benden Muḥibbī isteme hergiz **ṣalāḥ u zühd** / Rüsvā-yı ḫalḳ itdi beni mācerā-yı dil
B207. 'Işḳuñ geleli göñlüme gitdi **ṣalāḥ ü zühd** / Çün bir şehrde olmaz imiş pādişāh iki

sāle [1] *Far.* Yıllık, senelik, yaşında. (Ş. Sami, 2010: 1024)

G736-2. Ḫānesinden çün ṭulū' eyleye ol bedr-i münir / Göñlümi alan benüm didüm çehārdeh **sāledür**

ṣalınış [1] *T.* Sağa sola temayül ederek yürüme, tebahtür, hırâm. (Ş. Sami, 2010: 1024)

G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / Tā serv-i sehī ögrene senden **ṣalınışlar**

ṣalınmaḳ [77] *T.*

(ṣalın [7], ṣalına [3], ṣalınan [4], ṣalınaydı [1], ṣalındı [1], ṣalınma [2], ṣalınmadur [1], ṣalınmaġı [1], ṣalınmaz [1], ṣalınsa [6], ṣalınsan [2], ṣalınsañ [1], ṣalınsun [9], ṣalınup [14], ṣalınur [21], ṣalınurken [2], ṣalınursa [1])

1. Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek. (TDK, 2011: 2019)

G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi **ṣalınsan** nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫil'atdür saña
G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle **ṣalın** / Reşk ide tā sidreden ṭūbā saña
G363-4. Serv gibi **ṣalınup** 'arż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez baña ol zülf-i 'anberden leẕīẕ
G404-3. Nicesin ṭūp itmeye cān bülbüli başını kim / Ḫırmen-i gülde **ṣalınan** sünbül-i çevgānıdur
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim **ṣalına** / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G540-4. Aña ta'līm eylemiş **ṣalınmaġı** serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle andan ögrenür
G550-2. Serv gibi **ṣalınur** derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G551-3. **Ṣalınsan** nāz ile serv-i ḫırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G664-2. Gerçi bir eẕādadur ammā **ṣalınsañ** nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā ṣatar
G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber **ṣalınsa** serv-tek / Yüz sürer ayaġın öpmege bu çeşm-i eşk-bār
G706-1. Gözlerüm seker meger ol dilber-i ra'nā gelür / **Ṣalınup** biñ nāz ile ol ḳāmet-i bālā gelür
G814-3. **Ṣalın** ey serv-i āzādum saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz 'arż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G816-5. **Ṣalınur** 'işve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler

G833-4. Giysün **ṣalınup** serv gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen ol sīm-bedendür
G883-1. Serv gibi **ṣalınan** ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G906-4. **Ṣalınur** gül ḫār ile **ṣalınma** sen aġyār ile / Cünbişi raʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G917-4. **Ṣalınur** her bir aġaç söyler zebān-ı ḥāl ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G921-1. **Ṣalınsa** nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / **Ṣalınursa** serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
G942-2. Serv gibi **ṣalınur** derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / **Ṣalınup** her yaña ḳılsum serv-veş reftār şi ʿr
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī gel temāşā it bugün / Serv-ḳadler **ṣalınur** bir yaña sīmīn-şāḫlar
G1035-2. **Ṣalınsa** nāz ile ol serv-i ḳāmet / Gözümüñ yaşı pāyında revāndur
G1017-4. **Ṣalın** serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile her dem ser-i kūyuñ ṣulanmışdur
G1107-2. **Ṣalınur** her yaña biñ nāz ile āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin yeñemez
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / **Ṣalın** her yana ey servüm düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki **ṣalına** / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1469-4. Serv gibi **ṣalınup** gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer / Serv gibi **ṣalınur** raʿnā-yı gül
G1661-3. Ġonce gibi baġrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ / **Ṣalınur** bād-ı ṣabā ile güler oynar gül
G1702-1. **Ṣalınup** nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül şevḳine bülbül müdām / **Ṣalınup** bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / **Ṣalınur** bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi **ṣalınurken** ben o yāri görmişem
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi **ṣalınurken** ben o yāri görmişem
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben **ṣalınur** serv-i sehī / Cüylar her bir yaña olmış ayaġına revān
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi tek **ṣalınsun** yār reftār eylesün
G2126-2. **Ṣalınup** gülşene gel benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan **ṣalına** ol serv-i ḫırāmān
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / Serv gibi **ṣalınur** bir ḳadd-i bālā göresin
G2245-1. Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna **ṣalınsun** / Āhum yiline ḳarşu ḳo her yaña **ṣalınsun**
G2245-2. Mey nūş idüben başa külāhın ḳoya kec-rū / Rindāne giyüp nāz ile mestāne **ṣalınsun**
G2245-4. Tīr-i müjeñe sīnesini dir siper itsün / Meydāna girüp ʿışḳ ile merdāne **ṣalınsun**
G2248-4. Sen serv-i sehī gibi **ṣalın** nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2263-1. Tāb-ı mülden göñül itmişsin ruḫuñ bārī **ṣalın** / Nāz ile ḥall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse **ṣalınur** / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār serv
G2508-1. Didüm serv-i sehī gibi **ṣalınsun** ḥüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2535-2. Her ḳaçan kim **ṣalınup** seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram sāye-i ḳaddüñ ḫāş ü ḫāşāke düşe
G2575-5. Ey Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim **ṣalınup** ol serv-i ser-efrāz gele
G2638-2. Ġāfil **ṣalınma** ḫālüme ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür çü şāha raʾyet-i ri ʿāyeti
G2687-1. Ol serv-i sehī nāz ile bir kez **ṣalınaydı** / Yolına anuñ cān revān itmege neydi
G2716-3. **Ṣalınsa** serv gibi gülse gül-veş / Aḳıdur gözlerümde seyli ḫayli
G2752-1. Dün serv gibi **ṣalınup** ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle **ṣalın** ḳarşuma ey serv-i sehi
G2786-1. **Ṣalınup** serv-tek gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / **Ṣalınur** her ṭarafa nāz ile ol serv-i sehi
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā **ṣalınmaz** bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi **ṣalınur** her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh13-7. **Ṣalınur** aġyār ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḫtirām
Mr10-9. **Ṣalınur** ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
D37-2. Serv gibi **ṣalınup** her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden

2. Sallanmak, sarkmak, uzanmak. (TDK, 2011: 190)

G406-4. **Ṣalınsa** eger gelse ʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle disem aña yiri var
G466-6. Bāġ-ı ḫüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / **Ṣalınur** boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G486-2. **Ṣalınan** iki ṭarafdan dilberüñ kākül degül / Boynına ʿāşıḳlaruñ almış günāhın gezdürür
G690-2. İki yanında iki zülf-i muʿanber **ṣalınup** / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler dil bāġıdur
G972-4. Yüz virelden zülfüñe **ṣalındı** cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḫüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / **Ṣalınur** boynuna ol zülf-i dütā ikide bir
G1484-4. Didiler ravżada ṭāvūsa beñzer / **Ṣalınsa** her ḳaçan ruḫsāre zülfüñ
G1617-4. Ġāfil olma **ṣalınur** nāgāh bir gün boynuña / Zīrā çoḳdan ʿışḳun ile mübtelādur kākülüñ
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ üzre **ṣalınsun** / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı ḥīç revā ḳıblem
G1976-1. **Ṣalınan** boynuñda zülfüñ ṣanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ güşuña yek-dāne **ṣalınsun**
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller ḫalḫal gibi / **Ṣalınur** iki ṭaraf kākküllerin sünbül gibi
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur aʿlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña **ṣalınmadur** zülf-i semen-sādan ġaraż

3. Bırakılmak, konulmak. (TDK, 2011: 190)

G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ı zeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne **ṣalınsun**

ṣalīb [1] *Ar.* Haça mukaddes nazarıyla bakan, Hristiyan, İsevî. (Ş. Sami, 2010: 1025) *bk. ehl-i ṣalīb*

G2407-3. **Ṣalībi** zülfine ta'līm iderse ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse ḫāçine

ṣālihān [1] Doğru yolda olanlar.

G2355-4. Yarın ki **ṣālihān** ʿamel ʿarżını ideler / Ṣādān olup cennete her biri ṭuta rāh

sālim [2] *Ar.* Havf ve endişesi olmayan, emin, selâmette bulunan. (Ş. Sami, 2010: 1025)

G225-3. Olam **sālim** baña ḳılman du ʾāyı / Selāmet istemez ehl-i melāmet
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen **sālim** ol saña selāmetler gelür

ṣāliṣ [3] *Ar.* Üçüncü, ikinciden sonra gelen. (Ş. Sami, 2010: 1025) *bk. iṣna vü ṣāliṣ*

G264-5. Gerekdür gülşen içre cāy-ı ḫāli / Muḥibbī yār ola olmaya **ṣāliṣ**
G274-4. Ulı devletdürür gülşen bucaġı / Benümle mey ola maḥbūb da **ṣāliṣ**
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol ṣoḥbetde **ṣāliṣ**

ṣalmaḳ [71] *T.* (TS, 2009: 3277-3287)

bk. at ṣalmaḳ, ayaġa ṣalmaḳ, el ṣalmaḳ, ferdāya/ ferdālara ṣalmaḳ, fitne ṣalmaḳ, ḳol ṣalmaḳ, ḳoluñı boynına ṣalmaḳ, pertev ṣalmaḳ, sāye ṣalmaḳ, ṣuya ṣalmaḳ, üstine ṣalmaḳ, üzerine ṣalmaḳ

(ṣal [6], ṣala [3], ṣalalıdan [1], ṣalan [1], ṣalar [2], ṣaldı [9], ṣaldılar [5], ṣalduġumda [1], ṣaldum [14], ṣalduñ [8], ṣalımaz [1], ṣalınca [1], ṣalma [1], ṣalmaduḳca [1], ṣalmalı [1], ṣalmasam [1], ṣalmasun [1], ṣalmaz [1], ṣalmış [1], ṣalsa [1], ṣaluban [1], ṣalup [10])

1. Göndermek, sevk etmek.

G491-1. Başladı yine ṣīve ile nāze güzeller / ʿĀlemlere **ṣalsa** ne ṭañ āvāze güzeller
G1524-1. Maḥabbet çün ezel cānāne **ṣalduñ** / Dil ü cānı yaḳup hicrāne **ṣalduñ**
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine zülfüñde cānā / Göñül murġına anı dāne **ṣalduñ**
G1524-4. Ṭavāf itmege geldük Ka'be kūyuñ / Sa'ādetdür özüñ ḳurbāne **ṣalduñ**
G1524-5. Sözüñ gevherlerini kān-ı dilden / Muḥibbī çıḳarup yārāna **ṣalduñ**
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire **ṣalmalı** degül
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya **ṣal**
G1752-5. Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāye **ṣal**
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum me'ānī baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler **ṣaldum**
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler **ṣaldum**
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen **ṣala** gör var şöhreti şehre
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda **ṣalmaz** var mı cānānum gibi

2. Koymak, bırakmak, atmak.

G742-1. Gīsūlarında murġ-ı dili aġa **ṣaldılar** / Bī-çāre nice ḳurtula duzaġa **ṣaldılar**
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa miḥnet çerāġını / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa **ṣaldılar**
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī ṣola ġamı ṣaġa **ṣaldılar**
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḥabse **ṣaldı** ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā ṣaydına himmet bāzını / **Ṣalduġumda** ayaġına bālumı reng eyledüm
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp **ṣalar** zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün

3. Uzatmak.

G159-4. Rāh birdür iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña aṣılur **ṣalup**
G356-1. **Ṣaldı** dil gerdenine zülfüñ ayā dost kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G542-4. Zülfini **ṣalar** diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / **Ṣalınca** gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
B159. Başdan ayaġa olursa da günāh / Boynuma **ṣalımaz** ol zülf-i siyāh

4. Yaymak, sermek, saçmak.

G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa **ṣaldılar**
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ zümürrüd pisterin / **Ṣalan** anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G1394-4. Seccāde **ṣaldı** zülfi ab-ı īẕārı üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire **ṣalduñ** ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ

G1752-1. İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zibāye **şal** / Bend olan ʿāşıḳları cemʿeyle bir bir pāya **şal**
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür ṣanasın **şalmış** budaġ anda
G2505-4. Dilā ṭopraġa **şalduñ** dürr-i eşki / Teraḫḥum itmedüñ bir ḳaç yetīme
G2761-4. Ḳanına girdüm yire **şaldum** yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni

5. Atmak, havale etmek.

G2006-5. Beni sevdālara **şaldı** yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at ṣalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün ṣan nāʾl **şaldı** āteşe
B133. ʿIşḳ dārında yine göñlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa **şala** gelsün berü dār isteyen

6. Bırakmak, salıvermek, terketmek, başıboş bırakmak.

G334-3. Baḫr-i ʿışḳa bilmeden dil zevraḳını **şaldum** āh / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan meded
G1138-4. Gözlerüm yaşına **şaldum** yine bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel **şalma** göñül zevraḳını / Bād-ı āh ile muḫālif anı deryā bilürüz
G1263-5. **Şaldı** dil fülkin Muḥibbī rūzgār-ı āh ile / Bilmedüm emvāc-ı ʿışḳı kim belā-engīz imiş
G1303-3. Baḫr-i eşküm içre **şaldum** bilmeden dil fülkini / Düşdi çün girdāb-ı ʿışḳa aña ne mümkin ḫalāṣ
G1304-2. Dil zevraḳını **şaldum** derdā ki baḫr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1424-3. Bād-ı āhum **şaldı** baḫr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1642-2. **Şalmaduḳca** ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile serv-i revānı baña ögretmeñ
G1752-3. Ṭaşıdı ġarḳ itmeden gelüp beni bu baḫr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī laʾl-gūn deryāya **şal**
G1951-3. Baḫr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / **Şalalıdan** dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2023-5. Ey Muḥibbī baḫr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum **şaldı** engine yine dil zevraḳın
G2326-4. Gözlerüm baḫrine **şaldum** yine dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2527-7. Zülfine el ṣun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / **Şala** āḫır ḥabs içün seni zenaḫ zindānına

7. Atılmak, saldırmak, hücum etmek.

G74-5. Himmetüm bāzını **şaldum** sen hümāyı ṣayd içün / Fārig ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G103-3. Himmetüm destiyle **şaldum** göñlümüñ şehbāzını / Umaram dildārı ṣayd idem olursa da hümā
G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn **şalup** / Bu ḫarāb olmış göñül üzre oḳın **şalup**
G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn **şalup**
G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum işidüp yār incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn **şalup**
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi **şaldı** sipehi dost
G1524-2. Revāfiż ḳaṣdına alup ele tīġ / Çeküp ʿasker bizi İrāna **şalduñ**
G1729-2. Himmetüm bāzını **şaldum** sen hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı ṣayd itmege elden göñül şehbāzını **şaldum**
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm **bāzın** ṣalup anı şikār itdüm
G1895-2. **Şalup** dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ ṣaydıʿaceb ala şikār oldum
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / **Şalup** himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek / Ben aña himmetüm bāzın **şaluban** anı aldurdum
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ yā **şalmasun**
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin **şalup** bu göñlüm bāzına / Anı ṣayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2359-3. Göñül şehbāzını himmetle yine / Şikār itmege **şaldum** ol hümāya
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā **şal** ben ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ tā dişleye
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle **şalup** anı şikār itmek nice
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere **şaldum** bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi
G2784-1. Ḳılmasam cānā cemālüñ ben temennā kāşki / **Şalmasam** dil mülkine her laḥẓa ġavġā ḳaşki

salṭanat [4] Padişahlık, hükümdarlık; devlet, hükümet. (Ş. Sami, 2010: 1027)

bk. taḫt u tāc u salṭanat

(salṭanat [3], salṭanatuñ [1])

G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / **Salṭanat** giçer Süleymān daḫi olsan hemçü bād
G1235(a)-1. Ḫākipāyın başuma tāc itmek itdüm mültemes / Gör dil-i dīvānei kim **salṭanat** eyler heves
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma ṣaḳın **salṭanatuñ** taḫt u tācına
G2627-2. **Salṭanat** didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü saʿādet dünyede vaḥdet gibi

Sām [1] *Far.* Evlad-ı Nuh'dan biri. Kendine mensup kavmin reisi. (E. Tevfîk, 1890: 538)

G2166-3. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu dünyāya ṣaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör **Sām** ile Siyāvuşdan

sāmānī [1] *Far.* Rahat, ârâm, asayiş. (Ş. Sami, 2010: 1027)

Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u **sāmānīlerüz** / Ḫūblar taṣvīrini dilde yazan mānīlerüz

şan [1] *T.* Şöhret, ün. (TS, 2009: 3293) *bk. ad u şan*

G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ṣādıḳ **ṣanı** ben

ṣan [99] *T.* Sanki, gûya. (TS, 2009: 3294)

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs **ṣan** oldı ol ḳāṣid baña
G15-1. Gül yüzine olalı āṣüfte vü ḥayrān ṣabā / **Ṣan** yürür dīvānedür gülşende ser-gerdān ṣabā
G31-8. Muḥibbī nice medḥ itsün nigāruñ ḥüsni gülzārın / Gören dir oldı dünyāda ki **ṣan** bāġ-ı İrem peydā
G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña ṣaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne **ṣan** ejder dehānıdur baña
G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam sīnemde **ṣan** mühr-i Süleymāndur baña
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden yaña / Aḳdı **ṣan** ṣudur o serverden yaña
G120-3. La'lüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / İẓhār itdi gizlü işi **ṣan** şarāb-ı nāb
G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / Giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem **ṣan** 'andelīb
G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki **ṣan** mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G146-4. Taḫt-ı 'āc üstinde ḫāli **ṣan** Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān 'ünvānın öp
G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür **ṣan** / Bir riġdürür şīşe-i çeşmüm aña sā'at
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi **ṣan** yidi ḳand
G336-1. Lebi üstinde ḫāli 'anber-alūd / Görinür āteşīn-la'l üzre **ṣan** dūd
G354-3. Lebi **ṣan** la'l-i aḥmerdür ol yārüñ / Teni billūra beñzer sözleri ḳand
G380-1. Eşkümi bu dīdelerden āh ol ruḥı gülgūn çeker / Ḫākdan lāle gibi **ṣan** ḳaṭre ḳaṭre ḫūn çeker
G416-2. Baña cevr ü cefāsın eksük itmez / Bu çarḫ-ı pīre-zen **ṣan** oynaşumdur
G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / Şeb-külāh ile benefşe **ṣan** levend oġlanıdur
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḫidmete bil baġlamış / Sūsen almış tīġ ele **ṣan** gülşenüñ derbānıdur
G448-4. Sebz-i ḫaṭın la'l-i dilber gösterür / Ṭūṭidür **ṣan** ṭu'me-i şekker ṭutar
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde **ṣan** ṭolu la'līn-piyāledür
G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / Dutar elinde zülfini **ṣan** tāziyānedür
G517-1. Cevr ider ḳılmaz vefā ol dilber-i ra'nā giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda **ṣan** dünyā giçer
G541-4. Zāhidā ṭa'ne idüp 'āṣıḳa bī-'ār dime / Bilmedüñ 'ışḳ nedür maḥv olur ol **ṣan** ezilür
G550-2. Serv gibi ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur **ṣan** ġoncedür ḫandān olur
G608-4. Felek cāmı içüp döker şu'ā'ı cür'asın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān **ṣan** ayaġıdur
G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne **ṣan** Mecnūn-ı miskīn kendidür
G615-3. Sīne bāġında eliflerle görinen dāġlar / Serv ile **ṣan** lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G630-1. Müjde ey dil ki bugün yār-ı dil-firūz gelür / **Ṣan** göçüp faṣl-ı şitā 'āleme nev-rūz gelür
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm **ṣan** gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ 'āṣıḳa biñ yıldurur
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile **ṣan** her ṭaraf ṭaġlar dumānın gezdürür
G681-1. Her ḳaçan kim nāleme kūh-sārdan feryād irür / Fi'l-ḥaḳīḳa gūşuma **ṣan** na'ra-i Ferhād irür
G688-5. **Ṣan** ṭulū' eyler Muḥibbī gün bulur 'ālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın 'ışḳ ṭurmış göñlüme / **Ṣan** mu'allim ṭurmayup eṭfāle Ḳur'ān ögredür
G770-3. Yāri aġyārla gördüm **ṣan** gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile **ṣan** kemān-dārdur kemānın ṭoġrudur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil derd ile **ṣan** ṭolābdur
G792-4. Deyr-i ḥüsninde ḳaşı peyvestesi ol kāfirüñ / Cānib-i şarḳa baḳar **ṣan** kāfiri miḥrābdur
G793-7. Müdde 'inüñ acı sözinden Muḥibbī bu yürek / Zehre doymaz yarılur **ṣan** kāse-i faġfūrdur
G823-1. Āh itse 'āṣıḳ derd ile aġlar gözi giryān olur / Ol ġoncei gör açılur **ṣan** bād ile bārān olur
G836-4. Geh girür cān āteş-i 'ışḳa semenderler gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül **ṣan** hūtdur
G848-3. El urup depretdükce zülf-i 'anber-bārını / Ḥaşre dek **ṣan** 'ālem içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G853-1. Görenler kūyuña dir beyt-i ma'mūr / Görinürsin anuñ içinde **ṣan** ḫūr
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül sulṭāndır / Oturur bir bir reyāḥinler ki **ṣan** dīvāndur
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem şürāḥī ḳılḳılı / Arada gūyā ḳadeḥler **ṣan** gül-i ḫandāndur
G880-4. Bī-ḫaberdür 'ışḳdan **ṣan** müfti-i 'ālem daḥi / Kimse ġavrına irişmez baḥr-i bī-pāyāndur
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭ'ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur **ṣan** nihāl üstindedür
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ile 'ālem ṭolar **ṣan** dökilür müşk-i 'abir
G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki **ṣan** ṭūp / Ḫaṭı yārüñ ḥışār-ı Rime beñzer
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı 'arż eyledüm / Ḫ'āba vardı gözleri yanında **ṣan** efsānedür
G988(b)-5. **Ṣan** ṭulū' ider Muḥibbī gün bulur 'ālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ ṣuyı **ṣan** bir eşmedür
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri **ṣan** bir kesmedür
G1004-4. Ḳo yoluñda öleyim ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile **ṣan** iñler
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān **ṣan** kemān ebrūsına peyvestedür
G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Şöyle kim 'ālem olar **ṣan** nāfe-i çīn ṭaġılur
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış **ṣan** zeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa ya'ni ki mücmer baġlamış
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi **ṣan** dāne'arż
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben 'āṣıḳa ol yār 'arż / İtdi **ṣan** gül-ruḫlarını bülbüle gülzār'arż
G1436-2. **Ṣan** ṣafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1570-1. Kim gördi şehā la'l-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki **ṣan** ḳondı meges üstine baluñ
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar **ṣan** cüy-ı Nīl
G1747-1. Meyḫāne oldı meyle bedaḫşān-mekān-ı la'l / Her ḫum görindi bāde ile **ṣan** kān-ı la'l
G1757-4. Mürdeler bu itdügince bulalar ṭañ mı ḥayāt / Fi'l-meṣel olmışdurur **ṣan** çeşme-i ḥayvān gül
G1860-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür / İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül **ṣan** nāy benem

G1904-6. Nigārā Kaʿbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aṣılmış ḫalḳadur gūyā **ṣan** ol zülf-i dütā ḳıblem
G1938-2. Gözüm yaşı içreʿaḳs-i ḫālüñ / Hind ü beçe **ṣan** ġarīḳ-i zemzem
G2007-3. Gehi nālān olup **ṣan** çarḫ-ı gerdūn / Gehi ser-feşte hemçün āsiyābam
G2007-5. Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa / Başum ṭolu hevā **ṣan** bir ḥabābam
G2029-3. Getürür peyk-i ecel **ṣan** baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan ẓāhir olur ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi **ṣan** naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī ṣemʿ olupdur **ṣan** güler kendü zebānından
G2104-1. Āh ḳılsam aġlasam ol gözleri mestān içün / Ḳanda eyler gül gibi **ṣan** bād ile bārān içün
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ **ṣan** bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur şürāḥī diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2136-1. Dilberüm gösterse ḫaddin sünbül-i sīrābdan / Ẓāhir olur **ṣan** cihān ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür **ṣan** āteş üstinde sipend / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin
G2289-5. Ḫaṭṭ ü ḫālini Muḥibbī anıcaḳ **ṣan** pür-ġubār / Kimseler ancaleyn ʿālemde ḫayrān olmasun
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at ṣalup ol ṣeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün **ṣan** nāʾl ṣaldı āteşe
G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi ḫayāli dilberüñ / **Ṣan** ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden **ṣan** ḫayāl işi durur āl üstine
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış **ṣan** Muḥibbī başına
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber **ṣan** eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün ezel yazu imiş elbette ol gelür başa
G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz / Ki **ṣan** gül-berk üzre düşdi jāle
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿiẕārınaʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde **ṣan** düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur **ṣan** cism-i bī-cān üstine
G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ gören dir laʾl-i ḫandān üstine / Ḫıżrdur **ṣan** sāye ṣalmış āb-ı ḥayvān üstine
G2652-3. Bir baḳışiyle eyledi murġ-ı dili şikār / **Ṣan** şāhin aldı pençesine bir kebūteri
G2679-3. Baḥr-i ʿışḳ içre bulup neşv ü nemā ḳanlu yaşum / Ḳaʿr-ı deryāda **ṣan** pençe-i mercān büyidi
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını **ṣan** baṣdı kemān-dār ṣıdı
G2694-2. Gören ḫaddinde ol ḫāl-i siyāhı / Didi **ṣan** Rūm iline Hindī düşdi
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür **ṣan** içinde dānesi
G2730-3. Ser-i kūyuñda göz yaşı baña eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki **ṣan** āb-ı revān oldı
G2750-1. Ġażabla baḳsa dilber bir yire gelür iki ḳaşı / **Ṣan** iki pehlevānlardur ḳomış birbirine başı
G2772-4. **Ṣan** giyer ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur gīsūları
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi yoḳdur ḫālüme **ṣan** ḳalbi mermerdür bugün
Mr8-11. At depredür dīvāneler / **Ṣan** āteşe pervāneler
Mr19-5. Çeşmüm aġlar dīde-i Ya ḳūbdur / Ṣabr ider dil derde **ṣan** Eyyūbdur
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki **ṣan** oldı cihān var feraḥ
B123. Cān u dil kūyında cismāndan nişānumdur benüm / Murġ pervāz eylemiş **ṣan** āşiyānumdur benüm
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / **Ṣan** giyer ol sīm-ten üstine zirih

ṣanʿat [13] *Ar.* Ustalık, hüner, marifet. (Ş. Sami, 2010: 1029)

bk. ṣanʿat-ı ʿışḳ, ṣanʿat-ı naẓm, taḥṣīl-i ṣanʿat

(ṣanʿat [2], ṣanʿatı [5], ṣanʿatın [2], ṣanʿatında [2], ṣanʿatum [1], ṣanʿatuñ [1])

G391-3. Küh-kenlik **ṣanʿatında** ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem yanumca iñler kūhsār
G428-4. Māh-rūlar cümle ögrensün diyü bu **ṣanʿatı** / Dilberüm her dem baña resm-iʿanāyı çekdürür
G1479-3. Yüri bir **ṣanʿatı** tekmīl idüp olup ḫarābātī / Kemāl ehli gedā olsa olur ʿālī-nesebden yeg
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle **ṣanʿatı** ṣīrīn edāda ol
G1750-3. ʿĀḳil iseñ gördügüñ eşḫāṣdanʿar eyleme / Beñzemez biri birine her birinden **ṣanʿat** al
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında yoḳdur bundan artuḳ **ṣanʿatum**
G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden āletin / Dürlü maʿniler ẓuhūra getürür gör **ṣanʿatın**
G2107-5. Bī-sütūndan muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik **ṣanʿatında** ben daḫi verzideyin
G2190-4. Ḫudānuñ **ṣanʿatı** ẓāhir muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül bu **ṣanʿatı** ögren varup sen şāneden
G2270-3. Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt / Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ **ṣanʿatın**
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre ṣorarsan nedürür **ṣanʿat** / Alurlar naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her **ṣanʿatuñ** üstādı var

ṣanʿat-ı ʿışḳ [3] Aşk sanatı.

G219-4. **Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ** egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā gel sen dest
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın aña dögsün kūh-ken / Başa iletdüm **ṣanʿat-ı ʿışḳuñ** bugün üstādıyam
G2015-4. **Ṣanʿat-ı ʿışḳı** ne mümkin başa ilete degme kes / Olmayınca bu belā kūhı içinde kūh-ken

ṣanʿat-ı naẓm [1] Şiir sanatı.

G1785-7. Altun şu ile şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar / Zer-dūz-vār **ṣanʿat-ı naẓm** içre zer-keşem

saña [510] *T.* Sen zamîr-i muhâtabının mef'ûlün ileyhidir. (Ş. Sami, 2010: 1029) Kendine. (TS, 2009: 196) Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. (TDK, 2011: 2024)

(saña [507], sañadur [3])

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u dārāyı / **Saña** ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür ḥāsıl
G4-6. Cürm ü ʿisyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm **saña** şefḳat uma
G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn raḳīb / Bāver itme dostum vallah bühtāndur **saña**
G9-6. Bilmeyüp ṭoġrı yolı **saña** muṭīʿ olmadılar / Ḳaldılar nār-ı cehīm içre Naṣārā vü Yehūd
G9-8. Yedi iḳlīmi musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler **saña** çün oldı cünūd
G9-11. İdelüm cān ile biz de ezelī eyledi Ḥaḳ / **Saña** vü āluña eṣḥabuña biñ kez dürūd
G12-1. Sīnem nişān eyledüm ey ḳaşı yā **saña** / Bu nevʿ ile ola kim olam āşinā **saña**
G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil degüldürür göñül illā **saña saña**
G12-3. Cevr oḳlarıyla ger beni öldürseñ ey ḥabīb / Āḫır nefesde eyleye göñlüm duʿā **saña**
G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre mā **saña**
G12-5. Çünki Muḥibbī kūy-ı maḥabbet gedāsısın / Dehr içre ne ġam er diseler pādişā **saña**
G13-1. Her gice kūyuna çıḳar şu ʿle-i āhum ṣanemā / Bilmedüm niçün irişmez **saña** vāhum ṣanemā
G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler **saña** duʿā cümle kiyāhum ṣanemā
G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş idi / Oldı ẓāhir **saña** ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn
G22-3. ʿAfv ḳılʿışyānumı kim bir aduñ ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmeti kim **saña** olmışdur ḥabīb
G28-3. Serv görse ḳaddüñi diye **saña** ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G28-5. Gitme bir dem tā ki cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum **saña**
G30-1. Didüm aña ey bī-vefā nedür bu itdügüñ cefā / Didi ki bil ey mübtelā benden **saña** oldı ʿaṭā
G38-1. Yüzüñi gördüm ben evvel mübtelā oldum **saña** / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum **saña**
G38-2. Perçemüñ zülfüñ hümā-veş sāye ṣaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum **saña**
G38-3. Baḳmazam gün yüzüñe görmesem de ölürem / Bilmezen ḥālüm n'olur kim āşinā oldum **saña**
G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum **saña**
G38-5. Rişte-i cān üzre dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum **saña**
G40-4. Şāhid degül miʿ ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yetmez mi **saña** göz yaşı olsa güveh baña
G51-1. Bülbülüñ irmez mi ey gül nāle vü āhı **saña** / İrişe ḳorḳmaz mısın āh-ı seḥer-gāhı **saña**
G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde dursam bir ayaġ üzre senüñ / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi **saña**
G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutupʿāşıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı ẓulmüñi hīç maẓlumuñ Allahı **saña**
G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı **saña**
G51-5. Ey Muḥibbī ṭal maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi **saña**
G55-2. **Saña** düşer eylemek cevr ü cefāʿāşıḳlara / ʿĀşıḳam her ne ḳılursan ḳıl taḥammüldür baña
G59-1. Her ġazel kim söyledüm cānā ḥikāyetdür **saña** / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür **saña**
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla kim bir ulu devletdür **saña**
G59-3. Yaraşur serv-i sehī gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫilʿatdür **saña**
G59-4. Zülfini añduñ perīşān-ḥāṭır olduñ ey göñül / Ḥaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür **saña**
G59-5. Ḫāller āşūb bu gözler fitne müjgānlar belā / Ey Muḥibbī her biri bir dürlü āfetdür **saña**
G70-1. Cān nedürʿışḳuñ yolında virmeyem cānı **saña** / Cānuma minnet gelür ger terk idem anı **saña**
G70-2. Çün ezel ḳassāmı ḳısmet eylemiş ey gülʿīẓār / Baña bülbül nālesin gül gibi ḫandānı **saña**
G70-3. Ney gibi baġrum delindi çāresüz āh eylerem / Gönderürem her nefes āh ile efġānı **saña**
G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / Zāhidā olsun mübārek cümle dermānı **saña**
G70-5. Ṣanma ancaḳ pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı **saña**
G70-7. Böyle şīrīn yaz Muḥibbī bu meʿani naḳşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī **saña**
G71-1. Ḥüsn ile ḫulḳıʿata itdi çü Allah **saña** / Mihr āşüfte vü germ olsa ne ṭañ āh **saña**
G71-2. Nice şerḥ idebile derd-i dilüm nālelerüm / Çün gelür bād-ı hevā eyledügüm āh **saña**
G71-3. Şāh-ıʿışḳ sīneñi dög didi yücelt āhʿālemin / Gördi lāyıḳ ʿālem ü ṭablı dilā şāh **saña**
G71-4. Kūhken kendüser kūh n'ola şīrīn adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh **saña**
G71-5. Derd-iʿışḳuñda Muḥibbī ne belā çekdügini / Kimsenem yoḳdur ide ḥālimi āgāh **saña**
G76-1. Gül-ruḫuñ gördükde ḫayrān ḳaldı cümle il **saña** / Degmesün göz diyü aṣdı ġonceler heykel **saña**
G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur ṣayḳal **saña**
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil āhuñ şemʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḫācet degül meşʿal **saña**
G76-5. Elde taşvīr itmege cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal **saña**
G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle ṣalın / Reşk ide tā sidreden ṭūbā **saña**
G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken **saña** ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G85-2. Bilmedüm virdüm göñül cānā **saña** / Her ne itdüm itdüm ben baña
G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / Çünki gösterdi ṭarīḳı Ḥaḳḳ **saña**
G86-2. Her ne kim virürse āḫır cān alur / Nesne virmez bu cihān aylaḳ **saña**
G86-3. Ger benüm pendümi gūş itmez iseñ / Direm ey dil olmış olacaḳ **saña**
G86-4. Yüz ḳarasını yuyup gidermeye / Olsa ger bu göz yaşı ırmaḳ **saña**
G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl şerden ḫaẓer / Didiler maḥşerde yüzi aḳ **saña**
G87-2. Yüce itmişdür felekden ḳaşrını beñzer o māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān **saña**

G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm **saña** ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G97-4. Ol gözi cellāddan **saña** teraḥḥum gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G97-5. Zülfüñüñ zencīrine baġlandı çünki cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya **saña**
G102-1. Dimedüñ cānā ġamuñdan gerçi kim derdüm **saña** / Gün gibi rūşen degül mi çehre-i zerdüm **saña**
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki yüzüñ görüp göñül virdüm **saña**
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem **saña**
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm **saña**
G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm **saña**
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād ile āhum **saña** / Yoḫsa āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum **saña**
G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āşüftesi şems ü ḳamer / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur māhum **saña**
G106-3. Tāze gülsin gül gibi gel bülbül āhımdan ṣaḳın / Ḥayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum **saña**
G106-4. Nice yıldur bin āhı gönderürem kūyuña / Olmadı bir gün müyesser irgüre rāhum **saña**
G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum **saña**
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben sen güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḥayrānuñam öñdin **saña**
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ şuç ise seni sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl şuçlu oldum ben **saña**
G119-5. Virmiş iken Ḥaḳḳ **saña** bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿitme bu dervīşden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem **saña** olsun ṣevāb
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle ṭut dünyā ḳamu **saña** musaḫḫar oldı hep
G181-3. ʿAfv ḳıl ʿīṣyānumı kim bir aduñ Ġaffārdur / Ol Muḥammed ḥürmetine kim **saña** oldı ḥabīb
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki ṣuna **saña** dest
G197-2. Gider bu aṭlas ü fāḫir libāsı / **Saña** bir ḫırḳa çün eyler kifāyet
G203-4. Bildiler dīvāne göñlüm **saña** ʿāşıḳ olduġın / Cünbişinden bellüdür diyüñ inkār mest
G205-2. **Saña** yitmez mi bir jende ṣarıl aña ḥayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç **saña** yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G206-5. Aġla Muḥibbī aġla anduḳca her günāhuñ / Ola kim ol Ḥaṭā-pūş ide **saña** ʿināyet
G208-1. Ey göñül pīr-i muġānuñ dāmenini berk ṭut / Çünki andan ġayri virmez **saña** bir kimse ögüt
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa seni dildār / ʿĀlemde Muḥibbī **saña** pesdür bu ri ʿāyet
G211-1. Dār-ı dünyāya göñül virme **saña** budur ögüt / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu sözi ṭut
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki **saña** zerrece yoḳdur naẓar ey dost
G222-1. Heft-iḳlīmi **saña** cümle musaḫḫar buldı ṭut / ʿÖmr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser buldı ṭut
G222-3. Çün **saña** ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini **saña** müyesser buldı ṭut
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda **saña** ḳūt
G239-3. Lāyıḳ **saña** kim eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin yañuluban gāh gehi dost
G249-1. Kim didi **saña** sev güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G256-2. Gülgün meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʿāşıḳa ṣunuldı ezel **saña** müşelleş
G269-5. Ḳomazdı ʿışḳı **saña** Ḳays ü Ferhād / Muḥibbī olmasan anlara vāriş
G276-1. Benden çün bıraḳa gice oldı **saña** mi ʿrāc / Ḫak-i rehüñi itdi melāik başına tāc
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile yüzin sürdi Muḥibbī / Kimseye degül līk **saña** cān ile muḥtāc
G279-1. Virildi başuña izzetle çün tāc / Olısar ins ile cinn **saña** muḥtāc
G279-2. Ḥabībi olmasa idüñ Ḫudānuñ / Müyesser olmaz idi **saña** mi ʿrāc
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / **Saña** bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G293-3. Baña şemʿü şarāb u nuḳl u şāhid / **Saña** zāhid ser-ā-ser bu cihān genc
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem **saña** dāim gösterürler iḥtiyāc
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan ʿarż eylesem **saña** / Gelmez dilüñden ey ṣanem illā cevāb-ı telḫ
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden **saña** diye şāh ruḫ
G314-1. **Saña** ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb şūḫ / Bu cihān içre cevānlar ger şüyūḫ
G325-1. Gülşen içre gül gibi gel devlet ü baḫtüñ saʿīd / **Saña** bir nev-rūz ile olsun mübārek iki ʿīd
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum **saña** ṭutmışdur ümīd
G340-5. Pādişāhā ṣıdḳ u iḫlāṣum **saña** maʿlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün **saña** dirler şīr-i merd
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ çün / Ḳo şimdengirü disünler **saña** merd
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ Muḥibbī gel / Tā kim **saña** cihānda diye merd ehl-i cūd
G359-2. ʿİyān oldı ʿulūmı kāyināt uñ / **Saña** oḳumadan mektebde ebced
G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / **Saña** şimdengirü lāzım geldi idesin sefer
G371-3. Ṣādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki **saña** ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen **saña** bu cān ṣarmaşur
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm taḳrīr ider / Gūşuña almaduġın bilsem **saña** āhūlar mıdur
G391-4. Zāhidā **saña** yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı melāmet gözlemez nāmūs u ʿār
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil **saña** ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G409-5. Ger bugün dünyā **saña** rām olsa yarın ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G431-3. Cānā kimem ki **saña** suḫan diyem āşikār / Ṣeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / **Saña** olmaḳ melāmet ʿışḳ ile zīrā müsellemdür
G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi ʿarż it ḥaḳumdurur / Didi daḥi irişmedi **saña** zamānı var
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil naṣīḥatdür **saña** ʿālem ṣoñı vīrānedür
G455-1. Başda ḫumār defʿīni pīr-i muġāna ṣor / Dir **saña** dil hevāsını çeng ü çeġāna ṣor
G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥariṣi **saña** disün dām-ı dāne ṣor

G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir **saña** ʿiyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G495-1. Ey pādişāh-ı ḥüsn güzellik **saña** yiter / Ṣorma benüm bu derdümi derdüm baña yiter
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi **saña** bu livā yiter
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü **saña** bu ẕevḳ ü şafā yiter
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / Kim **saña** mānend yoḳ cennetde ḥūr
G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu yolda **saña** fedā ata anedür
G501-5. Ey Muḥibbī ʿayn-i raḥmetdür gelen andan **saña** / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da **saña** azdur
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum var / Benüm daḫı **saña** ḳarşu nice yüz biñ niyāzum var
G520-5. Bīgāne şanup baḳma Muḥibbī'ye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli **sañadur**
G524-5. Getür bār-ı ġama ṭāḳat Muḥibbī / Disünler ʿālem içinde **saña** er
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḫı dirsem **saña** ḥūr / Ṭan degüldür görinürsin baña başdan başa nūr
G531-5. Āh ü efġānı Muḥibbī'nüñ **saña** itmez eşer / Kim dil-i senginüñe pūlād u mermer imrenür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ **saña** niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / Kime vefā ḳılupdur **saña** ide o ġaddar
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle **saña** çāker yazar
G556-5. **Saña** lāyıḳ gelmedi hergiz dilinden medḥ āh / Defter-i ʿışḳı Muḥibbī nice yıldur ḳareler
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü urdı yāreler / Yāreler aġz açup her dem **saña** yalvaralar
G584-1. **Saña** kimdür melek diyen yāḫūd ḥūr / Yüzüñden cümle ʿālem çün olur nūr
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol **saña** selāmetler gelür
G614-2. Açduñ ey dil çü muṣḥaf-ı ḥüsnüñ / Geldi bālā **saña** belā görinür
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eş ʿārı / İşidenler diye ʿāri şi ʿr **saña** müsellemdür
G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz dilā **saña** atalardur
G634-4. Terk eyle ḳamu fikr hemān **saña** gereklü / Bir yār-ı perī-çehre mey ü āb u çemendür
G664-2. Gerçi bir ezādadur ammā şalınsañ nāz ile / **Saña** ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā şatar
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum **saña** itmez eşer / Didi sīmīn-ten olan ḳalbini mermer gösterür
G701-4. Nice bir şaḳlayam derd-i dilümi gel **saña** bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum var
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle şürāḥīden **saña** ḳılḳıl ne dir
G720-1. Her kim ki **saña** cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim anuñ da murādı tamām olur
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup **saña** taḥsīn eyleyen ehl-i Ḫorāsāndur
G751-3. Aç ḫaḳīḳat çeşmini eyle naẓar ruḫsārına / Görmez anı dīde-i ẓāhir **saña** ol perdedür
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi şanma ki **saña** cevāb ider
G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā naṭ ʿına çün / **Saña** açmazdan bel şāh dirler
G777-4. Ḳoma elden ṭarīḳ-i müstaḳīmi / Varamazsın **saña** gümrāh dirler
G814-3. Şalın ey serv-i āzādum **saña** mānend bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden āşıḳundur çün **saña** mihmān olur
G838-1. Cānuma ḫaṭıf seḥer-gehden bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ **saña** dermān cām ider
G840-7. Ey Muḥibbī virme dünyāya göñül / Diyeler merdāneler de **saña** er
G841-2. Ḳoma ṭarīḳ-i meygedei elden ey göñül / Bir sāġar ile **saña** çün ol reh-nümūn giçer
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil **saña** tenhā yiter / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i şaḥrā yiter
G888-3. Her ne kim **saña** şanursun şan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḫaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlıḳ budur
G892-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde **saña** biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G894-5. Var mı cihānda bir **saña** beñzer Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır şanur mısın ki gelüp **saña** yār olur
G914-3. Cānum n'ola dir isem **saña** ey rūḥ-ı revānum / Görünmeme de baña hemān cānuma beñzer
G914-5. Dünyā kime mihr itdi **saña** ide Muḥibbī / Cevr ile cefā ḳılmada cānānuma beñzer
G916-7. Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ terk-i cān it / **Saña** ʿuşşāḳ içinde diyeler er
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel şordum **saña** / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G929-2. Pister-i gülden yaraşur **saña** cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister yiter
G956-3. Ġamzeñe di ʿāşıḳuñ ḳatline zaḥmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür **saña** uzun yaşlar
G959-6. Ey güzeller şāhı ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı **saña** bīgāneler maḥrem gelür
G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi **saña** kim gözüñ üstinde ḳaşun var
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir **saña** ẓāhir şanasın bir nesnedür
G982-2. Olsañ yolında ḫāk **saña** eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G986-4. Alma gözüñe kuḥl-ı Ṣifāhānı ẕerrece / Ḫāk-i der-i nigār **saña** ṭūṭiyā yiter
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle cānuñı / **Saña** Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G988(a)-2. Ṣor baña ʿışḳuñ rümūzın **saña** taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G1009-1. Gün yüzüñ görüp nigārā **saña** dirsem n'ola ḥūr / ʿĀlemi ḳılur münevver berḳ urursañ ʿayn-i nūr
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / **Saña** ḳalan bir kefendür yata āḫır yiründe gūr
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / Ṣoñra cevr eyler **saña** giryān olursın ol güler
G1016-5. Ey Muḥibbī şaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / **Saña** ḥālüñi gören ʿāḳil bulur bir yol güler
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep **saña** ḳurnāġlar
G1028-3. Olmadı Mecnūn **saña** pādāş / Yürür dil vādide şehā rehidür
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı **saña** gerçi felekden yücedür / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler
G1048-2. Bir naẓar ḳıl cān göziyle gör bu lu ʿbet-bāz-ı çarḫ / Bir nefesde **saña** biñ dürlü ʿalāmet gösterür
G1058-5. Ey Muḥibbī ʿayn-ı raḥmetdür gelen andan **saña** / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1063-3. Nice yıl çekdi bu dil benden olup derd ü miḥnet / **Saña** bir gün dimedi gel beni āzāde getür

G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile **saña** zāde getür
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur żiyā / Kim ola bilsem **saña** mihr-i cihān-ārā dimez
G1117-4. Bī̇gāne gibi baḳma bugün ey perī̇-ṣıfat / Bezm-i ezelde çünki **saña** āşinālaruz
G1144-3. Her ne gelse **saña** yegdür ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1157-1. Ey ḳaşı yā cānı ber kim **saña** ḳurbān eylemez / Müşkil olur işi günden güne āsān eylemez
G1167-3. Baş eg zülfe resendür cān u dilden / Disünler **saña** ʿuşşāḳ içre cānbāz
G1201-2. **Saña** ger ḥūr u perī̇ dirsem olur bu söz ḥaṭā / Zī̇rā kim ehl-i başiret anlara ādem dimez
G1207-4. Pādişāh-ı ḥüsn olaldan dostum / Her ki göre dir **saña** ʿömri dırāz
G1212-6. Muḥibbī **saña** bir göñlek biçerler ʿakluñı düşer / Ezelden böyledür ʿādet aña hī̇ç āstin olmaz
G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm **saña** / Uġramazdun bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1217-4. Çünki rūşendür ayā ḥūrşī̇d-rū ṣıdḳum **saña** / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1218-4. Zāhidā ṣu üzre ṣalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler **saña** nihāyet ḫār u ḫas
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre yoḳdur **saña** bir feryād-res
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu **saña** ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1234-4. İşigüñde dilberüñ **saña** gedā olmaḳ yiter / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā ḳılma heves
G1248-3. Eger cān ister iseñ başum üzre / İdeyüm anı kim **saña** gele ḫoş
G1250-2. Kim **saña** bu ḥüsni virdiyse ayā şī̇rī̇n-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G1251-1. Servden gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭalʿat **saña** menzil-i felek fersā imiş
G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dī̇bā ḥarī̇r / Yegdürür **saña** ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḥall ide **saña** göstere yir mey-fürūş
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu **saña** şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vī̇rāne ābād eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden **saña** ḫāş
G1304-5. Her ne ki virdi dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür **saña** ḳarż
G1312-1. ʿIşḳ eyler ise cevr ü cefā eyleme i ʿrāż / Bir gün ola kim feyż ide **saña** da o feyyāż
G1313-1. Dil derdini ey dost **saña** nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan ṭolıdur çün fülk ü ʿarż
G1313-5. Şun nūş ideyim laʾl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḫālin ide **saña** Muḥibbʿarz
G1333-5. Feyż baḫş oldı **saña** rūḥ-ı Kemāl / Şiʿr ile ḳıl Muḥibb kemāla ṭamaʿ
G1353-5. Būse iḥsān eyle gel laʾl-ı lebüñden dostum / Meclis içre çün Muḥibbī içdi **saña** bir ayaġ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / Yeg degül midür **saña** itseñ bu sevdādan ferāġ
G1361-5. Ḳıble ḥaḳḳı ḥacc-ı ekberdür **saña** / Ey Muḥibbī kūyını eyle ṭavāf
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḫayvān gibi lāyıḳ **saña** yimekʿalaf
G1375-2. Dostum ben **saña** cānum nitekim bu tendedür / Ṣıdḳ-ı daʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferī̇n **saña** taḥammül idemezdi aña Ḳāf
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ **saña** ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ **saña** menʿ eyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse sözine ḳulaḳ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʿiyān olur **saña** ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḥācet yoḳ
G1392-1. **Saña** mı ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni yād eyleyüp her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1393-3. Şaçılu dürler **saña** kim işide elfāẓuñı / Tāze güller bitüre ger ʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī̇ cānā **saña** beñzer gül-i ter yoḳ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sī̇neñde nişān / Kim didi **saña** varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var **saña** olsun mübārek kevşer iç ḥūrāya baḳ
G1406-1. Dimezem **saña** dilā meh-veşde göz ü ḳaşa baḳ / Dest-i ḳudretle anı naḳş eyleyen naḳḳāşa baḳ
G1407-2. Nice bir yoldan şaparsın ey göñül inṣāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳī̇me çün **saña** emr itdi Ḥaḳḳ
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Şalın her yana ey servüm düşer **saña** ḫırāmānlıḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler bu libās ile **saña** dirler hemān zerrāḳ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde **saña** beñzer yār yoḳ
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle ayı ṣaḳḳ / Diseler **saña** ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1416-2. Görmedin dī̇dāruñı **saña** maḥabbet baġladum / Bu meşeldür gözden öñdin dirler ʿāşıḳdur ḳulaḳ
G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / **Saña** düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1420-1. **Saña** beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir benüm tek ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne ṣāl / Merd iseñ **saña** dimem var aṭlas u dī̇bāya baḳ
G1434-1. **Saña** şī̇rī̇n didi ben ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʿide üstād ancaḳ
G1436-5. Ey Muḥibbī̇ ġırra olma revnaḳını ʿālemüñ / **Saña** bu ʿibret degül mi ḳandadür Dārā'yı baḳ
G1437-2. İñile **saña** disünler kemānce / Yaşuñ tār sī̇neñ üzre bir deri yaḳ
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler seri / Çıḳ serī̇r-i ḥüsne virildi **saña** ser-dārlıḳ
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola tā **saña** naṣī̇b / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir **saña** ṣu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1456-2. Şanki ebr-i nev-bahārī̇dür **saña** ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1457-1. Felekde bir **saña** beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep **saña** bende senüñ tek pādişāhum yoḳ
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda **saña** beñzer göñül āvāre yoḳ
G1459-3. Gerçi dirler tī̇r-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Lī̇k teʾşir itmege cānā **saña** bir çāre yoḳ
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür **saña** ʿāşıḳ beni Ḥaḳḳ / Tañrıçün gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1462-1. **Saña** benüm işüm yoḳ bir zerrece muvāfıḳ / Sen daḥi işle işüñ her ne ki **saña** lāyıḳ
G1465-5. Yiter Muḥibbī̇ **saña** bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī̇ cān ile ālı Muḥammedüñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī̇ virmedüñ / Sen **saña** itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1470-1. Ay u günden gözlük itse çeşmine pī̇r-i felek / Görmeye gökler yüzinde **saña** beñzer bir melek
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dī̇de yine pī̇rehenüñ / Bilmezem nʾoldı **saña** ṭolu yine ḳan eyledüñ

G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz ḥīç neseb / Faḫr ḳılma ışṣı yoḳ **saña** atanuñ ananuñ
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar sevmeden gel fāriġ ol / İki ʿālemde **saña** perverdigārumdur gerek
G1503-3. Uyduñ hevā-yı zülfine uṣlanmaduñ dilā / **Saña** neler ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1515-1. N'ola dirsem **saña** ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ / Vefāsuzsın benümʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi **saña** diñle imdi yek-be-yek
G1522-2. **Saña** yitmez mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer ṣanmaz **saña** / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1529-3. Müyesser olmadı çün vaṣl-ı dildār / **Saña** ne fā'ide ṭurmaḳda cānuñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür ʿıyş idelüm / Bize ṣun sāġarı sāḳī **saña** cānāne gerek
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī **saña** sermāye yiter / Almazam mālını bir ḥabbeye ben Ḳārūnuñ
G1551-6. Yiridür çün **saña** uydı ey göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle ṣaḳın bu nefs-i ẓālimden / Ṣaḳınmaḳ çün **saña** lāzımdurur ṣeyṭāndan īmānuñ
G1563-2. **Saña** dirsem ben melek yāḫūd perī olur ḥaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı sensin **saña** beñzer görmedük
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey ʿīsi-nefes / Bir söz ile anı āsāndur **saña** ḫoş eylemek
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden ṣaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz **saña** ṣebden yeg
G1574-3. Ka'be-i kūyı müyesser oldı çün ḳılduñ ṭavāf / Lāzımıdur **saña** ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil ṭolaşma gel / Gūş itmedüñ çü pendümi **saña** beter gerek
G1583-2. Vāʿıẓā cennet ṣarābı kevṣer ü ḥūrī **saña** / Ṣimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu sa'ādet **saña** bes bulına tīġinde demüñ
G1608-1. Baña düşer āh idüp yaşumı bārān eylemek / **Saña** lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola umsam bir cevāb / **Saña** āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar çün başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur **saña** Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol ṣūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter **saña** ḳanı bülbülüñ
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki selāmet yaḳasın / **Saña** ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G1647-4. Hep güzeller **saña** baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ senüñ
G1650-3. Āşināñı yād eyleyüp bīgānei yād eyledüñ / Bilmezem kim **saña** nesi ḫoş gelür bīgānenüñ
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi yitmez mi **saña** işbu ḳadar māl ü menāl
G1654-4. Cām-ı la'lüñi neden baña ḫarām eyleyesin / Ben **saña** itmiş iken ḳanumı ey dost ḥelāl
G1655-1. **Saña** beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm tek daḫı bir bī-çāre bülbül
G1656-2. 'Işḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı cihānda **saña** beñzer yā degül
G1659-3. Yā ṣaçı zencīrini daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol **saña** kim dir'āḳil ol
G1674-6. Naẓar itmez **saña** merdümlik idüp āh ḥabīb / Ey gözüm yaşı gerek dürr ü gerek mercān ol
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik ile sen **saña** itdüñ **saña** göñül
G1677-1. 'Işḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān **saña** virürler ṣoñra dirler rāḥat al
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın ṣeri'at dāmenin / Ḫavż-ı kevṣerden diyeler **saña** yarın şerbet al
G1680-3. Ṭutalum kim cihāna mālik olduñ / Gider elden **saña** andan ne hāṣıl
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse ṭañ mıdur / Kim didi **saña** ey göñül ol bī-vefāda ol
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim **saña** teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1693-1. **Saña** kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz ṭurmayup feryāde gel
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şi'rüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler **saña** Kemāl
G1709-3. Olma mecāzī ʿışḳ ile gözle ḥaḳīḳati / Añ ol zamānı kim diyeler **saña** gūra gel
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi **saña** ḥişşe Süleymān u mūra gel
G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / Yitmez mi **saña** n'eyledi Behrām-ı gūra gel
G1711-1. Ḫaḳḳı gözle ḳo riyāyı zāhidā inṣāfa gel / **Saña** kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḥüsnüm **saña** ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu cānumı şükrāne al
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin **saña** bu zīrā muḳarrer ev degül
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭamaʿ / **Saña** ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
G1729-5. Ey Muḥibbī 'āşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol sen ḳo ne dirlerse disünler **saña** il
G1730-1. **Saña** uydum olmadum ben bir nefes ḥurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1731-1. Rūze çıḳdı çün **saña** gösterdi yüzini hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
G1733-5. ʿĀlem içre **saña** beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur **saña** / Dimezem şimdengirü dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G1749-1. Ey boyı servüm görelden **saña** virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaṣıl
G1751-1. Hīç revā mıdur ki **saña** diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel
G1758-4. Key ḳatı maʿẓūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / **Saña** ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / **Saña** yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol
G1759-3. Uralar ger **saña** tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi **saña** düşmez idesen daḫı raʿnālıḳ / Yüzüñe kimesne baḳmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem **saña** ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1767-5. Giydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Ka'be kūyuña / Ḳıble-gāhum **saña** ṭoġruldı bugün rāhum benüm
G1770-2. Cānı teslīm eyledüm giçmedi hergiz miḥnete / **Saña** ma'lūm olmadı hergiz içüm ṭaşum benüm
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eşer / **Saña** āhen-dil didüm anuñçün ey yār iñledüm
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā **saña** ḳarşu hezār oldum
G1799-5. Muḥibbī **saña** yitmez mi bu örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdün u Cem hem
G1815-1. Eyledi çīn-seḫeri çarḫaʿurūcı āhum / Ola kim **saña** irişem diyü ben ey māhum

G1821-1. **Saña** dil virdüm bu göñlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı sevdā imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil göklere zerrīn-ʿalem / Pādişāhısın cihānuñ **saña** dindi mülk-i ġam
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına /ʿAḳreb-i zülfi semenden ey göñül **saña** ne ġam
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın **saña** eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi sitem
G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / Gir ṣevāba dostum **saña** duʿā olsun dirüm
G1832-6. Bu Muḥibbī vaşlın ister bir yaña daḫi göñül / Gel nizāʿitme ne **saña** ne baña olsun dirüm
G1836-3. Benüm āhum irişdi nüh-felege / İrmedi **saña** ey yüzi māhum
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse eger gelse başumı / **Saña** daḫi ziyāde olısar maḥabbetüm
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti **saña** muḥāl didüm
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām zülf ü aġzı mīmden ırag / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül **saña** elem
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette **saña** irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ sīm ile zerdüm benüm
G1901-1. Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm / **Saña** irişmez ni'dem ey māh-ı tābānum benüm
G1906-3. **Saña** irmez mi ʿaceb çarḫa irişdi nālişüm / Çaġırup āh eylesem disem perī-nāzum benüm
G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol **saña** sem
G1913-3. Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur / **Saña** ḥālin diyemez lāla döner işbu dilüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū **saña** bir zer kemer çekdüm
G1917-3. Ḥüsn içinde **saña** beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm / Işḳ içinde baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā **saña** ḥüsn içre begüm / Yoḳdurur derd ü belā içre benüm de bedelüm
G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde derdüm **saña** şikāyet itsem
G1930-7. Muḥibbī ʿākil iseñ **saña** örnek / Bu yitmez mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G1933-3. Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam / **Saña** ḥayrān ḥalḳ-ı ālem ḥālüme ḥayrān benüm
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-büd / Dir mülki suḥan **saña** müsellem
G1939-3. **Saña** yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm **saña** / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey ṣanem / Mā-ḥażar bu baġrumın ben **saña** büryān eylesem
G1960-3. Cihāna pādişāh iken ḳul olmaḳ **saña** faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum ḳulaḳdan āh **saña** / Olmadın daḫi āşinā sevdüm
G1961-4. Baña ṭaʿn itme zāhidā **saña** ne / Anı ben sevmedüm veyā sevdüm
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi **saña** ne biter yā şimşād olam
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün **saña** bir zer kemer çekdüm
G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem **saña** ne ġam
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma var **saña** minnetüm / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1986-1. Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / **Saña** irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi yoḳdur **saña** beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī mi ʿarʿar mı didüm / Didi **saña** ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2015-5. Zīver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Kime ḳılmışdur vefā **saña** ḳıla bu pīre-zen
G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma **saña** mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ sen pāresin
G2031-5. Zāhidā olsun mübārek **saña** bu ḫūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben
G2034-3. Öldürürsin nice yüz biñ ʿāşıḳı bir ġamz ile / Ḫoş dimişdür dostum **saña** kemān-ebrū diyen
G2035-5. İşbu şiʿri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī **saña** sābāş olsun
G2052-6. Ey Muḥibbī şor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / **Saña** taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2076-2. Şorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / Şor baña kim ben **saña** ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe tīr-i ḳażā / Ḳaşlaruñ görüp daḫi **saña** kemān-ebrū diyen
G2079-5. **Saña** beg dirse bir ḳaç gün şaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2082-3. māh-ı nevdür görinür baña hilāli ḳaşlaruñ / Rāy-kecdür **saña** ey māhum kemān-ebrū diyen
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm sen ḳamer-rūsın begüm / **Saña** beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi didi / **Saña** kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2127-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yanduġum **saña** maʿlūm iken / Ḫālümi şormaḳ ne ḥācetdür varup pervāneden
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / **Saña** güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden **saña** şikāyet itsün
G2150-3. Çün gidersin bu cihān **saña** degüldür bāḳi / Ṭutalum devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile baġladı dil şüret-i ḫūn / **Saña** ʿarż itmege itdi anı bu dīde birün
G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā **saña** / Didi dünyā niceleri elde ben Żālem bugün
G2160-1. İdeli naẓar **saña** gel ey mihr-i dıraḫşān / Bu gözlerümüñ yaşı hemān oldı firāvān
G2161-1. Mihri yoḳ meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden şaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar **saña** ġamze oḳın
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd **saña** Rabbü'l-ālemīn
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar **saña** cefālar / Her-cāyi güzelden ne gelür yāri ni'dersin
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi **saña** da zāhid yiyesin ḫab ile afyon
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm **saña** yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül irmek diler cānā **saña** / Cenneti eyler ṭaleb müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ şorma sen keyfiyyetin / Vire mi **saña** ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ **saña** / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2205-4. Derd ile cefā eyledügin **saña** şikāyet / Dinmeye eger her ḳıla bir nice dil olsun
G2236-2. İctināb eyle şaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola /ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ **saña** aḳı ḳaradan seçesin
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile **saña** bir ḫāne yap / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun **saña** devletdür / Yanuñda añmasun zāhid senüñ ḫūr u cinān ḳadrin
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem **saña** hīç sāye virmezin

G2256-5. Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel / Gösterür āḫır **saña** ol dürlü dürlü miḥnetin
G2258-5. İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi / Ḫoş-edā itmiş **saña** murġ-ı ḫoş-elḥāndur diyen
G2262-3. Terk-i cān itdüñ ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / **Saña** kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyyetin / Baña şor taḳrīr ideyim **saña** bir bir ḥāletin
G2275-1. Perī dirsem n'ola ben **saña** ey cān / Olırsın bir nefes içinde pinhān
G2286-4. İtme zāhid melāmet ehline ṭañ / **Saña** yiter selāmet olmışsın
G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu eşkde sebūya / Ḫaber virür mi **saña** ḫāk-i Cemden
G2299-2. Saḫt-rūdur ḳorḳaram kim **saña** hem-ser dirile / Alma gel āyīne-i ḥüsnüñe ḳılma rū-be-rū
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh **saña** terāzū
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / **Saña** teslīm ü rıżādur ey göñül şaḳın megū
G2325-3. Bu sefer bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum göñlüm **saña** Allah ile
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo **saña** cevr ü cefālar ḳılsun / Yiridür göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2342-1. Şanma ey ḫaste göñül **saña** cānān acıya / Derd ile ölür iseñ şanma ki dermān acıya
G2343-1. Kim didi **saña** şaçuñ ġāliye-efşān eyle / Cānı āşüfte ḳılup ʿaḳlı perīşān eyle
G2344-4. Baña kūyı **saña** fırdevs zāhid / Virürsen virmeyem ḫuld yirine
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān olalum yoluña ḳurbān / **Saña** biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2363-4. Her bir nefesde niceʿaṭāIar ider **saña** / Kim ḳādir itmege ḥamdi edāsına
G2383-2. Ata itdi **saña** furḳānı sübḥān / Getürdüñ nice biñ bī-dini dīne
G2397-2. **Saña** duʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / Bāġa revāne olsan o serv-i revān ile
G2402-5. Ne şanursañ **saña** şan anı ġayre / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm **saña** ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı **saña** yitmez mi idi beyżā yine
G2421-4. Künc-i mescid **saña** ṣūfī çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2428-3. Yār itse vaṣla vaʿde getürme anı yāda / Olmaz **saña** müyesser var intiẓārı gözle
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ **saña** teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı dūşına
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey **saña** bu ālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun **saña** / Başumı yirden getür tek baġla anı terkeşe
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda **saña** yarayım ḳurbān ile
G2464-5. Ey Muḥibbī **saña** yitmez mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz **saña** hergiz vefā / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2487-5. Zāhid yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / **Saña** ne her ne ide kişi kendü başına
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẕer / Bu hevāda **saña** beñzer nice diller suḫte
G2523-2. Yaraşur **saña** luṭf u cūd u iḥsān / İdesin rūz-ı maḥşer mücrimine
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ **saña** belā üzre belā / Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / **Saña** kim didi Muḥibbī ṭamaʿ-ı ḫāl eyle
G2535-4. Aradum zīr-i felek baḫr ü beri bulımadum / **Saña** mānend güher bir ṣadef-i pāke düşe
G2538-5. El virür idi **saña** Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse
G2550-3. Senüñ ʿaybuñı daḫi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp **saña** dise
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā muʿālece / Şanma lebinden özge **saña** kimse em ḳıla
G2559-1. Yiridür **saña** göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden āhun irse göklere
G2561-3. Sen baña bir būse virdüñ ben **saña** cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña **saña** taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu ṣaḥrāda
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm **saña** ḳamu nāz gele
G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī **saña** cānāne gerekse
G2590-2. Dil derdi ḫāletin çü bir bir didüm **saña** / Laʿlüñ yoḫsa cānā umaram ṭabīb ola
G2593-5. Ey Muḥibbī virme bu dünyāya dil / **Saña** inʿām eylemez illā belā
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī **saña** nigār / Ṣaḳla cigerde her biri bir yādigār ola
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur **saña** / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki ḳamu vīrān ola
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil yiter **saña** revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2617-3. Çünki gelmez gül gibi andan **saña** būy-ı vefā / Ey göñül bülbül gibi artur fiġān u zārunı
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid **saña** yiter / ʿāşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḫi
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma sulṭān idüm / Ey felek n'itdüm **saña** derd-nāk itdüñ beni
G2631-4. Göklere başuñ irirse **saña** yoḳdur fāyide / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum **saña** itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2636-2. Bülend itdüñ kimini kimini pest / İdersin **saña** āsān her çi ḫᵛāhi
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ **saña** hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2645(a)-5. Ḳanāʿat gūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per **saña** tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı
G2646(a)-5. Hecr ile öldürüp itseñ bu Muḥibbī'yi ḫalāṣ / Çoḳ duʿālar idiserdür **saña** ḳabri çemeni
G2656-5. Muḥibbī bu naṣīḥat **saña** besdür / Ḳaçan fikr idesin Behrām-ı ġūrı
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / **Saña** bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür **saña** ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ derbendi
G2670-4. Zāhidā **saña** ṣunuldı rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2673-4. Zāhid o rāh-ı müṣelleṣ **saña** olmışdur ḥelāl / Ehl-i ʿışḳ içsün şarāb-ı cāmı bayram ertesi
G2677-4. Ṭulūʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur şu ʿleñ aġyāra / Düşer mi **saña** hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2710-5. Daḫi gelmezsen inşāfa Muḥibb / **Saña** ʿarż eyledi mūlar dü-rengi
G2716-5. Belā tīġiyle biñ kez öldürürsüñ / Muḥibbī'nüñ **sañadur** yine meyli
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür ḳıl cürme tevbe / Çü mūlar **saña** itdi dü-rengi

G2766-2. Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā ṭuraġuñ cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker **saña** ḥūri
G2766-5. Cihāna şāh olmaḳdan **saña** ḳul olmadur faḫrum / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı
G2769-5. Bu Muḥibbī dergehinden dūr olup / Müdde ʿīler çün **saña** maḥrem gibi
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde **saña** tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
G2780-3. **Saña** cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān şeh-i gerdūn-serīr itdi
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc **saña** dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan seni çün dest-gīr itdi
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan **saña** Nūḥ ömri erzānı
G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı şādī vü ġam / Muḥibbī **saña** düşdi ġuṣṣadan pāy
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi ezelden kāşki / Āşinālıḳdan **saña** çün yeg gelür bīgāne key
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür **saña** kim vāṣıl ola / N'ola Manṣūr gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der
Mh1-3. Yaraşur **saña** dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli hep şayru imiş / Dostum ḳısmet bańa ḳayġu **saña** şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur **saña** ey dil ni'deyin / Ol sebebden irişür ḥālet-i müşkil ni'deyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / **Saña** cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mr1-1. ʿĀşıḳı cevr ile öldürmek olupdur ḫū **saña** / Anuñ içün cān u dil virdüm ben ey meh-rū **saña**
Mr2-10. N'eylesün n'itsün ne ḳılsun **saña** senden dād ider / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-7. Merd iseñ ey dil şaḳın umma bu dünyādan vefā / Mihrüñ umsan eylemez illā **saña** cevr ü cefā
Mr8-19. İtseñ ṭamaʿ sen māla ger / Hīç kimse dimez **saña** er
Mr11-7. Ser-i zülfine ṭolaşma dir idüm **saña** göñül / Daḥi bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde **saña** olsun selām / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr22-5. Her seḥer-geh iderem ben derd ile feryād u āb / Hīç eşer itmez **saña** bu nālişüm ey yüzi māh
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür **saña** / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men sulṭān-ı men
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaşruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur **saña** gür
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerīf / Dostum bāde getür tā olalum **saña** ḫarif
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẓarāfetle yine / **Saña** beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẓarīf
B3. Pişe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi āhū **saña**
B4. Bir naẓarla dil alup ḳanum içer ḫūnī gözüñ / Nice ḫūnī dimeyem ben ey gözi āhū **saña**
B6. Her gice āhum şerārından yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū **saña**
B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi kim yoḳdur **saña** andan naṣīb
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şartı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese **saña** ne ġam her ṭabʿ-ı kec
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ ucı vaṣla irmek ḫoş **sañadur**
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā düşün / **Saña** Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı **saña** ḫayf
B135. Maḥabbet güft ü gūyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden yār **saña** olsun
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın / Nice irişem **saña** ben zīrā sen bālādasın
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī **saña** Ḥaḳḳ ol rūzı

şanasın [51] *T.* Sanki, gûya, sanılır ki. (TS, 2009: 3297)

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur **şanasın** şimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam ser-geşte döner **şanasın** bir āsiyāb
G143-6. Nigārā tāb-ı ḥüsnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bid-veş lerze **şanasın** kim ṭutupdur teb
G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı gözlerüm / **Şanasın** ebr oldı ṭurmaz döker āb
G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadindeʿariż eyler raḳīb / **Şanasın** cennetde virür ādeme şeyṭān öġüt
G201-5. Firāḳ u ḥasret ile eşk-i çeşmüm / **Şanasın** Dicle vüʿummāndur ey dost
G221-4. Āteş-i ruḥsārı içinde vaṭan ṭutmış yine / **Şanasın** olmış semender kākül-i miskīn dost
G336-5. Muḥibbī sīnesin mıżrāb-ı ġamla / Çalar ṭurmaz **şanasın** iñiler ʿūd
G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez **şanasın** bir eser yeldür
G400-1. Çeşm-i mestün dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / Ḫāl ü ḫaṭuñ cān uġurlar **şanasın** ḳaracıdur
G427-1. Laʿl-i nābuñ yādına her dem gözümden ḫūn aḳar / **Şanasın** bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G458-2. Yineʿıyd oldı bezendi her ṭarafʿcānāneler / **Şanasın** kim her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde yār / **Şanasın** kim oḳudı Dāvud Zebūr
G535-1. Laʿlüñi anduḳca cānā gözlerümden ḫūn aḳar / **Şanasın** bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / **Şanasın** ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde **şanasın** sāye-bān eyler
G704-2. Gözlerüm yaşıʿacebdür arturur dil āteşin / **Şanasın** kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın yaġıdur
G708-1. Göñlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / **Şanasın** ḫūrşīde gülşende seḥer şebnem ḳapar
G745-2. Gösterürʿuşşāḳa gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı **şanasın** mihr-i raḫşānʿarż ider
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / Yürür dil çıḳmaz içinden **şanasın** anda māhidür
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / **Şanasın** bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G898-3. Noḳṭalar kim āl evrāḳ üzre yir yir görinür / **Şanasın** gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G909-5. Lebüñ üstinde ol ḫāl-iʿanber-ālūd / **Şanasın** noḳṭadur bālā-yı şekker
G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm bir gedāʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur **şanasın** sulṭān uyur
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan **şanasın** ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker lebüñçün eylesem güftār şiʿr
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña ẓāhir **şanasın** bir nesnedür

G1076(a)-5. Bikr-i fikrümden Muḥibbī iḫtirāʿ itse ġazel / Ḳapuşurlar **şanasın** kim gevher aġzından düşer
G1121-1. Āteş-i miḥnetle her dem berḳ urur kāşānemüz / **Şanasın** bir ejder olmışdur dil-i vīrānemüz
G1256-1. Genc-i ḫüsne zülfini dilber girihler baġlamış / **Şanasın** zencīr ile biñ başlu ejder baġlamış
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ zülf-i Leylāsı / Dil-i dīvāne deprenmez **şanasın** pāy-bend olmış
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ şemʿ-i ḫüsnine / **Şanasın** bir bölük hindū vü perler nāre yaşdanmış
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa zāhidüñ her dem melāmetdür işi / **Şanasın** kim kendüsi olmış berāt ile muʿāf
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre şaḥrāda şanur / Zāġlardur **şanasın** ḳonıla üstinde leşüñ
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ üftādedür / **Şanasın** kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1842-1. Ben ki bir şīrīn-lebüñ Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla **şanasın** kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem **şanasın** bir ṭolāb oldum
G2340-3. İstedüm būsesini dişledi ḳarşumda lebin / **Şanasın** didüm aña göz göre gel ḳan eyle
G2370-1. Olur dil şād irişse pāy-būsa / **Şanasın** mālik olur taḫt-ı Rūsa
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur **şanasın** şaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2400-1. Zülf-i müşkīn kim görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül aşılmış **şanasın** gülzārda
G2407-2. Şehā zülfüñ ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış kebūterdür **şanasın** dest-i lāçine
G2427-2. Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi / **Şanasın** bir geştīdür durmaz döner girdābda
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür **şanasın** şalmış budaġ anda
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-i ʿışḳa **şanasın** şemʿe pervāne
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler **şanasın** sāz ṭanbūrı
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Nezr akçesi **şanasın** geldi çerāġa düşdi
G2783-3. Kemān ebrūñ ile çeşmüñ görelden / Büküldi oldı ḳaddüm **şanasın** yāy
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki **şanasın** şemʿü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir şadā güş eyledüm / **Şanasın** zehr-i ġam u derd ü belā nūş eyledüm
D12-1. Cüy-ı eşküm her yaña aḳar **şanasın** ābdur / Bu göñül iñler ḳurılmış üstine ṭolābdur
B40. Her ḳaçankim nāz ile ol mihribānum gizlenür / **Şanasın** kim ḫaste cismüm içre cānum gizlenür

şanavber [4] *Ar.* Çam fıstığı ağacı. (Ş. Sami, 2010: 1029) *bk. serv ü şanavber*

G661-2. Gören ruḫsāruñı belā ḳaddüñde / Didi gül bitürür imiş **şanavber**
G1034-1. Görüp ḳaddüñi ey serv-i semenber / İdüp reşk oldı şad-pāre **şanavber**
G1046-3. Nigārā ḳāmetüñ serv olalıdan / Görüp pest oldı ʿarʿarla **şanavber**
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi **şanavber** eyleyem

şanavber-ḳad [1] Çam ağacı boylu.

G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı **şanavber-ḳadlerüñ** / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut

sancaḳ-ı şāhi [1] Padişahlık sancağı.

G1890-1. Allah Allah diyelüm **sancaḳ-ı şāhi** çekelüm / Yüriyüp her yañadan Şarḳa sipāhı çekelüm

sancāre [1] Osmanlı yönetim sisteminde illerle ilçeler arasında kalan yönetim bölümü.

G2728-3. Āfet-i şūḫ-ı ʿAcem fitne-i āşūb-ı ʿArab / Gözi pür-mekr ü ḫiyel Rūm ili **sancārecügi**

sancılmaḳ [1] *T.* Batmak, saplanmak. (TS, 2009: 3298)

G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba döndi **şancıldı** çünki şīşe

sancmaḳ [2] *T.* Saplamak. (TS, 2009: 3300)

G657-4. Siḫe **şancup** çevirür göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G1260-4. Başına **şancup** çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher baġlamış

şandal-āviz [1] Güzel kokulu sandal ağacı gibi salınan.

G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger gelse şudāʿ / Eşk ile ḫāk-i derini **şandal-āviz** eyleyem

şanduḳ [1] *Ar.* Esvap vesair eşya vaz'ına mahsus tahtadan mustatil veya müka''abü'ş-şekl mahfaza ki cihet-i fevkâniyyesi kapağı olup açılır kapanır. (Ş. Sami, 2010: 1030)

G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne **şanduḳında** şaḳlar her kimüñ lālāsı var

şanduḳa [2] *Ar.* Küçük sandık. (Ş. Sami, 2010: 1031)

(şanduḳasına [1], şanduḳasında [1])

G405-2. Tīr-i peykānın cigerde şaḳlaram cānum gibi / Sīnemüñ **şanduḳasında** nice biñ peykān olur

G1667-4. Sīnemüñ **şanduḳasına** ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme şanmañ em degül

şanem [65] *Ar.* Müşriklerin ibadet ettikleri resm-i mücessem, büt [put], vesen. (Bir rivayette sanem madenden dökülmüş olanına ve vesen taş veya ağaçtan yonulmuşuna derlerdi.) *mec.* Güzel şahıs, dilber, mahbûbe.. (Ş. Sami, 2010: 1031)

(şanem [50], şanemden [1], şanemdür [1], şaneme [2], şanemi [2], şanemler [5], şanemüñ [4])

G16-4. Şanma kim cevr ü cefādan ey **şanem** yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe mu'tāddur dirler bāña
G30-2. Didüm ki sensüz ey **şanem** nedür bāña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G93-3. Bilüm zünnār iderdüm küfr-i zülfüñ ey **şanem** / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur bāña
G128-2. Baġla evvel bilüni zülfini zünnār gibi / Secde ḳıl ol **şaneme** deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol **şanem** / Dostlar gül yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G309-2. Derd-i dilümi her ḳaçan 'arż eylesem saña / Gelmez dilüñden ey **şanem** illā cevāb-ı telḫ
G328-3. Deyre varduñ 'arż-ı ḥüsn itdüñ şanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G401-1. 'Ālemde kimüñ sencileyin bir **şanemi** var / Kāfirdür eger zerrece göñlinde ġamı var
G418-2. 'Anber şaçuñı 'ārıżuñ üstinde ey **şanem** / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā şanur
G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili ṣorsañ ey **şanem** / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G451-2. Şol ḳadar naḳş eyledüm dilde şanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm şanur büt-ḫānedür
G487-2. Ḫaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe yüz virme ey **şanem** / Kāfir şaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G497-3. Şād olam şanma vefādan ey **şanem** / Gelse cevrüñ dil ider dāim sürür
G533-1. Gördüm yüzini ol **şanem** billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ 'ālemde ol bir dānedür
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey **şanem** zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G802-1. Var mı miṣlüñ ey **şanem** didüm didi 'Azrā meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı şeydā meger
G948-1. Deyr-i 'ālemde ḳaçan kim bir **şanem** peydā olur / 'Işḳa düşüp niceler Mecnūnleyin şeydā olur
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey **şanem** ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G1165-2. Acımazdum öldügüme ey **şanem** hecrüñ ile ger / İledürse bu şabā kūyuna āḫır ḫākumuz
G1351-7. Ey **şanem** n'itsün eger ṣorsañ Muḥibbī ḫālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1403-1. Dimeñ o māh-rū **şanemüñ** siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1420-4. Āşikāra būseñi iḥsān idersen ey **şanem** / Bu 'aceb sırrdur ki idersen baña tenhāda yoḳ
G1481-4. Zülfüñi yusam gülāb-ı eşküm ile ey **şanem** / Bil daḥi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde **şanemler** cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış anda taṣvīrüñ senüñ
G1550-5. Ey **şanem** ṭutdı Muḥibbī 'ışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ senüñ
G1606-4. Dāl-ı zülfüñ dāl gösterdüñ cefāya ey **şanem** / Bār-ı ġamdan bu elif ḳaddüm benüm nūn eyledüñ
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir **şaneme** baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey **şanem** şimdengirü mihrüñ hemān aġyāre ḳıl
G1808-1. Ey **şanem** 'ışḳuñ ġamına şanma tedbīr eyleyem / Giceler tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1816-3. Şanma ki senden uşanam ey bī-vefā **şanem** / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger senüñle dostum da 'vā-yı ḥüsn ide **şanem**
G1831-1. Her ḳaçan zībā cemālüñe olam düş ey **şanem** / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey **şanem**
G1831-2. Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet-miṣāl / Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş ey **şanem**
G1831-3. Gül yüzüñsüz ṣubḥa dek feryād ider cān bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey **şanem**
G1831-4. Derd ü ġamdan ḳurtulurdum būs ḳılsam leblerüñ / Ölmez idüm ḫaşre dek itsem lebüñ nūş ey **şanem**
G1831-5. Bu Muḥibbī derd-mendüñ bülbülüñdür gūyiyā / N'ola bir kez eyleseñ efġānını gūş ey **şanem**
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey **şanem** / Şāh şaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1879-1. Cān ile bir **şanemüñ** 'ışḳına çün pā-bendem / Baña düşnām du'ā gelse ġamı ḫursendem
G1909-5. Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbī'ye / Andan berü ki ol **şanemüñ** derd-nākıyam
G1952-4. Ḳanumı mestāne çeşmün içdügince ey **şanem** / Mā-ḥażar bu baġrumın ben saña büryān eylesem
G1964-1. Cām-ı 'ışḳı çün ezelden eyledük nūş ey **şanem** / Oluruz tā ḫaşre dek ser-mest ü medhūş ey **şanem**
G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur vaḳtimüz ḫoş ey **şanem**
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey **şanem**
G1964-4. Fi'l-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı 'ömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden seni der-āġūş ey **şanem**
G1964-5. Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur ise pāy-dār / Baña itdügüñ ḥelāl itdüm ḫoş ey **şanem**
G1964-6. Leblerüñ dārü'ş-şifāsında Muḥibbī ḫastedür / Nice yıldur añmayup itdüñ ferāmūş ey **şanem**
G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl itdüñ **şanemler** terkini / Ḫāṣa-lillah bir daḥi ben kār-ı Āzer eyleyem
G2020-2. Deşt-i ġamda ol şaçı Leylī **şanemden** ayrı āh / Ṣabr u 'aḳlı ṭaġıdup dil nice Mecnūn olmasun
G2086-2. Ey **şanem** sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey **şanem** dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2287-3. Bī-güneh 'āşıḳlaruñ ḳırduñ ḳapuñda ey **şanem** / Nev-cevānsın dostum lāyıḳ mıdur ḳan idesin
G2298-3. La'lüñi ol vaḳt öperem ey **şanem** / Eyleye bu ḫākümi aña sebū
G2323(a)-2. Şanma kim cevr ü cefādan ey **şanem** yüz döndürem / Çekmege çünki anı mu'tādam oġlandan berü
G2362-2. Uşat o deyrlere nefsüñ **şanemdür** / Nite olur büt-i Āzer şikeste
G2413-3. Ger murāduñ cān ise alduñ ḳo cevr ey **şanem** / Bu meṣeldür kimde kīn ola müselmān olmaya
G2487-1. Kim vire göñli ol **şanemüñ** göz yaşına / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gele başına
G2504-2. Deyr içinde dün **şanemler** seyrine ḫayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ baġlayaldan ey **şanem** / Mesken itduġum 'aceb midür eger teb-ḫāneyi

G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey **ṣanem** baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2644-1. Ey **ṣanem** bilsem ne içün er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından vā beni
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda ise ʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḥi ʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey **ṣanem** ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden senüñ
D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan ol **ṣanem** / Sürʿat ile giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var **ṣanemi** / Göñül içreʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı

ṣanemā [13] Ey dilber/sevgili.

G13-1. Her gice kūyuna çıḳar şuʾle-i āhum **ṣanemā** / Bilmedüm niçün irişmez saña vāhum **ṣanemā**
G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña duʿā cümle kiyāhum **ṣanemā**
G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı tüpdüz / Cemʿola ġarḳ ide dünyāyı sipāhum **ṣanemā**
G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʾIşḳa yitmez miʿaceb iki güvāhum **ṣanemā**
G13-5. Başı eflāke irüp yimez idi ẕerrece ġam / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye penāhum **ṣanemā**
G794-3. **Ṣanemā** ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile / ʾIşḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür **ṣanemā** cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe ʾīsi-demüñ
G1579-1. Eksük itme **ṣanemā** cevr ü cefā vü elemüñ / Baña ṣor leẕẕetini ben bilürem derd ü ġamuñ
G1920-3. Heves-i fikr-i ruḥ u laʾlüñ ucından **ṣanemā** / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda dönüpdür meṣelüm
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme tīrüñ **ṣanemā** / Demreni ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan
B29. **Ṣanemā** ṣanma ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B95. Ḳıble ḥaḳḳı **ṣanemā** Kaʿbe olalılan kūyuñ / Secde-gāh-ı dil olupdur baña ol āb-rūyuñ

ṣ̲āni [2] *Ar.* İkinci, birinciden sonra gelen. (Ş. Sami, 2010: 1031)

bk. cennet-i ṣ̲āni, rūḥ-ı ṣ̲āni

(ṣ̲ānidür [1], ṣ̲āniyem [1])

G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ ẕerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre **ṣ̲ānidür**
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī **ṣ̲āniyem**

ṣāniʿ-i pāk [1] Temiz yaratılışlı.

Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını naḳş eyledi çün **ṣāniʿ-i pāk** / Kim naẕar itse aña ṭañ mıdur olursa helāk

ṣanki/ṣankim [42] *T.* Tut ki, farz et ki, faraza; güya. (Ş. Sami, 2010: 1031)

(ṣanki [36], ṣankim [6])

G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi ṣorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile **ṣanki** ṭutupdur beni teb
G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları üstinde ḫāli dilberüñ / **Ṣanki** sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G343-4. Ditrerem cānā cemālüñi görüp āh eylesem / Lerze düşer cismüme bād-ı hevādan **ṣanki** bid
G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñe ʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür şām u seḥer **ṣanki** levend
G383-1. Mevc urur her yaña eşküm **ṣanki** baḥr-i ḫūndur / Şīşe-i sebz içre yāḫūd bāde-i gülgündur
G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ıżṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm **ṣankim** ṭolāb üstindedür
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / **Ṣanki** mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẕar meh-pārelerle ʿāleme / Yoḳ beḳāsı naḳş olınmış **ṣanki** āzer deyridür
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem gün yüzini **ṣanki** seḫāb ile giçer
G672-4. Māh-rūlar ḳatline ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup sünbüllerin **ṣankim** zirih-pūş oldılar
G731-4. Yine bezm-i belā içre bu göñlüm / İñiler **ṣanki** nāy-ı ḫoş-nevādur
G851-3. Ḳadeḥler meclis içre **ṣanki** güldür / Ṣürāḥi bülbül olmış ḳılḳılı var
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi zār olur / **Ṣankim** çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / **Ṣanki** bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G941-1. Ḫāller meyl ider ol ʿārıẕ-ı dil-cūya gelür / **Ṣanki** hindū peçeler teşne olup ṣuya gelür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḥayretde Muḥibbī **ṣanki** ḫal üstindedür
G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẕarla āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam **ṣanki** yaġı-vār
G989-4. Eger derd ile āh itsem ruḫ-ı zerdüm görenler dir / Ḥazān evrāḳına **ṣankim** doḳunur bād revān ditrer
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış **ṣanki** ḫᵛāb üstindedür
G1005-3. ʾIşḳ nüktesini oḳıdı gülşendeʿandelīb / Evrāḳ-ı gül **ṣanki** öñinde risāledür
G1020-4. Sīnemde şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / Ḫūn ile **ṣanki** perveriş olmış nihāldür
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler nice dil daḥi **ṣanki** ṭolābdur
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / **Ṣanki** söyler ṭūṭidür kim sükker aġzından düşer
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile her dem ʿāşıḳı / **Ṣanki** zāhid kendi olmışdur muʿāf
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / **Ṣanki** bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʾişyānuñı / Lerze gelür cisme **ṣanki** bād ile ditrer varaḳ
G1456-2. **Ṣanki** ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1842-4. Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin / Hīç dükenmez nice yıldur **ṣanki** gevher kānıyam
G1920-1. Gele başladı ḫaṭuñ aña ne çāre güzelüm / Gicei güne ḳatup **ṣanki** irişür ecelüm
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı ansuzın / Yanuma anları oḳuyup **ṣanki** gel didüm
G1992-2. Gel bir naẕarcıġ eyle didüm baña dilbere / **Ṣanki** ḫadeng-i cevr ile baġrumı del didüm
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez **ṣanki** Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḥayvān ṣuyın içmiş zülālüñ var iken

G2097-5. Virilür **şanki** Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2412-4. Nūş ḳılsam kāse-i çeşmüm yine anı ṭolar / **Şanki** cām-ı sāġar-ı İskenderi oldum yine
G2424-3. Ḳırmuzı pūş o lebi almış ele la'l-i ḳadeḥ / **Şanki** ḫūbān-ı firenkdür büt-i tersā lāle
G2503-4. Ḫaddi ile zülfini gördüm iderler ʿarbede / Rūm şāhı ceng ider **şankim** Efreng ile
G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / **Şanki** Rüstemdür gelür ceng itmege Siḫrāb ile
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / **Şanki** pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile **şanki** gülistān-ı İrem / Her aġaçlar şāḫ-ı gül pāyına dökdiler direm
Mr8-17. Elde ḳılıçlar **şanki** od / Çıḳsun felek yüzine dūd
Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā vaṣlına anuñ dest-res / İderem āh ile efġān **şanki** feryād-ı ceres
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy ile ʿālem ṭolar **şankim** yanar her yirde ʿūd

şanmaḳ [467] *T.*

(şan [2], şanalar [1], şanası [1], şandı [6], şandılar [23], şandıñuz [1], şandum [9], şanduñ [8], şanduñuz [1], şanma [192], şanmañ [82], şanmañuz [32], şanmasun [7], şanmaz [2], şanmışdur [2], şanuban [1], şanup [12], şanur [63], şanuram [4], şanurdum [5], şanurduñ [1], şanurlar [5], şanursañ [1], şanursun [3], şanursuz [2], şanurvan [1])

1. Farz, kıyas etmek, saymak. (Ş. Sami, 2010: 1031) Gibi gelmek, farz etmek. (TDK, 2011: 2028)

G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı içre / **Şandı** ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G103-2. ʿIşḳı ben āsān **şanurdum** ḳatı müşkil kār imiş / Cān u serden kim ki giçmez bağlamasun dil aña
G130-2. Dün gice giçdi uyur **şandı** beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G138-2. Ebr-i miḥnet **şandılar** gördükde dūd-ı āhı / Didiler seyl-i belādur çeşm-i giryānum görüp
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḥayrete vardum hemān **şandum** ṭutuldı āfītāb
G177-1. Gice ol meh menzilinden çıḳdı beñzer bī-niḳāb / **Şandılar** cümle cihān ḥalḳı ṭoġdı āfītāb
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne **şanup** zülfe oldı best
G209-2. Eyler cefā vü cevr ü beni incinür **şanur** / Ḳatumda anı bilmedi mihre bir ebrest
G269-4. Ṭariḳ-i ʿışḳ birdür iki **şanup** / Ṣaḳın dimeñ aña işna vü şāliş
G313-1. İtsem suāl la'lini virür cevāb-ı telḫ / Raġbet ider dilüm aña **şanur** şarāb-ı telḫ
G345-2. Müzeyyen sīnem itdüm dāġlar ile / Görenler **şanur** anı taḫta-i nerd
G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan bilmez **şanur** ṭarz-ı Nevāyidür
G393-1. Câme-i āl ile şehr içre gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin **şanur** āteş-pāreler
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil vefā **şanur** / Her ne gelürse ʿāşıḳa anı ʿaṭā **şanur**
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ üstinde ey şanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā **şanur**
G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Ṣifāhāna ẕerrece / İzüñ tozını çeşmine kim ṭūṭiyā **şanur**
G418-4. ʿIşḳuñ şafāsı nicedür ʿāşıḳ bilür hemān / Bī-derd olan anı ne bilsün belā **şanur**
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki seni gören bī-vefā **şanur**
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam **şandılar** / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini ʿālem **şandılar**
G443-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār u dirhem **şandılar**
G443-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem **şandılar**
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem **şandılar**
G443-5. ʿIşḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem **şandılar**
G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem **şandılar**
G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de ḫurrem **şandılar** / Her ne kim bī-ġamdur anı şanma ādem **şandılar**
G446-2. Ḫil'at-i zülf-i siyāhı giyeliden ḫāl-i yār / Ḳareler giymişdür İbrāhim-i Edhem **şandılar**
G446-3. Āḫiri ʿömrüñ fenādur olsa ger şad yā hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem **şandılar**
G446-4. Gözlerümden dāne dāne la'l ü mercān dökilür / Bilmediler ḳıymetin ancaḳ hem-ān-dem **şandılar**
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya teşbīh eyledi / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem **şandılar**
G451-2. Şol ḳadar naḳş eyledüm dilde şanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm **şanur** büt-ḫānedür
G497-6. Ger ḳıyām itseñ ḳıyāmet **şanuban** / Ṭura yirinden ehl-i ḳubūr
G503-2. Maḥabbet ehlinüñ ḫālini zāhid / Ne bilsün **şanur** anı serseridür
G503-4. Niḳābını ḳaçan keşf ide dildār / Gören **şanur** ki şems-i ḫāveridür
G508-4. Ben **şanurdum** yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Şoñra bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı var
G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış **şanur** Mecnūnuñ üzre zāġlar
G519-2. Bizi bī-kes **şanup** ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allahımuz vardur
G520-5. Bīgāne **şanup** baḳma Muḥibbī'ye ḥabībüm / ʿIşḳuñla bulaşdur ezelī meyli sañadur
G549-1. Sīnemüñ dāġın görenler gülsitānum var **şanur** / Şulayan göz yaşıdur āb-ı revānum var **şanur**
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum var **şanur**
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var **şanur**
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḥi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum var **şanur**
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum var **şanur**
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel ḳalmış **şanur** vīrānedür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören **şanur** gedālardur / Velī ma'ni yüzinden ger bilürse pādişālardur

G628-4. Gönlümi hicrān şebinde **şanduñuz** tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G647-4. Uġrama şaḳın eşküme ey dil **şanup** geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tünedür
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre **şanur** dürler dizer
G663-4. Gülşen-i kūyında yārüñ aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi **şanur** bād ile bārān olur
G666-2. Bīgāne **şanduñ** ey dost āḫır göz ile baḳdun / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşınādur
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / Şöyle **şanurlar** ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören **şanur** bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün **şanur** ki benge beñzer
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm **şanur** Muḥibbī şīrem / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G791-5. Muḥibbī'yi görüñ ʿışḳ āteşinde / **Şanur** içinde olmışdur semender
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev **şanduñ** / Ġurāb-ı ḳarḥuñ aġzından düşürmiş üstüḫʷānumdur
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören **şanur** bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören **şanur** ki bir ḫayrān uyur
G934-1. Cevr ider dilber baña **şanur** ki miḥnet arturur / Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı **şanur** kim daḥi yapuya gelür
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim göre **şanur** rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol rübāb üstindedür
G991-2. Yār **şandum** baña didüm sırr-ı ʿışḳ gönlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola **şanmışdur** / Aḳar şuya bend idüp eser yile ṭayanmışdur
G1070-2. Leylī zülfüñe gönül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam içre **şanup** ḫaste vü Mecnūn añılur
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam **şandılar** / Bu beḳāsuz ʿālemüñ ẕevḳini her dem **şandılar**
G1076(b)-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār ü dirhem **şandılar**
G1076(b)-3. İncelikde görmediler bilüñe mānend ḳıl / Noḳṭai beñzetmediler aġzuña kem **şandılar**
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem **şandılar**
G1076(b)-5. Işḳa düşdüm şāh iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem **şandılar**
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem **şandılar**
G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür **şanur** / Ṭañlaram nāz uyḳusından yāri bīdār eylemez
G1235(a)-2. Giceler tā ṣubḥ olınca iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı **şanduñ** bilmedüñ ey bü'l-heves
G1251-3. **Şandıñuz** Mecnūn gezer ṣaḥrāda bir dīvānedür / Ḳayd-ı ʿālemden ferāġat itmiş ol dānā imiş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger **şandum** savaşı var imiş
G1272-5. Bīgāne **şanup** eyleme red bu Muḥibbī'yi / Bilmez misin ki derdüñ ile āşinā imiş
G1293-2. Yār **şandum** baña didüm sırrı ʿışḳı gönlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu gönlüm eglenür / Şanmañ **şanur** Muḥibbī ki ẕevḳ u şafāsı yoḳ
G1441-4. Ezelden tā ebed gitmez gönülden / **Şanurlar** bilmeyenler ʿaynıdur ʿışḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı **şanursuz** vücūdum belki būdum yoḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen **şanur** anı kim ẓāhir olmışdur şafaḳ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola **şandum** niçün dün gice gelmedüñ
G1539-4. Eşk seylābını āsān mı **şanur** merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre ṣaḥrāda **şanur** / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre anı **şanur** peleng
G1655-3. Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı / Beni **şanur** görenler içmişem mül
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḥāṭa eyleyen ʿālemleri / Siz anı deryā **şanursuz** görinen deryā degül
G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı **şanup** yinür / Ḳorḳum budur ki ide seni imtilā göñül
G1675-4. Bīgāne **şanup** ʿışḳı gözden bıraḳma kim / Olmışdur evvel ʿışḳuñ ile āşinā göñül
G1707-4. Şol gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev **şanur** alsa ele peymāne dil
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān **şanup** / Esse çün bād-ı seḥer şādān olup oynar gül
G1741-4. Ruḫı üstinde dildāruñ görenler zülf-i müşkīnin / **Şanurdum** ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler yār ayaġına **şanurlar** beni ḫalḫalem
G1806-2. Didüm gönlümi gel yaḳma ḥabībüm / Didi **şanduñ** beni ben dil-nüvāzam
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı **şandum** geldi cānum aġzuma / Sāye-i ebrū imiş bildüm gümānumdur benüm
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören **şanur** beni / Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet **şanur** ol ben anı rāḥat gördüm
G2011-4. Gönlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel **şanduñ** meger peykāne sen
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni şāh **şanduñ** / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterin ḫaḳīrin
G2089-3. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar **şanur** ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar **şanur** beni teb-ḫāneyin
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını **şanup** / İtmedüm hergiz sürür illā ki ben bu uşdan
G2220-4. Ḳopdı **şandılar** ḳıyāmet ḳalḳdı yirden nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre yār elin / Ḳaşşāb **şandı** ḳan ile gören nigār elin
G2370-5. Muḥibbī bivedür dünyāʿacūze / Şaḳın aldanma **şanup** nevʿarūsa
G2382-1. Kim zülfe naẓar eyleye cān u dil içinde / **Şanur** ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2438-6. Bilmez idüm ʿışḳı ben āsān **şanurdum** dostlar / Şimdi bādüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2448-4. Zülfi yuvaladı ser-iʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar **şanası** ṭūp ile çevgān girih girih
G2448-5. Şiʿrüñ Muḥibbī şāf şuya beñzedi senüñ / Gördükde **şandum** āb-ı firāvān girih girih
G2456-5. Dün gice ki çīn-seḥer dildār imiş gelen meger / Maṭlaʿından **şanuram** gün ṭoġdı geldi ḫāneye
G2463-3. Laʿl ü mercān **şanalar** ṭolı gözüm kāsesini / Kim naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi **şanuram** geldi ecel / Anı defʿitmek ne mümkin çünki yazıldı sere
G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿitdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi **şandum** tamāmı ḥüsn çaġında

G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / **Ṣanuram** ki mārdur sīnemde girer inüme
G2524-7. Görenler sīnemüñ üstinde dāġum / **Ṣanur** açıldı ṣaḥrālarda lāle
G2543-4. Naḫcivāndur ki **ṣanur** göñlümi vīrāne görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Arāsa
G2561-1. Zülf-i ʿanber-bārını görsem ruḫ-ı dildārda / Destine sünbül aşılmış **ṣanuram** gülzārda
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḫālümi / Kim göre **ṣanur** ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2582-4. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş **ṣanur** Mecnūn-ı ʿuryān üstine
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī şöyle mest oldı / Anı kim bilmeye **ṣanur** içüpdür āb-ı engürı
G2646(a)-3. Āteş-i hecre kebāb oldı göyindi cigerüm / Eşk-i çeşmümi gören **ṣandı** ʿaḳīḳ-i Yemeni
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler ṣubḥa degin nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre **ṣanur** nāyi
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş **ṣanur** başında gören āh u vāsını
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş **ṣanur** kim görse baġrum dağını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāġını / Lāleler bitmiş **ṣanurlar** yir yir anuñ dāġını
G2674-4. Sīnemde gören şāh-ı ġama ḫayme **ṣanurlar** / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı
G2679-5. Laʾl üzre ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ **ṣanduñ** cānān büyidi
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim görürse beni **ṣanur** tīr-keş-in daḥi
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Biçāre derd-mend āh yār ola seni **ṣandı**
G2732-4. Bu Muḥibbī ṣi ʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir **ṣanurduñ** didi beñzer var imiş Selmān iki
G2734-2. Ġarḳa varmış ser-nigūn olmış iki keş **ṣanur** / Baḫr-i eşkümde görenler işbu iki ḳaşumı
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki **ṣandı** anı zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür şaşı
G2761-1. Ṣūret-i dīvār **ṣanduñ** göricek ey cān beni / Bilmedüñ mi ey perī sen eyledüñ ḫayrān beni
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden şöyle mest olmış / Görenler bilmeyüp **ṣanur** içüpdür mey-i engürı
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol serv-ḳāmeti / **Ṣandum** hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen zülfinde gördüm mū imiş / Çeşmüñi āhū **ṣanurdum** bilmedüm cādū imiş
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın **ṣanur** Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

2. Zannetmek, gümân eylemek. (Ş. Sami, 2010: 1031)

G7-4. Rūz-ı hecründe görenler beni tenhā **ṣanmasun** / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña
G16-4. **Ṣanma** kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çün ezelden cevrüñe mu ʿtāddur dirler baña
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna **ṣanmañ** zülfini / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G52-3. Ḳapusından baña dūr olsun dimiş / Anı zillet **ṣanma** ʿizzetdür baña
G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm ura **ṣanma** ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G58-1. **Ṣanma** ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile perverde seni dermān aña
G64-4. **Ṣanma** ʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G70-5. **Ṣanma** ancaḳ pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G77-1. Eger her dem urasın tīġ cānā / Ḳaçuram gerdenümi **ṣanma** ḳaṭ ʿā
G79-5. Eylese nāle Muḥibbī irişür menziline / **Ṣanmañuz** nāle vü feryādın anuñ bād-ı ḥevā
G83-2. **Ṣanmañuz** tenhā gide ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de **ṣanma** kim dermān aña
G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā **ṣanma** anı / Hey yoluñda öldügüm ol rāḥat-ı cāndur baña
G89-4. Zāhidā **ṣanma** esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G99-1. Bir daḥi **ṣanma** seni cānān aña / Terk olınmış ḳaçan cān aña
G109-3. Zāhidā **ṣanma** ki senüñ gibi yolum yañılam / ʿIşḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G117-2. **Ṣanma** kim sensüz günüm olur siyāh / Belki rūşendür günümden tīre şeb
G133-2. Pister-i gülde yatursın sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm **ṣanma** benüm ḫālüm ḫarāb
G159-4. Rāh birdür iki **ṣanma** zāhidā inkārı ḳo / Bu sebebden key ṣaḳın boynuña aşılur ṣalup
G212-3. Ġamzeñ oḳı gelelden **ṣanma** cerāḥāt oldı / Buldı murādını dil cān oldı daḥi rāḥat
G214-7. Bir ḳadeḥ nūş eylemiş **ṣanmañ** çemende ʿandelīb / Būy-ı güldendür hemīşe bülbül-i gülzār mest
G224-3. Zāhidā **ṣanma** beni mest-i mey-i engür olam / İçmişem cām-ı maḥabbet cür ʿasın rūz-ı elest
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür **ṣanma** dükenmez yiyüp ġam ṭurma ṣaç
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi **ṣanmañ** şarāb eyler feraḥ / Leblerin ẕikr eylesem ol laʾl-i nāb eyler feraḥ
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum **ṣanmañ** beni siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum müstaʿid
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā **ṣanma** sözüñ teʾşir ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G370-5. Vuṣlat eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp **ṣanmasun** bir daḥi bu demler gelür
G370-7. Üşenür **ṣanma** Muḥibbī tīr-i ġamzenden şehā / Sīne-i mecrūḥına geldükce merhemler gelür
G378-1. Gülşen içre giceler bülbüllerüñ efġānıdur / Jāle **ṣanmañ** çīn-seḥer gül içre baġrı ḳanıdur
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine yazsun bu Muḥibbī / **Ṣanmasun** böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ **ṣanma** / Atar āh oḳların āṣıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G394-2. Her kim ki bile leẕẕet-i ʿışḳuñ ṣafāsını / **Ṣanmañ** anı ki derdini dermāne ʿarż ider
G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni **ṣanma** ki sen ʿāḳil olur
G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / Laʾl-i leb-i dilberden ulı **ṣanmañ** emi var
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ **ṣanma** kesi var
G405-5. Zārī ḳılsun ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / **Ṣanma** her gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī tā ezel / **Ṣanmañ** anı ḫūr u ya ġılmān sever
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem sirişküm **ṣanma** bil demdür
G421-5. Bende-i muḫliṣ Muḥibbīʾdür didüm redd eyledüñ / Didi **ṣanma** cevr anı yā ṣīve yāḫūd nāzdur
G433-4. **Ṣanma** ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīṣi **ṣanma** dilümde fesānedür / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum zebānedür

G446-1. Ẓāhirā ṭaşum görüp içüm de ḫurrem şandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı **şanma** ādem şandılar
G448-2. Ḫāli **şanmañ** ḫüsninde zīverden anuñ / Anberine zülfine zīver ṭutar
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ **şanmañuz** ārāmı var
G466-3. Bu göñül ḫastesine **şanma** ʿīlāc ola ṭabīb / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʾb ile cānān alur / Cān virür bu yolda **şanmañ** derdi ḳor dermān alur
G479-2. Hüsre-i dil teng **şanma** gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G497-3. Ṣād olam **şanma** vefādan ey şanem / Gelse cevrüñ dil ider dāim sürür
G521-4. Jāle **şanma** seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni **şanma** ki göñlüm zendedür
G534-5. Dil gider **şanma** Muḥibbī āḫır anuñ ʿışḳına /ʿĀḳıbet derd ü belā vü miḥnet ile dīn gider
G538-1. Dilā ḳat eylemek ʿışḳuñ yolını **şanma** āsāndur / Belā derbendidür yolları rīk ü beyābāndur
G539-5. Ger Muḥibbī'ye yār ḳılsa cefā / İncinür **şanma** ol şafālar ider
G545-4. Beni tenhā **şanmañuz** ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G546-2. Vaḳt-i seḥerde bülbül-i dil-ḫaste yaşıdur / Evrāḳ-ı gülde gördügüñi **şanma** jāledür
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḥi **şanmañ** ki varup mekteb ister
G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin ʿāşıḳların **şanmañ** ki siz āhestedür
G578-3. Zāhidā **şanma** beni cennet ü ḥūrā dileyem / Göñlini ʿāşıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G582-1. Ḫūn-ı dildür içdügüm **şanmañ** beni şahbā çeker / Nāy-veş iñler bu göñlüm her dem āh u vā çeker
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / **Şanma** anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G601-2. **Şanma** düşnām idesüz incine dil ḥaẓ iderem / Her ne deñlü ki cefā eyleyesin nāz gelür
G601-3. Resen-i zülfüñi elden ḳomayup cilve ḳılur / **Şanma** kim bencileyin ʿāşıḳ-ı ser-bāz gelür
G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer **şanmañ** anı siz ol perīdür
G609-3. Bāġ u şaḥrālarda **şanmañ** lālelerdür görinen / Ehl-i ʿışḳuñ baġrı ḫūnından dökilmiş ḳanıdur
G610-1. ʿIşḳ elinden sīneme **şanma** cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz **şanmañuz** tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G623-4. Ger şadā itseñ gelür kūh-sārdan āvāzeler / Kūh-ken çekdügi bārī **şanmañuz** hāmūn çeker
G627-4. Bāġda yir yir açılan **şanma** lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden **şanma** ḳaṣdı ġayridür
G637-5. Muḥibbī **şanma** ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G640-1. Leblerüñden kim bugün sāġar çeker / **Şanma** ferdā minnet-i kevṣer çeker
G644-7. Eksilür **şanma** Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / Ṣā ʿirüñ göñli için dirler ki cevher kānıdur
G650-2. Ortada ʿışḳa esīr **şanmañ** olam ben yaluñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp **şanmañ** anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān yir yir
G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü āh idem / Ṣafaḳ **şanmañ** dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd **şanma** ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G676-3. Şemʿ güler şād olur yandugına pervānenüñ / Cān virürse ger hezār **şanmañ** gülüñ pervāsı var
G677-2. Degme nā-kes terk-i cān itmez leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan **şanma** hep Ferhāddur
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller ṣāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī **şanma** andan dād irür
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / **Şanma** ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G702-4. Dilberā **şanma** ki maᶜmūr ola ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm **şanmañuz** dil āteşin teskīn ider
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı **şanmañ** ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan **şanma** müjgān ögredür / Aġz açup gūşına ol zülf-i fettān ögredür
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge ʿāşıḳa **şanma** devā olur
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / Ṣūfi gibi **şanma** ki göñül bihiştedür
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil ṭabībi **şanma** ki saña cevāb ider
G784-1. Leblerüñ fikri nigārā **şanma** fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri ya bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G793-1. Sīnede ʿışḳ āteşini nār **şanmañ** nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur
G793-2. Degme nā-kes cāna ḳıymaz ʿışḳ-ārā berdār ola / Ehl-i ʿışḳuñ cümlesini **şanma** kim Manṣūrdur
G794-3. Ṣanemā **şanma** ki senden uṣanam cevrüñ ile / ʿIşḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G800-3. Görinen ṣubḥ-dem **şanmañ** ṣafaḳ gökler kenārında / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G805-3. Berre düşmiş **şanmañuz** Mecnūn bir dīvānedür / Gördi yoḳ būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G806-5. Ey Muḥibbī key şaḳın dil virme dehre **şanma** genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ **şanmañ** / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / **Şanma** ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi var
G820-3. Nüh-felekden giçer ʿāşıḳ idicek derd ile āh / **Şanmañ** āh-ı seḥere kevn ü mekān ḫāyil olur
G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / **Şanma** mihrüñ bu göñülden güzelüm zāyil olur
G828-4. Āh ile **şanma** göñül yaşını teʾṣir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ **şanma** ki ol kār eyler
G830-5. Muḥibbī muḥkem işdür ʿışḳ bāzı / Bu kārı **şanma** ayruḳ kāre beñzer
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / **Şanma** ol dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān **şanursun** / Bu kārı şanma ġayri kāre beñzer
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı sen āsān şanursun / Bu kārı **şanma** ġayri kāre beñzer
G843(b)-2. Ḳaçınur **şanma** sīne ġamzeñden / Gelse tīrüñ nişān-ı devletdür
G844-1. Ġam şebinde cān u dil **şanmañ** ki bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey ne ādem yalıñuz **şanmañ** bile ʿālem yanar
G865-1. dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür **şanma** anı zaḫmetdedür
G888-3. Her ne kim saña **şanursun şan** anı ḳardaşuña / Fiʾl-ḥaḳīḳa sözümi gūş it müselmānlıḳ budur

G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı var / ʿĀşıḳuñ derdi öküş **şanmañ** anı dermānı var
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ **şanma** ki ad u şanı var
G895-7. Bu Muḥibbī sözleri virür ḥaḳīḳatden ḫaber / **Şanmañuz** andan gelen efsūnla efsānedür
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır **şanur** mısın ki gelüp saña yār olur
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / **Şanma** ki cihān içre o şems ü ḳamer ister
G904-3. Laʾl-i nābında görinen **şanmañ** anı ḥaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl üstindedür
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur **şanma** seni gözler uyanıḳdur
G910-5. Nigārā **şanma** ʿışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / Yoluñda öldügüm billāh reh-i ʿışḳuñda şādıḳdur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle zülfinden ḥaẓer / Pīç piç olmış yatur **şanma** ki ol ṣu ʾbān uyur
G929-6. Kūyuna varmaz gönül eyler viṣālin ārzū / ʿĀşıḳ-ı dildāra **şanmañ** cennet ü kevṣer yiter
G934-6. Zāhidā ṭāʿat degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın **şanma** ṭāʿat arturur
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi güş eylemez **şanma** ki senden derdi var
G939-1. Zāhidā **şanma** rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler bilür / Bādenüñ ẕevḳ ü ṣafāsını müdāmīler bilür
G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa ṣabā **şanma** güẓāf / Sünbülüñden **şanma** olmaġ içün būya gelür
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / **Şanmañ** bu yolda ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G945-4. Zāhidā **şanma** ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ faẓlıdurur yoḫsaʿamelden ne gelür
G949-2. Şuʾle-i āhum görinür her seḥer **şanmañ** ṣafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri benüm **şanma** ḫayālüm var
G966-3. Bu çarḫ-ı bī-vefā ḫālin görüp ḳim buña dil baġlar / Gelenler dār-ı dünyāya meger gitmez mi **şanmışdur**
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesemʿālem yanar **şanmañ** ki ancaḳ nāmeler
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol **şanma** ki ġayri yirdedür
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz ṭabīb ʿilāc / Laʾlinden özge derdine **şanmañ** devā giçer
G980-2. Derdi ile ḫoş giçer dil dilberüñ / Derdüme **şanma** devāsı ḫoş gelür
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur ʿışḳ kitābı / Oḳınmaz **şanma** sen taʾlīme beñzer
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini ʿāşıḳların **şanmañ** ki siz āhestedür
G1003-1. Sīneme seng-i cefā **şanmañ** ki miḥnet arturur / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1005-2. Bülbül çemende **şanma** ki dāim sürūd ider / Gül şevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar **şanmañ** olam bī-huẓūr / Çünki andandur gelen bulur anuñla dil sürūr
G1016-1. Her ḳaçan bād-ı ṣabādan açıluban gül güler / Nāle eyler ḳarşusında **şanmañuz** bülbül güler
G1023-2. Eger giçdi ise Mecnūn u Ferhād / **Şanur** mısuz ki bu ʿālem tehīdür
G1047-5. Gel Muḥibbī gönlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi her ṣayd **şanmañuz** iḥrā-yı fitrākumdurur
G1076(a)-4. Er odur kim ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / **Şanmañuz** itmek şikāyet siz er aġzından düşer
G1077(b)-3. Ey ṭabīb **şanma** ʿilāc ola göñül ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı **şanma** kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı şādī bilüp ḫurremlerüz
G1081-2. Ḳarż ile yine dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / **Şanma** dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1083-1. Yolına cān virdügümi gerçi cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol **şanmañ** anı cān istemez
G1083-5. Aġlamayınca gülüp sen gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum **şanma** ki bārān istemez
G1089-4. Dükenür **şanma** çeşmüñ kisesinden / Yime ġam anda dinār eksük olmaz
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca bu Muḥibbī **şanma** feryād eylemez
G1097-1. Kūyına varmaġa **şanmañ** ki beni yārüm ḳomaz / Ṭāliʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik gözi nem / **Şanmañuz** ḳanlu yaşum taḫt-ı serādan giçemez
G1116-1. **Şanma** şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya ṣatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1118-1. Zāhidā **şanma** bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1118-5. ʿĀşıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / **Şanma** cennet isterüz zāhid ya ḥūrāsındayuz
G1121-2. İncinür **şanmañ** cefādan cevre muʿtād olmışuz / Süd yirine zehr-i ġamla başlamışdur anemüz
G1121-3. Zülfi zencīrinde çün baġlandı bu cān u göñül / Dostlar hüşyār ola **şanmañ** dil-i dīvānemüz
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā **şanma** ki sensüz eṣer olmaz
G1124-2. Dostum cevr ü cefādan **şanma** kim yüz döndürem / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1130-1. Zāhidā **şanma** bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dīdār isterüz
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliş olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib **şanma** dinār isterüz
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / **Şanmañuz** şimdengirü nāmūs ile ʿār isterüz
G1141-5. Eksük itme göz yaşını ḳalbi mermerse daḥi / Bir zamān ile Muḥibbī **şanma** ki pīr eylemez
G1142-3. Zāhidā **şanma** senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı **şanma** mecāz
G1147-4. Tehī **şanmañ** n'ola gitdiyse Ferhād / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli pīşe olmaz
G1152-4. Bahā-yı vaṣl eger alsa gözümden / Bu dehri **şanmañuz** pür-sim ḳılmaz
G1154-1. Cehd itme dilā yār-ı vefā-dār ele girmez / **Şanma** ki velī cevr ü cefākār ele girmez
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde **şanmañ** eşke mālikem / Laʾl ü gevherle ṭolı dildür bizüm gencīnemüz
G1175-2. **Şanmañuz** bir daḥi maʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḥi vīrāndur henüz
G1185-1. Zāhidā **şanma** senüñ tek biz selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artarʿışḳı **şanma** ol günāhı eylemez
G1197(a)-5. Oldı Muḥibbī ʿışḳ ile rind u melāmeti / **Şanmañ** anuñ her işi ḳallāşa beñzemez
G1200-1. Zāhidā **şanma** senüñ tek biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ nerre-şiriyüz / **Şanma** bizi ki ḥırş ile biz mūşlardanuz
G1211-3. Her kişi cān terk ider **şanma** leb-i şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil Ya ḳūbı ḥüzn içre ḳalur **şanma** ḫazīn olmaz
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / **Şanur** mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz

G1213-1. Zāhidā **ṣanma** senüñ tek biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1233-4. **Ṣanma** her ʿāṣıḳ olan cān vire cānān yolına / Degme Manṣūr daḥi eylemeye dāre heves
G1262-3. Vādī-i ġamda gören Mecnūnı ʿuryān **ṣanmasun** / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī **ṣanma** ki dildāra te'şir eylemiş
G1351-6. Ḫāller **ṣanmañ** anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller ṣaydı içün eylemişdür zülfin aġ
G1371-6. Bu Muḥibbī **ṣanmañuz** kim dostlar yüz döndüre / Leşker-i aʿdā eger olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı yoḳ / Anı **ṣanmañ** gözi yaşlu dilinde āh u vāhı yoḳ
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / **Ṣanursun** ʿāşıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / **Ṣanma** kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1398-3. Her biri bir ehl-i ʿışḳuñ dīde-i ḫūn-bārıdur / **Ṣanma** bir bir lāleler açıldı gel kūh-sāra baḳ
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu gönlüm eglenür / **Ṣanmañ** ṣanur Muḥibbī ki żevḳ u ṣafāsı yoḳ
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere iden ʿurūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde **ṣanmañ** nārı yoḳ
G1435-1. **Ṣanma** ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẕālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫilʿat-i şāhı / Başumdan şuʾle-i āhum benüm **ṣanmañ** külāhum yoḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḥālet / Bu yüzden **ṣanmañuz** żevḳ ü şafā ile sürūdum yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar **ṣanma** ki dādum yoḳ
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni ḫoş-ḥāl eyledüñ / Zehr ṣunduñ anı **ṣanma** şekker ü bāl eyledüñ
G1498-4. **Ṣanurvan** olmış meger ʿāşıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde od yanarsa tab-daruñdur senuñ
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde **ṣanmañ** nücūm / Sīnesine irişür her gice āhumdan ḫadeng
G1520-4. **Ṣanmañuz** lāle degül vādiler içre görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer **ṣanmaz** saña / Diye ḫūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1534-2. Leẕẕet-i derdi bilen **ṣanma** ki dermān ister / Ġam u derd ile anuñ cānı feraḥ-nāk gerek
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa sīne dāġın gerçi ki dām eyledüñ / **Ṣanma** ey dil kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1579-3. İncinür **ṣanma** beni cevr ile rāḥat buluram / Çekmişem cevrüñi çoḳ arta kemāl-i keremüñ
G1583-3. Bulunur **ṣanma** cihānda bir vefālu mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek
G1611-4. Bir nefes **ṣanma** gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḫ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1614-4. Ḳurtaram **ṣanma** elümden kim alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına destümde dāmānuñ senüñ
G1654-3. **Ṣanma** āsān dilā maʿreke-i derd ü ġamı / Işḳ ile ceng idemezsin olasın Rüstem-i Zāl
G1656-1. Rind ü ḳallāşam benüm fikrüm ġam-ı ferdā degül / Bāde-i ṣāfʿeldedür **ṣanmañ** dem-i ṣahbā degül
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup zār iden bülbül gibi / **Ṣanmañ** ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1657-5. Pīr olduñ ise **ṣanma** Muḥibbī ola dil pīr / Bir tāze cevānı sevüben tāze cevān ol
G1666-4. Göñlümüñ Baġdādına gel gözümüñ yaşına baḳ / Köpridür giçmege ḳaşum **ṣanma** anı mül degül
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme **ṣanmañ** em degül
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / **Ṣanma** kim saña teraḥḥum eyleye ol seng-dil
G1706-2. **Ṣanmañuz** Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / Işḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G1737-5. İki **ṣanma** vir metāʿ-ı vaṣlına biñ cān u dil / Çünki ʿışḳ ehli Muḥibbī eylemez fikr-i muḥāl
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḫasretiyle ṣubḥa dek / Gül yüzüñsüz **ṣanma** kim cān bülbüli nālān degül
G1740-5. Aġlayup zārılıḳ itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi **ṣanmañ** ki dilber ḫālüme ḫandān degül
G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir aneden / **Ṣanmañuz** kim ol benüm süd bir ḳarındaşum degül
G1757-3. Jāleler **ṣanma** seḥer-geh belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G1760-1. Yoluña cānum fedādur **ṣanma** sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter degül
G1763-5. Rām olur **ṣanma** Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G1766-5. Ey Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsıyam / **Ṣanma** güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen ḳılam
G1792-3. ʿĀşıḳam rindem bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā şāhidle meyden **ṣanma** perhīz eyleyem
G1795-4. İncinür **ṣanma** zenaḫ çāhında dil / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur benüm
G1796-2. Zīr-i felekde **ṣanma** görinen nücūm ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur dilde āteşüm
G1808-1. Ey ṣanem ʿışḳuñ ġamına **ṣanma** tedbīr eyleyem / Giceler tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni **ṣanma** ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam
G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarābını / **Ṣanur** mısuz ki ḫaşre degin ḫoş-mend olam
G1816-3. **Ṣanma** ki senden uşanam ey bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / **Ṣanma** kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1834-4. Cürʿa-i cām-ı lebüñden çün ezel nūş eyledüm / Ol zamāndan berü mestem beni **ṣanmañ** ayıḳam
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / **Ṣanma** İrāna varup kuḫl-ı Ṣifāhān isterem
G1851-1. **Ṣanmañuz** sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / Şuʾle-i dildür görinen şimdi ṭaşumdan benüm
G1858-2. Gülşen-i ḫüsnüñde cānā giceler tā ṣubḥa dek / **Ṣanma** kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng / Ḫiyle-ger **ṣanmañ** ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G1876-1. Zāhidā zühd ü salāḥı **ṣanma** kārumdur benüm / Işḳ ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G1877-6. Göreli zencīr-i zülfüñ bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar **ṣanmañ** ki ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / **Ṣanma** laʾlüñ ẕikrini ey dost tekrār eylemem
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Mest-i ʿışḳam tā ebed **ṣanmañ** ki hüşyār olmışam
G1891-3. Gözüme kuḫl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün **ṣanma** Ṣifāhāna varam
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı meʾnūs göñül / Derdüm **ṣanma** ḳoyup isteyü dermāne varam
G1921-5. **Ṣanma** cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre / Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter / **Ṣanmañuz** kim heves-i manṣıb ile cāh çekem
G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid gibi **ṣanmañ** riyāyı isterem
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu yolda ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde **ṣanma** ġayri rāyı isterem
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa tevekkül yimezem ferdā ġamın / Zāhidā **ṣanma** senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / **Ṣanmañuz** dil āteşin āb ile teskīn eyledüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalalıdan dostlar **ṣanmañ** kenārı görmişem
G1976-1. Ṣalınan boynuñda zülfüñ **ṣanma** āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1979-1. Görinen boynumda **ṣanmañ** dūd-ı āhumdur benüm / Cürm ü ʿışyān ile cemʿ olmış günāhumdur benüm
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif / Zāhidā **ṣanma** senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam
G2007-1. Nigārā mest-i çeşminden ḫarābam / Beni **ṣanma** ki ben mest-i şarābam
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevraḳın / Ṣalāḥdan dostlar **ṣanmañ** kenārı görmişem
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm **ṣanmañ** ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2062-7. Gedā-yı kūyun olmaḳdur hemān ʿālemde maḳṣūdum / Bunı **ṣanma** ki ʿālemde Muḥibb māl ü cāham ben
G2066-4. **Ṣanma** var bu cihān içinde ḳarār / Şöyle bil bunda yoḳ ḳarār şaḳın
G2125-2. **Ṣanmañuz** ṣūfī ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2142-4. ʿĀşıḳam **ṣanmañ** beni ʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ ile giçen bir demin
G2144-1. Yapdı **ṣanmañ** ḳaşrını kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen başdan
G2146-1. Dehr içinde dostum **ṣanma** beni ferzāneyin / Zülfüñüñ sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2156-1. **Ṣanmañ** ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum ki derdümi sulṭāna virmezin
G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī **ṣanma** anı ṭāliʿ-i seyyāreden
G2162-4. Benüm çāk-ı girībānum görüp **ṣanmañ** hemān ancaḳ / Naẓar eyleñ bu çākümden görinür çāk-tā-dāmen
G2203-4. Gice **ṣanmañ** ki felekde görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı şererdür dil-i sūzānumdan
G2231-5. Cān virüp **ṣanma** Muḥibbī alasın bir būse / Kimseler ḫüsni metāʿına ḫarīdār olmasun
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar **ṣanmañ** ziyān
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü ṭolābdur gözüm / Esbāb-ı ḫüsnüñi **ṣanma** ṣaḳlamaġ içün
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / **Ṣanmañuz** tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2294-3. **Ṣanma** ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen şūrīde bir pejmürdesin
G2323(a)-2. **Ṣanma** kim cevr ü cefādan ey ṣanem yüz döndürem / Çekmege çünki anı muʿtādam oġlandan berü
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile **ṣanma** ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā tükene
G2334-2. ʿIşḳ mirāşı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / **Ṣanmañ** ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā tükene
G2342-1. **Ṣanma** ey ḫaste göñül saña cānān acıya / Derd ile ölür iseñ **ṣanma** ki dermān acıya
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / **Ṣanmañuz** ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2384-2. Ey dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / Tā ḥaşre deñlü mestdür anı **ṣanma** ayıla
G2400-5. Eşk-i çeşmidür Muḥibbī'nüñ yā baġrı ḳanıdur / Lāleler **ṣanmañ** görinen dāmen-i kūhsārda
G2402-5. Ne **ṣanursañ** saña **ṣan** anı ġayre / Ḳuyuyı kim ḳaza ḳazsuñ boyınca
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ **ṣanma** ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi zülfini ḫālini idüp dāne
G2462-5. Söz gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye **ṣanma** ki böyle güher düşe
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine yārüñ güzel dimiş / Āh ile eşk **ṣanma** dilā aña kār ide
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā **ṣanma** incinem / Her ne gelürse senden o ben ḳula kām ola
G2477-2. Lāleler **ṣanmañ** ki yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken ṣaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp **ṣanma** sürūd eylemeye / İñleyüp nāle ḳılup āhını dūd eylemeye
G2498-3. Bī-güneh ʿuṣṣāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür **ṣanma** senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2499-6. Her kim ġanī olursa **ṣanmañ** ḫuẓūr ider ol / Dervīşlige ola ḳānīʿ ʿömri giçer ṣafāda
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız **ṣanma** bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2542-5. Ḥaḳīḳat sözlerini diñle benden / Göñül virdüm beni **ṣanma** mecāza
G2557-4. Bu derd-i ʿışḳa itme dilā muʿālece / **Ṣanma** lebinden özge saña kimse em ḳıla
G2572-4. Çünki āb üstindedür gördük bināsı ʿālemün / **Ṣanma** muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / **Ṣanmañuz** ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2586-6. Lebüñden būse aldı cān virdi / Muḥibbī **ṣanma** kes dir engübīnde
G2626-2. Seni cān ile eger sevdüm ise **ṣanma** günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādişehi
G2643-1. Miḥnet ile **ṣanma** baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm yaş olmadı
G2645(a)-4. Giderse vādiye Mecnūn anı bī-ḳayddur **ṣanma** / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası
G2680-2. Yalġuz beni **ṣanma** yüzüñe ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri kāş-in daḥi
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde **ṣanmasun** / Yir yir bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḥi
G2712-1. Bu fenā dünyāda **ṣanmañ** cāh ü māl egler beni / Bir yüzi gün alnı meh ḳaşı hilāl egler beni
G2721-2. Ey göñül **ṣanma** olursın bend-i zülfinden ḫalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū seni
G2767-5. Arasan **ṣanma** Muḥibbī bulma genc-i viṣāl / Añılur adı hemān kendüsi ne-yāb gibi
G2772-5. Menʿola **ṣanma** Muḥibbī eyleme sīneñ siper / Tīr-i āhenden giçer atsa kemān-ebrūları
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı **ṣanmañ** ṣafaḳ / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı
Nş2-3. Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür **ṣanmañ** ki anı ayıla
Mh1-1. **Ṣanmañuz** mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum sever / Līk cevr ile cefā ġāyet de cānānum sever
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür **ṣanma** anı engübīn / Ehl-i ḫāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿīn / Sırr-ı dehrüñ ṣūfiyā bu vech ile irşādı var
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine **ṣanmañ** pīrehen
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider **ṣanma** mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim seg gedādan ḳorḳmaz
Mh15-5. **Ṣanma** kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek sīneden bu ġamzeler
Mh16-6. **Ṣanma** göñlümi benüm olʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḫal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirdenʿālemi
Mh17-5. **Ṣanmañuz** gidem ben ol şīrīn-zebānı terk idüp / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı terk idüp
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi **ṣanmañ** ki āgāh eylerüz

Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen **şanma** devāsına yeler / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr20-7. Seng-i miḥnetle göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes **şanmañ** daḥi ʿālemde dil şād eyledüm
Mr26-8. Göz yaşiyle **şanmañuz** nem-kīn olur dilde leheb / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr29-5. Gösterüp dünyāyı dünyā itmesün minnet baña / Anuñ ile **şanmasun** kim irişür rāḥat baña
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / **Şanmasun** nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin
D12-2. Rūy-ı dilberde görinen **şanmañ** anı ḫāl ü ḫaṭ / Muṣḥaf-ı ḥüsninde ḳonmış noḳṭa vü iʿrābdur
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür bunı sen **şanma** ki bārī düşer
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / **Şanmañ** ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme uyḫu getürür
D17-1. Cevrüñ efendi **şanma** ki miḥnet nişānıdur / Geldükce ḳalbe belki maḥabbet nişānıdur
D24-2. Dil ḫaste olup derdüñ ile düşdi ayaḳdan / Ey dost anı **şanma** ki ola mütemārıż
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı ey dil daḥi uşlanmaz mısın / Ḫʷāb-ı ġafletden uyan hīç olasın **şanmaz** mısıñ
D36-1. **Şanma** seni ki ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse murāda irmedi bu kār-ḫāneden
B29. Ṣanemā **şanma** ki sensüz bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde yoḳ eṣer / Belki ḥayvāndur anı **şanmañ** beşer
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı siz **şanmañ** nücūm
B192. **Şanmañuz** ḳat eylemek ʿışḳuñ yolın āsān ola / Anda kim kūh-ı belā ġam çekse bī-pāyān ola

şarʿ ṭutmaḳ [1] Sara nöbeti geçirmek.

G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp yire düşer gūyā ki **ṭutar** ayı **şarʿ**

şararmaḳ [4] *T.* Sarı olmak, rengi sarıya dönmek. (TDK, 2011: 2033)

(ṣarardı [1], ṣararmış [1], ṣararup [2])

G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn şarāb ile ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi **şararmış** ḫuşk-leb
G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa ger yār şemʿ / Olmaz idi **şararup** dil-ḫaste vü bīmār şemʿ
G1660(b)-4. **Şararup** ḫaddüm gibi nesrin ola / Ger göre ol ʿārıż-ı ḥamrāyı gül
G2707-5. Muḥibbī çeşm-i bīmāruñı gördi / **Şarardı** nīlüfere döndi rūyı
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime **şarardı** yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken bilür

şarartmaḳ [1] *T.* Rengini sarıya çevirmek, sararmasına yol açmak. (TDK, 2011: 2033)

G1332-5. Muḥibbī gibi yaḳup baġrı yaġın / **Şarardup** beñzini bīmār olan şemʿ

sarāy [10] *Far.* Hükümdârân hazerâtının meskeni ve dairesi; büyük ve musanna konak. (Ş. Sami, 2010: 1033) *bk. ḳaṣr u sarāy, ṣırça sarāy*

(sarāyı [1], sarāyın [1], sarāyına [4], sarāyından [2], sarāyını [1], sarāyuña [1])

G688-5. Ṣan ṭulūʿ eyler Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh **sarāyından** çıḳar
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā **sarāyını** / Zīrā ki buña her gice mihmān gelür gider
G815-4. Dil virme key şaḳın bu cihānuñ **sarāyına** / Her kim ki aña ḳonsa hem ol an gelür giçer
G988(b)-5. Ṣan ṭulūʿ ider Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh **sarāyından** çıḳar
G1508-2. ʿIşḳuñ **sarāyı** yücedür aña çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek
G1796-3. Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm **sarāyına** / Ḳanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum
G2317-2. Olup ḫarābāt eri vü çāk it muraḳḳaʿuñ gel / Pīr-i muġān **sarāyına** gel ʿār u nāmı ḳo
G2387-4. Çıḳam kemend-i āh ile derdüm **sarāyına** / Gök yüzine çıḳılmaz imiş nerdübān ile
G2588-4. Çıḳam kemend-i āh ile dirdüm **sarāyuña** / Çıḳmaz imiş gök yüzine nerdübān ile
B91. Eyledi miḥnet **sarāyın** yine menzil-gāh-ı ʿışḳ / Āteş-i āhumdan efser giydi oldı şah-ı ʿışḳ

şardurmaḳ [1] *T.* Sarma işini yaptırmak. (TDK, 2011: 2034)

G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı şemşirüñ ile / Baña **şardurma** ḥarir-i kefeni nāzik-ter

şarf [1] *Ar.* Dil bilgisi, yapı bilgisi. (TDK, 2011: 2034)

G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile **şarfını** / Oldı göñül suḫtesi bu fende müstaʿīd

şarf eylemek/itmek [2] (TDK, 2011: 2034)

1. Tüketmek, harcamak. *bk. ṣarf ḳılmaḳ*

G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫʷāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı **şarf itdüm** benüm sūd u ziyānum yoḳ

2. Kullanmak.

G2344-1. Göñül maḥzendür ʿışḳuñ gevherine / Anı **şarf eyleme** Allah yirine

şarf ḳılmaḳ [1] *bk. ṣarf eylemek/itmek*

Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ ṣāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / **Ṣarf ḳılmaz** lā-cerem merd-i suḫandai cevherin

ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılmaḳ [1] Sonsuz/nihayetsiz dünya için tüketmek.

G1875-5. Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḥayf degül mi ʿömri **ṣarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam**

ṣarılmaḳ [3] *T.*

(ṣarıl [1], ṣarıla [1], ṣarılmayınca [1])

1. Kendi etrafına bir şey dolayıp içinde kalmak, bürünmek. (Ş. Sami, 2010: 1035)

G205-2. Saña yitmez mi bir jende **ṣarıl** aña ḫayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G2271-3. Rūz-ı maḥşerde şehā ʾāṣıḳlaruñ / Lāle gibi **ṣarıla** ḫūnīn-kefen

2. Sarmak, kuşatmak. (TS, 2009: 3315)

G1593-3. Dost vaṣlın isteyen ʾāṣıḳ gerekdür post-pūş / Nāfe tā **ṣarılmayınca** olmadı pehlū-yı müşk

ṣarmaşmaḳ [6] *T.* Sıkıca sarılmak; dolaşmak. (TS, 2009: 3318)

G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden zülf-i cānān **ṣarmaşur** / Dehşet alurʿaḳlı dil olur perīşān **ṣarmaşur**
G385-2. Ten libāsın çāk idersem dostlar olmazʿaceb / Pīrehen-i dildārla her gice ʿuryān **ṣarmaşur**
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger ʾāşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an **ṣarmaşur**
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola senden ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān **ṣarmaşur**
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı şoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān **ṣarmaşur**

ṣarrāf [6] *Ar.* Akçe bozmak ve tebdil etmek ile ve akçeye müteallik her nevi muamelâtla iştigal eden adam, muameleci; banker. (Ş. Sami, 2010: 1036-1037)

bk. ṣarrāf-ı cihān, ṣarrāf-ı ʿirfān, ṣarrāf-ı mey-fürūş

(ṣarrāf [2], ṣarrāfa [2], ṣarrāfı [1], ṣarrāfısın [1])

G21-5. Cevher-i vaṣlı metāʿın ṣorma her nā-ehle kim / Cevheriyem ṣor baña kim olmışam **ṣarrāf** aña
G1253-2. Beñzemese şiʿrüme şiʿri n'ola şāʿirlerüñ / Kim ki **ṣarrāf** ola dir kim bir degül altun gümiş
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / Sözlerüñ **ṣarrāfısın** ey ḫıredānum gitme gel
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ **ṣarrāfa** gel
G1758-3. Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān **ṣarrāfa** gel
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-i maʿāniye ṭalup / Nice dürler çıḳarup oldum anuñ **ṣarrāfı**

ṣarrāf-ı cihān [2] Dünyanın sarrafı.

G2686-5. Gördi **ṣarrāf-ı cihān** şiʿr-i Muḥibbī'yi didi / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār şıdı
G2700-4. Ṭaʿnesi ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / Çünki **ṣarrāf-ı cihānum** olmışdur cevheri

ṣarrāf-ı ʿirfān [1] İrfan/hüner sarrafı.

G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini **ṣarrāf-ı ʿirfān** olmayan

ṣarrāf-ı mey-fürūş [1] İçki dağıtan sarraf.

G1747-3. Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü **ṣarrāf-ı mey-fürūş** / İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

ṣarṣar [2] *Ar.* Pek şiddetli ve soğuk rüzgâr. (Ş. Sami, 2010: 1037)

bk. bād-ı ṣarṣar, ṣarṣar-ı āh

G1669-6. Baḥr-i eşküme ṭoḳınsun ḳo bu āhum **ṣarṣarı** / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G1977-2. Bāda virür ḫāş gibi ʿuşşāḳı ʿışḳuñ **ṣarṣarı** / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

ṣarṣar-ı āh [4] Âhın rüzgârı.

G879-2. Ṣabādan öñdül almışdur göñül meydān-ı dehr içre / Meger bu **ṣarṣar-ı āhum** benüm bād-ı şimāl olur
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī yine deryālar gibi / **Ṣarṣar-ı āhumla** her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül zevraḳını / Ġarḳ ider **ṣarṣar-ı āhum** eger ol bir gün ese
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan **ṣarṣar-ı āhum** gelüben bād itdi

ṣarsılmaḳ [1] *T.* Oynatılmak, tahrik olunmak, raşeye düşürülmek, lerze-nâk olmak. (Ş. Sami, 2010: 1037)

G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını **ṣarsılmaz** / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür

ṣaru [4] *T.* Soluk, solgun. (TDK, 2011: 2034)

G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın yüzine / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör **ṣaru** imiş
G2301-2. Maḥabbet ehli olur gözi yaşlu / ʿAceb mi ʿāşıḳ olsa beñzi **ṣaru**
G2313-3. Gözüm yaşına ġarḳ nīlüfer oldum / Anuñçün beñzüm oldı böyle **ṣaru**
G2316-3. Didiler baña nedendür böyle zerd oldı yüzin / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi **ṣaru**

ṣatabilmek [1] *T.* Satma ihtimali veya imkânı bulunmak. (TDK, 2011: 2041)

G2656-4. Başuñ eflāke irürse ġırra olma / Cihāna **ṣatabilmez** kimse zīrı

ṣataşmaḳ [3] *T.* Hoşlanılmayan bir şeyle karşılaşmak, istenmeyen bir hale uğramak, duçar olmak. (TS, 2009: 3325)

G42-1. Göñül zārılıḳ itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz derde **ṣataşdum** olur her laḥẓa ġam peydā
G2548-1. **Ṣataşdum** ʿışḳ içinde gerçi rence / Biḥamdillah irişdüm ulı gence
Mr29-1. ʿIşḳ ile şaḥrālara düşdüm yürür āvāreyim / Çāresüz derde **ṣataşdum** āh bir bī-çāreyim

ṣatılmaḳ [2] *T.* Satma işi yapılmak. (TDK, 2011: 2041)

G1870-3. **Ṣatılur** görüben derd ile dermān / Ḳodum dermānı ol dem derdi aldum
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya **ṣatılur** yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la ʿl-i cānān cevherin

ṣatmaḳ [23] *T.* Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek. (TDK, 2011: 2042) *bk. ṣatun almaḳ*

(ṣata [1], ṣatar [15], ṣatarlar [1], ṣatarsa [1], ṣatduġuñ [1], ṣatduḳ [2], ṣatmaġa [1], ṣatmasun [1])

G664-1. Ḫaṭ-ı la ʿlüñ müşk ü zülfüñ ʿanber-i sārā **ṣatar** / Dişlerüñ dürr-i ʿAden şīrīn lebüñ ḥelvā **ṣatar**
G664-2. Gerçi bir ezādadur ammā ṣalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin serv-i ḫoş-bālā **ṣatar**
G664-3. Cām-ı la ʿline irem diyü ider cūş u ḫurūş / Dāimā meyḫānede kendin mey-i ṣahbā **ṣatar**
G664-4. Yāre ṣundum ʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā **ṣatar**
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuṣṣāḳa yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da istiġnā **ṣatar**
G664-6. Şi ʿr-i pür-sūzum eger varsa ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā **ṣatar**
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra varmış kendüzin gūyā **ṣatar**
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola sulṭāna güzeller / Bir būse **ṣatarlar** yine biñ cāne güzeller
G808-1. Leblerüñ ʿuṣṣāḳa ṭurmışdur mey-i ḥamrā **ṣatar** / Zülf-i müşkīnüñ maḥabbet ehline ḥelvā **ṣatar**
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre ṣulu şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā **ṣatar**
G808-3. Çarḫ-ı gerdūn māh ü ḫūrşīdle olur müşterī / Ḥüsn bāzārında la ʿlüñ her ḳaçan ḥelvā **ṣatar**
G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan bir bādeye / Mülk-i Āferidūn u tāc-ı Ḫusrev ü Dārā **ṣatar**
G808-5. Güşe-i ġamda Muḥibbī faḳrı iden iḫtiyār / Gāh olur şāh-ı cihān olana istiġnā **ṣatar**
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñ ʿuṣṣāḳuñ olsun müşterī / **Ṣata** gör ḥüsnüñ metā ʿını ki ḥüsnüñ çaġıdur
G1079-3. ʿĀlemi bir ḫabbeye **ṣatduḳ** irüp bir ʿāleme / Şükr idüp Ḫaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1116-1. Ṣanma şöhret gözlerüz biz yāḫū dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cür ʿaya **ṣatduḳ** ḫarābāt ehliyüz
G2274-3. Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña **ṣatmasun** riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā **ṣatar** / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara ṣu
G2393-4. **Ṣatmaġa** gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Ṣaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur yine
G2440-4. Cān terkini kim ura irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ aña **ṣatarsa**
G2613-4. Men ʿidersin ʿāşıḳı ammā riyādur **ṣatduġuñ** / Zāhidā ʿaceb ile gördün kendüñi dānā gibi

ṣatun almaḳ [2] *T.* Bir nesneyi belirlenen fiyatı ödeyerek kendine mal etmek, mübayaa etmek. (TDK, 2011: 2042)

G572-2. Cān naḳd virüben **aldum** çün ezel ʿışḳı **ṣatun** / Āh günden güne ḥālümi diger-gün idiser
G1732-5. Müstedām olsun gelür dāim Muḥibb ġuṣṣayla ġam / Ḥamdülillah kim buları **ṣatun almalı** degül

saṭır [1] *Ar.* Et vesaire kesmeye ve kıymaya mahsus enli ve ağır bıçak ki balta gibi vurmakla keser. (Ş. Sami, 2010: 1038)

G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm eline **saṭır** / ʿUṣṣāḳı itmek ister her birini dü-nīme

saṭr [2] *Ar.* Yazı sırası. (Ş. Sami, 2010: 1038)

(satrı [1], satrum [1])

G1649-4. Beytümüñ her **saṭrı** tāze naḫl ü ḥarfi meyvedür / Anı maʿni gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G2278-4. Gülşen-i naẕmumda her **saṭrum** olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿni ḳuşları üstine serv oldı hemīn

ṣavāb [1] *Ar.* Doğru, yanlış değil. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 448)

G113-6. Ḫᵛābda gördüm Muḥibbī defter olmış ḫayr ü şer / Her nefes kim ʿışḳ ile geçmiş anı bildim **ṣavāb**

savaş [10] *T.* Kavga, niza, münazaa, cidal, mukâtele. (Ş. Sami, 2010: 1039)

bk. savaş eylemek/itmek

(savaşa [1], savaşam [1], savaşı [1], savaşın [1], ṣavaşına [2], ṣavaşlar [1], savaşumdan [2], savaşuñ [1])

G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil sen ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün **savaşlar**
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse **savaşın** yeñemez
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ ile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum **savaşı** var imiş
G1406-4. Nice yıllar ḥüsnüñ içün ceng iderler cān u dil / Dostum gel bir naẕar luṭf eyle ol **savaşa** baḳ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān terkin urur içine giren **savaşuñ**
G1785-6. Sulṭān-ı ʿışḳ gelse ḳaçar pādişāh-ı ʿaḳl / Mümkin degüldürür ki ben anuñla **savaşam**
G1851-3. Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada ḳan revān / Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan **savaşumdan** benüm
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya buʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur **savaşumdan**
G2388-4. Işḳı cān eyler ṭaleb bir yañadan daḥi göñül / Arada ḥayrān ḳaldum anlaruñ **savaşına**
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben şemʿ menʿ ider / İbretler oldı çün gice baḳdum **savaşına**

savaş eylemek/itmek [6] Cenk etmek, mücādele etmek... (Tulum, 2011: 1554)

G632-3. Kirpügi ṣaflar dizüp durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuşşāḳı ṣıyup **eyler savaş** üç günde bir
G997-2. Sīnesi gül çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr ile **iden savaşı** gül midür bülbül midür
G1238-2. İtleriyle n'ola itsemʿarbede kūyında ben / Olıgelmişdür **ider** her kişi ṣadr için **savaş**
G1261-1. ʿIşḳ için **eyler** gözüm göñlüm benüm ṭurmaz **savaş** / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem sāyem ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp **idem** anuñla **savaş**
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer virüp / Ḳalb-i ʿuşşāḳ ile her laḥẓa **savaş itmek** neden

ṣavm-i hecr ṭutmaḳ [1] *bk. rūze-i hecr ṭutmaḳ*

G278-4. ʿİyd-ı viṣāl için ṭutaram **ṣavm-i hecrüñi** / Göster hilāl-i ebrūñı olsun tamām oruc

ṣavmaʿa [4] *Ar.* Zaviye, ibadetgâh, vahdet-hâne, uzlet-gâh. (Ş. Sami, 2010: 1039)

(ṣavmaʿa [1], ṣavmaʿada [2], ṣavmaʿasında [1])

G469-5. Geh deyr ü geh **ṣavmaʿada** görsenüz beni / ʿAyb eylemeñ başa nice ḫayr ü şer giçer
G716-3. Zāhid bulursa **ṣavmaʿada** leẕẕet-i semā / Rindānun işiʿıyş ile çeng ü çegānedür
G1027-2. Şeyḫ leẕẕet alsa **ṣavmaʿasında** semā ile / Rindüñ ḥuẕūrı meygede çeng ü çegānedür
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / **Ṣavmaʿa** küncinde zāhid daḥi ṭurur muʿtekifʿ

ṣavt [1] *Ar.* Ses, seda, bâng. (Ş. Sami, 2010: 1040)

bk. ṣavt-ı Dāvud, ṣavt-ı ḥazīn, ṣavt-ı zencīr, ṣavt u hevā

G1327-3. ʿĀşıḳa biñ dürlü ḥālet gösterür per-i meges / Çünki anuñ **ṣavtınuñ** maʿnāsını eyler istimāʿ

ṣavt-ı Dāvud [1] Hz. Davut'un sesi.

G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp **ṣavt-ı Dāvudı**

ṣavt-ı ḥazīn [1] Hüzünlü ses.

G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi velī **ṣavt-ı ḥazīn**

ṣavt-ı zencīr [1] Zincir sesi.

G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı sāzın **ṣavt-ı zencīr** itmese

ṣavt u hevā [1] Ses ve name.

G601-4. Meyl-i gül itdügiçünʿarż-ı dildārı ḳoyup / Bülbülüñ **ṣavt u hevāsı** baña nā-sāz gelür

ṣavurmaḳ [6] *T.* Havaya atıp, dağıtmak, saçmak. (TDK, 2011: 2046)

bk. külini ṣavurmaḳ

(ṣavurdı [2], ṣavurmışdur [1], ṣavursa [1], ṣavurur [2])

G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır **ṣavurdı** ġam yili geldi ġubārumuz
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın **ṣavurmışdur** gülüñ
G2001-2. **Ṣavurur** āhum yili merdüm ġubārum göklere / Küy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2323(a)-3. Ten ġubārını **ṣavursa** ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḫāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil **ṣavurur** ṭopraġını
B61. Ġam beni ḫāk itdi **ṣavurdı** ġubārum rūzgār / Sen ferāġat gülşeninde ʿıyşda leyl ü nehār

saʿy [9] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1040) *bk. saʿy eylemek/itmek, saʿy ḳılmaḳ*

(saʿy [7], saʿyi [1], saʿyüm [1])

1. Çalışma, çabalama, emek, ceht.

G281-3. Vişāle saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki **saʿy** ile olur ekser ʿiyān genc
G785-2. Eşk-i çeşmüm her nefes **saʿyi** beni ġarḳ itmede / Rāh-ı ʿışḳuñda murāda irgüren ol āhdur
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez niʾdelüm **saʿy** ile yār / Güle dervīş olalum niceye dek ʿār idelüm
G1854-6. Girmez Muḥibbī **saʿy** ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm
G2168-4. Dilā **saʿy** ile dildāruñ ne mümkin ḳalbine girmek / Bilürsin göñli ḳatıdur anuñ pūlād u mermerden

2. Koşma, yürüme. Bu mana ile yalnız menâsik-i Hac'dan olarak Safa ile Merve arasındaki koşma hakkında müstameldir.

G61-5. Merve ḥaḳḳı **saʿy** ile ger kaʿbe kūyuñı ṭavāf / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-ṣafā
G290-3. **Saʿyüm** oldur Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf / Eyleyem ḳapuña vardur iḥtiyāc
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem / **Saʿy** ile olmaz imiş vaṣlı müyesser niʾdelüm

saʿy eylemek/itmek [4] Çalışmaḳ, dürüşmek, cehd etmek...(Tulum, 2011: 1557) *bk. saʿy ḳılmaḳ*

G581-3. Sevāb-ı ḥāc olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki **saʿy itseñ** ṣafā ile ol ḥāṣıldur
G879-5. Cihānda isteyen devlet-i kemāle **saʿy ider** lā-büd / İderler ḥürmet ü ʿizzet şu kim ehl-i kemāl olur
G1038-1. Ġamzeler **saʿy itmesün** çeşmüñ senüñ bī-dāddur / ʿĀṣıḳ öldürmekde ol şāgird ü çeşm üstāddur
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ **saʿy eyledüm** / Bārī diyn naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün

saʿy ḳılmaḳ [1] *bk. saʿy eylemek/itmek*

G281-3. Vişāle **saʿy ḳıl** virmek Ḫudānuñ / Ki saʿy ile olur ekser ʿiyān genc

ṣayd [36] *Ar.* Av, şikâr, nahcîr, kans. (Ş. Sami, 2010: 1040)

bk. ṣayd eylemek/itmek, ṣayda çıḳmaḳ, ṣayd-ı meges, ṣayd-ı merdüm itmek, ṣayd-ı müselmān eylemek, ṣayd-ı zaḫm-dār

(ṣayd [14], ṣayda [2], ṣaydı [2], ṣaydıdur [1], ṣaydın [3], ṣaydına [12], ṣaydından [1], ṣayduña [1])

G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı **ṣayd** içün / Fāriġ ol sen her ne dirlerse disünler il baña
G433-5. Baḥr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi gibi / Luʿb ile **ṣayda** çeken zülfindeki ḳıllābdur
G486-3. Murġ-ı dil nice ḥalāṣ olur ki her dem **ṣayd** içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi şāhin gezdürür
G496-5. Çeşm-i ṣayyādı yine eyledi çīn-i zülfini dām / Murġ-ı dil **ṣaydına** ḫālin döküben dāne çeker
G543-2. Ehl-i diller **ṣaydıdur** ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz kim söylese efsūn ile efsānedür
G579-3. Ruḫında kākülün görseñ ḥaẕer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ **ṣayduña** düzülmüş nice yirden ol çenberdür
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller **ṣaydına** dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam **ṣayd** olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem **ṣayda** dildārı / Aña murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller **ṣaydına** yoḳdur anuñ aġın çeker
G995-3. Güzeller **ṣayd** olalı sīm ü zerle / Yüzüm altuna yaşum sime beñzer
G1047-5. Gel Muḥibbī göñlüñi zülfinde bend eyle didüm / Didi her **ṣayd** ṣanmañuz iḫrā-yı fitrākumdurur
G1053-3. Murġ-ı dil **ṣaydına** almışdur ser-i zülfin duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G1137-2. Güzeller **ṣayd** olalı sīm ü zerle / Degüldür kīse-i çeşmüm semensüz
G1167-1. Bu göñlüm murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ **ṣaydına** ḫāżır çeşmi şehbāz
G1270-1. Ehl-i diller **ṣaydına** zülfini gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller **ṣaydı** için eylemişdür zülfin aġ
G1469-3. **Ṣayd** olurken ol hümānuñ dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı şikār itsem gerek
G1710-5. Ey Muḥibbī **ṣayd** olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup zülfi içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum sen hümāyı **ṣayd** içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil

G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fārigˇ ol efsāneden / **Ṣayd** olınmaz ol perī biñ siḥr ile efsūn idem
G1818-5. Ey Muḥibbī ol hümā **ṣaydına** himmet bāzını / Ṣalduġumda ayaġına bālumı reng eyledüm
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ **ṣaydı** ʿaceb ala şikār oldum
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīg itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller **ṣayd** olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı ḳurdı yine zülfüñ aġına / Murġ-ı diller **ṣaydına** ḫālüñden itdüñ dānesin
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa **ṣayd** olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2262-4. Var iken ʿāṣıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar **ṣaydın** ni'dersin sen ki şāhbāz olasın
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫır / Ṣayyād bula **ṣaydın** izüñ bulur özinde
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / **Ṣayd** olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören ebrūların / **Ṣaydın** almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2564-4. Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller **ṣayd** olur çün sīm ü zerle
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller **ṣaydına** ol dil-firīb / Çeşm-i ṣayyādı eline virdi zülfi aġını
G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler **ṣaydından** istinkāf idüp / Ṣayd idelden seni oldı ʿışḳuñuñ şīr-i neri
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller **ṣaydına** / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde dānesi
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller **ṣaydına** / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun yāyı ḳaşı
Mh6-7. Murġ-ı dil **ṣaydına** ḫālüñ dāneñ olmış dostum / Ehl-i derd olan ḳamu pervāneñ olmış dostum

ṣayd eylemek/itmek [36] Avlamaḳ, av avlamaḳ, ave gitmek, avi tutmaḳ...(Tulum, 2011: 1556)

G103-3. Himmetüm destiyle ṣaldum göñlümüñ şehbāzını / Umaram dildārı **ṣayd idem** olursa da hümā
G297-2. Baġrı ḫūn ile ṣūrāḫīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / **Ṣayd idüp** meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳıluban ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile **ṣayd itdi** o ṣayyād
G378-4. **Ṣayd idersem** ṭañ degül ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G552-2. Murġ-ı diller **ṣaydın itmiş** zülfinüñ aġın görüp / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G600-2. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaġan arslān iken / **Ṣayd iden** bilsem beni ol çeşmi āhūlar mıdur
G755-4. Gözi ṣayyādı **ṣayd itdi** yine bu göñlüm bāzın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi gibi / Līk **ṣayd iden** beni zülfüñdeki ḳıllābdur
G780-1. Ol şāhbāz ġamze ki meyli şikāredür / **Ṣayd eylemesi** murġ-ı dili āşikāredür
G932-2. Murġ-ı diller **ṣaydın itmiş** zülfinüñ aġın ḳurup / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G973-2. N'ola ger **ṣayd eylese** dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G988(a)-7. Gülşen-i ḥusnüñde dil murġın yine **ṣayd itmege** / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā seni **ṣayd eyleyem** / Olan anda baña nāṣī gül midür bülbül midür
G1045-1. **Ṣayd iden** göñlümi dām-ı zülfidür / Eyleyen āṣüfte nām-ı zülfidür
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı **ṣayd itmek** dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki şikār eyleye ʿanḳāyı mekes
G1305-4. Zülfini çīn eyledi dil murġını **ṣayd itmege** / Ḫālini ḳodı içinde eyledi ṣan dāne ʿarż
G1353-3. Āh kim ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil **ṣayd itmege** / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ
G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb lu ʾb ile **ṣayd itdi** anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1445-2. Māh-rūlar dām-ı zülfin içre ḫālin dāneler / Eylemiş dil murġını **ṣayd itmege** ol aġa baḳ
G1467-4. Baḥr-i ḥüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli māhiler gibi / Anları **ṣayd itmege** zülfüñi çengāl eyledüñ
G1495-1. **Ṣayd iden** dil murġını zülf ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / Niceler **ṣayd eylemişdür** dāne vü dāmuñ senüñ
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı **ṣayd itmege** elden göñül şehbāzını ṣaldum
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ **ṣayd idesin** / Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm
G1991-4. Degülken kimseye ḳudret hümā murġını **ṣayd itmek** / Ben aña himmetüm bāzın ṣaluban anı aldurdum
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhı / Umaram **ṣayd eyleyem** ol gözleri āhūyı ben
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / Umaram **ṣayd eyleyem** ol gözleri āhūyı ben
G2308-3. Gözi elāsına aldanma ṣaḳın al eyler / Nice arslānlar **ṣayd idici** āhūdur bu
G2310-4. Zülfinüñ befte-resin ṣalup bu göñlüm bāzına / Anı **ṣayd itmek** murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2366-5. Cān u dil virme gel **ṣayd idemezsin** dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi sīm ü zer ile
G2407-1. Gözüñ şehbāzı **ṣayd itdi** göñül murġın düşüp çine / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çine
G2479-1. **Ṣayd eyledün** güzelleri şirīn kelām ile / Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām ile
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāṣıḳlarını **ṣayd idersin** / Ne sa ʾādetlü ser olur ki o fitrāke düşe
G2612-3. Cilve eylerdi çemende nāz ile ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil **ṣayd itmege** şehbāz-ı bī-pervā idi
G2673-2. Dāġuñı dām eyle **ṣayd it** eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter sine sīm-endāmı bayram ertesi
G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler ṣaydından istinkāf idüp / **Ṣayd idelden** seni oldı ʿışḳuñuñ şīr-i neri

ṣayda çıḳmaḳ [1] Avlanmak için gitmek. *bk. ava çıkmak* (TDK, 2011: 189)

B3. Pişe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / **Ṣayda çıḳmışdum** ṭutuldum ey gözi āhū saña

ṣayd-ı meges [1] Sinek avı.

G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile göñül hīç kese / Ṣāhbāz olan açar mı perī **ṣayd-ı mekese**

ṣayd-ı merdüm itmek [1] İnsan avlamak.

G763-4. **Ṣayd-ı merdüm itmege** bu şeyḫ-i şehr / Dām-ı rızḳı ṣubḥası ṣad-dānedür

ṣayd-ı müselmān eylemek [1] Müslümanları avlamak.

G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür gösterüp kāfir ḫaṭuñ / Zülfüñi dām eyleyüp **ṣayd-ı müselmān eyledüñ**

ṣayd-ı zaḫm-dār [1] Yaralı av.

G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz bir yire **ṣayd-ı zaḫm-dārumdur** benüm

ṣayd-gāh [1] Av mahalli, av avlanan yer. (Ş. Sami, 2010: 1040)

G1990-5. Bu dehrüñ **ṣayd-gāhından** Muḥibbī şāhbāz oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

sāye [28] *Far.* Gölge, zıl. // *mec.* Himaye, sıyanet, tesahup. (Ş. Sami, 2010: 1041) *bk. sāye düşmek, sāye ṣalmaḳ, sāye-i ebrū, sāye-i ḫār, sāye-i hümā, sāye-i ḳadd, sāye-i zülf*

(sāye [7], sāyeden [1], sāyem [9], sāyeñ [1], sāyeñe [1], sāyesi [3], sāyesidür [2], sāyesin [1], sāyesinde [4], sāyesine [1], sāyesini [2])

G64-3. Şöyle rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur **sāye** mi ḳarşumda ḫayrāndur baña
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ velī / **Sāyesi** olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca **sāyem** nāşıdur
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller şaydına dāim / Yanumdan **sāyem** eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī **sāyeden** ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G947-3. **Sāyesini** gösterür her bir şecer naṭ ʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur şan nihāl üstindedür
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez yanuma illā meger **sāyem** gelür
G1093-2. Serv-ḳaddüñ **sāyesi** tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm **sāyem** gibi ardumca nāşı var imiş
G1267-4. Gün yüzin görmek dilersem **sāyem** ardumca gelür / Baña lāzım geldi dönüp idem anuñla savaş
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi zülfüm **sāyesidür** itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir **sāye** baḳ
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / Uyumaz oldı hem **sāyem** işidelden bu feryādum
G2029-2. **Sāyesidür** zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān
G2032-6. Ḫākipāyuñda yüzin sürsün yire ʿāṣıḳlaruñ / Yürüsün **sāyeñ** gibi revānuñ duymasun
G2050-2. **Sāyesin** her bir aġaç gösterdi şan naṭ ʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān
G2254-3. Didüm ki **sāyeñe** varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña hīç **sāye** virmezin
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā **sāyem** gibi / Şanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ üstüme geh geh **sāye** ḳarşu
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey **sāye** yanumdan benümle hem- ʿīnān olma
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür **sāyem** benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2467-3. Görmek itsem gün yüzin **sāyem** benüm ardumcadur / Men ʿine kim ḳādir olur böyle nāşı gelmişe
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḫarāret bulalı cān u göñül / Zülfinüñ rāḫat olam diyü varur **sāyesine**
G2667-4. **Sāye** gibi yüzüñi sürseñ meẕellet ḫākına / Tā ki ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / **Sāyesini** gösterür her bir şecer naṭ ʿ-ı peleng
D13-1. **Sāye** gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem n'ola / Bir düşişdür bunı sen şanma ki bārī düşer
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem dirdüm velī / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem **sāyesi**

sāye düşmek [2] Gölge düşmek, gölgelendirmek.

G674-6. Anuñçün pādişāh oldum ser-ā-ser cümle ʿuşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma **sāye düşmişdür**
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa var naṭ ʿ-ı pelenglerile **düşmiş sāye** baḳ

sāye ṣalmaḳ [19] Gölge etmek, gölgelendürmek, resm etmek. (Tulum, 2011: 1557)

G38-2. Perçemüñ zülfüñ hümā-veş **sāye ṣaldı** üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum saña
G163-4. **Sāye ṣalsan** n'ola ben ḫāke āyā serv-i revān / **Sāye ṣalmaya** münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye **sāye ṣalar** tāze budaġum var
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye **sāye ṣalar** tāze budaġum var
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında **sāye ṣalmaz** üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1094-5. **Sāye ṣalsa** gedāyı şāh eyler / Pes ol zülfi hümāyı kim sevmez
G1281-3. **Sāye ṣalsa** dir idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāliʿ üm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke **ṣalar sāyesin** / Sen de ey servüm gelüp bu ḫāke bir dem **sāye ṣal**
G1793-1. **Sāye ṣalsa** ol hümā ger ben gedāya devletüm / ʿĀlemi Ḳāfdan Ḳāfa ṭutmaḳ olurdı himmetüm
G1821-4. **Sāyesin ṣalsa** gedā üstine ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G2102-1. Üstüme **sāye ṣalan** serv-i ḫırāmāndur gelen / Bir yañadan dīdeden cūy-ı fırāvāndur gelen
G2359-1. **Ṣala** ol serv-ḳad üstüme **sāye** / Olur mı ṭañ baña çarḫ ola pāye
G2425-1. **Sāye ṣaldı** her ṭaraf çün servler āb üstine / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ gören dir laʿl-i ḫandān üstine / Ḫıżrdur şan **sāye ṣalmış** āb-ı ḥayvān üstine
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / Üstine **sāye ṣalar** serv-i ḫırāmān büyidi

Mh11-4. **Sāyesin ṣalsa** n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
B177. **Sāyesin** her bir dıraḫt **ṣaldı** yine āb üstine / Küp küp düşsemʿaceb midür mey-i nāb üstine

sāye-i ebrū [5] Kaşın gölgesi.

G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol **sāye-i ebrū** mıdur
G1896-4. Leblerinde ḫaṭṭı ṣandum geldi cānum aġzuma / **Sāye-i ebrū** imiş bildüm gümānumdur benüm
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen **sāye-i ebrū** / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2434-2. Lebleri üzre görinen **sāye-i ebrū** mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2679-5. Laʾl üzre ey Muḥibbī **sāye-i ebrūsıdur** / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ ṣanduñ cānān büyidi

sāye-i ḫār [1] Dikenin gçlgesi.

G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler **sāye-i ḫārı** / Bulıcaḳ oldılar ḳānīʿ dimeñ ser sāye-bān gözler

sāye-i hümā [1] Hümanın gölgesi.

G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin götürdi yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān çün **sāye-i hümādur**

sāye-i ḳadd [2] Boyun gölgesi.

G52-5. **Sāye-i ḳaddüñ** Muḥibbī'ye yiter / Ṣāḥ-ı ṭūbā sensüzin letdür baña
G2535-2. Her ḳaçan kim ṣalınup seyr-i çemen eyleseñ / Ḳorḳaram **sāye-i ḳaddüñ** ḫāṣ ü ḫāşāke düşe

sāye-i zülf [4] Saçın gölgesi.

G526-3. Her kim ol **sāye-i zülfüñe** varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña sürūr
G793-3. **Sāye-i zülfi** midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿ olmış veyāḫūd mūrdur
G2201-4. Ruḫlarında ḫaṭ görüp āh eyledüm dilber didi / **Sāye-i zülfümdür** ol yanlış ḫayāl itmek neden
G2762-5. Eyle Muḥibbī **sāye-i zülfine** ilticā / Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını

sāyesinde [4] Aracılığıyla, yardımıyla. (TDK, 2011: 2047)

G483-5. Ey Muḥibbī **sāyesinde** ḫoş giçem dirseñ velī / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G662-2. **Sāyesinde** ḫoş giçürdüm ben o serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı hīç kes ṭūbī vü cennetden ḫaber
G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını didi / Ol serv **sāyesinde** ne nāz u niʿamdasın
B196. Serv-ḳaddüñ **sāyesinde** ḫoş giçem dirdüm velī / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-iʿālem **sāyesi**

sāye-bān [7] *Far.* Gölgelik, üstü yaprak vesaire ile örtülü çardak, salaş, tente. (Ş. Sami, 2010: 1041)

(sāye-bān [4], sāye-bāndur [2], sāye-bānum [1])

G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın **sāye-bān** eyler
G680-2. Yüzüñ bir mihrdür kim ʿālem-efrāz / Seḫāb-ı zülfüñ aña **sāye-bāndur**
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳānīʿ dimeñ ser **sāye-bān** gözler
G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum üzre **sāye-bānum** āh-ı dūd-efzā yiter
G1026-2. Yüzüñ ḫūrşīdine zülf-i siyāhuñ / Yazılmış ḫaṭṭ ile ḫoş **sāye-bāndur**
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi ṣan naṭʿ-ı peleng / Üstine ḳuruldı bulutlardan anuñ **sāye-bān**
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ ol dem **sāye-bān** olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ

ṣayılmaḳ [1] *T.* Hesap edilmek, mahsûb olmak. (Ş. Sami, 2010: 1041)

G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma kim nihāyeti yoḳ / **Ṣayılmaz** anı eger ḥaşre dek ṣümāre ḳılam

ṣayḳal [2] *Ar.* Madenlere ve ayna vesaireye cilâ veren adam ve cilâ vermeye mahsus alet. (Ş. Sami, 2010: 1042) *bk. ṣayḳal itmek, ṣayḳal-ı mey*

G76-2. Jeng-i ġam gelse göñül āyīnesini ḳaplasa / Çāresi müldür anı nūş it olur **ṣayḳal** saña
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña **ṣayḳal** ey göñül ancaḳ ṣarāb-ı nābdur

ṣayḳal itmek [1] Cilalamak.

G754-3. Göñlüm mir'ātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen **idesin ṣayḳal** ṣarāb iç anı ṣāf eyler

ṣayḳal-ı mey [2] İçkinin cilası.

G1703-2. Ġam ġubārın levḥa-i dilden ne refʿ eyler didüm / **Ṣayḳal-ı meydür** didi pīr-i muġān refʿ-i melāl
G1809-3. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin / **Ṣayḳal-ı meyle** pür-cilā olalum

ṣaymaḳ [15] *T.* (TDK, 2011: 2050)

(ṣayar [8], ṣayarlar [1], ṣayarsa [1], ṣaydılar [1], ṣayma [2], ṣaymaz [1], ṣaymazlar [1])

1. Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak.

G98-4. Giceler encüm **şayar** tā ṣubḥa dek çeşmüm benüm / Ḫᵛāb gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G120-5. Encüm **şayarsa** dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine hīç gele mi ḫᵛāb
G780-2. Yılduz **şayar** her gice ṣubḥa dek gözüm / Görmem o māhı bilsem ʿaceb ne sitāredür
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda dil ü cān uyumaz / Gice seyyāre **şayar** dīde-i giryān uyumaz
G1328-3. Her gice yılduz **şayar** yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1346-3. Her gice yılduz **şayar** yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter **şayar** / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz **şayar** bu çeşm-i giryānum benüm

2. Herhangi bir şey yerine koymak veya herhangi bir şey gözüyle bakmak, addetmek.

G231-5. **Şayar** kendin Muḥibbī seglerüñden / Dimez ol ḥalḳadan birünam ey dost
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre **şaymazlar** seni meh-pāreler
G2036-3. Bugünüñ ferdāya **şayma** żāyiʿ itme ʿömrüñi / Dir bu sözi çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan

3. Varsaymak, tutmak, farz etmek.

G727-3. **Şayarlar** derdi dermāna görüp derdüñ ḳabūl itdüm / Bilürem derdüñ ey meh-rū benüm derdime dermāndur
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli **şaydılar**
G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe **şaymaz** ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz

4. *mec.* Hesaba katmak, dikkate almak.

G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden **şayma** sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer

şayru [9] *T.* Hasta, mariz, nâ-mizâc, keyifsiz, üzgün. (Ş. Sami, 2010: 1042)

(ṣayru [6], ṣayrudur [1], ṣayrular [1], ṣayrusun [1])

G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā gün yüzüñden ayrıdur / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler bir **şayrudur**
G818-1. Tāb-ı ruḫsārı beni eyledi **şayru** bekler / Giceler gelmez olupdur göze uyḫu bekler
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki **şayrular** mıdur
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek **şayru** imiş
G2323(b)-3. Teraḥḥum eylemez ol zülf ü nergis / Ḫayāl ile dil ü cān oldı **şayru**
G2468-1. Dostum āşıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme / Uġradup derd ü ġama miḥnetle **şayru** eyleme
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek **şayru** gibi
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli hep **şayru** imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña şādu imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
B131. ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın sen / Ki zārı zārı iñler **şayrusun** sen

şayyād [15] *Ar.* Avcı. (Ş. Sami, 2010: 1042) *bk. çeşm-i ṣayyād, ṣayyād-ı çeşm*

(ṣayyād [4], ṣayyādam [1], ṣayyāddan [2], ṣayyādı [5], ṣayyādımuz [1], ṣayyādına [1], ṣayyādını [1])

G7-3. Cān u dilden çeşmüñüñ **şayyādına** ṣundum boyın / Arada bildüm ḥicāb olan bugün cāndur baña
G322-3. Sünbül ṣaçını dām ḳıluban ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile ṣayd itdi ol **şayyād**
G459-2. Çeşmi **şayyādı** yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḥaẓer / Çeşmi **şayyādı** elinde zülfi gibi dāmı var
G755-4. Gözi **şayyādı** ṣayd itdi yine bu göñlüm bāẓın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel **şayyād** olan dirler şikārı ḳan ile gözler
G958-3. Çeşmi **şayyādını** gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G1102-2. Hīç olur mı ki ola andan ḫalāṣ bu murġ-ı dil / Dāne ḫāl ü dām-ı zülf ü çeşm ola **şayyādımuz**
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde **şayyādam**
G2094-2. Çeşmüñüñ **şayyādı** ḳurdı yine zülfüñ aġına / Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül sen ol gözi **şayyāddan** / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol **şayyāddan**
G2357-5. Ḳanum dökeli buldı Muḥibbī beni āḫır / **Şayyād** bula ṣaydın izüñ bulur özinde
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḫālüm n'olur āh ol gözi **şayyād** ile
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Fażliyā pīr-i ecel gibi anuñ **şayyādı** var

şayyād-ı çeşm [2] Gözün avcısı.

G1353-3. Āh kim **şayyād-ı çeşmi** murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür zülfin aġ

G1786-5. Ola mı **şayyād-ı çeşminden** göñül murġı ḫalāṣ / Dām-ı zülfinde Muḥibbī ḳaṣd çün ḫāl eyledüm

sāz [14] Esasen sazdan yani kamıştan yapılan ney gibi çalgı aletlerine mahsus olup, badehu bi't-ta'ammüm alelıtlak kullanılmaya başlamıştır. Her nevi çalgı. (Ş. Sami, 2010: 1042) *bk. sāz-ı ʿışḳ, sāz u söz, sāz u ṭarāb, söz ü sāz*

(sāz [6], sāza [1], sāzı [1], sāzın [1], sāzına [1], sāzını [1], sāzum [1], sāzuma [1], sāzuñı [1])

G491-2. Ney gibi dilüm nāle ider gūşına almaz / Dirlerdi baña māyil olur **sāza** güzeller
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü **sāz**
G1206-5. Gözi yaşını şarāb itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü **sāz**
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme-sāz / Ey yüzi gül sen daḫı ḳıl bezme **sāz**
G1207-2. Muṭribā ol **sāzuñı** eyle ʿāmel / Kim muḫayyer ola sözüñden ḥicāz
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler göñül / Var mıdur bilsem cihānda buncaleyin **sāzı** çoḳ
G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu göñlüm **sāz** ḳıl / Gice tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G2084-3. Ney gibi baġrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh / Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün **sāz** isteyen
G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda tār-ı sīnem **sāzına** / Nāle ḳılsun ġam kemāniyle rübāb eglenmesün
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays içün sulṭān-ı ʿışḳ / Bādesin göz yaşı **sāzın** ṣavt-ı zencīr itmese
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber **sāzuma**
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler ṣanasın **sāz** ṭanbūrı
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü **sāzum** var idi
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl **sāzını** / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı bāzını

sāz-ı ʿışḳ [1] Aşkın sazı.

G1095-4. **Sāz-ı ʿışḳa** dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz

sāz u söz [1] Saz ve söz.

G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña **sāz u sözi** telḫ

sāz u ṭarāb [1] Saz ve çalgı.

G1559-1. Görenler dāne-i eşküm didi mā-i ʿinebden yeg / İşiden nāle vü āhum didi **sāz u ṭarābdan** yeg

sebaḳ [1] *Ar*. Ders, şakirdin bir defada mualliminden alıp öğrendiği şey. (Ş. Sami, 2010: 1043) *bk. sebaḳ almaḳ, sebaḳ virmek*

G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā gelüp ala benden sebaḳ **sebaḳ**

sebaḳ almaḳ [9] Ders almak. (TS, 2009: 195)

G441-5. Ehl-i ḥāl **alur** Muḥibbī bir varaḳdan biñ **sebaḳ** / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G863-5. Ey Muḥibbī kim **alur** gül defterinden bir **sebaḳ** / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet yiter
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri **alur** gelüp benden **sebaḳ** / Fenn-i ʿışḳda gördiler var bende nice iḫtirāʿ
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün tā **ala** senden **sebaḳ** / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1401-4. Ḥamdülillah kim ezel ben ʿışḳı tekmīl itmişem / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn **aldılar** benden **sebaḳ**
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her varaḳ / Her ki ʿārifdür naẓar ḳılup **alur** andan **sebaḳ**
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā gelüp **ala** benden **sebaḳ** sebaḳ
G1442-3. **Alma** istersen eger ḥikmet kitābından **sebaḳ** / Gör ne yazmış dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir varaḳ / Ol varaḳdan ʿışḳ dersin oḳuyup **aldum sebaḳ**

sebaḳ virmek [1] Ders virmek, meşḳ virmek. (Tulum, 2011: 1560)

G1386-4. Derd-i ʿışḳı ṣorma Ferhād ile Ḳaysa ṣor baña / Nice kerret ʿışḳdan **virdüm** ben anlara **sabaḳ**

sebaḳ-dāş [6] Ders arkadaşı. (Devellioğlu, 2000: 924)

(sebaḳ-dāş [2], sebaḳ-dāşı [1], sebaḳ-dāşlaruz [1], sebaḳ-daşum [2])

G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya sen deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel **sebaḳ-dāş** ol baña
G1160-1. Şūrīde olup söze ḳaçan başlaruz biz / Bülbül ile gūyā ki **sebaḳ-dāşlaruz** biz
G1203-2. ʿIşḳ dersin oḳuduḳ Ferhād ile Mecnūn ile / Mekteb-i rūz-ı ezelden **sebaḳ-dāş** olmışuz
G1912-4. Oḳudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar **sebaḳ-dāşum** benüm
G2005-5. Oḳuduḳ Mecnūn u Ferhād ile miḥnet dersini / Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur **sebaḳ-dāşum** benüm
G2756-3. Varaldan mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ **sebaḳ-dāşı**

ṣebāt [3] *Ar*. Yerinde durma, sabit ve ber-karâr olma, payidarlık, yerinden veya söz ve ahdinden oynamama. (Ş. Sami, 2010: 1043) *bk. seyr ü ṣebāt*

(ṣebāt [2], ṣebātı [1])

G188-4. Bād-ı āhumdan benüm ṭurmaz döner çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler **ṣebāt**
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde yoḳdur hīç **ṣebāt** / Anda kim ʿāhd olmaya olur mı īmānı dürüst
G2548-5. Muḥibbī bu cihānuñ yoḳ **ṣebātı** / Hemān ancaḳ gözüñ açup yumınca

sebeb [85] *T.* Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey. (TDK, 2011: 2052) *bk. sebeb olmaḳ*

(sebeb [10], sebebden [47], sebebdendür [27], sebebsin [1])

G29-3. Her ḳaçan ben aġlasam gül gibi cānānum güler / Güller açılmaġa dirler ki **sebeb** bārān aña
G96-4. Esbüñe naʿl olmaḳ ister ide bir kez māhitāb / Ol **sebebdendür** ki ider ḳaddini eyle dütā
G159-4. Rāh birdür iki ṣanma zāhidā inkārı ḳo / Bu **sebebden** key ṣaḳın boynuña aşılur ṣalup
G117-4. Per yaḳar pervāne gör āh eylemez / ʿĀṣıḳa lāyıḳ degül illā **sebeb**
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer gelür bād-ı ṣabā / Ol **sebebdendür** dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭīb
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü **sebeb**
G176-1. Herkese bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey **sebeb** / Ḥıżra āb-ı ḥayāt viren de āb-ı ʿineb
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā dirīġ ol māh-ruḫ / Ol **sebebden** virdüm oldı gice gündüz āh ruḫ
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan sīnem içre çıḳdı dūd / Ol **sebebden** görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G470-2. Ol **sebebden** kim olupdur çeşme perīler yiri / Ol perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḥacel olsa güneş ṭañ mıdur / Ol **sebebden** ser-i kūyuña gelür gāh gider
G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol **sebebden** luṭf-ı ṭabʿuña senüñ taḥsīn ider
G490-5. Ey Muḥibbī bu cihān çünki degül cāy-ı ḥużūr / Ol **sebebden** gözüme ġāyet öyle kem görinür
G499-7. Bu Muḥibbī laʿl-i nābuñ yādına ḳanlar yudar / Ol **sebebdendür** ki elde sāġar-ı zer depredür
G521-1. Kim naẓar eyler ise gözlerüme nem görinür / Ol **sebebden** dil-i miḥnet-zede pür-ġam görinür
G550-3. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol **sebebden** ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G568-1. Āh bir dilber ġamından yine göñlüm ḫastedür / Ol **sebebden** dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G593-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn-ı zemīnüñ mül gibi / Ol **sebebdendür** görinür kūh u ṣaḥrā lālezār
G631-2. Cām-ı laʿlüñ içeli oldum ḫarābātī vü mest / Ol **sebebden** dāimā mey-ḫʷārelıḳ göñlüm diler
G677-4. Serv-i sebzüñ yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan eli / Ol **sebebden** ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur
G771-1. Ḳanumı nūş eyleyen ol nergis-i mestānedür / Ol **sebebden** ḫūn-ı dilden gözlerüm peymānedür
G789-4. Ne **sebebdendür** didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne ṣor
G942-4. Zülfi altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol **sebebden** ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol **sebebden** gözlerümden yaş yirine dem gelür
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn mül gibi / Ol **sebebdendür** görinür ṭaġ u ṣaḥrā lālezār
G1001-1. Āh bir dilber ġamından işbu göñlüm ḫastedür / Ol **sebebden** dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1045-2. Rām ider murġānı dām budur **sebeb** / Cān-ı bī-āram rām-ı zülfidür
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur göñlüm benüm / Ol **sebebden** söz ü sāz u çeng ü nāya baḳmazuz
G1102-1. Dostlar rāh-ı ʿademde ġam olaldan zādunuz / Ol **sebebden** ehl-i ʿışḳ içre anılur adımuz
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı henüz / Ol **sebebden** gice gündüz eylerem zārı henüz
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe derd ehline hem-demlerüz / Ol **sebebden** ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük bī-ġamlaruz
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol **sebebden** yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol **sebebden** kimseye bir zerre yoḳdur kinemüz
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / Ol **sebebden** yoḳdurur hīç bir kişiye kinemüz
G1205-2. Ḫākipāyına gözüm güherlerin itdüm niṣār / Ol **sebebden** kūy-ı dilber laʿl ü mercāndur henüz
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine yārüñ dil heves / Bu **sebebdendür** ṣabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1223-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem mey içmege budur **sebeb** / Ḫūblar laʿl-ı lebini fikrini ḳılmışdur heves
G1246-2. Cān u dil yaġmāya virdi āh kim bir muġbeçe / Ol **sebebden** cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1259-3. Oldı ṣīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol **sebebden** başına urundı zer-miġfer güneş
G1263-4. Zülfini depretdügince dökilür müşk ü ʿabir / Ol **sebebdendür** ṣabānuñ būyı müşk-āmīz imiş
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur her-bār şemʿ / Ol **sebebdendür** ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1332-3. **Sebebsin** görmege yārüñ cemālin / Bu ḫaste göñlüme tīmār olan şemʿ
G1343-5. Ḳaşdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol **sebebdendür** döker eṭrāfa her dem dāne şemʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey yār şemʿ / Ol **sebebdendür** ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1354-4. Lebleri yādına düşdi cān u dil meyḫāneye / Ol **sebebdendür** elümden dāimā düşmez ayaġ
G1463-2. Gül yüzin gördi ḫarāretden ḳızardı gülsitān / Ol **sebebdendür** seḥer-geh bulınur gülde ʿaraḳ
G1494-1. Ruḫlaruñ āl eylemek ey dost āluñdur senüñ / Ol **sebebden** niceler āṣüfte-ḫālüñdür senüñ
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben ol **sebebden** her dem āh-ı derd-nāk
G1533-2. Ḳanumı dökmek eger ḳaṣduñ degülse dostum / Ne **sebebdendür** ki böyle cāme giydüñ al reng
G1548-4. Gül yüzi dāiresinde gördi ḫaṭṭuñ mür-veş / Ol **sebebden** ḳalmadı ṣabr u ḳarārı çeşmümüñ
G1606-1. Ġonce-veş teng eyleyüp göñlüm benüm ḫūn eyledüñ / Ol **sebebden** gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1620-3. Ḫār idüp ʿuṣṣāḳı eylersin raḳībe iḥtirām / Ne **sebebdendür** ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı yoḳ bir ʿāṣıḳ-ı dīvānedür / Ol **sebebden** fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1668-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ / Ol **sebebdendür** ki cismi nā-tüvān eyler göñül
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol **sebebdendür** aḳar kūyuñda yaşum muttaşıl
G1763-1. İstememe hergiz bu dilden mihrüñi bīrūn idem / Ol **sebebden** isterem baġrumı her dem ḫūn idem
G1800-5. Görmedümse mihrüñi gördüm besi cevr ü sitem / Ol **sebebden** ey cefā-cū göñlümi şād eyledüm

G1812-3. Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh / Baña bu ḫışma **sebeb** bildüm günāhumdur benüm
G1853-3. İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın / Ol **sebebden** ṭālib-i meyḫāneyem
G1902-1. Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem / Ol **sebebden** ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi / Ol **sebebden** bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G2056-1. Pür-ḫarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerümden ol **sebebdendür** aḳar deryā-yı ḫūn
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol **sebebdendür** ider tā ṣubḥa dek āb ü figān
G2200-3. Dil dehānuñ yādına varın yoġın ḫarc eyledi / Ol **sebebdendür** ki giçdi būd ile nā-būddan
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol **sebebdendür** ki üstād olmışamdur nāya ben
G2289-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu **sebebden** ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu **sebebden** kendüñi uġradasın ḳahre
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz **sebeb** / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup aña ataya
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile **sebeb** sen idüñ dīde yaşına
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger zevḳ iderken / Bilsem ne **sebeb** düşdi girer ḫançer araya
G2531-3. Leylī zülfi ḫasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / Ol **sebebden** düşmişemdür vādī vü ṣaḥrālara
G2649-5. Ey Muḥibbī ṣiʿr-i pür-sūzuñla yaḳduñ ʿālemi / Ol **sebebdendür** ki böyle sūz-nāk itdüñ beni
Tb1-11. Laʿl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmışdur / Ol **sebebden** laʿl dāim şerm-sār olmışdur
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller şikār olmışdur / Ol **sebebdendür** ki bu dil bī-ḳarār olmışdur
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol **sebebden** irişür ḫālet-i müşkil niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh8-1. Bend-i zülfüñe ezel düşdüm giriftāram henüz / Ol **sebebden** ḫaste vü ʿışḳ ile bīmārem henüz
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol **sebebden** görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh13-5. Gün yüzine eyledüm bilmezlik ile ben nigāh / Ol **sebebden** oldı bülbül gibi işüm āh u vāh
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol **sebebdendür** kenāre virdi ʿummān cevherin
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol **sebebdendür** gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / Ol **sebebden** tevsen-i dilde bu ʿışḳuñ rāmıdur
Mr23-15. Gūşuma girdi ezelden çün ṣadā-yı nāy-ı ʿışḳ / Ol **sebebden** başuma geldi benüm ġavġa-yı ʿışḳ
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol **sebebdendür** görinür nüh-felek saḳfı siyāh
Mr30-9. Çünki ben rūz-ı ezelden almışam āşüfte-ḥāl / Ol **sebebdendür** ki gitmez dāimā dilden melāl
B35. Dil ciger ḳaniyle pür eyler gözümüñ sāġarın / Ol **sebebden** mācerā-yı ʿışḳı dil gözden ṭutar

sebeb olmaḳ [4] Neden olmak, yol açmak. (TDK, 2011: 2052)

G145-3. Maḥşer güninde ümmete idüp şefāʿati / Olʿaşilere raḥmet-i Ḥaḳḳa **ola sebeb**
G717-2. Zülf- i aġında görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende **sebeb oldı** aña ol dāneler
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bāʿiş gül degül sünbül degül / Aña **olmışdur sebeb** bu zülf ile rūyuñ senüñ
B12. Ey Muḥibbī didüm eyle dil elinden āh u vāh / İkisi de **oldılar** bu derd-i ʿışḳuma **sebeb**

sebīl eylemek/itmek [3] Meccanen ve hayrat olarak dağıtmak. (Ş. Sami, 2010: 1044) *bk. sebīl ḳılmaḳ*

G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre ṣu / Bu ne ḥikmetdür ben **itdüm** gözlerüm yaşın **sebīl**
G1695-5. Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli / **Eylemişdür** gözleri yaşın **sebīl**
G2516-2. **Eyleyelden** gözlerüm yaşını kūyunda **sebīl** / Teşne-diller raġbet itmez oldı āb-ı Kaʿbeye

sebīl ḳılmaḳ [1] *bk. sebīl eylemek/itmek*

G1162-2. Gerçi yolında nigāruñ cān u dil **ḳıldı sebīl** / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez taḳṣīrümüz

sebū [7] *Far.* Testi, topraktan mamul su kabı. (E. Tevfîk, 1890: 540) *bk. cām u sebū*

(sebū [5], sebūya [2])

G204-5. Pāy-ı ḫuma **sebū** gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler şikest
G246-2. Olur ẓāhir ḳadeḥle içme zāhid / **Sebū** ile anı içmek ẓarāfet
G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey **sebū** mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ senüñ içün gör mül ne dir
G2165-4. Mest olup dünyā ġamından çün bulur bu dil ferāġ / ʿĀḳil olandur mı dil meyle **sebūya** virmesün
G2293-4. Gözüñ aç aḳa bu eşkde **sebūya** / Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemden
G2298-3. Laʿlüñi ol vaḳt öperem ey ṣanem / Eyleye bu ḫākümi aña **sebū**
G2320-4. Sāḳiyā ṣunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen ṣarāb illā ṭagār u yā **sebū**

sebük-bār [3] *Far.* Yükü hafif; kaygısız. (Lexicon, 1890: 1036)

G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ ṣudāʿ-ı serdür / Terk eyle cümlesin tā olasın **sebük-bār**
G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā **sebük-bār** olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G2534-3. Ṭariḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭʿ iderem evvel / **Sebük-bār** olayım ey ser baña bār-ı girān olma

sebük-rūḥ [1] ...ağır canlı olmayan, görüşmesi hoş ve lâtif. (Ş. Sami, 2010: 1044)

G581-2. **Sebük-rūḥ** olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / Bu vādi-i saʿādet-mendi ṭayy ḫayli menzildür

sebz [13] *Far.* Yeşil, ahdar. (Ş. Sami, 2010: 1044)

bk. câme-i sebz, ḫaṭṭ-ı sebz, ḫil'at-i sebz, naḫl-i sebz, sebz-i ḫaṭ, sebz ü āb, serv-i sebz, şīşe-i sebz

G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı ṭon giyer / **Sebz** olur servüñ libāsı pes neden gülgūn giyer
G844-5. Gül'izār-ı ḥüsni yārüñ tāze **sebz** olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün **sebz** olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı var
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze **sebz** olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1182-1. Zeyn olup giyinde yine ḫil'atı eşcār **sebz** / Düşdi şaḥn-ı çemen-i ḫil'at-i jengār **sebz**
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebī' / Her diken tāze yolındı olup ezhār **sebz**
G1182-3. Serv beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger ol yār **sebz**
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir yine bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür her yaña kūh-sār **sebz**
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār **sebz**
G2107-4. Tāze **sebz** olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ra'd-veş āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin
G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi tāze **sebz** / Her ṭarafdan gözlerum bārān-ı seylāb olmasa
G2608-2. Ḥüsnüñüñ gülşeni **sebz** olduġın ister iseñ / Dökin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi

sebz-i ḫaṭ [2] Tüylerin yeşilliği. *bk. sebze-i ḫaṭṭ*

G448-4. **Sebz-i ḫaṭın** la'l-i dilber gösterür / Ṭūṭidür şan ṭu'me-i şekker ṭutar
G1617-2. **Sebz-i ḫaṭuñ** ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm'anber mi yā misk-i Ḫıṭādur kākülüñ

sebz ü āb [1] Yeşillik ve su.

G299-2. Ḫaṭı ile'ārızın görsem olur göñlüm küşād / Nitekim ġam-kīn olanı **sebz ü āb** eyler feraḥ

sebze [3] *Far.* Yeşillik, çimen, çayır. (Ş. Sami, 2010: 1044)

bk. sebze-i bārān, sebze-i ḫaṭṭ

(sebze [2], sebzei [1])

G1042-3. **Sebze** ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1589-2. **Sebze** ḫaṭuñı aġlayu aġlayu bitürdüñ / Derdā vü dirīġ ol ḳadd-i bālāyı büyütdüñ
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen tīz bitirür **sebzei** bārān

sebze-i ḫaṭṭ [3] *bk. sebz-i ḫaṭṭ*

G259-4. **Sebze-i ḫaṭın** görüp ey gözlerüm gel aġlama / Gülşen içre her ḳaçan çoġ olsa bārāndur'abeş
G1280-3. Nār-ı āhumdan nigārā **sebze-i ḫaṭuñ** şaḳın / Bu meşeldür kim yanar ḳurı yanında nice yaş
G2582-1. **Sebze-i ḫaṭṭuñ** gören dir la'l-i ḫandān üstine / Ḫızrdur şan sāye şalmış āb-ı ḥayvān üstine

sebze-gāh [1] Yeşillik alan.

G2095-5. Ey Muḥibbī şaḳlamaḳ mümkin degüldür 'işḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ **sebze-gāhı** zerd olan

sebze-ḫaṭ [1] Yeşil tüy.

G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu **sebze-ḫaṭ** / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür

sebze-pūş [1] *Far.* Yeşillere bürünen.

G413-1. **Sebze-pūş** olup gelen nāz ile cānānumdurur / Ol benüm çoḳ sevdügüm serv-i ḫırāmānumdurur

sebze-zār [2] *Far.* ...çayırlık, çimenlik. (Ş. Sami, 2010: 1044) *bk. sebze-zār-ı 'ömr*

G2112-5. **Sebze-zār** oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / Ey gözüm merdümi şimdengirü nem-nāk olasın
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi **sebze-zār** oldı çemen / Bu şafādan zer şaçar mihr-i cihān-tāb üstine

sebze-zār-ı 'ömr [1] Ömrün tazeliği/baharı.

G811-5. Ġurra olma **sebze-zār-ı 'ömrüne** / Dāne gibi kendüñi ḫırmende gör

seccāde [4] *Ar.* Ekseriya üstünde secdeye varmakta yani namaz kılmakta müstamel olan küçük halı, kaliçe. (Ş. Sami, 2010: 1045) *bk. ḫırḳa vü seccāde*

(seccāde [3], seccādeni [1])

G648-3. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile **seccāde** getür
G999-4. Zāhidā ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile **seccāde** getür
G1218-4. Zāhidā şu üzre şalsañ ger bugün **seccādeni** / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1394-4. **Seccāde** şaldı zülfi ab-ı 'īzārı üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ

secde [2] *Ar.* Namazda ve makâm-ı ta'zîm ve arz-ı ubûdiyyette eğilip yüzünü yere sürme, yere kapanma. (Ş. Sami, 2010: 1045)

bk. āyet-i secde, secde eylemek/itmek, secde ḳılmaḳ, secde-i bī-iḫtiyār itmek

G844-2. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ tācı ebrūsın gören / **Secdeden** ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı **secdeden** / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur benüm

secde eylemek/itmek [12] Alnı, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. // *mec.* Saygı göstermek (TDK, 2011: 2053) *bk. secde ḳılmaḳ*

G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma yirden başuñı / ʿIşḳ kitābında yazılmış **secde itmek** müstecāb
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki gīsūlar mıdur / Āteşe **secde iderler** yoḫsa hindūlar mıdur
G661-4. Görüp zülf ü lebüñi **secde itdüm** / Oḳudum āyeti والیل کوثر
G775-4. **Secde itse** kūyına her yañadan ʿāşıḳları / Ṭañlamañ çü Kaʿbedür dört gūşesi miḥrābdur
G1313-4. Ḳaddüñe naẓar eyleye **secde ide** bu dil / Ḳāmet ki ola lā-büd olur anda namāz farż
G1817-2. **Secde idelden** nigāra varmaz oldum mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm
G2105-5. Cāmiʿ-i ḥüsninde yārüñ ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / **Secde itdüm** cān ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2152-4. Sen ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / **Secde idem** ḥāşa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2354-1. Görüp ebrūñı göñlüm geldi vecde / Hem-ān-dem **itdüm** ol miḥrāba **secde**
G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur du ʿāya / ʿĀşıḳ da **secde eyler** ol ṭāḳ-ı ebrūvāna
G2494-1. Seni ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Hemān bī-iḫtiyār **eyledi secde**
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil **secde iderken** / Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur imāmı

secde ḳılmaḳ [10] *bk. secde eylemek/itmek*

G8-5. **Secde ḳıldı** ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G128-2. Baġla evvel bilüni zülfini zünnār gibi / **Secde ḳıl** ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G424-3. **Secde ḳılsa** dil ḳaşun miḥrābına olmazʿaceb / Nice demlerdür ki o ebrūlara peyvestedür
G1502-1. Oḳurlar āyet-i secde açuban muṣḥafı rūyuñ / Hemān miḥrāb-ı ebrūna **ḳılur secde** gören bilüñ
G1579-2. Ṭāḳ-ı ebrūsına baş açdı göñül **secde ḳılur** / Baḳmayısar daḥi miḥrābına beytü'l-ḥarāmuñ
G2035-1. Cāmiʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb şehā ḳaş olsun / Dil ü cān ile aña **secde ḳılan** baş olsun
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī **secde ḳıl** / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı sevmeyen
G2352-1. Lebüñ ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Ḳaşuñ miḥrābın añdum **ḳıldı secde**
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim görse hemān **secde ḳılur** / Ṭāḳ-ı ebrūn olalıdan aña miḥrāb gibi
G2756-2. Dildāra ḳarşu **secde ḳılup** cānı terk ḳıl / Tā ki felekde ḳıla melāyik namāzuñı

secde-i bī-iḫtiyār itmek [1] Elinde olmadan secde etmek.

G2504-2. Deyr içinde dün ṣanemler seyrine ḥayrān olup / **Secde-i bī-iḫtiyār itdüm** büt-i ṭannāzuma

secde-gāh [5] Secde mahalli, secdeye varılacak yer. (Ş. Sami, 2010: 1045)

bk. secde-gāh-ı dil

(secde-gāh [3], secde-gāhı [1], secde-gāhumdur [1])

G1855-3. Gezerken mescid-i ḥüsnüñ ḳaşuñ miḥrābına irdüm / Ḳıyāma ḳalmadı ḳudret hem-ān-dem **secde-gāh** itdüm
G1976-5. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī **secde-gāhumdur** benüm
G2186-5. Gezerken cāmiʿ-i ḥüsnin ḳaşı miḥrābını gördüm / Başum ḳaldurmayup ḳıldum ol yirde **secde-gāhı** ben
G2333-2. Kaʿbe-i kūyun nigāra ḳıble-i ʿuṣṣāḳdur / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye yoḳ andan artuḳ **secde-gāh**
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken yüzüñi māh eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın ḳoyup sen **secde-gāh** eyleme

secde-gāh-ı dil [3] Gönlün secde yeri.

G1095-2. **Secde-gāh-ı dil** olaldan ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār / Her yire baş egmezüz birdür bizüm miḥrābımuz
G1737-4. Degme bir cāya anuñçün dostlar baş egmezem / **Secde-gāh-ı dil** olupdur baña ol ebrū-hilāl
B95. Ḳıble ḥaḳḳı ṣanemā Kaʿbe olalılan kūyuñ / **Secde-gāh-ı dil** olupdur baña ol āb-rūyuñ

seçilmek [2] *T.* İntihap ve ihtiyar olunmak, bir şeyin en iyileri ayırtlanmak. (Ş. Sami, 2010: 1045)

(seçilmesün [1], seçilse [1])

G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden **seçilmesün**
G2538-2. Şīrīn lebinüñ yādına birʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre **seçilse**

seçmek [1] *T.* Bir şeyin en iyisini bulup ayırtlamak, intihap ve ihtiyar etmek, örüntdelemek, öğürtlemek. (Ş. Sami, 2010: 1045) *bk. aḳı ḳaradan seçmek*

G2139-3. Egerçi naẓm-ı eş'āruñ olup her biri bir gevher / İçinden kim kiʿāḳildür alup nā-yābını **seçsün**

sedd çekmek [1] Suyun akmasını, toprağın kaymasını önlemek için duvar yapmak. (TDK, 2011: 2080)

G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına ṭañ mı müdde ī / **Sedd çekilmez** cülaruñ mecrāsına ḫāşākdan

sedd eylemek/itmek [3] Ḳapamaḳ, tutmaḳ, tıḳmaḳ, durġutmaḳ... (Tulum, 2011: 1563)

G949-3. Kirpügüm göz yaşına **sedd eyledüm** sedd olmadı / Ḫār u ḫasla kim görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur
G1520-5. Kim gözüm yaşına pend itse Muḥibbī añа di / Kimse **sedd eylemedi** öñine hīç Ceyḥūnuñ
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / **İtmesem** kirpüklerümden **seddi** ol seylāba ben

sedd olmaḳ [2] Engellemek.

G949-3. Kirpügüm göz yaşına sedd eyledüm **sedd olmadı** / Ḫār u ḫasla kim görüpdür rāh-ı ʿummān baġlanur
G2144-5. Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına hīç **sedd olmaya** / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger gelse eglemez başdan

sedd-i İskender [1] İskender'in seddi. *bk. sedd-i Sikender*

D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḥīd ile anı **sedd-i İskender** gibi

sedd-i müjgān [1] Kirpik seddi.

G464-1. Bir sehī serve gözüm yaşı aḳar / Bildüm āḫır **sedd-i müjgānum** yıḳar

sedd-i Sikender [1] *bk. sedd-i İskender*

G89-4. Zāhidā şanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir **sedd-i Sikenderdür** baña

sefer [12] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1047)

bk. ʿazm-i sefer ḳılmaḳ, ehl-i sefer, sefer itmek, sefer ḳılmaḳ

(sefer [10], seferde [1], seferdür [1])

1. Yolculuk, seyahat.

G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / Dilā baḥre **seferde** çün ḫaṭar var

2. Harp ve gazaya azimet, muharebeye gidiş.

G882-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā **sefer** / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre dirler idi ṣabr yā **sefer** / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1582-4. ʿIşḳı yolında çünki dilā ṣabra çāre yoḳ / Ṣabr olmaz ise ʿāşıḳa dirler **sefer** gerek
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd **sefer** lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1981-3. serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin almaġa çeküp leşker **sefer** çekdüm
G1995-5. Çün ḫarim-i dilde dirgürdüm Muḥibbī maṭlabum / Ne **sefer** ʿazmin ü ne ḳaṭ ʿ-ı beyābān eyledüm
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür **sefer** / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā ṣabr u **seferdür** ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr25-4. ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül yegdür **sefer** / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

3. Defa, kere, nöbet.

G2325-3. Bu **sefer** bī-iḫtiyār itdüm diyār-ı ġurbete / Dostum ışmarladum göñlüm saña Allah ile
G2453-4. Bir sā ʿat içre didi üç **sefer** ʿāşıḳine / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭab ʿ-ı müstaḳīme

sefer itmek [4] (Tulum, 2011: 1564)

1. Yoła gitmek, yołłanmaḳ, sülūk etmek. *bk. sefer ḳılmaḳ*

G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme yoldaş / **İtdükde** ʿadem mülkine tenden **sefer** ey dost
G707-4. İsteyüp vaşlın ʿadem mülkine **itdükde sefer** / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda baña zāddur
G1057-4. Kim bilem dir ḥāl-i Mecnūnı baña ṣor sen baña / Vādī-i ġamda anuñla **itmişem** bī-ḥadd **sefer**

2. Savaş etmek.

G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña şimdengirü lāzım geldi **idesin sefer**

sefer ḳılmaḳ [5] *bk. sefer itmek*

G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / **Sefer ḳıl** berre bu sevdā ile baḥr-i ʿAdenden geç
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp **ḳılsam sefer** / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz zārlık

G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / Var **sefer ḳıl** Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G2351-4. **Sefer ḳılsam** yiter derd ü belā ġam / Ki bundan ġayri gerekmez zevāde
B50. Her ḳaçan hicrān yolın ḳat itmege **ḳılsam sefer** / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḥayretdürür

sefīd [1] *Far.* Ak, beyaz. (E. Tevfîk, 1890: 551)

bk. mūy-ı sefīd, sefīd eylemek/itmek, sefīd olmaḳ

G338-2. Nice yıllardur yunur eşkümle çeşmüm merdümi / Yunmaġ ile olmaz imiş dostlar hindū **sefīd**

sefīd eylemek/itmek [2]

1. Aydınlanmak.

G10-2. **Eyledüñ** nūruñ ile ʿālemi ser-cümle **sefīd** / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi

2. Beyazlamak.

G23-3. Şefāʿat ābı ile yu **sefīd it** / Günāhumdan yüzüm olmaya esved

sefīd olmaḳ [1] Yaşlanmak, aklar düşmek. *bk. sefīd olmaḳ*

G1452-1. Nev-cevān idüm **sefīd oldı** ḳapuñda rişe baḳ / ʿIşḳuñ ile ḫastedür raḥm eyle bu dervīşe baḳ

sefīne [3] *Ar.* Gemi, keştî. (Ş. Sami, 2010: 1047) *bk. sefīne-i dil*

(sefīnesin [1], sefīnesini [2])

G1678-3. Āhum yiliyle itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil **sefīnesini** dir ki çāre ḳıl
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil **sefīnesin** āh urur kenāra ḳarşu
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm **sefīnesini** sürer kenāra ḳarşu

sefīne-i dil [2] Gönül gemisi.

G998-2. Baḥr-i eşk içre **sefīne-i dil** / Seyr ider geştī-i Nūḥ mıdur
G2219-1. Deryā gibi başdan aşaldan çeşm ābdan / Ḫāli degül **sefīne-i dil** ıżṭırāb dan

seg [8] *Far.* Köpek, kelb. (E. Tevfîk, 1890: 552)

bk. seg-i dilber, seg-i Leylī, raḳīb-i seg, seg-i kūy

(seg [3], segi [2], seglerüñden [1], seglerüñe [1], següñ [1])

G231-5. Şayar kendin Muḥibbī **seglerüñden** / Dimez ol ḥalḳadan birünam ey dost
G791-2. Yüzümüñ üzre baş naʾl-i semendüñ / Bulur **seg** ile artuḳ çün şeref zer
G1779-2. Üstüḫᵛān ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl **seglerüñe** ola benüm mihmānum
G2402-6. Muḥibbī **seg** raḳībi ʾav ʿavından / Ser-i kūyında bildi ölince
G2651-2. Her yire başşa **segi** pāy başum anda ḳoyam / Ben kim olam ki **segi** ile idem peymāyi
Mh9-10. Olmasun kimse cihānda miḥnet ü derde ḳarīb / Ḫavf ider şanma mühlike-i Necātīden raḳīb / Pādişāhum bellü bil kim **seg** gedādan ḳorḳmaz
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş yāre benümçün raḳīb / Borcum olsun ol **següñ** dendānını ḳan eylemek

seg-i dilber [1] Sevgilinin köpeği.

G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ **seg-i dilber** / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda yirüñ var

seg-i Leylī [1] Leylaʾnın köpeği.

G24-7. Seg-i **Leylī** ne yirde itse menzil / Ḥaḳīḳat oldurur Mecnūna meʿvā

seg-i kūy [12] Köyün köpeği

G431-2. Hem-ser olur isem **seg-i kūyuñla** her gice / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet ise bu ḳadar yiter
G583-3. Üstüḫᵛānumı **seg-i kūyuña** itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine gerçi ki ol tuḥfe ḥaḳīr
G822-7. Muḥibbī kūyuña varsa gelür ḳarşu **seg-i kūyuñ** / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḥaḳḳ-ı nān gözler
G860-3. Üstüḫᵛānumı **seg-i kūyuña** ger pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür ol tuḥfe ḥaḳīr
G869-3. Dün gice kūyında nālem işidüp / Dir **seg-i kūyı** bu ne feryāddur
G901-3. Nigārā kūyuña varsam **seg-i kūyuñ** gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem **seg-i kūyuñ** / Ya niçün dirler ey ḫūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1220-2. Ger refīḳ ola **seg-i kūyuñ** baña ey dostum / Eyleyem gerdānına rişte-i cānumı meres
G1502-3. Nice yıllardurur dūr olmış iken āsitānuñdan / İrişdüm āşinā çıḳdı biḥamdillah **seg-i kūyuñ**
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben gerçi kim rūyuñ senüñ / Olmışam cān u göñülden bil **seg-i kūyuñ** senüñ
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle / Yidür bu üstüḫᵛānumı **seg-i kūyuña** aş olsun
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı **seg-i kūyuñ** gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı

segāne-veş [1] Köpekler gibi.

G1754-2. Uġrasa **segāne-veş** Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

segān-ı kūy [1] Köyün köpekleri.

G408-5. Bu Muḥibbī kūyına varsa eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem **segān-ı kūyıdur**

segirtmek [6] *T.* Koşmak, koşturmak. (TS, 2009: 3366, 3369)

G682-1. Cū oldı yaşum ol ḳad-i dil-cūya **segirdür** / Dil bülbülidür ol gül-i ḫoş-būya **segirdür**
G682-2. ʿĀşıḳ odurur istemeye mihr ü vefāyı / ʿĀşıḳ mı dinür aña ki pehlūya **segirdür**
G682-3. Ruḫsāruñı gördükde n'ola ger ṭaleb itsem / Dil-teşne olan şuyı gören şuya **segirdür**
G682-4. İt gibi n'ola gitmesem ey yār izüñden / Çün kelb muʿallem ola āhūya **segirdür**
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri Muḥibbī ḳoma elden / Ḥayvān olan her gice uyḫuya **segirdür**

segremek [2] *T.* Titremek, tiril tiril titremek. (TS, 2009: 3371)

(segregüp [1], segreyüben [1])

G2394-1. **Segregüp** çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola meh-veşe
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler **segreyüben** dil daḫi cūşān ancaḳ

seḫā vü kerem [1] Cömertlik ve kerem.

G9-1. Tañrınuñ ḫāş ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı **seḫā vü kerem** iḥsān ile cūd

seḥāb [21] *Ar.* Bulut, ebr, mîğ. (Ş. Sami, 2010: 1048)

bk. jeng-i seḥāb, seḥāb-ı āh seḥab-ı zülf

(seḥāb [9], seḥāba [3], seḥābı [4], seḥābın [1], seḥābından [3], seḥābuñ [1])

G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler **seḥāb**
G249-5. Āhuñı **seḥāb** eyle başuñ üzre Muḥibbī / Başuñı belā kūhı dü-çeşmüñi bıñar it
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ **seḥāb** üstindedür
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş **seḥāba** beñzer
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk zülfüñ çün **seḥāb** ol niʿmete ḫāyildürür
G643-4. Āhum **seḥābı** ger döke bārān-ı eşkümi / Bu sīne bāġı gül bitürür lālezār olur
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem gün yüzini şanki **seḥāb** ile giçer
G756-4. Şol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum **seḥābından** yaġar / Ḳalbine yārüñ eşer itmez ʿaceb mermer midür
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẕulmet göñlini / Dökilür āhı **seḥābından** yaşı bārāndur
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir **seḥāba** beñzer
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ **seḥābı** perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki āh ol perdedür
G1069-1. Giderüp zülfi **seḥābın** gün yüzin peydā ḳılur / Kim aña ider naẕarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1618-7. Ġam **seḥābından** yaġar çün başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G2070-2. Şaḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden **seḥāb** / Dürlü dürlü güller ile cennete döndi cihān
G2196-1. Şaḳın āhumdan āfītāb şaḳın / Olmasun yüzüñe **seḥāb** şaḳın
G2360-1. Dilerem ey sehī servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle **seḥāb** içre nihān olma
G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm **seḥābuñ** ʿaynına
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña virmez geçid / Āh **seḥābı** yaġdurur bārān bārān üstine
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde **seḥābı**
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ **seḥāba** örtdi ol gīsū seni
G2745-2. Ṭan degül gülgūn olup yaġdursa ḳan yire **seḥāb** / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil şavurur ṭopraġını

seḥāb-ı āh [1] Âh bulutu.

G1761-1. Her dem **seḥāb-ı āh** ile bārān olan yaşum / Baḥr-i ġam içre mercān olan yaşum

seḥab-ı zülf [6] Saç bulutu.

G652-4. Geh **seḥāb-ı zülf** maʿnī yüzine gāhi sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar
G680-2. Yüzüñ bir mihrdür kim ʿālem-efrāz / **Seḥāb-ı zülfüñ** aña sāye-bāndur
G1301-1. Cānā **seḥāb-ı zülfi** ruḫ-ı āfītāba aş / Yaḳduñ bizi bu mihr ile māhum niḳāba baş
G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar bu gözüm yaş ile / Gāh āhum geh **seḥāb-ı zülf** ider settārlıḳ
G1694-1. Ḳaçan olsam seni görmege māyil / **Seḥāb-ı zülf** olur gün yüze ḫāyil
G2404-1. **Seḥāb-ı zülfini** gün yüze perde / İdelden uġradum biñ dürlü derde

seḥer [27] *Ar.* Sabah açılmaya başladığı vakit, çın sabah vakti. (Ş. Sami, 2010: 1048)

bk. āh-ı seḥer, bād-ı seḥer, çīn-i seḥer, her seḥer, murġ-ı seḥer, nāle vü āh-ı seḥer, nefḫa-i bād-ı seḥer, şām u seḥer, tā seḥer, vaḳt-i seḥer

(seḥer [18], seḥerde [5], seḥerden [1], seḥeri [3])

G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi **seḥer** bād-ı şabā / Ẕikr-i Ḥaḳḳı ḳoma elden olmasun ʿömrüñ hebā
G192-1. Gerekdür iñleyüp olmaḳ **seḥer** dost / Ola kim raḥm ḳıla bir naẓar dost
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh **seḥer** ey dost
G521-4. Jāle şanma **seḥeri** berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile **seḥer** bülbül ne söyler gül ne dir
G594-5. Eyle **seḥerde** ḳoma Muḥibbī niyāzuñı / Ḥācet dilense Tañrıdan ol dem revā olur
G659-4. **Seḥerde** derd ile dilden yine göknüklü āh idem / Ṣafaḳ şanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G708-1. Göñlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende **seḥer** şebnem ḳapar
G915-5. Eyle **seḥerde** Muḥibbī ḳoma niyāzuñı / Ḥācet dilese Tañrıdan ol dem edā olur
G984-6. **Seḥer** gūş it nedür murġ-ı seḥer-ḫiz / ʿÖmr gibi bu dünyā bī-vefādur
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin **seḥer** gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol şevḳden güller
G1196(a)-1. **Seḥerden** gülşene bülbül varur gül zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler gül zārını bilmez
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini dün gice iderken / Añduḳda hemān yüzüñi gördüm **seḥer** olmış
G1393-1. Ḳapuna gelür **seḥer** gün tā ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫil ʿat-i sebz ile zeyn olmış **seḥer** şaḥrāyı baḳ
G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī **seḥeri** / Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa **seḥer** bīdār gül
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde **seḥerde** görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül
G1997-2. ʿĀrıżı gül gibi meygūn nigāruñ yādına / Giceler mest ü ḫarāb olup **seḥer** maḫmūr olam
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet **seḥeri** tīz göçesin / Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam ben
G2217-4. Atar **seḥer** oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur tīġüñ du ʿā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün
G2546-2. İçüp mey geldi tābından īẕārına ʿaraḳ yir yir / **Seḥer** vaḳtinde şan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2688-3. Niyāz idüp aḳar şular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur **seḥer** diñleñ hezārānı
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile **seḥer** ey sāḳī / Ṣun berü varsa ger giceki meyden bāḳi
Mr5-3. Sāġar-ı gülde **seḥer** meyle ḳarışdur jālei / Mest olup bülbül gibi eyle fiġān u nālei
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca **seḥer** / Ṣanmañ ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme uyḫu getürür
D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne virme / Ya ʿni **seḥerde** ey dost zülfüñi şāne virme

seher-gāh [1] Sabah vakti. (Ş. Sami, 2010: 1048) *bk. seher-geh*

bk. āh-ı seher-gāh, bād-ı seḥer-gāh, her seḥer-gāh/seḥer-geh

G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭal ʿat yine bir māhımuz vardur / Anuñçün göge peyveste **seḥer-gāhumuz** vardur

seḥer-geh [19] *bk. çeşm-i seḥer-geh, her seḥer-gāh/seḥer-geh, seher-gāh*

(seḥer-geh [16], seḥer-gehden [2], seḥer-gehler [1])

G126-7. Ey Muḥibbī ṣubḥ-ı vaṣlın isteyüp eyle niyāz / Didiler olur **seḥer-gehler** du ʿālar müstecāb
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi **seḥer-geh** āfītāb / Vir eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / **Seḥer-geh** gülşene varup ṣadā-yı bülbül gūş it
G564-3. Du ʿālar müstecāb olur **seḥer-geh** / Anuñçündür ki bu göñlüm şeb ister
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi **seḥer-geh** görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G711-4. Nūr yaġdursa **seḥer-geh** ne ʿaceb gök yüzine / Yār işigine varup yüzini çün ḫāk eyler
G826-6. Aġzına şebnem **seḥer-geh** nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G838-1. Cānuma ḫaṭıf **seḥer-gehden** bunı ilhām ider / Ey ḫumār ālūd ancaḳ saña dermān cām ider
G1030-1. Ulı devletdür **seḥer-geh** yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına mu ʿanber zülfi irgürse eṣer
G1463-2. Gül yüzin gördi ḥarāretden ḳızardı gülsitān / Ol sebebdendür **seḥer-geh** bulınur gülde ʿaraḳ
G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eṣer / Gün ṭulū ʿ eyler **seḥer-geh** rūy-ı pākuñdur senüñ
G1757-3. Jāleler ṣanma **seḥer-geh** belki bülbül yaşıdur / Aġlasa ʿāşıḳ olur ma ʿşūḳ-veş ḫandān gül
G1807-4. Gice ser-mest-i ʿışḳ iken görindi kūy-ı nigūyi / **Seḥer-geh** ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm
G2098-1. **Seḥer-geh** bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından / Giceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından
G2283-1. Nāmeler gelse ḳaçan İstānbul-ı ābāddan / Būy-ı zülfini **seḥer-geh** aluram Baġdāddan
G2620-3. İşidüp gülşen-i ḫüsnüñde nālem / **Seḥer-geh** ʿandelīb efġāna geldi
G2677-4. Ṭulū ʿ itseñ **seḥer-gehden** doḳunur şu ʿleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2688-4. **Seḥer-geh** jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün serv-i ḫırāmānı
Mh3-5. Yir yüzi çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur **seḥer-geh** jāleler

seḥḥār [6] *Ar.* Mübalâğa ile sihir eden, sâhir, büyücü, sihirbaz. (Ş. Sami, 2010: 1048)

(seḥḥār [1], seḥḥārdur [1], seḥḥāre [4])

G747-3. **Seḥḥāre** dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden siler giçer
G938-2. Bilmezin **seḥḥār** çeşmi siḥri kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G1240-2. ʿAceb **seḥḥārdur** zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken ʿāleme / Bes ne ḫācet siḥr ide **seḥḥāre** zülf

G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir **seḫḫāre** yoḳ / Zülfi ṭarrārı gibi ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1484-1. Yine siḥr eyledi **seḫḫāre** zülfüñ / Nice dil baġladı bir tāra zülfüñ

sehī [12] *Far.* Doğru, düz, fidan gibi. (Ş. Sami, 2010: 1048) *bk. serv-i sehī*

G464-1. Bir **sehī** serve gözüm yaşı aḳar / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol **sehī** servi der-āġūşuñdadur
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / Yaş revān oldı aḳar ol **sehī** ḳāmet mi gelür
G992-4. Ḳamet itse ol **sehī** servüm ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf ʿāh eyleyüp beñzeşmedür
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā **sehī** serv-i revānumdur
G1019-2. Ol **sehī** servi gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1355-1. Eşküñi aḳar şu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey **sehī** servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey **sehī** servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2179-3. Dīdem üzre ey **sehī** ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2360-1. Dilerem ey **sehī** servüm giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḫāb içre nihān olma
G2745-1. Ey **sehī** servüm görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol **sehī** servüm meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine serv baş eger

sehl [1] *Ar.* Kolay, âsân. (Ş. Sami, 2010: 1049)

G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ **sehl** ola itmek terk-i ser / ʿIşḳuñı terk eylemek līkin gelür müşkil baña

sehlek [1] Bela.

G1618-6. ʿIşḳ bir **sehlekdürür** geh āşikār u geh nihān / Lāzım oldı āşıḳı ney gibi nālān eylemek

sehm-i devlet [1] Mutluluk oku. *bk. sehm-i saʿādet*

G477-4. Sīnemi ṭutdum siper tīrüñe ey ebrū-kemān / **Sehm-i devletdür** baña ol çeşm-i fettāndan gelür

sehm-i ġamze [1] Yan bakış oku.

G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / **Sehm-i ġamzeñden** senüñ nice cigerler ḳan ola

sehm-i saʿādet [1] *bk. sehm-i devlet*

G52-2. Gāh cevr ider gözüñ gāhi ḳaşuñ / Çün ire **sehm-i saʿādetdür** baña

sehv [13] *Ar.* Yanlış, hata, galat. (Ş. Sami, 2010: 1049)

G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / **Sehv** ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G313-3. Yazma raḳīb adını gel **sehv** ile ṣaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G495-3. Kūyında didi **sehv** ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü ṣafā yiter
G729-4. **Sehv** ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ şerm-sārıdur
G1175-4. **Sehv** ile itüm dimiş ben ʿāşıḳa bir gün nigār / Adın añdum diyü ol demden peşimāndur henüz
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / **Sehv** ile yazmış meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1551-4. Cān virem Ferhād-veş her dem leb-i Şīrīnüñe / **Sehv** ile cānā bir aġız būse iḳrār eyleseñ
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / **Sehv** ile bir kez diseñ ümmīd-vārumdur benüm
G1971-5. İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber **sehv** ile / Artar idi dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm
G2225-5. **Sehv** ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2394-3. **Sehv** ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḥi ey dil yine düşmez başa
G2458-4. Derd-i dil ḥālini taḥrīr idüben yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı **sehv** ile nādān iline
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine **sehv** ile ben māh didüm / Görmezem gün yüzini hafta giçer māh didüm

sehven [2] *Ar.* Yanlışlıkla, yanılarak, hatâ'en, galat olarak. (Ş. Sami, 2010: 1049)

G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm aña **sehven** / Ne yüz ileʿacabā ben bu şerm-sārı çekem
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm **sehven** / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫᵛāham ben

sekrān [1] *Ar.* Sarhoş, mest, esrik. (Ş. Sami, 2010: 1050)

bk. mest ü sekrān, sekrān eylemek, sekrān olmaḳ, ser-mest ü sekrān

G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde yoḳ per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān gibi

sekrān eylemek [1] Ser-ḫoş etmek, mest etmek, keyf virmek. (Tulum, 2011: 1567)

G699-1. Mest ider lebleri ẕikri beni **sekrān eyler** / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını da ḥayrān eyler

sekrān olmaḳ [3] Sarhoş duruma gelmek, esrimek.

G458-5. Ey Muḥibbī ṭañ degül gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki **sekrān oldılar**
G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık tā ḥaşre dek **sekrān olur**
G1956-1. Nice bir ẕikr eyleyüp laʾl-i lebüñ **sekrān olam** / Nice bir esrār-ı ḫaṭuñ fikr idüp ḥayrān olam

selām [5] *Ar.* Bir kimseyle karşılaşıldığında, bir kimsenin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba. (TDK, 2011: 2060)

bk. selām itmek, selām olsun, selām virmek, Tañrı selāmı, Tañrı selāmı almaḳ, Tañrı selāmı virmek

(selām [1], selāma [1], selāmıdur [1], selāmın [1], selāmuñı [1])

G1641-2. Bir **selām** ile göñül vīrānesin maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ yāre irişdür **selāmuñı** / Bendinde yüz süri ser-i kūyı türābına
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar **selāmıdur** / Ey dil **selāma** baḳma dilersen selāmeti
G2759-1. **Selāmın** ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi

selām itmek [1] Selāmlaşmaḳ. (Tulum, 2011: 1567)

G1290-4. Benüm yār-ı vefā-dārum çü kendü ḫaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla **selām itmiş**

selām olsun [2] "Esenlik dileklerim ulaşsın" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü. (TDK, 2011: 2060)

G2488-2. Getürür dem-be-dem Tañrı selāmın / **Selām olsun** ol Cibril-i emīne
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña **olsun selām** / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

selām virmek [4] Selamlamak. (TDK, 2011: 2060)

G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra dün **virdüm selām** / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña yol degül
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı **virmezsin selām** / Ummazam bir nesne cānā merḥabā olsun dirüm
G2184-3. ʿUşşāḳdan yüzin çevirürsin revā mıdur / İslām içinde **virmeyesin** bir **selāmı** sen
G2476-4. **Virdüm selām** almadı Tañrı selāmını / Yürür ġurūr-ı ḥüsn ile aña selām ola

selāmet [23] *Ar.* Kusur ve nekâyis ve uyûbdan veya emraz ve ilelden sâlim ve berî olma, salimlik. // Emniyet, havf ve endişeden berî olma, emn, emân. (Ş. Sami, 2010: 1050) *bk. ehl-i selāmet, genc-i selāmet, rāh-ı selāmet, ṣaġ u selāmet, selāmet olmaḳ*

(selāmet [18], selāmetden [1], selāmete [1], selāmeti [2], selāmetler [1])

G191-1. Hafta vü ay ü yıllar geçmişdi hey ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḫudāya gördük seni **selāmet**
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben laʾli şevḳine müdām / İstemeñ benden **selāmet** olmışam bī-ʿār mest
G225-3. Olam sālim baña ḳılman duʿāyı / **Selāmet** istemez ehl-i melāmet
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida sen sālim ol saña **selāmetler** gelür
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ **selāmeti** / Zīrā ki meyl kişide evvel görüştedür
G794-4. Zāhidā gel dime ʿāşıḳı **selāmet** eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ mirʾātı **selāmet** gösterür / Līk şoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G921-5. Añarsa ʿışḳ ehlini ne ġam zāhid melāmetle / **Selāmet** görülmez ʿāşıḳ işi anuñ melāmetdür
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mirʾātı **selāmet** gösterür / Līk şoñra ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1185-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz **selāmet** ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1200-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz **selāmet** beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1213-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz **selāmet** beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1424-5. Ehl-i ʿışḳ ister melāmet bil **selāmetden** ḳaçar / Ey Muḥibbī ʿāşıḳuñ odıyla hergiz ʿārı yoḳ
G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki **selāmet** yaḳasın / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid **selāmet** ister iseñ var ḳarada ol
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān / **Selāmet** ḳala yiter baña dīnüm
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm **selāmet** istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen **selāmet** ehli ol var ad ile şānuñ şaḳın
G2214-5. Biz **selāmet** köşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ʿār sen
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi çü **selāmet** yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2672-2. Yoldan çıḳaran ādemi ḫūblar selāmıdur / Ey dil selāma baḳma dilersen **selāmeti**
G2718-5. Baña dirler **selāmet** iḫtiyār it / Olur mı ehl-i ʿışḳuñ iḫtiyārı
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa varmaz **selāmete** / ʿĀşıḳ odur ki cān virüp alur melāmeti

selāmet olmaḳ [7] Selāmet bulmaḳ. (Tulum, 2011: 1569) Emniyette olmak, korku ve endişeden uzak olmak.

G206-3. Gözler mi ʿālem içre nāmūs u ʿārı ʿāşıḳ / Herkes **selāmet olsun** bunlar diler melāmet
G813-4. Zāhidā **ol** sen **selāmet** biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G1308-4. Sen **selāmet ol** yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿāşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā **ol** sen **selāmet** ʿālem içre şöhret al
G2026-4. Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārü's-selām içinde varsun **selāmet olsun**
G2286-4. İtme zāhid melāmet ehline ṭañ / Saña yiter **selāmet olmışsın**
G2315-2. Zāhid sen **ol selāmet** ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu

selāsil [2] *Ar.* Zincirler. *bk. zülf-i selāsil*

(selāsil [1], selāsildür [1])

G581-5. Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ olmañ degül mümkin / Anı bir bende beñzetme ki bu bendi **selāsildür**
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh **selāsil** / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel

selef [3] *Ar.* Eski adam, cet; ecdat, geçmişler, eski adamlar. (Ş. Sami, 2010: 1051) *bk. şi ʿr-i selef, ʿuşşāḳ-ı selef*

(selef [2], selefe [1])

G678-5. Beñzedürse n'ola şi ʿrini Muḥibbī **selefe** / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān içün buyurmışlar **selef** / Her ne kim ḫāşı ḳıla olur riyā ile telef
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ **selef** şi ʿrine daḫl itme / Dimişler ālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg

selḫ-i şa ʿbān [1] Şaban ayı.

G343-1. **Selḫ-i şa ʿbān** ile oldı ʿıyş u ʿişret nā-bedīd / Ġurra-ı şevvāl ile yazdı felek menşūr-ı ʿīd

selīm [1] *Ar.* Ayıp ve kusurdan berî, sağlam, doğru, dürüst, sahih. (Ş. Sami, 2010: 1051) *bk. ṭab ʿ-ı Selīm*

G1503-5. Yoḳdur Muḥibbī gibi **selīmi** ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi pādişehüm āşinālaruñ

Selmān [14] *Ar.* ...Selmân-ı Savecî (1309-1376) diye bilinen ünlü İran şâiri olup kasideleriyle ünlüdür. Şâirler kendilerini Selmân-ı Savecî'ye benzetmeyi âdet edinmişlerdir. (Pala, 1999: 348) *bk. ḳıṣṣa-i Selmān, naẓm-ı Selmān, rūḥ-ı Selmān, Selmān-ı zamān, ş ʿir-i Selmān, ṭarz-ı Selmān, üslūb-ı Selmān*

(Selmān [8], Selmāne [3], Selmānıdur [2], Selmānuñ [1])

G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide **Selmān** aña
G258-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḫi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü **Selmān** ile baḫş
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / Şi ʿr ile şimdengirü var eyle **Selmān** ile baḫş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü şi ʿr içre **Selmān** ile baḫş
G487-5. İrdi kemāle şi ʿr-i Muḥibbī gören didi / Şimdengirü meger ki bu **Selmāne** ḳaṣd ider
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbī'yi gören dir / Beñzetdi hemān şi ʿrini **Selmāne** dimişler
G609-5. Didiler şi ʿr-i ḫayāl-engīzine ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile **Selmānıdur**
G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün **Selmānıdur**
G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā **Selmān** olursa çoḳ mıdur
G1022-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ **Selmānuñ** gelür
G2369-7. Bu idi beyt ne olur belki / Daḫl olınur kimerde **Selmāne**
G2458-5. Umaram başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele düşüben ger ire **Selmān** iline
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şi ʿr içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam **Selmān** ile
G2732-4. Bu Muḥibbī şi ʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi beñzer var imiş **Selmān** iki

Selmān-ı zamān [1] Zamanın Selman'ı.

G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem şi ʿrini rengīn eyledi / Ṭab ʿ-ı mevzūnına dinse n'ola **Selmān-ı zamān**

sel-sebīl [1] Ar. Hafif ve leziz su. Asıl cennette bir çeşmenin ismidir. (Ş. Sami, 2010: 1051) *bk. sel-sebīl ü āb u kevṣer*

G1695-1. Leblerüñ ey ḥūr-peyker **sel-sebīl** / Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

sel-sebīl ü āb u kevṣer [1] Cennet suyu, su ve kevser.

G524-4. Kināyetdür lebin añsam nigāruñ / Bilen dir **sel-sebīl ü āb u kevṣer**

sem [15] *Ar.* Zehir, ağı. (Ş. Sami, 2010: 1051) *bk. sem virmek, sem-i ef ʿī, sem-i esb*

(sem [9], semde [1], semden [1], seme [1], semi [1], semler [1], semlerdür [1])

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz ol **sem** peydā
G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim evvel viṣālüñ ṣerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır **sem** itdüñ ʿāḳıbet
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryāki ẓāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger **semler** gelür
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker ṣunar maʿni yüzinden **sem** gelür
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi **semi** var
G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp **sem** ṣandılar
G452-3. Leblerin ẕikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken laʾl-i müferraḥ virme gel **semden** ḫaber
G515-3. Meded tiryāk-ı laʾlüñden irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña **semlerdür**
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryāki nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña **sem** görinür
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryāki baña **sem** gelür
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp **sem** ṣandılar
G1730-5. Çün lebi tiryāḳına irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür **sem** göñül
G2002-4. Lebüñ tiryākı olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi ol **sem** hem
G2525-6. Ol ḫakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma varup eme **seme**
G2567-4. Yimem ġam olalı tiryāk-ı laʾlüñ / İçürse mār-ı zülfüñ baña **semde**

sem virmek [1] Zehirlemek.

G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır **virür** ol saña **sem**

sem-i efʿi [1] Yılan zehri.

G678-2. Göricek zülfini cānā lebüñi ẕikr iderem / **Sem-i efʿiyi** gören himmeti tiryāka çeker

sem-i esb [1] Atın zehri.

G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün **sem-i esbüñden** gelüpdür yādigārum var

ş̲em-i merkeb [1] Eşeğin ayağı.

G129-3. Serümi baġlama ḳaṭar öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa **ş̲em-i merkeb**

semʿ ṭutmaḳ [2] *bk. gūş ṭutmaḳ, ḳulaḳ ṭutmaḳ*

G1334-5. Ey Muḥibbī nice bir feryād u zārı idesin / Saḫt-dil olan **ṭutar** mı hīç feryāduña **semʿ**
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybun cihānda āşikār / Sen daḫi **ṭutma** dilā bir kimsenüñʿaybına **semʿ**

semā [14] *Ar.* Gök, asuman, felek, sipihr. (Ş. Sami, 2010: 1052)

bk. arż u semā, evc-i semā, lez̲z̲et-i semā, saḳf-ı semā

(semā [7], semādan [2], semāya [5])

G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu **semā** ey āfitāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G523-3. Çıḳar āh eyledügimce **semāya** / Yaşumuñ menzili taḫt-ı serādur
G1027-2. Şeyḫ lez̲z̲et alsa ṣavmaʿasında **semā** ile / Rindüñ ḥużūrı meygede çeng ü çegānedür
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum / **Semāya** çıḳarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum
G2027-3. Düşelden ʿışḳa ṭaġıtdum ser-ā-ser ḫırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler **semā** bir per-i kāhum ben
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ **semā** ile zemīnüñ minnetin
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün Rāżıyam / Her ne yaġarsa **semādan** götürür lā-büd zemīn
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar **semā** ile zemīn
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem **semā** ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ʿālemīn
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ ṣuyına cümle **semā** ile zemīn
G2345-3. ʿUrūc itdi **semāya** dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı ḳaʿr-ı zemīne
G2742-4. Bī-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse **semādan** ġayri
Mr27-11. Teraḥḥum eylemez bu ben gedāya / İrişdi āh u efġānum **semāya**

semāʿ eylemek/itmek [4] Dönmek, dołanmaḳ, távāf etmek. (Tulum, 2011: 1569)

G299-3. Bezm-i ġamda nāliş itsem cān u dil **eyler semāʿ** / Meclis ehlin nitekim nāy ü rübāb eyler feraḥ
G636-1. Ḳaçan şemʿüñ dilinden vaṣf-ı ḫüsnüñ istimāʿ eyler / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne **semāʿ eyler**
G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / Başumı ele alup tā ḥaşre dek **idem semāʿ**
G1344-3. Ḫoş gelür bezm içre nāyuñ nālesi / Mevlevīler gibi dil **eyler semāʿ**

semāk [1] *bk. semā*

G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾşir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā **semāk**

semān-ı laʾl [1] Yakut madeni.

G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez seng ile birdür **semān-ı laʾl**

semāvāt [2] *Ar.* Gökler.

G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp ṣordum **semāvāt** ehline
G2509-3. Gün yüzüñ bir ẕerre-i nāçize pertev ṣalmaya / Bu düşer mi dostum andan **semāvāt** ehline

semek [3] *Ar.* Balık, mâhî. (Ş. Sami, 2010: 1052) *bk. ḳa ʾr-ı semek*

(semege [1], semek [2])

G638-3. Ṣol deñlü aḳdı kim **semege** irdi göz yaşı / Āhuma daḥi evc-i felekler mekān olur
G1631-4. Baḥre döksem āhum odı ṣemmesin / Ḳaynayup pişerdi içinde **semek**
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı yaşumı gördi deryāda **semek**

semen [3] *Far.* Yasemin denilen güzel kokulu beyaz çiçek. (Ş. Sami, 2010: 1052) *bk. gül ü serv ü semen, serv-i semen, serv ü semen*

(semen [2], semenden [1])

G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri tiryākına / ʿAḳreb-i zülfi **semenden** ey göñül saña ne ġam
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir **semen** meh-rū ḳad-i bālā ile
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda **semen**

semen-ber [3] *Far.* Göğsü yasemin gibi beyaz, yasemin göğüslü. (Ş. Sami, 2010: 1052) *bk. serv-i semen-ber*

(semen-ber [1], semen-berden [1], semen-beri [1])

G104-4. Niceye dek gül yüzüñden dūr olam / Giderem ben ol **semen-berden** yaña
G499-5. ʿĀlemün ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup sünbüllerin çün ol **semen-ber** depredür
G1810-3. Görelden ol **semen-beri** bī-iḫtiyār olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı ile sīne-çākıyam

semen-berk [1] *Far.* Yasemin yaprağı.

G1067-1. Bilmem ki **semen-berk** ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür

semend [7] *Far.* Kula at; serî'ü'l-hareke ve güzel at, rahş. (Ş. Sami, 2010: 1052) *bk. na ʾl-i semend, semend-i bād-ı pāy, semend-i nāz, ṭab ʿ-ı semend*

(semend [2], semendi [1], semendin [3], semendüñ [1])

G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük bīçāreler üzerine ṣaldı **semend**
G529-4. Helāka varmadan zülfüñ **semendin** / Baña tiryāk-ı laʾl-i nābuñ emdür
G723-5. Nigāruñ zülf-i şeb-dizi Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir **semend** ister
G1107-3. Naṭ ʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür üftādeleri / At ṣalup her ṭarafa yaʿni **semendin** yeñemez
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı **semendi** var şemʿ
G1855-2. **Semendüñ** bu yüzüm üzre gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil **semendin** gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözlesin

semend-i bād-ı pāy [1] Ayağının rüzgârının atı.

G1411-4. **Semend-i bād-ı pāyuñla** getür gel ḫākümi yirden / İder kuḥl-ı baṣar anı melekler çeşmidür müştāḳ

semend-i nāz [11] Naz, işve atı.

G388-4. Ger süvār olsa **semend-i nāz** ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G498-6. Binse **semend-i nāza** ḳaçan cilve eylese / Dutar elinde zülfini şan tāziyānedür
G929-4. Ger **semend-i nāz** ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G1521-1. Bin **semend-i nāza** eyle cilveler meydān senüñ / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl çevgān senüñ
G1566-2. Binüp **semend-i nāz** ile ʿuşşāḳı çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿāşıḳı çeksün ʿinān ḳaşuñ
G1863-4. Ol **semend-i nāz** ile baḳmaz gelüp ruḥsāruma / Ben ne deñlü yüzümi ḫāk ile yeksān eylesem
G1914-3. **Semend-i nāz** ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse **semend-i nāza** / ʿUşşāḳ olur öñince ser-cümle hep piyāde
G2691-1. Binüp **semend-i nāza** zülfin idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup bendi
G2789-2. **Semend-i nāza** binmişdür yine meydān-ı ḥüsn içre / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyler elinde zülf-i çevgānı
B174. ʿArṣa-i ḥüsn içre ger binse **semend-i nāz** ile / Ṭūp ide mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına

semender [10] *Far.* Güya ateşte yaşar bir hayvân-ı mevhûm ki hurâfât-ı İrâniyyede mezkûrdur. // Soğukluğuyla meşhur bir cins su kertenkelesi. (Ş. Sami, 2010: 1052) *bk. berr-i semender, per-i semender*

(semender [4], semenderdür [3], semenderler [3])

G221-4. Āteş-i ruḥsārı içinde vaṭan ṭutmış yine / Ṣanasın olmış **semender** kākül-i miskīn dost
G579-2. İẕārında vaṭan ṭutmış görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer **semenderdür**
G761-4. İẕārı nārına düşmiş ġıdādur dāne-i ḫāli / Yimez pervā ol āteşden göñül murġı **semenderdür**
G791-5. Muḥibbī'yi görüñ ʿışḳ āteşinde / Ṣanur içinde olmışdur **semender**
G836-4. Geh girür cān āteş-i ʿışḳa **semenderler** gibi / Baḥr-ı eşkümde gezer gāhi göñül ṣan hūtdur
G938-6. Āferīn itmez misin ol ʿāşıḳa kim her seḥer / Āteşi ʿışḳa girüp kendin **semender** gösterür
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / **Semender** gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1399-5. Āteş-i ʿışḳ içre dil girdi **semenderler** gibi / Olalıdan bu Muḥibbī dostlar mu ʿtād-ı ʿışḳ
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan **semenderler** yanar / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḥāl
G2400-2. Sīne-i sūzānda zülfi ḫayāli dilberüñ / Ṣan ḳarār itmiş **semenderdür** derūn-ı nārda

semenderlik [1] Semender gibi olma hâli.

G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür beñzer **semenderlik** yolın

semender-vār [2] Semender gibi. *bk. semender-veş*

G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı **semender-vār** şemʿ
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi var / Bu ʿacebdür bülbüli ṣaḳlar **semender-vār** gül

semender-veş [1] *bk. semender-vār*

G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol māh-pārenüñ göñlüm yine / Eylemezdi olmasa idi **semender-veş** ṭuraġ

semensüz [1] Yasemin yaprağı olmaksızın.

G1137-2. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Degüldür kīse-i çeşmüm **semensüz**

semiʿ [1] *Ar.* İşiten, kuvve-i sâmi'aya mâlik. (Ş. Sami, 2010: 1052)

G1867-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem **semi**ʿü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm

şemme vechullah [1] "Orada Allah'ı gördük" Bakara suresinde geçen ifade.

G1099-4. Her neye ḳılsañ naẓar biz rūy-ı Ḥaḳḳa nāẓıruz / **Şemme vechullahı** gördük māsivāya baḳmazuz

sen [623] *T.* Teklik ikinci kişiyi gösteren söz. (TDK, 2011: 2065)

bk. sen sen ol, sen ü ben

(sen [599], sende [17], sendedür [3], sendeki [1], senden [150], sendendür [2], seni [234], sensin [43], senüñ [446], senüñdür [3], senüñle [11], senüñledür [1])

G1-1. Ẕikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm / Āṣikār u gizlüye **sensin** ʿalīm
G1-2. Derd-mendem derdüme eyle devā / Kim ḳamu ḫastalara **sensin** ḥakīm
G1-5. Muṣṭafā'nuñ ḥürmetine yā İlāh / **Sen** müyesser eyle cennāt-ı naʿīm
G4-6. Cürm ü ʿisyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / **Sen** şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma
G9-1. Tañrınuñ ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / **Sende** cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G9-2. Kim ire dergehüñe ire murādına o dem / Dü-cihān içre çü ʿāşıḳlara **sensin** maḳṣūd
G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim sevmeye **sen** ḥūr-veşi
G10-5. Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati **senden** umar dökilüben ḳanlu yaşı
G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile **seni** aldamasun ṣaḳın bu zāl
G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum **sen** mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / **Sen** lebi şīrīn içün Ferhāddur dirler baña
G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda **senüñ** nāzil çü ṭaḥa yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin
G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī **senden** umar maġfiret / İki ʿālemde çü **sensin** raḥmeten-lil ʿālemīn
G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam **sensin** çü derdümüñ ṭabībi
G19-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma ṭoġrı yoldan **sen** bu gibi
G20-1. **Sen** serv-ḳaddi görmeyeli ey gül-i raʿnā / تالله لقد طلت الاشوق علينا
G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ cürmini setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı **sen** naṣīb
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ **senden** özge çün ṭabīb
G26-2. **Sen** ʿinayet kānısın çek cürmümi ʿafve ḳulam / Umaram **senden** şefāʿat idesin yevm-i cezā
G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle nūrundan münevverdür **senüñ** / Olsa biñ cānum idem yoluñda ser-cümle fedā
G26-4. Ḥā mīm ḥarfi dü-nāmuñdan işāretdür **senüñ** / Ḥāya Aḥmed didiler mīme daḫi hem Muṣṭafā
G28-4. Kime ġam kime feraḥ yazmış çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı yazmış başuma **senden** olam dāim cüdā
G30-2. Didüm ki sensüz ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda **sensin** bir gedā
G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın **sen** zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G32-1. **Sen** güzeller şāhısın ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola şāh ile gedā
G36-6. Ey Muḥibbī ḳana girmişsin dime dildārı **sen** / Günde biñ ḳan eylese muʿtāddur ol ḳan aña
G40-1. Sevmek **seni** egerçi olupdur güneh baña / Her gün ziyāde olur ise āh veh baña
G40-5. İrür Muḥibbī iki cihānda murādına / Bir kez ki ger eyleyesin **sen** nigeh baña
G44-2. ʿĀşıḳ iseñ bir gül-i raʿnāya **sen** deʿandelīb / Oḳuyalım ders-i ʿışḳı gel sebaḳ-dāş ol baña

G46-4. Eylesen gāhı vefāgāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum **senden** gelen cümle beraberdür baña
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu yolda **sen** de baña hem-rāh ey ṣabā
G49-3. Derde dermān ola ġayrinden ḳabūl itmez göñül / Her ne derd ki gele **senden** ʿayn-i dermāndur baña
G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde dursam bir ayaġ üzre **senüñ** / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi saña
G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum **senden** yaña / Bir daḥi mümkin midür kim ol gele benden yaña
G54-5. **Sen** bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsīn ide Selmān aña
G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim **seni** ṭabīb-i cān aña / Umma ey derd ile perverde **seni** dermān aña
G64-2. **Sen** ṣarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur baña
G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde yolın bilmeyen ʿāṣilere / Şefḳat idüp olasın her birine **sen** reh-nümā
G65-4. Baṣṣa şemsüñ nūrını nūruñ **senüñ** olmaz ʿaceb / Onsekiz biñ ʿāleme **sensin** çü maḥbūb-ı Ḫudā
G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem **sen** şemʿ-i tābānsın baña / Işḳuñla ben dīvāneyem **sen** āfet-i cānsın baña
G69-2. Cevr ü cefā ḳahr ü sitem mihr ü vefā cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam **sen** şāh-ı sulṭānsın baña
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā ṣubḥa dek giryānuñam / Şöyle **senüñ** ḥayrānuñam **sen** daḥi ḥayrānsın baña
G69-4. Hecr içre bulmışken memāt itdüñ baña çün iltifāt / Buldum lebünden ben ḥayāt **sen** āb-ḥayvānsın baña
G69-5. Zülfüñe göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür **sen** derde dermānsın baña
G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḫayfdur cānā ḳoyasın **sen** zemīn üstine pā
G72-4. İñlerem bülbülleyin **sen** gülden ayru dem-be-dem / Ancaḳ oldı nāle vü āhum benüm bād-ı hevā
G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda **senüñ** sehl ola itmek terk-i ser / Işḳuñı terk eylemek līkin gelür müşkil baña
G74-5. Himmetüm bāzını ṣaldum **sen** hümāyı ṣayd içün / Fāriġ ol **sen** her ne dirlerse disünler il baña
G80-5. Bu Muḥibbī'ye ṭarīḳ-i müstaḳīm / Göster irmişlere **sensin** reh-nümā
G82-5. Ey Muḥibbī baġlamaḳ dünyāya dil lāyıḳ degül / Çünki **senden** olısardur ʿāḳıbet alem cüdā
G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ veyā cevr ü sitem / Çünki **senden** irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim **seni** ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim dermān aña
G90-2. Ben **senüñ** ḥüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle yanup oldılar ḥayrān baña
G92-1. Dostum **sen** olmasan gülşen gelür külḫān baña / **Senüñ** ile olıcaḳ külḫān gelür gülşen baña
G92-2. Göñlüm alınca baña ancaḳ hemān rıfḳ eyledüñ / Aġır itdüñ nice biñ cevr ü cefāñı **sen** baña
G92-3. Dāġlar yaḳdum temāşā eyleyem **sen** gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı her biri revzen baña
G92-4. Ben vefā umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş **senden** baña
G94-4. **Sen** güle bülbül-i dil nālesi teʾşir itmez / Oldı feryād ile bu nālelerüm bād-ı hevā
G99-1. Bir daḥi ṣanma **seni** cānān aña / Terk olınmış ḳaçan cān aña
G102-4. Ḥaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem **seni** / Yüz sürüp ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G103-1. Būy-ı zülfini ṣabā yili ile gönder baña / Ben daḥi göndereyüm cān u dilüm **senden** yaña
G103-4. **Seni gözler rāsti** ġayri yaña ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmaz ʿaceb ḳible-nümā
G108-1. **Sen** gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Ẓerre gelmez ʿaynuma ger yār olasın **sen** baña
G108-2. **Sen** perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz şerrini / Ḳollarum itse idüm bir dem ḥamāyil boynuña
G108-3. Ḥaḳ naṣīb ide meger ḳoḳılayam ben **sen** güli / Bülbül-i şūrīde-veş ḥayrānuñam öñdin saña
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ ṣuç ise **seni** sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl ṣuçlu oldum ben saña
G108-5. **Sen** Muḥibbī ḳuluñı cevrüñe doymaz dir iseñ / Boynumuz bir ḳılcadur ḥükmüñ buyur olur revā
G109-3. Zāhidā ṣanma ki **senüñ** gibi yolum yañılam / Işḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G115-5. Ser-i zülfini çevgān itse dilber / Dilā **sen** daḥi eyle başuñı ṭūp
G118-4. Kūyum içre gel **seni** öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿnā söylemiş varup şeker-güftārın öp
G118-5. Yakısardur āteş-i ruḫsārına dilber **seni** / Ey Muḥibbī bir gün öñdin āteş-i ruḫsārın öp
G123-2. **Sen** gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın **sen** bir gedā ol ola bir ʿali-cenāb
G124-3. Rāżıyam her ne gelür **senden** cefā cevr ü sitem / Çün ezelden derdüñi çekmek baña olmış naṣīb
G126-1. Hep güzeller necm Ḫālik **seni** ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl zülfüñi eyleme niḳāb
G131-3. Ḫaste-dilven şun baña **sen** laʾl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G133-2. Pister-i gülde yatursın **sen** ferāġatle müdām / **Seni** bālin eyledüm şanma benüm ḫālüm ḫarāb
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā **sen** ṣevāb
G139-7. Ey Muḥibbī şiʿr-i dil-sūzuñ **senüñ** güş ideler / Diyeler işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G141-1. Sāḳī müdām şun berü **sen** rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G141-3. Zülfini ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā **sen** de eyle ṭūp
G144-5. Kūy-ı yāre çünki gönderdüñ Muḥibbī göñlüñi / Bulımazsın daḥi **sen** anı niʾdersin arayıb
G145-2. Yoḳdur nāẓīr ḥüsnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā **seni** münteḫab
G145-5. İçsün şarāb-ı Kevṣeri **sen** şun Muḥibbīʾye / Maḥşer güninde olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G149-3. Ẓerrāt-ı cümle ḥüsnüñe şāhid yiter **senüñ** / Gün şuʾlesine itmedi kimse gümān u reyb
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin **sen** anı / Zīre ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / **Senden** alçaḳ yüksek ile cehd eyle olma ḫabeb
G150-6. İtmeyince terk-i dünyā iremezsin menzile / Tā ki yanuñda **senüñ** bir olmaya ḫāk ü ẕeheb
G152-3. Umar idüm göre idüm bir kerret düşde **seni** / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez baña ḫʷāb
G153-1. **Sensin** ol nūr-ı Ḫudā aşlı ulu nesli ʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G153-2. Rūz-ı maḥşerde şefāʿat idesin ʿāsilere / Hem mürüvvet kānısın **sen** hem daḥi maḥbūb-ı Rāb
G156-5. Bu Muḥibbī irmege cānāneye / Ya İlāhi eyle **sen** bir feṯḥ-i bāb
G157-5. Vaṣlın istersen Muḥibbī **sen** meger dīvānesin / **Sen** faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G159-2. Çün ḫalel virmez **senüñ** ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḫālem umaram olmayam ben bī-naṣib
G159-3. ʿĀṣıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña **sendendür** ʿilāc / Ḳanda varam çünki **sensin** hem ṭabīb ü hem ḥabīb
G159-5. Bende-i maḥlaṣ Muḥibbī derd-mendüñdür **senüñ** / Bendelikden çıḳmasun budur duʿāmız ya Mūcib

G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi **sen** de yāri ṭaleb
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost hemīn / **Sen** daḫi eyle ol diyārı ṭaleb
G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim nā-yābdur / Virmek Allahuñ dilā **sen** ḳıl ṭaleb
G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim **seni** tedric ile ögredür añlar yāb yāb
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā ġarīb / **Senden** umarsam şifā olmaz ʿaceb **sensin** ṭabīb
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / **Senden** umaram ʿilāc **sensin** ṭabībüm ey ḥabīb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / **Sen** anı şīr ile ejderden daḫi gördüm mehīb
G172-4. Olursam ṭañ mıdur **sen** ḫūba māyil / Çün oldı ḫūblar her yirde maḥcūb
G173-5. Ḳāni ʿ idüm düşde görsem dirdüm ey dilber **seni** / Didi ʿışḳ ehli olan hīç gözine ister mi ḫʷāb
G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur **senden** devāb
G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ cürmüni setr eyleyüp / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı **sen** nasīb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün **senden** özge yoḳ ṭabīb
G182-1. Eyledüñ **sen** nūruñ ile mihr-i raḫşānı şikest / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd eyler māh-ı tābānı şikest
G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / Tā **senüñ** yanuñda bir görinmeye nīst ile hest
G183-5. **Senüñ** ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur irkence yurdun ṭut
G185-4. Dünyāya göñül baġlama çün ehl-i sefersin / Kim itdi ki **sen** eyleyesin bunda iḳāmet
G189-3. Ger irişdüre dilersen **seni** cānān mülkine / Dāmen-i ʿışḳ ölince ḳoma elden berk ṭut
G190-4. Şu ʿle virdi metn-i ḫüsnüñde **senüñ** nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G191-1. Hafta vü ay ü yıllar geçmişdi hey ḳıyāmet / Şükr eyledük Ḫudāya gördük **seni** selāmet
G191-5. Çün Kaʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda **sen** iḳāmet
G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ **sen** maḥabbet cāmını / Şükr ḳıl nūş eyleyüp mestāne oldum ʿāḳıbet
G198-5. Derdüñle **senüñ** ḫastedür ey dost Muḥibbī / Billāh ḳadem-rence idüp eyle ʿiyādet
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide yār / Ṭūp idüp **sen** de dilā başunı meydāne ilet
G201-6. Şaḳınur cānını **senden** dimişler / Muḥibbī'ye ḳurı bühtāndur ey dost
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı **sen** de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı şuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G207-1. **Senüñ** derdüñ baña dermāndur ey dost / Ġamuñdan sīnem içre ḳandur ey dost
G210-5. İtüm diyü bir kerre añarsa **seni** dildār / ʿĀlemde Muḥibbī saña pesdür bu ri āyet
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm **senüñ** ey yār mest / Ḥaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān **senüñ** / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G215-5. Sāḳiyā biñ cānum olsa yoluña olsun fedā / Bir ḳadeḥ meyle bizi **sen** bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G216-2. Ṭutalum olasın **sen** Ḫıżr-ı zinde / Felek āḫır içürür merg-i şerbet
G217-1. Çeşmüñ ideli **sen** güle bir kez naẓar ey dost / Cān bülbüli ṭurmaz ḳılur āh seḥer ey dost
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / **Sen** māha velī itmedi āhum eṣer ey dost
G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iẕʿān kim itdürür / Tā **sen** Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / Ṣoñı müşkildür aña urma dilā gel **sen** dest
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar **senden** daḫi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı ṭut
G225-5. Ne ġam yolında ger ölse Muḥibbī / Nigārā tek **sen** ol ṣaġ u selāmet
G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ Muḥibbī sīrete / Olma zāhid gibi **sen** ṣūret-perest
G227-4. Maḥabbet **senden** olmayınca ey dost / Baña birdür hemān miḥnet maḥabbet
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben **senüñ** ey yār mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına **senüñ** kāyināt
G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuna **sen** mühr-i sükūt
G234-2. Oḳuyaldan gülşen içre medḥini **sen** gül-ruḫuñ / Gülsitānda ḳalmadı bir gül girībānı dürüst
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile **sen** dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G238-5. Ey Muḥibbī yār cevri ile **sen** hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben zülfüñe gel aṣ / Boynuña **senüñ** düşmeye hergiz günehi dost
G241-4. **Sen** olduñ ḥüsn ile ḫūrşīd-i enver / Ḳapuñda cümle-i ʿuşşāḳ ẕerrāt
G242-2. Ne ġam ḫalḳ-ı cihān düşmen olursa / Eger **senden** ola ẕerre ḥimāyet
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez **seni** cānāne oldı ʿāḳıbet
G251-2. Cemʿ eyle güzeller döneler tā ki nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi **sen** mehtāb it
G257-5. Şiʿr ile itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / Dime şimdengirü **sen** eṣ ʿār u dīvāndur ʿabeṣ
G259-2. Her ne kim **senden** gele cevr ü cefālar rāżıyam / Derdüñi ḫoş göreliden baña dermāndur ʿabeṣ
G259-7. İki ʿālemde **senüñ** ben ʿāşıḳam dīdāruña / Sensüz olsa cennet ü ḫūrī vü ġılmāndur ʿabeṣ
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey ġam **senüñ** / Tā ölince itmeye **sen** gibi āzād elġıyāṣ
G271-2. Gülsitān-ı ḫüsnüñe ḳarşu **senüñ** bülbülleyin / Ṣubḥ olınca eylerem feryād u efġān ile baḫṣ
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhuñ ide **sen** cān ile baḫṣ / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫṣ
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī **seni** yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫṣ
G279-3. **Senüñ** yoluñda her ḫār-ı muġaylān / Görinür baña zer-bāft ü dībāc
G288-5. Ey Muḥibbī beñzedi naẓmuñ Niẓāmī naẓmına / N'ola dirsem işbu beytüñe **senüñ** ben penc-i genc
G291-1. **Seni** cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālüñden ırak olmaḳ ne güc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / **Seni** cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G294-1. Uralıdan dilberā başuña **sen** ʿizzetle tāc / Cümle ʿālem saña dāim gösterürler iḫtiyāc
G301-2. **Sen** ḥarām itmiş iken cām-ı lebüñ cürʿasını / Ḳanumı ġamzeñe ben eyledüm ey dost mübāḥ
G302-4. Cān u dil oldı şehā tīr-i müjeñ birle helāk / Her ne kim **senden** ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol **seni** bīdār ider / Ṣubḥ ki bir ḫʷāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun didüm **seni** Ḥayy-i Aḥad
G315-4. Sāilem geldüm ḳapuña **senden** iḥsān isterem / Olasın kān-ı kerem gelmezden kerīmden lafẕ-ı redd

G316-4. Sāġar alsa meh-rūlar destine / **Sen** şürāḥī-veş dilā eyle sücūd
G317-1. **Sen** ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G320-5. Yād ider her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur itmeyesin **sen** anı yād
G325-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol **sen** gir şevāba ben daḥi olam şehīd
G328-2. Bir göz ile görmege cānum **seni** ḳābil degül / Dāġlar yaḳdum bedende oldı çoḳ gözler bedid
G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī kūyuna varmaz **senüñ** / ʿāşıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i aʿlāyı yād
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan kūyuña ʿāşıḳları / **Sen** olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḥıtā didüm ḥaṭāsın bilmedüm / **Sende** yoḳ ẕerre ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ **sen** şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler şīr-i merd
G343-3. Gel beni öldür şevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur **sen** ġāzi ben olam şehīd
G344-2. **Senden** ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / Seng-i miḥnetle dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G349-1. Elüñden hey vefāsuz dād u feryād / Beni **sen** ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād
G352-2. Dimiş idüñ ki **seni** zülfime ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aş beni ol dāre meded
G353-1. Dostum ʿāşıklara raḥm eyleyüp ḳılʿadl ü dād / İsten iseñ bulasın dünyāda **sen** ʿömr-i ziyād
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost **senüñ** / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü sipend
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına **seni** iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḥi varumdur nemed
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi var / Baña yoḳ **senden** özge hīç mesned
G371-2. Hep güzeller āsitānuñda **senüñ** encüm-miṣāl / İçlerinde anlaruñ ḥaddüñ meh-i tābānıdur
G374-1. Şaḳın aldanma cihāna olmasun **sende** ġurūr / Ne ḳadar devlet bulursan kendüzüni eyle mūr
G378-5. Ey Muḥibbī kim ki gördiyse **senüñ** eş ʿāruñı / Ehl-i naẓmuñ arasında didi kim Ḥassānıdur
G385-4. Ey ṭabīb-i dil n'ola **senden** ümmīd itsem ʿilāc / Derdümüñ dermānısın **sen** saña bu cān şarmaşur
G388-2. Cān fedādur çeşm-i şūḥuña **senüñ** ey dil-firīb / Göñlümi böyle perīşān iden ol kākül giçer
G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda **senüñ** / **Seni** sevdügüm içün dime güneh-kārumdur
G389-4. **Seni** gülşende raḳībüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni zār eyleyen ol ḫārumdur
G391-5. Pādişāhā **senden** özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda **senüñ** biñ bende var
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / **Sen** ṭururken ḫusrevā varup kime yalvaralar
G395-1. **Sen** gülersin gülşen içre gül gibi ey gül ʿiẕār / Bülbül-āsā şevḳüñ ile eylerem ben āh u zār
G396-3. Dü-cihānı virüp alduġı içün ʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni şanma ki **sen** ʿāḳil olur
G399-3. Bezm-i ġamda laʾl-i lebüñ yādına cānā **senüñ** / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi var biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde **senüñ** gibi anuñ şanma kesi var
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / **Sen** pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ var
G406-1. Gördükce **seni** yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī zülf ü ruḫsāruñ **senüñ** / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur naḳḳāşlar
G414-3. Yanuñda ger günāh ise **seni** çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G418-1. **Senden** cefā vü cevri göre dil vefā şanur / Her ne gelürse ʿāşıḳa anı ʿaṭā şanur
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye sevdügüm / Ḳorḳum budur ki **seni** gören bī-vefā şanur
G424-4. Berr ü baḥri aradı bulam diyü cānā **seni** / Bulımadı **sen** nigārı bu göñül dem-bestedür
G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller esīr / Her ne ḥükm itseñ şehā **sensin** emīr
G431-4. Var ey ṭabīb **sen** beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G433-4. Şanma ey dil yalıñuz **sen** mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G434-3. Ḥaṭā ise **seni** sevmek ḥabībüm / Ḥaṭādan ḫāli olmaz ādemidür
G439-3. Geh seyr-i genc-i zāviye geh ḳaṭʿ-ı bādeye / **Sensin** murād seyr ü şebātum bahānedür
G441(a)-2. Ḥāṭırumdan bir nefes çıḳmazsın ammā ʿāḳıbet / Ey perī bilmem **senüñ** göñlüñ nice ādemdedür
G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün **sen** ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne taḫṣīl olsa bu ʿālemdedür
G441-2. Yūsufa kim beñzedür **seni** berāber ṭartıla / Al ḫaber benden ḥabībüm gözlerüm mizānıdur
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ ẕerre şafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa **senüñle** cennet içre şānidür
G453-4. Düşnām ile n'ola añarsa **seni** nigār / Lāyıḳ budur ki **sen** aña medḥ ü şenā getür
G463-2. **Sensin** ilten ey şabā yāre benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde **sen** iç cāmı şehā ikide bir
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iẓhār ider / Görse ger yüzüñ **senüñ** sözinden istiġfār ider
G468-3. Görse idi deyr-ārā zāhid **seni** ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm **senden** ferāġum var
G479-2. Hüsre-i dil teng şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür **senüñ** gibi nice mihmān alur
G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭabʿuña **senüñ** taḥsīn ider
G490-4. **Senüñ** ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / Sensüzin baña ne gülşen ü neʿālem görinür
G493-3. **Sen** gül-i nev-reste gibi ḫande eyle her zamān / ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳarşuñda itsün āh u zār
G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına varsa bu göñül / **Sen** cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī anı **sen** vaṣl ile yor
G503-7. Nedür ḫaṭuñ didüm didi Muḥibbī / **Senüñ** bu seyyiātuñ defteridür
G511-2. **Senden** ayru derd ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan ṭaġlar
G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin **sen** hevālarda / Göñül gibi şikār eyler **seni** bir şāhbāzum var
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger **sen** şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler **senden** öñürdi / Sikender Ḫusrev ü Dārā Ferīdün daḥi Cemlerdür
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña **sen** itme ʿaceb / Ẕerreden daḥi gözine bu cihān kem görinür
G527-2. Gül mevsiminde cānumı pāk eyle ġuṣṣadan / Luṭf eyle sāḳī **sen** bize rıṭl-ı girān getür
G527-5. ʿĀşıḳ diyici kendüye bī-ḥadd olupdur / **Sen** de Muḥibbī lāfı ḳo ʿışḳa nişān getür
G529-1. Nigārā yidigüm derd ü elemdür / Velī **senden** gelür baña ne ġamdur

G530-4. Umar gerçi bu göñlüm luṭf u iḥsān / Velī **senden** gelen cevr ü sitemdür
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān **sendedür** / Ḫaṣḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm **seni** ṣanma ki göñlüm zendedür
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur ṭīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāṣıḳlaruñ **sen** ṣemʿ ol pervānedür
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ **sen** aña / Çek cevrini ṭurma göñül hecri odına yanadur
G540-1. Ṣīve vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli **senden** ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi **senden** ögrenür
G541-1. Ḳadd ü bālāña **senüñ** serv-i ḥırāmān ezilür / Nitekim leblerüñe ġonce-i ḫandān ezilür
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil ṭabībi **sen** meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāfʿistersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden **sen** Muḥibbī iç ṣarāb üç günde bir
G549-3. Cān u dil çıḳdı **senüñledür** neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum var ṣanur
G551-3. Ṣalınsan nāz ile serv-i ḥırāmānum baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ **seni** her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan yollarına ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre ṣaymazlar **seni** meh-pāreler
G563-2. Ġuṣṣadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine gel **seni** sulṭān okur
G573-2. **Sen** serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G573-3. Gülzār seyrin itsem **sen** söz gözüme ġonce / Nāvek görine güller nar-ıʿaẕāba beñzer
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḫaẕer ḳıl ey göñül murġı / **Senüñ** ṣayduña düzülmüş nice yirden o çenberdür
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʿāruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ ile **sensin** ẓāhir
G584-5. Degül müşkil cefā vü cevrüñ ey dost / Velī müşkil budur **senden** olam dür
G596-4. **Seni** sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G601-5. Gerçi şi ʿr ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk **senüñ** gibi bir ehl-i hüner az gelür
G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi **sen** geñ ṭut gerek ṭar
G606-2. Daʿvā-yı ḥüsn itmege **sen** dil-firībile / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı var
G610-4. ʿAṣḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / Zāhida **sen** sālim ol saña selāmetler gelür
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma **sen** vefā / Hey ne kāfirdür sitemden ṣanma ḳaṣdı ġayridür
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür yüzine baḳma dünyānuñ / **Seni** aldamaġa kendin nice dürlü metāʿ eyler
G641-2. Kūy-ı dilberde **seni** bulmaḳ ne mümkin ey göñül / Anda **sen** dīvāneye beñzer nice āvāredür
G642-2. Dür olaldan işigüñden gündüzüm ṣan gicedür / Bir nefes **senden** cüdālıḳ ʿāṣıḳa biñ yıldurur
G642-3. Mihr ü māh ü nüh-felek encüm ḳamu ḫūr u melek / **Sen** güzeller ḫusrevinde cümlesi ḳāyildürür
G642-4. **Senden** özge kimsenem yoḳ umaram **senden** ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil sāildürür
G645-3. Ben ṣürāḥī gibi pāyuñda **senüñ** baş indürem / Sāḳiyā **senden** ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G645-5. **Sen** güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā **senüñle** ʿahd velī bir ḳarāredür
G647-3. Ḥüsnüñ bahārına göre ey lāle-ruḫ **senüñ** / Neşv ü nemā-yı bāġ-ı İrem bir numūnedür
G657-5. Ḫʷāb-ı ġafletden uyar çeşmi Muḥibbī naẕar it / ʿÖmrden ṣayma **sen** ol ʿömre ki ḫʷāb ile giçer
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır **seni** idem şikār / Göñlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G663-2. Yüzi üzre pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda **senüñ** bil ḫāk ile yeksān olur
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse **seni** pāya düşer
G669-5. Şemʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / Yansun ḳo **seni** eyledi pervāne güzeller
G672-3. **Seni** gözlerler açup göz her biri ṭutup ḳulaḳ / Nergis ü gül gülşen içre dīde vü güş oldılar
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol yüri **sen** / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G685-3. ʿĀfitābum **seni** tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem nāṣıdur
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʿīsi-ṣıfat mürdeler **sende** çü dem var
G693-5. Eger cevr ü eger ḳahr ü eger mihr ü eger inṣāf / Ne kim **senden** gelür ise Muḥibbī aña ḳāyildür
G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş ḫūriler / Çünki **sen** serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan **seni** çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şi ʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin **senüñ** ehl-i kemāl añlar
G731-6. Dirīġ eyler dimişler cānı **senden** / Muḥibbī'ye ḫabībüm iftirādur
G737-3. Meclis-i cānāne irdüñ baḳma **sen** her cānibe / **Sen** edeb gözle ki hem manẕūr hem nāẕırdadur
G737-5. **Sen** perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / Siḥrdür beñzer kelāmı meyli **sen** sāḥirdedür
G744-1. Sevmek **seni** nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ **sen** hīç beli var
G754-4. Cihān ḫalḳı muṭīʿüñdür **senüñ** ey ḫusrev-i ḫūbān / Kimüñle ṣafʿṭutup ġamzeñ çeküp leşker meṭāf eyler
G757-2. Kūyuña ḳānīʿ degül görmek diler cānā **seni** / ʿĀṣıḳ olan cenneti n'eyler diler dīdār seyr
G759-1. Her ki ʿāṣıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim **senden** gele şākir giçer
G759-4. **Sen** ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm **senden** ferāġum var
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm **sen** pādişāhumsın / Gülüp didi **senüñ** gibi benüm çendān ferāġum var
G766-2. Göreyim didüm cemālüñ eyledüm didüm ḫaṭā / **Sen** mürüvvet kānısınʿafv it ḫaṭā eyler beşer
G766-3. İdeyüm didüñ vefā līkin dönüp ḳılduñ cefā / **Sen** hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim **sende** var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḫammül bende var
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi **sende** ḫande var
G768-6. ʿĀlem içre **senden** özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh **sende** var
G778-3. Almasañ gūşuña ṭañ mı dādını dād ehlinüñ / Böyle istiġnā **senüñ** her dem ferāmūşuñdadur
G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān **sen** ṭoġrıdur
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün **senüñ** ṭolābdur

G786-4. Zīver-i dünyāya aldanma görüp dil baġlama / **Sen** gözüñ açup yumınca key ṣaḳın dünyā giçer
G794-3. Ṣanemā ṣanma ki **senden** uṣanam cevrüñ ile / ʿIşḳ ile ʿāṣıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G805-4. **Sen** şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāğlar ile ḳolum bir zer kemer
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı **sen** māh-ı nev ṣanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş üstüḫᵛānumdur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda **senüñ** çoḳdan ġubār oldı / Yañılup dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G810-3. Yāreler ursa ne ġam **sen** gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / Bu sözinden **sen** güli şermende gör
G811-3. **Sen** peri ʿışḳ ile ben dīvānei / Ger murāduñ var ise külḫende gör
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda **senüñ** tek var nice yüz biñ hezār
G813-4. Zāhidā ol **sen** selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāṣıḳ olan nāmūs u ʿār
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / **Senüñ** ey lebleri ġonce yüzüñüñ gülsitānıdur
G821-5. **Seni** sevmek günāh ise ḫabībüm / Günāhı çoḳ Muḥibbī kim ḳuluñdur
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ **senüñ** her cāna te'şir eyledi / Hey dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur
G833-6. Didi ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī **seni** cān ile sevendür
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ **senüñ** mekr ile āl üstindedür / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür
G834-2. Yüzüñe nice **senüñ** teşbīh idem kim āfītāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G836-3. Māh-rūlar siḥr ʿilmin cümle **senden** ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G839-5. Muḥibbī ʿışḳı **sen** āsān ṣanursun / Bu kārı ṣanma ġayri kāre beñzer
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ **sen** bir naẓar / Baḳmadan güne gelür mi ḥīç żarar
G842(a)-4. Dün ḳıldı ʿahd ü ḳıldı bugün ʿahdden rücūʿ / Beñzer **senüñle** ḳavl iden ol ʿahd-şiken midür
G843(a)-3. Ten göziyle görmez isem n'ola ey dilber **seni** / Cān gözi dāim cemālüñe **senüñ** baḳmaḳdadur
G854-3. Ṭālib olma ey göñül zāhid gibi **sen** cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G859-2. **Sen** güzellik kişverinüñ pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḥüsnüñe ṭuġrā çeker
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş ʿāruñı / Dehr içinde anlaram şi ʿrüñ ile **sensin** ẓāhir
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla **senüñ** ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar
G864-3. Ṭañ degül bülbülleyin kūyuñda eḫgān eylesem / **Sen** gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār özgedür
G865-1. dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña **senden** gelür ṣanma anı zaḫmetdedür
G874-6. Naḳd-i cāna ġam metāʿın kim alur dellāl-ı ʿışḳ / Çaġırur **sen** de Muḥibbī cān vir ol bāzārı gör
G878-4. Dartılsa n'ola Yūsuf eger sīm ü zerle / **Sen** cāna dartılursın o kemter degül midür
G880-5. Gördiler **sen** meh-rūyı araya almış ehl-i ʿışḳ / Ẕerreler içre görinür mihr-i nūr-efşāndur
G881-5. Bilmezem ancaḳ **senüñ** yārüñde yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G884-1. **Senüñ** ḥüsnüñ cihāna güft ü gūdur / Bu ne ḥüsn ü bu ne vech ü ne būdur
G885-1. Şeb-i hecr içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın **seni** bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫᵛānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş **senüñ** yatur nevālüñdür
G885-3. Ne yüz ile **sen** öykündüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen **senüñ** zevālüñdür
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında **senüñ** tāze nihālüñdür
G886-3. Nice ʿarzuḥāl idem gördükce ey meh-rū **seni** / Hūş u ʿaḳlum zāyil olur bu zebānum lāldur
G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫᵛācesi seyyāḥ olup yürür / **Sen** şāha pīş-keş diyü dürr ü güher çeker
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar **sen** anı **senden** yeg bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır **sendedür** / Ġayr yirden ister iseñ belki ḥayvānlıḳ budur
G890-3. Her ne emr itseñ muṭīʿüñdür **senüñ** cān u göñül / Bende fermānuñdur itmez anlara **sensin** emīr
G894-2. Deşt-i belāda kim göre **senden** cüdā beni / Cānından ayrudur ki yatur ḳurı gövdedür
G897-1. Sevmek **seni** nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḫaber ister / Cānā **seni** çün cān u göñülden sever ister
G906-2. N'eylerem gülzārı sensüz baña olmışdur ḥarām / Bu cihān bāġında göñlüm **sen** gül-i nev-restedür
G906-4. Ṣalınur gül ḫār ile ṣalınma **sen** aġyār ile / Cünbişi raʿnā gülüñ gülşende nā-şāyestedür
G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / Tā serv-i sehī ögrene **senden** ṣalınışlar
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur ṣanma **seni** gözler uyanıḳdur
G918-1. Ehl-i diller gördiler **sen** cānı cānlar çekdiler / Ayaġuña cān u dilden armaġānlar çekdiler
G918-2. Ḥasretinden **sen** gülün ʿāṣıḳlarun bülbül gibi / Giceler tā ṣubḥa dek āh u fiġānlar çekdiler
G918-5. Bu Muḥibbī yoluña nice **senüñ** cān virmesün / Ehl-i diller gördiler **sen** cānı cānlar çekdiler
G920-3. **Senden** ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G920-7. Meyl idüp her sürūra yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī **seni** bu ḫūlar mıdur
G929-3. **Sen** mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / **Sen** aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G933-2. Cefā vü zecr ü cevr ü ḳahr u miḥnet / Ne kim **senden** gelür luṭf u keremdür
G934-5. Fārigʿ ol fikr eyleme ey dil ġubār-ı ḫaṭṭını / **Seni** ḫayrān eyleyüp anduḳca ḫayret arturur
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi gūş eylemez ṣanma ki **senden** derdi var
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam **senden** / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse **senüñ** gibi terāzūya gelür
G942-2. Serv gibi ṣalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur **sen** ġoncedür ḫandān olur
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel **seni** yārān oḳur
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuṣṣāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde ser-i zülfüñ **senüñ** cevlān olur
G956-2. Ṭañ degüldür ceng iderse cān u dil **sen** ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün savaşlar
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme zāhid / Anuñ daḫi **senüñ** tek meşrebi var
G963-3. **Senüñ** fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var
G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ **senüñ** / Cūy-ı āb içre ḳomışlar zeyn içün güldestedür

G969-4. Cür'a-i cāmı **sen** içdüñ diyü bezmi 'ışḳda / Mest olupdur çeşm-i maḫmūrı gelüp ġavġā ider
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān yaḳduġını ḥasret ile / **Sen** bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum **senden** nişān / **Sen** de iste didi ol ṣanma ki ġayri yirdedür
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre **senden** anuñçün ferāġı var
G984-1. Nigārā umduġum gerçi vefādur / Velī **senden** gelen her dem cefādur
G986-1. Cānā cefālar eyleme cevr ü cefā yiter / Her ne gelürse cānuma **senden** ṣafā yiter
G987-3. Çün ezelden eyledüñ iḳrār u didüñ **sen** beli / Lāzım oldı idesin **sen** itdügüñ peymānı bir
G988(a)-6. N'ola yaḳsam şem'-i ḥüsnüñe göñül pervānesin / Dostum **sen** şem' olıcaḳ 'āṣıḳun pervānedür
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur 'ışḳ kitābı / Oḳınmaz ṣanma **sen** ta'līme beñzer
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā tenhā **seni** ṣayd eyleyem / Olan anda baña nāṣī gül midür bülbül midür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam **sen** gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı 'ışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah **senüñ** gibi cihān içinde yārüm var
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā ẓulm dostum ḳılsañ / Olmayam āsitānundan **senüñ** bir laḥẓa dūr
G1010-3. Ṣaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür **seni** āḫır mār u mūr
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste **sen** / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1014-2. **Senden** irişen seng-i cefā başuma ey dost / La'l ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1021-4. **Sen** boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına ṣular gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde cūlar olup çaġlar
G1021-5. Gerçi kim 'ālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / **Sen** şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1022-4. Yine **sen** meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1026-5. Muḥibbī vaṣl-ı yāre el irişmez / Ki **sen** kemter-gedā ol 'ālī-şāndur
G1033-5. Ṣaḳın aldanma bu dünyā-yı dūna / **Senüñ** gibileri nā-yāb idüpdür
G1034-4. Benüm baġruma beñzer dāġ-ı lāle / **Senüñ** ḫaddüñe beñzer verd-i aḥmer
G1038-1. Ġamzeler sa'y itmesün çeşmüñ **senüñ** bī-dāddur / 'Āṣıḳ öldürmekde ol ṣāgird ü çeşm üstāddur
G1039-4. Lāyıḳ mıyam ki būse idem pāyuña **senüñ** / Ancaḳ hemān istedügüm bir rikābdur
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise **senden** gelen ol baña tiryākumdurur
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe **senüñ** nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña ṣu'bān görinür
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār **sen** de o baḥr içre ṭaladur
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda tenhā Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla **sen** de kerem eyle ḳaladur
G1057-4. Kim bilem dir ḫāl-i Mecnūnı baña ṣor **sen** baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḥadd sefer
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / Yüri **sen** menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1060-5. Jeng-i ġamdan ister iseñ ṣāf ola mir'āt-ı dil / Ey Muḥibbī bir dem elden ḳoma **sen** ṣahbāyı gör
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü **senüñ** dīdāruñ / Anuñ içün başını ṣu gibi ol ṭaşa çalar
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / **Sen** daḫi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise **senüñ** pīrehenüñdür
G1067-3. Dil virdüm eger ister iseñ cānı da almaḳ / Ḳıl ġamzeñ ucıyla bir işāret ki **senüñdür**
G1067-5. İti çulini ṣordı Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki bu **senüñ** kefenüñdür
G1068-2. Leylī zülfüñi fikr ideli **senüñ** / Dil-i Mecnūn'aceb ki şeydādur
G1073-4. **Sen** ṭururken kime virem ben'aceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez **senden** artuḳ derdi var
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege **sen** serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine belki demidür
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde **sen** iç cām şehā ikide bir
G1079-1. Biz ezel bezminde 'ışḳuñla **senüñ** hem-demlerüz / Nāy-veş baġrı delik bir nice ṣāḥib-demlerüz
G1081-7. Cān ile **seni** sevmek eger ola günāhum / 'Ālemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1083-5. Aġlamayınca gülüp **sen** gül gibi açılmaduñ / Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum ṣanma ki bārān istemez
G1087-4. Maġrūr olup cihāna aldanma māl ü cāha / Terk ide **seni** āḫır yoḳdur cihānda olmaz
G1092-4. Her ne dirse ḫaḳḳuma uyma raḳībüñ sözine / Bilürem ki ol **seni** ḫayr işe irşād eylemez
G1095-5. Aḳaraḳ çün başdan aşdı ey Muḥibbī göz yaşı / Ġarḳ ider āḫır **seni** bu çeşm-i pür-ḫūn-ābımuz
G1099-2. **Sen** mehi burc-ı şerefde göreliden nāgehān / Daḫi ol demden bu dem mihr ile aya baḳmazuz
G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eş'ār-ı dil-pesendüñ / **Senüñ** gibi suḫan-ver bildüm cihāna gelmez
G1117-2. Bir kez didi ki mihr ü vāḫūd maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla **senüñ** pür-ṣafālaruz
G1123-1. Ḥüsn ile ey ṣaçı sünbül **seni** Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḫi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1124-3. Baña beñzer key perīṣān-ḥāl gördüm dil **seni** / Zülf-i sevdāsına düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1127-1. Biz ezel zībā cemālüñe **senüñ** 'āşıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1127-2. Öldürürseñ daḫi gelmez dilümüzden lā dimek / Dostum 'Işḳuñ yolında biz **senüñ** ṣādıḳlaruz
G1128-3. **Sen** tennūr-ı 'ışḳ ile yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1131-4. Ṣād ol yine ki cevr ile andı **seni** nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1132-1. Ḳudret-i ṣun'-ı Ḫudādur **sende** olan ḳaş göz / Kim görür ḫayret başar ṭolar anuñçün yaş göz
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye vefā / Ḳāyilüz **senden** hergiz 'aẕāba baḳmazuz
G1142-3. Zāhidā ṣanma **senüñ** uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravża-i 'ışḳ ile dīdār isterüz
G1144-4. 'Ārıż-ı Ka'bei **sen** görmek eger ister iseñ / Ṣām-ı zülfin arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1149-3. **Senden** ṣaḳınan rāh-ı maḥabbetde ne ister / 'Işḳuñ yolına ḳılmasun iḳdām gerekmez
G1153-5. Çün gördi **seni** sevdi güzellerde Muḥibbī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḫda / Aṣsun ḳo **seni** zülfi gibi dār ele girmez
G1157-2. **Sen** ḫarāb itmeñ neden ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse vīrān eylemez
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı **sen** benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem **senüñle** biri yār olmaz
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen ẕemm eyleme / Ġāfil olma biz **seni** meyḫāne içre dillerüz
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm ol yār didi / **Seni** dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz

G1180-5. Günāh ise **seni** sevmek Muḥibbī / Gel öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde **senüñle** ḳıldı bunlar di namāz
G1185-1. Zāhidā şanma **senüñ** tek biz selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1185-4. **Sen** şaçı Leylā lebi şīrīn olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Şubḥa dek **sen** gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola **sen** bāde içsen cürʿa-rīz
G1195(b)-5. **Seni** sevdügi günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artar ʿışḳı şanma ol günāhı eylemez
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ yine maʿmūr iden **sensin** / Binā aḥvālini dirler ki mi ʿmār olmayan bilmez
G1200-1. Zāhidā şanma **senüñ** tek biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1207-1. Bülbül oldı çün çemende naġme- sāz / Ey yüzi gül **sen** daḫi ḳıl bezme sāz
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı **seni** cevr ile nigār / Virdüñ anı ki atı ferāmūşlardanuz
G1210-1. **Senüñ** ʿışḳuñ nigārā ġamsuz olmaz / Nitekim gözlerüm de nemsüz olmaz
G1211-4. Muʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes **senden** cüdā bir kimse tecvīz eylemez
G1213-1. Zāhidā şanma **senüñ** tek biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1215-2. Ben **senüñ** ʿışḳuñla eyler idümʿıyş u neşāṭ / Olmadan çarḫ daḫi ḫilʿat-i zerle melbūs
G1224-3. Būy-ı vaṣluñdan neden menʿ eyledüñ cān bülbülin / Muġtenemken ḫvān-ı vaṣluñdan **senüñ** her ḫār u ḫas
G1226-1. Gerçi kim itdüm cemālüñi cihānda ben heves / Līk **senden** bir naẕardur ara yirde mültemes
G1227-1. Ey güzeller ḫusrevi cevr itmege itme heves / Bir naẕardur itdügi ʿışḳ ehli **senden** mültemes
G1228-2. Bir nefes **senden** cüdā yoḳdur ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler **seni** / Bulmadı ʿālemde hergiz vaṣluña ol dest-res
G1231-5. Añup Ferhād u Mecnūnı Muḥibbī / Duʿā-yı ḫayr ḳıl anlara **sen** bes
G1235(a)-5. Kārbān-ı dil revāndur çün melāmet rāhına / Ey Muḥibbī nāleler ḳıl **sen** de mānend-i ceres
G1238-5. **Sen** çemen seyrin idersin dostlar aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ baġrı baş
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime **sen** bed-ḫū imiş / Aña taġyīr idebilmez başa çün yazu imiş
G1242-2. **Seni** degül bir naẕarla dehri teshīr eyledi / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi taḥammül / **Sen** eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḫaḳ sözi **sende** meger var saḫt gūş
G1258-2. **Sen** serv-i sehī ḳaddi ʿarʿar āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün yaş
G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin **sen** ṭarīḳ-i ḫaḳda bil hergiz maʿāş
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde **senüñ** yir eyledi / Ey Muḥibbī şanma ki dildāra te'şir eylemiş
G1272-1. Zülfüñe bu dil āh **senüñ** mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ **sen** yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḫall ide saña göstere yir mey-fürūş
G1282-5. Muḥibbī'yi ferāmūş itdüñ ey dost / Ölürse ol **seni** itmez ferāmuş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum şorma ḫālüm **sen** sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki **sen** şaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür zemīn ü āsumān āteş
G1289-4. **Sen** cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī **sen** ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1294-4. **Senden** cefā ki gelse baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1295-3. Ḥasret oldum nice yıllardur cemālüñ görmege / **Senden** irād istemezdüm ola idüm bir ḳarış
G1298-1. Naẕm içinde olasın tā ki göñül **sen** ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī **sen** anı / Gāh taʿẓim eyle ḳo dilde gehi cānuña baş
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil saʿādetdür **sen** anı sīneden al cāna baş
G1306-4. **Sen** güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Bāġda eyler aġaçlar dirhem ü dinārʿarż
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān **senden** vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur çün ġaraż
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāṣıḳlara / Zīrā **senden** geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1308-4. **Sen** selāmet ol yüri ʿālemde zāhid zühd ile / ʿāṣıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā gide **senden** bu maraż
G1309-4. Göreyim bir kez **seni** ölürsem andan öleyin / Deyre gelmekden cihāna **seni** görmekdür ġaraż
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını şorarsañ **sen** hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1322-2. Kim ki laʿlüñden **senüñ** ider bugün bir cürʿa nūş / Aña bāġ-ı cennet içre āb-ı kevşerden ne ḫaẕẕ
G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī **sen** ġam bārī tezāyüdde / Ger ʿāṣıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḫaẕẕ
G1326(a)-1. Almaz dil ü cān sensüz bu mülk-i cihāndan ḫaẕẕ / Alur dil ü cān ḳuvveti **sen** ḳuvvet-i revāndan ḫaẕẕ
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin **sen** andan nesne hīç illā ṣudāʿ
G1337-2. Görmek ister ḫüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde **seni** arar şemʿ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu **senüñ** dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis içinde zebānı şemʿ
G1342-3. İster iseñ olmayaʿaybun cihānda āṣikār / **Sen** daḫi ṭutma dilā bir kimsenüñʿaybına semʿ
G1347-5. Hīç revā mı ola gülşende Muḥibbī bülbülüñ / Nālesin güş itmeyüp **sen** olasın andan ıraġ
G1351-4. Bezm-i ġamda ḳo beni her dem ciger ḫūnın içem / Nūş-ı cān olsun nigārā ḳoma elden **sen** ayaġ
G1356-1. İster iseñ olasın **sen** ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / Meclise bir sāḳī-i gül-ruḫ getür şunsun ayaġ
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ **senüñ** yıḳıldıġın / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1357-4. Başuña alduñ dilā **sen** bu cihān ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / **Sen** var iken dostum ḫācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1359-4. İster iseñ **sen** ḫuẓūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç şol u şaġ
G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u başa **sen** / Nā-merd ola itmeye kim sinesin şikāf
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ hemān var **sende** lāf
G1367-3. Sīm ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez **senüñle** üstine kef giçme kef
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben zāhidā **senüñ** gibi her dem güẕāf

G1370-5. Cürm ise **seni** Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür anı ḳıl telef
G1372-2. **Sen** ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma ṣaḳın şerʿden / **Sen** yoluñ ṭoġrulт egerçi var meẕāhib muḫtelif
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola anı ki **sen** yoḳ yire idesin telef
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā **senüñ** / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne vaḳf
G1379-4. Zāhidā ʿaceb ile ger **sen** çekdüñ ise i ʿtikāf / Ben daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm **senüñ** hergiz nihāyet yoḳ / Velī o ḥüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1391-2. Eger cürm ise ʿāṣıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / **Sen** alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç **senüñ** tek pādişāhı yoḳ
G1392-2. Bu dil derdine **sen** dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi gösterüp evvel yüzüni mübtelā ḳılmaḳ
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün tā ala **senden** sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1393-4. Kimdürür **senüñ** yoluñda baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem **sen** idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1398-4. Kimisi ḥandān u şādān kimisi ġam-kīn ḥazīn / Ibret al **sen** bir naẓar bu çarḫ-ı nā-hemvāra haḳ
G1401-2. İñledüm çün gülşen-i kūyuñda ben bülbül-ṣıfat / Ṭutmadun eş bī-vefā gül gibi **sen** hergiz ḳulaḳ
G1401-3. Ey güzeller şāhı pāyuña **senüñ** işār içün / Laʿl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1402-1. Biz **senüñle** āşināyuz **sen** idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim isteye üstādlıḳ
G1402-3. Ḥasretiyle **sen** gül-i nev-restenüñ her gice āh / Ṣubḥ olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ
G1403-2. Aldar **seni** cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G1405-4. Zāhidā alma ele tek **sen** şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevşer iç ḫūrāya baḳ
G1413-1. Diger-gündur baḳarsan **sen** bu āfāḳ / Aç ʿibret çeşmini dāim aña baḳ
G1419-5. **Senden** ister bu Muḥibbī derdinüñ dermānını / Mübtelā-yı derd olmış işidenlerden ıraḳ
G1420-2. **Sen** güzeller şāhını sevmek degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1422-6. Eger bulsam **seni** tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1427-3. **Sen** lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde **senüñ** bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G1434-3. Yazsan ʿuṣṣāḳı bu ben ʿāṣıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda **senüñ** yād ancaḳ
G1434-4. At cefā sengini **sen** ḳarşu aña baş açayım / Her ne **senden** gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1435-1. Ṣanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne ẓālimsin **senüñ** beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1437-1. Dilerseñ kim ola **senüñ** yüzüñ aḳ / Gözetme kimse ḥālin ḥālüñe baḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni **sen** daḥi zāhid / Eger bāde şuna bir sīm-ten-i şāḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / **Sen** dilā ṣu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña **sen** itseñ yārlıḳ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış firāḳuñdan **senüñ** / Lālenüñ ṣaḥrāya var baġrında olan dāġa baḳ
G1447-4. Aramızda gerçi var **senüñle** baʿde'l-meşrīḳīn / Līk olmazsın göñülden bir nefes bir dem ıraḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī **senden** umar şefḳat / Nev-cevān idüm sepīd oldı ḳapuñda rişe baḳ
G1453-2. Bilmek istersen eger **sen** kāyināt aḥvālini / ʿĀrıżı ʿālem-nümā āyīnedür gül-rūya baḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende **senüñ** tek pādişāhum yoḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda **seni** sevmek benüm ʿömrüm / **Sen** alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1460-3. Bir ḥarāret virdi ʿışḳuñ geldi bu dil-lerzeye / Bilmek isterseñ eger aḥvālümi **sen** bide baḳ
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur **senüñ** / Yā Resūlullah ḳabūl it olmasun **senden** ıraḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuṣṣāḳı bu ben ʿāṣıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda **senüñ** yād ancaḳ
G1461-4. At cefā sengini **sen** ḳarşu aña başın açam / Her ne **senden** gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir ẕerrece muvāfıḳ / **Sen** daḥi işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẓarāfet kim göre **senden** cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ
G1462-3. Gördükce beni ey dost bīgāne gibi baḳduñ / Ḳaş olmayaydı hergiz **senüñle** āşinālıḳ
G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol **sensin** şefīʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler cümle **senüñ** ḥalāyıḳ
G1463-5. Ey şaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ **senüñ** / Zülfüñüñ zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1464-5. Görelden **sen** perī-rūyı Muḥibbīʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle tār olmaḳ
G1467-3. Gözlerümʿuryān **seni** gördügi demde ḫᵛābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervīşi abdāl eyledüñ
G1467-4. Baḥr-i ḥüsnüñde **senüñ** ʿışḳ ehli māhiler gibi / Anları ṣayd itmege zülfüñi çengāl eyledüñ
G1467-5. Būseye cān naḳdini niçün Muḥibbī virmedüñ / **Sen** saña itdüñ bu bāzār içre ihmāl eyledüñ
G1471-1. Bezmimüz rūşen idüp şemʿ-i şebistān olduñ / Ḫūblar encüm olup **sen** meh-i tābān olduñ
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan uṣanup **sen** be-perişān olduñ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿāṣıḳlar / Ṭursalar n'ola ki **sen** ʿāleme sulṭān olduñ
G1472-4. Ka ʿbedür kūyı eger ola müyesser varasın / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde **senüñ**
G1473-4. Virmez iken kimseler ser-i dehānuñdan ḫaber / Ḫande ile gül gibi **sen** ḥall-i eşkāl eyledüñ
G1474-1. Māhtāba nūr baḫş iden cemālüñdür **senüñ** / ʿĀṣıḳa ḫançer çeken her dem hilālüñdür **senüñ**
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen zülfüñ içinde dāne ḫālüñdür **senüñ**
G1474-3. Aradum hemçün Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān idenʿayn-i zülālüñdür **senüñ**
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür **senüñ**
G1474-5. Bir yaña ebrūlaruñ bir yaña ala gözlerüñ / Beni bī-ḫūş eyleyen ol çeşm-i āluñdur **senüñ**
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / Peyk-i ṭa ʿbuñ mı veyā ince ḫayālüñdür **senüñ**
G1474-7. Baş u cānı yoluma ḳomaz Muḥibbī dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür **senüñ**
G1476-4. **Sen** eyü olmaz iseñ **senden** ṣorılmaz hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭālīʿel virmez sitārum yoḳ gibi / **Senüñ** ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1481-3. Her ṭarafdan gülşen-i ḥüsnüñ iḥāṭa eylemiş / Dostum olmış meger ḫaṭṭuñ **senüñ** bārū-yı müşk
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi **sen** yüri endīşe çek

G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola **sende** pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ zekātını bu ben dervīşe çek
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost ruḫsāruñ **senüñ** / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ **senüñ**
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan şol çeşm-i bīmāruñ **senüñ**
G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı ey serv-i revān / Gözlerüm yaşı ger olmasa hevā-dāruñ **senüñ**
G1486-4. Sevdügüm **seni** günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ **senüñ**
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri żikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn naẓm u eş'āruñ **senüñ**
G1491-3. Żerre gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / **Senden** ayru düşicek 'ālemde nā-peydā gerek
G1493-5. Vaṣfuñı **senüñ** nice beyān ide Muḥibbī / **Sen** pādişehi olmış iken cümle cihānuñ
G1494-1. Ruḫlaruñ āl eylemek ey dost āluñdur **senüñ** / Ol sebebden niceler āşüfte-ḥālüñdür **senüñ**
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuna dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḥsīn ṭab'uña ince ḫayālüñdür **senüñ**
G1494-3. Yücelerde seyr iderken şems istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür **senüñ**
G1494-4. Cān u dilden eyle gel iḫrāc dünyā çirkini / **Seni** yoldan çıḳaran māl ü menāluñdur **senüñ**
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur **senüñ**
G1498-1. Merdüm-i çeşme naẓar ḳıl bī-ḳarāruñdur **senüñ** / Ṭut elin ḳaldur ki çoḳdan ḫāk-sāruñdur **senüñ**
G1498-2. Sīnem içre ṣaḳlaram peykānuñı cānun gibi / Belki cānumdan 'azizdür yādigāruñdur **senüñ**
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden 'ālemi cānā 'īẓāruñdur **senüñ**
G1498-4. Ṣanurvan olmış meger 'āşıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde od yanarsa tab-daruñdur **senüñ**
G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur **senüñ**
G1498-6. Pehlevān-ı 'ışḳ olsañ ey Muḥibbī ṭañ mıdur / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yāruñdur **senüñ**
G1500-2. 'Āşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir żerre kām / İt raḳībi dāimā **sen** şād u ḫandān eyledüñ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei **sen** Rūma sulṭān eyledüñ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle **senden** yeg
G1501-2. Naẓar 'uşşāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın **senüñ** yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G1502-2. Gözi açılsa Ya ḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışrı / İrişdi çün **senüñ** pirehenüñle żerrece būyuñ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var **sen** de ey ṭabīb / 'Arż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1507-1. 'Iyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ **senüñ** / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ **senüñ**
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm vefā meydānına / Ola kim ġılṭān ide bu zülf-i çevgānuñ **senüñ**
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ **senüñ**
G1507-4. Diller alduñ evvel āḫır ġāret-i din eyledüñ / Hey gözi āfet meger yoġ imiş īmānuñ **senüñ**
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ **senüñ**
G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ **senüñ** / Olsa göklerde Mesīḥi-veş n'ola yārüñ **senüñ**
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu ṭoḳına boynına şemşīrüñ **senüñ**
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış anda taṣvīrüñ **senüñ**
G1509-4. Gözlerüm yaşı eşer itmedi yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur mı te'şīrüñ **senüñ**
G1509-5. 'Işḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle telḳīn eylemişdür çün ezel pīrüñ **senüñ**
G1511-1. **Seni** öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına ṭaḳup kefenüñ
G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā ḳā 'idesi / Dökesin yirlere ḳanın **seni** cāndan sevenüñ
G1512-2. Bī-vefālıḳ fennini **senden** görür meh-pāreler / Her birin cevr ü cefā ḳılmaḳda üstād eyledüñ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem **seni** vallahi / Severseñ **sen** de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1515-3. Beni **sen** derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1515-4. Ezelden olmışam 'āşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki **sen** 'Aẓrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / **Seni** ben yār ola şandum niçün dün gice gelmedüñ
G1515-6. Gözümüñ yaşıdur Ceyḫūn olupdur cān u dil pür-ḫūn / Beni **sen** eyledüñ Mecnūn niçün dün gice gelmedüñ
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı **sen** un itdüñ
G1520-3. Yüregüm ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe **senüñ** böyle midür ḳānūnuñ
G1521-1. Bin semend-i nāza eyle cilveler meydān **senüñ** / Başumı ṭūp eyledüm zülfüñi ḳıl çevgān **senüñ**
G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḫsān **senüñ**
G1521-3. Ey ṭabīb-i dil meded la'l-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan **senüñ**
G1521-4. Ka'be-i kūyuñda cem 'olan bugün 'āşıḳları / Ḫayra girsen eylesen bir bir ḳamu ḳurbān **senüñ**
G1521-5. Ey Muḥibbī 'ışḳ-ārā tā ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān **senüñ**
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni **sen** odlara yaḳduñ yiter nāz u 'itāb itdüñ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan **sen** 'arż-ı ḥüsn idüp yüzüñi māhtāb itdüñ
G1523-2. Ḫayra gir 'uşşāḳa gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum **senden** ḳabūl itmek anı benden dimek
G1523-3. Kim **seni** bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī yā perī yā indi göklerden melek
G1526-4. Żerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḫsāre **sen** / Bu hevā-yı 'ışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla **sen** āl eyledüñ
G1531-5. 'Işḳuñ içinde Muḥibbī ġıll u ġışdan pāk olup / Pūte-i hicrān içinde anı **sen** ḳāl eyledüñ
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli sevdālara / **Sen** beni Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1536-1. Hey ne şirindür şehā la'l-i şeker-rīzüñ **senüñ** / 'Āleme fitne virür zülf-i dil-āvizüñ **senüñ**
G1536-2. Ġam mı var 'ālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ **senüñ**
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile zāhid 'āşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür **seni** āḫır bu perhīzüñ **senüñ**
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne gelse ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dīzüñ **senüñ**
G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı 'ışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa 'ālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ **senüñ**
G1539-1. Çekmeyem ger dir iseñ cevrini **sen** gerdūnuñ / Lāle-veş ḳoma elüñden ḳadeḥ-i gülgūnuñ
G1540-3. Düşdi sevdā-yı ser-i zülfüñe bu āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei **sen** böyle ḫayrān eyledüñ
G1540-4. Bir görüp ben 'āşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile ne'aceb **sen** zāġı yeksān eyledüñ
G1541-5. La'l-i şīrīnüñ firāḳından Muḥibbī bendeñi / Kūh-ken gibi belā kūhında **sen** cānsuz ḳoduñ

G1542-1. Sīneme şol deñlü geldi tīr-i müjgānuñ **senüñ** / Bulma tā ḥaşre dek sīnemde peykānuñ **senüñ**
G1542-2. Dünyede ḳatl eyledi çünki beni ḳātil gözüñ / Ṭutam elden ḳomayam maḥşerde dāmānuñ **senüñ**
G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes şimdi çıḳar cānuñ **senüñ**
G1542-4. Evvel alduñ göñlümi cevr ile āḫır öldürüp / Ḳanda gitdi ara yirde ʿahd ü peymānuñ **senüñ**
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳiyçün Kaʿbedür kūyuñ şehā / Bu Muḥibbī cān u dilden oldı ḳurbānuñ **senüñ**
G1550-1. Ey göñül her-cāyidür gün gibi cānānuñ **senüñ** / Göklere irse ʿaceb mi āh u efġānuñ **senüñ**
G1550-2. Ṭañlama zülfüñ görüp ḥālüm perīşān olduġın / Dil perīşān eylemekdür çün perīşānuñ **senüñ**
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın **sen** ḥalāş / Şöyle muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ **senüñ**
G1550-4. Laʿlini aġzuma aldum dil feraḥ olup didi / Şaḳın aġzuñdan çıḳarma kim çıḳar cānuñ **senüñ**
G1550-5. Ey şanem ṭutdı Muḥibbī ʿışḳ ile dāmānuñı / Kesseler elüm ḳalur destüñde dāmānuñ **senüñ**
G1552-1. Düşdüm hevā-yı zülfe hevā-dāruñam **senüñ** / Yine belā-yı zülfe giriftāruñam **senüñ**
G1552-2. Aldum metāʿ-ı büseñi cān naḳdini virüp / Bāzārı ʿışḳ içinde ḫarīdāruñam **senüñ**
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi ey serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam **senüñ**
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile bīmārunām **senüñ**
G1552-5. Ḳaldum ayaḳda al elümi dest-gīrüm ol / Çün derd-i ḥasret ile dil-fikāruñam **senüñ**
G1552-6. Sevmek **seni** günāh ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür hemān şorma güneh-kāruñam **senüñ**
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben **senüñ** aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1556-2. Var ise **sende** heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi **seni** anda ya gilüñ
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür velī / Cümlenüñ üstādı **sensin** saña beñzer görmedük
G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç **senüñ** gibi dilā bir üştür-ı ner görmedük
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur ser-dār-ı ʿışḳ / Līk anlardan Muḥibbī **seni** kemter görmedük
G1564-1. Cānumı pervāne iden şemʿ-i rūyuñdur **senüñ** / Göñlümi vīrāne ḳılan zülf ü mūyuñdur **senüñ**
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bāʿiṣ gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ **senüñ**
G1564-3. İtmeseñ ger bir naẓar kūyuñdaki ʿāşıḳlara / Kimse ʿayb itmez **seni** çün eski ḫūyuñdur **senüñ**
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-ı ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur **senüñ**
G1564-5. Ey Muḥibbī şiʿrüne taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi güft ü gūyuñdur **senüñ**
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẕerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ʿārıżuñ üstinde **senüñ**
G1569-3. Baş ḳoşma bend-i zülfine düşdüñ belālara / Başdan çıḳara **seni** dilā bu hevāluñ
G1571-1. **Sen** olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / N'eyler cihānı şol ki dimez baña cān gerek
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur **senüñ** / Görinen encüm degül her şeb şerāruñdur **senüñ**
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür **senüñ**
G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur **senüñ**
G1576-4. Cān niṣār itdüm didüm yoluñda ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu eski kāruñdur **senüñ**
G1576-5. İşiginde itler ile yār bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī iʿtibāruñdur **senüñ**
G1584-1. Ger ṣorarsañ cān u dil çoḳdan helākuñdur **senüñ** / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur **senüñ**
G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün ṭulūʿ eyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur **senüñ**
G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i zü'l-fiḳār / Tā görenler diyeler kim sīne-çākuñdur **senüñ**
G1584-4. ʿIşḳ ya Mecnūnuñ olsun yā benüm olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde iştirākuñdur **senüñ**
G1584-5. Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur **senüñ**
G1588-1. Yaḳdı odlara **seni** ḥasreti ol māh-veşüñ / Ḳalmadı dīdeden aḳmaġ ile bu ḳanlu yaşuñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī **seni** ger küşte ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına tīġinde demüñ
G1596-6. Esb-i nāz üzre göricek **seni** ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1597-1. Ey şūḫ bil ben yārüñem **sen** dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫᵛāruñam **sen** ġam-küsārısın kimüñ
G1597-2. Āreste bezm-i viṣāl-efruḫte çün meh-i cemāl / **Sende** bu ḥüsn ü bu kemāl di nev-bahārısın kimüñ
G1597-3. Çekdüñ dilā derd ü elem gördüñ cefā vü derd ü ġam / Ol meh didi ṣabr it gelem **sen** intiẓārısın kimüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān **sen** di ki yārisin kimüñ
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse **senden** yeg
G1603-4. Sevdüm ise **seni** nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı ṭāliʿ **seni** görmege göze ḫᵛāb gerek
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded **sen** terk-i ḳānūn eyledüñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ **senüñ** / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ **senüñ**
G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ **senüñ**
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ **senüñ**
G1611-4. Bir nefes şanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ **senüñ**
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ **senüñ**
G1612-1. Öldürür ʿuṣṣāḳı gerçi çeşm-i fettānuñ **senüñ** / Ġam degül iḥyā ider laʿl-i bedaḫşānuñ **senüñ**
G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḥāl olup / Görürem örter yüzin zülf-i perīşānuñ **senüñ**
G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ **senüñ**
G1612-4. Ey ḳaşı yā çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ **senüñ**
G1612-5. Bunca gündür ol meh-i nā-mihribānı görmedüm / Göklere çıḳdı Muḥibbī āh u efġānun **senüñ**
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ **senüñ** / Giceler yanmazdı ey dil ṣubḥa dek cānuñ **senüñ**
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında zülfüñ bend idüp / Ḫabse şaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ **senüñ**
G1613-3. Bugün öldürem **seni** dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ **senüñ**
G1613-4. Yārden her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / Her gice meclis gezer eşʿār u dīvānuñ **senüñ**
G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya sulṭān-ı ḥüsn / Bu Muḥibbī cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ **senüñ**

G1614-1. Ruḫlaruñda bāġbān oldı gülistānuñ **senüñ** / Olmışam bülbül gibi ben zār u giryānuñ **senüñ**
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ çünki ey çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı zülf-i çevgānuñ **senüñ**
G1614-3. Āfitāb-ı ḥüsn andan her seḥer eyler ṭulū ʿ / Maṭla ʿ-ı ḫūrşīddür gūyā girībānuñ **senüñ**
G1614-4. Ḳurtaram şanma elümden kim alur dāmānuñı / Rūz-ı maḥşer bulına destümde dāmānuñ **senüñ**
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / tīġüñe teslīm ider boynını fermānuñ **senüñ**
G1616-1. ʿĀlemi enver ḳılan cānā cemālüñdür **senüñ** / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet yüzde ḫālüñdür **senüñ**
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey perī zülfin u gīsū per ü bālüñdür **senüñ**
G1616-3. Ḥʿāb u bidārumda görinen cemālüñ nūrıdur / Gice de gündüz de eglenmem ḫayālüñdür **senüñ**
G1616-4. Araduñ ey dil dehān ile meyānından eşer / Bulmaduñ ancaḳ hemān bir ḳıyl ü ḳalüñdür **senüñ**
G1616-5. Bu Muḥibbī derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün yollaruñda pāy-mālüñdür **senüñ**
G1620-1. Gün yüzine ʿāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ **senüñ** / Ṭañ degül her-cāyidür çünki dilā rāmuñ **senüñ**
G1620-2. Bende düşdüm dām-ı zülf ü ne görelden ḫālüñi / Niceler şayd eylemişdür dāne vü dāmuñ **senüñ**
G1620-3. Ḫār idüp ʿuṣṣāḳı eylersin raḳībe iḥtirām / Ne sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ **senüñ**
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken gibi bugün nāmun **senüñ**
G1620-5. Görmeden yāri Muḥibbī eyledüñ **sen** terk-i cān / N'olısar ger yüzini görseñ ser-encāmuñ **senüñ**
G1627-3. Gülzār-ı ḥüsnüñe **senüñ** ayaġumı başdurur / Oldı ṭılısm beñzeyeli māre perçemüñ
G1632-1. Beni āşüfte ḳılan cānā cemālüñdür **senüñ** / Āl iden bu ben dile ol çeşm-i āluñdur **senüñ**
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ uran ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür **senüñ**
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür **senüñ**
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẕālim boynuña düşmiş vebālüñdür **senüñ**
G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī yār oldı dir iseñ / Ḥāşa-lillah ḫāşa-lillah bu ḫayālüñdür **senüñ**
G1634-3. Giçdi Ferhād ile Mecnūn ḳıṣṣası efsānedür / **Sen** benüm bu derdümi dillerde destān eyledüñ
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd **senüñ** elem **senüñ** / Yāḫū dönüp mihr ü vefā luṭf **senüñ** kerem **senüñ**
G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf **senüñ** ḳalem **senüñ**
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh **sen** gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / Tā diyeler ki çeşm-ter-i mā **senüñ** ü dem **senüñ**
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm **senüñ** sitem **senüñ**
G1635-5. Sīneni ṭabl idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın ṭabl **senüñ** ʿālem **senüñ**
G1636-1. Gelmedi miṣlüñ **senüñ** giçeli nice devr-i felek / Anuñ içündür beşerden dinmedi efḍal melek
G1636-3. Ṣaḳınursam **seni** kim gözden taʿaccüb eyleme / Ṣaḳınur cāndan ʿazizdür gözde olan merdümek
G1641-4. Ḫār ile gördüñ meger **sen** ol gül-i nev-restei / Anuñ içün bülbül-i şūrīde feryād eyledüñ
G1643-1. Virürem cān naḳdini baña leb-i cānān gerek / Ne cihān ḳılsun baña cānā ne **sen** ne cān gerek
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola **senden** cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1643-4. İstedüñ dil anı virdüm cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem **senden** hemān fermān gerek
G1644-1. Nice yıldur görmedüm ben gerçi kim rūyuñ **senüñ** / Olmışam cān u göñülden bil seg-i kūyuñ **senüñ**
G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ **sen** beni ger şāḫ şāḫ / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ **senüñ**
G1644-3. Çöz muʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ **senüñ**
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāşıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ yoġ idi olmasa bu ḫūyuñ **senüñ**
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key şaḳın kim ʿālemi / Od bıraġup yaḳısar bu hāy ile ḫūyuñ **senüñ**
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ **senüñ** / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ **senüñ**
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd ʿālemin / Umuram ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ **senüñ**
G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey dil olalı **sen** pehlevān / Vāmıḳ u Ferhād ü Mecnūndur miyān-gīrüñ **senüñ**
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḥüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nevʿa taṣvīrüñ **senüñ**
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı Muḥibbī **sen** şikār / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı naḫcirüñ **senüñ**
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi **seni** zār itsem gerek / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler hezār itsem gerek
G1651-1. Siḥr ileʿaḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ **senüñ** / Sīnemi itdi nişāne tīr-i müjgānuñ **senüñ**
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ **senüñ**
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ **senüñ**
G1651-4. Būseñe al naḳd-i cānumı didüm dilber didi / Ol bahāya virmezem ger biñ ola cānum **senüñ**
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer eş ʿār u dīvānuñ **senüñ**
G1653-5. Yaḳarsa lā dime **seni** pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1656-3. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / **Seni** isterler ḳamu itdükleri ġavġā degül
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḥaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri **sen** ṭālib-i nān ol
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / Tā **seni** çāk ide dilber **sen** de keşf-i rāz ḳıl
G1658-4. Ben niyāz itsem **senüñ** ḳarşuñda ey serv ḥırām / **Sen** daḫi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa **sen** kemīne muḳbil ol
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo zāhid söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūrīde **sen** deryā-dil ol
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī **sen** vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1663-2. Başdun çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa **sen** āḫır / Feryād ile ol māh ile ey dil ceres ol gel
G1670-1. Ṭutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey göñül / Anuñ içün görmezem ben **seni** ḫurrem ey göñül
G1670-3. Ben **senüñ** ile ʿışḳ şaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt sīne-i bīmārda / Bulmaya **sen** gibisin ʿālemde merhem ey göñül
G1670-5. ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbī'nüñ belālar başına / **Sen** getürdüñ āḫır öldürseñ gerekdür ey göñül
G1672-3. **Sen** baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña **sen** īmāna gel
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp **sen** daḫi dervīşāne gel
G1673-5. Eger fermān iden **sensin** dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān tek aña fermān ḳıl
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek **sen** açıl gül gibi var ḫandān ol

G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı ṣanup yinür / Ḳorḳum budur ki ide **seni** imtilā göñül
G1675-5. Ḳıyduñ Muḥibbī cānına başdan çıḳarduñ āh / Bilmezlik ile **sen** saña itdüñ saña göñül
G1677-2. Pā-birehne ʿāṣıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol **sen** selāmet ʿālem içre ṣöhret al
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye **sen** naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler senüñ içün raḥmet al
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı **sen** vefā bil / Gelürse derd ü miḥnet de devā bil
G1680-1. Eger **sen** olasın dünyāya māyil / Olur elbette ol uḫrāya ḥāyil
G1681-2. **Sen** Ḫudādan iste ġayri kimseye uzatma el / Gülşen oldı ḳudret-i Ḥaḳḳ ile gör nār-ı Ḫalīl
G1687-1. Mışr-ı ḥüsn içre **seni** görsem eyā Yūsuf- cemil / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī **seni** cāndan sevdügi / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā **senden** cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz muttaşıl
G1694-1. Ḳaçan olsam **seni** görmege māyil / Seḥāb-ı zülf olur gün yüze ḥāyil
G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevşeri içsün mübāreki / Ey dil şarāb-ı ʿışḳı içüp **sen** şafāda ol
G1700-3. Ben fedā ḳıldum yoluñda çün **senüñ** cān ü seri / Dostum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez Çehrem üzre āl olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin **seni** āl
G1701-2. Yār çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / **Sen** de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1701-4. Ben **senüñ** ʿışḳuñla ser-gerdān u ḥayrān olmışam / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel
G1701-5. Nāḫun ile gel dilā **sen** daḫi kes ġam kūhını / Kūh-kenlik gösterüp aduñı Ferhād eyle gel
G1701-6. Yār göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā **sen** de her dem āh u feryād eyle gel
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʿlüñ **senüñ** bir söz ile / Mürdeler iḥyā iden īsi-dehānum gitme gel
G1703-4. Her ne gelse ḳāniʿ ol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim **seni** yoldan çıḳarur ḥubb-ı māl
G1705-1. Cān u dilden bende oldı **sen** şeh-i devrāne dil / Anuñ içün her ne emr itseñ ṭurur fermāne dil
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha ṭut ümīdüñ ḥażrete / Görürem **sen** de dilā ḫavf u recā eksük degül
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler **seni** / Şevḳ-i ruḥsāruñla yaḳdı sīnesine nār gül
G1708-3. **Sen** şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḥsār gül
G1709-4. **Senden** aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḥişşe Süleymān u mūra gel
G1710-4. Göreliden dostum ser-çeşme-i laʿlüñ **senüñ** / Pāyuña oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl
G1714-2. Bāġa gel **senden** vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi **senüñ** ey yār gül
G1717-2. **Sen** baña vaṣluñ ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1719-2. Göreliden gün yüzüñ **senüñ** ey āfitāb / Bilmez oldum kendümi ʿaḳlum baña pey-rev degül
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir **sen** ol
G1722-2. **Seni** sevmek günāh ise ḥabībüm / Beni öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1723-2. Her dem anuñ viṣālin umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola **sen** bir gedā göñül
G1728-2. Āl ile göñlümi alduñ ṣoñra ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur **senüñ** mekr ile āl
G1728-4. Dostum **senden** vefā gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḫi **senden** viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile **sensin** cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G1729-2. Himmetüm bāzını ṣaldum **sen** hümāyı ṣayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña zil
G1729-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ ḳıl melāmet iḫtiyār / Fāriġ ol **sen** ḳo ne dirlerse disünler saña il
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda **senüñ** biñ nice ḳul
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün **senden** ḫilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır alısardur ol ẕelil
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla **senüñ** üftādedür / Ṣanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḥūş u ṭayrı **sen** Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki **sen** pervānesin yanmaġa **sen** pervāne gel
G1752-4. Ḳanda olsa serv dirler ḫāke ṣalar sāyesin / **Sen** de ey servüm gelüp bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1754-4. Dāimā Ḥaḳdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını / Ḥamd ḳıl kim ḥācetüñ **senüñ** revā oldı göñül
G1755-3. **Sen** de ey dil sevüben cān ile bir laʿl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme **sen** destān ol
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Başar āḫır **seni** ger Rüstem ü Nerimān ol
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / **Sen** de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol
G1756-1. Görmeye **seni** her kişi cān gibi nihān ol / İlla ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿiyān ol
G1756-2. Her söz ki gele **senden** anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1758-4. Key ḳatı maʿẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān **sen** lāfa gel
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / **Senüñ** neñ vardur arada hemān emrine fermān ol
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / **Sende** yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1775-5. Nice bulam genc-i ḥüsnüñe **senüñ** ben dest-res / Görinen zülfinüñi iki ṭaraf mār iñledüm
G1776-1. **Sen** mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū **senüñ** / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1781-6. **Senden** özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi **senüñ** nice ġulām
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm **seni** bu şimdi müşkilüm
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa günāhum / Degül ġam çün benüm **sensin** sipāhum
G1784-2. Benüm gibi **senüñ** yüz biñ ḳuluñ var / **Senüñ** gibi benüm yoḳ pādişāhum
G1789-5. Muḥibbī' i ḳapuñdan itme maḥrūm / O bir kemterdürür **sen** şāhum
G1790-2. Nāgehān gördüm **senüñ** ben ey ḳamer-ṭalʿat yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1793-2. **Sen** lebi Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G1793-6. **Sen** güneş ruḥsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ **seni** rıżvāna ṭapşırdum
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre **sen** serv-i ḫırāmānsın begüm / Aġlayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın begün
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola **senden** bir cevāb / Ḫaste göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

G1802-3. Pāy-māl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb / Görürem her dem **seni** zülfi perīşānsın begüm
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile **sen** şāh-ı ḫūbānsın begüm
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi **sen** evvel iḳrār eyledüm / Ṣoñradan döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ **senüñ** / Bir zebān ile olur mı anı taḳrīr eyleyem
G1813-2. Nāgehān gördüm **senüñ** ben ey perī-behcet yüzüñ / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1816-3. Ṣanma ki **senden** uṣanam ey bī-vefā ṣanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde **senüñ** gibi ben beng eyledüm
G1820-5. ʿĀlemde ḥüsnüñe **senüñ** olmaya bir nāẓīr / Maẓlūm-ı ʿāşıḳı çü men ḫāk-sār hem
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ velī / **Senden** özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿiṣyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın **senden** velīkin raḥmet umaram
G1825-2. Eger olmaz ise **senden** bulınmaz derdüme dermān / Nice yıllardurur derde düşüp ʿışḳ ile bīmāram
G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı ṭaş ola / Ger **senüñle** dostum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı **sen** baña gördüñ muḥāl / Ger vefā ḳılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G1837-2. **Sen** lebi şīrīn ṣaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden **seni** sevmek / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḫaṭā işlemez ādem
G1844-3. **Seni** cān ile eger sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳare benem
G1844-5. **Sen** boyı serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum **seni** medḥ iderem dāim / Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḫānum
G1852-3. Sīneme ser-tā- ḳadem kesdüm anuñçün naʿller / Derd-i ʿışḳuñla **senüñ** başdan ayaġa ḫāl olam
G1853-1. Şevḳ-i rüyuñla **senüñ** dīvāneyem / Āşinādan ḫᵛişden bīgāneyem
G1856-4. İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥūrā dilemem / Baña bu bes ki **senüñ** āşıḳı dīdāruñ olam
G1856-5. **Seni** çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür şuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan **sen** esen ol ey ṣanem / Şāh ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1864-2. Eksük olmaz dem-be-dem derd ü cefā vü miḥnetüñ / Müstedām ol dostum **senden** gelür her dem kerem
G1866-2. Yoġ iken daḫi gülistān u çemen bāġ u bahār / **Sen** boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil baġladum
G1867-1. Kim ṭutar emrüñi luṭfuñ gösterüp **sensin** ḫālīm / Ṭutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿazīm
G1867-2. Oluban cürme muḳırr **senden** umaruz raḥmeti / Yüzi ṣuyına ki var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / **Sen** şefāʿat ḳanısın ancaḳ budur dirdüm sözüm
G1868-2. Eyülerden eylik ögren **sen** de ġayre eylik it / Bu meṣeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm
G1874-1. Çün ḫırāmān-ḳad ile **sen** serv-i bālāyı görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem
G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin **sen** bülbül gibi / İdemezsin biñ zebānum olsa gūyā eylesem
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum **seni** / Āh şāhum yazıludur her der ü dīvār hem
G1883-3. İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫi Ḫalīl / Kaʿbe-i ḥüsnüñe ḳarşu ben **senüñ** ḳurbān idüm
G1884-4. Nitekim ḥüsn ile **sen** yektāyisün / ʿIşḳuñ içre ben daḫi bir dāneyem
G1894-2. ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey serv-i ḫırāmum **sensin** eglencem benüm
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez **seni** serv-i ḫırāmānum benüm
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan yüzüm döndürmeyem **senden** / Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1910-1. Güzeller içre ey servüm **seni** çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1918-2. **Sen** lebi şirini sevdüm ḫidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G1924-1. Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben **senüñ** ḫayrānuñam / Her ne emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G1924-3. ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baġlamaz meh-rūlara / Ey şaçı Leylī **senüñ** Mecnūn-ı ser-gerdānuñam
G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger uġrasa Mecnūna yoluñ / Diyesin aña Muḥibbī **seni** hem-rāh çekem
G1929-2. **Sen** güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf **sen** de ḳalmaya ḫām
G1938-1. Ey ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem / Görmedi **senüñ** naẓirüñ ādem
G1939-5. Günāhuñdan **seni** pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem yolından hem
G1941-5. Göz ucıyla **senden** umar bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge ḫāṣa-lillah ben temennā eyleyem
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ **sen** ḫarām ey nāz-perverdüm benüm
G1944-3. Eylerem Ḫaḳḳa tevekkül yimezem ferdā ġamın / Zāhidā ṣanma **senüñ** tek ṭālib-i nān olmışam
G1945-5. Sevdügi **seni** bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it şuçını **senden** umar luṭf ile kerem
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā **senüñ** / Didi ḫaḳḳa bir **senüñ** tek mübtelāyı görmedüm
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek **sen** ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / Velī **sen** serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā **senden** meger cevr ü sitem
G1964-4. Fi'l-ḫaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān / Leblerüñ öpüp iden **seni** der-āġūş ey ṣanem
G1966-3. Göreliden yüzüñi yeñilmedi gözüm yaşı / Bāġ-ı ḥüsnüñde **senüñ** enhār olupdur gözlerüm
G1970-5. Ola kim yār aṣa Muḥibbī **seni** / Baş açup zülf-i dāre yalvarayım
G1973-4. Her ne cevr ü cefā gelür **senden** / Cümlesin baña muḥāl ben bilürem
G1976-2. **Seni** sevdügüm günāh ise günāhum ḫaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā ni'derem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü **sensin** serv-i āzādum
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem ki çeküp derd ü miḥneti / **Senden** gelene ṣākirem vü şükr eylerem
G1982-2. **Senüñ** mihrüñ ile māhum olup dem-beste rüsvāyī / Belā kāhında Ferhāda dönüp oldum melāmet hem
G1985-1. Ben bir gedā vü **sen** olasın şāh-ı muḥteşem / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam
G1986-1. **Senden** özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm / Saña irmekdürür ey dost benüm hevā vü hevesüm
G1986-5. Var ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / **Senden** özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G1989-3. Nāle ḳılsam **sen** gül-i nev-restei yād eylesem / Nefḫa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

G1995-2. Sāḳiyā şundum elüm **sen** daḥi şun peymānei / Yāduña nūş itmege benʿahd ü peymān eyledüm
G1995-3. Umaram gülşende ḫande idesin **sen** gül gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterifʾ / Zāhidā şanma **senüñ** tek fi ʿlüme maġrūr olam
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan ʿilāc / Derdi **sen** virdüñ devā **senden** İlāhi isterem
G2001-4. Kaʿbedür kūyuñ **senüñ** bugün bildümʿışḳ ehline / Key saʿādetdür varup bu cānı ḳurbān eylesem
G2002-1. Gelür **senden** baña luṭf u keremden şoñra dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2002-5. Muḥibbī **sen** gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña **sen** ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2011-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı pervāne **sen** / Zülfi zencirüñle ḳılduñ göñlümi divāne **sen**
G2011-2. ʿIşḳ meydānına girdüñ cān ile baş oynaduñ / Ey göñül merdāne **sensin** ey göñül merdāne **sen**
G2011-3. Ḫūn-ı baġrum dem-be-dem nūş eyleyüp raḥm itmeyen / Ey gözi mestāne **sensin** ey gözi mestāne **sen**
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı yād eyledüñ / Āşinādur ol ezel şanduñ meger peykāne **sen**
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu işleri giçen şāne **sensin** şāne **sen**
G2011-6. Ey Muḥibbī baḥr-i dilde bulmaġa söz gevherin / Ṭālib-i dürdāne **sensin** ṭālib-i dürdāne **sen**
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ **sen** beni şāh şanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterin ḥaḳīrin
G2013-2. **Sen** gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden
G2014-4. Ḳısmet bu imiş çünki dilā rūz-ı ezelde / Āh eyleyeyin bir yaña **sen** bir yaña benem ben
G2017-5. Almadı gül gibi **senden** ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile **sen** daḥiʿaceb yanmaz mısın
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı **senden** ayru ey Yūsuf-ı cemāl / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2020-5. **Sen** elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp tā şubḥa dek ḳaddi nice nūn olmasun
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ **sen** yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne ḫiẕmete tek yāresin
G2021-3. Ey göñül ger dirse aldanma saña mihr eylerem / Nice kerret aldanup gördüñ anuñ **sen** pāresin
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider / Ben **seni** gördüm benümʿıydum muḳarrerdür bugün
G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan **sen** ṭalabilmezsin / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde zülf-i çevgānı neden **sen** çalabilmezsin
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömriʿuşşāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan **senüñ** ʿömrüñ mezīd olsun
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret **senüñdür** cehd ḳıl giçilmesün
G2031-7. Olma ey dil añuben ʿişyānuñı **sen** nā-ümīd / Umaramʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eṣer / Ḳalmasun bir kes **senüñ** nām u nişānuñ duymasun
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm **seni** tā ḫʷābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / ʿIşḳ bāzārında giç **sen** de ziyān u sūddan
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile **sen** Ayāzsın / Eksügüm yoḳdur benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2037-3. Gel ṭulūʿit gün gibi görsün **seni** āşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dür olmasunlar nūrdan
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳāniʿ göñül / **Sen** güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm umma **sen** ol ḫūn-ḫʷārdan
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin **sen** / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin **sen**
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin **sen**
G2041-3. Ben oldum gülşen-i kūyuñ içinde bülbül-i nālān / Olan gül gibi her-cāyi bu ʿālem içre **sensin sen**
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger olsan ʿaceb mi ḥaşre dek ser-mest / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin **sen**
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin **sen**
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile zār eyleyen ey dost **sensin sen**
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḥusrevden yaḳar mihr-i suḫansın **sen**
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin **sen** / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin **sen**
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin **sen**
G2042-3. Göreyim ben **seni** āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿolur vuṣlat deminde pīrehensin **sen**
G2042-4. Kime şīr ü şeker virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin **sen**
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ şevḳi ile bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin **sen**
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet **sende** vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd yirine **sen** aneden
G2046-5. Bir naẓar ḳılsa Muḥibbī maḥv olan **sensin** hemān / Bir gören bir daḥi görmez çehre-i efkendesin
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā **seni** bunda mı yāḫūd andasın
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile **seni** seven
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki **sen** ʿālemde deryā meşrebin
G2052-3. Zāhidā ʿuşşāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse **sen** ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2057-2. ʿĀşıḳuz dīdāra andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid **seni sen** ṭālib-i kevşerdesin
G2057-3. Giceler feryād idersin ṭañ degül bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde **sen** çün bir gül-i aḥmerdesin
G2057-4. Ger dilersen kim **senüñ** sırruñ bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben daḥi bilmem **seni** ne gökde ne ḫod yirdesin
G2061-1. Egerçi görmedüm **senden** vefā ben / Velī çekdüm ḳapunda yüz cefā ben
G2062-6. Diler herkes ki ʿāşıḳdur ire vaṣlına maʿşūḳuñ / Murādum **senden** ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā **sen** pāy-ı dilberden / Güzeller şayd olurlar çün bilürsin sīm ile zerden
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī ol yüzüñe / İdiser şoñra **seni** zār şaḳın
G2069-3. **Sen** lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın **sen** cāvidān
G2074-4. Baña derdüñ **senüñ** dermān gibidür / Ebed ḳurtulmayam istersem emden
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī derd-mend / **Senden** umar şefḳati **sensin** ḳayuran ümmetin
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün şaḳın dünyāya aldanma / **Senüñ** gibi nice yavrı uçurmış āşiyānından
G2080-3. Servler baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / **Sen** gelesin gülşene diyü **seni** gözler hemān

G2080-5. Vaṣlına nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın **sen** bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehi / Hīç işitmedüñ mi **sen** bu nüktei ṭanbürdan
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel ṣor **sen** baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol şeydāya ben
G2093-1. Ḫaṭ degül belki ḫār imişsin **sen** / Ṣaç degül belki mār imişsin **sen**
G2093-2. Ṣordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı / Ben didüm özge kār imişsin **sen**
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / Ey göñül gice zār imişsin **sen**
G2093-4. Ey göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / Vara ümmīd-vār imişsin **sen**
G2093-5. **Senden** irmez kimesneye çü ġubār / Ey Muḥibbī ġubār imişsin **sen**
G2094-5. Ey Muḥibbī mest olursan ḥaşre dek olmaz ʿaceb / Işḳuñ içdüñ çün ezel bezminde **sen** peymānesin
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cem ʿolur ʿāşıḳları / **Sen** de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2097-4. Güşına almaz gül-i nev çün **senüñ** efġānuñı / Nice bir ey bülbül-i şūrīde efġān idesin
G2101-1. Bugün giçdüm çü ben çün ü çirādan / Dilā **sen** daḫi giç bu hūy u hādan
G2101-2. ʿİbādet ḳıl ḳoma tevḥīdi elden / Bularçün **seni** yaratmış yaradan
G2103-4. Şu ʾle virür gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür **seni** görüp müselmān olmayan
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īşār iderler **sen** şeh-i ḫūbān içün
G2107-2. Ḫūb-rūlar cümle encüm **sen** ḳamer-rūsın begüm / Saña beñzer görmedüm çoḳ dil-rübālar dīdeyin
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca **sen** de bir şūrīdesin
G2108-5. Görmese cānā **seni** olmaz Muḥibbī'ye ḫayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne verdidesin
G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḥüsnile / **Sen** de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu cigerden ṣor **sen** / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden ṣor **sen**
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden ṣor **sen**
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden ṣor **sen**
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġduġını / Ger murāduñsa dilā **sen** anı serden ṣor **sen**
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor **sen**
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳından neden **sen** böyle bī-bāk olasın
G2117-3. Kūh-ı ġamda **sen** boyı serv lebi şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2120-5. Oḳuduñ lü'lü' dişinden ey Muḥibbī çün ḥadīṣ / Anuñ içün oldı eşʿāruñ **senüñ** dürr-i ʿAden
G2122-3. Atalardan bu meṣeldür çün göze olmaz yasaġ / Āfitāb-ı ḥüsnüñe niçün **senüñ** yaḳılmasun
G2123-1. Nāziklik ile göñlümüz alan degül misin / Āh ol cefā **sen** cevr-i firāvān degül misin
G2124-1. Umar idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki **seni** āfet-i devrān olasın
G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / **Sen** gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence **sen** vīraneden
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā **sen** daḫi Mecnūn olasın
G2130-1. Seyr-i gülşen eyleseñ nāz ile **sen** ey Nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2130-2. Çünki **sensin** esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā īmiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın **sen** hemīn
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın **sen** meger şeyṭāndan emīn
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü **senüñ** Muḥibbī derd-mend / Ṣubḥa dek gözler **seni** maḥrūm olupdur ḫᵛābdan
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet serīrinde **sen** ol tek kāmrān
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün / Yine **senüñ** elüñden saña şikāyet itsün
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan **sensin** çü bu ümmet elin
G2146-5. Bu Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsnüñe **senüñ** pervānedür / Dostum **sen** şem ʿolıcaḳ da buyur ben yanayın
G2147-4. **Sen** gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam **senüñ** gibi kemrāhdan
G2150-5. Leylīnüñ ʿışḳı ile gerçi ki Mecnūn añılur / Işḳı gel ṣaḳla Muḥibb **sen** daḫi Mecnūn olasın
G2152-4. **Sen** ṭururken hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma **sen** ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış Yaradan
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi **senüñ** var hezārān
G2163-3. Gözlerüm āyīnesinde görürem her dem **seni** / Ṣāfdur bende ṣafā kesb iderem āyīneden
G2167-4. Benüm derdüm ḳatı dermānda oldum / Meger **senden** ola bu derde dermān
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur **senüñ** şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2169-5. **Senden** umar şefḳati mücrim Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen **sensin** şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi itdüñ şikest / Cevr ise **senden** hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle **senüñ** bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli n'eylesün
G2172-2. **Sen** melek-ruḫsārı için her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum sözler dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān içün
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / **Sen** de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2176-2. Güzellerʿahd idüp peymāna ṭurmaz / İdüp **sen**ʿahd ü peymānı ni'dersin
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi **sen** daḫi ḳılup zārı ni'dersin
G2178-4. ʿĀşıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / **Sen** selāmet ehli ol var ad ile şānuñ şaḳın
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ **senden** özge ya İlāhil-ālemīn
G2183-2. Ben **senüñ** nūr-ı cihān-ārāña ḫayrān olmışam / Nitekim ḫalḳ-ı cihān görüp olur ḫayrān-ı men
G2184-1. Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı **sen** / İç leẕẕet alup iñleyesin ṣubḥ u şāmı **sen**
G2184-2. Ṣıyup cihāndaʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı **sen**
G2184-3. ʿUṣṣāḳdan yüzin çevirürsin revā mıdur / İslām içinde virmeyesin bir selāmı **sen**
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḫi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı **sen**
G2184-5. İden Muḥibbī göñlini ġāret gözüñ degül / Başın baş ḫarāmi ġamzelerüñ bir ḫarāmi **sen**
G2185-4. Şaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / **Senüñ** gibi nice yavrı uçurmışdur yuvasından

G2186-1. Günāh ise **seni** sevmek yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ şorma **sen** keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez **seni** görem / Kerem ḳıl luṭf idüp göster yüzüñ borcum edā olsun
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye **senüñ** birūnuñla derūn
G2192-2. Ayuñ olmışdur egerçi cümle encüm ʿāşıḳı / **Sen** mehüñ ʿışḳına döner işbu çarḫ-ı heftümin
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum **sen** perdesin / Ey göñül bilmem **seni** de gökde yāḫūd yirdesin
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden **senüñ** / Sen sen ol açma şaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2195-3. Gül yüzine ḳarşu ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ **sen** mürdesin
G2195-4. Leylī zülfüñ ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey göñül bildüre **seni** Mecnūnleyin efserdesin
G2196-3. Ser- i ʿāşıḳ hevā ile memlū / Bāda virür **seni** de ḫ̬āb şaḳın
G2199-2. Tek **seni** göreyim benüm cānum / Dāġlar sīnem üzre dīd olsun
G2201-3. **Sen** ḥarām itdüñ viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek neden
G2208-3. Başumı ḳaṭʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña **senüñ** varmaġa āsān olsun
G2212-3. Ḥasret ile āh **senden** ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm Yaʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār **sen** / Baña dirsin anuñ içün bülbül ol ḳıl zār **sen**
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül ḳıl yolına īṣār **sen**
G2214-3. Ey ṭabīb-i dil neden derdüme itmezsin devā / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār **sen**
G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḥāṣılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül tīmār **sen**
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ār **sen**
G2214-6. Cennete aldanma zāhid gibi baḳma kevṣere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār **sen**
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle şiʿr içinde ḫālini īṣār **sen**
G2215-2. Dostum **senden** vefā mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül bu şanʿatı ögren varup **sen** şāneden
G2216-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ **sen** kem misin pervāneden
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb ister / Ne ḫaddüñdür **senüñ** didi söz açmaḳ dehānumçün
G2220-2. Ne umarsın ey göñül **sen** naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2220-3. Gözlerüm yaşı biri Nīl ü birisi Dicledür / Ḥüsnüñ efzūndur **senüñ** çün Mışr ile Baġdāddan
G2221-4. Yaraşur ḳılsan niyāz ehline nāz / Ḫūy ḳılma tek cefā vü cevri **sen**
G2223-1. Raḥm umarsın ey göñül **sen** ol gözi şayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2223-4. Ḥusrevā çün ḥüsn ile cānān-ı ʿālemsin **sen** / Ẓulm-i ʿuşşāḳ eyleme āḫır şorılur dāddan
G2226-3. Öldürdi yār beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki **sen** ḥarem-i muḥteremdesin
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī yine ki **sen** baḥr-i ġamdesin
G2228-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī çünki bir eglencedür / Ḫāli olma bir nefes ʿālemde **sen** eş ārdan
G2234-2. Cemāli şem'üñ anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün **sen** pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun zāhid **senüñ** ḥūr u cinān ḳadrin
G2248-2. Cānum bile yoluñda **senüñ** dil nedür ey dost / Tek gūşe-i çeşmüñ ile baña bir naẓar olsun
G2248-4. **Sen** serv-i sehī gibi şalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2251-2. Nūr umarsa n'ola **senden** rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2251-3. Olmasayduñ **sen** Ḫudā ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ şuyına cümle semā ile zemīn
G2251-4. Umaram yüz ḳarasına olasın **sen** şefīʿ / **Senden** umarlar şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2251-5. Ḥāşālillah kim ḳapundan anı maḥrūm idesin / Bu Muḥibbī'nüñ murādı budur **senden** hemīn
G2257-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳo ḳılsun Muḥibbī nāleler / Böyle bir bülbül gerekdür **sen** gül-i raʿnā içün
G2262-1. Māh-rūlar içre **sen** ḥüsn ile mümtāz olasın / Hīç revā mı dostum aġyāra hem-rāz olasın
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm budur **seni** başdan başa nāz olasın
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar şaydın ni'dersin **sen** ki şāhbāz olasın
G2262-5. ʿIşḳ ile Maḥmūd'uñ olsa bu Muḥibbī ṭañ mı **sen** / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḥüsn ile Ayāz olasın
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem **sen** şemʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2269-2. Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin ey ṣabā dāim / Feraḥlar kesb olur **senden** mübārek bāde beñzersin
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer **senüñ** ey sīm-ten / Gülşen içre görmedüm bir nārven
G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan zāhidā beni menʿ eyleme / **Sen** diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān
G2274-2. Ehl-i diller yaḳdılar cānā cemālüñe **senüñ** / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2287-1. Ben umaram ki **seni** derdüme dermān idesin / Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin
G2294-1. Çeşmi cellādı dilā almış eline gördesin / **Seni** öldürmek diler hecr içre bilmez mürdesin
G2294-3. Şanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme **sen** şūrīde bir pejmürdesin
G2295-1. Dehānuñ ger **senüñ** cānā dinürse ṭañ mı cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ʿiyān olmaz nihāndur bu
G2299-5. Nālesi eflāke irdi bu Muḥibbī ḫastenüñ / Pes nedendür gūşuña girmez **senüñ** ey māh-rū
G2300-1. Perī misin ya ādem ey melek-ḫū / **Seni** Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2303-1. Ṭāli ʿümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa **senden** görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı **sen** perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẓrā biri Vāmıḳdur diyü
G2315-2. Zāhid **sen** ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀşıḳ varur mı hergiz nāmūs u ʿāra ḳarşu
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme **sen** şarāb illā ṭagār u yā sebū
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe **senüñ** perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var şad-hezār serv
G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam / **Sen** daḫi şemʿ-ṣıfat ber nefesüñ nūr eyle
G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā **sen** de gelüp zūr eyle
G2331-4. Nitekim gül diñlemez gülşende bülbül nāmesin / **Sen** de ṭutmazsın ḳulaḳ kūyuñda āh u zāruma
G2345-2. Cefā vü cevrüni çeksem yiridür / Göñül virdüm **senüñ** tek Nāzenīne

G2347-1. Dilā rūşen naẕar eyle yine **sen** zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaşdı vardur īmāna
G2347-3. **Senüñ** zünnār-ı zülfüñe şehā dil bağladum cāndan / Anuñ içün dem-be-dem ḳaşdum olupdur kāfiristāne
G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur **seni** zülfi ejdihāsına
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma şu / Ḳorḳaram kim **seni** bir gün cemʿoluban ġarḳ ide
G2352-5. **Seni** yoldan çıḳarur bil Muḥibbī / Eger dil bağlu ḳala zülf-i kecde
G2363-2. Yāre dimiş ki cānın **senden** dirīġ ider / Eyleñ naẕar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ **sen** tek cefāde
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / Şümme vallah yalandur dostum tek **sen** dile
G2368-2. Çünki fiġān u nāleñi güş eylemez **senüñ** / Ey dil niceye dek idesin **sen** de ġulġule
G2374-1. Nigārā mihr-i ruḫsāruñ **senüñ** pertev şalar dehre / Anuñçün māh-rūlarda bulınmaz **sendeki** çehre
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile **sen** şala gör var şöhreti şehre
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü Rabbü'l-ʿālemine / Şefāʿat **senden** umar bu kemīne
G2383-4. **Senüñ** medḥüñde bu beytüm görenler / Degişmezler anı dürr-i şemine
G2384-3. ʿIşḳuñ esir-i derd ile bir bī-nevā iken / Mümkin midür enīs ola **sen** pādişāyile
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde **sen** çoḳ çoḳ yaşa
G2386-5. Leblerüñ beñzedügiçün **senüñ** ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī dem-be-dem peymāneye
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẕar **sen** baḳma anuñ ṭaşına
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ **sen** beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi bağlaya
G2389-5. Gül gibi **sen** geşt-i gülşen eyle dāim ḫār ile / Bülbül-āsā bu Muḥibbī iñleye hem aġlaya
G2391-4. Dost olmaz kimseye dünyā çün bildüñ ʿiyān / Dost olma **sen** de gerʿāḳil iseñ dünyā ile
G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde **senüñle** söyleşe
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever **seni** / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben **senüñ** āh / Görmezem uyḫu yüzin ẕerrece efkāruñ ile
G2398-3. Ser-i kūyında muşāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo **sen** yār olagör yārüñ ile
G2403-3. Öldürür āḫır **seni** dil virme bir şīrīn-lebe / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme
G2409-2. Bend-i zülfüñde göñül murġı esirüñdür **senüñ** / Raḥm idüp o derd-mende bir gün āzād eyleme
G2410-1. Zāhid **senüñ** tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ vīrānesin / **Senden** özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī tā seḥer / Medḥüñ oḳur **sen** ki bülbüldür gelür güftāre de
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña **sen** hicrān hicrān üstine
G2417-4. Viṣālüñ ārzū itmek ne mümkin / Ben ādem oġlı **sen** ḫod firişte
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña yitmişdür / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña **sende**
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem **sen** efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle
G2427-1. Hīç revā mıdur dilā **sen** böyle cāy-ı ābda / ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp bir dem ḳalasın ḫʷābda
G2428-1. Gül mevsiminde ey dil ol gül-ʿiẕārı gözle / Bülbül gibi hemīşe **sen** āh u zārı gözle
G2438-4. Sīnede bağrum delinsün atagör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse **sen** çoḳ çoḳ yaşa
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün **senüñ** / Niye uyarduñ Muḥibbī **sen** ol çeşm-i serḫoşa
G2444-4. Muḳarrer öldürürsin beni āḫır / Göreyim bārī gel **seni** doyınca
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / Şevḳ ile **sen** de Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2448-5. Şiʿrüñ Muḥibbī ṣāf şuya beñzedi **senüñ** / Gördükde şandum āb-ı firāvān girih girih
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ **senüñ** ey gül-çehre / Fitneler şalsa yiter biñ şehre
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki **senüñ** / Luṭfa şād olma melūl hem ḳahre
G2453-1. **Sen** pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemine / Ġamze oḳını atsañ ṭutam ben aña sine
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum **sensin** velī penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2454-2. **Sensin** gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da pervāne
G2454-3. Şeyḫān münācātı rindān ḫarābātı / Her biri **seni** arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç söz ile / Niceler geldi **senüñ** gibi bu ʿOṣmān iline
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün **sen** güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ile ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2469-3. Sevmek **seni** günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī **sen** şāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var yolında ḳıydı cāna
G2470-2. Göreyim **senüñ** belā başından eksük olmasun / Var iken cāna lebüñ meyl ide laʿl ü cevhere
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / **Seni** aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2476-3. Kimdür **senüñ** bu cāmiʿ-i ḥüsnüñde uymaya / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmüñ imām ola
G2476-5. İtseñ eger cevr ü cefā şanma incinem / Her ne gelürse **senden** ol ben ḳula kām ola
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey dost dāda / Beni tā irgüresin **sen** murāda
G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr ile taṣadduḳ / **Senüñ** ʿömrüñ ola tā kim ziyāde
G2487-7. Göñül Muḥibbī ʿışḳumı hep dīdeden ṭutar / Didüm dile sebeb **sen** idüñ dīde yaşına
G2488-5. Nedür bu ʿaceb u bu kibr ü teġāfül / Bilürken gireceksin **sen** zemīne
G2488-6. Umarsın çünki andan **sen** şefāʿat / Muḥibbī ḳoma dilde kibr ü kīne
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī **sen** diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2492-3. ʿIşḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola **senüñ** murād / Nice Yūsuflar ideler kendüzin efruḫte
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı **senüñ** ey māh-rū / Lāle gibi sīnem üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2494-1. **Seni** ẕikr eyledüm dil geldi vecde / Hemān bī-iḫtiyār eyledi secde
G2497-5. Her kim ki göñül virdi aldandı bühtāna / Dil virme Muḥibbī aña **sen** ʿālem içinde
G2498-3. Bī-güneh ʿuşşāḳı öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür şanma **senüñ** ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḫüsnüñ **senüñ** mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde **sen** īsā ile

G2505-2. Elifken ḳāmetüm dāl itdüñ āḫır / Göñül vireliden **sen** zülf-i cīme
G2505-5. Dil ü cānum ṭabībi **sen** ṭururken / Kime ʿarż ideyim derdümi kime
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / **Senüñ** ḥāline ḥīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2520-3. **Sen** hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma
G2523-1. Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çīne / Dişüñ beñzer **senüñ** dürr-i şemine
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ ṣarāb-ı ʿışḳ iç / **Seni** ser-mest eyleyüp düşüre ġayr ʿāleme
G2527-7. Zülfine el şun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün **seni** zenaḫ zindānına
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün āyāsına / **Sen** şehüñ tā ki nişār ide hemīn pāyesine
G2529-4. Ḥaḳḳ **senüñ** ḥüsnüñi bir vech ile aḥsen yaradup / Ḳomadı ḥācet ola zīver ü pīrāyesine
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam **seni** ḳaṭʿiderem evvel / Sebük-bār olayım ey ser baña bār-ı girān olma
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan vallah şādıḳdur / **Senüñ** bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni **senden** cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḫarīş / Tā **seni** beñzedeler cīfe üzre mekese
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı **sen** zād eyle
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre **sen** de bir ṭala
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı **sen** şaçı sünbüle
G2550-3. **Senüñ** ʿaybuñı daḫi herkese iẓhār ider ol / Ġayrinüñ ʿaybını her kim ki gelüp saña dise
G2552-2. Yanında bu ʿacebdür ki bir olmış / **Seni** cāndan seven de sevmeyen de
G2553-1. Meyl idüp dehre ḳoma bir ṭaş bir ṭaş üstine / Her ne emr itse Ḫudā ḳo anı **sen** baş üstine
G2554-3. Deryüze-i cemālüñ idüp rūz u şeb **senüñ** / Yüzüñi sürdi ḫāk-i dere āfitābu māh
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi **senüñ** ḫandān giçe
G2555-5. Virme dehre dil şaḳın itmez vefā ol ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd **sen** andan ol daḫi **senden** giçe
G2556-1. Ḳılursa tīġ-i ʿışḳ **seni** dü-nīme / Rümūz-ı ʿışḳı dime her līme
G2561-3. **Sen** baña bir būse virdüñ ben saña cān u dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2574-2. **Seni** bir kez gören ey yār-ı cānı / Deger mi ġayre yāḫūd şola ṣaġa
G2580-2. Āfitāb-ı ḥüsnüñi görmek **senüñ** mümkin degül / Nice görülsün baḳanuñ gözi yaş ile ṭola
G2587-4. Lebleriüñe beñzedügiçün **senüñ** ey māh-rū / Raġbet eyler bu Muḥibbī her dem-be-dem peymāneye
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya **seni** / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan ile
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil **seni** gören kişi dir yüzi aġ ola
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā **senden** meger tīmār ola
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde **sen** / Eṣḥāb-ı ẕevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2598-3. Ḳaṣd-i cān itse ḳaçan cānā kemān-ebrūlaruñ / Sehm-i ġamzenden **senüñ** nice cigerler ḳan ola
G2607-6. Hidāyet ister iseñ **sen** iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz **senüñ** evrād u yā Hādī
G2619-1. Kim cüdā eyler bugün **senden** beni cānum gibi / Çāk çāk olsun görem çāk-ı girībānum gibi
G2626-2. **Seni** cān ile eger sevdüm ise ṣanma günāh / Kimdür ola ki görüp sevmeye **sen** pādişehi
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur **sen** gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / **Sen** yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen gibi
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā **seni** aldamasun / Danış evvelʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ zen gibi
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam yaşum saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer **senüñ** mermer gibi
G2636-1. Ḫudāya **sensin** ʿālem pādişāhı / Ṭapuñdur cümle maḫlūḳuñ penāhı
G2636-3. Egerçi ʿāṣiyem raḥmet umaram / **Senüñ** iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhi
G2636-5. Benüm yoḳ **senden** özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ şuçın ʿafv it ilāhi
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini / **Sen** Muḥibbī cām ile eyle anuñ tedbīrini
G2641-1. Yüzüñ güldür ḳamer alnuñ saña hīç beñzemez ḥūrī / Ḥaḳīḳat **senden** alurlar gelüp mihr ile meh nūrı
G2646(a)-1. Añmaduñ **sen** şeb-i firḳatde eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur **seni** cāndan seveni
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān nakşını çün **sen** güle yazdı / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle yazdı
G2647-4. **Sen** gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
G2647-5. Gün yüzüñe baḳdugınca Muḥibbī **senüñ** ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid **senüñ** ey meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hecr ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye añа **seni**
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun **senden** artuḳ yoḳdur yalvarası
G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla **senüñ** şeydāyi / İstememʿār ile nāmūsı olup rüsvāyi
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ **sen** şeb-i hecr içre beni tenhāyi
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme vaṣlın anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola **sen** bir ḳalenderi
G2657-5. **Sen** beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı şīrīn daḫi Ferhādını
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam **sensin** bu derdümüñ ṭabībi
G2660-3. Gözüme didüm **sen** itdüñ beni derde mübtelā / **Senden** imiş göñlüme iren belā-yı vaḫşeti
G2662-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫākiçün Mışr-ı ḥüsnüñde **senüñ** / Eyledüm Nīl'e müşābih gözlerüm ırmaġını
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut yüri ʿālemde istiġnā yolın / Dün-himmet olma elden **sen** ḳomaʿanḳālığı
G2666-5. Ṣorma şuçını günāhını hemān öldüregör / **Seni** çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2671-3. ʿĀṣıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın üstüñe **senüñ** açıla raḥmet ḳapusı
G2672-3. Zāhid ḳo bizi **sen** yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀṣıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp **sen** serv-i bālāyı / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm **senüñ** pej-fendüñi
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir **senüñ** tek ḥaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
G2684-4. Yād yād eyleyüben **sen** beni yād eylemedüñ / Nice bir gösterürsin **sen** bize bīgāneligi
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Bī-çāre derd-mend āh yār ola **seni** ṣandı

G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn içinde / Tā ki Muḥibbī gördi **sen** serv-ḳad-i bülen
G2697-3. İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe / Sāḳiyā şun destüme **sen** sāġar-ı leb-ber-lebi
G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler ṣaydından istinkāf idüp / Ṣayd idelden **seni** oldı ʿışḳuñuñ ṣīr-i neri
G2702-5. Hidāyet ister iseñ **sen** Muḥibbī / Dilüñden gitmesün bir laḥẓa Hādī
G2704-4. **Senüñ** ʿışḳuñla olan mübtelālar / Ḳomışlardur yolında baş u cānı
G2708-1. **Sen** Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem enbiyānuñ serveri / Dine getürdün nice ʿisyān iden kāfirleri
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū **seni** / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gīsū **seni**
G2721-2. Ey göñül ṣanma olursın bend-i zülfinden ḥalāṣ / Baġladı çün bir ḳıl ile gözleri cādū **seni**
G2721-3. Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū **seni**
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram ol ṣu **seni**
G2721-5. Ey Muḥibbī ḫāne-i dilde iken maṭlūb-ı dil / Anı ġāfil görmege ol araya her sü **seni**
G2722-1. serīr-i mülk-i ḥüsn üzre **seni** ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi
G2724-3. Sevdügüm **seni** günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
G2727-3. ʿUṣṣāḳ eger ki irmezse vaṣluña **senüñ** / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā beni
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī **seni** cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın **sen** yüri / Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı
G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger **senden** ıraḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda **sen** dili şeydā gibi
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına **sen** cānı fedā / Sen sen ol biñ daḫı rā itme bu rādan ġayri
G2744-2. Felekden yücedür beñzer **senüñ** ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāṣıḳun aña irişmez āh u feryādı
G2748-3. İster iseñ kim perişān olmayasın ʿāḳibet / Dil uzatma kimsenüñ haḳḳına **sen** sūsen gibi
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuṣṣāḳı ṭūp eyle **senüñdür** ḥüsn meydānı
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid **senüñ** ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki **sen** de terk ide her dem niyāzuñı
G2756-5. Āḫır **seni** bu ʿālemde rüsvā-yı ʿām ider / Ṣaḳla Muḥibbī kimseye dime bu rāzuñı
G2759-2. Didüm gel zülfüñi kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu **senüñ** ʿömrüñ kesen kesdi
G2759-3. **Senüñ** Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini cümle zen kesdi
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār üstinde / Gülüñ hiç görmedüñ mi **sen** etegini diken kesdi
G2761-1. Ṣūret-i dīvār ṣanduñ göricek ey cān beni / Bilmedüñ mi ey perī **sen** eyledüñ ḥayrañ beni
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ **senüñ** deryā mı ki
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil **seni** öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2767-4. Mescid-i ḥüsnüñi ey dost **senüñ** cāmiʿ ide / Eylemiş ḳaşlaruñ ol cāmiʿe miḥrāb gibi
G2769-3. Dostum dil-teşneyem raḥm itmedüñ / Çeşme-i luṭfuñ **senüñ** bī-nem gibi
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı hergiz başına / Ey perī her kim **senüñ** rūyuñ temāşā eyledi
G2775-1. Dostum didüm gül-i ḫandāna beñzetdüm **seni** / Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm **seni**
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm ṣaçı zencīrine / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm **seni**
G2775-3. Baḥr-i ʿışḳumda gözüm yaşın görüp gavvāṣ-ı dil / Didi el-ḥaḳḳ pençe-i mercāna beñzetdüm **seni**
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden yir yir dökilen ḳana beñzetdüm **seni**
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / Göñlümüñ taḫtındaki sulṭāna beñzetdüm **seni**
G2775-6. Cennet-i ḳūyında iken dūr ḳılduñ **sen** beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh şeytāna beñzetdüm **seni**
G2775-7. Gülşen-i kūyında efġānum görüp dilber didi / Ey Muḥibbī murġ-ı ḫoş-elḥāna beñzetdüm **seni**
G2778-1. Ḥüsn ile ṭarāvet ezeli **sen** güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi
G2780-4. Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyledi / Elüm ṭut düşdüm ayaḳdan **seni** çün dest-gīr itdi
G2780-5. Benüm günden güne ḫālüm müşevveş olup artmaḳda / Neden bilmeyesin ḫālüm **seni** şāḥib-żamir itdi
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün sulṭānuñı / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ **senüñ** cānuñı
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ ʿuṣṣāḳ-arā **sen** de ʿaceb divāne key
G2798-4. Cevr sengüñ yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde **senüñ** ol bir kez ābād olmadı
G2799-5. Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya göñül / **Sen** daḫi eyle Muḥibbi gele merdāneligi
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi didi var **senüñ** gibi hezār
En1-9. Ẕel Ẕānuñı **senüñ** nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem ol demde zebān oda yanar
En1-23. Lām Laʿl olduġiçün leblerüñ ey dost **senüñ** / Meyl-i laʿlüñ yirine nūş iderem vaḳt-i ḫumār
Tb1-2. Ḳaşlaruñ naḳşında ḫayrāndur nigāristān-ı çemen / Kim **senüñ** elüñe şu ḳoymaġa dökmez ḫūr-ı ʿīn
Tb1-10. Medḥ ḳılmaḳda **seni** cān bülbüli güyendedür / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Tb1-13. Ḫākipāyuña **senüñ** cānlar niṣār olmışdur / Kākülüñ iki ṭarafdan iki mār olmışdur
Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ **senüñ** çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ serv ileʿarʿardan laṭīf
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken yüzüñi māh eyleme / Tāk-ı ebrūsın ḳoyup **sen** secde-gāh eyleme
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / Ṭut elüñde **sen** de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mh5-6. **Senüñ** avcuñdan olupdur saña ey dil niʾdeyin / Ol sebebden irişür ḫālet-i müşkil niʾdeyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār sever nāzlanur
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide **seni** bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep **senüñ** dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mh10-7. Dād umma ey göñül **sen** ol şeh-i bi-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hiç kimseye cellāddan
Mh11-1. Oldı zencīrin sürür bed-nām zülfüñden **senüñ** / Gireliden göñlüme evhām zülfüñden **senüñ**
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām zülfüñden **senüñ** / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden **senüñ** / ʿAnberīn itmek dilerler kām zülfüñden **senüñ**

Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n’ola ben ḫāke ol serv-i ḥırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh11-6. Derd-i ʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel sözi kes / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh11-12. ʿĀlemüñ zevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh11-14. Ey Muḥibbī ḳanda iseʿāşıḳ olur müttehem / Bir daḫiʿışḳuñ hevāsına heves ḳılmaya Cem / Ey ṣanem ger ḳurtulursa dām-ı zülfüñden **senüñ**
Mh14-7. Dinleme mescidde varup zāhidüñ **sen** lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ al ṣarāb-ı ṣāfını
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẓar itme bu dünyā nāsına / Tuş olayın ñagehān **sen** Ḫıżr İlyāsına
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben **sende** şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Göstereldi ey Ḫayālī laʿl-i cānān cevherin
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını **senden** mihr ile / İçürürsin **sen** ciger ḫūnını aña zehr ile
Mh18-5. Çün **seni** meh-rūlar içre ben vefāsuz çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün aġladum
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hiç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri **sen**
Mr1-15. Bu dil-i çarei **sen** yanılup yad itmedün iñ / Derd ü ġamdan gitdi ol miskini āzād itmedüñ
Mr2-10. N’eylesün n’itsün ne ḳılsun saña **senden** dād ider / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini **sen** ʿālemüñ / Anuñ içüñdür tükenmez ey göñül derd ü ġamun
Mr5-7. **Sen** ṣarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe güller gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr8-19. İtseñ tamāʿ **sen** māla ger / Hiç kimse dimez saña er
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse **seni** ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu cāna tebāh
Mr11-8. İḫtiyār ile **senüñ** yoluña varmalu degül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün **senüñ** ey māh didüm / Seven ölsün mi **seni** derd ile ben āh didüm
Mr13-7. Görmedi çünki **seni** bir ney yār gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr14-1. **Senüñ** gibi güzeli ḳanda bulayım / Yoluñda isterem ḳurbān olayım
Mr14-3. İder bülbül gibi dil āh ü zārı / Görem dir bir daḫi **sen** gül ʿiẕārı
Mr16-9. ʿIşḳ ile çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur **senüñ** / Tīġ-i cevrüñle hemīşe sīne-çāküñdür **senüñ**
Mr16-10. Derd-mendüñdür esirüñdür ḫāküñdür **senüñ** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mr19-9. Cān ile oldum giriftāruñ **senüñ** / Giceler bülbül gibi zāruñ **senüñ**
Mr19-10. Yanmaġa oldum hevā-dāruñ **senüñ** / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden **senüñ** ey serv-i ḥırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Mr29-2. Cürm ü ʿışyānum başumdan aşdı yüzi ḳareyim / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep **sendedür** / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvarayım
Mr29-6. **Senden** özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvarayım
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde **senüñ** bir günāh / Yaraşur şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam toġrı rāh / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvareyim
Mr29-10. Derdi **sendendür** Muḥibbī’nüñ yine **sensin** devā / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvarayım
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum **sen** ṭururken ben kime yalvareyim
M1-7. Ne deñlü çoḳ ise cürm ü günāhum / Ümīdüm kesmezem **senden** Allāhum
Nş5-4. Göz yaşı çünki cürmüñi giderür / Gāh **sen** pir ü geh cevlān aġla
D13-1. Sāye gibi ḫākipāyuña yüzüm sürsem nola / Bir düşişdür bunı **sen** ṣanma ki bāri düşer
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şemʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül **sen** de benüm gibi oda yanmaz mısıñ
D36-1. Ṣanma **seni** ki ḳurtulasın bu zamāneden / Kimse murāda irmedi bu kār-ḫāneden
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser **seni** ʿāḳıbet / ʿUryān nite ki ṭoġmış idüñ evvel aneden
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-iʿışḳa girüp **sen** zer gibi / Gāh garḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nilüfer gibi
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugünʿadl ile **sen** dād / Ferdā **seni** ḫayr ile ḳıla ḫalḳ-ı cihān yād
B48. Ḳarşusından **sen** şebüñ kūyına varsa āfitāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel **seni** yārān diler
B61. Ġam beni ḫāk itdi şavurdı ġubārum rüzgār / **Sen** ferāġat gülşenindeʿıyşda leyl ü nehār
B67. Bir bölükʿāşilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab **seni** raḥmān bilirüz
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ yār **senden** bir nefes
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā **seni** eyleyeler yevm-i cezā içre muʿāf
B100. Alnuña gün yüzüñe mehʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı ser-i kūyuñ **senüñ**
B104. **Sen** gül-i raʿnāya beñzer şimdiʿālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül
B128. Cümleʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben ġarib üftādeñi **sen** nā-murād itmek neden
B131. ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın **sen** / Ki zārı zārı inler ṣayrusun **sen**
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür **senüñ** işüñ ey cihān / Kime bir an yüz virürsin aġladursın bir zamān
B149. Dostum bildüm **seni sen** menzil-i aʿlādasın / Nice irişem saña ben zīrā sen bālādasın
B150. Aç gözüñi ʿibret al dünyādasın / Āḫiretde olasın ṣaġda **sen**
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ **senüñ** / Çün ṭulūʿide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere
B203. Ölmeden dildāra didüm göreyim bir kez **seni** / Didi düşde görse idüñ daḫi ḳāyildün beni
B204. Hey meded öldümʿaceb didükleri gerçek midür / Ölmez imiş pīrehensüz kim ḳoca cānā **seni**
B205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm **seni** / Çünki sevmezsen ḳuluñam gel kim öldür beni

B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül zencīr ile arslāna beñzetdüm **seni**

sen sen ol [12] Dikkat et, gözünü aç. (TS, 2009: 3386)

G1253-3. Ḳadd-i yāri **sen sen ol** gel serve teşbīh eyleme / Hīç serv ile berāber ola mı ʿarʿar ḳamış
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ yıḳılduġın / **Sen sen ol** gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1720-5. Çünki ʿālem mülkine bir kimse mālik olmadı / Bī-vefā dünyāya dil virme Muḥibbī **sen sen ol**
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ sırruñ bugün fāş olmaya / **Sen sen ol** hīç kimsenüñ açma şaḳın perdesin
G2195-2. İster iseñ ki dilā açılmaya perden senüñ / **Sen sen ol** açma şaḳın ʿālemde kimse perdesin
G2270-4. Ġıybet itme **sen sen ol** dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2310-5. Ey Muḥibbī **sen sen ol** baḳma şaḳın āyīneye / Yüz ḳarasın göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2403-5. Kendü ḫālin fikr ḳıl ḳo ġayriler aḥvālini / Ey Muḥibbī **sen sen ol** bir kimseye lāġ eyleme
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına yaşun / **Sen sen ol** şaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2731-1. **Sen sen ol** pendüm budur ṭutma göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbi **sen sen ol** meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān serverleri
G2742-3. Rāyüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā / **Sen sen ol** biñ daḫi rā itme bu rādan ġayri

sen ü ben [1] Sen ve ben.

G833-5. Gel ʿıyş idelüm bir **sen ü ben** bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür

ṣenā itmek [1] ...duʿā etmek, ḫayr duʿā etmek...(Tulum, 2011: 1570)

En1-4. Şe **Ṣenālar idelüm** olmaya ol ḥüsne zevāl / Nitekim mihr ü meh ile ola bu leyl ü nehār

ṣenā-ḫān [1] Birinin methini okuyan yani methinde bulunan, mâdih. (Ş. Sami, 2010: 1053)

G1905-5. Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi / Gāh medḥüñ oḳuyup gāhi **ṣenā-ḫān** olmışam

sence [4] *T.* Sana göre, senin düşüncene göre. (TDK, 2011: 2065)

G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī **sence** yoḳ / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence yoḳ
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nitekim yoḳ güzeller içre **sence**
G2408-2. Bülbül yiridür āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür ol bile **sence**
G2444-2. ʿIrāḳ'ı geşt ḳıldum Rūm'ı gezdüm / Gözüm dutmadı bir meh-rūyı **sence**

sencileyin [14] *T.* Senin gibi. (TS, 2009: 3382)

(sencileyin [13], sencilü [1])

G302-1. Görmedüm **sencileyin** bir mehiʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G401-1. ʿĀlemde kimüñ **sencileyin** bir ṣanemi var / Kāfirdür eger ẕerrece göñlinde ġamı var
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / Bir **sencileyin** ölmege kimüñ hevesi var
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳur ʿaceb / Şimdi cihānda **sencileyin** yoḳ cefā bilür
G913-1. Bir **sencileyin** yār-ı cefākār kimüñ var / Bir-raḥm u dil-fikār u sitem-kār kimüñ var
G913-3. Bir **sencileyin** ḥüsn gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ var
G913-5. Bir **sencileyin** gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstereʿuşşāḳına zünnār kimüñ var
G928-4. Geşt ideler bu cihānı ser-te-ser bulınmaya / **Sencileyin** Nāzenīn bir bencileyin dil-fikār
G1006-4. **Sencilü** sīḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur **sencileyin** bir ẕeḳanı nāzik-ter
G2160-4. ʿĀlemde benüm **sencileyin** pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi senüñ var hezārān
Mh15-2. Geşt ḳıldum ser-te-ser gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm **sencileyin** ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ **sencileyin** var ṣanemi / Göñül içreʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı
B179. ʿĀlem-içinde **sencileyin** bī-vefā mı var / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye

sene [1] *Ar.* Yıl, sâl. (Ş. Sami, 2010: 1054)

G2378-5. Ṭañ degül dil mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice **sene**

seng [49] *Far.* Taş, hacer. (Ş. Sami, 2010: 1054)

bk. dil-i seng, ḫiẕmet-i seng, seng-i āhen, seng-i belā, seng-i bī-dād, seng-i cefā, seng-i cefā vü cevr, seng-i cefā vü ġam, seng-i cevr, seng-i derd, seng-i ġam, seng-i ḫār, seng-i ḫārā, seng-i kūy, seng-i melāmet, seng-i mezār, seng-i miḥnet

(seng [17], sengden [2], senge [5], sengi [6], sengile [1], sengin [4], sengine [1], sengini [5], sengiyle [7], sengüñ [1])

G91-4. Kūyunda yatan **seng** midür yā ser-iʿuşşāḳ / Işḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā

G284-4. Dil nice doysun cefā **sengine** āh / Hīç taḥammül ide mi **senge** zücāc
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eşer / **Seng** midür bilmedüm ḳalbüñ şehā yoḫsa ḥadīd
G620-3. Eger başına ol dilber cefā **sengini** yaġdursa / Ḳaçurma başunı hergiz dilā saña atalardur
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / **Senge** çün bārān ider giçe zamān te'şirler
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe **seng** ile āhen gibi / Kūyuña vardı diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ **seng** yā pūlāddur
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini yāda getür / Sen daḫi nāle ḳılup **sengi** de feryāde getür
G1169-4. Gel şikest itme cefā **sengiyle** cānā göñlümi / Bir daḫi olmaz bütün ger şınsa bu ābginemüz
G1171-3. Cefā **sengiyle** miḥnet ṭopraġınsuz / Bīnā-yı ʿışḳı yapsañ muḥkem olmaz
G1202-3. Cefā **sengiyle** miḥnet ṭopraġınsuz / Maḥabbet yapusı hīç muḥkem olmaz
G1421-2. Dostum itdüñ cefā **sengiyle** bu sīnem ḥarāb / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1434-4. At cefā **sengini** sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül şād ancaḳ
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider **senge** ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1461-4. At cefā **sengini** sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül şād ancaḳ
G1480-1. Yine eşkümle oldı laʿl-i hem-reng / Cefādan başuma eksük degül **seng**
G1480-4. Beni ʿadd eyle kūyuñ itlerinden / Añadur gāh gāhi atuban **seng**
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā **sengin** atup şād eyledüñ
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme şol deñlü **seng** / Şaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye **seng**
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā **sengi** ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen un itdüñ
G1530-4. Cefā taşiyle şındı şabr ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile **seng**
G1618-4. Geh cefā **sengin** atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül şehrini vīrān eylemek
G1619-4. Yaşum āhum neden te'şir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi yā **seng**
G1636-2. Zer gibi ḫālişliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā **sengini** olsun ortamuzda ol miḥekk
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā **sengi** nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi üstüvār itsem gerek
G1747-5. Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbī'yā / Farḳ eylemez **seng** ile birdür semān-ı laʿl
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa Ferhād ile Ḳaysı / Birin **senge** birini şuya şaldum
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs / Çün ārun şīşesini **senge** çaldum
G1899-4. Yiterdi baña ḫāk-i deri **sengi** dilberüñ / Bālin idem birini birin pister isterem
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin bir **seng** ile / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G1984-4. Āteş-i ʿışḳ ile dilden her ḳaçan āh eylesem / Maḥv ola **seng** erise āhen ile pūlād hem
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā **sengini** dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaşduġum **seng** kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan sincābdan
G2238-3. Olmasa ger ʿāşıḳ ḫāme-süz / **Sengden** ḫāne ni'derdi kūh-ken
G2240-3. Şūret-i Ferhādı naḳş itdüm yine müjgān ile / Ḥışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı **seng** eylesün
G2253-3. Yaġdursa cefā **sengin** eger yār tamām it / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben
G2385-4. Kūh-ken bir nice günler eyledi **sengi** tırāş / Āḫır anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā **sengiyle** dil vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / **Seng** ile āhen gibi varup nigārā çaḳmaya
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı şır bir **seng** ile
G2544-6. Cefā **sengiyle** şındı āh göñlüm / Bütün kim idi şınsa ābgine
G2643-2. Şol ḳadar atduñ baña cefā **sengin** ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil şīşesi / Uşadup anı cefā **sengile** dildār şıdı
G2690-4. Cefā **sengiyle** miḥnet ṭopraġından / Maḥabbet ḫānesin dil muḥkem itdi
G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ yine cengi / Atar dīvāne diyü baña **sengi**
G2798-4. Cevr **sengüñ** yaġdurup ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḫüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı
Tb1-28. İrmeyüp vaṣluña bu dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem **sengden** bālin ider

seng-i āhen [1] Sert (demir gibi) taş.

G579-4. Açılmaz cedd ü cehd ile girilmez göñline yārüñ / Meger kim **seng-i āhenle** yapılmış bāb-ı çenberdür

seng-i belā [2] Bela taşı.

G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa **seng-i belā** ṭopraġını bār çeker
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger **seng-i belā** / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ yār ola

seng-i bī-dād [2] Zulüm taşı.

G1064-2. **Seng-i bī-dāduñ** gelürse başuma / Faḫr olur baña giyarün tāc-ı zer
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü zer / İmtihān it gönder olsun **seng-i bī-dāduñ** miḥekk

seng-i cefā [33] Cefa/eziyet taşı.

G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes **seng-i cefādan** ṭaş aña
G195-3. Ẓāhir itdi kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum ʿāleme / Naḳş olan **seng-i cefādan** cism-i ʿuryān ʿākıbet
G224-1. Eline aldı yine **seng-i cefā** ol çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G226-5. Ey cefā-ḫū atuben **seng-i cefā** / Eyledüñ bu şīşe ḳalbüm şikest
G282-2. Gerçi kim **seng-i cefā** şıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış zücāc
G806-2. Üstüme **seng-i cefā** şol deñlü yaġdurdı nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G842(b)-1. **Seng-i cefāyı** her yaña dilberler atdılar / ʿĀşıḳlarun zücāce-i ḳalbin üşütdiler

G908-5. Dil ṣīṣesi bir daḥi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı **seng-i cefā** ile ṣımışlar
G941-4. Gönderür **seng-i cefā** yār belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim daḥi yapuya gelür
G956-4. Baş açup ʿāṣıḳlarun kūyına bī-pervā varur / Gerçi kim **seng-i cefādan** yaġdurursın ṭaşlar
G1003-1. Sīneme **seng-i cefā** ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1014-2. Senden irişen **seng-i cefā** başuma ey dost / Laʾl ile müzeyyen görinür tāc-ı güherdür
G1091-4. Şīşe-i nāmūsı ṣırsam dostlar ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan **seng-i cefādur** ʿāṣıḳ olur ʿārsuz
G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek atasın **seng-i cefā** / Kim bütün ide uşandı bu dil-i ābginemüz
G1195(b)-4. ʿĀṣıḳ oldur yār eger yaġdursa ṣad **seng-i cefā** / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1258-4. Şol deñlü yaġar **seng-i cefā** kūyına varsam / Başum biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1469-6. Baş açup **seng-i cefāya** ḳarşu ṭurup cān ile / Dögdürüp bu cismümi āḫır ġubār itsem gerek
G1611-2. Dostum ger döndürem **seng-i cefādan** başumı / Uġrasun boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1900-5. Ey Muḥibbī yār yaġdursa eger **seng-i cefā** / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına yārüñ / Bugün **seng-i cefā** ile dögülüben ġubār oldum
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda **seng-i cefā** yaġduġını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden ṣor sen
G2163-2. Atuben **seng-i cefā** ṣıduñ bu göñlüm ṣīṣesin / Batmasun ayaġuña ṣaḳın gel o ābgīneden
G2174-3. Ger ḫāk idesin **seng-i cefāsiyle** ben ey dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu tozumdan
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim pişelerin / Uşadur **seng**-i **cefā** ile göñül ṣīṣelerin
G2428-4. **Seng-i cefā** atup yār başuñ şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi vücūdumı dögüp **seng-i cefā** / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl ile
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül ṣīṣesin / Ṣınuben **seng-i cefā** ile ki ṣad-pāre düşe
G2592-3. Ey ṣabā olsun vaṣiyyet kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp **seng-i cefādan** ger bu cismüm gerd ola
G2594-2. Göñlümi **seng-i cefā** ile n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine yapar miʿmār ola
G2703-4. Cismümi **seng-i cefā** ile dögüp itdi ġubār / Ṣoñradan ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi
G2735-4. Atuben **seng-i cefā** ṣıdı bu göñlüm ṣīṣesin / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ ṣuyını
D10-2. Nīl'e döndi Mıṣr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum **seng-i cefādan** bu sīnem kebūd
B97. Atuben **seng-i cefā** cān u dilüm riş eyledüñ / Pādişāhum ḳorḳ Ḫudādan ḳatl-i derviş eyledüñ

seng-i cefā vü cevr [1] Cefa ve eza taşı.

G291-2. Doymaya **seng-i cefā vü cevrüñe** āhen daḥi / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm hemçü tūç

seng-i cefā vü ġam [1] Cefa ve gam taşı.

G1436-4. Ne ḳadar **seng-i cefā vü ġam** yaġarsa başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ

seng-i cevr [3] Eza, eziyet, zulüm taşı.

G1577-2. **Seng-i cevr** ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuşalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G2446-2. **Seng-i cevr** ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez şīşe
G2486-4. Ne deñlü **seng-i cevri** ata başum üstine / İdem ḳabūl cān ile göñlüm ṣafā ile

seng-i derd [1] Dert taşı.

G1747-2. Şevḳ-i lebüñle düşeli kūh-sār-ı hecre āh / Her **seng-i derdi** ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʾl

seng-i ġam [2] Gam taşı.

G24-2. Belā ḳulu içinde **seng-i ġamdan** / Yatur mecrūḥ olup dil bī-ser ü pā
Mh18-14. **Seng-i ġamdan** niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben nişār itsem gerek

seng-i ḫār [10] Sert (diken gibi, dikenli) taş.

G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra te'şir eylemez / Bilmez idüm şimdi bildüm göñli **seng-i ḫāredür**
G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var ise göñül anuñ **seng-i ḫāredür**
G1085-4. Āheni nerm eyledi yir itdi **seng-i ḫāreye** / Āhum ammā ḳatı göñline anuñ kār eylemez
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāṣıḳuñ ḥālin ki **seng-i ḫāre** yaṣdanmış
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki **seng-i ḫāredür** / Ṭoḳınur mı kimseye hīç nefʿi **seng-i ḫārenüñ**
G1929-4. **Seng-i ḫāre** nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey seng-dil itmedi hergiz kār hem
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki **seng-i ḫāre** su
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ çünki **seng-i ḫāreden** / Eyleme āh u fiġānı ey göñül gel yoḳ yire
G2600-4. Kūh-ı ġamda yaṣduġum ey dost **seng-i ḫāredür** / Ġurbet içinde kişi düşvārdur bīmār ola

seng-i ḫārā [16] Mermer taşı.

G294-4. Göñlümüñ ṣınduġını ey dostlar ʿayb eylemen / **Seng-i ḫārāya** taḥammül idemez nāzik zücāc
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / **Seng-i ḫārādan** mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G583-2. **Seng-i ḫārāyı** eger kūyında pister eylesem / Zīr-i pehlüme görine nerm ü mānend-i ḥarir
G602-4. Saḫtdur göñli nigāruñ aña irmek āh muḥāl / Belki āhenden ḳatıdur **seng-i ḫārālar** nedür
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline yārüñ eşer / Dirler elmās ey Muḥibbī **seng-i ḫārādan** giçer
G860-2. **Seng-i ḫārāyı** eger kūyında pister eyleyem / Zīr-i pehlüme görine nerm mānend-i ḥarir
G869-4. Ḳalbine āhum eşer ḳılmaz benüm / **Seng-i ḫārādur** yāḫūd pūlāddur

G915(a)-4. Bend-i belādur ʿAyn-ı ḳażādur / **Seng-i ḫārādur** Derde devādur
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / **Seng-i ḫārādan** baña bālin ile pister yiter
G1228-5. Ey Muḥibbī ne ḳadar āh eyleseñ itmez eṣer / **Seng-i ḫārādan** ḳatıdur göñli gel feryādı kes
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı **seng-i ḫārādan** giçer / Līk teʾṣir itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1509-4. Gözlerüm yaşı eṣer itmedi yārüñ ḳalbine / **Seng-i ḫārāda** dilā olur mı teʾṣirüñ senüñ
G1511-3. Pister-i gülde yatan nāz ile ḥālin ne bilür / **Seng-i ḫārā** düşünüp ḥasret ile cān virenüñ
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki **seng-i ḫārādan** / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre su
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḥuñda yatur dil-ḫasteyem / **Seng-i ḫārā** giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum yāre teʾṣir eylemez / **Seng-i ḫārādan** ḳatıdur ḳalbinüñ mermerleri

seng-i kūy [1] Köyün taşı.

G231-4. Ḳo ḳılsun **seng-i kūyuñ** laʿl ü mercān / Dökülsün her yaña bu ḫūnum ey dost

seng-i melāmet [4] Ayıplama, kınama taşı.

G1398-5. Yiridür **seng-i melāmet** itse sīneñde nişān / Kim didi saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G2120-3. Cānda āteş oldı ten **seng-i melāmetden** kebūd / Üstüḫʷānum her birisi oldı şemʿ-i encümen
G2515-1. Nice bir tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme / Atıla **seng-i melāmet** yā dil-i ġam-kīnüme
B168. Ḳanı dildeʿışḳ şāhı ḫāne bünyād eylese / Dilā **seng-i melāmet** ḳor anuñ bünyādına

seng-i mezār [1] Mezar taşı.

Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme **seng-i mezār** itsem gerek

seng-i miḥnet [13] Eziyet, zahmet, gam, keder, sıkıntı taşı.

G266-5. **Seng-i miḥnet** yaġdurup her dem Muḥibbī başına / Niceye dek urasın baġrına ḫançer elġıyāş
G344-2. Senden ayru kūh-ı ġamda ey yüzi māhum benüm / **Seng-i miḥnetle** dögüp oldı bu cismüm lāciverd
G849-5. **Seng-i miḥnetle** Muḥibbī dögülüp un olduġın / Anı gendümden tefaḥḥus eyleme gerdūna şor
G1216-3. Ḫāne-i ʿışḳuñ şorarsañ ger ezel bünyādını / Aña gil derd ü elemdür **seng-i miḥnetdür** esās
G1587-3. Ola kim ilete ṣabā gerdüm reh-i cānāneye / **Seng-i miḥnetle** dögüp cismüm ġubār itsem gerek
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil şehrine / **Seng-i miḥnetle** der ü divārın ābād eyledüm
G2117-2. Seyl-i eşk nʾola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / **Seng-i miḥnetle** yine nev yapup ābād ideyin
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül maʿmūresin / **Seng-i miḥnetle** yapup bir daḫi ābād eyleme
G2419-3. Döginüp **seng-i miḥnetle** anuñ içün ḫāk-rāh oldum / Yüzüme başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu efkende
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu mülk-i dile / **Seng-i miḥnet** birle yapup üstüvār itmek nice
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / **Seng-i miḥnetle** yapar miʿmār gördüm kendümi
G2776-2. Seyl-i eşkümden żarar gelmez meger bīnā-yı ʿışḳ / **Seng-i miḥnetle** ezel yapmış bu göñlüm dārını
Mr20-7. **Seng-i miḥnetle** göñülde ḫāne bünyād eyledüm / Bir nefes ṣanmañ daḫi ʿālemde dil şād eyledüm

seng-dil [17] *Far.* Taş yürekli, merhametsiz. (M. Nâcî, 2009: 612) *bk. sengin-dil*

(seng-dil [17], seng-dildür [1], seng-dile [1])

G278-2. Āhum eṣer mi eyler aña **seng-dildür** ol / Göñline beñzemez anuñ illā ḫadīd ü tūç
G322-4. Yol bulmadı hīç **seng-dil** imiş ḳatı şīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G442-3. Gūşına nālişlerüm almaz dilā ol **seng-dil** / Nʾola ḥālüm bilmezem nā-mihribānum ḳandadür
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey **seng-dil** kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende var
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca yüzini döndürür benden / Dirīġ ol **seng-dil** itmez benümle merḥabā hergiz
G1570-2. Raḥm eylemedi ḥālüme **seng-dil** imiş āh / Bir kez yañılup dimedi miskīn nice ḥālüñ
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim saña teraḥḥum eyleye ol **seng-dil**
G1875-4. Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına ey **seng-dil** / Ṣol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı cūy-ı Nīl ḳılam
G1929-4. Seng-i ḫāre nerm olur ger derd ile āh eylesem / Ḳalbüñe ey **seng-dil** itmedi hergiz kār hem
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳıḳ göñlüm evin ol **seng-dil** / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-iʿulyā ḫaḳḳı ābād olam
G2110-4. Şırsa göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol **seng-dil** / Şıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2283-6. Bu Muḥibbī'iʿaceb añmaz mı ki ol **seng-dil** / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan
G2289-2. Laʿle dönsün baġrumuñ ḫūnī benüm ey **seng-dil** / Ḳısmeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / Ol **seng-dil** perīye ola kār ger düşe
G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol **seng-dil** cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2583-5. Bir ḳadem gelmez Muḥibbī ḳapuya ol **seng-dil** / İşigine başuñı dögsen hezārān ṭaş ile
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil güle nāle / Ol **seng-dile** itmedi bir zerrece kārı
G2643-2. Ṣol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey **seng-dil** / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey **seng-dil** / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yıʿalemi

seng-endāz [1] *Far.* Her şeye kusur bulan kimse. (Lexicon, 1890: 1083)

G1753-4. Ḫand-i yāre gülşen içre beñzerem dimiş meger / Jālelerden çīn-seḥerde oldı **seng-endāz** gül

sengest [1] *Far.* Taşlık.

G202-1. Dilā baḳ rah-ı ʿışḳ ġāyetde tengest / Nişīb ile fırāzı cümle **sengest**

sengin-dil [2] *bk. seng-dil, yār-ı sengin-dil*

G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n'eylesün tedbīr aña / Hey ne **sengin-dil** olur āh eylemez te'şir aña
G1984-3. Hey ne **sengin-dil** olur itmedi hergiz eşer / Girye vü āh u fiġān ü nāle vü feryād hem

sensüz [43] *T.* Sen olmaksızın. (TDK, 2011: 2067)

(sensüz [34], sensüzin [9])

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / **Sensüzin** gülzār-ı ʿālem cümle zindāndur baña
G30-2. Didüm ki **sensüz** ey ṣanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben şehem ḳapumda sensin bir gedā
G52-5. Sāye-i ḳaddüñ Muḥibbī'ye yiter / Ṣāḫ-ı ṭūbā **sensüzin** letdür baña
G90-1. **Sensüz** ey cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / Sīnede cānā ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G117-2. Ṣanma kim **sensüz** günüm olur siyāh / Belki rūşendür günümden tīre şeb
G259-7. İki ālemde senüñ ben ʿāşıḳam dīdāruña / **Sensüz** olsa cennet ü ḥūrī vü ġılmāndur ʿabeş
G411-4. **Sensüzin** gülzār u seyrān istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḫamrādan n'olur
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın **sensüz** Muḥibbī ḫālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G441-3. **Sensüz** ey gül-çehre yoḳ zerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre şānidür
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez **sensüz** gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G490-4. Senüñ ile olıcaḳ külḫānı gülşen görürem / **Sensüzin** baña ne gülşen ü ne ʿālem görinür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger **sensüzin** / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G623-1. Her gice **sensüz** dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı yañılmaz her yana Ceyḥūn çeker
G812-4. Dil **sensüz** iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / Ṣormaz ʿacebdür ḥiç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G833-2. **Sensüz** melek ey ḥūr-liḳā yāduma gelmez / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḫazendür
G866-4. **Sensüz** eger ṣorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña **sensüz** ṣaḥn-ı gülşen gūyiyā zindāndur
G906-2. N'eylerem gülzārı **sensüz** baña olmışdur ḫarām / Bu cihān bāġında göñlüm sen gül-i nev-restedür
G959-4. **Sensüzin** ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürūr illā meger kim ġam gelür
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi **sensüz** / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G1081-6. **Sensüz** ni'derem cennet aya ḥūr-ı bihişti / Bir bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār ele girmez
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma ki **sensüz** eşer olmaz
G1137-4. İçersem gülşen içinde benefşe / Ḫarām olsun nigārā baña **sensüz**
G1156-3. Ḫayālüñ gitmez ey dilber gözümden / Gerekmez dü-cihānı baña **sensüz**
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men **sensüz** / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu ḳurı ten **sensüz**
G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādur ārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen **sensüz**
G1158-3. Ḫabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan **sensüz**
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem şem ʿ-veş girye olam her encümen **sensüz**
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkinden ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen **sensüz**
G1171-4. Eger **sensüz** cihānı geşt idersem / Benüm bu ḫāṭırum hīç ḫurrem olmaz
G1221-3. **Sensüzin** ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / Sīne ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1326(a)-1. Almaz dil ü cān **sensüz** bu mülk-i cihāndan ḫaẓẓ / Alur dil ü cān ḳuvveti sen ḳuvvet-i revāndan ḫaẓẓ
G1347-1. Dilberā **sensüz** baña Duzeḫ görinür geşt-i bāġ / ʿĀrıżuñsuz rūşen itmez göñlümi degme çerāġ
G1519-3. **Sensüzin** çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña diñle imdi yek-be-yek
G1739-1. **Sensüz** ey dilber baña āh u fiġān eksük degül / Lāle-veş baġrumda hem dāġ-ı nihān eksük degül
G1820-6. **Sensüz** günümi ṣorma ki (ne) nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G2113-3. Külḫān da ḫayālüñle ölürsem baña gülşen / **Sensüz** ki giçe bir nefes ol dem ne dem olsun
G2552-3. Baña **sensüz** görinür ḫār gülşen / Leṭāfet ḳalmamış hergiz çemende
G2621-3. Baḳmazam ey māh-rū **sensüz** gerekmez bu cihān / Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi
D26-1. **Sensüz** güzelüm almazdın bāġ-ı cināndan ḫaẓẓ / Dīdārsuz ʿāşıḳlar ḳılmaya cināndan ḫaẓẓ
B29. Ṣanemā ṣanma ki **sensüz** bugünüm gün gibidür / Gün yüzüñ olmayıcaḳ belki günüm dün gibidür
B126. Firḳat ile **sensüzin** ḫālüm diger-gündur benüm / Hecr ile baġrum kebāb u gözlerüm ḫūndur benüm

senüñçün [5] Senden ötürü, ḫātırüñ içün... (Tulum, 2011: 1572)

G571-4. Çalḳanup meclisde itdüñ ey sebū mestānelik / Ṭutmaduñ mı hīç ḳulaḳ **senüñ içün** gör mül ne dir
G1597-5. **Senüñçün** ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem tā diyeler **senüñ içün** raḥmet al
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde **senüñçün** itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar ṣan cūy-ı Nīl
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum **senüñ içündürür** cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm

senüñki [1] Senin olan, seninle ilgili olan. (TDK, 2011: 2066)

G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret **senüñkiden** yaşın giçilmesün

sepīd olmaḳ [2]

1. Yaşlanmak, aklar düşmek. *bk. sefīd olmaḳ*

G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar şefḳat / Nev-cevān idüm **sepīd oldı** ḳapuñda rişe baḳ

2. Beyazlamak.

G2199-5. Göreyim ḫaṭ-ı kāfirüñ āḫır / Gelüp īmāna vü **sepīd olsun**

ser-be-zānu ḳomaḳ [1] Kederden başını dizlerine koymak.

G2313-2. Peşimāndur meger ẓulmına zülfüñ / Nedāmetden **ḳomışdur ser-be-zānu**

ser [58] *Far.* Baş, kafa, kelle, re's. (Ş. Sami, 2010: 1055)

bk. ʿazm-i ser, būy-ı ser-i zülf-i dilber, cān u ser, cān u ser virmek, çevgān-ı ser-i zülf, derd-i ser, ḫayāl-i ser-i zülf, hevā-yı ser-i zülf-i yār, kāsehā-yı ser, kāse-i ser, rāh-ı ser-i kūy, sāġar-ı ser, ser göstermek ser çekmek, ser ḳomaḳ, ser virmek, serden giçmek, serden ... olmaḳ, serden çıḳarmaḳ, seri ṭūp eylemek/itmek, seri ṭūp ḳılmaḳ, seri ṭūp olmaḳ, ser-i ʿāşıḳ, ser-i bīmār, ser-i dehān, ser-i eflāk, ser-i kūy, ser-i kūyuñda, ser-i Mecnūn, ser-i nā-puḫte, ser-i ser-geşte, ser-i sulṭān, ser-i şafaḳ, ser-i ʿuşşāḳ, ser-i zülf, ser-i zülf-i dütā, ser-i zülf-i kec, ser-i zülf-i nigār, sevdā-yı ser-i zülf, şudā ʿ-ı ser, sürḫ-i ser, terk-i ser, terk-i ser itmek/ḳılmaḳ, terk-i ser ü cān eylemek, ṭūp-ı ser çekmek, ṭūp-ı ser ḳılmaḳ, zencīr-i ser-i zülf, zincīr-i ser-i zülf

(ser [24], serde [4], serdedür [1], serden [8], serdür [2], sere [2], seri [3], serin [4], serine [1], serler [2], serlerle [1], serüm [3], serümdür [1], serümi [1], serüñ [1])

G41-2. Her ṭarafdan nice **serler** kevkebi ġılṭān ola / Zülf-i ʿanber-rīzini ḳılsa eger çevgān aña
G54-1. Sevdā-yı zülfi **serdedür** bildüm ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / Işḳ ḫānesini yapsa n'ola **ser** ile binā
G129-3. **Serümi** baġlama ḳaṭar öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim tā başa şem-i merkeb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe şormanuz aḥvālümi / **Serde** bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G235-3. **Ser** çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿālem-vār / Yetmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet
G250-3. **Ser** çekdi bu dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm **serden** leẕīẕ
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī ne sa ʿādetlü **serüñ** var
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp yār beni öldüre ger / Baña devlet bu **serüm** ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G459-4. Cür ʿa-i cām-ı maḥabbetden ezel nūş itdüm / Mest-i ʿışḳam ebedi gitmese **serden** bu ḫumār
G625-7. Ka ʿbe kūyında Muḥibbī gerçi ki terk eyledi **ser** / Giçmedi minnete ḥiç dimedi ḳurbānumdur
G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup şeb çadırını **ser** çeker
G644-6. Işḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa **ser** ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḥabībün / Ṭūp itmege bīçāre göñül aña **ser** ister
G756-5. Işḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek **ser** terkini / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu **serüm** ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna şor
G796-4. Ebed gitmeye bu **serden** hevā-yı zülfüñ ey dilber / Anuñçün levḥ-i sīnemde anuñ naḳşı muṣavverdür
G822-4. Taḥammül yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳānı ʿ dimeñ **ser** sāye-bān gözler
G850-3. Işḳuñ yolında cānla **ser** terkin eyledüm / Var mı cihānda bencileyin bir fedāyı gör
G922-2. Kūh-ı belā **serümdür** çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer
G998-3. ʿAynüm olalı iki ʿayn-i revān / Görinen **ser** degül belā kūh mıdur
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / Tīġüñ kesicek başumı diye bu ne **serdür**
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şem ʿ-veş / Dūdumuz **serden** çıḳar bu ʿışḳ sevdāsındayuz
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa yolında anuñ degme **ser** olmaz
G1147-2. Gider mi zülfinüñ sevdāsı **serden** / Dükenmez böyle bir endīşe olmaz
G1167-4. Eger nāz ile seyr-i bāġa gelse / Ḳoya pāyına **ser** serv-i ser-efrāz
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez vuṣlata / Boynuma bār-ı girāndur aña bu **serden** ne ḥaẕẕ
G1352-5. Ḫāk-i pāyın tāc idelden çarḫa irgürdüm **seri** / Bu meṣel devlet dimişlerdür degül erden ırağ
G1400-2. İñiler bülbül çemende gördügiyçün her seḥer / Nice **serler** ḫūn ile āġūştedür meydān-ı ʿışḳ
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler **seri** / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / Işḳ ile eger terk idesin **ser** daḥi nāzik
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser **ser** degül
G1874-1. Çün ḫırāmān-ḳad ile sen serv-i bālāyı görem / Nice **serlerle** müzeyyen olmış ol cāyı görem
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan **ser** isterem
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġdugını / Ger murāduñsa dilā sen anı **serden** ṣor sen
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā ḥiç ḳalmadı **serden**
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / Uşşāḳ **serin** ilet Muḥibbī temel olsun
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger **serdür** ikisi de revān olsun
G2344-2. Gözüm nemdür dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle yazılmış **serine**
G2362-5. Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ **ser** şikeste
G2371-4. Kūyında yār cem ʿidüp āşıḳlaruñ **serin** / Beñzer ki yapa kendü için bir yeñi ḳule
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda ey dost / Yuyulmaz her ne kim yazıldı **serde**
G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse / **Ser** döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle

G2443-1. Bulunur çün hevā-yı zülfi **serde** / Beni uġradur ol biñ dürlü derde
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem **ser** terkini / Çünki ṣunulmış ṣecā ʿatdür ezel merdāneye
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki yazıldı **sere**
G2496-2. Naṣīb imiş cefā vü cevri yārüñ / Yolımaz her ne kim yazıldı **serde**
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa ṭoġrulsam seni ḳaṭʿ iderem evvel / Sebük-bār olayım ey **ser** baña bār-ı girān olma
G2535-3. Esb-i nāza binüp ʿāşıḳlarını ṣayd idersin / Ne saʿādetlü **ser** olur ki o fitrāke düşe
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu **sere**
G2573-3. **Seri** pāyuña iletdüm ideydüm ārzū ṭīġüñ / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳane
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿĀşıḳ bu yolda eyledi **ser** terk-i cān daḥi
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına terk ide **serin** / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre **serin** terk / Her kim ki ḳıla anda ʿuşşāḳ-ārā nāmı
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu ṭuta **ser** benüm gibi
Mr8-27. Böyle gerekdür ey püser / Bir elde tīġ bir elde **ser**
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni menʿ eyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo **serüm** maḥbūb ile

ser çekmek [4] *bk. baş çekmek*

G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil sīne ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa **ser çeker**
G1482-3. Serv gibi **ser çeküp** çün her yaña ḳıldun naẓar / Pāyına bu gözlerüm yaşını māʾil eyledüñ
G1693-2. Serv gibi **ser çeküp** her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G2714-3. Şaḳın **ser çekme** ġaflet çeşmini aç / Gerekmez serv-tek başuñ hevāyi

ser göstermek [2] Belirmek, ortaya çıkmak, zuhur etmek, vuku bulmak. *bk. baş göstermek* (TDK, 2011: 264)

G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde terk idüp **ser gösterür**
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular **ser gösterür**

ser ḳomaḳ [3] *bk. baş ḳomaḳ*

G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi **ser ḳo** Muḥibbī var / Olur çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler şikest
G219-2. **Ser ḳodum** çünki ṣürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña eger bāde-perest
G245-2. Saʿādet buldı **ḳoyan** pāyına **ser** / Benüm başumda yoḳdur bu saʿādet

ser virmek [3] *bk. baş virmek*

G524-2. Per ü bālin yaḳar pervāne şemʿe / Olan ʿāşıḳ **virür** elbette **ser**
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup **vire** eger **ser** daḥi nāzik
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker **virür seri**

serden giçmek [11]

1. Başten geçmek, başini meydāna ḳoymaḳ, terk-i ser etmek... (Tulum, 2011: 1574)

G576-2. Rismān-ı zülfe el ur eyleyüp cānbāzlıḳ / Gāh olur kim iḫtiyār ile kişi **serden giçer**
G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün elbette ol **serden giçer** / Bir maraẓdur ʿışḳ kim ser-keşleri miskīn ider
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu **serden giçmeyen** sevdāya baḳ
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-i ʿışḳ **serden giçüben** diye kūyuñdur senüñ
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḥi / **Giçüp serden** ḳoyup bir ṭaş gedügin üstüvār itdüm
G2131-2. Işḳ meydānında şunlar kim **serinden giçmeye** / Ḳullanıbilmeye olʿālemde serverlik yolın
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm didüm evvel / **Serden giçeyim** giçmeyem āḫır bu sözümden
G2318-2. Her kim kiʿāşıḳ olmış **serden giçer** ol āḫır / Dimiş bu sözi Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2417-5. Ya **serden giç** Muḥibbī yā naẓardan / Olur ʿāşıḳ olan elbette küşte
Mh4-6. Ṭutmaya ol ḳul sözini **giçe serinden** / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür

2. Aklından geçirmek.

G2288-1. Ey dost neler **giçdi** bu ʿışḳ ile **serümden** / Ḫūn-ı cigerüm aḳdı gelüp dīdelerümden

serden ... olmaḳ [4] Sözü edilen kimsedeki bir niteliği anlatan söz. (TDK, 2011: 2068)

G117-3. Āşiyān **olalı serde** dūd-ı āh / Baña Mecnūn dili virdiler laḳab
G1082-5. Tāc-dārıyuz Muḥibbī güşe-i meyḫānenüñ / **Oldı serde** efser-i mey sāġar-ı şāhānemüz
G1780-5. Zülfi sevdāsı **olmasa serde** / Hīç dir mi idüm hevā sevdüm
G2406-4. Var ḫumārum **serde olmazdum** ṣudāʿdan ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese

serden çıḳarmaḳ [1] *bk. başdan çıḳarmaḳ*

G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / **Serden** Muḥibbī **çıḳara** sır bu hevā bizi

seri ṭūp eylemek/itmek [9] *bk. başı ṭūp eylemek/itmek, seri ṭūp ḳılmaḳ*

G146-2. ʿIşḳ meydānında **ṭūp it** oynasun dilber **serüñ** / Fırṣat el virduḳca maḥfī zülfinüñ çevgānın öp
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa ol dilber / **Serini ṭūp idüp** göñlüm o yāre armaġān eyler
G732-2. Ḥüsn meydānında **ṭūp itmiş seri** ʿāşıḳları / Zülfini çevgān idüp atına cevlān ögredür
G1440-1. ʿIşḳ meydānında **ṭūp itmiş serini** merde baḳ / Cān ile dermān virüp derdi alan pür-derde baḳ
G1672-4. Zülfüñüñ çevgānına **ṭūp eyledüm** didüm **seri** / Didi merd iseñ bu daʿvāda hemān meydāne gel
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber zülf çevgān eylese / ʿĀşıḳa lāzım gelür **ṭūp eylemek** ol dem **seri**
G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan zülfini çevgān eyleye / **Ṭūp idüp** ġılṭān ide yolında ʿāşıḳ **serleri**
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / **Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle** senüñdür ḥüsn meydānı
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı ḥüsn içre / **Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyler** elinde zülf-i çevgānı

seri ṭūp ḳılmaḳ [1] *bk. başı ṭūp eylemek/itmek, seri ṭūp eylemek/itmek*

G36-4. **Ṭūp ḳılunsun** zülfi çevgānına ʿāşıḳlar **serin** / Çün şunulmışdur ezelden ṭūp ile çevgān aña

seri ṭūp olmaḳ [5] *bk. başı ṭūp olmaḳ*

G351-2. Ol yüzi gül zülfini çevgān idüp aldı ele / **Ṭūp olısar** nice **serler** ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī ʿışḳ meydānı ser-ā-ser **ṭūp olan serdür**
G829-3. Zülf-i çevgānına el ursa nigār / **Ṭūp olup** dökile nice **serler**
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına **ṭūp olmaġa** bu **ser** yiter
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden yoluña **ṭūp olmayan ser** ser degül

ser-i ʿāşıḳ [1] Âşığın başı.

G2196-3. **Ser-i ʿāşıḳ** hevā ile memlū / Bāda virür seni de ḫʷāb şaḳın

ser-i bīmār [1] Hastanın başı.

G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme gel ṭabībā bir **ser-i bīmār** baḫş

ser-i dehān [1] Ağzının ucu.

G1473-4. Virmez iken kimseler **ser-i dehānuñdan** ḫaber / Ḫande ile gül gibi sen ḥall-i eşkāl eyledüñ

ser-i eflāk [1] Feleğin ucu.

G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhum ʿālemin de **ser-i eflāke** çeker

ser-i kūy [30] Sevgilinin bulunduğu yer. (Devellioğlu, 2000: 939)

G403-4. Varduḳca **ser-i kūyına** yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda yirüñ var
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḫacel olsa güneş ṭañ mıdur / Ol sebebden **ser-i kūyuña** gelür gāh gider
G561-5. **Ser-i kūyına** Muḥibbī yineʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider
G620-1. **Ser-i kūyuñ** gedāsını gören şanur gedālardur / Velī maʿni yüzinden ger bilürse pādişālardur
G738-4. Cānı ḳurbāna getürdüm ḳapuña eyle ḳabūl / Merve ḫaḳḳı baña çün Kaʿbe **ser-i kūyuñdur**
G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı nigār / Varmaz oldum **ser-i kūyına** yollar ṭaşludur
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī **ser-i kūyuma** dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini yād eyler
G1007-4. **Ser-i kūyı** baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / Yaʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1017-4. Şalın serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile her dem **ser-i kūyuñ** şulanmışdur
G1111-4. **Ser-i kūyına** varduḳca yüzini döndürür benden / Dirīġ ol seng-dil itmez benümle merḥabā hergiz
G1122-2. Āhum ṭolanur gice vü gündüz **ser-i kūyın** / Ey bād-ı şabā şanma ki sensüz eşer olmaz
G1243-2. **Ser-i kūyuñ** olaldan baña Kaʿbe / Gözümüñ yaşı anda zemzem olmış
G1408-7. Şarāb-ı laʿl-ı nābuñdan Muḥibbī cürʿa isterseñ / **Ser-i kūyında** dildāruñ var it ḫāḳ ile yeksānlıḳ
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün **ser-i kūyuña** gönderdüm / Murādumdur ser-i zülfüñ aña bend ile dār ancaḳ
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger **ser-i kūyına** beni yār / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya yār / **Ser-i kūyında** dilā sen daḥi Mecnūn olasın
G2208-3. Başumı ḳaṭʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān / **Ser-i kūyuña** senüñ varmaġa āsān olsun
G2311-2. **Ser-i kūyına** eger eyleseñ āh ise güẕer / Ḫālini ḫastelerüñ gözleri bīmāre be-gū
G2398-3. **Ser-i kūyında** muṣāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo sen yār olagör yārüñ ile
G2402-6. Muḥibbī seg raḳībi ʿavʿavından / **Ser-i kūyında** bildi ölince
G2433-3. **Ser-i kūyında** gözüm yaşı bitürdi ter / Diye taḥsīn maḥalüñ gören āb u şuyına
G2485-5. Ey bād-ı şubḥ yāre irişdür selāmuñı / Bendinde yüz süri **ser-i kūyı** türābına
G2518-5. **Ser-i kūyını** ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var / Yüz sürerler çün bilürsin ḥarem-i muḥtereme
G2535-5. Ey Muḥibbī **ser-i kūyında** ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şuʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2664-3. **Ser-i kūyına** ger varsam ider red şüretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḫāl-i kilāb ulı
G2786-5. Muḥibbī ser-te-ser gezdi **ser-i kūyuñ** hevāsiyle / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
En1-18. ʿAynʿĀşıḳ **ser-i kūyını** diler şām u seḥer / Heves itmez bu göñül ḥūrī vü cennet daḥi nār

En1-26. Vav Varduḳca **ser-i kūyuña** ey dost beni / Ger ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı niṣār
B100. Alnuña gün yüzüñe meh ʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz ṭolanur mıydı **ser-i kūyuñ** senüñ
B199. **Ser-i kūyında** dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı

ser-i kūyuñda [16] Yaninde, ḳatında, gözinüñ öñında...(Tulum, 2011: 1058)

Yanı başında.

G31-3. **Ser-i kūyuñda** dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / Ṭabībā laʾl-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G244-2. Nice yıldur yüz sürer ṭurmaz **ser-i kūyuñda** dil / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñe ʿāşıḳ olalı / **Ser-i kūyuñda** yürür şām u seḥer şanki levend
G408-3. Nice yıldur kim **ser-i kūyuñdayam** bilmez beni / ʿĀşıḳ itmek ferāmūş çünki anuñ ḫūyıdur
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / **Ser-i kūyuñda** ʿuşşāḳuñ bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1209-3. Ey ṭabībā **ser-i kūyuñda** yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi **ser-i kūyuñda** gel / Būse iḥsān it ṭarīk-i ʿışḳda yoḳdur ḳışāş
G1434-3. Yazsan ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler **ser-i kūyuñda** senüñ yād ancaḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler **ser-i kūyuñda** senüñ yād ancaḳ
G1566-4. Dil düzdini ṭutup **ser-i kūyuñda** aşmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1594-5. Rāh-ı ʿışḳuñda bilür misin Muḥibbī'yi şehā / Derd-mend itdüñ **ser-i kūyuñda** abdāl eyledüñ
G1604-1. **Ser-i kūyuñda** gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb gerek
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / **Ser-i kūyuñda** yatur derd ile bīmāruñ olam
G1881-5. Ey şaçı Leylī **ser-i kūyuñda** her şeb tā seḥer / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār hem
G2669-4. **Ser-i kūyuñda** kim görse baña dīvāne iderler / Anuñçün zülf-i zencīrüñ olupdur boynumuñ bendi
G2730-3. **Ser-i kūyuñda** göz yaşı baña eglence olmışdur / Anuñla eglenür göñlüm ki şan āb-ı revān oldı

ser-i Mecnūn [1] Mecnun'un başı.

G2716-2. **Ser-i Mecnūn** şikest olsa ʿaceb mi / Şımışdur kāsenin inʿām-ı Leylī

ser-i nā-puḫte [1] Olgunlaşmış baş.

Mr7-11. Zāhidā inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ meẕhebi / **Ser-i nā-puḫte** ḳaçan idrāk ider bu megrebi

ser-i ser-geşte [2] Baş döndürücü.

G1104-2. Bu **ser-i ser-geşte** sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu **ser-i ser-geşte** sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿ eyleyüp zülf-i perīşān istemez

ser-i sulṭān [1] Sultanın huzuru, yanı.

G961-4. Cān u dil diler metāʿ-ı vaṣluña ola ḫarīd / Bunı bilmez ki **ser-i sulṭāna** irişemez faḳīr

ser-i şafaḳ [1] Şafağın başı.

G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ **ser-i şafaḳ** şanmañ / Derūn-ı sīnede yir yir çıḳan her dem duḫānumdur

ser-i ʿuşşāḳ [4] Âşıkların başı. *bk. kelle-i ʿuşşāḳ*

G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā **ser-i ʿuşşāḳ** / ʿIşḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā
G953-2. Ṭūp olup ṭolar **ser-i ʿuşşāḳdan** meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde ser-i zülfün senüñ cevlān olur
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi o nigār / **Ser-i ʿuşşāḳ** aña her yañadan ṭūp olmış
G2448-4. Zülfi yuvaladı **ser-i ʿuşşāḳı** her ṭaraf / Oynar şanası ṭūp ile çevgān girih girih

ser-i zülf [71] Saçının ucu.

G14-3. Çün şeb-i zülfüñde ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim **ser-i zülfüñ** ḳılasın dār aña
G25-1. Şarāb-ı laʾl-i nābuñdur iden ben bī-dili şeydā / **Ser-i zülfi** siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G115-5. **Ser-i zülfini** çevgān itse dilber / Dilā sen daḫi eyle başuñı ṭūp
G244-3. Dil **ser-i zülfün** ile düşdi zeneḫdān çākına / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G330-1. Boynuma eyle **ser-i zülfüñ** kemend / Olmışam dīvāne lāyıḳ baña bend
G402-1. ʿĀlemde şabānuñ yine müşkīn nefesi var / Yārüñ **ser-i zülfine** meger dest-resi var
G408-4. Ey şabā depret **ser-i zülfini** yārüñ her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G425-1. **Ser-i zülfine** dil Mecnūna beñzer / Gözüm yaşı daḫi Ceyḥūna beñzer
G459-5. Bu Muḥibbī **ser-i zülfüñle** ruḫuñ fikr idicek / Ḥayret alur bilemez nice giçer leyl ü nehār
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin **ser-i zülfine** ki uşlana disünler
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür **ser-i zülfüñ** de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G520-2. Bir yaña **ser-i zülfi** çeker bir yañadan çarḫ / Eksük degül ikisi daḫi başa belādur
G567-2. Siḥr ile mār iderse **ser-i zülfini** nigār / Āhumʿaşāsını yudar anı ejdihālanur
G656-1. Başını kim ki **ser-i zülf** ile sevdāya virür / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G674-7. **Ser-i zülfinde** kim görse Muḥibbī göñlini aydur / Dükenmez bir olur olmaz uzun sevdāya düşmişdür
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür **ser-i zülfüñ** şehā / Anı bī-ḳayd şanmaʿālemce anuñ ġavġāsı var
G688-2. Gāh şemʿ-i ḫüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına **ser-i zülfin** ṭaḳar
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ **ser-i zülfine** el şunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister

G712-1. Her ḳaçan kesse **ser-i zülfini** işüm āh olur / Kim ʿacebler āhumı ʿömrüm durur kütāh olur
G731-1. **Ser-i zülfüñle** başum pür-hevādur / Göñül derdüñle çoḳdan mübtelādur
G734-3. **Ser-i zülfüñde** göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G746-4. Ḳadem başmamaġ içün genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış **ser-i zülfi** yılandur
G767-2. Pāre pāre n'ola ṭoġransa göñül şāne-miṣāl / **Ser-i zülfine** ḳaçan el uzadur şāne giçer
G796-1. Meger ḫālüñ şehā müşk ü **ser-i zülfüñ** mu ʿanberdür / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün mu ʿaṭṭardur
G781-3. **Ser-i zülfi** hevāsiyle ʿaceb sevdāya düşdüm āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde **ser-i zülfüñ** ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam şayd olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur
G857-1. Nigārā ḫāk-i pāyuñ tācımuzdur / **Ser-i zülfüñ** bizüm mi ʿrācımuzdur
G953-2. Ṭūp olup ṭolar ser-i ʿuşşāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde **ser-i zülfün** senüñ cevlān olur
G983-1. **Ser-i zülfini** gördüm cīme beñzer / Leb-i la ʿlini Şordum mīme beñzer
G984-2. **Ser-i zülfinden** ey dil ḫaẕer ḳıl / Anuñ her bir ḳılı dām-ı belādur
G988(b)-2. Gāh şem ʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma **ser-i zülfin** ṭaḳar
G1025-2. Meyānuñ dil diler görmek **ser-i zülfüne** hem ırmek / ʿAceb ince ḫayāl idüp ʿaceb fikr-i muḫāl eyler
G1053-3. Murġ-ı dil şaydına almışdur **ser-i zülfin** duzaġ / Yir yirin ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G1164-2. **Ser-i zülfinde** her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1175-1. Dil **ser-i zülfi** hevāsiyle perīşāndur henüz / Göñlümi ḳılan şikeste ol perī-şāndur henüz
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum **ser-i zülfin** heves / Didi ey bī-çāre olmaz işbu sevdā mültemes
G1264-3. Göreyim pāre pāre anı her dem / **Ser-i zülf** ile hem-ser şāne olmış
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ **ser-i zülfine** bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur vāy ne bend olmış
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi **ser-i zülfine** dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre yaṣdanmış
G1464-2. Göñül düzdini anuñçün ser-i kūyuña gönderdüm / Murādumdur **ser-i zülfüñ** aña bend ile dār ancaḳ
G1538-5. Bu Muḥibbī **ser-i zülfindeki** ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes ya ne gerek
G1546-2. **Ser-i zülfüñi** dām itdüñ elif ḳaddümi lām itdüñ / Beni rüsvā-yı ʿām itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1589-1. Ey dil çü **ser-i zülf** ile sevdāyı büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1638-1. Dil virme **ser-i zülfine** dīvāne degülseñ / Cān yaḳma ruḫ-ı şem ʿine pervāne degülseñ
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre **ser-i zülfini** çevgān ḳıl
G1741-2. **Ser-i zülfi** hevāsında nice ʿāşıḳlar olmışdur / Bu ben miskīne ḳaṣd itdi kemend alup ele kākül
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur / Boynuna ṭaḳup **ser-i zülfüñi** zencīr eyleyem
G1856-2. Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi / Müstaḥaḳ oldı **ser-i zülfüñe ber-dāruñ** olam
G1856-6. Bilmeyesin ne ʿaceb işbu Muḥibbī ḳuluñı / Nice yıllar **ser-i zülfüñde** giriftāruñ olam
G1880-3. Başuma gelse **ser-i zülf** ile sevdālar yine / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G1889-1. **Ser-i zülfüñi** Leylā ḳılan kim / Beni Mecnūnleyin şeydā ḳılan kim
G1974-2. Anuñ çün sırr-ı ʿışḳı göñül Manṣūrı fāş itdi / **Ser-i zülfinüñi** gördüm ben anı dāra beñzetdüm
G1978-5. Didüm dil murġını ṭutup **ser-i zülfüñde** bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde ṣayyādam
G2068-1. Görünelden ḫaṭuñ ḫaddüñde ey cān / **Ser-i zülfüñ** gibi ḫālüm perīşān
G2175-3. Sırr-ı ʿışḳı āşikār itdüm **ser-i zülfin** görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm dār isteyen
G2176-1. Dilā cānān gerek cānı n'idersin / **Ser-i zülfinsüz** īmānı n'idersin
G2189-1. Kemend ile **ser-i zülfüñ** baña dām-ı belā olsun / Ebed ḳurtulmasun göñül ḳo aña mübtelā olsun
G2247-2. Genc-i ḥüsnine **ser-i zülfin** ṭılısm itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol ejderhā içün
G2341-2. Niḳāb olmaz **ser-i zülfüñ** görinür pertev-i ḥüsnüñ / Ḥicāb olur mı bir nesne güneş ṭoġsa ṣabāsına
G2361-1. Nice diller **ser-i zülfüñe** beste / Yatur ḳalmış ẕeḳan çāhında ḫaste
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür **ser-i zülfin** ṭılısm / Ejdihādur her biri beñzer egerçi mūlara
G2433-5. Ey Muḥibbī **ser-i zülfine** nice ḳıymet olur / Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2484-3. Umar ki **ser-i zülfine** yārüñ aşılam dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre benefşe
G2538-4. El ursa ṣabā gibi giderse **ser-i zülfin** / Ref ʿitse sübḥānı yüzi ḫūrşīdi açılsa
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi **ser-i zülf** ile sevdālar yine
G2686-4. **Ser-i zülfinde** görüp aşılu dil şīşesi / Uşadup anı cefā sengile dildār ṣıdı
G2799-1. Cān ider şem ʿ-i ruḫuñ şevḳine pervāneligi / Dil ḳılur görse **ser-i zülfüñi** dīvāneligi
Mh4-1. Didüm ki **ser-i zülfüñi** boynuma meresdür / Bu ḳurbiyete didi ne lāyıḳ o ne kesdür
Mr11-7. **Ser-i zülfine** ṭolaşma dir idüm saña göñül / Daḥi bed-ter oluben virdüñ aña cān u göñül
Mr13-9. Yandı cān şem ʿ-i ruḫı şevḳine pervāne gibi / **Ser-i zülfine** göñül düşeli dīvāne gibi
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ **ser-i zülfüñ** kemend / Baġladuñ anuñla boynum eyledüñ bend üzre bend

ser-i zülf-i dütā [1] Kıvrımlı saçın ucu.

G1931-1. Ārzū idüp **ser-i zülf-i dütāyı** isterem / Dostlar Mecnūn gibi bend ü belāyı isterem

ser-i zülf-i kec [1] Kıvrık, eğri saçın ucu.

G320-2. **Ser-i zülf-i kec** ile çaldı lebinden dilümi / Elimüzden ne gelür nic'idelüm güce ne dād

ser-i zülf-i nigār [1] Sevgilinin saçının ucu.

G2519-3. Ḳıṣṣaya ṣıġmaz imiş çünki **ser-i zülf-i nigār** / Şerḥ idemezsin anı defterde dīvānlar ile

ser-āġāz [4] *Far.* ...giriş müziği. (Steingass, 1892: 668)

G497-2. Dün **ser-āġāz** eyledi meclisde yār / Ṣanasın kim oḳudı Dāvud Zebūr
G1150-1. Raḥm eyle disem yāre ider nāza **ser-āġāz** / ʿĀşıḳ ki niyāz eyleye ma ʿşūḳa ḳılur nāz

G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül **ser-āġāz** eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḫsār gül
G2757-5. Muḥibbī şi'rini bülbül **ser-āġāz** itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı

ser-āmed [1] *Far.* Başta, ileride bulunan, ileride olan, ileri. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 455)

G2398-4. Fitne fenninde **ser-āmed** dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā ṭurra-i ṭarrārun ile

ser-ā-pā [2] *Far.* Baştan ayağa kadar, tamamen, kâmilen. (M. Nâcî, 2009: 613)

G2052-6. Ey Muḥibbī ṣor baña 'ışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir **ser-ā-pā** meşrebin
G2243-4. Terk it bugün libāsını **ser-ā-pā** bürehne ol / Yarın yaḳana ṣunmaya her nā-bekār elin

ser-ā-ser [39] *Far.* (Devellioğlu, 2000: 939) *bk. ḫil'at-i ser-ā-ser*

1. Baştan başa, büsbütün.

G3-2. Ḳaplamışdı 'ālemi ẓulmet **ser-ā-ser** virdi nūr / Şem'-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc aña
G144-3. Şāh-ı 'ışḳam şu'le-i āhum baña zerrīn-'alem / Ḫil'atümdür eşk-i çeşmümden **ser-ā-ser** gāh şīb
G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫil'at egnüme gāhi **ser-ā-ser** gāhi şīb
G183-2. **Ser-ā-ser** 'ālemi gezdüñ ṭutalum olduñ Efridün / Bu dehrüñ pençesin Rüstem olup 'ālemde burduñ ṭut
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun **ser-ā-ser** anı ot
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin **ser-ā-ser** kākül-i miskīn dost
G293-3. Baña şem'ü şarāb u nuḳl u şāhid / Saña zāhid **ser-ā-ser** bu cihān genc
G454-2. Mülk-i vücūdı yaḳsa **ser-ā-ser** kül eylese / Olmaz 'aceb ki 'ışḳuñ odı ḳaşdı cānedür
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz **ser-ā-ser** depredür
G674-6. Anuñçün pādişāh oldum **ser-ā-ser** cümle 'uşşāḳa / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma sāye düşmişdür
G689-4. Dil kişverine leşker-i ġam oldı **ser-ā-ser** / Ḫoş geldi meger dutmaġa anda maḳarr ister
G754-3. Gönlüm mir'ātını gördüñ **ser-ā-ser** cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal şarāb iç anı ṣāf eyler
G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī 'ışḳ meydānı **ser-ā-ser** ṭūp olan serdür
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i 'ışḳa giriftāram **ser-ā-ser** üstüḫ'ān ditrer
G955-7. Görinen ḫat mıdur yā leşker-i mūr / Ki ṭutdı kişver-i ḥüsni **ser-ā-ser**
G966-1. Derūn-ı sīnede baġrum **ser-ā-ser** pārelenmişdür / Anuñçün gözlerüm yaşı ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı **ser-ā-ser** sīne tābı var imiş
G1315-3. Eşk-i çeşmüm ġarḳa virmişken **ser-ā-ser** 'ālemi / Bu göñül pervā yimez olmış o baḥr içinde baṭ
G1388-1. Baġlansa çün biline nāz ile cānāne ṣadaḳ / Ḳalb-i 'uşşāḳı **ser-ā-ser** ḳıla vīrāne ṣadaḳ
G1455-4. Āteş-i 'ışḳı **ser-ā-ser** yaḳdı 'ālem mülkini / Gerçi baḳsan ẓāhirā görinür anda nār yoḳ
G1619-2. Muṭı'üñdür **ser-ā-ser** cümle 'ālem / İder çeşmüñ hemān yoḳ yirlere ceng
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı **ser-ā-ser** māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül
G1708-1. Ḥamdülillah kim **ser-ā-ser** görinür gülzār gül / Bülbül-i şūrīdeye 'arż eyledi dīdār gül
G1754-3. Fārigʿ iken tāc u taḫtından **ser-ā-ser** 'ālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı göñül
G1934-2. Virür mū 'ālemi āḫır ḫarāba / **Ser-ā-ser** bu cihānı dūd iden kim
G2027-3. Düşelden 'ışḳa ṭaġıtdum **ser-ā-ser** ḫırmen-i 'ömri / Hevā-yı āh ile eyler semā bir per-i kāhum ben
G2070-1. Yine ezhār ile zeyn oldı **ser-ā-ser** būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2106-4. Göz ucıyla naẓar ḳılma degül çünki cihān bāḳi / Eger dir ise aldanma **ser-ā-ser** cümle mālam ben
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı **ser-ā-ser** gülsitān / Her yañadan serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur **ser-ā-ser** dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine girdüm görinsem ṭañ mı māhi ben
G2189-2. **Ser-ā-ser** 'ālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / Yürüsün fülk-i dil anda añа āhum hevā olsun
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre **ser-ā-ser** / Eger olmasa bu gözden aḳan şu
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri **ser-ā-ser** dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẓikr ile aġzum şuyı aḳdı
Mh17-4. Dostum yaḳduñ **ser-ā-ser** bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı **ser-ā-ser** bu cihān / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

2. Altın veyâ gümüş telle dokunmuş bir çeşit kıymetli kumaş.

G853-3. Yaşum giydürse egnüme **ser-ā-ser** / Olur āhum başuma tāc-ı semūr
G1034-6. Biḥamdillah giyürdi 'ışḳ şāhı / Yaşumdan egnüme ḫil'at **ser-ā-ser**
G1310-4. Gözlerüm yaşı **ser-ā-ser** ḫil'atüm / Dūd-ı āhum başuma efser 'ivaż
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı **ser-ā-ser** ḫil'at-i şāhı / Başumdan şu'le-i āhum benüm şanmañ külāhum yoḳ

ser-bāz [1] *Far.* Cesaretli, korkusuz, bi-perva. (M. Nâcî, 2009: 614)

bk. 'āşıḳ-ı ser-bāz, ser-bāz-ı 'işḳ

G2109-3. Ḫūblar şāhı giçer niteki dilber ḫüsnile / Sen de ey dīvāne dil 'ışḳ ehlinüñ **ser-bāzısın**

ser-bāz-ı 'işḳ [1] Aşkın yiğidi.

G2290-3. Bugün **ser-bāz-ı 'işḳ** olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile ṭaşın

ser-be-ser [3] *Far.* Başbaşa. (M. Nâcî, 2009: 614)

G846-2. ʿĀlemi ġarḳ idiserdür **ser-be-ser** eşküm benüm / Ḥasretiyle işbu çeşmümden ki bārānlar ḳopar
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı **ser-be-ser** / Sehv ile bir kez diseñ ümmī-vārumdur benüm
G2052-6. Ey Muḥibbī ṣor baña ʿışḳuñ rümūzın **ser-be-ser** / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin

ser-bülend [1] *Far.* Başı yüksekte, seçkin... (Steingass, 1892: 670)

G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup yine livā-yı āhumı / ʿĀleme rāyāt-ı ʿışḳı **ser-bülend** itsem gerek

ser-bürehne [1] *Far.* Başbaşa, baştan başa, büsbütün. (Devellioğlu, 2000: 940)

G1869-1. Leylī zülfüñ mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / **Ser-bürehne** kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam

ser-cümle [8] *Far.* Bütün, hepsi. (Devellioğlu, 2000: 940)

G10-2. Eyledüñ nūruñ ile ʿālemi **ser-cümle** sefīd / Bendeñ oldı ʿArab ü ʿAcem ü hem Ḥabeşi
G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle nūrundan münevverdür senüñ / Olsa biñ cānum idem yoluñda **ser-cümle** fedā
G125-1. Ḳıldı fırḳat gözümüñ yaşını ey dost şarāb / Baġrumı ḥasret odı eyledi **ser-cümle** kebāb
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi şaḳlarken olur ḥalḳa ʿiyān / Āh bu ġammāzlık **ser-cümle** şi ʿrümden çıḳar
G886-4. Şaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim söyleye **ser-cümle** ol ıżlāldur
G949-5. Her ḳaçan kim zülfi çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan **ser-cümle** meydān baġlanur
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur öñince **ser-cümle** hep piyāde
Mr23-9. Göñlümi āvāre ḳıldum zülfini yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin **ser-cümle** ber-bād eyledüm

ser-çeşme [1] *Far.* Pınar, su başı. (A. Nazîmâ, 2009: 455)

bk. leb-i ser-çeşme, ser-çeşme-i ḥayvān, ser-çeşme-i laʿl

G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ **ser-çeşmedür** / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür

ser-çeşme-i ḥayvān [1] Ölümsüzlük suyunun başı.

G823-4. **Ser-çeşme-i ḥayvāna** ben meyl itmezem laʿlüñ yiter / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur

ser-çeşme-i laʿl [1] Kırmızı dudağının pınarı.

G1710-4. Göreliden dostum **ser-çeşme-i laʿlüñ** senüñ / Pāyuña oldı revān yüz sürmege āb-ı zülāl

serd [5] *Ar.* Letafetsiz, sert, bârid, haşin, çirkin. (Ş. Sami, 2010: 1056)

bk. āh-ı serd, dem-i serd, söz-i serd

(serd [3], serdi [1], serdümi [1])

G327-5. Vāʿıẓ sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte **serd**
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ **serdi** var
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi teʾşir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler mi bir söz dise anı **serd** olan
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / **Serd** olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül yüzine ḳarşu velī / Bir nefes gūş eylemez dildāra **serdümi**

serd eylemek [1] Sağlamlaştırmak.

G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā **serd eyle** dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd üstine

ser-dār [1] *Far.* Fırka başı, kumandan, en büyük kumandan. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2009: 455) *bk. ser-dār-ı ʿışḳ*

G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi tāc-ı güher-bār gül / Gülşen içre oldı ezhāra bugün **ser-dār** gül

ser-dār-ı ʿışḳ [3] Aşkın kumandanı.

G1409-4. Yazıcaḳ ʿuşşāḳı yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim var imiş **ser-dār-ı ʿışḳ**
G1563-6. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn añılur **serdār-ı ʿışḳ** / Līk anlardan Muḥibbī seni kemter görmedük
G1631-3. Yazdı Mecnūn ezel **serdār-ı ʿışḳ** / Beni yazdı şimdi itdi anı ḥakk

ser-dārlıḳ [1] Komutanlık.

G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña **ser-dārlıḳ**

ser-defter [3] *Far.* Defterin başında olan, ilk başta olan, il başı. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 455) *bk. ser-defter-i ʿuşşāḳ*

G1409-4. Yazıcaḳ ʿuşşāḳı yazsunlar beni **ser-defteri** / Oḳuyanlar diyeler kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ

G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler **ser-defteri** / Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḥi bir yüzden ābād eylesem
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler **ser-defteri** / Bend idüp boynuma ṭaḳsun zülfinüñ fitrākını

ser-defter-i ʿuşşāḳ [1] Âşıkların defterinin başı.

G1532-4. Gerçi **ser-defter-i ʿuşşāḳ** idi Mecnūn ezeli / Yazdılar adumı nāmın idüben anları ḥak

ser-encām [3] *Far.* Akıbet, nihâyetü'l-emr, âkıbet-i kâr, başa gelen vak'a neticesi. (Ş. Sami, 2010: 1057)

(ser-encāmı [1], ser-encāmum [1], ser-encāmuñ [1])

G67-2. Bir yaña ġamdur çeken bir yaña derd ü ġuṣṣadur / Niceye dek çekdürürler bu **ser-encāmı** baña
G1620-5. Görmeden yāri Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar ger yüzini görseñ **ser-encāmuñ** senüñ
G1772-2. Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā / Bilmezem āḫır n'olısardur **ser-encāmum** benüm

ser-feşte [1] *Far.* Başı dönmüş.

G2007-3. Gehi nālān olup şan çarḫ-ı gerdūn / Gehi **ser-feşte** hemçün āsiyābam

ser-firāz [1] *Far.* ...gurulu, itibarlı... (Steingass, 1892: 941) *bk. ser-firāz itmek*

G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi andan yüce ben **ser-firāzam**

ser-firāz itmek [2]

1. Akıp gitmek.

G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına cū gibi yaşum ol **ser-firāz ider**

2. Gurulanmak.

G2625-3. Ḥamdülillah **ser-firāz itdürmedüñ** dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni

ser-fitne [5] *Far.* fitne çıkaran, karıştırıcı, ara bozucu, fitne fücur, fitne kumkuması. *bk. fitneci* (TDK, 2011: 881) *bk. ser-fitne-i ʿālem*

(ser-fitne [1], ser-fitnedür [1], ser-fitnesi [3])

G416-4. Didüm çeşmüñ cihāna fitne şaldı / Didi **ser-fitnesi** anuñ ḳaşumdur
G421-1. Āh ol şūḫ-ı cefā-ḫū dilber-i ṭannāzdur / ʿĀlemün **ser-fitnesi** ol ṭurra-i şehbāzdur
G1119-1. Ḫatuñ **ser-fitne** zülfüñ fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı ġamdan dīde ḫūn-rīz
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost **ser-fitnesi** zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G2197-1. Ḳaşlaruñ **ser-fitnedür** çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtaraʿuşşāḳı cān

ser-fitne-i ʿālem [1] Dünyanın fitnecisi.

G921-3. Baña şor zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / Biri **ser-fitne-i ʿālem** birisi ʿayn-i āfetdür

ser-gerdān [13] *Far.* Başı dönen, mütehayyir, ne yapacağını bilmez. (M. Nâcî, 2009: 614) *bk. cān-ı ser-gerdān-ı men, Ferhād-ı ser-gerdān, Mecnūn-ı ser-gerdān, ser-gerdān eylemek/itmek, ser-gerdān ḳılmaḳ, ser-gerdān olmaḳ, ser-gerdān u ḥayrān olmaḳ, zār u ser-gerdān*

(ser-gerdān [10], ser-gerdāna [1], ser-gerdāndur [1], ser-gerdānum [1])

G15-1. Gül yüzine olalı āşüfte vü ḥayrān şabā / Şan yürür dīvānedür gülşende **ser-gerdān** şabā
G201-4. Yañaġuñ tāzedür verd-i İremden / Būyuña ṭūbā **ser-gerdāndur** ey dost
G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile **ser-gerdān** senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G391-2. ʿArż ḳıldı gün gün yüzini ḳıldı **ser-gerdān** beni / Aldı dilden ḳomadı bizden şabr ile ḳarār
G864-1. ʿAḳl **ser-gerdān** u dil āvāre efkār özgedür / Kār-ı ʿışḳa beñzemez bir kār bu kār özgedür
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine **ser-gerdān** iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ şaḥrāsında **ser-gerdān** idüm / ʿĀlem ile yaradılmamışdı ādem ey göñül
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile ḥayrānum / Düşüben vādilere derd ile **ser-gerdānum**
G2259-6. Şorsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle **ser-gerdān**
G2273-4. Kūh-sār-ı ġamda ben bī-çāre **ser-gerdān** idüm / Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı baḥr-i bī-gīrān
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm şaçı zencīrine / Bir dili dīvāne **ser-gerdāna** beñzetdüm seni
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde **ser-gerdān** yürür āvāre yoḳ / Ṭışḳa yā şabr u seferdür şabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
B56. ʿAḳl **ser-gerdān** u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḥi bilmem kim baña n'eyler vefāsuz rūzgār

ser-gerdān eylemek/itmek [5] Şaşırtmak, hayrete düşmek. *bk. ser-gerdān ḳılmaḳ*

G1474-3. Aradum hemçün Sikender bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni **ser-gerdān iden** ʿayn-i zülālüñdür senüñ
G1834-2. Gerçi hicrān **eyledi** ʿālemde **ser-gerdān** beni / Dostlar ʿAẕrā ġamın çekmekde gūyā Vāmıḳam
G1956-2. **Eyleme** ʿışḳuñ beyābānında **ser-gerdān** beni / Ka ʿbedür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam
G2606-8. Gāh olur kim künc-i ġamdan çıḳmayup eyler ḳarār / Gāh olur her yaña **ser-gerdān ider** göñlüm beni
G2761-3. Ey şaçı Leylī dil-i Mecnūna yüz göstermeyüp / **Eyledüñ** ʿışḳuñ beyābānında **ser-gerdān** beni

ser-gerdān ḳılmaḳ [1] *bk. ser-gerdān eylemek/itmek*

G2092-4. Ẕerre-veş **ḳıldı** hevā-yı ʿışḳ **ser-gerdān** beni / İrmedüm derdi ki ol mihr-i cihān-ārāya ben

ser-gerdān olmaḳ [11] Dañłamaḳ, ʿaceplemek, háyrete ḳalmaḳ, şaşmaḳ...(Tulum, 2011: 1576)

G550-1. Gāh ʿaḳlum zülf-i sevdāsiyle **ser-gerdān olur** / Geh ġubār-ı ḥaṭṭı ile bu göñlüm ḥayrān olur
G725-1. ʿIşḳ vādisinde göñlüm gāh **ser-gerdān olur** / Geh görüp zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G825-1. Bu göñül rāh-ı ser-i kūyuñda **ser-gerdān olur** / Āh ider tā ṣubḥ olınca giceler giryān olur
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı sevdāsiyle **ser-gerdān olur** / Geh ġubār-ı ḥaṭṭı ile bu göñül ḥayrān olur
G959-5. Ġam beyābānında **ser-gerdān olaldan** cān u dil / Kimse gelmez yanuma illā meger sāyem gelür
G1757-7. Ruḥların vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñçün **oldı ser-gerdān** gül
G2261-5. Kūh-ı ʿışḳuñda ben **olmışam** ezel **ser-gerdān** / Kūh-ken almamış idi eline tīşelerin
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine **ser-gerdān olup** / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem nā ile
G2596-1. Sīnesinde her kimüñ mihr-i ruḥ-ı cānān ola / Ẕerre-veş olmaz ʿaceb ʿālemde **ser-gerdān ola**
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki **ser-gerdān ola**
G2605-5. Geşt ider la ʾli hevāsiyle Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı ger sevdā-zede ʿālemde **ser-gerdān ola**

ser-gerdān u ḥayrān olmaḳ [1] Şaşkın ve hayran olmak.

G1701-4. Ben senüñ ʿışḳuñla **ser-gerdān u ḥayrān olmışam** / Dostum bu ḳalb-i mecrūḥumı ābād eyle gel

ser-gerdānlıḳ [1] Şaşkın olma durumu.

G1940-3. Ka ʿbedür kūyuñ nigāra eyledüm çünki ṭavāf / Cānumı ḳurbāne al defʿ eyle **ser-gerdānlıġum**

ser-geşte [8] *Far.* Şaşkın, başı dönmüş. (Lexicon, 1890: 1054)

bk. āşüfte vü ser-geşte, ser-i ser-geşte, ser-geşte-i hāmūn

(ser-geşte [4], ser-geştedürür [1], ser-geştesi [2], ser-geştesin [1])

G74-3. Āh kim baḥr-i firāḳuñ düşeli girdābına / Olmışam **ser-geştesi** peydā degül sāḥil baña
G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem ṭolāb-veş / Olmışam **ser-geşte** döner şanasın bir āsiyāb
G214-4. Ben degülem yalñız ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl **ser-geştedürür** künbed-i devvār mest
G319-5. Kimdürür şorsañ Muḥibbī bendeñi / ʿIşḳuñuñ **ser-geştesi** bir derd-mend
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei aydur gören / Hāy bu **ser-geşte** yā āşüfte yā abdāl olur
G962-4. **Ser-geşte** ḳılup naṭ ʿ-ı zemīn üstine āḥır / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı beni zār
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir ẕerre gibi ol daḥi **ser-geşte** ḥāldür
G1526-4. Ẕerre-veş **ser-geştesin** çün ol güneş ruḥsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk

ser-geşte-i hāmūn [1] Çölün şaşkını.

G804-7. Ol ġazāli arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim şikār eyler ṭaleb **ser-geşte-i hāmūn** olur

ser-güzeşt [2] *Far.* Başa gelen, baştan geçen vaka, vekayi. (M. Nâcî, 2009: 570)

(ser-güzeşti [1], sergüzeştüm [1])

G383-4. **Ser-güzeştüm** oḳuñuz ʿālemde bu bir ḳıṣṣadur / Köhnemiş efsānesi Ferhād ile Mecnūndur
Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı ḫusreve / Ṣorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol **ser-güzeşti** kendü başından giçen bilür

ser-ḫāne [3] *Far.* Mızbah, mızbaha. (Devellioğlu, 2000: 942) Mezbaha.

(ser-ḫāne [1], ser-ḫānedür [1], ser-ḫānesi [1])

G619-5. Didüm ey dilber neden ʿuṣṣāḳı ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum benüm **ser-ḫānedür**
G1378-2. Kūyuña varduḳca uṣṣāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir **ser-ḫāne** vaḳf
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuṣṣāḳdan / Ṭurmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ **ser-ḫānesi**

serḫoş [8] *Far.* Sarhoş, bed-mest, mest, sekrân. (Devellioğlu, 2000: 942)

bk. çeşm-i ser-ḫoş, nergis-i ser-ḫoş, ser-ḫoş eylemek/itmek, ser-ḫoş olmaḳ

(serḫoş [1], serḫoşdan [1], serḫoşdur [1], serḫoşem [1], serḫoşlardanuz [2], serḫoşuñ [2])

G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / Ḥaḳ dimişler **serḫoşuñ** meyli kebāb üstindedür
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / **Serḫoşuñ** meyli bilürsüz kim kebāb üstindedür
G1131-2. Eyler ḫayāl leblerüñi mest olup göñül / Dāim şarāb-ı laʿl ile **serḫoşlardanuz**
G1208-1. Her dem ḫayāl-i yār ile bī-ḫūşlardanuz / Dāim şarāb-ı laʿlüñe **serḫoşlardanuz**
G1785-2. Cürʿañ içeli leblerüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyet de **serḫoşem**
G2166-5. Meyl iderse ḳanumı dökmege ger olmaz ʿaceb / Her ne dilerse Muḥibbī çün gelür **serḫoşdan**
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı ṭāḳına dil secde iderken / Çeşmini görüp didi ki **serḫoşdur** imāmı
G2774-2. Cām-ı ʿışḳı bile nūş itdüñ ezel Mecnūn ile / Ol ayaḳ getürdi meclisde beni **serḫoş** ḳodı

ser-ḫoş eylemek/itmek [3] Mest etmek, sekrān etmek, keyf virmek... (Tulum, 2011: 1576) *bk. ser-mest eylemek/itmek*

G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı **serḫoş ider**
G1621-5. Sāḳiyā ṣun leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide **serḫoş eylemek**
G1652-5. Sāḳiyā ṣun leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide **serḫoş eylemek**

ser-ḫoş olmaḳ [2] Keyflü ołmaḳ, mest ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1576)

bk. ser-mest olmaḳ

G558-3. Kim ezel bezminde içdi bu maḥabbet cāmını / Bilmeyüp kendülerini cümle **serḫoş oldılar**
G672-1. ʿIşḳ cāmını içüp anlar ki **serḫoş oldılar** / Ġuṣṣa vü ġamdan giçüp cümle ferāmūş oldılar

serḫoş-īn [1] *Far.* Sarhoşum.

G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḥi / İçdüm şarāb-ı ʿışḳı ezel **serḫoş-īn** daḥi

seriʿ [2] *Ar.* Çabuk, tiz, süratli. (Ş. Sami, 2010: 1058)

(seriʿ [1], seri ʿidür [1])

G1341-3. Laʿl-i nābuñ anıcaḳ ḫūn-ı ciger eyledi cūş / Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı **seri**ʿ
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgūn yaşum da **seri ʿidür** bu meydānuñ

serīr [6] *Ar.* Taht, evreng. (Ş. Sami, 2010: 1058)

bk. serīr-i fülk, serīr-i gülşen, serīr-i ḥüsn, serīr-i ʿışḳ, serīr-i mülk-i ḥüsn

(serīre [1], serīrin [1], serīrinde [1], serīrinden [1], serīrine [2])

G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat berbād olur çün ʿāḳıbet / Kendüni ʿālem **serīrine** Süleymān oldı ṭut
G1103-2. Şol ki istiġnā **serīrine** oturdı şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlīme sulṭān istemez
G1220-5. Ṭañ mı bu ʿālem **serīrinden** Muḥibbī ʿar ide / Ḥāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña bes
G1871-1. Dil **serīrin** yine feth itdi gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʿāşıḳuñ / Oturup devlet **serīrinde** sen ol tek kāmrān
G2763-5. Zerden **serīre** baḳmaya Muḥibbī ide ʿār / Faḳruñ kişi ki pister ide bu riyāsını

serīr-i fülk [1] Göğün tahtı.

G1215-1. Olmamış idi cihān ziver ü ziynetle ʿārūs / İtmemiş idi **serīr-i fülke** şems cülūs

serīr-i gülşen [1] Gülbahçesinin tahtı.

G2573-4. **Serīr-i gülşen** içinde otur gül gibi dil-şād ol / Ḳo ḳılsun ʿandelīb-i dil fiġān-ı derd-mendāne

serīr-i ḥüsn [4] Güzellik tahtı.

G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ **serīr-i ḥüsne** dinsün ḫūblar şāhı saña
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler seri / Çıḳ **serīr-i ḥüsne** virildi saña ser-dārlıḳ
G1566-3. Zülfüñ ucını her yaña zencīri ʿadl idüp / Olır **serīr-i ḥüsnüñe** Nūşirevān ḳaşuñ
G1990-3. **Serīr-i ḥüsne** şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm

serīr-i ʿışḳ [1] Aşkın tahtı.

G1981-3. **Serir-i ʿışḳa** şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin almaġa çeküp leşker sefer çekdüm

serīr-i mülk-i ḥüsn [1] Güzellik ülkesinin tahtı.

G2722-1. **Serīr-i mülk-i ḥüsn** üzre seni ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi

ser-keş [7] *Far.* İtaatsiz, inatçı. (M. Nâcî, 2009: 615)

(ser-keş [2], ser-keşdür [1], ser-keşe [1], ser-keşem [1], ser-keşler [1], ser-keşleri [1])

G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine **ser-keş** zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn şalup

G842(b)-2. **Ser-keşler** idi ḥüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre yatdılar
G937-3. Her ki ʿāşıḳdur bugün elbette ol serden giçer / Bir maraż̇dur ʿışḳ kim **ser-keşleri** miskīn ider
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pā-māl / Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı **ser-keşem**
G2267-2. Cüybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı **ser-keşdür** eger mi başın ol serv-i revān
G2319-4. Gözümüñ yaşına **ser-keş** yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara ṣu
G2438-1. Aḳdı yaşum ṣu gibi bir servi boylı **ser-keşe** / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa

ser-keşlik [1] İtaaatsızlık, muannitlik, muhalefet. (Ş. Sami, 2010: 1059)

bk. ser-keşlik eylemek/itmek, ser-keşlik ḳılmaḳ

G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / Ḳanda ögrendi bu **ser-keşligi** ol serv-i revān

ser-keşlik eylemek/itmek [4]...çekinmek, ḳaçınmaḳ, istememek. (Tulum, 2011: 1577) *bk. ser-keşlik ḳılmaḳ*

G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa yol üzre / **Ser-keşlik idüben** gelüp andan güẓer itmez
G1735-3. Dostum **ser-keşlik eylerse** bu göñlüm tevseni / Rişte-i cānı alup ayaġına peyvend ḳıl
G2606-12. Gāh olur **ser-keşlik eyler** başına sulṭān olup / Gāh olur bir bende-i fermān ider göñlüm beni
G2635-3. ʿAḳl **ser-keşlik ider** ṣun sāḳiyā cām-ı ṣabūḥ / ʿAḳlı kimdür kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı

ser-keşlik ḳılmaḳ [1] *bk. ser-keşlik eylemek/itmek*

G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / **Ḳılma ser-keşlik** aña serv-i ser-efrāzum benüm

ser-maḥmil [1] Baş misafir.

G1659-4. Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilersen kūyını / Lā-mekān ṣaḥrāsına ʿazm eyleyüp **ser-maḥmil** ol

sermāye [8] *Far.* Varlık, servet. (TDK, 2011: 2072)

bk. sermāye-i ḥüsn, sermāye-i sūd u ziyān

(sermāye [4], sermāyesidür [1], sermāyesin [2], sermāyesine [1])

G490-1. Dilde **sermāye** cihān içre baña ġam görinür / Gözlerüm yaşı ile dīdelerüm nem görinür
G758-2. Işşı ziyānı gözde **sermāyesin** virüp / Ömrini anuñ kimdür ʿömrden ḥesāb ider
G1151-4. Virüp dermānuñı al derd-i ʿışḳı / Bunuñ tek degmeñüz **sermāye** düşmez
G1458-1. Elümden gitdi **sermāye** ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña **sermāye** yiter / Almazam mālını bir ḥabbeye ben Ḳārūnuñ
G1965-2. Ḫançeri ḳaṣd eylese ḳarşu çıḳar cānum aña / Cānumuñ **sermāyesidür** dildeki peykān benüm
G2529-3. Gözlerüm ḫᵛācesi yolında ḳamu cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına **sermāyesine**
G2553-2. Dil virüp dünyāya ḥarc itme ʿömr **sermāyesin** / Ḫᵛāce gibi her ḳumāşın itmese baş üstine

sermāye-i ḥüsn [1] Güzellik serveti.

G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle zekāt-ı ḥüsnüñ / Ḥayf **sermāye-i ḥüsnüñe** ki nāgāh gider

sermāye-i sūd u ziyān [1] Kâr ve zararın varlığı.

G2031-3. Ser-te-ser **sermāye-i sūd u ziyāndan** giçmişem / Çārsū-yı ʿışḳ içinde ideli bāzārı ben

sermed [1] *Ar.* Ebediyet, deymûmet, bekâ-yı dâ'imî. (Ş. Sami, 2010: 1059)

bk. devlet-i sermed, ʿizz-i sermed

G2603-7. Bula Muḥibbī mürde göñül ʿömri **sermedi** / ʿīsi gibi eger baña andan ḥiṭāb ola

ser-mest [4] *Far.* Sarhoş, sekrân, esrik, sarhoşluktan başı ağırlaşıp lâ-ya'kıl olmuş. (Ş. Sami, 2010: 1059)

bk. bülbül-i ser-mest, ser-mest eylemek/itmek, ser-mest olmaḳ, ser-mest-i ʿışḳ, ser-mest ü ḥayrān, ser-mest ü ḥayrān eylemek, ser-mest ü ḫoş-ḥāl, ser-mest ü medhūş, ser-mest ü sekrān, üştür-i ser-mest

(ser-mest [3], ser-meste [1])

G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile **ser-meste** kim rüsvā dimez
G1441-5. Muḥibbī nūş idüp cām-ı maḥabbet / Dimiş **ser-mest** cānlar cānıdur ʿışḳ
G2119-5. İçüp şarāb-ı ʿışḳı **ser-mest** iken Muḥibbī / Ḥaṭṭ-ı ġubārun andı mest idi oldı ḥayrān
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel **ser-mest** idüm / Bāġ-ı ʿālemde eṣer ẓāhir degülken ṭāḳda

ser-mest eylemek/itmek [2] *bk. ser-ḫoş eylemek/itmek*

G1666-1. Zār den ruḥsārıdur dil bülbülini gül degül / ʿĀşıḳı **ser-mest iden** ẕikr-i lebidür mül degül
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ şarāb-ı ʿışḳ iç / Seni **ser-mest eyleyüp** düşüre ġayr ʿāleme

ser-mest olmaḳ [6] *bk. ser-ḫoş olmaḳ*

G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ **oldı** Muḥibbī **ser-mest** / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u ʿāra yir yoḳ
G1807-1. Gidüp hicrān biḥamdillah cemāl-i dūsitān gördüm / **Olup** bülbülleyin **ser-mest** bahār u gülsitān gördüm
G2041-4. Dilā ʿışḳ ile ger **olsan** ʿaceb mi ḥaşre dek **ser-mest** / Maḥabbet cāmını rūz-ı ezelden nūş idensin sen
G2198-4. Ẕikr itdi laʾl-i nābuñ **oldı** Muḥibbī **ser-mest** / Ṣoñra ġubār-ı ḫaṭuñ añduḳda oldı ḥayrān
G2616-2. ʿIşḳın iẓhār eyledi dil götürdi sīnem dāġın / Şevḳ ile **ser-mest olup** çāk-ı girībān eyledi
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp şevḳ ile **ser-mest ol** çeküp çāk eyle girībānı

ser-mest-i ʿışḳ [1] Aşkın sarhoşu.

G1807-4. Gice **ser-mest-i ʿışḳ** iken görindi kūy-ı nigūyi / Seḥer-geh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

ser-mest ü ḥayrān [1] Sarhoş ve hayran.

Mr20-13. Çünki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Rūz-ı maḥşerde daḫi **ser-mest ü ḥayrān** görkesin

ser-mest ü ḥayrān eylemek [2] Sarhoş ve hayran etmek.

G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse seyrān eylesem / Ḳarşuñda cān bülbülin **ser-mest ü ḥayrān eylesem**
Mr12-9. Tā ki ben zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm / Gönlümi Mecnūnleyin **ser-mest ü ḥayrān eyledüm**

ser-mest ü ḫoş-ḥāl [1] Sarhoş ve hoş hâlli.

G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine **ser-mest ü ḫoş-ḥālem** / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi ḳalem

ser-mest ü medhūş [2] Sarhoş ve kendinden geçmiş.

G1248-1. Maḥabbet cāmını itdüm ezel nūş / Yürürrem tā ebed **ser-mest ü medhūş**
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş ey şanem / Oluruz tā ḥaşre dek **ser-mest ü medhūş** ey şanem

ser-mest ü sekrān [2] Sarhoş ve mest.

G1175-7. ʿIşḳ cāmını Muḥibbī çün ezel nūş eyledi / Daḫi ol demden berü **ser-mest ü sekrāndur** henüz
G2103-1. Leblerüñ ẓikr itmesün **ser-mest ü sekrān** olmayan / Ḥubb-ı ḫālüñ almasun aġzına ḥayrān olmayan

ser-nigūn [6] *Far.* Başaşağı; kederli, değersiz, sefil... (Steingass, 1892: 679)

bk. ṭas-ı ser-nigūn

G1472-5. **Ser-nigūn** ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye vaşfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G2005-2. Baḥr-i eşkümde görenler bu iki ebrūlarum / Beñzedürler **ser-nigūn** geştīlere ḳaşum benüm
G2056-5. Baḥr-i naẓmından Muḥibbī'nüñ şu kim dürr istemez / Göreyim ġavvāş-veş olsun hemīşe **ser-nigūn**
G2255-2. Her dīde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk olduġı / Her kāse kim ḫāli ola ādetdür olur **ser-nigūn**
G2734-2. Ġarḳa varmış **ser-nigūn** olmış iki keş şanur / Baḥr-i eşkümde görenler işbu iki ḳaşumı
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol **ser-nigūn** / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını

ser-nüvişt [2] *Far.* Baş yazısı, takdîr-i İlâhi. (M. Nâcî, 2009: 615)

G348-5. **Ser-nüvişt** olan gelür aña Muḥibbī çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dūnı yād
G2109-1. Ḫaṭṭı geldi dilberüñ ḳosun gerekse ḳazısın / Menʿ olınmaz **ser-nüvişt** olmış başında yazusın

ser-pā [1] *Far.* Baş ve ayak.

G1045-4. Bendiden **ser-pā** dil ü cānı müdām / Hīç degül bildüm ki kām-ı zülfidür

ser-pā-bürehne [3] *Far.* Baştan ayağa çıplak.

(ser-pā-bürehne [2], ser-pā-bürehnedür [1])

G1248-2. Gerek āşıḳ olan **ser-pā-bürehne** / Anı kim gördi Mecnūn ola serpūş
G2658-7. Yürür Muḥibbī gerçi ki **ser-pā-bürehnedür** / Bibr-veş şanur başında gören āh u vāsını
D36-2. **Ser-pā-bürehne** eyleyiser seni āḳıbet / Uryān nite ki ṭoġmış idüñ evvel aneden

serpmek [1] *T.* Azar azar saçmak, reşş ü nisâr etmek. (Ş. Sami, 2010: 1060)

G303-4. Kāşki ḫāk olsa idüm ben der-i meyḫānede / Māh-rūlar içdügince her yaña **serper** ḳadeḥ

serpūş [4] *Far.* Başa giyecek şey, baş kisvesi. (Ş. Sami, 2010: 1060)

G1244-7. Çeşmüm tenüme giydüreli ḳırmuzı ḫilʿat / Āhum da Muḥibbī görinür başuma **serpūş**
G1248-2. Gerek āşıḳ olan ser-pā-bürehne / Anı kim gördi Mecnūn ola **serpūş**
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine nūrdan külāh / Şuʾle-i āhuñ alup başına **serpūş** eyledüñ
G1669-7. Ey Muḥibbī şuʾle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın gel anı **serpūş** eyle gel

ser-sebz [1] *Far.* Yeşillik... (Steingass, 1892: 674)

G1047-2. Dem-be-dem ey ġonce-leb gülşende güller lāleler / Bitürüp **ser-sebz** iden bu çeşm-i nem-nākumdurur

sersem [1] *Far.* Başı ve beyni dönüp aklını toplayamayan, medhûş, hayran. (Ş. Sami, 2010: 1060)

G370-3. Leylī zülfüñ görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle nice **sersemler** gelür

serseri [1] *Far.* Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü ve mekân ve memuriyet ya sanatı olmayıp nafile dolaşan, derbeder, haylaz, avare. (Ş. Sami, 2010: 1060)

G503-2. Maḥabbet ehlinüñ ḥālini zāhid / Ne bilsün şanur anı **serseridür**

sertā [1] *Far.* *bk. ser-tāc*

G63-1. Ḳapusında şāh-ı ʿışḳuñ bendedür Ḳāvus aña / Nālesi **sertā** nefīr ü ṭabl u sīne kūs aña

ser-tāc [3] *Far.* Baş tacı, reis. (Steingass, 1892: 671) *bk. ser-tā*

(ser-tāc [1], ser-tācıdur [1], ser-tācımuzdur [1])

G241-6. Muḥibbī gird-i rāhuñ ḳıldı **ser-tāc** / Ne ṭañ dinse aña ehl-i saʿādāt
G857-5. Muḥibbī pādişāh-ı ʿışḳ olaldan / Ayaġı ṭopraġı **ser-tācımuzdur**
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ **ser-tācıdur** / Ehl-i ʿışḳuñ zülfi ḳullābı daḫi miʿrācıdur

ser-tā-ḳadem [3] *bk. ser-tā-pā*

G1852-3. Sīneme **ser-tā-ḳadem** kesdüm anuñçün naʾller / Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaġa ḥāl olam
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile yaḳduñ cismi **ser-tā-ḳadem** / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile elem / Yaḳdı ḥasret āteşi cān u dilüm **ser-tā-ḳadem**

ser-tā-pā [3] *Far.* Baştan ayağa, büsbütün. (Steingass, 1892: 671)

bk. ser-tā-ḳadem

G1380-1. Lebleri nāzik ruḥı dil-keş ḳad ü bālā laṭīf / Her ne vaḳt ḳıldum naẓar didüm ki **ser-tā-pā** laṭīf
G2593-2. Zülf ile ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle **ser-tā-pā** belā
B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı aʿża baña / Dāġ-ı tāzem zāġlardur üşdi **ser-tā-pā** baña

ser-tā-ser [4] *Far.* Uçtan uca, bir uçtn öbürüne... (Steingass, 1892: 671)

bk. ser-te-ser

G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri **ser-tā-ser** yıḳar
G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i gönlümden aḳar / Nehr olup bir gün daşup ol nehr s**er-tā-ser** yıḳar
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini **ser-tā-ser** güneş
G1310-1. Laʾlüñe olmaya bir gevher ʿivaż / Mülk-i dünyā cümle **ser-tā-ser** ʿivaż

ser-te-ser [61] *bk. ser-tā-ser*

G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeriʿatle münevver ʿālemi / Ṭutar idi bu cihānı **ser-te-ser** ẓulm ü ḍalāl
G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurdun livā-yı ḥusrevi / Virdi ṭabluñ **ser-te-ser** ʿālemlere şıyt u şadā
G64-5. Gün yüzüñ şevḳi ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem **ser-te-ser** bāġ u gülistāndur baña
G100-4. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine yanar idüm **ser-te-ser** / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān baña
G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur **ser-te-ser** edyān best
G193-3. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın **ser-te-ser** ben mübtedī / Gerçi kim ben bilmezem bir ḥarf-i Ḳurʾānı dürüst
G282-4. Ger dilerseñ ʿalemi rūşen ḳılasın **ser-te-ser** / Gün yüzüñden berḳiin keşf eyleyüp ruḫsāruñ aç
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / **Ser-te-ser** şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı **ser-te-ser** ġarḳ eyledi / Bu ne sırdur kim daḫi dil ḫānesi pür-nārdur
G443-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı **ser-te-ser** dinār u dirhem şandılar
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki derbān oldılar / **Ser-te-ser** işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G473-2. Kār-ı bārum ḳalmadı ṭaġıldı ʿaḳlum **ser-te-ser** / Gün yüzinde ideli zülf-i siyāhın tār u mār
G510-2. Ḳondı ġam leşkeri çü mülk-i dile / **Ser-te-ser** şehr-i dil ḫarāb olısar
G558-2. Gülşen içre işidüp güller fiġānın ʿandelīb / Ḫvʿāb-ı ġafletden uyanup **ser-te-ser** gūş oldılar
G605-7. **Ser-te-ser** geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim sırrına maḥrem düşer
G616-3. Yiter aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḥaẓer / ʿĀlemi ġarḳ ider āḫır **ser-te-ser** deryā olur
G678-3. **Ser-te-ser** yir yüzini eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhum ʿālemin de ser-i eflāke çeker
G710-4. Laʾl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam ey pür-cefā / Yir yüzini eşk-i çeşmüm **ser-te-ser** nem-kīnider
G898-4. Bāġ u rāġı **ser-te-ser** geşt itdi çün bād-ı ḥazān / Her yaña ḳılsañ naẓar berk-i şecer pā-māl olur
G928-4. Geşt ideler bu cihānı **ser-te-ser** bulınmaya / Sencileyin Nāzenīn bir bencileyin dil-fikār

G1015-5. Muḥibbī **ser-te-ser** derdüm belā vü derd buḥrānı / Nigārum gūşına alup ger itmeye teġāfüller
G1076(b)-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı **ser-te-ser** dinār ü dirhem şandılar
G1078-5. Kim ki ögrenmek diler ʿışḳuñ rümūzın **ser-te-ser** / Oḳusun görsün Muḥibbī defter-i dīvānımuz
G1103-2. Şol ki istiġnā serīrine oturdı şāh-vār / **Ser-te-ser** olmaġa heft-iḳlīme sulṭān istemez
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī'ye gedā olmaḳ yiter / Bu cihāna **ser-te-ser** olmaġa sulṭān istemez
G1125-2. **Ser-te-ser** bu kāyinātı almazuz bir ḥabbeye / Ḳāf-ı istiġnāda biz ʿanḳā ile maḥremlerüz
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger urasın cān terkini / Olasın Küh-ı ʿademde **ser-te-ser** ʿuşşāḳa bāş
G1287-3. Ruḥuñ tābında ey meh-rū ṭutuşur **ser-te-ser** ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḥān āteş
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda **ser-te-ser** seyr itmeyem bir vaʿdi yoḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa yanarduñ ey Muḥibbī **ser-te-ser** / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1400-1. Mevc urur her gūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / **Ser-te-ser** ġarḳ idiserdür ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1439-1. ʿĀşıḳuñ gitmez dilinden hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / Ṭutısar arż u semāyı **ser-te-ser** ġavġā-yı ʿışḳ
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm **ser-te-ser** / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen āl eyledüñ
G1536-5. Çün ṭutuşduñ nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī **ser-te-ser** / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1590-1. Tāb-ı dilden **ser-te-ser** yanardı arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm içre merdümek
G1611-5. **Ser-te-ser** mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre anı zülf-i girih-gīrüñ senüñ
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste güller **ser-te-ser** olur ḫacil
G1805-4. Diledüm **ser-te-ser** ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum
G1915-1. Ol güzeller şāhınun çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem **ser-te-ser** ben şāhıyam
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında kim / **Ser-te-ser** vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G2031-3. **Ser-te-ser** sermāye-i sūd u ziyāndan giçmişem / Çārsū-yı ʿışḳ içinde ideli bāzārı ben
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ **ser-te-ser** tā ṭolmayınca nūrdan
G2105-4. **Ser-te-ser** ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol seylāba ben
G2108-1. Dostum görme tehī bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / **Ser-te-ser** ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ bu ʿāşıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür **ser-te-ser** tīmārdan
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā şol ḳadar ḳan aġladum / **Ser-te-ser** laʿl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı **ser-te-ser** ḳıldum siyāh
G2395-5. Ey Muḥibbī **ser-te-ser** bu ʿāleme sulṭān iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2483-5. Bu Muḥibbī virmeye ḫāk-i der-i cānānei / Virseler iki cihānı **ser-te-ser** başdan başa
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī **ser-te-ser** / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2513-6. **Ser-te-ser** dīvāne göñlüm geşt idüp bu ʿālemi / Bend-i zülfine düşüp āḫır ḳarār itmek nice
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı **ser-te-ser** / Gāh olur bir nuṭḳı yoḳ ḥayvān ider göñlüm beni
G2614-4. Belāsuz ʿışḳ bulınmaz cihānı **ser-te-ser** gezdüm / Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḫārı
G2655-3. Kāyinātı seyr iderdüñ **ser-te-ser** ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil dimeñ esrārumı
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum **ser-te-ser** ezber / Daḫi ögrenmeden varup muʿallimden elif bāyı
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / **Ser-te-ser** ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum ʿaskeri
G2786-5. Muḥibbī **ser-te-ser** gezdi ser-i kūyun hevāsiyle / Cihānda irmedük ancaḳ bāġ-ı İrem ḳaldı
Mh15-2. Geşt ḳıldum **ser-te-ser** gezdüm egerçi ʿālemi / Görmedüm sencileyin ey ehl-i diller hem-demi / Bir perī-peyker melek-sīmā nigār ādemi
Mr20-9. Nāgehān āzāde iken ʿışḳ geldi başuma / **Ser-te-ser** ġarḳ eyledi cismüm bu ḳanlu yaşuma
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it vücūduñ **ser-te-ser** / Yile vir tā kim ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti
B201. Gördi dīvāne göñül gün yüzüñi āb didi / **Ser-te-ser** ṭutsa gerek ʿālemi bu āb didi

ser-tīġ-i ʿışḳ [1] Aşkın baş kılıcı.

G2672-4. ʿĀşıḳ mıdur ki döndire **ser-tīġ-i ʿışḳdan** / Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiḳāmeti

ser-tīz eylemek [1] Keskinleştirmek.

G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ içün / Nice **ser-tīz eylemişdür** ḫançerini kirpügüñ

serv [215] *Far.* Türkçe servi veya selvi denilen maruf ağaç ki yaz kış yeşil durup güzel rayihası olmakla ekseriya mezaristânlarda yetiştirilir. (Ş. Sami, 2010: 1060) // Sevgilinin düzgün boyu, endamı.

bk. bāġ-ı serv, gül ü serv, gül ü serv ü semen, ḳāmet-i serv, nihāl-i serv-i ḳadd, serv-i ābā-pūş, serv-i āl, serv-i āzād, serv-i ʿarʿar, serv-i bāġ u gül, serv-i bāġ u gülsitān, serv-i bālā, serv-i bālā-ḳadd, serv-i bülend, serv-i çemen, serv-i dil-ārā, serv-i dil-cū, serv-i dil-keş, serv-i gül, serv-i gül-endām, serv-i ḫırām, serv-i ḫırāmān, serv-i Ḫıṭā, serv-i ḫoş-bālā, serv-i ḫoş-reftār, serv-i ḫūbān, serv-i ḳabā-pūş, serv-i ḳāmet, serv-i nāz, serv-i nāz-ı gül, serv-i raʿnā, serv-i reftār, serv-i revān, serv-i sebz, serv-i sehī, serv-i sehī-ḳad, serv-i sehī-veş, serv-i semen, serv-i semenber, serv-i ser-efrāz, serv-i sīm-endām, serv-i sīmīn, serv ü ʿarʿar, serv ü çenār, serv ü gül, serv ü gül ü nergis, serv ü lāle, serv ü nergis ü gül, serv ü şanavber, serv ü şanavberest, serv-i sehī, serv ü semen, serv ü şimşād, seyr-i serv itmek, sünbül ü serv-i çemen, şāḫ-ı serv

(serv [110], servde [1], servden [3], servdür [1], serve [17], servi [17], servin [1], servler [18], servlerdür [3], servüm [20], servüñ [24])

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ yanında **servüñ** ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G28-3. **Serv** görse ḳaddüñi diye saña ʿömr-i dırāz / İşidüp bunı çenār el ḳaldurup itdi duʿā
G53-5. Ey boyı **servüm** Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden yaña
G79-4. Serverā **servi** nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var anuñ arż u semā
G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var **servüñ** meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G226-1. Serverā ḳaddüñ yanında **serv** best / Ḥoş dimişler dest-ber-bālā-yı dest
G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīneñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol **servüñ** ḫayāliyle der-āġūş it
G255-4. Ol **serv** pāyına yine ey dīde merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G262-2. **Serv** gibi bāġda reftāre geldüñ nāz ile / Eyledüñ bu gözlerüm yaşın firāvān elġıyāş
G305-3. **Serve** beñzer dimezem ḳāmetüñ ey serv-i sehī / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G319-4. **Servde** bülbül maḳām itmiş ider / Ḳāmetüñ vaṣfında āvāzın bülend
G332-4. **Serv** gül bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetün / Gül ḳızardı **serv** best oldı eyā serv-i bülend
G350-4. Oluram intiẓār ile muḳarrer / Muʿallem itmeye ol **servi** āzād
G363-4. **Serv** gibi ṣalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez baña ol zülf-i ʿanberden leẕīẕ
G372-1. **Serv** n'eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā yiter / Diñ güle açılmasun ol ruḫları ḥamrā yiter
G464-1. Bir sehī **serve** gözüm yaşı aḳar / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum yıḳar
G467-2. Reftāre gelse **serv** gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına cū gibi yaşum ol ser-firāz ider
G534-4. **Serv** gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına yüz sürmege bu dīde-i giryān gider
G539-2. Ol boyı **serv** seyr ḳılsa çenār / Aña el ḳaldurup duʿālar ider
G550-2. **Serv** gibi ṣalınur derd ile āh itsem eger / Aġlar isem açılur ṣan ġoncedür ḫandān olur
G562-5. Pāyuña revān itmege ey **serv** Muḥibbī / Gözi yaşını yirine aḳduġı demidür
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / **Serv** ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G575-4. Gözlerüm yaşıdur ol **serv** ayaġında çaġlayan / Dehrüñ anuñçün virür āb-ı revānından ḫaber
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī **serv** ayaġında aḳan şular mıdur
G593-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş **servler** hem ayasın ḳırsar çenār
G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre **servler** kendü nihāl üstindedür
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā şimdi / Ruḫı gül ḳāmeti **serv** ü gözi nergis lebi müldür
G615-3. Sīne bāġında eliflerle görinen dāġlar / **Serv** ile ṣan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G655-1. Nigāruñ ḳāmeti serv-i sehīdür / Yanında **servi** ögmek kütehidür
G680-3. Ṣaçı sünbül yüzi gül ḳāmeti **serv** / Söze āġāz ide ġonce-dehāndur
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı **serv** / Ṣaçı sünbül ḫaṭı reyḥāna beñzer
G687-3. Ḫākipāyuña yüz uran ey boyı **servüm** benüm / Ḥasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih **serv** yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G731-2. Olaldan ʿārıżun gül ḳāmetüñ **serv** / Aḳar kūyunda yaşumʿayn-ı mādur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü **serv** ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G773-1. Seyr ider gördüm ol **servi** erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur **servüñ** libāsı pes neden gülgün giyer
G778-4. Ger gedā iseñ n'ola aʿlādur ammā himmetüñ / Ḳılduñ ey dil ol sehī **servi** der-āġūşuñdadur
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş **servler** hem ellerin ḳırsar çenār
G801-7. ʿArż-ı ruḫsār eyledi şādlıġ ile nesterin / Yüz sürer **serv** ayaġına her ṭarafdan cūybār
G816-5. Ṣalınur ʿişve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu ṣīvei ne **serv** ne şimşād eyler
G829-4. Pāyuña dökmege benüm **servüm** / Yaşumı sīm idem yüzümi zerler
G833-4. Giysün ṣalınup **serv** gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen ol sīm-bedendür
G837-5. Gördüm ol **servüñ** Muḥibbī meyli dāim ābadur / Gözlerüm yaşını itdüm anuñçün cūybār
G883-1. **Serv** gibi ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında yā cūlar mıdur
G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde ol **servüñ** pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G892-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol **serv** ḳāmet gösterür
G914-1. Ey gül yañaġuñ ol gül-i ḫandānuma beñzer / Ey **serv** serv-i ḫırāmānuma beñzer
G942-2. **Serv** gibi ṣalınur derd ile ger āh eylesem / Aġladuḳca açılur sen ġoncedür ḫandān olur
G957-2. Nice teşbīh idem ḳaddine **servi** / Ki **servüñ** kimse dimez ġabġabı var
G958-5. Bir boyı **servüñ** firāḳından düşüp ṣaḥrālara / Sīnesine lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G996-2. Açılup güller müzeyyen oldı eṭrāf-ı çemen / Raḳṣa girmiş **servler** durmaz aya ḳarşu çenār
G992-4. Ḳamet itse ol sehī **servüm** ḳıyāmetler ḳopar / Ehl-i diller her ṭaraf āh eyleyüp beñzeşmedür
G1006-2. Sīnem üzre görinen yir yir elifler **servler** / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1019-2. Ol sehī **servi** gibi görelden olmışam āşüftesi / Aḳıdur bu dīde cūy-ı eşk-bār elden gider
G1029-1. Açüben yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür **serv** gibi nāz eyler
G1040-1. Bir perī-rū sevmişem ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā **servden** dimem ki boyı incedür
G1046-3. Nigārā ḳāmetüñ **serv** olalıdan / Görüp pest oldıʿarʿarla ṣanavber
G1048-3. Gelmeyüp nuṭḳa mü'ezzin belki ḳāmetden ḳalur / Cāmiʿ-i ḥüsn içre çün ol **serv** ḳāmet gösterür
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen **serv** Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş yirine belki demidür
G1094-4. Meyl ider göz yaşına **serv** gibi / Bu cihān içre māyı kim sevmez
G1150-4. Pürdür şeb-i hecr içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḫāli mi olur gözden eyā **servi** ser-efrāz
G1165-4. Bir boyı **servüñ** firāḳından görenler yaşumuz / Bir aḳar şudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / **Servler** yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1182-3. **Serv** beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger ol yār sebz

G1194-2. Giçer mi bir dem ol **serv** ayaġına / Yaşum çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1232-2. El uzadam ol boyı **serve** dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca yüri es
G1251-1. **Servden** gördüm nigārā ḳāmetün bālā imiş / Ey hümā-ṭalʿat saña menzil-i felek fersā imiş
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel **serve** teşbīh eyleme / Hīç **serv** ile berāber ola mı ʿarʿar ḳamış
G1270-2. Sīnede yir yir elifler **serv** ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1352-2. Her elifler **serv** yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı ṣaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu elifler **servlerdür** lāle dāġ / Ey sehī **servüm** yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme **serve** anı / Ne serv-ḳāmet olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuna līkin anuñ güftārı yoḳ / **Serv** dirdüm ḳaddüñe ammā anuñ reftārı yoḳ
G1408-4. Gözüm yaşı revān olsun nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde / Ṣalın her yana ey **servüm** düşer saña ḫırāmānlıḳ
G1424-1. **Servi** kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı yoḳ
G1425-1. Her ḳaçan reftāre gelse ol ḳad-i bālāya baḳ / **Serve** nisbet eyleme inṣāf ḳıl a ʿlāya baḳ
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir **serv** bu dünyāda yoḳ
G1430-1. Ger murāduñ **serv** ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri şehlāya baḳ
G1469-4. **Serv** gibi ṣalınup gülşende gülsen gül gibi / Ḳarşuña bülbül gibi ben āh u zār itsem gerek
G1482-3. **Serv** gibi ser çeküp çün her yaña ḳıldun naẓar / Pāyına bu gözlerüm yaşını mā'il eyledüñ
G1486-1. Verd-i gülden tāzedür ey dost ruḫsāruñ senüñ / **Servi** pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña yārümdür gerek / Ḳāmeti **serv** yüzi gül gül ʿīẕārumdr gerek
G1546-1. Benüm **servüm** benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ / Güzeller şāhı sulṭānum niçün dün gice gelmedüñ
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger seyr-i gülzār eyleseñ / **Serve** raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G1565-2. Āh kim hicrān şebinde baña ḫʷāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı **servi** der-āġūş eylemek
G1583-4. Didüm ey **servüm** yiter itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1598-1. Boyuñ **servden** yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1609-1. Yārān görince ḳaddini tīr ü kemān ṭutuñ / **Serv** ayaġında başumı āb-ı revān ṭutuñ
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gün itdüñ / Bir boyı **servi** görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1647-1. **Serv** şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ
G1657-1. Reftāre gelüp **serv** gibi dost revān ol / Güftāre gelüp nāz ile bir ġonce-dehān ol
G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer / **Serv** gibi ṣalınur raʿnā-yı gül
G1692-3. **Serv** gibi serverā itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
G1693-2. **Serv** gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel
G1708-2. **Servler** baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı sīnesine nār gül
G1710-3. Gülşen içre ḳaddüñe baş egdi görüp **servler** / Ruḫlaruñdan gül ḫaceldür leblerüñden ġonce lāl
G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / **Serv** gibi ol taʿalluḳdan ḳamu āzāde gel
G1749-1. Ey boyı **servüm** görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda yaşum muttaşıl
G1752-4. Ḳanda olsa **serv** dirler ḫāke ṣalar sāyesin / Sen de ey **servüm** gelüp bu ḫāke bir dem sāye ṣal
G1764-1. Yolına bir boyı **servüñ** gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1771-3. Sīnemde **serv** elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1797-2. Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti **servüñ** yine / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür **servler** yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G1843-3. Ola kim ol boyı **servüñ** irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yolında cūybār itdüm
G1844-5. Sen boyı **serv** ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān ṭañ iden enhāra benem
G1910-1. Güzeller içre ey **servüm** seni çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden **servler** çekdüm
G1932-4. İtdüm ol **serv** ayaġına göz yaşın revān / Gelmez kenāre n'eyleyem ol şāh-ı muḫterem
G1940-5. Bir boyı **servüñ** firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıġum
G1950-2. Bālā ḳaddini **serve** dehānını ġonceye / Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / **Serv** gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G1955-3. Gülistān-ı cemāl içre görelden ol boyı **servi** / Gözüm yaşını pāyuña aḳıtdum cūybār itdüm
G1967-1. Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm / **Serv** iremez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm
G1968-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı çün ey ḳāmeti **servüm** benüm / Gözlerüm yaşına baḳ kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam
G1969-2. Gelesin nāz ile eyā **servüm** / Pāyuña döke gözlerüm dür ü sim
G1972-5. **Serv** mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā şimşād olam
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp **serve** / Yaşum ol **serv** ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1978-2. Baña būyuñ yiter cānā ni'derem fārigam gülden / Gözüme almazam **servi** çü sensin serv-i āzādum
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol **servüm** yüzinde nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G2009-5. **Serv** mi ḳaddüñ veyā ṭūbī miʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / **Serv** gibi ṣalınurken ben o yāri görmişem
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / **Serv** gibi tek ṣalınsun yār reftār eylesün
G2027-4. Boyuña **serv** ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʿöẕr-ḫʷāhum ben
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe **serv** ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫʷāham ben
G2080-3. **Servler** baş ḳaldurup her yaña baḳar bāġdan / Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Ṣuyum ışıtmaġ içün **serv** budaġın yaḳasın
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var iken / **Serve** ḳılmayam naẓar nāzik nihālüñ var iken
G2102-2. Ben nice teşbīh idem bālā-yı ḳaddin **serve** / Hey nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
G2107-3. **Servler** çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / Sīne bāġına temāşā ḳıla bu ümmīdeyin

G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı **serv** lebi şīrīn içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2128-5. İremezsin ol boyı **servüñ** Muḥibbī pāyına / Rāh-ı ʿışḳında eger eşk ile Ceyḥūn olasın
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī **servüm** / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2158-1. Seyr idüp ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan **serv** ayaġına aḳar āb-ı revān
G2158-3. Her ṭaraf **serv** ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse ṭañ mıdur bu demlere bāġ-ı cinān
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ **serve** bir daḥi / Görsen çemende ol boyı serv-i ḫırāmı sen
G2197-4. **Serv** tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān
G2206-4. Gözlerüñ yaşını pāyına revān eyle revān / **Serv** gibi ṣalınur bir ḳadd-i bālā göresin
G2212-1. Ṣaçlaruñ sünbül boyun **serv** ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2226-4. Her kim ki görse gözlerümüñ yaşını didi / Ol **serv** sāyesinde ne nāz u niʿamdasın
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳaddü reftāruñ temāşā itmege / Gülşen içre **servler** baş ḳaldurur dīvārdan
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül sīnede **serv** oldı elif / Dostum bir naẓar it nice gülistānum ben
G2273-1. Nāz ile reftāre gel geşt eyle bāġ u būstān / **Servler** ḳarşu gelüp bulsun şeref gül-i gülsitān
G2278-4. Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿni ḳuşları üstine **serv** oldı hemīn
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir uġrı **servdür** ṣaḳın
G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde şehā bir ṭoġrı ḥiẓmet-kārdur / Ṭurmaġ ile indi **servüñ** ayaġına ḳare ṣu
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı budur sū-be-sū / Ḫākipāyuña dilersen **servüñ** ola rū-be-rū
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı **serv** ü yüzi gülzāra be-gū
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / **Serv** üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi **serv** ayaġına düşüp yalvara ṣu
G2321-1. Ḳaddüñe beñzedügiçün ey gülʿiẓār **serv** / Buldı cihānda anuñ içün iʿtibār **serv**
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger virse bār **serv**
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi var ṣad-hezār **serv**
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri āḫır eşer gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı zümürrüd ḥiṣār **serv**
G2321-5. Ṭab ʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʿri naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār **serv**
G2322-1. Ḳaddüñe beñzemezse eger ey nigār **serv** / Bu nevʿa ḳanda bulur idi iʿtibār **serv**
G2322-2. **Servüñ** ḥurūfını çü yazan noḳṭa ḳomadı / Āzādeligle bulduġıçün iştihār **serv**
G2322-3. Degme kimesne ṣuyına baḳmaz yüzin yumaz / Nisān ṣuyıyla ancaḳ ider iftiḫār **serv**
G2322-4. Reftār ider çü nāz ile āh eylesem ḥabīb / Gör bād esicek eyleyübilmez ḳarār **serv**
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide şebīh / Olmış çü aña iki ṭarafdan miʿmār **serv**
G2343-4. Dāġlar gül görinür sīnede **serv** oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil aña bārān eyle
G2360-1. Dilerem ey sehī **servüm** giriftār-ı ḥazān olma / Yüzüñ gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp ṣu gibi her **servüñ** ayaġına revān olma
G2391-2. **Serv** baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşun / Ḳaddi gibi **serv** olmaya büstān arasında
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün **servler** āb üstine / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2432-2. Ol **servüñ** evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile sīne
G2438-1. Aḳdı yaşum ṣu gibi bir **servi** boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm içre arasun / Ḳāmeti **servin** elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2450-5. Ey boyı **servüm** Muḥibbī yaşını āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine yaşı gelmişe
G2460-4. Gömgök oluban düşdi yatur **serv** ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes dāre benefşe
G2465-4. Ger bāġbān ayaġların kesse muḥāldürür / Öykindügiçü ḳaddüñe **servüñ** çenār ile
G2466-1. Her kim dilerse varup ol **servi** kenār ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūybār ide
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol **serv** ayaġına yaşun / Sen sen ol ṣaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / Elifler **servlerdür** ṣanasın ṣalmış budaġ anda
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bel baġlayupdur ḫidmete / **Servüñ** indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ ile
G2512-4. Miskīnlik ider **servüñ** ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz oturup hīç ṣola ṣaġa benefşe
G2513-7. Ol boyı **servüñ** Muḥibbī irmege pā-būsına / Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmek nice
G2523-1. Boyuñ **serve** yüzüñ gülzār-ı çīne / Dişüñ beñzer senüñ dürr-i şemine
G2528-1. Ol **servi** görüp sevdüm bālālıġı çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm ṣu gibi ayaġında
G2563-2. Aḳup cūlar yüzüñ sürse dem-ā-dem **serv** ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile **serv** ile şimşād ile
G2597-2. Kim görse diye **serv** ol ḳadd ü ḳāmete / Ḥüsnine daḥi dinse nihāyet hemīn ola
G2617-1. **Servler** gülşende māt oldı görüp reftāruñı / Ġonceler dem-beste ḳıldı işidüp güftāruñı
G2655-2. Ḳaddüñi gülşende didüm **serve** beñzetdüm didi / Görmemişsin nāz ile beñzer benüm reftārumı
G2661-3. **Servlerdür** sīnem üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş ṣanur kim görse baġrum daġını
G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi **serv** üzre gül bitmiş ṣunʿ-ı Ḥudāvendi
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī **serv** ḥaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2707-1. Aḳıtdum gözlerümden āb-rūyı / Arar her ḳandase ol **serv** boyı
G2716-3. Ṣalınsa **serv** gibi gülse gül-veş / Aḳıdur gözlerümde seyli ḫayli
G2726-1. Ey ḳadüñ **serv** ü ṣaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ ṣad çü meni
G2735-1. Āba māyil gördüm ol **servüñ** ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını
G2745-1. Ey sehī **servüm** görelden tā ki ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2749-2. Elifler sīnede **servüm** ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye **serve** ḳadüñ şimşādını
G2752-1. Dün **serv** gibi ṣalınup ol gül budacıġı / Mestāne-vār eline almış ayacıġı
G2759-4. Görelden **serv** reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi

G2789-1. Ne içün beñzedem **serve** ben ol serv-i ḫırāmānı / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
Mh5-1. Leb-i ḥamrāsı güle ḫande ider nāzlanur / Ḳadd ü bālāsı anuñ **serve** deger nāzlanur
Mh12-7. Ol ḳıyāmet **serv** gibi ṣalınur her bir yaña / Yüzini her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden **servler** / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mh16-7. Yine seyr-i gülşen itmiş ol sehī **servüm** meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine **serv** baş eger
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī **servler** / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol serverān bāġa gele / **Serv** ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele
D37-2. **Serv** gibi ṣalınup her bir yaña aġyār ile / Gözlerüm yaşın benüm āb-ı revān itmek neden

serv-i ābā-pūş [1] Aba giyinmiş servi.

G1244-1. Tenhāca gezer seyr ider ol **serv-i abā-pūş** / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş

serv-i āl [1] Yüce, yüksek servi. *bk. serv-i bülend*

G1495-4. Gözlerüm yaşın dem-ā-dem eyleyen āb-ı revān / Bāġ-ı ḥüsninde görinen **serv-i ālıdur** anuñ

serv-i āzād [2] Dalları doğru ve birbirine bitişik baştan ayağa düzgün ve ölçülü selvi. (Zülfe, 2011: 179)

G814-3. Ṣalın ey **serv-i āzādum** saña mānend bir dil-keş / Bulınmaz ʿarż-ı ḥüsn eyle güzellik çünki fānidür
G1978-2. Baña büyuñ yiter cānā niʾderem fārigam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin **serv-i āzādum**

serv-i ʿar ʿar [3] Yabani servi.

G595-4. Bāġbāna nisbet itme **serv-i ʿar ʿardan** nʾolur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i ṭūbāyı gör
G803-4. Bāġbāna nisbet itme **serv-i ʿar ʿardan** nʾolur / Bāġ-ı ḥüsn içre biten ol ḳāmet-i bālāyı gör
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki teşbīh eyleye boyunı **serv-i ʿar ʿara**

serv-i bāġ u gül [1] Gül ve bağın servisi.

G1739-5. Göñli açılmaz Muḥibbī serv-ḳaddüñ görmese / **Serv-i bāġ u gül** daḥi āb-ı revān eksük degül

serv-i bāġ u gülsitān [1] Gül bahçesi ve bağın servisi.

G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene / Ḳaldurup başın ṭaşra baḳar **serv-i bāġ u gülsitān**

serv-i bālā [5] Uzun servi ağacı. // Sevgilinin uzun boyu.

G280-2. Görüp her **serv-i bālāyı** gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı yoḳ ṣafā virmez çemenden geç
G335-3. **Serv-i bālāsında** gördüm bülbüli / Vaṣf ider ḳaddin be-āvāzı bülend
G1874-1. Çün ḫırāmān-ḳad ile sen **serv-i bālāyı** görem / Nice serlerle müzeyyen olmış ol cāyı görem
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup ol **serv-i bālāya** diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2677-1. Gözi yaşı revān oldı görüp sen **serv-i bālāyı** / Anuñçün ḫāk-i pāyuñda aḳar çaġlayı çaġlayı

serv-i bālā-ḳadd [1] Uzun boylu servi/güzel.

G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām ol **serv-i bālā-ḳadd** / Yüzini ḫākipāyına süre gözden aḳan ṣuyuñ

serv-i bülend [9] *bk. serv-i āl*

G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey **serv-i bülend** / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti **serv-i bülend** / ʿĀrıżuñ āteş aña ḫālüñ sipend
G332-4. Serv gül bāġ içre girdi rūyuñ ile ḳāmetün / Gül ḳızardı serv best oldı eyā **serv-i bülend**
G335-1. Çeşmi gül-berk ü boyı **serv-i bülend** / ʿĀrıżı āteşdürür ḫāli sipend
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū cihānda revān / O boyı **serv-i bülendüm** yüzi bahārumdur
G723-3. Gözüm yaşını cū itdüm ayaġına akıtmaġa / Bugün gülzār-ı ḥüsn içre boyı **serv-i bülend** ister
G755-2. Gözüm yaşı ʿaceb midür benüm her sü revān olsa / Ḫayāl-i ḳaddi bāġ-ı dilde bir **serv-i bülendümdür**
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın / Pāyına yüz sürmege **serv-i bülendin** gözlesin
G2552-5. Göreyim ʿömri anuñ ola kütāh / Boyını nisbet ide **serv-i bülende**

serv-i çemen [4] Çemen servisi.

G419-1. **Serv-i çemen** eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḥi anuñ ne cānı var
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm **serv-i çemenden** ne biter / Lüʾlüʾ dişüñ var iken dürr-i ʿAdenden ne biter
G1454-4. Ābü gül **serv-i çemen** sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı var illā münāsib bārī yoḳ
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin sen / Yāḫūd nāz ile reftāre gelen **serv-i çemensin** sen

serv-i dil-ārā [5] Gönül alan servi/güzel.

G409-1. Vaṣlına el virmeyen **serv-i dil-ārādan** nʾolur / Būseye cān almayan laʿl-i şeker-ḫādan nʾolur
G411-1. Kūyuñı göster baña fīrdevs-i aʿlādan nʾolur / Ḳaddüñi kim görse dir **serv-i dil-ārādan** nʾolur

G656-2. Cū gibi her yaña olur gözinüñ yaşı revān / Nāgehān göñlini kim **serv-i dil-ārāya** virür
G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken ārām / Sevüp bir **serv-i dil-ārāma** düşdi
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Ṣīve vü reftārdur **serv-i dil-ārādan** ġaraż

serv-i dil-cū [1] Gönül arayan, çeken servi/güzel.

G2285-1. Dilā bir **serv-i dil-cūya** baḳarsın / Hemān pāyına şu gibi aḳarsın

serv-i dil-keş [1] Gönül çekici servi/güzel.

G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri şehlā gibi / Gelmeye bir **serv-i dil-keş** ol ḳadd-i bālā gibi

serv-i gül [1] Gülün servisi.

G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / **Serv-i gül** dirsem revādur belki miḥnet ṭaġıdur

serv-i gül-endām [1] Gül endamlı servi/güzel.

G2421-5. ʿIşḳ bāġında Muḥibbī gibi bülbül yaraşur / Oḳıya medḥ ü şenā **serv-i gül-endāmlara**

serv-i ḫırām [25] *bk. serv-i ḫırāmān, serv-i revān*

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey **serv-i ḫırām** / Zaḫm ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey **serv-i ḫırām** / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey **serv-i ḫırām** / Ḥaşre dek ẕevḳ ü şafā sīne-i şad-çāke gelür
G438-3. Dīdemi ferş-i rehüñ eyleyem ey **serv-i ḫırām** / Pāyuña ḫayf degül mi ki başup ḫāke çıḳar
G625-5. Bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan eylese ol **serv ḫırām** / Pāyına yüz süreyin dīde-i giryānumdur
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey **serv-i ḫırām** / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G714-3. Ayaġuña aya **serv-i ḫırāmum** / Gözüm yaşı aḳar āb-ı revāndur
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥüsn içre eger seyr itse ol **serv-i ḫırām** / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G910-2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm **serv-i ḫırāmum** / Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanıḳdur
G1021-4. Sen boyı **serv-i ḫırāmuñ** pāyına şular gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde cūlar olup çaġlar
G1242-5. Serv-ḳaddüñ yādına gülşende ey **serv-i ḫırām** / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1248-4. İrişmez el çün ol **serv-i ḫırāma** / Ḫayālin ḳılayum her şeb der-āġūş
G1658-4. Ben niyāz itsem senüñ ḳarşuñda ey **serv ḫırām** / Sen daḥi reftāre gel gülşende bir dem nāz ḳıl
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey **serv-i ḫırām** / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya şal
G1894-2. ʿĀlem-i fırdevse de girsem göñül eglencesi / Bulmaz ey **serv-i ḫırāmum** sensin eglencem benüm
G2184-4. Ey bāġbān baḳmaz idüñ serve bir daḥi / Görsen çemende ol boyı **serv-i ḫırāmı** sen
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm ayā **serv-i ḫırām** / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2240-1. Diñüz ol **serv-i ḫırāma** cevre āheng eylesün / Ḫūn-ı dilden sa'īd-i sīmīni hem-reng eylesün
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü **serv-i ḫırām** ola / Ol şunmayınca içer isem mey ḥarām ola
G2479-2. Ger bāġa vara şu gibi yaşum revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o **serv-i ḫırām** ile
G2689-1. Her kim ki göre seyr ider ol **serv-i ḫırāmı** / Göz yaşını yolına revān ide tamāmı
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı yolında cismüm ey **serv-i ḫırām** / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
Mh11-4. Sāyesin şalsa n'ola ben ḫāke ol **serv-i ḫırām** / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa ol **serv-i ḫırām** / Yād olanlar dem-be-dem yanında bulur iḥtirām
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ ey **serv-i ḫırām** / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām

serv-i ḫırāmān [14] Kâmet-i mevzûn mahbûbeden kinayedir. (Ş. Sami, 2010: 1060) *bk. serv-i ḫırām, serv-i revān*

G127-1. Aġlasam ḳan aġlasam **serv-i ḫırāmānum** görüp / Dostlar ʿayb eylemen ḫāk-i girībānum görüp
G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı yaşum her ṭaraf / Bāġ-arā reftār ider **serv-i ḫırāmānum** görüp
G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir **serv-i ḫırāmān** oldı ṭut
G186-2. Eşk-i çeşmüm aḳmadı her bir yaña cūlar gibi / Görmeyince ol boyı **serv-i ḫırāmānı** dürüst
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / Pāyına yüz sürüp ol **serv-i ḫırāmāna** ilet
G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül şaçuñ efkendesi / Eyle gülşen seyrini **serv-i ḫırāmānum** meded
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden şu gibi her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül **serv-i ḫırāmān** ḳandadür
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile cānānumdurur / Ol benüm çoḳ sevdügüm **serv-i ḫırāmānumdurur**
G432-1. Ḫānesinden her ḳaçan **serv-i ḫırāmānum** çıḳar / Gözlerüm yaşı revān olup bile cānum çıḳar
G541-1. Ḳadd ü bālāña senüñ **serv-i ḫırāmān** ezilür / Nitekim leblerüñe ġonce-i ḫandān ezilür
G551-3. Ṣalınsan nāz ile **serv-i ḫırāmānum** baña ḳarşu / Ḳıyām itseñ seni her kim göre aydur ḳıyāmetdür
G674-3. Gel ey **serv-i ḫırāmānum** gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm zādedür āḫır görürsin pāya düşmişdür
G914-1. Ey gül yañaġuñ ol gül-i ḫandānuma beñzer / Ey serv **serv-i ḫırāmānuma** beñzer
G917-3. Gül çemen taḫtında dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i şabā **serv-i ḫırāmānı** oḳur
G1017-4. Ṣalın **serv-i ḫırāmānum** çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile her dem ser-i kūyuñ şulanmışdur
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī yine cū oldı aḳar / Beñzer ol ʿārıżı gül **serv-i ḫırāmān** görinür
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ yādına **serv-i ḫırāmānum** benüm / Göz yaşı pāyuña her dem cūlar olup çaġlamış

G1323-5. Muḥibbī ḫākipāyuña gözi yaşın revān itdi / Neden **serv-i ḫırāmānum** idemezsin o mādan ḥaẕẕ
G1456-1. Bāġa vardum āh ol **serv-i ḫırāmān** anda yoḳ / Ol leb-i ġonce ʿizārı verd-i ḫandān anda yoḳ
G1683-3. Gel ey **serv-i ḫırāmānum** gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile olam vāṣıl
G1783-1. Seyre çıḳsa nāz ile **serv-i ḫırāmānum** benüm / Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm
G1802-1. Gülşen-i ḥüsn içre sen **serv-i ḫırāmānsın** begüm / Aġlayup āh eylesem gül gibi ḫandānsın begün
G1901-5. Gözlerüm yaşı revān oldı gel ey rūḥ-ı revān / Göreyim bir kez seni **serv-i ḫırāmānum** benüm
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp **serv-i ḫırāmān** ḳaddüni / Pāyuña cūlar aḳıtdum şöyle giryān olmışam
G2102-1. Üstüme sāye şalan **serv-i ḫırāmāndur** gelen / Bir yañadan dīdeden cūy-ı firāvāndur gelen
G2123-3. Bu göz yaşını cū yirine eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda **serv-i ḫırāmān** degül misin
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd ile dermānuñ içün / Ebr döke yaşını **serv-i ḫırāmānuñ** içün
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını ṭañ mı bu Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan şalına ol **serv-i ḫırāmān**
G2237-4. Benüm **serv-i ḫırāmānum** gözüm yaşına baḳmazsın / Ki bilmez olmasa teşne kişi āb-ı revān ḳadrin
G2245-1. Gülşende diñ ol **serv-i ḫırāmāna** şalınsun / Āhum yiline ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2258-1. Ṭoġrı dir ḳaddüñ görüp **serv-i ḫırāmāndur** diyen / La ʿlüñe rengīn dimiş la ʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2272-2. Gel ey **serv-i ḫırāmānum** beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl seyl olur bir gün ġaribüñ çeşmi ābından
G2297-2. İder ṭāvūs-veş cevlān boyı **serv-i ḫırāmāndur** / Gören reftārını eydür meger kebg-i deridür bu
G2346-1. Bu bendeñi ey **serv-i ḫırāmānum** unutma / Dil-ḫasteñi ey lebleri dermānum unutma
G2519-1. Bezm-i mey eylemişem dün gice cānānlar ile / Nice cānānlar ile **serv-i ḫırāmānlar** ile
G2534-1. Gel ey **serv-i ḫırāmānum** otur bir dem revān olma / Ölürem boynuña ḳanum gözümden gel nihān olma
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ yine cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar **serv-i ḫırāmān** oynına
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb **serv-i ḫırāmān** üstine
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / Üstine sāye şalar **serv-i ḫırāmān** büyidi
G2688-4. Seḥer-geh jāleler aşmış durur güller ḳulaġına / Nesīm-i ṣubḥ ile oynar görün **serv-i ḫırāmānı**
G2749-1. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol **serv-i ḫırāmānı** / Aḳıtdum pāyına cūlar ḳılup bu çeşm-i giryānı
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben ol **serv-i ḫırāmānı** / Yürür gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni

serv-i Ḫıṭā [1] Hıta servisi.

G881-4. Ey boyı **serv-i ḫıṭā** maḥbūbı bu yaşum revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Amūlar mıdur

serv-i ḫoş-bālā [1] Güzel boylu servi.

G664-2. Gerçi bir ezādadur ammā şalınsañ nāz ile / Saña ḳul olmaġa kendin **serv-i ḫoş-bālā** şatar

serv-i ḫoş-reftār [1] Tatlı yürüyüşlü servi.

G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm ḳılsun o dildār seyr / Cūy-ı eşküm eylesün ol **serv-i ḫoş-reftār** seyr

serv-i ḫūbān [1] Güzeller servisi.

G1004-1. Ḫūblar gerçi cihān içre firāvān iñler / Līk ol āfet-i cān **serv-i ḫūbān** iñler

serv-i ḳabā-pūş [1] Kaftan giyen servi/güzel.

G1292-1. Görinse tā ki ol **serv-i ḳabā-pūş** / Gider ṣabr ile dilden ṭāḳat u hūş

serv-i ḳāmet [7] Doğru, uzun, düzgün boylu servi/güzel.

G196-1. Görinmez olalı ol **serv-i ḳāmet** / Ḳopar fırḳatle başuma ḳıyamet
G245-1. Belā imiş baña ol **serv-i ḳāmet** / Ḳoparır başuma her dem ḳıyāmet
G246-3. Mü'ezzinler yine ḳāmet getürdi / Ḳıyām itdi meger ol **serv-i ḳāmet**
G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm ben ol **serv-i ḳāmetüñ** / Almamışdı hīç kes ṭūbī vü cennetden ḫaber
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören dir **serv-i ḳāmetdür** / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G1035-2. Ṣalınsa nāz ile ol **serv-i ḳāmet** / Gözümüñ yaşı pāyında revāndur
G2141-2. Ben gözlerüm yaşını āb-ı revān ideyim / Nāz ile bāġa gelsün ol **serv-i ḳāmet** olsun

serv-i nāz [11] Nazlı servi/güzel.

G573-2. Sen **serv-i nāzı** görsem olur revān sirişküm / Serv ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol **serv-i nāzum** seyridür
G866-1. Bir **serv-i nāzı** sevdüm gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G943-1. Ol **serv-i nāz** bāġa ḳaçan kim revān olur / Pāyına gözümüñ yaşı ol dem revān olur
G1085-2. Cennete ḥūrā eger bin nāz ile ḳılsa ḫırām / Bir ḳadem ol **serv-i nāzum** gibi reftār eylemez
G1206-3. Gözi yaşını revān eyler göñül bī-iḫtiyār / Her ḳaçan ḳāmet getüre bāġ-arā ol **serv-i nāz**
G1382-3. Ol **serv-i nāz** eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G2255-4. Leylī şaçuñ zencīrini ṭaḳ boynuma ey **serv-i nāz** / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn
G2262-2. Nāzuñ arturduñ yine günden güne ey **serv-i nāz** / Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın
G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem ṭañ mı **serv-i nāzuma** / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2507-1. ʿArżuḥāl it ey göñül gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it var o **serv-i nāzuma**

serv-i nāz-ı gül [1] Gülün nazlı servisi.

G1845-1. Ol **serv-i nāz-ı gül** gibi dāim küşādeñem / Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec-nihādeñem

serv-i raʿnā [1] Güzel servi.

G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / Velī sen **serv-i raʿnāya** dil ü cāndan esīr oldum

serv-i reftār [1] Yürüyen, salınan servi/güzel.

G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol **serv-i reftāruñ** / Ki ne dāmen ola vāḳıf ü ne ḫod pīrehen āgeh

serv-i revān [29] *bk. serv-i ḫırām, serv-i ḫırāmān*

G163-4. Sāye ṣalsan n'ola ben ḫāke āyā **serv-i revān** / Sāye ṣalmaya münāsibdür şehā rūy-ı türāb
G442-1. Bāġda açıldı gül cān u cihānum ḳandadur / Cūlar aḳdı dīdeden **serv-i revānum** ḳandadur
G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki ol **serv-i revānedür** / Anuñ içün pāyına yaşum revānedür
G658-1. Kim ḫayāl-i dilde bir **serv-i revānın** gezdürür / Pāyına lā-büd anuñ eşk-i revānın gezdürür
G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum ṭūṭiyā-veş ḫūrīler / Çünki sen **serv-i revānun** ayaġı ṭopraġıdur
G746-1. Yüzi gül ġonce-leb **serv-i revāndur** / Gözüm yaşı ayaġına revāndur
G765-4. Ḫʷābda görsem ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi ol **serv-i revānum** tāzeler
G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil ḳaddi olaldan muʿtedil / Ṭūbi olupdur münfaʿil **serv-i revānum** ḳandadur
G812-1. Gül-ġonce ḫandāndur çemen **serv-i revānum** ḳandadur / Olmadı rāḥat cān u ten ārām-ı cānum ḳandadur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā sehī **serv-i revānumdur**
G1134-5. Görelden berü ol **serv-i revānı** / Gözüm yaşı dursa bir dem olmaz
G1283-3. Ey benüm **serv-i revānum** ṣorma ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1486-3. Ḫak-i pāyuña revān olmazdı ey **serv-i revān** / Gözlerüm yaşı ger olmasa hevā-dāruñ senüñ
G1592-1. Bir gün ol **serv-i revāna** cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1642-2. Ṣalmaduḳca ḫırāmāni gözüm yaşını cū eyler / Ḫırāmān-kadd ile **serv-i revānı** baña ögretmeñ
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken **serv-i revān** ḫācet degül / Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān ḫācet degül
G1702-1. Ṣalınup nāz ile ey **serv-i revānum** gitme gel / Ölürem yoḳsa düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey **serv-i revān** / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün / Ṣalınur bir lebi ġonce boyı **serv-i revān** gördüm
G2049-1. Binsün ol **serv-i revān** itsün ṣitāb eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ ḥāli olmışdur ḫarāb eglenmesün
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür / Anı bu ḫāle bıraḳmadı meger **serv-i revān**
G2097-2. Gāh ki sünbüllerini ruḫlaruña ṭaġıdup / Gāh ey **serv-i revānum** nāz-ı şimşād idesin
G2126-1. Rāstī ḳāmetüñi gördüm ayā **serv-i revān** / Pāyuña gözlerümüñ yaşı revān oldı revān
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp seyr eylemez / Ḳanda ögrendi bu ser-keşligi ol **serv-i revān**
G2187-2. Ḳāmetüñ **serv-i revān** ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa yār olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın ol **serv-i revān**
G2301-3. Gözüm yaşı benüm **serv-i revāndur** / Aḳar kūyuñda olmış āb-ı Āmū
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / Her elif kim çekmişem **serv-i revāndur** tāzece
G2397-2. Saña duʿālar eyleye el ḳaldurup çenār / Bāġa revāne olsan ol **serv-i revān** ile

serv-i sebz [1] Yeşil servi.

G677-4. **Serv-i sebzüñ** yoḳdurur bār-ı taʿalluḳdan eli / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur

serv-i sehī [38] Düzgün, doğru servi/güzel.

G13-2. Ḳabrüm üzre gelicek nāz ile ey **serv-i sehī** / İdeler saña duʿā cümle kiyāhum şanemā
G59-3. Yaraşur **serv-i sehī** gibi ṣalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫil ʿatdür saña
G94-1. Dil gider gülşene görmege ruḫuñ hemçü ṣabā / N'ola ey **serv-i sehī** gösteresin rūyuñ baña
G305-3. Serve beñzer dimezem ḳāmetüñ ey **serv-i sehī** / ʿĀrıżuñ eylemişdür gül-i terden tercīḥ
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş ṣalınmaġı **serv-i sehī** / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle andan ögrenür
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı **serv-i sehīnüñ** pāyına / Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı yine / Meger ol **serv-i sehī** dilber-i dil-sūz gelür
G655-1. Nigāruñ ḳāmeti **serv-i sehīdür** / Yanında servi ögmek kütehidür
G786-1. Ṣaçı sünbül ʿārıżı yārüñ gül-i ḥamrā giçer / Bāġ-arā **serv-i sehīden** ḳāmeti aʿlā giçer
G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / Tā **serv-i sehī** ögrene senden ṣalınışlar
G928-2. Dūr olsun ger gözümden ey boyı **serv-i sehī** / Ġarḳa virür ʿālemi dehri bu çeşm-i eşk-bār
G1023-1. Boyı gülşende bir **serv-i sehīdür** / Yüzi gün ʿālemüñ alnı mehidür
G1028-1. Benüm meylüm çün ol **serv-i sehīdür** / Velī vaṣfında bu dil kütehidür
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile āh eyler isem / Nitekim **serv-i sehī** ḳadd-i bülendin yeñemez
G1258-2. Sen **serv-i sehī** ḳaddi ʿarʿar āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün yaş
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke ol **serv-i sehī** / Ṭāliʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it şu gibi / Bir boyı **serv-i sehī** māh-liḳā ister iseñ
G1756-3. Şu gibi aḳıt gözlerünüñ şuyını her dem / Ol **serv-i sehī** ayaġına āb-ı revān ol
G1866-2. Yoġ iken daḫi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı **serv-i sehī** lāle-ruḫa dil baġladum
G1894-4. Bir boyı **serv-i sehīnüñ** ḥasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı yeñilmez oldı çeşmüm nem benüm
G2020-1. Kimse ol **serv-i sehīden** ayru bir gün olmasun / Her yañadan gözleri yaşı aḳup ḫūn olmasun
G2050-4. Cāme-i sebzin giyüben ṣalınur **serv-i sehī** / Cūylar her bir yaña olmış ayaġına revān
G2102-2. Ben nice teşbīh idem bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice **serv-i sehī** bir māh-ı tābāndur gelen
G2124-3. Gözlerüm yaşı olursa n'ola pāyuña revān / Ḳarşuma **serv-i sehī** gibi ḫırāmān olasın

G2126-2. Şalınup gülşene gel benden ola **serv-i sehī** / Cilveler eyle görüp reşk ide ṭāvūs-ı cinān
G2239-2. Gāh gül göster ü geh sünbül āyā **serv-i sehī** / Nāz ile gāhi gehi şīve-i şimşād idesin
G2248-4. Sen **serv-i sehī** gibi ṣalın nāz ile her sü / Ben āh ideyin ḳarşuña ḳo bir eşer olsun
G2309-4. Anuñ içün cū olup bu göz yaşı olur revān / Ey boyı **serv-i sehī** reftāruñ eyler ārzū
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / Yüz sür ol **serv-i sehī** ger gele reftāre be-gū
G2414-4. Bāġda **serv-i sehī** ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti Yoḳdur anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2472-1. Ol boyı **serv-i sehī** içün olup āvāre / Beñzedürsem ne ʿaceb göz yaşını enhāra
G2508-1. Didüm **serv-i sehī** gibi ṣalınsun ḫüsn bāġında / Ḳoñ aḳsun gözlerüm yaşı benüm her dem ayaġında
G2541-5. Ol boyı **serv-i sehīnüñ** pāyına īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada
G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey **serv-i sehī** / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol yār gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide **serv-i seh**i
G2687-1. Ol **serv-i sehī** nāz ile bir kez ṣalınaydı / Yolına anuñ cān revān itmege neydi
G2725-5. Bu Muḥibbī yaşını āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle ṣalın ḳarşuma ey **serv-i seh**i
G2790-2. Ben nice itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān / Ṣalınur her ṭarafa nāz ile ol **serv-i seh**i

serv-i sehī-ḳad [2] Düzgün, doğru boylu servi/güzel.

G248-7. ʿArż ide Muḥibbī ḳāmetin ol **serv-i sehī-ḳad** / Pāyına gözüñ yaşını cūy eyle revān it
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i gūyā olayın / Baña bir **serv-i sehī-ḳadd** ü ruḫı verd gerek

serv-i sehī-veş [1] Düzgün, doğru servi gibi.

G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse yine **serv-i sehī-veş** / Yir yir Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa

serv-i semen [3] Semen servisi.

G951-2. Bülbülem tā Ṣubḥ olınca āh u efġān eylerem / Çünki ol **serv-i semen** gülzārı gördüm bir naẓar
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey **serv-i semen**
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti **serv-i semen** / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden

serv-i semenber [1] Yasemin göğüslü servi/güzel.

G1034-1. Görüp ḳaddüñi ey **serv-i semenber** / İdüp reşk oldı ṣad-pāre ṣanavber

serv-i ser-efrāz [6] Başını yükselten/dik tutan, mümtaz servi/güzel.

G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol **serv-i ser-efrāze** / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol **serv-i ser-efrāze** / Dıraḫt-i sidreye sāye ṣalar tāze budaġum var
G1167-4. Eger nāz ile seyr-i bāġa gelse / Ḳoya pāyına ser **serv-i ser-efrāz**
G1188-1. Ḫırāmān ol yür'ey **serv-i ser-efrāz** / Yaraşur her ne deñlü eyleseñ nāz
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña **serv-i ser-efrāzum** benüm
G2575-5. Ey Muḥibbī gözinüñ yaşını ḳıl āb-ı revān / Ola kim ṣalınup ol **serv-i ser-efrāz** gele

serv-i sīm-endām [1] Gümüş endamlı servi/güzel.

G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān / Görmeseydük ṭoġrılıḳ ol **serv-i sīm-endāmda**

serv-i sīmīn [1] Gümüşten servi.

G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol ḳıyāmet ʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān ya **serv-i siminüm** gibi

serv ü ʿar ʿar [4] Servi ve ardıç ağacı.

G5-4. Kiminüñ ḳaddini ḳıldun **serv ü ʿar ʿardan** yüce / Gözleri yaşın kiminün cūy-ı enhār eyledüñ
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ ya **serv ü ʿar ʿar** / Anuñ cevri mi çoḳ yā bende nāle
G2694-3. Görüp ṭūbī boyını **serv ü ʿar ʿar** / İkisi reşk odından şındı düşdi
Tb1-22. Ṭal ʿatı ḫüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ **serv ile ʿar ʿardan** laṭīf

serv ü çenār [4] Servi ve çınar.

G531-2. Ḳadd ü reftāruña **serv ile çenār** eyler du ʿā / Lāle ruḫsāruña ḫūrşīd-i ḫāver imrenür
G1385-1. Geldi benefşe ḫaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ yiter çemende **serv ü çenāra** yir yoḳ
G1927-1. Bāġ-ı ḫüsn içre boyuñ **serv ü çenārumdur** benüm / Aña ḳarşu göz yaşı aḳar bıñarumdur benüm
G2199-4. Öykinürse boyuña **serv ü çenār** / Her biri ḳurısın ḳadīd olsun

serv ü gül [1] Servi ve gül.

G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / **Serv ü gül** yirine ey dil anı seyrān eyle

serv ü gül ü nergis [1] Servi, gül ve gül.

G2070-3. Her ṭaraf **serv ü gül ü nergis** benefşe yāsemen / Şimdilik ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsumān

serv ü lāle [1] Servi ve lale.

G1379-1. Sinemi dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Şanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif

serv ü nergis ü gül [1] Servi, nergis ve gül

G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / **Serv ü nergis gül** diküp hergiz tecemmül itmeye

serv ü şanavber [3] Servi ve çam fıstığı ağacı.

G524-1. Yüzüñe beñzemez hīç bir gül-i ter / Boyuña eşk ider **serv ü şanavber**
G955-2. Gözüñ nergis yañaġın gül olaldan / Boyuña bendedür **serv ü şanavber**
G1563-1. Gülşen içre ḫaddüñe beñzer gül-i ter görmedük / Bāġda ḳaddüñ gibi **serv ü şanavber** görmedük

serv ü şanavberest [1] Servi ve çam fıstığı ağacı gibi.

G209-1. Kūy-ı cinān ü ḳāmeti **serv ü şanavberest** / Gözüm yaşı da anda aḳar āb-ı kevṯerest

serv ü semen [3] Servi ve yasemin.

G856-1. Reyāḥin şāhınuñ taḫtı çemendür / Gelen dīvānına **serv ü semendür**
G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül **serv ü semen** āb u revān / Revnaḳ-ı gül demidür seyrini ḳıl var çemenüñ
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin **serv ü semenden** / Dil-cū ḫaṭuñı yeg görürem bāġ ü çemenden

serv ü şimşād [5] Servi ve şimşir ağacı.

G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz **serv ü şimşād** istemez / Eylesem ben ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı yād
G350-3. Olur şermende gül görse yüzüñi / Ṭapu ider boyuña **serv ü şimşād**
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī mi ʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter yā **serv ü** yā **şimşād** olam
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç **serv ile şimşāddan**
G2607-2. Ḫırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki seyr ider / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ **serv ü şimşādı**

serv-dāl [3] Servi dalı. *bk. ḫayāl-i serv-dāl*

(serv-dālem [1], serv-dālum [2])

G940-4. Yitürdüm ʿaḳl-ı dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir **serv-dālum** var
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir **serv-dālum** var / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge ḫālüm var
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir **serv-dālem** ben / Didi cūlar mıdur yaşuñ didüm āb-ı zülālem ben

server [12] *Far.* Reis, seyyid-i kavm, bir taifenin başı, ulusu. (E. Tevfîk, 1890: 547)

(server [1], serverden [1], serveri [5], serveridür [3], serverler [1], serverleri [1])

G23-1. Nebiler **serveridür** çün Muḥammed / Mübārek ismidür hem daḫi Aḥmed
G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn **serveri** / Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden yaña / Aḳdı şan şudur ol **serverden** yaña
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler **serveri** / Devlet-i sermed bulur her kim ki şuna saña dest
G359-1. Nebiler **serveridür** çün Muḥammed / Anuñ bir adına da dirler Aḥmed
G604-2. Tekebbürle ḳaçan giyse külāhın / Gören dir bu güzeller **serveridür**
G670-1. Yiter eşküm yanumca baña leşker / Olursam ṭañ mıdur ʿuşşāḳa **server**
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice **serverler** seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1601-3. Cānını ḳurbān ider remz ile ehl-i dillerün / Ey güzeller **serveri** ḫoşdur kemāli ḳaşuñuñ
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller **serveri** / Dostum ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2708-1. Sen Resūl-ı Ḥaḳḳsın vü hem enbiyānuñ **serveri** / Dīne getürdüñ nice ʿisyān iden kāfirleri
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān **serverleri**

serverā [11] *Far.* Ey sevgili.

G4-6. Cürm ü ʿisyānum bürūndur gerçi ḥadden **serverā** / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü ṣabā / **Serverā** serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G79-4. **Serverā** servi nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt var anuñ arż u semā
G226-1. **Serverā** ḳaddüñ yanında serv best / Ḫoş dimişler dest-ber-bālā-yı dest
G535-4. **Serverā** pāyuñda her kim gördi eşküm seylini / Didi kim kūyuñ iḫāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G605-1. **Serverā** ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / Yā ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G653-3. **Serverā** ḳaddüñ görüp derd ile ger āh eylesem / Eşk-i çeşmüm cūş ider emvāc-ı deryādan giçer
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra **serverā** senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān ṭurmaz muttaṣıl
G1692-3. Serv gibi **serverā** itseñ gülistān seyrini / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
G2286-1. **Serverā** serv-ḳāmet olmışsın / Ṭoġrusı bu ḳıyāmet olmışsın
G2767-1. **Serverā** oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / Ṭurmaz iñler bu göñül derd ile dolāb gibi

serverān [1] *Far.* Reisler; ulular. / Sevgililer.

Mr17-11. Her ḳaçan seyr ide ol **serverān** bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele

serverlik [2] Başlık, riyaset. (Ş. Sami, 2010: 1061)

G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / Baş açıḳ **serverlik** ider ʿāleme sulṭān olur
G2131-2. ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye ol ʿālemde **serverlik** yolın

serv-ḳad/serv-ḳadd [68] Servi boylu. *bk. serv-ḳāmet*

bk. nihāl-i serv-i ḳadd, serv-ḳad-i/serv-ḳadd-i bālā, serv-ḳad-i bülend, serv-ḳad-i dil-cū, serv-ḳad-i mevzūn, serv-ḳad-i nev-reste, serv-ḳad-i reftār, serv-ḳad-i yār

(serv-ḳad [6], serv-ḳadd [12], serv-ḳadde [2], serv-ḳaddi [7], serv-ḳaddin [1], serv-ḳaddine [1], serv-ḳaddini [3], serv-ḳaddler [4], serv-ḳaddüñ [19], serv-ḳaddüñe [1], serv-ḳadi [3], serv-ḳadlar [1], serv-ḳadler [5], serv-ḳadsin [1], serv-ḳadüñ [2])

G20-1. Sen **serv-ḳaddi** görmeyeli ey gül-i raʿnā / تالله لقد طلت الاشوق علينا
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile varam hemçü ṣabā / Serverā **serv-ḳadüñ** ʿarż ide bir kerre baña
G128-3. **Serv-ḳaddini** görüp oldı gözüm yaşı revān / Göñlüm āvāredür ol zülf-i semen-sāya düşüp
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm yine bir **serv-ḳadd** / Bed-naẓardan saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G362-6. **Serv-ḳaddüñ** görinür bālā vü ṭūbādan yaña / Leblerüñ cānā ṣarāb u āb u kevṯerden leẕīẕ
G385-3. **Serv-ḳaddüñe** eger ʿāṣıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden yüz buldı her an ṣarmaṣur
G442-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / **Serv-ḳad** ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadür
G513-2. Ger kenāre gelmez ise çāre ne ol **serv-ḳadd** / Ḳani ümm dāim ḫayāli çünki āġūṣumdadur
G531-4. **Serv-ḳaddüñ** her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet gelür şimşād u ʿarʿar imrenür
G634-1. Bir **serv-ḳad** ü lāle-ḫad ü sīm-bedendür / Bülbüllerini iñledici ġonce-dehendür
G640-2. **Serv-ḳaddüñ** ile daʿvi eylemiş / Bid işidüp yüzine ḫançer çeker
G665-5. Kūyuña varsa Muḥibbī **serv-ḳaddüñ** isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya düşer
G691-4. **Serv-ḳaddine** müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G770-1. **Serv-ḳadlar** evvel elden iḫtiyārum aldılar / Aḳıdup āḫır gözümden cūybārum aldılar
G832-1. **Serv-ḳaddini** ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G911-2. **Serv-ḳadsin** pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül yoluñda böyle cān aḳar
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī gel temāşā it bugün / **Serv-ḳadler** ṣalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G1058-1. Her ḳaçan ol **serv-ḳadd** gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan yaşlar
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede ol **serv-ḳadi** yāda getür
G1087-5. Ol **serv-ḳaddi** gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgūn-ı eşk düşdi ṭutup yeñilmez
G1093-2. **Serv-ḳaddüñ** sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1107-1. **Serv-ḳaddüñ** göreli göz yaşı kendin yeñemez / Dūd-ı āh ile bu dil nāle kemendin yeñemez
G1200-4. Göreli ol **serv-ḳadi** cāmiʿ-i ḥüsn içre āh / Ḳāmet ide diyü nāgāh biz iḳāmet beklerüz
G1224-4. İrmedüñ ol **serv-ḳadüñ** vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz şuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G1242-5. **Serv-ḳaddüñ** yādına gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī'nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1278-3. Baş çekmiş **serv-ḳaddüñ** ḫusrevā / Sidreden ḳaddüñi bālā eylemiş
G1292-5. Muḥibbī **serv-ḳadler** ḥasretinden / Elif çek sīneñe eyle der-āġūş
G1341-3. Laʾl-i nābuñ anıcaḳ ḫūn-ı ciger eyledi cūş / **Serv-ḳaddini** görüp oldı gözüm yaşı seriʿ
G1353-1. **Serv-ḳaddüñ** ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde yaḳdum tāze dāġ
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı şu gibi / Düşeli ol **serv-ḳad** nā-mihribānumdan ırağ
G1427-4. Gülşen-i ḫüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / **Serv-ḳaddüñ** gibi bir serv bu dünyāda yoḳ
G1447-1. **Serv-ḳadler** pāyına kim dir saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1508-4. Ol **serv-ḳadi** bāġ-ı ḫüsnde görüp gözüm / Didi ki yaşum pāyına anuñ revān gerek
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi ey **serv-ḳadd** meded / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ yine bir **serv-ḳaddüñ** pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī yaşumı cārī görüp ol **serv-ḳadd** / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzer ʿayn-i mül
G1669-4. **Serv-ḳaddler** ḥasretinden bir elif çek sīneye / Giceler tā ṣubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1690-1. **Serv-ḳaddüñ** var iken serv-i revān ḥācet degül / Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān ḥācet degül
G1739-5. Göñli açılmaz Muḥibbī **serv-ḳaddüñ** görmese / Serv-i bāġ u gül daḫi āb-ı revān eksük degül
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm o **serv-ḳaddi** gül gibi rūyı sevdüm
G1810-2. Başum hevāda şu gibi yaşum hevādadur / Bir **serv-ḳadd** ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1865-4. **Serv-ḳaddler** pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi şu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1866-1. **Serv-ḳadd** dildārı gördüm bāġ içinde iñledüm / Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çalḳadum
G1885-3. Ḥasret ile çekelüm sīnemüze yir yir elif / **Serv-ḳaddler** yirine anı der-āġūş idelüm
G1897-4. Ḥasret ile ġam şebinde sīneme çekdüm elif / **Serv-ḳaddler** yirine anı der-āġūş eyledüm
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam / **Serv-ḳaddüñ** añılup yā zār u giryān olmayam
G1984-1. Gül gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl şād hem / **Serv-ḳaddüñ** bendesidür ʿarʿar u şimşād hem
G1992-1. Bir **serv-ḳaddi** yād idüben bir ġazel didüm / Bālā ḳadini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2015-2. Pāyına bir **serv-ḳaddüñ** göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen
G2065-6. Her ḳaçan gelse ḫayāl-i **serv-ḳaddi** yāduma / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmeti mevzūn içün
G2069-2. Ḫākipāyuña nişār itmek içün ey **serv-ḳadd** / Yüzümi zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2118-1. Çünki gördüm bir naẓar ol **serv-ḳadd** meh-rūyı ben / İki gözümden revān itdüm aḳıtdum cūyı ben
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol **serv-ḳadd** / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi yaş itmek neden
G2247-5. Ey Muḥibbī **sevr-ḳaddin** görse gülşende çenār / El duʿāya ḳaldurur ol ḳāmet-i bālā içün

G2276-5. Her dem Muḥibbī şu gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol **serv-ḳaddüñ** ayaġına çaġlamaġ içün
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam şahbāya ben / **Serv-ḳaddi** var iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2335-2. **Serv-ḳaddi** hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her şuya
G2359-1. Şala ol **serv-ḳad** üstüme sāye / Olur mı ṭañ baña çarḫ ola pāye
G2389-1. Niceye dek derdüñ ile işbu göñlüm aġlaya / **Serv-ḳaddüñ** ayaġına cūlar olup çaġlaya
G2396-1. Sevdügüm bir **serv-ḳadd** nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün yolına başum revāndur tāzece
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile baġruñı dāġ eyleme / **Serv-ḳadler** ẕikri ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2670-1. Ol **serv-ḳadde** nāgāh bu dīde baḳa düşdi / Eşküm revān gözümden pāyına aḳa düşdi
G2670-7. Göz yaşların Muḥibbī döksen ʿaceb degüldür / Ol **serv-ḳadde** nāgāh bu dīde baḳa düşdi
G2707-4. Diler ey **serv-ḳadd** pāyuñı būse / Anuñ içün yaşum ider cüst ü cūyı
G2734-1. Āh kim bir **serv-ḳadd** derdi aḳıtdı yaşumı / Şu gibi ṭaşdan ṭaşa ursam ʿaceb mi başumı
Mr10-9. Şalınur ol **serv-ḳad** çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa yürek gördükde anı nār ile
B196. **Serv-ḳaddüñ** sāyesinde ḫoş giçem dirdüm velī / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi

serv-ḳad-i/serv-ḳadd-i bālā [5] Uzun servi boylu sevgili.

G372-1. Serv n'eyler bāġda ol **serv-ḳadd-i bālā** yiter / Diñ güle açılmasun ol ruḫları ḥamrā yiter
G2307-1. Didüm ol **serv-ḳad-i bālāya** ḳarşu / Bırakı üstüme geh geh sāye ḳarşu
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña belā üzre belā / Çünki virdüñ göñlüñi ol **serv-ḳad-i bālālara**
G2780-1. O kim ey **serv-ḳad-i bālā** felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-**ḳadd-i bālā** ḳocam / Ara yirde bir zinde olmaya tenhā ḳocam

serv-ḳad-i bülend [1] Yüce, yüksek servi boylu sevgili.

G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn içinde / Tā ki Muḥibbī gördi sen **serv-ḳad-i bülendi**

serv-ḳad-i dil-cū [2] Gönül arayan, çeken servi boylu sevgili.

G738-5. Ger revān itse Muḥibbī yoluña baş ne ʿaceb / Cūy iden yaşını **serv-ḳad-i dil-cūyuñdur**
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol **serv-ḳad-i dil-cū** gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar şu gibi

serv-ḳad-i mevzūn [1] Düzgün servi boylu sevgili.

G2455-1. Kim naẓar eyleye ol **serv-ḳad-i mevzūna** / Gözleri yaşı ʿaceb mi ki döne Ceyḥūna

serv-ḳad-i nev-reste [1] Yeni yetişmiş servi boylu sevgili.

G1850-5. Ol **serv-ḳad-i nev-restedür** zülfinde göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür n'idem n'idem āh n'idem

serv-ḳad-i reftār [1] Salınan servi boylu sevgili.

G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın itmiş der-miyān / Nūz ider gelmiş meger ol **serv-ḳad-i reftāre** şevḳ

serv-ḳad-i yār [1] Sevgilinin servi boyu.

G2081-4. İrmeden **serv-ḳad-i yāre** eger ölür isem / Şuyum ışıtmaġ içün serv budaġın yaḳasın

serv-ḳāmet [14] *bk. serv-ḳad/serv-ḳadd*

(serv-ḳāmet [8], serv-ḳāmetdür [1], serv-ḳāmeti [1], serv-ḳāmetler [2], serv-ḳāmetsin [1], serv-ḳāmetüm [1])

G80-2. **Serv-ḳāmetsin** ḳıyām eyle şalın / Reşk ide tā sidreden ṭūbā saña
G225-1. Ḳıyām itse ḳaçan ol **serv-ḳāmet** / Ḳoparur başuma ol gün ḳıyāmet
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı nāgehān / Şöyle beñzer gülşene ol **serv-ḳāmetler** gelür
G921-1. Şalınsa nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne **serv-ḳāmet** olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī **serv-ḳāmetler** gibi / Şalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār şi ʿr
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye şalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol **serv-ḳāmet** arturur
G1394-3. Gelse ḳıyāma dilber beñzetme serve anı / Ne **serv-ḳāmet** olsun ol ḳadd-i ḳıyāmet ancaḳ
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu şeb bir **serv-ḳāmet** meh-liḳāmuz var bizüm
G1839-1. Aḳıtdı gözümüñ yaşın ol **serv-ḳāmetüm** / Ḳāmet getürdi başuma ḳopdı ḳıyāmetüm
G2026-1. Göster boyuñı cānā bir **serv-ḳāmet** olsun / Ne **serv-ḳāmet** olsun ol ḳadd ḳıyāmet olsun
G2286-1. Serverā **serv-ḳāmet** olmışsın / Ṭoġrusı bu ḳıyāmet olmışsın
G2793-1. Gördüm çemende nāz ile ol **serv-ḳāmeti** / Şandum hemān ki başuma ḳopdı ḳıyāmeti
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir **serv-ḳāmetdür** / Dil ü cān derdine laʿlüñ şorarsam ʿayni rāḥatdur

serv-tek [3] *bk. serv-veş*

G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber şalınsa **serv-tek** / Yüz sürer ayaġın öpmege bu çeşm-i eşk-bār
G2714-3. Şaḳın ser çekme ġaflet çeşmini aç / Gerekmez **serv-tek** başuñ hevāyi
G2786-1. Şalınup **serv-tek** gitdi dilümde āh ġam ḳaldı / Gözüm yaşı revān oldı baña ancaḳ elem ḳaldı

serv-veş [3] Servi gibi.

G559-1. **Serv-veş** reftāre gelse göz yaşı her an aḳar / Ġonce-veş güftare gelse çeşme-i ḥayvān aḳar
G934-4. Ger ḳıyām itse olur ẓāhir ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa **serv-veş** ḳopar ḳıyāmet arturur
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup her yaña ḳılsum **serv-veş** reftār şi ʿr

serzeniş itmek [1] Yüze urmaḳ, minnet etmek, başe ḳaḳmaḳ...(Tulum, 2011: 1579)

G2366-3. Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / **Serzeniş itmek** revā mı sīne içinde dile

ses [1] *T.* Kulağa gelen seda, avaz, bâng. (Ş. Sami, 2010: 1061)

ses eylemek, ses itmemek, sesi kesmek

G402-4. Cān çıḳdı meded la ʾl-i lebüñden didüm em ṣun / Güldi didi ölmedi henüz daḫı **sesi** var

ses eylemek [1] Seslenmek. *bk. ses etmek* (TDK, 2011: 2077)

G1228-1. ʿAḳl u ṣabr u hūş gitdiler dilā gel **eyle ses** / Kārbān çünkim revān ola fiġān eyler ceres

ses itmemek [4] Bir şeyi hoş görerek karşı çıkmamak, itiraz etmemek. (TDK, 2011: 2077)

G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / **Ses itme** dilā kim ḥücrede yārān uyur
G1218-5. Nāle ḳılma göñlüñe gelse ḫayāl-i çeşm-i yār / Ḫande bīmār ola **itme** Muḥibbī anda **ses**
G1227-5. Ḫʿāba varmış ḫastedür beñzer nigāruñ gözleri / Ḫʿābdan bī-dār olur gel **itme** ey dil anda **ses**
G1232-3. Sīneye gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār **itme** anda **ses**

sesi kesmek [1] Sözü katetmek, susmak. (Ş. Sami, 2010: 1061)

G1226-6. Ḫʿāba varmışken nigāruñ nergis-i mestānesi / Ey dil-i şūrīde efġān eyleme gel **sesi kes**

setr eylemek [3] Örtmek, niḳābłamaḳ, perdelemek...(Tulum, 2011: 1580)

G22-2. Nice mücrim ḳullaruñuñ cürmini **setr eyleyüp** / Eyledüñ her birine luṭf ü seḫānı sen naṣīb
G181-2. Nice mücrim ḳullarınuñ cürmüni **setr eyleyüp** / Eyledüñ her birine luṭf u ʿatāñı sen nasīb
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ **setr eyleye** ol Settār

Settār [1] *Ar.* Kabâyih-i ibâdı setr ve affeden Cenabıhakk'a vasf olur. (Ş. Sami, 2010: 1062)

G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol **Settār**

settārlıḳ itmek [1] Örtmek, kaptamak.

G1443-3. Gün yüzüñi göremem ṭolar bu gözüm yaş ile / Gāh āhum geh seḥāb-ı zülf **ider settārlıḳ**

ṣevāb [7] *Ar.* Bir amel-i hayra karşı min-tarafillâh ihsan olunan mükâfat. (Ş. Sami, 2010: 1062) *bk. ʿayn-ı ṣevāb, ṣevāba girmek, ṣevāb-ı ḥāc, ṣevāb-ı Kaʾbe*

(ṣevāb [4], ṣevābı [1], ṣevābın [1], ṣevābından [1])

G123-3. Vir zekātı ḥüsnüñi menʿ itme bu dervīşden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun **ṣevāb**
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen **ṣevāb**
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur şürāḥī ḫūnını içmek **ṣevāb**
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʾbe yapmışca **ṣevāb** / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbī'yi neden didüm didi / ʿĀṣıḳı öldürmenüñ bildüm **ṣevābı** var imiş

ṣevāba girmek [7] Sevap kazanmak. (TDK, 2011: 2080)

G309-3. İrgür viṣālüne beni cānā **ṣevāba gir** / Çün görmişem firāḳuñ odiyle ʿaẕāb-ı telḫ
G325-3. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol sen **gir ṣevāba** ben daḫı olam şehīd
G343-3. Gel beni öldür **ṣevāba gir** ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben olam şehīd
G351-4. Nice bir cevr ile hecrüñe doya bu ḫaste-dil / Gel **ṣevāba gir** bugün ḳılġıl beni ḳurbān ʿıyd
G658-3. **Gir ṣevāba** Kaʾbe-i kūyuñda ḳurbān it beni / Nice yıllardur ki bu dil-ḫaste cānın gezdürür
G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle virür zekāt-ı ḥüsnüñi / **Gir ṣevāba** dostum saña duʿā olsun dirüm
G2023-2. Aç yüzüñ göster zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / **Gir ṣevāba** boynuña alma o miskīnler ḫaḳın
G2272-4. Ṣaḳın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḫaẕer eyle / Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çoḳ **ṣevābından**
Mh14-5. Kaʾbe yapdı ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim **ṣevābın** ḳomış artuḳdur Celīl

ṣevāb-ı ḥāc [1] Hac sevabı.

G581-3. **Sevāb-ı ḥāc** olur ḥāṣıl iresüz Kaʿbe kūyına / Ne maḳṣūda ki saʿy itseñ ṣafā ile o ḥāṣıldur

ş̲evāb-ı Kaʿbe [1] Kabe sevabı.

G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ yıḳıḳ göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen ger **ş̲evāb-ı Kaʿbeye**

sevād [2] *Ar.* Siyahlık, karartı. (Ş. Sami, 2010: 1062) *bk. sevād-ı müşk*

G1800-4. Leylī zülfinüñ **sevādını** görüp Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm
G2677-3. Görüp zülfüñi **sevādını** göñül sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi

sevād-ı müşk [1] Müşkün karalığı.

G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi / Yā **sevād-ı müşkdür** dökilmiş anda rāygān

sevdā [103] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1062)

bk. defʿ-i sevdā, dil-i sevdā, evc-i sevdā, ḳara sevdā, reh-i sevdā, sevdālara ṣalmaḳ, sevdālara yeltmek, sevdāya düşmek/düşürmek, sevdā-yı būy-ı zülf, sevdā-yı cāh, sevdā-yı çerāġ, sevdā-yı dil, sevdā-yı ḫām, sevdā-yı ḫaṭ ü zülf, sevdā-yı hevā, sevdā-yı ḫūb, sevdā-yı ʿışḳ, sevdā-yı mizāc, sevdā-yı ser-i zülf, sevdā-yı zülf, sevdā-yı zülf-i dilber, sevdā-yı zülf-i yār, sevdā-yı zülf ü ḫāl, zülf-i sevdā

(sevdā [44], sevdādadur [1], sevdādan [3], sevdādeyem [1], sevdādur [2], sevdālar [4], sevdāların [1], sevdālarını [1], sevdāñ [5], sevdāsı [19], sevdāsına [7], sevdāsında [2], sevdāsından [1], sevdāsındayuz [1], sevdāsını [1], sevdāsiyle [1], sevdāya [4], sevdāyı [5])

1. Aşk, şeydalık, iptilâ.

G2-5. Muḥibbī ṭarḥ ḳıl dilden bu hāy u hūy u dārāyı / Saña ancaḳ bu **sevdādan** belā vü ġamdürür ḥāsıl
G24-1. ʿAceb bilsem nedür başumda **sevdā** / Olupdur cān u dil anuñla şeydā
G91-3. Leylī şaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḫaṭṭuñ hevesi eyledi başum ṭolu **sevdā**
G180-1. Başda **sevdā** dilde ġavġā gözde āb / Kim ṣora ḥālüm direm ġāyet ḥarāb
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir **sevdāsı** var / Şemʿyanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G263-4. Eksük olmaz başda **sevdā** dilde āteş gözde yaş / Aña raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G269-1. Olupdur ʿışḳ çün **sevdāya** bā ʿiş / Bulursa ṭañ mı ʿālemde ḥavādiş
G280-6. Gözüñ yaşına beñzer dürse o maḳṣūduñ ey ḫᵛāce / Sefer ḳıl berre bu **sevdā** ile baḥr-i ʿAdenden geç
G290-1. Çünki **sevdāñ** ile sevdā-yı mizāc / Oldı dil yoḳdur aña hergiz ʿilāc
G319-3. Geldi **sevdā** başuma dīvāneyem / Işşı itmez baña şimdengirü pend
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında **sevdā** eyledi / Vādī-i ʿışḳ içre anuñ şanmañuz ārāmı var
G497-5. Dostum **sevdāñ** ile baş ḳalduram / Her ḳaçan kim çala İsrāfīl ṣūr
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol māh-peyker depredür / Cān u dil **sevdāların** ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb **sevdāsı** var / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki **sevdāyı** gör
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü **sevdālar** nedür / Pādişāhum dirilürsin ya bu ġavġālar nedür
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile **sevdāya** virür / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G676-2. Ḳanġı dil **sevdā** idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd şanma ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir **sevdāsı** var
G706-3. Ger bahār-ı ḥüsnüñi görse olur dīvāne ol / Her ḳaçan kim nev-bahār olsa başa **sevdā** gelür
G787-3. Baġla zincīr-i ser-i zülfine dīvāne dili / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat başuña **sevdāyı** getür
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki **sevdāyı** gör
G845-3. Bulunmaz arasalar baña mānend / Şehā şehrüñde **sevdāñ** ile meşhūr
G870-4. Işḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu **sevdā** yiter
G894-1. Cān ile göñül ʿışḳuñ elinde girevdedür / Zülfüñ hevāsı çünki ezel başa **sevdādur**
G942-1. Gāh göñlüm ʿışḳı **sevdāsiyle** ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñül ḥayrān olur
G1068-1. Ol siyeh şaç ki misk-i sārādur / Bir dükenmez başumda **sevdādur**
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm ister vaṣlını / Neʿaceb dīvāne olmışdurʿaceb **sevdāsı** var
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte **sevdāñ** ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte **sevdāñ** ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp zülf-i perīşān istemez
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar bu ʿışḳ **sevdāsındayuz**
G1176-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu **sevdā** bilürüz
G1224-1. Ārzū itdüm lebin ḳıldum ser-i zülfin heves / Didi ey bī-çāre olmaz işbu **sevdā** mültemes
G1263-1. Göñlümi **sevdāya** viren zülf-i ʿanber-niz imiş / Cānumı ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı anda ʿivaż / Ḫāşılı yoḳ didi başunda bu bir **sevdā** imiş
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül şaçuñ sevdāsına / Başda **sevdā** dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1351-7. Ey şanem n'itsün eger şorsañ Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında **sevdā** dilde āteş sīne daġ
G1357-2. Başda **sevdā** dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḫālümi şor anı direm işidenlerden ırağ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / Yeg degül midür saña itseñ bu **sevdādan** ferāġ

G1401-5. Leylī zülfin görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ **sevdā** ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1405-2. İrmedüm pāyān-ı zülfe irdi ʿömrüm āḫıra / Nice yıllardur bu serden giçmeyen **sevdāya** baḳ
G1488-4. Zülfüñ hevesin eylese dīvāne ʿaceb mi / Günden güne başındaġı **sevdāyı** büyütdüñ
G1491-1. Gönlümüñ dīvānesine bir şaçı Leylā gerek / Başda **sevdā** dilde āteş gözde her dem nem gerek
G1589-1. Ey dil çü ser-i zülf ile **sevdāyı** büyütdüñ / Kūyında fiġān eyleyü ġavġāyı büyütdüñ
G1617-1. Ṭolu **sevdā** ile başumda hevādur kākülüñ / Ḥalḳa ḥalḳa boynuma bend-i belādur kākülüñ
G1865-1. Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşān-ḥāl olam / Başuma **sevdā** gelüp şūrīde vü pā-māl olam
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile **sevdālar** yine / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G1939-3. Saña yitmez mi kim āhuñ duḫānı pīç piç oldı / Nice bir başda **sevdā** dil-rübānuñ kākülinden hem
G2000-1. Ḳara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma **sevdā** perīşān-rüzgār oldum
G2004-3. Oldı **sevdālar** ile pür çü dimāġ / Defʿ içün cūybāraʿazm idelüm
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca **sevdā** meşrebin
G2056-4. Bir şaçı Leylī-veşüñ **sevdāsı** başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2185-5. Muḥibbī laʾl-i dildārı şarāb-ı nāba beñzetdüm / İşidüp ḥabbe çāk idüp ḫurūş itdi **sevdāsından**
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki **sevdā** içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup laʾlin temennā eyledüm / Nitekim tācir çeker deryā ġamın **sevdā** içün
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile şanma ki **sevdā** tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā tükene
G2395-1. Zülf-i yāre baġlanup **sevdā** getürdüñ başuma / Nice dürlü ey göñül ġavġā getürdüñ başuma
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma **sevdā** yine / Ol Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā yine
G2432-1. Ṭolaşdı yine dil şaçınuñ silsilesine / Başındaki **sevdā** ḳomaz ister anı sīne
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḥi başundan bu **sevdā** ḫāmda
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile **sevdālar** yine
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem **sevdā** beni
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı gönlüm geldi **sevdā** başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i perçeme / Başından anuñ gitmeye **sevdā** benüm gibi
G2742-2. ʿIşḳ **sevdāsı** ile kim ola sevdāyi mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri
G2784-4. Ṭolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm bu **sevdā** ḳaşki
Mr4-14. Başda **sevdā** cānda zaḫmet dilde firḳat gözde yaş / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr26-3. Gözde nem başumda **sevdā** āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı siyāh

2. Aşk, ve meftuniyetten ileri gelen bir nevi maraz, kara sevda.

G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru **sevdādan** n'olur
G691-3. Laʾl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister zülfine gönlüm uzun **sevdādadur**
G1090-2. Gönlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun **sevdā** dimez
G1123-4. Zülfine dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı **sevdā** bilürüz
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç uzun **sevdā** dimez
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / Bu uzun **sevdā** ile bu ʿömri kütāhı görüñ
G1821-1. Saña dil virdüm bu gönlümüñ n'olasın bilmedüm / Bir ḳurı **sevdā** imiş līkin hevāsın bilmedüm
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun **sevdādeyem**
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun **sevdā** imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı **sevdā** ile
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı **sevdā** ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

3. Heves, arzu, şiddet-i meyl.

G109-2. Zülfi **sevdāsı** ile başına neler getüreyim / Bu ḳara baḫtum ile ṭālīʿ-i gümrāh baña
G140-2. Zülfi **sevdāsı** iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ zülfinüñ **sevdāsına** / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G616-1. Gelse başa zülfi **sevdāsı** göñül şeydā olur / Ṭaġıdurʿaḳlını külliʿāleme rüsvā olur
G849-2. Bilmek isterseñ eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / Zülfi **sevdāsında** olanʿāşıḳı Mecnūna şor
G1056-2. Zülfinüñ **sevdāsı** ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1147-2. Gider mi zülfinüñ **sevdāsı** serden / Dükenmez böyle bir endīşe olmaz
G1261-4. Çekmek için zülfüñüñ **sevdālarını** cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1575-1. Zülfi **sevdāsını** al başa belā ister iseñ / Sīneñi çāk idegör derde devā ister iseñ
G1780-5. Zülfi **sevdāsı** olmasa serde / Hīç dir mi idüm hevā sevdüm
G1902-5. Zülfinüñ **sevdāsına** çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G2052-5. Zülfi **sevdāsı** ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2146-1. Dehr içinde dostum şanma beni ferzāneyin / Zülfüñüñ **sevdāsı** başumda delü dīvāneyin
G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ **sevdāsına** dil-ḫastedür / Leblerüñ dārüʾş-şifāsından buyur sirkencübīn
G2268-3. Zülfi **sevdāsı** ile ḥālümi gel şorma benüm / Göricek anlayasın ḥāl-i perīşānumdan
G2413-2. Kāküli **sevdāsına** kim dil vire bir dilberüñ / Añlamam ki āḳıbet göñül perīşān olmaya
G2420-1. Zülfi **sevdāsı** getürdi başuma sevdā yine / Ol Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā yine
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ **sevdāsına** / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2721-3. Dil virürsin zülfi **sevdāsına** her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur āḳıbet bu ḫū seni
G2745-5. Zülfi **sevdāsında** bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez yılan ayaġını
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ **sevdāsı** āb / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
Mr10-5. Zülfi **sevdāsı** ḳomaz sevdālara yelter beni / Ṭurmadan olmaz ḳuru ġavġālara yelter beni

Mr23-13. Gönlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / Zülfüñ **sevdāsı** başumda ḳuru ġavġā imiş
B163. Her gönül kim ṭolaşur bir māh-rū **sevdāsına** / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına

sevdālara ṣalmaḳ [1] Kendisine âşık etmek.

G2006-5. Beni **sevdālara ṣaldı** yine zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem

sevdālara yeltmek [1] Hevese kapılmak, bir arzu peşinde olmak. (TS, 2009: 3395)

Mr10-5. Zülfi sevdāsı ḳomaz **sevdālara yelter** beni / Ṭurmadan olmaz ḳuru ġavġālara yelter beni

sevdāya düşmek/düşürmek [22] İmrenmek, ʿāşıḳ ołmaḳ, ālüfte ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1581)

G55-4. **Düşürüp sevdāya** ṣeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan zülf ile kāküldür baña
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine **sevdāya düşüp** / Yürürem derd ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G332-2. Ey gönül ṣeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ **sevdāya düşdüñ** ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G357-4. Ey gönül zülfine dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Bir ʿaceb ḳuru uzun **sevdāya düşdüñ** derd-mend
G453-5. Ey dil Muḥibbī çeşmini **sevdālara düşür** / Derd ü belāyı cānına başa hevā getür
G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan olʿārıż-ı zibāya düşer / Gönül āşüfte olur ṣoñ ucı **sevdāya düşer**
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı gönül **sevdāya düşmişdür** / Olup Mecnūn gibi ṣeydā yürür ṣaḥrāya düşmişdür
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī gönlini aydur / Dükenmez bir olur olmaz uzun **sevdāya düşmişdür**
G781-3. Ser-i zülfi hevāsiyle ʿaceb **sevdāya düşdüm** āh / Ebed ḳurtulmayısar dil ki mūlar bend-i bāġumdur
G1151-5. Alan bir ṣemme bu sünbül ṣaçından / Muḥibbī nice ol **sevdāya düşmez**
G1283-4. **Düşeli** cān u gönül sünbül ṣaçuñ **sevdāsına** / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına ṣeydā gönül / Ne uzun **sevdāya düşmiş** ʿömr-i kütāhı görüñ
G1535-2. Leylī zülfüñ ḥasretinden **düşeli sevdālara** / Sen beni Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / Sünbüli **sevdālara düşürdi** cānā kākülün
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-iʿanber-sāya ben / Āh kim **düşdüm** bir olmaz bir uzun **sevdāya** ben
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine zülf-i perīşānı görüp / Āh **sevdāya düşüp** ḥāl-i perīşānum ben
G2402-1. Nigāruñ zülfin gördüm boyınca / **Düşer sevdāya** dil aña uyınca
G2464-1. Zülfine dil bağladum **düşdüm** uzun **sevdālara** / Virmişem kendü elümle başumı ġavġālara
G2531-1. Zülfini añdum yine **düşdüm** uzun **sevdālara** / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını gönül **sevdāya düşmişdür** / ʿAceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı ṣeydāyi
Mr11-4. Bu gönül yoḳ yire her dem ḳuru **sevdāya düşe** / Gönül eyvāy gönül vā gönül eyvāy gönül
B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege dil bağladum / Bir uzun **sevdāya düşdüm** fikr-i bāṭıl bağladum

sevdā-yı būy-ı zülf [2] Saçının kokusunun sevdası.

G1685-2. **Sevdā-yı būy-ı zülf** ile ṭoldur dimāġuñı / Her ṣeb fiġān u nāle ḳılup āh u vāda ol
G2795-5. **Sevdā-yı būy-ı zülf** ile ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu hevā bizi

sevdā-yı cāh [1] Makam sevdası.

G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü derd ile yüzin zer eyleye / Māla māyil oluben **sevdā-yı cāhı** eylemez

sevdā-yı çerāġ [1] Mum sevdası.

G1348-1. Olmasa pervānenüñ başında **sevdā-yı çerāġ** / İtmez idi kendüsine yaḳmaġa rūy-ı çerāġ

sevdā-yı dil [1] Gönül sevdası.

G474-4. Giçdi **sevdā-yı dile** ol ṭurra-i ṣeb-reng reng / ʿĀlemi ḳıldı gözüme ol gözi tātār tār

sevdā-yı ḫām [1] Ham sevda.

G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı / ʿÖmrin giçürdi yoḳ yire **sevdā-yı ḫām** ile

sevdā-yı ḫaṭ ü zülf [1] Saç ve tüyün sevdası.

G2599-5. **Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine** virdi Muḥibbī dil / Rūşen güniʿaceb degül anuñ ki şām ola

sevdā-yı hevā [1] Sevda arzusu.

G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda **sevdā-yı hevā** / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ

sevdā-yı ḫūb [1] Güzel sevdası.

B14. Dest-i ʿışḳ ile ezel içdüm maḥabbet cāmını / Anuñ içün eksük olmaz başdan **sevdā-yı ḫūb**

sevdā-yı ʿışḳ [7] Aşk sevdası.

G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat **sevdā-yı ʿışḳ** / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ

G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat **sevdā-yı ʿışḳ** / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1431-1. Gördi gönlüm zülfüñi **sevdā-yı ʿışḳ** / Olur şimdengirü rüsvā-yı ʿışḳ
G1775-7. Fāriġ iken geldi tā ki başuma **sevdā-yı ʿışḳ** / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār iñledüm
G2024-3. Ḳonmamışken daḥi Ḳaysüñ başına **sevdā-yı ʿışḳ** / Yapmış idi murġ-ı ġam başumda benüm āşiyān
G2046-1. Ey gönül **sevdā-yı ʿışḳ** ile anuñ efkendesin / Pādişāh-ı dehrsin maʿnīde ammā bendesin
G2681-3. Dolaşup zülfine geldi başa çün **sevdā-yı ʿışḳ** / Ger helāk olsañ dilā kesme ṣaḳın peyverdüñi

sevdā-yı mizāc [1] Sevda huyu.

G290-1. Çünki sevdāñ ile **sevdā-yı mizāc** / Oldı dil yoḳdur aña hergiz ʿilāc

sevdā-yı ser-i zülf [6] Saçın ucunun sevdası.

G1222-1. Ḳıldı **sevdā-yı ser-i zülfine** yārüñ dil heves / Bu sebebdendür ṣabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1493-2. **Sevdā-yı ser-i zülf** ile başdan mı çıḳardı / Ger şemʿ sözin diñlemese bād-ı ṣabānuñ
G1540-3. Düşdi **sevdā-yı ser-i zülfüñe** bu āşüfte-dil / Niçün ol bī-çārei sen böyle ḥayrān eyledüñ
G2497-3. **Sevdā-yı ser-i zülfine** ṭolaşalı göñlüm / Ḳaldı idi merdüm-i çeşmüm nem içinde
G2528-5. **Sevdā-yı ser-i zülfüñ** Mecnūn idiser-āḥır / ʿIşḳuñ bu Muḥibbī'nüñ bulındı dimāġında
G2778-3. **Sevdā-yı ser-i zülfine** ṭolaşalı göñlüm / Rüsvā-yı cihān oldı vü dilden dile düşdi

sevdā-yı zülf [24] Saçın sevdası.

G47-3. Eyleyen **sevdā-yı zülfidür** benüm ḥālüm siyāh / İtmedün yāri benüm ḥālümden āgāh ey ṣabā
G54-1. **Sevdā-yı zülfi** serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G72-1. Niceye dek yürüyem ʿışḳuñla olup mübtelā / Gitmese **sevdā-yı zülfüñle** başumdan bu hevā
G152-4. Düşeli **sevdā-yı zülfe** ṣormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G318-5. Muḥibbī cān ile **sevdā-yı zülfin** / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola ol sūd
G368-1. Benüm **sevdā-yı zülfünle** şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G628-1. Başda **sevdā-yı zülfünüñ** hevāsı yoḳ mıdur / Kākülüñe kim ki bend oldı belāsı yoḳ mıdur
G848-2. Ṭañ mıdur **sevdā-yı zülfüñden** göñül olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar
G930-1. **Sevdā-yı zülfi** ṭūp başumda hevādurur / Deşt-i ġam içre düşdi göñül bī-nevādurur
G986-3. **Sevdā-yı zülfi** gitmeye dilden ölem daḥi / İki cihānda çünki baña bu hevā yiter
G1682-1. Virme dil **sevdā-yı zülfe** bu hevādan vāz gel / Ey göñül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel
G1814-5. Düşdi Muḥibbī başuma **sevdā-yı zülf** āh / Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam
G1927-5. Ölicek **sevdā-yı zülfüñ** ile melekler çeşmine / Ṭūṭiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G1968-2. Başuma **sevdā-yı zülfüñüñ** hevāsı ṭolalı / Düşüben vādilere rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2280-5. Başuma **sevdā-yı zülfi** bir uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben
G2365-4. **Sevdā-yı zülfe** düşdüm baġrum delindi ney-veş / Bezm-i ġam içre ḳaldum efġān ider nevāde
G2417-2. Gider mi başdan **sevdā-yı zülfüñ** / Hevā tuḫm olaldan dilde kişte
G2658-3. **Sevdā-yı zülfi** gitmese başdan ʿaceb degül / Gücdür kimesne terk idebilmek hevāsını
G2663-3. **Sevdā-yı zülfi** başuma bildüm belā imiş / Bilmem ne güne ṣaḳlayısar ol belā beni
G2682-2. **Sevdā-yı zülf** varını ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz ise ʿacebdür hevā bizi
G2685-1. Ey göñül **sevdā-yı zülfine** hevā-dār it beni / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ ile bīdār it beni
G2784-4. Ṭolaşup **sevdā-yı zülfe** oldı göñlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā ḳaşki
Mr12-13. Nitekim **sevdā-yı zülfin** dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre dil vaṣlına anuñ dest-res
Mr16-7. Çünki yazmış alnuma rūz-ı ezel bunı ḳalem / Başuma **sevdā-yı zülfüñden** gele derd ü elem

sevdā-yı zülf-i dilber [1] Sevgilinin saçının sevdası. *bk. sevdā-yı zülf-i yār*

G978-2. Bend-i belāda ḳalsa bu göñlüm ʿaceb degül / **Sevdā-yı zülf-i dilbere** çün mübtelā giçer

sevdā-yı zülf-i yār [3] *bk. sevdā-yı zülf-i dilber*

G39-5. Bu Muḥibbī cān virür **sevdā-yı zülf-i yār** içün / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G567-1. **Sevdā-yı zülf-i yār** ile yaşum hevālanur / Çeşmi çekerse ḫançeri baġrum paralanur
G823-5. Düşdi Muḥibbī ʿışḳına **sevdā-yı zülf-i yārla** / Şimdengirü dillerde ol Mecnūnleyin destān olur

sevdā-yı zülf ü ḫāl [1] Benin ve saçın sevdası.

G2680-5. **Sevdā-yı zülf ü ḫāl** ile görsen Muḥibbī'yi / Mecnūn-ṣıfat ḥāl-i müşevveş-in daḥi

sevdāyi [2] Sevdaya mensup.

G2372-3. Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhı / **Sevdāyi** ola ṭola dimāġı hevā ile
G2742-2. ʿIşḳ sevdāsı ile kim ola **sevdāyi** mizāc / Başda ḳalmaya anuñ bād u hevādan ġayri

sevdā-zede [4] Aşk ve alâka vurgunu, aşka duçar, âşık, mübtelâ-yı aşk. (Ş. Sami, 2010: 1062) *bk. dil-i sevdā-zede*

(sevdā-zede [3], sevdā-zedeyem [1])

G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm tā seḥer ne ṭañ / **Sevdā-zede** olan gözine hīç gele mi ḫʷāb

G2380-1. Āh **sevdā-zede** olduḳ ġam-ı ġīsūlar ile / Görmezüz uyḫu yüzin göz göre ḳayġular ile
G2605-5. Geşt ider la ʾli hevāsiyle Muḥibbī ʿālemi / Ṭañ mı ger **sevdā-zede** ʿālemde ser-gerdān ola
Mh4-2. **Sevdā-zedeyem** olmayısar özge hevesdür / Gülzār-ı cemālüñ görinürse baña besdür / Çün bülbül-i cān daḥi giriftār-ı ḳafesdür

sevdicegüm [2] *bk. sevgüli*

G1856-5. Seni çoḳ **sevdicegüm** olurimiş ulu günāh / Sürme öldür ṣuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G2562-3. Bilmeyüp ḥālümi cevr eylerse olmaz ʿaceb / Ṭıfldur **sevdicegüm** daḥi onüç yaşında

sevdük [35] *T.* Sevgüli, dost, yār, máhbūb, má ʿşūḳ, hábīb, cānān, ḫalīl, dil-dār, dostkām, sánem, dil-ber, dil-küşā, dil-rübā, cānāne, yauḳułü, nāzenīn. (Tulum, 2011: 1581)

(sevdügi [7], sevdügine [1], sevdüginüñ [7], sevdügüm [17], sevdügüme [1], sevdügümse [1], sevdügüñ [1])

G179-4. ʿĀṣuḳa bundan ulı müşkil mi var ʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü **sevdügi** ʿālī-cenāb
G314-5. Bu Muḥibbī **sevdügi** bir ḫūbdur / Dilerem miṣli cihānda ola yoḫ
G407-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarār u ṭāḳat u dilde mecāl / N'eyleye derdā dirīġā **sevdügüm** ʿayyāredür
G418-5. Ḥadden giçürme nāzı Muḥibbī'ye **sevdügüm** / Ḳorḳum budur ki seni gören bī-vefā ṣanur
G471-1. Ṣol ʿāṣıḳa ki **sevdüginüñ** biñ belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı var
G568-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler **sevdügüm** nev-restedür
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür ʿāṣıḳa / Yār eger ben **sevdügümse** didüm āsān ögredür
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme zāhida / **Sevdügine** kim iki dirse ol kāfir giçer
G872-1. **Sevdügüm** cānum didükce baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz ṭāli ʿümdendür ki her-bār incinür
G953-1. Her kimüñ kim **sevdügi** gül yüzlü bir cānān olur / İşi güci bülbül-āsā nāle vü efġān olur
G1001-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / Ṭıfldur bāziçe eyler **sevdügüm** nev-restedür
G1040-2. Zülf-i bendinde bulup bu göñlümi cellād-ı çeşm / **Sevdügüñ** kim diyü baña itdügi işkencedür
G1175-6. **Sevdügüm** kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek yiter kim nā-müselmāndur henüz
G1195(b)-5. Seni sevdügi günāh ise Muḥibbī **sevdügüm** / Gün gün artar ʿışḳı şanma ol günāhı eylemez
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʿine yaḳan bu dil ile cān u seri / Her kişi **sevdüginüñ** yolına pervāne gerek
G1945-5. **Sevdügi** seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it ṣuçını senden umar luṭf ile kerem
G2060-3. **Sevdüginüñ** her kişi ister vefāsına yeler / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen
G2221-1. **Sevdügüme** dostum ḫışmuñ neden / N'eylesün göz göre ölsün mi seven
G2396-1. **Sevdügüm** bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün yolına başum revāndur tāzece
G2437-2. ʿĀṣıḳ odur ki **sevdüginüñ** ḫāk-ı pāyı / Ger virse virmeye dünyā ḥarācına
G2533-4. **Sevdügi** yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren cānān yolında şüphesüz cömerd ola
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem içinde **sevdügi** anuñla yār ola
G2605-3. Ṭañ degül merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / **Sevdügi** çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2644-2. **Sevdügüm** gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni
G2646-2. Kimdür ol **sevdüginüñ** yolına terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
Mr13-3. ʿĀṣıḳa **sevdüginüñ** cevri vefā yirinedür / Merve ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
Mr13-13. Her kişi **sevdüginüñ** mihr ü vefāsına yeler / Bu Muḥibbī ne ʿaceb cevr ü cefāsına yeler
Mr28-2. Ka ʾbe kūyuñdan beni luṭf eyle bīrūn eyleme / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-4. Gice gündüz zār u ḥayrānam daḥi dil-besteyem / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-6. Redd idüp ʿāṣıḳları aġyār ile hem-dem olur / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-8. Dostum yanuñda çoḳ ḳan eylemek ḳānūn gibi / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde şubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-12. Māh-rūlar arasında bir eyü ad eyle gel / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
Mr28-14. Şefḳat itmez kimseye ḳalbinde īmān olmayan / Pādişāhum **sevdügüm** ḳan eyle ḳānūn eyleme
B170. **Sevdügüm** bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur tāzece / Ḳadr-i ʿāṣıḳ añlamaz nā-mihribāndur tāzece

seven [10] *T.* Sevici, yavuḳułu, ʿāşiḳ, yār, muhıbb, mihrübān. (Tulum, 2011: 1581)

(seven [5], sevendür [1], seveni [1], sevenüñ [2], sevenüñdür [1])

G833-6. Didi ki nedür kimdür iden nāle vü feryād / Didüm ki Muḥibbī seni cān ile **sevendür**
G1067-4. Ġam sevdi beni cān ile ben de anı sevdüm / Meşhūr meşeldür bu ki **seven sevenüñdür**
G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā ḳā ʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan **sevenüñ**
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur şimdengirü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni **seven**
G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ neden / N'eylesün göz göre ölsün mi **seven**
G2646(a)-1. Añmaduñ sen şeb-i firḳatde eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan **seveni**
G2666-5. Ṣorma ṣuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ **sevenüñ** az ola mı hīç günehi

Mh7-2. Ruḫ-ı muṣavver olduġın anuñ **seven** bilür / Biderd-i ʿışḳ āteş-i ʿışḳı neden bilür / Ḳadr-i gül-i şükūftei murġ-ı çemen bilür
Mr13-1. Görmedüm gün yüzüñi çün senüñ ey māh didüm / **Seven** ölsün mi seni derd ile ben āh didüm

sever [1] *T.* Sevici, muhıbb. (Tulum, 2011: 1581)

G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / Anı ʿālemde hergiz bir **sever** yoḳ

sevgüli [2] *T.* Sevilen, mahbup, habip, dost, aziz. (Ş. Sami, 2010: 1062)

bk. sevdicegüm

G1018-1. Kimüñ kim **sevgüli** cānānı vardur / Ḥaḳīḳat sīnesinde cānı vardur
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına şu seper / Gerçi uyḫu her kişiye **sevgüli** maḥbūbdur

sevgü [1] *T.* İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu. (TDK, 2011: 2081)

G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde dünyā **sevgüsi** / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz maʿāş

sevinmek [2] *T.* Sevinç duymak. (TDK, 2011: 2081)

(sevinür [1], sevinmez [1])

G1004-2. Leblerinden ancaḳ ṣaf cevāb cān **sevinür** / Anuñ içün ki bu dil derdine dermān iñler
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ʿāḳıl / Sikender ḳalmadı çün gitdi Dārā

sevmek [200] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1063)

(sev [2], sevdi [13], sevdügi [5], sevdügüm [20], sevdügümden [1], sevdügümi [2], sevdügüñ [1], sevdüm [49], sevdümse [1], sevdüñ [1], seve [1], seven [1], seveni [1], sever [30], severem [1], severler [1], severse [2], severseñ [1], sevme [3], sevmeden [4], sevmedüm [1], sevmek [23], sevmesün [3], sevmeye [3], sevmeyen [9], sevmez [8], sevmezsen [1], sevmişdür [1], sevmişem [3], sevse [1], sevüben [2], sevüp [5])

1. Âşık olmak, aşk ve alâkası olmak.

G10-1. Ey melek ḫaṣlet ü ey nūr-ı Ḫudā vü Ḳureşi / Ḳanġı kāfir ola kim **sevmeye** sen ḫūr-veşi
G40-1. **Sevmek** seni egerçi olupdur güneh baña / Her gün ziyāde olur ise āh veh baña
G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ ṣuç ise seni **sevdügi** / Gel beni ber-dār ḳılġıl ṣuçlu oldum ben saña
G127-2. Bir ṣaçı Leylī **sevüp** dīvāne olsam dehr-ārā / Baña Mecnūn diyesüz bu cism-i ʿuryānum görüp
G136-1. **Sevdügümi** bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G236-5. Nice **sevmesün** Muḥibbī ol mehi / Nat-ı ḫüsninde güzeller oldı māt
G242-4. Eger yanuñda ṣuç ise gel öldür / Gözüm gördi göñül **sevdi** nihāyet
G249-1. Kim didi saña **sev** güzeli kendüñe yār it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G278-1. Cānānı cān u dil ile **sevmek** olursa ṣuç / Derdā ki ʿāşıḳ olana olmaya böyle güc
G291-1. Seni cāndan **sevdügüm** cānā ola yanuñda ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālüñden ıraḳ olmaḳ ne güc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan **sevdügi** çünki yanuñda oldı ṣuç
G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya yanuñda senüñ / Seni **sevdügüm** içün dime güneh-kārumdur
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ **sevdügüm** meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini yaḳdı āteş-pāredür
G413-1. Sebze-pūş olup gelen nāz ile cānānumdurur / Ol benüm çoḳ **sevdügüm** serv-i ḫırāmānumdurur
G414-3. Yanuñda ger günāh ise seni çoḳ **sevmek** ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā **sevdüm** yine bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G434-3. Ḫaṭā ise seni **sevmek** ḥabībüm / Ḫaṭādan ḫāli olmaz ādemidür
G437-2. Bir perī-ruḫsār **sevdüm** kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G485-1. Kim ki bir dilber **sevüp** ẕāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G532-2. Zen nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser **sevdüm** seni şanma ki göñlüm zendedür
G539-1. Beni **sevdüñ** diyü cefālar ider / Līk bilmez baña vefālar ider
G543-1. Görmemiş miṣlin kimsene **sevdügüm** cānānedür / Kim anuñ bir būsesinüñ ḳıymeti biñ cānedür
G577-5. Bir nāzenīn **sevdi** Muḥibbī bugün ki anuñ / Nāzik-tenine berk-i güli pīrehen bilür
G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / **Sevdügüñ** yitmez mi dir baña günāhı gösterür
G596-2. Görüp **sevdi** anı göñlüm gözüme ider isnādı / Ḥaḳīḳat güzelsin ammā ide bu işi hep oldur
G596-4. Seni **sevmek** günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya şorma ṣuçumı öldür
G627-1. Bir güzel **sevdüm** bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ sulṭānıdur
G633-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī hep bu güne **sevmeden** midür
G645-4. Kim **severse** ẓulm idersin öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ **sevdügüm** didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G744-1. **Sevmek** seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ālemde āh u vehdür

G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / Zīrā nigārı cān u göñülden **sever** giçer
G766-1. Pārelense yār elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol cefākārı **sever**
G794-5. **Sevme** her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / Yār bi-ʿahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G821-5. Seni **sevmek** günāh ise ḥabībüm / Günāhı çoḳ Muḥibbī kim ḳuluñdur
G842(a)-5. Artar cefāsı her ḳaçan itsem maḥabbet ʿarż / Bilsem Muḥibbī kim bu günāh **sevmeden** midür
G866-1. Bir serv-i nāzı **sevdüm** gün yüzi alnı mehdür / Meh-pāreler içinde ḥüsn ile pādişehdür
G897-1. **Sevmek** seni nigārā yanuñda çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G902-1. Her kişiye kim uġraya göñlüm ḥaber ister / Cānā seni çün cān u göñülden **sever** ister
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek güzel **sevmek** velī bilmez ẓarāfetdür
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı yāḫu ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ **sevdügüm** didükce meylüñ az olur
G963-4. N'ola **sevdümse** maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G991-1. Bī-vefā dildür **sevmek** hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çārdur
G1040-1. Bir perī-rū **sevmişem** ʿışḳı baña eglencedür / Ḳaddi bālā servden dimem ki boyı incedür
G1067-4. Ġam **sevdi** beni cān ile ben de anı **sevdüm** / Meşhūr meṣeldür bu ki seven sevenüñdür
G1081-7. Cān ile seni **sevmek** eger ola günāhum / ʿĀlemde Muḥibb gibi güneh-kār ele girmez
G1122-4. Yanuñda eger **sevme** günāh ise nigārā / ʿAvf eyle ḥaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1153-5. Çün gördi seni **sevdi** güzellerde Muḥibbī / Gözini açup fikret-i rūy-ı diger itmez
G1180-5. Günāh ise seni **sevmek** Muḥibbī / Gel öldür cürmine inkār ḳılmaz
G1195(b)-5. Seni **sevdügi** günāh ise Muḥibbī sevdügüm / Gün gün artar ʿışḳı şanma ol günāhı eylemez
G1262-2. **Sevdügümden** ġayri n'itdüm baña ḫışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı var imiş
G1269-2. **Sevdüm** didükce yüzini örterdi ol perī / **Sevmek** ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1293-1. Bī-vefā dildār **sevmek** hey ne müşkil kār imiş / Kim giriftār-ı belā-yı ʿışḳ ola nā-çār imiş
G1370-5. Cürm ise seni Muḥibbī **sevdügi** / ʿAfv ḳılma öldür anı ḳıl telef
G1420-2. Sen güzeller şāhını **sevmek** degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni **sevmek** benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1486-4. **Sevdügüm** seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm tek baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1487-5. Ey Muḥibbī bī-vefālar **sevmeden** gel fārigh ol / İki ʿālemde saña perverdigārumdur gerek
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı **severem** seni vallahi / **Severseñ** sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1552-6. **Sevmek** seni günāh ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür hemān şorma güneh-kāruñam senüñ
G1591-5. Ger beni cāndan **severse** terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G1603-4. **Sevdüm** ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde töre böyle midür ḳānūnuñ
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz yār **sevmişdür** meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1657-5. Pīr olduñ ise şanma Muḥibbī ola dil pīr / Bir tāze cevānı **sevüben** tāze cevān ol
G1660(a)-1. Bir güzeller şāhını **sevdüm** didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın raʿnā ġazel
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan **sevdügi** / Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1722-2. Seni **sevmek** günāh ise ḥabībüm / Beni öldür bu yolda müttehem ḳıl
G1755-3. Sen de ey dil **sevüben** cān ile bir laʾl-veşini / Yüri Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı **sevdüm** / Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı **sevdüm**
G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı **sevdüm**
G1771-3. Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı **sevdüm**
G1771-4. ʿAynuma ẕerre kuḥlı ekmek baña gerekmez / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı **sevdüm**
G1771-5. Dil derdine Muḥibbī gördüm devā bulınmaz / Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı **sevdüm**
G1780-1. Yine ʿālemde bī-vefā **sevdüm** / Cevri çoḳ yaʿni pür-cefā **sevdüm**
G1780-2. Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd / Bilmedüm eyleyüp ḥaṭā **sevdüm**
G1780-3. Cān ile kim ki ide derdi ḳabūl / Añılmazam diye devā **sevdüm**
G1780-4. Zülfi zencīrine virüp göñlüm / Ben baña eyledüm belā **sevdüm**
G1780-5. Zülfi sevdāsı olmasa serde / Hīç dir mi idüm hevā **sevdüm**
G1780-6. Olmasa cevrine Muḥibb rāżı / Dimez idi anı çīrā **sevdüm**
G1836-1. Bildi çün **sevdügümi** ol māhum / يعرف المجرمون بسيماهم
G1838-2. Cürm ise eger cān u göñülden seni **sevmek** / ʿAfv it ki ḳaçan ola ḥaṭā işlemez ādem
G1844-3. Seni cān ile eger **sevmek** ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile yüzi ḳare benem
G1917-4. Dāimā olsun emān içinde ol çoḳ **sevdügüm** / Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum
G1918-2. Sen lebi şirini **sevdüm** ḥidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G1961-1. N'eyleyem āh pür-cefā **sevdüm** / Ṭāli'ümdür ki bī-vefā **sevdüm**
G1961-2. ʿĀşıḳ oldum ḳulaḳdan āh saña / Olmadın daḥı āşinā **sevdüm**
G1961-3. Var günāhum beni ger öldürse / Evvel ol şāhı ben gedā **sevdüm**
G1961-4. Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne / Anı ben **sevmedüm** veyā **sevdüm**
G1961-5. Yiridür oḳlara dikerse beni / Ġamzesi tīr u ḳaşı yā **sevdüm**
G1961-6. Ḫasteyem ey Muḥibbī itme ʿilāc / Çünki ben yār-ı bī-devā **sevdüm**
G1976-2. Seni **sevdügüm** günāh ise günāhum ḥaddi yoḳ / Baḳmaduġuñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm
G2028-3. Benüm çoḳ **sevdügüm** cām-ı lebüñden būse iḥsān it / Olup cān şād u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları **sevmek** çü ādetdür baña / Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben
G2177-1. Ey dil **sevüp** ol ṣūḫ-ı sitem-kārı ni'dersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı ni'dersin
G2186-1. Günāh ise seni **sevmek** yā itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2204-1. **Sev** bir güzeli ġāyet ile ol güzel olsun / Hem ġonce-fem ü lāle-ruḫ ü bī-dil olsun

G2231-2. **Sevmesün** ʿālemde kimse dilber-i ʿālī-cenāb / İrmeyüp desti aña ʿışḳ içre nā-çār olmasun
G2264-2. Cānānı **sevdüm** cān ile ṭoldı derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2323(a)-1. Bir lebi şīrīn **sevüp** Ferhādam oġlandan berü / Kūh-kenlik itmede üstādam oġlandan berü
G2365-6. Naḳş ide dest-i ḳudret dilde ḳalur mı ḳudret / Ḥayvān-ṣıfatdur ol kim **sevmeye** rūy-ı sāde
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ **sever** seni / Artur cefāñı ẓāhir olur imtiḥān ile
G2439-1. Bir perī-peyker ḳamer-ruḫsār **sevdüm** tāzece / Bir lebi-şirin şeker-güftār **sevdüm** tāzece
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / Bir yüzi gül ġonce-leb gülzār **sevdüm** tāzece
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār **sevdüm** tāzece
G2439-4. Ḥāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide miʿmār **sevdüm** tāzece
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẕer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār **sevdüm** tāzece
G2469-3. **Sevmek** seni günāhum bildüm beni gel öldür / Öldürmege mi degmez eyle anı bahāne
G2498-3. Bī-güneh ʿuṣṣāḳı öldürme benüm çoḳ **sevdügüm** / Dükenür şanma senüñ ʿāṣıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2528-1. Ol servi görüp **sevdüm** bālālığı çaġında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm şu gibi ayaġında
G2552-2. Yanında buʿacebdür ki bir olmış / Seni cāndan **seven** de **sevmeyen** de
G2578-2. Aramuzda olupdurʿahd ü peymān / Benüm çoḳ **sevdügüm** zinhār unutma
G2626-2. Seni cān ile eger **sevdüm** ise şanma günāh / Kimdür ola ki görüp **sevmeye** sen pādişehi
G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken ārām / **Sevüp** bir serv-i dil-ārāma düşdi
G2724-3. **Sevdügüm** seni günāh ise ḳatında güzelüm / Şorma öldür şuçını zīrā ki çoḳdur günehi
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg **sever** / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben **sevmeden** artuḳ ne şuç itdüm neden kesdi
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-16. **Sevmesün** ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz yār **sevdüm** n'ola ḥālüm bilmezem
Mr13-2. Beni aġlatma yiter hecr ile her gāh didüm / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā yirinedür / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine Sidreden aʿlā dir isem / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-8. Ḳanlu yaşını daḥi pāyına şaḳlar gözüm / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān yana gibi / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-12. Ġam bucaġında düşüp derd ile Allāh didüm / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen şanma devāsına yeler / Göz görüp **sevdi** göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr21-2. Arturup cevr ü cefāñı mihrüñ az itmek neden / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-4. Göñlümi vīrāne ḳılduñ hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından şoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-8. Nev-cevānsın bī-günāh öldürme girme ḳanuma / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-10. Bī-vefā meh-rūlar içinde saña olsun selām / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye yine kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ **sevdügüm** çoḳ böyle nāz itmek neden
D34-1. **Sevmişem** bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B32. Māh-rūlar neʿaceb ḫūn-ḫᵛār olur / Anları kim **sevse** cāndan dūr olur
B127. Āh kim **sevdüm** yine bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B130. Gözi āhūyı **sevdüm** görmeden ben / Ḳulaḳ ʿāşıḳ olurmış gözden öñdin

2. Muhabbeti olmak, kalben merbut olmak, dostluk ve hubb ü vedâd göstermek.

G1094-1. Cevri çoḳ pür-cefāyı kim **sevmez** / Mihri yoḳ bī-vefāyı kim **sevmez**
G1094-2. Ṭūṭiyādur gözüme ḫāk-i deri / Kuḥl içün ṭūṭiyāyı kim **sevmez**
G1094-3. Görinür zülf içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre ayı kim **sevmez**
G1094-4. Meyl ider göz yaşına serv gibi / Bu cihān içre māyı kim **sevmez**
G1094-5. Sāye şalsa gedāyı şāh eyler / Pes ol zülfi hümāyı kim **sevmez**
G1094-6. Giceler bu Muḥibbī bülbül-vār / İñler āh u vāyı kim **sevmez**
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed ümmetiyüz / Cān ile Muṣṭafāyı kim **sevmez**
G2202-1. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ içinde āh u vāhı **sevmeyen** / Ḳul olur mı cān u dilden pādişāhı **sevmeyen**
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden zāhidā inkārı ḳo / Kāfir olmaz mı ʿaceb nūr-ı İlāhı **sevmeyen**
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse yaşum bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı **sevmeyen**
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḫānesin itmez ḫaẕer hīç āhdan / Kendü beytin mi yıḳar dūd-ı siyāhı **sevmeyen**
G2202-5. Her ne kim söz söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı **sevmeyen**
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı **sevmeyen**
G2708-3. Şefḳatinden ḫāşa kim bu mücrimi maḥrūm ide / Cān u dilden bende oldum **sevmişem** Peyġamberi
G2726-3. Baña cevr ile cefā ġayrilere mihr ü vefā / Neʿaceb bilmeyesin **sevmeyen** ile **seveni**
GB205. Bunca ḫūblar arasında iḫtiyār itdüm seni / Çünki **sevmezsen** ḳuluñam gel kim öldür beni

3. Hoşlanmak, muvafık ve uygun bulmak, hazzetmek.

G410-1. Bir güzeller şāhını bu cān **sever** / Baña cevr itmegi ol cānān **sever**
G410-2. Aġlasam ol ġonce-leb ḫandān olur / Nitekim gül açılur bārān **sever**
G410-3. Zülfüñi refʿit görinsün ruḫlaruñ / Küfri n'itsün cān u dil īmān **sever**
G410-4. Çeşm-i mesti dem-be-dem ḳanum içer / Bilmem ol ḫūn-rīzi niçün ḳan **sever**
G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī tā ezel / Şanmañ anı ḫūr u ya ġılmān **sever**
G840-2. Yaşum ile baḳ bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki **severler** sīm ü zer
G907-1. Baġlanup dil zülfüñüñ bendine şeydālıḳ **sever** / Ey şaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ **sever**
G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dür olalı / ʿIşḳ bir ḫāletdür elbette tenhālıḳ **sever**
G907-3. Bülbülüñ gūş eylemez gülşende gül efġānını / Eyleyüp her-cāylıḳ her laḥza raʿnālıḳ **sever**
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider tā ṣubḥ dek / Bülbül olan nitekim gülşende gūyālıḳ **sever**
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ **sever**
G1333-2. **Sevme** dünyāyı ḥvāce dīni ṣaḳın / Gel ḥarīṣ olup itme māla ṭamaʿ
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı **sever** āh / Anı ʿālemde hergiz bir sever yoḳ
G1934-5. Kimini ḫāṣ ider virür ṭaḳarrüb / Kimin **sever** beni merdūd iden kim
G2180-3. Güzel **sever** diyü ṭaʿn eyledi baña zāhid / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı n'eyleyin
G2708-2. Gözleri aḳ oluban āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda maḥabbetle **seve** sīm ü zerı
G2763-3. Ögrendi Ḳays başına bād-ı semūmla / **Sevdi** diyār-ı miḥnetüñ āb u hevāsını
Mh1-1. Ṣanmañuz mihr ü vefāyı ḳılmaġı ḫānum **sever** / Līk cevr ile cefā ġāyet de cānānum **sever**
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum **sever** / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum **sever** / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum **sever**
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Kaʿbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum **sever**
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum **sever**
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum **sever**
Mh1-10. Gülşen-i ḫüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum **sever**
Mh5-6. Senüñ avcuñdan olupdur saña ey dil ni'deyin / Ol sebebden irişür ḫālet-i müşkil ni'deyin / Her ki pür-ḫam ü cefākār **sever** nāzlanur

seyf [1] *Ar.* Kılıç, tîğ, şimşir. (Ş. Sami, 2010: 1064) *bk. duʿā-yı seyf, seyf-i cefā*

G1635-2. Tīġ çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz **seyf** senüñ ḳalem senüñ

seyf-i cefā [1] Cefa kılıcı.

G1765-2. Tenümi **seyf-i cefā** ile şerḥa şerḥa ḳılup / Dilümi tīġ-i ġam ile hezār-pāre ḳılam

Seyḥūn [2] Maveraünnehir'de Ceyhun ile mütevâziyen akıp Aral gölüne (yani Bahr-i Hârezm'e) dökülen büyük bir ırmak ki el-yevm (Siriderya) ismiyle maruftur. (Ş. Sami, 2010: 1064) *bk. Seyḥūn u Ceyḥūn*

(Seyḥūn [1], Seyḥūna [1])

G2155-3. Günāhum çoḳ yüzümüñ ḳarasını / Yumaya dükene Ceyḥūn **Seyḥūn**
G2536-1. Gözümüñ biri **Seyḥūna** biri döndi Ceyḥūna / ʿAceb mi nāleler ḳılsa dönüpdür dilde gerdūna

Seyḥūn u Ceyḥūn [1] Seyhun ve Ceyhun.

G2374-3. Gözümüñ yaşına nisbet iden **Seyḥūn u Ceyḥūn** / Hezārān āferīn olsun ne ḫoş beñzetmiş ol nehre

seyl [10] *Ar.* Yağmurdan hâsıl olup kesret ve şiddetle akan su, sel. (Ş. Sami, 2010: 1064) *bk. seyl-i belā, seyl-i eşk, seyl-i sirişk*

(seyl [6], seyle [1], seyli [1], seyline [1], seylini [1])

G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül şehrini ḥayfā / Bu ḫāneyi **seyl** eyledi gūyā yine ifnā
G499-3. Ḳatı göñlüñi cefādan dostum döndürmedi / Eşk-i çeşmüm gerçi kim **seyl** oldı mermer depredür
G535-4. Serverā pāyuñda her kim gördi eşküm **seylini** / Didi kim kūyuñ iḥāṭa eylemiş Ceyḥūn aḳar
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden **seyl** idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk yaġalıdan aña **seyl** didüm
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / Vardur gözinde çünki ezelden **seyl** didüm
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥaẕer ṭurmaz anuñ **seyline** bāġ u būstān
G2272-2. Gel ey serv-i ḫırāmānum beni ḳoyup revān olma / Ḥaẕer ḳıl **seyl** olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından
G2716-3. Ṣalınsa serv gibi gülse gül-veş / Aḳıdur gözlerümde **seyli** ḫayli
G2758-1. Bir naẕar her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine **seyle** virür ḫākini

seyl-i belā [1] Bela seli.

G138-2. Ebr-i miḥnet ṣandılar gördükde dūd-ı āhı / Didiler **seyl-i belādur** çeşm-i giryānum görüp

seyl-i eşk [21] Göz yaşı seli. *bk. seyl-i sirişk*

G16-2. Āhum ile **seyl-i eşküm** göñline ḳılmaz eser / Anuñ içün kāfiri bünyāddur dirler bańa
G449-2. **Seyl-i eşkümle** eṣer itmedi ābum yili āh / Bunca yıldur ṭoḳınur ol dil-i sengine gelür
G559-7. **Seyl-i eşkümle** Muḥibbī penbe-i dāġum gören / Dir mülemmā cūydur berk-i gül ḫandān aḳar
G637-1. Ne **seyl-i eşk** ü ne ḫod āh u vāh-ı zārumdur / Beni çeküp çeviren āh rūzgārumdur
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla **seyl-i eşküme** / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G911-4. **Seyl-i eşküm** götürür her dem kiyāh-ı cismümi / Cūlar olup gözlerümden aġlasam bārān aḳar
G966-2. Görenler **seyl-i eşkümi** diye ṣaḥrā-yı sīnemde / Bahār eyyāmıdur beñzer ki ırmaḳlar bulanmışdur
G1038-3. Ṣıdı göñlüm ḫānesini çün ezel sulṭān-ı ʿışḳ / **Seyl-i eşkümden** yimem ġam eskiden bünyāddur
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / **Seyl-i eşkümi** döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa **seyl-i eşkümi** ne idi ṭūfān eylemek
G1697-2. Kāfiri bünyādıdur dilde esās-ı ʿışḳumuñ / Anuñ içün **seyl-i eşkümden** aña gelmez ḫalel
G1893-3. Ṭoprag̈ oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın ey **seyl-i eşk** / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1918-4. **Seyl-i eşkümden** żarar geldükce bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü divārın ābād eyledüm
G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / **Seyl-i eşküm** eli bayraḳlu sipāhumdur benüm
G2078-5. **Seyl-i eşküm** birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen
G2117-2. **Seyl-i eşk** n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev yapup ābād ideyin
G2388-5. **Seyl-i eşküm** egnüme giydürdi gülgün cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre taḥsīn ider göz yaşına
G2513-4. **Seyl-i eşkümden** żarar geldükce bu mülk-i dile / Seng-i miḥnet birle yapup üstüvār itmek nice
G2668-3. **Seyl-i eşküm** yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle yapar mi ʿmār gördüm kendümi
G2776-2. **Seyl-i eşkümden** żarar gelmez meger bīnā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını
B43. **Seyl-i eşküm** üzre ḳurdum göñlümüñ ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp feryād ider

seyl-i sirişk [1] *bk. seyl-i eşk*

G1580-2. Dil şu ʿlesini **seyl-i sirişküm** ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd ile āhum hevā gerek

seylāb [11] *Far.* Sel suyu, sel hâlinde şiddetle akan su. (Ş. Sami, 2010: 1064)

bk. bārān-ı seylāb, seylāb-ı eşk, seylāb-ı sirişk

(seylāb [6], seylāba [1], seylābdan [2], seylābıdur [1], seylābını [1])

G528-3. Ḫār u ḫāş gibi bu cismüm şālını / Ġarḳ iden āḫır yaşum **seylābıdur**
G1033-7. Muḥibbī gāh cismüni getürse / ʿAceb mi yaşını **seylāb** idüpdür
G1093-5. Nār-ı firḳatdür bugün bildüm çü duzeḫden beter / Kül olurdı bu Muḥibbī olmasa **seylāb** göz
G1539-4. Eşk **seylābını** āsān mı ṣanur merdüm-i çeşm / Kim ola mānīʿ ola aḳmasına Ceyḥūnuñ
G2105-4. Ser-te-ser ġarḳa virürdi gözlerüm yaşı cihān / İtmesem kirpüklerümden seddi ol **seylāba** ben
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı **seylāb** idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım ʿummāne degin
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini göz yaşı āḫır ḫarāb / Şehr-i dil vīrāne olsa ṭañ mıdur **seylābdan**
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmaz ʿaceb / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu **seylābdan**
G2396-3. Ṭañ mıdur **seylāb** eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2608-6. Lālezār olsa Muḥibbī ne ṭañ eṭrāf-ı çemen / Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña **seylāb** gibi
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña **seylāb** gibi

seylāb-ı eşk [3] Ziyade akan gözyaşı. (Ş. Sami, 2010: 1064) *bk. seylāb-ı sirişk*

G488-2. Mevc urur **seylāb-ı eşküm** cūş ider deryāleyin / Bilmezem āh eyledükce ḫūn-ı dil ḳandan gelür
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni **seylāb-ı eşk** / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī ṣanki ḫal üstindedür
G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / Dökmese **seylāb-ı eşki** çeşmüm içre merdümek

seylāb-ı sirişk [1] *bk. seylāb-ı eşk*

G2083-4. Yāreler açsa sīneme ne ṭañ **seylāb-ı sirişk** / Olsa bārān nitekim çāk ide kūh-sār etegin

seyr [14] *Ar.*

bk. bāġ-ı seyr, faṣl-ı seyr, gül-i seyr-i bāġ, seyr ḳılmaḳ, seyre çıḳmaḳ, seyre varmaḳ, seyr-i bāġ, seyr-i bāġ itmek, seyr-i būstān itmek, seyr-i cemāl itmek, seyr-i çemen eylemek/itmek, seyr-i çemen ḳılmaḳ, seyr-i genc-i zāviye, seyr-i gül ü gülşen ḳılmaḳ, seyr-i gülistān, seyr-i gülistān ḳılmaḳ, seyr-i gülşen, seyr-i gülşen eylemek/itmek, seyr-i gülzār eylemek/itmek, seyr-i lāle-ruḫ, seyr-i nergis, seyr-i ṣaḥrā, seyr-i serv itmek, seyr-i tenhā itmek, seyr ü ṣebāt, seyr ü seyrān, seyr ü temāşā

(seyr [1], seyre [2], seyridür [1], seyrin [1], seyrine [3], seyrini [6])

1. Gezme, gezinme, teferrüç. (Ş. Sami, 2010: 1064)

G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi sünbül şaçuñ efkendesi / Eyle gülşen **seyrini** serv-i ḫırāmānum meded
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān **seyrini** / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān vaḳtidür
G1469-7. **Seyre** gelsün tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül serv ü semen āb u revān / Revnaḳ-ı gül demidür **seyrini** ḳıl var çemenüñ
G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i żulmetde çemen **seyrine** mehtāb gerek
G1692-3. Serv gibi serverā itseñ gülistān **seyrini** / Ġonceler dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen **seyrine** ol sīmīn-beden / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine şanmañ pīrehen

2. Eğlenmek için bakma, hoşlanarak bakma, temaşa. (TDK, 2011: 2083)

G491-4. Her biri şaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan **seyre** gele tāze güzeller
G635-5. Ey Muḥibbī çāk çāk olsa girībānum ne ṭañ / Gülşen içre gördügüñ ol serv-i nāzum **seyridür**
G757-2. Kūyuña ḳāniʿ degül görmek diler cānā seni / ʿĀşıḳ olan cenneti nʾeyler diler dīdār **seyr**
G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemün seyr ü temāşāsını ḳo / Gel göñül **seyrini** ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz
G2328-3. Göklerüñ **seyrini** gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle
G2732-3. Genc-i ḫüsni **seyrin** isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger şuʾbān iki

3. Yürüme, yürüyüş, gitme, hareket. (Ş. Sami, 2010: 1064)

G2504-2. Deyr içinde dün şanemler **seyrine** ḫayrān olup / Secde-i bī-iḫtiyār itdüm büt-i ṭannāzuma

seyr eylemek/itmek [58] (Tulum, 2011: 1584)

1. Baḳmaḳ, müşāhede etmek, mütāleʿá etmek, teemmül etmek, tesávvur etmek, müttāliʿ olmaḳ... *bk. seyr ḳılmaḳ*

G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke **seyr ider** / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı **seyr itsün** / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G311-2. Gülşen-i ḫüsnini gördüm **seyr ider** ḫāl-i siyāh / Hīç revā mı vire bir hindūya her dem rāh ruḫ
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi **seyr ider** yoḳdur dile bir yir baʿid
G422-2. Dil yüzüñ **seyrin idüp** eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm ḳılsun ol dildār seyr / Cūy-ı eşküm **eylesün** ol serv-i ḫoş-reftār **seyr**
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu Muḥibbīʾnüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan **ider** her-bār **seyr**
G1443-5. Sīnemüñ dāġını **seyr it** her bir gül lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G2087-1. **Seyr iderken** gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḫi ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben
G2115-2. **Seyr iderken** ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül ṣoḥbetin
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḫrine tüşeli māhiler gibi / Ṭūl u ʿarżın **seyr idüp** bildüm şināverlik yolın
G2137-2. Gözlerüm yaşını aḳıtdum gelüp **seyr eylemez** / Ḳanda ögrendi bu ser-keşligi ol serv-i revān
G2175-1. Gül yüzüñ **seyr eylesün** ʿālemde gülzār isteyen / Dür dişüñ fikr eylesün lüʾlüʾ-yi şeh-vār isteyen
G2264-5. Gözden döküp her dem demi **seyr eyledüm** bu ʿālemi / Çekmek ile bār-ı ġamı ḫammāl olayın bir zamān
G2328-1. Naḳş-ı ḫüsnüñle göñül şehrini gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil başını gel **seyr eyle**
G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb baḳduġını āyīneye / Kendi ḫüsnine taʿaşşuḳ ideni **seyr eyle**
G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var diñle sürūrı / **Seyr eyle** hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2655-3. Kāyinātı **seyr iderdüñ** ser-te-ser ḫūrşīd-veş / Cürʿa-dān-ı ʿışḳdan ey dil dimeñ esrārumı
G2662-1. **Seyr idenler** bir naẓar derdüñle sīnem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
Mr30-3. Bir naẓar **seyr eylesem** varsam bu dehrüñ bāġına / ʿİbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına

2. Gezmek, gezinmek, geşt etmek, dolaşmaḳ, gezüp görmek...

G240-2. **İder seyrin** cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne yitmez rinde bu keşf kerāmāt
G417-1. Ol Türk-i şūḫ gör nice mestāne **seyr ider** / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa şāhāne **seyr ider**
G417-2. Her cānibe ki cilve ḳılupʿarż-ı ḫüsn ide / Ol māhitābı ʿāşıḳ-ı dīvāne **seyr ider**
G417-3. Ḫālin gözetdi zülfine bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne **seyr ider**
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı şām u seḥer gezer / Dīvāne oldı gör dili vīrāne **seyr ider**
G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene döndürdi sīnemi / Gelmez nigār görmege yābāne **seyr ider**
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā **seyr ider** didüm / Olur mı ḥācı Kaʿbeye varmaġ ile ḫumār
G534-2. Ol perī **seyr itse** ʿuṣṣāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile **seyr itse** yār / Şanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G573-3. Gülzār **seyrin itsem** sen söz gözüme ġonce / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G773-1. **Seyr ider** gördüm ol servi erġuvānı ṭon giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgūn giyer
G843(a)-2. Bāġ-ı ḫüsn içre eger **seyr itse** ol serv-i ḫırām / Cū yirine gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / Meger **seyr eyleyen** tenhā sehī serv-i revānumdur
G998-2. Baḫr-i eşk içre sefīne-i dil / **Seyr ider** geştī-i Nūḥ mıdur
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı **seyr idüp** gāhi ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek ṭañ mı maḳāmāt ehliyüz
G1120-3. Yāri aġyār ile gördüm **seyr ider** ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1238-5. Sen çemen **seyrin idersin** dostlar aġyār ile / Niçün olmasun Muḥibbī derd-mendüñ bağrı baş
G1244-1. Tenhāca gezer **seyr ider** ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser **seyr itmeyem** bir vaʿdi yoḳ
G1494-3. Yücelerde **seyr iderken** şems istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür senüñ

G1623-2. Geh Ḥicāzı **seyr ider** gāhi nevāda rāsıtı / Çeb degül kūyında ḫoşdur edāsı bülbülüñ
G1819-2. Nigārı **seyr ider** gördüm başına ṭurna telleri / Anı ṣayd itmege elden göñül şehbāzını ṣaldum
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı **seyr idüp** / Ferhād gibi oldı yārüm kūh-sār hem
G1910-5. Nigārı **seyr ider** gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile ger **seyr eylesem** / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni **seyr eyledüm** / Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden
G2022-4. ʿIyd irdi her kişi ṣādān u ḫandān **seyr ider** / Ben seni gördüm benümʿıydum muḳarrerdür bugün
G2037-2. Cennet-i kūyuñda gördüm **seyr ider** ol dilberi / Gözlerüme didi dil rāciḥ görinür ḥūrdan
G2158-1. **Seyr idüp** ezhār ile oldı ser-ā-ser gülsitān / Her yañadan serv ayaġına aḳar āb-ı revān
G2498-1. Dilberüm **seyr itmege** gülzāra çıḳdı bāġ ile / Māh-rūlar bir birine gösterür barmaġ ile
G2521-4. Güller bitirüp çevremi yaşum çemen itdi / **Seyr eyle** dilā göñlüñ açılsun çemenümle
G2524-4. Güzeller **seyr ider** olmış ʿarak-rīz / Ki ṣan gül-berk üzre düşdi jāle
G2607-2. Ḥırāmān ḳadd ile dilber ne gülşendeki **seyr ider** / Añılmaz oldı pest olup o bāġuñ serv ü şimşādı
G2689-1. Her kim ki göre **seyr ider** ol serv-i ḫırāmı / Göz yaşını yolına revān ide tamāmı
Mh3-13. **Seyr ider** gülzārı gördüm ol gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān ṭaġıdup gīsūları
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını **seyr it** gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü câme giymiş her şecer maḥbūbdur
Mr17-11. Her ḳaçan **seyr ide** ol serverān bāġa gele / Serv ayaġ üzre ṭurup ḫidmet ide ġonce gele

seyr ḳılmaḳ [7] *bk. seyr eylemek/itmek*

G351-3. **Seyr ḳıl** ḥüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlānʿıyd
G539-2. Ol boyı serv **seyr ḳılsa** çenār / Aña el ḳaldurup duʾālar ider
G757-1. Sīnemi ben gülşen itdüm **ḳılsun** ol dildār **seyr** / Cūy-ı eşküm eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G757-3. Ḳomadı ḫaddüñi görmek girdi ḫaṭuñ araya / Olmadı gülşen müyesser **ḳıldum** ancaḳ ḫār **seyr**
G757-4. Buluram ṣıḥḥat ḳaçan ḥüsnüñ temāşā eylesem / Açılur göñli gözi **ḳılsa** ḳaçan bīmār **seyr**
G1113-3. **Seyr ḳılmaġa** yaşum mānīʿolur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde o mādan giçemez
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem **ḳıl seyr** için seyrāne gel

seyre çıḳmaḳ [4] Bir yerden başka bir yere gitmek için yola çıkmak. (TDK, 2011: 2083)

G1783-1. **Seyre çıḳsa** nāz ile serv-i ḫırāmānum benüm / Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm
G2096-3. **Seyre çıḳsa** her ṭarafdan cemʿolur ʾāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ var iken
G2228-3. **Seyre çıḳsañ** ḳaddü reftāruñ temāşā itmege / Gülşen içre servler baş ḳaldurur dīvārdan
B116. **Seyre çıḳsañ** n'ola bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm

seyre varmaḳ [2] Teferrüce çıḳmaḳ, temāşāya gitmek. (Tulum, 2011: 1584, 1583)

G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün **seyre vardum** gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm uġradum bir reh-zene
G2563-1. Zümürrüd naṭʿı düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān **seyrine varsam** bile ancaḳ nigār olsa

seyr-i bāġ [1] Bağ gezintisi. *bk. seyr-i bāġ itmek*

G1167-4. Eger nāz ile **seyr-i bāġa** gelse / Ḳoya pāyına ser serv-i ser-efrāz

seyr-i bāġ itmek [2] Bağı gezmek, dolaşmak. *bk. seyr-i bāġ*

G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile **seyr-i bāġ ide** / Güllere ḫaclet gelür şimşād u ʿarʿar imrenür
G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi şāḫlar / **Seyr-i bāġ it** kim bezendi her ṭarafdan kāhlar

seyr-i būstān itmek [1] Bostanı gezmek, dolaşmak.

G1568-3. **Seyr-i būstān ider** benümle ol māh / Felege dimesemʿaceb mi kelek

seyr-i cemāl itmek [1] Yüz güzelliğine bakmak.

G2645-2. Cān murġına **seyr-i cemālüñ iderken** āh / Luʾb ile çekdi aġa anı ḳare perçemüñ

seyr-i çemen eylemek/itmek [4] Çemeni gezmek, dolaşmak.

bk. seyr-i çemen ḳılmaḳ

G1158-2. Benüm bu sīneme ḫār-ı belādurʾārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān **idem seyr-i çemen** sensüz
G2212-1. Ṣaçlaruñ sünbül boyun serv ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā **eylemez seyr-i çemen**
G2535-2. Her ḳaçan kim şalınup **seyr-i çemen eyleseñ** / Ḳorḳaram sāye-i ḳaddüñ ḫāṣ ü ḫāşāke düşe
G2555-3. Kim cemāli gülşenin bir kez temāşā eyleye / **İtmeye seyr-i çemen** geşt-i gülistāndan giçe

seyr-i çemen ḳılmaḳ [1] *bk. seyr-i çemen eylemek/itmek*

G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup **seyr-i çemen ḳıl** / Tā serv-i sehī ögrene senden şalınışlar

seyr-i genc-i zāviye [1] Köşe bucak gezme.

G439-3. Geh **seyr-i genc-i zāviye** geh ḳaṭʿ-ı bādeye / Sensin murād seyr ü ṣebātum bahānedür

seyr-i gül ü gülşen ḳılmaḳ [1] Güle ve gül bahçesine bakmak.

bk. seyr-i gülşen eylemek/itmek, seyr-i gülzār eylemek/itmek

G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḫuñla kūyunı mesken ḳılam / Ḥāṣā lillāh kim varup **seyr-i gül ü gülşen ḳılam**

seyr-i gülistān [10] Gül bahçesi gezintisi.

bk. seyr-i gülistān ḳılmaḳ, seyr-i gülşen

G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile **seyr-i gülistān** vaḳtidür
G1103-7. Sīnesine her kim kesdi naʾl ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez bāġa naẓar **seyr-i gülistān** istemez
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḫandān vaḳtidür / ʿĀṣıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / Īyş u nūş eyyāmıdur **seyr-i gülistān** vaḳtidür

seyr-i gülistān ḳılmaḳ [1] Gül bahçesini gezmek, dolaşmak.

G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile **seyr-i gülistān ḳılsañ** / Ġonceler şevḳe gelüp her biri çāk ide ḳabā

seyr-i gülşen [1] *bk. seyr-i gülistān, seyr-i gülşen eylemek/itmek*

G348-3. **Seyr-i gülşen** göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / Eylesem ben ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı yād

seyr-i gülşen eylemek/itmek [5] *bk. seyr-i gülistān ḳılmaḳ, seyr-i gülzār eylemek/itmek*

G2055-2. **Seyr-i gülşen eylemek** ʿuşşāḳa almışdur ḫarām / Ey yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var iken
G2130-1. **Seyr-i gülşen eyleseñ** nāz ile sen ey nāzenīn / Ġonce güftāre gelüp çāk ide gül pīrāhenin
G2148-2. Yirde **seyr-i gülşen itse** ol güneş yüzlü nigār / Görmege gelür melekler ol yüce ḫargāhdan
G2666-1. **Seyr-i gülşen ideler** nāz ile ol yār gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide serv-i sehi
Mh16-7. Yine **seyr-i gülşen itmiş** ol sehī servüm meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı yine serv baş eger

seyr-i gülzār eylemek/itmek [4] *bk. seyr-i gülistān ḳılmaḳ, seyr-i gülşen eylemek/itmek*

G702-3. **Seyr-i gülzār eyleyüp** dilber şalınsa serv-tek / Yüz sürer ayaġın öpmege bu çeşm-i eşk-bār
G959-4. Sensüzin ger **seyr-i gülzār eylesem** ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez sürūr illā meger kim ġam gelür
G1551-1. Güllere ḫaclet gelür ger **seyr-i gülzār eyleseñ** / Serve raġbet mi ḳalur nāz ile reftār eyleseñ
G2096-1. **Seyr-i gülzār itmeyem** gül-ruḫ cemālüñ var iken / Serve ḳılmayam naẓar nāzik nihālüñ var iken

seyr-i lāle-ruḫ [1] Lale yanaklıya bakma.

G2591-1. Her kim ki **seyr-i lāle-ruḫuñdan** ıraġ ola / Anuñ ʿaceb mi sīnesi ṭopṭolu dāġ ola

seyr-i nergis [1] Nergise bakma.

G1430-1. Ger murāduñ serv ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / **Seyr-i nergisden** ol gözleri şehlāya baḳ

seyr-i ṣaḥrā [1] Sahrayı gezme.

G966-4. Gerekmez **seyr-i ṣaḥrāsı** ne ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum uşanmışdur

seyr-i serv itmek [1] Serviye bakmak.

G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña / Gāh **seyr-i serv idüp** gāhi şanavber eyleyem

seyr-i tenhā [1] Yalnızca bakmak.

G2679-1. **Seyr-i tenhā ider** oldı yine cānān büyidi / Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyidi

seyr ü ṣebāt [1] Gezinti ve direnme.

G439-3. Geh seyr-i genc-i zāviye geh ḳaṭʿ-ı bādeye / Sensin murād **seyr ü ṣebātum** bahānedür

seyr ü seyrān [1] Gezme ve dolaşma.

G1848-3. Çenārum **seyr ü seyrānum** gülistān ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

seyr ü temāşā [1] Gezinti ve seyir.

G1125-5. Ey Muḥibbī ʿālemüñ **seyr ü temāşāsını** ḳo / Gel göñül seyrini ḳıl göz görmedük ʿālemlerüz

seyrān [9] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1064)

bk. seyr ü seyrān, seyrān eylemek/itmek, seyrāne çıḳmaḳ

(seyrān [3], seyrāne [3], seyrānını [3])

1. Gezinme, teferrüç.

G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cānā çemen **seyrānını** / Laʿl-i nābuñ var iken cām-ı muṣaffādan n'olur
G411-4. Sensüzin gülzār u **seyrān** istemez cān bülbüli / Gül yüzüñsüz dostum gül-berk-i ḥamrādan n'olur
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi **seyrān** vaḳtidür
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / Yār ile ḳaçan ḳaṣd ide **seyrāne** güzeller
G1017-4. Ṣalın serv-i ḫırāmānum çemen **seyrānını** eyle / Gözüm yaşı ile her dem ser-i kūyuñ ṣulanmışdur
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā sīnemi / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün **seyrāne** gel
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ **seyrānını**
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki **seyrān** vaḳtidür / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān vaḳtidür

2. Bakıp seyretme, temaşa.

G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını **seyrāne** ḳaṣd ider

seyrān eylemek/itmek [10] (Tulum, 2011: 1584)

1. Dıḳḳát ile názár etmek.

G1657-3. Ben ẕerre gibi **eyleyeyim** ʿālemi **seyrān** / Tek gün yüzüñi gösterüben baña ïyān ol
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe **seyrān itdür** / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur ṭayr eyle

2. Gezmek, gezinmek, geşt etmek...

G232-3. Evc-i felekde **seyrān iderken** bu murġ-ı dil / Oldı hevā-yı zülfi ile ḫāl-i yāre best
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi **seyrān eyle** gel
G1863-1. Bāġ-ı ḥüsnüñ dostum el virse **seyrān eylesem** / Ḳarşuñda cān bülbülin ser-mest ü ḫayrān eylesem
G1952-3. Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp / Gice gündüz gülşen-i ḥüsnüñi **seyrān eylesem**
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel eyle cānā bir naẓar / Lālezārın **seyrān eyle** sīne-i ṣad-pāreden
G2167-5. Gice gündüz gelürler şems ile ay / **İdeler** āsitānun tā ki **seyrān**
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere vādileri göñlini **seyrān eylesün**
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey dil anı **seyrān eyle**

seyrāne çıḳmaḳ [2] Seyrāne varmaḳ, teferrüce çıḳmaḳ, teferrüce varmaḳ. (Tulum, 2011: 1583)

G339-1. Bir perī gördüm gezer **seyrāne çıḳmış** rūz-ı ïd / Yaḳın olmaḳ istedükce oldı ol benden ba ïd
G556-1. Gülşenüñ **seyrānına çıḳsa** eger meh-pāreler / Ehl-i ḥāl anları gördükce cigerler yāreler

seyyāḥ [1] *Ar.* Uzak yerlere seyrüsefer eden adam, gezip görmek veyahut coğrafya ve nebatat ve hayvanat gibi fünûna hizmet etmek maksadıyla uzak yerlere yolculuk eden adam. (Ş. Sami, 2010: 1065)

G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫᵛācesi **seyyāḥ** olup yürür / Sen şāha pīş-keş diyü dürr ü güher çeker

seyyāre [2] *Ar.* Şemsin etrafında bir müddet-i mu'ayyene zarfında devrile manzûme-i şemsiyyeyi teşkil eden kevâkibin beheri ki bize kurbiyetleri cihetiyle diğerlerinden daha parlak görünürler, ve medarları üzerinde dolaştıkları cihetle her gün yerlerini değiştirirler. (Ş. Sami, 2010: 1065) *bk. ṭāliʿ-i seyyāre*

(seyyāre [1], seyyāreler [1])

G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda dil ü cān uyumaz / Gice **seyyāre** şayar dīde-i giryān uyumaz
G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf **seyyāreler** / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş

seyyāre-veş [1] Gezegen gibi.

G960-5. Ḥasretiyle bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥa dek / Gözlerin **seyyāre-veş** yummaz fiġān u zār ider

seyyiāt [1] *Ar.* Suçlar, kabahatler, günahlar. (Ş. Sami, 2010: 1065)

G503-7. Nedür ḫaṭuñ didüm didi Muḥibbī / Senüñ bu **seyyiātuñ** defteridür

sezā [5] *Far.* Lâyık, münasip, şayeste, şayan, yaraşır... (Ş. Sami, 2010: 1065)

(sezā [2], sezādur [3])

G520-4. Her kim ki vefāyı ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña cümle **sezādur**
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña **sezādur** vāy ne bend olmış
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse **sezā** yüz biñ belā / Leylī zülfine neden kendüñ perīşān eylemek
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek **sezā** degül midür sulṭāna hem
Mr24-6. **Sezādur** her kim uyarsa hevāya / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

sezā-rān [1] *Far.* Yaraşırlık, şayestelik.

Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş **sezā-rān** ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

sezmek [1] *T.* Dolayısıyla ve zımnen anlamak, hafif surette hissetmek. (Ş. Sami, 2010: 1065)

G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda sīm ü zer **sezer**

ṣıdḳ [8] *Ar.* Doğruluk, gerçeklik, hakikat. (Ş. Sami, 2010: 1066)

bk. ṣıdḳ-ı daʿvi, ṣıdḳ u iḫlāṣ

(ṣıdḳ [4], ṣıdḳı [1], ṣıdḳına [1], ṣıdḳum [1], ṣıdḳuñ [1])

G149-2. ʿĀşıḳ irişdi **ṣıdḳ** ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını zāhid çeker bī-ceyb
G754-5. Muḥibbī **ṣıdḳ** ile ʿāşıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile zāhid hemān bir ḳurı lāf eyler
G1217-4. Çünki rūşendür ayā ḫūrşīd-rū **ṣıdḳum** saña / Ṣubḥ gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1418-4. ʿĀşıḳa rūz-ı ezel ṣunuldı **ṣıdḳ** ile ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1694-6. İñen başına cāna ʿand içersem / Sözüm **ṣıdḳına** olmışdur ḥamāyil
G1948-3. Giceler vird ü duʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / Ṣubḥa dek el ḳaldurup **ṣıdḳ** ile āmin eyledüm
G2304-5. Bu Muḥibbī şi ʿrini yārā güẕāfin ekleme / **Ṣıdḳı** var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı ẕevḳ gibi çü **ṣıdḳuñ** yaḳın ola

ṣıdḳ-ı daʿvi [1] Doğruluk davası.

G1375-2. Dostum ben saña cānum nitekim bu tendedür / **Ṣıdḳ-ı daʿvile** güvāhum oldı çeng ü nāy u def

ṣıdḳ u iḫlāṣ [1] Doğruluk ve ihlas.

G340-5. Pādişāhā **ṣıdḳ u iḫlāṣum** saña maʿlūm iken / Dergehüñden bu Muḥibbī ḳuluñı gel itme redd

ṣıfat [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1067) *bk. ṣıfat-ı ḥüsn*

(ṣıfat [2], ṣıfatla [1])

1. Bir şahıs veya şeyin arızî hâli, suret.

G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne **ṣıfat** / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G1988-3. Geh olur ġonceler gibi bu dil dem-beste miḥnetde / Gehi lāle **ṣıfat** her dem girībān-ı ḫākdur göñlüm

2. Surat, çehre, beniz, zahirî ve haricî görünüş.

G1372-1. Lām ḳıldı ḳaddümi olmış iken hemçün elif / Bu **ṣıfatla** her ki ʿāşıḳdurur olur muttaṣıf

ṣıfat-ı ḥüsn [1] Güzellik sıfatı, vasfı.

G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa **ṣıfat-ı ḥüsnini** / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur

ṣıġam [1] Sığıntı.

G1079-5. Geh Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıyuz / Rūy-ı zerd ile gehi deşt-i ġama **ṣıġamlaruz**

ṣıġmaḳ [16] *T.* Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek. (TDK, 2011: 2091)

(ṣıġamaz [1], ṣıġmadı [4], ṣıġmaya [3], ṣıġmaz [7], ṣıġmazdı [1])

G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini yazmaḳ istedi / Nāmeye **ṣıġmadı** barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G360-3. **Ṣıġmaya** ḳıṣṣa-i ʿışḳ kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle mürekkeb ola yapraḳ kāġıẕ
G432-2. **Ṣıġmaya** ṭūmāre yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G553-4. Gedā kim ḳāniʿ olmışdur cihānı ḥabbeye **ṣıġmaz** / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı var
G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ çünki ṭarāb-nāk eyler / Feraḥından **ṣıġamaz** sīnesini çāk eyler
G1035-5. Muḥibbī nāmı hīç aġzına **ṣıġmaz** / Nice añsun ki bir noḳṭa dehāndur
G1190-4. **Ṣıġmadı** ḫumlara mey eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdı ʿayyūḳa yine naʿra-i mestāne birüz
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür / **Ṣıġmaya** defterlere ḥāl-i perīşānum benüm
G1960-4. Bu dehre **ṣıġmaz** iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup **ṣıġmazdı** cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb egerʿuryān benüm
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel igen şāʿirem dime / **Ṣıġmaz** mısın buʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2519-3. Ḳıṣṣaya **ṣıġmaz** imiş çünki ser-i zülf-i nigār / Şerḥ idemezsin anı derderde dīvānlar ile
G2678-3. Cevrüñüñ faṣl u bābını yazdum / Deftere **ṣıġmadı** kitāb oldı
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede **ṣıġmaz** Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni
G2731-2. Derd-i dil ḥālini yazdum **ṣıġmadı** bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
Nş3-1. Ṣāf-ḳalb ol kimseye ṭutma şaḳın ḳalbinde kīn / Didi **ṣıġmaz** Faḫr-i ʿālem kīn ile bir yirde dīn

ṣıḥḥat [10] *Ar.* Bedenin ilel ve emrâzdan salim ve sağlam olması, sağlık, afiyet. (Ş. Sami, 2010: 1067) *bk. ṣıḥḥat bulmaḳ, ümīd-i ṣıḥḥat*

(ṣıḥḥat [7], ṣıḥḥaṭa [1], ṣıḥḥatdür [1], ṣıḥḥatin [1])

G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān **ṣıḥḥatdür** / Benüm yanumda bu rifʿāt degüldür belki ẕilletdür
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār kim ol itmeye **ṣıḥḥat** heves
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi **ṣıḥḥat** yüzin içdügi zehr-i derde baḳ
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende **ṣıḥḥat** gitdi cümle rāḥatum
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine ya İlāhü'l-ʿālemīn / Bu Muḥibbī'ye īnāyet **ṣıḥḥaṭa** baṣṣun ḳadem
G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi var istemeye **ṣıḥḥatin**
G2384-6. Ṭutma ṭabīb nabżumı olmaz baña ʿīlāc / Dil ḫastesine olmaya **ṣıḥḥat** devāyile
G2527-4. Nūş-ı cān olsun eger ḳanum içerse leblerüñ / Ger içe bīmār çeşmüm ire **ṣıḥḥat** cānına
G2627-1. Ḫalḳ içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes **ṣıḥḥat** gibi
G2671-4. Ol ṭabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki **ṣıḥḥat** ḳapusı

ṣıḥḥat bulmaḳ [2] Ḫaste şifā bulmaḳ, dinclenmek, şifā bulmaḳ... (Tulum, 2011: 1587) *bk. ümīd-i ṣıḥḥat*

G164-3. Varsa kūyına göñül **ṣıḥḥat bulur** / Ḳaşı miḥrābına eyler intisāb
G757-4. **Buluram ṣıḥḥat** ḳaçan ḥüsnüñ temāşā eylesem / Açılur göñli gözi ḳılsa ḳaçan bīmār seyr

ṣıḳmaḳ [1] *T.* El ile sıkıştırıp suyunu almak, ta'sîr etmek. (Ş. Sami, 2010: 1069)

B166. Şarāb içmegi zāhid ḳanda bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ **ṣıḳsa** gözine

ṣıla [1] *T.* Ulaşma, iki şeyin birbirine bitişmesi. (Ş. Sami, 2010: 1069)

G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān bağladı / Ehl-i naẓma diyüñ **ṣıla** gelsün berü dīvānuma

ṣımaḳ [43] *T.* (TS, 2009: 3416-3427)

(ṣıdı [12], ṣıduñ [2], ṣıma [3], ṣımaḳ [2], ṣımayalar [1], ṣımaz [1], ṣımışdur [1], ṣımışlar [1], ṣır [8], ṣırdı [1], ṣırsa [2], ṣırsam [4], ṣıya [2], ṣıyup [3])

1. Kırmak.

G282-2. Gerçi kim seng-i cefā **ṣıdı** bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol ṣınmış zücāc
G333-4. Ġayre inʿām itdi Leylī **ṣıdı** Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G632-3. Kirpügi ṣaflar dizüp durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı **ṣıyup** eyler savaş üç günde bir
G719-5. **Ṣıma** nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / Ṣınmayınca ḫāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār **ṣır** / Bir yañadan daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil şīşesini hīç **ṣımaz** şöyle ter giçer
G908-5. Dil şīşesi bir daḫi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile **ṣımışlar**
G1038-3. **Ṣıdı** göñlüm ḫānesini çün ezel sulṭān-ı ʿışḳ / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden bünyāddur
G1091-4. Şīşe-i nāmūsı **ṣırsam** dostlar ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ olurʿārsuz

G1388-7. Ḳalb-i aʿdāyı Muḥibbī **şıya** ger āhen ise / Faẕl-ı ḥaḳḳ ile ḳaçan ḳuşana merdāne ṣadaḳ
G1484-5. Aşup dil şīşesin zülfe Muḥibbī / **Ṣıyup** ḳıldı anı ṣad-pāre zülfüñ
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine **şırsam** nʾola ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe şınur nitekim peymāneden
G2110-4. **Şırsa** göñlüm şīşesin olmaz ʿaceb ol seng-dil / **Ṣıya** gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2163-2. Atüben seng-i cefā **şıduñ** bu göñlüm şīşesin / Batmasun ayaġuña şaḳın gel o ābgīneden
G2184-2. **Şıyup** cihānda ʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2474-4. Leylī in ʿām itmek içün pişirüp bir gün ṭaʿam / **Ṣıdı** Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine
G2476-2. **Şırsam** egerçi kāse-i ārzūm ʿaceb degül / Mecnūn gibi bu da bize iḥtirām ola
G2510-2. **Şıma** şehā bu göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḥi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan baṣdı kemān-dār **ṣıdı**
G2686-2. İstemez bir ḳılı ṣınduġını dil kākülüñün / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār **ṣıdı**
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil şīşesi / Uşadup anı cefā sengile dildār **ṣıdı**
G2716-2. Ser-i Mecnūn şikest olsa ʿaceb mi / **Ṣımışdur** kāsenin inʿām-ı Leylī
G2735-4. Atüben seng-i cefā **şıdı** bu göñlüm şīşesin / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ ṣuyını
G2741-4. Dürr-i eşki bulasın pāreler gül dil ṣadefin / Dürr ḳaçan ḥāṣıl olur ger **şımayalar** ṣadefi
B11. Bu göñlüm şīşesin **şıduñ** aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb

2. Bozmak, nakzetmek.

G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿşūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe **şırsa** Muḥibbī olur mı ʿayb
G740-3. Ruḫlarına gelse ḫaṭı dilberüñ olmaz ḫalel / Bunı kim diyebilür gül revnaḳını ḫār **şır**
G740-5. Ey Muḥibbī çoḳ günāhuñ añup olma nā-ümīd / Cürm ü ʿisyānuñ biñin bir kere istiġfār **şır**
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi **şımaḳ** olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1742-3. Şehā ʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / **Ṣımaḳ** ʿahd ile peymānı ne müşkil
G2324-2. Tevbei **şırsam** eger itme taʿaccüb ṣūfi / Gele inṣāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2505-6. Beni öldürmege ʿahd itmiş idüñ / Kerem ḳıl dostumʿahdini **şıma**
G2563-5. Muḳarrer tevbei **şırdı** Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿiẕār olsa
G2673-5. Bu Muḥibbī tevbe itmişdür meye ol vaḳt **şır** / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram ertesi
G2686-3. Deheninden baña ahd itmiş iken būse nigār / Nʾeyledümʿahdi niçün bozdı a ġaddār **şıdı**
G2686-5. Gördi ṣarrāf-ı cihān şiʿr-i Muḥibbīʾyi didi / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār **şıdı**

3. Yıkmak, harap etmek.

G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār şır / Bir yañadan daḥi ṭurmaz bu künbed-i devvār **şır**
G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz mināyı **şır** bir seng ile
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın yār **şıdı** / Oḳ atup pāyını ṣan baṣdı kemān-dār ṣıdı
G2755-4. Ṭoḳuz mināsını **şıdı** bu çarḫuñ / Kim itdi rāh-ı istiġnāda nengi

4. Yenmek, mağlup etmek, tepelemek.

G740-2. Çekdi leşker-i ḫaṭı ġāret itmege Rūm illerin / Dostum olma muʿāvin Müʾmin küffār **şır**
G740-4. ʿĀrızını göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ söze mecāli ḳalmaz ol güftār **şır**

şınġun [1] *T.* Kırık. (TS, 2009: 3439)

G2609-4. Kim ki gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥẓa göñli şīşesi

şınıḳ [1] *T.* Kırık, bozuk, şikeste. (Ş. Sami, 2010: 1070)

G1985-5. Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür **şınıḳ** sifāl / Ḥācet degül şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem

şınmaḳ [20] *T.* (TS, 2009: 3448-3454)

(şına [1], şınan [1], şındı [5], şınduġını [2], şınmayınca [1], şınmış [1], şınmışdur [2], şınsa [5], şınuban [1], şınur [1])

1. Kırılmak, parçalanmak.

G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu göñlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol **şınmış** zücāc
G294-4. Göñlümüñ **şınduġını** ey dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik zücāc
G423-2. Gerçi itdüm ben göñül mirʾātını İskenderi / **Şınsa** her bir pāsı kendüyi ḫançer gösterür
G608-2. Döküben dürlü niʿmetler cihān ḫalḳın ġanī ḳıldı / Ara yirde **şınan** ancaḳ hemān Mecnūn çanaġıdur
G719-5. Şıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi / **Şınmayınca** ḫāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur
G1169-4. Gel şikest itme cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger **şınsa** bu ābginemüz
G1229-3. Şerḥa şerhā sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider **şınsa** ḳafes
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu sīnem ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice **şınmışdur** gör ol āyīne baḳ
G1452-2. **Şınsa** ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1530-4. Cefā taşiyle **şındı** ṣabr ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile seng
G1996-5. Bugün ʿām itdi dilber niʿmetini / Muḥibbī Ḳays-veş **şındı** çanaġum
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger **şına** bir kez şīşe
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül şīşesin / **Şınuban** seng-i cefā ile ki ṣad-pāre düşe

G2544-6. Cefā sengiyle **şındı** āh göñlüm / Bütün kim idi **ṣınsa** ābgine
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki **şınmışdur** bu göñlüm şīşesi
G2686-2. İstemez bir ḳılı **şınduġını** dil kākülüñün / Nice kez gerçi dilüm ṭurra-i ṭarrār ṣıdı

2. Bozulmak.

G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam n'ola ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe **şınur** nitekim peymāneden

3. Zayıf düşmek, âciz kalmak.

G2694-3. Görüp ṭūbī boyını serv ü ʿar ʿar / İkisi reşk odından **şındı** düşdi
G2694-4. Felek-ḫayyāṭı ḥüsni ḫil ʿatını / Görüp ḫayrān elinden **şındı** düşdi

sır/sırr [46] *Ar.* Gizli iş veya söz, râz. / Akl-ı beşerin eremediği hikmet-i Rabbâniyye. (Ş. Sami, 2010: 1071)

bk. sırr-ı dehān, sırr-ı dehr, sırr-ı eş ʿār, sırr-ı ġam-ı ʿışḳ, sırr-ı ġayb, sırr-ı ḫafī, sırr-ı ʿışḳ

(sır [1], sırdur [2], sırlar [1], sırrdur [1], sırrı [9], sırrın [1], sırrına [1], sırrını [10], sırrum [2], sırrumı [10], sırruñ [3], sırruñı [5])

G30-3. Didüm ey nā-mihribān ʿışḳ ehli ider terk-i cān / Didi ṣaḳın **sırrı** nihān itme olur ʿışḳun hebā
G223-3. Āhum ile göz yaşum fāş itmiş iken **sırrumı** / Hīç diyebilür miyem göz yaşına ben āh dost
G228-3. Sırr-ı ʿışḳı fāş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb / Çün ola gelmişdür eyler **sırrını** iẓhār mest
G241-3. Baña keşf oldı **sırrı** kāyinātuñ / Ezelden bādede var bu kerāmāt
G300-5. Bir ḳadeḥ meyle cihān **sırrı** ʿiyān oldı baña / Ben nice olmıyayım böyle hevā-dār-ı ḳadeḥ
G335-4. Bilmedün ġonce-dehānı **sırrını** / Açma aġız yoḳ yire eyleme ḫand
G344-3. Göz yaşın dökme didiler **sırruñ** ifşā olmasun / Çāre ne iẓhār idiser didüm āḫır rūy-ı zerd
G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ **sırrı** mücmeldür / Velīkin yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G366-3. **Sırrumı** fāş eyleyen ʿālemde göz yaşıdur / Kim bilürdi virmese rāz-ı nihānından ḫaber
G415-2. Gözlerüm yaşı cihānı ser-te-ser ġarḳ eyledi / Bu ne **sırdur** kim daḫi dil ḫānesi pür-nārdur
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳduġum benüm ʿayb eylemeñ / Nice kez **sırrumı** fāş itmiş benüm şūrīdedür
G605-7. Ser-te-ser geşt eyledi gezdi Muḥibbī ʿālemi / Bulmadı bir kimsei kim **sırrına** maḥrem düşer
G718-2. Ne bilsün zāhida ṣorma rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor / Bu bir **sırdur** bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm yaş olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu **sırrum** fāş olur
G981-4. Başumı gözden bıraḳduġum beni ʿayb eylemeñ / Nice kez **sırrumı** fāş itmiş benüm şūrīdedür
G988(a)-1. Ṣorma ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir dīvānedür / Açma ʿışḳuñ **sırruñı** Ferhāda kim efsānedür
G997-3. Gizlü rāzum virmeyince gülşene fāş oldı / Eyleyen bu **sırrı** fāşı gül midür bülbül midür
G1132-4. **Sırruñı** ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi çün yaşum yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol ʿāşıḳ-ı ser-bāza kim / Şem ʿ -veş baş kesersün **sırrını** aṣlā dimez
G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu mīm-i dehānuñ **sırrı** kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1239-1. İdiser **sırrumı** āh ʿāleme fāş / Naẓarla sürmelü göz vesmelü ḳaş
G1293-2. Yār ṣandum baña didüm **sırrı** ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1318-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñde gözümüñ biri oldı nehr-i Nīl / Eyledüñ Baġdād-ı kūyında **sırrını** cüy-ı Ṣaṭ
G1409-6. Ey Muḥibbī gizleme fāş oldı **sırruñ** ʿāleme / Çehresinden bellüdür çün ʿāşıḳuñ āşār-ı ʿışḳ
G1420-4. Āşikāra būseñi iḥsān idersen ey ṣanem / Bu ʿaceb **sırrdur** ki idersen baña tenhāda yoḳ
G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet **sırrını** / Tā ki ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1507-5. Ey Muḥibbī yüzini gördüñ olup bī-iḫtiyār / **Sırruñı** fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1549-3. **Sırrumı** kāġıda yazdı beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭ ʿola başı iki dillü ḳalemüñ
G1571-3. Aġzuñla **sırruñı** biliñüñ kimdür añlayan / Bu nükteleri bilmege ki nükte-dān gerek
G1684-4. Bī-nihāyet nice **sırlar** olur andan āşikār / Var ise ger dostlar esrār ḳanıdur göñül
G1760-2. Sırr-ı ʿışḳı sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda **sırrını** fāş eyleyen ḫod er degül
G1783-3. Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm **sırrum** ʿiyān / Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ **sırrını** / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm ṣordum dehānuñ **sırrını** / İrdi ʿömrüm āḫıra ḫall olmadı bu müşkilüm
G1859-5. Ger maḥabbet **sırrını** ṣorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G2032-7. Ey Muḥibbī **sırruñı** ketm eyle iẓhār eyleme / Şöyle ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2057-4. Ger dilersen kim senüñ **sırruñ** bugün fāş olmaya / Sen sen ol hīç kimsenüñ açma ṣaḳın perdesin
G2218-1. Cām-ı la ʿlüñdür eyā meh **sırrumı** fāş eyleyen / Ḳatı göñlündür dem-ā-dem baġrumı baş eyleyen
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün **sırrumı** yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2496-4. Didiler aġlayup fāş itme **sırrı** / Didüm ne çāre yā bu rūy-ı zerde
G2574-4. Dime göñlüñe de **sırrını** zinhār / Çıḳan dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2619-4. Şu ʿle-i āh ile ey dil **sırrumı** fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
G2758-5. Leblerüñ **sırrın** bilüp virdüm meyānından ḫaber / Āferīn ider Muḥibbī'nüñ gören idrākini
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile ṭolu dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara **sır** bu hevā bizi
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / Zīrā bu **sırrı** degmede keşf idemez ziyān
D27-2. Eşk-i çeşmüm dūd-ı āhum **sırrumı** fāş eyledi / Bu meṣeldür سر جاوز الاثنين شاع

sırr ṣaḳlamaḳ [4] Bir sırrı açığa vurmamak, başkasına söylememek. (TDK, 2011: 2097)

G1140-4. **Ṣaḳla** ʿışḳuñ **sırrını** sīneñde cānundan ʿazīz / Terk-i ser itmek gerekdür iderseñ keşf-i rūz
G2304-4. Anuñ içün yazmazam derd-i dilüm ben kāġıda / **Ṣaḳlamaz sır** iki yüzlüdür münāfıḳdur diyü
G2644-4. **Ṣaḳlar** idüm **sırrını** sīnemde īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā beni
G2737-5. **Sırruñ** Muḥibbī **ṣaḳla** dilden çıḳarma zinhār / Ẓāhir olur o lā-büd çünki dudaġa düşdi

sırr-ı dehān [2] Ağzının sırrı.

G120-3. La ʿlüñ ṭuyurdı **sırr-ı dehānuñı** illere / İẓhār itdi gizlü işi şan şarāb-ı nāb
G1068-3. Şorma **sırr-ı dehānını** ey dil / Kimse fehm eylemez mu ʿammādur

sırr-ı dehr [1] Dünyanın sırrı.

Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür şanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erba ʿīn / **Sırr-ı dehrüñ** şūfiyā bu vech ile irşādı var

sırr-ı eş ʿār [1] Şiirlerin sırrı.

G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu **sırr-ı eş ʿārum** ḳomaz

sırr-ı ġam-ı ʿışḳ [1] Aşk gamının sırrı.

G1856-2. Yañılup **sırr-ı ġam-ı ʿışḳı** göñül fāş eyledi / müstaḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

sırr-ı ġayb [3] Gizli, bilinmeyen sır.

G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ vaṣfında ʿaciz ḫāmeler / **Sırr-ı ġaybı** bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G1152-3. Dehānuñla meyānuñ **sırr-ı ġaybı** / Ḫıred-mend anı hīç tefhim ḳılmaz
G1379-3. Virmedi bir kes meyānuñla dehānuñdan ḫaber / **Sırr-ı ġayb** olmaz muḳarrer degme merde münkeşif

sırr-ı ḫafī [1] Gizli sır.

G2741-3. Dehenüñ zārını bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña **sırr-ı ḫafī**

sırr-ı ʿışḳ [57] Aşkın sırrı.

G138-5. Ey Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** nice yıllar saḳladum / Ṭuydılar āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G228-3. **Sırr-ı ʿışḳı** fāş iderse göz yaşı olmaz ʿaceb / Çün ola gelmişdür eyler sırrını iẓhār mest
G341-4. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G566-4. **Sırr-ı ʿışḳuñı** nice ṣaḳlayayum sīnede kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G616-5. Cām-ı la ʿlüñden Muḥibbī'yi ḳatı mest eyledüñ / Ḳorḳum oldur **sırr-ı ʿışḳuñ** ʿāleme ifşā olur
G637-3. Bu **sırrı-ı ʿışḳumı** iden cihānda ḫalḳa ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile tennūr-ı dilde nārumdur
G919-5. Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** itme iẓhār / Ṣaḳın Manṣūr-veş ber-dār iderler
G991-2. Yār ṣandum baña didüm **sırr-ı ʿışḳ** göñlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G1069-4. **Sırr-ı ʿışḳı** nice pinhān ideyim ben sīnede / Āhum ile göz yaşı ʿālemlere rüsvā ḳılur
G1078-2. Ḳorḳaram kim **sırr-ı ʿışḳuñ** genci bir gün açıla / Key ḳatı vīrān olupdur bu dil-i virānımuz
G1142-4. **Sırr-ı ʿışḳı** çünki fāş itdi göñül Manṣūr-veş / Zülfi dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1198-3. Gerekdür **sırr-ı ʿışḳ** ġāyet de pinhān / Aluñ benden ḫaber didüm ne dirsüz
G1201-1. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣor baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1280-1. Ḫūn-ı dilden gelmeseydi gözlerümden ḳanlu yaş / **Sırr-ı ʿışḳum** olmaz idi bu cihān ḫalḳına fāş
G1286-5. Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlamaduñ / Sirişküñ ḳıldı anı ʿāleme fāş
G1289-2. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlayam sīnemde dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1327-4. **Sırr-ı ʿışḳa** ṣaḳlaḳıl sīneñde iẓhār eyleme / Çün dimişler "كل سر ّ جاوز الاثنين شاع"
G1328-4. **Sırr-ı ʿışḳı** meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şem ʿ
G1346-4. **Sırr-ı ʿışḳı** Meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār şem ʿ
G1376-2. **Sırr-ı ʿışḳ** bu göñül ẓāhir iderse ne ʿaceb / Gösterür her ne ki içinde ola şīşe-i ṣāf
G1490-6. Ey Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** dūd-ı āhum fāş ider / Penbe içre āteşi olur mı pinhān eylemek
G1610-4. **Sırr-ı ʿışḳı** açma her ʿāmi anı fehm idemez / Añlamaz huffāş olan nūr-ı cemālin dostuñ
G1668-3. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlar idüm sīnede cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ile ʿiyān eyler göñül
G1670-2. **Sırr-ı ʿışḳı** ben ne deñlü ṣaḳlaram āḫır beni / Eyledüñ bir āh ile rüsvā-yı ʿālem ey göñül
G1743-4. **Sırr-ı ʿışḳa** gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ʿālem içre kimse sır-dāşum degül
G1753-2. **Sırr-ı ʿışḳı** ġonce gibi ṣaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini terk ḳıldı açduġiy çün rāz gül
G1760-2. **Sırr-ı ʿışḳı** sīnemde cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1794-2. Nice yıllar **sırr-ı ʿışḳı** sīnem içre ṣaḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır ifşā eyledüm
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / **Sırr-ı ʿışḳı** sīnem içre cāndan özge ṣaḳladum
G1877-4. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm cānum gibi / Āşikār ide diyü ben āh u vādan ḳorḳaram
G1881-3. **Sırr-ı ʿışḳı** nice pinhān eyleyem şimdengirü / Olmışam rüsvā-yı şehr ü gūşe vü bāzār hem
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / Ey Muḥibbī şükr Ḫaḳḳa **sırr-ı ʿışḳ** āgāhıyam
G1955-5. Muḥibbī ṣaḳladum gerçi bu **sırr-ı ʿışḳı** sīnemde / Anı āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm

G1974-2. Anuñçün **sırr-ı ʿışḳı** göñül Manṣūrı fāş itdi / Ser-i zülfinüñi gördüm ben anı dāre beñzetdüm
G2035-3. **Sırr-ı ʿışḳı** nice bir ṣaḳlayayım sīnede āh / İdeyim cümle cihān ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2064-1. Dirseñ ey dil **sırr-ı ʿışḳ** fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ yaş olmasun
G2093-4. Ey göñül **sırr-ı ʿışḳı** fāş itdüm / Vara ümmīd-vār imişsin sen
G2135-4. **Sırr-ı ʿışḳı** yüri ṣaḳla didiler baña didüm / Nice ṣaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2175-3. **Sırr-ı ʿışḳı** āşikār itdüm ser-i zülfin görüp / ʿIşḳ Manṣūrı olup geldüm benüm dār isteyen
G2222-3. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2244-4. **Sırr-ı ʿışḳuñ** ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / Ẓāhir itdüm ʿālemde bu āh u efġān ile ben
G2282-3. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳladuḳca rūşen oldı gün gibi / Āh ü eşkinden kişi böyle şerm-sār olmasun
G2325-4. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlayam didükce ẓāhir olur āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2345-5. Ḫıred bilmez Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** / İyān olmaz bu degme ḫurde-bīne
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳ** rinde ṣor / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2406-1. **Sırr-ı ʿışḳı** kim bilürdi nāle taḳrīr itmese / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā eşk taḥrīr itmese
G2493-3. Nice yıllar ṣaḳladum bu **sırr-ı ʿışḳı** sīneme / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma
G2507-4. **Sırr-ı ʿışḳı** nālem ile göz yaşıdur fāş iden / N'eyleyem derdā dirīġā bu iki ġammāzuma
G2513-5. **Sırr-ı ʿışḳı** sīnem içre nice yıllar ṣaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2525-7. **Sırr-ı ʿışḳı** sīnede ṣaḳla Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2598-1. **Sırr-ı ʿışḳı** her kim ister sīnede pinhān ola / Ḳıymet ile istemez ʿālemlere destān ola
G2623-3. Çoḳ zamān **sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlar iken / Dil-i dīvāne āşikār itdi
G2654-5. Ey Muḥibbī **sırr-ı ʿışḳı** ṣorma itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi
G2679-4. **Sırr-ı ʿışḳı** ṣaḳlar iken sīnede fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2685-4. **Sırr-ı ʿışḳı** çün fāş itdi göñül Manṣūr-vār / Dār-ı zülfüñde emān gel virme ber-dār it beni
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün **sırr-ı ʿışḳı** ʿāleme / Anuñ içün tīşesi āḫır ṭoḳındı başına
B194. **Sırr-ı ʿışḳum** ʿālem içinde benüm fāş olmadı / Dökmeyince rūy-ı zerde gözlerüm ḳan yaşını

ṣırāṭ [5] *Ar.* Cehennemin üzerinde kurulmuş pek dar ve geçilmesi müşkül bir köprü ki üzerinden geçilerek cennete gidilecektir. (Ş. Sami, 2010: 1072)

bk. ṣırāṭ-ı müstaḳīm

(ṣırāṭ [2], ṣırāṭı [3])

G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur diyem **ṣırāṭ** / Ya Resūlü'l-ʿālemin baña olursuñ reh-nümā
G81-5. Giçe **ṣırāṭı** berḳ ḫaṭıf gibi Muḥibb / Luṭf-ı Ḫudā olursa eger aña reh-nümā
G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez **ṣırāṭ**
G2540-5. N'olur ḫālüñ giçerseñ **ṣırāṭı** / Ḳılıcdan iti dirler ḳıldan ince
G2548-4. İşidenler dimişlerdür **ṣırāṭı** / Ḳılıcdan iti dirhem ḳıldan ince

ṣırāṭ-ı müstaḳīm [1] Doğru yol, tarîk-i hidâyet, dîn-i hak. (Ş. Sami, 2010: 1072)

G1407-2. Nice bir yoldan ṣaparsın ey göñül inṣāfa gel / Gir **ṣırāṭ-ı müstaḳīme** çün saña emr itdi Ḥaḳḳ

ṣırça sarāy [2] Sırca vurulmuş tuğladan, yani çiniden yapılıp süslenmiş saray. (Onay, 2000: 402) // Dünya.

G384-1. Ḫayāli ḳonmaġa gelse gözüm **ṣırça sarāyıdur** / Gözüme kuḥl olan her dem nigāruñ ḫākipāyıdur
G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu **ṣırça sarāyın** göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür

sır-dāş [1] Bir sırra vakıf olan iki kişinin beheri... (Ş. Sami, 2010: 1072)

G1743-4. Sırr-ı ʿışḳa gözlerüm yaşıdurur fāş eyleyen / Ġamdan özge ʿālem içre kimse **sır-dāşum** degül

ṣıyıcı [1] *T.* Ḳırıcı. (Tulum, 2011: 1592)

D50-1. ʿAhd ü peymān **ṣıyıcı** eyle mi hey hey sīnemi / Dostı düşmen bilici eyle mi hey hey sīnemi

ṣıyt u ṣadā [3] Ses ve seda.

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurdun livā-yı ḥusrevi / Virdi ṭabluñ ser-te-ser ʿālemlere **ṣıyt u ṣadā**
G392-4. ʿIşḳımuñ **ṣıyt u ṣadāsın** ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem üzre kūsa ṣor
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar başdan başa **ṣıyt u ṣadā** / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse bu sīnem kūsına

sīb [5] *Far.* Elma, tuffâh. (E. Tevfîk, 1890: 564) *bk. sīb-i ġabġab*

(sīb [3], sībi [1], sībin [1])

G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iżhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḫi **sīb**
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iżhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḫi **sīb**
G655-4. Olaldan cām-ı laʿlüñ nūş-ı cānum / Zeneḫdañ **sībi** göñlümüñ behīdür

G1023-4. Ẕeḳan sībin diler dil bāġ içinde / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / **Sīb** ḫūb olur meze dirler mey-i nāb üstine

sīb-i ġabġab [1] Elma gerdanlı.

G170-1. Olıcaḳ ʿıyş esbābı müretteb / Gerekdür ola sāḳī **sīb-i ġabġab**

sīb-ẕeḳan [1] Elmaya benzeyen güzel çene.

G506-4. Gözlerüm yaşı revān oldı aḳup ḳanda gider / Meger ol **sīb-ẕeḳan** ḳāmet-i ʿarʿar geliser

sicil [1] *Ar.* Resmî belgelerin kaydedildiği kütük. (TDK, 2011: 2107)

G1794-6. Yazdılar ʿışḳuñ **sicilini** ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm

Sidre [9] *Ar.* En yüksek makam. (Devellioğlu, 2000: 951)

bk. dıraḫt-ı sidre, Sidre ṭāvūsı, ṭūbā-yı bāġ-ı sidre

(Sidreden [8], Sidreye [1])

G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle ṣalın / Reşk ide tā **sidreden** ṭūbā saña
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā **Sidreden** taḥsīn ider
G889-4. Şeh-per açmış **sidreye** ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı var
G937-5. Medḥ idüp laʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / Ṭayr-ı ḳudsī işidüp **Sidreden** taḥsīn ider
G977-1. Her ḳaçan ḳadd-i dil-rübā görinür / **Sidreden** belki müntehā görinür
G1176-1. **Sidreden** ḳāmetüñi biz daḥi bālā bilürüz / Gülşen-i ḥüsnüñi de ravżadan a ʿlā bilürüz
G1278-3. Baş çekmiş serv-ḳaddüñ ḫusrevā / **Sidreden** ḳaddüñi bālā eylemiş
G1913-1. **Sidreden** yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
Mr13-6. Müntehi ḳaddine **Sidreden** a lā dir isem / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

Sidre ṭāvūsı [1] Cebrail (a.s).

G2083-3. **Sidre ṭāvūsı** gibi nāz ile reftāre gelür / Her ḳan nāz ile ala ele dildār etegin

Şifāhān [2] İran'daki bir şehir. *bk. kuḥl-ı Ṣifāhān, mülk-i Ṣifāhān*

(Ṣifāhān [1], Ṣifāhāna [1])

G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün ṣanma **Şifāhāna** varam
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı kimse **Şifāhān** iline

sifāl [10] *Far.* Çanak çömlek ve çini gibi topraktan yapılmış şey. (Ş. Sami, 2010: 1075) *bk. sifāl-i köhne, sifāl-i sīne*

(sifāl [7], sifāli [2], sifālin [1])

G297-3. Çün fenādur āḫiri gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski **sifāl** ola veyā gevher ḳadeḥ
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān ṣürāḥī ziynetin / Mey gerek birdür **sifāl** ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G521-3. Bir **sifāli** ṣunaġın virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde kim gūşe-i meyḫānede bir Cem görinür
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre **sifālin** hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña **sifāl** / Neme yarar ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / Yiter ol muġbeçe destindeki bir pāre **sifāl**
G1705-4. Minnet itmez gūşe-i meyḫānede cām-ı Ceme / Bir **sifāli** eyleye destinde ger peymāne dil
G1985-5. Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür ṣınıḳ **sifāl** / Ḥācet degül şarāb olıcaḳ aña cām-ı Cem
G2215-3. Tek şarāb olsun **sifāl** ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
D33-2. Pīr-i muġān himmetidür nūş-ı sāġar it / Devr-i zamān eylemeden kelleñi **sifāl**

sifāl-i köhne [2] Köhne çömlek.

G42-3. **Sifāl-i köhne** rindāne yiter meyḫāne küncinde / Elin ṣunmaya ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G2002-3. **Sifāl-i köhne** ṭutsa bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

sifāl-i sīne [1] Göğsün çömleği.

G2116-3. Tāze dāġ ile **sifāl-i sīnemi** zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil ṣoḥbetin

sīḫ [2] *Far.* Demirden şiş. (E. Tevfîk, 2010: 564) *bk. sīḫ-i ġam, sīḫ-i kebāb, sīḫ-i miḥnet*

(sīḫ [1], sīḫe [1])

G657-4. **Sīḫe** ṣancup çevirür göñlümi āh ġamzeleri / Çeşm-i mest olduġiçün bezm-i kebāb ile giçer
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / Döner **sīḫ** üzre iñler bir kebābam

sīḫ-i ġam [3] Gam şişi.

G179-2. Döne döne **sīḫ-i ġamla** āteş üzre çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb
G799-2. Yaşum şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / **Sīḫ-i ġam** ile baġrum bişmiş kebāba beñzer
G1006-4. Sencilü **sīḫ-i ġamda** bu baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ üstindedür

sīḫ-i kebāb [1] Kebap şişi.

G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı şarāba baḳmazuz / Dil ġıdāsı var iken **sīḫ-i kebāba** baḳmazuz

sīḫ-i miḥnet [4] Eziyet, elem, sıkıntı şişi.

G148-3. Ehl-i ʿışḳuñ ne bilür derd ü belā vü miḥnetin / Döne döne olmayan bu **sīḫ-i miḥnetle** kebāb
G166-6. Beñzedi gülgün şarāba ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne **sīḫ-i miḥnetle** ide baġruñ kebāb
G1522-4. Şarāb ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdüñ **sīḫ-i miḥnetle** çü baġrumı kebāb itdüñ
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ sīnemi ey āfitāb / Döne döne **sīḫ-i miḥnetle** idüp baġrum kebāb

siḥr [32] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1076)

bk. füsūn u siḥr, siḥr-i ḥelāl, siḥr eylemek/itmek, siḥr ü efsūn

(siḥr [26], siḥri [3], siḥrine [1], siḥrdür [1], siḥre [1])

1. Büyü, büyücülük, gözbağıcılık.

G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḥüsnüñi şaḳla / **Siḥr** ile ṭılısm ile aña zülfüñi mār it
G349-2. Olur her bir ḳılı zülfinüñ ejder / Ḳaçankim ḳılsa çeşmi **siḥre** bünyād
G459-1. Aldı destine yine deste-i zülfini nigār / **Siḥr** ile eyledi gencīne-i ḥüsne acı mār
G567-2. **Siḥr** ile mār iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaşāsını yudar anı ejdihālanur
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / **Siḥr** ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G737-5. Sen perī-rūyı Muḥibbī itdi efsūn ile rām / **Siḥrdür** beñzer kelāmı meyli sen sāḥirdedür
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde zülfin çeşm-i ejder gösterür / **Siḥr** ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir **siḥr** ile zülfindeki mūlar mıdur
G836-3. Māh-rūlar **siḥr** ʿilmin cümle senden ögrenür / İki çeşmüñ siḥr-ārā Hārūtla Mārūtdur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen **siḥr** ile ejder yoḫsa gīsūlar mıdur
G938-2. Bilmezin seḫḥār çeşmi **siḥri** kimden ögrenür / Zülfinüñ her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G1042-1. Gözlerinden **siḥri** beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege biñ başlı şu bān ögrenür
G1260-1. **Siḥr** ile cādū gözüñ zülfe girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder baġlamış
G1289-3. **Siḥr** fenni fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẓarla dilleri yaġmalamazdı göz ü ḳaş
G2065-4. Her ḳılını zülfinüñ biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ **siḥr** oḳıya efsūn içün
G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi **siḥr** ile āteş ābdan
G2273-5. Her gice biñ kez helāk olur Muḥibbī **siḥr** ile / Çāre-sāz oluñ aña ey hem-demān ey dostān
G2312-1. **Siḥr** ile atar çünki tīr ol ġamze-i cādū / Gelse ne ʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2312-5. Maʿni gülini itdi çün iẓhār Muḥibbī / İletdi **siḥr** ile anuñ boyını her sü
G2313-1. İdüp tekmīl **siḥri** çeşm-i cāẕū / İder geh mār-ı zülfin gāh cārū
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü **siḥr** ile zülfini mār ide
G2645-1. **Siḥr** ile çekdi göñlümi bir tāra perçemüñ / Teşbīh ḳıldı kendüzini māre perçemüñ
G2690-2. Nice el ura dāim genc-i ḥüsne / Şaçın **siḥr** ile iki erḳam itdi
En1-14. Şat Şundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm **siḥr** ile her tārını ḳılmış ol mār

2. Sihir kuvvetini haiz olan câzibe-i şedîde, fettanlık.

G83-4. Bu cihānı gözlerüñ **siḥr** ile teshīr eyledi / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G557-3. Zāhid-i ṣad-sāle olsañ bir naẓarda ey göñül / **Siḥr** ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / **Siḥr** ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G1285-2. **Siḥr** ile cān u gözüñ ey dil-firīb / ʿĀlemi kendüye teshīr eylemiş
G1651-1. **Siḥr** ile ʿaḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ senüñ / Sīnemi itdi nişāne tīr-i müjgānuñ senüñ
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi **siḥr** ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ileʿaḳlum daḥi yanumda yoḳ varum
G2335-3. Ġamzesi **siḥrine** çünkim didiler siḥr-i ḥelāl / N'eyleyem nice ideyin ben iki cādūya
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim **siḥr** ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

siḥr eylemek/itmek [7] Büyülemek.

G110-1. Bilmezem ġamzeñ ne **siḥr itdi** ne ḳıldı āl aña / Bir naẓarda cān u dil meyl eyledi fi'l-ḥāl aña
G652-1. Göñlini ʿāṣıḳlarun ol çeşm ü zülf-i ḫam ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ **siḥr eyleyüp** ādem ḳapar
G693-2. ʿAceb **siḥr eylemiş** çeşmüñ ḫaddüñi zülfüñ içinde / Gören āḳil olur mecnūn u mecnūn görseʿāḳildür
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken ʿāleme / Bes ne ḥācet **siḥr ide** seḫḥāre zülf
G1484-1. Yine **siḥr eyledi** seḫḥāre zülfüñ / Nice dil baġladı bir tāra zülfüñ
G1593-5. Maʿrifet būyın Muḥibbī āşikār itseñ ne ṭañ / **Siḥr ider** çün aḳıdur her dem devātuñ cūy-ı müşk
G2526-3. **Siḥr idüp** didi ki her tārını bir mār itdüm / Kimse el şunmaya tā zülf-i perīşānumuza

siḥr-i ḥelāl [4] Şiir ve fesahat gibi insanı meftun eden hüner, ki buna sihr-i helâl dahi derler, yani haram olmayan büyücülük. (Ş. Sami, 2010: 1076)

G679-4. Cihānı naẕm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli görüp şi῾rüm didi **siḥr-i ḥelāl** olur
G720-5. Beñzer Muḥibbī sözleri **siḥr-i ḥelāldur** / Her ḳanḳı dilber işide anı da rām olur
G879-4. Oḳuyan şi῾r-i dil-sūzuñ Muḥibbī eylesün taḥsīn / Diye kim bir içim ṣudur **siḥr-i ḥelāl** olur
G2335-3. Ġamzesi siḥrine çünkim didiler **siḥr-i ḥelāl** / N'eyleyem nice ideyin ben iki cādūya

siḥr ü efsūn [3] Sihir ve büyü.

G1082-4. Her ġazelde anuñçün eyledüm **siḥr ü efsūn** / Māh-rūlar ḫūblar gūş ideler efsānemüz
G1174-5. Gerçi ḳıldum her ġazelde nice biñ **siḥr ü efsūn** / Ḫūblar gūşına almaz Lī̇k bu efsānemüz
G1763-5. Rām olur ṣanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden / Ṣayd olınmaz ol perī biñ **siḥr ile efsūn** idem

Siḥrāb [1]

G2571-4. Ḳanlu ḫançer çeküp ġamzeñ emān virmez emān / Ṣanki Rüstemdür gelür ceng itmege **Siḥrāb** ile

siḥr-ārā [1] Sihirle bezeyen.

G836-3. Māh-rūlar siḥr ῾ilmin cümle senden ögrenür / İki çeşmüñ **siḥr-ārā** Hārūtla Mārūtdur

siḥr-engī̇z [1] Büyücü.

Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne **siḥr-engī̇zdür** cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur

siḥr-sāz [1] Büyücü. (Devellioğlu, 2000: 952)

G467-1. Ol ġonce sözde la῾li çün **siḥr-sāz** ider / Esrār-ı ġaybı ẓāhir idüp keşf-i rāz ider

Sikender [8] *Far. bk. İskender, sedd-i Sikender, Sikender ü Dārā*

G114-7. Bulurdı ger vefā gelse cihāndan / **Sikender** Ḫusrev ü Cemşī̇d ü Dārāb
G183-4. Ġazeldür şoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / **Sikender** Ḫıżr olup mülk-i cihānda ῾ömr sürdüñ ṭut
G515-5. Bu dünyāya göñül virme gidenler senden öñürdi / **Sikender** Ḫusrev ü Dārā Ferī̇dūn daḫi Cemlerdür
G1183-4. Vādi-i ġamda **Sikender** gibi bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded ey çeşme-i ḥayvānumuz
G1474-3. Aradum hemçün **Sikender** bulamadum āb-ı ḥayāt / Beni ser-gerdān iden ῾ayn-i zülālüñdür senüñ
G1901-3. Vādi-i ġamda **Sikender** gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün **Sikender** la῾l-i nābuñ ḳandadür
B9. Sevinmez düşmenüñ mergine ῾āḳıl / **Sikender** ḳalmadı çün gitdi Dārā

Sikender ü Dārā [2] İskender ve Dara. *bk. İskender ü Dārā*

G1269-3. Mey nūş iden **Sikender ü Dārā** olur hemān / Meyḫāne köşesi ne ulu bārgāh imiş
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yoḳ / N'oldı göre **Sikender ü Dārā** vü ḳanı Cem

Sikender-veş [1] İskender gibi.

G1742-4. **Sikender-veş** ümī̇d ile bu yolda / Virürsem teşne-leb cānı ne müşkil

sikke [1] *Ar.* Meskûkâta ve dirhemlere vurulan damga. (Ş. Sami, 2010: 1076)

G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle rūyumda nişān / **Sikke** olmayınca olmaz didiler zerde şeref

sil [4] *Ar.* Yağmurdan birikip derelerde ve oyuk yerlerde muvakkaten şiddetle akan su. (Ş. Sami, 2010: 1050) *bk. mānend-i sil*

(sil [2], sile [1], sili [1])

G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḥaẕer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm **sili** var
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola **sil**
G2381-3. Āhum bulutı yaġmurını dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum **sil** içinde
G2778-4. Ḫışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile yaşum **sile** düşdi

silk [1] *Ar.* Dizi, sıra. (Ş. Sami, 2010: 1077)

G1470-6. İtleri **silkine** olasın Muḥibbī münselik / Ol yire lāyıḳ degülseñ daḫi itsünler dilek

silmek [9] *T.* (TDK, 2011: 2113)

(sil [3], siler [1], silmek [1], silmez [1], silmezem [1], silmişem [1], silüp [1])

1. Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.

G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı **silmez**
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı **sil**
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp yaşumı **sil**
G1892-2. Gözüm yaşını merdüm **silmek** ile / Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitinüm
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı **sil** / La ʾl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mr12-1. Āteş-i ʿışḳa düşelden āh kim hīç gülmezem / Eşk-i çeşmüm nice demlerdür aḳar hīç **silmezem**
B141. **Silmişem** naṭ ʿ-ı felek üzre maḥabbet cür ʿasın / Anuñ içün içmişem cām-ı maḥabbet cür ʿasın

2. Bir yazı, çizgi vb.ni kazıyarak veya sürterek yok etmek.

G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden **siler** giçer

3. Üzerine genellikle bir bez sürterek tozlarını, kirlerini almak veya parlatmak.

G115-3. **Silüp** pāk itmek içün kūy-ı yāri / Yaşum saḳā olupdur dīde cārūb

silsile [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1078) *bk. silsile-i bend-i ġam*

(silsilemüz [1], silsilesine [2])

1. Zincir.

G2432-1. Ṭolaşdı yine dil şaçınuñ **silsilesine** / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2432-5. Mecnūn-şıfat ʿışḳ ile dilden dile düşdi / Dil baġlayalı Leylī şaçı **silsilesine**

2. Pederden evlâda sıra ile yazılarak teşkil olunan zürriyet defteri, şecere.

G1879-3. Tekye-i ʿışḳ çerāġını uyarsam ne ʿaceb / Çünki Mecnūna çıḳar **silsilemüz** ferzendem

silsile-i bend-i ġam [1] Gam bendinin zinciri.

G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / Şād ol göñül ki **silsile-i bend-i ġamdesin**

sīm [26] *Far.* Gümüş, fidda. (Ş. Sami, 2010: 1078)

bk. dür ü sīm, ḫışt-ı sīm, māl ü sīm ü zer, sīm-i eşk, sīm ü zer

(sīm [14], sīme [10], sīmle [1], sīmiyle [1])

G104-5. Yaşuñı **sīm** it Muḥibbī rūyı zer / Māyil olur ḫūblar zerden yaña
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır **sīm** virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle şaçdum ʿāleme / Ḳalmaya şimdengirü **sīme** revāc
G425-10. Niṣār içün Muḥibbī pāy-ı yāre / Yaşum **sīme** yüzüm altuna beñzer
G829-4. Pāyuña dökmege benüm servüm / Yaşumı **sīm** idem yüzümi zerler
G916-3. İşitdüm māla māyil māh-rūlar / Yaşumı **sīm** itdüm yüzümi zer
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce göñlüm pāyına īṣār içün / Gözleri yaşını **sīm** idüp yüzin zer gösterür
G955-6. Ola kim raḥm idüp meyl ide dildār / Gözüñ yaşını **sīm** it yüzüñi zer
G983-3. Niṣār itmege dilber ayaġına / Gözüm yaşı anuñçün **sīme** beñzer
G995-1. Dehānı mīme zülfi cīme beñzer / Teni billūra yāḫūd **sīme** beñzer
G995-3. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Yüzüm altuna yaşum **sīme** beñzer
G1008-5. Muḥibbī'den güvāh istersen ʿışḳa / Yaşum **sīmiyle** rūy-ı zerdümi gör
G1046-2. Baḳar mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum **sīm** olmasa idi yüzüm zer
G1153-3. Zerd oldı ruḫum **sīm** yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu **sīmle** zerden ne ḥaẓẓ
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñda ʿayne almazsın / Güzeller **sīme** māyildür degül mi ol diremden yeg
G1572-3. Güzeller **sīme** māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum **sīm** ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G1625-4. Ka ʿbe-i kūyunı ṭavāf eylemek oldı baña farż / Gözlerüm yaşını **sīm** çün yüzüm altun itdüñ
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer la ʾl ü cevāhir / Baña yiter yaşum **sīm** yüzüm altun
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı **sīm** ü yüzüm altun olmada
G2556-3. Gözüm yaşına baḳsa raḥm iderdi / Güzeller māyil olur çünki **sīme**
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / **Sīme** döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
G2564-4. Yiter āh ile eyle yaşlaruñ **sīm** / Güzeller ṣayd olur çün sīm ü zerle
G2586-4. Nice teşbīh idem ben **sīme** cismün / Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem **sīm** döker yolına hem zer benüm gibi

sīm-i eşk [5] Gümüşten göz yaşı.

G290-4. **Sīm-i eşküm** şöyle şaçdum ʿāleme / Ḳalmaya şimdengirü sīme revāc
G367-2. Ger zer-i rūyumla **sīm-i eşk** maḳṣūduñ ise / Cān u dil olsun fedā yolında bulur sīm ü zer
G536-2. **Sīm-i eşki** ṣol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G653-2. **Sīm-i eşk** ile ḫarīd olan metāʿ-ı vaṣluña / Virür ol cān naḳdini āḫır bu dünyādan giçer
G2635-5. ʿIşḳ bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḫarc ider / N'eylesün kim **sīm-i eşki** anda da bāb olmadı

sīm ü zer [61] Gümüş ve altın.

G192-3. Yiterʿuşşāḳa yaşı rūy-ı zerdi / Ki bunlar içre olmaz **sīm ü zer** dost
G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi **sīm ü** kimi **zer** buldı ṭut
G326-2. Māyil olma ḫʷāce-i dünyā gibi **sīm ü zere** / İtmemişdür bu fenā dārında hīç bir kimse sūd
G363-6. Ben gözüm gevherlerini rāygān ḫarc eyledüm / Görinürken ʿālemüñ ḫalḳına **sīm ü zer** leẕīẕ
G367-2. Ger zer-i rūyumla sīm-i eşk maḳṣūduñ ise / Cān u dil olsun fedā yolında bulur **sīm ü zer**
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu **sīm ü zeri** var
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı didi yār / Yoluma ḫarc içün **sīm ü zeridür**
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim **sīm ü zer** ṭutar
G587-4. Eşk-i çeşm ü rūy-ı zerde ḳıl naẓar didüm didi / Ḫūb-rūlar nʾeylesünler anı **sīm ü zer** midür
G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū şeyle beñzer anda **sīm ü zer** sezer
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine yaşum güherine / Meh-rūları bildüm ki hemān **sīm ü zer** ister
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü **sīm ü zer** dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G727-4. ʿAceb mi māʾil olursa gözüm yaşına meh-rūlar / Dökilen **sīm ü zer** andan kimi laʿl-i bedaḫşāndur
G761-5. Nice yıldur ki ḫarc olur yolına ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez **sīm ile zerdür**
G783-5. Görüp dilber Muḥibbī eşk ü rūyum / Hemān meyl itdi gördi **sīm ü zer** var
G828-5. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī bu göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm **sīm ü zer işār** eyler
G840-2. Yaşum ile baḳ bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki severler **sīm ü zer**
G868-2. Eline aluben eşcār idüpdür **sīm ü zer** ḥāżır / Çemen sulṭānı yanına ider īṣār dirhemler
G878-4. Dartılsa nʾola Yūsuf eger **sīm ü zerle** / Sen cāna dartılursın o kemter degül midür
G926-3. Āteş-i ʿışḳa yananlar ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca **sīm ü zer** bulmazʿıyār
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña **sīm ü zer** yiter
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / **Sīm ü zer** almış nīṣār içün ele her şāḫlar
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ **sīm ü zerden** ṣor
G995-3. Güzeller ṣayd olalı **sīm ü zerle** / Yüzüm altuna yaşum sīme beñzer
G1022-3. Her aġaç **sīm ü zerin** elde ṭutar īṣār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol verd-i ḫandānuñ gelür
G1056-1. Gözlerüm īṣār içün pāyına **sīm ü zer** ṭutar / Ḫūn-ı dilden olmış lāʿlüñe gevher ṭutar
G1062-5. Pāyuña nʾola dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu ṣaḳladuġı **sīm ü zeri** yā ne içündür
G1070-4. Meyl-i dünyā ile cemʿitdügiçün **sīm ü zeri** / Düşüben ḳaʿr-ı zemīn içre Ḳārūn añılur
G1137-2. Güzeller ṣayd olalı **sīm ü zerle** / Degüldür kīse-i çeşmüm semensüz
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp bir naẓar **sīm ü zer** itmez
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / **Sīm ü zerden** yapılan ḳaṣr ile eyvān istemez
G1195(b)-3. Ol ki yaşın **sīm ü** derd ile yüzin **zer** eyleye / Māla māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1198-4. Nīṣār eylemek içün pāy-ı yāre / Yaşuma **sīm ü zer** didüm ne dirsüz
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / Gören didi kim yolları hep **sīm ü zer** olmış
G1367-3. **Sīm ü zer** kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle üstine kef giçme kef
G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına **sīm ü zer** döke güller ṭabaḳ ṭabaḳ
G1422-2. Bu güne ḫarc içün ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge **sīm ü zer** yoḳ
G1582-5. İrmez viṣāli yāre kişi zūr u zār ile / Dirler viṣāle irmek içün **sīm ü zer** gerek
G1713-2. Ġonce hemyānı içinde **sīm ile zer** baġlayup / Bād-ı ṣubḥ aġyārı almaya diyü ḳorḳar gül
G1760-1. Yoluña cānum fedādur ṣanma **sīm ü zer** degül / Dem mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter degül
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül yoḳ **sīm ile zerdüm** benüm
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına gelduḳça / Ayaġına nīṣār içün gözümden **sīm ü zer** çekdüm
G2063-1. Gözüñ yaşın dirīġ itme dilā sen pāy-ı dilberden / Güzeller ṣayd olurlar çün bilürsin **sīm ile zerden**
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre elde ṭutmış **sīm ü zer** / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger **sīm ile zerden** ṣor sen
G2155-6. Gerekmez **sīm ü zer** laʿl ü cevāhir / Baña yiter yaşum sīm yüzüm altun
G2225-4. **Sīm ü zer** kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür Şīrīne Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller şimdi **sīm ü zer** ile
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam yirlere ger **sīm ü zerse**
G2472-5. Şol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ **sīm ü zerin** / Baḳmadı yār göz ucı ile de dināre
G2480-2. Vaṣluñ içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm **sīm ü zer** / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline **sīm ü zer** / Aldı īṣār itmege geldükce ġam sulṭānına
G2550-1. Virme dil dehre ṣaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp **sīm ü zerin** ḳıymeti yoḳ ḫār u ḫāṣa
G2564-4. Yiter āh ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller ṣayd olur çün **sīm ü zerle**
G2708-2. Gözleri aḳ oluben āḫır olur yüzi ḳara / Kim ki dünyāda maḥabbetle seve **sīm ü zeri**
G2709-5. Bu Muḥibbīʾye virelden şāh-ı ʿışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ **sīm ü zeri**
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler **sīm ü zer** / Laʿl-i nābuñ yādına nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer benʿāṣıḳuñ cānā demi
Mr24-10. Gözümüñ yaşına baḳ **sīm ü zerdür** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Nṣl-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime ṣaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān **sīm ile zerden** açılur
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı **sīm ü zer** ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña gūr
B39. **Sīm ü zerle** gerçi kim işbu cihānda iş biter / Her kişi kim göñlini virdi aña dīnden biter

sīm-beden [3] Gümüş bedenli, beyaz tenli. *bk. sīm-endām*

(sīm-beden [1], sīm-bedendür [2])

G634-1. Bir serv-ḳad ü lāle-ḫad ü **sīm-bedendür** / Bülbüllerini iñledici ġonce-dehendür
G833-4. Giysün ṣalınup serv gibi cāme-i sebzi / Gülden yaraşur pīrehen ol **sīm-bedendür**
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol **sīm-beden** / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves

sīm-ber [3] *Far.* Göğsü gümüş gibi beyaz. (Ş. Sami, 2010: 1078)

(sīm-ber [2], sīm-berler [1])

G469-6. Virmez Muḥibbī kimseye Tañrı selāmını / Maġrūr olup cemāline ol **sīm-ber** giçer
G1374-1. Ḳaddi üzre zülfin açmış **sīm-berler** her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey **sīm-ber** düşe / Al üzre çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe

sīm-endām [2] *bk. serv-i sīm-endām, sīm-beden*

(sīm-endām [1], sīm-endāmı [1])

G1422-2. Bu güne ḫarc içün ol **sīm-endām** / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer yoḳ
G2673-2. Dāġuñı dām eyle ṣayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter sīne **sīm-endāmı** bayram ertesi

sīmīn [2] *Far.* Gümüşten mamul veya gümüş gibi beyaz ve saf. (Ş. Sami, 2010: 1078) *bk. büt-i sīmīn, sa īd-i sīmīn, serv-i sīmīn*

(sīmīn [1], sīmīni [1])

G1282-1. Dirīġā gitdi benden ṭāḳat u hūş / Görelden ḳarşuma **sīmīn** bīnā-gūş
G2457-1. **Sīmīni** kim ki görüp beñzede nāzik-tenüñe / Külli beñzetse ʿaceb olmaya pīrāhenüñe

sīmīn-beden [8] Düzgün, güzel yapılı. (Lexicon, 1890: 1104) *bk. sīmīn-ten*

G633-2. Ġonce-femi benefşe ḫaṭı lāle ʿārızı / Var didügüñ meger ki ol **sīmīn-beden** midür
G1454-1. Her kimüñ yanında bir **sīmīn-beden** dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G1963-3. Çār ebrū tīri bir **sīmīn-beden** maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol **sīmīn-beden** / Eksük itmez gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden ol **sīmīn-beden** āgeh / Kim eyler o şehi Yārab ʿaceb ben bendeden āgeh
G2644-2. Sevdügüm gerçi ki bir **sīmīn-beden** maḥbūbdur / Ne belāya ilete āḫır bilmezem sevdā beni
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol **sīmīn-beden** / Sīne çāk oldı anuñ şevḳine şanmañ pīrehen
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi **sīmīn-beden**

sīmīn-ḫamāyil [1] Gümüş muska.

G8-2. Heykel-i zer ārzū idüp heves itmez göñül / Ger ola **sīmīn-ḫamāyil** bir gün olsa sa īd baña

sīmīn-şāḫ [1] *Far.* Gümüş dal.

G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī gel temāşā it bugün / Serv-ḳadler ṣalınur bir yaña **sīmīn-şāḫlar**

sīmīn-ten [2] *Far. bk. sīm-ten, sīmīn-beden*

G92-5. Yüzini gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḫi gitse naẓar ḳılmaz ol **sīmīn-ten** baña
G675-3. Didüm ey dilber neden āhum saña itmez eşer / Didi **sīmīn-ten** olan ḳalbini mermer gösterür

sīmīn-ẕeḳān [1] Gümüş çeneli.

G2320-5. ʿIşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī ṭañ mıdur / Kim görüpdür lāle-ḫad **sīmīn-ẕeḳān** bir ḫūb-rū

sīm-ten [7] *bk. sīmīn-ten, sīm-ten-i ṣāḳ*

(sīm-ten [6], sīm-tenüñdür [1])

G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-īẕār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı ki cismi veyā **sīm-ten** midür
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey **sīm-ten** bilmek dilerseñ sīm ü zerden ṣor
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya **sīm-tenüñdür** / Gül yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür
G2238-1. Gül yañaġuñ yādına ey **sīm-ten** / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu kefen
G2271-1. Ḳaddüñe beñzer senüñ ey **sīm-ten** / Gülşen içre görmedüm bir nārven
G2772-4. Ṣan giyer ol **sīm-ten** üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān ṭaġıdur gīsūları
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer ol **sīm-ten** üstine zirih

sīm-ten-i ṣāḳ [1] Gümüş bedenli sevgili.

G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḫi zāhid / Eger bāde ṣuna bir **sīm-ten-i ṣāḳ**

sīmurġ [3] *Far.* İrân-ı kadîm esatirinde güya Elbürz dağında durur cesim bir tayr-ı mevhûm, Kaf dağında duran Anka. (Ş. Sami, 2010: 1079) *bk. sīmurġ-ı ʿışḳ*

(sīmurġ [2], sīmurġına [1])

G1866-4. Ṭoġmadan **sīmurġ** ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş ḳāniʿ olmadum / Varup **sīmurġ** olup Ḳāfa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm
G2506-3. Ḳāf-ı ḳurbet bu göñül **sīmurġına** olmaz mekān / Bāl açup pervāz idüp bu āşiyāndan giçmeye

sīmurġ-ı ʿışḳ [1] Aşkın Simurg'ı.

G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī ṭañ degül / Çün ezel **sīmurġ-ı ʿışḳuñ** āşiyānıdur göñül

sincāb [1] *Far.* Sincap postundan mamul kürk. *bk. ḳaḳum ü sincāb*

G2136-4. Bisterüm ḫāk yaşduġum seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan **sincābdan**

sīne [642] *Far.* Gögüs, sadr. (Ş. Sami, 2010: 1079) // Gönül, kalp.

bk. āteş-i sīne, bāġ-ı sīne, dāġ-ı sīne, derūn-ı sīne, feżā-yı sīne, gülsitān-ı sīne, gülşen-i sīne, ḥarim-i sīne, külḫān-ı sīne, levḥ-i sīne, maḳām-ı sīne, meydān-ı sīne, mezraʿ-ı sīne, nefīr ü ṭabl u sīne, ṣaḥn-ı sīne, ṣaḥrā-yı sīne, sırr-ı ʿışḳ-ı sīne, sifāl-i sīne, sīne ṭutmaḳ, sīneye çekmek, sīne-i bīmār, sīne-i çāk, sīne-i efkār, sīne-i mecrūḥ, sīne-i miskīn, sīne-i pür-dāġ, sīne-i pür-derd, sīne-i pür-sūz, sīne-i pür-zaḫm, sīne-i riş, sīne-i ṣād-çāk, sīne-i ṣād-pāre, sīne-i sūzān, sīne-i sūzen, sīne-i ṭabl, sīne-i tennūr, sīne-i ʿuṣṣāḳ, sīne vü cān, sīne vü dāmān, sīne vü dil, şikāf-ı sīne, ṭabl-ı sīne, ṭabla-i sīne, taḫta-i sīne, tār-ı sīne, tekye-i sīne

(sīne [102], sīnede [75], sīneden [24], sīnedür [1], sīnei [1], sīneler [1], sīnem [145], sīnemdaġı [1], sinemde [64], sinemdedür [2], sinemdeki [4], sinemden [1], sineme [56], sinemi [44], sinemüñ [28], sinemüz [2], sinemüze [1], sineñ [6], sineñde [4], sineñe [6], sineñi [10], sinenüñ [1], sinesi [11], sinesin [11], sinesinde [8], sinesinden [1], sinesine [15], sinesini [5], sinesinüñ [1], sineye [11])

G12-1. **Sīnem** nişān eyledüm ey ḳaşı yā saña / Bu nevʿile ola kim olam āşinā saña
G24-3. Siper ḳıldı belā tīrine **sīnem** / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ ḳaşlarun yā
G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu göñül / **Sīnesinde** täze dāġıdur gül-i ḫandān aña
G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu **sīnemi** ḳalḳan aña
G41-4. **Sīne** ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / **Sīnemüñ** bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / **Sīnem** içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G50-1. Yine çün **sīnede** ʿışḳ oldı peydā / Olursa ḫaste göñlüm ṭañ mı şeydā
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa tīrüñ **sīneme** / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G54-3. **Sīnemde** ʿışḳuñ nārını bir laḥza teskīn itmedi / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G58-5. Bu Muḥibbī yüz çevirmez gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün **sinesin** ḳalḳan aña
G59-2. **Sīneme** gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla kim bir ulu devletdür saña
G68-1. **Sīnem** üzre daġlar ʿışḳuñ nişānıdur baña / Zülfüñ uzun fikr üʿömr-i cāvidānıdur baña
G70-5. Ṣanma ancaḳ pīrehen bil **sīnemi** çāk eylerem / Ẓāhir itdüm lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G71-3. Ṣāh-ı ʿışḳ **sīneñi** dög didi yücelt āhʿālemin / Gördi lāyıḳ ʿālem ü ṭablı dilā ṣāh saña
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp **sīnemde** idem cān içinde yir aña
G82-2. **Sīneme** gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G83-1. **Sīne** gülşen olalı dīdem aḳıdur yaş aña / Neʿaceb merdümlik itdi çeşm-i gevher-pāş aña
G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / **Sīnede** cānā ġaraż tīr-i ġam-ı cānān baña
G96-6. Ney gibi nālān olup miskīn Muḥibbī derd-mend / Def gibi **sīne** dögüp efġān olupdur ḫū baña
G99-2. Ḳırmuzı güller açılur **sīnede** / Ṭoḳınıcaḳ ġamzeden peykān aña
G101-2. Olmışam diyü raḳībüñ mekr ü şerrinden emīn / Dāġ-ı ġam **sīnemde** ṣan mühr-i Süleymāndur baña
G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler yir yirin / **Sīnemüñ** çākin görse reşk ide her abdāl aña
G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum şarāb olmışdurur **sīnem** rübāb
G126-3. **Sīne** sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḫālümi ḫālüm direm ġāyet ḫarāb
G140-4. Ey refīḳān bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş ideli / Ḳāmetüm çeng nāy olup dil **sīnem** olmışdur rübāb
G152-1. Ḫayme ḳursa **sīnemüñ** ṣaḥrāsına ol āfitāb / Eyleyem cān riştesinden yir yir aña ṭınāb
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān içün / **Sīnemi** ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G156-2. Ḳondı **sīnem** üzre bu ġam leşkeri / İdiser mülk-i dili cümle ḫarāb
G156-3. İñler isem ney gibi olmaz ʿaceb / Oldı bu **sīnem** benüm hemçün rübāb
G157-4. Gelse tīrüñ **sīneme** giçer o dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G174-4. hecr-ārā iñlerse ṭañ mıdur rübābuñ **sīnesi** / Göñlümüñ köynüklügin añduḳca ḳan aġlar rübāb
G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine ḳanumı / **Sīne** ṭanbūrında itdüm ben daḫi baġrum kebāb
G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif **sīnemde** bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G195-2. İstedüm pinhān idem **sīnemde** ġamzeñ yāresin / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet

G207-1. Senüñ derdüñ baña dermāndur ey dost / Ġamuñdan **sīnem** içre ḳandur ey dost
G213-1. **Sīnede** dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ şarāb u bağrı büryān oldı ṭut
G213-3. **Sīne** şaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı ṭut
G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī göñlini yıḳduñ yine / **Sīnede** bünyād-ı ʿışḳı muḥkem itdüñ ʿāḳıbet
G216-4. Nice bir **sīne** ṭutalum siper-vār / Gele ḳavs-i ḳażādan tīr-i miḥnet
G217-4. Yā ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına **sīnemi** itdüm siper ey dost
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü **sīnede** hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G243-4. **Sīneme** geldükce tīrüñ giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G253-4. Gehi nālān gehi giryān geh eyle **sīneñi** büryān / Ciger ḫūnābesin bezm-i ġamında dāimā nūş it
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli ʿāşıḳa / ʿĀlem içre **sīnesinde** ṭurduġı cāndur ʿabeş
G266-3. Görse idi bu benüm **sīnemdaġı** ʿışḳ āteşin / Ḥāline şükr eyleyüp iderdi mücmer elġıyāş
G282-1. **Sīneme** tīrüñle cānā gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G292-2. **Sīnem** üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Sīne** levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G314-2. Ġamzeñ oḳı geldügince **sīneme** / Görüp anı cān u dilden didi oḫ
G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine **sīnem** siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G324-3. Eksük itmezsin nigārā **sīneden** ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi teng iken bulur göñlüm küşād
G326-1. Āteş-i ʿışḳuñ yanaldan **sīnem** içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu **sīnem** ʿūdı çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G336-5. Muḥibbī **sīnesin** mıżrāb-ı ġamla / Çalar ṭurmaz ṣanasın iñiler ʿūd
G345-2. Müzeyyen **sīnem** itdüm dāġlar ile / Görenler ṣanur anı taḫta-i nerd
G354-4. Dimişdi zülfe idem **sīne** ber-dār / İnanmam ben aña ger ide sükend
G376-1. Dest-i ʿışḳuñla egerçi kim bu **sīnem** çākdür / Ḥamdülillah kim derūnum ġıll u ġışdan pākdur
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum **sīneden** anuñ yiri eflākdür
G382-1. Her ḳaçan āteş-i ġam bu dil-i ġam-nāke gelür / **Sīnede** dūd-ı dilümde çıḳar eflāke gelür
G387-4. Ḳaşı yāyı ġamze oḳın gizlü atar **sīneme** / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G392-4. ʿIşḳımuñ ṣıyt u şadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur **sīnem** üzre kūsa şor
G393-2. **Sīnemüñ** üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G404-4. Ḫāli ḳomaz bir nefes cānum anuñla eglenür / **Sīnede** ġamzeñ oḳı cān u dilüñ mihmānıdur
G405-2. Tīr-i peykānın cigerde ṣaḳlaram cānum gibi / **Sīnemüñ** ṣanduḳasında nice biñ peykān olur
G413-3. **Sīne** ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / Nice ʿizzet itmeyem kim ulu mihmānumdurur
G417-5. Eşküm Muḥibbī gülşene döndürdi **sīnemi** / Gelmez nigār görmege yābāne seyr ider
G421-2. Oḳ u yā alur ele ki zülfini eyler kemend / Yāre uran **sīneme** ol ġamze-i ġammāzdur
G425-3. Elifken **sīnede** bir idi derdüm / Yaḳaldan yanına dāġ oña beñzer
G439-2. **Sīnemde** dāġ-ı āteşi ḫırḳamda āb-ı mey / Cem ʿolduġı bu ikisi ʿışḳa nişānedür
G444-1. Ġamz oḳlarıyla **sīnede** bu dil nişānedür / Ḳaṣd eyledügi **sīne** degül belki cānedür
G444-4. **Sīnem** kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm çün terānedür
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı var / Tīri gelürse **sīneme** dilde nişānı var
G450-4. Şāh-ı ġam **sīneme** geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden ulıdur
G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / Żarb itmek içün **sīnesini** anda def eyler
G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine aldı eline oḳ u yā / **Sīneme** zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / **Sīnem** içinde gelüp ʿışḳ eger yaḳmasa nār
G461-1. **Sīnem** üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G469-4. Acıduġum budur ki ḳaçan gelse ġamzesi / İtmez ḳarār **sīnemi** her dem deler giçer
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar **sīnemde** dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G477-4. **Sīnemi** ṭutdum siper tīrüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / Yoḫsa cānum **sīnem** üzre āteş-i sūzān alur
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẓāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol **sīne** āteş gösterür
G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa şīrāne ḳaṣd ider / Her bir naẓarda **sīnede** çoḳ cāne ḳaṣd ider
G493-1. Kūh-ı dilden yine aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / **Sīne** bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār
G495-2. Çal **sīne** ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter
G498-5. Yā ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / **Sīnem** içinde ḳonmış aña dil nişānedür
G505-5. Müjeñ tīrini **sīnemde** n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G520-1. **Sīnemde** benüm āteş ü başumda hevādur / Dermānı nedür ʿāşıḳa çün derd devādur
G544-1. **Sīnem** bu tāze dāġ ile bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol gül ʿiẓārdur
G549-1. **Sīnemüñ** dāġın görenler gülsitānum var ṣanur / Ṣulayan göz yaşıdur āb-ı revānum var ṣanur
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden **sīnemde** cānum var ṣanur
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş **sīne** dāġı var / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder eksük itme **sīneden** / Mūnīs olmışdur aña baġrumda olan yāreler
G557-1. Tīr-i ġamzeñ **sīneye** ol deñlü urdı yāreler / Yāreler aġz açup her dem saña yalvaralar
G560-5. Ḫayāl-i ruḫların giderme dilden / Muḥibbī **sīnede** güldeste ḫoşdur
G566-4. Sırr-ı ʿışḳuñı nice ṣaḳlayayum **sīnede** kim / İḫtiyār ile degül göz yaşı nāgāh gelür
G570-4. ʿIşḳ āteşini **sīneme** şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī tīrini / **Sīnede** oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim **sīnemdedür** / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir
G588-2. İderken dili lebi ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu **sīnem** ṭolu ḳan eyler
G597-1. **Sīnem** içre āteşi ʿışḳuñ şehā her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa ʿālem yanar

G598-3. Ẓāhir olsa her ḳaçan **sīnemde** bu ʿaşḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā **sīneme** / Çünki atmazsın ya elde ṭutduġuñ yālar nedür
G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin **sīneñde** yaralar nedür
G605-2. **Sīnemi** mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G610-1. ʿIşḳ elinden **sīneme** şanma cerāḥātlar gelür / Līk andan cānuma biñ dürlü rāḥatler gelür
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu **sīnem** üstine yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G615-3. **Sīne** bāġında eliflerle görinen dāġlar / Serv ile şan lāle-i pür-dāġ-ı ḫūnīn kendidür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu **sīnem** her zamān gözler
G625-3. **Sīnem** üstindeki dāġ ġamuñı fāş ider āh / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı girībānumdur
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı **sīnemüñ** / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G643-4. Āhum seḥābı ger döke bārān-ı eşkümi / Bu **sīne** bāġı gül bitürür lālezār olur
G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / **Sīnede** ṭurmaz ḫadeng-i ġamzesi eyler güẕer
G665-2. Arayup ġamzeñ oḳın **sīnede** buldı dil ü cān / Birbirinden ḳapuşur āḫırı ġavġāya düşer
G667-1. Dil **sīnem** içre ġamze oḳına nişānedür / Dilber cefālar itmege taʾlīm-i ḫānedür
G687-4. Ey ḳaşı ya ata dur ġamz oḳların iç ḳabżadan / **Sīnede** dildür nişāne belki bu cānumdurur
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān ile cefā tīrine **sīne** siper ister
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı **sīnesine** ṣaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş maṭar ister
G694-1. Her kim cihāna geldi perīşān gelür gider / İtmez ḳarār **sīneye** çün cān gelür gider
G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler **sīnede** pinhān eyler
G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ çünki ṭarāb-nāk eyler / Feraḫından ṣıġamaz **sīnesini** çāk eyler
G719-3. ʿIşḳ meydānında göñlüm bir mübārizdür bugün / Dāġlar āyīneler **sīnem** anuñ ḳalḳanıdur
G726-3. Ey ḳaşı yā atagör iç ḳabżadan ġamz oḳların / **Sīnemi** delsün varup baġrumda atsun tīrler
G733-3. ʿUrūc eylerse dūd-ı dilʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile **sīnemde** benüm miḥnet ocaġıdur
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel **sīnesine** / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G744-5. **Sīnemdeki** elifden derdüm gören şanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G748-2. Yā ḳaşlariyle ġamze oḳına virür küşād / Ṭutmaz ḳarār **sīnede** baġrum deler giçer
G749-1. Dāġ u elifle **sīnem** bebr ü pelenge beñzer / Deryā-yı eşk içre göñlüm ferhenge beñzer
G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu **sīne** oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G757-1. **Sīnemi** ben gülşen itdüm ḳılsun o dildār seyr / Cūy-ı eşküm eylesün ol serv-i ḫoş-reftār seyr
G762-4. Ṣorarsam **sīnem** üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar **sīnemde** dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G770-2. Tīr-i bārān itdiler her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi **sīnemde** bir muḥkem ḥiṣārum aldılar
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse **sīneme** tīri / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G780-3. Ey ḳaşı yāy eylemişem **sīnemi** siper / Ġamze oḳlarıyla gerçi yürek pāre pāredür
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu **sīneme** baḳsun ki dāġ üstinde dāġumdur
G784-3. Baḳışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi **sīnemdedür** ḫū cümle zehrümden çıḳar
G789-4. Ne sebebdendür didüm **sīnemde** biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne ṣor
G793-1. **Sīnede** ʿışḳ āteşini nār ṣanmañ nūrdur / Anuñ ile ehl-i diller ḫānesi maʿmūrdur
G795-4. **Sīnem** benüm ḳıldı hedef döner baña dir lā-teḫaf / Gelür ḫadengi her ṭaraf ebr ü kemānum ḳandadür
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu **sīnem** zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur
G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengīn tāra döndi / İder fiġān u nāle **sīnem** rübāba beñzer
G804-2. Çünki peykānuñ gelür ḳıldı bu **sīnemden** güẕer / Didüm artar dostum derdüm benüm efzūn olur
G806-1. Ḥasret ile dāġ **sīnem** hem bu baġrum başludur / Ger ṣorarsan baḫre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu **sīnem** otaġına / Girüp taḫammül eyle ki bārān gelür geçer
G826-1. Gerçi kim cānā ḳapuñdan işbu benden dūrdur / **Sīnede** līk ḫayālüñle göñül mesrūrdur
G829-2. Urmaġa ehl-iʿışḳ **sīnesine** / Eylemiş ġamzeleri ḫançerler
G831-5. **Sīne** bilür ʿālemde ol zehr acısın / Pister-i devletde her kim şīr emer
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa cihān / **Sīnesinde** āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G843(b)-2. Ḳaçınur şanma **sīne** ġamzeñden / Gelse tīrüñ nişān-ı devletdür
G844-5. Gülʿizār-ı ḥüsni yārüñ tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū **sinesin** dolāb ider
G845-1. Olur bu dīde dīdāruñla pür-nūr / Olur bu **sīne** esrāruñla mesrūr
G848-2. Ṭañ mıdur sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri **sīnemde** bī-pāyān ḳopar
G855-5. Bilmez Muḥibbī **sīnede** dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ ṣor anı lāleye dil ṭaġlayan bilür
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu **sīnemde** benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / **Sīnem** içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G862-1. Her ḳaçan ġamze oḳın **sīneme** cānān getürür / Ḥaḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G865-4. **Sīnemüz** beytü'l-ḥazen yaşum şarāb u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿ oldı dil şoḥbetdedür
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / **Sīnemüñ** çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı var
G878-6. Geh **sīnesine** şerḥa vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül midür
G881-3. Ḳatı yāyı mıdur iden **sīnem** içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi **sīnede** ḫaḳḳa ki ter çeker
G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil **sīne** ṭabl idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa ser çeker
G889-3. Şāh-ı güldür her elif **sīnemde** yaşlar ġonceler / **Sīnem** üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G893-5. Bir ġamze ile **sīneñi** çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G897-5. **Sīnemdeki** elifden derdüm gören şanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme nigārā tīr-i müjgānuñ / Anuñla eglenür cānum anuñla **sīne** rāḥatdur
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā **sīnem** rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar yaşum şarāba beñzer

G924-2. Geldi ʿışḳuñ **sīneme** gitmek gerekdür ṣabr u hūş / Āşinā cem ʿinde çün lāyıḳ degül bīgāneler
G924-3. **Sīneden** ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perīnüñ meskenidür ekşeri vīrāneler
G926-2. **Sīnesi** bāġına kim dikdi maḥabbetden nihāl / Görmedi derd ü belā vü ġamdan özge berk ü bār
G934-2. **Sīnemi** mecrūḥ ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya **sīnem** siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿişve ile yār çeker
G954-5. **Sīne** bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G958-5. Bir boyı servüñ firāḳından düşüp ṣaḥrālara / **Sīnesine** lāle gibi ḫaste-dil dāġın çeker
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür **sīnem** üzre lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler
G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu gönlüm ey perī / Naʿra-i āhum ʿalem bu **sīne** ṭabl-bāzıdur
G983-5. Elifler işbu **sīnem** levḥasında / Yazılmış ṭıfl içün taʿlīme beñzer
G985-5. Muḥibbī **sīnede** peykān-ı yārüñ / Müdām olsun dil ü cān merhemidür
G989-2. Eline ol kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzesin alsa / Nişān itdükce bu **sīnem** demürler içre ḳan ditrer
G993-3. Her ḳaçan alsa ele yā ḳaşların ġamz oḳların / **Sīneden** anı giçer her biri ṣan bir kesmedür
G997-2. **Sīnesi** gül çāk ü gülşen içre bülbül derd-nāk / Dehr ile iden savaşı gül midür bülbül midür
G1002-1. Her ḳaçan ġamze oḳın **sīneme** cānān getürür / Ḥaḳḳ budur kim bu benüm derdüme dermān getürür
G1003-1. **Sīneme** seng-i cefā ṣanmañ ki miḥnet arturur / Belki her geldükce bu dilde maḥabbet arturur
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā **sīneden** / Ol baña zaḫmet degüldür belki rāḥat arturur
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa vücūdum ʿaceb midür / ʿIşḳ āteşiyle **sīnede** ol dāġ-ı lāledür
G1006-2. **Sīnem** üzre görinen yir yir elifler servler / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1011-1. **Sīnemde** murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı dime kim ziyān ider
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at baña kim **sīne** siperdür
G1018-1. Kimüñ kim sevgüli cānānı vardur / Ḥaḳīḳat **sīnesinde** cānı vardur
G1020-4. **Sīnemde** şekl-i tīrümüñ ey ḳaşı kemān / Ḫūn ile ṣanki perveriş olmış nihāldür
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu gönlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe **sīnemi** nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu **sīne** bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker tāze nihāl eyler
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ **sīnede** bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1049-5. Bir ġamze ile **sīneñi** çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1065-2. Her kim ki yaḳa **sīnesine** dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine **sīnem** içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1069-4. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān ideyim ben **sīnede** / Āhum ile göz yaşı ālemlere rüsvā ḳılur
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / **Sīne** ṣanduḳında ṣaḳlar her kimüñ lālāsı var
G1079-4. Dil çerāġın şuʿlelendirsem ʿaceb mi **sīnede** / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle **sīnem** üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1088-3. Ne ḳadar esrār-ı ʿışḳ **sīnede** ketm eyledüm / Girye ile bu cihān ḫalḳına itdi fāş göz
G1090-3. **Sīne** pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güzer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1103-7. **Sīnesine** her kim kesdi naʾl ü yaḳdı tāze dāġ / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān istemez
G1106-2. Çeşm-i bīmārın görelden ol kemān-ebrūnuñ āh / **Sīne** mecrūḥ ile oldum ḫaste bīmārı henüz
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider **sīne** girībānını kendin yeñemez
G1110-1. Āhum ejder görinür bu **sīne** ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur ejder şerārıdur diñüz
G1110-3. Bir naẓarla **sinesin** baġrın delen āşıḳlaruñ / Şol kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1120-4. Āhum odından şaḳın kim bir nihāl-i tāzesin / **Sīne** pür-sūzam benüm ḫāli degüldür nārsuz
G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu **sīnem** siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1124-5. Tīġ-i ġamzeñ didüm itdi **sīnem** içre dil-şikāf / Lebleri didi Muḥibbī ġam yime merhemlerüz
G1140-4. Şaḳla ʿışḳuñ sırrını **sīneñde** cānundan ʿazīz / Terk-i ser itmek gerekdür iderseñ keşf-i rūz
G1146-2. Uyumazsa ne ʿaceb **sīnesi** pür-āteş olan / Nitekim şubḥa degin şemʿ-i şebistān uyumaz
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu **sīne** kūhın / Elüñde ġamdan özge tīşe olmaz
G1158-2. Benüm bu **sīneme** ḫār-ı belādur ʿārıżuñsuz gül / Baña gülşen olur külḫān idem seyr-i çemen sensüz
G1169-2. Ey gönül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen **sīnemüz**
G1181-2. Nār-ı ġamda yandı baġrum döndi çenge ḳāmetüm / **Sīnede** her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1181-3. Şaḳlayam dirdüm şehā ʿışḳuñ rümūzın **sīnede** / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1187-4. **Sīne** māl-ā-māldur dürr-i meʿānīyle müdām / Eksük olmaz ṭoludur ḫarc eylesek gencīnemüz
G1192-2. **Sīne** ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuşşāḳa nevbet beklerüz
G1203-5. Ḫūblar naḳşın Muḥibbī **sīnede** naḳş ideli / Mānī-i Çini begenmez özge naḳḳāş olmışuz
G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan taʿaccüb itmeñüz hergiz / Şanur mısuz ki **sīnem** içre āh-ı āteşin olmaz
G1212-4. Ḫayāl-i mār-ı zülfini dem-ā-dem gönlüme gelsün / Ḳarār itmege **sīnem** gibi hergiz aña in olmaz
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / **Sīne** ṭablını dögüben iñlerem hemçün ceres
G1224-5. Her ne tīr atduñsa cānā **sīnede** cemʿ itdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1226-2. **Sīnem** içre ekmege cānā maḥabbet tuḫmını / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1229-1. Dem-be-dem iñler gönül **sīnemde** mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de şek oldı nefes
G1229-3. Şerḥa şerhā **sīnede** cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider şınsa ḳafes
G1232-3. **Sīneye** gelse ḫayāl-i çeşmi āh itme dilā / Ḳanḳı evde kim ola bīmār itme anda ses
G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler gönül **sīnemde** mānend-i ceres / Teng ü tār olursa cā lā-büd iner olur nefes
G1247-2. Umaram pertāb idesin tīr-i ġamzeñ **sīneme** / Ṣaçıla her yaña ḳanum ben olam naḫcir-veş
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi **sīnesini** şevḳden ol daġlamış
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu **sīnemi** ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu benüm **sīnem** siper / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı ālem ü **sīne** ṭabl ġam sipāh imiş

G1270-2. **S̄inede** yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1270-7. Ey Muḥibbī **sīnede** gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına yir yir didi otaġ imiş
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser **sīne** tābı var imiş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb **sīnem** rübābı var imiş
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu **sīnem** siper olmış / Devlet irişür başına ey dil naẓar olmış
G1277-1. **Sīnem** içre berk-i āhum şuʿle-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda hemān bir şemʿ-i şeb-efrūz imiş
G1278-5. Delmek içün **sīnemi** yir yir benüm / Ġamzesin oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / **Sīnem** üzre dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī **sinesin** çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum var imiş
G1284-2. Laʿl-ı şīrīnüñi cānā almadın ben aġzuma / Ġamze oḳın **sīneme** urduñ benüm zenbūr-veş
G1286-3. Uralı **sīneme** ġamze oḳını / Yüregüm baġrum olupdur ṭolu yaş
G1287-2. Şerārı ʿışḳuñuñ cānā ʿaceb mi ṭursa **sīnemde** / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1289-2. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlayam **sīnemde** dirdüm gerçi ben / Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm itdi anı ḫalḳa fāş
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / **Sīne** dögem āsiyā-veş ele alup iki ṭaş
G1292-5. Muḥibbī serv-ḳadler ḥasretinden / Elif çek **sīneñe** eyle der-āġūş
G1303-4. Ġamzesi tīrinsüz olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil sa ʿādetdür sen anı **sīneden** al cāna baş
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa **sīnem** ṭañ mı tīġüñden cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim rūy-ı ʿarż
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā **sīneñe** tā kim gide imrāż
G1317-3. Kimseye rāzuñ dime **sīnemde** ṣaḳla rāzuñı / Ehl-i dünyā ile hergiz eylemesün iḫtilāṭ
G1327-4. Sırr-ı ʿışḳa şaḳlaḳıl **sīneñde** iżhār eyleme / Çün dimişler "كل سر ّ جاوز الاثنين شاع"
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / **Sīnesine** ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı **sīnem** olupdur cāy-ı zerʿ
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu **sīnesi** / Olmasa nice ẓāhir ider zer miyānı şemʿ
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni peleng-pişedür / Derd ü ḥasretle yaḳaldan **sīnem** üzre nice dāġ
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu **sīneme** her laḥẓa dāġ
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm **sīnem** üzre dāġ
G1350-4. Ḥācet degül bu ḫāne-i hicrāna ey refīḳ / Uyarma şemʿi **sīnem** olupdur aña çerāġ
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ **sīnesine** lāle gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1351-7. Ey şanem n'itsün eger şorsañ Muḥibbī ḫālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş **sīne** daġ
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu **sīnem** üzre tāze dāġ / Işḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine **sīnemde** yaḳdum tāze dāġ
G1354-1. Ḫaste-ḫālem hecr elinden yir yir oldı **sīne** dāġ / Şerbet-i laʿlüñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1354-2. Ṣaḳlaram ġamze oḳın bu **sīnede** cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd yaraġ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden **sīne** sünbüllerin / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun **sīnesine** lāle daġ
G1357-1. Lāle-veş **sīnemde** yaḳdum ḥasret ile tāze dāġ / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem **sīnemde** od / Ḥālümi ṣor anı direm işidenlerden ıraġ
G1359-1. Lālelerle gördüm olmış pür-şükūfe deşt ü bāġ / Aña göre **sīneme** ben daḫi yaḳdum nice dāġ
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḫadeng-i ġamzeñi / **Sīne** meydānında çünkim eyledüm ben dil telef
G1362-6. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī içeli ḫūn-ı ciger / Çenge döndi ḳāmeti iñler olupdur **sīne** def
G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u başa sen / Nā-merd ola itmeye kim **sinesin** şikāf
G1364-2. Bezm-i ġamda dögeyim **sīnem** ḳılayım nāleler / Dostlar ḥācet degül anda çalınmaḳ nāy u def
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler **sīnem** üzre didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1370-2. Bezm-i ġamda nāy olalı bu göñül / Dögerem bu **sīnemi** mānend-i def
G1370-4. **Sīnesinde** ṣabr olmaz ʿāşıḳun / Bādı kim gördi kim ṭuta anı kef
G1372-4. Öykinürse **sīnemüñ** dāġına ḫūrşīd ile māh / Mihre irişür kesāfet māh olur münḫasif
G1373-3. **Sīnemüñ** dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda yatur bir eski def
G1377-3. Bezm-i ġamda dostlar nūş ideli ḫūn-ı ciger / Nāya döndi bu göñül **sīnem** dögülür hemçü hedef
G1379-1. **Sīnemi** dāġ eyleyüp çekdüm aña yir yir elif / Ṣanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1388-6. Gelse meydāne siper **sīnesi** ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr ile peykāne ṣadaḳ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse **sīneñde** nişān / Kim didi saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu **sīnem** āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1409-1. **Sīnesini** her kimüñ yaḳdı ezelden nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1421-2. Dostum itdüñ cefā sengiyle bu **sīnem** ḫarāb / Bir naẓar ḳıl nice şınmışdur gör ol āyīne baḳ
G1421-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli nice girmişdür velī / Bilmek istersen Muḥibbī **sīnem** içre ine baḳ
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere iden ʿurūc / Gice vü gündüz yanar **sīnemde** şanmañ nāri yoḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine **sīnem** dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ tār **sīneñ** üzre bir deri yaḳ
G1441-3. Yaşum her ḳaṭresi bir dāne-i laʿl / Anuñçün bu **sīnem** ḳanıdur ʿışḳ
G1443-5. **Sīnemüñ** dāġını seyr it her bir gül lāledür / Ḳanlu yaşından Muḥibbī eyledi gülzārlıḳ
G1447-2. İster iseñ kim ola ḫāl-i derūnum āşikār / Tīġ-i çeşmüñle gelüp eyle bu **sīnem** iki şaḳḳ
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi **sīnem** nālişin / Var sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan **sīnem** üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar şanma ki dādum yoḳ
G1466-1. Aldı eline şīve ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına **sīnemi** itdi nişān ḳaşuñ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu **sīnemi** āl eyledüñ / Yire şalduñ şoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār **sīnem** bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1475-1. Dili ḳıl **sīneñi** def ḳāmetün çeng / Demüñ ḳılsun aña ney gibi āheng

G1475-5. Gelüp **sīneme** tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī oldı bu dil ġāyet de teng
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme teskīn olmasun / **Sīnem** içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1492-5. **Sīnenüñ** dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen çākin velīkin tā bed-emān eyledüñ
G1497-2. Ḳorḳaram gün yüzine bulut gibi mānīʿola / Dūd gibi **sīneden** her dem çıḳan āhı görüñ
G1498-2. **Sīnem** içre şaḳlaram peykānuñı cānun gibi / Belkiʿcānumdanʿazizdür yādigāruñdur senüñ
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / **Sīnem** içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu **sīnem** ben siper / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / **Sinesin** andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1513-2. Yārelerdür görinen eflākde şanmañ nücūm / **Sīnesine** irişür her gice āhumdan ḫadeng
G1526-1. Tīġ-iʿışḳuñ yāresinden oldı **sīnem** çāk çāk / Eylerem ben ol sebebden her dem āh-ı derd-nāk
G1528-3. Ġamzesi eyledi bu **sīnemi** ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar yandı bozuldı ḳafesüñ
G1530-5. Muḥibbī gice artur āh u zāruñ / Şeb-i hecr içre **sīneñ** olalı teng
G1533-1. **Sīneme** revzenler açmaġa yine ol ṣūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi zerd ü gözi nem-nāk gerek / ʿAşḳ daʿvāsın iden **sīnesi** hem çāk gerek
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / **Sīne** mi var delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1540-5. Kūyuña varduḳca urduñ **sīneye** ġamz oḳların / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1542-1. **Sīneme** şol deñlü geldi tīr-i müjgānuñ senüñ / Bulma tā ḫaşre dek **sīnemde** peykānuñ senüñ
G1543-1. Ḥalḳa ḥalḳa **sīne** dāġın gerçi ki dām eyledüñ / Şanma ey dil kim o murġ-ı vaḥşii rām eyledüñ
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla **sīnemi** mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün itdüñ beni her-bār terk
G1566-5. Ġam oḳlarıyla **sīne** Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde meger ter kemān ḳaşuñ
G1567-6. **Sīne** ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1575-1. Zülfi sevdāsını al başa belā ister iseñ / **Sīneñi** çāk idegör derde devā ister iseñ
G1576-3. **Sīne** āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur yatur dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1578-1. ʿIşḳına bin dāġ yaḳduñ **sīneñe** bir meh-veşüñ / Çekmege derd ü belā ey dil bulınmaz begdeşüñ
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa ṭañ mı **sīnem** çāk çāk / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1581-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī ḫaste-dil / **Sīnesinden** eksük olmaz sūz-ı āh-ı derd-nāk
G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḥnete **sīneñ** siper gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan güẕer gerek
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe **sīnem** siper ola / Didi Muḥibbī aña demürden ciger gerek
G1584-3. Anuñ içün **sīneme** yazıldı şekl-i ẕü'l-fiḳār / Tā görenler diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ
G1587-4. Kimdürür ʿışḳ āteşini **sīnede** pinhān ide / ʿIşḳumı gün gibi rūşen āşikār itsem gerek
G1599-1. Ḳaşı yası deldi **sīnem** itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya tā **sīne** teng
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī **sīnede** şol deñlü kim / Her gören kūh-ı belā içre anı şanur peleng
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş **sinesin** ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp ṭutar elinde gönderini kirpügüñ
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī **sinesin** aña nişān ṭutuñ
G1611-4. Bir nefes şanma gide naḳşuñ ḫayāli **sīneden** / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı taṣvīrüñ senüñ
G1618-1. Dil diler ʿışḳ āteşin **sīnemde** ketmān eylemek / Hīç olur mı ḳarañuda berḳ-i pinhān eylemek
G1632-2. **Sīnesine** lāle gibi dāġ uranʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1635-5. **Sīneñi** ṭabl idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-iʿışḳsın ṭabl senüñʿālem senüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider **sīnemde** şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ
G1651-1. Siḥr ileʿaḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ senüñ / **Sīnemi** itdi nişāne tīr-i müjgānuñ senüñ
G1657-2. Ṭüp eyle başum al elüñe zülfüñi çevgān / Geh ġamze oḳın **sīneme** at gāhi kemān ol
G1658-1. **Sīneye** cān rişṭesini daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / Gice tā şubḥ olınca nāleye āġāz ḳıl
G1664-4. Tīr-i müjemle **sīneñi** deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz ise anda göñülden giçer degül
G1667-4. **Sīnemüñ** şanduḳasına ursa ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme şanmañ em degül
G1668-3. Sırr-ıʿışḳı şaḳlar idüm **sīnede** cānum gibi / N'eyleyem bu āh u zār ileʿiyān eyler göñül
G1669-4. Serv-ḳaddler ḫasretinden bir elif çek **sīneye** / Giceler tā şubḥa dek anı der-āġūş eyle gel
G1673-2. Bugün meydān-ıʿışḳ içre bu **sīnem** ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū süvār olʿazm-i meydān ḳıl
G1684-5. Ḫūn-ı dilden **sīnede** güller bitürür tāze ter / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G1684-6. Çarḫ yāyından ḳaçan atılsa miḥnet oḳları / **Sīne** meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1689-2. **Sīne** ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey zibā-cemāl / **Sīneden** naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl
G1694-2. Gözüm yaş **sīne** āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez miʿışḳuma delāil
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdı **sīnesine** nār gül
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm ṭutmayam **sīnem** siper / Didi daʿvāya gerek maʿni hemān meydāne gel
G1721-3. Tīr-i müjem ki **sīneñi** deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G1733-3. ʿIşḳ ile bu **sīnemi** şol deñlü yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu **sīneñe** müşkil
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile yiter **sīnemi** ṣad-pāre ḳıl
G1751-4. Gülşen itdüm baġrumuñ kimiyle cānā **sīnemi** / Dostum rence ḳadem ḳıl seyr içün seyrāne gel
G1760-2. Sırr-ıʿışḳı **sīnemde** cānumdan evvel ṣaḳlaram / Bu cihānda sırrını fāş eyleyen ḫod er degül
G1767-3. **Sīne** ġārındaʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm
G1771-3. **Sīnemde** serv elifdür dāġum bana gül oldı / Gördüm o serv-ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin **sīnem** içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meşel ṣānum benüm
G1783-5. Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil **sīneden** / Çün ol āteşdür çerāġ-ı ṣām-ı hicrānum benüm
G1794-2. Nice yıllar sırr-ıʿışḳı **sīnem** içre ṣaḳlayup / Gözlerüm yaşını dökdüm āḫır ifşā eyledüm
G1797-2. Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servüñ yine / Dāġlar ile **sīnede** biñ dīde peydā eyledüm
G1798-1. Alup bu **sīneden** tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum

G1803-2. Ey gözüm merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden **sīne** ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu siper ḳılsam n'ola **sīnem** / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / ʾİzzet idüp **sīne** ṣadrına aña yir eyleyem
G1811-4. Dāġlar **sīnemde** güldür servler yir yir elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G1820-1. Dil gitdi bende ḳalmadı ṣabr u ḳarār hem / Bu **sīne** oldı ḥasret ile ḫārḫār hem
G1826-1. **Sīne** ṣaḥrāsında dögdüm dil nişānum var benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum var benüm
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu **sīneme** yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G1833-2. Ḫadengüñ **sīneden** giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup ṣular cihānı cümle āl itdüm
G1836-2. Yanalı **sīnem** içre āteş-i ʿışḳ / Çıḳar oldı depemden āh āhum
G1837-5. **Sīnemi** dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ içün ḫil ʿatüm
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem n'ola bu **sīnemi** / Eşk-i çeşmüm ṭurmaz āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler **sīnemde** kim var zü'l-fiḳārumdur benüm
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / **Sīnedür** ṭablum nefirüm āh u zārumdur benüm
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum **sīne** ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem **sīnemi** terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem
G1847-5. **Sīnede** çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü vīrān isterem
G1850-4. İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫānısın **sīnemde** cānum cānısın / Derdlü göñül dermānısın ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1851-1. Şanmañuz sürḫ oldı **sīnem** ḳanlu yaşumdan benüm / Şu ʾle-i dildür görinen şimdi ṭaşumdan benüm
G1852-3. **Sīneme** ser-tā- ḳadem kesdüm anuñçün na ʾller / Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaġa ḫāl olam
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine **sīne** levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam
G1859-3. **Sīne** eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler dirse ṭañ mı māhiyem
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi **sīnei** ṭabl eyledüm / Leşker oldı eşk-i çeşmüm şu ʾle-i āhum ʿalem
G1866-3. Ḫālüñi gül-ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp / Dāġlar ile **sīnemi** ben lāle gibi daġladum
G1866-5. Ey Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz / Sırr-ı ʿışḳı **sīnem** içre cāndan özge şaḳladum
G1880-1. **Sīnem** üzre dāġ ile biñ dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1881-4. Āb u āteş cem ʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram **sīnemde** vardur nār hem
G1885-3. Ḫasret ile çekelüm **sīnemüze** yir yir elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş idelüm
G1888-4. **Sinesin** def döger ü nāy iñler / Çaġırup çeng dir rübāb içelüm
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ tīrin **sīnem** / Muḳavves ḳaşlaruñı yā ḳılan kim
G1897-4. Ḫasret ile ġam şebinde **sīneme** çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri **sīnemde** iñiler bir rübāb oldum
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile **sīnem** ṣanasın bir ṭolāb oldum
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret **sīnede** göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu **sīnem** / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ Muḥibbī **sīneme** / Giçirüp ṣadra anuñ yirini cān u dil ḳılam
G1929-1. Āteş ile dil yanar **sīnemde** vardur nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1931-4. ʿIşḳ meydānında dikdüm **sīnemi** ḳıldum nişān / Ġamze oḳın atmaġa ol ḳaşı yāyı isterem
G1932-1. Dikdi livā-yı **sīneye** çün ābdan ʿālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam
G1939-2. Nice bir çemende lāle-veş pür-dāġ ola **sīnem** / Ferāġat eyledüm giçdüm ṣabā gibi gülinden hem
G1943-3. Niceye dek yaḳayım dāġ-ı hecri **sīnede** / Ümīd-i vaṣl ile nice bir intiẓār çekem
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī **sīneden** müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt yāyı görmedüm
G1948-4. Bu ümīd ile ki mihr-i enverüm menzil ide / **Sīne** burcın āteşin eşkümle pervīn eyledüm
G1948-5. Mār-ı zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne ṭañ / Ey Muḥibbī **sīnem** ben aña çün pervīn eyledüm
G1952-3. Dāġlardan **sīnem** üzre dīdeler peydā idüp / Gice gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem
G1954-1. **Sīnede** ḳonmış emānetdür ezelden cān benüm / Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm
G1955-5. Muḥibbī ṣaḳladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı **sīnemde** / Anı āḫır bu āhumla cihāna āşikār itdüm
G1958-4. Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar pul **sīnem** oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G1965-3. **Sīne** şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb eger ʿuryān benüm
G1973-1. **Sīnede** ʿışḳı ezel ben bilürem / Her ne cevr itse güzel ben bilürem
G1975-5. Ey Muḥibbī **sīne** ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum var benüm
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu **sīnemi** siper çekdüm
G1989-2. **Sīne** zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam **sīnede** / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu **sīnemi** siper çekdüm
G2000-5. Muḥibbī **sīnemüñ** dāġın temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın ṣaçup yir yir bitürdüm gül ʿiẓār oldum
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu **sīnemi** baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna yā dir isem
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī **sīne** ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum var benüm
G2012-1. **Sīnem** nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı tīrin / Cānum ʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā **sīnemüñ** sen yāresin / Üşte ḫançer üşte **sīne** ḥizmete tek yāresin
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / **Sīneden** giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2035-3. Sırr-ı ʿışḳı nice bir ṣaḳlayayım **sīnede** āh / İdeyim cümle cihān ḫalḳına ḳo fāş olsun
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum **sīnemde** olan oddan / Zīrā āteş ẓāhir olur ḳand ise oddan
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur **sīnemüñ** içre gelüp cā eyleyen
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen tīr-i cefāya cān u ser / Ey Muḥibb derd ü belā **sīnemde** peydā eyleyen
G2039-4. ʿIşḳ mıdur fenn-i ʿışḳı oḳudup ʿāşıḳlara / Bāb-ı faşlın **sīnemüñ** levḥine inşā eyleyen
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī **sīnesine** dāġ urup / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine siper **sīne** birine ḳarşu baş olsun

G2081-1. Lāleler gibi dilā **sīneñe** dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2083-4. Yāreler açsa **sīneme** ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim çāk ide kūh-sār etegin
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim / **Sīne** gencīnem ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2085-3. **Sīnem** üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2086-2. Ey şanem **sīnemde** cā çün eyledi mihrüñ odı / Çekmezem ben ġayri dāġ-ı āteşinüñ minnetin
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / **Sīne** bāġına temāşā ḳıla bu ümmīdeyin
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur **sīnemdeki** esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2113-5. **Sīneñ** dögicek āh Muḥibbī ḳoma elden / ʿUşşāḳ-ārā şu ʿle-i āh ü ʿālem olsun
G2124-2. Müjesi tīrile **sīnem** siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2125-3. **Sīnede** gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / Yā peleng-i mīşedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye **sīnemde** benüm / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2134-4. Tīrüñ gelüben **sīneme** revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki göre anı ṭaşumdan
G2137-1. Zaḫmuñ ile **sīneme** kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan yansa bu **sīnem** āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla **sīnem** zeyn olınmış būstān / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli **sīnem** içre ṭutdı in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḥazīn
G2144-4. Yandı **sīnem** āteşine doymadı bu göz yaşı / Ḥaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm **sīneme** ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī yanına eyledi on
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi yine **sīnem** levḥine / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2163-1. Daḥi uşanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kīne hergiz **sīneden**
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem **sīnede** yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince **sīneden**
G2164-1. **Sīne** ṭablın dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʿālem leşker baña eşk-i revān
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi **sīnede** tīrüñle peykān cevherin
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan **sīneye** ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu ʿā ʿum görine gündüz duḫān
G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper **sīne** ciger-dār olmayan
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün **sīnemüñ** ṭablı cihān ṭolı şadā olsun
G2191-4. **Sīnem** üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2199-2. Tek seni göreyim benüm cānum / Dāġlar **sīnem** üzre dīd olsun
G2203-3. Acımazdum gelicek **sīneme** tīrüñ şanemā / Demreni ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan
G2222-3. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken **sīnede** cānum gibi / Ey göñül āh itmek ile anı fāş itmek neden
G2229-3. Eyledüm cevr oḳlarına dostum **sīnem** siper / Bu ʿacebdür daḥi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur **sīneme** gönder / Ki zīrā bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ şaḳlar iken **sīnede** cānum gibi / Ẓāhir itdüm ālemde bu āh u efġān ile ben
G2245-4. Tīr-i müjeñe **sīnesini** dir siper itsün / Meydāna girüp ʿışḳ ile merdāne şalınsun
G2246-3. Ey ḳaşı yā **sīnem** içre gönderüp ġamz oḳların / ʿĀḳıbet ḳıldı benüm ḳalbümde cā gerçek misin
G2247-4. Umaram ġamz oḳlarını ata her dem **sīneme** / Anuñ içün dil nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2248-3. At ġamze oḳın **sīneme** dilden öte giçsün / Delsün cigerüm ġamzeler reh-güzer olsun
G2249-3. Dāġlar lāle vü gül **sīnede** serv oldı elif / Dostum bir naẓar it nice gülistānum ben
G2250-1. Yārüñ cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne **sīneden**
G2256-6. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bıraḳdı **sīneme** / Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin
G2260-3. **Sīnem** üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm / Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2264-6. Açup bu **sīnem** taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2274-4. **Sīnemüñ** üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar şaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2277-2. Nice pinhān itmeyem **sīnemde** ışḳuñ gencini / Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey şanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu **sīneme** teb-ḫāne ben
G2318-5. Gerdūnleyin iki taş **sīne** döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile şanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā **sīnede** ġavġā tükene
G2340-4. Dāġ idüp **sīnemüñ** üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey dil anı seyrān eyle
G2343-4. Dāġlar gül görinür **sīnede** serv oldı elif / Gözlerüñ yaşın ey dil aña bārān eyle
G2356-1. Dem mi vardur bu göñül **sīnede** od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2356-4. Dem mi var yanmaya **sīnemde** benüm āteş-i ʿışḳ / Şanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2366-3. Göz ucındandur belā vü derd ü miḥnet çekdügüm / Serzeniş itmek revā mı **sīne** içinde dile
G2369-3. Atıcaḳ ġamze oḳın ol ḳaşı yā / Giçüben **sīneden** ire cāne
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası çarḫun / Meger ġam ṭurrası **sīnemde** kūsa
G2385-1. **Sīnem** odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe
G2385-3. Eksük itme **sīneden** tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2394-2. Cilve ḳıldı **sīnem** üzre at şalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün şan nā ʾl şaldı āteşe
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur **sīnem** üstinde benüm / Zāġlardur şanasın şaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2396-4. **Sīnemüñ** bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2397-1. Atdı oḳını **sīneme** ḳaşuñ kemān ile / İtdüm ḳabūl dilde ḳodum anı cān ile
G2404-6. Ata yā ḳaşların ġamz oḳlarını / Giçer **sīne** şarar itmez siperde
G2408-3. Göz yaşı tār eyleyüben nāleler itdüm / Bezm-i eleme olalı bu **sīne** kemence
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu **sīneñ** levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2413-1. Her kimüñ kim **sīnesinde** mihr-i cānān olmaya / Ehl-i diller meclisinde adı erkān olmaya
G2422-5. Bu Muḥibbī **sīnesi** oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḥarāretden ki yir yir çāk ola
G2426-2. Açılup **sīnem** üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-günüm gül üzre çīn-seḥer jāle
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u şadā / Ṭurra-i ġam her ḳaçan degse bu **sīnem** kūsına

G2432-1. Ṭolaşdı yine dil şaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı **sīne**
G2432-2. Ol servüñ evvel pāyına cān u dil aḳıtdum / Ardınca revān oldı başında bile **sīne**
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu cihān yana eger āh ide **sīne**
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī / Terk eylemeye ʿışḳuñı ilete bile **sīne**
G2438-4. **Sīnede** baġrum delinsün atagör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ yaşa
G2439-5. **Sīnede** durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẕer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm tāzece
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var / Gönderse eger ġamzelerin **sīnemi** yarsa
G2441-4. Kim bilürdi ʿışḳumı ʿālemde olurdı nihān / Dīdeler gözekler ü bu **sīne** dolāb olmasa
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / **Sīnem** içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G2451-5. **Sīne** meydānında ṭūp itdi Muḥibbī başını / Göreli çevgān-ı zülfin dilber almış dūşına
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu **sīneme** cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi ṭutar ḫançer yine
G2463-4. Doymaya ġamzelere **sīne** eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o yā ḳaşında
G2487-2. **Sīnemde** dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḥi ṭaşına
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ **sīnemüñ** üstine başdı dāġ / Ṭamġa ider niteki şehler ḳumāşına
G2487-4. Bir ġamze ile **sīnemi** itdi delik delik / Ḳurbān olam dir isem anuñ n'ola ḳaşına
G2488-7. Çıḳarma dāimā tevḥīdi dilden / Anuñla varasın ola ki **sīne**
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum görüp taʿaccüb itmeñ / ʿIşḳ āteşi olupdur **sīnemde** āşikāre
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhuñı senüñ ey māh-rū / Lāle gibi **sīnem** üzre dāġ-ı ḥasret duḫte
G2493-3. Nice yıllar şaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı **sīneme** / Vāḳıf itdüm rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş **sīnem** üzre nāruma
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine āhın diñle / **Sīne** yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2497-4. **Sīnemde** anuñ zaḫmı gelür çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2498-5. **Sīneye** şol deñlü yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal **sīnemüñ** ṭanbūrını / Ola kim bir dem ṭurup güş ide dilber sāzuma
G2513-5. Sırr-ı ʿışḳı **sīnem** içre nice yıllar şaḳlayup / Āh ile bir demde şimdi āşikār itmek nice
G2515-5. Ey Muḥibbī giceler gelse ḫayāl-i zülf-i dost / Şanuram ki mārdur **sīnemde** girer inüme
G2520-1. Cāme-i fānūsdur **sīnem** dil-i sūzānuma / Ḳanlu yaşum ḫil ʿat olmışdur ten-i ʿuryānuma
G2521-1. **Sīnem** görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi yüregüm lāleye ḳanlu kefenümle
G2522-5. Ḳaçan derd ile āh itse Muḥibbī / Olur bu **sīne** sūzān pāre pāre
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı dilden çıḳarma / Ki ola tā ki maḫzen aña **sīne**
G2524-7. Görenler **sīnemüñ** üstinde dāġum / Şanur açıldı şaḥrālarda lāle
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı **sīnede** şaḥa Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum şol ḳadar / **Sīnemi** her kim görürse beñzedür gül ḳanına
G2544-1. Neden eksük degül **sīnede** kīne / Revā mı dostum andan bu dīne
G2547-2. Hicrān şebinde **sīne** dögüp nāle eylesem / Düşer şadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü **sīneme** eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur şan cism-i bī-cān üstine
G2553-4. Dāġlarla **sīnemüñ** eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa ger ġamzesi **sīnemde** yir yir revzene
G2572-5. **Sīnede** dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ **sīneme** geldükce benüm / Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla **sīnem** ṭolıdur terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam **sīnem** nişān / ʿĀşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān üstine
G2584-2. **Sīnem** üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Şanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
G2585-1. Dem mi vardur bu göñül **sīnede** od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2585-4. Dem mi vardur āteşi ʿışḳ **sīnem** içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan ırağ ola / Anuñ ʿaceb mi **sīnesi** ṭopṭolu dāġ ola
G2595-3. Tīri gelince **sīneye** alup cigerde ḳo / Cāndan ʿazīz şaḳla anı yādigār ola
G2596-1. **Sīnesinde** her kimüñ miḥr-i ruḫ-ı cānān ola / Ẕerre-veş olmaz ʿaceb ʿālemde ser-gerdān ola
G2598-1. Sırr-ı ʿışḳı her kim ister **sīnede** pinhān ola / Ḳıymet ile istemez ʿālemlere destān ola
G2601-5. **Sīne** sūzında zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2603-6. Būyı ile ʿaceb mi ṭolarsa dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ āteşiyle **sīnede** baġrum kebāb ola
G2605-2. Şaḳlayam dirdüm bu **sīnem** içre ʿışḳuñ āteşin / Penbe içre dostlar āteş ḳaçan pinhān ola
G2611-3. ʿIşḳ dāġın nice pinhān eylesün dil **sīnede** / Dest-i ḫayret birle çün çāk-ı girībān eyledi
G2616-2. ʿIşḳın iẓhār eyledi dil götürdi **sīnem** dāġın / Şevḳ ile ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
G2624-2. Ḳaṣd eyledüm ki ʿışḳumı **sīnemde** şaḳlayam / Penbe içinde ola mı āteş nihān daḥi
G2639-2. Şaḳlasam mihrini n'ola **sīnede** cānum gibi / Şaḳlamaḳ lāzımdurur her kişiye īmānını
G2644-4. Şaḳlar idüm sırrını **sīnemde** īmānum gibi / Āteş-i ʿışḳ ile itdi göz yaşı rüsvā beni
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk var **sīnemde** yüz biñ pāresi
G2661-3. Servlerdür **sīnem** üzre çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş şanur kim görse baġrum dağını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle **sīnem** bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar yir yir anuñ dāġını
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç nāy benüm / **Sīnesi** ʿışḳdan olsa idi yiv ile tehī
G2667-1. **Sīnede** ʿışḳ āteşi rūz-ı ezel peydā gibi / Gelmedi ʿışḳ ʿālemine bu dil-i şeydā gibi
G2671-2. **Sīneye** gelse müjeñ tīri ayā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2673-2. Dāġuñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüm dāne ḳıl / Bir kebūter **sīne** sīm-endāmı bayram ertesi
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / Yanumca bile nāle ḳılur **sīne** rübābı
G2674-4. **Sīnemde** gören şāh-ı ġama ḫayme şanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı
G2676-2. Mihrüñi **sīnemde** şaḳlarsam ne ṭaḥ aġyārdan / Kişi lā-büd şaḳınur şeyṭāndan īmānını

G2679-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlar iken **sīnede** fāş oldı āh / Duydı ʿālem ḫalḳı bu nāle-i efġān büyidi
G2684-2. Kim ṭutar tīr-i cefā ḳarşusına **sīne** siper / Āferīn olsun añа eyledi mendāneligi
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen **sīnemdeki** çerāġı / Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāġı
G2706-3. **Sīnemüñ** dāġın görenler penbe-i pür-ḫūn ile / Lālelerle açılupdur **sīne** şaḥrālar gibi
G2717-2. Mecnūn gibi **sīnesine** tāze dāġ urup / Ḳurdı çemende Leylī gibi gül otaġını
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / Yanar çün **sīnem** içre ʿışḳ nārı
G2722-3. Egerçi **sīne** ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ **sīnede** ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni
G2728-5. Bir naẓarla bu Muḥibbī'nüñ olur **sīnesi** çāk / Göricek ol ḳaşı yāyı vü o gözi ḳarecügi
G2734-4. **Sīne** levḥine yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
G2736-1. Eger olmasa **sīnemde** nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şem ʿ-veş her gice yā dūdı
G2737-2. **Sīnemde** dāġum üzre yir yir dökildi yaşum / Nezr aḳçesi şanasın geldi çerāġa düşdi
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḥasret ile **sīneme** yaḳduḳda miḥnet dāġını
G2749-2. Elifler **sīnede** servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı
G2752-3. İtdi nişāne **sīnemi** yā ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlarıyla ṭopṭolu çeşmi ṣadācıġı
G2762-1. **Sīnemde** ʿışḳ dikdi maḥabbet livāsını / Giydürdi ben belā-keşe miḥnet libāsını
G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ **sīneme** dikdi livāsını / Şāh itdi kişver-i ġama bu ben gedāsını
G2772-5. Men ʿola şanma Muḥibbī eyleme **sīneñ** siper / Tīr-i āhenden giçer atsa kemān-ebrūları
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb bir deriyi **sīneme** yaḳdı
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil **sinesin** terkeş ḳodı
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / **Sīneden** yir yir dökilen ḳana beñzetdüm seni
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç teskīn itmeyüp arturdı **sīnem** nārını
G2784-3. Şu ʾle-i ʿışḳı yaḳup dil mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi **sīnemde** peydā ḳaşki
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu **sīnemi** çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var idi
G2787-2. Bir eline yāsın almış bir ele kirpik oḳın / Cānı gözler **sīnede** ḳılur bahāne gözleri
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm **sīnemi** çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek **sīne** rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm
Mh12-5. Ṣorar iseñ **sīnemüñ** ḥālini direm ḥāl o / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / **Sīne** sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mh12-9. Eksük olmaz **sīneden** dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ yüzi dāim kebūd
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine **sīne** mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı şarāb ü **sīnem** olmışdur rübāb
Mh14-4. **Sīnesinde** şaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi şaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu **sīnem** olmışdur rübāb
Mh15-5. Şanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān tek **sīneden** bu ġamzeler
Mh15-6. Ḫālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm **sīnemi**
Mh15-9. **Sīnemüñ** üstine kesdüm naʾl ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey Muḥibbī derdüme hīç çāreler
Mh16-3. Āteş-i mihr ile yaḳduñ **sīnemi** ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp **sīnem** rübāb / Cürʿa-i laʾlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mh16-10. Çek elifler **sīneñe** olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı ter / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu **sīnem** daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün şikār itsem gerek
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi **sīnem** tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem taʾbir ile
Mr8-2. Olmaḳ gerek **sīne** şikāf / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu **sīnem** olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr9-14. Ḥasret ile **sīneme** ṣol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı **sīnem** üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu **sīnem** ġam-ı cānān ile / Şem ʿ-veş odlara yandum āteş-i hicrān ile
Mr18-8. İñlerem tār oldı yaşum daḥi bu **sīnem** rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr19-3. **Sīnede** yanan dem-ā-dem oddur / Şem ʿ-veş dilümden çıḳan dūddur
Mr19-11. Öldüginden bülbülüñ gülzāra ne / **Sīnesinüñ** yāresinden ḫāre ne
Mr20-1. **Sīnemüñ** ṣadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān
Mr24-12. İrişür **sīnede** peykānı cāna / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Mr25-3. ʿIşḳ şāhı geldi çün ḳıldı bu **sīnemde** maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin baġlatdı miḥnetden kemer
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ **sīnemde** yazdum cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
D9-1. Āteş-i ʿışḳ ile çıḳar **sīneden** her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ yüzi her dem kebūd
D10-2. Nīl'e döndi Mıṣr-ı ḥüsninde gözüm yaşı benüm / Dostum seng-i cefādan bu **sīnem** kebūd
D32-1. Dilā ḳıl **sīneñi** def ḳāmetün çeng / Göñül ḳılsun añа ney gibi āheng
D50-1. ʿAhd ü peymān şıyıcı eyle mi hey hey **sīnemi** / Dostı düşmen bilici eyle mi hey hey **sīnemi**

D50-2. Nice yıl ʿāşıḳuña cevr ü cefā eyleyüben / ʿĀḳıbet öldürici eyle mi hey hey **sīnemi**
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / **Sīne** levḥine yazar ḳanlu yaş ile āh-ruḫ
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki yanmış **sīneler** her dem olur çün ābdan maḥfūẓ
B83. Dāġ-ı ġamdan **sīneme** vaż ʿ eyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ
B129. **Sīnem** delindi ney gibi tīr-i hebā ile / Tā ṣubḥa dek iderse ʿaceb mi göñül fiġān

sīne ṭutmaḳ [10] *bk. gögsini ṭutmaḳ*

G85-3. Ġamzem oḳlarına dir **ṭut sīneñi** / Ben didüm ehlen ve sehlen merḥabā
G104-3. Çeşm-i mestüñ ḫışm ile ḳılsa naẓar / **Ṭutmışam** ben **sīne** ḫançerden yaña
G878-2. Çeşmi eline ḫışm idüben oḳ u yā alup / Her kim **ṭutarsa sīne** dil-āver degül midür
G1187-2. Ġamze oḳların kemān ebrūlarından dem-be-dem / Atsa dilbr ʿāşıḳuz ḳarşu **ṭutaruz sīnemüz**
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu **sīne ṭutar** ehli ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu **sīnesini ṭutmayan** / Dilegüm bu ṭoḳına boynına şemşīrüñ senüñ
G2168-1. Cefā tīrine **ṭut sīne** belā tiġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2453-1. Sen pādişāh-ı ḫūbān ben bende-i kemīne / Ġamze oḳını atsañ **ṭutam** ben aña **sīne**
G2544-3. Olur mı bundan özge hīç cerāḥāt / Ḫadeng-i ġamzeñe dil **ṭuta sīne**
G2618-1. Ṣād-pāre ola var mı cihānda tenüm gibi / Yā **sīne ṭuta** tīġ-i cefāya tenüm gibi

sīneye çekmek [1] Kötü bir davranış, söz veya olaya ister istemez katlanmak. (TDK, 2011: 2188)

G1532-5. Degme kimse ḳatı yāyını Muḥibbī çekemez / Hele bir kerre dege al elüñe **sīneye çek**

sīne-i bīmār [1] Hasta göğüs.

G1670-4. Dem-be-dem artar cerāḥāt **sīne-i bīmārda** / Bulmaya sen gibisin ʿālemde merhem ey göñül

sīne-i çāk [2] Parçalanmış göğüs; gönül.

G373-1. Āteş-i dilden nişānum **sīne-i çākümdürür** / Dūd-ı āhumdan kebūd olan bu eflākümdürür
G1047-1. Göklere peyveste olan āh-ı tāb-nākumdurur / ʿIşḳumı ẓāhir ḳılan bu **sīne-i çākumdurur**

sīne-i efkār [2] Efkarlı göğüs; yürek.

G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm **sīne-i efkāruma** / Dād elinden diyüben yazdum der ü divāruma
G2423-1. Geh elif gāh dāġ yaḳdum **sīne-i efkāruma** / Āh resmin naḳş ḳıldum bu derd-i divāruma

sīne-i mecrūḥ [5] Yaralı göğüs; yürek; gönül.

G370-7. Üşenür şanma Muḥibbī tīr-i ġamzenden şehā / **Sīne-i mecrūḥına** geldükce merhemler gelür
G959-2. **Sīne-i mecrūḥa** ursañ ey şanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G998-4. Şerḥa şerḥa cigerle derd-i dili / Şerḥ iden **sīne-i mecrūḥ** mıdur
G1155-2. Ey ṭabībā çek elüñ bu **sīne-i mecrūḥdan** / Merhem-i vaşlı gerek ġayri devāyı istemez
G1837-4. Urmayaldan **sīne-i mecrūḥuma** ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatum

sīne-i miskīn [1] Miskin gönül.

G2515-1. Nice bir tīr-i cefālar **sīne-i miskīnüme** / Atıla seng-i melāmet yā dil-i ġam-kīnüme

sīne-i pür-dāġ [1] Yarayla dolu göğüs. *bk. sīne-i pür-zaḫm, sīne-i riş*

G637-4. Bu ḳanlu dīdelerümle bu **sīne-i pür-dāġ** / Demüñde gülşen-i ʿışḳ içre lālezārumdur

sīne-i pür-derd [1] Dertle dolu göğüs.

G2554-2. Cānā ġamuñla **sīne-i pür-derde** yazılur / Her kim naẓar iderse oḳur anda āh şāh

sīne-i pür-sūz [1] Ateş dolu göğüs.

G2452-3. Baña şol deñlü cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi bu **sīne-i pür-sūz** müşebbek ḳafese

sīne-i pür-zaḫm [1] *bk. sīne-i pür-dāġ, sīne-i riş*

G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür

sīne-i riş [1] *bk. sīne-i pür-dāġ, sīne-i pür-zaḫm*

G1220-1. Murġ-ı tīrüñ **sīne-i rişümi** çün ḳıldı heves / Oldı bu cāna bedel ḳalmadı bir ġayri heves

sīne-i şād-çāk [10] Yüz parça olmuş göğüs. *bk. sīne-i ṣād-pāre*

G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey serv-i ḫırām / Ḥaşre dek ẓevḳ ü ṣafā **sīne-i şad-çāke** gelür
G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ **sīne-i şad-çāke** düşer / Ḳorḳaram āhum ile bir şerer-i eflāke düşer
G678-1. Fikr-i dil ḥālüñi bu **sīne-i şad-çāke** çeker / Mūr kim dāne bula lā-büd anı ḫāke çeker

G1235(b)-2. Dil-i derūn **sīne-i ṣad-çākde** ḳılmaz ḳarār / Murġ pervāze gelür ṭurmaz uşancaḳ ḳafes
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu **sīne-i ṣad-çākdan** / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona ḫāşākdan
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi / Murġ-ı dil çoḳdan uçardı **sīne-i ṣad-çākdan**
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum ḥālini / Şerḥalar kim aġız aça **sīne-i ṣad-çākda**
G2489-1. Şu ʾleler kim görinür bu **sīne-i ṣad-çākda** / Ṣubḥ şāmʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / Umaram ki gele bu **sīne-i ṣad-çāke** düşe
B70. Tīrüñe ḳarşu varur her dem dil-i bī-bākımuz / Yārelerden ġam yimez bu **sīne-i ṣad-çākımuz**

sīne-i ṣād-pāre [2] *bk. sīne-i ṣād-çāk*

G15-4. **Sīne-i ṣad-pārede** olmaz nihān āhum yili / Nitekim ḫāşāk u ḫāş içre degül pinhān ṣabā
G2157-4. Pür-cerāḥātdür bu dil gel eyle cānā bir naẓar / Lālezārın seyrān eyle **sīne-i ṣad-pāreden**

sīne-i sūzān [6] Yakan, yakıcı; yanan, yanıcı göğüs; gönül. *bk. sīne-i sūzen*

G990-4. **Sīne-i sūzānumı** her kim göre ṣanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol rübāb üstindedür
G1328-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī **sīne-i sūzāndan** / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilin iẓhār şemʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī **sīne-i sūzāndan** / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilini iẓhār şemʿ
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile yandı Muḥibbī odlara / Nār-ı ʿışḳa yaḳalıdan **sīne-i sūzāne** dil
G2268-4. Vādi-i ġamda yine sūz ile āhumʿalemi / Dikilür göklere bu **sīne-i sūzānumdan**
G2400-2. **Sīne-i sūzānda** zülfi ḫayāli dilberüñ / Ṣan ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda

sīne-i sūzen [1] *bk. sīne-i sūzān*

Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi **sīne-i sūzendedür** / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ nitekim cān tendedür

sīne-i ṭabl [3] Göğüs davulu.

G692-2. Ġam leşkeri cemʿoldı dögüp **sīne-i ṭablum** / Dil fetḥin ider öñce çeküp āhumʿalem-var
G858-1. Ġamz oḳlarına **sīne-i ṭablum** nişānedür. / Her dem-be-dem ḳaṣdı bu ben nā-tüvānedür
G1200-3. Yol ḫaṭardur döndi ʿışḳuñ diyü āgāh eylerüz / **Sīne-i ṭablı** dögüp olmışdurʿādet beklerüz

sīne-i tennūr [1] Göğüs fırını.

G2211-6. Şaḳın aldanma Muḥibbī ʿālemi anı yaḳar / Şuʾleler kim ẓāhir olur **sīne-i tennūrdan**

sīne-i ʿuşşāḳ [1] Âşıkların göğsü.

G1022-1. **Sīne-i ʿuşşāḳa** her dem tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer ol teşne-dile luṭfile bārānuñ gelür

sīne vü cān [1] Gönül ve can.

G545-1. Ġamze oḳları ki dirler cümle cānānumdadur / Her biri yābāne gitmez **sīne vü cānumdadur**

sīne vü dāmān [1] Göğüs ve etek.

G1691-5. Laʾl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derd-mend / Göz yaşından **sīne vü dāmānı** olur cümle al

sīne vü dil [1] Göğüs ve gönül.

G646-1. Ġamz oḳlarıyla **sīne vü dil** şerḥa yāredür / Baġrumı eger ṣorar iseñ pāre pāredür

sīne-çāk [7] *Far.* Göğsü yırtılmış, hüzünlü. (Steingass, 1897: 719)

bk. sīne-çāk itmek, sīne-çāk olmaḳ

(sīne-çāk [1], sine-çākıyam [2], sine-çākinden [1], sine-çāküm [1], sine-çāküñdür [2])

G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i ẓü'l-fiḳār / Tā görenler diyeler kim **sīne-çāküñdür** senüñ
G1810-3. Görelden ol semen-beri bī-iḫtiyār olup / Tīġ-i cefā-yı ʿışḳı ile **sīne-çākıyam**
G1909-3. Ḳaplana dönse dāġ ile cismümʿaceb degül / Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan **sīne-çākıyam**
G2015-3. **Sīne-çāk** ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / Ḥışḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2060-1. Ġam elinden **sīne-çāküm** şanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum yiter çün küşte-i ʿışḳam kefen
Mh10-9. Ey Muḥibbī bu dil-i ḫūn-pāşumı göstermedür / **Sīne-çākinden** içümi ṭaşumı göstermedür
Mr16-9. Ḥışḳ ile çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / Tīġ-i cevrüñle hemīşe **sīne-çāküñdür** senüñ

sīne-çāk itmek [3] Perişan etmek, cefalandırmak.

G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān **sīne-çāk ider** / Beñzer ki nāz ile yine ol bī-vefā giçer
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile **sīne-çāk itdüñ** beni / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā / Ṣoñra tīġ-i cevrüñ ile **sīne-çāk itdüñ** beni

sīne-çāk olmaḳ [2] ...cefā çekmek, ʿázāb çekmek, işkence çekmek...(Tulum, 2011: 1597)

G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī **sīne-çāk olmış** yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki peykānum çıḳar
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / **Sīne-çāk oldı** anuñ şevḳine şanmañ pīrehen

sipāh [26] *Far.* Asker, ceyş, cünd, leşker, ordu. (Ş. Sami, 2010: 1080) *bk. sipeh*

bk. sipāh çekmek, sipāh-ı ʿaḳl, sipāh-ı eşk, sipāh-ı ġam, sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ, sipāh-ı naẓm

(sipāh [2], sipāham [1], sipāhı [2], sipāhıdur [1], sipāhın [1], sipāhını [2], sipāhum [7], sipāhumdur [5])

G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı tüpdüz / Cemʿ ola ġarḳ ide dünyāyı **sipāhum** şanemā
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden **sipāhın** gezdürür
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşı yürür cümle **sipāhıdur**
G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿĀlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam **sipāhumdur**
G1259-1. Çün felek taḫtına giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaṣdı bu ide **sipāhı** encümi çāker güneş
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı ʿālem ü sīne ṭabl ġam si**p**āh imiş
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil pādişā imiş / Eşki **sipāh** u şuʿle-i āhı livā imiş
G1376-4. Çekerem eşk **sipāhını** idüp āhum ʿalem / Yirde gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meṣāf
G1784-1. Egerçi başdan ayaġa günāhum / Degül ġam çün benüm sensin **sipāhum**
G1812-1. Şāh-ı ʿışḳām şuʿle-i āhum külāhumdur benüm / Ṣaġlu şollu eşk-i bī-ḥaddüm **sipāhumdur** benüm
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum / **Sipāhum** derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür **sipāhum** sīne ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl / Yaşum **sipāh** u āteş-āhum olaʿalem
G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu **sipāhumdur** benüm
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿālem / Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm **sipāhumdur** benüm
G1981-3. serīr-i ʿışḳa şāh oldum **sipāhumdur** gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin almaġa çeküp leşker sefer çekdüm
G1991-1. Gelüp eşküm **sipāhını** livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā ṣaḥrāsına varup vefā ṭablını çaldurdum
G2002-2. **Sipāh** itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini yazup **sipāh** itdüm ʿalem çekdüm
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir **sipāhum** ben
G2062-4. Maḥabbet mülkine şāhum ʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki **sipāham** ben
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine ṭurmaya bu ʿaḳl **sipāhı** / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2373-3. Ḫaymesin ṣaḥrāya ḳurdı yine sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿ ider āşıḳları beñzer ki ʿarż eyler **sipāh**
G2699-2. Olup sulṭān-ı ʿışḳ eşküm **sipāhum** / ʿAlemdür başum üzre dūd-ı āhı
D42-2. Şükr idüben eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti ben bu **sipāh** ile
B44. ʿAlem āhum **sipāhum** ġam olaldan / Yürür bu dil şeh-i iḳlīme beñzer

sipāh çekmek [5] *bk. ʿasker çekmek*

G1799-3. **Çekelden** şāh-ı ġam eşküm **sipāhın** / Götürür dūd-ı āhumdan ʿālem hem
G1890-1. Allah Allah diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm / Yüriyüp her yañadan Şarḳa **sipāhı çekelüm**
G1890-5. Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü Ömer / Ey Muḥibbī yürüyüp Şarḳa **sipāhı çekelüm**
G1926-1. Gün yüzlüler firāḳı ile eger āh çekem / Evc-i felekde mihr ile māha **sipāh çekem**
G1926-2. Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam / Āhum livāy göz yaşın eger **sipāh çekem**

sipāh-ı ʿaḳl [1] Akıl askeri; ordusu. *bk. sipāh-ı ʿaḳl*

G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse **sipāh-ı ʿaḳlı** ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl yaġıdur

sipāh-ı eşk [4] Göz yaşı askeri; ordusu.

G1679-3. **Sipāh-ı eşk** ile geşt it cihānı / Dilüñde dūd-ı āhuñı livā bil
G1794-3. Āhumı ḳıldum ʿalem çekdüm **sipāh-ı eşkümi** / ʿIşḳ taḫtına çıḳup kendümi Dārā eyledüm
G1922-3. Çeksem **sipāh-ı eşki** ṭutsam cihānı düpdüz / Diksem livā-yı āhı yaʿni ʿalāmet itsem
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün ābdan ālem / Çekdi **sipāh-ı eşki** yine pādişāh-ı ġam

sipāh-ı ġam [1] Gam askeri; ordusu.

G659-3. Ḳonup ṣaḥrā-yı sīnemde **sipāh-ı ġam** yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir

sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ [1] Aşkın gam askeri; ordusu.

G1595-2. Geldi ābād-ı dile çünki **sipāh-ı ġam-ı ʿışḳ** / Virdi cān naḳdini dil aldı belā vü elemüñ

sipāh-ı naẓm [1] Şiir askeri; ordusu.

G2364-5. Muḥibbī her yana çekdi **sipāh-ı naẓmın** çün / Diñ imdi ḳaṣd iden gelsün inhizāmımuza

sipāhi [1] *Far.* Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker. (TDK, 2011: 2120)

G1911-2. Al bayraḳlu **sipāhi** leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum üstineʿalem

sipeh [8] *bk. sipāh, sipeh-i ʿaḳl*

(sipeh [1], sipehdür [1], sipehi [5], sipehümdür [1])

G13-3. Ṭutdı eşküm **sipehi** cümle cihānı tüpdüz / Cemʿola ġarḳ ide dünyāyı sipāhum şanemā
G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur **sipeh** baña
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca ʿaşḳ **sipehümdür**
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca eşk **sipehdür**
G239-5. Raḥm eyle Muḥibbī ḳuluña kim ġam-ı ʿışḳun / Ġāret dil ü cān itmegi şaldı **sipehi** dost
G250-3. Ser çekdi bu dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm **sipehi** ṭutdı bu dünyāyı temāmet
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden ol ḫalāṣ / Çünki yaġmāya vire mülk-i dili ġam **sipehi**
G2725-3. Varıcaḳ kūyıña ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ **sipehi**

sipeh-i ʿaḳl [1] *bk. sipāh-ı ʿaḳl*

G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz / **Sipeh-i ʿaḳl** hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz

sipenc [1] *Far.* Misafir. (E. Tevfîk, 1890: 560)

G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür / Anuñ içün ehl-i diller didiler aña **sipenc**

sipend [8] *Far.* Üzerlik denilen nebatın tohumu. Nisvan-ı isabet-i ayn için ateşe atarlar, ve bi't-tabi çatırtı hasıl ettikçe nazarın def' olup gittiğine itikad u hükm iderler. (E. Tevfîk, 1890: 560)

G319-1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i bülend / ʿĀrıżuñ āteş aña ḫālüñ **sipend**
G330-3. Her ki diler bir perī tesḫīr ide / Eylesün ʿışḳ odına cānın **sipend**
G335-1. Çeşmi gül-berk ü boyı serv-i bülend / ʿĀrıżı āteşdürür ḫāli **sipend**
G335-5. Ey Muḥibbī dil nice olsun ḫalāṣ / Gözleri ḫançer çeker ḫāli **sipend**
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm yaḳmaḳ içün hemçü **sipend**
G357-5. İrmesün diyü Muḥibbī ḥüsn-i dildāra güzend / Āteş-i ruḫsār-ı yāre cān u dil ḳıldı **sipend**
G1649-2. Ḫāller mi āteş-i ḫaddüñdeki didüm didi / Ḥüsnüme göz degmesün anı **sipend** itsem gerek
G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür şan āteş üstinde **sipend** / Ḫaṭṭ-ı müşkīn gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin

siper [13] *Far.* Kalkan, türs. (Ş. Sami, 2010: 1081)

bk. siper eylemek/itmek, siper ḳılmaḳ, siper olmaḳ, siper ṭutmaḳ, siper-i zülf

(siper [7], siperde [1], siperden [1], siperdür [1], siperi [2], siperin [1])

G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem **siperi** / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān ile cefā tīrine sīne **siper** ister
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem **siperi** / Ḳaşı yāsını ḳaçan ʿişve ile yār çeker
G1014-4. Ey ḳaşı kemān ġamze oḳın her yaña atma / Ger atar iseñ at baña kim sīne **siperdür**
G1321-5. Düşdüñ Muḥibbī āteş-i ʿışḳa nedür bu āh / ʿĀşıḳ mıdur ki eyleye ol **siperden** iḥtiyāṭ
G1388-6. Gelse meydāne **siper** sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el tīr ile peykāne ṣadaḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez **siper** / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1582-1. Ey dil ḫadeng-i miḥnete sīneñ **siper** gerek / Meydān-ı ʿışḳa girene cāndan güzer gerek
G1981-2. Bu dilden çıḳmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün tīrüñe ḳarşu bu sīnemi **siper** çekdüm
G1990-2. Ḫadengün giçmesün dilden diyü ben ey kemān-ebrū / Gelince baña ḳarşudan bu sīnemi **siper** çekdüm
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile ṭaş olsun / Birisine **siper** sīne birine ḳarşu baş olsun
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem **siperin** deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2404-6. Ata yā ḳaşların ġamz oḳlarını / Giçer sīne ḳarār itmez **siperde**

siper eylemek/itmek [7] Kendini veya bir şeyi korumak amacıyla bir başka şeyi siper olarak kullanmak. (TDK, 2011: 2120) *bk. siper ṭutmaḳ*

G217-4. Yā ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi **itdüm siper** ey dost
G780-3. Ey ḳaşı yāy **eylemişem** sīnemi **siper** / Ġamze oḳlarıyla gerçi yürek pāre pāredür
G1265-2. **Eyledi** tīr-i cefāya bu benüm sīnem **siper** / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / **Eylemez** tīre **siper** sīne ciger-dār olmayan
G2229-3. **Eyledüm** cevr oḳlarına dostum sīnem **siper** / Bu ʿacebdür daḫi ol ḳaşı kemāna görmeden
G2245-4. Tīr-i müjeñe sīnesini dir **siper itsün** / Meydāna girüp ʿışḳ ile merdāne şalınsun
G2772-5. Menʿola şanma Muḥibbī **eyleme** sīneñ **siper** / Tīr-i āhenden giçer atsa kemān-ebrūları

siper ḳılmaḳ [6] Ḳarşu ḳomaḳ, muḳābele etmek... (Tulum, 2011: 1599)

G24-3. **Siper ḳıldı** belā tīrine sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ ḳaşlarun yā
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi **ḳıldum siper** / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş

G1507-3. Gerçi **ḳıldum** ey kemān-ebrū bu sīnem ben **siper** / Ḳalmadı tīrüñle giçdi dilde peykānuñ senüñ
G1602-5. Ġamzeñ oḳlarına çünkim cānumı **ḳıldum siper** / Bu Muḥibbī'ye ḳo atsun oḳlarını kirpügüñ
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzeñe ḳarşu **siper ḳılsam** n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1889-3. **Siper ḳıldı** müjeñ tīrin sīnem / Muḳavves ḳaşlaruñı yā ḳılan kim

siper olmaḳ [3] Birini veya bir şeyi korumak amacıyla kendini siper olarak kullanmak. (TDK, 2011: 2120)

G1122-1. Ġam tīrine her gāh bu sīnem **siper olmaz** / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1276-1. Ġamz oḳlarına çünki bu sīnem **siper olmış** / Devlet irişür başına ey dil naẓar olmış
G1582-7. Didüm ki tīr-i ġamzeñe sīnem **siper ola** / Didi Muḥibbī aña demürden ciger gerek

siper ṭutmaḳ [3] *bk. siper eylemek/itmek*

G477-4. Sīnemi **ṭutdum siper** tīrüñe ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
G1712-3. Ġamze oḳlarına didüm **ṭutmayam** sīnem **siper** / Didi daʿvāya gerek maʿnī hemān meydāne gel
G2684-2. Kim **ṭutar** tīr-i cefā ḳarşusına sīne **siper** / Āferīn olsun aña eyledi mendāneligi

siper-i zülf [1] Zülfün kalkanı.

G1744-3. Şaḳın didügümce **siper-i zülfe** ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül yine ne müşkil

siper-vār ṭutmaḳ [1] Siper gibi tutmak.

G216-4. Nice bir sīne **ṭutalum siper-vār** / Gele ḳavs-i ḳaẓādan tīr-i miḥnet

sipihr [1] *Far.* Gök, sema, asman, felek. (E. Tevfîk, 1890: 560) *bk. ḳalb-i sipihr*

G2364-1. **Sipihr** reşk ideli bizüm ʿıyş-ı şāmımuza / Baḳar ḥased gözi ile ḳamer de cāmımuza

sirāc [2] *Ar.* Çırağ, ışık, kandil, meş'ale, âlet-i tenvîr. (Ş. Sami, 2010: 1081)

G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībim yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun **sirāc**
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse **sirāc**

sirāyet eylemek/itmek [2] Geçmek, teʾsīr etmek...(Tulum, 2011: 1599)

G206-6. Bu defter-i ḥadīşüm ḫūn-ı cigerle yazdum / Her kim oḳursa lā-büd **ider** aña **sirāyet**
G210-2. Hicrān şebi āşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā ki aña **eylemez** ṣubḥ **sirāyet**

sīret [2] *Ar.* Bir adamın ahvâl-i ma'neviyyesi, ahlâk ve etvârı, tabiat, suret mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1081)

(sīret [1], sīrete [1])

G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ Muḥibbī **sīrete** / Olma zāhid gibi sen ṣūret-perest
G902-5. **Sīret** gözedüp ṣūrete baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner ister

sīr-i ḫᵛāb [1] Uykuya kanma; doyma.

G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş olınmış yā **sīr-i ḫᵛāba** beñzer

sirişk [22] *Far.* Gözyaşı, dem', eşk. (Ş. Sami, 2010: 1081)

bk. āh u sirişk, dāne-i sirişk, dirhem-i sirişk, nehr-i sirişk, seyl-i sirişk, seylāb-ı sirişk, sirişk-i çeşm sirişk-i ġam sirişk-i germ sirişk-i sürḫ, sirişk ü çehre-i zerd

(sirişk [4], sirişki [3], sirişkinden [1], sirişkine [1], sirişküm [9], sirişküme [2], sirişkümüz [1], sirişküñ [1])

G156-4. Gözlerüme gāh māniʿdür **sirişk** / Gāh gün yüzine zülfidür niḳāb
G379-4. Ġarḳ olalı **sirişküme** oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi dir ki gül-i nesterin ṭutar
G414-1. Nigārā ayru olaldan yidügüm derd ile ġamdur / Gözümden dökilen her dem **sirişküm** şanma bil demdür
G444-5. Gel isteme Muḥibbī benüm ʿışḳuma güvāh / Ruḫsār-ı zerdüm ile **sirişküm** nişānedür
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān **sirişküm** / Serv ayaġına sürer yüzini āba beñzer
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ ṣadefleri / Zīrā aḳan **sirişki** anuñ dāne dānedür
G652-4. Geh seḥāb-ı zülf maʿni yüzine gāhi **sirişk** / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar
G922-4. Baḥr olalı **sirişküm** ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca her dem yaşum ḥabāba beñzer
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / **Sirişkinden** ʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1208-5. Āh itdügümce itdi telāṭum **sirişkümüz** / Deryā gibi Muḥibbī hele pür-cūşlardanuz
G1286-5. Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaduñ / **Sirişküñ** ḳıldı anı ʿāleme fāş
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem yāre **sirişküm** güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāş

G1444-1. **Sirişküm** la ʾle döndürdi ġam-ı ʿışḳ / Ola ṭañ mı nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ
G1456-2. Ṣanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem **sirişki** dime bārān anda yoḳ
G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde **sirişküm** tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḥāṣıl
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem ʿüñ yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ **sirişkine** yanmaġa nūra gel
G2109-2. Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey **sirişk** çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2264-6. Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm **sirişküm** noḳṭasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān
G2288-2. Dil āteşini itdi teskīn **sirişküm** / Odlara cihān yandı ṭutuşdı şererümden
G2544-4. Dükenmez ne ḳadar ḫarc itse çeşmüm / **Sirişküme** olupdur dil ḫazīne
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşkerdürür **sirişk** / Her ḳanda varsa şu ʾle-i āhı ʿalem ḳıla

sirişk-i çeşm [2] Göz yaşı.

G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḫalḳa ʿiyān / **Sirişk-i çeşm** ile tennūr-ı dilde nārumdur
G830-4. Olalı bār-ı ġamdan ḳāmetüm çeng / **Sirişk-i çeşmüm** anda tāra beñzer

sirişk-i ġam [1] Gam yaşı.

G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿĀlemdür āh-ı dil elde **sirişk-i ġam** sipāhumdur

sirişk-i germ [1] Sıcak yaş.

G1008-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdümi gör / **Sirişk-i germ** ü āh-ı merdümi gör

sirişk-i sürḫ [1] Kanlı göz yaşı.

G1446-1. Gelüp cānā dil-i pür-derdüme baḳ / **Sirişk-i sürḫ** u rūy-ı zerdüme baḳ

sirişk ü çehre-i zerd [1] Göz yaşı ve sararmış beniz.

G800-4. **Sirişk ü çehre-i zerdüm** yiter çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem daʿvi benüm ḫāżır güvāhumdur

sirişte [1] *Far.* Yoğrulmuş, mülemma'. (E. Tevfîk, 1890: 561)

bk. sirişte olmaḳ

G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden **siriştedür** / Ḥūrī midür bilsemʿaceb yā firiştedür

sirişte olmaḳ [2] Yoğrulmak.

G2416-2. Yüzüñe n'ola dirsem şāh-ı ḫāver / Ezelden nūr ile **olmış sirişte**
G2417-3. Ṣarābı zāhidā terk itmek olmaz / **Olupdur** ṭıynum anuñla **sirişte**

sirkencübīn [1] *Far.* Bal ile karışık sirke şerbeti. (E. Tevfîk, 1890: 562)

G2170-8. Ṭolaşaldan zülfüñüñ sevdāsına dil-ḫastedür / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur **sirkencübīn**

Sitānbūl [1] İstanbul. *bk. Sitānbūl u Ġalaṭa*

G1848-7. **Sitānbūlum** Karāmānum diyār-ı mülket-i Rūmum / Bedaḫşānum Ḳıpçaġum u Baġdādum Ḫorāsānum

Sitānbūl u Ġalaṭa [1] İstanbul ve Galata.

G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile ḳumile kāşānuñ / Varup meh-rūların görse **Sitānbūl u Ġalaṭanuñ**

sitān [1] *Far.* Alan, ahzükabz eden. (Ş. Sami, 2010: 1082)

G1468-4. Gülşende gördüm oynar ḫār ile gül budaġı / Ben daḫi Ḳaş olaydım bir ḫārı bu **sitānuñ**

sitāre [9] *Far.* Necm, kevkeb, ahter. (Ş. Sami, 2010: 1082)

(sitāre [3], sitāredür [1], sitārem [1], sitāremde [1], sitāresi [2], sitārum [1])

G780-2. Yılduz şayar her gice şubḥa dek gözüm / Görmem o māhı bilsemʿaceb ne **sitāredür**
G1098-1. ʿAceb bilsem niçün cānān görinmez / **Sitāremde** meh-i tābān görinmez
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿ el virmez **sitārum** yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1568-4. Redd ider ḳapusından aġlar isem / İgitlige daḫi **sitāre** gerek
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı **sitāresi** meger yılduzumuñ
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ **sitāresi** çün / Şeb-i ġam içre nice bir yaşum **sitāre** ḳılam
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / **Sitārem** baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G2491-3. ʿĀşıḳ belāya ḳāyil zāhid cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek **sitāre**

sitem [13] *Far.* Zulüm, haksızlık; cevir, cefa; çıkışma, ta'zîr. (Ş. Sami, 2010: 1082) *bk. cevr ü sitem, fitne vü ẓulm ü sitem, ḫançer-i sitem, ḳahr u sitem, nār-ı sitem, nāz u sitem, sitem-i esb, sitem-i tīġ, tīġ-i sitem, zecr ü sitem, ẓulm ü sitem*

(sitem [11], sitemden [1], sitemi [1])

G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda tīġ-i cevrüñle / Günāhın añmayup her dem idersen biñ **sitem** peydā

G295-4. Gāh nāz u gāh şīve geh cefā gāhi **sitem** / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / Bu taʿaddi bu **sitem** şehdden mi şekkerden midür
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen vefā / Hey ne kāfirdür **sitemden** ṣanma ḳaṣdı ġayridür
G693-1. **Sitem** tīri belā tīġi gelelden cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ **sitem** senüñ
G1799-1. Dimeñ cevr ü cefā itme **sitem** hem / Gel inṣāfa ḳatı luṭf u kerem hem
G1830-5. Ey Muḥibbī çünki ʿāṣıḳsın saña eksük degül / Geh cefā vü geh cevr ü geh belā gāhi **sitem**
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluban ṣād olam / Bendi zülfüñe esirem **sitem** istemem āzād olam
G2008-4. Belā kūhında Ferhādı idinürsem n'ola ırġad / Düşüp beter beyāne olup Mecnūn **sitem** çekdüm
G2522-4. **Sitem** tīġi cefā tīriyle ḳılduñ / Beni hey müselmān pāre pāre
G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh **sitem** / Ḥū ṭutupdur dilberüm terk eylemez muʿtādını
D49-2. Nice bir öldüresin bir bölük üftādeleri / İtmeyüp raḥmi ʿaceb arturur olduñ **sitemi**

sitem-i esb [1] Atın sitemi.

G1368-2. **Sitem-i esbüñle** başup gel eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz didiler zerde şeref

sitem-i tīġ [1] Kılıcın sitemi.

G2417-1. **Sitem-i tīġ** ile ḳılduñ cānı rişte / Ne çāre başda imiş nüvişte

sitem-kār [2] *Far.* Zulüm ve haksızlık eden. (Ş. Sami, 2010: 1082)

bk. bī-raḥm u dil-fikār u sitem-kār, çeşm-i sitem-kār, şūḫ-ı sitem-kār, zülf-i sitem-kār

G1186-2. Şād olurdum kūyına varsam anuñ biñ cān ile / Menʿider şād olduġum āh ol **sitem-kār** istemez
G2173-2. Baña her demde gelür derd ü belā miḥnet ü ġam / Müşkil işdür kişi kim ṭuta **sitem-kār** etegin

sitīz [1] *Far.* Kavga, cenk, cidal. (E. Tevfîk, 1890: 560)

G1195(a)-1. Pend ḳılsan gönlüme ʿışḳum daḫi olur **sitīz** / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi ola tīz

siyāh/siyeh [28] *Far.* Kara, esved. (Ş. Sami, 2010: 1082)

bk. baḫt-ı siyāh, būy-ı zülf-i siyeh, çeşm-i siyāh/siyeh, çeşm ü ebrū-yı siyāh, dāġ-ı siyāh/siyeh, dūd-ı siyāh, eşk-i siyāh, ḫāl-i siyāh/siyeh, ḫaṭṭ-ı siyāh, ḫilʿat-i zülf-i siyāh, laʿl-i siyāh, naḳş-ı siyeh, rūy-ı siyāh/siyeh, siyāh eylemek, siyāh ḳılmaḳ, sürḫ u siyāh, zülf-i siyāh/siyeh

(siyāh [12], siyāhın [1], siyāhlar [1], siyāhuñdur [1], siyeh [13])

G25-1. Ṣarāb-ı laʿl-i nābuñdur iden ben bī-dili şeydā / Ser-i zülfi **siyāhuñdur** getüren başuma gavgā
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfidür benüm ḥālüm **siyāh** / İtmedün yāri benüm ḥālümden āgāh ey ṣabā
G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki **siyāhlar** çekdi ḫoş cevdel aña
G117-2. Ṣanma kim sensüz günüm olur **siyāh** / Belki rūşendür günümden tīre şeb
G221-2. Bir **siyāh** hindūcedür gülzār-ı ḥüsninde görüp / Al ile gül dermek ister kākül-i miskīn dost
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi **siyeh** yüzi gün alnı ḳamerün var
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā yāḫūd **siyāh** / Hīç anı bilmedüm ʿālemde ne mātemdedür
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek saḳfı **siyāh** olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi sūzı dil ü cāndan gelür
G588-1. **Siyeh** zülf ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G994-2. ʿAceb mi dūd-ı āhumdan felek saḳfı **siyāh** olsa / Baña göstermeyen gün āh meh-i nā-mihribānumdur
G1068-1. Ol **siyeh** ṣaç ki misk-i sārādur / Bir dükenmez başumda sevdādur
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol **siyeh** zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol **siyeh** zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ **siyāh** olduġı vālā-yı çerāġ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir **siyeh** hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ
G1572-1. **Siyeh** zülfüñ gelür cānā baña mülk-i ʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mışrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān **siyeh** zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi müddeʿī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol **siyeh** zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem **siyāh** aḫşam
G1981-5. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥibbī dīvāne olmışdur / Anuñçün başa āhumdan **siyeh** bir dāne per çekdüm
G2259-5. ʿAceb mi āh ḳılduḳca gözümüñ yaşı diñmezse / Ḳaçan ebrū **siyāh** olsa hemān ardıncadur bārān
G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya yüzüm olmaya **siyāh**
G2370-2. Gören ḫāli **siyāhın** ʿārıżında / Ki dir ʿāc üzre beñzer ābnūsa
G2379-4. **Siyeh** zülfi mi yegdür yoḫsaʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle
G2499-3. Ḳaşuñla ġamzeñ ey dost yiter cihāna fitne / N'eyler girüp bu **siyeh** gīsūlaruñ fütāde
En1-1. Elif Ey zülfi **siyeh** ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār
Mr4-7. Āteş-i āhum odından yandı çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek saḳfı **siyāh**
Mr26-3. Gözde nem başumda sevdā āteş ile dilde āh / Ol sebebdendür görinür nüh-felek saḳfı **siyāh**

siyāh eylemek [2] Karartmak. *bk. siyāh ḳılmaḳ*

G1525-3. **Siyāh eyler** felek āyīnesini / Ṣaḳın āhından ey dilber ġarībüñ

G2517-3. Ḫaṭuñ terk eylemez ise Ḫıṭāyı / **Siyāh eyler** felek saḳfını lāle

siyāh ḳılmaḳ [1] Karartmak. *bk. siyāh eylemek*

G2333-1. Derd ile hicrān şebinde eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser **ḳıldum siyāh**

siyāset eylemek [2] Gözetmek, çekip çevirmek...(Tulum, 2011: 1603)

G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu gönlüm zerdini / **Eyle** aña gel **siyāset** dostum zülfüñe aş
G2566-5. **Siyāset eylesün** Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum budur tā ki ola çāh-ı ẕeḳan āgeh

siyāvuş [2] *Far.* Keyâni hanedanın hükümdarı Keykâvus'un oğlu.

(siyāvuş [1], Siyāvuşdan [1])

G1669-2. Müdde ʾīler ḳavlini gūş eyle ey sulṭān-ı Türk / Ḳatli ʿuşşāḳ eyleyüp hemçü **siyāvuş** eyle gel
G2166-3. Şaḳın aldanma gönül virme bu dünyāya şaḳın / Bir eşer ḳaldı mı gör Sām ile **Siyāvuşdan**

siyeh-kār [1] *Far.* Fasık, harekatı kötü. (M. Nâcî, 2009: 623)

bk. baḫt-ı siyeh-kār, ḫāl-i siyeh-kār, ḫaṭṭ-ı siyeh-kār, ṭurra-i zülf-i siyeh-kār, zülf-i siyeh-kār

G913-6. Bir bencileyin zülfi hevāsiyle Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre **siyeh-kār** kimüñ var

siyeh-pūş [2] *Far.* Yaslı... (Steingass, 1892: 719) *bk. zülf-i siyeh-pūş*

(siyeh-pūş [1], siyeh-pūşı [1])

G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin **siyeh-pūş** eyleyem
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-i ʿAḳsā yüzüñdür Kaʾbe-i ʿulyā / ʿAceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem **siyeh-pūşı**

siz [26] *T.* Çokluk ikinci kişi zamiri. (TDK, 2011: 2126)

(siz [23], sizde [1], size [2])

G261-1. İdemezsüz ey güzeller **siz** ol cānān ile baḥş / Kim görüpdür encüm ide māh-ı tābān ile baḥş
G294-2. Gönlümi şeydā ḳılupdur şol müselsel kākülüñ / Bu delü gönlüme **siz** zencīrle itmeñ ʾilāc
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum şanmañ beni **siz** mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı şimdi oldum müsta ʾīd
G545-4. Beni tenhā şanmañuz ḥasret beyābānında **siz** / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G565-3. Baña dermān oldı çünki derd-i yār / Eylemeñ **siz** baña tīmār öldürür
G568-4. Raʿd gibi bu felek gūşını güm güm gümledür / Nālesin ʿāşıḳların şanmañ ki **siz** āhestedür
G604-1. Benüm yārüm ki mihr-i ḫāveridür / Beşer şanmañ anı **siz** ol perīdür
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni **siz** şanmañuz tenhā / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḫi maḥremdür
G1001-4. Raʿd gibi bu felek gūşı güm güm gümledür / Nālesini ʿāşıḳların şanmañ ki **siz** āhestedür
G1076(a)-4. Er odur kim ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / Şanmañuz itmek şikāyet **siz** er aġzından düşer
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem meʿānī dürlerin / Dostlar şimdengirü gönlüme **siz** deryā diñüz
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile tek **siz** isteñüz
G1084-5. ʾIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine **siz** evvelinden başlañuz
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre duʿādan añasuz / Benüm içün umaram oḳuyasuz **siz** iḫlāṣ
G1403-1. Dimeñ o māh-rū şanemüñ **siz** cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur **sizde** töre böyle midür ḳānūnuñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar sürsün yüzin ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ **siz** anı baña ögretmeñ
G1656-4. Eşk-i çeşmümdür iḫāṭa eyleyen ʿālemleri / **Siz** anı deryā şanursuz görinen deryā degül
G1820-9. Her kim göre bu beytümi taḥsīn idüp hezār / İnşāʾ diye bile **size** rūzgār hem
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı ẕikrin idelden / Baña **siz** ʾilm-i ġaybdan şoruñ ḫāžır-cevāb oldum
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmiʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz **siz** çerāġ anda
G2552-4. Gözüm yaşına beñzer dürr-i şāfī / Arayup bulımasuz **siz** Yemen'de
G2733-1. Baḫr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / Güş idüñ yārān **size** ʿarż eyleyem gevherleri
Mh9-5. Dostlar **siz** cān ile dil fikr-i ḫam eyler dimeñ / Ger ölürsem ḫāk-i pāyında ben anuñ ġam dimeñ
Mh9-6. Bārī dermān eylemez **siz** ṭaʿn idüben söylemeñ / ʾIşḳ elinden ʿaḳl āciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʾiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı **siz** şanmañ nücūm

şofra [1] *Ar.* Üzerinde yemek yenen sini veya masa... (Ş. Sami, 2010: 1085)

G2507-3. Degme kimse **şofrasına** ʿışḳuñuñ el şunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma

şoḥbet [30] *Ar.* Konuşma, görüşüp lâkırdı etme, musâhabet, birlikte oturup söyleşme, muhabbet. (Ş. Sami, 2010: 1086)

bk. şoḥbet eylemek, şoḥbet ḳılmaḳ, şoḥbet-i bād̲e, şoḥbet-i bī-bāk itmek, şoḥbet-i ḫāṣ, şoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek, şoḥbet-i insān, şoḥbet-i mey

(ṣoḥbet [5], ṣoḥbetde [1], ṣoḥbetdedür [1], ṣoḥbetdür [1], ṣoḥbete [1], ṣoḥbeti [1], ṣoḥbetin [14], ṣoḥbetine [3], ṣoḥbetini [1], ṣoḥbetüm [2])

G73-2. **Ṣoḥbetine** zāhid ile vāʿıẓuñ aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G270-1. Zāhidā mey ḥürmetinden eyleme her-bār baḥṣ / Ebleh olma ṣaḳla **ṣoḥbet** ḥürmetin be-güẕār baḥṣ
G300-3. Eli boş varma ṣaḳın **ṣoḥbetine** muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına ī̇ṣār ḳadeḥ
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm ṣarāb itdüm / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ ṣāhiyle **ṣoḥbetdür**
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen yaṣum ṣarāb u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿoldı dil **ṣoḥbetdedür**
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne **ṣoḥbete** rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm var
G1185-2. Cemʿolup bir araya derd ü belā ile elem / Bezm-i ġamdaʿıyş ider bir nice **ṣoḥbet** ehliyüz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ileʿışḳuñ ṣarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḥi **ṣoḥbet** beklerüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays / Giçdi anlar mest olup biz daḥi **ṣoḥbet** beklerüz
G1604-5. Ṣaḳla **ṣoḥbet** edebin baḳma nigāruñ yüzine / Çünki ʾālemde hemān kişiye ādāb gerek
G1827-7. Bāde nisbet eylemiş laʾlüñe dimiş beñzedüm / Ölmez isem çoḳdur anuñla Muḥibbī **ṣoḥbetüm**
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum **ṣoḥbetüm** ṣāmum
G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları dām / **Ṣoḥbeti** yaʿni bugün dār-ı selām eyleyelüm
G2089-1. Ey göñül bulmaḳ dilersen işbu dünyā devletin / Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller **ṣoḥbetin**
G2115-1. Żāyiʿitme ey dil-i şūrīde gel gül **ṣoḥbetin** / Cān u dilden tā seḥer gūş eyle bülbül **ṣoḥbetin**
G2115-2. Seyr iderken ruḫlaruñ öpsem lebüñ ʿayb olmasun / Ehl-i diller mevsim-i gülde ider mül **ṣoḥbetin**
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin el ṣunup ol ṣaçı sünbül **ṣoḥbetin**
G2115-4. Daḳdı zülfinüñ kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm beḥamdullah kākül **ṣoḥbetin**
G2115-5. Ey Muḥibbī tīz giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Żāyiʿitme ʿömr el virdükce ḳıl gül **ṣoḥbetin**
G2116-1. Zemherir irdi ne mümkin eylemek gül **ṣoḥbetin** / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek mül **ṣoḥbetin**
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur ṣürāḥī diñle ḳulḳul **ṣoḥbetin**
G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil **ṣoḥbetin**
G2116-4. Ṭaġ u ṣaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her ṣaçı sünbül **ṣoḥbetin**
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç sulṭān olan ḳul **ṣoḥbetin**
G2571-2. Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān **ṣoḥbetini** ṣubḥa dek aḥbāb ile
G2628-6. Ḳoman ṣūfiyi rindān **ṣoḥbetine** / Ḳapuda baġlañ ancaḳ ol ḫumārı
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller **ṣoḥbetin** / Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol **ṣoḥbetde** ṣāliş

ṣoḥbet eylemek [1] Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirmek, söyleşide bulunmak, yârenlik etmek, hasbihâl etmek. (TDK, 2011: 2132)

bk. ṣoḥbet ḳılmaḳ

G1221-2. Şemʿgibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / **Ṣoḥbet eyler** gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas

ṣoḥbet ḳılmaḳ [1] *bk. ṣoḥbet eylemek*

G2688-2. Düşürme bādei elden varup ṣaḥn-ı gülistāna / Müheyyā **ṣoḥbet** esbābın **ḳılup** cemʿeyle yārānı

ṣoḥbet-i bāde [1] İçki sohbeti. *bk. ṣoḥbet-i mey*

G671-3. Çemende sāġar almışdur eline nūş ider lāle / Cem-i vaḳt oldı gūyā **ṣoḥbet-i bāde** müyesserdür

ṣoḥbet-i bī-bāk itmek [1] Korkusuzca sohbet etmek.

Mr17-1. Ṣaḥn-i ṣaḥrāya varup **ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm** / Cām-ı mey nūş idüben cānı feraḥ-nāk idelüm

ṣoḥbet-i ḫāṣ [1] Hususi sohbet. *bk. ṣoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek*

G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī ṭurmasun buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz **ṣoḥbet-i ḫāṣ** içre çün bī̇gāneler

ṣoḥbet-i ḫāṣ eylemek/itmek [8] Hususi sohbet etmek.

G32-5. Niʿmet-i derd ü belā her yaña dökilmiş yatur / **Ṣoḥbet-i ḫāṣ it** Muḥibbī ehl-i ʿışḳa ḳıl ṣalā
G552-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden **ṣoḥbet-i ḫāṣ itmiş** / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidir kim bilür
G932-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden **ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem** / İçdügüm bu çeşmümüñ peymānesidür kim bilür
G1125-1. Bezm-i ġamda bir niçe derd ehline hem-demlerüz / Ol sebebden **ṣoḥbet-i ḫāṣ eyledük** bī̇-ġamlaruz
G1143-4. Ḫaşmınuñ ḳanın şarāb u kellesin sāġar ḳılup / **Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege** meydān olupdur yirümüz
G1720-3. **Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm** yol bulmasun anda raḳīb / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen ol
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel **ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it** ki zī̇rā nāy-veş nālem
G1878-4. Ben derūn-ı ḫalvetinde **ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem** / Dostlar baḳmañ benüm bu şimdilik birūnluġum

ṣoḥbet-i insān [1] İnsan sohbeti.

G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḥūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / **Ṣoḥbet-i insānı** evvel terk idüben ʿuzlet al

ṣoḫbet-i mey [1] *bk. ṣoḫbet-i bāde*

G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini ẕikre getür / Ḫūb olur **ṣoḫbet-i mey** didiler aḫşam olsa

ṣoḳınmaḳ [1] *T.* Takınmak. (TS, 2009: 3503)

G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger ʿāşıḳların ḳırmış / İki şehper **ṣoḳınmış** gör başına sünbül-i terden

ṣoḳmaḳ [2] *T.* (TDK, 2011: 2132)

(ṣoḳarsa [1], ṣoḳmış [1])

1. Böcek, zehirli hayvan iğnesini batırmak veya ısırmak, zehirlemek.

G505-3. N'ola efʿi gibi her dem **ṣoḳarsa** cümle insānı / Diline ḳalmış ʿālemde bir āfetdür hemān ḫançer

2. İçine veya arasına girmesini sağlamak.

G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm zülfi **ṣoḳmış** başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār gül

ṣol [2] *T.* Sol tarafa düşen, sol cihette vaki olan. (Ş. Sami, 2010: 1087)

bk. ṣaġ u ṣol, ṣaġa ṣola, ṣol u ṣaġ, ṣola ṣaġa

(ṣola [1], ṣolında [1])

G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī **ṣola** ġamı ṣaġa ṣaldılar
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ **ṣolında** ṣaġında ṣolar

ṣol u ṣaġ [7] Sol ve sağ.

G781-4. Didiler pāy-ı dildārı öperseñ ṣaġ ayaġın öp / Didüm dīvāne-i ʿışḳa dinür mi **ṣol u ṣaġumdur**
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil şuʾle bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim **ṣol u** kim **ṣaġın** çeker
G1170-3. Ḫayrānuñ olmışuz ġamuñ esrārını yiyüp / Farḳ itmez isek olmaz ʿaceb **ṣol u ṣaġumuz**
G1356-4. Göreliden ol ṣaçı Leylāyı Mecnūn olmışam / Bir görinür baña vādi-i miḥnetde **ṣol u saġ**
G1359-4. İster iseñ sen ḥuẓūrı ṭut tecerrüd ʿālemin / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç **ṣol u ṣaġ**
G1445-4. Pādişāh-ı ʿışḳ olduñ eyle āhuñdan ʿalem / Leşkerüñdür ey göñül göz yaşı **ṣol u ṣaġa** baḳ
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez degül ki **ṣol u ṣaġına**

ṣola ṣaġa [2] *bk. ṣaġa ṣola*

G2512-4. Miskīnlik ider servüñ ayaġına ḳoyup baş / Baḳmaz oturup hīç **ṣola ṣaġa** benefşe
G2574-2. Seni bir kez gören ey yār-ı cānı / Deger mi ġayre yāḫūd **ṣola ṣaġa**

ṣolmaḳ [7] *T.* Rengini ve parlaklığını kaybetmek, renk atmak, sölpümek, sararıp pejmürde olmak. (Ş. Sami, 2010: 1087)

(ṣola [1], ṣolar [1], ṣoldı [1], ṣolmaġa [1], ṣolmasun [2], ṣolmaz [1])

G68-3. Firḳat ile **ṣoldı** giçdi nev-bahār-ı ʿömrüm āh / Çehre-i zerdüm belā vü ġam ḫāzānıdur baña
G575-2. Bir gül-i nev-restedür bāġ-ı cihānda **ṣolmasun** / Virmesün ol gülşenüñ kimse ḫazānından ḫaber
G598-5. **Ṣolmasun** hergiz Muḥibbī gül gibi yārüñ gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem **ṣolar** añmaz mısın
G2287-5. Ruḥları şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı **ṣolmaz** gülistān idesin
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / Bir hafta var tāze ola ṣoñradan **ṣola**
G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün geldi vücūda / Başladı hemān derd ile **ṣolmaġa** benefşe

ṣoñ [18] *T.* Bir şeyin en arkadan gelen bölümü, bitimi, nihayet, akıbet. (TDK, 2011: 2137) *bk. öñden ṣoña, ṣoñ nefes*

(ṣoñ [3], ṣoñı [14], ṣoñın [1])

G183-4. Ġazeldür **ṣoñı** bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ ṭut
G219-4. Ṣanʿat-ı ʿışḳuñ egerçi öñi āsān görinür / **Ṣoñı** müşkildür aña urma dilā gel sen dest
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı **ṣoñı** ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān şarmaşur
G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫiri hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd **ṣoñı** anuñ tārdur
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil naṣīḥatdür saña ʿālem **ṣoñı** vīrānedür
G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan olʿārıż-ı zibāya düşer / Göñül āşüfte olur **ṣoñ** ucı sevdāya düşer
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan ter gösterür / Evvelin eyler nevā **ṣoñın** muḫayyer gösterür
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī **ṣoñı** ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / Velī ġāyet **ṣoñı** müşkil giriftār olmayan bilmez

G1333-3. Hecr imiş **şoñı** vuṣlatuñ bildüm / İtmem andan berü viṣāle ṭamaʿ
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda vefā bulınmaz **şoñı** nedāmet ancaḳ
G2333-5. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳ evvel gerçi āsān görinür / **Şoñı** müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm **şoñ** ucı bir ulı gence
G2449-3. Gösterür gerçi vefā **şoñı** cefā / İʿtimād eyleme gel bu dehre
G2495-5. Aldanup āver-i dünyāya göñül virme ṣaḳın / Bu muḳarrerdür anuñ **şoñı** nedāmet getüre
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ **şoñı** yamān / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / **Şoñ** ucı vaṣla irmek ḫoş sañadur
B89. Olduñ günāha māyil gel tevbe eyle ey dil / Her kim günāh ider bil **şoñı** nedāmet ancaḳ

şoñ nefes [1] Can verme vakti, hâlet-i niza'. (Ş. Sami, 2010: 911)

G1-4. **Şoñ nefesde** ṣaḳla īmānum benüm / Bulmaya yol aña şeyṭān-ı racīm

şoñında [3] *T.* En son zamanda, nihayetinde. (TDK, 2011: 2140)

G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd **şoñında** şāmı var
G2557-3. Cānā yiter ḳo nāzı ki ṣāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḥışmı **şoñında** kerem ḳıla
G2768-2. Her kim ki dehr ni ʿmetini yiye ḥırṣ eyleye / Anuñ **şoñında** çekse gerek imtilāsını

şoñra [52] *T.* Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı. (TDK, 2011: 2139) *bk. şimden şoñra, şimdiden şoñra*

G153-5. Yu gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / **Şoñra** medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / **Şoñra** bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın **şoñra** varup ehl-i nedāmet
G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / Olur çün **şoñra** ḥādiṣeden kāseler şikest
G212-4. Evvel göñül alurlar **şoñra** cefā ḳılurlar / Meh-rūlar içre ey dil olmuş ezel bu ʿādet
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme Muḥibbī / Tā dökmiyesin **şoñra** varup eşk-i nedāmet
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ fāʾide **şoñra** dökesin eşk-i nedāmet
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel **şoñra** inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi tezvīr ile defter gösterür
G482-1. Gösterür ḫaṭını evvel **şoñra** zülfin çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāṣıḳ olam cānāneye / **Şoñra** bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı var
G572-3. Evelā mihr yüzin gösterüben **şoñra** cefā / Āh kim ḫūblara bid ʿati ḳānūn idiser
G590-3. Dil ü cāndur metāʿı ʿışḳ erinüñ / Alurlar **şoñra** tār u mār iderler
G624-4. Vaʿde ḳıldı vaṣlını **şoñra** dönüp ḳıldı ḥilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı aña aġyār ögredür
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasın / **Şoñra** cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende var
G892-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk **şoñra** ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1016-4. Virme dil dünyāya ol gösterür mihr ü vefā / **Şoñra** cevr eyler saña giryān olursın ol güler
G1048-1. Gerçi evvel ʿışḳ mir'ātı selāmet gösterür / Līk **şoñra** ʿāşıḳa bunca melāmet gösterür
G1237-4. Bilmez iken ḫırmen-i ġamda bu cism-i zerdümi / **Şoñra** bildüm bād-ı āhumdan anı bir kāh imiş
G1253-5. Öpdüm ol leblerini **şoñra** sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1321-2. Evvel refīḳ **şoñra** ṭarīḳ bu meṣeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel **şoñra** ḳır şiʿre şürūʿ / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür ki **şoñra** anuñ intihāsı yoḳ
G1414-4. Āl idersin gösterürsin al ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür **şoñra** dirsin göñlümi alınca yoḳ
G1473-5. N'eyledüñ ise eyledüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Cevr ile bī-çāre ḳılduñ **şoñra** bed-ḫāl eyledüñ
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / **Şoñra** n'olduñ bilmezem zülfüñle pinhān eyledüñ
G1516-1. Sünbülüñ evvel ruḫuñdaʿanber-efşān eyledüñ / **Şoñra** ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1626-1. Gösterüp aġzunda laʾlüñ **şoñra** pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları yoḳ yirlere ḳan eyledüñ
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca bu dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini **şoñra** vīrān eyledüñ
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña virürler **şoñra** dirler rāḥat al
G1680-6. Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle / Ki **şoñra** yañılursın olma ġāfil
G1728-2. Āl ile göñlümi alduñ **şoñra** ḳılmaduñ naẓar / Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr ile āl
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne ṭapşırdum / Velī **şoñra** dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi **şoñra** ḳıldı zer / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden **şoñra** dirhem hem / Nitekim şādılıḳ ardınca irişür belā ġam hem
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī ol yüzüñe / İdiser **şoñra** seni zār ṣaḳın
G2124-4. Ḥüsne maġrūr oluban ʿāşıḳa cevr itmegi ḳo / Bir işi işleme kim **şoñra** peşīmān olasın
G2124-5. Göñlin alınca Muḥibbī'ye vefā gösterüp āh / Bes neden **şoñra** dönüp cevr-i firāvān olasın
G2198-3. Mihr ü vefāyı evvel idüp alur göñüller / Döner cefāya başlar **şoñra** olur peşimān
G2198-4. Ẕikr itdi laʾl-i nābuñ oldı Muḥibbī ser-mest / **Şoñra** ġubār-ı ḫaṭuñ añduḳda oldı ḫayrān
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde lezzet ile balın isteyen / **Şoñra** taḥammül eyleye dehrüñ cefāsına
G2332-5. İtdüm günāh **şoñra** dönüp tevbe eyledüm / Ṭutdum ümīd-i ʿafvı bu yüzüm ḳarasına
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / **Şoñra** geldi ġam göñül şehrini vīrān eyledi
G2649-3. Göñlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā / **Şoñra** tīġ-i cevrüñ ile sīne-çāk itdüñ beni
G2655-1. Evvel alduñ būsene cān naḳdine iḳrārumı / **Şoñra** ne ḳıldum ki bozduñ dostum bāzārumı

G2687-4. İḳrar ḳılur būseye dil virdüñ egerçi / İnkāra gelür **şoñra** ṣaḳın cānuñı peydi
G2792-3. Ṣaḳın ṣer işleme nefsine uyma / Ki **şoñra** dimeyesin āh ile vāy
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / **Ṣoñra** yanuñda ẓāhir olur çün nedāmeti
Mr2-6. **Ṣoñra** ayaḳlara ṣalduñ anı pā-māl eyledüñ / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr12-15. Gösterüp evvel cemālini Muḥibbī ol perī / **Ṣoñra** pinhān eyledi oldum dil ü cāndan beri
Mr21-6. Bu meẕellet ṭopraġından **şoñra** pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
D14-2. Leblerüñden būse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / **Ṣoñra** bildüm virecegün baña bir yoḳ nesnedür
D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / Sürʿat ile giçdüginde **şoñra** gördüm oyimiş

şoñradan [12] *T.* Konuşulan zamanın ardından gelen zamanda, muahharan. (TDK, 2011: 2139)

G147-3. Baḳmadı yaşuma ol nitekim ḳan aġladum / **Ṣoñradan** meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G828-1. ʿĀrıżınʿarż ider ilk göñlümi bīmār eyler / **Ṣoñradan** döne gelür lebleri tīmār eyler
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / **Ṣoñradan** ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp iʿrāb ider
G1249-1. Eyleyen dehri muʿaṭṭar bilmedük ne bū imiş / **Ṣoñradan** bildük anı ol müşk-bū gīsū imiş
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire ṣalduñ **şoñradan** kendüñi pā-māl eyledüñ
G1605-5. Gösterüp evvel yüzüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Yüz çevirdüñ **şoñradan** ẓulm-i firāvān eyledüñ
G1802-5. Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüm / **Ṣoñradan** döndüñ neden bilsem peşimānsın begüm
G1913-5. Şiʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / **Ṣoñradan** dime ki żaʿf üzre imiş bu temelüm
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / Bir hafta var tāze ola **şoñradan** ṣola
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim **şoñradan** öldür / Teraḥḥum eyle luṭfʿeyle ḫabībüm bī-emān olma
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile sīne-çāk itdüñ beni / **Ṣoñradan** zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2703-4. Cismümi seng-i cefā ile dögüp itdi ġubār / **Ṣoñradan** ṣarṣar-ı āhum gelüben bād itdi

şorġuç [1] *T.* Başa takılan tuğ, çelenk, serguç. (Ş. Sami, 2010: 1089)

G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum **şorġuç** ideyin yaşuña zülfüñ perin

şorılmaḳ [7] *T.* Sual vaki olmak, sual irat olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1089)

(şorılısardurur [1], şorılmaz [3], şorılur [3])

G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / **Ṣorılur** zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G908-6. Başlar kesilür ḳan şaçılur līk **şorılmaz** / Bu nevʿa olur rāh-ı maḥabbetde çoḳ işler
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden **şorılmaz** hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı yoḳ saña atanuñ ananuñ
G2223-4. Ḫusrevā çün ḥüsn ile cānān-ı-ʿālemsin sen / Ẓulm-i ʿuṣṣāḳ eyleme āḫır **şorılur** dāddan
G2456-6. Her kişiden **şorılur** aʿmāl **şorılmaz** sebeb / Ġaflet itmesün kişi ṭayanup aña ataya
G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün dildār-ı ʿālemsin / **Ṣorılısardurur** yarın meger ʿāşıḳlaruñ dādı

şormaḳ [261] *T.* Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek. (TDK, 2011: 2142) *bk. ḫāṭırını şormaḳ,*

(şor [92], şora [6], şorar [3], şorardı [1], şorarsa [4], şorarsam [1], şorarsañ [21], şorarsın [3], şorasuz [1], şorayım [1], şordı [4], şordılar [2], şorduḳca [1], şordum [19], şorduñ [1], şorma [46], şormadı [1], şormaduñ [2], şormaġa [3], şormaġına [1], şormaḳ [1], şormañ [2], şormanuz [1], şormasa [1], şormaz [15], şormazam [1], şorsa [1], şorsalar [1], şorsam [3], şorsañ [15], şorsunlar [3], şoruñ [4])

G17-4. **Ṣorma** ḥālüm gül yüzüñsüz dostum / Bülbülüñ gülzārsuz ḫāli n'ola
G20-3. **Ṣordum** leb-i laʿlüni görüp böyle mi olur / من أودع في فيك مع الريق رحيقا
G21-5. Cevher-i vaṣlı metāʿın **şorma** her nā-ehle kim / Cevheriyem **şor** baña kim olmışam şarrāfʿaña
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki yoḳ ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür **şorarsañ** nūş ḳıl müldür baña
G107-2. **Ṣorma** göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña
G126-3. Sīne sūzān dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim **şorarsa** ḥālümi ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḥālümi **şorsañ** her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile şanki ṭutupdur beni teb
G130-4. **Ṣormasa** bu derd-mendüñ ḥālini olmaz ʿaceb / ʿĀr ide dervīşden her ḳandase ʿālī-cenāb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe **şormanuz** aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş gözlerümde ṭolu āb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña **şor** gel / Benüm yanumda ol bir ṭıfl-ı mekteb
G177-4. **Ṣorma** mey keyfiyyetin zāhid n'eylesün rinde **şor** / Ābdan ġayri şarābın leẕẕetin bilmez devāb
G180-1. Başda sevdā dilde ġavġā gözde āb / Kim **şora** ḥālüm direm ġāyet ḫarāb
G192-4. Baña **şor** yārden ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse **şormaz** ḥālümi / Ṣubḥ **şordum** bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḫṣ
G268-2. Ṭarz-ı ʿışḳı **şormazam** Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege mādūn ile baḫṣ
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden **şorma** gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḫṣ
G281-1. Ezelden olmakʿadetdür nihān genc / Nişānın **şorma** olur bī-nişān genc
G284-3. Dün devā **şordum** ṭabībeʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña ancaḳʿilāc
G319-5. Kimdürür **şorsañ** Muḥibbī bendeñi / ʿIşḳuñuñ ser-geştesi bir derd-mend

G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña **ṣorsunlar** Muḥibbī āḫiri ġāyet ṣedīd
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā **ṣormaz** mısın / Kūyuñı āhum ṭolanur nice müddetdür medīd
G360-4. Hecr elinde nʾola **ṣorsañ** dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki yapraḳ kāġıẕ
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / **Ṣorsalar** yoḳ dir idüm ben laʿl-i dilberden leẕīẕ
G367-3. Ey ṣaçı Leylī ḫaber **ṣorma** bu ben dīvāneden / Mest-i ʿışḳam kendüzim bilmem nice virem ḫaber
G368-2. Nişān-ı āteşüm **ṣorma** cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre dūdum var
G371-5. Tekye-i ġamda Muḥibbī'nüñ **ṣorarsañ** ḥālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile elem mihmānıdur
G392-1. Ḥırḳa içre ʿömri gicen ṣūfi-i sālūsa **ṣor** / Kim içün terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa **ṣor**
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa **ṣor**
G392-3. Nabż-ı ʿāṣıḳdan elüñ çek bilmezsin ey ṭabīb / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa **ṣor**
G392-4. ʿIşḳımuñ ṣıyt u ṣadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem üzre kūsa **ṣor**
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa **ṣor**
G396-3. Dü-cihānı virüp aldıġı içün ʿışḳı **ṣora** / Ḳaysa Mecnūn diyeni ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḥāṣılum a dost **ṣorarsañ** / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi var
G413-5. Āh kim **ṣormaz** mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / Söylenen dillerde şimdi cümle destānumdurur
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḥāli reh-i ʿışḳ içre ger **ṣorsañ** / Başında var hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G419-5. Kimdür Muḥibbī ḫaste-dili **ṣorsañ** ey ṣanem / Dirüm esir-i derd ile bed-nām-ı rūzgār
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḥi benüm esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat **ṣormañ** ol ne zārdur
G423-1. Ruḫların her dem baña dilber gül-i ter gösterür / Ḳatı göñlinden ḫaber **ṣorsam** da mermer gösterür
G455-1. Başda ḫumār defʿīni pīr-i muġāna **ṣor** / Dir saña dil hevāsını çeng ü çeġāna **ṣor**
G455-2. Benden ne söz ki ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne **ṣor**
G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarīṣi saña disün dām-ı dāne **ṣor**
G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm ṣaʾbāne **ṣor**
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿīyān ide ol kār-ḫāne **ṣor**
G461-5. Āsitānunda **ṣorarsañ** bu Muḥibbī bendeñi / Derd-mendüñdür faḳīrüñ ayaġuñ ṭopraġıdur
G470-3. Gerçi çeşmi ḳare giymiş oturur miḥrābda / Baña **ṣorsunlar** anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi **ṣorsañ** şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G493-4. Ger **ṣorarsañ** ʿāṣıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ odı var
G495-1. Ey pādişāh-ı ḥüsn güzellik saña yiter / **Ṣorma** benüm bu derdümi derdüm baña yiter
G507-5. Muḥibbī Leylī zülfüñ ḥasretinden / **Ṣorarsañ** ḥālini Mecnūn olupdur
G519-3. **Ṣorarsa** bize ol meh-rū ne gūne kesbüñüz vardur / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz vardur
G546-5. **Ṣor** ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca māladur
G548-4. Ḫasteyem żaʿfum ḳatı **ṣorduḳca** ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G562-4. Ḥālümi benüm **ṣorma** ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G571-3. Bend içinde ḥālümi **ṣor** zülfüñüñ zencīrine / Ḥabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G571-5. Bilmeye ḥālin Muḥibbī'nüñ yine Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḥālini kendüye **ṣor** gör ol ne dir
G574-1. **Ṣormaduñ** ey ġonce-leb bu ʿāṣıḳuñ ḥāli nedür / Bir naẓarla öldürürsüñ çeşmüñüñ āli nedür
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi ẓulmı ʿāṣıḳa / Hīç ġayre **ṣorayım** dime anı bilen bilür
G580-3. Bilürem lāyıḳ degül ḥālüm **ṣora** dilber benüm / Gāh olur ḳullara luṭfın pādişāhı gösterür
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya **ṣorma** ṣuçumı öldür
G598-4. Ḳanlu yaşumdan **ṣorarsañ** dāġ-ı ġamdur şerḥ iden / Andan artuḳ kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp **ṣormaz** Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G616-2. Tīr-i ġamzeñden **ṣorsañ** ḫavf ider ʿāṣıḳlaruñ / Ölmege cānlar virür ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G646-1. Ġamz oḳlarıyla sīne vü dil şerḥa yāredür / Baġrumı eger **ṣorar** iseñ pāre pāredür
G650-4. Ḳanlu yaşın dökdüñ mi **ṣorma** gözinden ne bilür / Anı **ṣor** ḫūnī gözi göz göre ḳanum içedür
G662-3. Uġradum Mecnūna **ṣordum** ḥālini didüm didi / ʿIşḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G685-1. Pāyuña her dem revān olan bu gözüm yaşıdur / Ger **ṣorarsañ** başın ol ʿaynüñ bu baġrum başıdur
G686-2. Gül **ṣormadı** meger ki anuñ ḥāl-i zārını / Bülbül çemende ḫaste olupdur yuvalanur
G696-2. Maḥabbet baḥrinüñ cūşını **ṣorma** ġayre benden **ṣor** / Nice kez aña ġarḳ oldum dimeñ deryāyı bilmezler
G714-4. Ne nāmūs isterem ne neng ü nāmı / **Ṣorarsañ** beni rüsvā-yı cihāndur
G718-2. Ne bilsün zāhida **ṣorma** rümūz-ı ʿışḳı benden **ṣor** / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G724-3. Her biri meh-pāreler ḳadrin ne bilsün baña **ṣor** / Bilürem ben ol perī-rūlar ne ādem cānıdur
G729-3. Peykānuñı yürekde bulup **ṣordı** dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G734-1. **Ṣordı** dilber bu dil-i ḫaste içün ḳanda yatur / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende yatur
G752-2. Ḫaber **ṣorma** dehānından ḫabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod beli var
G762-4. **Ṣorarsam** sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna **ṣor** / Leblerin **ṣordum** didi var bu ḥadīṣi cāna **ṣor**
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḫaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi var ġonce-i gül-ḫandāna **ṣor**
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi zülfe işāret didi bu çevgāna **ṣor**
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ yāreler / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne **ṣor**
G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbī'nüñ didüm / Yaʿni bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna **ṣor**
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar tā āsumān / Bir kez **ṣor** ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür
G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger **ṣorarsañ** baḥre nisbet eşk-i çeşmüm yaşludur
G812-4. Dil sensüz iñler her nefes nite ki bülbüldür ḳafes / **Ṣormaz** ʿacebdür hīç kes ol nā-tüvānum ḳandadür
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / Yā **ṣoruñ** yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G834-5. Ger **ṣorarsañ** dostum ḥāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl üstindedür
G849-1. Giryesin ebr-i bahāruñ dīde-i pür-ḫūna **ṣor** / Nālesin raʿduñ **ṣorarsañ** bu dil-i maḥzūna **ṣor**

G849-2. Bilmek isterseñ eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı Mecnūna **şor**
G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes vāḳıf degül ancaḳ mey-i gülgūna **şor**
G849-4. Ey göñül olma şaḳın dünyā metā ʿına ḥarīş / N'eyledi naḳdine ışşı eyledi Ḳārūna **şor**
G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp un olduġın / Anı gendümden tefaḥḥus eyleme gerdūna **şor**
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / **Ṣorma** bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben zārı gör
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ **şor** anı lāleye dil ṭaġlayan bilür
G866-4. Sensüz eger **şorarsın** nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G871-4. Meygede aʿdābını ṣūfi ne bilsün **şor** baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G921-3. Baña **şor** zülf ü çeşmüñden neler gördüm neler gördüm / Biri ser-fitne-i ʿālem birisi ʿayn-i āfetdür
G927-2. Ruḫlaruñ çoḳ mübtelāsı ey güzel **şordum** saña / Dimedüñ hey ḳocılası gül midür bülbül midür
G941-5. **Ṣormaduñ** ey dil ṭabībi bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden **şor** / **Ṣorarsañ** lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden **şor**
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden **şor**
G974-3. Beni bu būte-i hecrüñ nice ḳāl eyledi sensüz / Eger ey sīm-ten bilmek dilerseñ sīm ü zerden **şor**
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ var ise bilmek bu dehr-i pīre-zenden **şor**
G974-5. Rümūz-ı ʿışḳı müşkildür anı keşf eylemez kimse / Bu müşkil ḥallin istersen dilā gel anı benden **şor**
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿ encümenden **şor**
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kūhında ger yoluñ düşerse kūh-kenden **şor**
G975-2. Āyet-i ḫüsnüñi **şorma** anı bilmez müddeʿī / Oḳuyayım baña **şor** bir bir ḳamu ezberdedür
G976-2. Ol ṭabīb-i dil neden **şormaz** bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G981-3. Gerçi çeşmi ḳare girmiş oturur miḥrābda / Baña **şorsunlar** anı bir düzd-i dil-düzdīdedür
G983-1. Ser-i zülfini gördüm cīme beñzer / Leb-i laʾlini **şordum** mīme beñzer
G988(a)-1. **Ṣorma** ʿışḳuñ ḥāletin Mecnūna bir dīvānedür / Açma ʿışḳuñ sırruñı Ferhāda kim efsānedür
G988(a)-2. **Ṣor** baña ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
G1041-5. ʿIşḳ ile kim ki mübtelā olmaz / **Ṣorsañ** anlar belāyı bilmezler
G1043-2. Ehl-i ʿışḳa **şordum** derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum ben ezel ʿāşıḳ zebānından ḫaber
G1043-4. Āteş-i ʿışḳum ile çıḳdı duḫānum göklere / **Ṣorasuz** gökde meleklere duḫānından ḫaber
G1055-4. Ṭabībā **şorma** ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ derdi vü dermānı yoḳdur
G1057-4. Kim bilem dir ḫāl-i Mecnūnı baña **şor** sen baña / Vādī-i ġamda anuñla itmişem bī-ḥadd sefer
G1059-4. Baña **şor** ʿışḳuñ rümūzın vireyim bir bir ḫaber / **Ṣorma** Mecnūna ne bilsün bir ḳara cāhildürür
G1067-5. İti çulini **şordı** Muḥibbī didi dilber / Bilmez misin anı ki bu senüñ kefenüñdür
G1068-3. **Ṣorma** sırr-ı dehānını ey dil / Kimse fehm eylemez muʿammādur
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm **şorma** ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ vaḳtidür ey dost demidür
G1100-1. **Ṣormañ** derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / Var mı cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez
G1112-1. Ġam ile bu ḥālüm yine aḥvālümi **şormaz** mısuz / Yārān nedür ḥālüñ diyü aḥvālümi **şormaz** mısuz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şemʿ-i ḫüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḥālümi **şormaz** mısuz
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh sālümi **şormaz** mısuz
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler yaḳarlar āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm aʿmālümi **şormaz** mısuz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı yine / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi **şormaz** mısuz
G1115-3. **Ṣorma** Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı baña **şor** / Degme kimse idemez mesʾele-i ʿışḳı temiz
G1158-3. Ḥabībüm **şorma** gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir **şora** gel dostum cān virmesün tīmārsuz
G1197(b)-4. Gözüñden **şor** delü cānum nice bīmār-ı ʿışḳ oldı / Meşeldür ḫaste aḥvālin ki bīmār olmayan bilmez
G1201-1. Sırr-ı ʿışḳı **şor** baña ʿallāmeler ḥall eylemez / Kim görüpdür bu cihānda ola düşvār iş geñez
G1216-3. Ḥāne-i ʿışḳuñ **şorarsañ** ger ezel bünyādını / Aña gil derd ü elemdür seng-i miḥnetdür esās
G1222-4. Āteş-i hicrān ile yanmazdan evvel cān u dil / **Ṣora** gelmez miʿaceb ol lebleri īsi-nefes
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u **şor** baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda şeb derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum **şorma** ḥālüm sen sözin / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / **Ṣor** baña şehd ü şekkerden lezẕeti ṭatlu imiş
G1292-3. Beni **şorduñ** ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar mı hīç şīrüñ yirini mūş
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını **şorarsañ** sen hemān / Yoḳ murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1351-2. Bir perī-peyker melek-sīmāya çün virdüm göñül / Ḥālümi her kim **şorarsa** işidenlerden ıraġ
G1351-7. Ey şanem nʾitsün eger **şorsañ** Muḥibbī ḥālini / Gözde nem başında sevdā dilde āteş sīne daġ
G1352-6. Bu Muḥibbī ḫastenüñ hecr ile **şorsañ** ḥālini / Āh ü efġān oldı işüm işidenlerden ıraġ
G1357-2. Başda sevdā dilde ġavġā gözde nem sīnemde od / Ḥālümi **şor** anı direm işidenlerden ıraġ
G1381-2. Tekye-i ʿirfānı **şor** ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme illā ṣadef
G1386-4. Derd-i ʿışḳı **şorma** Ferhād ile Ḳaysa **şor** baña / Nice kerret ʿışḳdan virdüm ben anlara sebaḳ
G1410-3. Derd-i ʿışḳı **şor** baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı yoḳ
G1415-2. Gice **şorsam** leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün var yoḳ
G1441-2. **Ṣorarsañ** kişver-i dildür ḫarābe / ʿAceb ḳılma anuñ sulṭānıdur ʿışḳ
G1444-4. **Ṣorarsañ** baña ʿışḳuñ ḳıymetini / İki ʿāleme deger bir dem-i ʿışḳ
G1472-3. **Ṣorma** ġayre lebüñüñ lezẕetini gel baña **şor** / Bilürem lezẕetini çünki o şekker-şikenüñ
G1504-2. Ne bilür ʿışḳ şafāsını dilā her nā-kes / Baña **şor** lezẕetini dünyede derd ü elemüñ
G1552-6. Sevmek seni günāh ise cānā Muḥibbī'yi / Öldür hemān **şorma** güneh-kāruñam senüñ
G1556-5. Degme nā-kes ne bilür ʿışḳı Muḥibbī'ye **şoruñ** / Işḳuñuñ nüktesini bilmege idrāk gerek
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına zāhid baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da **şor** ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1565-3. Mest-i ʿışḳām **şor** baña çarḫun ṭoḳuz peymānesin / Bir nefes almaḳcadur anı içüp nūş eylemek

G1572-5. Ṣarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāṣıḳa / Velī ʿālemde ger **ṣorsañ** aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1579-1. Eksük itme ṣanemā cevr ü cefā vü elemüñ / Baña **ṣor** lezzetini ben bilürem derd ü ġamuñ
G1584-1. Ger **ṣorarsañ** cān u dil çoḳdan helākuñdur senüñ / Rāh-ı kūyuña düşelden belki ḫākuñdur senüñ
G1591-2. Ol ṭabīb-i dil gele **ṣormaġa** ger bu ḥastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṣār itmek gerek
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel **ṣorma** ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña **ṣor** ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden yeg
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün lezzetin / İçmeyenlerden ḫaber **ṣorma** zülālin dostuñ
G1697-3. Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāṣıḳa **ṣor** ʿāṣıḳa / Eylemez ʿallāme-i ʿaṣr olsa daḫi anı ḥall
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ **ṣorma** ʿışḳun ḥālini / **Ṣor** belā kūhında cān terkin uran Ferhāde gel
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin **ṣordum** didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an gül
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña **ṣorma** kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1790-1. Gülşen-i ḥüsninde **ṣordum** ʿārızın didi gülüm / Didüm aña ḳarşu iñler ben daḫi bir bülbülüm
G1790-3. ʿĀlemi geşt eyledüm **ṣordum** dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1813-3. ʿĀlemi geşt eyledüm **ṣordum** dehānuñ sırrını / İrdi ʿömrüm āḫıra ḥall olmadı bu müşkilüm
G1820-6. Sensüz günümi **ṣorma** ki [ne]nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice şeb-hā-yı tār hem
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını / Ben irişdüm baña **ṣor** ol baḥr içinde māhiyem
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını **ṣorsañ** baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim ṭarīḳ-i ʿışḳdan āgāhıyam
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı ẓikrin idelden / Baña siz ʿilm-i ġaybdan **ṣoruñ** ḫāżır-cevāb oldum
G1927-4. Aña şādum **ṣordılar** ben bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1936-5. Ey Muḥibbī **ṣorma** gel derdüm idersin āşikār / Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G1942-2. İşidür yoḳdur **ṣorar** çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger gūş eylese derdüm benüm
G1950-5. ʿIşḳuñ rümūz-ı nüktesini **ṣordılar** baña / Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm
G1973-2. Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña **ṣor** / Bir bir idem anı ḥall ben bilürem
G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden **ṣorardı** her biri ʿışḳ żamirin
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / **Ṣor** baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2052-6. Ey Muḥibbī **ṣor** baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña taḳrīr eyleyem bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2065-2. Ḥālümi **ṣormaz** gelür yād u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür **ṣorma** ḥālini / Başumda var benüm baña **ṣor** ışḳ ḫāletin
G2076-2. **Ṣorma** her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber / **Ṣor** baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin
G2092-3. **Ṣorma** Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel **ṣor** sen baña / Ḳādir olmadı cevāba **ṣordum** ol şeydāya ben
G2093-2. **Ṣordum** ʿışḳuñ bilinmedi kārı / Ben didüm özge kār imişsin sen
G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña taʿzimdür ancaḳ / Meyānından ḫaber **ṣorsam** eydür ince ḫayālem ben
G2111-1. Gözlerüm yaşını bu ḳanlu cigerden **ṣor** sen / Baġrumuñ pārelerin ġamze-i tīrden **ṣor** sen
G2111-2. Pūte-i hecre yanup dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden **ṣor** sen
G2111-3. Ne ṭarīḳ ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden **ṣor** sen
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā yaġduġını / Ger murāduñsa dilā sen anı serden **ṣor** sen
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden **ṣor** sen
G2127-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña maʿlūm iken / Ḥālümi **ṣormaḳ** ne ḫācetdür varup pervāneden
G2140-5. **Ṣorsa** ḥālümi Muḥibbī nicedür dirdüm aña / Ḥasteyem ʿışḳ ile ben iñledügüm anuñ içün
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden **ṣoruñ** benden ki çoḳ gördüm ol rāhı ben
G2188-4. İçmeyenden cām-ı ʿışḳuñ **ṣorma** sen keyfiyyetin / Vire mi saña ḫaber andan ḫaber-dār olmayan
G2188-5. Zülfi bendinde görüp **ṣormaz** Muḥibbī ḫālini / Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2211-2. Gün yüzüñden ayru **ṣorsañ** ḥālümi ey meh-rū / Tīredür bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2249-2. Bir ḳadeḥ meyle cihān müşkili ḥall oldı baña / Her ne **ṣorsañ** baña **ṣor** mihr-i suḫan-dānum ben
G2259-6. **Ṣorsañ** rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür ey meh-rū / Ḥaḳīr ü derd-mend ü bī-kes ü hecrüñle ser-gerdān
G2263-3. Zülfinüñ **ṣor** ḳıymetini ẓerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2268-3. Zülfi sevdāsı ile ḥālümi gel **ṣorma** benüm / Göricek anlayasın ḥāl-i perīşānumdan
G2272-3. Rümūz-ı ʿışḳı benden **ṣor** ne bilsün Ḳays ü Ferhād / Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyyetin / Baña **ṣor** taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin
G2312-2. Çeşmüñle dil-i gümşüdemi ḫālüñe **ṣordum** / Biri ḳılup ebrūya işāret biri gīsū
G2392-5. ʿĀrif iseñ ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳ rinde **ṣor** / Müşkil-i ʿışḳ keşf olınmaz ʿilm ile keşşāf ile
G2453-2. Hicrān şebinde dost ger **ṣorarsañ** nedür-ḥāl / Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum dil-i enīne
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla şaḳın / Işşı ne gördi varup **ṣora** göre Ḳārūna
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser terk eyledi / Dostum degmez midi bir kez anuñ **ṣormaġına**
G2509-1. İrmedüm düş olmadum ʿālemde ḥālāt ehline / Bād-ı āhum gönderüp **ṣordum** semāvāt ehline
G2542-4. Meyān ile lebinden **ṣordum** āḫır / Kimesne bilmedüm vāḳıf bu rāza
G2544-7. Muḥibbī'yi **ṣorarsañ** kimdür ey dost / Añ oñı bende bir kemter kemīne
G2555-2. Şehr-i miḥnetde **ṣorarsın** ḥālini ʿāṣıḳlaruñ / Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan giçe
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı **ṣor** baña saña taḳrīr idem bir bir / Ne bilsün **ṣorma** Mecnūna gezer ancaḳ bu şaḥrāda
G2579-4. **Ṣordum** rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / Ḥall itmedi birisi suālüm kitāb ile
G2581-3. ʿIşḳı benden **ṣor** ne bilsün anı Ferhād ile Ḳays / Biri şaḥrāda vü biri kūhı gezer ḳolayına
G2654-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı **ṣorma** itmez kimse ḥall / Müşkil-i ʿışḳa irişmez kimsenüñ endīşesi
G2663-4. Derd-i derūnı **ṣorma** baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi söyletme hā beni
G2666-5. **Ṣorma** ṣuçını günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / **Ṣorma** öldür ṣuçını zīrā ki çoḳdur günehi
G2749-3. Eger bāzār-ı ʿışḳ içre **ṣorarsañ** nedürür ṣanʿat / Alurlar naḳd-i cān ile metāʿ-ı vaṣl-ı cānānı
G2751-5. Ey Muḥibbī lezzet-i derd ü belāyı baña **ṣor** / Yimeyenden **ṣorma** bilmez ol ṭa ʿāmuñ dadını
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün **ṣordı** ṭabībüm / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı

G2787-5. Ey Muḥibbī leblerinden ḳorḳaram em **ṣormaġa** / Cāna ḳaṣd idüp girer ol demde ḳana gözleri
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde **ṣordum** zaḥmetin / Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / **Ṣor** baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña **ṣor** her ṣanʿatuñ üstādı var
Mh7-6. Cām-ı ṣarāb-ı ʿışḳ ṣunulmadı ḫusreve / **Ṣorma** ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen bilür
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / **Ṣor** ṣān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi **ṣormaz** gelüp illā ki ġam / Ey ṭabīb-i mihribān çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz
Mh12-5. **Ṣorar** iseñ sīnemüñ ḥālini direm ḥāl o / Dil neden āşüftedür dirseñ cevābum al
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum ile ḥālüm **ṣorasın** / El-emān ey ṣuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr26-5. **Ṣormaġa** geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı zerd ü iki çeşmümi nem
B38. Eger gönlümi ol cānān **ṣorarsa** / Diñüz ḳatında çoḳdan ḥidmet eyler

ṣormaḳ [9] *T.* Emmek, emer gibi çekmek, soğurmak. (TS, 2009: 3514)

(ṣoran [1], ṣorarsam [3], ṣorduḳca [2], ṣormaġa [1], ṣorsam [1], ṣorsun [1])

G174-2. Aġzınuñ esrārını **ṣorduḳca** yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir ṣīrīn-cevāb
G576-1. ʿĀrıżuña kim naẓar ide gül-i terden giçer / Laʾl-i nābuñı **ṣoran** ol ḳand ü şekkerden giçer
G686-1. Añsam gözini ḳaşını baġrum paralanur / **Ṣorsam** lebini līk bu derdüm devālanur
G718-1. **Ṣorarsam** lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G942-3. Almasun penbeye ḳanum **ṣorsun** ancaḳ aġzına / Kaʾbe kūyına ḳaçan bu cān u dil ḳurbān olur
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʾlüñ **ṣorarsam** ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / Ṣīrīn lebini **ṣormaġa** ġāyet güzel didüm
Tb1-24. Leblerüñ **ṣorduḳca** bildüm āb-ı kevṣerden laṭīf / ʿĀṣıḳa yek nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf
B47. Yüzüñ gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʾlüñ **ṣorarsam** ʿayni rāḥatdur

ṣovutmaḳ [1] *T.* Soğutmak. (TS, 2009: 3524)

G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye itmez vefā / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan **ṣovut**

ṣoyınmaḳ [1] *T.* Üstündeki giysilerin bir bölümünü veya tümünü çıkarmak. (TDK, 2011: 2147)

G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim **ṣoyınup** ʿuryān olur

söyinmek [9] *T.* Sönmek, parlaklığı gitmek. (TS, 2009: 3547)

(söyindür [1], söyinmesün [2], söyinmeye [2], söyinmez [3], söyinmişken [1])

G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda **söyinmez** bir çerāġum var
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ **söyinmesün** çerāġıdur
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda **söyinmez** bir çerāġum var
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şuʾlesi artar **söyinmez** nārı gör
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / **Söyindür** vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1804-2. Uyardum tekye-i ʿışḳuñ **söyinmişken** çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda bir abdālem
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana **söyinmeye** hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura **söyinmeye** sīnemde benüm / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2695-1. ʿIşḳuñ iderse rūşen sīnemdeki çerāġı / **Söyinmesün** ebed ol nite ki er çerāġı

söylemek [81] *T.* (TDK, 2011: 2152)

(söyle [4], söyle [4], söyledi [3], söyledüm [2], söyledüñ [3], söyleme [6], söylemedüñ [1], söylemem [2], söylemeñ [1], söylemez [2], söylemiş [2], söylemişdün [1], söyleñüz [1], söyler [15], söylerse [4], söylersin [8], söylese [4], söylesem [6], söyleseñ [3], söylesün [2], söyleye [6], söyleyüp [1])

1. Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.

G56-1. Ey göñül nʾolduñ yine bīgāne **söylersin** baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne **söylersin** baña
G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey dīvāne **söylersin** baña
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / Anuñ içün dostum pervāne **söylersin** baña
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne **söylersin** baña
G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne **söylersin** baña

G56-6. Cām-ı laʿlüñ ṣun lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne **söylersin** baña
G56-7. Zülf-i çevgānına ṭūp it başını meydāna gir / Çün Muḥibbī kendüñi merdāne **söylersin** baña
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿnā **söylemiş** varup şeker-güftārın öp
G211-6. **Söyleseñ** bir ḥaḳ sözi ḫalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G218-1. Dilden giderme **söyleye** dur dāsitān dost / Ola ki gūşuña remz-i zebān dost
G221-3. Zülfi gibi gördi bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına **söyler** kākül-i miskīn dost
G230-2. **Söyler** iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / Yeg degül mi urasın aġzuna sen mühr-i sükūt
G371-4. Her ne söz kim **söyleye** her bir sözi bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne söz kim **söylese** efsūn ile efsānedür
G717-4. Şemʿ-i meclis **söylemiş** bu sözi germ olmış meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün bīgāneler
G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın **söyleseñ** / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum tāzeler
G836-2. Gūş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi sözlerin / Her ne söz kim **söyleye** bilmez sözin fertūtdur
G886-4. Ṣaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne söz kim **söyleye** ser-cümle ol ızlāldur
G920-5. Her ne deñlü **söylesem** virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu tünd-ḫūlar mıdur
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / **Söylesem** ʿālem yanar şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G1030-3. Her ne kim **söylerse** ḥaḳḳumda rakībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki şer
G1036-5. **Söyleme** efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki yārüñ ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1201-3. Ger dehān olsa lebüñde beñzedürdüm ġonceye / Aġzuna kim beñzedür ġonce güler hīç **söylemez**
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / **Söylemem** ben zāhidā senüñ gibi her dem güẕāf
G1374-2. Gūşına **söyler** benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / Söylenür anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf
G1418-2. Her ne söz ki **söyleseñ** cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez **söyleyüp** ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1466-4. Raḥm eyler idi derd-i dile **söylesem** eger / Bir olmasaydı çeşmün ile bī-emān ḳaşuñ
G1553-3. Lebleriüñe bāde dirse beñzemez olmaz ʿaceb / Mestdür maʿẕūr ola her ne ki **söylerse** mülüñ
G1580-3. Zinhār **söyleme** yüri ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen bu cümle ḫaḳīḳī edā gerek
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aṣ dāre diyü **söyledi** gör yāre perçemüñ
G1619-3. Şarāb u şāhidi ḳadeḥ itdi zāhid / Sözini bilmeyüp **söyler** imiş beng
G1634-1. **Söylemedüñ** leblerüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳlaruñı göz göre ḳan eyledüñ
G1659-2. Raṭb u yābis her ne **söylerse** ḳo zāhid **söylesün** / Gūşa alma ey dil-i şūride sen deryā-dil ol
G1774-3. İsterem yaşum revān idem gel ey serv-i revān / **Söyle** efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1781-4. Müşkil-i ʿışḳı şaḳın **söyleme** ehl-i ḫırede / Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her birʿām
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / **Söyler** ise zamāne gelüp anı her bir ḳılum
G2202-5. Her ne kim söz **söyledüñ** bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2303-5. **Söylemez** cānā Muḥibbī līk ammā dir ḫayāl / Ṣubḥa dek eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri tīġ alup ele / Kimdür ki **söylese** bugün ol bī-emān ile
G2551-1. Rāzını ṣaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / Yine ol fāş ider anı aġız açup **söylese**
G2764-5. Her ne söz kim **söyledüñ** bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan **söylesem** ol demde zebān oda yanar
En1-12. Sin **Söyler** ruḫuñuñ medḥin oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur şām u seḥer ḫoş güftār
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben **söylemeñ** / Işḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Nş2-3. Her ne **söylerse** riyādur kendüzi itmez ʿamel / Çünki dünyā mestidür şanmañ ki anı ayıla

2. Yapılmasını istemek.

G759-5. Ey Muḥibbī **söyle** söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir sözi ẓāhir giçer
G1084-6. Bu Muḥibbī şiʿrümüñ herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña **söyleñüz**
G1423-7. Bu Muḥibbī görmedi hergiz dehānuñdan eṣer / Müşkili ḫall it ḥabībüm **söyle** deprensün dudaḳ

3. Haber vermek.

G2311-3. **Söyle** ol zülf-i perīşāne perīşānlıġumı / Nice bir cevr ide ol zülf-i perīşāne be-gū

4. Türkü, şarkı vb. okumak.

G59-1. Her ġazel kim **söyledüm** cānā ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan şikāyetdür saña
G148-4. Sūz-ı dilden gerçi bunca **söyledüñ** raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / **Söyledi** ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G545-5. Her ġazel kim **söylese** itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheriʿarż eylemek şānumdadur
G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ var ise / Bir kelām ile seḥer bülbül ne **söyler** gül ne dir
G667-5. Mümtāz olursa sözleri ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki **söyleye** hep āşıḳānedür
G730-4. Ṭūṭi gibi **söylesün** dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü laʿlini şekker gösterür
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / Şanki **söyler** ṭūṭidür kim sükker aġzından düşer
G1451-4. Bu deme irişdi gine şükr iderler her biri / Fāşınat ḳumrı ne **söyler** bülbül-i güyāya baḳ
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin **söyler** Süleymān devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin
G2477-5. Bu Muḥibbī **söyledi** pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa

5. Herhangi bir şeyi bildirmek, anlatmak, demek istemek, hatırlatmak.

G148-5. Her denīye **söyleme** ḫālüñi āgāh olmasun / Her ne eylerse Muḥibbī itsün olʿālī-cenāb
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her söz ki anı **söyledüm** ol pehlevānedür

G917-4. Ṣalınur her bir aġaç **söyler** zebān-ı ḥāl ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā **söyleme** / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G2149-3. **Söylesem** derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet uzun
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim **söylemem** efsāne ben
G2315-5. Ṣular gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı ḥālin **söyler** çenāra ḳarşu
G2368-1. **Söyler** çemende derdini bülbül yine güle / Līkin gül eylemez naẕarı ḥāl-i bülbüle
G2394-5. Ḥaşr olup **söylemişdün** itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle söyleşe
G2451-1. Remz ile derd-i dilüm **söyler** bu göñlüm gūşına / Ṣad-hezārān āferīn olsun anuñ ḫāmūşına
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum **söyler** derūnum ḥālini / Şerḥalar kim aġız aça sīne-i ṣad-çākda
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede ṣaḳla Muḥibbī cān gibi / Yañılup bir kimseye esrār-ı ʿışḳı **söyleme**
G2790-5. Ḥasret-i ḥaṭuñ ile āh Muḥibbī ölicek / **Söyleye** aġz açup ḥālini her bir kiyehi
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm **söylesem** taʾbir ile

söylenmek [8] *T.* Denilmek, irat ve ifade olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1091)

(söylenen [4], söylenür [4])

G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳınur **söylenür** dilhā / Velī ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / **Söylenen** dillerde şimdi cümle destānumdurur
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / **Söylenen** dillerde tāze şimdi destānumdurur
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ zencīrine dīvāne-veş / Meclis içre **söylenür** miḥnetlerüm efsāne-veş
G1374-2. Gūşına söyler benümçün iñleyüp kec-rā-ḳaşuñ / **Söylenür** anuñ içün egri ḫaberler her ṭaraf
G1564-5. Ey Muḥibbī şiʿrüne taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / **Söylenen** dillerde şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1896-1. Ṭopṭolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm / **Söylenen** dillerde şimdi dāsitānumdur benüm
G2366-2. Unudıldı Vāmıḳ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası / **Söylenür** ʿālemde ḳıṣṣam düşmişem dilden dile

söyleşmek [3] *T.* Müzakere etmek, bir iş hakkında konuşmak, mükâleme ve muhavere etmek. (Ş. Sami, 2010: 1091)

(söyleşe [2], söyleşem [1])

G2394-5. Ḥaşr olup söylemişdün itdüñ Muḥibbī'yi helāk / Hey ḳıyāmet rūz-ı maḥşerde senüñle **söyleşe**
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele tīġ alup / Kimdür ki bugün **söyleşe** ol bī-emān ile
G2740-2. Derd-i derūn şemmesini aña **söyleşem** / Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm gibi

söyletmek [5] *T.* Söylemeye sevk ve icbar veya müsaade etmek, intak etmek. (Ş. Sami, 2010: 1091)

(söyleden [1], söyledür [1], söyletme [3])

G365-5. Muḥibbī ḳuluñı **söyletme** luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḥālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G1344-5. **Söyleden** ʿışḳdur Muḥibbī'yi müdām / Kendüzinden bir söze yoḳ iḫtirāʿ
G1387-2. Yüzüme baḳsañ ey meh-rū ʿiyān olur saña ḥālüm / Bāña bu derdi **söyletme** beyāna çünki ḥācet yoḳ
G2127-2. Her kişiyi **söyledür** ʿaḳluñ miḥengi bādedür / ʿAhd ü peymān gözleyen alsun ḫaber peymāneden
G2663-4. Derd-i derūnı ṣorma baña ey refīḳ-i ʿışḳ / Odlara yaḳdum ʿālemi **söyletme** hā beni

söyleyen [2] *T.* Muhatap, kendisine söz söyleyen. (TS, 2009: 3543)

G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı **söyleyen** bilür
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür **söyleyen**

söz [235] *T.* Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavil. (TDK, 2011: 2153)

bk. ehl-i söz, ḥālet-i söz, sāz u söz, söz açılmaḳ, söz açmaḳ, söze başlamaḳ, söz diñlemek, söze gelmek, sözi kesmek, sözi uzatmaḳ, sözini bilmek, sözini kesmek, sözini ṭutmaḳ, sözünden dönmek, sözünden geçmek, söz-i serd, söz ü sāz

(söz [74], sözde [3], söze [5], sözi [32], sözidür [1], sözin [11], sözinde [3], sözinden [3], sözine [6], sözini [3], sözinüñ [1], sözler [2], sözleri [15], sözleridür [2], sözlerin [5], sözlerini [5], sözlerinüñ [1], sözlerüm [8], sözlerümden [1], sözlerüñ [8], sözlerüñe [1], sözlerüñi [1], sözüm [14], sözümde [1], sözümden [1], sözümi [5], sözüñ [17], sözüñde [2], sözüñden [2], sözüñi [2])

G7-1. Ẓulmet-i zülfüñde laʾlüñ āb-ı ḥayvāndur baña / Ey Mesīḥi **sözlerüñ** derdüme dermāndur baña
G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil defter ü dīvān baña / Derd ü miḥnet **sözlerin** yazdum yiterʿünvān baña

G32-2. Her ne **söz** kim leblerüñden gelse bir güherdür ol / Kimdürür aña bahā bulan ki oldur bī-bahā
G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / Zāhida itme naṣīḥat ışşı itmez **söz** baña
G50-3. Viṣāl-i ḥüsnüñi şey'ullah itdüm / Dilüñden gelmedi bir **söz** meger lā
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol şeh didi / Bir gedāsın **sözi** küstaḫāne söylersin baña
G83-5. Cevher olsa her **sözi** itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / Çün ṣunulmışdur ezelden ṭabʿ-ı gevher-pāş aña
G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb / **Sözine** inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña
G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan **söz** gevherin / Ḫarc ḳıl çünkim ṣunuldı genc-i bī-pāyān baña
G93-4. Maḫzen-i dilden çıḳarsam ġam degül **söz** gevherin / Eksük itmez ne ḳadar ḫarc eylesem ḳandur baña
G138-4. Gördiler cān riştesine dizdügüm **söz** dürlerin / Didiler mīr-i suḫan eş ʿār u dīvānum görüp
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu **sözlerüm** dürler gibi / Eyledi taḥsīn Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G174-5. Penddür yārāna her dem bu Muḥibbī **sözleri** / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G211-6. Söyleseñ bir ḫaḳ **sözi** ḫalḳ anı alur ʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil sükūt
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen dilberā / **Sözlerüñ** yanında şāhum ṣu olur ḳand ü nebāt
G248-5. Göster yüzüñi tā her kişi bula murādın / Şīrīn **sözüñi** kām-ı dil-i pīr ü cevān it
G253-5. Muḥibbī **sözleri** yegdür bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna giderme anı mengūş it
G259-1. Terk-i cān it ʿışḳ yolına dime cānāndur ʿabeş / Olmasa ʿālemde çün cānān ne **söz** cāndur ʿabeş
G265-7. Bu Muḥibbī görse her şā ʿir **sözin** iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḫş
G286-5. Miḥnete ṣabr it Muḥibbī tā iresin rāḥata / Ḫaḳ dimişler bu **sözi** الصبر مفاح الفرح
G312-1. Ey göñül incinme olsa ger raḳībüñ **sözi** telḫ / Her kimüñ telḫ ola **sözi** lā-büd olur yüzi telḫ
G327-5. Vā ʿız **sözini** ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte serd
G332-3. Żāyiʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere **söz** naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ daḥi pend
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā ṣanma **sözüñ** te'ṣir ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G354-3. Lebi ṣan la'l-i aḥmerdür o yārüñ / Teni billūra beñzer **sözleri** ḳand
G363-5. Maḫzen-i dilden çıḳarduñ yine **söz** gevherlerin / Oldı **söz** ehli yanında maʿni gevherden leẕīẕ
G364-1. La'lüñ bitüre **söz** ile ger meyveler leẕīẕ / Bilmeye hīç anuñ gibi cennetde ber leẕīẕ
G371-4. Her ne **söz** kim söyleye her bir **sözi** bir nüktedür / Ol Süleymān-ı zamān hep dil anuñ fermānıdur
G384-5. Muḥibbī her **sözin** dil-keş özinden iḫtirāʿ itdi / Velī nādān olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür
G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı şükrāne virem / Dimiş idüm bu **sözi** dönmezem iḳrārumdur
G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī **sözümi** itmeʿaceb / Ẓāhir iden çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G390-5. Ey Muḥibbī raġbet idüp **sözleriüñe** ehl-i naẓm / Ḳapuşurlar birbirinden dürr ü gevherden midür
G424-1. Cān ża'īf olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün **söze** mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür
G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli **söz** naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter ṣunar
G454-5. Meydān-ı naẓm içinde Muḥibbī dil-āverem / Her **söz** ki anı söyledüm ol pehlevānedür
G455-2. Benden ne **söz** ki ẓāhir olur bil ḥaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne ṣor
G464-5. **Söz** çerāġın rūşen itse ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī **sözi** Ḫusrevden yaḳar
G467-1. Ol ġonce **sözde** la'lini çün siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı ẓāhir idüp keşf-i rāz ider
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iżhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ **sözinden** istiġfār ider
G470-5. Bu Muḥibbī **sözlerinüñ** her biri gevher giçer / Gūş-ı cāna kimdürür gelsün ki mengūş idedür
G480-5. Ṭolanur ṣu gibi ṭab'um dem-ā-dem bāġ-ı 'irfānı / Muḥibbī **sözlerüm** cānlar bağışlar āb-ı ḥayvāndur
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli ṭab'umı mevzūn idüp / Lebleri żikri dem-ā-dem **sözlerüm** şīrīn ider
G500-1. Didüm ki cānı būseñe virem bahā nedür / Güş eylemedi **sözümi** bildüm bahānedür
G500-5. Her kim oḳursa şi'rümi būy-ı vefā alur / Zīrā Muḥibbī **sözleri** 'āşıḳānedür
G533-4. Zāhid şarāb-ı nābdan ger 'āşıḳı men ʿeylese / Güş itmezüz **sözin** anuñ yā bengi yā dīvānedür
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl **söz** gevherin / Didiler taḥsīn dilinden dürrle meknūn aḳar
G543-2. Ehl-i diller ṣaydıdur ḳaṣdı itmek dilbere / Her ne **söz** kim söylese efsūn ile efsānedür
G546-5. Ṣor ḳıymetini **söz** güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı var ise dünyāca māladur
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın 'uşşāḳuñ **sözin** / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvaralar
G563-5. **Söz** ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G573-3. Gülzār seyrin itsem sen **söz** gözüme ġonce / Nāvek görine güller nar-ı ʿaẕāba beñzer
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına daḳ zülfini didi / Dīvānesin gibi bu **sözüñ** hep yābānedür
G592-4. Her **söz** ki dinür anda gerek nice meʿānī / Kim oḳur ise diye ki rindāne dimişler
G604-5. Muḥibbī ʿarż ḳılsa **sözlerini** / Gören fi'l-cümle ider cevheridür
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem yoḳ bu **sözümde** ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G622-5. Bu Muḥibbī **sözlerini** cān ile daḳ gūşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn ṭamar
G638-1. Ol dil-nüvāz āh ne şīrīn-zebān olur / **Sözin** tamām itmeyü gözden nihān olur
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl **söz** gevheri / Şā 'irüñ göñli içün dirler ki cevher kānıdur
G667-5. Mümtāz olursa **sözleri** ṭañ mı Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki söyleye hep 'āşıḳānedür
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden **sözlerüñ** gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān umar
G680-3. Ṣaçı sünbül yüzi gül ḳāmeti serv / **Söze** āġāz ide ġonce-dehāndur
G684-7. Muḥibbī ḫarc ḳıl **söz** gevherini / Dükenmez çünki bu dil ḳane beñzer
G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün **söz** gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫᵛāhlar
G705-4. Daḥi rengīn dizeyim **söz** dürlerin / Şi 'rüme yārān eger dirse hüner
G717-4. Şemʿ-i meclis söylemiş bu **sözi** germ olmış meger / Āşinālar cemʿine ḳoñ gelmesün bīgāneler
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın **sözümden** yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G720-5. Beñzer Muḥibbī **sözleri** siḥr-i ḥelāldur / Her ḳanḳı dilber işide anı da rām olur
G737-2. 'Āşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḫāl olan bilür işbu **sözüm** ẓāhirdedür
G740-4. 'Ārıżını göre ger gülşende gül ola ḫacel / Ġoncenüñ **söze** mecāli ḳalmaz ol güftār şır

G746-5. Muḥibbī **sözleridür** dürr ü cevher / Dükenmez ḫarc ḳılsun göñli ḳandur
G757-5. Naḫl-i gülden tāze terdür bu Muḥibbī'nüñ **sözi** / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr
G759-5. Ey Muḥibbī söyle **söz** virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şāʿirlerüñ her bir **sözi** ẓāhir giçer
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider **söz** gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G773-5. Bu Muḥibbī **sözlerin** gevherleyin daḳ gūşuña / Tā görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur **söz** gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G792-5. Yār daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her **sözüñ** bir gevher-i nā-yābdur
G793-7. Müdde īnüñ acı **sözinden** Muḥibbī bu yürek / Zehre doymaz yarılur şan kāse-i faġfūrdur
G797-6. Leb-i laʿlini andum şiʿrüm içre / ʿAceb mi olsa **sözüm** dürr-i şehvār
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / Bu **sözinden** sen güli şermende gör
G814-1. Maḥabbet baḥrine ṭaldum **sözüm** dürr-i meʿānīdür / Anuñiçün ehl-i ʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G817-4. Ben şeb-i hecre nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu **söz** imiş māhtābum her işe pāyān olur
G831-6. Daḥi rengīn dizelüm **söz** dürlerin / Şiʿrüme yārān eger dirse hüner
G836-2. Gūş ḳılma nāṣıḥ-ı pīr-i mürāyi **sözlerin** / Her ne **söz** kim söyleye bilmez **sözin** fertūtdur
G840-6. Zülfin anma çün muṭavvel ḳıṣṣadur / Der-dehānından **sözüñ** ḳıl muḫtasar
G858-5. Gūş itse ger bu şiʿrümiʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī **sözleri** hep ʿāşıḳānedür
G875-5. Gel Muḥibbī **sözlerini** dür gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G878-5. Girmez zamāne gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ **sözümi** ol gerd degül midür
G886-4. Şaḳın aldanma bu dehr-i bī-vefā bünyādına / Her ne **söz** kim söyleye ser-cümle ol ızlāldur
G888-3. Her ne kim saña şanursun şan anı ḳardaşuña / Fi'l-ḥaḳīḳa **sözümi** güş it müselmānlıḳ budur
G895-7. Bu Muḥibbī **sözleri** virür ḥaḳīḳatden ḫaber / Şanmañuz andan gelen efsūnla efsānedür
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Maʿāni baḥrine ṭalup çıḳarduñ dürr gibi **sözler**
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi meyānuñ ẓikr ider / Anuñ içün **sözlerüm** ince ḫayāl üstindedür
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir ẓerre kām / Bir **söz** imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G955-8. Muḥibbī ẓikr ider şeker-lebüñ çün / Olur her bir **sözi** ḳand-i mükerrer
G965-7. Her **sözüñ** mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār şiʿr
G981-5. Bu Muḥibbī **sözleri** ber biri bir gevher giçer / Ḳıymetin bilüp anuñ gūşuñda ṭut gūşuñdadur
G1023-7. İşidüp şiʿrümi yāḫūd görenler / Dirler her **sözüm** içün zihīdür
G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi yegdür Muḥibbī **sözleri** / Vireyim gūş eyleñüz ol laʿl-i kānından ḫaber
G1072-1. Didüm cānā ʿaceb rūşen yüzüñ var / Didi taḥṣīn idüp yaḫşi **sözüñ** var
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / Daḥi şūrīde bülbül ne **sözüñ** var
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā **sözinüñ** serdi var
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma uyma raḳībüñ **sözine** / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu **sözüm** levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it / **Sözlerüm** cümle ḥaḳīḳīdür anı şanma mecāz
G1148-3. Nāṣıḥ **sözüñi** bildüm cümlesi ḳamunısa / Naḳd isteyüben göñlüm efsāne ḳabūl itmez
G1159-5. Āhum tütüniʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bi **söz** imiş āh görinmez
G1201-2. Saña ger ḫūr u perī dirsem olur bu **söz** ḫaṭā / Zīrā kim ehl-i baṣiret anlara ādem dimez
G1207-2. Muṭribā ol sāzuñı eyleʿāmel / Kim muḫayyer ola **sözüñden** ḥicāz
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / **Söz** tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup **söz** dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup yārān hemān ezberlemiş
G1248-5. Muḥibbī **sözleri** dürr ü güherdür / Gerekdür anı yārān ide mengūş
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / **Sözini** ṭaġıtdı beñzer ölicek şayru imiş
G1250-3. Şehr-i ʿışḳuñ resmini urduḳda ressām-ı ezel / Kelle-i ʿuşşāḳdan **sözini** bünyād eylemiş
G1253-4. Her ki cāna ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu **sözi** ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1254-5. **Sözüñ** gevher olaldan ey Muḥibbī / İdindi cümle yārān anı mengūş
G1257-5. Cānā Muḥibbī **sözlerini** daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol gevheri yetiş
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir **söz** imiş
G1282-3. Varam meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / Ki vāʿıẓ **sözine** ben ṭutmazam gūş
G1283-3. Ey benüm serv-i revānum şorma ḫālüm sen **sözin** / Eşk-i çeşmüm eyledi bu gizlü rāzum cümle fāş
G1306-3. Leblerin ẓikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir **söz** yiter ḫācet degül tekrārʿarż
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün **söz** cevherin / Şol ki ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne ḫaẓẓ
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her **sözidür** çün riyā / Ḳalbe teʾşir eylemez ancaḳ virür başa şudāʿ
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbī'yi müdām / Kendüzinden bir **söze** yoḳ iḫtirāʿ
G1361-4. Dürr ü gevherdür egerçi **sözlerüñ** / Cehdüñ olsun eyleyesin cümle ṣaf
G1364-5. Ey Muḥibbī her **sözüñ** bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme eylersin telef
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı her bir **sözüñ** gevherdürür / Ḥayf ola anı ki sen yoḳ yire idesin telef
G1386-3. Nāṣiḥā naṣḥuñ saña menʿeyleme ʿışḳdan beni / Çü ki ḳavlüm bu ki ṭutmam kimse **sözine** ḳulaḳ
G1402-5. Dostlar her bir **sözüm** ḫusrev kelāmidur benüm / İdeyim şāʿirlere şimdengirü üstādlıḳ
G1418-2. Her ne **söz** ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına / Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden būse vir didüm didi / Mest olup **sözüñ** azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1475-4. Şarābı zāhidā ẓemm ile añduñ / **Sözüñden** añlanur yirsin meger beng
G1479-4. N'ola rengīn ise **sözüñ** selef şiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1491-4. Dostlar ġavvāṣ olup çıḳarmaġa **söz** gevherin / Baḥr olup dil gözlerüm yaşı daḥi deryā gerek
G1512-5. Bir **söz** ile laʿl-i Şīrīnüñe ḳılduñ mübtelā / Bu Muḥibbī'yi belā kūhında Ferhād eyledüñ
G1524-5. **Sözüñ** gevherlerini kān-ı dilden / Muḥibbī çıḳarup yārāna şalduñ
G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma müṣelleṣ **sözlerüñ** ḫām eyledüñ

G1557-1. Eyledi düşmen **sözi** ile çün ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G1559-2. Lebüñden kim **söz** işitse bulur olʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden yeg
G1565-5. Bī-devādur bu Muḥibbī derdi ey īsi-nefes / Bir **söz** ile anı āsāndur saña ḫoş eylemek
G1577-3. Derd-i dil ḥālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa **sözi** cihānı sūzumuñ
G1606-5. Ḳılmaġ içün gūş-vāra ehl-i naẓmuñ gūşına / Ey Muḥibbī **sözlerüñi** dürr-i meknūn eyledüñ
G1621-1. Müddeʿī **sözin** revā mıdur şehā gūş eylemek / ʿāşıḳ-ı bī-zer ḫarīdüñi ferāmūş eylemek
G1621-4. **Söz** giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1628-6. Laʾle beñzetmege bu **söz** gevherin / Ḥāşılı dil gibi aña ḳan gerek
G1633-1. Laʾl-i lebüñüñ ḳandine şekker daḥi nāzik / Dişüñle **sözüñ** dürrine gevher daḥi nāzik
G1633-5. Rengīn **sözüñ** kim göre naẓmuñda Muḥibbī / Diye gül-i terden bu ġazeller daḥi nāzik
G1652-1. Müddeʿī **sözin** revā mıdur şehā gūş eylemek / ʿāşıḳ-ı üftādeñi böyle ferāmūş eylemek
G1652-4. **Söz** giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1664-2. Beñzer lebüñe ġonce dimiş ʿarıżuña gül / Her kim dimişse bu **sözi** didüm naẓar degül
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ **sözin** pervāne gel
G1686-5. Ey Muḥibbī rāygān ḫarc eyleme **söz** gevherin / Çünki elfāẓuñ görenler dir güherden kem degül
G1694-6. İñen başına cāna ʿand içersem / **Sözüm** ṣıdḳına olmışdur ḥamāyil
G1702-4. Āb-ı ḥayvāndur leb-i laʾlüñ senüñ bir **söz** ile / Mürdeler iḥyā iden īsi-dehānum gitme gel
G1702-5. Ḳāsid olmasun Muḥibbī naẓmına eyle naẓar / **Sözlerüñ** ṣarrāfısın ey ḫıredānum gitme gel
G1711-3. Kān-ı dilden yine çıḳardum bu **sözüm** gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ ṣarrāfa gel
G1715-5. Vaḳt-i gülde bu Muḥibbī **sözine** eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1721-1. Şīrīn lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / Her kim didiyse bu **sözi** didüm naẓar degül
G1756-2. Her **söz** ki gele senden anı bilmeye kimse / Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol
G1758-3. **Söz** güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini / Ḳıymetin bilen olur göster hemān ṣarrāfa gel
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / Ṭoġrı olur **sözlerüm** ḳaddüñe ger bālā disem
G1777-3. **Sözlerüm** rūşen olur gün gibi bürhān istemez / Āfitābum yüzüñe mihr-i cihān-ārā disem
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem **sözde** ḫaṭā ger ḳaşlaruña yā disem
G1796-5. Oldı Muḥibbī her **sözi** çün dürr-i şeh-vār / Aṣsun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
G1833-5. Muḥibbī her **sözüm** gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1858-5. Ey Muḥibbī her **sözüñ** bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ ṭaḳuban gūşına mengūş eyleyem
G1862-2. Didüm gözüme ḫayālüñ niçün gözetmeyesin / Didi bu **söz** neʿaceb ben perī-i zāde olam
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / **Sözlerümden** ṣafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen şefāʿat ḳanısın ancaḳ budur dirdüm **sözüm**
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük üftāde budur içimüzde **söz** bizüm
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu **sözi** mengūş eyledüm
G1933-5. Eksük itme baḥr-i dilden dāimā **söz** gevherin / İstedükce ey Muḥibbī bulınur ol kān benüm
G1969-5. Bu Muḥibbī **sözi** güherden yeg / Olsa ṭañ mı çün oldı ṭābʿ-ı Selīm
G1980-2. Her **söz** ki döke baḥr-i dilüm dürr gibi olur / Fehm eyleyen **sözümi** bilür ben ne cevherem
G1991-5. Muḥibbī **sözlerüñ** gevher olaldan eşk-i çeşmüñde / Çıḳarmaġa dili ġavvāṣ idüp ol baḥre daldurdum
G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm yoḳdur bu sözden birdürür benüm **sözüm**
G2011-6. Ey Muḥibbī baḥr-i dilde bulmaġa **söz** gevherin / Ṭālib-i dürdāne sensin ṭālib-i dürdāne sen
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu **sözde** nice yıllardur yanuñda ʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2036-3. Bugünüñ ferdāya şayma żāyi ʿ itme ʿömrüñi / Dir bu **sözi** çoḳ işitdüm çeng ü nāy u ʿūddan
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her **sözi** yegdür anuñ dürdāneden
G2048-7. Her **sözüñde** nice maʿni var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. Her **sözüñde** nice maʿni var nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2086-5. Bu Muḥibbī **sözleri** gevherdürür mengūş iden / Alma cānā boynuña dürr-i yetīmüñ minnetin
G2088-5. Ey Muḥibbī şiʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Riṣte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil **sözlerin**
G2095-4. Zāhidüñ biñ **sözi** te'şir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler mi bir **söz** dise anı serd olan
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī yine **söz** gevherlerin / Nice yıllar şaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2145-5. Ey Muḥibbī her gören sābāş ide / ʿArż-ı yārān eyleseñ **söz** gevherin
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün şekker **sözin**
G2151-3. Düşürme bādei dem-ā-dem / İşidilür bu **söz** tā devr-i Cemden
G2166-2. **Sözlerüm** gevherlerin eyler isem küpe daḥi / Işşına ḫalḳa olup āh giçmeye ol gūşdan
G2168-5. Muḥibbī **sözlerin** ṭaḳsañ n'ola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2170-9. Nice şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ **sözi** / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2172-2. Sen melek-ruḥsārı içün her-cāyi dirlerse n'ola / Olmadum **sözler** dinür ḫūrşīd-i nūr-efşān içün
G2190-5. Muḥibbī **sözleri** yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2202-5. Her ne kim **söz** söyledüñ bir bir ḥaḳīḳatden ḫaber / Vire mi göñlin mecāzīye günāhı sevmeyen
G2207-6. Bu Muḥibbī ṭurmadan **söz** dürrlerin ḫarc eylesün / Baḥr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum ḳane ben
G2252-4. Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünyā gibi / Ben ezel gūş itmişem bu **sözleri** aḥbābdan
G2278-2. Her **sözinde** nāzik ü rengīn me ʿānī bulına / İşidenler diyeler bu **söz** degül dürr-i şemin
G2278-6. Vird idinmiş gülşen içre bu **sözi** meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
G2292-5. Bu Muḥibbī'nüñ **sözi** bir gevher-i yek-dānedür / Dostum gūşuña anı gūşvār eyle daḳın
G2318-2. Her kim ʿāşıḳ olmış serden giçer ol āḫır / Dimiş bu **sözi** Manṣūr varduḳda dāre ḳarşu
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden naẓmʿaṭādur / Deger her **sözi** yüz biñ āferine
G2350-5. Bu Muḥibbī **sözleri** gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse **sözinde**

G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz ṭaʿnı görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger bilse **sözinde**
G2359-5. Muḥibbī rāygān **söz** gevherini / Ṣaḳın virme bilen alur bahāye
G2401-5. Muḥibbī **sözleridür** dürr ü gevher / Gerekdür eylen anı güşvāre
G2424-5. **Sözi** eş ʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
G2458-6. Olma maġrūr dilā kendüñe bir ḳaç **söz** ile / Niceler geldi senüñ gibi bu ʿOṯmān iline
G2462-5. **Söz** gevheriyle eyle ticāret Muḥibbī gel / Degme kişiye ṣanma ki böyle güher düşe
G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāṣısın dürr gibi ʿarż it **sözlerüñ** / Tā ki taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline
G2557-5. Dirler Muḥibbī şiʿrine ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-niẓām **sözlerini** ger raḳam ḳıla
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / Cānum vireyim bu **söze** şükrāne gerekse
G2616-5. Virmeyince cān metāʿın vaṣlumı bulmaz dimiş / Bir **söz** ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür / Bir **söz** ile dostum öldürme gel illā beni
G2731-4. **Sözi** birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2764-1. Leb mi bu yā laʿl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / **Söz** deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʿīsi mi ki
G2764-5. Her ne **söz** kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī yoḳsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki
G2781-5. Ey Muḥibbī **söz** güherdür ol daḥi aʿlā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile şānuñı
Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī **sözine** tā bile ẕātını / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür
Mh2-9. Çün gereklü maʿnidür gel **sözüñ** ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve şecer
Mr8-24. Budur **sözüm** ayruḳ dimeñ / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr10-10. Her zamān **sözüm** benüm budur fiġān u zār ile / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ
Mr28-10. Dün gice bu **söz** dilümde şubḥa dek tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
D39-2. Ḥüsnine ḥayrān olupdur ins ü cinn ü ḥūr u melek / Çün ḥaḳīḳatdür **sözüm** ḥācet degüldür güft ü gū
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle tīz gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu **sözi** kimdür söyleyen

söz açılmaḳ [1] Bahsi geçmek. (Ş. Sami, 2010: 1092)

G679-1. Meyān ile lebinden **söz açılsa** ḳıyl u ḳāl olur / Velī ben bildügüm budur anuñ fehmi muḫāl olur

söz açmaḳ [6] Bir konu üzerine konuşmaya başlamak. (TDK, 2011: 2153)

G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi **söz açar** yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḥāl eyler
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel **söz açma** leblerinden yoḫsa nādān ögrenür
G1282-4. Eger ʿışḳuñ şerārından **söz açsam** / Ṭutuşup ṭaġ u deryā eyleye cūş
G2106-3. Dehānından **söz açsam** ger baña taʿzīmdür ancaḳ / Meyānından ḫaber şorsam eydür ince ḫayālem ben
G2217-5. Muḥibbī ḫastedür didüm lebüñden bir cevāb ister / Ne ḫaddüñdür senüñ didi **söz açmaḳ** dehānumçün
G2317-3. Zülfi uzun ḳışṣadur ey dil **söz açma** gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo

söz diñlemek [7] Söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak. (TDK, 2011: 2153)

G467-4. Her kim ki ṣuna pīr-i muġān biʿatine el / Zāhid **sözini diñlemez** ol iḫtirāz ider
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / **Diñlemezsin** ḫaḳ **sözi** sende meger var saḫt güş
G1302-5. Ḥālet-i sözi virür **diñle** Muḥibbī **sözini** / Diḳḳat eyle bulasın anda nice maʿni-i ḫāṣ
G1493-1. Kim **diñledi** şīrīn **sözin** ol ġonce-dehānuñ / Ya kim ḫaberin virdi kim ol ince meyānuñ
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile başdan mı çıḳardı / Ger şemʿ **sözin diñlemese** bād-ı ṣabānuñ
G2542-5. Ḥaḳīḳat **sözlerini diñle** benden / Göñül virdüm beni ṣanma mecāza
D25-2. Virme yüz ḫaṭına dirdüm **sözümi diñlemedüñ** / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ jeng itdi eyle çāre ḫaṭ

söze başlamaḳ [1] Konuşmaya başlamak, bir konuya girmek. (TDK, 2011: 2154)

G1160-1. Ṣūrīde olup **söze** ḳaçan **başlaruz** biz / Bülbül ile gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz biz

söze gelmek [4] Dile gelmek, söylemeye başlamak. (TS, 2009: 3552)

G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / **Söze gelse** dilberi ġāyet de şīrīn sözlüdür
G846-4. Ger gülerse ḥoḳḳa-i yāḳūtı cānlar gösterür / **Söze gelse** luṭf ile laʿl-i bedaḫşānlar ḳopar
G1567-3. Şāh-ı ʿālemse daḥi anı göñülden ḳul ider / Her ḳaçan **söze gele** ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G2736-3. **Söze geldükce** ol meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvudı

sözi kesmek [4] Başkasının konuşmasını önlemek. (TDK, 2011: 2154)

G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī **sözi kes**
G1232-5. Yoḳ meyānından eser gelmez dehānından cevāb / Kimse yoḳ virür ḫaber andan Muḥibbī **sözi kes**
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden żāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu **sözi kes**
Mh11-6. Derd-iʿışḳa çāre ölmekdür hemān gel **sözi kes** / İntihā bulmadı merġūluñ hevāsından heves / İbtidā itdi meger itmām-ı zülfüñden senüñ

sözi uzatmaḳ [1] Lafı uzatmak. (TDK, 2011: 2154)

G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī yār añlar ḥālüñi / **Sözüñi uzatma** çünkim ʿārife bir nükte bes

sözini bilmek [2] Lafını bilmek. (TDK, 2011: 2155)

G1619-3. Şarāb u şāhidi ḳadeḥ itdi zāhid / **Sözini bilmeyüp** söyler imiş beng
G1741-3. Lebüñe beñzerem dirse igen incinme ey meh-rū / Özini **sözini bilmez** ḳızıl dīvānedürür mül

sözini kesmek [1] Biri konuşurken söze karışıp onun konuşmasına fırsat vermemek. (TDK, 2011: 2155)

G2467-5. Būse en ʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi **sözin kessün** ol bize ulaşı gelmişe

sözini ṭutmaḳ [4] (TDK, 2011: 2155)

1. Öğüdüne uymak.

G178-5. Çünki ḥayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu **sözüm ṭutmayasın** yek olur senden devāb
G211-1. Dār-ı dünyāya gönül virme saña budur ögüt / Ger dilersen ʿāḳıbet ḫayr ola bu **sözi ṭut**
G908-3. Dil virme didüm zülfine gel pendümi gūş it / Dīvāne gönül **söz** mi **ṭutar** bildügin işler

2. Verdiği sözü yerine getirmek.

Mh4-6. **Ṭutmaya** o ḳul **sözini** giçe serinden / Ṭuyılmaya mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür

sözünden dönmek [1] Verdiği sözü yerine getirmemmek veya tutmamak. (TDK, 2011: 2155) *bk. sözünden geçmek*

G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / **Dönüşüm** yoḳdur bu **sözden** birdürür benüm sözüm

sözünden giçmek [1] *bk. sözünden dönmek*

G2174-2. Cān eyleyeyim yolına teslīm didüm evvel / Serden giçeyim **giçmeyem** āḫır bu **sözümden**

söz-i serd [1] Katı söz.

G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç gönül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol **söz-i serd** üstine

söz ü sāz [3] Söz ve saz.

G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Gönül dirler o bezm içre benüm de **söz ü sāzum** var
G1099-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāydur gönlüm benüm / Ol sebebden **söz ü sāz** u çeng ü nāya baḳmazuz
G2542-7. Muḥibbī'nüñ olaldan ḳāmeti çeng / Uyup nālişler eyler **söz ü sāza**

sözlü [2] *T.* Söze sahip olma durumu.

G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren şemʿile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ **sözlüdür**
G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de şīrīn **sözlüdür**

şu [123] *T.* Tabiatta pek münteşir olup küre-i arzın üç rub'unu örten ve diğer rub'unda da çay, ırmak, dere, göl, pınar, kuyu vesaire hâlinde bulunan ve dâhilinde cevelân eden madde-i mâyi'a ki mütekaddimîn indinde ecsâm-ı basîtadan ma'dûd iken badehu müvellidü'l-mâ' ile müvellidü'l-humûzadan mürekkep olduğu tebeyyün etmiştir, mâ', âb. (Ş. Sami, 2010: 1093)

bk. ayaġına ḳara şu inmek, başlu şu, bir içim şu, eline şu dökemez, ḥayvān şuyı, nisān şuyı, şu damzurmaḳ, şu şaçmaḳ, şu sepmek, şu terāzūsı, şu virmek, şuya şalmaḳ, yüz şuyı, yüz şuyı dökmek

(şu [78], şuda [1], şudur [5], şular [9], şunuñ [4], şuya [10], şuyı [6], şuyın [1], şuyından [1], şuyını [2], şuyıyla [1], şuyum [2], şuyuñ [3])

G73-3. **Şu** gibi ṣāf eyle ḳalbüñ yüzüñi sür yirlere / Kimsenüñ ḥaḳḳında şaḳın eyleme çün ü çirā
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden yaña / Aḳdı şan **şudur** o serverden yaña
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı **şuyuñ** olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen dilberā / Sözlerüñ yanında şāhum **şu** olur ḳand ü nebāt
G369-2. Görsem yüzüñi gözlerüm ol demde yaş döker / Faṣl-ı bahār olsa **şular** cūybār olur
G384-4. Aḳar **şuya** eser yile ṭayanma gönlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür

G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḫsāruña / Ṣusamış **şu** isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G398-4. Ḫūn-ı dildür gözlerümden **şu** gibi her dem aḳan / Ol lebi mül yüzi gül serv-i ḫırāmān ḳandadür
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki āşıḳları / Kim şümār idebilür **şu** yirine ẕü'n-nūn aḳar
G480-5. Ṭolanur **şu** gibi ṭabʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar baġışlar āb-ı ḥayvāndur
G516-2. Niceler bir ḳaṭre **şuya** düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim yedi deryā çeker
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında **şu** yirine gördüm anuñ ḳan aḳar
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem **şular** ider ṭuġyān aḳar
G585-5. Gözlerüm yaşın gören pāyında ol bālā ḳadüñ / Dir Muḥibbī serv ayaġında aḳan **şular** mıdur
G656-5. Ḳanlu **şudur** beni aġlatma Muḥibbī ḥaẓer it / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya virür
G682-3. Ruḫsāruñı gördükde n'ola ger ṭaleb itsem / Dil-teşne olan **şuyı** gören **şuya** segirdür
G818-3. Gözlerüm yaşı benüm key ṣaḳınuñ ḳanlu **şudur** / Nice merdümler ġarḳ eyledi ol **şu** bekler
G826-6. Aġzına şebnem seḥer-geh nergisüñ **şu** dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb añа **şu** dökdükce daḥi muḥkem yanar
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt **şu** gibi var dīdārı gör
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / **Şu** ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez nārı gör
G941-1. Ḫāller meyl ider ol ʿārıẓ-ı dil-cūya gelür / Ṣanki hindū peçeler teşne olup **şuya** gelür
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ **şuyı** ṣan bir eşmedür
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar **şuya** bend idüp eser yile ṭayanmışdur
G1021-4. Sen boyı serv-i ḫırāmuñ pāyına **şular** gibi / Bu ciger ḫūnı gözümde cūlar olup çaġlar
G1061-5. Görmek ister bu Muḥibbī çü senüñ dīdāruñ / Anuñ içün başını **şu** gibi ol ṭaşa çalar
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu göñül / Nitekim ḳurıla **şu** üstine ṭolāb iñiler
G1101-1. Neʿaceb ḫūn ile āġūşte olursa dilimüz / ʿIşḳ **şuyı** ile muḥammerdür ezelden gilimüz
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege **şu** gibi dīdār isterüz
G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından görenler yaşumuz / Bir aḳar **şudur** didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī **şu** gibi ezber oḳur / İşiden dir sūre-i nūr u duhān ezberlemiş
G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi **şu** āteş ictimāʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / **Şu** gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār şemʿ
G1349-3. Tekye-i dilde yine yaḳmaġa dil ḳandilini / Baġrum ile göz biri **şu** iledür birisi yaġ
G1355-1. Eşküñi aḳar **şu** elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm yiridür eyler iseñ geşt-i baġ
G1355-3. Döginüp ṭaşdan ṭaşa gezdi cihānı **şu** gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ıraġ
G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem **şu** gibi her yana ak
G1398-1. Ḫālini bilmek dilerseñ bülbülüñ gülzāra baḳ / **Şu** gibi ṣāfī-derūn ol dem-be-dem dīdāra baḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı **şu** olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1442-2. Zāhidā ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā **şu** gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1445-5. **Şular** almışdur ezelde çünki dīdār-ı ʿāşıḳı / Başını ṭaşdan ṭaşa dögüp aḳan ırmaġa baḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña **şu** gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını yaḳ
G1502-5. Muḥibbī nāz ile itse ḳıyām ol serv-i bālā-ḳadd / Yüzini ḫākipāyına süre gözden aḳan **şuyuñ**
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi **şu** gibi anuñ pāk gerek
G1537-3. Gözlerüm yaşı aḳup ʿālemi pür-ḫūn itse / Ġam degül dāġ-ı cigerdür başı çün ol **şunuñ**
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / Var ise başı ciger dāġıdurur ol **şunuñ**
G1552-3. Düşdüm ayaġa **şu** gibi ey serv-ḳadd meded / Göster yüzüñi ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem **suyuñ** mı çekdi seni anda ya gilüñ
G1567-7. Ḫaẓer itme müjeden baş bu Muḥibbī gözine / Żarar itmez baticek **şuda** kişiye dikenüñ
G1575-5. Ey Muḥibbī yolına cānı revān it **şu** gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgün itdüm / Var ise ṭaġ-ı cigerde başıdur ol **şunuñ**
G1603-1. Direm-i eşki düketdüm dime ḫarc it ḫūnuñ / Ġam yime dāġ-ı cigerdür başı çün ol **şunuñ**
G1607-3. **Şu** gibi aḳduñ yine bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1681-4. Deşt-i ġamda bulmaz iken hīç kes bir ḳaṭre **şu** / Bu ne ḥikmetdür ben itdüm gözlerüm yaşın sebīl
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına **şu** / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile bu gözlerümüñ **şuyını** / Yaḳmaġa ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1756-3. **Şu** gibi aḳıt gözlerünüñ **şuyını** her dem / Ol serv-i sehī ayaġına āb-ı revān ol
G1785-7. Altun **şu** ile şiʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / Zer-dūz-vār şanʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G1810-2. Başum hevāda **şu** gibi yaşum hevādadur / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken **şuyum** mıdur yāḫūd gilüm
G1833-2. Ḫadengüñ sīneden giçüp bu baġrum ḳana dönelden / Gözümden aḳıdup **şular** cihānı cümle āl itdüm
G1851-2. **Şu** içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi **şu** gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem süpürse kūy-ı dildārı / **Şu** aramaġa **şu** isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / **Şuyum** ışıtmaġ içün serv budaġın yaḳasın
G2085-4. Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde / Bu ne ḥikmet cümlesi bir **şu** ile bir ḫākdan
G2096-4. Göz yumam ẓulmet **şuyından** āb-ı kevṯer adını / Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
G2127-1. Ḫıżr **şuyın** ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen vīrāneden
G2276-5. Her dem Muḥibbī **şu** gibi aḳıtdı göz yaşın / Ol serv-ḳaddüñ ayaġına çaġlamaġ içün
G2283-5. Didiler **şu** üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne umarsın ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2285-1. Dilā bir serv-i dil-cūya baḳarsın / Hemān pāyına **şu** gibi aḳarsın
G2291-1. Olupdur ḥasret ile eşk-i gülgūn / ʿAceb mi **şu** yirine aḳıda ḫūn
G2298-5. Ey Muḥibbī laʿlin añup aġlama / Çün żarar eyler şeker tengine **şu**

G2300-2. Bu dil cārūb ider kirpüklerini / İşigüñ pāk ider çeşmüm döker **şu**
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger olʿārıż-ı cānāne **şu** / Anuñ içün ṭaġlara düşüp yürür āvāre **şu**
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre **şu**
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı yir eylemez nite ki seng-i ḫāre **şu**
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden şaḳın / Keşret itse didiler eyler ziyān eşcāra **şu**
G2315-5. **Şular** gibi Muḥibbī ṭaşdan ṭaşa başını / Urup derūnı ḫālin söyler çenāra ḳarşu
G2319-1. N'ola göz yaşın aḳıdursa ol gül-ruḫsāra **şu** / Olıgelmişdür ezel dirler aḳar gülzāra **şu**
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine dil baġlayup dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara **şu**
G2319-3. Zaḫm-ı tirüne anuñçün dökerem göz yaşını / Tā ebed oñulmaya dirler olıcaḳ yara **şu**
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara **şu**
G2323(b)-2. Yanardum āteş-i hecre ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden aḳan **şu**
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi ṭurmaz aḳar her **şuya**
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar **şu** gibi her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum unutma
G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma **şu** / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿoluban ġarḳ ide
G2353-5. **Şu** gibi gördügi maḥbūba Muḥibbī meyl ider / N'eyleyem derdā dirīġā ḫāṭır-ı meyyāl ile
G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet **şuyıyla** yuya yüzüm olmaya siyāh
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ temāşāsında ol dāim / Görüp **şu** gibi her servüñ ayaġına revān olma
G2437-5. Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup / Olur muḳırr od ile **şu** imtizācına
G2438-1. Aḳdı yaşum **şu** gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2448-5. Şiʿrüñ Muḥibbī ṣāf **şuya** beñzedi senüñ / Gördükde ṣandum āb-ı firāvān girih girih
G2479-2. Ger bāġa vara **şu** gibi yaşum revān olur / Ḫālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / **Şu** gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2504-1. **Şu** gibi ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālığı çağında / Ḫāk üzre yüzüm sürdüm **şu** gibi ayaġında
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu **şuya** yuna
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın **şu** ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2607-7. Cefā ṭaşıdur ṭaşı **şuyı** da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbīʿışḳ bünyādı
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış **şular** üstündeki ṭolāb gibi
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / Yürüdür murġı hevāda **şu** içinde balığı
G2666-3. **Şu** döker ʿārıżum üstine benüm dīdelerüm / Ola bu nevʿile yuya bile rūy-ı siyehi
G2668-4. Ger bihişte zāhidā meyl itmesem ʿayb eyleme / **Şu** gibi çün ʿāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2669-3. Erisün **şu** olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2688-3. Niyāz idüp aḳar **şular** meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter şūrīde olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu **şudur** bir gün alur ḳorḳaram ol **şu** seni
G2729-4. Gözlerüm yaşında her kim göre rūy-ı zerdümi / Beñzedür dir **şuya** ġarḳ olmış görüñ nīlüferi
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı yaşumı / **Şu** gibi ṭaşdan ṭaşa ursamʿaceb mi başumı
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm ṭurmaz aḳar **şu** gibi
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın görüben iʿtimād itme / Urulmışdur **şu** üstinde ezelden çünki bünyādı
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikr ile aġzum **şuyı** aḳdı
G2773-3. Zülfini ḳodıʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim **şuya** bıraḳdı
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken **şuyı** ṭopraġı gibi
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi **şu** diyü baña şarāb-ı telḫ
Mr7-15. Çünki **şu** üzre urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḥāli n'olmışdur Cemüñ

şu damzurmaḳ [1] Süzmek. (Tulum, 2011: 1613)

G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla **damzurur** aġzına **şu**

şu şaçmaḳ [2] Serpmek, su serpmek, fışḳırtmaḳ... (Tulum, 2011: 1620)

G315-3. Kirpügüm cārūb olup **şu şaçdı** dem dem kūyuña / Ḫūn-ı dilden eyledüm çün ḳalmadı āba meded
G1073-3. **Şu şaçup** ey dīde ṣula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi var

şu sepmek [9] Isłatmaḳ, suvarmaḳ... (Tulum, 2011: 1620)

G463-5. Yār kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda **şu sepme** hemān dīde-i nem-nāke düşer
G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde **şu seper** / Süpürür ol dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem **şu seper** / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına **şu seper** / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1203-4. Kirpigüm cārūb olup saḳḳā-yı çeşmüm **şu seper** / Ḫidmete bel baġlayup kūyında ferrāş olmışuz
G1451-3. Gülşene ḫiẓmet için olmış ṣabā cārūb-keş / **Şu seper** saḳḳā-ṣıfat bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1468-2. Saḳḳā olup bu çeşmüm kūyuñda **şu sepelden** / Müjgānum olsa ṭañ mı cārūb-ı āsitānuñ
G1933-4. Āteşeʿādet budur **şu sepseler** teskīn olur / Nār-ı dil artarʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G2796-3. Süpürür ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / **Şu seper** saḳā gibi dem dem bu çeşm-i merdümi

şu terāzūsı [1] (TDK, 2011: 2176)

G2005-1. **Şu terāzūsı** olaldan oñmaduḳ başum benüm / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz aḳar yaşum benüm

şu virmek [4] İnsanlara içmek için su vermek. (TDK, 2011: 2163)

G1209-2. Başdan ayaġa degin göz yaşına ġarḳ oldum / Līk **şu virdi** bu dil āteşi bir pāre henüz
G2306-6. Şām-ı miḥnetde Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel **vir** ol bīmāre **su**
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet teşneyem / Gözlerümden ġayri baña **viremez** bir kimse **şu**
G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / **Virmez** iseñ ger zülāl-i laʿlden bir pāre **şu**

şuya şalmaḳ [4] Suya atmak. (TS, 2009: 3601)

G1218-4. Zāhidā **şu** üzre **şalsañ** ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1800-4. Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnleyin / **Şuya şaldum** nām u nengi ʿārı berbād eyledüm
G1870-2. Bīnā-yı ʿışḳa Ferhād ile Ḳaysı / Birin senge birini **şuya şaldum**
G2335-4. Zülfi gör göz göre aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi meger **şaldı** kilimin **şuya**

şu ʿb [1] *Ar.* Zarar, ziyan.

G375-1. Çarḫuñ işi hemīşe **şu ʿbdedür** / ʿĀḳil anlar bunı müşāhededür

şu ʿbān [5] *Ar.* Büyük yılan, ejderha. (M. Nâcî, 2009: 623) *bk. mār u şu ʿbān*

G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde **şu ʿbān** baġlanur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle zülfinden ḥaẕer / Pīç piç olmış yatur ṣanma ki ol **şu ʿbān** uyur
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer zülf-i cānān ögrenür / Her ḳılını itmege biñ başlı **şu ʿbān** ögrenür
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña **şu ʿbān** görinür
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger **şu ʿbān** iki

şu ʿb-nāk [1] Yılanlı.

G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı **şu ʿb-nāk** olur / Ben ol yoluñ zemānde bī-vehm ü pākıyam

suāl [2] *Ar.* Sorulan şey, istifham olunan madde. (Ş. Sami, 2010:1094)

bk. suāl itmek

(suāl [1], suālüm [1])

G1299-5. Tekye-i şiʿr ile ger ola Muḥibbī'ye **suāl** / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿni-i ḫāṣ
G2579-4. Ṣordum rümūz-ı ʿışḳını ʿālim olanlar / Ḥall itmedi birisi **suālüm** kitāb ile

suāl itmek [14] Sormak. (Ş. Sami, 2010:1094)

G130-3. Bu ne istiġnā-yı ḥüsn olur bunı kim gördi kim / Biñ **suāl itsem** dönüp bir kez baña virmez cevāb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ **itdüm suāl** / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G176-5. Yüz **suāl itsem** dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G208-4. Biñ **suāl itsem** dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G313-1. **İtsem suāl** laʿlini virür cevāb-ı telḫ / Raġbet ider dilüm aña ṣanur ṣarāb-ı telḫ
G386-5. Nigāruñ çeşm-i fettānın Muḥibbī'den **suāl itseñ** / Cevābı bu biri fitne birisi ʿayn-i āfetdür
G442-4. Biñ **suāl itsem** dönüp virmez cevāb ol ġonce-leb / Serv-ḳad ol yüzi gül piste-dehānum ḳandadür
G765-5. Biñ **suāl itse** Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum tāzeler
G872-6. Biñ **suāl itsem** dönüp virmez baña bir kez cevāb / Pādişāh-ı dehrdür benden ḳılur ʿār incinür
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin **suāl itdüm** didi / Hāy ẓālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup yārāna ʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü **suāl itdüm**
G2271-4. Biñ **suāl itsem** dönüp virmez cevāb / Bu ne istiġnā olur açmaz dehen
G2429-2. Biñ **suāl itsem** dönüp virmez baña bir kez cevāb / Bilmedüm bir çāre derdā ġonce-i ḫāmūşına
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden **suāl idüp** dir ʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm

sū-be-sū [3] *Far.* Taraf taraf, her her yana, her yanda. (M. Nâcî, 2009: 625)

G637-2. Gözüm yaşını iden **sū-be-sū** cihānda revān / O boyı serv-i bülendüm yüzi bahārumdur
G2299-3. Gāh mescidde gāhi deyr ü gehi meyḫānede / Bulımadum aradum dildārı gezdüm **sū-be-sū**
G2310-1. Gözlerüm yaşı revān olduġı budur **sū-be-sū** / Ḫākipāyuña dilersen servüñ ola rū-be-rū

ṣubḥ [41] *Ar.* Sabah, sabah vakti; fecir, şafak. (Ş. Sami, 2010:1094)

bk. bād-ı ṣubḥ, her ṣubḥ, nesīm-i ṣubḥ, ṣubḥa dek, ṣubḥa deñlü, ṣubḥ-ı viṣāl, ṣubḥ-ı vaṣl, ṣubḥ u aḫşam, ṣubḥ u mesā, ṣubḥ u şām, tā ṣubḥ, tā ṣubḥa dek, tā ṣubḥ olınca, viṣāl-i ṣubḥ

(ṣubḥ [31], ṣubḥa [3], ṣubḥası [1], ṣubḥdur [1], ṣubḥına [1], ṣubḥum [1], ṣubḥuñ [3])

G210-2. Hicrān şebi ʿāşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā ki aña eylemez **ṣubḥ** sirāyet
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse ṣormaz ḥālümi / **Ṣubḥ** ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḫş
G271-2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe ḳarşu senüñ bülbülleyin / **Ṣubḥ** olınca eylerem feryād u efġān ile baḫş
G272-2. Ḫār elinden gülşen-i ḥüsnüñde her gice müdām / Bülbül ile **ṣubḥ** olınca eylerem cān ile baḫş
G310-2. Ġurra olma dehre āḫır ol seni bīdār ider / **Ṣubḥ** ki bir ḫᵛāba beñzer devlet iḳbāl-i çarḫ

G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler dil **ṣubḥ** olınca zārdur
G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim zülf-i şebinde bu göñül / Añsa ammā ʾārıżuñ **ṣubḥuñ** hemān ḫurrem düşer
G616-4. Meclis-i ġamda büküldi çenge döndi ḳāmetüm / **Ṣubḥ** olınca nāle eyler dil ney-i ġūyā olur
G677-1. Gülşen-i kūyında yārüñ bülbül-i cān yāddur / **Ṣubḥ** olınca itdügi anuñ içün feryāddur
G763-4. Ṣayd-ı merdüm itmege bu şeyḫ-i şehr / Dām-ı rızḳı **ṣubḥası** ṣad-dānedür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ **ṣubḥına** irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G1045-5. **Ṣubḥdur** yüzi Muḥibbī dilberüñ / Gicesi beñzer ki şām-ı zülfidür
G1057-3. Dün gice şemʿ-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / **Ṣubḥ** olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1092-5. Gülşen-i kūyunda cānā giceler bülbül gibi / **Ṣubḥ** olınca bu Muḥibbī ṣanma feryād eylemez
G1183-1. Būsei ferdāya ṣaldı dün gice cānānumuz / İntiẓār ile giçüp çıḳmadı **ṣubḥa** cānumuz
G1217-4. Çünki rūşendür ayā ḫūrşīd-rū ṣıdḳum saña / **Ṣubḥ** gibi mihrüñi göster baña gel bir nefes
G1252-3. Ol gül-i nev-restei ḫār ile bir yirde görüp / **Ṣubḥ** olınca iñleyüp derd ile bülbül aġlamış
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur her-bār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur **ṣubḥ** olınca zār şemʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / **Ṣubḥa** ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü şemʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey yār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur **ṣubḥ** olınca zār şemʿ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ **ṣubḥ** olınca zārı yoḳ
G1402-3. Ḥasretiyle sen gül-i nev-restenüñ her gice āh / **Ṣubḥ** olınca eylerem bülbül gibi feryādlıḳ
G1444-2. Olup hicrān şebinde zār u giryān / Baña göstermedi **ṣubḥ** hem-dem-i ʿışḳ
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḫālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp **ṣubḥum** benüm şām eyledüñ
G1591-6. Gül yüzine ḳarşu her dem giceler bülbül gibi / **Ṣubḥ** olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1592-4. Gül yüzinüñ yādına her giceler bülbül gibi / **Ṣubḥ** olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi seni zār itsem gerek / **Ṣubḥ** olınca zārlıḳ eyler hezār itsem gerek
G1849-3. Açma **ṣubḥuñ** ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1898-2. Giceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına / **Ṣubḥ** olınca āh u efġān itmedin uṣanmayam
G1951-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbül-ṣıfat / **Ṣubḥ** olınca anda nice āh u zārı görmişem
G2010(b)-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā giceler bülbülleyin / **Ṣubḥ** olınca anda nice āhü zārı görmişem
G2032-3. Ṭaş işigin **ṣubḥ** ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle velī kimse fiġānuñ duymasun
G2059-3. Āh ü zārı ḳılsa bülbül **ṣubḥ** olınca ġam degül / Ḳurtarımaz ḫār elinden n'eylesün gül hem-demin
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle **ṣubḥ** olınca sen de bir şūrīdesin
G2489-1. Şu ʾleler kim görinür bu sīne-i ṣad-çākda / **Ṣubḥ** şāmʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2499-7. Gülzār-ı ḥüsnüñ içre her gice **ṣubḥ** olınca / Oḳur Muḥibbī medḥüñ bülbülleyin nevāde
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / Ṭurmaz oḳur **ṣubḥ** olınca bülbül-i gūyā gibi
G2703-1. Yine dil bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / Ṣebi **ṣubḥa** çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā **ṣubḥ** olınca bil şeydā gibi
Mh1-10. Gülşen-i ḥüsnüñde açılmış ruḫuñdur gül gibi / **Ṣubḥ** olınca ey Muḥibbī iñlesen bülbül gibi / Ol gül-endāmum benüm çün āh u efġānum sever
Mr30-12. Olmasa baña niʿam āyīnesi **ṣubḥuñ** küşād / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

ṣubḥa dek [55] Sabaha kadar. *bk. ṣubḥa deñlü*

G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ **ṣubḥa dek** / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G248-4. Gūşına ala ol daḫi gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil **ṣubḥa degin** ṭurma fiġān it
G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde yatasın **ṣubḥa dek** ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup ṣadā-yı bülbül gūş it
G270-2. Ġam şebinde ruḫları yādına efġān eylesem / **Ṣubḥa dek** eyler benümle bülbül-i gülzār baḫş
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice **ṣubḥa dek** zār / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G566-2. Giceler **ṣubḥa degin** ney gibi iñler dil ü cān / Ḥasret ü derd-i firāḳ ile Ḳaçan āh gelür
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler **ṣubḥa degin** bülbül-i dil zār eyler
G767-5. Şemʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden ne ʿaceb / Çün Muḥibbī giceler **ṣubḥa degin** yana giçer
G780-2. Yılduz ṣayar her gice **ṣubḥa dek** gözüm / Görmem o māhı bilsem ʿaceb ne sitāredür
G816-1. Yine dil murġı şehā gün yüzüñi yād eyler / Giceler **ṣubḥa degin** nāle vü feryād eyler
G1011-3. Güftāre gelse ġonce-ṣıfat gülse gül gibi / Dilʿandelībi **ṣubḥa dek** āh u fiġān ider
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben **ṣubḥa degin** / Medḥüñ oḳur yine dil bülbüli āvāz eyler
G1042-4. Gülşen-i kūyında her dem işidüp feryādumı / **Ṣubḥa dek** benden gelüp bülbüller efġān ögrenür
G1065-4. Yummaz gözini **ṣubḥa degin** her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum odından ḫaẕeri var
G1146-2. Uyumazsa neʿaceb sīnesi pür-āteş olan / Nitekim **ṣubḥa degin** şemʿ-i şebistān uyumaz
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / **Ṣubḥa dek** sen gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1328-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini **ṣubḥa dek** / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1332-1. Giceler **ṣubḥa dek** bīdār olan şemʿ / Döküp göz yaşlarını zār alan şemʿ
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler **ṣubḥa dek** ʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı yaşum daḫi mey-i nāb gerek
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil **ṣubḥa dek** cānuñ senüñ
G1640-1. Baña bir ġonce-leb üʿarıżı gülzār gerek / **Ṣubḥa dek** ḳarşı aña bülbül-i dil zār gerek
G1677-5. Giceñi tevḥīd ile giçür Muḥibbī **ṣubḥa dek** / Hīç dünyā lezzetine beñzemez bir lezzet al
G1739-4. Laʾl-i nābuñ ḫasretinden ey leṭāfet gülşeni / Gözlerümden **ṣubḥa dek** bir laḫẓa ḳan eksük degül
G1740-4. Ney gibi baġrum delindi ḫasretiyle **ṣubḥa dek** / Gül yüzüñsüz ṣanma kim cān bülbüli nālān degül
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / **Ṣubḥa dek** uyutmazam ḫalḳı fiġānum var benüm
G1831-3. Gül yüzüñsüz **ṣubḥa dek** feryād ider cān bülbüli / Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş ey ṣanem
G1876-4. Ṭañ mıdur efġān idüp bī-ḫᵛāb olursam **ṣubḥa dek** / Bülbül-i şūrīdeyem ol gül ʿiẓārumdur benüm
G1888-5. Ey Muḥibbī gicile **ṣubḥa degin** / Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

G1925-3. Gül yüzi şevḳi ile **ṣubḥa degin** / Olalum bülbüle hem-nefes ni’delüm
G1948-3. Giceler virdi ü du ʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / **Ṣubḥa dek** el ḳaldurup ṣıdḳ ile āmin eyledüm
G1996-3. Giceler **ṣubḥa dek** hicrān şebinde / Yanar baġrum yaġı ṭurmaz çerāġum
G2056-3. Bezm-i ġamda çarḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger / **Ṣubḥa dek** nālişler eyler dil olupdur erġanūn
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice bülbül gibi āh / Ṭurmayup **ṣubḥa degin** nāle vü feryād ideyin
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane **ṣubḥa dek** dil derdini / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2133-5. Gitmesün dilden giceler **ṣubḥa dek** lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın sen meger şeyṭāndan emīn
G2136-5. Gün yüzüñ görem diyü senüñ Muḥibbī derd-mend / **Ṣubḥa dek** gözler seni maḥrūm olupdur ḫᵛābdan
G2196-4. Añ günāhuñ Muḥibbī **ṣubḥa degin** / Eksük itme gözinden āb ṣaḳın
G2206-3. Yine dil bülbülini **ṣubḥa degin** zāra getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2206-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içicek ḫūn-ı ciger / Ney gibi **ṣubḥa degin** gönlüñi gūyā göresin
G2303-5. Söylemez cānā Muḥibbī līk ammā dir ḥayāl / **Ṣubḥa dek** eyler benümle ṣad-hezārān güft ü gū
G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt göz yaşını **ṣubḥa degin** / Beñzesün baḥre Muḥibbī yaşuñı şūr eyle
G2457-3. İşigüñi felege virmeyüben bedr ü ḳamer / Pāsbāndur giceler **ṣubḥa degin** revzenüñe
G2490-2. Ḥasret ile **ṣubḥa dek** ḳan aġlasam itmeñ ʿaceb / Hīç olur mı başlu ṣudur eşk-i çeşmüm aḳmaya
G2532-4. Gül yüzi şevḳine ḳıl **ṣubḥa degin** āh u fiġān / Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle
G2545-3. Gül yüzi yādına bülbül gibi ey ḥaste göñül / Demidür **ṣubḥa degin** nāle vü feryād eyle
G2571-2. Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān şoḥbetini **ṣubḥa dek** aḥbāb ile
G2637-2. Bezm-i ġamda dostlar ḫūn-ı ciger nūş eylesem / Göñlüm iñler **ṣubḥa dek** anda ney-i gūyā gibi
G2651-5. Bu Muḥibbī giceler **ṣubḥa degin** nāle ḳılur / Bezm-i ġam içre anı kim göre ṣanur nāyi
G2703-6. Bu Muḥibbī lebüñüñ ẕikrini elden ḳomayup / Giceler **ṣubḥa degin** kendüye evrād itdi
G2753-3. Lebleri dārü’ş-şifāsına irem diyü bu dil / Ḫastedür **ṣubḥa degin** virdi budur yā ṣāfī
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum benüm / **Ṣubḥa dek** yılduz ṣayar bu çeşm-i giryānum benüm
Mr17-3. Sāḳiyā ṣun beri şol ḳan olası nūş idelüm / Giceler **ṣubḥa degin** bülbül üñin gūş idelüm
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile yansañ **ṣubḥa dek** olmaz ʿaceb
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde **ṣubḥa dek** tekrār idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök yusun günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun **ṣubḥa dek** bu dil enīn

ṣubḥa deñlü [3] *bk. ṣubḥa dek*

G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih ḫār ile / **Ṣubḥa deñlü** iñleyüp zārılıḳ eyler ʿandelīb
G699-3. Āfitābı uyudur ḳoynına ḳor pir-felek / **Ṣubḥa deñlü** giceler sīnede pinhān eyler
G1699-2. Giceler iñlerse ṭañ mı **ṣubḥa deñlü** ʿandelīb / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa eyler bāz gül

ṣubḥ-ı viṣāl [5] Kavuşma sabahı. *bk. ṣubḥ-ı vaṣl*

G364-5. Bi ḫūd iderse **ṣubḥ-ı viṣāl** olmasun ʿaceb / Çünki Muḥibbī uyḫu olur çin-seḥer leẕīẕ
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāşıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki hīç **ṣubḥ-ı viṣāl** olmaz
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā **ṣubḥ-ı viṣāl** / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʿḳıl ḳılam
G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde ṭoġmadı **ṣubḥ-ı viṣāl** / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2503-3. Ġam şebinde ḳalmışam açılmadı **ṣubḥ-ı viṣāl** / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile

ṣubḥ-ı vaṣl [1] *bk. ṣubḥ-ı viṣāl*

G126-7. Ey Muḥibbī **ṣubḥ-ı vaṣlın** isteyüp eyle niyāz / Didiler olur seḥer-gehler duʿālar müstecāb

ṣubḥ u aḫşam [1] *bk. ṣubḥ u mesā, ṣubḥ u şām*

G1949-2. Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler **ṣubḥ u** gāh **aḫşam**

ṣubḥ u mesā [2] Sabah akşam. (Ş. Sami, 2010: 1094) *ṣubḥ u aḫşam, ṣubḥ u şām*

G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā **ṣubḥ u mesā** ikide bir
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine sünbül şaçına / Nāleler eyle dilā **ṣubḥ u mesā** ikide bir

ṣubḥ u şām [1] *bk. her ṣubḥ u şām, ṣubḥ u aḫşam, ṣubḥ u mesā*

G2184-1. Āyīne gibi al elüñe şāf cāmı sen / İç leẕẕet alup iñleyesin **ṣubḥ u şāmı** sen

ṣubḥ-dek [4] Sabah vaktine kadar.

G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī **ṣubḥ-dek** / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol zār aña
G1346-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini **ṣubḥ-dek** / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde yārüñ **ṣubḥ-dek** / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
Nş1-3. N’ola yaşdansam eger ṭaş işigini **ṣubḥ-dek** / Kim saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur

ṣubḥ-dem [11] Sabah vakti. *bk. her ṣubḥ-dem, nāle-i ṣubḥ-dem, ṣubḥ-geh*

G15-3. Esdügince **ṣubḥ-dem** virür nebātāta ḥayāt / Laʾl-i cān-baḫşından almışdur meger kim cān ṣabā
G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa **ṣubḥ-dem** ol meh-liḳā / Ḫāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle żiyā
G555-1. Āfitāb-ı ṭalʿatuñ kim **ṣubḥ-dem** tābān olur / Lerze düşer ay ü güne ḫāk ile yeksān olur
G770-4. Mest idüm dün gice vardum **ṣubḥ-dem** meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G800-3. Görinen **ṣubḥ-dem** ṣanmañ ṣafaḳ gökler kenārında / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur

G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / **Ṣubḥ-dem** şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / **Ṣubḥ-dem** itsün ṭulū ʿol āfitāb eglemesün
G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende Muḥibbī **ṣubḥ-dem** / Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın **ṣubḥ-dem** dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi
Mr22-3. Ġonce aġzın pür ḳılupdur jālelerle **ṣubḥ-dem** / Ḳurtarımaz nār elinden kendüzini bir ḳadem
B16. Gelüp aḫşamlamadun bir gice çün māh gibi / Bārī gel ol keremi mihr gibi **ṣubḥ-dem** it

ṣubḥ-geh [1] *bk. āh-ı ṣubḥ-gāh, ṣubḥ-dem*

G587-2. Jāleler üzre görinen **ṣubḥ-gehde** jāle mi / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ ḳaṭre ḳaṭre midür

Ṣubḥiyā [1] Ey Subhi. (16. asır şairlerindendir. ö. 1548/1549)

Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / **Ṣubḥiyā** dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż

ṣubḥ-veş [1] Sabah gibi.

G2194-3. Ḫānesinden **ṣubḥ-veş** ʿuşşāḳa göstersün yüzüñ / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür çāk-ı girībān eylesün

ṣucı [1] *T.* Su satan veya evlere su taşıyan kimse, saka. (TDK, 2011: 2166)

G1953-2. İçüben boş idelüm işbu felek küplerini / Dehr meyḫānesine **ṣucıyu** dām eyleyelüm

ṣuç [20] *T.* Kabahat, hata; cürüm; günah, ism. (Ş. Sami, 2010: 1094)

(ṣuç [9], ṣuçı [1], ṣuçın [3], ṣuçını [5], ṣuçum [1], ṣuçumı [1])

G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ **ṣuç** ise seni sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl ṣuçlu oldum ben saña
G242-4. Eger yanuñda **ṣuç** ise gel öldür / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G278-1. Cānānı cān u dil ile sevmek olursa **ṣuç** / Derdā ki ʿāşıḳ olana olmaya böyle güc
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola yanuñda **ṣuç** / Ben bu **ṣuç** ile cemālüñden ırak olmaḳ ne güc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı **ṣuç**
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Ya ʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma **ṣuçumı** öldür
G1014-5. Gün yüzüñe gün dirse ḫaṭā ile Muḥibbī / ʿAfv eyle **ṣuçın** n'ola ḫaṭā itse beşerdür
G1148-5. **Ṣuçını** Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / Sürer ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1855-1. **Ṣuçum** budur ki ey dilber yüzüñi gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / Sürme öldür **ṣuç** mı çünki güneh-kāruñ olam
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it **ṣuçını** senden umar luṭf ile kerem
G1969-4. Ne ḳadar görse **ṣuçı** ʿafv eyler / Ḥadd-i ẕātında olsa kimse kerīm
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni yoḳ kāfir daḥi / Öldürürsin bārī bildür **ṣuçın** ey merdüm benüm
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey dost / Bildi **ṣuçını** oldı yüzi ḫīre benefşe
G2636-5. Benüm yoḳ senden özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ **ṣuçın** ʿafv it ilāhi
G2666-5. Ṣorma **ṣuçını** günāhını hemān öldüregör / Seni çoḳ çoḳ sevenüñ az ola mı hīç günehi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür **ṣuçını** zīrā ki çoḳdur günehi
G2759-1. Selāmın ol şeh-i ḫūbān niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne **ṣuç** itdüm neden kesdi
D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar **ṣuç** / Velī terk-i naẓar baña daḥi güc

ṣuçlu [1] *T.* Kabahatli, müttehem; günahkâr, âsim. (Ş. Sami, 2010: 1094)

G108-4. ʿĀşıḳı bī-çārenüñ ṣuç ise seni sevdügi / Gel beni ber-dār ḳılġıl **ṣuçlu** oldum ben saña

sūd [2] *Ar.* Sevdalar. (Devellioğlu, 2000: 960)

(sūd [1], sūdum [1])

G318-5. Muḥibbī cān ile sevdā-yı zülfin / Ṭaleb ḳıl tā müyesser ola ol **sūd**
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda **sūdum** var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var

sūd [7] *Far.* Kazanç, kâr, fayda, nef', menfaat. (Ş. Sami, 2010: 1094)

bk. sermāye-i sūd u ziyān, sūd eylemek/itmek, sūd u ziyān, ziyān u sūd

(sūd [4], sūdı [1], sūdına [1], sūdum [1])

G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi **sūd** / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G336-2. Virüp cān naḳdin aldum ġam metāʿın / Ezelden ehl-i ʿışḳa budurur **sūd**
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi **sūd** / Ẓāhir eyler āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne **sūd** / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh **sūdum** yoḳ / Beni şeydā mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G2529-3. Gözlerüm ḫᵛācesi yolında ḳamu cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı **sūdına** sermāyesine
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun **sūdı**

sūd eylemek/itmek [6] Kâr etmek, fayda etmek, fayda sağlamak.

G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile kim sürdi yüzin / İki ʿālemde saʿādet buluban **eyledi sūd**
G326-2. Māyil olma ḫᵛāce-i dünyā gibi sīm ü zere / **İtmemişdür** bu fenā dārında hīç bir kimse **sūd**
G1934-6. Cinān zāhide vü ʿārife dīdār / Muḥibbī bildi bunda **sūd iden** kim
G2356-4. Dem mi var yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı **sūd eylemeye**
G2585-3. Derd-i ʿışḳı kim ḳabūl eyleye dermānı ḳoyup / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı **sūd eylemeye**
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme **itmez** Muḥibbī'ye çü **sūd** / Ṣeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

sūd u ziyān [2] Kâr ve zarar.

G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫᵛāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm **sūd u ziyānum** yoḳ
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i ömrüñ ḫarc ide / Tā ki bu bāzārda **sūd u ziyāndan** giçmeye

ṣudāʿ [5] *Ar.* Baş ağrısı. (Ş. Sami, 2010: 1094)

bk. ṣudāʿ-ı ser, ṣudāʿeylemek, ṣudāʿvirmek

(ṣudāʿ [2], ṣudāʿdan [1], ṣudāʿı [1], ṣudāʿuñ [1])

G657-3. Derd-i ser başda anup ʿārıżunı yaş döker / Anuñ içün ki **ṣudāʿuñ** derdi gülāb ile giçer
G1327-1. Fāriġ ol gel eyleme dünyā içün ey dil nizāʿ / Ḥāṣıl itmezsin sen andan nesne hīç illā **ṣudāʿ**
G1792-4. Āsitānına baş urmaḳdan eger gelse **ṣudāʿ** / Eşk ile ḫāk-i derini şandal-āviz eyleyem
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum **ṣudāʿdan** ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese
G2568-4. Başumuñ artar **ṣudāʿı** çek elüñ benden ṭabīb / Ḫaste-i ʿışḳam müfid olmaz devālar başuma

ṣudāʿeylemek [1] Rahatsız etmek, rahatsızlık vermek.

G636-4. Gel itme ʿāşıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eşer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ **ṣudāʿeyler**

ṣudāʿvirmek [3] Baş aġrıtmaḳ. (Tulum, 2011: 1613)

G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ **virür** başa **ṣudāʿ** / Olmaġa cümle cihān mülkine sulṭān istemez
G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden ẕāyiʿ olmaz pend ile / Nāṣiḥā **virür ṣudāʿ** luṭf eyle gel bu sözi kes
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün riyā / Ḳalbe teʾşir eylemez ancaḳ **virür** başa **ṣudāʿ**

ṣudāʿ-ı ser [1] Baş ağrısı.

G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ **ṣudāʿ-ı serdür** / Terk eyle cümlesin tā olasın sebük-bār

ṣūfi [27] *Ar.* Ehl-i tasavvufa mensup ve müteallik. (Ş. Sami, 2010: 1095)

bk. ṣūfi-i sālūṣ

(ṣūfi [24], ṣūfinüñ [1], ṣūfiye [1], ṣūfiyi [1])

G160-4. Eyleme **ṣūfinüñ** kelāmını gūş / Rind olup eyle derd-i ḫārı ṭaleb
G337-3. **Ṣūfi** diler ki bula naʿīm bu riyā ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ ider ümīd
G509-1. Gel bu riyāyı **ṣūfi** gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G603-4. Kimisi **ṣūfi** ḫalḳuñ kimi ʿāşıḳ / Birisi cennet ister biri dīdār
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif yatur meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz **ṣūfi** mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G753-4. ʿĀşıḳ müdām kūy-ı dil-ārāyı gözedür / **Ṣūfi** gibi şanma ki göñül bihiştedür
G787-4. Bādei rinde virüp ʿāşıḳa maʿşūḳ etegin / **Ṣūfiye** zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G871-4. Meygede aʿdābını **ṣūfi** ne bilsün şor baña / Ḥürmetin ol der-gehüñ ʿālī-cenābiler bilür
G1003-4. Gülşene gel cām-ı mey iç **ṣūfi** perhīz eyleme / Her ne deñlü kişi perhīz itse ʿillet arturur
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde şarābı **ṣūfi** / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı **ṣūfi** gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye **ṣūfi** / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından **ṣūfi** miskīn / Bize yoḳ yire gör ṭaʿnını anuñ
G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev **ṣūfi** şarāb-ı şafā gel / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline inşāfa gel
G1788-1. Nice bir **ṣūfi** gibi āb içelüm / Sāḳiyā gel berü şarāb içelüm
G1879-5. ʿĀşıḳ pāk naẓar olsa Muḥibbī'ye neʿayb / Bir hüner bes ki ne **ṣūfi** vü ne dānişmendem
G2125-2. Şanmañuz **ṣūfi** ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2247-3. Ben der-i meyḫānede dīdāra ʿāşıḳ olmışam / Mescide **ṣūfi** gelün ancaḳ ḳurı ġavġā içün
G2284-1. Naşibüñ yoġ imiş **ṣūfi** şafādan / Anuñçün giçmedüñ bir dem riyādan
G2317-1. **Ṣūfi** teẕekkür eyleme māh-ı siyāmı ḳo / Ῑyd irdi yine bāde-i gülfām-i cāmı ḳo
G2324-2. Tevbei şırsam eger itme taʿaccüb **ṣūfi** / Gele inşāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2421-4. Künc-i mescid saña **ṣūfi** çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2628-6. Ḳoman **ṣūfiyi** rindān şoḥbetine / Ḳapuda baġlañ ancaḳ ol ḫumārı
G2696-4. İçerüz bādei līk muʿterifüz cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz **ṣūfi** gibi tiryāki
G2697-2. Ῑşḳ bir meşrebdür anı **ṣūfi** idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿidesin **ṣūfi** bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki
B58. Mescide varmış iken vardum yine meyḫāneye / ʿĀşıḳıʿayb itme **ṣūfi** çünki ġavġādan ḳaçar

ṣūfi-i sālūṣ [1] İki yüzlü sofu.

G392-1. Ḫırḳa içre ʿömri gicen **ṣūfi-i sālūṣa** ṣor / Kim içün terk-i riyā itmez o bī-nāmūsa ṣor

ṣūfi-ṣıfat [1] Sofu gibi.

G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbī gibi ṣīr ol / Rübāb oluban **ṣūfi-ṣıfat** olma muḫanneṣ

ṣūfiyā [2] Ey sofu.

G1450-1. **Ṣūfiyā** gel bāde ile ḫırḳa-i sālūṣa baḳ / Cān gözini rūşen eyle şīşe-i nāmūsa baḳ
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür ṣanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿın / Sırr-ı dehrüñ **ṣūfiyā** bu vech ile irşādı var

ṣufr [1] *Ar.* Bakır, pirinç, tunç. (Devellioğlu, 2000: 961)

G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibbī yazmaḳ içün şekl-i āh / Dāġdan **ṣufr** eyleyüp üstine çekmişdür elif

suḫan [10] *Far.* Söz, lâkırdı, kavl, kelâm, lâfz. (Devellioğlu, 2000: 961)

bk. ḫusrev-i mülk-i suḫan, mālik-i mülk-i suḫan, merd-i suḫan, mihr-i suḫan, mīr-i suḫan, suḫan-ı nāzik

(suḫan [5], suḫandan [2], suḫandur [1], suḫanı [1], suḫanuñ [1])

G431-3. Cānā kimem ki saña **suḫan** diyem āşikār / Şeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar yiter
G735-2. Ḳaṭredür gerçi **suḫan** līk dehenden çıḳıcaḳ / Ḳıymetin kim ki bilür ol aña dürdāne olur
G833-3. Dirler ki ider dilber olan būseye iḳrār / Didüm ki bu ne olmayıcaḳ bu ne **suḫandur**
G1037-5. Suḫan-ı nāziki kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu nevʿa **suḫanı** nāzik-ter
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem **suḫan** sensüz
G1297-3. Ġamze-i cellādına disem ḫalāṣ it gel beni / Dir ki olmayınca olmaz ḥükm **suḫandan** ḫalāṣ
G1472-1. Cīm zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / Līk yoḳ nām u nişān o dehenden **suḫanuñ**
G1938-5. Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-büd / Dir mülki **suḫan** saña müsellem
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekṣer bilinür ʿışḳ fiġān ile **suḫandan**
G2759-4. Görelden serv reftāruñ yürümez ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem **suḫan** kesdi

suḫan-ı nāzik [1] Nazik, kibar söz.

G1037-5. **Suḫan-ı nāziki** kim göre Muḥibbī didi ol / Görmedi kimse bu nevʿa suḫanı nāzik-ter

suḫan-gū [1] *Far.* Fasih, iyi söz söyleyen.

G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / Eger var ise eydüñ bir **suḫan-gū**

suḫan-ver [1] *Far.* Düzgün konuşan. (Devellioğlu, 2000: 961)

G1100-5. Ṭutdı Muḥibbī dehri eşʿār-ı dil-pesendüñ / Senüñ gibi **suḫan-ver** bildüm cihāna gelmez

suḫte [3] *Far.* Yanmış, tutuşmuş, yanık, mahrûk. (Ş. Sami, 2010: 1095)

(suḫte [2], suḫtesi [1])

G337-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī oḳıdı naḥv ile ṣarfını / Oldı göñül **suḫtesi** bu fende müstaʿīd
G2492-1. Meclis içre gördüm ol şemʿ-i cemʿ efruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban anda **suḫte**
G2492-5. Āteş-i ḥüsninden eyle ey Muḥibbī gel ḥaẓer / Bu hevāda saña beñzer nice diller **suḫte**

ṣulamaḳ [6] *T.* Su vermek, iskâ, irvâ etmek. (Ş. Sami, 2010: 1095)

(ṣula [1], ṣular [3], ṣularam [1], ṣulayan [1])

G549-1. Sīnemüñ dāġın görenler gülsitānum var ṣanur / **Ṣulayan** göz yaşıdur āb-ı revānum var ṣanur
G1073-3. Ṣu ṣaçup ey dīde **ṣula** ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi var
G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış her ṭaraf **ṣular** revān / Ey göñül ṣūrīdelik eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam geldükce çeşmüm / **Ṣular** müjgānum eyler yolların pāḳ
G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle **ṣularam** ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm yaş eyleyen
G2290-4. Gözüm saḳḳā olup her dem **ṣular** dildāruñ işigin / Müjem cārūb olup ider o derde bende-firāşın

ṣulanmaḳ [1] *T.* Sulama işi yapılmak. (TDK, 2011:2169)

G1017-4. Ṣalın serv-i ḫırāmānum çemen seyrānını eyle / Gözüm yaşı ile her dem ser-i kūyuñ **ṣulanmışdur**

ṣulḥ [1] *Ar.* Barış, barışık, barışma, âştî. (Ş. Sami, 2010: 1096)

G2391-1. **Ṣulḥa** gelse n'ola dilber şimdi bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile

sulṭān [82] *Ar.* Hükümdar, melik, padişah. (Ş. Sami, 2010: 1096)

bk. dergeh-i sulṭān, devlet ü sulṭān, dībā-yı sulṭān, ser-i sulṭān, sulṭān-ı ʿāli-şān-ı men, sulṭān-ı ʿālem, sulṭān-ı cihān, sulṭān-ı devrān, sulṭān-ı ġam, sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳ, sulṭān-ı gül, sulṭān-ı Ḥabeş, sulṭān-ı ḥüsn, sulṭān-ı ʿışḳ, sulṭān-ı men, sulṭān-ı Türk, şāh-ı sulṭān, tāc-ı sulṭān

(sulṭān [41], sulṭāna [10], sulṭānam [2], sulṭāndan [2], sulṭāndur [4], sulṭānı [8], sulṭānıdur [7], sulṭānın [1], sulṭānına [1], sulṭānıyam [2], sulṭānıyuz [1], sulṭānların [1], sulṭānumdurur [1], sulṭānuñı [1])

G6-2. Ḳamu şehler ḳapusında gedādur / Ki şāhān-ı cihān-rā üst **sulṭān**
G34-3. **Sulṭān** olalı mülk-i dile ġamze-i mestün / Tātār-ṣıfat mülk-i dili eyledi yaġma
G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına **sulṭāndur** baña
G95-6. Baña bu dünyāya **sulṭān** olmadan / Yegdür olmaḳ āsitānuñda gedā
G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli şan Ḥabeş **sulṭānıdur** / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān ʿünvānın öp
G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿaceb mi / Ġamuñ taḫt-ı dile **sulṭāndur** ey dost
G205-4. Ẕelil olup gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol **sulṭān** olup bulur nice ʿizzet
G258-1. Cānı mı var kimsenüñ eyleye cānān ile baḥş / Bendeye lāyıḳ mıdur kim ide **sulṭān** ile baḥş
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi vardur ḳuluñ ki ide **sulṭān** ile baḥş
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni yār / Hīç revā mıdur gedā eyleye **sulṭān** ile baḥş
G296-2. ʿIşḳ ile dāmānını ṭutdum ölürsem ḳomazam / Ger keserse ḥükm anuñ **sulṭān** beni bilmez mi hiç
G371-3. Şādmānam ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ **sulṭānıdur**
G394-1. Dil tuḥfe itdi cānını cānāne ʿarż ider / Ḥālini ḳul olan kişi **sulṭāna** ʿarż ider
G413-2. Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād idiser / Luṭfın izhār eyleyen ʿadl ışşı **sulṭānumdurur**
G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen **sulṭānıdur** / Şeb-külāh ile benefşe şan levend oġlanıdur
G458-1. Kūy-ı dildāra varup anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine **sulṭān** oldılar
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün uman mürüvvet çünki **sulṭāndan** gelür
G489-3. İḫtiyārı ola mı hīç elinde ḳuluñ / Her ne kim bendesine buyura **sulṭān** eyler
G534-2. Ol perī seyr itse ʿuşşāḳı bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim **sulṭān** gider
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān **sulṭānların** cümle saña çāker yazar
G563-2. Ġuşşadan āzād olup müjde virürdüm cānumı / Diseler bu bendesine gel seni **sulṭān** okur
G592-2. Kūyında benüm zārumı her kim işide dir / Geldi dimege ḫālini **sulṭāna** dimişler
G609-1. Şol gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥruñ pādişāhıdur cihān **sulṭānıdur**
G626-3. Her ḳaçan izhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine nice nice **sulṭān** baġlanur
G627-1. Bir güzel sevdüm bugün kim cānlar cānānıdur / Bendesidür ḫūblar ol cümlenüñ **sulṭānıdur**
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin götürdi yirden / Ṭañ mı olursa **sulṭān** çün sāye-i hümādur
G669-1. Baş egmeseler pes n'ola **sulṭāna** güzeller / Bir būse ṣatarlar yine biñ cāne güzeller
G724-1. Şol gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor naẓarla baḳmañ aña ʿālemün **sulṭānıdur**
G725-2. Şol esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme **sulṭān** olur
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen şehā esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḥālini **sulṭān** ʿarż ider
G782-2. Taḫt-ı ʿālidür bu mülk-i vücūd / Oturur ʿışḳ anda **sulṭāndur**
G868-2. Eline aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḫāżır / Çemen **sulṭānı** yanına ider īṣār dirhemler
G880-1. Bāġda eşcār açılmış līk gül **sulṭāndur** / Oturur bir bir reyāḥinler ki şan dīvāndur
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Şorılur zīrā ki āḫır memleket **sulṭānı** var
G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm bir gedā ʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde yatur şanasın **sulṭān** uyur
G987-1. Ṣad-hezārān ʿışḳ eri var cümlenüñ cānānı bir / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ **sulṭānı** bir
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi eyleme ḫū / Ṣaḳın kim memleket **sulṭānı** vardur
G1055-2. Maḥabbetden ola bir dil ki ḥāli / O şehre beñzeye **sulṭānı** yoḳdur
G1083-2. Hāy u hūdan dil ḳaçar ancaḳ virür başa ṣudā ʿ / Olmaġa cümle cihān mülkine **sulṭān** istemez
G1103-2. Şol ki istiġnā serīrine oturdı şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlīme **sulṭān** istemez
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī'ye gedā olmaḳ yiter / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa **sulṭān** istemez
G1189-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim ẓāhirde biz de memleket **sulṭānıyuz**
G1305-1. Cān u dil derdini eylen dostlar cānāna ʿarż / Olıgelmişdür ḳulun aḥvāli çün **sulṭāna** ʿarż
G1433-3. Kendü ḫālümde yürürken başuma **sulṭān** idüm / Eyledi derd ü belāya mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G1441-2. Ṣorarsañ kişver-i dildür ḫarābe / ʿAceb ḳılma anuñ **sulṭānıdur** ʿışḳ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / Ṭursalar n'ola ki sen ʿāleme **sulṭān** olduñ
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei sen Rūma **sulṭān** eyledüñ
G1634-4. Baña bu devlet yiter dil istemez **sulṭān** ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1653-6. Şimdi Muḥibbī bir şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye **sulṭān** olan göñül
G1674-1. Ḫusrevā gel bu göñül kişverine **sulṭān** ol / Cān u dilden ḳul olalum bize tek gel ḫān ol
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān ile / İstemez **sulṭān** ola şimdengirü devrāne dil
G1712-1. Pīş-keş it cānuñı ey dil der-i cānāne gel / Çünki ḳulsın hālüni ʿarż itmege **sulṭāna** gel
G1742-1. Yine ḳul görmemek ḫānı ne müşkil / Göñül taḫtına **sulṭānı** ne müşkil
G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme **sulṭān** ola / Līk ḳul olmaġa bir ʿālī-cenāb ister göñül
G1751-1. Hiç revā mıdur ki saña diyesin cānāne gel / Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege **sulṭāna** gel

G1757-1. Oturup taḫt-ı zümürrüdde olup **sulṭān** gül / Cemʿ idüp cümle reyāḥini ḳılur dīvān gül
G1782-5. İtme Muḥibbī ḳuluña gel yoḳ yire ġażab / **Sulṭān** olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ **sulṭānıyam** / Vādi-i miḥnet şebinde ey Muḥibbī ḫilʿatüm
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne ṭapşırdum / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu **sulṭāna** ṭapşırdum
G1821-4. Sāyesin ṣalsa gedā üstine ol **sulṭān** olur / Geşt ḳıldum ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G1842-5. Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ **sulṭānıyam**
G1873-4. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm / Göñlümüñ Mıṣrındaki **sulṭānı** añdum aġladum
G1883-4. Virmeden bir kimse daḥi zülf-i Leylā'dan ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama **sulṭān** idüm
G1999-2. Ḳullaruñı bī-ḥadd öldürdüñ cefā vü ẓulm ile / ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür **sulṭāna** hem
G2116-5. Ey Muḥibbī daʿvet itme meclise meh-rūlar / İḫtiyār eyler mi hīç **sulṭān** olan ḳul ṣoḥbetin
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ ʿāleme **sulṭānam** ben / Olmazam ġırra velī ḫāḳ ile yeksānam ben
G2135-1. ʿIşḳ **sulṭānı** didi ṣāh-ı Tātār ḫānam ben / Yaʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña ġam şāhı libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma **sulṭānam** ben
G2156-1. Ṣanmañ ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum ki derdümi **sulṭāna** virmezin
G2167-2. Ṣeriʿat kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur cihān ḫalḳı ol **sulṭān**
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mıṣri göñül taḫtında **sulṭān** ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından
G2294-3. Ṣanma ey dil kim gedā hem-ser ola **sulṭān** ile / Bunı fikr eyleme sen ṣūrīde bir pejmürdesin
G2305-2. Berki ʿüñ keşfeyle göster bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf ṭurup **sulṭānın** eyler ārzū
G2371-2. Ṣaḥn-ı çemende cemʿ idüp ezhārı bād-ı ṣubḥ / Ol meclis içre cümlesi **sulṭān** didi güle
G2395-5. Ey Muḥibbī ser-te-ser bu ʿāleme **sulṭān** iken / Bende oldun ʿışḳa āh u vā getürdüñ başuma
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / Virür mi hīç irādeti **sulṭān** olan ḳula
G2527-5. İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer / Aldı īṣār itmege geldükce ġam **sulṭānına**
G2606-12. Gāh olur ser-keşlik eyler başına **sulṭān** olup / Gāh olur bir bende-i fermān ider göñlüm beni
G2625-4. Ḫūblardan fāriġ iken başuma **sulṭān** idüm / Ey felek n'itdüm saña derd-nāk itdüñ beni
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele **sulṭāndan** ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā ṭutmışlar efendi her yeri·
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / Göñlümüñ taḫtındaki **sulṭāna** beñzetdüm seni
G2781-1. Çünki ḳulsın hīç bildüñ mi bugün **sulṭānuñı** / Ne içün ḫalḳ eylemiş Ḫallāḳ senüñ cānuñı

sulṭān-ı ʿāli-şān-ı men [1] Yüce şanlı sultanım.

G2183-5. Bu Muḥibbī'ye cefā vü cevri gördün müstaḥaḳḳ / Ey güzeller ḫusrevi **sulṭān-ı ʿāli-şān-ı men**

sulṭān-ı ʿālem [3] Âlemin sultanı.

G3-1. Ḥaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı miʿrāc aña / Olmasa **sulṭān-ı ʿālem** kim virürdü tāc aña
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende viṣālin nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola **sulṭān-ı ʿālem** hem
G2314-2. N'ola **sulṭān-ı ʿālemseñ** bu ḥālümden ḫaber-dār ol / Ḳapuña dāda gelmiş dil be-ġāyet nā-tüvāndur bu

sulṭān-ı cihān [1] Cihanın sultanı.

G2126-5. Ārzū itme viṣālin ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū **sulṭān-ı cihān**

sulṭān-ı devrān [1] Zamanın sultanı.

G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek **sulṭān-ı devrān** ol / Saña yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

sulṭān-ı ġam [9] Gam sultanı.

G171-5. Yine teşrifler baña inʿām idüp **sulṭān-ı ġam** / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı şīb
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm şehrine **sulṭān-ı ġam** / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īṣār ider
G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī ḳonmaġa **sulṭān-ı ġam** / Cān çıḳar taʿẓim idüp dil ḫānesin yir gösterür
G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün **sulṭān-ı ġam** / Şehr-i ġāret dil gibi muḥkem ḥiṣār elden gider
G1050-3. Gelse **sulṭān-ı ġamı** dil şehrine īṣār içün / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1514-3. Dile **sulṭān-ı ġam** geldükce çeşmüm / Ṣular müjgānum eyler yolların pāḳ
G1871-1. Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp **sulṭān-ı ġam** / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp **sulṭān-ı ġam** / Gönderüp ġāret ider dil şehrine eyler aḳın
G2431-3. **Sulṭān-ı ġamuñ** bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr arasında

sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳ [1] Aşk gamının sultanı.

G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿālem-vār / **Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa** bu yitmez miʿālāmet

sulṭān-ı gül [2] Gül sultanı.

G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün yine **sulṭān-ı gülüñ** / Ġonceden daḳdı felek gerdenine bāzū-bend
G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp **sulṭān-ı gül** / Ayaġ üzre servler kendü nihāl üstindedür

sulṭān-ı Ḥabeş [1] Habeş sultanı.

G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları üstinde ḫāli dilberüñ / Ṣanki **sulṭān-ı Ḥabeşdür** eylemişdür taḫt u tāc

sulṭān-ı ḥüsn [2] Güzellik sultanı.

G151-2. Sünbülüñ olalı **sulṭān-ı ḥüsn** / Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫālidür şāh-ı ʿArāb

G1613-5. Gāh cevr ü geh cefā ḳılsañ aya **sulṭān-ı ḥüsn** / Bu Muḥibbī cāndan oldı ʿabd-i fermānuñ senüñ

sulṭān-ı ʿışḳ [35] Aşk sultanı.

G154-5. Ey Muḥibbī ḥürmet itmez kimseye **sulṭān-ı ʿışḳ** / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ şeyḫ ü şāb
G423-3. Ḳulun olalı ḳapunda olmışam **sulṭān-ı ʿışḳ** / Ḫākipāyuifbaşına almış dil efser gösterür
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine **sulṭān-ı ʿışḳ** oldı / Gönül şehrine başmasuñ bu ʿaḳl için yasaġum var
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile **sulṭān-ı ʿışḳ** / Her ḥabāb-ı eşk kim vardur anuñ otaġıdur
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına **sulṭān-ı ʿışḳ** / Bu ḥabāb-ı eşk aña yir yir ḳızıl ḫar-gāh olur
G724-5. Ey Muḥibbī her ne kim itse revā **sulṭān-ı ʿışḳ** / Çünki ʿāşıḳlar ḳamusı bende-i fermānıdur
G733-1. Ḳaçan **sulṭān-ı ʿışḳ** gelse sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl yaġıdur
G742-5. **Sulṭān-ı ʿışḳ** ṭutmaġ içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī şola ġamı şaġa şaldılar
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine **sulṭān-ı ʿışḳ** oldı / Gönül şehrine başmasun bu ʿaḳl için yasaġum var
G842(b)-4. **Sulṭān-ı ʿışḳa** cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle virüp özlerin ʿışḳ ehli şaydılar
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile **sulṭān-ı ʿışḳ** / ʿAḳl şāhı ḳarşı ṭurmaz n'eylesün maġlūbdur
G1038-3. Şıdı göñlüm ḫānesini çün ezel **sulṭān-ı ʿışḳ** / Seyl-i eşkümden yimem ġam eskiden bünyāddur
G1170-5. **Sulṭān-ı ʿışḳ** olsa Muḥibbī ʿaceb midür / Meh gibi var çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı **sulṭān-ı ʿışḳ** / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum çü şem ʿ
G1397-1. Ḳurdı çün şaḥrā-yı dilde ḫaymesin **sulṭān-ı ʿışḳ** / Ṭañ mıdur ṭutsa ṣabr u ʿaḳl u cān u dil fermān-ı ʿışḳ
G1438-3. Bende eylerse cihānı ṭañ mıdur / Güldi çünki ḫālüme **sulṭān-ı ʿışḳ**
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe vir la'lüñ aġzuma / **Sulṭān-ı ʿışḳ** emri budur ḳana ḳan gerek
G1722-4. Ḳaçan **sulṭān-ı ʿışḳ** dil ḫānesine / Gele īṣār çün yaşuñ direm ḳıl
G1737-3. Her ḳaçan dil mülkine ʿazm eylese **sulṭān-ı ʿışḳ** / Ḳarşular sūzān göñül elde ṭutar fānūs-ı āl
G1785-6. **Sulṭān-ı ʿışḳ** gelse ḳaçar pādişāh-ı ʿaḳl / Mümkin degüldürür ki ben anuñla savaşam
G1787-2. **Sulṭān-ı ʿışḳ** vireli tīmār-ı miḥneti / Derd ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāşılum
G1945-4. **Sulṭān-ı ʿışḳ** olmama yitmez mi bu delīl / Yaşum sipāh u āteş-āhum ola ʿalem
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine **sulṭān-ı ʿışḳ** oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem
G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni **sulṭān-ı ʿışḳ** / Egnüme giydüdi teşrīḳān baña ġam ḫil ʿatin
G2373-3. Ḫaymesin şaḥrāya ḳurdı yine **sulṭān-ı ʿışḳ** / Cem ʿ ider ʿāşıḳları beñzer ki ʿarż eyler sipāh
G2406-3. Bezm-i ġamda kim dir idi Ḳays için **sulṭān-ı ʿışḳ** / Bādesin göz yaşı sāzın şavt-ı zencīr itmese
G2487-3. **Sulṭān-ı ʿışḳ** sīnemüñ üstine başdı dāġ / Tamġa ider niteki şehler ḳumāşına
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī **sulṭān-ı ʿışḳ** oldı / Gam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ şolında şaġında
G2557-2. **Sulṭān-ı ʿışḳ** olana leşkerdürür sirişk / Her ḳanda varsa şu 'le-i āhı ʿalem ḳıla
G2658-2. **Sulṭān-ı ʿışḳ** aldı bu göñlüm ḥişārını / Dikdi o demde üstine ʿışḳuñ livāsını
G2699-2. Olup **sulṭān-ı ʿışḳ** eşküm sipāhum / ʿAlemdür başum üzre dūd-ı āhı
G2717-3. **Sulṭān-ı ʿışḳ** ʿāşıḳa cān terkin emr ider / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını
G2759-5. Olup **sulṭān-ı ʿışḳ** evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp mi ʿmār-ı ġam āḫır aña yir yir beden kesdi
G2768-1. **Sulṭān-ı ʿışḳ** sīneme dikdi livāsını / Şāh itdi kişver-i ġama bu ben gedāsını
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil şehrine **sulṭān-ı ʿışḳ** / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı

sulṭān-ı men [5] Sultanım.

Mr22-2. ʿIyş u nūş eyyāmıdur gül devri hengām-ı çemen / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men **sulṭān-ı men**
Mr22-4. ʿAzm-ı gülzār idelüm reftāre gel luṭf it bu dem / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men **sulṭān-ı men**
Mr22-6. Öldürürsün dönmezem ʿışḳuñ yolından Ḥaḳḳ güvāh / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men **sulṭān-ı men**
Mr22-8. Görelüm kim ne getürür başuma bu naḳş ḳılam / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men **sulṭān-ı men**
Mr22-10. Gel berü ʿıyş idelüm bir dem ġanīmetdür saña / Cān-ı men dildār-ı men cānān-ı men **sulṭān-ı men**

sulṭān-ı Türk [1] Türk sultanı.

G1669-2. Müdde'īler ḳavlini gūş eyle ey **sulṭān-ı Türk** / Ḳatli ʿuṣṣāḳ eyleyüp hemçü siyāvuş eyle gel

Sulṭāniye [1] İran'da bir şehir.

Nş2-2. Feṭḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki **Sulṭāniyeden** / Tāze düşdi bir heves feṭḥ itmege Baġdād içün

sulṭānlıḳ [3] Padişahlık, hükümdarlık. (Ş. Sami, 2010: 1096)

(sulṭānlıġı [1], sulṭānlıġın [1], sulṭānlıḳ [1])

G44-3. 'Işḳ şāhı çünki virdi bu ġamuñ **sulṭānlıġın** / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G888-1. Hāy hūdan fārig ol ʿālemde **sulṭānlıḳ** budur / Pendini gūş eyle gel mūruñ Süleymānlıḳ budur
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān **sulṭānlıġı** / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin

sulṭānum [8] Yā seyyīd, yā seydī, efendim. (Tulum, 2011: 1617)

G331-1. Āhum irdi göklere ey māh-ı tābānum meded / İşidüp feryādumı raḥm eyle **sulṭānum** meded
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ / Güzeller şāhı **sulṭānum** niçün dün gice gelmedüñ
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü **sulṭānum** benüm
G1779-5. Cür ʿañı bu Muḥibbī'ye düşürme ḫāke / Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm **sulṭānum**
G1848-1. ʿAbirüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ varum güzeller içre **sulṭānum**

G2249-1. Ḥamdülillah ki yine ṭālib-i cānānum ben / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme **sulṭānum** ben
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi **sulṭānum** sever
Mr15-8. Ḳullaruña şefḳat it devletlü **sulṭānum** meded / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

sultān-vār [1] Sultan gibi.

G917-3. Gül çemen taḫtında dīvān eyleyüp **sulṭān-vār** / Gönderüp peyk-i şabā serv-i ḫırāmānı oḳur

şulu [1] *T.* Suyu olan, âb-dâr. (Ş. Sami, 2010: 1096)

G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre **şulu** şeftālüler / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā şatar

şunʿ [2] *Ar.* Tesir, kudret. (Devellioğlu, 2000: 964)

bk. ez-üstād-ı şunʿ, ḳudret-i şunʿ-ı Ḫudā, meşşāṭa-i şunʿ, şunʿ-ı girdigār, şunʿ-ı Ḥaḳḳ, şunʿ-ı ḫāliḳ, şunʿ-ı Ḫudā, şunʿ-ı Ḫudāvend, şunʿ-ı lā-yezāl, şunʿ-ı naḳş

G2133-2. Mürde idi buldı yir ebr-i bahār ile ḥayāt / Ḳullarına **şunʿın** iẓhār itdi Rabbü'l-ʿālemīn
G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ teferrüc ḳıl Ḫudā **şunʿın** / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

şunʿ-ı girdigār [1] Yaratının kudreti.

G2628-7. Muḥibbī ʿibret al her bir çiçekden / Temāşā eyle **şunʿ-ı girdigārı**

şunʿ-ı Ḥaḳḳ [2] Cenabıhakk'ın kudreti. *bk. şunʿ-ı Ḫudā*

G1088-4. **Şunʿ-ı Ḥaḳḳa** añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañ ʿaceb çün anda var ḫuffāş göz
G1442-1. Ac gözüñi ʿibret al bir laḥẓa gel gülzāra baḳ / Her birin bir nevʿ ile ḳılmış **şunʿ-ı Ḥaḳḳ** ezhāra baḳ

şunʿ-ı ḫāliḳ [1] Yaratıcının kudreti.

G2161-3. Ẓāhirā görmek dilersen ger ki **şunʿ-ı ḫāliḳi** / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḥüsnüñe baḳın

şunʿ-ı Ḫudā [2] *bk. şunʿ-ı Ḥaḳḳ*

G880-6. Cān gözüñ aç ḳıl naẓar **şunʿ-ı Ḫudādur** her çiçek / ʿAḳl u fikr irmez bunuñ kārında ḥayrāndur
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı **şunʿ-ı Ḫudā** / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş üstine

şunʿ-ı Ḫudāvend [1] Cihan sahibinin kudreti.

G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv üzre gül bitmiş **şunʿ-ı Ḫudāvendi**

şunʿ-ı lā-yezāl [1] Zail olmaz zevalsiz, ebedî, sermendî.

G791-3. Yüziñi ḥaṭuñ ile itme ziynet / Ki **şunʿ-ı lā-yezāl** ister mi ziver

şunʿ-ı naḳş [1] Nakışın kudreti.

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / **Şunʿ-ı naḳşıdur** irişmez aña hīç vehm ü ḫayāl

şunaḳ [1] *T.* Su kabı, kırba, maşrapa. (TS, 2009: 3577, 3575)

G521-3. Bir sifāli **şunaġın** virmeye bir cām-ı Ceme / Rinde kim gūşe-i meyḫānede bir Cem görinür

şunġur [1] *T.* Doğana benzeyen yırtıcı avcı kuş. (TDK, 2011: 2171)

G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül **şunġurdan**

şunmaḳ [123] *T.* Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek. (TDK, 2011: 2172)

bk. boyun şunmaḳ, el şunmaḳ

(şun [77], şuna [5], şunar [10], şunarlar [1], şundı [7], şundılar [1], şunduḳ [1], şunduḳca [1], şundum [1], şunduñ [2], şunma [7], şunmadı [1], şunmañ [1], şunmaya [1], şunmayınca [1], şunsa [1], şunsalar [1], şunsun [2], şunup [2])

G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili teşne eyledi / **Şunmadı** laʿli dimedi bir kerre mā saña
G56-6. Cām-ı laʿlüñ **şun** lebüñden beni mest eyle didüm / Didi çeşm-i ḫışm ile mestāne söylersin baña
G131-3. Ḫaste-dilven **şun** baña sen laʿl-i nābuñ cürʿasın / Cān u dil hecrüñ odına yanmadan ey dil-firīb
G141-1. Sāḳī müdām **şun** berü sen rāḥatü'l-ḳulūb / Nūş eyleyelüm itmeden ʿömrüñ güni ġurūb
G145-5. İçsün şarāb-ı Kevṯeri sen **şun** Muḥibbī'ye / Maḥşer güninde olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G167-3. Baʿde ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma **şun** sāḳī şarābı yāb yāb

G169-3. Sāḳiyā **ṣun** bir ḳadeḥ-i hicrān beni ḫāk itmedin / Çün ḫarāb eyler olayın bārī ben mest ü ḫarāb
G182-2. Enbiyānuñ ḫātemisin hem nebiler serveri / Devlet-i sermed bulur her kim ki **ṣuna** saña dest
G191-4. **Ṣundı** be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem var ẓāhir ḳılur kerāmet
G195-6. Cām-ı Cem **ṣun** sāḳiyā bir dem ġanīmetdür ḥayāt / Çün içer cām-ı memātı cümle insān ʿāḳıbet
G241-1. **Ṣunup** dün bādei pīr-i ḫarābāt / Didi taʿcil أفات خير النار فى
G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe **ṣun** bāde ʿaṣāsı ile ṣāb it
G262-4. Ṣehd-i viṣālüñ var iken gel **ṣunma** hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāṣ
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar şimdengirü / Çünki biñ nāz ile **ṣundı** bir perī-peyker ḳadeḥ
G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Ṣāḳiyā ʿıyş idelüm **ṣun** berü gel ṣām u ṣabāḥ
G308-1. Devrānçün itmedi bu dil-i pür-ġamı feraḥ / Sāḳī piyāle **ṣun** ki ider ādemi feraḥ
G309-5. Laʾl-i lebi ḫayāline **ṣun** sāḳiyā müdām / Ṣīrīn olur ger içe Muḥibbī ṣarāb-ı telḫ
G325-7. Sāḳiyā gel **ṣun** Muḥibbī'ye ṣarābuñ tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G375-3. Zehr-i ʿışḳuñı **ṣunma** ʿuṣṣāḳa / Şehd-i vaṣluñı **ṣun** ki fā'idedür
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker **ṣunar** maʿni yüzinden sem gelür
G388-3. **Ṣun** ṣarābı sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i Nāzenīn bī-dil giçer
G402-4. Cān çıḳdı meded laʾl-i lebüñden didüm em **ṣun** / Güldi didi ölmedi henüz daḫi sesi var
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / Buyur ṣāfī cevābı **ṣun** aña çün leblerüñ emdür
G430-1. Dehr eli her nā-kese cām-ı mey-i aḥmer **ṣunar** / Baña ḫūn-ı dil ile cām-ı belā-perver **ṣunar**
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer **ṣunar**
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem zülfi girür araya / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder **ṣunar**
G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli söz naḫlini / Tāze tāze isteyene meyvehā-yı ter **ṣunar**
G430-5. Tuḥfe iletür şiʿr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker **ṣunar**
G466-5. Almazam olmayıcaḳ būse elünden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel **ṣunma** baña ikide bir
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña **ṣunduḳca** ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G664-4. Yāre **ṣundum** ʿıyd-gehde gönlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G692-4. Her kim ki şehā **ṣunmaya** fermānuna gerden / Ḳaṭʿ eyle anuñ başını tīġ ile ḳalem-vār
G707-5. Zāhidā ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye **ṣunar** irşāddur
G746-3. Ḳadeḥ içdi baña bir cürʿa **ṣundı** / Didi iç bunı ʿömr-i cāvidāndur
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ **ṣuna** / Nūş ide anı zehr ise kim ictināb ider
G770-4. Mest idüm dün gice vardum ṣubḥdem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey **ṣundılar** başdan ḫumārum aldılar
G782-8. **Ṣun** Muḥibbī'ye leblerüñ cāmın / Çünki bu derdine o dermāndur
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / **Ṣun** lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī **ṣunma** dil eyle ḫaẕer / Görinen zülfi anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G787-1. Muṭribā nāle ile meclise gel nāyı getür / Sāḳiyā **ṣun** berü ol cām-ı muṣaffāyı getür
G797-4. Yiter ḫabs oldı dil çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini **ṣun** anı ḳurtar
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra vardum elma istedüm / **Ṣundı** ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger
G841-1. Sāḳī piyāle al elüñe **ṣun** ki gün giçer / Bārī ṣafā vü ẕevḳ idelüm ʿömr çün giçer
G869-1. Sāḳiyā gör dehri bī-bünyāddur / Bāde **ṣun** kim ʿömr hem berbāddur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni **ṣun** baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ālemde ol teskīn ider
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā **ṣun** tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G1040-3. Baḥr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp **ṣundı** baña zülfi elinde ḳancadur
G1077(b)-5. Almazam almayıcaḳ būse elüñden cāmı / Sāḳiyā sāġarı gel **ṣunma** baña ikide bir
G1121-4. Ḫaste-dilven dostum cām-ı lebüñden cürʿa **ṣun** / Sāḳī-i devrān elinden dolmadan peymānemüz
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun yası anı nā-ehle gel **ṣunma** / Baña **ṣun** ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1202-5. **Ṣun** aġzuma dehānuñ şekkerini / Benüm boynuma ol şekker kem olmaz
G1313-5. **Ṣun** nūş ideyim laʾl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / Tā mest olup ḫālin ide saña Muḥibbʿarz
G1321-1. Sāḳī piyāle **ṣun** ki virür ʿışret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G1326(a)-3. Ṭoldur berü **ṣun** sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalım bir demʿömr-i güẕerāndan ḥaẕẕ
G1356-1. İster iseñ olasın sen ġuṣṣa vü ġamdan ırag / Meclise bir sāḳi-i gül-ruḫ getür **ṣunsun** ayag
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey **ṣun** ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḫi zāhid / Eger bāde **ṣuna** bir sīm-ten-i sāḳ
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni ḫoş-ḥāl eyledüñ / Zehr **ṣunduñ** anı ṣanma şekker ü bāl eyledüñ
G1513-4. **Ṣun** ṣafā cāmını sāḳī tā bula ḳalbüm ṣafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1527-3. Sāḳiyā **ṣun** lebleri yādına dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1537-1. Nice bir gūş idelüm ṭaʿnını her bir dūnuñ / **Ṣun** berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgūnuñ
G1538-4. Yaḳalar çāk idelüm gül demidür ʿıyş idelüm / Bize **ṣun** sāġarı sāḳī saña cānāne gerek
G1621-5. Sāḳiyā **ṣun** leblerüñ cāmını Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgūn şarāb **ṣun** / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1652-5. Sāḳiyā **ṣun** leblerüñ cāmın Muḥibbī teşneye / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1654-1. Görüp ebrūñı didüm māh-ı nevʿıyd-ı viṣāl / Güşteyem leblerüñi **ṣun** içeyim āb-ı zülāl
G1669-5. Dostum cām-ı lebüñden cürʿa **ṣun** ben ḫasteye / Çün dem-i riḥletdürür anuñla dil ḫoş eyle gel
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül ṭaḥī degül / Ḳol **ṣunar** boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā **ṣun** ayaġuñ öpelüm / Cānumı tuḥfe getürdüm dostum eyle ḳabūl
G1773-5. Yār gördi baḫr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / **Ṣundı** destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1822-4. Yārān giçürüp ṣadra baña bāde **ṣunarlar** / Bu ʿizzet ü bu ḥürmeti meyḫānede buldum
G1875-3. Çün bulunmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde **ṣun** nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʿḳıl ḳılam
G1884-3. Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ **ṣun** ḳaneyem

G1911-4. Görinür şimdengirü gülşen gözüme ḫār u ḫāş / **Ṣunsalar** āb-ı ḥayāt ile gerekmez cām-ı Cem
G1913-4. Kim ki cür'añı içe bula ḥayāt-ı ebedi / **Ṣun** berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm
G1941-3. **Ṣun** baña ey sāḳī-i devrān maḥabbet cāmını / Mest-i lā-ya'ḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem
G1943-2. Bu mest-i bī-ḫūda sāḳī **ṣun** imdi cām-ı ṣabūḥ / Mecāl ḳalmadı derd-i seri ḫumārı çekem
G1995-2. Sāḳiyā ṣundum elüm sen daḥi **ṣun** peymānei / Yāduña nūş itmege ben'ahd ü peymān eyledüm
G2035-4. Sāġar-ı çeşm ile **ṣun** ḫūn-ı ciger nūş idelüm / Muṭbaḫ-ı ġamda dilā derd ü belā aş olsun
G2072-4. Lebinüñ cür'asın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / Ṭolu **ṣun** sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2091-1. Sāḳiyā def'-i ḫumār it **ṣun** ṣarāb eglenmesün / Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī / Mey **ṣun** berü tā dāfi'-i ḥüzn ü elem olsun
G2114-2. Berü **ṣun ṣun** berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā ṭola peymāne degin
G2132-2. Kim bıçaḳ **ṣuna** baña ben aña boyın ṣunaram / Tekye-i 'ışḳa gelüp cān ile ḳurbānam ben
G2154-4. Kimse yoḳdur ki dem içre çeke 'ışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña **ṣun**
G2155-5. Maḥabbet meclisinde cām-ı 'ışḳı / Anı nūş ideyim evvel baña **ṣun**
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā tīġine **ṣun** gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī ṣarāb 'ışḳı ṣun
G2219-5. İçmez Muḥibbī yire ine zühre-i felek / **Ṣuna** ṣarābı ger ḳadeḥ-i āfītābdan
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde **ṣun** / Didiler zehr-i ġama tiryākdur ṣahbā içün
G2297-5. Muḥibbī ġamdan olmışdur didüm ey sāḳī-i cān-baḫş / Elüme bir ḳadeḥ **ṣundı** didi cān perveridür bu
G2320-4. Sāḳiyā **ṣunma** ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen ṣarāb illā ṭagār u yā sebū
G2337-5. Şi'r içinde Muḥibbī aḳrānuñ / Var ise **ṣunsun** el ṣunam bence
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey **ṣun** gel bize inṣāf ile / İçlüm anı ṣürāḥī-veş dürden ṣāf ile
G2435-3. Sāḳī piyāle **ṣun** berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm 'ışḳ ile yārüñ ṣafāsına
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī ṣarāb-ı ṣafāyı **ṣun** / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile
G2475-5. Muḥibbī bāde-i 'ışḳı içelden şöyle mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer añа **ṣunmañ** ayaġ anda
G2476-1. Gül mevsiminde sāḳī çü serv-i ḫırām ola / Ol **ṣunmayınca** içer isem mey ḥarām ola
G2527-6. Öldürürem dir imiş her kim gelürse kūyuma / Emr-i cāridür boyuñ **ṣunduḳ** anuñ fermānına
G2635-3. 'Aḳl ser-keşlik ider **ṣun** sāḳiyā cām-ı ṣabūḥ / 'Aḳlı kimdür kim ḫarif-i bāde-i nāb olmadı
G2665-4. Varına ayaḳ **ṣunar** dāim maḥabbet arturur / Pür virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm **ṣun** cāmı bayram ertesi / Tā bula āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / **Ṣun** berü varsa ger giceki meyden bāḳi
G2696-2. Bādeye telḫ dime **ṣun** berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm **ṣun** ṭolusın sāġar aḳı
G2697-3. İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe / Sāḳiyā **ṣun** destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2726-6. Sāḳiyā **ṣun** berü ol rāḥat-ı cān-baḫşı müdām / Gidere ḳalb-i Muḥibbī'de olan her miḥeni
G2754-4. **Ṣunup** bir bāde'aḳlum bāda virdi / Yine bir muġbeçe aşlı Firengi
G2758-4. Genc-i ḫüsnüñde beni çün urı zülfüñ'aḳrebi / Aġzuma **ṣun** luṭf idüp la'l-i lebüñ tiryāḳını
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı tār eyleyüp sīnem rübāb / Cür'a-i la'lüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / **Ṣunsa** meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mr1-16. Zehr **ṣunduñ** bu Muḥibbī'ye anı şād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr17-3. Sāḳiyā **ṣun** beri şol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül üñin gūş idelüm
D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī ẓalām-ı ġam / **Ṣun** bir piyāle luṭf idüp anı münevver it
B53. Sāḳiyā gül devridür **ṣun** içelüm peymāne gel / Sāġar-ı devrān elinden ṭolmadan peymāneler
B151. Ey cām-ı 'ışḳı ḫūn-ı cigerle müdām içen / Ben mübtelā-yı 'ışḳa da **ṣun** ol piyāleden
B153. Baġrumı ḫūn itdi firḳat oldı dil ġāyet zebūn / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı **ṣun**
B181. Çün giçdi rūze sāḳī gel **ṣun** baña piyāle / Berk-i ḥazān içinde eşküm bitürdi lāle
B185. Sāḳiyā **ṣun** beri şol ḳan olası cān diñle / Ne bulınmaz bu da la'l-i leb-i cānān dinle
B211. Sāḳiyā sāġar ile **ṣun** berü āb-ı 'inebi / Nice bir ġuṣṣa vü ġamla giçürem rūz u şebi

ṣunulmaḳ [15] *T.* Sunma işine konu olmak veya sunma işi yapılmak. (TDK, 2011: 2172)

(ṣunuldı [9], ṣunulmadı [1], ṣunulmış [1], ṣunulmışdur [4])

G36-4. Ṭūp ḳılunsun zülfi çevgānına 'āşıḳlar serin / Çün **ṣunulmışdur** ezelden Ṭūp ile çevgān aña
G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ 'aceb / Çün **ṣunulmışdur** ezelden ṭab'-ı gevher-pāş aña
G90-5. Ey Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳan söz gevherin / Ḥarc ḳıl çünkim **ṣunuldı** genc-i bī-pāyān baña
G256-2. Gülgūn meye ṭañı ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey 'āşıḳa **ṣunuldı** ezel saña müşelleş
G1009-3. Baḥr-i miḥnet çün **ṣunulmışdur** ezel 'āşıḳlara / Gözlerinden dökseler lāyıḳdur anlar mā-i şūr
G1418-4. 'Āşıḳa rūz-ı ezel **ṣunuldı** ṣıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey zāhid riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1419-4. Cān u dil terkin ururʾāşıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ **ṣunuldı** ayrulıḳ
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şekʾāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek **ṣunuldı** kimine yimek
G1758-4. Key ḳatı ma'ẕūrsın kendüñi gördüñ zāhidā / Saña ancaḳ bu **ṣunulmışdur** hemān sen lāfa gel
G2182-4. Ezelden baña **ṣunuldı** ṣarāb-ı 'ışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḫab ile afyon
G2373-4. Kime **ṣunuldı** ezelde nūş itdi cām-ı 'ışḳ / Ḳalmaya nāmūs u 'ārı eylemez ol meyl-i cāh
G2456-3. Girsem meydān-ı 'ışḳa eyleyem ser terkini / Çünki **ṣunulmış** şecā'atdür ezel merdāneye
G2670-4. Zāhidā saña **ṣunuldı** rūz-ı ezelde tiryāk / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2698-3. **Ṣunuldı** zāhide genc-i selāmet / Melāmet 'āşıḳ-ı bed-nāma düşdi

Mh7-6. Cām-ı şarāb-ı ʿışḳ **şunulmadı** ḫusreve / Ṣorma ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhādı Ḫusreve / Ol ser-güzeşti kendü başından giçen bilür

ṣūr [3] *Ar*. Kıyamet gününde hazret-i İsrafil'in üfleyeceği boru. (Ş. Sami, 2010: 1097) *bk. ṣūr-ı belā*

G497-5. Dostum sevdāñ ile baş ḳalduram / Her ḳaçan kim çala İsrāfil **ṣūr**
G584-7. Dil ü cān ile bu pendümi gūş it / Gözüñ aç ġaflet itme çalınur **ṣūr**
D15-1. Nice bir ṭūl-ı emellerle başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh **ṣūr**

ṣūr-ı belā [1] Bela suru.

G1678-1. Meydān-ı ʿışḳ içinde başuñı dü-pāre ḳıl / **Ṣūr-ı belā** da çalınsa anı naḳḳāre ḳıl

sūre-i iḫlāṣ [1] İhlas suresi.

G1302-4. Rāh-ı ġamda ey refīḳān cān virürsem derd ile / Benüm içün **sūre-i iḫlāṣı** oḳuñ ez-ḥalāṣ

sūre-i nūr u duhān [1] Nur ve Duhan suresi.

G1236-5. Ḫaṭ u ruḫsāruñ Muḥibbī ṣu gibi ezber oḳur / İşiden dir **sūre-i nūr u duhān** ezberlemiş

ṣūret [10] *Ar*. (Ş. Sami, 2010: 1097)

bk. ṣūret-i dil-keş, ṣūret-i dīvār, ṣūret-i Ferhād, ṣūret-i ḫūn, ṣūret-i ḥüsn, ṣūret-i Leylā, ṣūret-i merdūd, ṣūret-i naḳş

(ṣūret [1], ṣūretdür [1], ṣūrete [1], ṣūreti [1], ṣūretle [1], ṣūretüñe [1], ṣūretin [4])

1. Dışarıdan görünüş, şekil, kılık.

G226-6. **Ṣūreti** ḳo baḳ Muḥibbī sīrete / Olma zāhid gibi sen ṣūret-perest
G902-5. Sīret gözedüp **ṣūrete** baḳmadı Muḥibbī / Ṣaḥib-naẓar olan kişi lā-büd hüner ister
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / **Ṣūretle** meyl itmezüz zīrā ki maʿnāsındayuz

2. Yüz, çehre, vecih, rûy.

G1145-1. Bu ne ḥüsn ü ne **ṣūretdür** bunuñ gibi cemāl olmaz / Boyuñ mānendi bir dil-keş gülistānda nihāl olmaz
G1258-3. Deyr içre egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez **ṣūretüñe** naḳşını naḳḳāş
G1601-2. İdemez taṣvīr anuñ **ṣūretin** naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün mīm ü dālı ḳaşuñuñ
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu Muḥibbī ṭañ degül / Gördi ḥüsnüñ **ṣūretin** āyīne-i idrākdan
G2365-9. Cām içre gördi rūyuñ oldı Muḥibbī ḥayrān / Kim gördi böyle **ṣūret** cām-ı cihān-nümāde
G2489-5. Kendiden giçdi Muḥibbī āhı gelmez başına / Gördi zībā **ṣūretin** āyīne-i idrākda
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red **ṣūretin** dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḫāl-i kilāb ulı

ṣūret-i dil-keş [1] Gönül çeken yüz.

G1258-3. Deyr içre egerçi yazılur **ṣūret-i dil-keş** / Teşbīh idemez ṣūretüñe naḳşını naḳḳāş

ṣūret-i dīvār [2] Duvarın şekli.

G2143-3. Bī-bahā ḥüsn ile olsa olmasa ṣīrīn-suḫan / Kimdürür iden tefāvüt **ṣūret-i dīvārdan**
G2761-1. **Ṣūret-i dīvār** ṣanduñ göricek ey cān beni / Bilmedüñ mi ey perī sen eyledüñ ḫayrān beni

ṣūret-i Ferhād [1] Ferhat'ın yüzü.

G2240-3. **Ṣūret-i Ferhādı** naḳş itdüm yine müjgān ile / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı seng eylesün

ṣūret-i ḫūn [1] Kan şeklinde.

G2154-1. Ruḫlaruñ şevḳi ile bağladı dil **ṣūret-i ḫūn** / Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde birün

ṣūret-i ḥüsn [1] Güzelliğin yüzü.

Tb1-5. **Ṣūret-i ḥüsnüñ** ʿaceb yaratdı Rabbü'l-ʿālemin / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

ṣūret-i Leylā [1] Leyla'nın yüzü.

G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna muʿādil ey göñül / Her neye baḳsañ yazılmış **ṣūret-i Leylāyı** gör

ṣūret-i merdūd [1] Kovulan yüz (kimse).

G2036-5. Zāhidā kendüñ görüp her bī-kese ṭaʿn eyleme / Örnek al kendüñi görüp **ṣūret-i merdūddan**

ṣūret-i naḳş [1] Yüzün resmi.

G1239-4. Eli ditrer olur ḥayrān u medhūş / Yazamaz **ṣūret-i naḳşını** naḳḳāş

ṣūret-ger [1] Sûret, resim yapan, ressam. (Devellioğlu, 2000: 965)

G547-3. Ḳıl naẓar ḥaddüñ ḥayālin dīdem üzre dir gören / Od naḳş-ı āb üzre ḳanḳı **ṣūret-ger** yazar

ṣūret-nümā [1] Yüz gösteren pusula.

G1323-3. Yüzüme ʿār ider baḳmaz baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider **ṣūret-nümādan** ḥaẓẓ

ṣūret-perest [1] ...sûrete ehemmiyet veren. (Devellioğlu, 2000: 965)

G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ Muḥibbī sīrete / Olma zāhid gibi sen **ṣūret-perest**

ṣusamaḳ [2] *T.* Su içeceği gelmek, susuzluğa duçar olmak, teşne ve atşân olmak. (Ş. Sami, 2010: 1098)

(ṣusadı [1], ṣusamış [1])

G387-2. İki çeşmüñ ṭurmayup eyler naẓar ruḥsāruña / **Ṣusamış** ṣu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G2526-1. Yine ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ **ṣusadı** içmege gelür ḳanumuza

sūsen [2] *Far.* Susam denilen çiçek. (M. Nâcî, 2009: 625)

G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḥidmete bil baġlamış / **Sūsen** almış tīġ ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G2748-3. İster iseñ kim perīşān olmayasın ʿāḳıbet / Dil uzatma kimsenüñ ḥaḳḳına sen **sūsen** gibi

ṣuvaḳ [1] *T.* Su biriken çukur yer, pınar, çeşme. (TS, 2009: 3593)

G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / Ṭaşduġınca eyledüm anuñ içün çeşmüm **ṣuvaḳ**

ṣuvarmaḳ [1] *T.* Sulamak, su vermek. (TS, 2009: 3594)

G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile **ṣuvardum** yine sīnem dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḥamrāya baḳ

sūy-ı āsumān [1] Gök yüzü tarafı.

G899-1. Mihrüñ egerçi şevḳi **sūy-ı āsumānedür** / Līkin sücūd itdügi ol āsitānedür

sūy-ı çemen [1] Çimenlik tarafı.

G1037-3. Ġonce ḥayretden aġz açmadı **sūy-ı çemene** / Gördi laʿl-i lebi ile deheni nāzik-ter

sūy-ı meyḫāne [1] Meyhane tarafı.

G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm **sūy-ı meyḫāne** / Ben bunı ümīd itdüm tā kim gele cānāne

sūz [7] *Far.* Yanma, hararet, ihtirak. (E. Tevfîk, 1890: 572)

bk. sūz-ı āh, sūz-ı āh-ı derd-nāk, sūz-ı derūn, sūz-ı dil, sūz-ı eş ʿār, sūz-ı Ḫusrev, sūz-ı ʿışḳ sūz u āh-ı ʿāşıḳ, sūz u güdāz

(sūz [3], sūzı [2], sūzında [1], sūzumuñ [1])

G68-2. **Sūz** ile āh eylesem her yaña şaçılur şerer / Bu şikāf-ı sīne ṣan ejder dehānıdur baña
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / **Sūz** ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2268-4. Vādi-i ġamda yine **sūz** ile āhum ʿalemi / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan
G488-3. Dūd-ı āhumdan felek ṣaḳfı siyāh olsa ne ṭañ / Ol duḫānuñ āteşi **sūzı** dil ü cāndan gelür
G1577-3. Derd-i dil ḫālini taḳrīre şürūʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı **sūzumuñ**
G1920-7. Şiʿrümüñ **sūzı** ile yansaʾaceb mi dil ü cān / Yana odlara Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G2601-5. Sīne **sūzında** zülfi ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola

sūz-ı āh [2] Âh ateşi.

G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir **sūz-ı āhundan** ṭolu mülk-i cihān āteş
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı ṣanmañ şafaḳ / **Sūz-ı āhumdur** anuñ dāmānına āteş ḳodı

sūz-ı āh-ı derd-nāk [1] Dertli âhın ateşi.

G1581-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī ḫaste-dil / Sīnesinden eksük olmaz **sūz-ı āh-ı derd-nāk**

sūz-ı derūn [2] *bk. sūz-ı dil*

G1158-4. Cihān cümle olur **sūz-ı derūnumdan** benüm rūşen / İderem şemʿ-veş girye olam her encümen sensüz
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler yanar / Nāmede **sūz-ı derūnum** ʿarż olmışdur muḥāl

sūz-ı dil [9] Gönül ateşi, aşk. *bk. sūz-ı derūn*

G148-4. **Sūz-ı dilden** gerçi bunca söyledüñ raʿnā ġazel / Līk itdüm içlerinden işbu beyti intiḫāb
G360-5. Bu Muḥibbī yazupʿarż eylese **sūz-ı dilin** āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẕ
G504-1. Āh ḳılsam derd ile **sūz-ı dilüm** aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G1328-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider **sūz-ı dilin** iẓhār şemʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider **sūz-ı dilini** iẓhār şemʿ
G1786-4. Yanmasun **sūz-ı dilümden** elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile andan yāre irsāl eyledüm
G1835-4. **Sūz-ı dilden** bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege / ʿĀlemi oda yaḳup ḫākini ber-bād eyleyem
G2255-3. Tīġüñle çal başumı tā **sūz-ı dilüm** kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2406-5. Yanmaz idi dostlar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī **sūz-ı dilden** āh-ı şeb-gīr itmese

sūz-ı eş ʿār [1] Şiirin ateşi.

G2106-5. Egerçi **sūz-ı eş ʿāruñ** Muḥibbī ʿālemi yaḳdı / Ġurūr ile ṣaḳın dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben

sūz-ı Ḫusrev [7] Hüsrev'in ateşi.

G317-5. Ey Muḥibbī **sūz-ı Ḫusrevden** yine yaḳduñ çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ **sūz-ı Ḫusrevden** çerāġ / Şiʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G1029-6. **Sūz-ı Ḫusrevden** uyarur bu Muḥibbī şemʿin / Şiʿr-ārā anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G2030-5. Bu Muḥibbī **sūz-ı Ḫusrevden** yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden ṣaçılmasun
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı **sūz-ı Ḫusrevden** yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2121-5. Bu Muḥibbī **sūz-ı Ḫusrevden** yaḳar çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2789-5. Çerāġı **sūz-ı Ḫusrevden** yaḳarsa ṭañ mıdur şiʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı

sūz-ı ʿışḳ [5] Aşk ateşi.

G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī **sūz-ı ʿışḳumdun** ḫaber / Ẓāhir eyler ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1240-1. Nigārā **sūz-ı ʿışḳuña** yār dil her zamān āteş / Şaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben **sūz-ı ʿışḳı** / Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem
G1897-1. **Sūz-ı ʿışḳı** gūş idüp deryāleyin cūş eyledüm / Bunuñ ile bu fenā dārında dil ḫoş eyledüm
G2188-1. Şemʿ-i ḥüsnüñ ḳadrini bilmez hevā-dār olmayan / **Sūz-ı ʿışḳı** añlamaz müştāḳ-ı dīdār olmayan

sūz u āh-ı ʿāşıḳ [1] Âşığın âhı ve ateşi.

G504-2. Münkir olma **sūz u āh-ı ʿāşıḳa** gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile minber yaḳar

sūz u güdāz [2] Yanıp yakılma. (Devellioğlu, 2000: 966)

G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini her şeb yaḳar **sūz u güdāzum** var
G2693-4. Āteş-iʿışḳ ile yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş **sūz u güdāzum** var idi

sūzān [7] *Far.* Yakan, muhrik. (Ş. Sami, 2010: 1098) *bk. sūzen*

bk. āh-ı sūzān, āteş-i sūzān, dil-i sūzān, nār-ı sūzān, renc-i sūzān, sīne-i sūzān, sūzān eylemek, sūzān olmaḳ sūzān u giryān

(sūzān [4], sūzānam [1], sūzāndur [1], sūzānum [1])

G126-3. Sīne **sūzān** dīde giryān olalıdan ʿışḳ ile / Kim ṣorarsa ḫālümi ḫālüm direm ġāyet ḫarāb
G538-4. Başumdan gitmedi zülfüñ hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile **sūzāndur**
G1336-2. Şuʾle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre **sūzānum** çü şemʿ
G1737-3. Her ḳaçan dil mülkineʿazm eylese sulṭān-ı ʿışḳ / Ḳarşular **sūzān** göñül elde ṭutar fānūs-ı āl
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa deryālar eger üstüme **sūzānam** ben
G2522-5. Ḳaçan derd ile āh itse Muḥibbī / Olur bu sīne **sūzān** pāre pāre
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne **sūzān** çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm

sūzān eylemek [1] Yaḳmaḳ, yandürmaḳ...(Tulum, 2011: 1621)

G597-5. Bu Muḥibbī şöyle **sūzān eyledi** eş ʿārını / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ adem yanar

sūzān olmaḳ [3] Yanmaḳ, yaḳılmaḳ, tutuşmaḳ...(Tulum, 2011: 1621)

G49-2. Giceler eflākde **sūzān olan** encüm degül / Ṭāʿna gelmişdür gök ehli çeşm-i ḥayrāndur baña
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şiʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram **sūzān olur**
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli şevḳine **sūzān olan** göñül

sūzān u giryān [1] Yanıp yakınma.

Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm beni ney gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda şemʿ-veş **sūzān u giryān** eyledüñ

sūzen [1] *bk. sīne-i sūzen, sūzān*

G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña **sūzen** yiter

sūz-nāk [9] *Far.* Yakıcı, ateşli; coşkun; içli; dokunaklı. (Zülfe, 2011: 13)

bk. beyt-i sūz-nāk, sūz-nāk-ı āh, şi ʿr-i sūz-nāk

G624-5. **Sūz-nāk** eyler Muḥibbī anuñ içün şiʿrini / Şimdiki şāʾirlere üslūb-ı eş ār ögredür
G718-5. Yine Ḫusrev gibi şiʿrüñ Muḥibbī **sūz-nāk** itdüñ / Kelāmun lezzeti zevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil **sūz-nāk** olmış yatur
G861-8. Ey Muḥibbī **sūz-nāk** itdüñ yine eş āruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī şiʿrini hem **sūz-nāk** / Āteş ile ābı cemʿitmiş kerāmet gösterür
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī şiʿrini hem **sūz-nāk** / Āteş ile ābı cemʿeyler kerāmet gösterür
G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / Işḳ ile üftāde olmış yollar üzre **sūz-nāk**
G2041-7. Muḥibbī cümle eş āruñ ḳo dem dem **sūz-nāk** olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳar mihr-i suḫansın sen
G2649-5. Ey Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzuñla yaḳdunʿālemi / Ol sebebdendür ki böyle **sūz-nāk** itdüñ beni

sūz-nāk-ı āh [1] Âhın yakıcılığı.

G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīneñ levḥine / **Sūz-nāk-ı āh** ile yaḳup anı bād eyleme

sübḥān [3] *Ar.* Her nevi avarızdan ve evsâf-ı beşeriyyeden berî ve münezzeh olan Hak celle ve alâ hazretleri. (Ş. Sami, 2010: 1099) *bk. vird-i sübḥān*

(sübḥān [2], sübḥānı [1])

G6-1. Dilüñden gitmesün her demde **sübḥān** / Ki oldur ḳullaruñ derdine dermān
G2383-2. Ata itdi saña furḳānı **sübḥān** / Getürdüñ nice biñ bī-dini dīne
G2538-4. El ursa ṣabā gibi giderse ser-i zülfin / Refʿitse **sübḥānı** yüzi ḫūrşīdi açılsa

sücūd [2] *Ar.* Namazda veya tevazu ve arz-ı ubûdiyyet makamında yüzü yere sürme, yere kapanma. (Ş. Sami, 2010: 1099) *bk. sücūd eylemek/itmek*

G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-iʿulyā dimeñ ġayre **sücūdum** var
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre **sücūdum** yoḳ

sücūd eylemek/itmek [7] Bir kimesnenüñ ayağına düşmek, baş urmaḳ, yüz sürmek. (Tulum, 2011: 1622)

G316-4. Sāġar alsa meh-rūlar destine / Sen ṣürāḥī-veş dilā **eyle sücūd**
G346-2. Ḳāmet getürse yār ḳıyāmet ḳopar o dem / Kimdür ki ḳaşlaruñı görüp **itmeye sücūd**
G899-1. Mihrüñ egerçi şevḳi sūy-ı āsumānedür / Līkin **sücūd itdügi** ol āsitānedür
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki **sücūd eylemeye**
G2407-3. Ṣalibi zülfine taʿlīm iderse ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre **sücūd eylerse** ḫāçine
G2482-2. Esbüñüñ naʿlini her kim göre miḥrāb idine / Kim ola başın egüp aña **sücūd eylemeye**
G2585-2. Esb-i naʿlin zemīn üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki **sücūd eylemeye**

süd [3] *T.* Süt. (TS, 2009: 207) *bk. süd bir ḳarındaş*

G1121-2. İncinür şanmañ cefādan cevre muʿtād olmışuz / **Süd** yirine zehr-i ġamla başlamışdur anemüz
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger **süd** yirine sen aneden
G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb şīrīn-dehendür / Meger **süd** diyü şekker virdi dāye

süd bir ḳarındaş [1] Aynı anneden süt emmiş, kardeş olmayan çocukların her biri. *bk. süt kardeşi* (TDK, 2011: 207)

G1743-2. Ṭoġmamışdur ben ezel Mecnūn ile bir aneden / Şanmañuz kim ol benüm **süd bir ḳarındaşum** degül

süfli [1] *Ar.* Aşağıda bulunan, tahtânî, zîrîn, aşağıki, ulvî mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1099)

G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu **süfli** dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç

Süheyl [1] *Süheyl ü Nev-Bahar* mesnevisindeki Yemen padişahının oğlu.

G2716-4. Yolına cān metāʿın ḥarc ḳıldı / Añar mı Nev-bahārı gör **Süheyli**

sükend itmek [1] Tatlı konuşmak.

G354-4. Dimişdi zülfe idem sīne ber-dār / İnanmam ben aña ger **ide sükend**

sükker [4] *Ar.* Şeker. (Ş. Sami, 2010: 1100)

(sükker [2], sükkerde [1], sükkerin [1])

G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / Şanki söyler ṭūṭidür kim **sükker** aġzından düşer

G2170-9. Nice şīrīn olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum **sükkerin**
G2181-1. Bilmedüm **sükker** midür la'lüñ veyāḫūd abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı 'ayne'l-yaḳin
G2552-6. Muḥibbī yoḳdurur **sükkerde** leẕẕet / Melāḥat ki ḳomış Ḥaḳḳ ol dehende

sükūn itmek [1] ...berk ołmaḳ, ḳávī ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1623)

G1761-5. 'Işḳ āteşi ola ki bir dem **sükūn ide** / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan yaşum

sükūt [2] *Ar.* Susma, lâkırdı söylememe. (Ş. Sami, 2010: 1100)

bk. aġza mühr-i süḳūt urmaḳ

G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı yirde ḳadīd oldı vü ḳıldı büt **sükūt**
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḫalḳ anı alur 'aksine / Olıcaḳ bu vech ile yegdür Muḥibbī bil **sükūt**

Süleymān [14] *Ar.* Davûd peygamberin oğlu olan peygamber. Oniki yaşındayken babası yerine tahta geçmiştir. He padişah hem peygamberdir. Geçimini devlet hazinesinden değil ördüğü zembillerden kazanırmış... Kuşlarla, hayvanlarla konuşur, onların dilini anlarmış. Cinlere ve rüzgâra emretme yetkisine sahipmiş. Üzerinde İsm-i A'zam yazılı bir mühürlü yüzüğü varmış... Özellikle yüzük, karınca, Hüdhüd ve Belkıs ile birlikte çok anılır. (Pala, 1999:359-360)

bk. mūr-ı Süleymān, mühr-i Süleymān, Süleymān-ı zamān, Süleymānī

(Süleymān [10], Süleymāna [1], Süleymāndur [2], Süleymānsan [1])

G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat berbād olur çün 'ākıbet / Kendüni 'ālem serīrine **Süleymān** oldı ṭut
G261-2. Yüzümi pāyuña sürsem beni pā-māl eyleme / Mūr olur kim pend idüp eyler **Süleymān** ile baḫş
G271-1. Bir gedā iken idersem n'ola cānān ile baḫş / Mūr içün dirler ider gāhi **Süleymān** ile baḫş
G321-2. Mūr gibi pāy-māl itdürme gel miskīnleri / Salṭanat giçer **Süleymān** daḫi olsan hemçü bād
G782-5. Dergehüñde hediye-i dil ü cān / Tuḥfe-i mūrla **Süleymāndur**
G852-1. Beni hecrüñle öldürme ḳılup dūr / Ne faḫr ola **Süleymān** öldüre mūr
G870-2. Çün **Süleymān** minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḫişşe **Süleymān** u mūra gel
G2037-7. Ger **Süleymānsan** n'ola gūş eyle bir dem pendümi / Bu Muḥibbī kemterün de gerçi kemdür mūrdan
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm gūş ḳıl ẓulm eyleme / Gör **Süleymān** ḳaçmayuban aldı pendin mūrdan
G2263-5. Bu Muḥibbī ḳuş dilin söyler **Süleymān** devridür / Bilmez andan ġayri kimse ehl-i 'irfānuñ dilin
G2540-2. Şaḳın aldanma dehre pend gūş it / Ki pend eyler **Süleymāna** ḳarınca
B183. Ger **Süleymāndur** disem Mecnūna kimse lā dimez / Vaḫş u ṭayrı ḳullanur mıydı **Süleymān** olmasa

Süleymān-ı zamān [2] Zamanın Süleyaman'ı.

G371-4. Her ne söz kim söyleye her bir sözi bir nüktedür / Ol **Süleymān-ı zamān** hep dil anuñ fermānıdur
G2641-2. Nigārā çāh-ı devletle **Süleymān-i zamān** iseñ / Başup pā-māl itdürme ayaḳ altındaġı mūrı

Süleymānī [8] *bk. Süleymān*

Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür bir nice 'ummānilerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-4. Gülşen-i dehr içre bunuñla göñül ḫoş eylerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-6. Dostlar olmaḳ melāmet 'āşıḳuñ çün kāmıdur / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-8. Dostlar biz 'ākıbet terk-i ser ü cān eylerüz / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-10. Her ne cevri var ise ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-12. Cām-ı zer destindedür bir elde dilber ġabġabı / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-14. Na'ralarla 'ālemi ṭoldurdılar mestāneler / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**
Mr7-16. Çün devāsı 'ıyş u 'işretdür Muḥibbī bu ġamuñ / Lā'übālī pāk-meşreb biz **Süleymānīlerüz**

Süleymānlıḳ [1] Hz. Süleyman gibi olma hâli.

G888-1. Hāy hūdan fāriġ ol 'ālemde sulṭānlıḳ budur / Pendini gūş eyle gel mūruñ **Süleymānlıḳ** budur

ṣümme vallah [1] Haşa, vallahi.

G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / **Ṣümme vallah** yalandur dostum tek sen dile

sünbül [86] *Far.* Soğandan hâsıl olan maruf çiçek ki envaı olur. Zülf-i hûbândan da kinaye olur. (Ş. Sami, 2010: 1101)

bk. āheng-i sünbül, deste-i sünbül, gül ü sünbül, sünbül-i çevgān, sünbül-i gīsū, sünbül-i gül-bū, sünbül-i perīşān, sünbül-i sīrāb, sünbül-i ter, sünbül ü reyḥān, sünbül ü serv-i çemen

(sünbül [48], sünbüldür [5], sünbüle [4], sünbüli [2], sünbülinden [3], sünbüline [1], sünbüller [1], sünbülleri [1], sünbüllerin [3], sünbüllerini [1], sünbüllerüñ [1], sünbülüñ [12], sünbülüñden [2], sünbülüñdür [1], sünbülüñe [1])

G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine zār baña / Çözdi **sünbül** şaçını aġladı kūhsār baña
G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey şaçı **sünbül** göñül niçün perīşān olmaya
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol **sünbüli** terden yaña
G134-1. Ey şaçı **sünbül** yüzi gül laʾli mül eṭvārı ḫūb / Anuñ içün olduñ ehl-i ʿışḳa māḥbūbuʾl-ḳulūb
G134-3. Yüzüñe gül şaçuña **sünbül** disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ademde ḫaṭā ileʿuyūb
G151-2. **Sünbülüñ** olalı sulṭān-ı ḥüsn / Mışr-ı ḥüsnüñ ḫālidür şāh-ı ʿArāb
G322-3. **Sünbül** şaçını dām ḳıluban ḫālini dāne / Dil murġını bu vech ile şayd itdi o şayyād
G331-2. Gül yüzüñ āşüftesi **sünbül** şaçuñ efkendesi / Eyle gülşen seyrini serv-i ḫırāmānum meded
G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim teġāfülle öñümden ol şaçı **sünbül** giçer
G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün **sünbül** şaçuñ / Zāhid-i şad-sāl eger görseʿaḳlın dağıdur
G466-2. ʿĀşıḳ oldun çün anuñ ḫaddine **sünbül** şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G491-4. Her biri şaçın **sünbül** ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele tāze güzeller
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile **sünbül** şaçuñ añup / Āh eyledükce yaş ki dökem dāne dānedür
G499-5. ʿĀlemün ḳılur meşāmını muʿaṭṭar būy ile / El urup **sünbüllerin** çün ol semen-ber depredür
G585-2. Çeşmüñüñ zülfüñe meyl itdügini gören didi / **Sünbül** otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G612-3. Göñül baġlansa bend olsaʿaceb mi zülf-i dildāra / Beni dīvāne vü şeydā iden ol şaçı **sünbüldür**
G672-4. Māh-rūlar ḳatline ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup **sünbüllerin** şankim zirih-pūş oldılar
G680-3. Şaçı **sünbül** yüzi gül ḳāmeti serv / Söze āġāz ide ġonce-dehāndur
G684-4. Ruḫı güldür lebi ġonce boyı serv / Şaçı **sünbül** ḫaṭı reyḥāna beñzer
G690-1. Şaçları **sünbüldür** ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G755-1. Yüzi gül şaçları **sünbül** şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G778-2. Lāle gül **sünbül** benefşe yāsemen nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G786-1. Şaçı **sünbül** ʿārıżı yārüñ gül-i ḥamrā giçer / Bāġ-arā serv-i sehīden ḳāmeti aʾlā giçer
G797-1. Lebi ġonce olaldan yüzi gülzār / İder reşk **sünbüline** müşk-i Tātār
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı yine daḥi beter / **Sünbülüñ** çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G821-1. Beni āşüfte ḳılan **sünbülüñdür** / Beni āvāre ḳılan kākülüñdür
G837-3. Dostum bād-ı şabā **sünbül** şaçuñ ṭaġıtmaya / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G863-1. Ey şaçı **sünbül** lebi ġonce yañaġı verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G881-1. **Sünbül** otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur yā iki şayrular mıdur
G886-2. **Sünbülüñ** şūrīde rüsvāyī olupdur ben gibi / Yüzini sürer ayaġuña velī pāmāldur
G906-5. Şiʿrümün her beyti güldür ḫaṭṭı **sünbüldür** nişān / Ey Muḥibbī **sünbüle** baġlu ġazel güldestedür
G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe uġrarsa şabā şanma güẕāf / **Sünbülüñden** şanma olmaġ içün būya gelür
G951-1. Ol şaçı **sünbül** yüzi gülzārı gördüm bir naẕar / Yanaram tā ol yüzi envārı gördüm bir naẕar
G955-1. ʿAceb **sünbül** midür zülfüñ yaʿanber / Dimāġ-ı dehr olur andan muʿaṭṭar
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna şabā bir şemme zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḥāl **sünbüller**
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür **sünbüllerüñ** / Boynuña aşıluban şādān olup kākül güler
G1054-1. Ey dil naẕar ḳılʿarıżı güldür ya lāledür / **Sünbül** şaçına baġla göñül kim gülāledür
G1077(b)-2. ʿĀşıḳ olduñ çü anuñ ḫaddine **sünbül** şaçına / Nāleler eyle dilā ṣubḥ u mesā ikide bir
G1123-1. Ḫüsn ile ey şaçı **sünbül** seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña şeydā bilürüz
G1151-5. Alan bir şemme bu **sünbül** şaçından / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1205-3. Geh ruḫınʿarż eyledi çün gülşende geh zülfini / Güllere haclet gelüp **sünbül** perīşāndur henüz
G1243-1. Nigārā **sünbülüñ** ḫam-der-ġam olmış / Girih ber-kār-ı cümleʿālem olmış
G1283-4. Düşeli cān u göñül **sünbül** şaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde yaş
G1326(b)-5. **Sünbülinden** getürdi būy-ı nesīm / Anuñ içün olur şabādan ḥaẕẕ
G1354-5. Ḫāl-i müşkīnüñle görelden sīne **sünbüllerin** / Dāma düşdi bu Muḥibbī ḳurtulur mı cānı saġ
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben **sünbülleri** / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1516-1. **Sünbülüñ** evvel ruḫuñdaʿanber-efşān eyledüñ / Şoñra ḫaṭṭuñ gösterüp ḫāṭır perīşān eyledüñ
G1541-2. Gül yüzüñe **sünbülüñden** eyledüñ beñzer niḳāb / Āh kim cān bülbülin cānsuz gülistānsuz ḳoduñ
G1553-2. Başın egdi gördi ḫaṭṭuñı benefşe ḫaste-dil / **Sünbüli** sevdālara düşürdi cānā kākülün
G1553-4. Zülfüñüñʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol **sünbülüñ**
G1564-2. Gülşenüñʿıṭrına bāʿīş gül degül **sünbül** degül / Aña olmışdur sebeb bu zülf ile rūyuñ senüñ
G1622-4. **Sünbül** şaçında hīç ola mı aña beñzedem / Bāzār içinde bir pula bāġı benefşenüñ
G1627-4. Zülfüñ ḳatında ḳıymeti ḳalmaya **sünbülüñ** / Raġbet mi ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
G1666-3. Görinen **sünbül** midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1742-2. Görinmez ʿārıżı **sünbül** şaçından / Kim örte küfr ü īmānı ne müşkil
G1753-3. **Sünbülüñ** göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül
G1865-1. Göñlüm ister **sünbülüñ** gibi perīşān-ḥāl olam / Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam
G1873-6. Giçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān ile / Ol şaçı **sünbül** gül-i ḫandānı añdum aġladum
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden **sünbülinden** hem / Uşandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān **sünbülinden** hem
G2006-1. Yaraşur **sünbülüñe**ʿanber-sādur dir isem / ʿĀrıżuñda beñüñe müşk-i Ḫıṭādur dir isem

G2097-2. Gāh ki **sünbüllerini** ruḫlaruña ṭaġıdup / Gāh ey serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca şāne gibi baġruñı / İdemezsin el şunup ol şaçı **sünbül** şoḥbetin
G2116-4. Ṭaġ u şaḥrāya benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her şaçı **sünbül** şoḥbetin
G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / **Sünbül** midür ya kākül yā zülf-i ʿanber-efşān
G2212-1. Şaçlaruñ **sünbül** boyun serv ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2239-2. Gāh gül göster ü geh **sünbül** āyā serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi şīve-i şimşād idesin
G2301-1. Ne **sünbüldür** şaçuñ ey çeşmi āhū / Beni dīvāne eyler āḫır āh
G2308-1. Nice **sünbül** nice kākül nice gīsūdur bu / Nice ʿāşıḳları dīvāne ḳılan budur bu
G2324-1. Bāde vü şaḥn-ı çemen sāḳī-i gülfām olsa / Ruḫı gül şaçları **sünbül** gözi bādām olsa
G2344-3. ʿAceb **sünbüldür** boynunda zülfüñ / Ya müşk ile ḳarışmış ʿanberīne
G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki baġlaya dili ol zülfi **sünbüle**
G2371-1. Gönlini kim baġladı bir şaçı **sünbüle** / Añlamazam kiʿālem içinde anı güle
G2408-1. Ey ruḫları gül ḳāmetiʿar ʿar beli ince / Ey gözleri nergis şaçı **sünbül** lebi ġonce
G2418-4. Şabā **sünbül** şaçından bū getürse / Olurdı bu cihān ḫurrem bizümle
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey şaçı **sünbül** göñül niçün perīşān olmaya
G2455-4. **Sünbülüñ** būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı şūrīde ḳamusı dönüben Mecnūna
G2478-2. **Sünbül** şaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün yürür āvāre benefşe
G2547-3. Oldı benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili şikest / Bir dem muṣāḥib olmadı sen şaçı **sünbüle**
G2561-1. Zülf-iʿanber-bārını görsem ruḫ-ı dildārda / Destine **sünbül** aşılmış şanuram gülzārda
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini **sünbül** / Uġradı şabā şaçını anuñ yola yazdı
G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü şaçuñ **sünbül** ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür sünbül ü serv-i çemenüñ şad çü meni
Mh1-9. ʿĀrıżun üzre görinen ḫāller ḫalḫal gibi / Şalınur iki ṭaraf kākküllerin **sünbül** gibi
Mh11-12. ʿĀlemüñ ẕevḳin bilenler gördiler ḫoş bir demi / **Sünbülüñ** bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā inʿām-ı zülfüñden senüñ
D14-1. ʿĀrıżunda **sünbülüñ** gördüm ki deste destedür / Anuñ içün bu dil-i dīvāne aña bestedür

sünbül-i çevgān [1] Sünbülden cirit.

G404-3. Nicesin ṭūp itmeye cān bülbüli başını kim / Ḫırmen-i gülde şalınan **sünbül-i çevgānıdur**

sünbül-i gīsū [1] Sünbül saç.

G2082-1. Eyledi Mecnūn beni ol gözleri āhū diyen / Boynumı bend eyledi ol **sünbül-i gīsū** diyen

sünbül-i gül-bū [1] Gül kokulu sünbül.

G2078-3. Ṭaġıdup kākküllerin göñlüm perīşān eyledi / Ḳomadı şabr u ḳarārum **sünbül-i gül-bū** diyen

sünbül-i perīşān [1] Perişan sünbül.

G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh yā āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāḫūd zülf yā **sünbül-i perīşān**

sünbül-i sīrāb [2] Taze, körpe sünbül.

G2136-1. Dilberüm gösterse ḫaddin **sünbül-i sīrābdan** / Ẓāhir olur şan cihān ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2608-1. Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi / Anda zülf-i siyehüñ **sünbül-i sīrāb** gibi

sünbül-i ter [1] Taze sünbül.

G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger āşıḳların ḳırmış / İki şehper şoḳınmış gör başına **sünbül-i terden**

sünbül ü reyḥān [2] Sünbül ve reyhan.

G862-3. Bezm-i ḫüsninde ḳaçan zülfi gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün **sünbül ü reyḥān** getürür
G1002-3. Bezm-i ḫüsninde ḳaçan zülf gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün **sünbül ü reyḥān** getürür

sünbül ü serv-i çemen [1] Sünbül ve çimenlik servisi.

G2726-1. Ey ḳadüñ serv ü şaçuñ sünbül ü ḫaṭuñ çemeni / Öldürür **sünbül ü serv-i çemenüñ** şad çü meni

sünbül-efşān [1] *Far.* Sünbül saçan.

G961-2. Gül yüzünden **sünbül-efşān** oldugınca bād-ı ṣubḥ / Būy ileʿālem ṭolar şan dökilür müşk-iʿabir

sünmek [1] *T.* Uzamak, uzanmak. (TS, 2009: 3621)

G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi **sündi** her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem şehbāz-veş çün açdı bāl ü per güneş

süpürmek [4] *T.* Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak vb. şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla toplamak, temizlemek. (TDK, 2011: 2182)

(süpürse [1], süpürür [3])

G685-4. Her seḥer saḳḳā-yı çeşmüm işigüñde ṣu seper / **Süpürür** ol dergehi kirpüklerüm ferrāşıdur

G956-6. Kirpügüñ cārūb idüp eşkini saḳḳā eylemiş / Yollarını **süpürür** çeşmüm olup ferrāşlar
G2040-4. Müjem ferrāş olup her dem **süpürse** kūy-ı dildārı / Şu aramaġa şu isteyü gelür çeşmüm saḳāsından
G2796-3. **Süpürür** ferrāş olupdur kūyını kirpüklerüm / Şu seper saḳā gibi dem dem bu çeşm-i merdümi

sürāḫ [1] *Far.* Delik, sukbe. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 463)

G972-3. Nālem ile berk ditrer bir dem ārām eylemez / Bülbül-i bī-çārenün baġrı olup **sürāḫlar**

şürāḫī [19] *Ar.* Uzun boyunlu su ve şarap şişesi. (Ş. Sami, 2010: 1103)

(şürāḫī [15], şürāḫide [1], şürāḫiden [1], şürāḫinüñ [1], şürāḫiye [1])

G78-1. Gülşen içre eldeki sāġar ḳızıl güldür baña / Hem **şürāḫī** ḳılḳılı āvāz-ı bülbüldür baña
G177-5. Gerçi ḳan içmek Muḥibbī ḥükm-i şer ile ḥaṭā / Līk olmışdur **şürāḫī** ḫūnını içmek ṣevāb
G219-2. Ser ḳodum çünki **şürāḫī** gibi pāy-ı ḳadeḥe / Ṭañ degül dirler ise baña eger bāde-perest
G297-2. Baġrı ḫūn ile **şürāḫīnüñ** ne ṭañ ṭolsa müdām / Şayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān **şürāḫī** ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G645-3. Ben **şürāḫī** gibi pāyuñda senüñ baş indürem / Sāḳiyā senden ḳadeḥ iḥsān olursa çoḳ mıdur
G655-2. **Şürāḫī** ḳılġılın kim itmeye gūş / Anuñ sāġar gibi ḳalbi tehīdür
G715-3. İster iseñ ger ferāmūş idesin dünyā ġamın / Bāde iç diñle **şürāḫīden** saña ḳılḳıl ne dir
G845-2. O pür-sāġar lebüñi bī-tekellüf / Neden olam **şürāḫī** gibi ben dür
G851-3. Ḳadeḥler meclis içre ṣanki güldür / **Şürāḫī** bülbül olmış ḳılḳılı var
G880-2. Bülbül olmışdur öter her dem **şürāḫī** ḳılḳılı / Arada gūyā ḳadeḥler ṣan gül-i ḫandāndur
G1016-2. Mevsim-i gül ʿıyş eyyāmı irişdi Sāḳiyā / Elüñe alsañ **şürāḫī** eyleyüp ḳılḳıl güler
G1493-4. Bir lu'b ile leblerini sāġar öpeliden / Meclisde **şürāḫīye** didüm ḳalmadı cānuñ
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm yol bulmasun anda raḳīb / Bir **şürāḫī** bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen ol
G1817-4. Dil **şürāḫī** göz yaşı mey bu ciger nuḳl kebāb / Budurur meclisde ḥāżır ʿıyşa esbābum benüm
G1990-4. O pür-sāġar lebin görmiş **şürāḫī** baġrı ḳan olmış / Anuñ lu'b ile aġzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm
G2116-2. Meclis içre her ḳadeḥ ṣan bir gül-i aḥmerdürür / Bülbül olmışdur **şürāḫī** diñle ḳulḳul ṣoḥbetin
G2368-3. Mey-ḫʷāre çünki olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül yirine var **şürāḫīde** ḳulḳule
Mr18-4. Ṭoludur baġrum **şürāḫī** gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm

şürāḫī-veş [4] Sürahi gibi.

G316-4. Sāġar alsa meh-rūlar destine / Sen **şürāḫī-veş** dilā eyle sücūd
G2392-1. Sāḳiyā meclisde mey ṣun gel bize inṣāf ile / İçlüm anı **şürāḫī-veş** dürden ṣāf ile
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı **şürāḫī-veş** müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mr23-2. Oldı derd ile **şürāḫī-veş** bu baġrum ṭolu ḳan / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

sür'at ile [1] Tīz, ʿacele ile, serīʿán... (Tulum, 2011: 1626)

D22-2. Ḥayret aldı dün gice nāgāh olmadan ol ṣanem / **Sür'at ile** giçdüginde ṣoñra gördüm oyimiş

sürḫ [16] *Far.* Kırmızı, kızıl, ahmer. (Ş. Sami, 2010: 1104)

bk. câme-i sürḫ, eşk-i sürḫ kīse-i sürḫ, la'l-i sürḫ, sirişk-i sürḫ, sürḫ-i ser, sürḫ ü siyāh

(sürḫ [14], sürḫe [1], sürḫi [1])

G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu göñlümi ṭanbūr-veş / **Sürḫ** idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş şevḳi ile ki **sürḫ** olur dirler seḥāb
G327-3. Çeşm-i siyāh ḫūn-ı cigerle görindi **sürḫ** / Mūy-ı sefīd ẓāhir olup oldı rūy-ı zerd
G360-1. Derd-i dil ḫālini alsam ele yazmaḳ kāġıẓ / Ḳanlu yaşumdan ol dem **sürḫe** döner aḳ kāġıẓ
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini **sürḫ** itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine gülgūn libās / **Sürḫ** giyse ḫil'atin ḳan dökmek ister şāhlar
G1311-3. Ḫūn-ı bülbülden midür her dem gülüñ **sürḫ** olduġın / Ḫūni baġrum ey ṣabā itseñ n'ola gülzāre ʿarż
G1447-5. Āteş-i āhumla **sürḫ** oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı Muḥibbī yañılup didi ṣafaḳ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm **sürḫ** olduġı / La'l olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1851-1. Ṣanmañuz **sürḫ** oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / Şu'le-i dildür görinen şimdi ṭaşumdan benüm
G2186-4. Yaşum **sürḫ** u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2298-2. Yüzüñe gül beñzerem dimiş ḫacel / Olduġiyçün dirler aña **sürḫ** bu
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin **sürḫ** eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm **sürḫi** yitmez mi ki çehrem zerd ola
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki **sürḫ** u çehresi hem zerd ola
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden **sürḫ** olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender la'l-i nābuñ ḳandadür

sürḫ-i ser [2] Kızılbaş.

G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini **sürḫ-i serüñ** / Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm
G1905-6. **Sürḫ-i serler** ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām'askerin / ʿAvn-i Ḥaḳla ʿazīm-i iḳlīm-i irān olmışam

sürḫ ü siyāh [1] Kırmızı ve siyah.

G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar **sürḫ ü siyāh** / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc

süri süri [5] Pek çok. (TDK, 2011: 2189) Sürü sürü, kafileler hâlinde.

G663-3. Ka ʾbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ **sürin sürin** / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G953-4. Ka ʾbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ **sürin sürin** / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G1999-4. Ka ʾbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ / Geldiler **sürin sürin** ḳoyın gibi ḳurbāne hem
G2305-4. Ka ʾbedür kūyı gelür **sürin sürin** ʿāşıḳları / Ya ʿni varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2415-5. Ka ʾbedür kūyuñ **sürin sürin** gelür ʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine

sürme [7] *Far.* Kaşa ve göze sürülen siyah boya kühl. (Ş. Sami, 2010: 1104)

bk. sürme-i bīnā çekmek, sürme-i çeşm-i nigār, sürme-i māzāġ

(sürme [3], sürmedür [1], sürmesi [1], sürmesin [1], sürmeyi [1])

G95-5. Ḫākipāyuñ gözlerüme **sürmedür** / Sürme çeşmümden anı virsün żiya
G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine yārüñ ʿaceb degül / Mekkārelikde **sürmesi** gözden siler giçer
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur **sürmesin** bir uġrudur
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün **sürme** ile tīġ-i çeşmin zāġlamış
G1890-3. Pāy-māl eyleyelüm kişverini sürḫ-i serüñ / Gözine **sürme** diyü dūd-ı siyāhı çekelüm
G2156-3. **Sürme** ideyin gözlerüme ey ṣabā getür / Ḫāk-i derini kuḥl-ı Şifāhāna virmezin
G2617-2. Hey nice ʾayyārdur gözden uġurlar **sürmeyi** / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı

sürme-i bīnā çekmek [1] Gözlere sürme çekmek.

G516-3. Nice rūşen olmasun cānā bu çeşmüm ḫānesi / Ḫākipāyuñ eger her dem **sürme-i bīnā çeker**

sürme-i çeşm-i nigār [1] Sevgilinin gözüne sürme çekmek.

G2210-1. ʾİẕāruñ reşk rūy-ı gül ʿiẕārdan / Ġubāruñ **sürme-i çeşm-i nigārdan**

sürme-i māzāġ [1] Mazağ sürmesi.

G1710-2. **Sürme-i māzāġ** oldı iki çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i ṣāni ʿ baġladı ruḫsāruñ üzre reng-i āl

sürme-dān [1] *Far.* Sürme mahfazası. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 466)

G2187-1. Ḫākipāna virseler bil bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm **sürme-dān**

sürmek [30] *T.*

bk. el sürmek, ḫākipādan/ḫākipāya yüz sürmek, işigüñe yüz sürmek, ʿömr sürmek, yüz sürmek, yüzini ḫāke sürmek, yüzüñi yirlere sürmek

(sür [1], sürdiyse [1], sürdüm [1], sürdüñ [3], süre [1], sürenler [1], sürer [6], sürerler [1], sürevüz [1], sürme [7], sürmiş [1], sürse [2], sürseñ [1], sürsün [2], sürüp [1])

1. Herhangi bir durum içinde bulunmak. (TDK, 2011: 2185)

G85-6. Pādişāh olan ḳurı ġavġā çeker / ʿĀlemüñ ẕevḳin **sürer** ḳāni ʿ gedā
G1279-4. Dāim cefā vü cevr çeker pādişā olan / Her dem ṣafā vü cevr **sürenler** gedā imiş
G1635-4. Eyle dile cefāları tā **sürevüz** ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G2155-4. Gedā ḳāni ʿ **sürer** ʿālem ṣafāsın / Olur şehler hemān ancaḳ ciger-ḫūn

2. Bir maddeyi bir yüzey üzerine ince bir tabaka olarak yaymak, dökmek, serpmek. (TDK, 2011: 2185)

G100-3. La ʾl-i nābuñ ḥasretinden ḫasteyem ey dil-firīb / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından **süre** dermān baña
G2256-2. Gül ʿiẕāruñda ʾaraḳdan olduġıçün bir varaḳ / Ḥürmet idüp göze **sürerler** bilenler ḳıymetin

3. Uzatmak, ileri doğru itmek. (TDK, 2011: 2185)

G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını **sürdüñ** ṭut / Dilā bu dar-ı dünyānuñ temāşāsını gördün ṭut

4. Dokundurmak, değdirmek. (TDK, 2011: 2185)

G832-5. Aġlayup **sürse** Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā la ʾl ü altun ṭaş olur
G1253-5. Öpdüm ol leblerini ṣoñra **sürdüm** gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa ṭurfanda yemiş
G1639-2. Yüzüñe ḳanını **sürdüñ** beñzer ol şūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ

G1757-2. Bülbül-i bī-çārenüñ ḳanını **sürmiş** eline / Ka ʾbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül
G2676-6. Ka ʾbe-i kūyuñda çün ʿuṣṣāḳ ḳurbān eyledüñ / Eski ʿādetdür n'ola alnuña **sürseñ** ḳanını

5. Devam etmek. (TDK, 2011: 2185)

G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḥastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde **sürsün** nice yaş
G1493-3. Devrānuñı **sür** gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ

6. Yönetip yürütmek, sevk etmek. (TDK, 2011: 2185)

G1792-5. Çün Muḥibbī bir şaçı Leylī-veşüñ Mecnūnıyam / Her yaña dīvānelik raḫşın **sürüp** ḫīz eyleyem
G1925-5. Çignedür bir bölük üftādeleri / **Sürer** üstüme feres ni'delüm
G2318-3. Deryā-yı ʿışḳa düşdüm emvāc başdan aşdı / Göñlüm sefīnesini **sürer** kenāra ḳarşu
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ **sürsün** atını / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını

7. Kovmak, tart, teb'îd, nefyetmek. (Ş. Sami, 2010: 1105)

G95-5. Ḫākipāyuñ gözlerüme sürmedür / **Sürme** çeşmümden anı virsün żiya
G1148-5. Ṣuçını Muḥibbī'nüñ ʿafv eyle disem dilber / **Sürer** ḳapudan anı dīvāne ḳabūl itmez
G1342-5. **Sürme** ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl içün / Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse men ʿ
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı **sürme** ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi ṭa ʿnını her bir dūnuñ
G1839-3. **Sürdiyse** ben fütādei kūyından ol nigār / Varduḳca aña daḥi beter ola raġbetüm
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş ulu günāh / **Sürme** öldür ṣuç mı çünki güneh-kāruñ olam
G2283-4. Tek beni **sürme** ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2296-2. Uşanduñ bizi **sürdüñ** ḫizmetinden / Be-nāçār eyledüñ biz daḥi yāhū
G2634-5. Ḫāç diyü eger **sürse** Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi yiter aña gözlemez ārı
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan **sürme** tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını **sürme** naẓardan raḥm ḳıl / Yoḫsa ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / Tīġ-i cevr ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı **sürer** nāzlanur

sürmelü [1] Sürme ile boyanmış olan. (TDK, 2011: 2186)

G1239-1. İdiser sırrumı āh ʿāleme fāş / Naẓarla **sürmelü** göz vesmelü ḳaş

sürūd [3] *Far.* Teganni, terennüm, makam-ı musiki. (E. Tevfîk, 1890: 567)

bk. sürūd eylemek/itmek

(sürūdı [1], sürūdum [2])

G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse **sürūdum** var
G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler **sürūdı** nālelerüm çün terānedür
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḥālet / Bu yüzden ṣanmañuz ẕevḳ ü ṣafā ile **sürūdum** yoḳ

sürūd eylemek/itmek [4] İrłamaḳ, teġánnī etmek, dem-sāz ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1627)

G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿūdı çalınur / Ol dem **eyler** nāy-veş göñlüm benüm anda **sürūd**
G346-3. Pervāne görse şem ʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile **ider sürūd**
G1005-2. Bülbül çemende ṣanma ki dāim **sürūd ider** / Gül şevḳi ile bilüñ işi āh u nāledür
G2482-1. Ḳāmetüm çenge dönüp ṣanma **sürūd eylemeye** / İñleyüp nāle ḳılup āhını dūd eylemeye

sürūr [7] *Ar.* Sevinç, şâdî, meserret. (Ş. Sami, 2010: 1106)

bk. cāy-ı sürūr, dār-ı sürūr, sürūr itmek

(sürūr [4], sürūra [2], sürūrı [1])

G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña **sürūr**
G920-7. Meyl idüp her **sürūra** yüz ḫāke sürer cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey şāh-ı gül / Göñlüme gelmez **sürūr** illā meger kim ġam gelür
G1010-1. Eylese cevr ü cefālar ṣanmañ olam bī-hużūr / Çünki andandur gelen bulur anuñla dil **sürūr**
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḥużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan **sürūra** gel
G1932-3. Cānān yolında her ne gelürse gelür **sürūr** / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G2634-2. Şevḳüñ var ise gülşene var diñle **sürūrı** / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı

sürūr itmek [3] Sevinmek, şad olmak.

G160-3. Geldi gül bezme bülbül **itdi sürūr** / Ḳıl bahār irdi sen de yāri ṭaleb
G497-3. Şād olam ṣanma vefādan ey ṣanem / Gelse cevrüñ dil **ider** dāim **sürūr**
G2166-4. Uş dimiş dilberüm beni kilābını ṣanup / **İtmedüm** hergiz **sürūr** illā ki ben bu uşdan

sürümek [2] Bir şeyi yerden kaldırmaksızın çekerek, iterek götürmek, sürüklemek. (TDK, 2011: 2188)

G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin **sürür** / Anı bu ḥāle bıraḳmadı meger serv-i revān
Mh11-1. Oldı zencīrin **sürür** bed-nām zülfüñden senüñ / Gireliden göñlüme evhām zülfüñden senüñ

sütūn [1] *Far.* Yekpare mermer vesair taştan ibaret veya harçla kâgir yapılmış direk, amut. (Ş. Sami, 2010: 1107)

G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur **sütūn** / Ẓāhir olsun bir naẓar bu ḳubbe-i mināya baḳ

süvār olmaḳ [10] Binmek, atlanmaḳ, atlü olmaḳ... (Tulum, 2011: 1629)

G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile **ola süvār** / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G388-4. Ger **süvār olsa** semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G752-4. Olam ḳanber gibi o gice piyāde / **Süvār olsa** ḳaçan dilber ʿAli-vār
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin getürür ṣabā / Şeb-diz-i zülfe yār ḳaçankim **süvār olur**
G1259-3. **Oldı** şīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna **süvār** / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer güneş
G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem ṭablasın dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū **süvār ol** ʿazm-i meydān ḳıl
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / **Süvār ol** esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1845-3. Ol şehriyār nāz ile esbe **süvār ola** / Atı öñince olayın anuñ piyādeñem
G2701-4. Ben piyāde yārüm **olsa** esb-i nāz üzre **süvār** / Cilve itse ol ʿAli-vār ben öñünde ḳanberi
G2749-4. **Süvār ol** esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı

süvār-ı esb-i nāz [2] Naz atının binicisi.

G761-6. Ḳaçan çevgān ide zülfin **süvār-ı esb-i nāz** ola / Muḥibbī ʿışḳ meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G2259-1. **Süvār-ı esb-i nāz** olmış yürür ol Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil dü-çeşmi kāfir-i fettān

süzmek [1] *T.* Gözle inceleyerek dikkatle bakmak. (TDK, 2011: 2193)

bk. çeşm süzmek, göz süzmek

G904-4. Pister-i gülde ferāġatle **süzen** nāz uyḫusın / Bilmeye ṭañ mı ki ʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür

Ş

şāb [5] *Ar.* Genç, delikanlı, civan, yiğit. (Ş. Sami, 2010: 1109)

bk. şāb itmek, şeyḫ ü şāb

(şāb [3], şāba [1], şābına [1])

G510-3. Yüzini köm görürse cān viriser / Ol eger şeyḫ eger **şāb** olısar
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın şeyḫ ü eger **şāb** iñiler
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile **şāba** baḳmazuz
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile **şābına**
G2678-5. İçdi çün laʿl-i lebüñ cürʿasını / Şeyḫ iken bu Muḥibbī **şāb** oldı

şāb itmek [2] Gençleştirmek.

G251-6. Devrān ġamı bükdi belümi ḳıldı beni pīr / Ey Muġbeçe şun bādeʿaṣāsı ile **şāb it**
G844-4. Cān nisār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice şeyḫ olanı ol **şāb ider**

şaʿbān [2] *Ar.* Sene-i kameriyye-i Arabiyyenin sekizinci ayı. (Ş. Sami, 2010: 1109) *bk. selḫ-i şaʿbān*

G455-4. Hicrān-ı ġam ile ḫaste göñül gör neler çeker / Bilmek eger murād ise derdüm **şaʿbāne** ṣor

şād [16] *Far.* Mesrur, memnun, mahzûz, sevinçli. (Ş. Sami, 2010: 1109)

bk. ġarīb-i şād-ı ʿışḳ, ḫurrem ü şād eylemek, şād eylemek/itmek, şād olmaḳ, şād ü feraḥ, şād u ḫandān, şād ü ḫurrem, şād ü miḥen

(şād [7], şāda [1], şādam [1], şāddur [2], şādı [1], şādımuz [1], şādu [2], şādum [1])

G176-3. Ol şaçı Leylā bu ben dīvāneye Mecnūn dimiş / **Şādam** ol günden berü kim baña ḫoş ḳomış laḳab
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḫi benümle **şād**
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / Birine biñ virilür olsa faḳīrün göñlini **şād**
G407-2. Zülfinüñ her bir ḳılında baġludur **şād** cān u dil / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G707-1. ʿIşḳuñ ile bu ḥarāb olmış göñül ābāddur / Derdüñi dermān bilür göñlüm anuñçün **şāddur**
G853-4. Degül eksük cihānda şādī vü ġam / Ġama ġam yime **şāda** olma mesrūr
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında yoḳdur **şādımuz**
G1291-1. Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña **şādu** imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
G1434-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña baş açayım / Her ne senden gele anuñ ile göñül **şād** ancaḳ
G1461-4. At cefā sengini sen ḳarşu aña başın açam / Her ne senden gele anuñla göñül **şād** ancaḳ
G1927-4. Aña **şādum** ṣordılar ben bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḫüsnüme ḳarşu zār u zārumdur benüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm **şāddur** / Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1984-1. Gül gibi gel dāimā her laḥẓa olġıl **şād** hem / Serv-ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez **şādı**
Mh2-2. Leblerüñ dārü'ş-şifāʿışḳ ehli hep ṣayru imiş / Dostum ḳısmet baña ḳayġu saña **şādu** imiş / Çāre ne rūz-ı ezelden başa bu yazu imiş
Mr24-13. Nigārā olmadum ben **şād** elinden / Kime idem şikāyet dād elinden

şād eylemek/itmek [13] Sevindürmek, şén etmek, mesrūr etmek, keyif virmek, feráh virmek, feráhlendürmek...(Tulum, 2011: 1631)

bk. dili şād eylemek/itmek, göñlini şād eylemek/itmek

G310-3. Bir nice gün **şād idüp** döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār üzre degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G506-1. Dil ü cān cūş ider ol lebleri aḥmer geliser / Dil-i ġam-kīnümi **şād itmege** dilber geliser
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki varup anda göñül **şād eyler**
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim şimdi cefā sengin atup **şād eyledüñ**
G1547-3. Ḫusrevā Şīrīn lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarībi bir nefes **şād itmedüñ**
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile **şād eyledüñ**
G1885-2. Mey içüp **şād idelüm** rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül üñin gūş idelüm
G2137-3. Aña raḥminden berü bir gün beni **şād itmedüñ** / El-emān ey çarḫ-ı ẓālim dād elüñden el-emān
G2158-5. **Şād idersen** bir nefes yıllarla eylersin ḥazīn / El-emān ey bī-emān devrān elünden el-emān
G2606-3. Gāh vaṣlı fikr ider gāhi dönüp hicrān añar / Gāh **şād ider** gehi giryān ider göñlüm beni
Mr1-16. Zehr ṣunduñ bu Muḥibbī'ye anı **şād itmedüñ** / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfi cevābı hīç beni **şād itmedüñ**

Mr28-11. La ʾl-i nābuñ ḫastesin ey dil-rübā **şād eyle** gel / Miḥnet ü ġamdan anı luṭf eyle āzād eyle gel

şād olmaḳ [39] Şén ołmaḳ, ḫurrem ołmaḳ, ḫándān ołmaḳ, mesrūr ołmaḳ, sáfāde ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1632)

G67-4. Bir nefes bu dil maḥabbetden daḥi **şād olmadı** / Ḥāṣıl oldı derd ü ġamla miḥnet eyyāmı bańa
G116-6. Ṣādiye **şād olma** ey dil gelse ġam hem muẕṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳilāb
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş / Aña raḥminden berü ben **olmadum şād** elġıyāṣ
G353-2. Her ne deñlü gelse cevr ile cefāya ṣabr ḳıl / Bu ḫarāb illerde hīç **olmamışdur** kimse **şād**
G400-3. Yār eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime **şād ol** göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G497-3. **Şād olam** ṣanma vefādan ey ṣanem / Gelse cevrüñ dil ider dāim sürür
G554-4. Ey dil viṣāle **şād oluben** hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti şād ü miḥen giçer
G562-3. **Şād oldı** göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yańa ki ʿazm eyleye āhı ʿālemidür
G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber benüm / Rūḥum ziyāde **şād oluben** dil ṣafālanur
G676-3. Şemʿ güler **şād olur** yandügine pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ gülüñ pervāsı var
G681-4. Hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm **şād olur** / Çoḳ zamāndur ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile **şād ol** yüri sen / Añа ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G688-4. Cenneti kūyuñı terk itmiş işitdüm müddeʿī / **Şād olup** göñlüm didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G708-5. Nice **şād olsun** Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim şeb-i hecrüñ içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G838-2. Ġam yimem ḫāl-i ḫayāli çün derūn-ı dildedür / ʿAnkebūtuñ göñli **şād olur** meges çün dām ider
G951-4. Rāżıyam devr-i felekden **şād olupdur** yıldızum / Ol melek-manẕar perī-ruḫsārı gördüm bir naẕar
G987-2. Vaṣla hergiz **şād olup** hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀṣıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı bir
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ terk itmiş işitdüm müddeʿī / **Şād olup** göñlüm didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice **şād olmasun** göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġum ḳara şālum var
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur añа **şād ola** göñül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẕarın şeyḫ ü eger şāb iñiler
G1131-4. **Şād ol** yine ki cevr ile andı seni nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1186-2. **Şād olurdum** kūyına varsam anuñ biñ cān ile / Menʿider **şād olduġum** āh ol sitem-kār istemez
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber **şād olur** / Gülşen içre var mı gül bārān ile bād istemez
G1208-3. **Şād ol** dilā ki añdı seni cevr ile nigār / Virdüñ anı ki atı ferāmūşlardanuz
G1326(b)-4. Göricek gün yüzüñi **şād oluram** / Zīrā eyler göñül ṣafādan ḥaẕẕ
G1489-4. Virüp cān naḳdini bir būse alduñ / Dilā **şād ol** ki olmaya ziyānuñ
G1583-5. **Şād olup** vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1972-1. Dilemem cānā ġamuñdan ḳurtuluben **şād olam** / Bendi zülfüñe esirem sitem istemem āzād olam
G2009-1. İstemem cānā ġamuñdan ḳurtuluben **şād olam** / Bend-i zülfüñe esirem dimezem āzād olam
G2075-6. **Şād olmış** iken ʿışḳ ile anma raḳībi gel / Ey dil çekersin ol feraḥuñ bir ḳasāvetin
G2028-3. Benüm çoḳ sevdügüm cām-ı lebüñden büse iḥsān it / **Olup** cān **şād** u dil ḫandān göñülden ġam baʿīd olsun
G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül içün zülf-i ḫamdesin / **Şād ol** göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin
G2281-1. **Oldum** ġamuñla cānā geh **şād** u gāh maḥzūn / Baḳdum cihānı gördüm anı daḥi diger-gūn
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / **Şād olur** göñlüm umar kim tuş ola meh-veşe
G2449-4. İḫtiyār elde degül çünki senüñ / Luṭfa **şād olma** melūl hem ḳahre
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde **şād ol** ey göñül / Çün cihān ṭurmaz giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
Mr2-2. Ġuṣṣa vü derd ü elemden **olmadum** bir laḥẓa **şād** / Dād elüñden ey güzeller pādişāhı dād dād
Mr30-11. Añmadı hergiz bu ben dil-ḫastei ol ḥūr-zād / Ḳurtulup hicrān ġamından **olmadum** bir laḥẓa **şād**

şād ü feraḫ [2] Mutlu ve rahat.

G1435-5. ʿĀlemi gezdüm ḳamu ḫalḳı görüp **şād ü feraḫ** / Bu Muḥibbī gibi līk arada nā-şādlıḳ
G2418-1. Ne var **şād ü feraḫ** hem-dem bizümle / Degülse maḥrem oldı ġam bizümle

şād u ḫandān [1] Mutlu ve gülen/mesrur.

bk. şād u ḫandān eylemek, şād u ḫandān olmaḳ

G2628-2. N'ola gülşende güller **şād u ḫandān** / Olup bülbüller itsün āh u zārı

şād u ḫandān eylemek [1] Mutlu ve mesrur etmek.

G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir ẕerre kām / İt raḳībi dāimā sen **şād u ḫandān eyledüñ**

şād u ḫandān olmaḳ [4] Mutlu ve mesrur olmak.

G6-5. Bugün ger bunda olsañ zār u maḥzūn / **Olursın** yarın anda **şād u ḫandān**
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī **şād u ḫandān oldılar** / İtdiler vuṣlat ḫumından çünki anlar bāde nūş
G1592-5. Müddeʿīler raġmınadur **şād u ḫandān olduġum** / Yoġsa ben efġānum ile murġı zār itsem gerek
G2167-3. Şefāʿat idicidür ümmetine / **Olalar** her biri tā **şād u ḫandān**

şād ü ḫurrem [1] Mutlu ve sevinçli.

G915(a)-5. Sāḳī-i ʿālem ʿIşḳ ile ḫoş-dem / **Şād ü ḫurrem** Vuṣlat-ı hem-dem

şād ü miḥen [1] Mutlu ve üzüntülü.

G554-4. Ey dil viṣāle şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti **şād ü miḥen** giçer

şādān [3] *Far.* Memnun, mesrur. (E. Tevfîk, 1890: 577)

bk. ḫandān u şādān, şādān eylemek, şādān olmaḳ, şādān u ḫandān

G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem viṣālüñ fikrile **şādān** / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şād-māni hem / Ne **şādān** u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam
Mr3-1. ʿĀlemüñ her gūşesi bir hūy u bir hādur gider / Kimi **şādān** kimi ġam-kīn āh u ber-vādur gider

şādān eylemek [1] Sevindirmek, mutlu etmek.

G2340-1. Ey ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir kele baḳ yüzüme göñlümi **şādān eyle**

şādān olmaḳ [9] Sevinçli olmak, mutlu olmak.

G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde **şādān olmaya**
G205-5. Ne **şādān ol** ne ḫod ġam-kīn Muḥibbī ʿālem içinde / Gedā bāy ü cevān ü pīr iderler çün ḳamu riḥlet
G351-1. Yüzüñ aç kim cümle ʿālem **olalar şādān** ʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim budur erkān-ı ʿıyd
G1016-3. Gül yüzüñüñ üzre ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluben **şādān olup** kākül güler
G1139-3. Vaṣl ile **şādān olup** hecr ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀşıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz
G1713-3. Bülbülüñ ḳanlu yaşın görse anı bārān ṣanup / Esse çün bād-ı seḥer **şādān olup** oynar gül
G2355-4. Yarın ki şālihān ʿamel ʿarżını ideler / **Şādān olup** cennete her biri ṭuta rāh
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde **şādān olmaya**
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben **şādān ola**

şādān u ḫandān [2] Sevinçli ve mesrur/gülen.

G2022-4. ʿIyd irdi her kişi **şādān u ḫandān** seyr ider / Ben seni gördüm benüm ʿıydum muḳarrerdür bugün
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür **şādān u ḫandān** / Kimi maḥzūn ṭutar ġam ile enīse

şādılıḳ [5] Sevinçli olma durumu, mutluluk, saadet, bahtiyarlık.

(şādılıġı [1], şādılığından [1], şādılıḳ [2], şādılıḳdan [1])

G518-6. Ey Muḥibbī **şādılıḳ** gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb üstindedür
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün **şādılıġı** tīz giçer bir dem degül
G2002-1. Gelür senden baña luṭf u keremden ṣoñra dirhem hem / Nitekim **şādılıḳ** ardınca irişür belā ġam hem
G2145-2. Yañılup dilber baña bendem dise / **Şādılıḳdan** başmayam pā der-zemīn
G2580-3. Gül işitmiş ʿārıż-ı yāre anı beñzetdügüm / **Şādılıġından** ḳızarmışdur meger güle güle

şādī [22] *Far.* Sevinç, mesrûriyet, mahzûziyet. (Ş. Sami, 2010: 1109)

bk. ġam ü şādī, ḫande vü şādī, şādī vü ġam

(şādī [11], şādīde [1], şādiden [2], şādīi [1], şādīnün [1], şādīnüñ [2], şādiye [4])

G116-6. **Şādiye** şād olma ey dil gelse ġam hem mużṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde vardur inḳılāb
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde **şādiye** / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb **şādiye** yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çeri-vār
G515-1. Dilā **şādīnüñ** ardınca gelen her laḥẓa ġamlardur / Anuñçün ḫāṣıl-ı dünyā hemān derd ü elemlerdür
G618-4. Virür mi dār-ı dünyāya göñül fi'l-cümle ʿaḳl ışşı / Görürken gelse bir **şādī** anuñ ardınca bir ġamdur
G620-4. Maḥabbet bādesin içen olur miḥnetle her demde / Feraḥla **şādiden** giçmiş ġam ile āşinālardur
G804-4. Ġamla ülfet ṭutdı göñlüm añmanuz **şādī** adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar çün **şādiden** bīrūn olur
G823-3. ʿĀlemde her bir **şādīnüñ** ardınca ġam lā-büd gelür / Her kim ki bunı fikr ide eblehdür ol ḫandān olur
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / Virilür **şādī** aġyāre baña ancaḳ melāl olur
G898-2. Ḥāl-i ʿālem bir degüldür gāh **şādī** gāh ġam / Bülbül anuñ içün gehi gūyā vü gāhi lāl olur
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı ṣanma kim yüz döndürdüm / Derdüñ ile ġuṣṣañı **şādī** bilüp ḫurremlerüz
G1679-6. Gelür her **şādīnün** ardınca biñ ġam / Muḥibbī dār-ı dünyāyı belā bil
G1684-1. Gāh **şādī** gāh ġam miḥnet mekānıdur göñül / Anuñ içündür ki ʿışḳuñ ḫandānıdur göñül
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ **şādii** n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G2145-1. Virmezin ben **şādiye** ʿışḳuñ ġamın / Ben bilürem çünki anuñ ʿālemīn
G2162-5. Feraḥ **şādī** giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan **şādī** nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim tuş ola meh-veşe
G2579-5. Gelse Muḥibbī **şādī** ġam ardıncadur gelür / Dehrüñ hemīşe ḫāli budur inḳılāb ile
G2702-1. Olar kim bilmeye ḳabrüni **şādī** / Dilegüm bu ki anılmaya adı
Mh7-5. Derdā dirīġ irmedi feryādı ḫusreve / Āh ile nāle ḳılsa gelür **şādī** ḫusreve
Mh15-1. **Şādide** gördüm beḳā yoḳ iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi

şādī vü ġam [5] Mutlu ve kederli.

G222-5. **Şādī vü ġam** ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı ṭut
G853-4. Degül eksük cihānda **şādī vü ġam** / Ġama ġam yime şāda olma mesrūr
G2581-6. Ey Muḥibbī ḳısmet olındı ezel **şādī vü ġam** / Derd ü miḥnet düşdi ancaḳ ehl-i ʿışḳuñ pāyına
G2792-5. Ezelden ḳısmet oldı **şādī vü ġam** / Muḥibbī saña düşdi ġuṣṣadan pāy
Mr6-2. Ḳāniʿuz bir nāna biz nāz u niʿamdan fāriġuz / Ḥāl-i dünyāyı bilüp **şādī vü ġamdan** fāriġuz

şādlıḳ [5] Mutluluk, saadet, bahtiyarlık, kut.

(şādlıġ [1], şādlıḳ [2], şādlıḳdan [2])

G801-7. ʿArż-ı ruḥsār eyledi **şādlıġ** ile nesterin / Yüz sürer serv ayaġına her ṭarafdan cūybār
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem laʾl-i leb-i meygūnını / **Şādlıḳdan** gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan ṭamar
G1402-2. Ehl-i ʿışḳuñ dest-i ḳudret bunı yazmış alnına / Giçüre ʿömrin cefāda görmeye ol **şādlıḳ**
G1579-5. Dü-cihānı virüp aldı bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün **şādlıḳ** ol kim vire dünyāya ġamuñ
G2626-5. Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise / **Şādlıḳdan** atar idüm göge ol dem külehi

şādmān [10] *Far.* Sevinçli, mesrur, mahzûz, memnun. (Ş. Sami, 2010: 1109)

(şādmān [5], şādmānam [4], şādmāndur [1])

G66-3. **Şādmānam** kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile **şādmānam** ġam daḥi benümle şād
G371-3. **Şādmānam** ki ḳapunda olmışam kemter gedā / Kim ki saña ḳul ola ol ʿālemüñ sulṭānıdur
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet yoḳdurur ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün **şādmān** görmez leẕīẕ
G376-2. İsterem kim bu dil-i ġam-nāki idem **şādmān** / Cedd ü cehd itdükce ol daḥi beter ġam-nākdur
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz **şādmān** / Çarḫ-ı ẓālim ya niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G496-4. **Şādmāndur** irişen vuṣlat-ı rūzı ne bilür / Ṣeb-i hicrānda ṣu kim ḥasret-i cānāne çeker
G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḥı çoḳdur ol şehün / **Şādmān** ol özüñi ol cemʿe dāḫil eyledüñ
G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī ālına evlādına / **Şādmānam** ṭoġdı çün burc-ı şerefden yılduzum
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi ṭañ mıdur olsam **şādmān** / Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

şādmanī [2] *Far.* Sevinç, mesrûriyet, mahzûziyet. (Ş. Sami, 2010: 1109)

G216-5. Bilür dünyāda yoḳdur **şādmanī** / Muḥibbī eyler anuñ içün ferāġat
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi **şādmānī** hem / Ne ṣādān u ne ġam-kīnem gehi vīrān geh ābādam

şafaḳ [9] *Ar.* Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık. (TDK, 2011: 2195)

bk. mānend-i şafaḳ, ser-i şafaḳ

(şafaḳ [8], şafaḳdur [1])

G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī yaşı içre / Ṣandı ki **şafaḳdur** meh-i nev eyledi peydā
G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü āh idem / **Şafaḳ** ṣanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G800-3. Görinen ṣubḥ-dem ṣanmañ **şafaḳ** gökler kenārında / Yaḳan bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G949-2. Ṣuʾle-i āhum görinür her seḥer ṣanmañ **şafaḳ** / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G1436-2. Ṣan **şafaḳ** içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı Muḥibbī yañılup didi **şafaḳ**
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur anı kim ẓāhir olmışdur **şafaḳ**
G2774-4. Görinen çarḫuñ kenārında anı ṣanmañ **şafaḳ** / Sūz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş ḳodı
Nş1-2. Yaḳsa eflākı **şafaḳ** gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur

şāfī [1] *Ar.* Şifa veren, iyi eden. (Ş. Sami, 2010: 1110) *bk. şāfī cevāb*

G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına irem diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur yā **şāfī**

şāfī cevāb [10] Cevāb-ı ḳātıʿ, cevāb-ı ḳātīʿī, ḳātʿ-ī cevāb. (Tulum, 2011: 1632)

G299-4. Ey ṭabīb-i dil meded vir ḫasteyem **şāfī cevāb** / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G414-2. Dil ü cān ḫaste olmışdur lebüñ dārü'ş-şifāsından / Buyur **şāfī cevābı** ṣun aña çün leblerüñ emdür
G415-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur **şāfī cevāb** / Āteş-i ʿışḳ ile teb ṭutmış bu dil bīmārdur
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye **şāfī cevāb** / Ey ṭabībüm çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur **şāfī cevāb** / Ey ṭabīb-i dil meded öldüm ḳatı ṣāḥib-firāş
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür **şāfī cevāb** / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1712-5. Dil ṭabībinden n'ola ger isteseñ **şāfī cevāb** / Ey Muḥibbī derdüniʿarż itmege dermāne gel
G2392-4. Ey ṭabībüm ḫasteyem vir baña bir **şāfī cevāb** / Ḫālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ **şāfī cevābı** hīç beni şād itmedüñ
B195. Nigārā leblerüñ dārü'ş-şifādur / Buyur dil-ḫastene **şāfī cevābı**

şāgird [1] *Far.* Çırak, tahsilde bulunan. (M. Nâcî, 2009: 631)

bk. muḳbil-i şāgird, şāgird ü çeşm

G57-3. Kūhken-i kūh-ı belā içinde **şāgirdem** geçer / Deşt-i ġamda olmadı Mecnūn daḥi himmetā baña

şāgird ü çeşm [1] Çırak/öğrenci ve göz.

G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün çeşmüñ senüñ bī-dāddur / ʿĀşıḳ öldürmekde ol **şāgird ü çeşm** üstāddur

şāh [148] *Far.*

bk. behrām şāh-ı gūr, ḫilʿat-ı şāh, nevbet-i şāh, şāh-ı ʿādil, şāh-ı ʿālem, şāh-ı ʿArab, şāh-ı beng, şāh-ı cefākār, şāh-ı cihān, şāh-ı devrān, şāh-ı ġam, şāh-ı gül, şāh-ı güzīn, şāh-ı ḫāver, şāh-ı heft-iḳlim, şāh-ı ḫūbān, şāh-ı ḥüsn, şāh-ı ʿışḳ, şāh-ı Ḳarāmān, şāh-ı kerem, şāh-ı maʿdelet, şāh-ı maḥabbet, şāh-ı muḥterem, şāh-ı muḥteşem, şāh-ı reyāḥin, şāh-ı resūl, şāh-ı sulṭān, şāh-ı şāhān, şāh-ı taḫt-ı ʿışḳ, şāh-ı Tātār, şāh-ı ẓālim, şāh-ı zamān, tāc-ı şāh

(şāh [45], şāha [3], şāham [2], şāhı [1], şāhı [41], şāhımuz [2], şāhına [4], şāhını [10], şāhınun [2], şāhınuñ [11], şāhısın [3], şāhısuñ [1], şāhıyam [2], şāhıdur [2], şāhiyle [1], şāhlar [2], şāhlardan [1], şāhum [14], şāhumdur [1])

1. Şeh, pādişāh, melik, ḫān, sultān, ḫāḳān, şehriyār, ḫudāvendigār, ḫıdīv, sāhıb-serīr, sāhıb-ḳırān, ḫudāvend, ḫusrev, kisrā...(Tulum, 2011: 1633)//sevgili.

G32-1. Sen güzeller **şāhısın** ben ʿışḳun ile mübtelā / Hīç olur mı ki muḳārin ola **şāh** ile gedā
G44-3. ʿIşḳ **şāhı** çünki virdi bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm **şāhum** viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar **şāhı** saña
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi döġ didi yücelt āh ʿālemin / Gördi lāyıḳ ʿālem ü ṭablı dilā **şāh** saña
G88-4. Dāda vardum ḳapusına ol güzeller **şāhınuñ** / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur baña
G100-5. İrgürürdüm göklere zevḳ ü maḥabbet ṭūpını / Ey güzeller **şāhı** olsañ bir gice mihmān baña
G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī terk ḳılmaz cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem **şāhum** saña
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen dilberā / Sözlerüñ yanında **şāhum** şu olur ḳand ü nebāt
G284-1. Çin-i zülfündür alan Çinden ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ **şāhı** da başında tāc
G286-1. Ey güzeller **şāhı** ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver **şāhına** / Şöyle beñzer şīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / ʿIşḳ **şāhı** baña iḥsān itdi bir vīrāne kend
G321-1. **Şāh** olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād / İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād
G359-4. Dü-ʿālem **şāhısuñ** çākerlerün çoḳ / Ḳıl anlardan bu kemter bendeñi ʿad
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm şarāb itdüm / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ **şāhiyle** ṣoḥbetdür
G402-3. Dil baġludurur gitmese ṭañ mı ḳapusından / Ol **şāhdan** özge daḥi ʿālemde nesi var
G410-1. Bir güzeller **şāhını** bu cān sever / Baña cevr itmegi ol cānān sever
G443-5. ʿIşḳa düşdüm **şāh** iken itdüm bugün faḳīri ḳabūl / Gördiler aḥvālüm İbrāhim-i Edhem ṣandılar
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / Ẓulme dād eylemeyüp ḫışm ile ol **şāh** gider
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ **şāhıdur** / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G519-4. Raḳībā gel nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil **şāhımuz** vardur
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet **şāhınuñ** yir yir ḳurulmışdur otaġı var
G553-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ **şāhınuñ** ḳatı muḥkem yasaġı var
G566-1. Yine biñ ʿişve vü biñ nāz ile ol **şāh** gelür / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh gelür
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü yüz nāz ile ol **şāh** gelür
G610-3. İtlerinden āsitānında beni ʿadd eylemiş / **Şāh** olandan ḳullara dāim ʿināyetler gelür
G625-2. ʿIşḳ **şāhı** ne getürdiyse getürdüm yirine / Didi taḥsīnler idüp bende-i fermānumdur
G635-3. Tekye-i dilde ebed yansun çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet **şāhınuñ** ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G645-5. Sen güzeller **şāhını** her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī şi ʿr-ārā Selmān olursa çoḳ mıdur
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller **şāhınuñ** / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi yine gülgün libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin ḳan dökmek ister **şāhlar**
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi zülfini dilber didüm / **Şāh** fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki **şāhıdur** / Yanınca ṭayr ile vaḥşı yürür cümle sipāhıdur
G777-2. Ayaḳ başduḳ bu dünyā naṭʿına çün / Saña açmazdan bel **şāh** dirler
G800-2. Belā iḳlīminüñ **şāhı** olursam ṭañ mı Mecnūn-veş / ʿĀlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ **şāhı** gelse dil ṣaḥrāsına / Gözlerüm yaşı yeñilmez her yaña Ceyḥūn olur
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / **Şāh** olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul götürür
G832-3. ʿIşḳ **şāhı** urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mīr ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G856-1. Reyāḥin **şāhınuñ** taḫtı çemendür / Gelen dīvānına serv ü semendür
G882-2. ʿIşḳ **şāhı** çekdi leşker bu dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla ṭāḳat ḳılmayup ḳıldı firār
G887-2. Gülgün-ı eşk ḫʷācesi seyyāḥ olup yürür / Sen **şāha** pīş-keş diyü dürr ü güher çeker
G903-3. Ey güzeller **şāhı** ẓulm itme bugün ʿuşşāḳa gel / Bu meşeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür

G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun **şāhımuz** vardur
G944-4. Her ne itseñ revādur cānuma baş üstine / **Şāhlar** ḥükmi giçer ḳullar aña fermān oḳur
G949-6. Nice medḥ itsün Muḥibbī ol güzeller **şāhını** / Ehl-i dilden her seḥer kūyında dīvān baġlanur
G959-6. Ey güzeller **şāhı** ḳapuñda Muḥibbī bendeñi / Redd idüp anı saña bī-gāneler maḥrem gelür
G980-6. Ey Muḥibbī ʿāleme **şāh** olmadan / Dilberüñ olmaḳ gedāsı ḫoş gelür
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / **Şāh** olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul getürür
G1032-3. Her ḳaçan leşker çeküp gele dile sulṭān-ı ʿışḳ / ʿAḳl **şāhı** ḳarşı ṭurmaz n'eylesün maġlūbdur
G1034-6. Biḥamdillah giyürdi ʿışḳ **şāhı** / Yaşumdan egnüme ḫil ʿat ser-ā-ser
G1052-3. Dilā mülk-i ġama **şāhum** nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġum ḳara şālum var
G1076(b)-5. ʿIşḳa düşdüm **şāh** iken itdüm bugün faḳrı ḳabūl / Gördiler aḥvālümi İbrāhim Edhem ṣandılar
G1077(a)-3. **Şāh** oldı göñül mülk-i ġama leşker-i eşki / Her yaña ki ʿazm eyleye āhı ʿalemidür
G1092-1. Giçdi yıllar Āh dilber göñlümi yād eylemez / **Şāh** kim ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1094-5. Sāye ṣalsa gedāyı **şāh** eyler / Pes ol zülfī hümāyı kim sevmez
G1119-2. Virüpdür kūh-ken kūh içre başın / Leb-i şirini emdi **şāh** pervīz
G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu ẓulm ü sitemden / Bir bir dir idüm n'eyleyem ol **şāh** görinmez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol **şāh** ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu **şāh** imiş
G1255-2. **Şāh** kim olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarīr / Yegdürür saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh **şāh** olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı tīġ-i zer güneş
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam **şāhına** yir yir didi otaġ imiş
G1273-2. ʿIşḳ **şāhı** ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı var imiş
G1306-4. Sen güzeller **şāhınuñ** pāyına īṣār itmege / Bāġda eyler aġaçlar dirhem ü dinār ʿarż
G1326(a)-4. **Şāh** üzre ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḫazż
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem üzre tāze dāġ / ʿIşḳ **şāhı** ḳurdı ṣaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine **şāham** velī bir mihribānum yoḳ
G1401-3. Ey güzeller **şāhı** pāyuña senüñ īṣār içün / La ʿl ile ḫāżırladum ben iki çeşmümden ḳabaḳ
G1420-2. Sen güzeller **şāhını** sevmek degül ḥaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1432-2. Boynı baġlu ḳul ide **şāh** ise de / Kim ala boynuma ḳılāde-i ʿışḳ
G1469-2. Neẓrüm oldur kim görsem ol güzeller **şāhını** / Atı ayaġına bu cānum niṣār itsem gerek
G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī'nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah ṭutar **şāhum** ʿaṭāsını ġażabdan yeg
G1497-1. Ẓulm idüp ʿāşıḳlara dād itmeyen **şāhı** görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile āhı görün
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlarun gönlin yıḳan **şāhı** görün / Gice gündüz ḳapusında āh ile vāhı görüñ
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ **şāhı** severem seni vallahi / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ
G1546-1. Benüm servüm benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ / Güzeller **şāhı** sulṭānum niçün dün gice gelmedüñ
G1547-1. Ey güzeller **şāhı** gördüñ ẓulmümi dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1551-5. Baḳmasañ ʿāşıḳlara çünki güzeller **şāhısın** / Pādişehsin ṭañ degül dervīşden ʿār eyleseñ
G1623-3. Başına geldügi emr ider reyāḥin **şāhınuñ** / Tā ki ḥaḳḳında ola medḥ ü şenāsı bülbülüñ
G1660(a)-1. Bir güzeller **şāhını** sevdüm didüm ġarrā ġazel / İşiden dir görmedük buncalayın ra ʿnā ġazel
G1669-7. Ey Muḥibbī şu ʿle-i āhuñdan eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet **şāhısın** gel anı serpūş eyle gel
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller **şāhınuñ** / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫi var dāda gel
G1706-2. Şanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem tehī / ʿIşḳ **şāhı** devletinde mübtelā eksük degül
G1738-1. Bir dem yüzüñi görmemek ey māh ne müşkil / Kim bendesini redd ide bir **şāh** ne müşkil
G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çaġrışurlar dād dād / Bī-ḫabersin ḳullaruñdan hey güzel **şāhum** benüm
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir **şāh** / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / Yazılur ḳanda baḳsam āh **şāhum**
G1789-5. Muḥibbī' i ḳapuñdan itme maḥrūm / O bir kemterdürür sen **şāhum**
G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ zevḳini / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı **şāh** Cem
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ **şāhıyam** / Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G1864-1. Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol ey ṣanem / **Şāh** ṣaġ olsun hezārān bende kim ölse ne ġam
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār dīvārına gördüm yazılu āh **şāhum**
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem **şāhum** seni / Āh **şāhum** yazıludur her der ü dīvār hem
G1915-1. Ol güzeller **şāhınun** çün bende-i dergāhıyam / Ṭañ mıdur dirsem ser-te-ser ben **şāhıyam**
G1929-2. Sen güzeller **şāhınuñ** pāyına īṣār itmege / Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dinār hem
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar yegdür baña / Ḳapusında ol güzeller **şāhınun** derbānlıġum
G1960-1. Viṣālüñ gencīne gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine **şāhum** biḥamdillah emīr oldum
G1961-3. Var günāhum beni ger öldürse / Evvel ol **şāhı** ben gedā sevdüm
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa **şāh** oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet şehrin almaġa çeküp leşker sefer çekdüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil üzre āh **şāhumdur** benüm / Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1990-3. Serīr-i ḫüsne **şāh** olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm
G2012-5. Ẓāhir göz ile baḳduñ sen beni **şāh** ṣanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterin ḫaḳīrin
G2015-3. Sīne-çāk ü dīde pür-ḫūn yüregüm üstinde dāġ / ʿIşḳ **şāhı** devletinde eksügüm ne lāleden
G2023-3. ʿIşḳ **şāhı** virdi yaġmāya yine dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2028-5. Cihān mülkine **şāh** olmaḳ gerekmez baña ʿālemde / Muḥibbī ḳapuna ḫizmet ider kemter ʿabid olsun
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳānī ʿ göñül / Sen güzeller **şāhını** tā göre bir kez dūrdan
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine **şāham** ben / Naẓar ma ʿnī yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2062-4. Maḥabbet mülkine **şāhum** ʿalemdür dūd-ı dil elde / Görenler leşker-i eşküm dimezler ki sipāham ben

G2109-3. Ḫūblar **şāhı** giçer niteki dilber ḥüsnile / Sen de ey dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ serbāzısın
G2135-2. N'ola egnüme giyürse baña ġam **şāhı** libās / Bende-i ʿışḳ olalı başuma sulṭānam ben
G2141-3. ʿIşḳ **şāhı** oldı göñlüm kūsı anuñ dögülsün / Āhı livā idüben yaʿni ʿalāmet olsun
G2164-4. Geh gedāyı **şāh** idersin gāh şehleri gedā / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2165-5. Arayup bulsun Muḥibbī bir güzeller **şāhını** / Līk şaḳınsun göñül her māh-rūya virmesün
G2189-5. Maḥabbet **şāhı** geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān ṭolı şadā olsun
G2230-5. Muḥibbī giceler iñler ider bülbül gibi efġān / Ṣaḳın ey ḫūblaruñ **şāhı** bu āh u zārından
G2314-5. Muḥibbī'yi çün öldürdüñ cihān ḫalḳını güldürdüñ / Ola kim bir gün añasın benüm **şāhum** cihāndur bu
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol yār / Gedā ger ölse **şāh** eyler mi ḳayġu
G2325-5. Vaṣlını ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola **şāh** ile
G2360-4. Gele ey ḫūblar **şāhı** ḳoma boynuñda bu āhı / Teraḥḥum eyle ki gāhi igen de bī-emān olma
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / ʿIşḳ **şāhı** devletinde cevheri oldum yine
G2437-4. Ger **şāh** iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma ṣaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller **şāhını** / Ḳolların dāġ ileʿāṣıḳ eylemiş çenber yine
G2468-4. Aç gözüñ ey dil naẓar ḳıl ol güzeller **şāhına** / Ol ruḫ-ı nigū dururken ġayr nigū eyleme
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen **şāha** tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var yolında ḳıydı cāna
G2503-4. Ḥaddi ile zülfini gördüm iderlerʿarbede / Rūm **şāhı** ceng ider şankim Efreng ile
G2541-4. **Şāh** olaldan bu göñül Mıṣrına ol Yūsuf-ı cemāl / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde yazılur / Her kim naẓar iderse oḳur anda āh **şāh**
G2577-3. Dil şehrini göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam **şāhı** oturmaġa emīrāne giçerse
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur şehleri eyler gedā / **Şāh** pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2596-3. Her ne emr itseñ buyur kim pādişāhumsın benüm / Ḳul odur ki cān u dilden **şāhına** fermān ola
G2598-7. Dostum ẓulm eyleme gel bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur **şāhlardan** ḳullara iḥsān ola
G2638-2. Ġāfil şalınma ḫālüme ki geh naẓare ḳıl / Vācibdürür çü **şāha** raʾyet-i riʿāyeti
G2657-4. Ol güzeller **şāhını** ger görse idi bir naẓar / Unudurdı zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2766-5. Cihāna **şāh** olmaḳdan saña ḳul olmadur faḫrum / Gerekmez Ḳayser ü Dārā olan ḫāḳan u faġfūrı
G2768-1. Sulṭān-ı ʿışḳ sīneme dikdi livāsını / **Şāh** itdi kişver-i ġama bu ben gedāsını
G2776-5. Çünki ġam tīmārını virdi Muḥibbī **şāhı** ʿışḳ / Ḥāṣıluñdur cemʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2788-1. ʿIşḳ **şāhı** ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine ṣaldı bāzını
En1-20. Fe Firār itse n'ola görse bu dil-ḫastesini / **Şāh** olan kimsene dervīşden ār itse ne var
Mh13-8. İñlerem ben ḥasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa ṭañ mı ṣürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden **şāh** ile kimlerdür bugün
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller **şāhınuñ** / İtdi eflāke eṣer yir yir bu tīr-i āhumuñ
Mr20-1. Sīnemüñ ṣadrına giçdi ʿışḳ **şāhı** nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā zencīrini ol dem hemān
Mr25-3. ʿIşḳ **şāhı** geldi çün ḳıldı bu sīnemde maḳarr / Giydürüp ġam ḫilʿatin baġlatdı miḥnetden kemer
B168. Ḳanı dildeʿışḳ **şāhı** ḫāne bünyād eylese / Dilā seng-i melāmet ḳor anuñ bünyādına

2. Satranç oyununda her yönde tek hane gidebilen en önemli taş. (TDK, 2011: 2195)

G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz yüzinden saña diye **şāh** ruḫ

şāh-ı ʿādil [1] Adaletli şah.

G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżıḥāl içün / **Şāh-ı ʿādil** dergehinden olımaz hīç kimse menʿ

şāh-ı ʿālem [3] Âlemin şahı/padişahı.

G1567-3. **Şāh-ı ʿālemse** daḥi anı göñülden ḳul ider / Her ḳaçan söze gele ol leb-i şīrīn-suḫanuñ
G1940-2. **Şāh-ı ʿālem** olmadansa dostlar yegdür baña / Ḳapusında ol güzeller şāhınun derbānlıġum
G2102-4. **Şāh-ı ʿālemdür** bugün āṣıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen

şāh-ı ʿArab [1] Arap şahı.

G151-2. Sünbülüñ olalı sulṭān-ı ḥüsn / Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫālidür **şāh-ıʿArab**

şāh-ı beng [1] Esrar şahı.

G1267-2. Dāġlar giderdi baña dostlar bir **şāh-ı beng** / Eşk-i çeşmüm devletinde giymişem rengīn ḳumāş

şāh-ı cefākār [1] Cefakâr şah.

G217-3. Dün oldı günüm hecr ile ey **şāh-ı cefākār** / Raḥm eyle benüm ḫālüme düşmen güler ey dost

şāh-ı cihān [6] Dünya şahı/padişahı.

G281-5. Muḥibbī ışḳ mihrin rūşen eyle / Diyeler buldı bir **şāh-ı cihān** genc
G808-5. Güşe-i ġamda Muḥibbī faḳrı iden iḫtiyār / Gāh olur **şāh-ı cihān** olana istiġnā ṣatar
G1838-1. Ol **şāh-ı cihān** oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḥi yine ben ālem içinde çekerem ġam
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / Varup cānāneye ḳul ol ṣaḳın **şāh-ı cihān** olma
G2451-2. Baña olmaḳdan ise **şāh-ı cihān** pes ḫoş gelür / Pāy-būsı ger müyesser olsa ben medhūşına

G2495-4. Gerçi lāyıḳ degülem bezmüñe ey **şāh-ı cihān** / Bir naẓar ḳıl bula bu bende liyāḳat getüre

şāh-ı devrān [2] Devrin şahı/padişahı. *bk. şeh-i devrān*

G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol **şāh-ı devrānı** / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre zer çekdüm
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün ʿāṣıḳlara raḥm itmege / Tāc-ı zer başına egmiş ol **şāh-ı devrāndur** gelen

şāh-ı ġam [17] Üzüntü/dert şahı/padişahı.

G450-4. **Şāh-ı ġam** sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden ulıdur
G828-5. **Şāh-ı ġam** gelse Muḥibbī bu göñül kişverine / Pāyına dīdelerüm sīm ü zer īṣār eyler
G847-3. **Şāh-ı ġam** mesken idüpdür ṭañlaram / Kişver-i dil bir ḫarābe ḫānedür
G905-4. Eyledi cevr ü cefā ile bugün ḳaddüm dütā / Anuñ içün **şāh-ı ġam** ayaġına ḫalḫal ider
G935-3. **Şāh-ı ġam** gelse göñül şehrine cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G935-5. Ey Muḥibbī nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / **Şāh-ı ġam** leşkerini üstine her-bār çeker
G938-5. **Şāh-ı ġam** gelduḳce göñlüm pāyına īṣār içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin zer gösterür
G958-7. **Şāh-ı ġam** gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı yürür otaġın çeker
G1109-4. **Şāh-ı ġam** dil ḫānesine dāimā mihmān olur / Pādişehdür bu ʿaceb dervīşden ʿār eylemez
G1672-6. Tekye-i dilde gelüp çün **şāh-ı ġam** itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḥi dervīşāne gel
G1799-3. Çekelden **şāh-ı ġam** eşküm sipāhın / Götürür dūd-ı āhumdan ʿālem hem
G1914-2. Cülūs itmege **şāh-ı ġam** göñül taḫtına geldukça / Ayaġına nisār içün gözümden sīm ü zer çekdüm
G1998-3. Dostlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin / **Şāh-ı ġam** ḳaldurdı āhdan ejdihā-peyker ʿālem
G2203-5. **Şāh-ı ġam** gelse Muḥibbī bu göñül ḫānesine / Pāyına dürr dökerem dīde-i giryānumdan
G2214-2. **Şāh-ı ġam** dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül ḳıl yolına īṣār sen
G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / Żiyāfet eyledü **şāh-ı ġam** çeşmüm otaġında
G2674-4. Sīnemde gören **şāh-ı ġama** ḫayme ṣanurlar / Bu gözlerümüñ yaşı ile ḳanlu ḥabābı

şāh-ı gül [12] Gül şahı/padişahı.

G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẕikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / **Şāh-ı gülden** yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın ṭutmamış **şāh-ı gülüñ** / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu ḫod evkār mest
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey **şāh-ı gül** / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen yiter
G846-3. Nāz ile güftāre gelse ġonce-veş ol **şāh-ı gül** / Cān u diller egleşürler nice giryānlar ḳopar
G889-3. **Şāh-ı güldür** her elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng / **Şāh-ı gül** giçmiş oturur ṣan nihāl üstindedür
G959-4. Sensüzin ger seyr-i gülzār eylesem ey **şāh-ı gül** / Göñlüme gelmez sürür illā meger kim ġam gelür
G2053-4. Her şükūfe rām olupdur emrine **şāh-ı gülüñ** / Oturup ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen
G2197-4. Serv tek gelse ḳıyāma her ḳaçan ol **şāh-ı gül** / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur **şāh-ı gül** / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2688-5. Muḥibbī **şāh-ı gül** naṭʿ-ı çemen üzre ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı

şāh-ı güzīn [1] Seçkin şah.

G9-7. Kim boyın şunmadısa emrüñe ey **şāh-ı güzīn** / Eyleye anı Ḫudā ḳahr ile çün ḳavm-ı Ṣemūd

şāh-ı ḫāver [1] Doğunun şahı/padişahı.

G2416-2. Yüzüñe n'ola dirsem **şāh-ı ḫāver** / Ezelden nūr ile olmış sirişte

şāh-ı heft-iḳlim [1] Yedi iklimin şahı.

G983-6. Muḥibbī efser itmiş ḫāk-i pāyun / Anuñçün **şāh-ı heft-iḳlime** beñzer

şāh-ı ḫūbān [5] Güzellerin şahı/padişahı.

G84-4. Herkesüñ var bir murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol **şāh-ı ḫūbāndur** baña
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi **şāh-ı ḫūbān** anda yoḳ
G1802-4. Ḳullaruñdur ḫūblar ḳapuñda durur bende-vār / Bu cihāna ḥüsn ile sen **şāh-ı ḫūbānsın** begüm
G2102-3. **Şāh-ı ḫūbān** zer-külāhın kec-rū itmiş başına / Şi ʿrüñi ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur gelen
Mr16-1. Ey güzeller kişverine **şāh-ı ḫūbānum** benüm / Ey melāḥat Mışrına Yūsuf gibi cānum benüm

şāh-ı ḥüsn [4] Güzellik şahı/padişahı.

G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez ol **şāh-ı ḥüsn** / Bir yañadan ġam gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G483-2. N'ola ıġmāz itse ehl-i ʿışḳa **şāh-ı ḥüsn** olan / Nāzenīn olan ezelden ḥüsnine maġrūrdur
G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa hezārān ẓulm ü nāz / Rāżıyuz ol **şāh-ı ḥüsnüñ** bende-i fermānıyuz
Mh7-11. Ol **şāh-ı ḥüsn** nāz ile diñ sürsün atını / ʿArż eylesün cemālini virsün zekātını

şāh-ı ʿışḳ [38] Aşk şahı/padişahı/sultanı.

G40-2. Ben **şāh-ı ʿışḳ** olduġuma bu yiter delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre şu ʾle-i āhum ʿalem / **Şāh-ı ʿışḳam** ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña
G63-1. Ḳapusında **şāh-ı ʿışḳuñ** bendedür Ḳāvus aña / Nālesi sertā nefīr ü ṭabl u sīne kūs aña
G71-3. **Şāh-ı ʿışḳ** sīneñi dög didi yücelt āh ālemin / Gördi lāyıḳ ʿālem ü ṭablı dilā şāh saña

G144-3. **Şāh-ı ʿışḳam** şu ʾle-i āhum baña zerrīn- ʿālem / Ḫil ʿatümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh şīb
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿālem **şāh-ı ʿışḳ** olup / Başında şu ʾle kim görinür tāc-ı ez zerest
G289-1. **Şāh-ı ışḳam** şu ʾle-i āhum benüm başumda tāc / Giymişem ġam ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḫtiyāc
G517-3. **Şāh-ı ʿışḳam** baña Vāmıḳ diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḥulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer
G712-2. Ḳanda varsam **şāh-ı ʿışḳun** devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ı ʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün **şāh-ı ʿışḳ** ile ezelden ʿaḳl yaġıdur
G837-1. **Şāh-ı ʿışḳam** eyledüm āhum livāsın āşikār / Şu ʾle-i dil başum üzre dir gören zer-tācı var
G929-1. **Şāh-ı ʿışḳam** bir ḳadeḥ mey başuma efser yiter / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker yiter
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse **şāh-ı ʿışḳ** anuñ ayaġına niṣārum var
G1102-4. Geldi dilde **şāh-ı ʿışḳ** bir ḫāne bünyād eyledi / Didi günden güne muḥkem ola bu bünyādımuz
G1125-4. **Şāh-ı ʿışḳa** dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz daḥi şāḥib-demlerüz
G1169-3. **Şāh-ı ʿışḳuñ** devletinde şanmañ eşke mālikem / La ʾl ü gevherle ṭolı dildür bizüm gencinemüz
G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī **şāh-ı ʿışḳ** olduḳ vilāyet beklerüz
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī **şāh-ı ʿışḳ** olduḳ vilāyet beklerüz
G1216-2. Şaḥn-ı dilde ekmek çün dāimā ġam ḫāṣılın / **Şāh-ı ʿışḳuñ** emri ile itdiler beñzer nadas
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat giyürdi **şāh-ı ʿışḳ** / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki ṭamġaya baḳ
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / **Şāh-ı ʿışḳsın** biledür ḳanda yürürsün ʿālemüñ
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni varup **şāh-ı ʿışḳa** sen kemīne muḳbil ol
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi zeyn eyleyüp / **Şāh-ı ʿışḳuñ** devletinde egnüñe bir ḫil ʿat al
G1740-1. Her ne dil kim **şāh-ı ʿışḳa** bende-i fermān degül / Ehl-i diller arasında dostlar insān degül
G1812-1. **Şāh-ı ʿışḳam** şu ʾle-i āhum külāhumdur benüm / Ṣaġlu ṣollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm
G1824-2. Gedā iken biḥamdillah bugün ben **şāh-ı ʿışḳ** oldum / Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşıdurur mālum
G1841-5. **Şāh-ı ışḳ** oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / Sīne dür ṭablum nefirüm āh u zārumdur benüm
G1864-3. **Şāh-ı ʿışḳ** olsam ʿaceb mi sīne-i ṭabl eyledüm / Leşker oldı eşk-i çeşmüm şu ʾle-i āhum ʿalem
G1976-3. **Şāh-ı ʿışḳ** oldum yine āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu sipāhumdur benüm
G1979-2. **Şāh-ı ʿışḳam** şu ʾle-i āhum olalıdan ʿālem / Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī **şāh-ı ʿışḳ** oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum ben
G2040-5. Giyürdi **şāh-ı ʿışḳ** gelüp baña ġam ḫil ʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet yaḳasından
G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / **Şāh-ı ʿışḳuñ** yedilür şīr-i neri oldum yine
G2599-1. Her kim ki **şāh-ı ʿışḳa** göñülden ġulām ola / Uyḫu yüzi dü-çeşmine anuñ ḥarām ola
G2701-1. **Şāh-ı ʿışḳam** dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı yaşum ʿaskeri
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye virelden **şāh-ı ʿışḳ** ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
Mr6-1. **Şāh-ı ʿışḳ** olduḳ bugün ṭabl u ʿālemden fāriġuz / İḫtiyār-ı faḳr idüp ḫayl ü ḥaşemden fāriġuz
B91. Eyledi miḥnet sarāyın yine menzil-gāh-ı ʿışḳ / Āteş-i āhumdan efser giydi oldı **şāh-ı ʿışḳ**

şāh-ı Ḳarāmān [1] Karaman'ın şahı.

G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / Şöyle beñzer nāz ile **şāh-ı Ḳarāmāndur** gelen

şāh-ı kerem [1] Cömertlik şahı/padişahı.

G2151-4. Ḳuluña eyledüñ cevr ü cefālar / Bu idi umduġum **şāh-ı keremden**

şāh-ı ma ʿdelet [1] Adalet şahı/padişahı.

G255-3. ʿĀşıḳa cefā cevr bugün görme gel revā / Ḥāline anuñ raḥm ḳıl ey **şāh-ı ma ʿdelet**

şāh-ı maḥabbet [3] Muhabbet/sevgi şahı/padişahı.

G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil sīne ṭabl idüp / **Şāh-ı maḥabbet** oldı meger başḳa ser çeker
G1761-3. Dökse ṣaçılsa hergiz aña kimse lā dimez / **Şāh-ı maḥabbet** emr ile terḫān olan yaşum
G2381-2. Tīmār-ı ġamı vireliden **şāh-ı maḥabbet** / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḫāṣıl içinde

şāh-ı muḫterem [1] Kıymetli şah/padişah.

G1932-4. İtdüm o serv ayaġına göz yaşın revān / Gelmez kenāre n'eyleyem ol **şāh-ı muḫterem**

şāh-ı muḫteşem [1] Büyük/ihtişamlı şah/padişah.

G1985-1. Ben bir gedā vü sen olasın **şāh-ı muḫteşem** / Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

şāh-ı reyāḥin [1] Fesleğenler şahı/padişahı.

G2754-2. Gelüp baġa yine **şāh-ı reyāḥin** / Döşendi her ṭaraf naṭʿ-ı pelengi

şāh-ı resūl [1] Peygamberler şahı/padişahı.

G1416-3. Berḳi ʿüñ keşf eyledüñ yüzüñden ey **şāh-ı resūl** / Heybetüñden onsekiz biñ ʿālem itdiler ʿaraḳ

şāh-ı sulṭān [1] Sultanların şahı/padişahı.

G69-2. Cevr ü cefā ḳahr ü sitem mihr ü vefā cūd u kerem / Ben bende-i fermānuñam sen **şāh-ı sulṭānsın** baña

şāh-ı şāhān [1] Cenabıhak.

G6-6. Muḥibbī aġla añ yüzüñ ḳarasın / Günāhuñ ʿafv ide ol **şāh-ı şāhān**

şāh-ı taḫt-ı ʿışḳ [1] Aşk tahtının şahı/padişahı.

G191-2. Ben **şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam** tāc-ı şeref başumda / Āhum livāsı elde yitmez mi buʿalāmet

şāh-ı Tātār [1] Tatar şahı/padişahı.

G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi **şāh-ı Tātār** ḫānam ben / Yaʿni ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben

şāh-ı ẓālim [1] Zalim şah/padişah.

G1917-3. Ḥüsn içinde saña beñzer **şāh-ı ẓālim** görmedüm / ʿIşḳ içinde baña beñzer nā-tüvāñı bulmadum

şāh-ı zamān [3] Zamanın şahı/padişahı.

G2164-1. Sīne ṭablın dögerem ben olmışam **şāh-ı zamān** / Āhum olmışdur ʿālem leşker baña eşk-i revān
G2538-3. Ol **şāh-ı zamān** gelse yine serv-i sehī-veş / Yir yir Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa
Mr9-2. N'eyleyem ey dostlar **şāh-ı zamānum** bende yoḳ / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

şāḫ [2] *Far.* Dal, budak, gusn. (Ş. Sami, 2010: 1110) *bk. şāḫ şāḫ, şāḫ-ı gül*

G972-1. Gül bahār oldı zümürrüd cübbe giydi **şāḫlar** / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāhlar
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nisār içün ele her **şāḫlar**

şāḫ şāḫ [1] Yarıḳ yarıḳ. (Tulum, 2011: 1634)

G1644-2. Tīġ-i hecr ile iderseñ sen beni ger **şāḫ şāḫ** / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ

şāḫ-ı gül [1] Gül dalı.

Mr5-9. Oldı gülşen zeyn ile şanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar **şāḫ-ı gül** pāyına dökdiler direm

şāḫ-ı serv [1] Servi dalı.

G482-4. **Şāḫ-ı serv** üzre ḳaçanki ḫuṭbe okurʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider

şāḫ-ı ṭūbā [1] Tuba dalı.

G52-5. Sāye-i ḳaddüñ Muḥibbī'ye yiter / **Şāḫ-ı ṭūbā** sensüzin letdür baña

şāhā [1] Ey şah/sevgili.

G569-4. **Şāhā** uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur

şahādet [2] *Ar.* (M. Nâcî, 2009: 630)

1. Şahitlik etme, şahitlik.

G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler mi bir ṭoġrı **şahādet**

2. Şehit olma, şehitlik.

G245-4. Biḥamdillah beni öldürdi ġamzeñ / Dilerdüm dāimā Ḥaḳdan **şahādet**

şāhān-ı cihān-rā [1] Cihan hükümdarlarının sultanı.

G6-2. Ḳamu şehler ḳapusında gedādur / Ki **şāhān-ı cihān-rā** üst sulṭān

şāhān-ı rūzgār [1] Zamanın hükümdarları.

G2557-3. Cānā yiter ḳo nāzı ki **şāhān-ı rūzgār** / Ḳılsa ʿītāb ü ḫışmı ṣoñında kerem ḳıla

şāhāne [3] *Far.* Padişaha müteallik, padişahcasına. (E. Tevfîk, 1890: 580)

bk. efser-i şāhāne, ḫil ʿat-i şāhāne, sāġar-ı şāhāne, tāc-ı şāhāne

G417-1. Ol Türk-i şūḫ gör nice mestāne seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa **şāhāne** seyr ider
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur ḫizmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭañ **şāhāne** şemʿ
G1820-4. **Şāhāne** çekse leşkerini ġamzenüñ olur / Her biri nāvek-efken ü ḫançer-güzār hem

şāhbāz [9] *Far.* Beyaz ve iri doğandır. (E. Tevfîk, 1890: 580)

bk. şāhbāz-ı çeşm, şāhbāz-ı zülf, şehbāz

(şāhbāz [6], şāhbāzum [2], şāhbāzam [1])

G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni bir **şāhbāzum** var
G780-1. Ol **şāhbāz** ġamze ki meyli şikāredür / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür

G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin cān u dil itdiler girīz / **Şāhbāz** itdükce pervāzı gögerçin ṭaġılur
G1207-5. Hīç ḫalāṣ olmaḳ baña mümkin degül / Ḳapdı dil murġın Muḥibb ol **şāhbāz**
G1806-3. Didüm dil murġını benden ayırduñ / Didi bilmez misin kim **şāhbāzam**
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī **şāhbāz** oldum / Şikār oldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
G2262-4. Var iken ʿāṣıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar ṣaydın n'idersin sen ki **şāhbāz** olasın
G2452-1. Meyl ḳılmadı mecāz ile göñül hīç kese / **Şāhbāz** olan açar mı peri ṣayd-ı mekese
G2483-4. Ḥamdülillah cīfe-i dünyāya māyil olmadum / **Şāhbāzum** ḳonmasam itmeñ ʿaceb beni leşe

şāhbāz-ı çeşm [1] Gözün doğanı.

G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa bu göñlüm murġını / **Şāhbāz-ı çeşm** ṭutmışdur kemīn

şāhbāz-ı zülf [1] Saçın doğanı.

G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / **Şāhbāz-ı zülfi** cān murġın nite eyler şikār

şāhī [1] *Far.* Şaha mensup, güzide şeyler.(A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 467)

bk. ḥükm-i şāhī, mesned-i şāhī, ni ʿmet-i şāhī, sancaḳ-ı şāhī

G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy yoḫsa **şāhī** / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān

şāhid [18] *Ar.* Ehl-i şühūd, danıḳ, tanıḳ, güvāh... (Tulum, 2011: 1633)

bk. cām-ı şāhid, cām u şāhid, hüḳm-i şāhid, nuḳl u şāhid, şāhid-i gül, şāhid-i bāzār, şāhid ü mā-i ʿineb, şāhid ü sāġar u mül, şāhid ü şem ʿ ü şarāb u nuḳl, şarāb u şāhid

(şāhid [16], şāhiddür [1], şāhidle [1])

G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın her dem ol **şāhid** baña / Ben şehīd-i ʿaşḳ olam cümle cihān **şāhid** baña
G40-4. **Şāhid** degül mi ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / Yitmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G127-3. Dün beni öldürdügine döndi inkār eyledi / Ḫançerinde buña ne **şāhid** gerek ḳanum görüp
G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḥüsnüñe **şāhid** yiter senüñ / Gün şu ʿlesine itmedi kimse gümān u reyb
G240-5. Ṣaḳın beyḫūde lāf urma Muḥibbī / Gerekdür ʿışḳa **şāhid** yā ʿalāmat
G286-4. ʿIşḳuma **şāhid** degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmaya ʿuşşāḳa ḥucāc
G431-1. Dil yanduġına ʿāṣıḳa āhı eşer yiter / **Şāhid** gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter yiter
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu yitmez mi ki **şāhiddür** elinde cümle ḳan ḫançer
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm yiter çün ʿışḳuma **şāhid** / Ne yirde eylesem daʿvi benüm ḫāżır güvāhumdur
G1195(a)-4. İki nesne ʿışḳuma **şāhid** degül mi ḳıl naẓar / Birisidür gözümüñ ḳanlu yaşı biri beñiz
G1205-4. Öldürür her dem beni dönüp niye inkār eyler / Buña ne **şāhid** gerekdür ḫançeri ḳandur henüz
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse **şāhid** āh ü yaşıdur / Yaḳındur ʿāṣıḳun bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / ʿIşḳuma **şāhid** gerekse gözden aḳan yaşa baḳ
G1792-3. ʿĀṣıḳam rindem bugüni virmezem ben yarına / Zāhidā **şāhidle** meyden şanma perhīz eyleyem
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri **şāhid** yiter / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2126-3. Leblerüñ mey yirine içdi gine ḳanumuzı / Bize **şāhid** mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir **şāhid** yeter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine

şāhid olmaḳ [3] Danıḳ ołmaḳ, şāhidlik etmek, şehādet etmek.(Tulum, 2011: 1634)

G486-4. **Şāhid olsun** diyü eşk-i rūy-ı zerdi ʿāṣıḳa / Bir nefes ayrılmaz anlardan güvāhın gezdürür
G744-2. **Olduġuma** şeh-i ġam ey dil yiter bu **şāhid** / Āhum ʿālem elümde yanumca ʿaşḳ sipehümdür
G897-2. **Olduġuma** şeh-i ġam ey dil yiter bu **şāhid** / Āhum ʿālem elümde yanumca eşk sipehdür

şāhid-i bāzār [1] Orta malı güzel.

G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim didi saña varup ol **şāhid-i bāzāra** baḳ

şāhid-i gül [1] Gül (yüzlü) sevgili.

G257-4. Bülbülā maġrūr olma **şāhid-i gül** ḥüsnine / Çün degül vaḳti gülüñ bāḳi gülistāndurʿabeş

şāhid ü mā-i ʿineb [1] Sevgili ve üzüm suyu (şarap).

G151-4. Kevṣer ü ḥūrā murād zāhidüñ / Fikr ü ʿāṣıḳ **şāhid ü mā-i ʿineb**

şāhid ü sāġar u mül [1] Sevgili, kadeh ve şarap.

G1511-5. **Şāhid ü sāġar u mül** serv ü semen āb u revān / Revnaḳ-ı gül demidür seyrini ḳıl var çemenüñ

şāhid ü şem ʿ ü şarāb u nuḳl [1] Sevgili, mum, şarap ve meze.

G1427-1. **Şāhid ü şem ʿ ü şarāb u nuḳl** hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime hey üftāde yoḳ

şāhid-perest [1] Sevgili düşkünü.

G241-2. Baña bāde yiter şāhid-perestem / Budur rind olana evrād ü evḳāt

şāhin [5] *Ar.* Doğan envaından ve tuyûr-ı sâ'idden bir kuş ki av avlamak için te'nîs ve terbiye dahi olunur. (Ş. Sami, 2010: 1111) *bk. şāhin bakışlu*

(şāhin [2], şāhindür [1], şāhinin [2])

G486-3. Murġ-ı dil nice ḫalāş olur ki her dem ṣayd içün / Ol hümā-pervāz çeşmi gibi **şāhin** gezdürür
G1066-2. Gördi çeşmi **şāhinin** cān u dil itdiler girīz / Şāhbāz itdükce pervāzı gögerçin ṭaġılur
G1895-2. Ṣalup dil **şāhinin** yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb ala şikār oldum
G2504-4. Yavrı **şāhindür** ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma
G2652-3. Bir bakışiyle eyledi murġ-ı dili şikār / Ṣan **şāhin** aldı pençesine bir kebūteri

şāhin bakışlu [1] Sert ve keskin bakışlı (kimse). (TDK, 2011: 2196)

G512-5. Ol gözi **şāhin bakışlu** bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġın ʿaceb şehbāzdur

şāhlıḳ [1] Hükümdarlık, meliklik. (Ş. Sami, 2010: 1111) *bk. şehlik*

G51-4. Çün güzeller pādişāhısın virildi **şāhlıḳ** / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña

şāh-vār [1] Şaha, padişaha lâyık. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 468) *bk. şeh-vār*

G1103-2. Ṣol ki istiġnā seririne oturdı **şāh-vār** / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlime sulṭān istemez

şā ʿir [9] *Ar.* Şiir söyleyen, tabiatında şiir söylemek hassa ve kuvveti bulunan ve mevzun söz uydurmaya mahir olan. (Ş. Sami, 2010: 1112) *bk. şā ʿir-i şīrīn-suḫan*

(şā ʿir [1], şā ʿirem [1], şā ʿirlere [3], şā ʿirleri [1], şā ʿirlerüñ [2], şā ʿirüñ [1])

G265-7. Bu Muḥibbī görse her **şā ʿir** sözin iġmāz ider / ʿAybdur çün ḫāṣ olana eylemek ʿām ile baḥṣ
G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün şi ʿrini / Şimdiki **şā ʿirlere** üslūb-ı eş ʿār ögredür
G644-7. Eksilür ṣanma Muḥibbī ḫarc ḳıl söz gevheri / **Şā ʿirüñ** göñli içün dirler ki cevher kānıdur
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki **şā ʿirlerüñ** her bir sözi ẓāhir giçer
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün şi ʿrini itdi bülend / Şimdiki **şā ʿirleri** kendüye aḳrān istemez
G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / Şimdiki **şā ʿirlere** ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1253-2. Beñzemese şi ʿrüme şi ʿri n'ola **şā ʿirlerüñ** / Kim ki ṣarrāf ola dir kim bir degül altun gümiş
G1402-5. Dostlar her bir sözüm ḫusrev kelāmidur benüm / İdeyim **şā ʿirlere** şimdengirü üstādlıḳ
G2397-6. Germ olma şi ʿr ile gel igen **şā ʿirem** dime / Ṣıġmaz mısın bu ʿāleme bir ḳaç yalan ile

şā ʿir-i şīrīn-suḫan [1] Tatlı söz şairi.

G1717-3. Noḳṭa aġzuñ dil meyānuñdur didüm çeşmüñ ġazel / **Şā ʿir-i şīrīn-suḫan** itse ne ṭañ ince ḫayāl

şākir [6] *Ar.* Şükür ve hamdüsena eden, gördüğü iyiliği unutmayıp şükrünü eda eden, müteşekkir.

(şākirem [3], şākirem [3])

G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / **Şākirem** her ne ki taḳdīr ide Allah baña
G759-1. Her ki ʿāṣıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / Yüz çevirmez her ne kim senden gele **şākir** giçer
G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu dil ẕākir giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā **şākir** giçer
G1858-3. **Şākirem** ben ġamzelerden gerçi baġrum pāredür / Ḥāşa-lillah ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem ki çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene **şākirem** vü şükr eylerem
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur ni ʿmet degül midür / **Şākir** ḳaçan ki şükrinüñ ide edāsını

şaḳḳ eylemek/itmek [2] ...yarmak, bölmek...(Tulum, 2011: 1636-1637) Hz. Muhammed'in bir parmağıyla ayı ikiye bölmesi şeklinde gösterdiği mucizeye işaret edilmektedir. *bk. iki şaḳḳ eylemek*

G1407-4. Gör ne mu ʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt / Kim mübārek barmaġiyle **eyledi** bedr ayı **şaḳḳ**
G1416-1. Yā Nebiyyüllah **itdüñ** mu ʿcizüñle ayı **şaḳḳ** / Diseler saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ

şāl [9] *Far.* Omuza atılmaya veya boyuna sarılmaya mahsus yünden kumaş. (Ş. Sami, 2010: 1114)

(şāl [3], şāla [1], şāla [1], şālını [1], şālınuñ [1], şālum [1], şāluñ [1])

G475-5. Göñlüm olmaz giymege zer-beft ü dībā vü ḥarīr / Faḫrum oldur ki diyeler baña **şāl** üstindedür
G528-3. Ḫār u ḫāṣ gibi bu cismüm **şālını** / Ġarḳ iden āḫır yaşum seylābıdur
G696-5. Muḥibbī faḳr **şālınuñ** bilenler ḳıymet ü ḳadrin / Virürse aṭlasa meyl eyleyüp dībāyı bilmezler
G946-5. Faḫr-i ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki **şāl** üstindedür
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġum ḳara **şālum** var
G1099-3. **Şāla** raġbet eylesek ṭañ mı ḫarābāt ehliyüz / Māyil-i dünyā olup tāc u ḳabāya baḳmazuz
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne **şāl** / Merd iseñ saña dimem var aṭlas u dībāya baḳ
G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḫarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde **şāluñ** var iken
G2471-1. Kim ki dünyāda muṣāḥib oldı ehl-i ḥāl ile / Aṭlas u dībāyı bir görmek gerek ol **şāl** ile

Şām [1] *Ar.* Kadîmen Suriye denilen hıtta-i vâsi'a ve ma'mûrenin ismidir...(Ş. Sami, 2010: 1114) *bk. ʿazm-i Şām itmek, diyār-ı Şām, Şām u ʿArab*

G2698-2. Göñül şeker-lebün cān zülfüñ ister / Biri Mışra birisi **Şāma** düşdi

Şām u ʿArab [1] Şam (Suriye) ve Arap.

G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara şaçuñ ḳıymetini / Virmeye **Şām u ʿArab** mülkine İrān iline

şām [13] *Far.* Akşam, mesâ. (Ş. Sami, 2010: 1114)

bk. çerāġ-ı şām-ı hicrān, ʿiyş-ı şām, ṣubḥ u şām, şām-ı ḫaṭṭ, şām-ı hecr, şām-ı miḥnet, şām-ı zülf, şām u ṣabāḥ, şām u seḥer

(şām [9], şāmı [2], şāmum [1], şāmumuz [1])

G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür **şāmı** baña
G265-4. Düşmişem hicrān şebine kimse ṣormaz ḥālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm **şām** ile baḫş
G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında **şāmı** var
G717-1. **Şām** irişdükde üşer şemʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / Gün yüzüñ göster nigārā rūşen olsun **şāmumuz**
G1149-1. Laʾlüñ var iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile **şām** gerekmez
G1385-2. **Şām** oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1535-3. Zülfüñi göstermeyüp ḥālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp ṣubḥum benüm **şām** eyledüñ
G1848-3. Çenārum seyr ü seyrānum gülistān ile büstānum / Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm **şāmum**
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur bu baḫtumı **şām**
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar çü **şām** ola
G2489-1. Ṣuʾleler kim görinür bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ **şām**ʿaksidür ẓāhir olur eflākde
G2599-5. Sevdā-yı ḫaṭ ü zülfine virdi Muḥibbī dil / Rūşen güniʿaceb degül anuñ ki **şām** ola

şām-ı ḫaṭṭ [1] Ben. (Yüzdeki siyah leke)

G451-3. **Şām-ı ḫaṭṭuñ** leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi yir yir meger ḳaṣdı anuñ İrānadur

şām-ı hecr [2] Ayrılık akşamı.

G1235(b)-5. **Şām-ı hecrüñde** Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / Var mıdur bīmār kim ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ şebi ḳadr u güni bayram olur / Ger görine **şām-ı hecrinde** hilāli ḳaşuñuñ

şām-ı miḥnet [3] Zahmet/eziyet akşamı.

G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz cihānı ḥabbeye / **Şām-ı miḥnetde** ṣu kim derdüñ ten-i tenhā çeker
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāṣıḳuñ baḫt-ı siyāhı **şām-ı miḥnetde** / Şeb-i hecre nihāyet yoḳ ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G2306-6. **Şām-ı miḥnetde** Muḥibbī key ḳatı dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānı lebinden gel vir ol bīmāre su

şām-ı zülf [3] Saçının siyahlığı/karalığı.

G1045-5. Ṣubḥdur yüzi Muḥibbī dilberüñ / Gicesi beñzer ki **şām-ı zülfidür**
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʿbei sen görmek eger ister iseñ / **Şām-ı zülfin** arasın tā bulasın rāh-ı Ḥicāz
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çin-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler **şām-ı zülfüñden** senüñ

şām u ṣabāḥ [1] Akşam ve sabah.

G301-1. Dil ṣafā kesb idemez itmeyicek cām ile rāh / Sāḳiyā ʿiyş idelüm ṣun berü gel **şām u ṣabāḥ**

şām u seḥer [17] Akşam sabah. (Ş. Sami, 2010: 1114)

G125-2. Dili yaġmā ḳılalıʿarżı yaġmacıları / Gelmedi **şām u seḥer** gözlerüme ẕerrece ḫᵛāb
G140-1. Kim vara meygedelerde eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola **şām u seḥer** mest ü ḫarāb
G141-5. Yaş dök Muḥibbī **şām u seḥer** āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı tā Ġāffirü'ẕ-ẕünūb

G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñe ʿāşıḳ olalı / Ser-i kūyuñda yürür **şām u seḥer** şanki levend
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı **şām u seḥer** gezer / Dīvāne oldı gör dili vīrāne seyr ider
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb **şām u seḥer** bir yirde itmiş ictimāʿ
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz **şām u seḥer** / Biz cefādan uṣanup sen be-perişān olduñ
G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl **şām u seḥer** / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ
G1828-3. Nice bir zülfi hevāsına yelüp **şām u seḥer** / Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine ber-dār idelüm
G1842-7. Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ **şām u seḥer** / Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam
G2595-1. Her kim ki anuñ işi bugün āh u zār ola / **Şām u seḥerde** nālesi anuñ hezār ola
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne **şām u seḥer** / Yeñi ḳonmış şular üstündeki ṭolāb gibi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile **şām u seḥer** / İñiler tā ṣubḥ olınca bil şeydā gibi
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ medḥin oḳur bülbül-i dil / Yüzüñe ḳarşu olur **şām u seḥer** ḫoş güftār
En1-18. ʿAyn ʿĀşıḳ ser-i kūyını diler **şām u seḥer** / Heves itmez bu göñül ḥūrī vü cennet daḥi nār
Mh5-2. Būseye cānum alup daḥi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben **şām u seḥer** nāzlanur
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı virür ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem **şām u seḥer** derd ile ben nāy gibi

Şāmī [1] *Ar.* Şam hıttasına mensup ve müteallik, Şamlı...(Ş. Sami, 2010: 1114-1115)

G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ kaʿbesi / KaʿbeyeVarmaḳ ṭarīḳin çünki **Şāmīler** bilür

şān [10] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1116) *bk. nām ü şān, şān-ı nükte-dān*

(şān [1], şānı [1], şānıdur [1], şānındadur [1], şānından [1], şānum [1], şānuma [1], şānumdadur [1], şānumuz [1], şānuñı [1])

1. Hak, hakkında.

G366-4. Feylesof olan daḥi bu nüktede ʿāciz giçer / Ḫurde-dānlar virmediler ʿışḳ **şānından** ḫaber

2. Vazife, bir adama ait ve layık olan şey.

G404-2. Āh ü efġān eylemek mirāṣdur āşıḳlara / Dāimā cevr eylemek meh-rūlaruñ da **şānıdur**
G545-5. Her ġazel kim söylese itmeñ Muḥibbī'den ʿaceb / Cevheriyem cevheri ʿarż eylemek **şānumdadur**
G1183-6. Gel beni öldür vefā kıl ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde **şānumuz**
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meṣel **şānum** benüm
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden **şānuma**
G2558-3. Ol perīnüñ dil perīşān eylemek **şānındadur** / Anuñ içün meyl ider zülf-i perīşān oynına

3. Şöhret, hüsn-i sît, itibar.

G2547-5. Atı öñince yürüyeyim ḳanberi olup / Binse Muḥibbī nāz ile ol **şān** düldüle
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḥi aʿlā gerek / Bilmeyenler tā bileler bunuñ ile **şānuñı**

4. Hâl, suret, keyfiyet.

G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ **şānı**

şān-ı nükte-dān [1] Nükte sahibinin şöhretini.

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile ẕātını / Ṣor **şān-ı nükte-dāna** Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür

şāne [56] *Far.* Tarak, saç taramaya mahsus maruf dişli alet ki kemik ve tahtadan imal olunur. (E. Tevfîk, 1890: 580) *bk. şāne itmek, şāne olmaḳ, şāne virmek*

(şāne [41], şānede [1], şāneden [2], şānedür [3], şānenüñ [3], şānesin [2], şāneye [3], şāneyi [1])

G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca **şāne** zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G199-2. Biñ pāre ola el uzadur zülf-i dilbere / Ġamdan dilümi pāreledü **şāne**ʿāḳıbet
G394-3. Çözüp ṣaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı zemāne ḥalḳına çün **şāne**ʿarż ider
G480-1. Lebüñ ġonce yüzüñ güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña **şāne** el urduḳca dil-i ʿāşıḳ perīşāndur
G488-5. **Şāne** ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G591-4. Ben hecr-i zülfüñ ile perīşān iken aña / Biñ pāre ola el ṣunuben **şāne** ḳaṣd ider
G619-3. Ḫāṭırum olur müşevveş **şāne** ursan zülfüñe / Pāre pāre eyleyen baġrumı bildüm **şānedür**
G649-5. Ey Muḥibbī nice olmasun perīşān bu göñül / **Şānesin** elden ḳomayup baña ṣaçın gösterür
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuṣṣāḳı perīşān / Zülfine ura el uzadup **şāne** güzeller
G699-2. ʿAnberiñ zülfini ger **şāne** ile daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler

G730-2. **Şāne** ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G735-4. Yāreler baġrumı zülfini perīşān göricek / Arturur yāresini göñlümüñ ol **şāne** olur
G763-3. Bād-ı müşk-āmīz ʿanber yaġdurur / Zülfüñe beñzer ki dāim **şānedür**
G767-2. Pāre pāre nʾola ṭoġransa göñül şāne-miş̱āl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur **şāne** giçer
G827-5. Dimāġı ʿālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan **şāne** olmışdur
G835-3. Olaldan vādi-i ġamda perīşān ṣaçı Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri anuñçün **şānedür** dirler
G924-6. **Şāne** gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer **şāne** urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1066-1. **Şāne** ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / Ṣöyle kim ʿālem olar ṣan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1201-4. Ḳo uzansun **şāne** ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī **şāne** ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem ṭolar eyler anuñçün **şāne** ḥaẕẕ
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī **şāne** zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun **şānenüñ**
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḥüsnüñe ay ü güneş / **Şāne** ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1484-2. Mu ʿaṭṭar eyle gel dehrüñ dimāġın / Ele al **şāne** eyle dāre zülfüñ
G1516-2. Kākülüñe **şāne** urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / Nice diller ḫānesin ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1562-2. Ben ıraḳlarda dem-ā-dem dāim oynar zülf ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe **şānenüñ**
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür cān zülfüñ ucında **şānenüñ**
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe urma **şāne** gel
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem mu ʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm **şāne** ṭapşırdum
G1822-3. İḳdām idüben zülfüñe el ṣunmadı kimse / Bu himmeti bu cüreti ben **şānede** buldum
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu işleri giçen **şāne** sensin **şāne** sen
G2071-4. **Şāne** ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi **şāneden**
G2115-3. Rişte rişte ḳılmayınca **şāne** gibi baġruñı / İdemezsin el ṣunup ol ṣaçı sünbül ṣoḥbetin
G2165-3. **Şāne** gibi olmayınca pāre pāre bu göñül / Bilmesün irmez eli zülf ü tār u mūya virmesün
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül bu ṣan ʿatı ögren varup sen **şāneden**
G2232-4. Zülfinüñ görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola dāim göreyim ben **şānesin**
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd **şāne** ben
G2287-2. **Şāne** urduñ zülfüñe ṣād-pāre ḳılduñ göñlümi / Ḫāni ẓālim nice bir göñlüm perīşān idesin
G2289-4. **Şāne** ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2336-3. Pārelendi dil işitdi zülfüñe āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger **şāneye**
G2369-5. Dil degül belki cān da pārelenür / Yār eger ursa zülfine **şāne**
G2407-4. Dökile nice bī-diller ayaḳlarda ola pā-māl / Elini uzadup dilber ide ger **şāne** ṣaçına
G2411-5. Pārelense şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh her dem **şāne** ol giysūlara
G2456-4. **Şāne** urur zülfine būyın getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ **şāneye**
G2577-4. Ṣad-pāre ola baġrı Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile zülfine ger **şāne** giçerse
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2642-2. Zülfine el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır **şāneyi**
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre **şāne** ile tāra perçemüñ
G2706-5. **Şāne** el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2799-4. Bu göñül **şāne** gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi

şāne itmek [1] Taramak.

G1749-3. Muttaşıldur zülfüñ ile rişte-i cān çün ezel / **Şāne idüp** dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil

şāne olmaḳ [1] Karışmak.

G1264-3. Göreyim pāre pāre anı her dem / Ser-i zülf ile hem-ser **şāne olmış**

şāne virmek [1] Taramak.

D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne virme / Yaʿni seḥerde ey dost zülfüñi **şāne virme**

şānelemek [3] Taramak.

G399-1. Tār u mār-ı ʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin **şāneler**
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ **şāneler**
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne zülfin **şāneler** / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ

şānelik [1] Tarak gibi olma.

G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā **şāneligi**

şānelü [1] Taranmış, taralı.

G1146-3. **Şānelü** görsem eger zülfini uyḫum aparur / Bu meṣeldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz

şāne-miş̱āl [1] Tarak gibi.

G767-2. Pāre pāre nʾola ṭoġransa göñül **şāne-miş̱āl** / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne giçer

şāne-vār [1] Tarak gibi.

Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben **şāne-vār** / Nūş-vārdı lebüñ menʿitme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

şāne-veş [2] Tarak gibi.

G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse zülf-iʿanber-bārına / Göreyün kim pārelensün baġrı anuñ **şāne-veş**
G2411-5. Pārelense **şāne-veş** ṭañ mı Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh her dem şāne ol giysūlara

şarāb [119] *Ar.* İçilecek şey, içki, meşrûb. Üzümden yapılan maruf müskir, meşrûb, hamr, bade, mey, sahbâ, asıl Türkçesi: süci. (Ş. Sami, 2010: 1116)

bk. bezm-i şarāb, cām-ı şarāb, cām-ı şarāb-ı erġuvān, cām-ı şarāb-ı ʿışḳ, cām-ı şarāb-ı nāba, mest-i şarāb, misket şarābı, muḥtāc-ı şarāb olmaḳ, müdmin-i şarāb, şarāb-ı al, şarāb-ı cān-fezā, şarāb-ı cām, şarāb-ı derd, şarāb-ı dil-keş, şarāb-ı erġuvān, şarāb-ı göñül, şarāb-ı ʿışḳ, şarāb-ı Kevs̱er, şarāb-ı köhne, şarāb-ı laʿl, şarāb-ı laʿl-ı nāb, şarāb-ı lāle, şarāb-ı lāle-reng, şarāb-ı nāb, şarāb-ı nāz, şarāb-ı ṣāf, şarāb-ı ṣafā, şarāb-ı telḫ, şarāb u āb, şarāb u āb u kevs̱er, şarāb u ḫūb, şarāb u şāhid, şarāb u şebnem, şemʿü şarāb

(şarāb [71], şarāba [8], şarābdur [1], şarābı [20], şarābıdur [1], şarābın [9], şarābına [1], şarābından [2], şarābını [1], şarābum [3], şarābuñ [2])

G44-5. Bu Muḥibbī vādi-iʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yeter **şarāb** ey ġam gelüp aş ol bāña
G64-2. Sen **şarāb** iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde var ise ḳandur bāña
G81-3. Gülgūn **şarābı** çünki dile eyledüm ḥarām / Sāḳī içürse kevs̱eri anda bulam ṣafā
G116-3. Bir perī-rū laʿl-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgūn **şarāb**
G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb yaşum **şarāb** olmışdurur sīnem rübāb
G125-1. Ḳıldı firḳat gözümüñ yaşını ey dost **şarāb** / Baġrumı ḥasret odı eyledi ser-cümle kebāb
G140-1. Kim vara meygedelerde eline ala **şarāb** / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G151-5. Ġam nedīm ü göz yaşı gülgūn **şarāb** / Ey Muḥibbī durma ḳılʿayş u ṭarāb
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün yaşın **şarāb**
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar yārān içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın **şarāb**
G156-1. Hecr ile cān u ciger oldı kebāb / Ḥasret ile bu gözüm yaşı **şarāb**
G163-1. Leşker-i ġam gelse ḳılsa bu göñül mülkin ḫarāb / Defʿ ḳılmaz anı bir vech ile illā ki **şarāb**
G163-5. Ey Muḥibbī cürʿa-i cām-ı maḥabbet nūş iden / Himmeti ḳatunda anuñ āb-ı Ḫıżr olur **şarāb**
G164-4. Ḫāne-i dilde gelünʿıyş idelüm / Dil kebāb oldı gözüm yaşı **şarāb**
G166-6. Beñzedi gülgūn **şarāba** ḫūn Muḥibbī göz yaşı / Döne döne sīḫ-i miḳnetle ide baġruñ kebāb
G167-3. Baʿde ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma şun sāḳī **şarābı** yāb yāb
G168-1. Çeşm-i mestüñ dilberā ḳıldı benüm ḥālüm ḫarāb / Laʿl-i nābuñ eylemişdür gözlerüm yaşın **şarāb**
G173-7. Ey Muḥibbī çünki mihmān oldı geldi derd ü ġam / Gözlerüñ yaşın **şarāb** u baġruñı eyle kebāb
G176-2. ʿĀrifüñ gülgūn **şarāb** ile ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden zāhidüñ beñzi şararmış ḫuşk-leb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin zāhid nʾeylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri **şarābın** leẕẕetin bilmez devāb
G180-3. Bezm-i ġamda dil kebāb yārān içün / Eyledüm bu gözlerüm yaşın **şarāb**
G202-4. ʿAceb midür **şarābı** ẕemm iderse / Yidügi zāhidüñ her laḥẓa bengest
G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar yaşuñ **şarāb** u baġrı büryān oldı ṭut
G214-9. İstemez kevs̱er **şarābın** cenneti ḳılmaz ṭaleb / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G228-2. Her kişi cām-ı mül ile mest olur ammā ki ben / İçeli ʿışḳuñ **şarābın** oluram her-bār mest
G251-4. Ġam-ı yār u belā mūnīs ü endūh-ı nedimüñ / Göz yaşını ey dīde ḫarifāne **şarāb** it
G296-5. Bu Muḥibbī göz **şarābından** ḳadeḥler ḳıldı pür / Baġrını ḳıldı kebāb mestān beni bilmez mi hiç
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi şanmañ **şarāb** eyler feraḥ / Leblerin ẕikr eylesem ol laʿl-i nāb eyler feraḥ
G325-7. Sāḳiyā gel şun Muḥibbī'ye **şarābuñ** tāzesin / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm **şarāb** itdüm / Bu meclis ulu meclisdür ġamuñ şāhiyle şoḥbetdür
G388-3. Şun **şarābı** sāḳiyā çünki bahār eyyāmıdur / Ḥayf ola bu demde ʿömr-i nāzenīn bī-dil giçer
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın **şarāb** / Bezm-i ġamda çeşmini ṭopṭolu sāġar gösterür
G463-4. Ḳoma elden iç **şarāb** tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam Yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G510-1. Yandı dil ʿışḳ ile kebāb olısar / Gözlerüm yaşı hem **şarāb** olısar
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç **şarāb** üç günde bir
G557-2. Ḫāl ü ḫaddüñ ḥasretinden lāle baġrın ḳan idüp / Laʿl-i nābuñçün **şarāba** düşdiler āvāreler
G570-2. Nergis **şarābı** dün gice nūş eylemiş meger / Baḳ çīn seḥerde çeşmine kim görinür ḫumār
G594-4. Ġam meclisinde eşk **şarāb** u ciger kebāb / Dil her nefes o bezme ney-i ḫoş nevā olur
G623-2. Dil kebāb itdi ciger mihmān idüp derd ü ġamı / Sāḳī-i çeşmüm **şarāb** için başından ḫūn çeker
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse **şarāb** üstindedür
G754-3. Göñlüm mirʾātını gördüñ ser-ā-ser cümle jeng oldı / Dilersen idesin ṣayḳal **şarāb** iç anı ṣāf eyler
G769-4. Ḫāne-i dilde ciger büryān ü göz yaşın **şarāb** / İtmege ol meclise ancaḳ bu dil ḳādir giçer
G788-5. Virür nāṣıḥ **şarāb** u ʿışḳa tevbe / Muḥibbī ʿāşıḳ īn kerden çi maḳdūr

G799-2. Yaşum **şarāb** olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḥ-i ġam ile baġrum bişmiş kebāba beñzer
G822-3. **Şarāb** itmiş gözüm yaşını kebāb eyler bu dil baġrın / Gele derd ü belā diyü oturmış mihmān gözler
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen yaşum **şarāb** u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿ oldı dil ṣoḥbetdedür
G915-4. Ġam meclisinde eşk **şarāb** u ciger kebāb / İñler göñül o bezme ney-i ḫoş-nevā olur
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / **Şarāb** içmek güzel sevmek velī bilmez ẓarāfetdür
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar yaşum **şarāba** beñzer
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün **şarāb** üstindedür
G1029-4. Meclis-i ġamda gözi yaşını çün itdi **şarāb** / Anda feryāda gelüp kendüyi dil-sāz eyler
G1030-2. Yaşumı ḳılsam **şarāb** u baġrumı itsem kebāb / Meclis-i ġamda gele her yañadan būy-ı ciger
G1041-7. Ḳoma elden Muḥibbī ṣaf **şarāb** / Dimesünler ṣafāyı bilmezler
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ **şarābın** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez yatur ḳanzildürür
G1115-4. Ẕemm ider gül gibi her demde **şarābı** ṣūfi / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolu nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün bu **şarāba** baḳmazuz
G1143-4. Ḥaşmınuñ ḳanın **şarāb** u kellesin sāġar ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur yirümüz
G1173-6. ʿIşḳı **şarābıdur** beni mest ü ḫarāb iden / Tā ḥaşr olınca gitmeye dilden ḫumārumuz
G1192-3. Vāmıḳ ü Mecnūn ile ʿışḳuñ **şarābın** nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḥi ṣoḥbet beklerüz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṣeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḫāżırdur ki bundan yeg **şarāb** olmaz
G1206-5. Gözi yaşını **şarāb** itse Muḥibbī dil kebāb / Meclis-i ġamda iñiler göñli anuñ hemçü sāz
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn **şarābı** var imiş / ʿIşḳ odiyle bişmiş anda dil kebābı var imiş
G1275-1. Eyledüm ʿışḳuñ **şarābından** ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün ḳalmamışdur cānda ṣabr u dilde hūş
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / Pīr-i muġān dergehine var **şarāba** baş
G1324-3. Leblerüñ yād eyleyüp içse **şarābı** ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre ider mestāne ḥazz
G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur **şarābı** göz yaşı / Tekye-i ġamda Muḥibbī kim ola mihmān-ı ʿışḳ
G1475-2. Dilüñ āyīnesini ḳaplasa ġam / Cilā virsün **şarāb** iç olmaya jeng
G1475-4. **Şarābı** zāhidā ẕemm ile añduñ / Sözüñden añlanur yirsin meger beng
G1479-2. Gözüm yaşın **şarāb** idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan yeg
G1522-4. **Şarāb** ister gözüñ mestdür ḳo içsün ḳanumı her dem / Çevirdün sīḫ-i miḥnetle çü baġrumı kebāb itdüñ
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ keyfiyyetini / **Şarāb** içsen yimeseñ zāhidā beng
G1572-5. **Şarāb** içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāṣıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1583-2. Vāʿıẓā cennet **şarābı** kevṣer ü ḥūrī saña / Ṣimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim **şarāb** olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise yanup kebāb olmaḳ gerek
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgün **şarāb** ṣun / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1655-3. Beni mest eyledi ʿışḳuñ **şarābı** / Beni ṣanur görenler içmişem mül
G1708-3. Sen **şarāb** iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun şehā ruḥsār gül
G1788-1. Nice bir ṣūfi gibi āb içelüm / Sāḳiyā gel berü **şarāb** içelüm
G1814-2. İçdüm ezelde çünki maḥabbet **şarābını** / Ṣanur mısuz ki ḥaşre degin ḫoş-mend olam
G1871-4. Gözlerüm yaşı **şarāb** u mā-ḥażar baġrum kebāb / Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihmān-ı ġam
G1888-1. Nice bir ġam yiyüben āb içelüm / Devr-i güldür gelün **şarāb** içelüm
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm **şarāb** / Āteş-i ʿışḳa yanup bir baġrı büryān olmışam
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür **şarābı** ki defʿ ide āteşüm
G1985-5. Çünki Muḥibbī ʿāṣıḳa besdür ṣınıḳ sifāl / Ḥācet degül **şarāb** olıcaḳ aña cām-ı Cem
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun **şarāb** eglenmesün / Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün
G2134-5. Yaşuñı **şarāb** baġrı kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim **şarābı** ḫoş görelüm / Ḥaṭuñ ḫayāli ṭururken ġubārı n'eyleyin
G2191-5. İster iseñ bu Muḥibbī ḥaşre deñlü mest ola / Kāse-i gerdūnla sāḳī **şarāb** ʿışḳı ṣun
G2215-3. Tek **şarāb** olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
G2219-5. İçmez Muḥibbī yire ine zühre-i felek / Ṣuna **şarābı** ger ḳadeḥ-i āfitābdan
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın anda umaram kevṣer **şarābın** içesin
G2320-4. Sāḳiyā ṣunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen **şarāb** illā ṭagār u yā sebū
G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm döndi **şarābuñ** ʿaynına / Ṭurra-i zülfüñi beñzetdüm seḥābuñ ʿaynına
G2417-3. **Şarābı** zāhidā terk itmek olmaz / Olupdur tıynum anuñla sirişte
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgūn **şarābı** nūş it / Maʿnī yüzinden ammā laʿl-i nigārı gözle
G2447-4. Ḥāżır it eşk **şarābın** daḥi baġruñ da kebāb / Tekye-i dilde ġam u miḥneti mihmān eyle
G2448-3. Yaşum **şarāb** olalı bezm ehline müdām / Baġrum döker piyālesine ḳan girih girih
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn **şarābdur** / Yārān n'ola ki meyl ide baġrum kebābına
G2485-4. Zāhidā ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz **şarābına**
G2508-5. Gözüm yaşın **şarāb** itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / Żiyāfet eyledü şāh-ı ġam çeşmüm otaġında
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa **şarāb** ey dil / Yoḳla bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında
G2599-3. Zāhid **şarāba** tevbe ne vaḳtin olurʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi elde cām ola
G2641-4. Gözüm yaşın **şarāb** idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler ṣanasın sāz ṭanbūrı
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı **şarāb** ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2678-2. Göz yaşı bezm-i ġamda oldı **şarāb** / Döne döne ciger kebāb oldı
G2754-5. Muḥibbī fırṣatı fevt itme zinhār / Ḳoma elde **şarābı** lāle-rengi
G2755-2. Ṣaḳın meyl itme aldanma **şarāba** / Eger ol bezme zühre ola çengi
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden **şarābum** var benüm / Mā-ḥażar ol meclise dilden kebābum var benüm
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem **şarābum** var benüm

Mh13-9. Āh kim devrān elinden oldı bu baġrum kebāb / Gözlerüm yaşı **şarāb** ü sīnem olmışdur rübāb
Mh15-3. Bezm-i ġam içre **şarābum** göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb
Mr5-7. Sen **şarābı** nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe güller gülüp ġonce tebessüm eylesün
Mr9-11. Dostlar firḳat şebinde olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın **şarāb**
Mr14-5. İçeli ḫaste dilʿışḳuñ **şarābın** / Ben ol demden berü mest ü ḫarābın
D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir'āt-ı ḳalbüñ / **Şarāb** iç ḳalmaya ḳalbinde tā reng
B52. Ele al sāḳiyā gülgün **şarābı** / Bahār eyyāmı geldi dem bu demdür
B144. Ḫūn-ı ciger ki ḳaynadı geldi gözümden āh / Ateşḳuñ **şarābın** içeli dün ḳana ḳana ben
B166. **Şarāb** içmegi zāhid ḳanda bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ ṣıḳsa gözine

şarāb-ı al [1] Kırmızı şarap.

G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden **şarāb-ı al** açar / Līk ben ẕikr eylesem laʾl-i lebin fi'l-ḥāl açar

şarāb-ı cān-fezā [1] Cana can katan şarap.

B208. Meded öldüm ḫumārum derd-i serdür / Yürüt sāḳī **şarāb-ı cān-fezāyı**

şarāb-ı cām [1] Şarap kadehi.

G2673-4. Zāhid o rāh-ı müşelleş saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i ʿışḳ içsün **şarāb-ı cāmı** bayram ertesi

şarāb-ı derd [1] Dert şarabı.

G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī vir **şarāb-ı derdüñi** / Cān u dilden ʿāşıḳundur çün saña mihmān olur

şarāb-ı dil-keş [1] Gönül çeken şarap.

G2483-3. Cām-ı laʾli yādına oldum ḫarābātī bugün / Varumı ḫarc eyleyüp virdüm **şarāb-ı dil-keşe**

şarāb-ı erġuvān [4] Erguvan rengindeki şarap.

G814-2. Gidelden deyr-i ġam içre bu göñlüm erġanūn oldı / Gözümüñ yaşına baḳsañ **şarāb-ı erġuvānidür**
G933-5. Getür sāḳī **şarāb-ı erġuvānı** / Gül eyyāmı cihān bāġ-ı İremdür
G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde **şarāb-ı erġuvān** / Ḳanḳı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele ṭolı **şarāb-ı erġuvān**

şarāb-ı göñül [1] Gönül şarabı.

G1769-4. Açmaz **şarāb-ı göñlümi** ancaḳ leb-i nigār / Anuñla defʿ olur bu dilümden melāmetüm

şarāb-ı ʿışḳ [19] Aşk şarabı.

G287-3. **Şarāb-ı ʿışḳ** ile mestem eger leblerin istersem / Ḳatı dīvānedür göñlüm aña ḳalma geçenden geç
G629-1. Leblerüñ ẕikri şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim **şarāb-ı ʿışḳ** içe lā-büd anı serḫoş ider
G723-2. **Şarāb-ı ʿışḳı** içürdüñ velī mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden büse ḳand ister
G729-5. İçdüñ **şarāb-ı ʿışḳı** ezel çün Muḥibbī'yā / Bu derd-i ser başuñda hep anuñ ḫumārıdur
G922-5. İçüp **şarāb-ı ʿışḳı** bilmez özin Muḥibbī / Kūy-ı melāmet içre mest ü ḫarāba beñzer
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā dimez / Yā **şarāb-ı ʿışḳ** ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1696-2. Zāhid şarāb-ı kevşeri içsün mübāreki / Ey dil **şarāb-ı ʿışḳı** içüp sen şafāda ol
G1698-1. Gel **şarāb-ı ʿışḳı** nūş eyle şafā vü leẕẕet al / Derdi dermāna degiş ya ʿni belā vü miḥnet al
G1769-1. Artdı **şarāb-ı ʿışḳı** içelden melāmetüm / Ṭañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm
G1816-1. Çünkim **şarāb-ı ʿışḳ** ile yoġruldı bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm
G2119-5. İçüp **şarāb-ı ʿışḳı** ser-mest iken Muḥibbī / Ḫaṭṭ-ı ġubārun andı mest idi oldı ḫayrān
G2182-4. Ezelden baña şunuldı **şarāb-ı ʿışḳı** nūş itmek / Virildi saña da zāhid yiyesin ḫab ile afyon
G2286-5. İçeliden **şarāb-ı ʿışḳı** ezel / Ey Muḥibbī melāmet olmışsın
G2500-2. Gel **şarāb-ı ʿışḳı** nūş it zāhid-i peşmīne-pūş / Niceye dek ḳalasın bu hāy u bu ġavġā ile
G2525-5. Ġıll u ġışdan pāk idüp ḳalbüñ **şarāb-ı ʿışḳ** iç / Seni ser-mest eyleyüp düşüre ġayr ʿāleme
G2680-1. Cānā cefā vü cevrüñ ile dil ḫoş-īn daḫi / İçdüm **şarāb-ı ʿışḳı** ezel serḫoş-in daḫi
G2710-4. **Şarāb-ı ʿışḳı** nūş it ḳoma elden / Gidere ḳomaya ḳalbüñde jengi
Mr19-13. Dūd-ı āha kimdürür boyanmayan / Yā **şarāb-ı ʿışḳı** içüp ḳanmayan
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el yudum **şarāb-ı ʿışḳ** ile mestem

şarāb-ı Kevşer [7] Kevser şarabı.

G145-5. İçsün **şarāb-ı Kevşeri** sen şun Muḥibbī'ye / Maḥşer güninde olmaya ol teşne-ḫuşk-i leb
G1696-2. Zāhid **şarāb-ı Kevşeri** içsün mübāreki / Ey dil şarāb-ı ʿışḳı içüp sen şafāda ol
G1796-4. Ferdā **şarāb-ı Kevşere** meyl itmeye göñül / Ey dost-ger ki cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm
G1848-2. Ḥayātum ḫāşılum ʿömrüm **şarāb-ı Kevşerüm** ʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey verd-i ḫandānum
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd **şarāb-ı Kevşer** / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʾl yāḫūmercān
G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı yā **şarāb-ı Kevşeri** / Laʾl-i dilberden kime ola müyesser çāşını
G2612-2. Ger ola deyr-i muġān ḳaṣr-ı bihişt olmaz ʿaceb / Muġbeçe ġılmān **şarāb-ı Kevşer** ol şahbā idi

şarāb-ı köhne [1] Eski şarap.

G894-3. Sāḳī **şarāb-ı köhnei** ḳo tāzesin getür / Bilmez misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür

şarāb-ı laʿl [4] Kırmızı şarap.

G308-5. Yārab Muḥibbī ḳulun ḳoma firāḳ ile / Olsun **şarāb-ı laʿl** ile her ʿālemi feraḥ
G1131-2. Eyler ḥayāl leblerüñi mest olup göñül / Dāim **şarāb-ı laʿl** ile serḫoşlardanuz
G1208-1. Her dem ḥayāl-i yār ile bī-ḫūşlardanuz / Dāim **şarāb-ı laʿlüñe** serḫoşlardanuz
G1653-4. Gāhi **şarāb-ı laʿl** ile mestāne görinür / Gāhi ġubār ḥaṭṭ ile ḥayrān olan göñül

şarāb-ı laʿl-ı nāb [2] Kırmızı şarabın saflığı.

G25-1. **Şarāb-ı laʿl-i nābuñdur** iden ben bī-dili şeydā / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G1408-7. **Şarāb-ı laʿl-ı nābuñdan** Muḥibbī cürʿa isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ var it ḥaḳ ile yeksānlıḳ

şarāb-ı lāle [1] Lale renkli şarap.

G2755-1. Kimi afyoni ḥalḳuñ kimi bengi / Kimi içer **şarāb-ı lāle** rengi

şarāb-ı lāle-reng [4] Lale rengindeki şarap.

G1533-5. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī ṭolılar nūş itmege / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi **şarāb-ı lāle-reng**
G1818-3. Gülşen içre zāhidā içdüm **şarāb-ı lāle-reng** / Ṣanma kim ḥalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G2754-1. Göñül esrāra düşme olma bengi / İçersen iç **şarāb-ı lāle-rengi**
G2754-5. Muḥibbī fırṣatı fevt itme zinhār / Ḳoma elde **şarābı lāle-rengi**

şarāb-ı nāb [19] Katkısız şarap.

G120-3. Laʿlüñ ṭuyurdı sırr-ı dehānunı illere / İẓhār itdi gizlü işi şan **şarāb-ı nāb**
G453-1. Ṣāfi **şarāb-ı nāb** ile cām-ı ṣafā getür / Yaʿni maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G510-4. Kim ola terk ide gül bezmin / Ṭolu elde **şarāb-ı nāb** olısar
G533-4. Zāhid **şarāb-ı nābdan** ger ʿāṣıḳı menʿeylese / Gūş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G533-5. Mest oldum ben cām ile yāḫūd **şarāb-ı nāb** ile / Mest eyleyen ben bī-dili laʿl-i leb-i cānānedür
G560-4. **Şarāb-ı nāb** ile mest oldı dildār / Kebāb-ı baġrumuñ ol meste ḫoşdur
G749-4. Zāhid **şarāb-ı nābuñ** ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün ṣanur ki benge beñzer
G785-1. Dostum zülfüñ şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun lebüñ cāmın baña çünki **şarāb-ı nābdur**
G792-1. Jeng-i ġamdan nice demlerdür ki dil bī-tābdur / Aña ṣayḳal ey göñül ancaḳ **şarāb-ı nābdur**
G792-2. Ey göñül bir dem temāşā eyle eşküm cūyını / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ **şarāb-ı nābdur**
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṯeri her dem / **Şarāb-ı nāb** ḥāżırdur ki bundan yeg şarāb olmaz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid şarāb-ı kevṯeri her dem / **Şarāb-ı nāb** ḥāżırdur ki bundan yeg şarāb olmaz
G1888-3. Baş ḳoyup ayaġına muġbeçenüñ / Tek elinden **şarāb-ı nāb** içelüm
G2185-5. Muḥibbī laʿl-i dildārı **şarāb-ı nāba** beñzetdüm / İşidüp ḥabbe çāk idüp ḫurūş itdi sevdāsından
G2240-4. Almasun zāhid **şarāb-ı nābı** düşmez aġzına / Ḫalvetinde oturup dāim hemān beng eylesün
G2260-1. Kem degüldür gözlerüm yaşı **şarāb-ı nābdan** / Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭolābdan
G2571-1. Gözlerime kim naẓar ḳılsa benüm pür-āb ile / Dir biaynih bir ḳadeḥ olmış **şarāb-ı nāb** ile
G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec külāhını / İçmiş **şarāb-ı nāb** ile ḳızmış yañacıġı
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa **şarāb-ı nābdan** maḥfūẓ / Ki yanmış sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ

şarāb-ı nāz [3] Naz şarabı.

G163-3. Gözlerüñ çün mest olup içmiş **şarāb-ı nāzdan** / Mā-ḥażar ben daḥi itdüm baġrumı cānā kebāb
G793-4. Ḫᵛāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / Yā **şarāb-ı nāzı** nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G1264-2. İçerse nergisi ḳanum ʿaceb mi / **Şarāb-ı nāz** ile mestāne olmış

şarāb-ı ṣāf [4] Saf/katkısız şarap.

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek yāḫūd **şarāb-ı ṣāf** aña
G337-4. Sāḳī **şarāb-ı ṣāfı** getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḥalvetinde ḥubb ile zāhid ola ḳadīd
G2753-1. Jeng-i ġamdan diler iseñ ola ḳalbüñ ṣāfī / Ḳoma elden ḳoma bir laḥẓa **şarāb-ı ṣāfı**
Mh14-7. Diñleme mescidde varup zāhidüñ sen lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ al **şarāb-ı ṣāfını**

şarāb-ı ṣafā [2] Mutluk veren şarap.

G1758-1. Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfi **şarāb-ı ṣafā** gel / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī **şarāb-ı ṣafāyı** ṣun / Ġam öldürür yoḫsa beni bil ḫumār ile

şarāb-ı telḫ [4] Acı şarap.

G309-1. Ġam meclisinde göz yaşıdur çün **şarāb-ı telḫ** / Oldı firāḳ odiyle bu baġrum kebāb-ı telḫ
G309-5. Laʿl-i lebi ḥayāline ṣun sāḳiyā müdām / Ṣīrīn olur ger içe Muḥibbī **şarāb-ı telḫ**
G313-1. İtsem suāl laʿlini virür cevāb-ı telḫ / Raġbet ider dilüm aña ṣanur **şarāb-ı telḫ**
Mh7-3. Ġam meclisinde dil yanup oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi ṣu diyü baña **şarāb-ı telḫ**

şarāb u āb [1] Şarap ve su.

G1327-5. Gāh olur mey-ḫᵛāreler eyler **şarāb u ābı** cemʿ / Ey Muḥibbī żıdd iken itdi ṣu āteş ictimāʿ

şarāb u āb u kevşer [1] Şarap, su ve Kevser.

G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür bālā vü ṭūbādan yaña / Leblerüñ cānā **şarāb u āb u kevşerden** leẕīẕ

şarāb u ḫūb [2] Şarap ve güzel (sevgili).

G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna **şarāb u ḫūb** içün zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez ẕarāfetdür
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / **Şarāb u ḫūbdan** ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var

şarāb u şāhid [4] Şarap ve sevgili.

G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler **şarāb u şāhidi** / Zāhidā ḥayvān gibi lāyıḳ saña yimekʿalaf
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen **şarāb u şāhidi** / Var saña olsun mübārek kevṣer iç ḥūrāya baḳ
G1619-3. **Şarāb u şāhidi** ḳadeḥ itdi zāhid / Sözini bilmeyüp söyler imiş beng
G2589-4. Zāhid **şarāb u şāhide** ʿarż ider / Tevbe olur mı bir kişi bī-iḫtiyār ola

şarāb u şebnem [1] Şarap ve çiğ tanesi.

Mr5-5. Cān gözin aç gel temāşā eyle bir demʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur **şarāb u şebnemi**

şarāb-ḫāne [1] Şarapevi, şarap yapılan veyâ satılan yer. (Devellioğlu, 2000: 978)

G894-5. Var mı cihānda bir saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı **şarāb-ḫānede** vü cismi evdedür

şarābī [1] *Ar.* Şarapçı. (Devellioğlu, 2000: 978)

G871-1. Sāġar-ı mey ḳıymetin mest ü ḫarābīler bilür / Lā-cerem meyḫānenüñ ḳadrin şarābīler bilür

şarḳ [4] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1116) *bk. ʿazm-i ġarb ü şarḳ itmek, cānib-i şarḳ*

(şarḳ [1], şarḳa [2], şarḳdan [1])

1. Güneşin doğduğu cihet, maşrık, gün doğusu, garp mukabili.

G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik āsumānında / **Şarḳdan** bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ

2. Maşrık cihetindeki yerler.

G440-6. Ey Muḥibbī şaḳın aldanma cihānuñ alına / Şöyle ṭut kendüñi kim **şarḳ** ehlinüñ dārābıdur
G1890-1. Allah Allah diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm / Yüriyüp her yañadan **Şarḳa** sipāhı çekelüm
G1890-5. Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü Ömer / Ey Muḥibbī yürüyüp **Şarḳa** sipāhı çekelüm

şarṭ [4] *Ar.* Olması başka durumların gerçekleşmesini gerekliren şey, koşul. (TDK, 2011: 2206)

(şarṭdur [1], şarṭı [1], şarṭıdur [1], şarṭını [1])

G1180-3. Gelen andan baña cevr ü sitemdür / Maḥabbet **şarṭını** dildār ḳılmaz
G1599-4. Her ki ʿārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / **Şarṭıdur** ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden melāmet ṭaşını / **Şarṭdur** evvel temel yirine ḳoya başını
B20. Rāh-ı ʿışḳuñ **şarṭı** çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese saña ne ġam her tābʿ-ı kec

şaşı [4] *T.* Doğru bakmayıp bir veya iki gözü eğri bakan, bir şeye bakarken başka tarafa bakar gibi görünen. (Ş. Sami, 2010: 1117)

(şaşı [3], şaşıdur [1])

G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki **şaşıdur**
G2450-4. ʿIşḳ birdür iki görse ṭañ mı anı müddeʿī / İkilikden giçmeye dünyāya **şaşı** gelmişe
G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya **şaşı** gelmişe
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki ṣandı anı zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür **şaşı**

şaşmaḳ [1] *T.* Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek. (TDK, 2011: 2208)

G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir şīrīn ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsınıʿaḳlı **şaşa**

şaşt [1] *Far.* Kemankeş, zehgîri. (E. Tevfîk, 1890: 585) *bk. şest*

G323-5. Geldügince tīri bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī **şaştı** her demde küşād

Şaṭ [2] *Ar.* Fırat ile Dicle'nin ictimaından teşekkül eden geniş ırmak ki Kurna'da bi't-teşekkül Basra kurbundan mûrurla Bahr-i Fâris'e dökülür. (Ş. Sami, 2010: 1117) *bk. cūy-ı Şaṭ, nehr-i Şaṭ*

G1316-4. Gözlerüm yaşın görüp redd itme kūyuñdan beni / Bulınmaz Baġdād revnaḳ aḳmasa öñinde **Şaṭ**
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı göñlümüñ Baġdādını / Anda yaşum olmasa biri Fırāt u biri **Şaṭ**

şaṭranc-ı ʿışḳ [1] Aşk satrancı.

G967-3. Oynadum bu vech ile **şaṭranc-ı ʿışḳuñ** bāzını / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn görseler māt ḳalalar

şāyed [4] *Far.* İhtimal beyan eder, belki, bilfarz, olur ki. (Ş. Sami, 2010: 1118)

G338-1. Dāġlar her bir ṭarafdan dīdeler ḳıldı bedīd / **Şāyed** ola kim hilāl ebrūñı görem olaʿıyd
G962-5. **Şāyed** ki teraḥḥum ide bir daḥi Muḥibbī / Araya düşür gözlerinüñ yaşını yalvar
G1020-3. Te'ḫīr eyle ġamze beni itmesün helāk / **Şāyed** vişāle ire elüm iḫtimāldür
G2502-4. Derd-i dil ḥālini yaz **şāyed** ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

şeb [131] *Far.* Gece, leyl. (E. Tevfîk, 1890: 581)

bk. her şeb, rūz u şeb, şeb-i deycūr, şeb-i fırāḳ, şeb-i fırḳat, şeb-i ġam, şeb-i ḥayret, şeb-i hecr, şeb-i hicrān, şeb-i ḫᵛāb, şeb-i miḥnet, şeb-i tār, şeb-i ṭūr, şeb-i yeldā, şeb-i ẓulmet, şeb-i zülf, şeb u rūz, tār-ı şeb, zülf-i şeb

(şeb [27], şebde [1], şebden [3], şebdür [2], şebi [7], şebin [1], şebinde [84], şebinden [1], şebine [1], şeble [1], şebler [1], şebüm [1], şebüñ [1])

G40-3. Hicrān **şebinde** ḳalmaz idüm tīre rūzgār / İtseñ ṭulūʿ gün gibi ey yüzi meh baña
G64-4. Ṣanmaʿışḳuñla beni hicrān **şebi** tenhā olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat **şebi** / Ḥaṭ cüdā kākül cüdā ol zülf-i ḥam-der-ḥam cüdā
G110-5. Ay olur āh gün giçer görmez Muḥibbī gün yüzüñ / Ġam **şebinde** görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G116-7. Ġam **şebinde** ey Muḥibbī şol ḳadar ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G117-2. Ṣanma kim sensüz günüm olur siyāh / Belki rūşendür günümden tīre **şeb**
G161-4. Zülfüñ el virse irürdüm ḥaddüñe /ʿĀşıḳuñ güni ṭoġar irişse **şeb**
G170-2. Gözümden ḫᵛāb u dilden gitdi ṣabrum / Ne gündüz rāḥat oluram ne ḫod **şeb**
G174-3. Raḥm ḳıl hicrān **şebinden** ḳurtara dil-ḫastei / Niceye dek idesin ol derd-mendüñeʿaẕāb
G210-2. Hicrān **şebi** ʿāşıḳlara biñ dürlü belādur / Zīrā ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G265-4. Düşmişem hicrān **şebine** kimse ṣormaz ḥālümi / Ṣubḥ ṣordum bilmedi çoḳ eyledüm şām ile baḥş
G270-2. Ġam **şebinde** ruḫları yādına efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler benümle bülbül-i gülzār baḥş
G340-4. Olmışam hicrān **şebinde** key żaʿif ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm meded
G341-2. Vādi-i hicrān **şebinde** ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda varʿālem içinde ehl-i derd
G420-2. Ġam **şebinde** görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola dil derd ü belā yanındadur
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki **şeb** irişe ġarīb anda yatur
G440-3. Nāgehān bir **şeb** uyudum yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G458-4. Ġam **şebinde** dostlar eksük degül derd ü belā / Ḫāne-i dilde gelüp her gice mihmān oldılar
G564-3. Duʿālar müstecāb olur seḥer-geh / Anuñçündür ki bu göñlüm **şeb** ister
G591-2. Zülfüñ **şebinde hecr** ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G621-2. Rūz-ı baḫtum tīre vü hicrān **şebi** ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G628-4. Göñlümi hicrān **şebinde** ṣanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī **şeb** be-ḫayr olsun / Didüm bu **şeb** ne ḫayr olsun ki cān tenden vedāʿ eyler
G637-5. Muḥibbī ṣanma ki hicrān **şebinde** tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / Utanup **şeb** çadırını ser çeker
G646-3. Hicrān **şebinde** gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñleʿahd velī bir ḳarāredür
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda **şeb** irse ḳarīb olsa hemān anda yatur
G772-5. Hicrān **şebinde** ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi var ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G785-1. Dostum zülfüñ **şebinde** ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G844-1. Ġam **şebinde** cān u dil ṣanmañ ki bir dem ḫᵛāb ider / Gözlerüm yaşı cihānı belki ġarḳ-ı āb ider
G872-2. Ġam **şebinde** zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G936-1. Göñlümüñ hicrān **şebinde** hem ġamı hem derdi var / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi var
G944-5. Ẕikr ider hicrān **şebinde** bu Muḥibbī leblerüñ / N'eylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G957-4. Vişālüñ çünki bāḳidür firāḳı / Muḳarrerdür ki her rūzuñ **şebi** var
G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldıʿaḳl u ṣabr u hūş / **Şeb** irişe ṭaġılurʿādet budur hengāmeler

G986-6. Zülfi **şebinde** her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külā yiter
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü zülfi **şebinde** bend idüp / Ḳaşdını bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur
G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ şermi de **şebdür** hem gül-i ter
G1112-3. Āh ġam **şebinde** giceler tā ṣubḥ olınca iñlerem / Bu nevādür ḥālüm benüm meh ṣālümi ṣormaz mısuz
G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben şeb-i yeldā dedüm / Ol **şeb** içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu **şeb** gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1131-3. Vaṣl olmadıysa şükr ġamı eksük olmadı / Hicrān **şebinde** anı der-āġūşlardanuz
G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḫi nālem henüz / Ey ḳamer bir **şeb** degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider **şebde** ıraḳ yire āvāz
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān **şebinde** derde tīmār isterüz
G1155-1. Dostlar hicrān **şebinde** kim rehāyı istemez / Görüben cānān yüzüni rūşenāyı istemez
G1159-1. Derdā ki bu **şeb** ṭoġmadı ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram līkin şeb-i hicrān-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ lā-büd olur **şebler** dırāz
G1231-4. Degül hicrān **şebinde** şemʿ ḥācet / Ki āhum şemʿa-i beytü'l-ḥazen bes
G1272-3. Çünki **şeb** ola ḫᵛāb ile herkes ḥużūr ider / Ferdā ġamını ben çekerem kim kücā imiş
G1277-2. Mübtelā-yı ʿışḳam u şor baña ʿışḳuñ ʿālemin / Anda **şeb** derd ü elem endūh u miḥnet rūz imiş
G1304-4. Her kim kiʿāşıḳ oldı ṭolaşdı bend-i zülfe / Miḥnet **şebinde** āḫır ölmek olur aña farż
G1337-4. İstese zülfüñ **şebinde** ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1340-4. Ġam **şebinde** ḳalmış idüm añmasam ruḫsārını / Gitdi zaḫmet ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat **şebinde** ʿārızın cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet yana şemʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam **şebinde** anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu **şeb** pervāne şemʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat **şebinde** ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost bu hicrān **şebin** / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ temennā-yı çerāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān **şebinde** şemʿ-i dil / Dostlar ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam **şebinde** derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar şererler her ṭaraf
G1385-3. Hicrān **şebinde** cānā ḥālüm ḳatı diger-gün / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra yir yoḳ
G1395-4. Düşeli hicrān **şebinde** gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı yoḳ
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān **şebinde** añmaduñ / Ey ṭabīb-i dil iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1444-2. Olup hicrān **şebinde** zār u giryān / Baña göstermedi ṣubḥ hem-dem-i ʿışḳ
G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür ʿArabdan yeg / Taẖarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı aña **şebden** yeg
G1510-3. Ġam **şebinde** gönlümüñ düzdin benüm bend itmege / Pīç piç itmiş kemend-i zülfin ol māhı görüñ
G1526-5. İrişüp rūz-ı viṣāle bu Muḥibbī ḫaste-dil / Oḳısar hicrān **şebinde** āḫır ol miskīn helāk
G1553-1. Görse bir **şeb** gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler tā seḥer diñmez fiġānı bülbülüñ
G1565-2. Āh kim hicrān **şebinde** baña ḫᵛāb olsa naṣīb / Düşde bārī ol buyı servi der-āġūş eylemek
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç **şebden** yeg
G1572-7. Muḥibbī ḫᵛāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña **şebden** yeg
G1601-5. Bu Muḥibbī'nüñ **şebi** ḳadr u güni bayram olur / Ger görine şām-ı hecrinde hilāli ḳaşuñuñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa zeri / **Şeble** bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān **şebinde** ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre viṣālüñdür senüñ
G1641-3. Dostum hicrān **şebinde** gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni vaṣluñ ile şād eyledüñ
G1696-3. Hicrān **şebinde** ḳaldum ayā meh-liḳā meded / Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster ziyāda ol
G1700-1. Teşneyem hicrān **şebinde** ḳalmamışdur bende ḫāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl
G1776-1. Sen mehi hicrān **şebinde** her ḳaçan yād eylesem / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet **şebinde** ey Muḥibbī ḫilʿatüm
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm / Kim bu **şeb** bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz var bizüm
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler tā ṣubḥa **şeb** murġāna āheng eyledüm
G1832-3. Ḫasteyem hicrān **şebinde** rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamu ʿālem żiyā olsun dirüm
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet **şebinde** olmaġ içün ḫilʿatüm
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur zülfi ḫayāli ile bu **şeb** ḫoş ʿālemüm
G1875-3. Çün bulunmaz ġam **şebinde** sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl / Bāde ṣun nūş eyleyüp kendümi lā-ya ʿḳıl ḳılam
G1897-4. Ḫasret ile ġam **şebinde** sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş eyledüm
G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān **şebinde** derdüm saña şikāyet itsem
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir **şeb** egerʿuryān benüm
G1996-3. Giceler ṣubḥa dek hicrān **şebinde** / Yanar baġrum yaġı ṭurmaz çerāġum
G2003-2. Ḳalmışam hicrān **şebinde** ṭoġmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2048-3. Rūşen itsün ġam **şebinde** külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh ṭoġsun māhtāb eglenmesün
G2065-3. Gizlenür zülfi **şebinde** ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2110-1. Nice bir hicrān **şebinde** çekeyim ġam tasasın / Yā nice bir içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2171-5. Ġam **şebinde** zülfüñ efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler zār olmasun / Ġam **şebinde** miḥnet ü derd ile bīmār olmasun
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam **şebinde** üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2333-1. Derd ile hicrān **şebinde** eyledüm göynüklü āh / Dūd-ı āhumla cihānı ser-te-ser ḳıldum siyāh
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini var yāre de / Bulmadı hicrān **şebinde** derdine bir çāre de
G2415-3. Derd ile hicrān **şebinde** aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine
G2441-3. Düşde gördüm diyü añlardum dil-i dīvānei / Ġam **şebinde** āh çeşmüm ġarḳa-i āb olmasa
G2453-2. Hicrān **şebinde** dost ger ṣorarsañ nedür-ḥāl / Bī-ḫᵛāb u zār u giryān uydum dil-i enīne

G2476-6. Hicrān **şebinde** yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ yaḳarlar çü şām ola
G2503-3. Ġam **şebinde** ḳalmışam açılmadı ṣubḥ-ı viṣāl / Kimse mūnīs olmadı ʿālemde bu dil-teng ile
G2547-2. Hicrān **şebinde** sīne dögüp nāle eylesem / Düşer ṣadā-yı āhum ile çarḫa ġulġule
G2565-1. Ṭutup dil düzdini zülfi **şebinde** / Ebed ḥabs itdi cāh-ı ġabġabında
G2571-2. Ġam **şebinde** eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem / İderüz cān ṣoḥbetini ṣubḥa dek aḥbāb ile
G2583-1. Āh kim hicrān **şebinde** ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
G2600-3. Āh kim zülfi **şebinde** ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola
G2600-5. Uyumaz hecrüñ **şebinde** ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2614-1. Nigārā ḥālümi bilmek dilersen gör şeb-i tārı / Ki **şebdür** maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet **şebinde** ḳodılar şehā beni
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam **şebinde** tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2691-3. Zülfüñ **şebinde** cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün **şeb** yaḳar ḳamer çerāġı
G2698-5. Belā vü derd ü miḥnet ġam **şebinde** / Başuma üşdiler hengāme düşdi
G2703-1. Yine dil bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / **Şebi** ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2743-2. Ġam **şebinde ḫaste-dil** eyler temennā-yı viṣāl / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek ṣayru gibi
G2777-5. Ḳurtulup ẓulmet **şebinde** gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḫi
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz hicrān **şebinde** ṭas ṭas aġı gibi
G2785-1. Dün gice hicrān **şebinde** infi ʿālüm var idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var idi
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam **şebinde** derd ile miḥnet gelürler yanuma / Anuñ içün eksük olmaz her biri yanum sever
Mh7-4. Hicrān **şebinde** görmezem illā ki ḫᵛāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş **şebüm** ḫoş māhitābum var benüm
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / **Şeb** merā bā-ārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm
Mh16-1. Ġamdan özge bulımadum hicrān **şebinde** hem-demi / Gözlerüm yaşıdur ancaḳ ḫaste göñlüm merhemi
Mr9-11. Dostlar firḳat **şebinde** olalı baġrum kebāb / Bezm-i ġamda eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
B48. Ḳarşusından sen **şebüñ** kūyına varsa āfitāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir **şeb** be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider tenden baña bu **şeb** ne ḫayr olsun

şeb-i deycūr [1] Karanlık gece.

bk. şeb-i tār, şeb-i ẓulmet, şeb-i zülf

G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḥālümi ey meh-rū / Tiredür bu gündüzüm belki **şeb-i deycūrdan**

şeb-i firāḳ [1] Ayrılık gecesi. *bk. şeb-i firḳat, şeb-i hecr*

G1039-5. Efġānı ḳo gel itme Muḥibbī **şeb-i firāḳ** / Nāz uyḫusında yār yatur mest-i ḫᵛābdur

şeb-i firḳat [1] *bk. şeb-i firāḳ, şeb-i hecr*

G2646(a)-1. Añmaduñ sen **şeb-i firḳatde** eyā dost beni / Oda yaḳmaḳ ne revādur seni cāndan seveni

şeb-i ġam [7] Gam gecesi.

G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / **Şeb-i ġamda** yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G1663-1. Ey nāle **şeb-i ġamda** baña hem-nefes ol gel / Ey dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi çün / **Şeb-i ġam** içre nice bir yaşum sitāre ḳılam
G1943-1. Niceye dek **şeb-i ġamda** firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile zārı çekem
G1959-4. Günüm tār eyledi ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm **şeb-i ġamda** perīşān sünbülinden hem
G2097-3. İsterem zülf -i siyeh-kārı içün cānum virem / Ey **şeb-i ġam** n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2269-5. Derūnum derdini tāze ḳılup ey nāy iñlersin / **Şeb-i ġamda** Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin

şeb-i ḥayret [1] Şaşkınlık gecesi.

G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / **Şeb-i ḥayretde** ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it

şeb-i hecr [17] *bk. şeb-i firāḳ, şeb-i firḳat*

G708-5. Nice şād olsun Muḥibbī gül-ruḫuñsuz bir nefes / Kim **şeb-i hecrüñ** içinde göñlin anuñ ġam ḳapar
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster viṣālüñ ṣubḥına irsün / **Şeb-i hecrüñde** aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G817-4. Ben **şeb-i hecre** nihāyet bulmadum ʿālemde āh / Bu söz imiş māhtābum her işe pāyān olur
G885-1. **Şeb-i hecr** içre her laḥẓa gelen çeşme ḫayālüñdür / Perī-rūsın seni bildüm dü-zülfüñ per ü bālüñdür
G923-3. Nice yıldur **şeb-i hecr** içre yatur ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G1025-1. **Şeb-i hecr** içre bu göñlüm dü-ebrüñi ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1070-1. **Şeb-i hecr** içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile yanup ṭutuşup derd ile gerdūn añılur
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāşıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / **Şeb-i hecre** nihāyet yoḳ ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1150-4. Pürdür **şeb-i hecr** içre ḫayāl-i ser-i zülfüñ / Ḥāli mi olur gözden eyā servi ser-efrāz
G1530-5. Muḥibbī gice artur āh u zāruñ / **Şeb-i hecr** içre sīneñ olalı teng

G1577-5. **Şeb-i hecrüñde** nedür ḥāli Muḥibbī dir iseñ / Āh ü vāh ile giçer her gicesi gündüzümüñ
G1791-3. **Şeb-i hecrüñde** ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum
G1802-6. Bu Muḥibbīi **şeb-i hecr** içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G1833-1. **Şeb-i hecrüñde** ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G2034-5. Ey Muḥibbī bu **şeb-i hecre** nihāyet yoḳ imiş / Ḥānesinden hīç ṭulū ʿitmez mi ol meh-rū diyen
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge **şeb-i hecrüñde** ey dilber / Zebān-ı ḥāl ile ḫūlar gelür derd ile feryāda
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen **şeb-i hecr** içre beni tenhāyi

şeb-i hicrān [12] Hicran gecesi, ayrılıkla geçirilen gece.

G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ devrinden uzundur bu **şeb-i hicrān** baña
G496-4. Ṣādmāndur irişen vuṣlat-ı rūzı ne bilür / **Ṣeb-i hicrānda** şu kim ḥasret-i cānāne çeker
G574-3. Ġam beyebānına düşdüm ben **şeb-i hicrāna** āh / Bilmedüm ben rūz u māh u hafta sāli nedür
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı Muḥibb ṭut bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem **şeb-i hicrān** gelür gider
G815-5. Olma Muḥibbī vaṣl ile ḫoş hecr ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün **şeb-i hicrān** gelür giçer
G861-3. Rūşen olduġın **şeb-i hicrānı** hergiz görmedüm / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem yanar
G1206-1. Rūz ḫoş-ḥāl oluram līkin **şeb-i hicrān**-güdāz / Rūz kütāh olıcaḳ lā-büd olur şebler dırāz
G1339-2. Tiredür gerçi **şeb-i hicrān** ammā yazaram / Derd-i dil ḥālini āhum baña olmışdur şu ʿā ʿ
G2140-3. **Şeb-i hicrān** ḳarañudur didi gül defterini / Oḳısun eyle ṭulū ʿ gel meh-i tābānun içün
G2342-3. **Şeb-i hicrānda** eger nālemi gūş eyler ise / Ḥālüme ide teraḥḥum şeh-i ḫūbān acıya
G2789-4. İrişmeyüp viṣāline **şeb-i hecr** içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
G2783-1. **Şeb-i hicrānda** dil iñler nite nāy / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala vāy

şeb-i ḫᵛāb [1] Uyku gecesi.

G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol **şeb-i ḫᵛābıdur**

şeb-i miḥnet [1] Dert gecesi.

G800-1. **Şeb-i miḥnetde** ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden şem ʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur

şeb-i tār [8] *bk. şeb-i deycūr, şeb-i ẓulmet, şeb-i zülf*

G431-3. Cānā kimem ki saña suḫan diyem āşikār / **Şeb-i tār** içinde eyle baña bir naẓar yiter
G712-5. Dilberā rūşen güni nice **şeb-i tār** olmasun / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī hafta giçer māh olur
G1094-3. Görinür zülf içinde ʿārıż-ı yār / **Şeb-i tār** içre ayı kim sevmez
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / Ḳara zülfüñ **şeb-i tārdur** velī aña ḥicāb olmaz
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa ṭañ degül / Kim **şeb-i tār** içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1957-1. Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu **şeb-i tārum** / Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / **Ṣeb-i tārüm** olup rūşen şehā baḫtuñ sa ʿīd olsun
G2614-1. Nigārā ḥālümi bilmek dilersen gör **şeb-i tārı** / Ki şebdür maḥrem-i ʿāşıḳ güvāhı nāle vü zārı

şeb-i ṭūr [1] Tur Dağı'nın gecesi.

G1219-2. **Şeb-i ṭūr** içre yüzüñ meş ʿal-i nūr / Görindi şu ʿleden vādi-i muḳaddes

şeb-i yeldā [2] Yılın en uzun gecesi.

G1126-6. Zülfüñi gördükce cānā ben **şeb-i yeldā** dedüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1728-3. Zülfüñi kim ki göre aña **şeb-i yeldā** diye / Yüzüñe kim ki naẓar ide diye ferḫunde-fāl

şeb-i ẓulmet [1] *bk. şeb-i deycūr, şeb-i tār, şeb-i zülf*

G1604-3. ʿĀrıżun şevḳine varur ḫaṭuñı görmege dil / **Şeb-i ẓulmetde** çemen seyrine mehtāb gerek

şeb-i zülf [4] *bk. şeb-i deycūr, şeb-i tār, şeb-i ẓulmet*

G14-3. Çün **şeb-i zülfüñde** ṭutduñ dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G761-3. **Şeb-i zülfinde** çün gördüm cemāl-i şem ʿ-i ruḫsārı / Yanan pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile perdür
G875-1. Gāh olur dilber **şeb-i zülfin** mu ʿanber gösterür / Geh döner gün yüzini açup münevver gösterür
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü **şeb-i zülfüne** dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam

şeb u rūz [2] Gece gündüz.

G866-4. Sensüz eger ṣorarsın nice giçer **şeb u rūz** / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe vehdür
G2272-5. Naẓar eyle **şeb ü rūza** biri gelse biri gider / Muḥibbī'ye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

şeb-bū [1] *Far.* Şebboy. (Steingass, 1892: 730)

G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni **şeb-būlar** ile

şeb-dīz [3] *Far.* (Steingass, 1892: 731) *bk. şeb-dīz-i āh, şeb-dīz-i zülf, zülf-i şeb-dīz*

(şeb-dīz [1], şeb-dīzi [1], şeb-dīzine [1])

1. Asil.

G851-4. Ṣaçı **şeb-dīzine** gülgūn eşki / Ḳoşalum çünki vaşlı öñdüli var
G2139-2. Ṣaçuñ **şeb-dīzi** gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun

2. Karayağız at.

G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / Zülfi geldi ortaya ol da meger **şeb-dīz** imiş

şeb-dīz-i āh [1] Âhımın karayağız atı.

G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm **şeb-diz-i āhumdan** / Velī gülgūn yaşum da seri ʿidür bu meydānuñ

şeb-dīz-i zülf [3] Gece renkli saç.

G679-2. Ḳaçan **Şeb-diz-i zülf** ile yaşum gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin getürür ṣabā / **Şeb-diz-i zülfe** yār ḳaçankim süvār olur
G1819-3. Ḳoşup **şeb-diz-i zülf** ile bugün gülgūn-ı eşkümi / Baña pā-dāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

şeb-efrūz [1] *Far.* Geceyi aydınlatan... (Steingass, 1892: 729)

bk. şem ʿ-i şeb-efrūz, şerm-i şeb-efrūz

G1193-3. Żiyā-ı şemʿe yoḳdur iḥtiyācum / Olaldan şuʿle-i āhum **şeb-efrūz**

şeb-hā-yı tār [1] Karanlık geceler.

G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki (ne) nev ile giçer / Hicrān deminde yā nice **şeb-hā-yı tār** hem

şeb-ḫū [1] *Far. bk. şeb-ḫūn*

G2632-2. Ḫāl ü zülf ceyş-i Ḥabeşdür ḳaṣd ider ruḫsāruña / Bir yana kāfir ḫaṭuñ **şeb-ḫuñ** iderʿasker gibi

şeb-ḫūn [2] *Far.* Gece baskını. (M. Nâcî, 2009: 633) *bk. şeb-ḫū*

G2065-3. Gizlenür zülfi şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür **şeb-ḫūn** içün
G2281-5. Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan / Ġam leşkeri çün eyler her dem aña **şeb-ḫūn**

şebīh [4] *Far.* Benzer, mümasil, mânend, nazir.

G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya **şebīh** / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya **şebīh** / Dem mi var ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2322-5. Dirler Muḥibbī gülşen içün mescide **şebīh** / Olmış çü aña iki ṭarafdan miʿmār serv
G2359-2. Yüz ne beñzedür yüzin güzeller / **Şebīh** olur mı encüm bedr aya

şeb-külā [1] *Far. bk. şeb-külāh, şeb-küleh*

G986-6. Zülfi şebinde her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir **şeb-külā** yiter

şeb-külāh [5] *Far.* Kavuk altına giyilen külâh ve takke adıdır. Gece külâhı demektir. (Pakalın, 1954: c.III, 313) *bk. şeb-külā, bk. şeb-küleh*

(şeb-külāh [4], şeb-külāhumdur [1])

G441-1. Cümle ezhāra naẓar ḳıl gül çemen sulṭānıdur / **Şeb-külāh** ile benefşe şan levend oġlanıdur
G1269-4. Zülfi dünında her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir **şeb-külāh** imiş
G1855-4. Ġam-ı ʿışḳında göz yaşı giyürdi çün baña ḫilʿat / Münāsib bende āhumdan başuma **şeb-külāh** itdüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil vardı / Başına dūd-ı āhından giyüp bir **şeb-külāh** aḫşam
G1987-4. Giceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre **şeb-külāhumdur** benüm

şeb-küleh [1] *bk. şeb-külā, şeb-külāh*

(şeb-külehdür [1], şeb-külehi [1])

G866-5. Zülfüñ düninde varsa kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına **şeb-külehdür**
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī başına tāc-ı zer ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle giyer **şeb-külehi**

şebnem [11] *Far.* Çiğ, nedy, jale. (Ş. Sami, 2010: 1119) *bk. şarāb u şebnem*

(şebnem [10], şebnemi [1])

G521-4. Jāle şanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki **şebnem** görinür
G708-1. Göñlümi her dem benüm ol māh-ı ġonce-fem ḳapar / Ṣanasın ḫūrşīde gülşende seḥer **şebnem** ḳapar
G756-3. Ol gül-i ḫamrāda **şebnem** mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G826-6. Aġzına **şebnem** seḥer-geh nergisüñ ṣu dökdügi / Lāle ile gice mey içmiş bu ki maḫmūrdur
G972-2. **Şebnem** ile pür olupdur her seḥer zerrīn ḳadeḥ / Sīm ü zer almış nisār içün ele her şāḫlar

G1665-3. Nergis-i zerrīn legende **şebnem** ile yur yüzin / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa seḥer bīdār gül
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol **şebnem** degül
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün **şebnem** ile çin-seḥer / Nergisüñ ḫāżır elinde ṭutar altun legeni
G2729-1. Ruḫları üzreʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / **Şebnem** ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2769-4. Ẓāhirā gördümʿiẓāruñdaʿaraḳ / Güller üzre çīn seḥer **şebnem** gibi
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi **şebnemi**

şeb-rev [3] *Far.* Gece yolcusu; gece ibadet eden sâlik. (Steingass, 1892: 731)

(şeb-rev [2], şeb-revin [1])

G755-1. Yüzi gül şaçları sünbül şu dilber kim efendümdür / Külāhın başına **şeb-rev** giyer bir şeh-levendümdür
G938-4. Gāh olur zülfinde bend eyler bu göñlüm **şeb-revin** / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh ḫançer gösterür
G993-2. Göñlümi **şeb-rev** diyü zülfi şebinde bend idüp / Ḳaṣdını bildüm anuñ zülfinde āḫır aşmadur

şeb-revlik [2] Gece yolcusu olma durumu.

G986-6. Zülfi şebinde her gice **şeb-revlik** itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külā yiter
G1269-4. Zülfi dūnında her gice **şeb-revlik** itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külāh imiş

şeb-rū [1] Gece.

G1240-5. Göñül şehrini yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ şaçuñ **şeb-rū** / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş

şeb-tā-seḥer [1] Geceden sabaha dek.

G1988-2. İnāyet yüzini görem diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile **şeb-tā-seḥer** idrākdur göñlüm

şeb-veş [1] Gece gibi.

G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde **şeb-veş** tārı gördüm bir naẓar

şecāʿat [2] *Ar.* Yiğitlik, yüreklilik, bahadırlık, cesaret. (Ş. Sami, 2010: 1119)

(şecāʿat [1], şecāʿatdür [1])

G1143-6. Geh **şecāʿat** gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / Kim ezelden böyle telḳīn eylemişdür pirümüz
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa eyleyem ser terkini / Çünki şunulmış **şecāʿatdür** ezel merdāneye

şecer [12] *Ar.* Ağaç, dıraht. (Ş. Sami, 2010: 1119) *bk. berk-i şecer*

(şecer [9], şecerden [3])

G22-4. Ḳullaruñ içün yaratduñ ḥükmüñ iẓhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı **şecerden** daḫi sīb
G181-4. Ḳullaruñ çün yaratduñ ḥikmeti iẓhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı **şecerden** daḫi sīb
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir **şecer** eyler gülüñ zerler niṣār
G947-3. Sāyesini gösterür her bir **şecer** naṭʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur ṣan nihāl üstindedür
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir **şecer** eyler gülüñ zerler niṣār
G1623-4. Almaz idi bāġ-arā her bir **şecerden** ol ḫarāc / Ger ezelden olmaya idi livāsı bülbülüñ
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez **şecer** her-bār gül
G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir **şecer** peydā / Kelāmum meyvesin andan yetürdüm ābdār itdüm
G2312-4. Gülşende **şecer** var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
Mh2-9. Çün gereklü maʿnīdür gel sözüñ ḳıl muḫtaṣar / Dikmez anı bāġbān kim virmeye meyve **şecer**
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir **şecer** naṭʿ-ı peleng
Mr5-1. Gel bahār eyyāmını seyr it gülistān ḫūbdur / Dürlü dürlü câme giymiş her **şecer** maḥbūbdur

şedīd [1] *Ar.* Şiddetli, azâb-ı şedîd. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 470)

G328-5. Evveli ʿışḳuñ egerçi kim mülāyim görinür / Baña ṣorsunlar Muḥibbī āḫiri ġāyet **şedīd**

şefāʿat [18] *Ar.* Bir suçlu veya muhacın nâ'il-i afv u ihsân olması için diğeri tarafından edilen tavassut ve iltimas. (Ş. Sami, 2010: 1119)

bk. cām-ı şefāʿat, şefāʿat eylemek/itmek

(şefāʿat [14], şefāʿatden [3], şefāʿatle [1])

G3-4. Ḫaḳ Teʿālānuñ resūlı hem **şefāʿat** kānıdur / Ḫalḳ-ı ʿālem rūz-ı maḥşerde ḳamu muḥtāc aña
G4-6. Cürm üʿiṣyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen **şefāʿat** kānısın geldüm saña şefḳat uma
G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp **şefāʿat** viresin āb-ı zülāl
G19-2. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / **Şefāʿatden** unutma ben ġarībi
G23-3. **Şefāʿat** ābı ile yu sefīd it / Günāhumdan yüzüm olmaya esved
G1407-5. Çün **şefāʿat** kānısın yevm-i cezāda ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle baḳ

G1573-5. **Şefāʿatden** Muḥibbī olma nevmīd / Ḳulısın cān u dilden Muṣṭafānuñ
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿiṣyānum ögiş ammā ümīdüm var / **Şefāʿat** kānını añsam benüm bī-bākdur göñlüın
G1868-1. Ḫākipāya devlet el virse eger sürsem yüzüm / Sen **şefāʿat** ḳanısın ancaḳ budur dirdüm sözüm
G1819-5. Günāhum çoḳ yüzüm ḳare Muḥibbī oldum āvāre / **Şefāʿatle** meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G2169-5. Senden umar şefḳati mücrim Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen sensin **şefāʿat** evvelin ü āḫirīn
G2251-4. Umaram yüz ḳarasına olasın sen şefīʿ / Senden umarlar **şefāʿat** evvelin ü āḫirīn
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü Rabbü'l-ʿālemine / **Şefāʿat** senden umar bu kemīne
G2488-6. Umarsın çünki andan sen **şefāʿat** / Muḥibbī ḳoma dilde kibr ü kīne
G2523-3. Umaram eyleye baña **şefāʿat** / Yapışdum cān u dilden dāmenīne
G2659-1. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / **Şefāʿatden** unutma ben ġarībi
M1-9. Şefāʿat ide ol gün bize Aḥmed / **Şefāʿat** kānıdur çünki Muḥammed
M1-11. Muḥibbī'ye ol gün eyle cināyet / Ḥabībüñ eyleye aña **şefāʿat**

şefāʿat eylemek/itmek [13] Peygamber, birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için aracılık etmek. (TDK, 2011: 2210)

G4-3. Umaram her bir aduñ başḳa **şefāʿat eyleye** / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed Muṣṭafā
G9-9. Umaruz bize **şefāʿat idesin** yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr ile ḫulūd
G26-2. Senʿināyet kānısın çek cürmümi ʿafve ḳulam / Umaram senden **şefāʿat idesin** yevm-i cezā
G62-5. Ey Muḥibbī cürm ü ʿiṣyānuña olduñ muʿterif / Ümmete kesme ümīd **şefāʿat eyler** Muṣṭafā
G145-3. Maḥşer güninde ümmete **idüp şefāʿati** / Olʿaṣilere raḥmet-i Ḥaḳḳa ola sebeb
G153-2. Rūz-ı maḥşerde **şefāʿat idesin** ʿasilere / Hem mürüvvet kānısın sen hem daḫi maḥbūb-ı Rāb
G262-5. Bu Muḥibbī'ye **şefāʿat eyle** şefḳat kānısın / Umaram itdürmeyesin aña her an elġıyāṣ
G359-5. Umaram ki Muḥibbī'ye **şefāʿat** / **İdesin** dergehünden itmeyüp red
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammed'e **itdüñ şefāʿati** / Mücrim Muḥibbī bendene ey Muṣṭafā yetiş
G1465-4. Yevm-i cezāda umaram **ide şefāʿati** / Ol iki mīm ü ḫā ile dālı Muḥammedüñ
G1570-5. Maḥşerde Muḥibbī umaram **ide şefāʿat** / Cān u dil ile bendesiyem çünki ben āluñ
G2167-3. **Şefāʿat idicidür** ümmetine / Olalar her biri tā şād u ḫandān
M1-9. **Şefāʿat ide** ol gün bize Aḥmed / Şefāʿat kānıdur çünki Muḥammed

şefāʿatçi [2] Birisi için şefaatte bulunan, şefaat eden kimse. (TDK, 2011: 2210)

G523-5. Muḥibbī kesme raḥmetinden ümīdüñ / **Şefāʿatçi** Muḥammed Muṣṭafādur
G984-7. Muḥibbī ġam yime çoġ ise cürmüñ / **Şefāʿatçi** ḳuluna Muṣṭafādur

şefaḳat [1] *Ar.* Acıyıp esirgeme. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 470)

G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapundan ġayri yirden / **Şefaḳatinden** beni gel itme iḫrāc

şefīʿ [6] *Ar.* Birinin nâ'il-i afv u ihsân olması için diğeri nezdinde tavassut ve iltimas eden. (Ş. Sami, 2010: 1120) *bk. şefīʿ-i ümmet*

G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye **şefīʿ** ey Maʿbūd
G1462-5. Eyle naẓar **şefīʿ** ol sensin şefīʿ-i ümmet / Gülbānküñi çekerler cümle senüñ ḫalāyıḳ
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña **şefīʿ** / Cürm ü ʿiṣyān ile gerçi ki yüzi ḳare benem
G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam **şefīʿ** / Ḳanı iḥsān u kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine **şefīʿ** / Yoḳ mıdurʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2251-4. Umaram yüz ḳarasına olasın sen **şefīʿ** / Senden umarlar şefāʿat evvelin ü āḫirīn

şefīʿ-i ümmet [1] Ümmetin şefaatçisi.

G1462-5. Eyle naẓar şefīʿ ol sensin **şefīʿ-i ümmet** / Gülbānküñi çekerler cümle senüñ ḫalāyıḳ

şefḳat [12] *Ar.* Acıyarak ve esirgeyerek sevme, ebeveynin evlâdına muhabbeti gibi kalbî ve ivazsız muhabbet. (Ş. Sami, 2010: 1120)

(şefḳat [7], şefḳati [3], şefḳatinden [1], şefḳatle [1])

G4-6. Cürm ü ʿiṣyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña **şefḳat** uma
G10-5. Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / **Şefḳati** senden umar dökilüben ḳanlu yaşı
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefāʿat eyle **şefḳat** kānısın / Umaram itdürmeyesin aña her an elġıyāṣ
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfi cevāb / Ey ṭabībüm çünki dirler **şefḳat** īmāndan gelür
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden umar **şefḳat** / Nev-cevān idüm sepīd oldı ḳapuñda rişe baḳ
G1759-2. Görüp alçaḳlaruñ ḫālin elin ṭut ḳaldur ayaġdan / Ḫudādan **şefḳat** istersen raḥīm-i derd-mendān ol
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī derd-mend / Senden umar **şefḳati** sensin ḳayuran ümmetin
G2142-5. Bu Muḥibbī **şefḳat** umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle **şefḳatle** naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn
G2169-5. Senden umar **şefḳati** mücrim Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen sensin şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2708-3. **Şefḳatinden** ḫāşa kim bu mücrimi maḫrūm ide / Cān u dilden bende oldum sevmişem Peyġamberi

Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende **şefḳat** ḳalmadı / Yoḳ bahāya şatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la'l-i cānān cevherin

şefḳat itmek [4] (Tulum, 2011: 1644)

1. ...esirgemek, merhámet etmek...

G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde yolın bilmeyen 'āşilere / **Şefḳat idüp** olasın her birine sen reh-nümā
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz **şefḳat it** ḥālüme baḳ
Mr15-8. Ḳullaruna **şefḳat it** devletlü sulṭānum meded / Ā begüm ā pādişāhum ā güzel ḫānum benüm

2. ...acimaḳ, merhámet etmek...

Mr28-14. **Şefḳat itmez** kimseye ḳalbinde īmān olmayan / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

şeftālū [5] *Ar. bk. şeftālū-yı la'l*

(şeftālüler [1], şeftālūsın [1], şeftālūsından [1], şeftālüye [2])

1. Öpüş...(Tulum, 2011: 1644)

G143-4. Lebi **şeftālūsın** gördüñ dil ü cān ile meyl itdüñ / Elüñ şunma ḫaẕer eyle o gökde çāhdur ġabġab
G744-3. Eyler heves lebinden **şeftālüye** irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol uġraġında çehdür
G2280-3. Ḥüsn-i zekātında ġayriler irüp **şeftālüye** / Āh kim ancaḳ irişdüm n'eyleyem ayvāya ben
B138. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñ ḫoş-ter olmış / Kim olmaz virseler **şeftālūsından**

2. Maruf meyve ki elma büyüklüğünde olup güzel rayihası ve haricen ince bir tüyü vardır, hûh. (Ş. Sami, 2000: 1120)

G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre şulu **şeftālüler** / 'Āşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā şatar

şeftālū-yı la'l [1] Dudağın busesi (öpücük).

G1295-1. Yār-ı şīrīndür dilā **şeftālū-yı la'le** iriş / Āfitāb-ı ḥüsn ile bulmışdurur ol perveriş

şeh [37] *bk. şāh, şeh-i 'ālī-cenāb, şeh-i bī-dād, şeh-i cihān, şeh-i devrān, şeh-i ġam, şeh-i gerdūn-serīr, şeh-i ḫūbān, şeh-i 'işḳ, şeh-i iḳlīm, şeh-i Maḥmūd, şeh-i mülk-i 'işḳ, şeh-i nā-mihr*

(şeh [8], şehde [1], şehden [1], şehem [1], şehi [2], şehidür [1], şehler [11], şehlere [1], şehleri [2], şehlerüñ [1], şehün [1], şehüñ [7])

G6-2. Ḳamu **şehler** ḳapusında gedādur / Ki şāhān-ı cihān-rā üst sulṭān
G30-2. Didüm ki sensüz ey şanem nedür baña bu derd ü ġam / Didi anuñçün ben **şehem** ḳapumda sensin bir gedā
G33-3. Vaşlına anuñ irmek mümkin degül / **Şehler** ile hem-nişīn olmaz gedā
G56-4. Pāyuña gel süreyim yüzüm didüm ol **şeh** didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G238-2. Ḳaṣd iderken la'line zülfi ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice **şehler** ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş **şehler** eli çünki tehī dost
G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice **şehler** başına āḫır olısardur bu tāc
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil **şehlerüñ** ṭopraġıdur / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa şor
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey **şeh** berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese yār ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı **şeh** olan 'ār eyler
G823-2. Ey **şeh** lebüñ ḥelvāsını eyler dem-ā-dem ārzū / Nergis çemende her nefes gör bengi ḳan ḫayrān olur
G977-4. **Şeh** dirilen cihān içinde bugün / Ḳapusında anuñ gedā görinür
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı āhı / Yürür dil her yañe 'işḳuñ **şehidür**
G1033-6. Getürüpdür nice **şehler** cihāna / Kimin Dārā kimin dārāb idüpdür
G1212-1. 'Aceb olmaya ger yārüm benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki **şehlere** ḳarin olmaz
G1214-3. Cān virüp ger rāh-ı kūyında anuñ ḫāk olmasam / Bulmaz idüm ol **şehüñ** pā-būsına ben dest-res
G1435-1. Şanma ey **şeh** kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne zālimsin senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1482-5. Ey Muḥibbī gerçi kim meddāḥı çoḳdur ol **şehün** / Şād-mān ol özüñi ol cem'e dāḫil eyledüñ
G1573-1. Demine reşk ider **şehler** gedānun / Ki zīrā yoḳ ḥuẓūrı pādişānuñ
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū **şehüñ** abdālıyam / Yāreler sīnemde kim var ẕü'l-fiḳārumdur benüm
G1915-3. Görmedüm bir aña beñzer yüzi güh alnı ḳamer / Anuñ içün ol **şehüñ** ben bende-i dergāhıyam
G1924-1. Yiyeli esrār-ı 'ışḳı ben senüñ ḫayrānuñam / Her ne emr itseñ **şehi** bende-i fermānuñam
G2022-6. 'Iyd-gehde ol **şehüñ** pāyına çün sürdüñ yüzüñ / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2164-4. Geh gedāyı şāh idersin gāh **şehleri** gedā / El-emān ey pādişāh-ı 'işḳ elüñden el-emān
G2155-4. Gedā ḳāni'sürer 'ālem şafāsın / Olur **şehler** hemān ancaḳ ciger-ḫūn
G2486-3. Dīvāne dil ki yār ile ister muṣāḥabet / Kim gördi anı **şehler** otura gedā ile
G2487-3. Sulṭān-ı 'işḳ sīnemüñ üstine başdı dāġ / Ṭamġa ider niteki **şehler** ḳumāşına
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün āyāsına / Sen **şehüñ** tā ki nişār ide hemīn pāyesine

G2561-4. Cān virüben ḫākipāyuñ ol **şehüñ** bulam dime / O ḥesābı rāst gelmez degmede bāzārda
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o **şehi** Yārab ʿaceb ben bendeden āgeh
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa vardur **şehleri** eyler gedā / Şāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2595-4. ʿUṣṣāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / **Şehler** ilerü çeker anı kim yarar ola
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanā ʿati / Baḳmaz o **şehde** aṭlasa virmez palāsını
Mh6-4. Bir gedāyam ol **şehüñ** vaṣlı degül baña muḥāl / Ṭüp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳal ʿa-i derd ü firāḳuñ ne ʿaceb bünyādı var
Mh4-5. Dür itdi çün ben ḳulım ol **şeh** naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile yirinden
B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿaḳl eyler firār / Bir şehrde olmamışdur iki **şeh** ide ḳarār
B131. ʿAceb bilsem ne **şehden** ayrusın sen / Ki zārı zārı iñler şayrusun sen

şeh-i ʿālī-cenāb [3] Cömert, şerefli padişah (sevgili).

G805-4. Sen **şeh-i ʿālī-cenābı** ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum bir zer kemer
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem üzre eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola menzil itsen anı ey **şeh-i ʿālī-cenāb**
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol **şeh-i ʿālī-cenāb** / Ẓulm ile dil kişverini eyledi cümle ḫarāb

şeh-i bī-dād [1] İnsafsız, adaletsiz padişah (sevgili).

Mh10-7. Dād umma ey göñül sen ol **şeh-i bī-dāddan** / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan

şeh-i cihān [1] Cihan padişahı.

G829-5. Bu Muḥibbī **şeh-i cihān** iken / Şimdi bir ḫūba bendedür dirler

şeh-i devrān [1] Zamanın, devrin padişahı. *bk. şāh-i devrān*

G1705-1. Cān u dilden bende oldı sen **şeh-i devrāne** dil / Anuñ içün her ne emr itseñ ṭurur fermāne dil

şeh-i ġam [2] Keder, dert padişahı.

G744-2. Olduġuma **şeh-i ġam** ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca ʿaşḳ sipehümdür
G897-2. Olduġuma **şeh-i ġam** ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca eşk sipehdür

şeh-i gerdūn-serīr [2] Felek tahtının padişahı.

G1960-3. Cihāna pādişāh iken ḳul olmaḳ saña faḫrumdur / Ḳapuñda bende olaldan **şeh-i gerdūn-serīr** oldum
G2780-3. Saña cān ile ḳul oldum felek saḳfına pā ḳorsam / ʿAceb midür beni devrān **şeh-i gerdūn-serīr** itdi

şeh-i ḫūbān [19] Güzeller güzeli, güzeller şahı.

G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey **şeh-i ḫūbān** / Perīşān ḥālinüñ şerḥi ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül ma ʿmūr olısardur yine / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol **şeh-i ḫūbān** gelür
G556-2. Dāda varsa güşuña almazsın ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey **şeh-i ḫūbān** teraḥḥum ḳıl nice yalvareler
G818-5. Olmasa yār Muḥibbī **şeh-i ḫūbān** eger / Hep güzeller gelüp eyler miydi ṭābi ʿ bekler
G931-3. İgen cevr itme ʿuṣṣāḳa vefā ḳıl ey **şeh-i ḫūbān** / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allahımuz vardur
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ velī / Sen **şeh-i ḫūbānsın** anlar hep saña ḳurnāġlar
G1098-3. Olursa ṭañ mı aḥvālüm diger-gūn / Baña çün ol **şeh-i ḫūbān** görinmez
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol **şeh-i ḫūbān** yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1195(b)-1. Ehl-i ʿışḳa ol **şeh-i ḫūbān** nigāhı eylemez / Ġurradur ḥüsne anuñçün dād-ḫᵛāhı eylemez
G1389-1. Ol **şeh-i ḫūbānı** gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı yoḳ
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey **şeh-i ḫūbān** / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1746-4. Ol **şeh-i ḫūbān** siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi müdde ī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1776-2. Ol **şeh-i ḫūbāne** ʿāşıḳdur ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kimevarup dāda eylesem
G1928-5. Bend ḳılduñ ey **şeh-i ḫūbān** göñül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G2104-5. Her şükūfe gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen **şeh-i ḫūbān** içün
G2342-3. Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler ise / Ḫālüme ide teraḥḥum **şeh-i ḫūbān** acıya
G2346-3. Göz yaşı firāḳuñla aḳar şu gibi her dem / Ḫāk itme beni ey **şeh-i ḫūbānum** unutma
G2347-4. Buyursan ey **şeh-i ḫūbān** olalum yoluña ḳurbān / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
G2759-1. Selāmın ol **şeh-i ḫūbān** niçün ben bendeden kesdi / Anı ben sevmeden artuḳ ne ṣuç itdüm neden kesdi

şeh-i ʿışḳ [5] Aşkın şahı/padişahı.

G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil gice ʿalem-vār / Yitmez mi **şeh-i ʿışḳ** olana böyle ʿalāmet
G671-5. Muḥibbī ʿışḳa ḳul oldı göge irse eger başı / Ḳapusında **şeh-i ʿışḳuñ** kemer-ber-beste çākerdür
G916-4. **Şeh-i ʿışḳam** ʿalemdür elde āhum / Gözüm yaşı olupdur baña leşker
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña **şeh-i ʿışḳ** / Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr arasında
G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm ḳapusında **şeh-i ʿışḳuñ** / Elümde cām-ı İskender başumda tāc-ı sulṭānı

şeh-i iḳlīm [1] Ülkenin şahı/padişahı.

B44. ʿAlem āhum sipāhum ġam olaldan / Yürür bu dil **şeh-i iḳlīme** beñzer

şeh-i Maḥmūd [1] Şah Mahmud, Gazneli Mahmud.

G2200-2. ʿĀşıḳ olan pādişāh olursa da ol ḳul olur / Böyle naḳl itmiş iden dirler **şeh-i Maḥmūd'dan**

şeh-i mülk-i ʿışḳ [1] Aşk mülkünün sultanı.

G1635-5. S̄ineñi ṭabl idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / Çün **şeh-i mülk-i ʿışḳsın** ṭabl senüñ ʿālem senüñ

şeh-i nā-mihr [1] Sevgisiz sultan.

G911-1. Bir **şeh-i nā-mihr** gördüm ḳapusında ḳan aḳar / Ka'bedür kūyı didüm her yana ḳurbān aḳar

şehā [109] Ey şah! Ey pâdişah! //Ey sevgili.

(şehā [108], şehāya [1])

G39-4. Derd-i hecrüñle **şehā** şöyle en̄is oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz baña
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp yerden **şehā** ilte meger bir dem saña
G163-4. Sāye ṣalsan n'ola ben ḫāke āyā serv-i revān / Sāye ṣalmaya münāsibdür **şehā** rūy-ı türāb
G168-4. Nice yıllardur **şehā** vaṣluñ temennā eylerem / N'eyleyem derdā dir̄iġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe **şehā** ḫaṭuñ yazaldan ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb
G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei ʿışḳun **şehā** / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G302-4. Cān u dil oldı **şehā** ṭ̄ir-i müjeñ birle helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ **şehā** yoḫsa ḥad̄id
G338-3. Bu ḥarim-i s̄ineme ṭ̄irüñ irişdükde **şehā** / Çaġrışur bu cān u dil her biri dir هل من مذيد
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle **şehā** başumda sūdum var / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum var
G370-7. Üşenür ṣanma Muḥibb̄i ṭ̄ir-i ġamzenden **şehā** / S̄ine-i mecrūḥına geldükce merhemler gelür
G411-5. Mest olalı bu Muḥibb̄i cām-ı la'lünden **şehā** / Āb-ı kevṣer istemez dir cām-ı ṣahbādan n'olur
G429-1. Bend-i zülfüñde nice diller es̄ir / Her ne ḥükm itseñ **şehā** sensin em̄ir
G455-3. Ḥālüñi gördi zülfüñe bend oldı dil **şehā** / Murġ-ı ḥarişi saña disün dām-ı dāne ṣor
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yaduna ben / Gülşen içinde sen iç cāmı **şehā** ikide bir
G492-4. Firḳat ile ḫālümi ṣorsañ **şehā** ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş yirine ḳan gelür
G505-4. **Şehā** dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G507-2. **Şehā** gülgün yañaġuñ ḥasretinden / Gözümüñ yaşları gülgün olupdur
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ **şehā** ḫaṭṭuñı ṣir̄in-ter yazar / L̄ik ol ʿāşıḳların başına derd-i ser yazar
G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre **şehā** ṣol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G597-1. S̄inem içre āteşi ʿışḳuñ **şehā** her dem yanar / Āh ḳılsam derd ile başdan başa ʿālem yanar
G606-3. Eflāke ire gün gibi anuñ başı **şehā** / Her kim ki ide kendüyi kūyında ḫāk-sār
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñ ʿarż eyle **şehā** borcuñ edā olsun / Ele al göñlin ʿuṣṣāḳuñ buyur hep b̄i-nevālardur
G629-1. Leblerüñ ẕikri **şehā** cān u dilüm medhūş ider / Kim ṣarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ **şehā** / Anı b̄i-ḳayd ṣanma ʿālemce anuñ ġavġāsı var
G692-1. Başumda hevā dilde elem d̄idede nem var / Pes devlet-i ʿışḳuñda **şehā** baña ne ġam var
G692-4. Her kim ki **şehā** ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭ ʿeyle anuñ başını ṭ̄iġ ile ḳalem-vār
G739-3. Ḥāṣā ḫayāl-i ġayriye d̄idemde yir idem **şehā** / Ol āşinā cāyı iken b̄igāneye cā mı olur
G745-4. Bu gedāya n'ola keşf itsen **şehā** esrārunı / Gāh olur kim bendeye ḫālini sulṭān ʿarż ider
G796-1. Meger ḫālüñ **şehā** müşk ü ser-i zülfüñ mu ʿanberdür / Dimāġı ʿālemün cānā anuñ içün mu ʿaṭṭardur
G816-1. Yine dil murġı **şehā** gün yüzüñi yād eyler / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G827-4. **Şehā** gülzār-ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ ṭuzaġ itdüñ / Ne ġam ṣayd olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur
G845-3. Bulunmaz arasalar baña mānend / **Şehā** şehrüñde sevdāñ ile meşhūr
G961-5. Yandı kül oldı Muḥibb̄i ṣem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ **şehā** göynüklü ḫālinden ḫab̄ir
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan **şehā** / Cān ele alup yürür dil ʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G1028-3. Olmadı Mecnūn saña pā-dāş / Yürür dil vādide **şehā** rehidür
G1033-1. Şehā ʿışḳuñ gözüm pür-āb idüpdür / Ḳurulı göñlümi ṭolāb idüpdür
G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur **şehā** kuḥl-ı baṣar / Ṭūṭiyādan yeg görür ehl-i naẓar
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger yāduña ben / Gülşen içinde sen iç cām **şehā** ikide bir
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibb̄i'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem mi vardur kim **şehā** pāyuña ïs̱ār eylemez
G1137-5. **Şehā** oldı Muḥibb̄i derdüñle mūn̄is / Ola mı ki ola bir cān bedensüz
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsa ʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḥüsnüñde **şehā** var idi ḫoş ʿālemümüz
G1181-3. Ṣaḳlayam dirdüm **şehā** ʿışḳuñ rümūzın s̄inede / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm itdi āḫır keşf-i rāz
G1228-4. Esb-i nāz ile ḳaçan ʿazm-i şikār itseñ **şehā** / İtlerüñden olmaġa cān ile dil eyler heves
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibb̄i'nüñ revān itmiş **şehā** / Ol ki ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni şimşād eylemiş
G1265-2. Eyledi ṭ̄ir-i cefāya bu benüm s̄inem siper / Ol ki ebrūñı **şehāya** ġamzeñi ṭ̄ir eylemiş
G1392-3. **Şehā** çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1416-1. Yā Nebiyyüllah itdüñ mu ʿcizüñle ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür **şehā** maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde **şehā** aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1447-3. Çün dil-i d̄ivānesi itdüñ **şehā** ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp zenc̄ir-i zülfüñi benüm boynuma daḳ
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibb̄i derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ **şehā** luṭf u keremden yeg
G1532-2. Görmeze urma **şehā** ḫışm ile ḳıl bār̄i naẓar / Dostum ḳanı aranuzda olan ḫaḳḳ-ı nemek
G1536-1. Hey ne şirindür **şehā** la'l-i şeker-r̄izüñ senüñ / ʿĀleme fitne virür zülf-i dil-āv̄izüñ senüñ
G1539-5. ʿIşḳ bezminde **şehā** ḳāmetümi çeng idüben / Ney gibi iñledesin böyle midür ḳānūnuñ
G1541-3. Eyleyüp dürlü cefālar öldürüp āḫır beni / Gülşen-i kūyuñ **şehā** murġ-ı ḫoş-elḥānsuz ḳoduñ
G1542-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün Ka'bedür kūyuñ **şehā** / Bu Muḥibb̄i cān u dilden oldı ḳurbānuñ senüñ

G1549-4. Ḳoma aġyārı **şehā** ḳapuña kāfir gibidür / Ne revādur ki gire içine beytü'l-ḥaremüñ
G1570-1. Kim gördi **şehā** la'l-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña mülk-i ʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mıṣrı **şehā** ol şehd-i lebden yeg
G1584-2. Gice kim vardur **şehā** zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün ṭulū ʿeyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1594-5. Rāh-ı ʿışḳuñda bilür misin Muḥibbī'yi **şehā** / Derd-mend itdüñ ser-i kūyuñda abdāl eyledüñ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur **şehā** eşküm benüm sürḫ olduġı / La'l olur ḳan içre mihrüñ tā yaşından çünki reng
G1621-1. Müdde ī sözin revā mıdur **şehā** gūş eylemek / ʿĀşıḳ-ı bī-zer ḫarīdüñi ferāmūş eylemek
G1652-1. Müdde ī sözin revā mıdur **şehā** gūş eylemek / ʿĀşıḳ-ı üftādeñi böyle ferāmūş eylemek
G1668-1. Derd-i hecrüñi **şehā** gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül
G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / Tāb-ı mülden ḳandurup olsun **şehā** ruḫsār gül
G1738-4. Hecrüñle **şehā** ḳaldı göñül rāh-ı belāda / Olmasa eger ġam baña hem-rāh ne müşkil
G1742-3. **Şehā** ʿahd itmiş iken vaṣla ferdā / Şımaḳ ʿahd ile peymānı ne müşkil
G1773-2. Ẓulm gördük ḳapuña geldük **şehā** dād isteyü / Ḳullaruña ʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G1920-5. Mümkin olmaz ki **şehā** ḳoyam elümden etegin / Ger elüm ḳaṭ ʿideler ḳalur eteginde elüm
G1956-2. Eyleme ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni / Ka'bedür kūyuñ **şehā** ben isterem ḳurbān olam
G2003-1. Āsitānuñda **şehā** ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2021-2. Tīġ-i hecrüñle **şehā** ṣad-pāre olmışken yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ her pāresin
G2027-2. Günāh ise gice gündüz **şehā** ʿışḳuñla āh itmek / Beni ḳatl eyle ey dilber ki başdan pür-günāhum ben
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tīrüm olup rūşen **şehā** baḫtuñ sa'īd olsun
G2035-1. Cāmi ʿ-i ḥüsnüñe miḥrāb **şehā** ḳaş olsun / Dil ü cān ile aña secde ḳılan baş olsun
G2062-2. **Şehā** gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin / Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳararmış bir kiyāham ben
G2134-1. ʿIşḳuñ ile **şehā** āh neler giçdi başumdan / Ġarḳ oldı cihān cümle benüm ḳanlu yaşumdan
G2253-1. ʿIşḳuñla **şehā** gül gibi geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat şevḳ ile ḫūnīn-kefenem ben
G2271-3. Rūz-ı maḥşerde **şehā** ʿāṣıḳlaruñ / Lāle gibi şarıla ḫūnīn-kefen
G2293-2. Eger ʿafv itmeseñ cürm ü günāhum / Ne eksile **şehā** cūd u keremden
G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde **şehā** bir ṭoġrı ḥiẓmet-kārdur / Ṭurmaġ ile indi servüñ ayaġına ḳare ṣu
G2328-2. Bend-i zülfüñde nice bir ḳala dil murġı **şehā** / Çevürüp başına āzād ḳılup ḫayr eyle
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile şanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla **şehā** sīnede ġavġā tükene
G2347-3. Senüñ zünnār-ı zülfüñe **şehā** dil baġladum cāndan / Anuñ içün dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāne
G2398-1. Kim çıḳar başa **şehā** zülf-i siyeh-kāruñ ile / Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ ile
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki **şehā** ṭurra-i ṭarrārun ile
G2407-2. **Şehā** zülfüñ ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāş / Esīr olmış kebūterdür şanasın dest-i lāçine
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil zevraḳı ġarḳ oldı **şehā** ol dem içinde
G2510-2. Şıma **şehā** bu göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḫi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2518-3. Bezm-i ġamda ḳo beni ney gibi efġān ideyim / Kim bilür daḫi **şehā** kim irişür işbu deme
G2567-2. **Şehā** yolıña īṣār itmek içün / Yüzüm dinār olur yaşum diremde
G2608-1. Gün yüzüñ oldı **şehā** mihr-i cihān-tāb gibi / Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sīrāb gibi
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil yine / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar **şehā** beni
G2669-3. Erisün ṣu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim **şehā** teşbīh ide ḳandi
G2676-4. Ay ü güni dartdılar geldi **şehā** ḥüsnüñ aġır / Anuñ içün gökde gördüm keffe-i mizānını
G2709-1. Āsitānuñdan **şehā** gitmez bu şems-i ḫāveri / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri
En1-3. Te temāşā ideliden ḳad-i dil-cūñı **şehā** / Ḫiḍmete baġladı bil ḳarşuna el ṭutdı çenār
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki **şehā** dāmenüñe ṭoḳına ḫar
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Ka'besini / Bu ümīde ki **şehā** yaḳmaya hergiz beni nār
En1-24. Mīm Merdümlik idüp gel bu Muḥibbī'ye **şehā** / Ḳanı bu bendeñ ile eyledügüñ ḳavl ü ḳarār
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Şanmasun nūr ile olmışdur **şehā** ẓulmet ḳarin
Tb1-21. Zülf-i şeb-rengüñ **şehā** reyḥān ü ʿanberden laṭīf / Dişlerüñ lü'lü'-yi terden çeşmüñ ʿanberden laṭīf
Mr1-6. Ka'be kūyuñda şehā ʿışḳuñ beni ḳurbān ider / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr1-9. Ḫüsnüñe beñzer **şehā** cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ **şehā** mermer midür yāḫūd ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eşer
Nş1-2. Yaḳsa eflākı şafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum **şehā** çünki cigerden açılur
B68. Yüzüñ gibi gülşende **şehā** verd-i ter olmaz / La'l-i leb-i Şīrīnüñe beñzer şeker olmaz
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı **şehā** işbu tenüm

şehādet itmek [1] Danıḳ olmaḳ, şāhitlik etmek, şāhit olmaḳ...(Tulum, 2011: 1644)

G2141-4. İṣbāt olurdı ʿışḳum iki güvāhum olsa / Eşkümle rūy-ı zerdüm gelüb **şehādet itsün**

şehbāz [27] *Far*. Şāh-bāz, şāhīn. (Tulum, 2011: 1644)

bk. şāhbāz, çeşm-i şehbāz, şehbāz-ı bī-pervā, şehbāz-ı dil, şehbāz-ı zülf, ṭurra-i şehbāz

(şehbāz [7], şehbāzdur [1], şehbāzı [3], şeh-bāzıdur [1], şehbāzına [3], şehbāzını [8], şehbāzısın [1], şehbāzum [1], şehbāzuma [1], şehbāzuñ [1])

G103-3. Himmetüm destiyle şaldum göñlümüñ **şehbāzını** / Umaram dildārı şayd idem olursa da hümā

G113-3. Himmetüm bāzına hīç bir murġ olmaz hem-cenāḥ / Çünki pervāz eylemez **şehbāz** ile her bir ġurāb
G122-4. Zülfi **şehbāzına** ḳapdurmak diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eyler ʿaceb ḳolın şalup
G280-4. Göñül **şehbāzına** pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi **şehbāzı** ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G512-5. Ol gözi şāhin baḳışlu bu Muḥibbī ḫasteden / Aldı bir ile dil murġın ʿaceb **şehbāzdur**
G542-4. Zülfini şalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil **şehbāzını** cānān oḳur
G973-2. N'ola ger şayd eylese dil murġını ol şeh-süvār / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ **şeh-bāzıdur**
G1150-5. Minḳārına alduḳda dili didi Muḥibbī / Beñzer ki göñül murġını ḳapdı gözi **şehbāz**
G1167-1. Bu göñlüm murġı nāgāh itse pervāz / Anuñ şaydına ḫāżır çeşmi **şehbāz**
G1188-4. Kebūter göñlümi çeşmi ayırdı / Şikārına āḫır elbette **şehbāz**
G1439-4. Göñlümüñ **şehbāzı** ʿulvilerde itmişken ḳarār / Bir ʿaceb luʿb ile şayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ
G1478-4. Göñlümüñ **şehbāzını** dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz şikārı kimsenüñ
G1753-3. Sünbülüñ göñli perīşān lālenüñ boynında bāġ / Ḫalḳ elden ele gezdürür olup **şehbāz** gül
G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına ṭurna telleri / Anı şayd itmege elden göñül **şehbāzını** şaldum
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At şalup ʿāşıḳlarun çignetme **şehbāzum** benüm
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül **şehbāzını** / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı zil ḳılam
G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile ḳıldum şikār / Göñlümüñ **şehbāzına** ḳılsun naẓar bāz isteyen
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā **şehbāzısın**
G2359-3. Göñül **şehbāzını** himmetle yine / Şikār itmege şaldum ol hümāya
G2388-2. Gözleri üstinde yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın almış iki **şehbāz** ṭaḳdı teller başına
G2407-1. Gözüñ **şehbāzı** şayd itdi göñül murġın düşüp çine / Ṣaçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerüñ çine
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki **şehbāzuñ** ṭaḳılmış şan Muḥibbī başına
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli ol **şehbāzuma**
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ **şehbāzını** / Dest-i himmetle şalup anı şikār itmek nice
G2531-6. Ey Muḥibbī dūn-himmet olma **şehbāz** olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanāʿatda varupʿanḳālara
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere şaldum bu dil **şehbāzını** / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi

şehbāz-ı bī-pervā [1] Kanatsız şahin/doğan.

G2612-3. Cilve eylerdi çemende nāz ile ṭāvūs-vār / Murġ-ı dil şayd itmege **şehbāz-ı bī-pervā** idi

şehbāz-ı dil [1] Gönül şahini/doğanı.

G2164-2. ʿIşḳ murġını şikār ideliden **şehbāz-ı dil** / Ṭutdı ol derd ü belā kūhı içinde āşiyān

şehbāz-ı zülf [1] Saçının şahini/doğanı.

G2242-3. Umaram bir gün ola **şehbāz-ı zülfe** dil şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün

şehbāz-veş [1] Şahin/doğan gibi.

G1259-6. Murġ-ı vaṣl gibi sündi her ṭaraf seyyāreler / Ṣubḥ-dem **şehbāz-veş** çün açdı bāl ü per güneş

şehd [7] *Ar.* Bal, ases. (Ş. Sami, 2000: 1121)

bk. şehd-i leb, şehd-i şekker, şehd-i vaṣl, şehd-i viṣāl, şehd ü ḳand, şehd ü şeker

(şehd [2], şehdden [1], şehdi [2], şehdin [1], şehdini [1])

G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / Bu taʿaddī bu sitem **şehdden** mi şekkerden midür
G460-3. Vuṣlatuñ **şehdin** gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd şoñında şāmı var
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri **şehdini** yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G1222-5. Laʾl-ı Şīrīnüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim **şehd** ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1676-2. Leblerüñ **şehdi** var iken āşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña ḫācet degül
G1686-2. İstemez āb-ı ḥayātı kevṣere ḳılmaz naẓar / Her ne dil kim leblerüñ **şehdi** ile hem-dem degül
G1911-3. Balına el ṣunma dehrüñ vardur içinde belā / Besler ol **şehd** ile ol āḫır virür ol saña sem

şehd-i leb [1] Dudağının balı.

G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cāna baña mülk-iʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mıṣrı şehā ol **şehd-i lebden** yeg

şehd-i şekker [1] Balın şekeri.

G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ **şehd-i şekker** üzre üşmiş mūrdur

şehd-i vaṣl [1] Kavuşma balı (şerbeti). *bk. şehd-i vaṣl*

G375-3. Zehr-i ʿışḳuñı ṣunmaʿuṣṣāḳa / **Şehd-i vaṣluñı** ṣun ki fā'idedür

şehd-i viṣāl [1] *bk. şehd-i viṣāl*

G262-4. **Şehd-i viṣālüñ** var iken gel ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāṣ

şehd ü ḳand [1] Bal ve şeker (nebatî şeker).

G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez **şehd ü ḳand**

şehd ü şeker/şekker [7] Bal ve şeker.

G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti **şehd ü şekerden** yeg gelür / Nükte-i laʿlüñden itsem ehl-i ʿirfān ile baḥş
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz **şehd ü şekerden** leẕīẕ / Ṣorsalar yoḳ dir idüm ben laʿl-i dilberden leẕīẕ
G363-1. Dostum şīrīn kelāmuñ **şehd ü şekerden** leẕīẕ / Görinür gülgün ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup **şehd ü şekerden** ṣor
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Ṣor baña **şehd ü şekkerden** leẕẕeti ṭatlu imiş
G2440-1. Görmem n'ideyin yüzini ger şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne lebleri ger **şehd ü şekerse**
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña **şehd ü şekkerden** leẕẕeti ṭatlu imiş

şehīd [2] *Ar.* Din ve i'lâ-yı kelimetullâh uğrunda canını feda edip rahmet-i Hakk'a nail olan, muharebede vurulan (ehli İslâm). (Ş. Sami, 2010: 1121)

bk. şehīd eylemek, şehīd olmaḳ, şehīd-i ʿaşḳ, şehīd-i ġam, şehīd-i ʿışḳ

G1769-5. ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger **şehīd** / ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm
Mr8-8. Ya ġāzi ol yāḫūd **şehīd** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

şehīd eylemek [1] Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda öldürülmek. (TDK, 2011: 2212)

G1037-4. Ger **şehīd eyleyesin** bu ḳulı şemşīrün ile / Baña ṣardurma ḥarir-i kefeni nāzik-ter

şehīd olmaḳ [4] Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölmek. (TDK, 2011: 2212)

bk. şehīd-i ġam, şehīd-i ʿışḳ

G325-3. Bu ṭarīk-i ʿışḳdur luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol sen gir ṣevāba ben daḫi **olam şehīd**
G339-6. Öldürürseñ n'ola varan kūyuña ʿāşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi ben **oluram şehīd**
G343-3. Gel beni öldür ṣevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳdur sen ġāzi ben **olam şehīd**
G1231-2. **Şehīd olsam** eger ʿışḳ ile yārān / İdesin penbe-i dāġum kefen bes

şehīd-i ġam [1] Gam şehidi.

G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿālem-vār / Yitmez mi **şehīd-i ġama** bu deñlü ʿalāmet

şehīd-i ʿışḳ [8] Aşk şehidi.

G8-1. Gerçi ki tīġ-i cefāsın her dem ol şāhid baña / Ben **şehīd-i ʿaşḳ** olam cümle cihān şāhid baña
G24-10. **Şehīd-i ʿışḳ** olsa ger yoluñda / Muḥibbī'ye budur maṭlūb-ı aʿlā
G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfat ʿuryan oluban pīrehenden geç / **Şehīd-i ʿışḳ** olmaḳ dilerisen gel kefenden geç
G1793-5. Ger **şehīd-i ʿışḳ** olam yolında ol meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm
G1982-5. Muḥibbī ger **şehīd-i ʿışḳ** olasın rāh-ı kūyında / Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem
G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden / Kim **şehīd-i ʿışḳ** olan lā-büd olur ol bī-kefen
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam **şehīd-i ʿışḳ** eger / Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḥāb / Çün **şehīd-i ʿışḳunuñ** yil ṣavurur ṭopraġını

şehidü'l-ʿāşıḳīn [1] Aşıkların şehidi.

G2170-7. Ol lebi şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haẕā **şehīdü'l-ʿāşıḳīn**

şehlā [7] *Ar.* Koyu mavi, elâ. (Ş. Sami, 2010: 1121)

bk. çeşm-i şehlā, nergis-i şehlā

(şehlāya [5], şehlāya [2])

G1517-1. Cān u dil mülkini evvel eyledi yaġmā gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır beni **şehlā** gözüñ
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb ol çeşmi **şehlā** / Yābānı gözlemekdür ḳarı āhū
G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u **şehlā** gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye
G2637-1. Olmaya bir fitne ger ola gözleri **şehlā** gibi / Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳadd-i bālā gibi
G2709-4. Ümmilikden çıḳardı beni **şehlā** gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol perī
G1430-1. Ger murāduñ serv ise ol ḳāmet-i bālāya baḳ / Seyr-i nergisden ol gözleri **şehlāya** baḳ
G2307-3. Çemende açmaġa yoḳdur mecāli / Gözini nergis ol **şehlāya** ḳarşu

şeh-levend [1] *Far.* Levendlerin reisi, güzellerin güzeli yerinde kullanılır bir tâbirdir. Farsça şehlevend; boylu boslu, serbes tavırlı, güzel genç demektir. (Pakalın, 1954: c.III, 318)

G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül ṣu dilber kim efendümdür / Külāhın başına ṣeb-rev giyer bir **şeh-levendümdür**

şehlik [1] *bk. ṣāhlıḳ*

G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿaceb midür / ʿIşḳuñ ġamını **şehlige** virmez gedālaruñ

şeh-per [4] *Far.* Başa takılan kuş kanadının en uzun tüyleri hakkında kulanılır bir tâbirdir. Şahper, Şahbal, Şehbal suretinde kullanılan bu tâbir padişahların kavuklarına da takılırdı. (Pakalın, 1954: c.III, 319) *bk. şehper-i rūḥu'l-emin*

(şehper [2], şeh-per [2])

G362-2. Pādişāhum avın almış başına **şehper** daḳar / Ne ṭaḳarsa başına olmaya hīç perden leẕīẕ
G889-4. **Şeh-per** açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı var
G2063-5. Muḥibbī ol kemān-ebrū meger āṣıḳların ḳırmış / İki **şehper** ṣoḳınmış gör başına sünbül-i terden
G2645(a)-5. Ḳanāʿat güşesin ey dil yüri var āṣiyān eyle / İşidüp göndere **şeh-per** saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı

şehper-i rūḥu'l-emin [1] Cebrail'in en uzun tüyü.

G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü ṭaḥa yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ **şehper-i rūḥu'l-emin**

şehr [52] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1121)

bk. rüsvā-yı şehr, şehr-i dil, şehr-i ġam, şehr-i ġāret, şehr-i göñül, şehr-i Ḥaleb, şehr-i ḫarāb, şehr-i ḥüsn, şehr-i ʿışḳ, şehr-i Ḳostāntin, şehr-i melāmet, şehr-i miḥnet, şehr-i necd, şehr-i Pec, şeyḫ-i şehr

(şehr [3], şehrde [2], şehre [3], şehri [5], şehrin [3], şehrine [16], şehrini [15], şehrinüñ [2], şehrümden [1], şehrüñde [1], şehrüñden [1])

1. Büyük belde, büyük kasaba, medîne-i kebîre.

G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül **şehrini** ḫayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā yine ifnā
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice vīrān olmasun düşdi göñül **şehrine** ot
G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil **şehrini** / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G393-1. Cāme-i āl ile **şehr** içre gezer meh-pāreler / Kim görürse her birisin ṣanur āteş-pāreler
G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser **şehr** içini yaḳdı āteş-pāredür
G468-5. Ey Muḥibbī gelse göñlüm **şehrine** sulṭān-ı ġam / Ḫākipāyına gözüm gevherlerin īṣār ider
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül **şehrine** başmasuñ bu ʿaḳl içün yasaġum var
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller **şehrini** ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol **şehri** ser-tā-ser yıḳar
G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa **şehri** fiten / Gūşe-i meyḫāne olmaġa baña me'men yiter
G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet **şehrine** andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül **şehrine** başmasun bu ʿaḳl içün yasaġum var
G784-5. Kūyına varsa Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı **şehrümden** çıḳar
G845-3. Bulunmaz arasalar baña mānend / Şehā **şehrüñde** sevdāñ ile meşhūr
G845-5. Bulunmaz arasañ **şehr** içre hergiz / Muḥibbī gibi ki mest gāh maḫmūr
G870-6. Ey ecel ten **şehrini** ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G901-1. Göñül **şehrin** ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G928-1. Yine göñlüm **şehrini** ġam ceyşi itdi tār u mār / Şāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller **şehrini** ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ vīrānesidür kim bilür
G935-3. Şāh-ı ġam gelse göñül **şehrine** cān ḳarşu çıḳar / Gözlerüm pīş-keş içün dirhem ü dinār çeker
G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil **şehrine işār** için / Tācir-i çeşmüm elinde dürr ü mercān oynadur
G1055-2. Maḥabbetden ola bir dil ki ḥāli / O **şehre** beñzeye sulṭānı yoḳdur
G1240-5. Göñül **şehrini** yaḳmaġa Muḥibbī'nüñ ṣaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş
G1315-4. Kūy-ı dilberde gözüm yaşı revān olur revān / Nitekim Baġdād **şehri** içre aḳar nehr-i Şaṭ
G1339-6. Şol ḳadar ben ḥasteye cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı **şehrüñden** itdüm el-vedāʿ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ **şehrine** ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1402-4. Göñlümüñ **şehrini** vīrān eyleyüp āḫır dönüp / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle bu dil **şehrini** vīrān eyledüñ

G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ zehrin aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül **şehrin** niçün dün gice gelmedüñ
G1516-3. Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ her yañadan idüp hücūm / ʿĀrıżuñ dīn şehri iken kāfiristān eyledüñ
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı göñül **şehrini** vīrān eylemek
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil **şehrini** ey ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı ṭarrār oldum
G1918-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu dil **şehrine** / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm
G1981-3. Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı / Maḥabbet **şehrin** almaġa çeküp leşker sefer çekdüm
G2161-4. Leşker-i derd ü belā cemʿ eyleyüp sulṭān-ı ġam / Gönderüp ġāret ider dil **şehrine** eyler aḳın
G2186-3. Maḥabbet **şehrine** varan belā derbendine uġrar / Ḫaber benden şoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2292-4. Bir yaña derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / Virdiler dil **şehrini** yaġmaya itdiler aḳın
G2328-1. Naḳş-ı ḥüsnüñle göñül **şehrini** gel deyr eyle / Erġanūn oldı bu dil başını gel seyr eyle
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen şala gör var şöhreti **şehre**
G2430-1. Gel maḥabbet **şehrinüñ** ḳıl bir naẓar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2431-3. Sulṭān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ʿışḳ / Dil **şehri** ḫarāb oldı iki mīr arasında
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ ey gül-çehre / Fitneler ṣalsa yiter biñ **şehre**
G2577-3. Dil **şehrini** göz yaşı ile eyle münaḳḳaş / Ġam şāhı oturmaġa emīrāne giçerse
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil **şehrine** başdan başa vīrān eyledi
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Şoñra geldi ġam göñül **şehrini** vīrān eyledi
G2630-5. Maḥabbet **şehrine** vardum Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı
G2645(a)-6. Maḥabbet **şehrine** yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler bu maḥabbet **şehrinüñ** ser-ḫānesi
G2774-5. Ey Muḥibbī geldi çün dil **şehrine** sulṭān-ı ʿışḳ / İki kāse gözlerümdür öñine peykeş ḳodı
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm **şehrine** yaġı gibi

2. İstanbul.

B55. Pādişāh-ı ʿışḳ gelse dilden ʿaḳl eyler firār / Bir **şehrde** olmamışdur iki şeh ide ḳarār
B207. ʿIşḳuñ geleli göñlüme gitdi ṣalāḥ ü zühd / Çün bir **şehrde** olmaz imiş pādişāh iki

şehr-i dil [6] Gönül şehri. *bk. şehr-i göñül*

G510-2. Ḳondı ġam leşkeri çü mülk-i dile / Ser-te-ser **şehr-i dil** ḫarāb olısar
G688-1. **Şehr-i dilden** gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G702-4. Dilberā şanma ki maʿmūr ola ayruḳ **şehr-i dil** / Leşker-i ġam eyledi tārāc u ḳıldı tār u mār
G982-3. Yaġmāya virdi **şehr-i dili** bir naẓarla āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam şanki yaġı-vār
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini göz yaşı āḫır ḫarāb / **Şehr-i dil** vīrāne olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa **şehr-i dil** olmaz ʿaceb / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

şehr-i ġam [1] Gam şehri.

G2606-1. Gāh olur mülk-i cihāna ḫān ider göñlüm beni / Geh döner **şehr-i ġama** derbān ider göñlüm beni

şehr-i ġāret [1] Yağmalanmış şehir.

G1019-5. Leşkerin çekdi Muḥibbī geldi çün sulṭān-ı ġam / **Şehr-i ġāret** dil gibi muḥkem ḥiṣār elden gider

şehr-i göñül [1] *bk. şehr-i dil*

G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem **şehr-i göñlümden** aḳar / Nehr olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser yıḳar

şehr-i Ḥaleb [1] Halep.

G161-1. Gerçi raʿnā görinür mülk-i ʿArāb / Līk yek-dānedürür **şehr-i Ḥaleb**

şehr-i ḫarāb [1] Virane şehir.

G573-5. Dilde Muḥibbī ʿışḳuñ genci çün oldı mevcūd / Anuñ içün bu göñlüm **şehr-i ḫarāba** beñzer

şehr-i ḥüsn [1] Güzellik şehri.

G2425-3. Ala gözler **şehr-i ḥüsne** nāẓīr almışdur meger / Tīġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫʷāb üstine

şehr-i ʿışḳ [2] Aşk şehri.

G1250-3. **Şehr-i ʿışḳuñ** resmini urduḳda ressām-ı ezel / Kelle-i ʿuşşāḳdan sözini bünyād eylemiş
G1977-3. **Şehr-i ʿışḳuñ** āb u gil ḫācet diyü taʿmīrine / Āh idüp çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam

şehr-i Ḳostāntin [1] İstanbul.

G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / **Şehr-i Ḳostāntin** ḫoş ḳuşadı deryādur yine

şehr-i melāmet [1] Kınama şehri.

G1185-1. Zāhidā şanma senüñ tek biz selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı **şehr-i melāmet** ehliyüz

şehr-i miḥnet [1] Sıkıntı şehri.

G2555-2. **Şehr-i miḥnetde** şorarsın ḥālini ʿāşıḳlaruñ / Her biri derdi ḳabūl eyleye dermāndan giçe

şehr-i necd [1] Gamlılık şehri.

G2352-4. Ḳaṭı göñline girilmek ne mümkin / Görülmedi bu baḫtlıḳ **şehr-i necde**

şehr-i Pec [1] Pec şehri.

G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli nigāruñ / Ol istiḥkām yoḳdur **şehr-i Pecde**

şehr-āşūb [1] *Far.* Memleketi fenaya verici olan. (E. Tevfîk, 1890: 590)

bk. şekl-i şehr-āşūb

G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu gerçi ki **şehr-āşūbdur** / Göñlümi alan velīkin cümlesinden ḫūbdur

şehriyar [3] *Far.* Hükümdar, melik, şah. (Ş. Sami, 2010: 1121)

bk. şehriyār-ı ḥüsn

(şehriyār [2], şehriyārumsın [1])

G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam **şehriyārumsın** / İki ʿālemde varumsın niçün dün gice gelmedüñ
G1845-3. Ol **şehriyār** nāz ile esbe süvār ola / Atı öñince olayın anuñ piyādeñem
G1926-2. Varup diyār-ı ʿışḳa yine **şehriyār** olam / Āhum livāy göz yaşın eger sipāh çekem

şehriyār-ı ḥüsn [1] Güzellik padişahı.

G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / **Şehriyār-ı ḥüsnsin** luṭf eyle vir aña zekāt

şeh-süvār [4] *Far.* Atlılar serveri, pek mahir ve şanlı binici. (Ş. Sami, 2010: 1122) *bk. şeh-süvār-ı meydān*

(şeh-süvār [3], şeh-süvārum [1])

G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol **şeh-süvār** / Aç gözüñ eyle naẓar yil gibi ol düldül giçer
G973-2. N'ola ger ṣayd eylese dil murġını ol **şeh-süvār** / Bu cihān mülkinde ol çün ḫūblaruñ şeh-bāzıdur
G1568-2. Ḥayfdur ḳullaruñı çignetme / **Şeh-süvārum** atuñ başın çekerek
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at ṣalup ol **şeh-süvār** / ʿĀlemi tesḫīr içün ṣan n ʿāl ṣaldı āteşe

şeh-süvār-ı meydān [1] Meydanın mahir binicisi.

G2499-2. Ol **şeh-süvār-ı meydān** binse semend-i nāza / ʿUşşāḳ olur öñince ser-cümle hep piyāde

şeh-vār [1] *bk. dürr-i şeh-vār, la'l-i şeh-vār, lü'lü'-yi şeh-vār, şāh-vār*

G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel ṭaḳ ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne **şeh-vār** olur

şehvet [1] *Ar.* Erkek ve dişi zevi'l-ervâhın birbirine meyil ve ârzû-yı tâbî'îleri, nefis. (Ş. Sami, 2010: 1122)

G179-3. Niʿmet-i dünyāya aldanma gözetme **şehveti** / Bunlara māil olursañ aduña dirler devāb

şek/şekk [3] *Ar.* Şüphe, zan, gümân, tereddüt. (Ş. Sami, 2010: 1122)

(şek [2], şekk [1])

G1229-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / Nice nālān olmasun ġāyet de **şek** oldı nefes
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde **şek** ʿāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek ṣunuldı kimine yimek
G2582-5. **Şekk** degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine

şeker/şekker [46] *Far.* Şiirde vezin için kâf müşeddet dahi okunur. Bilâd-ı hârrede mahsus yetiştirilen kamış veya pancar vesaire usaresinden istihsal olunan tatlı madde ki ekseriya beyaz toz ve kelle hâlinde olur ve yemek vesaireye tat vermek için kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 1122)

bk. bālā-yı şekker, ḳand ü şeker/şekker, la'l-i şekker, ḳand ü nebāt u şekker, nebāt u şekker, şehd-i şekker, şehd ü şeker/şekker, şekker-i Mıṣr, şekker-i Şīrīn, şekker ü bal, şekker ü cülab, şīr ü şeker, ṭu ʿme-i şekker

(şeker [15], şekerde [1], şekerden [1], şekerle [3], şekker [18], şekkerde [1], şekkerdeki [1], şekkerden [3], şekkere [1], şekkerini [1], şekkerüm [1])

G119-3. Yoḳdurur **şekkerde** leẕẕet ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G220-5. Muḥibbī lezzeti ʿışḳı bilenler / Didiler yoḳ **şekerde** bu ḥalāvet
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken **şekker** lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G364-4. Tūmār-ı şi ʿrümi n'ola elden ḳomayalar / Her ḳanda kim biterse olur ney **şeker** leẕīẕ
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā **şeker** ṣunar ma ʿnī yüzinden sem gelür
G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / Bu ta ʿaddī bu sitem şehdden mi **şekkerden** midür
G430-5. Tuḥfe iletür şi ʿr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile **şeker** ṣunar
G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe didi **şeker** / Gör ne şīrīn ü ter du ʿālar ider
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki **şekker** ola didüm mekesi var
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü la ʿlini **şekker** gösterür
G796-3. ʿAceb mi şi ʿr ü eş ʿārum leẕīẕ olursa **şekkerden** / Nigāruñ lebleri vaṣfı zebānumda mükerrerdür
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol la ʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki **şeker** ola didüm mekesi var
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā **şekerle** bāl üstindedür
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā **şeker** ister
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrini tekrār eyle kim / Olıcaḳ **şekker** mükerrer çoḳ ḥalāvet arturur
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan ṣanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan **şekker** lebüñçün eylesem güftār şi ʿr
G969-5. İdeli **şekker** lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭab ʿını ṭūṭi gibi gūyā ider
G1202-5. Ṣun aġzuma dehānuñ **şekkerini** / Benüm boynuma ol **şekker** kem olmaz
G1223-2. Ṭoġrınuñ irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında **şekker** ile ʿıyş ider her dem mekes
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Leẕẕetden anuñ ṭoptolu aġzı **şeker** olmış
G1322-1. Olmasa meygūn lebüñ ey dost **şekkerden** ne ḥaẓẓ / Ruḫlaruñ olmasa gülşende gül-i terden ne ḥaẓẓ
G1398-6. Dileseñ ṭab ʿuñ Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi **şekkerdeki** āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1412-2. Şevḳüm artar leblerüñ ẕikrini mükerrer eylesem / Nitekim artar **şekerden** ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1561-3. Ben marīż-i ʿışḳa ger ḥācet olursa gül-şeker / Gül-ruḫuñ **şekker** lebüñle behremend itsem gerek
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri **şekker** daḫi nāzik / Ẕikrini anuñ eyler mükerrer daḫi nāzik
G1633-1. La ʿl-i lebüñüñ ḳandine **şekker** daḫi nāzik / Dişüñle sözüñ dürrine gevher daḫi nāzik
G1848-6. Nebātum **şekkerüm** gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum varum göñül Mışrındaki ḫānum
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / **Şekker** emmişsün meger süd yirine sen aneden
G2149-4. Gül ḳızardı gülşen içre gördi ḳadd-i dilberi / Destinden ayırmadı işitdi çün **şekker** sözin
G2248-1. Göster yüzini alnuñı şems ü ḳamer olsun / Damsun lebüñüñ yāri deñizler **şeker** olsun
G2278-1. Şi ʿr oldur oḳıyanlar bula **şekker** leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2298-5. Ey Muḥibbī la ʿlin añup aġlama / Çün żarar eyler **şeker** tengine şu
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine **şekker** lebin / Leẕẕet alsa oḳuyan şi ʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2304-3. Şi ʿrüm içre her ḳaçan **şekker** lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez **şekkere** de kimse sözinde
G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb şīrīn-dehendür / Meger süd diyü **şekker** virdi dāye
G2564-1. Lebinden ḳadd-i gülgünuñ **şekerle** / Ne ḫoşdur ḳarışa ger gül **şekerle**
G2669-3. Erisün şu olup baġrı zebāna bulmasun ḳudret / **Şeker** güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḫürmet ü bu ḳadri **şeker** ḳande bulaydı
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken **şeker** añanlar / ʿAceb var mıdur anuñ aġzı dadı
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / **Şeker** dehenüñ ẕikrile aġzum şuyı aḳdı
D4-1. Ey dost la ʿlüñ ile dehānumı **şekker** it / Zülfüñ küşāde eyle cihānı mu ʿaṭṭar it
B23. Umar Ḫusrev **şeker** şīrīn lebinden / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād
B68. Yüzüñ gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz / La ʿl-i leb-i Şīrīnüñe beñzer **şeker** olmaz

şekker-i Mışr [1] Mısır'ın şekeri.

G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña mülk-i ʿArabdan yeg / Degüldür **şekker-i Mışrı** şehā ol şehd-i lebden yeg

şekker-i Şīrīn [1] Şirin'in şekeri/tatlılığı.

G2278-3. Şi ʿr-i pür-şūzum benüm gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / **Şekker-i Şīrīn** ile ḳanda bir ola engübīn

şekker ü bal [1] Şeker ve bal.

G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni ḫoş-ḥāl eyledüñ / Zehr şunduñ anı şanma **şekker ü bal** eyledüñ

şekker ü cülab [1] Şeker ve gül suyu.

G1126-1. Rūy-ı yāre mihr-i ʿālem-tāb beñzer beñzemez / La ʿl-i nāba **şekker ü cülab** beñzer beñzemez

şeker-güftār [3] *Far.* Tatlı konuşan. (Steingass, 1892: 753) *bk. la ʿl-i şeker-güftār*

(şeker-güftār [1], şeker-güftārı [1], şeker-güftārın [1])

G2439-1. Bir perī-peyker ḳamer-ruḫsār sevdüm tāzece / Bir lebi-şirin **şeker-güftār** sevdüm tāzece
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne ra ʿnā söylemiş varup **şeker-güftārın** öp
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi şīrīn **şeker-güftārı** görsem bir daḫi

şekeristān [2] *Far.* Şeker kamışı tarlası. (Steingass, 1892: 753)

G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur hem **şekeristān** iñler
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm laʾl-i cānān üstine / Noḳṭalardur ki ḳomışlar **şekeristān** üstine

şeker-leb/şekker-leb [5] *Far.* Şeker dudaklı, hare dudaklı. (Steingass, 1892: 753)

(şeker-leb [2], şeker-lebün [1], şeker-lebüñ [1], şekker-leb [1])

G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır bu zehr-i ġam / Eger tiryāk-ı laʾlinden devā itmezse **şeker-leb**
G267-2. Ey **şeker-leb** lezẕeti şehd ü şekerden yeg gelür / Nükte-i laʾlüñden itsem ehl-i ʿirfān ile baḫş
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i laʾli vaṣfını / Çünki ol **şekker-lebüñ** vaṣfından güftār özgedür
G955-8. Muḥibbī ẕikr ider **şeker-lebüñ** çün / Olur her bir sözi ḳand-i mükerrer
G2698-2. Göñül **şeker-lebün** cān zülfüñ ister / Biri Mışra birisi Şāma düşdi

şekerlü leblebi [1] İçinde leblebi olan şeker.

G2697-5. Cürʾa-i cāmun Muḥibbī içdi ḳo öpsün lebüñ / Nuḳl içün mey-ḫvora lāzımdur **şekerlü leblebi**

şekker-şiken [1] *Far.* Tatlı, narince konuşan. (Steingass, 1892: 753)

bk. leb-i şekker-şiken, ṭūṭi-i şekker-şiken

G1472-3. Ṣorma ġayre lebüñüñ lezẕetini gel baña ṣor / Bilürem lezẕetini çünki o **şekker-şikenüñ**

şekl [5] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1122-1123)

bk. şekl-i āh, şekl-i hilāl, şekl-i miḥrāb, şekl-i şehr-āşūb, şekl-i tīr, şekl-i ẕüʾl-fiḳār

(şeklin [2], şeklinde [1], şeklini [2])

1. Suret, biçim, hey'et.

G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng **şeklinde** yir yir sāye baḳ
G1767-3. Sīne ġārında ʿurūc itse felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder **şeklini** āhum benüm
G1996-1. Olup dīvāne-veş ṭaġlar ṭuraġum / Peleng **şeklini** gösterdi bu dāġum
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev **şeklin** ʿiyān itdi tenümde üstüḫᵛān

2. Benzer, timsal, tasvir.

G1647-1. Serv **şeklin** naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ

şekl-i āh [1] Âh şekli.

G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibbī yazmaḳ içün **şekl-i āh** / Dāġdan ṣufr eyleyüp üstine çekmişdür elif

şekl-i hilāl [2] Hilal şekli.

G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O şevḳe sīnemi nāḫun keser **şekl-i hilāl** eyler
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme yāre anı **şekl-i hilāl** itdüm

şekl-i miḥrāb [1] Mihrap şekli.

G1411-2. Gözine tevsenüñ naʾli görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳıble-gāh ʿuşşāḳ

şekl-i şehr-āşūb [1] Şehir karıştırıcı şekli/yönü.

G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī **şekl-i şehr-āşūbını** / Ol zamāndan berü zülfinde bu göñlüm bestedür

şekl-i tīr [1] Ok şekli.

G1020-4. Sīnemde **şekl-i tīrümüñ** ey ḳaşı kemān / Ḫūn ile şanki perveriş olmış nihāldür

şekl-i ẕü'l-fiḳār [1] Zülfikar şekli.

G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı **şekl-i ẕü'l-fiḳār** / Tā görenler diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ

şekvā eylemek/itmek [2] ...şikāyet etmek...(Tulum, 2011: 1648)

bk. şekvā ḳılmaḳ

G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna **şekvā eyleme** / Ṣabr ḳıl vaṣlına tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G302-3. Bilmezem bād-ı ṣabādan kime **şekvā ideyin** / Virmedi ol gül-i nevres ḫaberin baña ṣaḥīḥ

şekvā ḳılmaḳ [1] *bk. şekvā eylemek/itmek*

G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / Velī **şekvā ḳılan** çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından

şem ʿ [188] *Ar.* Mum, çerağ. (Ş. Sami, 2010: 1123)

bk. cemāl-i şem ʿ, cemāl-i şem ʿ-i ruḫsār, ruḫ-ı şem ʿ, şāhid ü şem ʿü şarāb u nuḳl, meclis-i şem ʿ, şem ʿ-i bezm-ārā, şem ʿ-i bī-pervā, şem ʿ-i cem ʿ, şem ʿ-i cemāl, şem ʿ-i cemāl-i cān-fezā, şem ʿ-i cemāl-i dilber, şem ʿ-i cemāl-i ḥüsn, şem ʿ-i cemāl-i yār, şem ʿ-i dil, şem ʿ-i encümen, şem ʿ-i ḥüsn, şem ʿ-i ḥüsn-i dilber, şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keş, şem ʿ-i ḥüsn-i yār, şem ʿ-i kāfūr, şem ʿ-i maḥabbet, şem ʿ-i meclis, şem ʿ-i ruḫ, şem ʿ-i ruḫ-ı yār, şem ʿ-i ruḫsār, şem ʿ-i rūşen, şem ʿ-i rūy, şem ʿ-i şeb-efrūz, şem ʿ-i şebistān, şem ʿ-i tābān, şem ʿü çerāḳ, şem ʿü gül-i ḥamrā, şu ʿā ʿ-ı şem ʿ, żiyā-ı şem ʿ

(şem ʿ [120], şem ʿden [1], şem ʿe [19], şem ʿi [13], şem ʿin [2], şem ʿine [11], şem ʿini [10], şem ʿüm [2], şem ʿüñ [9], şem ʿüñe [1])

G37-8. **Şem** ʿ gibi dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl baña
G76-4. Bezm-i ġamda gel uyandur ey dil āhuñ **şem ʿini** / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḥācet degül meş ʿal saña
G116-5. Gönlümüñ vīrānesin gel rūşen it māhum benüm / Gicelerde **şem** ʿ olur vīrāneye çün māhitāb
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / **Şem** ʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G214-5. Meclisüñde **şem ʿi** gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu gönlüm **şem ʿini** / Eyledüm tā ṣubḥa dek şem ʿ-i şebistān ile baḥş
G326-4. Nāle ḳılma ʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı **şem ʿden** feryād ider mi yoḳsa od
G346-3. Pervāne görse **şem** ʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G363-3. **Şem ʿe** gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden lezīz
G377-2. Gel ḥaḳīḳī ʿışḳı ögren **şem** ʿ ile pervāneden / Bülbülün ʿışḳı mecāzīdür ü hem çoḳ sözlüdür
G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı cemālüñ **şem ʿini** / Yanıcaḳ **şem** ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G451-1. Cān cemālüñ **şem ʿine** yanmaġa bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi gönül dīvānedür
G464-4. Şem ʿ-i ḥüsne n'ola yaḳsam cān u dil / Görse **şem** ʿ pervāne kendüzin yaḳar
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse **şem ʿi** daḥi yana ḳaṣd ider
G504-5. **Şem ʿi** ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer yaḳar
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān yaḳmaġa pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül **şem ʿi** münevver geliser
G524-2. Per ü bālin yaḳar pervāne **şem ʿe** / Olan ʿāşıḳ virür elbette ser
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şem ʿ ol pervānedür
G541-2. ʿIşḳuñ odiyle yanup aġlar isem itme ʿaceb / Her gice şem ʿ gibi cism eriyüp cān ezilür
G544-3. Ḥālümi **şem** ʿ gice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı var
G559-3. **Şem** ʿ uyandurdı çerāġını diyār-ı Şām'da / Eksük olmaz her gice pervāneden ḳurbān aḳar
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın pervānenüñ **şem ʿüñ** zebānından ḫaber
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / **Şem ʿe** pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol **şem ʿi** bī-pervāyı gör
G636-1. Ḳaçan **şem ʿüñ** dilinden vaṣf-ı ḥüsnüñ istimā ʿ eyler / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne semā ʿ eyler
G638-4. Dil **şem** ʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı üstine āhı duḫān olur
G676-3. **Şem** ʿ güler şād olur yandügine pervānenüñ / Cān virürse ger hezār şanmañ gülüñ pervāsı var
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet **şem ʿini** her şeb yaḳar sūz u güdāzum var
G714-5. Cemālüñ **şem ʿine** ḳarşu Muḥibbī / Özin pervāne ḳıldı anı yandur
G717-1. Şām irişdükde üşer **şem** ʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G738-1. Dili āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-būyuñdur / Cānı vīrāne iden **şem** ʿ gibi rūyuñdur
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ **şem** ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G827-1. Cemālüñ **şem ʿine** ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / Görüp zencīr-i zülfüñi gönül dīvāne olmışdur
G839-3. Ne ġam pervāne-veş yaḳam per ü bāl / Cemālüñ **şem ʿi** çünki nāre beñzer
G847-1. Dil ṣaçuñ zencīrine dīvānedür / Cān cemālüñ **şem ʿine** pervānedür
G877-2. **Şem** ʿ gibi giceler tā ṣubḥ olınca yanmayan / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye lāyıḳ mıdur
G924-4. Şem ʿ-i ruḫsāruñ görüp yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / **Şem** ʿ görduḳce yaḳar bāl ü perin pervāneler
G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice **şem** ʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın telḳīn ider
G953-3. Lem ʿa-i ḥüsnüñe yaḳsam ben ʿaceb mi cān u dil / **Şem ʿe** yaḳar bāl ü per pervāneler büryān olur
G961-5. Yandı kül oldı Muḥibbī **şem ʿüñe** pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḫālinden ḫabīr
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda **şem** ʿ encümenden ṣor
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārızı **şem ʿin** uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G988(a)-6. N'ola yaḳsam şem ʿ-i ḥüsnüñe gönül pervānesin / Dostum sen **şem** ʿ olıcaḳ ʿāşıḳun pervānedür
G991-3. Ḫande eyler **şem** ʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī **şem ʿin** / Şi ʿr-ārā anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G1053-1. Ruḫları **şem ʿüñ** yine ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil **şem ʿe** nite pervāneler
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar **şem ʿe** ol bī-pervāyı gör
G1062-3. Yandursa n'ola şem ʿ-i ruḫına beni dilber / **Şem ʿüñ** daḥi pes yanduġı pervāne içündür
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳıṣṣasın şerḥ eylesem / **Şem ʿe** yaḳar yüregini odlar aġzından düşer
G1082-3. Şem ʿ-i ḥüsnüñe yanaldan bu gönül pervāne-veş / **Şem ʿe** yanmaḳ ögredür gör bu dil-i dīvānemüz

G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür diyen benümçün ol **şem'e** yane gelmez
G1135-4. Ṭutuşup **şem**ʿ ruḥı şevḳine pervāne gibi / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1144-1. Kesilür **şem**ʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿāḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1199-3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ **şem'ïni** pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā şubḥa dek ḳan aġlaram / Şoḥbet eyler gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas
G1231-4. Degül hicrān şebinde **şem**ʿ ḥācet / Ki āhum şemʿa-i beytü'l-ḥazen bes
G1240-3. O **şem'üñ** devr-i ḫaṭṭını görüp āh eyleme ey dil / Bilür her kim kiʿāḳildür ki olmaz bī-duḫān āteş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī **şem**ʿ ile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum savaşı var imiş
G1264-1. Göñül zülfüñ görüp dīvāne olmış / Yüzüñ **şem'ïne** cān pervāne olmış
G1293-3. Ḫande eyler **şem**ʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine yārüñ dil uzatmış / **Şem'üñ** dilini n'ola eger kim kese miḳrāż
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur her-bār **şem**ʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār **şem**ʿ
G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār **şem**ʿ
G1328-3. Her gice yılduz ṣayar yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār **şem**ʿ
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār **şem**ʿ
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendü kendü ḫāline aġlar **şem**ʿ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār **şem**ʿ
G1328-7. Bildiler ḫālüñ Muḥibbī sīne-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilin iẓhār **şem**ʿ
G1329-1. Ṭutuşup ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh **şem**ʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh **şem**ʿ
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı bu derd-i derūnumdan meger āgāh **şem**ʿ
G1329-3. Yanduġınca āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler her gāh **şem**ʿ
G1329-4. Göñlümüñ vīrānesini rūşen it māhum benüm / Çün ola gelmişdürür vīrānelerde māh **şem**ʿ
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid ṣaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh **şem**ʿ
G1329-6. Āhum ile gördiler dilde Muḥibbī āteşüm / Didiler olmaḳ ʿacebdür bād ile hem-rāh **şem**ʿ
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne **şem**ʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden yana **şem**ʿ
G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿ ola pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne **şem**ʿ
G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel baġlayupdur ḫiẕmete / Tāc-ı zerrīn başına alsa ne ṭañ şāhāne **şem**ʿ
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne **şem**ʿ
G1330-5. Bezm-i ḥüsninde görüp dil āteşin dilber didi / Ey Muḥibbī bes ne ḫācetdür meh-i devrāne **şem**ʿ
G1332-1. Giceler ṣubḥa dek bīdār olan **şem**ʿ / Döküp göz yaşlarını zār alan **şem**ʿ
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başundan / Benüm tek yaḳılup pür-nār olan **şem**ʿ
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ cemālin / Bu ḫaste göñlüme tīmār olan **şem**ʿ
G1332-4. Olursın āşıḳ u maʿşūḳa nāẕīr / Arada vāḳıf-ı esrār olan **şem**ʿ
G1332-5. Muḥibbī gibi yaḳup baġrı yaġın / Ṣarardup beñzini bīmār olan **şem**ʿ
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile yanduġumı acıdı **şem**ʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu demʿ
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı eger / **Şem'e** nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre lemʿ
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup ḫāl-i perīşānum çü **şem**ʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca zār u giryānum çü **şem**ʿ
G1336-2. Şuʿle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü **şem**ʿ
G1336-3. Dūd-ı āhum çıḳdı başumdan cihān oldı kebūd / Ṣubḥa ḳalmış gibi çoḳ geldi lebe cānum çü **şem**ʿ
G1336-4. Gāh yaḳsa gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum çü **şem**ʿ
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü **şem**ʿ
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger ey yār **şem**ʿ / Odlare yanup fırāḳuñdan olupdur zār **şem**ʿ
G1337-2. Görmek ister ḥüsnüñi olmış meger dīvānesi / Her gice dirile mescidde seni arar **şem**ʿ
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür yaḳar başına her dem nār **şem**ʿ
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār **şem**ʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Şu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār **şem**ʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī yan yaḳıl derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār **şem**ʿ
G1338-1. Meclisde gördi çünki yüzüñ nāgehāni **şem**ʿ / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı **şem**ʿ
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi eyleye teslīm cānı **şem**ʿ
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı **şem**ʿ
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu sīnesi / Olmasa nice ẓāhir ider zer-miyānı **şem**ʿ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis içinde zebānı **şem**ʿ
G1338-6. ʿIşḳuñ yolında dökdi benüm gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī itmedi hergiz ziyānı **şem**ʿ
G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa ger yār **şem**ʿ / Olmaz idi şararup dil-ḫaste vü bīmār **şem**ʿ
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını iẓhār **şem**ʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār **şem**ʿ
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḫsārını / Gitdi zaḫmet ḫamdülillah eyledüm bīdār **şem**ʿ
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı şuʿlesinden künbed-i devvār **şem**ʿ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā yanar oldum hemçü **şem**ʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne **şem**ʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḫācet yana **şem**ʿ
G1343-2. Ayaġında bendi var başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne **şem**ʿ
G1343-3. Her gice tā ṣubḥ olınca göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne **şem**ʿ
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar vīrāne **şem**ʿ
G1343-5. Ḳaṣdı bu dāma düşüre dem-be-dem pervānei / Ol sebebdendür döker eṭrāfa her dem dāne **şem**ʿ
G1343-6. Şemʿa yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne **şem**ʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne **şem**ʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey yār **şem**ʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār **şem**ʿ

G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār **şem**ʿ
G1346-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār **şem**ʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı Meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi zebānın itmedi iḳrār **şem**ʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi var / Gice olsa kendi kendü ḥāline aġlar **şem**ʿ
G1346-6. Ruḥlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var **şem**ʿ
G1346-7. Bildiler ḥālüñ Muḥibbī şine-i sūzāndan / Nitekim her şeb ider sūz-ı dilini iẓhār **şem**ʿ
G1350-4. Ḥācet degül bu ḫāne-i hicrāna ey refīḳ / Uyarma **şem**ʿ**i** sīnem olupdur aña çerāġ
G1426-3. Kes **şem**ʿ gibi başum ʿışḳ odı şuʾle virsün / ʿIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1476-3. **Şem**ʿ**e** pervāne yanup külin ṣavurmış bād-ı ṣubḥ / Küli göge ṣavrılur elbette oda yananuñ
G1493-2. Sevdā-yı ser-i zülf ile başdan mı çıḳardı / Ger **şem**ʿ sözin diñlemese bād-ı ṣabānuñ
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / **Şem**ʿ gibi yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī yine bir mihr-i münevver **şem**ʿ**ine** / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / **Şem**ʿ**e** yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ **şem**ʿ**ini** cān yaḳayım / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1703-3. Āteş-i ruḫsāre yandursam n'ola cān u dili / **Şem**ʿ**e** yaḳar nitekim pervāne görse per ü bāl
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine **şem**ʿ**üñ** yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G1743-5. **Şem**ʿ gibi ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1848-4. Neşāṭum ʿışretüm bezmüm çerāġum neyyirüm **şem**ʿ**üm** / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum
G1853-2. Tā ki gördüm ben cemālüñ **şem**ʿ**ini** / Cān u dilden yanmaġa pervāneyem
G1861-2. **Şem**ʿ**i** gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ **şem**ʿ**ini** pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli yanup nār olmışam
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç **şem**ʿ**i** / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G1966-5. Ey Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / **Şem**ʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm
G1980-3. Görüp cemāli **şem**ʿ**ini** pervāneler gibi / Evvel ḳademde cān ile ben oda yanaram
G1982-3. Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp **şem**ʿ**e** ciger-ḫūnın / Dükenmez dīdeden her dem gelür eşk-i nedāmet hem
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı **şem**ʿ**e** yanmaḳdur / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ **şem**ʿ**ine** ey muġbeçe / Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam
G1999-3. Gördiler meclisde **şem**ʿ**üñ** göz yaşın dökdügini / Ḫāṭırın şormaġa uşdı başına pervāne hem
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / **Şem**ʿ gibi yanmayınca görmedüm envārı ben
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre giceler tā ṣubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp **şem**ʿ**e** müşābih yanasın
G2045-1. Cān aparur **şem**ʿ gördüm her gice pervāneden / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2063-4. Göricek **şem**ʿ**i** pervāne yaḳar elbette bāl ü per / Giçerse ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ʿaceb mi cān ile serden
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī **şem**ʿ olupdur ṣan güler kendü zebānından
G2083-2. Baş virem **şem**ʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / Yanmaġa **şem**ʿ**i** cemāline anuñ pervānesin
G2146-5. Bu Muḥibb-i şemʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen **şem**ʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var iken / Yanıcaḳ pervāne **şem**ʿ**e** perr ü bāli n'eylesün
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ yan cemāli **şem**ʿ**ine** pervāne-veş / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enīn
G2209-1. **Şem**ʿ didüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / Ya İlāhi ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2234-2. Cemāli **şem**ʿ**üñ** anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil ṭutuşup nār ile eglen
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen **şem**ʿ ü ben pervāneyem / Yanmaḳda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup **şem**ʿ ol aña ey māh-ı tābān
G2276-4. Ġam meclisinde yanduġumı **şem**ʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ içün
G2296-1. Yüzüñ gül bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger **şem**ʿ**ine** ol pervānedür bu
G2339-5. Ruḥları şevḳine yaḳup dil ü cān **şem**ʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / **Şem**ʿ**i** görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2420-4. **Şem**ʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
G2476-6. Hicrān şebinde yaḳdı Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki **şem**ʿ yaḳarlar çü şām ola
G2487-6. Pervāne yanmaġ isteyüben **şem**ʿ menʿider / İbretler oldı çün gice baḳdum savaşına
G2537-3. Güneş ruḫsāruñı gördüm beni benden hemān aldı / Göyindüm āteş-i ʿışḳa ṣanasın **şem**ʿ**e** pervāne
G2667-6. Bezm-i ġamda **şem**ʿ gibi giceler yaşlar döküp / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ **şem**ʿ**ine** pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli yaḳup nār it beni
G2694-6. Cemāli **şem**ʿ**ine** pervāne gibi / Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi
G2795-2. Gördüñ cemāli **şem**ʿ**ini** düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
En1-13. Şin Şemʿ-i ruḥuña cānumı virsem neʿaceb / **Şem**ʿ**i** pervāne ḳaçan görse ider cānı niṣār
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice **şem**ʿ**üm** hem kebābum var benüm
Mh16-9. ʿĀşıḳaʿāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / **Şem**ʿ**e** vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı per
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di ḳan aġla / Her gice **şem**ʿ gibi yan aġla
D35-2. ʿIşḳa düşdüm **şem**ʿ gibi geh yanup gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ

şemʿ**-i bezm-ārā [1]** Meclis süsleyen mum.

G395-2. **Şem**ʿ**-i bezm-ārā** gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola yaḳarsa beni gāhi dimişler nūra nār

şemʿ**-i bī-pervā [1]** Korkusuz mum.

G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran ol **şemʿ-i bī-pervāyı** gör

şemʿ-i cemʿ [1] Toplanma mumu, meclis/bezm mumu.

G2492-1. Meclis içre gördüm ol **şemʿ-i cemʿ** efruḫte / Ehl-i dil pervāneler oluban anda suḫte

şemʿ-i cemāl [15] Güzel yüzünün mumu.

G27-5. Yanayım pervāne-veş **şemʿ-i cemāli** nūrına / Şemʿ-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber yan baña
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa **şemʿ-i cemāl** ü ḥüsnüñe pervāne ṭut
G561-2. Bezm-i ḥüsninde anuñ **şemʿ-i cemāline** yine / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi nāre gider
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey dil ṭutdur / Yan yaḳıl pervāne-veş **şemʿ-i cemāli** otdur
G1013-3. Gösterdi yine **şemʿ-i cemālin** didi dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer
G1089-2. Yüri pervāne-veş **şemʿ-i cemālin** / Bulursın yanmaġa nār eksük olmaz
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni pervāneler gibi / **Şemʿ-i cemāli** şevḳine sūzān olan göñül
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram **şemʿ-i cemālüñe** dil ile cānı bil
G1835-3. Yanayım pervāne-veş **şemʿ-i cemālüñ** nūrına / Cān virüp ʿuşşāḳ-ārā ben daḥi bir ad eyleyem
G1891-1. Her ḳaçan **şemʿ-i cemālini** görem yana varam / Cān atup bāl ü perī yaḳmaġa pervānevaram
G1899-2. **Şemʿ-i cemāli** yāri görüp giceler müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1949-3. Didüm **şemʿ-i cemālüñe** neden bī-dilleri yaḳduñ / Yaḳar pervānesin didi olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin / Nice bir **şemʿ-i cemāle** per yaḳar pervānesin
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni pervāne-veş **şemʿ-i cemāl** / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ **şemʿ-i cemāle** ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa nārı gözle

şemʿ-i cemāl-i cān-fezā [1] Cana can katan yüz güzelliğinin mumu.

G2285-3. Görüp **şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı** / Aña pervāne gibi cān yaḳarsın

şemʿ-i cemāl-i dilber [1] Sevgilinin güzel yüzünün mumu.

bk. şemʿ-i cemāl-i yār

G1108-4. Biz ḥüsnüñde görüp **şemʿ-i cemāl-i dilberi** / Yanmaġa pervāne-veş ol nāre düşdi göñlümüz

şemʿ-i cemāl-i ḥüsn [1] Güzel yüzünün güzelliğinin mumu.

G2193-3. Cān u dil ile yanmaġa pervāneler gibi / **Şemʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe** ʿāşıḳ şunar elin

şemʿ-i cemāl-i yār [1] *bk. şemʿ-i cemāl-i dilber*

G1100-3. **Şemʿ-i cemāl-i yāre** pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür diyen benümçün ol şemʿe yana gelmez

şemʿ-i dil [1] Gönül mumu.

G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde **şemʿ-i dil** / Dostlar ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ

şemʿ-i encümen [1] Meclis mumu.

G2120-3. Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / Üstüḫᵛānum her birisi oldı **şemʿ-i encümen**

şemʿ-i ḥüsn [47] Güzelliğinin mumu.

G27-5. Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemāli nūrına / **Şemʿ-i ḥüsne** çün Muḥibbī didi dilber yan baña
G38-4. **Şemʿ-i ḥüsnine** naẓar ḳıldum ṭutuşdı cān u dil / Ben baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G56-3. **Şemʿ-i ḥüsnüñ** yaḳmayınca ḳomadı cān u dili / Anuñ içün dostum pervāne söylersin baña
G194-1. ʿIşḳ ile ben ṭālib-i cānāne oldum ʿāḳıbet / **Şemʿ-i ḥüsne** yanmaġa pervāne oldum ʿāḳıbet
G336-4. Aña ʿāşıḳ mı dirler **şem-i ḥüsne** / Yanup pervāne-veş olmaya nā-būd
G440-5. **Şemʿ-i ḥüsne** yaḳsa dil pervānesin açman dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẕābıdur
G464-4. **Şemʿ-i ḥüsne** n'ola yaḳsam cān u dil / Görse şemʿ pervāne kendüzin yaḳar
G543-5. **Şemʿ-i ḥüsne** yanmaġa bu cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā dīvānedür
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / **Şemʿ-i ḥüsnüñ** şevḳine cān da yanar pervānedür
G688-2. Gāh **şemʿ-i ḥüsnine** yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G735-1. Ṣaçı zencīrine kim dil vire dīvāne olur / **Şemʿ-i ḥüsnine** de kim cān yaḳa pervāne olur
G760-1. **Şemʿ-i ḥüsni** ʿarż ḳıldı dün gice cānāneler / Lāzım oldı ʿāşıḳa pervāne gibi yaneler
G763-2. **Şemʿ-i ḥüsni** her ḳaçan ḫūbān yaḳar / ʿĀşıḳ-ı cānbāz aña pervānedür
G843(a)-1. Boynuma zencīr-i zülfin dāimā daḳmaḳdadur / **Şemʿ-i ḥüsnine** göñül pervānesin yaḳmaḳtadur
G895-1. Zülfine dil bağladı göñlüm benüm dīvānedür / **Şemʿ-i ḥüsne** yanmaḳ ister cān daḥi pervānedür
G911-3. **Şemʿ-i ḥüsnüñde** cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / Yanmaġ içün cemʿ olup her yañadan her an aḳar
G948-4. **Şemʿ-i ḥüsne** kim ki ʿāşıḳdur yanar pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur
G988(a)-6. N'ola yaḳsam **şemʿ-i ḥüsnüñe** göñül pervānesin / Dostum sen şemʿ olıcaḳ ʿāşıḳun pervānedür
G988(b)-2. Gāh **şemʿ-i ḥüsnine** yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G1082-3. **Şemʿ-i ḥüsnüñe** yanaldan bu göñül pervāne-veş / Şemʿe yanmaḳ ögredür gör bu dil-i dīvānemüz
G1190-2. **Şemʿ-i ḥüsnüñe** görüp dün gice dil yanduġını / Baña öykündi düşüp odlare pervāne birüz
G1196(b)-3. **Şemʿ-i ḥüsne** yaña gör pervāne-veş āh eyleme / ʿĀşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād istemez

G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol **şem ʿ-i ḥüsne** / Yaḳayım bāl ü per didüm ne dirsüz
G1211-5. Dişlerüñle **şem ʿ-i ḥüsnüñ** bu Muḥibbī añmasa / Şi ʿrini pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1241-2. **Şem ʿ-i ḥüsnine** nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per yaḳdum kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1245-2. Nāṣiḥā men ʿ itme yaḳsam **şem ʿ-i ḥüsne** cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ **şem ʿ-i ḥüsnine** / Ṣanasın bir bölük hindū vü perler nāre yaṣdanmış
G1374-4. Yanmayınca **şem ʿ-i ḥüsne** sürmezem pāyına yüz / Dökinür pervāne yansa bāl ü perler her ṭaraf
G1409-3. Bāl ü per yaḳ **şem ʿ-i ḥüsne** göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ʿışḳ
G1672-1. Boynuña daḳ zülf-i zencīrin dil-i dīvāne gel / **Şem ʿ-i ḥüsne** cānuñı pervāne eyle gel
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ **şem ʿ-i ḥüsne** yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1884-1. **Şem ʿ-i ḥüsne** yanmaġa pervāneyem / Yanmayup ʿışḳ āteşine yanayam
G2011-1. **Şem ʿ-i ḥüsne** ḳarşu itdüñ cānumı pervāne sen / Zülfi zencīrüñ ḳılduñ göñlümi dīvāne sen
G2018-2. **Şem ʿ-i ḥüsnüñe** yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḫi ʿaceb yanmaz mısın
G2045-1. Cān aparur şem ʿ gördüm her gice pervāneden / **Şem ʿ-i ḥüsne** yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden
G2047-2. Yaḳar idüm bāl ü per pervāne gibi nāre ben / Görse idüm **şem ʿ-i ḥüsnüñ** ʿārıż-ı tā bendesin
G2146-5. Bu Muḥibbī **şem ʿ-i ḥüsnüñe** senüñ pervānedür / Dostum sen şem ʿ olıcaḳ da buyur ben yanayın
G2188-1. **Şem ʿ-i ḥüsnüñ** ḳadrini bilmez hevā-dār olmayan / Sūz-ı ʿışḳı añlamaz müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2207-1. Ḳaş olsam **şem ʿ-i ḥüsne** yanmaġa pervāne ben / Yā ṣaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben
G2277-1. **Şem ʿ-i ḥüsne** ḳarşu oldum yanmaġa pervāne ben / Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben
G2336-5. **Şem ʿ-i ḥüsne** ḳarşu ḳo yansun Muḥibbī cān u dil / Yanmaġa şimdengirü ta ʿlīm idem pervāneye
G2348-4. **Şem ʿ-i ḥüsnidür** yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per yaḳar mıydı eger pervāneler nār olmasa
G2410-4. Dün gice **şem ʿ-i ḥüsnine** yandı kül oldı cān u dil / Şimdengirü ta ʿlīm idem yanmaḳlıġı pervāneye
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var **şem ʿ-i ḥüsn** pervāne-i cān yaḳmaya
G2642-5. Bu Muḥibbī **şem ʿ-i ḥüsne** nice yanar yaḳılur / Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
G2797-1. Zülfi zencīrün görüp buldı göñül dīvāne key / Ḥāṣıl itdi **şem ʿ-i ḥüsne** cān yaḳup pervāne key
Mh6-8. **Şem ʿ-i ḥüsne** yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḥalḳ-ı ālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var

şem ʿ-i ḥüsn-i dilber [3] Sevgilinin güzelliğinin mumu. *bk. şem ʿ-i ḥüsn-i yār*

G1865-6. Ey Muḥibbī **şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere** vir cān u dil / Yanuban pervāne-veş ben bī-per ü bī-bāl olam
G2216-4. **Şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere** yaḳmaḳ gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2733-4. **Şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere** ḳarşu yanar cān u göñül / Nitekim oda yaḳar pervāne bāl ü perleri

şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keş [1] Gönül çekici/alıcı güzelliğinin mumu.

G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol **şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keşe** / Yandı perüm pervāne-veş bu ḥālümi şormaz mısuz

şem ʿ-i ḥüsn-i yār [1] *bk. şem ʿ-i ḥüsn-i dilber*

G1966-5. Ey Muḥibbī **şem ʿ-i ḥüsn-i yārı** añsam giceler / Şem ʿ gibi dil yanar aġlar olupdur gözlerüm

şem ʿ-i kāfūr [1] Kâfurdan yapılan beyaz mum.

G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri yaḳuban **şem ʿ-i kāfūrı** / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı

şem ʿ-i maḥabbet [1] Muhabbet/sevgi mumu.

G1386-1. Boynuma zencīr-i ʿışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş **şem ʿ-i maḥabbet** içre yaḳ

şem ʿ-i meclis [4] Meclisin mumu.

G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen **şem ʿ-i meclisseñ** / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var
G717-4. **Şem ʿ-i meclis** söylemiş bu sözi germ olmış meger / Āşinālar cem ʿine ḳoñ gelmesün bīgāneler
G2300-3. Ne bilsün ḥālini ol **şem ʿ-i meclis** / Dimişlerdür çerāġ dibi ḳarañu
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun **şem ʿ-i meclisdür** / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı

şem ʿ-i ruḫ [21] Yanağının mumu.

G207-2. N'ola **şem ʿ-i ruḫuñ** göñlümi rūşen / İderse külbe-i aḥzāndur ey dost
G239-1. Pervāne ḳılur **şem ʿ-i ruḫı** mihr ü mehi dost / Her kim ki göre ḥüsnini ider ki zihī dost
G478-3. **Şem ʿ-i ruḫına** yaḳısaram bāl ü per āḫır / Cānını niṣār eyledi pervāne disünler
G592-1. **Şem ʿ-i ruḫa** kim cān yaka pervāne dimişler / Kim baġlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G669-5. **Şem ʿ-i ruḫına** ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / Yansun ḳo seni eyledi pervāne güzeller
G902-3. **Şem ʿ-i ruḫuñun** şevḳine cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger disem **şem ʿ-i ruḫuñ** vaṣfında āteş-bār şi ʿr
G1013-5. **Şem ʿ-i ruḫuña** yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup ol ya neme beñzer
G1057-3. Dün gice **şem ʿ-i ruḫına** ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca yaḳmışam pervāne-veş bāl ile per
G1062-3. Yandursa n'ola **şem ʿ-i ruḫına** beni dilber / Şem ʿüñ daḫi pes yanduġı pervāne içündür
G1338-5. **Şem ʿ-i ruḫuña** ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis içinde zebānı şem ʿ
G1822-1. Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum / **Şem ʿ-i ruḫunuñ** şevḳini pervānede buldum
G2522-3. Görüp **şem ʿ-i ruḫuñ** pervāne gibi / Yaḳam odlara ben cān pāre pāre
G2577-1. Zülfine göñül bend ola eyvāna giçerse / **Şem ʿ-i ruḫına** cān yaḳa pervāne giçerse

G2684-1. Cān diler **şemʿ-i ruḫa** eyleye pervāneligi / Göstere yine göñül zülfine dīvāneligi
G2691-3. Zülfüñ şebinde cānā **şemʿ-i ruḫuñ** görelden / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2799-1. Cān ider **şemʿ-i ruḫuñ** şevḳine pervāneligi / Dil ḳılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi
En1-13. Şin **Şemʿ-i ruḫuña** cānumı virsem neʿaceb / Şemʿi pervāne ḳaçan görse ider cānı nişār
Mh11-7. Giceler **şemʿ-i ruḫına** ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm pāyına yārüñ yüz sürüp mestāne-vār
Mr13-9. Yandı cān **şemʿ-i ruḫı** şevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi
D1-1.**Şemʿ-i ruḫını** kim göre pervāne olmaya / Zülfi ḫamını kim göre dīvāne olmaya

şemʿi ruḫ-ı yār [2] Sevgilinin yanağının mumu.

G855-2. Cān u dil ile **şemʿ-i ruḫ-ı yāre** yanduġum / Pervāne gibi yanmaġa dil baġlayan bilür
G2288-5. Pervāne gibi **şemʿ-i ruḫ-ı yāre** Muḥibbī / Yaḳdum dil ü cān giçüben bāl ü perümden

şemʿ-i ruḫsār [6] Yüzünün/yanağının mumu.

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / **Şemʿ-i ruḫsārı** anuñçün didiler vehhāc aña
G767-1. Zülfi zencīrine kim dil vire dīvāne giçer / **Şemʿ-i ruḫsārına** kim per yaḳa pervāne giçer
G924-4. **Şemʿ-i ruḫsāruñ** görüp yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / Şemʿ gördukce yaḳar bāl ü perin pervāneler
G1348-5. **Şemʿ-i ruḫsārına** ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1454-3. **Şemʿ-i ruḫsāruña** cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1527-2. **Şemʿ-i ruḫsārına** yandursam n'ola cān u dili / Oda yanmaḳdur işi ḳanda ise pervānenün

şemʿ-i rūşen [9] Parlak/aydınlık mum. *bk. şemʿ-i tābān*

G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** ben de bir pervāneyem
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasin ey **şemʿ-i rūşen** ḳande arayı görem
Mr19-2. Lemʿa-i ḥüsne yanar pervāneyem / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-4. Çünki yanmaḳ āşıḳa maḳṣūddur / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-6. ʿĀşıḳam yanmaḳ baña maṭlūbdur / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne gibi per benem / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-10. Yanmaġa oldum hevā-dāruñ senüñ / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-12. Bāl ü per pervāne yaḳsa nāre ne / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım
Mr19-14. ʿĀşıḳ olur mı Muḥibbī yanmayan / Yanayım ey **şemʿ-i rūşen** yanayım

şemʿ-i rūy [1] Yüzünün mumu.

G1564-1. Cānumı pervāne iden **şemʿ-i rūyuñdur** senüñ / Göñlümi vīrāne ḳılan zülf ü mūyuñdur senüñ

şemʿ-i şeb-efrūz [3] Geceyi aydınlatan mumu.

G630-5. Āteş-i āhum ile yandı ṭutuşdı dil ü cān / Ey Muḥibbī meger ol **şemʿ-i şeb-efrūz** gelür
G1180-2. Cihānda var mı bir **şemʿ-i şeb-efrūz** / Yaḳup pervānesini nār ḳılmaz
G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum şuʿle-i cān-sūz imiş / Tekye-i ġamda hemān bir **şemʿ-i şeb-efrūz** imiş

şemʿ-i şebistān [9] Yatak odasının mumu.

G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek **şemʿ-i şebistān** ile baḥş
G1146-2. Uyumazsa neʿaceb sīnesi pür-āteş olan / Nitekim şubḥa degin **şemʿ-i şebistān** uyumaz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / Yiter aña hergiz ol **şemʿ-i şebistān** istemez
G1471-1. Bezmimüz rūşen idüp **şemʿ-i şebistān** olduñ / Ḫūblar encüm olup sen meh-i tābān olduñ
G1848-4. Neşāṭumʿışretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm / Ṭurunc u nār u nārencüm benüm **şemʿ-i şebistānum**
G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem **şemʿ-i şebistānı** / Ben bülbül-i ser-mestem yanmaḳda da pervāne
G2549-2. Yanmaġa āşıḳları gelmiş cemāli şevḳine / Nitekim pervāneler **şemʿ-i şebistān** üstine
G2630-1. N'ola dilden beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / Yaḳar pervāne bāl ü per göre **şemʿ-i şebistānı**
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / Yaḳmaġa pervānesin **şemʿ-i şebistānum** sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever

şemʿ-i tābān [1] *bk. şemʿ-i rūşen*

G69-1. Ḳarşuñda ben pervāneyem sen **şemʿ-i tābānsın** baña / Ḥşḳuñla ben dīvāneyem sen āfet-i cānsın baña

şemʿ ü çerāḳ [1] Mum ve fitil.

Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile şaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki şanasın **şemʿ ü çerāḳ** / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur

şemʿ ü gül-i ḥamrā [1] Mum ve kırmızı gül.

G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler meclisi zeyn itmek içün / Sāġar u bāde vü **şemʿ ü gül-i ḥamrāyı** getür

şemʿ ü şarāb u nuḳl u şāhid [1] Mum, şarap, meze ve sevgili.

G293-3. Baña **şemʿ ü şarāb u nuḳl u şāhid** / Saña zāhid ser-ā-ser bu cihān genc

şemʿa [1] *Ar.* İnce mum, el mumu, fitil. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 472)

G1343-6. **Şemʿa** yanarken ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne şemʿ

şemʿa-i beytü'l-ḥazen [1] Hüzünler kulübesinin mumu. (Hz. Yusuf)

G1231-4. Degül hicrān şebinde şemʿ ḥācet / Ki āhum **şemʿa-i beytü'l-ḥazen** bes

şemme [6] *Ar.* Bir kere kokma, pek az miktar. (Toven, 2004: 688)

(şemme [1], şemmedür [1], şemmesi [2], şemmesin [1], şemmesini [1])

G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı āşıḳa gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram bir **şemmesi** mescid ile minber yaḳar
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna ṣabā bir **şemme** zülfinden / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḥāl sünbüller
G1151-5. Alan bir **şemme** bu sünbül ṣaçından / Muḥibbī nice ol sevdāya düşmez
G1631-4. Baḥre döksem āhum odı **şemmesin** / Ḳaynayup pişerdi içinde semek
G1783-2. Oḳumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir **şemmedür** / Ṣıġmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir **şemmesi** / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫākda
G2740-2. Derd-i derūn **şemmesini** añа söyleşem / Cūş u ḫurūş eyleye deryā benüm gibi

şems [5] *Ar.* Güneş, gün, âftâb, hurşîd. (Ş. Sami, 2010: 1123)

bk. şems-i dıraḫşān, şems-i ḍuhā, şems-i felek, şems-i ḫāver, şems ü ḳamer, şu ʿā ʿ-ı şems

(şems [4], şemsüñ [1])

G65-4. Başşa **şemsüñ** nūrını nūruñ senüñ olmaz ʿaceb / On sekiz biñ ʿāleme sensin çü maḥbūb-ı Ḫudā
G134-5. Tīġ-i ʿışḳ ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / **Şems** gibi raḳṣ ura eline başını alup
G1215-1. Olmamış idi cihān zīver ü ziynetle ʿārūs / İtmemiş idi serīr-i fülke **şems** cülūs
G1494-3. Yücelerde seyr iderken **şems** istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür senüñ
G2167-5. Gice gündüz gelürler **şems** ile ay / İdeler āsitānun tā ki seyrān

şems ü ḳamer [9] Ayla güneş. (Ş. Sami, 2010: 1123)

G106-2. Cān u dilden gül yüzüñ āşüftesi **şems ü ḳamer** / Mihr gündüz giceler ḥayrān olur māhum saña
G902-2. Ay alnuñ ile gün yüzüñe kim naẓar ide / Ṣanma ki cihān içre o **şems ü ḳamer** ister
G974-1. Nigāruñ gün yüzi ṣevḳin dilā **şems ü ḳamerden** ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ görüp yoluñda ölmeye / Ḥüsnine ḥayrānken **şems ü ḳamer** ḥūr u melek
G1949-2. Biri gelse biri gider añа **şems ü ḳamer** dirler / Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ **şems ü ḳamer** cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2248-1. Göster yüzini alnuñı **şems ü ḳamer** olsun / Damsun lebüñüñ yāri deñizler şeker olsun
G2251-2. Nūr umarsa n'ola senden rūz u şeb **şems ü ḳamer** / Hem ḥabīb-i Ḥaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ʿālemīn
G2440-1. Görmem n'ideyin yüzini ger **şems ü ḳamerse** / Emmem bīgāne lebleri ger şehd ü şekerse

şems-i dıraḫşān [1] Parlak güneş.

G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā dimiş **şems-i dıraḫşāndur** diyen

şems-i ḍuhā [1] Alacakaranlık.

G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi **şems-i ḍuhāya** / Raġbet mi ḳalur gün ki ṭulūʿ eyleye āya

şems-i felek [1] Gökyüzünün güneşi.

G798-2. Bunca istiġnā ile görmez mısın **şems-i felek** / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḥaḳ olmış yatur

şems-i ḫāver [2] Şarkın güneşi.

G503-4. Niḳābını ḳaçan keşf ide dildār / Gören ṣanur ki **şems-i ḫāveridür**
G2709-1. Āsitānuñdan şehā gitmez bu **şems-i ḫāveri** / Beñzer ister kim olasın dil-rübānuñ çākeri

şemse-i eyvān [2] Köşkün süslemesi.

G2343-3. Gel göñül ḫānesi maʿmūresini itme ḫarāb / Miḥnetüñ dāġın yıḳ **şemse-i eyvān** eyle
G2447-1. Gele ey ġam bu göñül mülkini vīrān eyle / Dāġ-ı hecr ile añа **şemse-i eyvān** eyle

şemʿ-ṣıfat [2] Muma benzer şekilde.

G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer **şemʿ-ṣıfat** ṭutuşan odlare benem
G2327-2. Her ṭarafdan çün üşer başuña pervāne-i ġam / Sen daḫı **şemʿ-ṣıfat** ber nefesüñ nūr eyle

şemşīr [6] *Far.* Kılıç. (M. Nâcî, 2009: 636)

bk. şemşīr-i derd ü ġam, şemşīr-i ḳattāl, żarb-ı şemşīr

(şemşīrler [1], şemşīrümüz [1], şemşīrüñ [4])

G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi **şemşīrüñ** / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur
G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba şimdi ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların **şemşīrler**
G1037-4. Ger şehīd eyleyesin bu ḳulı **şemşīrüñ** ile / Baña ṣardurma ḫarir-i kefeni nāzik-ter
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem **şemşīrümüz** / Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu ṭoḳına boynına **şemşīrüñ** senüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde **şemşīrüñ** senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile tīrüñ senüñ

şemşīr-i derd ü ġam [1] Dert ve gam kılıcı.

G537-3. **Şemşīr-i derd ü ġamla** bin pāre oldı göñlüm / Bulunmadı dirīġā bir kimse ide tīmār

şemşīr-i ḳattāl [1] Öldürücü/acımasız kılıç.

G2125-5. Ḫāriciler üstine dest-i ḳażādan bir oḳum / Rāfiżīler ḳaṣdına **şemşīr-i ḳattālem** bugün

şemşīr-veş [1] Kılıç gibi.

G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup **şemşīr-veş**

şem ʿ-vār [1] Mum gibi. *bk. şem ʿ-veş*

G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram **şem ʿ-vār** / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi hiç

şem ʿ-veş [22] *bk. şem ʿ-vār*

G51-2. **Şem ʿ-veş** bezmüñde dursam bir ayaġ üzre senüñ / Gāh yanup yaḳılup ḳan aġlasam gāhi saña
G390-3. **Şem ʿ-veş** ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G767-5. **Şem ʿ-veş** dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden ne ʿaceb / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin yana giçer
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle yaḳan gün yüzlü māhumdur / Depemden **şem ʿ-veş** her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G1096-1. **Şem ʿ-veş** ḳan aġlaram tā ṣubḥa dek dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem gülzārsuz
G1118-2. Yanaruz nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem **şem ʿ-veş** / Dūdumuz serden çıḳar bu ʿışḳ sevdāsındayuz
G1138-3. Bezm-i ġamda āferīn ol āşıḳ-ı ser-bāza kim / **Şem ʿ-veş** baş kesersün sırrını aşlā dimez
G1158-4. Cihān cümle olur sūz-ı derūnumdan benüm rūşen / İderem **şem ʿ-veş** girye olam her encümen sensüz
G1423-1. **Şem ʿ-veş** gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1613-1. **Şem ʿ-veş** her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G1770-1. **Şem ʿ-veş** başum kesildükce aḳar yaşum benüm / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar başum benüm
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam **şem ʿ-veş** / Işḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile başdan **şem ʿ-veş** yanardı ten
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane ṣubḥa dek dil derdini / **Şem ʿ-veş** yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2127-3. **Şem ʿ-veş** ḳarşuñda yanduġum saña maʿlūm iken / Ḫālümi ṣormaḳ ne ḥācetdür varup pervāneden
G2614-5. Muḥibbī āteş-i ʿışḳa ṭutuşduñ **şem ʿ-veş** başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā ṣubḥa dek cāri
G2668-5. **Şem ʿ-veş** tā ṣubḥ olınca giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda **şem ʿ-veş** sūz u güdāzum var idi
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden **şem ʿ-veş** her gice yā dūdı
Mr18-3. Lāle-veş dāġ oldı bu sīnem ġam-ı cānān ile / **Şem ʿ-veş** odlare yandum āteş-i hicrān ile
Mr19-3. Sīnede yanan dem-ā-dem oddur / **Şem ʿ-veş** dilümden çıḳan düddur
Mr23-7. N'eyledüm n'itdüm beni ney gibi nālān eyledüñ / Bezm-i ġamda **şem ʿ-veş** sūzān u giryān eyledüñ

şen ḳılmaḳ [1] Sevindirmek.

G698-2. Zülfi ucından görüp ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum **şen ḳılur**

şen ol [1] *ünl.* Sáfāde oł! ḫoş berā! Ṣād bāş! Ṣābāş! (Tulum, 2011: 1650)

G1720-1. Dāfi ʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç **şen ol** / Ger keder var ise dilde anı ṣāf it rūşen ol

şen olmaḳ [1] Sevinmek, şād ołmaḳ... (Tulum, 2011: 1650)

B145. Meydāne girüp pāy-birehne çün **olam şen** / Merd ola kişi kendüye idinmeye cevşen

şeng [1] *Far.* ...hırsız, soyguncu, üç kâğtçı... (Steingass, 1892: 763)

G1485-1. Göñlümi aldı āl ile bir **şeng** / İtdi rüsvā ḳomadı nām ile neng

şer [10] *Ar.* Kötülük, fenalık, kötü iş, hayır mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1124)

bk. ḫayr ü şer, ḥükm-i şer, mekr ü şerr, şūr u şer

(şer [4], şerden [2], şerr [2], şerrinden [1], şerrini [1])

G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl **şerden** ḫaẕer / Didiler maḥşerde yüzi aḳ saña
G108-2. Sen perīden defʿ ḳılmaġa ne var göz **şerrini** / Ḳollarum itse idüm bir dem ḥamāyil boynuña
G178-5. Çünki ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel **şerden** şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G185-5. **Şer** işi ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın şoñra varup ehl-i nedāmet

G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs **şerrinden** ṣaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G1030-3. Her ne kim söylerse ḥaḳḳumda raḳībüm itme gūş / Çıḳmaz aġzından kelām aṣlā anuñ illā ki **şer**
G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurāb öte ṭura nice **şer** aġzından düşer
G2204-3. **Şerr** eyleme ki yazmaya tā deftere kātib / Cehd eyle ki her n'eyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2236-2. İctināb eyle ṣaḳın **şerr** itme fikrüñ ḫayr ola / ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin
G2792-3. Ṣaḳın **şer** işleme nefsine uyma / Ki ṣoñra dimeyesin āh ile vāy

şerʿ [4] *Ar.* Evâmir ve nevâhî-i ilâhiyye ve ayet ve hadis ve icmâ'-ı ümmet esasları üzerine müesses kânûn-ı ilâhî. (Ş. Sami, 2010: 1124) *bk. şer-îʿ şeref*

(şerʿ [1], şerʿden [1], şerʿe [1], şerʿüñ [1])

G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be ẓālim ḳanı **şerʿ**
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma ṣaḳın **şerʿden** / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var meẕāhib muḫtelif
G1688-2. Ẓulmet içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kā'ināt / Anlara olmasa idi **şerʿüñ** envārı delīl
G1706-3. Zāhidā **şerʿe** muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül

şer-îʿ şeref [1] Yüce şeriat/kanun.

G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış iken **şer-îʿ şerefüñ** / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc

şerār [17] *Ar.* Kıvılcım. (Devellioğlu, 2000: 990) *bk. şerār-ı āh, şerār-ı duzeḫ*

(şerāre [2], şerārı [2], şerārıdur [2], şerārın [1], şerārından [4], şerārum [1], şerāruma [1], şerārumuz [3], şerāruñdur [1])

G331-4. Ṭutuşur āhum **şerārından** kenārı āsumān / Ol şererden yanısardur hey meded cānum meded
G589-4. Bezm-i ġamda ḳanlu yaşum meydür aña nuḳl içün / Āteş-i āhum **şerārın** dāne-i nār itdiler
G891-3. İden naẓar bu āhum ucından **şerāruma** / Didi belā memālikin aldı livāsıdur
G1080-2. Āhum ejderdür derūn-ı sīnem olmış aña ġār / Odlar kim şaçılur ejder **şerārıdur** diñüz
G1110-1. Āhum ejder görinür bu sīne ġārıdur diñüz / Her yana kim şaçılur ejder **şerārıdur** diñüz
G1161-4. Ṣaḳla cemālüñ ayını ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine bir gün irişür **şerārumuz**
G1173-3. Ölsem yolında āteş-āhum ʿālem olup / Gökler yüzine irgüri her dem **şerārumuz**
G1177-4. Ṣaḳın cemāl ü ḥüsnüñi ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine irişe tā ki **şerārumuz**
G1282-4. Eger ʿışḳuñ **şerārından** söz açsam / Ṭutuşup ṭaġ u deryā eyleye cūş
G1287-2. **Şerārı** ʿışḳuñuñ cānā ʿaceb mi ṭursa sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1576-1. İñleden çarḫı dilā feryād u zāruñdur senüñ / Görinen encüm degül her şeb **şerāruñdur** senüñ
G1678-4. Ṭutsun ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri / Ḳandīl-i ʿarşı yaḳmaġa āhuñ **şerāre** ḳıl
G1908-2. ʿAceb bu āteş-i sīnem **şerārı** bulmadı teskīn / Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1970-3. Beni yaḳmaya diyü āteş-i ġam / Göz yaşiyle **şerāre** yalvareyim
G2153-4. **Şerārum** ʿālemi ṭutdı baş egmezem n'ola māha / Biḥamdillah aña ġālib olup encüm-sipāham ben
G2582-6. Ṭutuşur āhum **şerārından** dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ nefʿi nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
B6. Her gice āhum **şerārından** yanar ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña

şerār-ı āh [1] Âhın kıvılcımı.

G1796-2. Zir-i felekde şanma görinen nücūm ola / Çıḳar **şerār-ı āhdurur** dilde āteşüm

şerār-ı duzeḫ [1] Cehennem ateşi.

G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿız **şerār-ı duzeḫi** añmış / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar zebānından

şerbet [13] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1124) *bk. merg-i şerbet, şerbet-i hecr, şerbet-i laʿl*

(şerbet [2], şerbetdür [1], şerbetin [8], şerbetine [1], şerbetüñ [1])

1. Eksériya meyve usarelerinden ve su ve şekerden yapılan tatlı içilecek şey.

G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ **şerbetüñ** ḳandır baña
G155-3. İçeliden dostum ben ġam **şerbetin** / Baña teng olmışdurur ʿıyş u ṭarāb
G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim evvel viṣālüñ **şerbetin** / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G461-4. Beñzedürler gerçi kim vaṣlın nebāt u şekkere / Līk hicrān **şerbetin** içen dimişler aġıdur
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ **şerbetin** / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider
G1074-2. Gerçi vaṣluñ leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā **şerbetin** içen bilür kim acıdur
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña hicrān **şerbetin** / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeriʿat dāmenin / Ḫavż-ı kevṯerden diyeler saña yarın **şerbet** al
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / Telḫ **şerbetdür** anı ol leẕẕet ile ḳand ḳıl
Mr6-3. Her kiʿāḳildür ḳabūl eyler Ḫudānuñ ḳısmetin / Ḫoş ider her dem ṣafā ile ḳanāʿat **şerbetin**

2. Mayi hâlinde olup bardakla içilen ilâç, müshil vesaire.

G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden ya ʿni **şerbet** beklerüz
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam / İçmişem ben ḫaste anuñ döne döne **şerbetin**
G2447-2. Nice bir la ʾl-i lebüñ **şerbetine** cān vireyim / Dil ṭabībisin iriş derdüme dermān eyle

şerbet-i hecr [1] Ayrılık ilacı.

G1440-5. **Şerbet-i hecrüñ** içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi şıḥḥat yüzin içdügi zehr-i derde baḳ

şerbet-i la ʾl [4] Dudağının ilacı.

G1136-3. **Şerbet-i la ʾlünden** özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel ṭabībā ḳo ʾılācı biz cevāba baḳmazuz
G1354-1. Ḫaste-ḥālem hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / **Şerbet-i la ʾlüñ** umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1921-2. Ey ṭabībā ḫasteyem ḳānūn ile ḳılma ʾılāc / **Şerbet-i la ʾlüñden** özge defʿ ḳılmaz illetüm
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar **şerbet-i la ʾlüñ** / Ḳamusı derd-mend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

şerbet-i la ʾl-i leb [1] Kırmızı dudağının şerbeti.

G306-3. Gülşen-i ḥüsnüñ eger olmasa ey ḥūr-ı bihişt / **Şerbet-i la ʾl-i lebüñ** olur mıydı böyle melīḥ

şeref [1] *Ar.* Ulüvv-i mertebe, rif'at, mecd, ululuk, yükseklik. (Ş. Sami, 2010: 1125) *bk. burc-ı şeref, şer-ʾi şeref, şeref bulmaḳ, şeref virmek, tāc-ı şeref*

G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz didiler zerde **şeref**

şeref bulmaḳ [5] Şerefe ermek, şeref kazanmak.

G791-2. Yüzümüñ üzre baş na ʾl-i semendüñ / **Bulur** seg ile artuḳ çün **şeref** zer
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā **şeref bulsun** diyü / İtleri pā ile ṭamġa eylemiş
G1367-1. Her ki insāndur kemālāta irüp **bulur şeref** / Eylemez żāyiʿ demini eylemez ʿömrin telef
G2273-1. Nāz ile reftāre gel geşt eyle bāġ u būstān / Servler ḳarşu gelüp **bulsun şeref** gül-i gülsitān
G2473-1. Mihr ü meh gerçi **şeref bulmışdurur** eflākde / Anuñ içün yüz sürerler işigüñde ḫākda

şeref virmek [1] Teşrīf etmek, müşerref etmek...(Tulum, 2011: 1651)

G1182-2. Bir **şeref virdi** cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken tāze yolındı olup ezhār sebz

şerer [9] *Ar.* Kıvılcım. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 472)

bk. şerer-i āh, şerer-i eflāke

(şerer [4], şererden [1], şererdür [1], şererler [1], şererlerden [1], şererümden [1])

G24-4. Cehennem bir **şerer** āhum odından / Gözüm yaşına nisbet ḳaṭre deryā
G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña ṣaçılur **şerer** / Bu şikāf-ı sīne ṣan ejder dehānıdur baña
G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından kenārı āsumān / Ol **şererden** yanısardur hey meded cānum meded
G1228-3. Āteş-i āhum yanında bir **şerer** nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1374-5. Bu Muḥibbī ġam şebinde derd ile āh eylese / ʿĀleme odlar düşer çıḳar **şererler** her ṭaraf
G2203-4. Gice ṣanmañ ki felekde görinen encüm-i ūlā / Göklere çıḳdı **şererdür** dil-i sūzānumdan
G2288-2. Dil āteşini itdi teskīn sirişküm / Odlare cihān yandı ṭutuşdı **şererümden**
G2462-4. Yansa bu dil ḫānesi her demʿaceb midür / Āh itdügimce dāim añа çün **şerer** düşe
Mr20-4. Ol **şererlerden** cihān yanup felekler ṭutuşa / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

şerer-i āh [1] Âhımın kıvılcımı.

G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar dilden **şerer-i āh** / Başumda beñzer ol tāc-ı ḫurūsa

şerer-i eflāk [1] Feleklerin kıvılcımı.

G463-1. Her ḳaçan āteş-i ʿışḳ sīne-i ṣad-çāke düşer / Ḳorḳaram āhum ile bir **şerer-i eflāke** düşer

şerḥ [8] *Ar.* Bir kitabın ibaresini yine o lisanda veya bir lisân-ı âherde tafsil ve izah ederek müşkülâtını açma. (Ş. Sami, 2010: 1126)

bk. firāḳ-ı şerḥ-i ġam, şerḥ eylemek/itmek, şerḥ-i dil-i pür-ḫūn, şerḥ-i ġam-ı hicrān, şerḥ-i maʿnā, şerḥ-i vefā

(şerḥ [6], şerḥi [1], şerḥinde [1])

G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / **Şerḥ** oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir kitāb
G365-5. Muḥibbī ḳuluñı söyletme luṭf it ey şeh-i ḫūbān / Perīşān ḥālinüñ **şerḥi** ṣaçuñ gibi muṭavveldür
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter ṭoldı **şerḥ** olmadı aḥvālüm henüz
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılun **şerḥinde** başḳa defter-i dīvān olur
G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / **Şerḥ** olınmaz biñ zebānum olsa ḥālüm ḥaşre dek

G1715-4. **Şerḥ** yazmış varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa muḥaşşā mi degül
G2568-2. **Şerḥ** ḳılsam Leylī zülfinüñ muṭavvel ḳışşasın / Cemʿolur cūş itmege bāy u gedālar başuma
Mr4-4. Tā ḳıyāmet **şerḥ** olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

şerḥ eylemek/itmek [16] Açıklamak, izah etmek.

G71-2. Nice **şerḥ idebile** derd-i dilüm nālelerüm / Çün gelür bād-ı hevā eyledügüm āh saña
G220-2. Ḳamu aḥvālüni şiʿrüñde **şerḥ it** / Ola kim irişüp ola ʿināyet
G598-4. Ḳanlu yaşumdan ṣorarsañ dāġ-ı ġamdur **şerḥ iden** / Andan artuḳ kim vire baġrında ḳanından ḫaber
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca **şerḥ itsem** ḫayāl añlar
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel yazup / Ṣoñradan ḫaṭı gelür **şerḥ eyleyüp** iʿrāb ider
G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından bir varaḳ **şerḥ eylesem** / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur
G998-4. Şerḥa şerḥa cigerle derd-i dili / **Şerḥ iden** sīne-i mecrūḥ mıdur
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳışşasın **şerḥ eylesem** / Şemʿe yaḳar yüregini odlar aġzından düşer
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḥāşiye / **Şerḥ idüp** evrāḳ-ı gülde tāze defter baġlamış
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳışşadur degeri ne mümkin / **Şerḥ eyleyeme** ḫaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol yār besi / Her biri aġız açup **şerḥ ide** dildāra benem
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını ṣorsañ baña **şerḥ eyleyem** / Ḫamdülillah kim ṭarīḳ-iʿışḳdan āgāhıyam
G2519-3. Ḳışşaya ṣıġmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār / **Şerḥ idemezsin** anı defterde dīvānlar ile
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu **şerḥ ider** göynüklü sāzum var idi
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü **şerḥ eyledüm** / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm var idi
Mr4-11. Ḫaste -dilven yoḳdurur bir maḥremüm kim ben aña / **Şerḥ idem** rāz-ı derūnum derdini öñden ṣoña

şerḥ-i dil-i pür-ḫūn [1] Kan dolu gönlün izahı.

G1036-1. Nāme yazmış ġonce aġzından güle maẕmūndur / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü **şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur**

şerḥ-i ġam-ı hicrān [1] Ayrılık gamının izahı.

G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel **şerḥ-i ġam-ı hicrānı** sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz

şerḥ-i maʿnā [1] Mananın izahı.

G1472-2. ʿİlm-i ġayb oldı meger çeşm ile zülf ü dehenüñ / **Şerḥ-i maʿnāsına** kim ḳādir olur böyle fenüñ

şerḥ-i vefā [1] Vefanın izahı.

G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup **şerḥ-i vefāsın** söyleseñ / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum tāzeler

şerḥa [3] *Ar*. Pare, parça, dilim, şahrem. (Ş. Sami, 2010: 1126) *bk. şerḥa şerḥa* (şerḥa [2], şerḥalar [1])

G646-1. Ġamz oḳlariyle sīne vü dil **şerḥa** yāredür / Baġrumı eger ṣorar iseñ pāre pāredür
G878-6. Geh sīnesine **şerḥa** vü geh dāġ-ı ġam yaḳar / İnṣāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül midür
G2473-2. Dil uzadup her ḳılum söyler derūnum ḫālini / **Şerḥalar** kim ağız açа sīne-i ṣad-çākda

şerḥa şerḥa [5] Parça parça, loḳma loḳma, doğrum doğrum. (Tulum, 2011: 1652)

G998-4. **Şerḥa şerḥa** cigerle derd-i dili / Şerḥ iden sīne-i mecrūḥ mıdur
G1229-3. **Şerḥa şerḥa** sīnede cān bir nefes itmez ḳarār / Murġ ārām eylemez pervāz ider ṣınsa ḳafes
G1307-4. **Şerḥa şerḥa** olsa sīnem ṭañ mı ṭīġüñden cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim rūy-ıʿarż
G1765-2. Tenümi seyf-i cefā ile **şerḥa şerḥa** ḳılup / Dilümi ṭīġ-i ġam ile hezār-pāre ḳılam
G2286-3. Ṭīġ-i hecr ile yine ḫaste göñül / **Şerḥa şerḥa** cerāḥāt olmışsın

şeriʿat [2] *Ar*. *bk. nūr-ı şeriʿat*

1. Bilhassa âyât-ı kerîme ve ehâdîs-i nebeviyye ile kıyas ve icmâ'-ı ümmet ve ictihâd-ı e'imme-i izâm erkânı üzere müesses olan kânûn-ı ilâhî.

G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın **şeriʿat** dāmenin / Ḫavż-ı kevṯerden diyeler saña yarın şerbet al

2. Kânûn-ı ilâhî, bir kavim ve ümmetin idaresi için evâmir ve nevâhî-i ilâhiyyeye müstenit kânûn-ı celîl.

G2167-2. **Şeriʿat** kişverinüñ tāc-dārı / Ḳamu ḳuldur cihān ḫalḳı o sulṭān

şerm [1] *Far*. Utanma, hicap. (E. Tevfîk, 1890: 584) *bk. şerm itmek*

G1046-4. Lebüñden ġonceler dem-beste oldı / Ruḫuñ **şermi** de şebdür hem gül-i ter

şerm itmek [1] Utanmak, mahcubiyet duymak.

G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi **şerm ide** dirdüm bu yüzümden

şermende [8] *Far.* Utanan, utangaç, mahcup. (Ş. Sami, 2010: 1127)

bk. şermende olmaḳ

(şermende [2], şermendedür [3], şermendegi [1], şermendesin [2])

G532-3. Alnına didüm ḳamer gün yüzine itdüm ḫaṭā / Daḥi ol demden berü dil dostlar **şermendedür**
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḥi **şermende** yatur
G811-2. Beñzerem dimiş nigārā ḫaddüñe / Bu sözinden sen güli **şermende** gör
G2046-2. Ḫākipāyına yüzüñ sürdükde cānuñ virmedün / Ey dil-i şūrīde ol günden berü **şermendesin**
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ zülfine anuñ misk-i çīn / Daḥi ol demden dilā ḫacletde hem **şermendesin**
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup **şermendedür** / Teşne dilven çün Sikender laʿl-i nābuñ ḳandadür
Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem **şermendegi** / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz
Mr29-3. Nefs elinden āh kim cān u dilüm **şermendedür** / Her günāh itmek cihān içinde cümle bendedür

şermende olmaḳ [3] Utanmak, mahcup olmak. *bk. şerm-sār olmaḳ*

G133-5. Ey Muḥibbī gün yüzin ʿarż eylese dildārumuz / **Ola şermende** buluda gire ol dem āfitāb
G350-3. **Olur şermende** gül görse yüzüñi / Ṭapu ider boyuña serv ü şimşād
G1468-5. Cānā Muḥibbī **oldı şermende** itlerüñden / Kūyuña varduġınca taʿẓīmin eyler anuñ

şermendelik [1] Utangaçlık, mahcubiyet.

G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke ṣaçını ʿanbere / Bu göñül **şermendelikden** infiʿāl üstindedür

şerm-sār [3] *Far.* Utanan, utanmış. (M. Nâcî, 2009: 637) *bk. şerm-sār olmaḳ*

(şerm-sār [1], şerm-sārı [1], şerm-sārıdur [1])

G729-4. Sehv ile ʿārıżına meger beñzedem dimiş / Gülşende gül ḳızardı anuñ **şerm-sārıdur**
G1166-5. Hevā-yı nefse kim uysa Muḥibbī ṣoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim gūş iderse **şerm-sār** olmaz
G1943-4. Ruḫ-ı nigārı görüp gül didüm aña sehven / Ne yüz ileʿacabā ben bu **şerm-sārı** çekem

şerm-sār olmaḳ [6] *bk. şermende olmaḳ*

G568-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende **olur şerm-sār** / Leblerin ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G896-3. Cānān lebi ḳatında laʿl-i seng-pāredür / Gül-ruḫlarını gördügi dem **şerm-sār olur**
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende **olur şerm-sār** / Lebleri ẕikrin işitmiş ġonceler dem-bestedür
G2282-3. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳladuḳca rūşen oldı gün gibi / Āh ü eşkinden kişi böyle **şerm-sār olmasun**
G2589-3. Aç berḳi ʿüñi gülşene göster cemālüñi / Gül-ruḫlaruñı göricegüz **şerm-sār ola**
Tb1-11. Laʿl-i nābuñ dilberā çün āşikār olmışdur / Ol sebebden laʿl dāim **şerm-sār olmışdur**

şest [1] *bk. şaṣt*

G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū bu **şest**

şeş [1] *Far.* Altı, sitte. *bk. şeş dü penc*

G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā yiter / Başına Mecnūna bu **şeş** dāmen-i ṣaḥrā yiter

şeş dü penc [1] Altı ile iki beş.

G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm **şeş dü penc**

şeş-cihet [2] (Devellioğlu, 2000: 992)

(şeş-ciheti [1], şeş-cihetle [1])

1. Altı cihet, altı yön...

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan henüz / **Şeş-cihetle** çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec

2. ...her yön, her taraf...

G625-4. Genc-i ʿışḳı aradum **şeş-ciheti** bulımadum / Ḥıfẓ iden anı meger bu dil-i virānumdur

şevḳ [106] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1128)

bk. āteş-i şevḳ, bāde-i şevḳ-i leb, bezm-i şevḳ, ehl-i şevḳ, la ʾl-i şevḳ, şevḳe gelmek, şevḳ ile, şevḳ itmek, şevḳ-i ʿārıż, şevḳ-i cemāl-i yār, şevḳ-i gül, şevḳ-i hezār, şevḳ-i ḥüsn, şevḳ-i ʿışḳ, şevḳ-i ʿīẕār, şevḳ-i leb, şevḳ-i ruḫ, şevḳ-i ruḫsār, şevḳ-i ruḫsār-ı gül, şevḳ-i rūy, şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet, şevḳ ü feraḥ

(şevḳ [15], şevḳden [6], şevḳe [1], şevḳi [12], şevḳidür [2], şevḳin [2], şevḳinde [1], şevḳinden [1], şevḳine [55], şevḳini [1], şevḳinüñ [1], şevḳüm [3], şevḳüñ [4] , şevḳüñe [1], şevḳüñi [1])

1. Şiddetli arzu, ziyade meyil ve heves.

G48-1. Gül yüzüñ **şevḳine** her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde şādān olmaya
G58-2. La ʾl-i nābı **şevḳidür** her dem beni mest eyleyen / Göreli ḫaṭṭ-ı ġubārı olmışam ḥayrān aña
G64-5. Gün yüzüñ **şevḳi** ile baḳsam Muḥibbī ʿāleme / Cümle ʿālem ser-te-ser bāġ u gülistāndur baña
G79-3. Her ḳaçan ġonce gibi nāz ile güftār idesin / **Şevḳden** güller ala egnine ḳırmuzı kabā
G155-7. Bu Muḥibbī la ʾl-i nābı **şevḳine** / Ḳomaz elden nūş ider mā-i ʿineb
G166-4. Göreli la ʾl-i lebüñi **şevḳden** āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb eyleyüp dök la ʾl-i nāb
G214-2. Pā-birehne ʿāşıḳam ben la ʾli **şevḳine** müdām / İstemeñ benden selāmet olmışam bī- ār mest
G395-1. Sen gülersin gülşen içre gül gibi ey gül ʿīẕār / Bülbül-āsā **şevḳüñ** ile eylerem ben āh u zār
G395-2. Şem ʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ **şevḳine** / N'ola yaḳarsa beni gāhi dimişler nūra nār
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ **şevḳi** ile gözden dökilen dāimā demdür
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse ṭañ mı / Gül **şevḳine** çemende bülbül işi fiġāndur
G501-3. Gül yüzüñ gördükce cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül **şevḳine** bülbül nevāya başlar
G502-1. Leblerüñ **şevḳine** cānā gözlerüm pür-ḫūn olur / Fikr-i zülfüñle hemīşe cān u dil meftūn olur
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ **şevḳi** ile ḳarşuñda / Şem ʿe pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G627-3. Mest olup gül **şevḳine** çāk-ı girībān eylesem / ʿAyb ḳılmañuz bahār eyyāmı gül devrānıdur
G719-4. Ruḫları **şevḳidür** iden göñlümi āşüfte-ḥāl / Cānumı ḥayrān iden de zülfinüñ reyḥānıdur
G774-5. Bu Muḥibbī giceler ʿārıżı gül **şevḳi** ile / Çekdügi derdi hemān bülbül-i gülzār çeker
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül **şevḳine** / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş
G1005-2. Bülbül çemende şanma ki dāim sürūd ider / Gül **şevḳi** ile bilüñ işi āh u nāledür
G1015-1. Oḳursa gül-ruḫuñ medḥin seḥer gülşende bülbüller / ʿAceb mi derleyüp rengīn ola ol **şevḳden** güller
G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ **şevḳine** bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1058-3. Gül yüzüñ şevḳiyle cānā n'ola efġān eylesem / Dāimā gül **şevḳine** bülbül nevāya başlar
G1097-4. Gül yüziñ **şevḳin** dimezdüm cāna daḥi ḳaṣd ile / İñledür bülbül gibi āh bu dil-i zārum ḳomaz
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ **şevḳi** ile gülşene vardum / Didüm ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül **şevḳine** / Cümle dökdi ne ki var ḳalbinde rāz
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī zülfüñe dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini **şevḳden** ol daġlamış
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān **şevḳine** / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül **şevḳine** / Zāri ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ **şevḳine** sīnemde yaḳdum tāze dāġ
G1356-2. Gül-ruḫuñ **şevḳine** güller pīrehen çāk eylesün / Yād idüp ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿīẕār olmaḳ gerek / **Şevḳine** bir gül-ruḫuñ dil murġı zār olmaḳ gerek
G1604-3. ʿĀrıżun **şevḳine** varur ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk **şevḳüm** ziyād / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda ol / Ya ʿni bunuñla **şevḳüñi** artur ṣafāda ol
G1702-2. Gül yüzüñ **şevḳine** her şeb tā seḥer bülbül gibi / Ḫāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1705-3. Yanalıdan ruḫlaruñ **şevḳi** ile āteşlere / O ldı mūnīs cāna olup āteş-i sūzāne dil
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ **şevḳine** / Bülbül ol her dem terennüm eyle gel
G1724-3. Ḫār elinden ḳan yudar gül **şevḳine** bülbül müdām / Ṣalınup bād-ı seḥerde ḫār ile oynar gül
G1736-2. Gül yüzüñ **şevḳine** cānı virürem pervāne-veş / Yaḳaram şem ʿ-i cemālüñe dil ile cānı bil
G1745-5. Şīrīn lebüñüñ **şevḳine** cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G1775-2. Gül yüzüñ **şevḳine** cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār iñledüm
G1791-2. Bu gün gül **şevḳine** bülbül ider feryād ile zārı / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül **şevḳi** ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile zāre benem
G1856-1. Gül-ruḫuñ **şevḳine** ister ki göñül zārüñ olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1874-4. Ruḫlaruñ **şevḳine** yanmaḳ isterem pervāne-veş / Ḳandasin ey şem ʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1880-6. Gül-ruḫı **şevḳine** yārüñ giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
G1925-3. Gül yüzi **şevḳi** ile ṣubḥa degin / Olalum bülbüle hem-nefes n'idelüm
G1965-3. Sīne **şevḳden** çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb eger ʿuryān benüm
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp gül **şevḳine** / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim uşlanesin
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıżṭırābı var cemāli **şevḳine** / İdiñüz ol dilber-i ʿālī-cenāb eglenmesün
G2071-2. Ruḫlaruñ **şevḳine** ṣırsam n'ola ben peymānemi / Devr-i gülde tevbe ṣınur nitekim peymāneden
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler **şevḳüñe** / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2117-5. Ey Muḥibbī ruḫları **şevḳine** her şeb tā seḥer / Bülbül-i şūrīde-veş nāle vü feryād ideyin
G2143-4. Gül yüzin yād eyledükce nālemi itmeñ ʿaceb / Çünki **şevḳüm** kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2287-5. Ruḫları **şevḳine** diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / Yaraşur bu naẓmuñı ṣolmaz gülistān idesin
G2339-5. Ruḫları **şevḳine** yaḳup dil ü cān şem ʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile

G2442-1. Gül yüzüñ **şevḳine** her kim zār u giryān olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde şādān olmaya
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi **şevḳine** ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem nā ile
G2532-4. Gül yüzi **şevḳine** ḳıl ṣubḥa degin āh u fiġān / Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa / Gül **şevḳine** gülşende ḳızıl müller açılsa
G2549-2. Yanmaġa ʿāşıḳları gelmiş cemāli **şevḳine** / Nitekim pervāneler şemʿ-i şebistān üstine
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ **şevḳine** dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2634-2. **Şevḳüñ** var ise gülşene var diñle sürürı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2689-6. Kūyuñda ruḫuñ **şevḳine** kim cān vire cānā / Ol demde hemān dārü'ş-selām ola maḳāmı
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre **şevḳüñ** var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
Tb1-16. Gül yüzüñ **şevḳine** her dem bülbül-i cān zār olur / Dāmenüñe el uran dāim görür aġyār olur
Mh8-3. Çıḳdı nāz ile çemen seyrine ol sīmīn-beden / Sīne-çāk oldı anuñ **şevḳine** şanmañ pīrehen
Mh10-4. Her ne yirden ʿarż-ı ḥāl itmem işüñ ʿavḳ itmedür / Laʿl-i nābuñ **şevḳinüñ** ḥālātını ravḳ itmedür / Bāde-i gül-reng ile cām-ı muṣaffādan ġaraż
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī ṣiʿrini / İşidüp gül **şevḳden** çāk-ı girībān eyledi

2. Işık, ziya.

G169-2. Gül yüzüñ ʿaksi midür yā pīrehen gülgūn mıdur / Yā güneş **şevḳi** ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G193-5. Ẕerre gibi zār u ser-gerdān olup gün **şevḳine** / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G214-5. Meclisüñde şemʿi gördüm ḳarşuna par par yanar / Yanmaz idi **şevḳüñ** ile olmaya ger nār mest
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem ṣaçlar mıdur / Yāḫūgün **şevḳine** yatmış heft-ser ejder midür
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsnüñ **şevḳine** cān da yanar pervānedür
G899-1. Mihrüñ egerçi **şevḳi** sūy-ı āsumānedür / Līkin sücūd itdügi ol āsitānedür
G902-3. Şemʿ-i ruḫuñun **şevḳine** cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat yaḳmaḳ içün bāl ü per ister
G974-1. Nigāruñ gün yüzi **şevḳin** dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin varup şehd ü şekerden ṣor
G1025-1. Şeb-i hecr içre bu göñlüm dü-ebrūñı ḫayāl eyler / O **şevḳe** sīnemi nāḫun keser şekl-i hilāl eyler
G1135-4. Ṭutuşup şemʿ ruḥı **şevḳine** pervāne gibi / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez
G1136-1. Çün yüzüñ **şevḳinde** cānā āfitāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1491-3. Ẕerre gibi gün yüzüñ **şevḳine** ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi **şevḳine** göñül / Cān vire irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1653-5. Yaḳarsa lā dime seni pervāneler gibi / Şemʿ-i cemāli **şevḳine** sūzān olan göñül
G1709-2. Pervāne-vār **şevḳine** şemʿün yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G1822-1. Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum / Şemʿ-i ruḫunuñ **şevḳini** pervānede buldum
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ **şevḳine** ḫayrān olmışam / Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam
G2016-2. Āfitābı bende ider māhı **şevḳinden** hilāl / İdiñüz ol dil-rübāya ata binüp ḳoşmasun
G2645-4. Çeşm üzre görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün **şevḳi** degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2799-1. Cān ider şemʿ-i ruḫuñ **şevḳine** pervāneligi / Dil ḳılur görse ser-i zülfüñi dīvāneligi
Mr13-9. Yandı cān şemʿ-i ruḥı **şevḳine** pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi

3. Neşe, keyif, istek.

G1404-1. Ḳanumı içdükce ṭañ mı gelse çeşm-i yāre **şevḳ** / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd gelür güftāre **şevḳ**
G1404-2. Yüzden alup berḳi ʿin dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre **şevḳ**
G1404-3. Naʾra-i bülbülden olur her seḥer gülşen ṭolu / Būy-ı gülden mest olupdurur gelür güftāre **şevḳ**
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey ṭabīb-i cān meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre **şevḳ**
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / Ṭañ degül çünki gelür bād esdügince nāre **şevḳ**
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre **şevḳ**
G1412-1. Aġlayup āh eylerem gelsün rūḫ-ı dildāra **şevḳ** / Bād u bārān iledür lā-büd gül ü gülzāra **şevḳ**
G1412-2. **Şevḳüm** artar leblerüñ ẕikrini mükerrer eylesem / Nitekim artar şekerden ṭūṭi-i güftāre **şevḳ**
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre **şevḳ**
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey şun ki virsün bu dil-i ġam-ḫʷāre **şevḳ**
G1412-5. Ḳıbleden dönsün yüzi ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʾbe-i envāra **şevḳ**
G1412-6. Bir muṣāḥib yārdür virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş ʿāra **şevḳ**
G1412-7. Nevʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā bivedür / Ey Muḥibbī merd olan itmez zen-i mekkāre **şevḳ**

şevḳe gelmek [1].Canlanmak.

G94-2. Ger ḫırām-ı ḳad ile seyr-i gülistān ḳılsañ / Ġonceler **şevḳe gelüp** her biri çāk ide ḳabā

şevḳ ile [29].Göñül ile, ʿáşḳıle, neşātıle. (Tulum, 2011: 1655)

G136-4. Ne ʿacebdür **şevḳ ile** ger yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmaz ʿacib
G218-2. **Şevḳ ile** bülbül-i dil ider göz yaşın revān / Gül gibi ḫande ide ḳaçan būstān dost
G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī olursa germ / Maʿẕūr ola ki **şevḳ ile** oldı ziyāde mest
G253-3. Dilā **şevḳ ile** bāġ-ı sīne ñe yir yir elifler çek / Şeb-i ḫayretde ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G432-3. Laʾlin andum deşt-i ġamda **şevḳ ile** ḳan aġladum / Her ne yirde ki ḳazarlarsa benüm ḳanum çıḳar
G561-1. Yineʿazm itdi göñül cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi **şevḳ ile** gülzāra gider
G643-1. Gül mevsiminde murġ-ı çemen zār zār olur / Ḳalmaz ḳarārı **şevḳ ile** bī-iḫtiyār olur
G774-2. Zāhidüñ fikri hemān cennet ü ḥūride ḳalur / Līk göñlümi benüm **şevḳ ile** dīdār çeker
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş ʿāruñı / Oḳuyanlar **şevḳ ile** anı hemān ol dem yanar

G1995-1. Gül gibi **şevḳüñ ile** çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı ki tā bed-amān eyledüm
G2042-5. Muḥibbī gül-ruḫuñ **şevḳi ile** bülbül gibi gūyā / Bugün gülzār-ı ʿālemde gül-i nāzik-bedensin sen
G1058-3. Gül yüzüñ **şevḳiyle** cānā nʾola efġān eylesem / Dāimā gül şevḳine bülbül nevāya başlar
G2067-3. Gül-ruḫuñ **şevḳi ile** her gice bülbül gibi āh / Ṭurmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2154-1. Ruḫlaruñ **şevḳi ile** baġladı dil ṣūret-i ḫūn / Saña ʿarż itmege itdi anı bu dīde birün
G1142-1. ʿĀṣıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında **şevḳ ile** dil bülbülüñ zār isterüz
G1190-1. Ele sāġar alalum **şevḳ ile** rindāne birüz / Gel diñüz açılalum gülşene yārāna birüz
G1334-4. **Şevḳ ile** tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre lemʿ
G1338-2. Ṭurur öñünde **şevḳ ile** yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi eyleye teslīm cānı şemʿ
G1382-1. Sāḳī getürdi bādeyi bezme ḳabaḳ ḳabaḳ / Başladı devre **şevḳ ile** sāġar ayaḳ ayaḳ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī yine **şevḳ ile** ne ṭañ / Sinesin andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1707-5. Ruḫları **şevḳi ile** yandı Muḥibbī odlare / Nār-ı ʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1768-3. Yine dīvāne gibi **şevḳ ile** yanup yaḳılup / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre benem
G1788-3. Gice **şevḳ ile** tā ṣubḥa degin / Ṭurmayup oldı māhtāb içelüm
G2253-1. ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-tenem ben / Geh lāle-ṣıfat **şevḳ ile** ḫūnīn-kefenem ben
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi **şevḳ ile** yāre ḳarşu / Bülbül terennüm eyler evvel bahāre ḳarşu
G2330-1. Gönlümi virsem ʿaceb mi ol gözi mestāneye / Rind olanlar cān virürler **şevḳ ile** peymāneye
G2447-5. Gösterürse ruḫuñuñ nūrını ḫūrşīd-ṣıfat / **Şevḳ ile** sen de Muḥibb çāk-ı girībān eyle
G2616-2. ʿIşḳın iẓhār eyledi dil götürdi sīnem dāġın / **Şevḳ ile** ser-mest olup çāk-ı girībān eyledi
G2688-1. Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı / İçüp **şevḳ ile** ser-mest ol çeküp çāk eyle girībānı

şevḳ itmek [1] Özlemek, hásret etmek... (Tulum, 2011: 1655)

Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim gönlüme **şevḳ itmedür** / Dūd-ı āhı boynuma her dem daḳup ṭavḳ itmedür

şevḳ-i ʿārıż [1] Yanağın arzusu.

G447-5. İñlerse **şevḳ-i ʿārıżuñ** ile Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı var

şevḳ-i cemāl-i yār [1] Sevgilinin güzel yüzünün arzusu.

G487-3. **Şevḳ-i cemāl-i yār** ile yansam ʿaceb midür / Dāma düşer çü murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider

şevḳ-i gül [2] Gülün arzusu.

G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān bāl ü per yaḳar / Bülbül çemende **şevḳ-i gül** ile ider sürūd
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi zār olur / Ṣankim çemende **şevḳ-i gül** ile hezār olur

şevḳ-i hezār [1] Binlerce arzu.

G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün **şevḳ-i hezār** ile dilüm / Bülbülem ṭañ mı ola bir gice gülşen menzilüm

şevḳ-i ḫüsn [1] Güzelliğin arzusu.

G514-3. Nigārā **şevḳ-i ḫüsn** ile eger sen şemʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum var

şevḳ-i ʿışḳ [1] Aşkın arzusu.

G1989-5. **Şevḳ-i ʿışḳ** ile Muḥibbī yine deryālar gibi / Ṣarṣar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem

şevḳ-i ʿīẕār [1] Yanağın arzusu. *bk. şevḳ-i ruḫ*

G20-5. Yansañ neʿaceb **şevḳ-i ʿīẕār** ile Muḥibbī / فی کل زمان غلب العشق علینا

şevḳ-i leb [2] Dudağın arzusu.

G232-2. **Şevḳ-i lebüñle** mest geçinür cümlesi müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü zāhid ü ger rind-i mey-perest
G1747-2. **Şevḳ-i lebüñle** düşeli kūh-sār-ı hecre āh / Her seng-i derdi ḫūn-ı dil ile nişān-ı laʿl

şevḳ-i ruḫ [4] *bk. şevḳ-i ʿīẕār*

G469-1. Dil laʿlünün hevāsına ḫūnīn-ciger giçer / **Şevḳ-i ruḫuñla** dīde de ṣāḥib-naẓar giçer
G711-1. Cānumı **şevḳ-i ruḫuñ** çünki ṭarāb-nāk eyler / Feraḥından ṣıġamaz sīnesini çāk eyler
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen **şevḳ-i ruḫuñla** güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını ter eyleyem
G2773-1. **Şevḳ-i ruḫuñuñ** fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ ẕikrile aġzum şuyı aḳdı

şevḳ-i ruḫsār [6] Yüzün/yanağın arzusu.

G1328-1. **Şevḳ-i ruḫsāruñla** yanup yaḳılur her-bār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1346-1. **Şevḳ-i ruḫsāruñla** yanup yaḳılur ey yār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / **Şevḳ-i ruḫsāruñla** yaḳdı sīne sine nār gül
G2218-3. Ḥākipāyuñ göz yaşiyle şularam ben her seḥer / **Şevḳ-i ruḫsāruñdur** bu gözlerüm yaş eyleyen
G2415-7. **Şevḳ-i ruḫsāruñla** bülbül gibi her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / **Şevḳ-i ruḫsāruñla** dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz

şevḳ-i ruḫsār-ı gül [1] Gül yüzüñ arzusu.

Tb1-6. **Şevḳ-i ruḫsār-ı güle** ʿālem tā ebed tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende gün efkendedür

şevḳ-i rūy [2] Yüzün arzusu.

G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur zülfüñ ki yanmaz **şevḳ-i rūyunla** / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1853-1. **Şevḳ-i rūyuñla** senüñ dīvāneyem / Āşinādan ḫᵛişden bīgāneyem

şevḳ ü feraḥ [1] Heves/arzu ve mutluluk.

G426-2. **Şevḳ ü feraḥla** bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki nāz ile yine ol bī-vefā giçer

şevket [1] *Ar.* Azamet, celal, haşmet, heybet. (Ş. Sami, 2010: 1128)

bk. devlet ü şevket, ferr ü şevket

G2725-3. Varıcaḳ kūyıña ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ **şevketi** artar olıcaḳ çoḳ sipehi

şeydā [32] *Far.* Aşk ve alâkadan kendini kaybetmiş, meftun, divane. (Ş. Sami, 2010: 1128) *bk. ʿāşıḳ-ı şeydā, āşüfte vü şeydā, bülbül-i şeydā, dil-i şeydā, dīvāne vü şeydā, Mecnūn-ı şeydā, Mecnūn u şeydā, şeydā eylemek, şeydā ḳılmaḳ, şeydā olmaḳ, vālih ü şeydā, Vāmıḳ-ı şeydā, zār u şeydā*

(şeydā [20], şeydādur [1], şeydāsı [4], şeydāsıyam [2], şeydāya [3], şeydāyı [2])

G25-1. Şarābı laʿl-i nābuñdur iden ben bī-dili **şeydā** / Ser-i zülfi siyāhuñdur getüren başuma gavgā
G25-2. Görelden ḥāl-i hindūñi ṭolaşdum bend-i zülfiñe / Bu gün şaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin **şeydā**
G45-5. İçüp bezm-i elestde cām-ı ʿışḳı / Anuñçündür Muḥibbī böyle **şeydā**
G508-4. Ben şanurdum yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi nice **şeydāsı** var
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi **şeydā** yürür şaḥrāya düşmişdür
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu nice bin **şeydāsı** var / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var
G1068-2. Leylī zülfüñi fikr ideli senüñ / Dil-i Mecnūn ʿaceb ki **şeydādur**
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp **şeydā** dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1123-1. Ḥüsn ile ey şaçı sünbül seni Leylā bilürüz / Dil-i şeydāyı daḥi ḳarşuña **şeydā** bilürüz
G1151-2. Muʿanber zülfüñüñ cānā kemendi / Neden bilsem bu ben **şeydāya** düşmez
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı yoḳ göñlüm ʿaceb **şeydā** imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1436-1. Bir şaçı Leylāya ḥabs olmış dil-i rüsvāyī baḳ / Olmış ol dīvānesi Mecnūnleyin **şeydāyı** baḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni **şeydā** mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına **şeydā** göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim varsa bu dīvānenüñ / Ol daḥi **şeydāsı** olur göricek cānānenüñ
G1752-2. Leylī zülfüñi kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenine ʿışḳ ile Mecnūn olan **şeydāya** şal
G1874-5. Ey Muḥibbī hīç dil-i şeydā ki beñzer bulmayam / ʿĀlemi geşt eyleyüben nice **şeydāyı** görem
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ **şeydāsıyam** olmaz ʿaceb Mecnūnluġum
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama / Zülfüñüñ **şeydāsıyam** ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm **şeydā** senüñ / Didi ḥaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G2092-3. Ṣorma Mecnūna rümūz-ı ʿışḳı gel ṣor sen baña / Ḳādir olmadı cevāba ṣordum ol **şeydāya** ben
G2206-2. Zülfi zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi **şeydā** göresin
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini zencīr idüñ boynuma ben **şeydā** içün
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber şimdi bu **şeydā** ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün servler āb üstine / Vaḳtidür **şeydā** göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem **şeydā** göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse ṭañ degül geh mest ü geh **şeydā** gibi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler tā ṣubḥ olınca bil **şeydā** gibi
G2728-2. Görse her ḳanda güzel olur anuñ **şeydāsı** / Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i āvārecügi
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili **şeydā** gibi
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āb / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil **şeydā** mı ki
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez **şeydā** baña / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn görse ḳalurdı ṭaña

şeydā eylemek [5] Kendini kaybettirmek, âşık etmek. *bk. şeydā ḳılmaḳ*

G55-4. Düşürüp sevdāya **şeydā eyleyen** Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan zülf ile kāküldür baña
G1278-8. Bu Muḥibbī zülfi zencīrün görüp / Kendüzin dīvāne **şeydā eylemiş**
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı gerʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp göñlümi **şeydā eyledüm**
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi şīrīn-zebūna dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında **şeydā eyleyen**
G2771-1. Leylī zülfüñ dil-i Mecnūnı **şeydā eyledi** / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi

şeydā ḳılmaḳ [4] *bk. şeydā eylemek*

G285-3. Gönlümi **şeydā ḳılaldan** ṭurmaz aġlar gözlerüm / Cūybār ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G294-2. Gönlümi **şeydā ḳılupdur** şol müselsel kākülüñ / Bu delü gönlüme siz zencīrle itmeñ ʿilāc
G1889-1. Ser-i zülfüñi Leylā ḳılan kim / Beni Mecnūnleyin **şeydā ḳılan** kim
Mh17-1. Çeşm-i mestüñ her ḳaçan kim fitneler peydā ḳılur / Ḥayret alur ʿaḳlumı cān u dili **şeydā ḳılur**

şeydā olmaḳ [8] Kendini kaybetmek, âşık olmak, aşka düşmek.

G24-1. ʿAceb bilsem nedür başumda sevdā / **Olupdur** cān u dil anuñla **şeydā**
G45-1. **Olaldan** ḫaste-dil ʿışḳ ile **şeydā** / Alupdur başına biñ dürlü ġavġā
G50-1. Yine çün sīnede ʿışḳ oldı peydā / **Olursa** ḫaste gönlüm ṭañ mı **şeydā**
G332-2. Ey gönül **şeydā olup** irmek dilersen vaṣlına / Mümteni ʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G616-1. Gelse başa zülfi sevdāsı gönül **şeydā olur** / Ṭaġıdur ʿaḳlını külli ʿāleme rüsvā olur
G948-1. Deyr-i ʿālemde ḳaçan kim bir ṣanem peydā olur / ʿIşḳa düşüp niceler Mecnūnleyin **şeydā olur**
G2336-4. **Olmışam şeydā** ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭā ʿna ṭaşın dostlar atmañ bu ben dīvāneye
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān vālih olur ṭañ mı gönül ger **ola şeydā**

şeydāyi [2] *Far*. Aşk ve alâkadan ilerü gelmiş divanelik.(Ş. Sami, 2010: 1128)

bk. şeydālıḳ

G2651-1. Olmışam ben ġam-ı ʿışḳuñla senüñ **şeydāyi** / İstemem ʿār ile nāmūsı olup rüsvāyi
G2677-3. Görüp zülfüñi sevādını gönül sevdāya düşmişdür / ʿAceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı **şeydāyi**

şeydālıḳ [3] *bk. şeydāyi*

(şeydālıġı [2], şeydālık [1])

G907-1. Baġlanup dil zülfüñüñ bendine **şeydālıḳ** sever / Ey ṣaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G2456-1. Kimdürür kim ögrede **şeydālıġı** dīvāneye / Yāḫūta ʿlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālıġı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu gönlümüñ **şeydālıġı**

şeyḫ [8] *Ar*. (Ş. Sami, 2010: 1128)

bk. cāme-i şeyḫ, Şeyḫ ʿAṭṭār, şeyḫ-i şehr, şeyḫ-i şöhret, şeyḫ ü şāb

1. Yaşlı adam, koca, ihtiyar.

G510-3. Yüzini köm görürse cān viriser / Ol eger **şeyḫ** eger şāb olısar
G844-4. Cān niṣār idem ʿaceb mi sāḳīnüñ ayaġına / Bir ḳadeḥ meyle nice **şeyḫ** olanı ol şāb ider
G1075-2. Bu cihānuñ nesi vardur aña şād ola gönül / Ḳıl ḥaḳīḳat naẓarın **şeyḫ** ü eger şāb iñiler
G1184-4. Raġbeti yoḳdur yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz **şeyḫ** ile şāba baḳmazuz
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya **şeyḫ** ile şābına
G2678-5. İçdi çün laʿl-i lebüñ cürʿasını / **Şeyḫ** iken bu Muḥibbī şāb oldı

2. İrşat ve ta'lim-i tasavvuf ile meşgul ve turuk-i aliyyeden birine mensup olarak bir tekke ve zaviyede seccâde-nişîn bulunan ve orada ibadet ve riyazetle meşgul dervişâna riyaset eden zat.

G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı **Şeyḫ** Selmānuñ gelür
G1027-2. **Şeyḫ** leẕẕet alsa ṣavmaʿasında semā ile / Rindüñ ḥużūrı meygede çeng ü çegānedür

Şeyḫ ʿAṭṭār [1] Horasan'ın Nişabur şehrinde 1120 yılında doğmuş mehur mutasavvıf. Tezkiretü'l-Evliyâ adlı eserinin yanı sıra manzum olarak yazdığı, Esrâr-nâme, İlâhî-nâme, Musîbet-nâme, Cevâhirü'z-zât, Vasiyet-nâme, Mantıku't-Tayr, Bülbül-nâme Haydar-nâme, Şütür-nâme, Muhtâr-nâme, Şâh-nâme isimli eserleri bulunmaktadır.

G603-8. ʿIrāḳ'a irse ger bu şiʿr-i dil-sūz / Diye ḳabrinde taḥsīn **Şeyḫ ʿAṭṭār**

şeyḫ-i şehr [4] Şehrin şeyhi.

G204-3. Herkes ki içe cürʿanı hergiz ayılmaya / Ger **şeyḫ-i şehr** ola eger rind-i mey-perest
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür cümlesi müdām / Ger **şeyḫ-i şehr** ü zāhid ü ger rind-i mey-perest
G763-4. Şayd-ı merdüm itmege bu **şeyḫ-i şehr** / Dām-ı rızḳı ṣubḥası ṣad-dānedür
G1845-4. Ey **şeyḫ-i şehr** itme melāmet gel ʿāşıḳı / Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz küşādeñem

şeyḫ-i şöhret [1] Şöhretin şeyhi.

G2392-2. **Şeyḫ-i şöhret** virmedi hergiz maʿārifden ḫaber / Ömrini gerçi giçürmişdür yād lāf ile

şeyḫ ü şāb [5] Yaşlı ve genç.

G154-5. Ey Muḥibbī ḥürmet itmez kimseye sulṭān-ı ʿışḳ / Bildürür dergāh-ı ʿālisinde anuñ **şeyḫ ü şāb**
G433-4. Ṣanma ey dil yalıñuz sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü **şeyḫ ü şābdur**
G2048-5. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur **şeyḫ ü şāb** eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ üzre oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur **şeyḫ ü şāb** eglenmesün
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ yoḳ kimse **şeyḫ ü şābda**

şeyḫān [1] Şeyhler.

G2454-3. **Şeyḫān** münācātı rindān ḫarābātı / Her biri seni arar ger Kaʿbe vü teb-ḫāne

şeyle [1] *T.* Şöyle. (TS, 2009: 3663)

G651-2. Māyil olur gözlerüm yaşına anuñçün nigār / Ol cefā-ḫū **şeyle** beñzer anda sīm ü zer sezer

şeyṭān [10] *Ar.* Melâikeden iken Hazret-i Âdem'e secde etmek hususunda emr-i ilâhîye imtisal etmediğinden semadan tart buyurulan ve o vakitten beri adamı ifsattan geri durmayan şahs-ı la'în, azâzil, iblis. (Ş. Sami, 2010: 1129)

bk. fitne-i şeyṭān, şeyṭān-ı gümrāh, şeyṭān-ı racīm

(şeyṭān [3], şeyṭāna [2], şeyṭāndan [4], şeyṭānı [1])

G189-2. Baña ḫāl-i gendümin ḥadinde ʿariż eyler raḳīb / Ṣanasın cennetde virür ādeme **şeyṭān** öġüt
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan **şeyṭāna** baḳ / Zühdüñe ṭayanma gel gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / Şimdi bildüm kim o kāfir ademüñ **şeyṭānıdur**
G732-5. Ḥālini gösterse ṭañ mı bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna **şeyṭān** ögredür
G1560-2. Dilā gel iḫtirāz eyle şaḳın bu nefs-i ẓālimden / Şaḳınmaḳ çün saña lāzımdurur **şeyṭāndan** īmānuñ
G1680-4. Oḳu lā-ḥavl ki **şeyṭānı** dūr it / Gehi nefsüñi öldürüp ġazā ḳıl
G2133-5. Gitmesün dilden giceler ṣubḥa dek lā-ḥavl oḳu / Ger dilersen olasın sen meger **şeyṭāndan** emīn
G2653-2. Kem naẓarla zāhida baḳma igende ʿāşıḳa / ʿAceb ile **şeyṭān** olur bir kişi görse kendini
G2676-2. Mihrüñi sīnemde şaḳlarsam ne ṭañ aġyārdan / Kişi lā-büd şaḳınur **şeyṭāndan** īmānını
G2775-6. Cennet-i kūyında iken dūr ḳılduñ sen beni / Ey raḳīb-i rū-siyeh **şeyṭāna** beñzetdüm seni
G2781-3. Nik-ʿamel ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın tā ki **şeyṭāndan** bugün īmānuñı

şeyṭān-ı gümrāh [1] Sapkın/yolunu şaşırmış şeytan.

M1-6. Keremden luṭfuñı ḳıl baña hem-rāh / Yoluma gelmeye **şeyṭān-ı gümrāh**

şeyṭān-ı racīm [1] Lanetlenmiş şeytan.

G1-4. Ṣoñ nefesde şaḳla īmānum benüm / Bulmaya yol aña **şeyṭān-ı racīm**

şeyṭānlıḳ [1] Hile, hud'a, tedbir-i hud'akârâne. (Ş. Sami, 2010: 1129)

G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā ki **şeyṭānlıḳ** budur

şey'ullah [5] *Ar.* Allah rızası için.

G50-3. Viṣāl-i ḥüsnüñi **şey'ullah** itdüm / Dilüñden gelmedi bir söz meger lā
G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña **şey'ullah** içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi menʿitme iḥsān vaḳtidür
G1521-2. Gelmişem **şey'ullah** içün ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḥsān senüñ
G2307-4. Viṣālin isteyüp **şey'ullah** itdüm / Ṣalar ṭurmaz beni ferdāya ḳarşu
G2531-5. Gelmişem dervāze-i ḥüsnüñe **şey'ullah** içün / Büse iḥsān eyle gel ṣalma beni ferdālara

şıḥne [1] *Ar.* İnzibat me'muru, emniyet me'muru. (Devellioğlu, 2000: 996)

G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur **şıḥne** zülfüñüñ giriftārı henüz

şīb [2] *Ar.* İniş, aşağıya doğru meyil. (Ş. Sami, 2010: 1130) *bk. cevān ü şīb*

G144-3. Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum baña zerrīn-ʿālem / Ḫilʿatümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh **şīb**
G158-3. Gözlerüm yaşını lāyıḳ gördi ḫayyāṭ-ı felek / Biçdi ḫilʿat egnüme gāhi ser-ā-ser gāhi **şīb**

şīb [1] Elbise.

G171-5. Yine teşrifler baña inʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı **şīb**

şiddet [2] *Ar.* ...zorluk...(Toven, 2004: 693)

G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ **şiddetin**

G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ **şiddetin**

şifā [14] *Ar.* Hastalıktan kurtulma, iyi olma, arılma, ş'âde-i âfiyet. (Ş. Sami, 2010: 1130) *bk. dār-ı şifā, ḳānūn-ı şifā, şifā bulmaḳ, şifā-yı derd*

(şifā [9], şifādur [2], şifānuñ [1], şifāya [1], şifāyı [1])

G118-1. Gül yüzinden keşf kıl şol ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna çün **şifādur** ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā ġarīb / Senden umarsam **şifā** olmaz ʿaceb sensin ṭabīb
G352-4. Cürʿa-i laʿlüñ içen ḫastelere ola **şifā** / Yiridür eyler iseñ bu dil-i bīmāre meded
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram vaṣlı ola cānā **şifā** kim ne bilür
G1078-3. Ey ṭabībā çek elüñ ḳānūnla olmaz **şifā** / Lāʿl-i nāb-ı dilber olmışdur hemān dermānımuz
G1385-4. Laʿl-i lebüñ **şifādur** dārüʾş-şifā işigüñ / Yā niçün anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye **şifā** itmeyesin / Ey ṭabīb-i dil ü cān böyle midür ḳānūnuñ
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / Ne ḳānūna uyar ne ḫod **şifānuñ**
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm **şifāya** çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key ṣaḳın olmaz **şifā** ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan vāz gel
G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste göñlüme **şifā** derdüme dermānsın begüm
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz **şifā** ḳanuñ ile / Bulımazsın zaḫmete girme ṭabībā çāresin
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz **şifā** / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ yolların
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz **şifā** ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola

şifā bulmaḳ [4] Saġalmaḳ, saġlıḳ bulmaḳ, sıhhát bulmaḳ... (Tulum, 2011: 1657)

G171-2. Teşneler bī-ḥadd yatur kūyunda ey ʿIsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı **bulsun şifālar** an-ḳarib
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda **bulunmaz şifā** / Gör ʿilāc içün ṭabībi baña nīlüfer ṣunar
G741-6. **Bulur şifāyı** ḫaste göñül bir cevāb ile / Ol laʿl-i nābı gör ki nice cān-fezā olur
G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʿlüñ ile **bulısar şifā** yetiş

şifā-yı derd [1] Derdin şifası.

G1036-4. Ol Mesīḥī-leb **şifā-yı derdümi** bilür velī / Der-devā meh-rūlar içre itmemek ḳānūndur

şifā-dār [1] Şifa evi.

G603-7. **Şifā-dārı** eger kūyuñ degülse / Neden ʿışḳ ehli yatur anda bīmār

şikāf [4] *Far.* Yarık, çatlak. (E. Tevfîk, 1890: 594) *bk. şikāf-ı sīne*

G1363-5. Merd ol Muḥibbī ḳalma bugün cān u başa sen / Nā-merd ola itmeye kim sīnesin **şikāf**
G1985-4. Olur **şikāf** sīne ḳaçan nāle eylesem / Derd ü elem feleklere çıḳar olur ʿalem
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden **şikāf** / Beñzer ol aña ḥarāretden ki yir yir çāk ola
Mr8-2. Olmaḳ gerek sīne **şikāf** / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

şikāf-ı sīne [2] Göğsün yarığı.

G68-2. Sūz ile āh eylesem her yaña şaçılur şerer / Bu **şikāf-ı sīne** şan ejder dehānıdur baña
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / **Şikāf-ı sīneden** āhumʿalemdür baña ol dem hem

şikār [10] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1131)

bk. ʿazm-i şikār eylemek/itmek, şikār eylemek/itmek, şikār ḳılmaḳ, şikār olmaḳ

(şikār [3], şikāredür [1], şikārı [2], şikārına [2], şikārında [1], şikāruñdan [1])

1. Avlama, sayd, kans.

G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / **Şikāruñdan** degül ʿāciz benüm dil gibi bāzum var
G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile bu zülf-i ʿanberīn / Murġ-ı dilüñ **şikārına** dāneyle dām olur
G780-1. Ol şāh-bāz ġamze ki meyli **şikāredür** / Ṣayd eylemesi murġ-ı dili āşikāredür
G804-7. Ol ġazālı arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim **şikār** eyler ṭaleb ser-geşte-i hāmūn olur
G1188-4. Kebūter göñlümi çeşmi ayırdı / **Şikārına** āḫır elbette şehbāz
G2317-4. Dil murġını **şikār** ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü zülfüñi dāmı ḳo

2. Avlanan hayvan, av.

G901-4. Gözüñ çün ḳanumı dökdi bulursın ey kemān-ebrū / Meṣel ṣayyād olan dirler **şikārı** ḳan ile gözler
G1478-4. Göñlümüñ şehbāzını dīvāne ḳıldum āh u vāh / Bir hümā ḳaṣdında kim olmaz **şikārı** kimsenüñ
G2242-3. Umaram bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil **şikār** / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n'eylesün
G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün **şikārında** ṭoġanuñ yügregi

şikār eylemek/itmek [20] Av avlamaḳ, sáyd etmek, náḫcīr etmek, almaḳ, tutmaḳ, ele getürmek...(Tulum, 2011: 1658)*bk. ʿazm-i şikār*

G459-2. Çeşmi ṣayyādı yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili **itdi şikār**
G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi **şikār eyler** seni bir ṣāhbāzum var
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni **idem şikār** / Göñlümüñ bāziyle var çün bende himmetden ḫaber
G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Ṣāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite **eyler şikār**
G1235(a)-4. Ol hümā-pervāzı ṣayd itmek dilersen ey göñül / Hīç olur mı ki **şikār eyleye** ʿanḳāyı mekes
G1469-3. Ṣayd olurken ol hümānuñ dāmına ʿanḳā-yı Ḳāf / Bāz-ı himmet birle ben anı **şikār itsem** gerek
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / Tuḥfe bir cān iletüben cānān **şikār itsem** gerek
G1647-5. **İdemezsin** cehd ile anı Muḥibbī sen **şikār** / Şöyle beñzer kim perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G1872-3. Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı **şikār itdüm**
G1955-2. Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem **şikār itdüm**
G2164-2. ʿIşḳ murġını **şikār ideliden** şehbāz-ı dil / Ṭutdı ol derd ü belā kūhı içinde āşiyān
G2211-5. Ol hümā yüksek uçarsa **iderem** bir gün **şikār** / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2359-3. Göñül şehbāzını himmetle yine / **Şikār itmege** ṣaldum ol hümāya
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nev ʿile o āhūyı umar **şikār ide**
G2513-3. Ol hümā yüksek uçarsa göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle ṣalup anı **şikār itmek** nice
G2520-3. Sen hümāyı bāz-ı himmetle **şikār itsem** ne ṭañ / Çünki pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma
G2572-2. Ḫālini zülfinde ḳoyup **itdi** dil murġın **şikār** / Bilmezem ḥālüm n'olur āh ol gözi ṣayyād ile
G2623-4. Körpe iken ḳatumda şīr ü peleng / Bir gözi āhū beni **şikār itdi**
G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle **şikār itsem** ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ yügregi
Mh18-6. Dāġ-ı ʿışḳ ile dem-ā-dem işbu sīnem daġladum / Dām-ı zülfinüñ ḫayālin çün göñülde baġladum / Ben hümā-yı vaṣlını bir gün **şikār itsem** gerek

şikār ḳılmaḳ [1] Avlamamak.

G2084-5. Ol hümā-pervāzı gör ne vech ile **ḳıldum şikār** / Göñlümüñ şehbāzına ḳılsun naẓar bāz isteyen

şikār olmaḳ [7] Avlanmak. (Ş. Sami, 2010: 1131)

G1895-2. Ṣalup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb ala **şikār oldum**
G1990-5. Bu dehrüñ ṣayd-gāhından Muḥibbī şāh-bāz oldum / **Şikār oldum** maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri şīrīn kelām ile / **Olmaz şikār** ḫūblar illā ki cām ile
G2595-5. Maġlūb-ı dehr itme Muḥibbī özüñi gel / Lāyıḳ mıdur peşeye ʿanḳā **şikār ola**
G2602-3. Andan düşer mi ʿāṣıḳa ʿanḳā-yı Ḳāf iken / Dünyā-yı dūn dāmına düşüp **şikār ola**
G2652-3. Bir baḳışiyle **eyledi** murġ-ı dili **şikār** / Ṣan şāhin aldı pençesine bir kebūteri
Tb1-14. Her ḳılına zülfüñüñ diller **şikār olmışdur** / Ol sebebdendür ki bu dil bī-ḳarār olmışdur

şikāyet [4] *Ar.* Kendi hâlinden veya başına gelen bir dert ve acıdan izhâr-ı telehhüf etme. (Ş. Sami, 2010: 1131) *bk. şikāyet eylemek/itmek, şikāyet ḳılmaḳ*

(şikāyet [2], şikāyetdür [1], şikāyeti [1])

G59-1. Her ġazel kim söyledüm cānā ḥikāyetdür saña / Ḳıṣṣa-i derd-i derūnumdan **şikāyetdür** saña
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm **şikāyet** üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür
G1730-4. Ġuṣṣa vü ġamdan **şikāyet** bir muṭavvel ḳıṣṣadur / İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül
G1787-3. Ey dil var eyle ḫażret-i yāre **şikāyeti** / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı müşkilüm

şikāyet eylemek/itmek [25] (TDK, 2011: 2224)

1. Birinin yaptığı yanlış bir iş veya davranışı ilgili makama vaya daha üst makamdakine bildirmek.

G206-1. Ne ʿışḳa var nihāyet ne ḥod bu derde ġāyet / ʿIşḳdan ṣaḳın dem urma ger **idesin şikāyet**
G245-5. İden ẓulmi aña çün pādişehdür / Muḥibbī kime **eylesün şikāyet**
G519-4. Raḳībā gel nigār ile bizüm aramuza gir / **Şikāyet eylemez** vallah ʿādil şāhımuz vardur
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuna **şikāyet itmege** / Anuñ içündür yaḳar başına her dem nār şem ʿ
G1922-1. Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem / Hicrān şebinde derdüm saña **şikāyet itsem**
G2660-1. Cānumı mest ü ḫarāb itti lebüñ keyfiyyeti / Bilmezem kime **şikāyet ideyim** derdüm ḳatı
Mr24-13. Nigārā olmadum ben ṣād elinden / Kime **idem şikāyet** dād elinden

2. *mec.* Sızlanmak.

G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ şükr ḳılam ben / ʿĀṣıḳ mıdur ol **eyleye** bir kerre **şikāyet**
G212-1. Ne hecre var nihāyet ne ḥod bu cevre ġāyet / Öldürse daḫi ġamzeñ **itmeye** dil **şikāyet**
G227-1. Eger zülfüñden **eylersem şikāyet** / Olur cānā muṭavvel bir ḥikāyet
G348-5. Ser-nüviṣt olan gelür aña Muḥibbī çāre yoḳ / **Eyleme** hergiz **şikāyet** ḳılma dehr-i dūnı yād

G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / **Şikāyet itmez** hergiz egerçi biñ ḥasūdum var
G1076(a)-4. Er odur kim ṣabr idüp çeke cefā vü cevrini / Ṣanmañuz **itmek şikāyet** siz er aġzından düşer
G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ **şikāyet idesin** / Söz tamām vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1857-3. **Şikāyet itmez** idüm ġam yükinden / Eger çekmege anı ḳādir olsam
G2071-4. Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil **şikāyet itmeyem** mi şāneden
G2074-1. **Şikāyet eyleme** cevr ü sitemden / Olur mı ḳurtıla ʿışḳ ehli ġamdan
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün / Yine senüñ elüñden saña **şikāyet itsün**
G2142-4. ʿĀşıḳam ṣanmañ beni ʿışḳdan **şikāyet eyleyem** / Dü-cihāna virmeyem ʿışḳ ile giçen bir demin
G2205-4. Derd ile cefā **eyledügin** saña **şikāyet** / Dinmeye eger her ḳıla bir nice dil olsun
G2291-4. **Şikāyet eylesem** derd-i derūnum / Daḥi artar olur bu derdüm efzūn
G2341-5. Vefāyı görmek isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / **Şikāyet itmeyüp** dāim rıżā göster cefāsına
G2378-2. Ḫār elindendür dile **eyler şikāyet** ʿandelīb / Şöyle beñzer kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye yārüñ vefāsını / Yāḫūd **şikāyet eyleye** añup cefāsını
Mr13-4. Ne **şikāyet ideyim** dirdi devā yirinedür / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

şikāyet ḳılmaḳ [1] Sızlanmak, yakınmak.

G2303-1. Ṭāliʿ ümdendür **şikāyet ḳılduġum** ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū

şiken eylemek [1] Kırmak.

G2120-1. Rüstemāne yāyını almış o çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini **eyler şiken**

şikenc eylemek [1] Eziyet etmek.

G288-3. Nice bir cellād-ı ġamzeñ eline ḫançer alup / Dāimā bu cān-ı mecrūḥuma **eyleye şikenc**

şikest eylemek/itmek [9]

1. Kırmak. (Ş. Sami, 2010: 1132)

G219-3. Nice yıllar gice dūr eyleye olmaya bütün / Göñlümüñ şīşesini **eyleme** ey dost **şikest**
G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / **İdiser** derdā dirīġā şīşe-i göñlüm **şikest**
G226-5. Ey cefā-ḫū atuban seng-i cefā / **Eyledüñ** bu şīşe ḳalbüm **şikest**
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst **eyler** ḳaçan kim ola bir şīşe **şikest**
G1169-4. Gel **şikest itme** cefā sengiyle cānā göñlümi / Bir daḥi olmaz bütün ger ṣınsa bu ābginemüz
G2170-6. Göñlümüñ peymānesin zülfüñ gibi **itdüñ şikest** / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
B11. Bu göñlüm şīşesin ṣıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün **şikest itmek** içinde hīç ṭurur mı āb

2. Sönük bırakmak, söndürmek.

G182-1. **Eyledüñ** sen nūruñ ile mihr-i raḫşānı **şikest** / Ṭoġıcaḳ gün lā-büd **eyler** māh-ı tābānı **şikest**

3. Uçurmak.

G2428-4. Seng-i cefā atup yār başuñ **şikest iderse** / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle

şikest olmaḳ [4]

1. Kırılmak. (Ş. Sami, 2010: 1132)

G204-5. Pāy-ı ḫuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī var / **Olur** çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler **şikest**
G2361-3. **Şikest olursa** göñlüñ sāġarı ger / ʿAceb olmaz uyıcaḳ çeşmi meste
G2547-3. **Oldı** benefşe ḫāṭırı maḥzūn dili **şikest** / Bir dem muṣāḥib olmadı sen ṣaçı sünbüle

2. Kopmak, uçmak.

G2716-2. Ser-i Mecnūn **şikest olsa** ʿaceb mi / Ṣımışdur kāsenin inʿām-ı Leylī

şikeste [9] *Far.* Kırılmış, kırık. (E. Tevfîk, 1890: 594) *bk. ḳalb-i şikeste*

(şikeste [8], şikestedür [1])

G1175-1. Dil ser-i zülfi hevāsıyla perīşāndur henüz / Göñlümi ḳılan **şikeste** ol perī-şāndur henüz
G2362-1. Ḳılur dil gevherin dilber **şikeste** / ʿAceb olmaz olur gevher **şikeste**
G2362-2. Uşat o deyrlere nefsüñ ṣanemdür / Nite olur büt-i Āzer **şikeste**
G2362-3. Cefānuñ tīşesin göñlüme urma / Olur olsa her bir **şikeste**
G2362-4. Özin beñzetdügiçün bu yüzüme / Ḳılur kendüzini gör zer **şikeste**
G2362-5. Muḥibbī mey içelden çeşm-i mesti / İder gün başına biñ ser **şikeste**
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm mümkin degül yirine / Bir daḥi gelmek olmaz olsa **şikeste** pīşe
B54. Ḳalb-i şikeste zülf-i siyāhuña bestedür / Bī-ḥadd cefālar eyleme göñül **şikestedür**

şikeste-beste [1] *Far.* Kırık ve sargılı. (Lexicon, 1890: 1132)

B59. Bugün iḳlīm-i ḥüsn içre Muḥibbī diseñ kimdür / **Şikeste-beste** bī-çāre faḳīrüñdür ḥaḳīrüñdür

şikve ḳılmaḳ [1] Şikâyet etmek.

G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm **şikve ḳılup** luṭf ile yoḳdur keremüñ

şimdengirü [67] *T.* Bundan sonra, bundan böyle, artık. (TS, 2009: 3666)

G14-2. Çün ṣaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar **şimdengirü** pend eylemek zinhār añа
G257-5. Şi ʿr ile itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / Dime **şimdengirü** sen eş ʿār u dīvāndur ʿabeş
G258-5. Şi ʿr-i pür-sūzūn görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḥi / Ey Muḥibbī eyle **şimdengirü** Selmān ile baḫş
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / Şi ʿr ile **şimdengirü** var eyle Selmān ile baḫş
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng yaşumı tār eyledüm / Eylerem **şimdengirü** çeng ile ḳānūn ile baḫş
G271-5. Naẓm u eş ʿārum görenler ey Muḥibbī dir bana / Eylesün **şimdengirü** şi ʿr içre Selmān ile baḫş
G290-4. Sīm-i eşküm şöyle saçdum ʿāleme / Ḳalmaya **şimdengirü** sīme revāc
G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmi ṭarzını / Şi ʿrüni **şimdengirü** itmek gereksin penc penc
G297-4. Ben ḫarābāt ehli oldum dostlar **şimdengirü** / Çünki biñ nāz ile şundı bir perī-peyker ḳadeḥ
G319-3. Geldi sevdā başuma dīvāneyem / Işşı itmez bana **şimdengirü** pend
G345-5. Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ çün / Ḳo **şimdengirü** disünler saña merd
G367-6. ʿIşḳ müşkildür Muḥibbī çünki ṣabra çāre yoḳ / Saña **şimdengirü** lāzım geldi idesin sefer
G394-5. Rūm illerini naẓm ile ṭutdı Muḥibbī çün / **Şimdengirü** oḳum ile Kāşāne ʿarż ider
G436-4. Ḫurd eyledi zemīni göñül āteşi hemān / **Şimdengirü** zebāna reh-i āsumān ṭutar
G487-5. İrdi kemāle şi ʿr-i Muḥibbī gören didi / **Şimdengirü** meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi **şimdengirü** bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G823-5. Düşdi Muḥibbī ʿışḳına sevdā-yı zülf-i yārla / **Şimdengirü** dillerde ol Mecnūnleyin destān olur
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı **şimdengirü** bilsem nem yanar
G1084-2. Eksük itmez çıḳarur her dem me ʿānī dürlerin / Dostlar **şimdengirü** göñlüme siz deryā diñüz
G1108-3. Dostlar mevc-i belā eksük degül **şimdengirü** / Baḥr-i ʿışḳa lücce-i efkāre düşdi göñlümüz
G1108-5. Çāre yoḳ **şimdengirü** dil derdine olmaz devā / Ey Muḥibbī ol gözi mekkāre düşdi göñlümüz
G1130-3. Baş açuḳ ġam tekyesinde olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz **şimdengirü** nāmūs ile ʿār isterüz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni **şimdengirü** öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime **şimdengirü** tāc-ı sa ʿādet ehliyüz
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri var **şimdengirü** ḫūnī cigerden eyle ḳarż
G1318-4. Cān ile gel ey göñül **şimdengirü** ḳıl el-vedāʿ / Ḫaṭ getürdi ḳaplama ruḫsār-ı yāre geldi ḫaṭ
G1402-5. Dostlar her bir sözüm ḫusrev kelāmidur benüm / İdeyim şā ʿirlere **şimdengirü** üstādlıḳ
G1431-1. Gördi göñlüm zülfüñi sevdā-yı ʿışḳ / Olur **şimdengirü** rüsvā-yı ʿışḳ
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur **şimdengirü** āmādelik
G1689-7. Şi ʿr-i dil-sūzuñ iderse ṭañ mıdur Ḥassāna ṭa ʿn / Şi ʿrini **şimdengirü** üslūb-ı Selmān eyle gel
G1690-3. Dostlar umar mısuz **şimdengirü** nām ü şān / Bī-nevā bir ʿāşıḳam benden nişān ḥācet degül
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şi ʿründe çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür **şimdengirü** ger diyeler saña Kemāl
G1707-3. Ḥamdülillah bendeñ oldum dergehüñde cān ile / İstemez sulṭān ola **şimdengirü** devrāne dil
G1746-2. Gün gibi her-cāylıḳ itmek revā mıdur saña / Dimezem **şimdengirü** dil-ḫasteye gel çāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem **şimdengirü** mihrüñ hemān aġyāre ḳıl
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım āhumı **şimdengirü** bād eylesem
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem **şimdengirü** hergiz elem
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini **şimdengirü** vīrān isterem
G1881-3. Sırr-ı ʿışḳı nice pinhān eyleyem **şimdengirü** / Olmışam rüsvā-yı şehr ü gūşe vü bāzār hem
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram **şimdengirü** başum benüm
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür **şimdengirü** yaşum benüm
G1911-1. Dostlar **şimdengirü** eksük degüldür gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil ṭolıdur derd ü elem
G1911-4. Görinür **şimdengirü** gülşen gözüme ḫār u ḫāş / Ṣunsalar āb-ı ḥayāt ile gerekmez cām-ı Cem
G1956-3. Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ **şimdengirü** vīrān olam
G1962-3. Aġzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar **şimdengirü** baña elem
G2051-5. Geldi ḫaṭūn yoḳdurur **şimdengirü** baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2056-4. Bir ṣaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene **şimdengirü** ṭavr-ı cünūn
G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / Bilmeye **şimdengirü** gelse beni uyḫu diyen
G2094-3. Niceye dek idesin şūride vü dīvānelik / Olmadı mı ey göñül **şimdengirü** uṣlanesin
G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī verd-i ġonce ḫaṭ-ı yār / Ey gözüm merdümi **şimdengirü** nem-nāk olasın
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb **şimdengirü** uyḫuyı ben
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger **şimdengirü** nāme yazdum berr-i semenderden
G2260-2. Düşde görem uyḫu yüzini meger **şimdengirü** / Ḫvāba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan
G2336-5. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo yansun Muḥibbī cān u dil / Yanmaġa **şimdengirü** ta ʿlīm idem pervāneye
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa ṭutuşan / Baña **şimdengirü** ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2378-1. Bir ṣaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm yine / Dostlar **şimdengirü** ben bī-dile Mecnūna döne
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil / **Şimdengirü** ta ʿlīm idem yanmaḳlığı pervāneye
G2429-1. Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraḳdı gūşına / Āh kim **şimdengirü** feryād girmez gūşına
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri **şimdengirü** ḥayvānlar ile
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / **Şimdengirü** Muḥibbī ġamı sen zād eyle
G2546-1. Dirigā ʿaḳlum aldı benüm bir gözleri ala / Muḳarrer **şimdengirü** olur işüm gücüm nāle

G2604-3. ʿAḳl alup dil mülkine ḥükm itdi kāfir ġamzesi / Ḳorḳaram **şimdengirü** ḳaṣdı anuñ īmān ola
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül yiter / N'eylerem **şimdengirü** ben gülşenüñ seyrānını
G2684-5. Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi **şimdengirü** aşlın ḳoya dīvāneligi
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde senüñ bir günāh / Yaraşur **şimdengirü** tā ṣubḥ olınca eyle āh
Mr30-10. Dehr içinde esmesün **şimdengirü** bād-ı viṣāl / Baḳduġumca nakş-ı hicrān gösterür devrān baña
B119. Yoġ imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem **şimdengirü** bir daḥi bildüm bilmezem

şimden şoñra [1] Şimdiden soñra, bundan soñra, bundan girü, bundan böyle...(Tulum, 2011: 1660)

G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı dildāra ʿarż / Oldı **şimden şoñra** cān virmek baña bu yolda farż

şimdi [71] *T.* (TDK, 2011: 2225) *bk. şimdiden ṣoñra*

1. Şu anda içinde bulunduğumuz zamanda.

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın **şimdi** yine bir cām-ı Cem peydā
G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var **şimdi** mi olmışdur bu ālemde kerem peydā
G217-5. Gönlümi alup **şimdi** eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan ḳomışam yoluña ben cān u ser ey dost
G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / **Şimdi** bildüm bende var mihr ü maḥabbet bende lec
G374-6. Tāc u taḫt u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin ki **şimdi** ḳandedür Bāhrām-ı Gūr
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider **şimdi** / Bu yitmez mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / **Şimdi** bildüm ḥālümi yārüñ işi hep ḫandedür
G586-1. Gönlümi aldı ḳaṣdı yine **şimdi** cānedür / Ḳanlar içici gözlerinüñ meyli ḳanedür
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum ṣol deñlü **şimdi** yaş yirine nem düşer
G609-2. Kūy-ı dilberden beni dūr itdi ol bī-dīn raḳīb / **Şimdi** bildüm kim o kāfir ademüñ şeyṭānıdur
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra te'sīr eylemez / Bilmez idüm **şimdi** bildüm göñli seng-i ḫāredür
G647-5. Bezm-i ġam içre nālelerüñ nāyı pest idüp / Ḳaṣdı Muḥibbī **şimdi** hemān erġanūnadur
G709-4. Dün iḳrār eylemişken būse lebden / Ne düşdi kim **şimdi** idersin inkār
G726-2. Virdi dil mülkin ḫarāba **şimdi** ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳur ʿaceb / **Şimdi** cihānda sencileyin yoḳ cefā bilür
G813-5. Bu Muḥibbī çün ezel içdi maḥabbet cāmını / Görinür **şimdi** anuñçün gāh mest ü geh ḫumār
G834-4. Dil ṭabībisin didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm **şimdi** ol miskīn ne ḥāl üstindedür
G895-6. ʿĀlem-i ervāḥda biz olmış iken āşinā / **Şimdi** noldı kim ḳatında cümleden bīgānedür
G960-4. Būseme cān aluram dün dimişdi ol nigār / Aldı cānum **şimdi** ṭurmış būseye inkār ider
G1160-5. Efġān iderüz **şimdi** Muḥibbī gice gündüz / Bir onmayası ġamzede ḳallāşlaruz biz
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / **Şimdi** bildüm ki murādı göñlümüñ uçmaġ imiş
G1578-4. Görmedüm ʿālemde hergiz ḳalmadı ehl-i vefā / Bir zamāndur ḳanın içer **şimdi** ḳardeş ḳardeşüñ
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / **Şimdi** varup işigin būse-kenār itsem gerek
G1631-3. Yazdı Mecnūn ezel serdār-ı ʿışḳ / Beni yazdı **şimdi** itdi anı ḥakk
G1725-4. Ziynetine ṣaḳın aldanma bu dehrüñ **şimdi** līk / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G2204-4. Bilmem ne içün **şimdi** ider cevr ü cefālar / Dimişdi baña mihr iderem çün ezel olsun
Mh5-8. Eyledüm lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı ṭuraḳ / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni öldürdügine **şimdi** döner nāzlanur
Mh14-12. **Şimdi** bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la'l-i cānān cevherin
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / **Şimdi** dil zāri ḳılur hecr ile mānend-i ceres
Mr25-8. Çaġırup **şimdi** gönül dir āşikāra vü nihān / El-emān ey şu'le-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

2. Artık, bundan böyle, bu duruma göre.

G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm **şimdi** oldı cūy-ı Nīl / Mışr-ı ḫüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmüm ʿummān ile baḥş
G313-5. Görmez Muḥibbī uyḫu yüzin **şimdi** ay u yıl / Nāgāh eger ki görse ola daḥi ḫᵛāb-ı telḫ
G325-2. Fenn-i ʿışḳı oḳudum ṣanmañ beni siz mübtedī / Buldum istidād-ı tāmı **şimdi** oldum musta'īd
G413-5. Āh kim ṣormaz mısın sensüz Muḥibbī ḥālini / Söylenen dillerde **şimdi** cümle destānumdurur
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş **şimdi** tezvīr ile defter gösterür
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil **şimdi** kimüñ vīrānesidür kim bilür
G591-5. Şi'r-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde **şimdi** naẓm ile Ḫassāne ḳaṣd ider
G612-5. Muḥibbī bir perī-rūya olupdur mübtelā **şimdi** / Ruḥı gül ḳāmeti serv ü gözi nergis lebi müldür
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde tāze **şimdi** destānumdurur
G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın kūh-ken daḥi / Görinen **şimdi** ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur
G829-5. Bu Muḥibbī şeh-i cihān iken / **Şimdi** bir ḫūba bendedür dirler
G899-5. Ḫaṭuñ gelür cefāyı ḳo gel **şimdi** āşıḳa / Ḳomaz bu ḥüsni giderür āḫır zemānedür
G902-4. Emdür lebüñi **şimdi** bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül yā şeker ister
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil **şimdi** kimüñ vīrānesidür kim bilür
G976-4. Dūzgāruñ virdügine **şimdi** maġrūr olma kim / Defter itmişdür ṣaḳın bir birine devrān alur
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir ẕerre eṣer / **Şimdi** bir çāh düşüp derd ile dārāb iñiler
G1494-3. Yücelerde seyr iderken şems istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda **şimdi** pāy-mālüñdür senüñ

G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / Şükr kim **şimdi** cefā sengin atup şād eyledüñ
G1564-5. Ey Muḥibbī şi'rüne taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde **şimdi** güft ü gūyuñdur senüñ
G1653-6. **Şimdi** Muḥibbī bir şaneme baġlu bendedür / Baş egmeyen kimesneye sulṭān olan göñül
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd var iken / 'Āşıḳlar içre **şimdi** budur müdde'ā göñül
G1762-3. Güş ider yoḳ kime taḳrīr ideyim derd ü elem / **Şimdi** başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi yine bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu **şimdi** müşkilüm
G1793-8. Bir zamān idi ki Mecnūn 'ışḳ ile meşhūr idi / Giçdi devri dostlar **şimdi** benümdür nevbetüm
G1851-1. Şanmañuz sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / Şu'le-i dildür görinen **şimdi** ṭaşumdan benüm
G1896-1. Ṭopṭolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm / Söylenen dillerde **şimdi** dāsitānumdur benüm
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem 'ālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür yaşuma nisbet **şimdi** deryālar benüm
G2320-3. Ġamzelerle aldı dil **şimdi** diler kim cān ala / Saña teslīm ü rıżādur ey göñül ṣaḳın megū
G2366-5. Cān u dil virme gel ṣayd idemezsin dilberi / Ṣayd olınurlar güzeller **şimdi** sīm ü zer ile
G2391-1. Ṣulḥa gelse n'ola dilber **şimdi** bu şeydā ile / Gelmez idi ḫāteme illā ezel ġavġā ile
G2416-5. Metā'-ı derdi alduñ naḳd-i cāna / Muḥibbī ışşı itdüñ **şimdi** üşte
G2438-6. Bilmez idüm 'ışḳı ben āsān ṣanurdum dostlar / **Şimdi** bādüm ki ḳatı düşvār imiş geldi başa
G2513-5. Sırr-ı 'ışḳı sīnem içre nice yıllar ṣaḳlayup / Āh ile bir demde **şimdi** āşikār itmek nice
G2536-3. Raḳībüñ **şimdi** maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā yüzi meymūna
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu yaşumı sil / La'l-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı 'alil / Beslesün ḫūn-ı cigerle **şimdi** her kān cevherin
Mh15-6. Ḥālüme **şimdi** benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ yādına bir gülşen itdüm sīnemi
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ dil bir zamān / Vādi-i hicrān içinde eylerem **şimdi** fiġān
B104. Sen gül-i ra'nāya beñzer **şimdi** 'ālemde gül / Gerçi būstān-ı cihānda biter anlar gül degül

3. Az sonra, yakında.

G1542-3. Ḳapusında boyumı egdüm görüp bir ehl-i dil / Didi ṣabr it bir nefes **şimdi** çıḳar cānuñ senüñ

4. Az önce, biraz önce, demin.

G2461-2. 'Iyd-ı vaṣla **şimdi** irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile
G2639-5. Meclis içre yine dilber būse en'ām eyledi / Ey Muḥibbī **şimdi** gördüñ anuñ iḥsānını

şimdiden ṣoñra [2] Bundan sonra, bundan böyle, artık.

G597-2. Şöyle yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / **Şimdiden ṣoñra** 'aceb bilsem ki daḫi nem yanar
G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice bī-dilleri itdi helāk / Ḳana girme **şimdiden ṣoñra** ḳaşuñ yāyını aṣ

şimdiki [5] İçinde bulunulan anda olan veya yapılan, bu andaki, bu zamandaki. (TDK, 2011: 2225)

G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün şi'rini / **Şimdiki** şā'irlere üslūb-ı eş'ār ögredür
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / **Şimdiki** şā'irlerün her bir sözi ẓāhir giçer
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün şi'rini itdi bülend / **Şimdiki** şā'irleri kendüye aḳrān istemez
G1226-7. Şi'r-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / **Şimdiki** şā'irlere ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1842-7. Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer / **Şimdiki** 'aṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

şimdilik [5] Şimdiki durumda veya zamanda, şimdiki zaman için, şu duruma göre. (TDK, 2011: 2225)

G1583-2. Vā'ıẓā cennet şarābı kevṣer ü ḥūrī saña / **Şimdilik** maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek
G1837-1. **Şimdilik** hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫır niyyetüm
G1878-4. Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem / Dostlar baḳmañ benüm bu **şimdilik** birūnluġum
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen / **Şimdilik** ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsumān
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī şi'r içinde dirseñ / **Şimdilik** bu devr içinde olmışam Selmān ile

şimdiye dek [2] Bu güne gelince, ilā-hāze'l-ān şimdiye degin. (Tulum, 2011: 1660)

G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ **şimdiye dek** gel seni yārān oḳur
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi **şimdiye dek** ḳandasin

şimşād [8] *Far.* Şimşir ağacı. (Ş. Sami, 2010: 1132)

bk. 'ar'ar u şimşād, ḳāmet-i şimşād, nāz-ı şimşād, serv ü şimşād, şīve-i şimşād

(şimşād [6], şimşāddan [1], şimşādını [1])

G322-1. Ey 'ārıżı gül lebleri ġonce boyı **şimşād** / Dil bülbülinüñ işi güci nāle vü feryād
G681-2. Yaş yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı **şimşād** irür

G816-5. Ṣalınur ʿişve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu ṣīvei ne serv ne **şimşād** eyler
G1250-5. Gözleri yaşın Muḥibbī'nüñ revān itmiş şehā / Ol ki ḫaddüñ gül idüp ḳaddüni **şimşād** eylemiş
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā **şimşād** olam
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile **şimşād** ile
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ **şimşādını**
Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan **şimşāddan** / Ṣīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż

şimşād u ʿarʿar [1] Şimşir ve ardıç ağacı. (Ş. Sami, 2010: 1132)

G531-4. Serv-ḳaddüñ her ḳaçan nāz ile seyr-i bāġ ide / Güllere ḫaclet gelür **şimşād u ʿarʿar** imrenür

şimşādlık [1] Şimşir ağacı gibi olma durumu.

G1435-3. Ġonce mi var gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi **şimşādlık**

şināverlik [5] Yüzmek, sebāhát etmek, sude yüzmek...(Tulum, 2011: 1661)

G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre **şināverlik** ider . / Yoḳsa ol deryāda bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G1316-5. Eşk-i çeşmüm içre bu göñlüm **şināverlik** ider / Olmışam deryā içinde ey Muḥibbī hemçü baṭ
G1423-3. Baḥr-i eşk içre düşüp bu dil **şināverlik** ider / Ḳorḳma zīrā dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1460-4. Baḥr-i ʿışḳ içre bu dil çünki **şināverlik** ider / İñlerem kim iki çeşmüm aña olmışdur ḳabaḳ
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḥrine tüşeli māhiler gibi / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm **şināverlik** yolın

şīr [19] *Far.* Aslan. (M. Nâcî, 2009: 639)

bk. būy-ı şīr, mānend-i şīr, pençe-i şīr, şīr-i çeşm, şīr-i dünyā, şīr-i jiyān, şīr-i ʿışḳ, şīr-i merd, şīr-i ner, şīr ü peleng, şīr ü şeker

(şīr [11], şīrem [2], şīri [1], şīrin [1], şīrine [1], şīrler [1], şīriyüz [1], şīrüñ [1])

G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī **şīr** olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G153-4. Evvelinde **şīr** içürür döner āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa taḥammül eylemez hīç kimsene / Sen anı **şīr** ile ejderden daḫi gördüm mehīb
G256-5. Meydān-ı maḥabbetde Muḥibbī gibi **şīr** ol / Rübāb oluban ṣūfī-ṣıfat olma muḫanneṣ
G690-1. Ṣaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ üstinde **şīr** ırmaġıdur
G705-3. Ne bilür ʿālemde ol ẕāhiresin / Pister-i devletde ol kim **şīr** emer
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / Yaraşur ʿādetdürür çün bend içinde **şīrler**
G749-5. Kim görse rūy-ı zerdüm ṣanur Muḥibbī **şīrem** / Dāġumla kūh-ı ġamda dirler pelenge beñzer
G831-5. Sīne bilür ʿālemde ol zehr acısın / Pister-i devletde her kim **şīr** emer
G1208-2. Kūh-sār-ı ʿışḳ tīşesinüñ nerre **şīriyüz** / Ṣanma bizi ki ḥırş ile biz mūşlardanuz
G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / Ṭutar mı hīç **şīrüñ** yirini mūş
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre **şīr** / Peykān ile aġzını dikem urmaya tā ki lāf
G1561-1. Göñlümüñ **şīrine** zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden yaʿni zencīr ile bend itsem gerek
G1533-4. **Şīri** oldum pīşe-i ʿışḳuñ bu rūy-ı zerd ile / Dāġlarla dir gören kūh-ı belā içre peleng
G1859-2. Dest-i ʿışḳa **şīr** olup kūh-ı belā içre peleng / Ḫiyle-ger ṣanmañ ki dehrüñ zāhid-i rubāhıyam
G2012-3. Bu tende dāġum ile kūh-ı pelenge döndüm / Bu rūy-ı zerdüm ile ṣaḥrā-yı ġamda **şīrin**
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ dest-res / Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger **şīr** itmese
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur **şīr** arasında
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile **şīrem** gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi

şīr-i çeşm [1] Göz arslanı.

G798-3. **Şīr-i çeşmüñ** pençesinde işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış yatur

şīr-i dünyā [1] Dünya arslanı.

G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen **şīr-i dünyāyı** zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler şīr-i merd

şīr-i jiyān [2] Kızgın, kükremiş arslan.

G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḫsārın / Ṭılısm olmış anı her dem iki **şīr-i jiyān** gözler
G814-5. Niẓāmi nicesin bürdüm benümle kim ṭutar pençe / Muḥibbī ʿarṣa-i naẓmuñ bugün **şīr-i jiyānıdur**

şīr-i ʿışḳ [1] Aşk arslanı.

G781-5. Muḥibbī **şīr-i ʿışḳ** oldum güzeller ṣaydına dāim / Yanumdan sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur

şīr-i merd [1] Mert/erkek arslan.

G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı zebūn / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler **şīr-i merd**

şīr-i ner [4] Erkek arslan.

G750-5. Zülf-i zencīrin anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında **şīr-i ner** giçer
G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / Şāh-ı ʿışḳuñ yedilür **şīr-i neri** oldum yine
G2700-5. Bu Muḥibbī ġayriler ṣaydından istinkāf idüp / Ṣayd idelden seni oldı ʿışḳuñuñ **şīr-i neri**
G2709-2. Dāġlarla olalı kūh-ı belā içre peleng / Rūy-ı zerd ile bu dehrüñ olmışam **şīr-i neri**

şīr ü peleng [4] Arslan ve kaplan.

G2085-2. Bir kerāmet mi degül Mecnūna ḳuşlar cemʿ idüp / Ḳaçmaya **şīr ü peleng** olʿāşıḳ-ı bī-bākdan
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / Ṭolıdur **şīr ü peleng** ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2623-4. Körpe iken ḳatumda **şīr ü peleng** / Bir gözi āhū beni şikār itdi
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şirem gāh dāġumla peleng / Ṭolıdur **şīr ü pelenglerle** bu ʿışḳuñ mīşesi

şīr [1] *Far.* Süt. (M. Nâcî, 2009: 639) *bk. şīr ü şeker*

G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / **Şīr** umup zāri ḳılur ṭıfl gibi dāyesine

şīr ü şeker [2] Süt ve şeker.

G753-1. Cānān vücūdı **şīr ü şekerden** siriştedür / Ḥūrī midür bilsemʿaceb yā firiştedür
G2042-4. Kime **şīr ü şeker** virsen dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen

şiʿr [112] *Ar.* Mevzun ve mukaffa ve manen güzel tahayyülât ve tasavvurâtı cami kelâm. (Ş. Sami, 2010: 1131)

bk. ḫafī vü şiʿr-i sūz-engīz, maʿnī-i şiʿr, pür-sūz-ı şiʿr, şiʿr-i çevgān, şiʿr-i dil-keş, şiʿr-i dil-pesend, şiʿr-i dil-sūz, şiʿr-i faṣiḥ, şiʿr-i Ḥasan, şiʿr-i ḫayāl-engīz, şiʿr-i Ḫusrev, şiʿr-i laṭīf, şiʿr-i Muḥibbī, şiʿr-i pür-sūz, şiʿr-i rengīn, şiʿr-i sāde, şiʿr-i selef, şiʿr-i Selmān, şiʿr-i şirin, şiʿr-i sūz-nāk, şiʿr ü eşʿār, şiʿr ü ġazel, ṭarz-ı şiʿr, tekye-i şiʿr, tūmār-ı şiʿr

(şiʿr [24], şiʿrde [1], şiʿre [1], şiʿri [10], şiʿrinde [1], şiʿrine [6], şiʿrini [17], şiʿrüm [9], şiʿrümde [1], şiʿrümden [1], şiʿrüme [5], şiʿrümi [10], şiʿrümüñ [4], şiʿrüñ [8], şiʿrüñde [3], şiʿrüne [1], şiʿrüñi [10])

G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu **şiʿri** nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı şīrīn-edā
G94-6. Āb-ı ṣāfiye müṣābih yine bir **şiʿr** didüm / Didi taḥsīnler anı göricek ehl-i ṣafā
G127-5. Ey Muḥibbī dürdi **şiʿrüñ** defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında tāze dīvānum görüp
G191-3. Añsam eger gül ü serv **şiʿrüm** içinde cānā / Ḳaddüñle ārıżuñdan olur heme kināyet
G220-2. Ḳamu aḥvālüni **şiʿrüñde** şerḥ it / Ola kim irişüp ola ʿināyet
G257-5. **Şiʿr** ile itdüñ Muḥibbī ol perī tesḫīrini / Dime şimdengirü sen eşʿār u dīvāndur ʿabeş
G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / **Şiʿr** ile şimdengirü var eyle Selmān ile baḥş
G271-5. Naẓm u eşʿārum görenler ey Muḥibbī dir baña / Eylesün şimdengirü **şiʿr** içre Selmān ile baḥş
G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmi ṭarzını / **Şiʿrüñi** şimdengirü itmek gereksin penc penc
G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini evrād ideli / Didiler mīr-i kelām **şiʿrine** hem şiʿr-i faṣīḥ
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī **şiʿri** / İşidüp ḳabri içinde diye taḥsīn Ḥacend
G394-4. Derd-i dilini **şiʿr** ile bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿarż ider
G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu **şiʿrüñ** ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl anlar
G500-5. Her kim oḳursa **şiʿrümi** būy-ı vefā alur / Zīrā Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G525-5. Bu Muḥibbī **şiʿrine** ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G569-5. Añsa Muḥibbī leblerüñ ile meyānuñı / **Şiʿri** ḫayāl-güster ü şīrīn-edā olur
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eşʿāruñı / Dehr içinde añlaram **şiʿrüñ** ile sensin ẓāhir
G592-5. Bu vech ile naẓm-ı Muḥibbī'yi gören dir / Beñzetdi hemān **şiʿrini** Selmāne dimişler
G601-5. Gerçi **şiʿr** ehli Muḥibbī bulınur ʿālemde / Līk senüñ gibi bir ehl-i hüner az gelür
G618-5. Muḥibbī olmaġıl ġāfil dilüñden ḳoma eşʿārı / İşidenler diyeʿāri **şiʿr** saña müsellemdür
G623-5. Müddeʿī bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / Ṭabʿ-ı mevzūn olıcaḳ **şiʿri** daḫi mevzūn çeker
G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün **şiʿrini** / Şimdiki şāʿirlere üslūb-ı eşʿār ögredür
G628-5. Lebleri vaṣfında **şiʿrüm** yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G678-5. Beñzedürse n'ola **şiʿrini** Muḥibbī selefe / Pāk-meşreb olıcaḳ meşrebini pāke çeker
G679-4. Cihānı naẓm-ı pür-sūzum müsaḫḫar eyledi düpdüz / Kemāl ehli görüp **şiʿrüm** didi siḥr-i ḥelāl olur
G705-4. Daḫi rengīn dizeyim söz dürlerin / **Şiʿrüme** yārān eger dirse hüner
G718-5. Yine Ḫusrev gibi **şiʿrüñ** Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G784-4. ʿIşḳı cānum gibi ṣaḳlarken olur ḫalḳa ʿıyān / Āh bu ġammāzlık ser-cümle **şiʿrümden** çıḳar
G797-6. Leb-i laʿlini andum **şiʿrüm** içre / ʿAceb mi olsa sözüm dürr-i şehvār
G831-6. Daḫi rengīn dizelüm söz dürlerin / **Şiʿrüme** yārān eger dirse hüner
G858-5. Güş itse ger bu **şiʿrümi** ʿıyş ile ehl-i dil / Zīrā Muḥibbī sözleri hepʿāşıḳānedür
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eşʿāruñı / Dehr içinde anlaram **şiʿrüñ** ile sensin ẓāhir
G864-7. Kim ki naẓm ister Muḥibbī **şiʿrini** güş eylesün / Bulunur gerçi ġazel ammā bu eşʿār özgedür
G892-5. Ābdār eyler Muḥibbī **şiʿrini** hem sūz-nāk / Āteş ile ābı cemʿitmiş kerāmet gösterür
G900-5. Rām olup **şiʿrüme** naẓm ehli egeler n'ola baş / Ṭutmaġaʿālemi bu tīġ-i zebān baña yiter

G906-5. **Şi ʿrümüñ** her beyti güldür ḫaṭṭı sünbüldür nişān / Ey Muḥibbī sünbüle baġlu ġazel güldestedür
G924-5. Olmayan ʿışḳa ḫaber-dār oḳumasun **şi ʿrümi** / Şi ʿr-i pür-sūzum oḳurken ḳorḳaram kim yaneler
G945-6. **Şi ʿr** ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür şi ʿr ü ġazelden ne gelür
G947-5. **Şi ʿrümi** görür ḥasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm-çün kemāl üstindedür
G953-5. Ey Muḥibbī çünki yaḳduñ sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / **Şi ʿrüñi** her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder **şi ʿrüñi** yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G965-1. Kān-ı dilden yine dürler eyledi iẓhār **şi ʿr** / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına anı īṣār **şi ʿr**
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur laʿl-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñ çün dimem ey yār **şi ʿr**
G965-3. Bir güzel maḥbūbdur yüzden niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār **şi ʿr**
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger disem şemʿ-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār **şi ʿr**
G965-5. Ḳapuşurlar her ṭarafdan ṣanasın ḳand-i nebāt / Her ḳaçan şekker lebüñçün eylesem güftār **şi ʿr**
G965-6. Naḫl-i naẓma ey göñül bil meyve-i maʿnī gerek / Maʿnī ger olmasa olmaz aña ebudār **şi ʿr**
G965-7. Her sözüñ mevzūn Muḥibbī serv-ḳāmetler gibi / Ṣalınup her yaña ḳılsum serv-veş reftār **şi ʿr**
G1023-7. İşidüp **şi ʿrümi** yāḫūd görenler / Dirler her sözüm içün zihidür
G1048-5. Ābdār eyler Muḥibbī **şi ʿrini** hem sūz-nāk / Āteş ile ābı cemʿ eyler kerāmet gösterür
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp **şi ʿr** ile kimse dimesün kim kemālüm var
G1083-6. Bu Muḥibbī anuñ içün **şi ʿrini** itdi bülend / Şimdiki şāʿirleri kendüye aḳrān istemez
G1084-6. Bu Muḥibbī **şi ʿrümüñ** herkes ne bilsün ḳıymetin / Ehl-i derd olan bilür ḳadrini aña söyleñüz
G1193-5. Muḥibbī ʿışḳ ile bulduñ ḫarāret / Anuñçün **şi ʿrüñ** oldı öyle dil-sūz
G1211-5. Dişlerüñle şemʿ-i ḫüsnüñ bu Muḥibbī añmasa / **Şi ʿrini** pür-sūz idüp naẓmın güher-rīz eylemez
G1253-1. **Şi ʿrümi** gören bu āhen leblebi ancaḳ dimiş / Anuñ içün degme kimse aña diş uramamış
G1253-2. Beñzemese **şi ʿrüme şi ʿri** n'ola şāʿirlerüñ / Kim ki şarrāf ola dir kim bir degül altun gümiş
G1291-5. Ḫusrevā gūş it Muḥibbī **şi ʿrine** eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmi maʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1333-5. Feyż baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / **Şi ʿr** ile ḳıl Muḥibb kemāla ṭamaʿ
G1335-4. **Şi ʿrüme** naẓm ehli baḳsa dir budur aṣl-ı kelām / Buña nisbet ġayriler eş ʿārı olmış cümle ferʿ
G1350-5. Her kim Muḥibbī **şi ʿrini** bilmez naẓire dir / Kebg-i ḫırāma beñzemeye hīç kār-ı zāġ
G1368-3. Göñlüñi pāk eyle evvel şoñra ḳır **şi ʿre** şürūʿ / Dürri ḫāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1417-7. **Şi ʿrüm** Muḥibbī irse kemāle ʿaceb midür / İletdüm bu fenni ilerüye ben ayaḳ ayaḳ
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef **şi ʿrine** daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden yeg
G1505-5. Ey Muḥibbī ger dilerseñ **şi ʿrüñi** rengīn ola / Fikr ü ẕikrüñ her nefesde laʿl-i yār olmaḳ gerek
G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise / **Şi ʿrüñi** ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1564-5. Ey Muḥibbī **şi ʿrüne** taḥsīn idüp ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ ẕikr eyleyüp **şi ʿrümi** ḳand itsem gerek
G1649-5. Ey Muḥibbī naẓmuma naẓm ehli çün baş indürür / Ben daḫi **şi ʿrüm** kemāl ile ḫacend itsem gerek
G1689-7. Şi ʿr-i dil-sūzuñ iderse ṭañ mıdur Ḥassāna ṭaʿn / **Şi ʿrini** şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle gel
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur **şi ʿründe** çün ṭarz-ı Ḥasan / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / **Şi ʿrüñi** şīrīn-edālarda ḳılup rindāne gel
G1911-6. **Şi ʿrümi** görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün degül ḫāṭır küşāde ṭopṭoludur derd ü elem
G1913-5. **Şi ʿr** bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki ẕaʿf üzre imiş bu temelüm
G1920-7. **Şi ʿrümüñ** sūzı ile yansaʿaceb mi dil ü cān / Yana odlare Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1938-5. Bu **şi ʿri** gören Muḥibbī lā-büd / Dir mülki suḫan saña müsellem
G2012-6. Görüp Muḥibbī **şi ʿrüñ** naẓm ehli egdiler baş / Taḥsīn idüp didiler hīç görmedük naẓirin
G2019-5. Ey Muḥibbī **şi ʿrümüñ** maʿnāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2035-5. İşbu **şi ʿri** ḫüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye taḥsīn Muḥibbī saña sābāş olsun
G2102-3. Şāh-ı ḫūbān zer-külāhın kec-rū itmiş başına / **Şi ʿrüñi** ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫᵛāndur gelen
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī **şi ʿrini** / Bula laḥdinde işide anı Cāmi tāze cān
G2151-5. Muḥibbī naẓmumı her kim ki gördi / Didi **şi ʿrümi** yeg Fürs-iʿAcemden
G2192-5. Gördiler şīrīn-edāda bu Muḥibbī **şi ʿrini** / Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān āferin
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını **şi ʿrümde** anuñçün añaram / Her kim oḳursa anı vālih ü ḫayrān olsun
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim yārüñ bile aḥvālüñi / Bir bireyle **şi ʿr** içinde ḫālini īṣār sen
G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem **şi ʿrini** rengīn eyledi / Ṭabʿ-ı mevzūnına dinse n'ola Selmān-ı zamān
G2278-1. **Şi ʿr** oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin / Leẕẕetin bilmez anuñ illā kiʿaḳl-ı ḫurde-bīn
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / Leẕẕet alsa oḳuyan **şi ʿrüñde** yāḫūd ṭañ mı bū
G2304-3. **Şi ʿrüm** içre her ḳaçan şekker lebüñ ẕikr eylesem / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2304-5. Bu Muḥibbī **şi ʿrini** yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān **şi ʿri** naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār serv
G2337-5. **Şi ʿr** içinde Muḥibbī aḳrānuñ / Var ise ṣunsun el ṣunam bence
G2358-4. Gerekdür **şi ʿrde** ola daḳāyıḳ / Vü illā her kişidir şi ʿr-i sāde
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī yine göñül / Didi bu **şi ʿri** ḫoşca rindāne
G2384-7. Sābāş diye her kişi işide bu naẓmumı / İtdüñ Muḥibbī **şi ʿrüñi** ḫoş-edāyile
G2397-6. Germ olma **şi ʿr** ile gel igen şāʿirem dime / Ṣıġmaz mısın buʿāleme bir ḳaç yalan ile
G2408-6. Bī-fikr ü te'emmül didi bu **şi ʿri** Muḥibbī / Bilmek dileyen ḫālini ursun bu ki pence
G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī **şi ʿrüm** içre arasun / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda
G2448-5. **Şi ʿrüñ** Muḥibbī ṣāfʿṣuya beñzedi senüñ / Gördükde ṣandum āb-ı firāvān girih girih
G2461-5. Kime aḳrānsın Muḥibbī **şi ʿr** içinde dirseñ / Şimdilik bu devr içinde olmışam Selmān ile
G2542-6. İşidüp **şi ʿrümi** ehl-i maḥabbet / Yazarlar levḥ-i dilde tāze tāze
G2555-6. Kim ʿacebler **şi ʿrini** gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī ş ʿir-i Selmāndan giçe

G2557-5. Dirler Muḥibbī **şiʿrine** ol dem lisān-ı ġayb / Muʿciz-niẓām sözlerini ger raḳam ḳıla
G2702-4. Bozarsın **şiʿrüñi** zinhār zinhār / Añarsañ ol raḳīb-i bed-nihādı
G2732-4. Bu Muḥibbī **şiʿrüñi** gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi beñzer var imiş Selmān iki
G2757-5. Muḥibbī **şiʿrini** bülbül ser-āġāz itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥsīn ü sābāşı
G2780-6. Muḥibbī naẓmını görüp diye elbette naẓm ehli / Bu fikr-i bikri **şiʿrinde** hemān ancaḳ āḫır itdi
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur **şiʿrüm** / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḫusrevā gūş it Muḥibbī **şiʿrine** eyle naẓar / Naẓm ṭarzında Niẓāmi maʿnīde Ḫᵛāce imiş
B215. Dün nevāda oḳıdı bülbül Muḥibbī **şiʿrini** / İşidüp gül şevḳden çāk-ı girībān eyledi

şiʿr-i çevgān [1] Şiir ciriti.

G1847-4. **Şiʿr-i çevgān** ile çalmaġa meʿānī ṭūpını / ʿarṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿni meydān isterem

şiʿr-i dil-keş [1] Gönül çeken/alıcı şiir.

G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu **şiʿr-i dil-keşi** ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı

şiʿr-i dil-pesend [3] Gönüle hoş gelen şiir.

G65-8. Kim bu **şiʿr-i dil-pesendi** ele alup oḳuya / Raḥmet anuñ cānına ki beni raḥmetle aña
G661-5. Muḥibbī işbu **şiʿr-i dil-pesendi** / Ḳılur kim oḳıya elbette ezber
G1152-5. Muḥibbī işbu **şiʿr-i dil-pesendi** / ʿAceb var mı görüp taʿẓīm ḳılmaz

şiʿr-i dil-sūz [6] Gönül yakan/yakıcı şiir.

G139-7. Ey Muḥibbī **şiʿr-idil-sūzuñ** senüñ gūş ideler / Diyeler işitmedük böyle ḫayālāt-ı ġarīb
G541-5. **Şiʿr-i dil-sūzumı** her kim ki Muḥibbī işidüp / Yüregi āhen ise daḫi hem ol an ezilür
G542-5. **Şiʿr-i dil-sūza** Muḥibbī öyle ziynet virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G603-8. ʿIrāḳ'a irse ger bu **şiʿr-i dil-sūz** / Diye ḳabrinde taḥsīn Şeyḫ ʿAṭṭār
G879-4. Oḳuyan **şiʿr-i dil-sūzuñ** Muḥibbī eylesün taḥsīn / Diye kim bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G1689-7. **Şiʿr-i dil-sūzuñ** iderse ṭañ mıdur Ḥassāna ṭaʿn / Şiʿrini şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle gel

şiʿr-i faṣiḥ [1] Güzel, anlaşılır şiir.

G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ ẕikrini evrād ideli / Didiler mīr-i kelām şiʿrine hem **şiʿr-i faṣīḥ**

şiʿr-i Ḥasan [1] Hasan'ın şiiri.

G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören eş'āruñ didi **şiʿr-i Ḥasandan** yeg

şiʿr-i ḫayāl-engīz [1] Hayallerle dolu şiir.

G609-5. Didiler **şiʿr-i ḫayāl-engīzine** ṭarz-ı Ḥasan / Ol da bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur

şiʿr-i Ḫusrev [1] Hüsrev'in şiiri.

G2270-5. Bu Muḥibbī ḳaṣd iderse n'ola **şiʿr-i Ḫusreve** / Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

şiʿr-i laṭif [1] Latif şiir.

G1624-5. Her kim ki Muḥibbī göre bu **şiʿr-i laṭīfi** / İder görinür gül gibi ḫoş-ter daḫi nāzik

şiʿr-i Muḥibbī [6] Muhibbi'nin şiiri.

G429-5. Eyle gel **şiʿr-i Muḥibbī'yi** ḳabūl / Gerçi kim bir tuḥfedür illā ḥaḳīr
G487-5. İrdi kemāle **şiʿr-i Muḥibbī** gören didi / Şimdengirü meger ki bu Selmāne ḳaṣd ider
G591-5. **Şiʿr-i Muḥibbī** Fürs ile Türki'de bī-naẓir / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider
G1785-7. Altun ṣu ile **şiʿr-i Muḥibbī'yi** yazalar / Zerdūz-vār şanʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G1803-5. Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider **şiʿr-i Muḥibbī'i** pesend / Cāmi taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm
G2686-5. Gördi şarrāf-ı cihān **şiʿr-i Muḥibbī'yi** didi / Ḳıymet-i cevheri bu naẓm-ı güher-bār şıdı

şiʿr-i pür-sūz [15] Yakıcı, ateşli, yanık şiir.

G99-6. **Şiʿr-i pür-sūzum** olalıdan ḥasen / Gūş iden dir ḳıṣṣa-i Selmān aña
G258-5. **Şiʿr-i pür-sūzuñ** görüp taḥsīn ide Ḫusrev daḫi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥş
G664-6. **Şiʿr-i pür-sūzum** eger varsa ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā ṣatar
G697-4. Anuñçün **şiʿr-i pür-sūzum** nezāketle ḥasen itdüm / Kemāl ehli olan dāim kelāmını pesend ister
G790-5. **Şiʿr-i pür-sūzuñ** Muḥibbī ṣaf bir āyīnedür / Dikḳat ile ḳıl naẓar gör nice maʿnālar gelür
G924-5. Olmayan ʿışḳa ḫaber-dār oḳumasun şiʿrümi / **Şiʿr-i pür-sūzum** oḳurken ḳorḳaram kim yaneler
G966-5. İşiden **şiʿr-i pür-sūzum** oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün ṭutuşup oda yanmışdur
G1022-5. **Şiʿr-i pür-sūzuñ** Muḥibbī işidüp yārān dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1226-7. **Şiʿr-i pür-sūzum** Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / Şimdiki şāʿirlere ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1770-5. Ey Muḥibbī **şiʿr-i pür-sūzum** işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire taḥsīn ile sābāşum benüm
G1954-5. **Şiʿr-i pür-sūzumla** ṭutuşdı Muḥibbī cān u dil / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı defter ü dīvān benüm

G2092-6. **Şi ʿr-i pür-sūzum** daḥi rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı ger tāba ben
G2228-5. **Şi ʿr-i pür-sūzuñ** Muḥibbī çünki bir eglencedür / Ḫāli olma bir nefes ʿālemde sen eş ʿārdan
G2278-3. **Şi ʿr-i pür-sūzum** benüm gül lāledür eş ʿār-ı ġayr / Şekker-i şīrīn ile ḳanda bir ola engübīn
G2649-5. Ey Muḥibbī **şi ʿr-i pür-sūzuñla** yaḳduñ ʿālemi / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ beni

şi ʿr-i rengīn [1] Musanna ve müzeyyen şiir.

G1708-5. Şi ʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz virür tekrār gül

şi ʿr-i sāde [2] Sade şiir.

G2358-4. Gerekdür şi ʿrde ola daḳāyıḳ / Vü illā her kişidir **şi ʿr-i sāde**
G2718-6. Muḥibbī sāde işdür **şi ʿr-i sāde** / Olıcaḳ ol gerekdür kendekārı

şi ʿr-i selef [1] Eski ustaların şiiri.

G484-5. Muḥibbī'nüñ gören pür-sūz-ı şi ʿrin / Ḥaḳīḳatde didi **şi ʿr-i selefdür**

şi ʿr-i Selmān [1] Selman'ın şiiri

G2555-6. Kim ʿacebler şi ʿrini gören kemāle irdügin / Çünki eş ʿār-ı Muḥibbī **ş ʿir-i Selmāndan** giçe

şi ʿr-i şīrīn [1] Tatlı şiir.

G430-5. Tuḥfe iletür **şi ʿr-i şīrīnin** yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker ṣunar

şi ʿr-i sūz-nāk [2] Yakıcı şiir.

G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu **şi ʿr-i sūz-nākı** / Dir Ḫusreve irişmiş andan yaḳar çerāġı
G2698-7. Muḥibbī işbu **şi ʿr-i sūz-nākı** / Yazarken yandı nāme ḫāme düşdi

şi ʿr ü eş ʿār [1] Şiir ve şiirler.

G796-3. ʿAceb mi **şi ʿr ü eş ʿārum** leẕīẕ olursa şekkerden / Nigāruñ lebleri vaṣfı zebānumda mükerrerdür

şi ʿr ü ġazel [1] Şiir ve gazel

G945-6. Şi ʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur / Bunı kim diyebilür **şi ʿr ü ġazelden** ne gelür

şi ʿr-ārā [4] Şiir söyleyen.

G645-5. Sen güzeller şāhını her dem-be-dem çün medḥ ider / Bu Muḥibbī **şi ʿr-ārā** Selmān olursa çoḳ mıdur
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden uyarur bu Muḥibbī şem ʿin / **Şi ʿr-ārā** anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G2088-5. Ey Muḥibbī **şi ʿr-ārā** her kim göre elfāẕuñı / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2526-5. **Şi ʿr-ārā** andı Muḥibbī yine Leylī ṣaçuñı / Ola Mecnūn naẓar iden kişi dīvānumuza

şīrāne [3] *Far.* Aslana lâyık ve münasip, aslanca, dilirâne. (Ş. Sami, 2010: 1133)

G487-1. Āhū gözüñ ki ʿāşıḳa **şīrāne** ḳaṣd ider / Her bir naẓarda sīnede çoḳ cāne ḳaṣd ider
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice **şīrāne** giçer
G1259-3. Oldı **şīrāne** bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer güneş

şirāze [1] *Far.* Ciltlenen kitap formalarının arkalarındaki dikişten başka alt ve üst taraflarına renkli ipliklerle yapılan ilmikler hakkında kullanılır tâbirdir. (Pakalın, 1972: 357)

B13. Olup **şirāzesi** ol zülf-i müşkīn / Kitāb-ı ḥüsne alnuñ oldı miḳlāb

şīrīn [82] *Far.*

bk. cān-ı şīrīn, Ferhād u Şīrīn, Ḫusrev ü Şīrīn, kelām-ı şīrīn, la ʾl-i şīrīn, la ʾl-i leb-i şīrīn, leb-i şīrīn, şekker-i şīrīn, şi ʿr-i şīrīn, şīrīn ü ter, yār-ı şīrīn

(şīrīn [71], şirinden [3], şirindür [1], şirine [4], şirini [1], şirinüñ [2])

1. Tatlı, hulv. (Ş. Sami, 2010: 1133)

G70-7. Böyle **şīrīn** yaz Muḥibbī bu me ʿani naḳşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine **şīrīn** ġazel / Leẕẕetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G194-4. Bir lebi **şīrīn** ġamıdur beni Ferhād eyleyen / Āh kim ʿālemlere efsāne oldum ʿāḳıbet
G248-5. Göster yüzüñi tā her kişi bula murādın / **Şīrīn** sözüñi kām-ı dil-i pīr ü cevān it

G255-2. Ġamzeñ helāk itdügine acımazdum āh / **Şīrīn** lebüñ eylese bir būsesin diyet
G330-5. Dir ġazel **şīrīn** lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan yidi ḳand
G363-1. Dostum **şīrīn** kelāmuñ şehd ü şekerden leẕīẕ / Görinür gülgūn ruḫuñ baña gül-i terden leẕīẕ
G364-2. **Şīrīn** lebüñ kelāmını tekrār ider göñül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger leẕīẕ
G377-5. Bu Muḥibbī nice cānā ḳıymasun Ferhād-veş / Söze gelse dilberi ġāyet de **şīrīn** sözlüdür
G469-3. **Şīrīn** lebüñi ḫaste göñül eyler ārzū / Ḫaste olınca kişi göñülden neler giçer
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri ẕikri dem-ā-dem sözlerüm **şīrīn** ider
G499-6. Ḫalḳa **şīrīn** itmek içün lebleri şehdini yār / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G540-4. Aña taʿlīm eylemiş ṣalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler **şīrīn** kelāmı cümle andan ögrenür
G555-5. Ey Muḥibbī kim ki bir **şīrīn** lebe virdi göñül / Kūh-ı ġamda āḫır ol Ferhād-veş ḳurbān olur
G598-2. Lebleri dil-ḫasteler ḥaḳḳındadur **şīrīn** cevāb / Laʿl-i cān-baḫşı virür ʿisi revānından ḫaber
G627-5. Yine bir **şīrīn** ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G664-1. Ḫaṭ-ı laʿlüñ müşk ü zülfüñ ʿanber-i sārā ṣatar / Dişlerüñ dürr-i ʿAden **şīrīn** lebüñ ḥelvā ṣatar
G969-5. İdeli şekker lebi **şīrīn** zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿımı ṭūṭi gibi gūyā ider
G1276-5. **Şīrīn** lebüñüñ vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Leẕẕetden anuñ ṭopṭolu aġzı şeker olmış
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrin mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı **şīrīn** naẓm u eş ʿāruñ senüñ
G1493-1. Kim diñledi **şīrīn** sözin ol ġonce-dehānuñ / Ya kim ḫaberin virdi kim ol ince meyānuñ
G1536-1. Hey ne **şīrīndür** şehā laʿl-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿĀleme fitne virür zülf-i dil-āvīzüñ senüñ
G1685-5. Eyle Muḥibbī naẓmuñı Ḫusrev gibi ḥasen / İrsün kemāle şan ʿatı **şīrīn** edāda ol
G1721-1. **Şīrīn** lebüñe ġonce dimek bir hüner degül / Her kim didiyse bu sözi didüm naẓar degül
G1735-2. Cāna geldüm çün temennā eyledüm **şīrīn** lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1745-5. **Şīrīn** lebüñüñ şevḳine cānā bu Muḥibbī / Ferhād-ṣıfat ger düşe kūh-sāre ne müşkil
G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṣeri / Bir lebi **şīrīn** yüzi gül gülsitānum var benüm
G1835-1. Her ḳaçan eş ʿārum içre leblerin yād eyleyem / Nice **şīrīn** lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1854-1. Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm / **Şīrīn** lebini ṣormaġa ġāyet güzel didüm
G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī **şīrīne** cānānenüñ / Sāḥirem teshīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2170-9. Nice **şīrīn** olmasun cānā Muḥibbī'nüñ sözi / Çünki medḥüñ oḳuram olur kelāmum sükkerin
G2253-5. **Şīrīn** lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī n'ola şīrīn-suḫanam ben
G2477-5. Bu Muḥibbī söyledi pür-nükte bir **şīrīn** ġazel / Her kim anuñ fikr ide maʿnāsını ʿaḳlı şaşa
G2479-1. Ṣayd eyledün güzelleri **şīrīn** kelām ile / Olmaz şikār ḫūblar illā ki cām ile
G2538-2. **Şīrīn** lebinüñ yādına bir ʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse
G2599-2. **Şīrīn** lebi firāḳiyle her kim ki cān vire / Āḫır nefesde menzili dārü's-selām ola
G2687-2. **Şīrīn** lebüñe beñzemese ẕerrece ey dost / Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
G2689-7. **Şīrīn** lebüñüñ ẕikrini tekrār Muḥibbī / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
G2696-2. Bādeye telḫ dime ṣun berü **şīrīn** içelüm / Yāduña nūş idelüm ṣun ṭolusın sāġar aḳı
G2777-3. Dir idüm kūh-ı belāda çekdügüm bir bir aña / Ol lebi **şīrīn** şeker-güftārı görsem bir daḥi
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allah ne **şīrīn** yār olur / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi **şīrīn** güzeller ḫusrevi sīmīn-beden

2. Dîvân şiirinde mesnevilere konu olan İran asıllı *Ferhâd ile Şîrîn* ve *Hüsrev ü Şîrîn* hikâyelerinin kadın kahramanı. Hikâyede Mehin Bânu'nun yeğeni olup Ferhâd ve Husrev (Husrev Perviz) aşkı arasında kalan sevgiliyi temsil eder. Büyük hikâye kahramanı Leylâ ile birlikte adı en çok anılan kadın hikâye kahramanıdır... (Zavotçu, 2006: 517)

G16-1. Nāle ḳılsam hey bu ne feryāddur dirler baña / Sen lebi **Şīrīn** içün Ferhāddur dirler baña
G71-4. Kūhken kendüser kūh n'ola **Şīrīn** adına / Kesmişem kūh-ı ġamı bulımadum rāh saña
G309-5. Laʿl-i lebi ḫayāline ṣun sāḳiyā müdām / **Şīrīn** olur ger içe Muḥibbī ṣarāb-ı telḫ
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı **Şīrīn** / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G830-3. Yiridür dir isem **Şīrīn** lebüñe / Ki Ferhāde dil-i āvāre beñzer
G1185-4. Sen ṣaçı Leylā lebi **Şīrīn** olaldan ḫusrevā / Biz de Ferhād ile Mecnūn gibi miḥnet ehliyüz
G1236-2. Ḳıṣṣa-i Ferhād olaldan ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm / Ol lebi **Şīrīn** idüp bir dāsitān ezberlemiş
G1355-4. Bir ṣaçı Leylī lebi **şīrīne** göñül vireli / Meskenüm Ferhād u Mecnūn gibi oldı berr ü ṭaġ
G1399-3. Leylī zülf ile lebi **şīrīnüñ** aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1427-3. Sen lebi **şīrīn** içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda yoḳ
G1434-1. Saña **Şīrīn** didi ben ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʿide üstād ancaḳ
G1483-1. Bir lebi **şīrīn** için göñlüñi her dem işe çek / Kūh-kenlik ile bu ġam kūhına gel tīşe çek
G1547-3. Ḫusrevā **Şīrīn** lebüñ yādına Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarībi bir nefes şād itmedüñ
G1653-2. **Şīrīn** lebinüñ ʿışḳına cān terkin eyleyen / Ferhād gibi ʿāleme destān olan göñül
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken **Şīrīne** ʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül
G1743-3. Ol lebi **Şīrīnden** ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1793-2. Sen lebi **Şīrīnden** ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G1811-1. Bir ṣaçı Leylī lebi **Şīrīn** mehüñ nā-şādıyam / Deşt-i ġam Mecnūnıyam kūh-ı belā Ferhādıyam
G1837-2. Sen lebi **şīrīn** ṣaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü yoḳ mı cānā ġayretüm

G1918-2. Sen lebi **Şīrīni** sevdüm ḫidmete bil baġladum / Kesmege kūh-ı ġamı kendümi Ferhād eyledüm
G1978-3. Degülse ol ṣaçı Leylā çīrā ben hemçü Mecnūnam / Diger ne olmasa **Şīrīn** neden ʿışḳ ile Ferhādam
G2060-5. Ḳanġı ṭaş ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi **Şīrīn** ʿışḳı başa iletem başa ben
G2069-3. Sen lebi **Şīrīn** vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2075-1. Her kim benümle işide yārüm ḥikāyetin / Ferhāddur ki eyleye **Şīrīn** rivāyetin
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi **Şīrīn** içün / Baş u cān terkin urup adımı Ferhād ideyin
G2170-7. Ol lebi **Şīrīn** elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme yazalar haẕā şehīdü'l-ʿāşıḳın
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa ṣayd olur maḥbūblar / Yeg gelür **Şīrīne** Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2323(a)-1. Bir lebi **Şīrīn** sevüp Ferhādam oġlandan berü / Kūh-kenlik itmede üstādam oġlandan berü
G2436-4. Kūh-kenlik eyler idüm ben belā kūhında āh / Bī-sütūnı kesmeden Ferhād **Şīrīn** nāmına
G2438-3. Bir lebi **Şīrīn** firāḳından belā kūhında āh / Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa
G2474-3. Derd ile āh eylese **Şīrīn** ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / Teraḥḥum itmedi **Şīrīn** gelüp bī-çāre Ferhāda
G2622-3. Cevāb aldı meger **Şīrīn** lebüñden / Bu dil Ferhād-veş ṭaġlara düşdi
G2657-5. Sen beni öldürmeyince derd ü ġamla añmaduñ / Ölmeyince añmadı **Şīrīn** daḥi Ferhādını
G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / Ve ger **Şīrīn** olmasa bu dil olmazdı Ferhādı
Mh6-8. Şem ʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü **Şīrīnüñ** hemān Ferhādı var
Mr15-5. Ey lebi **Şīrīn** revā mıdur düşer mi aduña / Kūh-ı ġamda bir naẕar ḳılmayasın Ferhāduña
Nş2-1. Lebi **şīrīnden** ayru düşeli ṭaġlara dil / Bī-sütūn ṭaġına çıḳdum dostlar feryād içün
D47-1. Bulalı **Şīrīn** lebüñ Leylī şaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddan ʿālemde derdüm var ḳatı
B23. Umar Ḫusrev şeker **Şīrīn** lebinden / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād

şīrīn ü ter [1] Güzel ve yeni.

G539-3. Ṭūṭi-i dil lebüñe didi şeker / Gör ne **şīrīn ü ter** du ʿālar ider

şīrīn-cevāb [1] Tatlı cevap.

G174-2. Aġzınuñ esrārını şorduḳca yoḳ dimez nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir **şīrīn-cevāb**

şīrīn-dehān [2] *Far.* Tatlı sözlü. *bk. şīrīn-dehen*

(şīrīn-dehān [1], şīrīn-dehānum [1])

G812-2. Bīmār-ı zehr-i fırḳatüm yoḳdur ümīd-i ṣıḥḥatüm / Telḫ oldı ʿıyş u ʿişretüm **şīrīn-dehānum** ḳandadür
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol **şīrīn-dehān** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

şīrīn-dehen [3] *Far.* *bk. ḫusrev-i şīrīn-dehen, şīrīn-dehān*

(şīrīn-dehen [2], şīrīn-dehendür [1])

G1250-2. Kim saña bu ḥüsni virdiyse ayā **şīrīn-dehen** / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G2238-2. Ṭūṭi-i ṭabʿum daḥi gūyā ola / Leblerinden emsem ey **şīrīn-dehen**
G2359-4. ʿAceb nāzik ʿaceb **şīrīn-dehendür** / Meger süd diyü şekker virdi dāye

şīrīn-edā [4] *Far.* Etvar ve güftarı güzel ve tatlı olan. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 475) *bk. ḫayāl-güster ü şīrīn-edā*

(şīrīn-edā [1], şīrīn-edāda [1], şīrīn-edālarda [1], şīrīn-edāsı [1])

G61-7. Oḳusun naẓm ehli bu şiʿri nevāda rāstı / Ey Muḥibbī eyledüñ çünki bunı **şīrīn-edā**
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş **şirin-edāsı** yoḳ mıdur
G1751-7. Ey Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eş ʿāruñı / Şiʿrüñi **şirin-edālarda** ḳılup rindāne gel
G2192-5. Gördiler **şīrīn-edāda** bu Muḥibbī şiʿrini / Eylediler ehl-i naẓm olan hezārān āferin

şīrīn-kār [1] *Far.* Nazik, görgülü... (Steingass, 1892: 775)

Mr28-9. Laʿl-i şekker-bārı cān bezminde **şīrīn-kār** idi / Merdüm-i çeşmi daḥi yanınca iki ḫūn-ḫʷār idi

şīrīn-kelām [1] Anlamlı, tatlı konuşan. (Steingass, 1892: 775)

G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẓikrin meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir **şīrīn-kelām** ince ḫayāl olmaz

şīrīn-leb [6] *Far.* Şirin dudak. *bk. fikr-i şīrīn-leb*

(şīrīn-lebe [1], şīrīn-lebine [1], şīrīn-lebini [1], şīrīn-lebüñ [2])

G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ tāze meyvedür / **Şīrīn-lebini** an ki daḥi ābdār olur
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol **şīrīn-lebüñ** / Añıla tā küh-ken gibi bugün nāmun senüñ
G1842-1. Ben ki bir **şīrīn-lebüñ** Ferhād-ı ser-gerdānıyam / Dāġlarla ṣanasın kūh-ı belā ḳaplanıyam
G1909-1. **Şīrīn-lebine** dil vireli derd-nākıyam / Ferhād-veş bu kūh-ı belānun helākıyam
G2403-3. Öldürür āḫır seni dil virme bir **şīrīn-lebe** / Ey göñül Ferhād-veş gel miskīnüñ dāġ eyleme

G2502-2. Kim ki **şīrīn-lebüñe** dil vire Ferhād-ṣıfat / Yaḳalar çāk idüben dāmen-i kūh-sāre düşe

şīrīn-suḫan [3] *Far.* Tatlı, nazik konuşan. (Steingass, 1892: 775)

bk. ṣā ʾir-i şīrīn-suḫan

(şīrīn-suḫan [2], şīrīn-suḫanam [1])

G378-2. Bir lebi **şīrīn-suḫan** meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu göñül kūh-ı belāda zār u ser-gerdānıdur
G2143-3. Bī-bahā ḥüsn ile olsa olmasa **şīrīn-suḫan** / Kimdürür iden tefāvüt ṣüret-i dīvārdan
G2253-5. Ṣīrīn lebüñüñ medḥini ideli-tekrār / Ger dirse Muḥibbī n'ola **şīrīn-suḫanam** ben

şīrīn-ter [1] *Far.* Daha şirin, daha tatlı, daha sevimli. (Devellioğlu, 2000: 1000)

G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı **şīrīn-ter** yazar / Līk ol ʿāşıḳların başına derd-i ser yazar

şīrīn-zebān [9] *Far.* Tatlı dilli. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 475)

(şīrīn-zebān [3], şīrīn-zebāndur [1], şīrīn-zebānı [1], şīrīn-zebānum [3], şīrīn-zebūna [1])

G350-2. Lebüñden ayru ey **şīrīn-zebānum** / Anı kim çekmişem çekmedi Ferhād
G638-1. Ol dil-nüvāz āh ne **şīrīn-zebān** olur / Sözin tamām itmeyü gözden nihān olur
G848-1. Ḳanda kim **şīrīn-zebān** bir dilber-i fettān ḳopar / Ḳarşusında ehl-i diller zār u ser-gerdān ḳopar
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir **şīrīn-zebānum** var benüm / Var mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum var benüm
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir **şīrīn-zebānum** var benüm / Var mıdur aġzı diyü līkin gümānum var benüm
G2024-2. Bī-sütün adın daḥi işitmemişdi kūh-ken / Ben belā kūhında Ferhād idüm ey **şīrīn-zebān**
G2038-4. ʿIşḳ mıdur bir lebi **şīrīn-zebūna** dil virüp / Kūh-ken gibi belā kūhında şeydā eyleyen
Mh17-5. Ṣanmañuz gidem ben ol **şīrīn-zebānı** terk idüp / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı terk idüp
B170. Sevdügüm bir māh-ı nev **şīrīn-zebāndur** tāzece / Ḳadr-i ʿāşıḳ añlamaz nā-mihribāndur tāzece

şīr-veş [1] Arslan gibi.

G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu Muḥibbī **şīr-veş**

şīşe [28] *Far.* Sırçadan kap, billûr ve dökme olmayıp üflemekle ve şişirmekle yapılmış camdan az çok dar boğazlı kap. (Ş. Sami, 2010: 1134)

bk. şīşe-i ʿaḳl, şīşe-i cism, şīşe-i çarḫ, şīşe-i çeşm, şīşe-i göñül, şīşe-i ḳalb, şīşe-i nām, şīşe-i nāmūs, şīşe-i ṣāf, şīşe-i sebz

(şīşe [8], şīşeler [1], şīşelerin [1], şīşelerle [1], şīşesi [4], şīşesin [10], şişesini [3])

G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu göñlüm **şīşesin** / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış zücāc
G219-3. Nice yıllar gice dür eyleye olmaya bütün / Göñlümüñ **şīşesini** eyleme ey dost şikest
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir **şīşe** şikest
G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / Şöyle beñzer **şīşe** ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil **şīşesini** hīç şımaz şöyle ter giçer
G908-5. Dil **şīşesi** bir daḥi Muḥibbī bütün olmaz / Meh-rūlar anı seng-i cefā ile şımışlar
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı gül midür bülbül midür / **Şīşelerle** ṭolı yaşı gül midür bülbül midür
G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde gül-i ḥamrā yirine / **Şīşeler** ġulġulını bülbül-i güyā bilürüz
G1147-5. Ciger ḫūnın şaḳlamaġa ey dil / Gözüñden ġayri añа **şīşe** olmaz
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm **şīşesin** / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sā ʿat beklerüz
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge ṭoḳınsa **şīşe** baḳ
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki ṭolu **şīşe** çek
G1484-5. Aşup dil **şīşesin** zülfe Muḥibbī / Sıyup ḳıldı anı şad-pāre zülfüñ
G1870-4. Melāmet ehli n'eyler ʿār u nāmūs / Çün ārun **şīşesini** senge çaldum
G2110-4. Şırsa göñlüm **şīşesin** olmaz ʿaceb ol seng-dil / Şıya gelmişdür ezel Leyl çü Mecnūn kāsesin
G2163-2. Atuban seng-i cefā şıduñ bu göñlüm **şīşesin** / Batmasun ayaġuña şaḳın gel o ābgīneden
G2184-2. Şıyup cihānda ʿār ile nāmūs **şīşesin** / Mest ü melāmet ol yüri terk eyle nāmı sen
G2250-2. Urma göñül **şīşesin** ey dost yirlere / Şaḳın ki batar ayaġuña ābgīneden
G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül **şīşelerin**
G2446-2. Seng-i cevr ile benüm göñlümi gel pāreleme / Kimdürür bütün ide ger şına bir kez **şīşe**
G2502-5. Kim bütün ide Muḥibbī bu göñül **şīşesin** / Şınuban seng-i cefā ile ki şad-pāre düşe
G2510-5. Döne döne yanarsam ʿaceb mi ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba döndi şancıldı çünki **şīşe**
G2609-4. Kim ki gözler ʿār u nāmūsı aña ʿāşıḳ dimeñ / ʿĀşıḳuñ şınġun gerek her laḥza göñli **şīşesi**
G2654-2. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki şınmışdur bu göñlüm **şīşesi**
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / Tuḥfe getürür çeşmi iki **şīşe** gülābı
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil **şīşesi** / Uşadup anı cefā sengile dildār şıdı

G2735-4. Atuban seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm **şīşesin** / Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ ṣuyını
B11. Bu göñlüm **şīşesin** ṣıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb

şīşe-i ʿaḳl [1] Akıl şişesi.

G1955-1. Ufatdum **şīşe-i ʿaḳlı** be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

şīşe-i cism [1] Vücudumun şişesi.

G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile **şīşe-i cismüm** ṭolu / Sāl u māh u hafta vü rūz ile giçer sāʿatüm

şīşe-i çarḫ [2] Felek şişesi.

G747-1. Āh oḳlariyle ʿışḳ eri ehl-i hüner giçer / Bir an içinde **şīşe-i çarḫı** deler giçer
G2627-4. Ola ḳumlar ṣaġışınca ömrüñe ḥadd üʿaded / Gelmeye bu **şīşe-i çarḫ** içre bir sāʿat gibi

şīşe-i çeşm [4] Gözümün şişesi.

G198-2. Ḫāk-i ḳademüñ dīdelerümde görinür ṣan / Bir riġdürür **şīşe-i çeşmüm** aña sāʿat
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ **şīşe-i çeşmi** henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içmege ḫūn-ı ciger / **Şīşe-i çeşminden** itmişdür iki peymāne vaḳf
G1940-4. Bezm-i ġamda **şīşe-i çeşmüm** ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi ciger büryānlıġum

şīşe-i göñül [1] Gönül şişesi.

G224-1. Eline aldı yine seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā **şīşe-i göñlüm** şikest

şīşe-i ḳalb [1] Kalp şişesi.

G226-5. Ey cefā-ḫū atuban seng-i cefā / Eyledüñ bu **şīşe-i ḳalbüm** şikest

şīşe-i nām [2] Ün şişesi.

G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri nʾeyler dimişler ʿār u nāmūsı / Anuñçün **şīşe-i nāmı** ufatdum tār u mār itdüm
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / Ufadup **şīşe-i nāmı** Muḥibbī ṭaşlara çaldum

şīşe-i nāmūs [4] Namus şişesi.

G1091-4. **Şīşe-i nāmūsı** ṣırsam dostlar ʿayb eylemeñ / Ṭoḳınan seng-i cefādur ʿāşıḳ olur ʿārsuz
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī **şīşe-i nāmūsı** çalsa ṭaşlara / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1450-1. Ṣūfīyā gel bāde ile ḫırḳa-i sālūṣa baḳ / Cān gözini rūşen eyle **şīşe-i nāmūsa** baḳ
G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / **Şīşe-i nāmūsı** çaldum yire bī-ʿār olmışam

şīşe-i ṣāf [1] Saf şişe.

G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül ẓāhir iderse ne ʿaceb / Gösterür her ne ki içinde ola **şīşe-i ṣāf**

şīşe-i sebz [1] Yeşil şişe.

G383-1. Mevc urur her yaña eşküm ṣanki baḥr-i ḫūndur / **Şīşe-i sebz** içre yāḫūd bāde-i gülgündur

şitāb [3] *Far.* Acele, sürat, müsâra'at, çabukluk. (Ş. Sami, 2010: 1135)

bk. şitāb eylemek/itmek

G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire yarına bu ʿömr **şitāb** ile giçer
G1888-2. Varalum gūş idelüm bülbül üñin / Ḳılalum ʿışrete **şitāb** içelüm
G2048-4. Ka ʾbedür kūyı gelür ʿuṣṣāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı teʾḫīr itmesün ḳılsun **şitāb** eglenmesün

şitāb eylemek/itmek [10] ...tézlenmek, téz tutmaḳ, ʿácele ile gitmek, ʿácele etmek, sürʿát etmek...(Tulum, 2011: 1664)

G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül **itmese** ʿömrüm **şitāb**
G116-4. Bir dem ārām eyle ey dilber gelüp ʿömrüm gibi / Öldürüp ben ḫastei gel gitme ki **itme şitāb**
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel **itme şitāb**
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel **itme şitāb**
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer o dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege **eyler şitāb**
G2049-1. Binsün ol serv-i revān **itsün şitāb** eglenmesün / Ehl-i ʿışḳuñ ḥāli olmışdur ḫarāb eglenmesün
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege **eylerseñ şitāb** ulı

şīve [17] *Far.* Naz, girişme, eda ki dilberanın tab'ına hoş gelen etvar-ı latifesi. (E. Tevfîk, 1890: 592)

bk. cevr ü cefā vü şīve, şīve-i dolāb-ı çarḫ, şīve-i mestān, şīve-i şimşād, şīve vü cevr ü cefā, şīve vü nāz, şīve vü reftār

(şīve [14], şīvei [1], şīvelerle [1], şīvesi [1)

G295-4. Gāh nāz u gāh **şīve** geh cefā gāhi sitem / Dem mi vardur ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G314-4. Mānī ʿolur kūyına varsam raḳīb / **Şīvesi** çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı yā **şīve** yāḫūd nāzdur
G491-1. Başladı yine **şīve** ile nāze güzeller / ʿĀlemlere ṣalsa ne ṭañ āvāze güzeller
G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme **şīve** daḫi vaḳtihā olur
G815-1. Biñ **şīve** ile nāz ile cānān gelür giçer / Gördükce anı aġza bu cān gelür giçer
G816-5. Ṣalınur ʿişve ile her ṭarafa nāz ile yār / Āh bu **şīvei** ne serv ne şimşād eyler
G829-1. Āh kim **şīvelerle** dilberler / Kim göre veyā melek dirler
G850-2. Geh ʿişve gāh **şīve** gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince yoḳ mıdur ol pür-cefāyı gör
G858-2. Gāh ʿişve gāh cevr ḳılur **şīve** gāh nāz / Bildüm hemān ki ḳatlüme bunlar bahānedür
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo ṭūl-ı emelden ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā **şīve** güzelden ne gelür
G1181-1. Gāh **şīve** gāh ʿişve gāh cevr ü gāh nāz / Öldürür ʿuşşāḳı bu nev ʿile itmez iḫtirāz
G1206-4. Meh-rūlar **şīve** ile ʿişve ile nāz ider / ʿĀşıḳuñ gelmez elinden nesne illā kim niyāz
G1466-1. Aldı eline **şīve** ile çün kemān ḳaşuñ / Ġamze oḳına sīnemi itdi nişān ḳaşuñ
G1607-4. Geh cefā vü gāh **şīve** gāh cevr ü gāh nāz / Bilürem āḫır beni öldüriser cünbişlerüñ
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne **şīve** bu ne ʿişvedür meded yārüm benüm
G2123-2. Bir ġamze ile fitne ṣalup ḫalḳ-ı ʿāleme / Bir **şīve** ile āfet-i devrān degül misin

şīve-i dolāb-ı çarḫ [1] Feleğin dönmüş edası.

G270-3. **Şīve-i dolāb-ı çarḫuñ** nālişin dil gösterür / Olsa ger ġam meclisinde ʿilm-i mūsiḳār baḥş

şīve-i mestān [1] Sarhoşun tavrı.

G531-1. **Şīve-i mestānuna** ey dost ʿabher imrenür / Nāvek-i müjgānuña nebtiz ü ḫançer imrenür

şīve-i şimşād [1] Şimşir ağacının cilvesi

G2239-2. Gāh gül göster ü geh sünbül āyā serv-i sehī / Nāz ile gāhi gehi **şīve-i şimşād** idesin

şīve vü cevr ü cefā [1] Cilve, eziyet ve cefa.

G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu **şive vü cevr ü cefā** / Güldi did nāz ile ʿāşıḳları zār isterüz

şīve vü nāz [3] Cilve ve naz.

G540-1. **Şīve vü nāzı** ḳamu ḥüsn ehli senden ögrenür / Nitekim pervāneler yanmaġı benden ögrenür
G1906-1. Ḳandasin ey cevri çoḳ yār-ı cefā-sāzum benüm / **Şīve vü nāzı** ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin / Dil virüp bir māh-rūya **şīve vü nāz** isteyen

şīve vü reftār [1] Cilve ve salınış.

Mh10-8. Terk idüp cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / **Şīve vü reftārdur** serv-i dil-ārādan ġaraż

şīve-kār [2] *Far.* Şiveli, şûh-ı şive-kâr. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 476)

G96-2. Ḳullarıña bir naẓar ḳılsan n'ola ey **şīve-kār** / Çün bilürsin ḳulsuz olmaz ʿālem içre pādişā
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger var ise de key ḳatı **şīve-kār** ola

şol [25] *T.* Şu, o. (TS, 2009: 3671) *bk. şol deñlü, şol ḳadar, şol ḳan olası, şol ki*

G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl **şol** ṭurra-i ṭarrārın öp / Ḫaste cāna çün şifadur ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G148-1. Ḳurusun olʿayn kim aḳıtmaya her demde āb / Oda yansun **şol** göñül ʿışḳ ile olmaya kebāb
G294-2. Göñlümi şeydā ḳılupdur **şol** müselsel kākülüñ / Bu delü göñlüme siz zencīrle itmeñ ʿilāc
G471-1. **Şol** āşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı var
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden **şol** çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G609-1. **Şol** gedā kim kūy-ı dildāruñ bugün derbānıdur / Berr ü baḥrun pādişāhıdur cihān sulṭānıdur
G724-1. **Şol** gedā kim āsitān-ı dilberüñ derbānıdur / Ḫor naẓarla baḳmañ aña ʿālemün sulṭānıdur
G725-2. **Şol** esir-i ʿışḳ olan abdāla baḳ gel ḫusrevā / Baş açıḳ serverlik ider ʿāleme sulṭān olur
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẓer / **Şol** muḳavves ḳaşlaruña dostum kim yā dimez
G1110-3. Bir naẓarla sinesin baġrın delen ʿāşıḳlaruñ / **Şol** kemān-ebrū güzelüñ ġamze kārıdur diñüz
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / **Şol** gedā meyḫāne küncinde ṭuta meyle ḫazef
G1405-1. Ney belā-engīzdür **şol** nergis-i şehlāya baḳ / Fitne ta līmin ider ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / **Şol** ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1486-2. Ṣabrumı yaġmāya virdi göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın baḳan **şol** çeşm-i bīmāruñ senüñ
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o yār **şol** fārīġü'lbālum görüñ
G1536-2. Ġam mı var ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi var delmedük **şol** ġamze-i tīrüñ senüñ

G1570-3. Öldürdi meded eylemez ise beni çeşmüñ / Mīm-i dehenüñle görüben **şol** iki ḫālüñ
G1601-4. Ṭutdı bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / **Şol** gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşuñuñ
G1707-4. **Şol** gedā kim eyleye meyḫāne küncinde ḳarār / Kendüyi ḫusrev ṣanur alsa ele peymāne dil
G2126-4. Nāvek-i tīr-i ḳażā mı ki ʿaceb **şol** müjeler / Kim gözi yumup açınca baña virmedi emān
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded **şol** mey diyen tiryākdan
G2592-1. Ḳıymetini ʿışḳuñ ol añlar kim cihānda merd ola / Ḳadrini derdüñ ne bilsün **şol** kişi bī-derd ola
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini ṭūṭiyā / **Şol** nātüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / **Şol** dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr12-2. **Şol** cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem

şol deñlü [22] Çok, fazla. (TDK, 2011: 2231)

G268-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün **şol deñlü** dökdüm göz yaşın / Eylesem itmeñ ʿaceb ben Nīl ü Ceyḥūn ile baḥş
G555-3. Baḫr-i ʿışḳ içre şehā **şol deñlü** dökdüm ḳanlu yaş / Ṭurmaġ ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme **şol deñlü** yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum **şol deñlü** şimdi yaş yirine nem düşer
G638-3. **Şol deñlü** aḳdı kim semege irdi göz yaşı / Āhuma daḫi evc-i felekler mekān olur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın **şol deñlü** serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu yoḫsa deryā mı olur
G806-2. Üstüme seng-i cefā **şol deñlü** yaġdurdı nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G866-3. **Şol deñlü** itdi cevri ʿuşşāḳa ol cefā-cū / Boynıda görinenler kākül degül günehdür
G1218-3. Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün **şol deñlü** dökdüm göz yaşı / Gözlerüm oldı biri Nīl ü biri cūy-ı Aras
G1258-4. **Şol deñlü** yaġar seng-i cefā kūyına varsam / Başum biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1304-3. ʿIşḳı yolında çeşmüm **şol deñlü** dökdi eşki / Ḳalmadı āḫır oldı ḫūn-ı cigerden ol ḳarż
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice **şol deñlü** dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı yoḳ
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme **şol deñlü** seng / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı yüzi lāle-reng
G1542-1. Sīneme **şol deñlü** geldi tīr-i müjgānuñ senüñ / Bulma tā ḥaşre dek sīnemde peykānuñ senüñ
G1599-5. Dāġlar yaḳdı Muḥibbī sīnede **şol deñlü** kim / Her gören kūh-ı belā içre anı ṣanur peleng
G1733-3. ʿIşḳ ile bu sīnemi **şol deñlü** yaḳdum dāġlara / Dāġ ile ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul
G2148-3. Baña **şol deñlü** cefālar ḳılduñ uṣanmaz mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allahdan
G2452-3. Baña **şol deñlü** cefā tīrini atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2498-5. Sīneye **şol deñlü** yaḳdı bu Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2622-4. **Şol deñlü** pāre pāre oldı baġrum / Dilümden āh ile her pāre düşdi
G2762-4. **Şol deñlü** itdi Ḳays vuḫūş ile ülfeti / Ḳuşlar başında yapdı melāmet yuvasını
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme **şol deñlü** urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar

şol ḳadar [39] Şunca. (TDK, 2011: 2231)

G116-7. Ġam şebinde ey Muḥibbī **şol ḳadar** ḳan aġladuñ / Gözlerüñ yaşına nisbet ḳaṭre oldı nehr-i şāh
G168-3. **Şol ḳadar** ḳan aġladum zülfüñ ucından dostum / Ġarḳa virdi vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G237-2. **Şol ḳadar** āh eyledüm çıḳdı felekler saḳfına / Görinür çarḫuñ kebūd-reng oldı eyvānı dürüst
G266-4. **Şol ḳadar** āh eyledüm hecrüñ beyābānında kim / Raḥm idüp ḫālüme müslim didi kāfir elġıyāş
G398-3. **Şol ḳadar** zārılıḳ itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G412-3. **Şol ḳadar** urdun cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G443-2. **Şol ḳadar** zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār u dirhem ṣandılar
G451-2. **Şol ḳadar** naḳş eyledüm dilde ṣanemler naḳşını / Kim görürse ḫāne-i göñlüm ṣanur büt-ḫānedür
G536-2. Sīm-i eşki **şol ḳadar** dökdüm ruḫ-ı zerd üstine / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G642-5. Ḥasretüñle **şol ḳadar** dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā ki yollar göldürür
G756-4. **Şol ḳadar** bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine yārüñ eşer itmez ʿaceb mermer midür
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḫāl üstindedür / **Şol ḳadar** bildüm ki nefs ile cidāl üstindedür
G1076(b)-2. **Şol ḳadar** zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār ü dirhem ṣandılar
G1128-2. **Şol ḳadar** āh oḳların atdum bu şeb gökden yaña / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1183-3. **Şol ḳadar** ḳan aġladum hecrüñ beyābānında kim / Ḳalmadı ḫūn-ı cigerden aḳmaġ ile ḳanumuz
G1339-6. **Şol ḳadar** ben ḫasteye cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1362-1. **Şol ḳadar** dökdi ciger ḫūnını çeşm itdi telef / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1578-5. **Şol ḳadar** çekdi Muḥibbī Miḫnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı ẕerre mecāli āh ol miḫnet-keşüñ
G1637-2. Nāle ḳıldun **şol ḳadar** gülzār-ı ḥüsninde anuñ / Gülsitānuñ bülbülini cümle ḫāmūş eyledüñ
G1724-2. **Şol ḳadar** ḳan aġladum hecrüñ elinden āh kim / Oldı bu ḳanlu yaşumdan her der ü dīvār gül
G1727-2. **Şol ḳadar** dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ile ʿummān ḥacel
G1837-7. **Şol ḳadar** gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim / Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḫnetüm
G1875-4. Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına ey seng-dil / **Şol ḳadar** ḳan aġlayam yaşumı cūy-ı Nīl ḳılam
G1916-2. **Şol ḳadar** çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ / ʿāḳıbet dil ḫānesin menzilüñe ġam eyledüm
G1928-4. **Şol ḳadar** ḳan aġlayam miḫnet beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri yaşumla külli gil ḳılam
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum **şol** ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2164-3. Leblerüñ yādına cānā **şol ḳadar** ḳan aġladum / Ser-te-ser laʿl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2466-5. Ḳanlu yaşumı dīdelerüm döke **şol ḳadar** / Güller bitüre her ṭarafı lālezār ide
G2472-5. **Şol ḳadar** dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı yār göz ucı ile de dināre
G2483-2. **Şol ḳadar** zārılıḳ itdüm ẕerrece raḥm itmedi / Bulmadum vaṣlın dirīġā irmedüm meh-veşe
G2527-2. Lāle-ḫadler ḥasretinden dāġ yaḳdum **şol ḳadar** / Sīnemi her kim görürse beñzedür gül ḳanına

G2536-4. Muḥibbī **şol ḳadar** dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu şuya yuna
G2625-2. **Şol ḳadar** dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey dīde pāk itdüñ beni
G2639-4. **Şol ḳadar** zārılıḳ itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim gül bülbülüñ gūş eylemez efġānını
G2643-2. **Şol ḳadar** atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / Yir mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı
G2676-1. **Şol ḳadar** çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını
G2741-1. **Şol ḳadar** itdi ciger ḫūnını çeşmüm telefi / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı
Mh14-11. Bu Muḥibbī görmedük ʿālemde miḥnet ḳalmadı / **Şol ḳadar** çekdüm cefāñı dilde ḳuvvet ḳalmadı
D48-2. **Şol ḳadar** dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya dil zevraḳını aldı ol deryā gibi

şol ḳan olası [2] Şarap.

Mr17-3. Sāḳiyā şun beri **şol ḳan olası** nūş idelüm / Giceler şubḥa degin bülbül üñin gūş idelüm
B185. Sāḳiyā şun beri **şol ḳan olası** cān diñle / Ne bulınmaz bu da laʾl-i leb-i cānān dinle

şol ki [5] Şu ki, şöyle. (TDK, 2011: 2231)

G698-4. Rūzgār ile bilürsin ḥāṣılı ber-bād olur / **Şol ki** dāne dāne rızḳı cemʿidüp ḫırmen ḳılur
G838-4. Dostlar āġāz u encām-ı cihān bir nüktedür / **Şol ki** virmez dil cihāna fikri ol encām ider
G1103-2. **Şol ki** istiġnā seririne oturdı şāh-vār / Ser-te-ser olmaġa heft-iḳlime sulṭān istemez
G1322-4. Cāna alur ḳıymetin bilen bugün söz cevherin / **Şol ki** ġāfildür ne bilsün aña cevherden ne ḫazz
G1571-1. Sen olmayınca dimezem ey dil cihān gerek / N'eyler cihānı **şol ki** dimez baña cān gerek

şöhre [1] *Ar.* ...ağızlarda gezen. (Ş. Sami, 2010: 1135)

G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā **şöhre** bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör

şöhret [8] *Ar.* Ad verme, ad, san, ün, nâm-dârlık, sît, ma'rûfiyyet. (Ş. Sami, 2010: 1135) *bk. şeyḫ-i şöhret, şöhret bulmaḳ*

(şöhret [4], şöhreti [2], şöhretüm [2])

G1116-1. Şanma **şöhret** gözlerüz biz yāḫūdārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya şatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde **şöhret** ol iki ferzāne-veş
G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp **şöhreti** artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫilʿat-i şāhāne şadaḳ
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / Zāhidā ol sen selāmetʿālem içre **şöhret** al
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / Ṭañ mıdur Ferhād-veş ṭutsa cihānı **şöhretüm**
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḫayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola **şöhretüm**
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen şala gör var **şöhreti** şehre
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa **şöhret** ḳapusı

şöhret bulmaḳ [2] Meşhūr olmaḳ, nām-dār olmaḳ, nām ḳazanmaḳ...(Tulum, 2011: 1665)

G845-4. Egerçi **şöhretin buldı** ḫarābe / Velī vīrāne-dil derdüñle maʿmūr
D47-1. **Bulalı** şīrīn lebüñ Leylī şaçuñla **şöhreti** / Ḳayslar Ferhāddanʿālemde derdüm var ḳatı

şöyle [71] *T.* Öyle, onun gibi, olduğu gibi. (TS, 2009: 3682)

bk. şöyle beñzer, şöyle kim

G39-4. Derd-i hecrüñle şehā **şöyle** enīs oldı göñül / Bu cihānuñ derdleri dermān gelür düpdüz baña
G63-3. Zülfüñ ile **şöyle** zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḫüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña
G64-3. **Şöyle** rüsvā eyledi ʿışḳuñ bu ben dīvānei / Ḥayret olur sāye mi ḳarşumda ḫayrāndur baña
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam tā şubḥa dek giryānuñam / **Şöyle** senüñ ḫayrānuñam sen daḫi ḫayrānsın baña
G89-4. Zāhidā şanma esāsı yoḳdur buʿışḳumuñ / **Şöyle** muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G97-2. **Şöyle** ḫayrān olmışam ʿışḳuñla ey Yūsuf-cemāl / Ḥālümi her kim görür ise olur ḫayrān aña
G101-5. Ey Muḥibbī gün yüzine **şöyle** ḫayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi elbette ḫayrāndur baña
G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / **Şöyle** ṭut dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G187-5. Bu Muḥibbī **şöyle** muḥkem ṭutdı ʿışḳuñ dāmenin / Bulma maḥşer güni destinde de dāmān dost
G193-4. **Şöyle** mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki vire yoluña cānı dürüst
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / **Şöyle** yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil **şöyle** faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel vir zekāt
G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil **şöyle** faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḫüsnsin luṭf eyle vir aña zekāt
G252-5. Bu Muḥibbī ḫaşre dek hüşyār olmazsa ne ṭañ / Bāde-i cām-ı elestden oldı ol çün **şöyle** mest
G290-4. Sīm-i eşküm **şöyle** şaçdum ʿāleme / Ḳalmaya şimdengirü sīme revāc
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / **Şöyle** mest oldum velīkin bilmedüm hergiz ḫumār
G427-3. **Şöyle** ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḫi bu dīdeden bīrūn aḳar
G440-6. Ey Muḥibbī şaḳın aldanma cihānuñ alına / **Şöyle** ṭut kendüñi kim şarḳ ehlinüñ dārābıdur
G445-3. Ne deñlü urasın cevr ü cefā ṭūpını şarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden **şöyle** muḥkemdür
G526-5. **Şöyle** mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-yaʿḳıl ola tā dem-i şūr

G583-4. **Şöyle** naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / Yumasaydı eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir
G597-2. **Şöyle** yandum ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / Şimdiden ṣoñra ʿaceb bilsem ki daḫi nem yanar
G597-5. Bu Muḥibbī **şöyle** sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ adem yanar
G617-2. Olursam **şöyle** bī-ṭāḳatʿaceb mi çün başar ḥayret / Ḳıyaṭutsa naẓar ḳılsa baña ol Ḳahramān gözler
G706-5. Hindū-yı zülfini depretse Muḥibbī ger nigār / **Şöyle** ṣanurlar ki Rūmaʿanber-i sārā gelür
G734-4. **Şöyle** mest itdi dili cürʿa-i cām-ı laʿlüñ / Kendüzin fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda yatur
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil ṣīṣesini hīç ṣımaz **şöyle** ter giçer
G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā **şöyle** ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi vel-ḥāṣıl ḥayrān olur
G860-4. **Şöyle** naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz yazılan naḳş-ı żamir
G861-2. **Şöyle** yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar
G917-2. Bāġ u rāġı **şöyle** zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā cennet-i ṣānı oḳur
G952-4. **Şöyle** yazmış ruḫları naḳşını naḳḳāş-ı ezel / Yazmaya bir ḥarfini ʿāciz ḳala naḳḳāşlar
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / **Şöyle** giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1050-2. **Şöyle** ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ yolında rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña her an oynadur
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / **Şöyle** ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1220-4. **Şöyle** müşkil oldı bu mīm-i dehānuñ sırrı kim / Fehm-i esrārına vaḳıf olmamışdur hīç kes
G1389-2. **Şöyle** Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir vaʿdi yoḳ
G1432-3. Añlamaz ʿālemi vü kendüzini / Dili mest itdi **şöyle** bāde-i ʿışḳ
G1456-3. **Şöyle** maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil yandı bile cān anda yoḳ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / **Şöyle** muḥkem ṭutdı ey dil çün girībānuñ senüñ
G1596-2. **Şöyle** ḫāk itdi beni yirden götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa zeri / **Şöyle** bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1740-3. **Şöyle** ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi vardur benüm bu ḫālüme ḥayrān degül
G1827-4. Cürʿa-i cāmuñ içelden **şöyle** mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm
G1860-4. **Şöyle** żaʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G1891-5. **Şöyle** mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne varam
G1902-4. Laʿl-i nābuñ cürʿasından **şöyle** mest itdüñ beni / Dostum ayılmazam ben nitekim dünyādayam
G1905-4. Bāġ-ı ḥüsn içre görüp serv-i ḫırāmān ḳaddüni / Pāyuña cūlar aḳıtdum **şöyle** giryān olmışam
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / **Şöyle** çāk itdüm anı ki tā bed-amān eyledüm
G2032-4. **Şöyle** yan kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eṣer / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2032-7. Ey Muḥibbī sırruñı ketm eyle iẓhār eyleme / **Şöyle** ṣaḳla anı cān-ı nā-tüvānuñ duymasun
G2066-4. Ṣanma var bu cihān içinde ḳarār / **Şöyle** bil bunda yoḳ ḳarār ṣaḳın
G2168-3. Yüzüñe **şöyle** ʿāṣıḳdur senüñ ṣems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2171-2. **Şöyle** münīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ viṣāli n'eylesün
G2235-3. **Şöyle** bed-nām olmışam Mecnūn benden ʿar ider / ʿışḳ-ārā dirgürdüm buncalayın bi-ʿārı ben
G2235-5. **Şöyle** ḥayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / **Şöyle** bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin
G2393-3. **Şöyle** zeyn oldı çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minādur yine
G2452-5. **Şöyle** ḫāk oldı Muḥibbī ki bulınmaya nişān / Çarḫ-ḳırbāl oluban rūy-ı zemīni alsa
G2475-5. Muḥibbī bāde-i ʿışḳı içelden **şöyle** mest oldı / Degül ḳādir eli ditrer aña ṣunmañ ayaġ anda
G2480-4. **Şöyle** ḫāk itdi vücūdumı döğüp seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl ile
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / **Şöyle** āh eyle kim şuʿleñ ṭoḳuz eflāke düşe
G2598-2. **Şöyle** ḫāk oldum yolında kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben ṣādān ola
G2641-6. Maḥabbet cāmın içlden Muḥibbī **şöyle** mest oldı / Anı kim bilmeye ṣanur içüpdür āb-ı engürı
G2653-5. **Şöyle** ülfet ṭutdı ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḫi peyvendini
G2730-5. Muḥibbī **şöyle** ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2766-6. Muḥibbī cām-ı ʿışḳuñı içelden **şöyle** mest olmış / Görenler bilmeyüp ṣanur içüpdür mey-i engürı
G2796-2. **Şöyle** ḫāk oldı yolında cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından daḫi bīdār olmadun / **Şöyle** ẓann itme ḳapuñda āh u feryād olmadı
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya yoluñda ben olam **şöyle** ġubār
B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ şūride-dil abdāldur / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı **şöyle** ḥayrān olmışam

şöyle beñzer [20] Şunun gibi, şuna benzer biçimde.

G228-5. Gözleri tārāca virdi yine bu dil şehrini / **Şöyle beñzer** kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G263-3. **Şöyle beñzer** boynu baġlu ḳulunam ey ġam senüñ / Tā ölince itmeye sen gibi āzād elġıyāṣ
G307-4. Bir gedāyı hem-ser eyler heft-kişver şāhına / **Şöyle beñzer** ṣīşe ile eylemiş efsūn ḳadeḥ
G395-3. **Şöyle beñzer** sāil olmışdur ḳapuñda mihr ü meh / Rūz u şeb ḳarşunda olmış her biri āyīne-dār
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / **Şöyle beñzer** ki yine göz göre bir ḳan eyler
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / **Şöyle beñzer** kim bugün ol Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G536-1. **Şöyle beñzer** ḫaṭṭ-ı sebzi ʿārıżında per ṭutar / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur kāfir ṭutar
G543-5. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa bu cān u dil pervānedür / **Şöyle beñzer** bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā dīvānedür
G610-2. Gözlerüm yaşı benüm cū oldı aḳdı nāgehān / **Şöyle beñzer** gülşene ol serv-ḳāmetler gelür
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eṣer / **Şöyle beñzer** ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden būse vir didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ **şöyle beñzer** giderek
G1584-5. Ey Muḥibbī bu ṭoḳuz çarḫuñ göründügi kebūd / **Şöyle beñzer** dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ
G1647-5. İdemezsin cehd ile anı Muḥibbī sen şikār / **Şöyle beñzer** kim perī-zād oldı naḫcirüñ senüñ
G1684-2. Her nefes eyler ṭulūʿandan ḫaḳīḳat aḫteri / **Şöyle beñzer** kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül

G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı viṣāl / **Şöyle beñzer** giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine tīz ṭurmaz döner / **Şöyle beñzer** nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyet ʿandelīb / **Şöyle beñzer** kim yeñi gelmiş misāfir gülşene
G2772-3. **Şöyle beñzer** ki ṣabā zülfine buldı dest-res / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būları
Mh6-9. ʿIşḳ odına doymayup derd içürürdi gāh ʿömr / **Şöyle beñzer** bir gün elden çıḳısar nāgāh ʿömr
Mr15-6. **Şöyle beñzer** rūz-ı maḥşer fikri gelmez yāduña / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

şöyle kim [2] Şu biçimde/şekilde.

G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında var servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan **şöyle kim** oynar mest
G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn ṭaġılur / **Şöyle** kim ʿālem olar şan nāfe-i çīn ṭaġılur

şu [7] *bk. şol, şu deñlü, şu ḳadar, şu/şular kim*

G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki **şu** yār cümlesi ʿummāne çeker
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından **şu** cān kim ṣoyınup ʿuryān olur
G755-1. Yüzi gül ṣaçları sünbül **şu** dilber kim efendümdür / Külāhın başına şeb-rev giyer bir şeh-levendümdür
G2219-2. Aḳıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti / Bu remzi yüri fehm idesin **şu** gülābdan
G2250-3. **Şu** zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden
G2563-5. Muḳarrer tevbei şırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / **Şu** göñlümden giçen baña bir gül ʿizār olsa
B96. **Şu** bir kim virmedi cānı yolında bir cefākāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ

şu deñlü [10] *bk. şol deñlü*

G60-5. **Şu deñlü** dīdeler dökdi zemīn üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G369-4. Ṣaçdum **şu deñlü** ḫūn-ı ciger bāġ u rāġa kim / Başdan başa bu rūy-ı zemīn lālezār olur
G535-2. Ḫāne-i dilde **şu deñlü** dökeyin göz yaşların / Ḫāne ġarḳ oldı diyeler ḫāneden bīrūn aḳar
G605-3. Tīġ-i hecr ile **şu deñlü** yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına **şu deñlü** sīm ü zer dökdüm / Bu ümmīde kim işitdüm güzeller māla māyildür
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat **şu deñlü** yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören ṣanur ki bir ḫayrān uyur
G2208-2. Meclis-i ġamda **şu deñlü** dökeyim ḫūn-ı ciger / Bezm-ārā her birisi bir gül-i ḫandān olsun
G2549-3. Dāġlar yaḳdum **şu deñlü** sīneme eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur ṣan cism-i bī-cān üstine
G2786-3. Güzeller pāyına ṣaçdum **şu deñlü** dürr-i eşki kim / Düketdi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm ḳaldı
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı Muḥibbī **şu deñlü** kim / Güller açıldı itmedi dilber tebessümi

şu ḳadar [1] *bk. şol ḳadar*

G2067-5. Ey Muḥibbī **şu ḳadar** yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin

şu/şular kim [19] O kimse/o kimseler ki.

G298-2. Ẕevḳ ehlinüñ ḳatında **şu kim** mey ṣabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ
G480-4. **Şular kim** āsitānuñda ümīdin ḳaṭʿ ide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G496-4. Ṣādmāndur irişen vuṣlat-ı rūzı ne bilür / Ṣeb-i hicrānda **şu kim** ḥasret-i cānāne çeker
G503-1. **Şu kim** ʿışḳ āteşine cān eridür / Ḥaḳīḳat dirler aña ʿışḳ eridür
G503-5. Alurlar naḳd-i cāna ġam metāʿın / **Şular kim** ʿışḳa dilden müşterīdür
G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz cihānı ḥabbeye / Ṣām-ı miḥnetde **şu kim** derdüñ ten-i tenhā çeker
G696-1. **Şular kim** bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür ya niçün yāyı bilmezler
G735-3. ʿIşḳ nārını **şu kim** yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün **şu kim** kūyuñ ṭavāf eyler / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde **şu kim** pā-māl olur / Ṭāliʿ devlet bulup baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur
G879-5. Cihānda isteyen devlet-i kemāle saʿy ider lā-büd / İderler ḥürmet ü ʿizzet **şu kim** ehl-i kemāl olur
G1017-1. **Şular kim** dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar ṣuya bend idüp eser yile ṭayanmışdur
G1268-1. **Şu kim** gül bisteri içre yatur gülzāra yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāşıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G2056-5. Baḥr-i naẓmından Muḥibbī'nüñ **şu kim** dürr istemez / Göreyim ġavvāṣ-veş olsun hemīşe ser-nigūn
G2131-2. ʿIşḳ meydānında **şunlar kim** serinden giçmeye / Ḳullanılbilmeye ol ʿālemde serverlik yolın
G2354-2. Ḥarīr olsa ne ṭañ ḫār-ı muġeylān / **Şular kim** pā ḳoyalar rāh-ı ḥacda
G2364-4. Hemān kendüzinüñ kimligin ider iẓhār / **Şular kim** naẓar eyler bizüm kelāmımuza
G2375-2. **Şular kim** çekdiler ʿālemde renci / İrişür muḳarrer ʿāli gence
G2730-1. Nigāruñ laʿl-i nābuñdan **şu kim** nām ü nişān buldı / Ḫıżr gibi bu ʿālemde o ʿömr-i cāvidān buldı

şu ʿāʿ [10] *Ar.* Güneşten veya diğer bir ziyadan nazırın gözüne doğru uzanır gibi görünen nur teli pertev. (Ş. Sami, 2010: 1136) *bk. şu ʿā-ı şemʿ, şu ʿā-ı şems*

(şu ʿāʿ [2], şu ʿā ʿı [6], şu ʿā ʿından [1], şu ʿā ʿum [1])

G46-1. Başuma āhum **şu ʿā ʿı** tāc-ı efserdür baña / Eşk-i çeşmüm virdügi ḫilʿat-i ser-ā-serdür baña
G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfitāb / Nitekim olur **şu ʿā ʿı** şemsden de māhitāb
G608-4. Felek cāmı içüp döker **şu ʿā ʿı** cürʿasın ḫāke / Elinde ṭutduġı mihr-i zer-efşān ṣan ayaġıdur
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳun ter ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı **şu ʿā ʿından** münevver gösterür
G720-2. ʿIşḳuñ **şu ʿā ʿı** ile bulur her kişi kemāl / Gün meyveye ṭoḳınmaya ol meyve ḫām olur

G899-4. Yaşum giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri / Āhum **şu ʿā ʿı** başuma tāc-ı şāhānedür
G1339-2. Tiredür gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil ḥālini āhum baña olmışdur **şu ʿā ʿ**
G1345-5. Ey Muḥibbī ʿarż iderse ʿārıżın cānān eger / Minnet idüp mihr ü meh gelüp ala andan **şu ʿā ʿ**
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice **şu ʿā ʿum** görine gündüz duḫān
Mr25-1. Ġāret itdi yaḳdı dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum **şu ʿā ʿı** görinür gündüz duḫān

şu ʿā ʿ-ı şem ʿ [1] Mumun ışığı.

G1180-4. **Şu ʿā ʿ-ı şem ʿe** muḥtāc iken ʿālem / Girür dervīş evine ʿār ḳılmaz

şu ʿā ʿ-ı şems [1] Güneş ışığı

G166-1. Nūr uġurlar yüzüñe gelse muḳābil āfitāb / Nitekim olur **şu ʿā ʿ-ı şemsden** de māhitāb

şuġl [1] *Ar.* İş, uğraşacak şey, meşguliyet. (Ş. Sami, 2010: 1136)

G1905-1. ʿİyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir **şuġlı** var ben yāre ḥayrān olmışam

şūḫ [7] *Far.* Şen ve harekâtında serbet, nazlı, şiveli ve oynak. (Ş. Sami, 2010: 1136) *bk. āfet-i şūḫ-ı ʿAcem, çeşm-i şūḫ, şūḫ-ı bī-pervā, şūḫ-ı cihān, şūḫ-ı cefā-ḫū, şūḫ-ı dil-keş, şūḫ-ı ġazel-ḫ ᵛān, şūḫ-ı sitem-kār, şūḫ-ı şīve-pīşe, Türk-i şūḫ*

(şūḫ [6], şūḫa [1])

G314-1. Saña ʿāşıḳlar dir ey maḥbūb **şūḫ** / Bu cihān içre cevānlar ger şüyūḫ
G314-4. Mānī ʿ olur kūyına varsam raḳīb / Şīvesi çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü **şūḫ**
G354-1. Müselmānlar yine bir **şūḫ** dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān bend
G820-2. Ḫaṭ gelüpdür diyü bu ʿāşıḳa göstermese yüz / Diñüz ol **şūḫa** cihānda buña kim ḳāyil olur
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre velī ki rūḥ mıdur
G1012-3. Ey **şūḫ** ḥaẕer eyle benüm ḳanuma girme / Bu nāle-i şebḫāk iderem āh-ı seḥerdür
G1597-1. Ey **şūḫ** bil ben yārüñem sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫ ᵛāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ

şūḫ-ı bī-pervā [2] Korkusuz güzel.

G333-1. Her nefes ben eylerem ol **şūḫ-ı bī-pervāyı** yād / Āh ḳılmaz yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G2100-3. Yār bī-pervā benüm ḥālüm diger-gūn olmada / Bārī hergiz görmesem ol **şūḫ-ı bī-pervāyı** ben

şūḫ-ı cihān [1] Dünya güzeli.

G1274-1. Zeyn ḳılmış özin ol **şūḫ-ı cihān** ḫūb olmış / Gösterüp yüzini ʿāşıḳlara merġūb olmış

şūḫ-ı cefā-ḫū [1] Cefakâr güzel.

G421-1. Āh ol **şūḫ-ı cefā-ḫū** dilber-i ṭannāzdur / ʿĀlemün ser-fitnesi ol ṭurra-i şehbāzdur

şūḫ-ı dil-keş [1] Gönül çeken/alan güzel.

G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ velī / Dīde hīç görmiş degül bir böyle **şūḫ-ı dil-keşi**

şūḫ-ı ġazel-ḫ ᵛān [1] Gazel okuyan güzel.

G2102-3. Şāh-ı ḫūbān zer-külāhın kec-rū itmiş başına / Şi ʿrüñi ezberlemiş **şūḫ-ı ġazel-ḫ ᵛāndur** gelen

şūḫ-ı sitem-kār [1] Sitemkar güzel.

G2177-1. Ey dil sevüp ol **şūḫ-ı sitem-kārı** n'idersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben zārı n'idersin

şūḫ-ı şīve-pīşe [1] İşveli güzel.

G729-1. Bir **şūḫ-ı şīve-pīşe** dilüñ çünki yāridür / Derd ü belā vü miḥnet anuñ yār-ı ġārıdur

şūḫ-meh-veş [1] Tavır ve hâli nazlı. (Ş. Sami, 2010: 1136)

G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile yaḳdı beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki def ʿ ide āteşüm

şūḫ-şeng [1] Güzel haydut.

G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol şūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng

şu ʾle [17] *Ar.* Alev, ateş alevi. (Ş. Sami, 2010: 1136)

bk. şu ʾle-i āh, şu ʾle-i cān-sūz, şu ʾle-i dil, şu ʾle-i ʿışḳ, şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet

(şu ʾle [3], şu ʾleden [1], şu ʾleler [2], şu ʾleñ [2], şu ʾlesi [2], şu ʾlesidür [1], şu ʾlesin [2], şu ʾlesinden [2], şu ʾlesine [1], şu ʾlesini [1])

G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḥüsnüñe şāhid yiter senüñ / Gün **şu ʾlesine** itmedi kimse gümān u reyb
G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿālem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında **şu ʾle** kim görinür tāc-ı ez zerest
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa **şu ʾlesi** artar söyinmez nārı gör
G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol **şu ʾle** ile cān u dilüm külli yanadur
G958-1. Her ḳaçan kim āh ider dil **şu ʾle** bayraġın çeker / Derd ü ġam leşker olur kim ṣol u kim ṣaġın çeker
G1195(a)-3. Oda yanar **şu ʾlesinden** āhumuñ bu nüh-felek / Gözlerüm yaşı ḳatında ḳaṭredür yandı deñiz
G1219-2. Şeb-i ṭūr içre yüzüñ meş ʿal-i nūr / Görindi **şu ʾleden** vādi-i muḳaddes
G1340-5. Bu Muḥibbī giceler ḥüsnüñ añup āh eylese / Dola āhı **şu ʾlesinden** künbed-i devvār şem ʿ
G1580-2. Dil **şu ʾlesini** seyl-i sirişküm ider ziyād / Dilden çıḳan bu derd ile āhum hevā gerek
G1792-1. ʾIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām ile yanup ṭutuşup **şu ʾlesin** tīz eyleyem
G2133-4. Āteş-i dil **şu ʾlesin** altun zencīr eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu āhum ejderin
G2197-3. Hecr-ārā ʿışḳ āteşine yanalıdan dostlar / Gice āteş **şu ʾlesidür** görinen gündüz duḫān
G2211-6. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī ʿālemi anı yaḳar / **Şu ʾleler** kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2489-1. **Şu ʾleler** kim görinür bu sīne-i ṣad-çāḳda / Ṣubḥ ṣām ʿaksidür ẓāhir olur eflāḳde
G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim **şu ʾleñ** ṭoḳuz eflāke düşe
G2652-1. Ġam **şu ʾlesi** başumda benüm tāc-ı cevheri / Āh kim giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri
G2677-4. Ṭulū ʿ itseñ seḥer-gehden doḳunur **şu ʾleñ** aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi

şu ʾle virmek [9] ...yalıñ virmek, parlamaḳ, münevver olmaḳ, aydınlık virmek, zıyā virmek, nūr virmek... (Tulum, 2011: 1665-1666)

G190-4. **Şu ʾle virdi** metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı tefsīr eyledi anı dürüst
G1229-2. Ẓāhir olur yansa ten āteş dehānumdan benüm / **Şu ʾle virür** her yaña çünküm düşe āteş be-ḫas
G1279-3. Āh eyledükce **şu ʾle virür** ʿışḳuñ āteşi / Odlare yaḳan ʿāşıḳı bildüm hevā imiş
G1336-2. **Şu ʾle virdi** dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şem ʿ
G1399-2. Hecrüñ odı **şu ʾle virdi** yüregümde ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1425-2. **Şu ʾle virür** āteş-i dil olsa bu eşküm revān / Bu ʿacebdür āteş ile cem ʿolan deryāya baḳ
G1426-3. Kes şem ʿ gibi başum ʿışḳ odı **şu ʾle virsün** / ʾIşḳ āteşine yanmaḳ ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1519-5. Berk-i āhum **şu ʾle virdi** ey Muḥibbī dün gice / Anuñ içündür ki rūşen görinür bezm-i felek
G2103-4. **Şu ʾle virür** gün gibi yüzüñde çün nūr-ı Ḫudā / Ḳankı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan

şu ʾle-i āh [20] Âhımın alevi.

G13-1. Her gice kūyuna çıḳar **şu ʾle-i āhum** şanemā / Bilmedüm niçün irişmez saña vāhum şanemā
G46-5. Ey Muḥibbī başum üzre **şu ʾle-i āhum** ʿalem / Şāh-ı ʿışḳam ṣaġlu ṣollu eşk leşkerdür baña
G144-3. Şāh-ı ʿışḳam **şu ʾle-i āhum** baña zerrīn- ālem / Ḫil ʾatümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh şīb
G289-1. Şāh-ı ışḳam **şu ʾle-i āhum** benüm başumda tāc / Giymişem ġam ḫil ʾatini kimseye yoḳ iḫtiyāc
G563-4. **Şu ʾle-i āh** ile zeyn itdi yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G949-2. **Şu ʾle-i āhum** görinür her seḥer ṣanmañ ṣafaḳ / Her gice dūd-ı dilümden rāh-ı keyvān baġlanur
G1103-3. **Şu ʾle-i āhı** kimüñ kim āleme pertev ṣalar / Ẕerreye almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1193-3. Żiyā-ı şem ʿe yoḳdur iḫtiyācum / Olaldan **şu ʾle-i āhum** şeb-efrūz
G1279-1. Kūyuñ gedāsı olalı dil pādişā imiş / Eşki sipāh u **şu ʾle-i āhı** livā imiş
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil ʾat-i şāhı / Başumdan **şu ʾle-i āhum** benüm ṣanmañ külāhum yoḳ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ yine nūrdan külāh / **Şu ʾle-i āhuñ** alup başına ser-pūş eyledüñ
G1669-7. Ey Muḥibbī **şu ʾle-i āhuñdan** eyle tāc-ı zer / Çün maḥabbet şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G1795-5. **Şu ʾle-i āhum** Muḥibbī dem-be-dem / Başumda zerrīn-külāhumdur benüm
G1812-1. Şāh-ı ʿışḳam **şu ʾle-i āhum** külāhumdur benüm / Ṣaġlu ṣollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne-i ṭabl eyledüm / Leşker oldı eşk-i çeşmüm **şu ʾle-i āhum** ʿalem
G1979-2. Şāh-ı ʿışḳam **şu ʾle-i āhum** olalıdan ʿalem / Gözlerüm yaşını cem ʿitdüm sipāhumdur benüm
G2113-5. Sīneñ dögicek āh Muḥibbī ḳoma elden / ʾUşşāḳ-ārā **şu ʾle-i āh** ü ʿālem olsun
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşkerdürür sirişk / Her ḳanda varsa **şu ʾle-i āhı** ʿalem ḳıla
G2619-4. **Şu ʾle-i āh** ile ey dil sırrumı fāş eyledüñ / Odlara yan göreyim bu āh-ı sūzānum gibi
D18-1. **Şu ʾle-i āh** yiter yaḳma çerāġı giceler / Āteş-i āh ile yandı yanısardur niceler

şu ʾle-i cān-sūz [1] Can yakıcı alev.

G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum **şu ʾle-i cān-sūz** imiş / Tekye-i ġamda hemān bir şem ʿ-i şeb-efrūz imiş

şu ʾle-i dil [2] Gönülün alevi.

G837-1. Şāh-ı ʿışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / **Şu ʾle-i dil** başum üzre dir gören zer-tācı var
G1851-1. Şanmañuz sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / **Şu ʾle-i dildür** görinen şimdi ṭaşumdan benüm

şu ʾle-i ʿışḳ [3] Aşk alevi.

G1962-1. **Şu ʾle-i ʿışḳ** āteşinden dil çeker her dem ʿalem / Oldı dūdından melāik gözleri her laḥẓa nem
G2720-1. **Şu ʾle-i ʿışḳuñ** ezelden olmışam pervānesi / Dūd-ı dil zencīr idinmişdür göñül dīvānesi
G2784-3. **Şu ʾle-i ʿışḳı** yaḳup dil mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā ḳaşki

şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet [23] Aşk arzusunun ateşi.

Mr20-2. Āteş-i ġamdan ḫalāṣ olmaḳ ne mümkin bir zamān / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-4. Ol şererlerden cihān yanup felekler ṭutuşa / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-6. Kim görürse ḥālümi benden beter ḫayrān ola / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-8. Hecre düşdüm ʿışḳ elinden āh u feryād eyledüm / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-10. Ḥaḳḳ Teʿālā virmesün bu derdi bir yoldaşuma / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-12. İbret aldılar görüp bu ḥālümi pīr ü cevān / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-14. Ol zamān bārī teraḥḥum ile ḥālüm ṣorasın / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr20-16. Olmasun kimse Muḥibbī gibi ʿışḳa mübtelā / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-2. Oldı derd ile ṣürāḥī-veş bu baġrum ṭolu ḳan / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-4. Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-6. Cümleten yārān olup didük bunı feryād ile / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-8. Zülf-i dilber gibi bu cānum perīşān eyledüñ / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-10. Çaġırup dergāh-ı ʿışḳa varuban dād eyledüm / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var dil mülki vīrān olmaya / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-14. Beni Mecnūn eyleyen āh ol ṣaçı Leylā imiş / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr23-16. Ey Muḥibbī olmasun hīç kimseler rüsvā-yı ʿışḳ / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-2. Gözlerüm yaşına ġarḳ oldı ser-ā-ser bu cihān / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-4. ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül yegdür sefer / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledüm / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-8. Çaġırup şimdi gönül dir āşikāra vü nihān / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-10. Niceye dek kāse-i çeşmüm benüm pür-ḫūn ola / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-12. Bildiler degül vefā bünyādı üzre degül ʿālemi / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān
Mr25-14. Ey Muḥibbī key ḳatı düşvārdur bil rāh-ı ʿışḳ / El-emān ey **şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet** el-emān

şu ʾle-dār [1] *Far.* Alevli alevlenmiş. (Ş. Sami, 2010: 1136)

G1840-3. Yüzüñüñ nūrı ʿaksinden bu cānum **şu ʾle-dār** oldı / Gör anda ḫüsnüñi āyīne-ṣüret pākdur göñlüm

şu ʾlelendirmek [1] Alevlendirmek, tutuşturmak. (Ş. Sami, 2010: 1136)

G1079-4. Dil çerāġın **şu ʾlelendirsem** ʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile yanar Edhemlerüz

şu ʾlelenmek [1] Alevlenmek, tutuşmak. (Ş. Sami, 2010: 1136)

G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı **şu ʾlelenmez** mi eger / Yaḳmasam dem dem ben anda bu yüregüm yaġını

şūm [1] *Far.* Uğursuz, talihsizlik... (Steingass, 1892: 767) *bk. nefs-i şūm*

G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim raḳībe **şūm** ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı yeksān eyledüñ

şūr [1] *Far.* Tuzlu ve çorak yer. (Ş. Sami, 2010: 1136)

bk. ḫāk-i şūr, mā-i şūr, şūr u ġavġā, şūr u şer, şūr u şirk

G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün baḫre Muḥibbī yaşuñı **şūr** eyle

şūr u ġavġā [1] Gürültü ve kavga.

G790-2. Cām-ı laʾlin ister iseñ eyle çeşminden ḫaẕer / Uyıcaḳ bir meste lā-büd **şūr u ġavġālar** gelür

şūr u şer [2] Kavga/gürültü patırtı.

G155-4. Türk-i çeşmüñ fitneye āġāz ide / **Şūr u şer** dola ʾIraḳ ile ʿArāb
G192-2. Düriş ḫayr it ki tā ḫayr ile aduñ / Anda olma ṣaḳın **şūr u şer** dost

şūr u şirk [1] Kavga/gürültü ve şirk.

G1729-4. **Şūr u şirküm** var cihānda cümle hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil

şūrīde [24] *Far. mec.* Meftun, müptelâ, âşık, şeyda. (Ş. Sami, 2010: 1137)

bk. ʿāşıḳ-ı şūrīde, bülbül-i şūrīde, dil-i şūrīde, şūrīde vü dīvānelik

(şūrīde [18], şūrīdedür [2], şūrīdei [1], şūrīdenüñ [1], şūrīdesin [1], şūrīdeyen [1])

G56-2. Zülfüñüñ zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi hey **şūrīde** hey dīvāne söylersin baña
G57-1. Gösterelden gün yüzin āh ol gül-i raʿnā baña / Olmuşam **şūrīde** dirler bülbül-i şeydā baña
G317-3. Gördi kūyunda yürür **şūrīde** bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G470-4. Yaşumı gözden bıraḳduġum benüm ʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm **şūrīdedür**
G596-1. Güzeller bāġ-ı ʿālemde açılmış her biri güldür / Görüp ʿışḳ ehli feryādı ider **şūrīde** bülbüldür
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde ruḫuñ bir tāze ter güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider **şūrīde** bülbüldür
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın ide taḳrīr / **Şūrīdei** gör ince ḫayāl eylemek ister
G886-2. Sünbülüñ **şūrīde** rüsvāyī olupdur ben gibi / Yüzini sürer ayaġuña velī pāmāldur
G981-4. Başumı gözden bıraḳduġum beniʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm **şūrīdedür**

G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / Daḫi **şūrīde** bülbül ne sözüñ var
G1160-1. **Şūrīde** olup söze ḳaçan başlaruz biz / Bülbül ile gūyā ki sebaḳ-dāşlaruz biz
G1639-2. Yüzüñe ḳanını sürdüñ beñzer ol **şūrīdenüñ** / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G1852-2. Baġlayup dil zülfine geh ḫaṭına ḫayrān olup / Gāh dīvāne vü geh **şūrīde** bir abdāl olam
G1865-1. Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşān-ḫāl olam / Başuma sevdā gelüp **şūrīde** vü pā-māl olam
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde yārüñ ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir **şūrīdesin**
G2294-3. Şanma ey dil kim gedā hem-ser ola sulṭān ile / Bunı fikr eyleme sen **şūrīde** bir pejmürdesin
G2393-6. Gül yüzi vaşfında didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi **şūrīde** gūyādur yine
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi zencīrine ey **şūrīde** dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma
G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup **şūrīde** / Tāc-ı gülgūn giyer başına raʿnā lāle
G2455-4. Sünbülüñ būyın alup bāġda ḫayl-i ezhār / Oldı **şūrīde** ḳamusı dönüben Mecnūna
G2687-5. Bülbül gibi **şūrīde** olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını ʿāleme yaydı
G2688-3. Niyāz idüp aḳar ṣular meger dīdāra ʿāşıḳdur / Öter **şūrīde** olmışdur seḥer diñleñ hezārānı
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi **şūrīdeyen** / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
D51-2. **Şūrīde** göñül zülf-i hevāsıyla düşelden / Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı

şūrīde vü dīvānelik [1] Âşıklık ve divanelik.

G2094-3. Niceye dek idesin **şūrīde vü dīvānelik** / Olmadı mı ey göñül şimdengirü uşlanesin

şūrīde-abdāl [1] Perişan abdal.

G2159-6. İsm ü resminden tırāş olmış Muḥibbī ʿālemüñ / Tekyesinde ḫallḳuñ **şūrīde-abdālem** bugün

şūrīde-dil [1] Gönlü perişan. *bk. ʿāşıḳ-ı şūrīde-dil*

B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ **şūrīde-dil** abdāldur / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle ḫayrān olmışam

şūrīde-ḥāl [1] *Far.* Hâli perişan. (Ş. Sami, 2010: 1137)

G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre üftāde olan **şūrīde-ḥāl** añlar

şūrīdelik [3] Perişanlık.

G1430-3. Çeşm-i ʿāşıḳ gibi olmış her ṭaraf ṣular revān / Ey göñül **şūrīdelik** eyyāmıdur ṣaḥrāya baḳ
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / Nice bir **şūrīdelik** vaḳt oldı kim uşlanesin
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle **şūrīdelik** zāġ u zaġan ḳona leşe

şūrīde-veş [1] Âşık/tutkun gibi. *bk. bülbül-i şūrīde-veş*

G50-6. N'ider ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿārı / Yürür **şūrīde-veş** mecnūn u rüsvā

şüd [2] *Far.* ...oldu, gitti, geçti ve savuştu...(M. Âsım Efendi: 2000: 740)

G162-4. Gül dimek yüzine çün degül edeb / Bī-edeb maḥrūm **şüd** ez-fażl-ı Rāb
G1101-2. İtmedüm ben reh-i ʿışḳ içre ṭarīḳi ḥāṣıl / Tā ki **şüd** kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz

şühūd [1] *Ar.* Şahit. (Ş. Sami, 2010: 1137) *bk. şühūd olmaḳ*

G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / Eşk ü āhı aña yitmez mi **şühūd**

şühūd olmaḳ [1] Şahitlik etmek, tanık olmak.

G9-3. Daʿvet-i Ḥaḳḳa yiter gerçi bugün iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb **oldı şühūd**

şükr [9] *Ar.* Görülen iyiliğe mukabil izhâr-ı hoşnûdî ve ibrâz-ı minnetdârî, hamt, sipâs. (Ş. Sami, 2010: 1138) *bk. şükr-i bī-ʿadd, şükr eylemek/itmek, şükr ḳılmaḳ, şükr ki/kim, şükr-i hevā, şükr-i Ḫüdā*

(şükr [4], şükrinüñ [1], şükrüm [2], şükrüñi [1], şükür [1])

G105-4. İster idüñ baş açup Ḥaḳḳdan güzeller ʿışḳını / **Şükrüñi** artur ki oldı ḫācetüñ cümle revā
G1012-1. Gözümden aḳan yaş yirine ḫūn-ı cigerdür / **Şükrüm** budurur ḫāk-i derüñ kuḥl-ı başardur
G1131-3. Vaṣl olmadıysa **şükr** ġamı eksük olmadı / Hicrān şebinde anı der-āġūşlardanuz
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm **şükr** maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G1915-5. Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi / Ey Muḥibbī **şükr** Ḥaḳḳa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam
G1967-6. Rūz-ı hicrāna **şükr** irdi Muḥibbī pāyān / Ḥamdülillah yüzini ṣaġ u selāmet gördüm
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / **Şükrüm** bu ki irdüm ṣoñ ucı bir ulı gence
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ **şükür** meh-pāreler yolında ḫāk itdüñ beni
G2658-4. Her bir nefes ki bir olur niʿmet degül midür / Şākir ḳaçan ki **şükrinüñ** ide edāsını

şükr eylemek/itmek [11] Şükretmek, minnettar olmak. *bk. şükr ḳılmaḳ*

G191-1. Hafta vü ay ü yıllar geçmişdi hey ḳıyāmet / **Şükr eyledük** Ḫudāya gördük seni selāmet
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb **şükr it** bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G266-3. Görse idi bu benüm sīnemdaġı ʿışḳ āteşin / Ḫāline **şükr eyleyüp** iderdi mücmer elġıyāṣ
G1079-3. ʿĀlemi bir ḥabbeye ṣatduḳ irüp bir ʿāleme / **Şükr idüp** Ḥaḳḳa anuñçün dāimā bī-ġamlaruz
G1451-4. Bu deme irişdi gine **şükr iderler** her biri / Fāṣınat ḳumrı ne söyler bülbül-i gūyāya baḳ
G1625-5. Eyledüñ kūy-ı ḫarābātı Muḥibbī'ye maḳām / **Şükr idüp** ḫālüme bunı diyemez dūn itdüñ
G1907-3. Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çekdiler derd ü belā / **Şükr iderdi** ḫāline her birisi görse ḫāletüm
G1980-5. Ben ol Muḥibbī'yem ki çeküp derd ü miḥneti / Senden gelene şākirem vü **şükr eylerem**
G2481-2. Eger **şükr ider** iseñ olur artuḳ / Niçün **şükr itmeyesin** hey fütāde
D42-2. **Şükr idüben** eşkümi ḳıldum livā-yı āh / Aldum diyār-ı miḥneti ben bu sipāh ile

şükr ḳılmaḳ [9] *bk. şükr eylemek/itmek*

G194-5. Ey Muḥibbī ister iseñ sen maḥabbet cāmını / **Şükr ḳıl** nūş eyleyüp mestāne oldum ʿāḳıbet
G210-4. Bir cevr ü cefā eylese biñ **şükr ḳılam** ben / ʿĀṣıḳ mıdur ol eyleye bir kerre şikāyet
G1064-5. Ey Muḥibbī **şükr ḳıl** lā-büd gelür / Her ne kim başa yazıldı ḫayr ü şer
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / **Şükr ḳıl** ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1867-5. Ey Muḥibbī **şükr ḳıl** bir pādişāhuñ ḳulısın / Hem semiʿ ü hem baṣir ü hem ʿalim ü hem kerīm
G1911-5. Ey Muḥibbī **şükr ḳıl** artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem
G1994-5. Ey Muḥibbī **şükr ḳıl** itdüñ ṣanemler terkini / Ḫāṣa-lillah bir daḫi ben kār-ı Āzer eyleyem
G2509-5. Ey Muḥibbī **şükr ḳıl** derd ü belā vü miḥnete / Gönlümi ṭapşırdular düşdi emānāt ehline
G2525-1. Fikr ḳıl aḥvālini geldüñ ne yüzden ʿāleme / **Şükr ḳıl** rezzāḳa rızḳuñ eksük itmez ġam yime

şükr ki/kim [6] Şükürler olsun ki! Duyulan memnuniyeti ifade için kullanılmaktadır.

G162-2. **Şükr kim** yapıldı bu ġam ḳapusı / Açılup gönlüme ebvāb-ı ṭarāb
G232-4. Zāhid gibi **şükr ki** denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda dest
G951-6. Ölmiş idi bu Muḥibbī hecr elinden **şükr kim** / Ol lebi Īsi-nefes dildārı gördüm bir naẓar
G1512-4. Nice yıllar almaz iken bu dil-i ġam-kīni āh / **Şükr kim** şimdi cefā sengin atup şād eyledüñ
G2019-4. Ka'be kūyunda **şükr kim** eyledün ḳurbān beni / Nice yıllar anuñ içün şaḳlar idüm cānı ben
D23-1. Baḫr-i ġam ʿumḳına ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / **Şükr kim** ʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ

şükr-i bī-ʿadd [1] Adetsizce/sayısızca şükür.

G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd **şükr-i bi-ʿadd** saña Rabbü'l-ʿālemīn

şükr-i hevā [1] (aşk) Arzusunun şükrü.

G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar **şükr-i hevāsı** ile anda üşmedür

şükr-i Ḫudā [1] Cenabıhakk'ın şükrü.

G218-3. Yārüñ gümānı bu idi yolında cān vire / **Şükr-i Ḫudā** ki rāst olupdur gümān dost

şükrān [1] *Ar.* İyilik bilme, minnettarlık, bir nimete karşı teşekkür. (Ş. Sami, 2010: 1137)

G2445-2. Yüzüñi göster didüm **şükrānum** olsun cān u dil / Didi bu olmaz n'idersin eyleyüp iḥrāmda

şükrāne [6] Şükrân alâmeti, iyilik bilme nişânesi. (Devellioğlu, 2000: 1005)

G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem **şükrāne** ben / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G389-3. Gösterürsen yüzüm cānumı **şükrāne** virem / Dimiş idüm bu sözi dönmezem iḳrārumdur
G1717-4. Didi dilber ḳıl naẓar ḫüsnüm saña ʿarż ideyim / Ben didüm gerçek misin bu cānumı **şükrāne** al
G2347-5. Niṣār it gevher-i çeşmüñ irersün pāy-ı dildāra / Muḥibbī lāyıḳ budur viresin cānı **şükrāne**
G2576-3. Bir kez yüzüñi göstereyim dirseñ ey dost / Cānum vireyim bu söze **şükrāne** gerekse
B212. Vuṣlata irişicek cānuñı **şükrāne** ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

şükrānelik [1] Müteşekkirlik, iyilik bilme durumu.

G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi çü ṣabā / Virelüm cān u dili yolına **şükrāneligi**

şükrilillah [1] Cenabıhakk'a şükür.

G450-3. Nice yıl ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / **Şükrilillah** ki daḫi kīse-i çeşmüm ṭolıdur

şükūfe [5] *Far.* Çiçek, zehre. (Ş. Sami, 2010: 1138)

(şükūfe [5], şükūfeyle [1])

G599-5. Müjeler aġlar isem dürlü **şükūfe** bitürür / İbret al gözüñe Muḥibbī ḳara dikenden ne biter
G2053-4. Her **şükūfe** rām olupdur emrine şāh-ı gülüñ / Oturup ḥükm eylesün çün oldı Dārā-yı çemen

G2085-4. Bitürür dürlü **şükūfe** her biri bir nev'de / Bu ne ḥikmet cümlesi bir şu ile bir ḫākdan
G2104-3. Berḳ'in keşf eylemişdür her **şükūfe** bāġda / Tā zekāt-ı ḥüsnini eyleye iḥsān içün
G2104-5. Her **şükūfe** gülşen içre elde ṭutmış sīm ü zer / Pāyuña īṣār iderler sen şeh-i ḫūbān içün
Mh3-4. Çün **şükūfeyle** bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler yir yirin ḳurdı otaġ

şükūfte [1] *Far.* Açılmış. (E. Tevfîk, 1890: 599) *bk. ḳadr-i gül-i şükūfte*

G1350-1. Güller **şükūfte** ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem üzre dāġ

şümār [4] *Far.* Sayı, tadat, hesap. (Ş. Sami, 2010: 1138)

bk. şümār eylemek/itmek, şümāre gelmek

(şümār [2], şümāre [1], şümārından [1])

G570-5. Deryā ḳumı gelürse şümāre degül 'aceb / Līkin Muḥibbī derd-i dili olmaya **şümār**
G2485-6. 'Uṣṣāḳı gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz **şümār** olmaya şeyḫ ile şābına
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña şorma kim nihāyeti yoḳ / Şayılmaz anı eger ḥaşre dek **şümāre** ḳılam
G2098-4. Şümāre gelmeye cevr ü cefāsı 'ışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel giç **şümārından**

şümār eylemek/itmek [2] Saymak, hısāb etmek...(Tulum, 2011: 1670)

G216-3. **Şümār eyle** giçen 'ömre melūl ol / Yaḳındur bil 'adem mülkine ḳurbet
G427-5. Ey Muḥibbī 'ışḳ deryāsındaki 'āşıḳları / Kim **şümār idebilür** şu yirine ẕü'n-nūn aḳar

şümāre gelmek [2] Sayılamayacak kadar çok. *bk. hesaba gelmek* (TDK, 2011: 1087)

G570-5. Deryā ḳumı **gelürse şümāre** degül 'aceb / Līkin Muḥibbī derd-i dili olmaya şümār
G2098-4. **Şümāre gelmeye** cevr ü cefāsı 'ışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl zaḫmete girme anuñ gel giç şümārından

şüphesüz [4] Hakkında şüphe olunmayan, şek ve gümân götürmez, sağlam, sahih, şeksiz. (Ş. Sami, 2010: 1138)

G190-1. Naḳd-i cān ile kim aldı la'l-i cānānı dürüst / **Şüphesüz** aradı buldı derde dermānı dürüst
G486-5. Bu Muḥibbī **şüphesüz** iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda varsa eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur **şüphesüz** / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül tevḥīdden
G2533-4. Sevdügi yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren cānān yolında **şüphesüz** cömerd ola

şürū' [2] *Ar.* Başlama, bed' ve mübaşeret etme. (Ş. Sami, 2010: 1138)

G1368-3. Gönlüñi pāk eyle evvel şoñra ḳır şi're **şürū'** / Dürri ḥāṣıl eylemez nā-pāk olıcaḳ bir ṣadef
G1577-3. Derd-i dil ḫālini taḳrīre **şürū'** eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ

şürūḥ [2] *Ar.* Şerhler, izahlar.

G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki 'ışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī yazdı aña nice bin **şürūḥ**
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr yazup eyleseler aña bin **şürūḥ**

şüste [1] *Far.* Yıkanmış. (M. Nâcî, 2009: 641)

G560-3. Görüp eşkümi ol gül güldi didi / Ki bülbül ḳanı ile **şüste** ḫoşdur

şüyūḫ [1] *Ar.* Yaşlılar.

G314-1. Saña 'āşıḳlar dir ey maḥbūb şūḫ / Bu cihān içre cevānlar ger **şüyūḫ**

tā [145] *Ar.*

bk. tā ebed, tā ezel, tā ḥaşre dek, tā ḥaşr olınca, tā ḳıyāmet, tā ki/kim, tā seḥer, tā ṣubḥ, tā ṣubḥa dek, tā ṣubḥ olınca

1. Vaktâki, ne zaman ki. (TS, 2009: 3690)

G9-9. Umaruz bize şefāʿat idesin yevm-i cezā / **Tā** ola menzilimüz dār-ı sürūr ile ḫulūd
G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / **Tā** diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G109-5. **Tā** ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Şākirem her ne ki taḳdīr ide Allah baña
G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / **Tā** senüñ yanuñda bir görinmeye nīst ile hest
G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / **Tā** olmayasın şoñra varup ehl-i nedāmet
G192-2. Düriş ḫayr it ki **tā** ḫayr ile aduñ / Anda olma şaḳın şūr u şer dost
G199-5. Bulmaz Muḥibbī kimsene yol genc-i ḥüsnine / **Tā** ḳılmayınca göñlini vīrāne ʿāḳıbet
G205-2. Saña yitmez mi bir jende şarıl aña ḥayātuñda / Olınca **tā** anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iẕʿān kim itdürür / **Tā** sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme Muḥibbī / **Tā** dökmiyesin şoñra varup eşk-i nedāmet
G248-5. Göster yüzüñi **tā** her kişi bula murādın / Şīrīn sözüñi kām-ı dil-i pīr ü cevān it
G263-3. Şöyle beñzer boynu baġlu ḳulunam ey ġam senüñ / **Tā** ölince itmeye sen gibi āzād elġıyāş
G267-1. ʿĀşıḳ olan dāim eyler derd-i cān ile baḥş / İstemez kendüzine **tā** ḳıla dermān ile baḥş
G286-5. Miḥnete şabr it Muḥibbī **tā** iresin rāḥata / Ḥaḳ dimişler bu sözi الصبر مفاح الفرح
G318-5. Muḥibbī cān ile sevdā-yı zülfin / Ṭaleb ḳıl **tā** müyesser ola ol sūd
G320-1. Ẕikr ḳıl laʾl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / Zülfine baġla göñül **tā** bulasın ʿömr-i ziyād
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludurʿışḳ ile **tā** rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār itmez pend
G424-5. Zülf-i müşkīne Muḥibbī el uzat **tā** iresin / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb **tā** bula ḳalbüñ şafā / Jeng-i ġam Yoḫsa gelür āyīne-i pāke düşer
G489-5. Açıla gül gibi **tā** ruḫları ol ġonce-lebüñ / Bu Muḥibbī gözinüñ yaşını bārān eyler
G526-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī'yi lebüñ cāmı kim / Hergiz ayılmaya lā-ya ʾḳıl ola **tā** dem-i şūr
G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ ṣudāʿ-ı serdür / Terk eyle cümlesin **tā** olasın sebük-bār
G676-5. Devr-i güldür şāf mey iç **tā** bula ḳalbüñ şafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı var
G773-5. Bu Muḥibbī sözlerin gevherleyin daḳ gūşuña / **Tā** görenler diyeler kim bu dürr-i meknūn giyer
G833-1. Göster dişüñi **tā** diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber şaçuñı ṭara ki ol müşk-i ḫutendür
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler **tā** görenler kūy-ı yārüñ gerdi var
G951-1. Ol şaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm bir naẓar / Yanaram **tā** ol yüzi envārı gördüm bir naẓar
G954-2. Sāḳiyā cām-ı şafā şun **tā** vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı yoḳsa dil āyīnesini jeng ider
G997-4. Gülşene dirdüm ki **tā** tenhā seni şayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür bülbül midür
G1082-1. Tiredür zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle **tā** rūşen ola kāşānemüz
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi **tā** tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1144-4. ʿĀrıż-ı Kaʾbei sen görmek eger ister iseñ / Şām-ı zülfin arasın **tā** bulasın rāh-ı Ḥicāz
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi **tā** başa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẕer itmez
G1199-2. Vādi-i deşt-i ġamuñ āvāre bir Mecnūnıyuz / **Tā** ölince anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
G1251-2. Keşf-i berḳiʿ eyle yüzden nūra ġarḳ it ʿālemi / **Tā** görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1278-4. Rūy-ı zerdüm **tā** şeref bulsun diyü / İtleri pā ile ṭamġa eylemiş
G1309-3. Dil ṭabībisin didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek **tā** gide senden bu maraż
G1313-5. Şun nūş ideyim laʾl-i lebüñ rāḥat-ı cāndur / **Tā** mest olup ḫālin ide saña Muḥibbʿarz
G1317-5. Ey Muḥibbī tevbe ḳıl **tā** ḳalmaya bār-ı günāh / **Tā** sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G1328-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥa dek / **Tā** göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler tā ṣubḥa dek göz yaşların / Şu gibi aḳıtmaḳ ister **tā** göre dīdār şemʿ
G1346-3. Her gice yılduz şayar yummaz gözini ṣubḥ-dek / **Tā** göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
G1375-1. Tevbe itmek istedüm **tā** ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1386-2. İñle ey dil derd ile **tā** çınlasın ṭas-ı felek / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak
G1393-1. Ḳapuna gelür seḥer gün **tā** ala senden sebaḳ / Bedr iken itdüñ işāret aya oldı iki şaḳḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum varaḳ varaḳ / Işḳ ehli **tā** gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ **tā** olsun ol arada yoḳ
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola **tā** saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere ṭopraġa baḳ
G1492-5. Sīneñüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen çākin velīkin **tā** bed-emān eyledüñ
G1511-2. Virme aġyār eline dāmenüñ ey dost şaḳın / ʿĀḳıbet gül gibi çāk olmaya **tā** pīrehenüñ
G1513-4. Şun şafā cāmını sāḳī **tā** bula ḳalbüm şafā / Nice demlerdür bu dil āyīnesini ṭutdı jeng
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā **tā** ḳılmayınca terk-i ser / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾşir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi **tā** semāk
G1584-3. Anuñ içün sīneme yazıldı şekl-i ẕüʾl-fiḳār / **Tā** görenler diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ
G1593-3. Dost vaşlın isteyen ʿāşıḳ gerekdür post-pūş / Nāfe **tā** şarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk

G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya **tā** sīne teng
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre mihrüñ **tā** yaşından çünki reng
G1620-4. Baş u cān terkini ur yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla **tā** küh-ken gibi bugün nāmun senüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī yine bir mihr-i münevver şemʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān **tā** bed-emān eyledüñ
G1635-3. Ey gözüm aġla gāh sen gāhi dönüp ḫūn-ı ciger / **Tā** diyeler ki çeşm-ter-i mā senüñ ü dem senüñ
G1635-4. Eyle dile cefāları **tā** sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme yazdum rāzumı / **Tā** seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye **tā** göstere dīdār gül
G1665-4. Bülbülüñ **tā** ḳılmayınca yaşı āb-ı revān / Berḳiʿin keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül
G1665-6. İtmedi dehrüñ dimāġını hevāʿanber-şemim / Açılup **tā** olmayınca nāfe-i tātār gül
G1677-3. Ḫayr-ḫᵛāh ol itme hīç bir kimseye sen naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem **tā** diyeler senüñ içün raḥmet al
G1713-1. Kendüyi rāh-ıʿademde eyledi iżhār gül / Bülbül-i bī-dillere **tā** göstere dīdār gül
G1772-3. Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlıḳ / Añıla **tā** ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum benüm
G1789-4. Ḳomazam **tā** ölince ʿışḳı elden / Biḥamdillah ki oldur ṭoġrı rāhum
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül zāruñ olam / **Tā** ölince reh-iʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1886-5. Ey Muḥibbī **tā** ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü yaşum benüm
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz vādi-i ġamda ḳarār / Āh idüp **tā** derd ile çāk-ı girībān olmayam
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / **Tā** diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile şaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla **tā** gide yunmuşum
G1995-1. Gül gibi şevḳüñ ile çāk-ı girībān eyledüm / Şöyle çāk itdüm anı ki **tā** bed-amān eyledüm
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni **tā** ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı uyḫu diyen
G2037-4. Varmaz isem kūyuña lākin buña ḳānīʿ göñül / Sen güzeller şāhını **tā** göre bir kez dūrdan
G2090-1. ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser **tā** ṭolmayınca nūrdan
G2104-3. Berḳʿin keşf eylemişdür her şükūfe bāġda / **Tā** zekāt-ı ḥüsnini eyleye iḥsān içün
G2114-2. Berü şun şun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm **tā** ṭola peymāne degin
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī **tā** ölince sīneden
G2167-3. Şefāʿat idicidür ümmetine / Olalar her biri **tā** şād u ḫandān
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger vuṣlat gele bālinüme / **Tā** ḫayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2204-3. Şerr eyleme ki yazmaya **tā** deftere kātib / Cehd eyle ki her nʾeyler iseñ ḫayr-ıʿamel olsun
G2205-1. ʿArż eyle yüzüñ gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile **tā** ġonce görüp münfaʿil olsun
G2208-3. Başumı ḳaṭʿideyin **tā** gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ varmaġa āsān olsun
G2241-1. Aldı çeşmüñ yā ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla **tā** dil nişān
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün zülf-i cānān ile ben / **Tā** ölince ḳapusında ḳul olam cān ile ben
G2255-3. Tīġüñle çal başumı **tā** sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / **Tā** ölince kesmez zülfüñüñ endişelerin
G2264-7. Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin **tā** mül gibi / Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
G2275-4. Bu baḫtum gibi āḫır düşmen olduñ / İdeyim **tā** ölince āh u efġān
G2302-5. Āh eyleme gel gül yüzine ḳarşu Muḥibbī / **Tā** jeng-i seḥāb baġlamaya āyīne-i ol
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ zār ol / İşidüp nāleñi **tā** ol gül-i ḫandān acıya
G2350-3. Arayup dildārumı dil alaʿaşā demür çarıḳ / Giye anı **tā** bulıncaʿazm-i ġarb ü şarḳ ide
G2355-2. Neʿācizem ki cürmüme **tā** ola iʿtibār / Muḥtāc ṭāʿatuma degül çün benüm Allah
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā şal ben ḫāküñe / Üstüḫᵛānumı nice bir itlerüñ **tā** dişleye
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile yuyasuz / Maḥşer güninde ḳalḳa bile **tā** o ḳan ile
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʿārı şaḳın ol edeb üzre / **Tā** def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim / Görüp bu ḥālüñi dilber ide **tā** gül gibi ḫande
G2424-4. Mest olup çāk-ı girībān idüben **tā** dāmen / Vālih ü ʿāşıḳ u āşüfte vü rüsvā lāle
G2481-1. Ḳapuna gelmişem ey dost dāda / Beni **tā** irgüresin sen murāda
G2510-1. Şaçuñ girihlerini ḳıldum egerçi pīşe / Çözilmedi çalışdum **tā** urmayınca dişe
G2522-2. Olur yād idicek eyʿārıẓ-ı gül / Girībān **tā** bed-emān pāre pāre
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını bir mār itdüm / Kimse el şunmaya **tā** zülf-i perīşānumuza
G2530-3. Ey ġonce-dehen gül gibi gelʿarż-ı cemāl it / **Tā** bülbül-i cān başlaya ḳarşında nevāya
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne **tā** yüzi meymūna
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḫarīş / **Tā** seni beñzedeler cīfe üzre mekese
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cürʿa-iʿışḳı / Ebed **tā** rūz-ı maḥşerde bulınsa ṭañ mı mestāne
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile yuya seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem **tā** o ḳan ile
G2645(a)-5. Ḳanāʿat gūşesin ey dil yüri var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña **tā** Ḳāfuñʿanḳāsı
G2673-1. Sāḳiyā nūş idelüm şun cāmı bayram ertesi / **Tā** bula āvāre dil ārāmı bayram ertesi
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp **tā** ḳılasın bir dem vefā / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2697-3. İçerem cām-ı şarābı **tā** irince cān lebe / Sāḳiyā şun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi
G2699-1. Dilüñden gitmesün ẕikr-i İlāhi / Anuñla bulasın **tā** gizlü rāhı
G2736-4. Terennümlerle ḫāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki **tā** muṭrib çalaʿūdı
G2781-5. Ey Muḥibbī söz güherdür ol daḫi aʿlā gerek / Bilmeyenler **tā** bileler bunuñ ile şānuñı
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın **tā** Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
Mh16-9. ʿĀşıḳaʿāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şemʿe vuṣlat bulmadı pervāne **tā** yaḳmadı per
Mr16-8. **Tā** ölince çāre ne derd ile yanam yaḳılam / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı yine irişdi eyyām-ı şerif / Dostum bāde getür **tā** olalum saña ḫarif

D32-2. Eger ġam ḳaplasa mir’āt-ı ḳalbüñ / Ṣarāb iç ḳalmaya ḳalbinde **tā** reng
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / **Tā** seni eyleyeler yevm-i cezā içre muʿāf
B87. Zāhidā yüz yıl eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile **tā** ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf
B213. ʿĀṣıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy ile **tā** ṭolmayınca ḫaddi ile ġabġabı

2. -ince...(Tulum, 2011: 1673)

G66-1. Ḥāṣılum derd oldı **tā** gösterdi ol meh-rū baña / Kāşki göstermeyeydi rūyın ol bed-ḫū baña
G129-3. Serümi bağlama ḳaṭar öñüne ḳādir degülem / Anı ġılṭān ideyim **tā** başa ṣem-i merkeb
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībüm yüzüñ aç / Dehri **tā** ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G2576-7. Cān eyle fedā **tā** buluna vuṣlat-ı dilber / Terk eyle Muḥibbī saña cānāne gerekse

3. ...dek, degin, varince, gelince...(Tulum, 2011: 1673)

G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle ṣalın / Reşk ide **tā** sidreden ṭūbā saña
G133-4. Gel beni öldür irişem **tā** viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen ṣevāb
G205-1. Eger dirseñ ḥużūr idem dilā ḳıl dāimā ʿuzlet / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın **tā** Ḥaḳa ḳurbet
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña **tā** Sidreden taḥsīn ider
G795-5. Āhı Muḥibbī her zamān dem dem çıḳar **tā** āsumān / Bir kez ṣor ey nā-mihribān āh u fiġānum ḳandadür
G1837-6. Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye **tā** rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm / **Tā** ṭoġaldan gitmedi bir dem yanumdan nem benüm
G2113-4. Jeng oldı göñül āyīnesi al ele sāḳī / Mey ṣun berü **tā** dāfiʿ-i ḥüzn ü elem olsun
G2151-3. Düşürme bādei dem-ā-dem / İşidilür bu söz **tā** devr-i Cemden
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tiġüñi **tā** ʿarş üzre ey Muḥibbī aşasın
B125. Āsumāniler giyüp gel gitme gel māhum benüm / İrmesün **tā** āsumāna nāle-i āhum benüm

4. ...belki, háttā...(Tulum, 2011: 1673)

G110-4. Yazayım bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūy-ı zerdüme baḳup maʿlūm ola **tā** ḥāl aña
G133-4. Gel beni öldür irişem tā viṣālüñ bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın **tā** sen ṣevāb
G908-2. Ṭāvus-ṣıfat cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / **Tā** serv-i sehī ögrene senden ṣalınışlar

5. ...çünki, çün...(Tulum, 2011: 1673)

G141-5. Yaş dök Muḥibbī şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı **tā** Ġāffirü'ẕ-ẕünūb

tā ebed [14]

1. Hiçbir zaman, asla.

G97-5. Zülfüñüñ zencīrine bağlandı çünki cān u dil / Ey Muḥibbī **tā ebed** ḳurtulmaḳ olmaya saña
G1441-4. Ezelden **tā ebed** gitmez göñülden / Ṣanurlar bilmeyenler ʿaynıdur ʿışḳ
G2263-2. **Tā ebed** fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / ʿIşḳ ile taḫmīr itmişler meger āb u gilin
G2319-3. Zaḫm-ı tīrüñe anuñçün dökerem göz yaşını / **Tā ebed** oñulmaya dirler olıcaḳ yara ṣu
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / **Tā ebed** ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni
B8. ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ yiter dermān aña / **Tā ebed** ḳurtulmasun derdden eger dermān aña

2. Sonsuza kadar, ebediyen.

G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ şaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī **tā ebed** çünki göñül dīvānedür
G1248-1. Maḥabbet cāmını itdüm ezel nūş / Yürürrem **tā ebed** ser-mest ü medhūş
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı ʿışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem **tā ebed** kimdür diyen miʿmārı yoḳ
G1432-1. Çün ezeldür kişiye dāde-i ʿışḳ / **Tā ebed** olsa ṭañ mı zāde-i ʿışḳ
G1887-5. İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Mest-i ʿışḳam **tā ebed** şanmañ ki hüşyār olmışam
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum **tā ebed** zinde / Lebinden cürʿa nūş itse birez içsem dehānından
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güleʿālem **tā ebed** tābendedür / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende gün efkendedür
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel ʿāṣıḳluġı çünkim ḳalem / Lāzım oldı **tā ebed** ʿışḳile yanam yaḳılam

tā ezel [3] Ezelden beri.

G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutupʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle yazdı **tā ezelden** alnuma Yezdān baña
G410-5. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī **tā ezel** / Ṣanmañ anı ḥūr u ya ġılmān sever
G1837-6. **Tā ezel** ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem / Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

tā ḥaşre dek/deñlü [12] Haşre, mahşere kadar/dek.

G212-2. Bir ḳıṣṣadur muṭavvel zülfüñle derdüm ey dost / **Tā ḥaşre dek** dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G353-4. İster iseñ ölmeyüp **tā ḥaşr** zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / **Tā ḥaşre deñlü** saña bu ẕevḳ ü şafā yiter
G725-5. ʿIşḳ cāmından Muḥibbī kime olmışdur naṣīb / Bulmaz ol hüşyārlık **tā ḥaşre dek** sekrān olur
G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir kendüzini bilmez / Yıllardurur yatur mest **tā ḥaşre dek** ayılmaz
G1172-1. Cām-ı ʿışḳı nūş ḳılduḳ mest-i lā-yaʿḳıllaruz / Kendümüzden giçmişüz **tā ḥaşre dek** ḳanzillerüz

G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / Başumı ele alup **tā ḥaşre dek** idem semāʿ
G1462-4. Çünki Muḥibbī içdi bir cürʿanı ezelden / **Tā ḥaşre dek** olup mest olmaya hergiz ayıḳ
G1542-1. Sīneme şol deñlü geldi tīr-i müjgānuñ senüñ / Bulma **tā ḥaşre dek** sīnemde peykānuñ senüñ
G1827-4. Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni / Hey ḳıyāmet gitmeye **tā ḥaşre dek** keyfiyyetüm
G1964-1. Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş ey şanem / Oluruz **tā ḥaşre dek** ser-mest ü medhūş ey şanem
G2384-2. Ey dost cām-ı cürʿa-ı ʿışḳun içen ezel / **Tā ḥaşre deñlü** mestdür anı şanma ayıla

tā ḥaşr olınca [7] Haşr, mahşer oluncaya kadar/dek.

G324-2. Sāġarı dilberden alup nūş ḳılsa bir kişi / Gitmeye **tā ḥaşr olınca** ḳala aġzında o dād
G435-3. Kim ezelden ʿışḳa virdi göñlini / Ol kişi **tā ḥaşr olınca** yanadur
G1173-6. ʿIşḳı şarābıdur beni mest ü ḫarāb iden / **Tā ḥaşr olınca** gitmeye dilden ḫumārumuz
G1736-3. Tīr-i ġamzeñ ey kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum alup raḳş uram **tā ḥaşr olınca** ben delīl
G1782-4. **Tā ḥaşr olınca** derd-i dilümüñ ḥikāyeti / Olmaz tamām aġız açup dirse her ḳılum
G2717-5. **Tā ḥaşr olınca** olmasa hüşyār ṭañ degül / İçdi Muḥibbī çünki maḥabbet ayaġını
G2771-4. Gelmeye **tā ḥaşr olınca** ʿaḳlı hergiz başına / Ey perī her kim senüñ rūyuñ temāşā eyledi

tā ḳıyāmet [17] Kıyamete kadar/dek.

G122-3. **Tā ḳıyāmet** kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle yiter dimez baña ḳolın şalup
G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / **Tā ḳıyāmet** olısardur ser-te-ser edyān best
G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim ezel nūş eyledi / Ṭañ degüldür **tā ḳıyāmet** görine her-bār mest
G269-3. İderler baḥs ʿışḳı **tā ḳıyāmet** / Bilinmeye nedür ehl-i mebāḥiṣ
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / **Tā ḳıyāmet** cān u dil ol yāreye mesrūrdur
G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ eylik ile / **Tā ḳıyāmet** añılur ol kim kemāl üstindedür
G1127-5. Cürʿa-i cām-ı elesti içeli mest olmışuz / Ey Muḥibbī **tā ḳıyāmet** böyle lā-yaʿḳıllaruz
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel gönlümde yapdı bir binā / **Tā ḳıyāmet** gelmeye bir ṭaşına anuñ ḥalel
G1858-1. Her ḳaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem / **Tā ḳıyāmet** ḳaynayup deryāleyin cūş eyleyem
G1882-5. Ey Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ / **Tā ḳıyāmet** mest olup kendümi hüşyār eylemem
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile ḥaşr olmışam / **Tā ḳıyāmet** rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G1972-4. Ger yaparsa bu yıḳık göñlüm evin bir seng ile / **Tā ḳıyāmet** Kaʿbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2009-4. Ger yaparsa bu yıḳık göñlüm evin ol seng-dil / **Tā ḳıyāmet** Kaʿbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2069-4. Hecr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger / Dilerem kim **tā ḳıyāmet** olasın sen cāvidān
G2089-7. Ey Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿasın / **Tā ḳıyāmet** eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin
G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol lebi / **Tā ḳıyāmet** zinde ola nitekim Ḫıżr lebi
Mr4-4. **Tā ḳıyāmet** şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

tā ki/kim [68] Yeter ki, sonunda. (TDK, 2011: 2235)

G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle **tā kim** Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G28-5. Gitme bir dem **tā ki** cān yanınca bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele **tā kim** ura çevgān aña
G80-3. Ey ṣabā irgür ġubār-ı kūyını / **Tā ki** idem gözlerüme ṭūṭiyā
G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / **Tā ki** hīç bir vech ile ṭaʿn itmeye merdüm saña
G129-2. Almaġa būse lebüñden aña kim ḳādir olur / Ḳāniʿam cürʿaña **tā kim** getürem anı be-leb
G139-1. Dün gice ḳaṣd eyledüm **tā kim** görem rūy-ı ḥabīb / Mānīʿ oldı araya girdi bulut gibi raḳīb
G150-6. İtmeyince terk-i dünyā iremezsin menzile / **Tā ki** yanuñda senüñ bir olmaya ḫāk ü ẕeheb
G165-1. Fikre vardum **tā ki** ḫ۪ābuma gire ol māhitāb / Ben bu fikr içinde iken ṭoġdı nāgāh āfitāb
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl vaṣlına **tā kim** bulasın bir feṭḥ-i bāb
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun **tā ki** ire işigine / Pāyına yüz sürüp ol serv-i ḫırāmāne ilet
G251-2. Cemʿ eyle güzeller döneler **tā ki** nücūma / Ṭoġ aralarında özüñi sen mehtāb it
G346-5. İtme dirīġ cān ile başuñ Muḥibbī gel / **Tā kim** saña cihānda diye merd ehl-i cūd
G490-3. Eyledüm yüzümi zer **tā ki** sürem pāyına yüz / Yolına şaçmaġa göz yaşı da dirhem görinür
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek zār / ʿAfv ide **tā ki** cürmüñ setr eyleye ol Settār
G840-5. Murġ-ı dil **tā ki** ṭutuldı zülfüñe / اه أذ اجاء القضى البصر
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı zülfine **tā ki** belāyı gör
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir yumup bin dökmişem / **Tā ki** ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G1101-2. İtmedüm ben reh-iʿışḳ içre ṭarīḳi ḫāṣıl / **Tā ki** şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G1177-4. Ṣaḳın cemāl ü ḥüsnüñi ey āfitāb-ı ḥüsn / Gökler yüzine irişe **tā ki** şerārumuz
G1274-3. Etümi germ-i belā yirse de āh eylemeyem / Diyeler **tā ki** benümçün bu da Eyyūb olmış
G1292-1. Görinse **tā ki** ol serv-i ḳabā-pūş / Gider ṣabr ile dilden ṭāḳat u hūş
G1298-1. Naẓm içinde olasın **tā ki** göñül sen ġavvāṣ / Ṭala gör baḥr-i meʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ yār-liḳā sīne ñe **tā kim** gide marāż
G1363-2. Ger naʿra ursa ḫaşm u ola hemçü nerre şīr / Peykān ile aġzını dikem urmaya **tā ki** lāf
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla **tā kim** yuyasın ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1487-4. Çün göñül Manşūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / **Tā ki** ber-dār ola anda zülf-i dārumdur gerek
G1519-4. **Tā ki** yazdum ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle ḥakk
G1601-1. Gözlerüme **tā ki** düş oldı cemāli ḳaşuñuñ / Göñlümüñ levḥinde naḳş oldı ḫayāli ḳaşuñuñ
G1623-3. Başına geldügi emr ider reyāḥin şāhınuñ / **Tā ki** ḥaḳḳında ola medḥ ü şenāsı bülbülüñ

G1775-7. Fāriġ iken geldi **tā ki** başuma sevdā-yı ʿışḳ / Geñ cihānı ey Muḥibbī başuma dār iñledüm
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine / **Tā ki** ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam
G1853-2. **Tā ki** gördüm ben cemālüñ şemʿini / Cān u dilden yanmaġa pervāneyem
G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫıştını çün bālin eyledüm / **Tā ki** ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛārı ben āyin eyledüm
G1977-5. **Tā ki** yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G2052-2. Acı yaşlar dök derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın **tā ki** sen ʿālemde deryā meşrebin
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür **tā ki** göre anı ṭaşumdan
G2152-1. **Tā ki** virdüm gönlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫᵛāba ben
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup **tā ki** dimāġın müşk-būya virmesün
G2167-5. Gice gündüz gelürler şems ile ay / İdeler āsitānun **tā ki** seyrān
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol yoḳ saña / **Tā ki** bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2205-3. Öldür beni anlar ile **tā kim** naẕaruñ var / Ol müdde ʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanā ʿat Ḳāfına / **Tā ki** ülfet ṭuta ʿanḳā gibi varup Ḳāf ile
G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı ümīd itdüm **tā kim** gele cānāne
G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr ile taṣadduḳ / Senüñ ʿömrüñ ola **tā kim** ziyāde
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde tecerrüd ehli ol / **Tā ki** hem-ser olasın göñüllerde sen ʿīsā ile
G2506-5. Fāyide ḳılmaz Muḥibbī naḳd-i ʿömrüñ ḫarc ide / **Tā ki** bu bāzārda sūd u ziyāndan giçmeye
G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāṣısın dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / **Tā ki** taḥsīn ideler böyle ʿibārāt ehline
G2523-4. İlāhi ʿışḳuñı dilden çıḳarma / Ki ola **tā ki** maḥzen aña sīne
G2529-1. Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün āyāsına / Sen şehüñ **tā ki** niṣār ide hemīn pāyesine
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını yumaya bu dīdelerüñ / **Tā ki** beñzetmeses göz yaşını cūy-ı Arasa
G2565-5. Ḳoma elden Muḥibbī laʾl-i nābı / Olasın **tā ki** ʿirfān meşrebinde
G2566-5. Siyāset eylesün Muḥibbī çeşm-i cellādı / Ne ġam ḳorḳum budur **tā ki** ola çāh-ı ẕeḳan āgeh
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ **tā ki** ṭāḳ itdüñ beni
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca āheng itmedi / **Tā ki** muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürseñ meẕellet ḫākına / **Tā ki** ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
G2691-5. Başın revāne ḳıldı gülzār-ı ḥüsn içinde / **Tā ki** Muḥibbī gördi sen serv-ḳad-i bülendi
G2696-3. Ger göñül Kaʾbesine **tā ki** ṣafā kesb idesin / Görmek istersen eger tāyife-i ʿuşşāḳı
G2745-1. Ey sehī servüm görelden **tā ki** ḥüsnüñ bāġını / Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmaġını
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup cānı terk ḳıl / **Tā ki** felekde ḳıla melāyik namāzuñı
G2781-3. Nik-ʿamel ḳılmaġa cehd it ḫayr ü şerri farḳ ḳıl / Ḳurtarasın **tā ki** şeyṭāndan bugün īmānuñı
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum **tā kim** mecālüm var idi
G2788-2. **Tā ki** içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün fāş ḳıldı mest olup dil rāzını
Mh14-8. Bulasın **tā kim** anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa ṭarāfını / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin
Mr12-9. **Tā ki** ben zencīr-i zülfüñ rişte-i cān eyledüm / Göñlümi Mecnūnleyin ser-mest ü ḫayrān eyledüm
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol **tā ki** bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir **tā kim** ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden **tā ki** göñlüm yarıla

tā seḥer [19] Seher vaktine kadar/dek.

G120-5. Encüm ṣayarsa dīdelerüm **tā seḥer** ne ṭañ / Sevdā-zede olan gözine hīç gele mi ḫᵛāb
G223-1. Giceler gitmez dilümden **tā seḥer-geh** āh dost / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı āgāh dost
G367-1. Ruḫlaruñ ḫayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / **Tā seḥer** yummaz kevākib çeşmini eyler naẕar
G871-3. Bezm-i ġamda iñleyüp nālişler itsem **tā seḥer** / Ḥālüm añlar nāylar derdüm rübābīler bilür
G876-4. Her gice göz yaşını döküp iñle **tā seḥer** / Ḥācet dilese dirler o demde edā olur
G1487-2. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu gice bülbülleyin / Ey yüzi gül **tā seḥer** bu āh u zārumdur gerek
G1525-5. Giceler **tā seḥer** āh it Muḥibbī / Fiġān u āh u zār imiş naṣibüñ
G1553-1. Görse bir şeb gülşen içinde cemālini gülüñ / Nāle eyler **tā seḥer** diñmez fiġānı bülbülüñ
G1702-2. Gül yüzüñ şevḳine her şeb **tā seḥer** bülbül gibi / Ḥāli olmaz nāle vü āh u fiġānum gitme gel
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / **Tā seḥer** şemʿ-ṣıfat ṭutuşan odlara benem
G1800-3. Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi / **Tā seḥer** zārılıḳ itdüm āh u feryād eyledüm
G1881-5. Ey şaçı Leylī ser-i kūyuñda her şeb **tā seḥer** / Ḳıluram Mecnūnleyin feryād u āh u zār hem
G1923-7. Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle ḳılsam iñlesem / Baña āheng içün iñler **tā seḥer** nālar benüm
G1998-1. Āh kim ben ḫasteye eksük degül derd ü elem / Anuñ içün ḫāli olmaz **tā seḥer** bu gözde nem
G2115-1. Żāyiʿ itme ey dil-i şūride gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden **tā seḥer** güş eyle bülbül ṣoḥbetin
G2117-5. Ey Muḥibbī ruḫları şevḳine her şeb **tā seḥer** / Bülbül-i şūride-veş nāle vü feryād ideyin
G2414-5. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu bu Muḥibbī **tā seḥer** / Medḥüñ oḳur sen ki bülbüldür gelür güftāre de
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb **tā seḥer** / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān üstine
G2668-2. Zülfine ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde **tā seḥer** bīdār gördüm kendümi

tā ṣubḥ [12] Sabah vaktine kadar.

G920-3. Senden ayru giceler **tā ṣubḥ** ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm Ya ḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol gülüñ yād eyledüñ / Bülbül-āsā ey göñül **tā ṣubḥ** feryād eyledüñ
G1794-5. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege / Giceler cān bülbülin **tā ṣubḥ** gūyā eyledüm
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm / Giceler **tā ṣubḥa** şeb murġāna āheng eyledüm
G2038-3. ʿIşḳ mıdur bī-vefā güller elinden giceler / İñledüp bülbülleri **tā ṣubḥ** gūyā eyleyen

G2215-4. Giceler **tā ṣubḥ** bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur du ʿālar dāimā temcidden
G2246-4. Bezm-i ġamda iñlesem bu nāleme āheng içün / Baña idüñ giceler **tā ṣubḥ** nā gerçek misin
G2420-5. Bu Muḥibbī giceler **tā ṣubḥ** efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i güyā yine
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler **tā ṣubḥ** bālinüm gibi
Mh8-2. Uyḫu gelmez gözüme **tā ṣubḥ** bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāṣıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz
Mr18-1. Gül yüzüñden ayru çāk olsun girībānum benüm / Diñmesün bülbül gibi **tā ṣubḥ** efġānum benüm
Mr23-1. Gül gibi açılmadum ʿışḳa düşelden bir zamān / İñlerem bülbül gibi **tā ṣubḥ** işidürler fiġān

tā ṣubḥa dek [64] Sabaha kadar/dek.

G5-6. Güller ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler **tā ṣubḥa dek** bülbülleri zār eyledüñ
G37-8. Şemʿ gibi dil çerāġın yaḳayın **tā ṣubḥa dek** / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl bana
G69-3. Bir bülbül-i nālānuñam **tā ṣubḥa dek** giryānuñam / Şöyle senüñ ḫayrānuñam sen daḫi ḫayrānsın bana
G98-4. Giceler encüm ṣayar **tā ṣubḥa dek** çeşmüm benüm / Ḫʷāb gözüme gözlerüm ben eylerem āh ile vā
G150-1. Giceler **tā ṣubḥa dek** ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da Rabb
G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḫazān / Giceler **tā ṣubḥa dek** bunı dir iñler ʿandelīb
G249-2. Bir ʿārıż-ı gül ġonce-dehen ʿışḳına ey dil / **Tā ṣubḥa degin** bülbül olup nāle vü zār it
G258-3. Ben de yaḳdum meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / Eyledüm **tā ṣubḥa dek** şemʿ-i şebistān ile baḫş
G273-6. Ey Muḥibbī giceler **tā ṣubḥa dek** / İtdügüm efġān elinden elġıyāş
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin **tā ṣubḥa dek** / Nice rāḥat ola dil derd ü belā yanındadur
G907-4. Gül yüzüñ medḥinde dil feryād ider **tā ṣubḥa dek** / Bülbül olan nitekim gülşende güyālıḳ sever
G918-2. Ḥasretinden sen gülün ʿāṣıḳlarun bülbül gibi / Giceler **tā ṣubḥa dek** āh u fiġānlar çekdiler
G925-2. Ekşeri ʿāṣıḳlarun **tā ṣubḥa dek** bīdār olur / Kim ki ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an uyur
G956-7. Ḳanda bir gül açılursa anda biñ olur hezār / Gicelere **tā ṣubḥa dek** āh u fiġāna başlar
G960-5. Ḥasretiyle bu Muḥibbī giceler **tā ṣubḥa dek** / Gözlerin seyyāre-veş yummaz fiġān u zār ider
G1096-1. Şemʿ-veş ḳan aġlaram **tā ṣubḥa dek** dildārsuz / Bülbül-i şūrīdeyem kim düşmişem gülzārsuz
G1162-4. Giceler **tā ṣubḥa dek** ney gibi efġān eylerür / Bu ümīde ne getürür görelüm taḳdīrümüz
G1201-5. Muṭbaḫ-ı ġamda Muḥibbī giceler **tā ṣubḥa dek** / Miḥnet ü derd ü belādan ġayr bir nesne yimez
G1221-2. Şemʿ gibi giceler **tā ṣubḥa dek** ḳan aġlaram / Şoḥbet eyler gice gündüz yār ile her ḫār u ḫas
G1222-2. Giceler ney gibi nālān oluram **tā ṣubḥa dek** / Bulmadum feryāduma ʿālemde bir feryād-res
G1311-2. Giceler **tā ṣubḥa dek** gülşende efġāndan murād / İtmek ister ḫālini bu bülbül-i bī-çāreʿarż
G1334-4. Şevḳ ile **tā ṣubḥa dek** her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir ẕerre lemʿ
G1337-5. Eksük itmez giceler **tā ṣubḥa dek** göz yaşların / Şu gibi aḳıtmaḳ ister tā göre dīdār şemʿ
G1354-3. Deyrüñ içre her gice **tā ṣubḥa dek** ey muġbeçe / Eksük olmaz āhum odından añа hergiz çerāġ
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı giçeler **tā ṣubḥa dek** / Güş iden efġānumı dir bülbül-i gūyāda yoḳ
G1506-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī giceler **tā ṣubḥa dek** / Nāy-veş nālişler eyler bu dil nālüm görüñ
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam **tā ṣubḥa dek** olmaz ʿaceb / Şemʿ gibi yanmasun başında nārı kimsenüñ
G1639-1. Ḫār ile memlū olaldan gülsitānı bülbülüñ / Giceler **tā ṣubḥa dek** diñmez fiġānı bülbülüñ
G1655-5. Gice **tā ṣubḥa dek** bīdār oluram / Ḳaçan kim eylerem zülfüñ taḫayyül
G1669-4. Serv-ḳaddler ḫasretinden bir elif çek sīneye / Giceler **tā ṣubḥa dek** anı der-āġūş eyle gel
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup **tā ṣubḥa dek** yaşuñı sil
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin giceler āh eylese / Uyumaz **tā ṣubḥa dek** feryād u efġānuñdan il
G1693-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine ḳarşu nāleler / Eyleyüp **tā ṣubḥa dek** bülbül gibi feryāde gel
G1743-5. Şemʿ gibi ḫasret ile giceler **tā ṣubḥa dek** / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür dökilen yaşum degül
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler **tā ṣubḥa dek** bülbül gibi zār iñledüm
G1788-3. Gice şevḳ ile **tā ṣubḥa degin** / Ṭurmayup oldı māhtāb içelüm
G1830-2. Bezm-i ġamda firḳat ile giceler **tā ṣubḥa dek** / İçerem ben sāġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem
G1858-2. Gülşen-i ḥüsnüñde cāna giceler **tā ṣubḥa dek** / Şanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine yārüñ giceler **tā ṣubḥa dek** / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
G1887-1. Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam / İñlerem **tā ṣubḥa dek** derd ile bīmār olmışam
G1896-3. Giceler **tā ṣubḥa dek** ṭañ mı ṭutuşsam şemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle ṭolular içüp / İñleyüp **tā ṣubḥa dek** ney gibi nālān olmışam
G1929-3. Gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu giceler **tā ṣubḥa dek** / Nāle ḳılur olmış bir bülbül-i gülzār hem
G1944-1. Āfitabum gün yüzüñ şevḳine ḫayrān olmışam / Giceler **tā ṣubḥa dek** ʿışḳuñla nālān olmışam
G2020-5. Sen elif-ḳaddüñ firāḳından Muḥibbī ḫastenüñ / İñleyüp **tā ṣubḥa dek** ḳaddi nice nūn olmasun
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre giceler **tā ṣubḥa dek** / Nice bir yaşlar döküp şemʿe müşābih yanasın
G2070-5. Ey Muḥibbī ḫār ile hem-dem görür bülbül gibi / Ol sebebdendür ider **tā ṣubḥa dek** āb ü fiġān
G2177-1. Ey dil sevüp ol ṣūḫ-ı sitem-kārı niʾdersin / **Tā ṣubḥa degin** eyleyüben zārı niʾdersin
G2283-2. Gül yüzünden dūr olalı bu göñül bülbül gibi / Giceler **tā ṣubḥa dek** ḫāli degül feryāddan
G2287-4. Giceler **tā ṣubḥa dek** ʿışḳ āteşiyle yaḳuban / Çin-seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2500-3. Ẕerre gibi gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / Giceler **tā ṣubḥa dek** efġān iderem nā ile
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebindeʿāṣıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil **tā ṣubḥa dek** bīmār ola
G2612-5. Naʿra-i mestān ile iñler Muḥibbī çeng üʿūd / Muttaṣıl deyr-i muġān **tā ṣubḥa dek** ġavġā idi
G2614-5. Muḥibbī āteş-i ʿışḳa ṭutuşduñ şemʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ **tā ṣubḥa dek** cāri
G2685-1. Ey göñül sevdā-yı zülfine hevā-dār it beni / Giceler **tā ṣubḥa dek** ʿışḳ ile bīdār it beni
G2785-3. Ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳudum key muṭavvel ḳıṣṣadur / Giceler **tā ṣubḥa dek** özge ḫayālüm idi

Mh12-2. İñlerem **tā ṣubḥa dek** sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm
Mh15-3. Bezm-i ġam içre şarābum göz yaşı baġrum kebāb / İñlerem **tā ṣubḥa dek** bu sīnem olmışdur rübāb
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı bu Muḥibbī yād ider / Bülbül-āsā gice **tā ṣubḥa dek** feryād ider
Mr6-5. Giceler **tā ṣubḥa dek** yaşlar döküp āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi ṣanmañ ki āgāh eylerüz
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler **tā ṣubḥa dek** bülbül üñin gūş eylerüz
Mr9-12. İñlerem **tā ṣubḥa dek** bu sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
D3-2. Dūr olalı gün yüzinden giceler **tā ṣubḥa dek** / Āh ü efġān eylerem gūyā ki iñler ʿandelīb
B129. Sīnem delindi ney gibi tīr-i hebā ile / **Tā ṣubḥa dek** iderse ʿaceb mi göñül fiġān

tā ṣubḥ olınca [46] Sabah oluncaya kadar/dek.

G136-2. Ney gibi bil baġladum efġāna ben her ṣubḥ u şām / Giceler **tā ṣubḥ olınca** iñlerem şan ʿandelīb
G295-3. Gül yüzüñüñ ḥasretinden giceler bülbül gibi / Derd ile **tā ṣubḥ olınca** ḳılma āh u zār güc
G355-4. Dūr ḳılma gül yüzüñden bu dil-i ṣad-pārei / İtmesün **tā ṣubḥ olınca** āh u efġānlar meded
G595-2. Dün gice **tā ṣubḥ olınca** nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin yanduran ol şemʿi bī-pervāyı gör
G635-1. ʿAndelīb-i dil nigārā gün yüzüñden ayrıdur / Giceler **tā ṣubḥ olınca** iñiler bir ṣayrudur
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül gibi **tā ṣubḥ olınca** zār u zār
G803-2. Dün gice **tā ṣubḥ olınca** nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler yanduran ol şemʿ-i bī-pervāyı gör
G825-1. Bu göñül rāh-ı ser-i kūyuñda ser-gerdān olur / Āh ider **tā ṣubḥ olınca** giceler giryān olur
G826-7. Bezm-ārā **tā ṣubḥ olınca** ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül ṭanbūrdur
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat **tā ṣubḥ olınca** zārı var
G874-3. Ola kim luṭf u keremden cürmüñi ʿafv eyleye / Giceler **tā ṣubḥ olınca** zārī ḳıl yalvarı gör
G877-2. Şemʿ gibi giceler **tā ṣubḥ olınca** yanmayan / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye lāyıḳ mıdur
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp **tā ṣubḥ olınca** aġlaram ben zār zār
G951-2. Bülbülem **tā ṣubḥ olınca** āh u efġān eylerem / Çünki ol serv-i semen gülzārı gördüm bir naẓar
G979-4. Gül yüzüñüñ ḥasretinden ey bahār-ı ḥüsn ü nāz / Yaġdurur **tā ṣubḥ olınca** gözlerüm yaġmurlar
G1112-3. Āh ġam şebinde giceler **tā ṣubḥ olınca** iñlerem / Bu nevādur ḥālüm benüm meh ṣālümi ṣormaz mısuz
G1235(a)-2. Giceler **tā ṣubḥ olınca** iñleseñ olmaz ʿaceb / Kār-ı ʿışḳ āsān mı ṣanduñ bilmedüñ ey bü'l-heves
G1288-5. Muḥibbī giceler **tā ṣubḥ olınca** / Ḳılur bülbül gibi dāim nevā ḫoş
G1329-2. Dökdi yaşlar giceler **tā ṣubḥ olınca** aġladı / Oldı bu derd-i derūnumdan meger āgāh şemʿ
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup ḥāl-i perīşānum çü şemʿ / Giceler **tā ṣubḥ olınca** zār u giryānum çü şemʿ
G1343-3. Her gice **tā ṣubḥ olınca** göz yaşı dökmekdeyüz / Ġam şebinde anuñ içündür ki baña ḫum-ḫāne şemʿ
G1409-2. Bir gül-endāmuñ ġamından giceler bülbülleyin / İñlerem **tā ṣubḥ olınca** olmışam bīmār-ı ʿışḳ
G1630-2. Giceler **tā ṣubḥ olınca** āh u feryād ideli / Ża'file dil-ḫaste cism-i nā-tüvān-ı bülbülüñ
G1658-1. Sīneye cān riştesini daḳ bu göñlüm sāz ḳıl / Gice **tā ṣubḥ olınca** nāleye āġāz ḳıl
G1682-3. Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / Giceler **tā ṣubḥ olınca** āh u vādan vāz gel
G1808-1. Ey ṣanem ʿışḳuñ ġamına ṣanma tedbīr eyleyem / Giceler **tā ṣubḥ olınca** āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1835-5. Ey Muḥibbī ḥasretinden ol gülüñ bülbül gibi / Giceler **tā ṣubḥ olınca** āh u feryād eyleyem
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem / İñlerem **tā ṣubḥ olınca** olmışam bīmār hem
G1935-2. Her şeb tenhā ḳapuñda / **Tā ṣubḥ olınca** zārum
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / **Tā ṣubḥ olınca** zār ol ḳıl dem-be-dem terennüm
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / Yaraşur **tā ṣubḥ olınca** ney gibi nālān olam
G2001-3. Bir şaçı Leylāya bend olmış dil-i dīvāneyem / Göñlümüñ **tā ṣubḥ olınca** āh u efġān eylesem
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum giceler **tā ṣubḥ olınca** ḫ̇ᵛāba ben
G2152-1. Tā ki virdüm göñlümi ol mihr-i ʿālem-tāba ben / Ḥasret oldum giceler **tā ṣubḥ olınca** ḫ̇ᵛāba ben
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın yād eylesem bülbül gibi / İñlerem **tā ṣubḥ olınca** āh u efġān ile ben
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām üstinde muṭrib daḫi / Giceler **tā ṣubḥ olınca** nāylar gūyā idi
G2667-6. Bezm-i ġamda şemʿ gibi giceler yaşlar döküp / İñlerem **tā ṣubḥ olınca** ben ney-i gūyā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş **tā ṣubḥ olınca** giceler yaşlar döküp / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2683-3. Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh / **Tā ṣubḥ olınca** iñledi gör nā benüm gibi
G2690-5. Muḥibbī giceler **tā ṣubḥ olınca** / Firāḳiyle gözi yaşın dem itdi
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ yādı ile şām u seḥer / İñiler **tā ṣubḥ olınca** bil şeydā gibi
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā tīriyle āh / Giceler **tā ṣubḥ olınca** iñiler nā eyledi
Mr7-7. Kākülüñden her seḥer ḫāṭır perīşān eylerüz / Giceler **tā ṣubḥ olınca** āh u efġān eylerüz
Mr15-1. Çāk idelden dest-i ḥasret bu girībānum benüm / Giceler **tā ṣubḥ olınca** diñmez efġānum benüm
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde senüñ bir günāh / Yaraşur şimdengirü **tā ṣubḥ olınca** eyle āh
B186. Bezm-i ġamda giceler **tā ṣubḥ olınca** derd ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür la'l-i lebüñ yādına

ta ʿāb çekmek [1] Güçlükle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak.

G162-3. Vaṣl ile rāḥat oldı cān u dil / Gerçi kim hecr ile **çekmişdi ta ʿāb**

ta ʿabbüd [1] *Ar.* Kulluk etme, ibadete say ve ihtimam etme. (Toven, 2004: 699)

G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḥāṣılı ancaḳ **ta ʿabbüd** zūrdan

ta ʿaccüb eylemek/itmek [8] Şaşırmak, hayret etmek.

G148-2. Başdan aşdügin gözüm yaşın **ta ʿaccüb itmeñüz** / Kim anuñ ile döner göñlüm olalıdan dolāb

G1212-3. Çıḳarsa dūd-ı dil başdan **taʿaccüb itmeñüz** hergiz / Ṣanur mısuz ki sīnem içre āh-ı āteşin olmaz
G1286-2. Yüzüñi görmesem **itme taʿaccüb** / Güneşe baḳanuñ olur gözi yaş
G1636-3. Ṣaḳınursam seni kim gözden **taʿaccüb eyleme** / Ṣaḳınur cāndan ʿazizdür gözde olan merdümek
G2324-2. Tevbei şırsam eger **itme taʿaccüb** ṣūfi / Gele inṣāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2376-5. Bu Muḥibbī'nüñ gözi yaşıdur āb-ı revān / Dostlar **itmen taʿaccüb** dönse ṣābuñ ʿaynına
G2491-4. Çıḳsa depemden āhum görüp **taʿaccüb itmeñ** / ʿIşḳ āteşi olupdur sīnemde āşikāre
G2494-3. Benüm bend olduġum **itmeñ taʿaccüb** / Ne diller benddür bu zülf-i kecde

taʿaddī [1] *Ar.* Hak ve adil ve insaf haddini tecavüz, zulüm, gadir. (Ş. Sami, 2010: 1139)

G390-2. Eyledi tātār-ı çeşmi cān u dil mülki ḫarāb / Bu **taʿaddī** bu sitem şehdden mi şekkerden midür

taʿalluḳ [1] *Ar. mec.* İlişik, münasebet, irtibat, mensubiyet. (Ş. Sami, 2010: 1140) *bk. bār-ı taʿalluḳ*

G1716-1. Naḳşına aldanma dehrüñ eyle göñlüñ sāde gel / Serv gibi ol **taʿalluḳdan** ḳamu āzāde gel

taʿallül eylemek [2] Kaçınmak, bahane aramak.

G1655-2. Gülersin ġayr ile ey yār-ı cānı / Beni gördükce **eylersin taʿallü**l
G2633-3. Bildüm ki ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / Laʿl-i lebüñ ger **eyleye** ey vāy **taʿallüli**

ṭaʿam [2] *Ar.* Aş, yemek. (Ş. Sami, 2010: 1140)

(taʿam [1], ṭaʿāmuñ [1])

G2474-4. Leyli inʿām itmek içün pişirüp bir gün **ṭaʿam** / Ṣıdı Mecnūn kāsesin görmedi lāyıḳ işine mun
G2751-5. Ey Muḥibbī lezzet-i derd ü belāyı baña şor / Yimeyenden şorma bilmez ol **ṭaʿāmuñ dadını**

taʿaşşuḳ [1] *Ar.* Âşık olma, aşk ve alâka etme. (Ş. Sami, 2010: 1141)

G2328-5. Dilberüñ göre Muḥibb baḳduġını āyīneye / Kendi ḥüsnine **taʿaşşuḳ** ideni seyr eyle

ṭāʿat [5] *Ar.* Takva, ibadet, züht. (Ş. Sami, 2010: 1141)

bk. ḫırmen-i ṭāʿat, nāme-i ṭāʿat, ṭāʿat ü zühd, ṭāʿat ü zühd ü veraʿ, zühd ü ẕikr ü ṭāʿat

(ṭāʿat [3], ṭāʿatin [1], ṭāʿatuma [1])

G934-6. Zāhidā **ṭāʿat** degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın şanma **ṭāʿat** arturur
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun **ṭāʿatin**
G2355-2. Ne ʿācizem ki cürmüme tā ola iʿtibār / Muḥtāc **ṭāʿatuma** degül çün benüm Allah
G2627-3. Ḳo buʿıyş u işreti çünkim fenādur ʿāḳıbet / Yār-ı bāḳi ister iseñ olmaya **ṭāʿat** gibi

ṭāʿat ü zühd [1] İtaat ve züht.

G279-5. Güneh baḥrine ġarḳ olduñ Muḥibbī / Ṣaḳın **ṭāʿat ü zühdi** itme tārāc

ṭāʿat ü zühd ü veraʿ [1] İtaat, züht ve vera.

G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre **ṭāʿat ü zühd ü veraʿı** / İç diyü yār işāret ide ebrūlar ile

tāb [12] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1141)

bk. pīç ü tāb, tāb-ı dāmān/dāmen, tāb-ı dil, tāb-ı ḥüsn, tāb-ı ḫadd, tāb-ı ġam, tāb-ı ʿışḳ, tāb-ı maḥabbet, tāb-ı mey, tāb-ı mül, tāb-ı ruḫ, tāb-ı ruḫsār

(tāb [3], tāba [1], tābı [2], tābıdur [1], tābına [1], tābında [1], tābından [1], tābını [2])

1. Takat, kuvvet, mecal.

G116-1. Ḳalmadı cismümde cān u hecr-ārā cānumda **tāb** / Gözlerüm ḫūn-āb aḳıtdı oldı dil mülki ḫarāb

2. Revank, nur, ziya.

G528-5. Bu Muḥibbī'nüñ dil-i dīvānesin / Rūşen iden mihr-i ḥüsnüñ **tābıdur**
G861-4. Ruḫlaruñ **tābına** ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne **tābı** var imiş
G1287-3. Ruḫuñ **tābında** ey meh-rū ṭutuşur ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1748-1. Nūr ile başdan başa bir āfitāb ister göñül / Bilemez miḳdārını almaġa **tāb** ister göñül
G2092-6. Şiʿr-i pür-sūzum daḫi rengīn düşerdi dostlar / Meclis içre ṭutmasaydum gūşumı ger **tāba** ben
G2475-3. Ruḫı **tābı** yiter rūşen ḳıla bu cāmiʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda

G2546-2. İçüp mey geldi **tābından** ʿizārına ʿaraḳ yir yir / Seḥer vaḳtinde ṣan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir yañaġı **tābını** / Her ṭaraf odlar ṣaçar aġzından ejderhā gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden yañaġı **tābını** gören / ʿĀleme odlar ṣaçar biñ başlu ejderhā gibi

3. Taravet, tazelik.

G174-1. Her ḳaçankim ʿaks-i ruḫsāruñla düşe āba **tāb** / Eylese aña naẓar ditrer felekde āfitāb

tāb-ı dāmān/dāmen [2] Eteğin nuru.

G1022-4. Yine sen meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān **tāb-ı dāmānuñ** gelür
G1720-4. Mānī ʿ olup ger gire vuṣlat deminde araya / Çāk-ı girībān **tāb-ı dāmen** çāk idüp pīrāhen ol

tāb-ı dil [2] Gönlün nuru.

G1590-1. **Tāb-ı dilden** ser-te-ser yanardı arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm içre merdümek
G1803-2. Ey gözüm merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / **Tāb-ı dilden** sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm

tāb-ı ḥüsn [3] Güzelliğin nuru.

G143-6. Nigārā **tāb-ı ḥüsnüñden** yanup ḥālüm ḥarāb oldı / İderem bid-veş lerze ṣanasın kim ṭutupdur teb
G339-5. **Tāb-ı ḥüsnüñ** bir ḥarāret virdi kim bu ḫasteye / Teb ṭutulmış gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G632-5. **Tāb-ı ḥüsninden** Muḥibbī bir ḥarāret baġladı / Teb ṭutar gibi olur ṣāḥib-firāş üç günde bir

tāb-ı ḫadd [1] Yanağın nuru. *bk. tāb-ı ruḫ*

G605-4. **Tāb-ı ḫaddinden** eger ḳurulsa ṭañ mı zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer

tāb-ı ġam [1] Gamın ateşi/harareti.

G937-2. **Tāb-ı ġam** yaḳdı beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider

tāb-ı ʿışḳ [1] Aşkın ateşi/harareti.

G861-2. Şöyle yandum **tāb-ı ʿışḳuñla** senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar

tāb-ı maḥabbet [1] Muhabbetin ateşi/harareti.

G1992-3. **Tāb-ı maḥabbet** eylemeden zer gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

tāb-ı mey [1] İçkinin ateşi/harareti. *bk. tāb-ı mül*

G1518-1. **Tāb-ı meyden** yine cānā ruḫı gülgūn itdüñ / Yine ey ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ

tāb-ı mül [3] *bk. tāb-ı mey*

G1615-2. **Tāb-ı mülden** gül gül olsa ʿārıżını dir gören / Āhdan āteş ʿiyān āteşden āb olmaḳ gerek
G1708-3. Sen şarāb iç ḳarşuña bülbül ser-āġāz eylesün / **Tāb-ı mülden** ḳandurup olsun şehā ruḫsār gül
G2263-1. **Tāb-ı mülden** göñül itmişsin ruḫuñ bārī ṣalın / Nāz ile ḥall eyle gel dil bülbülüñüñ müşkilin

tāb-ı ruḫ [1] *bk. tāb-ı ḫadd*

G1983-1. **Tāb-ı ruḫ** ile yaḳdı beni ṣūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki defʿ ide āteşüm

tāb-ı ruḫsār [2] Yüzünün nuru.

G818-1. **Tāb-ı ruḫsārı** beni eyledi ṣayru bekler / Giceler gelmez olupdur göze uyḫu bekler
G1044-1. **Tāb-ı ruḫsāruñ** nigārā ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḥi bu dil bāġıdur

ṭab ʿ [7] *Ar.* Öz, yaradiliş, tábīʿát, cibbillet, zāt, tīnet,...(Tulum, 2011: 1673)

bk. baḥr-i ṭab ʿ, genc-i ṭab ʿ, luṭf-ı ṭab ʿ, meyl-i ṭab ʿ, ṭab ʿ-ı çālāk, ṭab ʿ-ı gevher-pāş, ṭab ʿ-ı kec, ṭab ʿ-ı kehribār, ṭab ʿ-ı mevzūn, ṭab ʿ-ı Muḥibbī, ṭab ʿ-ı müstaḳīm, ṭab ʿ-ı nihāl, ṭab ʿ-ı pür-gerd, ṭab ʿ-ı Selim, ṭab ʿ-ı semend, ṭūti-i ṭab ʿ

(ṭab ʿını [1], ṭab ʿum [3], ṭab ʿumı [1], ṭab ʿuñ [1], ṭab ʿuña [1])

G480-5. Ṭolanur şu gibi **ṭab ʿum** dem-ā-dem bāġ-ı ʿirfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar baġışlar āb-ı ḥayvāndur
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli **ṭab ʿumı** mevzūn idüp / Lebleri ẕikri dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī **ṭab ʿını** ṭūṭi gibi gūyā ider
G1379-2. Eyledi ḳaddüñ hevāsı müstaḳīm **ṭab ʿum** benüm / Līk ebrūñuñ ḫayāli itdi ʿaḳlum münḥarif
G1398-6. Dileseñ **ṭab ʿuñ** Muḥibbī ṭūṭi-veş gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuna dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi taḫsīn **ṭab ʿuña** ince ḫayālüñdür senüñ
G1568-5. Ey Muḥibbī daḳīḳ-i naẓmumdan / ʿAḳd-i pervāne **ṭab ʿum** aṣdı elek

ṭab ʿ-ı çālāk [1] Yüce yaratılış.

G317-4. Naẓm meydānına girdüm yine cevlān eyledüm / **Ṭab ʿ-ı çālākuma** taḥsīn itdi eṣḥāb-ı ḫacend

ṭab ʿ-ı gevher-pāş [1] Cevher saçan tabiat.

G83-5. Cevher olsa her sözi itmeñ Muḥibbī'nüñ ʿaceb / Çün şunulmışdur ezelden **ṭab ʿ-ı gevher-pāş** aña

ṭab ʿ-ı kec [1] Tabiatı bozuk.

B20. Rāh-ı ʿışḳuñ şarṭı çünki istiḳāmet üzredür / Ger muḫālif iñlese saña ne ġam her **ṭab ʿ-ı kec**

ṭab ʿ-ı kehribār [1] Kehribar tabiat.

G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī sözümi itme ʿaceb / Ẓāhir iden çün anı **ṭab ʿ-ı kehribārumdur**

ṭab ʿ-ı mevzūn [2] Ölçülü vasıf.

G623-5. Müdde ʿī bilmez Muḥibbī nüktesini añlamaz / **Ṭab ʿ-ı mevzūn** olıcaḳ şi ʿri daḫi mevzūn çeker
G2267-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem şi ʿrini rengīn eyledi / **Ṭab ʿ-ı mevzūnına** dinse n'ola Selmān-ı zamān

ṭab ʿ-ı Muḥibbī [1] Muhibbi'nin tabiatı.

G2321-5. **Ṭab ʿ-ı Muḥibbī** āb-ı revān şi ʿri naḫl-i sebz / Bitürse ṭañ degüldür eger cūybār serv

ṭab ʿ-ı müstaḳīm [1] Doğru/istikamette olan tabiat.

G2453-4. Bir sā ʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳine / Taḥsīn degül mi eydüñ bu **ṭab ʿ-ı müstaḳīme**

ṭab ʿ-ı nihāl [1] Fidanın tabiatı.

G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına ḳılsan naẓar / Dir idüñ **ṭab ʿ-ı nihālinüñ** ucında var gül

ṭab ʿ-ı pür-gerd [1] Tozlu/tozlanmış tabiat.

G1958-5. Bulmış iken cām-ı la ʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā / Aldı ḫaṭṭuñdan keder bu **ṭab ʿ-ı pür-gerdüm** benüm

ṭab ʿ-ı Selim [2] Selim'in tabiatı.

G1969-5. Bu Muḥibbī sözi güherden yeg / Olsa ṭañ mı çün oldı **ṭab ʿ-ı Selim**
G2556-2. Çıḳarduñ baḥr-i dilden gevher-i ḫāṣ / Hezār aḥsenet bu **ṭab ʿ-ı Selime**

ṭab ʿ-ı semend [1] Güzel, rahşan atın tabiatı.

G2713-4. Niceler meydān-ı naẓma geldiler ammā ki ben / Olmışam **ṭab ʿ-ı semendümle** zamānuñ yigregi

ṭabaḳ [2] *Ar.* Yemek vesaire vaz'ına mahsus az derin ve yayvanca kap. (Ş. Sami, 2010: 1142)

G1382-3. Ol serv-i nāz eylese nāz ile geşt-i bāġ / Pāyına sīm ü zer döke güller **ṭabaḳ ṭabaḳ**

tābān olmaḳ [1] Aydınlıḳ vermek...(Tulum, 2011: 1674)

bk. āfītāb-ı tābān, ārzū-yı māh-ı tābān, māh-ı/meh-i tābān, meh-i tābān-ı ġam, şem ʿ-i tābān

G555-1. Āfītāb-ı ṭal ʿatuñ kim ṣubḥ-dem **tābān olur** / Lerze düşer ay ü güne ḫāk ile yeksān olur

ṭabanca [2] *T.* Tokat, şamar, sille. (TS, 2009: 3691)

G484-3. Yüzine ḳızdurup germ olduġiyçün / **Ṭabanca** ṭoḳınan yüzine defdür
G2548-2. Bulımadum aradum bu cihānı / Yimemiş ola bir kimse **ṭabanca**

tāb-dār [2] *Far.* Ziyalı, parlak. (E. Tevfîk, 1890: 299)

(tāb-dār [1], tāb-dāruñdur [1])

G1498-4. Şanurvan olmış meger ʿāşıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde od yanarsa **tāb-dāruñdur** senüñ
G2243-3. Her ne gelürse mihr eger cevr rāżıyam / Şundum nigārā cān ile çün **tāb-dār** elin

tā-be-dāmen [1] Eteğe kadar.

G1977-1. ʿĀşıḳam vuṣlat deminde cüst ü çālāk olmışam / Ez-gīribān **tā-be-dāmen** pīrehen-çāk olmışam

tābende [1] *Far.* Parlak, ziyalı. (E. Tevfîk, 1890: 300) *bk. ʿārıż-ı tābende*

Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle ʿālem tā ebed **tābendedür** / Gün yüzüñe ḳarşu meh bir bende gün efkendedür

tābi ʿ [2] *Ar.* İtaat ve inkıyat eden, muti, münkâd. (Ş. Sami, 2010: 1143)

G818-5. Olmasa yār Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller gelüp eyler miydi **tābi ʿ** bekler

G1924-3. ʿAḳla **tābi**ʿ her kişi dil baġlamaz meh-rūlara / Ey şaçı Leylī senüñ Mecnūn-ı ser-gerdānuñam

ṭabīb [97] *Ar.* Hekim, doktor//sevgili.

bk. ṭabīb-i cān, ṭabīb-i dil, ṭabīb-i kān, ṭabīb-i mihribān

(ṭabīb [38], ṭabībe [6], ṭabībi [25], ṭabībidür [5], ṭabībin [1], ṭabībinden [1], ṭabībine [1], ṭabībisin [8], ṭabībisüñ [1], ṭabībüm [9], ṭabībümsin [1], ṭabībüñ [1])

G19-1. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin çü derdümüñ **ṭabībi**
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün **ṭabīb**
G33-2. ʿĀşıḳa çare olur mı ey **ṭabīb** / Derd-i ʿışḳ içün dimişler bī-devā
G84-2. Ḫāṭırum cem ʿiyyetini şorma benden ey **ṭabīb** / Çün ḫayāl ü fikr ol zülf-i perīşāndur baña
G120-6. Oldı Muḥibbī derdüñ ile ḳatı mübtelā / Ey dil **ṭabībi** eyle meded aña bir cevāb
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey **ṭabīb** / Minber üzre oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭīb
G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ı ʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp yoḳ yire bī-çāre **ṭabīb**
G124-1. Derd-i ʿışḳa dostlar hergiz bulunmaz bir ṭabīb / Derd-mend-i ʿışḳ her ḳanda ola olur ġarīb
G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz **ṭabīb**
G147-2. Kūyı içre olmış iken dürlü derde mübtelā / Ol **ṭabīb** itdi ʿīlācum dilde bīmārum görüp
G158-1. İtmesün cevr ü cefāyı kendüzine ḫū ḥabīb / Ḫastenüñ aḥvāli n'olur bilmeye derdin **ṭabīb**
G158-5. Olma ʿışyānuñ görüben ey Muḥibbī nā-ümīd / Çünki dermānsuzlara dermān ider ḥāżıḳ **ṭabīb**
G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün ṭīmāra luṭf it ey **ṭabīb**
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda varam çünki sensin hem **ṭabīb** ü hem ḥabīb
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā ġarīb / Senden umarsam şifā olmaz ʿaceb sensin **ṭabīb**
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden umaram ʿilāc sensin **ṭabībüm** ey ḥabīb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ **ṭabīb**
G284-3. Dün devā Ṣordum **ṭabībe** ʿışḳ içün / Didi ölmekdür aña ancaḳ ʿilāc
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey **ṭabīb** / La ʿl-i dilber olmasa yoḳdur baña hergiz ʿilāc
G392-3. Nabż-ı ʿāşıḳdan elüñ çek bilmezsin ey **ṭabīb** / Bī-devā derddür gerekse anı Cālinūsa ṣor
G397-5. Derd-i Muḥibbī çünki degül ḳābil-i ʿilāc / Bilmez **ṭabīb** derdine dermān ne yirdedür
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna uymaz anda bulunmaz şifā / Gör ʿilāc içün **ṭabībi** baña nīlüfer ṣunar
G431-4. Var ey **ṭabīb** sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G466-3. Bu göñül ḫastesine ṣanma ʿilāc ola **ṭabīb** / İdeyüm dime o derdüme devā ikide bir
G542-1. Nice bir hecr içre göñlüm defter-i hicrān oḳur / Dil **ṭabībi** sen meded ḳıl derdüme dermān oḳur
G561-3. Nice gün ḥasret ile ḫaste idi cān u göñül / Dil **ṭabībine** irişem diyü bīmāre gider
G607-5. Dil **ṭabībidür** gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / Yoḫsa cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G628-3. Niceye dek ḥasret-i la ʿlüñle olam ḫaste-dil / Ey **ṭabībüm** yoḳsa bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G631-5. Dil **ṭabībidür** umar vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ göñlüm diler
G741-5. Gel ey **ṭabīb** çek elüñi girme zaḫmete / Ölmekden özge ʿāşıḳa ṣanma devā olur
G758-5. Ölsen Muḥibbī derd ile ger isteseñ cevāb / Ol dil **ṭabībi** ṣanma ki saña cevāb ider
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem urayım dime **ṭabīb** / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G786-2. Öldürürse ġam degüldür tīġ-i ġamzeñ ʿāşıḳı / Dirgürür ey dil **ṭabībi** leblerüñ ʿisi giçer
G834-4. Dil **ṭabībisin** didüm bilmeyesin aḥvālini / Didi bildüm şimdi ol miskīn ne ḥāl üstindedür
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb umsam lebüñden / **Ṭabībümsin** bu dil bīmāre beñzer
G850-4. Gördi ölümlü ḫaste atup baña ġamz oḳın / Ol dil **ṭabībi** öldürüp itdi devāyı gör
G873-5. Gel esirge vir Muḥibbī ḫasteye şāfī cevāb / Ey **ṭabībüm** çünki dirler şefḳat īmāndan gelür
G891-4. Var ey **ṭabīb** ḳo beni öz ḥālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G912-4. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil **ṭabībi** / Yaturlar ehl-i dil bīmāre beñzer
G930-3. Var ey **ṭabīb** ḫaste-i ʿışḳa ʿilācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G941-5. Ṣormaduñ ey dil **ṭabībi** bu Muḥibbī ḫastei / Nice yıl derdini ʿarż itmege ḳapuya gelür
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme merhemdürür benüm / Urma **ṭabīb** yāreme gel merhem öldürür
G978-4. Cān ḫastesine itmeye hergiz **ṭabīb** ʿilāc / La ʿlinden özge derdine şanmañ devā giçer
G986-2. Hīç bir **ṭabīb** itmeye dil-ḫastesine em / Bīmār-ı ʿışḳ olana derdi devā yiter
G1077(b)-3. Ey **ṭabīb** ṣanma ʿilāc ola göñül ḫastesine / İdeyim dime bu derdüme devā ikide bir
G1084-3. Dil **ṭabībidür** meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi yāre diñüz
G1089-3. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil **ṭabībi** / Olaldan anda bīmār eksük olmaz
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / İtmedüñ ey dil **ṭabībi** aña ṭīmārı henüz
G1127-4. Derdi dermāna degişdük fāriġ ol bizden **ṭabīb** / Nefʿ ü żarrı ḥālümüzce añlaruz ḥāżıḳlaruz
G1134-3. Didüm dil derdine ey cān **ṭabībi** / Leb-i la ʿlüñden özge emsem olmaz
G1186-1. Görmege ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / Dil **ṭabībidür** velī itmege bīmār istemez
G1279-2. Var ey **ṭabīb** eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil **ṭabībi** em / Yıllarla derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken yine bir bir ḥālini / Dil **ṭabībin** gördi itdi derdini bīmār ʿarż
G1309-3. Dil **ṭabībisin** didüm derdüme dermān eyle gel / Didi öldürmek gerek tā gide senden bu maraż
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil **ṭabībidür** bulınur anı da tiryāḳ
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme **ṭabībe** çünki anda çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur yine dermān eylemek
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri var sen de ey **ṭabīb** / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1525-1. Devā derdüme cevri ḥabībüñ / Gerekmez minnetin baña **ṭabībüñ**

G1541-1. Gitdüñ ey ārām-ı cān ben bendei cānsuz ḳoduñ / N’eylesüñ ey dil **ṭabībi** beni dermānsuz ḳoduñ
G1569-4. Dermānı ni’der ol ki bilür derd ḳıymetin / Var ey **ṭabīb** başuña olsun devālaruñ
G1608-3. Dil **ṭabībisin** lebüñden n’ola umsam bir cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil **ṭabībisin** meded gönder lebüñden çün zülāl
G1712-5. Dil **ṭabībinden** n’ola ger isteseñ şāfī cevāb / Ey Muḥibbī derdüñi ʿarż itmege dermāne gel
G1722-5. Muḥibbī ḫastedür ey dil **ṭabībi** / Lebüñ dārūsı ile aña em ḳıl
G1856-3. Ey **ṭabībüm** di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda yatur derd ile bīmāruñ olam
G1870-5. Muḥibbī ḫastei ey dil **ṭabībi** / Meded eyle ki ġāyet de büküldüm
G1882-2. Ölür isem de **ṭabībe** nabżumı göstermezem / Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaber-dār eylemem
G1887-6. Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz / Dil **ṭabībisin** meded derd ile nā-çār olmışam
G1919-2. Cān u dil derdini ʿarż itdüm **ṭabībe** dir baña / Ölmeden artuḳ bu derdüñ ben devāsın bilmedüm
G1924-4. Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ / Dimedüñ ey dil **ṭabībi** derdüñe dermānuñam
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin benden **ṭabīb** / Ölürsem itmeyem bu derdüme tīmārı ben
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey **ṭabīb** ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ yolların
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar ża ʿfum ḳatı / Ol **ṭabībe** cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey **ṭabībüm** dimedüñ bir kez anı yād ideyin
G2208-4. Ey **ṭabībüm** dil ü cān ḫastesiyem derdüñ ile / Bir cevāb eyle benüm derdüme dermān olsun
G2305-1. Ḫaste-dil laʿl-i leb-i cānānın eyler ārzū / Ey **ṭabībüm** derdine dermānın eyler ārzū
G2384-6. Ṭutma **ṭabīb** nabżumı olmaz baña ʿīlāc / Dil ḫastesine olmaya şıḥḥat devāyile
G2392-4. Ey **ṭabībüm** ḫasteyem vir baña bir şāfī cevāb / Ḥālüme eyle naẓar bir kez meded elṭāf ile
G2447-2. Nice bir laʿl-i lebüñ şerbetine cān vireyim / Dil **ṭabībisin** iriş derdüme dermān eyle
G2493-4. İstedüm ey dil **ṭabībi** derdümüñ dermānını / İtmedüñ bir kez naẓar derdā dil-i bīmāruma
G2505-5. Dil ü cānum **ṭabībi** sen ṭururken / Kime ʿarż ideyim derdümi kime
G2568-4. Başumuñ artar şudā ʿı çek elüñ benden **ṭabīb** / Ḫaste-i ʿışḳam müfid olmaz devālar başuma
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem ey **ṭabīb** / Merhemüñ nefʿī nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2590-2. Dil derdi ḥāletin çü bir bir didüm saña / Laʿlüñ yoḫsa cānā umaram **ṭabīb** ola
G2594-3. Dil **ṭabībi** olasın dārüʾş-şifādur çün ḳapuñ / Hīç revā mı işigüñde ehl-i dil bīmār ola
G2614-2. Egerçi dil **ṭabībisüñ** velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2617-4. Dil **ṭabībisin** neden göndermeyisin bir cevāb / Derd ü ḫasretle bugün öldüresin bīmāruñı
G2659-2. Egerçi ʿışḳ-ārā derd ü elem çoḳ / Ne ġam sensin bu derdümüñ **ṭabībi**
G2685-2. Dil **ṭabībi** ża ʿafdan görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iżhār it beni
G2768-3. Ol dil **ṭabībi** ḳapusı dārüʾş-şifā ola / Lāyıḳ mıdur gözle meye mübtelāsını
G2773-5. Dil-ḫastenüñ ḥālini dün ṣordı **ṭabībüm** / Raḥm itdi Muḥibbī ki meger beñzüme baḳdı
G2793-3. Ey dil **ṭabībi** derdüme bir çāre eyle gel / Günden güne ziyāde olur dil sakāmeti
Mr15-7. Ḫasteyem ey dil **ṭabībi** eyle dermānum meded / Gelmez iseñ bir ramaḳ ḳaldı çıḳar cānum meded
Mr21-3. Dil **ṭabībisin** neden bu ḫasteñi yād itmedüñ / Virmedüñ şāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
D2-2. Dün gördi **ṭabīb** derdümi el çekdi hem-ān-dem / Bildüm ki hemān ölmek imiş derde müdāvā
D34-2. Derd-i dilden dün **ṭabībe** ḥālümi ʿarż eyledüm / Ölmeden artuḳ didi bunuñ devāsın görmedüm

ṭabīb-i cān [9] Can doktoru//sevgili.

G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni **ṭabīb-i cān** aña / Umma ey derd ile perverde seni dermān aña
G87-1. Umma ey dil-ḫaste kim seni **ṭabīb-i cān** aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim dermān aña
G123-4. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından dil-i bīmāruma / Ey **ṭabīb-i cān** neden göndermedüñ bir kez cevāb
G668-2. Ey **ṭabīb-i cān** bu göñlüm bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān umar
G1142-2. Ey **ṭabīb-i cān** buyur laʿl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde tīmār isterüz
G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste yatur ey **ṭabīb-i cān** / Dārū-yı laʿlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1404-4. Ḫastedür kūyuñda göñlüm ey **ṭabīb-i cān** meded / Bir cevāb eyle lebüñden gelsün ol bīmāre şevḳ
G1740-2. Ḫaste-dilden ey **ṭabīb-i cān** nedür ḥālüm didüm / Didi ey miskīn bu derdüñ ḳābil-i dermān degül
Mr16-6. Ey **ṭabīb-i cān** meded öldüm baña ḳıl bir naẓar / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

ṭabib-i dil [44] Gönül doktoru//sevgili.

G35-5. Bir devāsuz derde düşdi bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ey **ṭabīb-i dil** meger derdüñ ola dermān aña
G103-5. Bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile key Ölümlü ḫastedür / Ey **ṭabīb-i dil** meger ire lebüñden bir devā
G299-4. Ey **ṭabīb-i dil** meded vir ḫasteyem şāfī cevāb / Bu dil-i pür-ġuṣṣamı āh ol cevāb eyler feraḥ
G331-5. Ey **ṭabīb-i dil** yetiş ḥālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbīʾnüñ gel it derdine dermānum meded
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key ża ʿīf ü nā-tüvān / Ey **ṭabīb-i dil** ne çāreñ var ise öldüm meded
G385-4. Ey **ṭabīb-i dil** n’ola senden ümmīd itsem ʿīlāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān şarmaşur
G457-5. Ey **ṭabīb-i dil** iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān vaḳtidür
G644-5. ʿAyb ḳılma leblerüñden istesem şāfī cevāb / Ey **ṭabīb-i dil** meded bu derdümüñ dermānıdur
G677-5. Ol **ṭabīb-i dil** göñül derdine dermān eylemez / Bu Muḥibbī ḫaste-dil anuñ içün nāşāddur
G709-2. **Ṭabīb-i dilsin** ey rūḥ-ı revānum / N’ola ḳılsan benüm derdüme tīmār
G872-5. Ey **ṭabīb-i dil** lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel eyle tīmār incinür
G936-3. Ey **ṭabīb-i dil** meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi var
G976-2. Ol **ṭabīb-i dil** neden ṣormaz bu ben dil-ḫastesin / Nice yıllar ḳapusında cān virüben cān alur
G1091-3. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından cevāb ister göñül / Ey **ṭabīb-i dil** ölürse olmasun tīmārsuz
G1141-1. Ol **ṭabīb-i dil** ölürsem daḫi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā aña teʾşir eylemez
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḥnet beklerüz / Ey **ṭabīb-i dil** lebüñden yaʿni şerbet beklerüz

G1210-2. **Ṭabīb-i dilsin** ey ārām-ı cānum / İlāc it gönlüme merhemsüz olmaz
G1249-3. Ḫaste-i ʿışḳam **ṭabīb-i dilden** istedüm devā / Bir cevāb ile şaḳlatdı lebleri dārū imiş
G1250-1. Ol **ṭabīb-i dil** yine bu ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden gönlümi şād eylemiş
G1257-4. Oldum ża῎if derdüñ ile ey **ṭabīb-i dil** / Bir üstüḫᵛān ḳaldı bile bir deri yetiş
G1289-5. Leblerüñden bu Muḥibbī'ye buyur şāfī cevāb / Ey **ṭabīb-i dil** meded öldüm ḳatı şāḥib-firāş
G1401-6. Bu Muḥibbī ḫastei hicrān şebinde añmaduñ / Ey **ṭabīb-i dil** iriş kim cānda ḳalmadı bir ramaḳ
G1455-5. Ey **ṭabīb-i dil** buyur ḥālüm nedür şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār yoḳ
G1521-3. Ey **ṭabīb-i dil** meded la῎l-i lebüñden bir cevāb / İtmez iseñ ölürem boynuña düşer ḳan senüñ
G1552-4. Yandum firāḳ āteşine ey **ṭabīb-i dil** / Andan berü ki derd ile bīmārunām senüñ
G1557-2. Gönlüm alduñ bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey **ṭabīb-i dil** niçün itdüñ beni her-bār terk
G1591-2. Ol **ṭabīb-i dil** gele ṣormaġa ger bu ḫastesin / Cān u başı pāyına ol dem niṯār itmek gerek
G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey **ṭabīb-i dil** meded sen terk-i ḳānūn eyledüñ
G1641-1. Ey **ṭabīb-i dil** bu ben dil-ḫastei yād eyledüñ / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1643-3. İster isem ey **ṭabīb-i dil** n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi var lā-büd aña dermān gerek
G1802-2. Çün **ṭabīb-i dilsin** umsam n'ola senden bir cevāb / Ḫaste gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1901-6. Ey **ṭabīb-i dil** Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Gelmez iseñ ey Mesīḥī-dem çıḳar cānum benüm
G2118-4. Mübtelā-yı derd-i ʿışḳam ey **ṭabīb-i dil** meded / Lebleründen ġayri hergiz istemem dārūyı ben
G2214-3. Ey **ṭabīb-i dil** neden derdüme itmezsin devā / Çün beni rūz-ı ezelden eyledüñ bīmār sen
G2228-2. Ey **ṭabīb-i dil** iriş kim ḳaldı cāndan bir ramaḳ / Derdüme eyle devā la῎l-i şeker-güftārdan
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur ʿāşıḳlaruñ ḫaste / **Ṭabīb-i dilsin** ey dilber idüp tīmār ile eglen
G2235-2. Ey **ṭabīb-i dil** didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum tīmārı ben
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey **ṭabīb-i dil** ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key ża῎if ü nā-tüvān / Ey **ṭabīb-i dil** meded ḳıl bu dil-i bīmāruma
G2621-5. Ol **ṭabīb-i dil** Muḥibbī işidüp efġānumı / Didi beñzer iñleyen kūyumda miskīnüm gibi
G2671-4. Ol **ṭabīb-i dil** ölürsem de baña virmez cevāb / Baġludur ben ḫasteye beñzer ki şıḥḥat ḳapusı
G2723-5. Ḫasret-i la῎l-i lebinden ḫasteyem key nā-tüvān / Ey **ṭabīb-i dil** meded añmaz mısın bīmāruñı
Mh13-3. Ey **ṭabīb-i dil** didüm ben ḫasteye eyle devā / Çünki olmışdur lebüñ derd ehline dārü'ş-şifā
Mr2-7. Ey **ṭabīb-i dil** neden derdüm devāsın bilmedüñ / Ḫaste-i ʿışḳ oldı dil anuñ belāsın bilmedüñ

ṭabīb-i dil ü cān [4] Can ve gönül doktoru//sevgili.

G1537-5. Dil-i bīmār-ı Muḥibbī'ye şifā itmeyesin / Ey **ṭabīb-i dil ü cān** böyle midür ḳānūnuñ
G1829-5. Ey **ṭabīb-i dil ü cān** ola ki tīmār idesin / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre didüm
G2340-1. Ey **ṭabīb-i dil ü cān** derdüme dermān eyle / Bir kele baḳ yüzüme gönlümi şādān eyle
G2724-5. Ey **ṭabīb-i dil ü cān** görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehi

ṭabīb-i kān [1] (Aşk) Madenin doktoru.

G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden **ṭabīb-i kān** aña / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña

ṭabīb-i mihribān [1] Ay parçası olan doktor//sevgili.

Mh8-6. Ḫaste-dilven ḥālümi ṣormaz gelüp illā ki ġam / Ey **ṭabīb-i mihribān** çün rence fermūdi ḳadem / Ez-ser-i bālin-i men megzer ki bīmārem henüz

ṭabībā [25] Ey tabip//ey sevgili.

G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste yatur bir derd-mendüñdür / **Ṭabībā** la῎l-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G270-8. Ḫaste-i ʿışḳdur Muḥibbī bildüñ aña çāre yoḳ / Bārī itme gel **ṭabībā** bir ser-i bīmār baḫş
G373-4. Terk-i merhem ḳıl **ṭabībā** kim cerāḥāt bende var / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür
G706-4. Ben **ṭabībā** çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme ṭūṭiyā-āsā gelür
G776-3. **Ṭabībā** teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer
G861-7. Gel **ṭabībā** çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem yanar
G984-3. ʿİlāc itme yüri var derd-i ʿışḳa / **Ṭabībā** çünki derdüm bī-devādur
G985-4. ʿİlāc itme **ṭabībā** derdüme gel / Baña dermān yine derdüm ġamıdur
G1047-4. Merhem urma gel **ṭabībā** gör cerāḥātlü dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur
G1055-4. **Ṭabībā** ṣorma ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ derdi vü dermānı yoḳdur
G1078-3. Ey **ṭabībā** çek elüñ ḳānūnla olmaz şifā / Lā῎l-i nāb-ı dilber olmışdur hemān dermānımuz
G1136-3. Şerbet-i la῎lünden özge ʿāşıḳa yoḳdur devā / Gel **ṭabībā** ḳo ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde **ṭabībā** / Ölmekden ulı derdüme tīmār ele girmez
G1155-2. Ey **ṭabībā** çek elüñ bu sīne-i mecrūḥdan / Merhem-i vaṣlı gerek ġayri devāyı istemez
G1209-3. Ey **ṭabībā** ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1288-4. **Ṭabībā** istemez derdine dermān / Gelür ʿışḳ ehline derd ü belā ḫoş
G1450-4. Ey **ṭabībā** ol Mesīḥī-demden olmazsa ʿilāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1551-2. Derdüme çün la῎l-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey **ṭabībā** derdüm artar baña tīmār eyleseñ
G1573-4. **Ṭabībā** çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / Ne ḳānūna uyar ne ḫod şifānuñ
G1921-2. Ey **ṭabībā** ḫasteyem ḳānūn ile ḳılma ʿilāc / Şerbet-i la῎lüñden özge defʿ ḳılmaz illetüm
G1931-5. Ḫaste-i ʿışḳam **ṭabībā** eyleme baña ʿilāc / Bir meh-i nā-mihre olmaḳ mübtelāyı isterem
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā ḳanuñ ile / Bulımazsın zaḫmete girme **ṭabībā** çāresin
G2143-1. Gel **ṭabībā** çek elüñ bu ʿāşıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser tīmārdan

G2537-2. **Ṭabībā** çek elüñ benden baña dermān pezir olmaz / Anuñçün ḫaste-i ʿışḳam degişdüm derdi dermāna
G2604-2. Ey **ṭabībā** çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi yine dermān ola

ta ʾbir [2] *Ar.* Düş yorma, rüya tefsiri. (Ş. Sami, 2010: 1144)

(ta ʾbir [1], ta ʾbirini [1])

G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi yirini / Bir mu ʿabbir kūy-ı yār eyle didi **ta ʾbirini**
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ zebānum olsa ḫālüm söylesem **ta ʾbir** ile

ṭabl [15] *Ar.* Davul. (Ş. Sami, 2010: 1144)

bk. ʿalem ü ṭabl, nefīr ü ṭabl, sīne-i ṭabl, ṭabl-ı sīne, ṭabl u ʿālem

(ṭabl [7], ṭablı [1], ṭablın [1], ṭablını [4], ṭablum [1], ṭabluñ [1])

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurdun livā-yı ḫusrevi / Virdi **ṭabluñ** ser-te-ser ʿālemlere şıyt u şadā
G495-2. Çal sīne **ṭablını** ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā yiter
G887-3. Dikdi livā-yı āhını dil sīne **ṭabl** idüp / Şāh-ı maḥabbet oldı meger başḳa ser çeker
G1192-2. Sīne **ṭablını** dögüp derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür diyü ʿuşşāḳa nevbet beklerüz
G1221-3. Sensüzin ger cām nūş itsem baña hep nīşdār / Sīne **ṭablını** dögüben iñlerem hemçün ceres
G1269-1. Ferhād kūh-ı miḥnete çün pādişāh imiş / Āhı ʿālem ü sīne **ṭabl** ġam sipāh imiş
G1635-5. Sīneni **ṭabl** idüp Muḥibb çek bu livā-yı āhuñı / Çün şeh-i mülk-i ʿışḳsın **ṭabl** senüñ ʿālem senüñ
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl / Sīnedür **ṭablum** nefirüm āh u zārumdur benüm
G1842-5. Eşḳ-i çeşmümdür sipāhum sīne **ṭabl** āhum ʿalem / Ḥamdülillah kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam
G1864-3. Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīnei **ṭabl** eyledüm / Leşker oldı eşḳ-i çeşmüm şu ʾle-i āhum ʿalem
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā şaḥrāsına varup vefā **ṭablını** çaldurdum
G2164-1. Sīne **ṭablın** dögerem ben olmışam şāh-ı zamān / Āhum olmışdur ʾālem leşker baña eşḳ-i revān
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ **ṭablı** cihān ṭolı şadā olsun
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı **ṭabl** sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine şaldı bāzını

ṭabl-ı sīne [1] Sinenin davulu.

G457-1. **Ṭabl-ı sīnem** dögülür ʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür

ṭabl u ʿālem [1] Debdebe ve dünyalık.

Mr6-1. Şāh-ı ʿışḳ olduḳ bugün **ṭabl u ʿālemden** fāriġuz / İḫtiyār-ı faḳr idüp ḫayl ü ḫaşemden fāriġuz

ṭabla [2] *Ar.* Tepsi suretinde tahta veya madenden safha...(Ş. Sami, 2010: 1144) *bk. ṭabla-i sīne*

(ṭablalardur [1], ṭablasın [1])

G1673-2. Bugün meydān-ı ʿışḳ içre bu sīnem **ṭablasın** dögdüm / At oḳlar ey kemān ebrū süvār ol ʿazm-i meydān ḳıl
B111. **Ṭablalardur** görinen iki ṭarafda mihr ü māh / Tīr-i āhı atmaġa bunlar nişānumdur benüm

ṭabla-i sīne [1] Sinenin tablası.

G2069-1. **Ṭabla-i sīnemde** cānı ḳılmamışdur dil nişān / Tīr-i müjgānuñ atarsañ n'ola ey ḳaşı kemān

ṭabl-bāz [1] *Far.* Davul çalan adam, davulcu. (Ş. Sami, 2010: 1144)

G973-3. ʿIşḳuñ içre bir dil-āverdür bu göñlüm ey perī / Na ʿra-i āhum ʿalem bu sīne **ṭabl-bāzıdur**

tāc [19] *Far.* Hükümdarların başına giyidkleri murassa şey ki taht ile beraber hükümdarlık alâmetidir, iklîl, efser, dihîm. (Ş. Sami, 2010: 1145)

bk. başına tāc itmek, bihişt ü ḫil ʿat u tāc u kemer, ḫil ʿat u tāc u ḳabā, tāc-ı cevher, tāc-ı devlet, tāc-ı efser, tāc-ı ez-zerest, tāc-ı güher tāc-ı güher-bār, tāc-ı gülgūn, tāc-ı ḫurūs, tāc-ı Ḫusrev, tāc-ı ʿışḳ, tāc-ı Keykāvus, tāc-ı ṣadef, tāc-ı sa ʿādet, tāc-ı semūr, tāc-ı sulṭān, tāc-ı şāh, tāc-ı şāhāne, tāc-ı şeref, tāc-ı zer, tāc-ı zerrīn, tāc u bāc, tāc u devlet, tāc u ḫırḳa, tāc u ḳabā, tāc u taḫt, taḫt u tāc, taḫt u tāc u salṭanat

(tāc [10], tācı [1], tācıdur [2], tācımuzdur [1], tācın [2], tācına [1], tācını [1], tācumı [1])

G3-1. Ḫaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı mi ʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim virürdü **tāc** aña
G3-3. Ḫaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez idi virseler dürr ü cevāhir **tāc** aña
G277-3. Olur ḳadri anuñ eflāke hem-ser / Ġubār-ı ḫāk-i pāyun kim ide **tāc**
G279-1. Virildi başuña izzetle çün **tāc** / Olısar ins ile cinn saña muḫtāc
G284-1. Çīn-i zülfündür alan Çinden ḫarāc / Taḫt-ı Rūmuñ şāhı da başında **tāc**

G285-6. Yoḳ yire ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur bu **tāc**
G289-1. Şāh-ı ışḳam şu ʾle-i āhum benüm başumda **tāc** / Giymişem ġam ḫil ʿatini kimseye yoḳ iḥtiyāc
G294-1. Uralıdan dilberā başuña sen ʿizzetle **tāc** / Cümle ʿālem saña dāim gösterürler iḥtiyāc
G797-5. Çemende nergisüñ **tācın** başında / Ḳapar peyk-i şabā ġāyet de ʿayyār
G844-2. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ **tācı** ebrūsın gören / Secdeden ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G857-1. Nigārā ḫāk-i pāyuñ **tācımuzdur** / Ser-i zülfüñ bizüm mi ʿrācımuzdur
G1260-4. Başına şancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören **tācına** ya ʿni dürr ü gevher baġlamış
G1352-5. Ḫāk-i pāyın **tāc** idelden çarḫa irgürdüm seri / Bu meşel devlet dimişlerdür degül erden ıraġ
G1420-5. Bu Muḥibbī **tāc** idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider bu gevher efser-i Dārā'da yoḳ
G1797-1. Rehne virdüm **tācumı** bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm
G2050-3. Bu demi ḥoş gör benefşe giydi kec-rū **tācını** / Lāle almışdur ele ṭolı şarāb-ı erġuvān
G2092-7. Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet **tācıdur** / Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārā'ya ben
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev **tācın** / Ḳapusında baña dildār yiter bende dise
B154. Ayaġı ṭopraġı başum üzre devlet **tācıdur** / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşīd-i ʿālem-tāba ben

tāc-ı cevher [2] Cevher taç. *bk. tāc-ı güher*

G2652-1. Ġam şu ʾlesi başumda benüm **tāc-ı cevheri** / Āh kim giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri
G2383-5. Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ efser itdi / Virür mi **tāc-ı cevherine**

tāc-ı devlet [4] Devlet tacı.

G1559-5. Edeb çün **tāc-ı devletdür** Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden yeg
G1907-1. Vādi-i ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm / Āşiyān-ı murġdur başumda **tāc-ı devletüm**
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı başumda **tāc-ı devletüm** / Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yoḳdur minnetüm
G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne **tāc-ı devlet** / Ḳul oldum ʿışḳa vardur çün merāġum

tāc-ı efser [1] Baş tacı.

G46-1. Başuma āhum şu ʿā ʿı **tāc-ı efserdür** baña / Eşk-i çeşmüm virdügi ḫil ʿat-i ser-ā-serdür baña

tāc-ı ez-zerest [1] Altından yapılmış taç.

G209-5. Āhın Muḥibbī itdi ʿālem şāh-ı ʿışḳ olup / Başında şu ʾle kim görinür **tāc-ı ez-zerest**

tāc-ı güher [1] *bk. tāc-ı cevher*

G1014-2. Senden irişen seng-i cefā başuma ey dost / La ʾl ile müzeyyen görinür **tāc-ı güherdür**

tāc-ı güher-bār [1] Cevher saçan taç.

G1665-1. Cāme-i sebz ile giydi **tāc-ı güher-bār** gül / Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdār gül

tāc-ı gülgūn [1] Gül renkli taç.

G2424-2. Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde / **Tāc-ı gülgūn** giyer başına ra ʿnā lāle

tāc-ı ḫurūs [1] Horozun tacı (ibiği).

G2370-4. Ḳaçan dem dem çıḳar dilden şerer-i āh / Başumda beñzer ol **tāc-ı ḫurūsa**

tāc-ı Ḫusrev [4] Hüsrev'in tacı.

G46-3. Taḫt-ı Keykāvus ü **tāc-ı Ḫusreve** meyl itmezüz / Bendelik çün āsitānuñda müyesserdür baña
G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa yarın ġayredür / **Tāc-ı Ḫusrevle** Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G652-5. Ey Muḥibbī key naẓar ḳıl işbu ʿayyār-ı felek / Gāh **tāc-ı Ḫusrev** gāhi külāh-ı Cem ḳapar
G808-4. Dem olur rind-i ḫarābātī olan bir bādeye / Mülk-i Āferidūn u **tāc-ı Ḫusrev** ü Dārā ṣatar

tāc-ı ʿışḳ [1] Aşk tacı.

G773-4. Efser-i Dārā'ya virmez hil ʿat-i Keyḫusrev'e / **Tāc-ı ʿışḳ** ile maḥabbet ḫil ʿatin Mecnūn giyer

tāc-ı Keykāvus [1] Keykavus'un tacı.

G1450-5. N'olısar ḫālüñ Muḥibbī bilmek isterseñ eger / Efser-i Keyḫusrev ile **tāc-ı Keykāvusa** baḳ

tāc-ı ṣadef [3] Sedef tac.

G1373-1. Bāġda giydi benefşe başına **tāc-ı ṣadef** / Daḳdı güller jālelerden gūşına dürr-i Necef
G2484-2. Giydi başına takyesini **tāc-ı ṣadefden** / ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlare benefşe
G2512-2. **Tāc-ı ṣadefi** giydi başına çü ḳalender / Girerse ʿaceb mi iki yapraġa benefşe

tāc-ı sa ʿādet [5] Mutluluk tacı.

G198-3. Ger ḫāk-i derüñ bulsa idüm ṭutup el üzre / Başuma ḳoyup eyler idim **tāc-ı sa ʿādet**
G551-4. Diyār-ı deştde Mecnūn ne ṭañ şāḥib-külāh olsa / Başında āşiyān-ı murġ anuñ **tāc-ı sa ʿādetdür**

G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı ol baña hemān **tāc-ı saʿādetdür**
G1185-5. Ḫāk-i pāsı çün ele girdi Muḥibbī başa ḳo / Ġam yime şimdengirü **tāc-ı saʿādet** ehliyüz
G2026-5. Ḫāḳ-i derüñ Muḥibbī başundan eksük itme / Başunda ol hemīşe **tāc-ı saʿādet** olsun

tāc-ı semūr [2] Samur tac.

G853-3. Yaşum giydürse egnüme ser-ā-ser / Olur āhum başuma **tāc-ı semūr**
G2656-3. Gözüm egnüme bir ḫil ʿat giyürdi / Başuma āh bir **tāc-ı semūrı**

tāc-ı sulṭān [1] Sultanın tacı.

G2630-3. Ḳul oldum devlete irdüm ḳapusında şeh-i ʿışḳuñ / Elümde cām-ı İskender başumda **tāc-ı sulṭānı**

tāc-ı şāh [1] Şahın tacı.

G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek ṭurmaz elinden **tāc-ı şāhı** gösterür

tāc-ı şāhāne [2] Muhteşem taç.

G858-3. Mecnūn ki aña leşker olupdur vuḥūş u ṭayr. / Murġ-ı āşiyānı başına **tāc-ı şāhānedür**
G899-4. Yaşum giyürdi egnüme ḫil ʿat-i ser-ā-seri / Āhum şu ʿā ʿı başuma **tāc-ı şāhānedür**

tāc-ı şeref [1] Şeref tacı.

G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam **tāc-ı şeref** başumda / Āhum livāsı elde yitmez mi bu ʿalāmet

tāc-ı zer [5] Altın tac.

G441-4. **Tāc-ı zer** başında nergis ḫidmete bil bağlamış / Sūsen almış tīġ ele şan gülşenüñ derbānıdur
G1064-2. Seng-i bīdāduñ gelürse başuma / Faḫr olur baña giyarün **tāc-ı zer**
G1669-7. Ey Muḥibbī şu ʿle-i āhuñdan eyle **tāc-ı zer** / Çün maḥabbet şāhısın gel anı serpūş eyle gel
G2102-4. Şāh-ı ʿālemdür bugün ʿāşıḳlara raḥm itmege / **Tāc-ı zer** başına egmiş ol şāh-ı devrāndur gelen
G2666-6. Āteş-i āhı Muḥibbī başına **tāc-ı zer** ider / Pādişāh-ı ġam olan böyle giyer şeb-külehi

tāc-ı zerrīn [1] Altından tac.

G1330-3. Bir ayaġ üzre ṭurup bel bağlayupdur ḫizmete / **Tāc-ı zerrīn** başına alsa ne ṭañ şāhāne şemʿ

tāc u bāc [1] Tac ve vergi.

G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / Ṭañ mıdur Keyḫusrev Dārā'dan alsa **tāc u bāc**

tāc u devlet [1] Tac ve devlet.

G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / **Tāc u devletdür** Muḥibbī kimde var ise edeb

tāc u ḫırḳa [1] Tac ve hırka.

G1758-1. **Tāc u ḫırḳañ** it girev ṣūfi şarāb-ı şafā gel / Ḳo inād itme ḫarābāt ehline inşāfa gel

tāc u ḳabā [5] Tac ve kaftan.

G1099-3. Şāla raġbet eylesek ṭañ mı ḫarābāt ehliyüz / Māyil-i dünyā olup **tāc u ḳabāya** baḳmazuz
G1534-4. ʿIşḳuñuñ çākeriyüz **tāc u ḳabāyı** niʾderüz / Çāker-i ʿışḳ olan dünyede bī-bāk gerek
G1682-6. Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳāmu āriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes **tāc u ḳabādan** vāz gel
G1944-4. Leylī zülfüñe göñül bağlayalı Mecnūn-vār / Terk idüp **tāc u ḳabāyı** cümle ʿuryān olmışam
G2260-3. Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm / Fāriġam **tāc u ḳabā** vü ḳaḳum ü sincābdan

tāc u taḫt [2] Tac ve taht.

G374-6. **Tāc u taḫt** u zūr-ı bāzūya Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G1754-3. Fāriġ iken **tāc u taḫtından** ser-ā-ser ʿālemüñ / Olalı ḳapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

tāc-dār [8] *Far.* Sahib-i tac, hükümdar. (E. Tevfîk, 1890: 300)

(tāc-dār [3], tāc-dāre [1], tāc-dārı [2], tāc-dārıyuz [1], tāc-dārumsın [1])

G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbī ʿarż ḳıl ol **tā-dāre** vir
G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi eyyām-ı bahār / Başına zer-tāc giydi güller oldı **tāc-dār**
G1082-5. **Tāc-dārıyuz** Muḥibbī güşe-i meyḫānenüñ / Oldı serde efser-i mey sāġar-ı şāhānemüz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī ṭañ mı olsam **tāc-dār** / Bir ḳadeḥ meydür başumda efser-i şāhānemüz
G1375-5. Gerçi Mecnūn ʿışḳ iline **tāc-dār** olmış idi / Gitse nʾola çünki oldı bu Muḥibb aña ḫalef
G1546-4. Emīri **tāc-dārumsın** ḳuluñam şehriyārumsın / İki ālemde varumsın niçün dün gice gelmedüñ
G2167-2. Şeri ʿat kişverinüñ **tāc-dārı** / Ḳamu ḳuldur cihān ḫalḳı o sulṭān
G2628-4. Yine ezhār ile zeyn oldı gülşen / Aralarında güldür **tāc-dārı**

ta ʿcil [1] *Ar.* Acele ettirme, sıkıştırma, çabuk olmasını isteme. (Ş. Sami, 2010: 1145) *bk. ta ʿcil itmek*

G241-1. Şunup dün bādei pīr-i ḫarābāt / Didi **ta ʿcil** آفات خير فى النار

ta ʿcil itmek [1] ... ʿácele etmek...(Tulum, 2011: 1677)

G1133-3. İstedükce vaṣluñı ṣalduñ beni ferdālara / ʿÖmr **ta ʿcil itdi** ben fikri meh ü sālem henüz

tācir [4] *Ar.* Ticaretle meşgul adam, bâzergân. (Ş. Sami, 2010: 1145)

bk. tācir-i çeşm

(tācir [2], tāciri [2])

G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi yine çeşmüm **tāciri** / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G875-3. Almaġa ṣabrı metā ʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül **tāciri** zer gösterür
G1857-5. Alurdum naḳd-i cāna ġam metā ʿın / Maḥabbet kişverine **tācir** olsam
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup la ʿlin temennā eyledüm / Nitekim **tācir** çeker deryā ġamın sevdā içün

tācir-i çeşm [1] Gözümün tüccarı.

G1050-3. Gelse sulṭān-ı ġamı dil şehrine ī̇ṣār içün / **Tācir-i çeşmüm** elinde dürr ü mercān oynadur

ṭaġ [27] *T.* (TS, 2009: 3697, 964)

bk. berr ü ṭaġ, ṭaġ-ı ciger, ṭaġlara tüşmek, ṭaġ u bāġ, ṭaġ u beyābān, ṭaġ u deryā, ṭaġ u ṣaḥrā, ṭaġ üsti bāġ olmaḳ

(ṭaġ [2], ṭaġa [5], ṭaġı [1], ṭaġıdur [1], ṭaġına [1], ṭaġında [1], ṭaġlar [8], ṭaġlara [7], ṭaġları [1])

1. Dağ.

G21-2. Kūh-ı dilden derd ile āh eylesem Ferhād-veş / **Ṭaġlar** ancaḳ degül āheng ider eṭrāf baña
G96-3. Gözleriüñe beñzedüp gözlerini āhūlaruñ / Anuñ içün **ṭaġa** düşüp ḫalḳdan oldum cüdā
G322-4. Yol bulmadı hīç seng-dil imiş ḳatı Şīrīn / **Ṭaġlar** kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G511-2. Senden ayru derd ile feryād idüp āh eylesem / Nāleme āheng iderler her ṭarafdan **ṭaġlar**
G658-2. Kūh-ı dilde iñlesem dem dem çıḳar āh-ı kebūd / Bād ile ṣan her ṭaraf **ṭaġlar** dumānın gezdürür
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / **Ṭaġlar** ṭāḳat getürmez bār-ı ġam arḳamda var
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden yaşlar / Bile iñler iñlesem yanumca **ṭaġlar** ṭaşlar
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum üstinde ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet **ṭaġıdur**
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḫazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp yaşını döken **ṭaġa** baḳ
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli **ṭaġlara** kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı yoldaşum degül
G1996-1. Olup dīvāne-veş **ṭaġlar** ṭuraġum / Peleng şeklini gösterdi bu dāġum
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ **ṭaġ** ile ṭaşın
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger ol ʿārıż-ı cānāne ṣu / Anuñ içün **ṭaġlara** düşüp yürür āvāre ṣu
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine dil baġlayup dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür **ṭaġlara** ṣu
G2512-3. Leylī şaçuña olmasa Mecnūn gibi ʿāşıḳ / Dīvāne-ṣıfat düşmez idi **ṭaġa** benefşe
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger **ṭaġa** ursalar taḥammül itmeye
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / **Ṭaġlara** düş yüri şimdengirü ḫayvānlar ile
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / **Ṭaġları** kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2622-3. Cevāb aldı meger şīrīn lebüñden / Bu dil Ferhād-veş **ṭaġlara** düşdi
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte varup birisi **ṭaġa** düşdi
G2782-1. Görmen yaşum degül kūh-ı belā **ṭaġı** gibi / Her yañadan yaşum aḳar anuñ ırmaġı gibi
Nş2-1. Lebi Şīrīnden ayru düşeli **ṭaġlara** dil / Bī-sütūn **ṭaġına** çıḳdum dostlar feryād içün
D28-1. Nāle gibi ḥasret ile yaḳmışam baġrumda dāġ / **Ṭaġlara** düşdüm anuñçün eyledüm ḫalḳdan ferāġ
D40-2. Ġamuñ bārını **ṭaġlar** çekmez iken / Olur mı ṭāḳat ol bār-ı girāne

2. Yara.

G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / Zīrā ol **ṭaġ** cigerdeki olan ḳandan gelür
G2290-1. Nedendür bilmek istersen döner ḫūna gözüñ yaşın / Arayup bul nice ḳaynar ciger **ṭaġında** göz yaşın

ṭaġ-ı ciger [1] Ciğer yarası. *bk. dāġ-ı ciger*

G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgün itdüm / Var ise **ṭaġ-ı cigerde** başıdur ol ṣunuñ

ṭaġlara tüşmek [1] Büyük bir üzüntü dolayısıyla insanlardan kaçıp ıssız yerlerde yaşamak. (TDK, 2011: 576)

G478-5. Mecnūn gibi **tüşdi** yine **ṭaġlara** Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana disünler

ṭaġ u bāġ [1] Dağ ve bağ/ova.

G49-1. Yārsüz yazı vü **ṭaġ u bāġ** zindāndur baña / Ġayre ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña

ṭaġ u beyābān [1] Dağ ve çöl. *bk. ṭaġ u ṣaḥrā*

G1103-4. Ol ki ʿışḳ ehlidür olur kūy-ı dilberde muḳīm / Eyleyüp dīvānelik **ṭaġ u beyābān** istemez

ṭaġ u deryā [1] Dağ ve deniz.

G1282-4. Eger ʿışḳuñ şerārından söz açsam / Ṭutuşup **ṭaġ u deryā** eyleye cūş

ṭaġ u ṣaḥrā [6] *bk. ṭaġ u beyābān*

G572-5. Hecrüñ ile bu Muḥibbī düşeli kūh-ı ġama / **Ṭaġ u ṣaḥrāyı** ḳamu eşk ile gülgūn idiser
G996-4. Ḳaynayup cūş eyledi ḫūn mül gibi / Ol sebebdendür görinür **ṭaġ u ṣaḥrā** lālezār
G1603-3. **Ṭaġ u ṣaḥrāda** bitüp lāle degüldür görinen / Gözleri yaşı dökilmişdür ola Mecnūnuñ
G1757-7. Ruḥların vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves / **Ṭaġ u ṣaḥrāda** anuñçün oldı ser-gerdān gül
G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre benem / **Ṭaġ u ṣaḥrālara** düşmiş yürür āvāre benem
G2116-4. **Ṭaġ u ṣaḥrāya** benefşe düşmiş Mecnūn-vār / El mi virürdi aña her şaçı sünbül şoḥbetin

ṭaġ üsti bāġ olmaḳ [1] Keyfi yerinde olmak, her muradına ulaşmış olmak. (Tanyeri, 1999: 80)

G1360-1. Būy-ı zülfüñ ile pür-sevdā dimāġ / Dostum **oldı** baña **ṭaġ üsti bāġ**

ṭagār [1] *Far.* Kap, çanak, küp, çömlek. (TS, 2009: 3697, 965)

G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen şarāb illā **ṭagār** u yā sebū

ṭaġılmaḳ [9] *T. bk. ʿaḳlı ṭaġılmaḳ*

(ṭaġıla [1], ṭaġılur [8])

1. Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak. (TDK, 2011: 578)

G970-2. Ṭaġıdaldan zülfüñi ṭaġıldı ʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe **ṭaġılur** ʿādet budur hengāmeler
G1066-2. Gördi çeşmi şāhinin cān u dil itdiler girīz / Şāhbāz itdükce pervāzı gögerçin **ṭaġılur**
G1066-4. Ey cefā-ḫū cevri āyin eyledüñ ʿāşıḳlara / Ḳorḳaram kim ʿālem içre ben bu āyin **ṭaġılur**
G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı perākende Muḥibb / Ẓulme ṭāḳat itmese dervīş ü miskīn **ṭaġılur**
G2148-1. Farḳ itmez rūy-ı zerdümi görenler kāhdan / **Ṭaġılur** dil ḫırmeni bu rūzgār-ı āhdan

2. *mec.* Yavaş yavaş kaybolmak, yok olmak. (TDK, 2011: 578)

G1066-3. Dostum kīn eyleyüp ebrūlaruñ çīn eyleme / Böyledür dirler meşeldür kīn ile dīn ṭaġılur

3. ...saçilmaḳ...(Tulum, 2011: 543)

G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim zülf-i müşkīn **ṭaġılur** / Şöyle kim ʿālem olar şan nāfe-i çīn **ṭaġılur**
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan **ṭaġıla** zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile

ṭaġıtmaḳ [23] *T.* (Tulum, 2011: 543-544)

bk. ʿaḳlı dağıtmaḳ/ṭaġıtmaḳ, ḫırmen-i ʿaḳlı ṭaġıtmaḳ, ṣabr ile ʿaḳlı ṭaġıtmaḳ

(ṭaġıdaldan [1], ṭaġıdup [10], ṭaġıdur [5], ṭaġıt [1], ṭaġıtdı [3], ṭaġıtdum [1], ṭaġıtmadan [1], ṭaġıtmaya [1])

1. Saçmaḳ, nisār etmek, öte berü saçmaḳ, dardaġan etmek...

G122-2. **Ṭaġıdup** gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn ṣalup
G536-5. **Ṭaġıdup** zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G600-4. ʿĀlemün didüm mu ʿaṭṭardur dimāġı pes neden / **Ṭaġıdup** ʿanber ṣaçın didi ki gör būlar mıdur
G672-4. Māh-rūlar ḳatline ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / **Ṭaġıdup** sünbüllerin şankim zirih-püş oldılar
G704-1. Ḫaddi üzre her ḳaçan zülfini dilber **ṭaġıdur** / İḫtiyār elden gider kim görse ʿaḳlın ṭaġıdur
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm **ṭaġıdur** / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ı ʿaḳlı **ṭaġıdur** / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl yaġıdur
G837-3. Dostum bād-ı ṣabā sünbül ṣaçuñ **ṭaġıtmaya** / Olmaz idi būy ile gülşen dimāġı müşk-bār
G970-2. **Ṭaġıdaldan** zülfüñi ṭaġıldı ʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılur ʿādet budur hengāmeler
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi yār / Sözini **ṭaġıtdı** beñzer ölicek şayru imiş
G1500-4. Zülf-i ṭarrāruñı cānā **ṭaġıdup** gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ

G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ **ṭaġıdup** bī-dilleri / Nice diller ḫānesin ẕulm ile vīrān eyledüñ
G1644-3. Çöz mu ʿanber zülfüñi **ṭaġıt** ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G2078-3. **Ṭaġıdup** kāküllerin göñlüm perīşān eyledi / Ḳomadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen
G2097-2. Gāh ki sünbüllerini ruḫlaruña **ṭaġıdup** / Gāh ey serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye ḳılmaz vefā / **Ṭaġıdur** bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2772-4. Ṣan giyer ol sīm-ten üstine Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler perīşān **ṭaġıdur** giysūları
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi āhūları / Zülfini ḳılmış perīşān **ṭaġıdup** giysūları
Mr14-6. **Ṭaġıtmadan** felek cismüm türābın / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

2. ...taksīm etmek...

G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā ṣad-pāre olmışḳen yürek / Bād-ı āhum geldi **ṭaġıtdı** anuñ her pāresin

3. ...taksīm etmek...

G1497-5. Cemʿ ḳıldı bu Muḥibbī gerçi ʿaḳlı ḥırmenüñ / Bir yaña **ṭaġıtdı** ʿışḳuñ bādı ol gāhı görüñ

4. ...ber-bād etmek, zāyil etmek...

G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ ẕevḳini / **Ṭaġıdup** dārātını dervīş olurdı şāh Cem
G2027-3. Düşelden ʿışḳa **ṭaġıtdum** ser-ā-ser ḥırmen-i ʿömri / Hevā-yı āh ile eyler semā bir per-i kāhum ben

ṭaġlamaḳ [6] *T.*

(ṭaġla [1], ṭaġlar [1], ṭaġlaya [1], ṭaġlayan [1], ṭaġlayı [2])

1. Yarałamaḳ, berelemek, záḫım-dār etmek... (Tulum, 2011: 544)

G537-5. Aġla Muḥibbī aġla derd ile baġrı **ṭaġla** / Ola ki ide raḥmet Perverdigār-ı Ġaffār
G855-5. Bilmez Muḥibbī sīnede dāġ-ı siyāhumı / Ancaḳ şor anı lāleye dil **ṭaġlayan** bilür

2. Kızgın demirle yakmak, key(y) ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 225)

G1021-7. Ey Muḥibbī kūh-ı ġamda derd ile āh eyleseñ / Nāleñe āheng içün gögsin giçüre **ṭaġlar**
G2389-3. Her ḳaçan taḳrīr idem ʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup derd ile baġrın **ṭaġlaya**
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber yanaldan āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi ciger **ṭaġlayı ṭaġlayı**

ṭaġlarca [2] Dağlar kadar.

(ṭaġlarca [1], ṭaġlarcadur [1])

G1262-1. ʿĀşıḳuñ **ṭaġlarca** baġrı üzre başı var imiş / İkiʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G2514-4. Bār-ı ġam **ṭaġlarcadur** dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye

taġyir eylemek/itmek [2] ...değiştürmek, tebdīl etmek...(Tulum, 2011: 1679)

G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd ile kişi taḳdīri **taġyīr eylemez**
G1242-1. Cevrini görüp nigāruñ dime sen bed-ḫū imiş / Aña **taġyīr idebilmez** başa çün yazu imiş

taġyīr olmaḳ [1] Değiştirmek, bozmak.

G2562-5. Ḫaṭını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi eceli / Hīç **taġyīr ola** mı yazu imiş başında

ṭaḥa [1] *Ar.* Taha suresi.

G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü **ṭaḥa** yā vü sin / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin

taḥammül [8] *Ar.* Ağır bir şeye katlanma, ses çıkarmayarak çekme. (Ş. Sami, 2010: 1147)

bk. taḥammül eylemek/itmek, taḥammül ḳalmamaḳ, taḥammül ḳılmaḳ, ṣabr u taḥammül

(taḥammül [6], taḥammüldür [1], taḥammüli [1])

G55-2. Saña düşer eylemek cevr ü cefā ʿāşıḳlara / ʿĀşıḳam her ne ḳılursan ḳıl **taḥammüldür** baña
G469-2. Bār-ı ġama ki Ḳāf **taḥammül** getürmedi / Bu ʿāşıḳ-ı şikeste-dil anı çeker giçer
G737-4. ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / Var ise cevre **taḥammül** işbu ben ṣābirdedür
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende var / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim **taḥammül** bende var
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre **taḥammül** bende var
G822-4. **Taḥammül** yeg tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳāniʿ dimeñ ser sāye-bān gözler
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de yoḳ gerçi **taḥammül** / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice ṭāḳat olur āh / Eyleye aña ʿışḳ eri ancaḳ **taḥammüli**

taḥammül eylemek/itmek [30] Dayanmak, katlanmak, kaldırmak. (TDK, 2011: 2242) *bk. taḥammül ḳılmaḳ*

G21-1. Dil çeker bār-ı ġamı **itmez taḥammül** ḳāf aña / Dostlar itmez misüz billāh diyüñ inṣāf aña
G113-5. Vaṣl içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel **itse taḥammül** itmese ʿömrüm ṣitāb
G132-5. Bu Muḥibbī yār vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem **taḥammül eyle** gel itme ṣitāb
G140-5. Yār vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey ecel bir dem **taḥammül eyle** gel itme ṣitāb
G171-6. Heybet-i ʿışḳa **taḥammül eylemez** hīç kimsene / Sen anı ṣīr ile ejderden daḫi gördüm mehīb
G284-4. Dil nice doysun cefā sengine āh / Hīç **taḥammül ide** mi senge zücāc
G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḫi / **Eylemez** aña **taḥammül** olsa göñlüm hemçü tūç
G294-4. Göñlümüñ ṣındużını ey dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya **taḥammül idemez** nāzik zücāc
G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād akıtma hicrān milḥini / **İdemez** kimse **taḥammül** çünki ġāyet tuzludur
G748-4. Ġam bārına ger **ide taḥammül** ʿaceb degül / ʿĀṣıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer
G810-2. **İdelüm** cevre **taḥammül** elümüzden ne gelür / Ṣāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul götürür
G815-3. Gördüñ gözüm yaşını bu sīnem otaġına / Girüp **taḥammül eyle** ki bārān gelür geçer
G875-2. Dil çeker hicrān yükin **itmez taḥammül** Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür
G1000-2. **İdelüm** cevre **taḥammül** elimüzden ne gelür / Ṣāh olan ẓulm idicek lā-büd anı ḳul getürür
G1371-5. Dil nice **itsün taḥammül** cān nice doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G1376-5. Ey Muḥibbī götürürseñ dün ü gün bār-ı ġama / Āferīn saña **taḥammül idemezdi** aña Ḳāf
G1452-2. Ṣınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç **taḥammül** mi **ider** senge ṭoḳınsa şīşe baḳ
G1655-7. Ümīd-i vaṣl ider dāim Muḥibbī / Anuñçün **eyler** ol hecre **taḥammül**
G1759-3. Uralar ger saña tīşe **taḥammül eyleyüp** ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1785-4. Cevr ü cefāna nice **taḥammül ider** bu dil / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd ṭaşam
G2098-3. Ġamuñ bārını ursalar **taḥammül itmeyüp** kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña bıñarından
G2332-2. ʿIşḳuñ ezelde leẕẕet ile balın isteyen / Ṣoñra **taḥammül eyleye** dehrüñ cefāsına
G2461-3. **İtmesün** cevre **taḥammül** oḳusun mihrüm dimiş / İsterem cevr ü cefāsın ben nigāruñ cān ile
G2464-4. ʿIşḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse **taḥammül eylemez** ol yālara
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil **taḥammül itmeye** / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem te'emmül itmeye
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar **taḥammül itmeye**
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / **Eylesen** ey dil **taḥammül** baḫr-i ʿummān ol yüri
G2788-4. Ḫārını ḫoş görmeyince būy-ı gül girmez ele / Ḳışına **eyler taḥammül** isteyenler yazını
Tb1-18. Eşk-i çeşmüm her ṭarafdan çeşme vü pınar olur / Cān nice **itsün taḥammül** ʿışḳ müşkil kār olur
B1. Derd-i ʿışḳ kim **eylemez** bir dem **taḥammül** ḳāf aña / Ḫoş u dir ey dostlar göñlüm benüm inṣāf aña

taḥammül ḳalmamaḳ [1] Katlanamamak, dayanamamak.

G1591-3. Cānda ṭāḳat **ḳalmadı** dilde **taḥammül** ẕerrece / Ḳuru ġayretden n'olur ʿazm-i nigār itmek gerek

taḥammül ḳılmaḳ [2] *bk. taḥammül eylemek/itmek*

G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice doysun ġama / Ursalar bār-ı ġamı **ḳılmaz taḥammül** kūh-ı Ḳāf
G2551-3. **Ḳıl** cefā cevre **taḥammül** ola ki bu rūzgār / Ṭāli ʿüñ ola müsāʿid ola ki birgün ese

taḥarrük eylemek [1] Kımıldamak, hareket etmek.

G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil **taḥarrük eylemez** / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine

taḫayyül [1] *Ar.* Vehim ile hayal ile tasavvur etme...(Ş. Sami, 2010: 1148)

bk. taḫayyül eylemek/itmek

G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni döndüm ḫayāle ben / Mümkin degül tamām ola anuñ **taḫayyüli**

taḫayyül eylemek/itmek [2] Hayal etmek. (TDK, 2011: 2242)

G475-2. Gāh **ider** zülfin **taḫayyül** geh meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G1655-5. Gice tā ṣubḥa dek bīdār oluram / Ḳaçan kim **eylerem** zülfüñ **taḫayyül**

tahid-i ḫod-rū [1] Yabani sofu.

G256-2. Gülgūn meye ṭañı ḳo ey **tahid-i ḫod-rū** / Mey ʿāṣıḳa ṣunuldı ezel saña müşelleş

taḫliye itmek [1] Tatlü etmek, hálāvet virmek... (Tulum, 2011: 1681)

G586-4. Ġam merdümine **taḫliye itdüm** bu göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı bir vaḳf-ḫānedür

taḫmīr [2] *Ar.* Mayalandırma. (Ş. Sami, 2010: 1150) *bk. taḫmīr itmek, taḫmīr olmaḳ*

(taḫmīrini [1], taḫmīrümüz [1])

G1162-3. Zāhidā menʿ eyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün mey-i nāb ile olmışdur bizüm **taḫmīrümüz**
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fiṭratda beñzer ʿāṣıḳun / ʿIşḳ ābı ile yoġurmış anuñ **taḫmīrini**

taḫmīr itmek [1] Mayalamak.

G2263-2. Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel / Ḫışḳ ile **taḫmīr itmişler** meger āb u gilin

taḫmīr olmaḳ [2] Mayalanmak.

G1730-3. Ġam ile **taḫmīr olınmış** ḫāk-i ādem ġālibā / Var ise ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
B165. Zāhidā maḥbūb u meyden gel beni men ʿeyleme / Mey ile **taḫmīr olındum** ḳo sertim maḥbūb ile

taḥrīr [3] *Ar.* Yazma, kitabet. (Ş. Sami, 2010: 1150)

bk. taḥrīr eylemek/itmek, taḥrīre almaḳ, taḥrīr-i ḥāl

(taḥrīr [1], taḥrīre [2])

G752-6. Çıḳar dürler meʿānī maḫzeninden / Getür **taḥrīre** disünler eli var
G2182-1. Ḳaçan **taḥrīre** el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutduġı kāġıd olur eşk ile gülgūn
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar **taḥrīr** ile / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

taḥrīre almaḳ [1] Yazmak.

G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini **taḥrīre almışdur** ḳalem / Nice defter ṭoldı şerḥ olmadı aḥvālüm henüz

taḥrīr eylemek/itmek [12] Yazmaḳ, ketb etmek, testīr etmek, ḳáyd etmek, ḳáleme getürmek...(Tulum, 2011: 1682)

G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın yazdı **taḥrīr eyledi** / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin niceʿarż eyleyem / Daḫi **taḥrīr itmeden** dilden gelen tīġüm yanar
G970-3. Āteşi ʿışḳuñ rümūzın nice **taḥrīr eylesem** / Söylesem ʿālem yanar şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G1179-4. Göz ḳarasın ḥall idüp dildāra yazdum nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle **taḥrīr eyleñüz**
G1799-4. Nice **taḥrīr idem** ben sūz-ı ʿışḳı / Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem
G1936-2. Biñ zebānum olsa **taḥrīr itmeye** derd-i dilüm / Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G1998-2. Nice **taḥrīr eyleyem** derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi nāle taḳrīr itmese / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā eşk **taḥrīr itmese**
G2458-4. Derd-i dil ḥālini **taḥrīr idüben** yāre didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv ile nādān iline
G2564-3. Yine ruḫsārum üzre vaṣf-ı ḥālüm / Gözüm **taḥrīr ider** ḫūn-ı cigerle
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre ey Muḥibbī ḥālümi / Kim göre şanur ki **taḥrīr eylemişdür** ḳan ile
G2731-2. Derd-i dil ḥālini yazdum şıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre **taḥrīr eyledüm** ṭūmār iki

taḥrīr-i ḥāl [1] Hâlin ifadesi (yazısı).

G1383-2. Ḫāme vü nāme yiter ger eylesem **taḥrīr-i ḥāl** / Ḥażrete nice idem taḳrīr ü iʿlām-ı fırāḳ

taḥṣīl [1] *Ar.* Hâsıl etme, husule getirme, ele geçirme, kazanma. (Ş. Sami, 2010: 1151) *bk. taḥṣīl eylemek, taḥṣīl olmaḳ, taḥṣīl-i gevher, taḥṣīl-i ṣanʿat*

G206-2. Dād-ı Ḫudā dimişler kesbi degüldürür ʿışḳ / **Taḥṣīli** ḳatı müşkil olmayıcaḳ liyāḳat

taḥṣīl eylemek [1] ...ḳazanmaḳ, sāhıb olmaḳ, mālik olmaḳ...(Tulum, 2011: 1682)

G2044-1. Yār **taḥṣīl eylemiş** cevr ü cefānuñ yolların / Ẕerrece ögrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların

taḥṣīl olmaḳ [1] Kazanmak.

G441(a)-4. Yazılısar her ne eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne **taḥṣīl olsa** bu ʿālemdedür

taḥṣīl-i gevher [1] Cevherin elde edilmesi.

G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum meʿānī baḥrine ṭaldum / İdüp **taḥṣīl-i gevherler** yine āvāzeler ṣaldum

taḥṣīl-i ṣanʿat [1] Sanat ilminin öğrenimi.

G2220-5. Benden ögrensün Muḥibbī yanmaġa pervāneler / Eylemez **taḥṣīl-i ṣanʿat** görmeyen üstāddan

taḥsīn [15] *Ar.* Güzel bulup takdir etme, alkışlama, methüsena etme. (Ş. Sami, 2010: 1151) *bk. taḥsīn eylemek/itmek, taḥsīn ü hezārān āferīn, taḥsīn ü sābāş*

(taḥsīn [13], taḥṣīni [1], taḥṣīnler [1])

G94-6. Āb-ı ṣāfiye müşābih yine bir şiʿr didüm / Didi **taḥsīnler** anı göricek ehl-i ṣafā
G349-5. Eger gūş itse bu naẓmı Niẓāmī / Diye **taḥsīn** Muḥibbī āferīn bād
G356-6. Pārs iline eger irse Muḥibbī şiʿri / İşidüp ḳabri içinde diye **taḥsīn** Ḫacend
G535-5. Ey Muḥibbī dāne dāneʿarż ḳıl söz gevherin / Didiler **taḥsīn** dilinden dürrle meknūn aḳar

G589-5. Ey Muḥibbī işidelden ehl-i naẓm eş ʿārını / Āferīn idüp baña **taḥsīni** her-bār itdiler
G603-8. ʿIrāḳ'a irse ger bu şi ʿr-i dil-sūz / Diye ḳabrinde **taḥsīn** Şeyḫ ʿAṭṭār
G947-5. Şi ʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir **taḥsīn** kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şi ʿrüñi yārān içün / Her birisi diyeler **taḥsīn** ile sābāşlar
G1494-2. Noḳṭa didüm aġzuna dönüp meyāna ḳıl didüm / Didi **taḥsīn** ṭab ʿuña ince ḫayālüñdür senüñ
G1770-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-i pür-sūzum işitdiyse benüm / Her ṭarafdan ire **taḥsīn** ile sābāşum benüm
G2035-5. İşbu şi ʿri ḥüsni ger işide ehl-i ḫıred / Diye **taḥsīn** Muḥibbī saña sābāş olsun
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi veyāḫūd pilor / Oḳuyup **taḥsīn** aña biri birinden farḳ ide
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi ter / Diye **taḥsīn** maḥalüñ gören āb u şuyına
G2453-4. Bir sā ʿat içre didi üç sefer ʿāşıḳine / **Taḥsīn** degül mi eydüñ bu ṭab ʿ-ı müstaḳīme
G2756-4. Olsun ḥaḳīḳī çünki gerekdür ḥaḳiḳi ʿışḳ / **Taḥsīn** diye kim göre bu ʿışḳ bāzuñı

taḥsīn eylemek/itmek [27] Begenmek, má ʿḳūl görmek, "āferīn" oḳumaḳ, tebrīk etmek...(Tulum, 2011: 1683)

G54-5. Sen bī-vefānun yādına didi Muḥibbī bir ġazel / Laḥdinde ger gūş **eyleye taḥsīn** ide Selmān aña
G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre yanuḍġın / Hind içinde işide **taḥsīn ide** Ḳaḳnūs aña
G147-5. Daḳdı dilber gūşına bu sözlerüm dürler gibi / **Eyledi taḥsīn** Muḥibbī'ye bu eş ʿārum görüp
G258-5. Şi ʿr-i pür-sūzuñ görüp **taḥsīn ide** Ḫusrev daḥi / Ey Muḥibbī eyle şimdengirü Selmān ile baḥş
G317-4. Naẓm meydānına girdüm yine cevlān eyledüm / Ṭab ʿ-ı çālākuma **taḥsīn itdi** eşḥāb-ı ḫacend
G482-5. Gūşına daḳmış Muḥibbī gevher-i naẓmuñ nigār / Ol sebebden luṭf-ı ṭab ʿuña senüñ **taḥsīn ider**
G625-2. ʿIşḳ şāhı ne getürdiyse getürdüm yirine / Didi **taḥsīnler idüp** bende-i fermānumdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şi ʿrüm yār **taḥsīn eyleyüp** / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G710-5. Ey ḳıyāmet bu Muḥibbī ḳāmetün medḥ eylese / İşidüp Cibril aña tā Sidreden **taḥsīn ider**
G727-5. Nevāyi ṭarzını gözler Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup saña **taḥsīn eyleyen** ehl-i Ḫorāsāndur
G879-4. Oḳuyan şi ʿr-i dil-sūzuñ Muḥibbī **eylesün taḥsīn** / Diye kim bir içim ṣudur siḥr-i ḥelāl olur
G937-5. Medḥ idüp la ʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / Ṭayr-i ḳudsī işidüp Sidreden **taḥsīn ider**
G1072-1. Didüm cānā ʿaceb rūşen yüzüñ var / Didi **taḥsīn idüp** yaḫşi sözüñ var
G1564-5. Ey Muḥibbī şi ʿrüne **taḥsīn idüp** ehl-i ḫıred / Söylenen dillerde şimdi güft ü gūyuñdur senüñ
G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī ṭarzını / Ḫüsn-i eş ʿāruña **taḥsīn itdiler** ehl-i kemāl
G1803-5. Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şi ʿr-i Muḥibbī'i pesend / Cāmi **taḥsīn ide** ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm
G1820-9. Her kim göre bu beytümi **taḥsīn idüp** hezār / İnṣāf diye bile size rūzgār hem
G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī yeñi cān / Baña **taḥsīn idelerdi** işidüp bu ġazelüm
G1942-5. Ey Muḥibbī merd iseñ başuñ açup meydāna gel / Tā diyeler ehl-i ʿışḳ **taḥsīn idüp** merdüm benüm
G2012-6. Görüp Muḥibbī şi ʿrüñ naẓm ehli egdiler baş / **Taḥsīn idüp** didiler hīç görmedük naẓirin
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda **taḥsīn eyle** Ḳayse āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ yolların
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / **Taḥsīnler ide** diye ki yeg dürr-i ʿAdenden
G2388-5. Seyl-i eşküm egnüme giydürdi gülgūn cāmeler / Ey Muḥibbī kim göre **taḥsīn ider** göz yaşına
G2509-4. Baḥr-i dil ġavvāşısın dürr gibi ʿarż it sözlerüñ / Tā ki **taḥsīn ideler** böyle ʿibārāt ehline
G2517-5. ʿAcebdür aña **taḥsīn ide** yāri / Muḥibbī aña gönderse risāle
G2734-4. Sīne levḥine yazaldan naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören **taḥsīn ider** naḳḳāşumı
Tb1-30. Kim feleklerde melekler hep aña **taḥsīn ider** / Bārekallah bu ne ḫüsn olur hezārān āferin

taḥsīn ü hezārān āferīn [1] Beğenme ve binlerce aferin.

G1380-4. Ḫüsnüñi ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye **taḥsīn ü hezārān āferīnler** yā laṭīf

taḥsīn ü sābāş [1] Güzel bulma ve takdir etme.

G2757-5. Muḥibbī şi ʿrini bülbül ser-āġāz itse gülşende / İşidüp ehl-i ḥāl olan diye **taḥsīn ü sābāşı**

taḫt [8] *Far.* Hükümdarların resmen oturdukları büyük sandalye yahut koltuk, makam, serîr. (Ş. Sami, 2010: 1151) *bk. şāh-ı taḫt-ı ʿışḳ, taḫta çıḳmaḳ, taḫt-ı ʿāc, taḫt-ı ʿālī, taḫt-ı dil, taḫt-ı Keykāvus, taḫt-ı Nerimān, taḫt-ı Rūm, taḫt-ı Rūs, taḫt-ı serā, taḫt-ı zümürrüd, tāc u taḫt, taḫt u tāc, taḫt u tāc u salṭanat*

(taḫtı [1], taḫtına [3], taḫtında [2], taḫtındaki [1])

G856-1. Reyāḥin şāhınuñ **taḫtı** çemendür / Gelen dīvānına serv ü semendür
G917-3. Gül çemen **taḫtında** dīvān eyleyüp sulṭān-vār / Gönderüp peyk-i şabā serv-i ḫırāmānı oḳur
G1259-1. Çün felek **taḫtına** giçdi ḫusrev-i ḫāver güneş / Ḳaṣdı bu ide sipāhı encümi çāker güneş
G1742-1. Yine ḳul görmemek ḫānı ne müşkil / Göñül **taḫtına** sulṭānı ne müşkil
G1914-2. Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül **taḫtına** gelduḳça / Ayaġına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm
G2230-4. Gele ey Yūsuf-ı Mışri göñül **taḫtında** sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'i gözüm mācirāsından
G2775-5. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā / Göñlümüñ **taḫtındaki** sulṭāna beñzetdüm seni

taḫta çıḳmaḳ [1] Hükümdar olmak. (TDK, 2011: 2245)

G1794-3. Āhumı ḳıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi / ʿIşḳ **taḫtına çıḳup** kendümi Dārā eyledüm

taḫt-ı ʿāc [1] Fil dişi taht.

G146-4. **Taḫt-ı ʿāc** üstinde ḫāli şan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān ʿünvānın öp

taḫt-ı ʿālī [1] Yüce taht.

G782-2. **Taḫt-ı ʿālīdür** bu mülk-i vücūd / Oturur ʿışḳ anda sulṭāndur

taḫt-ı dil [1] Gönül tahtı.

G201-2. Yoluña cān fedā ḳılsam ʿaceb mi / Ġamuñ **taḫt-ı dile** sulṭāndur ey dost

taḫt-ı Keykāvus [2] Keykavus'un tahtı.

G46-3. **Taḫt-ı Keykāvus** ü tāc-ı Ḫusreve meyl itmezüz / Bendelik çün āsitānuñda müyesserdür baña
G323-4. Baña yiter kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem ben **taḫt-ı Keykāvus** ile mülk-i Ḳubād

taḫt-ı Nerimān [1] Neriman'ın tahtı.

G1191-4. Menzili gūr olduġını ʿāḳıbet her kim bilür / Efser-i Ḫusrevle ol **taḫt-ı Nerimān** istemez

taḫt-ı Rūm [1] Rum ülkesinin tahtı.

G284-1. Çin-i zülfündür alan Çinden ḫarāc / **Taḫt-ı Rūmuñ** şāhı da başında tāc

taḫt-ı Rūs [1] Rus ülkesinin tahtı.

G2370-1. Olur dil şād irişse pāy-būsa / Şanasın mālik olur **taḫt-ı Rūsa**

taḫt-ı serā [2] Toprağın altı.

G523-3. Çıḳar āh eyledügimce semāya / Yaşumuñ menzili **taḫt-ı serādur**
G1113-4. Āhum eflāke irüp oldı melāyik gözi nem / Şanmañuz ḳanlu yaşum **taḫt-ı serādan** giçemez

taḫt-ı zümürrüd [1] Zümrüt işlemeli taht.

G1757-1. Oturup **taḫt-ı zümürrüdde** olup sulṭān gül / Cemʿidüp cümle reyāḥini ḳılur dīvān gül

taḫt u tāc [4] Taht ve tac.

G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları üstinde ḫāli dilberüñ / Şanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür **taḫt u tāc**
G290-6. İsterem olam gedāsı kūyuñuñ / Gözüme görinmez oldı **taḫt u tāc**
G1899-1. Ne **taḫt u tāc** u mülket-i İskender isterem / Bir pādişāha bende olam ekşer isterem
G2437-4. Ger şāh iseñ de vaḳtüñi ḫoş gör giçer nefes / Aldanma şaḳın salṭanatuñ **taḫt u tācına**

taḫt u tāc u salṭanat [1] Taht, tac ve saltanat.

G184-3. **Taḫt u tāc u salṭanat** berbād olur çün ʿāḳıbet / Kendüni ʿālem seririne Süleymān oldı ṭut

taḫta [1] *Far.* Levha...(Ş. Sami, 2010: 1152)

bk. taḫta-i elmās, taḫta-i nerd, taḫta-i pür-gerd, taḫta-i sīne

G2264-6. Açup bu sīnem **taḫtasın** dökdüm sirişküm noḳtasın / Bilmege ʿışḳun nüktesin remmāl olayın bir zamān

taḫta-i elmās [1] Elmas tahta.

Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / Virmedi māh-ı münirüñ **taḫta-i elmāsına** / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin

taḫta-i nerd [2] Tavla tahtası.

G345-2. Müzeyyen sīnem itdüm dāġlar ile / Görenler şanur anı **taḫta-i nerd**
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Şanki pullar dizmişem bu **taḫta-i nerd** üstine

taḫta-i pür-gerd [1] Tozlu tahta.

G1958-4. Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm / Dāġlar pul sīnem oldı **taḫta-i pür-gerdüm** benüm

taḫta-i sīne [1] Sine levhası/tahtası.

G2125-4. **Taḫta-i sīnemde** dökdüm çünki eşküm noḳtasın / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün

taḫt-gāh [2] *Far.* Payitaht, bir hükümdarın makarrı olduğu şehir. (Ş. Sami, 2010: 1152)

(taḫt-gāh [1], taḫt-gāhı [1])

G83-3. Ḫāne-i dil **taḫt-gāh** iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G1547-2. Dil ḫayālüñ **taḫt-gāhı** olmış iken dostum / Kendü mülküñ tār u mār itdüñ eyü ad itmedüñ

ṭaḳ [2] *T.* İhtiyaç. (TS, 2009: 3702)

(ṭaḳdan [1], ṭaḳuñı [1])

G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım **ṭaḳuñı** ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / Yoġ iken gülşende gül daḫi nişān hem **ṭaḳdan**

ṭāḳ [10] *Ar.* Kemer, nısf-ı dâ'ire sûretinde kapı ve pencere vesaire üstü. (Ş. Sami, 2010: 1153)

bk. ebrū-yı tāḳ, ṭāḳ-ı ebrū, ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār, tāḳ itmek, ṭāḳ-ı ebrūvān, ṭāḳ-ı eyvān, ṭāḳ-ı muḳarnes, ṭāḳati ṭāḳ olmaḳ

(tāḳ [2], ṭāḳda [1], ṭāḳı [2], ṭāḳına [5])

G250-2. Rūyuñda ḳaşuñ **ṭāḳına** çeşmüñ naẓar itdi / Mestāne giçüp eyledi miḥrāba imāmet
G666-4. Ebrūsı **ṭāḳı** anuñ ḥaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet zāhid ḳamu riyādur
G528-2. Mescid olmış ḥüsni çeşmidür imām / Ḳaşları **ṭāḳı** anuñ miḥrābıdur
G755-3. Mu ʿāvin olmasa āhum ḳad ü bālāna irmezdüm / Felek **ṭāḳına** çıḳmaġa benüm müşkīn-kemendümdür
G1126-2. Cāmi ʿ-i ḥüsn içre yanar ruḫları ḳandildür / Ḳaşlarınuñ **ṭāḳına** miḥrāb beñzer beñzemez
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç **ṭāḳ** / Yüzüñ nūrı ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1437-3. Yüzüñ mescid daḫi çeşmi imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun dīdeler **ṭāḳ**
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʿālemde eser ẓāhir degülken **ṭāḳda**
G2689-2. Miḥrāb-ı ḳaşı **ṭāḳına** dil secde iderken / Çeşmini görüp didi ki serḫoşdur imāmı
Mh11-3. Ḳa ʾbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ **ṭāḳına** ben / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı ʿuşşāḳa imām

ṭāḳ itmek [1] Kemer etmek, ḳubbelemek...(Tulum, 2011: 1688)

G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki **ṭāḳ itdüñ** beni

ṭāḳ-ı ebrū [13] Kaş kemeri, kemer biçimindeki kaş.

G8-5. Secde ḳıldı **ṭāḳ-ı ebrūña** Muḥibbī cān ile / Yaraşur miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G176-4. **Ṭāḳ-ı ebrūsın** görüp ḳaldurma yirden başuñı / ʿIşḳ kitābında yazılmış secde itmek müstecāb
G445-1. Görelden **ṭāḳ-ı ebrūñı** nigārā ṭāḳatum ḫamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G618-1. Görelden **ṭāḳ-ı ebrūñı** nigārā ṭāḳatum ḫamdur / İdelden laʿlüñüñ ẓikrin gözümün yaşları demdür
G693-3. Meh-i nev **ṭāḳ-ı ebrūña** özini eylemiş teşbīh / Bu lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḥāşıldur
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp **ṭāḳ-ı ebrūñı** / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum yoḳ
G1579-2. **Ṭāḳ-ı ebrūsına** baş açdı göñül secde ḳılur / Baḳmayısar daḫi miḥrābına beytü'l-ḥarāmuñ
G1817-2. Secde idelden nigāra varmaz oldum mescide / **Ṭāḳ-ı ebrūsı** olupdur çünki miḥrābum benüm
G1976-5. **Ṭāḳ-ı ebrūsın** görüp ḳaldurma başı secdeden / Ḳıble ḥaḳḳı ey Muḥibbī secde-gāhumdur benüm
G2105-5. Cāmi ʿ-i ḥüsninde yārüñ **ṭāḳ-ı ebrūsın** görüp / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2202-6. Çünki gördün **ṭāḳ-ı ebrūsın** Muḥibbī secde ḳıl / Ḳıbleden dönsün yüzi ol ḳıble-gāhı sevmeyen
G2608-5. Mescid-i ḥüsnüñi kim görse hemān secde ḳılur / **Ṭāḳ-ı ebrūn** olalıdan aña miḥrāb gibi
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken yüzüñi māh eyleme / **Ṭāḳ-ı ebrūsın** ḳoyup sen secde-gāh eyleme

ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār [1] Sevgilinin kemer biçimindeki kaşı.

G1095-2. Secde-gāh-ı dil olaldan **ṭāḳ-ı ebrū-yı nigār** / Her yire baş egmezüz birdür bizüm miḥrābımuz

ṭāḳ-ı ebrūvān [1] Kaşların kemeri (mihrab).

G2469-2. Zāhid be-künc-i mescid el ḳaldurur du ʾāya / ʿĀşıḳ da secde eyler ol **ṭāḳ-ı ebrūvāna**

ṭāḳ-ı eyvān [1] Köşkün kemeri.

G6-3. Ḳalur bu **ṭāḳ-ı eyvānuñ** yüceltme / Nedür bu hāy u hū kūs-ı girīvān

ṭāḳ-ı muḳarnes [1] Gökyüzü.

G1219-1. Ḳaçan görine ol **ṭāḳ-ı muḳarnes** / Ola ḳılum ḫam-ebrū-yı muḳavves

ṭaḳarrüb [2] *Ar.* Yaklaşma, yakın gelme, yanaşma. (Ş. Sami, 2010: 1153)

bk. ṭaḳarrüb virmek

(ṭaḳarrüb [1], ṭaḳarrübde [1])

G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil **ṭaḳarrüb** bulduġın gördi gözüm / Didi terk itme bizi biz daḫi ṣāḥib-demlerüz

G1803-4. N’eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına / Dem-be-dem aña **ṭaḳarrübde** raḳīb-i düşmenem

ṭaḳarrüb virmek [1] Yakınlık kurmak.

G1934-5. Kimini ḫāş ider **virür ṭaḳarrüb** / Kimin sever beni merdūd iden kim

ṭāḳat [18] *Ar.* Güç, zor, kuvvet, kudret, iktidar, tüvân. (Ş. Sami, 2010: 1154)

ṣabr u ḳarār u ṭāḳat, ṣabr u ṭāḳat, ṭāḳat getürmek, ṭāḳat göstermek, ṭāḳat ḳalmamaḳ, ṭāḳat u hūş, ṭāḳat u ṣabr, ṭāḳati ṭāḳ olmaḳ

(ṭāḳat [14], ṭāḳatum [4])

G169-5. **Ṭāḳat** olur mı Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa ẕerre ne **ṭāḳat** ne ḫʷāb
G445-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā **ṭāḳatum** ḫamdur / Lebüñ şevḳi ile gözden dökilen dāimā demdür
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrūñı nigārā **ṭāḳatum** ḫamdur / İdelden laʿlüñüñ ẕikrin gözümün yaşları demdür
G680-4. Dil-i bī-tāb u **ṭāḳat** nice çeksün / Ġam-ı ʿışḳuñ ʿaceb bār-ı girāndur
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki **ṭāḳat** miḥnete cevre taḥammül bende var
G882-2. ʿIşḳ şāhı çekdi leşker bu dil ü cān mülkine / Pādişāh-ı ʿāmla **ṭāḳat** ḳılmayup ḳıldı firār
G923-5. Ey Muḥibbī yüzine baḳmaġa yoḳdur **ṭāḳat** / Ṭaġıdup ʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur **ṭāḳatum** / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı perākende Muḥibb / Ẓulme **ṭāḳat** itmese dervīş ü miskīn ṭaġılur
G1244-4. Dīdāruña **ṭāḳat** mı olur ey meh-i enver / Kim oldı ırāḳdan göñül āşüfte vü medhūş
G1387-1. Nigārā ḫüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / Velī o ḫüsne baḳmaġa dirīġā bende **ṭāḳat** yoḳ
G1837-1. Şimdilik hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur **ṭāḳatum** / Yoluña cānum nisār itmekdür āḫır niyyetüm
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra **ṭāḳat** yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1935-5. Yoḳdur Muḥibbī **ṭāḳat** / جانرا جازا بنومی سپارم
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra **ṭāḳat** yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı / Ne **ṭāḳat** görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G2633-5. Bār-ı ġama Muḥibbī nice **ṭāḳat** olur āh / Eyleye aña ʿışḳ eri ancaḳ taḥammüli
D40-2. Ġamuñ bārını ṭaġlar çekmez iken / Olur mı **ṭāḳat** ol bār-ı girāne

ṭāḳat getürmek [11] Dayanmak, katlanmak. (TDK, 2011: 2246)

bk. ṭāḳat göstermek

G107-4. Vaşlın umar ol perinüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa **ṭāḳat getürmez** dīde-i insān aña
G524-5. **Getür** bār-ı ġama **ṭāḳat** Muḥibbī / Disünler ʿālem içinde saña er
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar **ṭāḳat getürmez** bār-ı ġam arḳamda var
G935-5. Ey Muḥibbī nice **ṭāḳat getüre** kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini üstine her-bār çeker
G1446-2. Nice bār-ı ġama **ṭāḳat getürdüm** / Bu cān-ı cevr ü ġam-perverdüme baḳ
G1520-2. Nice **ṭāḳat getürem** baḳmaġa ben gün yüzüñe / Gördi ḫüsnüñi dütā oldı ḳadi gerdūnuñ
G2274-5. ʿIşḳ yāyın ey Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin / Kimdürür **ṭāḳat getüre** çeke bunuñ şiddetin
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine āhın diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā nice **ṭāḳat getüre**
G2582-5. Şekk degül **ṭāḳat getürmez** bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān üstine
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı kesdi līkin dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı **ṭāḳat getürmez** tişesi
G2767-2. Cürʿa-i ʿışḳı içüp kim aña **ṭāḳat getüre** / Öldüre anı emān virmeye tīz-āb gibi

ṭāḳat göstermek [1] *bk. ṭāḳat getürmek*

G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña **ṭāḳat gösterür** / Ẕerresin ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye

ṭāḳat ḳalmamaḳ [12] Gücü azalmak, bitmek. (TDK, 2011: 2246)

G166-2. Bir perī-peyker ḫayāli geleliden çeşmüme / Dilde **ṭāḳat ḳalmadı** bu cāna düşdi ıżṭırāb
G556-3. Bir yaña cevr-i raḳīb ü bir yaña ḳahr-ı ḫabīb / Ṣabra **ṭāḳat ḳalmadı** ʿışḳ ehlidür āvāreler
G1011-2. Zülfin giderse gün yüzin iżhār eylese / **Ṭāḳat** mı **ḳalur** ʿāşıḳı hep nā-tüvān ider
G1339-6. Şol ḳadar ben ḫasteye cevr ü cefālar eyledüñ / Ṣabra **ṭāḳat ḳalmadı** şehrüñden itdüm el-vedāʿ
G1591-3. Cānda **ṭāḳat ḳalmadı** dilde taḥammül ẕerrece / Ḳuru ġayretden n’olurʿazm-i nigār itmek gerek
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre bende **ṭāḳat ḳalmadı** / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum n’eyleyem
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi **ḳalmadı** bir ẕerre **ṭāḳatum**
G2191-1. Ṣabra **ṭāḳat ḳalmadı** ġāyet zebūn oldum zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra **ṭāḳat ḳalmadı** yegdür sefer / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm n’olur āḫır benüm / **Ḳalmadı** ṣabra **ṭāḳatum** ġāyet zebūn oldum zebūn
G2259-2. Muʿanber-mū gül-i ḫoş-bū kemān-ebrū gözi cādū / Görelden **ḳalmadı ṭāḳat** göñül āşüfte cān ḥayrān
Mh8-9. Bāde-i cām-ı lebüñden ideli bir cürʿa nūş / Dilde ṣabr u cānda **ṭāḳat ḳalmadı** başumda hūş

ṭāḳati ṭāḳ olmaḳ [2] Takatı kesilmek. (TS, 2009: 3702)

G1921-5. Ṣanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre / Çekerem cevr ü cefāñı **ṭāḳ olınca ṭāḳatum**
Mr23-4. **Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum** ġāyet zebūn oldum zebūn / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

ṭāḳat u hūş [2] Dayanma ve akıl/şuur.

G1282-1. Dirīġā gitdi benden **ṭāḳat u hūş** / Görelden ḳarşuma sīmīn bīnā-gūş
G1292-1. Görinse tā ki ol serv-i ḳabā-pūş / Gider şabr ile dilden **ṭāḳat u hūş**

ṭāḳat u şabr [1] Dayanma ve sabır.

G1895-4. Be-külli **ṭāḳat u şabrum** gidüpdür ʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem yalıñuz ḳaldum

taḳdīr [4] *Ar.* Kader, hükm-i ezelî, Cenabıhakk'ın her şey hakkındaki karar-ı ezelîsi. (Ş. Sami, 2010: 1154)

(taḳdīr [2], taḳdīri [1], taḳdīrümüz [1])

G1141-2. İstemezdüm ʿışḳa düşmek geldi āḫır başuma / Cedd ü cehd ile kişi **taḳdīri** taġyīr eylemez
G1162-4. Giceler tā şubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu ümīde ne getürür görelüm **taḳdīrümüz**
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāş / Çünki **taḳdīr** böyledür ben nice tedbīr eyleyem
G2399-1. **Taḳdīr** ezelde böyle ḳomış bülbül ü güle / Bülbül fiġānlar eyleye gül dāimā güle

taḳdīr eylemek/itmek [2] Değer biçmek, değerlendirmek. (TDK, 2011: 2247)

G109-5. Tā ölince çekiser cevr ü cefāñı bu Muḥibb / Şākirem her ne ki **taḳdīr ide** Allah baña
G1265-4. Öldürürdi günde biñ kez görse ol ḫūnī beni / Ölmeklik n'eyleyem ḥaḳḳ baña **taḳdīr eylemiş**

taḳdīr olmaḳ [1] Değeri biçilmek. (TDK, 2011: 2247)

G831-2. Her ne **taḳdīr oldı** ol lā-büd gelür / Başuña her ne yazıldı ḫayr ü şer

taḳılmaḳ [2] *T.* Konulmak, vazı ve tâlik olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1155)

(ṭaḳıla [1], ṭaḳılmış [1])

G1694-5. Ḫalāş olmaḳ ne mümkindür bu bendden / **Ṭaḳıla** boyna çün zülf-i selāsil
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ **ṭaḳılmış** şan Muḥibbī başına

ṭaḳınmaḳ [3] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1155)

(ṭaḳın [2], ṭaḳınur [1])

1. Kendi üstüne takmak veya asmak, kendi kendine talik etmek, kuşanmak.

G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa yiter müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes **ṭaḳınur** ol gözi mestāne ṣadaḳ

2. Kendine yakıştırmak, kendine münasip görmek, edinmek. *bk. daḳınmaḳ*

G287-4. Meʿānī baḥrine ṭaldum çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda **ṭaḳın** dürr-i ʿAdenden geç
G2190-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün çün dürr ü gevherden / Nigārā gūşvār idüp ḳulaġuña anı **ṭaḳın**

ṭaḳmaḳ [48] *T.* Bir şeyi başka bir yere uygun biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek. (TDK, 2011: 2251) *bk. başına teller ṭaḳmaḳ, daḳmaḳ*

(ṭaḳ [11], ṭaḳaldan [3], ṭaḳalı [2], ṭaḳan [1], ṭaḳar [3], ṭaḳarsa [1], ṭaḳarsan [1], ṭaḳarsın [1], ṭaḳdı [1], ṭaḳdum [2], ṭaḳduñ [3], ṭaḳmaḳ [2], ṭaḳmaya [1], ṭaḳmayasın [1], ṭaḳmaz [1], ṭaḳmışuz [1], ṭaḳsañ [1], ṭaḳsun [2], ṭaḳuban [1], ṭaḳup [8], ṭaḳupdur [1])

G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp **ṭaḳduñ** aña cān riştesin / Nāle vü feryādumı zīr ü bem itdüñ āḫıbet
G253-5. Muḥibbī sözleri yegdür bugün dürr ü cevāhirden / **Ṭaḳup** cānā ḳulaġuna giderme anı mengüş it
G362-2. Pādişāhum avın almış başına şehper daḳar / Ne **ṭaḳarsa** başına olmaya hīç perden leẕīẕ
G464-3. Zülfinüñ zencīrini almış ele / Bu dil-i dīvāne boynına **ṭaḳar**
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ zencīrini / **Ṭaḳmaḳ** ister boynına başındaki sevdāyı gör
G643-5. Dürrdür Muḥibbī naẓmını gel **ṭaḳ** ḳulaġuna / Her kim görürse diye bu ne şeh-vār olur
G688-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin **ṭaḳar**
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden zülfi zencīrin **ṭaḳup** boynına bend ister
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ zencīrini / **Ṭaḳmaḳ** ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G838-3. Zülfi zencīrini **ṭaḳdum** göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne **ṭaḳsun** boynına yalvarı gör
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi **ṭaḳ** gūşuña / Rişte-i cān üzre naẓmın dürr ü güher gösterür
G988(b)-2. Gāh şemʿ-i ḥüsnine yaḳar bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin **ṭaḳar**
G1349-1. Dostum zülfüñ kemendidür **ṭaḳan** boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu şīneme her laḥẓa dāġ
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma zencīr-i zülfüñ **ṭaḳ** dil-i şeydāya baḳ

G1423-1. Şemʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre **ṭaḳ**
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaṣdı çün ol ġamze-zenüñ / Ṣun boyın emrine var boynına **ṭaḳup** kefenüñ
G1543-4. Boynuma **ṭaḳduñ** belā zencīrini Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḥalḳa bed-nām eyledüñ
G1679-2. Yüri **ṭaḳ** boynuña zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ʿālem içre mübtelā bil
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur / Boynuna **ṭaḳup** ser-i zülfüñi zencīr eyleyem
G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan beri olur / Zülf-i ḥam ile boynına **ṭaḳmaz** ḳılādeñem
G1858-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ehl-i naẓmuñ **ṭaḳuban** gūşına mengūş eyleyem
G1884-2. Boynuma **ṭaḳ** zülfüñüñ zencīrini / Baş açıḳ yalın ayaḳ dīvāneyem
G1887-3. Leylī zülfüñi **ṭaḳaldan** boynuma Mecnūn-vār / Ṣīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur dīdiler aña terk-i ser gerek / Cān ḳulaġına **ṭaḳup** bu sözi mengūş eyledüm
G1930-4. **Ṭaḳaldan** boynuma zencīr-i zülfi / Dil-i dīvāneme hīç yoḳdur ārām
G1941-4. Gösterüp Leylī şaçını itse ger ʿarż-ı kemāl / Boynuma **ṭaḳup** özüm Mecnūn u şeydā eyleyem
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma **ṭaḳup** belā zencīrini / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen
G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma **ṭaḳduñ** belā zincīrini / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān
G2168-5. Muḥibbī sözlerin **ṭaḳsañ** n'ola gūşuña ey dilber / Yeg alurlar anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden
G2170-2. Ḥaydāriler gibi **ṭaḳdum** gūşa ḳulluḳ ḥalḳasın / Boynuma ḥalḳa olalıdan o zülf-i ʿanberīn
G2206-2. Zülfi zencīrini **ṭaḳ** boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu göñlümi şeydā göresin
G2255-4. Leylī şaçuñ zencīrini **ṭaḳ** boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn
G2285-2. Belā zencīrini Mecnūnleyin āh / Muḳarrer boynuna āḫır **ṭaḳarsın**
G2299-1. **Ṭaḳalı** zülfi kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2336-4. Olmışam şeydā **ṭaḳaldan** boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭāʿna ṭaşın dostlar atmañ bu ben dīvāneye
G2386-4. Didi dilber bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm uşlanmaz **ṭaḳarsan** da dil-i dīvāneye
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler **ṭaḳupdur** şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur yine
G2410-3. Mecnūnam **ṭaḳ** boynuma Leylī şaçuñ zencīrini / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye
G2445-1. Būy-ı zülfüñ vir didüm pirā **ṭaḳ** bayramda / Didi gitmez daḫi başundan bu sevdā ḫāmda
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına zülfin **ṭaḳmaya** / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / **Ṭaḳ** yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler ser-defteri / Bend idüp boynuma **ṭaḳsun** zülfinüñ fitrākını
G2771-1. Leylī zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin **ṭaḳup** boynuma rüsvā eyledi
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza **ṭaḳmışuz** / Nār-ı āh ile bu ten mülkini cümle yaḳmışuz
Mr20-1. Sīnemüñ ṣadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma **ṭaḳdı** belā zencīrini ol dem hemān
D39-1. **Ṭaḳalı** zülf-i kemendin boynuma ol müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jülīde-mū
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini **ṭaḳmayasın**

taḳrīr [6] *Ar.* Ağızdan ifade ve beyan etme, anlatma, uzun uzadıya tarif etme. (Ş. Sami, 2010: 1157) *bk. ḳābil-i taḳrīr, taḳrīr eylemek/itmek, taḳrīr ḳılmak, taḳrīr ü i ʿlām-ı firāḳ*

(taḳrīr [1], taḳrīre [4], taḳrīrini [1])

G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı **taḳrīre** yoḳ ḳudret dehānumda zebān ditrer
G989-5. Degül **taḳrīr** çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan **taḳrīre** ḳaṣd itsem dehān içre zebān ditrer
G1577-3. Derd-i dil ḥālini **taḳrīre** şürūʿ eyledüñ āh / Ḳorḳaram oda yaḳa sözi cihānı sūzumuñ
G2291-3. Dilümde ḳalmadı **taḳrīre** ḳudret / Benüm gör ḥālümi ey baḫt-ı meymūn
G2640-3. Cürʿa-i cām-ı lebüñden kim nigāruñ mest ola / Müfti-i ʿışḳ menʿ itmişdür anuñ **taḳrīrini**

taḳrīr eylemek/itmek [16] Diyüvirmek, bir bir söylemek, ʿáyān etmek, ʿárz etmek, hıkāyet etmek, beyān etmek, náḳl etmek...(Tulum, 2011: 1689) *bk. taḳrīr ḳılmaḳ*

G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gün gün-be-gün ḥālüm / Nice **taḳrīr idem** yazup derūn-ı derdi der-dilhā
G387-3. Her ḳılum aġız açup derd-i dilüm **taḳrīr ider** / Gūşuña almaduġıñ bilsem saña āhūlar mıdur
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil yine meyānın **ide taḳrīr** / Ṣūrīdei gör ince ḫayāl eylemek ister
G715-5. Ey Muḥibbī bilmedi ʿışḳ içre kimse ḥālüñi / Derdüñi Mecnūna **taḳrīr eyle** bārī ol ne dir
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki **taḳrīr eyleyem** / Yüzini gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G988(a)-2. Şor baña ʿışḳuñ rümūzın saña **taḳrīr eyleyem** / Cān u baş terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür
G1179-1. Dostlar ben ölmedin billāh tedbīr eyleñüz / ʿIşḳ içinde ḥālümi billāh **taḳrīr eyleñüz**
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān yine / Ġam beni şimdengirü öldürdi **taḳrīr eyleñüz**
G1762-3. Güş ider yoḳ kime **taḳrīr ideyim** derd ü elem / Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir zebān ile olur mı anı **taḳrīr eyleyem**
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālüñi **taḳrīr eyle** kim zebānuñ duymasun
G2052-6. Ey Muḥibbī şor baña ʿışḳuñ rümūzın ser-be-ser / Saña **taḳrīr eyleyem** bir bir ser-ā-pā meşrebin
G2274-1. Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyyetin / Baña şor **taḳrīr ideyim** saña bir bir ḥāletin
G2389-3. Her ḳaçan **taḳrīr idem** ʿibret-nümā aḥvālümi / Ḫalḳ-ı ʿālem ġış olup derd ile bağrın ṭaġlaya
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi nāle **taḳrīr itmese** / Ṣafḥa-i ruḫsāruma yā eşk taḥrīr itmese
G2569-5. Kitāb-ı ʿışḳı şor baña saña **taḳrīr idem** bir bir / Ne bilsün şorma Mecnūna gezer ancaḳ bu ṣaḥrāda

taḳrīr ḳılmaḳ [1] *bk. taḳrīr eylemek/itmek*

G1996-2. Derūnum ḥālüñ **taḳrīr ḳılsun** / Diyü bildürmege dildür olaġum

taḳrīr ü iʿlām-ı firāḳ [1] Ayrılık yazısının bilgisi.

G1383-2. Ḫāme vü nāme yiter ger eylesem taḥrīr-i ḥāl / Ḥażrete nice idem **taḳrīr ü iʿlām-ı firāḳ**

taḳṣīr [1] *Ar.* Bir işi noksan yapma, iktidar var iken veya iktidarsızlıktan kusur etme. (Ş. Sami, 2010: 1158)

G1162-2. Gerçi yolında nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez **taḳṣīrümüz**

taḳvā [4] *Ar.* Allah'tan korkup menhiyattan çekinme, tevakki, perhizkârlık, züht. (Ş. Sami, 2010: 1158) *bk. ḫırmen-i taḳvā, zühd ü taḳvā*

(taḳvā [3], taḳvāyı [1])

G787-4. Bādei rinde virüp ʿāṣıḳa maʿṣūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā zāhide **taḳvāyı** getür
G2611-2. Zühd ile **taḳvā** bināsın çarḥa irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2764-3. Vech-i zibādan niçün menʿ idesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek **taḳvā** mı ki

takye [1] *T.* Takke. (Ş. Sami, 2010: 1158)

G2484-2. Giydi başına **takyesini** tāc-ı ṣadefden / ʿAzm itdi ḳalender gibi bāġlare benefşe

ṭalabilmek [1] Dalmaya gücü yetmek.

G2025-1. Dilā deryā-yı ʿışḳ içre ḳaçan sen **ṭalabilmezsin** / Maḥabbet gevherin hergiz elüñe alabilmezsin

ṭalāḳ virmek [3] Boşatmaḳ...(Tulum, 2011: 1691)

G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi **virdüñ** üç **ṭalāḳ** / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın ṭutar
G736-4. Ol mücerred cān ile dünyā-yı dūna **vir ṭalāḳ** / Nev-arūs-ı dehr bir mekkāre vü muḥtāledür
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel **vir** bu dünyāya **ṭalāḳ** / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu zen-i mekkāre şevḳ

ṭalʿat [1] *Ar.* Yüz, vecih, rûy, dîdâr. (Ş. Sami, 2010: 1159)

bk. āfitāb-ı ṭalʿat, ārzū-yı ṭalʿat, ṭalʿat-ı cānāne, ṭalʿat-ı ḥüsn, ṭalʿat-ı zibā

G2660-4. Aġlayup didüm didi ḳalur mı hergiz iḫtiyār / Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine **ṭalʿatı**

ṭalʿat-ı cānāne [1] Sevgilinin yüzü.

G1330-2. Ṭañ mıdur encüm miṣāli cemʿ ola pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı **ṭalʿat-ı cānāne** şemʿ

ṭalʿat-ı ḥüsn [1] Yüzün güzelliği.

Tb1-22. **Ṭalʿat-ı ḥüsnüñ** senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum ṭūbī-boyuñ serv ileʿarʿardan laṭīf

ṭalʿat-ı zibā [2] Güzel, parlak yüz.

G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol **ṭalʿat-ı zibāyı** gör / Zülfinüñ bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl **ṭalʿat-ı zibāyı** gör / Zülfinüñ bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör

ṭaleb [5] *Ar.* İsteme, dileme, arama, cüst ü cû; arzu, hâhiş, meyil, rağbet. (Ş. Sami, 2010: 1159)

bk. ehl-i ṭaleb, ṭaleb eylemek/itmek, ṭaleb ḳılmaḳ

(ṭaleb [3], ṭalebde [1], ṭalebden [1])

G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her **ṭaleb** kim bī-riyā olan virür anı da Rabb
G160-1. Ḳıl dilā cām-ı ḫoş-güvārı ṭaleb / Çemen ü āb-ı cūybārı **ṭaleb**
G160-2. Baḥr-i ġam mevc ursa eyle hemān / Geşt-i mey ile kenārı **ṭaleb**
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş ḥīç **ṭalebden** yeg
G2352-2. **Ṭalebde** ḥāli olma iste vaṣlın / İrişesin ola ki irde giçde

ṭaleb eylemek/itmek [23] İstemek, istekte bulunmak. (TDK, 2011: 2254)

bk. ṭaleb ḳılmaḳ

G117-5. N'eylesüñ dermānı derdüñ var iken / Bu Muḥibbī derdüñi **eyler ṭaleb**
G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır sīm virür / Aldanup dünyāyı dūna **eyleme** anı **ṭaleb**
G160-4. Eyleme ṣūfinüñ kelāmını gūş / Rind olup **eyle** derd-i ḫārı **ṭaleb**
G160-5. Ḳanda gitse Muḥibbī dost hemīn / Sen daḥi **eyle** ol diyārı **ṭaleb**
G162-1. Rūy-ı zülfin ister idüm rūz u şeb / Āḫır irdüm aña kim **itdüm ṭaleb**

G420-1. Ḥüsnini **itme ṭaleb** zülf-i dütā yanındadur / Kim olur ol gence mālik ejdihā yanındadur
G682-3. Ruḫsāruñı gördükde n'ola ger **ṭaleb itsem** / Dil-teşne olan ṣuyı gören ṣuya segirdür
G804-7. Ol ġazāli arayu gitdi Muḥibbī derd-mend / Kim şikār **eyler ṭaleb** ser-geşte-i hāmūn olur
G1051-2. Leblerüñ ger **ṭaleb itsem** beni ʿayb eyleme kim / Ḫaste-dilüñ o benüm derdüme dermān görinür
G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī **ṭaleb it** / Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı ṣanma mecāz
G1149-5. Ölince yüri yāri **ṭaleb it** Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana dünyede ārām gerekmez
G1274-5. Naḳd-i cān ile Muḥibbī **ṭaleb eylerse** ne ṭañ / Çü ki laʾl-i leb-i dilber aña maṭlūb olmış
G1408-5. Lebüñden būse istersem beni ʿayb eyleme cānā / ʿAceb midür **ṭaleb itse** kişi derdine dermānlıḳ
G1638-4. Çün gencdürür vaṣlı nigāruñ ele girmez / Ey dil **ṭalebin eyleme** vīrāne degülseñ
G1640-4. Zāhid **eylerse** eger cennet ü firdevsin **ṭaleb** / ʿĀşıḳām baña hemān ʿışḳ ile dīdār gerek
G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān yoḳ / **Eyleme** hergiz **ṭaleb** giçmek gereksin çāreden
G2188-2. Kūyunı n'eyler göñül irmek diler cānā saña / Cenneti **eyler ṭaleb** müştāḳ-ı dīdār olmayan
G2316-4. Vaṣlın **eyledüm ṭaleb** beni hecr odına / Bu muḳarrerdür ṭamaʿ olmasa olmazdı ṭamu
G2388-4. ʿIşḳı cān **eyler ṭaleb** bir yañadan daḥi göñül / Arada ḥayrān ḳaldum anlaruñ savaşına
G2594-4. Genc-i ḫüsnüñ üzre **itmişler** meger zülfüñ **ṭaleb** / Bekler anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2652-4. Dīvāne göñlüm **eyleme** vaṣlın anuñ **ṭaleb** / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli ṣafāsını / Yāḫūd **ṭaleb ide** vara derdüñ devāsını
Mr26-7. **Eyledüñ** cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün **ṭaleb** / Giceler derd ile yansañ ṣubḥa dek olmazʿaceb

ṭaleb ḳılmaḳ [18] *bk. ṭaleb eylemek/itmek*

G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek **ḳıl** raḥmet-i Ḥaḳḳı **ṭaleb** / Her ṭaleb kim bī-riyā olan virür anı da Rabb
G151-1. Var mıdur aġzuñ didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān **ḳıldum ṭaleb**
G155-1. Būse ister leblerinden dil ʿaceb / Bī-nişāndan gör nişān **ḳılur ṭaleb**
G160-1. **Ḳıl** dilā cām-ı ḫoş-güvārı **ṭaleb** / Çemen ü āb-ı cūybārı ṭaleb
G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / **Ḳıl** bahār irdi sen de yāri **ṭaleb**
G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim nā-yābdur / Virmek Allahuñ dilā sen **ḳıl ṭaleb**
G214-9. İstemez kevşer şarābın cenneti **ḳılmaz ṭaleb** / Bu Muḥibbī çünki oldı ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G293-1. **Ṭaleb ḳılmaz** bu cān-ı nā-tüvān genc / Baña mihrüñ yiter ey dil-sitān genc
G318-5. Muḥibbī cān ile sevdā-yı zülfin / **Ṭaleb ḳıl** tā müyesser ola ol sūd
G1013-4. Genc oldı viṣāl anı yine dilde **ṭaleb ḳıl** / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1234-2. Vaṣlını idüp temennā hecrini **ḳılma ṭaleb** / Dil-rübādan dāimā ġayr-i rıżā ḳılma heves
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / **Ḳıl ṭaleb** virmek Ḫudānuñ dime hey üftāde yoḳ
G1572-2. Nice yıllar **ṭaleb ḳıldum** irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden yeg
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin **ḳıl ṭaleb** / Müstecāb olur duʿālar dāimā temcidden
G2348-3. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler **ḳılmazdı** mihrini **ṭaleb** / ʿĀlem içre māh-rūlar ger cefākār olmasa
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil taḥammül itmeye / Cān **ṭaleb ḳılsañ** vire bir dem te'emmül itmeye
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör **ṭaleb ḳılma** varup eme seme
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / **Ḳıldum ṭaleb** velīk bulımadum anda rāh

ṭaleb-kār [2] *Far.* Talep eden, dileyen, arayan...(Ş. Sami, 2010: 1159)

(ṭaleb-kār [1], ṭaleb-kārı [1])

G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metāʿına Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger varup **ṭaleb-kār** olmasa
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-iʿāḳlum / Tenüm bir kāha dönmişdür o da ʿışḳuñ **ṭaleb-kārı**

ṭālīʿ [17] *Ar.* Baht, kısmet, kader. (Ş. Sami, 2010: 1160)

bk. naḥs-i ṭālīʿ, ṭālī ʿ-i ferruḫ, ṭālī ʿ-i gümrāh, ṭālī ʿ-i meymūn, ṭālī ʿ-i seyyāre

(ṭālīʿ [5], ṭālīʿī [1], ṭālī ʿindedür [1], ṭālī ʿüm [3], ṭālī ʿümdendür [2], ṭālī ʿümdür [4], ṭālī ʿüñ [1])

G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı **ṭālīʿ** olmaya zülfüñ gelüp ḥāyil baña
G39-1. Āh kim bu **ṭālī ʿüm** ṭutmadı hergiz yüz baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G166-3. Kūy-ı yāre varsam āzürdeyem aġyārdan / **Ṭālī ʿümdür** gösterür baña bihişt içre ʿazāb
G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün ben türāb /**Ṭālī ʿüm** mes ʿūd olup ḳapuñda oldı feṭḥ-i bāb
G824-1. Reh-güzār-ı kūy-ı dilberde şu kim pā-māl olur / **Ṭālī ʿī** devlet bulup baḫtı anuñ ḫoş-ḥāl olur
G872-1. Sevdügüm cānum didükce baña dildār incinür / Raḥm ḳılmaz **ṭālī ʿümdendür** ki her-bār incinür
G1097-1. Kūyına varmaġa şanmañ ki beni yārüm ḳomaz / **Ṭālī ʿümdür** dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / **Ṭālī ʿüm** saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum var imiş
G1477-5. Ey Muḥibbī **ṭālī** ʿel virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1604-6. Düşde görse yüzüñi olsa Muḥibbī ḳāniʿ / Ḳanı **ṭālī** ʿseni görmege göze ḫᵛāb gerek
G1961-1. N'eyleyem āh pür-cefā sevdüm / **Ṭālī ʿümdür** ki bī-vefā sevdüm
G2106-2. Hilāl ebrūlaruñ görsem irerdüm ʿıyd-ı vaṣluña / Ḳanı **ṭālī** ʿḳanı devlet bu ġamla pür-melālem ben
G2303-1. **Ṭālī ʿümdendür** şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī **ṭālī ʿindedür** ezel / Bülbüle şūrīdelik zāġ u zaġan ḳona leşe
G2551-3. Ḳıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rūzgār / **Ṭālī ʿüñ** ola müsā ʿid ola ki birgün ese
G2794-4. **Ṭālī** ʿmüsā ʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde var mı bed-aḫter benüm gibi
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / **Ṭālī ʿümdür** geh yaşum geh āhumı māyil ḳılam

ṭāliʿ-i ferruḫ [1] Uğurlu talih. *bk. ṭāliʿ-i meymūn*

D8-1. Çünʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol rūḥ / Zihī baḫt-ı ḫāceste vü zihī **ṭāliʿ-i ferruḫ**

ṭāliʿ-i gümrāh [1] Yolunu şaşırmış/kara baht.

G109-2. Zülfi sevdāsı ile başına neler getüreyim / Bu ḳara baḫtum ile **ṭāliʿ-i gümrāh** baña

ṭāliʿ-i meymūn [1] *bk. ṭāliʿ-i ferruḫ*

G915(a)-9. **Ṭāliʿ-i meymūn** Ol ruḫ-ı efzūn / Ḥāl-i diger-gūn Bülbül-i maḥzūn

ṭāliʿ-i seyyāre [1] Gezegenin talihi.

G2157-5. Ol meh-i bī-mihrden bil dime gerdūn işidür / Ey Muḥibbī şanma anı **ṭāliʿ-i seyyāreden**

ṭālib [6] *Ar.* İsteyen, talep ve arzu eden, hâhiş-ger; istekli. (Ş. Sami, 2010: 1160)

bk. mey-i ṭālib-i gülgūn, ṭālib olmaḳ, ṭālib-i cānān, ṭālib-i cānāne, ṭālib-i didār, ṭālib-i dürdāne, ṭālib-i gül, ṭālib-i ḥūr-mihr, ṭālib-i iksīr-i ʿışḳ, ṭālib-i kevşer, ṭālib-i meyḫāne, ṭālib-i nān, ṭālib-i nigār, ṭālib-i pür-ḫam, ṭālib-i peymāne

(ṭālib [3], ṭālibem [1], ṭālibüz [2])

G515-2. Ezelden böyledür ġālib güzeller māladur **ṭālib** / Gözümüñ yaşıña rāġıb n'ola olsa diremlerdür
G1301-2. Dīdār-ı yāre **ṭālib** iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ türāba baş
G1142-3. Zāhidā şanma senüñ uçmaġuña biz **ṭālibüz** / Çöpe şaymaz ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yoḳ / **Ṭālibüz** dīdāra biz özge hevāmuz var bizüm
G2127-1. Ḫıżr şuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem **ṭālib** iseñ gence sen vīrāneden
G2229-2. Giceler uyḳu yüzin görmez gözüm aḫter şayar / **Ṭālibem** āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden

ṭālib olmaḳ [18]...cān atmaḳ, heves etmek, táleb etmek, nīyeti ołmaḳ, rāġıb ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1694)

G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme çün ḥayāt / **Ṭālib olma** ẓulmet içre āb-ı ḥayvāndurʿabeş
G281-2. **Olupdur** her kişi bir gence **ṭālib** / Yiter baña o yār-ı mihribān genc
G287-2. Eger cānān vaşlına **olursan** cān ile **ṭālib** / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G443-6. Ey Muḥibbī **ṭālib oldılar** leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem şandılar
G498-4. Cān naḳd ile **ṭālib olup** būse istedüm / Didüm ki lebüñ öpmege cānā bahā nedür
G584-2. Viṣālüñ balına kim **ola ṭālib** / Anuñʿaynine gelmez niş-zenbūr
G655-3. Görüp kūyuñı **olan** ḥulde **ṭālib** / Ḥaḳīḳatde ol īvā eblehidür
G854-3. **Ṭālib olma** ey göñül zāhid gibi sen cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G940-2. Ne **oldum** mescide **ṭālib** ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm var
G1036-3. Ḫıżr **ṭālib olmaz** idi bilse ger āb-ı ḥayāt / Ḫaṭ-ı sebzüñ arasında ol leb-i meygūndur
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī **ṭālib oldılar** lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem şandılar
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliş olduḳ zer gibi / **Olmazuz** dünyāya **ṭālib** şanma dinār isterüz
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur ṭalan göñül deryāsına / Gevhere **ṭālib** olan baḥri girüp arar ṣadef
G1945-3. Mihr ü vefāña ẕerrece ben **ṭālib olmadum** / Gönder cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem
G2395-3. **Ṭālib olduñ** zülfi zencīrine ey şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma

ṭālib-i cānān [2] Sevgilinin taliplisi. *bk. ṭālib-i cānāne, ṭālib-i dīdār, ṭālib-i nigār*

G1883-1. Tende cānum yoġ iken ben **ṭālib-i cānān** idüm / ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G2249-1. Ḥamdülillah ki yine **ṭālib-i cānānum** ben / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme sulṭānum ben

ṭālib-i cānāne [3] *bk. ṭālib-i cānān, ṭālib-i dīdār, ṭālib-i nigār*

G194-1. ʿIşḳ ile ben **ṭālib-i cānāne** oldum ʿāḳıbet / Şemʿi ḥüsne yanmaġa pervāne oldum ʿāḳıbet
G1861-4. İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına / Cān u baş terkini urdum **ṭālib-i cānāneyem**
G1884-5. Zāhidā ister cennet ü ḥūrā müdām / Ben Muḥibbī **ṭālib-i cānāneyem**

ṭālib-i dīdār [3] *bk. ṭālib-i cānān, ṭālib-i cānāne, ṭālib-i nigār*

G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n'eyler **ṭālib-i dīdār** olan / Yeg gelür bir ravżadan bir gūşe-i vīrān aña
G578-3. Zāhidā şanma beni cennet ü ḥūrā dileyem / Göñlini ʿāşıḳ olan **ṭālib-i dīdār** eyler
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet temāşāsın göñül / **Ṭālib-i dīdār** olan bilür ki dīdār özgedür

ṭālib-i dürdāne [2] İnci tanesinin taliplisi.

G2011-6. Ey Muḥibbī baḥr-i dilde bulmaġa söz gevherin / **Ṭālib-i dürdāne** sensin **ṭālib-i dürdāne** sen

ṭālib-i gül [1] Gülün taliplisi.

Mr4-1. **Ṭālib-i gülden** ʿālem içre naṣibüm ḫārdur / İñlerem bülbül gibi cān u dilüm bīmārdur

ṭālib-i ḥūr-mihr [1] Huri yüzlünün taliplisi.

G257-3. Cevher-i eşküme zāhid ṭaʿn iderse ṭañ degül / **Ṭālib-i ḥūr-mihriye** çün laʾl ü mercāndur ʿabeş

ṭālib-i iksīr-i ʿışḳ [1] Aşk iksirinin taliplisi.

G1703-1. **Ṭālib-i iksīr-i ʿışḳ** olduġuma yitmez mi dāl / Būte-i ġamda eridüp olmışam zer gibi ḳāl

ṭālib-i kevşer [1] Kevser'in taliplisi.

G2057-2. ʿĀşıḳuz dīdāra andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen **ṭālib-i kevşerdesin**

ṭālib-i meyḫāne [1] Meyhanenin taliplisi.

G1853-3. İçeliden laʾl-i nābuñ cürʿasın / Ol sebebden **ṭālib-i meyḫāneyem**

ṭālib-i nān [2] Ekmeğin taliplisi.

G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḥaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn yüri sen **ṭālib-i nān** ol
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa tevekkül yimezem ferdā ġamın / Zāhidā şanma senüñ tek **ṭālib-i nān** olmışam

ṭālib-i nigār [1] *bk. ṭālib-i cānān, ṭālib-i cānāne, ṭālib-i dīdār,*

G2510-4. Ben **ṭālib-i nigāram** maḳṣūd baña dīdār / Gör bu riyāyı zāhid cennet umar hemīşe

ṭālib-i pür-ḫam [1] (Saç) Kıvrımların taliplisi

G1124-3. Baña beñzer key perīşān-ḥāl gördüm dil seni / Zülf-i sevdāsına düşmiş **ṭālib-i pür-ḫamlaruz**

ṭālib-i peymāne [1] Kadehin taliplisi.

G2146-2. Laʾlüñi anduḳca añsam n'ola cām-ı mey gibi / Varumı virem bu yolda **ṭālib-i peymāneyin**

taʾlīm [3] *Ar.* Öğretme, belletme. (Ş. Sami, 2010: 1160)

bk. taʾlīm eylemek/itmek, taʾlīm ḳılmaḳ, taʾlīm-i bed-ḫū, taʾlīm-i ḫāne

(taʾlīme [2], taʾlīminde [1])

G983-5. Elifler işbu sīnem levḥasında / Yazılmış ṭıfl içün **taʾlīme** beñzer
G995-5. Muḥibbī dād-ı Ḥaḳdur ʿışḳ kitābı / Oḳınmaz şanma sen **taʾlīme** beñzer
G2787-1. Fitne **taʾlīminde** māhir dilberāne gözleri / Niçün öldürmez beni ḳılur bahāne gözleri

taʾlīm eylemek/itmek [10] Ilm ü edep ögretmek, teʿdīp etmek, ögretmek, terbiye etmek, edeplemek, tedrīs etmek...(Tulum, 2011: 1695) *bk. taʾlīm ḳılmaḳ*

G405-4. Fitne **taʾlīm eyleyen** çeşmine her dem zülfidür / Āh kim devr-i ḳamerde neʿaceb fettān olur
G540-4. Aña **taʾlīm eylemiş** şalınmaġı serv-i sehī / Ṭūṭiler şīrīn kelāmı cümle andan ögrenür
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller delmesin / Bunı **taʾlīm eyleyen** yālar mı ebrūlar mıdur
G1146-4. Fitne **taʾlīmin ider** gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem ol gözi fettān uyumaz
G1405-1. Ney belā-engīzdür şol nergis-i şehlāya baḳ / Fitne **taʾlīmin ider** ol zülf-i ʿanber-sāya baḳ
G1665-5. Ġonce eṭfālına gūyā gülsitān **taʾlīm ider** / Būstān gāh ögredür geh maḥzenü'l-esrār gül
G2336-5. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo yansun Muḥibbī cān u dil / Yanmaġa şimdengirü **taʾlīm idem** pervāneye
G2407-3. Ṣalībi zülfine **taʾlīm iderse** ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse ḫāçine
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil / Şimdengirü **taʾlīm idem** yanmaḳlıġı pervāneye
G2456-1. Kimdürür kim ögrede şeydālıġı dīvāneye / Yāḫū **taʾlīm eyleye** yanmaḳlıġı pervāneye

taʾlīm ḳılmaḳ [1] *bk. taʾlīm eylemek/itmek*

G1152-2. Muʿallimden cefālar ögrenürsin / Neden dirsin vefā **taʾlīm ḳılmaz**

taʾlīm-i bed-ḫū [1] Kötü huyların eğitimi.

G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret gel vefā / Ey muʿallim luṭf idüp **taʾlīm-i bed-ḫū** eyleme

taʾlīm-i ḫāne [1] Hedef yeri/nişangah.

G667-1. Dil sīnem içre ġamze oḳına nişānedür / Dilber cefālar itmege **taʾlīm-i ḫānedür**

ṭalmaḳ [25] *T.* İçine sokulmak, batmak...(Toven, 2009: 131)

(ṭal [2], ṭala [2], ṭaladur [1], ṭalalar [1], ṭalalum [1], ṭalan [1], ṭaldı [1], ṭaldum [9], ṭalmalı [1], ṭalsam [1], ṭalub [1], ṭaluban [2], ṭalup [2])

G51-5. Ey Muḥibbī **ṭal** maḥabbet baḥrine ġavvaṣ-vār / ʿIşḳ deryāsına düşmiş diyeler māhi saña
G137-4. ʿIşḳ deryāsına düşdüm irmedüm pāyānına / Nice ger ḳaṣd eyledüm māhi gibi aña **ṭalub**
G287-4. Me ʿānī baḥrine **ṭaldum** çıḳardum nice gevherler / Küpe olsun ḳulaġunda ṭaḳın dürr-i ʿAdenden geç
G784-2. Dür dişüñ yādına **ṭalsam** ger ma ʿāni baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G814-1. Maḥabbet baḥrine **ṭaldum** sözüm dürr-i me ʿānīdür / Anuñiçün ehl-i ʿışḳuñ dāimā vird-i zebānıdur
G862-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / **Ṭaluban** baḥr-i ġama dürr ile mercān getürür
G901-5. Ḳo daḳsun rişte-i cāna Muḥibbī ehl-i naẓm olan / Ma ʿāni baḥrine **ṭalup** çıḳarduñ dürr gibi sözler
G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿumḳına / Gerçi māhiler gibi ʿışḳ ehli aña **ṭalalar**
G1002-5. Ey Muḥibbī bu gözüm merdümi ġavvāṣ gibi / **Ṭaluban** baḥr-i ġama dürerle mercān getürür
G1054-2. Gözüñ yaşını dök ki bulasın cevāhiri / Ġavvāṣ-vār sen de o baḥr içre **ṭaladur**
G1298-1. Naẓm içinde olasın tā ki göñül sen ġavvāṣ / **Ṭala** gör baḥr-i me ʿānīye çıḳar gevher-i ḫāṣ
G1367-4. Nükte-i ʿirfān bulur **ṭalan** göñül deryāsına / Gevhere ṭālib olan baḥri girüp arar ṣadef
G1563-7. **Ṭal** me ʿānī baḥrine yārāna gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʾl hīç ḫāli degül / Kişi yoḳ nesne içün ġuṣṣaya **ṭalmalı** degül
G1797-4. Dostlar ġavvāṣ olup **ṭaldum** me ʿānī baḥrine / Nice gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm
G1809-2. **Ṭalalum** göz yaşına māhi-veş / Baḥr-i eşk ile āşinā olalum
G1819-1. Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum me ʿānī baḥrine **ṭaldum** / İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler ṣaldum
G1870-1. Olup ġavvāṣ baḥr-i ʿışḳa **ṭaldum** / İrem ḳaʿrına didüm yarı ḳaldum
G1872-1. Feṣāḥat baḥrine ġavvāṣ olup **ṭaldum** güẕār itdüm / O deryādan nice dürrler çıḳardum āşikār itdüm
G1895-3. Yine ʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına **ṭaldum**
G1910-4. Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrine **ṭaldum** / Bulup dürrler gibi maʿnī-i şiʿrüm ābdār itdüm
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir **ṭala**
G2750-5. Me ʿānī baḥrine **ṭaldı** Muḥibbī buldı gevherler / Begendi intiḫāb itdükde bu naẓm-ı güher-pāşı
G2753-4. Yine ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-i me ʿāniye **ṭalup** / Nice dürler çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı
D23-1. Baḥr-i ġam ʿumḳına **ṭaldum** yine oldum ġavvāṣ / Ṣükr kim ʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ

ṭama ʿ [4] *Ar.* Aç gözlülik, hırs, ḫásīslik...(Tulum, 2011: 1695)

bk. ṭama ʿeylemek/itmek, ṭama ʿḳılmaḳ, ṭama ʿ-ı ḫāl, ṭama ʿ-ı ḫām

(ṭama ʿ [2], ṭama ʿda [1], ṭama ʿı [1])

G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü ʿīsi / Her kim **ṭama ʿda** ḳaldı giçdi yire çü Ḳārūn
G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb beni hecr odına / Bu muḳarrerdür **ṭama ʿ** olmasa olmazdı ṭamu
G2382-3. Laʾlüñ **ṭama ʿı** āh-ı zeneḫdāna düşürdi / Ḳaldum meded eyvāh çeh-i Bābil içinde
B45. Ḳanā ʿat gencdür pāyānı yoḳdur / **Ṭama ʿ** bir derd-verdür ya ʿni yoḳdur

ṭama ʿ eylemek/itmek [6] ...pek istemek, ārzūlamaḳ, heves etmek...(Tulum, 2011: 1695) *bk. ṭama ʿḳılmaḳ*

G1333-1. **Eyledüm** ol ʿīẕārı ala **ṭama ʿ** / Teşne olan **ider** zülāla **ṭama ʿ**
G1333-2. Sevme dünyāyı ḫᵛāce dīni ṣaḳın / Gel ḥarīṣ olup **itme** māla **ṭama ʿ**
G1333-3. Hecr imiş ṣoñı vuṣlatuñ bildüm / **İtmem** andan berü viṣāle **ṭama ʿ**
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna **eyleme** ey dil **ṭama ʿ** / Saña ḳalmaz çün bilürsin yā nedür ceng ü cidāl
Mr8-19. **İtseñ ṭama ʿ** sen māla ger / Hīç kimse dimez saña er

ṭama ʿ ḳılmaḳ [2] *bk. ṭama ʿeylemek/itmek*

G1333-4. Bili gelmez ḫayāle diḳḳati ḳo / **Ḳılma** ey dil igen muḥāla **ṭama ʿ**
G1333-5. Feyż baḫş oldı saña rūḥ-ı Kemāl / Şi ʿr ile **ḳıl** Muḥibb kemāla **ṭama ʿ**

ṭama ʿ-ı ḫāl [1] Yüzdeki benin arzusu.

G2532-5. Bend-i zülfine düşüp murġ-ı dilüñ dāne içün / Saña kim didi Muḥibbī **ṭama ʿ-ı ḫāl** eyle

ṭama ʿ-ı ḫām [1] Ham tamah, olmayacak istek.

G2421-3. Naḳd-i cān ile olup vaṣlı metā ʿına ḫarīd / Düşdi dīvāne göñül gör **ṭama ʿ-ı ḫāmlara**

ṭama ʿ-kār [1] Doymaz, doyułmaz, aç gözlü...(Tulum, 2011: 1695)

G723-4. İde bir būsei iḥsān daḥi istersem ʿayb itme / **Ṭama ʿ-kār** olıcaḳ ādem diler iḥsān-ı çend ister

tamām [5] *Ar.* (TDK, 2011: 2257)

bk. tamām eylemek/itmek, tamām olmaḳ

(tamām [2], tamāmı [3])

1. Bütün, tüm.

G1812-4. Ravża-ı rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn / Āteş-i duzeḫ **tamāmı** nār-ı āhumdur benüm

G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿ itdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi şandum **tamāmı** ḥüsn çaġında
G2689-1. Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ḫırāmı / Göz yaşını yolına revān ide **tamāmı**
Mr21-9. Leylī zülfüñ ḥasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm **tamām**

2. Tamamlanmış, bitmiş.

G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz **tamām** vallahi ʿālem ey Muḥibbī sözi kes

tamām eylemek/itmek [4]

1. Bitirmek, tamamlamak.

G638-1. Ol dil-nüvāz āh ne şīrīn-zebān olur / Sözin **tamām itmeyü** gözden nihān olur
G1781-7. Tīġüñi çekme Muḥibbī'yi dü-nim eylemege / Bilmiş ol ġamzelerüñ **eyledi** ol işi **tamām**
G1872-4. Maḥabbet ḳaṣrına bāni olup Mecnūn ile Ferhād / **Tamām idemeyüp** anlar gelüp ben üstüvār itdüm

2. "Evet, tamam" demek, rıza göstermek.

G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger yār **tamām it** / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben

tamām olmaḳ [7] Sona ermek, tamamlanmak. (TDK, 2011: 2257)

G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni **tamām oldı** bir kitāb
G278-4. İyd-ı viṣāl içün ṭutaram ṣavm-i hecrüñi / Göster hilāl-i ebrūñı **olsun tamām** oruc
G720-1. Her kim ki saña cān u göñülden ġulām olur / Her ne kim anuñ da murādı **tamām olur**
G1781-1. Ṭaraf-ı bāġ u çemen āb-ı revān bāde vü cām / Sāḳī-i gül-ruḫ olursa **olur** olʿıyş **tamām**
G1782-4. Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti / **Olmaz tamām** aġız açup dirse her ḳılum
G2633-4. İtdüm ḫayāl bilüni döndüm ḫayāle ben / Mümkin degül **tamām ola** anuñ taḫayyüli
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭiʿam her ne ḳılursan murāduñ tek **tamām olsun**

ṭamġa [4] *T.* Damga, nişan, alâmet. (TS, 2009: 3710)

(ṭamġa [2], ṭamġası [1], ṭamġaya [1])

G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan **ṭamġası** var
G1278-4. Rūy-ı zerdüm tā şeref bulsun diyü / İtleri pā ile **ṭamġa** eylemiş
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫilʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş üstindeki **ṭamġaya** baḳ
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ sīnemüñ üstine başdı dāġ / **Ṭamġa** ider niteki şehler ḳumāşına

taʿmīr [2] *Ar.* Bozuk bir şeyi düzeltme, viran bir şeyi mamur etme. (Ş. Sami, 2010: 1162)

G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine **taʿmīrine** ol ḫusrev-i birūz gelür
G1977-3. Şehr-iʿışḳuñ āb u gil ḥācet diyü **taʿmīrine** / Āh idüp çeşmümi külli cism ile ḫāk olmışam

ṭamlamaḳ [1] *T.* Damla durumunda tane tane düşmek. (TDK, 2011: 591)

G309-4. Ey yār ḳaṭresi lebüñüñ baḥre **ṭamlasa** / Olmaya idi ʿālem içinde hīç āb-ı telḫ

ṭammaḳ [10] *T.* Damlamak, damla damla akmak. (TS, 2009: 3710, 985)

bk. dammaḳ

(ṭaman [1], ṭamar [8], ṭamarlar [1])

G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile ʿāşıḳlarun ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
G622-1. Dīdeden eşküm benüm ṭurmayuban her gün **ṭamar** / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn **ṭamar**
G622-2. Baḥr-i ġamda baḳdugüñce gördügüñ dürdāneler / Dāne dāne oldı eşk-i dīde-i Mecnūn **ṭamar**
G622-3. Ḫūn bahādur ġamzesi öldürdügi dil-ḫasteye / Bāde içse ḳaṭre-i laʿl-i leb-i meygūn **ṭamar**
G622-4. Tāze güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Herʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün **ṭamar**
G622-5. Bu Muḥibbī sözlerini cān ile daḳ gūşuña / Her dem aġzından anuñçün lü'lü'-yi meknūn **ṭamar**
G721-1. Güneş ruḫsāruñı görsem bu cism-i nā-tüvān ditrer / Gelür cān u dile dehşet **ṭamarlar** içre ḳan ditrer
G926-4. Her ḳaçan fikr eylesem laʿl-i leb-i meygūnını / Şādlıḳdan gözlerümden ḳaṭre ḳaṭre ḳan **ṭamar**
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / **Ṭamar** ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun şāhımuz vardur

ṭamu [1] *T.* Cehennem. (TS, 2009: 3711)

G2316-4. Vaṣlın eyledüm ṭaleb beni hecr odına / Bu muḳarrerdür ṭamaʿ olmasa olmazdı **ṭamu**

ṭamzurmaḳ [2] *T.* Damlatmak. (TS, 2009: 3711, 988) *bk. damzurmaḳ*

G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına şu / **Ṭamzur** ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül
G2574-3. İrüp aġzuma **ṭamzur** vaṣluñ ābın / Gelüpdür cān-ı şīrīnüm ṭudaġa

ṭañ [3] *T.* Hayret, şaşma, şaşırma. (TS, 2009: 3718, 989)

bk. ne ṭañ, ṭañ degül, ṭañ itmek, ṭañ ḳılmaḳ ṭañ mı, ṭaña ḳalmaḳ

(ṭañ [2], ṭañı [1])

G256-2. Gülgün meye **ṭañı** ḳo ey tahid-i ḫod-rū / Mey ʾāşıḳa şunuldı ezel saña müşelleş
G2359-1. Ṣala ol serv-ḳad üstüme sāye / Olur mı **ṭañ** baña çarḫ ola pāye
G2796-1. Ḥayret alup **ṭañ** ola kim göre rūy-ı zerdümi / Raḥm ide lā-büd oḳıyan defter-i pür-derdümi

ṭañ degül [58] Şaşılmaz? (TS, 2009: 3719, 994)

G214-8. Cürʿa-i cām-ı ezelden kim ezel nūş eyledi / **Ṭañ degüldür** tā ḳıyāmet görine her-bār mest
G219-2. Ser ḳodum çünki ṣürāḥī gibi pāy-ı ḳadeḥe / **Ṭañ degül** dirler ise baña eger bāde-perest
G257-3. Cevher-i eşküme zāhid ṭaʿn iderse **ṭañ degül** / Ṭālib-i ḫūr-mihriye çün laʾl ü mercāndurʿabeş
G378-4. Ṣayd idersem **ṭañ degül** ben ol ġazāl-ı vaḥşii / Pīşe-i ʿışḳuñ bu dil çün bir ḳaġan arslānıdur
G395-5. Gülşen-i ḫüsnine itmiş ḫaṭṭını bā-rūzgār / Ey Muḥibbī **ṭañ degül** eṭrāfını ger ṭuta mār
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost n'ola / **Ṭañ degül** bülbül olan çünki gülistānda yatur
G458-5. Ey Muḥibbī **ṭañ degül** gitmezse başından ḫumār / Cām-ı ʿışḳı nūş idüp anlar ki sekrān oldılar
G526-1. Beñzedürsem melege hem daḥi dirsem saña ḫūr / **Ṭañ degüldür** görinürsin baña başdan başa nūr
G548-1. Baña göstermez yüziñ ol āfitāb üç günde bir / **Ṭañ degüldür** gözlerüm görmese ḫᵛāb üç günde bir
G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa **ṭañ degül** / Nev-bahār irdügi dem şular ider ṭuġyān aḳar
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse **ṭañ degül** dil zevraḳın / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G681-3. Mevc ururs bir yaña deryā-yı eşküm **ṭañ degül** / Çünki bu āhum yilinden aña her dem bād irür
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī dir imiş / **Ṭañ degül** ceng ü cidāl itse şarāb üstindedür
G703-4. Ḳana girse **ṭañ degül** giydi yine gülgün libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin ḳan dökmek ister şāhlar
G806-3. **Ṭañ degüldür** cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G864-3. **Ṭañ degül** bülbülleyin kūyuñda efġān eylesem / Sen gül-i pür-ḫārdan cānumda āzār özgedür
G956-2. **Ṭañ degüldür** ceng iderse cān u dil sen ḫūb içün / Olıgelmişdür ezel maḥbūb içün savaşlar
G1109-2. **Ṭañ degüldür** nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1123-3. Eylese başdan aşup göz yaşı dil eyledi ġarḳ / **Ṭañ degül** cūş idicek bir acı deryā bilürüz
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / **Ṭañ degül** dirler gider şebde ırāḳ yire āvāz
G1214-4. **Ṭañ degüldür** ger raḳīb olmazsa yanuñdan cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1222-5. Laʾl-ı Şīrīnüñe cān virse Muḥibbī **ṭañ degül** / Ḳanda kim şehd ola lā-büd üstine ḳonar mekes
G1336-5. Ḫāne-i dil yansa kül olsa Muḥibbī **ṭañ degül** / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʾārıżuñ bu ḫasta-dil / **Ṭañ degül** ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1365-3. Küfrini işbāt idersem **ṭañ degül** / Kendüzin teşbīh ider zünnāre zülf
G1404-5. Her ḳaçan āh eylesem artar bu sīnem āteşi / **Ṭañ degül** çünki gelür bād esdügince nāre şevḳ
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum ẓāhir olsa **ṭañ degül** / Kim şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1551-5. Baḳmasañ ʾāşıḳlara çünki güzeller şāhısın / Pādişehsin **ṭañ degül** dervīşden ʾār eyleseñ
G1599-3. **Ṭañ degüldür** zülf-i müşkīnin eger tār eylese / Ḥam olup bezm-i belāda ḳāmetüm olduḳda çeng
G1605-4. Reşk iderse **ṭañ degül** ervāḥ-ı ḳudsīler baña / İtlerüñle çün beni kūyuñda derbān eyledüñ
G1620-1. Gün yüzine ʾāşıḳ olduñ gitse ārāmuñ senüñ / **Ṭañ degül** her-cāyidür çünki dilā rāmuñ senüñ
G1684-7. Ger maḥabbet Ḳāfını gezse Muḥibbī **ṭañ degül** / Çün ezel sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül
G1687-1. Mışr-ı ḫüsn içre seni görsem eyā Yūsuf- cemil / **Ṭañ degüldür** gözlerüm yaşına dinseʾayn-ı Nīl
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle yansa bülbül **ṭañ degül** / Ḳol şunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1721-4. Virse żiyāyı ʾāleme ruḫsārı **ṭañ degül** / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül
G1946-5. **Ṭañ degül** giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt yāyı görmedüm
G1972-2. **Ṭañ degüldür** kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenni ʿışḳ başa iletmiş ben de bir irşād olam
G2009-2. **Ṭañ degüldür** kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭaʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de bir üstād olam
G2054-1. Ḳan yudarsa **ṭañ degül** laʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2057-3. Giceler feryād idersin **ṭañ degül** bülbülleyin / Ey dil-i şūrīde sen çün bir gül-i aḥmerdesin
G2085-5. ʿIşḳ ile āşüfte olsa bu Muḥibbī **ṭañ degül** / Gördi ḫüsnüñ şūretin āyīne-i idrākdan
G2147-5. Zinde olsa sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / **Ṭañ degül** bulur ḫayāt āb ileʾömr-i cāvidān
G2228-1. Görmez isem **ṭañ degül** mihr ü vefā dildārdan / Kim vefā görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş ḳatı ile ṭolsa **ṭañ degül** / Ḥüzn-ārā dil Yūsuf-ı Ken ʾānın eyler ārzū
G2321-5. Ṭabʿ-ı Muḥibbī āb-ı revān şiʿri naḫl-i sebz / Bitürse **ṭañ degüldür** eger cūybār serv
G2323(a)-3. Ten ġubārını şavursa **ṭañ degüldür** bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / **Ṭañ degül** dīvāneler itse tekellüm māh ile
G2378-5. **Ṭañ degül** dil mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün yüzüñ görmez Muḥibbī oldı bir nice sene
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / **Ṭañ degüldür** gün gibi ger menzili eflāk ola
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı ṭutulsa **ṭañ degül** / Bāġ-ı ḫüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2507-5. Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī **ṭañ degül** / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2533-1. **Ṭañ degüldür** dostlar göñlüm benüm pür-derd ola / Kim ki ʾāşıḳdur meẕeldür kim belā-perverd ola
G2605-3. **Ṭañ degül** merdüm gelürse derd ü miḥnet cānına / Sevdügi çünkim anuñ bir bī-vefā cānān ola
G2613-5. Bu Muḥibbī çün ezel nūş itdi ʿışḳuñ cürʿasın / Görinürse **ṭañ degül** geh mest ü geh şeydā gibi
G2717-5. Tā ḥaşr olınca olmasa hüşyār **ṭañ degül** / İçdi Muḥibbī çünki maḥabbet ayaġını
G2745-2. **Ṭañ degül** gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḥāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil şavurur ṭopraġını

Mh11-13. **Ṭañ degüldür** ʿāṣıḳuñ ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi zehr ile ġam
B117. **Ṭañ degüldür** ger dökerse baḥr-i ʿummān gözlerüm / Anuñ içün kim bu baġrumdan döker ḳan gözlerüm

ṭañ itmek [3] Şaşırmak, hayret etmek. *bk. ṭañ ḳılmaḳ*

G409-4. Nīl ü Ceyḥūna **ṭañ ider** oldı bugün göz yaşı / Daḫi bir ḳaç gün aḳarsa diye deryādan n'olur
G1844-5. Sen boyı serv ayaġına bu Muḥibb göz yaşını / İdeli āb-ı revān **ṭañ iden** enhāra benem
G2286-4. **İtme** zāhid melāmet ehline **ṭañ** / Saña yiter selāmet olmışsın

ṭañ ḳılmaḳ [1] *bk. ṭañ itmek*

G292-3. **Ṭañ ḳılma** zāhidā dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın çün gülünc

ṭañ mı [210] Şaşılır mı? (TS, 2009: 214, 1005) *bk. ʿaceb mi*

G39-3. **Ṭañ mıdur** Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz şuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz baña
G41-4. Sīne şaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem yaġdursa **ṭañ mı** gözlerüm bārān aña
G50-1. Yine çün sīnede ʿışḳ oldı peydā / Olursa ḫaste göñlüm **ṭañ mı** şeydā
G73-5. Raġbet itmezse Muḥibbī **ṭañ mı** heft-iḳlīme çün / Oldı ol cān u göñülden bende-i āl-ı abā
G78-4. Ḫālüñi alduḳca cānā dil ḫarāret baġlasa / **Ṭañ mı** her bir dānesi çün dār-ı fülfüldür baña
G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem **ṭañ mı** bunlar çünki yārāndur baña
G110-2. Yār **ṭañ mıdur** perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yañadan olupdur bāl aña
G131-1. Gül yüzüñ ḳarşusına ger āh iderse bu ġarīb / **Ṭañ mıdur** eyyām-ı gülde nāle eyler ʿandelīb
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa **ṭañ mıdur** / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G142-3. Cūybār olup aḳarsa **ṭañ mı** yaşum her ṭaraf / Bāġ-arā reftār ider serv-i ḫırāmānum görüp
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse **ṭañ mıdur** / Ey Muḥibbī gül gibi bu tāze dīvānum görüp
G155-2. Olmışam ḫayrān zülf ü rūyına / İñler isem **ṭañ mıdur** ben rūz u şeb
G161-2. Gün yüzi virdi ḫaräret ʿāleme / **Ṭañ mıdur** ʿışḳ içre ṭutsa beni teb
G172-4. Olursam **ṭañ mıdur** sen ḫūba māyil / Çün oldı ḫūblar her yirde maḥcūb
G174-4. hecr-ārā iñlerse **ṭañ mıdur** rübābuñ sīnesi / Gönlümüñ köynüklügin añduḳca ḳan aġlar rübāb
G180-4. Gün yüzünden çün münevverdür cihān / **Ṭañ mıdur** dirsem yüzüñe āfītāb
G264-1. Cihān içün dimişler çünki ḥadīṣ / Bulunsa **ṭañ mıdur** anda ḥavādiṣ
G264-3. Ḳapuñdan beni dūr itmek murādı / Raḳībe dir isem ben **ṭañ mı** ḥāriṣ
G268-5. Bir gedā meyḫāne küncinde Muḥibbī ger cām içer / Eylese **ṭañ mıdur** ol Cemşīd ü Ḳārūn ile baḫṣ
G269-1. Olupdur ʿışḳ çün sevdāya bā ʿīṣ / Bulursa **ṭañ mı** ʿālemde ḥavādiṣ
G285-4. **Ṭañ mı** ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G285-7. Bu Muḥibbī olalıdan ḫākipāyuñ ḫādīmi / **Ṭañ mıdur** Keyḫusrev Dārā'dan alsa tāc u bāc
G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek **ṭañ mı** ider āhum ʿurūc
G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem **ṭañ mı** yüzüñ mihr ile mehden tercīḥ
G337-2. Cān terk eylese zihī ʿışḳ içre **ṭañ mıdur** / Her kim ki pīr-i ʿışḳa ola cān ile mürid
G339-7. Eylese cevr ü cefā artsa maḥabbet **ṭañ mıdur** / Çün Muḥibbī iḥsān ile insān olur dirler ʿabid
G340-3. Noḳṭa dinmez la ʿline ḳıldan meyānı incedür / Bilmese **ṭañ mı** anuñ māhiyyetin ehl-i ḫıred
G345-4. Benüm ḫālümi **ṭañ mı** bilmese ḫalḳ / Ne bilsün derdümi kim ola bī-derd
G376-3. Mey yirine ḳanum içe **ṭañ mıdur** ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāṣıḳ dökmede bī-bākdür
G399-2. Ayaġa düşsem görüp **ṭañ mı** cemālüñ şem ʿini / Yanıcaḳ şem ʿayaġına dökilür pervāneler
G402-3. Dil baġludurur gitmese **ṭañ mı** ḳapusından / Ol şāhdan özge daḫi ʿālemde nesi var
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī zārılıḳ itse **ṭañ mı** / Gül şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G464-5. Söz çerāġın rūşen itse **ṭañ mıdur** / Çün Muḥibbī sözi Ḫusrevden yaḳar
G474-2. Baña göstermezse **ṭañ mı** ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç yār yār
G476-4. Yüzüñe ḳarşu ḫacel olsa güneş **ṭañ mıdur** / Ol sebebden ser-i kūyuña gelür gāh gider
G511-5. İñlese bülbül-ṣıfat **ṭañ mı** Muḥibbī cān u dil / Dem-be-dem her bī-vefāya çünki göñül baġlar
G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña Vāmıḳ diseler **ṭañ mı** laḳab / Nāzenīnüm ḫüsn ü ḫulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer
G525-5. Bu Muḥibbī şi ʿrine **ṭañ mı** dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G544-3. Ḫālümi şem ʿgice görüp **ṭañ mı** aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı var
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī aġlasa / **Ṭañ mıdur** bārān olur diyü müneccimler yazar
G586-3. Dürler dökerse **ṭañ mı** gözümüñ ṣadefleri / Zīrā aḳan sirişki anuñ dāne dānedür
G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil **ṭañ mıdur** / Baġrumuñ bāġı ile anda çerāġ-ı ġam yanar
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa **ṭañ mı** zülf-i yār / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş üç günde bir / **Ṭañ mıdur** çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin götürdi yirden / **Ṭañ mı** olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G667-5. Mümtāz olursa sözleri **ṭañ mı** Muḥibbī'nüñ / Her ne ġazel ki söyleye hep ʿāṣıḳānedür
G670-1. Yiter eşküm yanumca baña leşker / Olursam **ṭañ mıdur** ʿuşşāḳa server
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse **ṭañ mı** zāhid anı çünki şaşıdur
G690-4. Dostum dil murġı uçsa **ṭañ mı** kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāṣıḳlaruñ uçmaġıdur
G704-4. Alsalar **ṭañ mı** ġubārum ṭūṭiyā-veş ḥūrīler / Çünki sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam **ṭañ mıdur** / Çün gedā yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G716-5. **Ṭañ mı** Muḥibbī ḫālüñi dilden heves ide / Murġuñ işi hemīşe temennā-yı dānedür
G732-5. Ḫālini gösterse **ṭañ mı** bu Muḥibbī'ye raḳīb / Kendüye meyl itmegi insāna şeyṭān ögredür
G760-2. **Ṭañ mı** yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şem ʿayaġına dökilür pervāneler

G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda **ṭañ mı** zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G778-3. Almasañ gūşuña **ṭañ mı** dādını dād ehlinüñ / Böyle istiġnā senüñ her dem ferāmūşuñdadur
G800-2. Belā iḳlīminüñ şāhı olursam **ṭañ mı** Mecnūn-veş / ʿĀlemdür āh-ı dil elde sirişk-i ġam sipāhumdur
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür zülfüñle cānā ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa **ṭañ mı** didi mūr u mār
G846-5. Āsitānuñda Muḥibbī **ṭañ mı** efġān eylese / Ḳanda kim gülşen ola bülbülden efġānlar ḳopar
G848-2. **Ṭañ mıdur** sevdā-yı zülfüñden göñül olsa ḫarāb / Çünki bu ġam leşkeri sīnemde bī-pāyān ḳopar
G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse **ṭañ mı** / Metāʿ-ı ġam gibi çün ḥāşılı var
G882-1. ʿĀrıżuñda ẕāhir oldı zülf ü ḫaṭ ey gül ʿīẕār / Gülşen içinde bulunsa **ṭañ mı** didüm mūr u mār
G890-5. Ey Muḥibbī alsalar **ṭañ mı** maḥabbet būyını / Āb-ı ʿışḳ ile olupdur çünki bu göñlüñ ḫamir
G901-2. Gelürse **ṭañ mı** feryāda bugün bülbül gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde açılmış gül gibi yüzler
G904-4. Pister-i gülde ferāġatle süzen nāz uyḫusın / Bilmeye **ṭañ mı** ki ʿışḳ ehli ne ḥāl üstindedür
G924-4. Şemʿ-i ruḫsāruñ görüp yansam yaḳılsam **ṭañ mıdur** / Şemʿ görduḳce yaḳar bāl ü perin pervāneler
G924-6. Şāne gibi pārelense **ṭañ mıdur** bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini yārüñ şāneler
G925-6. **Ṭañ mı** cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḫr-i bī-pāyān uyur
G947-5. Şiʿrümi görür ḫasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler **ṭañ mı** bu ẕihnüm çün kemāl üstindedür
G967-2. Ḫār elinde gördi gülşende gülüñ dāmānını / Bülbül itse **ṭañ mıdur** feryād u āh u nāleler
G970-5. Ġarḳ-ı ḫūn olsa Muḥibbī **ṭañ mı** çeşmüm merdümi / Görürem her dem ḳoca dildārı gülgūn cāmeler
G975-5. Bu Muḥibbī **ṭañ mıdur** götürse hicrānuñ yükin / Bu meṣel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẕāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse **ṭañ mı** cennet içre ḥūrlar
G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden **ṭañ mıdur** ḳan aġlasam / Laʿl-i şekker bārına çünki üşürdi mūrlar
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse **ṭañ mı** çeşmüñ çün şarāb üstindedür
G991-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam **ṭañ mı** yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / **Ṭañ mı** ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1093-1. Firḳat ile her gice **ṭañ mı** ola bī-ḫᵛāb göz / Laʿl-i nābuñ yādına her dem olur ḫūn-āb göz
G1096-5. Ruḫlaruñsuz bu Muḥibbī āh iderse **ṭañ mıdur** / Bülbül-i şūrīdenün ḫāli nʾolur gülzārsuz
G1098-3. Olursa **ṭañ mı** aḥvālüm diger-gün / Baña çün ol şeh-i ḫūbān görinmez
G1099-3. Şāla raġbet eylesek **ṭañ mı** ḫarābāt ehliyüz / Māyil-i dünyā olup tāc u ḳabāya baḳmazuz
G1116-3. Nāy-veş gāhi Ḥicāzı seyr idüp gāhi ʿIrāḳ / Bezm-i ġamda iñlesek **ṭañ mı** maḳāmāt ehliyüz
G1131-5. Āh eyledükce itse telāṭum gözüm yaşı / **Ṭañ mı** Muḥibbī baḥri gibi cūşlardanuz
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise **ṭañ mı** Muḥibbī ḫasteye / Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın yeñemez
G1163-3. Çün Mesīḥā gibi ʿālemde mücerred giçerüz / **Ṭañ mı** ḳudsīler eger olur ise maḥremümüz
G1165-5. Noḳṭadur aġzı didüm ḳıldur bili fehm eyledüm / Dürbin olsa Muḥibbī **ṭañ mıdur** idrākumuz
G1174-4. Ḫayl-i rindāna Muḥibbī **ṭañ mı** olsam tāc-dār / Bir ḳadeḥ meydür başumda efser-i şāhānemüz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı yine tāze ḫayāt / **Ṭañ mı** ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1220-5. **Ṭañ mı** bu ʿālem seririnden Muḥibbīʿar ide / Ḫāk ü ḫışt-ı meygede bālin ü bister aña bes
G1226-7. Şiʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẕāhir benüm / Şimdiki şāʿirlere **ṭañ mı** didürsem zer bī-bes
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem **ṭañ mı** eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm yā imiş
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẕāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem **ṭañ mıdur** ṭanbūr-veş
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam **ṭañ mı** yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem **ṭañ mı** tīġüñden cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim rūy-ıʿarż
G1319-5. **Ṭañ mı** Muḥibbī bulsa maḥabbetle ger kemāl / İtdi henüz maʿnī-i ʿışḳa çün irtibāṭ
G1326(b)-3. Ḫāk-i pāyuñı kuḥl iden gözine / İtmese **ṭañ mı** ṭūṭiyādan ḫaẕẕ
G1330-2. **Ṭañ mıdur** encüm miṣāli cemʿ ola pervāneler / Çünki bu bezm içre oldı ṭalʿat-ı cānāne şemʿ
G1343-7. **Ṭañ mıdur** pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün vuṣlat şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı baña ışmarladı / **Ṭañ mıdur** ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña ʿışḳuñ tekyesin / **Ṭañ mıdur** giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben **ṭañ mıdur** cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne vaḳf
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün Muḥibbī rūy-ı yār / Zülf-i fettān fitne başı olsa **ṭañ mı** her ṭaraf
G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / **Ṭañ mı** melāmet olsa nāmūs u ʿāra yir yoḳ
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ şorarsam **ṭañ mıdur** tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1397-1. Ḳurdı çün şaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ıʿışḳ / **Ṭañ mıdur** ṭutsa ṣabr u ʿaḳl u cān u dil fermān-ı ʿışḳ
G1404-1. Ḳanumı içdükce **ṭañ mı** gelse çeşm-i yāre şevḳ / Her ḳaçan nūş itse mey lā-büd gelür güftāre şevḳ
G1409-1. Sīnesini her kimüñ yaḳdı ezelden nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa **ṭañ mıdur** esrār-ı ʿışḳ
G1411-2. Gözine tevsenüñ naʿli görinür şekl-i miḥrābı / İdinse **ṭañ mıdur** peyveste anı ḳible-gāh ʿuṣṣāḳ
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi **ṭañ mı** göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca yoḳ
G1432-1. Çün ezeldür kişiye dāde-i ʿışḳ / Tā ebed olsa **ṭañ mı** zāde-i ʿışḳ
G1438-3. Bende eylerse cihānı **ṭañ mıdur** / Güldi çünki ḫālüme sulṭān-ı ʿışḳ
G1444-1. Sirişküm laʿle döndürdi ġam-ı ʿışḳ / Ola **ṭañ mı** nigīn-i ḫatem-i ʿışḳ
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa **ṭañ mıdur** / ʿĀlemi tesḫīr idüpdür ol gözi cāẕūya baḳ
G1468-2. Saḳḳā olup bu çeşmüm kūyuñda ṣu sepelden / Müjgānum olsa **ṭañ mı** cārūb-ı āsitānuñ
G1485-3. Zülfine ḫışm iderse **ṭañ mı** gözi / Ceng ider ebrū ḳaçan görse peleng
G1495-2. Lemʿa ursa gün yüzinde pertev-i ʿışḳ **ṭañ mıdur** / ʿĀṣıḳa āyīne her dem çün cemālidür anuñ
G1498-6. Pehlevān-ı ʿışḳ olsañ ey Muḥibbī **ṭañ mıdur** / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn dest-yāruñdur senüñ
G1548-2. Cilve eyler ḳanda āb olsa perīler dem-be-dem / Āb ile pür olsa **ṭañ mı** çeşme-sār-ı çeşmümüñ
G1569-2. Baş egmez ise **ṭañ mı** eger heft-kişvere / Ḫāk-i derüñi efser idinen gedālaruñ
G1581-1. Tīr-i müjgān ile olsa **ṭañ mı** sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1585-5. Ey Muḥibbī yeg görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem **ṭañ mıdur** şimdengirü āmādelik

G1607-2. Leblerüñe **ṭañ mıdur** dirsem ki la῾lin ḥoḳḳadur / Ḥıfẓ içün incü gibi içinde lü’lü’ dişlerüñ
G1685-3. Derd ü belā vü miḥnet ü ġam gelse **ṭañ mıdur** / Kim didi saña ey göñül ol bī-vefāda ol
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum **ṭañ mıdur** / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül
G1689-7. Şi῾r-i dil-sūzuñ ῾iderse **ṭañ mıdur** Ḥassāna ṭa῾n / Şi῾rini şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle gel
G1699-2. Giceler iñlerse **ṭañ mı** ṣubḥa deñlü ῾andelīb / Ḳarşusında ḫār ile her laḥẓa eyler bāz gül
G1757-4. Mürdeler bu itdüginçe bulalar **ṭañ mı** ḥayāt / Fi’l-meṣel olmışdurur ṣan çeşme-i ḥayvān gül
G1769-1. Artdı şarāb-ı ῾ışḳı içelden melāmetüm / **Ṭañ mı** ziyāde oluban artarsa ḫāletüm
G1771-2. Mecnūndan olsa **ṭañ mı** derdüm benüm ziyāde / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı sevdüm
G1793-2. Sen lebi Şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama / **Ṭañ mıdur** Ferhād-veş ṭutsa cihānı şöhretüm
G1797-6. Ey Muḥibbī **ṭañ mı** ger ῾aḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1813-1. Kūy-ı yāre gitdi çün şevḳ-i hezār ile dilüm / Bülbülem **ṭañ mı** ola bir gice gülşen menzilüm
G1827-1. Yüzine baḳduḳca yārüñ her dem artar ḥayretüm / ῾Ālem içre **ṭañ mıdur** ῾ışḳ ile ola şöhretüm
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam **ṭañ mı** nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe **ṭañ mı** müddeī / Vardur gözinde çünki ezelden seyl didüm
G1859-3. Sīne eflākinde eşküm olalı encüm-miṣāl / Penbe-i dāġum görenler dirse **ṭañ mı** māhiyem
G1860-3. Ġarḳ olursa **ṭañ mıdur** dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar urur deryā benem
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya **ṭañ mı** dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa yanup çün ḫāl olam
G1871-5. Ey Muḥibbī gözlerum yaşı müşābih kevkebe / Olsa **ṭañ mı** oldı çün çarḫuñ meh-i tābān-ı ġam
G1876-4. **Ṭañ mıdur** efgān idüp bī-ḫᵛāb olursam ṣubḥa dek / Bülbül-i şūrīdeyem ol gül ῾izārumdur benüm
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek **ṭañ mı** ṭutuşsam şem῾-veş / Ῑşḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1896-5. Ey Muḥibbī **ṭañ mı** görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem iden ῾urūc aña duḫānumdur benüm
G1913-6. Yār aġyāra yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / **Ṭañ mıdur** bülbül-i şūrīdeye dönse meṣelüm
G1915-1. Ol güzeller şāhınun çün bende-i dergāhıyam / **Ṭañ mıdur** dirsem ser-te-ser ben şāhıyam
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa **ṭañ mı** Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm
G1924-2. Her seḥer-geh gül gibi **ṭañ mıdur** olsam şādmān / Girye ile gülşen-i ḫüsnüñde çün nālānuñam
G1969-5. Bu Muḥibbī sözi güherden yeg / Olsa **ṭañ mı** çün oldı ṭab῾-ı Selīm
G2019-5. Ey Muḥibbī şi῾rümüñ ma῾nāsını fehm eylemez / Virmesem nādān eline **ṭañ mı** bu dīvānı ben
G2224-3. Ḥāyil olmasa gözüm yaşına **ṭañ mı** müddeī / Sedd çekilmez cūlaruñ mecrāsına ḫāşākdan
G2085-1. Çıḳsa āhum **ṭañ mıdur** bu sīne-i ṣad-çākdan / Ẓāhir olur dūdlar āteş ḳona ḫāşākdan
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem **ṭañ mıdur** ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cem῾itsem yedi deryāyı ben
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ῾ışḳda cān terkin ursam **ṭañ mıdur** / Niceler terk ider ῾ālemde ad u şan içün
G2105-7. Cür῾ası yārüñ Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem **ṭañ mıdur** ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2109-2. Ẓāhir olsa **ṭañ mıdur** sīnemdeki esrār-ı ῾ışḳ / Āhum ile ey sirişk çün ῾ışḳumuñ ġammāzısın
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini göz yaşı āḫır ḫarāb / Şehr-i dil vīrāne olsa **ṭañ mıdur** seylābdan
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse **ṭañ mıdur** / Derd ne āh eylesem yanar semā ile zemīn
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem **ṭañ mı** döndüm iñiler ṭolāba ben
G2158-3. Her ṭaraf serv ü beher cānib gül ü sünbül çemen / Reşk iderse **ṭañ mıdur** bu demlere bāġ-ı cinān
G2160-5. Aḳıtsa gözi yaşını **ṭañ mı** bu Muḥibbī / Nāz ile ḳaçan şalına ol serv-i ḫırāmān
G2186-6. Muḥibbī pul pul olmışdur ser-ā-ser dāġ-ı miḥnetle / Maḥabbet baḥrine girdüm görinsem **ṭañ mı** māhi ben
G2187-5. Ey Muḥibbī yaḳalıdan sīneye ῾ışḳ āteşin / **Ṭañ mıdur** gice şu῾ā῾um görine gündüz duḫān
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca **ṭañ mı** ṭuta kişi mār elin
G2251-1. Reşk eylerse **ṭañ mıdur** kūyuña fırdevs-i berīn / Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḫūr-ı īn
G2262-5. Ῑşḳ ile Maḥmūd’uñ olsa bu Muḥibbī **ṭañ mı** sen / Ḫulḳ ile mümtāz olup ḫüsn ile Ayāz olasın
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını / **Ṭañ mıdur** dirsem eger bu sīneme teb-ḫāne ben
G2295-1. Dehānun ger senüñ cānā dinürse **ṭañ mı** cāndur bu / Naẓardan çünki ġāyibdür ῾iyān olmaz nihāndur bu
G2298-1. **Ṭañ mıdur** zülfüñe dirsem müşk-bū / Anadan alur çün hemīşe müşk bu
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa oḳuyan şi῾rüñde yāḫūd **ṭañ mı** bū
G2318-1. Yaşum dökilse **ṭañ mı** ol gülzāra ḳarşu / Bārān olur dimişler evvel bahāra ḳarşu
G2320-5. Ῑşḳ ile dīvāne olsa bu Muḥibbī **ṭañ mıdur** / Kim görüpdür lāle-ḫad sīmīn-zeḳān bir ḫūb-rū
G2329-1. Ṭoġranup hecrüñ ile döneli baġrum ḫūna / Beñzese **ṭañ mı** gözüm yaşı mey-i gülgūna
G2369-4. İçeli ḳanumı ol gözleri mest / Cigerüm dönse **ṭañ mı** büryāne
G2380-2. **Ṭañ mı** ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup ṭapmaġa Hindūlar ile
G2396-3. **Ṭañ mıdur** seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur tāzece
G2404-7. Muḥibbī ḫālüñe meyl itse **ṭañ mı** / Ezel kendüme meyl itmiş beşerde
G2407-3. Ṣalībi zülfine ta῾līm iderse **ṭañ mıdur** çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse ḫāçine
G2411-5. Pārelense şāne-veş **ṭañ mı** Muḥibbī bu yürek / El uzadur āh her dem şāne ol giysūlara
G2450-4. Ῑşḳ birdür iki görse **ṭañ mı** anı müddeī / İkilikden giçmeye dünyāya şaşı gelmişe
G2477-1. Āteş-i ῾ışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum **ṭañ mı** eflāk yanar dil āteş e
G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem **ṭañ mı** serv-i nāzuma / Baġludur çoḳdan göñül zülf-i kemend-endāzuma
G2517-2. Olursam **ṭañ mıdur** ḫūnīn-ciger āh / Olupdur ġamzenüñ tīġi ḫavāle
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / Firḳatiyle dönse **ṭañ mıdur** yüzüm nīlüfere
G2573-2. Ezel meyḫānesinden kim içüpdür cür῾a-i ῾ışḳı / Ebed tā rūz-ı maḥşerde bulınsa **ṭañ mı** mestāne
G2600-5. Uyumaz hecrüñ şebinde ῾āşıḳ-ı dil-ḫaste āh / **Ṭañ mıdur** kim cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2605-5. Geşt ider la῾li hevāsıyla Muḥibbī ῾ālemi / **Ṭañ mı** ger sevdā-zede ῾ālemde ser-gerdān ola
G2623-5. **Ṭañ mı** olsa Muḥibbī āvāre / Ῑşḳ bī-ṣabr u bī-ḳarār itdi
G2624-7. Öldürmege Muḥibbī’yi mestāne ġamzeleri / Ḫançer elinde eyler ise **ṭañ mı** ḳan daḫi
G2650-5. Gülşen-i ḫüsnüñ Muḥibbī eylese **ṭañ mı** vaṭan / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası

G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa **ṭañ mıdur** bu göñlümüñ şeydālığı
G2665-3. İñleyüp zārılığ itse **ṭañ mıdur** cān bülbüli / Laḥẓa laḥẓa çünki artar ol gülüñ raʿnālığı
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise **ṭañ mı** göklerde zer çerāġı
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı var / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa **ṭañ mı** her şebi
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı **ṭañ mı** yaşum ʿaskeri
G2722-2. Ḳomazsam **ṭañ mıdur** bir dem āsā-yı āhı ben elden / Cevān idüm ġam-ı ʿışḳuñ çekelden beni pīr itdi
G2750-4. Ṭariḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki şandı anı zāhid / İki görse biri **ṭañ mı** biri iki görür şaşı
G2762-2. ʿĀr eyler ise **ṭañ mıdur** ol pādişāh-ı ḥüsn / Ḫāk-i derinde görse meẕellet gedāsını
G2771-5. Ey Muḥibbī **ṭañ mıdur** ġarḳ ola göñlüm zevraḳı / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḥusrevden yaḳarsa **ṭañ mıdur** şi ʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
G2796-5. **Ṭañ mıdur** doysa cefāya bu Muḥibbī ḫaste-dil / Miḥnet ile besledüm çün cān-ı ġam-perverdümi
Mh1-6. Göklere peyveste olsa **ṭañ mı** efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim ẓulmi sulṭānum sever
Mh3-14. ʿAḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller **ṭañ mı** hāy u hūları / Ɣyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
Mh5-3. Ruḫ-ı zibāsını naḳş eyledi çün şāniʿ-i pāk / Kim naẓar itse aña **ṭañ mıdur** olursa helāk
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī **ṭañ mı** eylerse ḫurūş / Merdümān güyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde zünnārem henüz
Mh13-8. İñlerem ben ḫasret ile uyḫu gözüme ḥarām / Ehl-i dil ḳan aġlasa **ṭañ mı** şürāḥī-veş müdām / Bir gör āḫır ʿıyş iden şāh ile kimlerdür bugün
Mr24-2. Olursa **ṭañ mıdur** ḫālüm diger-gūn / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
Nş2-2. Gün yüzine dilberüñ inkār iderse **ṭañ mıdur** / Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā ile
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān vālih olur **ṭañ mı** göñül ger ola şeydā
D19-1. Aḳıdur ḫūn-ı ciger bu dīde-i nem-nākımuz / Olsa āġuşte anuñla **ṭañ mı** her dem ḫākımuz
D38-1. Dil virmişem çünki ol ḳaşı kemāne ben / Olsam belā ḥadengine **ṭañ mı** nişāne ben
B30. Dūr olalı āsitānuñdan olupdur māhlar / Gün yüzüñi görmezem **ṭañ mı** ḳılursam āhlar

ṭaña ḳalmaḳ [2] Şaşakalmak, donakalmak. (TS, 2009: 3718, 991)

G1259-4. **Ṭaña ḳaldı** ferri gitdi meh görüp bu heybeti / Yürüyüp döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
B2. Düşeli kūh-ı belāya kim dimez şeydā baña / Ḥālümi Ferhād u Mecnūn görse **ḳalurdı ṭaña**

ṭaʿn [4] *Ar.* Sövme, zem, kadh, nikûhiş. (Ş. Sami, 2010: 1162)

bk. ṭaʿn eylemek/itmek, ṭaʿn-ı bed-gūyān ṭaʿn-ı düşmen ṭaʿn-ı ḫalḳ ṭaʿn-ı nādān

(ṭaʿnı [1], ṭaʿnını [3])

G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfi miskīn / Bize yoḳ yire gör **ṭaʿnını** anuñ
G1537-1. Nice bir güş idelüm **ṭaʿnını** her bir dünuñ / Ṣun berü nūş idelüm sāḳī mey-i gülgünuñ
G1586-6. Bu Muḥibbī ḳuluñı sürme ḳapuñdan kerem it / Nice bir çekdüresi **ṭaʿnını** her bir dünuñ
G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz **ṭaʿnı** görün zāhid-i ḫod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger bilse sözinde

ṭaʿn eylemek/itmek [24]...ḳınamaḳ, yirmek, sögmek...(Tulum, 2011: 1697)

bk. ṭaʿne itmek

G102-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī başa cāna ḳalma kim / Tā ki hīç bir vech ile **ṭaʿn itmeye** merdüm saña
G257-3. Cevher-i eşküme zāhid **ṭaʿn iderse** ṭañ degül / Ṭālib-i ḫūr-mihriye çün laʿl ü mercāndurʿabeş
G301-3. Yüri **ṭaʿn eyleme** zāhid mey içen ʿāşıḳa gel / ʿAvn-i Ḥaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü şalāḥ
G707-5. Zāhidā **ṭaʿn eyleme** maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu Muḥibbīʾye şunar irşāddur
G957-5. Ṭariḳ-i ʿışḳa gel **ṭaʿn itme** zāhid / Anuñ daḫi senüñ tek meşrebi var
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid **ider ṭaʿnı** bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre **ṭaʿn ider** bugün Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1689-7. Şi ʿr-i dil-sūzuñ **iderse** ṭañ mıdur Ḥassāna **ṭaʿn** / Şi ʿrini şimdengirü üslūb-ı Selmān eyle gel
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol yār-ı cefākār / **Ṭaʿn eyleye** il bir yaña her-bār ne müşkil
G1961-4. Baña **ṭaʿn itme** zāhidā saña ne / Anı ben sevmedüm veyā sevdüm
G1972-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda **eylesem** Ferhāda **ṭaʿn** / Fenni ʿışḳ başa iletmiş ben de bir irşād olam
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda **eylesem** Ferhāda **ṭaʿn** / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de bir üstād olam
G2036-5. Zāhidā kendüñ görüp her bī-kese **ṭaʿn eyleme** / Örnek al kendüñi görüp şūret-i merdūddan
G2052-3. Zāhidā ʿuşşāḳa **ṭaʿn itme** bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2180-3. Güzel sever diyü **ṭaʿn eyledi** baña zāhid / Elümde olmayıcaḥ iḫtiyārı n'eyleyin
G2338-7. Cūş idelden Muḥibbī çeşme-i ʿışḳ / **Ṭaʿn ider** oldı baḥr-i ʿummāne
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı **ṭaʿn eyleme** / İçine eyle naẓar sen baḳma anuñ ṭaşına
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ ile işi çü riyādur / Ne yüzle **ṭaʿn eyleye** zāhid zürefāya
G2536-2. Mey-i gülgūna **ṭaʿn eylerse** kendin bilmeyüp zāhid / Ne ġam muʿtād olmışdur ezelden ḥab u mācūna
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp **ṭaʿn eyleme** zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei **ṭaʿn eyleyüp** / Zāhidā görsen eger bir kez ol ādem cānını
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz **ṭaʿn idüben** söylemeñ / Işḳ elinden ʿaḳl ʿāciz olduġın ʿayb eylemeñ / Bir rā ʿiyyet var mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz

B37. **Ṭaʿn eyleyüp** dime şarardı yüzüñ neden / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken bilür
B164. Yanar āteşden beterdür dostlar hecr āteşi / Yanmayan hecr āteşine **ṭaʿn ider** ʿāşıḳlara

ṭaʿn-ı bed-gūyān [1] Kötü sözlülerin ayıplaması/kınaması.

G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür rāḥat velī / Bu ḳadar var ara yirde **ṭaʿn-ı bed-gūyān** çeker

ṭaʿn-ı düşmen [1] Düşmanın ayıplaması/kınaması.

Mr4-2. **Ṭaʿn-ı düşmen** bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

ṭaʿn-ı ḫalḳ [1] Halkın ayıplaması/kınaması.

G964-3. Bir yaña cevr-i yār u bir yaña **ṭaʿn-ı ḫalḳ** / Bu ara yirde ḳalmışı zülf-i ḫam öldirür

ṭaʿn-ı nādān [1] Cahillerin ayıplaması/kınaması.

G1742-5. Muḥibbī olmadan biñ kerre artuḳ / İşitmek **ṭaʿn-ı nādānı** ne müşkil

ṭaʿne [3] *Ar.* Sövme, zem, mezemmet. (Ş. Sami, 2010: 1162)

bk. ṭaʿne atmaḳ, ṭaʿne itmek

(taʿne [2], ṭaʿnesi [1])

G49-2. Giceler eflākde sūzān olan encüm degül / **Ṭaʿne** gelmişdür gök ehli çeşm-i ḫayrāndur baña
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem **ṭaʿne** ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2700-4. **Ṭaʿnesi** ṭaşına bir bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / Çünki şarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri

ṭaʿne atmaḳ [3] Sövmek, ta'n etmek. (Ş. Sami, 2010: 1162)

G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / **Ṭaʿne** ṭaşın dostlar **atmañ** bu ben dīvāneye
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı şunʿ-ı Ḫudā / **Ṭaʿne** ṭaşı **atma** gördükde göz ü ḳaş üstine
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / **Ṭāʿne** ṭaşın **atduġınca** saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

ṭaʿne itmek [1] *bk. ṭaʿn eylemek/itmek*

G541-4. Zāhidā **ṭaʿne idüp** ʿāşıḳa bī-ār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan ezilür

ṭanbūr [9] *Ar.* Türk halk müziğinde kullanılan, cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi mızrapla çalınan telli çalgılara verilen genel bir ad. (Devellioğlu, 2000: 1031)

(ṭanbūr [2], ṭanbūrdan [1], ṭanbūrdur [1], ṭanbūrı [1], ṭanbūrında [1], ṭanbūrını [2], ṭanbūrınuñ [1])

G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey yirine ḳanumı / Sīne **ṭanbūrında** itdüm ben daḫi baġrum kebāb
G826-7. Bezm-ārā tā ṣubḥ olınca ey Muḥibbī nāle ḳıl / Çalınur mıżrāb-ı ġamla çün göñül **ṭanbūrdur**
G853-6. ʿAceb mi iñlesem bu dehr elinden / Burupdur ḳulaġımı hemçü **ṭanbūr**
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül **ṭanbūrını** çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına varup āvāzeler ṣaldum
G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei **ṭanbūrdan**
G2327-3. Bezm-i ġamda ḳulaġuñ dest-i zamāne burıcaḳ / Nāleler eylemege göñlüñi **ṭanbūr** eyle
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ **ṭanbūrını** / Ola kim bir dem ṭurup gūş ide dilber sāzuma
G2641-4. Gözüm yaşın şarāb idüp yanıḳ baġrum kebāb itsem / Bu göñlüm nāleler eyler şanasın sāz **ṭanbūrı**
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ yanınca āheng itmedi / Tā ki muṭrib burmadı **ṭanbūrınuñ** ḳulaġını

ṭanbūr-veş [5] Tambur gibi.

G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu göñlümi **ṭanbūr-veş** / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm tār aña
G27-2. İñlerem **ṭanbūr-veş** baġrum delindi ney gibi / Bezm-i ġamda mesken oldı gūşe-i hicrān baña
G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül **ṭanbūr-veş** / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ ẓāhir oldı mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur **ṭanbūr-veş**
G1284-5. Ḳaddümi çeng eyleyüp ḳānūna āheng eyledüñ / Buralı gūşum Muḥibbī dest-i ġam **ṭanbūr-veş**

ṭanımaḳ [1] *T.* Bilip ayırmak, seçmek, ayırt etmek. (TDK, 2011: 2261)

G1755-4. **Ṭanıyup** ḳuvvetüñ ṭutma zamān ile güreş / Başar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol

ṭañlamaḳ [7] *T.* Hayret etmek, şaşmak, garip bulmak. (TS, 2009: 3734, 1001)

(ṭañlama [1], ṭañlamañ [3], ṭañlaram [3])

G775-4. Secde itse kūyına her yañadan ʿāşıḳları / **Ṭañlamañ** çü Kaʿbedür dört gūşesi miḥrābdur
G847-3. Şāh-ı ġam mesken idüpdür **ṭañlaram** / Kişver-i dil bir ḫarābe ḫānedür

G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür şanur / **Ṭañlaram** nāz uyḳusından yāri bī̇dār eylemez
G1550-2. **Ṭañlama** zülfüñ görüp ḥālüm perī̇şān olduġın / Dil perī̇şān eylemekdür çün perī̇şānuñ senüñ
G1767-4. Dostlar olsam melāmet **ṭañlamañ** Mecnūn-vār / Yoḳ özümden olmışam dī̇vāne āgāhum benüm
G1907-4. **Ṭañlamañ** gül-ruḫları yārine efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrī̇de deñlü ġayretüm
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / **Ṭañlaram** bu fitnelerden ḳurtara ʿuṣṣāḳı cān

Tañrı [9] *T.* İlâh, Mevlâ, Huda, Ugan, Çalap. (Ş. Sami, 2010: 1163)

bk. Tañrı selāmı, Tañrı selāmı almaḳ, Tañrı selāmı virmek, Tañrı Teʿālā

(Tañrı [3], Tañrıdan [5], Tañrınuñ [1])

G9-1. **Tañrınuñ** ḫāṣ ḳulısın bir aduñ oldı Maḥmūd / Sende cemʿ oldı seḫā vü kerem iḥsān ile cūd
G224-2. Ey cefā-ḫū cevr idersin **Tañrıdan** ḳorḳmaz mısın / Rūz-ı maḥşerde bulına dāmenüñde nice dest
G594-5. Eyle seḥerde ḳoma Muḥibbī̇ niyāzuñı / Ḥācet dilense **Tañrıdan** ol dem revā olur
G915-5. Eyle seḥerde Muḥibbī̇ ḳoma niyāzuñı / Ḥācet dilese **Tañrıdan** ol dem edā olur
G1460-1. Çün ezelden eylemişdür saña ʿāṣıḳ beni Ḥaḳḳ / **Tañrı** çün gel bu benüm derd-i dilüme ṭut ḳulaḳ
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā **Tañrıdan** ḳorḳmaz mısın / Niceye dek āsitānuña varup dād eyleyem
G1963-4. Ey ṣabā āvāre göñlüm ḳanda kendi bilmezem / Bir ḫaber vir **Tañrı** çün ol nā-tüvānımdan benüm
G2183-4. Öldürürsin ġamz ile biñ ʿāşıḳı nā-ḥaḳḳ yire / **Tañrıdan** ḳorḳmaz mısın boynuña düşer ḳan-ı men
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳībüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı **Tañrı** ḳażāsına

Tañrı selāmı [3] Tanrı selamı.

G920-4. Uġrasam yüz döndürür **Tañrı selāmından** ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G1754-2. Uġrasa segāne-veş **Tañrı selāmından** ḳaçar / Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül
G2488-2. Getürür dem-be-dem **Tañrı selāmın** / Selām olsun o Cibril-i emī̇ne

Tañrı selāmı almaḳ [2] Tanrının selamını almak.

G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra dün virdüm selām / **Almamaḳ Tañrı selāmın** didüm aña yol degül
G2476-4. Virdüm selām **almadı Tañrı selāmını** / Yürür ġurūr-ı ḥüsn ile aña selām ola

Tañrı selāmı virmek [3] Yüz vermek, itibar etmek.

G469-6. **Virmez** Muḥibbī̇ kimseye **Tañrı selāmını** / Maġrūr olup cemāline ol sī̇m-ber giçer
G512-4. Kūyına vardum baña **Tañrı selāmın virmedi** / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur veyāḫūd nāzdur
G686-3. Bir kerre yār **virmedi Tañrı selāmını** / ʿĀr eyleyüp bu ḳullarına pādişālanur

Tañrı Teʿālā [1] Yüce Tanrı.

G2740-4. Bir daḫi hī̇ç cevr ü cefā-keş yaratmadı / Ḳulları içre **Tañrı Teʿālā** benüm gibi

ṭapınmaḳ [6] *T.* Perestiş derecesinde sevmek, merbut ve meftun olmak. (Ş. Sami, 2010: 1164)

G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre **ṭapındı** / Pervāne gibi yansa ne ṭañ nāre **ṭapındı**
G2692-2. Maḫmūr olalı nāz ile bī̇mār idi çeşmi / Nūş eyleyeli ḳanumı bir pāre **ṭapındı**
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi gör ḥāç ile zünnāre **ṭapındı**
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāre **ṭapındı**
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī̇ ḥaẕer eyle / Elbette ziyān eyler o kim māre **ṭapındı**

ṭapmaḳ [2] *T.* (TDK, 2011: 2266)

(ṭapa [1], ṭapmaġa [1])

1. İlah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belli kurallar çerçevesinde göstermek.

G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḥālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda varup **ṭapmaġa** Hindūlar ile

2. *mec.* Tutku ile sevmek, bağlanmak.

G2601-4. Zülf-i hindūsına anuñ nice kāfir dimeyem / Göz göre **ṭapa** öñinde būt-i simini ola

ṭapşırmaḳ [23] *T.* Teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek. (TS, 2009: 3744)

(ṭapşırdum [22], ṭapşırdular [1])

G1798-1. Alup bu sī̇neden tī̇r-i nigārı cāna **ṭapşırdum** / Emānet idi cān anda velī̇ cānāna **ṭapşırdum**
G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / Birin ʿummāna gönderdüm birin keyvāna **ṭapşırdum**
G1798-3. Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī̇-i ʿışḳun / Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna **ṭapşırdum**

G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām zāhid baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳānı ʿ seni rıżvāna **ṭapşırdum**
G1798-5. Me ʿānī ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin ʿummāna **ṭapşırdum**
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür ten anı devrāna **ṭapşırdum**
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şem ʿine ḳarşu / Degülsin aña pervāne velī ben yana **ṭapşırdum**
G1805-1. Cefālar eylese her dem dili fermāne **ṭapşırdum** / Ḳula ne iḫtiyār olsun ḳamu sulṭāna **ṭapşırdum**
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzene ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei tīri ardunca anı ḳalḳane **ṭapşırdum**
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur yaşum bārāne **ṭapşırdum**
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile zülfüñ getürdüm şāne **ṭapşırdum**
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil żikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna **ṭapşırdum**
G1805-6. İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı / Gözümden redd idüp ol dem anı dāmāna **ṭapşırdum**
G1805-7. Muḥibbī gözlerin yaşın ider cūlar revān itdi / Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāne **ṭapşırdum**
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne **ṭapşırdum** / Velī ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne **ṭapşırdum**
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını kāfiristāna yüzin īmāna **ṭapşırdum**
G1823-3. Egerçi ḫaste-dil idüm lebinden ne cevāb aldum / Beḥamdullah bu derdümi bugün dermāne **ṭapşırdum**
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne **ṭapşırdum**
G1823-5. Muḥibbī maḥzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü yārāna **ṭapşırdum**
G2509-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl derd ü belā vü miḥnete / Göñlümi **ṭapşırdular** düşdi emānāt ehline

ṭapu [5] *T.* Huzur, nezd, makam, kat. (TS, 2009: 3748) *bk. ṭapu itmek*

(ṭapuña [1], ṭapuñdan [1], ṭapuñdur [1], ṭapusına [1], ṭapusından [1])

G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün **ṭapuña** dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi göster yüzüñ iḥsān senüñ
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẓar yapusına / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā **ṭapusına**
G2501-3. Dūr olalıdan **ṭapuñdan** Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün / Gözlerümüñ ḳanlu yaşı döndi Nīl ırmaġına
G2636-1. Ḫudāya sensin ʿālem pādişāhı / **Ṭapuñdur** cümle maḫlūḳuñ penāhı
Mr24-3. Beni dūr itmek ister ḳapusından / Ölür ayrılmaz ʿāşıḳ **ṭapusından**

ṭapu itmek [1] Tazim etmek, hürmet etmek. (TS, 2009: 3757)

G350-3. Olur şermende gül görse yüzüñi / **Ṭapu ider** boyuña serv ü şimşād

tār [45] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1164)

bk. gül-berk-i tār, şeb-hā-yı tār, şeb-i tār, tār eylemek/itmek, tār ḳılmaḳ, tār olmaḳ, tār tār, tār-ı sīne, tār-ı şeb, tār-ı zülf, tār u mār, tār u mār-ı ʿaḳl, teng ü tār, zülf-i tār, zülf ü tār u mūy

(tār [23], tāra [8], tārdur [2], tārı [5], tārın [1], tārını [4], tārlardur [1], tāruma [1])

1. Tel, iplik.

G14-4. Buralıdan dest-i ġam bu göñlümi ṭanbūr-veş / Sürḫ idüp bu gözlerüm yaşını itdüm **tār** aña
G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi birez nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını **tār** itdi ider gör zīr ü bem peydā
G87-4. **Tāra** döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz ṭoḳınur her an aña
G101-3. Kime ʿanber kimine çenber görinür zülf-i dost / Çeşmüme her **tārı** anuñ mār u şu ʾbāndur baña
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng yaşumı **tār** eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng ile ḳānūn ile baḫş
G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı **tārdur** / N'eyler sürūdı nālelerüm çün terānedür
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her **tārını** ʿāşıḳlara zünnār ider
G494-4. Dönelden ḳāmetüm çenge gözüm yaşını **tār** itdüm / Ḳanı bir merdüm-i dānā cihānda ḳıyl u ḳāl anlar
G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña **tār** eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün zīrle bemdür
G771-4. Zülfini biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her **tārı** ey dil nice yüz biñ cānedür
G799-4. Ġam meclisinde yaşum rengīn **tāra** döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G830-4. Olalı bār-ı ġamdan ḳāmetüm çeng / Sirişk-i çeşmüm anda **tāra** beñzer
G912-2. Ḳomaz el şuna kimse genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış dü-zülfüñ **tāra** beñzer
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş **tārı** gördüm bir naẓar
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle yaşuñı eyle **tār** / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin **tār** ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G990-4. Sīne-i sūzānumı her kim göre ṣanur rübāb / Eşk-i sürḫum **tāra** beñzer ol rübāb üstindedür
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / **Tārlardur** tende her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1210-4. Yaşum **tār** u ḳadüm çeng olalı āh / Fiġān ü nāle zīr ü bemsüz ḳılmaz
G1395-2. Nice teşbīḥ ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ **tārı** yoḳ
G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ **tār** sīneñ üzre bir deri yaḳ
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm **tār** oldı iñler her ḳılum / Ġam eli ṭurmaz çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1458-2. Biḥamdillah ki ʿışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden **tār** ile pūdum yoḳ
G1484-1. Yine siḥr eyledi seḥḥāre zülfüñ / Nice dil baġladı bir **tāra** zülfüñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün **tār** ile bu rengīn yaşuñ / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1599-3. Ṭañ degüldür zülf-i müşkīnin eger **tār** eylese / Ḫam olup bezm-i belāda ḳāmetüm olduḳda çeng
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / Zülfüñüñ **tārını** ʿāşıḳ başına gel bend ḳıl
G1805-4. Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel **tār** ile zülfüñ getürdüm şāne ṭapşırdum

G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı **tār** eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden bu felek / **Tār** idelden yaşumı çenge dönüpdür bu belüm
G2008-3. Gözüm yaşını **tār** itdüm dönelde ḳāmetüm çenge / İñlersem ʿaceb midür belā vü derd ü ġam çekdüm
G2375-3. ʿAceb mi göñlümi çekseñ nigārā / Olupdur zülfüñüñ her **tārı** ḳanca
G2408-3. Göz yaşı **tār** eyleyüben nāleler itdüm / Bezm-i eleme olalı bu sīne kemence
G2423-2. Çenge döndi ḳāmetüm eşküm olaldan **tār** aña / İñlerem mıżrāb-ı ġam el şunsa ger o **tāruma**
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her **tārını** bir mār itdüm / Kimse el şunmaya tā zülf-i perīşānumuza
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfin idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her **tārın** bir mār u şu ʿbān eyledi
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi bir **tāra** perçemüñ / Teşbīḥ ḳıldı kendüzini māre perçemüñ
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile **tāra** perçemüñ
En1-14. Şat Şundum elümi zülfi kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile her **tārını** ḳılmış ol mār
Mh16-4. Bezm-i ġamda yaşumı **tār** eyleyüp sīnem rübāb / Cürʿa-i laʿlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Şunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mr18-8. İñlerem **tār** oldı yaşum daḥi bu sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm

2. Karanlık, muzlim.

G415-4. Āh kim her bir viṣālüñ āḫiri hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd şoñı anuñ **tārdur**
G1464-5. Görelden sen perī-rüyı Muḥibbī ʿaḳlı başından / Gidüpdür çeşmine ʿālem ʿaceb mi cümle **tār** olmaḳ
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / **Tār** vir anları nitekim mehtāb gibi

tār eylemek/itmek [5] Karartmak. *bk. tār ḳılmaḳ*

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulūʿ / Giceyi encümler ile zeyn idüp **tār eyledüñ**
G1159-5. Āhum tütüni ʿālemi **tār itdi** Muḥibbī / Gerçi ki dinür bi söz imiş āh görinmez
G1498-3. Leylī zülfüñdür nigārā göñlümi **tār eyleyen** / Rūşen iden ʿālemi cānā ʿiẕāruñdur senüñ
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp zülfüm perīşān eyleyüp / Rūşen iken ʿālemi dün gibi **tār itsem** gerek
G1959-4. Günüm **tār eyledi** ġāyet de ol ḫaṭṭ-ı siyeh-kārı / Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

tār ḳılmaḳ [1] *bk. tār eylemek/itmek*

G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng reng / ʿĀlemi **ḳıldı** gözüme ol gözi tātār **tār**

tār olmaḳ [2] Kararmak.

G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm **tār olur** / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem içre rūzı telḫ
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden **tār olupdur** gözlerüm / Ṭoġasın bir gün diyü bī-dār olupdur gözlerüm

tār tār [1] Tel tel. (Ş. Sami, 2010: 1164)

G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil baġladı zülfi **tār tār**

tār-ı sīne [1] Sine teli.

G2091-3. Göz yaşı bezm-i belāda **tār-ı sīnem** sāzına / Nāle ḳılsun ġam kemāniyle rübāb eglenmesün

tār-ı şeb [2] Gecenin karanlığı.

G1795-1. Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm / **Tār-ı şeb** zülf-i siyāhumdur benüm
G2642-1. ʿĀşıḳam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḫāneyi / **Tār-ı şebde** buluram līkin der-i cānāneyi

tār-ı zülf [5] Saç teli.

G575-3. **Tār-ı zülfüñ** ejderi Mūsāʿaşāsından nişān / Cān baġışlar leblerüñ İsi dehānından ḫaber
G594-2. Ḳomaz teferrüc itmege genc-i ḥüsnini / Her **tār-ı zülfi** başına bir ejdihā olur
G1359-3. **Tār-ı zülfüñ** ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿeyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler yanında zāġ
G1411-5. Muḥibbī **tār-ı zülfinden** irürse zehr-i bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1927-2. Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda yir yir ḫāller / **Tār-ı zülfüñ** her biri müşk-i Tātārumdur benüm

tār u mār [1] *Far.* Dağınık, perişan. (M. Nâcî, 2009: 663)

bk. tār u mār eylemek/itmek, tār u mār ḳılmaḳ, tār u mār olmaḳ

G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil **tār u mār** elden gider

tār u mār-ı ʿaḳl [1] Aklın karmakarışıklığı.

G399-1. **Tār u mār-ı ʿaḳl** u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim ruḫları üstinde zülfin şāneler

tār u mār eylemek/itmek [16] (Tulum, 2011: 1702) *bk. tār u mār ḳılmaḳ*

1. Öte berü saçmaḳ, dağıtmaḳ, dardağan etmek, perīşān etmek...

G473-2. Kār-ı bārum ḳalmadı ṭaġıldı ʿaḳlum ser-te-ser / Gün yüzinde **ideli** zülf-i siyāhın **tār u mār**
G473-4. **Tār u mār itdi** beni zülfi perīşānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre yār

G590-3. Dil ü cāndur metā ʿı ʿışḳ erinüñ / Alurlar ṣoñra **tār u mār iderler**
G928-1. Yine göñlüm şehrini ġam ceyşi **itdi tār u mār** / Şāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü ṣabr ü ʿaḳl **itdi tār u mār** / Bād-ı āhum tünd olaldan göklere peyvestedür
G1547-2. Dil ḫayālüñ taḫt-gāhı olmış iken dostum / Kendü mülküñ **tār u mār** itdüñ eyü ad itmedüñ
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde yār / Dil perīşān ʿaḳl u ṣabrum **tār u mār itsem** gerek
G1592-2. Leylī zülfinüñ hevāsına anuñ Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ārı cümle **tār u mār itsem** gerek
G1661-4. Çeng ile ʿūdaʿamel virdi mey-i engūr ile / **Eyledi** zühd ü ṣalāḥı cümle **tār u mār** gül
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri nʾeyler dimişler ʿār u nāmūsı / Anuñçün şīşe-i nāmı ufatdum **tār u mār itdüm**
G1955-1. Ufatdum şīşe-i ʿaḳlı be-külli **tār u mār itdüm** / Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf **itdi tār u mār** / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi zülfüñ ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳda ʿaḳlı **tār u mār itsem** gerek
Mr5-6. **Tār u mār itdi** göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

2. ...bozmaḳ...

G141-2. Gül mevsiminde tevbei dil **tār u mār ider** / Meclisde eger sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb

tār u mār ḳılmaḳ [1] *bk. tār u mār eylemek/itmek*

G702-4. Dilberā ṣanma ki maʿmūr ola ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam eyledi tārāc u **ḳıldı tār u mār**

tār u mār olmaḳ [2] Saçilmaḳ, dağılmaḳ...(Tulum, 2011: 1702)

G369-1. Genc-i cemāli üzre ṣaçı **tār u mār olur** / Ger ḳanda genc olsa ʿiyān anda mār olur
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre **tār u mār olmış** dü zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin

ṭar [1] *T.* Dar.

G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut gerek **ṭar**

ṭarāb-nāk [1] Sevinçli, coşkun. (Devellioğlu, 2000: 1032)

G711-1. Cānumı şevḳ-i ruḫuñ çünki **ṭarāb-nāk** eyler / Feraḥından ṣıġamaz sīnesini çāk eyler

tārāc [1] *Far.* Yağma, gâret, çapul. (Ş. Sami, 2010: 1164)

bk. tārāc eylemek/itmek, tārāc ḳılmaḳ, tārāca virmek

G640-3. Türk-i çeşmüñ mülk-i dil **tārācına** / Zülf-i kāfir kiş ile leşker çeker

tārāc eylemek/itmek [10]...tālān u vīrān etmek, ġāret etmek, yaġmalamaḳ, zor ile almaḳ, ġasb etmek...(Tulum, 2011: 1692) *bk. tārāc ḳılmaḳ*

G276-5. ʿİşyān yilini üstine esdürme kerem ḳıl / Yoḫsa **idiser** ḫırmen-i ṭāʿatını **tārāc**
G277-1. Ḫaṭuñ **itdi** mülkini **tārāc** / Yedi kişverden aldı beglerüñ bāc
G279-5. Güneh baḥrine ġarḳ olduñ Muḥibbī / Ṣaḳın ṭāʿat ü zühdi **itme tārāc**
G347-4. Ġamzeler geldi ki **tārāc ide** dil kişverini / İdiser anı ḫarāb ol gözi mekkāre meded
G702-4. Dilberā ṣanma ki maʿmūr ola ayruḳ şehr-i dil / Leşker-i ġam **eyledi tārāc** u ḳıldı tār u mār
G901-1. Göñül şehrin **ider tārāc** ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim yine dāim anı gözler
G939-2. Gözleri Tātār-veş **tārāc ider** dil mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḫarāmiler bilür
G1602-1. Yine ṣaflar eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh ki **tārāc idiser** dil kişverini kirpügün
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler **ider** dil mülkini **tārāc** / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm
Mh13-2. Dil yanar ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı **tārāc iden** cām ile sāġardur bugün

tārāc ḳılmaḳ [1] *bk. tārāc eylemek/itmek*

G275-3. Ḫudā emriyle aña tīġ elden / **Ḳılupdur** ehl-i küfri cümle **tārāc**

tārāca virmek [5] Yağmalamak, çapula uğratmak, talan etmek.

G228-5. Gözleri **tārāca virdi** yine bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G1626-4. Bir naẓarla **virüben tārāca** bu dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini ṣoñra vīrān eyledüñ
G2034-1. Göñlümi dīvāne ḳıldı āh ol gisū diyen / ʿAḳlumı **tārāca virdi** ārıż-ı gül-bū diyen
G2560-3. ʿAḳlumı **tārāca virdi** ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine
Mh12-3.Göñlümi **tārāca viren** Türk-i çeşm-i mestidür / Bilmezem kime gele idüm ki dilber destidür

ṭaraf [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1164)

bk. bir ṭaraf, her ṭaraf, her ṭarafa, her ṭarafdan, iki ṭaraf, ol ṭaraf

(ṭaraf [1], ṭarafın [1], ṭarafını [1])

1. Taraftarlık, tarafgirlik, tesahup.

G2467-4. İkilikden zāhidā ḳurtulmaduñ birdür **ṭaraf** / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe
Mh14-8. Bulasın tā kim anuñ ḫaste göñlüñ şāfını / Maʿrifet bāzārı içre bulmasa **ṭarāfını** / Ṣarf ḳılmaz lā-cerem merd-i suḫandai cevherin

2. İnd, nezd, yan, sûy.

Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup vaḳt-i çemen / N'ola geşt itsen gülistān **ṭarafın** ey serv-i semen

ṭaraf-ı bāġ u çemen [1] Bağ ve çimenlik tarafı.

G1781-1. **Ṭaraf-ı bāġ u çemen** āb-ı revān bāde vü cām / Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

ṭaramaḳ [3] *T.* Bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp kırışıklığını gidermek. (TDK, 2011: 2268)

(ṭara [1], ṭarar [1], ṭarayup [1])

G657-1. Yār zülfini **ṭarar** rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem gün yüzini şanki seḥāb ile giçer
G833-1. Göster dişüñi tā diyeler dürr-i ʿAdendür / ʿAnber şaçuñı **ṭara** ki ol müşk-i ḫutendür
G2011-5. **Ṭarayup** zülfini yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu işleri giçen şāne sensin şāne sen

ṭarāvet [4] *Ar.* Terütaze olmak, tazelik. (Ş. Sami, 2010: 1166)

G685-5. Bāġ-ı ḫüsnüñe **ṭarāvet** viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G2357-1. Yoḳ gülde **ṭarāvet** ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2586-4. Nice teşbīh idem ben sīme cismün / Bulınmaz bu **ṭarāvet** yāseminde
G2778-1. Ḥüsn ile **ṭarāvet** ezelī sen güle düşdi / Cevr ile cefā ḳurası ben bülbüle düşdi

ṭarf-ı gülşen [6] Gül bahçesinin görüntüsü/seyri.

G1451-5. Jeng-i ġamdan gel ḫalāṣ eyle göñül mir'ātını / Ey Muḥibbī **ṭarf-ı gülşen** ḳıl mey-i şahbāya baḳ
Mr5-2. Ḳudret ile ṣafḥa-i gülde bu ḫaṭṭ mektūbdur / Bāġa gel kim **ṭarf-ı gülşen** ḫūbdur merġūbdur
Mr5-4. Beni gördi yaḳasın çāk itdi gördüm lālei / Bāġa gel kim **ṭarf-ı gülşen** ḫūbdur merġūbdur
Mr5-6. Tār u mār itdi göñülden ḳalmayup dehrüm ġamı / Bāġa gel kim **ṭarf-ı gülşen** ḫūbdur merġūbdur
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān tenaʿüm eylesün / Bāġa gel kim **ṭarf-ı gülşen** ḫūbdur merġūbdur
Mr5-10. Elde fırṣatdur Muḥibbī ḫoş giçür bir iki dem / Bāġa gel kim **ṭarf-ı gülşen** ḫūbdur merġūbdur

ṭarḥ eylemek [1] Atmaḳ, bıraḳmaḳ...(Tulum, 2011: 1699) *bk. ṭarḥ ḳılmaḳ*

G865-2. Ḫātıruñdan yükdür **ṭarḥ eyle** dünyā keşretin / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā vaḥdetdedür

ṭarḥ ḳılmaḳ [1] *bk. ṭarḥ eylemek*

G2-5. Muḥibbī **ṭarḥ ḳıl** dilden bu hāy u hūy u Dārā'yı / Saña ancaḳ bu sevdādan belā vü ġamdürür ḥāsıl

ṭarīḳ [18] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1167)

bk. ḫāne-i ṭarīḳ-i müstaḳīm, nefs-i ḳaṭṭā ʿ-i ṭarīḳ, ṭarīḳ-i ḥaḳḳ, ṭarīḳ-i ʿışḳ, ṭarīḳ-i meygede, ṭarīḳ-i müstaḳīm

(ṭarīḳ [5], ṭarīḳdür [1], ṭarīḳi [6], ṭarīḳim [2] , ṭarīḳin [2], ṭarīḳinde [1], ṭarīḳini [1])

1. Yol, râh, sebil, cadde.

G939-2. Gözleri Tātār-veş tārāc ider dil mülkini / Ġāret ü yaġmā **ṭarīḳini** ḥarāmiler bilür
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ ka'besi / Ka'beye varmaḳ **ṭarīḳin** çünki Şāmīler bilür
G1101-2. İtmedüm ben reh-i ʿışḳ içre **ṭarīḳi** ḥāṣıl / Tā ki şüd kūy-ı ḫarābāt bizüm menzilimüz
G2111-3. Ne **ṭarīḳ** ile ḳadeḥ bilsem öpsem laʿl-i lebüñ / Ḳocar ancaḳ belini anı kemerden şor sen
G2275-6. Bu dil vīrānesi **ṭarīḳ** olupdur / Ṭoġup şemʿol aña ey māh-ı tābān

2. Ef'al ve harekâtta ittihat olunan yol...

G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ **ṭarīḳi** pür-ḫaṭar dirler velī / Göricek ʿāşıḳlar andan eylemezler ictināb
G86-1. Ey dil-i kec ṭoġrı yola baḳsana / Çünki gösterdi **ṭarīḳi** Ḥaḳḳ saña
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem **ṭarīḳim** daḫi varumdur nemed
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum **ṭarīḳim** ṭoġrıdur
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim **ṭarīḳi** ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ **ṭarīḳin** añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḥaḳ sözi sende meger var saḫt gūş
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra **ṭarīḳ** bu meşeldür / Yol ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar **ṭarīḳinde** bu ʿādet yoḳ

G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ **ṭarīḳi** dostlar ölmek gerek
G2652-5. ʿIşḳuñ **ṭarīḳi** key ḳatı müşkil **ṭarīḳdür** / Gel ḳo Muḥibbī işbu yola cān ile seri

3. Vasıta, sebep, vesile.

G816-3. Laʿli Şīrīnüñe cān virmek ise ʿışḳa **ṭarīḳ** / İdelüm biz de anı nite ki Ferhād eyler
G2495-6. Terk-i cān eyle Muḥibbī ki budur ʿışḳa **ṭarīḳ** / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre

ṭarīḳ-i ḥaḳḳ [2] Cenabıhakk'ın yolu.

G1261-2. Ger bulına ẕerre deñlü dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen **ṭarīḳ-i ḥaḳḳda** bil hergiz maʿāş
G1372-2. Sen **ṭarīḳ-i ḥaḳḳı** gözle çıḳma şaḳın şerʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi var meẕāhib muḫtelif

ṭarīḳ-i ʿışḳ [22] Aşkın yolu.

G223-4. Cān u başum ister ise yoluña olsun fedā / Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** ʿāşıḳ gerek-dil-ḫᵛāh dost
G269-4. **Ṭarīḳ-i ʿışḳ** birdür iki şanup / Şaḳın dimeñ aña işna vü şāliş
G325-3. Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳdur** luṭf eyle gel öldür beni / Ġāzi ol sen gir şevāba ben daḫi olam şehīd
G343-3. Gel beni öldür şevāba gir ḳo ḳanum fikrini / Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳdur** sen ġāzi ben olam şehīd
G349-3. **Ṭarīḳ-i ʿışḳ** müşkildür varılmaz / Belā vü derd ü miḥnet olmasa zād
G759-4. Sen **ṭarīḳ-i ʿışḳı** bir gör iki görme zāhida / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G957-5. **Ṭarīḳ-i ʿışḳa** gel ṭaʿn itme zāhid / Anuñ daḫi senüñ tek meşrebi var
G1124-2. Dostum cevr ü cefādan şanma kim yüz döndürem / Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** şābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1134-6. Güzeller itmese cevr ü cefāyı / **Ṭarīḳ-i ʿışḳ** igende muḥkem olmaz
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse iḥsān it **ṭarīḳ-i ʿışḳda** yoḳdur kışāş
G1300-3. Ḳatl-i ʿuşşāḳ ile gel hīç itme ḳanından ḥaẕer / Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳdur** ḳonulmadı bunda kışāş
G1320-4. Kim **ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ** yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G1345-3. Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** her kimse kim ʿāşıḳ giçer / Ḫāk-i pāy-ı dilber ile eylesün ol intifāʿ
G1859-5. Ger maḥabbet sırrını şorsañ baña şerḥ eyleyem / Ḥamdülillah kim **ṭarīḳ-i ʿışḳdan** āgāhıyam
G2079-1. Gönül teslim-i cān eyler elin yur kendü ḳanından / **Ṭarīḳ-i ʿışḳa** kim girse giçer nām u nişānından
G2084-7. Ey Muḥibbī bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** ʿāşıḳ degül / Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā isteyen
G2104-4. Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler terk ider ʿālemde ad u şan içün
G2283-3. Laʾl-i Şīrīnüñe cānā ben nice cān virmeyem / Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳda** eksük miyem Ferhāddan
G2290-5. Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / **Ṭarīḳ-i ʿışḳdur** ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın
G2333-5. Bu **ṭarīḳ-i ʿışḳ** evvel gerçi āsān görinür / Şoñı müşkildür Muḥibbī hīç bulınmaz aña rāh
G2534-3. **Ṭarīḳ-i ʿışḳa** ṭoġrulsam seni ḳaṭʿiderem evvel / Sebük-bār olayım ey ser baña bār-ı girān olma
G2750-4. **Ṭarīḳ-i ʿışḳ** bir yoldur iki şandı anı zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür şaşı

ṭarīḳ-i meygede [1] Meyhanenin yolu.

G841-2. Ḳoma **ṭarīḳ-i meygedei** elden ey gönül / Bir sāġar ile saña çün ol reh-nümūn giçer

ṭarīḳ-i müstaḳīm [8] Doğru yol.

G80-5. Bu Muḥibbī'ye **ṭarīḳ-i müstaḳīm** / Göster irmişlere sensin reh-nümā
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler **ṭarīḳ-i müstaḳīm** / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G777-4. Ḳoma elden **ṭarīḳ-i müstaḳīmi** / Varamazsın saña gümrāh dirler
G1369-2. ʿIşḳdur yolum **ṭarīḳ-i müstaḳīmden** dönmezem / Söylemem ben zāhidā senüñ gibi her dem güẕāf
G1774-4. Her kişi yāre irür bulur **ṭarīḳ-i müstaḳīm** / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1784-4. Muḥammed ḥürmetine ya İlāhi / **Ṭarīḳ-i müstaḳīmden** irme rāhum
G2354-3. **Ṭarīḳ-i müstaḳīmi** ḳoma elden / Şaḳın lillāhi olma āh-ı kecde
D43-2. Yürimez merd olanlar egri yolda / Varur anlar **ṭarīḳ-i müstaḳīme**

ṭarrār [4] *Ar.* Yankesici, dolandırıcı. (Ş. Sami, 2010: 1168)

bk. ṭurra-i ṭarrār, zülf-i ṭarrār

(ṭarrār [2], ṭarrāre [1], ṭarrārı [1])

G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi ʿālemde bir **ṭarrār** yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi ḫummār yoḳ
G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir seḫḫāre yoḳ / Zülfi **ṭarrārı** gibi ʿālemde bir **ṭarrāre** yoḳ
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi ki yaġmacı **ṭarrār** oldum

ṭartılmaḳ [2] *T.* Veznedilmek, kantar veya teraziye çekilmek. (Ş. Sami, 2010: 1168) *bk. dartılmaḳ*

(ṭartıla [1], ṭartılsa [1])

G378-3. Aġırınca dürr ü cevher birle **ṭartılsa** n'ola / Olʿāzizüm Mışr-ı ḫüsnüñ Yūsuf-ı Kenʿānıdur
G441-2. Yūsufa kim beñzedür seni berāber **ṭartıla** / Al ḫaber benden ḫabībüm gözlerüm mizānıdur

ṭartmaḳ [3] *T.* Veznetmek, bir şeyin sikletini anlamak için kantar veya teraziye çekmek. (Ş. Sami, 2010: 1169) *bk. dartmaḳ*

(ṭartar [1], ṭartmaḳ [1], ṭartsañ [1])

G2301-5. Muḥibbī ḫākipāyuñ cānā **ṭartar** / İki çeşmini ḳılmışdur terāzū
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi **ṭartsañ** / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū
G2732-2. **Ṭartmaḳ** ister ḫākipāyuñ cevheri cān ile dil / Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki

ṭarz [9] *Ar.* Üslûp, usul, eda, tertip. (Ş. Sami, 2010: 1169) *bk. ṭarz-ı Ḥasan, ṭarz-ı ḥasen, ṭarz-ı ʿışḳ, ṭarz-ı müselmān, ṭarz-ı Nevāyī, ṭarz-ı Niẓāmī, ṭarz-ı Selmān, ṭarz-ı şiʿr*

(ṭarzın [1], ṭarzında [4], ṭarzını [4])

G207-5. Ġazel **ṭarzın** Muḥibbī itdi aḥsen / Ki her beyti anuñ dīvāndur ey dost
G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā ṭutduñ Niẓāmī **ṭarzını** / Şiʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc
G494-5. Muḥibbī yine yārāna meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şiʿrüñ **ṭarzını** ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl anlar
G727-5. Nevāyi **ṭarzını** gözler Muḥibbī cümle eş ʿāruñ / Oḳuyup saña taḥsīn eyleyen ehl-i Ḥorāsāndur
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / Zīrā ḳādirdür ġazel **ṭarzında** ol māhir giçer
G1291-5. Ḥusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm **ṭarzında** Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛācu imiş
G1717-5. Naẓm ile bulduñ Muḥibbī çün Niẓāmī **ṭarzını** / Ḥüsn-i eş ʿāruña taḥsīn itdiler ehl-i kemāl
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḥusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şiʿrüm / Ġazel **ṭarzında** çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
Mh2-10. Her kişi ḥālince ḳomışdur bu dünyāda eşer / Ḥusrevā güş it Muḥibbī şiʿrine eyle naẓar / Naẓm **ṭarzında** Niẓāmī maʿnīde Ḫᵛāce imiş

ṭarz-ı Ḥasan [3] Hasan'ın üslubu.

G609-5. Didiler şiʿr-i ḫayāl-engīzine **ṭarz-ı Ḥasan** / Ol da bu dehrüñ kemāl-i naẓm ile Selmānıdur
G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise / Şiʿrüñi **ṭarz-ı Ḥasanda** naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şiʿrüñde çün **ṭarz-ı Ḥasan** / Yiridür şimdengirü ger diyeler saña Kemāl

ṭarz-ı ḥasen [1] Güzelliğin usulü.

G1040-4. Ṣaʿbdur **ṭarz-ı ḥasen** yāḫūd ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī dime bunlar bencedür

ṭarz-ı ʿışḳ [2] Aşkın usulü.

G268-2. **Ṭarz-ı ʿışḳı** ṣormazam Mecnūn ile Ferhāda ben / ʿAr ider göñlüm benüm itmege mādūn ile baḥş
G1776-3. Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri / **Ṭarz-ı ʿışḳı** ben daḫi bir yüzden ābād eylesem

ṭarz-ı müselmān [1] Müslüman usulü.

G745-1. Ruḫları zülfine her dem ṭurmış īmānʿarż ider / Kesdürüp zünnārını **ṭarz-ı müselmān** ʿarż ider

ṭarz-ı Nevāyī [1] Nevayi'nin üslubu.

G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿitdi / Velī nādān olan bilmez şanur **ṭarz-ı Nevāyidür**

ṭarz-ı Niẓāmī [1] Nizami'nin üslubu.

G261-5. Eyledüñ **ṭarz-ı Niẓāmī'de** Muḥibbī naẓmuñı / Şiʿr ile şimdengirü var eyle Selmān ile baḥş

ṭarz-ı Selmān [1] Selam'ın üslubu.

G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḥusrevden yaḳarsa ṭañ mıdur şiʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe **ṭarz-ı Selmānı**

ṭarz-ı şiʿr [1] Şiir üslubu.

G877-5. Didi anide Muḥibbī böyle bir rengīn ġazel / **Ṭarz-ı şiʿr** içre Nevāyi gibi ol fāyıḳ mıdur

ṭas [4] *Ar.* Altı yuvarlak bakır vesaire madenden yemek kabı. (Ş. Sami, 2010: 1169) *bk. ṭas-ı çarḫ, ṭas-ı felek, ṭas-ı ser-nigūn*

(ṭas [4], ṭası [1], ṭasına [1])

G1216-4. Laʿl-i nābuñ ḥasretinden dāim ey nā-mihribān / Bezm-i ġamda ḫūn-ı dildür içdügüm ben **ṭas ṭas**
G2370-3. Doḳındı güm güm öter **ṭası** çarḫun / Meger ġam ṭurrası sīnemde kūsa
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup / İçerüz hicrān şebinde **ṭas ṭas** aġı gibi
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm **ṭasına** / Virmedi māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫᵛāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin

ṭas-ı çarḫ [1] Feleğin tası. *bk. ṭas-ı felek*

G1116-4. Güm güm ötse na῾ramuzdan **ṭas-ı çarḫ** olmaz ᾽aceb / Ḥālimüzce ehl-i ῾irfān içre ḥālāt ehliyüz

ṭas-ı felek [1] *bk. ṭas-ı çarḫ*

G1386-2. İñle ey dil derd ile tā çınlasın **ṭas-ı felek** / Aġla ey çeşmüm dem-ā-dem ṣu gibi her yana ak

ṭas-ı ser-nigūn [1] Ters dönmüş tas/gök yüzü.

G481-5. Bu **ṭas-ı ser-nigūna** Muḥibbī bu ra῾d ü berḳ / Miḥnet odıyla dilde olan āh u nāledür

tasa [2] *T.* Keder, gam, kaygı, dert, esef. (Ş. Sami, 2010: 1169)

G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam **tasasın** / Yā nice bir içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ **tasasın** / Daḥi vaḳt olmadı mı zülfüñe beni aṣasın

taṣadduḳ [1] *Ar.* Sadaka verme, sadaka olarak verme. (Ş. Sami, 2010: 1169)

G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr ile **taṣadduḳ** / Senüñ ῾ömrüñ ola tā kim ziyāde

taṣavvur itmek [1] Zihinde canlandırmak... (TDK, 2011: 2275)

G1812-2. Revzenümden dün ṭoġduḳca māh-ı āsumān / Ḫāneme **itdüm taṣavvur** geldi māhumdur benüm

taṣnīf-i ῾amel [1] İşin/yapılacakların düzeni/sınıflandırması.

G1973-3. Ney gibi bezm içinde iñlemege / Nice **taṣnīf-i ῾amel** ben bilürem

taṣvīr [5] *Ar.* Bir şeyin suretini çıkarma, resmini yapma, tersim. (Ş. Sami, 2010: 1172) *bk. naḳş u taṣvīr, taṣvīr eylemek/itmek, taṣvīr-i ḫayāl*

(taṣvīrini [2], taṣvīrüñ [3])

G1509-3. Deyr- i ḫüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler yazılmış anda **taṣvīrüñ** senüñ
G1611-4. Bir nefes ṣanma gide naḳşuñ ḫayāli sīneden / Levḥ-i dilde çün ezel naḳş oldı **taṣvīrüñ** senüñ
G1647-4. Hep güzeller saña baḳar ḫüsnüñ olmış āyīne / Gördiler ḫayrān olup bu nev῾a **taṣvīrüñ** senüñ
G1842-6. Levḥ-i dilde ḫūblar **taṣvīrini** naḳş eyledi / Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣāniyem
Mr7-1. ῾Işḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar **taṣvīrini** dilde yazan mānīlerüz

taṣvīr eylemek/itmek [8] Şekillemek, şekil virmek, sūret virmek, şekle ḳomaḳ, teşkīl etmek...(Tulum, 2011: 1705)

G76-5. Elde **taṣvīr itmege** cānā Muḥibbī naḳşını / Baġrı ḫūnın eyleyüpdür iki çeşmi ḥal saña
G1141-3. Levḥ-i dilde yazmışam cānā ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī de **taṣvīr eylemez**
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / Bārī yārümle beni bir yirde **taṣvīr eyleñüz**
G1285-3. Yüzüñi kimdür görüp dil virmeye / Dest-i ḳudret-çünki **taṣvīr eylemiş**
G1601-2. **İdemez taṣvīr** anuñ ṣūretin naḳḳāş-ı çīn / Dest-i ḳudret ḫaṭıdur çün mīm ü dālı ḳaşuñuñ
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde **taṣvīr eyledüm** / Ger göre ᾽alī-naẓar ṣanur beni teb-ḫāneyin
G2233-3. Vaṣl-ı yāre bulmadum bir çāre çoḳ sa῾y eyledüm / Bārī diyn naḳḳāṣa naḳşın baña **taṣvīr eylesün**
G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde yine **taṣvīr itdüm** / Cāme-i zer-beft ile bir büt-i zerrīn külehi

taṣvīr-i ḫayāl [1] Hayalin resmi.

G1160-4. Dil ḫānesin naḳş iderüz ḫūn-ı cigerde / **Taṣvīr-i ḫayāl** idici naḳḳāşlaruz biz

ṭaş [54] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1172)

bk. baġrı ṭaş, baġruma ṭaş başmaḳ, başına ṭaş yaġmaḳ, başını ṭaşdan ṭaşa çalmaḳ/ḳaḳmaḳ/urmaḳ, bir ṭaş bir ṭaş üstine ḳomaḳ, bir ṭaşına ḫalel gelmemek, daş, işigi ṭaşı, ṭaş eylemek/itmek, ṭaş olmaḳ, ṭaşdan ṭaşa, ṭaş yaġdurmaḳ

(ṭaş [16], ṭaşa [4], ṭaşdan [1], ṭaşam [1], ṭaşı [10], ṭaşın [4], ṭaşına [2], ṭaşını [6], ṭaşıyla [2], ṭaşlar [3], ṭaşlara [3], ṭaşlarını [1], ṭaşıdur [1])

1. Küre-i arzın üzerinde külliyet üzere bulunan maruf sert cisim, hacer, seng.

G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan **ṭaş** aña
G299-5. Ey Muḥibbī ḳapusı **ṭaşını** bālin eyle kim / ῾Āşıḳ-ı bī-dilleri ancaḳ o bāb eyler feraḥ
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin **ṭaşlara** / Yollaruñ eṭrāfı cānā la῾l ü altun ṭaş olur
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden yaşlar / Bile iñler iñlesem yanumca ṭaġlar **ṭaşlar**
G1061-1. Tīġini aldı helāk itmek için **ṭaşa** çalar / Kesmeyicek başumı tīġın alup **ṭaşa** çalar
G1110-4. Dikse ḳabrüm üzre devrān ger melāmet **ṭaşını** / Görüben bir ᾽āşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz

G1173-4. Meydān-ı ʿışḳ içinde atup āhum oḳların / **Ṭaşlar** dikildi oldı nişān mezārumuz
G1196(b)-5. Bu Muḥibbī şīşe-i nāmūsı çalsa **ṭaşlara** / Dostlar ʿayb olmasun ʿışḳ ehli çün ad istemez
G1197(a)-4. Āhum adından umar idüm eyleye eşer / Āhen gibi göñül ḳatı **ṭaşa** beñzemez
G1239-3. Baş açup ḳalduram elüm du ʾāya / Eger kūyından irse başuma **ṭaş**
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm yaşlar döküp / Āsiyā gibi döginür ele almış iki **ṭaş**
G1280-2. Kim ki ʾāşıḳdur gerekdür āsiyā-veş çarḫ ura / Gice gündüz dögine eline alup iki **ṭaş**
G1289-4. Sen cefākāruñ elinden seyl idüp göz yaşların / Sīne dögem āsiyā-veş ele alup iki **ṭaş**
G1301-6. İki **ṭaş** ile döne döne ögidür felek / Bir bir cihān ḫalḳına dir āsiyāba baş
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile zer gibi / Niçün cefā **ṭaşıyla** ider imtiḥān ḳaşuñ
G1530-4. Cefā **ṭaşıyla** şındı ṣabr ayaġı / Yıḳaldan başuma cevrüñ ile seng
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd **ṭaşam**
G1811-2. Ḳanḳı **ṭaş** ḳatısa başın aña dögsün kūh-ken / Başa iletdüm ṣanʿat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam
G1843-2. Ḫalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḫi / Giçüp serden ḳoyup bir **ṭaş** gedügin üstüvār itdüm
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / Ufadup şīşe-i nāmı Muḥibbī **ṭaşlara** çaldum
G1967-3. Ne ḳadar yaġdura dildār cefā **ṭaşlarını** / Baña miḥnet ṣanur ol ben anı rāḥat gördüm
G2060-5. Ḳanġı **ṭaş** ḳatı ise ursun başını Ferhād aña / Ol lebi şīrīn ʿışḳı başa iletem başa ben
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña tīr ile **ṭaş** olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu baş olsun
G2144-1. Yapdı ṣanmañ ḳaṣrını kūyında dilber **ṭaşdan** / Ḳapusında belki yapmışdur kesilen başdan
G2290-3. Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa / Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ ṭaġ ile **ṭaşın**
G2318-5. Gerdünleyin iki **ṭaş** sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında yāra ḳarşu
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma zencīr-i ʿışḳ / Ṭāʿne **ṭaşın** dostlar atmañ bu ben dīvāneye
G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe ursa nerm olursa bī-sütūnuñ **ṭaşına**
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden ṣaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil diñ ṭaşa
G2490-5. Bir vefāsuz yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne **ṭaşın** dem mi başa ḳaḳmaya
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki **ṭaş** olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi un olmada
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı ṣunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne **ṭaşı** atma gördükde göz ü ḳaş üstine
G2570-3. **Ṭaşı** üzre egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar **ṭaşar** dāmān ile
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa **ṭaş** ile
G2607-7. Cefā **ṭaşıdur ṭaşı** ṣuyı da oldı göz yaşı / Anuñçün böyle muḥkemdür Muḥibbī ʿışḳ bünyādı
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden melāmet **ṭaşını** / Ṣarṭdur evvel temel yirine ḳoya başını
G2700-4. Ṭaʿnesi **ṭaşına** bir bī-ḳıymet didüm her bir kesüñ / Çünki ṣarrāf-ı cihānum olmışdur cevheri
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb yine ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā ṣaḥrāsına **ṭaşı**
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir **ṭaş** ḳodı / Ḳaldurup ol **ṭaşı** yirine bu göñlüm baş ḳodı
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿne **ṭaşın** atduġınca saḳladuġum yüke ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma **ṭaş** oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben niṣār itsem gerek
Mr24-4. Maḥabbet **ṭaşı** ḳalmaz yapusından / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
D17-2. Atduñ cefā **ṭaşını** bu göñlüm ḫarābına / Bildüm anı ki āḫır ʿımāret nişānıdur
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ **ṭaşını** / ʾāḳıbet başına yaġdurdı anuñ çarḫ-ı felek
B193. Hīç belā-keş ʾāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / Yaġdırur çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet **ṭaşını**

2. Yüzük, küpe vesaire tezyinatta kullanılan zikıymet maden

G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir **ṭaşı** yāḳūt ü bir **ṭaşı** anuñ mercān olur
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / Yollaruñ eṭrāfı cānā laʿl ü altun **ṭaş** olur
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir **ṭaşı** yāḳūt u bir **ṭaşı** anuñ mercān olur

ṭaş eylemek/itmek [2] Taşa döndürmek, taşa çevirmek.

G2218-4. Öykinelden ruḫlarına gül lebüñe laʿl-i sürḫ / Ol günehdür birini ḫār u birin **ṭaş eyleyen**
G2739-1. Yüzümi zerd eyledi ʿışḳuñ benüm ayvā gibi / Baġrumı **ṭaş itdi** hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi

ṭaş olmaḳ [1] Taşlanmaḳ...(Tulum, 2011: 1706)

G1830-3. Deyr içinde dilegüm budur ki anı **ṭaş ola** / Ger senüñle dostum daʿvā-yı ḫüsn ide ṣanem

ṭaşdan ṭaşa [3] Oradan buraya, o yerden bu yere. *bk. başını ṭaşdan ṭaşa dögmek*

G1355-3. Döginüp **ṭaşdan ṭaşa** gezdi cihānı şu gibi / Düşeli ol serv-ḳad nā-mihribānumdan ırag
G2477-2. Lāleler ṣanmañ ki yir yir görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken ṣaçmışdurur **ṭaşdan ṭaşa**
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ añup düşmişem **ṭaşdan ṭaşa**

ṭaş yaġdurmaḳ [2] Felakete uğratmak.

G341-1. Hecr **ṭaşın** üstüme **yaġdurdı** çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil ḫānesi eflāke çıḳdı āh-ı gerd
G956-4. Baş açup ʾāşıḳlarun kūyına bī-pervā varur / Gerçi kim seng-i cefādan **yaġdurursın ṭaşlar**

ṭaş [7] *T.* Dış. (TS, 2009: 3767, 1019) *bk. içüm ṭaşum*

(ṭaşına [2], ṭaşında [1], ṭaşından [1], ṭaşum [1], ṭaşumdan [2])

G446-1. Ẓāhirā **ṭaşum** görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı ṣanma ādem ṣandılar
G1851-1. Ṣanmañuz sürḫ oldı sīnem ḳanlu yaşumdan benüm / Şu ʾle-i dildür görinen şimdi **ṭaşumdan** benüm
G2073-3. Derūnum ḥālini bir kimse bilmez / Degüldürür içi ẓāhir **ṭaşından**
G2134-4. Tīrüñ gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki göre anı **ṭaşumdan**
G2388-3. Zāhidā görseñ melāmet ʿāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẓar sen baḳma anuñ **ṭaşına**
G2463-6. Gizlüdür ḥāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / Ẓāhir olmaz anuñ içi nedürür **ṭaşında**
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde ṭolıdur ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḫi **ṭaşına**

ṭaşımaḳ [2] *T.* Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek. (TDK, 2011: 2279)

(ṭaşar [1], ṭaşıdı [1])

G1752-3. **Ṭaşıdı** ġarḳ itmeden gelüp beni bu baḥr-i ġam / Bāde-i keşti-i sāḳī laʾl-gün deryāya şal
G2570-3. Ṭaşı üzre egerçi ḳomamışdur küh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar **ṭaşar** dāmān ile

ṭaşlamaḳ [1] *T.* Taş atmak, taşa tutmak. (TDK, 2011: 2281)

G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü **ṭaşlaya**

ṭaşmaḳ [12] *T.* Çok gelip yerine veya yatağına sığmamakla etrafına yayılmak, etrafı basmak. (Ş. Sami, 2010: 1174) *bk. daşmaḳ*

(ṭaşar [1], ṭaşdı [7], ṭaşduġınca [1], ṭaşsun [1], ṭaşup [2])

G493-1. Küh-ı dilden yine aḳdı **ṭaşdı** eşk-i Cūybār / Sīne bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün **ṭaşar** ol şehri ser-tā-ser yıḳar
G884-4. **Ṭaşup** emvāc-ı eşküm başdan aşdı / Bu ne bār u bu ne nehr ü ne cūdur
G1168-4. Geçid virmez gözümüñ yaşı **ṭaşdı** / Ḳaşumdan özge aña pil gerekmez
G1270-4. **Ṭaşdı** Ceyḥūn oldı eşküm kūyına virmez geçid / Gözlerümden dād meger andan beni ayırmaġ imiş
G1460-2. Ḳaynayup bu ḫūn-ı dil başumdan aşmasun diyü / **Ṭaşduġınca** eyledüm anuñ içün çeşmüm ṣuvaḳ
G1438-1. Ḳaynadı **ṭaşdı** yine ʿummān-ı ʿışḳ / Ġarḳ idiser ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1769-2. **Ṭaşdı** temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup / Līkin bunuñla gitmedi daḫi ḥarāretüm
G1885-5. Ey Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile **ṭaşup** ḳaynayalum cūş idelüm
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm **ṭaşdı** başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine dil zevraḳın
G2139-2. Ṣaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup **ṭaşsun**
G2315-4. Deryā-yı eşk **ṭaşdı** emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh urur kenāra ḳarşu

ṭaşlu [1] *T.* Üzerinde taş bulunan. (TDK, 2011: 2282)

G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar **ṭaşludur**

ṭaşra [4] *T.* Dışarı. (TS, 2009: 3769, 1021)

(ṭaşra [3], ṭaşrası [1])

G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ içerisin **ṭaşra** ḳılur / Nīk ü bed ẓāhir olur böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G1764-3. Gezüp **ṭaşra** beyābānı olup āvāre Mecnūnuñ / Belā ḳuşlarına jülīde mūyum āşiyān itdüm
G2147-4. Sen gül-i şimşād-ḳāmet gele diyü gülşene / Ḳaldurup başın **ṭaşra** baḳar serv-i bāġ u gülsitān
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / **Ṭaşrası** dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek

tātār [8] *bk. misk-i tātār, müşk-i tātār, nāfe-i tātār, şāh-ı Tātār*

(tātār [7], Tātāra [1])

1. An-asl Türk akvamından bir küçük kavmin ismi olup, bunlar Çengiz askerinin pişdarları bulunduğundan, umum Moğollara Tatar namı verilmiş, ve badehu Moğollar Türklere karışmakla, şark ve şimal cihetleri ve alelhusus Deşt-i Kıpçak ve Kırım ve Kazan Türklerine Tatar denilmiştir. (Ş. Sami, 2010: 1174)

G684-3. İrür ʿāşıḳlarun ḳatline fetvā / O Türküñ çeşmi **Tātār** ḫāna beñzer
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış yine gördüm **Tātār** ḫānı oḳur
G1823-4. Göñül yaġmāsınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini **Tātār** ḫāne ṭapşırdum
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ yaġmacı çeşmini görüp **Tātāra** beñzetdüm

2. Yağmacı.

G220-1. Gözi **tātār** ü işi güci ġāret / İder ḳanlar daḫi işi ḫasāret

G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol ṭurra-i şeb-reng reng / ʿĀlemi ḳıldı gözüme ol gözi **tātār** tār
G742-3. **Tātār** gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni ṭopraġa şaldılar
En1-1. Elif Ey zülfi siyeh ebrūsı çīn çeşmi **Tātār** / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār

tātār-ı çeşm [1] Gözün yağmacısı.

G390-2. Eyledi **tātār-ı çeşmi** cān u dil mülki ḫarāb / Bu taʿaddī bu sitem şehdden mi şekkerden midür

Tātār-şıfat [1] Tatar gibi yağmacı. *bk. Tātār-veş*

G34-3. Sulṭān olalı mülk-i dile ġamze-i mestün / **Tātār-şıfat** mülk-i dili eyledi yaġma

Tātār-veş [3] *bk. Tātār-şıfat*

G857-2. Ebed maʿmūr olmaz mülk-i dil āh / Gözi **Tātār-veş** yaġmacımuzdur
G939-2. Gözleri **Tātār-veş** tārāc ider dil mülkini / Ġāret ü yaġmā ṭarīḳini ḫarāmiler bilür
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi **Tātār-veş** yaġmacıdur

ṭatlu [4] *T.* Şeker tadında olan. (TDK, 2011: 2284)

G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı zehrden acu dili / Şor baña şehd ü şekkerden lezzeti **ṭatlu** imiş
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb **ṭatlu** cānumdan uşanam ben
G2715-3. Gerçi her ʿāşıḳ diler dāim temennā-yı viṣāl / Baña hecri dilberüñ **ṭatlu** gelür ḥelvā gibi
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Şor baña şehd ü şekkerden lezzeti **ṭatlu** imiş

ṭatmaḳ [3] *T.* Dil yardımıyla bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak. (TDK, 2011: 2286)

(ṭatanlar [1], ṭatdılar [1], ṭatmayanlar [1])

G842(b)-5. Maḥşer güninde daḫi bulunmaya anda hūş / Anlar ki ʿışḳ bādesini bunda **ṭatdılar**
G1126-5. Lezzet-i vaṣlı **ṭatanlar** didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile tīz-āb beñzer beñzemez
G1610-3. **Ṭatmayanlar** ʿışḳ cāmını ne bilsün lezzetin / İçmeyenlerden ḫaber şorma zülālin dostuñ

ṭavāf [4] *Ar.* Kutsal bir yeri ziyaret etme. (TDK, 2011: 2287)

bk. ṭavāf eylemek/itmek, ṭavāf ḳılmaḳ, ṭavāf-ı Kaʾbe, ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūy, ṭavāf-ı kūy-ı dilber

G61-5. Merve ḥaḳḳı saʿy ile ger kaʾbe kūyuñı **ṭavāf** / Eylesem cān ile dil andan olurdı pür-ṣafā
G290-3. Saʿyüm oldur Kaʾbe-i kūyuñ **ṭavāf** / Eyleyem ḳapuña vardur iḫtiyāc
G939-4. Zülfine irsem **ṭavāf** olurdı ḫüsnüñ kaʾbesi / Kaʾbeye varmaḳ ṭarīḳin çünki Şāmīler bilür
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / Yürüyüp mestāne ile gülşeni cümle **ṭavāf**

ṭavāf eylemek/itmek [27] Bir şeyin çevresini dolaşmak. (TDK, 2011: 2287)

bk. ṭavāf ḳılmaḳ

G318-2. **Ṭavāf itmek** dilerler Kaʾbe kūyuñ / Dü-ālemde budur ʿuṣṣāḳa maḳṣūd
G562-2. Cān ile **ṭavāf eyleyeyüm** Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʾbe ḥaremidür
G581-2. Sebük-rūḥ olmayan **itmez ṭavāf** kūy-ı cānānı / Bu vādi-i saʿādet-mendi ṭayy ḫayli menzildür
G692-5. İḥrām giyüp gitdi bu niyyetle Muḥibbī / Kūyunı **ṭavāf eyle** ey dost ḥarem-vār
G706-2. Kaʾbe kūyuñ zāhidā her dem **ṭavāf itsem** n'ola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña aʿlā gelür
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz **ṭavāf eyleyüp** anı yeler giçer
G754-1. Ṣafā vü Merve ḥaḳḳıçün şu kim kūyuñ **ṭavāf eyler** / Eger cān itmeye ḳurbān degül ʿāşıḳ ḫilāf eyler
G1077(a)-2. Cān ile **ṭavāf eyleyem** Merve ḥaḳḳıçün / Kūyı çü Ṣafā ehline Kaʾbe-i ḥaremidür
G1361-5. Ḳıble ḥaḳḳı ḥacc-ı ekberdür saña / Ey Muḥibbī kūyını **eyle ṭavāf**
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Kaʾbe gibi **eyle ṭavāf** / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / **Ṭavāf itmek** diler kūyun ḥarim-i muḥteremden yeg
G1524-4. **Ṭavāf itmege** geldük Kaʾbe kūyuñ / Saʿādetdür özüñ ḳurbāne şalduñ
G1608-5. Kaʾbedür kūyı Muḥibbī **eyledüñ** çünki **ṭavāf** / Ḥācı olduñ farżdur cānuñı ḳurbān eylemek
G1625-4. Kaʾbe-i kūyunı **ṭavāf eylemek** oldı baña farż / Gözlerüm yaşını sīm çün yüzüm altun itdüñ
G1643-2. Kaʾbe-i kūyın müyesser oldı çün **itdüm ṭavāf** / Farżdur elbette ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G1659-4. Ḳudsīlerle ger **ṭavāf itmek** dilersen kūyını / Lā-mekān şaḥrāsına ʿazm eyleyüp ser-maḫmil ol
G1674-5. Kaʾbedür kūyını farż oldı **ṭavāf eyleyelüm** / Ey dil enfaʿ budurur anda varup ḳurbān ol
G1899-3. Mecnūn gibi bu deşt-i ġamı **eyleyüp ṭavāf** / Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem
G1940-3. Kaʾbedür kūyuñ nigāra **eyledüm** çünki **ṭavāf** / Cānumı ḳurbāne al defʿ eyle ser-gerdānlıgum
G1999-4. Kaʾbe-i kūyuñ **ṭavāfın itmege** ʿāşıḳlaruñ / Geldiler sürin sürin ḳoyın gibi ḳurbāne hem
G2208-7. Kaʾbe-i kūyuñı varup yine **ṭavāf eyleyüben** / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2244-6. Kaʾbedür kūyuñ nigārā **eyledüm** çünki **ṭavāf** / Cān u dilden gelmişem olmaġa ḳurbān ile ben
G2516-3. Ḫāller hindū gibi **eyler ṭavāf** ḫüsnüñi / Zülfüñ olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Kaʾbeye
G2518-5. Ser-i kūyını **ṭavāf eyle** Muḥibbī yüri var / Yüz sürerler çün bilürsin ḥarem-i muḥtereme

G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı **eyler** idüm Kaʾbe yirine **ṭavāf** / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
En1-16. Ṭı **Ṭavāf itmege** vardum ḥaremün Kaʾbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār
D30-2. Kaʾbedür kūyı nigāruñ cānumı ḳurbān idem / Baña ger olsa müyesser **eylemek** bir kez **ṭavāf**

ṭavāf ḳılmaḳ [3] *bk. ṭavāf eylemek/itmek*

G1371-2. Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafādan cānumı ḳurbān idem / Ger müyesser ola **ḳılmaḳ** Kaʾbe-i kūyun **ṭavāf**
G1574-3. Kaʾbe-i kūyı müyesser oldı çün **ḳılduñ ṭavāf** / Lāzımıdur saña ey dil cānuñı ḳurbān gerek
G2022-3. Dostum ʿuṣṣāḳı ḳo kūyuñı **ḳılsunlar ṭavāf** / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

ṭavāf-ı Kaʾbe [1] Kabe'nin tavafı.

G286-3. Ḥaḳ ḳatında bir göñül yapmaḳ revādur Kaʾbeden / Dostum dil yap **ṭavāf-ı Kaʾbe** ḳılma itme ḥac

ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūy [1] Köyünün Kabe'sinin tavafı.

G1904-5. İderdüm Merve ḥaḳḳiyçün Ṣafā ile özüm ḳurbān / **Ṭavāf-ı Kaʾbe-i kūyun** naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

ṭavāf-ı kūy-ı dilber [1] Sevgilinin köyünün tavafı.

G2022-1. ʿIyd irişdi çün **ṭavāf-ı kūy-ı dilberdür** bugün / Kaʾbedür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

taʿviż [1] *Ar.* Bir şeyin diğer bir şey yerine ikamesi, bedel verme. (Ş. Sami, 2010: 1177) *bk. taʿviż-i cān*

G2524-3. Yine **taʿviż** içün gülşende ġonce / Aşar zer heykelin nāzik nihāle

taʿviż-i cān [1] Canın bedeli.

G2029-4. Yā yazaldan ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḫaṭṭ ile / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur **taʿviż-i cān**

ṭavḳ [4] *Ar.* Gerdanlık, boyun ziyneti. (Ş. Sami, 2010: 1177) *bk. ṭavḳ-ı belā*

G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı **ṭavḳ** u göz yaşı olmışdur zencīr aña
G890-2. **Ṭavḳ** olup boynuma āh zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı dil mānend-i şir
G1247-5. Āhını **ṭavḳ** eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu Muḥibbī şīr-veş
Mh10-3. Āteş-i ʿışḳuñla dāim göñlüme şevḳ itmedür / Dūd-ı āhı boynuma her dem daḳup **ṭavḳ** itmedür

ṭavḳ-ı belā [1] Belanın gerdanlığı.

G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī şaçuñ zencīrini / Mirāṣdur **ṭavḳ-ı belā** her ḳandase dīvāneye

ṭavr-ı cünūn [2] Delilik tavrı/hâli.

G2056-4. Bir şaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum ṭopṭolu / Ḳays benden ögrene şimdengirü **ṭavr-ı cünūn**
G2154-2. Ol perī ʿışḳ ile çün baña gösterdi yüzin / Ḥāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb **ṭavr-ı cünūn**

ṭavr-ı ʿışḳ [2] Aşkın tavrı/hâli.

G1426-1. Başdan ayaġa ʿāşıḳ yürür melāmet ancaḳ / Bu **ṭavr-ı ʿışḳ** içinde bir özge ḥālet ancaḳ
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürid / **Ṭavr-ı ʿışḳı** Vāmıḳ u Mecnūna irşād eyledüm

ṭavr-ı rind-i mey-ḫʷār [1] Şarap içen rindin tavrı/hâli.

G1948-1. Nice yıl meyḫāne ḫıştını çün bālin eyledüm / Tā ki **ṭavr-ı rind-i mey-ḫʷārı** ben āyin eyledüm

ṭāvūs [6] *Ar.* Maruf güzel tüylü ve çirkin sesli kuş ki bahçe ziynetidir. (Ş. Sami, 2010: 1179) *bk. cilve-i ṭāvūs, sidre ṭāvūs, ṭāvūs-ı cinān, ṭāvūs-ı ḳudsī*

(ṭāvūs [2], ṭāvūsa [2], ṭāvūsdur [1], ṭāvūsına [1])

G63-3. Zülfüñ ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi **ṭāvūs** aña
G699-2. ʿAnberiñ zülfini ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer o **ṭāvūsa** ki cevlān eyler
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa zülfini bād esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki bir **ṭāvūsdur** cevlān idüp per gösterür
G1484-4. Didiler ravżada **ṭāvūsa** beñzer / Ṣalınsa her ḳaçan ruḥsāre zülfüñ
G2430-2. Gideʿaḥum zülfini depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ **ṭāvūsına**
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş / Cilve **ṭāvūs** hīç añlar mı murġ-ı ḫāne key

ṭāvūs-ı cinān [1] Cennet tavusu.

G2126-2. Ṣalınup gülşene gel benden ola serv-i sehī / Cilveler eyle görüp reşk ide **ṭāvūs-ı cinān**

ṭāvūs-ı ḳudsī [2] Kutsal/ilahi tavus.

G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın **ṭāvūs-ı ḳudsī** cilve eyler per ṭutar

G889-4. Şeh-per açmış sidreye **ṭāvūs-ı ḳudsīdür** şaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı var

ṭāvus-ṣıfat [2] Tavus gibi. *bk. ṭāvūs-vār, ṭāvūs-veş*

G491-5. Cān naḳdini yolına Muḥibbī ide īṣār / **Ṭāvus-ṣıfat** gelse çü pervāze güzeller
G908-2. **Ṭāvus-ṣıfat** cilve ḳılup seyr-i çemen ḳıl / Tā serv-i sehī ögrene senden şalınışlar

ṭāvūs-vār [1] *bk. ṭāvus-ṣıfat, ṭāvūs-veş*

G2612-3. Cilve eylerdi çemende nāz ile **ṭāvūs-vār** / Murġ-ı dil ṣayd itmege şehbāz-ı bī-pervā idi

ṭāvūs-veş [4] *bk. ṭāvus-ṣıfat, ṭāvūs-vār*

G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā ḫūb yaraşur ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen **ṭāvūs-veş** cevlānʿıyd
G448-3. Gülşen-i ḥüsninde zülfi cilve-ger / Her yaña **ṭāvūs-veş** perler ṭutar
G730-2. Şāne ile zülfini her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā **ṭāvūs-veş** per gösterür
G2297-2. İder **ṭāvūs-veş** cevlān boyı serv-i ḫırāmāndur / Gören reftārını eydür meger kebg-i deridür bu

ṭayaḳ [2] *T.* Dayanılacak şey, mesnet. (TS, 2009: 3766, 1029)

G1417-4. Pīr oldum ise meydān elümeʿaṣā alam / Her bir ḳademde baña ola ol **ṭayaḳ ṭayaḳ**

ṭayanmaḳ [7] *T.* Güvenmek, itimat etmek. (TS, 2009: 3766, 1030)

(ṭayanma [2], ṭayanmaḳ [1], ṭayanmışdur [1], ṭayanup [3])

G207-3. Ṣaḳın dehre **ṭayanup** olma maġrūr / Dil ü cān anda çün mihmāndur ey dost
G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / Zühdüñe **ṭayanma** gel gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
G384-4. Aḳar ṣuya eser yile **ṭayanma** göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar ṣuya bend idüp eser yile **ṭayanmışdur**
G1227-6. Ḳuvvetine **ṭayanup** bu dehre baş egmeyen / Arḳası geldükde yire didi āḫır aña bes
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma zinhār / **Ṭayanmaḳ** ola mı āb ile bāde
G2456-6. Her kişiden ṣorılur aʿmāl ṣorılmaz sebeb / Ġaflet itmesün kişi **ṭayanup** aña ataya

tāyife-iʿuşşāḳ [1] Âşıklar topluluğu *bk. kelle-i ıuşşāḳ*

G2696-3. Ger göñül Kaʿbesine tā ki ṣafā kesb idesin / Görmek istersen eger **tāyife-iʿuşşāḳı**

ṭayr [2] *Ar.* Kuş, mürg. (Ş. Sami, 2010: 1179) *bk. vuḥūş u ṭayr*

G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca **ṭayr** ile vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü peri ile uçur **ṭayr** eyle

ṭayr-i ḳudsī [1] Kutsal/ilahi kuş.

G937-5. Medḥ idüp laʿlüñ Muḥibbī dise bir rengīn ġazel / **Ṭayr-i ḳudsī** işidüp Sidreden taḥsīn ider

ṭayy [1] *Ar.* Aradan çıkarmak, çıkarılmak. (M. Nâcî, 2009: 668)

G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / Bu vādi-i saʿādet-mendi **ṭayy** ḫayli menzildür

taẓallum [1] *Ar.* Zulm ü taaddiden dolayı şikâyet etmek ki ıstılahımızda derdini yanmak, yanıp yakılarak izhar-ı mazlumiyet eylemektir. (E. Tevfîk, 1890: 334)

G2791-1. Ḥālümi görüp itmedi dilber teraḥḥumı / Günden güne ziyāde ider dil **taẓallumı**

tażarruʿ eylemek/itmek [2] Yalvarmak, yalvarıp yakarmak.

G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendürʿArabdan yeg / **Tażarruʿ itmege** ʿāşıḳ olur mı aña şebden yeg
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez **tażarruʿ eyleseñ** yāre / Ki zīrā ḳatı müşkildür kişi terk ide muʿtādı

tāze [42] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1180)

bk. dāġ-ı tāze, gülşen-i tāze, nihāl-i tāze, tāze cān bulmaḳ, tāze cān virmek, tāze ḥayāt bulmaḳ tāze cevān, tāze dāġ, tāze eylemek, tāze ḳılmaḳ, tāze nihāl, tāze olmaḳ, tāze tāze, tāze ter, tāze vü ter

(tāze [37], tāzedür [3], tāzesin [2])

1. Yeni kesilmiş, bayatlanmamış, buruşmamış, tari, taravetli.

G106-3. **Tāze** gülsin gül gibi gel bülbül āhından ṣaḳın / Ḫayr ḳılmaz dostum āh-ı seḥer-gāhum saña
G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne ilet / Yaʿni cān bülbülini **tāze gülistāna** ilet
G201-4. Yañaġuñ **tāzedür** verd-i İremden / Būyuña ṭūbā ser-gerdāndur ey dost
G325-7. Sāḳiyā gel ṣun Muḥibbī'ye ṣarābuñ **tāzesin** / Ḥaḳḳ dimişler leẕẕeti artuḳ olanuñ cedīd
G369-5. Gerçi Muḥibbī her ġazelüñ **tāze** meyvedür / Şīrīn-lebini an ki daḥi ābdār olur

G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir **tāze** gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ üstinde āşiyāndur
G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye şalar **tāze** budaġum var
G622-4. **Tāze** güller açılur bulur gülistān revnaḳı / Her ʿaraḳ kim gülşen içre gül-ruḫından çün ṭamar
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye şalar **tāze** budaġum var
G844-5. Gül ʿizār-ı ḥüsni yārüñ **tāze** sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / Virdi-i gülden **tāzedür** ol lāle ruḫsār incinür
G894-3. Sāḳī şarāb-ı köhnei ḳo **tāzesin** getür / Bilmez misin ki leẕẕet dünyā-yı nevdedür
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā **tāze** sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem ṭolāb göz
G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken **tāze** yolındı olup ezhār sebz
G1352-2. Her elifler serv yir yir daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı şaḥn-ı sīnem **tāze** baġ
G1393-3. Şaçılu dürler saña kim işide elfāẕuñı / **Tāze** güller bitüre gerʿārıżuñ döke ʿaraḳ
G1486-1. Verd-i gülden **tāzedür** ey dost ruḫsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ
G1649-4. Beytümüñ her saṭrı **tāze** naḫl ü ḥarfi meyvedür / Anı maʿnī gülleriyle naḫl-bend itsem gerek
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir **tāze** güli yār idelüm
G2107-4. **Tāze** sebz olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Raʿd-veş āh eyleyüp nisān u bārān dīdeyin
G2441-2. Gülşen-i ḥüsnüñ nigārā olmaz idi **tāze** sebz / Her ṭarafdan gözlerum bārān-ı seylāb olmasa

2. Genç, körpe.

G50-5. Diyesin ey şabā Ferhād u Ḳaysa / Felek bir **tāze** Mecnūn itdi peydā
G491-4. Her biri şaçın sünbül ider ruḫlarını gül / Gülzāra ḳaçan seyre gele **tāze** güzeller
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir **tāze** güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir giçdi zamānuñ
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir tāze cevān ʿışḳına **tāze** heves ol gel

3. Yeni, müceddet.

G127-5. Ey Muḥibbī dürdi şiʿrüñ defterini ehl-i naẓm / Gül gibi her yıl başında **tāze** dīvānum görüp
G142-5. Ehl-i naẓmuñ her biri sābāş iderse ṭañ mıdur / Ey Muḥibbī gül gibi bu **tāze** dīvānum görüp
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün **tāze** kīn ṭutar
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāra yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl **tāze** dīvānum çıḳar
G687-1. Āşıḳam ʿışḳ içre Mecnūn çünki aḳrānumdurur / Söylenen dillerde **tāze** şimdi destānumdurur
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı yazmış ḫāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde **tāze** defter baġlamış
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā **tāze** defter baġlamış
G1661-1. Ḥamdülillah **tāze** bitürdi yine gülzār gül / ʿAndelīb-i ḫasteye tā göstere dīdār gül
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir **tāze** dīvān eylesem
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger **tāze** dīvān eylesem
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir **tāze** cān ile
G2520-5. Ter ġazellerle Muḥibbī **tāze** dīvān baġladı / Ehl-i naẓma diyüñ ṣıla gelsün berü dīvānuma
G2542-1. Bahār irişse güller bitse **tāze** / Nice yirden gele bülbül niyāza
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine **tāze** cān ile
G2704-1. Nʾola **tāze** düşürse bāde cānı / Aristo çünki dimiş rūḥ-ı ṣāni
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl **tāze** yine cānumuzı / Mey-i gülgūnuñ eger var ise nevʿa günehi
Nş2-2. Fetḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden / **Tāze** düşdi bir heves fetḥ itmege Baġdād içün

tāze cān bulmaḳ [6] *bk. tāze cān virmek, tāze ḥayāt bulmaḳ*

G98-5. Ölmiş iken **tāze cān buldı** Muḥibbī ḫaste-dil / Būy-ı zülfini getürdüñ müstedām ol ey ṣabā
G323-5. Geldügince tīri **bulur** mürde cismüm **tāze cān** / Bulsun anuñ ey Muḥibbī ṣaṣtı her demde küşād
G366-5. Mürde iken bu Muḥibbī **bulur** idi **tāze cān** / Alabileydi eger ʿıyş-ı dehānından ḫaber
G413-4. **Tāze cān buldı** yine bu mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳātilur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ **tāze cān buldum** yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G2138-5. Ger iletseler Ḫorāsāna Muḥibbī şiʿrini / **Bula** laḥdinde işide anı Cāmi **tāze cān**

tāze cān virmek [3] *bk. tāze cān bulmaḳ, tāze ḥayāt bulmaḳ*

G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / **Tāze cān virsüñ** diñüz ol yār-ı cānum ḳandadür
G2087-4. **Tāze cān virdün** getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ zamāndur özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2246-2. Mürde idüm bir ḫaberle **tāze cān virdüñ** baña / Eyledüñ bu ḫaste göñlüme devā gerçek misin

tāze ḥayāt bulmaḳ [2] Dirgörmek, diriltmek, ölüyü diri ḳılmaḳ, ihyā etmek...(Tulum, 2011: 1712) *bk. tāze cān bulmaḳ, tāze cān virmek*

G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʾlin **bulur tāze ḥayāt** / Dimiş anuñçün Aristo aña rūḥ-ı ṣānidür
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn **buldı** yine **tāze ḥayāt** / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz

tāze cevān [3] Körpe genç.

G1657-5. Pīr olduñ ise şanma Muḥibbī ola dil pīr / Bir **tāze cevānı** sevüben **tāze cevān** ol
G1663-4. Kim dir ki göñül ḳocala hergiz o ḳocalmaz / Bir **tāze cevān** ʿışḳına tāze heves ol gel

tāze dāġ [12] Yeni yara.

G35-3. Bāġ-ı ʿışḳında belā-keş bülbülidür bu göñül / Sīnesinde **tāze dāġıdur** gül-i ḫandān aña
G544-1. Sīnem bu **tāze dāġ** ile bir lālezārdur / Baña bu āteşi uran ol gül ʾiẕārdur
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ **tāze dāġıdur** / Ḳo yansun tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G1103-7. Sīnesine her kim kesdi naʾl ü yaḳdı **tāze dāġ** / Eylemez bāġa naẓar seyr-i gülistān istemez
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi **tāze dāġ** / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem üzre **tāze dāġ** / Işḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1353-1. Serv-ḳaddüñ ḥasretinden eyledüm çün geşt-i bāġ / Lāle-ḫaddüñ şevḳine sīnemde yaḳdum **tāze dāġ**
G1357-1. Lāle-veş sīnemde yaḳdum ḥasret ile **tāze dāġ** / Būy-ı zülfinüñ hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G2116-3. **Tāze dāġ** ile sifāl-i sīnemi zeyn eyledüm / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil şoḥbetin
G2475-1. Tenüm gülzār ü gülşende gül olmış **tāze dāġ** anda / Elifler servlerdür şanasın şalmış budaġ anda
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine **tāze dāġ** urup / Ḳurdı çemende Leylī gibi gül otaġını
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vażʿ eyledüm bir **tāze dāġ** / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ

tāze eylemek [1] Canlandırmak.

G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür nihālüñ **eyleyen tāze** / Anuñçün ḳāmet ü bālāñ ṭūbādan bülend olmış

tāze ḳılmaḳ [3] Yenilendirmek, canlandırmak.

G337-4. Sāḳī şarāb-ı şāfı getür cānı **tāze ḳıl** / Ḳo ḫalvetinde ḥubb ile zāhid ola ḳadīd
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile **tāze ḳıl** dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd yiter
G2269-5. Derūnum derdini **tāze ḳılup** ey nāy iñlersin / Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāde beñzersin

tāze nihāl [2] Taze fidan.

G885-4. Yaşuñ bārānını ey dīde o servüñ pāyına gel dök / Güzellik būstānında senüñ **tāze nihālüñdür**
G1025-4. Ḫadengin gönderür dilber bu sīne bāġına her dem / Murādı bil ki her perin diker **tāze nihāl** eyler

tāze olmaḳ [2] Yenilemek, tazelemek.

G2390-4. Kiminüñ cismi gülden **tāze olmış** / Kiminüñ yüzini ṭutmışlar ise
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / Bir hafta var **tāze ola** şoñradan şola

tāze tāze [4] Yeni yeni.

G267-4. İstedükce **tāze tāze** baña gevherler virür / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile baḥş
G430-4. Bāġ-ı dilde bu Muḥibbī dikeli söz naḫlini / **Tāze tāze** isteyene meyvehā-yı ter şunar
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine yārān şevḳine / **Tāze tāze** gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G2542-6. İşidüp şiʿrümi ehl-i maḥabbet / Yazarlar levḥ-i dilde **tāze tāze**

tāze ter [8] Daha taze.

G612-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫuñ bir **tāze ter** güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G757-5. Naḫl-i gülden **tāze terdür** bu Muḥibbīʾnüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / **Tāze ter** bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G1489-6. Olupdur ḳışşa-i Ferhād köhne / Muḥibbī **tāze terdür** dāstānuñ
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür **tāze ter** / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen **tāze ter** / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ şaḳın
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum **tāze ter** / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2637-3. **Tāze ter** olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi

tāze vü ter [1] Taptaze.

G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger / Yaş dökdügümce **tāze** vü ter olmasa bu gilüm

tāzece [15] Yeñıce. (Tulum, 2011: 1712)

G848-4. ʿAşḳ-ı dil-ḫasteler āh u fiġānın arturur / Her ḳaçan kim **tāzece** bir māh-rū cānān ḳopar
G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur **tāzece** / Anuñ içün yolına başum revāndur **tāzece**
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bulaʿāşıḳları / Her ṭarafdan zülfi anuñ pāsbāndur **tāzece**
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum ṭolu ḳandur **tāzece**
G2396-4. Sīnemüñ bāġın temāşā eyle dāġum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur **tāzece**
G2396-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlar iken ʿışḳum oldı āşikār / Eşk-i sürḫ u rūy-ı zerdüm ileʾiyāndur **tāzece**
G2439-1. Bir perī-peyker ḳamer-ruḫsār sevdüm **tāzece** / Bir lebi-şirin şeker-güftār sevdüm **tāzece**
G2439-2. Bülbül-i şūrīdeyem feryād u efġān eylerem / Bir yüzi gül ġonce-leb gülzār sevdüm **tāzece**
G2439-3. Laʾl-i Şīrīnine dil virdüm düşüp kūh-ı ġama / Kesmege Ferhād-veş kūh-sār sevdüm **tāzece**
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin / Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm **tāzece**
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẕer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ yār sevdüm **tāzece**
B170. Sevdügüm bir māh-ı nev şīrīn-zebāndur **tāzece** / Ḳadr-i āşıḳ añlamaz nā-mihribāndur **tāzece**

tāzelemek [6] Taze yapmak, tazelik vermek, kesb-i tarâvet ettirmek. (Ş. Sami, 2010: 1180)

G765-1. Her ḳaçan dilber gelür dāġ-ı nihānum **tāzeler** / Bir kelām ile benüm bu ḫaste cānum **tāzeler**
G765-2. İtleri vaṣfın ḳılup şerḥ-i vefāsın söyleseñ / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum **tāzeler**
G765-3. Ḫuşk olupdur āteş-i dilden dehānumda zebān / Vaṣf-ı ruḫsāruñ ḳaçan ḳılsam zebānum **tāzeler**
G765-4. Ḫᵛābda görsem ḳaçan ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi / Ārzū-yı ḳaddi ol serv-i revānum **tāzeler**
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı yoḳ mıdur diyü gümānum **tāzeler**

tāzelenmek [1] Tazelik olmak, kesb-i tarâvet etmek. (Ş. Sami, 2010: 1180)

G2712-4. **Tāzelendi** būy-ı zülfinden meşām-ı dil yine / Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler beni

tāzī [1] *Far.* Arap, Arabî, Arap kavim ve cinsiyetine mensup. (Ş. Sami, 2010: 1180)

G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile Türki'de bī-naẓir / **Tāzīde** şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider

taʿẓīm [1] *Ar.* Büyütme, ağırlama, hürmet ve ikram etme. (Ş. Sami, 2010: 1180) *bk. taʿẓīm eylemek/itmek, taʿẓīm ḳılmaḳ*

G2106-3. Dehānından söz açsam ger baña **taʿẓīmdür** ancaḳ / Meyānından ḫaber ṣorsam eydür ince ḫayālem ben

taʿẓīm eylemek/itmek [7]... yücelemek, yüceletmek, tefzīl etmek, ulułandürmaḳ, táḳdīs etmek, hurmet etmek...(Tulum, 2011: 1712-1713) *bk. taʿẓīm ḳılmaḳ*

G644-3. Miḥnet ü derd ü belā ġam gelse dil ḳarşu çıḳar / Nice **taʿẓīm itmesün** anlar anuñ mihmānıdur
G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar **taʿẓīm idüp** dil ḫānesin yir gösterür
G1298-5. Nāvek-i ġamzesi geldükde Muḥibbī sen anı / Gāh **taʿẓīm eyle** ḳo dilde gehi cānuña baş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber tīrini / Anı **taʿẓīm eyleyüp** dilden aluban cāna aş
G1468-5. Cānā Muḥibbī oldı şermende itlerüñden / Kūyuña varduġınca **taʿẓīmin eyler** anuñ
G1882-4. Her ne yañadan gelürse ġam açuḳ vīrāne-dil / Aña **taʿẓīm eyleyüp** ḳapuyı dīvār eylemem
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan **taʿẓīm ider** üstādını

taʿẓīm ḳılmaḳ [1] *bk. taʿẓīm eylemek/itmek*

G1152-5. Muḥibbī işbu şiʿr-i dil-pesendi / ʿAceb var mı görüp **taʿẓīm ḳılmaz**

tāziyāne [3] *Far.* Kamçı, kırbaç. (Ş. Sami, 2010: 1180)

G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu çeng oldı ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam toḳunur añа **tāziyānedür**
G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / Dutar elinde zülfini şan **tāziyānedür**
G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā ile çignedür / Yārüñ elinde zülfi meger **tāziyānedür**

teb-i ʿışḳ [1] Aşk sıtması.

G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / **Teb-i ʿışḳa** giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer

teb dutmaḳ/ṭutmaḳ [7] Sıtmaya yakalanmak, sıtma tutmak, titreme gelmek.

G129-1. Ġam-ı hecrüñde eger ḫālümi şorsañ her şeb / Ditrerem ʿışḳuñ ile şanki **ṭutupdur** beni **teb**
G143-6. Nigārā tāb-ı ḥusnüñden yanup ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bid-veş lerze şanasın kim **ṭutupdur teb**
G161-2. Gün yüzi virdi ḫaräret ʿāleme / Ṭañ mıdur ʿışḳ içre **ṭutsa** beni **teb**
G175-2. Güneş ruḫsāruña her kim baḳarsa / Mecāli ḳalmayup anı **dutar teb**
G339-5. Tāb-ı ḥusnüñ bir ḫaräret virdi kim bu ḫasteye / **Teb ṭutulmış** gibi her dem ditrerem ben hemçü bid
G415-3. Leblerüñ dārüʾş-şifāsından buyur şāfī cevāb / Āteş-i ʿışḳ ile **teb ṭutmış** bu dil bīmārdur
G632-5. Tāb-ı ḥusninden Muḥibbī bir ḫaräret baġladı / **Teb ṭutar** gibi olur ṣāḥib-firāş üç günde bir

tebāh [2] *Far.* Berbad, harab. (E. Tevfîk, 1890: 304)

G812-5. İşüm gücüm āh ile vāh günden güne ḫālüm **tebāh** / Olmam muḳarrer ḫāk-i rāh ol dil-sitānum ḳandadür
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu cāna **tebāh**

tebdīl itmek [1] Degiştürmek, degiş etmek...(Tulum, 2011: 1718)

G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim evvel vişālüñ şerbetin / Firḳate **tebdīl idüp** āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet

tebdīl olmaḳ [1] ...dönmek, degişmek...(Tulum, 2011: 1718)

G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde ṭoġmadı ṣubḥ-ı vişāl / Şöyle beñzer giceye **tebdīl olupdur** gündüzüm

tebebbür [1] *Ar.* Böbürlenme, büyüklenme.

G1840-1. Biḥamdillah **tebebbürden** riyādan pākdur göñlüm / Velīkin dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫākdur göñlüm

tebessüm eylemek/itmek [6] Gülümsemek...(Tulum, 2011: 1718)

bk. tebessüm ḳılmaḳ

G405-1. Yāre ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş **eyler tebessüm** gül gibi ḫandān olur
G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül **itdi tebessümler** / Bu demlerde olup gūyā ider bülbül terennümler
G1718-1. Aç güher dürcin tekellüm eyle gel / Ġonce-veş daḫi **tebessüm eyle** gel
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel eyle bir tekellüm / Gül gibi **itdi** ol dem nāz ile bir **tebessüm**
G2791-5. Bārān-ı eşki ṣaçdı Muḥibbī şu deñlü kim / Güller açıldı **itmedi** dilber **tebessümi**
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül terennüm eylesün / Ḥālüñe güller gülüp ġonce **tebessüm eylesün**

tebessüm ḳılmaḳ [2] *bk. tebessüm eylemek/itmek*

G555-2. Luṭf ile ger **ḳılsa** gülşende **tebessüm** ġonce-veş / Acılur her gūşeden güller ḳamu ḫandān olur
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi var mı bülbülüñ / Ġonce-veş **ḳıldı tebessüm** nāz ile didi hezār

teb-ḫāne [5] Ateş evi/Puthane. *bk. Ka ʾbe vü teb-ḫāne*

(teb-ḫāne [1], teb-ḫānesidür [2], teb-ḫāneyi [1], teb-ḫāneyin [1])

G552-5. Ġāret itdi deyr-ārā cān u dili bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ **teb-ḫānesidür** kim bilür
G932-5. Ġāret itdi deyr içinde cān u dil bir muġbeçe / Ey Muḥibbī ol kimüñ **teb-ḫānesidür** kim bilür
G2146-4. Ḫūblar eşkālini ḳalbümde taṣvīr eyledüm / Ger göre ʿālī-naẓar şanur beni **teb-ḫāneyin**
G2277-3. Naḳş ḳıldum ey şanem dilde ḫayālüñ naḳşını / Ṭañ mıdur dirsem eger bu sīneme **teb-ḫāne** ben
G2642-3. Bilüme zünnār-ı zülfüñ bağlayaldan ey şanem / Mesken itduġum ʿaceb midür eger **teb-ḫāneyi**

Tebriz [1] *Far.* Azerîlerin yoğun olarak yaşadıkları İran'da bir şehir.

bk. ʿazm-i Tebriz itmek

Nş2-2. Feṭḥ idüp **Tebriz'i** giçdük çünki Sulṭāniyeden / Tāze düşdi bir heves feṭḥ itmege Baġdād içün

tecellā-yı cemāl [1] Güzel yüzün tecellisi.

Mh4-3. Bir kerre eger ḳılsa **tecellā-yı cemāli** / Āşüfte ide mihr ü mehi ruḫları alı

tecelli [1] *Ar.* Görünme, ayan ve zahir olma, bürûz. (Ş. Sami, 2010: 1184)

bk. tecelli itmek

G1534-5. ʿIşḳ nūrına **tecelliye** varan Mūsā-vār / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek

tecelli itmek [2] Gözükmek, görünmek, zāhir olmaḳ, zuhūr etmek...(Tulum, 2011: 1721)

G53-4. Ger **tecelli itmese** Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı ol vādi-i eymenden yaña
D8-2. Her yüzden **ider** yār **tecelli** çü cemālin / Yañılsa ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāşuḥ

tecemmül [3] *Ar.* Süs, ziynet, zîb ü zîver. (Ş. Sami, 2010: 1184-1185)

bk. tecemmül itmek

(tecemmülden [1], tecemmüldür [2])

G55-3. Kān-ı dilden ḫᵛāce-i ʿışḳam gözüñ gevher ṭolu / Bār-ı ġam derd ü elem cümle **tecemmüldür** baña
G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı nisār itdüm yine / Ḫᵛāce-i ʿışḳam ġam u ġuṣṣa **tecemmüldür** baña
G822-4. Taḥammül yeg **tecemmülden** diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳāniʿ dimeñ ser sāye-bān gözler

tecemmül itmek [1] Cemʿ-ī, māl etmek. (Tulum, 2011: 1721)

G2514-3. Bāġbān ger görse ḳadd ü ʿārıż u şehlā gözüñ / Serv ü nergis gül diküp hergiz **tecemmül itmeye**

tecerrüd [3] *Ar.* Kâffe-i alâ'ik ve mâ-sivâdan geçip Cenâb-ı Hakk'a intisap. (Ş. Sami, 2010: 1185)

bk. tecerrüd eylemek/itmek

G1359-4. İster iseñ sen ḥuẓūrı ṭut **tecerrüd** ʿālemin / Fāriġ ü merd-i cihān gözleme hīç şol u şaġ
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre **tecerrüd** ʿālemin / Umuram ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G2500-4. Ey Muḥibbī yüri ʿālemde **tecerrüd** ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen ʿīsā ile

tecerrüd eylemek/itmek [2] Soyutlanmak. Cenabıhakk'ın gayrısından soyutlanmak.

G2281-3. Her kim **tecerrüd itdi** çıḳdı göge çü ʿīsi / Her kim ṭamaʿda ḳaldı giçdi yire çü Ḳārūn

G2667-2. Dil viren medfūn olur dünyāya bil Ḳārūn-veş / Kim **tecerrüd eyledi** göñüllerdedür ʾīsi gibi

tecrid-i ʿālem [1] Masiva âlemi/soyutluk âlemi.

G2705-2. Nev-ʿarūs-ı ḥüsn-i dünyāya görüp meyl itmedi / Ol ki **tecrid-i ʿālemini** ḳullanur ʾīsā gibi

tecrid-i ʿışḳ [1] Aşkın soyutladığı/tarafı.

G986-7. **Tecrid-i ʿışḳ** ol yüri terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter

tecvīz eylemek [1] Cāiz görmek, cevāz göstermek...(Tulum, 2011: 1722)

G1211-4. Muʿtekif olsam n'ola kūyuñda ey ārām-ı cān / Bir nefes senden cüdā bir kimse **tecvīz eylemez**

tedbīr [6] *bk. çare vü tedbīr, ḥüsn-i tedbīr, tedbīr eylemek/itmek, tedbīr-i zencīr*

(tedbīr [1], tedbīrini [1], tedbīrler [1], tedbīrümüz [2], tedbīrüñ [1])

G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n'eylesün **tedbīr** aña / Hey ne sengin-dil olur āh eylemez te'şir aña
G726-5. Baş çatar ḳaşuñla çeşmüñ bu Muḥibbī ḳatline / Anı hecrüñ öldürür ḥācet degül **tedbīrler**
G1143-2. Teşneyüz ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde dāim böyledür **tedbīrümüz**
G1162-1. İtdi ol zülf-i muʿanber kākülin zencīrümüz / Ġam yimek dīvāneler oldı bizüm **tedbīrümüz**
G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı **tedbīrüñ** senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola yārüñ senüñ
G2640-5. Leşker-i ġam gelse itmege ḫarāb dil mülkini / Sen Muḥibbī cām ile eyle anuñ **tedbīrini**

tedbīr eylemek/itmek [6] Düşünmek, ḫātırlamaḳ, endīşe etmek, mülāházá etmek...(Tulum, 2011: 1723)

G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem daḫi **tedbīr eylemez** / Nāle-i āhum dirīġā aña te'şir eylemez
G1179-1. Dostlar ben ölmedin billāh **tedbīr eyleñüz** / Ïşḳ içinde ḥālümi billāh taḳrīr eyleñüz
G1285-1. Baş çatup ebrūlar el bir eylemiş / Ḳatlüme beñzer ki **tedbīr eylemiş**
G1808-1. Ey şanem ʿışḳuñ ġamına şanma **tedbīr eyleyem** / Giceler tā ṣubḥ olınca āh-ı şeb-gīr eyleyem
G1808-5. Ey Muḥibbī cehd ḳılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ / Çünki taḳdīr böyledür ben nice **tedbīr eyleyem**
G2406-4. Var ḫumārum serde olmazdum ṣudāʿdan ben ḫalāṣ / Pir-i meyḫāne eger cām ile **tedbīr itmese**

tedbīr-i zencīr [2] Zincir önlemi.

G1179-5. Leylī zülfidür iden her dem beni Mecnūn-ṣıfat / Bu Muḥibbī'ye hemān **tedbīr-i zencīr** eyleñüz
G1265-1. Dil urup dilber yine zülfin girih-gīr eylemiş / Bu dil-i dīvāneye **tedbīr-i zencīr** eylemiş

tedric [1] *Ar.* Derece derece yani basamak basamak ilerleme yahut ilerletme. (Ş. Sami, 2010: 1187)

G168-5. Ey Muḥibbī dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni **tedric** ile ögredür añlar yāb yāb

te'emmül itmek [1]...müşāhede etmek, mütāleʿá etmek...(Tulum, 2011: 1725)

G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil taḫammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ vire bir dem **te'emmül itmeye**

tefaḫḫur itmek [1] Büyüklenmek, ulûlanmaḳ...(Tulum, 2011: 1726, 1718)

G2204-2. Ḫāk-i derüñe yüz sürüp **itmeye tefaḫḫur** / Budur dilegüm anı ki mübteẕil olsun

tefaḫḫus eylemek [1] Araştürmaḳ, teftīş etmek...(Tulum, 2011: 1726)

G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp un olduġın / Anı gendümden **tefaḫḫus eyleme** gerdūna şor

tefāvüt [4] *Ar.* İki şey arasındaki fark, birinin diğerinden farklı olması. (Ş. Sami, 2010: 1188)

G79-4. Serverā servi nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında **tefāvüt** var anuñ arż u semā
G2143-3. Bī-bahā ḥüsn ile olsa olmasa ṣīrīn-suḫan / Kimdürür iden **tefāvüt** ṣüret-i dīvārdan
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında **tefāvüt** var hezārān bāb ile
G2665-1. Her gün eyler çün **tefāvüt** ol gülüñ zibālığı / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı

tefeʿʿül eylemek [4] Falcılık etmek, fal atmak, fal açmak.

G574-4. Dün **tefeʿʿül eyledüñ** açdun cemāli muṣḥafın / Dāl-ı zülfi geldi bildüñ devlete dāli nedür
G718-3. **Tefeʿʿül eyleyüp** cānā cemālüñ muṣḥafın açdum / Ḫam-ı zülfin görindi devlete dil anı dāl añlar
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin **tefeʿʿül eyledüñ** yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fāl um var
G2139-5. Muḥibbī bilmek isterse n'ola ʿışḳ ile aḥvāli / Nigāruñ muṣḥaf-ı ḥüsnin **tefeʿʿül eylesün** açsun

teferrüc eylemek/itmek [2] Yüze bakmaḳ, nazár etmek...(Tulum, 2011: 1727)

bk. teferrüc ḳılmaḳ

G594-2. Ḳomaz **teferrüc itmege** genc-i ḥüsnini / Her tār-ı zülfi başına bir ejdihā olur
G915-2. Ḳomaz **teferrüc eylemege** genc-i ḥüsnini / Zülfini anuñ her biri bir ejdihā olur

teferrüc ḳılmaḳ [1] *bk. teferrüc eylemek/itmek*

G2615-4. Dilā gel gül-i seyr-i bāġ **teferrüc ḳıl** Ḫudā ṣunʿın / Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

tefhim ḳılmaḳ [1] Anlatmak, ifade etmek.

G1152-3. Dehānuñla meyānuñ sırr-ı ġaybı / Ḫıred-mend anı hīç **tefhim ḳılmaz**

tefsīr [3] *Ar.* Şerh ve beyan, izah ve tafsil. (Ş. Sami, 2010: 1190)

bk. tefsīr eylemek/itmek

(tefsīr [2], tefsīrini [1])

G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ **tefsīrini** key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / Yazdı ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla **tefsīr** aña
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / **Tefsīr** yazup eyleseler aña bin şürūḥ

tefsīr eylemek/itmek [4] Açmaḳ, tevzīh etmek, beyān etmek, şárh etmek...(Tulum, 2011: 1728)

G190-4. Şu ʿle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ yazdı **tefsīr eyledi** anı dürüst
G1285-4. Metn-i ḥüsne ḫaṭuñ olmış ḥāşiye / Oḳuyup dil anı **tefsīr eylemiş**
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / **Tefsīr idüp** bu cismüñi yazdum ʿiyān ile
G2660-5. ʿIşḳa düşdüm ṣabrdan özge bu derde çāre yoḳ / Kimdürür **tefsīr ide** benden Muḥibbī ḳısmeti

teġāfül [1] *Ar.* Bilmezliğe gelme, kasten ve yalandan gaflet gösterme. (Ş. Sami, 2010: 1190) *bk. kibr ü teġāfül, teġāfül itmek*

G388-5. Ey Muḥibbī āh idüp nice perīşān olmayam / Kim **teġāfülle** öñümden ol ṣaçı sünbül giçer

teġāfül itmek [2] İhmāl etmek, vāz gelmek...(Tulum, 2011: 1728)

G1015-5. Muḥibbī ser-te-ser derdüm belā vü derd buḥrānı / Nigārum gūşına alup ger **itmeye teġāfüller**
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ola kim ġılṭān idüp dilber **teġāfül itmeye**

tehī [9] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1192) *bk. tehī eylemek, tehī kef, vīrāne vü tehī*

(tehī [6], tehīdür [3])

1. Boş, hali.

G655-2. Ṣürāḥī ḳılġılın kim itmeye gūş / Anuñ sāġar gibi ḳalbi **tehīdür**
G1023-2. Eger giçdi ise Mecnūn u Ferhād / Ṣanur mısuz ki bu ʿālem **tehīdür**
G1028-5. Lebüñ yādına meclisde Muḥibbī / İçüben sāġarı elde **tehīdür**
G1706-2. Ṣanmañuz Ferhād u Mecnūn gitdi bu ʿālem **tehī** / ʿIşḳ şāhı devletinde mübtelā eksük degül
G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi yiv ile **tehī**
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīş-keş ilet / Çün varılmaz ulular meclisine dest **tehī**

2. İlim ve hünerden ari, boş, bîbehre.

G239-2. Öpmege elüñ eylemişem başumı tuḥfe / Öpülmez imiş şehler eli çünki **tehī** dost
G1147-4. **Tehī** ṣanmañ n'ola gitdiyse Ferhād / Degül ʿışḳ kūhı ḫāli pīşe olmaz
G2108-1. Dostum görme **tehī** bu ʿışḳuñ nem-i dīdesin / Ser-te-ser ġarḳ ola ʿālem döke eşk-i dīdesin

tehī eylemek [1] Boşaltmak.

G2090-4. Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi **eyle tehī** / Hīç işitmedüñ mi sen bu nüktei ṭanbūrdan

tehī-dest [1] Eli boş, züğürt. (Ş. Sami, 2010: 1192) *bk. tehī kef*

G200-5. Ger yoluñ düşer ise varma **tehī-dest** ʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet

tehī kef [1] *bk. tehī-dest*

G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd zerin ṣaḳlamayup **tehī kef** eyler

te’ẖīr itmek/eylemek [2] ...durġutmaḳ, alıḳomaḳ, mānī ʿ olmaḳ...(Tulum, 2011: 1732)

G1020-3. **Te’ẖīr eyle** ġamze beni itmesün helāk / Ṣāyed viṣāle ire elüm iḥtimāldür
G2048-4. Ka ʾbedür kūyı gelür ʿuṣṣāḳı ḳurbān olmaġa / Ḫayrı **te’ẖīr itmesün** ḳılsun şitāb eglenmesün

tehlike [1] *Ar.* Helâki mucip olabilecek hâl, hatar, muhatara. (Ş. Sami, 2010: 1192)

G2288-3. ʿUṣṣāḳa didüm **tehlikedür** maʿreke-i ʿışḳ / Çoḳlar güẕerān eylediler bu ḫaberümden

tek [83] *T.*

1. Ancak, yalnız, yetişir ki. (TS, 2009: 1060)

G95-4. Tīġ-i cevr ile başum ḳaṭʿ eylesen / Rāżıyam **tek** ḳılma ḳapuñdan cüdā
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın ḥalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān **tek** yüri ṣaġ u selāmet
G225-5. Ne ġam yolında ger ölse Muḥibbī / Nigārā **tek** sen ol ṣaġ u selāmet
G295-1. Ḳon baña ḳılsun cefālar eylesün dildār güc / **Tek** beni andan ayırmasun ḳılup aġyār güc
G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül **tek** ol yaşasun yaşlar
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi **tek** yāda getür
G817-5. Aldı dil ḳānī ʿ degül cānum diler ol māh-rū / Dil anuñ cānum daḫi **tek** istesün ḳurbān olur
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi **tek** yāda getür
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı virürem cān ile **tek** siz isteñüz
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / **Tek** baña cānum yirine tīrini virsün ʾivaż
G1311-5. Hecr elinden ölür isem günde biñ kez rāżıyam / Bu Muḥibbī ḥālin **tek** itmeñüz aġyāre ʿarż
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa da ʿvi eylemiş / Ṭutuşalum **tek** berü gelsün hemān meydāne şem ʿ
G1405-4. Zāhidā alma ele **tek** sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevşer iç ḥūrāya baḳ
G1469-7. Seyre gelsün **tek** Muḥibbī yār sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1490-3. Ḥüsn meydānında **tek** zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1523-4. Işḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı **tek**
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider **tek** baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek
G1657-3. Ben ẕerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / **Tek** gün yüzüñi gösterüben baña ʿīyān ol
G1673-5. Eger fermān iden sensin dil ü cān der-miyān olsun / Muḥibbī kemterin-ḳulıdur hemān **tek** aña fermān ḳıl
G1674-1. Ḥusrevā gel bu göñül kişverine sulṭān ol / Cān u dilden ḳul olalum bize **tek** gel ḫān ol
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş **tek** sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña yegdür ḳamusından hemān **tek** pāk-dāmān ol
G1888-3. Baş ḳoyup ayaġına muġbeçenüñ / **Tek** elinden şarāb-ı nāb içelüm
G1945-3. Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi **tek** baña dem-be-dem
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden cān benüm / Vireyim **tek** bir işāret eylesün cānān benüm
G1956-4. Ḥüsn gülzārında **tek** sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz **tek** bize yārān küsmesün
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir **tek** yār iḳrār eylesün
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi **tek** ṣalınsun yār reftār eylesün
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yāresin / Üşte ḫançer üşte sīne ḫiẕmete **tek** yāresin
G2026-4. **Tek** almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārü’s-selām içinde varsun selāmet olsun
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım **tek** yā ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2138-4. Her ne deñlü derd ü miḥnet gelse gelsün ʾāṣıḳuñ / Oturup devlet seririnde sen ol **tek** kāmrān
G2141-7. Mihr ü vefā Muḥibbī gelmese ġam degüldür / Ol **tek** cefā vü cevri kendiye ʾādet itsün
G2199-2. **Tek** seni göreyim benüm cānum / Dāġlar sīnem üzre dīd olsun
G2205-2. Cānā dimezem eyle baña mihr ü vefālar / **Tek** cevr ü cefā eyle meded muttaşıl olsun
G2213-7. Muḥibbī cān viren dirler lebinden büse alurmış / Nedür bir cān eger biñ cān virürdüm **tek** hemān olsun
G2215-3. **Tek** şarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her vech ile ol sāġar-ı Cemşīdden
G2221-4. Yaraşur ḳılsan niyāz ehline nāz / Ḫūy ḳılma **tek** cefā vü cevri sen
G2248-2. Cānum bile yoluñda senüñ dil nedür ey dost / **Tek gūşe**-i çeşmüñ ile baña bir naẕar olsun
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol yār gelür diyü baña **tek** ḫaber olsun
G2283-4. **Tek** beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan
G2340-2. Öldürürseñ ideyim ḳanumı ey dost ḥelāl / **Tek** lebüñden güzelüm büseñi iḥsān eyle
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / Ṣümme vallah yalandur dostum **tek** sen dile
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl **tek** beni yād eyleme
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür **tek** baġla anı terkeşe
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda **tek** / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde zāġ ile
G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ iki nīme / Ḳo ḳılsun redd idüp **tek** yüri dime
G2596-5. Ey Muḥibbī aġladuġum gördi güldi gül gibi / Didüm ey dil aġla her dem **tek** ol gül ḫandān ola
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur fāyide / **Tek** kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme **tek** / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur yalvarası

G2723-2. Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / Üstine cān vireyin **tek** bozma gel bāzāruñı
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mıṣr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / **Tek** ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mh15-5. Ṣanma kim cevr ü cefānı dil ḳoyup mihrüñ diler / Eksük olmasun hemān **tek** sīneden bu ġamzeler
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek vaṣluñ ile dirgür / Muṭiʿam her ne ḳılursan murāduñ **tek** tamām olsun

2. Gibi. (TS, 2009: 3785)

G341-2. Vādi-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm **tek** ḳanda varʿālem içinde ehl-i derd
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm **tek** nice yüz biñ bende var
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ **tek** var nice yüz biñ hezār
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm **tek** nice biñ biñ ḳulı var
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme zāhid / Anuñ daḫi senüñ **tek** meşrebi var
G1111-1. Yanumdan bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm **tek** mübtelā hergiz
G1145-4. Ḫarābāta varup pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe ṣafā her dem anuñ **tek** ehl-i ḥāl olmaz
G1151-4. Virüp dermānuñı al derd-i ʿışḳı / Bunuñ **tek degmeñüz** sermāye düşmez
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne yoḳdurʿālemde benüm **tek** mübtelā hergiz
G1185-1. Zāhidā ṣanma senüñ **tek** biz selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1200-1. Zāhidā ṣanma senüñ **tek** biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1213-1. Zāhidā ṣanma senüñ **tek** biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başundan / Benüm **tek** yaḳılup pür-nār olan şemʿ
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ **tek** pādişāhı yoḳ
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-meʿvāda yoḳ / Bir benüm **tek** ʿāṣıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda yoḳ
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum yoḳ / Güzeller hep saña bende senüñ **tek** pādişāhum yoḳ
G1486-4. Sevdügüm seni günāh ise günāhum çoḳ benüm / Gel beni öldür benüm **tek** baḳ güneh-kāruñ senüñ
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde yoḳ gül / Benüm **tek** daḫi bir bī-çāre bülbül
G1944-3. Eylerem Ḫaḳḳa tevekkül yimezem ferdā ġamın / Zāhidā ṣanma senüñ **tek** ṭālib-i nān olmışam
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ var didüm şeydā senüñ / Didi ḥaḳḳa bir senüñ **tek** mübtelāyı görmedüm
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif / Zāhidā ṣanma senüñ **tek** fiʿlüme maġrūr olam
G2197-4. Serv **tek** gelse ḳıyāma her ḳaçan ol şāh-ı gül / Gözlerüm yaşı olur ol dem benüm āb-ı revān
G2345-2. Cefā vü cevrüni çeksem yiridür / Gönül virdüm senüñ **tek** nāzenīne
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm yoḳ sen **tek** cefāde
G2410-1. Zāhid senüñ **tek** uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2504-3. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳıldum gice bülbül **tek** fiġān / Līk ṭutmadı ḳulaḳ gül gibi bu āvāzuma
G2681-5. Bu Muḥibbī nice meh-rūlar görüp ey māh-rū / Bir senüñ **tek** ḥaḳḳ budur hīç görmedi mānendüni
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir meh-pāre yoḳ / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm **tek** daḫi bī-çāre yoḳ

tekebbür [2] *Ar.* Kibirlenme, ta'azzum, büyüklenme iddiası. (Ş. Sami, 2010: 1193) *bk.ʿaceb ü tekebbür eylemek, tekebbür eylemek/itmek, ʿucb ü tekebbür*

G604-2. **Tekebbürle** ḳaçan giyse külāhın / Gören dir bu güzeller serveridür
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ **tekebbürle** ey miskīn kendüñi

tekebbür eylemek/itmek [2] ...büyüklenmek, ulûlanmaḳ...(Tulum, 2011: 1735, 1678)

G1212-5. **Tekebbür eyleyüp** kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz
G1988-1. **Tekebbür itmeyüp** hergiz riyādan pākdur gönlüm / Yaşum eflākde irse yüzümle ḫāḳdur gönlüm

tekellüm eylemek/itmek [4] Söyleşmek, laḳırdı etmek, söhbet etmek...(Tulum, 2011: 1736)

G1053-4. Gün yüzüñe alnuña dirsem ḳamer Maʿẕūr ṭut / Gāh olur **eyler tekellüm** ebleh ü dīvāneler
G1718-1. Aç güher dürcin **tekellüm eyle** gel / Ġonce-veş daḫi tebessüm eyle gel
G1947-1. Gitsün gümānum ey dost gel **eyle** bir **tekellüm** / Gül gibi itdi ol dem nāz ile bir tebessüm
G2325-2. Ey ḳamer yüzlü ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler **itse tekellüm** māh ile

tekerrüm eylemek [1] Cömertlik göstermek.

G1718-3. Bu elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola / Gösterüp zülfüñ **tekerrüm eyle** gel

tekke-i dil [1] Gönül tekkesi.

G854-5. Rūşen olsun gün gibi dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / **Tekke-i dilde** çerāġ-ı mihrini uyarı gör

teklīf itmek [1] ...çağırmaḳ, dāʿvet etmek...(Tulum, 2011: 1737)

G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı tīrin / Cānumʿurūc idende **teklīf itdi** yirin

tekmīl itmek [3] ...bitürmek, temām etmek...(Tulum, 2011: 1736)

G1401-4. Ḥamdülillah kim ezel ben ʿışḳı **tekmīl itmişem** / Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn aldılar benden sebaḳ
G1479-3. Yüri bir şanʿatı **tekmīl idüp** olup ḫarābātī / Kemāl ehli gedā olsa olur ʿālī-nesebden yeg
G2313-1. **İdüp tekmīl** siḥri çeşm-i cāẕū / İder geh mār-ı zülfin gāh cārū

tekrār [7] *Ar.* Bir işi bir daha yapma, iade etme. (Ş. Sami, 2010: 1196)

bk. tekrār eylemek/itmek

G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḥācet degül **tekrār** ʿarż
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur **tekrār** / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer yoḳ
G1708-5. Şiʿr-i rengīnüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz virür **tekrār** gül
G1714-3. Gülşen içre ol gül-i nev-reste bes bu bülbüle / İstemez ala eline bu göñül **tekrār** gül
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil ẕikrini **tekrār** / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G2689-7. Şīrīn lebüñüñ ẕikrini **tekrār** Muḥibbī / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
Mr28-10. Dün gice bu söz dilümde ṣubḥa dek **tekrār** idi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

tekrār eylemek/itmek [4] Mükerrer etmek, tekrārłamaḳ...(Tulum, 2011: 1738)

G364-2. Şīrīn lebüñ kelāmını **tekrār ider** göñül / Olur cihānda ḳand-i mükerrer meger leẕīẕ
G590-1. Olar kim fikr-i zülf-i yār iderler / Güzeller ẕikrini **tekrār iderler**
G934-7. Ey Muḥibbī lebleri ẕikrini **tekrār eyle** kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḥalāvet arturur
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʿlüñ ẕikrini ey dost **tekrār eylemem**

tekye [14] *Ar.* Bir şeyhin taht-ı riyâset ve idâresinde dervîşân taifesinin istinat ettikleri ve zikir ve mukabele ve çile ile uğraştıkları dâ'ire-i mahsûsa, hânkâh, dergâh, zaviye. (Ş. Sami, 2010: 1195)

bk. tekye-i derd, tekye-i dil, tekye-i ġam, tekye-i ʿışḳ, tekye-i ʿirfān, tekye-i sīne, tekye-i şiʿr

(tekye [1], tekyede [1], tekyesin [1], tekyesinde [5], tekyesine [4], tekyesinüñ [2])

G742-4. Ġam **tekyesinde** yaḳmaġa miḥnet çerāġını / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa ṣaldılar
G1130-3. Baş açuḳ ġam **tekyesinde** olmışuz abdāl-ı ʿışḳ / Ṣanmañuz şimdengirü nāmūs ile ʿār isterüz
G1170-2. Dil **tekyesinde** yaḳalı ʿışḳuñ çerāġını / Yandı eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña ʿışḳuñ **tekyesin** / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G1574-5. Ḫāne-i dilde Muḥibbī geh gelür ġam geh belā / Eksük olmaz budur ʿādet **tekyede** mihmān gerek
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān **tekyesinüñ** her ṭarafın / Çār dīvārına gördüm yazılu āh şāhum
G1871-4. Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar baġrum kebāb / Eyledüm dil **tekyesine** oldı çün mihmān-ı ġam
G1909-2. Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / Ġam **tekyesinde** anuñla iştirākıyam
G1950-6. Dil **tekyesine** derd ile ġam ḳondı ansuzın / Yanuma anları oḳuyup ṣanki gel didüm
G2127-4. **Tekye** ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāṣā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2159-6. İsm ü resminden tırāş olmış Muḥibbī ʿālemüñ / **Tekyesinde** ḫallḳuñ şūrīde-abdālem bugün
G2574-5. Muḥibbī neẕr ḳıl ġam **tekyesine** / Yaşuñ dirhemlerin gönder çerāġa
G2717-1. ʿIşḳ āteşiyle dil eridüp baġrı yaġını / Ġam **tekyesinüñ** eyledi rūşen çerāġını
B146. Ey merdümān-ı çeşmüm dök dirhem-i sirişki / Ġam **tekyesine** gönder neẕruñ çerāġa olsun

tekye-i derd [1] Dert tekkesi.

B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż ʿeyledüm bir tāze dāġ / **Tekye-i derd** ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ

tekye-i dil [8] Gönül tekkesi.

G93-5. **Tekye-i dilde** Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki yārāndur baña
G597-3. Her gice rūşen olursa **tekye-i dil** ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı ile anda çerāġ-ı ġam yanar
G635-3. **Tekye-i dilde** ebed yansun çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G1349-3. **Tekye-i dilde** yine yaḳmaġa dil ḳandilini / Baġrum ile göz biri şu iledür birisi yaġ
G1379-5. **Tekye-i dilde** Muḥibbī yazmaḳ içün şekl-i āh / Dāġdan şufr eyleyüp üstine çekmişdür elif
G1672-6. **Tekye-i dilde** gelüp çün şāh-ı ġam itdi ḳarār / Cānı pīş-keş eyleyüp sen daḫi dervīşāne gel
G2447-4. Ḥāżır it eşk şarābın daḫi baġruñ da kebāb / **Tekye-i dilde** ġam u miḥneti mihmān eyle
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / **Tekye-i dilde** kebābum hem şarābum var benüm

tekye-i ġam [7] Gam tekkesi.

G371-5. **Tekye-i ġamda** Muḥibbī'nüñ ṣorarsañ ḫālini / Ġuṣṣa vü derd ü belā ile elem mihmānıdur
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu **tekye-i ġamda** söyinmez bir çerāġum var
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / Yine bu **tekye-i ġamda** söyinmez bir çerāġum var
G1241-3. **Tekye-i ġamda** yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol iki ferzāne-veş

G1277-1. Sīnem içre berk-i āhum şuʿle-i cān-sūz imiş / **Tekye-i ġamda** hemān bir şemʿ-i şeb-efrūz imiş
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile **tekye-i ġamda** yatur bir eski def
G1400-6. Derd ü miḥnetdür ġıdā olur şarābı göz yaşı / **Tekye-i ġamda** Muḥibbī kim ola mihmān-ı ʿışḳ

tekye-i ʿışḳ [23] Aşk tekkesi.

G579-5. Muḥibbī **tekye-i ʿışḳa** girelden oldı abdāli / ʿAlāyıḳdan tırāş olmış yürür rind ü ḳalenderdür
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo yansun **tekye-i ʿışḳuñ** söyinmesün çerāġıdur
G958-2. Rūşen itmege çerāġın **tekye-i ʿışḳun** müdām / Tuḥfe iletür bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı zencīr olalı / **Tekye-i ʿışḳ** içre oldı bu Muḥibbī şīr-veş
G1270-5. **Tekye-i ʿışḳa** göñül ḳandil cānumdur fitil / Anı rūşen eyleyen baġrumda olan yaġ imiş
G1336-2. Şuʿle virdi dil çerāġı göz yaşı yaġı gibi / Nice yıllar **tekye-i ʿışḳ** içre sūzānum çü şemʿ
G1353-4. Ehl-i ʿışḳa diyüñ şalādur ʿışḳ dergāhı açuḳ / **Tekye-i ʿışḳ** içre Mecnūn-veş uyardum bir çerāġ
G1356-5. **Tekye-i ʿışḳuñ** ezel Mecnūn urup bünyādını / Bu Muḥibbī baġrının yaġıyle uyardı çerāġ
G1360-5. Yapdı Mecnūn **tekye-i ʿışḳı** ezel / Geldi yandurdı Muḥibb anda çerāġ
G1362-2. Gitdi Mecnūn **tekye-i ʿışḳı** baña ışmarladı / Ṭañ mıdur ṭutsam yirini olmışam aña ḫalef
G1611-3. **Tekye-i ʿışḳ** içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan zülf-i zencīrüñ senüñ
G1687-5. **Tekye-i ʿışḳuñ** çerāġı yaġı baġrum yaġıdur / OL çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitil
G1786-2. **Tekye-i ʿışḳa** girüp yidüm ġamuñ esrārını / Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm
G1797-5. Gerçi yapdı **tekye-i ʿışḳı** ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben daḫi bālā eyledüm
G1804-2. Uyardum **tekye-i ʿışḳuñ** söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda bir abdālem
G1879-3. **Tekye-i ʿışḳ** çerāġını uyarsam neʿaceb / Çünki Mecnūna çıḳar silsilemüz ferzendem
G1940-1. Ṭurmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıġum / **Tekye-i ʿışḳ** içre abdālem budur ḫayrānlıġum
G2125-2. Şanmañuz ṣūfi ya zāhid bir ḳalender meşrebem / **Tekye-i ʿışḳun** tırāşı belki abdālem bugün
G2132-2. Kim bıçaḳ ṣuna baña ben aña boyın ṣunaram / **Tekye-i ʿışḳa** gelüp cān ile ḳurbānam ben
G2235-5. Şöyle ḫayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / **Tekye-i ʿışḳ** cürʿa-dānından yiyüp esrārı ben
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn **tekye-i ʿışḳı** / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri varup beyābānı
G2745-3. **Tekye-i ʿışḳuñ** çerāġı şuʿlelenmez mi eger / Yaḳmasam dem dem ben anda bu yüregüm yaġını
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / **Tekye-i ʿışḳ** içre yandurdı Muḥibbī çün çerāġ

tekye-i ʿirfān [1] İrfan tekkesi.

G1381-2. **Tekye-i ʿirfānı** şor ne bilsün anı cāhilān / Gevher ü dür ḥāṣıl itmez isteme illā ṣadef

tekye-i sīne [1] Sine tekkesi.

G911-5. Eksük olmaz **tekye-i sīnemde** her dem derd ü ġam / Ey Muḥibbī er ocaġıdur gelür mihmān aḳar

tekye-i şiʿr [1] Şiirin tekkesi.

G1299-5. **Tekye-i şiʿr** ile ger ola Muḥibbī'ye suāl / Bir cevāb ide ki anda ola çoḳ maʿnī-i ḫāṣ

tekye-kār [1] Dayanılacak yer.

G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā **tekye-kār** / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister yiter

tel [2] *T.* Uzun ve ince şey, sap, târ. (Ş. Sami, 2010: 1196)

bk. başına teller ṭaḳmaḳ, telli ṭurna

(tel [1], teli [1])

G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn **teli** var / Göñülden baġlu anda biñ dili var
G2474-7. İki **teldür** gözleri üstinde yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış şan Muḥibbī başına

telli ṭurna [1] Turnagillerden, su kıyılarında yaşayan,..., vücudu gümüşi, başı ve boynu kara, büyük bir kuş. (TDK, 2011: 2314)

G1819-2. Nigārı seyr ider gördüm başına **ṭurna telleri** / Anı ṣayd itmege elden göñül şehbāzını ṣaldum

telāṭum [7] *Ar.* (Dalgalar) Birbirine çarpma. (Ş. Sami, 2010: 1196)

(telāṭum [2], telāṭumlar [5])

G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca **telāṭumlar** urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād esseʿummān oynadur
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla **telāṭumlar** urur / Yürürüz içinde bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1131-5. Āh eyledükce itse **telāṭum** gözüm yaşı / Ṭañ mı Muḥibbī baḥri gibi cūşlardanuz
G1208-5. Āh itdügümce itdi **telāṭum** sirişkümüz / Deryā gibi Muḥibbī hele pür-cūşlardanuz
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla **telāṭumlar** urur deryā benem
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine ābum hevāsından / **Telāṭumlar** ẓuhūr itdi cihān ṭoldı ṣadāsından
G2606-5. Gāh olur bir ḳaḳe eyler belki kem bir ḳaḳeden / Geh **telāṭumlar** urupʿummān ider göñlüm beni

telef eylemek/itmek [7] İsrāf etmek, ʿábes yere ḫarc etmek, tüketmek, zāyıʿ etmek...(Tulum, 2011: 1741) *bk. ʿömri telef eylemek/itmek, telef ḳılmaḳ*

G456-1. Vaşlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu dil **telef eyler**
G1362-1. Şol ḳadar dökdi ciger ḫūnını çeşm **itdi telef** / Lālezār oldı anuñçün ḫūn-ı dilden her ṭaraf
G1362-3. Ġayre atma ey kemān-ebrū ḥadeng-i ġamzeñi / Sīne meydānında çünkim **eyledüm** ben dil **telef**
G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline virme **eylersin telef**
G1375-4. Genc-i ʿömrün ḥāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola anı ki sen yoḳ yire **idesin telef**
G2741-1. Şol ḳadar **itdi** ciger ḫūnını çeşmüm **telefi** / Lālezār eyledi ḫūn-ı dil ile her ṭarafı
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına **itdüm telef** / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḥayf

telef ḳılmaḳ [1] *bk. telef eylemek/itmek*

G1370-5. Cürm ise seni Muḥibbī sevdügi / ʿAfv ḳılma öldür anı **ḳıl telef**

telef olmaḳ [2] ...helāk ołmaḳ, fenāya gitmek...(Tulum, 2011: 1741)

G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep **oldı telef**
G1381-1. Naḳd-i ʿömr-i zāhidān içün buyurmışlar selef / Her ne kim ḫāṣı ḳıla **olur** riyā ile **telef**

telḫ [12] *Far.* Acı, mür. (Ş. Sami, 2010: 1198)

bk. āb-ı telḫ, ʿaẕāb-ı telḫ, cevāb-ı telḫ, ḫˇāb-ı telḫ, kebāb-ı telḫ, kitāb-ı telḫ, şarāb-ı telḫ

(telḫ [11], telḫdür [1])

G312-1. Ey göñül incinme olsa ger raḳībüñ sözi **telḫ** / Her kimüñ **telḫ** ola sözi lā-büd olur yüzi **telḫ**
G312-2. Añlasam bu gözlerüm yaşı benüm acı gelür / Gerçek imişdür dimişler girye-i dil-sūzı **telḫ**
G312-3. Ġālib olsa ger ġamuñ mülk-i dile cān āh ider / Ṣāḥib-i mülke gelürmiş düşmenüñ birūzı **telḫ**
G312-4. Zülfüñüñ fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʿālem içre rūzı **telḫ**
G312-5. Bezm-i ġamda ʿūd iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi **telḫ**
G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı zehr-i ġamdan **telḫdür** / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G812-2. Bīmār-ı zehr-i firḳatüm yoḳdur ümīd-i ṣıḥḥatüm / **Telḫ** oldı ʿiyş u ʿişretüm şīrīn-dehānum ḳandadür
G1735-4. ʿAks-i laʿlüñle meger nūş idesin cām-ı meyi / **Telḫ** şerbetdür anı ol leẕẕet ile ḳand ḳıl
G2468-3. Zāhidā menʿ eyleme gel cām u şāhidden bizi / Ḫˇaşumuzı **telḫ** ü kendüni ters-rū eyleme
G2696-2. Bādeye **telḫ** dime ṣun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm ṣun ṭolusın sāġar aḳı

telḳīn eylemek/itmek [3] Ögretmek, terbiye etmek, edep etmek, añłatmaḳ...(Tulum, 2011: 1741, 1727, 1694)

G937-4. Başı ucına gelürin ḫastenüñ her gice şemʿ / Fevt ola diyü getürür parmaġın **telḳīn ider**
G1143-6. Geh şecāʿat gösterür gāhi Muḥibb merdānelik / Kim ezelden böyle **telḳīn eylemişdür** pirümüz
G1509-5. ʿIşḳ rāhında Muḥibbī başa cāna ḳalma gel / Böyle **telḳīn eylemişdür** çün ezel pīrüñ senüñ

temāmet [3] Tamamıyla, tam olarak, baştan sona.

G250-3. Ser çekdi bu dil āteşi eflāke ʿalem-vār / Eşküm sipehi ṭutdı bu dünyāyı **temāmet**
G1967-4. Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer / Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı **temāmet** gördüm
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ yādına baş oynayup / Cān u dil naḳdin **temāmet** ben niṣār itsem gerek

temāşā [17] *Far.* Bir nesneye haz ve safa veyahut ibret cihetiyle nazar etmek. (E. Tevfîk, 1890: 358)

bk. seyr ü temāşā, temāşā eylemek/itmek, temāşā ḳılmaḳ, temāşā-yı çemen, temāşā-yı ruḫ-ı gül

(temāşā [2], temāşādan [1], temāşādur [7], temāşāsı [1], temāşāsın [2], temāşāsında [1], temāşāsındayuz [1], temāşāsını [1], temāşāya [1])

G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ ṭut / Dilā bu dar- ı dünyānuñ **temāşāsını** gördün ṭut
G424-2. Ruḫları yiter baña gülşen **temāşāsın** göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem **temāşā** mı olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G864-5. İstemez zāhid gibi cennet **temāşāsın** göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī yaş döker ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller **temāşā** ile reng-ā-reng ider
G966-4. Gerekmez seyr-i ṣaḥrāsı ne ḫod güller **temāşāsı** / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum uṣanmışdur
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / Zīre bir ḳaç gün hemān ancaḳ **temāşāsındayuz**
G2360-5. Muḥibbī naḳş-ı mey-rengüñ **temāşāsında** ol dāim / Görüp ṣu gibi her servüñ ayaġına revān olma
Mh10-2. Cürʿa-i laʿl-i lebüñdür cām-ı ṣahbādan ġaraż / Bir naẕardur ḥüsnüñ ey meh-rū **temāşādan** ġaraż / Rūşenādur āfitāb-ı ʿālem-ārādan ġaraż

Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli var ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-4. Ḥālüme aġlarsın aġla ey gözüm artsun demüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür zamān / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-8. Anuñ içün buña raġbet eylemez ehl-i ṣafā / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-10. Gör neler itmiş daḫi n'eyler bu çarḫ-ı ẕālimi / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-12. Böyle olıcaḳ ider mi ʿāḳil olan meyl aña / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
Mr3-14. Bunuñ ile ola kim derde bulasın merhemüñ / İl güler ben aġlaram bir ḫoş **temāşādur** gider
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh **temāşāya** yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm

temāşā eylemek/itmek [36] Baḳmaḳ, göz dikmek, seyr etmek, názár etmek...(Tulum, 2011: 1743) *bk. temāşā ḳılmaḳ*

G92-3. Dāġlar yaḳdum **temāşā eyleyem** sen gül-ruḫı / Baḳmaġa her yana oldı her biri revzen baña
G529-3. **Temāşā ideyim** gülzār-ı ḥüsnüñ / Anuñ her gūşesi bāġ-ı İremdür
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ **temāşā eyleyen** ʿāşıḳ / Güni bir ẕerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / **Temāşā eyle** gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G757-4. Buluram ṣıḥḥat ḳaçan ḥüsnüñ **temāşā eylesem** / Açılur göñli gözi ḳılsa ḳaçan bīmār seyr
G792-2. Ey göñül bir dem **temāşā eyle** eşküm cüyını / Ādemüñ göñlin açan ancaḳ şarāb-ı nābdur
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi yine faṣl-ı rābiʿ / **Eyleyen** anı **temāşā** cennet-i şānī oḳur
G972-5. Ḳudret-i ḥaḳḳı Muḥibbī gel **temāşā it** bugün / Serv-ḳadler ṣalınur bir yaña sīmīn-şāḫlar
G988(a)-3. Gel **temāşā eyle** bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş zeyn olınmış ḫānedür
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo **temāşā eylesün** / Çünki gelmez bir naẓardan hīç ḫūrşīde żarar
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel **temāşā it** bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1262-4. Gün yüzüñi yaluñuz dirdüm **temāşā itmege** / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı var imiş
G1270-2. Sīnede yir yir elifler serv ü dāġum lāleler / Kim **temāşā eyledi** didi müzeyyen bāġ imiş
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū bir kez **temāşā eyleyen** / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler yā laṭīf
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil ger **temāşā eyleseñ** / Rūşen eyle cān gözini yāri gör her cāya baḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum yine sīnem dāġını / Bir naẓar **eyle temāşā** ol gül-i ḫamrāya baḳ
G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup herkes **temāşā eylesün** / Oldı bir vech ile manẓūr ulu'l-ebsār gül
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey Yūsuf-ı cemāl / Bir **temāşā eyle** çeşmümden aḳar şan cūy-ı Nīl
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm / Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin **temāşā eyledüm**
G1880-1. Sīnem üzre dāġ ile biñ dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca **temāşā eylesem**
G1914-5. Muḥibbī gülşene varma **temāşā eyle** bu sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın **temāşā eylemez** dilber / Ciger ḫunın şaçup yir yir bitürdüm gül ʿīẓār oldum
G2018-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ **temāşā eylesün** / Müddeti ḥüsnüñ güli bir dem şolar añmaz mısın
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān üzre / **Temāşā itmege** ḥüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2212-1. Şaçlaruñ sünbül boyun serv ü tenüñ berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan **temāşā eylemez** seyr-i çemen
G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳaddü reftāruñ **temāşā itmege** / Gülşen içre servler baş ḳaldurur dīvārdan
G2628-7. Muḥibbī ʿibret al her bir çiçekden / **Temāşā eyle** şunʿ-ı girdigārı
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne nice yanar yaḳılur / Görmek isteyen **temāşā eylesün** pervāneyi
G2661-1. Kim **temāşā eyleye** bir laḥẓa ḥüsnüñ bāġını / Almaya bir ḥabbeye virseñ irem uçmaġını
G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı **temāşā eyleyüben** ʿibret al / Yürüdür murġı hevāda şu içinde balığı
G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin **temāşā eyleyüp** yārüñ / Didi serv üzre gül bitmiş şunʿ-ı Ḥudāvendi
G2749-2. Elifler sīnede servüm ḳızıl güllerdürür dāġum / **Temāşā itmeyen** görsün bugün bāġ u gülistānı
G2771-4. Gelmeye tā ḥaşr olınca ʿaḳlı hergiz başına / Ey perī her kim senüñ rūyuñ **temāşā eyledi**
G2784-2. Gün yüzüñe bir naẓar ḳıldum ola geldi gözüm / **İtmeseydüm** ben anı hergiz **temāşā** ḳaşki
En1-3. Te **Temāşā ideliden** ḳad-i dil-cūñı şehā / Ḥiḍmete baġladı bil ḳarşuna el ṭutdı çenār
Mr5-5. Cān gözin aç gel **temāşā eyle** bir demʿālemi / Lāle vü gül nūş ider alur şarāb u şebnemi

temāşā ḳılmaḳ [12] *bk. temāşā eylemek/itmek*

G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā tīrin müdām / **Ḳılmaġa** ḥüsnin **temāşā** ḳalbümi revzen ḳılur
G1422-3. Göñül mir'āt-ı ṣafídür velī āh / **Temāşā ḳılmaġa** ṣāḥib-naẓar yoḳ
G1429-5. Ḥikmetin **ḳıl** gel **temāşā** gül bitürür ḫārda / Bāġa var naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif / **Ḳıl temāşā** ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / Sīne bāġına **temāşā ḳıla** bu ümmīdeyin
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā **temāşāsın ḳılan** / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün berü nār isteyen
G2383-3. **Temāşā** itmege gökden melekler / Yüzüñ görmege inerler zemīne
G2396-4. Sīnemüñ bāġın **temāşā** eyle dāġum gül gibi / Her elif kim çekmişem serv-i revāndur tāzece
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi vaṣl-ı dilberdür / Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ **temāşāda**
G2555-3. Kim cemāli gülşenin bir kez **temāşā** eyleye / İtmeye seyr-i çemen geşt-i gülistāndan giçe
G2581-5. Ḳudret-i şunʿ-ı Ḥudāyı **ḳıl temāşā** dostum / Ḳıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe āyīne
G2758-2. Defʿa defʿa dūd-ı āh u ḳaṭre ḳatre eşk-i çeşm / Mülk-i ʿışḳuñ **ḳıl temāşā** encüm ü eflākını

temāşā-yı çemen [1] Çemenliğin seyri.

G2053-1. Açılupdur gerçi her cānibde gül-hā-yı çemen / Ḥāṣıl olmaz māh-rūlarsuz **temāşā-yı çemen**

temāşā-yı ruḫ-ı gül [1] Gül yanağın seyri.

G2514-2. Gülşen-i ḥüsnüñde her kim göre gül-ruḫsāruñı / Bāġa varup ol **temāşā-yı ruḫ-ı gül** itmeye

temcid [1] *Ar.* Tazim yolunda sabah ezanından sonra minarelerde okunan dua. (Ş. Sami, 2010: 1201)

G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol viṣālin ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur du ʾālar dāimā **temcidden**

temel [4] *Rum.* Bir yapının toprak altında kalan ve yapıya dayanak olanduvar, taban v.b. bölümlerinin tümü. (TDK, 2011: 2316)

(temel [2], temelindeñ [1], temelüm [1])

G1913-5. Şiʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki żaʿf üzre imiş bu **temelüm**
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / Uṣṣāḳ serin ilet Muḥibbī **temel** olsun
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel **temel** yirine ḳoya başını
G2678-4. Yıḳdı dil ḫānesini leşker-i ġam / **Temelindeñ** bile ḫarāb oldı

temelluḳ [1] *Ar.* Yaltaklanma, tabasbus, dalkavukluk... (Ş. Sami, 2010: 1201)

G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra **temelluḳ** gösterüp / Yaralanmış göñlümi benüm ḫıräş itmek neden

temennā [3] *Ar.* Öne doğru eğildikten sonra doğrulurken eli başa götürülerek verilen selam. (TDK, 2011: 2317) *bk. temennā eylemek/itmek, temennā ḳılmaḳ, temennā-yı çerāġ, temennā-yı dāne, temennā-yı maḳdem, temennā-ı viṣāl*

(temennā [1], temennālar [1], temennāsındayuz [1])

G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu **temennālar** nedür
G1118-1. Zāhidā şanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp dünyā **temennāsındayuz**
G1234-2. Vaṣlını idüp **temennā** hecrini ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan dāimā ġayr-i rıżā ḳılma heves

temennā eylemek/itmek [8] ...recā etmek, istemek, dilemek, ārzūłamaḳ... (Tulum, 2011: 1743) *bk. temennā ḳılmaḳ*

G168-4. Nice yıllardur şehā vaṣluñ **temennā eylerem** / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G675-4. Her ḳaçan vaṣlın **temennā eyleyüp** itsem niyāz / Ḫışm ile redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G1031-3. **İdüp** cehd eyleme vuṣlat **temennā** / Naṣibi ʾāşıḳuñ derd ü elemdür
G1278-7. Farżdur gel vir zekāt-ı ḥüsnüñi / ʿĀşıḳuñ görmek **temennā eylemiş**
G1735-2. Cāna geldüm çün **temennā eyledüm** şīrīn lebüñ / Bārī gel düşnām eyle bu göñlümi ḫursend ḳıl
G1797-1. Rehne virdüm tācumı bāde **temennā eyledüm** / Bir ḳadeḥ meyle cihān mülkin temāşā eyledüm
G1941-5. Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge ḫāṣa-lillah ben **temennā eyleyem**
G2257-3. Baḥr-i ʿışḳa ġarḳ olup laʾlin **temennā eyledüm** / Nitekim tācir çeker deryā ġamın sevdā içün

temennā ḳılmaḳ [1] *bk. temennā eylemek/itmek*

G2784-1. **Ḳılmasam** cānā cemālüñ ben **temennā** kāşki / Ṣalmasam dil mülkine her laḥẓa ġavġā ḳaşki

temennā-yı çerāġ [1] Aydınlatma isteği/arzusu.

G1348-2. Niceye dek çekelüm ey dost bu hicrān şebin / ʿĀrıżuñla rūşen it itdüñ **temennā-yı çerāġ**

temennā-yı dāne [1] (Yüz) Beninin isteği/arzusu.

G716-5. Ṭañ mı Muḥibbī ḥālüñi dilden heves ide / Murġuñ işi hemīşe **temennā-yı dānedür**

temennā-yı maḳdem [1] Gelişin isteği/arzusu.

G1985-2. Eyler bu ḳalb-i ḫaste **temennā-yı maḳdemüñ** / Bir kerre bārī ḥālümi gör rence ḳıl ḳadem

temennā-ı viṣāl [3] Kavuşma isteği/arzusu.

G1116-2. Kūy-ı dildāra varup itdük **temennā-yı viṣāl** / Baş açup el ḳaldurup anda münācāt ehliyüz
G2715-3. Gerçi her ʾāşıḳ diler dāim **temennā-yı viṣāl** / Baña hecri dilberüñ ṭatlu gelür ḥelvā gibi
G2743-2. Ġam şebinde ḫaste-dil eyler **temennā-yı viṣāl** / Dürlü dürlü fikr ider bir ölicek şayru gibi

temevvüc [1] *Ar.* Dalgalanma, çalkalanma, karışıp dalgalar kalkma. (Ş. Sami, 2010: 1202) *bk. temevvüc eylemek/itmek*

G727-2. **Temevvüc** bād-ı āhumla urup göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur

temevvüc eylemek/itmek [9] Ḳaynayup taşmaḳ, cūşmek, cūş etmek, cūşe gelmek, cūşān ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1743)

G544-2. Her dem **temevvüc eyleyüben** bād-ı āh ile / Nehr-i sirişk ṭurmaz aḳar rūzgārdur
G1017-2. Yaşum baḥri **temevvücler idüp** başumdan aşmışken / ʿAceb budur ki bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun dil zevraḳı / Bād-ı āhumla **temevvüc eyleyen** deryāyı gör
G1678-3. Āhum yiliyle **itdi temevvüc** gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir ki çāre ḳıl
G1769-2. Ṭaşdı **temevvüc itdi** gözüm yaşı baḥr olup / Līkin bunuñla gitmedi daḥi ḥarāretüm
G1871-2. ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi / Bād-ı āhumdan **temevvüc itse** ger ʿummān-ı ġam
G2040-1. **Temevvüc eyledi** yaşum yine ābum hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān ṭoldı ṣadāsından
G2292-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumdan **temevvüc eyleyüp** / Başdan aşdı ġarḳa virdi āh cismüm zevraḳın
G2738-2. Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ʿaceb mi fülk-i dil / Bād-ı āhumla **temevvüc eyler** ol deryā gibi

temiz [1] *Ar.* Pak, nazîf, tâhir. (Ş. Sami, 2010: 1202)

G1115-3. Ṣorma Mecnūna varup müşkil-i ʿışḳı baña ṣor / Degme kimse idemez mes'ele-i ʿışḳı **temiz**

ten [81] *Far.* Vücut, beden, gövde. (E. Tevfîk, 1890: 358) *bk. cān u ten, dāġ-ı ten, gül-i* sīrāb*-ı tenhā, ḫāk-i ten, kūh-ı ten, ten-i tenhā, ten-i ʿuryān, ten-i zār, ten-i zūr*

(ten [26], tende [14], tendedür [4], tenden [7], tendür [3], teni [4], tenler [1], tenüm [12], tenümde [4], tenüme [1], tenümi [3], tenüñ [2])

G91-2. Cānumı lebüñ yādına **ten** dāne olupdur / Tīġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G99-5. Āteş-i dilden yanardı cümle **ten** / Gözlerüm ger degmese bārān aña
G157-4. Gelse tīrüñ sīneme giçer o dem itmez ḳarār / **Tende** cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme yoldaş / İtdükde ʿadem mülkine **tenden** sefer ey dost
G221-5. Ḳomadı **tende** mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / Ṭutdı cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı musta ʿārıdur bu cān üstinde **tenden** geç
G314-3. **Tendedür** resm-i vefāda yār Līk / Bulmış ol rāh-ı cefā içre rüsūḫ
G354-3. Lebi ṣan la ʿl-i aḥmerdür o yārüñ / **Teni** billūra beñzer sözleri ḳand
G385-2. **Ten** libāsın çāk idersem dostlar olmaz ʿaceb / Pīrehen-i dildārla her gice ʿuryān ṣarmaşur
G494-1. Ruḫuñ ḫālini ʿarż eyle disem dildār āl añlar / **Tenüm** bir ḳıla döndürdi ġamuñ dirsem ḫayāl añlar
G518-5. Dāġlarla bir gören ṣaḥrā-yı miḥnetde **tenüm** / Yimek içün cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / Işḳuñı terk itmezem nite ki cānum **tendedür**
G534-1. Dil baña eydür yüri her yaña kim cānān gider / **Tende** ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G604-3. Çeküp ḫançer ḳıla ʿuṣṣāḳına ḳaṣd / Nice **tenler** o dem cāndan berīdür
G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān **tenden** vedāʿ eyler
G648-5. Kāha dönmiş **tenümi** āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp yirden anı bāde getür
G659-1. **Tenümde** her ḳılum olsa benüm gūyā zebān yir yir / Derūnum ḫālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / **Ten** libāsından şu cān kim şoyınup ʿuryān olur
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili **teni** ṭoprağa şaldılar
G843(a)-3. **Ten** göziyle görmez isem n'ola ey dilber seni / Cān gözi dāim cemālüñe senüñ baḳmaḳdadur
G856-4. Eger olmasa cām-ı erġuvānı / Bu meclis cānsuz bir ḳurı **tendür**
G870-6. Ey ecel **ten** şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā yiter
G995-1. Dehānı mīme zülfi cīme beñzer / **Teni** billūra yāḫūd sīme beñzer
G1014-3. Ger görmez isem bārī ne ġam **ten** gözi ile / Cān gözi ile eyledügüm aña naẓardur
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ cānānı yoḳdur / Muḳarrer ḳurı **tendür** cānı yoḳdur
G1095-4. Sāz-ı ʿışḳa dem-be-dem ey dostlar āheng içün / Tārlardur **tende** her reg dest-i ġam mıżrābumuz
G1118-4. ʿĀriyetdür **ten** libāsından dahi ʿār eylemez / Ne palāsın isterüz dehrüñ ne dībāsındayuz
G1158-1. Ṭutuşdum āteş-i hecre yanar bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu ḳurı **ten** sensüz
G1229-2. Ẓāhir olur yansa **ten** āteş dehānumdan benüm / Şu ʿle virür her yaña çünkim düşe āteş be-ḫas
G1244-7. Çeşmüm **tenüme** giydüreli ḳırmuzı ḫil ʿat / Āhum da Muḥibbī görinür başuma serpūş
G1375-2. Dostum ben saña cānum nitekim bu **tendedür** / Sıdḳ-ı da ʿvile güvāhum oldı çeng ü nāy u def
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedāʿ eyler mi cān **tenden** / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1399-4. **Ten** a ʿṣāsın oda yaḳdı cevr ile meh-pāreler / Ḫūblar resmi budur kim olmayam ābād-ı ʿışḳ
G1588-4. Dāġlar ile **tenümi** kim göre ṣaḥrāda ṣanur / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden **tenüñ** berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / **Ten** libāsı terk idüp bu cānı ʿuryān eylemek
G1609-3. Fikr-i miyānı ile **tenüm** döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān ṭutuñ
G1663-5. **Ten** hāst dilüm hemçü Muḥibbī be-ġam-ı yār / Ey nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel
G1683-1. Revān olursa cān **tenden** ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet terkidür müşkil
G1737-1. Ḳalmadı dilde ḳarār u ṣabr u bu **tende** mecāl / Āh kim hīç bilmedüm baña nedendür işbu ḥāl
G1765-2. **Tenümi** seyf-i cefā ile şerḥa şerḥa ḳılup / Dilümi tīġ-i ġam ile hezār-pāre ḳılam

G1765-4. Bu **tende** dāġlarum yaraşur ki gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẓare ḳılam
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu **ten** / Yire yüz sürüp n'ola kendüme ḫākipā disem
G1779-2. Üstüḫᵛān ḳaldı **tenümde** ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl seglerüñe ola benüm mihmānum
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl / Libās-ı ʿāriyyetdür **ten** anı devrāna ṭapşırdum
G1803-3. Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı **tenüm**
G1837-4. Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu **tende** ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatum
G1850-3. Yandı firāḳ ile ciger ḳalmadı bu **tende** eşer / Āteşe doyar mı beşer ni'dem ni'dem āh ni'dem
G1883-1. **Tende** cānum yoġ iken ben ṭālib-i cānān idüm / ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G2012-3. Bu **tende** dāġum ile kūh-ı pelenge döndüm / Bu rūy-ı zerdüm ile ṣaḥrā-yı ġamda şīrin
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Şor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil **ten**
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile başdan şemʿ-veş yanardı **ten**
G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ içün **tende** cān çeşmümde ne verdidesin
G2120-3. Cānda āteş oldı **ten** seng-i melāmetden kebūd / Üstüḫᵛānum her birisi oldı şemʿ-i encümen
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev şeklin ʿiyān itdi **tenümde** üstüḫᵛān
G2212-1. Şaçlaruñ sünbül boyun serv ü **tenüñ** berk-i semen / Ḥüsnüñi ḳılan temāşā eylemez seyr-i çemen
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe **ten**
G2213-6. **Tenümde** dāġlar göz göz oluban güzlesin yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2323(a)-3. **Ten** ġubārını şavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile yeler bir bādam oġlandan berü
G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi **tenüm** limona
G2335-1. Āh kim ḥasret ile döndi **tenüm** bir mūya / Vāh eger ölür isem irmedin ol meh-rūya
G2475-1. **Tenüm** gülzār ü gülşende gül olmış tāze dāġ anda / Elifler servlerdür şanasın şalmış budaġ anda
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur **teni** / Vuṣlat el virmez aña cism ile cāndan giçmeye
G2552-1. Olayım cān ile ḳapunda bende / Nitekim cānum ola işbu **tende**
G2566-3. İrişse tīr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş ṣaḳlayam dilde cān ola ne **ten** āgeh
G2615-3. Hevā-yı ʿışḳ ṭaġıtdı egerçi ḫırmen-i ʿaḳlum / **Tenüm** bir kāha dönmişdür o da ʿışḳuñ ṭaleb-kārı
G2618-1. Şād-pāre ola var mı cihānda **tenüm** gibi / Yā sīne ṭuta tīġ-i cefāya **tenüm** gibi
G2631-2. Gitme ey ārām-ı cānum bir dem ārām eyle gel / Ger giderse cān bile gider ḳaluram **ten** gibi
G2635-2. Bir ḳıla döndi meyānın fikr iderken bu **tenüm** / Bir ḫayāl oldı hemān ancaḳ ki nā-yāb olmadı
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler ʿuṣṣāḳı her dem öldürür / Her kişi **tende** emānet ṣaḳlar oldı cānını
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne **ten** buldı ġıdā için ü ne ḫod üstüḫᵛān buldı
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde **ten** ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
Tb1-7. Tīr-i müjgānuñ egerçi sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ nitekim cān **tendedür**
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu **ten** mülkini cümle yaḳmışuz
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende yoḳ / Bir ḳurı **tendür** görmen belki cānum bende yoḳ
B134. Kūyı ṭopraġına defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına ṭopraġ ola āḫır bu **ten**
B101. Āh kim ġam mülkinüñ pāyānına irmek muḥāl / Kimde kim ʿışḳdan eşer ola ḳomaz **tende** mecāl
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh temāşāya yarar / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu **tenüm**
B143. Gelür bir an gider ol meh baña dir şeb be-ḫayr olsun / Didüm çün cān gider **tenden** baña bu şeb ne ḫayr olsun

ten-i tenhā [3] Yalnız vücut.

G582-2. Miḥnet itmez kimseye almaz cihānı ḥabbeye / Şām-ı miḥnetde şu kim derdüñ **ten-i tenhā** çeker
G722-1. Kim ki hicrān gicesin derd ile āh u vā çeker / Kimse bilmez ḥālini ancaḳ **ten-i tenhā** çeker
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına varsa āfitāb / Leşkerin pinhān idüp kendü **ten-i tenhā** giçer

ten-i ʿuryān [1] Çıplak vücut.

G2520-1. Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma / Ḳanlu yaşum ḫil ʿat olmışdur **ten-i ʿuryānuma**

ten-i zār [1] İnleyen vücut.

G1778-5. Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf / Naḳş-ı dīvār ile farḳ olmaz **ten-i zārum** benüm

ten-i zūr [2] Güçlü vücut.

G600-2. Pīşe-i ʿışḳa **ten-i zūrla** ḳaġan arslān iken / Ṣayd iden bilsem beni ol çeşmi āhūlar mıdur
B3. Pişe-i ʿışḳa **ten-i zūrla** ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum ṭutuldum ey gözi āhū saña

tenāb ḳılmaḳ [1] Su içinde bırakmak, bedeni su ile doldurmak.

G168-3. Şol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ ucından dostum / Ġarḳa virdi vücūdum zevraḳın **ḳıldı tenāb**

tenaʿʿum [1] *Ar.* Naz ve nimetle yaşama, nimet içinde bulunma. (Ş. Sami, 2010: 1205) *bk. tenaʿʿum eylemek/itmek*

G2499-1. Olsun **tenaʿʿum** içre ol māh-rū-yı sāde / Ḳalsun belā vü ġamda bu ʿāşıḳ-ı fütāde

tenaʿʿum eylemek/itmek [3] ...hazłanmaḳ, sevinmek, heves etmek, sáfā etmek...(Tulum, 2011: 1749)

G1718-4. Ḫāne-i dil böyle tenhā ṭurmasun / Derdi daʿvet ḳıl **tena ʿum eyle** gel
G2791-3. Zülfin giderürdi ḥüsnini ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar **itdi** cān ile dilden **tena ʿumı**
Mr5-8. Yā bī-direng-varına yārān **tena ʿum eylesün** / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur

tenevvür [1] *Ar.* Parlama, münevver ve ziyadar olma. (Ş. Sami, 2010: 1206)

Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil yanar **tenevvürinde** gözlerüm giryān olur

teng [3] *Far.* Dar, sık, sıkı, sıkıntılı. (E. Tevfîḳ, 1890: 364)

bk. teng ü tār, teng eylemek/itmek, teng olmaḳ

G324-3. Eksük itmezsin nigārā sīneden ġamz oḳların / Ġonce aġzuñ gibi **teng** iken bulur göñlüm küşād
G479-2. Hüsre-i dil **teng** şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne vāsiʿdür senüñ gibi nice mihmān alur
G1025-6. Muḥibbī **teng** dehānından egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḥāl eyler

teng eylemek/itmek [3] Daraltmak, sıkmak, bunaltmak.

G954-1. Zülfi ile yüzini ördükce göñlüm **teng ider** / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itseʿaḳlum deng ider
G1606-1. Ġonce-veş **teng eyleyüp** göñlüm benüm ḫūn eyledüñ / Ol sebebden gözlerüm yaşını gülgün eyledüñ
G1818-1. Āh kim cānān ġamıyla göñlümi **teng eyledüm** / Giceler tā ṣubḥa şeb murġāna āheng eyledüm

teng olmaḳ [10] Dar gelmek, sıkıntı vermek, bunaltmak.

G155-3. İçeliden dostum ben ġam şerbetin / Baña **teng olmışdurur** ʿıyş u ṭarāb
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilün żikri ile / ʿAḳlımuz **teng olup** ḳalmadı hergiz bilimüz
G1475-5. Gelüp sīneme tīrüñ revzen açsun / Muḥibbī **oldı** bu dil ġāyet de **teng**
G1480-3. Dirīġā olmadum hergiz küşāde / Velī günden güne **oldı** bu dil **teng**
G1485-5. Fikr idelden dehānı var mı diyü / **Oldı** ʿālem Muḥibbī gözüme **teng**
G1530-5. Muḥibbī gice artur āh u zāruñ / Şeb-i hecr içre sīneñ **olalı teng**
G1599-1. Ḳaşı yası deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı **olmaya** tā sīne **teng**
G1619-1. Alur gül ʿārıżuñda būy ile reng / Velī ġonce-lebüñden **oldı** dil **teng**
G1667-3. Vaṣl bāġından ırağ olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş **teng oldı** göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül
G2695-2. **Teng oldı** ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün şeb yaḳar ḳamer çerāġı

teng ü tār [1] Dar ve tel (gibi).

G1235(b)-1. Dem-be-dem iñler göñül sīnemde mānend-i ceres / **Teng ü tār** olursa cā lā-büd iner olur nefes

teng-dil itmek [1] Yüreği darlandırmak, mustarip etmek.

G429-4. Būseyeʿahd itmiş iken yoḳ dime / **Teng-dil itme** beni ey dil-peżir

tengest [1] *Far.* Dar.

G202-1. Dilā baḳ rah-ı ʿışḳ ġāyetde **tengest** / Nişīb ile firāzı cümle sengest

tenhā [31] *Far.* Yalnız, tek, vahit. (Ş. Sami, 2010: 1206)

bk. bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā, seyr-i tenhā itmek, ten-i tenhā

(tenhā [25], tenhāda [3], tenhāyam [1], tenhāyi [2])

G7-4. Rūz-ı hecründe görenler beni **tenhā** şanmasun / Derd ü ġam ṭurmaz gelür her biri mihmāndur baña
G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde var olsun ḳomaz bir dem beni **tenhā**
G64-4. Şanmaʿışḳuñla beni hicrān şebi **tenhā** olam / Ḳanda varsam baña mūnīs āh u efġāndur baña
G83-2. Şanmañuz **tenhā** gide ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā yoldaş aña
G545-4. Beni **tenhā** şanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam yanumdadur
G555-4. Meclis-i ġamda gelüp bir dem beni **tenhā** ḳomaz / Miḥnet ü derd ü belā her dem baña mihmān olur
G618-3. Düşüp miḥnet bucaġına beni siz şanmañuz **tenhā** / Belā eksük degül bir dem gelür ġam daḥi maḥremdür
G628-4. Göñlümi hicrān şebinde şanduñuz **tenhā** ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı yoḳ mıdur
G637-5. Muḥibbī şanma ki hicrān şebinde **tenhāyam** / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi yārümdür
G685-3. ʿĀfıtābum seni **tenhā** bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile yanumca sāyem nāşıdur
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña **tenhā** yiter / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i şaḥrā yiter
G931-5. Yüri Mecnūn gibi **tenhā** düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı yeñilmez her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen **tenhā** sehī serv-i revānumdur
G997-4. Gülşene dirdüm ki tā **tenhā** seni şayd eyleyem / Olan anda baña nāşī gül midür bülbül midür
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥża **tenhā** / Bu dil her ḳanda varsa hem-rehidür
G1054-5. Dil gitdi ḳaldı ḫānda **tenhā** Muḥibbī çün / Ey ġam anuñla sen de kerem eyle ḳaladur
G1420-4. Āşikāra būseñi iḥsān idersen ey şanem / Buʿaceb sırrdur ki idersen baña **tenhāda** yoḳ
G1422-6. Eger bulsam seni **tenhāda** cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer yoḳ
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni **tenhā** / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan yeg
G1718-4. Ḫāne-i dil böyle **tenhā** ṭurmasun / Derdi daʿvet ḳıl tena ʿum eyle gel
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni **tenhā** / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki yār oldum

G1841-1. Bir dem eksilmez yanumdan derd-i yārümdür benüm / Olamaz **tenhā** ḳomaz ġam ġam-küsārumdur benüm
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eyle gel yüzden niḳāb / Ben kimem ki isteyem yüzüñi **tenhāyi** görem
G1935-2. Her şeb **tenhā** ḳapuñda / Tā ṣubḥ olınca zārum
G2041-2. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup **tenhā** beni derd ü belā ile gidensin sen
G2042-1. Yüzüñi gösterüp evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup **tenhā** beni derd ü belā ile gidensin sen
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz **tenhā** varam bu vādi-i hicrāne ben
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil **tenhāda** ben bu ḥāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2395-4. Eyledüñ āvāre kūyından beni ey çarḫ-ı dūn / Düşürüp **tenhā** ġam-ı ṣaḥrā getürdüñ başuma
G2651-4. Müstedām ol ki baña maḥrem olursın ey ġam / Ḳomaduñ sen şeb-i hecr içre beni **tenhāyi**
B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde bir zinde olmaya **tenhā** ḳocam

tenhāca [1] Yalnız, bir başına.

G1244-1. **Tenhāca** gezer seyr ider ol serv-i abā-pūş / Gördükce anı ḳalmaz ise bende ne ṭañ hūş

tenhālıḳ [1] Yalnızlık, infirat. (Ş. Sami, 2010: 1206)

G907-2. Ṣabr u ʿaḳl u dil ḳamu benden gidüp dūr olalı / Ḥaḳ bir ḥāletdür elbette **tenhālıḳ** sever

tenk [2] *T.* Birbirine uygun iki şeyden her biri, eş, benzer. (TS, 2009: 3791, 1062) *bk. başını tenk itmek*

(tengdürür [1], tengine [1])

G218-4. Görüp meyān-ı yāri n'ola aña mū disem / Bir noḳṭadan da **tengdürür** çün dehān dost
G2298-5. Ey Muḥibbī la'lin añup aġlama / Çün żarar eyler şeker **tengine** ṣu

tennūr [4] *Ar.* Fırın. (Ş. Sami, 2010: 1207) *bk. sīne-i tennūr, tennūr-ı dil, tennūr-ı ʿışḳ*

(tennūra [1], tennūrına [1], tennūrında [2])

G496-1. Ḳanumı mey yirine ol gözi mestāne çeker / Dili **tennūra** ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G725-3. Çarḫ **tennūrına** āhum bir ḥarāret virdi kim / Māh-ı nev anı bişüp māhi gibi püryān olur
G975-4. Māh ü mihri nice teşbīh ideyin ruḫsāruña / Çarḫ **tennūrında** bişmiş her biri bir gerdedür
G1259-5. Çarḫ **tennūrında** māhuñ yüregi yanmış iken / Germ idüp daḫi beter anı oda yaḳar güneş

tennūr-ı dil [4] Gönül fırını.

G99-3. Ḳaynadı **tennūr-ı dilden** çünki ʿışḳ / Dostlar lā-büd dinür ṭūfān aña
G637-3. Bu sırrı-ı ʿışḳumı iden cihānda ḥalḳa ʿiyān / Sirişk-i çeşm ile **tennūr-ı dilde** nārumdur
G1740-7. Ḳaynadı **tennūr-ı dilden** göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen ṭūfān degül
G2477-4. Yiter aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden ṣaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger **tennūr-ı dil** din ṭaşa

tennūr-ı ʿışḳ [2] Aşk fırını.

G1128-3. Sen **tennūr-ı ʿışḳ** ile yanup kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1653-1. Bezm-i ġam içre ney gibi nālān olan göñül / **Tennūr-ı ʿışḳa** cān ile püryān olan göñül

tensüz [2] Tensiz.

G1137-1. Olurdı yāri ḳocmaḳ pīrehensüz / Eger cān **tensüz** olsa gül dikensüz
G1156-1. Ḳocabilsem nigārı pīrehensüz / Dir idüm cān ʿiyān görindi **tensüz**

ter [22] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1209)

bk. bāde-i ter, çeşm-i ter, gül-i ter, gül-berk-i ter, ḫurmā-yı ter, lü'lü'-yi ter, meyvehā-yı ter, rūy-ı ter, sünbül-i ter, şīrīn ü ter, tāze vü ter, ter giçmek, ter ṭutmaḳ, verd-i ter

(ter [18], terden [1], terdür [3])

1. Taze, taravetli.

G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın **ter** ḳılup irişür ol ter-bū baña
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol sünbüli **terden** yaña
G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol ṣanem / Dostlar gül yapraġından **terdür** ol nāzik-mizāc
G612-1. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde ruḫuñ bir tāze **ter** güldür / Aña ḳarşu bu dil feryād ider şūrīde bülbüldür
G730-1. Gülşen içre naġmesin bülbül ḳaçan **ter** gösterür / Evvelin eyler nevā ṣoñın muḫayyer gösterür
G757-5. Naḫl-i gülden tāze **terdür** bu Muḥibbī'nüñ sözi / Anuñ içün ehl-i ʿışḳ olan ider her-bār seyr
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / Ṭurmaz ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki **ter** çeker
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze **ter** bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G1489-6. Olupdur ḳıṣṣa-i Ferhād köhne / Muḥibbī tāze **terdür** dāstānuñ

G1566-5. Ġam oḳlarıyla sīne Muḥibbī delik delik / Ṭutar kemānın elde meger **ter** kemān ḳaşuñ
G1684-5. Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze **ter** / Ḳayırur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaşfında yine **ter** ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze **ter** / Ḫār eline gül gibi gel virme dāmānuñ şaḳın
G2520-5. **Ter** ġazellerle Muḥibbī tāze dīvān baġladı / Ehl-i naẓma diyüñ şıla gelsün berü dīvānuma
G2625-5. Ey Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze **ter** / Maʿrifet bāġına dikdüñ tā ki ṭāḳ itdüñ beni
G2637-3. Tāze **ter** olsun diyü cānā cemālüñ gülşeni / Ebr-i āhum gözlerüm yaşın aḳıdur mā gibi
Mh16-10. Çek elifler sīneñe olsun Muḥibbī servler / Gülşen-i sīnemde dāġum gül gibi olmazdı **ter** / Eşk-i çeşmümden cenābı ḳapmaya her dem nemi

2. Yaş, rutubetli, ıslak.

G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳun **ter** ruḫların zer gösterür / ʿĀlemi āhı şuʿāʿından münevver gösterür
G1760-1. Yoluña cānum fedādur şanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm **ter** degül
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / **Ter** idüp yaşum ile andan yāre irsāl eyledüm
G1994-2. İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ / Ḳanlu yaşumla ḳamu evrāḳını **ter** eyleyem
G2433-3. Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi **ter** / Diye taḥsīn maḥalüñ gören āb u şuyına

ter giçmek [1] Hafif geçmek, üstünkörü geçmek. (TS, 2009: 3794)

G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī yār / Dil şīşesini hīç şımaz şöyle **ter giçer**

ter ṭutmaḳ [1] Islamak.

G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / Yār nāz ile ḳaçan gelse ʿiẕārın **ter ṭutar**

ter [2] *T.* Derinin deliklerinden çıkan su, arak. (Toven, 2004: 736)

G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḥsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre **ter** midür
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / Al üzre çünki nakş-ı siyeh düşe **ter** düşe

teraḫḫum [6] *Ar.* Acıma, merhamet etme, merhamete gelme. (Ş. Sami, 2010: 1209) *bk. teraḥḥum eylemek/itmek, teraḥḥum ḳılmaḳ*

G97-4. Ol gözi cellāddan saña **teraḫḫum** gelmeye / Çünki ḳan itmek olupdur ezelden ḫū aña
G127-4. Çekdi aġzumdan lebin cānum bile oldı revān / Hīç **teraḫḫum** mı gele aġzındaki ḳanum görüp
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde yoḳ **teraḫḫum** göz göre āfet ancaḳ
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm **teraḫḫum** ey cefākār iñledüm
G2469-1. Yārab vir **teraḫḫum** ol seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
Mr20-14. Ol zamān bārī **teraḫḫum** ile ḥālüm ṣorasın / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

teraḫḫum eylemek/itmek [18] Esirgemek, acimaḳ, ráhm etmek, merhámet etmek...(Tulum, 2011: 1754) *bk. teraḥḥum ḳılmaḳ*

G909-6. Muḥibbī'ye **teraḫḫum eyle** ey dost / Be-ġāyet ḥāli hecr ile mükedder
G962-5. Şāyed ki **teraḫḫum ide** bir daḥi Muḥibbī / Araya düşür gözlerinüñ yaşını yalvar
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / **Teraḫḫum eyleyüp** birgün dimez bī-çāre yaşdanmış
G1449-4. Kimseye ḳılmaz vefā **itmez teraḫḫum** bu cihān / Bilmek isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya baḳ
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān / Hīç **teraḫḫum eylemez** ol ḳaşı yādan vāz gel
G1692-5. Ey Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān / Ṣanma kim saña **teraḫḫum eyleye** ol seng-dil
G1718-2. Mūr gibi beni pā-māl eyledüñ / Yā gel öldür yā **teraḫḫum eyle** gel
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır beni bend eyledüñ / Hīç **teraḫḫum itmedüñ** ey zülf-i ṭarrārum benüm
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḫāl / Ger vefā ḳılup **teraḫḫum eyleseñ** de lāyıḳam
G1947-4. Ġamz oḳların atup yār almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey dil **itdi** meger **teraḫḫum**
G2323(b)-3. **Teraḫḫum eylemez** ol zülf ü nergis / Ḫayāl ile dil ü cān oldı ṣayru
G2342-3. Şeb-i hicrānda eger nālemi gūş eyler ise / Ḫālüme **ide teraḫḫum** şeh-i ḫūbān acıya
G2360-4. Gele ey ḫūblar şāhı ḳoma boynuñda bu āhı / **Teraḫḫum eyle** ki gāhi igen de bī-emān olma
G2505-4. Dilā ṭopraġa ṣalduñ dürr-i eşki / **Teraḫḫum itmedüñ** bir ḳaç yetīme
G2534-4. Emān vir yüzüñi bir dem göreyim ṣoñradan öldür / **Teraḫḫum eyle** luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2539-2. Görüñ derd ile cān virdi belāda kūh-ken āḫır / **Teraḫḫum itmedi** şīrīn gelüp bī-çāre Ferhāda
G2791-1. Ḫālümi görüp **itmedi** dilber **teraḫḫumı** / Günden güne ziyāde ider dil taẓallumı
Mr27-11. **Teraḫḫum eylemez** bu ben gedāya / İrişdi āh u efġānum semāya

teraḫḫum ḳılmaḳ [6] *bk. teraḥḥum eylemek/itmek*

G14-1. Yārelense cān u dil **ḳılmaz teraḫḫum** yār aña / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẓar dildār aña
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān **teraḫḫum ḳıl** nice yalvaralar
G1059-1. Bir dem ārām eyle göz baş ile pāyum gildürür / **Ḳıl teraḫḫum** dostum ḥālüm ḳatı müşkildürür
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / **Ḳıl teraḫḫum** dostum zülfüñe urma şāne gel
G1705-2. Acı yaşlar dökdügin gördi gözüm deryāleyin / Acıdı **ḳıldı teraḫḫum** dīde-i giryāne dil

G2505-7. Muḥibbī'ye keremden **ḳıl teraḥḥum** / Kerem çün kimse ögretmez kerīme

teraḳḳi itmek [1] ...artürmaḳ, ziyāde etmek...(Tulum, 2011: 1754)

G1539-3. Gözlerüm yaşı **teraḳḳi ide** başladı yine / Var ise başı ciger dāġıdurur ol şunuñ

terāne [5] *Far.* Ahenk, nağme. (E. Tevfîk, 1890: 318)

(terāne [2], terānedür [2], terānesin [1])

G444-4. Sīnem kemānce bezme gözüm yaşı tārdur / N'eyler sürūdı nālelerüm çün **terānedür**
G667-4. ʿŪdı gider de niye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün **terānedür**
G841-3. Bülbül **terānesin** gūşa getür gülşene varup / Her kim ki bile ḳuş dilini ẕü-fünūn giçer
G894-4. Muṭrib **terāne** başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / Zīrā ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür
G2547-4. Ḳānūn-ı ġamda nāleme dem-sāz olur benüm / Muṭrib **terāne** başlasa āheng-i sünbüle

terāzū [4] *Far.* Bir kolun iki ucuna asılı iki kefeden oluşan tartı, mizan. (TDK, 2011: 2327) *bk. şu terāzūsı*

(terāzū [3], terāzūya [1])

G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile nice Yūsuf-ı Mışr / Görmedi kimse senüñ gibi **terāzūya** gelür
G2301-5. Muḥibbī ḫākipāyuñ cānā ṭartar / İki çeşmini ḳılmışdur **terāzū**
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña **terāzū**
G2313-4. İşitdüm ḫākipāyı baḫş olurmış / İki çeşmümi ben ḳıldum **terāzū**

terbiyet eylemek [1] Beslemek, besleyüp büyütmek...(Tulum, 2011: 1755)

G255-4. Ol serv pāyına yine ey dīde merdümi / Olsun revān yaşuña gel **eyle terbiyet**

ter-bū [1] *Far.* Taze koku.

G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol **ter-bū** baña

tercemān olmaḳ [2] Başkasının düşüncesini ve duygusunu bildirmek, dile getirmek, anlatmak. (TDK, 2011: 2329)

G218-5. ʿUşşāḳa dost ḳavlini iẕʿān kim itdürür / Tā sen Muḥibbī **olmayıcaḳ tercemān** dost
G1466-2. Zülfüñ ḳulaġuña egilüp ne didügini / Fehm itmez idi **olmasa** ger **tercemān** ḳaşuñ

tercīḥ [1] *Ar.* Bir şeyi diğerinden üstün tutma, daha ziyade beğenme. (Ş. Sami, 2010: 1209)

G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı baña ol **tercīḥ**

tercīḥ eylemek [3]...muḳáddem tutmaḳ...(Tulum, 2011: 1755)

G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / **Eylesem** ṭañ mı yüzüñ mihr ile mehden **tercīḥ**
G305-3. Serve beñzer dimezem ḳāmetüñ ey serv-i sehī / ʿĀrıżuñ **eylemişdür** gül-i terden **tercīḥ**
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi **tercīḥ eyleme** merd üstine

tereddüdsüz [1] Kararlı olarak, duraksamadan. (TDK, 2011: 2329)

G703-5. Ey Muḥibbī ẓāhir eyle gel bugün söz gevherin / Ola kim anı **tereddüdsüz** ala dil-ḫᵛāhlar

terennüm [1] *Ar.* Güzel ve yavaş bir sesle teganni etme. (Ş. Sami, 2010: 1211)

bk. terennüm eylemek/itmek, terennüm ḳılmaḳ

G2736-4. **Terennümlerle** ḫāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çala ʿūdı

terennüm eylemek/itmek [5] İrłamaḳ, vezn üzre irłamaḳ, náġme-sirā ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1756) *bk. terennüm ḳılmaḳ*

G868-1. Bahār eyyāmıdur gülşende gül itdi tebessümler / Bu demlerde olup gūyā **ider** bülbül **terennümler**
G1718-5. Ey Muḥibbī gül-ruḫınuñ şevḳine / Bülbül ol her dem **terennüm eyle** gel
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ ile yāra ḳarşu / Bülbül **terennüm eyler** evvel bahāre ḳarşu
G2791-2. Gülşen içinde ruḫlarını yād idüp gice / Dil bülbüli ṣabāḥa dek **itdi terennümi**
Mr5-7. Sen şarābı nūş ḳıl bülbül **terennüm eylesün** / Ḥālüñe güller gülüp ġonce tebessüm eylesün

terennüm ḳılmaḳ [1] *bk. terennüm eylemek/itmek*

G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca zār ol **ḳıl** dem-be-dem **terennüm**

ter-ġazel [1] Taze/yeni gazel.

G2287-5. Ruḥları şevḳine diyüp ey Muḥibbī **ter-ġazel** / Yaraşur bu naẓmuñı şolmaz gülistān idesin

terḫān [1] *Far.* Sütlü aş. (Tulum, 2011: 1756)

G1761-3. Dökse ṣaçılsa hergiz aña kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet emr ile **terḫān** olan yaşum

terk [6] *Ar.* Bırakma, koyuverme, salıverme. (Ş. Sami, 2010: 1212)

bk. terk eylemek/itmek, terk ḳılmaḳ, terk olmaḳ, terk-i aġyār eylemek, terk-i beden itmek, terk-i cān eylemek/itmek/ḳılmaḳ, terk-i cefā eylemek/itmek, terk-i dil-cū eylemek, terk-i dil ü cān, terk-i dil ü cān eylemek, terk-i diyār, terk-i diyār itmek, terk-i dünyā eylemek/itmek, terk-i ḫār itmek, terk-i ḳānūn eylemek, terk-i māl itmek, terk-i merhem, terk-i naẓar, terk-i riyā itmek, terk-i ser, terk-i ser itmek/ḳılmaḳ, terk-i ser ü cān eylemek, terk-i vaṣl itmek, terk-i vefā eylemek/itmek, terk-i yār eylemek, terkin/terkini urmaḳ

(terk [1], terkidür [2], terkin [2], terkini [1])

G1683-1. Revān olursa cān tenden ḳomaz mihrüñi elden dil / Ki cān virmek gelür āsān maḥabbet **terkidür** müşkil
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā **terkini** āh cānān benüm / Bilmedüm ne virdi baña alamaz hicrān benüm
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar cān **terkin** yār kendüm kün içün
G2644-5. Evveli ʿışḳuñ Muḥibbī'ye didüñ cān **terkidür** / Bir söz ile dostum öldürme gel illā beni
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin **terk** / Her kim ki ḳıla anda ʿuşşāḳ-ārā nāmı
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān **terkin** emr ider / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya ʿışḳun yasaġını

terk eylemek/itmek [134] Ḳomaḳ, braḳmaḳ, vāz geçmek...(Tulum, 2011: 1757) *bk. terk ḳılmaḳ*

G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel terk-i serdür ʿāşıḳa / Kim ki cān **terk eylemez** ʿışḳdan ne ḥācet lāf aña
G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin **terk eyler** iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz baña
G67-3. **Terk idüp** nāmūs u nāmı olmışam bed-nāmı ḫalḳ / Ḳoyalı meh-pāreler rüsvā-yı bed-nāmı baña
G70-1. Cān nedür ʿışḳuñ yolında virmeyem cānı saña / Cānuma minnet gelür ger **terk idem** anı saña
G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola itmek terk-i ser / Işḳuñı **terk eylemek** lī̇kin gelür müşkil baña
G182-4. Benlügi **terk itmez** iseñ iremezsin vaḥdete / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye nī̇st ile hest
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān **terk eylesem** / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G287-2. Eger cānān vaṣlına olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān **terk it** bedenden geç
G329-3. Degüldür ḫusrev lī̇k ʿāşıḳ oldur / Ki cān **terk eyledi** ʿışḳ içre Ferhād
G337-2. Cān **terk eylese** zihī̇ ʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki pī̇r-i ʿışḳa ola cān ile mürid
G367-5. Didiler **terk eyledi** kūyını dildāruñ raḳī̇b / İşidüp ḥamd eyledüm didüm ki فی نار السقر
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / **Terk idüp** nāmūs u ʿārı ol daḥi rüsvā yiter
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / **Terk idüp** zühdi didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī n'ola **terk eylese** cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet yolıdur
G451-4. **Terk idüp** dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil naṣī̇ḥatdür saña ʿālem ṣoñı vī̇rānedür
G451-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī ʿışḳ-ārā **terk eyle** cān / Çün bilürsin merd olanuñ cünbişi merdānedür
G510-4. Kim ola **terk ide** gül bezmin / Ṭolu elde ṣarāb-ı nāb olısar
G532-1. Çoḳ zamāndur kim nigārā bu dil ü cān sendedür / Işḳuñı **terk itmezem** nite ki cānum tendedür
G537-4. Bu hāy u hūy-ı dünyā ancaḳ ṣudā ʿ-ı serdür / **Terk eyle** cümlesin tā olasın sebük-bār
G624-3. ʿĀşıḳa müşkil gelürse baş u cān **terk eylemek** / Bir marażdur ʿışḳ aña çār u nā-çār ögredür
G625-7. Ka'be kūyında Muḥibbī gerçi ki **terk eyledi** ser / Giçmedi minnete hī̇ç dimedi ḳurbānumdur
G634-4. **Terk eyle** ḳamu fikr hemān saña gereklü / Bir yār-ı perī̇-çehre mey ü āb u çemendür
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī̇-dil yolında **terk ider** biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaṣdı eger ī̇mān olursa çoḳ mıdur
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş yāre / Ḥayāsuz ʿārı **terk itmiş** gelüp ortaya düşmişdür
G675-2. Degme kes itmez vefā virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde **terk idüp** ser gösterür
G688-4. Cenneti kūyuñı **terk itmiş** işitdüm müddeʿī / Şād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فی النار السقر"
G707-3. Ẓulmi **terk eyle** behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G744-4. ʿĀşıḳ viṣāle irmez **terk itmeyince** cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G783-3. Ne ġam cān **terk idem** cānān yolında / Gelür ortaya her kimde ciger var
G795-1. Göñlüm beni **terk itmede** ārām-ı cānum ḳandadür / Mihrim velī̇ berk itmede cān u cihānum ḳandadür
G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser **terkin eyledüm** / Var mı cihānda bencileyin bir fedāyı gör
G855-4. Vaṣlı metāʿı girmez ele çün ḥayātla / İrür murāda cānını **terk eyleyen** bilür
G864-2. Būseñ alsam cān virüp gelmez peşimānlıḳ baña / **Terk idem** biñ cān bulunmaz çün bu bāzār özgedür
G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben **terk eyledüm** / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter
G877-1. ʿIşḳ-ārā **terk itmeyince** cān u serʿāşıḳ mıdur / Daʿvi-i mihr ü maḥabbet eylese lāyıḳ mıdur
G897-3. ʿĀşıḳ viṣāle irmez cān **terkin itmeyince** / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür

G976-3. Derdini **terk eylemez** her kim bilürse ḳıymetin / Ḳanġı aḥmaḳdur o kim derdi ḳoyup dermān alur
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri **terk eyle** cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G988(b)-4. Cennet-i kūyuñ **terk itmiş** işitdüm müddeʿī / Şād olup göñlüm didi gitsün ḳo "فى النار السقر"
G1017-6. Gözi cellād olup her dem döker ḳanlar kesüp başlar / Olur mı ḫūnı **terk itmek** ezelden çün dadanmışdur
G1027-7. Ḫāk ol Muḥibbī **eyleme terk** āsitānesin / Devlet anuñ ki meskeni ol āsitānedür
G1087-4. Maġrūr olup cihāna aldanma māl ü cāha / **Terk ide** seni āḫır yoḳdur cihānda olmaz
G1100-4. Gül-ruḫların ḳoyup dil meyl eylemez cināne / **Terk eyleyüp** bahārı ʿarif ḥazāna gelmez
G1125-4. Şāh-ı ʿışḳa dil ṭaḳarrüb bulduġın gördi gözüm / Didi **terk itme** bizi biz daḫi şāḥib-demlerüz
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını **terk itdi** nigār / Dil didi gözlerine hey dise ḳaşın yeñemez
G1161-1. Çün **terk eyledi** biz ol gül ʿiẕārumuz / Bülbül gibi ne ṭañ ki ola āh u zārumuz
G1177-3. ʿUşşāḳa çāre dirler idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr **terk iderüz** biz diyārumuz
G1211-3. Her kişi cān **terk ider** ṣanma leb-i şīrīn çün / Anı kim Ferhād ider ʿışḳ içre pervīz eylemez
G1242-3. Almamış başına **terk itmiş** cihān ġavġāların / Vādide Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ uşlu imiş
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile dilden beri yetiş / **Terk itmeden** yoluña bu cān u seri yetiş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını **terk itmiş** / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki yārüñ luṭf-ı ʿām itmiş
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında cān **terk itmedi** / Ḥāṣıl-ı ʿömrine virilen hevādur çün ġaraż
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde Nāṣiḥā **terk itmezem** / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1388-5. Niceler **terk ide** rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda baş u cān **terk itmeye** / Yaradılmadan bu ʿālem sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1444-3. ʿAḳl **terk itmek** ister gerçi ʿışḳı / O cehd itdükce olur muḥkem-i ʿışḳ
G1471-2. **Terk idesin** diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan uṣanup sen be-perişān olduñ
G1506-4. Niçün evvel yüzini gördükde cān **terk itmedüm** / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1527-1. Mihrini **terk itmeyem** ölünce ben cānānenüñ / Ol gözi āhū yüzi gül gözleri mestānenüñ
G1529-5. Muḥibbī yolına **terk eyleye** cānı / Eger görmezseñ ol rūḥ-ı revānuñ
G1557-1. **Eyledi** düşmen sözi ile çün ol yār **terk** / Günde biñ kez öldüre **itmem** anı zinhār **terk**
G1557-2. Göñlüm alduñ bir naẓarla sīnemi mecrūḥ idüp / Ey ṭabīb-i dil niçün **itdüñ** beni her-bār **terk**
G1557-3. Nice yirden ney gibi bel baġladum feryād içün / **İdeli** bu bülbülin ol yüzi gül gülzār **terk**
G1557-4. Kişver-i Rūmı ḳoyup gitdi ʿAcem iḳlīmine / Āsitānın **itdi** bu cān bülbül nā-çār **terk**
G1557-5. Leylī zülfüñi ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / **Eyledi** cümle cihān mülkini Mecnūn-vār **terk**
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / **Terk eyledüm** bu yolda cān sen di ki yārisin kimüñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı **terk itdi** dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde dikenden yeg
G1599-4. Her ki ʿārifdür cihānda ism ü resmi **terk ider** / Şarṭıdur ʿāşıḳlaruñ terk ola evvel nām ü neng
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / Ten libāsı **terk idüp** bu cānı ʿuryān eylemek
G1610-5. Pendümi güş it Muḥibbī keşreti **terk eyle** kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın viṣālin dostuñ
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi va ʿdei **terk eyleyüp** oş eylemek
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına yaşuñı revān it / ʿIşḳ ile eger **terk idesin** ser daḫi nāzik
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳıl ʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer mi va ʿdei **terk eyleyüp** uş eylemek
G1653-2. Şīrīn lebinüñ ʿışḳına cān **terkin eyleyen** / Ferhād gibi ʿāleme destān olan göñül
G1746-5. Cān u dil **terk itdi** yoluñda Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāre ḳıl
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḥūş u ṭayrı sen Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı evvel **terk idüben** ʿuzlet al
G1889-7. Muḥibbī **terk iderse** n'ola ʿārı / Anı bu vech ile rüsvā ḳılan kim
G1905-2. Giydüm iḥrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / **Terk idüp** varlıḳ libāsın külli ʿuryān olmışam
G1928-2. Ger ġam ile cān virem gel ey ʿömr **terk it** beni / Niceye dek işbu āsān işümi müşkil ḳılam
G1944-4. Leylī zülfüñe göñül baġlayalı Mecnūn-vār / **Terk idüp** tāc u ḳabāyı cümle ʿuryān olmışam
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān **terk itmegi** / Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān **terk eyledüm** / Var ise gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G1986-4. Cānı **terk eyleyin** yolına cānānelerüñ / Ola ʿuşşāḳ-ārā vaṣlına anuñ dest-resüm
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḫi dünyāyı **terk itdüm** / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G1994-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl **itdüñ** ṣanemler **terkini** / Ḫāşa-lillah bir daḫi ben kār-ı Āzer eyleyem
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm ol yāri ben / Varlıġı **terk itmeyince** bulmadum dildārı ben
G2054-3. **Terk idüp** zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost zünnār isteyen
G2057-5. Çünki **terk itdüñ** Muḥibbī'yi dilā var fārig ol / Ben daḫi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2075-4. Dirler cefā vü cevrini **terk eyledi** nigār / Didüm ölür bir kişi kim ḳoya ʿādetin
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān terkin ursam ṭañ mıdur / Niceler **terk ider** ʿālemde ad u ṣan içün
G2184-2. Şıyup cihānda ʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol yüri **terk eyle** nāmı sen
G2212-2. Dostum **terk eyleyüp** gitme beni yaşum gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2243-4. **Terk it** bugün libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın yaḳana ṣunmaya her nā-bekār elin
G2264-1. İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān / Nāmūsı nengi **terk idüp** abdāl olayın bir zamān
G2290-5. Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik / Ṭarīḳ-i ʿışḳdur ʿāşıḳ gerek **terk eylemek** başın
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā umma göñül / Ḳatı müşkildür kişi **terk eylemek** olınca ḫū
G2417-3. Şarābı zāhidā **terk itmek** olmaz / Olupdur ṭıynum anuñla sirişte
G2432-7. Cevrüñle eger cān vire yoluñda Muḥibbī / **Terk eylemeye** ʿışḳuñı ilete bile sīne
G2456-3. Girsem meydān-ı ʿışḳa **eyleyem** ser **terkini** / Çünki ṣunulmış şecāʿatdür ezel merdāneye
G2501-5. ʿIşḳ yolında Muḥibbī cān u ser **terk eyledi** / Dostum degmez midi bir kez anuñ ṣormaġına
G2517-3. Ḫaṭuñ **terk eylemez** ise Ḥıṭāyı / Siyāh eyler felek saḳfını lāle
G2561-5. İrmedi vaṣlına hergiz bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser **terk eyledi** gerçi reh-i dildārda
G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna vuṣlat-ı dilber / **Terk eyle** Muḥibbī saña cānāne gerekse

G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān **terk eyleye** fikrinde anuñ yār ola
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ yolına **terk ide** serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi zāhid senüñ ey meh-liḳā / **Terk iderdi** cān u dilden cennetü'l-me'vāsını
G2657-3. Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāz ü geh sitem / Ḫū ṭutupdur dilberüm **terk eylemez** mu'tādını
G2657-7. Ey Muḥibbī 'āşıḳ oldur cān u ser **terk eyleyüp** / Añdura 'uşşāḳ içinde ḫayr ile ol adını
G2658-3. Sevdā-yı zülfi gitmese başdan 'aceb degül / Gücdür kimesne **terk idebilmek** hevāsını
G2719-2. Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lāf ura / Bil er odur ki **terk ide** başın cefā güni
G2732-1. Yolına bir cān nedür **terk idem** olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn **itdi** çün dünyāyı **terk** / Cümleden ḫalḳ-ı cihān içinde ol uşlu gibi
G2756-1. Didüm ki yāre eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen de **terk ide** her dem niyāzuñı
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile **terk it** anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2770-4. Cefā vü cevri **terk itmez** taẕarru' eyleseñ yāre / Ki zīrā ḳatı müşkildür kişi **terk ide** mu'tādı
G2794-5. Gördi Muḥibbī yüzüñi cān **terkin eyledi** / Meydān-ı 'ışḳa gelmeye bir er benüm gibi
G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü şīrīn velī / Cān u baş **terk itmede** hīç biri Ferhād olmadı
Mh2-4. Ey göñül **terk eyleme** gel ehl-i diller ṣoḥbetin / 'Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol uşlu imiş
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat **terk eyleyüp** dil 'ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yārını / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh10-8. **Terk idüp** cānuñ ḳurtar nāle vü feryāddan / Bu ḳad ü bālā degül maḳṣūd olan şimşāddan / Ṣīve vü reftārdur serv-i dil-ārādan ġaraż
Mh17-5. Ṣanmañuz gidem ben ol şīrīn-zebānı **terk idüp** / Ḳomışam çoḳdan yolına baş u cānı **terk idüp**
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı **terk idüp** / Yā ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı **terk idüp** / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / 'Işḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān **terk eyleyüp terk** diyār **itsem** gerek
Mr1-4. 'Işḳ içinde 'āşıḳ olan **terk ider** rūḥ-ı revān / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr6-9. Ref' idüp aġyārı varup yār ile yār olmışuz / **Terk idüp** ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
Mr8-20. **Terk ider** ol gün cān u ser / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei **terk itdi** ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ
Mr24-7. Beni **terk itdi** çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi zārum
B69. **Terk idüp** dür der-i kūyın gitdügiyçün Ka'beye / Merve ḥaḳḳı ḳalmadı Mecnūna hīç iḳrārımuz

terk ḳılmaḳ [10] *bk. terk eylemek/itmek*

G106-5. Dir imişsin ki Muḥibbī **terk ḳılmaz** cān u ser / Borcum olsun cānumı ḳurbān idem şāhum saña
G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe yoḳ ṣabr u ṭāḳatum / **Ḳıldum** diyār **terkini** āḫır men iḫtiyār
G1031-5. Dir imiş **terk ḳılmaz** baş u cānı / Muḥibbī 'āşıḳ olan müttehemdür
G1753-2. Sırr-ı 'ışḳı ġonce gibi ṣaḳla açma aġzuñı / Ḫānesini **terk ḳıldı** açduġiy çün rāz gül
G2019-1. Añalı ḫaṭṭuñ ġubārı olmışam ḫayrānı ben / **Terk ḳıldum** 'ışḳuñuñ yolında ad u şanı ben
G2172-5. Ger buyursañ cān fedā ide Muḥibbī yoluña / Ādem olan ad u şanın **terk ḳılmaz** cān içün
G2401-4. Raḳībi **terk ḳılmaḳ** fikrin itdüñ / Ne ḥācet ḫayr işe istiḫāre
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni **terk ḳıl** germe gögüs yelken gibi
G2756-2. Dildāra ḳarşu secde ḳılup cānı **terk ḳıl** / Tā ki felekde ḳıla melāyik namāzuñı
G2781-2. Çün muṭi' olup beli didüñ ezel rūz-ı elest / 'Ahdüñe ṭur **terk ḳılma** key ṣaḳın peymānuñı

terk olmaḳ [3] Braġılmaḳ...(Tulum, 2011: 1758)

G99-1. Bir daḫi şanma seni cānān aña / **Terk olınmış** ḳaçan cān aña
G1599-4. Her ki 'ārifdür cihānda ism ü resmi terk ider / Şarṭıdur 'āşıḳlaruñ **terk ola** evvel nām ü neng
G2024-5. Ey Muḥibbī 'ışḳ-ārā **terk olmayınca** cān u ser / Vuṣlat-ı cānān muḳarrer girmez ele rāygān

terk-i aġyār eylemek [1] Gayrısını/başkalarını terk etmek.

G1724-4. **Terk-i aġyār eyle** ey dilber bugün gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar itse terk-i ḫār gül

terk-i beden itmek [1] Bedeni terk etmek

G2015-1. Vaṣl-ı cānān isteyen **itmek** gerek **terk-i beden** / Kim şehīd-i 'ışḳ olan lā-büd olur ol bī-kefen

terk-i cān eylemek/itmek/ḳılmaḳ [29] Canını feda etmek.

G30-3. Didüm ey nā-mihribān 'ışḳ ehli **ider terk-i cān** / Didi ṣaḳın sırrı nihān itme olur 'ışḳun hebā
G195-5. Kim ki vaṣl isterse dilber didi **itsüñ terk-i cān** / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān 'āḳıbet
G259-1. **Terk-i cān it** 'ışḳ yolına dime cānāndur 'abeş / Olmasa 'ālemde çün cānān ne söz cāndur 'abeş
G538-5. Muḥibbī kim ki 'āşıḳdur bu yolda **terk-i cān itmez** / Ḳosun ol da'vi-i 'ışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G639-1. Zülfinüñ bendi bu göñlüm dāmıdur / **Terk-i cān itmek** de 'āşıḳ kāmıdur
G677-2. Degme nā-kes **terk-i cān itmez** leb-i şīrīn içün / Bī-sütūn dāġına çıḳan şanma hep Ferhāddur
G720-4. Cānān yolında her ki bugün **terk-i cān ide** / Ferhād-vār 'ālem içinde be-nām olur
G916-7. Muḥibbī 'āşıḳ iseñ **terk-i cān it** / Saña 'uşşāḳ içinde diyeler er
G960-3. **Terk-i cān itmek** revādur terk-i yār itmek degül / Yolına cān virmegi çoḳdan göñül iḳrār ider
G1060-2. 'Işḳ eri çoḳdur velī 'āşıḳ hemān pervānedür / **Terk-i cān idüp** yanar şem'e ol bī-pervāyı gör

G1361-1. Āşıḳ iseñ **terk-i cān it** urma lāf / Merd olanlardan dilā gelmez ḥilāf
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / **Terk-i cān itmeyesin** eyleme ʿışḳdan yüri lāf
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil hevesüñ / **Terk-i cān eyle** yolında pes ol ʃsi-nefesüñ
G1562-6. Urmayan cān terkini irmez viṣāl-i dilbere / **Terk-i cān iden** irişür vaṣlına cānānenüñ
G1762-1 Görmeden yāri Muḥibbī **eyledüñ** sen **terk-i cān** / N'olısar ger yüzini görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur **ḳılur** cānān yolında **terk-i cān** / Kūh-ken Şīrīne ʿāşıḳdur velī Ḫusrev degül
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum / Çoḳdan **eyler** idüm yolına **terk-i cānum**
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī **terk-i cān itdüm**
G1800-6. Ol cefākāruñ yolında **terk-i cān itdüm** yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm
G1875-2. Vaṣl-ı cānān çün bulunmaz **itmeyince terk-i cān** / Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam
G2069-3. Sen lebi şīrīn vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda **eyledüm** Ferhād gibi **terk-i cān**
G2262-3. **Terk-i cān itdüñ** ṭolaşduñ rismān-ı zülfine / Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın
G2351-5. Muḥibbī **terk-i cān itmez** dir imiş / İnanduñ ol raḳīb-i bed-nihāde
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse **ḳıl** Muḥibbī **terk-i cān** / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā ile
G2495-6. **Terk-i cān eyle** Muḥibbī ki budur ʿışḳa ṭarīḳ / ʿĀşıḳ oldur ki hemān ʿışḳa ʿalāmet getüre
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿĀşıḳ bu yolda **eyledi** ser **terk-i cān** daḫi
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler **terk-i cān itdi** / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini cümle zen kesdi
En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm ise / **Terk-i cān eylemişem** baña ne ʿizz ü ne vaḳār
B34. Giç cihāndan **terk-i cān eyle** yolında dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manşıbı ʿāşıḳ n'ider

terk-i cefā eylemek/itmek [3] Eziyeti terk etmek.

G1111-3. Vefānı biş-ter eyle İlāhi ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi **itmez** o meh **terk-i cefā** hergiz
G1164-4. İlāhi her zamān artur anuñ mihrini göñlümde / Bilürem **eylemez** gerçi anı **terk-i cefā** hergiz
G2087-3. Cevri çoḳ meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña / Ne olar **terk-i cefā eyler** ne ol bed-ḫūyı ben

terk-i dil-cū eylemek [1] Gönül çekeni (sevgili) terk etmek.

G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına yaşun / Sen sen ol şaḳın Muḥibbī **terk-i dil-cū eyleme**

terk-i dil ü cān [1] Gönlün ve canın terki. *bk. terk-i dil ü cān eylemek*

G1051-1. Gerçi kim ʿāşıḳa ʿışḳ evveli āsān görinür / Āḫırı müşkil olur **terk-i dil ü cān** görinür

terk-i dil ü cān eylemek [1] Gönlünü ve canını terk etmek.

G1150-3. Noḳṭa dehenüñ zikrini fāş itmeye hergiz / **Terk-i dil ü cān eyleye** açılmaya bu rāz

terk-i diyār [1] İğtirâb, ihtiyâr-ı gurbet. (Ş. Sami, 2010: 1212)

bk. terk-i diyār itmek

G882-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür **terk-i diyār**

terk-i diyār itmek [3] Vatanını terk etmek.

G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem **terk-i diyār itsem** gerek / Ġurbet illerin varuban iḫtiyār itsem gerek
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān **terk-i diyār itdüm**
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān **terk-i diyār itdüm**

terk-i dünyā eylemek/itmek [2] Dünyadan vazgeçip inzivaya çekilmek.

G150-6. **İtmeyince terk-i dünyā** iremezsin menzile / Tā ki yanuñda senüñ bir olmaya ḫāk ü zeheb
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır varup maṭlūbını / **Terk-i dünyā eyleyüp** giçmek gerek maḳṣūddan

terk-i ḫār itmek [1] Dikeni terk etmek.

G1724-4. Terk-i aġyār eyle ey dilber bugün gel gülşene / Kim el üstine ṭutarlar **itse terk-i ḫār** gül

terk-i ḳānūn eylemek [1] Kanunu terk etmek.

G1606-2. Ḫaste oldun hecr-ārā bildüm şifāya çāre yoḳ / Ey ṭabīb-i dil meded sen **terk-i ḳānūn eyledüñ**

terk-i māl itmek [1] Malını terk etmek.

G1230-3. **Terk-i māl iden** ider elbette faḳrı iḫtiyār / Cübbe vü destārı n'eyler giysün ol dāim palās

terk-i merhem [1] Merhemin terki.

G373-4. **Terk-i merhem** ḳıl ṭabībā kim cerāḥāt bende var / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür

terk-i naẓar [2] Bakışın terki.

D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar şuç / Velī **terk-i naẓar** baña daḫi güç
B106. Āh kim gün yüzüñe ḳılmaḳ naẓar āsān degül / Dostum **terk-i naẓar** ḳılmaḳ daḫi āsān degül

terk-i riyā itmek [1] İki yüzlülüğü terk etmek.

G392-1. Ḫırḳa içre ʿömri gicen ṣūfī-i sālūṣa ṣor / Kim içün **terk-i riyā itmez** o bī-nāmūsa ṣor

terk-i ser [6] Başın terki.

G21-3. ʿIşḳ meydānında evvel **terk-i serdür** ʿāşıḳa / Kim ki cān terk eylemez ʿışḳdan ne ḥācet lāf añа
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın gördüm anda yazılu / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur **terk-i ser**
G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı **terk-i serdür** / Daḫi var mı be zāhid imtiḥānuñ
G1582-2. Her kimde kim hevā-yı ser-i zülf-i yār ola / Evvel ḳademde lā-büd añа **terk-i ser** gerek
G1897-2. Her ki ʿāşıḳdur didiler añа **terk-i ser** gerek / Cān ḳulaġına ṭaḳup bu sözi mengūş eyledüm
D30-1. Çün ḳadem başdun dilā meydān-ı ʿışḳa urma lāf / **Terk-i serdür** imtiḥānı ʿışḳuñ itme ḫilāf

terk-i ser itmek/ḳılmaḳ [10] Başını ortaya koymak, başını terk etmek, baştan vaz geçmek.

G74-4. Rāh-ı ʿışḳuñda senüñ sehl ola **itmek terk-i ser** / ʿIşḳuñı terk eylemek līkin gelür müşkil baña
G240-4. Dilersen ʿizz-i sermed **terk-i ser ḳıl** / Bulınmaz ʿāşıḳa böyle sa ʿādet
G910-5. Nigārā ṣanma ʿışḳ içre Muḥibbī **terk-i ser ḳılmaz** / Yoluñda öldügüm billāh reh-i ʿışḳuñda şādıḳdur
G1140-4. Ṣaḳla ʿışḳuñ sırrını sīneñde cānundan ʿazīz / **Terk-i ser itmek** gerekdür iderseñ keşf-i rūz
G1198-2. Yürür āzāde iken ʿışḳa düşdüm / **Ḳılayım terk-i ser** ne dirsüz
G1521-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā tā **ḳılmayınca terk-i ser** / Bellü bil girmez elüñe rāygān cānān senüñ
G1590-5. Vuṣlat el virmez Muḥibbī **ḳılmayınca terk-i ser** / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek
G1591-5. Ger beni cāndan severse **terk-i ser ḳılsun** dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne var itmek gerek
G2555-1. ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde ol dil ü cāndan giçe / ʿĀşıḳ olmaz **terk-i ser ḳılmaya** cānāndan giçe
Mh16-9. ʿĀşıḳa ʿāşıḳ mı dirler **itmeyince terk-i ser** / Şemʿe vuṣlat bulmadı pervāne tā yaḳmadı per

terk-i ser ü cān eylemek [1] Başını ve canını terk etmek/ortaya koymak.

Mr7-8. Dostlar biz ʿāḳıbet **terk-i ser ü cān eylerüz** / Lāʾübālī pāk-meşreb biz Süleymānilerüz

terk-i vaṣl itmek [1] Kavuşmadan terk etmek/vazgeçmek.

G1130-4. Her viṣālüñ çünki bildük āḫırı hicrān imiş / **Terk-i vaṣl itdük** anuñçün hecri nā-çār isterüz

terk-i vefā eylemek/itmek [2] Vefayı terk etmek.

Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb **terk-i vefā eyleme** zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
B102. **Terk-i vefā** vü mihr **idüp** cevr ü cefā gösterme gel / Pirā çeküp tīġ-i sitem ʿizze vefā gösterme gel

terk-i yār itmek [1] Sevgiliyi terk etmek.

G960-3. Terk-i cān itmek revādur **terk-i yār itmek** degül / Yolına cān virmegi çoḳdan göñül iḳrār ider

terkin/terkini urmaḳ [25] Terketmek, vazgeçmek. (TS, 2009: 3794)

G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş **terkin ursa** ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān **terkin urdı** ʿāşıḳ yitmez mi buʿalāmet
G707-2. Ādem oldur ġayret ile cān u ser **terkin ura** / Çün bilürsin bu cihānda añılan bir addur
G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem **urmaḳ** gerek ser **terkini** / Urmayup meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür
G763-5. Çün Muḥibbī **urdı** varlıḳ **terkini** / Āferīn her işi dervīşānedür
G988(a)-2. Ṣor baña ʿışḳuñ rümūzın saña taḳrīr eyleyem / Cān u baş **terkin urur** ʿāşıḳ hemān pervānedür
G1160-2. Bir ẕerre degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş **terkin urup** dünyede evbāşlaruz biz
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger **urasın** cān **terkini** / Olasın Küh-ıʿademde ser-te-ser ʿuşşāḳa bāş
G1419-4. Cān u dil **terkin urur** ʿāşıḳ hemān pervānedür / Gülşen içre bülbüle ancaḳ şunuldı ayrulıḳ
G1434-2. Her ki ayıḳ gice elbette o cān **terkin urur** / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1452-3. Ġamzesi tīrine ḳarşu sīne ṭutar ehli ʿışḳ / Baş u cān **terkin urur** eyler mi gör endīşe baḳ
G1461-2. Her ki ʿāşıḳ giçe elbette o cān **terkin urur** / Meẕheb-i ʿışḳ içinde bu da bir ad ancaḳ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi **terkini ursam** bu yolda ben dilü cānuñ
G1562-6. **Urmayan** cān **terkini** irmez viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden irişür vaṣlına cānānenüñ
G1588-2. İḫtiyār eylemişem ʿışḳını ben rūz-ı ezel / Baş u cān **terkin urur** içine giren savaşuñ
G1620-4. Baş u cān **terkini ur** yolına ol şīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken gibi bugün nāmun senüñ
G1716-2. Ne bilür Mecnūn u Vāmıḳ ṣorma ʿışḳun ḫālini / Ṣor belā kūhında cān **terkin uran** Ferhāde gel
G1861-4. İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına / Cān u baş **terkini urdum** ṭālib-i cānāneyem
G2104-4. Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda cān **terkin ursam** ṭañ mıdur / Niceler terk ider ʿālemde ad u ṣan içün
G2117-3. Kūh-ı ġamda sen boyı serv lebi şīrīn içün / Baş u cān **terkin urup** adımı Ferhād ideyin
G2440-4. Cān **terkini** kim **ura** irür būseme dirmiş / Biñ cān vireyim cān ile diñ añа ṣatarsa
G2507-5. Yār içün cān **terkin ursa** bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2538-2. Şīrīn lebinüñ yādına bir ʿışḳ eri olsa / Cān **terkin urup** rāh-ı belā içre seçilse
G2735-5. **Terkini urmaz** Muḥibbī ola ger senden ırāḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez velākin ḫūyını

Mr8-5. Cān **terkin ur** cānān içün / Ġam yime baş u cān içün

terkeş [9] *Far.* Ok kuburu, kinâne. (Ş. Sami, 2010: 1212) *bk. tīr ü terkeş*

(terkeş [7], terkeşe [1], terkeşem [1])

G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür / Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli **terkeş** gösterür
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile **terkeş** bestedür / Tīr-i müjgān şan kemān ebrūsına peyvestedür
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki ṭopṭolu **terkeşem**
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi **terkeş** ḳılup / Ḳaşlaruñ yāsına cānā cānı ḳurbān isterem
G2144-2. Yine **terkeş** ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaşdan
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı yirden getür tek baġla anı **terkeşe**
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuşşāḳı **terkeş** baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem ṭolıdur **terkeş** gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin **terkeş** ḳodı

tersā [1] *Far.* Hristiyan, Nasrani. (Ş. Sami, 2010: 1212)

bk. büt-i tersā, dilber-i tersā

G843(b)-4. Müdde ī kibr mi yāḫūd **tersā** / Bilmedüm ben hele ne milletdür

ters-rū eylemek [1] Ters yüz etmek.

G2468-3. Zāhidā menʿ eyleme gel cām u şāhidden bizi / ʿIyşumuzı telḫ ü kendüni **ters-rū eyleme**

ter-tāze [2] *Far.* Taptaze, pek latif, pek körpe.

G101-1. Zülfüñüñ būyı nigārā rāḥat-ı cāndur baña / ʿĀrıżun **ter-tāze** güllerle gülistāndur baña
G525-5. Bu Muḥibbī şiʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi **ter-tāze** bir dīvānı var

tesbīḥ [2] *Ar.* Ezkâr ve evradı saymak için hazırlanmış taneler dizisi. (Ş. Sami, 2010: 1217) *bk. ḫırḳa vü tesbiīḥ, tesbīḥ-i mercān*

G318-3. Zebān-ı ḥāl ile her biri **tesbīḥ** / İder çeng ü eger nāy ü egerʿud
G1805-5. Gözüm yaşın idüp **tesbīḥ** ide dil ẕikrini tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum

tesbīḥ-i mercān [1] Mercan tespih.

G1863-3. Kirpügüm elmās idüp delsem yaşumuñ cevherlerin / Dāne dane her birin **tesbīḥ-i mercān** eylesem

tesḫīr [1] *Ar.* Zapt ve istilâ etmek. (Ş. Sami, 2010: 1216)

bk. tesḫīr eylemek/itmek, tesḫīr ḳılmaḳ, tesḫīr-i cān itmek, tesḫīr-i meh ü mihr ḳılmaḳ

G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem üzre at şalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi **tesḫīr** için şan nāʾl şaldı āteşe

tesḫīr eylemek/itmek [8] Almaḳ, tutmaḳ, ele getürmek, zábt etmek, mālik ołmaḳ, altıne almaḳ...(Tulum, 2011: 1761-1762) *bk. tesḫīr ḳılmaḳ*

G83-4. Bu cihānı gözlerüñ siḥr ile **tesḫīr eyledi** / Böyle sāḥir görmedük hep didiler sābāş aña
G257-5. Şiʿr ile **itdüñ** Muḥibbī ol perī **tesḫīrini** / Dime şimdengirü sen eş ʿār u dīvāndur ʿabeş
G330-3. Her ki diler bir perī **tesḫīr ide** / Eylesün ʿışḳ odına cānın sipend
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri **tesḫīr iderler** yoḳsa cādūlar mıdur
G563-3. ʿĀlemüñ ḫalḳını **tesḫīr eyledi** cādū gözüñ / Bir yañadan daḥi efsūn ġamze-i fettān oḳur
G1242-2. Seni degül bir naẕarla dehri **tesḫīr eyledi** / Gözleri Hārūt ile Mārūtdan cādū imiş
G1285-2. Siḥr ile cān u gözüñ ey dil-firīb / ʿĀlemi kendüye **tesḫīr eylemiş**
G1453-5. Bu Muḥibbī'nüñ eger göñlüñi alsa ṭañ mıdur / ʿĀlemi **tesḫīr idüpdür** ol gözi cāẕūya baḳ

tesḫīr ḳılmaḳ [1] *bk. tesḫīr eylemek/itmek*

G2087-5. Meyli var gördüm Muḥibbī Şīrīne cānānenüñ / Sāḥirem **tesḫīr ḳıldum** ol gözi cādūyı ben

tesḫīr-i cān itmek [1] Canı ele geçirmek.

D22-1. Zülfine **tesḫīr-i cān itmek** ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl ileʿālemi baġlar cādūyimiş

tesḫīr-i meh ü mihr ḳılmaḳ [1] Ay ve güneşi etkisi/hükmü altına almak.

G2302-3. Zülfinüñ arasında gören ḳaddüñi eydür / **Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur** iki hindū

te'ṣīr [1] *Ar.* Hüzün ve keder verme, mahzun ve mükedder etme. (Ş. Sami, 2010: 1216) *bk. te'ṣīr eylemek/itmek, te'ṣīr ḳılmaḳ*

G1509-4. Gözlerüm yaşı eşer itmedi yārüñ ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur mı **te’şirüñ** senüñ

te’şir eylemek/itmek [20] Etki etmek. (TDK, 2011: 2336) *bk. te’şir ḳılmaḳ*

G75-1. Ḳatı düşvār oldı ḥālüm n’eylesün tedbīr aña / Hey ne sengin-dil olur āh **eylemez te’şir** aña
G94-4. Sen güle bülbül-i dil nālesi **te’şir itmez** / Oldı feryād ile bu nālelerüm bād-ı hevā
G342-3. Ehl-i ʿışḳa zāhidā şanma sözüñ **te’şir ide** / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G641-4. Aġlayup āh eylesem dildāra **te’şir eylemez** / Bilmez idüm şimdi bildüm göñli seng-i ḫāredür
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān **ider** giçe zamān **te’şirler**
G761-2. Umaram gözlerüm yaşı mürūr ile **ide te’şir** / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G825-4. Fitne-i ʿışḳuñ senüñ her cāna **te’şir eyledi** / Hey dimezsün çeşmine bil āfet-i devrān olur
G1034-3. Yaşum **te’şir itmez** āhum ile / ʿAceb āhen midür ḳalbi ya mermer
G1056-4. Yāre ʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç **te’şir eylemez** ḳalbin meger mermer ṭutar
G1141-1. Ol ṭabīb-i dil ölürsem daḥi tedbīr eylemez / Nāle-i āhum dirīġā aña **te’şir eylemez**
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ yir eyledi / Ey Muḥibbī şanma ki dildāra **te’şir eylemiş**
G1339-5. Zāhidā bārid-i nefs her sözidür çün riyā / Ḳalbe **te’şir eylemez** ancaḳ virür başa şudā ʿ
G1459-3. Gerçi dirler tīr-i āhı seng-i ḫārādan giçer / Līk **te’şir itmege** cānā saña bir çāre yoḳ
G1526-3. Ol mehüñ gūşına **te’şir eylemez** āh u sirişk / Berri baḥr itdi yaşum āhum irişdi tā semāk
G1760-4. Hīç **te’şir ide** mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1777-2. Āhum ile göz yaşı ḳalbüñe **te’şir eylemez** / Ḳatı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem
G2095-4. Zāhidüñ biñ sözi **te’şir itmeye** itmeñ ʿaceb / Hīç eşer eyler mi bir söz dise anı serd olan
G2470-4. Āhum ile nice **te’şir eyleyesün** bu göz yaşı / Beñzedürler Ḳatı göñlüñ āhen ile mermere
G2714-4. Dil-i Mecnūna **te’şir eylemez** pend / Ḳabūl eyler özine çün belāyı
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum yāre **te’şir eylemez** / Seng-i ḫārādan ḳatıdur ḳalbinüñ mermerleri

te’şir ḳılmaḳ [3] *bk. te’şir eylemek/itmek*

G524-3. Aña **te’şir ḳılmaz** āh u eşküm / Anuñçün didiler ḳalbine mermer
G828-4. Āh ile şanma göñül yaşını **te’şir ḳıla** / Ḳalbi āhendür anuñ şanma ki ol kār eyler
G1619-4. Yaşum āhum neden **te’şir ḳılmaz** / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi yā seng

teskīn [4] *Ar.* Yatıştırma, durdurma, sükûn peyda ettirme. (Ş. Sami, 2010: 1216) *bk. ḳarār u ṣabr u teskīn, teskīn bulmaḳ, teskīn eylemek/itmek*

(teskīn [3], teskīne [1])

G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç **teskīn** olmadı dil sūz-nāk olmış yatur
G1487-3. Gözlerüm yaşı ey dil degme **teskīn** olmasun / Sīnem içre āteş-i ʿışḳ ile nārumdur gerek
G1933-4. Āteşe ʿādet budur şu sepseler **teskīn** olur / Nār-ı dil artar ʿaceb aḳsa gözümden ḳan benüm
G2105-1. Olmadum **teskine** ḳādir gözden aḳan yaşa ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫᵛāba ben

teskīn bulmaḳ [3] Yavaşłanmaḳ...(Tulum, 2011: 1762)

G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı **bulur teskīn** / Ki şan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G1908-2. ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı **bulmadı teskīn** / Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫāʾil olur derdümle āh itsem / Ya **teskīn** mi **bulur** bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-ḫᵛārum

teskīn eylemek/itmek [11]...sākinlendürmek, diñdürmek...(Tulum, 2011: 1762)

G54-3. Sīnemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa **teskīn itmedi** / Yaġdurdı gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G710-3. Aġlayup āh eylesem artar dem-ā-dem derd-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm şanmañuz dil āteşin **teskīn ider**
G861-5. Umar idüm göz yaşı **teskīn ide** dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G874-4. Umar idüm göz yaşı **teskīn ide** dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez nārı gör
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni şun baña vaşluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol **teskīn ider**
G1948-2. Ṭoldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Şanmañuz dil āteşin āb ile **teskīn eyledüm**
G2288-2. Dil āteşini **itdi teskīn** sirişküm / Odlara cihān yandı ṭutuşdı şererümden
G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını birer **teskīn ide** / Yaşını döksün diñüz çeşmine yaşı gelmişe
G2720-3. Gözlerüm yaşı ʿaceb budur ki **teskīn eylemez** / Germ olur āh eyledükce göñlüm āteş-ḫānesi
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş **teskīn ider** / Aġlasam daḥi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G2776-3. Bu ʿacebdür ʿālemi ġarḳ eyledi bārān-ı eşk / Hīç **teskīn itmeyüp** arturdı sīnem nārını

teslīm [1] Mukavemetten ümidi kesip kendini... terk etme...(Ş. Sami, 2010: 1216) *bk. teslīm eylemek/itmek, teslīm ḳılmaḳ*

G20-4. Kūyundan ıraġ eyledi dil cānını **teslīm** / من أودع في فيك مع الريق رحيقا

teslīm eylemek/itmek [12] Virmek, yedine teslīm etmek...(Tulum, 2011: 1762) *bk. teslīm ḳılmaḳ*

G93-2. Ġamze gönder kim bu cānı ben emānet ṣaḳlaram / Ḥaḳḳını ehline **teslīm itmek** āsāndur baña
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün **teslīm idiserdür** / Çü ḫışm ile ele aldı yine ol ḳahramān ḫançer
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı **teslīm eyledi** / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum var ṣanur
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda **ideyim** cānumı **teslīm** / Tīġüñ kesicek başumı diye bu ne serdür
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi **eyleye teslīm** cānı şem'
G1422-4. Cemālüñ görüp **itdüm** cānı **teslīm** / Bahār irişdi çünkim der-sefer yoḳ
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / Tīġüñe **teslīm ider** boynını fermānuñ senüñ
G1770-2. Cānı **teslīm eyledüm** giçmedi hergiz miḥnete / Saña ma'lūm olmadı hergiz içüm ṭaşum benüm
G2174-2. Cān eyleyeyim yolına **teslīm didüm** evvel / Serden giçeyim giçmeyem āḫır bu sözümden
G2214-5. Biz selāmet köşesin zühhāda **teslīm eyledük** / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-'ār sen
G2515-3. Ḳorḳmazam kūh-ı belāda ölmeden ben dostlar / Cānı **teslīm eylemek** gelmişdürür 'āyinüme
G2688-6. **İdüp teslīm** baña Ferhād u Mecnūn tekye-i 'ışḳı / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri varup beyābānı

teslīm ḳılmaḳ [1] *bk. teslīm eylemek/itmek*

G1152-1. Ger öldürseñ beni cān bīm ḳılmaz / Ölür mi dil ki cān **teslīm ḳılmaz**

teslīm-i cān eylemek/itmek [2] Canını vermek, canını feda etmek.

G24-8. İrürsem menzil-i cānāne bir gün / Hemān **teslim-i cān itmekdür** evlā
G2079-1. Göñül **teslim-i cān eyler** elin yur kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i 'ışḳa kim girse giçer nām u nişānından

teslīm-i rıżā ḳılmaḳ [1] Rıza göstermek.

G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña **teslim-i rıżā** / Ġamzelerden çeşm-i cellādı tīġ aldı dūşına

teslīm ü rıżā [1] Teslim (olma) ve rıza (gösterme).

G2320-3. Ġamzelerle aldı dil şimdi diler kim cān ala / Saña **teslīm ü rıżādur** ey göñül ṣaḳın megū

teşmin [1] *Ar.* ...iyi huylu olmak...(Ahterî Mustafa Efendi, 2009: 1010)

G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez aṭlas u dībā ḥarīr / Üstümüzden eksük olmasun hemān **teşminemüz**

teşbīh eylemek/itmek [27] Benzetmek. (TDK, 2011: 2338) *bk. teşbīh ḳılmaḳ*

G79-4. Serverā servi nice ḳaddüñe **teşbīh ideyim** / Aralarında tefāvüt var anuñ arż u semā
G446-5. Eşkümi bilen benüm deryāya **teşbīh eyledi** / Ey Muḥibbī bilmeyenler anı ḫod nem ṣandılar
G673-2. Nice **teşbīh eyleyem** yüzin güne alnın mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G693-3. Meh-i nev ṭāḳ-ı ebrūña özini **eylemiş teşbīh** / Bu lāfından aña ḫaclet ruḫ-ı zerdine ḫāşıldur
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen 'āşıḳ / Güni bir ẕerreye **teşbīh idüben** ayı bilmezler
G834-2. Yüzüñe nice senüñ **teşbīh idem** kim āfitāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G904-2. Yüzüñe kimdür ki **teşbīh eyleye** mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G957-2. Nice **teşbīh idem** ḳaddine servi / Ki servüñ kimse dimez ġabġabı var
G975-4. Māh ü mihri nice **teşbīh ideyin** ruḫsāruña / Çarḫ tennūrında bişmiş her biri bir gerdedür
G1253-3. Ḳadd-i yāri sen sen ol gel serve **teşbīh eyleme** / Hīç serv ile berāber ola mı 'ar 'ar ḳamış
G1258-3. Deyr içre egerçi yazılur ṣūret-i dil-keş / **Teşbīh idemez** ṣūretüñe naḳşını naḳḳāş
G1365-3. Küfrini işbāt idersem ṭañ degül / Kendüzin **teşbīh ider** zünnāre zülf
G1395-2. Nice **teşbīh ideyin** zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1415-3. Āfitābı kimse **teşbīh eylemez** ruḫsāruña / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i 'anber-bār yoḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı yoḳ / Ġoncei aġzuña kim **teşbīh ider** güftārı yoḳ
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı **teşbīh idüp** serve / Yaşum ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G2102-2. Ben nice **teşbīh idem** bālā-yı ḳaddin serve / Hey nice serv-i sehī bir māh-ı tābāndur gelen
G2258-2. Ḫūb **teşbīh eylemiş** cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim noḳṭaya **teşbīh ider** / Ḫoş-ḫayāl eyler velī ḳıldur diyen ince bilin
G2470-3. Müntehā ḳaddüñ görüp bükülsün anuñ ḳāmeti / Kim ki **teşbīh eyleye** boyunı serv-i 'ar 'ara
G2581-1. Kim ki **teşbīh eyleye** ḳaşını ḳurbān ayına / Āferīn olsun anuñ ḳurbān olayım rāyına
G2586-4. Nice **teşbīh idem** ben sīme cismün / Bulınmaz bu ṭarāvet yāseminde
G2647-2. **Teşbīh ideli** zülfine ḳendüzini sünbül / Uġradı ṣabā ṣaçını anuñ yola yazdı
G2661-6. Mışr-ı ḫüsninde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören / Nīl'e **teşbīh eyledi** bu çeşmümüñ ırmaġını
G2669-3. Erisün şu olup bağrı zebāna bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā **teşbīh ide** ḳandi
G2747-4. Medḥ-i ḫüsnine ben anuñ baġladum dil 'aczini / Neye **teşbīh eyleyem** Yārab o ḫüsn-i meh-veşi
G2751-2. Āḫır olsun göreyin ṭūbā gibi ol ser-nigūn / Kim ki **teşbīh eyleye** serve ḳadüñ şimşādını

teşbīh ḳılmaḳ [2] *bk. teşbīh eylemek/itmek*

G1392-4. Didümse zülfüñe 'anber **ḳılup** yā nāfeye **teşbīh** / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn 'aceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G2645-1. Siḥr ile çekdi göñlümi bir tāra perçemüñ / **Teşbīh ḳıldı** kendüzini māre perçemüñ

teşne [17] *Far.* Susamış, susuz, atşân//Pek heveskâr ve ârzûkeş. (Ş. Sami, 2010: 1219) *bk. teşne eylemek, teşne olmaḳ*

(teşne [2], teşnedür [6], teşneler [1], teşneye [3], teşneyem [4], teşneyüz [1])

G11-6. **Teşneyem** çoḳdur günāhum sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G49-4. Firḳat ile gice gündüz **teşnedür** cān u dil / Gel benüm şāhum viṣālüñ şerbetüñ ḳandır baña
G64-1. Tīr ü peykānuñ nigārā rāḥat-ı cāndur baña / Dostum dil **teşnedür** laʾl-i lebüñ ḳandur baña
G171-2. **Teşneler** bī-ḥadd yatur kūyunda ey ʿīsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar an-ḳarib
G644-4. **Teşnedür** cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben istedügüm tīġüñün yelmānıdur
G776-3. Ṭabībā **teşneyem** ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser üstüḫᵛān ditrer
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne **teşnedür** dil bir oñulmaz derdi var
G1143-2. **Teşneyüz** ḫūn içmege biz bir nice ḫūnīlerüz / Maʿreke güninde dāim böyledür tedbīrümüz
G1621-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmını Muḥibbī **teşneye** / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī **teşneye** gülgūn şarāb şun / Yāḫūd getür var ise aġı benefşenüñ
G1652-5. Sāḳiyā şun leblerüñ cāmın Muḥibbī **teşneye** / Ger murād ise anı anide serḫoş eylemek
G1700-1. **Teşneyem** hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün zülāl
G1901-3. Vādi-i ġamda Sikender gibi bu dil **teşnedür** / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / **Teşnedür** ḳanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫᵛārdan
G2303-3. Eksük olmasun yaşum her dem bu ben dil-ḫastenüñ / **Teşne** görse damla damla damzurur aġzına su
G2316-2. Düşeliden ġam beyābānına ġāyet **teşneyem** / Gözlerümden ġayri baña viremez bir kimse şu
Tb1-9. Lāleler güller yüzüñden sürḫ olup şermendedür / **Teşne** dilven çün Sikender laʾl-i nābuñ ḳandadür

teşne eylemek [1] Susatmaḳ, hárāret virmek. (Tulum, 2011: 1762)

G12-4. ʿIşḳ āteşiyle yaḳdı dili **teşne eyledi** / Ṣunmadı laʿli dimedi bir kerre mā saña

teşne olmaḳ [10] Susamaḳ, susız ołmaḳ, susuzlıġı ołmaḳ,hárāreti ołmaḳ. (Tulum, 2011: 1762)

G10-3. Her biri **teşne olup** gelmiş iken cānı lebe / Gösterüp cām-ı şefāʿatle giderdüñ ʿaṭaşı
G251-3. Cellād-ı müjeñ **teşne olupdur** yine ḳane / ʿIşḳ ehlini ḳarşuña getür bir bir ʿaẕāb it
G478-2. Dil **teşne olup** dil ile yenmazdan öñürdi / Ḥālümi benüm çeşme-i ḥayvāna disünler
G505-4. Şehā dil **teşne olmışdur** viṣālüñ ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G941-1. Ḫāller meyl ider olʿārıẕ-ı dil-cūya gelür / Ṣanki hindū peçeler **teşne olup** ṣuya gelür
G1333-1. Eyledüm olʿiẕārı ala ṭamaʿ / **Teşne olan** ider zülāla ṭamaʿ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre yine cān ile baş / Ḳana ger **teşne olup** ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G2091-4. **Teşne oldum** leblerine dostlar ża ʿfum ḳatı / Ol ṭabībe cān meded virsün cevāb eglenmesün
G2237-4. Benüm serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına baḳmazsın / Ki bilmez **olmasa teşne** kişi āb-ı revān ḳadrin
G2435-5. Cānā Muḥibbī leblerüñe **teşne olmadan** / İḥsān idegör būseñi dost ḳan bahāsına

teşne-dil [7] *Far.* Cân u yürekten ârzûkeş. (Ş. Sami, 2010: 1219)

(teşne-dil [3], teşne-dildür [1], teşne-dile [1], teşne-dili [1], teşne-diller [1])

G126-6. Vadi-i ʿışḳa düşelden olmışamdur **teşne-dil** / Gözlerümden ġayri virmez ger ölem bir kimse āb
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem tīr ü peykānuñ gelür / Beñzer ol **teşne-dile** luṭf ile bārānuñ gelür
G1688-1. Luṭf u elfāẕuña olmış **teşne-dil** mā-i sebīl / Ḥüsnüñe cennet dimişler belki cennetden cemīl
G1779-5. Cürʿañı bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke / **Teşne-dildür** aña raḥm eyle benüm sulṭānum
G2319-5. Bu Muḥibbī **teşne-dil** olur ḥarāretden helāk / Virmez iseñ ger zülāl-i laʿlden bir pāre ṣu
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu **teşne-dili** ey lebi ḥayvānum unutma
G2516-2. Eyleyelden gözlerüm yaşını kūyunda sebīl / **Teşne-diller** raġbet itmez oldı āb-ı Kaʿbeye

teşne-dil-cūyā-yı āb [1] Susuz gönlün su araması.

G2007-6. Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī / ʿAcebdür **teşne-dil-cūyā-yı ābam**

teşne-dilven [1] Gönlün susuzluğu/kuruluğu.

G574-2. Sāḳiyā meygūn lebüñ nūş itdiʿālem cürʿasın / **Teşne-dilven** baña nevbet gelse ihmāli nedür

teşne-ḫuşk-i leb [1] Dudağı kurumuş susuz.

G145-5. İçsün şarāb-ı Kevşeri sen şun Muḥibbīʾye / Maḥşer güninde olmaya ol **teşne-ḫuşk-i leb**

teşne-leb [1] *Far.* Dudağı kurumuş, pek susamış. (Ş. Sami, 2010: 1219)

G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu yolda / Virürsem **teşne-leb** cānı ne müşkil

teşnelik [2] Teşnegî. Susama, atş. (Ş. Sami, 2010: 1219)

G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı tīġüñden cüdā / **Teşnelikden** çāk çāk oldı nitekim rūy-ıʿarż
G2306-2. Vādi-i ẓulmetde bu dil ḳaldı İskender gibi / **Teşnelikden** virdi cān bulmadı ol bī-çāre şu

teşrif [1] *Ar.* Şereflendirme, şeref verme. (Ş. Sami, 2010: 1219)

G171-5. Yine **teşrifler** baña inʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı şīb

teşriḳān [1] *Ar.* Kurumuş, yanmış.

G2270-2. Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ / Egnüme giydüdi **teşriḳān** baña ġam ḫilʿatin

tevaḳḳuʿ eylemek/itmek [2] Dilek etmek, beklemek...(Tulum, 2011: 1767, 1749, 1745)

G283-2. Ḳıl tevekkül ġayriden rızḳuñ **tevaḳḳuʿ eyleme** / Çünki ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G2778-5. Bir būse **tevaḳḳuʿ iderem** didi Muḥibbī / Ẓāhirde ḳabūl itmedi ammā güle düşdi

tevaḳḳuf eylemek [3] Birez durmaḳ...(Tulum, 2011: 1767)

G715-1. Ey ṣabā bir dem **tevaḳḳuf eyle** gör bülbül ne dir / Güş ider mi bu fiġānumı ḫaber vir gül ne dir
G1128-1. Vaʿde-i vaṣl eyledi çünki bize cānānumuz / Ey ecel bir dem **tevaḳḳuf eyle** alma cānumuz
G2426-1. **Tevaḳḳuf eyleme** bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun vāḳıf aḥvāle

tevāżuʿ ehli [1] Alçak gönüllü, kibirsiz ve mahviyet sahibi kimse.

G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben gibi / Sür yüzüñ yire **tevāżuʿ ehli** ol dāmen gibi

tevbe [12] *Ar*. Günah ve kabahattan rücu ile Cenabıhakk'a teveccüh etme, işlenmiş bir günah ve kabahatten nadim olup bir daha yapmamaya ahdetme. (Ş. Sami, 2010: 1241) *bk. tevbe eylemek/itmek, tevbe ḳılmaḳ, tevbe virmek, tevbe-i naṣūḥ*

(tevbe [4], tevbei [3], tevbeni [1], tevbesin [1], tevbesinden [1], tevbeye [2])

G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler **tevbesin** eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan ṣaḳla anı Yārabbenā
G141-2. Gül mevsiminde **tevbei** dil tār u mār ider / Meclisde eger sāḳī ola bir nigār-ı ḫūb
G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿşūḳa muḥtesib / Gül vaḳti **tevbe** ṣırsa Muḥibbī olur mıʿayb
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ **tevbeye** gel **tevbeye** / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde yüzi aġ
G1437-4. Bozarduñ **tevbeni** sen daḥi zāhid / Eger bāde ṣuna bir sīm-ten-i ṣāḳ
G1930-3. Dilā zer gibi yan ġam **tevbesinden** / Olasın ṣafʿsen de ḳalmaya ḫām
G2071-2. Ruḫlaruñ şevḳine ṣırsam nʾola ben peymānemi / Devr-i gülde **tevbe** ṣınur nitekim peymāneden
G2324-2. **Tevbei** ṣırsam eger itme taʿaccüb ṣūfī / Gele inṣāf ide içmez midüñ ibrām olsa
G2563-5. Muḳarrer **tevbei** ṣırdı Muḥibbī nūş idüp cāmı / Şu göñlümden giçen baña bir gül ʿiẕār olsa
G2589-4. Zāhid ṣarāb u ṣāhideʿarż ider / **Tevbe** olur mı bir kişi bī-iḫtiyār ola
G2599-3. Zāhid ṣarāba **tevbe** ne vaḳtin olurʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi elde cām ola

tevbe eylemek/itmek [13] Bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz vermek. (TDK, 2011: 2378) *bk. tevbe ḳılmaḳ*

G4-7. Bu Muḥibbī **tevbe eyler** tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan ṣaḳla anı Yārabbenā
G22-1. Bir güneh-kārem günāha **tevbe itdüm** ey muʿcīb / Umaram ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G149-5. Çün **tevbe eylemez** mey ü maʿşūḳa muḥtesib / Gül vaḳti tevbe ṣırsa Muḥibbī olur mıʿayb
G153-3. **Tevbe eyle** göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G181-1. Bir güneh-kārem günāha **tevbe itdüm** ya muʿcīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G1375-1. **Tevbe itmek** istedüm tā ṭutmayam sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1377-5. **Tevbe eylerdüm** Muḥibbī bādeden irişmese / Güşuma pīr-i muġān bezminde bānk-i lā-taḫaf
G1706-4. **Tevbe eyleyüp** günāha ṭut ümīdüñ ḥażrete / Görürem sen de dilā ḫavf u recā eksük degül
G2332-5. İtdüm günāh ṣoñra dönüp **tevbe eyledüm** / Ṭutdum ümīd-i ʿafvı bu yüzüm ḳarasına
G2673-5. Bu Muḥibbī **tevbe itmişdür** meye ol vaḳt ṣır / Sāḳī-i gül-ruḫ iḥrāmı bayram ertesi
M1-5. Ḳabūl olur ger **itse** benden **tevbe** / **İdeyin** cān u dilden ben de **tevbe**
B89. Olduñ günāha māyil gel **tevbe eyle** ey dil / Her kim günāh ider bil ṣoñı nedāmet ancaḳ

tevbe ḳılmaḳ [2] *bk. tevbe eylemek/itmek*

G1317-5. Ey Muḥibbī **tevbe ḳıl** tā ḳalmaya bār-ı günāh / Tā sebük-bār olmayınca anda giçilmez ṣırāṭ
G2755-5. Muḥibbī vaḳtidür **ḳıl** cürme **tevbe** / Çü mūlar saña itdi dü-rengi

tevbe virmek [1] Tövbe etmek.

G788-5. **Virür** nāṣıḥ ṣarāb u ʿışḳa **tevbe** / Muḥibbī ʿāṣıḳ īn kerden çi maḳdūr

tevbe-i naṣūḥ [1] Tevbe-i sâdıka. (Ş. Sami, 2010: 1241)

G304-2. Ḥüsnüñ görse idi eger kimʿaziz-i Mıṣr / Añmaġa Yūsufʿadın ider **tevbe-i naṣūḥ**

tevbelü [1] Tövbe etmiş olan, tövbekâr. (TDK, 2011: 2379)

G1674-7. Mey ü maḥbūba Muḥibbī didiler **tevbelüdür** / İşidüp ehl-i ṣafā her biri dir andan ol

tevehhüm [1] *Ar.* Zan ve gümân etme, vehme tâbi olma, bî-esâs ve nâ-be-mahal şüpheye tâbi olma. (Ş. Sami, 2010: 1222)

G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ kişide ḳomaz **tevehhümi**

tevekkel-ber-İlāh itmek [1] Cenabıhakk'a tevekkül etmek.

G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ **tevekkel-ber-İlāh itdüm**

tevekkül [5] *Ar.* Umurunu irâde-i ilâhhiyyeye terk ve havale ile hükm-i kadere razı olma. (Ş. Sami, 2010: 1222) *bk. ehl-i tevekkül*

(tevekkül [4], tevekküldür [1])

G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün yoḳdurur ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ **tevekküldür** baña
G283-2. Ḳıl **tevekkül** ġayriden rızḳuñ tevaḳḳu ʿeyleme / Çünki ol Rezzāḳdur hīç ḳullarını itmez aç
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḥaḳḳa **tevekkül** / Ey zāhid-i ḥod-bīn yüri sen ṭālib-i nān ol
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa **tevekkül** yimezem ferdā ġamın / Zāhidā şanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam
G2510-7. Her işde Muḥibbī ḥaḳḳa **tevekkül** itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu yoldan azmışa

tevḥīd [8] *Ar.* Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma. (TDK, 2011: 2342) *bk. tevḥīd eylemek, ẕikr ü tevḥīd*

(tevḥīd [2], tevḥīdden [1], tevḥīdi [4], tevḥīdle [1])

G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṯ bu göñül / Cehd ḳıl **tevḥīdle** anuñ yirine ṭola nūr
G484-4. Riyāzet çek ḳoma **tevḥīdi** elden / Cimā ʿdur işi ḥayvānuñ ʿalafdur
G1677-5. Giceñi **tevḥīd** ile giçür Muḥibbī ṣubḥa dek / Hīç dünyā leẕẕetine beñzemez bir leẕẕet al
G2101-2. İbādet ḳıl ḳoma **tevḥīdi** elden / Bularçün seni yaratmış yaradan
G2169-4. Giceler **tevḥīdi** elden ḳoma her dem ẕākir ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn
G2215-5. Ey Muḥibbī devlet dārını bulur şüphesiz / Kim ṣafā-yı ḳalb ile ḫāli degül **tevḥīdden**
G2488-7. Çıḳarma dāimā **tevḥīdi** dilden / Anuñla varasın ola ki sīne
D46-2. Bulmasun ye'cūc-ı nefsüñ yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla **tevḥīd** ile anı sedd-i İskender gibi

tevḥīd eylemek [1] Allāh'i birlemek. (Tulum, 2011: 1767)

G62-3. Jeng olur āh eyledükce bu göñül āyīnesi / Biñ **tevḥīd eylesem** ol dem olur hemān cilā

tevḳī ʿ [1] *Ar.* Berat ve fermanlara keşide kılınan nişâne-i pâdişâhî. (Ş. Sami, 2010: 1223)

G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş **tevḳī ʿ**

tevsen [3] *Far.* Serkeş sert at. (E. Tevfîk, 1890: 368) *bk. tevsen-i dil*

(tevseni [2], tevsenüñ [1])

G881-2. Çarḫa başın egmez iken işbu göñlüm **tevseni** / Rām idüp zencīr iden mūlar mı giysūlar mıdur
G1411-2. Gözine **tevsenüñ** na ʿli görinür şekl-i miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳıble-gāh ʿuṣṣāḳ
G1735-3. Dostum ser-keşlik eylerse bu göñlüm **tevseni** / Rişte-i cānı alup ayaġına peyvend ḳıl

tevsen-i dil [1] Gönül atı.

Mr7-5. İçtügüm rūz-ı ezelde çünki miḥnet cāmıdur / Ol sebebden **tevsen-i dilde** bu ʿışḳuñ rāmıdur

tezāyüd [1] *Ar.* Artma, çoğalma, ziyadeleşme. (Ş. Sami, 2010: 1224)

G1325-5. Gördüñ çü Muḥibbī sen ġam bārī **tezāyüdde** / Ger ʿāşıḳ iseñ eyle ol bār-ı girāndan ḥaẕẕ

teẕekkür eylemek [1] Añmaḳ, zikr etmek... (Tulum, 2011: 1771)

G2317-1. Sūfi **teẕekkür eyleme** māh-ı siyāmı ḳo / ʿıyd irdi yine bāde-i gülfām-i cāmı ḳo

teẕerv-i nāz-perverd [1] Nazlı büyümüş sülün.

G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ **teẕerv-i nāz-perverdi** / Şikāruñdan degül ʿāciz benüm dil gibi bāzum var

tezvīr [4] *Ar.* Yalan söyleme, hile etme. (Toven, 2004: 748)

(tezvīr [2], tezvīrine [2])

G227-2. Ḫatuñ **tezvīrine** kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler mi bir ṭoġrı şahādet

G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup **tezvīrine** / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur
G423-4. Naḳd-i cānı aldı evvel ṣoñra inkār eyledi / Ḫaṭṭı dürmiş şimdi **tezvīr** ile defter gösterür
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā yüzi ḳaradur dir isem

tezyīn [1] *Ar.* Süsleme, süslendirme, ziynetlendirme. (Ş. Sami, 2010: 1227)

G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül bu vech ile **tezyīne** baḳ

ṭıbb-ı Cālinūs [1] Calinus'un tıbbı.

G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesīḥī-demden olmazsa ʿīlāc / Fāyide yoḳ günde biñ kez **ṭıbb-ı Cālinūsa** baḳ

ṭıfl [16] *Ar.* Küçük çocuk, sabi, sabiyye. (Ş. Sami, 2010: 1227)

(ṭıfl [3], ṭıfla [2], ṭıfldur [6], ṭıflı [3], ṭıflını [1], ṭıfluñ [1])

G129-4. Meger oḳutmadı ol **ṭıfla** vefā meselesin / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol **ṭıflı** gör ki ʿāṣıḳ ile oynaması var
G568-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / **Ṭıfldur** bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G742-4. Ġam tekyesinde yaḳmaġa miḥnet çerāġını / Dil **ṭıflını** baġrda olan yaġa ṣaldılar
G860-1. **Ṭıfldur** yārüm henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G983-5. Elifler işbu sīnem levḥasında / Yazılmış **ṭıfl** içün ta'līme beñzer
G1001-3. Daḥi göñlüm ḫānesini yapmadan döner yıḳar / **Ṭıfldur** bāziçe eyler sevdügüm nev-restedür
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış ele / **Ṭıfla** beñzer gūyiyā ṭurmış gülistān ögrenür
G1561-2. İsterem dil **ṭıflı** ezber ḳıla ḥüsnüñ muṣḥafın / Nice bir kendüm gibi anı levend itsem gerek
G2213-4. İşitdüñ oḳ u yā meylin idermiş **ṭıfldur** dilber / İdeyim dilden āhum oḳ bu ḳaddüm de kemān olsun
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şi'r umup zārī ḳılur **ṭıfl** gibi dāyesine
G2562-3. Bilmeyüp ḫālümi cevr eylerse olmaz ʿaceb / **Ṭıfldur** sevdicegüm daḥi onüç yaşında
G2565-3. Ḳaçar mektebe varmaz **ṭıfl** olanlar / ʿAceb dil **ṭıflı** dāim mektebinde
G2575-2. Günde biñ kerre yapar yār yıḳar göñlüm evin / **Ṭıfldur** olmaz ʿaceb itdügi hep bāz gele
G2583-4. Kūyına varsam o **ṭıfluñ** baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile

ṭıfl-ı mekteb [1] Okul çocuğu.

G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña şor gel / Benüm yanumda ol bir **ṭıfl-ı mekteb**

ṭılısm [23] *Ar.* Anî ve harikülâde bir kuvvet ve tesiri haiz olan şey. (Toven, 2004: 749)

(ṭılısm [22], ṭılısmı [1])

G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḥüsnüñi ṣaḳla / Siḥr ile **ṭılısm** ile aña zülfüñi mār it
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı **ṭılısm** / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yiter
G454-3. Genc-i cemāli üstine ḳonmış **ṭılısm** ile / Sāḥir göz ile ol iki ebr dānedür
G526-2. Genc-i ḥüsnine **ṭılısm** itdi anuñçün zülfin / Mālik olmaya aña irmeye her müflis ü ʿūr
G617-3. Dilā mümkin degül görmek nigāruñ genc-i ruḥsārın / **Ṭılısm** olmış anı her dem iki şīr-i jiyān gözler
G670-4. **Ṭılısm** olmış meger kim genc-i ḥüsne / Görenler didiler zülfüñe ejder
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı bir vech ile eyler **ṭılısm** / Başmasun ayaḳ diyü zülfini ejder gösterür
G746-4. Ḳadem başmamaġ içün genc-i ḥüsne / **Ṭılısm** olmış ser-i zülfi yılandur
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi **ṭılısm** olmış o genc üstinde ejderdür
G912-2. Ḳomaz el ṣuna kimse genc-i ḥüsne / **Ṭılısm** olmış dü-zülfüñ tāra beñzer
G943-2. Gencine-i cemāle **ṭılısm** oldı ṣaçları / Ey dil ṣaḳın ki her bir ejder yılan olur
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānī' / ʿAceb midür ki genc üzre **ṭılısm** olup yā mār olmaḳ
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde **ṭılısm** itseñ eger zülfüñ / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile müyuñ
G1627-3. Gülzār-ı ḥüsnüñe senüñ ayaġumı baṣdurur / Oldı **ṭılısm** beñzeyeli māre perçemüñ
G2247-2. Genc-i ḥüsnine ser-i zülfin **ṭılısm** itmiş nigār / Çāresüz ḳaldum ne çāre āh ol ejderhā içün
G2296-4. Görenler didiler ḥüsnüñ **ṭılısmı** / Görinür mār içinde iki giysū
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaṣlın eyle zülfinden ḫaẕer / Ey göñül ejderden itmişler **ṭılısm** ol maḥzene
G2411-3. Ḥüsn-i genc üzre itmişdür ser-i zülfin **ṭılısm** / Ejdihādur her biri beñzer egerçi mūlara
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün **ṭılısm** itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfin idüp **ṭılısm** / Ḥıfẓ içün her tārın bir mār u ṣu ʾbān eyledi
G2632-1. Genc-i ḥüsne kākülüñ olmış **ṭılısm** ejder gibi / Bir dem üstinde anuñ ḫāli degül bekler gibi
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde zülfinin görüp / Didüm ol gence **ṭılısm** olmış ezelde mār iki
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi zülf-i dost / Bilmedüm aña **ṭılısm** olmış meger ṣu ʾbān iki

ṭılsımāt-ı cihān [1] Dünyanın tılsımı.

G292-1. Bu **ṭılsımāt-ı cihān** içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḫāṣıl itdüm **ʿışḳ** gibi ulı genc

ṭınāb [5] *Ar.* Çadır ipi ki kazığa bağlanır. (M. Nâcî, 2009: 723)

G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger ol 'ālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña yir **ṭınāb**

G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ ṣaḥrāsına ol āfitāb / Eyleyem cān riştesinden yir yir aña **ṭınāb**
G154-1. Ḫaymesin ṣaḥrāda ḳursa her ḳaçan ol āfitāb / Rişte-i cāndan iderler ehl-i ʿışḳaña **ṭınāb**
G155-6. Çeşm-i Mecnūn Leylī'ye ḫargāhdur / Eylemişdür kirpügin aña **ṭınāb**
G173-2. Ḫaymedür ṣaḥrā-yı dilde gözlerüm gel ḳıl nüzūl / Eyledüm ol ḫaymeye kirpüklerümden de **ṭınāb**

ṭınmaḳ [1] *T.* Ses çıkarmak, söz söylemek. (TS, 2009: 3799, 1131)

G977-3. Vaṣlın añdum cevāb virmedi yār / **Ṭınmadı** çün hemān rıżā görinür

ṭıraḳa [1] *T.* Gürültü. (TS, 2009: 3800)

G2670-2. Ḳıldı zemīni deryā yaşum yeñilmez oldı / Āhum ʿurūc idelden çarḫa **ṭıraḳa** düşdi

tırāş [2] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1230) *bk. tırāş eylemek/itmek, tırāş olmaḳ, tırāşı gelmek* (tırāşa [1], tırāşı [1])

1. Üstten ve sathi surette yontma.

G1633-4. Ḥammāme girüp yār eger gelse **tırāşa** / Ben olsam aña kāşki berber daḫi nāzik

2. Üstten ve sathi surette yontan, yontarak düzelten.

G2125-2. Ṣanmañuz ṣūfi ya zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun **tırāşı** belki abdālem bugün

tırāş eylemek/itmek [5]

1. ...ḳazımaḳ... (Tulum, 2011: 1776)

G1824-5. Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün **tırāş itdüñ** / Ḳalenderlik budur ancaḳ olur ʿışḳ olsun abdālum
G1971-3. **İtmeyince** naḳş-ı dehri levḫa-i dilden **tırāş** / Dimedüñ kim ḳanda idüñ gel hey abdālum benüm
G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik yolın / **Eylesün** dilden **tırāş** ṭutsun ḳalenderlik yolın

2. Oymaḳ, yonmaḳ... (Tulum, 2011: 1776)

G2385-4. Kūh-ken bir nice günler **eyledi** sengi **tırāş** / Āḫır anuñ da başın çaldı felek ṭaşdan ṭaşa

3. Tıraş işini yapmak. (TDK, 2011: 2351) Kesmek.

G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber **tırāş itmek** neden / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı baş itmek neden

tırāş olmaḳ [3]

1. Saçını, sakalını kesmek veya berberde kestirmek. (TDK, 2011: 2351)

G579-5. Muḥibbī tekye-i ʿışḳa girelden oldı abdāli / ʿAlāyıḳdan **tırāş olmış** yürür rind ü ḳalenderdür

2. Bakım yapmak.

G632-1. Āh **olur** ḳarşumda ol dilber **tırāş** üç günde bir / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş üç günde bir

3. Sıyrılmak.

G2159-6. İsm ü resminden **tırāş olmış** Muḥibbī ʿālemüñ / Tekyesinde ḫallḳuñ şūrīde-abdālem bugün

tırāşı gelmek [1] Saçı, sakalı tıraş edilecek duruma gelmek. (TDK, 2011: 2351)

G2450-1. Māyil oldum nāgehān bir çār ḳaşı gelmişe / Kimseler dil virmesün hergiz **tırāşı gelmişe**

ṭırāz [1] *Ar.* İpek ve sırma ile işleme, nakış, esvaba nakış ile yapılan süs. (Ş. Sami, 2010: 1230)

Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar ziynet **ṭırāzına** müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ

ṭıyn [1] *bk. ṭıynet*

G2417-3. Şarābı zāhidā terk itmek olmaz / Olupdur **ṭıynum** anuñla sirişte

ṭıynet [1] *Ar.* Hilkat, cibillet, fıtrat, yaradılış. (Ş. Sami, 2010: 1231) *bk. ṭıyn*

G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden **ṭıynetüm**

ṭīb [3] *Ar.* Güzel koku, güzel kokulu ruh veya yağ vesaire, güzel kokusu için sürülen şey. (Ş. Sami, 2010: 1231)

G121-3. Zülf-i müşk-giysūña doḳındı meger bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar yine **ṭīb**
G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū ṭuta güller dimāġı ola **ṭīb**
G144-4. Zülf-i yāre uġrayup beñzer gelür bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi **ṭīb**
G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden ṭoludur / Bu ne **ṭīb** u bu ne ʿiṭr u ne būdur

ticāret [1] *Ar.* Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği. (TDK, 2011: 2354) *bk. ticāret eylemek/ḳılmaḳ*

G1426-2. Dellāl-ı ʿışḳa virdüm dil naḳdini bile cān / Aldum metāʿ-ı derdi bu da **ticāret** ancaḳ

ticāret eylemek/ḳılmaḳ [2] Alış verüş etmek, alüp satmaḳ... (Tulum, 2011: 1774)

G2350-2. Ḥaḳḳ üzre **ḳıl ticāret** māsta gel ḳatma ṣu / Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿ oluban ġarḳ ide
G2462-5. Söz gevheriyle **eyle ticāret** Muḥibbī gel / Degme kişiye ṣanma ki böyle güher düşe

tīġ [53] *Far.* Kılıç, seyf. (E. Tevfîk, 1890: 374)

bk. āb-ı tīġ, ḥikem-i tīġ, leẕẕet-i tīġ-i ġam-ı yār, tīġ çekmek, tīġ-i āteş-tāb, tīġ-i cefā, tīġ-i cefā-yı ʿışḳ, tīġ-i cevr, tīġ-i çeşm, tīġ-i ġam, tīġ-i ġamze, tīġ-i hecr, tīġ-i hicrān, tīġ-i ḫūn-rīz, tīġ-i ʿışḳ, tīġ-i inḳıṭāʿ, tīġ-i miḥnet, tīġ-i sitem, tīġ-i tīz, tīġ-i zebān, tīġ-i zer, tīġ u deşne, tīġ u ḫançer, tīġ ü teber, ṣadā-yı tīġ, sitem-i tīġ

(tīġ [20], tīġi [7], tīġin [4], tīġinde [1], tīġine [2], tīġini [4], tīġiyle [2], tīġler [1], tīġüm [1], tīġüñ [3], tīġüñe [3], tīġüñi [2], tīġüñden [1], tīġüñle [1], tīġüñün [1])

G77-1. Eger her dem urasın **tīġ** cānā / Ḳaçuram gerdenümi ṣanma ḳaṭʿā
G91-2. Cānumı lebüñ yādına ten dāne olupdur / **Tīġüñe** fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G275-3. Ḫudā emriyle añа **tīġ** elden / Ḳılupdur ehl-i küfri cümle tārāc
G441-4. Tāc-ı zer başında nergis ḥidmete bil baġlamış / Sūsen almış **tīġ** ele ṣan gülşenüñ derbānıdur
G543-3. ʿIşḳ meydānına gelmiş çeşm-i ḫūn-ḫʷār-ı nigār / Ele **tīġ** almış dil-āverdür ki ḳaṣdı cānedür
G551-5. Yaş ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā **tīġi** ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben istedügüm **tīġüñün** yelmānıdur
G692-4. Her kim ki şehā ṣunmaya fermānuna gerden / Ḳaṭʿ eyle anuñ başını **tīġ** ile ḳalem-vār
G693-1. Sitem tīri belā **tīġi** gelelden cānā ḫoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G810-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline **tīġin** alur / Geh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil götürür
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin nice ʿarż eyleyem / Daḫi taḥrīr itmeden dilden gelen **tīġüm** yanar
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim **tīġ** urur ol merdüm-i çālāke berāber
G948-3. Çeşm-i cellāduñ eline **tīġ** alup ḳorḳutmasun / Fikrine gelmez ölüm ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi **tīġin** ʿuryān / Öñinde ehl-i ʿışḳ dü-nīme beñzer
G1000-5. Gāh olur çeşmi Muḥibbī eline **tīġin** alur / Gāh döner ḳatlüm içün ḫançer-i Ḳābil getürür
G1012-2. Ben rāh-ı vefāda ideyim cānumı teslīm / **Tīġüñ** kesicek başumı diye bu ne serdür
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim **tīġ** urur ol merdüm-i çālāke berāber
G1061-1. **Tīġini** aldı helāk itmek içün ṭaşa çalar / Kesmeyicek başumı **tīġin** alup ṭaşa çalar
G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / Bu zamān yoldaşı gör **tīġini** yoldaşa çalar
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā **tīġini** ḳallāşa çalar
G1211-1. **Tīġini** cellād-ı ġamzeñ dem mi var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ʿuşşāḳı perhīz eylemez
G1307-4. Şerḥa şerḥa olsa sīnem ṭañ mı **tīġüñden** cüdā / Teşnelikden çāk çāk oldı nitekim rūy-ı ʿarż
G1363-3. **Tīġ** ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez her ḥaṣīr-i bāf
G1368-4. Çeşmüñ alsa **tīġ** ele ḳarşu varur ʿāşıḳlaruñ / Biri birine naṣīḥat eyleyüp dir lā-taḫaf
G1471-5. Baş açup **tīġine** boynını Muḥibbī uzadur / Bunı umar didiler ʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1524-2. Revāfiż ḳaṣdına alup ele **tīġ** / Çeküpʿasker bizi İrāna ṣalduñ
G1595-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī seni ger küşte ḳıla / Bu saʿādet saña bes bulına **tīġinde** demüñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline **tīġ** alup ḳanlar döker / Zülfüñüñ kim pīşesi diller perīşān eylemek
G1614-5. Yüz çevirmez Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / **Tīġüñe** teslīm ider boynını fermānuñ senüñ
G1885-4. Küfr-i zülf ile eger ḳaṣr ide īmāna ḥaṭı / **Tīġler** alup eleʿazm-i Firendūş idelüm
G1906-2. Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ **tīġ** alup / At ṣalup ʿāşıḳlarun çignetme şehbāzum benüm
G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir żarb ile / ʿArṣa aṣdun **tīġüñi** bil ey Muḥibbī ġāzisin
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde **tīġ** ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde ṭutmışdur kemīn
G2168-1. Cefā tīrine ṭut sīne belā **tīġine** ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2217-4. Atar seḥer oḳların ġamzeñ görür kim cānā kār itmez / Oḳur **tīġüñ** duʿā-yı seyf bu cism-i nā-tüvānumçün

G2255-3. **T̄i̇ğüñle** çal başumı tā sūz-ı dilüm kemter ola / Keşf eyle saḳf-ı ḫānei düşmişdür āteş der-derūn
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / **T̄i̇ğüñi** tā ʿarş üzre ey Muḥibbī aşasın
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti **t̄i̇ğ** ele almış diler kim döke ḳan
G2387-2. Virmez emān ġamzeleri **t̄i̇ğ** alup ele / Kimdür ki söylese bugün ol bī-emān ile
G2416-3. Cefā t̄i̇ğ**i** elüñden gitmeyelden / Olupdur işbu baġrum rişte rişte
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓīr almışdur meger / **T̄i̇ği** elde paşlanur gelse ḳaçan ḫʷāb üstine
G2429-5. Ey Muḥibbī ḳıldı ancaḳ saña teslim-i rıżā / Ġamzelerden çeşm-i cellādı **t̄i̇ğ** aldı dūşına
G2517-2. Olursam ṭañ mıdur ḫūnīn-ciger āh / Olupdur ġamzenüñ **t̄i̇ği** ḥavāle
G2522-4. Sitem **t̄i̇ği** cefā tīriyle ḳılduñ / Beni hey müselmān pāre pāre
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū **t̄i̇ğüñ** / Kerem ḳıl vir murādum baḳma ey ḫūnī ṣaḳın ḳane
G2588-2. Virmez emān ġamzeleri ele **t̄i̇ğ** alup / Kimdür ki bugün söyleşe ol bī-emān ile
G2611-1. **T̄i̇ğ** alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2716-5. Belā **t̄i̇ğiyle** biñ kez öldürürsüñ / Muḥibbī'nüñ sañadur yine meyli
G2791-4. Varsa meger ki **t̄i̇ğüñe** ḳarşu ʿaceb midür / Zīrā ki ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
Mr8-27. Böyle gerekdür ey püser / Bir elde **t̄i̇ğ** bir elde ser
B31. Firḳatüñ **t̄i̇ği** urupdur yüregüme yāreler / Vaṣluñ ile dostum eyle bu derde çāreler
B180. Cefā **t̄i̇ğiyle** beni hem-ser itme / Urursan dimezem gel baña ḳıyma

t̄i̇ğ çekmek [4] Saldırmak veya selamlamak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak. (TDK, 2011: 1408)

G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur **t̄i̇ği çekersin** gāh olur / Yaḳsañ n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şemʿ ol pervānedür
G1443-4. Her yañadan **t̄i̇ğler çekse** ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ yārlıḳ
G1635-2. **T̄i̇ğ** çeker ise ġamzeler boynuma ince mūydan / Emrüñe rām olmışuz seyf senüñ ḳalem senüñ
G1781-7. **T̄i̇ğüñi çekme** Muḥibbī'yi dü-nim eylemege / Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

t̄i̇ğ-i āteş-tāb [1] Ateş saçan kılıç.

G2252-1. Cān u dil yansa ne ṭañ ol **t̄i̇ğ-i āteş-tābdan** / Gösterür cādū gözi siḥr ile āteş ābdan

t̄i̇ğ-i cefā [14] Cefa kılıcı.

G8-1. Gerçi ki **t̄i̇ğ-i cefāsın** her dem ol şāhid baña / Ben şehīd-i ʿaşḳ olam cümle cihān şāhid baña
G68-4. Gelse biñ **t̄i̇ğ-i cefā** ẓāhir görinmez yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G453-2. **T̄i̇ğ-i cefāñ** ile dili ṣad-pāre eyledüñ / Laʿl-i lebüñi merhem idüben devā getür
G828-2. Geh çeker **t̄i̇ğ-i cefā** gehi atar ġamze oḳın / Baña bu işleri ol ġamze-i ʿayyār eyler
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur **t̄i̇ğ-i cefā** / Eksük olmadı bunuñla yine bir pāre heves
G1766-3. Gerçi kim **t̄i̇ğ-i cefā** ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden ḳılam
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan dili āvāre benem / Baġrını **t̄i̇ğ-i cefā** ile ḳılan yāre benem
G1816-3. Şanma ki senden uşanam ey bī-vefā şanem / **T̄i̇ğ-i cefāñ** ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G2414-3. Yaluñuz ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana **t̄i̇ğ-i cefā** ḳılur ciger ṣad-pāre de
G2526-2. Didi kim **t̄i̇ğ-i cefām** ile helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan yanumuza
G2591-2. Erlik degül mi **t̄i̇ğ-i cefāya** gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir yüzi aġ ola
G2618-1. Şād-pāre ola var mı cihānda tenüm gibi / Yā sīne ṭuta **t̄i̇ğ-i cefāya** tenüm gibi
G2650-3. Pāre pāre eyledi gerçi dilüm **t̄i̇ğ-i cefā** / Līk meh-rūlar elinde ḳaldı her bir pāresi
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi / **T̄i̇ğ-i cefāya** ḳarşu ṭuta ser benüm gibi

t̄i̇ğ-i cefā-yı ʿışḳ [1] Aşk cefasının kılıcı.

G1810-3. Görelden ol semen-beri bī-iḫtiyār olup / **T̄i̇ğ-i cefā-yı ʿışḳı** ile sīne-çākıyam

t̄i̇ğ-i cevr [9] Eziyet kılıcı.

G42-2. Nice biñ ʿāşıḳ öldürdüñ ḳapunda **t̄i̇ğ-i cevrüñle** / Günāhın añmayup her dem idersen biñ sitem peydā
G95-4. **T̄i̇ğ-i cevr** ile başum ḳaṭʿ eylesen / Rāżıyam tek ḳılma ḳapuñdan cüdā
G254-5. **T̄i̇ğ-i cevrinden** Muḥibbī key şaḳın döndürme yüz / Işḳ meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G1782-3. Evvel vefālar eyleyüp āḫır cefā ḳılup / İtdüñ çü **t̄i̇ğ-i cevr** ile baġrum dilüm dilüm
G1790-4. **T̄i̇ğ-i cevrüñden** nigārā yüzümi döndürmezem / Eyler iseñ günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1813-4. T̄i̇ġ-**i cevrüñden** nigārā yüzümi döndürmezem / Eyleseñ ger günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G2649-3. Gönlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefā / Şoñra **t̄i̇ğ-i cevrüñ** ile sīne-çāk itdüñ beni
Mh5-4. Ḫākipāyına anuñ eylemişem rūyumı ḫāk / **T̄i̇ğ-i cevr** ile ḳılur āh benüm sīnemi çāk / Beni dergāhına ḳomadı sürer nāzlanur
Mr16-9. Işḳ ile çoḳdan Muḥibbī derd-nākuñdur senüñ / **T̄i̇ğ-i cevrüñle** hemīşe sīne-çāküñdür senüñ

t̄i̇ğ-i çeşm [3] Göz kılıcı. (Yan bakış.)

G384-3. Görelden **t̄i̇ğ-i çeşmüñi** gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur
G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme ile **t̄i̇ğ-i çeşmin** zāġlamış
G1447-2. İster iseñ kim ola ḥāl-i derūnum āşikār / **T̄i̇ğ-i çeşmüñle** gelüp eyle bu sīnem iki şaḳḳ

t̄i̇ğ-i ġam [3] Gam kılıcı.

G252-2. **Tīġ-i ġam** çāk itse göñlüm yoḳdurur aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G382-4. Ger olam **tīġ-i ġamuñ** küştesi ey serv-i ḫırām / Ḥaşre dek ẕevḳ ü ṣafā sīne-i ṣad-çāke gelür
G1765-2. Tenümi seyf-i cefā ile şerḥa şerḥa ḳılup / Dilümi **tīġ-i ġam** ile hezār-pāre ḳılam

tīġ-i ġamze [4] Süzgün bakış kılıcı.

G786-2. Öldürürse ġam degüldür **tīġ-i ġamzeñ** ʿāşıḳı / Dirgürür ey dil ṭabībi leblerüñ ʿīsi giçer
G1124-5. **Tīġ-i ġamzeñ** didüm itdi sīnem içre dil-şikāf / Lebleri didi Muḥibbī ġam yime merhemlerüz
G1193-4. Eger çāk itse baġrum **tīġ-i ġamze** / Ne ġam müjgānı olursa ciger-dūz
G2676-5. **Tīġ-i ġamzeñ** gördiler ʿuşşāḳı her dem öldürür / Her kişi tende emānet ṣaḳlar oldı cānını

tīġ-i hecr [4] Ayrılık kılıcı. *bk. tīġ-i hicrān*

G605-3. **Tīġ-i hecr** ile şu deñlü yārelenmişdür yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G1644-2. **Tīġ-i hecr** ile iderseñ sen beni ger şāḥ şāḥ / Gitmeye dilden ḫayāl-i ḳadd-i dil-cūyuñ senüñ
G2021-2. **Tīġ-i hecrüñle** şehā ṣad-pāre olmışken yürek / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ her pāresin
G2286-3. **Tīġ-i hecr** ile yine ḫaste göñül / Şerḥa şerḥa cerāḥāt olmışsın

tīġ-i hicrān [1] *bk. tīġ-i hecr*

G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / Yiter itdüñ **tīġ-i hicrānuñla** göñlüm rīze rīz

tīġ-i ḫūn-rīz [1] Kan dökücü kılıç.

G1615-3. **Tīġ-i ḫūn-rīzi** ḳaçan mevc eyleye deryā gibi / Kelle-i ʿuşşāḳdan bī-ḥadd ḥabāb olmaḳ gerek

tīġ-i ʿışḳ [4] Aşk kılıcı.

G134-5. **Tīġ-i ʿışḳ** ile Muḥibbī eger ḳılsañ helāk / Şems gibi raḳṣ ura eline başını alup
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm **tīġ-i ʿışḳuñ** yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem yanar
G1526-1. **Tīġ-i ʿışḳuñ** yāresinden oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben ol sebebden her dem āh-ı derd-nāk
G2556-1. Ḳılursa tīġ-**i ʿışḳ** seni dü-nīme / Rümūz-ı ʿışḳı dime her līme

tīġ-i inḳıṭāʿ [1] Keskin kılıç. *bk. tīġ-i tīz*

G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp yār alsa **tīġ-i inḳıṭāʿ** / Başumı ele alup tā ḥaşre dek idem semāʿ

tīġ-i miḫnet [1] Mihnet kılıcı.

G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / Yārelensün **tīġ-i miḫnetle** ḳalem-veş bend bend

tīġ-i sitem [3] Sitem kılıcı.

G1277-3. Ġam degül **tīġ-i sitemden** çāk olursa bu göñül / Ġamzesin yārüñ işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm / **Tīġ-i sitem** elinde bir ceng-cūyı sevdüm
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme gel / Pirā çeküp **tīġ-i sitem** ʿizze vefā gösterme gel

tīġ-i tīz [3] *bk. tīġ-i inḳıṭāʿ*

G565-2. **Tīġ-i tizüñle** beni öldür bugün / Çünki hecrüñ çār u nā-çār öldürür
G613-3. **Tīġ-i tīz** alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün **tīġ-i tīz** alup / Ben de bu yolda virmege çoḳdan ser isterem

tīġ-i zebān [1] Yaralayıcı söz.

G900-5. Rām olup şi ʿrüme naẓm ehli egeler n'ola baş / Ṭutmaġa ʿālemi bu **tīġ-i zebān** baña yiter

tīġ-i zer [1] Sarı/altın kılıç.

G1259-2. Gice işitmiş meger o lāle-meh şāh olduġın / Nūrdan leşker çeküp ḳuşandı **tīġ-i zer** güneş

tīġ u deşne [1] Kılıç ve deşne (küçük kılıç).

G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde **tīġ u deşnesi** / Teşnedür ḳanuña raḥm umma sen ol ḫūn-ḫᵛārdan

tīġ u ḫançer [2] Kılıç ve hançer.

G827-3. Reh-i ʿışḳ içre her kimse kim iḫlāṣ ile pāyı ḳor / Ḳaçurmaz **tīġ u ḫançerden** başın merdāne olmışdur
G955-4. ʿAceb bu ġamze midür yāḫūd cellād / Ṭutar ḫāžır elinde **tīġ u ḫançer**

tīġ ü teber [1] Kılıç ve balta.

G840-4. Āh kim cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / Eline almış yine **tīġ ü teber**

tilmek [1] *T.* İstemek, arzulamak.

G2698-4. Yürür āzāde dil **tilmezken** ārām / Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi

tīmār [15] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1229)

bk. derd ü tīmār, tīmār eylemek/itmek, tīmār ḳılmaḳ, tīmār-ı ġam, tīmār-ı miḥnet

(tīmār [9], tīmāra [2], tīmārdan [1], tīmārı [2], tīmārını [1])

1. Bir hastaya yahut yarasına veya hayvana edilen hizmet, bunlara bakma.

G159-1. Derd-mendem ḫasteyem bī-çāreyem bu ben ġarīb / Bildüñ aḥvālümi çün **tīmāra** luṭf it ey ṭabīb
G1142-2. Ey ṭabīb-i cān buyur laʾl-i lebüñden bir cevāb / Ḫasteyüz hicrān şebinde derde **tīmār** isterüz
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden ulı derdüme **tīmār** ele girmez
G1233-5. Laʾl-ı nābuñ dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / Var mı bīmār kim ol itmeye **tīmāra** heves
G1332-3. Sebebsin görmege yārüñ cemālin / Bu ḫaste göñlüme **tīmār** olan şemʿ
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ **tīmār** şemʿ
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār idenʿāşıḳları / Ḫasretā derdā dirīġā derdümüñ **tīmārı** yoḳ
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāşıḳa yoḳdurʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye **tīmār** isteyen
G2143-1. Gel ṭabībā çek elüñ bu ʿāşıḳ-ı bīmārdan / Ehl-i ʿışḳ olan giçüpdür ser-te-ser **tīmārdan**
G2235-2. Ey ṭabīb-i dil didüm ʿışḳuñla ġāyet ḫasteyem / Didi öldürmekden özge bulmadum **tīmārı** ben
G2594-5. Bir devāsuz derde düşmişdür Muḥibbī derd-mend / Kimseden bilmez devā senden meger **tīmār** ola
Tb1-17. Her ḳaçan āh eylesem bu cān u dil bīmār olur / Bilmezem bu derd-mende kim ḳaçan **tīmār** olur

2. Vaktiyle sipahilere malikâne verilen arâzî-i emîriyye ki harbe sevkine mecbur oldukları mu'ayyenü'l-mikdâr askere mukabil o arazinin öşrünü ahz ve istifâ ederlerdi.

G2214-4. Derd ü miḥnet ancaḳ olursa ʿaceb mi ḫāṣılun / Çün livā-yı ġamdan alduñ ey göñül **tīmār** sen
G2776-5. Çünki ġam **tīmārını** virdi Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḫāṣıluñdur cemʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını
G2779-5. Ekdi Muḥibbī ḫāṣılı derd ü belā vü ġam / **Tīmār** diyü aldı çü ʿışḳuñ livāsını

tīmār eylemek/itmek [17] ...dermān etmek, devā etmek, şifā virmek... (Tulum, 2011: 1777) *bk. tīmār ḳılmaḳ*

G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki yatur **itmedi tīmār** baña
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri **tīmār ider** / Bu Muḥibbī'ye ne ġam dārü'ş-şifā yanındadur
G537-3. Şemşīr-i derd ü ġamla bin pāre oldı göñlüm / Bulunmadı dirīġā bir kimse **ide tīmār**
G565-3. Baña dermān oldı çünki derd-i yār / **Eylemeñ** siz baña **tīmār** öldürür
G828-1. ʿĀrıżınʿarż ider ilk göñlümi bīmār eyler / Ṣoñradan döne gelür lebleri **tīmār eyler**
G872-5. Ey ṭabīb-i dil lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Ölmeden disem aña gel **eyle tīmār** incinür
G1106-5. Nice yıldur bu Muḥibbī derdüñ ile ḫastedür / **İtmedüñ** ey dil ṭabībi aña **tīmārı** henüz
G1551-2. Derdüme çün laʾl-i dilberdür devāsın çek elüñ / Ey ṭabībā derdüm artar baña **tīmār eyleseñ**
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki **tīmār eylesün** / Gül yüzine ḳarşu yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1713-4. Bülbülini dāimā cevr ü cefā bīmār ider / **İtdügini** görmedi kimse aña **tīmār** gül
G1775-1. ʿIşḳuñ ile bu dil-i pür-derdi bīmār iñledüm [*] / **İtmeyesin** kesi bu derdüme **tīmār** iñledüm
G1829-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ola ki **tīmār idesin** / Bu Muḥibbī ḳulınuñ derdine bir çāre didüm
G2013-1. Çeşm-i bīmāruñdurur her dem beni bīmār iden / Laʾl-i cān-baḫşun mıdur bu derdüme **tīmār iden**
G2017-1. Çeşm-i bīmāruña kim dir beni bīmār eylesün / Bārī girsün araya laʾlüñde **tīmār eylesün**
G2031-4. Çün baña her dem devādur çek elin benden ṭabīb / Ölürsem **itmeyem** bu derdüme **tīmārı** ben
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında yatur ʿāşıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber **idüp tīmār** ile eglen
G2685-2. Dil ṭabībi ża ʿafdan görmez gelür **tīmār ide** / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iẓhār it beni

tīmār ḳılmaḳ [2] *bk. tīmār eylemek/itmek*

G709-2. Ṭabīb-i dilsin ey rūḥ-ı revānum / N'ola **ḳılsan** benüm derdüme **tīmār**
G864-6. Leblerüñ dārü'ş-şifā ben olmışamdur mübtelā / **Ḳıl** ḥabībüm ḫasteler ḥaḳḳında **tīmār** özgedür

tīmār-ı ġam [2] Gam tımarı/arazisi.

G772-2. **Tīmār-ı ġamda** cemʿ ḳılup naḳd-i eşki dil / Ġam ḫāṣılını kendüye bād-ı hevā bilür
G2381-2. **Tīmār-ı ġamı** vireliden şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḫāṣıl içinde

tīmār-ı miḥnet [1] Mihnet tımarı/arazisi.

G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ vireli **tīmār-ı miḥneti** / Derd ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāṣılum

tīmārsuz [3] Hizmet ve bakımdan mahrum bırakma.

G1091-3. Leblerüñ dārü'ş-şifāsından cevāb ister göñül / Ey ṭabīb-i dil ölürse olmasun **tīmārsuz**
G1096-2. Gül yüzünden dūr olalı ḫastedür cān bülbüli / Gülşen-i ġamda öliserdür bugün **tīmārsuz**

G1178-5. Nice gündür bu Muḥibbī hecrüñ ile ḫastedür / Bir ṣora gel dostum cān virmesün **tīmārsuz**

tīr [105] *Far.* Ok, sehm. (Ş. Sami, 2010: 1233)

bk. ġamze-i tīr, murġ-ı tīr, nāvek-i tīr-i ḳażā, peykān-ı tīr, şekl-i tīr, tīr-i āh, tīr-i bārān itmek, tīr-i belā, tīr-i cevr, tīr-i cefā, tīr-i dil-dūz, tīr-i ġam-ı cānān, tīr-i ġamze, tīr-i hebā, tīr-i ḳażā, tīr-i miḥnet, tīr-i müje, tīr-i müjgān, tīr-i nigār, tīr-i peykān, tīr ü kemān, tīr ü peykān, tīr ü terkeş, zaḫm-ı tīr

(tīr [23], tīre [7], tīredür [4], tīri [12], tīrile [1], tīrin [8], tīrine [14], tīrini [9], tīrinüñ [1], tīriyle [2], tīrler [1], tīrümüz [1], tīrüñ [16], tīrüñe [3], tīrüñle [3])

G24-3. Siper ḳıldı belā **tīrine** sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ ḳaşlarun yā
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm **tīre** rūzgār / İtseñ ṭulū ʿ gün gibi ey yüzi meh baña
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa **tīrüñ** sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G61-2. **Tīre** zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G82-2. Sīneme gelmezse **tīrüñ** görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G95-3. Yā ḳaşundan **tīr** göndersen dile / Ḳarşu çıḳar cānum ider merḥabā
G117-2. Ṣanma kim sensüz günüm olur siyāh / Belki rūşendür günümden **tīre** şeb
G157-4. Gelse **tīrüñ** sīneme giçer o dem itmez ḳarār / Tende cānum gibidür kim gitmege eyler şitāb
G243-4. Sīneme geldükce **tīrüñ** giçdi yanumdan benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G282-1. Sīneme **tīrüñle** cānā gel bugün bir ḳapu aç / Ol ḳapudan pādişāhum alasın cānı ḫarāc
G320-4. Doymaya ġamzeleri **tīrine** sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı yāyına ol çeşmi küşād
G323-5. Geldügince **tīri** bulur mürde cismüm tāze cān / Bulsun anuñ ey Muḥibbī şaştı her demde küşād
G338-3. Bu ḥarim-i sīneme **tīrüñ** irişdükde şehā / Çaġrışur bu cān u dil her biri dir هل من مذيد
G352-3. Dil ü cān ġamzeleri **tīri** ile öldi ṣaḳın / Dostlar yalvaralum ol gözi mekkāre meded
G412-3. Şol ḳadar urdun cefā **tīrini** bu dil mülkine / Baġrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı var / **Tīri** gelürse sīneme dilde nişānı var
G477-4. Sīnemi ṭutdum siper **tīrüñe** ey ebrū-kemān / Sehm-i devletdür baña ol çeşm-i fettāndan gelür
G483-4. **Tīrin** gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye mesrūrdur
G505-5. Müjeñ **tīrini** sīnemde n'ola yaḳdı ise oda / Anuñ içün emān virmez baña bī-emān ḫançer
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze **tīrine** naẓar ḳıl demreninde ḳanı var
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem **tīrüñ** neden sīnemde cānum var ṣanur
G575-5. Uġrın uġrın ġamzeler atar Muḥibbī **tīrini** / Sīnede oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G576-3. Ḳaşı yāyından uran **tīre** nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G621-2. Rūz-ı baḫtum **tīre** vü hicrān şebi ġāyet dırāz / Her ḳaçan ol meh niḳāb-ı zülfini bir rū çeker
G658-5. Bu Muḥibbī çeşm-i yāre nice reh-zen dimesün / Ġamzesi **tīrin** atar elde kemānın gezdürür
G689-1. Meydāne girüp ʿışḳ ile her kim hüner ister / Cān ile cefā **tīrine** sīne siper ister
G693-1. Sitem **tīri** belā tīġi gelelden cānā ḥoş-dildür / Anuñçün gerden-i cāna anı gördüm ḥamāyildür
G698-3. Gönderür ol meh baña cevr ü cefā **tīrin** müdām / Ḳılmaġa ḫüsnin temāşā ḳalbümi revzen ḳılur
G726-3. Ey ḳaşı yā atagör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün varup baġrumda atsun **tīrler**
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül **tīri** / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G776-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından irişse sīneme **tīri** / Başar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G843(b)-2. Ḳaçınur şanma sīne ġamzeñden / Gelse **tīrüñ** nişān-ı devletdür
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh **tīr** atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ yirini ṭuta **tīr**
G961-3. Ey kemān-ebrū feraḥdan ben muʿallaḳlar uram / Bu kebūter göñlüme ġamzeden irişürse **tīr**
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi yaşum ḳana / Müjeñ **tīrini** gönder gel anı ḫūnīn-cigerden ṣor
G1082-1. **Tīredür** zülfüñ ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1122-1. Ġam **tīrine** her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de ulu hüner olmaz
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ cānın ala **tīrümüz**
G1174-1. **Tīredür** ġamdan ḫarāb oldı dil-i vīrānemüz / Meh gibi bir gice olsun münevver ḫānemüz
G1224-5. Her ne **tīr** atduñsa cānā sīnede cemʿitdi dil / Eyledi cān bülbüline dostum āhen ḳafes
G1265-2. Eyledi tīr-i cefāya bu benüm sīnem siper / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi **tīr** eylemiş
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu dil nişān / Ḳaşlarıya ġamzesin **tīr** eylemiş
G1300-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan gönderse dilber **tīrini** / Anı taʿẓīm eyleyüp dilden aluban cāna aş
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine **tīrini** virsün ʿivaż
G1326(a)-2. Āhum oḳına her dem ḳaddümi kemān itdüm / Gördüm ki ider dildār **tīr** ile kemāndan ḫaẓẓ
G1339-2. **Tīredür** gerçi şeb-i hicrān ammā yazaram / Derd-i dil ḥālini āhum baña olmışdur şuʿā ʿ
G1363-3. Tīġ ile **tīre** az bulınur gögsini ṭutar / Zer-dūz işin işleyemez her ḫaṣīr-i bāf
G1388-3. **Tīrinüñ** laʾle dönüpdür lebi ḳan içmek ile / Dostum olmaz ʿaceb itse heves ḳana ṣadaḳ
G1388-6. Gelse meydāne siper sīnesi ḳalbura döne / Her ḳaçan kim ura el **tīr** ile peykāne ṣadaḳ
G1452-3. Ġamzesi **tīrine** ḳarşu sīne ṭutar ehli ʿışḳ / Baş u cān terkin urur eyler mi gör endīşe baḳ
G1468-1. Alduñ elüñe ey dost **tīr** ile çün kemānuñ / Ṣaḥrā-yı dilde döndüm olsun bu dil nişānuñ
G1475-5. Gelüp sīneme **tīrüñ** revzen açsun / Muḥibbī oldı bu dil ġāyet de teng
G1505-3. Gelse **tīrüñ** ey kemān-ebrū bulur cānum feraḥ / Sīnem içre her biri bir yādigār olmaḳ gerek
G1507-3. Gerçi ḳıldum ey kemān-ebrū bu sīnem ben siper / Ḳalmadı **tīrüñle** giçdi dilde peykānuñ senüñ

G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / Ṭutar elinde **ṯīr** ile ḥāžır kemān ḳaşuñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ **ṯīrine** ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise uġraya cānuma anuñ
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele **ṯīrüñ** senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1612-3. Gerçi **ṯīrüñ** merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür zaḫm ile **ṯīrüñ** senüñ
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā **ṯīrine** cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan vāz gel
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ yāyına göñlüm / Kiş oldı müjeñ **ṯīrine** bu sīneñe müşkil
G1805-2. Ḫadeng-i ġamzene ḳarşu siper ḳılsam n'ola sīnem / Müjei **ṯīri** ardunca anı ḳalḳane ṭapşırdum
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ **ṯīrin** sīnem / Muḳavves ḳaşlaruñı yā ḳılan kim
G1928-7. Gönderürse ġamzesi **ṯīrüñ** Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ yirini cān u dil ḳılam
G1961-5. Yiridür oḳlara dikerse beni / Ġamzesi **ṯīr** u ḳaşı yā sevdüm
G1963-3. Çār ebrū **ṯīri** bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı yanumdan benüm
G1981-2. Bu dilden giçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler / Anuñçün **ṯīrüñe** ḳarşu bu sīnemi siper çekdüm
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı **ṯīrin** / Cānum ʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2072-1. İrişen dest-i cevrüñden baña **ṯīr** ile ṭaş olsun / Birisine siper sīne birine ḳarşu baş olsun
G2124-2. Müjesi **ṯīrile** sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum yāyına ḳurbān olasın
G2134-4. **Ṯīrüñ** gelüben sīneme revzenler açaldan / İçüm nicedür tā ki göre anı ṭaşumdan
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin **ṯīrin** ata yā gibi olan ḳaşdan
G2147-2. Ehl-i ʿışḳdan ḳalmaya bir kimse mecrūḥ olmaduḳ / Çünki **ṯīr** itdüñ müjeñ ebrūlaruñ daḥi kemān
G2168-1. Cefā **ṯīrine** ṭut sīne belā tīġine ṣun gerden / Cihānda giçmedüñ miḥnet dilā hīç ḳalmadı serden
G2179-5. Bu Muḥibbī dem-be-dem ḫūn-ı cigerle besleyüp / Ḥāṣıl itdi sīnede **ṯīrüñle** peykān cevherin
G2188-3. Yā ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez **ṯīre** siper sīne ciger-dār olmayan
G2203-3. Acımazdum gelicek sīneme **ṯīrüñ** ṣanemā / Demreni ḳalsa giçüp gitmese büryānumdan
G2211-2. Gün yüzüñden ayru ṣorsañ ḥālümi ey meh-rū / **Ṯīredür** bu gündüzüm belki şeb-i deycūrdan
G2224-5. **Ṯīri** olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi / Murġ-ı dil çoḳdan uçardı sīne-i ṣād-çākdan
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp yine cefā **ṯīrin** çıḳardı bir bir arḳamdan
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı yāya diñüz kirpiklerin **ṯīr** eylesün
G2257-4. Dem-be-dem mestāne çeşmüñ **ṯīr** atar ben ḫasteye / Didi dil ḳurbān olayın ben o ḳaşı yā içün
G2267-1. Yā ḳaşı alup ele **ṯīr** yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti ṯīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2312-1. Siḥr ile atar çünki **ṯīr** ol ġamze-i cādū / Gelse ne ʿaceb her yañadan naʿra-i āh
G2385-3. Eksük itme sīneden **ṯīrüñ** didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẓar ile bu yā gibi ḳaşa
G2431-2. Ey ḳaşı kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde / Gören didi āhūyı görüñ **ṯīr** arasında
G2433-1. Ġamzelerden yine **ṯīr** aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2452-3. Baña şol deñlü cefā **ṯīrini** atduñ güzelüm / Döndi bu sīne-i pür-sūz müşebbek ḳafese
G2522-4. Sitem ṯīġi cefā **ṯīriyle** ḳılduñ / Beni hey müselmān pāre pāre
G2583-2. Ḳaşların geh çīn ider geh ġamzeler **ṯīrin** atar / N'eyleyem derdā dirīġā ben göz ü ḳaş ile
G2595-3. **Ṯīri** gelince sīneye alup cigerde ḳo / Cāndan ʿazīz ṣaḳla anı yādigār ola
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum yirine ṣaḳlayayım **ṯīrini**
G2671-2. Sīneye gelse müjeñ **ṯīri** ayā ḳaşı kemān / Anı ʿışḳ ehli bilür cānına rāḥat ḳapusı
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı zülf itdi tār u mār / Dutdı cefā **ṯīrine** ol ḳaşı yā bizi
G2750-2. Müjeñ **ṯīrine** cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı
G2771-2. Bezm-i ġamda göñlümi deldi cefā **ṯīriyle** āh / Giceler tā ṣubḥ olınca iñiler nā eyledi
G2772-5. Menʿ ola ṣanma Muḥibbī eyleme sīneñ siper / **Ṯīri** āhenden giçer atsa kemān-ebrūları
G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña **ṯīr** itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında zīr itdi
G2792-4. Ḥarāmī gözleri ḳan itmek ister / Müje **ṯīrine** ḳılmış ḳaşların yāy
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı **ṯīrini** rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem **ṯīr** ile / Biñ zebānum olsa ḥālüm söylesem taʾbir ile
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / Yā ḳaşuñ **ṯīrine** ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur
D26-2. Āhun oḳına ey dil ḳaddüñi büküp yā ḳıl / Meh-rūlar iderler çün **ṯīr** ile kemāndan ḫaẓẓ
B70. **Ṯīrüñe** ḳarşu varur her dem dil-i bī-bākımuz / Yārelerden ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākımuz

ṯīr-i āh [9] Âh oku.

G857-4. Giçürdük **ṯīr-i āhı** nüh-felekden / Ezelden çarḫ bizüm umacımuzdur
G1133-1. **Ṯīr-i āhum** irdi eflāke daḥi nālem henüz / Ey ḳamer bir şeb degülsin vāḳıf-ı ḥālem henüz
G1459-3. Gerçi dirler **ṯīr-i āhı** seng-i ḫārādan giçer / Līk teʾşir itmege cānā saña bir çāre yoḳ
G1683-4. Benüm bu **ṯīr-i āhumdan** felek saḳfı müşebbekdür / İrişür göklere māhum gel olma āhdan ġāfil
G2326-2. Bükülüp cevr ile ḳaddüm olalı çāçı kemān / **Ṯīr-i āhumla** felek döndi müşebbek ḳafese
G2715-2. **Ṯīr-i āhum** giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer yir yir bu **ṯīr-i āhumuñ**
B111. Ṭablalardur görinen iki ṭarafda mihr ü māh / **Ṯīr-i āhı** atmaġa bunlar nişānumdur benüm
B118. **Ṯīr-i āhumdan** delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen yir yir ḫākda anı siz ṣanmañ nücūm

ṯīr-i bārān itmek [1] Ok yağmuruna tutmak.

G770-2. **Ṯīr-i bārān itdiler** her bir yañadan ġamzeler / Dil gibi sīnemde bir muḥkem ḥişārum aldılar

tīr-i belā [1] Bela oku.

G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür veyā **tīr-i belā** yā ḳaşlaruñ

tīr-i cevr [1] Eziyet oku.

G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / **Tīr-i cevrüñle** hemān bu ḫastenüñ hicrānı var

tīr-i cefā [7] Cefa oku.

G736-5. Ey Muḥibbī yār gönderse eger **tīr-i cefā** / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G1265-2. Eyledi **tīr-i cefāya** bu benüm sīnem siper / Ol ki ebrūñı şehāya ġamzeñi tīr eylemiş
G2038-5. ʿIşḳ mıdur eyleyen **tīr-i cefāya cān u ser** / Ey Muḥibb derd ü belā sīnemde peydā eyleyen
G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / Yā nice **tīr-i cefādan** yüregüm ḳan olsun
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine āhın diñle / Sīne yā **tīr-i cefā** yā nice ṭāḳat getüre
G2515-1. Nice bir **tīr-i cefālar** sīne-i miskīnüme / Atıla seng-i melāmet yā dil-i ġam-kīnüme
G2684-2. Kim ṭutar **tīr-i cefā** ḳarşusına sīne siper / Āferīn olsun aña eyledi mendāneligi

tīr-i dil-dūz [1] Gönül delen ok.

G2566-3. İrişse **tīr-i dil-dūzı** müheyyā eyleyem cāyın / Anı ḫoş şaḳlayam dilde cān ola ne ten āgeh

tīr-i ġam-ı cānān [1] Sevgilinin gam oku.

G90-1. Sensüz ey cān u cihān hergiz gerekmez cān baña / Sīne de cāna ġaraż **tīr-i ġam-ı cānān** baña

tīr-i ġamze [22] Yan bakış oku.

G36-2. Ḳaşı yanından gelüp ṭoġrulsa **tīr-i ġamzesi** / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan **tīr-i ġamzeñ** destüñe / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
G226-3. **Tīr-i ġamzeñ** öldürür biñ ʿāşıḳı / Ḳanda vardur ey kemān-ebrū bu şest
G370-7. Üşenür şanma Muḥibbī **tīr-i ġamzenden** şehā / Sīne-i mecrūḥına geldükce merhemler gelür
G432-5. **Tīr-i ġamzenden** Muḥibbī sīne-çāk olmış yatur / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki peykānum çıḳar
G557-1. **Tīr-i ġamzeñ** sīneye ol deñlü urdı yāreler / Yāreler aġz açup her dem saña yalvaralar
G616-2. **Tīr-i ġamzeñden** şorsañ ḫavf ider ʿāşıḳlaruñ / Ölmege cānlar virür ʿışḳ ehli bī-pervā olur
G784-3. Baḳışuñdan **tīr-i ġamzeñ** gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle zehrümden çıḳar
G798-1. **Tīr-i ġamzeñle** bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur
G1043-3. **Tīr-i ġamzeñ** sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni yanından ḫaber
G1247-2. Umaram pertāb idesin **tīr-i ġamzeñ** sīneme / Şaçıla her yaña ḳanum ben olam naḫcir-veş
G1500-6. **Tīr-i ġamzeñle** Muḥibbī derd-mendi öldürüp / Ḥamdülillah ki anuñ derdine dermān eyledüñ
G1582-7. Didüm ki **tīr-i ġamzeñe** sīnem siper ola / Didi Muḥibbī aña demürden ciger gerek
G1736-3. **Tīr-i ġamzeñ** ey kemān-ebrū ki öldürse beni / Başum alup raḳṣ uram tā ḥaşr olınca ben delīl
G2004-4. İrişen **tīr-i ġamze** yārelerin / ʿArż idelüm nigāraʿazm idelüm
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse **tīr-i ġamzesin** / Sīneden giçsün velī baġruñda ḳanuñ duymasun
G2163-5. **Tīr-i ġamze** geldi muḥkem sīnede yir eyledi / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince sīneden
G2188-3. Yā ḳaşından **tīr-i ġamzeñ** gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2266-3. **Tīr-i ġamzeñ** atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun yasasın
G2375-4. Yiter ḳatlüme **tīr-i ġamzeñ** āḫır / Nigārā destüñe gel virme rence
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan **tīr-i ġamzeñ** destüne / Sīnem içre dem mi vardur zaḫm-ı peykān olmaya
D27-1. Dostum zülf ü femüñ eyler bu cān çün nizāʿ / Ancaḳ eyler **tīr-i ġamzeñ** bu nizāʿı inḳitāʿ

tīr-i hebā [1] İnce ok.

B129. Sīnem delindi ney gibi **tīr-i hebā** ile / Tā şubḥa dek iderseʿaceb mi göñül fiġān

tīr-i ḳażā [2] Kaza oku.

G980-5. Yāreme merhemdürür çün zaḫm-ı dost / Cānuma **tīr-i ḳażāsı** ḫoş gelür
G2078-4. Kim didiyse ḫoş dimişdür ġamzeñe **tīr-i ḳażā** / Ḳaşlaruñ görüp daḥi saña kemān-ebrū diyen

tīr-i miḥnet [2] Bela, sıkıntı oku.

G216-4. Nice bir sīne ṭutalum siper-vār / Gele ḳavs-i ḳażādan **tīr-i miḥnet**
G696-1. Şular kim bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen **tīr-i miḥnetdür** ya niçün yāyı bilmezler

tīr-i müje [4] Kirpik oku.

G302-4. Cān u dil oldı şehā **tīr-i müjeñ** birle helāk / Her ne kim senden ire ḫūbdur olmaz o ḳabiḥ
G1664-4. **Tīr-i müjemle** sīneñi deldüm didi didüm / Ger ṭurmaz ise anda göñülden giçer degül
G1721-3. **Tīr-i müjem** ki sīneñi deldi didi didüm / Ger ṭurmaz ise dilde göñülden giçer degül
G2245-4. **Tīr-i müjeñe** sīnesini dir siper itsün / Meydāna girüp ʿışḳ ile merdāne şalınsun

tīr-i müjgān [14] Kirpiklerin oku.

G35-4. **Tīr-i müjgānı** gelürse cān virem şükrāne ben / Çün görelden yā ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G921-6. Muḥibbī'den dirīġ itme nigārā **tīr-i müjgānuñ** / Anuñla eglenür cānum anuñla sīne rāḥatdur
G1024-1. Gördüm ol yāri yine nāz ile terkeş bestedür / **Tīr-i müjgān** şan kemān ebrūsına peyvestedür
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / **Tīr-i müjgāna** ḳaçan kim ḳaşlarını yā ḳılur
G1135-3. **Tīr-i müjgānı** ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G1509-2. **Tīr-i müjgānuña** ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu ṭoḳına boynına şemşīrüñ senüñ
G1542-1. Sīneme şol deñlü geldi **tīr-i müjgānuñ** senüñ / Bulma tā ḥaşre dek sīnemde peykānuñ senüñ
G1581-1. **Tīr-i müjgān** ile olsa ṭañ mı sīnem çāk çāk / Merd olan lā-büd olur meydān-ı ʿışḳ içre helāk
G1602-4. **Tīr-i müjgān** ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler uş ben ġarībüñ cigerini kirpügüñ
G1651-1. Siḥr ileʿaḳlum ṭaġıtdı çeşm-i fettānuñ senüñ / Sīnemi itdi nişāne **tīr-i müjgānuñ** senüñ
G2069-1. Ṭabla-i sīnemde cānı ḳılmamışdur dil nişān / **Tīr-i müjgānuñ** atarsañ n'ola ey ḳaşı kemān
G2178-2. Ben benümçün dimezem ey ḳaşı ya müjgānı yoḳ / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden **tīr-i müjgānun** şaḳın
G2422-2. **Tīr-i müjgānuña** ḳarşu dil yine gögsin gerer / Her kiʿāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
Tb1-7. **Tīr-i müjgānuñ** egerçi sīne-i sūzendedür / Çıḳmaya peykān-ı tīrüñ nitekim cān tendedür

tīr-i nigār [1] Sevgilinin oku.

G1798-1. Alup bu sīneden **tīr-i nigārı** cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum

tīr-i peykān [2] Okun ucundaki demir.

G405-2. **Tīr-i peykānın** cigerde şaḳlaram cānum gibi / Sīnemüñ şanduḳasında nice biñ peykān olur
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Şol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / **Tir-i peykānuñ** yaşumla ābdār itsem gerek

tīr ü kemān [5] Ok ile yay.

G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar **tīr ü kemān** / Çeşmi ḳatlüm ḳaşdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn **tīr ü kemān** baña yiter
G1609-1. Yārān görince ḳaddini **tīr ü kemān** ṭutuñ / Serv ayaġında başumı āb-ı revān ṭutuñ
G2729-2. Eline **tīr ü kemān** alursa çeşmi vechi var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
Mr24-11. Naẓar ḳılduñ dilā ol nev-cevāna / Urur ḫışm ile el **tīr ü kemāna**

tīr ü peykān [5] Ok ve okun ucundaki demir.

G64-1. **Tīr ü peykānuñ** nigārā rāḥat-ı cāndur baña / Dostum dil teşnedür laʾl-i lebüñ ḳandur baña
G959-2. Sīne-i mecrūḥa ursañ ey şanem ġamz oḳların / **Tīr ü peykānuñ** bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G1022-1. Sīne-i ʿuşşāḳa her dem **tīr ü peykānuñ** gelür / Beñzer ol teşne-dile luṭf ile bārānuñ gelür
G1050-1. Her ḳaçan çeşmüñ elinde **tīr ü peykān** oynadur / ʿāşıḳ-ı şūrīde-diller ḳarşuña cān oynadur
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem nişān / ʿĀşıḳ olan cān virür ol **tīr ü peykān** üstine

tīr ü terkeş [1] Ok ve ok kabı.

G2670-5. Āh ol libās-ı zer-keş bendüñi atıser keş / Baġlandı **tīr ü terkeş** ʿazm-i ʿIraḳa düşdi

tīr-endāz [1] *Far. mec.* Şık giyimli, güzel görünüşlü. (Devellioğlu, 2000: 1110)

G512-3. Bir naẓarda deldi giçdi göñlümüñ āyīnesin / Ol kemān-ebrū güzeller içre **tīr-endāzdur**

tīre-şeb [1] Karanlık gece.

G1559-3. Ḳaçan ki **tīre-şeb** olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç şebden yeg

tīrinsüz [1] Oksuz.

G1303-4. Ġamzesi **tīrinsüz** olmazsın nigāruñ bir nefes / Bil saʿādetdür sen anı sīneden al cāna baş

tīr-keş [3] *Far.* Ok kabı, okluk, terkeş. (M. Nâcî, 2009: 724)

G749-2. Yā ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı **tīr-keş** ġamzeñ ḫadenge beñzer
G1707-1. **Tīr-keş** oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları yāsına beñzetdi özin ḳurbāne dil
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı ṭopṭolu yürek / Hir kim görürse beni şanur **tīr-keş-īn** daḥi

tīr-veş [1] Ok gibi.

G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse nigāruñ **tīr-veş** / Ḫidmetinden yüz çevirme tīz olup şemşīr-veş

tiryāk [23] *Far.* Zehirlenmeye ve bâzı hastalıklara karşı kullanılan mâcun, panzehir. (Devellioğlu, 2000: 1110)

bk. leb-i tiryāk, mey-i tiryāk, tiryāḳ, tiryāk-ı laʾl, tiryāk-ı laʾl-i nāb

(tiryāk [5], tiryāka [1], tiryākdan [1], tiryākdur [5], tiryākı [4], tiryākına [3], tiryākını [2], tiryākumdurur [2])

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña **tiryākdur** ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından ṭurmaz o sem peydā
G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül **tiryākdur** la'l-i lebüñden yaña kaç
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ **tiryākı** ẓāhir olalı / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G373-3. Zehre beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür andan ne zehr olsun ki **tiryākumdurur**
G401-4. **Tiryākdur** çün leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehüñ mār-ṣıfat gerçi semi var
G678-2. Göricek zülfini cānā lebüñi ẕikr iderem / Sem-i ef'iyi gören himmeti **tiryāka** çeker
G683-4. Ehl-i 'ışḳa lebi **tiryākı** nigāruñ var iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G837-2. İstesem la'l-i lebi **tiryākını** 'ayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol zülfi mār
G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem **tiryāk** olur / Yād elinden ger içem tiryākı baña sem gelür
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / Zehr ise senden gelen ol baña **tiryākumdurur**
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi **tiryākına** / Mār-ı zülfinüñ zebānını görüp sem ṣandılar
G1830-4. Ḥamdülillah kim irişdi lebleri **tiryākına** / 'Aḳreb-i zülfi semenden ey göñül saña ne ġam
G1846-5. Lebleri **tiryākına** irdi Muḥibbī çün elüm / Zehr-i ġamdan çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G2002-4. Lebüñ **tiryākı** olmasa irişen mār-ı zülfüñden / Beni bir laḥẓa ḳomayup helāk iderdi ol sem hem
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur zülfine yaḳın / **Tiryāk** olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin
G2210-2. Lebüñ **tiryākdur** kim içe zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña yārān
G2224-4. Zehr-i ġam öldürmeden bu 'āşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded şol mey diyen **tiryākdan**
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler zehr-i ġama **tiryākdur** ṣahbā için
G2422-4. 'Aḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabībi-b-il ne ġam ger leblerüñ **tiryāk** ola
G2449-2. Leẕẕet-i vaṣlını bilen **tiryāk** / Beñzedür hecr acısın zehre
G2670-4. Zāhidā saña ṣunuldı rūz-ı ezelde **tiryāk** / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2758-4. Genc-i ḫüsnüñde beni çün urı zülfüñ 'aḳrebi / Aġzuma ṣun luṭf idüp la'l-i lebüñ **tiryākını**

tiryāk-ı la'l [6] Dudağın panzehiri.

G42-4. Egerçi 'aḳreb-i zülfüñ urur daḫi dil ü cāna / Ne ġam **tiryāk-ı la'lünden** olur her laḥẓa em peydā
G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır bu zehr-i ġam / Eger **tiryāk-ı la'linden** devā itmezse şeker-leb
G515-3. Meded **tiryāk-ı la'lüñden** irişdür yā helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G2567-4. Yimem ġam olalı **tiryāk-ı la'lüñ** / İçürse mār-ı zülfüñ baña semde
G2653-3. Mār-ı zülfünden helāka varmadan bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña **tiryāk-ı la'lüñden** ḳandini
G2670-6. Ef'i-i zülfüñ ey dost zaḫm ursa baña ġam mı / **Tiryāk-ı la'lüñ** emdüm cānā āfāḳa düşdi

tiryāk-ı la'l-i nāb [1] Saf dudağın panzehiri.

G529-4. Helāka varmadan zülfüñ semendin / Baña **tiryāk-ı la'l-i nābuñ** emdür

tiryāḳ [5] *Ar. bk. tiryāk* (Devellioğlu, 2000: 1110)

(tiryāḳ [4], tiryāḳına [1])

G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse zehri bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da **tiryāḳ**
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ feraḥ kimisi ġam-kīn / Kimisi zehr yimiş kimi **tiryāḳ**
G1437-5. Lebi yiter Muḥibbī zehr-i ġamdan / Ölürsem eyleyem aġzuma **tiryāḳ**
G1514-2. Üşenmez 'aḳreb-i zülfüñ görse dil / Bilür la'l-i lebüñdür ṭolı **tiryāḳ**
G1730-5. Çün lebi **tiryāḳına** irdüñ Muḥibbī dilberüñ / Mār-ı zülfinden irür ġam degüldür sem göñül

tiryāki [1] *Far.* Afyon istimaline menus, afyonkeş. (Ş. Sami, 2010: 1233)

G2696-4. İçerüz bādei līk mu'terifüz cürmümüze / Ḥamdülillah degülüz ṣūfi gibi **tiryāki**

tīr-zen [1] *Far.* Ok atıp vuran. (M. Nâcî, 2009: 724)

G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ zücācesini deler **tīr-zen** giçer

tīşe [12] *Far.* Keser, maruf dülger aleti. "tîşe-i Ferhâd" ta'bîr-i ma'rûfunda tîşenin keserden ziyade kazma ve külünk manasıyla münasebeti vardır. (Ş. Sami, 2010: 1234) *bk. ḥadiṣ-i tīşe-i Ferhād, tīşe-i āh, tīşe-i ġam*

(tīşe [6], tīşelerin [1], tīşesi [3], tīşesin [1], tīşesinüñ [1])

G391-3. Küh-kenlik ṣan'atında ben de Ferhād olmışam / **Tīşe** ursam iñlesem yanumca iñler kūhsār
G1147-6. Muḥibbī kesmege bu sīne kūhın / Elüñde ġamdan özge **tīşe** olmaz
G1208-2. Kūh-sār-ı 'ışḳ **tīşesinüñ** nerre-şiriyüz / Ṣanma bizi ki ḫırş ile biz müşlardanuz
G1483-1. Bir lebi şīrīn için göñlüñi her dem işe çek / Küh-kenlik ile bu ġam kūhına gel **tīşe** çek
G1759-3. Uralar ger saña **tīşe** taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G2261-5. Kūh-ı 'ışḳuñda ben olmışam ezel ser-gerdān / Kūh-ken almamış idi eline **tīşelerin**
G2362-3. Cefāñuñ **tīşesin** göñlüme urma / Olur olsa her bir şikeste

G2474-3. Derd ile āh eylese şīrīn ġamından kūh-ken / **Tīşe** ursa nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2510-3. ʿIşḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde yir yoḳ āh olmayınca **tişe**
G2609-1. Ḥasret-i Leylā ile āh oldı Mecnūn pīşesi / Derd ile kūhı keser Ferhāduñ elde **tīşesi**
G2654-3. Kūh-ken çün bī-sütūnı kesdi līkin dostlar / Kesmege kūh-ı ġamı ṭāḳat getürmez **tīşesi**
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı ʿāleme / Anuñ içün **tīşesi** āḫır ṭoḳındı başına

tīşe-i āh [1] Ahın kazması.

G2067-4. **Tīşe-i āh** ile yap yap keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

tīşe-i ġam [1] Gamın kazması.

G2253-2. Başumı ḳodum **tīşe-i ġam** yolına āḫır / Kūh-sār-ı belā içre ʿaceb kūh-kenem ben

tīz [26] *Far.* Çabuk, süratle, serian, ucâleten. (Ş. Sami, 2010: 1234)

bk. ḫançer-i tiz, tīġ-i tīz, tīz günde, tīz olmaḳ

G158-2. **Tīz** giçer eyyām-ı gül ardıncadur vaḳt-i ḥazān / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñler ʿandelīb
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / **Tīz** giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G671-4. Benefşe başını egmiş naẓar eyler gülistāna / Bu mevsim **tīz** gider elden diyü gūyā nigūn-serdür
G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül zamānı **tīz** giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / **Tīz** giçer dir gül zamānı defter-i hicrān oḳur
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine **tīz** girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi var **tīz** eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire ʿuşşāḳı perhīz eylemez
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet **tīz** imiş
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar **tīz** göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1660(b)-5. Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār ile / **Tīz** giçer çün mevsim-i şahbā-yı gül
G1686-1. Olmasa dünyā murāduñca dilā hīç ġam degül / Çünki bugün şādılıġı **tīz** giçer bir dem degül
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / **Tīz** göçersin saña bu zīrā muḳarrer ev degül
G1757-8. Uġradum bir ʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey Muḥibbī **tīz** giçer bir haftadur bir an gül
G1792-1. ʿIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām ile yanup ṭutuşup şu ʿlesin **tīz** eyleyem
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir yār u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin **tīz** giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2102-5. Ey Muḥibbī ʿahd ider ʿahdine **tīz** ṭurmaz döner / Şöyle beñzer nāz ile şāh-ı Ḳarāmāndur gelen
G2115-5. Ey Muḥibbī **tīz** giçer eyyām-ı gül bir haftadur / Żāyiʿ itme ʿömr el virdükce ḳıl gül şoḥbetin
G2132-4. İtemeye fikr-i iḳāmet seḥeri **tīz** göçesin / Kim ki dünyāya gele diye ki mihmānam ben
G2160-2. Kerīm bitürür ḫaṭṭuñı aġlatma beni gel / Ey ġonce-dehen **tīz** bitirür sebzei bārān
G2221-2. Menʿ ider vuṣlat deminde dāmeni / Arada çāk olsa **tīz** çek pīrehen
G2398-5. Ne **tīz** unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2399-2. Gül devri çünki **tīz** giçer ʿömr gibidür / Bir hafta var tāze ola şoñradan şola
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulūʿ gördüm çü ey meh-rū seni / Yine **tīz** girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
Mh3-5. ʿÖmr gibi **tīz** giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ırağ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür
B105. Geh şabidür ādem oġlı geh cevān ü gāh püser / Anı bilmez **tīz** giçer ortada hafta ay ü yıl
B147. Didüm ey ārām-ı cānum böyle **tīz** gitmek neden / Didi cānuñ çün gider bu sözi kimdür söyleyen

tīz günde [1] Az vakıtta. (TS, 2009: 3810)

G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş **tīz günde** giçsün ol yire

tīz olmaḳ [4] Çabuk davranmak, acele etmek. (TS, 2009: 3811)

G656-4. Göreyim ḫāk-i meẓelletde anı ḫāk **ola tīz** / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārā'ya virür
G1195(a)-1. Pend ḳılsan göñlüme ʿışḳum daḫi olur sitīz / Āteşe degseñ nitekim rūşenāyi **ola tīz**
G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden yüz çevirme **tīz olup** şemşīr-veş
G1949-1. Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşam / Ki hey bī-çāre **tīz olsun** dilüñden eyle āh aḫşam

tīz-āb [2] *Far.* Avamın tahrifiyle kezzap dedikleri yakıcı su. (E. Tevfîk, 1890: 374)

G1126-5. Leẓẓet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre zehr ile **tīz-āb** beñzer beñzemez
G2767-2. Cürʿa-i ʿışḳı içüp kim aña ṭāḳat getüre / Öldüre anı emān virmeye **tīz-āb** gibi

tizcek [1] Çabucak, derhal, hemen. (TS, 2009: 3808)

G2290-2. Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin / Bu fānīdür giçer **tizcek** arayup iste naḳḳāşın

ṭoġan [1] *T.* Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili, küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş. (TDK, 2011: 689)

G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / ʿĀciz olmaz çün şikārında **ṭoġanuñ** yigregi

ṭoġmaḳ [16] *T.* (TDK, 2011: 690)

bk. āfitāb ṭoġmaḳ, anadan ṭoġmaḳ, başına gün ṭoġmaḳ, gün ṭoġmaḳ, gün gibi ṭoġmaḳ, güneş ṭoġmaḳ, ḫūrşīd ṭoġmaḳ

(ṭoġ [1], ṭoġaldan [1], ṭoġar [3], ṭoġasın [1], ṭoġdı [1], ṭoġduḳca [1], ṭoġmadan [1], ṭoġmadı [2], ṭoġmasa [2], ṭoġsun [1], ṭoġuban [1], ṭoġup [1])

1. Güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek.

G143-2. Yüzüñ gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki ṣan mihr-i cihān-ārā **ṭoġar** pinhān olur kevkeb
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen yüzüñ ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün **ṭoġuban** ictimāʿ eyler
G986-5. Gökden eger ki **ṭoġmasa** mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G1159-1. Derdā ki bu şeb **ṭoġmadı** ol māh görinmez / Cān oldı revān ol büt-i dil ḫᵛāh görinmez
G1749-4. Bilmezem Yārab **ṭoġar** mı hīç sa ʾādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay ü yıl
G1812-2. Revzenümden dün **ṭoġduḳca** māh-ı āsumān / Ḫāneme itdüm taşavvur geldi māhumdur benüm
G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī ālına evlādına / Şād-mānam **ṭoġdı** çün burc-ı şerefden yılduzum
G1966-1. Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm / **Ṭoġasın** bir gün diyü bī-dār olupdur gözlerüm
G2003-2. Ḳalmışam hicrān şebinde **ṭoġmadı** ṣubḥ-ı viṣāl / Şöyle beñzer giceye tebdīl olupdur gündüzüm
G2048-3. Rūşen itsün ġam şebinde külbe-i virānumuz / Eydüñüz ol māh **ṭoġsun** māhtāb eglenmesün
G2275-6. Bu dil vīrānesi ṭarīḳ olupdur / **Ṭoġup** şemʿ ol aña ey māh-ı tābān
B49. ʿĀlem yüzine **ṭoġmasa** mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter

2. Dünyaya gelmek.

G205-3. **Ṭoġar** gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G1866-4. **Ṭoġmadan** sīmurġ ile evc-i semā içre hümā / Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum
G1894-1. Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm / Tā **ṭoġaldan** gitmedi bir dem yanumdan nem benüm

3. *mec.* Ortaya çıkmak...

G251-2. Cemʿ eyle güzeller döneler tā ki nücūma / **Ṭoġ** aralarında özüñi sen mehtāb it

ṭoġranmaḳ [2] *T.* Kesilmek, parça parça edilmek. (TDK, 2011: 690)

(ṭoġransa [1], ṭoġranup [1])

G767-2. Pāre pāre n'ola **ṭoġransa** göñül şāne-miṣāl / Ser-i zülfine ḳaçan el uzadur şāne giçer
G2329-1. **Ṭoġranup** hecrüñ ile döneli baġrum ḫūna / Beñzese ṭañ mı gözüm yaşı mey-i gülgūna

ṭoġrı [19] *T.* (Ş. Sami, 2010: 260)

bk. doġrı, ṭoġrı rāh, ṭoġrı yol

(ṭoġrı [14], ṭoġrınuñ [1], ṭoġrıyam [2], ṭoġrıdur [5])

1. Yalan olmayan, gerçek, sahih, muhakkik.

G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla zülfüñ / Görüñ eyler mi bir **ṭoġrı** şahādet
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim **ṭoġrıdur**
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol yüri / Kim ṭarīḳi **ṭoġrıdur** lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G1777-1. Egri olmaz ḳaşlaruña dostum kec-rā disem / **Ṭoġrı** olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

2. Eğri olmayan, düz, müstakim, rast, bir uçtan bir uca istikamet üzere giden.

G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben **ṭoġrıyam** ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger var ise göñlümde kec
G502-3. **Ṭoġrı** idüm ben elif ḳaddün gibi ey bī-vefā / Bildüm āḫır kim cefādan işbu ḳaddüm nūn olur
G2258-1. **Ṭoġrı** dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen / Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i bedaḫşāndur diyen
G2306-4. Bāġ-ı ḥüsninde şehā bir **ṭoġrı** ḫizmet-kārdur / Ṭurmaġ ile indi servüñ ayaġına ḳare şu
D40-1. Yolından **ṭoġrı** iken oḳ gibi āb / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāne

3. Yalan söylemez, doğruluktan ayrılmaz, sadık, râst-gû.

G340-2. Ḫālümi kime diyem kim yoḳ cihānda **ṭoġrı** yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir eḫād
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre **ṭoġrı** yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ **ṭoġrıdur** / Baḳışından çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme zülf ü kec-ḳaşın / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen **ṭoġrıdur**
G1223-2. **Ṭoġrınuñ** irmez eli ḳand ü nebāt ü şekkere / Ḳarşusında şekker ile ʿıyş ider her dem mekes
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda **ṭoġrıyam** vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem

G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin şaḳın yalandan / **Ṭoġrı** olur yalan da ḳaṣd itse girse ine
Mr14-9. Muḥibbī **ṭoġrıdur** ʿışḳuñda ḫānum / Fedādur yoluña bu ḳuşca cānum

4. Semt ve cihet beyan ederek teveccüh ve in'itâfa delâlet eder.

G614-1. Her ḳaçan kim o ḳaşı yā görinür / Ġamzesi **ṭoġrı** hep baña görinür
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme **ṭoġrı** dil-i vīrāne gel

ṭoġrı rāh [3] *bk. ṭoġrı yol*

G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine andan varılur **ṭoġrı rāhıdur**
G1789-4. Ḳomazam tā ölince ʿışḳı elden / Biḥamdillah ki oldur **ṭoġrı rāhum**
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam **ṭoġrı rāh** / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

ṭoġrı yol [9] Rüşt, hidayet. (Ş. Sami, 2010: 261) *bk. ṭoġrı rāh*

G9-6. Bilmeyüp **ṭoġrı yolı** saña muṭīʿ olmadılar / Ḳaldılar nār-ı cehīm içre Naṣārā vü Yehūd
G19-3. Yolın azıtmış iken **ṭoġrı yola** / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G19-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma **ṭoġrı yoldan** sen bu gibi
G86-1. Ey dil-i kec **ṭoġrı yola** baḳsana / Çünki gösterdi ṭarīḳi Ḥaḳḳ saña
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden ṣaḳın / **Ṭoġrı yoldan** seni çıḳarmaġa ol düşmen yiter
G1273-5. **Ṭoġrı yoldan** gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı var imiş
G2148-4. **Ṭoġrı yoldur** zāhidā ben ʿışḳı bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2488-4. İlāhi **ṭoġrı yoldan** ayırma bizi / Biḥamdillah ki gördük ṭoġrı dīne
G2659-3. Yolın azıtmış iken **ṭoġrı yola** / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G2659-4. Günāhum çoḳ yapışdum dāmenüñe / Ayırma **ṭoġrı yoldan** ben ġarībi
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm **ṭoġrı yola** anı ben / Bunca yıl yitürmiş idüm göñlümüñ gümrāhını

ṭoġrılıḳ [1] Eğri olmayan şekilde, düzlük.

G2445-4. İtmez idüm naḳd-i eşküm pāyına anuñ revān / Görmeseydük **ṭoġrılıḳ** ol serv-i sīm-endāmda

ṭoġrulmaḳ [12] *T.* Yönelmek. (TDK, 2011: 690)

(ṭoġruldı [2], ṭoġrulmayınca [1], ṭoġrulmış [1], ṭoġrulsa [2], ṭoġrulsam [1], ṭoġrulup [4], ṭoġrulupdur [1])

G36-2. Ḳaşı yanından gelüp **ṭoġrulsa** tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan **ṭoġrulsa** tīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden yaña
G519-1. Felek saḳfına **ṭoġrulmış** çıḳar bir āhımuz vardur / Anuñla bile çıḳmaġa nihānī rāhımuz vardur
G1072-5. Muḥibbī **ṭoġrulupdur** rāh-ı ʿışḳa / Güzeller didiler olsun özüñ var
G1074-3. Ḳāfile **ṭoġruldı** gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu yoluñ bācıdur
G1101-5. **Ṭoġrulup** vādi-yi ʿışḳ içre Muḥibbī gidicek / Mesken-i ḳāfile-şālār ola maḥmilimüz
G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / **Ṭoġrulup** gitdi ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa **ṭoġrulup** ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz zārlık
G1767-5. Giydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña / Ḳıble-gāhum saña **ṭoġruldı** bugün rāhum benüm
G1959-2. Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün **ṭoġrulup** geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem
G2534-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳa **ṭoġrulsam** seni ḳaṭʿ iderem evvel / Sebük-bār olayım ey ser baña bār-ı girān olma
G2748-4. Oḳ gibi **ṭoġrulmayınca** varımazsın menzile / Kimde yoḳ per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān gibi

ṭoġrultmaḳ [3] *T.* Yöneltmek. (TDK, 2011: 690) *bk. yoluñ ṭoġrultmaḳ/ṭoġrutmaḳ*

G779-1. Kim elif gibi reh-i ʿışḳuñda yārüñ ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi aña ġamze oḳın **ṭoġrudur**
G779-3. Ruḫlarına ḳarşu almış ele çeşmi ebrūsını / Āteş ile şan kemān-dārdur kemānın **ṭoġrudur**
G2453-6. Menzil Muḥibbī **ṭoġrult** līkin şaḳın yalandan / Ṭoġrı olur yalan da ḳaṣd itse girse ine

ṭoġrusı [2] *T.* Gerçeği söylemek gerekirse, gerçek şu ki. (TDK, 2011: 692)

G1923-4. Re'y iderseñ zāhidā maḥbūb u meyden giç diyü / **Ṭoġrusı** ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm
G2286-1. Serverā serv-ḳāmet olmışsın / **Ṭoġrusı** bu ḳıyāmet olmışsın

ṭoḳ [1] *T.* Tasma, halta, boyna geçirilen zencir. (TS, 2009: 3814)

G767-3. **Ṭoḳ** idüp āhını zencīr idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne giçer

ṭoḳınmaḳ [21] *T.* (TDK, 2011: 695)

(ṭoḳına [3], ṭoḳınaldan [1], ṭoḳınan [2], ṭoḳındı [1], ṭoḳınduḳca [2], ṭoḳınıcaḳ [1], ṭoḳınmaya [2], ṭoḳınsa [3], ṭoḳınur [4], ṭoḳınsun [2])

1. Nesnelerin ... niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak, değmek, el sürmek, temas etmek.

G87-4. Tāra döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı ṭurmaz **ṭoḳınur** her an aña
G99-2. Ḳırmuzı güller açılur sīnede / **Ṭoḳınıcaḳ** ġamzeden peykān aña
G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa uyalu çeng oldı ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam **ṭoḳınur** aña tāziyānedür
G484-3. Yüzine ḳızdurup germ olduġiyçün / Ṭabanca **ṭoḳınan** yüzine defdür
G720-2. ʿIşḳuñ şu ʾā ʿı ile bulur her kişi kemāl / Gün meyveye **ṭoḳınmaya** ol meyve ḫām olur
G874-4. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu **ṭoḳınsa** şu ʾlesi artar söyinmez nārı gör
G1452-2. Şınsa ger göñlüm cefā vü cevr ile ḳılmaz ʿaceb / Hīç taḥammül mi ider senge **ṭoḳınsa** şīşe baḳ
G1509-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu sīnesini ṭutmayan / Dilegüm bu **ṭoḳına** boynına şemşīrüñ senüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme **ṭoḳınsa** dāmānuñ senüñ
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda ʿuşşāḳı / **Ṭoḳınsun** destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʾārı şaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi **ṭoḳınmaya** yüzüñe ṭabanca
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa **ṭoḳına** bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫākda
En1-5. Cīm Cān gülşeninüñ berk-i gül-i aḥmerisin / Ne revādur ki şehā dāmenüñe **ṭoḳına** ḫar
D44-2. Kūh-ken fāş itdügiyçün sırr-ı ʿışḳı ʿāleme / Anuñ içün tīşesi āḫır **ṭoḳındı** başına
B75. Gözümden dökilen dürdānelerdür / Yüzüme **ṭoḳınaldan** esfer olmış

2. Hafifçe değmek.

G50-8. Muḥibbī baḥr-ı eşke bād-ı āhum / **Ṭoḳınduḳca** olur emvāc peydā
G449-2. Seyl-i eşkümle eşer itmedi āhum yili āh / Bunca yıldur **ṭoḳınur** ol dil-i sengine gelür
G1669-6. Baḥr-i eşküme **ṭoḳınsun** ḳo bu āhum şarşarı / Her yañadan ḳaynayup deryāleyin cūş eyle gel
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil ṭurmaz aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum **ṭoḳınduḳca** aña deryā gibi

3. İnsanın içine işlemek, duygulandırmak, etkilemek, koymak, batmak.

G1091-4. Şīşe-i nāmūsı şırsam dostlar ʿayb eylemeñ / **Ṭoḳınan** seng-i cefādur ʾāşıḳ olur ʾārsuz
G1477-2. Ḳatı göñli dilberüñ beñzer ki seng-i ḫāredür / **Ṭoḳınur** mı kimseye hīç nefʿi seng-i ḫārenüñ

ṭoḳuz çarḫ [1] Batlamyus'tan gelen eski astronomi anlayışına göre felek dünyayı çevreleyen iç içe dokuz kubbeden meydana gelmiştir, aynı zamanda yedi kat olarak da tasavvur edilir. Böyle kat kat düşünüldüğünden gnellikle eflâk ve felekler diye çoğul şeklinde geçer. Buna bağlı olarak nüh felek, nüh kıbâb (kubbe), nüh künbed, nüh kubbe-i uzmâ, nüh peymâne, nüh minâ, dokuz çarhî kalkan, eflakin dokuz meydanı, heft eflâk, yedi çarh-ı mutabbak, yedi başlı ejder, yedi gerdün, yedi çînî çanak, arûs-ı heft felek gibi sözler içinde katların sayısı açıkça belirtilir. (TDV, 2013: c.12, 306)

bk. arż u nüh-felek, nüh-felek, ṭoḳuz eflāk, ṭoḳuz ḳalḳan, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne

G1584-5. Ey Muḥibbī bu **ṭoḳuz çarḫuñ** göründügi kebūd / Şöyle beñzer dūd-ı āh-ı derd-nākuñdur senüñ

ṭoḳuz eflāk [1] *bk. arż u nüh-felek, nüh-felek, ṭoḳuz çarḫ, ṭoḳuz ḳalḳan, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne*

G2535-5. Ey Muḥibbī ser-i kūyında ḳaçan āh idesin / Şöyle āh eyle kim şu ʾleñ **ṭoḳuz eflāke** düşe

ṭoḳuz ḳalḳan [3] *bk. arż u nüh-felek, nüh-felek, ṭoḳuz çarḫ, ṭoḳuz eflāk, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne*

G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer şaḳın **ṭoḳuz ḳalḳanuñı** / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G2112-2. Ey felek şaḳın giçer durmaz **ṭoḳuz ḳalḳanuñı** / Āhum oḳından neden sen böyle bī-bāk olasın
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ **ṭoḳuz ḳalḳanını** / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol yā gibi

ṭoḳuz minā [2] *bk. arż u nüh-felek, nüh-felek, ṭoḳuz eflāk, ṭoḳuz ḳalḳan, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne*

G2503-5. Kim ki dil virmez cihāna giçer istiġnā ile / Ey Muḥibbī bu **ṭoḳuz mināyı** şır bir seng ile
G2755-4. **Ṭoḳuz mināsını** şıdı bu çarḫuñ / Kim itdi rāh-ı istiġnāda nengi

ṭoḳuz peymāne [1] *bk. arż u nüh-felek, nüh-felek, ṭoḳuz eflāk, ṭoḳuz ḳalḳan, ṭoḳuz minā, ṭoḳuz peymāne*

G1565-3. Mest-i ʿışḳām şor baña çarḫun **ṭoḳuz peymānesin** / Bir nefes almaḳcadur anı içüp nūş eylemek

ṭolāb [29] *Far*. Kuyudan su çıkarıp bahçeleri sulamaya mahsus döner makine, sâkıye, nâ'ûre. (Ş. Sami, 2010: 264)

bk. dolāb, naġme-i ṭolāb, ṭolāb-ı dil, ṭolāb-ı gerdūn

(ṭolāb [11], ṭolāba [4], ṭolābdan [2], ṭolābdur [7], ṭolābıdur [2], ṭolābımuz [1], ṭolābını [1], ṭolābuñ [1])

G133-3. Her ne dem kim iñlesem göñlüm benüm **ṭolāb** olur / Gözlerüm gözeklerinden dökilür her yaña ab
G440-1. Dostum kūyunda aḳan gözlerümüñ ābıdur / Her dem anda iñleyen bu göñlümüñ **ṭolābıdur**
G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ıżṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm ṣankim **ṭolāb** üstindedür
G528-1. Her yana aḳan gözümüñ ābıdur / Üstine dil ḳurulı **ṭolābıdur**
G775-1. Bu göñül derd ü ġamuñdan iñiler **ṭolābdur** / Gözlerüm gözeklerinden dökilen de ābdur
G785-3. Aḳıdur āb-ı revān her yaña çeşmüm gözegi / İñiler bī-çāre dil derd ile ṣan **ṭolābdur**
G785-5. Göñlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭaṭ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ **ṭolābdur**
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı **ṭolābdur**
G799-1. Kūze olalı çeşmüm yaşum da āba beñzer / Derd ile ḫaste göñlüm iñler **ṭolāba** beñzer
G1033-1. Şehā ʿışḳuñ gözüm pür-āb idüpdür / Ḳurulı göñlümi **ṭolāb** idüpdür
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm ṭolı āb olur / İñler nice dil daḥi ṣanki **ṭolābdur**
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil de **ṭolāba** dönüp eyleyüben un añılur
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu göñül / Nitekim ḳurıla şu üstine **ṭolāb** iñiler
G1093-2. Serv-ḳaddüñ sāyesi tā tāze sebz olsun diyü / Seyl-i eşkümi döker her dem-be-dem **ṭolāb** göz
G1095-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i ḫūnīn dökmege / Nāle vü feryād ile dildür bizüm **ṭolābımuz**
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı ṭolu āb gerek / Anı aḳıtmaġa da dil gibi **ṭolāb** gerek
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd ile dil **ṭolāb** aña ḥācet degül
G1908-3. Gözümi gözeler ḳıldum bu çeşmüm cūybārına / İñiler derd ile sīnem ṣanasın bir **ṭolāb** oldum
G2048-1. Gözlerüm gözeklerinden bir dem āb eglenmesün / İñlesün derd ile dil olsun **ṭolāb** eglenmesün
G2136-3. Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm / Göñlümüñ iñildisi de kem degül **ṭolābdan**
G2152-2. Gözlerüm gözeklerinden her yaña göz yaşların / Döker isem ṭaṭ mı döndüm iñiler **ṭolāba** ben
G2252-3. Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf / Nāle ḳılsam ṣaçılur göñlümdeki **ṭolābdan**
G2276-2. İki ḳapaḳlu bir eyü **ṭolābdur** gözüm / Esbāb-ı ḥüsnüñi ṣanma ṣaḳlamaġ içün
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa yiter / Nāle eyle dönegör ey dil **ṭolābuñ** ʿaynına
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış şular üstündeki **ṭolāb** gibi
G2635-1. Kimdürür ruḥsāruña gün gibi pertāb olmadı / Ya anı gördükde bu çeşm **ṭolāb** olmadı
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar ṣañasın ābdur / Bu göñül iñler ḳurılmış üstine **ṭolābdur**
B43. Seyl-i eşküm üzre ḳurdum göñlümüñ **ṭolābını** / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp feryād ider
B214. Göñül iñler bugün **ṭolāba** döndi / Aḳar her yaña yaşum āba döndi

ṭolāb-ı dil [1] Gönül dolabı.

G427-2. Diñlemezsin nālemi gūş itmeyüp efġānumı / İñlese **ṭolāb-ı dil** gözden hemān Ceyḥūn aḳar

ṭolāb-ı gerdūn [1] Feleğin dolabı.

Mr24-1. Göñül iñler olup **ṭolāb-ı gerdūn** / Gözüm gözeklerinden aḳdı Ceyḥūn

ṭolāb-veş [2] Dolap gibi.

G140-3. Eşk-i çeşmüm çü olaldan iñlerem **ṭolāb-veş** / Olmışam ser-geşte döner ṣanasın bir āsiyāb
G518-1. İñiler **ṭolāb-veş** dil ıżṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm ṣankim ṭolāb üstindedür

ṭolamaḳ [1] *T*. İplik, şerit, tel vb. nesneleri bir şeyin üzerine döndürerek sarmak. (TDK, 2011: 697)

G615-2. Leylī zülfini **ṭolar** boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür

ṭolanmaḳ [9] *T*. Bir şeyin çevresinde dönmek, gezmek, dolaşmak. (TDK, 2011: 698)

(ṭolanmaġa [1], ṭolanur [7], ṭolanursam [1])

G44-4. Gülşen-i kūyı **ṭolanmaġa** nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice yoldaş ol baña
G339-2. Derd-i dil aḥvālini ey bī-vefā ṣormaz mısın / Kūyuñı āhum **ṭolanur** nice müddetdür medīd

G400-4. Gice gündüz kūy-ı dildārı **ṭolanur** mihr ü māh / Gün yüziyle alnınuñ bildüm ḳamu muḥtācıdur
G480-5. **Ṭolanur** ṣu gibi ṭabʿum dem-ā-dem bāġ-ı ʿırfānı / Muḥibbī sözlerüm cānlar bağışlar āb-ı ḥayvāndur
G1122-2. Āhum **ṭolanur** gice vü gündüz ser-i kūyın / Ey bād-ı ṣabā ṣanma ki sensüz eṣer olmaz
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez **ṭolanur** / Görmedüm gün yüzini āh ben ol meh-rūnuñ
G2261-2. Olalı dāġ ile dil kūh-ı belā ḳaplanı / **Ṭolanursam** neʿaceb deşt-i belā mīşelerin
G2760-3. **Ṭolanur** pā-birehne kūyını dil / Nitekim Kaʿbe-i ḥicāz ehli
B100. Alnuña gün yüzüñe mehʿāşıḳ olmasa eger / Gice gündüz **ṭolanur** mıydı ser-i kūyuñ senüñ

ṭolaşmaḳ [58] *T.* (TDK, 2011: 699)

(ṭolaşa [3], ṭolaşaldan [7], ṭolaşalı [3], ṭolaşan [1], ṭolaşdı [19], ṭolaşdum [4], ṭolaşduñ [4], ṭolaşma [4], ṭolaşmış [3], ṭolaşu [1], ṭolaşuban [1], ṭolaşup [4], ṭolaşur [5])

1. Saç, iplik vb. şeyler birbirine karışarak güç çözülür duruma gelmek. *bk. dolaşmaḳ*

G17-3. Bend-i zülfine **ṭolaşdı** çün göñül / Añlamazam daḥi ayruḳ ḳurtula
G25-2. Görelden ḥāl-i hindüñi **ṭolaşdum** bend-i zülfüñe / Bu gün şaḥrā-yı miḥnetde benem Mecnūnleyin şeydā
G34-4. Leylī şaçına çünki **ṭolaşdı** dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ vālih ü şeydā
G56-1. Ey göñül n'olduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzerʿışḳına **ṭolaşduñ** ya ne söylersin baña
G105-1. Zülf-i zencīrine **ṭolaşdı** dil oldı mübtelā / Eksük olmaz ḳandase dīvāneye derd ü belā
G208-5. Ey Muḥibbī zülf-i bendinde gören dil murġını / Dir meges gibi **ṭolaşmış** aña dām-ıʿānkebūt
G229-1. Zülfine göñlüm **ṭolaşaldan** bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G229-3. Ḳaṣd iderken laʾline zülfi **ṭolaşdı** boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt
G229-5. Ey Muḥibbī yār zülfine **ṭolaşdı** çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G238-1. Zülfüñe cānum **ṭolaşaldan** bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G238-2. Ḳaṣd iderken laʾline zülfi **ṭolaşdı** boynuma / Ben degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G335-2. Gördi ḫālin dil **ṭolaşdı** zülfine / Dāne ile ekṣer olur murġ bend
G354-2. **Ṭolaşdı** murġ-ı dil zülfi aġına / Ḫalāṣ olmaz nite cehd eylese çend
G357-3. ʾIşḳa **ṭolaşdı** göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / Zāhidā itmez eṣer baña naṣīḥat ḳılma pend
G473-3. Mār-veş **ṭolaşdı** boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil bağladı zülfi tār tār
G512-2. Ey göñül çünki **ṭolaşduñ** zülfinüñ sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm **ṭolaşdı** zülfine tā ki belāyı gör
G913-4. Bir bencileyin zülfi hevāsına **ṭolaşmış** / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ var
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime **ṭolaşma** / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine **ṭolaşur** hīç uzun sevdā dimez
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül **ṭolaşdı** zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / **Ṭolaşma** dir idüm aña sezādur vāy ne bend olmış
G1298-2. Zülf-i dildāra **ṭolaşdı** yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden ol ḫalāṣ
G1304-4. Her kim kiʿāşıḳ oldı **ṭolaşdı** bend-i zülfe / Miḥnet şebinde āḫır ölmek olur aña farż
G1538-2. Murġ-ı dil **ṭolaşalı** zülfine ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi **ṭolaşaldan** zülfe dil / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1527-4. Ḳanḳı dil kim **ṭolaşa** zülfine ol olmaz ḫalāṣ / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1582-3. Didüm belā-yı zülfine ey dil **ṭolaşma** gel / Gūş itmedüñ çü pendümi saña beter gerek
G1585-2. Dime şaçına **ṭolaşdum** olmadum bir dem küşād / Yā perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
G1744-3. Şaḳın didügümce siper-i zülfe **ṭolaşdı** / Düşvār işe el urdı göñül yine ne müşkil
G1768-1. Zülfine **ṭolaşup** olan dili āvāre benem / Bağrını tīġ-i cefā ile ḳılan yāre benem
G1854-2. Danışmadan baña **ṭolaşup** çü zülfüñe / Ey dil belā vü miḥneti saña muḥāl didüm
G1860-1. Leylī zülfine **ṭolaşmış** vālih ü şeydā benem / Dostum Mecnūn-ıʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki **ṭolaşdı** cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G2018-3. Zülfi zencīrine **ṭolaşduñ** yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç buʿālemde uşlanmaz mısın
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli **ṭolaşdum** zülfi aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dilʿaceb bilsem bu çenberden
G2073-2. Anadan ṭoġmadanʿışḳa **ṭolaşdum** / Giriftār oldı dil oġlan yaşından
G2100-6. Ey Muḥibbī **ṭolaşaldan** dil ṣaçı zencīrine / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi ṣaḥrāyı ben
G2110-3. **Ṭolaşur** her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger zülfüñde anı aṣasın
G2170-8. **Ṭolaşaldan** zülfüñüñ sevdāsına dil-ḫastedür / Leblerüñ dārüʾş-şifāsından buyur sirkencübīn
G2262-3. Terk-i cān itdüñ **ṭolaşduñ** rismān-ı zülfine / Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / **Ṭolaşup** zülfine dil ol gözi āhūlar ile
G2432-1. **Ṭolaşdı** yine dil ṣaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2497-3. Sevdā-yı ser-i zülfine **ṭolaşalı** göñlüm / Ḳaldı idi merdüm-i çeşmüm nem içinde
G2541-2. **Ṭolaşaldan** bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2648-4. **Ṭolaşaldan** zülfüñe cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya ṣaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2668-2. Zülfine **ṭolaşdı** göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2778-3. Sevdā-yı ser-i zülfine **ṭolaşalı** göñlüm / Rüsvā-yı cihān oldı vü dilden dile düşdi
G2784-4. **Ṭolaşup** sevdā-yı zülfe oldı göñlüm bī-ḳarār / Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā ḳaşki
Tb1-19. Kim kiʿışḳa **ṭolaşa** bī-ġayret ü bī-ār olur / Cān u dil naḳdini almaġa gözi aġyār olur

Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa **ṭolaşan** bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḥsāruñla dil zülf-i dütādan ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz
Mr11-7. Ser-i zülfine **ṭolaşma** dir idüm saña göñül / Daḫi bed-ter oluban virdüñ aña cān u göñül
Mr27-1. **Ṭolaşdı** dil yine zülf-i nigāra / Ṭutuldı cān ile dil ʿışḳ-ı yāra
B103. Göñül **ṭolaşa** ger zülfi aġına / Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol
B163. Her göñül kim **ṭolaşur** bir māh-rū sevdāsına / Ḳurtılamaz ʿālemüñ düşdi ebed ġavġāsına

2. Gezmek, gezinmek.

G820-5. Dimedüñ ḥüsn zekātın bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür **ṭolaşur** kūyumı ol sāil olur
G1537-4. Ẕerre-veş **ṭolaşuban** gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāṣıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz yā niçün **ṭolaşu** anlar kūyını

3. Bir yeri belli bir amaçla gezmek.

G921-2. **Ṭolaşur** ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez ẕarāfetdür

ṭoldurmaḳ [4] *T.* (TDK, 2011: 700)

(ṭoldur [2], ṭoldurdılar [1], ṭoldurup [1])

1. *mec.* Canlılık kazandırmak.

G1326(a)-3. **Ṭoldur** berü şun sāḳī çün ʿömr degül bāḳi / Bārī alalım bir dem ʿömr-i güẕerāndan ḥaẕẕ

2. Ses, koku yayılıp kaplamak.

G1685-2. Sevdā-yı būy-ı zülf ile **ṭoldur** dimāġuñı / Her şeb fiġān u nāle ḳılup āh u vāda ol
Mr7-14. Naʿralarla ʿālemi **ṭoldurdılar** mestāneler / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

3. Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek.

G1948-2. **Ṭoldurup** ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām / Şanmañuz dil āteşin āb ile teskīn eyledüm

ṭolmaḳ [33] *T.* (TDK, 2011: 701)

bk. çeşmi ṭolmaḳ, dolmaḳ, gözleri (yaş) ṭolmaḳ, kāse-i çeşmi ṭolmaḳ, sāġar-ı çeşmi ṭolmaḳ, ṭola yazmaḳ

(ṭola [4], ṭolalıdan [1], ṭolalı [1], ṭolalıdan [1], ṭolar [8], ṭolarsa [1], ṭoldı [6], ṭolınca [1], ṭolısar [1], ṭolısardur [1], ṭolmadan [1], ṭolmayınca [2], ṭolmaz [1], ṭolmış [1], ṭolsa [2], ṭolupdur [1])

1. Bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile ʿālem **ṭolar** / Deprenicek ruḫlarında zülf-i müşk-efşān dost
G276-3. Küfr ile cihān **ṭolmış** iken şer-ī şerefüñ / Ẓāhir olalı ehl-i küfrden alınur bāc
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṣ bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ yirine **ṭola** nūr
G507-3. Niçün ayaġun ṭopraġına / Yaşum gevher yüzüm altun **ṭolupdur**
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile **ṭolar**
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola **ṭolsa** cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol yaḳmaḳtadur
G961-2. Gül yüzünden sünbül-efşān olduġınca bād-ı ṣubḥ / Būy ile ʿālem **ṭolar** şan dökilür müşk-i ʿabir
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile **ṭolalıdan** bu dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1123-4. Zülfine dil vireli **ṭoldı** hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1324-5. El urur her dem Muḥibbī şāne ʿıṭr-ı zülfine / Būy ile ʿālem **ṭolar** eyler anuñçün şāne ḥaẕẕ
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine ābum hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān **ṭoldı** ṣadāsından
G2090-1. ʿĀṣıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan / Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā **ṭolmayınca** nūrdan
G2372-3. Mecnūn ola kim göre zülf-i siyāhı / Sevdāyi ola **ṭola** dimāġı hevā ile
G2402-4. Çıḳarur dürlü dürlü gevher-i ḫāṣ / Göñül baḥr-i maḥabbetden **ṭolınca**
G2603-6. Būyı ile ʿaceb mi **ṭolarsa** dimāġ-ı dehr / ʿIşḳ āteşiyle sīnede baġrum kebāb ola
G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger **ṭola** müşk ile / Ey zühre-çehre şāne ile tāra perçemüñ
D10-1. Olur miskīn-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy ile ʿālem **ṭolar** şankim yanar her yirde ʿūd

2. Dolu duruma gelmek.

G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḫīnüñ ne ṭañ **ṭolsa** müdām / Ṣayd idüp meh-rūları ṭurmaz lebin öper ḳadeḥ
G427-3. Şöyle **ṭoldı** ḫāne-i dil bu ciger ḫūnı ile / Ḳalmadı bir yiri daḫi bu dīdeden bīrūn aḳar
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır **ṭolar** ṭopraġ ile / Ḥᵛāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl üstindedür
G1133-5. Bu Muḥibbī ḥālini taḥrīre almışdur ḳalem / Nice defter **ṭoldı** şerḥ olmadı aḥvālüm henüz
G1907-5. Ḫāk-i rāhiyle **ṭolaldan** ey Muḥibbī gözlerüm / Ḥamdülillah ḫoş giçer bu nevʿ ile her sāʿatüm
G1968-2. Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı **ṭolalı** / Düşüben vādilere rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2008-2. Maḥabbet sāġarı **ṭolmaz** idi deryāları ḳorsañ / Ezel bezminde nūş itdüm ḳaçankim aña dem çekdüm

G2114-2. Berü ṣun ṣun berü sāḳī mey-i gül-reng müdām / İçelüm nūş idelüm tā **ṭola** peymāne degin
G2264-2. Cānānı sevdüm cān ile **ṭoldı** derūnum ḳan ile / Ḳoñ āteşi hicrān ile ben ḳāl olayın bir zamān
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde **ṭoldı** baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan yaş ile
B53. Sāḳiyā gül devridür ṣun içelüm peymāne gel / Sāġar-ı devrān elinden **ṭolmadan** peymāneler
B213. ʿĀṣıḳuñ ḳadrini bilmez olıcaḳ dilber ṣabi / Mūy ile tā **ṭolmayınca** ḫaddi ile ġabġabı

3. Bir yerde pek çok eşya veya kimse toplanmak, kalabalık duruma gelmek.

G953-2. Ṭūp olup **ṭolar** ser-i ʿuṣṣāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde ser-i zülfüñ senüñ cevlān olur
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine yār / Cān ile serden **ṭolısardur** bizüm meydānımuz
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa **ṭolar** ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḫūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup ḫaṭuñ leşker çeküp / **Ṭolısar** iḳlīm-i ḫüsn içre yine āşūb u ceng

ṭola yazmaḳ [1] Az daha/kalsın, neredeyse doluvermek.

G2647-5. Gün yüzüñe baḳdugınca Muḥibbī senüñ ey dost / Yaş ile anuñ çeşmi ḳabaġı **ṭola yazdı**

ṭolı/ṭolu [87] *T.* (TDK, 2011: 702)

(ṭolı [16], ṭolıdur [10], ṭolılar [2], ṭolu [51], ṭoludur [6], ṭolular [1], ṭolusın [1])

1. İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu, pür, boş karşıtı. *bk. dolu*

G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm **ṭolu** bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın ṣimdi yine bir cām-ı Cem peydā
G55-3. Kān-ı dilden ḫ̬āce-i ʿışḳam gözüñ gevher **ṭolu** / Bār-ı ġam derd ü elem cümle tecemmüldür baña
G88-1. **Ṭolıdur** dürlerle baġrum ḫūnı mercāndur baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa yüzüñ āfitāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi **ṭolu** āb
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı **ṭolu** hemçün ḥabāb
G152-4. Düşeli sevdā-yı zülfe ṣormanuz aḥvālümi / Serde bād u dilde āteş gözlerümde **ṭolu** āb
G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al **ṭolı** peykān oldı ṭut
G450-3. Nice yıl ḫarc iderem gevher-i eşki yolına / Şükrilillah ki daḫi kīse-i çeşmüm **ṭolıdur**
G481-2. Bezm-i ġam içre içmege ḫūn-ı ciger dilā / Çeşmüm elümde ṣan **ṭolu** la ʿlīn-piyāledür
G542-2. Ḫūn-ı dilden **ṭolı** çeşmüm sāġarı baġrum kebāb / Derd ü miḥnet ḳandadür gelsün berü mihmān oḳur
G588-2. İderken dili lebi ḳaṣdın zeneḫdān çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem **ṭolu** ḳan eyler
G619-4. Her ḳaçan gelse belā vü derd ü ġam kāşāneme / Mā-ḥażar baġrum kebāb çeşmüm **ṭolu** peymānedür
G683-1. Dile baḳsam nesi var baña hemān ġam görinür / Dīdeler ḫūn-ı cigerle **ṭolıdur** nem görinür
G735-5. Göz yaşın nūş ideli olsa Muḥibbī n'ola mest / Çeşmini alsa eline **ṭolu** peymāne olur
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende var bir gūşeye / Mevsim-i gülde **ṭolu** elde gerek peymāneler
G835-2. Belā bezminde derd ile ciger ḫūnını nūş itsem / Gözümün kāsesin elde **ṭolu** peymānedür dirler
G884-3. Dimāġum būy-ı zülfüñden **ṭoludur** / Bu ne ṭīb u bu ne ʿıṭr u ne būdur
G900-3. Baḳmazam maḫzen-i eflāk olursa **ṭolı** zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān baña yiter
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı gül midür bülbül midür / Şīşelerle **ṭolı** yaşı gül midür bülbül midür
G1011-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña ʿarż itse ḫālini / Ḫūn-ı cigerle dīdelerin **ṭolı** ḳan ider
G1032-1. Māh-rūlarla **ṭolu** gerçi ki şehr-āşūbdur / Göñlümi alan velīkin cümlesinden ḫūbdur
G1039-3. Gözekleriyle dīdelerüm **ṭolı** āb olur / İñler nice dil daḫi ṣanki ṭolābdur
G1070-5. İñilerse bu Muḥibbī ʿaceb eylemeñüz / Her ḳaçan bir kişinüñ baġrı **ṭolu** ḫūn añılur
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle **ṭolu** / Dem mi vardur kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1136-2. Sāġar-ı çeşmüm **ṭolu** nūş eylerüz ḫūn-ı ciger / Ḳāni ʿüz anuñçün bu ṣarāba baḳmazuz
G1169-3. Şāh-ı ʿışḳuñ devletinde ṣanmañ eşke mālikem / La ʿl ü gevherle **ṭolı** dildür bizüm gencinemüz
G1175-3. Nice yıldur cevher-i eşküm yolında ḫarc olur / Kāse-i çeşmüm **ṭolu** yāḳūt u mercāndur henüz
G1187-4. Sīne māl-ā-māldur dürr-i me ʿānīyle müdām / Eksük olmaz **ṭoludur** ḫarc eylesek gencinemüz
G1286-3. Uralı sīneme ġamze oḳını / Yüregüm baġrum olupdur **ṭolu** yaş
G1287-5. Muḥibbī cānı cānāna fedā ḳıl olasın rāḥat / Nice bir sūz-ı āhundan **ṭolu** mülk-i cihān āteş
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile yaşumdan **ṭolıdur** çün fülk ü ʿarż
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm **ṭolu** idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ yolında hep oldı telef
G1404-3. Na ʿra-i bülbülden olur her seḥer gülşen **ṭolu** / Būy-ı gülden mest olupdurur gelür güftāre şevḳ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde yine pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña **ṭolu** yine ḳan eyledüñ
G1483-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda pīş-keş derd ehline / Ḫūn-ı dilden gözlerüñle iki **ṭolu** şīşe çek
G1513-3. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dilden **ṭolı** çeşmüm sāġarı / Nūş idüp iñler göñül ḳaddüm olaldan hemçü çeng
G1514-2. Üşenmez ʿaḳreb-i zülfüñ görse dil / Bilür la ʿl-i lebüñdür **ṭolı** tiryāḳ
G1604-1. Ser-i kūyuñda gözüm yaşı **ṭolu** āb gerek / Anı aḳıtmaġa da dil gibi ṭolāb gerek
G1684-3. Güş-ı dehri gevher-i naẓm ile memlū eyledi / Dürr ü cevherle **ṭolı** baḥri me ʿānīdür göñül
G1827-5. Reh-güzāruñ ḳumı ile şīşe-i cismüm **ṭolu** / Sāl u māh u hafta vü rūz ile giçer sā ʿatüm
G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir **ṭolu** peymāneyem
G1881-1. Cān giriftār-ı ġam ile oldı dil efkār hem / Dil firāḳ ile **ṭolu** ḫūn çeşm-i güher-bār hem
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm **ṭolu** ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde yitmez mi ciger büryānlıġum
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde yazmaġa derūnum levḥini / Gözlerüm **ṭolu** devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G1986-3. Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek / Nice rāḥat olayın ḫāne **ṭoludur** mekesüm
G1988-5. Yaşumuñ mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū **ṭolu** ḫāşākdur göñlüm

G2008-7. Muḥibbī sāġar-ı çeşmüm **ṭolu** dürr ile mercānı / Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳu'l-ḳadem çekdüm
G2034-2. **Ṭolu** gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña yāhū diyen
G2072-4. Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm / **Ṭolu** ṣun sāġarı sāḳī ḳalan derdümde fāş olsun
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem **ṭolu** gelsün berü rāz isteyen
G2175-2. Yaşuma ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem **ṭolu** gelsün berü nār isteyen
G2189-5. Maḥabbet şāhı geldükce Muḥibbī kişver-i dile / Dögülsün sīnemüñ ṭablı cihān **ṭolı** ṣadā olsun
G2396-3. Ṭañ mıdur seylāb eşküm ile dökilse ḫūn-ı dil / Ḥasretile āh baġrum **ṭolu** ḳandur tāzece
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben yine göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi **ṭolı** cāmlara
G2463-3. Laʾl ü mercān ṣanalar **ṭolı** gözüm kāsesini / Kim naẓar eyleye bu gözlerümüñ yaşında
G2487-2. Sīnemde dāġ u dilde **ṭolıdur** ġam āteşi / Ey dost ḳıl naẓar içinde daḥi ṭaşına
G2581-2. Ġamzeñ oḳlarıyla sīnem **ṭolıdur** terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı yāyına
G2603-5. Her kim işitse nālemi dolāba beñzedür / Gözekleriyle dīdelerüm **ṭolı** āb ola
G2609-3. Bile alup gitmedi ʿışḳı bilüñ Ferhād u Ḳays / **Ṭolıdur** şīr ü peleng ile bu ʿışḳuñ mīşesi
G2654-4. Geh rūh-ı zerd ile şīrem gāh dāġumla peleng / **Ṭolıdur** şīr ü pelenglerle bu ʿışḳuñ mīşesi
G2696-2. Bādeye telḫ dime ṣun berü şīrīn içelüm / Yāduña nūş idelüm ṣun **ṭolusın** sāġar aḳı
G2720-2. ʿIşḳ bāzārı **ṭolıdur** kelle-i ʿuşşāḳdan / Ṭurmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
G2795-5. Sevdā-yı būy-ı zülf ile **ṭolu** dimāġumuz / Serden Muḥibbī çıḳara sır bu hevā bizi
Mh1-3. Yaraşur saña dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ **ṭolı** ḳan eylemek
Mr18-4. **Ṭoludur** baġrum ṣürāḥī gibi her dem ḳan ile / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr23-2. Oldı derd ile ṣürāḥī-veş bu baġrum **ṭolu** ḳan / El-emān ey ṣuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
D11-2. Çeşmüñ sāġarı ḫūn-ı ciger ile **ṭoludur** / Göreli ġamzeleri ḳanı içer ḳana leẓīẓ
B176. Düşde gördüm dir idüm gözde eger ḫʷāb olmasa / Ḫʷāb yüzi mi görür göz **ṭolu** ḫūn-āb olmasa

2. Bir yerde sayıca çok.

G485-1. Kim ki bir dilber sevüp ẓāhirde dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde **ṭolu** ol sīne āteş gösterür
G2263-3. Zülfinüñ ṣor ḳıymetini ẓerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālem **ṭolu** māl olsa anuñ bir ḳılın

3. *mec.* Bir duygunun güçlü etkisinde olan.

G77-3. Ḥayālüñle **ṭoludur** ḫāne-i çeşm / Ḳo gelsün eyledüm göñlümde ṣad-cā
G91-3. Leylī ṣaçuñı göreli Mecnūnuñ olur dil / Ḥaṭṭuñ hevesi eyledi başum **ṭolu** sevdā
G595-3. Kimse yüzin görmedi ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem **ṭolu** ġavġāyı gör
G803-3. Kimse yüzin görmedi ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem **ṭolu** ġavġāyı gör
G1617-1. **Ṭolu** sevdā ile başumda hevādur kākülüñ / Ḥalḳa ḥalḳa boynuma bend-i belādur kākülüñ
G1911-1. Dostlar şimdengirü eksük degüldür gözde nem / Anuñ içün ḫāne-i dil **ṭolıdur** derd ü elem
G2007-5. Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa / Başum **ṭolu** hevā ṣan bir ḥabābam
G2646-1. ʿĀṣıḳuñ gözleri nem çehresi de zerd gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi **ṭolu** derd gerek

4. *esk.* İçki doldurulmuş bardak.

G300-2. Her **ṭolu** başına bir kerre alur būsesini / Böyledür rūz-ı ezelden berü bāzār-ı ḳadeḥ
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde **ṭolu** sīm ü zeri var
G510-4. Kim ola terk ide gül bezmin / **Ṭolu** elde ṣarāb-ı nāb olısar
G918-3. Deyre vardum yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan **ṭolılar** pīr-i muġānlar çekdiler
G1533-5. Bezm-i ġamda bu Muḥibbī **ṭolılar** nūş itmege / Ḫūn-ı dilden sāġar-ı çeşmi ṣarāb-ı lāle-reng
G1905-3. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle **ṭolular** içüp / İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam
G2050-3. Bu demi ḫoş gör benefşe giydi kec-rū tācını / Lāle almışdur ele **ṭolı** ṣarāb-ı erġuvān
G2465-2. Bir būse vire diyü baña içerem **ṭolu** / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
Mr17-13. Mey gibi ister iseñ ṣāf ola ḳalbüñ bu dem / Nūş ḳıl bir **ṭolu** kim refʿ ola dilden hep ġam

ṭon [1] *T.* Alelıtlak ruba, sevb, libas, câme. (Ş. Sami, 2010: 267)

G773-1. Seyr ider gördüm o servi erġuvānı **ṭon** giyer / Sebz olur servüñ libāsı pes neden gülgūn giyer

ṭonmaḳ [1] *T.* Sıvı, soğuğun etkisiyle katı duruma gelmek, buz tutmak. (TDK, 2011: 705)

G1622-1. Faṣl-ı şitāda **ṭondı** mı yaġı benefşenüñ / İrdi bahār olmadı çaġı benefşenüñ

ṭopraḳ [27] *T.* Küre-i arzın üzerini kaplayan mâdde-i sulbe ki su ile karıştığında çamur olur ve kuruduğunda bir miktarı toz hâline geçer, türâb, hâk. (Ş. Sami, 2010: 267) *bk. ayaġı ṭopraġı/tozı, dīdesi ṭopraġ ile ṭoymaḳ, gözleri ṭopraġ ṭoyurmaḳ*

(ṭopraġ [4], ṭopraġa [5], ṭopraġı [1], ṭopraġıdur [1], ṭopraġına [2], ṭopraġında [1], ṭopraġından [2], ṭopraġını [4], ṭopraġum [1], ṭopraġumdan [1], ṭopraġumı [3], ṭopraḳ [1], ṭopraḳdan [1])

G21-6. Laʾl-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide **ṭopraġumdan** ya ḳadeḥ ḫazzāf aña

G45-4. Reh-i ʿışḳ içre bulsam **ṭoprağumı** / Alup kuḥl idine cennetde hūrā
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā **ṭoprağumı** / Götürüp yirden şehā ilte meger bir dem saña
G222-4. Bir avuç **ṭoprağ** ile ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı ṭut
G300-1. Meclis-i meyde öper çün leb-i dildārı ḳadeḥ / Ölicek eyleyeler **ṭoprağumı** bārī ḳadeḥ
G392-2. Elde ṭutduġuñ ḳadeḥ bil şehlerüñ **ṭoprağıdur** / Nice yıllar kāse itmişler anı Ḳāvusa ṣor
G742-3. Tātār gibi çeşmüñ alup oḳ u yā ele / Ġāret ḳılup dili teni **ṭoprağa** ṣaldılar
G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / Yapmaġa seng-i belā **ṭoprağını** bār çeker
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā **ṭoprağını** / Dili virānı ṣanur kim daḥi yapuya gelür
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar **ṭoprağ** ile / Ḥᵛāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl üstindedür
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola tā saña naṣīb / Yüzüñi ḫāk eyleyüp sür yirlere **ṭoprağa** baḳ
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum yine ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile **ṭoprağa** bu rāhı çekelüm
G1893-3. **Ṭoprağ** oldum rāh-ı kūyında ṣaḳın ey seyl-i eşk / İledüp bir yana maḥrūm eyleme gerdüm benüm
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında yüzüm **ṭoprağa** sürem / Bu nevʿile ola ki lebi cürʿasın çeşüm
G2212-4. Ben ġubārı didüm ey gün yüzlü **ṭoprakdan** getür / Bī-edeblik didi itme dimedi bir bende ben
G2336-2. Āb-ı ʿışḳuñla ezelden **ṭoprağum** ālādedür / Beñzedürsin hīç revā mıdur beni bīgāneye
G2422-1. Ẕerre-veş her kim meẕellet **ṭoprağında** ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola
G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān yapraġına / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā **ṭoprağına**
G2505-4. Dilā **ṭoprağa** ṣalduñ dürr-i eşki / Teraḫḫum itmedüñ bir ḳaç yetīme
G2690-4. Cefā sengiyle miḥnet **ṭoprağından** / Maḥabbet ḫānesin dil muḥkem itdi
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḫāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil ṣavurur **ṭoprağını**
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken ṣuyı **ṭoprağı** gibi
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı üstine ekiser devletdür diyü / Ḳara **ṭopraḳ** gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
Mr21-6. Bu meẕellet **ṭoprağından** ṣoñra pā-māl eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
B134. Kūyı **ṭoprağına** defn eylemeñ baña ḳılmañ kefen / İsterem ki kūyına **ṭoprağ** ola āḫır bu ten
B184. Gül ide **ṭoprağını** ḥūrā-yı cennet gözine / Ger Muḥibbī ölür ise firḳat-i cānān ile

ṭoprakṣuz [2] Toprak olmadan.

G1171-3. Cefā sengiyle miḥnet **ṭoprağınsuz** / Bīnā-yı ʿışḳı yapsañ muḥkem olmaz
G1202-3. Cefā sengiyle miḥnet **ṭoprağınsuz** / Maḥabbet yapusı hīç muḥkem olmaz

ṭopṭolu [24] *T.* Büsbütün dolu. (TDK, 2011: 706)

(ṭopṭolu [19], ṭopṭoludur [5])

G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi **ṭopṭolu** āb it
G356-3. Ḳulaġum **ṭopṭoludur** ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / Zāhidā itme naṣīḥat baña kār itmez pend
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli yaşın şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini **ṭopṭolu** sāġar gösterür
G801-4. Şaḥn-ı gülşen **ṭopṭolu** olmış yine ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G891-2. **Ṭopṭolu** oldı yine dimāġum hevā ile / Başdan çıḳaran ʿāşıḳı nāyuñ ṣadāsıdur
G1128-4. Ẕerrece gūş itmedi ol mihri yoḳ feryādumı / Lik ʿālem **ṭopṭoludur** nāle vü efġānumuz
G1276-5. Şīrīn lebüñüñ vaṣfın iderken bu Muḥibbī / Lezzetden anuñ **ṭopṭolu** aġzı şeker olmış
G1301-4. Devrān-ı ġamla **ṭopṭolu** ḳan olmadan bu dil / Pīr-i muġān dergehine var şarāba baş
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile **ṭopṭolu** sīnesi / Olmasa nice ẓāhir ider zer miyānı şemʿ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / Işḳuma pāyān olur mı yüregüm **ṭopṭolu** dāġ
G1782-2. Dirseñ ki ʿışḳum ile nedür ḫālüñ ey faḳīr / Derd ü belā vü miḥnet ile **ṭopṭolu** dilüm
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳıyla yaʿni ki **ṭopṭolu** terkeşem
G1896-1. **Ṭopṭolu** gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm / Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm
G1911-6. Şiʿrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb / Çün degül ḫāṭır küşāde **ṭopṭoludur** derd ü elem
G2056-4. Bir ṣaçı Leylī-veşüñ sevdāsı başum **ṭopṭolu** / Ḳays benden ögrene şimdengirü ṭavr-ı cünün
G2510-6. Ḳaşı kemān yāre ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān oḳıyla baġrum **ṭopṭolu** döndi kişe
G2576-5. Ḫūn ile yine **ṭopṭoludur** sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse
G2591-1. Her kim ki seyr-i lāle-ruḫuñdan ırağ ola / Anuñ ʿaceb mi sīnesi **ṭopṭolu** dāġ ola
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde yoḳdur sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem **ṭopṭoludur** ben gibi
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / Zāhidüñ göñli gözi **ṭopṭolu** hep gerd gerek
G2680-4. Cevr oḳlarıyla āh olalı **ṭopṭolu** yürek / Hir kim görürse beni ṣanur tīr-keş-in daḥi
G2696-5. Ey Muḥibbī içüben mest ü ḫarābāt olup / **Ṭopṭolu** eyleyelüm naʿra ile āfāḳı
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi yā ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlarıyla **ṭopṭolu** çeşmi ṣadācıġı
Nş2-1. Vāʿızı gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre **ṭopṭolu** ḳılmış ḳurı ġavġā ile

ṭoymaḳ [2] *T. mec.* Yeter bulmak, kanmak, tatmin olmak. (TDK, 2011: 708)

bk. dīdesi ṭopraġ ile ṭoymaḳ, gözü ṭoymaḳ

G1529-1. Vefāsın görmedüm devr-i zamānuñ / Cefāsın çekmişem **ṭoyınca** anuñ
G2402-2. Emān virmez baña cellād-ı ġamzeñ / Ḳomaz baḳmaġa yüzüñe **ṭoyınca**

toz [4] *T.* İnce un hâlinde toprak ki rüzgârla havaya da kalkar, gubâr, rîg. (Ş. Sami, 2010: 1240) *bk. ayaġı ṭoprağı/tozı, izüñ tozı, toz ḳoparmaḳ*

(toz [2], tozumdan [1], tozumuñ [1])

G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ yüz ṣuyın / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol **toz** baña
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide yār / Kuḥl içün ḳapuṣalar ehl-i maḥabbet **tozumuñ**
G1890-2. İki yirden ḳuṣanalum yine ġayret ḳuṣağın / Buluṣup **toz** ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile vefā būyı gele işbu **tozumdan**

toz ḳoparmaḳ [1] Toz kaldırmak, meydanı alt üst etmek. (TS, 2009: 3841)

G1299-3. Girdibādın göricek **toz ḳopardugın** çün / Reşk idüp deştde oldı aña Mecnūn raḳḳāṣ

töre [1] *T.* Bir toplumdaki ahlaki davranış biçimleri, adap. (TDK, 2011: 2377)

G1603-4. Sevdüm ise seni nā-ḥaḳḳ yire ḳanum dökesin / Bu mıdur sizde **töre** böyle midür ḳānūnuñ

ṭūbā [8] *Ar.* Cennet'de Sidre'de bulunan ve dalları bütün Cenneti gölgeleyen ilâhî ağaç. (Devellioğlu, 2000: 1111)

bk. bālā vü ṭūbā, ḳad-i ṭūbā, ḳāmet-i ṭūbā, şāḫ-ı ṭūbā, ṭūbā-yı bāġ-ı sidre, ṭūbī

(ṭūbā [5], ṭūbādan [1], ṭūbāya [2])

G80-2. Serv-kāmetsin ḳıyām eyle ṣalın / Reşk ide tā sidreden **ṭūbā** saña
G201-4. Yañaġuñ tāzedür verd-i İremden / Būyuña **ṭūbā** ser-gerdāndur ey dost
G909-4. Ḳaddüñ **ṭūbā** özüñdür ḫūr-ı ravża / Yüzüñ cennet lebüñdür āb-ı kevṣer
G1266-5. Muḥibbī eşk-i çeşmidür nihālüñ eyleyen tāze / Anuñçün ḳāmet ü bālāñ **ṭūbādan** bülend olmış
G1429-1. Giceler encümler ile zeyn olınmış aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem **ṭūbāya** baḳ
G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya **ṭūbā** / Didi andan yüce ben ser-firāzam
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam ṣahbāya ben / Serv-ḳaddi var iken meyl itmeyem **ṭūbāya** ben
G2751-2. Āḫır olsun göreyin **ṭūbā** gibi ol ser-nigūn / Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadüñ şimşādını

ṭūbā-yı bāġ-ı sidre [1] Sidre bağının Tuba ağacı.

G765-4. Ḫᵛābda görsem ḳaçan **ṭūbā-yı bāġ-ı sidreyi** / Ārzū-yı ḳaddi ol serv-i revānum tāzeler

ṭūbī [6] *bk. ṭūbā, ṭūbī-i bāġ-ı cinān, ṭūbi vü cennet*

(ṭūbī [5], ṭūbīye [1])

G317-1. Sen ṭururken **ṭūbīye** baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire **ṭūbi** boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden yücedür
G795-2. Gül-ruḫlarındandur ḫacil ḳaddi olaldan muʿtedil / **Ṭūbī** olupdur münfaʿil serv-i revānum ḳandadür
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā **ṭūbī** veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā şimşād olam
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā **ṭūbī** mi ʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2694-3. Görüp **ṭūbī** boyını serv üʿarʿar / İkisi reşk odından şındı düşdi

ṭūbī-i bāġ-ı cinān [1] Cennetlerin bağının Tuba ağacı.

G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol ḳıyāmetʿarż ider / **Ṭūbi-i bāġ-ı cinān** ya serv-i siminüm gibi

ṭūbī vü cennet [1] Tuba ağacı ve Cennet

G662-2. Sāyesinde ḫoş giçürdüm ben o serv-i ḳāmetüñ / Almamışdı hīç kes **ṭūbī vü cennetden** ḫaber

ṭūbī-boy [1] Tuba ağacı (gibi uzun) boy.

Tb1-22. Ṭalʿatı ḥüsnüñ senüñ çün nūr-ı ḫāverden laṭīf / Dostum **ṭūbī-boyuñ** serv ileʿarʿardan laṭīf

tūç/tuç [2] *T.* Tunç. (TS, 2009: 3845) *bk. ḥadīd ü tūç, tunc*

G291-2. Doymaya seng-i cefā vü cevrüñe āhen daḫi / Eylemez aña taḥammül olsa göñlüm hemçü **tūç**
D6-2. Nice doysun Muḥibbī cevrine kim / Eridür nār-ı hicrān olsa ger **tuç**

ṭudaḳ [2] *T. bk. dudaḳ*

(ṭudaġa [1], ṭudaġıdur [1])

G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ **ṭudaġıdur**
G2574-3. İrüp aġzuma ṭamzur vaṣluñ ābın / Gelüpdür cān-ı şīrīnüm **ṭudaġa**

ṭūfān [6] *Ar.* Ortalığı kaplayıp ihate eden umumî ve pek şiddetli yağmur ve fırtına. (Ş. Sami, 2010: 1241) *bk. ṭūfān-ı eşk, ṭūfān-ı ʿışḳ, ṭūfān-ı Nūḥ*

G99-3. Ḳaynadı tennūr-ı dilden çünki ʿışḳ / Dostlar lā-büd dinür **ṭūfān** aña
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi **ṭūfān** eylemek
G1740-7. Ḳaynadı tennūr-ı dilden göz yaşı oldı revān / Ey Muḥibbī kimdürür aña diyen **ṭūfān** degül
G1941-1. Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem / Ġarḳa virüp ʿālemi **ṭūfān** eyleyem
G2611-2. Zühd ile taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / Geldi çün **ṭūfān** mı ḫāk ile yeksān eyledi
G2616-3. Urmış idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh kim **ṭūfān** mı ḫaḳ ile yeksān eyledi

ṭūfān-ı eşk [1] Göz yaşı tufanı.

G2477-4. Yiter aġlatduñ beni **ṭūfān-ı eşkümden** ṣaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din ṭaşa

ṭūfān-ı ʿışḳ [2] Aşk tufanı.

G1400-1. Mevc urur her gūşeden deryā-yı bī-pāyān-ı ʿışḳ / Ser-te-ser ġarḳ idiserdür ʿālemi **ṭūfān-ı ʿışḳ**
G1438-1. Ḳaynadı ṭaşdı yineʿummān-ı ʿışḳ / Ġarḳ idiser ʿālemi **ṭūfān-ı ʿışḳ**

ṭūfān-ı Nūḥ [1] Nuh tufanı.

G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur **ṭūfān-ı Nūḥ** / Ḳaṭredür yanında cemʿitsem yedi deryāyı ben

ṭufeyl olmaḳ [1] Tâbi olmak, mensup olmak.

G2426-5. Muḥibbī zülf-i tārına Ḥabeş mülki **ṭufeyl olsun** / Bahā olmaya ḫāline ḫarāc-ı Hind ü Benġāle

ṭuġ u livā [1] Tuğ ve bayrak.

G1617-3. Diller alup her ṭarafʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā **ṭuġ u livādur** kākülüñ

ṭuġrā [8] *T.* Osmanlı padişahlarının imza yerine kullandıkları, özel bir biçimi olan sembolleşmiş işaret. (TDK, 2011: 2384) *bk. ṭuġrā çekmek, ṭuġrā-yı refîʿ*

(ṭuġrā [3], ṭuġrāsı [1], ṭuġrāsını [1], ṭuġrāy [1], ṭuġrayı [2])

G146-4. Taḫt-ı āc üstinde ḫāli ṣan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları **ṭuġrāsını** gördüñ hemān ünvānın öp
G595-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berʾāt-ı ḫüsnidür / Kim muṭiʿolmaz çekilmiş ḳaşları **ṭuġrāyı** gör
G802-6. Ḫaṭṭ getürdüñ ʿālemi cümle müsaḫḫar eyledün / Ḳaşlarun olmış berāt-ı ḫüsnüñe **ṭuġrā** meger
G803-5. ʿĀlemi maḥkūm iden her dem berāt-ı ḫüsnidür / Kim muṭiʿolmaz çelmiş ḳaşları **ṭuġrāyı** gör
G1278-2. Ḫaṭuna yazmış berāt-ı ḫüsnüñi / Ḳaşlarun üstine **ṭuġrā** eylemiş
G1380-2. Nāme-i ḫüsnüñde kim gördi çekilmiş ḳaşlaruñ / Didi ḫükm-i şāhidür lā-büd gerek **ṭuġrā** laṭīf
G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi **ṭuġrāy** yoḫsa şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḫüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur kaʿbe ḳavseynüñ anuñ üstinde **ṭuġrāsı**

ṭuġrā çekmek [5] Duġrałamaḳ, mühürlemek, mühür urmaḳ, nişān ḳomaḳ...(Tulum, 2011: 1782)

G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḫüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş **ṭuġrā çeker**
G547-2. Ḳaşlaruñ **ṭuġrā çeküp** ey şeh berāt-ı ḫüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker yazar
G722-4. Nicesi rām olmasun gören berāt-ı ḫüsnüñi / Ḥükm-i şāhiddür ḳaşuñ almış ele **ṭuġrā çeker**
G859-2. Sen güzellik kişverinüñ pādişāhısın diyü / Ḳaşlaruñ almış berāt-ı ḫüsnüñe **ṭuġrā çeker**
G2244-5. Yazdı ḫaṭṭuñ nāme ḫüsne ḳaşuñ **ṭuġrā çeker** / ʿĀleme ḫükm ide dirdüm işbu fermān ile ben

ṭuġrā-yı refī ʿ [1] Yüce tuğra.

G1341-1. Varaḳ-ı ḫüsnüñe ḫaṭuñ yazalı ḫaṭṭ-ı bediʿ / Ḳaşlaruñ oldı cemāl üstine **ṭuġrā-yı refī ʿ**

ṭuġyān itmek [2] Taşmak, coşmak, kabarmak.

G559-5. Yāri gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem şular **ider ṭuġyān** aḳar
G2382-4. Gözüm yaşı **ṭuġyān ider** ey Yūsuf-ı Mışri / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın Nīl içinde

tuḥfe [20] *Ar.* Hediye, armağan, peşkeş. (Ş. Sami, 2010: 1241)

bk. tuḥfe çekmek, tuḥfe eylemek/itmek, tuḥfe virmek, tuḥfe-i bī-ḳıymet, tuḥfe-i mūr, tuḥfe-i nev-reste, tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs, tuḥfe-i şāyeste

(tuḥfe [19], tuḥfedür [1])

G77-5. Muḥibbā cānını **tuḥfe** iletdi / Ḳabūl itdüñ جزاك الله خيرا

G115-4. İlet kūy-ı nigāra cānı **tuḥfe** / Ki yoḳdur cāndan özge nesne merġūb
G429-5. Eyle gel şi ʾr-i Muḥibbī'yi ḳabūl / Gerçi kim bir **tuḥfedür** illā ḥaḳīr
G430-5. **Tuḥfe** iletür şi ʾr-i şirinin yine cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker şunar
G583-3. Üstüḫ ʿānumı seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine gerçi ki ol **tuḥfe** ḥaḳir
G613-4. Pāyuña **tuḥfe** getürdi yine çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G860-3. Üstüḫ ʿānumı seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür ol **tuḥfe** ḥaḳir
G956-8. Ey Muḥibbī **tuḥfe** gönder şi ʾrüñi yārān içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G958-2. Rūşen itmege çerāġın tekye-i ʿışḳun müdām / **Tuḥfe** iletür bu göñül baġrındaki yaġın çeker
G1063-4. Baş u cān **tuḥfe** getürdüm n'ola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi üftāde getür
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten **tuḥfe** / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1592-1. Bir gün ol serv-i revāna cān niṣār itsem gerek / **Tuḥfe** bir cān iletüben cānān şikār itsem gerek
G1673-4. Başum tūp eyleyüp **tuḥfe** getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz üzre ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1687-4. Ḳapuña **tuḥfe** getürdüm cān ey ḫūri-liḳā / Bī-bahādur gel ḳabūl it görinür gerçi ḳalil
G1733-4. Dest-būs olmazsa cānā ṣun ayaġuñ öpelüm / Cānumı **tuḥfe** getürdüm dostum eyle ḳabūl
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm **tuḥfe** cān dergāhuña / Çün varılmaz pādişālar öñine boş ey şanem
G2250-5. Varsa Muḥibbī Ḳapuña cān **tuḥfe** iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu kemter kemineden
G2504-5. Bu Muḥibbī **tuḥfe** iletse cān u dil eyle ḳabūl / Çün kerīmü'ş-şānsın baḳma çoġuma azuma
G2674-5. Redd eyleme cānā ḳapuña gelse Muḥibbī / **Tuḥfe** getürür çeşmi iki şīşe gülābı
G2720-5. Kūyına varsa Muḥibbī **tuḥfe** iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur dervīş dervīşānesi

tuḥfe çekmek [1] Peşkeş çekmek.

G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen şāha **tuḥfe çekdi** / Bundan ulı nesi var yolında ḳıydı cāna

tuḥfe eylemek/itmek [10] Hediye etmek.

G239-2. Öpmege elüñ **eylemişem** başumı **tuḥfe** / Öpülmez imiş şehler eli çünki tehī dost
G362-3. Pādişāhā **tuḥfe itdüm** cān u dil eyle ḳabūl / Çünki yoḳ ḳatumda bir nesne benüm serden leẕīẕ
G394-1. Dil **tuḥfe itdi** cānını cānāne ʿarż ider / Ḥālini ḳul olan kişi sulṭāna ʿarż ider
G1189-4. Ka ʾbedür kūyına varduḳ bizi bismil eylesün / Cānı **tuḥfe eyledük** itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1522-5. Nigārā būseñi ister Muḥibbī cān **idüp tuḥfe** / Hemān iḳrārdur dirler ki ḫāmūşı cevāb itdüñ
G1600-5. Gözüñ gevherlerini **tuḥfe eyle** / Muḥibbī dergeh-i sulṭāna girdüñ
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ **tuḥfe** cān **ider** / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / **İdüp tuḥfe** meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G2017-4. **Tuḥfe eyler** kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2243-5. Elde Muḥibbī cān u dili **tuḥfe eyledügüm** / Kim bī-vesile öpmediler iḫtiyār elin

tuḥfe virmek [1] Hediye vermek.

G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān baġışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür **tuḥfe virem** utanmadan bir cān aña

tuḥfe-i bī-ḳıymet [1] Kıymetsiz hediye.

G1698-2. Ġam metā ʿına gel ey dil naḳd-i cānı ḫarc ḳıl / Çünki ʿālemde olursın **tuḥfe-i bī-ḳıymet** al

tuḥfe-i mūr [1] Karınca hediyesi.

G782-5. Dergehüñde hediye-i dil ü cān / **Tuḥfe-i mūrla** Süleymāndur

tuḥfe-i nev-reste [1] Yeni hazırlanmış hediye.

G568-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār içün bir **tuḥfe-i nev-restedür**

tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs [1] Cebrail'in hediyesi.

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi yār / **Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs** şan oldı ol ḳāṣid baña

tuḥfe-i şāyeste [1] Uygun hediye.

G1001-5. Gevher-i eşki Muḥibbī'den ḳabūl it ḫusrevā / Pāyuña īṣār ider çün **tuḥfe-i şāyestedür**

tuḫm [9] *Far. mec.* Ortaya bir sonuç çıkaran, bir sonucun oluşmasına sebep olan şey. (TDK, 2011: 2361) *bk. tuḫm-ı ġam, tuḫm-ı mihr-veş*

(tuḫm [1], tuḫmın [1], tuḫmını [7])

G7-5. Ṣaçalıdan mezra ʿ-ı dilde maḥabbet **tuḫmını** / Dūd-ı āhum ebr olup göz yaşı bārāndur baña
G15-5. Mezra ʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet **tuḫmını** / Ebr-i āhumdan ne ṭañ yaġdursa ger bārān ṣabā
G41-4. Sīne ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet **tuḫmını** / Dem-be-dem yaġdursa ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G952-2. Fitne **tuḫmın** mezra ʿ-ı cāna ekelden beñlerüñ / Ḳara ḳara lāle-veş bağrumda çıḳdı başlar
G1226-2. Sīnem içre ekmege cānā maḥabbet **tuḫmını** / Nāḫun ile eylerem anuñ içün anı nadas
G1683-2. Egerçi mezra ʿ-ı dilde sirişküm **tuḫmını** ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge virmedi ḥāṣıl
G2211-3. Gönderürsin baña cevr aġyāra mihrüñ **tuḫmını** / Bilür iken ḫāṣıl olmaz nesne ḫāk-i şürdan

G2417-2. Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ / Hevā **tuḫm** olaldan dilde kişte
G2743-4. Mezraʿ-ı dilde yaşum **tuḫmını** şaçdum muttaşıl / Ḥāşılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi

tuḫm-ı ġam [3] Gam tohumu.

G689-5. Kim **tuḫm-ı ġamı** sīnesine şaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña yaş maṭar ister
G1334-2. Nāḫun ile mezraʿ-ı sīnemde ekdük **tuḫm-ı ġam** / Eyledüm cān ḫırmeninde ḥāşıl-ı ʿışḳı çü cemʿ
G1335-1. Yaġdurup eşkümi itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / Ekmege **tuḫm-ı ġamı** sīnem olupdur cāy-ı zerʿ

tuḫm-ı mihr-veş [1] Muhabbet tohumu gibi.

G2238-4. Ey Muḥibb ḫāl-i siyeh yek-dānedür / **Tuḫm-ı mihr-veşdür** derūn-ı dil-fiken

tuḳyān [1] *Ar. bk. tuḳye* Sakınma. (Devellioğlu, 1113)

G773-2. Nāzikāne el şalar yārāna yelken **tuḳyānı** / Nāz ile başınaʿalsa anı key mevzūn giyer

ṭūl [1] *Ar.* Zaman çokluğu, uzun müddet. (Ş. Sami, 2010: 1243)

bk. ṭūl-ı emel, ṭūl-ı zülf, ṭūl u/ile ʿarż

G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur nihāyet **ṭūlına** / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫi ṭūl-ı emel

ṭūl-ı emel [9] Tamah, bitmez tükenmez hırs ve arzu. (Ş. Sami, 2010: 1243)

G475-2. Gāh ider zülfin taḫayyül geh meyānın fikr ider / Bu göñül **ṭūl-ı emel** ince ḫayāl üstindedür
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez **ṭūl-ı emel** yā olmaz ārzūlar mıdur
G945-1. Zülfinüñ fikrini ḳo **ṭūl-ı emelden** ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā şīve güzelden ne gelür
G1697-4. Baḥr-i ʿışḳuñ nitekim yoḳdur nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫi **ṭūl-ı emel**
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile vaṣl-ı nigār / Bes anuñçün ben aña **ṭūl-ı emel** didüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu **ṭūl-ı emelüm**
G1973-5. Zülf-i sevdāsı Muḥibbī yārüñ / Didiler **ṭūl-ı emel** ben bilürem
G2554-4. Zülf hevāsı **ṭūl-ı emeldür** başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda rāh
D15-1. Nice bir **ṭūl-ı emellerle** başuñda bu ġurūr / Hīç anı añmaz mısın kim çalına nāgāh şūr

ṭūl-ı zülf [1] Uzun saç.

G1510-4. **Ṭūl-ı zülfüñ** fikrin eyler iremez pāyānına / Bu uzun sevdā ile bu ʿömri kütāhı görüñ

ṭūl u/ile ʿarż [5] Boy ve en/genişlik.

G1304-2. Dil zevraḳını şaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña **ṭūl ileʿarż**
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş anda **ṭūl uʿarż**
G1313-2. Zülfüñ bir uzun ḳıṣṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḥaşre degin **ṭūl u** egerʿ**arż**
G1439-2. Ḳaʿrına irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / **Ṭūl uʿarżı** yoḳ ʿaceb ʿummān imiş deryā-yı ʿışḳ
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḥrine tüşeli māhiler gibi / **Ṭūl uʿarżın** seyr idüp bildüm şināverlik yolın

ṭulūʿ eylemek/itmek [28] ... ḳopmaḳ, doġmaḳ, çıḳmaḳ, sudūr etmek, zuhūr etmek...(Tulum, 2011: 1783)

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün **itdi ṭulūʿ** / Giceyi encümler ile zeyn idüp tār eyledüñ
G40-3. Hicrān şebinde ḳalmaz idüm tīre rūzgār / **İtseñ ṭulūʿ** gün gibi ey yüzi meh baña
G688-5. Şan **ṭulūʿ eyler** Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / ʿizz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G736-2. Ḫānesinden çün **ṭulūʿ eyleye** ol bedr-i münir / Göñlümi alan benüm didüm çehārdeh sāledür
G988(b)-5. Şan **ṭulūʿider** Muḥibbī gün bulur ʿālem żiyā / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G1039-2. **İtseñ ṭulūʿ** bir gice ey māh-ı ḥüsn eger / Her kim ki göre dir ki bu ne āfītābdur
G1257-2. **Eyle ṭulūʿ** gün gibi bulsun żiyā cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1387-4. **Ṭulūʿ itmez** neden bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberde ʿināyet yoḳ
G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan bir **ṭulūʿ itmiş** meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1584-2. Gice kim vardur şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün **ṭulūʿ eyler** seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1614-3. Āfītāb-ı ḥüsn andan her seḥer **eyler ṭulūʿ** / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür gūyā girībānuñ senüñ
G1684-2. Her nefes **eyler ṭulūʿ** andan ḥaḳīḳat aḫteri / Şöyle beñzer kim ḫalāyıḳ āsumānıdur göñül
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā meh-liḳā meded / **Eyle ṭulūʿ** yüzüñi göster żiyāda ol
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet yoḳ imiş / Ḫānesinden hīç **ṭulūʿ itmez** mi ol meh-rū diyen
G2037-3. Gel **ṭulūʿit** gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / Ẕerrelerdür ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2071-1. Gün gibi yine **ṭulūʿitdi** o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2091-2. Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem **itsün ṭulūʿ** ol āfītāb eglemesün
G2140-3. Şeb-i hicrān ḳarañudur didi gül defterini / Oḳısun **eyle ṭulūʿ** gel meh-i tābānun içün
G2215-1. ʿĀrıżun enverdür dirler baña ḫūrşīdden / Gel **ṭulūʿ eyle** maḥrūm ḳılma dīdden
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / **Ṭulūʿ itmeye** bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān **itdi ṭulūʿ** bir māh-rū / ʿĀrıżından gül ḫacel zülfüñden alur müşk-bū
G2508-6. Ḳara zülfi arasında **ṭulūʿ itdi** yüzin gördüm / Ayuñ ondördi şandum tamāmı ḥüsn çaġında

G2530-1. Kim nisbet ider gün yüzüñi şems-i ḍuhāya / Raġbet mi ḳalur gün ki **ṭulū ʿ eyleye** āya
G2677-4. **Ṭulū ʿ itseñ** seḥer-gehden doḳunur şu ʾleñ aġyāra / Düşer mi saña hey āfet dīne gün gibi her-cāyi
G2721-1. Gün gibi **itdüñ ṭulū ʿ** gördüm çü ey meh-rū seni / Yine tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
D7-1. Ruḫların ʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün **ṭulū ʿ itdi** ki şan oldı cihān var feraḥ
B15. Ḳaşları elinde rüyuñ görüben yārüñ didüm / Ḳavs burcından **ṭulū ʿ itmiş** gibidür āfītāb
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür yirüñ senüñ / Çün **ṭulū ʿ ide** güneş raġbet ḳalur mı aḫtere

ṭulū ʿ olmaḳ [1] Doğmak.

G2602-2. Mihr eylese **ṭulū ʿ olur** ẕerreler ʿiyān / Her ḳanda kim gül açıla lā-büd hezār ola

ṭuman [1] *T.* Duman.

G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen var iken kimse **ṭuman** görmez leẕīẕ

ṭūmār [3] *Ar.* Dürülüp bükülmüş kâğıt yerine kullanılır bir tabirdir. (Zülfe, 2011: 213)

bk. defter ü ṭūmār, tūmār-ı şi ʿr

(ṭūmār [1], ṭūmāra [1], ṭūmārına [1])

G360-2. ʾIşḳ **ṭūmārına** cān riştesini baġla göñül / Yār eline düşe bir gün ola varmaḳ kāġıẕ
G432-2. Şıġmaya **ṭūmāra** yazsam zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G2731-2. Derd-i dil ḥālini yazdum şıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm **ṭūmār** iki

tūmār-ı şi ʿr [1] Şiir tomarı.

G364-4. **Tūmār-ı şi ʿrümi** n'ola elden ḳomayalar / Her ḳanda kim biterse olur ney şeker leẕīẕ

ṭu ʿme [2] *Ar.* Yiyinti, rızık, azık, lokma. (Ş. Sami, 2010: 1244) *bk. ṭu ʿme-i şekker*

(ṭu ʿme [1], ṭu ʿmesinden [1])

G2159-3. Ḳāf-ı istiġnā maḳāmum oldı çün ʿanḳā gibi / **Ṭu ʿmesinden** bu cihānuñ fāriġü'l-bālem bugün
G2109-4. **Ṭu ʿme** diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanā ʿat Ḳāfınuñ ʿanḳāsı yā şehbāzısın

ṭu ʿme-i şekker [1] Şeker rızkı.

G448-4. Sebz-i ḫaṭın laʾl-i dilber gösterür / Ṭūṭidür şan **ṭu ʿme-i şekker** ṭutar

tūn [1] *Ar.* Kül-ḫāne, āteş-tābe...(Tulum, 2011: 1784)

G647-4. Uġrama şaḳın eşküme ey dil şanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu **tūnedür**

ṭunc [1] *T.* Bakır ile kalaydan mürekkep mahlût maden, pirinç. (Ş. Sami, 2010: 1244) *bk. tūç/tuç*

G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar **ṭuncı** ḳaldurmadı ḳatı yā giçer

Ṭunca [2] Tunca nehri.

G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin **Ṭunca** yoḳ
G2540-3. Aḳar bu gözlerüm yaşına mānend / Meriçdür birisi birisi **Ṭunca**

ṭūp [10] *T. bk. başı ṭūp eylemek/itmek, başı ṭūp olmaḳ, ṣadā-yı ṭūp-ı āh, seri ṭūp eylemek/itmek, seri ṭūp olmaḳ, ṭūp eylemek/itmek, ṭūp ḳılmaḳ, ṭūp olmaḳ, ṭūp urmaḳ, ṭūpı göklere aġmaḳ, ṭūp-ı āh, ṭūp-ı ser çekmek, ṭūp-ı ser ḳılmaḳ*

(ṭūp [5], ṭūpa [1], ṭūpını [4])

1. Çevgan (cirit) oyununda kullanılan top.

G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülür ʿazm ile meydān vaḳtidür / Zülf ile çal başumuñ **ṭūpını** çevgān vaḳtidür
G1628-5. ʾIşḳ meydānında ṭūp it başunı / Lāyıḳ **ṭūpa** ḳaddün çevgān gerek
G1847-4. Şi ʿr-i çevgān ile çalmaġa me ʿānī **ṭūpını** / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm ya ʿni meydān isterem

2. Barut ve gülle gibi doldurulup atılan büyük silah. (Ş. Sami, 2010: 1236)

G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki şan **ṭūp** / Ḫaṭı yārüñ ḥışār-ı Rime beñzer
G1603-2. Āh **ṭūpını** hevāya ḳaçan atsam pertāb / Feṭḥ idem gibi gelür ḳal ʿasını gerdūnuñ

3. Yığın.

G100-5. İrgürürdüm göklere ẕevḳ ü maḥabbet **ṭūpını** / Ey güzeller şāhı olsañ bir gice mihmān baña
G930-1. Sevdā-yı zülfi **ṭūp** başumda hevādurur / Deşt-i ġam içre düşdi gönül bī-nevādurur

ṭūp eylemek/itmek [6] Bir şeyi yığın durumuna getirmek. (TDK, 2011: 2365)

G58-3. Ḥālini **ṭūp eylemiş** meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele tā kim ura çevgān aña
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser **ṭūp eylesün** / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G689-3. Çevgān-ı ser-i zülfine el urdı ḥabībüñ / **Ṭūp itmege** bīçāre göñül aña ser ister
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / **Ṭūp idüp** meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G2061-3. Kemend-i zülf-i çevgānına başum / Dimişdüm **ṭūp idem** itdüm edā ben
B174. ʿArşa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / **Ṭūp ide** mihr ile māhı zülfinüñ çevgānına

ṭūp olmaḳ [4] Top olmak, top gibi yapmak.

G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine **ṭūp olsa** nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī ne saʿādetlü serüñ var
G953-2. **Ṭūp olup** ṭolar ser-i ʿuşşāḳdan meydān-ı ʿışḳ / Her ḳaçan elde ser-i zülfüñ senüñ cevlān olur
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa nigārum / **Ṭūp olmaġa** yolında anuñ degme ser olmaz
G1274-4. Zülf-i çevgān ile bāziçeye geldi o nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan **ṭūp olmış**

ṭūp urmaḳ [1] Top atmak. (TS, 2009: 3827)

G445-3. Ne deñlü **urasın** cevr ü cefā **ṭūpını** ṣarsılmaz / Maḥabbet çünki bu dilde ezelden şöyle muḥkemdür

ṭūpı göklere aġmaḳ [1] Değerli olmak, değeri artmak, şerefli bir mevkide olmak; üstün gelmek, başarı kazanmak; bahtı açık olmak. (Zülfe, 2011: 207)

G2715-5. Başuñı ṭūp it Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / **Ṭūpuñ aġsun göklere** mihr-i cihān-ārā gibi

ṭūp-ı āh [1] Ah topu.

Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña muḥāl / **Ṭūp-ı āhumdan** benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü fırāḳuñ neʿaceb bünyādı var

ṭūp-ı ser çekmek [1] En önde gitmek, yer almak.

G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa zülf-i çevgāna / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir **ṭūp-ı ser çekdüm**

ṭūp-ı ser ḳılmaḳ [1] Başını top yapmak.

G2514-5. **Ṭūp-ı ser ḳıldı** Muḥibbī zülfinüñ çevgānına / Ola kim ġılṭān idüp dilber teġāfül itmeye

ṭūp ile çevgān [3] Top ile cirit.

G36-4. Ṭūp ḳılunsun zülfi çevgānına ʿāşıḳlar serin / Çün şunulmışdur ezelden **ṭūp ile çevgān** aña
G259-3. Başum ile ʿışḳ meydānında zülfin oynasun / İtme ġayri bāzı çün **ṭūp ile çevgāndur** ʿabeş
G2448-4. Zülfi yuvaladı ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar şanası **ṭūp ile çevgān** girih girih

ṭūr [1] *Ar.* Dağ, cebel, Tûr-ı Sînâ denilen meşhur dağ ki Hazret-i Musa (a.m)'in vahye nail oldukları mahaldir. (Ş. Sami, 2010: 1244) *bk. şeb-i ṭūr*

G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire **ṭūra** gel

ṭuraḳ [2] *T.* Yurt, eyleşilen mahal, makar. (TS, 2009: 3855, 1258)

bk. ṭuraḳ eylemek

(ṭuraġum [1], ṭuraġuñ [1])

G1996-1. Olup dīvāne-veş ṭaġlar **ṭuraġum** / Peleng şeklini gösterdi bu dāġum
G2766-2. Mekānuñ ʿālem-i ʿulyā **ṭuraġuñ** cennetü'l-meʿvā / Ḳapuñ derbānıdur rıḍvān olup çāker saña ḥūri

ṭuraḳ eylemek [2] Yurt edinmek.

G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol māh-pārenüñ göñlüm yine / **Eylemezdi** olmasa idi semender-veş **ṭuraġ**
Mh5-8. **Eyledüm** lāle gibi dāġ ile ṣaḥrāyı **ṭuraḳ** / Dökerem derd ile eşki ṣanasın şemʿ ü çerāḳ / Beni öldürdügine şimdi döner nāzlanur

Tūrān [1] *T.* Eski İbraniler tarafından Türkistan ve Tataristan cihetlerine verilen isimdir. (Ş. Sami, 2010: 1245) *bk. İrān u Tūrān*

G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān degül biñ bile **Tūrāna** virmezin

ṭurfanda yemiş [1] Mevsiminden sonra yetiştirilen meyve-sebze.

G1253-5. Öpdüm ol leblerini ṣoñra sürdüm gözüme / Böyledür ʿādet Muḥibbī olsa **ṭurfanda yemiş**

ṭurma [10] *T.* Durmadan, sürekli. (TS, 2009: 3856, 1263) *bk. durma*

G167-3. Baʿde ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / **Ṭurma** ṣun sāḳī ṣarābı yāb yāb
G248-4. Gūşına ala ol daḥi gül ola ki nālān / Ey bülbül-i dil ṣubḥa degin **ṭurma** fiġān it
G283-5. Gevher-i eşki Muḥibbī pāyına meh-rūlaruñ / Dükenür ṣanma dükenmez yiyüp ġam **ṭurma** ṣaç
G533-3. Ḳıldum naṣīḥat çoḳ saña niçün baḳarduñ sen aña / Çek cevrini **ṭurma** göñül hecri odına yanadur
G593-5. Ey Muḥibbī işbu demlerde didi ehl-i ḫıred / Bādei elden düşürme **ṭurma** ḳıl defʿ-i ḫumār
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum yine / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde **ṭurma** es
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā ṭurınca **ṭurma** es
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar **ṭurma** es
G1367-2. Niʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz yime ḥayvānāt gibi **ṭurma** ʿalaf
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña gösterdi yüzini hilāl / **Ṭurma** ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al

ṭurmadan [4] *T.* Ara vermeden, kesintisiz, sürekli. (TDK, 2011: 725)

G1661-2. El ṣalar dir **ṭurmadan** ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz vermez şecer her-bār gül
G2207-6. Bu Muḥibbī **ṭurmadan** söz dürrlerin ḥarc eylesün / Baḥr-i dilden yinmesün ġam mālik oldum ḳane ben
G2790-4. **Ṭurmadan** derd ü ġamuñ göñlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördiʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
Mr10-5. Zülfi sevdāsı ḳomaz sevdālara yelter beni / **Ṭurmadan** olmaz ḳuru ġavġālara yelter beni

ṭurmaḳ [99] *T.* (TDK, 2011: 725)

bk. ʿahdine ṭurmaḳ, ayaġa ṭurmaḳ, ayaḳ üzre durmaḳ/ṭurmaḳ, dīvān ṭurmaḳ, fermāna ṭurmaḳ, iḳrārına ṭurmaḳ, ḳarşu durmak/ṭurmaḳ, ḳavlüne ṭurmaḳ, namāza ṭurmaḳ, peymāna ṭurmaḳ

(ṭur [1], ṭura [9], ṭuram [1], ṭurduġı [1], ṭurduġınca [1], ṭurduḳca [1], ṭurınca [1], ṭurmaġ [4], ṭurmaġa [1], ṭurmaḳda [1], ṭurmasun [6], ṭurmaya [1], ṭurmayısar [1], ṭurmayuban [2], ṭurmayup [7], ṭurmaz [13], ṭurmış [8], ṭurmışdur [2], ṭursa [1], ṭursalar [1], ṭursun [5], ṭurup [4], ṭurupdur [1], ṭurur [6], ṭururken [19], ṭurursa [1])

1. Hareketsiz durumda olmak.

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen zülf-i mārından **ṭurmaz** o sem peydā
G387-2. İki çeşmüñ **ṭurmayup** eyler naẓar ruḥsāruña / Ṣusamış şu isteyü gelmişler āhūlar mıdur
G497-6. Ger ḳıyām itseñ ḳıyāmet ṣanuban / **Ṭura** yirinden ehl-i ḳubūr
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm yār şır / Bir yañadan daḥi **ṭurmaz** bu künbed-i devvār şır
G1229-4. Zülfinüñ būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey ṣabā dünyā **ṭurınca** ṭurma es
G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil **ṭurmayısar** yandı bozuldı ḳafesüñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün **ṭurmaz** yine segrür kenārı çeşmümüñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār ile bu rengīn yaşuñ / **Ṭurmasun** āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳur gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün **ṭurmaz** zebānı bülbülüñ
G2134-3. ʿIşḳ leşkerine **ṭurmaya** buʿaḳl sipāhı / Eyleye girīz heybet olupdur savaşumdan
G2272-1. Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulūʿ itmeye bir ḳaç gün güneş **ṭura** ḥicābından

2. Beklemek, dikilmek.

G252-3. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden al ele gülgūn ḳadeḥ / Çün bahār eyyāmı geldi **ṭur** oturma pāy-best
G1338-2. **Ṭurur** öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur ümīdi eyleye teslīm cānı şemʿ
G1471-4. Ḳullaruñ gibi varup ḳarşuña hep ʿāşıḳlar / **Ṭursalar** n'ola ki sen ʿāleme sulṭān olduñ
G2305-2. Berki ʿüñ keşfeyle göster bugün ʿāşıḳlara / Ḳullaruñ ṣaf ṣaf **ṭurup** sulṭānın eyler ārzū
G2306-4. Bāġ-ı ḫüsninde şehā bir ṭoġrı ḫiẓmet-kārdur / **Ṭurmaġ** ile indi servüñ ayaġına ḳare şu
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bel baġlayupdur ḫidmete / Servüñ indi ayaġına ḳara şu **ṭurmaġ** ile
B85. Leşker-i aʿdā eger ḳarşuñda **ṭura** ṣaf ṣaf / Key ḳatı nā-merd ola ol günde itmeyen meşāff

3. Bir yerde bir süre oyalanmak, eğlenmek, eğleşmek, tevakkuf etmek.

G244-2. Nice yıldur yüz sürer **ṭurmaz** ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer **ṭurmaz** ḳarār itmez ṣanasın bir eser yeldür
G878-3. Gider raḳībi cennet-i kūyuñda **ṭurmasun** / Lāyıḳ degüldür aña o kāfir degül midür
G1226-4. Ben **ṭuram** kūyuñda n'eyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1651-5. Yārden her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / **Ṭurmayup** meclis gezer eş ār u dīvānuñ senüñ
G1718-4. Ḫāne-i dil böyle tenhā **ṭurmasun** / Derdi daʿvet ḳıl tenaʿum eyle gel

4. Varlığını sürdürmek.

G80-4. Zülfüñi ref it görinsün gün yüzüñ / Niceye dek ol niḳāb ile **ṭura**
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān viṣāli ʿāşıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde **ṭurduġı** cāndurʿabeş

G555-3. Baḥr-i ʿışḳ içre şehā şol deñlü dökdüm ḳanlu yaş / **Ṭurmaġ** ile ʿāḳıbet ol pençe-i mercān olur
G651-1. Ol kemān-ebrū ḳaçankim nāz ile çeşmin süzer / Sīnede **ṭurmaz** ḥadeng-i ġamzesi eyler güzer
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ **ṭurmış** göñlüme / Ṣan muʿallim ṭurmayup eṭfāle Ḳurʾān ögredür
G921-1. Ṣalınsa nāz ile yārüm gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki **ṭurduḳca** ḳıyāmetdür
G1035-4. Giçürür ġamzesin **ṭurmaz** cigerden / Elinde ḳaşları çāç-ı kemāndur
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer yürekde **ṭurmaz**
G1287-2. Şerārı ʿışḳuñuñ cānā ʿaceb mi **ṭursa** sīnemde / Bulınur küller altında ḳaçan ola nihān āteş
G1529-3. Müyesser olmadı çün vaṣl-ı dildār / Saña ne fāʾide **ṭurmaḳda** cānuñ
G2132-3. ʿIşḳ nārı **ṭura** söyinmeye sīnemde benüm / Aḳa deryālar eger üstüme sūzānam ben
G2147-1. Ey cefā-ḫū eyledün bu eşkümi āb-ı revān / Ḳıl ḥaẕer **ṭurmaz** anuñ seyline bāġ u būstān

5. Bir yerde olmak veya bulunmak.

G129-5. Rehn bāde ḳodı çün cübbe vü destārı Muḥibb / Ṣaff-ı rindānda **ṭururs**a nʾola ṣāfī-meşreb
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / Kaʿbedür kūyun revā mıdur **ṭura** üstinde ḫāç
G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / **Ṭurmış** ḳafāda perçemi yārüñ kemīn ṭutar
G797-2. Kemend ile **ṭurur** zülfi ḳafada / Dil alur ġamzesi olmış kemāndur
G1326(a)-4. Ṣāh üzre **ṭura** güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḥaẕẕ
G1664-4. Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm / Ger **ṭurmaz** ise anda göñülden giçer degül
G1721-3. Tīr-i müjem ki sīneñi deldi didi didüm / Ger **ṭurmaz** ise dilde göñülden giçer degül
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi **ṭurmış** ḳafada yaña ṭutmışdur kemīn

6. Var olmak.

G317-1. Sen **ṭururken** ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / Var iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / Sen **ṭururken** ḫusrevā varup kime yalvaralar
G399-5. Derd ü ġam geldi Muḥibbī **ṭurmasun** buʿaḳl u dil / Lāyıḳ olmaz ṣoḥbet-i ḫāṣ içre çün bīgāneler
G859-5. Ey Muḥibbī bāde-i ḥamrā **ṭururken** gül gibi / Ḳanġı ḥayvāndur ki ḥayvān gibi her dem mā çeker
G1073-4. Sen **ṭururken** kime virem benʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi **ṭururken** nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1351-5. Gülşen-i ḫüsnüñde nʾeyler ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā **ṭururken** lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḫüsnüñde ʿuşşāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā **ṭururken** lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1438-5. Hecri **ṭururken** Muḥibbī vaṣlını / Ammā zīrā ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde **ṭururken** ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1795-4. İncinür ṣanma zenaḫ çāhında dil / **Ṭurduġınca** ʿizz ü cāhumdur benüm
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / Nʾeylerem zülfüñ **ṭururken** ʿanber-sārāyı ben
G2152-4. Sen **ṭururken** hīç kemān-ebrūlara baş egmeyem / Secde idem ḫāṣa-lillah ġayri bir miḥrāba ben
G2180-4. Lebüñ ṣafāsına dāim ṣarābı ḫoş görelüm / Ḥaṭuñ ḫayāli **ṭururken** ġubārı nʾeyleyin
G2505-5. Dil ü cānum ṭabībi sen **ṭururken** / Kime ʿarż ideyim derdümi kime
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger / **Ṭurmaġ** ile umaram ki pençe-i mercān ola
G2702-3. Lebüñ **ṭurur** iken şeker-añanlar / ʿAceb var mıdur anuñ aġzı dadı
Mr29-2. Cürm ü ʿişyānum başumdan aşdı yüzi ḳareyim / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbīʾnüñ yine sensin devā / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen **ṭururken** ben kime yalvarayım

7. Bir konuyla çok ilgilenmek, üstüne düşmek.

G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi ṭutar tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine **ṭurmış** gözüñ müjgān çeker
G617-5. Ḥarāmi gözi ḫāżırdur eline oḳ u yā almış / Muḥibbī olmasun ġāfil **ṭurupdur** kārbān gözler
G732-3. Oḳudur ḥüsnüñ kitābın ʿışḳ ṭurmış göñlüme / Ṣan muʿallim **ṭurmayup** eṭfāle Ḳurʾān ögredür
G745-1. Ruḫları zülfine her dem **ṭurmış** īmān ʿarż ider / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmān ʿarż ider

8. Dinmek, kesilmek.

G622-1. Dīdeden eşküm benüm **ṭurmayuban** her gün ṭamar / Görmese gül yüzini bu gözlerümden ḫūn ṭamar
G1289-1. Ḥasret ile dem-be-dem çıḳar benüm baġrumda baş / Anuñ içün **ṭurmayup** aḳar gözümden ḳanlu yaş
G1438-4. Ebr-i āhum **ṭurmayuban** yaġdurur / Eksük it mez gözlerüm bārān-ı ʿışḳ
G1841-2. Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi / Eşk-i çeşmüm **ṭurmaz** āḫır çeşme-sārumdur benüm
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun **ṭurmasun** yaşum benüm / Yā ne içün şaḳlaram şimdengirü başum benüm
B11. Bu göñlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / Zücācı çün şikest itmek içinde hīç **ṭurur** mı āb

9. Belli bir durumda, bir görevde bulunmak.

G808-1. Leblerüñ ʿuşşāḳa **ṭurmışdur** mey-i ḥamrā şatar / Zülf-i müşkīnüñ maḥabbet ehline ḥelvā şatar
G960-4. Būseme cān aluram dün dimişdi ol nigār / Aldı cānum şimdi **ṭurmış** būseye inkār ider
G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī **ṭurup** caʿd-ı müselselʿarż ider / Ẕerrece ġam mı çeker ālem eger Mecnūndur
G1042-2. Bülbül-i şūrīdeler gül defterin almış ele / Ṭıfla beñzer gūyiyā **ṭurmış** gülistān ögrenür
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḫi **ṭurur** muʿtekif

G1429-2. Nice **ṭurmışdur** muʿallaḳ işbu çarḫ-ı bī-sütūn / Cān gözin ʿibret al bu künbed-i mināya baḳ
G1693-1. Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel / Çünki geldüñ gice gündüz **ṭurmayup** feryāde gel
G1788-3. Gice şevḳ ile tā ṣubḥa degin / **Ṭurmayup** oldı māhtāb içelüm
G2017-5. Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / **Ṭurmasun** bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2067-3. Gül-ruḫuñ şevḳi ile her gice bülbül gibi āh / **Ṭurmayup** ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin
G2460-3. Ḥüzn ile **ṭurup** aġladuġı bu gice gündüz / Gül vaḳtine dek irmeye bī-çāre benefşe
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı yaḳa ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür **ṭura** pinhān bir avuç ḫākda
G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ ẕerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi **ṭurmaġa** benefşe
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo **ṭursun** aña ḫᵛāb ulı
G2507-2. Nāle eyle ey göñül çal sīnemüñ ṭanbūrını / Ola kim bir dem **ṭurup** gūş ide dilber sāzuma
Mh5-2. Būseye cānum alup daḥi **ṭurur** nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi yürüyüben şām u seḥer nāzlanur

10. Kök veya gövdeleri sonuna -a (-e) zarf-fiil eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren birleşik fiiller oluşturur.

G1076(a)-2. Ṣaḳın aldanma raḳīb-i rū-siyāhuñ ḳavline / Bir ġurab öte **ṭura** nice şer aġzından düşer
G1886-1. Gözlerümden aḳa **ṭursun** ṭurmasun yaşum benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram şimdengirü başum benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa **ṭursun** ḫançeri yüzinde ḳanum var ben üm
G2076-4. Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibin / Her kişi artura **ṭursun** cehd ḳılsun ṭāʿatin
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa **ṭursun** göñli ol şehbāzuma

ṭurmaz [52] Hiç durmadan, ara vermeden, durmaksızın. *bk. durmaz*

bk. durmaksızın (TDK, 2011: 725)

G7-4. Rūz-ı hecründe görenler beni tenhā ṣanmasun / Derd ü ġam **ṭurmaz** gelür her biri mihmāndur baña
G87-4. Tāre döndi göz yaşı iñler göñül ṭanbūr-veş / Dest-i ġam mıżrābı **ṭurmaz** ṭoḳınur her an aña
G105-2. Uġramaz benden yaña bīgāne-veş **ṭurmaz** ḳaçar / Ol perī ile olaldan oldı göñlüm āşinā
G167-2. Gül yüzüñden dūr olalı gözlerüm / Ṣanasın ebr oldı **ṭurmaz** döker āb
G188-4. Bād-ı āhumdan benüm **ṭurmaz** döner çarḫ-ı felek / Bār-ı ʿışḳumdandurur itdügi bu yirler şebāt
G217-1. Çeşmüñ ideli sen güle bir kez naẓar ey dost / Cān bülbüli **ṭurmaz** ḳılur āh seḥer ey dost
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında yatup bu ḫaste-dil / Ney gibi **ṭurmaz** ḳılur feryād u efġān ile baḥṣ
G285-3. Göñlümi şeydā ḳılaldan **ṭurmaz** aġlar gözlerüm / Cūybār ile olur çün defʿ-i sevdāya ʿilāc
G297-2. Baġrı ḫūn ile şürāḫīnüñ ne ṭañ ṭolsa müdām / Ṣayd idüp meh-rūları **ṭurmaz** lebin öper ḳadeḥ
G336-5. Muḥibbī sīnesin mıżrāb-ı ġamla / Çalar **ṭurmaz** ṣanasın iñiler ʿūd
G428-3. Ḫançerin **ṭurmaz** biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle zaḫmet virmeyem diyü bu rāyı çekdürür
G499-1. Her ḳaçan kim zülfini ol māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların **ṭurmaz** ser-ā-ser depredür
G544-2. Her dem temevvüc eyleyüben bād-ı āh ile / Nehr-i sirişk **ṭurmaz** aḳar rūzgārdur
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam **ṭurmaz** yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G580-4. Ben gedā-yı kūy-ı yārān eylemez göñlüm ḳabūl / Bu felek **ṭurmaz** elinden tāc-ı şāhı gösterür
G600-5. Ey Muḥibbī ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına / **Ṭurmaz** aḳar gözlerüm yaşı ʿaceb cūlar mıdur
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını zülfi resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur **ṭurmaz** anı her mū çeker
G683-2. Kimseler farḳ idemez eşk-i revānum ḳandan / Gerçi kim **ṭurmaz** aḳar göz yaşı her dem görinür
G747-2. Āhum yili nesīm-i ṣabā gibi kūyını / **Ṭurmaz** ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer
G792-3. **Ṭurmaz** aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Ṣanasın bir nehr üzre ḳurulı ṭolābdur
G801-2. Oldı hem dimāġı dehrüñ çün muʿaṭṭar būy ile / Gülşen içre güllerüñ medḥin oḳur **ṭurmaz** hezār
G887-1. Alup ḳaşı kemānını ol ġamze ger çeker / **Ṭurmaz** ḫadengi sīnede ḥaḳḳa ki ter çeker
G1015-3. Egerçi ʿışḳ derbendi belā vü miḥnet ü ġamdur / Yimez pervā anı **ṭurmaz** giçer ehl-i tevekküller
G1044-1. Tāb-ı ruḫsāruñ nigārā **ṭurmaz** ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk zülfüñüñ kemendi daḥi bu dil bāġıdur
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile **ṭurmaz** aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın yeñemez
G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çākde ḳılmaz ḳarār / Murġ pervāze gelür **ṭurmaz** uşancaḳ ḳafes
G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm **ṭurmaz** savaş / Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş
G1351-3. Ḥüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme ʿuşşāḳa gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer **ṭurmaz** bilürsin çünki çaġ
G1449-2. Çenge döndi ḳāmetüm tār oldı iñler her ḳılum / Ġam eli **ṭurmaz** çalar destindeki mıżrāba baḳ
G1517-4. Ġamze-i mestüñ yine **ṭurmaz** ciger ḳanın içer / Nice nā-ḥaḳ ḳan içüpdür yine bī-pervā gözüñ
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm yaġdurur bārān **ṭurmaz** muttaṣıl
G1699-3. Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz / Bülbül artursa niyāzı nāz ider **ṭurmaz** gül
G1861-2. Şemʿi gördüm dün gice **ṭurmaz** yaḳar pervānesin / Yanayım ey şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1880-4. Ey felek **ṭurmaz** giçer ṣaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem
G1940-1. **Ṭurmaz** artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıġum / Tekye-i ʿışḳ içre abdālem budur ḫayrānlıġum
G1996-3. Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde / Yanar baġrum yaġı **ṭurmaz** çerāġum
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum benüm / Anuñ içün her ṭaraf **ṭurmaz** aḳar yaşum benüm
G2069-5. Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dostum / Giceler bülbül gibi **ṭurmaz** ḳılur āh u fiġān
G2295-5. Muḥibbī gözlerüm yaşı ciger dāġındadur başı / Ḳarar itmez aḳar **ṭurmaz** görenler dir ne ḳandur bu
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā zaḫm-ı tirüñden aḳar **ṭurmaz** nişāndur bu
G2335-2. Serv-ḳaddi hevesi ḳomadı göñlümde ḳarār / Gözlerüm yaşı gibi **ṭurmaz** aḳar her ṣuya

G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi **ṭurmaz** yelerem / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile
G2637-5. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳarşu bu Muḥibbī medḥüñi / **Ṭurmaz** oḳur şubḥ olınca bülbül-i güyā gibi
G2715-1. Gözlerümden ḫūn-ı dil **ṭurmaz** aḳar çün mā gibi / Mevc urur āhum ṭoḳınduḳca añа deryā gibi
G2720-2. ʿIşḳ bāzār-ı ṭolıdur kelle-i ʿuşşāḳdan / **Ṭurmaz** işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-ḫānesi
G2743-1. Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad-i dil-cū gibi / Anuñ içün eşk-i çeşmüm **ṭurmaz** aḳar şu gibi
G2747-2. Baġlama dünyāya dil ʿālemde şād ol ey göñül / Çün cihān **ṭurmaz** giçer ger nā-ḫoşi vü ger ḫoşi
G2767-1. Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi / **Ṭurmaz** iñler bu göñül derd ile dolāb gibi
B17. Dil-i bī-çāre yanup ʿışḳ odına / Gözümden **ṭurmaz** aḳar ḫūn-ı ḥasret
B74. Eyledüm cām-ı maḥabbetden ezel bir cürʿa nūş / Anuñ içün cān u dil **ṭurmaz** ḳılur cūş u ḫurūş
B87. Zāhidā yüz yıl eger **ṭurmaz** ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf
B112. ʿAr ider ben bendeye cevr ü cefāya dilberüm / Bu ʿaceb **ṭurmaz** anuñ mihr ü vefāsın isterem

ṭurna [1] *T.* Balıkçıl ve leylek envaından büyük bir kuş; telli turna vesair ecnâsı vardır. (Ş. Sami, 2010: 1245) *bk. telli ṭurna*

G2613-3. Dem-be-dem yükseklere şaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine **ṭurna** gibi

ṭurra [3] *Ar.* Alın saçı, nâsiye-i dilberden sarkan kıvırcık saç lülesi, ca'd. (Ş. Sami, 2010: 1245) *bk. ṭurra-i hindū, ṭurra-i Leylā, ṭurra-i miskīn, ṭurra-i müşkīn, ṭurra-i şeb-reng, ṭurra-i şehbāz, ṭurra-i ṭarrār, ṭurra-i zülf, ṭurra-i zülf-i siyeh-kār*

(ṭurra [1], ṭurrası [1], ṭurrasın [1])

G649-1. Ol ḫıṭā-maḥbūbı gör kim **ṭurrasın** çīn gösterür / Noḳṭa ḫāli ile gül üzre perçīn gösterür
G2370-3. Doḳındı güm güm öter ṭası çarḫun / Meger ġam **ṭurrası** sīnemde kūsa
G2788-1. ʿIşḳ şāhı **ṭurra** ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını üstine şaldı bāzını

ṭurra-i hindū [1] Siyah kâkül.

G852-2. Fiġān ola **ṭurra-i hindū** elinden / Dil ü cāndan beni ol ḳıldı ol dūr

ṭurra-i Leylā [1] Leyla'nın kâkülü.

G1038-2. **Ṭurra-i Leylā** ṣaçuña bu göñül Mecnūn olup / Lā ʾl-i Şīrīn-kāruña cānum daḫi Ferhāddur

ṭurra-i miskīn [1] Misk kokulu kâkül. *bk. ṭurra-i müşkīn*

G2601-1. Güzel oldur ki anuñ **ṭurra-i miskīni** ola / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳ-ı miskīni ola

ṭurra-i müşkīn [1] *bk. ṭurra-i miskīn*

G915(a)-3. **Ṭurra-i müşkīn** Ġamze-i ḫūnīn / Ol dil-i sengin Ol leb-i laʾlin

ṭurra-i şeb-reng [1] Kara renkli kâkül.

G474-4. Giçdi sevdā-yı dile ol **ṭurra-i şeb-reng** reng / ʿĀlemi ḳıldı gözüme ol gözi tātār tār

ṭurra-i şehbāz [1] Yiğit olan kimsenin kâkülü.

G421-1. Āh ol şūḫ-ı cefā-ḫū dilber-i ṭannāzdur / ʿĀlemün ser-fitnesi ol **ṭurra-i şehbāzdur**

ṭurra-i ṭarrār [4] Dolandırıcı kâkül.

G118-1. Gül yüzinden keşf ḳıl şol **ṭurra-i ṭarrārın** öp / Ḫaste cāna çün şifadur ḫāl-i ʿanber-bārın öp
G2398-4. Fitne fenninde ser-āmed dir isem ḳaşuna rāst / Baş ḳoşar çünki şehā **ṭurra-i ṭarrārun** ile
G2617-2. Hey niceʿayyārdur gözden uġurlar sürmeyi / Gitdi dil elden görelden **ṭurra-i ṭarrārunı**
G2686-2. İstemez bir ḳılı şınduġını dil kākülüñün / Nice kez gerçi dilüm **ṭurra-i ṭarrār** şıdı

ṭurra-i zülf [1] Saçının kâkülü.

G2376-1. Gözlerüm yaşı benüm döndi şarābuñ ʿaynına / **Ṭurra-i zülfüñi** beñzetdüm seḥābuñ ʿaynına

ṭurra-i zülf-i siyeh-kār [1] Kara (hilekâr) saçının kâkülü.

G2644-1. Ey şanem bilsem ne içün er idersin hā beni / **Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ** ucından vā beni

ṭurra-i ġam [2] Gam tokmağı. (Toven, 2004: 758)

G392-4. ʿIşḳımuñ şıyt u şadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / **Ṭurra-i ġamla** çalınur sīnem üzre kūsa şor
G2430-4. ʿĀlemi ʿışḳı ṭutar başdan başa şıyt u şadā / **Ṭurra-i ġam** her ḳaçan degse bu sīnem kūsına

ṭurunc [2] *Far.* Maruf acıca bir cins portakal ki mayısta yetişir, başlıca şerbeti içilir. (Ş. Sami, 2010: 1245)

(ṭurunc [1], ṭuruncına [1])

G2329-3. Görmeyelden berü ey dost **ṭurunc** ġabġabını / ʿĀrıżum zerd oluban döndi tenüm limona
G2455-5. Bu Muḥibbī ġabġabı **ṭuruncına** meyl eyleyeli / Çehresi döndi anuñ ḥasret ile limona

ṭurunc u nār u nārenc [1] Turunç, nar ve narenciye.

G1848-4. Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şemʿüm / **Ṭurunc u nār u nārencüm** benüm şemʿ-i şebistānum

tuş olmaḳ [3] *mec.* Yenilmek. (TDK, 2011: 2389)

G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa **tuş oldı** / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp yavlaḳ ḥaḳīr oldum
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm umar kim **tuş ola** meh-veşe
Mh14-9. Dostum gel ḫor naẕar itme bu dünyā nāsına / **Tuş olayın** nāgehān sen Ḫıżr ile İlyāsına

ṭutabilmek [1] *T.* Tutma gücü bulunmak. (TDK, 2011: 2389)

G2741-5. ʿAyb olmaya Muḥibbī ṣuna el ger lebüñe / **Ṭutabilmez** ḳadeḥi kimesne illā ki kefī

ṭutdurmaḳ [1] *T.* Tutmasını sağlamak. (TDK, 2011: 2392)

G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey dil **ṭutdur** / Yan yaḳıl pervāne-veş şemʿ-i cemāli otdur

ṭūṭi [8] *Far.* Afrika ve Hint ve Amerika'da envaı bulunan maruf kuş ki dili insan dili gibi kalın olmakla işittiği hayvanatın seseini taklit eder ve hatta e lâkırdı dahi telâffuz edebilir, begâ, papağan. (Ş. Sami, 2010: 1246)

bk. ṭūṭi-i dil, ṭūṭi-i güftār, ṭūṭi-i şekker-şiken, ṭūti-i ṭabʿ

(ṭūṭi [3], ṭūṭidür [2], ṭūṭiler [2], ṭūṭiye [1])

G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi **ṭūṭi** gibi şan yidi ḳand
G448-4. Sebz-i ḫaṭın laʾl-i dilber gösterür / **Ṭūṭidür** şan ṭuʿme-i şekker ṭutar
G540-4. Aña taʾlīm eylemiş şalınmaġı serv-i sehī / **Ṭūṭiler** şīrīn kelāmı cümle andan ögrenür
G730-4. **Ṭūṭi** gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / Yüzini āyīne vü laʾlini şekker gösterür
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿını **ṭūṭi** gibi gūyā ider
G1076(a)-1. Her ḳaçan kelām-ı şīrīn ol dilber aġzından düşer / Şanki söyler **ṭūṭidür** kim sükker aġzından düşer
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi **ṭūṭiye** zāġ
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿ eyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı **ṭūṭiler** yanında zāġ

ṭūṭi-i dil [1] Gönül papağanı.

G539-3. **Ṭūṭi-i dil** lebüñe didi şeker / Gör ne şīrīn ü ter duʾālar ider

ṭūṭi-i güftār [1] Konuşan papağan.

G1412-2. Şevḳüm artar leblerüñ ẕikrini mükerrer eylesem / Nitekim artar şekerden **ṭūṭi-i güftāre** şevḳ

ṭūṭi-i şekker-şiken [1] Şeker çiğneyen papağan.

Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫʷāb-ı telḫ / Dil ẕevḳ ider lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı **ṭūṭi-i şekker-şiken** bilür

ṭūti-i ṭabʿ [2] Papağan tabiatlı/yaratılışlı.

G1817-6. **Ṭūt-i ṭabʿum** Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan vaṣfʿitse ol laʾl-i şeker-nābum benüm
G2238-2. **Ṭūṭi-i ṭabʿum** daḥi gūyā ola / Leblerinden emsem ey şīrīn-dehen

ṭūṭi-veş [1] Papağan gibi.

G1398-6. Dileseñ ṭabʿuñ Muḥibbī **ṭūṭi-veş** gūyā ola / Ol lebi şekkerdeki āyīne-i ruḫsāra baḳ

ṭūṭiyā [27] *Ar.* Kadınların gözlerine çektikleri sürme. (Devellioğlu, 2000: 1114)

(ṭūṭiyā [19], ṭūṭiyādan [3], ṭūṭiyādur [1], ṭūṭiyāsı [1], ṭūṭiyāsını [1], ṭūṭiyāyı [2])

G28-2. Ḫākipāyuñ göklere irişdüre bād-ı nesīm / İdine cümle melāik gözlerine **ṭūṭiyā**
G80-3. Ey ṣabā irgür ġubār-ı kūyını / Tā ki idem gözlerüme **ṭūṭiyā**
G85-4. Gözlerümden yaş yirine ḳan gelür / Ḫākipāyuñ gönder olsun **ṭūṭiyā**
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / **Ṭūṭiyādan** yeg görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Ṣifāhāna ẕerrece / İzüñ tozını çeşmine kim **ṭūṭiyā** ṣanur

G426-5. Çeşm-i Muḥibbī hecr ile ḳan olsa ġam degül / Çünki gözine ḫāk-i deri **ṭūṭiyā** giçer
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm **ṭūṭiyā** bilür
G978-5. Varma nesīm mülk-i Ṣifāhāna kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār göze **ṭūṭiyā** giçer
G980-3. Gird-i rāhın ey ṣabā dūr eyleme / Gözlerüme **ṭūṭiyāsı** ḫoş gelür
G986-4. Alma gözüñe kuḥl-ı Ṣifāhānı ẕerrece / Ḫāk-i der-i nigār saña **ṭūṭiyā** yiter
G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur şehā kuḥl-ı baṣar / **Ṭūṭiyādan** yeg görür ehl-i naẓar
G1094-2. **Ṭūṭiyādur** gözüme ḫāk-i deri / Kuḥl içün **ṭūṭiyāyı** kim sevmez
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş ile geh ḳan ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it **ṭūṭiyā** yetiş
G1326(b)-3. Ḫāk-i pāyuñı kuḥl iden gözine / İtmese ṭañ mı **ṭūṭiyādan** ḥaẓẓ
G1679-4. Yüzüñ sürer ehl-i diller ayaġına / Gözüñe ḫākipāyın **ṭūṭiyā** bil
G1723-3. İster yüzini süre varup ḫākipāyına / Alup gözine anı ḳıla **ṭūṭiyā** göñül
G1832-1. Ḫākipāyuñı nigārā **ṭūṭiyā** olsun dirüm / Işḳ erinüñ ḫaste çeşmine devā olsun dirüm
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / **Ṭūṭiyā** eceli içün ṣanma Ṣifāhāna varam
G1915-2. İdinürler **ṭūṭiyā** her dem melāik çeşmine / Ol melāḥat kişverinüñ çünki ḫāk-ı rāhıyam
G1927-5. Ölicek sevdā-yı zülfüñ ile melekler çeşmine / **Ṭūṭiyā** didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm
G2061-4. Gözüme eyleyem ben **ṭūṭiyāyı** / İdelden ḫākipāyuñ **ṭūṭiyā** ben
G2230-1. Esüp bād-ı ṣabā giçse aña kūy-ı kenārından / Gözüme **ṭūṭiyā** ḳılam getürürse ġubārından
G2595-2. Ehl-i baṣiret idine ḫākini **ṭūṭiyā** / Ṣol nā-tüvān ki ʿışḳ yolında ġubār ola
G2763-4. ʿĀṣıḳ gözine ḫāk-ı deryā var iken / ʿIşḳ ehli ni'der işbu cihān **ṭūṭiyāsını**
G2766-4. El irse ḫākipāyuña gözüme **ṭūṭiyā** itsem / Murādum iki ʿālemde ḳapuñda olmayam dūrı

ṭūṭiyā-āsā [1] *bk. ṭūṭiyā-veş*

G706-4. Ben ṭabībā çekmezem kuḥl-ı Ṣifāhān minnetin / Ḫākipāyı gözlerüme **ṭūṭiyā-āsā** gelür

ṭūṭiyā-veş [1] Sürme gibi. *bk. ṭūṭiyā-āsā*

G704-4. Alsalar ṭañ mı ġubārum **ṭūṭiyā-veş** ḥūrīler / Çünki sen serv-i revānun ayaġı ṭopraġıdur

ṭutmaḳ [180] *T.* (TDK, 2011: 2391) *bk. dutmaḳ*

bk. āhı ṭutmaḳ, ʿālemi dutmaḳ/ṭutmaḳ, āşiyān ṭutmaḳ, başın ṭutmaḳ, berāber ṭutmaḳ, berk ṭutmaḳ, cihānı ṭutmaḳ, cin ṭutmışa beñzemek, dāmān/dāmen ṭutmaḳ, dehri ṭutmaḳ, dīde ṭutmaḳ, dünyāyı ṭutmaḳ, el ṭutmaḳ, elde ṭutmaḳ, elini ṭutmaḳ, el üstine ṭutmaḳ, el üzre ṭutmaḳ, etegin ṭutmaḳ, eṭrāfını ṭutmaḳ, gögsini ṭutmaḳ, göz ṭutmaḳ, gūş ṭutmaḳ, güreş ṭutmaḳ, ḥāżır ṭutmaḳ, ḫū ṭutmaḳ, ḫ'īş-bīn ṭutmaḳ, jeng ṭutmaḳ, jeng-i ġam dutmaḳ/ṭutmaḳ, ḳarār ṭutmaḳ, kendüñi ṭutmaḳ, ḳıya ṭutmaḳ, kīn ṭutmaḳ, ḳulaḳ ṭutmaḳ, mātem ṭutmaḳ, ma ʿẕūr ṭutmaḳ, mekān ṭutmaḳ, mesken ṭutmaḳ, nabżını dutmaḳ/ṭutmaḳ, naṣīḥat ṭutmaḳ, nefes ṭutmaḳ, paş ṭutmaḳ, pençe ṭutmaḳ, per ṭutmaḳ, rāh ṭutmaḳ, rūze-i hecr ṭutmaḳ, ṣaf ṭutmaḳ, ṣar ʿṭutmaḳ, ṣavm-ı hecr ṭutmaḳ, sem ʿṭutmaḳ, sīne ṭutmaḳ, siper ṭutmaḳ, siper-vār ṭutmaḳ, sözini ṭutmaḳ, teb dutmaḳ/ṭutmaḳ, ṭut ki, ülfet ṭutmaḳ, ümīd/ümīdüñ ṭutmaḳ, üns dutmaḳ/ṭutmaḳ, vaṭan dutmaḳ/ṭutmaḳ, yeg ṭutmaḳ, yirini ṭutmaḳ, yol ṭutmaḳ, yurt ṭutmaḳ, yuva ṭutmaḳ, dutmaḳ/yüz ṭutmaḳ

(ṭut [41], ṭuta [4], ṭutalum [9], ṭutar [44], ṭutaram [1], ṭutarsın [1], ṭutasın [1], ṭutdı [17], ṭutduġı [4], ṭutduġuñ [1], ṭutduḳ [1], ṭutdum [1], ṭutduñ [5], ṭutıcak [1], ṭutısar [1], ṭutma [4], ṭutmadı [4], ṭutmaġ [1], ṭutmaġa [1], ṭutmaḳ [1], ṭutmamış [1], ṭutmaya [1], ṭutmayam [1], ṭutmayan [1], ṭutmayup [1], ṭutmaz [3], ṭutmazam [1], ṭutmışam [1], ṭutmışdur [3], ṭutmışlar [1], ṭutsa [5], ṭutsañ [1], ṭutsun [1], ṭutuban [1], ṭutuñ [7], ṭutup [8])

1. Elde bulundurmak, ele almak.

G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān ṭutar / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān **ṭutar**
G436-2. Zāhid özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān her an **ṭutar**
G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın **ṭutar**
G448-5. Çeşmi yine bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde ḫūnın dökmege ḫançer **ṭutar**
G543-4. Cürʿasını ṣaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār elinde **ṭutduġı** peymānedür
G608-4. Felek cāmı içüp döker şu'ā ʿı cürʿasın ḫāke / Elinde **ṭutduġı** mihr-i zer-efşān ṣan ayaġıdur
G613-3. Tīġ-i tīz alup ele gāhi **ṭutar** tīr ü kemān / Çeşmi ḳatlüm ḳaṣdine ṭurmış gözüñ müjgān çeker
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar **ṭutduġı** çün zülfinüñ çevgānıdur
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī yā ḳaşların **ṭutup** / Atsa ḫadeng-i ġamzesi ṣāfī derūnedür
G733-5. Muḥibbī ḳaşı yāyından dile eksük degül tīri / **Ṭutar** müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G863-3. Cām-ı laʿlin nūş ider bāġ içre her dem lāleler / Nergis-i şehlā elinde sāġar-ı zerrīn **ṭutar**

G955-4. ʿAceb bu ġamze midür yāḫūd cellād / **Ṭutar** ḥāżır elinde tīġ u ḫançer
G1056-5. Būse cerr itse Muḥibbī l̇eblerinden dilberüñ / Ḫışm idüp çeşmi o demde destine ḫançer **ṭutar**
G1375-1. Tevbe itmek istedüm tā **ṭutmayam** sāġar be-kef / İşidüp rindān didiler nūş-ı mey ḳıl lā-taḫaf
G1381-3. Aldı ʿaḳl u hūşı elden ʿışḳ ile sāḳī beni / Pür ḳılup meclisde meyle **ṭutdı** çün sāġar be-kef
G1566-1. Bāġ-ı cemāl-i ḥüsne olup pāsubān ḳaşuñ / **Ṭutar** elinde tīr ile ḥāżır kemān ḳaşuñ
G1602-2. Cevr ile delmek dilermiş sinesin ehl-i dilüñ / Ḫışm idüp **ṭutar** elinde gönderini kirpügüñ
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup yaza derdin dil-i maḥzūn / Elinde **ṭutduġı** kāġıd olur eşk ile gülgūn
G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāimā ʿuryān idüp elinde **ṭutar** gördesin
G2227-2. Virürsin bāde çün ʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde **ṭutduġuñ** peymāne yegdür sāġar-ı Cemden
G2269-1. Elüñde bezm-i gülşende **ṭutarsın** bāde beñzersin / Anuñ içün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāde beñzersin
G2365-1. Bezm-i çemende lāle **ṭutar** elinde bāde / Eydür ki ḫāl diliyle gel ʿömri virme bāde
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaṣduma çeşmi **ṭutar** ḫançer yine
G2524-1. Yine hengām-ı güldür devr-i lāle / **Ṭutar** nergis eli üzre piyāle
G2726-4. Gül yüzüñ yumaḳ içün şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḥāżır elinde **ṭutar** altun legeni
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt zerler niṣār / **Ṭut** elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār

2. Ele geçirmek, yakalamak.

G14-3. Çün şeb-i zülfüñde **ṭutduñ** dostum dil düzdini / Lāyıḳ oldur kim ser-i zülfüñ ḳılasın dār aña
G347-2. **Ṭutdı** reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḫaḳ yire zülfinde aṣar dāre meded
G379-3. Kim māyil ola dīni metā ʿını cem ʿ ide / Ḳārūn-vār ʾāḳıbet anı zemīn **ṭutar**
G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi yārüñ kemīn **ṭutar**
G742-5. Sulṭān-ı ʿışḳ **ṭutmaġ** içün kişver-i dili / Derdi Muḥibbī ṣola ġamı ṣaġa ṣaldılar
G1081-4. **Ṭutsañ** çü göñül düzdini ḫabs eyle zenaḫda / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp zülfi **ṭutar** bu göñlümi / Bend ü zencīr **ṭutmaz** iken bu dil-i dīvānemüz
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini **ṭutduñ** çünkim / Ḫabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı zülfüñe aṣ
G1323-2. Maḥabbet ehli ʿālemde ḳamu mihr ü vefā ister / Benüm göñlüm **ṭutup ʿaksin ider** cevr ü cefādan ḫaẕẕ
G1370-4. Sīnesinde ṣabr olmaz ʾāṣıḳun / Bādı kim gördi kim **ṭuta** anı kef
G1383-4. ʿĀḳıbet dīvāne-i hengāme ḳıldılar beni / **Ṭutdı** anuñçün göñül hengāme hengām-ı firāḳ
G1566-4. Dil düzdini **ṭutup** ser-i kūyuñda aṣmaġa / İtdi o zülf-i ʿanberīni rismān ḳaşuñ
G1598-2. Göñül düzdini kūyında **ṭutup** zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāṣıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı zeḳandan yeg
G1627-1. Dil düzdini **ṭutup** yine āh ḳare perçemüñ / Aṣ dāre diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G2130-3. Diller alur her dü-çeşmüñ ilerüde tīġ ile / Perçemüñ dündār olupdur girüde **ṭutmışdur** kemīn
G2145-3. Ḳayd ḳılmaġa bu göñlüm murġını / Ṣāhbāz-ı çeşm **ṭutmışdur** kemīn
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada yaña **ṭutmışdur** kemīn
G2565-1. **Ṭutup** dil düzdini zülfi şebinde / Ebed ḫabs itdi çāh-ı ġabġabında
G2578-4. Göñül zerdini **ṭutdı** çünki çeşmüñ / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2600-3. Āh kim zülfi şebinde **ṭutdı** çün dil derdini / Dilegüm budur ki zülfinde anuñ ber-dār ola

3. Sunmak.

G254-1. İṣret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne **ṭut** / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne ṭut
G297-3. Çün fenādur āḫiri gel bāde **ṭut** ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola veyā gevher ḳadeḥ
G448-4. Sebz-i ḫaṭın la l̇-i dilber gösterür / Ṭūṭidür ṣan ṭu ʿme-i şekker **ṭutar**
G1056-1. Gözlerüm īṣār içün pāyına sīm ü zer **ṭutar** / Ḫūn-ı dilden olmış lā l̇üñe gevher **ṭutar**

4. Bir yerde kalmasını sağlamak.

G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı **ṭut** / Mā-ḫażar yaşuñ şarāb u baġrı büryān oldı **ṭut**
G254-1. İṣret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da var gūşe-i meyḫāne **ṭut**
G1373-2. Minnet itmezse ne ġam Cemşīd cāmına dilā / Ṣol gedā meyḫāne küncinde **ṭuta** meyle ḫazef
G2002-3. Sifāl-i köhne **ṭutsa** bir kişi meyḫāne küncinde / Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem
G2142-1. Mār-ı zülfüñüñ ḫayāli sīnem içre **ṭutdı** in / Dostum deryā-yı ʿışḳa düşeli oldum ḫazīn
G2731-1. Sen sen ol pendüm budur **ṭutma** göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

5. Gereğini yapmak, yerine getirmek.

G203-3. Ġonce mey içmiş yasaġın **ṭutmamış** şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın ṣabā didi bu ḫod evkār mest
G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda **ṭut** / Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid yüri / ʿĀṣıḳ-ı dīvāne hīç **ṭutar** mı pend
G694-5. Dilden giderme ʿışḳı Muḥibb **ṭut** bu pendümi / Rūz-ı viṣāl ü hem şeb-i hicrān gelür gider
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat **ṭutmadı** göñlüm / Yürür kūyında dildāruñ ʿacāyib derd-mend olmış
G1397-1. Ḳurdı çün ṣaḥrā-yı dilde ḫaymesin sulṭān-ı ʿışḳ / Ṭañ mıdur **ṭutsa** ṣabr u ʿaḳl u cān u dil fermān-ı ʿışḳ
G1754-5. Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm / Didi pendüm **ṭutmayup** benden cüdā oldı göñül
G1867-1. Kim **ṭutar** emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin ḫālīm / **Ṭutmayan** fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿazīm
G2148-4. Ṭoġrı yoldur zāhidā ben ʿışḳı bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma **ṭutmazam** senüñ gibi kemrāhdan
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / **Ṭutdı** başdan yine āvāreligi pīşelerin
G2326-1. Pend gūş eyle didüm cān u dil-i pür-hevese / **Ṭutmadı** pendümi döndürdi fiġānın cerese
G2584-3. **Ṭutma** nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd üstine
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʾāṣıḳa cān terkin emr ider / ʿĀṣıḳ degül mi **ṭutmaya** ʿışḳun yasaġını

B84. Emr-i Ḥaḳḳı **ṭutuban** itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni eyleyeler yevm-i cezā içre mu ʿāf

6. Kaplamak.

G139-3. Deprede bād-ı ṣabā gülşende ger pīrāhenüñ / Bāġ u rāġı bū **ṭuta** güller dimāġı ola ṭīb
G221-5. Ḳomadı tende mecāl ü sīnede hīç ṣabr u hūş / **Ṭutdı** cān mülkin ser-ā-ser kākül-i miskīn dost
G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker **ṭutar** / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir ṭutar
G678-3. Ser-te-ser yir yüzini eşk-i siyāhum **ṭutıcak** / Dūd-ı āhum ʿālemin de ser-i eflāke çeker
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī **ṭutdı** ẓulmet gönlini / Dökilür āhı seḥābından yaşı bārāndur
G955-7. Görinen ḫat mıdur yā leşker-i mūr / Ki **ṭutdı** kişver-i ḫüsni ser-ā-ser
G1241-3. Tekye-i ġamda yaḳup Ferhād u Mecnūndan çerāġ / **Ṭutmışam** ʿālemde şöhret ol iki ferzāne-veş
G1439-1. ʿĀşıḳuñ gitmez dilinden hīç hūy u hāy-ı ʿışḳ / **Ṭutısar** arż u semāyı ser-te-ser ġavġā-yı ʿışḳ
G1601-4. **Ṭutdı** bu āḫır zamānı dürlü dürlü fitneler / Şol gözüñle bir olalı mekr ü ālı ḳaşuñuñ
G1623-1. Gülşenüñ her gūşesin **ṭutdı** ṣadāsı bülbülüñ / ʿāşıḳ-ı şūrīdedür gitmez hevāsı bülbülüñ
G1678-4. **Ṭutsun** ṣadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri / Ḳandīl-i ʿarşı yaḳmaġa āhuñ şerāre ḳıl
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe zīrā **ṭutmışlar** efendi her yeri

7. Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak.

G116-3. Bir perī-rū laʾl-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb **ṭut** yürüt gülgūn şarāb
G448-2. Ḫāli ṣanmañ ḫüsninde zīverden anuñ / Anberine zülfine zīver **ṭutar**
G1350-3. Pūşide **ṭut** pīrehenüñ virme bāde gel / Her nā-sezā-yı ʿıtr ile pür itmeye dimāġ

8. Varsaymak, farz etmek.

G150-5. Māl u cāha ġurra olma ḳor gidersin ʿāḳıbet / Şöyle **ṭut** dünyā ḳamu saña musaḫḫar oldı hep
G183-1. Bahār eyyāmı bezm içre ṣafā cāmını sürdüñ **ṭut** / Dilā bu dār-ı dünyānuñ temāşāsını gördün **ṭut**
G183-2. Ser-ā-ser ʿālemi gezdüñ **ṭutalum** olduñ Efridūn / Bu dehrüñ pençesin Rüstem olup ʿālemde burduñ **ṭut**
G183-3. Bugün meydān-ı rifʿātda murāduñca atup oḳlar / Elüñe çekmege devlet kemānın anı ḳurduñ **ṭut**
G183-4. Ġazeldür ṣoñı bu mülküñ irişe çün ecel vaḳti / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihānda ʿömr sürdüñ **ṭut**
G184-1. Hem-demüñ dünyāda bir gün yüzlü cānān oldı **ṭut** / Maḥremüñ dün gün meh ü ḫūrşīd-i raḫşān oldı **ṭut**
G184-2. Çünki degmez hecrine vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı **ṭut**
G184-3. Taḫt u tāc u salṭanat berbād olur çün ʿāḳıbet / Kendüni ʿālem seririne Süleymān oldı **ṭut**
G184-4. Çün getürirsin ayaġı bezm-i dünyādan göñül / İçdügün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı **ṭut**
G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı **ṭut**
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ riṣte-i cān üzre diz / Her birisin bī-bahā laʾl-i bedaḫşān oldı **ṭut**
G213-3. Sīne ṣaḥrāsında eyle cān ile göñlüñ nişān / Ġamze oḳların ele al ṭolı peykān oldı **ṭut**
G213-4. Ehl-i ʿışḳuñ eylesün cellād-ı çeşmüñ helāk / Kaʾbedür kūyuñ ḳamu anları ḳurbān oldı **ṭut**
G213-5. Vaṣl el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı **ṭut**
G216-2. **Ṭutalum** olasın sen Ḫıżr-ı zinde / Felek āḫır içürür merg-i şerbet
G222-1. Heft-iḳlīmi saña cümle musaḫḫar buldı **ṭut** / Ömr daḥi Ḫıżr ile ʿālemde hem-ser buldı **ṭut**
G222-2. Nicelerden ḳaldı dünyā ḳalısar senden daḥi / Bu ribāṭa kim ḳona göçmek muḳarrer buldı **ṭut**
G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ yüce / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı **ṭut**
G222-4. Bir avuç ṭopraġ ile ancaḳ olur renc ḥāṣıluñ / Cümle ʿālem gencini saña müyesser buldı **ṭut**
G222-5. Şādī vü ġam ey Muḥibbī ṭutmadı bir dem ḳarār / ʿĀḳil ol her birisi gelse berāber buldı **ṭut**
G254-2. Baġladum zencīr-i zülf-i yāre dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni gerek ʿāḳil gerek dīvāne **ṭut**
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne **ṭut**
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem naḳşına / Çünki fānīdür beḳāsı yoḳ hemān vīrāne **ṭut**
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key ṣaḳın döndürme yüz / Işḳ meydānına girdüñ kendüni merdāne **ṭut**
G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgūn-ı eşk düşdi **ṭutup** yeñilmez
G1609-1. Yārān görince ḳaddini tīr ü kemān **ṭutuñ** / Serv ayaġında başumı āb-ı revān **ṭutuñ**
G1609-2. Zülfi benefşe ʿārıżı gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẓāra bār-ı gül ü gülistān **ṭutuñ**
G1609-3. Fikr-i miyānı ile tenüm döndi bir ḳıla / Dermege dürr-i eşküm anı rismān **ṭutuñ**
G1609-4. Kūyına varsa göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān **ṭutuñ**
G1609-5. Ol ḳaşı yāyı almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān **ṭutuñ**
G1609-6. Çünki ribāṭ-ı köhne dimişler cihān içün / Ḫalḳ-ı cihānı ḳondı göçer kārbān **ṭutuñ**
G1680-3. **Ṭutalum** kim cihāna mālik olduñ / Gider elden saña andan ne hāṣıl
G1863-2. Ḳana döndürsem gözümüñ yaşını ḳılsam şefīʿ / Ḳanı iḥsān u kerem ben **ṭutalum** ḳan eylesem
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / Yoḳ mıdurʿafv ü kerem ben **ṭutalum** ḳan eylesem
G2112-4. Fehm olunmaz ey göñül ince bili diḳḳat ile / **Ṭutalum** ki yarasın bir ḳılı idrāk olasın
G2150-3. Çün gidersin bu cihān saña degüldür bāḳi / **Ṭutalum** devlet ü şevket ile Me'mūn olasın
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u **ṭut** yüri daġlar etegin
G2471-3. Rüstem olduñ **ṭutalum** yāḫūd Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet ile māl ile
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider **ṭut** bir müselmān üstine
G2611-5. Bu Muḥibbī'nüñ günāhın görüp giçmez misin / Kānı luṭf ile kerem ol **ṭutalum** ḳan eyledi

9. Herhangi bir durumda bulundurmak.

G265-2. Puḫte **ṭutmaz** bizi zāhid biz müṣelleṣ içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḫṣ
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı yār / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn **ṭutar**

G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir ẕerreden de kendüyi ol nā-tüvān **ṭutar**
G437-4. Her kişi ẕevḳ ü ṣafāda gice gündüz ṣādmān / Çarḫ-ı ẕālim ya niçün dāim beni ġam-kīn **ṭutar**
G536-4. Mest-i üştür çekmeye ben çekdügüm bār-ı ġamı / Anuñ içün bu dil-i dīvāne kendin ner **ṭutar**
G603-2. Ezelden her ne yazıldı başuña / Gelür göñlüñi sen geñ **ṭut** gerek ṭar
G895-2. Yolına ḫarc eyledüm cānā gözüm gevherlerin / **Ṭutma** bī-ḳıymet anı her biri bir dürdānedür
G1362-4. ʿĀṣıḳ olmışdur meger deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste dönmişdür yüzini **ṭutdı** kef
G1543-3. Puḫte **ṭutmaz** içelüm cām-ı ṣarāb-ı erġuvān / Zāhidā añma müṣelleṣ sözlerüñ ḫām eyledüñ
G1550-3. Āh kim bu ġam elinden olımazsın sen ḫalāṣ / Şöyle muḥkem **ṭutdı** ey dil çün girībānuñ senüñ
G2390-3. Kimi ḫoş-dil yürür ṣādān u ḫandān / Kimi maḥzūn **ṭutar** ġam ile enīse

10. Benimsemek, beğenmek.

G292-5. Ey Muḥibbī naẓm-ārā **ṭutduñ** Niẓāmī ṭarzını / Şiʿrüñi şimdengirü itmek gereksin penc penc
G379-1. Gören o yār-ı dil-keşi dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar
G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm yeñi āyin **ṭutar**
G1130-5. ʿĀşıḳuz gerçi Muḥibbī **ṭutduḳ** istiġnā yüzin / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz

11. Uygun gelmek, çelişmez olmak.

G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören yüzümi dir ki gül-i nesterīn **ṭutar**

12. Denetimi ve yetkisi altına almak.

G394-5. Rūm illerini naẓm ile **ṭutdı** Muḥibbī çün / Şimdengirü oḳum ile Kāşāneʿarż ider
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine **ṭutma** şaḳın / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin

13. Para toplamı...-e varmak, değeri olmak.

G436-3. İki cihānı virüben alan metāʿ-ı vaṣl / Dürr-i ṣemini ḫaḳ budurur rāygān **ṭutar**

14. Ulaşmak, varmak.

G436-4. Ḫurd eyledi zemīni göñül āteşi hemān / Şimdengirü zebāna reh-i āsumān **ṭutar**
G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz / Sipeh-iʿaḳl hem-ān-demde **ṭutar** rāh-ı gürīz
G1359-4. İster iseñ sen ḥuẓūrı **ṭut** tecerrüd ʿālemin / Fārigʿ ü merd-i cihān gözleme hīç ṣol u ṣaġ

15. İşgal etmek.

G448-1. Ḫaṭ ruḫuñda revnaḳ diker ṭutar / Ḳorḳaram islāmı ol kāfir **ṭutar**
G536-1. Şöyle beñzer ḫaṭṭ-ı sebzi ʿārıżında per **ṭutar** / Mülket-i İslāmı ḳorḳum budurur kāfir **ṭutar**
G536-3. Varduġınca nice vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker **ṭutar**

16. Avlamak.

G542-4. Zülfini ṣalar diler **ṭutmaḳ** bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim **ṭutdı** anı dām-ı firāḳ
G1467-2. Dām idüp zülfinüñi **ṭutmaġa** bu dil murġını / Dāne dökdüñ zülfüñ içre adını ḫāl eyledüñ
G1978-5. Didüm dil murġını **ṭutup** ser-i zülfüñde bend itdüñ / Didi hey derd-mend diller alup ʿālemde ṣayyādam
G2163-4. Dām ḳıldun zülfüñi ḫālüñi itdüñ çīneler / **Ṭut** göñül murġını maḥrūm itme anı çīneden

17. Bağlamak.

G1056-4. Yāreʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç te'şir eylemez ḳalbin meger mermer **ṭutar**

18. *(-i, -e)* Hedef olarak almak.

G436-1. Çeşmi eline ḫançer alup ḳaṣd-ı cān **ṭutar** / Müjgānların nāvek ü ḳaşın kemān ṭutar
G1263-3. Ḳaşları yasına ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi **ṭutmadı** müjgānı ġāyet tīz imiş
G2794-1. Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi / Tīġ-i cefāya ḳarşu **ṭuta** ser benüm gibi

19. Yanında bulundurmak, alıkoymak.

G1296-2. Çünki **ṭutduñ** bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş

20. Hizmetine almak veya kiralamak.

G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda **ṭutdum** ücrete Ferhādı ırġād eyledüm
G2661-2. Zülfine bendeyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledi / **Ṭutdı** cāsūs añlayup bu göñlümüñ o lāġını

21. Bir işe herhangi bir anlayışla girişmek.

G2052-3. Zāhidāʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / **Ṭutmadı** hīç kimse sen **ṭutduñ** bu ġavġā meşrebin
G2052-5. Zülfi sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün **ṭutaram** olanca sevdā meşrebin

22. Sarmak, bürümek.

G2179-4. Leblerüñ ayırasın **ṭutsa** ḫaṭuñ olmaz ʿaceb / Ẓulmet içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2730-2. Gelüp ḫaṭ **ṭutsa** ger āḫır leb-i cānānı incitme / Dilā fikr eyle ʿālemde ecelden kim emān buldı
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū **ṭutar** / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki yiter / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ

23. Asılmak, kuvvetlice sarılmak.

G2203-1. **Ṭutsa** ger dest-i ecel beni girībānumdan / Giçe cāndan bu göñül giçmeye cānānumdan
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā ile dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki **ṭutasın** ʿuzlet yaḳasını

24. Bırakmamak.

G234-5. Derd idinmişdür ʿiẕāruñ ẕikr ider dāim Muḥibbī / **Ṭutar** aġzında ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst

ṭut ki [1] Varsay ki. (TDK, 2011: 2391)

G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem yā ḳanı iḥsān / İki elüm bulındı **ṭut ki** ḳanda

ṭutsaḳ [2] *T. mec.* Bir şeye veya bir kimseye çok bağlı, kendisini bir şeyin etkisinden kurtaramayan kimse. (TDK, 2011: 2392)

G690-3. Göñlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim baş ile ḥüsnüñ yine **ṭutsaġıdur**
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ **ṭutsaġıdur**

ṭutulmaḳ [13] *T.* (TDK, 2011: 2393) *bk. duzaġa ṭutulmaḳ, teb ṭutmaḳ*

(ṭutula [1], ṭutuldı [5], ṭutuldum [2], ṭutulmaġa [1], ṭutulsa [1], ṭutulsam [1], ṭutulsun [1], ṭutulur [1])

1. Ay ve Güneş tutulma olayına uğramak.

G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḥayrete vardum hemān ṣandum **ṭutuldı** āfitāb

2. Birine tutkun olmak, sevmek.

Mr27-1. Ṭolaşdı dil yine zülf-i nigāra / **Ṭutuldı** cān ile dil ʿışḳ-ı yāra
B3. Pīşe-i ʿışḳa ten-i zūrla ḳaḳan arslān gibi / Ṣayda çıḳmışdum **ṭutuldum** ey gözi āhū saña

3. Yakalanmak.

G840-5. Murġ-ı dil tā ki **ṭutuldı** zülfüñe / اه أذ اجاء القضى البصر
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi zülfüñe **ṭutuldı** / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını **ṭutulmaġa** pes ya ne gerek
G1857-4. **Ṭutulsam** zülfüñüñ bendine āḫır / Ebed ḳurtulmasam ben yesir olsam
G2216-2. Zülfüñ ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo **ṭutulsun** murġ-ı dil men ʿitme āb u dāneden
G2445-3. Bend-i zülfüñe **ṭutuldum** başuma yazu imiş / Ka'be ḥüsnüñ görmeyüp ḳalam diyār-ı Şām'da
G2456-2. Zülfüñüñ bendine dil murġı **ṭutulsa** ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2479-4. Bend itse göñli zülf ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar **ṭutula** ḳanda göre dāne dām ile
G2574-1. Görüp zülfüñde ḫālüñ düşdüm aġa / **Ṭutulur** murġ dāneyle duzaġa
G2577-2. Zülfinde görüp ḫāline dil murġı **ṭutuldı** / Biri ne ʿaceb dām biri dāne giçerse

ṭutunmaḳ [1] *T.* Tutup bırakmamak, dayanmak, sarılmak veya asılmak. (TDK, 2011: 2394)

G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele / Anuñ içün **ṭutunur** her bir yaña ḳalḳan gül

ṭutuşmaḳ [34] *T. bk. yanup ṭutuşmaḳ*

(ṭutuşa [2], ṭutuşalum [1], ṭutuşan [2], ṭutuşdı [5], ṭutuşdum [4], ṭutuşduñ [2], ṭutuşmadı [1], ṭutuşmaya [1], ṭutuşsam [1], ṭutuşsun [1], ṭutuşup [11], ṭutuşur [3])

1. Yanmaya başlamak, ateş almak. (TDK, 2011: 2394) *bk. dutuşmaḳ*

G38-4. Şemʿ-i ḥüsnine naẓar ḳıldum **ṭutuşdı** cān u dil / Ben baña itdüm ki ey dil reh-nümā oldum saña
G331-4. **Ṭutuşur** āhum şerārından kenārı āsumān / Ol şererden yanısardur hey meded cānum meded
G966-5. İşiden şiʿr-i pür-sūzum oḳuyanlar diye lā-büd / Muḥibbī derd-mend içün **ṭutuşup** oda yanmışdur
G1053-1. Ruḫları şem'üñ yine ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo **ṭutuşsun** cān u dil şem'e nite pervāneler
G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş **ṭutuşdum** / Kimdür diyen benümçün ol şem'e yana gelmez
G1112-2. Gördüm **ṭutuşdum** āteşe ol şemʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / Yandı perüm pervāne-veş bu ḫālümi şormaz mısuz
G1135-4. **Ṭutuşup** şemʿ ruḫı şevḳine pervāne gibi / Dil-i şūrīde olup içi vü ṭaşın yeñemez

G1282-4. Eger ʿışḳuñ şerārından söz açsam / **Ṭutuşup** ṭaġ u deryā eyleye cūş
G1287-3. Ruḥuñ tābında ey meh-rū **ṭutuşur** ser-te-ser ʿālem / Cihānda bunı kim gördi ki ola bī-duḫān āteş
G1329-1. **Ṭutuşup** ʿışḳ āteşine dün gice nāgāh şemʿ / Çıḳdı başından duḫānı eyledi bir āh şemʿ
G1463-4. Derd-i dil ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / **Ṭutuşup** elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1534-6. **Ṭutuşup** āteş-i ʿışḳ ile Muḥibbī giceler / Dūd-ı āhuñ maḳarı çīn-seḥer eflāk gerek
G1536-5. Çün **ṭutuşduñ** nar-ı ʿışḳa ey Muḥibbī ser-te-ser / Oda yaḳa ʿālemi āh-ı seḥer-ḫizüñ senüñ
G1768-5. Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb / Tā seḥer şemʿ-ṣıfat **ṭutuşan** odlara benem
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālini / Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi **ṭutuşdı** ḳalem
G1896-3. Giceler tā ṣubḥa dek ṭañ mı **ṭutuşsam** şemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan başdan zebānumdur benüm
G1908-1. Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum / **Ṭutuşdum** āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum
G1926-3. Yana odlara felek **ṭutuşa** pervāne gibi / Her ḳaçan derd ile ben āh-ı seḥer-gāh çekem
G1954-5. Şiʿr-i pür-sūzumla **ṭutuşdı** Muḥibbī cān u dil / Raḫt u baḫtum oda yaḳdı defter ü dīvān benüm
G2168-2. Elümde **ṭutuşup** kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2234-2. Cemāli şemʿüñ anduḳca bu cismüm maḥv olur külli / Çün sen pervānesin ey dil **ṭutuşup** nār ile eglen
G2288-2. Dil āteşini itdi teskīn sirişküm / Odlara cihān yandı **ṭutuşdı** şererümden
G2342-4. İḫtiyār ile benüm āteş-i ʿışḳa **ṭutuşan** / Baña şimdengirü ne dil ü ne ḫod cān acıya
G2482-4. Ḥasretinden **ṭutuşa** odlara kūyunda raḳīb / Beni yanuñda görür beni ḥasūd eylemeye
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş yārüñ **ṭutuşdum** āteşe / Şu gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2582-6. **Ṭutuşur** āhum şerārından dü-ʿālem ey ṭābib / Merhemüñ nefʿī nedür bu dāġ-ı hicrān üstine
G2614-5. Muḥibbī āteş-i ʿışḳa **ṭutuşduñ** şemʿ-veş başdan / Olursa gözlerüñ yaşı ne ṭañ tā ṣubḥa dek cāri
G2758-1. Bir naẓar her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / **Ṭutuşup** ʿışḳ āteşine seyle virür ḫākini
G2786-4. Yazarken yāre aḥvālüm **ṭutuşup** āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḥına **ṭutuşup** pervāne-vār / Düşdüm pāyına yārüñ yüz sürüp mestāne-vār

2. Kavga münazaa etmek, mücadele ve mudârebe eylemek. (Ş. Sami, 2010: 1248)

G1232-4. Geşt-gīr-i dehr ile çoḳlar **ṭutuşdı** gerçi kim / Her birinüñ arḳası yire gelince didi bes
G1330-4. Meclis içre dün gice yanmaġa daʿvi eylemiş / **Ṭutuşalum** tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle ʿışḳuñ kimseler **ṭutuşmaya** / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuşşāḳda ol pence yoḳ
G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne **ṭutuşmadı** / Bī-fāidedür añа çün biñ kerre zūra gel

ṭuvaḳ [1] *T.* Duvak, peçe. (TS, 2009: 3864)

G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara **ṭuvaġın** yaḳasın

ṭuyılmaḳ [1] *T.* İşitilmek, mesmu olmak, istimâ' edilmek. (Ş. Sami, 2010: 276)

Mh4-6. Ṭutmaya o ḳul sözini giçe serinden / **Ṭuyılmaya** mı derd ü belā reh-güzerinden / Bu ḳāfile-i ʿışḳa fiġānum çü ceresdür

ṭuymaḳ [4] *T.* Bilgi almak, öğrenmek, haber almak. (TDK, 2011: 730)

bk. duymaḳ

(ṭuydılar [1], ṭuymadı [1], ṭuymasun [1], ṭuymaya [1])

G138-5. Ey Muḥibbī sırr-ı ʿışḳı nice yıllar saḳladum / **Ṭuydılar** āḫır benüm çāk-ı girībānum görüp
G527-4. Ey bād-ı āşinā ḳoḫusın cān dimāġına / **Ṭuymaya** müdde ī meded anı nihān getür
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi **ṭuymadı** bir yaʿni yanından ḫaber
G2328-4. Cāna da virme ḫaber ḫūn-ı ciger içdügüñi / **Ṭuymasun** ʿıyş u ṣafā bezmini bī-ġayr eyle

ṭuyūr [1] *Ar.* Kuşlar. *bk. ṭuyūr u vuḥūş, vuḥş u ṭuyūr*

G686-4. Āvāre dil **ṭuyūr** ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına ḳuşlar yuvalanur

ṭuyūr u vuḥūş [1] Kuşlar ve vahşi hayvanlar.

G2077-3. ʿIşḳ ile hep **ṭuyūr u vuḥūşa** ider ḥükm / Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

ṭuyurmaḳ [1] *T.* İlan etmek. (TDK, 2011: 731)

G120-3. Laʿlüñ **ṭuyurdı** sırr-ı dehānunı illere / İẓhār itdi gizlü işi şan şarāb-ı nāb

tuz ekmek ḥaḳḳı [1] Sofrasında yemek yediği ve iyiliklerini gördüğü kimsenin kendisi üzerinde bulunduğu kabul edilen hak; duygusal borç. (Tanyeri, 1999:234)

G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü **tuz ekmek ḥaḳḳını** gözler

ṭuzaḳ [1] *T.* Kuş ve yabanî hayvan tutmaya mahsus alet ki hayvan bunun bir yerine mevzu yeme aldanıp tutulur, fah, dam. (Ş. Sami, 2010: 1248)

bk. duzaġ, ṭuzaḳ itmek

G199-3. Ḫālin ḳoyup zülf **ṭuzaġını** ʿarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʿāḳıbet

ṭuzaḳ itmek [1] Bir şeyi yakalamak için düzenek hazırlamak. (TDK, 2011: 2395) *bk. duzaġ eylemek*

G827-4. Şehā gülzār- ı ḥüsnüñde ser-i zülfüñ **ṭuzaġ itdüñ** / Ne ġam ṣayd olsa murġ-ı dil ki beñler dāne olmışdur

tuzlu [1] *T.* ...tuzu çok olan. (TDK, 2011: 2395)

G377-3. Niʿmet-i vaṣla ziyād aḳıtma hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet **tuzludur**

tükenmek [7] *T.* Bitmek, sona ermek, kalmamak. (TDK, 2011: 2397)

bk. dükenmek

G1313-3. Yaṣum ki dilā ger **tükene** ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile şanma ki sevdā **tükene** / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā **tükene**
G2334-2. ʿIşḳ mirāşı yir isem ne ʿaceb Mecnūndan / Şanmañ ol gitmek ile ʿāşıḳ-ı şeydā **tükene**
G2334-3. Ḳaçma ʿömrüm gibi bir kerre cemālüñ göreyim / Ḳorḳaram ʿömr giçe hā dimeden hā **tükene**
G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ʿanber yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā **tükene**
G2334-5. Gözlerüñ yaşını ḫarc eyle Muḥibbī yolına / Ey gözüm merdümi fikr eyleme deryā **tükene**

tükenmez [1] *T.* Tükenmeyen, bitmeyen. (TDK, 2011: 2397)

Mr3-3. Görmedüñ görmeyisersin mihrini sen ʿālemüñ / Anuñ içündür **tükenmez** ey göñül derd ü ġamuñ

tünd [2] *Far.* Sert, cedîd. (E. Tevfîk, 1890: 377)

(tünd [1], tünddür [1])

G1024-4. Ḫırmen-i taḳvā vü ṣabr ü ʿaḳl itdi tār u mār / Bād-ı āhum **tünd** olaldan göklere peyvestedür
G2066-1. Ṣaḳın āhumdan ey nigār ṣaḳın / **Tünddür** ḳatı rūzgār ṣaḳın

tünd-ḫū [5] *Far.* Sert huylu. (E. Tevfîk, 1890: 377)

(tünd-ḫū [3], tünd-ḫūlar [1], tünd-ḫūyı [1])

G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey **tünd-ḫū** / Yaġdurursın her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur yāḫūd bu **tünd-ḫūlar** mıdur
G1494-5. Vaṣluña ire mi Muḥibbī didüm ey **tünd-ḫū** / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1771-1. Ḳılmaz baña naẓar āh bir **tünd-ḫūyı** sevdüm / Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm
G2303-1. Ṭālīʿ ümdendür şikāyet ḳılduġum ey **tünd-ḫū** / Yoḳsa senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū

tüptüz [1] *T.* Baştanbaşa, tamamıyle, dümdüz. (TS, 2009: 1325)

G13-3. Ṭutdı eşküm sipehi cümle cihānı **tüpdüz** / Cemʿ ola ġarḳ ide dünyāyı sipāhum şanemā

türāb [15] *Ar.* Toprak, toz. (Ş. Sami, 2010: 1251)

bk. rūy-ı türāb, türāb-ı der, türāb-ı Kaʾbe

(türāb [11], türāba [1], türābam [1], türabın [1], türābına [1])

G125-3. Çünki ḳurtulmaz imiş kişi ecelden aġır / Dilerem ide felek bārī işigüñde **türāb**
G164-5. Ḫoş giçür ʿömri Muḥibbī dād ile / İtmedin bād-ı ecel cismin **türāb**
G179-1. Āsitānuñda yüzümi eyledüm çün ben **türāb** / Ṭāliʿüm mes ʿūd olup ḳapuñda oldı feṭḥ-i bāb
G180-2. Yüzüm üzre ola kim pā ḳoyasın / Yoluñ üzre budur olduġum **türāb**
G251-7. Ola ki gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri **türāb** it
G700-3. Naʾl-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse nʾola / Ekşeri naʾlüñ dilā naḳşı **türāb** üstindedür
G1301-2. Dīdār-ı yāre ṭālib iseñ āḫır ey göñül / Eyle niyāzı gibi rūyuñ **türāba** baş
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / Yolları üzre düşüp anuñ **türāb** olmaḳ gerek
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında **türāb** ister göñül
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün dögülüben **türāb** oldum / Semāya çıḳarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum
G2007-4. Ola kim başasın diyü yüzüme / Reh-i kūyuña düşmiş bir **türābam**
G2048-6. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun **türāb** eglenmesün
G2049-5. Cürʿa-i cāmı Muḥibbī çün naṣib-i Ḥaḳḳ imiş / Cān u serden giç ḳo cism olsun **türāb** eglenmesün
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ yāre irişdür selāmuñı / Bendinde yüz süri ser-i kūyı **türābına**
Mr14-6. Ṭaġıtmadan felek cismüm **türābın** / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim

türāb-ı der [1] Kapının toprağı.

G527-3. Kūy-ı nigāra uġrar iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa **türāb-ı derin** armaġān getür

türāb-ı Kaʾbe [1] Kabe'nin toprağı.

G2516-1. Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Kaʾbeye / Yüz sürerler ekşer anuñçün **türāb-ı Kaʾbeye**

türbet [2] *Ar.* Bir adamın medfun bulunduğu toprak, mezar, mekat. (Ş. Sami, 2010: 1251)

G1793-5. Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ **türbetüm**
G1837-3. İrmeden vaṣl-ı nigārā ger ölem ey dostlar / Ol cefākāruñ güẕer-gāhında eyleñ **türbetüm**

Türk [3] *T.* (Tulum, 2011: 1789)

bk. sulṭān-ı Türk, Türk-i çeşm, Türk-i çeşm-i mest, Türk-i nim-mest, Türk-i şūḫ

(Türk [1], Türki'de [1], Türküñ [1])

1. ʿOsmānlü, ʿOsmānī.

G591-5. Şiʿr-i Muḥibbī Fürs ile **Türki'de** bī-naẓir / Tāzīde şimdi naẓm ile Ḥassāne ḳaṣd ider
G2119-3. Yā **Türk** yā Moġoldur yaġmā içinde māhir / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām

2. Cānān, dil-ber, dil-sitān, máʿşūḳ, māh-peyker, māh-liḳā, meh-veş...

G684-3. İrürʿāşıḳlarun ḳatline fetvā / O **Türküñ** çeşmi Tātār ḫāna beñzer

Türk-i çeşm [2] Güzel göz.

G155-4. **Türk-i çeşmüñ** fitneye āġāz ide / Şūr u şer dolaʾIraḳ ileʿArāb
G640-3. **Türk-i çeşmüñ** mülk-i dil tārācına / Zülf-i kāfir kiş ile leşker çeker

Türk-i çeşm-i mest [2] Hayran olmuş güzel göz.

G1522-1. Gelüp ey **Türk-i çeşm-i mest** dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni sen odlara yaḳduñ yiter nāz uʿītāb itdüñ
Mh12-3.Göñlümi tārāca viren **Türk-i çeşm-i mestidür** / Bilmezem kime gele idüm ki dilber destidür

Türk-i nīm-mest [1] Yarı sarhoş Türk (güzel).

G1039-1. Ey **Türk-i nīm-mest** bu cānum ḫarābdur / Yaḳduñ ḥazīn göñlümi bu neʿītābdur

Türk-i şūḫ [1] İşveli Türk (güzel).

G417-1. Ol **Türk-i şūḫ** gör nice mestāne seyr ider / Ḫalḳı esīr ḳılmaġa şāhāne seyr ider

türş [1] *Far.* Ekşi. (E. Tevfîk, 1890: 376)

G2339-4. Zāhidüñ **türş** yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar ile

tüşmek [2] *T.* Kendini içine atmak, tutulmak, yakalanmak. (Toven, 2004: 161)

bk. ṭaġlara tüşmek

(tüşdi [1], tüşeli [1])

G2004-2. **Tüşdi** dil zevraḳı çü baḥr-i ġama / Āh ile bir kenāraʿazm idelüm
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḥrine **tüşeli** māhiler gibi / Ṭūl uʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik yolın

tütün [3] *T.* Duman. (TS, 2009: 227, 1357)

(tütün [1], tütüni [2])

G1159-5. Āhum **tütüni** ʿālemi tār itdi Muḥibbī / Gerçi ki dinür bi söz imiş āh görinmez
G2191-4. Sīnem üzre giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehri **tütün**
G2482-5. Ey Muḥibbī hīç olur mı beni āhum **tütüni** / Aġz açup çıḳıcaḳ çarḫı kebūd eylemeye

uc [13] *T.* (TDK, 2011: 2406) *bk. baş ucı, göz ucı, göz ucıyla naẓar ḳılmaḳ, ucdan uca*

(ucı [4], ucında [4], ucından [2], ucını [3])

1. Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.

G480-3. Ḳara yire ḳırarsın ẓulm ile ʿāşıḳlarun ḳanın / **Ucından** ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
G810-4. Zülfi **ucını** alur aġzına mest olsa nigār / Defʾ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfül götürür
G1000-4. Zülfi **ucını** alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfil getürür
G1197(a)-3. Kirpük **ucında** her biri bir laʿl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger yaşa beñzemez
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā zülfi **ucında** müya baḳ
G1566-3. Zülfüñ **ucını** her yaña zencīriʾadl idüp / Olır serīr-i ḫüsnüñe Nūşirevān ḳaşuñ
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür cān zülfüñ **ucında** şānenüñ
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin **ucı** / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẓmına ḳılsan naẓar / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ **ucında** var gül
G2644-1. Ey ṣanem bilsem ne içün er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ **ucından** vā beni

2. Son, gayet, münteha (Ş. Sami, 2010: 1253)

G665-1. Zülf-i müşkīn ḳaçan olʿārıż-ı zībāya düşer / Göñül āşüfte olur ṣoñ **ucı** sevdāya düşer
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ **ucı** bir ulı gence
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ **ucı** vaṣla irmek ḫoş sañadur

ucdan uca [1] Bir baştan bir başa; köşe bucak.

G650-2. Ortada ʿışḳa esīr ṣanmañ olam ben yalıñuz / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu **ucdan ucadur**

ʿucb ü tekebbür [1] *Ar.* Gurur ve kibir

G2700-1. Ḥamdülillah olalıʿ**ucb ü tekebbürden** beri / Ehl-i ḥālüñ anuñ içün olmışam ḫāk-i deri

ucından [7] *T.* İçin, sebebiyle, sebepten, -den dolayı, yüzünden. (TS, 2009: 3882)

G168-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ **ucından** dostum / Ġarḳa virdi vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G698-2. Zülfi **ucından** görüp ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G891-3. İden naẓar bu āhum **ucından** şerāruma / Didi belā memālikin aldı livāsıdur
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḫdānı **ucından** / Nice kez bend ile zindāne girdüñ
G1920-3. Heves-i fikr-i ruḥ u laʿlüñ **ucından** ṣanemā / Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ ü Ferhāda dönüpdür meṣelüm
G2559-2. Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim / Ol **ucından** ne belālar geldi āḫır bu sere
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül **ucından** irür cism ile bu cāna tebāh

uçmaġ [3] *T.* Cennet. (TS, 2009: 3891)

(uçmaġadur [1], uçmaġıdur [1], uçmaġuña [1])

G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ **uçmaġıdur**
G1142-3. Zāhidā ṣanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravża-i ʿışḳ ile dīdār isterüz
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāimā **uçmaġadur** / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

uçmaḳ [5] *T.* Uçmak, havalanıp gitmek. *bk. yüksek uçmaḳ*

(uçar [1], uçardı [2], uçmaġ [1], uçsa [1])

G690-4. Dostum dil murġı **uçsa** ṭañ mı kūyuñdan yaña / Kim heves ḳılmaz kim ola ʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G1270-6. Murġ-ı dil pervāz idüp āḫır irişdi kūyına / Şimdi bildüm ki murādı göñlümüñ **uçmaġ** imiş
G1872-3. Felek evcinde **uçardı** egerçi ol hümā-pervāz / Ben aña himmetüm bāzın-ṣalup anı şikār itdüm
G1955-2. Hümā gibi **uçar** gördüm felek saḳfında ol māhı / Ṣalup himmetle ol bāzın anı ol dem şikār itdüm
G2224-5. Tīri olmasa Muḥibbī cān u dil eglencesi / Murġ-ı dil çoḳdan **uçardı** sīne -i ṣād-çākdan

uçurmaḳ [5] *T.* Uçma işini yaptırmak. (TDK, 2011: 2408)

(uçur [1], uçurdum [1], uçurma [1], uçurmış [1], uçurmışdur [1])

G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / **Uçurdum** ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı yuvasından
G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice yavrı **uçurmış** āşiyānından
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı **uçurmışdur** yuvasından
G2328-3. Göklerüñ seyrini gel göñlüñe seyrān itdür / Himmetüñ bāl ü perī ile **uçur** ṭayr eyle
G2504-4. Yavrı şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir **uçurma** ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma

ʿūd [12] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1255) *bk. çeng ü ʿūd, çeng ü nāy u ʿūd, ʿūd u ḳānūn u rübāb*

(ʿūd [8], ʿūda [1], ʿūdı [3])

1. Maruf bir cins kirişli çalgı aleti.

G312-5. Bezm-i ġamda ʿ**ūd** iñler nāy ider āh u fiġān / Līk görinür Muḥibbī baña sāz u sözi telḫ
G316-2. Dehr elinden cān ḳulaġın aç işit / Nāle eyler nāy ü iñler çeng ü ʿ**ūd**
G318-3. Zebān-ı ḥāl ile her biri tesbīḥ / İder çeng ü eger nāy ü eger ʿ**ūd**
G326-3. Bezm-i ġamda her ḳaçan bu sīnem ʿ**ūdı** çalınur / Ol dem eyler nāy-veş göñlüm benüm anda sürūd
G336-5. Muḥibbī sīnesin mıżrāb-ı ġamla / Çalar ṭurmaz şanasın iñiler ʿ**ūd**
G667-4. ʿ**Ūdı** gider de niye de di nāle ḳılmasun / Ġam meclisinde nālelerüm çün terānedür
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / ʿ**Ūd** iñler zārılıġum işidelden ḥastedür
G1661-4. Çeng ile ʿ**ūda** ʿamel virdi mey-i engūr ile / Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tār u mār gül
G1763-3. Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫūd olalar hemçü ʿ**ūd** / Meclis-i ġamda ḳaçan bu nālemi ḳānūn idem
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme / Bu şi ʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çala ʿ**ūdı**

2. Ağaç, odun, haşeb.

G316-1. Yanalı ʿışḳ āteşine hemçü ʿ**ūd** / Çıḳsa başumdan ʿaceb olmaya dūd

3. Hint'ten gelen bir cins kıymetli odun ki yakıldıkda bir râyiha-i tayyibe vermekle odalarda mahsus micmer (mecmer)lerde yanar, öd ağacı.

D10-1. Olur miskin-nefes ʿışḳında irse aña od / Būy ile ʿālem ṭolar şankim yanar her yirde ʿ**ūd**

ʿūd u ḳānūn u rübāb [1] Ut, kanun ve kemançe.

G1136-4. Üstüḫ ʿānum nāye döndi dem-be-dem eyler fiġān / Anuñ içün ʿ**ūd u ḳānūn u rübāba** baḳmazuz

ʿūd-veş [1] Öd ağacı gibi.

G582-5. ʿ**Ūd-veş** yansam yaḳılsam bezm-i ġamda giceler / Ey Muḥibbī göñlüm anda āb-ı bī-pervā çeker

ufatmaḳ [4] *T.* …ḳırmaḳ, sımaḳ, sındürmaḳ. (Tulum, 2011: 1794)

(ufadup [1], ufatdum [2], ufatmaḳ [1])

G225-4. **Ufatmaḳ** sāġarı zāhid hüner mi / Bütün ḳılmaḳdurur anı kerāmet
G1843-5. Muḥibbī ʿışḳ eri n'eyler dimişler ʿār u nāmūsı / Anuñçün şīşe-i nāmı **ufatdum** tār u mār itdüm
G1895-5. Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm / **Ufadup** şīşe-i nāmı Muḥibbī ṭaşlara çaldum
G1955-1. **Ufatdum** şīşe-i ʿaḳlı be-külli tār u mār itdüm / Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

uġradmaḳ [2] *T.* Duçar ve giriftar etmek. (Ş. Sami, 2010: 1256)

(uġradasun [1], uġradup [1])

G2468-1. Dostum ʿāşıḳları maḥrūm-ı gül-rū eyleme / **Uġradup** derd ü ġama miḥnetle şayru eyleme
G2374-4. Alup bir mü'minüñ adın dilüñe eyleme ġıybet / Ne lāzım bu sebebden kendüñi **uġradasın** ḳahre

uġramaḳ [36] *T. bk. derde uġramaḳ, yoluñ uġramaḳ, ẓulme uġramaḳ*

(uġradı [6], uġradısa [1], uġraduġına [1], uġradum [5], uġraduñ [1], uġrama [3], uġramasun [2], uġramaz [1], uġramazdun [1], uġrar [3], uġrarsa [1], uġrarsañ [2], uġrasa [1], uġrasam [1], uġrasun [2], uġraya [4], uġrayup [1])

1. Yola devam etmek üzere, bir yirde kısa bir süre kalmak. (TDK, 2011: 2410)

G34-2. **Uġradı** meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G105-2. **Uġramaz** benden yaña bīgāne-veş ṭurmaz ḳaçar / Ol perī ile olaldan oldı göñlüm āşinā
G144-4. Zülf-i yāre **uġrayup** beñzer gelür bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭīb
G527-3. Kūy-ı nigāra **uġrar** iseñ ey nesīm-i ṣubḥ / Kuḥl olmaġa türāb-ı derin armaġān getür
G647-4. **Uġrama** ṣaḳın eşküme ey dil ṣanup geçid / Ādemler alıcı bulanuḳ ḳanlu tünedür
G662-3. **Uġradum** Mecnūna ṣordum ḥālini didüm didi / Ḥaḳ bir ḥāletdür olmaz anda rāḥatdan ḫaber
G695-2. **Uġradı** meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkin nefesi var
G772-3. Düşüp yoluñ ki kūyına **uġrarsañ** ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G809-2. **Uġradı** meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkin nefesi var
G902-1. Her kişiye kim **uġraya** göñlüm ḫaber ister / Cānā seni çün cān u göñülden sever ister
G920-4. **Uġrasam** yüz döndürür Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı şāhānun eṣeri var / **Uġradı** meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre **uġraduñ** beñzer yine ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını mu ʿaṭṭar ṭurma es

G1508-1. Kūyına ṣabā **uġraduġına** nişān gerek / Budur ki nişān ḫāk-i deri armaġān gerek
G1638-2. ʿĀşıḳ mıdurur giçmeye ol cān ile serden / Işḳuñ yolına **uġrama** merdāne degülseñ
G1754-2. **Uġrasa** segāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar / Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül
G1757-8. **Uġradum** bir ʿārife gül mevsimin ṣordum didi / Ey Muḥibbī tīz giçer bir haftadur bir an gül
G2295-4. Ṣabā kūyuna **uġrarsañ** getür gel ḫāk-i rāhından / Maḥabbet ehline ġāyet-be-ġāyet armaġāndur bu
G2432-4. Güş eylemedüñ pendümi ḥālüñ beter olsun / Ḳaç kerre didüm **uġrama** ʿışḳuñ yöresine
G2526-2. Didi kim tīġ-i cefām ile helāk āḫır anı / Eylerem **uġramasun** ʿāşıḳ olan yanumuza
G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini sünbül / **Uġradı** ṣabā ṣaçını anuñ yola yazdı
D16-1. Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe **uġradı** meger bū getürür

2. Duçar ve giriftar olmak. (Ş. Sami, 2010: 1256)

G1214-2. ʿIşḳa düşme āḫırı müşkil olur dirdüm saña / **Uġramazdun** bu belāya ṭutmış olsañ ger nefes
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı var ise **uġraya** cānuma anuñ
G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan başumı / **Uġrasun** boynuma āḫır żarb-ı şemşīrüñ senüñ
G1764-2. Vefāsın istedügümce cefāya **uġradum** āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G2186-3. Maḥabbet şehrine varan belā derbendine **uġrar** / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2341-4. Beni kūyuña varduḳca rāḳibüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur **uġrasun** anı Tañrı ḳażāsına
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ vefāsına / Lāzım gelür ki **uġraya** āḫır cefāsına
G2350-1. ʿAşḳ oldur nāle itdügince āhı berḳ ide / Her neye kim **uġradısa** ol dem anı ḫarḳ ide
G2366-1. Āh kim kime ḳılayım hecr elinden ben gile / Kimseler **uġramasun** ʿālemde böyle müşkile
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına / Lāyıḳdur anuñ **uġraya** āḫır cefāsına
G2540-1. Egerçi **uġradum** ʿışḳ içre rence / Biḥamdillah irişdüm gizlü gence

3. Tesadüf etmek, rastlamak, rast gelmek. (TS, 2009: 3903)

G941-2. Gülşen-i ḥüsnüñe **uġrarsa** ṣabā ṣanma güẕāf / Sünbülüñden ṣanma olmaġ içün būya gelür
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum gülşene / Cān u dil yaġmāya virdüm **uġradum** bir rehzene
B190. Diyeyüm derd-i dilüm ḥālini ḥālüm o bilür / Rūz-ı maḥşerde eger **uġrar** isem Mecnūna

uġraġ/uġraḳ [1] *T.* Menzil.

G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün yol **uġraġında** çehdür

uġrı/uġru [3] *T.* Hırsız. (TS, 2009: 3909)

(uġrı [1], uġrudur [1], uġrular [1])

G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki **uġrular** mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G779-4. Ġonce hemyānından alsa zer ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir **uġrudur**
G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir **uġrı** servdür ṣaḳın

uġrın [4] *T.* Gizli, gizlice. (TS, 2009: 3922)

G575-5. **Uġrın uġrın** ġamzeler atar Muḥibbī tīrini / Sīnede oḳ görinür virmez kemānından ḫaber
G1080-3. **Uġrın uġrın** ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz

uġur [1] *T.* Yol. (TS, 2009: 3929)

G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir **uġurdan** aldı yaġmā eyledi / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz

uġurlamaḳ [5] *T.* Çalmak, sirkat etmek. (TS, 2009: 3914)

(uġurlamaġ [1], uġurlar [4])

G166-1. Nūr **uġurlar** yüzüñe gelse muḳābil āfitāb / Nitekim olur şuʿāʿ-ı şemsden de māhitāb
G387-1. Cān **uġurlar** gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri tesḫīr iderler yoḳsa cādūlar mıdur
G400-1. Çeşm-i mestün dostumʿaḳl u dile yaġmacıdur / Ḫāl ü ḫaṭuñ cān **uġurlar** ṣanasın ḳaracıdur
G697-1. **Uġurlamaġa** laʿlinden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger zülfinde bend ister
G2617-2. Hey niceʿayyārdur gözden **uġurlar** sürmeyi / Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrārunı

uḫrā [1] *Ar.*

1. Başka. (M. Nâcî, 2009: 729)

G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler geldi Muḥibbī yirine / Kişver-i ḥüsne giçerse anı **uḫrā** bilürüz

1. Ahiret. (Ahterî, 2016: 44)

G1680-1. Eger sen olasın dünyāya māyil / Olur elbette ol **uḫrāya** ḫāyil

ʿuḳbā [2] *Ar.* Ahiret. (M. Nâcî, 2009: 730) *bk. dünya vü ʿuḳbā*

(ʿuḳbā [1], ʿuḳbādan [1])

G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne **ʿuḳbā** fikrin eyler dil / Hemān didāra ʿāṣıḳ u ne hevā-yı īn u ānum yoḳ
G1993-3. Gözüm yaşlu yürek başlu daḥi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm **ʿuḳbādan** el çekmem

ulaşmaḳ [2] *T.* Varmak, gelmek. (TDK, 2011: 2414)

(ulaşduñ [1], ulaşmış [1])

G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki **ulaşduñ** / Mey-ḫᵛār ile zāhid ne cidāl eylemek ister
Mh12-4. Alıbilmem zülfe **ulaşmış** göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zīrem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫᵛābum var benüm

ulaşı gelmek [1] Ulaşıvermek.

G2467-5. Büse enʿām it lebüñden bu Muḥibbī'ye didüm / Didi sözin kessün ol bize **ulaşı gelmişe**

ulı/ulu [58] *T.*

(ulı [30], ulıdur [1], ulılar [1], ulu [24], ulular [2])

1. Erdemleri bakımından çok büyük, yüce. (TDK, 2011: 2414)

G17-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / **Ulı** devletdür eger ḳurbān ola
G59-2. Sīneme gönderdi diler ġamzesin döndi didi / Cān içinde ṣaḳla kim bir **ulu** devletdür saña
G99-7. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī varıcaḳ / **Ulı** devlet olasın ḳurbān aña
G153-1. Sensin ol nār-ı Ḫudā aṣlı **ulu** nesliʿArab / Enbiyā vü mürselīn içinde olduñ münteḫab
G179-4. ʿĀṣuḳa bundan **ulı** müşkil mi varʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G274-4. **Ulı** devletdürür gülşen bucaġı / Benümle mey ola maḥbūb da ṣāliṣ
G292-1. Bu ṭılsımāt-ı cihān içinde çekdüm gerçi renc / Ḥamdülillah ḥāṣıl itdüm ʿışḳ gibi **ulı** genc
G386-2. Ciger-pārem kebāb u eşk-i ḫūnīnüm ṣarāb itdüm / Bu meclis **ulu** meclisdür ġamuñ ṣāhiyle ṣoḥbetdür
G481-3. Laʿlüñ ʿaḳīḳ mi ḳıymetine ḳādir olmadum / **Ulı** behāsı belki bu dünyāda māladur
G502-2. Key **ulu** devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar var bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G542-4. Zülfini ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / **Ulı** devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G565-5. Key saʿādet hem **ulu** niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim yār öldürür
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan **ulu** ʿālemdeʿaceb daha nesi var
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi var / Bundan **ulu** ʿālemde ʿaceb daḥi nesi var
G843(b)-3. ʿĀṣıḳa eşk-i çeşm u ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda key **ulu** niʿmetdür
G1030-1. **Ulı** devletdür seḥer -geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse eşer
G1122-1. Ġam tīriñe her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim varsa olur dise de **ulu** hüner olmaz
G1237-2. Yüz sürerler her yañadan gelüben ʿāṣıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir **ulu** dergāh imiş
G1253-4. Her ki cānā ḳıymaya ḳıymaz viṣāl-i dilbere / Bu sözi ben dimezem bilüñüz **ulular** dimiş
G1377-2. Ey ḳaşı yā durmadan atsañ baña ġamzeñ oḳın / Key **ulu** devletdürür aña ola bu dil hedef
G1394-4. Seccāde ṣaldı zülfi ab-ı ʿiẕārı üzre / Çeşmi imāmet eyler **ulu** kerāmet ancaḳ
G1565-1. **Ulı** devletdür ṣadā-yı ʿāṣıḳı güş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli bir yirden ferāmūş eylemek
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibbī diye yoḳ bundan **ulı** dergāhum
G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ ṣāhıyam / Bir **ulı** dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G2003-4. Gelmişüzdür ol **ulı** dergāhaʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2139-4. Ezelden **ulılar** ʿışḳı ḳaḳan arslāna beñzetmiş / Anuñ cümlesine ḳādir degül bir kimse dek ḳaçsun
G2337-1. ʿIşḳ yolında ṣabr iden rence / İrişür ʿāḳıbet **ulı** gence
G2408-4. Çekdümse ne ġam derd ü belā ile meşaḳḳat / Şükrüm bu ki irdüm ṣoñ ucı bir **ulı** gence
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne **ulı** devleti var diye bunuñ başında
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi / Bundan **ulı** nesi var yolında ḳıydı cāna
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye **ulu** devlet idi yār eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2548-1. Ṣataşdum ʿışḳ içinde gerçi rence / Biḥamdillah irişdüm **ulı** gence
G2562-1. Gördiler başumı yārüñ işigi ṭaşında / Didiler **ulı** saʿādet varmış başında
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīşkeş ilet / Çün varılmaz **ulular** meclisine dest tehī

2. İtibarlı, şerefli. (TS, 2009: 3950)

G450-4. Şāh-ı ġam sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem yirini bilür kim ezelden **ulıdur**
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan **ulu** hem-nefesi var
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan **ulu** hem-nefesi var
G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / Laʿl-i leb-i dilberden **ulı** ṣanmañ emi var
G413-3. Sīne ṣadrına geçürdüm dostum peykānuñı / Nice ʿizzet itmeyem kim **ulu** mihmānumdurur
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan **ulu** bile saña zāde getür
G1154-3. Ġam ḫastesiyem ḳo beni ʿālemde ṭabībā / Ölmekden **ulı** derdüme tīmār ele girmez
G2099-3. **Ulı** görinür ḫāmişi ʿışḳ velīkin / Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān ile suḫandan
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün **ulı** ġavġā imiş / Yegdür andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2664-1. Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb **ulı** / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb **ulı**
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur virāneler maḥzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḫarāb **ulı**
G2664-3. Ser-i kūyına ger varsam ider red ṣūretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḫāl-i kilāb **ulı**

G2664-4. Nice bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb **ulı**
G2664-5. Ecel gibi gelüp ḫaṭṭı beni öldüriser āḫır / Dilā gün yüzini görmege eylerseñ şitāb **ulı**
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫʷāb **ulı**
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārüʾş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb **ulı**

3. Çok büyük, pek önemli. (TS, 2009: 3950)

G1122-7. Kimdür ki diye ʿışḳı Muḥibbī başa iletsem / ʿĀlemde bugün bundan **ulu** derd-i ser olmaz
G1237-1. Ẓann iderdüm ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir **ulu** şāh imiş
G1269-2. Sevdüm didükce yüzini örterdi ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ **ulu** günāh imiş
G1269-3. Mey nūş iden Sikender ü Dārā olur hemān / Meyḫāne köşesi ne **ulu** bārgāh imiş
G1429-3. Her ne kim yirde bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış **ulu** deryāya baḳ
G1856-5. Seni çoḳ sevdicegüm olurimiş **ulu** günāh / Sürme öldür şuç mı çünki güneh-kāruñ olam
B64. Çün ayru olmazam āh ile ġamdan / Kişiye bundan **ulu** hem-ser olmaz

ulu'l-ebsār [1] *Ar.* Basar sahipleri, nazar-ı dikkat erbabı. (M. Nâcî, 2009: 730)

G1665-7. Ey Muḥibbī göz açup herkes temāşā eylesün / Oldı bir vech ile manẓūr **ulu'l-ebsār** gül

ululıġ [1] *T.* Azamet. (TS, 2009: 3955)

G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ **ululıġuña** nīk ü bed / Gerçi bed-ḫālem umaram olmayam ben bī-naṣīb

ʿulūm [1] *Ar.* İlimler.

G359-2. İyān oldı ʿ**ulūmı** kāyinātuñ / Saña oḳumadan mektebde ebced

ʿulvī [1] *Ar.* Yüksek. (M. Nâcî, 2009: 731)

G1439-4. Göñlümüñ şehbāzı ʿ**ulvīlerde** itmişken ḳarār / Bir ʿaceb luʾb ile ṣayd itdi anı ʿanḳā-yı ʿışḳ

umacı [1] Öcü *T.* (TDK, 2011: 2414)

G857-4. Giçürdük tīr-i āhı nüh-felekden / Ezelden çarḫ bizüm **umacımuzdur**

ʿumḳ [5] *Ar.* Derinlik. (M. Nâcî, 2009: 731)

(ʿumḳına [3], ʿumḳını [2])

G967-5. Ey Muḥibbī kimse irmez baḥr-i ʿışḳuñ ʿ**umḳına** / Gerçi māhīler gibi ʿışḳ ehli aña ṭalalar
G1534-3. Düşmeyen baḥr-i ġama ʿ**umḳını** idrāk idemez / Bilmege anı dilā ḫaylice idrāk gerek
G1859-4. Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿ**umḳını** / Ben irişdüm baña şor ol baḥr içinde māhiyem
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun yoḳ irişmez ʿ**umḳına** kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
D23-1. Baḥr-i ġam ʿ**umḳına** ṭaldum yine oldum ġavvāṣ / Şükr kim ʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ

ummaḳ [170] *T.* (TDK, 2011: 2416)

(uma [4], uman [1], umanlar [1], umar [43], umaram [60], umardum [2], umarken [2], umarlar [1], umarsa [2], umarsam [1], umarsañ [1], umarsın [7], umaruz [2], umduġum [2], umma [16], ummaḳ [6], ummañ [5], ummasun [2], ummaz [1], ummazam [1], umsam [4], umsan [2], umup [3], umuram [1])

1. Bir şeyin olmasını istemek, beklemek.

G4-3. **Umaram** her bir aduñ başḳa şefāʿat eyleye / Aḥmed ü Maḥmūd Ebü'l-Ḳāşım Muḥammed Muṣṭafā
G4-6. Cürm üʿisyānum bürūndur gerçi ḥadden serverā / Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat **uma**
G9-9. **Umaruz** bize şefāʿat idesin yevm-i cezā / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr ile ḫulūd
G10-5. Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürüp / Şefḳati senden **umar** dökilüben ḳanlu yaşı
G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen mürüvvet kānısın / **Umaram** idüp şefāʿat viresin āb-ı zülāl
G18-5. Evvel āḫır bu Muḥibbī senden **umar** maġfiret / İki ʿālemde çü sensin raḥmeten lilʿālemin
G22-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ey muʿcīb / **Umaram** ki raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān **umar** / Derd-mend olanlara yoḳ senden özge çün ṭabīb
G23-4. Gözüm yaşı gibi oldum revāne / **Umaram** kūyun ola baña maʾbed
G26-2. Senʿinayet kānısın çek cürmümi ʿafve ḳulam / **Umaram** senden şefāʿat idesin yevm-i cezā
G84-1. Vaṣl **umarken** ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G92-4. Ben vefā **umup** göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm vefā gelmez imiş senden baña
G103-3. Himmetüm destiyle ṣaldum göñlümüñ şehbāzını / **Umaram** dildārı ṣayd idem olursa da hümā
G107-4. Vaṣlın **umar** ol perīnüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G123-5. Ey Muḥibbī vaṣlını **ummañ** ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola birʿali-cenāb
G134-4. Yuya yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār ile / **Umaram** ki pāk ide maḥşerde Ġāffirüʾẕ-ẕünūb
G152-3. **Umar** idüm göre idüm bir kerret düşde seni / Giçdi ʿömrüm bu ḫayāl ile görinmez baña ḫʷāb

G159-2. Çün ḫalel virmez senüñ ululıġuña nīk ü bed / Gerçi bed-ḥālem **umaram** olmayam ben bī-naṣīb
G171-1. Olmışam bī-çāre vü dil-ḫaste vü tenhā ġarīb / Senden **umarsam** şifā olmazʿaceb sensin ṭabīb
G171-4. ʿIşḳ elinden maḫtel olmışdur bu cism-i nā-tüvān / Senden **umaram** ʿilāc sensin ṭabībüm ey ḥabīb
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm ya muʿcīb / **Umaram** kim raḥmetüne idesin beni ḳarīb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān **umar** / Derd-mend olanlara çün senden özge yoḳ ṭabīb
G229-1. Zülfine göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt **ummañ** ki ben oldum memāt
G238-1. Zülfüñe cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt **ummañ** ki ben oldum memāt
G262-5. Bu Muḥibbī'ye şefāʿat eyle şefḳat kānısın / **Umaram** itdürmeyesin aña her an elġıyāṣ
G277-5. Vefā **umma** Muḥibbī bī-vefādan / Ṣaḳın dünyāya aldanma gözüñ aç
G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse **ummasun** benden vefā / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G330-4. **Umaram** kim zülfüñe ber-dār olam / Her kişinüñ himmete olsun bülend
G347-3. Feyż **uma** geldi yine pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G359-5. **Umaram** ki Muḥibbī'ye şefāʿat / İdesin dergehünden itmeyüp red
G425-9. Vefā **ummaḳ** güzellerdenʿacebdür / Dinür bunlara dehr-i dūna beñzer
G439-5. Dünyādan **umma** būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / Raḥm eylemez kimesneye köhne zemānedür
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ velī / N'eylesün **uman** mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G530-4. **Umar** gerçi bu göñlüm luṭf u iḥsān / Velī senden gelen cevr ü sitemdür
G631-5. Dil ṭabībidür **umar** vire Muḥibbī'ye cevāb / Āsitān-ı yārda bīmārelıḳ göñlüm diler
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden **umma** sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden şanma ḳaṣdı ġayridür
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ **umaram** senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil säildürür
G668-1. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastei öldürmegi cānān **umar** / Līk anda daḥi artuḳ ölmegi bu cān **umar**
G668-2. Ey ṭabīb-i cān bu göñlüm bir ölümlü ḫastedür / Leblerüñden bir cevāb it derdine dermān **umar**
G668-3. Kūyuña varsa naẓar ḳıl ʿāşıḳı menʿ eyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān **umar**
G668-4. Gül gibi gülmez açılmaz ġonce-veş dil-bestedür / Bād-ı āhum isteyüp bu dīdeden bārān **umar**
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı yārān **umar**
G677-3. Dād idüp kūyına vardum didi bir ʿārif baña / Dād **umarsañ** ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G717-1. Şām irişdükde üşer şemʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri **umar** ki ol yaneler
G741-1. Kimden vefā vü mihr **umaram** bī-vefā olur / Bildüm zemāne ḫūbları hep pür-cefā olur
G761-2. **Umaram** gözlerüm yaşı mürūr ile ide te'şir / Egerçi ḳalbi dirler nigāruñ ḳatı mermerdür
G793-6. Geh diler zencīr-i zülfüñ dil **umar** gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi ma ʿẕūrdur
G835-4. **Umaram** dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / Aña murġı olan vaḥşī başuma dānedür dirler
G839-4. ʿAceb mi bir cevāb **umsam** lebüñden / Ṭabībümsin bu dil bīmāre beñzer
G861-5. **Umar** idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḥi muḥkem yanar
G874-4. **Umar** idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Şu ṭoḳınsa şu ʿlesi artar söyinmez nārı gör
G919-4. Güzellerden vefā **ummaḳ** ʿacebdür / Cefā dirseñ igen bisyār iderler
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / **Umaram** vaṣlı ola cāna şifā kim ne bilür
G984-1. Nigārā **umduġum** gerçi vefādur / Velī senden gelen her dem cefādur
G992-3. Yüzüm üzre **umaram** ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G1033-2. **Umardum** düşde göreydüm cemālüñ / Veli ʿışḳuñ beni bī-ḫᵛāb idüpdür
G1105-4. Mihr **umma** dehr-i dūndan andan gelen cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı yoḳdur olmaz
G1195(a)-5. İşigüñde yüzini ḫāk itmek ister bu Muḥibb / **Umar** anı kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz
G1197(a)-4. Āhum adından **umar** idüm eyleye eşer / Āhen gibi göñül ḳatı taşa beñzemez
G1214-1. Bu cihānda çün bulunmaz ey göñül feryād-res / Raḥm **umma** kimseden feryādı ḳo feryādı kes
G1247-2. **Umaram** pertāb idesin tīr-i ġamzeñ sīneme / Şaçıla her yaña ḳanum ben olam naḫcir-veş
G1251-4. Gözlerüm yaşı **umardum** kūyuña vire geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1299-4. Ey refīḳān reh-i ġam içre duʿādan añasuz / Benüm içün **umaram** oḳuyasuz siz iḫlāṣ
G1354-1. Ḫaste-ḥālem hecr elinden yir yir oldı sīne dāġ / Şerbet-i laʿlüñ **umar** çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān **ummañ** benüm nām ü nişānum yoḳ
G1402-6. Pādişāhum dād **uma** geldi Muḥibbī ḳapuña / Gösterürsin hīç revā mıdur aña bī-dādlıḳ
G1452-5. Cürm-i bī-ḥaddür Muḥibbī senden **umar** şefḳat / Nev-cevān idüm sepid oldı ḳapuñda rişe baḳ
G1465-4. Yevm-i cezāda **umaram** ide şefāʿati / Ol iki mim ü ḥā ile dālı Muḥammedüñ
G1471-5. Baş açup tīġine boynını Muḥibbī uzadur / Bunı **umar** didilerʿışḳ-ārā ḳurbān olduñ
G1514-4. **Umaram** başasın bir kez yüzüme / Anuñçün rāhuñ üzre olmışam ḫāk
G1570-5. Maḫşerde Muḥibbī **umaram** ide şefāʿat / Cān u dil ile bendesiyem çünki ben āluñ
G1608-3. Dil ṭabībisin lebüñden n'ola **umsam** bir cevāb / Saña āsāndur benüm derdüme dermān eylemek
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı baña ögretmeñ / Bu dünyādan vefā **ummañ** cihānı baña ögretmeñ
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd ʿālemin / **Umuram** ʿīsi gibi eflāk ola yirüñ senüñ
G1661-5. Bī-vefādur dehrden **umma** Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1690-3. Dostlar **umar** mısuz şimdengirü nām ü şān / Bī-nevā birʿāşıḳam benden nişān ḫācet degül
G1694-4. Güneş gördüm gelür her gün ḳapuña / Zekāt-ı ḥüsnüñ **umar** oldı sāil
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın **umar** ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer / Cev eküben kendüm **umup** dime ekse cev degül
G1723-2. Her dem anuñ vişālin **umarsın** ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḥi senden vişāl **ummaḳ** ʿaceb fikr-i muḫāl
G1748-4. **Umaram** ki yüzümüñ üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G1768-4. **Umaram** yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / Cürm ü işyān ile gerçi ki yüzi ḳare benem

G1802-2. Çün ṭabīb-i dilsin **umsam** n’ola senden bir cevāb / Ḫaste göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿiṣyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden velīkin raḥmet **umaram**
G1832-5. Nice yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām / **Ummazam** bir nesne cānā merḥabā olsun dirüm
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden **umaruz** raḥmeti / Yüzi şuyına ki var nām-ı şerifinde dü-mīm
G1878-5. Naḳd-i cāna vaṣl **umarken** oldı hicrān ḥāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G1890-5. **Umaram** rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer / Ey Muḥibbī yürüyüp Şarḳa sipāhı çekelüm
G1891-2. **Umaram** zülfüñ ile cān u dili bend idesin / Olmaġa ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne varam
G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā **umaram** maḥşere mestāne varam
G1941-5. Göz ucıyla senden **umar** bu Muḥibbī bir naẓar / Bundan özge ḥāṣa-lillah ben temennā eyleyem
G1945-5. Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş / ʿAfv it ṣuçını senden **umar** luṭf ile kerem
G1959-2. Günāhumdan **umaram** kim beni ʿışḳ ābı pāk ide / Anuñçün ṭoġrulup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından **umanlar** şerbet-i laʿlüñ / Ḳamusı derd-mend olmış yatur bīmāra beñzetdüm
G1979-4. **Umaram** ʿafv ide yuya işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G1995-3. **Umaram** gülşende ḫande idesin sen gül gibi / Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle **umaram** pāk ola yuna yüzüm
G2031-7. Olma ey dil añuben ʿiṣyānuñı sen nā-ümīd / **Umaram** ʿafv ide cürmüm añaram ġaffārı ben
G2037-5. Ġamzesi cellāddur elinde tīġ u deşnesi / Teşnedür ḳanuña raḥm **umma** sen ol ḫūn-ḫᵛārdan
G2071-1. Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden / **Ummaz** idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī derd-mend / Senden **umar** şefḳati sensin ḳayuran ümmetin
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīne ñe dāġın yaḳasın / **Umaram** ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın yaḳasın
G2087-2. Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhı / **Umaram** ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / **Umaram** ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2118-2. Ele aldum pīç-ā-pīç idüp kemend-i āhı / **Umaram** ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2139-2. Ṣaçuñ Şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / **Umaram** eşk-i gülgünum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat **umar** dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu ümmet elin
G2151-4. Ḳuluña eyledüñ cevr ü cefālar / Bu idi **umduġum** şāh-ı keremden
G2169-5. Senden **umar** şefḳati mücrim Muḥibbī ḫaste-dil / Eyleyen sensin şefāʿat evvelin ü āḫirin
G2187-3. **Umaram** vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2215-2. Dostum senden vefā mihr **ummasun** ʿāṣıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve **ummaḳ** bidden
G2220-2. Ne **umarsın** ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi yine hīç serv ile şimşāddan
G2221-5. Ey Muḥibbī **umma** dünyādan vefā / Kime itmişdür vefā bu pire-zen
G2223-1. Raḥm **umarsın** ey göñül sen ol gözi ṣayyāddan / Bendine düşdüñ anuñ ışşı nedür feryāddan
G2225-1. Ne **umarsın** ey göñül ol gözleri cellāddan / Günde biñ kez ḳan ide ḥaẕẕ ide ol feryāddan
G2225-2. Yazılan başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm **umma** ol ṣayyāddan
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger giçesin / Yarın anda **umaram** kevṯer şarābın içesin
G2242-3. **Umaram** bir gün ola şehbāz-ı zülfe dil şikār / Bu kebūter göñlüm olmışdur hevāyı n’eylesün
G2247-4. **Umaram** ġamz oḳlarını ata her dem sīneme / Anuñ içün dil nişān itdüm o ḳaşı yā içün
G2251-2. Nūr **umarsa** n’ola senden rūz u şeb şems ü ḳamer / Hem ḥabīb-i Ḫaḳḳsın vü hem raḥmeten-lil-ālemīn
G2251-4. **Umaram** yüz ḳarasına olasın sen şefīʿ / Senden **umarlar** şefāʿat evvelin ü āḫirin
G2283-5. Didiler ṣu üzredür çünkim cihān bünyādını / Ne **umarsın** ey göñül bī-kār u bī-bünyāddan
G2287-1. Ben **umaram** ki seni derdüme dermān idesin / Kaʿbe kūyuñda bu ben dervişi ḳurbān idesin
G2325-5. Vaṣlını **ummaḳ** Muḥibbī dil-rübānuñ çün bedīʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2355-3. Ol bir kerīmdür **umaram** maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya yüzüm olmaya siyāh
G2383-1. Ḥabīb olduñ çü Rabbü’l-ʿālemīne / Şefāʿat senden **umar** bu kemīne
G2386-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / **Umaram** ki bulasın gelseñ dil-i virāneye
G2394-1. Segregüp çeşmüm açan şādī nişānı depreşe / Şād olur göñlüm **umar** kim tuş ola meh-veşe
G2419-1. Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi bende / Ḳapuñda **umaram** olam ki boynı baġlu bende
G2458-5. **Umaram** başa ḳoya öpe Muḥibbī ġazelüm / Elden ele düşüben ger ire Selmān iline
G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / **Umaram** kūyıñda saña yarayım ḳurbān ile
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler yürür / Bu nevʿile o āhūyı **umar** şikār ide
G2484-3. **Umar** ki ser-i zülfine yārüñ aşılam dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre benefşe
G2488-6. **Umarsın** çünki andan sen şefāʿat / Muḥibbī ḳoma dilde kibr ü kīne
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña didār / Gör bu riyāyı zāhid cennet **umar** hemīşe
G2523-3. **Umaram** eyleye baña şefāʿat / Yapışdum cān u dilden dāmenine
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şiʿr **umup** zāri ḳılur ṭıfl gibi dāyesine
G2535-1. Ne revādur ki ḫadengüñ atasın ḫāke düşe / **Umaram** ki gele bu sīne-i ṣad-çāke düşe
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī **umma** vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2587-3. Bulmaḳ isterseñ eger genc-i viṣālinden ḫaber / **Umaram** ki bulasın gelsen dil-i virāneye
G2590-2. Dil derdi ḫāletin çü bir bir didüm saña / Laʿlüñ yoḫsa cānā **umaram** ṭabīb ola
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı **umaram** kim ʿafv ide / Zīrā baḳmaz kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2597-5. **Umsan** Muḥibbī n’ola bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı zevḳ gibi çü ṣıdḳuñ yaḳın ola
G2598-5. Baḥr-i ġamda gözlerüm yaşı ile ḫūn-ı ciger / Ṭurmaġ ile **umaram** ki pençei mercān ola
G2629-3. Güzellerden vefā **ummaḳ** ʿacebdür / Bulardan görmedi kimse bu kārı
G2636-3. Egerçi ʿāṣiyem raḥmet **umaram** / Senüñ iḥsān u luṭfuñ bī-tenāhi
G2682-5. **Umar** Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān yolında eyledi çün ḫāk-i pā bizi
G2734-5. **Umaram** bir gevher-i nā-yāb ola her ḫāṣılum / Baḥre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī yaşumı
G2766-3. Ḳıyāmetde ḳaçan gelse bir ayaġ üzre biñ ayaġ / **Umaram** kim ḳomayasın ayaġ altda ben mürı

G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden **umar** vefā resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
Mh10-7. Dād **umma** ey göñül sen ol şeh-i bī-dāddan / Gelmeye raḥm eylemek hīç kimseye cellāddan
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet **umar** ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ
Mh17-3. Kim ki **umarsa** vefā cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr ile
Mr3-7. Merd iseñ ey dil ṣaḳın **umma** bu dünyādan vefā / Mihrüñ **umsan** eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr30-5. Āh kim feryād idüp dād **umsam** ol bī-dāddan / Ḫışm ile ider baña ḳurtulma ol feryāddan
Mr30-6. Ne **umarsın** ey göñül bu çarḫ-ı bī-bünyāddan / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān la'l-i lebinden ne **umar** / Fuḳahā çün yazmaz ʿışḳ ḳātiline ḳışās
B23. **Umar** Ḫusrev şeker şīrīn lebinden / Dil ü cāndan cüdā bī-çāre Ferhād
B67. Bir bölük ʿāṣilerüz raḥm **uma** geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise Yārab seni raḥmān bilirüz

2. Sanmak, tahmin etmek.

G58-1. Ṣanma ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / **Umma** ey derd ile perverde seni dermān aña
G87-1. **Umma** ey dil-ḫaste kim seni ṭabīb-i cān aña / Olur iseñ derd ile de ṣanma kim dermān aña
G2124-1. **Umar** idüm ki benüm derdüme dermān olasın / Ne bileydüm ki seni āfet-i devrān olasın
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere **umma** sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış Yaradan
G2236-5. Cevv eküp **umar** mısın kim ola gendüm ḫāṣıluñ / Ey Muḥibbī her ne kim ekdüñse anı biçesin
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür vefā **umma** göñül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū

ʿummān [19] *Ar.* Büyük deniz. (M. Nâcî, 2009: 731)

bk. baḥr-i ʿummān, dil-i ʿummān, Dicle vü ʿummān, lücce-i ʿummān, rāh-ı ʿummān ʿummān-ı eşk, ʿummān-ı ġam, ʿummān-ı ʿışḳ

(ʿummān [9], ʿummāna [5], ʿummāndan [1], ʿummāndur [1], ʿummāne [3])

G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūnı mercāndur baña / Bulınur zīrā gözümüñ yaşı **ʿummāndur** baña
G195-1. La'li nābuñ fikrin itdi gözlerüm ḳan ʿāḳıbet / Aḳmaġ ile gözden ol ḳan oldı **ʿummān** ʿāḳıbet
G261-4. Āb-ı Ceyḥūn idi eşküm şimdi oldı cūy-ı Nīl / Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı itsün çeşmüm **ʿummān** ile baḥş
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu yār cümlesi **ʿummāne** çeker
G684-2. Ṣadefdür dīde var var içinde gevher / Gözüm yaşı benüm **ʿummāna** beñzer
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar urar / Ey Muḥibbī ġam degül bād esse **ʿummān** oynadur
G1080-4. Çalḳamañ bu eşk-i ġāfil virdi **ʿummāndan** nişān / Sāḥil-i çeşmüm görüp deryā kenārıdur diñüz
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını **ʿummāna** beñzetdi gören / Ẓāḥir eyler dürleri çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1439-2. Ḳa'rına irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u ʿarżı yoḳ ʿaceb **ʿummān** imiş deryā-yı ʿışḳ
G1600-4. Yaşum mevc urdı esdi bād-ı āhum / Ṣaḳın ey fülk-i dil **ʿummāne** girdün
G1727-2. Ṣol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi / Cūlar oldılar revān u baḥr ile **ʿummān** ḥacel
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / Āḫır yolında cem' olup **ʿummān** olan yaşum
G1798-2. Firāḳ-ı yārla yanup yaḳılup nāleler ḳıldum / Birin **ʿummāna** gönderdüm birin keyvāna ṭapşırdum
G1798-5. Me'ānī ḳānına irdüm çıḳardum nice güherler / Kimisin eyledüm maḥzen kimin **ʿummāna** ṭapşırdum
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım **ʿummāne** degin
G2342-2. Gözlerüm yaşını baḥr olduġını görse eger / Ḳaynayup cūşa gelüp ḫālüme **ʿummān** acıya
G2606-5. Gāh olur bir ḳaḳe eyler belki kem bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar urup **ʿummān** ider göñlüm beni
G2658-5. Deryā-yı eşki kim göre **ʿummāna** beñzede / Kim gördi bu ki görmedi hergiz ḳarasını
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdi **ʿummān** cevherin

ʿummān-ı eşk [1] Gözyaşı denizi.

G1895-3. Yine **ʿummān-ı eşkümden** çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum

ʿummān-ı ġam [1] Keder denizi.

G1871-2. ʿĀlemi ide iḫāṭa gözlerüm yaşı gibi / Bād-ı āhumdan temevvüc itse ger ʿummān-ı ġam

ʿummān-ı ʿışḳ [1] Aşk denizi.

G1438-1. Ḳaynadı ṭaşdı yine **ʿummān-ı ʿışḳ** / Ġarḳ idiser ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ

ʿummānī [1] *Ar.* Okyanusa ait.

Mr7-2. Dürr dişüñ ḳadrin bilür bir nice **ʿummānīlerüz** / Lā'übāli pāk-meşreb biz Süleymānīlerüz

umulmaḳ [1] *T.* Umma durumuna konu olmak. (TDK, 2011: 2416)

G1507-1. Īyd irişdi küşte ḳıldı ḫalḳı cevlānuñ senüñ / Umulur maḳbūl ola bu cümle ḳurbānuñ senüñ

un [5] *T.* Öğütülmüş toz hâlinde hububat vesaire, dakîk. (Ş. Sami, 2010: 1273)

G849-5. Seng-i miḥnetle Muḥibbī dögülüp **un** olduġın / Anı gendümden tefaḥḥus eyleme gerdūna ṣor
G1070-3. Gözlerüm gözek olup eyleye bu eşki revān / Dil de ṭolāba dönüp eyleyüben **un** añılur
G1518-5. Kūh-ı ġamda bu Muḥibbī'yi belā sengi ile / Āsiyā-veş döge döge anı sen **un** itdüñ

G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm yāḫūd cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep **un**
G2541-6. Āsiyā-veş ey Muḥibbī iki ṭaş olup ele / Döginüp cismüm gendüm gibi **un** olmada

unıdılmaḳ [2] *T.* Unutma işine konu olmak. (TDK, 2011: 2419)

(unıdıla [1], unıdıldı [1])

G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / **Unıdıla** bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G2366-2. **Unudıldı** Vāmıḳ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası / Söylenür ʿālemde ḳıṣṣam düşmişem dilden dile

unutmaḳ [21] *T.* (TDK, 2011: 2419)

(unudur [1], unudurdı [1], unutdı [1], unutduñ [3], unutma [14], unutmayayum [1])

1. Aklında kalmamak, hatırlamamak.

G2155-2. **Unudur** adumı nevbet-be-nevbet / Olaldan āsiyā bu çarḫ-ı gerdūn
G2397-3. Adum **unutduñ** öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ zamān idi müşerref idi didāruñ ile
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse idi bir naẓar / **Unudurdı** zāhid-i bārid-nefes evrādını
G2681-1. Zülfine dil baġladuñ çünki **unutduñ** pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör bendüni

2. Hatırdan, gönülden çıkarmak.

G19-2. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefāʿatden **unutma** ben ġaribi
G2346-1. Bu bendeñi ey serv-i ḫırāmānum unutma / Dil-ḫasteñi ey lebleri dermānum **unutma**
G2346-2. Yaḳdı cigerüm āteş-i hicrān meded eyle / Bu teşne-dili ey lebi ḥayvānum **unutma**
G2346-3. Göz yaşı fırāḳuñla aḳar ṣu gibi her dem / Ḫāk itme beni ey şeh-i ḫūbānum **unutma**
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi pirehenüñle / Bu ʿāşıḳı ey Yūsufı Kenʿānum **unutma**
G2346-5. Dil laʿl-i lebüñ fikri ile mest olup eydür / Luṭf eyle Muḥibbī ḳuluñı cānum **unutma**
G2578-1. Bu ben dil-ḫastei ey yār **unutma** / Devā ḳıl derd ü tīmār **unutma**
G2578-2. Aramuzda olupdurʿahd ü peymān / Benüm çoḳ sevdügüm zinhār **unutma**
G2578-3. Yüzüñ gül olalı ḥaṭuñ benefşe / Ḳoḳlasun bülbül-i dil **unutma**
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı çünki çeşmüñ / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār **unutma**
G2578-5. Muḥibbī çāresüzdür çāre ister / Nigārā çāre ḳıl nā-çār **unutma**
G2659-1. Ḫudānuñ hem ḳulısın hem ḥabībi / Şefāʿatden unutma ben ġaribi
G2752-4. Öpsem didükce laʿlüñi hā dişledüñ lebüñ / **Unutmayayum** ölürsem de buracıġı
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm **unutdı** yarını / Yarını añmaz diriġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz

ʿunvān [2] *Ar.*

(ʿunvān [1], ʿunvānın [1])

1. San. (TDK, 2011: 2419)

G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil defter ü dīvān baña / Derd ü miḥnet sözlerin yazdum yiterʿ**unvān** baña

2. Bir kitap ve risâle yahut fasıl ve bap ve makalenin ismi, başında yazılan yazı, serlevha. (Ş. Sami, 2010: 1261)

G146-4. Taḫt-ı ʿāc üstinde ḫāli ṣan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemānʿ**unvānın** öp

urmaḳ [81] *T.* (TS, 2009: 3967-3976)

bk. aġza mühr-i süḳūt urmaḳ, āteşi urmaḳ, baş urmaḳ, başına urmaḳ, başını ṭaştan ṭaşa çalmaḳ/dögmek/ḳaḳmaḳ/urmaḳ, berḳ urmaḳ, çarḫ urmaḳ, dem urmaḳ, dest urmaḳ, diş urmaḳ, el urmaḳ, görmeze urmaḳ, gögsüne seng urmaḳ, il urmaḳ, ḳangı ṭaş ḳatı ise başını urmaḳ, lāf urmaḳ, mevc urmaḳ, (aġza) mühr (süḳūt) urmaḳ/urulmaḳ, muʿallaḳ urmaḳ, naʿra urmaḳ, raḳṣ urmaḳ, resm urmaḳ, terkin urmaḳ, ṭūp urmaḳ, yāre urmaḳ, yol urmaḳ, yüz urmaḳ

(ur [2], ura [4], uralar [1], uraldan [1], uralı [1], uram [1], uran [4], urar [1], urasın [2], urayım [2], urdı [1], urduḳca [1], urdum [2], urdun [1], urduñ [4], urı [1], urma [5], urmadan [1], urmadı [1], urmaġa [3], urmasa [1], urmayaldan [1], urmayup [1], urmaz [1], urmış [2], urmışdur [1], ursa [7], ursalar [3], ursam [1], ursan [1], ursañ [2], ursun [1], urup [11], urur [8], ururlar [1], urursan [1])

1. Vurmak, çarpmak.

G46-2. **Ursa** deryā-yı ḥavādiş mevc-i ketmüm bir yaña / Geşti-i ʿışḳun biḥamdillah ki lengerdür baña
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / Zülfini almış ele tā kim **ura** çevgān aña
G252-1. Çīn ider ebrūların ol meh ḳaçan kim ola mest / Pehlevānlar gibi baş başa **ururlar** dest-be-dest
G727-2. Temevvüc bād-ı āhumla **urup** göz yaşı baḥr oldı / Temāşā eyle gör mevcin anuñ dürr ile mercāndur
G1050-5. Eşk-i çeşmüm āh ḳılduḳca telāṭumlar **urar** / Ey Muḥibbī ġam degül bād esse ʿummān oynadur
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar **urur** / Yürürüz içinde bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1495-2. Lemʿa **ursa** gün yüzinde pertev-i ʿışḳ ṭañ mıdur / ʿĀşıḳa āyīne her dem çün cemālidür anuñ
G1860-3. Ġarḳ olursa ṭañ mıdur dil fülki eşküm baḥrine / Bād-ı āhumla telāṭumlar **urur** deryā benem
G2315-4. Deryā-yı eşk ṭaşdı emvāc başdan aşdı / Bu dil sefīnesin āh **urur** kenāra ḳarşu
G2606-5. Gāh olur bir ḳaḳe eyler belki kem bir ḳaḳeden / Geh telāṭumlar **urup** ʿummān ider gönlüm beni

2. Baskın yapmak, gasp ve yağma etmek.

G756-5. ʿIşḳa çün başduñ ḳadem urmaḳ gerek ser terkini / **Urmayup** meydān-ı ʿışḳ içre girenler er midür

3. Vazetmek, koymak.

En1-15. Ḍat Ḍarb **ursa** yiridür baña bu çarḫ-ı felek / Dil-i āşüfteye pend eylediler itmedi kār

4. Belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak.

G1274-2. Oḳ u yā almış ele ġamzesi dil almaġ içün / Bir birine **urup** āfāḳı pür-āşūb olmış
G2455-2. Gönlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā zaḫme **uram** dime ṣaḳın ḳānūna

5. Sokmak, batırmak, delmek, yaralamak.

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / Zaḫm **ura** ṣanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña
G77-1. Eger her dem **urasın** tīġ cānā / Ḳaçuram gerdenümi ṣanma ḳaṭʿā
G266-5. Seng-i miḥnet yaġdurup her dem Muḥibbī başına / Niceye dek **urasın** bağrına ḫançer elġıyāş
G391-3. Küh-kenlik şanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe **ursam** iñlesem yanumca iñler kūhsār
G459-2. Çeşmi şayyādı yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm **urup** murġ-ı dili itdi şikār
G559-4. Dilberümden nāgehān faṣd eylese faṣṣād eger / Baña neşter **urmadan** bu ḳollarumdan ḳan aḳar
G829-2. **Urmaġa** ehl-i ʿışḳ sīnesine / Eylemiş ġamzeleri ḫançerler
G893-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ **urur** ol merdüm-i çālāke berāber
G1049-5. Bir ġamze ile sīneñi çāk itdi Muḥibbī / Kim tīġ **urur** ol merdüm-i çālāke berāber
G1067-2. Gögsüme **uran** lāle gibi dāġı benüm āh / Ol ḫāl-i siyeh-kār ile ḫaḳḳa dehenüñdür
G1632-2. Sīnesine lāle gibi dāġ **uran** ʿāşıḳlaruñ / Ruḫlaruñda görinen ey dost ḫālüñdür senüñ
G1745-4. Hicrān elemi pāre ḳılurken yüregüm āh / Bir yaña **ura** ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil
G1759-3. **Uralar** ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kān ol
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / **Urup** bu sīneme yāre anı şekl-i hilāl itdüm
G1981-4. Ḳoluma dāġlar **urdum** senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir zer kemer çekdüm
G2039-5. ʿIşḳ mıdur bu Muḥibbī sīnesine dāġ **urup** / Āḫır anuñ gözleri yaşını deryā eyleyen
G2362-3. Cefānuñ tīşesin gönlüme **urma** / Olur olsa her bir şikeste
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi zaḫm **urdı** cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2474-3. Derd ile āh eylese Şīrīn ġamından kūh-ken / Tīşe **ursa** nerm olursa bī-sütūnuñ ṭaşına
G2572-5. Sīnede dāġ **ur** Muḥibbī aña çek yir yir elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost zaḫm **ursa** baña ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi
G2717-2. Mecnūn gibi sīnesine tāze dāġ **urup** / Ḳurdı çemende Leylī gibi gül otaġını
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü **urdum** dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış zāġlar
B180. Cefā tīġiyle beni hem-ser itme / **Urursan** dimezem gel baña ḳıyma

6. Nişan alarak atmak.

G45-3. Müdām aḳar ciger ḳanı gözümden / **Uraldan** kirpük oḳın ol ḳaşı yā
G412-3. Şol ḳadar **urdun** cefā tīrini bu dil mülkine / Baġrum içre çıḳdı bī-ḥadd ḳanlu ḳanlu yaşlar
G576-3. Ḳaşı yāyından **uran** tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın zeneḫdān çāhıma düşdi / **Urur** ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G959-2. Sīne-i mecrūḥa **ursañ** ey ṣanem ġamz oḳların / Tīr ü peykānuñ bu ben dil-ḫasteye merhem gelür
G1284-2. Laʿl-ı şīrīnüñi cānā almadın ben aġzuma / Ġamze oḳın sīneme **urduñ** benüm zenbūr-veş
G1286-3. **Uralı** sīneme ġamze oḳını / Yüregüm baġrum olupdur ṭolu yaş
G1540-5. Kūyuña varduḳca **urduñ** sīneye ġamz oḳların / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1667-4. Sīnemüñ ṣanduḳasına **ursa** ger ġam oḳların / Cānuma raḥmet gelür derdüme ṣanmañ em degül
G1837-4. **Urmayaldan** sīne-i mecrūḥuma ġamz oḳların / Ḳalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatum
G1904-2. Yüzüñ beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki **müjgānlar** urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır yārāna / **Urmasa** ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki

7. İfade etmek, beyan etmek, bildirmek.

G1228-2. Bir nefes senden cüdā yoḳdur ben **urmaġa** mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes

G2408-6. Bī-fıkr ü te’emmül didi bu şiʿri Muḥibbī / Bilmek dileyen ḥālini **ursun** bu ki pence

8. Sürmek.

G66-3. Şādmānam kim ṣabā **urduḳca** şāne zülfine / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña
G488-5. Şāne **ursa** zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür
G619-3. Ḫāṭırum olur müşevveş şāne **ursan** zülfüñe / Pāre pāre eyleyen baġrumı bildüm şānedür
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫāṭır-ı ʿuşşāḳı perīşān / Zülfine **ura** el uzadup şāne güzeller
G767-4. Bu göñül zaḫmına merhem **urayım** dime ṭabīb / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem **urayım** dime çün merhem yanar
G964-4. Zaḫm-ı nigār yāreme merhemdürür benüm / **Urma** ṭabīb yāreme gel merhem öldürür
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne **urmış** zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1047-4. Merhem **urma** gel ṭabībā gör cerāḥātlü dilüm / Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur
G1265-1. Dil **urup** dilber yine zülfin girih-gir eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḥüsnüñe ay ü güneş / Şāne **ur** zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1516-2. Kākülüñe şāne **urduñ** ṭaġıdup bī-dilleri / Nice diller ḫānesin ẓulm ile vīrān eyledüñ
G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem **urmışdur** dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḥḥum dostum zülfüñe **urma** şāne gel
G2287-2. Şāne **urduñ** zülfüñe şād-pāre ḳılduñ göñlümi / Ḫāni ẓālim nice bir göñlüm perīşān idesin
G2369-5. Dil degül belki cān da pārelenür / Yār eger **ursa** zülfine şāne
G2456-4. Şāne **urur** zülfine būyın getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ şāneye
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem **urmaz** āḫır yārāna / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası **urmadı** bu yāreme hīç merhemi

9. Etkilemek.

G42-4. Egerçi ʿaḳreb-i zülfüñ **urur** daḫi dil ü cāna / Ne ġam tiryāk-ı laʿlünden olur her laḥẓa em peydā
G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde beni çün **urı** zülfüñ ʿaḳrebi / Aġzuma şun luṭf idüp laʿl-i lebüñ tiryākını

10. Yüklemek, yüklenmek.

G1371-5. Dil nice itsün taḥammül cān nice doysun ġama / **Ursalar** bār-ı ġamı ḳılmaz taḥammül kūh-ı Ḳāf
G2098-3. Ġamuñ bārını **ursalar** taḥammül itmeyüp kūh-sār / Aḳıda gözlerin yaşın iki yaña bıñarından
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / Ẕerresin ger ṭaġa **ursalar** taḥammül itmeye
G2776-4. Ne ḳadar **ursañ** cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker dil yirde ḳomaz bārını

11. Parçalamak, ufaltmak. *Bk.uşadmak, uşanmak*

G2250-2. **Urma** göñül şīşesin ey dost yirlere / Şaḳın ki batar ayaġuña ābgīneden

12. Dikilmek, kurulmak, yapılmak. *bk. urulmak*

G832-3. ʿIşḳ şāhı **urdı** bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger vara mir ü gedā bulur ḳamu firāş olur
G1356-5. Tekye-i ʿışḳuñ ezel Mecnūn **urup** bünyādını / Bu Muḥibbī baġrınun yaġıyle uyardı çerāġ
G2204-5. Bīnā-yı ezel **urmaġa** bünyādını ʿışḳuñ / ʿUşşāḳ serin ilet Muḥibbī temel olsun
G2616-3. **Urmış** idüm zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını / Āh kim ṭūfān mı ḥaḳ ile yeksān eyledi
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezel ʿışḳuñ **uran** bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād yazmış adını

ʿurūc eylemek/itmek [15] *Ar.* Yukarı çıkma yükselme. (Ş. Sami, 2010: 1261)

G291-3. Āteş-i dilden yanar her gice bu ḳandil-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı **ider** āhum **ʿurūc**
G733-3. **ʿUrūc eylerse** dūd-ı dil ʿaceb mi göklere her dem / Yanar ʿışḳ ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G912-3. **ʿUrūc ider** depemden dūd-ı āhum / Yanaldan ʿışḳ ile dil nāre beñzer
G989-3. Güzelüñ burcına **ʿurūc itdüñ** ẓulm [itme] / Şaḳın ʿāşıḳlar āhından zemīn ü āsumān ditrer
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere **iden ʿurūc** / Gice vü gündüz yanar sīnemde şanmañ nārı yoḳ
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi **ider** āhum **ʿurūc** / Ehl-i söze ney gibi nālem virür cedd ile ḥāl
G1767-3. Sīne ġārında **ʿurūc itse** felekler saḳfına / Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm
G1815-1. **Eyledi** çīn seḥeri çarḫa **ʿurūcı** āhum / Ola kim saña irişem diyü ben ey māhum
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem **iden ʿurūc** aña duḫānumdur benüm
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı tīrin / Cānum **ʿurūc idende** teklīf itdi yirin
G2345-3. **ʿUrūc itdi** semāya dūd-ı āhum / İrişdi göz yaşı ḳaʿr-ı zemīne
G2469-4. Dil āteşi yaḳupdur cümle cihānı düpdüz / **İder ʿurūc** āhum her laḥẓa āsumāna
G2521-2. Gökler yüzine **itse ʿurūc** ejder-i āhum / Od şaçıla dehr içre bu dilden dehenüme
G2593-3. **Eylemek** ister yine ḫaṭṭun **ʿurūc** / Oldı her mūyı dile cānā belā
G2670-2. Ḳıldı zemini deryā yaşum yeñilmez oldı / Āhum **ʿurūc idelden** çarḫa ṭıraḳa düşdi

urulmaḳ [2] *T.* Dikilmek, kurulmak, yapılmak**.** (TS, 2009: 3977)

bk. (aġza) mühr (süḳūt) urmaḳ/urulmaḳ

G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaşrın görüben i ʿtimād itme / **Urulmışdur** şu üstinde ezelden çünki bünyādı
Mr7-15. Çünki şu üzre **urulmışdur** bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḥāli n’olmışdur Cemüñ

urunmaḳ [1] *T.* Takınmak. (TS, 2009: 3980)

G1259-3. Oldı şīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden başına urundı zer-miġfer güneş

ʿuryān [7] *Ar.* *bk. cism-i ʿuryān, ḫançer-i ʿuryān, Mecnūn-ı ʿuryān, ten-i ʿuryān, ʿuryān eylemek, ʿuryān itmek, ʿuryān-ı ʿışḳ, ʿuryān olmaḳ*

1. Çıplak. (M. Nâcî, 2009: 731)

G385-2. Ten libāsın çāk idersem dostlar olmaz ʿaceb / Pirehen-i dildārla her gice **ʿuryān** şarmaşur
G925-1. Pister-i ḫākīde gördüm bir gedā **ʿuryān** uyur / Mesned-i şāhīde yatur şanasın sulṭān uyur
G1262-3. Vādi-yi ġamda gören Mecnūnı **ʿuryān** şanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1467-3. Gözlerüm **ʿuryān** seni gördügi demde ḫᵛābda / ʿAḳlumı alup bu ben dervişi abdāl eyledüñ
G1965-3. Sīne şevḳden çāk olup ṣıġmazdı cānum cismüme / Girse ol meh ḳoynuma bir şeb eger **ʿuryān** benüm
D36-2. Ser-pā-birehne eyleyiser seni ʿāḳıbet / **ʿUryān** nite ki ṭoġmış idüñ evvel aneden

2. Kınından sıyrılmış, yalın.

G995-2. Dutar cellād-ı çeşmi tīġın **ʿuryān** / Öñinde ehl-i ʿışḳ dü-nīme beñzer

ʿuryān eylemek [4] Soyunmak, dünya ile bağlarını kesmek. *bk. ʿuryān olmaḳ*

G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü şalāḥı zāhidā Mecnūn-leyin / Bādeye rehne ḳoyup kendüñi **ʿuryān eyledüñ**
G1608-4. Ḫil ʿat-i vaṣlunı gider tek baña āsān gelür / Ten libāsı terk idüp bu cānı **ʿuryān eylemek**
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādīlere ḫayrān u **ʿuryān eyledi**
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışṣı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın virdi kendin **ʿuryān eyledi**

ʿuryān-ı ʿışḳ [1] Aşka soyunmuş.

G372-2. Olmışam **ʿuryān-ı ʿışḳ** geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā bu ben dīvāneye şaḥrā yeter

ʿuryān olmaḳ [4] *bk. ʿuryān eylemek*

G280-1. Dilā Mecnūn-ṣıfat **ʿuryān oluben** pirehenden geç / Şehīd-i ʿışḳ olmaḳ dilerisen gel kefenden geç
G725-4. İrişür cānān viṣāline bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim ṣoyınup **ʿuryān olur**
G1905-2. Giydüm iḥrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın külli **ʿuryān olmışam**
G1944-4. Leylī zülfüñe göñül baġlayalı Mecnūn-vār / Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿuryān **olmışam**

ʿuryān itmek [2] Soymak, kınından sıyırmak.

G2195-5. Bu Muḥibbī çeşm-i cellādından olur mı ḫalāṣ / Dāimā **ʿuryān idüp** elinde ṭutar gördesin
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüp **ʿuryān ider** göñlüm beni

ʿuryānlıḳ [1] Çıplak olma durumu, çıplaklık.

G1408-3. Yaşumdan belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur **ʿuryānlıḳ**

uşandurmaḳ [1] *T.* Bıktırmak, bezdirmek. (Ş. Sami, 2010: 1261)

G2174-1. Göñlüm n'ola ger ḳılsa gile iki gözümden / Derdā ki uşandurdı beni bunlar özümden

uşanmaḳ [17] *T.* Bıkmak, bezmek, melâl ve fütur getirmek, bîzar olmak. (Ş. Sami, 2010: 1261)

(uşan [1], uşanam [3], uşandum [1], uşanduñ [2], uşanmayam [1], uşanmaz [4], uşanmışdur [1], uşanup [2], uşanur [1], uşanuram [1])

G137-3. Didi **uşanmaz** mısuz cevr ü cefāmızdan daḥi / Didüm aña ey cefā-ḫū görmişem ben anı kūb
G794-3. Şanemā şanma ki senden **uşanam** cevrüñ ile / Ḥşḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür
G966-4. Gerekmez seyr-i şaḥrāsı ne ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli ẕevḳinden dil ü cānum **uşanmışdur**
G1471-2. Terk idesin diyü cevrüñ çekerüz şām u seḥer / Biz cefādan **uşanup** sen be-perīşān olduñ
G1816-3. Şanma ki senden **uşanam** ey bī-vefā şanem / Tīġ-i cefāñ ile dilüm itseñ dilüm dilüm
G1898-2. Giceler bülbül gibi gülzār-ı ḫüsnüñ yādına / Şubḥ olınca āh u efġān itmedin **uşanmayam**
G1939-1. Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / **Uşandum** bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel **uşan** dirler baña / Anı bilmezler ki ol ʿālemde varumdur benüm
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan **uşanam** ben
G2018-1. Dostum cevr ü cefādan bir gün **uşanmaz** mısın / ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler ḳanına hīç ḳanmaz mısın
G2073-4. Çıḳar ejderleyin eflāke āhum / Hālāyıḳ **uşanur** gözüm yaşından
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim **uşanup** yā ḳaşlaruñı pasasın
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ **uşanmaz** mısın / Yā üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allahdan

G2163-1. Daḫi **uşanmaz** mısın cānā ʿaceb bu kīneden / Yoḫsa hīç gitmez mi bilsem kine hergiz sīneden
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem yine cānānumdan / Gāh olur **uşanuram** gerçe ki bu cānumdan
G2296-2. **Uşanduñ** bizi sürdüñ ḫizmetinden / Be-nāçār eyledüñ biz daḫi yāhū
G2472-2. Āteş-i ʿışḳı eger görse idi ehl-i cehīm / Diyeler idi **uşanduñ** hele biz bu nāre

uşlanmaḳ [11] *T.* Akıl öğrenmek, akıllanmak. (Ş. Sami, 2010: 1261)

(uşlana [1], uşlanesin [2], uşlaneyem [1], uşlanmaduñ [3], uşlanmaz [4])

G478-5. Mecnūn gibi tüşdi yine ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin zer-i zülfine ki **uşlana** disünler
G1503-3. Uydun hevā-yı zülfine **uşlanmaduñ** dilā / Saña neler ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1861-1. Gönlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim **uşlaneyem**
G1951-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum daḫi **uşlanmaduñ** / Her ne didüñ ḥaḳḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum zihī **uşlanmaduñ** / Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm eri görmişem
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde **uşlanmaz** mısın
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik vaḳt oldı kim **uşlanesin**
G2386-4. Didi dilber bu kemend-i zülfini zencīr eyledüm / Didüm **uşlanmaz** ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2587-5. Didi dilber bu kemend-i zülfi zencīr eyledüm / Didüm **uşlanmaz** daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2094-3. Niceye dek idesin şūrīde vü dīvānelik / Olmadı mı ey göñül şimdengirü **uşlanesin**
D35-1. Ṣaç şaḳal aġardı ey dil daḫi **uşlanmaz** mısın / Ḫʷāb-ı ġafletden uyan hīç olasın şanmaz mısıñ

uşlu [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1262)

(uşlu [4], uşlulardanuz [1])

1. Akıllı, zeki, hûş-yâr, hıred-mend, fatîn.

G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / Vādide Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ **uşlu** imiş
G1291-2. ʿIşḳ ile Ḳaysuñ eger ki bilselerdi ḥālini / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol **uşlu** imiş
G2743-5. Dimeñüz Mecnūna mecnūn itdi çün dünyāyı terk / Cümleden ḫalḳ-ı cihān içinde ol **uşlu** gibi
Mh2-4. Ey göñül terk eyleme gel ehl-i diller ṣoḥbetin / Işḳ ile Ḳaysüñ eger ger bilselerdi ḥāletin / Aña Mecnūn dimeyüp dirlerdi ol **uşlu** imiş

2. Terbiyeli, edepli.

G1208-4. Bir gördi yine itleri ile bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā **uşlulardanuz**

uşūl [2] *Ar.* (TDK, 2011: 2422)

(uşūldan [1], uşūle [1])

1. Klasik Türk müziğinde tempo.

G1950-4. ʿUşşāḳa ḳıldı būselik içre muḫālefet / Uymaz uşūle eyleme böyle ʿamel didüm

2. Bir amaca ulaşmak için izlenen düzenli yol, tutulan yol, yönetm, tarz

G2129-5.Ḫūblıḳ resmin budur eyle Muḥibbī'ye vefā / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan çıḳasın

uş [3] *T.* Köpekleri ürkütüp kaçırmak için çıkarılan ses. (TDK, 2011: 1113)

(uş [2], uşdan [1])

G1254-4. Bulurdum dünyede göñlüm murādın / İtüm diyü baña bir kez diseñ **uş**
G2166-4. **Uş** dimiş dilberüm beni kilābını şanup / İtmedüm hergiz sürūr illā ki ben bu **uşdan**

uş [2] *T.* İşte, şimdi. (TS, 2009: 3993, 4097)

G1602-4. Tīr-i müjgān ile nā-ḥaḳḳ yirde döker ḳanumı / Pāreler **uş** ben ġarībüñ cigerini kirpüginüñ
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāre **uş** dir ad ile

uşadmaḳ [3] *T.* Parçalamak, ufaltmak. (TS, 2009: 4000)

(uşadup [1], uşadur [1], uşat [1])

G2261-1. Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin / **Uşadur** seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2362-2. **Uşat** o deyrlere nefsüñ şanemdür / Nite olur büt-i Āzer şikeste
G2686-4. Ser-i zülfinde görüp aşılu dil şīşesi / **Uşadup** anı cefā sengile dildār şıdı

uşanmaḳ [2] *T.* Kırılmak, parçalanmak, ufanmak. (TS, 2009: 3998)

G1187-5. Bu Muḥibbī'ye nice dek atasın seng-i cefā / Kim bütün ide uşandı bu dil-i ābginemüz
G1235(b)-2. Dil-i derūn sīne-i ṣad-çāḳde ḳılmaz ḳarār / Murġ pervāze gelür ṭurmaz **uşancaḳ** ḳafes

uşmaḳ [2] *T.* Bile segirtmek, her cānibten segirtmek, üşmek, ictimāʿ. (Tulum, 2011: 1801) *bk. uş eylemek*

(uşdı [1], uşup [1])

G1999-3. Gördiler meclisde şem ʿüñ göz yaşın dökdügini / Ḥāṭırın şormaġa **uşdı** başına pervāne hem
G2377-3. Görseler zülfüñ ġamıyla bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı **uşup** dīvāne diyü ṭaşlaya

uş eylemek [1] *bk. uşmaḳ*

G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp **uş eylemek**

ʿuşşāḳ [112] *Ar.* (Pala, 1999: 404)

bk. cümle-i ʿuşşāḳ, ḥabs-i ʿuşşāḳ eylemek, ḫāṭır-ı ʿuşşāḳ, ḫūn-ı ʿuşşāḳ, ḳalb-i ʿuşşāḳ, ḳatl-i ʿuşşāḳ, ḳatl-i ʿuşşāḳ eylemek, kelle-i ʿuşşāḳ, ser-defter-i ʿuşşāḳ, ser-i ʿuşşāḳ, sīne-i ʿuşşāḳ, tāyife-i ʿuşşāḳ, ʿuşşāḳ-ı ḥazīn, ʿuşşāḳ-ı selef, ziyāret-gāh-ı ʿuşşāḳ, ẓulm-ı ʿuşşāḳ eylemek

(ʿuşşāḳ [16], ʿuşşāḳa [44], ʿuşşāḳdan [1], ʿuşşāḳı [35], ʿuşşāḳına [2], ʿuşşāḳını [3], ʿuşşāḳuñ [10], ʿuşşāḳuñı [1])

1. Âşıklar.

G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ yiridür cümle ʿ**uşşāḳa** / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿ**uşşāḳa** zülfüñ key şaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i şeb-gīr aña
G165-2. Ḥüsnine maġrūrdur ʿ**uşşāḳı** eyler pāymāl / Çağırup biñ dād idersem gūş idüp virmez cevāb
G192-3. Yiter ʿ**uşşāḳa** yaşı rūy-ı zerdi / Ki bunlar içre olmaz sīm ü zer dost
G218-5. ʿ**Uşşāḳa** dost ḳavlini iẕʿān kim itdürür / Tā sen Muḥibbī olmayıcaḳ tercemān dost
G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi eşk-i sürḫ vird-i zerd / Bundan özge dostlar olmaya ʿ**uşşāḳa** ḥucāc
G305-4. Cümle ʿ**uşşāḳı** ḳatl eyledi dilber didiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña ẓulm-i ṣarīḥ
G318-2. Ṭavāf itmek dilerler Kaʿbe kūyuñ / Dü-ʿālemde budur ʿ**uşşāḳa** maḳṣūd
G326-5. Yāre diseñ ḥālüñi almaz Muḥibbīʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olan ʿ**uşşāḳa** vire mi vücūd
G375-3. Zehr-i ʿışḳuñı şunma ʿ**uşşāḳa** / Şehd-i vaṣluñı şun ki fāʾidedür
G375-4. Çeşm-i ḫūn-rīzüñüñ nedür ḳaṣdı / Her dem ʿ**uşşāḳa** işi ʿarbededür
G386-3. Ḳaçankim görse ʿ**uşşāḳı** ḥasedden yāre ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿayb / ʿ**Uşşāḳ** içinde bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G457-3. Kaʿbedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez misin ʿ**uşşāḳı** ḳurbān vaḳtidür
G534-2. Ol perī seyr itse ʿ**uşşāḳı** bile hem-rāh olur / Leşker ardınca gider her yaña kim sulṭān gider
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın ʿ**uşşāḳuñ** sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvareler
G577-3. Her dem egerçi ġamzesi ʿ**uşşāḳı** öldürür / Dirgürmesine lebleri biñ dürlü fenn bilür
G579-1. İçer ʿ**uşşāḳ** ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler zülfüñe efʿi ne efʿi belki ejderdür
G604-3. Çeküp ḫançer ḳılaʿ**uşşāḳına** ḳaṣd / Nice tenler o dem cāndan berı:ıür
G619-5. Didüm ey dilber neden ʿ**uşşāḳı** ḳurbān eyledüñ / Didi kim bilmez misin kūyum benüm ser-ḫānedür
G620-2. Zekāt-ı ḥüsnüñʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al göñlin ʿ**uşşāḳuñ** buyur hep bī-nevālardur
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine çün ḳalur ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿ**uşşāḳa** olur dil dil-rübālardur
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿ**uşşāḳa** ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün zülfinüñ çevgānıdur
G654-1. İşitdüm o cān ʿarż-ı **cemāl** eylemek ister / ʿ**Uşşāḳa** meger mekr ile āl eylemek ister
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿ**uşşāḳa** yüz biñ dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşerʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G670-1. Yiter eşküm yanumca baña leşker / Olursam ṭañ mıdurʿ**uşşāḳa** server
G674-6. Anuñçün pādişāh oldum ser-ā-ser cümle ʿ**uşşāḳa** / Hümā-yı zülf-i dilberden başuma sāye düşmişdür
G742-2. ʿ**Uşşāḳ** gördi kim lebüñe bāde öykinür / Āl ile anı itmege ayaġa şaldılar
G745-2. Gösterürʿ**uşşāḳa** gördüm ḥüsninüñ envārını / ʿĀleme nārı şanasın mihr-i raḫşānʿarż ider
G805-1. Keşfʿ ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿ**uşşāḳuñ** naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar
G808-1. Leblerüñ ʿ**uşşāḳa** ṭurmışdur mey-i ḥamrā ṣatar / Zülf-i müşkinüñ maḥabbet ehline ḥelvā ṣatar
G866-3. Şol deñlü itdi cevri ʿ**uşşāḳa** ol cefā-cū / Boynıda görinenler kākül degül günehdür
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿ**uşşāḳa** gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G905-2. Çeşmünüñ var raġbeti ʿ**uşşāḳını** ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstere ʿ**uşşāḳına** zünnār kimüñ var
G916-7. Muḥibbī ʿāşıḳ iseñ terk-i cān it / Saña ʿ**uşşāḳ** içinde diyeler er
G938-1. Zülfi çevgānın ḳaçan ʿ**uşşāḳa** dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didiʿ**uşşāḳ** bilüne / Ben didüm nesne yoḳ arada cedelden ne gelür
G993-4. Ḥüsn eyvānında gördüm ḳaşları dīvān ḳurup / Cem ʿidüp **uşşāḳını** her yaña aşma başmadur
G1013-3. Gösterdi yine şemʿ-i cemālin didi dilber / ʿ**Uşşāḳ** ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer
G1025-5. Dehānuña kimi noḳṭa meyānuña kimi ḳıl dir / Ser-i kūyuñda ʿ**uşşāḳuñ** bu resme ḳıyl ü ḳāl eyler
G1041-4. Añsa düşnām ile bu ʿ**uşşāḳı** / Dime anlar duʿāyı bilmezler
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā yüzüñʿ**uşşāḳuñ** olsun müşteri / Ṣata gör ḥüsnüñ metāʿını ki ḥüsnüñ çaġıdur

G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi yār güftār eylemez / Kim dehānı olduġın **ʿuṣṣāḳa** iẕhār eylemez
G1100-2. **ʿUṣṣāḳ** ḳanın içmiş ġamzeñ işitdüm ey dost / Biñ ḳan içerse günde hergiz o ḳane gelmez
G1167-3. Baş eg zülfe resendür cān u dilden / Disünler saña **ʿuṣṣāḳ** içre cānbāz
G1177-3. **ʿUṣṣāḳa** çāre dirler idi ṣabr yā sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz
G1181-1. Gāh ṣive gāh ʿişve gāh cevr ü gāh nāz / Öldürür **ʿuṣṣāḳı** bu nev ʿile itmez iḫtirāz
G1192-2. Sīne ṭablını dögüp derbend-i ʿışḳ içre müdām / Rāh-ı müşkildür diyü **ʿuṣṣāḳa** nevbet beklerüz
G1196(b)-2. Mürdeler iḥyā ider la ʾl-i lebüñ ʾīsā gibi / Līk ġamzeñ öldürür **ʿuṣṣāḳ** cellād istemez
G1203-1**.** Ḫayli **ʿuṣṣāḳa** ezel Mecnūn ile baş olmışuz / Anuñ içün ʿışḳ ile ʿālemlere fāş olmışuz
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi var tīz eylemez / Öldürür nā-ḥaḳḳ yire **ʿuṣṣāḳı** perhīz eylemez
G1280-4. Rāh-ı ʿışḳ içre dilā ger urasın cān terkini / Olasın Kūh-ı ʿademde ser-te-ser **ʿuṣṣāḳa** bāş
G1351-3. Ḫüsnüñe maġrūr olup cevr eyleme **ʿuṣṣāḳa** gel / Gül gibi ʿömrüñ giçer ṭurmaz bilürsin çünki çaġ
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde **ʿuṣṣāḳuñ** yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1378-2. Kūyuña varduḳca **uṣṣāḳuñ** saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1409-4. Yazıcaḳ **ʿuṣṣāḳı** yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1411-2. Gözine tevsenüñ na ʾli görinür şekli miḥrābı / İdinse ṭañ mıdur peyveste anı ḳible-gāh **ʿuṣṣāḳ**
G1426-3. Kes şem ʿ gibi başum ʿışḳ odı şu ʾle virsün / ʾIşḳ āteşine yanmaḳ **ʿuṣṣāḳa** ʿādet ancaḳ
G1434-3. Yazsañ **ʿuṣṣāḳı** bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1461-3. Yazsañ **ʿuṣṣāḳı** bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1501-2. Naẓar **ʿuṣṣāḳa** ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden yeg
G1523-2. Ḫayra gir **ʿuṣṣāḳa** gel göster zekāt-ı ḥüsnüñi / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1559-4. Yanında müdde ʿī n'eyler gel ol **ʿuṣṣāḳa** hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū lehebden yeg
G1566-2. Binüp semend-i nāz ile **ʿuṣṣāḳı** çignedür / Ḳaldı ayaḳda ʿāṣıḳı çeksün ʿinān ḳaṣuñ
G1612-1. Öldürür **ʿuṣṣāḳı** gerçi çeşm-i fettānuñ senüñ / Ġam degül iḥyā ider la ʾl-i bedaḫṣānuñ senüñ
G1620-3. Ḫār idüp **ʿuṣṣāḳı** eylersin raḳībe iḫtirām / Ne sebebdendür ol ite bunca ikrāmuñ senüñ
G1627-6. **ʿUṣṣāḳı** öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş uzun illere gör ḳare perçemüñ
G1673-1. Gidüp rūze irişdi ʿıyd özüñ bādeyle ḫandān ḳıl / Hilāl-i ebrūñı gel göster ḳamu **ʿuṣṣāḳı** ḳurbānḳıl
G1769-5. ʾIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd / **ʿUṣṣāḳa** ola vācib ideler ziyāretüm
G1785-3. Cevlānlar idüp eyleme **ʿuṣṣāḳı** pā-māl / Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı ser-keşem
G1977-2. Bāda virür ḫāṣ gibi **ʿuṣṣāḳı** ʿışḳuñ şarşarı / Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāṣāk olmışam
G1992-4. İtdi cemāl-i ʿarż ile **ʿuṣṣāḳa** merḥamet / Olmaz güzeller içre bugüne ʿamel didüm
G2022-3. Dostum **ʿuṣṣāḳı** ḳo kūyuñı ḳılsunlar ṭavāf / Ehl-i ḥāc maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün
G2026-2. **ʿUṣṣāḳı** evvel öldür dönüp lebüñle dirgür / Maḥşer güninde ey dost bu bir ʿālāmet olsun
G2028-2. Egerçi zülfüñi kesdüñ kesildi ʿömri **ʿuṣṣāḳuñ** / Dilegüm budur Ḫaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2048-4. Ka ʿbedür kūyı gelür **ʿuṣṣāḳı** ḳurbān olmaġa / Ḫayrı te'ḫīr itmesün ḳılsun şitāb eglenmesün
G2052-3. Zāhidā **ʿuṣṣāḳa** ṭa ʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek **ʿuṣṣāḳa** almışdur ḥarām / Ey yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ var iken
G2114-5. Bī-emān çeşmi Muḥibbī eline ḫançer alup / Ḳurup **ʿuṣṣāḳını** boyınca girer ḳane degin
G2184-3. **ʿUṣṣāḳdan** yüzin çevirürsin revā mıdur / İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ yine kūyuñda **ʿuṣṣāḳı** / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2194-3. Ḫānesinden ṣubḥ-veş **ʿuṣṣāḳa** göstersün yüzüñ / Maṭla ʿ-ı ḫūrşīddür çāk-ı girībān eylesün
G2197-1. Ḳaşlaruñ ser-fitnedür çeşmi de āşūb-ı cihān / Ṭañlaram bu fitnelerden ḳurtara **ʿuṣṣāḳı** cān
G2204-5. Bīnā-yı ezel urmaġa bünyādını ʿışḳuñ / **ʿUṣṣāḳ** serin ilet Muḥibbī temel olsun
G2210-3. Ṣaḳın **ʿuṣṣāḳı** ḳo bülbülüñdür / Alursın boynuna ḫūn-ı hezārān
G2255-1. **ʿUṣṣāḳı** ma ʿṣūḳ öldüre ḳosun fiġānı çarḫ-ı dūn / Ferhād u Şīrīn kārına ḳarışmasun hīç bī-sütūn
G2284-4. Vefā ister egerçi cümle **ʿuṣṣāḳ** / Velī cevri baña yegdürür vefādan
G2288-3. **ʿUṣṣāḳa** didüm tehlikedür ma ʿreke-i ʿışḳ / Çoḳlar güẕerān eylediler bu ḫaberümden
G2351-1. Enīs olsa n'ola **ʿuṣṣāḳa** bāde / Olur anuñ ile çün dil küşāde
G2357-3. **ʿUṣṣāḳa** ḳomaz ṭa ʿnı görün zāhid-i ḥod-bīn / Dimez idi ol miskīn eger bilse sözinde
G2373-2. ʾIşḳ ölmek ögredür **ʿuṣṣāḳa** hem ma ʿṣūḳa nāz / Böyle olsa ʿāşıḳ u ma ʿṣūḳa olur mı günāh
G2451-3. Ḳanı içmege ezel **ʿuṣṣāḳuñ** olmış ʿādeti / Ḳanum iç dimek ne ḥācet ġamze-i mey-nūşına
G2453-3. Ḳaṣṣāb-ı çeşmi almış gördüm eline ṣaḫr / **ʿUṣṣāḳı** itmek ister her birini dü-nīme
G2485-6. **ʿUṣṣāḳı** gerçi çoḳ velī bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2498-3. Bī-güneh **ʿuṣṣāḳı** öldürme benüm çoḳ sevdügüm / Dükenür şanma senüñ ʿāşıḳlaruñ ḳırmaġ ile
G2499-2. Ol şeh-süvār-ı meydān binse semend-i nāza / **ʿUṣṣāḳ** olur öñince ser-cümle hep piyāde
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa **ʿuṣṣāḳı** terkeş baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol yālara
G2534-2. Yüzüñ **ʿuṣṣāḳa** gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2537-4. Zeneḫ çāhında **ʿuṣṣāḳı** esirge leblerüñ göster / Bir içim şu ile ḫayrüñ irişsün ehl-i zindāna
G2595-4. **ʿUṣṣāḳ** içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker anı kim yarar ola
G2657-7. Ey Muḥibbī ʿāşıḳ oldur cān u ser terk eyleyüp / Añdura **ʿuṣṣāḳ** içinde ḫayr ile ol adını
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül / Çün ezel açılmadı **ʿuṣṣāḳa** şöhret ḳapusı
G2676-5. Tīġ-i ġamzeñ gördiler **ʿuṣṣāḳı** her dem öldürür / Her kişi tende emānet ṣaḳlar oldı cānını
G2676-6. Ka ʿbe-i kūyuñda çün **ʿuṣṣāḳ** ḳurbān eyledüñ / Eski ʿādetdür n'ola alnuña sürseñ ḳanını
G2725-3. Varıcaḳ kūyıña **ʿuṣṣāḳuñı** gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi
G2727-3. **ʿUṣṣāḳ** eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḫasretle vā beni
G2771-3. Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemālin ʿarż idüp / Lāl iken **ʿuṣṣāḳı** bülbül gibi gūyā eyledi
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz **ʿuṣṣāḳı** ẓāhir nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

Mh11-3. Ḳa ʿbe ḳavseyn olalıdan ḳaşlaruñ ṭāḳına ben / Giçdi dil miḥrāba ḳarşu oldı **ʿuşşāḳa** imām
Mr10-8. Cümle **ʿuşşāḳuñ** arasında hemān budur ḫaber / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

2. Klasik Türk müziğinde bir makam.

G1950-4. **ʿUşşāḳa** ḳıldı būselik içre muḫālefet / Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

ʿuşşāḳ-ı ḥazīn [1] Hüzünlü âşıklar.

G2279-2. Binse esb-i nāza zülfīn yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

ʿuşşāḳ-ı selef [1] Âşıkların öncüleri.

G1368-1. Māh-rūlar yolına itdüm dime ʿömri telef / Öyle gelmişler ezelden öyle ʿuşşāḳ-ı selef

ʿuşşāḳ-ārā [8] Âşıkları süsleyen/bezeyen.

G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı çün ezel **ʿuşşāḳ-ārā** / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū aña
G1638-5. **ʿUşşāḳ-ārā** olmayasın merd Muḥibbī / Meydān-ı maḥabbetde ḳıyar cāne degülseñ
G1835-3. Yanayım pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp **ʿuşşāḳ-ārā** ben daḫi bir ad eyleyem
G1986-4. Cānı terk eyleyin yolına cānānelerüñ / Ola **ʿuşşāḳ-ārā** vaṣlına anuñ dest-resüm
G2113-5. Sīneñ dögicek āh Muḥibbī ḳoma elden / **ʿUşşāḳ-ārā** şu ʿle-i āh u ʿālem olsun
G2689-4. Ferhād-ṣıfat kūh-ı belā içre serin terk / Her kim ki ḳıla anda **ʿuşşāḳ-ārā** nāmı
G2797-5. ʿIşḳa düşdüñ ey Muḥibbī cān u başa ḳalmaduñ / Eyledüñ **ʿuşşāḳ-ārā** sen de ʿaceb dīvāne key
Mr1-2. Cümle ʿālem içre vü **ʿuşşāḳ-ārā** budur nidā / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

ut [1] *T.* *bk. ʿūd* (Tulum, 2011: 1801)

G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler ẓāhir olursa ol **ut**

utanmaḳ [3] *T.* Bir kötü iş veya sözden veyahut bilâ-sebep kızarmak, mahcup ve şermende olmak, hacâlet çekmek. (Ş. Sami, 2010: 1262)

(utanmadan [1], utanmaz [1], utanup [1])

G640-4. Çün niḳāb açduñ yüzüñden āfitāb / **Utanup** şeb çadırını ser çeker
G107-3. ʿĀşıḳa biñ cān bağışlar ḫande ile ol perī / Cān nedür tuḥfe virem **utanmadan** bir cān aña
G1529-4. **Utanmaz** ḫırḳasından ṣūfi miskīn / Bize yoḳ yire gör ṭa ʿnını anuñ

uyandurmaḳ [1] *T.* Yakmak, ışığı parlatmak. (TS, 2009: 4028)

bk. çerāġ uyandurmaḳ

G76-4. Bezm-i ġamda gel **uyandur** ey dil āhuñ şem ʿini / ʿĀlemi rūşen ḳılur ḥācet degül meş ʿal saña

uyanıḳ [1] *T.* Uyumamış, bidar. (TDK, 2011: 2424)

G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler **uyanıḳdur**

uyanmaḳ [16] *T.* (TDK, 2011: 2425)

(uyan [6], uyanesin [1], uyanmadı [2], uyanmayam [1], uyansa [1], uyanup [4], uyanur (1))

1. Uyku durumundan çıkmak.

G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu ne ġafletdür **uyan** üstine ṭoġdı āfitāb
G797-3. Dilā çün ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / **Uyanur** fitnedür āh itme zinhār
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile ḫaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan **uyanmayam**
G1967-2. Ḫᵛābda nūş ḳılup la ʿl-i lebi cür ʿasını / **Uyanup** kendüzümi mest ü melāmet gördüm
G2173-4. Ḫᵛābda yāri bulup fırṣatla būsesin al / **Uyanup** ḫışma gelürse ḳoma inkār etegin
G2232-6. Çeşm-i bīmārı fiġānumdan benüm **uyanmadı** / Ḫufte baḫtum gibi ey dilber ḳaçan **uyanesin**
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt **uyansa** ḫᵛābdan
G2744-4. Uyurken leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / **Uyanup** didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

2. Gerçekleri anlar, kavrar duruma gelmek.

G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde **uyan** an yārüñi / Kesmedi ẕikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden **uyan** yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn seḥer uyḳusını bil kārvān görmez leẕīẕ
G558-2. Gülşen içre işidüp güller fiġānın ʿandelīb / Ḫᵛāb-ı ġafletden **uyanup** ser-te-ser güş oldılar
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz uyḫudan **uyan** / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çīnemüz
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz uyḫudan **uyan** / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2353-1. Zülfinüñ bendinde dil tenhāda ben bu ḥāl ile / Āh kim baḫtum benüm **uyanmadı** iḳbāl ile
D35-1. Ṣaç ṣaḳal aġardı ey dil daḫi uşlanmaz mısın / Ḫᵛāb-ı ġafletden **uyan** hīç olasın şanmaz mısıñ

uyarı görmek [1] (Işığı) Parlatıvermek, yakıvermek. *bk. uyarmaḳ*

G854-5. Rūşen olsun gün gibi dirseñ Muḥibbī ʿışḳuñı / Tekke-i dilde çerāġ-ı mihrini **uyarı gör**

uyarmaḳ [12] *T.* (TS, 2009: 4032-4037) *bk. çerāġ uyarmaḳ, uyarı görmek*

(uyar [1], uyardı [1], uyardum [1], uyarduñ [1], uyarma [3], uyarmañ [1], uyarsam [1], uyarup [2], uyarur [1])

1. Uyandırmak, irşat etmek, ikaz etmek.

G657-5. Ḫᵛāb-ı ġafletden **uyar** çeşmi Muḥibbī naẓar it / ʿÖmrden şayma sen ol ʿömre ki ḫᵛāb ile giçer
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür **uyarma** anı uyımış
G1518-2. Nergis-i mest gibi çeşmüni o ḫᵛābdan **uyarup** / Bir naẓarla nice ʿāḳilleri Mecnūn itdüñ
G2438-7. Mey yirine göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye **uyarduñ** Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʿālem olur rāḥat / **Uyarmañ** fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫᵛāb ulı
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür **uyarma** anı uyimiş

2. (Işığı) Parlatmak, yakmak.

G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿin **uyarma** kim / Işḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı var
G1029-6. Sūz-ı Ḫusrevden **uyarur** bu Muḥibbī şem ʿin / Şi ʿr-ārā anuñ ile kendüyi mümtāz eyler
G1909-2. Mecnūn **uyardı** gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını / Ġam tekyesinde anuñla iştirākıyam
G1804-2. **Uyardum** tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını / Gice gündüz ciger yaġın aḳar anda bir abdālem
G1989-4. Her ḳaçan ʿışḳ āteşini ben **uyarsam** sīnede / Dūd-ı āhumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

3. Harekete getirmek.

G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri **uyarup** yürür / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir iştedür

uydurmaḳ [2] *T.* Tevfik ve tatbik etmek, uygun getirmek. (Ş. Sami, 2010: 1264)

(uydur [1], uydurdı [1])

G841-5. Muṭrib nevāda perdeñi **uydur** Muḥibbī'ye / Deyr-i cihānda iñlese dil erġanūn giçer
G2768-4. Ġam meclisinde bu gice āheng içün baña / **Uydurdı** nāy nāleme kendi ṣadāsını

uyḫu [12] *T.* (TS, 2009: 4038-4041)

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, nāz uyḫusı/uyḳusı, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

(uyḫu [5], uyḫudan [3], uyḫusın [1], uyḫuya [1], uyḫuyı [2])

1. Uyku.

G364-5. Bī ḫūd iderse ṣubḥ-ı viṣāl olmasun ʿaceb / Çünki Muḥibbī **uyḫu** olur çīn-seḥer leẕīẕ
G682-5. Bī-dār oluban ẕikri Muḥibbī ḳoma elden / Ḥayvān olan her gice **uyḫuya** segirdür
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her yollarına ṣu seper / Gerçi **uyḫu** her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1169-5. Ey Muḥibbī ġaflet itme aç göz **uyḫudan** uyan / Durmadan dermekdedür murġ-ı ecel çün çinemüz
G2033-5. Nice bir ġaflet Muḥibbī aç göz **uyḫudan** uyan / Çün bilürsin kim içer herkes ecel peymānesin
G2034-4. Uyḫu gelmez gözüme gördüm seni tā ḫᵛābda / Ḳanda gitmişdür ʿaceb bilsem ḳanı **uyḫu** diyen
G2078-5. Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm / Ḳanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol **uyḫu** diyen
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane ṣubḥa dek dil derdini / Şem ʿ-veş yaşın çoġ itsün **uyḫusın** az isteyen
G2087-1. Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben / Daḥi ol demden berü itdüm ḥarām **uyḫuyı** ben
G2118-3. Çeşm-i bīmārına rūşen oldı bu çeşmüm nāgehān / Görmesem olmaz ʿaceb şimdengirü **uyḫuyı** ben
G2260-2. Düşde görem **uyḫu** yüzini meger şimdengirü / Ḫᵛāba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan

2. Rüya, düş.

G1898-3. Dün gice düşümde gördüm yār ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol **uyḫudan** uyanmayam

uyḫu gelmek [3] Uyuma isteği duymak. (TDK, 2011: 2429)

G2082-5. Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥibb / Bilmeye şimdengirü gelse beni **uyḫu** diyen
Mh8-2. **Uyḫu gelmez** gözüme tā ṣubḥ bidārem henüz / Pür-cehālet hemçünān men ʿāşıḳ-ı zārem henüz / Nāle ger ne-sūz-ı ʿışḳet dāştem dārem henüz

Mh11-8. İstedüm zülfine el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ menʿ itme kim dīvāne-vār / **Uyḫu gelmez** göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ

uyḫu getürmek [2] Uyuma isteği duyurmak, uyutucu özelliği olmak. (TDK, 2011: 2429)

G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo **uyḫu getürür** / Beni añ yārümle ḳurı meşelden ne gelür
D16-2. Yummazam gözlerümi her gice olınca seḥer / Şanmañ ʿışḳuñ ġamı bu dīdeme **uyḫu getürür**

uyḫu gitmek [1] Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak. bk. uykusu kaçmak (TDK, 2011: 2429)

G177-2. Gelse ger ḫāl-i ḥayāli çeşmüme **uyḫu gider** / N'eylesün cāyı mekesdür mümkin olmaz anda ḫᵛāb

uyḫu ḳomamaḳ [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G2603-4. Ḫālüñ ḥayāli **ḳomadı uyḫu** gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre anda ẕübāb ola

uyḫusu aparmaḳ [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini **uyḫum aparur** / Bu meşeldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz

uyḫuya varmaḳ [3] Uyumaya başlamak, uykuya dalmak, uyumak. (TS, 2009: 4041) *bk. ḫᵛāba varmaḳ*

G2460-5. Gözleri açuḳ līk yine **uyḫuya varmış** / İrmezseʿaceb devlet-i bidāre benefşe
G2640-1. **Uyḫuya varduḳda** dil cennetde gördi yirini / Bir muʿabbir kūy-ı yār eyle didi taʿbirini
Mh4-4. Laʿlüñ var iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil **uyḫuya varmaz** gelicek ḫāli ḥayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı cāy-ı mekesdür

uyḫu yüzi görmemek [7] Uyuyamamak, uykusuz kalmak.

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzi görmemek

G313-5. **Görmez** Muḥibbī **uyḫu yüzin** şimdi ay ü yıl / Nāgāh eger ki görse ola daḫi ḫᵛāb-ı telḫ
G564-4. Gözüm **uyḫu yüzin görmez** döker yaş / Felekde çıḳmaġ içün kevkeb ister
G1226-3. Ḫāllerüñ fikr eyledükce ḫᵛāb gelmez çeşmüme / **Uyḫu yüzin göremez** göz olıcaḳ cāy-ı mekes
G1986-3. **Görmezem uyḫu yüzin** ḫāli ḥayāli gelicek / Nice rāḥat olayun ḫāne ṭoludur mekesüm
G2380-1. Āh sevdā-zede olduḳ ġam-ı giysūlar ile / **Görmezüz uyḫu yüzin** göz göre ḳayġular ile
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / **Görmezem uyḫu yüzin** ẕerrece efkāruñ ile
G2603-4. Ḫālüñ ḥayāli ḳomadı uyḫu gözümde āh / **Uyḫu yüzini** kim **göre** anda ẕübāb ola

uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu gitmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḳu yüzi görmemek

G2599-1. Her kim ki şāb-ı ʿışḳa göñülden ġulām ola / **Uyḫu yüzi** dü-çeşmine anuñ **ḥarām ola**

uyḳu [2] *T. bk. nāz uyḫusı/uyḳusı, uyḫu, uyḳu yüzi görmemek*

(uyḳumı [1], uyḳusını [1])

G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan yārān ḳamu göçmekdedür / Çīn seḥer **uyḳusını** bil kārvān görmez leẕīẕ
G1290-1. Benüm ol lāle-ruḫsārum bu göñlümde maḳām itmiş / Ḥarāmī gözleri baña bu **uyḳumı** ḥarām itmiş

uyḳu yüzi görmemek [1]

bk. çeşmine ḫᵛāb/uyḫu gelmemek/gitmek/görinmemek, göze ḫᵛāb gelmemek, göze ḫᵛāb girmemek, göze uyḫu ḥarām olmaḳ, gözi uyḫu görmemek, gözü ḫᵛāb görmemek, gözüñe uyḫu gelmemek, ḫᵛāb yüzi görmemek/gözedmek, uyḫu ḳomamaḳ, uyḫusu aparmaḳ, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ

G2229-2. Giceler **uyḳu yüzin görmez** gözüm aḫter şayar / Ṭālibem āh ol meh-i nā-mihribāna görmeden

uymaḳ [44] *T. bk. nefsine uymaḳ*

(uy [2], uya [3], uyaldan [1], uyalu [1], uyan [2], uyanuñ [1], uyar [1], uyarsa [2], uydı [1], uydum [8], uyduñ [1], uyıcaḳ [2], uyınca [1], uyma [5], uymadı [1], uymadum [1], uymaya [1], uymaz [3], uymazam [1], uymışdurur [1], uysa [1], uyubeni [1], uyup [3])

1. Arkasından gitmek, tâbi olmak, itbâ ve imtisâl etmek, iktifâ, iktidâ eylemek. (Ş. Sami, 2010: 1265)

G114-6. Muḥibbī **uy** imām-ı çeşme çün kim / Olupdur ḳaşları ḳarşuñda miḥrāb
G270-4. Mey yirine ḳanun içer ġamzesinden şorma gül / Meste **uyup** eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḥş
G420-4. Zāhidüñ zerḳine **uyma** aldanup tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur
G430-2. Derd-i ʿışḳ ḳānūna **uymaz** anda bulunmaz şifā / Gör ilāc içün ṭabībi baña nīlüfer şunar
G484-2. Ne ṭañ Mecnūn gibi dīvāne olsam / Atasına **uyan** ḫayrü'l-ḫalefdür
G790-2. Cām-ı laʾlin ister iseñ eyle çeşminden ḥaẕer / **Uyıcaḳ** bir meste lā-büd şūr u ġavġālar gelür
G817-2. Cām-ı laʾlin isteme gel eyle çeşminden ḥaẕer / Kim ki bed-meste **uyarsa** lā-büd anda ḳan olur
G974-6. Hevāya **uyanuñ** başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola yanuñda şemʿencümenden şor
G1092-4. Her ne dirse ḥaḳḳuma **uyma** raḳībün sözine / Bilürem ki ol seni ḫayr işe irşād eylemez
G1166-5. Hevā-yı nefse kim **uysa** Muḥibbī şoñı ḫacletdür / Bu pendi cān ile kim gūş iderse şerm-sār olmaz
G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa **uydum** Kaʾbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler vādi-i ġamda bu dil hemçün ḫares
G1366-2. Yār aġyāre **uya** ḳorḳum budur / Yā İlāhi نجنا مما نخفا
G1373-4. Mescid-i ḥüsnine irdüñ ey dil eyle iḳtidā / **Uy** imāma çeşmidür müjgānlar olmış anda ṣaf
G1503-3. **Uyduñ** hevā-yı zülfine uşlanmaduñ dilā / Saña neler ḳıla göresin bu hevālaruñ
G1551-6. Yiridür çün saña **uydı** ey göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1573-4. Ṭabībā çāre yoḳdur derd-i ʿışḳa / Ne ḳānūna **uyar** ne ḥod şifānuñ
G1730-1. Saña **uydum** olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül
G1819-4. Hevā-yı nefse **uydum** elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil zevāda yoḳ diriġā rāhda ḳaldum
G1825-3. Hevā-yı nefsüme **uydum** gidüpdür iḫtiyār elden / Eger olmaz ise luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāran
G1875-5. **Uyma** dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol / Ḫayf degül mi ʿömri şarf-ı dehr-i bī-ḥaṣıl ḳılam
G1892-1. **Uyaldan** yāre bu ḳalb-i ḥāşinüm / Görinür yir yir āh-ı āteşüm
G1950-4. ʿUşşāḳa ḳıldı büselik içre muḫālefet / **Uymaz** uṣūle eyleme böyleʿamel didüm
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe **uyup** yoġsa müselmān degül misin
G2330-3. Zāhidā itme naṣiḥat kim eṣer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan **uymaz** iken efsāneye
G2361-3. Şikest olursa göñlüñ sāġarı ger /ʿAceb olmaz **uyıcaḳ** çeşmi meste
G2363-1. Her kim ki **uya** cān ile dehrüñ hevāsına / Lā-büd anı irişdürür āḫır belāsına
G2390-1. Kimi ḫalḳuñ olur ḫalḳı nefīse / Kimi **uymışdurur** nefse ḫasīse
G2402-1. Nigāruñ zülfin gördüm boyınca / Düşer sevdāya dil aña **uyınca**
G2410-1. Zāhid senüñ tek **uymazam** insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bī̇gāneye
G2429-3. Meclis-i meydür lebinden būse itme iltimās / Ḳan olur **uyma** şaḳın ol nergis-i serḫoşuma
G2453-2. Hicrān şebinde dost ger ṣorarsañ nedür-ḥāl / Bī̇-ḫᵛāb u zār u giryān **uydum** dil-i enīne
G2476-3. Kimdür senüñ bu cāmiʿ-i ḥüsnüñde **uymaya** / Miḥrāb ide ḳaşuñı çeşmün imām ola
G2525-2. Ḳıl muṣāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / **Uyma** nefs-i şūma irmez çün-bilürsin dem deme
G2670-3. Mescidde dün imāma **uydum** velī ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı tāḳa düşdi
G2760-4. Yār ḳāmet getürse nāz ile / **Uya** cümle aña namāz ehli
Mr11-13. Göñlüñe **uyubeni** ʿaḳlı ferāmūş idesin / Nice bir yār ḫayālini der-āġūş idesin
Mr24-6. Sezādur her kim **uyarsa** hevāya / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn
D38-2. Dostum viṣāle irmedi ṣundum firāḳa el / Baña zamāne **uymadı uydum** zamāne ben
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün **uydum** ḳodum yolına bu başı / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı

2. Aynı ritim üzerine hareket etmek.

G444-3. Ḳānūn-ı ʿışḳa **uyalu** çeng oldı ḳāmetüm / Mıżrāb-ı ġam toḳunur aña tāziyānedür
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca **uymadum** ḳānūna āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ yolların
G2329-2. Çeng idüp ḳāmeti vü ney gibi nālān oldum / ʿIşḳ ile kimdür **uyan** bencileyin ḳānūna
G2542-7. Muḥibbī'nüñ olaldan ḳāmeti çeng / **Uyup** nālişler eyler söz ü sāza

ʿuyūb [1] *Ar.* Ayıplar, kusurlar.

G134-3. Yüzüñe gül şaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ademde ḫaṭā ile **ʿuyūb**

uyudmaḳ/uyutmaḳ [2] *T.* Uyumasını sağlamak, uyur duruma getirmek. (TDK, 2011: 2432)

(uyudur [1], uyutmaḳ [1])

G699-3. Āfītābı **uyudur** ḳoynına ḳor pir-felek / Ṣubḥa deñlü giceler sīnede pinhān eyler
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / Ṣubḥa dek **uyutmazam** ḫalḳı fiġānum var benüm

uyumaḳ [29] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1265)

(uyımış [2], uyudum [1], uyumaz [11], uyumazsa [1], uyumış [2], uyur [10], uyurdı [1], uyurken [1])

1. Uykuya varmak, uykuda olmak.

G130-2. Dün gice geçdi **uyur** şandı beni dilber didi / Başuña gün ṭoġdı nedür ʿāşıḳa bu deñlü ḫᵛāb
G440-3. Nāgehān bir şeb **uyudum** yāri gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G925-1. Pister-i ḫākide gördüm bir gedā ʿuryān **uyur** / Mesned-i şāhide yatur şanasın sulṭān **uyur**
G925-2. Ekşeri ʿāşıḳlarun tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim ki ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol yatur her an **uyur**
G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme dilā kim ḥücrede yārān **uyur**
G925-4. Ey ġubār-ı ḫat şu deñlü yidüm esrār-ı ġamuñ / Kim beni geçkin gören şanur ki bir ḥayrān **uyur**
G925-5. Genc-i ḥüsne şunma el gel eyle zülfinden ḫaẕer / Pīç pīç olmış yatur şanma ki ol şu ʾbān **uyur**
G925-6. Ṭañ mı cūş itse Muḥibbī āh ile deryā-yı ʿışḳ / Rūzgār esdükce kim dir baḥr-i bī-pāyān **uyur**
G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum **uyurdı** yār / Her kim ẓarif ola işi nāzikānedür
G1146-1. Her ḳaçan olsa heves başda dil ü cān **uyumaz** / Gice seyyāre şayar dīde-i giryān **uyumaz**
G1146-2. **Uyumazsa** ne ʿaceb sīnesi pür-āteş olan / Nitekim ṣubḥa degin şemʿ-i şebistān **uyumaz**
G1146-3. Şānelü görsem eger zülfini uyḫum aparur / Bu meşeldür olıcaḳ kişi perīşān **uyumaz**
G1146-4. Fitne ta ʾlīmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ zamāndur görürem ol gözi fettān **uyumaz**
G1146-5. Arturur nālesin görse Muḥibbī ruḫuñı / Vaḳt-i gülde nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān **uyumaz**
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḫaẕer / Başma dünbālini ejderdür ki yatmış **uyumış**
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḫaẕer / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde **uyumış**
G1291-4. Mest-i çeşmi ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı **uyımış**
G1297-2. **Uyumaz** nālemle çünki yirde māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāş
G1688-5. Bu Muḥibbī añsa cürmin giceler āh eylese / **Uyumaz** tā ṣubḥa dek feryād u efġānuñdan il
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yārüñ ṣubḥ-dek / **Uyumaz** bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm
G1978-1. Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum / **Uyumaz** oldı hem sāyem işidelden bu feryādum
G2600-5. **Uyumaz** hecrüñ şebinde ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste āh / Ṭañ mıdur kim cān u dil tā ṣubḥa dek bīmār ola
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı **uyur** ʿālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür ẓāhir ḳo ṭursun aña ḫᵛāb ulı
G2744-4. **Uyurken** leblerüñ öpdüm didüm bu leẕẕet-i cāndur / Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
Mh2-8. Gözle ʿışḳuñ rāhuñı kendüñi gümrāh eyleme / Mest-i çeşm-i ḫᵛāba varmışken dilā āh eyleme / Key şaḳın bir fitnedür uyarma anı **uyımış**

2. Gafil olmak, hâb-ı gaflette bulunmak.

G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi **uyur** şanma seni gözler uyanıḳdur

uzaḳ [5] *T.* Zaman veya mekânca yakın almayan, uzun süren, ırak, ba'id, dûr. (Ş. Sami, 2010: 1266) *bk. uzun uzaḳ*

G202-2. **Uzaḳ** menzil ü yoḳ elde zevāda / Ḳatı müşkil olupdur pāda lengest
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḥālüm n'ola / Yoḳ zevāda leng merkeb āh kim menzil **uzaḳ**
G1413-5. Nice varıbilem kim leng merkeb / Ḥużūr ile irilmez menzil **uzaḳ**
G1530-3. **Uzaḳ** menzil elümde yoḳ zevāda / Varabilmem olupdur merkebüm leng
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / **Uzaḳ** menzil zevāda yoḳ diriġā rāhda ḳaldum

uzanmaḳ [2] *T.* Yetişmek, ulaşmak.

(uzandı [1], uzansun [1])

G1417-3. Zülfüñ **uzandı** boynuna ister ki şalına / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ

G1201-4. Ḳo **uzansun** şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez

uzatmaḳ [1]. *T.* Uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak. (TDK, 2011: 2434) *bk. boynını uzatmaḳ, dil uzatmaḳ, el uzatmaḳ, sözi uzatmaḳ*

G569-4. Şāhā **uzatma** zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur

ʿ**uzlet [5]** *Ar.* Bir yana çekilip kendi kendine tenhada yaşama, yalnızlık köşesine çekilme. (Devellioğlu, 2000: 1124) *bk. gūşe-i ʿuzlet, ʿuzlet itmek*

G205-1. Eger dirseñ ḥuẓūr idem dilā ḳıl dāimā ʿ**uzlet** / Iraġ ol dār-ı dünyādan bulasın tā Ḥaḳa ḳurbet
G754-2. Ḳanāʿat iḫtiyār iden aña lā-büd gelür ʿ**uzlet** / Görinmez kimseye ʿanḳā gibi olʿazm-i Ḳāf eyler
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim kiʿ**uzlet** isteye / Varlıġından ol gerekdür eyleye evvel ferāġ
G1750-2. Ḳullanam dirseñ vuḥūş u ṭayrı sen Mecnūn-leyin / Şoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿ**uzlet** al
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳanı cefā ile dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿ**uzlet** yaḳasını

ʿ**uzlet itmek [1]** Uzaklaşmak.

G1155-4. ʿ**Uzlet idüp** kim ḳanāʿat birle buldı iştihār / Pādişāh-ı dehr olup ol hūy u hāyı istemez

uzun [28] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1267) *bk. uzun uzaḳ*

(uzun [27], uzundur [1])

1. Boyu çok olan, tavîl, dırâz.

G68-1. Sīnem üzre daġlarʿışḳuñ nişānıdur baña / Zülfüñ **uzun** fikr üʿömr-i cāvidānıdur baña

2. Çok süren, çok devam eden, medîd, mümted.

G56-5. Zülfi ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir **uzun** efsāne söylersin baña
G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ / Nūḥ devrinden **uzundur** bu şeb-i hicrān baña
G357-4. Ey göñül zülfine dil virdüñʿaceb dīvānesin / Birʿaceb ḳuru **uzun sevdāya** düşdüñ derd-mend
G409-3. Leylī zülfüñe didüm cān baġladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu **uzun** ḳuru **sevdādan** n'olur
G674-7. Ser-i zülfinde kim görse Muḥibbī göñlini aydur / Dükenmez bir olur olmaz **uzun sevdāya** düşmişdür
G691-3. Laʾl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister zülfine göñlüm **uzun sevdādadur**
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir **uzun** añlayamaz nāle ile zār çeker
G872-2. Ġam şebinde zülfini añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa **uzun** nite ki bīmār incinür
G956-3. Ġamzeñe di ʿāşıḳun ḳatline zaḫmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña **uzun** yaşlar
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ ẕikrin idem / Bir **uzun** ḳıṣṣa olur hem şekeristān iñler
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi zülfe **uzun sevdā** dimez
G1138-2. Ḳanda bir meh-rū görse cān virür dīvāne dil / Bend-i zülfine ṭolaşur hīç **uzun sevdā** dimez
G1313-2. Zülfüñ bir **uzun** ḳıṣṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1497-3. İrmek ister zülfinüñ pāyānına şeydā göñül / Ne **uzun sevdāya** düşmişʿömr-i kütāhı görüñ
G1510-4. Ṭūl-ı zülfüñ fikrin eyler iremez pāyānına / Bu **uzun sevdā** ile buʿömri kütāhı görüñ
G1627-6. ʿUṣṣāḳı öldürüp başa daḳmış otaġasın / Göstermiş **uzun** illere gör ḳare perçemüñ
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur **uzun sevdādeyem**
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum zülf-iʿanber-sāya ben / Āh kim düşdüm bir olmaz bir **uzun sevdāya** ben
G2149-3. Söylesem derd-i dilüm aḥvālini olur dırāz / Ḳıṣṣa-i zülf-i nigārum gibidür ġāyet **uzun**
G2191-3. Ḳıṣṣa-i hecri ḥikāyet itmege ḳaṣd eyledüm / İrmedüm pāyānına bildüm anı ġāyet **uzun**
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam **uzun** zülfüñ gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir **uzun sevdā** imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-iʿanber-sāya ben
G2317-3. Zülfi **uzun** ḳıṣṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2464-1. Zülfine dil baġladum düşdüm **uzun sevdālara** / Virmişem kendü elümle başumı ġavġālara
G2531-1. Zülfini añdum yine düşdüm **uzun sevdālara** / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
B109. Ġāyet-i zülfüñi gerçi bilmege dil baġladum / Bir **uzun sevdāya** düşdüm fikr-i bāṭıl baġladum

uzun uzaḳ [1] Dūr u dırāz. (Tulum, 2011: 1806)

G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme zülf-i semen-sālar gelür / **Uzun uzaḳ** dürlü dürlü başa ġavġālar gelür

uzunlıġ [1] *T.* Uzun olan şeyin hâli, tûl, dırâzı. (Ş. Sami, 2010: 1267)

G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ **uzunlıġın** bir kimse var mı istemez

ʿ**uẓv [2]** *Ar.* El, ayak gibi bedenin bir cüzü. (M. Nâcî, 2009: 732)

(ʿuẓv [1], ʿuẓvundan [1])

G2032-2. Yan yaḳıl birʿ**uẓv** ʿ**uẓvundan** ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun

Ü

ücret [1] *Ar.* İş gücünün karşılığı olan para veya mal. (TDK, 2011: 2441)

G1800-1. Kūh-ı ġamda ben ezel ʿışḳı çü bünyād eyledüm / Anda ṭutdum **ücrete** Ferhādı ırġād eyledüm

üç [2] *T.* İkiden sonra gelen sayının adı. (TDK, 2011: 2441)

bk. üç günde bir, üç ṭalāḳ

G833-5. Gel ʿıyş idelüm bir sen ü ben bāde **üç** olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem vaḳt-i çemendür
G2453-4. Bir sāʿat içre didi **üç** sefer ʿāşıḳine / Taḥsīn degül mi eydüñ bu ṭabʿ-ı müstaḳīme

üç günde bir [12] Sürekli, sıklıkla.

G548-1. Baña göstermez yüziñ ol āfitāb **üç günde bir** / Ṭañ degüldür gözlerüm görmese ḫʷāb **üç günde bir**
G548-2. Çeşm-i maḫmūruñ içelden her dem ʿāşıḳ ḳanını / Eyledüm ben daḥi bu baġrum kebāb **üç günde bir**
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh çeşmüñüñ yaġmacısın / Gönlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb **üç günde bir**
G548-4. Ḫasteyem żaʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb **üç günde bir**
G548-5. Jeng-i ġamdan ṣāf istersen göñül āyīnesin / Ḳoma elden sen Muḥibbī iç ṣarāb **üç günde bir**
G632-1. Āh olur ḳarşumda ol dilber tırāş **üç günde bir** / Ṭañ mıdur çıḳsa benüm baġrumda baş **üç günde bir**
G632-2. Dutdı başum ʿālemi eflāke çıḳdı dūd-ı āh / Gizlü rāzum anuñ içün oldı fāş **üç günde bir**
G632-3. Kirpügi ṣaflar dizüp durmaz dil alur perçemi / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı ṣıyup eyler savaş **üç günde bir**
G632-4. Eksük olmasun yaşum ki döküben ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme gülgūn ḳumāş **üç günde bir**
G632-5. Tāb-ı ḥüsninden Muḥibbī bir ḥarāret baġladı / Teb ṭutar gibi olur ṣāḥib-firāş **üç günde bir**

üç ṭalāḳ [1] Mecelle'ye göre, kocanın ayrı ayrı üç kez veya bir arada üç kez karısını boşadığını bildirmesiyle gerçekleşen boşanma.

G437-5. Bu cihāna ey Muḥibbī gerçi virdüñ üç ṭalāḳ / Almayınca ḳomaz āḫır cānuñ ol kābın ṭutar

üftāde [17] *Far.* (M. Nâcî, 2009: 733) *bk. faḳīr-i üftāde*

(üftāde [6], üftādedür [1], üftādeleri [3], üftādem [1], üftādeñi [2], üftādesin [1], üftādeye [2], üftādeyem [1])

1. Düşmüş.

G718-4. Nigārā cürʿa-i cāmuñ bilür mi ḳıymetin herkes / Ḫarābāt içre **üftāde** olan şürīde-ḥāl añlar
G1153-1. Yıllar giçer **üftādeye** dilber naẓar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta āhum eŝer itmez
G1693-2. Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme / Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin **üftāde** gel
G1701-3. Āsitānuñdan bu ben **üftādeñi** redd eyleyüp / Müddeʿīi maḥrem idüp ḫurrem ü şād eyle gel
G1736-5. Bu Muḥibbī derd-i ʿışḳuñla senüñ **üftādedür** / Ṣanasın kim mūr-veş pā-māl idüpdür pāy-ı Nīl
G1868-4. Gerçi kim ḳahrüñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña / Bir bölük **üftāde** budur içimüzde söz bizüm
G1925-5. Çignedür bir bölük **üftādeleri** / Sürer üstüme feres n'idelüm
D49-2. Nice bir öldüresin bir bölük **üftādeleri** / İtmeyüp raḥmı ʿaceb arturur olduñ sitemi
B128. Cümle ʿālem luṭfuñ ile ber-murād olmış iken / Ben ġarib **üftādeñi** sen nā-murād itmek neden

2. Düşkün, âşık.

G1058-4. İncinür gördükce ben **üftādesin** ol māh-rū / Bükülür ḳaddüm gibi olur dütā ol ḳaşlar
G1063-4. Baş u cān tuḥfe getürdüm n'ola maḳbūl işüñ / Nāz ile geldi nigārum didi **üftāde** getür
G1107-3. Naṭʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür **üftādeleri** / At ṣalup her ṭarafa yaʿni semendin yeñemez
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime hey **üftāde** yoḳ
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm üzre pā ḳoyup diye behey **üftāde** gel
G1902-2. Kaʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm yoḳdur ġarīb **üftādeyem**
G1978-7. Dimiş dilber işigümde Muḥibbī dir iseñ kimdür / Ḥaḳīrümdür faḳīrümdür ayaḳdan düşmiş **üftādem**
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr şad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden yaġar

üftāde ḳalmaḳ [1] Çaresiz kalmak.

G2539-4. Keremden ṭut elüm ḳaldur ayaḳdan düşmişem cānā / Meẕellet ḫāk-sārında düşelden **ḳaldum üftāde**

üftāde olmaḳ [1] Düşkün olmak.

G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / Işḳ ile **üftāde olmış** yollar üzre sūz-nāk

ülfet [1] *Ar.* Alışma, ünsiyet, imtizaç. (Ş. Sami, 2010: 1270) *bk. ülfet ṭutmaḳ*

G2762-4. Şol deñlü itdi Ḳays vuḥūş ile **ülfeti** / Ḳuşlar başında yapdı melāmet yuvasını

ülfet ṭutmaḳ [8] Yakınlık kurmak, arkadaşlık etmek, görüşüp sohbet etmek.

bk. üns dutmaḳ/ṭutmaḳ

G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı benī ādemde yoḳ / Vuḥş ile **ülfet ṭutup** ādemden oldı hem cüdā
G686-4. Āvāre dil ṭuyūr ile **ṭutalı ülfeti** / Mecnūn-vār başına ḳuşlar yuvalanur
G804-4. Ġamla **ülfet ṭutdı** gönlüm añmanuz şādī adın / ʿĀşıḳ-ı ġam-ḫorlar çün şādiden bīrūn olur
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda **ṭutup** vaḥşīlere **ülfet** / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum var
G1670-1. **Ṭutdı ülfet** cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam ey gönül / Anuñ içün görmezem ben seni ḫurrem ey gönül
G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanā ʿat Ḳāfına / Tā ki **ülfet ṭuta** ʿanḳā gibi varup Ḳāf ile
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylānuñ düşer miydi Mecnūna / **Ṭuta** vaḥşīlere **ülfet** maḳām idine şaḥrāda
G2653-5. Şöyle **ülfet ṭutdı** ʿışḳ ile Muḥibbī ḫaste-dil / Kesmeyiser rūz-ı maḥşerde daḥi peyvendini

ümīd/ ümmīd [27] *Far.* Umut. (TDK, 2011: 2445)

bk. ümmīd eylemek, ümīd/ümmīd itmek, ümīd/ümmīd/ümīdüñ kesmek, ümīd/ümīdüñ ṭutmaḳ, ümīd-i ʿafv, ümīd-i şıḥḥat, ümīd-i/ümmīd-i vaṣl, ümīd-i/ümmīd-i viṣāl

(ümīd [2], ümīde [10], ümīdi [5], ümīdin [1], ümīdine [1], ümīdüm [4], ümmīde [2], ümmīdin [1], ümmīdeyin [1])

G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / Budur **ümīdüm** eyleye raḥmet yarın Ḫudā
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa ḳaçan ʿāşıḳlarun / Bu **ümīde** gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G279-4. **Ümīdüm** yoḳ ḳapundan ġayri yirden / Şefaḳatinden beni gel itme iḫrāc
G308-3. Fırḳat belāsıdur cigerüm ḫūn iden benüm / Vuṣlat **ümīdi** eyleyiser ademi feraḥ
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar üzre / **Ümīdüm** bu ki ilete kūyuña bād
G480-4. Şular kim āsitānuñda **ümīdin** ḳaṭ ʿide āḫır / Ḫıredden behresi yoḳdur bil anlar ḫayli nā-dāndur
G693-4. Gözümden rāh-ı kūyına şu deñlü sīm ü zer dökdüm / Bu **ümmīde** kim işitdüm güzeller māla māyildür
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu **ümīde** ki varup anda göñül şād eyler
G1162-4. Giceler tā şubḥa dek ney gibi efġān eylerüz / Bu **ümīde** ne getürür görelüm taḳdirümüz
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile yanup yaḳılmaġa / Budur **ümīdi** eyleye teslīm cānı şemʿ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye **ümīdi** āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı şanursuz vücūdum belki būdum yoḳ
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu **ümīde** nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1742-4. Sikender-veş **ümīd** ile bu yolda / Virürsem teşne-leb cānı ne müşkil
G1840-4. Egerçi cürm ü īşyānum ögiş ammā **ümīdüm** var / Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdur gönlüın
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu **ümīde** kim varup ayaġuña ḫalḫal olam
G1948-4. Bu **ümīd** ile ki mihr-i enverüm menzil ide / Sīne burcın āteşin eşkümle pervin eyledüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ **ümīdine** bu gönlüm şāddur / Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu **ümmīde** ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum
G1867-3. İtmese didāruñ **ümmīdin** eger ʿāşıḳlaruñ / Gözine cennet cehennem görine kevşer ḫamim
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu **ümīde** ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2107-3. Servler çekdüm elifden güller itdüm dāġ ile / Sīne bāġına temāşā ḳıla bu **ümmīdeyin**
G2108-3. Çekerem cevr ü cefānı bu **ümīde** dostum / Bir gün ola ḫālüme baḳup baña raḥm idesin
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm ayā serv-i ḫırām / Bu **ümīde** kim gelüp ruḫsārum üzre başasın
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat **ümīdi** ile dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek beni yād eyleme
G2459-4. Bu **ümīde** ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ile ʿāşıḳ eylemiş çenber yine
G2785-5. Olmasa vaṣl **ümīdi** bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
En1-166. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Kaʿbesini / Bu **ümīde** ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār

ümmīd eylemek [1] İstemek.

G1780-2. Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd / Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

ümīd/ümmīd itmek [5] Umut etmek.

G337-3. Ṣūfi diler ki bula naʿīm bu riyā ile / ʿĀṣıḳ kemāl-i luṭfına yārüñ **ider ümid**
G385-4. Ey ṭabīb-i dil nʾola senden **ümmīd itsem** ʿilāc / Derdümüñ dermānısın sen saña bu cān şarmaşur
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticāʿameline velī benüm / Her dem **ümīd idindügüm** ol āsitānedür
G1833-4. **Ümīd itdüm** idi evvel viṣāline irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G2454-1. Peymāne ele aldum gitdüm sūy-ı meyḫāne / Ben bunı **ümīd itdüm** tā kim gele cānāne

ümīd/ümmīd/ümīdüñ kesmek [10] Umut/umudunu kesmek.

G62-5. Ey Muḥibbī cürm ü īşyānuña olduñ muʿterif / Ümmete **kesme ümīd** şefāʿat eyler Muṣṭafā
G523-5. Muḥibbī **kesme** raḥmetinden **ümīdüñ** / Şefāʿatçi Muḥammed Muṣṭafādur
G1010-5. **Kesme ümīdüñ** Muḥibbī bir adı ġaffārdur / Ḳullarına luṭf-ı bī-ḥadd gösterür Rabb-i Ġafūr
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm **ümīdüm kesmezem** andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum yoḳ
G2036-6. Bilürem çoḳdur günāhum başdan aşmışdur velī / **Kesmezem** lākin **ümīdüm** raḥmet-i maʿbūddan

G2057-1. Feṯḥ-i bāb ola **ümīdüñ kesme** çünki derdesin / Gerçi kim derd ü belā ile ezel perverdesin
G2153-5. Muḥibbī **kesme ümīdüñ** kerīmüñ baḫşişi çoḳdur / Eşer ger çün muḳırr olduñ dilinden pür-günāham ben
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem **kesmeyem ümmīdümi** ben / Hīç olur mı ki kerīm ola vücūd eylemeye
G2699-5. Muḥibbī key şaḳın **kesme ümīdüñ** / Ki oldur cümle mücrimler penāhı
M1-7. Ne deñlü çoḳ ise cürm ü günāhum / **Ümīdüm kesmezem** senden Allāhum

ümīd/ümīdüñ ṭutmaḳ [4] Umudunu yitirmemek.

G6-4. **Ümīdüñ ṭut** ki ḫayrüñ ola aġır / Ḳaçankim ḳurula maḥşerde mizān
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda varsun pādişāhum saña **ṭutmışdur ümīd**
G1706-4. Tevbe eyleyüp günāha **ṭut ümīdüñ** ḫażrete / Görürem sen de dilā ḫavf u recā eksük degül
G2444-1. Dilā ṣabr it cefā vü cevr ü rence / **Ümīdüñ dut** iresin vaṣl-ı gence

ümīd-i ʿafv [1] Bağışlanma umudu.

G2332-5. İtdüm günāh ṣoñra dönüp tevbe eyledüm / Ṭutdum **ümīd-i ʿafvı** bu yüzüm ḳarasına

ümīd-i ṣıḥḥat [1] Sağlık umudu.

G812-2. Bīmār-ı zehr-i firḳatüm yoḳdur **ümīd-i ṣıḥḥatüm** / Telḫ oldı ʿıyş u ʿişretüm şīrīn-dehānum ḳandadür

ümīd-i/ümmīd-i vaṣl [3] Kavuşma umudu. *bk. ümīd/ümmīd-i viṣāl*

G1655-7. **Ümīd**-i vaṣl ider dāim Muḥibbī / Anuñçün eyler ol hecre taḥammül
G1943-3. Niceye dek yaḳayım dāġ-ı hecri sīne de / **Ümīd-i vaṣl** ile nice bir intiẓār çekem
G2162-3. Hezārān giceler bīdār olup **ümmīd-i vaṣl** itdüm / Hemān ancaḳ belā vü ġam irişür oldılar miḥmān

ümīd-i/ümmīd-i viṣāl [2] *bk. ümīd-i/ümmīd-i vaṣl*

G210-1. İtmezse eger yār baña luṭf u ʿināyet / **Ümīd-i viṣāl** ile olam bende nihāyet
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez **ümmīd-i viṣāl**

ümmet [9] Cemaat, kavim, taife (M. Nâcî, 2009: 734)

(ümmet [1], ümmete[4], ümmeti [1], ümmetin [1], ümmetine [1], ümmetiyüz [1])

G1-3. Ḥamdülillah kim Muḥammed **ümmeti** / Eyledüñ bu bendeleri yā kerīm
G18-4. Rūz-ı maḥşerde nidā cennetinden ire **ümmete** / هذه جنات عدن فادخلوها خلدين
G62-5. Ey Muḥibbī cürm ü ʿişyānuña olduñ mu ʿterif / **Ümmete** kesme ümīd şefā ʿat eyler Muṣṭafā
G145-3. Maḥşer güninde **ümmete** idüp şefā ʿati / Ol ʿaşīlere raḥmet-i Ḥaḳḳa ola sebeb
G1094-7. Ḥamdülillah Muḥammed **ümmetiyüz** / Cān ile Muṣṭafāyı kim sevmez
G1407-5. Çün şefā ʿat kānısın yevm-i cezāda **ümmete** / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle baḳ
G2076-5. Başdan ayaġa günāh ise Muḥibbī derd-mend / Senden umar şefḳati sensin ḳayuran **ümmetin**
G2142-5. Bu Muḥibbī şefḳat umar dāmenüñ elden ḳomaz / Rūz-ı maḥşerde ṭutan sensin çü bu **ümmet** elin
G2167-3. Şefā ʿat idicidür **ümmetine** / Olalar her biri tā şād u ḫandān

ümmet-i Muḥammed [1] İslâm dininde bulunanlar.

G1294-5. Hep **ümmet-i Muḥammed**'e itdüñ şefā ʿati / Mücrim Muḥibbī bendene ey Muṣṭafā yetiş

ümmīd-vār [2] *Far.* Umutlu.

(ümmīd-vār [1], ümmīd-vārumdur [1])

G2093-4. Ey göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / Vara **ümmid-vār** imişsin sen
G1876-5. Ḥāsıl olurdı Muḥibbī'nüñ murādı ser-be-ser / Sehv ile bir kez diseñ **ümmīd-vārumdur** benüm

ümmīlik [1] Ümmi olma durumu. (TDK, 2011: 2446)

G2709-4. **Ümmīlikden** çıḳardı beni şehlā gözlerüñ / Bilmezem sāḥir midür ʿaḳlumı aldı ol perī

ümmü'l-ḫabā'iṯ [1] *Ar.* Sekri hasebiyle her fenalığın mastarı olan şarap. (Ş. Sami, 2010: 408)

G269-2. Ḥabā'iṯden ider mi dilleri pāk / Neden dirler aña **ümmü'l-ḫabā'iṯ**

üñ [7] *T.* Yüksek sesle şarkı söyleme. (Ş. Sami, 2010: 1273)

(üñin [6], üñine [1])

G1255-4. Nāle vü feryādumı işitmesen olmaz ʿaceb / Bülbül **üñine** çü ʿādetdür bu ṭutmaz gülde güş
G1885-2. Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemüñ / Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül **üñin** güş idelüm
G1888-2. Varalum güş idelüm bülbül **üñin** / Ḳılalum ʿişrete şitāb içelüm
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Güş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül **üñin**
Mr7-3. Sāḳī-i gül-çehre destinden ḳadeḥ nūş eylerüz / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül **üñin** güş eylerüz

Mr8-211. Bülbülüñ **üñin** güş eylesün / Ḳanlar içüp ḫoş eylesün
Mr17-3. Sāḳiyā şun beri şol ḳan olası nūş idelüm / Giceler ṣubḥa degin bülbül **üñin** güş idelüm

üns [1] *Ar*. Alışıklık, alışkanlık. (M. Nâcî, 2009: 735) *bk. üns ṭutmaḳ*

Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim **ünsi** yoḳ ṣahbā ile / Yā ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile

üns dutmaḳ/ṭutmaḳ [3] Alışmak, düşüp kalkmak. *bk. ülfet ṭutmaḳ*

G358-3. **Üns ṭutdı** cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde varum hem nigārumdur nemed
G1345-2. **Ṭutalıdan** ʿışḳuñ ne **üns** cāna cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ varlıḳından inḳiṭāʿ
G2676-1. Şol ḳadar çekdüm belā deştinde ġam hicrānını / **Üns dutdı** derde añmaz bu göñül dermānını

üslūb-ı eş ʿār [1] *Ar*. Şairlerin üslubu/tarzı.

G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün şiʿrini / Şimdiki şāʿirlere **üslūb-ı eş ʿār** ögredür

üslūb-ı Selmān [1] Selmân-ı Sâveci'nin üslubu/tarzı.

G1689-7. Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse ṭañ mıdur Ḥassāna ṭaʿn / Şiʿrini şimdengirü **üslūb-ı Selmān** eyle gel

üst [183] (TDK, 2011: 2451)

bk. ayaḳ üstinde, bir ṭaş üstine bir ṭaş ḳomaḳ, ne ḥāl üstinde, üstine açılmaḳ, üstine āfitāb ṭoġmaḳ, üstine üstine düşmek, üstine gelmek, üstine ṣalmaḳ, üstine virmek

(üstin [2], üstinde [62], üstindedür [22], üstindeki [5], üstine [74], üstüme [13], üstümüzden [1], üstüñde [1], üstündeki [1], üstünden [1],üstüñe [1])

1. Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri, fevk, alt karşıtı.

G146-4. Taḫt-ı ʾāc **üstinde** ḫāli ṣan Ḥabeş sulṭānıdur / Ḳaşları ṭuġrāsını gördüñ hemān ʿunvānın öp
G283-4. Ḫaddüñ üzre zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ **üstine** ḫāç
G285-1. Küfr-i zülfüñi gider kāfirlik itme gözüñ aç / Ka ʾbedür kūyun revā mıdur ṭura **üstinde** ḫāç
G303-3. Leb ḳodıġın sāġar **üstine** görelden dilberüñ / Reşkden destümde eşkümle dolar ekşer ḳadeḥ
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini yazduḳda ḫaṭı / Ḳaşlarından **üstine** misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ıżṭırāb üstindedür / Gözelerdür gözlerüm ṣankim ṭolāb **üstindedür**
G518-4. Perde eyler ki güneş ruḫsārına kāküllerin / Beñzer ol ḫūrşīde kim anuñ seḥāb **üstindedür**
G528-1. Her yana aḳan gözümüñ ābıdur / **Üstine** dil ḳurulı ṭolābıdur
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki zülfüñ iki ejder o genc **üstinde** rāḥatdur
G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem ẕerre femidür / **Üstinde** anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G638-4. Dil şemʿ gibi oda yanup göz yaşın döker / Lā-büd ki yaşı **üstine** āhı duḫān olur
G690-1. Şaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen yir yir ʿaraḳ **üstinde** şīr ırmaġıdur
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd zülfi ṭılısm olmış o genc **üstinde** ejderdür
G809-4. Gördüm lebinüñ **üstine** ol la ʾl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi var
G834-3. Leblerüñ üzre görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl **üstindedür**
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki yaġdurur / Anuñ içün dūd-ı āhum **üstine** bulutdur
G904-3. La ʾl-i nābında görinen ṣanmañ anı ḫaṭṭ ü ḫāl / Belki ḳonmış bir mekesdür pāyı bāl **üstindedür**
G947-3. Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng / Şāh-ı gül giçmiş oturur ṣan nihāl **üstindedür**
G947-4. Lebleri üzre görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl **üstindedür**
G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim yaraġ **üstindedür**
G1006-2. Sīnem üzre görinen yir yir elifler servler / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ **üstindedür**
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ **üstindedür**
G1006-4. Sencilü siḫ-i ġamda bu baġrum olalı kebāb / Döne döne ḳanlar aġlar çün ocaġ **üstindedür**
G1006-5. Yine dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfiñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ **üstindedür**
G1044-4. Görinelden dūd-ı āhum başum **üstinde** ġamām / Serv-i gül dirsem revādur belki miḥnet ṭaġıdur
G1056-2. Zülfinüñ sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı **üstine** gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1075-4. Gözlerüm yaşı dökildükce iñiler bu göñül / Nitekim ḳurıla şu **üstine** ṭolāb iñiler
G1222-5. La ʾl-ı şirinüñe cān virse Muḥibbī ṭañ degül / Ḳanda kim şehd ola lā-büd **üstine** ḳonar mekes
G1278-2. Ḫaṭuna yazmış berāt-ı ḥüsnüñi / Ḳaşlarun **üstine** ṭuġrā eylemiş
G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭuñ yazalı ḫaṭṭ-ı bediʿ / Ḳaşlaruñ oldı cemāl **üstine** ṭuġrā-yı refiʿ
G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibbī yazmaḳ içün şekl-i āh / Dāġdan şufr eyleyüp **üstine** çekmişdür elif
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum **üstine** murġ-ı belā / Didi bundan özge yir yoḳ ola baña oturmaḳ
G1425-5. Ey Muḥibbī baña bir ḫil ʿat giyürdi şāh-ı ʿışḳ / Dāġumı gör ol ḳumāş **üstindeki** ṭamġaya baḳ
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ **üstinde** kim dir mār yoḳ
G1570-1. Kim gördi şehā la ʾl-i lebüñ üzreki ḫālüñ / Didi ki ki ṣan ḳondı meges **üstine** baluñ
G1731-4. Her varaḳ **üstinde** gördüñ ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḫāl
G1911-2. Al bayraḳlu sipāhi leşkerümdür eşk-i sürḫ / Dūd-ı āhum götürelden başum **üstine** ʿalem
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın **üstine** pā göre gözüm
G2050-2. Sāyesin her bir aġaç gösterdi ṣan naṭʿ-ı peleng / **Üstine** ḳuruldı bulutlardan anuñ sāye-bān

G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı **üstinde** yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2278-4. Gülşen-i naẕmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend / Ḳondı maʿnī ḳuşları **üstine** serv oldı hemīn
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl **üstine** / Zülfi aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḥāl **üstine**
G2434-2. Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḥaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl **üstine**
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ üzre cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden ṣan ḫayāl işi durur āl **üstine**
G2549-1. Ḫālini gördükde didüm laʾl-i cānān **üstine** / Noḳṭalardur ki ḳomışlar şekeristān **üstine**
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş **üstine**
G2582-1. Sebze-i ḫaṭṭuñ gören dir laʾl-i ḫandān **üstine** / Ḫıżrdur ṣan sāye ṣalmış āb-ı ḥayvān **üstine**
G2582-6. Ṭutuşur āhum şerārından dü-ʿālem ey ṭābīb / Merhemüñ nefʿi nedür bu dāġ-ı hicrān **üstine**
G2582-7. Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān **üstine**
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Ṣanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd **üstine**
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / Yeñi ḳonmış ṣular **üstündeki** ṭolāb gibi
G2658-2. Sulṭān-ı ʿışḳ aldı bu göñlüm ḥiṣārını / Dikdi o demde **üstine** ʿışḳuñ livāsını
G2770-5. Muḥibbī ʿālemüñ ḳaṣrın görüben iʿtimād itme / Urulmışdur ṣu **üstinde** ezelden çünki bünyādı
Mh3-11. Ebr gülzār **üstine** her ṣubḥ-dem gevher ṣaçar / Nefḥa-i bād-ı seḥer dehrüñ dimāġını açar
D12-1. Cūy-ı eşküm her yaña aḳar ṣañasın ābdur / Bu göñül iñler ḳurılmış **üstine** ṭolābdur

2. Bir şeyin görülen yanı yüzü.

G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur cāna ḳoyasın sen zemīn **üstine** pā
G280-7. Muḥibbī cāme-i aṭlas giyüp anuñla faḫr itme / Libās-ı musta ārıdur bu cān **üstinde** tenden geç
G518-5. Dāġlarla bir gören ṣaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün cismini üşmiş ġurāb **üstindedür**
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb **üstindedür** / Anuñ içündür ki göñlüm ıżṭırāb üstindedür
G700-3. Naʾl-i esbi yüzümüñ üstinde yir itse n'ola / Ekşeri naʾlüñ dilā naḳşı türāb **üstindedür**
G700-5. Çeşm-i mesti lebleri öpdi Muḥibbī dir imiş / Ṭañ degül ceng ü cidāl itse şarāb **üstindedür**
G717-1. Şām irişdükde üşer şemʿ **üstine** pervāneler / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G762-5. Belā-kūhsār olmışdur Muḥibbī kelle-i ʿuşşāḳ / Görinen yir yir **üstinde** ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G781-2. Esirger lāleye baḳsa nigārum baġrum dāġına / Benüm bu sīneme baḳsun ki dāġ **üstinde** dāġumdur
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ buñarı / **Üstinde** dūd-ı āhum yir yir seḥāba beñzer
G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭʿ-ı zemīn **üstine** āḫır / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı beni zār
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb üstindedür / N'eylesün dil zevraḳı her demde āb **üstindedür**
G990-2. Leblerüñ emsem disem ġamzeñ diler ḳanum döke / Ḳan iderse ṭañ mı çeşmüñ çün şarāb **üstindedür**
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ **üstine** yaz
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü yolında ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup **üstine** rāhı eylemez
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / Yāre urdı daḥi beter **üstine** ol yārenüñ
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre ṣaḥrāda ṣanur / Zāġlardur ṣanasın ḳonıla **üstinde** leşüñ
G2111-5. Yollar **üstinde** Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor sen
G2265-3. Çeşm-i bedden ḫāldür ṣan āteş **üstinde** sipend / Ḥaṭṭ-ı müşkin gird-i ruḫ dūd-sipendin gözlesin
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün servler āb **üstine** / Vaḳtidür şeydā göñül gelsün mey-i nāb **üstine**
G2425-5. Bu Muḥibbī ḫāk-i pāyuñla müje cārūb ider / Gözleri saḳḳā olup her dem deger āb **üstine**
G2549-2. Yanmaġa ʿāşıḳları gelmiş cemāli şevḳine / Nitekim pervāneler şemʿ-i şebistān **üstine**
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür gören / Zāġlar ḳonmışdurur ṣan cism-i bī-cān **üstine**
G2572-4. Çünki āb **üstindedür** gördük bināsı ʿālemün / Ṣanma muḥkem olısar olur ḫarāb ol bād ile
G2582-5. Şekk degül ṭāḳat getürmez bil taḥarrük eylemez / Ḳosalar bār-ı ġamuñ bu çarḫ-ı gerdān **üstine**
G2584-4. Bir ḳadeḥle sāḳiyā serd eyle dil āyīnesin / Jeng-i ġamdan ḳorḳaram bir gün ḳona gerd **üstine**
G2586-5. Naẕar eyle bu çarḫ-ı ḫoḳḳabāza / Ne luʾbinler görinür **üstinde**
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı yārem **üstine** ol merhem gibi
Mh14-4. Sīnesinde ṣaḳladı tīrini rāḥatdur diyü / Ḫāk-rāhı **üstine** ekiser devletdür diyü / Ḳara ṭopraḳ gibi ṣaçdı çeşm-i giryān cevherin
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı yine āb **üstine** / Küp küp düşsem ʿaceb midür mey-i nāb **üstine**

3. Bir şeyin dış yüzü yüzey.

G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol zaḫme ki **üstünden** ola merhem cüdā
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın **üstine** pā
G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları **üstine** ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn ṣalup
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / **Üstine** anuñ zülfüñi aş per-i ġurāb it
G289-5. Ey Muḥibbī ruḫları **üstinde** ḫāli dilberüñ / Ṣanki sulṭān-ı Ḥabeşdür eylemişdür taḫt u tāc
G336-1. Lebi **üstinde** ḫāli ʿanber-alūd / Görinür āteşin-laʾl üzre ṣan dūd
G393-2. Sīnemüñ **üstinde** cāna görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳatre eşkümle baġrumda biñ biñ yāreler
G399-1. Tār u mār-ı ʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim ruḫları **üstinde** zülfin şāneler
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ **üstinde** ey ṣanem / Her kim görse zülfüñi misk-i Ḫıṭā ṣanur
G454-3. Genc-i cemāli **üstine** ḳonmış ṭılısm ile / Sāḥir göz ile ol iki ebr dānedür
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline zülfüñ **üstinde** āşiyāndur
G536-2. Sīm-i eşki şol ḳadar dökdüm ruḫ-ı zerd **üstine** / ʿĀlemi şimdengirü bildüm kim sīm ü zer ṭutar
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem **üstine** yir yir / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G625-3. Sīnem **üstindeki** dāġ ġamunı fāş ider āh / Gözümüñ yaşı ile çāk-ı girībānumdur
G695-3. Gördüm lebi **üstinde** duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi var
G700-3. Naʾl-i esbi yüzümüñ **üstinde** yir itse n'ola / Ekşeri naʾlüñ dilā naḳşı türāb üstindedür

G734-2. Dilberā ʿārıżun **üstindeki** zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini gülşende yatur
G756-1. Görinen ruḫsārı **üstinde** ḳara ṣaçlar mıdur / P̄iç p̄iç olmış ya genc üzre yatur ejder midür
G762-4. Ṣorarsam s̄inem **üstine** elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G909-5. Lebüñ **üstinde** ol ḫāl-i ʿanber-ālūd / Ṣanasın noḳṭadur bālā-yı şekker
G951-5. Cān u dil zülfi ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları **üstinde** şeb-veş tārı gördüm bir naẓar
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları **üstinde** zülfin tār ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ **üstinde** yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G1303-2. Ruḫlaruñ **üstinde** n'eyler işbu zülf-i ʿanberin / Kim görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun **üstinde** ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i ʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G1328-6. Ruḫlaruñ **üstinde** cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şem ʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ **üstinde** cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şem ʿ
G1455-2. Ruḫları **üstin** vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ yanaldan s̄inem **üstinde** / Eger āh eylesem dilden çıḳar şanma ki dādum yoḳ
G1531-3. Ç̄in idüp ḳaşlaruñı alduñ ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ **üstinde** cāna zülfüñi dāl eyledüñ
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir ẕerrece ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ʿārıżuñ **üstinde** senüñ
G1587-2. Çün per̄işān itdi zülfin ruḫları **üstinde** yār / Dil perişān ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1638-3. Didüm ruḫı **üstinde** görüp ḫāl-i siyāhın / Öldür beni dil murġına ger dāne degülseñ
G1644-3. Çöz mu ʿanber zülfüñi ṭaġıt ruḫuñ **üstinde** kim / İster iseñ ṭuta cümle ʿālemi būyuñ senüñ
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ **üstindeki** ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1728-1. Gün yüzüñ **üstinde** gördüm ḳaşlaruñ iki hilāl / Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ıttıṣāl
G1741-4. Ruḫı **üstinde** dildāruñ görenler zülf-i müşkinin / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G1748-4. Umaram ki yüzümüñ **üstinde** bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G2015-3. S̄ine-çāk ü d̄ide pür-ḫūn yüregüm **üstinde** dāġ / Işḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2274-4. S̄inemüñ **üstinde** yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar şaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2347-1. Dilā rūşen-naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı **üstinde** rūşendür ki ḳaşdı vardur ī̇māna
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur s̄inem **üstinde** benüm / Zāġlardur şanasın şaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2426-2. Açılup s̄inem **üstinde** görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül üzre ç̄in seḥer jāle
G2487-3. Sulṭān-ı ʿışḳ s̄inemüñ **üstine** başdı dāġ / Ṭamġa ider niteki şehler ḳumāşına
G2501-2. ʿĀrıżuñ **üstinde** düşmişdür meger zülf-i siyāh / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2524-7. Görenler s̄inemüñ **üstinde** dāġum / Ṣanur açıldı şaḥrālarda lāle
G2584-1. Ḳanum ile yazdı didem bu ruḫ-ı zerd **üstine** / B̄i-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2632-1. Genc-i ḫüsne kākülüñ olmış ṭılısm ejder gibi / Bir dem **üstinde** anuñ ḫāli degül bekler gibi
G2666-3. Şu döker ʿārıżum **üstine** benüm d̄idelerüm / Ola bu nev ʿile yuya bile rūy-ı siyehi
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı b̄i-ḥadd yüregüm **üstinde** baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
Mh15-9. S̄inemüñ **üstine** kesdüm na l̄ ü çekdüm yāreler / Bulımadum ey Muḥibb̄i derdüme h̄iç çāreler

4. Giyecek, giysi.

G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandil-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile **üstin** bağlamış

5. Birine göre yüksek aşamada olan kimse (şey), mafevk.

G1367-3. S̄im ü zer kim görinür bil anı dünyā çirkidür / Çün bile gitmez senüñle **üstine** kef giçme kef
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde **üstüme** aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var dide-i ḫūn-bāruma
G2719-2. Ol er midür ki ni ʿmetüñ **üstinde** lāf ura / Bil er odur ki terk ide başın cefā güni
G2742-4. B̄i-kesem kimesne yoḳ dest-i ġamında ölicek / **Üstüme** aġlaya bir kimse semādan ġayri

6. Vücut, beden.

G38-2. Perçemün zülfüñ hümā-veş sāye ṣaldı **üstüme** / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum saña
G276-5. ʿİşyān yilini **üstine** esdürme kerem ḳıl / Yoḫsa idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc
G341-1. Hecr ṭaşın **üstüme** yaġdurdı çarḫ-ı lāciverd / Yıḳup dil ḫānesi eflāke çıḳdı āh-ı gerd
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl **üstindedür** / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl üstindedür
G475-5. Göñlüm olmaz giymege zer-beft ü d̄ibā vü ḥar̄ir / Faḫrum oldur ki diyeler baña şāl **üstindedür**
G626-1. Bāġ-ı ḫüsninde ḳaçan kim zülf-i cānān baġlanur / Beñzer ol gence k'anuñ **üstinde** şu ʿbān baġlanur
G774-3. Güldi **üstüme** benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G806-2. **Üstüme** seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G935-5. Ey Muḥibb̄i nice ṭāḳat getüre kişver-i dil / Şāh-ı ġam leşkerini **üstine** her-bār çeker
G946-5. Faḫr-ı ʿālem baḳmadı dünyāya faḳr itdi ḳabūl / Ol mübārek cismine baḳ gör ki şāl **üstindedür**
G1003-3. Ḫāk olursam da yolında sāye şalmaz **üstüme** / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1010-3. Şaḳınursın ḳonmasun **üstüme** dirseñ bir meges / Bilür iken yiyiserdür seni āḫır mār u mür
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳibāndan ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim **üstine** üşe zāġlar
G1187-3. Baḳmazuz hergiz gerekmez aṭlas u d̄ibā ḥarir / **Üstümüzden** eksük olmasun hemān teşminemüz
G1925-5. Çignedür bir bölük üftādeleri / Sürer **üstüme** feres n'idelüm
G2033-3. Nice bir idüp ḥavāle **üstüme** ġam leşkerin / Nice bir v̄irān idesin işbu göñlüm ḫānesin
G2096-5. Ey Muḥibb̄i aṭlas ü d̄ibā vü zer-beft ü ḥarir / Bunlara meyl eyleme **üstüñde** şāluñ var iken
G2102-1. **Üstüme** sāye şalan serv-i ḫırāmāndur gelen / Bir yañadan dideden cūy-ı fırāvāndur gelen
G2125-5. Ḫāric̄iler **üstine** dest-i ḳażādına bir oḳum / Rāfiż̄iler ḳaşdına şemş̄ir-i ḳattālem bugün
G2132-3. ʿIşḳ nārı ṭura söyinmeye s̄inemde benüm / Aḳa deryālar eger **üstüme** sūzānam ben

G2307-1. Didüm ol serv-ḳad-i bālāya ḳarşu / Bıraḳ **üstüme** geh geh sāye ḳarşu
G2434-5. Baḥr-i eşkümde Muḥibbī işbu cān-ı nā-tüvān / Ġarḳ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldı çemen / Bu ṣafādan zer ṣaçar mihr-i cihān-tāb **üstine**
G2425-3. Ala gözler şehr-i ḥüsne nāẓır almışdur meger / Ti̇ġi elde paşlanur gelse ḳaçan ḫᵛāb **üstine**
G2582-4. Dāġlarla kim göre şaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar üşmiş şanur Mecnūn-ı ʿuryān **üstine**
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / Yarın **üstüñe** senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2759-6. Ḳalursa dāmen-i dilber ne ṭañ aġyār **üstinde** / Gülüñ hi̇̄ç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi
G2772-4. Ṣan giyer ol si̇̄m-ten **üstine** Dāvudī zırh / Her ḳaçan eyler peri̇̄şān ṭaġıdur giysūları
Mr9-144. Ḥasret ile si̇̄neme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim **üstine** ḳonmış zāġlar
B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer ol si̇̄m-ten **üstine** zirih

7. Birkaç şeyden birine göre yukarıda olan.

G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem ẕerre femidür / **Üstinde** anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G2367-2. İki ʿaynüm arasından iki cū oldı revān / Kim göre köpri dir **üstindeki** ḳaşımuza
G2388-2. Gözleri **üstinde** yārüñ dir gören ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2474-7. İki teldür gözleri **üstinde** yārüñ ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış ṣan Muḥibbī başına
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ yazaldan ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur ka ʾbe ḳavseynüñ anuñ **üstinde** ṭuġrāsı
G2674-2. Başum ki belā kūhıdur ʿaynum iki ʿaynı / Dūd-ı dilüm ol ḳullenüñ **üstinde** seḥābı

8. Sınıflamalarda temel olarak alınan bir tipe göre ilerü derecede olan.

G6-2. Ḳamu şehler ḳapusında gedādur / Ki şāhān-ı cihān-rā **üst** sulṭān

üstine āfitāb ṭoġmaḳ [1] Sabah yataktan geç kalkmak.

G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi yār / Bu ne ġafletdür uyan **üstine ṭoġdı āfitāb**

üstine düşmek [1] Bir kimseyle veya bir şeyle çok ilgilenmek.

G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū **düşer üstine** bi̇̄-diller / Nitekim ḳuşlar üşmişdür işidüp ṣavt-ı Dāvudı

üstine gelmek [1].Bir şey yapılırken veya konuşulurken çıkagelmek. (TDK, 2011: 2452)

G2075-3. Ġam leşkerini cem ʿidüben **geldi üstüme** / İtdi ḫarābe āh bu göñli vilāyetin

üstine şalmaḳ [4].Üzerine göndermek, yollamak.

G1821-4. Sāyesin **şalsa** gedā **üstine** ol sulṭān olur / Geşt ḳıldum ḳandadür devlet hümāsın bilmedüm
G2359-1. **Şala** ol serv-ḳad **üstüme** sāye / Olur mı ṭañ baña çarḫ ola pāde
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ yüzüñi ḫāk idegör / **Üstine** sāye **şalar** serv-i ḫırāmān büyidi
G2788-1. ʿIşḳ şāhı ṭurra ile çaldı ṭabl sāzını / Gözleyüp dil murġını **üstine şaldı** bāzını

üstine virmek [3] Mübadele olunan bir şey için faz bir şey vermek. (Ş. Sami, 2010: 1291)

G1928-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫari̇̄d / **Üstine** cān **virmek** ile ola kim ḳāyil ḳılam
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı **üstine** vir tek yār iḳrār eylesün
G2723-2. Naḳd-i dil alup metāʿ-ı vaṣlı iḳrār eyledüñ / **Üstine** cān vireyin tek bozma gel bāzāruñı

üstād [18] *Far*. (Ş. Sami, 2010: 1273)

(üstād [5], üstāda [1], üstādam [1], üstāddan [3], üstādur [1], üstādı [5], üstādını [1], üstādıyam [1])

1. Öğretici, muallim, mürebbi.

G322-2. Mektebde meger yār okumış cevr rümūzın / Oldı bu cefāʾilmine anuñ içün **üstād**
G1038-1. Ġamzeler saʿy itmesün çeşmüñ senüñ bi̇̄-dāddur / ʿĀşıḳ öldürmekde ol şāgird ü çeşm **üstāddur**
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim **üstāddan** bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre veli̇̄ her vech ile kāmillerüz
G2223-2. Dāimā cevr ü cefā fennüñ oḳur ol dil-firi̇̄b / Ġālibā mihr ü vefā ögrenmemiş **üstāddan**

2. Bir fen ve hüner veya sanatta yed-i tûlâ sahibi.

G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hi̇̄ç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin veli̇̄ **üstādı** yoḳ
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür veli̇̄ / Cümlenüñ **üstādı** sensin saña beñzer görmedük
G2365-8. **Üstāda** varsa dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir giçe cefāde
G2607-1. Eger Ferhād olmasa bu fenn-i ʿışḳuñ **üstādı** / Añılur mıydı ʾālemde belā vü derd ile adı
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende var mıdur bilsem ʿaceb hi̇̄ç anuñ **üstādı**

3. Mahir, sanatta mahâret-i kâmilesi olan.

G1434-1. Saña şīrīn didi ben ʿāşıḳa Ferhād ancaḳ / Kūy-ı ġam kesmede bir nev ʿide **üstād** ancaḳ
G1461-1. Ḫusrevā dil leb-i Şīrīnüñe Ferhād ancaḳ / Kūh-ı ġam kesmede bir nev ʿde **üstād** ancaḳ
G1512-2. Bī-vefālıḳ fennini senden görür meh-pāreler / Her biri cevr ü ḳılmaḳda **üstād** eyledüñ
G1811-2. Ḳanḳı ṭaş ḳatısa başın añа dögsün kūh-ken / Başa iletdüm ṣan ʿat-ı ʿışḳuñ bugün **üstādıyam**
G2220-5. Benden ögrensün Muḥibbī yanmaġa pervāneler / Eylemez taḥṣīl-i ṣan ʿat görmeyen **üstāddan**
G2323(a)-1. Bir lebi şīrīn sevüp Ferhādam oġlandan berü / Kūh-kenlik itmede **üstādam** oġlandan berü
G2572-3. ʿIşḳ ile cān yaḳmaġı pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur **üstād** ile
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan ta ʿẓīm ider **üstādını**
Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı var / Pişe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı var / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣan ʿatuñ **üstādı** var

üstād olmaḳ [3] Üstat kabul edilmek.

G1984-5. Ey Muḥibbī bu zamāna ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm **üstād** hem
G2280-4. Nāleme dün gice ġam bezminde āheng eyledi / Ol sebebdendür ki **üstād** olmışamdur nāya ben
G2009-2. Ṭañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhāda ṭa ʿn / Fenn-i ʿışḳı başa iletmiş ben de bir **üstād** olam

üstād-ı ʿışḳ [1] Aşkın ustası.

G1399-1. Ḳılmadı dünyā içinde ben ġarīb-i şād-ı ʿışḳ / Gerçi kim ʿışḳuñ yolında olmışam üstād-ı ʿışḳ

üstādlıḳ [2] Usta olma durumu.

G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin yādlıḳ / Bendeye lāyıḳ mıdur kim isteye **üstādlıḳ**
G1402-5. Dostlar her bir sözüm ḫusrev kelāmıdur benüm / İdeyim şā ʿirlere şimdengirü **üstādlıḳ**

üstine [68] *T.* (TDK, 2011: 2455)

(üstinde [1], üstindedür [44], üstine [23])

1. İlişkin, üzerine, dair.

G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / Ḳana girmek mi murādı ya ne āl **üstindedür**
G475-2. Gāh ider zülfin taḥayyül geh meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl **üstindedür**
G475-3. Beñzedelden ḫālini müşke ṣaçını ʿanbere / Bu göñül şermendelikden infi ʿāl **üstindedür**
G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ na ʿīm ü ni ʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ zevāl **üstindedür**
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile / Her kişinün kim meāl-i fikri māl **üstindedür**
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan vefā / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl **üstindedür**
G518-1. İñiler ṭolāb-veş dil ıżṭırāb **üstindedür** / Gözelerdür gözlerüm şankim ṭolāb üstindedür
G518-2. Derd ile zārılıḳ itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim ol ʿāẕāb **üstindedür**
G518-3. Ḳanum içse ġamzeler ister ciger büryānını / Ḫaḳ dimişler serḫoşuñ meyli kebāb **üstindedür**
G518-6. Ey Muḥibbī şādılıḳ gelse gelür ardınca ġam / Anuñ içündür ki dünyā inḳılāb **üstindedür**
G611-1. Kec ḳaş ile gözleri her laḥẓa āl **üstindedür** / Ḳırmaġa ʿāşıḳları her dem ḫayāl **üstindedür**
G611-3. Bād-ı şarṣardan biḥamdillah ki ḳuruldı zemīn / Mevsim-i güldür hevālar i ʿtidāl **üstindedür**
G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende yine dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler kendü nihāl **üstindedür**
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün kim bilür anı zevāl **üstindedür**
G649-2. Deyr içinde zülfini zünnār idüp ol muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ **üstine** ḫāçın gösterür
G673-1. Çeşmünüñ bilmem ne ḫāli var ne āl **üstindedür** / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl **üstindedür**
G673-2. Nice teşbīḥ eyleyem yüzin güne alnın mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl **üstindedür**
G673-4. Kimine virür murādın kimin eyler nā-murād / Kim bilmez kār-ı ʿālem iḥtimāl **üstindedür**
G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim żalāl **üstindedür**
G700-1. Ḫūblıḳ naḳşını gördüm çünki āb üstindedür / Anuñ içündür ki göñlüm ıżṭırāb **üstindedür**
G700-2. Çeşmi yārüñ cān alup itse ne ġam göñli ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṯḥ-i bāb **üstindedür**
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb **üstindedür**
G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr ile āl **üstindedür** / Zülf-i şeb-rengüñ de her dem ḳıyl ü ḳāl **üstindedür**
G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīḥ idem kim āfitāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl **üstindedür**
G834-5. Ger ṣorarsañ dostum ḫāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı yetiş kim intiḳāl **üstindedür**
G904-1. Çeşm-i ʿayyārun dem-ā-dem mekr ü āl **üstindedür** / Mest olup ḫançer ṭutup elde cidāl **üstindedür**
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīḥ eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl **üstindedür**
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhī meyānuñ ẕikr ider / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl **üstindedür**
G904-6. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür ḥasret ile ölmesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ gel intiḳāl **üstindedür**
G946-1. Bilmedüm aḥvālümi gerçi ne ḥāl üstindedür / Ṣol ḳadar bildüm ki nefs ile cidāl **üstindedür**
G946-2. Fikri ẕikri ʿāşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk ḥīç mümkin degül fikri muḥāl **üstindedür**
G946-3. Gözleri ṭolmayanuñ āḫır ṭolar ṭopraġ ile / Ḥ ʿāce-i dünyā gibi kim fikr-i māl **üstindedür**
G946-4. Ölmez ol kim añıla adı anuñ eylik ile / Tā ḳıyāmet añılur ol kim kemāl **üstindedür**
G946-6. Ḳorḳaram ki ġarḳ ide bir gün beni seylāb-ı eşk / Ḳaldı ḫayretde Muḥibbī ṣanki ḥāl **üstindedür**
G947-1. Noḳṭa dimeñ leblerine iḥtimāl **üstindedür** / Ḳıla beñzetmek meyānın da ḫayāl **üstindedür**
G947-2. Cāmi ʿ-i ḥüsnüñde yārüñ olalı ḳaddi minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir belā **üstindedür**

G947-5. Şiʿrümi görür ḥasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu ẕihnüm-çün kemāl **üstindedür**
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıżṭırāb **üstindedür** / N'eylesün dil zevraḳı her demde āb üstindedür
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış şanki ḫʷāb **üstindedür**
G990-4. Sīne -i sūzānumı her kim göre şanur rübāb / Eşk-i sürḫum tāra beñzer ol rübāb **üstindedür**
G990-5. Dil diler dāim Muḥibbī'den gözi mestāneler / Serḫoşuñ meyli bilürsüz kim kebāb **üstindedür**
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña buʿālemde bir şāhid yiter / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl **üstine**
G2425-4. Leblerüñ emdükce meyl eyler bu göñül ġabġaba / Sīb ḫūb olur meze dirler mey-i nāb **üstine**
G2549-4. Kūyuna varsam dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem ol caḥd ü peymān **üstine**
G2549-5. Çekse ḫançer gözleri ḳaçma Muḥibbī ḳarşu var / İki kāfir ḳaṣd ider ṭut bir müselmān **üstine**
G2553-3. Her ne kim vire Ḫudā eyle ḳanāʿat cān ile / Az u çoḳ dime şaḳın itme nizāʿaş **üstine**
G2553-5. Ey Muḥibbī kime baḳsan bil anı şunʿ-ı Ḫudā / Ṭaʿne ṭaşı atma gördükde göz ü ḳaş **üstine**
G2582-2. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılmışam sīnem nişān / ʿĀşıḳ olan cān virür ol tīr ü peykān **üstine**
G2582-3. Baña baḳmaz bir naẓar meyli hemān aġyāredür / Çeşmi kāfirdür baḳar mı hīç müselmān **üstine**
G2584-3. Ṭutma nāṣıḥ ḳavlini cām iç göñül germ eylesün / Serd olursın ger düşersen ol söz-i serd **üstine**
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳibe virme yüz / Degme bir nā-merdi terciḥ eyleme merd **üstine**
G2671-1. Her ḳaçanʿāṣıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice yirden açıla **üstine** miḥnet ḳapusı

2. -e göre, uygun olarak.

G342-2. ʿIşḳ bāzārına bu dil vardı dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ **üstine** derd
G2612-4. Nāle eylerdi maḳām **üstinde** muṭrib daḥi / Giceler tā ṣubḥ olınca nāylar gūyā idi

3. -den sonra.

G594-1. Kim baġlar ise zülfine dil mübtelā olur / Başda belāsı **üstine** ol da belā olur

4. Kendinden önce gelen sözün ikileme biçiminde anlamı pekiştirmek ve sıklığını ifade etmek için kullanılan bir söz.

G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan **üstine** / Döndi laʿlüñ zinde ḳıldı virdi cān cān **üstine**
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān **üstine**
G2415-3. Derd ile hicrān şebinde aġlasam müjgānuma / Dāne dāne dizerem mercān mercān **üstine**
G2415-4. Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yoḳ dime / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān **üstine**
G2415-5. Kaʿbedür kūyuñ sürin sürin gelür ʿāşıḳlaruñ / Ḫayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān **üstine**
G2415-6. Ay olur yıllar giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān **üstine**
G2415-7. Şevḳ-i ruḫsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer / Bu Muḥibbī eyledi efġān efġān **üstine**
G2584-1. Ḳanum ile yazdı didem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd **üstine**

üstüḫʷān [13] *Ar.* Kemik. (M.Nâcî, 2009: 738) *bir deri bir üstüḫʷān ḳalmaḳ*

(üstüḫʷān [4], üstüḫʷānum [3], üstüḫʷānumdan [1], üstüḫʷānumdur [1], üstüḫʷānumı [4])

G583-3. **Üstüḫʷānumı** seg-i kūyuña itdüm pīş-keş / Görinür gözlerine gerçi ki ol tuḥfe ḥaḳīr
G776-3. Ṭabībā teşneyem ġāyet lebüñden dil cevāb ister / Teb-i ʿışḳa giriftāram ser-ā-ser **üstüḫʷān** ditrer
G807-3. Bükülmiş ḳaddümi görüp anı sen māh-ı nev şanduñ / Ġurāb-ı çarḫuñ aġzından düşürmiş **üstüḫʷānumdur**
G860-3. **Üstüḫʷānumı** seg-i kūyuña ger pīş-keş idem / Bilürem gözlerine görinür ol tuḥfe ḥaḳīr
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu **üstüḫʷānumdan** / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ yatur nevālüñdür
G1136-4. **Üstüḫʷānum** nāye döndi dem-be-dem eyler fiġān / Anuñ içün ʿūd u ḳānūn u rübāba baḳmazuz
G1779-2. **Üstüḫʷān** ḳaldı tenümde ġam-ı hecrüñle hemān / Emr ḳıl seglerüñe ola benüm mihmānum
G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle / Yidür bu **üstüḫʷānumı** seg-i kūyuña aş olsun
G2120-3. Cānda āteş oldı ten seng-i melāmetden kebūd / **Üstüḫʷānum** her birisi oldı şemʿ-i encümen
G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ itdi beni ġāyet zebūn / Māh-ı nev şeklin ʿiyān itdi tenümde **üstüḫʷān**
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem / İtlerüñe ideler bu **üstüḫʷānum** armaġān
G2377-4. Ey hümā-ṭalʿat kerem ḳıl hümā ṣal ben ḫāküñe / **Üstüḫʷānumı** nice bir itlerüñ tā dişleye
G2730-5. Muḥibbī şöyle ḫāk oldı seg-i kūyuñ gelüp andan / Ne ten buldı ġıdā içün ü ne ḫod **üstüḫʷān** buldı

üstüvār itmek [5] Sağlamlaştırmak.

G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil maʿmūresi / ʿIşḳ ile anı yeñiden **üstüvār itsem** gerek
G1648-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengi nedür didüm didi / Ol ḫarāb olmış dilüñi **üstüvār itsem** gerek
G1843-2. Ḥalel gelmişdürür gördüm bīnā-yı ʿışḳa ben daḥi / Giçüp serden ḳoyup bir taş gedügin **üstüvār itdüm**
G1872-4. Maḥabbet ḳaṣrına bāni olup Mecnūn ile Ferhād / Tamām idemeyüp anlar gelüp ben **üstüvār itdüm**
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu mülk-i dile / Seng-i miḥnet birle yapup **üstüvār itmek** nice

üşenmek [3] *T.* Çekinmek, kaçınmak.

(üşenmez [1], üşenmezsin [1], üşenür [1])

G370-7. **Üşenür** şanma Muḥibbī tīr-i ġamzenden şehā / Sīne-i mecrūḥına geldükce merhemler gelür
G1514-2. **Üşenmez** aḳreb-i zülfüñ görse dil / Bilür laʿl-i lebüñdür ṭolı tiryāḳ
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz mısın / Yā **üşenmezsin** yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allahdan

üşmek [13] *T. başa üşmek*

(üşdi [1], üşe [1], üşer [1], üşmedür [1], üşmesün [1], üşmiş [4], üşmişdür [1], üşüben [3])

1. Yığılmak, toplanmak, tecemmu, tahaşşüd etmek. (Ş. Sami, 2010: 1274)

G717-1. Şām irişdükde **üşer** şemʿ üstine pervāneler / Bir birinden her biri umar ki ol yaneler
G826-5. Lebleri üzre görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker üzre **üşmiş** mürdur
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde yir yir görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda **üşmedür**
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan **üşüben** murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūn-leyin başumda yir yir cā ḳılur
G2016-1. Baḥr-arā hīç kimseler yārından ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ **üşmesün**
G2736-3. Söze geldükce ol meh-rū düşer üstine bī-diller / Nitekim ḳuşlar **üşmişdür** işidüp ṣavt-ı Dāvudı

2. Saldırmak.

G518-5. Dāġlarla bir gören ṣaḥrā-yı miḥnetde tenüm / Yimek içün cismini **üşmiş** ġurāb üstindedür
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳibāndan ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim üstine **üşe** zāġlar
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören ṣanur beni / Zāġlardur her yañadan **üşüben** yirler etüm
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar ṣaḥrāda yirler **üşüben** meyyit etin
G2089-3. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar ṣanur ki **üşmiş** mürdenüñ yirler etin
G2582-4. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismi / Zāġlar **üşmiş** ṣanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
B7.B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı aʿża baña / Dāġ-ı tāzem zāġlardur **üşdi** ser-tā-pā baña

üşte [3] *T. bk. işte* (TS, 2009: 4120)

G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yāresin / **Üşte** ḫançer **üşte** sīne ḫizmete tek yāresin
G2416-5. Metāʿ-ı derdi alduñ naḳd-i cāna / Muḥibbī ışşı itdüñ şimdi **üşte**

üştür-i ner [1] *Far.* Yük devesi, erkek deve.

G1563-4. Dem-be-dem artar ḫoş çekersin miḥnet-i bār-ı ġamı / Hīç senüñ gibi dilā bir **üştür-i ner** görmedük

üştür-i nerest [1] *Far. bk. üştür-i ner*

G209-3. Ġam bārını götürür isem itmeñüz ʿaceb / Dirler ezelde çünki baña **üştür-i nerest**

üştür-i ser-mest [1] Başı boş deve.

G1362-4. ʿĀşıḳ olmışdur meger deryā ider cūş u ḫurūş / **Üştür-i ser-meste** dönmişdür yüzini ṭutdı kef

üşürmek [1] *T.* Saldırmak, taslît etmek. (Ş. Sami, 2010: 1274)

G979-3. Çarḫ-ı eflāküñ elinden ṭañ mıdur ḳan aġlasam / Laʿl-i şekker bārına çünki **üşürdi** mürlar

üşütmek [1] *T.* Soğuk aldırmak, soğuktan hasta etmek. (Ş. Sami, 2010: 1274)

G842(b)-1. Seng-i cefāyı her yaña dilberler atdılar / ʿĀşıḳlarun zücāce-i ḳalbin **üşütdiler**

üzerine şalmaḳ [1] *bk. üstine şalmaḳ*

G357-2. Zülfi çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük bīçāreler **üzerine şaldı** semend

üzre [231] *T. bk. ayaḳ üzre, ayaḳ üzre durmaḳ/ṭurmaḳ, ayaḳ üzre gelmek, baş üzre, el üzre ṭutmaḳ, ḥaḳḳ üzre, istiḳāmet üzre*

(üzre [226], üzredür [3], üzredürür [1], üzreki [1])

1. Üzerine, üstünde.

G13-2. Ḳabrüm **üzre** gelicek nāz ile ey serv-i sehī / İdeler saña duʿā cümle kiyāhum şanemā
G38-5. Rişte-i cān **üzre** dizdüñ naẓmuñı dürler gibi / Ehl-i naẓm içre Muḥibbī ḫākipā oldum saña
G46-5. Ey Muḥibbī başum **üzre** şuʾle-i āhumʿalem / Şāh-ı ʿışḳam şaġlu şollu eşk leşkerdür baña
G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi zemīn **üzre** gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G68-1. Sīnem **üzre** daġlarʿışḳuñ nişānıdur baña / Zülfüñ uzun fikr ü ʿömr-i cāvidānıdur baña
G79-2. Yollaruñ **üzre** yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yer **üzre** ḳoyasın kef pā
G90-4. İkiʿaynumdan revān oldı iki cū kim göre / Başum **üzre** dūd-ı āhum diye kūhistān baña
G94-3. Yollaruñ **üzre** nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G121-1. Mescidi āteş ḳılam āh eylemekden ey ṭabīb / Minber **üzre** oḳıya ger āyet-i ḥüsnüñ ḫaṭib
G122-1. N'eyler ol meh bilmezem ebrūlarına çīn şalup / Bu ḫarāb olmış göñül **üzre** oḳın şalup
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni vardum mescide / Minber **üzre** ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳınur gördüm ḫaṭib
G154-4. Leblerüñ **üzre** nigārā ḫālüñi gören dimiş / Engübīn **üzre** eger ḳonsa ʿaceb olmaz ẕübāb
G156-2. Ḳondı sīnem **üzre** bu ġam leşkeri / İdiser mülk-i dili cümle ḫarāb
G157-1. ʿĀrızuñ **üzre** didüm ḫamdur bu zülf-i müşkināb / Didi āteş **üzre** düşse mū da olur pīç ü tāb

G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber **üzre** ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb
G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş **üzre** çekrenür / Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb
G180-2. Yüzüm **üzre** ola kim pā ḳoyasın / Yoluñ **üzre** budur olduġum türāb
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā **üzre** murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne şanup zülfe oldı best
G213-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuñ rişte-i cān **üzre** diz / Her birisin bī-bahā laʾl-i bedaḫşān oldı ṭut
G249-5. Āhuñı seḥāb eyle başuñ **üzre** Muḥibbī / Başuñı belā kūhı dü-çeşmüñi bıñar it
G271-3. Leblerüñün ḫastesiyem niçün itmazsin devā / Eyle gel ḥikmet kitābı **üzre** Loḳmān ile baḫş
G283-4. Ḥaddüñ **üzre** zülfüñi ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G292-2. Sīnem **üzre** pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı virdüm şeş dü penc
G310-3. Bir nice gün şād idüp döner gine ġam-kīn ider / Bir ḳarār **üzre** degüldür rūz u māh u sāl-i çarḫ
G336-1. Lebi üstinde ḫāliʿanber-alūd / Görinür āteşin-laʾl **üzre** şan dūd
G350-5. Ġubār itdüm özümi yollar **üzre** / Ümīdüm bu ki ilete kūyuña bād
G368-2. Nişān-ı āteşüm şorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum **üzre** dūdum var
G369-1. Genc-i cemāli **üzre** şaçı tār u mār olur / Ger ḳanda genc olsa ʿiyān anda mār olur
G384-2. Görünen bu felek **üzre** gehi ḳavs-i ḳuzaḥ şanma / Atar āh oḳlarınʿāşıḳ anuñla ḳatı yāyıdur
G392-4. ʿIşḳımuñ şıyt u şadāsın ẓāhir itdi ʿāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem **üzre** kūsa şor
G406-4. Şalınsa eger gelseʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül **üzre** eger jāle disem aña yiri var
G425-7. İki çeşmüm iki cāri buñarı / Ġamām **üzre** yaşum Hāmūna beñzer
G443-4. Cūları aḳıtdılar yer **üzre** bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem şandılar
G461-1. Sīnem **üzre** görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G462-4. Yā ḳaşlar ile atsa ġamz oḳlarınʿaceb mi / Şaḥrā-yı sīnem **üzre** dil aña çün nişāndur
G473-4. Tāru mār itdi beni zülfi perişānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem **üzre** yāre yār
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gir ol gel yetiş / Yoḫsa cānum sīnem **üzre** āteş-i sūzān alur
G482-4. Şāh-ı serv **üzre** ḳaçanki ḫuṭbe okurʿandelīb / Añsa gül yüzin çenār el ḳaldurup āmin ider
G493-2. Ruḫlaruñ **üzre** nigārā zülfüñi görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış şanur Mecnūnuñ **üzre** zāġlar
G521-4. Jāle şanma seḥeri berk-i gül **üzre** dökilen / Bülbülüñ yaşıdur ol gerçi ki şebnem görinür
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem **üzre** dir gören / Od naḳş-ı āb **üzre** ḳanḳı ṣūret-ger yazar
G573-1. Zülfüñ ʿiẓāruñ **üzre** müşkin niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü ẕevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb **üzre** naḳş olunmış yā sīr-i ḫᵛāba beñzer
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne **üzre** görinem şaçlar mıdur / Yāḫūgün şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G587-2. Jāleler **üzre** görinen ṣubḥ-gehde jāle mi / Gül yüzinde yoḫsa yārüñ ḳaṭre ḳaṭre midür
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ **üzre** görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G649-1. Ol ḫuṭā-maḥbūbı gör kim ṭurrasın çīn gösterür / Noḳṭa ḥāli ile gül **üzre** perçīn gösterür
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum **üzre** eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḫālini durmaz yazar
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri vaṣfın ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi **üzre** şanur dürler dizer
G663-2. Yüzi **üzre** pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G704-1. Ḫaddi **üzre** her ḳaçan zülfini dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görseʿaḳlın ṭaġıdur
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir **üzre** görse dirhemi her dem ḳapar
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç pīç olmış ya genc **üzre** yatur ejder midür
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri **üzre** görinenʿanber midür
G791-2. Yüzümüñ **üzre** baş naʾl-i semendüñ / Bulur seg ile artuḳ çün şeref zer
G792-3. Ṭurmaz aḳar gözlerüm yaşı iñiler bu göñül / Şanasın bir nehr **üzre** ḳurulı ṭolābdur
G824-4. Kimse bilmez kim vire mūy-ı meyānuñdan ḫaber / Nice yıllardur bu müşkil **üzre** kıyl ü ḳāl olur
G826-5. Lebleri **üzre** görinen ḫaṭ degül atma kemān / Bil muḥaḳḳaḳ şehd-i şekker **üzre** üşmiş mürdur
G834-3. Leblerüñ **üzre** görinen dostum ḫāl-i siyāh / Bir mekesdür gūyiyā şekerle bāl üstindedür
G837-1. Şāh-ı ʿışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şuʾle-i dil başum **üzre** dir gören zer-tācı var
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ **üzre** ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ileʿanber yaḳar
G868-5. Muḥibbī her varaḳ **üzre** yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degülʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum **üzre** sāye-bānum āh-ı dūd-efzā yiter
G875-4. Levḥ-i sīnem **üzre** dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın yine defter gösterür
G875-5. Gel Muḥibbī sözlerini dür gibi ṭaḳ gūşuña / Rişte-i cān **üzre** naẓmın dürr ü güher gösterür
G889-3. Şāh-ı güldür her elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem **üzre** dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G898-3. Noḳṭalar kim āl evrāḳ **üzre** yir yir görinür / Şanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkin-ḫāl olur
G939-5. Ey Muḥibbī rişte-i cān **üzre** dizdür naẓmuñı / Ḳıymetün ancaḳ bu dürlerüñ ancaḳ niẓāmiler bilür
G947-4. Lebleri **üzre** görinen dilberüñ bu sebze-ḫaṭ / Tāze ter bir buncadur bitmiş nihāl üstindedür
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür sīnem **üzre** lāleler / Yaġdurur çeşm-i seḥer-geh anuñ **üzre** jāleler
G976-1. Esb-i nāz **üzre** şunup el zülfüñe çevgān alur / Ṭūp iderʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān alur
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni **üzre** asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış şanki ḫᵛāb üstindedür
G992-3. Yüzüm **üzre** umaram ey māh-rū kim başasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaşdum düşmedür
G1006-2. Sīnem **üzre** görinen yir yir elifler servler / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1016-3. Gül yüzüñüñ **üzre** ḳaçan dökilür sünbüllerüñ / Boynuña aşıluban şādān olup kākül güler
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir **üzre** bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem şandılar
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem **üzre** yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1110-4. Dikse ḳabrüm **üzre** devrān ger melāmet ṭaşını / Görüben bir āşıḳ-ı şeydā mezārıdur diñüz
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm **üzre** bir ḳadem başşun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa yol **üzre** / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẓer itmez

G1160-3. Geh mest olup cürʿa şaçar zülfüñ **üzre** / Miḥnet ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1218-4. Zāhidā şu **üzre** ṣalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1256-3. Naẓm ider lüʾlüʾ dişüñ vaṣf-ı lebüñ evṣāfını / Rişte-i cān **üzre** dizmiş dürr ü gevher baġlamış
G1260-3. Berk-i gül **üzre** yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze defter baġlamış
G1261-4. Çekmek içün zülfüñüñ sevdālarını cān u dil / Başum **üzre** bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1262-1. ʿĀşıḳuñ ṭaġlarca baġrı **üzre** başı var imiş / İkiʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı var imiş
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / Levḥ **üzre** yazdı anı ḳalem bī-devā imiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem **üzre** dāġlar ile çün nişānum var imiş
G1312-4. Ḫaṭṭını ḫadi **üzre** gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne zibā imiş i ʿrāż
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār **üzre** ḫaṭ / Didi zülfüm sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1318-1. Ḫāl-i müşkinüñ dehānuñ **üzre** düşmişdür ġalaṭ / Ḳomadı ḫaṭṭāṭlar ʿādet degül mime nuḳaṭ
G1319-4. Ol yār-ı nāzenīn ola kim bir ḳadem başa / Yolları **üzre** eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G1326(a)-4. Şāh **üzre** ṭura güller feryād ide bülbüller / Bil mürdedür ol kes kim eylemeye andan ḫaẓẓ
G1347-3. Kūh-ı ġamda dir gören beni peleng-pīşedür / Derd ü ḫasretle yaḳaldan sīnem **üzre** nice dāġ
G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat velīk benüm sīnem **üzre** dāġ
G1352-1. Yaḳdı ġam leşkeri bu sīnem **üzre** tāze dāġ / Işḳ şāhı ḳurdı şaḥrā-yı miḥnetde otaġ
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem **üzre** didiler / Yir yirin berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1374-1. Ḳaddi **üzre** zülfin açmış sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf
G1394-4. Seccāde ṣaldı zülfī ab-ı īẓārı **üzre** / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ
G1423-1. Şem ʿ-veş gel āteş-i ʿışḳı dili başuñda yoḳ / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān **üzre** ṭaḳ
G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ tār sīneñ **üzre** bir deri yaḳ
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn **üzre** zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿAceb midür ki genc **üzre** ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1473-2. Gül yüzüñ **üzre** yine zülfüñ perīşān eyleyüp / Bu dil-i şūridemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1508-3. Zülfini ḳosa ʿārıżı **üzre** ʿaceb degül / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān gerek
G1514-4. Umaram başasın bir kez yüzüme / Anuñçün rāhuñ **üzre** olmışam ḫāk
G1562-3. Şaçmaġ içün yüzüm **üzre** cürʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1564-4. Esb-i nāz **üzre** el ursa zülf-i çevgāna nigār / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1570-1. Kim gördi şehā laʾl-i lebüñ **üzreki** ḫālüñ / Didi ki ki şan ḳondı meges üstine baluñ
G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / Işḳ ile üftāde olmış yollar **üzre** sūz-nāk
G1595-3. Var idi levḥ-i dil **üzre** yazılu ġam raḳamı / Yoġ idi nām u nişānum daḥi levḥ ü ḳalemüñ
G1596-6. Esb-i nāz **üzre** göricek seni ey çāpük-süvār / Ḳalamaz elde ʿinān-ı iḫtiyārı kimsenüñ
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruna / Yolları **üzre** düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1617-3. Diller alup her ṭaraf ʿasker yanınca ġamzeler / Başuñ **üzre** ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G1634-2. Esb-i nāz **üzre** el urduñ zülfüñüñ çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1648-2. Gün yüzüm **üzre** dönüp zülfüm perişān eyleyüp / Rūşen iken ālemi dün gibi tār itsem gerek
G1651-2. Cism-i zārum yollar **üzre** ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1673-4. Başum ṭūp eyleyüp tuḥfe getürdüm ey şeh-i ḫūbān / Süvār ol esb-i nāz **üzre** ser-i zülfini çevgān ḳıl
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun **üzre** ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G1700-4. Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem **üzre** āl olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni āl
G1710-2. Sürme-i māzāġ oldı iki çeşm-i rūşenüñ / Kilk-i şānīʿ baġladı ruḫsāruñ **üzre** reng-i āl
G1716-4. Mūrlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / Yüzüm **üzre** pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1726-2. Kim ki görse yüzüñüñ üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb **üzre** ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1852-1. Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişān-ḫāl olam / Yollar **üzre** ḫākipā olup düşüp pā-māl olam
G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ **üzre** belürdi āh / Vā-ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm **üzre** gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ **üzre** yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1880-1. Sīnem **üzre** dāġ ile biñ dīde peydā eylesem / Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eylesem
G1904-4. Giderme yüzüñi cānā ḳo ḫaddüñ **üzre** ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1906-2. Esb-i nāz **üzre** yine mestāne çeşmüñ tīġ alup / At ṣalup ʿāşıḳlarun çignetme şehbāzum benüm
G1913-5. Şi ʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki ża ʿf **üzre** imiş bu temelüm
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem **üzre** yir yir belürdi kej-düm
G1952-3. Dāġlardan sīnem **üzre** dīdeler peydā idüp / Gice gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem
G1963-2. Ḳabrüm **üzre** göresüz ger bite ḫūnin lāleler / Dāġ-ı baġrumdan nişāndur rengi ḳanumdan benüm
G1987-1. Yazılan levḥ-i dil **üzre** āh şāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G1987-4. Giceler zülfī ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum **üzre** şeb-külāhumdur benüm
G1999-5. Esb-i nāz **üzre** binüp zülfüñi çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma diyü / Düşüben yolları **üzre** ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2007-2. Yanalıdan beri ʿışḳ āteşine / Döner sīḫ **üzre** iñler bir kebābam
G2028-4. Yaḳalum dāġlar yir yir bu cism-i nā-tüvān **üzre** / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2045-4. Ġırra olma ḥüsn bünyādına ol āb **üzredür** / Bir ḫaberdür ʿaḳilāne diñle ben dīvāneden
G2048-5. Minber-i ʿışḳ **üzre** oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2049-3. Minber-i ʿışḳ **üzre** oḳurken maḥabbet ḫuṭbesin / Diñlesün gelsün ṣalādur şeyḫ ü şāb eglenmesün
G2085-3. Sīnem **üzre** çekmiş idüm ben elifler şevḳuñe / Yoġ iken gülşende gül daḥi nişān hem ṭaḳdan
G2088-5. Ey Muḥibbī şi ʿr-ārā her kim göre elfāẓuñı / Rişte-i cān **üzre** dizmiş dürr gibi dil sözlerin
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm **üzre** başasın
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā **üzre** ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki yücelüp ḳadr ile eflāk olasın
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḥüsn **üzre** ḫam olsun / Gel anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun

G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz **üzre** güzeller serveri / Dostum ṣorġuç ideyin yaşuña zülfüñ perin
G2179-3. Dīdem **üzre** ey sehi-ḳāmet gelüp baş bir ḳadem / Pāyına īṣār ide çeşm-i firāvān cevherin
G2191-4. Sīnem **üzre** giceler ʿışḳ āteşidür berḳ uran / Gündüzin itmeñ ʿaceb ṭutsa eger dehr i tütün
G2199-2. Tek seni göreyim benüm cānum / Dāġlar sīnem **üzre did olsun**
G2241-3. Ey hümā-yı luṭf ʿışḳuñ beni Mecnūn eyledi / Başum **üzre** nola bir kerre yaparsan āşiyān
G2249-4. Ruḫlaruñ **üzre** yine zülf-i perīşānı görüp / Āh sevdāya düşüp ḥāl-i perīşānum ben
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn **üzre** ḳomış çün çelipā zülfüñi / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2260-3. Sīnem **üzre** penbe-i dāġum yiter pirāhenüm / Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2266-2. Ḳanlu yaşumı revān itdüm ayā serv-i ḫırām / Bu ümīde kim gelüp ruḫsārum **üzre** başasın
G2266-5. Yār işigüñde ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tīġüñi tā ʿarş **üzre** ey Muḥibbī aşasın
G2297-4. Gören gūşında dildāruñ görinen laʾl-i şehvārın / Didi burc-ı şeref **üzre** sa ʿādet aḫteridür bu
G2312-4. Gülşende şecer var mı didüm ḳaddüñe mānend / Serv **üzre** imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ **üzre** çekeyin yir yir elif / Serv ü gül yirine ey dil anı seyrān eyle
G2356-2. Naʾl-i esbini zemīn **üzre** anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2370-2. Gören ḫāli siyāhın ʿārıżında / Ki dir ʿāc **üzre** beñzer ābnūsa
G2380-3. Gül yüzüñ **üzre** ḳaçan ṭaġıla zülf-i siyehüñ / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir laʾl-i nābuñ yādına / Rişte-i müjgānum **üzre** dürr-i eşküm baġlaya
G2394-2. Cilve ḳıldı sīnem **üzre** at şalup ol şeh-süvār / ʿĀlemi tesḫīr içün şan n ʿāl şaldı āteşe
G2411-3. Ḥüsn-i genc **üzre** itmişdür ser-i zülfin ṭılısm / Ejdihādur her biri beñzer egerçi mūlara
G2426-2. Açılup sīnem üstinde görinen dāġlar güldür / Döker bu çeşm-i nem-ginüm gül **üzre** çīn seḥer jāle
G2434-2. Lebleri **üzre** görinen sāye-i ebrū mıdur / Ḫaṭṭ degül pāy-ı meges ḳılmış meger bāl üstine
G2434-3. Lāle-ḫaddüñ **üzre** cānā cā-be-cā ḫaṭ-ı siyāh / İbrişimden şan ḫayāl işi durur āl üstine
G2462-1. Ḫaṭṭuñ gelüp ḫaddüñe ey sīm-ber düşe / Al **üzre** çünki naḳş-ı siyeh düşe ter düşe
G2492-4. Göreli ḫāl-i siyāhunı senüñ ey māh-rū / Lāle gibi sīnem **üzre** dāġ-ı ḥasret duḫte
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem **üzre** nāruma
G2499-4. Levḥ **üzre** dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2524-1. Yine hengām-ı güldür devr-i lāle / Ṭutar nergis eli **üzre** piyāle
G2524-4. Güzeller seyr ider olmış ʿarak-rīz / Ki şan gül-berk **üzre** düşdi jāle
G2524-5. Muḳarrer ehl-i ʿışḳa dil bāġıdur / Görinen ʿārıżı **üzre** külāle
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālığı çağında / Ḫāk **üzre** yüzüm sürdüm şu gibi ayaġında
G2528-3. Ben ḫāke naṣīb ola cürʿan diyü ey dilber / Ḫāk **üzre** düşüp ḳaldum meyḫāne bucaġında
G2543-2. Hīç revā mı olasın niʿmet-i dünyāya ḥarīṣ / Tā seni beñzedeler cife **üzre** mekese
G2564-3. Yine ruḫsārum **üzre** vaṣf-ı ḥālüm / Gözüm taḥrīr ider ḫūn-ı cigerle
G2570-3. Ṭaşı **üzre** egerçi ḳomamışdur kūh-ken / Ṭaġları kesüp dili ṭaşlar ṭaşar dāmān ile
G2570-5. Ṣafḥa-i ruḫsārum **üzre** ey Muḥibbī ḥālümi / Kim göre şanur ki taḥrīr eylemişdür ḳan ile
G2582-7. Ḳaddüñ **üzre** bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi / Güller açılmaḳ ʿaceb serv-i ḫırāmān üstine
G2584-2. Sīnem **üzre** lāle gibi dāġ-ı miḥnet yaḳmışam / Şanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
G2585-2. Esb-i naʾlin zemīn **üzre** anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ **üzre** itmişler meger zülfüñ ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2621-4. Pister-i ḫāk **üzre** rahuñda yatur dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2645-4. Çeşm **üzre** görüp alnuñ o dem sāye-bān olur / Gün şevḳi degmesün diyü bīmāre perçemüñ
G2661-3. Servlerdür sīnem **üzre** çekdigüm yir yir elif / Lāleler bitmiş şanur kim görse baġrum dağını
G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp yārüñ / Didi serv **üzre** gül bitmiş şun ʿı Ḫudāvendi
G2679-5. Laʾl **üzre** ey Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur / Ḫaṭ diyü itdüñ ġalaṭ şanduñ cānān büyidi
G2688-5. Muḥibbī şāh-ı gül naṭʿ-ı çemen **üzre** ḳarār itmiş / Bu demler kim mey içilmezse girān ola meger cānı
G2699-2. Olup sulṭān-ı ʿışḳ eşküm sipāhum / ʿAlemdür başum **üzre** dūd-ı āhı
G2701-4. Ben piyāde yārüm olsa esb-i nāz **üzre** süvār / Cilve itse olʿAli-vār ben öñünde ḳanberi
G2722-1. Serīr-i mülk-i ḥüsn **üzre** seni ol ki emīr itdi / Beni zencīr-i ʿışḳuñla ḳapuñda bir esīr itdi
G2729-1. Ruḫları **üzre** ʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2733-3. Esb-i nāz **üzre** ḳaçan zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında ʿāşıḳ serleri
G2737-2. Sīnemde dāġum **üzre** yir yir dökildi yaşum / Nezr aḳçesi şanasın geldi çerāġa düşdi
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz **üzre** ele al zülfi çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezelʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı **üzre** ḫarāb-ābād yazmış adını
G2769-4. Ẓāhirā gördümʿizāruñdaʿaraḳ / Güller **üzre** çīn seḥer şebnem gibi
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı **üzre** yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim şuya bıraḳdı
En1-2. Be Bir gün ola mı kim yüzüm **üzre** başasın / Ayaġuñ ṭopraġına eyleyeyin cānı niṣār
Tb1-1. Ḫaddüñ **üzre** tār u mār olmış dü zülf-iʿanberin / Şanmasun nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin
Mh1-9. ʿĀrıżun **üzre** görinen ḫāller ḫalḫal gibi / Şalınur iki ṭaraf kākküllerin sünbül gibi
Mh3-7. Çünki döşendi zemīn **üzre** bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng
Mh16-6. Şanma göñlümi benüm ol ʿārıż **üzre** ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice yirden ʿālemi
Mr7-15. Çünki şu **üzre** urulmışdur bināsı ʿālemüñ / Fikrüñi düşür naẓar ḳıl ḫāli n'olmışdur Cemüñ
Mr16-3. Ḫayme ḳurdı sīnem **üzre** eşk-i çeşmümden ḥabāb / N'ola menzil itsen anı ey şeh-i ʿālī-cenāb
Mr25-12. Bildiler degül vefā bünyādı **üzre** degül ʿālemi / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B43. Seyl-i eşküm **üzre** ḳurdum göñlümüñ ṭolābını / Anuñ içün gice gündüz iñleyüp feryād ider
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan yine esrār-ı ʿışḳ / Çehrem **üzre** görinürken gün gibi āşār-ı ʿışḳ
B141. Silmişem naṭʿ-ı felek **üzre** maḥabbet cürʿasın / Anuñ içün içmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın

B154. Ayaġı ṭopraġı başum **üzre** devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı virmezem ḫūrşid-i ʿālem-tāba ben

2. Karşı, aleyhinde.

G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş zülfini / Ehl-i Rūm **üzre** dem-ā-dem kāfiri bī-dīn ṣalup

3. Gibi.

G439-4. Kār-ı cihāna olmadı hīç kimse muṭṭaliʿ / İşler murādı **üzre** bu bir kār-ḫānedür

4. İçin, niyetiyle, maksadıyla.

G455-5. Devrān ne kār **üzredürür** ey Muḥibbā var / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā **üzre** yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet **üzre** yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿişyān u nāz / Bu kelām **üzre** ider mest ile zāhid ʿarbede
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet **üzredür** / Yaḳmaġa perini pervāne çerāġ üstindedür

5. Anlamı pekiştirmek ve sıklığını ifade etmek için kullanılan bir söz.

G1754-1. Zülf-i zencīrine yārüñ mübtelā oldı göñül / Başdan ayaġa belā **üzre** belā oldı göñül
G2531-2. Eksük olmasa ne ṭañ saña belā **üzre** belā / Çünki virdüñ göñlüñi ol serv-ḳad-i bālālara
Mh12-8. Zülfine dil baġlayan olur belā **üzre** belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dir ʿāṣıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mr15-9. Ḫalḳa ḫalḳa eyleyüp ḳılduñ ser-i zülfüñ kemend / Baġladuñ anuñla boynum eyledüñ bend **üzre** bend

üzüm üzüme beñzer ḳararmaḳ [1] Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler, birbirlerine huy aşılar.

G1868-2. Eyülerden eylik ögren sen de ġayre eylik it / Bu meṣeldür **ḳararur üzüme beñzer** çün **üzüm**

vā [9] *Ar.* Vah, eyvah. (Ş. Sami, 2010: 1277)

bk. āh u vā/vāh, āh u vā çekmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, vāh, veh

G2644-1. Ey ṣanem bilsem ne içün er idersin hā beni / Ṭurra-i zülf-i siyeh-kāruñ ucından **vā** beni
G2727-3. ʿUṣṣāḳ eger ki irmezse vaṣluña senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle **vā** beni
Mr11-2. Neler itdi baña bu bī-ser ü bī-pāy gönül / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-4. Bu gönül yoḳ yire her dem ḳuru sevdāya düşe / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden ḳāmetümi yāy gibi / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ yoluña varmalu degül / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-10. Nice bir eyleyesin gice vü gündüz yiter āh / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-12. İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin āḫır kār / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül
Mr11-14. Ey Muḥibbī nice bir zehr-i felek nūş idesin / Gönül eyvāy gönül **vā** gönül eyvāy gönül

vācib [2] *Ar.* Dinen terki günah olan emr-i İlâhî. (M. Nâcî, 2009: 737)

(vācib [1], vācibdürür [1])

G1769-5. ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd / ʿUṣṣāḳa ola **vācib** ideler ziyāretüm
G2638-2. Ġāfil ṣalınma ḥālüme ki geh naẓare ḳıl / **Vācibdürür** çü ṣāha ra'yet-i ri āyeti

vaʿd [1] *Ar.* Yapılmasına söz verilen şey. (Devellioğlu, 2000: 1131)

G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir **vaʿdi** yoḳ

vaʿde [4] *Ar.* Bir şeyin icrası için tayin olunan müddet. (M. Nâcî, 2009: 737)

bk. vaʿde-i vaṣl, vaʿde-i vefa, vaʿde-i vuṣlat, vaʿde itmek, vaʿde ḳılmaḳ, vaʿde vefā istemek, vaʿdesinde durmaḳ

(vaʿde [1], vaʿdei [2], vaʿdeye [1])

G1371-1. ʿAhdine ṭurmaz dirīġā **vaʿdeye** eyler ḫilāf / يا غياث المستعيثين نجنا مما نخاف
G1621-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi **vaʿdei** terk eyleyüp oş eylemek
G1652-3. Gün yüzüñ göster vefā ḳılʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer mi **vaʿdei** terk eyleyüp uş eylemek
G2428-3. Yār itse vaṣla **vaʿde** getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle

vaʿde-i vaṣl [2] Kavuşma sözü/vaadi. *bk. vaʿde-i vuṣlat*

G1128-1. **Vaʿde-i vaṣl** eyledi çünki bize cānānumuz / Ey ecel bir dem tevaḳḳuf eyle alma cānumuz
Mh5-9. **Vaʿde-i vaṣl** ile aldadı bizi yār yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār yine

vaʿde-i vefā [1] Vefa sözü.

G633-4. Dün **vaʿde-i vefā** idüp itdi bugün rücūʿ / Bu işi iden ol leb-i şekker-şiken midür

vaʿde-i vuṣlat [2] *bk. vaʿde-i vaṣl*

G2409-1. **Vaʿde-i vuṣlat** ümīdi ile dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek beni yād eyleme
G2538-5. El virür idi saña Muḥibb **vaʿde-i vuṣlat** / Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse

vaʿde itmek [1] ...vaʿd virmek, teáʿhhüd etmek... (Tulum, 2011: 1824)

G1173-2. Her dem viṣāle **vaʿde ider** eylemez vefā / Vardur egerçi yār ile ḳavl ü ḳarārumuz

vaʿde ḳılmaḳ [4] Söz vermek.

G140-5. Yār vaṣlın **vaʿde ḳılmışdur** Muḥibbīi ḫasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G215-3. **Vaʿde ḳılduñ** gerçi kim evvel viṣālüñ şerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G624-4. **Vaʿde ḳıldı** vaṣlını ṣoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı aña aġyār ögredür
G1778-2. **Vaʿde ḳıldun** yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā arturursın āh ile zārum benüm

vaʿde vefā istemek [1] Verilen sözü tutmayı beklemek.

G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı dilā **vaʿde vefā ister** iseñ

vaʿdesinde durmaḳ [1] Sözünü tutmak.

G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber dir velī / Līk **durmaz vaʿdesine** yoḳ yire cān oynadur

vādī [22] *Ar.* İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit. (TDK, 2011: 2463)

bk. āşiyān-ı vādī-i dehr, ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılmaḳ, deşt ü vādī, mürde-i vādī-i hecr, vādī-i deşt-i ġam, vādī-i eymen, vādī-i ġam, vādī-i ḥayret, vādī-i hecr, vādī-i hicrān, vādī-i ʿışḳ, vādī-i miḥnet, vādī-i muḳaddes, vādī-i saʿādet-mend, vādī-i ẓulmet, vādī vü ṣaḥrā

(vādī [1], vādīde [5], vādīdeki [1], vādīler [1], vādīlerde [1], vādīlere [6], vādīleri [2], vādīsinde [2], vādīsine [1], vādīye [2])

G513-4. Ol ṣaçı Leylī görüp **vādīde** ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu zār-ı medhūşumdadur
G725-1. ʿIşḳ **vādīsinde** gönlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri zülfüñ bendine fermān olur
G822-2. Bu **vādīde** muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī zāhid cinān gözler
G1028-3. Olmadı Mecnūn saña pā-dāş / Yürür dil **vādīde** şehā rehidür
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile **vādīlere** düşdüm / Yanumca baña olmaġa hem-rāh görinmez
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi **vādī** göñül eglencesi / Degme yirlerde ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1220-3. Nāke-i Leylī ne **vādīlerde** kim itdi mekān / Lālesi ḫūn-ı dil oldı nāle-i Mecnūn ceres
G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / **Vādīde** Mecnūn yürür Mecnūn dimeñ uşlu imiş
G1520-4. Şanmañuz lāle degül **vādīler** içre görinen / Gözi yaşı cigeri ḳanıdur Mecnūnuñ
G1779-1. Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ ile ḥayrānum / Düşüben **vādīlere** derd ile ser-gerdānum
G1797-3. Bir ṣaçı Leylī firāḳından bugün Mecnūn-vār / Düşüben **vādīlere** kendümi rüsvā eyledüm
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında kim / Ser-te-ser **vādīleri** yaşumla külli gil ḳılam
G1968-2. Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı ṭolalı / Düşüben **vādīlere** rüsvā-yı hāmūn olmışam
G2021-5. Zülf-i sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī **vādīye** / N'olısar ḥālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin
G2134-2. **Vādīlere** düşdüm nice gün Ḳays ile gezdüm / Aldum çü cünūn mülkini ḍarbi adaşumdan
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı yegdür sefer / Göndere **vādīleri** gönlini seyrān eylesün
G2329-4. Leylī zülfi ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen **vādīdeki** Mecnūna
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ **vādīsinde** yoldaş yoldaşa
G2463-2. ʿIşḳ bulımadı çoḳ aradı Ferhād ile Ḳays / Biri **vādīde** ḳalup biri ḳaya başında
G2474-2. ʿIşḳ **vādīsine** gitdüm baña pā-dāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı yoldaşına
G2611-4. Leylī zülfinüñ hevāsı ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp **vādīlere** ḥayrān u ʿuryān eyledi
G2645(a)-4. Giderse **vādīye** Mecnūn anı bī-ḳayddur ṣanma / Üşübdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġası

vādī-i deşt-i ġam [1] Gam çölünün vadisi.

G1199-2. **Vādī-i deşt-i ġamuñ** āvāre bir Mecnūnıyuz / Tā ölince anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz

vādī-i Eymen [1] Hz. Mûsâ'nın Tûr dağında Allah'ın tecellisine mazhar olduğu yer. (Devellioğlu, 2000: 1132) *bk. ʿazm-i vādī-i Eymen ḳılmaḳ*

G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı ol **vādī-i Eymenden** yaña
G698-1. Āhum odı her ḳaçan kim ḥücrei rūşen ḳılur / Ṣabr ḳalmaz dilde ʿazm-i **vādī-i Eymen** ḳılur

vādī-i ġam [17] Üzüntü vadisi.

G100-6. **Vādī-i ġamda** ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī zār u ser-gerdān baña
G835-3. Olaldan **vādī-i ġamda** perīşān ṣaçı Mecnūnuñ / Görenler pençe-i şīri anuñçün şānedür dirler
G940-5. Muḥibbī **vādī-i ġamda** ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum var
G1013-1. Cennet ki dinür ḫāne-i cānāneme beñzer / Miḥnet evi de **vādī-i ġam**-ḫāneme beñzer
G1057-4. Kim bilem dir ḥāl-i Mecnūnı baña ṣor sen baña / **Vādī-i ġamda** anuñla itmişem bī-ḥadd sefer
G1183-4. **Vādī-i ġamda** Sikender gibi bu dil-ḫastedür / Çıḳmadan cānum meded ey çeşm-i ḥayvānumuz
G1227-3. Kārbān-ı ʿışḳa uydum Kaʿbe-i maḳṣūdda / Nāle eyler **vādī-i ġamda** bu dil hemçün ḫares
G1262-3. **Vādī-i ġamda** gören Mecnūnı ʿuryān ṣanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı var imiş
G1547-5. **Vādī-i ġamda** Muḥibbī çekse cevrüñi ne ṭañ / Cevrüñi çekmege cānā kimi muʿtād itmedüñ
G1900-2. Bu dil-i dīvāne ṭutmaz **vādī-i ġamda** ḳarār / Āh idüp tā derd ile çāk-ı girībān olmayam
G1901-3. **Vādī-i ġamda** Sikender gibi bu dil teşnedür / Ḫıżr olup irgür lebüñ ey āb-ı ḥayvānum benüm
G2268-4. **Vādī-i ġamda** yine sūz ile āhum ʿalemi / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / **Vādī-i ġamda** yürür zencīr ile āvāre de
G2520-4. Ḫasretinden **vādī-i ġamda** be-ġāyet ḫasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan bir yanuma
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / **Vādī-i ġamda** nice ārām ide rubāh ʿömr / Faẓliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı var
Mr15-3. Gösterüp zencīr-i zülfüñ beni Mecnūn eyleme / **Vādī-i ġamda** gözüm yaşını Ceyḥūn eyleme
Mr30-8. **Vādī-i ġamda** ḳalup bī-çāre dil Mecnūn olur / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

vādī-i ḥayret [2] Şaşkınlık vadisi.

G1275-2. Ḫāne-i ḥalvetde yidüm çün ġamuñ esrārını / **Vādī-i ḥayretde** oldı gözlerüm maḳṣūda düş
G2157-2. Kākülinde bağlu dil ben **vādī-i ḥayretdeyem** / Ey ġam aña göre ol āvāre-i āvāreden

vādī-i hecr [1] Ayrılık vadisi. *bk. vādi-i hicrān*

G926-1. **Vādī-i hecre** düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram ben zār zār

vādī-i hicrān [4] *bk. vādi-i hecr*

G341-2. **Vādī-i hicrān** şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda var ʿālem içinde ehl-i derd
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā varam bu **vādī-i hicrāne** ben
G2538-5. El virür idi saña Muḥibb vaʿde-i vuṣlat / Derbend-i belā **vādī-i hicrān** geçilse
Mr9-3. Vuṣlatiyle ḫoş giçerdi dilberüñ dil bir zamān / **Vādī-i hicrān** içinde eylerem şimdi fiġān

vādī-i ʿışḳ [15] Aşkın vadisi.

G37-5. **Vādī-i ʿışḳa** düşüp dīvāne itdüm kendüzim / Fāriġam her ne ki dirlerse disünler il baña
G44-5. Bu Muḥibbī **vādī-i ʿışḳa** yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G126-6. **Vādī-i ʿışḳa** düşelden olmışamdur teşne-dil / Gözlerümden ġayri virmez ger ölem bir kimse āb
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / **Vādī-i ʿışḳ** içre anuñ şanmañuz ārāmı var
G631-1. **Vādī-i ʿışḳa** düşüp āvārelıḳ göñlüm diler / Derdüme çün çāre yoḳ bī̇çārelıḳ göñlüm diler
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp **vādī-i ʿışḳa** / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G1063-5. **Vādī-i ʿışḳa** Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1101-5. Ṭoġrulup **vādī-i ʿışḳ** içre Muḥibbī gidicek / Mesken-i ḳāfile-şālār ola maḥmilimüz
G1307-2. **Vādī-i ʿışḳa** düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum yoġ imiş anda ṭūl u ʿarż
G1382-5. Yine Muḥibbī **vādī-i ʿışḳa** başup ḳadem / Ḳaṭʿ-ı menāzil eyledi yürür ḳonaḳ ḳonaḳ
G1695-5. **Vādī-i ʿışḳa** Muḥibbī düşeli / Eylemişdür gözleri yaşın sebīl
G1709-7. **Vādī-i ʿışḳa** ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde yüzüñi sür yire ṭūra gel
G1907-1. **Vādī-i ʿışḳ** içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm / Āşiyān-ı murġdur başumda tāc-ı devletüm
G2242-5. **Vādī-i ʿışḳa** düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı üstinde yapar ḳuşlar yuvayı n'eylesün
G2533-2. **Vādī-i ʿışḳa** düşen bulur maḥabbet yolların / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola

vādī-i miḥnet [9] Eziyet/sıkıntı vadisi.

G971-2. **Vādī-i miḥnet** ü ġamdaki olan ḫastelere / Leb-i laʿlinden ire mi ki devā kim ne bilür
G1356-4. Göreliden ol ṣaçı Leylā'yı Mecnūn olmışam / Bir görinür baña **vādī-i miḥnetde** ṣol u saġ
G1427-2. **Vādī-i miḥnetde** göz yaşı ṣu olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1793-7. Penbe-i dāġum yiter çünki ġamuñ sulṭānıyam / **Vādī-i miḥnet** şebinde ey Muḥibbī ḫilʿatüm
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm / **Vādī-i miḥnet** şebinde olmaġ içün ḫilʿatüm
G1886-4. Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭṭārı çekmeye / Gelmedi bu **vādī-i miḥnetde** pādāşum benüm
G1912-2. Işḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına / **Vādī-i miḥnetde** Mecnūndur ayaḳdaşum benüm
G2005-3. **Vādī-i miḥnetde** Mecnūn baña pā-dāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre yoldaşum benüm
Mh18-12. **Vādī-i miḥnetde** ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / Ḥşḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek

vādī-i muḳaddes [1] Kutsal vadi.

G1219-2. Şeb-i ṭūr içre yüzüñ meşʿal-i nūr / Görindi şuʾleden **vādī-i muḳaddes**

vādī-i saʿādet-mend [1] Mutluluk vadisi.

G581-2. Sebük-rūḥ olmayan itmez ṭavāf kūy-ı cānānı / Bu **vādī-i saʿādet-mendi** ṭayy ḫayli menzildür

vādī-i ẓulmet [1] Karanlık vadi.

G2306-2. **Vādī-i ẓulmetde** bu dil ḳaldı İskender gibi / Teşnelikden virdi cān bulmadı ol bī-çāre ṣu

vādī vü ṣaḥrā [1] Vadi ve çöl.

G2531-3. Leylī zülfi ḫasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / Ol sebebden düşmişemdür **vādī vü ṣaḥrālara**

vāh [6] *Ar. Far.* Ay! Yazık! Vay! (Ş. Sami, 2010: 1278)

bk. āh u vā/vāh, āh u vā çekmek, āh u vā/vāh eylemek/ḳılmaḳ, āh u vāh u zār, cevher-i vāh, vā, veh

(vāh [4], vāhı [1], vāhum [1])

G13-1. Her gice kūyuna çıḳar şuʾle-i āhum şanemā / Bilmedüm niçün irişmez saña **vāhum** şanemā
G17-2. Ḥasret-i hicrān elinden āh **vāh** / Olmışam derdā dirīġā mübtelā
G109-1. ʿArż idüp gün yüzini bir perī nāgāh baña / Bir daḥı görmez isem āh bana **vāh** baña
G1510-1. Ẓulm ile ʿāşıḳlarun göñlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında āh ile **vāhı** görüñ
G1929-5. Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ / **Vāh** ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G2335-1. Āh kim ḫasret ile döndi tenüm bir mūya / **Vāh** eger ölür isem irmedin ol meh-rūya

vā-ḥasretā [2] *Ar.* Âh ey ayrılık.

G1854-4. Gördüm ḫaṭuñı kim ḫadüñ üzre belürdi āh / **Vā-ḥasretā** ki geldi irişdi ecel didüm
D3-1. Gözlerüm yaşına raḥm itmez benüm āh ol ḥabīb / Oluram **vā-ḥasretā** bu derd ile bu ben ġarīb

vaḥdet [7] *Ar.* Birlik, bir ve tek olma. (Ş. Sami, 2010: 1278) *bk. ʿālem-i vaḥdet*

(vaḥdet [4], vaḥdetdedür [1], vaḥdete [2])

G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin **vaḥdete** / Tā senüñ yanuñda bir görinmeye nīst ile hest
G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp ʿāşıḳ irişdi **vaḥdete** / Zāhid-i ṣad-sāle gör daḥi ġam-ı ferdā çeker
G865-2. Ḫāṭıruñdan yükdür ṭarḥ eyle dünyā keşretin / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā **vaḥdetdedür**
G2101-3. Bulunmaz cedd ü cehd ile çü **vaḥdet** / İkilik gitmeye yüz sür ḫākipādan
G2627-2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur / Olmaya baḫt ü sa ʿādet dünyede **vaḥdet** gibi
G2627-5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey Muḥibbī fāriġ ol / Olmaya **vaḥdet** cihānda gūşe-i ʿuzlet gibi
D5-2. Ne ḫoşdur yār ile gülşende **vaḥdet** / Eger olmasa ol ṣoḥbetde ṣāliş

vaḫş [2] *Ar.* Yabanî, gayr-i mûnis, ehlî olmayan. (Ş. Sami, 2010: 1279)

bk. vaḫş u ṭayr

G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile **vaḫşı** yürür cümle sipāhıdur
G835-4. Umaram dām-ı āhumla getürem ṣayda dildārı / Aña murġı olan **vaḫşı** başuma dānedür dirler

vaḫş u ṭayr [1] Yabani hayvan ve kuş.

B183. Ger Süleymāndur disem Mecnūna kimse lā dimez / **Vaḫş u ṭayrı** ḳullanur mıydı Süleymān olmasa

vaḫşi [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1279) *bk. ġazāl-ı vaḥşī, murġ-ı vaḥşī*

(vaḥşī [1], vaḥşīlere [2])

1. Yabanî, me'lûf ve menus olmayan.

G940-5. Muḥibbī vādī-i ġamda ṭutup **vaḫşīlere** ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum var
G2539-3. Ḳoyup kūyını Leylā'nuñ düşer miydi Mecnūna / Ṭuta **vaḫşīlere** ülfet maḳām idine ṣaḥrāda

2. İnsanlardan kaçar, ürkek.

G719-2. Ol perī gerçi ki **vaḫşī** görinür ey dil velī / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur

vā ʿıẓ [7] *Ar.* Ḫátīb, tembīhçi, nāsıh... (Tulum, 2011: 1826)

bk. müfti vü vā ʿıẓ, va ʿıẓ-ı nādān

(vā ʿıẓ [3], vā ʿıẓa [1], vā ʿıẓı [1], vā ʿıẓları [1], vā ʿıẓuñ [1])

G73-2. Ṣoḥbetine zāhid ile **vā ʿıẓuñ** aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G327-5. **Vā ʿıẓ** sözini ḳoyma Muḥibbī ḳulaġuna / İtmez eşer göñülde ḳaçan ola nükte serd
G411-3. Gel berü meyḫāne küncinde ḫarābāt ehli ol / **Vā ʿıẓa** mesciddeki bu ḳurı ġavġādan n'olur
G1255-3. Zāhidā **vā ʿıẓları** gördüm ki ḥırş-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş
G1282-3. Varam meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / Ki **vā ıẓ** sözine ben ṭutmazam gūş
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün **vā ʿıẓ** şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar zebānından
Nş2-1. **Vā ʿıẓı** gör nice düşmiş ʿāşıḳ-ı şeydā ile / Mescid içre ṭoptolu ḳılmış ḳurı ġavġā ile

va ʿıẓ-ı nādān [1] Cahil vaiz.

G2058-2. **Va ʿıẓ-ı nādān** baña ʿarż eyleme gel cenneti / Ḳāyil olur mı aña ʿışḳ ile dīdār isteyen

vā ʿıẓā [3] Ey vaiz/sofu.

G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel **vā ʿıẓā** / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile minber yaḳar
G1538-1. Dostlar çünki ġamuñ defʿine peymāne gerek / **Vā ʿıẓā** mescid ü ʿāşıḳlara ḫum-ḫāne gerek
G1583-2. **Vā ʿıẓā** cennet şarābı kevşer ü ḥūri saña / Şimdilik maḥbūb u meyle dehri ḫoş görmek gerek

vaḳār [1] *Ar.* Ağırlık, haysiyeti muhafaza, temkin, vak'. (Ş. Sami, 2010: 1279)

bk. ġurr u vaḳār

En1-27. He Hebā oldı yolında her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña neʿizz ü ne **vaḳār**

vaḳf [6] *Ar.* Bir mal ve mülkü satılmamak şartıyla bir fi'l-i hayra tahsis ve teberru etme. (Ş. Sami, 2010: 1279) *bk. vaḳf itmek*

G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur cānāne **vaḳf** / Olıgelmişdür ezelden genc içün vīrāne **vaḳf**
G1378-2. Kūyuña varduḳca uşşāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne **vaḳf**
G1378-3. Ḳonmaġ içün her gice miḥnet ü belā vü derd ü ġam / Eyledüm dil mülkini anlara dervişāne **vaḳf**
G1378-4. Alısardur naḳd-i ʿömrüñ ʿāḳıbet dünyā senüñ / Öyle farż it kim bu naḳdi eyledüñ ol ḫāne **vaḳf**
G1378-5. Meclis-i ġamda Muḥibbī içmege ḫūn-ı ciger / Şīşe-i çeşminden itmişdür iki peymāne **vaḳf**

vaḳf itmek [1] Bağışlamak.

G2029-4. Yā yazaldan ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḫaṭṭ ile / **Vaḳf ider** esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿviż-i cān

vaḳf-ḫānedür [1] Vakfhane.

G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret eliyle yapulı bir **vaḳf-ḫānedür**

vāḳıf [4] *Ar.* Bir işe vukuf ve malûmatı olan, agah, haberdar, muttali. (Ş. Sami, 2010: 1279) *bk. vāḳıf-ı ḥāl, vāḳıf-ı esrār, vāḳıf itmek, vāḳıf olmaḳ*

G849-3. Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm benüm devr itdügin / Hīç kes **vāḳıf** degül ancaḳ mey-i gülgūna ṣor
G2426-1. Tevaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle / Gel ey nā bezm-i miḥnetde çün oldun **vāḳıf** aḥvāle
G2542-4. Meyān ile lebinden ṣordum āḫır / Kimesne bilmedüm **vāḳıf** bu rāza
G2566-2. Dilerem pāyını būse ḳılam ol serv-i reftāruñ / Ki ne dāmen ola **vāḳıf** ü ne ḫod pīrehen āgeh

vāḳıf-ı ḥāl [1] Durumdan haberli, haberdar.

G1133-1. Tīr-i āhum irdi eflāke daḥi nālem henüz / Ey ḳamer bir şeb degülsin **vāḳıf-ı ḥālem** henüz

vāḳıf-ı esrār [1] Gizli şeyleri, sırları bilen.

G1332-4. Olursın ʿāşıḳ u maʿşūḳa nāẓır / Arada **vāḳıf-ı esrār** olan şemʿ

vāḳıf itmek [1] Göstermek, izhar etmek, habedar etmek.

G2493-3. Nice yıllar şaḳladum bu sırr-ı ʿışḳı sīneme / **Vāḳıf itdüm** rūy-ı zerdüm ḫalḳa hep esrāruma

vāḳıf olmaḳ [10] Bilmek, öğrenmek. (TDK, 2011: 2465)

G340-2. Ḥālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı yār / **Vāḳıf olmasun** göñül esrārına hīç bir eḥād
G421-4. **Vāḳıf olmadı** göñül daḥi benüm esrāruma / Ey refīḳān-ṭarīḳat ṣormañ ol ne zārdur
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña **vāḳıf olmaduñ** göñülden rāhımuz vardur
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün **vāḳıf olmaduñ** neden dirseñ vebālüm var
G1215-3. ʿIşḳuñ aḥvāline **vāḳıf olamazlar** hergiz / Ger ṣaḥāḥ ile oḳurlarsa hezārān ḳāmūs
G1220-4. Şöyle müşkil oldı bu mīm-i dehānuñ sırrı kim / Fehm-i esrārına **vāḳıf olmamışdur** hīç kes
G1339-3. Cānā daḥi dime **vāḳıf olmasun** ol rāzuña / Ḥaḳḳ dimişler كل سرّ جاوز الأثنين شاع
G2084-6. Rāz-ı ʿışḳa **vāḳıf oldum** ṣol ḳadar ʿālemde kim / Sīne gencinem ṭolu gelsün berü rāz isteyen
G2507-3. Degme kimse ṣofrasına ʿışḳuñuñ el ṣunmasun / Yimeyenler miḥnet aşın **vāḳıf olmaz** rāzuma
G2508-3. Yatur ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḥāline hīç **vāḳıf olur** mı ġam bucaġında

vaḳt [42] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1280)

bk. cem-i vaḳt, her vaḳt, ne vaḳt, ol vaḳt, vaḳt-i bahar, vaḳt-i cevān, vaḳt-i çemen, vaḳt-i gül, vaḳt-i gülsitān, vaḳt-i ḥazān, vaḳt-i ḫumār, vaḳt-i lāle, vaḳt-i nec, vaḳt-i seḥer, vaḳti gelmek, vaḳt olmaḳ

(vaḳt [1], vaḳtde [1], vaḳti [5], vaḳtidür [30], vaḳtimüz [1], vaḳtinde [1], vaḳtine [2], vaḳtüñi [1])

1. Mevsim.

G149-5. Çün tevbe eylemez mey ü maʿşūḳa muḥtesib / Gül **vaḳti** tevbe ṣırsa Muḥibbī olur mıʿayb
G257-4. Bülbülā maġrūr olma şāhid-i gül ḥüsnine / Çün degül **vaḳti** gülüñ bāḳi gülistāndurʿabeş
G1292-2. Yüzüñ güldür ideyim ben de feryād / Aña bülbül olımaz gül **vaḳti** ḫāmūş
G2460-3. Ḥüzn ile ṭurup aġladuġı bu gice gündüz / Gül **vaḳtine** dek irmeye bī-çāre benefşe
G2484-5. Gül **vaḳtine** irişmek içün eyledi çoḳ ḳaṣd / Cehd ile aña bulmadı bir çāre benefşe
Mr27-3. İrişmiş **vaḳti** yüzinde gülinüñ / Figānın güş ḳılmaz bülbülinüñ

2. Muayyen zaman, vade, ecel.

G183-4. Ġazeldür ṣoñı bu mülküñ irişe çün ecel **vaḳti** / Sikender Ḫıżr olup mülk-i cihāndaʿömr sürdüñ ṭut

3. Devir, asır, zamân-ı hâzır.

G290-5. Niceye dek ḥırṣ-ı dünyā **vaḳtidür** / Ḫʸāb-ı ġafletden Muḥibbī gözüñ aç

4. Münasip zaman.

G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülürʿazm ile meydān **vaḳtidür** / Zülf ile çal başumuñ ṭūpını çevgān **vaḳtidür**
G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi menʿitme iḥsān **vaḳtidür**
G457-3. Kaʾbedür kūyuñ nigārā gelmişüz ḳurbān içün / Dostum itmez misinʿuşşāḳı ḳurbān **vaḳtidür**
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib yār ile seyr-i gülistān **vaḳtidür**
G457-5. Ey ṭabīb-i dil iriş kim ḳaldı cānda bir ramaḳ / Eyler iseñ bu benüm derdüme dermān **vaḳtidür**
G457-6. Bu Muḥibbī eylemez sensüz gülistān seyrini / Her ṭaraf güller açıldı gerçi seyrān **vaḳtidür**

G562-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyetde mükedder / Raḥm eyler iseñ **vaḳtidür** ey dost demidür
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı yine ṣaḥn-ı çemen / ʿIyş u ʿişret **vaḳtidür** it bir kenārı iḫtiyār
G1077(a)-4. Ḥālümi benüm ṣorma ki ġāyet de mükedder / Raḥm eyler iseñ **vaḳtidür** ey dost demidür
G1223-4. **Vaḳtidür** kim sāḳiyā devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde yoḳ bīm-iʿases
G1549-2. **Vaḳtidür** gel beni öldür ṣanemā cevrüñ ile / Mürdeler zinde ola ger irişe ʿīsī-demüñ
G1803-2. Ey gözüm merdümleri yaşlar dökersün **vaḳtidür** / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1884-3. **Vaḳtidür** Ḫıżr ol bu ben ḫasteye / Āb-ı ḥayvāndur lebüñ ṣun ḳaneyem
G2425-1. Sāye ṣaldı her ṭaraf çün servler āb üstine / **Vaḳtidür** ṣeydā göñül gelsün mey-i nāb üstine
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin pīr-i muġān / **Vaḳtidür** meygede yolın bańa irşād eyle
G2755-5. Muḥibbī **vaḳtidür** ḳıl cürme tevbe / Çü mūlar sańa itdi dü-rengi
Mh3-1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki seyrān **vaḳtidür** / Geldi eyyām-ı çemen murġ-ı ḫoş-elḥān **vaḳtidür**
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış vird-i ḫandān **vaḳtidür** / ʿāşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān **vaḳtidür** / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-5. ʿÖmr gibi tīz giçer gül devri elde ṭut ayaġ / İşbu demlerde gerekdür ġuṣṣa vü ġamdan ıraġ / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-8. ʿĀḳil oldur ki bu demde ḳomaya ḳalbinde reng / Gülşen içre mey içüp gūş eyleye āvāz-ı çeng / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr Zāl n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-12. Ġāfil olma kim cihānuñ revnaḳı āni giçer / Her kiʿāḳildür bu demlerde mey-i gülgūn içer / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-14. ʿaḳlumı aldı beni mest itdi anuñ būları / Göklere irgürse diller ṭañ mı hāy u hūları / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**
Mh3-16. Giceler olup Muḥibbī mest gündüzler ḫumār / Bu hevālarla ḳalur mı dilde hīç ṣabr u ḳarār / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān **vaḳtidür**

5. Zaman, hengâm.

G2502-3. Bilse idüm ne yüz ile görinür gül yüzüñe / Ḳıymetin bile ḳaçan **vaḳt** ile bāzāre düşe

6. Hali zaman, müsade, el değme.

G1964-2. Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūnābesin / Dürd-i derdüñ ile olur **vaḳtimüz** ḫoş ey ṣanem
G2437-4. Ger şāh iseñ de **vaḳtüñi** ḫoş gör giçer nefes / Aldanma ṣaḳın salṭanatuñ taḫt u tācına

7. Saat, günün muhetlif saatleri.

G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿiẕārınaʿaraḳ yir yir / Seḥer **vaḳtinde** ṣan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2642-4. Penc **vaḳtde** mescide varur o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi

vaḳti gelmek [1] Zamanı gelmek, süresi dolmak. (TDK, 2011: 2466)

G1714-1. Yineʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iẓhār gül / İdiser bülbüllerini **vaḳti geldi** zār gül

vaḳt olmaḳ [7] Yapılması için yeterli zaman bulunmak. (TDK, 2011: 2466)

G1119-5. Muḥibbī geşt ḳılduñ ʿālemi çün / **Olupdur vaḳt** idesinʿazm-i Tebriz
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem yine çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it **vaḳt oldı** sāʿat beklerüz
G1213-4. Ḫāk-i pāyuñla pür itdüñ şīşe-i çeşmi henüz / Hey ḳıyāmet ḳāmet it **vaḳt oldı** sāʿat beklerüz
G1935-4. **Vaḳt oldı** āteş-i ʿışḳ / Ber-bād dihed ġubārum
G2033-4. Nice bir bülbül gibi feryād idüp gül şevḳine / Nice bir şūrīdelik **vaḳt oldı** kim uşlanesin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḥi **vaḳt olmadı** mı zülfüñe beni aşasın
G2575-1. Yine **vaḳt oldı** güller açılup yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele

vaḳt-i bahār [1] Bahar mevsimi.

G1699-5. Ey Muḥibbīʿıyş u nūş eyyāmıdur **vaḳt-i bahār** / Ḫayme ḳıldı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

vaḳt-i cevān [1] Gençlik zamanı.

G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül **vaḳt-i cevānı** dilde yoḳ bīm-iʿases

vaḳt-i çemen [3] Çemen mevsimi.

G833-5. Gel ʿıyş idelüm bir sen ü ben bāde üç olsun / Gül mevsimi irişdi vü hem **vaḳt-i çemendür**
G2393-1. Faṣl-ı gül **vaḳt-i çemen** eyyām-ı ṣaḥrādur yine / Mevsim-iʿıyş u ṣafā ādān-ı ṣahbādur yine
Mh18-7. Çün bahār eyyāmı irişdi olup **vaḳt-i çemen** / N'ola geşt itsen gülistān ṭarafın ey serv-i semen

vaḳt-i gül [9] Gül mevsimi.

G525-5. Bu Muḥibbī şiʿrine ṭañ mı dinürse gülsitān / **Vaḳt-i gülde** gül gibi ter-tāze bir dīvānı var
G691-1. **Vaḳt-i gül** faṣl-ı rebīʿ eyyāmı devr-i bādedür / Çağırur her bir çiçek ʿışḳuñ meyinden dadadur

G1146-5. Arturur nālesin görse Muḥibbī ruḫuñı / **Vaḳt-i gülde** nitekim murġ-ı ḫoş-elḥān uyumaz
G1156-2. İdenler **vaḳt-i gülde** geşt-i gülşen / Didiler ʿıyş u nūş olmaz çemensüz
G1190-3. **Vaḳt-i güldür** ġam-ı devrānı ferāmūş idelüm / Sāḳiyā al elüñe devr ide peymāne birüz
G1246-3. Gül yüzin medḥ it maḳāma gel nevāda rāsıtı / **Vaḳt-i gülde** ey gönül bülbül olur mı hīç ḫāmūş
G1715-5. **Vaḳt-i gülde** bu Muḥibbī sözine eyle naẓar / Beytinüñ her biriñ kim bir gül-i raʿnā mı degül
G1828-1. **Vaḳt-i gül** irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile bülbülleri hem zār idelüm
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / **Vaḳt-i gülde** yaraşur ger tāze dīvān eylesem

vaḳt-i gülsitān [1] Gül bahçesi zamanı/mevsimi.

G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi **vaḳt-i gülsitān** / Lāle-ḫadd bir yār bul olma şaḳın bār-ı girān

vaḳt-i ḫazān [1] Güz mevsimi.

G158-2. Tīz giçer eyyām-ı gül ardıncadur **vaḳt-i ḫazān** / Giceler tā ṣubḥa dek bunı dir iñlerʿandelīb

vaḳt-i ḫumār [1] Mahmurluk vakti.

En1-23. Lām Laʾl olduġiçün leblerüñ ey dost senüñ / Meyl-i laʾlüñ yirine nūş iderem **vaḳt-i ḫumār**

vaḳt-i lāle [1] Lale mevsimi.

G546-1. Hengām-ı bāġ u devr-i çemen **vaḳt-i lāledür** / Rindān elinde sāġar-ı gül bir piyāledür

vaḳt-i nec [1] Yaratılış vakti.

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden yaradılmadan henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle **vaḳt-i nec**

vaḳt-i seḥer [2] Seher vakti.

G546-2. **Vaḳt-i seḥerde** bülbül-i dil-ḫaste yaşıdur / Evrāḳ-ı gülde gördügüñi şanma jāledür
Nş1-3. N'ola yaşdansam eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim saʿādet kişiye **vaḳt-i seḥerden** açılur

vaḳtihā [1] *Ar.* Zamanla.

G741-2. ʿĀdet idinme kendüñe cevr ü cefāyı ḫū / Nāz u girişme şive daḥi **vaḳtihā** olur

vālā-yı çerāġ [1] Mumun tepesi/en üstü.

G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı **vālā-yı çerāġ**

vāle [1] *T.* Baş örtüsü, ince kumaş. (TS, 2009: 4142, 386)

Mh3-6. Yāsemen göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ **vāleler** / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

vālih olmaḳ [2] Şaşırmak, hayrette kalmak.

G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẕikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi **vālih oldı** ʿandelīb
D2-1. Çün ruḫlarınuñ olur gün gibi peydā / Cān **vālih olur** ṭañ mı göñül ger ola şeydā

vālih ü ʿāşıḳ [1] Şaşkın ve âşık.

G2424-4. Mest olup çāk-ı girībān idüben tā dāmen / **Vālih ü ʿāşıḳ** u āşüfte vü rüsvā lāle

vālih ü ḥayrān [6] Şaşkın ve hayran.

G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre **vālih ü ḥayrān-ṣıfat** / Giderem āb ile ḫākum mı çeküpdür ya naṣīb
G625-6. Bend-i zülfinde görüp göñlümi bir kez dimedi / Hey bu miskīn benüm **vālih ü ḥayrānumdur**
G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü cān **vālih ü ḥayrān** görinür
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı **vālih ü ḥayrān** idüm
G2135-3. Geh lebüñ ẕikri ile cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri ile **vālih ü ḥayrānam** ben
G2208-6. Ḫaṭ-ı esrārını şiʿrümde anuñçün añaram / Her kim oḳursa anı **vālih ü ḥayrān** olsun

vālih ü şeydā [3] Şaşkın ve kendini kaybetmiş/düşkün (şaşkın).

G34-4. Leylī şaçına çünki ṭolaşdı dil-i Mecnūn / Dīvāne gibi olsa ne ṭañ **vālih ü şeydā**
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm ol yār didi / Seni dīvāne-ṣıfat **vālih ü şeydā** bilürüz
G1860-1. Leylī zülfine ṭolaşmış **vālih ü şeydā** benem / Dostum Mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

vallah [6] *bk. ş̱ümme vallah, vallahi*

G7-6. Cān fedā itmez dimiş yolına bī-dīn raḳīb / Bāver itme dostum **vallah** bühtāndur saña
G344-5. Ey Muḥibbī naẓm ile bürdüñ Niẓāmi nicesin / Ehl-i naẓmuñ arasında merdsen **vallah** merd
G519-4. Raḳība gel nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez **vallah** ʿādil şāhımuz vardur
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ vücūdum külli ḫāk itdüñ / Beni **vallah** helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ

G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam **vallah** benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G2534-5. Muḥibbī rāh-ı ʿışḳuñda inan **vallah** ṣādıḳdur / Senüñ bī-zer ḫarīdüñdür ḥaḳında bed-gümān olma

vallahi [2] *Ar.* "Allah için, Allah hakkı için" mânâsına gelen büyük yemin. (Devellioğlu, 2000: 1136)

G1221-5. Nice bir ḫayrān elinden çoḳ şikāyet idesin / Söz tamām **vallahi** ʿālem ey Muḥibbī sözi kes
G1515-2. Gele ey ḫūblaruñ şāhı severem seni **vallahi** / Severseñ sen de Allāhı niçün dün gice gelmedüñ

Vāmıḳ [6] *Vâmık u Azrâ* hikâyesinin baş erkek kahramanı olup ve Azrâ'ya âşıktır. Çin padişahı Taymûs ile Tûrân şahının kızı Meryem'in tek çocuklarıdır. (Zavotçu, 2006: 544)

bk. Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ, Ferhād u Vāmıḳ, Ḳıṣṣa-i Vāmıḳ u Ferhād, Mecnūn u Vāmıḳ, Vāmıḳ-ı şeydā, Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays, Vāmıḳ u Mecnūn

(Vāmıḳ [4], Vāmıḳam [1], Vāmıḳdur [1])

G517-3. Şāh-ı ʿışḳam baña **Vāmıḳ** diseler ṭañ mı laḳab / Nāzenīnüm ḥüsn ü ḫulḳ ile bugün ʿAẕrā giçer
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāşıḳ yüzüñe gün disem lāyıḳ / Ki sen ʿAẕrā vü ben **Vāmıḳ** niçün dün gice gelmedüñ
G2366-2. Unudıldı **Vāmıḳ** Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣası / Söylenür ʿālemde ḳıṣṣam düşmişem dilden dile
G2542-2. Ḳoyup Mecnūn Leylī āsitānın / Düşe miydi aña **Vāmıḳ** ḥicāza
G1834-2. Gerçi hicrān eyledi ʿālemde ser-gerdān beni / Dostlar ʿAẕrā ġamın çekmekde gūyā **Vāmıḳam**
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / Yazdılar birisi ʿAẕrā biri **Vāmıḳdur** diyü

Vāmıḳ-ı şeydā [1] Şaşkın/düşkün Vamık.

G802-1. Var mı miṣlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / Ya baña mānend ne var **Vāmıḳ-ı şeydā** meger

Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn/Ḳays [9] Vamık, Ferhat ve Mecnun.

G967-3. Oynadum bu vech ile şaṭranc-ı ʿışḳun bāzını / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** görseler māt ḳalalar
G1121-5. Diñlemezdi **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** ḳıṣṣasın / Ey Muḥibbī yār işitse na ʿra-i mestānemüz
G1199-5. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī **Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays** / Giçdi anlar mest olup biz daḫi ṣoḥbet beklerüz
G1401-4. Ḥamdülillah kim ezel ben ʿışḳı tekmīl itmişem / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** aldılar benden sebaḳ
G1498-6. Pehlevān-ı ʿışḳ olsañ ey Muḥibbī ṭañ mıdur / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** dest-yāruñdur senüñ
G1647-3. ʿIşḳ meydānında ey dil olalı sen pehlevān / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūndur** miyān-gīrüñ senüñ
G1876-2. Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** dest-yārumdur benüm
G1987-2. Pehlevān-ı ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma / **Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn** dest-yārumdur benüm
G2513-2. ʿIşḳ meydānında girdüm geşt-gīr-i derd olup / **Vāmıḳ u Ferhād u Ḳaysı** dest-yār itmek nice

Vāmıḳ u Mecnūn [2] Vamık ve Mecnun.

G1192-3. **Vāmıḳ u Mecnūn** ile ʿışḳuñ şarābın nūş idüp / Gitdi anlar mest olup biz daḫi ṣoḥbet beklerüz
G1918-3. Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürid / Ṭavr-ı ʿışḳı **Vāmıḳ u Mecnūna** irşād eyledüm

var [734] *T. bk. ne var, nesi var, var eylemek/itmek, var ise, var mı, var mı yoḳ mı, var ol, var olmaḳ, var u yoḳ / Var yoḳ, yirüñ ḳulaġı var, yiri var, yoġ u var*

(var [616], vardur [83], vardurur [1], varı [2], varın [3], varına [1], varını [5], varmış [1], varsa [2], varum [10], varumdan [1], varumdur [2], varumı [4], varumsın [1] varuñı [1])

1. Mevcut, vaki, hasıl, bulunan, kâin, yok mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1282)

G12-2. **Vardur** cihānda gerçi ki meh-pāreler velī / Māyil degüldürür göñül illā saña saña
G16-3. Nice yirden boynuma zencīr-i zülfi **var** iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler bana
G26-1. Āh kim **vardur** benüm başumda biñ dürlü hevā / Ger ʿināyet itmesem ʿömrüm olur cümle hebā
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna şanmañ zülfini / Dem mi **vardur** rūḥları ʿarż itmeye īmān aña
G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem mi **vardur** zaḫm-ı peykān olmaya
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki yoḳ pāyān aña / Göñlümde **var** çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki **var** ḳapuñda ṣāilhā
G61-6. Duymayup anı giçem hem **var** mıdur diyem ṣırāṭ / Ya Resūlü'l-ʿālemīn baña olursuñ reh-nümā
G79-4. Serverā servi nice ḳaddüñe teşbīh ideyim / Aralarında tefāvüt **var** anuñ arż u semā
G84-4. Herkesüñ **var** bir murādı dāimā ister anı / Ārzū-yı cān u dil ol şāh-ı ḫūbāndur baña
G95-1. Geh ḫayālüñ dilde geh çeşmünde cā / İdeli başumda **vardur** biñ hevā
G114-5. ʿAceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi **var** anda yā ḫᵛāb

G116-6. Şādiye şād olma ey dil gelse ġam hem muẕṭarib / Çün bilürsin kāyināt içinde **vardur** inḳilāb
G117-5. N'eylesün dermānı derdüñ **var** iken / Bu Muḥibbī derdüñi eyler ṭaleb
G119-3. Yoḳdurur şekkerde lezzet ol ki **vardur** bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G119-2. **Var** imiş başuñda devlet çünki irdüñ pāyına / Aġzuna alup lebin bir dem ol adem cānın öp
G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde **var** ise edeb
G151-1. **Var** mıdur aġzuñ didüm ey ġonce-leb / Bī-nişāndan gör nişān ḳıldum ṭaleb
G173-4. **Var** mıdur cāna dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm yoġ imiş anuñ içün virmez cevāb
G179-4. ʿĀşuḳa bundan ulı müşkil mi **var** ʿālemde kim / Kendüsi ola faḳīr ü sevdügi ʿālī-cenāb
G189-5. **Var** iken ḳudret giçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibbī zikriñ olsun dilde ḥayy-i lā-yemut
G191-4. Şundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem **var** ẓāhir ḳılur kerāmet
G196-2. Anuñ pāyına ġılṭān olsa āḫır / Bilürdüm **var** imiş başumda devlet
G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli **var** āḫirine / İrişilmez dinür yoḳ aña ġāyet
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı **var** / **Şem**ʿ yanar gül güler bülbül olur her-bār mest
G204-5. Pāy-ı ḥuma sebū gibi ser ḳo Muḥibbī **var** / Olur çün ṣoñra ḥādiṣeden kāseler şikest
G206-1. Neʿışḳa **var** nihāyet ne ḫod bu derde ġāyet / ʿIşḳdan ṣaḳın dem urma ger idesin şikāyet
G212-1. Ne hecre **var** nihāyet ne ḫod bu cevre ġāyet / Öldürse daḫi ġamzeñ itmeye dil şikāyet
G214-6. Būy-ı zülfüñden hevā başında **var** servüñ meger / Raḳṣa girmiş ol hevādan şöyle kim oynar mest
G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ **var** mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G226-3. Tīr-i ġamzeñ öldürür biñ āşıḳı / Ḳanda **vardur** ey kemān-ebrū bu şest
G241-3. Baña keşf oldı sırrı kāyinātuñ / Ezelden bādede **var** bu kerāmāt
G242-3. Egerçi **var** imiş her derde āḫır / Velī olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G261-3. Her ne emr itseñ buyur ben ṭurmışam fermānuna / Ḥaddi mi **vardur** ḳuluñ ki ide sulṭān ile baḫş
G262-4. Şehd-i viṣālüñ **var** iken gel ṣunma hecrüñ zehrini / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāş
G272-1. Ḥaddi mi **var** mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḫş / Ẕerre nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫş
G286-1. Ey güzeller şāhı ḳılmazsun benümle çün gülec / Şimdi bildüm bende **var** mihr ü maḥabbet bende lec
G290-3. Saʿyüm oldur Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf / Eyleyem ḳapuña **vardur** iḥtiyāc
G295-4. Gāh nāz u gāh şive geh cefā gāhi sitem / Dem mi **vardur** ḳılmaya ol gözleri mekkār güc
G311-3. Ne baña ṣabr u taḥammül **var** ne ḫüsnüñde ḳarār / Hā diyince ḫaṭ gelür olmaz daḫi āgāh ruḫ
G317-1. Sen ṭururken ṭūbīye baş egmem ey serv-i bülend / **Var** iken şekker lebüñ baña gerekmez şehd ü ḳand
G341-2. Vādī-i hicrān şebinde ḳalalı Mecnūn gibi / Bir benüm tek ḳanda **var** ʿālem içinde ehl-i derd
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ zerre ḥarāret **var** hemān bir āh-ı serd
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi **var** / Baña yoḳ senden özge hīç mesned
G361-5. Jeng-i ẓulmetden Muḥibbī pāk ḳıl dāmānuñı / Rūz-ı rūşen **var** iken kimse ṭuman görmez lezīz
G368-1. Benüm sevdā-yı zülfünle şehā başumda sūdum **var** / Eger cevrüñ eger mihrüñ ne kim gelse sürūdum **var**
G368-2. Nişān-ı āteşüm ṣorma cevābını virür āhum / Bilinür dildedür āteş çü başum üzre dūdum **var**
G368-3. Degüldür ġayre dil māyil yöneldüm ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-iʿulyā dimeñ ġayre sücūdum **var**
G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña yir virdi dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum **var**
G368-5. Muḥibbī her kiʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç āşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu yolda būdum **var**
G373-4. Terk-i merhem ḳıl ṭabībā kim cerāḥāt bende **var** / Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākümdürür
G391-5. Pādişāhā senden özge yoḳ benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende **var**
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi **var** / Ey Muḥibbī gel icāzet var mı ol pā-būsa ṣor
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir ṣanemi **var** / Kāfirdür eger zerrece göñlinde ġamı **var**
G401-2. Derdüme devā olmaya ḳānūn-ı şifādan / Laʿl-i leb-i dilberden ulı ṣanmañ emi **var**
G401-3. ʿIşḳuñla eger ḫāṣılum a dost ṣorarsañ / Başumda hevā dilde ġam u gözde nemi **var**
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey dost / Zülf-i siyehün mār-ṣıfat gerçi semi **var**
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey yār / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi **var**
G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine müşkīn nefesi **var** / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi **var**
G402-2. Cānum virürem yoluña cān virmege cānā / Bir sencileyin ölmege kimüñ hevesi **var**
G402-4. Cān çıḳdı meded laʿl-i lebüñden didüm em ṣun / Güldi didi ölmedi henüz daḫi sesi **var**
G402-5. Ḳapuñda Muḥibbī gibi **var** biñ ḳulun ey dost / ʿĀlemde senüñ gibi anuñ ṣanma kesi **var**
G403-1. Ey dil yine hecr ile göyinmiş cigerün **var** / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ **var**
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde yatasın ne ḫaberüñ **var**
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir zülfi siyeh yüzi gün alnı ḳamerün **var**
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda yirüñ **var**
G403-5. Çevgān-ı ser-i zülfine ṭūp olsa nigāruñ / ʿĀlemde Muḥibbī ne saʿādetlü serüñ **var**
G406-3. Meclisde öper yāri ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri **var**
G409-2. Gül yüzüñsüz istemem cāna çemen seyrānını / Laʿl-i nābuñ **var** iken cām-ı muṣaffādan n'olur
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḫāli reh-i ʿışḳ içre ger ṣorsañ / Başında **var** hevā dilde yanar āteş gözi nemdür
G419-1. Serv-i çemen eger göre ruḫsāruñ ey nigār / Başmaġa bir ḳadem daḫi anuñ ne cānı **var**
G447-1. Ebrū-yı yārüñ elde ḳurulmış kemānı **var** / Tīri gelürse sīneme dilde nişānı **var**
G447-2. Çeşmüm ḫayāle dönse fırāḳ ile ġam degül / Cānānumuñ çü berḳ ile beñzer meyānı **var**
G447-3. Mecnūn benüm bu ḫāletüm iẕʿān idinmedi / Meşhūr egerçi anuñ dilde dāsitānı **var**
G447-4. Didüm zekāt-ı ḫüsnüñiʿarż it ḫaḳumdurur / Didi daḫi irişmedi saña zamānı **var**
G447-5. İñlerse şevḳ-i ʿārıżuñ ile Muḥibbī ger / Bülbül miṣāli diyeler āh u fiġānı **var**
G452-3. Leblerin zikr ile añma ʿaḳreb-i zülfini ḳo / **Var** iken laʿl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G460-1. Mevsim-i gülde kimüñ destinde gülgün cāmı **var** / Şād dutsun göñlini gül gibi ḫoş eyyāmı **var**
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḥaẕer / Çeşmi ṣayyādı elinde zülfi gibi dāmı **var**

G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında şāmı **var**
G460-4. Kim hevā-yı zülfini başında sevdā eyledi / Vādi-yi ʿışḳ içre anuñ ṣanmañuz ārāmı **var**
G460-5. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet ʿāşıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesün göñlinde başḳa kāmı **var**
G465-2. Çāre mi **vardur** ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / Zülfi şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G471-1. Ṣol ʿāşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı **var** / Her bir belāsına yine biñ biñ devāsı **var**
G471-2. ʿĀşıḳ viṣāl-i dilber ü zāhid diler na ʿīm / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı **var**
G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı **var**
G471-4. Dil ḫānesini gāh yapar geh döner yıḳar / Ol ṭıflı gör ki ʿāşıḳ ile oynaması **var**
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider añа yāḫūd cefāsı **var**
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum **var** / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum **var**
G472-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum **var**
G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḫüsnümde benüm yüz biñ duzaġum **var**
G472-4. Göñül virsem ʿaceb midür ben ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-ı sidreye sāye ṣalar tāze budaġum **var**
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ bu ʿaḳl içün yasaġum **var**
G493-4. Ger ṣorarsañ ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenün aḥvālini / Gözde nem başda hevā göñlinde anuñ odı **var**
G502-2. Key ulu devletdürür cānā beni ḳatl eylesen / Bu ḳadar **var** bu ʿālem içre bu da bir ḳānūn olur
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı **var** / Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı **var**
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / ʿIşḳuñuñ emvācı çoḳ pāyānı yoḳ deryāsı **var**
G508-3. Ḫor baḳma gel gedāya dehri almaz ḥabbeye / Ḫırḳaya ḳāni ʿdür ol dībādañ istiġnāsı **var**
G508-4. Ben ṣanurdum yalñız ʿāşıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı **var**
G508-5. Ey Muḥibbī pehlevāndur nefsini her kim başa / Çünki dürlü dürlü anuñ ādeme iġvāsı **var**
G514-1. Ġurūr itme eger cānā dir iseñ ʿizz ü nāzum **var** / Benüm daḥi saña ḳarşu nice yüz biñ niyāzum **var**
G514-2. Hümā gibi eger pervāz idesin sen hevālarda / Göñül gibi şikār eyler seni bir şāhbāzum **var**
G514-3. Nigārā şevḳ-i ḥüsn ile eger sen şem ʿ-i meclisseñ / Göñül dirler o bezm içre benüm de söz ü sāzum **var**
G514-4. Didiler ḫaddine yārüñ ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum **var**
G514-5. Bugün Mahmūdıyam dehrüñ gele pervā yimem ġamdan / Muḥibbī çünki ḳarşumda ḳadeḫ-kārum Ayāzum **var**
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler **var** bir nefesde kim yedi deryā çeker
G519-1. Felek saḳfina ṭoġrulmış çıḳar bir āhımuz **vardur** / Anuñla bile çıḳmaġa nihāni rāhımuz **vardur**
G519-2. Bizi bī-kes ṣanup ey ġam gelüp cevr itmek isterseñ / Feraḥlar feyż ider cān u dile Allahımuz **vardur**
G519-3. Ṣorarsa bize ol meh-rū ne gūne kesbüñüz **vardur** / Dirüz biz ehl-i ʿışḳ olduḳ göñülden āhımuz **vardur**
G519-4. Raḳība gel nigār ile bizüm aramuza gir / Şikāyet eylemez vallah ʿādil şāhımuz **vardur**
G519-5. Muḥibbī dār-ı dünyāda ʿaceb mi sāil olmazsaḳ / Ḥaḳīḳat levḥine nāẓir dil-i āgāhımuz **vardur**
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir cānānı **var** / Mürdedür yāḫūd anuñ aġzına gelmiş cānı **var**
G525-3. Baġrumı deldüñ nigārā ister iseñ ger nişān / Ġamze tīrine naẓar ḳıl demreninde ḳanı **var**
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller viṣālüñ yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı **var**
G525-5. Bu Muḥibbī şi ʾrine ṭañ mı dinürse gülsitān / Vaḳt-i gülde gül gibi ter-tāze bir dīvānı **var**
G540-5. Zülfinüñ zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne **vardur** bendi senden ögrenür
G544-3. Ḫālümi şem ʿ gice görüp ṭañ mı aġlasa / Anuñ da başda bencileyin odı **var**
G549-1. Sīnemüñ dāġın görenler gülsitānum **var** ṣanur / Ṣulayan göz yaşıdur āb-ı revānum **var** ṣanur
G549-2. Ḳaṭre ḳaṭre ḳanlu yaşuma naẓar ḳılan benüm / Dürr ü gevherle dolu iki dükkānum **var** ṣanur
G549-3. Cān u dil çıḳdı senüñledür neden ġam leşkeri / Baña ḳaṣd ider elümde ḫānümānum **var** ṣanur
G549-4. Gizlü rāzum āhum ile göz yaşı fāş itmede / Daḥi bu dīvāne dil rāz-ı nihānum **var** ṣanur
G549-5. Ey kemān-ebrū Muḥibbī cānı teslīm eyledi / Bilmezem tīrüñ neden sīnemde cānum **var** ṣanur
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı **var** / Şeb-i ġamda yanar Mecnūn gibi rūşen çerāġı **var**
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz yüzer çeşmüm gibi iki ḳabaġı **var**
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ yir yir ḳurulmışdur otaġı **var**
G553-4. Gedā kim ḳāni ʿ olmışdur cihānı ḥabbeye ṣıġmaz / Ne ġam çeksün bu ʿālemde ne çifti ne oraġı **var**
G553-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem yasaġı **var**
G583-1. Ṣaḳlıdur yārüm benüm aġzında **vardur** būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esīr
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum **var** / Ya ʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma ṣuçumı öldür
G599-1. Gül yüzüñsüz güzelüm serv-i çemenden ne biter / Lü'lü' dişüñ **var** iken dürr-i ʿAdenden ne biter
G606-2. Da ʿvā-yı ḥüsn itmege sen dil-firībile / Bu kār-ḫānede büt-i çinüñ ne cānı **var**
G613-5. Bu Muḥibbī'ye cefādan irişür rāḥat velī / Bu ḳadar **var** ara yirde ṭa ʿn-ı bed-gūyān çeker
G633-1. Āb-ı ḥayāt **var** didügüñ ol dehen midür / Yā ḫıżr-ı zinde didügüñ anı emen midür
G633-2. Ġonce femi benefşe ḥaṭı lāle ʿārıżı / **Var** didügüñ meger ki o sīmīn-beden midür
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi **var** çeşmini leçin gösterür
G650-3. Bu güni ḫoş görelüm irte günüñ ışşısı **var** / Ḳalmadı ḳalmayısar kimesneye gün giçedür
G662-4. Ey hümā ḳaṣdum budur āḫır seni idem şikār / Göñlümüñ bāziyle **var** çün bende himmetden ḫaber
G673-1. Çeşmünüñ bilmem ne ḥāli **var** ne āl üstindedür / Ḫūn içer ancaḳ bunı bildüm ḳattāl üstindedür
G676-1. Ḳanda kim dehrüñ açılmış bir gül-i ra ʿnāsı **var** / Añа ḳarşu ṣad-hezārān bülbül-i şeydāsı **var**
G676-2. Ḳanġı dil sevdā idinmişdür ser-i zülfüñ şehā / Anı bī-ḳayd ṣanma ʿālemce anuñ ġavġāsı **var**
G676-3. **Şem** ʿ güler şād olur yandügine pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ gülüñ pervāsı **var**
G676-4. Zāhidüñ fikrinde cennet kūy-ı dilber ʿāşıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı **var**
G676-5. Devr-i güldür ṣāf mey iç tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jengi ġamla ey Muḥibbī çünki göñlüñ pāsı **var**
G683-4. Ehl-i ʿışḳa lebi tiryākı nigāruñ **var** iken / Mār-ı zülfi ḫamı her demde baña sem görinür
G684-1. Bulınmaz nesne hīç cānāne beñzer / Ne var ʿālemde ancaḳ cāne beñzer

G684-2. Ṣadefdür dīde **var** **var** içinde gevher / Gözüm yaşı benüm ʿummāna beñzer
G692-1. Başumda hevā dilde elem dide nem **var** / Pes devlet-i ʿışḳuñda şehā bana ne ġam **var**
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle yine dirgür / Ey ʿīsī-ṣıfat mürdeler sende çü dem **var**
G694-3. Ḥüsnüñ zamānı **var** diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G695-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi **var** / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daha nesi var
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi **var**
G695-3. Gördüm lebi üstinde duran ḫāl-i siyāhı / Her ḳanda ki şekker ola didüm mekesi **var**
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm pādişehüm yoḳ / Biñ ola ḳapusında benüm gibi kesi **var**
G695-5. Düzd oldı göñül zülf-i siyāhuñ gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi anuñ ʿāsesi **var**
G695-6. Hecrüñde Muḥibbī yidügi derd ü ġamuñdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi **var**
G701-1. Ġurūr-ı ḥüsn idüp dirseñ nigārā ʿizz ü nāzum **var** / Benüm de derd-i hecr içre nice yüz biñ niyāzum **var**
G701-2. N'ola olduñ ise dehrüñ teẕerv-i nāz-perverdi / Şikāruñdan degül ʿāciz benüm dil gibi bāzum **var**
G701-3. Cihāna nūr ile pertev ṣalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şem ʿini her şeb yaḳar sūz u güdāzum **var**
G701-4. Nice bir ṣaḳlayam derd-i dilümi gel saña bir bir / Nigārā gūş eylerseñ disem ne güne rāzum **var**
G701-5. Neye ḳādir ise çeşmüm idüpdür pāyuña īṣār / Muḥibbī dimedi bir gün benüm çoġ ile azum **var**
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẕer / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda **vardur** çāhlar
G704-5. Ey Muḥibbī ḳondı çün mülk-i dile sulṭān-ı ʿışḳ / Her ḥabāb-ı eşk kim **vardur** anuñ otaġıdur
G710-2. Būy-ı zülfin **var** iken ʿālemde ey ārām-ı cān / Anı öldürmek revādur kim ki ḳaṣd-ı çīn ider
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ **var** iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum yiter gül-geşt-i ṣaḥrā mı olur
G752-1. Kemend-i zülfinüñ müşkīn teli **var** / Göñülden baġlu anda biñ dili **var**
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḥabībüñ / Ne aña yoḳ dinür ne ḫod beli **var**
G752-3. Beni aġlatma gel cānum ḥaẕer ḳıl / Bulanıḳ ḳan ile çeşmüm sili var
G752-5. Ḳocam dirsem meyānını Muḥibbī / İşitdüñ mi anuñ sen hīç beli **var**
G752-6. Çıḳar dürler me ʿānī maḥzeninden / Getür taḥrīre disünler eli **var**
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum **var** / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum **var**
G764-2. Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm ey meh-rū / Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāġum **var**
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum **var**
G764-4. Göñül virsem ʿaceb midür ol serv-i ser-efrāze / Dıraḫt-i sidreye sāye ṣalar tāze budaġum **var**
G764-5. Ḳulunam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın / Gülüp didi senüñ gibi benüm çendān ferāġum **var**
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun bu ʿaḳl içün yasaġum **var**
G768-1. Bu cefā cevr ü sitem ey seng-dil kim sende **var** / Her ne ḳılursan baña ḳıl kim taḥammül bende **var**
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda kende **var**
G768-3. Dāla dönse ḳāmetüm olsa ʿaceb midür dütā / Ṭaġlar ṭākat getürmez bār-ı ġam arḳamda **var**
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı zār zār / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande **var**
G768-5. Kimden ögrendün nigārā bu göñüller almasın / Ṣoñra cevr ile anı öldürmege ḳanġı fende **var**
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum yoḳ benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende **var**
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer yüzlüm benüm ancaḳ çehārdeh sende **var**
G772-5. Hicrān şebinde ḫaste olupdur Muḥibbī āh / Bir derdi **var** ki derdini ancaḳ Ḫudā bilür
G780-4. Cān naḳdin **var** alma gel ey dost rāygān / İnkārı ḳo çü ḳul ezelden kenāredür
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde bir eṣer **var** / Olur elbette yüzi nīlüfer-vār
G783-2. Ḳadem başma bu çeşmüm çeşmesine / Dilā baḥre seferde çün ḫaṭar **var**
G783-3. Ne ġam cān terk idem cānān yolında / Gelür ortaya her kimde ciger **var**
G783-4. Göñül bir yaña ben bir yaña düşdüm / Ne benden ne ü göñülden ḫaber **var**
G783-5. Görüp dilber Muḥibbī eşk ü rūyum / Hemān meyl itdi gördi sīm ü zer **var**
G801-3. Gözlerini açmaġa yoḳdur mecālī nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş başında **var** ḫumār
G802-5. Çeşm-i maḫmūruñ gören dir **var** mıdur gülzārda / İşidüp didi bir ʿārif nergis-i şehlā meger
G809-1. Kūyında göñül olmaġa ḳurbān hevesi **var** / Bundan ulu ʿālemde ʿaceb daḥi nesi var
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi **var**
G809-3. Kūyına eger gitse disem yāre revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fīġānum ceresi **var**
G809-4. Gördüm lebinüñ üstine ol laʿl-i siyāhı / Her ḳanda ki şeker ola didüm mekesi **var**
G809-5. Hecrüñde Muḥibbī yidügü derd ü ġamdur / Ṣanma ki anuñ ġamdan ulu hem-nefesi **var**
G811-3. Sen periʿışḳ ile ben dīvānei / Ger murāduñ **var** ise külḫende gör
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek **var** nice yüz biñ hezār
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet **var** aḳıdur yaşlar
G837-1. Şāh-ı ʿışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şuʿle-i dil başum üzre dir gören zer-tācı **var**
G837-2. İstesem laʿl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi **var** zehrin baña içürmeye ol zülfī mār
G837-4. Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā incinmez / Çünki ṭāḳat miḥnete cevre taḥammül bende **var**
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt **vardur** ʿaceb ol dehen midür / Yāḫūd bu ḫıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G851-1. Cihānuñ ḳanda bir raʿnā güli **var** / Aña ḳarşu hezārān bülbüli **var**
G851-2. Muʿaṭṭardur yine ʿālem dimāġı / Ṣabānuñ yār zülfinde eli **var**
G851-3. Ḳadeḥler meclis içre ṣanki güldür / Ṣürāḥī bülbül olmış ḳılḳılı **var**
G851-4. Ṣaçı şebdīzine gülgün eşki / Ḳoşalum çünki vaşlı öñdüli **var**
G851-5. Anuñ gibi benüm yoḳ pādişāhum / Benüm tek nice biñ biñ ḳulı **var**
G851-6. Muḥibbī göz yaşın ḫarc itse ṭañ mı / Metāʿ-ı ġam gibi çün ḫāṣılı **var**
G860-1. Ṭıfldur yārüm henüz aġzında **vardur** būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esīr
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir dildārı **var** / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca zārı **var**
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile yanar nārı **var**

G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ anı zülfinüñ çün dārı **var**
G867-4. Bāġ-ı ḥüsni dilberüñ dāim anuñçün sebz olur / Aḳar anda gözlerüm yaşı gibi enhārı **var**
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān zülfi gibi mārı **var**
G873-4. Her ne deñlü **var** belā ol zülf-i ser-keşden ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan gelür
G889-1. Derd-i ʿışḳuñ ġāyeti ne ḫod ġamuñ pāyānı **var** / ʿĀṣıḳuñ derdi öküş ṣanmañ anı dermānı **var**
G889-2. Pārelenmişdür yürek müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı **var**
G889-3. Ṣāh-ı güldür her elif sīnemde yaşlar ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı **var**
G889-4. Ṣeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer yine cevlānı **var**
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāṣıḳlaruñ ṣanma ki ad u ṣanı **var**
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī varsa her-bār kūyuña / Ka ʾbeye her kim vara lā-büd anuñ ḳurbānı **var**
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āṣıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı **var**
G905-2. Çeşmünüñ **var** raġbeti ʿuṣṣāḳını ḳatl itmege / Bu ʿacebdür baña geldükce neden ihmāl ider
G913-1. Bir sencileyin yār-ı cefākār kimüñ **var** / Bir-raḥm u dil-fikār u sitem-kār kimüñ **var**
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / Zārılıḳ ider derd ile bīmār kimüñ **var**
G913-3. Bir sencileyin ḥüsn gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici zār kimüñ **var**
G913-4. Bir bencileyin zülfi hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ **var**
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstere ʿuṣṣāḳına zünnār kimüñ **var**
G913-6. Bir bencileyin zülfi hevāsıyla Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ **var**
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭal ʿat yine bir māhımuz **vardur** / Anuñçün göge peyveste seḥer-gāhumuz **vardur**
G931-2. Dime ey zāhid-i ḫod-bīn ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz **vardur**
G931-3. İgen cevr itme ʿuṣṣāḳa vefā ḳıl ey ṣeh-i ḫūbān / Ġaribün āhını yirde ḳomaz Allahımuz **vardur**
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ yiter ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından ṣaḳınsun ṣāhımuz **vardur**
G931-5. Yüri Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz **vardur**
G936-1. Gönlümüñ hicrān şebinde hem ġamı hem derdi **var** / Ġayr hem-dem n'eylesün anuñ gibi hem-derdi **var**
G936-2. Ṣaḳladum esrār-ı ʿışḳı līk izhār itdi āh / Ḳanlu yaşumı gören didi ki rūy-ı zerdi **var**
G936-3. Ey ṭabīb-i dil meded eyle lebüñden bir devā / Ġāyet ne teşnedür dil bir oñulmaz derdi **var**
G936-4. Gerçi kim cārūb olup çeşmüm dem-ā-dem ṣu seper / Dimesünler tā görenler kūy-ı yārüñ gerdi **var**
G936-5. İñlesen ey Muḥibbī bülbül-ṣıfat kūyında ger / Gül gibi güş eylemez ṣanma ki senden derdi **var**
G940-1. Cihānda ḫaste-i ʿışḳam benüm bir dürlü ḥālüm **var** / Ne dermāndan olur dil ṣād ne derdden infiṣālum **var**
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne zāhid bildi ne rāhib benüm özge meālüm **var**
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne vaṣla oluram ḫandān ne hicrāna melālüm **var**
G940-4. Yitürdüm ʿaḳl-ı dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum **var**
G940-5. Muḥibbī vādi-i ġamda ṭutup vaḥşīlere ülfet / Bugün çūbān-ı ʿışḳ oldum bu dil gibi ḳavalum **var**
G954-3. **Var** iken gül gibi ʿālemde ṣarāb-ı erġuvān / Ḳankı aḥmaḳdur varur ḫayrānlıḳ ister beng ider
G957-1. Nigāruñ la ʾl-i cān-perver lebi **var** / Anuñ her kim eme ḫoş-meşrebi **var**
G957-2. Nice teşbīh idem ḳaddine servi / Ki servüñ kimse dimez ġabġabı **var**
G957-4. Viṣālüñ çünki bāḳidür firāḳı / Muḳarrerdür ki her rūzuñ şebi **var**
G957-5. Tariḳ-i ʿışḳa gel ṭa ʿn itme zāhid / Anuñ daḥi senüñ tek meşrebi **var**
G957-7. Leb-i tiryākına irdi Muḥibbī / Ne ġam dirlerse zülfüñ ʿaḳrebi **var**
G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn / Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşun **var**
G963-1. Ḳulaḳdan ʿāṣıḳam ʿāṣıḳ ʿaceb düşvār ḥālüm **var** / Degül mümkin yüzüñ görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne yoḳ gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm **var**
G963-3. Senüñ fikrinde ey zāhid bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Ṣarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm **var**
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm **var**
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿʾül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum **var**
G963-6. Muḥibbī gülşen-i dilde müdām aḳsun gözüm yaşı / Kim anda cilveler eyler ḫayāl-i serv-dālum **var**
G982-1. Yārüñ elüñde gül gibi her dem ayaġı **var** / ʿĀṣıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı **var**
G982-2. Olsañ yolında ḫāk saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden anuñ çün ferāġı **var**
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şem ʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle yanmış ezel dil çerāġı **var**
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp yürür / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı **var**
G987-1. Ṣād-hezārān ʿışḳ eri **var** cümlenüñ cānānı bir / Onsekiz biñ yaradılmış ʿālemüñ sulṭānı bir
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur velī / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca **var** imiş
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum **var** / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm **var**
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum **var**
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden yine cemʿ itdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına niṣārum **var**
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / Ya ʿıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum **var**
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise vuṣlat / Göñül diye baña besdür ki kūyından güẓārum **var**
G1018-1. Kimüñ kim sevgüli cānānı **vardur** / Ḥaḳīḳat sīnesinde cānı **vardur**
G1018-2. N'ola hecrüñ ile ger derdlü olsam / Viṣālüñ gibi çün dermānı **vardur**
G1018-3. Cefā vü cevr ü ẓulmi eyleme ḫū / Ṣaḳın kim memleket sulṭānı **vardur**
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda varsam / Dimez feryād ile efġānı **vardur**
G1018-5. Muḥibbī Ka ʾbedür kūyıña vardı / Elinde cān gibi ḳurbānı **vardur**
G1043-1. **Var** mıdur bilsem ʿaceb yārüñ dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ āṣıḳuñ **var** / İçinde yoḳ Muḥibbī gibi kemter
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum **var** / Biḥamdillah ki ʿışḳ ile yine bir özge ḥālüm **var**
G1052-2. Felek germ olmasun görüp igende mihr ile māhı / Benüm de yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilālüm **var**
G1052-3. Dilā mülk-i ġama şāhum nice şād olmasun göñlüm / Başumda dūd-ı āhumdan otaġum ḳara şālum **var**

G1052-4. Düşüp meyḫāne küncinde içüp mest ü ḫarāb oldum / Anuñçün ġamdan āzādem ne ġuṣṣa melālüm **var**
G1052-5. Muḥibbī ḫalvet-i dilde hemān eglencedür ancaḳ / Öginüp şiʿr ile kimse dimesün kim kemālüm **var**
G1057-5. Adı **var** Mecnūnuñ ammā bir ṣaçı Leylā-veşüñ / Görmişem derd ü belā vü miḥnetin andan beter
G1065-1. Gördüm ki yine bād-ı ṣāhānun eṣeri **var** / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi **var**
G1065-2. Her kim ki yaḳa sīne sine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri **var**
G1065-3. Zülfine ṣaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri **var**
G1065-4. Yummaz gözini ṣubḥa degin her gice kevkeb / Beñzer ki anuñ āhum odından ḫaẕeri **var**
G1065-5. Ey dost igen itme Muḥibbī'ye cefālar / Ḳorḳmaz mısın andan ki çoḳ āh-ı seḥeri **var**
G1071-1. Dilberüñ zülfinde baġlu nice bin ṣeydāsı **var** / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı **var**
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp gönlüm ister vaṣlını / Neʿaceb dīvāne olmışdurʿaceb sevdāsı **var**
G1071-3. Baḫre döndi göz yaşı cismüm olalıdan ṣadef / Didiler dürrler bulınur çün anuñ riyāsı **var**
G1071-4. Ḳanlu yaşum ḫilʿatine dāġumı itdüm nişān / Raġbeti artar ḳumāşun kim ḳaçan ṭamġası **var**
G1071-5. Cānı gibi eylesün pinhān Muḥibbī ʿışḳını / Sīne ṣanduḳında ṣaḳlar her kimüñ lālāsı **var**
G1072-1. Didüm cānaʿaceb rūşen yüzüñ **var** / Didi taḥsīn idüp yaḫşi sözüñ **var**
G1072-2. Didüm alnun ḳamer midür yüzüñ gün / Didi görmiş eyü ola gözüñ **var**
G1072-3. Alımaz dāmenüñ gül ḫār elinden / Daḥi şūrīde bülbül ne sözüñ **var**
G1072-4. Gözüm yaşı içindeʿaks-i rūyı / Müneccim didi eyü yılduzuñ **var**
G1072-5. Muḥibbī ṭoġrulupdur rāh-ı ʿışḳa / Güzeller didiler olsun özüñ **var**
G1073-1. Ey cefā-ḫū ʿışḳuñ ile gönlümüñ hem-derdi **var** / İstemez ġayri müşāḥib ġam gibi hem-derdi **var**
G1073-2. Didiler derdi olan derdi disün ben çekdüm āh / Her kim işitse diye bu derd-mendüñ derdi **var**
G1073-3. Şu şaçup ey dīde şula ḫāk-i pāy-ı dilberi / Dimesünler aramızda anuñ ile gerdi **var**
G1073-4. Sen ṭururken kime virem benʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi **var**
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz gönlüme zīrā sözinüñ serdi **var**
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli **vardur** ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ yine siz evvelinden başlañuz
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ **var** iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1088-4. Şunʿ-ı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / Zāhidi ḳılmañʿaceb çün anda **var** ḫuffāş göz
G1109-1. Dem mi **var** cevr ü cefā zülf-i sitem-kār eylemez / Laḥẓa mı vakrdur beni ol çeşm bīmār eylemez
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / **Var** mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1109-5. Kāse-i çeşm-i Muḥibbī'nüñ cevāhirle ṭolu / Dem mi **vardur** kim şehā pāyuña īṣār eylemez
G1149-1. Laʿlüñ **var** iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi zülfüñ ile şām gerekmez
G1158-3. Ḥabībüm ṣorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / Zebānum lāl olur ḳudret mi **var** diyem suḫan sensüz
G1163-1. Ḫaṭuñı göreli artarsaʿaceb mi ġamumuz / Devr-i ḫüsnüñde şehā **var** idi ḫoş ālemümüz
G1166-1. Bulınur mıʿaceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / Ya bülbül **var** mıʿālemde enīs-i āh u zār olmaz
G1170-1. Ḫūn-ı dil ile dīde olaldan ayaġumuz / **Vardur** mey ile kāse-i zerden ferāġumuz
G1170-5. Sulṭān-ı ʿışḳ olsa Muḥibbīʿaceb midür / Meh gibi **var** çü meclis-i ġamda çerāġumuz
G1173-2. Her dem viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / **Vardur** egerçi yār ile ḳavl ü ḳarārumuz
G1180-1. Bulınmaz gül enīs-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül **var** mıdur kim zār ḳılmaz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz yiter cām-ı şarāba baḳmazuz / Dil ġıdāsı **var** iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1186-5. Gülşen-i ḫüsnüñde zār itme Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül **var** mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1191-1. **Var** mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur yoġ ile **varını** bilmez
G1207-3. Bülbül āşüfte olup gül şevḳine / Cümle dökdi ne ki **var** ḳalbinde rāz
G1211-1. Tīġini cellād-ı ġamzeñ dem mi **var** tīz eylemez / Öldürür nā-ḫaḳḳ yire ʿuṣṣāḳı perhīz eylemez
G1234-5. Ruḫları devrinde varma ey Muḥibbī gülşene / Laʿli nābı **var** iken cām-ı ṣafā ḳılma heves
G1235(b)-5. Şām-ı hecrüñde Muḥibbī ārzū-yı vaṣl ider / **Var** mıdur bīmār kim ol itmeye ṣıḥḥat heves
G1246-4. Zāhidā ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḫaḳ sözi sende meger **var** saḫt güş
G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī **var** mıdur ḳarşı aña der baġlamış
G1262-1. ʿĀṣıḳuñ ṭaġlarca baġrı üzre başı **var** imiş / İkiʿaynından kesilmez ḳanlu yaşı **var** imiş
G1262-2. Sevdügümden ġayri n'itdüm baña ḫışm ider nigār / Dimedüm bir kez gözi üstinde ḳaşı **var** imiş
G1262-3. Vādī-yi ġamda gören Mecnūnıʿuryān ṣanmasun / Eşk-i sürḫ ile anuñ rengīn ḳumāşı **var** imiş
G1262-4. Gün yüzüñi yalıñuz dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı **var** imiş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şemʿ ile pervānei / Ḳaṣd yanmaḳmış meger ṣandum savaşı **var** imiş
G1273-1. Bezm-i ġamda çeşmümüñ rengīn şarābı **var** imiş / ʿIşḳ odiyle bişmiş anda dil kebābı **var** imiş
G1273-2. ʿIşḳ şāhı ḫaymesin ḳuralı dil ṣaḥrāsına / Kim görürse dir ki bu mülküñ ḫarābı **var** imiş
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / Yaḳar eflākı ser-ā-ser sīne tābı **var** imiş
G1273-4. Bār-ı ġamdan hicr-ʿarā bu ḳaddüm olaldan kemān / İñlesem olmaz ʿaceb sīnem rübābı **var** imiş
G1273-5. Ṭoġrı yoldan gel ḫurūc itme ki fānīdür cihān / Her ne itseñ ḫayr ü şer āḫır ḥesābı **var** imiş
G1273-6. Dönmesiyle ḫalḳı bir bir ögidür gendüm-miṣāl / İşbu çarḫ-ı bī-vefānuñ āsiyābı **var** imiş
G1273-7. Ġamzeñ öldürdi Muḥibbī'yi neden didüm didi / ʿĀṣıḳı öldürmenüñ bildüm ṣevābı **var** imiş
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm velī cevr ü cefā / **Var** diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz imiş
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne atı cānum **var** imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer zamānum **var** imiş
G1281-2. Eşküm ile ṭolsa çeşmüm sāġarı olmazʿaceb / Aña baġrumda aḳar her demde ḳanum **var** imiş
G1281-3. Sāye ṣalsa dir idüm ben ḫāke ol serv-i sehī / Ṭāliʿüm saʿd oldı baḫt-ı kāmrānum **var** imiş
G1281-4. Kūh-ı ġamda kim göre aydur peleng-pişedür / Sīnem üzre dāġlar ile çün nişānum **var** imiş
G1281-5. Bilmek isterseñ Muḥibbī sīne sin çāk eyle gel / Ġamzelerden göresin āzürde cānum **var** imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar velī / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca **var** imiş
G1305-3. **Var** iken derdüñ nigārā n'eylerem dermānı ben / Ger ölürsem itmeyem aḥvālümi dermānaʿarż

G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẕāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / **Var** vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẕẕ
G1327-2. ʿIşḳ ehli her biri alur gelüp benden sebaḳ / Fenn-i ʿışḳda gördiler **var** bende nice iḫtirāʿ
G1328-2. Od yanar başında **var** Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1328-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi **var** / Gice olsa kendü kendü ḥāline aġlar şemʿ
G1343-2. Ayaġında bendi **var** başında ʿışḳuñ āteşi / Meclis içre ey perī olsa ne ṭañ dīvāne şemʿ
G1346-2. Od yanar başında **var** Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1346-5. Gündüzin her ḳanda olsa gerdeninde bendi **var** / Gice olsa kendi kendü ḥāline aġlar şemʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi **var** şemʿ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen **var** iken dostum ḥācet degül yaḳmaḳ çerāġ
G1366-3. Yaḳamazsın bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ hemān **var** sende lāf
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma şaḳın şerʿden / Sen yoluñ ṭoġrult egerçi **var** meẕāhib muḫtelif
G1374-3. Laʾl-i nābuñ yādına Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda **var** nice ḫūnīn-cigerler her ṭaraf
G1390-3. Çeng ider geh ḳāmetin geh ney gibi iñler gönül / **Var** mıdur bilsem cihānda buncaleyin sāzı çoḳ
G1409-4. Yazıcaḳ ʿuṣṣāḳı yazsunlar beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim **var** imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda **var** iken zülf ü ẕeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet **var** iken ʿāşıḳ dimez bu zāde yoḳ
G1435-3. Ġonce mi **var** gülşen içinde şehā aġzuñ gibi / Būstān-ı dehr-ārā ḳaddüñ gibi şimşādlık
G1447-4. Aramızda gerçi **var** senüñle baʿde'l-meşriḳīn / Līk olmazsın göñülden bir nefes bir dem ırāḳ
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle ʿıyş esbābı **var** illā münāsib bārī yoḳ
G1513-5. Ey Muḥibbī **var** iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür yiye seng
G1528-2. Yaḳısar ʿāḳıbeti kül idiser āh beni / ʿAcabā bencileyin ḥāli mi **var** hīç kesüñ
G1536-2. Ġam mı **var** ʿālem içinde çekmeyem ben mübtelā / Sīne mi **var** delmedük şol ġamze-i tīrüñ senüñ
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı **vardur** velī biñ **var** dili ol sünbülüñ
G1574-4. İster isem būse laʾl-i nābdan ʿayb eyleme / Her kimüñ kim derdi **var** lā-büd aña dermān gerek
G1584-2. Gice kim **vardur** şehā zülf-i siyāhuñdan eşer / Gün ṭulū ʿeyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1593-2. Key ḫaṭādur ey gönül bu ḫāl-i ʿanber **var** iken / Kim varup eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1595-3. **Var** idi levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / Yoġ idi nām u nişānum daḥi levḥ ü ḳalemüñ
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / **Var** imiş ḳadri yanuñda n'ideyin her dūnuñ
G1643-3. İster isem ey ṭabīb-i dil n'ola senden cevāb / Her kimüñ kim derdi **var** lā-büd aña dermān gerek
G1675-2. Dermān ḳabūl itmediler derd **var** iken / ʿĀşıḳlar içre şimdi budur müddeʿā gönül
G1676-2. Leblerüñ şehdi **var** iken ʿāşıḳ-ı dil-ḫasteye / İstemez ḳand ü şeker cüllāb aña ḥācet degül
G1681-5. Ey Muḥibbī eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm **var** iken / İstemek ḥācet degüldür ʿışḳuma ġayri delīl
G1690-1. Serv-ḳaddüñ **var** iken serv-i revān ḥācet degül / Gül yüzüñ yiter nigārā gülsitān ḥācet degül
G1704-4. Āteş ile penbei bir yirde kim gördügi **var** / Bu ʿacebdür bülbüli şaḳlar semender-vār gül
G1714-6. Mevsim-i gülde Muḥibbī naẕmına ḳılsan naẕar / Dir idüñ ṭabʿ-ı nihālinüñ ucında **var** gül
G1729-4. Şūr u şirküm **var** cihānda cümle hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup żāyiʿ itmez illā dil
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm / **Var** Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden yüzüñi / Kimse mi **vardur** benüm bu ḥālüme ḥayrān degül
G1759-5. Muḥibbī çünki ḳul olduñ bugün çün ü çirādan giç / Senüñ neñ **vardur** arada hemān emrine fermān ol
G1760-1. Yoluña cānum fedādur şanma sīm ü zer degül / Dem mi **vardur hecr** elinden işbu çeşmüm ter degül
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī yüzini sürmek diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi **var** ezber degül
G1766-2. Dideler rūşen olur ger görseler zībā yüzüñ / Her kimüñ inkārı **vardur** ben aña rūşen ḳılam
G1781-6. Senden özge baña yoḳ ʿālem içinde bir şāh / **Var** işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1784-2. Benüm gibi senüñ yüz biñ ḳuluñ **var** / Senüñ gibi benüm yoḳ pādişāhum
G1801-1. Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz **var** bizüm / Kim bu şeb bir serv-ḳāmet meh-liḳāmuz **var** bizüm
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz **var** bizüm
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz özge hevāmuz **var** bizüm
G1801-4. Ārzū ider gönül vaṣlın ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz **var** bizüm
G1801-5. Ey Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle laʾli yādına / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş şafāmuz **var** bizüm
G1826-1. Sīne şaḥrāsında dögdüm dil nişānum **var** benüm / Oḳ u yāyı elde bir ḳaşı kemānum **var** benüm
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey gönül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa ya cānum **var** benüm
G1826-3. Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü / Şubḥa dek uyutmazam ḫalḳı fiġānum **var** benüm
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḫş-arā ḳıldı gümānum **var** benüm
G1826-5. Ey Muḥibbī n'eylerem bāġ-ı cinān u kevṯeri / Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum **var** benüm
G1840-4. Egerçi cürm ü ʿiṣyānum ögiş ammā ümīdüm **var** / Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdur gönlüm
G1841-4. Bir Ḥasen-ḫüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde kim **var** ẕü'l-fiḳārumdur benüm
G1847-3. Ḫākipāyuñ **var** iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Ṣanma İrāna varup kuḥl-ı Ṣifāhān isterem
G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / **Vardurur** zülfi ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1854-5. İnkār iderse gün yüzüñe ṭañ mı müddeʿī / **Vardur** gözinde çünki ezelden seyl didüm
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz raḥmeti / Yüzi ṣuyına ki **var** nām-ı şerīfinde dü-mīm
G1881-4. Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dostlar / Bu ne ḥikmet aġlaram sīnemde **vardur** nār hem
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi **vardur** yanmayam / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi **vardur** āteş-i ʿışḳiyle anuñ yanmayam
G1900-1. Kākülüñden dem mi **vardur** kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam
G1905-1. ʿİyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir şuġlı **var** ben yāre ḫayrān olmışam
G1911-3. Balına el şunma dehrüñ **vardur** içinde belā / Besler ol şehd ile ol āḫır virür ol saña sem
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīne de gönlümde **vardur** nār-ı ʿışḳ / Āteşe yanmaḳda birdür bu içüm ṭaşum benüm

G1919-1. Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında **var** imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G1925-2. **Var** mıdur hīç viṣāl ʿālemde / Bulmaduḳ aña dest-res n'idelüm
G1929-1. Āteş ile dil yanar sīnemde **vardur** nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1937-3. Zāhide kevṣer ü baña leb-i yār / **Var** herkesde bir heves n'idelüm
G1939-1. Ferāġum **var** yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uṣandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1946-2. Bend-i zülfüñde nice biñ **var** didüm ṣeydā senüñ / Didi ḥaḳḳa bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm
G1959-1. Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum **var** gülinden hem / İrişmez gūṣuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1961-3. **Var** günāhum beni ger öldürse / Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm
G1963-1. **Var** mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / Yandı baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G1967-5. Ḳaşı miḥrābına giçmiş neʿaceb çeşm-i nigār / Ḳanḳı mezhebde bu **var** mestle imāmet gördüm
G1975-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum **var** benüm / **Var** mıdur aġzı diyü lebüñ gümānum **var** benüm
G1975-2. Gör o ẓālim ḳanumu dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum **var** benüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum **var** benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum **var** benüm
G1975-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsına gel ḳıl dil nişān / Çün atar ġamz oḳların ḳaşı kemānum **var** benüm
G1985-3. Her ne ki gelse cānuma **var** saña minnetüm / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1986-5. **Var** ḳapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ / Senden özge benüm ʿālemde bulunmaya kesüm
G1996-4. Ne māl ü sīm ü zer ne tāc-ı devlet / Ḳul oldumʿışḳa **vardur** çün merāġum
G2010(a)-1. Cāme-i sebz ile bir şīrīn-zebānum **var** benüm / **Var** mıdur aġzı diyü līkin gümānum **var** benüm
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum **var** benüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum **var** benüm
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum **var** benüm
G2010(a)-5. Ey Muḥibbī sīne ṣaḥrāsında gel ḳıl dil nişān / Çün ata ġamze oḳın ḳaşı kemānum **var** benüm
G2030-1. Gülşen içre ruḫlaruñ dūrunda gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm **var** iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende **vardur** kimde **var** / Şekker emmişsün meger süd yirine sen aneden
G2048-7. Her sözüñde nice maʿnī **var** nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2049-2. Ehl-i ḥālüñ ıẓṭırābı **var** cemāli şevḳine / İdiñüz ol dilber-i ʿāli-cenāb eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde nice maʿnī **var** nihān u āşikār / Ehl-i diller yazup itsünler kitāb eglenmesün
G2055-1. Gün yüzine baḳmayam cānā cemālüñ **var** iken / N'eyleyemʿıyd ayını iki hilālüñ **var** iken
G2055-2. Seyr-i gülşen eylemek ʿuṣṣāḳa almışdur ḥarām / Ey yüzi gül her dem eglence ḫayālüñ **var** iken
G2055-3. Cān meşāmı müşk ü ʿanberden igen ḥaẕẕ eylemez / Devr-i zülfüñde nigārā ḫaṭṭ ü ḫālüñ **var** iken
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḫayvān ṣuyın içmiş zülālüñ **var** iken
G2055-5. İster iseñ mülk-i dilden dūr ola ġam leşkeri / Ḳoma elden bādeyi bir dem mecālüñ **var** iken
G2055-6. Hīç olur mı bend-i zülfinden ḫalāṣ olmaḳ anuñ / Ey Muḥibbī dest ü pāyuñda ʿaḳaluñ **var** iken
G2066-4. Şanma **var** bu cihān içinde ḳarār / Şöyle bil bunda yoḳ ḳarār şaḳın
G2075-2. Bilmez kişi ʿışḳ nedür ṣorma ḫālini / Başumda **var** benüm baña ṣor ışḳ ḫāletin
G2075-5. Çünki ezelde her kişünüñ bir naṣibi **var** / Ἰşḳı ben aldum ʿābide virdüm ʿibādetin
G2080-1. Güller ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān / Gülde **var** her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2087-5. Meyli **var** gördüm Muḥibbī Ṣīrīne cānānenün / Sāḥirem tesḫīr ḳıldum ol gözi cādūyı ben
G2089-4. Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ / Bu cihānda ḫaste mi **var** istemeye ṣıḥḥatin
G2091-1. Sāḳiyā defʿ-i ḫumār it ṣun ṣarāb eglenmesün / Derd-i serden **var** bu dilde ıẓṭırāb eglenmesün
G2096-1. Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ **var** iken / Serve ḳılmayam naẓar nāzik nihālüñ **var** iken
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu ḥüsn ü **cemāl** / Ḳıl vefā ey bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ **var** iken
G2096-3. Seyre çıḳsa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları / Sen de ey dil eksük olmaġıl mecālüñ **var** iken
G2096-4. Göz yumam ẓulmet ṣuyından āb-ı kevṣer adını / Añmayam laʾl-i lebüñ gibi zilālüñ **var** iken
G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü zer-beft ü ḫarīr / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ **var** iken
G2121-1. Gülşen içre ruḫlaruñ devrinde gül açılmasun / Eşk-i çeşmüm **var** iken bārān döküp ṣaçılmasun
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm yoḳ / Ḳapuñda benüm gibi senüñ **var** hezārān
G2171-1. Laʾl-i nābuñ **var** iken ʿāşıḳ zülāli n'eylesün / Mū-meyānuñ **var** iken özge ḫayāli n'eylesün
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ **var** iken / Yanıcaḳ pervāne şemʿe perr ü bāli n'eylesün
G2178-4. ʿĀṣıḳ olan zāhidā eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol **var** ad ile şānun şaḳın
G2205-3. Öldür beni anlar ile tā kim naẓaruñ **var** / Ol müdde ʿīler bunı görüben ḫacil olsun
G2213-2. Göñülde gözde nem **varsa** yoluña ḫarc eyledüm külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2252-2. Eşk-i çeşmümden yıḳılsa şehr-i dil olmazʿaceb / Ḫāne mi **vardur** ḫarāb olmaya bu seylābdan
G2262-4. **Var** iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / Zāġlar ṣaydın n'idersin sen ki şāhbāz olasın
G2266-4. Meclis-i ġamda bu göñlüm olalı nāya şebih / Dem mi **var** ḫūn ile pür itmeye çeşmüm kāsesin
G2280-1. Lebleri devrinde hergiz baḳmayam ṣahbāya ben / Serv-ḳaddi **var** iken meyl itmeyem ṭūbāya ben
G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı **var** iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü
G2321-3. Ey dost ḳāmetüñe senüñ perī beñzemez / Bāġ-ı cihānda gerçi **var** ṣad-hezār serv
G2323(a)-4. Ey Muḥibbī ḫandenüñ ardınca **vardur** giryesi / Anuñ içün dāimā nā-ṣādam oġlandan berü
G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm **var** dide-i ḫūn-bāruma
G2333-4. Gün yüzüñ ile ḳamer alnuñı görüp didi dil / Bir yire cemʿ olduġın kim gördügi **var** mihr ü māh
G2337-4. Dehr-ārā nice yüz biñ ʿışḳ eri **var** / Bir cefā-keş bulınmaya bence
G2338-5. Leb-i laʾl-i nigār **var** iken / İstemez dil vara bedaḫşāne
G2347-1. Dilā rūşen-naẓar eyle yine sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı **vardur** īmāna
G2349-3. Ἰşḳuñ egerçi evveli **var** didiler didüm / Kim **var** ki diye irdüm anuñ intihāsına

G2356-1. Dem mi **vardur** bu göñül sīne de od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2356-4. Dem mi **var** yanmaya sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki **var** ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2368-3. Mey-ḫᵛāre çünki olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül yirine **var** şürāḥīde ḳulḳule
G2376-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar baḳmam ruḫsāruña / Kim baḳar ʿālemde kim **var** āfitābuñ ʿaynına
G2382-5. Derdüñi devā diyü ḳabūl itdi Muḥibbī / Bu reʾyi ḳılur kimse mi **var** ʿāḳil içinde
G2394-4. Dāġlar yir yir ki **vardur** sīnem üstinde benüm / Zāġlardur ṣanasın ṣaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2399-2. Gül devri çünki tīz giçer ʿömr gibidür / Bir hafta **var** tāze ola ṣoñradan ṣola
G2406-4. **Var** ḫumārum serde olmazdum ṣudā ʿdan ben ḫalāṣ / Piri meyḫāne eger cām ile tedbīr itmese
G2413-5. Dem mi **vardur** ki Muḥibbī hecr içinde aġlayup / Ḳaynayup ḫūn-ı ciger bu göz yaşı ḳan olmaya
G2416-4. Naẓar ḳılmadı āh belürmeyince / **Var** imiş ḥāṣṣa bildüm belürişte
G2428-3. Yār itse vaṣla va ʿde getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser **var** intiẓārı gözle
G2429-4. Zāhidüñ mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / **Var** ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda nūş-ā-nūşına
G2431-4. Çeşmüñ **var** iken kim irişe genc-i viṣāle / Yol bulma aña müşkil olur şīr arasında
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler **var** / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi yarsa
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem mi **vardur** zaḫm-ı peykān olmaya
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev **var** ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek vīrāne
G2458-3. Ḫākipāyuñ **var** iken gözlerine nūr baṣar / Kuḥl içün hīç vara mı kimse Ṣifāhān iline
G2463-1. Kim ki başumı göre yār işigi ṭaşından / Ne ulı devleti **var** diye bunuñ başında
G2470-2. Göreyim senüñ belā başından eksük olmasun / **Var** iken cāna lebüñ meyl ide laʿl ü cevhere
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki baʿde'l-meşrīḳīn **vardur** / Maḥabbet çeşmine birdür yaḳın ile ıraġ anda
G2490-1. Dem mi **var** dīvāne dil boynına zülfīn ṭaḳmaya / Laḥẓa mı **var** şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız ṣanma bend olmış / Neler **vardur** aransa ger anuñ zülfi duzaġında
G2523-5. Ḳapuñda nice yüz biñ **var** ġulāmuñ / Muḥibbī arada kemter kemīne
G2562-1. Gördiler başumı yārüñ işigi ṭaşında / Didiler ulı saʿādet **varmış** başında
G2565-2. Ḳırarsın bī-güneh ʿāşıḳlaruñı / Meger **vardur** bu ḫūbān meẕhebinde
G2562-2. Bir naẓarla nice biñ ʿāşıḳı bī-cān eyler / Neʿaceb ḥāṣṣa **var** kirpük ile ḳaşında
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme zāhid / Ezelden başa yazudur benüm nem **var** bu arada
G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt **var** hezārān bāb ile
G2580-4. ʿIşḳda bir ḥaṣṣa **vardur** şehleri eyler gedā / Şāh pādişāh iken ḳul itdi āḫır bir ḳula
G2584-5. Bu Muḥibbī **var** iken cānā raḳībe virme yüz / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
G2585-1. Dem mi **vardur** bu göñül sīnede od eylemeye / Nāleler eyleyüben āhını dūd eylemeye
G2585-4. Dem mi **vardur** āteşi ʿışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2597-3. Kim keşf ide ince bilüñ nüktesin lebüñ / **Var** cihānda ol ki meger ḫurde-bīn ola
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim gördügi **var** yārı kim hūşyār ola
G2610-4. Ne zamāna ḳalduḳ oldı **var** ise āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2638-1. Deryā-yı aḥzerüñ daḫi **var** ḥaddü ġāyeti / Ammā bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihāyeti
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk **var** sīnemde yüz biñ pāresi
G2666-7. Biñ benüm gibi ḳapusında anuñ bendesi **var** / Ḳanḳı bī-diñdür aña beñzede bir pādişehi
G2673-3. Jeng-i ġamdan çünki **var** āyīne-i dilde ġubār / Ṣāf idüp elden düşürme cāmı bayram ertesi
G2693-1. Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum **var** idi / Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum **var** idi
G2693-2. Kaʿbe-i ḥüsninde görüp ḳaşları miḥrābını / Ḳıble-gāh-ı dil idinmişdüm namāzum **var** idi
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir zebān-ı ḥāl ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum **var** idi
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile yanar olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum **var** idi
G2693-5. Geh firāḳ-ı şerḥ-i ġam gāhi Muḥibbī iştiyāḳ / Dün ḫayāl-i yār ile bir nice rāzum **var** idi
G2696-1. Derd-i ser geldi ḫumār ile seḥer ey sāḳī / Ṣun berü **varsa** ger giceki meyden bāḳi
G2697-4. Her kimüñ alnı ḳamer gün yüzlü bir maḥbūbı **var** / Gündüzi nev-rūz olup ḳadr olsa ṭañ mı her şebi
G2702-3. Lebüñ ṭurur iken şeker-añanlar / ʿAceb **var** mıdur anuñ aġzı dadı
G2712-2. Hecr ile ölmek mi **vardur** ger irersen vuṣlata / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2712-3. **Var** mıdur yoḳ mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi **var** / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
G2730-4. Vefānuñ adı **var** ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2732-4. Bu Muḥibbī şiʿrüñi gören kemāle irdügin / Bir şanurduñ didi beñzer **var** imiş Selmān iki
G2738-1. Dime yoḳ kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler **var** bu cihānda sen dili şeydā gibi
G2744-3. Güzeller ḳamusı andan cefā vü cevr ögrenmiş / Bu fende **var** mıdur bilsem ʿaceb hīç anuñ üstādı
G2746-1. Bugün bu deyr-i ʿālemde kimüñ kim başda **var** hūşı / İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı
G2763-4. ʿĀşıḳ gözine ḫāk-ı deryā **var** iken / ʿIşḳ ehli nʾider işbu cihān ṭūṭiyāsını
G2785-1. Dün gice hicrān şebinde infī ʿālüm **var** idi / Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm **var** idi
G2785-2. Yaḳamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm **var** idi
G2785-4. Noḳṭadur aġzı beli ḳıldur diyü şerḥ eyledüm / Ḫurde-bīnler içre ḫayli ḳıyl ü ḳālüm **var** idi
G2785-5. Olmasa vaṣl ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḥtimālüm **var** idi
G2798-2. Leylī vü Mecnūnla **var** Ḫusrev ü Şīrīn velī / Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi didi **var** senüñ gibi hezār
Mh4-4. Laʿlüñ **var** iken eyleseler āb-ı zülāli / Dil uyḫuya varmaz gelicek ḫāli ḫayāli / Rāḥatlıġile ḫᵛāb ola mı cāy-ı mekesdür
Mh6-1. Gel naẓar ḳılʿışḳ-ārā her ʿāşıḳuñ bir dādı **var** / Ḫār elinden nitekim bülbüllerüñ feryādı **var**

Mh6-2. Dād-ı ʿışḳı degme kes fehm eylemez ne dādı **var** / Pīşe-i ʿışḳ içre Ferhāduñ hemān bir adı **var** / Kār-ı ʿışḳı baña ṣor her ṣanʿatuñ üstādı **var**
Mh6-3. Dostlar **var** müşkilüm ḳılmadı hīç bir kimse ḥal / Anuñ içün eşk-i çeşmüm görinür mānend-i sil
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ vaṣlı degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı **var**
Mh6-6. İçilen mā-i ʿinebdür ṣanma anı engübīn / Ehl-i ḥāl olan çeker meyḫānelerde erbaʿin / Sırr-ı dehrüñ ṣūfīyā bu vech ile irşādı **var**
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı **var**
Mh6-10. Ey Muḥibbī anuñ içün her kişi dir āh ʿömr / Vādi-i ġamda nice ārām ide rubāh ʿömr / Fażliyā pīr-i ecel gibi anuñ ṣayyādı **var**
Mh9-6. Bārī dermān eylemez siz ṭaʿn idüben söylemeñ / ʿIşḳ elindenʿaḳl ʿāciz olduġınʿayb eylemeñ / Bir rāʿiyyet **var** mıdur kim pādişādan ḳorḳmaz
Mh12-1. Bezm-i ġamda eşk-i çeşmümden şarābum **var** benüm / Mā-ḥażar ol meclise dilden kebābum **var** benüm
Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum **var** benüm / Rūz u şeb zülf ü ruḫuñdan pīç ü tābum **var** benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum **var** benüm
Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫʷābum **var** benüm
Mh12-6. Zülfinüñ bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum **var** benüm
Mh12-8. Zülfine dil bağlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dirʿāşıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum **var** benüm
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum **var** benüm
Mh13-4. Didi zülfümde benüm **vardur** hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mh14-1. **Var** iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre virdiʿummān cevherin
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm olʿārıż üzre ḫāl olur / Olalıʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-iʿışḳuñ **var** imiş bir nice yirdenʿālemi
Mr3-2. Herkesüñ bir ḥāli **var** ammā ki dünyādur gider / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr4-2. Ṭāʿn-ı düşmen bir yaña bir yaña cevr-i yārdür / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz yazsalar taḥrīr ile / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-6. ʿIşḳ-ı dildāra düşelden eksük olmaz gözde nem / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-8. Geh ḫayāl-i dil-rübādur gāh dilde āh u vāh / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-10. Eşk-i çeşmüm ʿālemi ġarḳ itdi raḥm itmez ḥabīb / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-12. Cümle ʿālem bir yañadur ʿışḳ ile ben bir yaña / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḫmet dilde firḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr4-16. İrmedi vaṣlına yārüñ bu Muḥibbī ḫʷār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm **vardur**
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi **var** dil mülki vīrān olmaya / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr25-7. Ḥālet-i ʿışḳa benüm ḳalbümde **var** idi mekān / Başuma geldi ḳamu bir bir baña oldı ʿiyān
D7-1. Ruḫlarınʿarż idüben itdüm dilüm yār feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki ṣan oldı cihān **var** feraḥ
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem zehr-i ġam / Defʿ ider **vardur** anı elde mey-i tiryākımuz
D31-2. Ṣabrum **var** iken ḥālümi bilmez idi kimse / Ṣabrum gideli cümle revān eyledi hep ʿışḳ
D47-1. Bulalı Şīrīn lebüñ Leylī şaçuñla şöhreti / Ḳayslar Ferhāddanʿālemde derdüm **var** ḳatı
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin **var** ṣanemi / Göñül içreʿacaba ẕerrece var mı ki ġamı
B5. Dem mi **vardur** kim gözümʿışḳuñla giryān olmaya / Laḥẓa mı **var** bu dilüm hecrüñle biryān olmaya
B142. Dem mi **var** āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B152. Laʿl-i nābuñ **var** iken kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde yā gül-berk-i sīrāb isteyen
B160. ʿĀlem içre **var** iken maḥbūblar / Ebleh oldur dil vire maḥbūbeye
B179. ʿĀlem-içinde sencileyin bī-vefā mı **var** / Bu dehre bir benüm gibi bī-çāre gelmeye
B187. Bir perī-peyker mi **var** yanınca aġyār olmaya / **Var** mıdur bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya

2. Hadi, haydi durma. (TS, 2009: 4146)

G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmi'de Muḥibbī naẓmuñı / Şiʿr ile şimdengirü **var** eyle Selmān ile baḫş
G431-4. **Var** ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḫālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser yiter
G455-5. Devrān ne kār üzredürür ey Muḥibbā **var** / Bir bir saña ʿiyān ide ol kār-ḫāne ṣor
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri **var**
G571-1. Gülşene **var** ey ṣabā gör iñleyüp bülbül ne dir / Hīç anuñ feryādını güş eylemez mi gül ne dir
G709-1. Didüm bir būse vir laʿlüñden ey yār / Didi dīvānesin beñzer yüri **var**
G789-1. Yāre nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna ṣor / Leblerin ṣordum didi **var** bu ḥadīṯi cāna ṣor
G789-2. Bārī didüm vir ḫaber ḥaḳḳa dehānuñdan nişān / Nāzla güldi didi **var** ġonce-i gül-ḫandāna ṣor
G891-4. **Var** ey ṭabīb ḳo beni öz ḫālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī yüri **var** eyle ḫarābāt iḫtiyār
G930-3. **Var** ey ṭabīb ḫaste-i ʿışḳa īlācı ḳo / İtmez ḳabūl derdi anuñ bī-devādurur
G984-3. ʿİlāc itme yüri **var** derd-iʿışḳa / Ṭabībā çünki derdüm bī-devādur
G999-2. N'ideyin dost diyüp iñleyüp ḳamer gibi / Nāle ḳıl gülşeni **var** bülbüli feryāde getür
G1279-2. **Var** ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline īlāc / Levḥ üzre yazdı anı ḳalem bī-devā imiş

G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / Yüri **var** şimdengirü ḫūnı cigerden eyle ḳarż
G1405-4. Zāhidā alma ele tek sen şarāb u şāhidi / **Var** saña olsun mübārek kevşer iç ḥūrāya baḳ
G1450-2. Bilmek istersen eger ney gibi sīnem nālişin / **Var** sefer ḳıl Hind iline naġme-i ḳaḳnūsa baḳ
G1503-4. Derdüm baña yiter yüri **var** sen de ey ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1511-1. Seni öldürmegedür ḳaşdı çün ol ġamze-zenüñ / Şun boyın emrine **var** boynına ṭaḳup kefenüñ
G1511-5. Şāhid ü sāġar u mül serv ü semen āb u revān / Revnaḳ-ı gül demidür seyrini ḳıl **var** çemenüñ
G1569-4. Dermānı n'ider ol ki bilür derd ḳıymetin / **Var** ey ṭabīb başuña olsun devālaruñ
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi **var** ḫandān ol
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / Zāhid selāmet ister iseñ **var** ḳarada ol
G1693-3. Ẓulm elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḥi **var** dāda gel
G1756-4. Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ / **Var** cür ʿa-keş-i ḫāk-der-i pīr-i muġān ol
G1787-3. Ey dil **var** eyle ḥażret-i yāre şikāyeti / İrmedi dāmenine elüm ḳaldı müşkilüm
G1900-3. Zār zār ol ey dil-i şūrīde **var** nālişler it / Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā **var** fāriġ ol / Ben daḥi bilmem seni ne gökde ne ḫod yirdesin
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme zāhid / Riyā vü zerḳ ile sen şala gör **var** şöhreti şehre
G2507-1. ʿArżuḫāl it ey göñül gel ol meh-i ṭannāzuma / Gözlerüñ yaşın revān it **var** o serv-i nāzuma
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri **var** / Yüz sürerler çün bilürsin ḥarem-i muḥtereme
G2532-3. Cür ʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri **var** meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2645(a)-5. Ḳanā ʿat gūşesin ey dil yüri **var** āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı

3. Servet, mal, varlık. (TS, 2009: 4145)

G327-2. Yoluña cümle **varını** ḫarc eyledi gözüm / Merd olsa kişi dirler aña kim budur cömerd
G358-3. Üns ṭutdı cānum ile ḫāli olmaz bir nefes / Dilberüm ʿālemde **varum** hem nigārumdur nemed
G358-5. Ey Muḥibbī yār kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḥi **varumdur** nemed
G363-3. Şem ʿe gör pervāneler **varın** yaḳup eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G456-3. **Varını** n'ola çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd zerin şaḳlamayup tehī kef eyler
G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin yitürdüm dostlar / Müflis oldum **varum** elden dil-sitānlar çekdiler
G1137-3. Düketdi ḳalmadı yolında **varum** / Ḳalursa ġam degül āḫır kefensüz
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm **varum** niçün dün gice gelmedüñ
G1546-4. Emīri tāc-dārumsın ḳuluñam şehriyārumsın / İki ʿālemde **varumsın** niçün dün gice gelmedüñ
G1548-3. Derd-i dilden bilmezem kim kime feryād ideyin / Girye ile ḳalmadı dükendi **varı** çeşmümüñ
G1732-4. Rāygāndur kim virüp **varın** ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G1764-1. Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revārn itdüm / Giçersem cümle **varumdan** Muḥibbī terk-i cān itdüm
G1848-1. ʿAbirüm ʿanberüm **varum** ḥabībüm māh-ı tābānum / Enīsüm maḥremüñ **varum** güzeller içre sulṭānum
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm Yūsufum **varum** göñül Mışrındaki ḫānum
G1848-8. Şaçı **varum** ḳaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum / Ölürsem boynuña ḳanum meded hey nā-müselmānum
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi şabr ile ʿaḳlum daḥi yanumda yoḳ **varum**
G1987-3. Çoḳ cefā vü cevr gördüñ gel uşan dirler baña / Anı bilmezler ki ol ʿālemde **varumdur** benüm
G2077-2. Yaġmāya virdi şabr metā ʿını gözleri / **Varumı** aldı ḳomadı bir ẕerre dānesin
G2129-3. **Varuñı** ḫarc idegör yolına cānānelerüñ / Ele girmezse daḥi aḳçe vü puldan çıḳasın
G2146-2. La ʿlüñi anduḳca añsam n'ola cām-ı mey gibi / **Varumı** virem bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı **varum** bu yolda baş daḥi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2483-3. Cām-ı la ʿli yādına oldum ḫarābātī bugün / **Varumı** ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dil-keşe
G2665-4. **Varına** ayaḳ şunar dāim maḥabbet arturur / Pür virüñ dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına **varın** virdi kendin ʿuryān eyledi
G2682-2. Sevdā-yı zülf **varını** ʿömrüñ yile virüp / Başdan çıḳarmaz ise ʿacebdür hevā bizi
G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı **varı** beni yoḳluḳ faḳīr itdi
Mh9-7. Yolına ḫarc eyledüm çeşmümle eşküm **varını** / Görmedüm bir laḥẓa ben ol meh-liḳā dīdārını

var eylemek/itmek [2] (Tulum, 2011: 1831)

1. Yaratmaḳ, yoḳtan vār etmek…

G5-1. Dest-i ḳudretle yoġ iken ʿālemi **var eyledüñ** / Kimini müslim ḳılup kimini küffār eyledüñ

2. …meydāne çiḳarmaḳ...

G1591-5. Ger beni cāndan severse terk-i ser ḳılsun dimiş / Boynumuz bir ḳıldan ince pes ne **var itmek** gerek

var ise [38] İhtimal ki, belki, galiba, olsa olsa, zannımca. (TS, 2009: 4153)

G64-2. Sen şarāb iç gülşen içre lāle-veş ben ḳan yudam / Ḳısmetüm rūz-ı ezelde **var ise** ḳandur baña
G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / Vaṣl-ı dilberdür hemān **var ise** bu derde ʿilāc
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġrıyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem zülfüñ gibi ger **var ise** göñlümde kec
G340-4. Olmışam hicrān şebinde key ża ʿif ü nā-tüvān / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ **var ise** öldüm meded
G444-2. Aġyār ire vaṣluña ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü **var ise** ben nā-tüvānedür
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / **Var ise** ey zamān anı göster baña getür
G546-5. Şor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / Yoḳdur bahāsı **var ise** dünyāca māladur

G571-2. Aġz aç ey ġonce-i gül nuṭḳa mecālüñ **var ise** / Bir kelām ile seḥer bülbül ne söyler gül ne dir
G646-2. Var mı cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger **var ise** göñül anuñ seng-i ḫāredür
G719-1. Kūy-ı dilber **var ise** laʿl-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen yir yir çün anda ḳanıdur
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler ẓulmet içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre **var ise** o dildāruñ ṭudaġıdur
G737-4. ʿĀşıḳ-ı şādıḳ odur gelse belā ṣabr eyleye / **Var ise** cevre taḥammül işbu ben ṣābirdedür
G974-4. Maḥabbet ehli devrāndan neler çekdügini bir bir / Murāduñ **var ise** bilmek bu dehr-i pire-zenden ṣor
G983-2. Didüm ki yārümüñ yoḳdur naẓiri / Eger **var ise** eydüñ kime beñzer
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül yapraġı **var ise** senüñ pīrehenüñdür
G1372-6. Ger ne deñlü **var ise** ʿafv it günāhından giçüp / Cürmine oldı Ḫudāya çün Muḥibbī mu ʿterif
G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın **var ise** / Ṣi ʿrüñi ṭarz-ı Ḥasanda naẓm-ı Selmān eyledüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger **var ise** ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes ol īsī-nefesüñ
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı yine / **Var ise** başı ciger dāġıdurur ol ṣunuñ
G1556-2. **Var ise** sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi yüzüñ ḫāk gerek
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür yüzi ger **var ise** müşk-i Ḫutenüñ
G1567-6. Sīne ger ġamzesinüñ tīrine ḫavf itme göñül / Ne ḫaṭāsı **var ise** uġraya cānuma anuñ
G1586-3. Gözlerüm yaşı ile ʿālemi gülgün itdüm / **Var ise** ṭaġ-ı cigerde başıdur ol ṣunuñ
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgün şarāb ṣun / Yāḫūd getür **var ise** aġı benefşenüñ
G1684-4. Bī-nihāyet nice sırlar olur andan āşikār / **Var ise** ger dostlar esrār ḳanıdur göñül
G1720-1. Dāfiʿ-i ġamdur dilā nūş eyle cāmı iç şen ol / Ger keder **var ise** dilde anı ṣāf it rūşen ol
G1730-3. Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā / **Var ise** ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül
G1731-2. Çün bahār eyyāmıdur al elüñ gülgün ḳadeḥ / Her ne deñlü **var ise** ḳalmaya göñlinde melāl
G1971-4. Māh-rūlar yolına ben baş u cān terk eyledüm / **Var ise** gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G2014-2. Derdā vü dirīġ kimse benüm ḫālümi bilmez / Her derdi çeken **var ise** ʿālemde benem ben
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ **var ise** yoluña īsār eylesün
G2296-5. Muḥibbī'nüñ kelāmı dehri ṭutdı / Eger **var ise** eydüñ bir suḫan-gū
G2337-5. Şi ʿr içinde Muḥibbī aḳrānuñ / **Var ise** ṣunsun el ṣunam bence
G2634-2. Şevḳuñ **var ise** gülşene var diñle sürūrı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze yine cānumuzı / Mey-i gülgūnuñ eger **var ise** nev ʿa günehi
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ **var ise** bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb var mı bir güzel / Ger **var ise** de key ḳatı şīve-kār ola
Mr7-10. Her ne cevri **var ise** ḳılsun bize ol Nāzenīn / Lā'übālī pāk-meşreb biz Süleymānilerüz

var mı [55] mi, ʿácebā. (Tulum, 2011: 1832)

G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi vaṣluñ isteyü / **Var mı** bir meẓhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / Vechi **var mı** kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā Zāl u Rüstem çekmeye / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde **var mı** bu miḳdār güc
G346-1. Āh eyledükce olsa ʿaceb mi felek kebūd / Dem **var mı** aña çıḳmaya dil āteşiyle dūd
G364-3. Ey dost ruḫlaruñ baña oldı ġıdā-yı rūḥ / **Var mı** ki aña beñzeye bir rūy-ı ter leẕīẕ
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ **var mı** ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim vuṣlat gele ardınca hicrān ṣarmaşur
G392-5. Öpebilseñ destini başuñda ol devlet mi var / Ey Muḥibbī gel icāzet **var mı** ol pā-būsa ṣor
G453-3. **Var mı** cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā /Var ise ey zamān anı göster baña getür
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / **Var mı** dir ʿālemde kimse vaṣlınuñ imkānı var
G646-2. **Var mı** cihānda ḫūb görüp virmeye göñül / Eger var ise göñül anuñ seng-i ḫāredür
G702-5. Didüm ey gül bu Muḥibbī gibi **var mı** bülbülüñ / Ġonce-veş ḳıldı tebessüm nāz ile didi hezār
G780-5. Didüm Muḥibbī derdine bir çāre **var mı** hīç / Luṭf ile didi ḳapuma gel derde çāredür
G802-1. **Var mı** miṣlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / Ya baña mānend ne var Vāmıḳ-ı ʿeydā meger
G850-3. ʿIşḳuñ yolında cānla ser terkin eyledüm / **Var mı** cihānda bencileyin bir fedāyı gör
G894-5. **Var mı** cihānda bir saña beñzer Muḥibbī rind / Cānı şarāb-ḫānede vü cismi evdedür
G926-5. Bu Muḥibbī gibi **var mı** didüm ey cān bülbülüñ / İşve vü nāz ile güldi ġonce-veş didi hezār
G995-4. Peride görmedüm cevr ide hergiz / Beşerde **var mı** idüñ kime beñzer
G1100-1. Ṣormañ derūn-ı derdüm hergiz beyāne gelmez / **Var mı** cihānda bir derd bu ḫaste cāne gelmez
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda **var mı** bir iş kim zer itmez
G1152-5. Muḥibbī işbu şi ʿr-i dil-pesendi / ʿAceb **var mı** görüp ta ʿẓīm ḳılmaz
G1156-5. Muḥibbī yāri aġyār ile gördüm / Didüm ʿālemde gül **var mı** dikensüz
G1180-2. Cihānda **var mı** bir şem ʿ-i şeb-efrūz / Yaḳup pervānesini nār ḳılmaz
G1188-3. Ġam ayrılmaz benümle hem-dem oldı / Cihānda **var mı** anuñ gibi hem-rāz
G1196(b)-4. Aġlayup āh eylesem gül gibi dilber şād olur / Gülşen içre **var mı** gül bārān ile bād istemez
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile zülfüñe ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse **var mı** istemez
G1233-5. Laʿl-ı nābuñ dileye ḫaste göñül eyleme ʿayb / **Var mı** bīmār kim ol itmeye tīmāra heves
G1325-1. **Var mı** bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẓẓ / Olmasa bile ger yār ben itmeyem andan ḥaẓẓ
G1485-5. Fikr idelden dehānı **var mı** diyü / Oldı ʿālem Muḥibbī gözüme teng
G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı terk-i serdür / Daḫi **var mı** be zāhid imtiḥānuñ
G1622-3. Gezdüm kenār-ı gülşeni bir dāne görmedüm / Baḳmaz cihāna **var mı** ferāġı benefşenüñ
G1656-2. ʿIşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar şaġ u şola / Bilmezem **var mı** cihānda saña beñzer yā degül
G1671-1. **Var mı** ʿaceb benüm gibi bir mübtelā-yı dil / Başından eksük olmaya bir dem hevā-yı dil
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre vefālar / Cihānda **var mı** kimse buña ḳāyil
G1709-1. **Var mı** cihānda bir kişi diye ḫużūra gel / Yā ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel

G1721-5. Naẓm-ı dürer-niṣārumı her kim ki gūş ide / **Var mı** Muḥibbī diye bunuñ çün güher degül
G1942-3. **Var mı** bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G2013-5. Bu Muḥibbī gibi **var mı** ʿışḳ-ārā bir ʿışḳ eri / Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden
G2193-1. Cevr ü cefāya şundı yine rūzgār elin / **Var mı** cihānda menʿ ile kimse ṭutar elin
G2228-4. Cān u dil alduñ baña bir būse iḳrār eyledüñ / **Var mı** bir meẕhebde dönmek ḥīç kişi iḳrārdan
G2256-3. Ḫākipāyın başına tāc itmegi kim istemez / ʿĀlem içre istemez bir kimse **var mı** devletin
G2312-4. Gülşende şecer **var mı** didüm ḳaddüñe mānend / Serv üzre imiş murġ işidüp didi ki bu bu
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş **var mı** bence / Nitekim yoḳ güzeller içre sence
G2600-1. Ey dirīġā ḳanı bir dilber ki bī-aġyār ola / **Var mı** bir gül bu cihān bāġında kim bī-ḫār ola
G2618-1. Şād-pāre ola **var mı** cihānda tenüm gibi / Yā sīne ṭuta tīġ-i cefāya tenüm gibi
G2619-5. Ey Muḥibbī hecre muḥtāc eylemez ʿāşıḳların / Avudup feryāda şalmaz **var mı** cānānum gibi
G2683-1. **Var mı** cihānda ʿāşıḳ-ı şeydā benüm gibi / Mecnūn daḥi olmadı rüsvā benüm gibi
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi **var mı** aça ġonceler anda deheni
G2740-1. **Var mı** cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi / Yā mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm gibi
G2794-4. Ṭāliʿ müsāʿid olmadı görmege gün yüzüñ / ʿĀlem içinde **var mı** bed-aḫter benüm gibi
En1-8. Dal Didüm **var mı** benüm gibi yanuñda bülbül / Güldi gül gibi didi var senüñ gibi hezār
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde **var mı** bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde yoḳdur bir çerāġ
Mr23-11. Ġonce gibi **var mı** bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da yāḫūd dāġ-ı hicrān olmaya
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẕarāfetle yine / Saña beñzer **var mı** ey dil ḥīç bir merd-i ẕarif
D45-2. Öpülmedik cihānda ʿaceb **var mı** bir güzel / Ger var ise de key ḳatı şīve-kār ola
D49-1. ʿĀlem içinde kimüñ sencileyin var şanemi / Göñül içreʿacaba ẕerrece **var mı** ki ġamı

var mı yoḳ mı [3] hā, ya, ye, e, bel, hele. (Tulum, 2011: 1832)

G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / **Var mı** aġzı **yoḳ mıdur** diyü gümānum tāzeler
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün **var mı yoḳ mı** diyü baḫş itdük / Eşer yoḳ bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G2586-3. Dehānuñ **var mı yoḳ mı** ḫurde-bīnā / Görinmez nice diyeler yaḳında

var ol [1] Sağ oł. (Tulum, 2011: 1832)

G1467-1. **Var ol** ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / Yire şalduñ şoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ

var olan [1] Bułunan, mevcūd olan. (Tulum, 2011: 1832)

G1573-3. Cihān bāḳi degül dār-ı fenādur / Ne ışşı **var olan** ẕevḳ u ṣafānuñ

var olmaḳ [3] Ołmaḳ, bułumaḳ… (Tulum, 2011: 1832)

G25-3. Düşüp baḥr-i belā içre gözüm yaşı baña hem-dem / Ġamuñ ʿālemde **var olsun** ḳomaz bir dem beni tenhā
G422-4. Nice biñ bencileyin **var ola** āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile ḫaste vü dermānda yatur
D45-1. Cānā göñlümde zaḫm-ı müjeñ nice **var ola** / Bilsem ki lebüñ öpmede cānāne **var ola**

var u yoḳ / var yoḳ [4] Var ve yok.

G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur **var u yoġı** bir gerek / Her ki ʿāḳildür anuñ yanında birdür nīst hest
G1344-1. Eylemez kimse güzelden infitāʿ / Kimi **yoḳ var** diyüp eylerler nizāʿ
G1415-2. Gice ṣorsam leblerüñ ile meyānuñdan ḫaber / Didiler kim bilmez dirler anuñçün **var yoḳ**
G1455-3. Görmeyüp kimse meyānın virmez aġzından ḫaber / Anuñçün bunlaruñ adı olupdur **var yoḳ**

vara vara [1] *T.* Gittikçe, gitgide. (TS, 2009: 4147)

G1915-4. Eşk-i çeşmüm **vara vara** oldı deryā-yı miḥnet / Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhi māhiyem

vara gele [1] *T.* Bir hat üzerinde gidip gelerek icrâ-yı hareket eden. (Ş. Sami, 2010: 1282)

G2174-4. Ḳalmadı yüzüm **vara gele** yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden

varduġınca [4] *T.* Gittikçe, gitgide. (TS, 2009: 4148) *bk. varduḳca, varınca* (varduġınca [2], varduġumca [2])

G135-3. Kūyuña **varduġumca** naşībüm olur hemīn / Ancaḳ efendi āhum ile gözden aḳan āb
G536-3. **Varduġınca** nice vīrān olmasun dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G1468-5. Cānā Muḥibbī oldı şermende itlerüñden / Kūyuña **varduġınca** ta ẓīmin eyler anuñ
B25. **Varduġumca** kūy-ı yāre beni menʿ eyler raḳīb / Göreyim merdūd ola iki cihānda ol ḥasūd

varduḳca [15] *T. bk. varduġınca, varınca*

G403-4. **Varduḳca** ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda yirüñ var
G415-5. Kūyuña **varduḳca** menʿ eyler maḥallüñ itleri / N'eylesün ḫāli Muḥibbī bendenüñ düşvārdur
G683-3. Virmez ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye **varduḳca** gedā Cem görinür
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī / Başa kimse iltemez **varduḳca** müşkil āh olur

G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña **varduḳca** dil / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin zār eylemez
G1111-4. Ser-i kūyına **varduḳca** yüzini döndürür benden / Dirig̱ ol seng-dil itmez benümle merḥabā hergiz
G1378-2. Kūyuña **varduḳca** uşşāḳuñ saña ḳurbān olur / Ḫayruñ olsun dostum gel eyle bir ser-ḫāne vaḳf
G1512-3. Eyledüñ ʿāşıḳları kūyuña **varduḳca** helāk / Kelle-i ʿuşşāḳdan bir ḳaṣr bünyād eyledüñ
G1535-4. Ẓulm ile ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler **varduḳca** cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G1540-5. Kūyuña **varduḳca** urduñ sīneye ġamz oḳların / Bu Muḥibbī ḳuluñuñ derdine dermān eyledüñ
G1839-3. Sürdiyse ben fütādei kūyından ol nigār / **Varduḳca** aña daḥi beter ola raġbetüm
G2341-4. Beni kūyuña **varduḳca** rāḳibüñ menʿ ider dāim / Dilegüm budur uġrasun anı Tañrı ḳażāsına
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū zülfinüñ sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül **varduḳca** Mecnūn olmada
En1-266. Vav **Varduḳca** ser-i kūyuña ey dost beni / Ger ḳabūl eyleyesin eyleyeyim cānı niṣār
Mr18-6. Āh kim dīvāne dil **varduḳca** Mecnūn olmada / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm

varınca [1] *bk. varduġınca, varduḳca*

G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı yoldaş eyledüm / Bir iki menzil **varınca** baña pā-dāş olmadı

varı varı [1] *T.* Gide gide, gitgide. (TS, 2009: 4152)

G2718-2. Yüzine bir naẓarla ʿāşıḳ oldum / Gidiserdür bu ʿaḳlum **varı varı**

varı yoḳ/varın yoġın [3] Mâl ü menâli. (Ş. Sami, 2010: 1282)

G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem içre **varı yoḳ**
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge **varı yoḳ**
G2200-3. Dil dehānuñ yādına **varın yoġın** ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile nā-būddan

varmaḳ [337] *T.* (TDK, 2011: 2471)

bk. el varmaḳ, ġarḳa varmaḳ, ḫʸāba varmaḳ, ḫarāba varmaḳ, ilerü varmaḳ, ḳarşu varmaḳ, menzile varmaḳ, seyre varmaḳ, rāḥata varmaḳ, uyḫuya varmaḳ, yaḳın varmaḳ

(var [19], vara [15], varacaḳ [1], varaldan [1], varalum [2], varam [13], varamaz [1], varamazsın [1], varan [8], varana [1], varasın [3], varayım [1], varayın [1], vardı [7], varduġında [1], varduġuma [1], varduḳ [1], vardum [23], varduñ [1], varıcaḳ [6], varımaz [2], varına [1], varma [7], varmada [1], varmadan [2], varmaġ [1], varmaġa [10], varmaḳ [2], varmasa [1], varmaz [9], varmazam [1], varmış [4], varsa [32], varsam [30], varsan [1], varsañ [2], varsun [5], varuban [4], varursam [2], varur [13], varup [100])

1. Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

G9-5. Ḫāk-i rāhuna **varup** cān ile kim sürdi yüzin / İki ʿālemde saʿādet buluban eyledi sūd
G17-5. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī **varıcaḳ** / Ulı devletdür eger ḳurbān ola
G26-6. Ḥaḳḳ müyesser eylese **varsa** Muḥibbī ravżaña / Gözlerine eylerdi ḫākipāyuñ ṭūṭiyā
G29-5. Kaʿbe kūyına Muḥibbī ger **vara** ʿāşıḳları / Biri birinden iverler kim ola ḳurbān aña
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim **vara** gülşenden yaña
G54-2. Kūyuña **varan** ʿāşıḳı bir ġamzeden eyler helāk / Olmaz peşimān ʿāḳıbet n'eyler bu nā-ḫaḳ kām aña
G64-4. Ṣanmaʿışḳuñla beni hicrān şebi tenhā olam / Ḳanda **varsam** baña mūnīs āh u efġāndur baña
G67-5. Gün yüzini görmege **varsam** Muḥibbī dilberüñ / Zülfi girür ara yire gösterür şāmı baña
G79-1. Nice bir bāġa hevāñ ile **varam** hemçü ṣabā / Serverā serv-ḳadüñ ʿarż ide bir kerre baña
G99-7. Kaʿbedür kūyı Muḥibbī **varıcaḳ** / Ulı devlet olasın ḳurbān aña
G116-2. Kūyuña **varsam** olur āzürde dil aġyārdan / Yā neden dirler ki olmaz cennet içindeʿaẕāb
G118-2. Yüzine sür yüzin eyle dil kim müyesser bir daḥi / Ola mı pes kim bilür **varup** gül-i ruḫsārın öp
G118-4. Kūyum içre gel seni öldürürem āḫır dimiş / Hey ne raʿnā söylemiş **varup** şeker-güftārın öp
G136-1. Sevdügümi bileli hīç yüzüme baḳmaz ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye **varmaz** ṭabīb
G136-5. Bu göñül kūyın ḳoyup ḳanda **vara** kim bir daḥi / Her ne yirde gül açılsa anda olur ʿandelīb
G139-2. Düşdi yolum bir āẕine güni **vardum** mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳınur gördüm ḫaṭīb
G140-1. Kim **vara** meygedelerde eline ala şarāb / ʿAyb ḳılmañ ger ola şām u seḥer mest ü ḫarāb
G146-1. Ey ṣabā benden **varup** yāruñ der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G150-7. Yür çekişme ḳanda **varsañ** zīr ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise edeb
G157-3. Ḫıżr içelden leblerüñ ḳoyup **varup** ḥayvān ṣuyın / Anuñ içündür görinmez ḫalḳdan eyler ḥicāb
G159-3. ʿĀşıḳam bīmār-ı ʿışḳam baña sendendür ʿilāc / Ḳanda **varam** çünki sensin hem ṭabīb ü hem ḫabīb
G164-3. **Varsa** kūyına göñül ṣıḥḥat bulur / Ḳaşı miḥrābına eyler intisāb
G166-3. Kūy-ı yāre **varsam** āzürdeyem aġyārdan / Ṭāli'ümdür gösterür baña bihişt içreʿaẕāb
G169-4. Kūyuña **varsam** ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / Yā niçün dirler ki olmaz cennet içindeʿ aẕāb
G188-3. Baş açarlar kūyuña **varsa** ḳaçan ʿāşıḳlaruñ / Bu ümīde gösterüp yüzüñi viresin zekāt
G200-5. Ger yoluñ düşer ise **varma** tehī-destʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet

G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn **varuban** itdi vuḥūş içre iḳāmet
G236-4. Deyre **varsañ** ḥüsnüñi ʿarż eyleseñ / Ḳurıyup anda ḳadīd olurdı Lāt
G253-2. Nice bir ḫʷāb-ı ġafletde yatasın ṣubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene **varup** ṣadā-yı bülbül gūş it
G254-1. İşret-ābad ister iseñ bāde iç peymāne ṭut / Bu ḫarāb-ābāda da **var gūşe**-i meyḫāne ṭut
G300-3. Eli boş **varma** ṣaḳın ṣoḥbetine muġbeçenüñ / Eyle cān u dilüñi yolına īṣār ḳadeḥ
G314-4. Mānī ʿolur kūyına **varsam** raḳīb / Şivesi çoḳ nāzı bī-ḥadd kendü şūḫ
G328-3. Deyre **varduñ** ʿarż-ı ḥüsn itdüñ ṣanemler gördiler / Her birisi ḳaldılar güftārdan olup ḳadīd
G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī kūyuna **varmaz** senüñ / ʿĀṣıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i aʿlāyı yād
G338-5. Cürmi çoḳ geldi Muḥibbī ḳapuña redd eyleme / Ḳanda **varsun** pādişāhum saña ṭutmışdur ümīd
G339-6. Öldürürseñ n'ola **varan** kūyuña ʿāşıḳları / Sen olursan dostum ġāzi ben oluram şehīd
G342-2. Işḳ bāzārına bu dil **vardı** dermān arayu / Bulımadı ancaḳ oldı derdinüñ üstine derd
G360-2. Işḳ ṭūmārına cān riştesini baġla göñül / Yār eline düşe bir gün ola **varmaḳ** kāġız
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete dil **varsa** ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün yār perī-vār
G408-5. Bu Muḥibbī kūyına **varsa** eger ḳarşu çıḳup / Āşinālıḳ gösteren her dem segān-ı kūyıdur
G419-4. Gördüm raḳībi kūyuñ-ārā seyr ider didüm / Olur mı ḥācı Ka'beye **varmaġ** ile ḫumār
G458-1. Kūy-ı dildāra **varup** anlar ki derbān oldılar / Ser-te-ser işbu cihān mülkine sulṭān oldılar
G486-5. Bu Muḥibbī şüphesüz iḳlīm-i derdüñ şāhıdur / Ḳanda **varsa** eşk-i çeşminden sipāhın gezdürür
G496-2. Piş-keş-i cān iledür kūyına **varsa** bu göñül / Sen cerād ayaġını mūr-ı Süleymāne çeker
G512-4. Kūyına **vardum** baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur veyāḫūd nāzdur
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe **varur** rāḥat olur / Her ki yüzüñe naẓar ide gelür aña sürür
G529-2. **Varan** ʿaşıḳlaruñı öldürürsin / Dimezsün kūyuna beytü'l-ḥaramdur
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene **varup** ḳaçan eş ʿārını yārān oḳur
G564-2. Cefākuñ faṣl-ı bābın oḳumış yār / Daḫi ṣanmañ ki **varup** mekteb ister
G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol yār meger **vardı** Ḳarāmān'e dimişler
G629-5. Kūyına **varup** Muḥibbī vaṣlın eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G639-2. Ka'bedür kūyı **varan** ʿāşıḳları / Anda ḳurbān ḥācılar bayramıdur
G648-2. N'ideyin dost diyü iñledüben ḳumrı gibi / Nāle ḳıl gülşene **var** bülbüli feryāda getür
G661-3. Eger mescide **varup** ḳāmet itseñ / Gele her yañadan allahuekber
G663-3. Ka'bedür kūyuñ **varur** ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G664-6. Şiʿr-i pür-sūzum eger **varsa** ʿAcem iḳlīmine / Virmege bir ḥarfe ḳıymet efserin Dārā ṣatar
G664-7. Bezm-i ġamda ey Muḥibbī nāleme āheng içün / Nāyı gör bāzāra **varmış** kendüzin gūyā ṣatar
G665-5. Kūyuña **varsa** Muḥibbī serv-ḳaddüñ isteyü / Göz yaşı gibi hemān görse seni pāya düşer
G668-3. Kūyuña **varsa** naẓar ḳıl ʿāşıḳı menʿ eyleme / Pādişehlerden ḳul olan dāimā iḥsān umar
G677-3. Dād idüp kūyına **vardum** didi bir ʿārif baña / Dād umarsañ ḫūb-rūlardan bular bī-dāddur
G681-5. Dāda **varma** ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey ne ẓālimdür Muḥibbī ṣanma andan dād irür
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḫāl / Kūyuña **varsam** bile yanumca sāyem nāşıdur
G688-3. Bir görürsin kūyuña **varsam** raḳīb ile beni / Hīç revā mıdur ki insān ile bir ola baḳar
G697-2. Eger kūyına **varursam** yüzü meh bir kele baḳmaz / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına **var** zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẓer / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda vardur çāhlar
G712-2. Ḳanda **varsam** şāh-ı ʿışḳun devletinde dostlar / Miḥnet ü derd ü belā vü ġam bile hem-rāh olur
G726-3. Ey ḳaşı yā atagör iç ḳabżadan ġamz oḳların / Sīnemi delsün **varup** baġrumda atsun tīrler
G760-3. Bir müşāḥib yār bul gülşende **var** bir güşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G770-4. Mest idüm dün gice **vardum** ṣubḥ-dem meyḫāneye / Bir ḳadeḥ mey ṣundılar başdan ḫumārum aldılar
G777-4. Ḳoma elden ṭarīḳ-i müstaḳīmi / **Varamazsın** saña gümrāh dirler
G784-5. Kūyına **varsa** Muḥibbī buyurur derbānına / Bu gedāyı ḳoma bu dem anı şehrümden çıḳar
G801-8. Mürde-i cānā Muḥibbī olmadan cismüñ kefen / Göñlüñ ü gözüñ açılsun çīn seḥer-geh bāġa **var**
G804-5. Leylī zülfiñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü **varup** Mecnūn olur
G808-2. Bāġ-ı ḥüsninde virür ġayre ṣulu şeftālüler / ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫaste ger **varsa** aña ayvā ṣatar
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine vaṣluñ arayu / Bu ümīde ki **varup** anda göñül ṣād eyler
G822-7. Muḥibbī kūyuña **varsa** gelür ḳarşu seg-i kūyuñ / Ḳadīmi āşināmuzdur diyüben ḫaḳḳ-ı nān gözler
G832-3. Işḳ şāhı urdı bir ḳaṣr-ı ezel bünyādını / Ger **vara** mīr ü gedā bulur ḳamu fīrāş olur
G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene **varup** / Her kim ki bile ḳuş dilini ẓü-fünūn giçer
G843(a)-4. N'eyledüm n'itdüm raḳībe seng ile āhen gibi / Kūyuña **vardı** diyü ḫalḳa beni çaḳmaḳdadur
G854-2. Ġamzelerle öldürür ḳūyına **varan** ʿāşıḳı / Bir nefesle dirgürür ʿisi gibi güftārı gör
G866-5. Zülfüñ düninde **varsa** kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳdukça ey dil yāri gör / Gözlerüñ yaşın aḳıt şu gibi **var** didārı gör
G882-3. Kūyuña **vardum** nice yıl görmedüm dīdāruñı / Ḫaḳ dimişler bunı ölmekden eşeddür intiẓār
G889-6. Cān niṣār eyler Muḥibbī **varsa** her-bār kūyuña / Ka'beye her kim **vara** lā-büd anuñ ḳurbānı var
G893-4. Menʿ eyleye mi kūyuña **varmaġa** raḳībüñ / Kim ḳarşu ṭurur ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G901-3. Nigāra kūyuña **varsam** seg-i kūyun gelür ḳarşu / Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḫaḳḳını gözler
G918-3. Deyre **vardum** yār ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G919-2. Görüp ʿāşıḳların ol māh-ı nev / Raḳīb ile **varup** bāzār iderler
G929-6. Kūyuna **varmaz** göñül eyler viṣālin ārzū / ʿĀṣıḳ-ı dildāra ṣanmañ cennet ü kevṣer yiter
G939-4. Zülfine irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ ka'besi / Ka'beye **varmaḳ** ṭarīḳin çünki Şāmiler bilür
G944-3. Kūyına **varsam** kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni yārān oḳur
G953-4. Ka'bedür kūyuñ **varur** ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi yoluña ḳurbān olur
G954-3. Var iken gül gibi ʿālemde şarāb-ı erġuvān / Ḳanḳı aḥmaḳdur **varur** ḫayrānlıḳ ister beng ider

G956-4. Baş açup ʿāşıḳlarun kūyına bī-pervā **varur** / Gerçi kim seng-i cefādan yaġdurursın ṭaşlar
G978-5. **Varma** nesīm mülk-i Ṣifāhāna kuḥl içün / Çün ḫākipāy-ı yār göze ṭūṭiyā giçer
G1018-4. Nigāruñ kūyına ger dāda **varsam** / Dimez feryād ile efġānı vardur
G1018-5. Muḥibbī Kaʾbedür kūyıña **vardı** / Elinde cān gibi ḳurbānı vardur
G1021-6. Olımazam kūyına **varsam** raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim üstine üşe zāġlar
G1023-3. Ġamuñ ḳomaz olam bir laḥẓa tenhā / Bu dil her ḳanda **varsa** hem-rehidür
G1049-4. Menʿ eyleye mi kūyuña **varmaġa** raḳībüñ / Kim ḳarşu ʿāşıḳ-ı bī-bāke berāber
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice **varup** mālik olam / Zülfüñüñ her ḳılı ejder baña şu ʾbān görinür
G1097-1. Kūyına **varmaġa** şanmañ ki beni yārüm ḳomaz / Ṭāliʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1115-3. Şorma Mecnūna **varup** müşkil-iʿışḳı baña şor / Degme kimse idemez mesʾele-iʿışḳı temiz
G1116-2. Kūy-ı dildāra **varup** itdük temennā-yı viṣāl / Baş açup el ḳaldurup anda münācāt ehliyüz
G1122-1. Ġam tīriñe her gāh bu sīnem siper olmaz / Kim **varsa** olur dise de ulu hüner olmaz
G1145-4. Ḫarābāta **varup** pīr-i muġāndan istedüm himmet / Virür ḳalbe şafā her dem anuñ tek ehl-i ḥāl olmaz
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm yoḳdur / Meyḫāneye de **varsam** meyḫāne ḳabūl itmez
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene **vardum** / Didüm ki dilā nāleler it yār ele girmez
G1157-4. Kūyuña **varsam** nedendür baña eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin ẓulm mihmān eylemez
G1163-6. Yār bir gün dimedi ḥāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki **varur** yāre bizüm ādemümüz
G1169-2. Ey göñül gülzāra **varma** gel temāşā it bugün / Servler yir yir elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1186-2. Şād olurdum kūyına **varsam** anuñ biñ cān ile / Menʿ ider şād olduġum āh ol sitem-kār istemez
G1189-4. Kaʾbedür kūyına **vardu**ḳ bizi bismil eylesün / Cānı tuḥfe eyledük itsün ḳabūl ḳurbānıyuz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül **varur** gül zārını bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler gül zārını bilmez
G1204-5. Muḥibbī kūyuña **varsa** ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / Ya niçün dirler ey ḥūri ki cennetdeʿaẕāb olmaz
G1234-5. Ruḫları devrinde **varma** ey Muḥibbī gülşene / Laʾli nābı var iken cām-ı şafā ḳılma heves
G1258-4. Şol deñlü yaġar seng-i cefā kūyına **varsam** / Başum biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1282-3. **Varam** meyḫāneye daʿvet ḳılasuz / Ki vā ıẕ sözine ben ṭutmazam güş
G1301-4. Devrān-ı ġamla ṭopṭolu ḳan olmadan bu dil / Pīr-i muġān dergehine **var** şarāba baş
G1305-2. Ḫüzn içinde ey ṣabā Yaʾḳūb-ı dil aḥvālini / Mıṣr-ı ḥüsn içre **var** it ol Yūsuf-ı Kenʿāna ʿarż
G1305-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan **varsan** ḫarīm-i kūyına / Ola kim ide ḳabūl it cānuñı ḳurbāna ʿarż
G1306-5. Gūşına almaz Muḥibbī dāda **varsam** dūdumı / Gerçi kim ben eylerem derd-i dilüm her-bār ʿarż
G1338-3. İster yüzüñi görmege meclise **varur** ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1398-5. Yiridür seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim didi saña **varup** ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1400-4. Kaʾbe-i kūyuñ naṣīb olsa **varup** görsem yüzüñ / Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ıʿışḳ
G1408-7. Şarāb-ı laʾl-ı nābuñdan Muḥibbī cürʿa isterseñ / Ser-i kūyında dildāruñ **var** it ḫaḳ ile yeksānlıḳ
G1429-5. Ḥikmetin ḳıl gel temāşā gül bitürür ḫārda / Bāġa **var** naṭʿ-ı pelenglerile düşmiş sāye baḳ
G1429-6. Besdürür egnüñde ʿālemde senüñ bir köhne şāl / Merd iseñ saña dimem **var** aṭlas u dībāya baḳ
G1445-3. Dostum baġrum nice yanmış firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ şaḥrāya **var** baġrında olan dāġa baḳ
G1445-7. Gülsitāna **var** Muḥibbīʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine zāġa baḳ
G1456-1. Bāġa **vardum** āh ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol leb-i ġonceʿiẕārı verd-i ḫandān anda yoḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña **varmaġa** rāhum yoḳ
G1469-1. Nice bir cevrüñ çekem terk-i diyār itsem gerek / Ġurbet illerin **varuban** iḫtiyār itsem gerek
G1472-4. Kaʾbedür kūyı eger ola müyesser **varasın** / Cān ḳurbānuñ ola merd iseñ ol yirde senüñ
G1482-1. Kūyı yāre **varmaġa** ḳaṭʿı-ı menāzil eyledüñ / Ḥamdülillah kim dilā maḳṣūdı ḥāṣıl eyledüñ
G1488-5. Bir ẕerre ḳadar girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına **varup** āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1528-4. Bülbül-i cān nice feryād u fiġān eylemesün / Gül gibi çünki **varur** cāyına her ḫār u ḫāşuñ
G1534-5. ʿIşḳ nūrına tecelliye **varan** Mūsā var / Dāimā meşrebi şu gibi anuñ pāk gerek
G1556-3. Ḳorḳma çoġ olsaʿadū kūyına **var** dildāruñ / Bilmedüñ mi bunı kimʿışḳ eri bī-bāk gerek
G1581-4. Deyre **vardum** ḳalbümi ṣāf it didüm bir muġbeçe / Bir ḳadeḥ meyle göñül āyīnesini itdi pāk
G1591-1. Baġrum ı ḫūn itdi ḥasretʿazm-i yār itmek gerek / **Varup** ol gül yüzlü yāri der-kenār itmek gerek
G1592-6. Ey Muḥibbī ister iken leblerinden būseler / Şimdi **varup** işigin būse-kenār itsem gerek
G1593-2. Key ḫaṭādur ey göñül bu ḫāl-iʿanber var iken / Kim **varup** eyler Ḫıṭā mülkinde cüst ü cūy-ı müşk
G1604-3. ʿĀrıẓuñ şevḳine **varur** ḫaṭuñı görmege dil / Şeb-i ẓulmetde çemen seyrine mehtāb gerek
G1609-4. Kūyına **varsa** göñlüm anuñ tuḥfe cān ider / Mālik degül çü ġayre anı armaġān ṭutuñ
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise **varmasa** cānānuñ senüñ / Giceler yanmazdı ey dil şubḥa dek cānuñ senüñ
G1628-7. Kūyuña yārüñ Muḥibbī **varıcaḳ** / Kaʾbeye **varana** cān ḳurbāngerek
G1629-1. Getürmez idi Fürs ehli dile ḳumile kāşānuñ / **Varup** meh-rūların görse Sitānbūl u Ġalaṭanuñ
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaşruna **varsam** / El virse viṣāl ol müyesser daḥi nāzik
G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / Yaʿni **varup** şāh-ıʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G1659-5. Ḫuṭbe-iʿışḳı oḳu yārān ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde **varsa** maḥfil ol
G1674-5. Kaʾbedür kūyını farż oldı ṭavāf eyleyelüm / Ey dil enfaʿbudurur anda **varup** ḳurbān ol
G1676-3. Kaʾbe-i kūyına **varıcaḳ** dostum ʿāşıḳlaruñ / Kendüzin ḳurbān ider ḳaṣṣāb aña ḫācet degül
G1687-2. Çoḳ görür kūyına **varsam** müddeʿī ben ʿāşıḳı / Dilegüm budur Ḫudādan çekile gözine mil
G1723-3. İster yüzini süre **varup** ḫākipāyına / Alup gözine anı ḳıla ṭūṭiyā göñül
G1732-3. Kūyuña **varmaġa** gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir yire şalmalı degül
G1750-5. Nev-bahār eyyāmıdur rindān ile mey içmege / **Var** ḫarābāta Muḥibbī pīr-i muġāndan heybet al
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi zindāna **varup** mihmān ol
G1766-1. Her ḳaçan yād-ı ruḫuñla kūyunı mesken ḳılam / Ḫāṣā lillāh kim **varup** seyr-i gül ü gülşen ḳılam
G1766-4. Her yañadan leşker-i ġam gelse ṭutsa ʿālemi / Ġam degül baña **varup** meyḫānei meʾmen ḳılam

G1767-2. Ehl-i ʿışḳ kūyuña **varsa** çaġrışurlar dād dād / Bī-ḥabersin ḳullaruñdan hey güzel şāhum benüm
G1776-2. Ol şeh-i ḫūbāne ʾāşıḳdur ḳamu ḫalḳ-ı cihān / Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime **varup** dāda eylesem
G1788-4. Dili ḫoş idelüm çemende **varup** / Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / **Varalum** gülşene bir tāze güli yār idelüm
G1835-2. Pādişāh olduñsa cānā Tañrıdan ḳorḳmaz mısın / Niceye dek āsitānuña **varup** dād eyleyem
G1836-4. Kūyuña **varduġuma** dün gice āh / Ḳanlu yaşumla bellüdür rāhum
G1847-3. Ḫākipāyuñ var iken bu çeşm-i hūn-ālūduma / Ṣanma İrāna **varup** kuḥl-ı Ṣifāhān isterem
G1852-6. Derdüñ ile bu Muḥibbī ḫalḳa ḳıldı ḳāmetin / Bu ümīde kim **varup** ayaġuña ḫalḫal olam
G1872-2. Bu dünyā cīfedür gördüm mekes-veş Ḳāni ʿ olmadum / **Varup** sīmurġ olup Ḳāfa ḳanā ʿat iḫtiyār itdüm
G1888-2. **Varalum** güş idelüm bülbül üñin / Ḳılalum ʿişrete şitāb içelüm
G1891-1. Her ḳaçan şem ʿ-i cemālini görem yana **varam** / Cān atup bāl ü perī yaḳmaġa pervāne **varam**
G1891-2. Umaram zülfüñ ile cān u dili bend idesin / Olmaġa ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne **varam**
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña yiter ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli içün şanma Ṣifāhāna **varam**
G1891-4. Derdüñ ile güzelüm olalı me'nūs göñül / Derdüm şanma ḳoyup isteyü dermāne **varam**
G1891-5. Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār / Mest ü rüsvā umaram maḥşere mestāne **varam**
G1895-1. Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum / Maḥabbet bezm-gāhına **varup** āvāzeler şaldum
G1905-2. Giydüm iḥrāmı ḥarim-i kūyına **vardum** bugün / Terk idüp varlıḳ libāsın külli ʿuryān olmışam
G1914-5. Muḥibbī gülşene **varma** temāşā eyle bu sīnem / Ḳızıl güller ḳılup dāġum elifden servler çekdüm
G1916-1. Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle **varup** nem eyledüm / Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm
G1926-2. **Varup** diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam / Āhum livāy göz yaşın eger sipāh çekem
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / **Varımaz** bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1929-5. Kūyuña **vardı** Muḥibbī aña yüz göstermedüñ / Vāh ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G1947-2. Öldükde aña **varam** ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel vefā ḳıl hecr ile çün ben öldüm
G1949-4. Cemālüñi gördüm diyü şeb-i zülfüne dil **vardı** / Başına dūd-ı āhından giyüp bir şeb-külāh aḫşam
G1949-5. Güneş ruḫsārını yārüñ Muḥibbī görmege **vardı** / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1953-1. Sāḳiyā bāde getür cūy-ı müdām eyleyelüm / Gülşen içine **varup** bāġı maḳām eyleyelüm
G1962-5. Kūyuña **varup** Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G1966-2. ʿAhd ḳılduñ nice yıldur **varayın** bir gün diyü / Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm
G1983-3. Dīvāne-vār deyr-i muġāne eger **varam** / ʿAyb eylemen esir-i belā-yı perī-veşüm
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā şaḥrāsına **varup** vefā ṭablını çaldurdum
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem bārī **varup** yāduña / Gāh seyr-i serv idüp gāhi ṣanavber eyleyem
G2001-4. Ka ʾbedür kūyuñ senüñ bugün bildüm ʿışḳ ehline / Key sa ʿādetdür **varup** bu cānı ḳurbān eylesem
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāha ʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge **varacaḳ** bir yirimüz yoḳdur bizüm
G2013-4. Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb / **Varsun** ol bezme özini ʿışḳ ile bī-ʿār iden
G2026-4. Tek almasun diline zāhid melāmet ehlin / Dārü's-selām içinde **varsun** selāmet olsun
G2037-4. **Varmaz** isem kūyuña lākin buña ḳāni ʿ göñül / Sen güzeller şāhını tā göre bir kez dürdan
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / **Varmaz** Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā yolın
G2047-3. Deyre **vardum** bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı yāḫūd andasın
G2061-2. **Varursam** Ka ʾbe-i kūyına yārüñ / Bulurdum Merve ḥaḳkiyçün Ṣafā ben
G2093-4. Ey göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüm / **Vara** ümmīd-vār imişsin sen
G2103-3. Ka ʾbeye **varmaz** o kim görmeye yoluñ zaḫmetin / Ṭıyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2114-4. Dür dişi fikr ile yaşumı seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa **varayım** ʿummāne degin
G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar **varımaz** erlik yolın / Eylesün dilden tırāş ṭutsun ḳalenderlik yolın
G2160-3. Medḥ itmege gül-ruḫlarını gülşene **varmış** / Bülbüller olup ḳarşuña her birisi güyān
G2186-3. Maḥabbet şehrine **varan** belā derbendine uġrar / Ḫaber benden ṣoruñ benden ki çoḳ gördüm o rāhı ben
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña **varsa** gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise yoluña īṣār eylesün
G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña **varsam** çaġrışup / Dir ki ey yār-ı ḳadimi şimdiye dek ḳandasin
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile zemīn / Güş ider kim ehl-i ḫāl ola **varup** bülbül ünin
G2141-6. Ḳaşını ḳıldı miḥrāb çün mescidine ḥüsnüñ / Çeşmi nigārā eydüñ **varsun** imāmet itsün
G2164-5. İḫtiyār ider midi **varup** melāmet gūşesin / Bu Muḥibbī olmasa rüsvā-yı bed-nām-ı cihān
G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine ṭutma şaḳın / Ḫānḳāh içre **varup** zāhid-i mekkār etegin
G2200-4. Kim ki isterse bula āḫır **varup** maṭlūbını / Terk-i dünyā eyleyüp giçmek gerek maḳṣūddan
G2208-3. Başumı ḳaṭ ʿ ideyin tā gide ol bār-ı girān / Ser-i kūyuña senüñ **varmaġa** āsān olsun
G2208-7. Ka ʾbe-i kūyuñı **varup** yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2216-3. Pāre pāre olmayınca bulımadı dest-res / Ey göñül bu şan ʿatı ögren **varup** sen şāneden
G2277-4. Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Ṣanmañuz tenhā **varam** bu vādi-i hicrāne ben
G2292-2. Kūyuña **varup** yüzüñ görmek diler ʾāşıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḥaḳın
G2324-4. Ka ʾbe kūyuña **varan** ʾāşıḳı ḳurbān eyle / Ḳaṣd ider ḫayra girer her kişi bayram olsa
G2305-4. Ka ʾbedür kūyı gelür sürin sürin ʾāşıḳları / Ya ʿni **varup** virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2336-1. La ʾl-i nābuñdur düşüren göñlümi peymāneye / **Varamaz** göñlüm gözüm açılmaya meyḫāneye
G2338-5. Leb-i la ʾl-i nigār var iken / İstemez dil **vara** bedaḫşāne
G2341-1. Gözüm gevherlerin her dem alur göñlüm ayasına / Diler īṣār ide **varup** nigāruñ ḫākipāsına
G2348-5. Olmaz idi müşterī vaṣluñ metā ʿına Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger **varup** ṭaleb-kār olmasa
G2354-4. Kişi ʿışḳ ile Mecnūn olmayınca / **Vara** lāyıḳ degüldür kūh-ı necde
G2360-2. İkisinden birin ey dil diseler iḫtiyār eyle / **Varup** cānāneye ḳul ol şaḳın şāh-ı cihān olma
G2373-5. Ey Muḥibbī ḳanda **varup** eylesem da ʿvi-i ʿışḳ / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm ikisi ḥāżır güvāh
G2380-2. Ṭañ mı ḫaddüñde olan ḫālüñe kāfir dir isem / Ḳaṣd ider oda **varup** ṭapmaġa Hindūlar ile

G2392-3. Ḳaṣd ḳıldı himmetüm bāzı ḳanā ʿat Ḳāfına / Tā ki ülfet ṭuta ʿanḳā gibi **varup** Ḳāf ile
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa yiter ol sa ʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder **varup** öle
G2415-2. **Varmazam** kūyuña yaşum baña virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine
G2421-1. Bilmedi virdi göñül zülf-i dil-ārāmlara / Dil-i āzāde düşer idi **varup** dāmlara
G2458-3. Ḫākipāyuñ var iken gözlerine nūr başar / Kuḥl içün hīç **vara** mı kimse Ṣifāhān iline
G2460-8. Gülzāra **varup** göñli Muḥibbī'nüñ açıldı / Beñzedügiçün kākül-i dildāra benefşe
G2466-1. Her kim dilerse **varup** o servi kenār ide / Lāzım gelür ki göz yaşını cūy-bār ide
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / Yalvara **varup** boynın eger ḫāre benefşe
G2479-2. Ger bāġa **vara** şu gibi yaşum revān olur / Ḫālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı / Yanup yaḳılur mıydı **varup** nāre benefşe
G2488-7. Çıḳarma dāimā tevḥidi dilden / Anuñla **varasın** ola ki sīne
G2490-3. Dūd elinden āh kim bī-ḥadd raḳībüñ işleri / Seng ile āhen gibi **varup** nigārā çaḳmaya
G2494-2. Gel ʿarż it yüzüñi kūyuña **vardum** / Görürler ḫācı olan nūr ḫacda
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm çün göñlümi ḫoş eyledi / Yüzüñi ḫāk itmege **vardum** ḫarābāt ehline
G2514-2. Gülşen-i ḫüsnüñde her kim göre gül-ruḫsāruñı / Bāġa **varup** ol temāşā-yı ruḫ-ı gül itmeye
G2529-2. Nāb-ı ḫüsnüñde ḫarāret bulalı cān u göñül / Zülfinüñ rāḥat olam diyü **varur** sāyesine
G2531-6. Ey Muḥibbī dūn-himmet olma şehbāz olıver / Hem-ser ol Ḳāf-ı ḳanā ʿatda **varup** ʿanḳālara
G2537-5. Muḥibbī'ye vefā idem diyüp ʿahdüñ bozar anı / Dirīġā ol cefā-pīşe meger **varmış** Ḳarāmāna
G2549-4. Kūyuña **varsam** dimişdüñ cānı ḳurbān itmege / Beni öldür dimişem ol caḥd ü peymān üstine
G2557-2. Sulṭān-ı ʿışḳ olana leşkerdürür sirişk / Her ḳanda **varsa** şu ʿle-i āhı ʿalem ḳıla
G2565-3. Ḳaçar mektebe **varmaz** ṭıfl olanlar / ʿAceb dil ṭıflı dāim mektebinde
G2583-4. Kūyına **varsam** o ṭıfluñ baña bu devlet yiter / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2603-3. Raḳṣa girem döne döne Mevlevī gibi / Ol āsitāna **varmaġa** ger feṭḥ-i bāb ola
G2630-5. Maḥabbet şehrine **vardum** Muḥibbī geşt-gīr oldum / Başup Ferhād u Mecnūnı benümdür ʿışḳ meydānı
G2634-2. Şevḳuñ var ise gülşene **var** diñle sürürı / Seyr eyle hezār nāliş ü gül-hā-yı bahārı
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger **varasın** kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile zārı
G2642-4. Penc vaḳtde mescide **varur** o da ancaḳ imām / Gice gündüz līk memlū görürem meyḫāneyi
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda **varsun** senden artuḳ yoḳdur yalvaresi
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli şafāsını / Yāḫūd ṭaleb ide **vara** derdüñ devāsını
G2664-3. Ser-i kūyına ger **varsam** ider red şüretin dilber / Baña nisbet anuñ kūyındaki ḫāl-i kilāb ulı
G2677-2. Kitāb-ı ʿışḳuñı başdan oḳudum ser-te-ser ezber / Daḥi ögrenmeden **varup** mu ʿallimden elif bāyı
G2688-2. Düşürme bādei elden **varup** şaḥn-ı gülistāna / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup cem ʿeyle yārānı
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı / Biri kūh-sārı yüz dutdı biri **varup** beyābānı
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ eceli yolı **varup** dāre ṭapındı
G2720-5. Kūyına **varsa** Muḥibbī tuḥfe iletür cān u ser / Buña ḳādirdür budur derviş dervişānesi
G2721-4. Kūyına **varmaġa** yārüñ göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
G2725-3. **Varıcaḳ** kūyıña ʿuşşāḳuñı gel eyleme redd / Beglerüñ şevketi artar olıcaḳ çoḳ sipehi
G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim / Birisi deşte **varup** birisi ṭaġa düşdi
G2754-3. **Varup** gülşende iç misket şarābın / Olup mest añma hīç nāmūs u nengi
G2756-3. **Varaldan** mekteb-i ʿışḳa açup miḥnet kitābından / Maḥabbet fennin ögrendüm olup Ḳaysuñ sebaḳ-dāşı
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin **var** anuñ kūyında ḳurbān ol yüri
G2769-2. Ka ʿbe kūyına **varup** buldum şafā / Anda çeşmüm görinür zemzem gibi
G2779-4. Her kim ki **vara** zülf-i siyeh-kāre bend ola / Kendü eliyle başına alur belāsını
G2788-5. Ḫār elinden ey Muḥibbī gör nice eyler fiġān / Gülşene **var** diñle bir dem bülbülüñ āvāzını
G2790-3. Kūy-ı dildāra **varup** cān u dil pīşkeş ilet / Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī
En1-16. Tı Ṭavāf itmege **vardum** ḫaremün Ka ʿbesini / Bu ümīde ki şehā yaḳmaya hergiz beni nār
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile yaḳup baġruñı püryān eylemek / Ka ʿbe-i kūyına **varup** cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mh14-7. Diñleme mescidde **varup** zāhidüñ sen lāfını / Deyre **var** pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır **varıcaḳ** yiri sen
Mr5-8. Yā bī-direng **varına** yārān tena ʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr6-9. Ref ʿidüp aġyārı **varup** yār ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
Mr10-1. Olmadum hīç bir nefes dil-şād elinden dilberüñ / Kime **varuban** ḳılayın dād elinden dilberüñ
Mr17-1. Ṣaḥn-i şaḥrāya **varup** ṣoḥbet-i bī-bāk idelüm / Cām-ı mey nūş idüben cānı feraḥ-nāk idelüm
Mr23-10. Çaġırup dergāh-ı ʿışḳa **varuban** dād eyledüm / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr30-3. Bir naẓar seyr eylesem **varsam** bu dehrüñ bāġına / İbret alur lālenüñ her kim baḳarsa dāġına
D43-2. Yürimez merd olanlar egri yolda / **Varur** anlar ṭarīḳ-i müstaḳīme
B48. Ḳarşusından sen şebüñ kūyına **varsa** āfitāb / Leşkerin pinhān idüp kendü ten-i tenhā giçer
B58. Mescide **varmış** iken **vardum** yine meyḫāneye / ʿĀşıḳı ʿayb itme şūfi çünki ġavġādan ḳaçar
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına **varsam** çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni yārān diler
B156. Deyre **vardum** dün bugün meyḫāneye / Bulımadum yāri gezdüm kū-be-kū

2. Bir durumdan başka bir duruma geçmek.

G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ zülfüñ niḳāb / Ḫayrete **vardum** hemān şandum ṭutuldı āfitāb
G529-4. Helāka **varmadan** zülfüñ semendin / Baña tiryāk-ı la ʿl-i nābuñ emdür
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol **varmada** hergiz zārlık
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḫazīni enhār-ı vird idinmiş / Yanmaġa **varduġında** pervāne nāra ḳarşu

G2653-3. Mār-ı zülfünden helāka **varmadan** bu cān u dil / Luṭf ḳıl irgür baña tiryāk-ı laʿlüñden ḳandini
G2793-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī olmasa **varmaz** selāmete / ʿĀşıḳ odur ki cān virüp alur melāmeti

3. Bir şeyi iyice anlamak veya duymak.

G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden ṣor / Ṣorarsañ lebleri ẕevḳin **varup** şehd ü şekerden ṣor

4. Belli bir duruma veya düzeye gelmek.

G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel **varup** kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek yaşuñı sil
G1814-1. Pendüñle nāṣiḥā beni ṣanma ki bend olam / Göñlüm bunı diler ki **varup** bir levend olam

5. Hoş olamayan bir sona ermek.

G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş yüri Muḥibbī / Tā olmayasın ṣoñra **varup** ehl-i nedāmet
G233-5. Ṭoġrut yoluñı egri yola gitme Muḥibbī / Tā dökmiyesin ṣoñra **varup** eşk-i nedāmet
G2558-4. Fitne-i āḫır zamāndur fitneler andan ḳopar / **Varup** aldanmañ ṣaḳın ol çeşm-i fettān oynına
G2525-6. Ol ḥakīm-i lemyezeldür derde dermān virür / Derdüñi ḫoş gör ṭaleb ḳılma **varup** eme seme

6. Yanaşmak, takarrüp etmek, müracaat eylemek. (Ş. Sami, 2010: 1283)

G88-4. Dāda **vardum** ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ol kim dād eyleye ḳulına sulṭāndur baña
G135-4. **Vardum** nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir ẕerre deñlü baḳmadı hīç vire mi cevāb
G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur yanına **varsa** itmesün enhār baḥş
G393-3. Nice kez **vardum** ḳapuña baña yüz göstermedüñ / N'eylesün derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G556-2. Dāda **varsa** gūşuña almazsın ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice yalvareler
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye ʿāşıḳlaruñ / Sen ṭururken ḫusrevā **varup** kime yalvareler
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh ne ʿaceb gök yüzine / Yār işigine **varup** yüzini çün ḫāk eyler
G802-2. Bāġ-ı ḥüsnüñden nigāra **vardum** elma istedüm / Ṣundı ḳısmet bu imiş gördüm didi ayvā meger
G817-6. Hey ne ẕālimsin **varup** ḳapuña ger dād istesem / Yā ṣoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G988(a)-5. Yāre **varup** dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḫᵛāba vardı gözleri yanında ṣan efsānedür
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime **varup** dād idem / İrmek ister gördügi zülfe uzun sevdā dimez
G1011-5. **Varsa** Muḥibbī ḳapuña ʿarż itse ḫālini / Ḫūn-ı cigerle didelerin ṭolı ḳan ider
G1129-2. Beni redd eyleme **varsam** ḳapuña / Kerīm olan kişi bend-i der itmez
G1202-4. Ḳapuña **varmaġa** ḳoma raḳībi / Melek div ile hergiz maḥrem olmaz
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña **varsa** getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden yeg
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi **vardum** ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye yek-be-yek
G1650-1. Ḥālini ʿarż itmege kim **varsa** bu dīvānenüñ / Ol daḫi şeydāsı olur göricek cānānenüñ
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına yüzüñ sür dāimā / Devlet isterseñ eger **varup** metā ʿ-ı himmet al
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḫużūra **varam** / Ne yāda minnet idüp ḫod āşināde olam
G1877-7. Zāhidā eyler Muḥibbī ḫidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe **varmaz** anuñçün kim riyādan ḳorḳaram
G2043-3. **Varsam** elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller içre bilür merḥabā yolın
G2127-3. Şem ʿ-veş ḳarşuñda yanduġum saña ma ʿlūm iken / Ḥālümi ṣormaḳ ne ḥācetdür **varup** pervāneden
G2143-2. Ey gözüm yaşı **varup** ol serv-i bālāya diye / Gösterüp yüzini maḥrūm itmesün dīdārdan
G2193-4. Öpdüm lebini **varsam** olur zülfine yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin
G2250-5. **Varsa** Muḥibbī ḳapuña cān tuḥfe iletür / İtseñ ḳabūl n'ola bu kemter kemineden
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi **var** yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫᵛāre be-gū
G2254-3. Didüm ki sāyeñe **varup** ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña hīç sāye virmezin
G2365-8. Üstāda **varsa** dilber fenn-i vefāya baḳmaz / İster ki ola kāmil māhir giçe cefāde
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini **var** yāre de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2423-4. Çekeyim bülbül gibi ḫārun cefāsın dem-be-dem / Ölür isem itmeyem minnet **varup** aġyāruma
G2450-2. Gün yüzüñ görmege **varsam** biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum yoḳ dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2455-3. Çün naṣīb oldı bize virme göñül māla ṣaḳın / Işşı ne gördi **varup** ṣora göre Ḳārūna

varmaz olmaḳ [3] Gelmez olmaḳ, hecr etmek. (TDK, 2011: 1832)

G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı nigār / **Varmaz oldum** ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G1817-2. Secde idelden nigāra **varmaz oldum** mescide / Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm
G1851-5. **Varmaz oldı** bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur yollar giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm

varılmaḳ [4] *T.* Gidilmek, vusul bulunmak. (Ş. Sami, 2010: 1282)

(varılmaz [3], varılur [1])

G349-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳ müşkildür **varılmaz** / Belā vü derd ü miḥnet olmasa zād
G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm yir yir / Maḥabbet şehrine andan **varılur** ṭoġrı rāhıdur
G1964-3. Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña / Çün **varılmaz** pādişālar öñine boş ey ṣanem
G2790-3. Kūy-ı dildāra varup cān u dil pīşkeş ilet / Çün **varılmaz** ulular meclisine dest tehī

varmalu [1] *T.* Gitmeyi gerektiren. (TS, 2009: 4160)

Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ yoluña **varmalu** degül / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

varabilmek [5] *T.* (TDK, 2011: 2468)

(varabilmem [2], varabilmez [2], varıbilmem [1])

1. Varma ihtimali ve imkânı bulunmak.

G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / **Varabilmez** kūyuña zīrā ki yollar göldürür
G1413-5. Nice **varıbilem** kim leng merkeb / Ḥużūr ile irilmez menzil uzaḳ
G1530-3. Uzaḳ menzil elümde yoḳ zevāda / **Varabilmem** olupdur merkebüm leng
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī **varabilmez** vuṣlata / Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

2. Varmaya gücü yetmek.

G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür yaḳdı anı nār-ı ġam / **Varabilmem** kūyuña çün bī-per ü bālem henüz

varaḳ [21] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1282) *bk. varaḳ-ı ḥüsn*

(varaḳ [16], varaḳa [1], varaḳda [1], varaḳdan [2], varaḳlara [1])

1. Ağaç ve ot yaprağı.

G135-5. Yazdı dehr-i çarḫ Muḥibbī **varaḳlara** / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir kitāb
G898-1. Gülşen içre her **varaḳ** geh zerd ü gāhi āl olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḥazāna dāl olur
G898-5. Ey Muḥibbī cān göziyle baḳ bu ʿālem bir ḳafes / Her **varaḳ** gūyā içinde murġ-ı zerrīn-bāl olur
G1382-4. Bülbül-i bahār dersini ezber oḳur güle / Faṣl-ı ḥazānı görmedi beñzer **varaḳ varaḳ**
G1416-5. Ey Muḥibbī āh idüp añduḳca bu ʿiṣyānuñı / Lerze gelür cisme ṣanki bād ile ditrer **varaḳ**
G1463-1. Ruḫlaruñ gördüm nigārā berk-i gülden bir **varaḳ** / Ol **varaḳdan** ʿışḳ dersin oḳuyup aldum sebaḳ
G1704-3. Ṣaḥn-ı gülşende naẓar ḳıl her **varaḳ** bir nüktedür / Rūşen itsün çün oldı maḥzen-i esrār gül
G2256-2. Gül ʿiẕāruñda ʿaraḳdan olduġıçün bir **varaḳ** / Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin
G2424-5. Sözi eş ʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol **varaḳa** / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle

2. Kâğıt veya kitap yaprağı...

G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī bir **varaḳdan** biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle yazılmış āyet-i Yezdānıdur
G680-5. Eger derd-i dilin yazsa Muḥibbī / Gümānsuz her **varaḳ** bir dāstāndur
G868-5. Muḥibbī her **varaḳ** üzre yazılur dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G949-4. Ḥüsnüñüñ mecmuʿasından bir **varaḳ** şerḥ eylesem / Nice nice defter ü evrāḳ u dīvān baġlanur
G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden yazıludur her **varaḳ** / Her ki ʿārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile yazdum **varaḳ varaḳ** / ʿIşḳ ehli tā gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ
G1463-4. Derd-i dil ḥālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem **varaḳ**
G1698-3. Her **varaḳda** yazılupdur çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G1731-4. Her **varaḳ** üstinde gördüñ ʿibret al ol yazudan / Oḳımaz ol yazuyı illā meger kim ehl-i ḥāl

varaḳ-ı ḥüsn [3] Güzellik sayfası.

G1341-1. **Varaḳ-ı ḥüsnüñe** ḥaṭuñ yazalı ḫaṭṭ-ı bedi ʿ / Ḳaşlaruñ oldı cemāl üstine ṭuġrā-yı refi ʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / **Varaḳ-ı ḥüsnüñe** ḫaṭṭuñ yazalı ḫoş tevḳī ʿ
G1715-4. Şerḥ yazmış **varaḳ-ı ḥüsnine** yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa muḥaşşā mi degül

vārid [1] *Ar.* Vürûd eden, gelen. (M. Nâcî, 2009: 740) *bk. vārid ü ġam*

G1946-4. İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulunur çoḳ ḫaber / Līk anuñ **vāridinden** intihāyı görmedüm

vārid ü ġam [1] Dert ve üzüntü.

G2244-3. Elde ṭutam ḳomayam dāmānını maḥşer güni / **Vārid ü ġamda** ḫażrete çāk-ı girībān ile ben

vāriṯ [3] *Ar.* Kendinsine başkasından miras kalmış kimse. (M. Nâcî, 2009: 740)

G264-4. Baña degdi belā vü miḥnet ü ġam / Olaldan dostlar Mecnūna **vāriṯ**
G269-5. Ḳomazdı ʿışḳı saña Ḳays ü Ferhād / Muḥibbī olmasan anlara **vāriṯ**
G274-5. İdüp Mecnūn Muḥibbī'ye vaṣiyyet / Metāʿı ʿışḳına çün itdi **vāriṯ**

varlıḳ [8] *T.* (Tulum, 2011: 1832)

(varlığı [1], varlığında [1], varlığından [1], varlıḳ [2], varlıḳdan [1], varlıḳından [1], varlıḳla [1])

1. Zāt, vücūd, máhz, cevher, ásl, nefs, tábīʿát.

G763-5. Çün Muḥibbī urdı **varlıḳ** terkini / Āferīn her işi dervişānedür
G1359-5. Ey Muḥibbī bu cihānda kim ki ʿuzlet isteye / **Varlığından** ol gerekdür eyleye evvel ferāġ

G1422-1. Egerçi dilde **varlıḳdan** eşer yoḳ / Velī cevr ü belā vü derd-i ser yoḳ
G1905-2. Giydüm iḥrāmı ḥarim-i kūyına vardum bugün / Terk idüp **varlıḳ** libāsın külli ʿuryān olmışam
G2031-1. Aradum **varlıḳla** hergiz görmedüm ol yāri ben / **Varlığı** terk itmeyince bulmadum dildārı ben

2. ...māhiyet, hüvīyet...

G1345-2. Ṭutalıdan ʿışḳuñ ne üns cāna cān u dil / Eyledi cümle cihānuñ **varlıḳından** inḳiṭāʿ
G2138-3. Leblerine noḳṭa dimiş didiler ehl-i ḥıred / Līk anuñ **varlığında** gönlümüz eyler gümān

varṭa [1] *Ar.* Derin ve dipsız su, lücce, gird-āb. (Tulum, 2011: 1832)

G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki yoḳ bu **varṭadan** baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek

vasaṭ [1] *Ar.* Orta, iki cihetten müsavi mesafede olan mahal meyan. (Ş. Sami, 2010: 1283) *bk. ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ*

G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā **vasaṭ**

vaṣf [32] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1284)

bk. vaṣf eylemek/itmek, vaṣf-ı dildār, vaṣf-ı ḥāl, vaṣf-ı hicrān, vaṣf-ı ḥüsn, vaṣf-ı leb, vaṣf-ı ruḫsār, vaṣf-ı zülf

(vaṣfından [1], vaṣfı [1], vaṣfın [9], vaṣfına [1], vaṣfında [11], vaṣfını [7], vaṣfiñi [1], vaṣfuñı [1])

1. Bir şahıs veya şeyin ahvâl ve hasâ'isini zikrederek tarif etme.

G319-4. Servde bülbül maḳām itmiş ider / Ḳāmetüñ **vaṣfında** āvāzın bülend
G384-3. Görelden ṭīġ-i çeşmüñi gidildi yüzi şemşīrüñ / Ḳaşuñ **vaṣfın** işidelden kemānun başı ḳayıdur
G517-5. Gül yüzi **vaṣfını** dilber işidüp benden didi / Bu Muḥibbī gülşenümde bülbül-i güyā giçer
G563-1. Gül yüzüñ **vaṣfın** ḳaçan ḳarşuña murġ-ı cān oḳur / Bülbül-i şūrīdeye beñzer hezār elḥān okur
G804-5. Leylī zülfiñ **vaṣfın** işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G970-1. Bilüñ ile aġzınuñ **vaṣfında** ʿaciz ḫāmeler / Sırr-ı ġaybı bilmede ḳāṣırdurur ʿallāmeler
G1493-5. **Vaṣfuñı** senüñ nice beyān ide Muḥibbī / Sen pādişehi olmış iken cümle cihānuñ

2. Bir şahıs veya şeyin haiz olduğu hâl ve sıfat.

G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri **vaṣfın** melek iżhār ider / Görse ger yüzüñ senüñ sözinden istiġfār ider
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa şıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları **vaṣfında** her bir beyti bir dīvān olur
G628-5. Lebleri **vaṣfında** şi ʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G651-5. Bu Muḥibbī dişleri **vaṣfın** ḳaçan naẓm eylese / İşiden cān riştesi üzre şanur dürler dizer
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden yār āl añlar / Meyānı **vaṣfını** bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G796-3. ʿAceb mi şi ʿr ü eş ʿārum leẕīẕ olursa şekkerden / Nigāruñ lebleri **vaṣfı** zebānumda mükerrerdür
G864-4. Gel mükerrer eyle ey dil ḳand-i la ʿli **vaṣfını** / Çünki ol şekker-lebüñ **vaṣfından** güftār özgedür
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per yaḳa / Ger disem şem ʿ-i ruḫuñ **vaṣfında** āteş-bār şi ʿr
G1028-1. Benüm meylüm çün ol serv-i sehīdür / Velī **vaṣfında** bu dil kütehidür
G1260-3. Berk-i gül üzre yine kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ **vaṣfında** cānā tāze defter baġlamış
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / Kim ki yazmaḳ dileye **vaṣfını** çāh-ı zeḳanuñ
G1757-7. Ruḫların **vaṣfın** işitmiş eylemiş görmek heves / Ṭaġ u şaḥrāda anuñ çün oldı ser-gerdān gül
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan **vaṣfını** vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir aşılmış ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ **vaṣfın** dil-āvīz eyleyem
G1863-5. Gül yüzüñ **vaṣfın** Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G2001-5. Gül-ruḫuñ **vaṣfında** yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem
G2393-6. Gül yüzi **vaṣfında** didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūrīde gūyādur yine
G2505-3. Ṣafādan çāk ider ġonce yaḳasın / Añarsam gül yüzüñ **vaṣfın** nesīme
G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun **vaṣfını** ʿāleme yaydı
G2726-2. Dehenüñ **vaṣfıñı** gülşende eger ẕikr itsem / Zühresi var mı açа ġonceler anda deheni

3. Medih, sena.

G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan yazsa berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları **vaṣfında** her bir beyti bir dīvān olur
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur la ʿl-i lebüñ / Leblerüñ **vaṣfında** anuñ çün dimem ey yār şi ʿr
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn zebānuñ **vaṣfını** / Bu Muḥibbī ṭab ʿını ṭūṭi gibi gūyā ider
G1854-1. Cānān cemāli **vaṣfına** çün bir ġazel didüm / Şīrīn lebini şormaġa ġāyet güzel didüm

vaṣf eylemek/itmek [8] Añłatmaḳ, tá ʿrīf etmek, tásvīr etmek... (Tulum, 2011: 1832) *bk. vaṣf ḳılmaḳ*

G11-3. Çāk olupdur fikr-i ẕātuñda ḳamu ʿaḳlum benüm / Ben ne yüzden **vaṣfuñı idem** ki oldum bī-mecāl
G335-3. Serv-i bālāsında gördüm bülbüli / **Vaṣf ider** ḳaddin be-āvāzı bülend
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ ẕikrin meyānuñ **vaṣfını itse** / Diyeler böyle bir ṣīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1276-5. Ṣīrīn lebüñüñ **vaṣfın iderken** bu Muḥibbī / Leẕẕetden anuñ ṭopṭolu aġzı şeker olmış
G1311-4. Gözleri uyḫuda ḳaldı her nefes ḫacletdedür / Gözleri **vaṣfın idelden** nergis-i bīmāre ʿarż
G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / Anı **vaṣf itsün** dilerseñ gel berü vaṣṣāfa gel
G1758-5. Işḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını **vaṣf eylesün** vaṣṣāfa gel
G1817-6. Ṭūt-i ṭabʿum Muḥibbī gösterür gūyā nebāt / Her ḳaçan **vaṣf itse** ol laʿl-i şeker-nābum benüm
G2074-3. Nice **vaṣf eyleyem** ruḫsāruñ ey dost / Baña yeg görinür bāġ-ı İremden

vaṣf ḳılmaḳ [2] Anlatmak. *bk. vaṣf eylemek/itmek*

G765-2. İtleri **vaṣfın ḳılup** şerḥ-i vefāsın söyleseñ / Rāstī ḥaḳḳ-ı vefāyı dāsitānum tāzeler
G2379-5. Nigārı **vaṣf ḳılsa** bu Muḥibbī / Gözi yaşın döker mānend-i jāle

vaṣf-ı dildār [1] Sevgilinin tarifi/özelliği.

G2445-5. **Vaṣf-ı dildārı** Muḥibbī şiʿrüm içre arasun / Ḳāmeti servin elifde vaṣf-ı zülfin lāmda

vaṣf-ı ḥāl [3] Kişinin durumu, vaziyeti.

G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra yazuban gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī **vaṣf-ı ḥālüñdür**
G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi söz açar yārüñ / Kināyetle dil-tengin añuban **vaṣf-ı ḥāl** eyler
G2564-3. Yine ruḫsārum üzre **vaṣf-ı ḥālüm** / Gözüm taḥrīr ider ḫūn-ı cigerle

vaṣf-ı hicrān [1] Ayrılığın tarifi.

G2518-1. Dostlar düşeli dil zevraḳı girdāb-ı ġama / **Vaṣf-ı hicrān** elemi gelmeye hergiz ḳaleme

vaṣf-ı ḥüsn [1] Güzelliğinin tarifi.

G636-1. Ḳaçan şemʿüñ dilinden **vaṣf-ı ḥüsnüñ** istimāʿ eyler / Girüp pervāneler raḳṣa döne döne semāʿ eyler

vaṣf-ı leb [2] Dudağının tarifi/özelliği.

G1256-3. Naẓm ider lü'lü' dişüñ **vaṣf-ı lebüñ** evṣāfını / Rişte-i cān üzre dizmiş dürr ü gevher baġlamış
G2410-2. **Vaṣf-ı lebin** mi işidüp ḫum-ḫānede cūş eylemiş / Laʿlin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye

vaṣf-ı ruḫsār [1] Yanağının tarifi/özelliği.

G765-3. Ḫuşk olupdur āteş-i dilden dehānumda zebān / **Vaṣf-ı ruḫsāruñ** ḳaçan ḳılsam zebānum tāzeler

vaṣf-ı zülf [1] Saçının tarifi/özelliği.

G2445-5. Vaṣf-ı dildārı Muḥibbī şiʿrüm içre arasun / Ḳāmeti servin elifde **vaṣf-ı zülfin** lāmda

vāṣıl olmaḳ [2] (Tulum, 2011: 1834)

1. ...doḳunmaḳ, degürmek...

G1683-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşın revān itdüm / Ola kim ḫākipāyuña bu vech ile **olam vāṣıl**

2. ...ulaşmaḳ, erişmek, yetişmek...

En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña kim **vāṣıl ola** / N'ola Manṣūr gibi zülfüñe ḳılsañ ber-der

vāsiʿ [1] *Ar.* Geniş, enli, bol. (Ş. Sami, 2010: 1284)

G479-2. Hüsre-i dil teng şanma gel berü ey derd ü ġam / Ḫāne **vāsiʿdür** senüñ gibi nice mihmān alur

vaṣiyyet [1] *Ar.* Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey. (Devellioğlu, 2000: 1138) *bk. vaṣiyyet eylemek/itmek*

G2592-3. Ey ṣabā olsun **vaṣiyyet** kūy-ı yāre iletesin / Dögülüp seng-i cefādan ger bu cismüm gerd ola

vaṣiyyet eylemek/itmek [4] Öldükten sonra herhangi bir şeyin yapılmasını istemek. (TDK, 2011: 2473)

G274-5. **İdüp** Mecnūn Muḥibbī'ye **vaṣiyyet** / Metāʿı ʿışḳına çün itdi vāriş
G1377-4. **Eyledi** Mecnūn **vaṣiyyet** baña ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur giçsem yirine olmışam aña ḫalef
G2267-4. Firḳatüñle ger ölem cānā **vaṣiyyet eylerem** / İtlerüñe ideler bu üstüḫvānum armaġān
G2661-4. Çün baña **itdi vaṣiyyet** ḫırḳasın çūbān-ı ʿışḳ / Beklerem ben de ölince ʿışḳınuñ ocaġını

vaṣl [145] *Ar.* Sevdiğine kavuşma, visal, vuslat. (Ş. Sami, 2010: 1284)

bk. ārzū-yı vaṣl itmek, bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā, bahā-yı vaṣl, baḥr-i vaṣl, bezm-i vaṣl, būy-ı vaṣl, cevher-i vaṣl, dem-i vaṣl, genc-i vaṣl, gevher-i vaṣl, ḫil ʿat-i vaṣl, hümā-yı vaṣl, ḫ ʿān-ı vaṣl, ʿıyd-ı vaṣl, Ka ʾbe-i vaṣl, lezzet-i vaṣl, merhem-i vaṣl, metā ʿ-ı vaṣl, metā ʿ-ı vaṣl-ı cānān, murġ-ı vaṣl, ni ʿmet-i vaṣl, rūz-ı vaṣl, ṣubḥ-ı vaṣl, şehd-i vaṣl, terk-i vaṣl itmek, ümīd vaṣl, vaṣl-ı cānān, vaṣl-ı dilber, vaṣl-ı genc, vaṣl-ı nigār, vaṣl-ı yār, vaṣl-ı yeksān, viṣāl, vuṣlat

(vaṣl [19], vaṣla [14], vaṣlı [14], vaṣlın [17], vaṣlına [24], vaṣlından [1], vaṣlını [11], vaṣlınuñ [1], vaṣlumı [1], vaṣluñ [23], vaṣluña [11], vaṣluñı [7], vaṣluñla [1], vaṣlunuñ [1])

G33-3. **Vaṣlına** anuñ irmek mümkin degül / Şehler ile hem-nişīn olmaz gedā
G37-3. ʿÖmr naḳdin **vaṣl** içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki zencīr ola boynuma ol kākül baña
G84-1. **Vaṣl** umarken ben naṣīb olan çü hicrāndur baña / Derd-i ʿışḳı ḫoş görelüm derd dermāndur baña
G107-4. **Vaṣlın** umar ol perīnüñ bu göñül dīvānedür / Baḳmaġa ṭāḳat getürmez dīde-i insān aña
G113-5. **Vaṣl** içün dirler müyesser olur āḫır ṣabr ile / Ger ecel itse taḥammül itmese ʿömrüm şitāb
G123-5. Ey Muḥibbī **vaṣlını** ummañ ʿaceb dīvānelik / Olmasın sen bir gedā ol ola bir ʿali-cenāb
G132-5. Bu Muḥibbī yār **vaṣlın** istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G140-5. Yār **vaṣlın** vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G157-5. **Vaṣlın** istersen Muḥibbī sen meger dīvānesin / Sen faḳīr-i üftādesin ol dilber-i ʿālī-cenāb
G162-3. **Vaṣl** ile rāḥat oldı cān u dil / Gerçi kim hecr ile çekmişdi taʿāb
G166-5. Çün ḥavāle eyledüñ hicrāna şekvā eyleme / Ṣabr ḳıl **vaṣlına** tā kim bulasın bir feṯḥ-i bāb
G168-4. Nice yıllardur şehā **vaṣluñ** temennā eylerem / N'eyleyem derdā dirīġā olmadı bir feṯḥ-i bab
G176-6. Dost **vaṣlından** egerçi kimesne virmez nişān / Cüst ü cūsın lebüñ eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G184-2. Çünki degmez hecrine **vaṣlı** ṣanavber-ḳadlerüñ / Her elif sīnemde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut
G195-5. Kim ki **vaṣl** isterse dilber didi itsüñ terk-i cān / Ey Muḥibb şükr it bu düşvār oldı āsān ʿāḳıbet
G213-5. **Vaṣl** el virmez Muḥibbī gel ḫayāle ḳāniʿ ol / Bunca gün iñle bu dil derdüñe dermān oldı ṭut
G232-1. Ḫār-ı cefāñ ile oluban pāy-ı dil-şikest / **Vaṣluñ** gülini irmedi ey bī-vefā dest
G237-5. Āsitānuña Muḥibbī geldi **vaṣluñ** isteyü / Var mı bir mezhebde kim redd ide mihmānı dürüst
G288-1. **Vaṣla** irdüm çekmiş iken nice yıllar dürlü renc / Ḥamdülillah rāygān girdi elüme gizlü genc
G287-2. Eger cānān **vaṣlına** olursan cān ile ṭālib / Saña bil perde olmışdur hemān terk it bedenden geç
G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen **vaṣlına** / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı yoḳ hey derd-mend
G347-5. Olmasa **vaṣluñ** ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre yanar olmaz o bīmāre meded
G361-3. Ḫūn-ı dil nūş itmeyince **vaṣla** irmez ehl-i ʿışḳ / Rāygān **vaṣlını** çün ol mihribān görmez leẕīẕ
G383-5. İrmedüm **vaṣla** Muḥibbī līk dilde bī-ḫayāl / Mālik oldum laʾl-i yāre gevher-i maḥzūndur
G409-1. **Vaṣlına** el virmeyen serv-i dil-ārādan n'olur / Būseye cān almayan laʾl-i şeker-ḫādan n'olur
G433-2. Naḳd-i cān ile metāʿı **vaṣla** oldum müşterī / Didiler olmaz bahā ol gevher-i nā-yābdur
G444-2. Aġyār ire **vaṣluña** ben hecrüñi çekem / Cevrüñ ne deñlü var ise ben nā-tüvānedür
G456-1. **Vaṣlını** heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm yine bu dil telef eyler
G461-4. Beñzedürler gerçi kim **vaṣlın** nebāt u şekkere / Līk hicrān şerbetin içen dimişler aġıdur
G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbī anı sen **vaṣl** ile yor
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / Yā **vaṣluñla** anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G525-2. Ḥasret ile giçdi ʿömrüm irmedi pāyānına / Var mı dir ʿālemde kimse **vaṣlınuñ** imkānı var
G624-4. Vaʿde ḳıldı **vaṣlını** ṣoñra dönüp ḳıldı ḫilāf / N'eylesün cevr ü cefāyı añа aġyār ögredür
G629-5. Kūyına varup Muḥibbī **vaṣlın** eyler ārzū / ʿAhdine ḳılmaz vefā dāim anı ḫoş ḫoş ider
G654-6. Ḳaṣd itdi Muḥibbī ire **vaṣlına** nigāruñ / Bīçāre görüñ fikr-i muḫāl eylemek ister
G675-4. Her ḳaçan **vaṣlın** temennā eyleyüp itsem niyāz / Ḥışm ile redd eyleyüp ol dem baña der gösterür
G707-4. İsteyüp **vaṣlın** ʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda baña zāddur
G759-3. **Vaṣl** gencin ḥıfẓ ider zülfüñ olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G769-2. Olma hicrāna melūl ü **vaṣlına** daḥi feraḥ / Eyü yavuz ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G815-5. Olma Muḥibbī **vaṣl** ile ḫoş hecr ile melūl / Rūz-ı viṣāl çün şeb-i hicrān gelür giçer
G816-2. Dil ü cān gitdi ʿadem mülkine **vaṣluñ** arayu / Bu ümīde ki varup anda göñül şād eyler
G851-4. Ṣaçı şebdīzine gülgün eşki / Ḳoşalum çünki **vaṣlı** öñdüli var
G855-4. **Vaṣlı** metāʿı girmez ele çün ḥayātla / İrür murāda cānını terk eyleyen bilür
G937-2. Tāb-ı ġam yaḳdı beni şun baña **vaṣluñ** şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ālemde ol teskīn ider
G940-3. Eger cevrüñ eger mihrüñ ne gelse rāżıyam senden / Ne **vaṣla** oluram ḫandān ne hicrāna melālüm var
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger yanmış iken / Umaram **vaṣlı** ola cāna şifā kim ne bilür
G977-3. **Vaṣlın** añdum cevāb virmedi yār / Ṭınmadı çün hemān rıżā görinür
G987-2. **Vaṣla** hergiz şād olup hicrāna ġam-kīn olmaya / ʿĀṣıḳ olmaz bilmeyince derd ile dermānı bir
G1010-4. **Vaṣla** irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1020-1. Gördüm nigār **vaṣlını** bildüm muḫāldür / Bu derd birle ḫaste-dilümde ḫayāldür
G1071-2. Cān u dil naḳdini virüp göñlüm ister **vaṣlını** / Ne ʿaceb dīvāne olmışdur ʿaceb sevdāsı var
G1074-2. Gerçi **vaṣluñ** leẕẕetine beñzemez ḳand ü nebāt / Hecrüñ ammā şerbetin içen bilür kim acıdur
G1131-3. **Vaṣl** olmadıysa şükr ġamı eksük olmadı / Hicrān şebinde anı der-āġūşlardanuz
G1133-3. İstedükce **vaṣlunı** şalduñ beni ferdālara / ʿÖmr taʿcil itdi ben fikri meh ü sālem henüz
G1139-3. **Vaṣl** ile şādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀṣıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm yoḳ kāmumuz

G1217-2. Ben esir-i hecrem ü aġyār maḥrem **vaṣluña** / Hem-dem-i gül ḫār olur bülbül giriftār-ı ḳafes
G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ **vaṣlına** ey cüy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G1229-5. Nice yıllardur Muḥibbī ārzū eyler seni / Bulmadı ʿālemde hergiz **vaṣluña** ol dest-res
G1234-2. **Vaṣlını** idüp temennā hecrini ḳılma ṭaleb / Dil-rübādan dāimā ġayr-i rıżā ḳılma heves
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür **vaṣluñ** ābiyle ider yoḫsa ziyān āteş
G1301-5. Bulmaḳ eger kim ister iseñ **vaṣl** gencini / Dil ḫānesini eyle Muḥibbī ḫarāba baṣ
G1438-5. Hecri ṭururken Muḥibbī **vaṣlını** / Ammā zīrā ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1477-1. **Vaṣlına** irilmez ölmeyince ol meh-pārenüñ / Arayu arayu buldum ben nişānın çārenüñ
G1494-5. **Vaṣluña** ire mi Muḥibbī didüm ey tünd-ḫū / Didi ey bī-çāre bu fikr-i muḥāluñdur senüñ
G1526-2. Niʿmeti **vaṣluñı** ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi zehr ile eyler mi helāk
G1527-5. **Vaṣlına** cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1537-4. Ẕerre-veş ṭolaşuban gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire irmeye **vaṣlına** ol meh-rūnuñ
G1562-6. Urmayan cān terkini irmez viṣāl-i dilbere / Terk-i cān iden irişür **vaṣlına** cānānenüñ
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin **vaṣla** bulınmaz saña şebden yeg
G1583-5. Şād olup **vaṣla** Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur yā ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1593-3. Dost **vaṣlın** isteyen ʿāşıḳ gerekdür post-pūş / Nāfe tā ṣarılmayınca olmadı pehlū-yı müşk
G1638-4. Çün gencdürür **vaṣlı** nigāruñ ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme vīrāne degülseñ
G1641-3. Dostum hicrān şebinde gelmiş idi cān lebe / Cān fedā olsun beni **vaṣluñ** ile şād eyledüñ
G1667-3. **Vaṣl** bāġından ıraġ olalı ol dildārumuñ / Ġonce-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla **vaṣluñ** añıcaḳ vāy ki fiġān eyler göñül
G1717-2. Sen baña **vaṣluñ** ḥarām itdüñ yüzüñ göstermedüñ / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1725-3. İstedükce **vaṣluñı** ṣalduñ beni ferdālara / İrmedüm ol rūza derdā giçdi nice māh ü sāl
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi **vaṣla** çāre isterseñ bu yolda yüri ol
G1736-1. Firḳat ile eşk-i çeşmüm oldı cāna hemçün Nīl / İrmez ise **vaṣluña** hicrān beni eyler ḳātīl
G1742-3. Şehāʿahd itmiş iken **vaṣla** ferdā / Şımaḳ ʿahd ile peymānı ne müşkil
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben **vaṣlını** / Yārden ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿitāb ister göñül
G1773-4. Hecr ile öldürmeyince **vaṣluña** irgürmedüñ / Eyledüñ bu nevʿile derdüme dermānum benüm
G1779-3. Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf eyle ḫalāṣ / Çāre **vaṣl** oldı baña eyle benüm dermānum
G1801-4. Ārzū ider göñül **vaṣlın** ʿaceb dīvānedür / Kim cefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm
G1803-4. N'eyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz **vaṣlına** / Dem-be-dem aña ṭaḳarrübde raḳīb-i düşmenem
G1832-6. Bu Muḥibbī **vaṣlın** ister bir yaña daḫı göñül / Gel nizāʿitme ne saña ne baña olsun dirüm
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise **vaṣluña** cānā / Cān virse gerek yoluña çün ḳaldı hem-ān-dem
G1878-5. Naḳd-i cāna **vaṣl** umarken oldı hicrān ḥāṣılum / ʿIşḳ bāzārına düşdüm birdür maġbūnluġum
G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni **vaṣluñ** ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek bār hem
G1903-5. Muḥibbī **vaṣlı** gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili vīrān idüp āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G1920-2. Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem / Saʿy ile olmaz imiş **vaṣlı** müyesser n'idelüm
G1925-1. İdelüm **vaṣluñı** heves n'idelüm / Cān virelüm bu yolda bes n'idelüm
G1942-3. Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña / **Vaṣluñ** itdüñ sen ḥarām ey nāz-perverdüm benüm
G1954-4. Dostum **vaṣluñ** ümīdine bu göñlüm şāddur / Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī **vaṣluñ** itse ārzū / Dostum gelmez vefā senden meger cevr ü sitem
G1986-4. Cānı terk eyleyin yolına cānānelerüñ / Olaʿuşşāḳ-ārā **vaṣlına** anuñ dest-resüm
G2054-4. Ḳāniʿolmaz kūyuña **vaṣluñ** diler bī-çāre dil / Hīçe almaz cenneti ʿışḳ ile dīdār isteyen
G2061-5. Belā-yı hecre cān virdüm Muḥibbī / Ki oldum **vaṣlı** ile āşinā ben
G2062-6. Diler herkes kiʿāşıḳdur ire **vaṣlına** maʿşūḳuñ / Murādum senden ey meh-rū hemān ancaḳ nigāham ben
G2080-5. **Vaṣlına** nice bulursın ey Muḥibbī dest-res / Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kām-rān
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ **vaṣlını** / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2187-3. Umaram **vaṣluña** irem gerçi ḳaṣruñ yücedür / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2218-2. İrmek içün **vaṣlına** ḫarc eyledüm cān naḳdini / Ārzū-yı vuṣlatundur beni ḳallāş eyleyen
G2234-3. Bulunmaz **vaṣla** çün çāre ḳalup baḥr içre bī-çāre / Olupʿālemde āvāre dilā nā-çār ile eglen
G2316-4. **Vaṣlın** eyledüm ṭaleb beni hecr odına / Bu muḳarrerdür ṭamaʿolmasa olmazdı ṭamu
G2320-1. Pāk-bāz-ı ʿışḳ olan hīç **vaṣl** ider mi ārzū / Nā-münāsibdür belā-keş ʿāşıḳ olmaḳ kām-cū
G2327-5. **Vaṣluñı** istedügüm ger ola yanuñda günāh / Dil-i dīvāneme baḳma beni maʿẕūr eyle
G2325-5. **Vaṣlını** ummaḳ Muḥibbī dil-rübānuñ çün bediʿ / Bunı kim gördi gedāyı hem-ser ola şāh ile
G2348-5. Olmaz idi müşterī **vaṣluñ** metāʿına Muḥibb / Naḳd-i cān ile eger varup ṭaleb-kār olmasa
G2352-2. Ṭalebde ḫāli olma iste **vaṣlın** / İrişesin ola ki irde giçde
G2353-2. **Vaṣluñ** içün gözlerüm ḫarc itdi dünyā mālın / Alınmadum bī-nihāye imiş anı ol māl ile
G2412-1. Māh-rūlar **vaṣlına** çün müşterī oldum yine / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden beri oldum yine
G2421-3. Naḳd-i cān ile olup **vaṣlı** metāʿına ḫarīd / Düşdi dīvāne göñül gör ṭamaʿ-ı ḫāmlara
G2428-3. Yār itse **vaṣla** vaʿde getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle
G2436-6. Nice yıldur bu Muḥibbī rūze-i hecrüñ dutup / Ḥamdülillah kim irişdi **vaṣlunuñ** bayramına
G2479-5. Diler Muḥibbī **vaṣluñı** bilmez velī bunı / Ömrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2480-2. **Vaṣluñ** içün ḫāżır itdi gerçi çeşmüm sīm ü zer / Alımadum o metāʿı ben o bī-ḥadd māl ile
G2483-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm ẕerrece raḥm itmedi / Bulmadum **vaṣlın** dirīġā irmedüm meh-veşe
G2519-4. **Vaṣlına** irişmezsin yüri dīvāne göñül / Kim görüpdür ki gedāʿıyş ide cānānlar ile
G2560-5. Zülfi devrinde Muḥibbī umma **vaṣl** gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2561-5. İrmedi **vaṣlına** hergiz bu Muḥibbī derd-mend / Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaṣuñ görüp **vaṣluñı** rā itdüm / Muḥibbī olmadı vuṣlat ḫaṭāmı añladum rāda

G2574-3. İrüp aġzuma ṭamzur **vaṣluñ** ābın / Gelüpdür cān-ı ṣīrīnüm ṭudaġa
G2604-5. Nā-ümīd olma Muḥibbī **vaṣlın** iste rūz u şeb / Bir gün ola irişüp luṭf-ı Ḫudā mihmān ola
G2606-3. Gāh **vaṣlı** fikr ider gāhi dönüp hicrān añar / Gāh şād ider gehi giryān ider göñlüm beni
G2616-5. Virmeyince cān metā ʿın **vaṣlumı** bulmaz dimiş / Bir söz ile müşkilümi dilber āsān eyledi
G2652-4. Dīvāne göñlüm eyleme **vaṣlın** anuñ ṭaleb / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderi
G2684-3. **Vaṣlı** gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu vīraneligi
G2785-5. Olmasa **vaṣl** ümīdi bu Muḥibbī ḫasteye / Her dem ü her laḥẓa ölmek iḫtimālüm var idi
G2727-3. ʿUṣṣāḳ eger ki irmezse **vaṣluña** senüñ / Ger ölür ise her biri ḥasretle vā beni
Tb1-28. İrmeyüp **vaṣluña** bu dil cānına nefrin ider / Bisterin ḫār eyleyüp hem sengden bālin ider
Mh6-4. Bir gedāyam ol şehüñ **vaṣlı** degül baña muḥāl / Ṭūp-ı āhumdan benüm bir ṭaşına gelmez ḫalel / Ḳalʿa-i derd ü firāḳuñ neʿaceb bünyādı var
Mr4-166. İrmedi **vaṣlına** yārüñ bu Muḥibbī ḫᵛār ü zār / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr10-3. Bulmadum ben mübtelā **vaṣlına** anuñ dest-res / İderem āh ile efġān şanki feryād-ı ceres
Mr12-13. Nitekim sevdā-yı zülfin dilberüñ ḳıldum heves / Bulmadı bī-çāre dil **vaṣlına** anuñ dest-res
Mr22-9. **Vaṣluñ** ister cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma yüz biñ belā
Nş1-1. Zūr u zār ile viṣāline irem dime ṣaḳın / Dilberüñ **vaṣlı** hemān sīm ile zerden açılur
D18-2. Bir elifce daḥi dil bulmadı **vaṣlına** rāh / Nice yıldur ki anuñ ʿışḳını dāim hiceler
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur yüregüme yāreler / **Vaṣluñ** ile dostum eyle bu derde çāreler
B41. Nice günler çeküp hecrüñ belāsın / Ṣoñ ucı **vaṣla** irmek ḫoş sañadur
B93. Ḥasretüñden gice gündüz olmışam ben derd-nāk / İrmez isem **vaṣluña** firḳat beni eyler helāk
B137. Gerek hecrüñ ile öldür gerek **vaṣluñ** ile dirgür / Muṭiʿam her ne ḳılursan murāduñ tek tamām olsun

vaṣl-ı cānān [5] Sevgiliye kavuşma.

bk. vaṣl-ı dilber, vaṣl-ı dildār, vaṣl-ı nigār, vaṣl-ı yār

G161-3. **Vaṣl-ı cānān** gerçi kim nā-yābdur / Virmek Allahuñ dilā sen ḳıl ṭaleb
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim **vaṣl-ı cānān** istemez / Yā belā yā mübtelā derdine dermān istemez
G1875-2. **Vaṣl-ı cānān** çün bulunmaz itmeyince terk-i cān / Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil ḳılam
G2015-1. **Vaṣl-ı cānān** isteyen itmek gerek terk-i beden / Kim şehīd-i ʿışḳ olan lā-büd olur ol bī-kefen
G2172-1. **Vaṣl-ı cānān** isteyenler ġam yimezler cān içün / Yolına bir cān nedür biñ cān fedā cānān içün

vaṣl-ı dilber [2] *bk. vaṣl-ı cānān, vaṣl-ı dildār, vaṣl-ı nigār, vaṣl-ı yār*

G282-5. Ḫaste-i ʿışḳam Muḥibbī kimseden olmaz devā / **Vaṣl-ı dilberdür** hemān var ise bu derde ʿīāc
G2539-5. Maḥabbetden murād olan egerçi **vaṣl-ı dilberdür** / Muḥibbī ʿāşıḳ oldur kim ḳala ancaḳ temāşāda

vaṣl-ı dildār [1] *bk. vaṣl-ı cānān, vaṣl-ı dilber, vaṣl-ı nilgār, vaṣl-ı yār*

G1529-3. Müyesser olmadı çün **vaṣl-ı dildār** / Saña ne fā'ide ṭurmaḳda cānuñ

vaṣl-ı genc [1] Kavuşma hazinesi.

G2444-1. Dilā ṣabr it cefā vü cevr ü rence / Ümīdüñ dut iresin **vaṣl-ı gence**

vaṣl-ı nigār [2] *bk. vaṣl-ı cānān, vaṣl-ı dilber, vaṣl-ı dildār, vaṣl-ı yār*

G1837-3. İrmeden **vaṣl-ı nigārā** ger ölem ey dostlar / Ol cefākāruñ güzer-gāhında eyleñ türbetüm
G1854-6. Girmez Muḥibbī saʿy ile **vaṣl-ı nigār** / Bes anuñçün ben aña ṭūl-ı emel didüm

vaṣl-ı yār [3] *bk. vaṣl-ı cānān, vaṣl-ı dilber, vaṣl-ı dildār, vaṣl-ı nigār*

G705-5. Ey Muḥibbī ister iseñ **vaṣl-ı yār** / Yolına virmek gereksin cān u ser
G1026-5. Muḥibbī **vaṣl-ı yāre** el irişmez / Ki sen kemter-gedā ol ʿālī-şāndur
G2233-3. **Vaṣl-ı yāre** bulmadum bir çāre çoḳ saʿy eyledüm / Bārī diyn naḳḳāşa naḳşın baña taṣvīr eylesün

vaṣl-ı yeksān [1] Birliğin kavuşması.

G2275-7. Muḥibbī olalı hecr ile mūnīs / Firāḳ ile görinür **vaṣl-ı yeksān**

vaṣl-ḫᵛān [1] Kavuşma hanı.

G223-2. Bu gedāya **vaṣl-ḫᵛānın** āh inʿām itmedi / Gerçi direm ḳapusında nice kez Allāh dost

vaṣṣāf [2] *Ar.* Vasıf ve tarif eden, evsafısını zikir veya beyan ederek anlatan veya metheden.

G1711-5. ʿIşḳıñuñ derd ü belāsını Muḥibbī'den işit / Anı vaṣf itsün dilerseñ gel berü **vaṣṣāfa** gel
G1758-5. ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbī'den işit / Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün **vaṣṣāfa** gel

vaṭan [9] *Ar.* Bir adamın doğup büyüdüğü veya yaşadığı memleket. (Ş. Sami, 2010: 1284) *bk. vaṭan ḳılmaḳ, vaṭan ṭutmaḳ*

(vaṭan [8], vaṭandan [1])

G68-5. Murġ-ı ġam geldi Muḥibbī eyledi göñlüm **vaṭan** / Didi gitmem ġayre bu ḫoş āşiyānıdur bana
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde **vaṭan** / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen baş / Ki zīrā herkese cennet **vaṭan** bes
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem **vaṭan** ḳıl anda hemān ey perī yetiş
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbī'ye **vaṭan** / Gelmeye ẕerre heves göñline bāġ-ı İremüñ
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān **vaṭandan**
G2120-4. Niçün itmezsin gelüp ey dost bir yirde ḳarār / Ḫāne eyle gāh cān gāhi dil-i vīrān **vaṭan**
G2576-4. Ġam geldi yine kişver-i dilde **vaṭan** ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse
G2650-5. Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı **vaṭan** / Yoḳ maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası

vaṭan ḳılmaḳ [1] *bk. vaṭan ṭutmaḳ*

G1455-2. Ruḫları üstin **vaṭan ḳılsa** n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ

vaṭan dutmaḳ/ṭutmaḳ [7] Yurt edinmek. (TDK, 2011: 2473) *bk. vaṭan ḳılmaḳ*

G221-4. Āteş-i ruḫsārı içinde **vaṭan ṭutmış** yine / Ṣanasın olmış semender kākül-i miskīn dost
G579-2. İẕārında **vaṭan ṭutmış** görüp zülfini dildāruñ / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / **Ṭutdı** od içre **vaṭan** oldı semender-vār şemʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh zülfüñ gibi / **Ṭutdı** od içre **vaṭan** oldı semendi var şemʿ
G2381-1. Mihrüñ **vaṭan** ey dost **dutaldan** dil içinde / Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde
G2431-1. Dil **dutdı vaṭan** zülf-i girih-gīr arasında / Dīvāneye ḫoşdur dura zencīr arasında
G2724-4. **Ṭutdı** od içre **vaṭan** ruḫları dūrında yine / ʿAcebā per-i semender mi ki zülf-i siyehi

vāy [6] *Far.* Teessüf beyan eder, eyvah, yazık. *bk. āh ü vāy, āh ile vāy*

G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / **Vāy** ol zaḫme ki üstünden ola merhem cüdā
G950-4. Zülfüñ ile beñlerün el bir ider dil almaġa / **Vāy** nice ʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G1266-1. Dil-i dīvāne dildāruñ ser-i zülfine bend olmış / Ṭolaşma dir idüm aña sezādur **vāy** ne bend olmış
G1668-1. Derd-i hecrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül / İlla vaṣluñ añıcaḳ **vāy** ki fiġān eyler göñül
G2633-3. Bildüm ki ʿillet-i dilüme būsedür ʿilāc / La ʿl-i lebüñ ger eyleye ey **vāy** ta ʿallüli
G2783-1. Şeb-i hicrānda dil iñler nite nāy / Bu ḥasret böyle ger bāḳi ḳala **vāy**

vāz gele [1] Vazgeç, bırak, bırakıver. (TS, 2009: 4164)

G2575-3. Ḳanlu yaşumı görüp ḳaçma igende güzelüm / Nice bir cevr ü cefālar ḳılasın **vāz gele**

vāz gelmek [9] Vazgeçmek, feragat etmek. (TS, 2009: 4164)

G934-6. Zāhidā ṭā ʿat degüldür gel riyādan **vāz gel** / Bu riyā ile yanarsın ṣanma ṭā ʿat arturur
G1682-1. Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan **vāz gel** / Ey göñül ālemde gel bu mācerādan **vāz gel**
G1682-2. ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān / Hīç teraḥḥum eylemez ol ḳaşı yādan **vāz gel**
G1682-3. Gül gibi güş eylemez bülbülleyin itsem fiġān / Giceler tā ṣubḥ olınca āh u vādan **vāz gel**
G1682-4. ʿĀşıḳ olma key ṣaḳın olmaz şifā ḳānūn ile / Çünki ʿışḳa mübtelā oldun devādan **vāz gel**
G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī zülfine dil baġlama / Derd-i serdür ḫāṣıluñ aḳ u ḳaradan **vāz gel**
G1682-6. Çünki bu dünyā metā ʿıdur ḳāmu āriyeyeti / Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan **vāz gel**
G2268-1. **Vāz gelmem** ölür isem yine cānānumdan / Gāh olur uşanuram gerçe ki bu cānumdan

vaż ʿ eylemek [1] Koymak, açmak.

B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme **vaż ʿ eyledüm** bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum yine rūşen çerāġ

ve [1] *Ar.* Dahi, da... (Ş. Sami, 2010: 1286)

G2770-2. Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam / **Ve** ger şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhādı

vebāl [5] *Ar.* Bir fiil veya hareketin ahiretçe olan mesuliyeti ve âkıbet-i vehîmesi, günah. (Ş. Sami, 2010: 1286)

(vebāli [1], vebālidür [1], vebālüm [1], vebālüñdür [2])

G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey zāhid / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ **vebālüm** var
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var **vebāli** ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẕẕ
G1474-4. Gerdeninde zülfini gösterdi dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer **vebālüñdür** senüñ
G1495-5. Ey Muḥibbī gerdeninde görinen kākül degül / Ehl-i ʿışḳuñ boynına düşmiş **vebālidür** anuñ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy ẓālim boynuña düşmiş **vebālüñdür** senüñ

vecde gelmek [3] Kendinden geçecek kadar coşmak, bir şey karşısında sonsuz heyecan duymak, esrimek. (TDK, 2011: 2476)

G2352-1. Lebüñ ẕikr eyledüm dil **geldi vecde** / Ḳaşuñ miḥrābın añdum ḳıldı secde
G2354-1. Görüp ebrūñı göñlüm **geldi vecde** / Hem-ān-dem itdüm ol miḥrāba secde
G2494-1. Seni ẕikr eyledüm dil **geldi vecde** / Hemān bī-iḫtiyār eyledi secde

vecd ü ḥāl [2] Dalgınlık hâli.

G546-3. Rüsvāyi görsen itme melāmet gel ʿāşıḳı / Ehl-i maḥabbet olana bu **vecd ü ḥāledür**
G2524-2. Çiçekler her biri bir ḫūba beñzer / Görenler lā-büd irer **vecd ü ḥāle**

vech [7] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1286)

bk. bir vech ile, bu vech ile, hīç bir vech ile, ne vech ile, vech-i zibā

(vech [4], vechi [2], vechüñ [1])

1. Üslûp, tarz, tarîk, suret.

G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre velī her **vech** ile kāmillerüz

2. Sebep, vesile, cihet, münasebet.

G294-5. Küfr-i zülfüñ ġāret ider bu Muḥibbī göñlini / **Vechi** var mı kim ala kāfir müselmānden ḫarāc
G1290-2. Ḳomış o zülf-i cīminüñ içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş **vech** ile dām itmiş
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / Yeg gelür her **vech** ile ol sāġar-ı Cemşidden
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi **vechi** var / Yalvarup ʿāşıḳları boyın çeker virür seri

3. Yüz, çehre, suret.

G884-1. Senüñ ḥüsnüñ cihāna güft ü gūdur / Bu ne ḥüsn ü bu ne **vech** ü ne būdur
G910-4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz ile görmesem **vechüñ** / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur

vech-i zibā [1] Güzel yüz.

G2764-3. **Vech-i zibādan** niçün menʿ idesin ṣūfi bizi / Aḥsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki

vedāʿ eylemek [2] *mec.* Sevilen bir şeyle olan ilgisini kesmek.

G636-6. Nigārum gitdüginde bir Muḥibbī şeb be-ḫayr olsun / Didüm bu şeb ne ḫayr olsun ki cān tenden **vedāʿ eyler**
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle **vedāʿ eyler** mi cān tenden / Olur mı ölmeden yāḫūd anuñla merḥabā ḳılmaḳ

ve'ḍ-ḍuhā [5] "Kuşluk vaktine andolsun" anlamında Kuran-ı Kerim'in muhtelif yerlerinde geçen bir ifade.

(ve'ḍ-ḍuhā [4], ve'ḍ-ḍuhādur [1])

G4-4. Çünki dinildi aña ve'ş-şems daḫi **ve'ḍ-ḍuhā** / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş **ve'ḍ-ḍuhā**
G277-2. Yüzüñ ve'ş-şems alnuñ **ve'ḍ-ḍuhādur** / ʿAceb mi zülfüñ olsa leyl-i miʿrāc
G977-2. Göre ve'l-leyl diye kālüline / Baḳsa yüzine **ve'ḍ-ḍuhā** görinür
G1791-5. Yüzüñe **ve'ḍ-ḍuhā** didüm şaçuña daḫi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum

vefā [135] *bk. ʿahd ü vefā, ʿayn-ı vefā, būy-ı vefā, ehl-i vefā, fenn-i vefā, ḥaḳḳ-ı vefā, kūy-ı vefā, luṭf u vefā, luṭf u vefā ḳılmaḳ, mihr ü vefā, naṭʿ-ı vefā, rāh-ı vefā, resm-i vefā, şerḥ-i vefā terk-i vefā eylemek/itmek, vefā eylemek/itmek, vefā eylememek/itmemek, vefā ḳılmaḳ, vefā vü mihr, vefā vü mihr ü maḥabbet, vefā-yı yār, yār-ı vefā*

(vefā [87], vefāda [3], vefādan [12], vefādur [3], vefālar [1], vefānı [1], vefāñı [2], vefānuñ [2], vefāsı [8], vefāsın [5], vefāsına [3], vefāsından [2], vefāsını [1], vefāyı [5])

1. Sözde durma, taahhüdü veya borcu ifa ve eda etme, ödeme.

G2357-4. Her kim ki **vefā** ʿahdin iderʿahdine ṭurmaz / Yir nān u nemek ḥaḳḳını ol dizi gözinde

2. Muhabbette sadakat ve devam ve sebat.

G33-5. Ey Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Ger cefā vü cevr ide vü ger **vefā**
G46-4. Eylesen gāhı **vefā** gāhi dönüp cevr ü cefā / Dostum senden gelen cümle beraberdür baña
G82-4. Gördi Mecnūn kim **vefā** būyı benī ādemde yoḳ / Vuḥş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G85-1. Yār olmazsın didüm ey pür-cefā / Didi kim gördi bu dünyādan **vefā**
G92-4. Ben **vefā** umup göñül virdüm saña ey pür-cefā / ʿĀḳıbet bildüm **vefā** gelmez imiş senden baña

G114-7. Bulurdı ger **vefā** gelse cihāndan / Sikender Ḫusrev ü Cemşid ü Dārāb
G124-5. Ey Muḥibbī yārden olursa ger baña **vefā** / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G129-4. Meger oḳutmadı ol ṭıfla **vefā** meselesin / Līk ögretdi cefā fennin edīb-i mekteb
G175-3. **Vefādan** ʿārisin ey dost ʿāri / Cihānda böyle mi olur güzel hep
G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari **vefādan** / Mecnūn varuban itdi vuḥūş içre iḳāmet
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña **vefādan** yeg gelür / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi dermān ile baḫş
G277-5. **Vefā** umma Muḥibbī bī-vefādan / Ṣaḳın dünyāya aldanma gözüñ aç
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ **vefāsı** yoḳ ṣafā virmez çemenden geç
G310-5. Ey Muḥibbī dir ki kimse ummasun benden **vefā** / Çaġırup feryād ider her rūz u şeb dellāl-ı çarḫ
G334-6. Görmedüm gelmez Muḥibbī çünki ādemden **vefā** / İki ʿālemde baña perverdigārumdan meded
G418-1. Senden cefā vü cevri göre dil **vefā** ṣanur / Her ne gelürse ʿāṣıḳa anı ʿaṭā ṣanur
G425-9. **Vefā** ummaḳ güzellerden ʿacebdür / Dinür bunlara dehr-i dūna beñzer
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri **vefā** yirine vü derdi devā giçer
G475-7. Ey Muḥibbī bulmadı bir kimse dünyādan **vefā** / Tīz giçer eyyāmı dehrüñ māh ü sāl üstindedür
G497-3. Ṣād olam ṣanma **vefādan** ey ṣanem / Gelse cevrüñ dil ider dāim sürür
G507-4. Güzellerden **vefā** gelse ʿacebdür / Kim anlara cefā ḳānūn olupdur
G520-4. Her kim ki **vefāyı** ḳoyup almaya cefāyı / Her ne kim çeke çeksün aña cümle sezādur
G602-3. Didüm ey dilber **vefādan** yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede zülfinden umma sen **vefā** / Hey ne kāfirdür sitemden ṣanma ḳaṣdı ġayridür
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi ki **vefāyı** zen ḳılur
G746-2. **Vefādan** ʿāridür çoḳdur cefāsı / Güzeller içre ol nā-mihribāndur
G759-2. Māh-rūlar oḳumamışlar **vefā** destānını / Līk bu fenn-i cefāda her bir māhir giçer
G772-1. Bu ḫaste-dil ki derdüñi cānā devā bilür / Her ne ḳadar ki cevr ḳılur iseñ **vefā** bilür
G874-5. Bilür iken bu cihāndan kimseye gelmez **vefā** / Nice meyl eyler dem-ā-dem bu dil-i bi-ʿārı gör
G919-4. Güzellerden **vefā** ummaḳ ʿacebdür / Cefā dirseñ igen bisyār iderler
G984-1. Nigārā umduġum gerçi **vefādur** / Velī senden gelen her dem cefādur
G977-5. Bu Muḥibbī'ye cevr iderse ne ġam / Ne ki andan gele **vefā** görinür
G980-1. Baña dildāruñ cefāsı ḫoş gelür / Nitekim ġayre **vefāsı** ḫoş gelür
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm **vefā** ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1022-2. Görmesem n'ola **vefāñı** rāżıyam ey pür-cefā / Eksük itmezsün bu dilden dāġ-ı hicrānuñ gelür
G1035-3. ʿAceb mi eylese cevr ü cefāyı / **Vefādan** ʿari çün nā-mihribāndur
G1041-1. Māh-rūlar **vefāyı** bilmezler / Velī dinmez cefāyı bilmezler
G1077(b)-1. İstemem mihr idesin yāhū **vefā** ikide bir / Güzel oldur ki ide cevr ü cefā ikide bir
G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını **vefādan** yeg bilür / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1111-3. **Vefānı** biş-ter eyle İlāhi ʿışḳ yolında / Bilürem itmedi itmez o meh terk-i cefā hergiz
G1136-5. Eyleseñ cevr ü cefā gelür Muḥibbī'ye **vefā** / Ḳāyilüz senden hergiz ʿaẕāba baḳmazuz
G1152-2. Mu ʿallimden cefālar ögrenürsin / Neden dirsin **vefā** taʿlīm ḳılmaz
G1157-5. Derdüñi dermān bilür derdüñ gelür aña **vefā** / Anuñ içün ḫaste-dil derdine dermān eylemez
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde **vefā** hergiz
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol **vefā** gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā yetiş
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden **vefādur** çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde żiyādur çün ġaraż
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāṣıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi **vefādur** çün ġaraż
G1331-4. Māh-rūlar oḳumamışlar **vefā** destānını / Her biri cevr ü cefā fenninde līkin muḫteri ʿ
G1347-2. Görürem yoḳdur beḳāsı hem **vefāsı** ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1403-1. Dimeñ o māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā **vefāsı** yoḳ
G1419-3. Bilür iken kimseye gelmez bu dünyādan **vefā** / Ḳatı eblehlik degül mi aña göñül baġlamaḳ
G1426-5. Ṣaḳın Muḥibbī göñlüñ dünyā-yı dūna virme / Anda **vefā** bulınmaz ṣoñı nedāmet ancaḳ
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm **vefā** meydānına / Ola kim ġılṭān ide bu zülf-i çevgānuñ senüñ
G1511-4. Budur ey dost güzellikde **vefā** ḳā ʿidesi / Dökesin yirlere ḳanın seni cāndan sevenüñ
G1529-1. **Vefāsın** görmedüm devr-i zamānuñ / Cefāsın çekmişem ṭoyınca anuñ
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum **vefāsı** yoḳ cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice gelmedüñ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya **vefāsı** bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır yire ḳanuñ
G1569-1. Gelse ne deñlü cānına cevr ü cefālaruñ / Anı **vefā** bilür özine mübtelālaruñ
G1575-3. Borcum olsun yolına cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı dilā vaʿde **vefā** ister iseñ
G1642-1. Cefā vü cevr-i cānānı ḳoñ anı baña ögretmeñ / Bu dünyādan **vefā** ummañ cihānı baña ögretmeñ
G1658-5. Ey Muḥibbī çekmeyen cevr u cefā görmez **vefā** / Anuñ içün dimezem cevr ü cefāyı az ḳıl
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen **vefā** / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende vire bār gül
G1679-1. Dilā cevr ü cefāyı sen **vefā** bil / Gelürse derd ü miḥnet de devā bil
G1694-3. Baña cevr ü cefā ġayre **vefālar** / Cihānda var mı kimse buña ḳāyil
G1696-1. Her dem cefālar eyleme ey meh **vefāda** ol / Dāim **vefāda** ḳalma vü gāhi cefāda ol
G1698-4. Ṣaḳın aldanma cihāndan kimseye gelmez **vefā** / Ḫusrev ü İskender ü Dārā'dan ey dil ʿibret al
G1714-2. Bāġa gel senden **vefā** būyın umar ʿāṣıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi yoḳdur bār gül
G1728-4. Dostum senden **vefā** gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḫı senden viṣāl ummaḳ ʿaceb fikr-i muḫāl
G1739-2. Dilber oldur ki **vefāda** olmaya eksükligi / Yoḳsa cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān eksük degül
G1751-5. Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan **vefā** / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G1764-2. **Vefāsın** istedügümce cefāya uġradum āḫır / Dili bir bī-vefāya baġladum bāṭıl gümān itdüm
G1799-2. **Vefāñı** istemez bir ẕerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter baña ġam hem

G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl **vefā** yek bār hem
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna **vefāsı** yoḳ / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1959-1. **Vefā** gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem / İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem
G1962-5. Kūyuna varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū / Dostum gelmez **vefā** senden meger cevr ü sitem
G1991-1. Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı ḳaldurdum / Belā ṣaḥrāsına varup **vefā** ṭablını çaldurdum
G2019-2. Gösterüp evvel **vefā** āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña yār-ṣādıḳ ṣanı ben
G2040-3. Bugün gülzār-ı ʿālemde cefā vü derd ü miḥnet çoḳ / İşitmedüm ki bū almış ola kimse **vefāsından**
G2058-5. Ey Muḥibbī māh-rūlarda **vefā** emr-i muḥāl / Añlaram ebleh olur ʿömr-i vefā-dār isteyen
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi ister **vefāsına** yeler / Ben cefāsın isterem hergiz **vefāsın** istemen
G2061-1. Egerçi görmedüm senden **vefā** ben / Velī çekdüm ḳapunda yüz cefā ben
G2099-2. Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde / İrişe **vefā** būyı dimāġuña kefenden
G2124-5. Gönlin alınca Muḥibbī'ye **vefā** gösterüp āh / Bes neden şoñra dönüp cevr-i fırāvān olasın
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde **vefā** ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut yüri daġlar etegin
G2174-3. Ger ḫāk idesin seng-i cefāsiyle ben ey dost / Mihr ile **vefā** būyı gele işbu tozumdan
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārūñ **vefāsından** / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2215-2. Dostum senden **vefā** mihr ummasun ʿāşıḳlaruñ / Key ḳatı dīvānelikdür meyve ummaḳ bidden
G2221-5. Ey Muḥibbī umma dünyādan **vefā** / Kime itmişdür vefā bu pire-zen
G2227-1. İgen incinme ey göñül olursın gūşiş-i ġamdan / Güzellerden **vefā** gelmez meşeldür mā-teḳaddemden
G2228-1. Görmez isem ṭañ degül mihr ü vefā dildārdan / Kim **vefā** görmişdürür bu çarḫ-ı kec-reftārdan
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol **vefādan** yeg baña / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2284-4. **Vefā** ister egerçi cümle ʿuşşāḳ / Velī cevri baña yegdürür **vefādan**
G2294-2. Gerçi istedüm **vefā** ammā ider cevr ü cefā / Nice kez giçmişdürür bildüm ben anuñ ḫurdesin
G2316-5. Māh-rūlardan cefā gelür **vefā** umma göñül / Ḳatı müşkildür kişi terk eylemek olınca ḫū
G2341-5. **Vefāyı** görmek isterseñ Muḥibbī māh-rūlardan / Şikāyet itmeyüp dāim rıżā göster cefāsına
G2349-1. Her kim iderse meyl bu dehrüñ **vefāsına** / Lāzım gelür ki uġraya āḫır cefāsına
G2403-2. Māh-rūlarda mihr ḳalmadı dünyāda **vefā** / İkisinden fāriġ ol ey dil ḳayırmaġ eyleme
G2418-2. **Vefāsın** görmedümse n'ola yārüñ / Cefā eksük degül epsem bizümle
G2435-1. Her kim güzelüñ aldanur evvel **vefāsına** / Lāyıḳdur anuñ uġraya āḫır cefāsına
G2449-3. Gösterür gerçi **vefā** şoñı cefā / İ ʿtimād eyleme gel bu dehre
G2468-2. Yiter ögretdün cefā fennini ögret gel **vefā** / Ey mu ʿallim luṭf idüp ta ʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2471-2. Şaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz **vefā** / Seni aldayup hemān yoldan çıḳarur āl ile
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / **Vefā** yoḳdur bilürsin çünki zende
G2519-5. Ey Muḥibbī benī ādemde **vefānuñ** adı yoḳ / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḥayvānlar ile
G2555-5. Virme dehre dil şaḳın itmez **vefā** ol ʿāḳıbet / Giçesin lā-büd sen andan ol daḥi senden giçe
G2579-3. Her kim cefā vü cevrini bilmez anuñ **vefā** / Öldürseler ger anı ġazādur ʿaẕāb ile
G2601-2. Dilber oldur ki **vefā** bābını ögrenmeye hīç / Oḳuya cevr ü cefā eylemek āyini ola
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı **vefādan** ol ki yeg bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı
G2629-3. Güzellerden **vefā** ummaḳ ʿacebdür / Bulardan görmedi kimse bu kārı
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan **vefā** / Saña bu ʿibret yiter İskender ü Dārā gibi
G2681-2. ʿAhd idersin and içüp tā ḳılasın bir dem **vefā** / Ey cefā-ḫū nice kez gördüm senüñ pej-fendüñi
G2730-4. **Vefānuñ** adı var ancaḳ cihānda kimyā gibi / İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup dir **vefāsı** yoḳ / Neler getürdi ʿāleme dünyā benüm gibi
G2760-1. İtse cevr ü cefā çü nāz ehli / Bilür anı **vefā** niyāz ehli
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim **vefāyı** yeg bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar **vefā** resmin / Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şānı
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye yārüñ **vefāsını** / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
Mh17-3. Kim ki umarsa **vefā** cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña zehr ile
Mh17-7. Çün **vefādan** ḫāli gördi bu Muḥibbī ʿālemi / Anuñ içün mesken itdi dostlara kūh-ı ġamı
Mr3-7. Merd iseñ ey dil şaḳın umma bu dünyādan **vefā** / Mihrüñ umsan eylemez illā saña cevr ü cefā
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri **vefā** yirinedür / Merve ḫaḳḳı dile ne gelse ṣafā yirinedür
Mr25-12. Bildiler degül **vefā** bünyādı üzre degül ʿālemi / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
Mr30-4. Yoḳ **vefā** būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz **vefāsın** görmedüm / Laḥẓa yā dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
B51. Bu dil cefā vü cevrüñi cānā **vefā** bilür / Ġamzeñ oḳı da gelse dile merḥabā bilür
B94. Kimse bu dünyāda görmedi **vefā** dildārdan / Rūz-ı maḥşerde daḥi göz yaşını dökmek gerek
B102. Terk-i vefā vü mihr idüp cevr ü cefā gösterme gel / Pirā çeküp tīġ-i sitem ʿizze **vefā** gösterme gel

vefā eylemek/itmek [15] (Tulum, 20111: 1839)

1. ...husn-ī edā etmek, razī etmek, ḫoşnūd etmek...

G306-5. Bu Muḥibbī'ye cefālar eyleme **eyle vefā** / Çün bilürsin ʿadl yegdür ẓulm ise cevr-i ṣarīḥ
G449-5. Bu Muḥibbī'ye cefā itme **vefā eyle** gel / Çīn ider ebrūların ḫışm idüben kine gelür
G539-1. Beni sevdüñ diyü cefālar ider / Līk bilmez baña **vefālar ider**
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā **eyle vefā** / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G766-3. **İdeyüm** didüñ **vefā** līkin dönüp ḳılduñ cefā / Sen hemān pāyende ol başdan giçer çün ḫayr ü şer
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā **eyle vefā** / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1326(b)-1. Çünki almışdurur cefādan ḫaẓẓ / Göñlümüz **eylemez vefādan** ḫaẓẓ

G1453-4. Eylemez hergiz **vefā eyler** cefā ʿāşıḳlara / Raḥmi yoḳ nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre **vefālar idesin** / Var imiş ḳadri yanuñda n'ideyin her dünuñ
G1782-3. Evvel **vefālar eyleyüp** āḫır cefā ḳılup / İtdüñ çü tīġ-i cevr ile baġrum dilüm dilüm
G2129-5. Ḫūblıḳ resmin budur **eyle** Muḥibbī'ye **vefā** / Bu degül mihr ü vefā ḳılup uşūldan çıḳasın
G2178-5. Bu Muḥibbī'ye **vefā idem** didüñ itdüñ cefā / Ḳavlüne ṭur dostum gel ʿabd ü peymānuñ şaḳın
G2221-5. Ey Muḥibbī umma dünyādan vefā / Kime **itmişdür vefā** bu pire-zen
G2691-4. **İdem vefā** diyü āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan yoḳ yire içüp andı

2. ... ʿáhd ü mīsāḳı yerine getürmek, ri ʿāyet etmek, sözini tutmak...

G2537-5. Muḥibbī'ye **vefā idem** diyüp ʿahdüñ bozar anı / Dirīġā ol cefā-pīşe meger varmış Ḳarāmāna

vefā eylememek/itmemek [8] Sözüni tutmamaḳ, sözinden dönmek. (Tulum, 20111: 1839)

G73-1. **İtmedi** itmeyiserdür kimseye ʿālem **vefā** / Līk dāim eylemekdürür işi cevr ü cefā
G375-2. **Eylemez** kimseye bu dehr **vefā** / Böyle olmış ezelde ḳā ʿidedür
G230-5. Çünki bildüñ dār-ı dünyā kimseye **itmez vefā** / ʿĀḳil iseñ aña baḳma göñlüñi andan şovut
G256-1. **İtmez** çü **vefā** kimseye bu ʿālem muḥaddeş / Meyl itme aña gel aduñı ḳoma müenneş
G592-3. ʿAhd itdi **vefā eylemedi** ḳıldı cefālar / Ol yār meger vardı Ḳarāmān'e dimişler
G675-2. Degme kes **itmez vefā** virmez maḥabbetden nişān / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ içinde terk idüp ser gösterür
G698-5. Şaḳın aldanma Muḥibbī **eylemez** dünyā **vefā** / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı zen ḳılur
G1173-2. Her dem vişāle vaʿde ider **eylemez vefā** / Vardur egerçi yār ile ḳavl ü ḳarārumuz

vefā ḳılmaḳ [15]

1. Sözünü tutmak, sözünde durmak.

G629-5. Kūyına varup Muḥibbī vaşlın eyler ārzū / ʿAhdine **ḳılmaz vefā** dāim anı ḫoş ḫoş ider
G1183-6. Gel beni öldür **vefā ḳıl** ʿahdüñe didüm didi / Bī-vefālıḳ resmidür ʿālem içinde şānumuz
G1621-3. Gün yüzüñ göster **vefā ḳıl** ʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1652-3. Gün yüzüñ göster **vefā ḳıl** ʿahdüñe ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1690-5. Öldürem bir gün Muḥibbī'i dimişsin dostum / **Ḳıl vefā** iḳrāruña virmek emān ḥācet degül
G1947-2. Öldükde aña varam ey bī-vefā dimişsin / ʿAhdüñe gel **vefā ḳıl** hecr ile çün ben öldüm

2. Vefa göstermek, hoşnut etmek.

G329-4. Enīs olsa ne ṭañ ḥayvāna Mecnūn / **Vefā ḳılmadı** aña ādemi-zād
G517-1. Cevr ider **ḳılmaz vefā** ol dilber-i raʿnā giçer / Bī-vefālıḳ resmini ḳılmaḳda şan dünyā giçer
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler yüzüñe / Kime **vefā ḳılupdur** saña ide o ġaddar
G931-3. İgen cevr itme ʿuşşāḳa **vefā ḳıl** ey şeh-i ḫūbān / Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allahımuz vardur
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol vefā gelür / Bārī **vefāyı ḳılmaz** iseñ ḳıl cefā yetiş
G1449-4. Kimseye **ḳılmaz vefā** itmez teraḥḥum bu cihān / Bilmek isterseñ dilā İskender ü Dārā'ya baḳ
G1834-3. Dostum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ muḥāl / Ger **vefā ḳılup** teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam
G2015-5. Ziver-i dünyāya dil virme Muḥibbī key şaḳın / Kime **ḳılmışdur vefā** saña ḳıla bu pīre-zen
G2096-2. Kimseye bāḳi degüldür çünki bu ḫüsn ü cemāl / **Ḳıl vefā** ey bī-vefā ḫüsn ü cemālüñ var iken
G2161-5. Dār-ı dünyā ey Muḥibbī kimseye **ḳılmaz vefā** / Ṭaġıdur bād-ı ḥazān görmez misin gül revnaḳın
G2293-3. Ḫaṭā vü cürm ise luṭf it **vefā ḳıl** / Beni ḳurtar belā vü derd ü ġamdan
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye **ḳılmaz vefā** / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

vefā vü mihr [2] Vefa ve sevgi.

G741-1. Kimden **vefā vü mihr** umaram bī-vefā olur / Bildüm zemāne ḫūbları hep pür-cefā olur
G1055-3. **Vefā vü mihr** yoḳ meh-pārelerde / Velīkin cevrinüñ oranı yoḳdur

vefā vü mihr ü maḥabbet [1] Vefa,sevgi ve muhabbet.

G1319-2. Çünkim **vefā vü mihr ü maḥabbet** bulınmadı / Ādemle şaḳın eyleme dünyāda iḫtilāṭ

vefā-yı yār [1] Sevgilinin vefası.

G1130-5. ʿĀşıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā yüzin / Ne **vefā-yı yār** ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz

vefā-dār [1] Dostluğunda sabit ve sadık olan, dostunu unutmayan. (Ş. Sami, 2010: 1287) *bk. ömr-i vefā-dār, yār-ı vefā-dār*

G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı **vefā-dār** ola şanmışdur / Aḳar şuya bend idüp eser yile ṭayanmışdur

vefālu [1] Vefakâr. (TDK, 2011: 2476)

G1583-3. Bulunur şanma cihānda bir **vefālu** mihribān / Ey göñül ol bī-vefā bī-mihri ḫoş görmek gerek

vefāsuz [23] Vefası olmayan, sevgisi çabuk geçen, hakikatsiz, bivefa. (TDK, 2011: 2476)

(vefāsuz [20], vefāsuzdur [2], vefāsuzsın [1])

G349-1. Elüñden hey **vefāsuz** dād u feryād / Beni sen ḳılmadun bir laḥẓa dil-şād
G381-4. Şaḳın aldanma **vefāsuzdur** bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker şunar maʿnī yüzinden sem gelür
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ **vefāsuz** çünkim yaşuñı silmez
G1515-1. N'ola dirsem saña ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ / **Vefāsuzsın** benüm ʿömrüm niçün dün gice gelmedüñ
G1623-6. Ey Muḥibbī bir **vefāsuz** yār sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1751-5. Çün **vefāsuzdur** güzeller gelmez anlardan vefā / Kim diyebilür cefā vü cevri çoḳ devrāne gel
G2069-3. Sen lebi şīrīn **vefāsuz** ḫusrev-i ḫūbān içün / Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān
G2490-5. Bir **vefāsuz** yāre dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ **vefāsuz** dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden āhun irse göklere
G2559-5. Ol **vefāsuz** dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / Sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
Mh18-5. Çün seni meh-rūlar içre ben **vefāsuz** çaġladum / Anuñ içün ḥasret ü derd ile dün gün aġladum
Mh18-9. Hey **vefāsuz** bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye virmez murādın bu **vefāsuz** rūzgār
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir **vefāsuz** yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr28-5. Her ḳaçan āh eylesem çeşmüm benüm pür-nem olur / Ol **vefāsuz** gül gibi ḫandān olup ḫurrem olur
B56. ʿAḳl ser-gerdān u dil ḥayrān u göñlüm bī-ḳarār / Daḫi bilmem kim baña n'eyler **vefāsuz** rūzgār

vefāsuzlıḳ [1] Vefasız olma durumu, hakikatsizlik, bivefalık. (TDK, 2011: 2476)

D21-2. Gel berü ʿömrüm gibi itme **vefāsuzlıḳ** baña / Ḳaçma bendendür Muḥibbī derd-mendden bir nefes

veh [6] *Far. bk. āh ü veh, vā, vāh*

(veh [3], vehdür [3])

G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh baña / Her gün ziyāde olur ise āh **veh** baña
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / Yanında dāġa baḳsun ol vaḳt diye **vehdür**
G866-4. Sensüz eger şorarsın nice giçer şeb u rūz / Gice işüm gücüm āh gündüz irişe **vehdür**
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / Yanumda dāġa baḳsun ol dem diye ki **vehdür**
G1602-1. Yine şaflar eylemişdür leşkerini kirpügün / **Veh** ki tārāc idiser dil kişverini kirpügün
G1920-6. Māh ü sāl ile irem zülfine anuñ dir idüm / Fāyide itmedi **veh** ki baña bu ṭūl-ı emelüm

vehhāc [1] *Ar.* Ziyade yanıp pek parlayan. (Ş. Sami, 2010: 1288)

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi ẓulmet ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler **vehhāc** aña

vehm [1] *Ar.* Şüphe, kuruntu, tereddüt. (Ş. Sami, 2010: 1288)

bk. vehm eylemek/itmek, vehm ü ḫayāl

G370-2. Bir yaña hicrān cefāsı bir yaña devrān ġamı / Her yañadan ehl-iʿışḳ olana **vehmler** gelür

vehm eylemek/itmek [2] ...şübhede olmaḳ, şübheye düşmek, işkillenmek... (Tulum, 20111: 1839)

G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n'ola **vehm itse** / Göricek ḳorḳılı yiri muḳarrer kārbān ditrer
G1757-5. Nāvek-i ḫārı görüp **vehm eyleyüp** almış ele / Anuñ içün ṭutunur her bir yaña ḳalḳan gül

vehm ü ḫayāl [2] Şüphe ve hayal.

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret yazdı ḥüsnüñ ber-kemāl / Şunʿ-ı naḳşıdur irişmez aña hīç **vehm ü ḫayāl**
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret yazdı evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ naḳşa hergiz iremez **vehm ü ḫayāl**

velākīn [1] *Ar.* Ammâ, fakat. (Devellioğlu, 2000: 1145) *bk. lākīn, līk, līkin, velī*

G2735-5. Terkiñi urmaz Muḥibbī ola ger senden ırāḳ / Kişi cāndan ayrılur kesmez **velākīn** ḫūyını

vel-ḥāṣıl [1] *Ar.* Sözün kısası, kısacası. (Develliođlu, 2000: 1146)

G825-2. Ruḫlaruña ḳarşu cānā şöyle ḥayrān olmışam / Kim göre bu ḥālümi **vel-ḥāṣıl** ḥayrān olur

velī [131] *Far.* *bk. lākīn, līk, līkin, velākīn, velīk, velīkin*

G12-2. Vardur cihānda gerçi ki meh-pāreler **velī** / Māyil degüldürür göñül illā saña saña
G60-1. Dimiş ʿışḳ evveli āsān oḳınur söylenür dilhā / **Velī** ben görmedüm andan cihān içinde müşkilhā
G113-2. Gerçi kim ʿışḳuñ ṭarīḳi pür-ḫaṭar dirler **velī** / Göricek ʿāşıḳlar andan eylemezler ictināb
G115-2. Diler zāhid cinān u ḥūr u kevşer / **Velī** ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb
G186-3. Gerçi zāhid künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile **velī** olmaz müselmānı dürüst
G217-2. Bu dūd-ı dilüm gerçi ki eflāke irişdi / Sen māha **velī** itmedi āhum eşer ey dost
G242-3. Egerçi var imiş her derde āḫır / **Velī** olmaz imiş hiç ʿışḳa ġāyet
G336-3. Ayāz ẕāhirde Maḥmūd'uñ ġulāmı / **Velī** maʿnīde ḳuldur aña Maḥmūd
G361-1. Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati ehl-i zamān görmez leẕīẕ / Gerçi nāfiʿdür **velī** cān-ı girān görmez leẕīẕ
G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿitdi / **Velī** nādān olan bilmez şanur ṭarz-ı Nevāyidür
G435-2. Baġladı dil gerçi Leylī zülfine / Bilmedi Mecnūn **Velī** Leylā nedür
G477-5. Kendüyü görmez Muḥibbī būseñe lāyıḳ **velī** / N'eylesün uman mürüvvet çünki sulṭāndan gelür
G483-5. Ey Muḥibbī sāyesinde ḫoş giçem dirseñ **velī** / Sāyesi olmaz anı bilmez misin bir nūrdur
G523-1. Gelen ḳuldan egerçi kim ḫaṭādur / Efendinüñ **velī** işi ʿaṭadur
G529-1. Nigārā yidigüm derd ü elemdür / **Velī** senden gelür baña ne ġamdur
G530-4. Umar gerçi bu göñlüm luṭf u iḥsān / **Velī** senden gelen cevr ü sitemdür
G557-4. Gerçi kim laʾl-i lebi cānlar baġışlar āşıḳa / Nergis-i mesti **velī** cān ü cigerler pāreler
G581-1. Egerçi āşıḳa dirler maḥabbet rāḥat-ı dildür / Ġam-ı ʿışḳı **velī** ḥall eylemek ġāyet de müşkildür
G584-5. Degül müşkil cefā vü-cevrüñ ey dost / **Velī** müşkil budur senden olam dür
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm **velī** bī-ḥadd cefā / Yoḫsa meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G613-5. Bu Muḥibbīʾye cefādan irişür rāḥat **velī** / Bu ḳadar var ara yirde ṭaʿn-ı bed-gūyān çeker
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören şanur gedālardur / **Velī** maʿnī yüzinden ger bilürse pādişālardur
G646-3. Hicrān şebinde gerçi göñül bī-ḳarār olur / Cānā senüñle ʿahd **velī** bir ḳarāredür
G647-2. Çeşmi eline ḳor **velī** yā ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi şāfī derünedür
G663-1. ʿĀrızın ʿarż itse dilber āfet-i devrān olur / Ḫaṭṭı geldükde **velī** āḫır belā-yı cān olur
G679-1. Meyān ile lebinden söz açılsa ḳıyl u ḳāl olur / **Velī** ben bildügüm budur anuñ fehmi muḥāl olur
G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān **velī** / Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur
G716-4. Ḫalḳ eyler ilticā ʿameline **velī** benüm / Her dem ümīd idindügüm ol āsitānedür
G719-2. Ol perī gerçi ki vaḥşī görinür ey dil **velī** / Bir nefes aña enīs ol gör ne ādem cānıdur
G723-2. Şarāb-ı ʿışḳı içürdüñ **velī** mest eyledüñ ġāyet / Meze diyü özin bilmez lebüñden büse ḳand ister
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ **velī** līkin fiġāndan yoḳ eli / Şaḥrāda çoḳ ʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G795-1. Göñlüm beni terk itmede ārām-ı cānum ḳandadür / Mihrim **velī** berk itmede cān u cihānum ḳandadür
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẕar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı **velī** zāhid cinān gözler
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn ile meh-pāreler **velī** / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre yatdılar
G845-4. Egerçi şöhretin buldı ḫarābe / **Velī** vīrāne-dil derdüñle maʿmūr
G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyi olupdur ben gibi / Yüzini sürer ayaġuña **velī** pāmāldur
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek **velī** bilmez ẕarāfetdür
G964-5. Ölür Muḥibbī yāri eger görmese **velī** / Budur ʿaceb ki yāri görsem öldürür
G984-1. Nigārā umduġum gerçi vefādur / **Velī** senden gelen her dem cefādur
G991-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olur **velī** / Ey Muḥibbī her ne dilerse bin anca var imiş
G998-1. Cevr iden baña ol şūḫ mıdur / Ḳalbüm içre **velī** ki rūḥ mıdur
G1021-5. Gerçi kim ʿālem içinde māh-rūlar çoḳ **velī** / Sen şeh-i ḫūbānsın anlar hep saña ḳurnāġlar
G1028-1. Benüm meylüm çün ol serv-i sehidür / **Velī** vaṣfında bu dil kütehidür
G1031-4. Ḥarim-i āsitānuñdur maḳāmı / **Velī** öldürme āhūyı ḥarāmdur
G1033-2. Umardum düşde göreydüm cemālüñ / **Velī** ʿışḳuñ beni bī-ḫʷāb idüpdür
G1036-4. Ol Mesīḥī-leb şifā-yı derdümi bilür **velī** / Der-devā meh-rūlar içre itmemek ḳānündur
G1041-1. Māh-rūlar vefāyı bilmezler / **Velī** dinmez cefāyı bilmezler
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber dir **velī** / Līk durmaz vaʿdesine yoḳ yire cān oynadur
G1060-2. Işḳ eri çoḳdur **velī** ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp yanar şemʿe ol bī-pervāyı gör
G1111-2. Hezārān cevr ider zülfi ḳılınuñ her biri cānā / **Velī** bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1154-1. Cehd itme dilā yār-ı vefā-dār ele girmez / Şanma ki **velī** cevr ü cefākār ele girmez
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür yüz biñ cefā vü nāz / **Velī** bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1172-3. Oḳumaduḳ gerçi kim üstāddan bir ḥarf-i rāst / Fenn-i ʿışḳ içre **velī** her vech ile kāmillerüz
G1186-1. Görmege ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei yār istemez / Dil ṭabībidür **velī** itmege bīmār istemez
G1197(b)-5. Muḥibbī evvel ʿışḳuñ egerçi görinür āsān / **Velī** ġāyet şoñı müşkil giriftār olmayan bilmez
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / Ḳara zülfüñ şeb-i tārdur **velī** aña ḥicāb olmaz
G1277-4. Görmedüm mihr ü vefā gördüm **velī** cevr ü cefā / Var diyen mihr ü vefāsı dilberüñ bir söz imiş
G1293-5. İşidürdüm māh-rūlar bī-vefā olurlar **velī** / Ey Muḥibbī her ne dirlerse biñ anca var imiş
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / Laʾli **velī** ki ḫande ile virdi inbisāṭ
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum yoḳ / Maḥabbet mülkine şāham **velī** bir mihribānum yoḳ
G1387-1. Nigārā ḥüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet yoḳ / **Velī** o ḥüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat yoḳ
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı yoḳ / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin **velī** üstādı yoḳ

G1396-2. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde **velī** cānā saña beñzer gül-i ter yoḳ
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ olmışlar bulunur deyr-i ʿālemde / Muḥibbī gibi ʿālemde **velī** ḥāl-i mükedder yoḳ
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḥaddüm **velī** / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda yoḳ
G1421-5. Mār-ı zülfiñüñ ḫayāli nice girmişdür **velī** / Bilmek istersen Muḥibbī sīnem içre ine baḳ
G1422-1. Egerçi dilde varlıḳdan eşer yoḳ / **Velī** cevr ü belā vü derd-i ser yoḳ
G1422-3. Göñül mir'āt-ı şāfidür **velī** āh / Temāşā ḳılmaġa şāḥib-naẓar yoḳ
G1441-1. Baḳarsan gerçi baġrum ḳanıdur ʿışḳ / **Velī** bu derdümüñ dermānıdur ʿışḳ
G1480-3. Dirīġā olmadum hergiz küşāde / **Velī** günden güne oldı bu dil teng
G1501-4. Ribāt-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / **Velī** bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden yeg
G1553-4. Zülfüñüñ ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur **velī** biñ var dili ol sünbülüñ
G1563-3. Gerçi meh-rūlar cefā fenninde kāmildür **velī** / Cümlenüñ üstādı sensin saña beñzer görmedük
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / **Velī** ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde **velī** / Bilmedüm ʿanber mi yā misk-i Ḫıṭādur kākülüñ
G1619-1. Alur gül ʿārızuñda būy ile reng / **Velī** ġonce-lebüñden oldı dil teng
G1621-4. Söz giçer gevher **velī** ammā ki almasa zeri / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / **Velī** gülgūn yaşum da seri ʿidür bu meydānuñ
G1652-4. Söz giçer gevher **velī** ammā ki olmasa zeri / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1680-2. Egerçi dehr evvel gösterür ḳand / **Velī** āḫır içürür ol helāhil
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi **velī** kim görse dir ġāyet güzel
G1719-3. Kim ki ʿāşıḳdur ḳılur cānān yolında terk-i cān / Kūh-ken Şīrīne ʿāşıḳdur **velī** Ḫusrev degül
G1798-1. Alup bu sīne den tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum / Emānet idi cān anda **velī** cānāna ṭapşırdum
G1798-7. Muḥibbī yanmaġa geldüñ cemāl-i şem ʿine ḳarşu / Degülsin aña pervāne **velī** ben yana ṭapşırdum
G1821-2. Añladum cevr ü cefādan baña raḥmi olmaya / Öldürüp āḫır **velī** cāna ḳıyasın bilmedüm
G1821-5. Ey Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çoḳ **velī** / Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm
G1823-1. Olup ʿāşıḳ belā vü derdi ol cānāne ṭapşırdum / **Velī** ṣoñra dil ü cānı der-i cānāne ṭapşırdum
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem yārüñ / **Velī** bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem viṣālüñ fikrile şādān / **Velī** vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1873-5. Görmedüm mihr ü vefā çekdüm **velī** cevr ü cefā / Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum aġladum
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler / **Velī** zülfüñ ḳılur bu baḫtumı şām
G1959-3. **Velī** fārigʿ iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından kākülinden hem
G1960-2. Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz / **Velī** sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum
G2008-5. Biḥamdillah ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ / **Velī** ele getür nice nice dürlü elem çekdüm
G2032-3. Ṭaş işigin ṣubḥ ölince nice yıl bālin idüp / Ney gibi iñle **velī** kimse fiġānuñ duymasun
G2032-5. Ol kemān-ebrū güzel gönderse tīr-i ġamzesin / Sīneden giçsün **velī** baġruñda ḳanuñ duymasun
G2036-6. Bilürem çoḳdur günāhum başdan aşmışdur **velī** / Kesmezem lākin ümīdüm raḥmet-i maʿbūddan
G2051-1. Baña göstermez yüzin gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim **velī** derd ü miḥen
G2061-1. Egerçi görmedüm senden vefā ben / **Velī** çekdüm ḳapunda yüz cefā ben
G2132-1. Ẓāhirā baḳar iseñ ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam ġırra **velī** ḫāk ile yeksānam ben
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / **Velī** maʿnī yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2162-5. Feraḥ şādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa **velī** gelse dimişler yoḳ aña pāyān
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber yārüñ vefāsından / **Velī** şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2230-3. Degüldür ʿāşıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / **Velī** müşkil budur ayru düşe gül yüzlü yārından
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp şalar zenaḫdāna **velī** / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur ol ʾīsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider ẓāhir **velī** luṭf u vefā pinhān
G2263-4. Aġzına kim mīm dir kim nokṭaya teşbīh ider / Ḫoş-ḫayāl eyler **velī** ḳıldur diyen ince bilin
G2278-7. Oḳıdı bu beyti gülşende Muḥibbī ṣubḥ-dem / Eyledi bülbüller āhengi **velī** ṣavt-ı ḥazīn
G2284-4. Vefā ister egerçi cümle ʿuşşāḳ / **Velī** cevri baña yegdürür vefādan
G2314-3. Nice meh-pāreler gördüm cefā fenninde māhirler / **Velī** bunlaruñ içinde ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2444-3. Belā-keş añılur Mecnūn u Ferhād / **Velī** her biri çekmedi bence
G2453-5. Gerçi ki çoḳ günāhum sensin **velī** penāhum / ʿAfv eyle pādişāhum lāyıḳ kerem kerīme
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez **velī** bunı / ʿÖmrin giçürdi yoḳ yire sevdā-yı ḫām ile
G2485-6. ʿUşşāḳı gerçi çoḳ **velī** bir de Muḥibbī'dür / Hergiz şümār olmaya şeyḫ ile şābına
G2493-2. Āh ü feryād itmesem ṣabr eylesem mümkin **velī** / Men ʿe ḳudret mi olur bu dīde-i ḫūn-bāruma
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden **velī** sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa vezīr olmış anuñ ṣolında ṣağında
G2564-2. Egerçi gördüm ol yārüñ cefāsın / **Velī** olmaḳ gerek ey dil ḫazerle
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ **velī** bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem yıllar gözetmezsin bu bīmārı
G2670-3. Mescidde dün imāma uydum **velī** ne ḳıldum / Hīç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı tāḳa düşdi
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / **Velī** giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde yir itdi
G2747-5. Ḫūblar gerçi Muḥibbī ʿālem içre çoḳ **velī** / Dīde hīç görmiş degül bir böyle şūḫ-ı dil-keşi
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül yüzine ḳarşu **velī** / Bir nefes gūş eylemez dildāra serdümi
G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü şīrīn **velī** / Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir şāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı **velī** / Şor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş
Mr12-11. Göñlümi alınca itdi gerçi kim mihr ü vefā / Aldı göñlüm eyledi bī-ḥadd **velī** cevr ü cefā
D6-1. Gül-i ruḫsāruña ḳılmaḳ naẓar ṣuç / **Velī** terk-i naẓar baña daḫi güc
D9-2. Dil yanar gerçi maḥabbetle **velī** ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem **velī** bir kimse gülmiş yoḳ

B113. Lāle-ruḫ meh-pāreler ʿālem içinde çoḳ **velī** / Ara yirde ben hemān dildāre ʿışḳ olsun didüm
B120. Penbe-i dāġumla gerçi kūh-ı ġam ḳaplanıyam / Rūy-ı zerdümle **velī** deşt-i belā arslānıyam
B196. Serv-ḳaddüñ sāyesinde ḫoş giçem dirdüm **velī** / Bilmedüm olmaz imiş ḫūrşīd-i ʿālem sāyesi

velīk [2] *bk. lākīn, līk, līkin, velākīn, velī, velīkin*

G1350-1. Güller şükūfte ḫalḳ feraḥ her biri ferāġ / Lāle-ṣıfat **velīk** benüm sīnem üzre dāġ
G2554-4. Zülf hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb **velīk** bulımadum anda rāh

velīkin [14] *bk. lākīn, līk, līk, velākīn, velī, velīk*

G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / **Velīkin** yazsalar ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G395-4. Dün gice cām-ı lebüñüñ cürʿasın nūş eyledüm / Şöyle mest oldum **velīkin** bilmedüm hergiz ḫumār
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ **velīkin** müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G1032-1. Māh-rūlarla ṭolu gerçi ki şehr-āşūbdur / Gönlümi alan **velīkin** cümlesinden ḫūbdur
G1055-3. Vefā vü mihr yoḳ meh-pārelerde / **Velīkin** cevrinüñ oranı yoḳdur
G1243-3. Egerçi ḳatlüme ḳaṣd itdi ġamzeñ / **Velīkin** laʾl-i nābuñ emsem olmış
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / **Velīkin** ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı yoḳ
G1410-2. Kaʾbe-i vaṣla irerdüñ ey göñül ḳaṭʿeylesen / Deşt-i hicrānuñ **velīkin** ḫaddi yoḳ pāyānı yoḳ
G1492-5. Sīnenüñ dāġın Muḥibbī eyledüñ gerçi nihān / Pīrehen çākin **velīkin** tā bed-emān eyledüñ
G1825-1. Muḳırrum cürm ü ʿışyāna egerçi kim güneh-kāram / Mürüvvet kānısın senden **velīkin** raḥmet umaram
G1840-1. Biḥamdillah tebebbürden riyādan pākdur göñlüm / **Velīkin** dest-i ʿışḳ ile dögülmiş ḫākdur göñlüm
G2027-1. Egerçi ẓāhirā baḳsan bugün ṣāḥib-ḳülāhum ben / **Velīkin** kūy-ı ʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2099-3. Ulı görinür ḫāmişi ʿışḳ **velīkin** / Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān ile suḥandan
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri yoḳ meh-rū / **Velīkin** ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur bu

ve'l-leyl [5] "Geceye andolsun" anlamında Kuran-ı Kerim'in muhtelif yerlerinde geçen bir ifade.

G61-2. Tīre zülfüñden vire her laḥẓa **ve'l-leyl** ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G977-2. Göre **ve'l-leyl** diye kālüline / Baḳsa yüzine ve'ḍ-ḍuhā görinür
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş zülfüñe **ve'l-leyl** çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini **ve'l-leyl** āyetin / Gösterüp yüzin didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm ṣaçuña daḫi **ve'l-leyl** / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum

verā-yı mīşe-i ġam [1] Gam meşesinin ardında.

G2364-2. **Verā-yı mīşe-i ġamda** biz ol pelengüz kim / Ḫalāṣ olmaya düşse nāheng-i dāmımuza

verd [6] *Ar.* Her ağacın çiçeği. Farisî ile Türkçede gül hakkında istimali galiptir. (M. Nâcî, 2009: 745)

bk. verd-i aḥmer, verd-i cihān, verd-i ġonce, verd-i gül, verd-i ḫandān, verd-i İrem, verd-i ter

(verd [5], verdüm [1])

G341-3. Açılur āhum yilinden dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu nev **verd**
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ **verd verd** / Yine bülbüller gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G345-1. Yolında cān virem ey ruḫları **verd** / Gerekdür āşıḳ olan ola cömerd
G1893-1. Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iżhār ideli ol ruḫları **verdüm** benüm
G2646-3. Ey göñül ister iseñ bülbül-i güyā olayın / Baña bir serv-i sehī-ḳadd ü ruḫı **verd** gerek

verd-i aḥmer [2] Kırmızı gül.

G266-2. Bülbülem baġrum delindi ḫār elinden iñlerem / Hīç baña raḥm eylemez ol **verd-i aḥmer** elġıyāş
G1034-4. Benüm baġruma beñzer dāġ-ı lāle / Senüñ ḫaddüñe beñzer **verd-i aḥmer**

verd-i cihān [1] Dünyanın gülü.

G2229-1. Bülbül-i şūrīdeyem ol gülsitāna görmeden / Kim ḳulaḳdan ʿāşıḳam **verd-i cihāna** görmeden

verd-i ġonce [1] Gonca gül.

G2112-5. Sebze-zār oldı Muḥibbī **verd-i ġonce** ḫaṭ-ı yār / Ey gözüm merdümi şimdengirü nem-nāk olasın

verd-i gül [1] Gülün çiçeği.

G1486-1. **Verd-i gülden** tāzedür ey dost ruḫsāruñ senüñ / Servi pest itmişdürür gülşende reftāruñ senüñ

verd-i ḫandān [4] Gülümseyen/mütebessim gül.

G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir **verd-i ḫandān** oldı ṭut
G1022-3. Her aġaç sīm ü zerin elde ṭutar īşār içün / Her ḳaçan ol ġonce-leb ol **verd-i ḫandānuñ** gelür

G1456-1. Bāġa vardum āh ol serv-i ḫırāmān anda yoḳ / Ol leb-i ġonce ʿiẕārı **verd-i ḫandān** anda yoḳ
G1848-2. Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm ṣarāb-ı kevṯerüm ʿadnüm / Bahārum behcetüm rūzum gülüm ey **verd-i ḫandānum**

verd-i İrem [1] İrem'in gülü.

G201-4. Yañaġun tāzedür **verd-i İremden** / Būyuña ṭūbā ser-gerdāndur ey dost

verd-i ter [2] Taze/körpe/gonca gül.

G863-1. Ey ṣaçı sünbül lebi ġonce yañaġı **verd-i ter** / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
B68. Yüzüñ gibi gülşende şehā **verd-i ter** olmaz / Laʿl-i leb-i Şīrīnüñe beñzer şeker olmaz

verdīde [1] Göz bebeği.

G2108-5. Görmese cānā seni olmaz Muḥibbī'ye ḥayāt / Anuñ içün tende cān çeşmümde ne **verdīdesin**

verzide [1] *Far.* Çalışkan.

G2107-5. Bī-sütündan muḥkem iken ey Muḥibbī kūh-ı ġam / Kūh-kenlik ṣanʿatında ben daḥi **verzideyin**

vesmelü [2] Rastığı olan, rastık sürülmüş.

(vesmelü [1], vesmelüdür [1])

G806-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın dil virme dehre ṣanma genc / **Vesmelüdür** gerçi kim ammā ki ġāyet yaşludur
G1239-1. İdiser sırrumı āh ʿāleme fāş / Naẓarla sürmelü göz **vesmelü** ḳaş

ve'ş-şems [3] "Güneşe andolsun" anlamında Kuran-ı Kerim'in muhtelif yerlerinde geçen bir ifade.

G4-4. Çünki dinildi aña **ve'ş-şems** daḥi ve'ḍ-ḍuhā / Rūyuña alnuña mihr ü māhı beñzetsem n'ola
G1086-3. Yüzüñe **ve'ş-şems** dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi **ve'ş-şems** oḳu ḳur'āne gel

vey [1] *Far.* Ah! Vah! Heyhat!... (Steingass, 1982: 1488)

Mr22-1. Ey yüzi gül-berk-i ter **vey** ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden

veyā [12] Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi anlatan kelimelerden ikincisinin önüne getirilen söz, yahut. (TDK, 2011: 2483)

G84-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ **veyā** cevr ü sitem / Çünki senden irişe luṭf ile iḥsāndur baña
G297-3. Çün fenādur āḫiri gel bāde ṭut ey pīr-i merd / Birdürür eski sifāl ola **veyā** gevher ḳadeḥ
G829-1. Āh kim şivelerle dilberler / Kim göre **veyā** melek dirler
G842(a)-2. Ġonce-dehān u lāle-ʿiẕār ü benefşe-ḫaṭ / Billūr mı ki cismi **veyā** sīm-ten midür
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek yārüñ meyānından ḫaber / Peyk-i ṭaʿbuñ mı **veyā** ince ḫayālüñdür senüñ
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür **veyā** tīr-i belā yā ḳaşlaruñ
G1961-4. Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne / Anı ben sevmedüm **veyā** sevdüm
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ **veyā** ṭūbī **veyā** ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter yā şimşād olam
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ **veyā** ṭūbī miʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter yā serv ü yā şimşād olam
G2324-5. Ey Muḥibbī dileme būse **veyā** mihr ü vefā / Aña ʿāşıḳ mı dinür anda eger kām olsa
G2379-2. Dişi mi yegdür **veyā** dürr-i şehvār / ʿAceb beñzer mi ki fülfül o ḫāle

veyāḫūd [9] Yahut. (TDK, 2011: 2483)

G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / Ya cevāb ister **veyāḫūd** gösterür ferdā baña
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān şürāḥī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola **veyāḫūd** zer ḳadeḥ
G512-4. Kūyına vardum baña Tañrı selāmın virmedi / Bilmedüm cevr ü cefā mıdur **veyāḫūd** nāzdur
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur **veyāḫūd** anda bend ister
G722-5. Yār işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi **veyāḫūd** mā çeker
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde yārüñ yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿ olmış **veyāḫūd** mūrdur
G1164-5. Muḥibbī ol cefākāruñ olursa rāh-ı kūyında / Dimez aña nedür ḥālüñ **veyāḫūd** merḥabā hergiz
G2181-1. Bilmedüm sükker midür laʿlüñ **veyāḫūd** abkenīn / Ẓāhir olurdı baña görsem anı ʿayne'l-yaḳin
G2350-5. Bu Muḥibbī sözleri gevher mi **veyāḫūd** pilor / Oḳuyup taḥsīn aña biri birinden farḳ ide

vezir [4] *Ar.* Hükümdarın vekili olup umûr-ı devlete bakan zat, sadrazam. (Ş. Sami, 2010: 1292)

(vezīr [3], vezīrüm [1])

G1849-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbī'ye ne ṭañ / Çün **vezīr** olmışdurur iki ṭaraf derd ü ġamum

G1871-1. Dil seririn yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi **vezīr** idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / **Vezīrüm** ġam olup eşkümle yürür bir sipāhum ben
G2508-2. Egerçi gitdi dil elden velī sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Ġam u ġuṣṣa **vezīr** olmış anuñ şolında şaġında

vilāyet [3] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1294)

(vilāyet [2], vilāyetin [1])

1. Bir valinin taht-ı idâresinde bulunan memleket ki bir devletin en büyük taksimatındandır, eyalet.

G1200-5. Leşker-i eşk çeküp āhum livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ **vilāyet** beklerüz
G1213-5. Leşker-i eşki çeküp āhuñ livāsın ḳaldurup / Ey Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ olduḳ **vilāyet** beklerüz

2. Vatan, memleket.

G2075-3. Ġam leşkerini cemʿidüben geldi üstüme / İtdi ḫarābe āh bu göñli **vilāyetin**

vīrān [7] *Ar. mec.* Mahsun, mükedder, tesellisiz. (Ş. Sami, 2010: 1294)

bk. dil-i vīrān, ḫāne-i vīrān, ḳalb-i vīrān, kişver-i vīrān, gūşe-i vīrān, külbe-i vīrān, vīrān eylemek/itmek, vīrān olmaḳ

(vīrān [4], vīrāndan [1], vīrāndur [1], vīrānı [1])

G195-4. Firḳatüñ virdi ḫalel gerçi bu dil bünyādına / Leşker-i ġam geldi itdi cümle **vīrān** ʿāḳıbet
G294-3. Ḳaşlarını çīn ḳılup aldun ḳarār u ṣabrumı / Ne revādur dostum alın bu **vīrāndan** ḫarāc
G973-1. Gönlümi **vīrān** iden meh-rūların iġmāzıdur / Olma ġāfil dil şaḳın kim cevrinüñ eñ azıdur
G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili **vīrānı** ṣanur kim daḫi yapuya gelür
G1175-2. Ṣanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam yıḳalıdan daḫi **vīrāndur** henüz
G1847-5. Sīnede çünki Muḥibbī bulunur genc-i viṣāl / Cān u dil mülkini şimdengirü **vīrān** isterem
G1978-6. Oluram geh muḳīm-i ġam ü gāhi şād-māni hem / Ne şādān u ne ġam-kīnem gehi **vīrān** geh ābādam

vīrān eylemek/itmek [14] Bozmaḳ, ḫárāb etmek, yıḳmaḳ... (Tulum, 2011: 1847)

G289-2. Gāh ġam **vīrān ider** dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded vīrāneden kim aldı bāc
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı **vīrān itmege** gözümden aḳan mā yiter
G1157-2. Sen ḫarāb itmeñ neden ey ġam dil-i virānumı / Ḫānesin kendü eliyle kimse **vīrān eylemez**
G1402-4. Gönlümüñ şehrini **vīrān eyleyüp** āḫır dönüp / Ḳoduñ ol vīrānenüñ adın ḫarāb-ābādlık
G1492-1. Gönderüp ġam leşkerini ġāret-i cān eyledüñ / Eşk-i çeşmümle bu dil şehrini **vīrān eyledüñ**
G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / Nice diller ḫānesin ẓulm ile **vīrān eyledüñ**
G1618-4. Geh cefā sengin atar geh gönderür ġam leşkerin / Aña mı ḳaldı gönül şehrini **vīrān eylemek**
G1626-4. Bir naẓarla virüben tārāca bu dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerini şoñra **vīrān eyledüñ**
G1903-5. Muḥibbī vaṣlı gencīne irişem diyü dildāruñ / Dili **vīrān idüp** āḫır yıḳup cānı ḫarāb oldum
G2033-3. Nice bir idüp ḫavāle üstüme ġam leşkerin / Nice bir **vīrān idesin** işbu gönlüm ḫānesin
G2447-1. Gele ey ġam bu gönül mülkini **vīrān eyle** / Dāġ-ı hecr ile aña şemse-i eyvān eyle
G2606-2. Gāh olur cān mülkini maʿmūr ider miʿmār-ı dil / Geh ḫarāb idüp yıḳar **vīrān ider** gönlüm beni
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ yine çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa **vīrān eyledi**
G2616-1. Ġamzeler ḳan itmege ḳaṣd-ı dil ü cān eyledi / Şoñra geldi ġam gönül şehrini **vīrān eyledi**

vīrān olmaḳ [10] Viran duruma gelmek, haraplaşmak. (TDK, 2011: 2486) ḫárābe varmaḳ (Tulum, 2011: 1848)

G208-3. Āteş-iʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba ṭutdı yüz / Nice **vīrān olmasun** düşdi gönül şehrine ot
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu **vīrān olur**
G536-3. Varduġınca nice **vīrān olmasun** dil kişveri / Derd ü miḥnet bir yaña bir yaña ġam leşker ṭutar
G1078-2. Ḳorḳaram kim sırr-ı ʿışḳuñ genci bir gün açıla / Key ḳatı **vīrān olupdur** bu dil-i virānımuz
G1956-3. Bulmışam gönlüm ḫarābında viṣālüñ gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü **vīrān olam**
G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile **vīrān olsun** / Yā nice tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2598-4. Bu gönül ʿışḳuñ mekānı olalı oldum ḫarāb / Ḳanda kim genc ola lā-büd ol mekān **vīrān ola**
G2604-4. Pādişāh-ı ḥüsn olasın hīç revā mıdur saña / Yüz ḫarāba ṭuta dil mülki ḳamu **vīrān ola**
En1-22. Kef Gönlüm evi bir vechile **vīrān oldı** / Kim eṭibbā aña cemʿolsa devā yoḳ zinhār
Mr23-12. Ceyş-i ġamdan dem mi var dil mülki **vīrān olmaya** / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

vīrāne [60] *Ar.* Yıkılmış yer, harap olmuş mahal. (M. Nâcî, 2009: 748)

bk. dil-i vīrāne, gūşe-i vīrāne, vīrāne itmek, vīrāne ḳılmaḳ, vīrāne olmaḳ, vīrāne vü tehī

(vīrāne [21], vīrānede [3], vīrāneden [4], vīrānedür [6], vīrānedürür [1], vīrāneler [2], vīrānelerde [3], vīrānemi [1], vīrānenüñ [1], vīrānesi [2], vīrānesidür [2], vīrānesin [8], vīrānesini [2], vīrāneye [3], vīrāneyem [1])

G116-5. Göñlümüñ **vīrānesin** gel rūşen it māhum benüm / Gicelerde şemʿolur **vīrāneye** çün māhitāb
G199-5. Bulmaz Muḥibbī kimsene yol genc-i ḥüsnine / Tā ḳılmayınca göñlini **vīrāne** ʿāḳıbet
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem naḳşına / Çünkü fānīdür beḳāsı yoḳ hemān **vīrāne** ṭut
G289-2. Gāh ġam vīrān ider dil mülkini geh çeşm-i yār / Hey müselmānlar meded **vīrāneden** kim aldı bāc
G317-2. Gözlerüm yaşı ile ancaḳ ġam oldı ḥāṣılum / ʿIşḳ şāhı baña iḥsān itdi bir **vīrāne** kend
G417-4. Bulmaġa genc-i vaṣluñı şām u seḥer gezer / Dīvāne oldı gör dili **vīrāne** seyr ider
G451-4. Terk idüp dünyāyı Mecnūn pā-birehne olduġı / Bil naṣīḥatdür saña ʿālem ṣoñı **vīrānedür**
G552-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ **vīrānesidür** kim bilür
G619-2. Raḫne raḫne oldı ġamdan işbu göñlüm ḫānesi / Kim göre anı ezel ḳalmış ṣanur **vīrānedür**
G744-6. **Vīrānedür** Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen **vīrāneye** çü mehdür
G777-3. Münevver eyle dil **vīrānesini** / Yüzüñe ehl-i dil çün māh dirler
G799-3. **Vīrānelerde** dirler gence irişür ādem / Bulmaġa genc-i vaṣlı bu dil ḫarāba beñzer
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña **vīrānedür** dirler / Bulınursa eger vuṣlat aña genc-ḫānedür dirler
G847-2. Genc-i ḥüsnüñ bulunur **vīrānede** / Anuñ içün bu göñül **vīrānedür**
G897-4. **Vīrānedür** Muḥibbī göñlini rūşen eyle / Göster yüzüñi rūşen **vīrāneye** çü mehdür
G924-3. Sīneden ḫāli degül bir dem ḫayāl-i zülfi dost / Çün perinün meskenidür ekşeri **vīrāneler**
G932-4. Ḫūb-rūlar nice diller şehrini ḳılmış ḫarāb / Mülk-i dil şimdi kimüñ **vīrānesidür** kim bilür
G1013-4. Genc oldı viṣāl anı yine dilde ṭaleb ḳıl / **Vīrāne** ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1075-5. Genc-iʿışḳun çü Muḥibbī yiri **vīrānedürür** / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1184-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / Ara dil **vīrānesin** dime ḫarāba baḳmazuz
G1196(b)-1. Göñlümüñ **vīrānesin** ol şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1227-7. Döneliden naḫcevāna göñlümüñ **vīrānesi** / Ey Muḥibbī gözlerüm yaşına da dirler Aras
G1329-4. Göñlümüñ **vīrānesini** rūşen it māhum benüm / Çün ola gelmişdürür **vīrānelerde** māh şemʿ
G1343-4. Rūşen itseñ nʾola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün yaḳar **vīrāne** şemʿ
G1378-1. Eylesem dil mülkini ben ṭañ mıdur cānāne vaḳf / Olıgelmişdür ezelden genc içün **vīrāne** vaḳf
G1388-1. Baġlansa çün biline nāz ile cānāne ṣadaḳ / Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı ser-ā-ser ḳıla **vīrāne** ṣadaḳ
G1402-4. Göñlümüñ şehrini vīrān eyleyüp āḫır dönüp / Ḳoduñ ol **vīrānenüñ** adın ḫarāb-ābādlık
G1434-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña **vīrāne** Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1461-5. Dil-i vīrānede çünki bulınur genc-i viṣāl / Aña **vīrāne** Muḥibbī dime ābād ancaḳ
G1638-4. Çün gencdürür vaşlı nigāruñ ele girmez / Ey dil ṭalebin eyleme **vīrāne** degülseñ
G1641-2. Bir selām ile göñül **vīrānesin** maʿmūr idüp / Ḫayra girdüñ ol ḫarāb-abādı ābād eyledüñ
G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol yār-ı bed ḫʿāhum benüm / Rūşen itmez göñlümüñ **vīrānesin** māhum benüm
G1861-3. Genc-i vaşlın ister iseñ anı dilde iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış yatur **vīrāneyem**
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden yine o **vīrānemi** ābād ideyin
G2071-3. Rūşen itseñ ey ḳamer-ṭalʿat nʾola kāşānemi / Eksük olmaz bedr olıcaḳ ay çün **vīrāneden**
G2091-5. Çün Muḥibbī bulunur **vīrānede** genc-i viṣāl / Ḳo göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün
G2127-1. Ḫıżr ṣuyın ister iseñ iste gel meyḫāneden / Çıḳma bir dem ṭālib iseñ gence sen **vīrāneden**
G2136-2. Eyledi dil ḫānesini göz yaşı āḫır ḫarāb / Şehr-i dil **vīrāne** olsa ṭañ mıdur seylābdan
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol **vīrāne** maʿmūr olmasun
G2216-5. Ey Muḥibbī ister iseñ bulasın genc-i viṣāl / İste göñülde bulursan giçmesün **vīrāneden**
G2232-2. Göñlümüñ **vīrānesin** ey dost maʿmūr eyle gel / Kaʿbe yapmaḳca dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2275-6. Bu dil **vīrānesi** ṭarīḳ olupdur / Ṭoġup şemʿol aña ey māh-ı tābān
G2345-4. Arayup dilde buldum genc-i ʿışḳı / Olur **vīrānede** ekşer defīne
G2413-4. Rūşen eyle dostum gel göñlümüñ **vīrānesin** / Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya
G2439-4. Ḫāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil **vīrānesin** / Ola kim maʿmūr ide miʿmār sevdüm tāzece
G2454-5. Pendüm Muḥibbī bişinev var ol ḫarābātī / Ger genc ise murāduñ olmaḳ gerek **vīrāne**
G2543-4. Naḫcivāndur ki şanur göñlümi **vīrāne** görüp / Beñzedür gözlerümüñ yaşını cūy-ı Arāsa
G2664-2. Viṣāli gencīne dirler olur **vīrāneler** maḥzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḫarāb ulı
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / **Vīrānelerde** çün şeb yaḳar ḳamer çerāġı

vīrāne itmek [1] *bk. vīrān eylemek/itmek*

G738-1. Dili āvāre ḳılan kākül-i ḫoş-būyuñdur / Cānı **vīrāne iden** şemʿgibi rūyuñdur

vīrāne ḳılmaḳ [4] Viran duruma getirmek, haraplaştırmak.

G220-4. Yıḳup dil kişverin **vīrāne ḳılduñ** / Ḳanı luṭf u kerem ḳanıʿadālet
G1564-1. Cānumı pervāne iden şemʿ-i rūyuñdur senüñ / Göñlümi **vīrāne ḳılan** zülf ü mūyuñdur senüñ
G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ göñlümi **vīrāne ḳılur** / Çoḳ mı gördiʿacabā baña bu vīrāne vü tehī
Mr21-4. Göñlümi **vīrāne ḳılduñ** hergiz ābād itmedüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden

vīrāne olmaḳ [4] *bk. virān olmaḳ*

G194-3. Ola kim genc-i viṣālüñden bulam diyü nişān / Bu göñül maʿmūr iken **vīrāne oldum** ʿāḳıbet

G244-5. Bu Muḥibbī genc-i vaṣlın isteyüp cānānenüñ / Ḫāne-i cismi anuñ **vīrāne oldı** ʿāḳıbet
G1264-4. Ḳonup dil ḫānesine leşker-i ġam / Nice yıllar yatur **vīrāne olmış**
G1296-3. Ḫāne-i dil **olmadan vīrāne** ābād eyle gel / Yazılupdur defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāṣ

vīrāne vü tehī [1] Yıkılmış ve boş.

G2790-4. Ṭurmadan derd ü ġamuñ gönlümi vīrāne ḳılur / Çoḳ mı gördi ʿacabā bana bu **vīrāne vü tehī**

vīrāne-dil [2] Harabe gönül.

G845-4. Egerçi şöhretin buldı ḫarābe / Velī **vīrāne-dil** derdüñle maʿmūr
G1882-4. Her ne yañadan gelürse ġam açuḳ **vīrāne-dil** / Aña taʿẓīm eyleyüp ḳapuyı dīvār eylemem

vīrānelik [2] Harabeleri çok mahal, harâbe-zâr. (Ş. Sami, 2010: 1294)

G2684-3. Vaṣlı gencīne anuñ bir gün irem diyü göñül / İḫtiyār eyledi dehr içre bu **vīrāneligi**
G2799-3. Ol perī gönlümi ger mesken idinse yiridür / Çün perī mesken ider bulduġı **vīrāneligi**

vīrānlıḳ [1] Harap ve ıssız mahal. (Ş. Sami, 2010: 1294)

G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl pāymāl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder yataġıdur o **vīrānlıḳ**

vird [5] *Ar*. Daima ağızda dolaşan, tekrar tekrar zikredilen. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 557) *bk. enhār-ı vird, vird-i aḥmer, vird-i gül, vird-i ḥamrā, vird-i ḫandān, vird-i sübḥān, vird-i zebān, vird-i zerd, vird itmek.*

(vird [1], virdi [1], virdüm [2], virdüñ [1])

G292-2. Sīnem üzre pullarumdur dāġlar sürḫ u siyāh / Oynayaldan nerd-i ʿışḳı oldı **virdüm** şeş dü penc
G311-1. Gün yüzin ʿarż eylemez derdā dirig ol māh-ruḫ / Ol sebebden **virdüm** oldı gice gündüz āh ruḫ
G1208-3. Şād ol dilā ki añdı seni cevr ile nigār / **Virdüñ** anı ki atı ferāmūşlardanuz
G1948-3. Giceler **vird** ü duʿā-yı ḳudsīyānı işidüp / Ṣubḥa dek el ḳaldurup ṣıdḳ ile āmin eyledüm
G2753-3. Lebleri dārüʾş-şifāsına irem diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin **virdi** budur yā şāfī

vird itmek[3] Tekrarlamak, tekrarını yapmak, diline dolamak.

G1481-5. **Vird idinürdi** Muḥibbī ehl-i diller naẓmuñı / Ellerine girse idi ger bu güft ü gū-yı müşk
G2278-6. **Vird idinmiş** gülşen içre bu sözi meh-pāreler / هذا جنت عدن فادخلوها خالدين
Mh2-6. **Vird idüp** gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı zehrden acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden leẕẕeti ṭatlu imiş

vird-i aḥmer [1] Kırmızılığın anlatımı/tekrarı (tesbihatı). *bk. vird-i ḥamrā*

G499-2. Nice bī-ḫūş olmasun bīçāre dil Mecnūn gibi / Leblerin bin nāz ile ol **vird-i aḥmer** depredür

vird-i gül [1] Gülün anlatımı/tekrarı (tesbihatı).

G872-4. Bülbül-i şūrīde-veş feryādumı gūş eyleyüp / **Vird-i gülden** tāzedür ol lāle ruḫsār incinür

vird-i ḥamrā [1] *bk. vird-i aḥmer*

Mh10-1. Gülşen-i ḥüsnüñdürür fīrdevs-i aʿlādan ġaraż / ʿĀrıżuñdur dostum hem **vird-i ḥamrādan** ġaraż

vird-i ḫandān [3] Gülücüğün anlatımı/tekrarı (tesbihatı).

G262-1. Gül yüzüñ göstermedün ey **vird-i ḫandān** elġıyāṣ / Bülbül-i dil oldı her şeb zār u giryān elġıyāṣ
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol **vird-i ḫandānum** sever / Yaḳmaġa pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh3-2. Her ṭaraf güller açılmış **vird-i ḫandān** vaḳtidür / ʿāşıḳ-ı bī-dillerüñ derdine dermān vaḳtidür / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

vird-i sübḥān [1] Allah'ın tesbihatı.

G917-1. Bülbüli gördüm yine ders-i gülistānı oḳur / Geh döner gül defterinden **vird-i sübḥānı** oḳur

vird-i zebān [3] Dilin anlatımı/tekrarı (tesbihatı).

G814-1. Maḥabbet baḥrine ṭaldum sözüm dürr-i meʿānīdür / Anuñiçün ehl-i ʿışḳuñ dāimā **vird-i zebānıdur**
G1150-2. Ẕikr-i laʾl-i lebüñ olalı **vird-i zebānum** / Her bir yañadan gūşuma irür benüm āvāz
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde ẕikr eyle ruḫın bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez bu **vird-i zebāndan** ḥaẕẕ

vird-i zerd [1] Solgun yüzüñ ifadesi.

G286-4. ʿIşḳuma şāhid degül mi eşk-i sürḫ **vird-i zerd** / Bundan özge dostlar olmaya ʿuşşāḳa ḥucāc

virici [1] *T.* Çıkar gözetmeksizin her türlü yardımı yapan, esirgemeyen kimse. (TDK, 2011: 2480)

G1759-3. Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it / Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir **virici** kān ol

virilmek [17] *T.* Verme işine konu olmak. (TDK, 2011: 2480)

(virildi [7], virilen [1], virilmek [1], virilmez [2], virilmiş [2], virilür [4])

G51-4. Çün güzeller pādişāhısın **virildi** şāhlıḳ / Çıḳ serīr-i ḥüsne dinsün ḫūblar şāhı saña
G279-1. **Virildi** başuña izzetle çün tāc / Olısar ins ile cinn saña muḥtāc
G324-5. Bu Muḥibbī'nüñ ele al göñlini şād eyle gel / Birine biñ **virilür** olsa faḳīrün göñlini şād
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri **virildi** saña bu livā yiter
G686-5. Didüm Muḥibbī ḥüsnüñe cān ile müşterī / Didi metāʿı cāna **virilmez** bahālanur
G879-3. Meserret ḳısmet olınsa cihān ḫalḳına ʿālemde / **Virilür** şādī aġyāre baña ancaḳ melāl olur
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine **virilmiş** niyāz / Yoḫsa ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler gel raḳībe virme yüz / Bülbüle gülşen **virilmiş** mākiyānede kümes
G1308-5. Ey Muḥibbī kim ki ʿışḳ yolında cān terk itmedi / Ḥāṣıl-ı ʿömrine **virilen** hevādur çün ġaraż
G1394-2. ʿIşḳuñ vücūdı ṣūfi gün gibi rūşen iken / Münkir **virilmek** aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1443-2. Zülfüñüñ bendinde baġlu nice serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne **virildi** saña ser-dārlıḳ
G2097-5. **Virilür** ṣanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ yād idesin
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı ṣarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / **Virildi** saña da zāhid yiyesin ḥab ile afyon
G2278-5. Māverā-yı āferiniş rinde olmış cilve-gāh / Zāhide **virildi** ancaḳ ola ṣāḥib-erbaʿīn
G2433-5. Ey Muḥibbī ser-i zülfine nice ḳıymet olur / **Virilür** mülk-i cihān çünki bahā bir ḳılına
G2486-5. Didüm Muḥibbī būseñi cān naḳdine alur / Güldi nigār didi **virilmez** bahā ile
G2547-1. Çünki **virildi** ḫande vü şādī ezel güle / Āh ü fiġān eylemek oldı ḫū bülbüle

virmek [230] *T.* (TDK, 2011: 2481)

bk. āb virmek, ʿaḳl virmek, ʿamel virmek, ʿaẕāb virmek, bāda virmek, baş virmek, bugüni yarına virmek, cān virmek, cān u dil virmek, cān u göñül virmek, cān u ser virmek, cevāb-ı telḫ virmek, cevāb virmek, cilā virmek, ders-i ʿışḳ virmek, dermān virmek, ders-i ʿışḳ virmek, devlet el virmek, dil virmek, el virmek, emān virmek, fer(r) virmek, fetvā virmek, fırṣat el virmek, fikr virmek, fitne virmek, ġam virmek, ġarḳa virmek, geçid virmek, göñül virmek, ḫaber virmek, ḫalel virmek, ḫāne virmek, ḥarāret virmek, ḥayāt virmek, ḳarż virmek, keder virmek, ḳıymet virmek, ḳurbān virmek, küşād virmek, laḳab virmek, meded virmek, meydān virmek, meyl virmek, meyve virmek, müjde virmek, naḳd-i cān virmek, nām virmek, naṣīḥāt virmek, nişān virmek, nūr virmek, ögüt virmek, rāh virmek, rehn virmek, rence virmek, reng virmek, revnaḳ virmek, sebaḳ virmek, ṣafā virmek, sebaḳ virmek, selām virmek, sem virmek, ser virmek, ṣu virmek, ṣudā ʿvirmek, şāne virmek, şeref virmek, şu ʾle virmek, ṭaḳarrüb virmek, ṭalāḳ virmek, Tañrı selāmı virmek, tārāca virmek, tāze cān virmek, tevbe virmek, tuḥfe virmek, üstine virmek, vücūd virmek, yaġmāya virmek, yile virmek, yir virmek, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān virmek, yol virmek, yüz virmek, zaḫmet virmek, zekāt virmek, zekāt-ı ḥüsn virmek, żiyā virmek

(vir [21], virdi [22], virdise [1], virdiyse [1], virdügi [2], virdügine [1], virdüm [5], virdüñ [6], vire [12], virecegün [1], virelden [1], vireli [1], vireliden [1], virem [6], viren [3], virenden [1], viresin [1], vireyim [1], virme [14], virmeden [1], virmedi [6], virmedüñ [1], virmege [2], virmek [3], virmem [1], virmesem [2], virmesün [4], virmeye [5], virmeyem [4], virmeyince [1], virmeyüben [1], virmeyüz [1], virmez [16], virmezem [5], virmezin [11], virmezler [1], virmiş [1], virmişdür [1], virmişdürür [1], virmişem [1], virse [2], virseler [7], virsen [2], virsün [4], virüben [1], virüñ [2], virüp [9], virür [26], virürdi [1], virürem [1], virürler [2], virürse [1], virürsen [2])

1. Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek.

G11-6. Teşneyem çoḳdur günāhum sen mürüvvet kānısın / Umaram idüp şefāʿat **viresin** āb-ı zülāl
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün **virdi** bu yolda nice dinār baña
G132-3. Esb-i nāz ile ḳaçan ḳarşumda cevlān eylese / **Virem** aña çek ʿinānuñ ideyim būs-ı rikāb

G153-4. Evvelinde şīr içürür döner āḫır sīm **virür** / Aldanup dünyāyı dūna eyleme anı ṭaleb
G237-3. Bir gedādur ḳapuña geldi seḥer-geh āfītāb / **Vir** eline anı maḥrūm itme bir nānı dürüst
G267-4. İstedükce tāze tāze baña gevherler **virür** / Eylemesün kimdür gelüp göñlüm gibi kān ile baḫş
G298-3. Her bir ḳadeḥ ki pīr-i muġān **vire** nūş idem / Meftūḥ olur bu göñlüme nice der-i fütūḥ
G474-3. Murġ-ı cāna **virmedi** āh ol lebi yāḳūt ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre vir / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre **vir**
G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı bezm-i şarābda / Ey yār-ı dil-nüvāz anı bu ḫāk-sāra **vir**
G509-4. Fāsid hevāya virme dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu giysūları müşk-bāre **vir**
G509-5. Daḳsun bu dürr-i naẓmumı cānān ḳulaġına / Bir bir Muḥibbīʿarż ḳıl ol tā-dāre **vir**
G521-3. Bir sifāli ṣunaġın **virmeye** bir cām-ı Ceme / Rinde kim gūşe-i meyḫānede bir Cem görinür
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme yirine çün ḳalurʿışḳı / **Virürler**ʿışḳı ʿuşşāḳa olur dil dil-rübālardur
G656-3. Cān u dil naḳdini virsem n'ola meygūn lebine / ʿĀrifüñ her nesi var bāde-i ḫamrāya **virür**
G656-4. Göreyim ḫāk-i meẕelletde anı ḫāk ola tīz / Ayaġun tozını kim mülket-i Dārā'ya **virür**
G660-1. İstesem būse lebinden baña düşnāmum **virür** / Gör ne cān perverdürür her dem-be-dem ḳanum **virür**
G660-3. Her ne sāḥirdür dehānından ḳaçan nuḳl istesem / Piste eyler leblerin nāz ile bādāmum **virür**
G683-3. **Virmez** ol cām-ı Ceme pāre sifālin hergiz / Künc-i meyḫāneye vardükce gedā Cem görinür
G758-2. Işşı ziyānı gözde sermāyesin **virüp** / ʿÖmrini anuñ kimdürʿömrden ḫesāb ider
G773-3. Câme-iʿışḳı bütün dünyāya **virme** ey göñül / Yoḫsa dünyā ḫalḳın görmez misin her dūn giyer
G773-4. Efser-i Dārā'ya **virmez** hilʿat-i Keyḫusrev'e / Tāc-ı ʿışḳ ile maḥabbet ḫilʿatin Mecnūn giyer
G787-4. Bādei rinde **virüp** ʿāşıḳa maʿşūḳ etegin / Şūfiye zerḳ-i riyā zāhide taḳvāyı getür
G808-2. Bāġ-ı ḫüsninde **virür** ġayre şulu şeftālüler / ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste ger varsa aña ayvā şatar
G825-5. Didüm ister bu Muḥibbī **vir** şarāb-ı derdüñi / Cān u dilden ʿāşıḳundur çün saña mihmān olur
G828-3. Gül gibi dāmenini yār **virür** aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G888-5. Nefs-i ḫaẓẓın ey Muḥibbī **virme** gel ḫayvān-ṣıfat / Żabṭ-ı nefs it ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur
G1005-1. Pīr-i muġāna **virmem** ezelden ḫavāledür / Ḳısmet bu yolda destüme gülgün piyāledür
G1005-5. Devrān içinde kim göre ẓulmi Muḥibbī'yā / **Virsün** muġān deyre ki dār-ıʿadāledür
G1073-4. Sen ṭururken kime **virem** benʿaceb dil bülbülin / Kāyinātuñ kimse dimez senden artuḳ derdi var
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum yirine tīrini **virsün** ʿivaż
G1310-3. ʿAḳlum aldı sāḳiyā cām-ı lebüñ / Ḳıl kerem **vir** baña bir sāġarʿivaż
G1364-5. Ey Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ḳıymetin bilmez eline **virme** eylersin telef
G1503-2. Meyl eylemezse mülk-i cihāna ʿaceb midür / Işḳuñ ġamını şehlige **virmez** gedālaruñ
G1511-2. **Virme** aġyār eline dāmenüñ ey dost şaḳın / ʿāḳıbet gül gibi çāk olmaya tā pīrehenüñ
G1571-4. Çeşmüñ ki ḳanumı içe **vir** laʿlüñ aġzuma / Sulṭān-ıʿışḳ emri budur ḳana ḳan gerek
G1600-3. Ne **virdüñ** göñlüme ey çeşm-i bed-mest / Alup cānumı nā-ḫaḳḳ ḳane girdüñ
G1643-4. İstedüñ dil anı **virdüm** cān da isterseñ n'ola / Pādişehsin bendenem senden hemān fermān gerek
G1672-5. **Virmeyüz** zülfine cāna kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G2019-5. Ey Muḥibbī şiʿrümüñ maʿnāsını fehm eylemez / **Virmesem** nādān eline ṭañ mı bu dīvānı ben
G2042-4. Kime şīr ü şeker **virsen** dökersin ʿāḳıbet ḳanın / Anuñçün bī-vefā dünyā dimişler ehrimensin sen
G2178-3. Bir nihāl-i tāzesin olmaḳ dilersen tāze ter / Ḫār eline gül gibi gel **virme** dāmānuñ şaḳın
G2222-2. Destine mestāne çeşmüñ dostum ḫançer **virüp** / Ḳalb-iʿuşşāḳ ile her laḥẓa savaş itmek neden
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña **virme** sen şarāb illā ṭaġār u yā sebū
G2359-4. ʿAceb nāzikʿaceb şīrīn-dehendür / Meger süd diyü şekker **virdi** dāye
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre **vir** laʿlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei yine bir tāze cān ile
G2457-3. İşigüñi felege **virmeyüben** bedr ü ḳamer / Pāsbāndur giceler ṣubḥa degin revzenüñe
G2458-2. Kim bile ḫaddüñ ile ḳara saçuñ ḳıymetini / **Virmeye** Şām u ʿArab mülkine İrān iline
G2458-4. Derd-i dil ḫālini taḥrīr idüben yāre didüm / **Virme** luṭf eyle bunı sehv ile nādān iline
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına zülfinüñ el ḳomasun / Ölür isem **virmeyem** anı bütün dünyālara
G2473-5. ʿIşḳ **virmezler** Muḥibbī on sekiz biñʿālem / Böyle naḳl itmiş gören āyīne-i idrākda
G2483-5. Bu Muḥibbī **virmeye** ḫāk-i der-i cānānei / **Virseler** iki cihānı ser-te-ser başdan başa
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre **vir** laʿlüñ aġzuma / Nādir göresin beni yine tāze cān ile
G2599-4. Her-cāyi yāre göñlini virme gül gibi / Her bir eline dāmenini **vire** rām ola
G2606-10. Geh **virür** aṭlas ḳabā hem başuma zerrīn külāh / Geh ḳalender eyleyüpʿuryān ider göñlüm beni
G2651-3. Gül gibi dāmenüñi ḫār eline **virme** şaḳın / **Virme** elden ele olmaya aduñ her-cāyi
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller şaydına ol dil-firīb / Çeşm-i şayyādı eline **virdi** zülfi aġını
G2665-4. Varına ayaḳ şunar dāim maḥabbet arturur / Pür **virüñ** dāim olsun bu ḳadeḥ-peymālıġı
G2768-5. **Virmez** Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt içinde rind / Cām-ı Ceme piyāle-i miḫnet zedāsını
Mh14-1. Var iken almadı eşküm kimse mercān cevherin / Ol sebebdendür kenāre **virdi**ʿummān cevherin
Mh14-10. Ṣāfdur āyīne gibi baḳ bu göñlüm ṭasına / **Virmedi** māh-ı münirüñ taḫta-i elmāsına / Ḫʸāce-i dükkān küntü kenzen insān cevherin
B99. Ḫār eline **virme** cānā ġonce-veş gül-dehenüñ / İster iseñ gül gibi çāk olmaya pīrāhenüñ
B138. Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñ ḫoş-ter olmış / Kim olmaz **virseler** şeftālüsından

2. Hepsini herhangi bir duruma sokmak.

G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḫüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe **virme** yıl hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G435-3. Kim ezelden ʿışḳa **virdi** göñlini / Ol kişi tā ḫaşr olınca yanadur
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya **virür** / Cümle dil mülkini başdan başa yaġmāya virür
G1263-1. Göñlümi sevdāya **viren** zülf-iʿanber-niz imiş / Cānumı ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş

3. Bırakmak veya bağışlamak.

G44-3. ʿIşḳ şāhı çünki **virdi** bu ġamuñ sulṭānlıġın / Ey gözüm saḳḳālıġ it ey ġamze ferrāş ol baña
G46-1. Başuma āhum şu ʿāʾı tāc-ı efserdür baña / Eşk-i çeşmüm **virdügi** ḫilʿat-i ser-ā-serdür baña
G86-2. Her ne kim **virürse** āḫır cān alur / Nesne **virmez** bu cihān aylaḳ saña
G119-5. **Virmiş** iken Ḥaḳḳ saña bil ey Muḥibbī kadrini / Ġabġabını oḫşayup geh gel leb-ḫandānın öp
G161-3. Vaṣl-ı cānān gerçi kim nā-yābdur / **Virmek** Allahuñ dilā sen ḳıl ṭaleb
G190-2. Her ki ʿāşıḳdur bilür elbette derdüñ ḳıymetin / **Virseler virmez** ḳamu İrān u Tūrānı dürüst
G281-3. Viṣāle saʿy ḳıl **virmek** Ḥudānuñ / Ki saʿy ile olur eksereʾiyān genc
G396-3. Dü-cihānı **virüp** alduġı içünʿışḳı ṣora / Ḳaysa Mecnūn diyeni ṣanma ki sen ʿāḳil olur
G422-3. Āsitānuñ felege **virmesem** ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda yatur
G434-4. Dilüm miḫnet demin dünyāya **virmez** / Bilür ḳadrin maḥabbet ālemidür
G436-3. İki cihānı **virüben** alan metāʿ-ı vaṣl / Dürr-i ṣemini ḫaḳ budurur rāygān ṭutar
G452-2. **Virmezem** ʿalemlere ışḳ ile olañ bir demüm / Vireyim her kim ki gūş eylerse ol demden ḫaber
G564-5. Ḳanāʿat yoḳ cihān ḫalḳında hergiz / **Virürsen** māl-ı dünyāyı hep ister
G709-1. Didüm bir būse **vir** laʾlüñden ey yār / Didi dīvānesin beñzer yüri var
G843(b)-5. Oldı cāna muḳır çü būseme āh / Egleme **vir** Muḥibbī fırṣatdur
G930-4. Cān naḳdi ile geldi ḳapuña yine göñül / **Virdi** metāʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G976-4. Dūzgāruñ **virdügine** şimdi maġrūr olma kim / Defter itmişdür ṣaḳın bir birine devrān alur
G987-4. Cān alup bir būse **virdüm** diyü ben emr eyledüñ / Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa **virem** dimeʿışḳ ile / Çıḳar yürekde biñ ola baş başa beñzemez
G1304-5. Her ne ki **virdi** dünyā evvel Muḥibbī bir bir / Āḫır ḳomaz alur ol virmişdürür saña ḳarż
G1376-3. Cān u dil aldı baña **virmedi** bir būsesini / Māh-rūlarda meger zerre ḳadar yoḳ inṣāf
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb **virmek** Ḥudānuñ dime hey üftāde yoḳ
G1470-2. Cürʿañ içdüm leblerüñden būse **vir** didüm didi / Mest olup sözüñ azıtduñ şöyle beñzer giderek
G1579-5. Dü-cihānı **virüp** aldı bu Muḥibbī ġamuñı / Görmesün şādlıḳ ol kim **vire** dünyāya ġamuñ
G1633-3. ʿIşḳ ehli nice çeke çeke hecr belāsın / Cānına ḳıyup **vire** eger ser daḫi nāzik
G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ **vireli** tīmār-ı miḫneti / Derd ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāṣılum
G1858-4. Leblerüñden ölmedin bir būse **vir** didüm didi / Ġam yime āḫır nefesde göñlüñi ḫoş eyleyem
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu yolda **virmege** çoḳdan ser isterem
G1933-1. Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm / Bilmedüm ne **virdi** baña alamaz hicrān benüm
G1954-1. Sīnede ḳonmış emānetdür ezelden cān benüm / **Vireyim** tek bir işāret eylesün cānān benüm
G2018-4. Aldayup bir būsesin **virdüm** yine ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḫi aldanmaz mısın
G2025-4. Yanumdan bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsemʿaceb baña ne **virdüñ** alabilmezsin
G2059-1. **Virmezem** dünyālar dilberlerüñ derd ü ġamın / Ben bilürem kimseler bilmez maḥabbetʿālemīn
G2075-5. Çünki ezelde her kişünüñ bir naṣibi var / ʿIşḳı ben aldumʿābide **virdüm** ʿibādetin
G2130-4. Añadan ṭoġalıʿışḳdan bir nefes ayrılmadum / **Virseler** cümle cihānı **virmeyem**ʿışḳ ʿālemīn
G2142-4. ʿĀşıḳam şanmañ beniʿışḳdan şikāyet eyleyem / Dü-cihāna **virmeyem**ʿışḳ ile giçen bir demin
G2146-2. Laʾlüñi anduḳca añsam n'ola cām-ı mey gibi / Varumı **virem** bu yolda ṭālib-i peymāneyin
G2156-2. Ḳaşuñ hilāl olalı baḳmaz hilāle dil / Gün ruḫlarını mihr-i dıraḫşāna **virmezin**
G2156-3. Sürme ideyin gözlerüme ey ṣabā getür / Ḫāk-i derini kuḫl-ı Şifāhāna **virmezin**
G2156-4. Laʾl-i lebüñe kim bahā dünyā ḫarācıdur / Ḥaḳḳa ben anı mülk-i Bedaḫşāna **virmezin**
G2156-5. Buldı Muḥibbī çünki işigi gedālıġın / İrān degül biñ bile Tūrāna **virmezin**
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya **virmezin** / Yaşum nücūma dāġumı da aya **virmezin**
G2254-2. Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide / Eydür ki nālesini bunuñ nāya **virmezin**
G2254-3. Didüm ki sāyeñe varup ey dost ḫoş giçem / Didi ki ben günem saña hīç sāye **virmezin**
G2254-4. Oldum hemīn cān ile dīdār āşıḳı / Zühhād gibi göñli ḫūrāya **virmezin**
G2254-5. Yārüñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya **virmezin**
G2263-3. Zülfinüñ ṣor ḳıymetini zerrece ḳadrin bilen / **Virmeye** ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2305-4. Kaʾbedür kūyı gelür sürin sürin ʿāşıḳları / Yaʿni varup **virmege** ḳurbānın eyler ārzū
G2344-4. Baña kūyı saña firdevs zāhid / **Virürsen virmeyem** ḫuld yirine
G2381-2. Tīmār-ı ġamı **vireliden** şāh-ı maḥabbet / Göz yaşlarını itdüm anuñ ḫāṣıl içinde
G2390-5. Muḥibbī her ne kim **virdise** dünyā / Alur aldanma āḫır ol ḥasise
G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ / **Virür** mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula
G2465-2. Bir būse **vire** diyü baña içerem ṭolu / Virmez dili ben ölürem ol intiẓār ile
G2483-3. Cām-ı laʾli yādına oldum ḫarābātī bugün / Varumı ḫarc eyleyüp **virdüm** şarāb-ı dil-keşe
G2514-1. Ḥāşa-lillah kim cefāña dil taḥammül itmeye / Cān ṭaleb ḳılsañ **vire** bir dem te'emmül itmeye
G2536-4. Muḥibbī şol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe **virmez** / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu şuya yuna
G2553-3. Her ne kim **vire** Ḫudā eyle ḳanāʿat cān ile / Az u çoḳ dime ṣaḳın itme nizāʿaş üstine
G2561-3. Sen baña bir būse **virdüñ** ben saña cānu dilüm / Işşı itmedüm cihānda illā bu bāzārda
G2594-6. Cennet ü ḫūrāyı **virüñ** zāhide biz n'eylerüz / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü zikrümüz bizüm dīdār ola
G2606-11. Gāh mest olup içürür baña ʿışḳuñ cürʿasın / Geh ġubār-ı ġam **virüp** ḫayrān ider göñlüm beni
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu dil-i Mecnūn mest / Yarına varın **virdi** kendinʿuryān eyledi
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī zülfine / **Virmezem** bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2709-5. Bu Muḥibbī'ye **virelden** şāh-ı ʿışḳ ġam mülkini / Eksük olmaz anuñ içün çeşminüñ sīm ü zeri
G2721-4. Kūyına varmaġa yārüñ göz yaşi **virmez** giçer / Ḳanlu şudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
G2776-5. Çünki ġam tīmārını **virdi** Muḥibbī şāhı ʿışḳ / Ḫāṣıluñdur cemʿ ḳıl bu gözlerüñ dinārını

Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse **virem** diyü çün āḫır / Cānum yirine cān olan āḫır o nefesdür
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse **vir** didüm didi / Bu bahāya virmezem çün yoḳdurur anda semen

4. Sahip olmasını sağlamak.

G3-1. Ḥaḳ ḥabībi olmasa olur mıdı miʿrāc aña / Olmasa sulṭān-ı ʿālem kim **virürdi** tāc aña
G3-3. Ḥaḳ yolına iḫtiyār-ı faḳr idüp faḫrum didi / Giymez idi **virseler** dürr ü cevāhir tāc aña
G5-3. Kimine **virdüñ** bihişt ü ḫilʿat ü tāc u kemer / Kiminüñ yirin cehennem menzilin nār eyledüñ
G106-1. Hīç eşer itmez niçün feryād ile āhum saña / Yoḫsa āhenden mi **virdi** ḳalbi Allāhum saña
G107-1. Ne müferriḥ **virdi** gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam ben zār u ser-gerdān aña
G150-1. Giceler tā ṣubḥa dek ḳıl raḥmet-i Ḥaḳḳı ṭaleb / Her ṭaleb kim bī-riyā olan **virür** anı da Rabb
G176-1. Herkese bulmaġa ʿömr-i cāvidān bir şey sebeb / Ḥıżra āb-ı ḥayāt **viren** de āb-ı ʿineb
G265-6. Degmeñüz **virmez** murādın kimseye devr-i zamān / Yoḳ yiredür her kim eylerse bugün kām ile baḫş
G280-4. Göñül şehbāzına pervāz **vir** āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan zāġ u zaġandan geç
G509-1. Gel bu riyāyı ṣūfi gülistānda ḫāre **vir** / Destār u cübbeñi de mey-i ḫoş-güvāre vir
G673-4. Kimine **virür** murādın kimin eyler nā-murād / Kim bilmez kār-ı ʿālem iḫtimāl üstindedür
G1084-4. Ḳullarımdur ḳapuma gelsün didi ol pādişāh / Her murādı **virürem** cān ile tek siz isteñüz
G1250-2. Kim saña bu ḥüsni **virdiyse** ayā Şīrīn-dehen / Kūh-ı ġamda ben belā-perverdi Ferhād eylemiş
G2383-5. Muḥibbī ḫāk-i pāyuñ efser itdi / **Virür** mi tāc-ı cevherine
G2573-3. Seri pāyuña iletdüm ideydüm ārzū tīġüñ / Kerem ḳıl **vir** murādum baḳma ey ḫūni ṣaḳın ḳane
Mr4-15. Bī-ḳarār itdi bu cānum işbu çarḫ-ı bī-ḳarār / Kimseye **virmez** murādın bu vefāsuz rūzgār

5. Yaymak.

G32-4. Ḫūblıḳ mülkinde ḳaldurdun livā-yı ḥusrevi / **Virdi** ṭabluñ ser-te-ser ʿālemlere şıyt u şadā
G1726-3. Döne döne Mevlevī gibi ider āhum ʿurūc / Ehl-i söze ney gibi nālem **virür** cedd ile ḥāl
G2165-2. Bū **virüp** dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / Yañılup tā ki dimāġın müşk-būya **virmesün**
G2445-1. Būy-ı zülfüñ **vir** didüm pirā ṭaḳ bayramda / Didi gitmez daḥi başundan bu sevdā ḫāmda
G2608-3. Rūşen eyle bu göñül ḫānesin ey bedr-i münir / Tār **vir** anları nitekim mehtāb gibi
G2736-4. Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim **vire** bezme / Bu şiʿr-i dil-keşi ögret ki tā muṭrib çalaʿūdı
Mr11-5. Rūḫ-ı zibāsı **virür** ʿāleme nūr ay gibi / İñlerem şām u seḥer derd ile ben nāy gibi
D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne **virme** / Yaʿni seḥerde ey dost zülfüñi şāne virme

6. Düşünce veya bilgi anlatan şeyleri başkalarına iletmek, bildirmek.

G660-2. Anuñ içün cān ber-feşān eyledüm ben her ṭaraf / Her yañadan kim gelürse aña peyġāmum **virür**
G842(b)-4. Sulṭān-ı ʿışḳa cān ile ḳul olmaḳ isteyüp / Dellāle **virüp** özlerin ʿışḳ ehli şaydılar
G997-3. Gizlü rāzum **virmeyince** gülşene fāş oldı / Eyleyen bu sırrı fāşı gül midür bülbül midür
G1302-5. Ḥālet-i sözi **virür** diñle Muḥibbī sözini / Diḳḳat eyle bulasın anda nice maʿnī-i ḫāṣ
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe çünki anda çāre yoḳ / Derdüñi **virenden** olur yine dermān eylemek
G2156-1. Şanmañ ki ben bu cānumı cānāna virmezin / Ben ol ḳulum ki derdümi sulṭāna **virmezin**
G2185-3. Bugün maġrūr olup dime iletdüm başa ben ʿışḳı / Ḫaber virmedi **virmez** de kimesne intihāsından
Mh13-6. Dīni ayru kāfire de **virmesün** ḥālüm ilāh / Ey dirīġā Hindū-yı ḫāline anuñ cāy-gāh / Berk-i güldür baña ḫār u ḫāre bisterdür bugün

7. Herhangi bir duruma yol açmak.

G397-4. Göñlüm ḫarāba **virdi** yine leşker-i ġamı / O ẓulm idici ḥusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G656-5. Ḳanlu ṣudur beni aġlatma Muḥibbī ḫaẓer it / Cūş ider āh idicek ʿālemi deryāya **virür**
G726-2. **Virdi** dil mülkin ḫarāba şimdi ḳaṣdı cānadur / Çeşm-i kāfir eylemiş müjgānların şemşīrler
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök **virsün** cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim yaşuñı silmez
G1251-4. Gözlerüm yaşı umardum kūyuña **vire** geçid / Bilmedüm başumdan aşdı ol ḫū bir deryā imiş
G1321-4. Zülfi egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / Laʿli velī ki ḫande ile **virdi** inbisāṭ
G1589-3. Gördüm çü göñül mülkini ġam **virdi** ḫarāba / Nūş itmek içün cām-ı muṣaffāyı büyütdüñ
G1717-1. Çīn idüp ebrūlaruñ göñlüme **virdüñ** infiʿāl / Niceye dek idesin cānā bizümle mekr ü āl
G1934-2. **Virür** mū ʿālemi āḫır ḫarāba / Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim
G2464-1. Zülfine dil baġladum düşdüm uzun sevdālara / **Virmişem** kendü elümle başumı ġavġālara
G2758-1. Bir naẓar her kim göre ruḫsār-ı āteş-nākını / Ṭutuşup ʿışḳ āteşine seyle **virür** ḫākini
Mr20-10. Ḥaḳḳ Teʿālā **virmesün** bu derdi bir yoldaşuma / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

8. Kazandırmak, katmak.

G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inşāf yoḳ / Çāre ne ṣabr eyle tā kim Ḥaḳḳ **vire** inşāf aña
G67-1. Eyledüñ rüsvā-yı ʿālem **virmedüñ** kāmı baña / Ḳomadı hecr āteş i hergiz dil-ārāmı baña
G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu yolda böyle **virmişdür** edīb
G542-5. Şiʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle ziynet **virdi** kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet **viren** ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī yaşıdur
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārün **virdi** ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḥi rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1321-1. Sāḳī piyāle şun ki **virür** ʿişret ü neşāṭ / Bezm-i çemende gel ḳuralum gül gibi bisāṭ
G1412-4. Cān be-ġāyet ḥüzn içinde dil ḳatı mecrūḥdur / Sāḳiyā mey şun ki **virsün** bu dil-i ġam-ḫʷāre şevḳ

G1836-5. Giçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār / Meger inṣāf **vire** Allāhum
G2469-1. Yārab **vir** teraḥḥum ol seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2739-4. Bī-vefālıḳda müṣābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye ziynet **virür** ol bī-vefā dünyā gibi

9. Bitki ve ağaç ürün üretmek.

G1400-5. Ḫırmen-i ʿömrüm baña **virmedi** cevce ḥāṣılı / Gözlerümden her seḥer yaġmasa ger bārān-ı ʿışḳ
G1414-3. **Virmeden** maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi ʿömrüm ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence yoḳ
G1661-2. El ṣalar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çenār / Fırṣatı fevt itmeñüz **virmez** ṣecer her-bār gül
G1661-5. Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā / Hīç işitdüñ mi bunı gülşende **vire** bār gül
G1683-2. Egerçi mezraʿ-ı dilde sirişküm tuḫmını ekdüm / Belā vü miḥnet ü hicrāndan özge **virmedi** ḥāṣıl
G1708-5. Şiʿr-i renginüm Muḥibbī bir nihāl-i tāzedür / Eksük olmaz gice vü gündüz **virür** tekrār gül
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāṣıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim **virdügi** yoḳdur bār gül
G1871-3. Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum / Bundan özge **virmedi** ḥāṣıl baña bārān-ı ġam
G2321-2. Āzādedür ki bād-ı ṣabā esse ṣalınur / Dünyā ġamın yir idi ger **virse** bār serv

10. Herhangi bir şey ortaya çıkarmak, oluşturmak.

G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / Zire ḥaḳḳ **virmişdürür** her şeye bir dürlü sebeb
G509-4. Fāsid hevāya **virme** dilā gel dimāġuñı / Bir gül yañaḳlu giysūları müşk-bāre vir
G1677-1. ʿIşḳ bāzārına geldüñ cānı virüp miḥnet al / Rāygān saña **virürler** ṣoñra dirler rāḥat al
G1908-4. Ḫumārum derd-i ser **virdi** beni ey muġbeçe ḳurtar / Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı ṣarāb oldum
G1998-4. Ḫaste oldum isteme hergiz eṭibbādan ʿilāc / Derdi sen **virdüñ** devā senden İlāhi isterem
G2179-1. Lebleri itdi ḥacel-i bedaḫşān cevherin / Dür dişi **virdi** kesāde baḫr-i ʿummān cevherin
G2165-1. Dostlar bir kişi göñlin güft ü gūyā virmesün / Olmaz işe baġlayuben ārzūya **virmesün**
B154. Ayaġı ṭopraġı başum üzre devlet tācıdur / Ḳıble ḥaḳḳı **virmezem** ḫūrşīd-i ʿālem-tāba ben

11. Satmak.

G500-1. Didüm ki cānı būseñe **virem** bahā nedür / Gūş eylemedi sözümi bildüm bahānedür
G561-4. Didiler būse metāʿın **virür** imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil yine bāzāre gider
G1732-4. Rāygāndur kim **virüp** varın ala bir būseñi / Aña cān virmelüdür cümle cihān mālı degül
G2187-1. Ḫākipāna **virseler** bil bī-bahādur bu cihān / Ḫāk-i rāhuña olupdur iki çeşmüm sürme-dān
G2282-4. Cāna beyʿider yine **virmez** metāʿ-ı būseye / Ḥüsn-i devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun
G2359-5. Muḥibbī rāygān söz gevherini / Ṣaḳın **virme** bilen alur bahāye
G2437-2. ʿĀṣıḳ odur ki sevdüginüñ ḫāk-ı pāyı / Ger **virse virmeye** dünyā ḫarācına
G2488-3. Anuñ her bir ḥadīṣi bir güherdür / Anı **virmez** bilen dürr-i ṣemine
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın **virseler** bir ḥabbeye / Bir iki gün yüzüñe gerçi senüñ ḫandān giçe
G2661-1. Kim temāşā eyleye bir laḥẓa ḥüsnüñ bāġını / Almaya bir ḥabbeye **virsen** irem uçmaġını
G2763-2. Bir loḳma ile ḫırḳaya iden ḳanāʿati / Baḳmaz ol şehde aṭlasa **virmez** palāsını
D14-2. Leblerüñden büse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm **virecegün** baña bir yoḳ nesnedür
B132. Cānumı al raḥm idüp bir büse vir didüm didi / Bu bahāya **virmezem** çün yoḳdurur anda semen

vişāl [76] *Ar*. Sevdiğine kavuşma, vuslat, firak mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1294)

bk. bād vişāl, genc-i vişāl, ʿiyd-ı vişāl, rūz-ı vişāl, ṣubḥ-ı vişāl, şehd-i vişāl, temennā-ı vişāl, ümīd-i/ümmīd-i vişāl, vaṣl, vişāl-i dilber, vişāl-i gül, vişāl-i ḥüsn, vişāl-i ṣubḥa, vişāl-i yār, vuṣlat

(vişāl [6], vişāle [11], vişāli [12], vişālin [11], vişāline [6], vişālini [1], vişālüñ [25], vişālüñdür [1], vişālüne [1], vişālüñi [2])

G49-4. Firḳat ile gice gündüz teşnedür cān u dil / Gel benüm şāhum **vişālüñ** şerbetüñ ḳandır baña
G133-4. Gel beni öldür irişem tā **vişālüñ** bāġına / Ben murāduma irem hem bulasın tā sen ṣevāb
G175-4. Murādumdur dü-ālemde **vişālüñ** / Murādumı müyesser eyle Yārab
G187-2. Çekmeyen hicrān ġamın bilmez **vişālüñ** ḳıymetin / Derde ṣābir olmayan bilmez nedür dermān dost
G215-3. Vaʿde ḳılduñ gerçi kim evvel **vişālüñ** şerbetin / Firḳate tebdīl idüp āḫır sem itdüñ ʿāḳıbet
G257-2. Çün müyesser olmaya cānān **vişāli** ʿāṣıḳa / ʿĀlem içre sīnesinde ṭurdugı cāndur ʿabeş
G281-3. **Vişāle** saʿy ḳıl virmek Ḫudānuñ / Ki saʿy ile olur ekser ʿiyān genc
G309-3. İrgür **vişālüne** beni cānā ṣevāba gir / Çün görmişem firāḳuñ odiyleʿazāb-ı telḫ
G415-4. Āh kim her bir **vişālüñ** āḫiri hicrān imiş / Rūz-ı rūşen olsa lā-büd ṣoñı anuñ tārdur
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur **vişālüñ** ābını ister / Yā vaṣluñla anı ḳandır yā olsun ḳana ḳan ḫançer
G525-4. Ey kemān-ebrū çeker iller **vişālüñ** yāyını / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G544-4. Bildi gülüñ **vişāli** hemān firḳate döner / Bīçāre bülbül anuñ içün zār u zārdur
G554-4. Ey dil **vişāle** şād oluban hecre ġam yime / Budur zemāne ʿādeti şād ü miḥen giçer
G584-2. **Vişālüñ** balına kim ola ṭālib / Anuñ ʿaynine gelmez nīş-i zenbūr
G667-3. İller **vişāline** irişe ben firḳatin çekem / Dāim belā vü miḥneti ben nā-tüvānedür
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem **vişāli** gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi zülfini ejder gösterür
G680-1. Leb-i laʿlüñ nigārā ḳuvvet-i cāndur / **Vişālüñ** daḫi ʿömr-i cāvidāndur
G725-4. İrişür cānān **vişāline** bulur maṭlūbını / Ten libāsından şu cān kim ṣoyınupʿuryān olur

G744-4. ʿĀşıḳ **viṣāle** irmez terk itmeyince cānın / Kim bilmez ise bilsün bir gizlü ince rehdür
G796-5. Ḥabībüm gün yüzüñ göster **viṣālüñ** ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G817-3. Vuṣlat içre hīç kes bilmez **viṣālüñ** ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada hicrān olur
G852-3. **Viṣāline** irişmek mümkin olmaz / Ne zer dermān ider aña ne ḫod zūr
G897-3. ʿĀşıḳ **viṣāle** irmez cān terkin itmeyince / Kim bilmez ise bilsün bir nice gizlü rehdür
G903-4. İrişilmez zülfi devrinde **viṣāli** gencīne / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G916-1. Ne ḫoş demdür **viṣāl** ola müyesser / Cemālüñle daḥi göñlüm münevver
G929-6. Kūyuna varmaz göñül eyler **viṣālin** ārzū / ʿĀşıḳ-ı dildāra şanmañ cennet ü kevṣer yiter
G957-4. **Viṣālüñ** çünki bāḳidür firāḳı / Muḳarrerdür ki her rūzuñ şebi var
G1013-4. Genc oldı **viṣāl** anı yine dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1018-2. N'ola hecrüñ ile ger derdlü olsam / **Viṣālüñ** gibi çün dermānı vardur
G1020-3. Te'ḫīr eyle ġamze beni itmesün helāk / Şāyed **viṣāle** ire elüm iḥtimāldür
G1026-1. Leb-i yāḳūtı baña ḳuvvet-i cāndur / **Viṣāli** de ḥayāt -ı cāvidāndur
G1035-1. Leb-i yāḳūtı yārüñ ḳūt-ı cāndur / **Viṣāli** ḫod bir ʿömr-i cāvidāndur
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum **viṣālin** / Cihānda var mı bir iş kim zer itmez
G1130-4. Her **viṣālüñ** çünki bildük āḫırı hicrān imiş / Terk-i vaṣl itdük anuñçün hecri nā-çār isterüz
G1173-2. Her dem **viṣāle** vaʿde ider eylemez vefā / Vardur egerçi yār ile ḳavl ü ḳarārumuz
G1225-1. Zāhid egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem **viṣālini** ʿālem içinde bes
G1333-3. Hecr imiş şoñı vuṣlatuñ bildüm / İtmem andan berü **viṣāle** ṭamaʿ
G1582-5. İrmez **viṣāli** yāre kişi zūr u zār ile / Dirler **viṣāle** irmek içün sīm ü zer gerek
G1610-5. Pendümi gūş it Muḥibbī keṣreti terk eyle kim / ʿĀlem-i vaḥdetde bulursın **viṣālin** dostuñ
G1632-3. Kāse-i miḥnet içer hicrān şebinde ehl-i ʿışḳ / Çeşmini rūşen ḳılan ġayre **viṣālüñdür** senüñ
G1633-2. Ḫoş devlet idi ayaḳ ayaḳ ḳaṣruna varsam / El virse **viṣāl** ol müyesser daḥi nāzik
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳum ziyād / Ey göñül murġı **viṣāli** bāġına pervāz ḳıl
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ **viṣāli** gencini meh-rūlaruñ / Ġayri yirde isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1723-2. Her dem anuñ **viṣālin** umarsın ʿaceb bu kim / Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir gedā göñül
G1728-4. Dostum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd / Ben daḥi senden **viṣāl** ummaḳ ʿaceb fikr-i muḥāl
G1738-5. Ger Ḥaḳḳ ide bir daḥi **viṣālüñi** müyesser / Hergiz bu Muḥibbī dimeye āh ne müşkil
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ **viṣāli** gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1770-4. Çün **viṣālin** ārzū eyler göñül bilmez mi kim / Ni ʿmet-i şāhiye dir mi bir gedā aşum benüm
G1798-6. Biḥamdillah ki cān virdüm **viṣāl** oldı baña ḥāṣıl / Libās-ı āriyyetdür ten anı devrāna ṭapşırdum
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel **viṣāline** irem yārüñ / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem **viṣālüñ** fikrile şādān / Velī vuṣlat döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1925-2. Var mıdur hīç **viṣāl** ʿālemde / Bulmaduḳ aña dest-res n'idelüm
G1956-3. Bulmışam göñlüm ḫarābında **viṣālüñ** gencini / N'eylerem maḫmūrlıḳ şimdengirü vīrān olam
G1960-1. **Viṣālüñ gencine** gerçi irişmeyüp faḳīr oldum / Firāḳuñ mülkine şāhum biḥamdillah emīr oldum
G1988-2. İnāyet yüzini görem diyü pür-şevḳdür cānum / **Viṣālüñ** fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G2002-5. Muḥibbī sen gedā bende **viṣālin** nice istersin / Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem
G2006-2. Nāgehān geldi ḫaṭuñ itdi **viṣālüñi** ḥarām / İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir isem
G2017-6. Göñlüñi virdüñ **viṣālin** istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün
G2126-5. Ārzū itme **viṣālin** ey Muḥibbī fāriġ ol / Sen gedāsın bir ḳalender ol ḫū sulṭān-ı cihān
G2171-2. Şöyle mūnīs oldı hecrüñle senüñ bu ḫaste-dil / İstemez bir dem cüdā olmaḳ **viṣāli** n'eylesün
G2179-2. Bulmaḳ isterseñ eger cānān **viṣālin** ey göñül / Rāygān girmez elüñe ḫarc ḳıl cān cevherin
G2201-3. Sen ḥarām itdüñ **viṣālüñ** beni maḥrūm eyleyüp / Ben yolında cān virüp ḳanum ḥelāl itmek neden
G2215-4. Giceler tā ṣubḥ bīdār ol **viṣālin** ḳıl ṭaleb / Müstecāb olur duʿālar dāimā temcidden
G2307-4. **Viṣālin** isteyüp şey'ullah itdüm / Şalar ṭurmaz beni ferdāya ḳarşu
G2417-4. **Viṣālüñ** ārzū itmek ne mümkin / Ben ādem oġlı sen ḫod firişte
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya **viṣālüñ** ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2619-2. Kim ḳoya ḳaṭʿ olmadan desti **viṣālüñ** dāmenin / Göreyim pā-māl ola her yana dāmānum gibi
G2620-2. **Viṣālüñ** ʿıydına elḥamdülillāh / İrüp bu cān u dil ḳurbāne geldi
G2664-2. **Viṣāli** gencīne dirler olur vīrāneler maḥzen / Baña maʿmūr olmaḳdan göñül olmaḳ ḥarāb ulı
G2765-2. Çünki olmışdur **viṣāle** ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol yüri
G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / **Viṣāle** ire ger yoḫsul eger bāy
G2789-4. İrişmeyüp **viṣāline** şeb-i hecr içre cān virsem / Dilegüm bu ola Ḥaḳḳdan saña Nūḥ ömri erzānı
Nş1-1. Zūr u zār ile **viṣāline** irem dime şaḳın / Dilberüñ vaṣlı hemān sīm ile zerden açılur
D38-2. Dostum **viṣāle** irmedi ṣundum firāḳa el / Baña zamāne uymadı uydum zamāne ben
B172. Nice yıldur rūze-i hecrüñ ṭutardum dostum / Ḥamdülillah kim bugün irdüm **viṣālüñ** ʿıyduna

viṣāl-i dilber [4] Sevgilinin vuslatı. *bk. viṣāl-i yār*

G471-2. ʿĀşıḳ **viṣāl-i dilber** ü zāhid diler na ʿim / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G1253-4. Her ki cānā ḳıymaya ḳıymaz **viṣāl-i dilbere** / Bu sözi ben dimezem bilüñüz ulular dimiş
G1562-6. Urmayan cān terkini irmez **viṣāl-i dilbere** / Terk-i cān iden irişür vaşlına cānānenüñ
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm **viṣāl-i dilbere** / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi yoġ u varumı

viṣāl-i gül [1] Gülün vuslatı.

G1525-2. **Viṣāl-i gül** naṣib-i ḫār olupdur / Budur āh u fiġānı ʿandelībüñ

viṣāl-i ḥüsn [1] Güzelliğin vuslatı.

G50-3. **Viṣāl-i ḥüsnüñi** şey'ullah itdüm / Dilüñden gelmedi bir söz meger lā

viṣāl-i ṣubḥ [1] Sabahın vuslatı.

G1653-3. Bir dem **viṣāl-i ṣubḥa** dirīġā irişmedi / Her şeb muḳīm-i gūşe-i hicrān olan göñül

viṣāl-i yār [2] *bk. viṣāl-i dilber*

G946-2. Fikri ẕikri ʿāşıḳuñ gerçi **viṣāl-i yārdur** / Līk hīç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G1218-1. Nice yıllar iñleyüp ney gibi ḳıldum bir nefes / Ḥamdülillah kim **viṣāl-i yāre** buldum dest-res

vuḫş [1] *Ar.* Vahşi. *bk. vuḫş u ṭuyūr*

G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde yoḳ / **Vuḫş** ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā

vuḫş u ṭuyūr [1] Yabani hayvan ve kuşlar. *bk. vuḥūş u ṭayr*

G2489-3. Eyledi **vuḫş u ṭuyūrı** kendine Mecnūn penāh / Bunı kim bilmez kerāmet ʿāşıḳ-ı bī-bākda

vuḥūş [2] *Ar.* Yabani hayvanlar.

bk. ṭuyūr u vuḥūş, cemiʿ-i vuḥūş, vuḥūş u ṭayr

G235-2. Gördi ki cihān ḫalḳı ḳamu ari vefādan / Mecnūn varuban itdi **vuḥūş** içre iḳāmet
G2762-4. Şol deñlü itdi Ḳays **vuḥūş** ile ülfeti / Ḳuşlar başında yapdı melāmet yuvasını

vuḥūş u ṭayr [2] Yabani hayvanlar ve kuş. *bk. vuḫş u ṭuyūr*

G1750-2. Ḳullanam dirseñ **vuḥūş u ṭayrı** sen Mecnūnleyin / Ṣoḥbet-i insānı evvel terk idüben ʿuzlet al
G858-3. Mecnūn ki aña leşker olupdur **vuḥūş u ṭayr.** / Murġ-ı āşiyānı başına tāc-ı şāhānedür

vurmaḳ [1] *T.* Sürmek. (TDK, 2011: 2491)

G2642-2. Zülfine el **vurduġınca** pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi

vuṣlat [48] *Ar.* Âşığın maşukasına kavuşması, visâl, vasl, firkat mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1296) *bk. ārzū-yı vuṣlat, metāʿ-ı vuṣlat, vaṣl, viṣāl, vuṣlat-ı cānān, vuṣlat-ı dilber, vuṣlat-ı hem-dem, vuṣlat-ı raḥmet, vuṣlat-ı rūz, vuṣlat u ʿiyş*

(vuṣlat [31], vuṣlata [9], vuṣlatdan [1], vuṣlatı [1], vuṣlatın [1], vuṣlatına [1], vuṣlatiyle [1], vuṣlatuñ [3])

G308-3. Firḳat belāsıdur cigerüm ḫūn iden benüm / **Vuṣlat** ümīdi eyleyiser ādemi feraḥ
G370-5. **Vuṣlat** eyyāmına kim irişdi bilsün ḳadrini / Ġaflet idüp ṣanmasun bir daḥi bu demler gelür
G385-5. Ey Muḥibbī hīç feraḥ var mı ṣoñı ġam gelmeye / Nitekim **vuṣlat** gele ardınca hicrān ṣarmaşur
G460-3. **Vuṣlatuñ** şehdin gören ansun firāḳuñ zehrini / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında şāmı var
G554-2. ʿĀşıḳ nicesi olmasa bu derd ile helāk / **Vuṣlat** deminde ara yire pīrehen giçer
G591-1. ʿIşḳ ehli **vuṣlat** isteyü cānāne ḳaṣd ider / Maʿşūḳ līk anda olan cāne ḳaṣd ider
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳānīʿ yoḳ anlar içre **vuṣlatdan** ḫaber
G817-3. **Vuṣlat** içre hiç kes bilmez viṣālüñ ḳadrini / Ḳıymetin ol dem bilür ki arada hicrān olur
G831-7. Ey Muḥibbī ister iseñ **vuṣlatın** / Odlare yanmaḳ gerekdür bāl ü per
G835-1. Ḫarāb olalıdan göñlüm aña vīrānedür dirler / Bulınursa eger **vuṣlat** aña genc-ḫānedür dirler
G909-2. Ne bilsün ḫālet-i hicrān ḳadrin / Aña kim **vuṣlat** olmışdur müyesser
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre yatur ḫaste göñül / **Vuṣlata** iremeyüp cānı virem gibi gelür
G1007-5. Muḥibbī derd-mendüñe eger olmaz ise **vuṣlat** / Göñül diye baña besdür ki küyından güẕārum var
G1031-3. İdüp cehd eyleme **vuṣlat** temennā / Naṣibi āşıḳuñ derd ü elemdür
G1086-5. Ey Muḥibbī olmışuz ālemde dīdār āşıḳı / **Vuṣlata** meyl eyleyüp büse kenārı n'eylerüz
G1223-3. İremezsin bī-vefālar **vuṣlatına** ey göñül / Ger firāḳ ile yanarsan hem-dem olmaz bir nefes
G1244-2. Fikr eyleme ey dil yüri **vuṣlat** ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1255-5. Ehl-i diller ey Muḥibbī şād u ḫandān oldılar / İtdiler **vuṣlat** ḫumından çünki anlar bāde nūş
G1322-3. Başını tenk itmeyince ʿāşıḳ irmez **vuṣlata** / Boynuma bār-ı girāndur aña bu serden ne ḥaẕẕ
G1333-3. Hecr imiş ṣoñı **vuṣlatuñ** bildüm / İtmem andan berü viṣāle ṭamaʿ
G1343-1. Ḳılsa ger **vuṣlat** şebinde ʿārızın cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet yana şemʿ
G1343-7. Ṭañ mıdur pervāne ḳılsa bu Muḥibbī cān u dil / Oldı çün **vuṣlat** şebinde ʿārıż-ı cānāne şemʿ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānīʿ olsa pīrehen **vuṣlat** demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada yoḳ
G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek ʿāşıḳ irişdi **vuṣlata** / Böyledür kime emek ṣunuldı kimine yimek
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña **vuṣlat** yimek
G1528-1. **Vuṣlata** irmege ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle yolında pes olʿIsi-nefesüñ
G1590-5. **Vuṣlat** el virmez Muḥibbī ḳılmayınca terk-i ser / Çün bu derd-i ʿışḳuñ ṭarīḳi dostlar ölmek gerek

G1720-4. Mānīʿ olup ger gire **vuṣlat** deminde araya / Çāk-ı girībān tāb-ı dāmen çāk idüp pirāhan ol
G1840-5. Muḥibbī hecr-ārā her dem viṣālüñ fikrile şādān / Velī **vuṣlat** döne hecre diyü ġam-nākdur göñlüm
G1977-1. ʿĀşıḳam **vuṣlat** deminde cüst ü çālāk olmışam / Ez-gīribān tā-be-dāmen pīrehen-çāk olmışam
G2042-3. Göreyim ben seni āḫır giribā-çāk-tā-dāmen / Baña mānīʿ olur **vuṣlat** deminde pīrehensin sen
G2183-3. Ḫasteyem ġāyet meger **vuṣlat** gele bālinüme / Tā ḥayāta irişe bu cān-ı ser-gerdān-ı men
G2221-2. Menʿider **vuṣlat** deminde dāmeni / Arada çāk olsa tīz çek pīrehen
G2237-1. Fedā ḳıl cānı cānāna bil ol nā-mihribān ḳadrin / Kim ister **vuṣlata** irmek ne ġam bilmezse cān ḳadrin
G2282-5. Çāresüz ḳaldı Muḥibbī varabilmez **vuṣlata** / Āh kimʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun
G2289-1. Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun / **Vuṣlat** olsun dāimā endūh-ı hicrān olmasun
G2367-3. **Vuṣlatuñ** aşına çoḳ ḳatma hecrüñ milḥin / Ḳaṭar iseñ ḳat oran ile anı aşımuza
G2372-2. **Vuṣlat** leẕīẕ gerçi ki ḳand ü nebātdan / Beñzer ṣaḥīḥ hecrde zehr-i helāhile
G2458-1. ʿIşḳ ile her ki düşe derd ile hicrān iline / **Vuṣlatı** añmaya vü baḳmaya dermān iline
G2461-1. Görmezem **vuṣlat** yüzin ḳaldum meded hicrān ile / Dostum hicrān daḥi olmaḳ gerek oran ile
G2506-2. Çehre-i cānān görinmez perde olmışdur teni / **Vuṣlat** el virmez aña cism ile cāndan giçmeye
G2532-2. **Vuṣlat** el vire mi yāḫūd düşe mi rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle
G2569-6. Elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ görüp vaṣluñı rā itdüm / Muḥibbī olmadı **vuṣlat** ḥaṭāmı añladum rāda
G2712-2. Hecr ile ölmek mi vardur ger irersen **vuṣlata** / ʿĀlem içre dostlar bu iḥtimāl egler beni
G2786-2. Çürütdümʿömrüñ naḳdin metāʿ-ı vaṣl içün cānā / Müyesser olmadı **vuṣlat** hemān bir iki dem ḳaldı
Mh16-9. ʿĀşıḳaʿāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şemʿe **vuṣlat** bulmadı pervāne tā yaḳmadı per
Mr9-3. **Vuṣlatiyle** ḫoş giçerdi dilberüñ dil bir zamān / Vādi-i hicrān içinde eylerem şimdi fiġān
B212. **Vuṣlata** irişicek cānuñı şükrāne ilet / Ger naṣīb ide Muḥibbī saña Ḥaḳḳ ol rūzı

vuṣlat u ʿıyş [1] Kavuşma ve eğlence.

G506-2. Giçüben firḳat ü miḥnet irişüp **vuṣlat u ʿıyş** / Ol gözi āfet-i cān kirpügi ḫançer geliser

vuṣlat-ı cānān [3] Sevgiliye kavuşma. *bk. vuṣlat-ı dilber*

G2024-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā terk olmayınca cān u ser / **Vuṣlat-ı cānān** muḳarrer girmez ele rāygān
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid zühdine / Ḥāṣā kim nevmīd olam ben **vuṣlat-ı cānāneden**
G2391-5. **Vuṣlat-ı cānān** gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / Yoḫsa bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā ile

vuṣlat-ı dilber [1] *bk. vuṣlat-ı cānān*

G2576-7. Cān eyle fedā tā buluna **vuṣlat-ı dilber** / Terk eyle Muḥibbī saña cānāne gerekse

vuṣlat-ı hem-dem [1] Dostun kavuşması.

G915(a)-5. Sāḳī-i ʿālem ʿIşḳ ile ḫoş-dem / Şād ü ḫurrem **Vuṣlat-ı hem-dem**

vuṣlat-ı raḥmet [1] Rahmete kavuşma.

Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / **Vuṣlat-ı raḥmet** umar ziynet ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ

vuṣlat-ı rūz [1] Kavuşma günü.

G496-4. Şādmāndur irişen **vuṣlat-ı rūzı** ne bilür / Şeb-i hicrānda şu kim ḥasret-i cānāne çeker

vuṣūl bulmaḳ [1] Vasıl olmak. (Ş. Sami, 2010: 1296)

G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde nice yol / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya **bulmadum** hergiz **vuṣūl**

vücūd [15] *Ar.* Cisim, beden, ceset. (Ş. Sami, 2010: 1297)

bk. bāġ-ı vücūd, iksīr-i vücūd, mülk-i vücūd, vücūda gelmek, vücūda getürmek, vücūdu ḳalmamaḳ, vücūd virmek, ẕerrāt-ı vücūd

(vücūd [2], vücūdı [2], vücūdum [8], vücūdumdan [1], vücūdumı [1], vücūduñ [1])

G168-3. Şol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ ucından dostum / Ġarḳa virdi **vücūdum** zevraḳın ḳıldı tenāb
G753-1. Cānān **vücūdı** şīr ü şekerden siriştedür / Ḥūri midür bilsemʿaceb yā firiştedür
G1005-4. Dāġ-ı dilümle yansa **vücūdum**ʿaceb midür / Işḳ āteşiyle sīnede ol dāġ-ı lāledür
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum **vücūdum** külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1394-2. Işḳuñ **vücūdı** şūfi gün gibi rūşen iken / Münkir virilmek aña ġāyet cehālet ancaḳ
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum yoḳ / Beni şeydā mı ṣanursuz **vücūdum** belki būdum yoḳ
G1515-3. Beni sen derd-nāk itdüñ **vücūdum** külli ḫāk itdüñ / Beni vallah helāk itdüñ niçün dün gice gelmedüñ
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı **vücūdum** zevraḳı / Baña lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün **vücūdum** dīde-i giryān benüm / Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm
G2062-3. Beni maḥv eyledi ʿışḳuñ **vücūdumdan** eṣer hergiz / Görinmez kim naẓar ḳılsa hemān bir dūd-ı āham ben
G2480-4. Şöyle ḫāk itdi **vücūdumı** dögüp seng-i cefā / Arasalar cismümi bulmayalar ġırbāl ile
G2482-3. Ne ḳadar mücrim isem kesmeyem ümmīdümi ben / Hīç olur mı ki kerīm ola **vücūd** eylemeye

Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir yirden ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu **vücūd** ileʿademden fāriġuz
Mr12-4. Nār-ı ġayretle **vücūdum** yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it **vücūduñ** ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol ehl-iʿışḳun ʿibreti

vücūda gelmek [1] Çiḳmaḳ, vücūd bulmaḳ... (Tulum, 2011: 1851)

G2512-5. Āh eylemesün mi ki bugün **geldi vücūda** / Başladı hemān derd ile ṣolmaġa benefşe

vücūda getürmek [1] Meydana getirmek, var etmek. (TDK, 2011: 2493)

G1171-2. Ḥaḳuñ emriyle ʿīsīyi **vücūda** / **Getürmez** her nisā bil Meryem olmaz

vücūdu ḳalmamaḳ [3] Yoğ olmaḳ, máʿdūm olmaḳ... (Tulum, 2011: 1851)

G597-2. Şöyle yandum **ḳalmadı** hergiz **vücūdumdan** eṣer / Şimdiden ṣoñra ʿaceb bilsem ki daḫi nem yanar
G1860-4. Şöyle żaʿf oldum ki **ḳalmadı vücūdumdan** nişān / Beni nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G2032-4. Şöyle yan kim nār-ı ʿışḳ ile **vücūduñdan** eṣer / **Ḳalmasun** bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun

vücūd virmek [1] Beğenmek, máḳbūl görmek... (Tulum, 2011: 1851)

G326-5. Yāre diseñ ḥālüñi almaz Muḥibbīʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olanʿuṣṣāḳa **vire** mi **vücūd**

Y

ya/yā [263] *Far.*

1. Terdid beyan eder, yahut. Mükerrer dahi kullanılır. (Ş. Sami, 2010: 1299)

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / **Yā** leb-i dilber gerek yāḫūd ṣarāb-ı ṣaf aña
G21-6. La'l-i nābuñ dilbere oldem meger irür elüm / Kūze ide ṭopraġumdan **yā** ḳadeḥ ḫazzāf aña
G36-5. Çeşme-sār-ı çeşmüme gelse olur anı nihān / **Yā** melekdür **ya** perīdür dimezem insān aña
G57-5. Naḳd-i cān iletüp Muḥibbī istesem bir būsesin / **Yā** cevāb ister veyāḫūd gösterür ferdā baña
G91-4. Kūyunda yatan seng midür **yā** ser-i 'uṣṣāḳ / 'Işḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā
G114-1. 'Aceb ol leb midür yāḫūd mey-i nāb / 'Aceb ol diş mi **yā** lü'lü'-yi nā-yāb
G114-4. 'Aceb bu ġamze midür **yā** çü ḫançer / 'Aceb bu zülf midür **yā** çü ḳıllāb
G114-5. 'Aceb nergis midür bu çeşm-i şehlā / Neden baḫtum gibi var anda **yā** ḫ'vāb
G169-2. Gül yüzüñ 'aksi midür **yā** pīrehen gülgūn mıdur / **Yā** güneş şevḳi ile ki sürḫ olur dirler seḥāb
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ dehānı **yā** urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G235-1. 'Āşıḳ mıdurur isteye ol rāh-ı selāmet / **Yā** 'ār ide ol eyleyicek anı melāmet
G240-5. Şaḳın beyḫūde lāf urma Muḥibbī / Gerekdür 'ışḳa şāhid **yā** 'alāmat
G390-1. Ḫārdan mı bülbül iñler **yā** gül-i terden midür / Bu cefālar cānuma dilden mi dilberden midür
G410-5. Mest-i 'ışḳ oldı Muḥibbī tā ezel / Ṣanmañ anı ḫūr u **ya** ġılmān sever
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı **yā** ṣīve yāḫūd nāzdur
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ **ya** yaşuma naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḫi dirhemdür
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer **ya** bī-nevā / Var ise ey zamān anı göster baña getür
G446-3. Āḫiri 'ömrüñ fenādur olsa ger ṣad **yā** hezār / Çün giçer āḫır ölenler anı bir dem ṣandılar
G497-4. Kim diyebilür meleksin **yā** perī / Kim saña mānend yoḳ cennetde ḫūr
G505-4. Şehā dil teşne olmışdur viṣālüñ ābını ister / **Yā** vaṣluñla anı ḳandır **yā** olsun ḳana ḳan ḫançer
G533-4. Zāhid ṣarāb-ı nābdan ger 'āşıḳı men 'eylese / Güş itmezüz sözin anuñ **yā** bengi **yā** dīvānedür
G573-4. Dehrüñ ṣafā vü zevḳin baḳsañ aña ḥaḳīḳat / Āb üzre naḳş olunmış **yā** sīr-i ḫ'vāba beñzer
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / **Ya** 'afv eyle yüzüñ göster **ya** ṣorma ṣuçumı öldür
G607-2. Bilmedüm nergis midür **yā** fitne-i āḫır zamān / Sihr ile yaḳduñ cihānı gözlerüñ cāzū mıdur
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür **yā** yoḳsa la'l in ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lü'lü' midür
G633-1. Āb-ı ḥayāt var didügüñ ol dehen midür / **Yā** ḫızr-ı zinde didügüñ anı emen midür
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme **yā** eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G697-3. Nedür ya düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ **ya** aṣılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G753-1. Cānān vücūdı şīr ü şekerden sirişte dür / Ḥūrī midür bilsem 'aceb **yā** firişte dür
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı zülfi müşk-i çīn / **Yā** leṭāfet baḥri üzre görinen 'anber midür
G793-4. Ḫ'vāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / **Yā** ṣarāb-ı nāzı nūş itmiş yatur maḫmūrdur
G817-6. Hey ne ẓālimsin varup ḳapuña ger dād istesem / **Yā** ṣoruñ **yā** öldürüñ diyü o dem fermān olur
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını **yā** yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G824-2. Kūy-ı dilberde bu ben dīvānei aydur gören / Hāy bu ser-geşte **yā** āşüfte **yā** abdāl olur
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde yatur **yā** iki ṣayrular mıdur
G882-5. Ey Muḥibbī 'āşıḳa **ya** ṣabr dirler **yā** sefer / Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār
G883-1. Serv gibi ṣalınan ol ḳadd-i dil-cūlar mıdur / Göz yaşı mıdur aḳan pāyında **yā** cūlar mıdur
G883-2. İrmek ister zülfinüñ zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel **yā** olmaz ārzūlar mıdur
G902-4. Emdür lebüñi şimdi bu dil-ḫasteye didüm / Güldi didi gör ḫāṭırı gül **yā** şeker ister
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḫaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü **ya** yoḫsa bārūlar mıdur
G955-7. Görinen ḫat mıdur **yā** leşker-i mūr / Ki ṭutdı kişver-i ḥüsni ser-ā-ser
G955-1. 'Aceb sünbül midür zülfüñ **ya** 'anber / Dimāġ-ı dehr olur andan mu'aṭṭar
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme **yā** eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi tek yāda getür
G1007-4. Ser-i kūyı baña bāġ u bahārumdur daḥi gül-ruḫ / **Ya** 'ıyş u neşāṭ itsem ne ḫoş bāġ u bahārum var
G1024-3. Ol gider ben ḳaluram ḫayrān u vālih **yā** ḳılam / Esbi çābükdür anuñ līkin benüm āhestedür
G1034-3. Yaşum te'şir itmez āhum ile / 'Aceb āhen midür ḳalbi **ya** mermer
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng **yā** pülāddur
G1043-1. Var mıdur bilsem 'aceb yārüñ dehānından ḫaber / **Yā** ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1054-1. Ey dil naẓar ḳıl 'arızı güldür **yā** lāledür / Sünbül saçına baġla göñül kim gülāledür
G1062-1. Ḳurbān ideyim başumı cānāne içündür / **Yā** besledügüm cānumı cānā ne içündür
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü **yā** sīm-tenüñdür / Gül yapraġı var ise senüñ pīrehenüñdür
G1075-5. Genc-i 'ışḳun çü Muḥibbī yiri vīrānedürür / **Yā** ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1090-1. Zülfi zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā dimez / **Yā** ṣarāb-ı 'ışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1118-1. Zāhidā ṣanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / **Yā** cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1118-5. 'Āşıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma cennet isterüz zāhid **ya** ḫūrāsındayuz
G1130-1. Zāhidā ṣanma bizi cennet **ya** gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dīdār isterüz
G1138-1. Āfitāb-ı ḥüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / **Yā** muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña kim yā dimez
G1166-1. Bulınur mı 'aceb bir gül anuñ yanında ḫār olmaz / **Ya** bülbül var mı 'ālemde enis-i āh u zār olmaz
G1177-3. 'Uṣṣāḳa çāre dirler idi ṣabr **yā** sefer / Ḳalmadı ṣabr terk iderüz biz diyārumuz

G1180-1. Bulınmaz gül enis-i ḫār ḳılmaz / **Ya** bülbül var mıdur kim zār ḳılmaz
G1191-1. Var mıdur bir ʿışḳ eri kim vaṣl-ı cānān istemez / **Yā** belā **yā** mübtelā derdine dermān istemez
G1297-1. Olmadı Yārab gönül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it **yā** beni cāndan ḫalāṣ
G1300-1. Olmadı baña müyesser kim olam meclisde ḫāṣ / **Yā** olam derd ü belā vü miḥnet ü ġamden ḫalāṣ
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde gönül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun **yā** ḳatl itsün anı **yā** zülfe aṣ
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ yoḳdur dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet **yā** vasaṭ
G1339-4. İşḳ **yā** Mecnūnuñ olsun **yā** benüm olsun diyü / İstemem bir kimse kim ola benüm ile meşāʿ
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer **yā** dilberde ʿināyet yoḳ
G1390-5. Dimezem baña ḳalīl eyle cefāñı **yā** keŝīr / Bu Muḥibbī'ye çoġı az olur azı çoḳ
G1392-4. Didümse zülfüñe ʿanber ḳılup **yā** nāfeye teşbīh / Ḥaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre **yā** dil ü cānını yaḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez zülf olur mānīʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup **yā** mār olmaḳ
G1470-4. İşḳ **yā** Mecnūnuñ olsun **yā** benüm olsun didüm / İstemem bir şeyde olsam kimse ile müşterek
G1523-3. Kim seni bu ḥüsn ile göre beşer şanmaz saña / Diye ḥūrī **yā** perī **yā** indi göklerden melek
G1558-1. Ārzū-yı Kaʿbe-i cānān ider her dem dilüñ / Bilmezem suyun mı çekdi seni anda **ya** gilüñ
G1583-5. Şād olup vaṣla Muḥibbī olma hicrāna melūl / Her ne gelse luṭfdur **yā** ḳahrı ḫoş görmek gerek
G1584-4. İşḳ **yā** Mecnūnuñ olsun **yā** benüm olsun didüm / Dimesünler ʿışḳ içinde iştirākuñdur senüñ
G1585-2. Dime şaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / **Yā** perīşān zülfine āsān mıdur dildārelik
G1600-1. Dilā ʿışḳ ile çün meydāne girdüñ / Başuñ ṭūp itmez iseñ **yā** ne girdüñ
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ ẓāhir olmış bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm ʿanber mi **yā** misk-i Ḫıṭādur kākülüñ
G1619-4. Yaşum āhum neden teʾşir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi **yā** seng
G1656-2. İşḳuma müstaġraḳam ḳılmañ naẓar ṣaġ u ṣola / Bilmezem var mı cihānda saña beñzer **yā** degül
G1659-3. **Yā** şaçı zencīrini daḳ boynuña **yā** göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1709-1. Var mı cihānda bir kişi diye ḥużūra gel / **Yā** ḳurtulup bu ġuṣṣa vü ġamdan sürūra gel
G1718-2. Mūr gibi beni pā-māl eyledüñ / **Yā** gel öldür **yā** teraḥḥum eyle gel
G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ **ya** ṭūbā / Didi andan yüce ben ser-firāzam
G1826-2. Leblerinden iste didüm ey gönül gel bir cevāb / Didi kim aġzuma almaġa **ya** cānum var benüm
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup **yā** zār u giryān olmayam
G1957-3. Güneş ruḫsārına ḫāʾil olur derdümle āh itsem / **Ya** teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-ḫʷārum
G1972-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī veyā ʿarʿar didüm / Didi saña ne biter **yā** şimşād olam
G2009-5. Serv mi ḳaddüñ veyā ṭūbī miʿarʿar mı didüm / Didi saña ne biter **yā** serv ü **yā** şimşād olam
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur **ya** fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd zümürrüd rīzesi / **Yā** sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān
G2041-5. Yüzinde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü **ya** Ḥasensin sen
G2042-2. Yüzüñde berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü **ya** Ḥasensin sen
G2109-4. Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya ey dil itme meyl / Kim ḳanā'at Ḳāfınuñ ʿanḳāsı **yā** şehbāzısın
G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül midür **ya** kākül **yā** zülf-i ʿanber-efşān
G2119-3. **Yā** Türk **yā** Moġoldur yaġmā içinde māhir / Kāfir mi çeşm **ya** mest-i ġāret-gīrān-ı imām
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevṯer / Yāḳūt **ya** aḳīḳ ü **ya** laʿl yāḫūmercān
G2125-2. Şanmañuz şūfi **ya** zāhid bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek yā ḳaşuñ **yā** ṣalmasun
G2125-3. Sīnede gören elifler dir ki ʿāşıḳuñ bibrdür / **Yā** peleng-i mişedür dāġ ile pür-ḫālem bugün
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz mısın / **Yā** üşenmezsin yāḫūd ḳorḳmaz mısın Allahdan
G2186-1. Günāh ise seni sevmek **yā** itmek her gün āhı ben / Muḳırrum ben günāhuma çoḳ itdüm bu günāhı ben
G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh **yā** āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāḫūd zülf **yā** sünbül-i perīşān
G2198-2. Miḥrāb-ı ʿāşıḳāndur yāḫūd ḫaṭ-ı maḥabbet / Yāḫūd kemān-ı Rüstem **yā** ebrūvān-ı fettān
G2207-1. Ḳaş olsam şemʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / **Yā** şaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben
G2297-3. Yüzinde güller açılmış ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur gūyā **ya gül-berk-i teridür** bu
G2300-1. Perī misin **ya** ādem ey melek-ḫū / Seni Görmege ḫalḳ muḥtāc ḳamu
G2320-4. Sāḳiyā şunma ḳadeḥ birlemeyin mest eylemez / Baña virme sen şarāb illā ṭagār u **yā** sebū
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynunda zülfüñ / **Ya** müşk ile ḳarışmış ʿanberīne
G2356-3. Kim ḳabūl eyleye derd ü ġamı dermānı ḳoya / Dūd-ı āhum **yā** çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür **yā** piyāle / Yañaġı rengi mi yeg yoḫsa lāle
G2379-3. Boyı mı yeg anuñ **ya** serv üʿarʿar / Anuñ cevri mi çoḳ **yā** bende nāle
G2400-5. Eşḳ-i çeşmidür Muḥibbīʾnüñ **yā** baġrı ḳanıdur / Lāleler şanmañ görinen dāmen-i kūhsārda
G2406-1. Sırr-ı ʿışḳı kim bilürdi nāle taḳrīr itmese / Ṣafḥa-i ruḫsāruma **yā** eşk taḥrīr itmese
G2417-5. **Ya** serden giç Muḥibbī **yā** naẓardan / Olur ʿāşıḳ olan elbette küşte
G2469-1. Yārab vir teraḥḥum ol seng-dil cevāna / **Yā** ṣabr u **yā** taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ Yārab dil-i dildāruma / **Yā** ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma
G2495-2. Nice doysun bu yürek cevrine āhın diñle / Sīne **yā** tīr-i cefā **yā** nice ṭāḳat getüre
G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem **yā** ḳanı iḥsān / İki elüm bulındı ṭut ki ḳanda
G2515-1. Nice bir tīr-i cefālar sīne-i miskīnüme / Atıla seng-i melāmet **yā** dil-i ġam-kīnüme
G2585-4. Dem mi vardur āteşi ʿışḳ sīnem içre yanmaya / Dūd-ı āhum **yā** çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2593-1. Ruḫları fitne ḳadd ü bālā belā / Eksük olmaz dilde fitne **yā** belā
G2605-4. Yād ide zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / **Yā** viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2610-3. N'eyler ol āb-ı ḥayātı **yā** şarāb-ı kevṯeri / Laʿl-i dilberden kime ola müyesser çāşını
G2618-1. Şād-pāre ola var mı cihānda tenüm gibi / **Yā** sīne ṭuta tīġ-i cefāya tenüm gibi

G2621-2. Her ḳaçan gelse ḫırāma ol ḳıyāmet ʿarż ider / Ṭūbī-i bāġ-ı cinān **ya** serv-i siminüm gibi
G2635-1. Kimdürür ruḫsāruña gün gibi pertāb olmadı / **Ya** anı gördükde bu çeşm ṭolāb olmadı
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem **yā** gözlerüm yaş olmadı
G2656-1. Perī misin melek misin **yā** ḥūrī / Yüzüñde berḳ urur Allah nūrı
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında / **Ya** öldür anı ḳurtulsun **ya** gönder bir cevāb ulı
G2710-3. Eşer itmez yaşum ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen mi bilsem **yā** firengi
G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā / Her biri dir ki anı ḳabūl eyle **yā** beni
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ mı **yā** melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd ziynet buldı gül-berk-i teri
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / Yine çıḳar depemden şem ʿ-veş her gice **yā** dūdı
G2740-1. Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi / **Yā** mübtelā-yı derd ü ġam ola benüm gibi
G2764-1. Leb mi bu **yā** laʾl mi yāḫūd mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʿĪsi mi ki
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi yoḳ ṣahbā ile / **Yā** ṣalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre yoḳ / ʿIşḳa **yā** ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr5-8. **Yā** bī-direng-varına yārān tena ʿʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr6-6. Her zemīni rāh-ı ʿışḳ içre **yā** hem-rāh eylerüz / Mest-i ṣahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz
Mr19-13. Dūd-ı āha kimdürür boyanmayan / **Yā** ṣarāb-ı ʿışḳı içüp ḳanmayan
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı **yā** benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim
D34-1. Sevmişem bir dilberi hergiz vefāsın görmedüm / Laḥẓa **yā** dem mi giçer diyem cefāsın görmedüm
D48-1. Alnuña **yā** yüzüñe ʿāşıḳ degülse āfitāb / **Yā** ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B115. Düşde gördüm ki nigārı ben der-āġūş itmişem / **Yā** düş olsa bu baña **yā** hīç bīdār olmasam
B152. Laʾl-i nābuñ var iken kimdür mey-i nāb isteyen / Gül yüzüñ devrinde **yā** gül-berk-i sīrāb isteyen
Mr8-8. **Yā** ġāzi ol yāḫūd şehīd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

2. O halde, öyle ise. (Devellioğlu, 2000: 1154)

G56-1. Ey göñül n'olduñ yine bīgāne söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ **ya** ne söylersin baña
G116-2. Kūyuña varsam olur āzürde dil aġyārdan / **Yā** neden dirler ki olmaz cennet içinde ʿaẕāb
G169-4. Kūyuña varsam ḳaçan āzürdeyem aġyārdan / **Yā** niçün dirler ki olmaz cennet içinde ʿ aẕāb
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī **yā** nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G385-3. Serv-ḳaddüñe eger ʿāşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe **yā** neden yüz buldı her an şarmaşur
G437-1. Zülfüñe kāfir dimişler **yā** ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cem ʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G437-4. Her kişi zevḳ ü ṣafāda gice gündüz şādmān / Çarḫ-ı ẕālim **yā** niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G475-1. Dilberüñ gördüm libāsını çü āl üstindedür / Ḳana girmek mi murādı **ya** ne āl üstindedür
G478-1. Kūyuñda bu ben ʿāşıḳa dīvāne disünler / Dīvāne dimeyüp baña pes **yā** ne disünler
G598-1. Kimdürür vire baña yārüñ meyānından ḫaber / **Yā** kim ola muḫaṭaşar vire dehānından ḫaber
G602-1. Ey göñül başuñda bunca dürlü sevdālar nedür / Pādişāhum dirilürsin **yā** bu ġavġālar nedür
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / Çünki atmazsın **ya** elde ṭutduġuñ yālar nedür
G602-3. Didüm ey dilber vefādan yeg gelür cevrüñ baña / Didi çünki böyledür **yā** bu temennālar nedür
G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler **yā** göreyin sīneñde yaralar nedür
G602-6. Çünki ʿāşıḳsın Muḥibbī ʿışḳa inkār eyleme / Bellüdür bu itdügüñ **yā** āh ile vālar nedür
G605-1. Serverā ḳaddüñi añsam gözlerüme nem düşer / **Yā** ḫaṭuñ fikr eylesem göñlüme ol dem ġam düşer
G697-3. Nedür **ya** düzd-i dil yārüñ ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aşılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G696-1. Şular kim bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḥnetdür **ya** niçün yāyı bilmezler
G708-3. Cānumı çün aldı ġamzeñ **yā** niçün ḳomaz beni / Çünki nesnem ḳalmadı bilsem ki daḫi nem ḳapar
G709-3. Didiler zülf içün İslāma geldi / **Ya** niçün eylemez ol ḳaṭ ʿ-ı zünnār
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ **yā** ne olur
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç piç olmış **ya** genc üzre yatur ejder midür
G784-1. Leblerüñ fikri nigārā ṣanma fikrümden çıḳar / Gün yüzüñ mihri **ya** bu ḳalb-i sipihrümden çıḳar
G802-1. Var mı mişlüñ ey ṣanem didüm didi ʿAẕrā meger / **Yā** baña mānend ne var Vāmıḳ-ı şeydā meger
G830-1. Yüzüñ nūrına kim dir nāre beñzer / **Ya** kimdür kim diye gül-nāre beñzer
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / **Yā** ne ṣaḳlarsın aş anı zülfinüñ çün dārı var
G878-1. Ḫadd-i nigār baña gül-i aḥmer degül midür / **Ya** zülf-i dost müşk-i muʿanber degül midür
G895-5. ʿĀleme pertev ṣalup eyler münevver ālemi / Gün yüzi nūrı degülse eydiñüz pes **yā** nedür
G1013-5. Şem ʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki yanmayup ol **ya** neme beñzer
G1062-5. Pāyuña n'ola dökse Muḥibbī göz yaşın / Bu ṣaḳladuġı sīm ü zeri **yā** ne içündür
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir daḫi / **Yā** nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1204-5. Muḥibbī kūyuña varsa ṭolar ol dem seg-i kūyuñ / **Ya** niçün dirler ey ḫūrī ki cennetde ʿaẕāb olmaz
G1246-5. Bu Muḥibbī mest olup açdı me ʿānī dürcini / Bāde-i Ḥāfıẓ meger **ya** cām-ı cāmī itdi nūş
G1267-3. Kūyuña dārü'ş-şifā dirler **yā** niçün dostum / Nice yıllardur ki anda ḳalmışam şāḥib-firāş
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı yār bizār eyledi / Di Muḥibbī **yā** ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿ ivaż
G1317-2. Nice bir ḳaşruñ yaparsın ḫıṣt-ı sīm ü ḫıṣt-ı zer / **Yā** nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün bisāṭ
G1385-4. Laʾl-ı lebüñ şifādur dārü'ş-şifā işigüñ / **Yā** niçün anda bu ben bīmār-ı zāra yir yoḳ
G1493-1. Kim diñledi şīrīn sözin ol ġonce-dehānuñ / **Yā** kim ḫaberin virdi kim ol ince meyānuñ
G1538-5. Bu Muḥibbī ser-i zülfindeki ḫāli göricek / Didi dil murġını ṭutulmaġa pes **yā** ne gerek
G1725-2. Bir naẓarla aldı göñlüm beni Mecnūn eyledi / Gözleri sāḥir degülse **yā** nedür baña bu ḥāl
G1726-4. Çün degül bāḳi cihāna eyleme ey dil ṭama ʿ / Saña ḳalmaz çün bilürsin **yā** nedür ceng ü cidāl
G1820-6. Sensüz günümi ṣorma ki (ne)nev ile giçer / Hicrān deminde **yā** nice şeb-hā-yı tār hem

G1862-5. Ezelde cān ile cānān Muḥibbī hem-dem imiş / Çün öyledür **ya** ne ḥācet ki ben arade olam
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun yaşum benüm / **Yā** ne içün şaḳlaram şimdengirü başum benüm
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / **Yā** niçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm
G2110-1. Nice bir hicrān şebinde çekeyim ġam tasasın / **Yā** nice bir içeyim derd ile miḥnet kāsesin
G2150-1. Nice bir ʿışḳa düşüp derd ile maḥzūn olasın / Döküben göz yaşını **yā** nice Ceyḥūn olasın
G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / **Yā** nice tīr-i cefādan yüregüm ḳan olsun
G2211-1. ʿĀm iken ḫūrşīd-veş luṭfuñ cihāna nūrdan / Şaḳınursın **yā** nedendür bu dil-i mehcūrdan
G2372-4. Derdā dirīġ ḥālümi biñ kimse añlamaz / **Yā** ben nice getürebilem derdümi dile
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün yaḳar / **Yā** neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe yan pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī şaḳlar anı **yā** neye
G2570-1. Nice bir ḳan ola gönlüm ḥasret-i cānān ile / **Yā** nice bir giçe ʿömrüm āh ile efġān ile
G2581-4. Çeşm-i ḫūn-ḫvāre muʿāvin degül çün giçer ḳaşuñ / **Yā** niçün başın egüp ṭutmış ḳulaġın rāyına
G2735-2. Gün yüzine alnına ʿāşıḳ degül māh-ı felek / Gice gündüz **yā** niçün ṭolaşu anlar kūyını
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne yanmayup bes **yā** neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / **Yā** nice bir gözlerüm yaşlar döküp giryān ola

3. Ey, hey. (Ş. Sami, 2010: 1299)

G1-3. Ḥamdülillah kim Muḥammed ümmeti / Eyledüñ bu bendeleri **yā** kerīm
G1-5. Muṣṭafā'nuñ ḥürmetine **yā** İlāh / Sen müyesser eyle cennāt-ı naʿīm
G1-6. Rūz-ı maḥşerde Muḥibbī bendeñi / İrme anı raḥmetinden **yā** raḥīm
G61-6. Duymayup anı giçem hem var mıdur diyem ṣırāṭ / **Yā** Resūlü'l-ʿālemin baña olursuñ reh-nümā
G156-5. Bu Muḥibbī irmege cānāneye / **Yā** İlāhi eyle sen bir feṯḥ-i bāb
G159-5. Bende-i maḫlaṣ Muḥibbī derd-mendüñdür senüñ / Bendelikden çıḳmasun budur duʿāmız **yā** Mūcib
G181-1. Bir güneh-kārem günāha tevbe itdüm **yā** muʿīb / Umaram kim raḥmetüñe idesin beni ḳarīb
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun **yā** ṣābir
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün işüm / **Yā** İlāhi olmasun ʿālemde kimse yārsuz
G1366-2. Yār aġyāre uya ḳorḳum budur / **Yā** İlāhi نجنا مما نخفا
G1380-4. Ḥüsnüñi ey māh-rū bir kez temāşā eyleyen / Diye taḥsīn ü hezārān āferinler **yā** laṭīf
G1409-5. ʿIşḳa düşdüm ḳalmadı ṣabrum olup dilden beri / **Yā** İlāhi olmasun hīç kimseler nāçār-ı ʿışḳ
G1416-1. **Yā** Nebiyyüllah itdüñ muʿcizüñle ayı şaḳḳ / Diseler saña ʿaceb midür şehā maḥbūb-ı Ḥaḳḳ
G1460-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādı bendeñ olmaḳdur senüñ / **Yā** Resūlullah ḳabūl it olmasun senden ırak
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / **Yā** İlāhi müddeʿī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1784-4. Muḥammed ḥürmetine **ya** İlāhi / Ṭarīḳ-i müstaḳīmden irme rāhum
G1998-5. Ḳıl Muḥammed ḥürmetine **ya** İlāhü'l-ʿālemīn / Bu Muḥibbī'ye ʿināyet ṣıḥḥaṭa başşun ḳadem
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi yoḳ senden özge **yā** İlāhil-ʿālemīn
G2209-1. Şemʿ didüm ḫaddine billāh görün nūr olmasun / **Yā** İlāhi ehl-i ʿışḳ ol nūrdan dūr olmasun
G2496-4. Didiler aġlayup fāş itme sırrı / Didüm ne çāre **yā** bu rūy-ı zerde
G2607-6. Hidāyet ister iseñ sen iki ʿālemde ey miskīn / Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād u **yā Hādi**
G2638-5. Baġlanduñise kāküle incinme mīr **yā** / Bende itmez idi olmasa anuñ ḥimāyeti
G2753-3. Lebleri dārü'ş-şifāsına irem diyü bu dil / Ḫastedür ṣubḥa degin virdi budur **yā** şāfī

4. İstimdat ve istigâne ve teessüf beyan eder. (Ş. Sami, 2010: 1299)

G131-2. ʿAzm ḳıldum kūy-ı yāre vālih ü ḥayrān-ṣıfat / Giderem āb ile ḫākum mı çeküpdür **yā** naṣīb
G515-3. Meded tiryāk-ı laʿlüñden irişdür **yā** helāk oldum / İrişen mār-ı zülfüñden bu demde baña semlerdür
G818-2. Bir gözi āhū bu gönlümi alup oldı revān / Cān bile gitdi didüm ben aña **yā** ḫū bekler
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / Yalıñuz bir ben degülem ʿışḳ ile **yā** hū diyen
G2082-2. Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serdendürür peymānesi / Anı evvel ben idem nūş eyleyüp **yā** hū diyen

5. "ى" harfinin ism-i Arabîsidir. (Ş. Sami, 2010: 1299)

G2029-4. **Yā** yazaldan ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḫaṭṭ ile / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿviż-i cān

yā vü sin [1] Ye ve sin harfi.

G18-1. Oldı ḥaḳḳuñda senüñ nāzil çü ṭaḥa **yā vü sin** / Ḫāk-rūb-ı āsitānuñ şehper-i rūḥu'l-emin

yā [75] *bk. ḳaşı yā/yāy, oḳ u yā, yāy*

(yā [58], yādur [2], yālar [2], yālara [2], yāsı [2], yāsıdur [1], yāsın [1], yāsına [5], yāsını [2])

G24-3. Siper ḳıldı belā tīrine sīnem / Ḳılan kirpüklerüñ oḳ ḳaşlarun **yā**
G35-4. Tīr-i müjgānı gelürse cān virem şükrāne ben / Çün görelden **yā** ḳaşını olmışam ḳurbān aña
G41-1. Ḳaşlaruñ **yāsına** didüm olayın ḳurbān aña / Ḫışm ile dilber didi lāyıḳ mı ol ḳurbān aña
G95-3. **Yā** ḳaşundan tīr göndersen dile / Ḳarşu çıḳar cānum ider merḥabā
G128-4. Çeşmi **yā** itdi ḳaşın ġamzesini itdi ḥadeng / Ḫūnum içmege heves ḳıldı oḳ u yāya düşüp
G217-4. **Yā** ḳaşuña cān ile ḳurbān olalıdan / Ġamzeñ oḳına sīnemi itdüm siper ey dost
G462-4. **Yā** ḳaşlar ile atsa ġamz oḳların ʿaceb mi / Ṣaḥrā-yı sīnem üzre dil aña çün nişāndur
G498-5. **Yā** ḳaşlariyle alsa ele ġamze oḳların / Sīnem içinde ḳonmış aña dil nişānedür

G517-4. Berḳdür ʿışḳuñ kemānı ey dil aña urma dest / Bunca yıllar ṭuncı ḳaldurmadı ḳatı **yā** giçer
G602-2. Atmaz olduñ ġamze oḳlarını cānā sīneme / Çünki atmazsın ya elde ṭutduġuñ **yālar** nedür
G647-2. Çeşmi eline ḳor velī **yā** ḳaşların ṭutup / Atsa ḫadeng-i ġamzesi ṣāfī derūnedür
G654-5. Oḳ gibi benüm ḳāmetümi eyledi ol **yā** / Cevr ile elif ḳaddümi dāl eylemek ister
G748-2. **Yā** ḳaşlariyle ġamze oḳına virür küşād / Ṭutmaz ḳarār sīnede baġrum deler giçer
G749-2. **Yā** ḳaşlaruñ ḳuraldan ḳurbānın oldum ey dost / Bu sīne oldı tīr-keş ġamzeñ ḫadenge beñzer
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / Zülfi kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm **yā** ḳaşludur
G819-3. Bilmedüm zülfüñ midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣdeyleyen ġamzeñ midür **yā** ḳaşlar
G859-1. Gāh olur zencīr idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh **yā** çeker
G883-4. Ġamzelerle çeşmüñi ögretdi diller delmesin / Bunı ta ʿlīm eyleyen **yālar** mı ebrūlar mıdur
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı **yāsını** ḳaçan ʿışve ile yār çeker
G920-2. Ḥasret ile atdıran āh oḳlarun **yā** ḳaddüme / Geh ḫayāl-i ġamzeler geh dilde ebrūlar mıdur
G993-3. Her ḳaçan alsa ele **yā** ḳaşların ġamz oḳların / Sīneden anı giçer her biri şan bir kesmedür
G1041-2. Atdılar **yā** ḳaşiyle ġamze oḳın / Dimeñüz oḳ u yāyı bilmezler
G1069-3. Eylerem ben ġamzesine sīnem içre dil nişān / Tīr-i müjgāna ḳaçan kim ḳaşlarını **yā** ḳılur
G1090-3. Sīne pūlād olsa da ġamzeñ ider andan güẕer / Şol muḳavves ḳaşlaruña dostum kim **yā** dimez
G1138-1. Āfitāb-ı ḫüsne kim mihr-i cihān-ārā dimez / Yā muḳavves ḳaşlaruñ görüp aña kim **yā** dimez
G1197(a)-1. Āhū göz ile **yā** ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / Yazan anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1197(b)-3. Ḳatıdur ḳaşlarun **yāsı** anı nā-ehle gel ṣunma / Baña ṣun ḳıymetin ḳadrin kemān-dār olmayan bilmez
G1263-3. Ḳaşları **yāsına** ḳarşu sīnemi ḳıldum siper / Deldi giçdi ṭutmadı müjgānı ġāyet tīz imiş
G1271-4. ʿArṣa-i ʿışḳ içre diksem ṭañ mı eflāke nişān / Atmaġa āh oḳlarına işbu ḳaddüm **yā** imiş
G1278-5. Delmek içün sīnemi yir yir benüm / Ġamzesin oḳ ḳaşların **yā** eylemiş
G1285-6. Ey Muḥibbī olalı bu dil nişān / Ḳaşları **yā** ġamzesin tīr eylemiş
G1368-5. **Yā** ḳaşiyle ġamze oḳların ele alsa nigār / Işḳ meydānında eyler bu Muḥibbī dil hedef
G1518-3. Gösterüp **yā** ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle yürek / Birüz ey ḳaşı **yā** oḳuñ çekerek
G1599-1. Ḳaşı **yāsı** deldi sīnem itdi müjgānın ḫadeng / Her ṭarafdan revzen açdı olmaya tā sīne teng
G1607-1. Bilmezem ḳavs-i belā mıdur muḳavves ḳaşlaruñ / Ġamzeler midür veyā tīr-i belā **yā** ḳaşlaruñ
G1611-1. Ey ḳaşı **yā** çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel yirüñ senüñ
G1612-4. Ey ḳaşı **yā** çekmek olurdı ölince cevrüñi / Dil uzatmasa gelüp her yaña peykānuñ senüñ
G1707-1. Tīr-keş oldı meger kim ġamze-i cānāne dil / Ḳaşları **yāsına** beñzetdi özin ḳurbāne dil
G1777-4. Olalı oḳ gibi ġamzeñ ey kemān-ebrū senüñ / İtmezem sözde ḫaṭā ger ḳaşlaruña **yā** disem
G1809-4. Atalum yine āh oḳlarını / Büküben ḳaddümüzi **yā** olalum
G1847-2. Ġamzeñ oḳlarına her dem sīnemi terkeş ḳılup / Ḳaşlaruñ **yāsına** cānā cānı ḳurbān isterem
G1860-5. ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh oḳların / Bükülüp ḳaddüm olaldan ey Muḥibbī **yā** benem
G1869-3. Atmaġa āh oḳlarını her seḥer eflāke çün / Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben **yā** ḳılam
G1880-4. Ey felek ṭurmaz giçer şaḳın ṭoḳuz ḳalḳanuñı / Āhum oḳlarına bu ḳaddüm büküp **yā** eylesem
G1889-3. Siper ḳıldı müjeñ tīrin sīnem / Muḳavves ḳaşlaruñı **yā** ḳılan kim
G1993-4. Eger ʿışḳ ile bu devrān büküp ḳaddümi **yā** itse / Olupdur bilürem ammā ol ḳaşı yādan el çekmem
G2006-3. Bir naẕar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / Yiridür ġamzeñe ol ḳaşuna **yā** dir isem
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı **yā** ḳaşın atdı tīrin / Cānum ʿurūc idende teklīf itdi yirin
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ yādına / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm **yā** eyleyen
G2051-6. Işḳ yāyı ḳatı **yādur** degme kes el urmasun / Şor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2073-1. Ḳatı mecrūḥdur dil bakışından / Gelür oḳlar dem-ā-dem **yā** ḳaşından
G2110-5. Dil nişān itmiş Muḥibbī ata gör ġamz oḳların / Olmaya kim uṣanup **yā** ḳaşlaruñı pasasın
G2122-2. Ata gör ġamz oḳlarını dostum iç ḳabżadan / Aña ḳurbān olayım tek **yā** ḳaşuñ yā ṣalmasun
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları **yāsına** dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaṣdan
G2144-2. Yine terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata **yā** gibi olan ḳaṣdan
G2188-3. **Yā** ḳaşından tīr-i ġamzeñ gelse dil ḳarşu çıḳar / Eylemez tīre siper sīne ciger-dār olmayan
G2211-4. Ḳatı **yādur** ḳaşlarına kimesne el ṣunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḫāṣılı ancaḳ ta ʿabbūd zūrdan
G2241-1. Aldı çeşmüñ **yā** ḳaşından eline çünki kemān / Atısardur ġamze oḳların ḳıla tā dil nişān
G2267-1. **Yā** ḳaşı alup ele tīr yine dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2385-3. Eksük itme sīneden tīrüñ didüm dilber didi / Eksük olmaz bir naẕar ile bu **yā** gibi ḳaşa
G2404-6. Ata **yā** ḳaşların ġamz oḳlarını / Giçer sīne ḳarār itmez siperde
G2462-3. **Yā** eyle ḳaddüñi yüri at nāle oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2463-4. Doymaya ġamzelere sīne eger āhen ola / Ḫāṣṣadur ġamze ile ḳonmış o **yā** ḳaşında
G2464-4. Işḳ yāyı key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol **yālara**
G2486-1. Baġrumı deldi ġamze oḳı ḳaşı **yā** ile / Ḳaṣdı budurur öldüre beni bu rā ile
G2531-4. Ġamzelerden ḳırmaġa ʿuṣṣāḳı terkeş baġladı / Dilegüm budur ki ḳurbān olayım ol **yālara**
G2715-2. Tīr-i āhum giçdi bu çarḫuñ ṭoḳuz ḳalḳanını / Bülbüli ḳaddümi cevr ile benüm ol **yā** gibi
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre yir itdüm ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme **yā** gibi ḳaşı
G2752-3. İtdi nişāne sīnemi **yā** ḳaşların ḳurup / Cevr oḳlariyle ṭoptolu çeşmi ṣadācığı
G2774-3. Ḳaşı **yāsını** görüp ġamz oḳlarınuñ yādına / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş ḳodı
G2787-2. Bir eline **yāsın** almış bir ele kirpik oḳın / Cānı gözler sīnede ḳılur bahāne gözleri
G2795-4. Her dem raḳībi kendüzine **yā** gibi çeker / Yābāna atar oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi
Mh17-6. Miḥnet ü ġamla ölem ger bu cihānı terk idüp / **Yā** ḳaşuñ tīrine ḳurbān ola cānı terk idüp / Dilde ol demden berü ġamzeñ oḳı me'vā ḳılur

Mr11-6. Ḳaşı **yāsıdur** iden ḳāmetümi yāy gibi / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
D26-2. Āhun oḳına ey dil ḳaddüñi büküp **yā** ḳıl / Meh-rūlar iderler çün ṯīr ile kemāndan ḥaẕẕ

yāb yāb [2] Yavaş yavaş, usul usul, sessizce. (TS, 2009: 4305)

G167-3. Baʿde ile ḫoş gelür āvāz-ı neyüñ / Ṭurma ṣun sāḳī̇ şarābı **yāb yāb**
G168-5. Ey Muḥibbī̇ dil-rübālar cevrine incinme kim / Kim seni tedric ile ögredür añlar **yāb yāb**

yābān [4] *Far. bk. yābāna atmaḳ, yābāna gitmek*

(yābān [1], yābāne [1], yābānedür [1], yābānı [1])

1. Issız ve gayr-i ma'mur yer, ber(r), berriye. (Ş. Sami, 2010:1300)

G417-5. Eşküm Muḥibbī̇ gülşene döndürdi sī̇nemi / Gelmez nigār görmege **yābāne** seyr ider
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş yaşını yā **yābān** gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G2296-3. Baña baḳmaz ʿaceb ol çeşmi şehlā / **Yābānı** gözlemekdür ḳarı āhū

2. Yabancı. (Devellioğlu, 2000: 1154)

G586-5. Didüm Muḥibbī̇ boynına daḳ zülfini didi / Dī̇vānesin gibi bu sözüñ hep **yābānedür**

yābāna atmaḳ [1] Dikkate almamak, hiçe saymak... (TS, 2009: 4179)

G2795-4. Her dem raḳī̇bi kendüzine yā gibi çeker / **Yābāna atar** oḳ gibi ol ḳaşı yā bizi

yābāna gitmek [1] Heder olmak. (TS, 2009: 4179)

G545-1. Ġamze oḳları ki dirler cümle cānānumdadur / Her biri **yābāna gitmez** sī̇ne vü cānumdadur

yād [71] *Far. bk. yād el, yād eylemek/itmek, yād ḳılmaḳ, yād lāf, yād olmaḳ, yāda getürmek, yādına düşmek, yādına gelmek, yād-ı ruḫ*

(yād [6], yāda [1], yāddan [3], yādı [1], yādına [50], yāddur [1], yādlar [1], yādları [1], yādumdan [2], yāduña [5])

1. Anma, hatıra getirme. (Ş. Sami, 2010: 1300)

G54-5. Sen bī̇-vefānun **yādına** didi Muḥibbī̇ bir ġazel / Laḥdinde ger gūş eyleye taḥsī̇n ide Selmān aña
G89-1. Ḥamdülillah devlet-i ʿışḳun müyesserdür baña / Elde ṭutduġum lebüñ **yādına** sāġardur baña
G91-2. Cānumı lebüñ **yādına** ten dāne olupdur / Tī̇ġüñe fedā eyledüm ol bir cismi de cānā
G270-2. Ġam şebinde ruḫları **yādına** efġān eylesem / Ṣubḥa dek eyler benümle bülbül-i gülzār baḫş
G333-1. Her nefes ben eylerem ol şūḫ-ı bī̇-pervāyı yād / Āh ḳılmaz yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı **yād**
G348-5. Ser-nüvişt olan gelür aña Muḥibbī̇ çāre yoḳ / Eyleme hergiz şikāyet ḳılma dehr-i dūnı **yād**
G399-3. Bezm-i ġamda laʾl-i lebüñ **yādına** cānā senüñ / Pür olur ḫūn-ı cigerle eldeki peymāneler
G427-1. Laʾl-i nābuñ **yādına** her dem gözümden ḫūn aḳar / Ṣanasın bezm-i maḥabbetde mey-i gülgūn aḳar
G466-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger **yādına** ben / Gülşen içinde sen iç cāmı şehā ikide bir
G496-3. Dil lebüñ **yādına** alsa ele ey beste-dehān / Bir nefesde pür idüp sāġarı rindāne çeker
G499-7. Bu Muḥibbī̇ laʾl-i nābuñ **yādına** ḳanlar yudar / Ol sebebdendür ki elde sāġar-ı zer depredür
G691-3. Laʾl-i nābı **yādına** küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister zülfine göñlüm uzun sevdādadur
G722-3. Sāġar itmiş gülşen içre āşiyān-ı bülbüli / Lebleri **yādına** ġonce bāde-i ṣahbā çeker
G784-2. Dür dişüñ **yādına** ṭalsam ger maʿānī baḥrine / Her ne cevher çıḳarsam fikr-i bikrümden çıḳar
G859-3. Bencileyin laʾl-i nābuñ **yādına** ey ġonce-fem / Gülşen içre lālei gördüm mey-i ḥamrā çeker
G869-5. Laʾl-i şī̇rī̇n ü dehānı **yādına** / Bu Muḥibbī̇ cān virür Ferhāddur
G1028-5. Lebüñ **yādına** meclisde Muḥibbī̇ / İçüben sāġarı elde tehī̇dür
G1077(b)-4. Bezm-i ġamda içeyim ḫūn-ı ciger **yāduña** ben / Gülşen içinde sen iç cām şehā ikide bir
G1093-1. Firḳat ile her gice ṭañ mı ola bī̇-ḫᵛāb göz / Laʾl-i nābuñ **yādına** her dem olur ḫūn-āb göz
G1185-3. Laʾl-i nābı **yādına** küp küp düşüp meyḫāneye / Biz ḫarābātī̇ olup cām-ı maḥabbet ehliyüz
G1242-5. Serv-ḳaddüñ **yādına** gülşende ey serv-i ḫırām / Bu Muḥibbī̇'nüñ iki çeşmini gördüm cū imiş
G1252-2. Naḫl-i ḳaddüñ **yādına** serv-i ḫırāmānum benüm / Göz yaşı pāyuña her dem cūlar olup çaġlamış
G1352-3. Mevsim-i gülde lebi **yādına** mey nūş eylerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz düşmez elümüzden ayaġ
G1374-3. Laʾl-ı nābuñ **yādına** Ferhād-veş ey ġonce-leb / Kūh-ı ġamda var nice ḫūnī̇n-cigerler her ṭaraf
G1527-3. Sāḳiyā ṣun lebleri **yādına** dāim sāġarı / ʿIşḳuña nūş idelüm ol dişleri dürdānenüñ
G1547-3. Ḫusrevā şī̇rī̇n lebüñ **yādına** Ferhād olmışam / Kūh-ı ġamda ben ġarī̇bi bir nefes şād itmedüñ
G1592-4. Gül yüzinüñ **yādına** her giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca dostlar ben āh u zār itsem gerek
G1801-5. Ey Muḥibbī̇ cām-ı mey nūş eyle laʾli **yādına** / Kim ḫayāl-i dilber ile ḫoş ṣafāmuz var bizüm
G1828-4. Laʾli **yādına** gülüñ sāġar-ı ḥamrā çekelüm / Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm
G1875-4. Ḥasretiyle Mışr-ı ḫüsnüñ **yādına** ey seng-dil / Ṣol ḳadar ḳan aġlayam yaşumı cūy-ı Nī̇l ḳılam
G1898-2. Giceler bülbül gibi gülzār-ı ḫüsnüñ **yādına** / Ṣubḥ olınca āh u efġān itmedin uṣanmayam
G1994-3. Bāġ-arā ḳaddüñi görmem bārī̇ varup **yāduña** / Gāh seyr-i serv idüp gāhi ṣanavber eyleyem

G1995-2. Sāḳiyā şundum elüm sen daḥi şun peymānei / **Yāduña** nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm
G1997-2. ʿĀrıżı gül gibi meygūn nigāruñ **yādına** / Giceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam
G2015-2. Pāyına bir serv-ḳaddüñ göz yaşın eyle revān / Gül gibi bir gül-ruḫuñ **yādına** çāk it pīrehen
G2039-2. ʿIşḳ mıdur bir kemān-ebrū nigāruñ **yādına** / Oḳ gibi bu ḳaddümi büküp benüm yā eyleyen
G2060-6. Lebleri **yādına** ʿışḳı eyle ki gül hengāmıdur / Çün giçen giçdi Muḥibbī bir daḥi gelmez giden
G2164-3. Leblerüñ **yādına** cānā şol ḳadar ḳan aġladum / Ser-te-ser laʾl eyledi dehri bu çeşm-i ḫūn-feşān
G2200-3. Dil dehānuñ **yādına** varın yoġın ḫarc eyledi / Ol sebebdendür ki giçdi būd ile nā-būddan
G2207-4. Cām-ı laʾlüñ **yādına** ḳomadum elden sāġarı / Nice yıllar olmışumdur sākin-i meyḫāne ben
G2238-1. Gül yañaġuñ **yādına** ey sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu kefen
G2381-4. Laʾl-i lebüñüñ **yādına** āşüfte göñül āh / Meyḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde
G2389-4. Her dem çeşmüm nice bir laʾl-i nābuñ **yādına** / Rişte-i müjgānum üzre dürr-i eşküm baġlaya
G2483-3. Cām-ı laʾli **yādına** oldum ḫarābātī bugün / Varumı ḫarc eyleyüp virdüm şarāb-ı dil-keşe
G2538-2. Şīrīn lebinüñ **yādına** bir ʿışḳ eri olsa / Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse
G2545-3. Gül yüzi **yādına** bülbül gibi ey ḫaste göñül / Demidür şubḥa degin nāle vü feryād eyle
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḫları ile dehānı **yādına** / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle yoġ u varuñı
G2696-2. Bādeye telḫ dime şun berü şīrīn içelüm / **Yāduña** nūş idelüm şun ṭolusın sāġar aḳı
G2705-6. Bu Muḥibbī gül yüzinüñ **yādı** ile şām u seḥer / İñiler tā şubḥ olınca bil şeydā gibi
G2774-3. Ḳaşı yāsını görüp ġamz oḳlarınuñ **yādına** / Cānı ḳurbān eyleyüp dil sinesin terkeş ḳodı
Mh15-6. Ḥālüme şimdi benüm düşmen degül dostlar güler / Ḳanlu dāġum gül idüp dikdüm elifden servler / Lāle-ḫaddüñ **yādına** bir gülşen itdüm sīnemi
Mh16-8. Pāyına her bir dıraḫt īṣār iderler sīm ü zer / Laʾl-i nābuñ **yādına** nūş eyleyüp ḫūn-ı ciger / Bezm-i ġamda ḫoş giçer ben ʿāşıḳuñ cānā demi
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ **yādına** bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek
Mh18-14. Seng-i ġamdan niceye dek başuma ṭaş oynayup / Cem gibi çevgān-ı zülfüñ **yādına** baş oynayup / Cān u dil naḳdin temāmet ben nişār itsem gerek
Mr7-13. Laʾl-i nābı **yādına** mesken ḳılur meyḫāneler / Rūz u şeb elden ḳomayup nūş idüp peymāneler
Mr15-6. Şöyle beñzer rūz-ı maḥşer fikri gelmez **yāduña** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
B186. Bezm-i ġamda giceler tā ṣubḥ olınca derd ile / İçdügüm ḫūn-ı cigerdür laʾl-i lebüñ **yādına**
B202. Bezm-i ġamda dün gice ol dil-firībüñ **yādına** / Ḫūn-ı dilden ḳaṭre ḳaṭre ṭoldı çeşmüm sāġarı

2. Hatır, zihin. (TDK, 2011: 2498)

G48-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca **yādumdan** benim / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı yād itmedüñ / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet **yāddan**
G2283-6. Bu Muḥibbī'i ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil / Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli **yāddan**
G2442-2. Gitmedi zülfüñ ḫayāli ḳılca **yādumdan** benüm / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya

3. Yabancı, ecnebi, garip. (TS, 2009: 4184)

G396-4. Yār idüp **yādları yād** añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G677-1. Gülşen-i kūyında yārüñ bülbül-i cān **yāddur** / Ṣubḥ olınca itdügi anuñ içün feryāddur
G1434-3. Yazsañ ʿuṣṣāḳı bu ben ʿāşıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ **yād** ancaḳ
G1692-1. **Yādlar** ile cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesil / Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil
G1862-3. Bir iki cām-ı leb-ā-leb içüp ḫużūra varam / Ne **yāda** minnet idüp ḫod āşināde olam
G2065-2. Ḥālümi ṣormaz gelür **yād** u bileş illā ki ġam / Bilmedüm derde devā ben bu dil-i maḥzūn içün
G2225-3. ʿĀşıḳuñ peykāne vü peykāne oldı āşinā / Bu meṣeldür dostum hīç ḫayr gelmez **yāddan**
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol yāri gördüm **yād** ile / Baña ḳarşu çağırur aġyāre uş dir ad ile

yād el [1] Yabancı yer, gurbet. (TDK, 2011: 2498)

G959-3. Yār elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / **Yād elinden** ger içem tiryākı baña sem gelür

yād eylemek/itmek [58] Añmaḳ, zikr etmek, ḫātırine getürmek...(Tulum, 2011: 1854)

G263-1. **İtmedüñ** hergiz bu ben dil-ḫastei **yād** elġıyāş / Gerçi itdüm işigüñde çağırup dād elġıyāş
G320-5. **Yād ider** her nefes alsa bu Muḥibbī lebüñi / Dostluḳ ḫaḳḳı mıdur **itmeyesin** sen anı **yād**
G324-1. Her zamān **eyler** dil-i sevdā-zede dildārı **yād** / Anuñ içündür olur günden güne ʿışḳum ziyād
G333-1. Her nefes ben **eylerem** ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı **yād** / Āh ḳılmaz yañılup bu ʿāşıḳ-ı şeydāyı yād
G333-3. Laʾl-i nābuñ mestiyem ben muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı / Kāfirem ger **eyler** isem bāde-i ḫamrāyı **yād**
G333-4. Ġayre inʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / Ẓāhirā göstermedi maʿnīde **itdi** aña **yād**
G348-1. Ḳılmayaldan ol ṣaçı Leylī bu ben maḥzūnı yād / ʿIşḳ ile rüsvālıġum gören **ider** Mecnūnı **yād**
G348-2. Sāġar-ı çeşmüm ṭolar feraḥdan ol dem ḳan ile / Ruḫlariyle **eylesem** ben ol lebi meygūnı **yād**
G348-3. Seyr-i gülşen göñlüm almaz serv ü şimşād istemez / **Eylesem** ben ḫaste-dil ol ḳāmet-i mevzūnı **yād**
G380-3. Dişlerüñ **yād itdügi** demdür dile bu ḫaste-dil / Gözlerinden dāmenine lü'lü'-yi meknūn çeker
G449-4. Ne ḳadar ġuṣṣam ola laʾl-i lebin **yād idicek** / Ġam ḳalur mı ki kelām ol leb-i Şīrīne gelür
G816-1. Yine dil murġı şehā gün yüzüñi **yād eyler** / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G816-7. Gelmesin daḥi Muḥibbī ser-i kūyuma dimiş / Görüñ ol luṭf ışşı kim bendesini **yād eyler**

G896-1. Dil ruḫlarını **yād idicek** işi zār olur / Ṣankim çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G1092-1. Giçdi yıllar Āh dilber göñlümi **yād eylemez** / Ṣāh kim ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil yine bu ḫastesin **yād eylemiş** / Bir ḫarāb itmiş lebinden göñlümi şād eylemiş
G1319-1. Ey bülbül-i dil eyleme gül gibi gel neşāṭ / Bād-ı ḥazānı **yād idüben** eyle iḥtiyāṭ
G1324-3. Leblerüñ **yād eyleyüp** içse ṣarābı ehl-i ʿışḳ / Germ olur meyḫāneler içre ider mestāne ḥaẕẕ
G1356-2. Gül-ruḫuñ şevḳine güller pīrehen çāk eylesün / **Yād idüp** ḫāline yaḳsun sīnesine lāle daġ
G1392-1. Saña mı ḳaldı ʿālemde dile cevr ü cefā ḳılmaḳ / Beni **yād eyleyüp** her dem raḳībe āşinā ḳılmaḳ
G1512-1. Gülşen-i ḥüsnini beñzer ol gülüñ **yād eyledüñ** / Bülbül-āsā ey göñül tā ṣubḥ feryād eyledüñ
G1641-1. Ey ṭabīb-i dil bu ben dil-ḫastei **yād eyledüñ** / Ḳurtarup derd ü belā vü ġamdan āzād eyledüñ
G1650-3. Āşināñı **yād eyleyüp** bīgānei **yād eyledüñ** / Bilmezem kim saña nesi ḫoş gelür bīgānenüñ
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı **yād eylemez** dimekdür işi yāda gel
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan **yād eylesem** / Yaş döküp encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1800-2. Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol perīyi bilmezem n'oldum yine **yād eyledüm**
G1835-1. Her ḳaçan eş ʿārum içre leblerin **yād eyleyem** / Nice şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem
G1928-1. Leblerüñ **yād eyleyüp** her yana ben menzil ḳılam / Ḫāke şaçup eşk-i çeşmüm nice laʿl ḳılam
G1989-3. Nāle ḳılsam sen gül-i nev-restei **yād eylesem** / Nefḫa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem
G1992-1. Bir serv-ḳaddi **yād idüben** bir ġazel didüm / Bālā ḳadini medḥ idüp ammā güzel didüm
G2011-4. Göñlümi kūyuña gönderdüñ anı **yād eyledüñ** / Āşınādur ol ezel şanduñ meger peykāne sen
G2097-5. Virilür şanki Muḥibbī'ye cihān sulṭānlıġı / Ki gehi luṭf u keremden ger ḳuluñ **yād idesin**
G2117-4. Mübtelā-yı ʿışḳ olaldan āh kim dil-ḫasteyem / Ey ṭabībüm dimedüñ bir kez anı **yād ideyin**
G2143-4. Gül yüzin **yād eyledükce** nālemi itmeñ ʿaceb / Çünki şevḳüm kem degüldür bülbül-i gülzārdan
G2177-3. Baġruma benüm nice nice yāre urupdur / **Yād eyleyüp** ey dil baña ol bārī n'idersin
G2225-5. Sehv ile bir kez Muḥibbī ḳulunı **yād itmedüñ** / Gerçi kim gitmez ḫayālüñ hey ḳıyāmet yāddan
G2239-5. Ḳalmaya ẕerrece ġam başı ire eflāke / Ger keremden bu Muḥibbī ḳulunı **yād idesin**
G2244-7. Ey Muḥibbī gül-ruḫın **yād eylesem** bülbül gibi / İñlerem tā ṣubḥ olınca āh u efġān ile ben
G2275-3. Beni luṭfuñla bir gün **itmedüñ yād** / Dirīġā olmadı bu hecre pāyān
G2409-1. Vaʿde-i vuṣlat ümīdi ile dil şād eyleme / Rāżıyam cevr ü cefā ḳıl tek beni **yād eyleme**
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini **yād idüben** yine göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı cāmlara
G2522-2. Olur **yād idicek** ey ʿārıẕ-ı gül / Girībān tā bed-emān pāre pāre
G2545-1. Çekdügüm derd ü belāyı gele bir **yād eyle** / Ḳuluñ isem daḫi ey ġam beni āzād eyle
G2605-4. **Yād ide** zülfüñ hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2684-4. **Yād yād eyleyüben** sen beni **yād eylemedüñ** / Nice bir gösterürsin sen bize bīgāneligi
G2703-1. Yine dil bülbüli gül-ruḫlarını **yād itdi** / Şebi ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2703-3. Leb-i şīrīnüñi **yād eyleyüp** ey ġonce-dehen / Cānı ben daḫi virem nite ki Ferhād itdi
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ **yād eyleyüp** her gice mihmān ol yüri
G2791-2. Gülşen içinde ruḫlarını **yād idüp** gice / Dil bülbüli ṣabāḥa dek itdi terennümi
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen yañılup **yād itmedüñ** / Derd ü ġamdan gitdi ol miskīni āzād itmedüñ
Mr2-1. Ne dimiş yine benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki **itmezsin** bu ben miskīni **yād**
Mr2-9. Her ḳaçan gül-ruḫlaruñı bu Muḥibbī **yād ider** / Bülbül-āsā gice tā ṣubḥa dek feryād ider
Mr21-3. Dil ṭabībisin neden bu ḫasteñi **yād itmedüñ** / Virmedüñ şāfī cevābı hīç beni şād itmedüñ
Mr23-9. Göñlümi āvāre ḳıldum zülfini **yād eyledüm** / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle ber-bād eyledüm

yād ḳılmaḳ [7] *bk. yād eylemek/itmek*

G329-1. Dirīġā **ḳılmadı** dilber beni **yād** / İdersem rūz u şeb ben n'ola feryād
G333-2. Zülfi zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki **ḳıldum** dehr-ārā bu dilber-i tersāyı **yād**
G333-5. Görse yüzüñi Muḥibbī kūyuna varmaz senüñ / ʿĀşıḳ-ı dīdār **ḳılmaz** cennet-i aʿlāyı **yād**
G348-1. **Ḳılmayaldan** ol şaçı Leylī bu ben maḥzūnı **yād** / Işḳ ile rüsvālıġum gören ider Mecnūnı yād
G348-4. Ger müyesser ola içem laʿl-i nābuñ cāmını / **Ḳılmaz** idüm bir nefes bu gerdiş-i gerdūnı **yād**
G2711-1. Nice yıldur bekledüm pīr-i muġān dergāhını / Bir ḳadeḥle **yād ḳıldı** işbu devlet-ḫᵛāhını
B26. Cehd eyle vü düriş eyle bugün ʿadl ile sen dād / Ferdā seni ḫayr ile **ḳıla** ḫalḳ-ı cihān **yād**

yād lāf [1] Kuru, beyhude laf.

G2392-2. Şeyḫ-i şöhret virmedi hergiz maʿārifden ḫaber / ʿÖmrini gerçi giçürmişdür **yād lāf** ile

yād olmaḳ [3] Anılmak, hatıra gelmek.

G1972-3. Meclis-i cānāne de Yārab olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda **yād olam**
G2009-3. Meclis-i cānānede Yārabbi olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda **yād olam**
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / **Yād olanlar** dem-be-dem yanında bulur iḥtirām

yāda getürmek [9] *bk. yādına düşmek*

G648-1. Yıḳmadan ġam bu göñül kişverini **yāda getür** / Sāḳiyā cānuñ içün ehl-i dile bāde getür
G648-4. Dimezüz cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyuz her ne ḳılursañ bizi tek **yāda getür**
G999-1. Virmeden ġam bu göñül kişverini bāde getür / Sāḳiyā cānun içün ehl-i dili **yāda getür**
G999-3. Dimezem cevr ü cefā eyleme yā eyle vefā / Rāżıyam her ne ḳılursañ bizi tek **yāda getür**
G1063-1. Ey göñül kūh-kenüñ nālişini **yāda getür** / Sen daḫi nāle ḳılup sengi de feryāde getür
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı yine / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi **yāde getür**

G1434-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı **yāda getür** / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1461-3. Yazsañ ʿuşşāḳı bu ben ʿāşıḳuñı **yāda getür** / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G2428-3. Yār itse vaṣla vaʿde **getürme** anı **yāda** / Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp yolında ḫāk oldum **getürmez** hīç beni **yāda**

yādına düşmek [1] Aklına/hatırına gelmek. *bk. yādına gelmek, yāde getürmek*

G1354-4. Lebleri **yādına düşdi** cān u dil meyḫāneye / Ol sebebdendür elümden dāimā düşmez ayaġ

yādına gelmek [6] *bk. yādına düşmek, yāde getürmek*

G300-7. Çāre olmadı lebin öpmege cān geldi lebe / Ey Muḥibbī içelüm **yādına gel** bārī ḳadeḥ
G790-4. Bükilüp döner kemāna ḥasret ile ḳāmetüm / Her ḳaçan kim **yāduma** ol ḳaşları yālar **gelür**
G833-2. Sensüz melek ey ḫūr-liḳā **yāduma gelmez** / Ger cennet ü firdevs ola ol beyt-i ḥazendür
G1051-3. **Yāduma gelse** ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u zülf-i nigār / Göñül āşüfte vü cān vālih ü ḥayrān görinür
G1693-4. Āşināsından ḳaçar bīgānelerle hem-nişīn / ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi **yāda gel**
G2065-6. Her ḳaçan **gelse** ḫayāl-i serv-ḳaddi **yāduma** / Göz yaşın eyler revān ol ḳāmet-i mevzūn içün

yād-ı ruḫ [1] Yanağın hatırı.

G1766-1. Her ḳaçan **yād-ı ruḫuñla** kūyunı mesken ḳılam / Ḥāşā lillāh kim varup seyr-i gül ü gülşen ḳılam

yādigār [9] *Far.* Hediye, tuhfe. (M. Nâcî, 2009: 750)

bk. yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bāk

(yādigār [4], yābānedür [1], yādigārıdur [2], yādigārum [1], yādigāruñdur [1])

G729-3. Peykānuñı yürekde bulup şordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ **yādigārıdur**
G1007-2. Yüzümden yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür **yādigārum** var
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre yāreler / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ **yādigārıdur** diñüz
G1498-2. Sīnem içre şaḳlaram peykānuñı cānun gibi / Belki cānumdan ʿazizdür **yādigāruñdur** senüñ
G1505-3. Gelse tīrüñ ey kemān-ebrū bulur cānum ferah / Sīnem içre her biri bir **yādigār** olmaḳ gerek
G2595-3. Tīri gelince sīneye alup cigerde ḳo / Cāndan ʿazīz şaḳla anı **yādigār** ola
G2602-5. Ġamz oḳlarını atsa Muḥibbī saña nigār / Şaḳla cigerde her biri bir **yādigār** ola
Tb1-12. Dilde ġamzeñ pāresi gibi **yādigār** olmışdur / Çeşm-i mestüñ nāz ile mest ü ḫarāb olmışdur

yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bāk [2] Acımasız, kötü huylu sevgilinin okunun hatırası.

G373-4. Terk-i merhem ḳıl ṭabībā kim cerāḥāt bende var / **Yādigār-ı nāvek-i bed-būy-ı bī-bākumdurur**
G1047-4. Merhem urma gel ṭabībā gör cerāḥātlü dilüm / **Yādigār-ı nāvek-i bed-ḫūy-ı bī-bākumdurur**

yādlıḳ [1] Yabancılık, bigânelik, ayrı gayrılık. (TS, 2009: 4191)

G1402-1. Biz senüñle āşināyuz sen idersin **yādlıḳ** / Bendeye lāyıḳ mıdur kim isteye üstādlıḳ

yaġ [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1300-1301)

bk. baġrı yaġı, ciger yaġı, yürek yaġı erimek/yaḳmaḳ

(yaġ [1], yaġı [3], yaġıdur [1])

1. Maden gibi yirden çıkan kâbil-i işti'âl bazı mayiller.

G704-2. Gözlerüm yaşı ʿacebdür arturur dil āteşin / Şanasın kim eşk-i çeşmüm ol çerāġın **yaġıdur**
G1687-5. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı **yaġı** baġrum yaġıdur / Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitil
G1336-2. Şuʾle virdi dil çerāġı göz yaşı **yaġı** gibi / Nice yıllar tekye-i ʿışḳ içre sūzānum çü şemʿ

2. Bazı meyve ve habbelerden çıkarılan lüzucetli ve yanar madde.

G1622-1. Faṣl-ı şitāda ṭondı mı **yaġı** benefşenüñ / İrdi bahār olmadı çaġı benefşenüñ

3. Etin içinde bulunan beyaz ve erir madde, şahm.

Mr1-10. ʾIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir ẕerre **yaġ** / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

yaġı [3] *T.* Düşman. (TS, 2009: 4194)

(yaġı [2], yaġıdur [1])

G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla zülfüñi **yaġı** gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G733-1. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ gelse sipāh-ıʿaḳlı ṭaġıdur / Anuñçün şāh-ı ʿışḳ ile ezelden ʿaḳl **yaġıdur**
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine **yaġı** gibi

yaġdurmaḳ [28] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1301) *bk. ṭaş yaġdurmaḳ*

(yaġdur [1], yaġdura [1], yaġdurdı [3], yaġdurmasa [1], yaġdursa [9], yaġdurup [3], yaġdurur [9], yaġdurursın [1])

1. Yağmayı mucip olmak...

G15-5. Mezraʿ-ı dilde çü ekdüm ben maḥabbet tuḫmını / Ebr-i āhumdan ne ṭañ **yaġdursa** ger bārān ṣabā
G41-4. S̄ine ṣaḥrāsına ekdüm çün maḥabbet tuḫmını / Dem-be-dem **yaġdursa** ṭañ mı gözlerüm bārān aña
G54-3. S̄inemde ʿışḳuñ nārını bir laḥẓa teskīn itmedi / **Yaġdurdı** gerçi gözlerüm her bir nefes bārān aña
G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ yaġmurını / Ṣöyle **yaġdur** dökmemiş ola o bārānı bulut
G836-5. Ey Muḥibbī gözlerüm bārān-ı eşki **yaġdurur** / Anuñ içün dūd-ı āhum üstine bulutdur
G967-1. Dāġ-ı ḥasret ile bitüpdür s̄inem üzre lāleler / **Yaġdurur** çeşm-i seḥer-geh anuñ üzre jāleler
G979-4. Gül yüzüñüñ ḥasretinden ey bahār-ı ḥüsn ü nāz / **Yaġdurur** tā ṣubḥ olınca gözlerüm yaġmurlar
G1335-1. **Yaġdurup** eşkümi itdüm nāḫun ile anı ḳarʿ / Ekmege tuḫm-ı ġamı s̄inem olupdur cāy-ı zerʿ
G1438-4. Ebr-i āhum ṭurmayuban **yaġdurur** / Eksük it mez gözlerüm bārān-ı ʿışḳ
G1456-2. Ṣanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / **Yaġdurur** her dem sirişki dime bārān anda yoḳ
G1692-2. Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā / Eşk-i çeşmüm **yaġdurur** bārān ṭurmaz muttaṣıl
G2415-2. Varmazam kūyuña yaşum baña virmez geçid / Āh seḥābı **yaġdurur** bārān bārān üstine
G2432-3. **Yaġdurmasa** bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu cihān yana eger āh ide s̄ine
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup **yaġdursa** ḳan yire seḥāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil ṣavurur ṭopraġını

2. Kesretle atmak, dökmek, serpmek.

G83-3. Ḫāne-i dil taḫt-gāh iken saña ey tünd-ḫū / **Yaġdururs ın** her nefes seng-i cefādan ṭaş aña
G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın **yaġdursa** yār / Nice rāḥat olmayam ol ḥᵛāb-ı bārāndur baña
G266-5. Seng-i miḥnet **yaġdurup** her dem Muḥibbī başına / Niceye dek urasın baġrına ḫançer elġıyāş
G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü **yaġdurdı** nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına yollar ṭaşludur
G620-3. Eger başına ol dilber cefā sengini **yaġdursa** / Ḳaçurma başunı hergiz dilā saña atalardur
G711-4. Nūr **yaġdursa** seḥer-geh ne ʿaceb gök yüzine / Yār işigine varup yüzini çün ḫāk eyler
G763-3. Bād-ı müşk-āmīz ʿanber **yaġdurur** / Zülfüñe beñzer ki dāim şānedür
G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger **yaġdursa** ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez
G1900-5. Ey Muḥibbī yār **yaġdursa** eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1967-3. Ne ḳadar **yaġdura** dildār cefā ṭaşlarını / Baña miḥnet şanur ol ben anı rāḥat gördüm
G2253-3. **Yaġdursa** cefā sengin eger yār tamāmet / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben
G2798-4. Cevr sengüñ **yaġdurup** ḳılduñ göñül mülkin ḫarāb / Devr-i ḥüsnüñde senüñ ol bir kez ābād olmadı
B92. Her ne ḳazdı kūh-ken ʿışḳ ile dehrüñ ṭaşını / ʿĀḳıbet başına **yaġdurdı** anuñ çarḫ-ı felek
B193. H̄iç belā-keş ʿāşıḳ olan ḳaldırur mı başını / **Yaġdurur** çün çarḫ-ı ẓālim aña miḥnet ṭaşını

yaġı-vār [1] Düşman gibi.

G982-3. Yaġmāya virdi şehr-i dili bir naẓarla āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam ṣanki **yaġı-vār**

yaġmā [3] *Far.* Zorla mal kapma, çapul, nehb, gâret. (Ş. Sami, 2010: 1301)

bk. ġāret ü yaġmā, yaġmā eylemek/itmek, yaġmā ḳılmaḳ, yaġmāya virmek, yaġmā-yı dīn, yaġmā-yı ʿışḳ

(yaġmā [1], yaġmāsına [1], yaġmāsınun [1])

G1265-3. Nergis-i mestüñle zülfüñden göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil **yaġmāsına** anlar çün el bir eylemiş
G1823-4. Göñül **yaġmāsınuñ** ḫallin fetāvāda arar çeşmün / Ḥarāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫāne ṭapşırdum
G2119-3. Yā Türk yā Moġoldur **yaġmā** içinde māhir / Kāfir mi çeşm ya mest-i ġāret-gīrān-ı imām

yaġmā eylemek/itmek [8] Yaġmalamaḳ, oġurlamaḳ, talamaḳ, tālān etmek, zor ile almaḳ...(Tulum, 2011: 1855) *bk. yaġmā ḳılmaḳ*

G34-3. Sulṭān olalı mülk-i dile ġamze-i mestün / Tātār-ṣıfat mülk-i dili **eyledi yaġmā**
G969-1. Leşker-i ġam āh kim dil kişverin **yaġmā ider** / Ancaḳ anuñ defʿini cām-ı mey-i ḥamrā ider
G1132-2. ʿAḳl u ṣabrum bir uġurdan aldı **yaġmā eyledi** / Kimseye virmez emān bir laḥẓa ol ḫummāş göz
G1517-1. Cān u dil mülkini evvel **eyledi yaġmā** gözüñ / Öldüriser bilürem āḫır beni şehlā gözüñ
G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya yine dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin **yaġmā ider** eyler aḳın
G2038-1. ʿIşḳ mıdur cān u dil mülkini **yaġmā eyleyen** / ʿIşḳ mıdur s̄inemüñ içre gelüp cā eyleyen
G2039-1. ʿIşḳ mıdur ʿaḳl u ṣabrum külli **yaġmā eyleyen** / ʿIşḳ mıdur ben ġarībi zār u ṣeydā eyleyen
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / Ol Moġolçin gözleri **itdi** göñül **yaġmā** yine

yaġmā ḳılmaḳ [2] *bk. yaġmā eylemek/itmek*

G125-2. Dili **yaġmā ḳılalı** ʿarżı yaġmacıları / Gelmedi şām u seḥer gözlerüme ẕerrece ḫᵛāb

G1889-5. Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini / Gelüp dil kişverin **yaġmā ḳılan** kim

yaġmāya virmek [13] Zor kullanarak ele geçirmek, talan etmek.

G212-6. **Yaġmāya virdi** külli dil mülkini Muḥibbī / Ġam leşkeri gelüp āh eyledi anı ġāret
G656-1. Başını kim ki ser-i zülf ile sevdāya virür / Cümle dil mülkini başdan başa **yaġmāya virür**
G982-3. **Yaġmāya virdi** şehr-i dili bir naẕarla āh / İtdi ḫarābe göñlümi ġam şanki yaġı-vār
G1246-2. Cān u dil **yaġmāya virdi** āh kim bir muġbeçe / Ol sebebden cānda ṣabr u ḳalmadı göñlümde hūş
G1260-5. Gelse ġam ye'cūcı **yaġmāya vire** dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der bağlamış
G1486-2. Ṣabrumı **yaġmāya virdi** göñli bīmār eyledi / Āh ḳıyın ḳıyın bakan şol çeşm-i bīmāruñ senüñ
G2023-3. ʿIşḳ şāhı **virdi yaġmāya** yine dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2077-2. **Yaġmāya virdi** ṣabr metāʿını gözleri / Varumı aldı ḳomadı bir ẕerre dānesin
G2292-4. Bir yaña derd ü belā bir yañadan ġam leşkeri / **Virdiler** dil şehrini **yaġmāya** itdiler aḳın
G2560-1. Dün hevā kesb itmek içün seyre vardum gülşene / Cān u dil **yaġmāya virdüm** uġradum bir reh-zene
G2724-2. Bir dem olmaya belā miḥnet elinden ol ḫalāṣ / Çünki **yaġmāya vire** mülk-i dili ġam sipehi
G2760-5. **Virdi yaġmāya** gözi mülk-i dili / Böyledür ey Muḥibbī nāz ehli
G2782-2. Leşker-i ġam **virdi yaġmāya** yine dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı gibi

yaġmā-yı dīn [1] Din yağması.

Mr7-9. Çünki müslimdür gözi niçün ider **yaġmā-yı dīn** / Kāfir-i bed-mestüñ olur dāim işi ḳabr ü kīn

yaġmā-yı ʿışḳ [1] Aşk yağması.

G1431-4. Pāy-māl itdi yine ġam leşkeri / Eyledi dil mülkini **yaġmā-yı ʿışḳ**

yaġmacı [8] Başkalarının malını yağma eden, çapulcu, yağma-ger. (Ş. Sami, 2010: 1301)

(yaġmacı [3], yaġmacıdur [2], yaġmacıları [1], yaġmacımuzdur [1], yaġmacısın [1])

G125-2. Dili yaġmā ḳılalı ʿarżı **yaġmacıları** / Gelmedi şām u seḥer gözlerüme ẕerrece ḫᵛāb
G400-1. Çeşm-i mestün dostum ʿaḳl u dile **yaġmacıdur** / Ḫāl ü ḫaṭuñ cān uġurlar ṣanasın ḳaracıdur
G548-3. Gönderüp ġam leşkerin geh çeşmüñüñ **yaġmacısın** / Göñlümüñ maʿmūresin itdüñ ḫarāb üç günde bir
G857-2. Ebed maʿmūr olmaz mülk-i dil āh / Gözi Tātār-veş **yaġmacımuzdur**
G922-3. Göñlüm evini yıḳdı **yaġmacı** göñlüm ey dost / Ġāretde māhir ancaḳ Efrāsyāba beñzer
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / Zülfi kāfir ġamzesi Tātār-veş **yaġmacıdur**
G1791-4. Nice bir ġāret eylersin didüm dil şehrini ey ġam / Beni bilmez misin didi ki **yaġmacı** ṭarrār oldum
G1974-5. Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc / Anuñ **yaġmacı** çeşmini görüp Tātāra beñzetdüm

yaġmalamaḳ [1] Yağma etmek. (TDK, 2011: 2502)

G1289-3. Siḥr fenni fitne ʿilmin bilmese ol dil-firīb / Bir naẕarla dilleri **yaġmalamazdı** göz ü ḳaş

yaġmaḳ [14] *T.* Cevv-i havâdan yere yağmur ve kar gibi şey düşmek. (Ş. Sami, 2010: 1302) *bk. başına ṭaş yaġmaḳ*

(yaġalıdan [1], yaġar [5], yaġarsa [3], yaġduġını [1], yaġmasa [1], yaġsa [1], yaġup [2])

G671-2. **Yaġup** bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḥāl ile eydür bu demler özge demlerdür
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından **yaġar** / Ḳalbine yārüñ eşer itmez ʿaceb mermer midür
G1258-4. Ṣol deñlü **yaġar** seng-i cefā kūyına varsam / Başum biñ eger olsa ola cümlesi ḫaşḫaş
G1400-5. Ḥırmen-i ʿömrüm baña virmedi cevce ḫāṣılı / Gözlerümden her seḥer **yaġmasa** ger bārān-ı ʿışḳ
G1436-4. Ne ḳadar seng-i cefā vü ġam **yaġarsa** başuma / Baş açup ḳarşu varan ʿışḳ ile bī-pervāyı baḳ
G1618-7. Ġam seḥābından **yaġar** çün başa miḥnet yaġmurı / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1854-3. Ġarḳ eyler ise ʿālemi bu göz yaşı ne ṭañ / Bārān-ı eşk **yaġalıdan** aña seyl didüm
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam / Her ne **yaġarsa** semādan götürür lā-büd zemīn
G2111-4. Kūh-ı ġamda başumda seng-i cefā **yaġduġını** / Ger murāduñsa dilā sen anı serden ṣor sen
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne **yaġarsa** götürür çün zemīn
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / Her ne kim gökden **yaġar** anı ḳabūl eyler zemīn
G2186-2. **Yaġup** yaġmurleyin yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī **yaġsa** ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ yār ola
B36. Her ne cevr itseñ götürür mihr ṣad üftādeye / Bu götürmez mi anı her nesne kim gökden **yaġar**

yaġmur [5] *T.* Cevv-i havâdan düşen su, matar, bârân, rahmet. (Ş. Sami, 2010: 1302)

(yaġmurı [1], yaġmurını [3], yaġmurlar [1])

G211-2. Ebr-i āhuñla dilā kesme gözüñ **yaġmurını** / Şöyle yaġdur dökmemiş ola o bārānı bulut

G979-4. Gül yüzüñüñ ḥasretinden ey bahār-ı ḥüsn ü nāz / Yaġdurur tā ṣubḥ olınca gözlerüm **yaġmurlar**
G1674-2. Dökeyim āh u fiġān ile yaşum **yaġmurını** / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1618-7. Ġam seḥābından yaġar çün başa miḥnet **yaġmurı** / Yaraşur saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G2381-3. Āhum bulutı **yaġmurını** dökeli gözden / Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil içinde

yaġmurleyin [1] Yağmur gibi. *bk. yaġmur-veş*

G2186-2. Yaġup **yaġmurleyin** yaşum n'ola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben

yaġmur-veş [1] *bk. yaġmurleyin*

G1284-3. Giceler ḥüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu gözlerüm yaşlar döker **yaġmur-veş**

yaḫşi [1] *T.* Yakışık alan, iyi güzel, yaman mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1302)

bk. yaḫşi ad

G1072-1. Didüm cānā ʿaceb rūşen yüzüñ var / Didi taḥsīn idüp **yaḫşi** sözüñ var

yaḫşi ad [3] Nām, şöhret, nām-ı nīk, iştihār, zikr-i cemīl...(Tulum, 2011: 1856)

G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür **yaḫşi ad**
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr zinde ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan **yaḫşi ad**
G2481-6. Du ʿā ile dilerseñ añılasın / Cihān içinde cehd it **yaḫşi ada**

yāhū [4] *Ar.*

1. A canım. (Ş. Sami, 2010: 1302)

G2034-2. Ṭolu gördüm çün ezel bezminde ʿışḳ peymānesin / Nūş idüp evvel ben oldum ʿışḳuña **yāhū** diyen
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm yine meyḫāneye / Mest olup **yāhū** didüm ol gözleri mestāneye

2. Üzerine dikkati çekmek için söylenen söze katılan kelime. (TDK, 2011: 2503-2504)

G2296-2. Uşanduñ bizi sürdüñ ḫiẓmetinden / Be-nāçār eyledüñ biz daḫi **yāhū**
G2323(b)-1. Naẓar ḳıldı baña bir çeşmi āhū / Bu cān u dil didiler ʿaḳla **yāhū**

yāḫū/yāḫūd [80] *Far.* Veya, ya da. (TDK, 2011: 2503-2504)

(yāḫū [7], yāḫūd [3])

G21-4. Jeng-i ġamdan her ki dil āyīnesin pāk isteye / Yā leb-i dilber gerek **yāḫūd** ṣarāb-ı ṣafʿaña
G36-1. Aña ʿāşıḳ mı dinür ʿIşḳuñ yolında cān aña / Derd ile olursa **yāḫūd** derdine dermān aña
G114-1. ʿAceb ol leb midür **yāḫūd** mey-i nāb / ʿAceb ol diş mi yā lü'lü'-yi nā-yāb
G114-2. ʿAceb gözümden aḳan iki çeşme / ʿAceb ḫūn-ı ciger midür **yāḫūd** ab
G114-3. ʿAceb ḫaddüñ mi bu **yāḫūd** güneşdür / ʿAceb mi dir isem alnuña mehtāb
G383-1. Mevc urur her yaña eşküm ṣanki baḥr-i ḫūndur / Ṣīşe-i sebz içre **yāḫūd** bāde-i gülgündur
G421-5. Bende-i muḫliş Muḥibbī'dür didüm redd eyledüñ / Didi ṣanma cevr anı yā şīve **yāḫūd** nāzdur
G441(a)-3. Zāhidüñ giydügi gökdür dāimā **yāḫūd** siyāh / Hīç anı bilmedüm ālemde ne mātemdedür
G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei yoldan döner ḥabīb / Bilmez ki nāz ider aña **yāḫūd** cefāsı var
G525-1. Her kimüñ kim pür-cefā bī-raḥm bir cānānı var / Mürdedür **yāḫūd** anuñ aġzına gelmiş cānı var
G533-5. Mest oldum ben cām ile **yāḫūd** ṣarāb-ı nāb ile / Mest eyleyen ben bī-dili laʿl-i leb-i cānānedür
G573-1. Zülfüñ ʿiẓāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / **Yāḫūd** güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G584-1. Saña kimdür melek diyen **yāḫūd** ḥūr / Yüzüñden cümle ālem çün olur nūr
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem ṣaçlar mıdur / **Yāḫū** gün şevḳine yatmış heft-ser ejder midür
G644-2. Bilmezem ḥūr u melek midür perī **yāḫūd** beşer / Bu leṭāfetle anı bilsem kimüñ cānānıdur
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / **Yāḫūd** zülfi ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G842(a)-1. Āb-ı ḥayāt vardur ʿaceb ol dehen midür / **Yāḫūd** bu ḥıżr-ı zinde ki dirler emen midür
G843(b)-4. Müddeʿī kibr mi **yāḫūd** tersā / Bilmedüm ben hele ne milletdür
G869-4. Ḳalbine āhum eşer ḳılmaz benüm / Seng-i ḫārādur **yāḫūd** pūlāddur
G920-5. Her ne deñlü söylesem virmez dönüp bir kez cevāb / Bilsem istiġnā mıdur **yāḫūd** bu tünd-ḫūlar mıdur
G950-1. Bilmezem cevr ü cefā mı **yāḫū** ʿizz ü nāz olur / Gel benüm çoḳ sevdügüm didükce meylüñ az olur
G955-4. ʿAceb bu ġamze midür **yāḫūd** cellād / Ṭutar ḫāżır elinde tīġ u ḫançer
G995-1. Dehānı mīme zülfi cīme beñzer / Teni billūra **yāḫūd** sīme beñzer
G1023-7. İşidüp şiʿrümi **yāḫūd** görenler / Dirler her sözüm içün zihīdür
G1040-4. Şaʿbdur ṭarz-ı ḥasen **yāḫūd** ḫayālāt-ı kemāl / Oluban ġurra Muḥibbī dime bunlar bencedür
G1077(b)-1. İstememem mihr idesin **yāḫū** vefā ikide bir / Güzel oldur ki ide cevr ü cefā ikide bir
G1116-1. Şanma şöhret gözlerüz biz **yāḫū** dārāt ehliyüz / ʿĀlemi bir cürʿaya şatduḳ ḫarābāt ehliyüz
G1117-2. Bir kez didi ki mihr ü **yāḫūd** maḥabbet it / Cevr ü cefālaruñla senüñ pür-şafālaruz
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger **yāḫūd** yazılmışdur ġalaṭ

G1387-4. Ṭulū ʿ itmez neden bilsem sa ʿādet necmi başuma / **Yāḫūd** bī-ṭāli ʿem beñzer yā dilberde ʿināyet yoḳ
G1392-5. Muḥibbī derd-i ḥasretle vedā ʿ eyler mi cān tenden / Olur mı ölmeden **yāḫūd** anuñla merḥabā ḳılmaḳ
G1498-5. Görinen zülfüñ midür didüm **yāḫūd** dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1563-2. Saña dirsem ben melek **yāḫūd** perī olur ḥaṭā / Bir mu ṣavver rūḥsın ʿālemde cānlar görmedük
G1622-5. Sāḳī Muḥibbī teşneye gülgūn ṣarāb ṣun / **Yāḫūd** getür var ise aġı benefşenüñ
G1635-1. Ger eyleseñ cevr ü cefā derd senüñ elem senüñ / **Yāḫū** dönüp mihr ü vefā luṭf senüñ kerem senüñ
G1666-3. Görinen sünbül midür **yāḫūd** didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1785-4. Cevr ü cefāna nice taḥammül ider bu dil / Āhen-dilem meger ki cihānda **yāḫūd** ṭaşam
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur **yāḫūd** gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur **yāḫūd** gilüm
G1845-1. Ol serv-i nāz-ı gül gibi dāim küşādeñem / **Yāḫūd** ḳamer gibi külehi kec-nihādeñem
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ **yāḫūd** nebāt / Ṣanma laʾlüñ ẕikrini ey dost tekrār eylemem
G1944-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ḳılsañ **yāḫūd** mihr eyleseñ / Her ne emr itseñ buyur emrüñe fermān olmuşam
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek **yāḫūd** sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G2029-1. Görinen ḥaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / **Yāḫūd** kāfir leşkeridür ẓāhir olur nāgehān
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ **yāḫūd** zümürrüd rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān
G2041-1. Bugün gülzār-ı ḥüsn içre biten berk-i semensin sen / **Yāḫūd** nāz ile reftāre gelen serv-i çemensin sen
G2047-3. Deyre vardum bulamadum mescidi geşt eyledüm / Bilmedüm cānā seni bunda mı **yāḫūd** andasın
G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy yoḫsa şāhi / **Yāḫūd** kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān
G2119-4. Ol leb mi **yāḫūd** müldür **yāḫūd** şarāb-ı kevṣer / Yāḳūt ya aḳīḳ ü ya laʾl **yāḫū** mercān
G2148-3. Baña şol deñlü cefālar ḳılduñ uşanmaz mısın / Yā üşenmezsin **yāḫūd** ḳorḳmaz mısın Allahdan
G2182-5. Muḥibbī her ne kim bulsa dimez kendüm **yāḫūd** cevdür / İder bu āsiyāb-ı çarḫ eline girdügi hep un
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de gökde **yāḫūd** yirdesin
G2198-1. ʿĀrıż mıdur **yāḫūd** meh yā āfitāb-ı tābān / Kākül midür **yāḫūd** zülf yā sünbül-i perīşān
G2198-2. Miḥrāb-ı ʿāşıḳāndur **yāḫūd** ḫaṭ-ı maḥabbet / **Yāḫūd** kemān-ı Rüstem yā ebrūvān-ı fettān
G2209-3. Çünki bulınmaz beni ādemde bu nev ʿe ḥüsn / Bir naẓar eyle melek **yāḫūd** perī ḥūr olmasun
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān zülfine bulur dest-res / Kāşki olsam ṣabā ʿālemde **yāḫūd** şāne ben
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ yine şekker lebin / Leẕẕet alsa oḳuyan şi ʿrüñde **yāḫūd** ṭañ mı bū
G2334-1. Hevesi zülfüñ ile ṣanma ki sevdā tükene / **Yāḫūd** ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā tükene
G2404-2. Melek misin perī **yāḫūd** firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2416-1. Perīsin bilmedüm **yāḫūd** firişte / Beni bī-ṭāḳat itdüñ bir görüşte
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / **Yāḫūd** pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2443-2. Melek midür perī **yāḫūd** firişte / Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde
G2456-1. Kimdürür kim ögrede şeydālıġı dīvāneye / **Yāḫū** taʾlīm eyleye yanmaḳlıġı pervāneye
G2471-3. Rüstem olduñ ṭutalum **yāḫūd** Ferīdūn-i cihān / Ḳurtulur mısın ecelden ḳuvvet ile māl ile
G2475-2. Ḳara zülfüñ midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / **Yāḫūd** ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi **yāḫūd** ḫalel bu dīnüme
G2532-2. Vuṣlat el vire mi **yāḫūd** düşe mi rūz-ı firāḳ / Muṣḥaf-ı ḥüsnüm gel aç hele bir fāl eyle
G2574-2. Seni bir kez gören ey yār-ı cānı / Deger mi ġayre **yāḫūd** ṣola ṣaġa
G2658-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye göñli ṣafāsını / **Yāḫūd** ṭaleb ide vara derdüñ devāsını
G2729-1. Ruḫları üzre ʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile **yāḫūd** ziynet buldı gül-berk-i teri
G2764-1. Leb mi bu yā laʾl mi **yāḫūd** mey-i ṣahbā mı ki / Söz deminde mürdeler iḥyā ḳılur ʃsi mi ki
G2764-4. Gitmedi başından ey dil zülfinüñ sevdāsı āb / Bilmedüm dīvāne mi **yāḫūd** bu dil şeydā mı ki
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye yārüñ vefāsını / **Yāḫūd** şikāyet eyleye añup cefāsını
Mr8-8. Ya ġāzi ol **yāḫūd** şehīd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf
Mr16-5. Bilmezem ḳalbüñ şehā mermer midür **yāḫūd** ḥacer / Gözlerüm yaşiyle ḳılmaz bād-ı āhum hīç eṣer
Mr23-11. Ġonce gibi var mı bir dem bu ciger ḳan olmaya / Lāle-veş baġrum da **yāḫūd** dāġ-ı hicrān olmaya

yaḳa [6] *T.* (TDK, 2011: 2504) *bk. yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek, yaḳa yırtmaḳ*

(yaḳana [1], yaḳası [1], yaḳasın [2], yaḳasından [1], yaḳasını [1])

1. Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü.

G812-3. Cān ez-cihān āvāredür ṣabrum **yaḳası** pāredür / Ġamla göñül bī-çāredür cān u cihānum ḳandadür
G2081-5. Ey Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın **yaḳasın**
G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne ol / Yarın **yaḳana** ṣunmaya her nā-bekār elin
G2762-3. Çāk itmedüñ yaḳañı cefā ile dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿuzlet **yaḳasını**

2. Kıyı, kenar, taraf.

G1640-5. Gözlemez ʿāşıḳ olan çünki selāmet **yaḳasın** / Saña ne nām Muḥibbī ü ne ḫodʿār gerek
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem yüri miḥnet **yaḳasından**

yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek [16] Yaka yırtmak, üzüntüyle gömleğin yakasını parçalamak. *bk. yaḳa yırtmaḳ*

G142-4. Bir ṣaçı Leylī-veşi görüp **yaḳam çāk eyledüm** / Didiler Mecnūn baña bu cism-i ʿuryānum görüp

G1511-6. **Yaḳa çāk itse** Muḥibbī yine şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1538-4. **Yaḳalar çāk idelüm** gül demidür ʿıyş idelüm / Bize şun sāġarı sāḳī saña cānāne gerek
G1556-1. Dest uran dāmen-i ʿışḳa **yaḳası çāk** gerek / Göklere āhı irüp gözleri nem-nāk gerek
G2502-2. Kim ki şīrīn-lebüñe dil vire Ferhād-ṣıfat / **Yaḳalar çāk idüben** dāmen-i kūh-sāre düşe
G2505-3. Ṣafādan **çāk ider** ġonce **yaḳasın** / Añarsam gül yüzüñ vaṣfın nesime
G2762-3. **Çāk itmedüñ yaḳañı** cefā ile dest-i dehr / Lāyıḳ budur ki ṭutasın ʿuzlet yaḳasını
Mr5-4. Beni gördi **yaḳasın çāk itdi** gördüm lālei / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr17-2. Jeng-i ġamdan dil ü cān āyīnesin pāk idelüm / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-4. Almadan bād-ı ecel baḥr-ṣıfat cūş idelüm / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-6. Göklere irgürelüm na ʿra-i mestāneleri / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-8. Çalalum çaġıralum gül gibi mesrūr olalum / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-10. Māh-rūlar yolına eşk-i revānı saçalum / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-12. Bu deme irecegümizi bizüm kim ne bile / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-14. İtmeden leşker-i ġam ḫāne-i cismüni ʿadem / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**
Mr17-16. Meyin elden ḳomasın böyle revān bulmış iken / Mest-i lā-ya ʾḳıl olalum **yaḳalar çāk idelüm**

yaḳa yırtmaḳ [2] *bk. yaḳa(sı) çāk eylemek/itmek*

G2785-2. **Yaḳamı yırtup** çeküp bu sīnemi çāk eyledüm / Nāle ḳıldu aġladum tā kim mecālüm var idi
Mr24-14. **Yaḳam yırtup** ḳılam feryād elinden / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

yaḳabilmek [1] *T.* Yakmaya gücü yetmek. (TDK, 2011: 2504)

G1366-3. **Yaḳamazsın** bāl ü per pervāne-veş / Bülbülā ancaḳ hemān var sende lāf

yaḳdurmaḳ [1] *T.* Yakma işini yaptırmak. (TDK, 2011: 2510)

G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it **yaḳdurur** bir özge nesne cān u tenden yeg

yaḳıcı [1] *T.* Yakma özelliği olan, yakan. (TDK, 2011: 2504)

Mr19-8. **Yaḳıcı** pervāne gibi per benem / Yanayım ey şem ʿ-i rūşen yanayım

yaḳılı [1] *T.* Yanmakta olan.

G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına zülfini gördüm aġ imiş / **Yaḳılı** cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş

yaḳılmaḳ [3] *T.* Tutuşturulmak, ihrâk olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1303)

bk. yanup yaḳılmaḳ

(yaḳılmasun [2], yaḳılup [1])

G1332-2. Kesilmez dūd-ı āhuñ hīç başundan / Benüm tek **yaḳılup** pür-nār olan şem ʿ
G2122-1. Zülfüñe yüz virme cānā boynuña aşılmasun / Ḫāli hindüñi ṣaḳın ḥüsnüñ görüp **yaḳılmasun**
G2122-3. Atalardan bu meṣeldür çün göze olmaz yasaġ / Āfitāb-ı ḥüsnüñe niçün senüñ **yaḳılmasun**

yaḳın [9] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1303) *bk. yaḳın bilmek, yaḳın olmaḳ, yaḳın varmaḳ*

(yaḳın [6], yaḳınam [1], yaḳındur [2])

1. Uzak olmayan, karîb, nezdîk.

G2292-1. Zülfüñüñ olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe **yaḳın** / Güllerüñ dermek diler bir uġrı servdür ṣaḳın
G2475-4. Ara yirde egerçi kim ki ba ʿde'l-meşrīḳīn vardur / Maḥabbet çeşmine birdür **yaḳın** ile ırāġ anda
G526-4. Ẓāhirā dūram u ma ʿnīde **yaḳınam** ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase nezdik ile dūr
G1913-6. Yār aġyāra **yaḳın** nite ki gül ḫāra **yaḳın** / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse meṣelüm

2. Vukuu karîb olan, zamanen takarrüp etmiş olan.

G216-3. Şümār eyle giçen ʿömre melūl ol / **Yaḳındur** bil ʿadem mülkine ḳurbet
G219-5. Ẓerrece ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda **yaḳın** / Ey Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest

3. Karabeti ziyade olan.

G1391-5. Muḥibbī da ʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / **Yaḳındur** ʿāşıḳuñ bunlardan özge bir güvāhı yoḳ

yaḳın bilmek [1] Ḫáber almaḳ, ḫáber-dār olmaḳ...(Tulum, 2011: 1857)

G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup tezvīrine / Her ne eylerse **yaḳın bil** kim riyā yanındadur

yaḳın olmaḳ [3] Ḳárīb olmaḳ, ḳurbte olmaḳ...(Tulum, 2011: 1857)

G339-1. Bir perī gördüm gezer seyrāne çıḳmış rūz-ı ʿīd / **Yaḳın olmaḳ** istedükce oldı ol benden ba ʿīd
G2193-4. Öpdüm lebini varsam **olur** zülfine **yaḳın** / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin
G2597-5. Umsan Muḥibbī n'ola bu ġamdan küşāde sen / Eṣḥāb-ı ẓevḳ gibi çü ṣıdḳuñ **yaḳın ola**

yaḳın varmaḳ [1] Yaklaşmak. (TS, 2009: 4218)

G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil **varma** ol zülfe **yaḳın** / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn

yaḳında [1] *T.* Karîb mahalde. (Ş. Sami, 2010: 1303)

G2586-3. Dehānuñ var mı yoḳ mı ḫurde-bīnā / Görinmez nice diyeler **yaḳında**

yaḳışmaḳ [1] *T.* Münasip ve muvafık olmak, uymak. (Ş. Sami, 2010: 1303)

G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç **yaḳışmaz** göñlüme zīrā sözinüñ serdi var

yaḳmaḳ [240] *T.* (TDK, 2011: 2509-2510)

bk. ciger yaḳmaḳ, dāġ yaḳmaḳ, ḥına yaḳmaḳ, oda yaḳmaḳ

(yaḳ [8], yaḳa [8], yaḳaldan [1], yaḳalı [2], yaḳalıdan [3], yaḳam [1], yaḳan [3], yaḳar [46], yaḳaram [1], yaḳardı [1], yaḳarken [1], yaḳarlar [2], yaḳarsa [5], yaḳarsın [2], yaḳasın [6], yaḳayım [3], yaḳayın [1], yaḳdı [32], yaḳdılar [1], yaḳdugını [1], yaḳduḳda [1], yaḳdum [8], yaḳduñ [11], yaḳısar [2], yaḳısaram [1], yaḳısardur [2], yaḳma [8], yaḳmadı [1], yaḳmaġa [11], yaḳmaġı [1], yaḳmaḳ [4], yaḳmaḳdurur [1], yaḳmaḳtadur [2], yaḳmañuz [1], yaḳmasa [1], yaḳmasaydı [1], yaḳmaya [3], yaḳmayasın [1], yaḳmayınca [3], yaḳmayup [1], yaḳmış [1], yaḳmışam [3], yaḳmışuz [1], yaḳsa [8], yaḳsam [5], yaḳsañ [1], yaḳsun [1], yaḳuban [2], yaḳup [20], yaḳupdur [3])

1. Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak.

G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez yāresi / **Yaḳsa** biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G211-5. Çünki gördüñ kim zamāne diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin **yaḳsun** ser-ā-ser anı ot
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / **Yaḳdı** mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G395-2. Şemʿ-i bezm-ārā gibi nūr-ı cemālüñ şevḳine / N'ola **yaḳarsa** beni gāhi dimişler nūra nār
G459-3. Dūd-ı āhum irişe miydi benüm gök yüzine / Sīnem içinde gelüp ʿışḳ eger **yaḳmasa** nār
G464-5. Söz çerāġın rūşen itse ṭañ mıdur / Çün Muḥibbī sözi Ḫusrevden **yaḳar**
G504-5. Şemʿ ḥüsninde nigāruñ ḫāli hind ü beççedür / Eline almış Muḥibbī gezdürür micmer **yaḳar**
G563-5. Söz ile **yaḳar** Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eşʿārını yārān oḳur
G607-2. Bilmedüm nergis midür yā fitne-i āḫır zamān / Siḥr ile **yaḳduñ** cihānı gözlerüñ cāẕū mıdur
G659-3. Ḳonup şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam **yaḳup** āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı **yaḳdı hem-ān-dem** baġrumı / Meylin ol mestüñ yine bildüm kebāb üstindedür
G800-3. Görinen ṣubḥ-dem ṣanmañ ṣafaḳ gökler kenārında / **Yaḳan** bu dāmen-i çarḫı bu āh-ı ṣubḥ-gāhumdur
G863-2. Āteş-i ruḫsāruñ üzre ol muʿanber ḫāller / Mücmer-i yāḳūt içinde müşk ileʿanber **yaḳar**
G943-5. Dil yaḳdı çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim **yaḳarsa** āteşi lā-büd duḫān olur
G1233-1. İtdi pervāne göñül yine ruḫ-ı yāre heves / **Yaḳmayınca** ḳomaz āḫır kim ider nāre heves
G1240-4. Beni cānā igen **yaḳma** ṣaḳın bu āh-ı sūzāndan / Emānsuzdur emān virmez bilürsin bī-emān āteş
G1252-4. Dil fitilin **yaḳmaġa** ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu göñlümüñ ḳandiline / **Yaḳmaġa** ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış ṣan ẕeḳan ḳandilini / Cān u diller **yaḳmaġa** yaʿni ki mücmer baġlamış
G1273-3. Ġarḳa virür gözlerüm yaşı cihānı gāh olur / **Yaḳar** eflākı ser-ā-ser sīne tābı var imiş
G1320-2. Āteş-i āhum **yaḳardı** göñlümüñ Baġdādını / Anda yaşum olmasa biri Fırāt u biri Ṣaṭ
G1332-5. Muḥibbī gibi **yaḳup** baġrı yaġın / Ṣarardup beñzini bīmār olan şemʿ
G1336-4. Gāh **yaḳsa** gāh kesse başumı sulṭān-ı ʿışḳ / Her ne emr itse buyursun bende-fermānum çü şemʿ
G1708-2. Servler baş ḳaldurup her yañadan gözler seni / Şevḳ-i ruḫsāruñla **yaḳdı** sīnesine nār gül
G1729-3. Baġrumuñ yaġı ile bu gözlerümüñ ṣuyını / **Yaḳmaġa** ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitil
G1736-2. Gül yüzüñ şevḳine cānı virürem pervāne-veş / **Yaḳaram** şemʿ-i cemālüñe dil ile cānı bil
G2081-4. İrmeden serv-ḳad-i yāre eger ölür isem / Ṣuyum ışıtmaġ içün serv budaġın **yaḳasın**
G2187-4. Ḫāne-i ṭarīḳ-i dilde **yaḳdı** āhum āteşi / ʿĀşıḳ-ı āvāreye besdik bu deñlü ḫānümān
G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir zecr ü ḳahr ile **yaḳasın** nār-ı hicrāne
G2409-5. Her ne kim yazduñ Muḥibbī işbu sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile **yaḳup** anı bād eyleme
G2662-3. Āhumuñ zencīrine aşup göñül ḳandilini / Rūşen olsun diyü **yaḳdı** anda baġrum yaġını
Mh16-3. Āteş-i mihr ile **yaḳduñ** sīnemi ey āfitāb / Döne döne sīḫ-i miḥnetle idüp baġrum kebāb
Mr27-13. Meded ey ḥüsn ilinüñ pādişāhı / Muḥibbī āhı **yaḳar** mihr ü māhı
Nş1-2. **Yaḳsa** eflākı şafaḳ gibi n'ola āhum odı / Āteş-i ʿışḳum şehā çünki cigerden açılur

2. Işık vermesini sağlamak.

G37-8. Şemʿ gibi dil çerāġın **yaḳayın** tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi yan yaḳıl baña
G56-3. Şemʿ-i ḥüsnüñ **yaḳmayınca** ḳomadı cān u dili / Anuñ içün dostum pervāne söylersin baña
G254-3. Yaḳ beni ʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / **Yaḳmaġa** şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne ṭut

G258-3. Ben de **yaḳdum** meclis-i ġamda bu göñlüm şemʿini / Eyledüm tā şubḥa dek şemʿ-i şebistān ile baḥş
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden yine **yaḳduñ** çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter **yaḳar** / Hey nice aḫter feleklerde melekler per yaḳar
G701-3. Cihāna nūr ile pertev şalarsın mihr iseñ ben de / Maḥabbet şemʿini her şeb **yaḳar** sūz u güdāzum var
G742-4. Ġam tekyesinde **yaḳmaġa** miḥnet çerāġını / Dil ṭıflını baġrda olan yaġa şaldılar
G763-2. Şemʿ-i ḥüsni her ḳaçan ḫūbān **yaḳar** / ʿĀşıḳ-ı cānbāz aña pervānedür
G800-1. Şeb-i miḥnetde ḥasretle **yaḳan** gün yüzlü māhumdur / Depemden şemʿ-veş her dem çıḳan dūd-ı siyāhumdur
G953-5. Ey Muḥibbī çünki **yaḳduñ** sūz-ı Ḫusrevden çerāġ / Şiʿrüñi her kim oḳursa ḳorḳaram sūzān olur
G1170-2. Dil tekyesinde **yaḳalı** ʿışḳuñ çerāġını / Yandı eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1241-3. Tekye-i ġamda **yaḳup** Ferhād u Mecnūndan çerāġ / Ṭutmışam ʿālemde şöhret ol iki ferzāne-veş
G1301-1. Cānā seḥāb-ı zülfi ruḫ-ı āfitāba aş / **Yaḳduñ** bizi bu mihr ile māhum niḳāha baş
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ **yaḳdı** çün Allāh şemʿ
G1337-3. Derd-i dilden geldi ḳapuna şikāyet itmege / Anuñ içündür **yaḳar** başına her dem nār şemʿ
G1340-3. Ẓulme uġradı meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına **yaḳar** nār şemʿ
G1343-4. Rūşen itseñ n'ola cānā külbe-i aḥzānumı / Dāimā meh-i pertevden çün **yaḳar** vīrāne şemʿ
G1348-1. Olmasa pervānenüñ başında sevdā-yı çerāġ / İtmez idi kendüsine **yaḳmaġa** rūy-ı çerāġ
G1349-3. Tekye-i dilde yine **yaḳmaġa** dil ḳandilini / Baġrum ile göz biri şu iledür birisi yaġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye yiter hicrān şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḥācet degüldür **yaḳmañuz** anda çerāġ
G1358-3. Ben nice pervāne-veş ḳarşuña pervāz itmeyem / Sen var iken dostum ḥācet degül **yaḳmaḳ** çerāġ
G1359-2. Mihr ü mehden hīç bulur mıydı bu ʿālem żiyā / **Yaḳmasaydı** nūr-ı ḥüsnüñden gelüp anlar çerāġ
G1678-4. Ṭutsun şadā-yı naʿra-i ʿışḳuñ felekleri / Ḳandīl-i ʿarşı **yaḳmaġa** āhuñ şerāre ḳıl
G1983-1. Tāb-ı ruḫ ile **yaḳdı** beni şūḫ-meh-veşüm / Sāḳī getür şarābı ki defʿide āteşüm
G2030-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden **yaḳar** çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden şaçılmasun
G2041-7. Muḥibbī cümle eş ʿāruñ ḳo dem dem sūz-nāk olsun / Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden **yaḳar** mihr-i suḫansın sen
G2081-1. Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yaḳasın / Umaram ʿışḳ ile Mecnūn çerāġın **yaḳasın**
G2121-5. Bu Muḥibbī sūz-ı Ḫusrevden **yaḳar** çünki çerāġ / Ehl-i naẓmuñ arasında pes neden seçilmesün
G2339-5. Ruḫları şevḳine **yaḳup** dil ü cān şemʿ gibi / Bu Muḥibbī boyadı dāmenini ḳanlar ile
G2475-3. Ruḫı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmi ʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet **yaḳup** yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2476-6. Hicrān şebinde **yaḳdı** Muḥibbī çerāġ-ı dil / ʿĀdet budur ki şemʿ **yaḳarlar** çü şām ola
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil göster yüzüñi māhum / Vīrānelerde çün şeb **yaḳar** ḳamer çerāġı
G2695-5. Her kim Muḥibbī gördi bu şiʿr-i sūz-nākı / Dir Ḫusreve irişmiş andan **yaḳar** çerāġı
G2766-1. Giderdüñ ẓulmet-i küfri **yaḳuban** şemʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı
G2789-5. Çerāġı sūz-ı Ḫusrevden **yaḳarsa** ṭañ mıdur şiʿrüm / Ġazel ṭarzında çün gözler hemīşe ṭarz-ı Selmānı
D18-1. Şuʿle-i āh yiter **yaḳma** çerāġı giceler / Āteş-i āh ile yandı yanısardur niceler
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vaż ʿeyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline **yaḳdum** yine rūşen çerāġ

3. Tedavi etmek amacıyla doku, damar vb. Dağlamak.

G878-6. Geh sīnesine şerḥa vü geh dāġ-ı ġam **yaḳar** / İnşāf idüñ Muḥibbī ḳalender degül midür
G1065-2. Her kim ki **yaḳa** sīnesine dāġ-ı maḥabbet / Gözüñden anuñ ḳan aḳa ḫūnīn-cigeri var
G1791-1. Añup gül-ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum / Ḫayālüñ ḫāli fikriyle **yaḳup** dāġ-ı lālezār oldum
G1943-3. Niceye dek **yaḳayım** dāġ-ı hecri sīnede / Ümīd-i vaṣl ile nice bir intiẓār çekem
G2498-5. Sīneye şol deñlü **yaḳdı** bu Muḥibbī dāġları / Bir gören kūh-ı belā ḳaplanıdur bu dāġ ile
G2584-2. Sīnem üzre lāle gibi dāġ-ı miḥnet **yaḳmışam** / Şanki pullar dizmişem bu taḫta-i nerd üstine
G2586-2. Görelden ruḫlaruñı bāġ-ı lāle / **Yaḳupdur** dāġ-ı ʿışḳuñı cebīnde
G2745-4. Dir gören kūh-ı belāda oldı peydā bir peleng / Ḥasret ile sīneme **yaḳduḳda** miḥnet dāġını

4. Ateşle yok etmek.

G117-4. Per **yaḳar** pervāne gör āh eylemez / ʿĀşıḳa lāyıḳ degül illā sebeb
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp zülf içre cān terk eylesem / Gicelerde per **yaḳar** pervāne ger görse sirāc
G346-3. Pervāne görse şemʿ hemān bāl ü per **yaḳar** / Bülbül çemende şevḳ-i gül ile ider sürūd
G356-2. Āteş-i ḥüsnüñe ḳarşu bugün ey dost senüñ / Eyledüm cān u dilüm **yaḳmaḳ** içün hemçü sipend
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın **yaḳup** eyler fedā / Yoġ iken yanında anuñ billāh perden leẓīẓ
G440-5. Şemʿ-i ḥüsne **yaḳsa** dil pervānesin açman dehān / Böyle itmek dostlar ʿışḳ ehlinüñ ʿaẓābıdur
G454-2. Mülk-i vücūdı **yaḳsa** ser-ā-ser kül eylese / Olmaz ʿaceb ki ʿışḳuñ odı ḳaṣdı cānedür
G464-4. Şemʿ-i ḥüsne n'ola **yaḳsam** cān u dil / Görse şemʿ pervāne kendüzin **yaḳar**
G478-3. Şemʿ-i ruḫına **yaḳısaram** bāl ü per āḫır / Cānını niṣār eyledi pervāne disünler
G504-1. Āh ḳılsam derd ile sūz-ı dilüm aḫter yaḳar / Hey nice aḫter feleklerde melekler per **yaḳar**
G504-2. Münkir olma sūz u āh-ı ʿāşıḳa gel vāʿıẓā / Ḳorḳaram bir şemmesi mescid ile minber **yaḳar**
G504-3. Saḫtdür yārüñ dili itmez aña hergiz eser / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer **yaḳar**
G504-4. Meyl idüp gencine-i dünyāya andan urma dem / Ḳamu ʿālem ḫalḳını bir bir olup ejder **yaḳar**
G506-5. Ey Muḥibbī dil ü cān **yaḳmaġa** pervāne ṣıfat / Ol yüzi gül lebleri mül şemʿi münevver geliser
G524-2. Per ü bālin **yaḳar** pervāne şemʿe / Olan ʿāşıḳ virür elbette ser
G561-2. Bezm-i ḥüsninde anuñ şemʿ-i cemāline yine / Bāl ü per **yaḳmaġa** pervāne gibi nāre gider
G578-4. Yanayım ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / Şemʿe pervāne **yaḳup** kendüzini nār eyler
G592-1. Şemʿ-i ruḫa kim cān **yaḳa** pervāne dimişler / Kim baġlaya dil zülfine dīvāne dimişler
G630-3. Ẓulm eli **yaḳmış** idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür

G688-2. Gāh şem῾-i ḥüsnine **yaḳar** bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynına ser-i zülfin ṭaḳar
G735-1. Şaçı zencīrine kim dil vire dīvāne olur / Şem῾-i ḥüsnine de kim cān **yaḳa** pervāne olur
G767-1. Zülfi zencīrine kim dil vire dīvāne giçer / Şem῾-i ruḫsārına kim per **yaḳa** pervāne giçer
G839-3. Ne ġam pervāne-veş **yaḳam** per ü bāl / Cemālüñ şem῾ī çünki nāre beñzer
G840-3. Dün gice gördüm çerāġ-ı ḥüsni / **Yaḳdı** dil pervāne gibi bāl ü per
G843(a)-1. Boynuma zencīr-i zülfin dāimā daḳmaḳdadur / Şem῾-i ḥüsnine göñül pervānesin **yaḳmaḳtadur**
G902-3. Şem῾-i ruḫuñun şevḳine cān u dilüm ey dost / Pervāne-ṣıfat **yaḳmaḳ** içün bāl ü per ister
G915(a)-10. Dilber-i cānı **Yaḳdı** cihānı / Oldı Muḥibbī Ḳaṣdı fenādur
G924-4. Şem῾-i ruḫsāruñ görüp yansam yaḳılsam ṭañ mıdur / Şem῾ gördukce **yaḳar** bāl ü perin pervāneler
G953-3. Lem῾a-i ḥüsnüñe **yaḳsam** ben ῾aceb mi cān u dil / Şem῾e **yaḳar** bāl ü per pervāneler büryān olur
G965-4. Ehl-i derd olan aña pervāne gibi per **yaḳa** / Ger disem şem῾-i ruḫuñ vaṣfında āteş-bār şi῾r
G988(a)-6. N'ola **yaḳsam** şem῾-i ḥüsnüñe göñül pervānesin / Dostum sen şem῾ olıcaḳ ῾āṣıḳun pervānedür
G988(b)-2. Gāh şem῾-i ḥüsnine **yaḳar** bu cān pervānesin / Geh dil-i dīvāne boynuma ser-i zülfin ṭaḳar
G1006-3. Ḫār elinden bülbüli gördüm şikāyet üzredür / **Yaḳmaġa** perini pervāne çerāġ üstindedür
G1030-4. ῾Āṣıḳ olmaz ῾ışḳ yolında virmeyince baş u cān / Aña pervāne dimezler **yaḳmayınca** bāl ü per
G1057-3. Dün gice şem῾-i ruḫına ḳarşu ol meh-pārenüñ / Ṣubḥ olınca **yaḳmışam** pervāne-veş bāl ile per
G1112-4. Ehl-i günāh olanları dirler **yaḳarlar** āteşe / Ġāyet günāhum çoḳ benüm a῾mālümi şormaz mısuz
G1133-2. Cān u dil bāl ü perümdür **yaḳdı** anı nār-ı ġam / Varabilmem kūyuña çün bī-per ü bālem henüz
G1180-2. Cihānda var mı bir şem῾-i şeb-efrūz / **Yaḳup** pervānesini nār ḳılmaz
G1198-5. Muḥibb pervāne-veş ol şem῾-i ḥüsne / **Yaḳayım** bāl ü per didüm ne dirsüz
G1241-2. Şem῾-i ḥüsnine nigāruñ baḳmaḳ içün dün gice / Bāl ü per **yaḳdum** kül itdüm kendümi pervāne-veş
G1245-2. Nāṣiḥā men῾ itme yaḳsam şem῾-i ḥüsne cān u dil / **Yaḳmaġa** pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1245-2. Nāṣiḥā men῾ itme **yaḳsam** şem῾-i ḥüsne cān u dil / Yaḳmaġa pervāne perin gelmez illā nār ḫoş
G1386-1. Boynuma zencīr-i ῾ışḳı ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş şem῾-i maḥabbet içre **yaḳ**
G1409-3. Bāl ü per **yaḳ** şem῾-i ḥüsne göricek pervāne-vār / Gülşen içre ola bülbül gibi ancaḳ rāz-ı ῾ışḳ
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānī῾ olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile **yaḳ** tā olsun ol arada yoḳ
G1447-1. Serv-ḳadler pāyına kim dir saña şu gibi aḳ / Āteş-i ruḫsār-ı yāre yā dil ü cānını **yaḳ**
G1454-3. Şem῾-i ruḫsāruña cānā cān ü dil **yaḳsam** n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yāri yoḳ
G1455-4. Āteş-i ῾ışḳı ser-ā-ser **yaḳdı** ῾ālem mülkini / Gerçi baḳsan ẓāhirā görinür anda nār yoḳ
G1524-1. Maḥabbet çün ezel cānāne ṣalduñ / Dil ü cānı **yaḳup** hicrāne ṣalduñ
G1528-2. **Yaḳısar** ῾āḳıbeti kül idiser āh beni / ῾Acabā bencileyin ḥāli mi var hīç kesüñ
G1538-3. Ruḫ-ı şem῾ine **yaḳan** bu dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ yolına pervāne gerek
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine yansa dil ü cān olmaz ῾aceb / Bāl ü per **yaḳmaḳdurur** dāim işi pervānenüñ
G1638-1. Dil virme ser-i zülfine dīvāne degülseñ / Cān **yaḳma** ruḫ-ı şem῾ine pervāne degülseñ
G1644-5. Āh-ı serd itme Muḥibbī key ṣaḳın kim ῾ālemi / Od bıraġup **yaḳısar** bu hāy ile ḫūyuñ senüñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña **yaḳsa** Muḥibbī dil ne ġam / Şem῾e yanmaḳdan görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1653-5. **Yaḳarsa** lā dime seni pervāneler gibi / Şem῾-i cemāli şevḳine sūzān olan göñül
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem῾ini cān **yaḳayım** / Āteşi görse yanar dimeñ sözin pervāne gel
G1691-2. Ger **yaḳarsın** āteş-i hecr ile ey dilber beni / ῾Işḳuñ ile cān virem dönmege yoḳdur iḫtimāl
G1703-3. Āteş-i ruḥsāre yandursam n'ola cān u dili / Şem῾e **yaḳar** nitekim pervāne görse per ü bāl
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem῾üñ **yaḳup** peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine yanmaġa nūra gel
G1751-6. ῾Āṣıḳ iseñ şem῾-i ḥüsne **yaḳ** yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1786-3. Pūte-i hecr içre **yaḳdum** nār-ı ῾ışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm zer gibi ḳāl eyledüm
G1861-2. Şem῾ī gördüm dün gice ṭurmaz **yaḳar** pervānesin / Yanayım ey şem῾-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1880-2. Āteş-i ῾ışḳa **yaḳup** cān u dili pervāne-veş / İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eylesem
G1889-4. **Yaḳarken** āteş-i ῾ışḳum cihānı / ῾Aceb budur yaşum deryā ḳılan kim
G1891-1. Her ḳaçan şem῾-i cemālini görem yana varam / Cān atup bāl ü peri **yaḳmaġa** pervāne varam
G1898-5. Āteş-i şevḳi **yaḳarsa** bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ῾ışḳiyle anuñ yanmayam
G1899-2. Şem῾-i cemāli yāri görüp giceler müdām / Pervāne gibi **yaḳmaġa** bāl ü per isterem
G1949-3. Didüm şem῾-i cemālüñe neden bī-dilleri **yaḳduñ** / **Yaḳar** pervānesin didi olıcaḳ gāh gāh aḫşam
G1977-5. Tā ki **yaḳdum** büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G2018-2. Şem῾-i ḥüsnüñe **yaḳup** pervāne-veş ῾āṣıḳları / Āteş-i ῾ışḳ ile sen daḥi ῾aceb yanmaz mısın
G2033-1. Nice bir zencīr-i zülfine göñül dīvānesin / Nice bir şem῾-i cemāle per **yaḳar** pervānesin
G2047-2. **Yaḳar** idüm bāl ü per pervāne gibi nāre ben / Görse idüm şem῾-i ḥüsnüñ ῾ārıż-ı tā bendesin
G2063-4. Göricek şem῾ī pervāne **yaḳar** elbette bāl ü per / Giçerse ῾āṣıḳ-ı ṣādıḳ ῾aceb mi cān ile serden
G2081-2. Yār kūyında fīġān eyleme ey ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın **yaḳasın**
G2106-5. Egerçi sūz-ı eş ῾āruñ Muḥibbī ῾ālemi **yaḳdı** / Ġurūr ile ṣaḳın dime ki bir ṣāḥib-kemālem ben
G2131-5. Āteş-i ruḫsār-ı yāre bu Muḥibbī cān **yaḳar** / Ehl-i ῾ışḳ ögredür beñzer semenderlik yolın
G2285-3. Görüp şem῾-i cemāl-i cān-fezāyı / Aña pervāne gibi cān **yaḳarsın**
G2211-6. Şaḳın aldanma Muḥibbī ῾ālemi anı **yaḳar** / Şu῾leler kim ẓāhir olur sīne-i tennūrdan
G2216-4. Şem῾-i ḥüsn-i dilbere **yaḳmaḳ** gerekdür cān u dil / Ḳanda gitdi ġayretüñ sen kem misin pervāneden
G2288-5. Pervāne gibi şem῾-i ruḫ-ı yāre Muḥibbī / **Yaḳdum** dil ü cān giçüben bāl ü perümden
G2325-1. Çıḳdı gül Leylī gibi ṣaḥrālara ḫargāh ile / **Yaḳdı** Mecnūn gibi bülbüller cihānı āh ile
G2348-4. Şem῾-i ḥüsnidür yıḳan her dem dil ü cānum benüm / Per **yaḳar** mıydı eger pervāneler nār olmasa
G2387-1. **Yaḳdum** cihānı bu dil-i āteş-feşān ile / Āh eyledükce ῾ālemi ṭutar duḫān ile
G2420-4. Şem῾ her şeb kül ider **yaḳup** nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā yine
G2456-7. Çünki ῾aşıḳsın cemāl-i şem῾e yan pervāne-veş / **Yaḳmayup** cānı Muḥibbī ṣaḳlar anı yā neye

G2469-4. Dil āteşi **yaḳupdur** cümle cihānı düpdüz / İder ʿurūc āhum her laḥẓa āsumāna
G2480-5. Āteş-i āhum göge **yaḳa** Muḥibbī gökleri / Ġarḳa virem bu cihānı dīde-i seyyāl ile
G2489-2. Ḫāne-i gerdūnı **yaḳa** ṭoḳına bir şemmesi / Bu ʿacebdür ṭura pinhān bir avuç ḫāḳda
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına zülfin ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān **yaḳmaya**
G2564-5. Muḥibbī ḥüsnüñe pervāne gibi / Düşüp **yaḳdı** kül oldı bāl ü perle
G2572-3. ʿIşḳ ile cān **yaḳmaġı** pervāne benden ögrenür / Olıcaḳ her müşkil iş āsān olur üstād ile
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān **yaḳdı** çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger yanarsa pervāne
G2576-1. Bend eyle dili zülfüñe dīvāne gerekse / **Yaḳ** cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse
G2577-1. Zülfine göñül bend ola eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān **yaḳa** pervāne giçerse
G2588-1. **Yaḳdum** cihānı dildeki āteş-feşān ile / Āh eyledükce ʿālem ṭutam duḫān ile
G2630-1. N'ola dilden beri olsam görüp ruḫsār-ı cānānı / **Yaḳar** pervāne bāl ü per göre şemʿ-i şebistānı
G2649-5. Ey Muḥibbī şi'r-i pür-sūzuñla **yaḳduñ** ʿālemi / Ol sebebdendür ki böyle sūz-nāk itdüñ beni
G2682-1. Dīvāne ḳıldı zülf-i kemendi dütā bizi / Pervāne itdi **yaḳdı** ol āteş-liḳā bizi
G2685-5. Bu Muḥibbī'yi cemālüñ şem'ine pervāne-veş / Bāl ü per ancaḳ degül külli **yaḳup** nār it beni
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu yanar cān u göñül / Nitekim oda **yaḳar** pervāne bāl ü perleri
G2795-2. Gördüñ cemāli şem'ini düşdüñ ayaġa / Pervāne gibi **yaḳdı** ol āteş-liḳā bizi
G2797-1. Zülfi zencīrüñ görüp buldı göñül dīvāne key / Ḫāṣıl itdi şemʿ-i ḥüsne cān **yaḳup** pervāne key
Mh1-2. Giryesin ben bülbülüñ ol vird-i ḫandānum sever / **Yaḳmaġa** pervānesin şemʿ-i şebistānum sever / Āşıḳam her ne gelür andan baña cānum sever
Mh16-9. ʿĀşıḳa ʿāşıḳ mı dirler itmeyince terk-i ser / Şem'e vuṣlat bulmadı pervāne tā **yaḳmadı** per
Mh17-4. Dostum **yaḳduñ** ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāzū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince zülfüñi biñ başlu ejderhā ḳılur
Mr19-12. Bāl ü per pervāne **yaḳsa** nāre ne / Yanayım ey şemʿ-i rūşen yanayım
D46-1. Gāh cān **yaḳ** āteş-i ʿışḳa girüp sen zer gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi
D47-2. ʿIşḳ nārına **yaḳup** kül it vücūduñ ser-te-ser / Yile vir tā kim ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti
B46. Ḥased bir renc-i sūzān cānı **yaḳar** / Ne cān belki cānānı āni **yaḳar**

5. *mec.* Güçlü sevgi uyandırmak.

G12-4. ʿIşḳ āteşiyle **yaḳdı** dili teşne eyledi / Ṣunmadı la'li dimedi bir kerre mā saña
G118-5. **Yaḳısardur** āteş-i ruḫsārına dilber seni / Ey Muḥibbī bir gün öñdin āteş-i ruḫsārın öp
G254-3. **Yaḳ** beni ʿışḳ āteşine bende benlik ḳalmasun / Yaḳmaġa şemʿ-i cemāl ü ḥüsnüñe pervāne ṭut
G533-2. Yüzüñ açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / **Yaḳsañ** n'ola ʿāşıḳlaruñ sen şemʿ ol pervānedür
G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme şol deñlü **yaḳdı** kim / Āh eylesem zemīn ü zamān dūd ile ṭolar
G735-3. ʿIşḳ nārını şu kim **yaḳdı** ezel sīnesine / Yanmayup ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G798-5. Pūte-i hicrāna **yaḳaldan** Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi pāk olmış yatur
G843(a)-5. Dūd-ı āhından Muḥibbī'nüñ n'ola ṭolsa cihān / Sīnesinde āteş-i ʿışḳı çün ol **yaḳmaḳtadur**
G943-5. Dil **yaḳdı** çıḳdı göklere āhı Muḥibbī'nüñ / Her kim yaḳarsa āteşi lā-büd duḫān olur
G1047-6. **Yaḳdı** ʿışḳuñ āteşi çıḳdı duḫānum göklere / Āteşi iden bülend bu ḫār u ḫāşākumdurur
G1409-1. Sīnesini her kimüñ **yaḳdı** ezelden nār-ı ʿışḳ / Dūd-ı āhından ḳılursa ṭañ mıdur esrār-ı ʿışḳ
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile yandı Muḥibbī odlare / Nār-ı ʿışḳa **yaḳalıdan** sīne-i sūzāne dil
G1806-2. Didüm göñlümi gel **yaḳma** ḥabībüm / Didi ṣanduñ beni ben dil-nüvāzam
G2187-5. Ey Muḥibbī **yaḳalıdan** sīneye ʿışḳ āteşin / Ṭañ mıdur gice şu'ā'um görine gündüz duḫān
G2274-2. Ehl-i diller **yaḳdılar** cānā cemālüñe senüñ / Oḳıdılar muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki nūr āyetin
G2287-4. Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle **yaḳuban** / Çin-seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin
G2338-2. Baġrumı **yaḳalıdan** āteş-i ʿışḳ / Gözlerüm yaşı beñzedi ḳane
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i ʿışḳuñ beni niçün **yaḳar** / Yā neden dirler ki cennet ehli yanmaz nārda
G2649-2. Āteş-i ʿışḳ ile **yaḳduñ** cismi ser-tā-ḳadem / Ḳāl idüp ġam pūtesi içinde pāk itdüñ beni
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili **yaḳdı** / Şeker dehenüñ zikr ile aġzum ṣuyı aḳdı
G2784-3. Şu'le-i ʿışḳı **yaḳup** dil mülkini ḳıldı ḫarāb / Olmasa ʿışḳ āteşi sīnemde peydā ḳaşki
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo yansun şemʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa **yaḳupdur** ol dil ü cānı
Mr25-1. Ġāret itdi **yaḳdı** dil mülkini bir nā-mihribān / Giceler āhum şu'ā'ı görinür gündüz duḫān

6. *mec.* Yıkıma, zarara yol açmak, büyük bir zarara uğratmak, mahvetmek.

G407-1. Allar giymiş benüm çoḳ sevdügüm meh-pāredür / Ser-te-ser şehr içini **yaḳdı** āteş-pāredür
G937-2. Tāb-ı ġam **yaḳdı** beni ṣun baña vaṣluñ şerbetin / Ancaḳ işbu āteşi ʿālemde ol teskīn ider
G971-5. Bu Muḥibbī dil ü cān **yaḳduġını** ḥasret ile / Sen bilürsin anı ey bār-ı Ḫudā kim ne bilür
G1039-1. Ey Türk-i nim-mest bu cānum ḫarābdur / **Yaḳduñ** ḫazīn göñlümi bu ne ʿitābdur
G1116-5. Āteş-i ʿışḳa ezel **yaḳdı** Muḥibbī cān u dil / Anuñçün rūz u şeb dāim ḫarābāt ehliyüz
G1240-5. Göñül şehrini **yaḳmaġa** Muḥibbī'nüñ şaçuñ şeb-rū / Olur dāmānı altına ider her şeb nihān āteş
G1283-1. **Yaḳma** cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ yoḳ baña niçün olursın dil-ḫırāş
G1303-5. **Yaḳma** ey dil nār-ı hecre bu Muḥibbī ḫastei / Ḫayra gir cevr ü cefādan ḳıl bu miskīni ḫalāş
G1594-3. Āteş-i hicrāna **yaḳduñ** ʿāḳıbet ben ʿāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan zer gibi ḳāl eyledüñ
G1850-1. **Yaḳdı** beni hecriyle ġam n'idem n'idem āh n'idem / Bulımadum bu derde em n'idem n'idem āh n'idem
G1970-3. Beni **yaḳmaya** diyü āteş-i ġam / Göz yaşiyle şerāre yalvareyim
G2232-3. Gāh cevr ile cefā ile **yaḳarsın** göñlümi / Kim cefā fenninde māhir bir ʿaceb cānānesin
G2241-4. Nice bir cevr āteşine **yaḳasın** ben bī-dili / Āşikāre luṭf idüp ḳahruñı ḳıl bārī nihān
G2348-2. **Yaḳsa** maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil zār olmasa

G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki yaş teskīn ider / Aġlasam daḥi beter **yaḳar** dil-i sūzān beni
En1-16. Ṭı Ṭavāf itmege vardum ḥaremün Kaʾbesini / Bu ümīde ki şehā **yaḳmaya** hergiz beni nār
En1-25. Nūn Nūn olalıdan ḳāmetüm ey dost benüm / Beni hecrüñ **yaḳısardur** bilürem āḫır kār
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / **Yaḳalı** ḥasret ile yār beni leylü nehār
Mh1-4. Nār-ı ʿışḳ ile **yaḳup** baġruñı püryān eylemek / Kaʾbe-i kūyına varup cānı ḳurbān eylemek / Ḳare yire ḳomaġa çünki benüm ḳanum sever
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaşıl / **Yaḳma** göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
Mr4-5. Zecr ü hecr ü firḳat ü derd ü belā ile elem / **Yaḳdı** ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem
Mr6-11. Dostlar zencīr-i ʿışḳı boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten mülkini cümle **yaḳmışuz**
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile beni **yaḳmayasın** / Boynuma bend-i belā zencīrini ṭaḳmayasın
B157. Dostum **yaḳma** beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Būse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm yarıla

yaḳmaḳ [3] *T.* Türkü, ağıt vb. düzenlemek bestelemek. (TDK, 2011: 2510)

G1437-2. İñile saña disünler kemānce / Yaşuñ tār sīneñ üzre bir deri **yaḳ**
G1903-2. Zamāne desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / **Yaḳup** bir deri sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G2773-4. İñlerse rübāb oldı ʿaceb mi dil-i sūzān / Devrān getürüb bir deriyi sīneme **yaḳdı**

Yaʿḳūb [2] *Ar.* Hz. Yusuf'un babası, Hz. İshak'ın oğlu olan peygamber. (Devellioğlu, 2000: 1155) *bk. dīde-i Yaʿḳūb, ḥüzn-i Yaʿḳūb, Yaʿḳūb-ı dil*

(Yaʿḳūbı [1], Yaʿḳūbun [1])

G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol Yūsuf-ı Mışri / Bu dil **Yaʿḳūbı** ḥüzn içre ḳalur şanma ḥazīn olmaz
G1502-2. Gözi açılsa **Yaʿḳūbun** n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ

Yaʿḳūb-ı dil [3] Hz. Yakup'un gönlü.

G477-2. Aġlamaḳdan oldı aʿmā çünki bu **Yaʿḳūb-ı dil** / İdiser binā mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā **Yaʿḳūb-ı dil** aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn içre var it ol Yūsuf-ı Kenʿāna ʿarż
G2521-3. Ey bād-ı ṣabā ḥüznini **Yaʿḳūb-ı dilüñ** di / Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül pīrehenümle

Yaʿḳūb-vār [1] Hz. Yakup gibi. *bk. Yaʿḳūb-veş*

G397-2. **Yaʿḳūb-vār** ġarḳa virür ʿālemi yaşum . / Āh ol cemāl-i Yūsuf-ı Kenʿān ne yirdedür

Yaʿḳūb-veş [7] *bk. dil-i Yaʿḳūb-veş, Yaʿḳūb-vār*

G425-5. Cüdā olalı Mışruñ Yūsufʿından / Göñül **Yaʿḳūb-veş** maḥzūna beñzer
G492-2. Girye ile gözlerüm **Yaʿḳūb-veş** aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün Yūsuf-ı Kenʿān gelür
G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Ḥüzn ile **Yaʿḳūb-veş** gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey Yūsuf-ı cemāl / Çekdügüm **Yaʿḳūb-veş** ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G1098-2. Ḳılur **Yaʿḳūb-veş** dil āh u zārı / Ḳaçan ol Yūsuf-ı Kenʿān görinmez
G2212-3. Ḥasret ile āh senden ayru Yūsuf-ı cemāl / Eyledüm **Yaʿḳūb-veş** dil ḫānesin beytüʾl-ḥazen
G2305-5. Gözlerüm **Yaʿḳūb-veş** ḳatı ile ṭolsa ṭañ degül / Ḥüzn-ārā dil Yūsuf-ı Kenʿānın eyler ārzū

yāḳūt [4] *Ar.* Zikıymet ahcârdan pek makbul olan maruf taş. (Ş. Sami, 2010: 1304) *bk. ḥoḳḳa-i yāḳūt, laʾl-i yāḳūt, leb-i yāḳūt, mücmer-i yāḳūt, nuṣḫ-ı yāḳūt, yāḳūt-ı aḥmer, yāḳūt u mercān*

(yāḳūt [3], yāḳūta [1])

G237-4. Gerçi kim **yāḳūt** içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / Yazmadı ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G474-3. Murġ-ı cāna virmedi āh ol lebi **yāḳūt** ḳūt / Līk baġrum pāre ḳıldı ġamze-i mekkār kār
G2119-4. Ol leb mi yāḫūd müldür yāḫūd şarāb-ı kevṣer / **Yāḳūt** ya aḳīḳ ü ya laʾl yāḫūmercān
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / Yoḳ bahāya şatılur **yāḳūta** ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī laʾl-i cānān cevherin

yāḳūt-ı aḥmer [2] Kırmızı yakut.

G209-4. Didüm lebüñ bahāsına cānum alur mısın / Didi bahā yoḳ aña ki **yāḳūt-ı aḥmerest**
Tb1-23. Laʾl-i nābuñ ḥumreti **yāḳūt-ı aḥmerden** laṭīf / Yüzüñe her kim baḳarsa dir gül-i terden laṭīf

yāḳūt u mercān [3] Yakut ve mercan.

G550-4. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı **yāḳūt u** bir ṭaşı anuñ **mercān** olur
G942-5. Ḳanlu yaşumdan naẓar ḳılsun bu göñlüm dārına / Bir ṭaşı **yāḳūt u** bir ṭaşı anuñ **mercān** olur
G1175-3. Nice yıldur cevher-i eşküm yolında ḫarc olur / Kāse-i çeşmüm ṭolu **yāḳūt u mercāndur** henüz

yalan [5] *T.* Asılsız söz veya iş, gerçek zıddı.

(yalan [3], yalandan [1], yalandur [1])

G943-4. Pīr-i muġān cürʿası nā-merdi merd ider / Daʿvā-yı ʿışḳ itdügi cümle **yalan** olur
G2366-6. Cān fedā itmez Muḥibbī yoluña dimiş raḳīb / Ṣümme vallah **yalandur** dostum tek sen dile
G2397-6. Germ olma şiʿr ile gel igen şāʿirem dime / Ṣıġmaz mısın buʿāleme bir ḳaç **yalan** ile
G2453-6. Menzil Muḥibbī ṭoġrult līkin şaḳın **yalandan** / Ṭoġrı olur **yalan** da ḳaṣd itse girse ine

yalġuz/yalıñuz/yalñız [14] *T.*

(yalġuz [1], yalıñuz [9], yalñız [4])

1. Yalnız. (TS, 2009: 4230, 4234)

G1895-4. Be-külli ṭāḳat u ṣabrum gidüpdürʿaḳl u dil benden / Dirīġā n'olısar ḥālüm ġarībem **yalıñuz** ḳaldum
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ **yalñız** ṣanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ zülfi duzaġında

2. Sadece.

G29-4. Ḫānesinden gün gibi ṭoġup ideʿarż-ı cemāl / Ben degülem **yalıñuz** ḥalḳ-ı cihān ḥayrān aña
G107-5. **Yalñız** bir ben degülem ol mehüñ āşüftesi / Ey Muḥibbī cümleʿālem bende-i fermān aña
G214-4. Ben degülem **yalñız** ʿışḳuñ ile ser-gerdān senüñ / Bunca yıl ser-geştedürür künbed-i devvār mest
G433-4. Ṣanma ey dil **yalıñuz** sen mübtelāsısın anuñ / Bil aña ʿāşıḳ gedā vü mīr ü şeyḫ ü şābdur
G508-4. Ben ṣanurdum **yalñız** ʿāşıḳ olam cānāneye / Ṣoñra bildüm kim benüm gibi nice şeydāsı var
G650-2. Ortada ʿışḳa esīr ṣanmañ olam ben **yalıñuz** / Miḥnet ü derd ü maḥabbet ḳamu ucdan ucadur
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem yanar / Hey ne ādem **yalıñuz** ṣanmañ bileʿālem yanar
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / **Yalıñuz** başum degül yoluñda böyle cān aḳar
G1262-4. Gün yüzüñi **yalıñuz** dirdüm temāşā itmege / Bilmedüm sāyem gibi ardumca nāşı var imiş
G2078-2. Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger / **Yalıñuz** bir ben degülem ʿışḳ ile ya hū diyen
G2414-3. **Yalıñuz** ġamzeñ degüldür eyleyen baġrum delik / Bir yana tīġ-i cefā ḳılur ciger ṣad-pāre de
G2680-2. **Yalġuz** beni ṣanma yüzüñe ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri kāş-in daḥi

yalın ayaḳ [2] Çıplak ayak. (TDK, 2011: 2513)

G1884-2. Boynuma ṭaḳ zülfüñüñ zencīrini / Baş açıḳ **yalın ayaḳ** dīvāneyem
B114. Baş açuḳ **yalın ayaḳ** şūrīde-dil abdāldur / Yiyeli esrār-ı ʿışḳı şöyle ḥayrān olmışam

yalvarmaḳ [23] *T.* Müstemendâne rica ve niyaz etmek, kemâl-i temellukla rica etmek. (Ş. Sami, 2010: 1306) *bk. yalvarı görmek, yalvarı varmaḳ*

(yalvar [1], yalvara [2], yalvaralar [3], yalvaralum [1], yalvarası[1], yalvarayım [12], yalvarayın [1], yalvarup [2])

G352-3. Dil ü cān ġamzeleri tīri ile öldi ṣaḳın / Dostlar **yalvaralum** ol gözi mekkāre meded
G393-4. Mihr ü ḳahrından yüzin döndürmeye āşıḳlaruñ / Sen ṭururken ḫusrevā varup kime **yalvaralar**
G556-2. Dāda varsa gūşuña almazsın ʿuṣṣāḳuñ sözin / Ey şeh-i ḫūbān teraḥḥum ḳıl nice **yalvaralar**
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü urdı yāreler / Yāreler aġz açup her dem saña **yalvaralar**
G962-5. Şāyed ki teraḥḥum ide bir daḥi Muḥibbī / Araya düşür gözlerinüñ yaşını **yalvar**
G1970-1. Nice bir rūzgāre **yalvarayım** / Baña būyuñ ki yāre **yalvarayım**
G1970-2. Kesmesün nālesini bir laḥẓa / Yüz urup āh u zāre **yalvarayım**
G1970-3. Beni yaḳmaya diyü āteş-i ġam / Göz yaşiyle şerāre **yalvarayım**
G1970-4. Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı / İtmedin ol bahāre **yalvarayım**
G1970-5. Ola kim yār aṣa Muḥibbī seni / Baş açup zülf-i dāre **yalvarayım**
G2193-2. Gül dāmenini ḳo diyü bülbül ʿaceb midür / Nā-çār olup **yalvarup** öperse ḫār elin
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş yār istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp **yalvara** ṣu
G2447-3. Nice bir cān vireyin **yalvarayın** būseñ içün / Kerem it luṭf ḳılup yoḳ dime iḥsān eyle
G2478-4. Elden ḳoya gül dāmenini gel diyü dāim / **Yalvara** varup boynın eger ḫāre benefşe
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ yoḳdur **yalvarası**
G2729-2. Eline tīr ü kemān alursa çeşmi vechi var / **Yalvarup** ʿāşıḳları boyın çeker virür seri
Mr29-2. Cürm ü īşyānum başumdan aşdı yüzi ḳareyim / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**
Mr29-4. Līk iḥsān ü seḫā cūd u kerem hep sendedür / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**
Mr29-6. Senden özge kimsenem yoḳdur ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**
Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**
Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ yine sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**
Mr29-12. Bu ḥarāretle büküldi ḳaddüm oldı yā benüm / Pādişāhum sen ṭururken ben kime **yalvarayım**

yalvarı görmek [2] Sürekli rica ve niyazda bulunmak.

G854-4. Zülfini elde gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına **yalvarı gör**
G874-3. Ola kim luṭf u keremden cürmüñiʿafv eyleye / Giceler tā ṣubḥ olınca zārī ḳıl **yalvarı gör**

yamān [2] *T.* Kötü, fena, fasit, redi. (Ş. Sami, 2010: 1306)

(yamān [1], yamāndan [1])

G1936-4. ʿArż-ı eşküm ġarḳ idüp eflākı āhum ḫarḳ ider / Bunca miḥnet derdi ol iki **yamāndan** görmişem
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ şoñı **yamān** / Zāhid kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür

yan [81] *T. bk. iki yan/yaña/yanında*

(yandan [1], yanına [5], yanındadur [7], yanından [6], yanum [1], yanuma [11], yanumda [6], yanumdadur [1], yanumdan [10], yanumuza [1], yanumuzda [1], yanuñı [1], yanuñda [29], yanuñdan [1],)

1. Birlikte, beraberinde olma. (TDK, 2011: 2517-2518)

G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb zülf-i dütā **yanındadur** / Kim olur ol gence mālik ejdihā **yanındadur**
G420-2. Ġam şebinde görimez rāḥat yüzin tā ṣubḥa dek / Nice rāḥat ola dil derd ü belā **yanındadur**
G420-3. Yine būy ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemün / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā **yanındadur**
G420-4. Zāhidüñ zerḳine uyma aldanup tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā **yanındadur**
G420-5. Ḳanda bir gül açılsa āṣüftesi olur hezār / Ḳanda bir meh-rū ola biñ mübtelā **yanındadur**
G420-6. Gözleri bīmār iderse lebleri tīmār ider / Bu Muḥibbī'ye ne ġam dārü'ş-şifā **yanındadur**

2. İnd, nezd, kat. (Ş. Sami, 2010: 1307)

G36-2. Ḳaşı **yanından** gelüp ṭoġrulsa tīr-i ġamzesi / Cān u dilden eyleyem bu sīnemi ḳalḳan aña
G150-6. İtmeyince terk-i dünyā iremezsin menzile / Tā ki **yanuñda** senüñ bir olmaya ḫāk ü ẕeheb
G170-6. Ne bilsün ʿışḳı Mecnūn baña ṣor gel / Benüm **yanumda** ol bir ṭıfl-ı mekteb
G182-4. Benlügi terk itmez iseñ iremezsin vaḥdete / Tā senüñ **yanuñda** bir görinmeye nīst ile hest
G242-4. Eger **yanuñda** ṣuç ise gel öldür / Gözüm gördi göñül sevdi nihāyet
G270-7. Aḳa aḳa cūy iken baḥr oldı eşküm ʿāḳıbet / Maḥv olur **yanına** varsa itmesün enhār baḫş
G291-1. Seni cāndan sevdügüm cānā ola **yanuñda** ṣuç / Ben bu ṣuç ile cemālüñden ıraḳ olmaḳ ne güc
G291-5. N'eylesün n'itsün Muḥibbī yā nice yazsun ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki **yanuñda** oldı ṣuç
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm **yanumda** bu rifʿāt degüldür belki ẕilletdür
G389-2. Ḳorḳaram ʿöẕr ḳabūl olmaya **yanuñda** senüñ / Seni sevdügüm içün dime güneh-kārumdur
G414-3. **Yanuñda** ger günāh ise seni çoḳ sevmek ey dilber / Günāhum başdan aşmışdur günāh itmez ne ādemdür
G431-2. Hem-ser olur isem seg-i kūyuñla her gice / **Yanuñda** ḳadr ü ḥürmet ise bu ḳadar yiter
G480-2. **Yanuñda** ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün zār u nālāndur
G534-3. Baña key müşkil gelür cānān **yanumdan** gitdügi / Kim görüpdür kim bedenden cān çıḳup āsān gider
G545-4. Beni tenhā şanmañuz ḥasret beyābānında siz / Olımaz bir dem cüdā miḥnetle ġam **yanumdadur**
G744-1. Sevmek seni nigārā **yanuñda** çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G781-5. Muḥibbī şīr-i ʿışḳ oldum güzeller şaydına dāim / **Yanumdan** sāyem eksilmez meger ḳare ḳulaġumdur
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn **yanuma** / Şanma ol dīvāne ʿışḳ içre baña yoldaş olur
G897-1. Sevmek seni nigārā **yanuñda** çün günehdür / Dāim işüm anuñçün ʿālemde āh u vehdür
G897-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / **Yanumda** dāġa baḳsun ol dem diye ki vehdür
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın zārın görür / Bir nefes olmaz cüdā **yanından** aġyārın görür
G959-5. Ġam beyābānında ser-gerdān olaldan cān u dil / Kimse gelmez **yanuma** illā meger sāyem gelür
G974-6. Hevāya uyanuñ başı hebā olmaḳ muḳarrerdür / Daḥi rūşen ola **yanuñda** şemʿ encümenden şor
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir yaʿni **yanından** ḫaber
G1111-1. **Yanumdan** bir dem eksilmez ġam u derd ü belā hergiz / Bulunmaz derd-i ʿışḳ ile benüm tek mübtelā hergiz
G1122-4. **Yanuñda** eger sevme günāh ise nigārā / ʿAvf eyle ḫaṭā eylemedük çün beşer olmaz
G1160-2. Bir ẕerre degül ḳıymet-i dünyā **yanumuzda** / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz biz
G1184-4. Raġbeti yoḳdur **yanuñda** birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1214-4. Ṭañ degüldür ger raḳīb olmazsa **yanuñdan** cüdā / Ḳanda kim gül açıla lā-büd bulunur ḫār ü ḫas
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez **yanuma** ʿār ider ol yār bir nefes
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ **yanuñda** ḫāş / Kim ʿacebler gül yanında eksük olmaz ḫār u ḫas
G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ **yanuñda** ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı yoḳ
G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / **Yanuñda** yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1457-2. Eger cürm ise **yanuñda** seni sevmek benüm ʿömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum yoḳ
G1501-2. Naẓar ʿuşşāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ **yanuñda** yoḳdur ehrimenden yeg
G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin / Var imiş ḳadri **yanuñda** nideyin her dünuñ
G1704-5. Ḳarşusında medḥ oḳursa bülbüle gül incinür / Līk gitmez hīç **yanından** olımaz bī-ḫār gül
G1770-3. Geldi Ferhād **yanuma** kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre yoldaşum benüm
G1785-2. Cürʿañ içeli lebleriüñe meyl ider göñül / ʿAyb olmasun **yanuñda** ki ġāyet de serḫoşem
G1812-3. Bilmedüm āh eylemek **yanuñda** olurmış günāh / Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm
G1841-1. Bir dem eksilmez **yanumdan** derd-i yārümdür benüm / Olamaz tenhā ḳomaz ġam ġam-küsārumdur benüm

G1894-1. Bir dem ayrılmaz **yanumdan** nem begendi nem benüm / Tā ṭoġaldan gitmedi bir dem **yanumdan** nem benüm
G1950-3. Gel bir naẓar ayā ḳaşı yā **yanuma** benüm / Baġrum ḫadeng-i ġamzelerün birle del didüm
G1950-6. Dil tekyesine derd ile ġam ḳondı ansuzın / **Yanuma** anları oḳuyup şanki gel didüm
G1963-3. Çār ebrū ṯīri bir sīmīn-beden maḥbūb iken / Gelmedi pehlūya derdā çıḳdı **yanumdan** benüm
G2025-4. **Yanumdan** bir dem eksilmez cüdā olmaz ġam-ı dilber / Didüm bilsem ʿaceb baña ne virdün alabilmezsin
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe yañılup gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur **yanuñda** ʿöẕr-ḫᵛāhum ben
G2079-3. Metā ʿı būsesin alsañ virüp cān ışşı iderdüñ / Dilā çünki anuñdur ne çıḳar gör kendü **yanından**
G2182-2. Bu gün meydān-ı ʿışḳ içre olaldan pehlevān-ı ʿışḳ / **Yanumda** dest-yārumdur benüm Ferhād ile Mecnūn
G2212-5. Ey Muḥibbī ol perī insāna görinmez ḳaçar / Līk hīç gitmez **yanından** ol raḳīb-i ehrimen
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / **Yanuñda** añmasun zāhid senüñ ḥūr u cinān ḳadrin
G2327-5. Vaṣluñı istedügüm ger ola **yanuñda** günāh / Dil-i dīvāneme baḳma beni maʿẕūr eyle
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / Yüri ey sāye **yanumdan** benümle hem-ʿinān olma
G2482-4. Ḥasretinden ṭutuşa odlare kūyunda raḳīb / Beni **yanuñda** görür beni ḥasūd eylemeye
G2526-2. Didi kim ṯīġ-i cefām ile helāk āḫır anı / Eylerem uġramasun ʿāşıḳ olan **yanumuza**
G2781-4. Ġamdan özge olmaya yār ü muṣāḥib bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben **yanuñı**
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden şaḳın / Şoñra **yanuñda** ẓāhir olur çün nedāmeti
En1-8. Dal Didüm var mı benüm gibi **yanuñda** bülbül / Güldi gül gibi didi var senüñ gibi hezār
Mh1-8. Nev-cevānsın göz göre girme didüm gel ḳanuma / Ġam şebinde derd ile miḥnet gelürler **yanuma** / Anuñ içün eksük olmaz her biri **yanum** sever
Mr28-8. Dostum **yanuñda** çoḳ ḳan eylemek ḳānūn gibi / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. Bedenin bir tarafı. (Ş. Sami, 2010: 1307)

G425-3. Elifken sīnede bir idi derdüm / Yaḳaldan **yanına** dāġ oña beñzer
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi şabr ileʿaḳlum daḫi **yanumda** yoḳ varum
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / Yazmaḳ itsem **yanuma** düşüp bile aġlar ḳalem
G2154-5. Bir elif çekmiş idüm sīneme ʿışḳum bir iken / Yaḳdı biñ dāġ Muḥibbī **yanına** eyledi on
G2277-4. **Yanuma** düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi / Şanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāne ben
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / Yoḳ mecālüm dönmege bir yañadan bir **yanuma**
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir **yandan** bir **yanuma**

4. Kurb, civar, yakınlık. (Ş. Sami, 2010: 1307)

G243-4. Sīneme geldükce ṯīrüñ giçdi **yanumdan** benüm / Aġladuġum bu ki ḳalmaz dilde bir peykān dost
G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı şādıḳ bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam **yanumda** ġam-ḫānemdedür
G868-2. Eline aluban eşcār idüpdür sīm ü zer ḫāżır / Çemen sulṭānı **yanına** ider īṣār dirhemler
G2527-1. Ol kemān-ebrū yine ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cemʿ ḳıldı **yanına**

yaña [21] *T.* Cihetçe, dair, müteallik, gelince, -ce. (Ş. Sami, 2010: 1307)

bk. benden yaña, bir yaña, bir yañadan, her bir yaña, her yaña, iki yan/yaña/yanında

G53-1. Göñlümi göndermişem ben dostum senden **yaña** / Bir daḫi mümkin midür kim ol gele benden yaña
G53-2. Ey ḳaşı ya her ḳaçan ṭoġrulsa ṯīrüñ sīneme / Olmayam er germeyem gögüs o demrenden **yaña**
G53-3. Dostlar aġyārı görsem yār ile olmazʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden **yaña**
G53-4. Ger tecelli itmese Mūsāya nūr-ı nār-ı ʿışḳ / Bir ḳadem başmazdı ol vādi-i eymenden **yaña**
G53-5. Ey boyı servüm Muḥibbī göreliden gün yüzüñ / İtmedi hergiz heves kim vara gülşenden **yaña**
G103-1. Būy-ı zülfini ṣabā yili ile gönder baña / Ben daḫi göndereyüm cān u dilüm senden **yaña**
G103-4. Seni gözler rāstī ġayri **yaña** ḳılmaz naẓar / Diseler bu çeşmüme olmazʿaceb ḳıble-nümā
G104-1. Gitdi dil bir māh-peykerden **yaña** / Aḳdı ṣan ṣudur o serverden **yaña**
G104-2. Mārdur zülfinden ey dil ḳıl ḥaẓer / Ṣunma el ol sünbüli terden **yaña**
G104-3. Çeşm-i mestüñ ḫışm ile ḳılsa naẓar / Ṭutmışam ben sīne ḫançerden **yaña**
G104-4. Niceye dek gül yüzüñden dūr olam / Giderem ben ol semen-berden **yaña**
G104-5. Yaşuñı sīm it Muḥibbī rūyı zer / Māyil olur ḫūblar zerden **yaña**
G285-5. Mārdur zülfi dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur laʿl-i lebüñden **yaña** kaç
G362-6. Serv-ḳaddüñ görinür bālā vü ṭūbādan **yaña** / Leblerüñ cānā şarāb u āb u kevṣerden leẕīẕ
G690-4. Dostum dil murġı uçsa ṭañ mı kūyuñdan **yaña** / Kim heves ḳılmaz kim olaʿāşıḳlaruñ uçmaġıdur
G1128-2. Şol ḳadar āh oḳların atdum bu şeb gökden **yaña** / Ḳıldı eflākı müşebbek giçüben peykānumuz
G1757-6. Dostum nāz ile gel bir laḥẓa gülşenden **yaña** / Dökeyim ḥaḳḳu'l-ḳadem pāyuña bir dāmān gül
G1790-5. Bu Muḥibbī yine kūyuñdan **yaña**ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1813-5. Ey Muḥibbī yine kūyuñdan **yaña**ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken şuyum mıdur yāḫūd gilüm
G2181-2. Gözleri dil almaġa almış eline oḳ u yā / Perçemi ṭurmış ḳafada **yaña** ṭutmışdur kemīn

yañacıḳ [1] *T.* Küçük, pek sevimli yanak.

G2752-2. Giymiş benefşe-vār başına kec külāhını / İçmiş şarāb-ı nāb ile ḳızmış **yañacıġı**

yañaḳ [16] *T.* Yüzün iki tarafından beheri, had, ruh, ruhsâr, izâr. (Ş. Sami, 2010: 1307)

(yañaġı [4], yañaġın [2], yañaġında [1], yañaġuñ [8], yañaġuñı [1])

G201-4. **Yañaġuñ** tāzedür verd-i İremden / Būyuña ṭūbā ser-gerdāndur ey dost
G507-2. Şehā gülgūn **yañaġuñ** ḥasretinden / Gözümüñ yaşları gülgūn olupdur
G863-1. Ey şaçı sünbül lebi ġonce **yañaġı** verd-i ter / Bāġ-ı ḥüsnüñde olupdur gözlerüm yaşı maṭar
G914-1. Ey gül **yañaġuñ** ol gül-i ḫandānuma beñzer / Ey serv serv-i ḫırāmānuma beñzer
G955-2. Gözüñ nergis **yañaġın** gül olaldan / Boyuña bendedür serv ü şanavber
G1475-3. Lebüñ ġonce **yañaġuñ** āl idersin / Giçersin baña bu nevʿile çoḳ reng
G1720-2. İç ḳızarsun dostum gülgūn **yañaġuñ** gülleri / Bezm-i meydür ey lebi ġonce açılup gülşen ol
G1889-2. Lebüñ ġonce olalı gül **yañaġuñ** / Aña dil bülbülin gūyā ḳılan kim
G2238-1. Gül **yañaġuñ** yādına ey sīm-ten / Lāle-veş çāk eyleyem ḳanlu kefen
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür yā piyāle / **Yañaġı** rengi mi yeg yoḫsa lāle
G2528-2. Ol ġonce-i mevzūnı ol ʾārıż-ı gülgūnı / Gördüm öpesim geldi aġzuñda **yañaġında**
G2561-2. Lāle-ḫaddüñ ḥasretinden baġrını yaḳar oda / Gül **yañaġuñı** görem diyü gezer bāzārda
G2690-3. Dehānı ḳāmeti çeşmi **yañaġın** / Cihānda medḥ iden ḫoş ʾālem itdi
G2738-5. Zülfi çinüñde görenler dir **yañaġı** tābını / Her ṭaraf odlar şaçar aġzından ejderhā gibi
G2739-3. Ḥüsn-i zülfinden **yañaġı** tābını gören / ʿĀleme odlar şaçar biñ başlu ejderhā gibi
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül **yañaġuñ** yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla zemīni lālezār itsem gerek

yandurmaḳ [9] *T.* Yakmak, tutuşturmak. (TS, 2009: 4281, 4277)

(yandur [1], yanduran [2], yandurdı [2], yandursa [1], yandursam [2], yandurup [1])

G243-1. **Yandurup** ger kül ide her dem beni hicrān dost / Nuṭḳa ger ḳudret bulam derd ile diyem ḳan dost
G595-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perin **yanduran** ol şemʿi bī-pervāyı gör
G714-5. Cemālüñ şemʿine ḳarşu Muḥibbī / Özin pervāne ḳıldı anı **yandur**
G803-2. Dün gice tā ṣubḥ olınca nice biñ pervānenüñ / Bāl ü perler **yanduran** ol şemʿ-i bī-pervāyı gör
G1062-3. **Yandursa** nʾola şemʿ-i ruḫına beni dilber / Şemʿüñ daḫi pes yanduġı pervāne içündür
G1360-5. Yapdı Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi **yandurdı** Muḥibb anda çerāġ
G1527-2. Şemʿ-i ruḫsārına **yandursam** nʾola cān u dili / Oda yanmaḳdur işi ḳanda ise pervānenün
G1703-3. Āteş-i ruḫsāre **yandursam** nʾola cān u dili / Şemʿe yaḳar nitekim pervāne görse per ü bāl
D28-2. Diñ müşerref eylesün ḫānesini derd ü ġamuñ / Tekye-i ʿışḳ içre **yandurdı** Muḥibbī çün çerāġ

yañılmaḳ [28] *T.* Bir hata ve kabahatte bulunmak, istemeyerek bir kabahat etmek. (Ş. Sami, 2010: 1308)

(yañılam [1], yañıldum [1], yañıluban [1], yañılmaz [2], yañılsa [1], yañılup [21], yañılursın [1])

G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ gibi yolum **yañılam** / ʿIşḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G239-3. Lāyıḳ saña kim eyleyesin cevr ü cefālar / Mihr eyleyesin **yañıluben** gāh gehi dost
G333-1. Her nefes ben eylerem ol şūḫ-ı bī-pervāyı yād / Āh ḳılmaz **yañılup** bu ʾāşıḳ-ı şeydāyı yād
G523-4. Ne deñlü eylesem pend ü naṣīḥat / **Yañılmaz** nʾeyleyem göñül belādur
G615-5. Yār beñzer **yañılup** baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G623-1. Her gice sensüz dilüm ṣad-dāne çün gerdūn çeker / Gözlerüm yaşı **yañılmaz** her yana Ceyḥūn çeker
G734-5. **Yañılup** ruḫlarına gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḫi şermende yatur
G707-3. Ẓulmi terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / **Yañılup** bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda yatur pā-māl-ı ʿışḳ oldı / **Yañılup** dimedüñ bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı yolında ḫāk ile yeksān / Dimedi **yañılup** bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G807-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda senüñ çoḳdan ġubār oldı / **Yañılup** dimedüñ bir kez ki ḫāk-i āsitānumdur
G1447-5. Āteş-i āhumla sürḫ oldı kenār-ı āsumān / Bilmeyen anı Muḥibbī **yañılup** didi şafaḳ
G1570-2. Raḥm eylemedi ḫālüme seng-dil imiş āh / Bir kez **yañılup** dimedi miskīn nice ḫālüñ
G1680-6. Muḥibbī her işüñ fikr eyle işle / Ki şoñra **yañılursın** olma ġāfil
G1775-4. **Yañılup** göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1856-2. **Yañılup** sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi / müstaḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam
G2027-4. Boyuña serv ḫaddüñe **yañılup** gül didüm cānā / Bu sözde nice yıllardur yanuñda ʾöẕr-ḫᵛāhum ben
G2062-5. **Yañıldum** ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʾöẕr-ḫᵛāham ben
G2145-2. **Yañılup** dilber baña bendem dise / Şādılıḳdan başmayam pā der-zemīn
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler anı zülf-i ʿanberīn / **Yañılup** tā ki dimāġın müşk-būya virmesün
G2525-7. Sırr-ı ʿışḳı sīnede şaḳla Muḥibbī cān gibi / **Yañılup** bir kimseye esrār-ı ʿışḳı söyleme
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi yār eger / **Yañılup** ḳulları içinde aña bende dise
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter / Bārī bir gün **yañılup** ḳapumda bendemdür dise

G2571-5. Yār kūyına Muḥibbī **yañılup** cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2711-3. Birisi deşti birisi kūhı itdi iḫtiyār / **Yañılup** Ferhād ile Mecnūn maḥabbet rāhını
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın **yañılup** evrādını
Mr1-15. Bu dil-i çārei sen **yañılup** yād itmedüñ / Derd ü ġamdan gitdi ol miskīni āzād itmedüñ
D8-2. Her yüzden ider yār tecelli çü cemālin / **Yañılsa** ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāṣuḥ

yanınca [9] *T.* Yanında, beraberinde. (TS, 2009: 4283)

bk. ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ

G28-5. Gitme bir dem tā ki cān **yanınca** bile gitmeye / Anuñ içün dir Muḥibbī dostum rūḥum saña
G599-4. Gitdüğüñce bile **yanınca** bu cān oldı revān / Beni cānsuz ḳoma gel ḳurı bedenden ne biter
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / **Yanınca** ṭayr ile vaḥşī yürür cümle sipāhıdur
G1617-3. Diller alup her ṭarafʿasker **yanınca** ġamzeler / Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı **yanınca** hergiz ġamdan özge zāddan
G2543-3. Ḥışḳıñuñ ḳāfile sālārı olaldan bu göñül / Beñzedi āh u efġānı **yanınca** cerese
G2661-5. Bezm-i ġamda nālemüñ **yanınca** āheng itmedi / Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınuñ ḳulaġını
Mr28-9. Laʾl-i şekker-bārı cān bezminde şīrīn kār idi / Merdüm-i çeşmi daḥı **yanınca** iki ḫūn-ḫʷār idi
B187. Bir perī-peyker mi var **yanınca** aġyār olmaya / Var mıdur bir gül ki anuñ çevresi ḫār olmaya

yanında [29] *T.* Bir şeye, bir kimseye göre, nispetle. (TDK, 2011: 2521)

bk. iki yan/yaña/yanında, ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ

G11-2. Gülşen içre ḳāmetüñ **yanında** servüñ ḳaddi pest / Leblerüñ güftārını işitdi oldı ġonce lāl
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir ẕerredür bu kāyināt / Yaşumuñ **yanında** ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G226-1. Serverā ḳaddüñ **yanında** serv best / Ḥoş dimişler dest-ber-bālā-yı dest
G238-4. Pādişāh-ı ʿālem olduñ ḥüsn ile sen dilberā / Sözlerüñ **yanında** şāhum şu olur ḳand ü nebāt
G252-4. Çünki dünyā bī-vefādur var u yoġı bir gerek / Her ki ʿāḳildür anuñ **yanında** birdür nīst hest
G346-4. Nā-būd olursa añmaya ʿışḳ ehli būdını / Anuñ **yanında** bir görinür çün ziyān u sūd
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / Yoġ iken **yanında** anuñ billāh perden leẕīẕ
G363-5. Maḫzen-i dilden çıḳarduñ yine söz gevherlerin / Oldı söz ehli **yanında ma ʿni** gevherden leẕīẕ
G599-3. Ḥüsn āyīnesi **yanında** nedür bedr-i münir / Rūḫ-ı dilber olıcaḳ berk-i semenden ne biter
G655-1. Nigāruñ ḳāmeti serv-i sehīdür / **Yanında** servi ögmek kütehidür
G744-5. Sīnemdeki elifden derdüm gören şanur bir / **Yanında** dāġa baḳsun ol vaḳt diye vehdür
G835-5. Benüm aḥvāl-i pür-ġuṣṣam **yanında** ḳıṣṣa-i Mecnūn / Muḥibbī beñzemez ancaḳ ḳurı efsānedür dirler
G912-5. Muḥibbī gül gibi her-cāyi dildār / **Yanında** ḫārlar aġyāre beñzer
G988(a)-5. Yāre varup dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḫʷāba vardı gözleri **yanında** şan efsānedür
G992-1. Ey Mesīḥī-dem zülāl-i leblerüñ ser-çeşmedür / Kim anuñ **yanında** Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür
G1166-1. Bulınur mı ʿaceb bir gül anuñ **yanında** ḫār olmaz / Ya bülbül var mı ʿālemde enis-i āh u zār olmaz
G1227-2. Hem-nefes ḳılup raḳībi eyleseñ yanuñda ḫāş / Kim ʿacebler gül **yanında** eksük olmaz ḫār u ḫas
G1228-3. Āteş-i āhum **yanında** bir şerer nār-ı Ḫalīl / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūy-ı Aras
G1264-5. Muḥibbī ḳıṣṣa-i ġuṣṣam benüm āh / **Yanında** dilberüñ efsāne olmış
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿ eyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler **yanında** zāġ
G1454-1. Her kimüñ **yanında** bir sīmīn-beden dildārı yoḳ / Müflise beñzer ki anuñ ʿālem içre varı yoḳ
G1559-4. **Yanında** müdde ʿī nʾeyler gel ol ʿuṣṣāḳa hem-şoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden yeg
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş **yanında** benüm raġbetüm
G2098-6. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / **Yanında** bir ola anuñ giçe yoġ ile varından
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür **yanında** cemʿ itsem yedi deryāyı ben
G2252-5. Dilberüm nāz uyḫusında ben **yanında** muntaẓır / Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫʷābdan
G2552-2. **Yanında** bu ʿacebdür ki bir olmış / Seni cāndan seven de sevmeyen de
Mh13-7. Ṣalınur aġyār ile her laḥẓa ol serv-i ḫırām / Yād olanlar dem-be-dem **yanında** bulur iḫtirām
D41-2. Nʾeyler ruḫuñ **yanında** ol kāfir-i siyeh-rū / Kaʿbe civārıdur ol küffāre ḫāne virme

ya ʿni [31] *Ar.* Bundan maksat, demek, demek istenilir ki. (Ş. Sami, 2010: 1308)

G200-1. Rehber ol baña gel der-i cānāne ilet / **Ya ʿni** cān bülbülini tāze gülistāna ilet
G453-1. Ṣāfī ṣārāb-ı nāb ile cām-ı ṣafā getür / **Ya ʿni** maḥabbet ehline mihr ü vefā getür
G787-3. Bağla zincīr-i ser-i zülfine dīvāne dili / **Ya ʿni** Mecnūn-ṣıfat başuña sevdāyı getür
G789-5. Ġāret iden göñlini kimdür Muḥibbīʾnüñ didüm / **Ya ʿni** bilmezsin didi ol çeşm-i bī-emāna şor
G794-2. İrdi bir ḥālete dil içdi lebi cürʿasını / **Ya ʿni** cām-ı mey ile sāḳī bu ḥālet mi gelür
G810-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʾ-i būy-ı mey içün **ya ʿni** ḳaranfül götürür
G1000-4. Zülfi ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün **ya ʿni** ḳaranfil getürür
G1043-3. Tīr-i ġamzeñ sīnede bir laḥẓa itmedi ḳarār / Şöyle giçdi ṭuymadı bir **ya ʿni** yanından ḫaber
G1107-3. Naṭʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür üftādeleri / At şalup her ṭarafa **ya ʿni** semendin yeñemez
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda yıllardur ki miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden **ya ʿni** şerbet beklerüz
G1256-4. Āhdan zencīr idüp bu göñlümüñ ḳandiline / Yaḳmaġa ġam meclisinde **ya ʿni** mücmer bağlamış
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış şan ẕeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa **ya ʿni** ki mücmer bağlamış
G1260-4. Başına şancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini / Bir gören tācına **ya ʿni** dürr ü gevher bağlamış
G1561-1. Göñlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden **ya ʿni** zencīr ile bend itsem gerek

G1659-1. Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfẓ itdüñ anuñla ʿāmil ol / **Yaʿni** varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol
G1685-1. Yārüñ kemend-i zülfine dil vir belāda ol / **Yaʿni** bunuñla şevḳüñi artur şafāda ol
G1698-1. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş eyle şafā vü lezzet al / Derdi dermāna degiş **yaʿni** belā vü miḥnet al
G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa yine merdān ol / **Yaʿni** gelʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol
G1780-1. Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm / Cevri çoḳ **yaʿni** pür-cefā sevdüm
G1785-1. Derd ü belā-yı ʿışḳ ile ġāyet de dil-ḫoşem / Ġamze oḳiyle **yaʿni** ki ṭopṭolu terkeşem
G1809-5. Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm / **Yaʿni** ʿālemde bī-devā olalum
G1847-4. Şiʿr-i çevgān ile çalmaġa meʿānī ṭūpını / ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm **yaʿni** meydān isterem
G1922-3. Çeksem sipāh-ı eşki ṭutsam cihānı düpdüz / Diksem livā-yı āhı **yaʿni** ʿalāmet itsem
G1953-5. Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları dām / Şoḥbeti **yaʿni** bugün dār-ı selām eyleyelüm
G2067-1. Dil-i nāşāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin / **Yaʿni** göñlümi belā vü ġama muʿtād ideyin
G2135-1. ʿIşḳ sulṭānı didi şāh-ı Tātār ḫānam ben / **Yaʿni** ġāret idici dilleri ḫāḳanam ben
G2141-3. ʿIşḳ şāhı oldı göñlüm kūsı anuñ dögülsün / Āhı livā idüben **yaʿni** ʿalāmet olsun
G2305-4. Kaʿbedür kūyı gelür sürin sürin ʿāşıḳları / **Yaʿni** varup virmege ḳurbānın eyler ārzū
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / **Yaʿni** bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül zāre düşe
D41-1. Zülfüñden ol ṣabāya būy-ı nişāne virme / **Yaʿni** seḥerde ey dost zülfüñi şāne virme
B45. Ḳanāʿat gencdür pāyānı yoḳdur / Ṭamaʿ bir derd-verdür **yaʿni** yoḳdur

yanar [2] *T.* Yanacaḳ, yanan. (Tulum, 2011: 1861)

G1910-3. Didüm meclisde dildāra **yanar** gördüñ mi hīç şemʿi / Zebān-ı ḥāl ile derd-i derūnum āşikār itdüm
B164. **Yanar** āteşden beterdür dostlar hecr āteşi / Yanmayan hecr āteşine ṭaʿn ider ʿāşıḳlara

yanmaḳ [347] *T.*

bk. ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ, oda yanmaḳ, yana gelmek, yana giçmek, yana varmak, yana yana, yanup ṭutuşmaḳ, yanup yaḳılmaḳ

(yan [6], yana [17], yanadur [3], yanaldan [10], yanalı [3], yanalıdan [3], yanam [2], yanan [6], yananlar [1], yanar [62], yanaram [3], yanardı [4], yanardum [2], yanarduñ [1], yanarken [1], yanarsa [3], yanarsam [1], yanarsan [1], yanarsın [1], yanaruz [1], yanasın [1], yanayam [3], yanayım [18], yanayın [1], yandı [30], yanduġın [2], yanduġına [3], yanduġınca [1], yanduġını [1], yanduġum [2], yanduġumı [3], yandum [8], yandursa [1], yanıca [1], yanıcaḳ [3], yanısardur [2], yanmaduḳ [1], yanmaġ [2], yanmaġa [26], yanmaġı [1], yanmaḳ [8], yanmaḳda [3], yanmaḳdan [3], yanmaḳdur [1], yanmaḳmış [1], yanmasa [1], yanmasam [1], yanmasun [7], yanmaya [2], yanmayam [2], yanmayan [4], yanmayıcaḳ [1], yanmayınca [2], yanmayup [4], yanmaz [6], yanmazdan [1], yanmazdı [2], yanmış [7], yansa [16], yansam [3], yansañ [2], yansun [6], yanuban [2], yanup [20], yanupdur [1])

1. Tutuşmak, parlamak, alevlenmek, iltihap ve iştial etmek. (Ş. Sami, 2010: 1308)

G63-5. Bu Muḥibbī nālesiyle āteş içre **yanduġın** / Hind içinde işide taḥsīn ide Ḳaḳnūs aña
G90-2. Ben senüñ ḥüsn ü cihān efrūzuna ḥayrān iken / Merd ü zen bu ḥāle **yanup** oldılar ḥayrān baña
G152-2. Āteşe dil **yanduġına** āhum olmışdur ʿalem / Dūd revzenden çıḳar ger āteşe **yansa** kebāb
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa **yanmaġa** cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G162-5. Ruḫlarına cān u dil pervānedür / **Yanar** ise bu Muḥibbī neʿaceb
G214-5. Meclisüñde şemʿi gördüm ḳarşuna par par yanar / **Yanmaz** idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G313-2. Dil āteşine **yandı** bu baġrum döne döne / **Yansa** ḳaçan ki āteşe olur kebāb-ı telḫ
G331-4. Ṭutuşur āhum şerārından kenārı āsumān / Ol şererden **yanısardur** hey meded cānum meded
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda **yandum** eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ yoḫsa mermerden midür
G578-4. **Yanayım** ruḫlaruñuñ şevḳi ile ḳarşuñda / Şemʿe pervāne yaḳup kendüzini nār eyler
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn yandı ʿışḳuñ nārına / Şanma anlardan bu ben göynüklü benden kem **yanar**
G597-5. Bu Muḥibbī şöyle sūzān eyledi eş ʿārını / Dostlar benden naṣīḥat oḳumañ adem **yanar**
G781-1. Ḳo yansun nār-ı ʿışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña nezr olmış **yanan** baġrumda yaġumdur
G861-1. Āh ḳılsam derd-i dilden dostlar ādem **yanar** / Hey ne ādem yalıñuz şanmañ bile ālem **yanar**
G861-2. Şöyle yandum tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / **Yanmaduḳ** nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem **yanar**
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam **yanar**
G861-5. Umar idüm göz yaşı teskīn ide dil āteşin / Bu ʿaceb aña şu dökdükce daḫi muḥkem **yanar**
G861-6. Nāme ile derd-i dil ḥālin niceʿarż eyleyem / Daḫi taḥrīr itmeden dilden gelen tīġüm **yanar**
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ yāresin / Yāreme merhem urayım dime çün merhem **yanar**
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ yine eş ʿāruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem **yanar**
G899-2. Pertev bıraḳdı göñlüme çün nār-ı ʿışḳ-ı dost / Ol şuʾle ile cān u dilüm külli **yanadur**

G934-6. Zāhidā ṭā'at degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile **yanarsın** şanma ṭā'at arturur
G951-1. Ol şaçı sünbül yüzi gülzārı gördüm bir naẓar / **Yanaram** tā ol yüzi envārı gördüm bir naẓar
G970-3. Āteşi 'ışḳuñ rümūzın nice taḥrīr eylesem / Söylesem 'ālem **yanar** şanmañ ki ancaḳ nāmeler
G971-3. Nice yıl hecri ile cān u ciger **yanmış** iken / Umaram vaṣlı ola cānā şifā kim ne bilür
G1013-5. Şem'-i ruḫuña **yana** Muḥibbī didüm āḫır / Yārüm didi ki **yanmayup** ol ya neme beñzer
G1089-2. Yüri pervāne-veş şem'-i cemālin / Bulursın **yanmaġa** nār eksük olmaz
G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı 'ışḳuñ çerāġını / **Yandı** eridi ḳalmadı yürekde yaġumuz
G1181-2. Nār-ı ġamda **yandı** baġrum döndi çenge ḳāmetüm / Sīnede her bir ḳılum efġānlar eyler hemçü sāz
G1199-3. Göreli zülfüñde ḫüsnüñ şem'ini pervāne-veş / Cān u dilden **yanmaġa** ey māh nevbet beklerüz
G1229-2. Ẓāhir olur **yansa** ten āteş dehānumdan benüm / Şu'le virür her yaña çünkim düşe āteş be-ḫas
G1240-2. 'Aceb seḫḫārdur zülfüñ ki **yanmaz** şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1262-5. Dün gice gördüm Muḥibbī şem' ile pervānei / Ḳaṣd **yanmaḳmış** meger şandum savaşı var imiş
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere iden 'urūc / Gice vü gündüz **yanar** sīnemde şanmañ nārı yoḳ
G1463-3. Āhum odından **yanar** her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen şanur anı kim ẓāhir olmışdur şafaḳ
G1463-4. Derd-i dil ḫālin yazarken nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem **yandı** kül oldı hem varaḳ
G1498-4. Şanurvan olmış meger 'āşıḳdurur dīdāruña / Her ne yirde od **yanarsa** tab-daruñdur senuñ
G1528-3. Ġamzesi eyledi bu sīnemi ġırbāl-ṣıfat / Murġ-ı dil ṭurmayısar **yandı** bozuldı ḳafesüñ
G1590-1. Tāb-ı dilden ser-te-ser **yanardı** arż u nüh-felek / Dökmese seylāb-ı eşki çeşmüm içre merdümek
G1615-1. Bezm-i ġamda göz yaşı dāim şarāb olmaḳ gerek / Cān u dil ol meclise **yanup** kebāb olmaḳ gerek
G1631-1. Derd ile āh eylesem **yanar** felek / Bu duḫāndan gücenür çeşm-i felek
G1695-4. Gördi luṭfuñı baña **yandı** raḳīb / Görse mürvet āteşe **yanar** baḫīl
G1705-3. **Yanalıdan** ruḫlaruñ şevḳi ile āteşlere / Oldı münīs cāna olup āteş-i sūzāne dil
G1799-4. Nice taḥrīr idem ben sūz-ı 'ışḳı / **Yanar** destümde kāġıdla ḳalem hem
G1920-7. Şi'rümüñ sūzı ile **yansa** 'aceb mi dil ü cān / Yana odlare Muḥibbī kim oḳursa ġazelüm
G1930-3. Dilā zer gibi **yan** ġam tevbesinden / Olasın şaf sen de ḳalmaya ḫām
G1966-5. Ey Muḥibbī şem'-i ḥüsn-i yāri añsam giceler / Şem' gibi dil **yanar** aġlar olupdur gözlerüm
G1996-3. Giceler şubḥa dek hicrān şebinde / **Yanar** baġrum yaġı ṭurmaz çerāġum
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre giceler tā şubḥa dek / Nice bir yaşlar döküp şem'e müşābih **yanasın**
G2074-5. Muḥibbī yazmaḳ ister derd ḫālin / **Yana** kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2137-5. Ey Muḥibbī her ḳaçan **yansa** bu sīnem āteşi / Ejder olur dūd-ı āhum göklere olur revān
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem **yanar** semā ile zemīn
G2144-4. **Yandı** sīnem āteşine doymadı bu göz yaşı / Ḥaḳḳ dimişler ḳurı yansa bile yanar yaşdan
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd **yanar** derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2353-4. Āh idersem āteş ile **yana** bu çarḫ-ı felek / Aġlasam ġarḳ ola 'ālem dīde-i seyyāl ile
G2400-4. Kūyuñ içre āteş-i 'ışḳuñ beni niçün yaḳar / Yā neden dirler ki cennet ehli **yanmaz** nārda
G2432-3. Yaġdurmasa bārānını bir laḥẓa bu çeşmüm / Külli bu cihān **yana** eger āh ide sīne
G2549-2. **Yanmaġa** 'āşıḳları gelmiş cemāli şevḳine / Nitekim pervāneler şem'-i şebistān üstine
G2698-7. Muḥibbī işbu şi'r-i sūz-nākı / Yazarken **yandı** nāme ḫāme düşdi
Mh7-3. Ġam meclisinde dil **yanup** oldı kebāb-ı telḫ / Gözüm içürdi şu diyü baña şarāb-ı telḫ
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından **yanupdur** yir yüzinde ḳuru yaş
D10-1. Olur miskīn-nefes 'ışḳında irse aña od / Būy ile 'ālem ṭolar şankim **yanar** her yirde 'ūd

2. *mec.* Çok elem ve keder veya aşk hicran çekmek, mahrûk ve dil-sûhte olmak.

(Ş. Sami, 2010: 1308)

G10-4. Cān ile her ki gelüp nār-ı maḥabbetle **yana** / Ṣāf olup ḳalbi anuñ ḳalmaya hİç ġıll u ġışdan
G20-5. **Yansañ** ne 'aceb şevḳ-i 'izār ile Muḥibbī / فی کل زمان غلب العشق علینا
G27-5. Yanayım pervāne-veş şem'-i cemāli nūrına / Şem'-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber **yan** baña
G99-5. Āteş-i dilden **yanardı** cümle ten / Gözlerüm ger degmese bārān aña
G130-1. Āh kim oldı firāḳ ile bu dil mülki ḫarāb / Āteş-i 'ışḳ ile **yandı** oldı hem baġrum kebāb
G136-4. Ne 'acebdür şevḳ ile ger **yanar** ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem yanmaḳ baña olmaz 'acib
G143-6. Nigārā tāb-ı ḥüsnüñden **yanup** ḫālüm ḫarāb oldı / İderem bid-veş lerze şanasın kim ṭutupdur teb
G316-1. **Yanalı** 'ışḳ āteşine hemçü 'ūd / Çıḳsa başumdan 'aceb olmaya dūd
G326-1. Āteş-i 'ışḳuñ **yanaldan** sīnem içre çıḳdı dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ nūrı dāim kebūd
G347-5. Olmasa vaṣluñ ile ger bu Muḥibbī'ye cevāb / Āteş-i hecre **yanar** olmaz o bī-māre meded
G414-5. Muḥibbī'nüñ nedür ḫāli reh-i 'ışḳ içre ger şorsañ / Başında var hevā dilde **yanar** āteş gözi nemdür
G431-1. Dil **yanduġına** 'āşıḳa āhı eşer yiter / Şāhid gerekse 'ışḳına bu çeşm-i ter yiter
G435-3. Kim ezelden 'ışḳa virdi göñlini / Ol kişi tā ḥaşr olınca **yanadur**
G483-1. Her ne cān kim nār-ı 'ışḳ ile **yanarsa** nūrdur / Her göñül olur ḫarāb-ı 'ışḳ ol ma'mūrdur
G487-3. Şevḳ-i cemāl-i yār ile **yansam** 'aceb midür / Dāma düşer çü murġ ḳaçan dāne ḳaṣd ider
G510-1. **Yandı** dil 'ışḳ ile kebāb olısar / Gözlerüm yaşı hem şarāb olısar
G597-1. Sīnem içre āteşi 'ışḳuñ şehā her dem **yanar** / Āh ḳılsam derd ile başdan başa 'ālem **yanar**
G597-4. Gerçi Ferhād ile Mecnūn **yandı** 'ışḳuñ nārına / Şanma anlardan bu ben göynüklü benden kem yanar
G733-3. 'Urūc eylerse dūd-ı dil 'aceb mi göklere her dem / **Yanar** 'ışḳ ile sīnemde benüm miḥnet ocaġıdur
G735-3. 'Işḳ nārını şu kim yaḳdı ezel sīnesine / **Yanmayup** ol gice gündüz baña diñ yā ne olur
G758-4. 'Işḳ āteşine **yanduġumı** ancaḳ ol bilür / 'Işḳun odına cān u göñül kim kebāb ider
G781-1. Ḳo **yansun** nār-ı 'ışḳ ile göñül çünki çerāġumdur / Ezelden aña neẓr olmış yanan baġrumda yaġumdur

G855-2. Cān u dil ile şemʿ-i ruḫ-ı yāre **yanduġum** / Pervāne gibi yanmaġa dil bağlayan bilür
G861-2. Şöyle **yandum** tāb-ı ʿışḳuñla senüñ ey māh-rū / Yanmaduḳ nem ḳaldı şimdengirü bilsem nem yanar
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāşılum yoḳ / ʿIşḳ āteşine **yanmış** dil anda bir kiyehdür
G867-2. Dūd-ı dil çıḳsa depemden dostlar olmaz ʿaceb / Sīnemüñ çün rūz u şeb ʿışḳ ile **yanar** nārı var
G871-5. Döne döne **yanmayan** bilmez nedür aḥvāl-i ʿışḳ / Ey Muḥibbī ḥālüñi bağrı kebābīler bilür
G912-3. ʿUrūc ider depemden dūd-ı āhum / **Yanaldan** ʿışḳ ile dil nāre beñzer
G926-3. Āteş-i ʿışḳa **yananlar** ġıll u ġışdan pāk olur / Pūtede ḳāl olmayınca sīm ü zer bulmaz ʿıyār
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile **yandı** dil **yanıca** cān daḥi / Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G982-5. Bezm-i ġam içre ʿārıżı şemʿin uyarma kim / ʿIşḳ āteşiyle **yanmış** ezel dil çerāġı var
G1005-4. Dāġ-ı dilümle **yansa** vücūdumʿaceb midür / ʿIşḳ āteşiyle sīnede ol dāġ-ı lāledür
G1062-3. **Yandursa** n'ola şemʿ-i ruḫına beni dilber / Şemʿüñ daḥi pes yanduġı pervāne içündür
G1078-1. **Yanmaz** idi āteş-i hecr ile her dem cānımuz / Gūşe-i çeşm ile ger ḳılsa naẓar cānānımuz
G1079-4. Dil çerāġın şuʿlelendirsemʿaceb mi sīnede / Gice gündüz nār-ı ʿışḳ ile **yanar** Edhemlerüz
G1082-3. Şemʿ-i ḫüsnüñe yanaldan bu göñül pervāne-veş / Şemʿe **yanmaḳ** ögredür gör bu dil-i dīvānemüz
G1118-2. **Yanaruz** nār-ı maḥabbetle dem-ā-dem şemʿ-veş / Dūdumuz serden çıḳar buʿışḳ sevdāsındayuz
G1128-3. Sen tennūr-ı ʿışḳ ile **yanup** kül olalı göñül / Bezm-i ġamda ḳalmadı ekl itmege büryānumuz
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre **yanup** ḫāliş olduḳ zer gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib şanma dinār isterüz
G1149-2. ʿĀşıḳ mı dinür **yanmayıcaḳ** āteş-i hecre / ʿIşḳ ehli olan puḫte gerek ḫām gerekmez
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle **yandı** kül oldı bu cān u dil / Āḫır ṣavurdı ġam yili geldi ġubārumuz
G1190-2. Şemʿ-i ḫüsnüñe görüp dün gice dil **yanduġını** / Baña öykündi düşüp odlare pervāne birüz
G1194-4. Beni kül eyledi bu āteş-i ʿışḳ / Bu nevʿa **yanmaġa** bir nār ḳılmaz
G1197(b)-1. Benüm bu derdümi derde giriftār olmayan bilmez / Derūnı āteş-i ʿışḳa **yanup** nār olmayan bilmez
G1199-4. Āteş-i hecre **yanar** dil ḳorḳaram āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġāyet beklerüz
G1213-3. Āteş-i ʿışḳa **yanar** dil ḳorḳaruz āh itmege / Āşikār ola diyü ʿışḳuñı ġayret beklerüz
G1215-5. Āteş-i ʿışḳa Muḥibbī **yana** ḫākister ola / Nār-ı ʿışḳ ile **yanup** nite kül oldı ḳaḳnus
G1217-3. **Yandı** cānum ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde ẓāhir düşicek āteş neces
G1222-4. Āteş-i hicrān ile **yanmazdan** evvel cān u dil / Ṣora gelmez miʿaceb ol lebleri ʿIsi-nefes
G1223-3. İremezsin bī-vefālar vuṣlatına ey göñül / Ger firāḳ ile **yanarsan** hem-dem olmaz bir nefes
G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ yüregi **yanmış** iken / Germ idüp daḥi beter anı oda yaḳar güneş
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi **yanup** dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaṣdanmış
G1328-2. Od **yanar** başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1329-3. **Yanduġınca** āteş-i ʿışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü ziyānına güler her gāh şemʿ
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ **yanar** / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1331-2. **Yanaram** ʿışḳ āteşinde Nāṣiḥā terk itmezem / Pend ile pervāne yanmaḳdan olur mı mümteniʿ
G1334-1. Gördi nār-ı ʿışḳ ile **yanduġumı** acıdı şemʿ / Anuñ içündür döker her gice gözden ḳanlu demʿ
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa **yanup** ḫāl-i perīşānum çü şemʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca zār u giryānum çü şemʿ
G1336-5. Ḫāne-i dil **yansa** kül olsa Muḥibbī ṭañ degül / Āh ḳılsam derd ile āteş-ber-efşān um çü şemʿ
G1340-2. Hecr ile **yanmaḳdan** ise didi yeg baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını iẓhār şemʿ
G1342-1. Giceler ʿışḳuñla cānā **yanar** oldum hemçü şemʿ / Dāne dāne anuñ içün gözlerüm aḳıtdı demʿ
G1346-2. Od **yanar** başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes yaşlar döker her-bār şemʿ
G1384-5. Maḥabbet nārına **yandum** vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum yoḳ
G1397-5. Āteş-i ʿışḳa **yanarduñ** ey Muḥibbī ser-te-ser / Gözlerümden dökmese ḫūn-ı dili bārān-ı ʿışḳ
G1426-3. Kes şemʿ gibi başum ʿışḳ odı şuʿle virsün / ʿIşḳ āteşine **yanmaḳ** ʿuṣṣāḳa ʿādet ancaḳ
G1445-3. Dostum bağrum nice **yanmış** firāḳuñdan senüñ / Lālenüñ ṣaḥrāya var bağrında olan dāġa baḳ
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa dir ki dil **yandı** bile cān anda yoḳ
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān **yandı** gördi Ṣāḥ-ı ḫūbān anda yoḳ
G1458-4. Nigārā āteş-i ʿışḳuñ **yanaldan** sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar ṣanma ki dādum yoḳ
G1515-5. Firāḳ odı ile **yandum** meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben yār ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1529-2. Felek cevri elinden **yandı** bağruñ / Kimsene diñlemez āh u fiġānuñ
G1531-4. Hecre **yanup** cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm yaşumla sen āl eyledüñ
G1539-2. **Yanalı** āteş-i ʿışḳa heves-i Leylī ile / Mū degül başda duḫānı görinür Mecnūnuñ
G1552-4. **Yandum** firāḳ āteşine ey ṭabīb-i dil / Andan berü ki derd ile bīmārunām senüñ
G1562-4. Āteş-i ḥüsnine **yansa** dil ü cān olmaz ʿaceb / Bāl ü per yaḳmaḳdurur dāim işi pervānenüñ
G1578-2. **Yanmış** ikenʿışḳa oldum eşk-i bī-pāyāna ġarḳ / Kim görüpdür āb ile cemʿ olduġını āteşüñ
G1642-3. Ḳaçan dil āteşe **yansa** çıḳar bu āhum eflāke / Görinür āteşi çünki duḫānı baña ögretmeñ
G1671-4. Zer gibi hecr āteşine **yanmasam** eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1704-9. Ey Muḥibbī ġayret eyle **yansa** bülbül ṭañ degül / Ḳol ṣunar boynına ḫāruñ dāimā oynar gül
G1707-5. Ruḫları şevḳi ile **yandı** Muḥibbī odlare / Nār-ıʿışḳa yaḳalıdan sīne-i sūzāne dil
G1726-5. Ey Muḥibbī nār-ı ʿışḳumdan semenderler **yanar** / Nāmede sūz-ı derūnum ʿarż olmışdur muḫāl
G1774-1. Ḳalmadı dilde ḳarārum **yandı** cānum n'eyleyem / Göklere irişdi āhumdan duḫānum n'eyleyem
G1778-1. Hecrüñ ile **yandum** ey yār-ı cefākārum benüm / ʿIşḳuñ ile n'olısardurʿāḳıbet kārum benüm
G1786-4. **Yanmasun** sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile andan yāre irsāl eyledüm
G1791-5. Yüzüñe ve'ḍ-ḍuhā didüm ṣaçuña daḥi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz **yanar** oldum
G1798-7. Muḥibbī **yanmaġa** geldüñ cemāl-i şemʿine ḳarşu / Degülsin aña pervāne velī ben **yana** ṭapşırdum
G1836-2. **Yanalı** sīnem içre āteş-i ʿışḳ / Çıḳar oldı depemden āh āhum
G1850-3. **Yandı** firāḳ ile ciger ḳalmadı bu tende eṣer / Āteşe doyar mı beşer n'idem n'idem āh n'idem

G1853-5. Bu Muḥibbī yana gelmişdür ezel / **Yanayam** hey pādişāhum **yanayam**
G1884-1. Şemʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāneyem / **Yanmayup** ʿışḳ āteşine **yanayam**
G1896-3. Giceler tā şubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel **yanan** başdan zebānumdur benüm
G1898-1. Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur **yanmayam** / Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam
G1898-5. Āteş-i şevḳi yaḳarsa bu Muḥibbī'yi ne ṭañ / Dem mi vardur āteş-i ʿışḳiyle anuñ **yanmayam**
G1910-2. **Yanaldan** āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm
G1912-3. Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ / Āteşe **yanmaḳda** birdür bu içüm ṭaşum benüm
G1914-1. Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm / **Yanaldan** āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm
G1917-2. Giçdi ʿömrüm āh ile bir ġam-küsārı görmedüm / Hecr ile **yandum** kül oldum gülsitānı bulmadum
G1929-1. Āteş ile dil **yanar** sīnemde vardur nār hem / İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm ṣarāb / Āteş-i ʿışḳa **yanup** bir baġrı büryān olmışam
G1963-1. Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm / **Yandı** baġrum hecr-ārā dāġ-ı nihānumdan benüm
G2007-2. **Yanalıdan** beri ʿışḳ āteşine / Döner siḫ üzre iñler bir kebābam
G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle **yanam** ben / Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uşanam ben
G2018-2. Şemʿ-i ḥüsnüñe yaḳup pervāne-veş ʿāşıḳları / Āteş-i ʿışḳ ile sen daḫi ʿaceb **yanmaz** mısın
G2032-4. Şöyle **yan** kim nār-ı ʿışḳ ile vücūduñdan eser / Ḳalmasun bir kes senüñ nām u nişānuñ duymasun
G2060-2. Eşk-i çeşmüm virmeseydi ġarḳa işbu çeşmümi / Āteş-i ʿışḳ ile başdan şemʿ-veş **yanardı** ten
G2062-2. Şehā gülzār-ı ḥüsn içre açılmış bir gül-i tersin / **Yanaldan** āteş-i ʿışḳa ḳarармış bir kiyāham ben
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı **yana** söyinmeye hīç / Sūz ile yüregüñüñ her gice yaġın yaḳasın
G2111-2. Pūte-i hecre **yanup** dil nice ḳāl olduġını / Bilmek isterseñ eger sīm ile zerden ṣor sen
G2125-1. Ḥamdülillah ʿāşıḳam ʿālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa **yanaldan** zer gibi ḳalem bugün
G2197-3. Hecr-ārā ʿışḳ āteşine **yanalıdan** dostlar / Gice āteş şuʿlesidür görinen gündüz duḫān
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde **yanan** oddan / Bir naẓar ḳıl ẓāhir olsun dilde olan dūddan
G2200-5. Mūy-ı jülīdem degül belki başumda dāddur / Görinen budur Muḥibbī dilde **yanan** oddan
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / **Yanup** dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2252-1. Cān u dil **yansa** ne ṭañ ol tīġ-i āteş-tābdan / Gösterür cādū gözi siḥr ile āteş ābdan
G2253-4. Ey dost n'ola yüzüme ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice **yanam** ben
G2264-4. ʿIşḳuñ ile bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem / **Yanmaḳda** çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān
G2323(b)-2. **Yanardum** āteş-i hecre ser-ā-ser / Eger olmasa bu gözden aḳan ṣu
G2356-4. Dem mi var **yanmaya** sīnemde benüm āteş-i ʿışḳ / Ṣanmañuz ʿālem içinde anı sūd eylemeye
G2404-5. ʿAceb mi dūd-ı dil çıḳsa depemden / **Yanar** çün āteşi ʿışḳuñ cigerde
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre **yanaldan** külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliṣ olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2462-4. **Yansa** bu dil ḫānesi her dem ʿaceb midür / Āh itdügimce dāim aña çün şerer düşe
G2477-1. Āteş-i ʿışḳı düşüp virdüm çü dil ol meh-veşe / Çıḳsa dūdum ṭañ mı eflāk **yanar** dil āteşe
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa **yanardı** bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa yaş sīnem üzre nāruma
G2510-5. Döne döne **yanarsam** ʿaceb mi ʿışḳ odına / Göñlüm kebāba döndi şancıldı çünki şīşe
G2585-4. Dem mi vardur āteşi ʿışḳ sīnem içre **yanmaya** / Dūd-ı āhum ya çıḳup çarḫı kebūd eylemeye
G2624-1. ʿIşḳ āteşiyle **yandı** bu dil belki cān daḫi / ʿIşḳa düşeli çarḫ urur āsumān daḫi
G2629-2. Depemden mi çıḳardı dūd-ı āhum / Eger **yanmasa** dilde ʿışḳı nārı
G2677-5. Ġam-ı ḫālüñle ey dilber **yanaldan** āteş-i hecre / Muḥibbī lāleye döndi ciger ṭaġlayı ṭaġlayı
G2693-4. Āteş-i ʿışḳ ile **yanar** olup aña dil fitil / Bezm-i ġamda şemʿ-veş sūz u güdāzum var idi
G2694-6. Cemāli şemʿine pervāne gibi / Muḥibbī cān u dilden **yandı** düşdi
G2718-3. Çıḳarsa göklere āhum ne ṭañdur / **Yanar** çün sīnem içre ʿışḳ nārı
G2733-4. Şemʿ-i ḥüsn-i dilbere ḳarşu **yanar** cān u göñül / Nitekim oda yaḳar pervāne bāl ü perleri
G2747-1. Āteş-i ʿışḳa **yanardum** olmasa ger göz yaşı / Göz yaşına ġarḳ olurdum olmasa ʿışḳ āteşi
Mh6-8. Şemʿ-i ḥüsne **yanmayup** bes yā neñ olmış dostum / Ḫalḳ-ı ʿālem hep senüñ dīvāneñ olmış dostum / Leylīnüñ Mecnūn ü şīrīnüñ hemān Ferhādı var
Mh13-2. Dil **yanar** ʿışḳ āteşine sīne mücmerdür bugün / Cānuma cevr eyleyen bir fitne dilberdür bugün / ʿAḳlumı tārāc iden cām ile sāġardur bugün
Mr9-7. Her ḳaçan cānān ḫayāli göñlüme mihmān olur / Dil **yanar** tenevvürinde gözlerüm giryān olur
Mr13-10. ʿĀḳıbet āteş-i ʿışḳa dil ü cān **yana** gibi / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr19-10. **Yanmaġa** oldum hevā-dāruñ senüñ / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-2. Lemʿa-i ḥüsne **yanar** pervāneyem / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-3. Sīnede **yanan** dem-ā-dem oddur / Şemʿ-veş dilümden çıḳan dūddur
Mr19-4. Çünki **yanmaḳ** ʿāşıḳa maḳṣūddur / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-6. ʿĀşıḳam **yanmaḳ** baña maṭlūbdur / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-8. Yaḳıcı pervāne gibi per benem / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-12. Bāl ü per pervāne yaḳsa nāre ne / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr19-14. ʿĀşıḳ olur mı Muḥibbī **yanmayan** / **Yanayım** ey şemʿ-i rūşen **yanayım**
Mr26-2. Dem-be-dem yaşlar aḳar bu gözlerümden ḳan ile / **Yanmasun** ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-4. Bu ʿaceb ḥālüm benüm düşvār olupdur Ḥaḳḳ güvāh / **Yanmasun** ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-6. Ṣāf idi ḳalbüm benüm ḳapladı anı jeng-i ġam / **Yanmasun** ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-7. Eyledüñ cān ile dilden derd-i ʿışḳı çün ṭaleb / Giceler derd ile **yansañ** şubḥa dek olmaz ʿaceb
Mr26-8. Göz yaşiyle şanmañuz nem-kīn olur dilde leheb / **Yanmasun** ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
Mr26-10. Derd-i bī-dermān ile ʿālemde bī-cān olmada / **Yanmasun** ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
D9-2. Dil **yanar** gerçi maḥabbetle velī ḫoşdur aña / Micmer olmışdı muʿaṭṭar olmış idi mülḥik od

D18-1. Şu ʿle-i āh yiter yaḳma çerāġı giceler / Āteş-i āh ile **yandı yanısardur** niceler
D35-2. ʿIşḳa düşdüm şem ʿ gibi geh **yanup** gāh aġladum / Ey göñül sen de benüm gibi oda yanmaz mısıñ
B81. ʿAceb mi cān u dil olsa şarāb-ı nābdan maḥfūẓ / Ki **yanmış** sīneler her dem olur çün ābdan maḥfūẓ
B164. Yanar āteşden beterdür dostlar hecr āteşi / **Yanmayan** hecr āteşine ṭa ʿn ider ʿāşıḳlara
B200. Geldi gül devri yine bülbül fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı **yana** başladı

3. Ateşte tutuşup kül olmak, muhterik olmak, ta'me-i nâr olmak. (TDK, 2011: 2523)

G27-5. **Yanayım** pervāne-veş şem ʿ-i cemāli nūrına / Şem ʿ-i ḥüsne çün Muḥibbī didi dilber yan baña
G136-4. Ne ʿacebdür şevḳ ile ger yanar ise cān u dil / Çünki ben pervāneyem **yanmaḳ** baña olmaz ʿacib
G194-1. ʿIşḳ ile ben ṭālib-i cānāne oldum ʿāḳıbet / Şem ʿ-i ḥüsne **yanmaġa** pervāne oldum ʿāḳıbet
G336-4. Aña ʿāşıḳ mı dirler şem-ʿi ḥüsne / **Yanup** pervāne-veş olmaya nā-būd
G399-2. Ayaġa düşsem görüp ṭañ mı cemālüñ şem ʿini / **Yanıcaḳ** şem ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G451-1. Cān cemālüñ şem ʿine **yanmaġa** bir pervānedür / Göreli zencīr-i zülfüñi göñül dīvānedür
G487-4. Zülfüñ içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse şem ʿi daḫi **yana** ḳaṣd ider
G540-1. Şīve vü nāzı ḳamu ḥüsn ehli senden ögrenür / Nitekim pervāneler **yanmaġı** benden ögrenür
G543-5. Şem ʿ-i ḥüsne **yanmaġa** bu cān u dil pervānedür / Şöyle beñzer bu Muḥibbī ʿışḳ-ārā dīvānedür
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / **Yanduġın** pervānenüñ şem ʿüñ zebānından ḫaber
G597-2. Şöyle **yandum** ḳalmadı hergiz vucūdumdan eṣer / Şimdiden şoñra ʿaceb bilsem ki daḫi nem **yanar**
G619-1. Dil cemālüñi görelden bir ʿaceb dīvānedür / Şem ʿ-i ḥüsnüñ şevḳine cān da **yanar** pervānedür
G635-3. Tekye-i dilde ebed **yansun** çerāġı sīnemüñ / Kim maḥabbet şāhınuñ ḳonmış ezelden ḫayrıdur
G669-5. Şem ʿ-i ruḫına ḳarşu Muḥibbī per ü bālin / **Yansun** ḳo seni eyledi pervāne güzeller
G676-3. Şem ʿ güler şād olur **yanduġına** pervānenüñ / Cān virürse ger hezār ṣanmañ gülüñ pervāsı var
G760-2. Ṭañ mı yüzini görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / **Yanıcaḳ** şem ʿ ayaġına dökilür pervāneler
G761-3. Şeb-i zülfinde çün gördüm cemāl-i şem ʿ-i ruḫsārı / **Yanan** pervāne-veş evvel dutuşan bāl ile perdür
G847-5. Meclis-i şem ʿ ol Muḥibbī giceler / Gāh göz yaşını dök geh **yanadur**
G855-2. Cān u dil ile şem ʿ-i ruḫ-ı yāre yanduġum / Pervāne gibi **yanmaġa** dil baġlayan bilür
G895-1. Zülfine dil baġladı göñlüm benüm dīvānedür / Şem ʿ-i ḥüsne **yanmaḳ** ister cān daḫi pervānedür
G911-3. Şem ʿ-i ḥüsnüñde cānā ʿāşıḳlaruñ pervāne-veş / **Yanmaġ** içün cem ʿ olup her yañadan her an aḳar
G948-4. Şem ʿ-i ḥüsne kim ki ʿāşıḳdur **yanar** pervāne-veş / Maḥv olur ol āteş-i ʿışḳ içre nā-peydā olur
G961-5. **Yandı** kül oldı Muḥibbī şem ʿüñe pervāne-veş / Olmaduñ anuñ şehā göynüklü ḫālinden ḫabīr
G991-3. Ḫande eyler şem ʿ **yansa** her gice pervāneler / Ben de **yansam** ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1013-3. Gösterdi yine şem ʿ-i cemālin didi dilber / ʿUṣṣāḳ ḳamu **yanmaġa** pervāneme beñzer
G1060-2. ʿIşḳ eri çoḳdur velī ʿāşıḳ hemān pervānedür / Terk-i cān idüp **yanar** şem ʿe ol bī-pervāyı gör
G1082-3. Şem ʿ-i ḥüsnüñe **yanaldan** bu göñül pervāne-veş / Şem ʿe yanmaḳ ögredür gör bu dil-i dīvānemüz
G1108-4. Biz ḥüsnüñde görüp şem ʿ-i cemāl-i dilberi / **Yanmaġa** pervāne-veş ol nāre düşdi göñlümüz
G1112-2. Gördüm ṭutuşdum āteşe ol şem ʿ-i ḥüsn-i dil-keşe / **Yandı** perüm pervāne-veş bu ḫālümi ṣormaz mısuz
G1196(b)-3. Şem ʿ-i ḥüsne **yana** gör pervāne-veş āh eyleme / ʿĀşıḳ-ı ṣābit-ḳadem ʿışḳ içre feryād istemez
G1293-3. Ḫande eyler şem ʿ **yansa** her gice pervāneler / Ben de **yansam** ṭañ mı yārüm āteşīn-ruḫsār imiş
G1331-2. Yanaram ʿışḳ āteşinde Nāṣiḫā terk itmezem / Pend ile pervāne **yanmaḳdan** olur mı mümteni ʿ
G1343-6. Şem ʿa **yanarken** ʿacebdür dāimā pervāneler / ʿĀrıżuña ḳarşu olmışdur bu şeb pervāne şem ʿ
G1374-4. **Yanmayınca** şem ʿ-i ḥüsne sürmezem pāyına yüz / Dökinür pervāne **yansa** bāl ü perler her ṭaraf
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür **yandı** yir yir ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1476-3. Şem ʿe pervāne **yanup** külin ṣavurmış bād-ı ṣubḥ / Küli göge ṣavrılur elbette oda yananuñ
G1650-5. Āteş-i ruḫsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şem ʿe **yanmaḳdan** görün pervāsı yoḳ pervānenüñ
G1672-3. Sen baña göster cemālüñ şem ʿini cān yaḳayım / Āteşi görse **yanar** dimeñ sözin pervāne gel
G1709-2. Pervāne-vār şevḳine şem ʿüñ yaḳup peri / Ġarḳ ol gözüñ sirişkine **yanmaġa** nūra gel
G1751-6. ʿĀşıḳ iseñ şem ʿ-i ḥüsne yaḳ yüri cān u seri / Çünki sen pervānesin **yanmaġa** sen pervāne gel
G1835-3. **Yanayım** pervāne-veş şem ʿ-i cemālüñ nūrına / Cān virüp ʿuṣṣāḳ-ārā ben daḫi bir ad eyleyem
G1853-2. Tā ki gördüm ben cemālüñ şem ʿini / Cān u dilden **yanmaġa** pervāneyem
G1861-2. Şem ʿi gördüm dün gice ṭurmaz yaḳar pervānesin / **Yanayım** ey şem ʿ-i rūşen ben de bir pervāneyem
G1865-3. Düşeli kūh-ı belāya ṭañ mı dirlerse peleng / Dāġlar ile başdan ayaġa **yanup** çün ḫāl olam
G1865-6. Ey Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil / **Yanuben** pervāne-veş ben bī-per ü bī-bāl olam
G1874-4. Ruḫlaruñ şevḳine **yanmaḳ** isterem pervāne-veş / Ḳandasin ey şem ʿ-i rūşen ḳanda arayı görem
G1884-1. Şem ʿ-i ḥüsne **yanmaġa** pervāneyem / Yanmayup ʿışḳ āteşine yanayam
G1887-2. Göreli cānā cemālüñ şem ʿini pervāne-veş / Bāl ü perden giçmişem külli **yanup** nār olmışam
G1991-3. Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şem ʿe **yanmaḳdur** / Kināyetle bu dil derdin ḳamu dildāra bildürdüm
G1997-3. Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şem ʿine ey muġbeçe / **Yanuben** pervāne gibi külli anda nūr olam
G2045-1. Cān aparur şem ʿ gördüm her gice pervāneden / Şem ʿ-i ḥüsne **yanmaḳ** ögren ey göñül pervāneden
G2094-1. Bir ṣaçı zencīre beñzer ey göñül dīvānesin / **Yanmaġa** şem ʿi cemāline anuñ pervānesin
G2127-3. Şem ʿ-veş ḳarşuñda **yanduġum** saña ma ʿlūm iken / Ḫālümi ṣormaḳ ne ḫācetdür varup pervāneden
G2146-5. Bu Muḥibbī şem ʿ-i ḥüsnüñe senüñ pervānedür / Dostum sen şem ʿ olıcaḳ da buyur ben **yanayın**
G2171-3. Cān u dilden giçerem cānā cemālüñ var iken / **Yanıcaḳ** pervāne şem ʿe perr ü bāli n'eylesün
G2181-3. ʿĀşıḳ iseñ **yan** cemāli şem ʿine pervāne-veş / ʿĀşıḳa lāyıḳdurur bülbül gibi itmek enīn
G2193-3. Cān u dil ile **yanmaġa** pervāneler gibi / Şem ʿ-i cemāl-i ḥüsnüñe ʿāşıḳ ṣunar elin
G2207-1. Ḳaş olsam şem ʿ-i ḥüsne **yanmaġa** pervāne ben / Yā ṣaçı zencīrine Mecnūnleyin dīvāne ben

G2220-5. Benden ögrensün Muḥibbī **yanmaġa** pervāneler / Eylemez taḥṣīl-i şanʿat görmeyen üstāddan
G2277-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum **yanmaġa** pervāne ben / Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben
G2315-3. Bu beyt-i dil-ḥazini enhār-ı vird idinmiş / **Yanmaġa** varduġında pervāne nāra ḳarşu
G2320-2. ʿĀşıḳ oldur āteş-i ʿışḳa **yana** pervāne-veş / ʿĀşıḳ olmaz olıcaḳ bülbül gibi bisyār gü
G2336-5. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu ḳo **yansun** Muḥibbī cān u dil / **Yanmaġa** şimdengirü taʾlīm idem pervāneye
G2409-4. ʿIşḳı gel pervāneden ögren **yanar** āh eylemez / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme
G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine **yandı** kül oldı cān u dil / Şimdengirü taʾlīm idem yanmaḳlıġı pervāneye
G2420-4. Şemʿ her şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken **yana** bī-pervā yine
G2428-5. Zülf-i şebine irdüñ şemʿ-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī **yanmaġa** nārı gözle
G2454-2. Sensin gül-i būstānı hem şemʿ-i şebistānı / Ben bülbül-i ser-mestem **yanmaḳda** da pervāne
G2456-7. Çünki ʿaşıḳsın cemāl-i şemʿe **yan** pervāne-veş / Yaḳmayup cānı Muḥibbī şaḳlar anı yā neye
G2487-6. Pervāne **yanmaġ** isteyüben şemʿ men ʿider / İbretler oldı çün gice baḳdum savaşına
G2573-5. Muḥibbī gerçi cān yaḳdı çerāġ ḥüsn-i dildāra / Ne pervā meş ʿal-i ḫūrşīde ger **yanarsa** pervāne
G2692-1. Kim virdi göñül cānı ruḫ-ı yāre ṭapındı / Pervāne gibi **yansa** ne ṭañ nāre ṭapındı
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum **yanup** oldı kül gibi / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr13-9. **Yandı** cān şemʿ-i ruḫı şevḳine pervāne gibi / Ser-i zülfine göñül düşeli dīvāne gibi

4. Isı, ışık veren bir konuma geçmek. (TDK, 2011: 2523)

G132-4. Bir ḥarāret virdi bu göñlüme ʿışḳuñ āteşi / Ḳorḳaram āh itmege **yana** felekde māhitāb
G203-2. Herkesüñ bezm-i cihān içinde bir sevdāsı var / Şemʿ **yanar** gül güler bülbül olur her-bār mest
G214-5. Meclisüñde şemʿi gördüm ḳarşuna par par **yanar** / Yanmaz idi şevḳüñ ile olmaya ger nār mest
G291-3. Āteş-i dilden **yanar** her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Ger kebūd olsa felek ṭañ mı İder āhum ʿurūc
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde **yanaram** şemʿ-vār / Bir çöpe almazlanur yārān beni bilmez mi hiç
G553-1. Anuñ kim āteş-i ʿışḳa göyinmiş sīne dāġı var / Şeb-i ġamda **yanar** Mecnūn gibi rūşen çerāġı var
G597-3. Her gice rūşen olursa tekye-i dil ṭañ mıdur / Baġrumuñ bāġı ile anda çerāġ-ı ġam **yanar**
G608-1. Ḳılan dil ḫānesin rūşen nigāruñ tāze dāġıdur / Ḳo **yansun** tekye-i ʿışḳuñ söyinmesün çerāġıdur
G861-3. Rūşen olduġın şeb-i hicrānı hergiz görmedüm / Sīnem içre gerçi kim fānūs-ı ġam her dem **yanar**
G877-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥ olınca **yanmayan** / Meclis- i ʿirfāna anlar girmeye lāyıḳ mıdur
G1126-2. Cāmi ʿ-i ḥüsn içre **yanar** ruḫları ḳandildür / Ḳaşlarınuñ ṭāḳına miḥrāb beñzer beñzemez
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne şemʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice yirden **yana** şemʿ
G1330-4. Meclis içre dün gice **yanmaġa** daʿvi eylemiş / Ṭutuşalum tek berü gelsün hemān meydāne şemʿ
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice **yanmazdı** eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir zerre lemʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne şemʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan yirde ne ḥācet **yana** şemʿ
G1596-4. Giceler ḳan aġlasam tā ṣubḥa dek olmaz ʿaceb / Şemʿ gibi **yanmasun** başında nārı kimsenüñ
G1613-1. Şemʿ-veş her meclise varmasa cānānuñ senüñ / Giceler **yanmazdı** ey dil ṣubḥa dek cānuñ senüñ
G2031-2. İrmedi maḳṣūda dil arturmayınca nālesin / Şemʿ gibi **yanmayınca** görmedüm envārı ben
G2276-4. Ġam meclisinde **yanduġumı** şemʿ işidüp / Başum ucına geldi benüm aġlamaġ içün
G2406-5. **Yanmaz** idi dostlar her gice bu ḳandīl-i çarḫ / Bu Muḥibbī sūz-ı dilden āh-ı şeb-gīr itmese
G2789-6. Muḥibbī bezm-i ḥüsnüñde ḳo **yansun** şemʿ-i meclisdür / Ezelden āteş-i ʿışḳa yaḳupdur ol dil ü cānı
Mr4-7. Āteş-i āhum odından **yandı** çün ḳandīl-i māh / Āh u efġānumdan oldı nüh-felek saḳfı siyāh
Nş5-1. Derd ile ey gözüm di ḳan aġla / Her gice şemʿ gibi **yan** aġla
B6. Her gice āhum şerārından **yanar** ḳandīl-i çarḫ / Hīç eşer itmez dirīġā beñzer ey meh-rū saña

yana gelmek [2] Yanmaya devam etmek.

G1100-3. Şemʿ-i cemāl-i yāre pervāne-veş ṭutuşdum / Kimdür diyen benümçün ol şemʿe **yana gelmez**
G1853-5. Bu Muḥibbī **yana gelmişdür** ezel / Yanayam hey pādişāhum yanayam

yana giçmek [1] Yanıp durmak.

G767-5. Şemʿ-veş dūd-ı dilüm çıḳsa dimeden ne ʿaceb / Çün Muḥibbī giceler ṣubḥa degin **yana giçer**

yana ḳılmaḳ [1] Yanmayı sürdürmek.

G905-3. Dāl-ı zülfini diler açduḳca ḥüsnüñ muṣḥafın / **Yana ḳılsun** bu dil-i ġam-dīde anı ḳāl ider

yana varmak [1] Yanıvermek

G1891-1. Her ḳaçan şemʿ-i cemālini görem **yana varam** / Cān atup bāl ü perī yaḳmaġa pervānevaram

yana yana [2] Yanarak.

G1770-1. Şemʿ-veş başum kesildükce aḳar yaşum benüm / **Yana yana** maḥv olup ḳalmayısar başum benüm
G2084-4. ʿArż ḳılsun **yana yana** ṣubḥa dek dil derdini / Şemʿ-veş yaşın çoġ itsün uyḫusın az isteyen

yanup ṭutuşmaḳ [11] Bir şeyi elde etmek için güçlü bir istek duymak.

G100-4. **Ṭutuşup** ʿışḳ āteşine **yanar** idüm ser-te-ser / Olmış idi eşk-i çeşmüm dem-be-dem bārān baña
G472-1. **Ṭutuşdum** āteş-i ʿışḳa **yanar** sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G630-5. Āteş-i āhum ile **yandı ṭutuşdı** dil ü cān / Ey Muḥibbī meger ol şemʿ-i şeb-efrūz gelür
G764-1. **Ṭutuşdum** āteş-i ʿışḳa **yanar** sīnemde dāġum var / Yine bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var

G1070-1. Şeb-i hecr içre ḳaçan bu dil-i maḥzūn añılur / Bile **yanup ṭutuşup** derd ile gerdūn añılur
G1158-1. **Ṭutuşdum** āteş-i hecre **yanar** bu cān-ı men sensüz / Muḳarrer cān gider benden ḳalur bu ḳurı ten sensüz
G1792-1. ʿIşḳ içre göñlümi yıḳmaġa engiz eyleyem / Cām ile **yanup ṭutuşup** şuʿlesin tīz eyleyem
G1803-2. Ey gözüm merdümleri yaşlar dökersün vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne **ṭutuşdı yanar** pīrāhenüm
G2338-3. ʿĀşıḳ oldur ki hemçü pervāne / ʿIşḳ odiyle **ṭutuşup yana**
En1-29. Ye **Yanar** āhum odından **ṭutuşup** saḳf-ı felek / Yaḳalı ḥasret ile yār beni leylü nehār
Mr20-4. Ol şererlerden cihān **yanup** felekler **ṭutuşa** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

yanup yaḳılmaḳ [22] *T.* Kemâl-i sûzişle. (Ş. Sami, 2010: 1309) İçin için yanmak, sevdalanmak.

G37-8. Şemʿ gibi dil çerāġın yaḳayın tā ṣubḥa dek / Pīr-i ʿışḳ virüp naṣīḥat didi **yan yaḳıl** bāña
G51-2. Şemʿ-veş bezmüñde dursam bir ayaġ üzre senüñ / Gāh **yanup yaḳılup** ḳan aġlasam gāhi saña
G582-5. ʿUd-veş **yansam yaḳılsam** bezm-i ġamda giceler / Ey Muḥibbī göñlüm anda āb-ı bī-pervā çeker
G836-1. Dāmen-i ʿışḳı elinden ḳoma ey dil ṭutdur / **Yan yaḳıl** pervāne-veş şemʿ-i cemāli otdur
G924-4. Şemʿ-i ruḫsāruñ görüp **yansam yaḳılsam** ṭañ mıdur / Şemʿ görduḳce yaḳar bāl ü perin pervāneler
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla **yanup yaḳılur** her-bār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1337-6. Ey Muḥibbī **yan yaḳıl** derdüñi ammā söyleme / Nice yanar oda gör hīç eylemez güftār şemʿ
G1338-2. Ṭurur öñünde şevḳ ile **yanup yaḳılmaġa** / Budur ümīdi eyleye teslīm cānı şemʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla **yanup yaḳılur** ey yār şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1586-2. Āteş-i hecre **yanup yaḳılan** oldur ʿāşıḳ / Ḳıymeti artuḳ olur ḳāl olıcaḳ altunuñ
G1768-3. Yine dīvāne gibi şevḳ ile **yanup yaḳılup** / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre benem
G1798-2. Firāḳ-ı yārla **yanup yaḳılup** nāleler ḳıldum / Birin ʿummāna gönderdüm birin keyvāna ṭapşırdum
G2032-2. **Yan yaḳıl** birʿużvʿużvundan ḫaber-dār olmasun / Ḫūn-ı dil aḳsun bu çeşm-i ḫūn-feşānuñ duymasun
G2224-1. Nice bir **yanam yaḳılam** gerdiş-i eflākdan / Ey ṣabā luṭf it getür gel bu ġubārı ḫāḳdan
G2368-5. İtmez Muḥibbī ʿışḳ eri bülbül gibi güle / Pervāne-veş **yanup yaḳılup** döner ol küle
G2372-1. Ol yār gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Şem ʿī görüñ ki ḳarşu nice **yana yaḳıla**
G2484-6. Göñlinde anuñ olmasa ger āteş-i ʿışḳı / **Yanup yaḳılur** mıydı varup nāre benefşe
G2642-5. Bu Muḥibbī şemʿ-i ḥüsne nice **yanar yaḳılur** / Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi
Mh8-5. Alnuma yazmış ezel ʿāşıḳlugı çünkim ḳalem / Lāzım oldı tā ebed ʿışḳile **yanam yaḳılam**
Mh17-2. Leylī zülfinüñ beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde **yanar yaḳılur**
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile **yanam yaḳılam** / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḥālüm bilmezem
Mr16-8. Tā ölince çāre ne derd ile **yanam yaḳılam** / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

yanmaḳlıḳ [2] *T.* Yanma durumu, hâli.

G2410-4. Dün gice şemʿ-i ḥüsnine yandı kül oldı cān u dil / Şimdengirü taʿlīm idem **yanmaḳlıġı** pervāneye
G2456-1. Kimdürür kim ögrede şeydālıġı dīvāneye / Yāḫūtaʿlīm eyleye **yanmaḳlıġı** pervāneye

yanumca [11] *T.* Yanında, beraberinde. (TS, 2009: 4283)

G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu yiter delīl / Her dem **yanumca** göz yaşı olur sipeh bāña
G391-3. Küh-kenlik şanʿatında ben de Ferhād olmışam / Tīşe ursam iñlesem **yanumca** iñler kūhsār
G670-1. Yiter eşküm **yanumca** bāña leşker / Olursam ṭañ mıdurʿuşşāḳa server
G685-3. ʿĀfıtābum seni tenhā bulmaḳ olmışdur muḥāl / Kūyuña varsam bile **yanumca** sāyem nāşıdur
G702-1. Dostlar ben çekdügümi çekmedi Ferhād-ı zār / Āh ḳılsam derd ile iñler **yanumca** kūh-sār
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde **yanumca** ʿaşḳ sipehümdür
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil yiter bu şāhid / Āhum ʿālem elümde **yanumca** eşk sipehdür
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden yaşlar / Bile iñler iñlesem **yanumca** ṭaġlar ṭaşlar
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar bile **yanumca** benüm dīde-i ḫūn-bār
G1159-4. Mecnūn-ṣıfat derd ile vādilere düşdüm / **Yanumca** baña olmaġa hem-rāh görinmez
G2674-3. Ger bezm-i belā içre idem ḫūn-ı ciger nūş / **Yanumca** bile nāle ḳılur sīne rübābı

yansuz [1] *T.* İndinde, katında olmadan.

Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise **yansuz** zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

yapılmaḳ [4] *T.*

(yapılan [1], yapıldı [1], yapılmış [1], yapılur [1])

1. İşlenmek, imal olunmak, mamul olmak. (Ş. Sami, 2010: 1309)

G579-4. Açılmaz cedd ü cehd ile girilmez göñline yārüñ / Meger kim seng-i āhenle **yapılmış** bāb-ı çenberdür
G1191-5. Ey Muḥibbī faḳrla ideyin ḳanāʿat iḫtiyār / Sīm ü zerden **yapılan** ḳaṣr ile eyvān istemez
G2378-4. Bāġ-ı ḥüsnüme ḥavāledür gözin yumasun dimiş / **Yapılur** mı çün ḳadimi olsa didüm revzene

2. Kapanmak. (Zülfe, 2011: 226)

G162-2. Şükr kim **yapıldı** bu ġam ḳapusı / Açılup göñlüme ebvāb-ı ṭarāb

yapışmaḳ [2] *T.* İşlenmek, imal olunmak, mamul olmak. (Ş. Sami, 2010: 1309)

bk. dāmānuña/dāmenüñe yapışmaḳ

(yapışdum [1], yapışupdur [1])

1. Dokunduğu şeye ilişip ayrılmamak, iltisak etmek.

G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur yoḫsa görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür **yapışupdur** ḳalup bāle

2. Koyuvermek üzere tutmak, tevessül ve temessük etmek.

G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha **yapışdum** żarūrī nerdübān itdüm

yapmaḳ [28] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1310)

bk. āşiyān yapmaḳ, dil ḫānesin yapmaḳ, göñül yapmaḳ, yuva yapmaḳ

(yap [1], yapa [1], yapar [4], yaparsın [2], yapasın [1], yapdı [6], yapduġında [1], yapmaġa [1], yapmaḳca [1], yapmaḳdan [1], yapmış [1], yapmışca [1], yapmışdur [2], yapsa [1], yapsañ [1], yapup [3])

1. Bina, tesis inşa etmek.

G91-4. Kūyunda yatan seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / ʿIşḳ ḫānesini **yapsa** n'ola ser ile binā
G1171-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Bīnā-yı ʿışḳı **yapsañ** muḥkem olmaz
G1317-2. Nice bir ḳaṣruñ **yaparsın** ḫışt-ı sīm ü ḫışt-ı zer / Yā nice bir ʿıyş u ʿişret düşünürsin çün bisāṭ
G1360-5. **Yapdı** Mecnūn tekye-i ʿışḳı ezel / Geldi yandurdı Muḥibb anda çerāġ
G1660(a)-3. ʿIşḳ bennāsı ezel göñlümde **yapdı** bir binā / Tā ḳıyāmet gelmeye bir ṭaşına anuñ ḫalel
G1575-2. Ey Ḫalīlüm dürişüp Ka'bei **yapmaḳdan** ise / Yap göñül ḫānesini beyt-i Ḫudā ister iseñ
G1797-5. Gerçi **yapdı** tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays / Pes bünyādın görüp ben daḫi bālā eyledüm
G2144-1. **Yapdı** şanmañ ḳaṣrını kūyında dilber ṭaşdan / Ḳapusında belki **yapmışdur** kesilen başdan
G2236-3. Bundan evvel cedd ü cehd ile saña bir ḫāne **yap** / Kūs-ı rıḥlet çalınup nāgāh bundan göçesin
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri āḫır eşer gelür / Şaḥn-ı çemende **yapdı** zümürrüd ḥişār serv
G2371-4. Kūyında yār cemʿ idüp āşıḳlaruñ serin / Beñzer ki **yapa** kendü içün bir yeñi ḳule
Mh14-5. Ka'be **yapdı** ezelden gerçi İbrāhim Ḫalīl / Yap bu göñlüm kim şevābın ḳomış artuḳdur Celīl
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Ka'be **yapmışca** şevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi
B189. Bunı yazmış **yapduġında** İbn-i Āzer Ka'beye / Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber Ka'beye
D15-2. Niceye dek **yapasın** ḳaṣruñı sīm ü zer ile / Ol ziyānı añ ki menzil olısardur saña gür

2. Vücuda getirmek...

G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş zemīni aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden **yapmış** ol miʿmārı gör
Mh15-8. Çünki mihrüñ yoḳ cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma göñlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre **yapmışdur** bīnā-yıʿālemi

3. Düzeltmek, tamir ve tesviye etmek.

G774-4. Raḥm ḳıldı bu göñül ḫānesini itdi ḫarāb / **Yapmaġa** seng-i belā ṭopraġını bār çeker
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī yine dildār / Anı da **yapar** böylece miʿmār ele girmez
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle yine nev **yapup** ābād ideyin
G2232-2. Göñlümüñ vīrānesin ey dost maʿmūr eyle gel / Ka'be **yapmaḳca** dimişlerdür yapan dil ḫānesin
G2285-5. Muḥibbī ḫastenüñ göñli evini / Ṣabi-veş hem **yaparsın** hem yıḳarsın
G2409-3. Çün ġam-ı dilber ḫarāb itdi göñül maʿmūresin / Seng-i miḥnetle **yapup** bir daḫi ābād eyleme
G2513-4. Seyl-i eşkümden żarar geldükce bu mülk-i dile / Seng-i miḥnet birle **yapup** üstüvār itmek nice
G2575-2. Günde biñ kerre **yapar** yār yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur olmazʿaceb itdügi hep bāz gele
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan yine **yapar** miʿmār ola
G2668-3. Seyl-i eşküm yıḳduġınca dem-be-dem dil ḫānesin / Seng-i miḥnetle **yapar** miʿmār gördüm kendümi

yapraḳ [7] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1310)

(yapraġa [1], yapraġı [1], yapraġına [1], yapraġından [1], yapraḳ [2], yapraḳları [1])

1. Ağaç vesair nebatatın az çok yassı ve cinsine göre mühtelifü'ş-şekl cüzî...

G289-4. İncinür āh eyleyüp zārılıḳ itsem ol şanem / Dostlar gül **yapraġından** terdür ol nāzik-mizāc
G360-3. Ṣıġmaya ḳışşa-i ʿışḳ kātib ola ḫalḳ-ı cihān / Baḥr eger cümle mürekkeb ola **yapraḳ** kāġıẓ
G1067-1. Bilmem ki semen-berk ü ya sīm-tenüñdür / Gül **yapraġı** var ise senüñ pīrehenüñdür

G2501-1. Hecrüñ ile dönmiş idüm ben ḥazān **yapraġına** / Bir ḳatı āh eyledüm düşdüm fenā ṭopraġına
G2512-2. Tāc-ı ṣadefi giydi başına çü ḳalender / Girerse ʿaceb mi iki **yapraġa** benefşe

2. Kâğıt ve kitap ve mektup gibi şeylerin bir katı...

G360-4. Hecr elinde n'ola ṣorsañ dil ü cān ḫastesini / Ne bulınmaz a begüm bir iki **yapraḳ** kāġıẓ
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı **yapraḳları** Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül

yapu [4] *T.* Bina, inşaat. (TS, 2009: 4303)

(yapusı [1], yapusına [1], yapusından [1], yapuya [1])

G941-4. Gönderür seng-i cefā yār belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim daḥi **yapuya** gelür
G1202-3. Cefā sengiyle miḥnet ṭopraġınsuz / Maḥabbet **yapusı** hīç muḥkem olmaz
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẓar **yapusına** / Yüz sürüp müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
Mr24-4. Maḥabbet ṭaşı ḳalmaz **yapusından** / Ciger-ḫūnam ciger-ḫūnam ciger-ḫūn

yapulı [1] *T.* Yapılmış olan.

G586-4. Ġam merdümine taḫliye itdüm bu göñlümi / Ḳudret eliyle **yapulı** bir vaḳf-ḫānedür

yap yap [1] *T.* Yavaş yavaş, usul usul, sessizce. (TS, 2009: 4305)

G2067-4. Tīşe-i āh ile **yap yap** keseyim kūh-ı ġamı / Kūh-kenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

yār [622] *Far.* Sevgülü, sevdük, dost, máhbūb, má ʿşūḳ, muhábbetlü, hábīb, cānān, ḫálīl, biliş, yolдaş, āşinā, sāhıb, muḫlıs, ḫáyr-ḫāh, sevici, seven, yavuḳlu, ʿāşıḳ, dil-dār, dostkām, sánem, dil-ber, dil-küşā, dil-rübā, cānāne, nigār, nāzenīn, refīḳ, enīs, hem-rāh, dem-sāz, hem-dem, vefīḳ...(Tulum, 2011: 1866)

bk. ʿārż-ı yār, āsitān-ı yār, āteş-i ruḫsār-ı yār, ʿaẕār-ı yār, ʿāzm-i yār itmek, be-ġam-ı yār, cām-ı leb-i yār, cemāl-i yār, cevr-i yār, ceşm-i yār, dehān-ı yār, derd-i yār, dīdār-ı yār, diyār-ı yār, ebrū-yı yār, elḳāb-ı yār, fikr-i zülf-i yār, firāḳ-ı yār, ġam-ı yār, genc-i cemāl-i yār, ḫākipāy-ı yār, ḫāl-i yār, ḫand-i yār, ḫayāl-i yār, ḫayāl-i çeşm-i yār, ḫażret-i yār, hevā-yı ser-i zülf-i yār, hecr-i yār, ḥüsn-i yār, ʿışḳ-ı yār, ʿīẕār-ı yār, ḳadd-i yār, kūy-ı yār, la ʾl-i leb-i yār, la ʾl-i yār, leb-i yār, leẕẕet-i tīġ-i ġam-ı yār, meyān-ı yār, nihāl-i mihr-i yār, pāy-ı yār, peykān-ı yār, rıżā-i yār, ruḫ-ı yār, ruḫsār-ı yār, rūy-ı yār, serv-ḳad-i yār, sevdā-yı zülf-i yār, şem ʿ-i cemāl-i yār, şem ʿ-i ḥüsn-i yār, şem ʿ-i ruḫ-ı yār, şevḳ-i cemāl-i yār, terk-i yār eylemek, vaṣl-ı yār, vefā-yı yār, viṣāl-i yār, yār olmaḳ, yār-ı bāḳi, yār-ı bed-ḫʷāh, yār-ı bed-ḫū, yār-ı bī-devā, yār-ı cān, yār-ı cefā-cū, yār-ı cefā-ḫū, yār-ı cefā-kār, yār-ı cefā-sāz, yār-ı dil-ārā, yār-ı dil-firīb, yār-ı dil-firūz, yār-ı dil-keş, yār-ı dil-nüvāz, yār-ı ġār, yār-ı hem-dem, yār-ı ḫūb, yār-ı ḳadīm, yār-ı māh-veş, yār-ı mihribān, yār-ı men, yār-ı nāzenīn, yār-ı perīşān, yār-ı perī-çehre, yār-ı ra ʾnā, yār-ı ṣādıḳ, yār-ı sengin-dil, yār-ı şīrīn, yār-ı vefā ehli, yār-ı vefā-dār, zencīr-i zülf-i yār, zülf-i yār

(yār [310], yārden [10], yārdür [1], yāre [67], yāri [57], yāridür [1], yārine [1], yārinden [2], yārini [1], yārisin [1], yārüm [24], yārümdür [4], yārümle [2], yārümüñ [1], yārüñ [136], yārüñem [1], yārüñde [1], yārüñdür [1], yarüñi [1])

G8-3. Nāmede cevr ü cefāsın derc idüp gönderdi **yār** / Tuḥfe-i rūḥü'l-Ḳudüs ṣan oldı ol ḳāṣid baña
G14-1. Yārelense cān u dil ḳılmaz teraḥḥum **yār** aña / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẓar dildār aña
G15-6. Gönderürdüm **yāre** ben dāim maḥabbet-nāmeler / Ey Muḥibbī olsa idi ger baña fermān ṣabā
G27-3. Būseye bir cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / Yarım ağız büse iḳrār eylese **yārüm** baña
G34-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine **yārüñ** / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G43-4. Ey ṣaçı Leylī ne ṭañ ger baña Mecnūn diseler / Dil ise bende degül ʿaḳl u göñül **yār** baña
G47-3. Eyleyen sevdā-yı zülfidür benüm ḥālüm siyāh / İtmedün **yāri** benüm ḥālümden āgāh ey ṣabā
G49-5. **Yār** elinden ayru düşmek hey ne müşkil derd olur / Ey Muḥibbī aña nisbet ölmek āsāndur baña
G53-3. Dostlar aġyārı görsem **yār** ile olmaz ʿaceb / Meyl ider gülşende gül açılsa dikenden yaña
G77-4. Dimiş ḥūrāya beñzer **yāri** zāhid / Berāber ḳandadür ḥāşā vü kellā
G85-1. **Yār** olmazsın didüm ey pür-cefā / Didi kim gördi bu dünyādan vefā

G88-5. Rāḥat olurdum Muḥibbī cevr oḳın yaġdursa **yār** / Nice rāḥat olmayam ol ḫᵛāb-ı bārāndur baña
G97-1. Baḫṣdür **yārüñ** meyānı çün ezelʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp yoḳ dir kimi dir mū aña
G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / Ẕerre gelmezʿaynuma ger **yār** olasın sen baña
G110-2. **Yār** ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yañadan olupdur bāl aña
G119-1. Dest-res bulmış iken **yārüñ** leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür yüzüñ gāhi gözi fettānın öp
G122-5. Rāh-ı ʿışḳında fiġānum işidüp **yār** incinür / Öldüriserdür Muḥibbī derd-mendi kīn ṣalup
G124-5. Ey Muḥibbī **yārden** olursa ger baña vefā / Ġam degül düşmen cefāsından ḳo cevr itsün raḳīb
G132-5. Bu Muḥibbī **yār** vaṣlın istedi ferdā didi / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G136-3. **Yāri** gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide yoḳ çün ezelde baña olmadı naṣīb
G138-1. Reh-güzārında beni **yār** perīşānum görüp / Bir naẓar raḥm eyledi ḫāl-i perīşānum görüp
G140-5. **Yār** vaṣlın vaʿde ḳılmışdur Muḥibbī ḫasteye / Ey ecel bir dem taḥammül eyle gel itme şitāb
G146-1. Ey ṣabā benden varup **yārüñ** der ü dīvānın öp / Ḫākipāyına yüzüñ sürer gibi dāmānın öp
G160-3. Geldi gül bezme bülbül itdi sürūr / Ḳıl bahār irdi sen de **yāri** ṭaleb
G163-2. Fırṣatı elden düşürme bir muṣāḥib **yār** ile / Geşt-i gülşen ḳıl degül ḫāli felekden āfitāb
G171-7. Ey Muḥibbī Cāmiʿ-i ḥüsninde **yārüñ** cumʿa gün / Ḫoş-edā ile oḳudı ḫuṭbe-i ḥüsnin ḫaṭīb
G172-2. Ḳaçan **yārüñ** göre zülfini çevgān / Gerekdür eyleye başın hemān ṭūp
G178-4. Ḫᵛāba vardum nāgehān luṭf ile güldi didi **yār** / Bu ne ġafletdür uyan üstine ṭoġdı āfitāb
G191-5. Çün Kaʿbe kūyı **yārüñ** oldı Muḥibbī menzil / Geh zinde gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G192-4. Baña ṣor **yārden** ġayri ḫaber yoḳ / Benüm ḫālümden ammā bī-ḫaber dost
G193-1. Bulmadumʿālemde bir **yār**ʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu yolda aradum anı dürüst
G200-4. Ola oyuna gelüp zülfiñi çevgān ide **yār** / Ṭūp idüp sen de dilā başunı meydāne ilet
G203-1. İçmeden dil leblerüñden oldı çün ey **yār** mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G207-4. Açılsa gül gibi **yār** itse ḫande / Benüm yaşum n'ola bārāndur ey dost
G210-1. İtmezse eger **yār** baña luṭf u ʿināyet / Ümīd-i viṣāl ile olam bende nihāyet
G211-3. **Yāri** görmekden göz ile dīdeler mümkin degül / Cān gözin aç ḳıl naẓar bārī anuñla dil avut
G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş bizi **yār** / ʿÖmri çoḳ olsun itmiş yine bizi ri āyet
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey **yār** mest / Ḥaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G218-3. **Yārüñ** gümānı bu idi yolında cān vire / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur gümān dost
G228-1. Olmışam cām-ı lebüñden ben senüñ ey **yār** mest / Nitekim būy-ı gül ile bülbül-i gülzār mest
G229-5. Ey Muḥibbī **yār** zülfine ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an **yārüñi** / Kesmedi ẕikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey **yār** olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim yaraşur ola melāmet
G238-5. Ey Muḥibbī **yār** cevri ile sen hem-dem misin / Çoḳ belālar getüriser başuña bu kāyināt
G249-1. Kim didi saña sev güzeli kendüñe **yār** it / Āzāde iken ʿālemi gel başına dār it
G257-1. ʿĀrıżı devrinde **yārüñ** bāġ u būstāndurʿabeş / Leblerine nisbet itme āb-ı ḥayvāndurʿabeş
G264-5. Gerekdür gülşen içre cāy-ı ḫāli / Muḥibbī **yār** ola olmaya ṣāliş
G270-6. Kimisi yoḳdur lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içünʿışḳ-ārā ey **yār** baḫş
G272-5. Lā dime cevr ile öldürse Muḥibbī seni **yār** / Hīç revā mıdur gedā eyleye sulṭān ile baḫş
G307-5. Bu Muḥibbī nice bülbül gibi dil-ḫūn olmasun / Gülşen-i ḥüsninde **yārüñ** nūş ider her dūn ḳadeḥ
G308-4. Ögrendi dil cefāsına **yārüñ** baña gelür / Cevr ü cefā vü miḥnetle her ġamı feraḥ
G309-4. Ey **yār** ḳaṭresi lebüñüñ baḥre ṭamlasa / Olmaya idi ʿālem içinde hīç āb-ı telḫ
G314-3. Tendedür resm-i vefāda **yār** līk / Bulmış ol rāh-ı cefā içre rüsūḫ
G322-2. Mektebde meger **yār** okumış cevr rümūzın / Oldı bu cefāʿilmine anuñ içün üstād
G326-5. **Yāre** diseñ ḫālüñi almaz Muḥibbīʿaynına / Ḥüsnine maġrūr olanʿuṣṣāḳa vire mi vücūd
G337-3. Ṣūfi diler ki bula naʿīm bu riyā ile / ʿĀşıḳ kemāl-i luṭfına **yārüñ** ider ümīd
G340-2. Ḫālümi kime diyem kim yoḳ cihānda ṭoġrı **yār** / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir eḥād
G344-4. Būyına aldanma dil virme bu dünyā ḫüsnine / Cedd ü cehd ile düriş bir **yār** bul kim ola ferd
G346-2. Ḳāmet getürse **yār** ḳıyāmet ḳopar o dem / Kimdür ki ḳaşlaruñı görüp itmeye sücūd
G350-6. Muʿaṭṭar oldı yine cān dimāġı / İrişdi zülfine **yārüñ** meger bād
G352-1. Yüzüñi görmeyeli bu dil-i āvāre meded / Öliser derdi ile irmeden ol **yāre** meded
G352-5. Bu Muḥibbī öliyor derd-i firāḳ ile bugün / Çıḳmadan cānı irişsün diñüz ol **yāre** meded
G354-3. Lebi ṣan laʿl-i aḥmerdür o **yārüñ** / Teni billūra beñzer sözleri ḳand
G355-5. Ḫānesinden **yār** eger ṭoġsa Muḥibbī gün gibi / Ḳalmaya çāk olmaduḳ hīç bir girībānlar meded
G358-1. Dostlar ġam ḫānesinde eski **yārümdür** nemed / Ġam-küsārum maḥremüm hem iḫtiyārumdur nemed
G358-5. Ey Muḥibbī **yār** kūyına seni iletmege / Hem resūlum hem ṭarīḳim daḫi varumdur nemed
G360-2. ʿIşḳ ṭūmārına cān riştesini baġla göñül / **Yār** eline düşe bir gün ola varmaḳ kāġıẕ
G377-1. **Yāre** ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni zīrā ki ol gün yüzlüdür
G379-2. Beñzer ki **yār** āyīneye eylemiş naẓar / Ḥüsnin göreli kendüzini ḫᵛiş-bīn ṭutar
G379-5. Çeşmi ilerü gitdi meger diller almaġa / Ṭurmış ḳafāda perçemi **yārüñ** kemīn ṭutar
G379-6. Görmez Muḥibbī devr-i zamān içre ṭoġrı **yār** / Ḫalḳ-ı zamāna kendüyi gerçi emīn ṭutar
G386-3. Ḳaçankim görseʿuṣṣāḳı ḥasedden **yāre** ġamz eyler / Raḳībi bilmedüm hergiz cihānda ben ne milletdür
G389-1. Dāimāʿaḳl ile çünʿarbedeler kārumdur / Ġam degül leşker-i ġam bile benüm **yārümdür**
G396-1. **Yār** zülfini görüp çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā ḫāṣıl olur
G396-4. **Yār** idüp yādları yād añmayasın ben ḳuluñı / A benüm pādişehüm bu işe kim ḳāyil olur
G400-3. **Yār** eger zülfinde ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G401-5. Ger irse Muḥibbī'ye lebüñ cürʿası ey **yār** / Kāfirdür eger kim heves-i cām-ı Cemi var
G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ yine müşkīn nefesi var / **Yārüñ** ser-i zülfine meger dest-resi var

G403-4. Varduḳca ser-i kūyına **yārüñ** seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda yirüñ var
G405-1. **Yāre** ḳarşu her ḳaçan dil bülbüli nālān olur / Ġonce-veş eyler tebessüm gül gibi ḫandān olur
G406-1. Gördükce seni **yār** ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf zülfi gibi bāl ü peri var
G406-2. Cān ġış oluban ḫayrete dil varsa ʿaceb mi / Görindi anuñ gözine çün **yār** perī-vār
G406-3. Meclisde öper **yāri** ḳadeḥ gibi lebinden / Kimüñ ki bugün elde ṭolu sīm ü zeri var
G406-4. Ṣalınsa eger gelse ʿaraḳ yüzine **yārüñ** / Gül üzre eger jāle disem aña yiri var
G408-4. Ey ṣabā depret ser-i zülfini **yārüñ** her seḥer / Cān dimāġını muʿaṭṭar eyleyen çün būyıdur
G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm **yārüm** yeñi āyin ṭutar
G438-4. Esb-i nāz ile gelüp **yār** beni öldüre ger / Baña devlet bu serüm ḫalḳa-i fitrāke çıḳar
G440-3. Nāgehān bir şeb uyudum **yāri** gördüm ḫᵛābda / Nice yıllar beni bī-dār iden ol şeb-i ḫᵛābıdur
G457-4. Nev-bahār eyyāmı geldi irişüp faṣl-ı bahār / Bir münāsib **yār** ile seyr-i gülistān vaḳtidür
G463-2. Sensin ilten ey ṣabā **yāre** benüm peyġāmımı / Baḳ bir kimsenesin çāpük ü çālāke düşer
G463-5. **Yār** kūyında Muḥibbī müje cārūb idesin / Anda ṣu sepme hemān dīde-i nem-nāke düşer
G471-3. ʿĀlem yüzinde **yāri** ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G473-4. Tāru mār itdi beni zülfi perīşānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre **yār**
G473-5. **Yār** istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına yüz süri var
G474-2. Baña göstermezse ṭañ mı ol meh-i bed-mihr mihr / Kim güzellerle cihānda olmadı hīç **yār yār**
G474-5. Nite gül eṭrāfını ṭutar Muḥibbī ḫār ḫār / Olıgelmişdür olur dilberlere aġyār **yār**
G478-4. Çevgān idüben zülfini alduḳda ele **yār** / Kim başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G485-2. Müjde olsun ey refīḳān belā kim yise **yār** Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G489-2. Beni öldürdügine **yār** peşīmān olmış / ʿAcabā kim anı bu ḫayra peşīmān eyler
G489-4. Gördüm ol **yāri** bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki yine göz göre bir ḳan eyler
G496-7. Eşk-i çeşmüme Muḥibbī n'ola meyl itse nigār / Her ne deñlü ki şu **yār** cümlesi ʿummāne çeker
G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde **yār** / Ṣanasın kim oḳudı Dāvud Zebūr
G499-6. Ḫalḳa şīrīn itmek içün lebleri şehdini **yār** / Ġonc ile efsūn oḳur ḳand-i mükerrer depredür
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı didi **yār** / Yoluma ḫarc içün sīm ü zeridür
G504-3. Saḫtdür **yārüñ** dili itmez aña hergiz eşer / Āhum odı ger irişe āhen ü mermer yaḳar
G514-4. Didiler ḫaddine **yārüñ** ḫaṭṭı āḫır geliserdür / Didüm ki çāre yoḳ lā-büd başumda çünki yazum var
G532-4. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Şimdi bildüm ḫālümi **yārüñ** işi hep ḫandedür
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil **yārüñ** ṣaçı zencīrine / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki göñül dīvānedür
G536-5. Ṭaġıdup zülfin Muḥibbī nāz ile seyr itse **yār** / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G539-5. Ger Muḥibbī'ye **yār** ḳılsa cefā / İncinür ṣanma ol ṣafālar ider
G543-4. Cürʿasını ṣaça diyü yüzümi ḫāk eyledüm / Çünki gördüm **yār** elinde ṭutduġı peymānedür
G559-5. **Yāri** gördükde gözüm yaşı bulansa ṭañ degül / Nev-bahār irdügi dem ṣular ider ṭuġyān aḳar
G561-1. Yineʿazm itdi göñül cān atuben **yāre** gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra gider
G564-2. Cefānuñ faṣl-ı bābın oḳumış **yār** / Daḥi ṣanmañ ki varup mekteb ister
G565-5. Key saʿādet hem ulu niʿmetdürür / Ey Muḥibbī anı kim **yār** öldürür
G566-5. Ey Muḥibbī **yāri** cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ īşve vü yüz nāz ile ol şāh gelür
G578-1. Ḳaçan ol **yār** ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil zār eyler
G578-5. Ey Muḥibbī baña mihr eylemese **yār** ne ṭañ / Her ḳaçan görse gedāyı şeh olan ʿār eyler
G579-4. Açılmaz cedd ü cehd ile girilmez göñline **yārüñ** / Meger kim seng-i āhenle yapılmış bāb-ı çenberdür
G583-1. Ṣaḳlıdur **yārüm** benüm aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ʿışḳına olmışdur esir
G587-2. Jāleler üzre görinen ṣubḥ-gehde jāle mi / Gül yüzinde yoḫsa **yārüñ** ḳaṭre ḳaṭre midür
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp zülfin eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o **yāre** armaġān eyler
G592-3. ʿAhd itdi vefā eylemedi ḳıldı cefālar / Ol **yār** meger vardı Ḳarāmān'e dimişler
G595-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / **Yāri** bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G598-1. Kimdürür vire baña **yārüñ** meyānından ḫaber / Yā kim ola muḫtaṣar vire dehānından ḫaber
G598-5. Ṣolmasun hergiz Muḥibbī gül gibi **yārüñ** gülleri / Virmesün ol güllerüñ kimse ḫazānından ḫaber
G603-1. Dirīġā olmadı **yārüm** baña yār / Beni öldüriserdür cevr-i aġyār
G604-1. Benüm **yārüm** ki mihr-i ḫāveridür / Beşer ṣanmañ anı siz ol perīdür
G615-5. **Yār** beñzer yañılup baḳmış yine āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G619-6. Meyl iderse gözlerüm yaşına **yār** olmaz ʿaceb / Çünki ḳadrini bilür her biri bir dürdānedür
G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya ruḫların **yār** ögredür / Ḳılmaġa āşıḳların bülbül gibi zār ögredür
G626-5. Ey Muḥibbī **yār** eger alsa kend-i zülfini / Her ḳılında nice bin kāfir müselmān baġlanur
G627-2. Ġonce-veş güftār ile gül gibi **yārüm** güldüren / Bād-ı āhumla benüm bu gözlerüm bārānıdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm **yār** taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı yoḳ mıdur
G637-5. Muḥibbī ṣanma ki hicrān şebinde tenhāyam / Belā vü derd ile miḥnet ḳadimi **yārümdür**
G653-5. Bilsem āhum niçün itmez göñline **yārüñ** eşer / Dirler elmās ey Muḥibbī seng-i ḫārādan giçer
G657-1. **Yār** zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem gün yüzini ṣanki seḥāb ile giçer
G663-4. Gülşen-i kūyında **yārüñ** aġlayup āh eylesem / Açılur gül gibi ṣanur bād ile bārān olur
G664-4. **Yāre** ṣundumʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter yüzüme baḳdı didi ayvā ṣatar
G666-1. Boyununda **yār** zülfin gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G667-2. ʿĀşıḳlarını esb-i cefā ile çignedür / **Yārüñ** elinde zülfi meger tāziyānedür
G669-3. Dürler dökeyin pāyına īṣār ide çeşmüm / **Yār** ile ḳaçan ḳaṣd ide seyrāne güzeller
G674-4. ʿAceb bilsem gül-i raʿnā ne yüzden beñzemiş **yāre** / Ḥayāsuz ārı terk itmiş gelüp ortaya düşmişdür
G677-1. Gülşen-i kūyında **yārüñ** bülbül-i cān yāddur / Ṣubḥ olınca itdügi anuñ içün feryāddur
G679-3. Gerekmez baña ol dirlik n'iderem āb-ı ḫayvānı / Leb-i ser-çeşmesi **yārüñ** baña āb-ı zülāl olur

G682-4. İt gibi n’ola gitmesem ey **yār** izüñden / Çün kelb mu‘allem ola āhūya segirdür
G686-3. Bir kerre **yār** virmedi Tañrı selāmını / ‘Ār eyleyüp bu ḳullarına pādişālanur
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba zülfine **yārüñ** / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G697-3. Nedür ya düzd-i dil **yārüñ** ser-i zülfine el ṣunduñ / Murāduñ ya aṣılmaḳdur veyāḫūd anda bend ister
G699-2. ‘Anberiñ zülfini ger ṣāne ile daġıda **yār** / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler
G700-2. Çeşmi **yārüñ** cān alup itse ne ġam göñli ḫarāb / Pādişehdür ḫāli olmaz feṭḥ-i bāb üstindedür
G709-1. Didüm bir būse vir la‘lüñden ey **yār** / Didi dīvānesin beñzer yüri var
G710-1. **Yār** çün zülfin girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh ne ‘aceb gök yüzine / **Yār** işigine varup yüzini çün ḫāk eyler
G718-1. Ṣorarsam lebleri alın sözümden **yār** āl añlar / Meyānı vaṣfını bir ḳılca şerḥ itsem ḫayāl añlar
G722-2. Ḫalvet oldum **yār** ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige zāhid daḫi ġavġā çeker
G722-5. **Yār** işigine gitdi çün Muḥibbī bī-iḫtiyār / Bilmez anda ḫāki mi çekdi veyāḫūd mā çeker
G729-1. Bir ṣūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ çünki **yāridür** / Derd ü belā vü miḥnet anuñ yār-ı ġārıdur
G730-2. Ṣāne ile zülfini her yaña **yārüm** ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G732-4. Cān fedā itmek didiler müşkil işdür ‘āşıḳa / **Yār** eger ben sevdügümse didüm āsān ögredür
G736-5. Ey Muḥibbī **yār** gönderse eger tīr-i cefā / Cān u dilden aña ḳarşu çıḳubeni aladur
G737-1. **Yār** ġāyib līk ḳahrı rūz u şeb ḫāṭırdadur / Hey ḫaṭā ḳıldum ne ġāyib dāim ol ḫāżırdadur
G740-1. Ḥālüme raḥm itmeyüp her dem bu göñlüm **yār** ṣır / Bir yañadan daḫi ṭurmaz bu künbed-i devvār ṣır
G747-3. Seḥḥāre dinse çeşmine **yārüñ** ‘aceb degül / Mekkārelikde sürmesi gözden siler giçer
G748-1. **Yārüñ** ‘ıẕārı mihr ü cebini ḳamer giçer / Bu deñlü ḫüsn ü ḫulḳ ile līkin ḳamer giçer
G748-5. Atsa ḫadeng-i ġamzesini ger Muḥibbī **yār** / Dil şīşesini hīç ṣımaz şöyle ter giçer
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / Yoḫsa ruḫsārında **yārüñ** ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G756-4. Ṣol ḳadar bārān-ı eşk-i āhum seḥābından yaġar / Ḳalbine **yārüñ** eṣer itmez ‘aceb mermer midür
G760-3. Bir müşāḥib **yār** bul gülşende var bir gūşeye / Mevsim-i gülde ṭolu elde gerek peymāneler
G766-1. Pārelense **yār** elinden yārelense bu ciger / Dostlar olmaz ‘aceb çün ol cefākārı sever
G770-3. **Yāri** aġyārla gördüm ṣan gül oynar ḫār ile / Bülbül-i şūrīde-veş āh u zārum aldılar
G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm **yār** didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile zār çeker
G779-1. Kim elif gibi reh-i ‘ışḳuñda **yārüñ** ṭoġrıdur / Baḳışından çeşmi aña ġamze oḳın ṭoġrudur
G785-4. Zehr olur ger ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / **Yār** elinden zehr nūş itsem baña cüllābdur
G786-1. Ṣaçı sünbül ‘ārıżı **yārüñ** gül-i ḥamrā giçer / Bāġ-arā serv-i sehīden ḳāmeti a‘lā giçer
G789-1. **Yāre** nāmuñ ne didüm didi meh-i tābāna ṣor / Leblerin ṣordum didi var bu ḥadīsi cāna ṣor
G792-5. **Yār** daḳsun cevheri naẓmumı lāyıḳ gūşına / Çün Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i nā-yābdur
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḫaddinde **yārüñ** yoḳsa ḫaṭ / Lebleri ḳandine cem‘ olmış veyāḫūd mūrdur
G794-5. Sevme her-cāyi güzel virme Muḥibbī aña dil / **Yār** bi-‘ahd olıcaḳ mihr ü maḥabbet mi gelür
G803-7. Gāh mescidde gehi deyr ü gehi meyḫānede / **Yāri** bulursın Muḥibbī cehd ḳıl arayı gör
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā zülfine **yārüñ** / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G809-3. Kūyına eger gitse disem **yāre** revādur / Her ṣubḥ ḳapusında fiġānum ceresi var
G813-1. Zārlıġum diñlemezsin didüm ey gül yüzlü **yār** / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G816-5. Ṣalınur ‘işve ile her ṭarafa nāz ile **yār** / Āh bu şīvei ne serv ne şimşād eyler
G818-5. Olmasa **yār** Muḥibbī şeh-i ḫūbān eger / Hep güzeller gelüp eyler miydi ṭābi‘ bekler
G828-3. Gül gibi dāmenini **yār** virür aġyār eline / Giceler ‘āşıḳı bülbül gibi ol zār eyler
G844-2. Cāmi‘-i ḥüsninde **yārüñ** tācı ebrūsın gören / Secdeden ḳaldurmayup başın anı miḥrāb ider
G844-5. Gül ‘ızār-ı ḥüsni **yārüñ** tāze sebz olsun diyü / Bu Muḥibbī göz yaşın cū sinesin dolāb ider
G851-2. Mu‘aṭṭardur yine ‘ālem dimāġı / Ṣabānuñ **yār** zülfinde eli var
G860-1. Ṭıfldur **yārüm** henüz aġzında vardur būy-ı şīr / Līk her pīr ü cevān ‘ışḳına olmışdur esir
G874-1. Cān gözüñ aç her yaña baḳduḳca ey dil **yāri** gör / Gözlerüñ yaşın akıt şu gibi var dīdārı gör
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ **yārüñde** yoḳ būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G896-4. Düşüp öñine ġāşiyesin getürür ṣabā / Ṣeb-diz-i zülfe **yār** ḳaçankim süvār olur
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya **yār** / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña yār olur
G906-3. Māha diñ öykinmesün **yārüñ** hilāl ebrūsına / Ḳanda beñzer aña anuñ ḳaşları peyvestedür
G918-3. Deyre vardum **yār** ile ben bir ḳadeḥ nūş itmege / Her ṭarafdan ṭolılar pīr-i muġānlar çekdiler
G919-3. Dün iḳrār eylemişken būsei **yār** / ‘Aceb n’oldı bugün inkār iderler
G921-1. Ṣalınsa nāz ile **yārüm** gören dir serv-i ḳāmetdür / Ne serv-ḳāmet olsun ol ki ṭurduḳca ḳıyāmetdür
G924-6. Ṣāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā zülfini **yārüñ** ṣāneler
G928-3. Ey ṣabā luṭf eyleyüp bu ḫākümi **yāre** ilet / Līk **yārüñ** ḫāṭırına ḳonmasun hergiz ġubār
G935-4. Nāvek-i ġamzesine doymaya sīnem siperi / Ḳaşı yāsını ḳaçan ‘işve ile **yār** çeker
G941-4. Gönderür seng-i cefā **yār** belā ṭopraġını / Dili virānı ṣanur kim daḫi yapuya gelür
G945-5. Añma efsāne-i Mecnūnı ḳo uyḫu getürür / Beni añ **yārümle** ḳurı meṣelden ne gelür
G947-2. Cāmi‘-i ḥüsnüñde **yārüñ** olalı ḳaddi minār / Kim göre ḫāl-i siyāhın dir belā üstindedür
G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin **yār** / Döner ol dem yıḳar yine ṣabi-var
G959-3. **Yār** elinden zehr eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryākı baña sem gelür
G960-2. Nāz ile ben mübtelāsın günde biñ kez öldürür / Anı düşmen eylemez baña anı kim **yār** eyler
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefe‘‘ül eyledüñ **yārüñ** / Elifdür ḳāmeti geldi yine ferḫunde-fālum var
G964-5. Ölür Muḥibbī **yāri** eger görmese velī / Budur ‘aceb ki **yāri** görsem öldürür
G965-2. Düşe nādān aġzına ḳorḳum budur la‘l-i lebüñ / Leblerüñ vaṣfında anuñçün dimem ey **yār** şi‘r
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem yüz biñ niyāz / **Yār** nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G971-1. Beni öldüre mi cevr ile cefā kim ne bilür / **Yār** ‘aceb eyleye mi mihr ü vefā kim ne bilür

G977-3. Vaṣlın añdum cevāb virmedi **yār** / Ṭınmadı çün hemān rıżā görinür
G982-1. **Yārüñ** elüñde gül gibi her dem ayaġı var / ʿĀṣıḳ dilinde lāle-ṣıfat ʿışḳ dāġı var
G983-2. Didüm ki **yārümüñ** yoḳdur naẓiri / Eger var ise eydüñ kime beñzer
G983-4. Ḳurulmışdur zenaḫdānı ki ṣan ṭūp / Ḫaṭı **yārüñ** ḥişār-ı Rime beñzer
G984-4. Eger cevr ü eger miḥnet eger ġam / Anı kim **yār** iderʿayn-ı ṣafādur
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi **yārüñ** żiyā yiter
G988(a)-5. **Yāre** varup dün gice dil-i derūnı ʿarż eyledüm / Ḫᵛāba vardı gözleri yanında ṣan efsānedür
G991-2. **Yār** ṣandum baña didüm sırr-ı ʿışḳ göñlüme / Anı iẓhār eyledi eyde baña aġyār imiş
G991-3. Ḫande eyler ṣemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı **yārüm** āteşīn-ruḫsār imiş
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile zārum var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde **yārüm** var
G1009-5. Ey Muḥibbī **yār** beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1013-2. Leylī ṣaçını göreli dīvānesi oldum / Nāz ile didi **yār** bu dīvāneme beñzer
G1013-5. Şemʿ-i ruḫuña yana Muḥibbī didüm āḫır / **Yārüm** didi ki yanmayup ol ya neme beñzer
G1019-3. Giceler fikr eylesem **yārüñ** perīşān zülfini / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1024-1. Gördüm ol **yāri** yine nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān ṣan kemān ebrūsına peyvestedür
G1025-6. Muḥibbī teng dehānından egerçi söz açar **yārüñ** / Kināyetle dil-tengin añuban vaṣf-ı ḥāl eyler
G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum uyurdı **yār** / Her kim ẓarīf ola işi nāzikānedür
G1028-4. Gözümden **yār** içün ṣaḥrāda ḫayme / Ḳuram gelse ḫayāli ḫargehidür
G1029-1. Açuben **yār** yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1030-1. Ulı devletdür seḥer-geh **yārden** gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber zülfi irgürse eşer
G1035-1. Leb-i yāḳūtı **yārüñ** ḳūt-ı cāndur / Viṣāli ḫod birʿömr-i cāvidāndur
G1036-5. Söyleme efsūn Muḥibbī çekme gel beyḫūde renc / Çünki **yārüñ** ol perīdür fāriġ ez-efsūndur
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü yaşum benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi **yārüñ** seng yā pūlāddur
G1039-5. Efġānı ḳo gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında **yār** yatur mest-i ḫᵛābdur
G1043-1. Var mıdur bilsemʿaceb **yārüñ** dehānından ḫaber / Yā ḫayāle gelmeyen nāzik meyānından ḫaber
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ **yāre** didüm / Didi dīvāne ḳulumdur zülfümüñ ṭutsaġıdur
G1056-3. Her ṭarafdan güller açılur cihān rūşen olur / **Yār** nāz ile ḳaçan gelseʿiẕārın ter ṭutar
G1056-4. **Yāre**ʿarż-ı ḥāl içün āh eyleyüp ḳan aġlasam / Hīç te'şir eylemez ḳalbin meger mermer ṭutar
G1061-4. Cān virem **yāre** dir iseñ yüri ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1064-3. Her ne deñlü **yār** düşmenlik ide / Baña ne ḳılsa gelür ol dostār
G1068-5. **Yāre**ʿarż eyledükce derd-i dilüm / Dir Muḥibbī ki bu ne ġavġādur
G1081-1. Aġyārsuz ʿālemde dilā **yār** ele girmez / Gülşende nitekim gül-i bī-ḫār ele girmez
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi **yāre** diñüz / Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1084-3. Dil ṭabībidür meded derdüme dermān eylesün / Ḳaldı cāndan bir ramaḳ aḥvālümi **yāre** diñüz
G1085-1. Anuñ içün ġonce gibi **yār** güftār eylemez / Kim dehānı olduġınıʿuṣṣāḳa iẓhār eylemez
G1085-3. Nāle ḳılsam mürdeler ḳalḳar ḳıyāmetdür ṣanur / Ṭañlaram nāz uyḳusından **yāri** bīdār eylemez
G1089-1. Cihān bāġında çün **yār** eksük olmaz / Anuñçün āh ile zār eksük olmaz
G1097-1. Kūyına varmaġa ṣanmañ ki beni **yārüm** ḳomaz / Ṭāliʿümdür dostlar baḫt-ı siyeh-kārum ḳomaz
G1102-3. Hey ne ẓālimdürʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı **yār** / Şöyle ẓann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1103-8. **Yār** elinden ey Muḥibbī bir ḳadeḥ nūş eyleyen / Ḫıżr elinden ger olursa āb-ı ḥayvān istemez
G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem olmadı **yār** maḥrem / ʿĀṣıḳ olur mı bī-ġam olduġı yoḳdur olmaz
G1108-2. Gözleri ḫançer çeküp ḳanlar dökerse ġam degül / Lebleri cānlar baġışlar **yāre** düşdi göñlümüz
G1115-2. Nice başlar kesilüp her yaña ḫūn ola revān / Ġamzelerden eyleye **yār** ele çün ḫançer-i tīz
G1120-3. **Yāri** aġyār ile gördüm seyr ider ol dem didüm / Bu cihān bāġında bir gül bitmez imiş ḫārsuz
G1120-5. Kūy-ı yārı neylerem görmek dilerem **yāri** ben / Bu Muḥibbī cennete ḳā'il degül dīdārsuz
G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın / Ey Muḥibbī **yār** işitse naʿra-i mestānemüz
G1126-7. Ey Muḥibbī muṣḥaf-ı ḫüsninde **yārüñ** dir gören / Ḫaṭ ü ḫāle noḳṭa vü iʿrāb beñzer beñzemez
G1134-1. Cihānda **yār** mı ʿāşıḳ bī-ġam olmaz / Belā vü derd ile ol hem-dem olmaz
G1137-1. Olurdı **yāri** ḳocmaḳ pīrehensüz / Eger cān tensüz olsa gül dikensüz
G1149-5. Ölince yüri **yāri** ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀṣıḳ olana dünyede ārām gerekmez
G1150-1. Raḥm eyle disem **yāre** ider nāza ser-āġāz / ʿĀṣıḳ ki niyāz eyleye maʿṣūḳa ḳılur nāz
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün **yār** gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1154-4. Gül-ruḫlarınuñ şevḳi ile gülşene vardum / Didüm ki dilā nāleler it **yār** ele girmez
G1156-4. Görün aġyārı **yārüñ** işiginde / Perī olmaz imiş āh ehrimensüz
G1156-5. Muḥibbī **yāri** aġyār ile gördüm / Didüm ʿālemde gül var mı dikensüz
G1163-2. **Yār** çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo yire giçsün demümüz
G1163-6. **Yār** bir gün dimedi ḥāl-i Muḥibbī nicedür / Nice yıldur ki varur **yāre** bizüm ādemümüz
G1173-2. Her dem viṣāle vaʿde ider eylemez vefā / Vardur egerçi **yār** ile ḳavl ü ḳarārumuz
G1173-7. İlte Muḥibbī kūy-ı nigāra ġubārumuz / **Yāri** ḳılursa bir gün eger rūzgārumuz
G1176-3. Zülfüñi boynuma daḳduñ didüm ol **yār** didi / Seni dīvāne-ṣıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1179-2. Çünki görmeklik müyesser olmadı görsin gözüm / Bārī **yārümle** beni bir yirde taṣvīr eyleñüz
G1182-3. Serv beñzetdi yine cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger ol **yār** sebz
G1183-5. Her ḳaçan el ursa çevgān-ı ser-i zülfine **yār** / Cān ile serden ṭolısardur bizüm meydānımuz
G1186-1. Görmege ben ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei **yār** istemez / Dil ṭabībidür velī itmege bīmār istemez
G1194-1. Baña mihr ü vefā dildār ḳılmaz / Dimeñ cevr ü cefāyı **yār** ḳılmaz
G1194-5. Muḥibbī yaşın ol **yār** ayaġına / Nişār itmez dimeñ dinār ḳılmaz
G1195(b)-4. ʿĀṣıḳ oldur **yār** eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ zaḫm iderse hergiz āhı eylemez

G1209-1. ʿIydda nicelerüñ irdi eli **yāre** henüz / Ḳaldı ortada dirīġā dil-i āvāre henüz
G1212-1. ʿAceb olmaya ger **yārüm** benümle hem-nişīn olmaz / Gedālar olıgelmişdür ki şehlere ḳarin olmaz
G1216-1. Ḳan ider ol **yār** beñzer giydi gülgūnı libās / Ḳaşrı ḥüsne ḳarşu baş açup ṭururlar cümle nas
G1221-2. Şemʿ gibi giceler tā ṣubḥa dek ḳan aġlaram / Şoḥbet eyler gice gündüz **yār** ile her ḫār u ḫas
G1222-1. Ḳıldı sevdā-yı ser-i zülfine **yārüñ** dil heves / Bu sebebdendür ṣabā gibi göñül müşkīn-nefes
G1224-7. Āh ü nāleñden Muḥibbī **yār** añlar ḥālüñi / Sözüñi uzatma çünkim ʿārife bir nükte bes
G1225-4. Cārūb idüp bu kirpügümi dökdüm eşkümi / Gelmez yanuma ʿār ider ol **yār** bir nefes
G1240-1. Nigārā sūz-ı ʿışḳuña **yār** dil her zamān āteş / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan ider bir gün ziyān āteş
G1244-3. Biñ kerre eger ḫālümi ʿarż eylesem ol **yār** / Bir laḥẓada eyler bu ḳadar ḫāli ferāmūş
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa baḳmaz Muḥibbī yüzine / Beñzer ol **yāre** gelür bu dirhem ü dinār ḫoş
G1249-4. Leblerüñden ḫasteyem bir būse didüm didi **yār** / Sözini ṭaġıtdı beñzer ölicek ṣayru imiş
G1250-4. **Yāri** aġyār ile gördüm nitekim gül ḫār ile / ʿandelīb-i dil anuñçün āh u feryād eylemiş
G1258-5. Mümkin mi baña raḥm gele **yār** dilinden / Dünyāda Muḥibbī kişiye raḥm ide mi daş
G1266-2. Mu ʿaṭṭar zülfine **yārüñ** nola baġlansa cān u dil / Muʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1277-3. Ġam degül tīġ-i sitemden çāk olursa bu göñül / Ġamzesin **yārüñ** işitdüm didiler dil-sūz imiş
G1290-5. Didiler ḫaṭṭı gelelden cefā ḫūyını terk itmiş / Şükr ḳıl ey Muḥibbī sen ki **yārüñ** luṭf-ı ʿām itmiş
G1293-2. **Yār** ṣandum baña didüm sırrı ʿışḳı göñlüme / Anı iẓhār eyledi bildüm o da aġyār imiş
G1293-3. Ḫande eyler şemʿ yansa her gice pervāneler / Ben de yansam ṭañ mı **yārüm** āteşīn-ruḫsār imiş
G1299-2. N'ola ʿarż eyler isem **yāre** sirişküm güherin / Olmışam ḳulzüm-i ʿışḳ içre dilā ben ġavvāṣ
G1306-1. Ruḫlarını eyledi ben ʿāşıḳa ol **yār** ʿarż / İtdi ṣan gül-ruḫlarını bülbüle gülzār ʿarż
G1309-5. Būse cān naḳdin aldı **yār** bizār eyledi / Di Muḥibbī yā ne ḫışm eyler çün olmışdur ʿivaż
G1311-1. Kimse ḳılmaz dostlar bu derdümi dildāre ʿarż / Ölürem bu derd ile ger olmaz ise **yāre** ʿarż
G1312-3. Meclisde meger ḥüsnine **yārüñ** dil uzatmış / Şemʿüñ dilini n'ola eger kim kese miḳrāż
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine **yārüñ** virdi ziynet ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḫi rūşen görinür olsa i ʿrāb u nuḳaṭ
G1315-2. Dimezem mihr ile **yāri** cevr ḳıl oran ile / Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ
G1318-5. Ey Muḥibbī **yār** cevr ʿilmin be-ġāyet ḫoş bilür / Līk fenn-i mihri bilmez oḳusa eyler ġalaṭ
G1325-1. Var mı bu cihān içre itmeye cānāndan ḥaẕẕ / Olmasa bile ger **yār** ben itmeyem andan ḥaẕẕ
G1332-3. Sebebsin görmege **yārüñ** cemālin / Bu ḫaste göñlüme tīmār olan şemʿ
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger ey **yār** şemʿ / Odlare yanup firāḳuñdan olupdur zār şemʿ
G1339-1. Ḳatlüme ḳaṣd eyleyüp **yār** alsa tīġ-i inḳıṭāʿ / Başumı ele alup tā ḫaşre dek idem semāʿ
G1340-1. ʿIşḳuña rūz-ı cezelden olmasa ger **yār** şemʿ / Olmaz idi ṣararup dil-ḫaste vü bīmār şemʿ
G1341-4. Ḳanumı ġamzelerin dökdi didüm **yār** didi / Kim ki cellād ola elbette olur fi ʿl-i şeni ʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey **yār** şemʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca zār şemʿ
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi tāze dāġ / **Yār** ḳurdı ṣaḥn-ı gülşende yine gülden otaġ
G1366-2. **Yār** aġyāre uya ḳorḳum budur / Yā İlāhi نجنا مما نخفا
G1397-4. Ḥüsni meydānında **yārüñ** ḳılmaġa bāziçei / Başunu ṭūp itdi bükdi ḳaddümi çevgān-ı ʿışḳ
G1412-6. Bir muṣāḥib **yārdür** virür derūnumdan ḫaber / Ehl-i şevḳ olan anuñçün gösterür eş ʿāra şevḳ
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer **yār** yoḳ
G1417-6. Kūyına **yārüñ** irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü yolların eşküm bataḳ bataḳ
G1425-4. Ṣad-hezārān ḫūbı ey dil ger temāşā eyleseñ / Rūşen eyle cān gözini **yāri** gör her cāya baḳ
G1448-7. İñlerem **yāri** görem gibi Muḥibbī seḥeri / Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ
G1454-3. Şemʿ-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç **yāri** yoḳ
G1455-1. ʿĀlem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda **yār** yoḳ / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār yoḳ
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī **yār** sīnem bāġına / Yolların ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1474-6. Ḳıl yararsın viricek **yārüñ** meyānından ḫaber / Peyk-i ṭa ʿbuñ mı veyā ince ḫayālüñdür senüñ
G1476-5. **Yār** ele almış Muḥibbī şāne zülfin şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce **yārden** / Yāre urdı daḫi beter üstine ol yārenüñ
G1478-1. Binmesün cevr ü cefā atma **yāri** kimsenüñ / Ḳalmasun bencileyin görüp ḳarārı kimsenüñ
G1487-1. N'eylerem evvel bahārı baña **yārümdür** gerek / Ḳāmeti serv yüzi gül gül ʿiẕārumdr gerek
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey **yār** ġamuñ / Görmedüm ẕerre ḳadar disem olurdı keremüñ
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne ẓālimdür o **yār** ṣol fārigü'lbālum görüñ
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nevʿile **yāri** görem ālüm görüñ
G1509-1. Bir nefesle mürdeler iḥyāsı tedbīrüñ senüñ / Olsa göklerde Mesīḥī-veş n'ola **yārüñ** senüñ
G1509-4. Gözlerüm yaşı eşer itmedi **yārüñ** ḳalbine / Seng-i ḫārāda dilā olur mı te'şirüñ senüñ
G1515-5. Firāḳ odı ile yandum meded ey lebleri ḳandüm / Seni ben **yār** ola ṣandum niçün dün gice gelmedüñ
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün ol **yār** terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı zinhār terk
G1558-5. Ey Muḥibbī di **yāre** ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm yil evrāġın ṣavurmışdur gülüñ
G1575-4. Naḳd-i cāna alayın būsei didüm didi **yār** / Rāygān girmez ele anı bahā ister iseñ
G1576-2. Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nūş it ḫūn-ı dil / Meclisi germ it belā vü derd **yārüñdür** senüñ
G1576-5. İşiginde itler ile **yār** bir görmiş beni / Devlet el virdi Muḥibbī i ʿtibāruñdur senüñ
G1577-2. Seng-i cevr ile dögüp beni eger ḫāk ide **yār** / Kuḫl içün ḳapuṣalar ehl-i maḥabbet tozumuñ
G1582-5. İrmez viṣāli **yāre** kişi zūr u zār ile / Dirler viṣāle irmek içün sīm ü zer gerek
G1583-1. **Yārden** gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne gelürse zehri ḫoş görmek gerek
G1587-2. Çün perīşān itdi zülfin ruḫları üstinde **yār** / Dil perīşān ʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī yine **yār** / Ne sa ʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1591-1. Baġrumı ḫūn itdi ḥasret ʿazm-i yār itmek gerek / Varup ol gül yüzli **yāri** der-kenār itmek gerek
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey **yār** ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile yoḳdur keremüñ

G1596-1. Ẕulm elin uzatmasun ʿālemde **yāri** kimsenüñ / Cevri ʿādet itmesün Yārab nigārı kimsenüñ
G1597-1. Ey şūḫ bil ben **yārüñem** sen dost-dārısın kimüñ / Her vaḳt ben ġam-ḫᵛāruñam sen ġam-küsārısın kimüñ
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu yolda cān sen di ki **yārisin** kimüñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur **yāri** bu ʿālemde dikenden yeg
G1613-4. **Yārden** her-cāylıḳ resmini ögrendi meger / Her gice meclis gezer eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G1618-3. Ġonce gibi açılup gül gibi ḳılsun ḫande **yār** / Borcum olsun gözlerüm yaşını bārān eylemek
G1620-5. Görmeden **yāri** Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar ger yüzini görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1623-6. Ey Muḥibbī bir vefāsuz **yār** sevmişdür meger / Eksük olmaz dāimā derd ü belāsı bülbülüñ
G1627-1. Dil düzdini ṭutup yine āh ḳare perçemüñ / Aş dāre diyü söyledi gör **yāre** perçemüñ
G1628-7. Kūyuña **yārüñ** Muḥibbī varıcaḳ / Ka ʿbeye varana cān ḳurbān gerek
G1629-2. Kenāra getürüp **yāri** der-āġūş eylemek ister / Güzel gördükce anuñçün şalar el mevc-i deryānuñ
G1632-5. Ġayrilerle bu Muḥibbī **yār** oldı dir iseñ / Ḥāşa-lillah ḫāşa-lillah bu ḫayālüñdür senüñ
G1633-4. Ḥammāme girüp **yār** eger gelse tırāşa / Ben olsam aña kāşki berber daḥi nāzik
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı **yār diñlemeye** yek-be-yek
G1640-2. İñlerem ḳumrı gibi dost diyü çīn-seḥer / Göñül eglencesi ʿālemde hemān **yār** gerek
G1651-5. **Yārden** her-cāylıḳ resmin Muḥibbī ögrenüp / Ṭurmayup meclis gezer eş ʿār u dīvānuñ senüñ
G1660(b)-5. Ḥoş gör eyyāmı Muḥibbī **yār** ile / Tīz giçer çün mevsim-i şahbā-yı gül
G1685-1. **Yārüñ** kemend-i zülfine dil vir belāda ol / Ya ʿni bunuñla şevḳüñi artur şafāda ol
G1686-4. Ẓāhir olsa gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış **yār** ise maḥrem degül
G1701-2. **Yār** çevgān itse zülfin başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1701-6. **Yār** göstermez Muḥibbī gül gibi būy-ı vefā / Bülbül-āsā sen de her dem āh u feryād eyle gel
G1713-5. **Yāri** aġyār ile gördükde Muḥibbī itdi āh / Didi kim olmaz imiş ʿālemde hīç bī-ḫār gül
G1714-4. Ḫalḳ-ı ʿālem içre bulur mıydı böyle raġbeti / Ruḫlaruña beñzemeseydi senüñ ey **yār** gül
G1715-4. Şerḥ yazmış varaḳ-ı ḫüsnine **yārüñ** ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol şafḥa muḥaşşā mi degül
G1724-1. ʿĀrıżuñdan almasa reng ile bū ey **yār** gül / Bulmaz idi raġbeti ʿālemde bu miḳdār gül
G1725-5. Gün yüzini göremem **yārüñ** Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānī ʿolur bu eşk-i āl
G1730-1. Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül / Bulımadum bir muvāfıḳ **yār** ola hem-dem göñül
G1748-3. ʿĀşıḳam ammā ki añmam hergizin ben vaṣlını / **Yārden** ancaḳ hemān ḳahr-ı ʿītāb ister göñül
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç sa ʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini **yārüñ** giçer gün ay ü yıl
G1751-2. Bulmaġ istersen eger **yārüñ** viṣāli gencini / Ġayri yirde arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1754-1. Zülf-i zencīrine **yārüñ** mübtelā oldı göñül / Başdan ayaġa belā üzre belā oldı göñül
G1760-4. Hīç te'ṣīr ide mi yaşum ile āhum aña / Ḳalbine **yārüñ** cihānda kim diye mermer degül
G1768-2. Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüp ol **yār** besi / Her biri aġız açup şerḥ ide dildāra benem
G1773-5. **Yār** gördi baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur / Ṣundı destin didi elden ḳoma dāmānum benüm
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege **yāre** bende ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum n'eyleyem
G1774-4. Her kişi **yāre** irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm / Ben ki gümrāhum gidüpdür ḫān ü mānum n'eyleyem
G1775-6. Āh ü efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer / Saña āhen-dil didüm anuñçün ey **yār** iñledüm
G1778-4. Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫır nihān / Bu ne şīve bu ne īşvedür meded **yārüm** benüm
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp yaşum ile andan **yāre** irsāl eyledüm
G1787-5. **Yārüñ** Muḥibbī göreli ḫaṭṭ-ı ġubārını / Ḫayrānam aña ḳalmadı hergiz benüm bilüm
G1791-3. Şeb-i hecrüñde ey dilber ḳomaz bir dem beni tenhā / Feraḥ şādii n'eyler dil ġamuñla çünki **yār** oldum
G1804-5. Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳaddin dütā ḳıldı / Görenler **yār** ayaġına şanurlar beni ḫalḫalem
G1814-3. Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl / Anuñ içün ki **yār** diler derd-mend olam
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi **yāre** / Uzaḳ menzil zevāde yoḳ dirīġā rāhda ḳaldum
G1820-2. Mecnūn-vār deşt ü beyābānı seyr idüp / Ferhād gibi oldı **yārüm** kūh-sār hem
G1827-1. Yüzine baḳduḳca **yārüñ** her dem artar ḫayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1827-6. **Yāri** gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm
G1828-2. Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup / Varalum gülşene bir tāze güli **yār** idelüm
G1828-5. Çün Muḥibbī ele girmez n'idelüm sa ʿy ile **yār** / Güle dervīş olalum niceye dek ʿār idelüm
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi çehremde yazup / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm **yāre** didüm
G1833-4. Ümīd itdüm idi evvel viṣāline irem **yārüñ** / Velī bildüm bunı āḫır ki bir fikr-i muḥāl itdüm
G1843-4. Dirīġā gül gibi **yārüñ** fiġānum gūşına girmez / Olup bülbül gibi nālān nice kim āh u zār itdüm
G1873-1. Bezm-i ġamda āh idüp cānānı andum aġladum / **Yār** ile evvel giçen devrānı añdum aġladum
G1880-6. Gül-ruḫı şevḳine **yārüñ** giceler tā ṣubḥa dek / Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem
G1892-1. Uyaldan **yāre** bu ḳalb-i ḥāşinüm / Görinür yir yir āh-ı āteşüm
G1898-3. Dün gice düşümde gördüm **yār** ile ḥaşr olmışam / Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam
G1899-2. Şem ʿ-i cemāli **yāri** görüp giceler müdām / Pervāne gibi yaḳmaġa bāl ü per isterem
G1900-5. Ey Muḥibbī **yār** yaġdursa eger seng-i cefā / Ol cefāya baş açup hergiz gürizān olmayam
G1905-1. ʿĪyd-ı ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam / Herkesüñ bir şuġlı var ben **yāre** ḫayrān olmışam
G1906-5. **Yār** kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş / ʿandelībüm bülbülüm gūyā nevā-sāzum benüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları **yārine** efġān eylesem / Yoḳ mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G1913-6. **Yār** aġyāra yaḳın nite ki gül ḫāra yaḳın / Ṭañ mıdur bülbül-i şūrīdeye dönse meṣelüm
G1918-1. Nev-bahārı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ **yār** eyledüm / Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm
G1947-4. Ġamz oḳların atup **yār** almaḳ dilerse cānun / İrdüñ murāda ey dil itdi meger teraḥḥum
G1949-5. Güneş ruḫsārını **yārüñ** Muḥibbī görmege vardı / Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşam
G1951-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi şalınurken ben o **yāri** görmişem
G1963-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde **yārüñ** ṣubḥ-dek / Uyumaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

G1970-1. Nice bir rūzgāre yalvarayım / Baña būyuñ ki **yāre** yalvareyim
G1970-5. Ola kim **yār** aṣa Muḥibbī seni / Baş açup zülf-i dāre yalvareyim
G1973-5. Zülf-i sevdāsı Muḥibbī **yārüñ** / Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem
G2000-3. Ola ki bād-ı ṣubḥ ilete bu ḫāküm kūyına **yārüñ** / Bugün seng-i cefā ile dögülüben ġubār oldum
G2010(b)-1. Cāme-i zer-beft ile dün ol nigārı görmişem / Serv gibi ṣalınurken ben o **yāri** görmişem
G2011-5. Ṭarayup zülfini **yārüñ** yārelersin baġrumı / Baña bu işleri giçen şāne sensin şāne sen
G2016-1. Baḥr-arā hīç kimseler **yārinden** ayru düşmesün / Leşker-i ġam her ṭaraf başına anuñ üşmesün
G2016-4. **Yārden** her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün
G2017-6. Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ / Cānuñı üstine vir tek **yār** iḳrār eylesün
G2017-7. Ey Muḥibbī gözlerüñ yaşın aḳıt olsun revān / Serv gibi tek ṣalınsun **yār** reftār eylesün
G2031-1. Aradum varlıḳla hergiz görmedüm ol **yāri** ben / Varlıġı terk itmeyince bulmadum dildārı ben
G2031-6. Bende imiş **yār** bilmezdüm Muḥibbī ḥayf kim / Her yaña bilmezligümden atar idüm **yāri** ben
G2032-1. **Yāre** dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālüñi taḳrīr eyle kim zebānuñ duymasun
G2044-1. **Yār** taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların / Ẕerrece ögrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların
G2050-1. İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān / Lāle-ḫadd bir **yār** bul olma ṣaḳın bār-ı girān
G2053-3. Fırṣatı fevt itme bul bir **yār** u bir cā-yı laṭīf / Çün bilürsin tīz giçer bu hūy u bu hāy-ı çemen
G2054-5. Bī-vefā **yārüñ** Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz **yār** isteyen
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā **yār** isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin zār isteyen
G2059-2. Hīç kes virmiş degül **yārüñ** dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ yoḳ kimse olmış maḥremin
G2061-2. Varursam Kaʿbe-i kūyına **yārüñ** / Bulurdum Merve ḥaḳkiyçün Ṣafā ben
G2065-5. Kimse ḳılmadı ben itdüm āh kendüm kendüme / Bir naẓar cān terkin **yār** kendüm kün içün
G2075-1. Her kim benümle işide **yārüm** ḥikāyetin / Ferhāddur ki eyleye şīrīn rivāyetin
G2077-5. **Yārüñ** meyānı olmaduġı bir bahānedür / Ayru Muḥibbī görmedi ḳılca bahānesin
G2081-2. **Yār** kūyında fiġān eyleme ey ḫaste göñül / Nāgehān āteş-i āhunla otaġın yaḳasın
G2083-2. Baş virem şemʿ gibi ger baḳabilsem yüzine / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol **yār** etegin
G2083-5. Ṣabr ḳıl cevr ü cefāsına Muḥibbī **yārüñ** / Bulmadı kimsene ṭuta gül-i bī-ḫār etegin
G2088-1. Yüzine ḳılan naẓar **yārüñ** görür islām u din / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına beni **yār** / Yeg görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2100-3. **Yār** bī-pervā benüm ḥālüm diger-gün olmada / Bārī hergiz görmesem ol ṣūḫ-ı bī-pervāyı ben
G2104-6. **Yār** ele alsa Muḥibbī zülfinüñ çevgānını / Ben daḫi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2105-5. Cāmiʿ-i ḥüsninde **yārüñ** ṭāḳ-ı ebrūsın görüp / Secde itdüm cān ile ol ḳaşları miḥrāba ben
G2105-7. Cürʿası **yārüñ** Muḥibbī çün naṣib-i ḫāk imiş / Reşk idersem ṭañ mıdur ol ḫāk-i gevher-tāba ben
G2108-2. Gülşen-i ḥüsninde **yārüñ** ey göñül bülbülleyin / Nāle eyle ṣubḥ olınca sen de bir ṣūrīdesin
G2114-3. Zāhidā ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm **yār** ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2122-5. Dilemezse rūz-ı maḥşerde Muḥibbī destini / Dāmeninde **yāre** diñ cevr ü cefāyı ḳılmasun
G2128-4. Zülf-i zencīrini boynuma niçün daḳmaya **yār** / Ser-i kūyında dilā sen daḫi Mecnūn olasın
G2135-5. Ḫaste-dildür bu Muḥibbī didüm **yāre** ʿīlāc / Bir cevāb ile didi derdüñe dermānam ben
G2173-1. Pend gūş itme dilā alma eleʿār etegin / Ḳo ne dirlerse disünler ṭuta gör **yār** etegin
G2173-4. Ḫʷābda **yāri** bulup fırṣatla būsesin al / Uyanup ḥışma gelürse ḳoma inkār etegin
G2174-4. Ḳalmadı yüzüm vara gele **yār** işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini **yārüñ** dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu yolda bāzār isteyen
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / Yārsuz ḳalur cihānda ʿaybsuz **yār** isteyen
G2176-3. Eṣer itmez fiġānuñ **yāre** hergiz / Ḳılup bu āh u efġānı nʾidersin
G2177-2. Aġyāra ḳılur mihr ü vefālar saña cefālar / Her-cūyi güzelden ne gelür **yāri** nidersin
G2180-2. Dirīġ gūşına girmez fiġānumuz **yārüñ** / Ḳurı yire bu fiġān ile zārı nʾeyleyin
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes yoḳ ḫaber **yārüñ** vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2192-3. **Yār** olma her leʾime ḳadrüñi yüce gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2193-5. Düşdi Muḥibbī yirlere pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ ṣunmadı bir kere **yār** elin
G2194-1. **Yār** alsun destine zülfini çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını ġılṭān eylesün
G2209-4. **Yār** ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo yıkılsun hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban güzlesin **yāri** / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar zebān olsun
G2214-7. Ey Muḥibbī ola kim **yārüñ** bile aḥvālüñi / Bir bireyle şiʿr içinde ḥālini īṣār sen
G2226-3. Öldürdi **yār** beni bu kūyı içinde āh / Hīç dimedi ki sen ḫarem-i muḥteremdesin
G2230-3. Degüldür ʿāṣıḳa müşkil olursa günde biñ kez de / Velī müşkil budur ayru düşe gül yüzlü **yārinden**
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine **yārüñ** ey göñül pervānesin / Zülfi zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2233-1. **Yāre** diyn dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben Mecnūna zencīr eylesün
G2235-1. Ḫʷāb içinde görmiş oldum nāgehān ol **yāri** ben / Nice yıllar ḫʷāb görmem ḳullanuram zārı ben
G2243-1. Sürdi yüzüme Allah bir kerre **yār** elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören nigār elin
G2248-1. Göster yüzini alnuñı şems ü ḳamer olsun / Damsun lebüñüñ **yāri** deñizler şeker olsun
G2248-6. Cān naḳdini yolında Muḥibbī ide īṣār / Ol **yār** gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2250-1. **Yārüñ** cefā vü cevri nedür kinesi neden / Derdā dirīġ gitmeye mi kīne sīneden
G2253-3. Yaġdursa cefā sengin eger **yār** tamāmet / Başumı açup ḳarşu varan aña benem ben
G2254-5. **Yārüñ** Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide / Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezin
G2265-5. Nice pā-māl ola diñ **yāre** Muḥibbī derd-mend / Kūh-ı miḥnetde dil-i endūh-mendin gözlesin
G2266-5. **Yār işigüñde** ḳoma öldür raḳīb-i kāfiri / Tiġüñi tāʿarş üzre ey Muḥibbī aṣasın
G2267-2. Cūybār-ı çeşmüme baḳmazsa **yār** olmaz ʿaceb / Ḳatı ser-keşdür eger mi başın ol serv-i revān
G2268-2. **Yāre** ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yoḳ / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan

G2279-2. Binse esb-i nāza zülfin **yār** çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn
G2279-4. Görinen boynında **yārüñ** ẓulmıdur ʿāṣıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn
G2311-1. Yüri ey bād-ı ṣabā ḥālümi var **yāre** be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2315-1. Āh eylesem ʿaceb mi şevḳ ile **yāre** ḳarşu / Bülbül terennüm eyler evvel bahāre ḳarşu
G2318-5. Gerdūnleyin iki ṭaş sīne döger Muḥibbī / Aḳduḳda eşk-i çeşmüm kūyında **yāre** ḳarşu
G2319-4. Gözümüñ yaşına ser-keş **yār** istiġnā ṣatar / Baş eger mi serv ayaġına düşüp yalvara ṣu
G2323(b)-5. Didüm öldi Muḥibbī didi ol **yār** / Gedā ger ölse ṣāh eyler mi ḳayġu
G2332-1. Baḳmadı **yār** gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni zülfinüñ āḫır belāsına
G2340-5. Ġonce-veş **yār** Muḥibbī ola kim ḫande ḳıla / Her seḥer dīdelerüñ yaşını bārān eyle
G2348-1. **Yār** ile bir ḥalvet-i ḫāṣ olsa deyyār olmasa / Belki ol ḥalvetde cān daḫi ṣabr-dār olmasa
G2349-5. Alsa Muḥibbī **yār** ele ġamze oḳların / Ḳurbān eyle cān u dili ḳaşı yāsına
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol **yār** yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2363-2. **Yāre** dimiş ki cānın senden dirīġ ider / Eyleñ naẓar raḳīb-i següñ iftirāsına
G2369-5. Dil degül belki cān da pārelenür / **Yār** eger ursa zülfine şāne
G2371-4. Kūyında **yār** cemʿidüp āṣıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir yeñi ḳule
G2372-1. Ol **yār** gelse meclise biñ ʿizz ü nāz ile / Şemʿi görüñ ki ḳarşu nice yana yaḳıla
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse **yār** zülfinden niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya
G2380-5. Bu Muḥibbī yetüre ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü **yār** işāret ide ebrūlar ile
G2384-1. Baḳmaz yüzüme **yār** giçer hafta ayile / Olmaz ʿaceb giçerse günüm āh u vāyile
G2388-2. Gözleri üstinde **yārüñ** dir gören ebrūların / Ṣaydın almış iki şehbāz ṭaḳdı teller başına
G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın yirde ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla **yārüm** ḳadd-i bālā ile
G2391-3. Ġabġabına ḥasretem anı baña göstermedi / İşiginde öldüm anmadı **yārüm** elma ile
G2394-3. Sehv ile **yārüm** bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil yine düşmez başa
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo sen yār olagör **yārüñ** ile
G2399-4. Atı öñince yürüyüben ḳanberi olam / Binse o **yār** çünki ʿAli gibi Düldüle
G2401-3. Eger ẓāhir gözi görmezse **yāri** / Ne ġam cān gözini aç ḳıl naẓāre
G2414-1. Ey ṣabā bu derd-mendüñ ḥālini var **yāre** de / Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de
G2418-2. Vefāsın görmedümse n'ola **yārüñ** / Cefā eksük degül epsem bizümle
G2428-3. **Yār** itse vaṣla vaʿde getürme anı yāda / Olmaz saña müyesser var intiẓārı gözle
G2428-4. Seng-i cefā atup **yār** başuñ şikest iderse / Ser döndürüp ḳaçurma rıżā-i yāri gözle
G2435-3. Sāḳī piyāle ṣun berü peymāne dolmadan / Nūş eyleyelüm ʿışḳ ile **yārüñ** ṣafāsına
G2439-5. Sīnede durmaz Muḥibbī ġamzesi eyler güẓer / Bir ḳaşı yā kirpügi oḳ **yār** sevdüm tāzece
G2449-5. **Yār** dīdārını dilerseñ eger / Döndire eşki Muḥibbī dehre
G2458-4. Derd-i dil ḥālini taḥrīr idüben **yāre** didüm / Virme luṭf eyle bunı sehv ile nādān iline
G2463-1. Kim ki başumı göre **yār** işigi ṭaşından / Ne ulı devleti var diye bunuñ başında
G2466-3. Āhen diyen ḳalbine **yārüñ** güzel dimiş / Āh ile eşk ṣanma dilā aña kār ide
G2472-5. Ṣol ḳadar dökdi Muḥibbī gözinüñ sīm ü zerin / Baḳmadı **yār** göz ucı ile de dināre
G2474-7. İki teldür gözleri üstinde **yārüñ** ḳaşları / İki şehbāzuñ ṭaḳılmış ṣan Muḥibbī başına
G2478-1. ʿĀṣıḳ eger olmasa idi **yāre** benefşe / Boynın egüben gelmez idi zāre benefşe
G2483-1. Ḥüsnine pervāne-veş **yārüñ** ṭutuşdum āteşe / Ṣu gibi dīdāruñ añup düşmişem ṭaşdan ṭaşa
G2484-3. Umar ki ser-i zülfine **yārüñ** aşılam dir / Baġlu eli büküldügi bāzāre benefşe
G2485-1. Raḥm eyler idi **yār** bu göñlüm ḫarābına / Ger muṭṭaliʿ ola idi bu çeşmüm ābına
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ **yāre** irişdür selāmuñı / Bendinde yüz süri ser-i kūyı türābına
G2486-3. Dīvāne dil ki **yār** ile ister muṣāḥabet / Kim gördi anı şehler otura gedā ile
G2490-5. Bir vefāsuz **yāre** dil virdüñ Muḥibbī sen diyü / Ḫalḳ-ı ʿālem ṭaʿne ṭaşın dem mi başa ḳaḳmaya
G2495-3. Zāhidā añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan **yār** ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2496-2. Naṣīb imiş cefā vü cevri **yārüñ** / Yolımaz her ne kim yazıldı serde
G2497-1. Her laḥza gelür **yār** gider bir dem içinde / Bu ḫastei ḳor derd ile her dem ġam içinde
G2502-4. Derd-i dil ḥālini yaz şāyed ala **yār** eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2506-4. **Yār** ile yār olmayup ḫavf ü recāda ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye
G2507-5. **Yār** için cān terkin ursa bu Muḥibbī ṭañ degül / Evveli ʿışḳuñ fedā-yı cān olupdur lāzuma
G2510-6. Ḳaşı kemān **yāre** ḳurbān cānı ḳıldum / Müjgān oḳiyle baġrum ṭopṭolu döndi kişe
G2517-5. ʿAcebdür aña taḥsīn ide **yāri** / Muḥibbī aña gönderse risāle
G2543-6. Bu Muḥibbī'ye ulu devlet idi **yār** eger / Yañılup ḳulları içinde aña bende dise
G2554-1. **Yār** itse kākülini ḳaçan başına külāh / Āṣüfte ola her kim iderse aña nigāh
G2557-1. Ol **yār** nice cevr ile nāz u sitem ḳıla / Billāh diñüz ki fitne vü āṣūbı kem ḳıla
G2562-1. Gördiler başumı **yārüñ** işigi ṭaşında / Didiler ulı saʿādet varmış başında
G2564-2. Egerçi gördüm ol **yārüñ** cefāsın / Velī olmaḳ gerek ey dil ḫaẓerle
G2571-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnine **yārüñ** ḫāl ü ḫaṭ virmez ḫalel / Ol daḫi rūşen görinür noḳṭa vü iʿrāb ile
G2571-5. **Yār** kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime / Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb ile
G2572-1. Nice ben cān virmeyem ol **yāri** gördüm yād ile / Baña ḳarşu çaġırur aġyāre uş dir ad ile
G2575-2. Günde biñ kerre yapar **yār** yıḳar göñlüm evin / Ṭıfldur olmaz ʿaceb itdügi hep bāz gele
G2578-1. Bu ben dil-ḫastei ey **yār** unutma / Devā ḳıl derd ü tīmār unutma
G2597-1. İtzün ziyāde nāzını **yār** Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile çünkim güzīn ola
G2599-4. Her-cāyi **yāre** göñlini virme gül gibi / Her bir eline dāmenini vire rām ola
G2600-2. Gözlerüm maḫmūr olupdur bāde-i nāz içmeden / Rūz u şeb kim gördügi var **yāri** kim hūşyār ola
G2600-7. Kūy-ı dilberde Muḥibbī yaġsa ger seng-i belā / Baş u cān terk eyleye fikrinde anuñ **yār** ola

G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp **yārüñ** leb-i Laʿlin ẕikr itdüm / Nice yıllardurur gitmez dimāġumdan anuñ dadı
G2623-1. Baña bu işi cümle **yār** itdi / Geñ cānānı başuma dar itdi
G2624-6. Gerʿār iderse ādemi anmaġa nʾola **yār** / Lāyıḳ degül mi baña dimege filān daḫi
G2628-1. ʿAceb mi **yārüñ** aġyār olsa **yāri** / Ne yirde kim bite gül bile ḫārı
G2638-4. Arturmaz idi cevr ü cefāsını gün-be-gün / Ger olmasaydı ʿāşıḳa **yārüñ** ʿināyeti
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr **yārüñ** zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ āşüfte olursa dil Mecnūn u şeydāsı
G2646(a)-2. **Yāri** gördükce nice ṣabr ide dīvāne göñül / İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni
G2666-1. Seyr-i gülşen ideler nāz ile ol **yār** gehi / Bir ayaġ üzre ṭurup ḫiḍmet ide serv-i sehi
G2669-5. Muḥibbī ruḫların ḳaddin temāşā eyleyüp **yārüñ** / Didi serv üzre gül bitmiş şunʿ-ı Ḫudāvendi
G2686-1. Ġamzesi deldi giçer çatdı ḳaşın **yār** ṣıdı / Oḳ atup pāyını ṣan başdı kemān-dār ṣıdı
G2691-2. Dil naḳdini yoluñda ḫarc itdi belki cānda / Biçāre derd-mend āh **yār** ola seni ṣandı
G2701-4. Ben piyāde **yārüm** olsa esb-i nāz üzre süvār / Cilve itse olʿAli-vār ben öñünde ḳanberi
G2706-5. Şāne el uzatmasun **yārüñ** Muḥibbī zülfine / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2710-3. Eṣer itmez yaşum ḳalbine **yārüñ** /ʿAceb āhen mi bilsem yā firengi
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr muʿaṭṭar nesīm ile / **Yārüñ** meger ki çözdi ṣabā zülfi bāġını
G2721-4. Kūyına varmaġa **yārüñ** göz yaşi virmez giçer / Ḳanlu ṣudur bir gün alur ḳorḳaram ol şu seni
G2729-5. Bāġ-ı seyr ile Muḥibbī bir münāsib **yār** ile / İbret al gör nice açılmış cihānuñ gülleri
G2731-1. Sen sen ol pendüm budur ṭutma göñülde **yār** iki / Bir olur **yār** iki olmaz olmasun zinhār iki
G2731-2. Derd-i dil ḫālini yazdum ṣıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün **yāre** taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
G2733-2. Gözlerüm yaşiyle āhum **yāre** teʾşir eylemez / Seng-i ḫārādan ḳatıdur ḳalbinüñ mermerleri
G2751-4. Diñlemezse nālemi kūyuñda **yār** olmazʿaceb / Nitekim gūş eylemez gül bülbülüñ feryādını
G2752-5. Dil kişverini nāz ile yıḳdı Muḥibbī **yār** / Hep böyle mi ki ḫusn ilinüñ dil-rübācıġı
G2756-1. Didüm ki **yāre** eyle oran ile nāzuñı / Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı
G2760-4. **Yār** ḳāmet getürse nāz ile / Uya cümle aña namāz ehli
G2765-5. Ey Muḥibbī **yāre** ṣevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol yüri
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez taẕarruʿ eyleseñ **yāre** / Ki zīrā ḳatı müşkildür kişi terk ide muʿtādı
G2777-1. Ölmeden derdā dirīġā **yāri** görsem bir daḫi / Olmaz ise anı düşde **yāri** görsem bir daḫi
G2779-1. ʿĀşıḳ mıdur ki isteye **yārüñ** vefāsını / Yāḫūd şikāyet eyleye añup cefāsını
G2781-4. Ġamdan özge olmaya **yār** ü muṣāḥib bir daḫi / Nice yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı
G2786-4. Yazarken **yāre** aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
En1-28. Lām Elif Lā dimezem ḥükmüñe fermān ḳoyam / Beni başdan ayaġa eyleyesin pāre ey **yār**
En1-29. Ye Yanar āhum odından ṭutuşup saḳf-ı felek / Yaḳalı ḫasret ile **yār** beni leylü nehār
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile aldadı bizi **yār** yine / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār yine
Mh7-1. **Yārüñ** ʿaḳīḳ lebleri ḳadrin bilen bilür / Lüʾlüʾ dişi ḳıymetin ancaḳ ʿAden bilür
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dil ārını / Düşmeni **yār** eyleyüp **yārüm** unutdı **yārini** / Yarını añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm pāyına **yārüñ** yüz sürüp mestāne-vār
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ zār eyleme / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe **yār** eyleme
Mr4-16. İrmedi vaṣlına **yārüñ** bu Muḥibbī ḫᵛār ü zār / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr6-9. Refʿ idüp aġyārı varup **yār** ile yār olmışuz / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz
Mr11-13. Göñlüñe uyubeniʿaḳlı ferāmūş idesin / Nice bir **yār** ḫayālini der-āġūş idesin
Mr12-2. Şol cefālar kim çeker bu dil ʿacebdür ölmezem / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-4. Nār-ı ġayretle vücūdum yanup oldı kül gibi / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-6. Niceye dek āteş-i hecr ile yanam yaḳılam / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-8. Merḥamet ḳılmaz görüp bu bülbül-i şeydāsını / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-10. Anuñ içün kendümi ḫāk ile yeksān eyledüm / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-12. Olmasun meh-rūlar ile kimse hergiz āşinā / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-14. Baña bu yolda hemān feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr12-16. Sevmesün ʿālemde kimse bī-vefā dilberleri / Bir vefāsuz **yār** sevdüm nʾola ḫālüm bilmezem
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney **yār** gözüm / Yaş yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr27-5. Beyān itmez kimsene **yāre** derdüm / Megerʿarż ide ḫālüm rūy-ı zerdüm
D5-2. Ne ḫoşdur **yār** ile gülşende vaḥdet / Eger olmasa ol şoḥbetde ṣāliş
D7-1. Ruḫlarınʿarż idüben itdüm dilüm **yār** feraḥ / Gün ṭulūʿ itdi ki ṣan oldı cihān var feraḥ
D7-2. **Yār** ḫandān-dil olur āh ile eşküm göricek / Bād u bārān iledür çün gül ü gülzār feraḥ
D8-2. Her yüzden ider **yār** tecelli çü cemālin / Yañılsa ne ṭañ rāhını erbāb-ı tenāşuḥ
D11-1. **Yārden** her ne gelürse çü olur cāna leẕīẕ / Eylemek cevr ü cefā niteki cānāna leẕīẕ
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü **yārüm** / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi zārum
D44-1. Zāhidā ḳılsañ naẓar **yārüñ** gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ naḳḳāşına
B15. Ḳaşları elinde rūyuñ görüben **yārüñ** didüm / Ḳavs burcından ṭulūʿ itmiş gibidür āfitāb
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi **yārüñ** żiyā yiter
B18. **Yār** eger zülfin giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B72. Ney gibi bil baġlayup feryāda baġrı ḫūn ola / Her kim isterse cüdālıḳ **yār** senden bir nefes
B98. Cān dirīġ eyler dir imiş **yāre** benümçün raḳīb / Borcum olsun ol següñ dendānını ḳan eylemek
B135. Maḥabbet güft ü güyından bugün ben ḫār ü / Didüm bir ḳaç ġazel cāndan ki benden **yār** saña olsun
B148. **Yāre** ḳarşu ḥasret ile çāk ḳıldum pīrehen / Āh kim raḥm itmedi ḳaldum hemān rüsvāyī ben
B156. Deyre vardum dün bugün meyḫāneye / Bulımadum **yāri** gezdüm kū-be-kū
B167. Gördükde **yār** beni yine çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi bilmem ḳulaġına

yār olmaḳ [8] Yardım etmek, yararlı olmak. (TDK, 2011: 2531)

G603-1. Dirīġā **olmadı** yārüm baña **yār** / Beni öldüriserdür cevr-i aġyār
G896-5. Çünkim Muḥibbī başladı evvel cefāya yār / Āḫır ṣanur mısın ki gelüp saña **yār olur**
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger yolında cān virsem senüñle biri **yār olmaz**
G2398-3. Ser-i kūyında muṣāḥib olgör itlerine / Her ne dirlerse ḳo sen **yār olagör** yārüñ ile
G2506-4. Yār ile **yār olmayup** ḫavf ü recāda ḳalur ol / Ḳayd-ı duzeḫ eyleyüp bāġ-ı cināndan giçmeye
G2589-5. Bundan Muḥibbī olmaya devletlü bir kişi / ʿĀlem içinde sevdügi anuñla **yār ola**
Tb1-20. Ol perī-veş māh-rū Allah ne ṣīrīn **yār olur** / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin
Mr6-9. Refʿ idüp aġyārı varup yār ile **yār olmışuz** / Terk idüp ẓulmet ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz

yār-ı bāḳi [1] Ebedî sevgili.

G2627-3. Ḳo buʿıyş u ʿişreti çünkim fenādur ʿāḳıbet / **Yār-ı bāḳi** ister iseñ olmaya ṭāʿat gibi

yār-ı bed-ḫᵛāh [1] Garazkâr, herkesin kötülüğünü isteyen sevgili.

G1767-1. Hā atar cevr oḳların ol **yār-ı bed-ḫᵛāhum** benüm / Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

yār-ı bed-ḫū [1] Kötü alışmış, huysuz sevgili.

G1046-2. Baḳar mıydı baña ol **yār-ı bed-ḫū** / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm zer

yār-ı bī-devā [1] Devasız sevgili.

G1961-6. Ḫasteyem ey Muḥibbī itme ʿilāc / Çünki ben **yār-ı bī-devā** sevdüm

yār-ı cān [3] Muhibb-i sâdık; bezm-i yârân. (Ş. Sami, 2010: 1311)

G442-5. Bu Muḥibbī ḫastedür gelsün berü bālinüme / Tāze cān virsüñ diñüz ol **yār-ı cānum** ḳandedür
G1655-2. Gülersin ġayr ile ey **yār-ı cānı** / Beni gördükce eylersin taʿallül
G2574-2. Seni bir kez gören ey **yār-ı cānı** / Deger mi ġayre yāḫūd ṣola ṣaġa

yār-ı cefā-cū [2] Cefa edici sevgili.

G251-1. Ey **yār-ı cefā-cū** dile gel anı ḫarāb it / Gün yüzüñi göster gözümi ṭopṭolu āb it
G1081-3. Gönder ilerü ġamzeñi **yār-ı cefā-cū** / Çeşmüñ gibi bir döküci ḫūn-ḫvār ele girmez

yār-ı cefā-ḫū [1] Cefa eden sevgili. *bk. yār-ı cefā-kār, yār-ı cefā-sāz*

G251-7. Ola ki gele pāyuña ol **yār-ı cefā-ḫū** / Rāhında Muḥibbī yüzüñi yüri türāb it

yār-ı cefā-kār [3] *bk. yār-ı cefā-ḫū, yār-ı cefā-sāz*

G913-1. Bir sencileyin **yār-ı cefā-kār** kimüñ var / Bir-raḥm u dil-fikār u sitem-kār kimüñ var
G1738-3. Bir yaña cefā eylese ol **yār-ı cefā-kār** / Ṭaʿn eyleye il bir yaña her-bār ne müşkil
G1778-1. Hecrüñ ile yandum ey **yār-ı cefā-kārum** benüm / ʿIşḳuñ ile n'olısardurʿāḳıbet kārum benüm

yār-ı cefā-sāz [1] *bk. yār-ı cefā-ḫū, yār-ı cefā-kār*

G1906-1. Ḳandasin ey cevr-i çoḳ **yār-ı cefā-sāzum** benüm / Şive vü nāzı ḳomaz pür-şive pür-nāzum benüm

yār-ı dil-ārā [1] Gönül süsleyen sevgili.

G1488-1. Nāz ile çün ol **yār-ı dil-ārāyı** büyütdüñ / Beñzetmek içün yüzine bedr ayı büyütdüñ

yār-ı dil-firīb [1] Gönül aldatan sevgili.

G815-2. Ḥüsnüñ zemāne ḫüsnidür ey **yār-ı dil-firīb**/ Aldanma gel bu ḫüsne ki devrān gelür giçer

yār-ı dil-firūz [1] Gönül ferahlatan sevgili.

G630-1. Müjde ey dil ki bugün **yār-ı dil-firūz** gelür / Ṣan göçüp faṣl-ı şitā ʿāleme nev-rūz gelür

yār-ı dil-keş [1] Gönül çekici sevgili.

G379-1. Gören o **yār-ı dil-keşi** dir bu ne dīn ṭutar / ʿĀşıḳlarını ḳırmaġ içün tāze kīn ṭutar

yār-ı dil-nüvāz [1] Gönül okşayan sevgili.

G509-2. Beẕl itdügüñde cürʿanı bezm-i şarābda / Ey **yār-ı dil-nüvāz** anı bu ḫāk-sāra vir

yār-ı ġār [1] Mağara dostu.

G729-1. Bir şūḫ-ı şīve-pīşe dilüñ çünki yāridür / Derd ü belā vü miḥnet anuñ **yār-ı ġārıdur**

yār-ı hem-dem [2] Refîk bir sevgili.

G2236-4. Bulmadum bir **yār-ı hem-dem** kim olaʿahdi bütün / Nice yıllar aradum gezdüm cihānuñ kūçesin
G2298-4. Bulmadum bir **yār-ı hem-dem** göñlüme / Aradum gezdüm cihānı kū-be-kū

yār-ı ḫūb [1] Güzel sevgili.

G137-1. Zülf-i çevgānı elinde görse dil bir **yār-ı ḫūb** / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb

yār-ı ḳadīm [1] Ezelî sevgili.

G2047-4. İtlerüñ ḳarşu gelür kūyuña varsam çaġrışup / Dir ki ey **yār-ı ḳadīmi** şimdiye dek ḳandasin

yār-ı māh-veş [1] Ay gibi olan sevgili.

G1796-1. Görmem yüzini gerçe ki ol **yār-ı māh-veşüm** / Līkin anuñ ḫayāli ile dāimā ḫoşum

yār-ı mihribān [2] Şefkatli sevgili.

G281-2. Olupdur her kişi bir gence ṭālib / Yiter baña o **yār-ı mihribān** genc
G1807-2. Felek gerçi ki bir ḳaç gün cüdā ḳıldı diyārumdan / Ferāmūş itdi miḥnetler çü **yār-ı mihribān** gördüm

yār-ı men [3] Benim sevgilim.

G428-1. **Yār-ı men** her dem baña cevr ü cefāyı çekdürür / Hey nice cevr ü cefā derd ü belāyı çekdürür
B127. Āh kim sevdüm yine bir māhı didüm **yār-ı men** / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce **yār-ı men**

yār-ı nāzenīn [1] Nazlı sevgili.

G1319-4. Ol **yār-ı nāzenīn** ola kim bir ḳadem başa / Yolları üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ

yār-ı perīşān [1] Perişan sevgili.

G1773-1. Görünelden çeşmüme **yār-ı perīşānum** benüm / Dem-be-dem artmaḳdadur ḥāl-i perīşānum benüm

yār-ı perī-çehre [1] Peri yüzlü sevgili.

G634-4. Terk eyle ḳamu fikr hemān saña gereklü / Bir **yār-ı perī-çehre** mey ü āb u çemendür

yār-ı raʿnā [1] Güzel yüzlü sevgili.

G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil **yār-ı raʿnādur** yine

yār-ı ṣādıḳ [3] Sadık sevgili.

G223-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge **yār-ı ṣādıḳ** var mıdur / Çünki bulmazsın cihānda ola bir hem-rāh dost
G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge **yār-ı ṣādıḳ** bulmadum / Her ne dem kim yoḳlasam yanumda ġam-ḫānemdedür
G2019-2. Gösterüp evvel vefā āḫır baña ḳıldı cefā / Bilmedüm dil virdüm aña **yār-ı ṣādıḳ** şanı ben

yār-ı sengin-dil [1] Taş gönüllü sevgili.

G1206-2. **Yār-ı sengin-dil** dü-çeşmidür belā-yı āfeti / Nükte-dān u fitne çü ʿāşıḳ-firīb ü dil-nüvāz

yār-ı şīrīn [1] Tatlı sevgili.

G1295-1. **Yār-ı şīrīndür** dilā şeftālū-yı laʿle iriş / Āfitāb-ı ḥüsn ile bulmışdurur ol perveriş

yār-ı vefā ehli [1] Vefalı sevgili. *bk. yār-ı vefā-dār*

G2014-5. Geşt itdi cihān mülkini bulmadı Muḥibbī / Bir **yār-ı vefā ehli** ki ḥālümi diyem ben

yār-ı vefā-dār [3] *bk. yār-ı vefā ehli*

G1154-1. Cehd itme dilā **yār-ı vefā-dār** ele girmez / Ṣanma ki velī cevr ü cefā-kār ele girmez
G1290-4. Benüm **yār-ı vefā-dārum** çü kendü ḫaṭṭını gördi / Baña luṭfını göstermiş göz ucıyla selām itmiş
G2054-2. Ḥāṣılı bu ḫırmen içre derd ü miḥnet ʿāḳıbet / Naḳd-i ʿömrin ḫarc ider **yār-ı vefā-dār** isteyen

yārā [1] Ey sevgili.

G2304-5. Bu Muḥibbī şiʾrini **yārā** güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl yolumda ṣādıḳdur diyü

yara [2] *T.* Her ne suretle olursa bedende açılmış cerha. (Ş. Sami, 2010: 1311)

bk. göñül yarası, yāre

(yara [1], yaralar [1])

G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki zaḫm-ı ḫançerüñ / Didiler yā göreyin sīneñde **yaralar** nedür
G2319-3. Zaḫm-ı tīrüñe anuñçün dökerem göz yaşını / Tā ebed onulmaya dirler olıcaḳ **yara** şu

Yārab [25] *Ar.* Ey rabbim, ey mevlâm, Allah'ım, aman ya Rabbî. (Ş. Sami, 2010: 1311)

G81-4. Ẓulmāt-ı nefs içinde ḳoma dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup derūnumı **Yārab** vir ṣafā
G143-1. İrişür āh u feryād ü fiġānum göklere her şeb / Nedendür gūşına girmez o māhuñ bilmedüm **Yārab**
G143-5. Muḥibbī cürm ü işyānın añup her dem du ʿā eyler / Du ʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur **Yārab**
G175-4. Murādumdur dü-ālemde viṣālüñ / Murādumı müyesser eyle **Yārab**
G275-5. Mübārek eyle **Yārab** bu ġazāmı / Muḥibbī bula fırṣat nite Mohāc
G308-5. **Yārab** Muḥibbī ḳuluñ ḳoma firāḳ ile / Olsun şarāb-ı laʿl ile her ʿālemi feraḥ
G323-3. Bir ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer ol daḫi muḥāl / Ne ḳılam **Yārab** bu ben āşüfte-ḥāl nā-murād
G564-6. İki ʿālemde olmaġa yüzi aḳ / Muḥibbī cürmi çoḳdur **Yārab** ister
G1204-4. Dilüm āvāredür **Yārab** ki bir an eylemez ārām / Ġamı bir laḥẓa dūr olmaz gözümde çünki ḫᵛāb olmaz
G1297-1. Olmadı **Yārab** göñül bu derd ü hicrāndan ḫalāṣ / Cānı hicrāndan ḫalāṣ it yā beni cāndan ḫalāṣ
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem **Yārab** ʿaceb / ʿIşḳuma pāyān olur mı yüregüm ṭopṭolu dāġ
G1478-5. Düşer āh itse Muḥibbī baḥr-i ġam girdābına / Olmasun **Yārab** muḫālif rūzgārı kimsenün
G1596-1. Ẓulm elin uzatmasun ʿālemde yāri kimsenüñ / Cevri ʿādet itmesün **Yārab** nigārı kimsenüñ
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem **Yārab** neden / Çoḳ zamān idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1749-4. Bilmezem **Yārab** ṭoġar mı hīç saʿādet kevkebi / Görmezem gün yüzini yārüñ giçer gün ay ü yıl
G1824-1. Yine ben bülbülinden ʿār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar bilmezem **Yārab** anuñla işbu aḥvālüm
G1972-3. Meclis-i cānāne de **Yārab** olur mı kim ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam
G2469-1. **Yārab** vir teraḥḥum ol seng-dil cevāna / Ya ṣabr u yā taḥammül bu pīr-i nā-tüvāna
G2493-1. Raḥm ile raḥmet bıraḳ **Yārab** dil-i dildāruma / Yā ḳarār u ṣabr u teskīn bu dil-i efkāruma
G2545-4. **Yārab** ayırma benüm dāmen-i ʿışḳından elüm / Rūz-ı maḥşerde anuñla dilümi şād eyle
G2559-3. Küfr-i zülfi ḳorḳaram kim çıḳara dīnden beni / Ehl-i islāmı giriftār itme **Yārab** kāfire
G2566-1. Degül ben ḫastenüñ ḫālinden ol sīmīn-beden āgeh / Kim eyler o şehi **Yārab** ʿaceb ben bendeden āgeh
G2747-4. Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ baġladum dil ʿaczini / Neye teşbīh eyleyem **Yārab** o ḥüsn-i meh-veşi
Mr14-8. Beni öldürme **Yārab** firḳat ile / Göreyim gül yüzüñ andan öleyim
B67. Bir bölük ʿāşilerüz raḥm uma geldük ḳapuña / Cürmimüz çoġ ise **Yārab** seni raḥmān bilirüz

Yārabbenā [3] *Ar.* Ey Rabbimiz.

G4-7. Bu Muḥibbī tevbe eyler tevbesin eyle ḳabūl / Fitne-i şeyṭāndan ṣaḳla anı **Yārabbenā**
G65-3. Giceler zārılıḳ ile dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden dūr ḳılma ḳullaruñ **Yārabbenā**
G95-7. ʿIşḳ ile ḫoş-ḥāl olmışdur Muḥibb / ʿIşḳdan ayırma anı **Yārabbenā**

Yārabbi [1] *Ar.* Ey Rabbim.

G2009-3. Meclis-i cānānede **Yārabbi** olur mı ʿaceb / Ehl-i ʿışḳ anılduġınca ben de anda yād olam

yaradaldan berü [1] Var edilişten bu zamana dek.

G275-1. **Yaradaldan berü** hīç ḳomaduñ ac / Beni itme İlāhi ġayre muḥtāc

yaradan [4] *T.* Yoktan var eden, halk eyleyen, hâlîk, hallâk, bârî, âferînende. (Ş. Sami, 2010: 1311)

G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki zülf iki yañadan olupdur bāl aña
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā yiter çün ḫāk-i dergāhuñ / **Yaradan** ḫaḳḳı ol baña hemān tāc-ı saʿādetdür
G2101-2. İbādet ḳıl ḳoma tevḥīdi elden / Bularçün seni yaratmış **yaradan**
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış **yaradan**

yaraġ [3] *T.* (TS, 2009: 4310-4313)

(yaraġ [2], yaraġında [1])

1. Hazırlık, levazım, teçhizat.

G1006-1. Ẓāhir oldı fitneler ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim **yaraġ** üstindedür

2. Silah.

G1354-2. Şaḳlaram ġamze oḳın bu sīnede cānum gibi / Merd olanlara dimişlerdür gerek lā-büd **yaraġ**

3. (At hakkında) Pişkin ve idmanlı.

G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgünın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet **yaraġında**

yaralanmaḳ [1] *T.* İncinmek, kırılmak. *bk. yārelenmek*

G2222-4. Luṭf ile her dem de aġyāra temelluḳ gösterüp / **Yaralanmış** göñlümi benüm ḫırāş itmek neden

yaramaz [1] *T.* Kötü, şerir, muzır, habis. (Ş. Sami, 2010: 1312)

G2283-4. Tek beni sürme ḳapuñdan öldürürseñ rāżıyam / Ölmek evlādur kişiye bir **yaramaz** addan

yaramaḳ [4] *T. bk. işe yaramaḳ*

(yarar [3], yarayım [1])

1. Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak.

G1595-4. Der-i meyḫānede ger olsa ḳadeḥ baña sifāl / Neme **yarar** ki çekem minnetini cām-ı Cemüñ
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül yiter / Bāġ-ı servi n'eylerem neme **yarar** gül gülsitān
B116. Seyre çıḳsañ n'ola bir gümreh temāşāya **yarar** / Dāġlarla lālezār oldı şehā işbu tenüm

2. Bir iş için uygun olmak, kullanılır olmak.

G2461-2. ʿIyd-ı vaṣla şimdi irdüm cānı ḳurbān eyledüm / Umaram kūyıñda saña **yarayım** ḳurbān ile

yarar olmaḳ [1] Yararlı olmak, olumlu etki yapmak. (TDK, 2011: 2533)

G2595-4. ʿUşşāḳ içinde bu ḳuluña eyle gel naẓar / Şehler ilerü çeker anı kim **yarar ola**

yārān [55] *Far.* Sıhāb, áshāb, sáhábe, sáhb, eşrāk, ıḫvān, rüfeḳā, ḳurenā, dostler, ensār, yoldaş...(Tulum, 2011: 1869)

bk. ʿarż-ı yārān eylemek, gedā-yı kūy-ı yārān, ḳad-i yārān, yārān-ı bezm

(yārān [39], yārāna [13], yārāndur [1], yārānı [1], yārānlar [1])

G93-5. Tekye-i dilde Muḥibbī cemʿidüp derd ü belā / Eglenürsem ṭañ mı bunlar çünki **yārāndur** baña
G120-4. Bezm-i ġam içre olalıdan göz yaşı müdām / **Yārān** demine eylemişem baġrumı kebāb
G152-5. Meclis-i ġam içre gönli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli **yārān** içün yaşın şarāb
G154-3. Dil kebābın eyledüm ben mā-ḥażar **yārān** içün / Sīnemi ḳıldum rübāb ü gözlerüm yaşın şarāb
G174-5. Penddür **yārāna** her dem bu Muḥibbī sözleri / Çünki olmışdur anuñ her bir kelāmı bir kitāb
G178-2. Bezm-i ġamda içmege **yārān** ile ḫūn-ı ciger / Eyledüm dil āteşine ḳarşu bu baġrum kebāb
G180-3. Bezm-i ġamda dil kebāb **yārān** içün / Eyledüm bu gözlerüm yaşın şarāb
G296-3. Bunca yıldur kūy-ı dilberde yanaram şemʿ-vār / Bir çöpe almazlanur **yārān** beni bilmez mi hiç
G361-2. Ḫᵛāb-ı ġafletden uyan **yārān** ḳamu göçmekdedür / Çīn-seḥer uyḳusını bil kārvān görmez leẕīẕ
G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp / Ḥālin meger ki āl ile **yārāna** ʿarż ider
G494-5. Muḥibbī yine **yārāna** meʿānī dürlerin dökdüñ / Bu şiʿrüñ ṭarzını ancaḳ yine ṣāḥib-kemāl anlar
G563-5. Söz ile yaḳar Muḥibbī ḳorḳaram gül defterin / Gülşene varup ḳaçan eş ʿārını **yārān** oḳur
G668-5. Ey Muḥibbī kān-ı dilden sözlerüñ gevherlerin / Ṣaḳlama cömerdliḳ it çünkim anı **yārān** umar
G705-4. Daḥi rengīn dizeyim söz dürlerin / Şiʿrüme **yārān** eger dirse hüner
G773-2. Nāzikāne el ṣalar **yārāna** yelken tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key mevzūn giyer
G831-6. Daḥi rengīn dizelüm söz dürlerin / Şiʿrüme **yārān** eger dirse hüner
G925-3. Derd ü miḥnet ḫāne-i dilde varupdurur rāḥata / Ses itme dilā kim ḥücrede **yārān** uyur
G944-3. Kūyına varsam kilābı çaġrışup dirler baña / Ḳanda idüñ şimdiye dek gel seni **yārān** oḳur
G956-8. Ey Muḥibbī tuḥfe gönder şiʿrüñi **yārān** içün / Her birisi diyeler taḥsīn ile sābāşlar
G1022-5. Şiʿr-i pür-sūzuñ Muḥibbī işidüp **yārān** dimiş / Meclise beñzer kelāmı şeyḫ Selmānuñ gelür
G1112-1. Ġam ile bu ḥālüm yine aḥvālümi ṣormaz mısuz / **Yārān** nedür ḥālüñ diyü aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1128-5. Bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş itmege **yārān** ile / Miḥnet ü derd ü elem oldı bizüm peymānumuz
G1190-1. Ele sāġar alalum şevḳ ile rindāne birüz / Gel diñüz açılalum gülşene **yārāna** birüz
G1231-2. Şehīd olsam eger ʿışḳ ile **yārān** / İdesin penbe-i dāġum kefen bes
G1236-4. Baḥr-i dilden çıḳarup ġavvāṣ olup söz dürlerin / ʿArż idince ḳapuşup **yārān** hemān ezberlemiş
G1248-5. Muḥibbī sözleri dürr ü güherdür / Gerekdür anı **yārān** ide mengūş
G1254-5. Sözüñ gevher olaldan ey Muḥibbī / İdindi cümle **yārān** anı mengūş
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī yine **yārān** şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller bağlamış
G1524-5. Sözüñ gevherlerini kān-ı dilden / Muḥibbī çıḳarup **yārāna** ṣalduñ
G1563-7. Ṭal meʿānī baḥrine **yārāna** gönder cevheri / Diyeler naẓm ehli ḥaḳḳa böyle kemter görmedük
G1609-1. **Yārān** görince ḳaddini tīr ü kemān ṭutuñ / Serv ayaġında başumı āb-ı revān ṭutuñ
G1659-5. Ḫuṭbe-i ʿışḳı oḳu **yārān** ḳamu gūş eylesün / Ey Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde varsa maḥfil ol
G1822-4. **Yārān** giçürüp ṣadra baña bāde ṣunarlar / Bu ʿizzet ü bu ḥürmeti meyḫānede buldum
G1823-5. Muḥibbī maḫzen-i dilden çıḳardu nice cevherler / Anuñ nādānuñ irmesün diyü **yārāna** ṭapşırdum
G1833-5. Muḥibbī her sözüm gevher ḳılup **yārāna** ʿarż idüp / Gelüñ bir birine ḳıymet ḳoñuz diyü suāl itdüm
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer **yārān** ile / Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1944-2. Bezm-i ġamda göz yaşın **yārān** için itdüm şarāb / Āteş-i ʿışḳa yanup bir baġrı büryān olmışam
G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā zecr ü sitem / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize **yārān** küsmesün
G2207-5. Bezm-i ġamda Ḫūn-ı dil nūş itmege **yārān** ile / Gözlerümden eyledüm ol meclise peymāne ben
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim içe zehri / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña **yārān**

G2210-4. Dönülmez ben reh-i ʿışḳa yöneldüm / Duʿā-yı ḫayr ḳılsun baña **yārān**
G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı naḳş itdüm yine müjgān ile / Ḫışt-ı bālinüm ḳılup **yārān** anı seng eylesün
G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz **yārāna** diñ gelsün berü / Līk yol virmeñ ṣaḳın bu meclise bīgāneye
G2485-2. Ġam meclisinde göz yaşı rengīn ṣarābdur / **Yārān** nola ki meyl ide baġrum kebābına
G2339-2. Gül demidür güzelüm eyleme ebrūları çīn / Nūş-ı mül eyleyelüm gel berü **yārānlar** ile
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz **yārāna** diñ gelsün berü / Līk yol virmeñüz bu meclise bīgāneye
G2628-1. ʿAceb mi **yārān** aġyār olsa yāri / Ne yirde kim bite gül bile ḫārı
G2688-2. Düşürme bādei elden varup ṣaḥn-ı gülistāna / Müheyyā ṣoḥbet esbābın ḳılup cemʿeyle **yārānı**
G2733-1. Baḥr-i dilde arayup buldum nice cevherleri / Gūş idüñ **yārān** sizeʿarż eyleyem gevherleri
G2782-4. Bezm-i ġamda miḥnet ü derd ü belā **yārān** olup / İçerüz hicrān şebinde ṭas ṭas aġı gibi
G2784-5. Ey Muḥibbī çünki merhem urmaz āḫır **yārāna** / Urmasa ġamz oḳlarını ol ḳaşı yā ḳaşki
Mr5-8. Yā bī-direng-varına **yārān** tenaʿʿum eylesün / Bāġa gel kim ṭarf-ı gülşen ḫūbdur merġūbdur
Mr8-25. Yārāna diñʿazm eylesün / Aʿdā ile rezm eylesün
Mr23-6. Cümleten **yārān** olup didük bunı feryād ile / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B60. İtleri ḳarşu gelür kūyına varsam çaġrışur / Ḳanda idüñ nice gündür gel seni **yārān** diler

yārān-ı bezm [1] Dostlar meclisi.

G799-2. Yaşum şarāb olaldan **yārān-ı bezme** her dem / Sīḫ-i ġam ile baġrum bişmiş kebāba beñzer

yaraşmaḳ [32] *T.* Yakışmak, uymak, iyi gelmek, mutabık ve muvafik gelmek. (Ş. Sami, 2010: 1312)

(yaraşmış [1], yaraşur [30], yaraşursın [1])

G8-5. Secde ḳıldı ṭāḳ-ı ebrūña Muḥibbī cān ile / **Yaraşur** miḥrāb u mescid dir ise sācid baña
G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim **yaraşur** ol zār aña
G59-3. **Yaraşur** serv-i sehī gibi şalınsan nāz ile / Gökden inmiş çün ezelden nāz ḫilʿatdür saña
G233-1. Maḳṣūd bu ki ey yār olasın ṣaġ u selāmet / ʿIşḳ ehline dāim **yaraşur** ola melāmet
G250-1. Zāhid **yaraşursın** yüri ol ṣaġ u selāmet / ʿĀşıḳ olanun faḫrı olur olsa melāmet
G351-3. Seyr ḳıl ḥüsnüñ nigārā ḫūb **yaraşur** ḳaddüne / N'ola bir dem eylesen ṭāvūs-veş cevlān ʿıyd
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini zencīrler / **Yaraşur** ʿādetdürür çün bend içinde şirler
G819-1. Gün yüzinde ḫoş **yaraşur** ol hilāli ḳaşlar / Kim anuñ nakşında ʿacizdür ḳamu naḳḳāşlar
G833-4. Giysün şalınup serv gibi cāme-i sebzi / Gülden **yaraşur** pīrehen ol sīm-bedendür
G929-2. Pister-i gülden **yaraşur** saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister yiter
G1037-1. Olalı çün gül-i sīrāb-ı teni nāzik-ter / **Yaraşur** berk-i semen pīreheni nāzik-ter
G1188-1. Ḫırāmān ol yür'ey serv-i ser-efrāz / **Yaraşur** her ne deñlü eyleseñ nāz
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / Zülfüñ i ʿrābı olupdur aña ḫāliḳdür niḳaṭ
G1464-1. **Yaraşur** gül gibi ol meh hemīşe gül ʿiẕār olmaḳ / Baña budur daḥi lāyıḳ aña ḳarşu hezār olmaḳ
G1490-2. Gül Ruḫında ḫaṭṭını ẓāhir görüp āh eyledüm / Ḫār elinden **yaraşur** bülbül-tek efġān eylemek
G1618-7. Ġam seḫābından yaġar çün başa miḥnet yaġmurı / **Yaraşur** saña Muḥibbī āh u efġān eylemek
G1765-4. Bu tende dāġlarum **yaraşur** ki gözler idüp / Nigāra her birisinden anuñ naẓare ḳılam
G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaġa gül-berkine / Devr-i gülde **yaraşur** bir tāze dīvān eylesem
G1869-5. Bu Muḥibbī göresüz ḫūn içer yārān ile / **Yaraşur** ol meclise bu göñlümi ben nā ḳılam
G1956-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp / **Yaraşur** tā ṣubḥ olınca ney gibi nālān olam
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında yine ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde **yaraşur** ger tāze dīvān eylesem
G2006-1. **Yaraşur** sünbülüñe ʿanber-sādur dir isem / ʿĀrıżuñda beñüñe müşk-i Ḫıṭādur dir isem
G2088-3. Dilberüm nāzik-bedendür **yaraşur** gülden ḳabā / Pīrehen olsa münāsib aña berk-i yāsemin
G2112-3. ʿArż ḳıl ḥālümi ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu yolda **yaraşur** çāpük ü çālāk olasın
G2221-4. **Yaraşur** ḳılsan niyāz ehline nāz / Ḫūy ḳılma tek cefā vü cevri sen
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey dost hezār yeg **yaraşur** ʿanberīneden
G2287-5. Ruḫları şevḳine diyüp ey Muḥibbī ter-ġazel / **Yaraşur** bu naẓmuñı ṣolmaz gülistān idesin
G2405-4. Bu naẓm-ı dürer-bārı oḳursa nʾola dilber / Lü'lüʾ **yaraşur** laʿl i Bedaḫşān arasında
G2421-5. Işḳ bāġında Muḥibbī gibi bülbül **yaraşur** / Oḳıya medḥ ü ṣenā serv-i gül-endāmlara
G2523-2. **Yaraşur** saña luṭf u cūd u iḥsān / İdesin rūz-ı maḥşer mücrimine
Mh1-3. **Yaraşur** saña dilā ney gibi nālān eylemek / Bezm-i ġamda sāġarı çeşmüñ ṭolı ḳan eylemek
Mr29-7. İtmedügüñ ḳalmadı ʿālemde senüñ bir günāh / **Yaraşur** şimdengirü tā ṣubḥ olınca eyle āh

yaratılmaḳ [6] *T.* Yoktan var edilmek, halk olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1312)

(yaradılmadan [2], yaradılmamış [1], yaradılmamışdı [1], yaradılmış [2])

G288-2. ʿĀşıḳ idüm ben ezelden **yaradılmadan** henüz / Şeş-cihetle çār-ʿunṣūr nüh-felekle vaḳt-i nec
G987-1. Ṣad-hezārān ʿışḳ eri var cümlenüñ cānānı bir / Onsekiz biñ **yaradılmış** ʿālemüñ sulṭānı bir
G1393-4. Kimdürür senüñ yoluñda baş u cān terk itmeye / **Yaradılmadan** bu ʿālem sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1889-6. **Yaradılmamış** idi daḥi ādem / Göñülde ʿışḳuñı peydā ḳılan kim
G1670-3. Ben senüñ ile ʿışḳ ṣaḥrāsında ser-gerdān idüm / ʿĀlem ile **yaradılmamışdı** ādem ey göñül
G2789-3. ʿAceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin / Cefā üzre **yaradılmış** ola dilberlerüñ şānı

yaratmaḳ [7] *T.* Yoktan var etmek, halk etmek. (Ş. Sami, 2010: 1312)

(yaradup [1], yaratdı [1], yaratduñ [2], yaratmadı [1], yaratmış [2])

G22-4. Ḳullaruñ içün **yaratduñ** ḥükmüñ iżhār eyledüñ / Gül bitürdüñ ḫārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G181-4. Ḳullaruñ çün **yaratduñ** ḥikmeti iżhār eyledüñ / Gül bitürdün bārdan ḳurı şecerden daḥi sīb
G2101-2. ʿİbādet ḳıl ḳoma tevḥīdi elden / Bularçün seni **yaratmış** yaradan
G2157-1. Raḥm idüp yüz göstere umma sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün **yaratmış** yaradan
G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ ḥüsnüñi bir vech ile aḥsen **yaradup** / Ḳomadı ḥācet ola zīver ü pīrāyesine
G2740-4. Bir daḥi hīç cevr ü cefā-keş **yaratmadı** / Ḳulları içre Tañrı Teʿālā benüm gibi
Tb1-5. Ṣūret-i ḥüsnüñ ʿaceb **yaratdı** Rabbü'l-ālemin / Bārekallah bu ne ḥüsn olur hezārān āferin

yāre [35] *bk. yara.* (Tulum, 2011: 1871) *bk. göñül yarası/yāresi, yāre açmaḳ, yāre urmaḳ*

(yāre [3], yāredür [2], yāreler [8], yārelerden [1], yārelerdür [1], yārelerin [1], yārem [3], yāreme [6], yārenüñ [1], yāresi [1], yāresin [4], yāresinden [2], yāresini [1], yāreye [1])

G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā ẓāhir görinmez **yāresi** / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G195-2. İstedüm pinhān idem sīnemde ġamzeñ **yāresin** / Rūşen itdi ʿāleme çāk-ı girībān ʿāḳıbet
G393-2. Sīnemüñ üstinde cānā görinen ġam dāġıdur / Ḳatre ḳaṭre eşkümle baġrumda biñ biñ **yāreler**
G473-4. Tāru mār itdi beni zülfi perīşānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan **yārem** üzre **yāre** yār
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi yāre urdı baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol **yāreye** mesrūrdur
G556-4. Ġamze oḳlarını gönder eksük itme sīneden / Mūnīs olmışdur aña baġrumda olan **yāreler**
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü urdı yāreler / **Yāreler** aġz açup her dem saña yalvareler
G646-1. Ġamz oḳlariyle sīne vü dil şerḥa **yāredür** / Baġrumı eger ṣorar iseñ pāre pāredür
G789-4. Ne sebebdendür didüm sīnemde biñ biñ **yāreler** / Didi ġamzeñ oḳlarından irişen peykāne ṣor
G861-7. Gel ṭabībā çünki gördüm tig-i ʿışḳuñ **yāresin** / **Yāreme** merhem urayım dime çün merhem yanar
G964-4. Zaḫm-ı nigār **yāreme** merhemdürür benüm / Urma ṭabīb **yāreme** gel merhem öldürür
G980-5. **Yāreme** merhemdürür çün zaḫm-ı dost / Cānuma tīr-i ḳażāsı ḫoş gelür
G1080-3. Uġrın uġrın ġamzelerle sīnem üzre **yāreler** / Ol ḳaşı yā ġamzesi oḳ yādigārıdur diñüz
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / Yāre urdı daḥi beter üstine ol yārenüñ
G1513-2. **Yārelerdür** görinen eflākde ṣanmañ nücūm / Sīnesine irişür her gice āhumdan ḫadeng
G1526-1. Tīġ-i ʿışḳuñ **yāresinden** oldı sīnem çāk çāk / Eylerem ben ol sebebden her dem āh-ı derd-nāk
G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz **yāredür** bu zaḫm-ı hicrānuñ senüñ
G1768-1. Zülfine ṭolaşup olan dili āvāre benem / Baġrını tīġ-i cefā ile ḳılan **yāre** benem
G1833-1. Şeb-i hecrüñde ey meh-rū dü-ebrūñı ḫayāl itdüm / Urup bu sīneme **yāre** anı şekl-i hilāl itdüm
G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / **Yāreler** sīnemde kim var ẕü'l-fiḳārumdur benüm
G2004-4. İrişen tīr-i ġamze **yārelerin** / ʿArż idelüm nigāraʿazm idelüm
G2021-1. Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen **yāresin** / Üşte ḫançer üşte sīne ḥizmete tek yāresin
G2213-1. Yürekde **yāreme** ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2618-3. Ġamzeñ oḳı irişmese mecrūḥ göñlüme / Olmazdı **yārem** üstine ol merhem gibi
Mh8-4. Dostlar oldı baña ol pīrehen ḳanlu kefen / Ey per-i ġam düşmenān güşudedür āzār-ı men / Dostum düşmen mi-şev bā-men ki men **yārem** henüz
Mh15-9. Sīnemüñ üstine kesdüm naʿl ü çekdüm **yāreler** / Bulımadum ey Muḥibbī derdüme hīç çāreler
Mr19-11. Öldüginden bülbülüñ gülzāra ne / Sīnesinüñ **yāresinden** ḫāre ne
B70. Tīrüñe ḳarşu varur her dem dil-i bī-bākımuz / **Yārelerden** ġam yimez bu sīne-i ṣad-çākımuz
B209. Nev-cevān idüm beni pīr itdi meh-rūlar ġamı / Pīr olası urmadı bu **yāreme** hīç merhemi

yāre açmaḳ [1] Vücutta veya bir şeyin üstünde yara oluşmasına sebep olmak. (TDK, 2011: 2531-2532)

G2083-4. **Yāreler açsa** sīneme ne ṭañ seylāb-ı sirişk / Olsa bārān nitekim çāk ide kūh-sār etegin

yāre urmaḳ [9] Yara açmak. (TS, 2009: 4340)

G421-2. Oḳ u yā alur ele ki zülfini eyler kemend / **Yāre uran** sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G483-4. Tīrin gönderdi gerçi **yāre urdı** baġruma / Tā ḳıyāmet cān u dil ol yāreye mesrūrdur
G557-1. Tīr-i ġamzeñ sīneye ol deñlü **urdı yāreler** / Yāreler aġz açup her dem saña yalvareler
G810-3. **Yāreler ursa** ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meşeldür ki diken zaḫmını bülbül götürür
G1000-3. **Yāreler ursa** ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meşeldür ki diken zaḫmını bülbül getürür
G1477-4. Yārelü göñlüme merhem istedükce yārden / **Yāre urdı** daḥi beter üstine ol yārenüñ
G1602-3. Yüregüme ḳanlu ḳanlu **yāreler urmaġ** için / Nice ser-tīz eylemişdür ḫançerini kirpügüñ
G2177-3. Baġruma benüm nice nice **yāre urupdur** / Yād eyleyüp ey dil baña ol bārī n'idersin
B31. Firḳatüñ tīġi **urupdur** yüregüme **yāreler** / Vaṣluñ ile dostum eyle bu derde çāreler

yārelenmek [7] *bk. yaralanmaḳ*

(yārelenmişdür [1], yārelense [2], yārelensün [1], yārelersin [1], yāreler [2])

G14-1. **Yārelense** cān u dil ḳılmaz teraḥḥum yār aña / Ḳana dönse göz yaşı itmez naẕar dildār aña
G332-5. Ḳanḳı ʿāşıḳ kim Muḥibbī cevr-i dilberden ḳaça / **Yārelensün** tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend
G556-1. Gülşenüñ seyrānına çıḳsa eger meh-pāreler / Ehl-i ḥāl anları gördükce cigerler **yāreler**
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü **yārelenmişdür** yürek / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G735-4. **Yāreler** baġrumı zülfini perīşān göricek / Arturur yāresini göñlümüñ ol şāne olur
G766-1. Pārelense yār elinden **yārelense** bu ciger / Dostlar olmaz ʿaceb çün ol cefākārı sever
G2011-5. Ṭarayup zülfini yārüñ **yārelersin** baġrumı / Baña bu işleri giçen şāne sensin şāne sen

yārelü [1] *T.* Her ne suretle olursa yarası bulunan. (Ş. Sami, 2010: 1312)

bk. göñli yārelü

G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir **yārelü** naḫcirümüz

yarı [1] *T.* Bir şeyin yarısı kadar olan, yarım olan. (TDK, 2011: 2537)

G1870-1. Olup ġavvāş baḥr-i ʿışḳa ṭaldum / İrem ḳaʿrına didüm **yarı** ḳaldum

yarılmaḳ [2] *T.* Paralanmak, parça parça kesilmek. (Ş. Sami, 2010: 1312)

(yarıla [1], yarılur [1])

G793-7. Müddeʿīnüñ acı sözinden Muḥibbī bu yürek / Zehre doymaz **yarılur** şan kāse-i faġfūrdur
B157. Dostum yaḳma beni geh cevr ü gāhi nāz ile / Büse iḥsān it lebüñden tā ki göñlüm **yarıla**

yarım aġız [1] Yarım ağızla. (TDK, 2011: 2539)

G27-3. Büseye bir cān nedür biñ cān virürdüm cān ile / **Yarım aġız** büse iḳrār eylese yārüm baña

yarın [20] *T.* Gelecek gün, bugünden sonraki gün, ferdâ, gaden. (Ş. Sami, 2010: 1312)

(yarın [12], yarına [6], yarını [2])

G6-5. Bugün ger bunda olsañ zār u maḥzūn / Olursın **yarın** anda şād u ḫandān
G81-1. Devrān cefā vü cevr ile itdi bugün cezā / Budur ümīdüm eyleye raḥmet **yarın** Ḫudā
G409-5. Ger bugün dünyā saña rām olsa **yarın** ġayredür / Tāc-ı Ḫusrevle Muḥibbī mülk-i Dārā 'dan n'olur
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / **Yarını** añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G657-2. Ṣalma ferdāya bugün ʿarż-ı cemāl eyle baña / Kim ire **yarına** buʿömr şitāb ile giçer
G903-3. Ey güzeller şāhı ẓulm itme bugün ʿuşşāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi **yarın** görür
G1064-4. Ṣalma beni dāimā ferdālara / **Yarına** kim çıḳa bilmez ey puser
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / İster iseñ **yarın** ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1560-3. Bugün faż'l ileʿirfān ol ḳo cehli eyleme pīşe / Ki **yarın** dest-i maẓlūmda bulınmaya girībānuñ
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam **yarına** / Āh kim bildüm yoġ imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1677-4. Ger bugün elden ḳomayasın şeriʿat dāmenin / Ḫavż-ı kevṣerden diyeler saña **yarın** şerbet al
G1792-3. ʿĀşıḳam rindem bugüni virmezem ben **yarına** / Zāhidā şāhidle meyden şanma perhīz eyleyem
G1744-4. Bugün göreyim gün yüzüni didüm didi ferdā / Dil-ḫaste eger irmeye **yarına** ne müşkil
G2236-1. ʿIyş u ʿişret itmeden bugün dilā ger giçesin / **Yarın** anda umaram kevṣer şarābın içesin
G2243-4. Terk it bugün libāsını serāpā-bürehne ol / **Yarın** yaḳana şunmaya her nā-bekār elin
G2355-4. **Yarın** ki şālihānʿamelʿarżını ideler / Şādān olup cennete her biri ṭuta rāh
G2616-4. Perde-i zühdüm ne ışşı bu dil-i Mecnūn mest / **Yarına** varın virdi kendinʿuryān eyledi
G2671-3. ʿĀşıḳa cevr ü cefālar eyleme raḥm eyle bugün / **Yarın** üstüñe senüñ açıla raḥmet ḳapusı
G2744-5. Muḥibbī'ye cefā itme bugün dildār-ı ʿālemsin / Ṣorılısardurur **yarın** meger ʿāşıḳlaruñ dādı
Mh9-8. Olmışam Mecnūn-ṣıfat terk eyleyüp dilʾārını / Düşmeni yār eyleyüp yārüm unutdı yarını / **Yarını** añmaz dirīġā ol Ḫudādan ḳorḳmaz

yārlıḳ [1] Yâr olma durumu. (TDK, 2011: 2541)

G1443-4. Her yañadan tīġler çekse ger aʿdā ḳaṣduma / Ġam degül pervā yimem baña sen itseñ **yārlıḳ**

yār-liḳā [1] Sevgilinin yüzü.

G1312-2. Derd-i dilümi ʿarż ideyim dime ḥekime / Baḳ **yār-liḳā** sīne ñe tā kim gide marāż

yarmaḳ [2] *T.* Parça parça kesmek, paralamak. (Ş. Sami, 2010: 1314)

bk. ḳılı yarmaḳ

(yara [1], yarsa [1])

G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel yüregümi **yara** didüm
G2440-5. Bilürdi derūnumda Muḥibbī ki neler var / Gönderse eger ġamzelerin sīnemi **yarsa**

yārsuz [7] Sevgili olmadan, sevgili olmaksızın, sevgilisiz.

G49-1. **Yārsuz** yazı vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña
G1096-3. Nāle vü feryād ü zāridür benüm dün gün işüm / Yā İlāhi olmasun ʿālemde kimse **yārsuz**
G1120-1. ʿAynüme almam cihānı dostlar ben **yārsuz** / Gözine ʿālem ḳafesdür bülbülün gülzārsuz
G1178-1. Nev-bahār eyyāmı geldi giçdi ʿömrüm **yārsuz** / Bülbül-i şūrīde n'itsün çün ola gülzārsuz
G1178-2. Gül yüzüñsüz ʿāleme ḳılmaz naẕar cān bülbüli / Gülşen-i bāġ-ı İrem külḫān görinür **yārsuz**
G2054-5. Bī-vefā yārüñ Muḥibbī cevrini maʿẕūr ṭut / **Yārsuz** ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen
G2175-5. Genc bī-mār ü gül bī-ḫār olmaz ey Muḥibb / **Yārsuz** ḳalur cihānda ʿaybsuz yār isteyen

yas [1] *T.* Ölen bir adam için zevk ve eğlenceden içtinap etmek ve karalar giymek gibi riayet olunan hâl, matem. (Ş. Sami, 2010: 1314) *bk. yas eylemek*

G560-2. Beni bend itdi ol zülf-i siyāha / Dil-i Mecnūn hemīşe **yasta** ḫoşdur

yās eylemek [1] Çok üzülmek, yasa bürünmek.

Mh16-2. Ḳoñ göñül āh eylemedükce gözlerüm döksün demi / Dūd-ı āhından giyüp ʿāşıḳ libās-ı mātemi / Kendü ḳare başına **yas eyleyüp** çekdi ġamı

yasaġ [5] *T.* Men', nehy, zecr, memnuiyet. (Ş. Sami, 2010: 1314)

bk. göze yasaġ olmamaḳ

(yasaġı [1], yasaġın [1], yasaġını [1], yasaġum [2])

G203-3. Ġonce mey içmiş **yasaġın** ṭutmamış şāh-ı gülüñ / Ḳoḳayın aġzın şabā didi bu ḫod evkār mest
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ bu ʿaḳl içün **yasaġum** var
G553-5. Muḥibbī kim ki āşıḳdur ḳalur mı cān ile başa / İşitdüm ʿışḳ şāhınuñ ḳatı muḥkem **yasaġı** var
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle yine sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun bu ʿaḳl içün **yasaġum** var
G2717-3. Sulṭān-ı ʿışḳ ʿāşıḳa cān terkin emr ider / ʿĀşıḳ degül mi ṭutmaya ʿışḳun **yasaġını**

yasamaḳ [1] *T.* ...kurmak, hazırlamak. (TS, 2009: 4365)

G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı yāyun **yasasın**

yaşdanmaḳ [9] *T.* Yaslanmak, dayanmak, yastık edinmek. (TS, 2009: 4372)

(yaşdanmış [7], yaşdansa [1], yaşdansam [1])

G1268-1. Şu kim gül bisteri içre yatur gülzāra **yaşdanmış** / Ne bilsün ʿāşıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre **yaşdanmış**
G1268-2. Görinen ʿanberīn beñler nigāruñ şem ʿ-i ḥüsnine / Ṣanasın bir bölük hindū vü perler nāre **yaşdanmış**
G1268-3. Eger **yaşdansa** aġyārı ʿaceb mi ol gül-i raʿnā / Muḳarrerdür gül açılsa ki dirler ḫāre **yaşdanmış**
G1268-4. Nigāruñ ṭaş işiginde nice yıldur ḳodum başı / Teraḥḥum eyleyüp birgün dimez bī-çāre **yaşdanmış**
G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra **yaşdanmış**
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese zünnāre **yaşdanmış**
Nş1-3. N'ola **yaşdansam** eger ṭaş işigini ṣubḥ-dek / Kim saʿādet kişiye vaḳt-i seḥerden açılur

yaşduḳ [2] *T.* Üzerine dayanılan şey ki pamuk ya yün veya ot vesaire ile memlü ekseriya müstetîlce bir keseden ibarettir, bâlîn. (Ş. Sami, 2010: 1314)

G2136-4. Bisterüm ḫāk **yaşduġum** seng kūy-ı dilberde yiter / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan sincābdan
G2600-4. Kūh-ı ġamda **yaşduġum** ey dost seng-i ḫāredür / Ġurbet içinde kişi düşvārdur bīmār ola

yāsemen [5] *Far.* Güzel kokulu beyaz ve küçük çiçekler açan sarmaşık kabilinden bir ağaç ki çok uzanır ve haşebi pek lâstiklidir. (Ş. Sami, 2010: 1314)

bk. berk-i yāsemen

(yāsemen [3], yāsemenden [1], yāseminde [1])

G778-2. Lāle gül sünbül benefşe **yāsemen** nergis çemen / Cümlesi olmış ġulāmuñ ḫalḳadur gūşuñdadur
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe **yāsemen** / Şimdilik ġāyet müşerrefdür zemīn ü āsumān
G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse yaşuñ **yāsemenden** āhun irse göklere
G2586-4. Nice teşbīh idem ben sīme cismün / Bulınmaz bu ṭarāvet **yāseminde**
Mh3-6. **Yāsemen** göñlünüñ çeker oynar giyüp aḳ vāleler / Gül cefā vü cevr ider bülbüller eyler nāleler / Ḫyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

yaş [306] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1315)

bk. göz yaşı, gözleri (yaş) ṭolmaḳ, ḳanlu yaş, ḳurı yanında/yanınca (bile) yaş yanmaḳ, yaş dökmek, yaş eylemek/itmek

(yaş [40], yaşa [4], yaşı [13], yaşıdur [6], yaşımuza [3], yaşın [10], yaşından [1], yaşını [8], yaşlar [10], yaşlaruñ [1], yaşum [131], yaşuma [8], yaşumdan [7], yaşumı [27], yaşumla [5], yaşumuñ [5], yaşumuz [1], yaşuñ [15], yaşuña [2], yaşuñı [9]

1. Ağlarken veya diğer sebepten gözde akan su, dem', eşk, sirişk.

G34-5. ʿAks-i lebüñi gördi Muḥibbī **yaşı** içre / Ṣandı ki şafaḳdur meh-i nev eyledi peydā
G83-1. Sīne gülşen olalı dīdem aḳıdur **yaş** aña / Neʿaceb merdümlik etdi çeşm-i gevher-pāş aña
G85-4. Gözlerümden **yaş** yirine ḳan gelür / Ḫākipāyuñ gönder olsun ṭūṭiyā
G87-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu **yaşum** gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / **Yaş** yirine ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña
G104-5. **Yaşuñı** sīm it Muḥibbī rūyı zer / Māyil olur ḫūblar zerden yaña
G115-3. Silüp pāk itmek içün kūy-ı yāri / **Yaşum saḳā** olupdur dīde cārūb
G123-2. Sen gereksin meclis esbābı müheyyā cümleten / Dil kebāb **yaşum** şarāb olmışdurur sīnem rübāb
G140-2. Zülfi sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ **yaşı** ṭolu hemçün ḥabāb
G142-3. Cūybār olup aḳarsa ṭañ mı **yaşum** her ṭaraf / Bāġ-arā reftār ider serv-i ḫırāmānum görüp
G147-3. Baḳmadı **yaşuma** ol nitekim ḳan aġladum / Ṣoñradan meyl eyledi eşk-i güher-bārum görüp
G152-5. Meclis-i ġam içre göñli nāle eyler nāle-veş / Bu Muḥibbī ideli yārān içün **yaşın** şarāb
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir ẕerredür bu kāyināt / **Yaşumuñ** yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G192-3. Yiter ʿuşşāḳa **yaşı** rūy-ı zerdi / Ki bunlar içre olmaz sīm ü zer dost
G203-5. Ey Muḥibbī **yaşuñı** sen de aḳıt cūlar gibi / Yoḳ ḳarārı ṣuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G207-4. Açılsa gül gibi yār itse ḫande / Benüm **yaşum** nola bārāndur ey dost
G213-1. Sīnede dāġ-ı ġam-ı cānān mihmān oldı ṭut / Mā-ḥażar **yaşuñ** şarāb u baġrı büryān oldı ṭut
G255-4. Ol serv pāyına yine ey dīde merdümi / Olsun revān **yaşuña** gel eyle terbiyet
G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde **yaş** / Aña raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş
G268-4. Bezm-i ġamda ḳaddümi çeng **yaşumı** tār eyledüm / Eylerem şimdengirü çeng ile ḳānūn ile baḥş
G342-1. **Yaşum** ile gerçi kim ẓāhir görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G370-1. **Yaş** yirine gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden **yaş** yirine dem gelür
G397-2. Ya ʿkūb-vār ġarḳa virür ʿālemi **yaşum** . / Āh ol cemāl-i Yūsuf-ı Ken ʿān ne yirdedür
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm zevraḳın / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan **yaşlar**
G423-5. Dil kebāb idüp Muḥibbī ideli **yaşın** şarāb / Bezm-i ġamda çeşmini ṭopṭolu sāġar gösterür
G425-10. Niṣār içün Muḥibbī pāy-ı yāre / **Yaşum** sīme yüzüm altuna beñzer
G425-2. **Yaşum** bāde olaldan bezm-i ġamda / Dil iñler derd ile ḳanuna beñzer
G425-7. İki çeşmüm iki cārī buñarı / Ġamām üzre **yaşum** Hāmūna beñzer
G425-8. **Yaşum** deryā olalı aġlamaḳdan / İçinde bu göñül ẕü'n-nūna beñzer
G443-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu **yaşum** gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem şandılar
G445-4. Yüzi meh bir güle baḳsañ ya **yaşuma** naẓar ḳılsan / Birine dir idüñ altun birisi daḥi dirhemdür
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgün **yaşumı** / İşidelden berü kim laʿl-i lebüñ öñdülidür
G461-1. Sīnem üzre görinen yir yir benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden **yaş** degül aḳan belā ırmaġıdur
G467-2. Reftāre gelse serv gibi nāz ile ḳaçan / Pāyına cū gibi **yaşum** ol ser-firāz ider
G470-4. **Yaşumı** gözden bıraḳduġum benümʿayb eylemeñ / Nice kez sırrumı fāş itmiş benüm şūrīdedür
G479-4. Açılur gül gibi dilber ġonca-veş güftār ider / Ebr-i āhum birle **yaşumdan** ḳaçan bārān olur
G484-1. Gözüm yaşı benüm baḥr-i Necef'dür / **Yaşum** dürdāne çeşm aña ṣadefdür
G492-4. Firḳat ile ḥālümi şorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden **yaş** yirine ḳan gelür
G498-1. Meyl-i ṭabʿı çünki o serv-i revānedür / Anuñ içün pāyına **yaşum** revānedür
G501-1. Ol perī-peyker ḳaçan cevr ü cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi çeşminden aḳan **yaşlar**
G503-6. Yüzüme **yaşuma** baḳdı didi yār / Yoluma ḫarc içün sīm ü zeridür
G507-3. Niçün ayaġun ṭopraġına / **Yaşum** gevher yüzüm altun ṭolupdur
G521-4. Jāle şanma seḥeri berk-i gül üzre dökilen / Bülbülüñ **yaşıdur** ol gerçi ki şebnem görinür
G523-3. Çıḳar āh eyledügimce semāya / **Yaşumuñ** menzili taḫt-ı serādur
G528-3. Ḫār u ḫāş gibi bu cismüm şālını / Ġarḳ iden āḫır **yaşum** seylābıdur
G546-2. Vaḳt-i seḥerde bülbül-i dil-ḫaste **yaşıdur** / Evrāḳ-ı gülde gördügüñi şanma jāledür
G551-5. **Yaş** ile ḳana ġarḳ olsa Muḥibbī'yi ʿaceb ḳılmañ / Cefā tīġ ile her dem anuñ baġrı cerāḥātdür
G567-1. Sevdā-yı zülf-i yār ile **yaşum** hevālanur / Çeşmi çekerse ḫançeri baġrum paralanur
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi **yaş** yirine nem düşer
G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña tār eyledüm **yaşum** / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün zīrle bemdür
G651-3. Her yaña **yaşın** açar dīvāneler boynın şunar / El uzadup her ḳaçan zencīr-i zülfini çözer
G670-2. Başumdan aşmaġa ḳaṣd itdi **yaşum** / Muḳarrerdür beni ġarḳ itmek ister
G679-2. Ḳaçan Şeb-diz-i zülf ile **yaşum** gülgūnını ḳoşsam / Pāyına düşüben āhum eser bād-ı şimāl olur
G681-2. **Yaş** yirine gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G682-1. Cū oldı **yaşum** ol ḳad-i dil-cūya segirdür / Dil bülbülidür ol gül-i ḫoş-būya segirdür
G685-5. Bāġ-ı ḥüsnüñe ṭarāvet viren ey serv-i ḫırām / Eksük olmaz aḳar anda bu Muḥibbī **yaşıdur**
G689-2. Baḳmadı yüzüm zerdine **yaşum** güherine / Meh-rūları bildüm ki hemān sīm ü zer ister
G689-5. Kim tuḫm-ı ġamı sīnesine şaça Muḥibbī / Āhı bulutından aña **yaş** maṭar ister
G731-2. Olaldan ʿārıżun gül ḳāmetüñ serv / Aḳar kūyunda **yaşum** ʿayn-ı mādur

G738-5. Ger revān itse Muḥibbī yoluña baş ne ʿaceb / Cūy iden **yaşını** serv-ḳad-i dil-cūyuñdur
G794-1. Dīdeler segrür ʿaceb ol gözi āfet mi gelür / **Yaş** revān oldı aḳar ol sehī ḳāmet mi gelür
G799-2. **Yaşum** şarāb olaldan yārān-ı bezme her dem / Sīḫ-i ġam ile baġrum bişmiş kebāba beñzer
G799-4. Ġam meclisinde **yaşum** rengīn tāra döndi / İder fiġān u nāle sīnem rübāba beñzer
G819-2. Ḳanda kim gül açılur lā-büd olur anda hezār / Ḳanḳı dilde kim maḥabbet var aḳıdur **yaşlar**
G822-1. İki çeşmüm revān itmiş **yaşını** yā yābān gözler / Nitekim dūd-ı dil dilden çıḳıcaḳ āsumān gözler
G828-4. Āh ile şanma göñül **yaşını** te'şir ḳıla / Ḳalbi āhendür anuñ şanma ki ol kār eyler
G829-4. Pāyuña dökmege benüm servüm / **Yaşumı** sīm idem yüzümi zerler
G832-1. Serv-ḳaddini ḳaçan añsam bu gözüm **yaş** olur / Āh ḳılsam derd ile derdā bu sırrum fāş olur
G840-2. **Yaşum** ile baḳ bu rūy-ı zerdüme / Ḫūblar çünki severler sīm ü zer
G853-3. **Yaşum** giydürse egnüme ser-ā-ser / Olur āhum başuma tāc-ı semūr
G859-4. Dilde ḥaṭuñuñ ḫayāli gelse **yaşum** mevc urur / Nitekim ḳılca ġubār olsa anı deryā çeker
G865-4. Sīnemüz beytü'l-ḥazen **yaşum** şarāb u dil kebāb / Miḥnet-i derd ü belā cemʿ oldı dil şoḥbetdedür
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet göñlini / Dökilür āhı seḥābından **yaşı** bārāndur
G881-4. Ey boyı serv-i ḥıṭā maḥbūbı bu **yaşum** revān / Eyledüm kim göre ider āb-ı Amūlar mıdur
G889-3. Şāh-ı güldür her elif sīnemde **yaşlar** ġonceler / Sīnem üzre dir gören dāġum gül-i ḫandānı var
G899-4. **Yaşum** giyürdi egnüme ḫilʿat-i ser-ā-seri / Āhum şuʿāʿı başuma tāc-ı şāhānedür
G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh oḳların atdum / Rengīn **yaşumı** eyledüm ol yāya kirişler
G916-3. İşitdüm māla māyil māh-rūlar / **Yaşumı** sīm itdüm yüzümi zer
G922-1. Bezm-i ġam içre cānā sīnem rübāba beñzer / Çeşmüm o bezme sāġar **yaşum** şarāba beñzer
G922-4. Baḥr olalı sirişküm ġarḳ oldı anda cismüm / Mevc urduġınca her dem **yaşum** ḥabāba beñzer
G933-3. Çün oldum mülk-iʿışḳuñ pādişāhı / **Yaşum** leşker baña āhumʿalemdür
G940-4. Yitürdümʿaḳl-ı dil külli revān oldı **yaşum** gibi / Yiter gülzār-ıʿālemde benüm bir serv-dālum var
G952-3. Görinen deryā degüldür belki gözüm yaşıdur / Ġarḳa virdiʿālemi gözümden aḳan **yaşlar**
G954-4. Bezm-i ġamda ey göñül iñle **yaşuñı** eyle tār / Dehr eli āḫır büker bu ḳāmetüñi çeng ider
G956-1. Ḥasret-i rūyuñdan aḳar gözlerümden **yaşlar** / Bile iñler iñlesem yanumca ṭaġlar ṭaşlar
G956-3. Ġamzeñe diʿāşıḳuñ ḳatline zaḥmet çekmesün / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun **yaşlar**
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden **yaş** yirine dem gelür
G962-1. Çoḳlar yaşasun raḥm ḳılup **yaşuma** her-bār / Aġlar bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G974-2. Dilerseñ ey kemān-ebrū neden döndi **yaşum** ḳana / Müjeñ tīrini gönder gel anı ḫūnīn-cigerden şor
G995-3. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / Yüzüm altuna **yaşum** sīme beñzer
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem **yaşlar** / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler nişār
G997-1. Gülşenüñ rengīn ḳumāşı gül midür bülbül midür / Şīşelerle ṭolı **yaşı** gül midür bülbül midür
G1008-5. Muḥibbī'den güvāh istersen ʿışḳa / **Yaşum** sīmiyle rūy-ı zerdümi gör
G1012-1. Gözümden aḳan **yaş** yirine ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm budurur ḫāk-i derüñ kuḥl-ı başardur
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña kuḥl-ı başardur / Gözümden aḳan **yaş** yirine ḫūn-ı cigerdür
G1017-2. **Yaşum** baḥri temevvücler idüp başumdan aşmışken / ʿAceb budur ki bu göñlüm benüm odlara yanmışdur
G1017-5. Egerçi zer idi çehrem **yaşumla** anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1023-5. **Yaşı** leşker livā olalı āhı / Yürür dil her yañeʿışḳuñ şehīdür
G1030-2. **Yaşumı** ḳılsam şarāb u baġrumı itsem kebāb / Meclis-i ġamda gele her yañadan būy-ı ciger
G1033-7. Muḥibbī gāh cismüni getürse / ʿAceb mi **yaşını** seylāb idüpdür
G1034-3. **Yaşum** te'şir itmez āhum ile / ʿAceb āhen midür ḳalbi ya mermer
G1034-6. Biḥamdillah giyürdiʿışḳ şāhı / **Yaşumdan** egnüme ḫilʿat ser-ā-ser
G1038-5. Ey Muḥibbī nāle vü **yaşum** benüm ḳılmaz eşer / Şöyle beñzer ḳalbi yārüñ seng yā pūlāddur
G1046-2. Baḳar mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / **Yaşum** sīm olmasa idi yüzüm zer
G1058-1. Her ḳaçan ol serv-ḳadd gelmez cefāya başlar / Ġarḳa virür ʿālemi gözümden aḳan **yaşlar**
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar yir üzre bu **yaşum** gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan **yaş** yirine belki demidür
G1087-2. Ey dīde göz yaşın dök virsün cihānı ġarḳa / Ol cevri çoḳ vefāsuz çünkim **yaşuñı** silmez
G1088-1. Bir naẓarla ḫūn-ı dil cūş itdi oldı **yaş** göz / Döndürür dünyāya āḫır **yaşumı** bu ḳaş u göz
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost **yaşumdan** ḥaẓer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1113-3. Seyr ḳılmaġa **yaşum māni**ʿ olur ruḫlarına / N'eylesün yolın alur dīde o mādan giçemez
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi çün **yaşum** yeñilmez ider āḫır ḳaş göz
G1135-1. Göreli dīde ḥaṭ-ı sebzüñi **yaşın** yeñemez / Āh ider derd ile baġrındaki başın yeñemez
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī ḫasteye / Göreli dīde ḫaṭ-ı sebzüñi **yaşın** yeñemez
G1153-3. Zerd oldı ruḫum sīm **yaşumdan** baña ne sūd / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G1165-4. Bir boyı servüñ firāḳından görenler **yaşumuz** / Bir aḳar ṣudur didiler dīde-i ġam-nākumuz
G1194-2. Giçer mi bir dem ol serv ayaġına / **Yaşum** çün çeşmümi bī-kār ḳılmaz
G1194-5. Muḥibbī **yaşın** ol yār ayaġına / Nişār itmez dimeñ dinār ḳılmaz
G1195(b)-3. Ol ki **yaşın** sīm ü derd ile yüzin zer eyleye / Māla māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1197(a)-3. Kirpük ucında her biri bir laʾl-pāredür / Gözümden aḳan ḫūn-ı ciger **yaşa** beñzemez
G1198-4. Nişār eylemek içün pāy-ı yāre / **Yaşuma** sīm ü zer didüm ne dirsüz
G1210-4. **Yaşum** tār u ḳadüm çeng olalı āh / Fiġān ü nāle zīr ü bemsüz ḳılmaz
G1226-5. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün **yaşum** benüm Nīl olalı / Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür nehr-i Aras
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / **Yaş** yirine baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1258-2. Sen serv-i sehī ḳaddi ʿarʿār āb-ı revāndur / Bu çeşme-i çeşmümden aḳar anuñ içün **yaş**
G1283-4. Düşeli cān u göñül sünbül ṣaçuñ sevdāsına / Başda sevdā dilde āteş eksük olmaz gözde **yaş**

G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḥastedür / Ger bu yolda cān vire ʿālemde sürsün nice **yaş**
G1286-2. Yüzüñi görmesem itme taʿaccüb / Güneşe baḳanuñ olur gözi **yaş**
G1313-1. Dil derdini ey dost saña nice idem ʿarż / Āhum ile **yaşumdan** ṭolıdur çün fülk üʿarż
G1313-3. **Yaşum** ki dilā ger tükene ġam yime çeşmüm / Ḫūn-ı cigerüñden idinür kendüzine ḳarż
G1320-2. Āteş-i āhum yaḳardı göñlümüñ Baġdādını / Anda **yaşum** olmasa biri Fırāt u biri Ṣaṭ
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle **yaşuñ** / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẓẓ
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u **yaşıdur** / Yaḳındur ʿāşıḳun bunlardan özge bir güvāhı yoḳ
G1406-3. Bilmek isterseñ derūnum ḥālini gör nālemi / ʿIşḳuma şāhid gerekse gözden aḳan **yaşa** baḳ
G1408-3. **Yaşumdan** belki ġāfildür baña kim dir ḳabā giysün / O kim deryāya düşmişdür aña lāzımdur ʿuryānlıḳ
G1418-3. Baş gözüm üstine itme ḫār-ı müjgāndan ḥaẕer / **Yaşum** ile nerm olsun diyü itdüm ışlamaḳ
G1423-5. Leblerüñ öpsem olur bu gözlerümden **yaş** revān / Dilberā ʿayb eyleme olur feraḥdan aġlamaḳ
G1437-2. İñile saña disünler kemānce / **Yaşuñ** tār sīneñ üzre bir deri yaḳ
G1441-3. **Yaşum** her ḳaṭresi bir dāne-i laʿl / Anuñçün bu sīnem ḳanıdur ʿışḳ
G1448-5. Gözlerüm yaşına raḥm eyle didüm didi nigār / **Yaşuñ** degül bu dökilen dürr ile mercān ancaḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın **yaşum** deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1508-4. Ol serv-ḳadi bāġ-ı ḥüsnde görüp gözüm / Didi ki **yaşum** pāyına anuñ revān gerek
G1518-3. Gösterüp yā ḳaşuñı kirpügüñi eyleyüp oḳ / Baġrumı pāreleyüp **yaşumı** Ceyḥūn itdüñ
G1526-3. Ol mehüñ gūşına teʾşir eylemez āh u sirişk / Berri baḥr itdi **yaşum** āhum irişdi tā semāk
G1531-4. Hecre yanup cān u dil kül oldı cismüm ser-te-ser / Rūy-ı zerdümle benüm **yaşumla** sen āl eyledüñ
G1546-7. Muḥibbīʾnüñ aḳar **yaşı** oñulmaz baġrumun baş / Bu ḥāli duymasun nāşī niçün dün gice gelmedüñ
G1558-3. Ḳāmetün çeng oldı çün tār ile bu rengīn **yaşuñ** / Ṭurmasun āh u fiġānlar eylesün her bir ḳıluñ
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür **yaşum** sīm ü yüzüm cānā ẕehebden yeg
G1578-3. Raḥm idersen ḥālüme añduḳca aġlarsın müdām / Müstedām ol müstedām ol ey gözüm aḳsun **yaşuñ**
G1589-5. Baḥr oldı **yaşum** fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī yine deryāyı büyütdüñ
G1596-3. Zevraḳ-ı dil āh ile düşdi **yaşum** girdābına / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G1599-2. ʿĀrıżuñdandur şehā eşküm benüm sürḫ olduġı / Laʿl olur ḳan içre mihrüñ tā **yaşından** çünki reng
G1600-4. **Yaşum** mevc urdı esdi bād-ı āhum / Ṣaḳın ey fülk-i dilʿummāne girdüñ
G1604-2. Bezm-i ġamda giceler ṣubḥa dekʿıyş eylemege / Dil kebāb oldı **yaşum** daḫi mey-i nāb gerek
G1608-1. Baña düşer āh idüp **yaşumı** bārān eylemek / Saña lāyıḳdur gelüp gül gibi ḫandān eylemek
G1619-4. **Yaşum** āhum neden teʾşir ḳılmaz / ʿAceb ḳalbi anuñ āhen mi yā seng
G1624-2. Ḳaddini görüp pāyına **yaşuñı** revān it / ʿIşḳ ile eger terk idesin ser daḫi nāzik
G1625-1. Ḥālümi āh göñül yine diger-gün itdüñ / Bir boyı servi görüp **yaşumı** Ceyḥūn itdüñ
G1625-2. Bezm-i ġamda giceler ney gibi efġānlar idüp / İçmege sāġar ile **yaşumı** gülgün itdüñ
G1629-3. Egerçi giçmedi kimse benüm şeb-diz-i āhumdan / Velī gülgün **yaşum** da seriʿidür bu meydānuñ
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / **Yaş** yirine dökilüp gülşende ḳanı bülbülüñ
G1636-5. Murġlar evc-i sevdāda āhuma raḥm eyledi / Acıdı acı **yaşumı** gördi deryāda semek
G1660(a)-5. Ey Muḥibbī **yaşumı** cārī görüp ol serv-ḳadd / Nāz ile didi gözüñ yaşına beñzerʿayn-i mül
G1665-4. Bülbülüñ tā ḳılmayınca **yaşı** āb-ı revān / Berḳiʿin keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül
G1667-2. ʿĀrıż-ı gülde seḥerde görinen gevher gibi / Bülbül-i dil-ḫastenüñ **yaşıdur** ol şebnem degül
G1676-1. ʿĀşıḳa **yaşı** yiter hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1681-1. Bulımazsın Ḥaḳḳı evvel varup kendüñi bil / Añ günāhuñ aġlayup tā ṣubḥa dek **yaşuñı** sil
G1687-3. Cevrüñ ile gel beni aġlatma ḥadden giçdi āh / İsteyeyin luṭfuñ ile raḥm idüp **yaşumı** sil
G1689-5. Aġlasam dildāra ḳarşu gül gibi ḫandān olur / Ey gözüm merdümleri **yaşumı** bārān eyle gel
G1694-2. Gözüm **yaş** sīne āteş dūd-ı āhum / Bular yitmez mi ʿışḳuma delāyil
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey Yūsuf-ı cemāl / Kūyuñ içre aḳdı **yaşum** hemçü Nīl
G1722-3. Ḳadem başduñ bugün çün mülk-i ʿışḳa / **Yaşuñ** leşker dilā āhuñ ʿalem ḳıl
G1722-4. Ḳaçan sulṭān-ı ʿışḳ dil ḫānesine / Gele īsār çün **yaşuñ** direm ḳıl
G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle **yaşumdan** ḥaẕer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G1749-1. Ey boyı servüm görelden saña virdüm cān u dil / Ol sebebdendür aḳar kūyuñda **yaşum** muttaṣıl
G1757-3. Jāleler ṣanma seḥer-geh belki bülbül **yaşıdur** / Aġlasa ʿāşıḳ olur maʿşūḳ-veş ḫandān gül
G1760-4. Hīç teʾşir ide mi **yaşum** ile āhum aña / Ḳalbine yārüñ cihānda kim diye mermer degül
G1761-1. Her dem seḥāb-ı āh ile bārān olan **yaşum** / Baḥr-i ġam içre mercān olan **yaşum**
G1761-2. Lü'lü' dişi firāḳ ile dürrler döken gözüm / Meygūn lebi ḫayāl ile pür-ḳan olan **yaşum**
G1761-3. Dökse ṣaçılsa hergiz aña kimse lā dimez / Şāh-ı maḥabbet emr ile terḫān olan **yaşum**
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / Āḫır yolında cemʿolupʿummān olan **yaşum**
G1761-5. ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide / Aḳsun Muḥibbī derdüme dermān olan **yaşum**
G1765-5. Muḥibbī olmaz imiş ʿāşıḳuñ sitāresi çün / Şeb-i ġam içre nice bir **yaşum** sitāre ḳılam
G1770-1. Şemʿ-veş başum kesildükce aḳar **yaşum** benüm / Yana yana maḥv olup ḳalmayısar başum benüm
G1774-3. İsterem **yaşum** revān idem gel ey serv-i revān / Söyle efsūn mı buyurur rūḥ-ı revānum benüm
G1776-4. Çün **yaşum** deryāsınuñ oldı vücūdum zevraḳı / Baña lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1786-4. Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmei / Ter idüp **yaşum** ile andan yāre irsāl eyledüm
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki **yaşum** / Yazılur ḳanda baḳsam āh şāhum
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp **yaşumı** deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm
G1805-3. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu hilāl ebrūlaruña gördüm / Didüm ki ġırra olmışdur **yaşum** bārāne ṭapşırdum
G1810-2. Başum hevāda şu gibi **yaşum** hevādadur / Bir serv-ḳadd ü lāle-ḫadüñ pāy-ı ḫākıyam
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden **yaşumı** tār eyledüm / İñleyüp zārılıḳ itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G1851-2. Şu içinde ġarḳ olursam ṭañ mı nīlüfer gibi / Mevc urup baḥr oldı **yaşum** aşdı başumdan benüm

G1861-5. Ey Muḥibbī bezm-i ġamda olalı baġrum kebāb / Ḫūn-ı dilden döndi **yaşum** bir ṭolu peymāneyem
G1863-3. Kirpügüm elmās idüp delsem **yaşumuñ** cevherlerin / Dāne dane her birin tesbīḥ-i mercān eylesem
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına **yaşum** revān itsem ne ṭañ / Yüzü mi ṣu gibi sürüp yirlere pā-māl olam
G1875-4. Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına ey seng-dil / Şol ḳadar ḳan aġlayam **yaşumı** cüy-ı Nīl ḳılam
G1886-1. Gözlerümden aḳa ṭursun ṭurmasun **yaşum** benüm / Yā ne içün ṣaḳlaram şimdengirü başum benüm
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa yiridür şimdengirü **yaşum** benüm
G1889-4. Yaḳarken āteş -i ʿışḳum cihānı / ʿAceb budur **yaşum** deryā ḳılan kim
G1906-4. Pāyuña ḳo yüzini sürsün **yaşum** cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña servi ser-efrāzum benüm
G1912-1. İki ʿaynumdan revān olup aḳar **yaşum** benüm / Anuñ içün kim belā kūhıdur başum benüm
G1913-2. İñlerem ney gibi baġrum deleliden bu felek / Tār idelden **yaşumı** çenge dönüpdür bu belüm
G1923-5. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem ʿālemi ġarḳ eyledi / Ḳaṭredür **yaşuma** nisbet şimdi deryālar benüm
G1928-4. Şol ḳadar ḳan aġlayam miḥnet beyābānında kim / Ser-te-ser vādileri **yaşumla** külli gil ḳılam
G1933-2. Göreyim **yaşı** çoḳ olsun pür-demi eksilmesün / Ḥālüme raḥm idüp aġlar dīde-i giryān benüm
G1940-5. Bir boyı servüñ firāḳında Muḥibbī āh kim / Cūlar olmışdur **yaşum** gitmez benüm giryānlıġum
G1942-1. **Yaşum** içre nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm / Ḫākda berk-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl / **Yaşum** sipāh u āteş-āhum ola ʿalem
G1965-4. **Yaşumuñ** itāmunuñ yirlere dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
G1974-4. Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīh idüp serve / **Yaşum** ol serv ayaġında aḳan enhāra beñzetdüm
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdur göñlüm / **Yaşum** eflākde irse yüzümle ḫāḳdur göñlüm
G1988-5. **Yaşumuñ** mevci ḳo aḳsun Muḥibbī anı pāk olsun / Günāh ile olup memlū ṭolu ḫāşākdur göñlüm
G2002-2. Sipāh itsem n'ola **yaşum** yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem
G2005-1. Şu terāzūsı olaldan oñmaduḳ başum benüm / Anuñ içün her ṭaraf ṭurmaz aḳar **yaşum** benüm
G2030-3. Zülf-i şebdīzi ile ḳoşdum **yaşum** gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2040-1. Temevvüc eyledi **yaşum** yine ābum hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān ṭoldı ṣadāsından
G2064-1. Dirseñ ey dil sırr-ı ʿışḳ fāş olmasun / Ṣabr ḳıl bir dem gözüñ **yaş** olmasun
G2084-4. ʿArż ḳılsun yana yane ṣubḥa dek dil derdini / Şem ʿ-veş **yaşın** çoġ itsün uyḫusın az isteyen
G2105-1. Olmadum teskine ḳādir gözden aḳan **yaşa** ben / Ḥasret oldum giceler tā ṣubḥ olınca ḫʷāba ben
G2106-1. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ didi bir serv-dālem ben / Didi cūlar mıdur **yaşuñ** didüm āb-ı zülālem ben
G2114-4. Dür dişi fikr ile **yaşumı** seylāb idüben / Aḳıdup her ṭarafa varayım ʿummāne degin
G2121-3. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum bu **yaşum** gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden **yaşın** giçilmesün
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum ṣorġuç ideyin **yaşuña** zülfüñ perin
G2134-5. **Yaşuñı** şarāb baġrı kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı yidür aşumdan
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer laʾl ü cevāhir / Baña yiter **yaşum** sīm yüzüm altun
G2175-2. **Yaşuma** ḳılsun naẓar deryā temāşāsın ḳılan / Külḫān-ı sīnem ṭolu gelsün berü nār isteyen
G2186-2. Yaġup yaġmurleyin **yaşum** nola cūlar revān olsa / Bulutlar gibi aġladurdum göge dūd-ı siyāhı ben
G2186-4. **Yaşum** sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2194-4. Ola ki gül gibi açıla ol lāle-ḫadd / ʿIşḳ ehli āh ile **yaşını** bārān eylesün
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey **yaşum** sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de gökde yāḫūd yirdesin
G2202-3. Gül gibi ḫandān olur görse **yaşum** bārānını / Aġladur mı ʿāşıḳı feryād u āhı sevmeyen
G2212-2. Dostum terk eyleyüp gitme beni **yaşum** gibi / Çün bilürsin cān gidicek yaramaz bir işe ten
G2254-1. Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mināya virmezin / **Yaşum** nücūma dāġumı da aya virmezin
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün **yaşın** / Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözlesin
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ gözümden / Aḳıdur dīdeler **yaş** yirine ḳan
G2303-3. Eksük olmasun **yaşum** her dem bu ben dil-ḫastenüñ / Teşne görse damla damla damzurur aġzına su
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum yine gülgūn **yaşumı** / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2327-8. Añ günāhuñı aḳıt göz yaşını ṣubḥa degin / Beñzesün baḥre Muḥibbī **yaşuñı** şūr eyle
G2367-1. Ḥalṭ olursa n'ola ger ḫūn-ı ciger **yaşımuza** / Bu daḥi yazu imiş rūz-ı ezel başımuza
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse zülfüñi igen ḳaṭʿitme / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme bu **yaşımuza**
G2367-5. Güher-i eşki Muḥibbī yolına eyle nisār / Ola ide naẓar çeşm-i güher **yaşımuza**
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger **yaşum** ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe
G2393-5. Didiler **yaşum** görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur yine
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile baġruñı dāġ eyleme / Serv-ḳadler ẓikri ile **yaşuñ** ırmaġ eyleme
G2404-4. **Yaşum** deryāya dil ṣaḥrāya düşdi / Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī yine **yaşuñ** / Ḳaddi gibi serv olmaya büstān arasında
G2415-2. Varmazam kūyuña **yaşum** baña virmez geçid / Āh seḥābı yaġdurur bārān bārān üstine
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña itmez żarar **yaşumla** çün nem-nāk ola
G2438-1. Aḳdı **yaşum** ṣu gibi bir servi boylı ser-keşe / Anuñ içün ʿālemi ġarḳ eyledi başdan başa
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı **yaşum** / Gözden bıraḳam yirlere ger sīm ü zerse
G2448-3. **Yaşum** şarāb olalı bezm ehline müdām / Baġrum döker piyālesine ḳan girih girih
G2450-5. Ey boyı servüm Muḥibbī **yaşını** āb-ı revān / Eyledüñ raḥm eyle gel çeşmine **yaşı** gelmişe
G2457-2. N'eyledi n'itdi göñül **yaşuñı** gözden-bıraġup / Hīç revā mıdur anı düşüresin dāmenüñe
G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını birer teskīn ide / Yaşını döksün diñüz çeşmine **yaşı** gelmişe
G2468-5. Çünki dil-cūdur aḳıt ol serv ayaġına **yaşuñ** / Sen sen ol ṣaḳın Muḥibbī terk-i dil-cū eyleme
G2479-2. Ger bāġa vara ṣu gibi **yaşum** revān olur / Ḥālüm ne ola bilmem o serv-i ḫırām ile
G2493-5. Āteş-i ʿışḳa yanardı bu Muḥibbī ser-te-ser / Dīdeler aḳıtmasa **yaş** sīnem üzre nāruma
G2521-4. Güller bitirüp çevremi **yaşum** çemen itdi / Seyr eyle dilā göñlüñ açılsun çemenümle
G2525-4. Kaʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ **yaş** ile dönsün zemzeme

G2559-1. Yiridür saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse **yaşuñ** yasemenden āhun irse göklere
G2564-4. Yiter āh ile eyle **yaşlaruñ** sīm / Güzeller şayd olur çün sīm ü zerle
G2567-2. Şehā yoluña īṣār itmek içün / Yüzüm dinār olur **yaşum** diremde
G2574-5. Muḥibbī nezr ḳıl ġam tekyesine / **Yaşuñ** dirhemlerin gönder çerāġa
G2583-1. Āh kim hicrān şebinde ṭoldı baġrum baş ile / Cismüm āḫır ġarḳ olur çeşmümden aḳan **yaş** ile
G2610-2. Baḫr-i ġamda olalıdan bu iki çeşmüm ṣadef / Beñzedür dürdāneye çeşmüm aḳıtsa **yaşını**
G2632-3. Āh ḳılsam aġlasam **yaşum** saña itmez eṣer / Ḳatı göñlüñ dostum beñzer senüñ mermer gibi
G2643-1. Miḥnet ile ṣanma baġrum ey ṣanem baş olmadı / Ḫūn-ı dilden dem-be-dem yā gözlerüm **yaş** olmadı
G2647-5. Gün yüzüñe baḳduġınca Muḥibbī senüñ ey dost / **Yaş** ile anuñ çeşmi ḳabaġı ṭola yazdı
G2670-2. Ḳıldı zemīni deryā **yaşum** yeñilmez oldı / Āhum ʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa düşdi
G2701-1. Şāh-ı ʿışḳam dikdüm āhumdan livā-yı ejderi / Ser-te-ser ṭutsa cihānı ṭañ mı **yaşum** ʿaskeri
G2705-4. Gözlerüm lü'lü'lerine çeşmüm olmışdur ṣadef / Anı da ḥıfẓ eyleyen **yaşum** benüm deryā gibi
G2707-4. Diler ey serv-ḳadd pāyuñı būse / Anuñ içün **yaşum** ider cüst ü cūyı
G2710-3. Eṣer itmez **yaşum** ḳalbine yārüñ / ʿAceb āhen mi bilsem yā firengi
G2725-5. Bu Muḥibbī **yaşını** āb-ı revān ister iseñ / Cilveler eyle ṣalın ḳarşuma ey serv-i sehi
G2734-1. Āh kim bir serv-ḳadd derdi aḳıtdı **yaşumı** / Ṣu gibi ṭaşdan ṭaşa ursam ʿaceb mi başumı
G2734-5. Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāṣılum / Baḫre döndürdüm anuñçün ey Muḥibbī **yaşumı**
G2735-1. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳad-i dil-cūyını / Anuñ içün ben revān itdüm bu **yaşum** cūyını
G2743-4. Mezra ʿ-ı dilde **yaşum** tuḫmını ṣaçdum muttaṣıl / Ḫāṣılum ancaḳ derd ü belā ḳayġu gibi
G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum **yaşum** itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni
G2778-4. Ḫışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben yeñile **yaşum** sile düşdi
G2782-1. Görmen **yaşum** degül kūh-ı belā ṭaġı gibi / Her yañaden **yaşum** aḳar anuñ ırmaġı gibi
G2798-5. Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicleden / **Yaşuma** kimdür diyen kim cūy-ı Baġdād olmadı
Mh4-10. Ey dīde Muḥibbī gibi **yaşuñ** Aras eyle / Āb eylemege ʿışḳ ile ey Cem heves eyle / Dāim çü cihān işi hevā ile hevesdür
Mh10-10. Zülf-i çevgānına gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm **yaşumı** göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż
Mh14-6. Dostum bu dāmen-i luṭfuñla bu **yaşumı** sil / La ʾl-i nābuñ firḳatinde ḳan yudar ḳabb-ı ʿalil / Beslesün ḫūn-ı cigerle şimdi her kān cevherin
Mh16-4. Bezm-i ġamda **yaşumı** tār eyleyüp sīnem rübāb / Cür ʿa-i la ʾlüñ ġamını nūş iden mest ü ḫarāb / Ṣunsa meger sāḳī-i devrān çekmeye cāmı
Mh18-4. Līk olmadı yüzüñ görmek müyesser māhumuñ / Ṣol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ **yaşumla** ābdār itsem gerek
Mh18-13. Her ḳaçan görse Muḥibbī ol göz ü ḳaş oynayup / Cūş idüp ḫūn-ı ciger gözden hemān **yaş** oynayup
Mr4-14. Başda sevdā cānda zaḥmet dilde firḳat gözde **yaş** / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār gözüm / **Yaş** yirine yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr18-8. İñlerem tār oldı **yaşum** daḥi bu sīnem rübāb / Aġlasun ḳan aġlasun bu çeşm-i giryānum benüm
Mr26-2. Dem-be-dem **yaşlar** aḳar bu gözlerümden ḳan ile / Yanmasun ʿālemde kimse āteş-i hicrān ile
B107. Bir naẓar gün yüzüñi görmek müyesser olmadı / Ṭāli ʿümdür geh **yaşum** geh āhumı māyil ḳılam
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi zerd ü **yaşı** hem āl ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola
B214. Göñül iñler bugün ṭolāba döndi / Aḳar her yañe **yaşum** āba döndi

2. Islak, nemli, sulu kurumamış, ratib.

Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru **yaş**
G2761-5. Ey Muḥibbī āteş gerçi ki **yaş** teskīn ider / Aġlasam daḥi beter yaḳar dil-i sūzān beni
G1061-3. Başumı kesdi gözüm yaşına raḥm itmedi hīç / Ḳılıcın ḫūnī olan ḳurıya vü **yaşa** çalar
G1286-3. Uralı sīneme ġamze oḳını / Yüregüm baġrum olupdur ṭolu **yaş**

yaş dökmek [53] Gözden yaş aḳıtmak, aġlamaḳ, göz yaşarmaḳ, eşk-bār olmaḳ, giryān olmaḳ. (Tulum, 2011: 1874)

G120-2. **Yaş döktügümce** āteş-i āhum füzūn olur / Bir yire cem ʿ olmaz iken āteş ile āb
G141-5. **Yaş dök** Muḥibbī şām u seḥer āh u nāle ḳıl / ʿAfv eyleye günāhuñı tā Ġāffirü'z-zünūb
G369-2. Görsem yüzüñi gözlerüm ol demde **yaş döker** / Faṣl-ı bahār olsa ṣular cūybār olur
G498-2. Dürr dişleri firāḳ ile sünbül ṣaçuñ añup / Āh eyledükce **yaş** ki **dökem** dāne dānedür
G564-4. Gözüm uyḫu yüzin görmez **döker yaş** / Felekde çıḳmaġ içün kevkeb ister
G593-3. Ebrler āh eyleyüp **dökdükce** dem dem **yaşlar** / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ zerler niṣār
G617-4. Firāḳuñla **döküp yaşlar** eger āh eylesem cānā / Zemīni ġarḳ ider **yaşum** çıḳar āh āsumān gözler
G632-4. Eksük olmasun **yaşum** ki **döküben** ḫūn-ı ciger / Giydürür bu egnüme gülgün ḳumāş üç günde bir
G657-3. Derd-i ser başda anup ʿārıżunı **yaş döker** / Anuñ içün ki ṣudā ʿuñ derdi gülāb ile giçer
G819-4. Gözlerüm **yaşlar döker** kirpüklerüm cārūb olup / Benden ögrensün ḳamu bu ḫidmeti ferrāşlar
G954-5. Sīne bāġına Muḥibbī **yaş döker** ki ḫūn-ı dil / Bitürür güller temāşā ile reng-ā-reng ider
G1053-5. İster ise dür dişin **dök** acı **yaşlar** ey göñül / Ḳa ʿr-ı deryāda Muḥibbī bulunur dürdāneler
G1132-3. Dīdeler **yaş dökdügince** kirpügüm cārūb olup / İşigin pāk itmege eyler özüñ ferrāş göz
G1239-2. ʿAcebdür āteş-i dil sākin olmaz / Nice kim gözlerümden **dökerem yaş**
G1261-3. Dāne-i ḫālüñ ḫayāliyle gözüm **yaşlar döküp** / Āsiyā gibi döginür ele almış iki ṭaş
G1284-3. Giceler ḫüsnüñ bahārın fikr idüp āh eylesem / Çīn-i seḥer bu gözlerüm **yaşlar döker** yaġmur-veş

G1328-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes **yaşlar döker** her-bār şemʿ
G1329-2. **Dökdi yaşlar** giceler tā ṣubḥ olınca aġladı / Oldı bu derd-i derūnumdan meger āgāh şemʿ
G1346-2. Od yanar başında var Mecnūn-ṣıfat sevdā-yı ʿışḳ / Rāḥat olmaz bir nefes **yaşlar döker** her-bār şemʿ
G1445-1. Ey göñül bād-ı ḥazān gör n'eylemiş gel bāġa baḳ / Dehr elinden iñleyüp **yaşını döken** ṭaġa baḳ
G1489-2. Dilā āh eyleyüp **dökme** gözüm **yaş** / Ṣaḳın kim fāş olur Rāz-ı nihānuñ
G885-4. **Yaşuñ** bārānını ey dīde o servüñ pāyına gel **dök** / Güzellik būstānında senüñ tāze nihālüñdür
G1674-2. **Dökeyim** āh u fiġān ile **yaşum** yaġmurını / Ġonce-veş tek sen açıl gül gibi var ḫandān ol
G1705-2. Acı **yaşlar dökdügin** gördi gözüm deryāleyin / Acıdı ḳıldı teraḥḥum dīde-i giryāne dil
G1707-2. Ḥāli olmaz acı **yaşlar dökmeden** deryā gibi / Ola kim raḥm eyleye bu dīde-i giryāne dil
G1743-1. Gözlerümden ḫūn-ı dildür **dökilen yaşum** degül / Görinen kūh-ı belādur oñmaduḳ başum degül
G1743-5. Şemʿ gibi ḥasret ile giceler tā ṣubḥa dek / Ey Muḥibbī ḫūn-ı dildür **dökilen yaşum** degül
G1776-1. Sen mehi hicrān şebinde her ḳaçan yād eylesem / **Yaş döküp** encüm-miṣāl āh ile feryād eylesem
G1787-4. Ber-bād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger / **Yaş dökdügümce** tāze vü ter olmasa bu gilüm
G1803-2. Ey gözüm merdümleri **yaşlar dökersün** vaḳtidür / Tāb-ı dilden sīne ṭutuşdı yanar pīrāhenüm
G1938-3. Gözüm olup ebr-i nev-bahārī / **Döker yaşı** gül yüzüñi görsem
G1956-4. Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi / Ḳarşuña ben ebr-veş **yaşlar döküp** bārān olam
G1989-2. Sīne zaḫmına anuñçün acı **yaşlar dökerem** / Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem
G2033-2. Nice bir bezm-i ġam içre giceler tā ṣubḥa dek / Nice bir **yaşlar döküp** şemʿe müṣābih yanasın
G2052-2. Acı **yaşlar dök** derūnuñ ġıll u ġışdan pāk ḳıl / Ḳullanasın tā ki sen ʿālemde deryā meşrebin
G2140-1. Çarḫ iñiler dün ü gün derd ile dermānuñ içün / Ebr **döke yaşını** serv-i ḫırāmānuñ içün
G2222-1. Zülf-i müşkīnüñi ey dilber tıraş itmek neden / Çeşminüñ **yaşın döküp** baġrumı baş itmek neden
G2318-1. **Yaşum dökilse** ṭañ mı ol gülzāra ḳarşu / Bārān olur dimişler evvel bahāra ḳarşu
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli **dökilür** her dem **yaşuñ** / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ yaşa
G2419-5. Muḥibbī bād-ı āhuñla **yaşuñ** bārānını **dök** kim / Görüp bu ḫālüñi dilber ide tā gül gibi ḫande
G2467-2. Ola ki baġrınıñ odını birer teskīn ide / **Yaşını döksün** diñüz çeşmine yaşı gelmişe
G2525-4. Ka ʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla **yaşlar dök** gözüñ yaş ile dönsün zemzeme
G2558-1. Ey gözüm **yaşlar döküp** baḳ yine cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle ġamda / **Döker yaş** yirine bu dīde demde
G2606-6. Gāh olur āh āteşiyle ʿālemi oda yaḳar / Gāh olur **yaş dökmege** bārān ider göñlüm beni
G2619-3. Ey güneş-ṭalʿat eger **yaşlar döküp** āh eylesem / Ebrler **yaş dökmege** bu çeşm-i giryānum gibi
G2625-2. Şol ḳadar **dökdüñ yaşuñ** ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan yuyuban ey dīde pāk itdüñ beni
G2634-4. **Yaş dökmege** gözüm eyleme ey dil güle nāle / Ol seng-dile itmedi bir ẕerrece kārı
G2667-6. Bezm-i ġamda şemʿ gibi giceler **yaşlar döküp** / İñlerem tā ṣubḥ olınca ben ney-i gūyā gibi
G2668-5. Şemʿ-veş tā ṣubḥ olınca giceler **yaşlar döküp** / Ey Muḥibbī ʿışḳ ile pür-nār gördüm kendümi
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre yir yir **dökildi yaşum** / Neẕr aḳçesi ṣanasın geldi çerāġa düşdi
Mr6-5. Giceler tā ṣubḥa dek **yaşlar döküp** āh eylerüz / Āhdan her nā-kesi ṣanmañ ki āgāh eylerüz
Mr20-5. Niceye dek āteş-i ʿışḳ ile dil biryān ola / Yā nice bir gözlerüm **yaşlar döküp** giryān ola

yaş eylemek/itmek [2] Isłamaḳ, ısłatmaḳ, nemletmek... (Tulum, 2011: 1874)

G2218-3. Ḫākipāyuñ göz yaşiyle şularam ben her seḥer / Şevḳ-i ruḫsāruñdur bu gözlerüm **yaş eyleyen**
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī yoḳ yire bu çeşmi **yaş itmek** neden

yaş [3] *T.* Ömrün miktar ve derecesi, sin, sâl. (Ş. Sami, 2010: 1315)

(yaşında [1], yaşından [1], yaşlar [1])

G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol yaşasun **yaşlar**
G2073-2. Anadan ṭoġmadan ʿışḳa ṭolaşdum / Giriftār oldı dil oġlan **yaşından**
G2562-3. Bilmeyüp ḫālümi cevr eylerse olmaz ʿaceb / Ṭıflıdur sevdicegüm daḥi onüç **yaşında**

yaşamaḳ [6] *T.* Sağ olmak, ömür sürmek... (Ş. Sami, 2010: 1315)

(yaşa [2], yaşasun [2], yaşaya [1], yaşarsa [1])

G308-2. Kim biñ **yaşarsa** āḫırı anuñ ölümdürür / Bārī cihānda geçürelüm her demi feraḥ
G412-1. Nāle döndürdi beni āh ol hilāli ḳaşlar / Ölür isem ġam degül tek ol **yaşasun** yaşlar
G569-4. Şāhā uzatma zülfüñi kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki **yaşaya** mār ejdihā olur
G962-1. Çoḳlar **yaşasun** raḥm ḳılup yaşuma her-bār / Aġlar bile yanumca benüm dīde-i ḫūn-bār
G2385-2. Ey gözüm gitmez ḫayāli dökilür her dem yaşuñ / Müstedām ol göreyim ʿālemde sen çoḳ çoḳ **yaşa**
G2438-4. Sīnede baġrum delinsün atagör ġamz oḳların / Ġam degül ʿāşıḳlaruñ ölürse sen çoḳ çoḳ **yaşa**

yaşar [1] *T.* Yaşında. (TS, 2009: 4377)

G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi şaḥn-ı gülşende / Eger ondört **yaşar** sāḳī ola mey daḥi yek-sāle

yaşarmaḳ [1] *T.* Islanmak, nemlenmek. (TDK, 2011: 2547)

G2793-2. Gözüm **yaşardı** āh ile zerd oldı ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti

yaşlamaḳ [1] *T.* Islatmak.

G2377-1. Gözlerüm yaşı demidür ḫāk-i cismüm **yaşlaya** / Bāġbān-ı dil nihāl-i mihr-i yāri aşlaya

yaşlu [1] *T.* Nemli. (TS, 2009: 4384) *bk. gözi yaşlu*

G806-1. Ḥasret ile dāġ sīnem hem bu baġrum başludur / Ger şorarsañ baḥre nisbet eşk-i çeşmüm **yaşludur**

yaşlu [1] *T.* Yaşını almış, müsin. (Ş. Sami, 2010: 1315)

G806-5. Ey Muḥibbī key şaḳın dil virme dehre şanma genc / Vesmelüdür gerçi kim ammā ki ġāyet **yaşludur**

yaşuḳ [1] *T.* Layık, uygun.

G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgünın ḳanı ol zülf-i şebdīzüñ / Ḳosañ ger būseni öñdül **yaşuḳ** ġāyet yaraġında

yataḳ [2] *T.* Barınak, in. (TS, 2009: 4388) *bk. yataḳ yataḳ*

(yataġı [1], yataġıdur [1])

G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda **yataġı** ḫastalara / İtmedüñ çāre yatur cümlesi bī-çāre henüz
G1408-2. Göñül ʿIşḳuñ ḫarābıdur ḥaẕer ḳıl pāy-māl itme / Ḫayāl-i zülf ile ejder **yataġıdur** o virānlıḳ

yataḳ yataḳ [2] Her yer, her yerde. (özellikle gizlenenlerin saklandıkları barınak)

G1417-2. Göñlüm gözini gūşe-be-kūşe arar yürür / İster ki bula diyü o düzdi **yataḳ yataḳ**
G1417-3. Zülfüñ uzandı boynuna ister ki şalına / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez **yataḳ yataḳ**

yatmaḳ [18] *T.* (TDK, 2011: 2551-2552)

(yata [2], yatan [4], yatasın [2], yatdılar [1], yatduḳca [1], yatmış [4], yatsa [2], yatup [2])

1. Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.

G91-4. Kūyunda **yatan** seng midür yā ser-i ʿuşşāḳ / ʿIşḳ ḫānesini yapsa n'ola ser ile binā
G214-1. ʿĀrıżuñda zülfüñi gördüm senüñ ey yār mest / Ḫaḳ dimişler günde **yatsa** olur imiş mār mest
G587-1. ʿĀrıż-ı cānāne üzre görinem şaçlar mıdur / Yāḫūgün şevḳine **yatmış** heft-ser ejder midür
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu zülfin dem-be-dem efzūn olur / Günde **yatsa** ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa zülfüñi görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür **yatduḳca** günde māre şevḳ
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey perī / Yıllarla **yata** nice zamāndur ḫarāb ola

2. Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek.

G253-2. Nice bir ḫᵛāb-ı ġafletde **yatasın** şubḥa dek ġāfil / Seḥer-geh gülşene varup şadā-yı bülbül güş it
G272-3. Hecr elinden ġam bucaġında **yatup** bu ḫaste-dil / Ney gibi ṭurmaz ḳılur feryād u efġān ile baḫş
G295-5. Ḳıl devā laʾl-i lebüñden bu Muḥibbī ḫasteye / Pister-i ġamda **yatup** olmaḳ ḳatı düşvār güc
G403-2. Ben ḫār-ı belā içre neler çekdügüm ey dost / Sen pister-i gülde **yatasın** ne ḫaberüñ var
G511-4. Ne bilür ḫāl-i derūnum pister-i gülde **yatan** / Bu muḳarrerdür ki bilmez ḫaste ḫālin şaġlar
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış zülfi per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm **yatmış** şanki ḫᵛāb üstindedür
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle zülfinden ḥaẕer / Başma dünbālini ejderdür ki **yatmış** uyumış
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle zülfinden ḥaẕer / Ġaflet itme mārdur **yatmış** güneşde uyumış
G1511-3. Pister-i gülde **yatan** nāz ile ḫālin ne bilür / Seng-i ḫārā düşünüp ḥasret ile cān virenüñ
G1537-2. Kūh-ı ġamda ne bilür derd ü belā çekdügümi / Pister-i gülde **yatan** ḫālini ben maḥzūnuñ

3. ...razı olmak.

G842(b)-2. Ser-keşler idi ḥüsn ile meh-pāreler velī / Ẓahir olalı ḫaṭları bir pāre **yatdılar**

4. Ölü gömülmüş olmak.

G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür **yata** āḫır yiründe gūr

yatur [70] *T.* Yatan, yatmakta olan, yatıyor, yatmaktadır. (TS, 2009: 4396)

(yatur [66], yaturdum [1], yaturlar [1], yaturken [1], yatursın [1])

G24-2. Belā ḳulu içinde seng-i ġamdan / **Yatur** mecrūḥ olup dil bī-ser ü pā
G31-3. Ser-i kūyuñda dil-ḫaste **yatur** bir derd-mendüñdür / Ṭabībā laʾl-i nābuñdan aña gel eyle em peydā
G32-5. Niʿmet-i derd ü belā her yaña dökilmiş **yatur** / Ṣoḥbet-i ḫāṣ it Muḥibbī ehl-i ʿışḳa ḳıl ṣalā
G43-2. Lebleri dār-ı şifāsında bu dil-ḫaste olup / Nice yıldur ki **yatur** itmedi tīmār baña
G133-2. Pister-i gülde **yatursın** sen ferāġatle müdām / Seni bālin eyledüm şanma benüm ḫālüm ḫarāb
G171-2. Teşneler bī-ḥadd **yatur** kūyunda ey ʿİsi-nefes / Aç kerāmet aġzuñı bulsun şifālar an-ḳarib
G422-1. Gelse çün ġamzeñ oḳı ṣadra giçüp cānda **yatur** / Kim ki ḫūn-ḫᵛāre ola ḳan içüben ḳanda **yatur**
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda **yatur**
G422-3. Āsitānuñ felege virmesem ey dost n'ola / Ṭañ degül bülbül olan çünki gülistānda **yatur**

G422-4. Nice biñ bencileyin var ola āvārelerüñ / Her biri derdüñ ile ḫaste vü dermānda **yatur**
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup bulmayasın / Ġayr yirde arama ol dil-i vīrānda **yatur**
G432-5. Tīr-i ġamzenden Muḥibbī sīne-çāk olmış **yatur** / Rāḥatumdur ol benüm dimem ki peykānum çıḳar
G498-7. Zülfinde göñül bend ile gör mübtelā **yatur** / Kūyı Muḥibbī ʿāṣıḳa bīmār ḫānedür
G584-3. Degülsin ḫaste göñlümden ḫaber-dār / **Yatur** ṭaş işigüñde zār u mehcūr
G603-7. Şifā-dārı eger kūyuñ degülse / Neden ʿışḳ ehli **yatur** anda bīmār
G674-5. Ḥużūr-ı ḳalb ile ʿārif **yatur** meyḫāne küncinde / Ṣafā-sūz ṣūfi mescidde ḳurı ġavġāya düşmişdür
G734-1. Ṣordı dilber bu dil-i ḫaste içün ḳanda **yatur** / İşiginde nice yıldur ki anuñ bende **yatur**
G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki zülf-i pür-ḫam / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini gülşende **yatur**
G734-3. Ser-i zülfüñde göñül mesken idindügi bu kim / Ḳanda şeb irse ḳarīb olsa hemān anda **yatur**
G734-4. Şöyle mest itdi dili cürʿa-i cām-ı laʿlüñ / Kendüzin fehm idemez ḳanda düşüp ḳanda **yatur**
G734-5. Yañılup ruḫlarına gül lebine mül diyüben / Bu Muḥibbī nice yıldur daḥi şermende **yatur**
G755-5. Muḥibbī rāh-ı kūyuñda **yatur** pā-māl-ı ʿışḳ oldı / Yañılup dimedüñ bir gün bu miskīn derd-mendümdür
G756-1. Görinen ruḫsārı üstinde ḳara şaçlar mıdur / Pīç piç olmış ya genc üzre **yatur** ejder midür
G793-4. Ḫʷāba varmış çeşm-i mesti nergis-i şehlā mıdur / Yā şarāb-ı nāzı nūş itmiş **yatur** maḫmūrdur
G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış **yatur** / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış **yatur**
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez mısın şems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp yolında ḫaḳ olmış **yatur**
G798-3. Şīr-i çeşmüñ pençesinde işbu göñlüm merdi / Çare yoḳ hergiz ḫalāṣa çāk çāk olmış **yatur**
G798-4. Bu ʿaceb bārān-ı eşküm ġarḳa virdi ʿālemi / Hīç teskīn olmadı dil sūz-nāk olmış **yatur**
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup zer gibi pāk olmış **yatur**
G881-1. Sünbül otlar gülşen içre çeşm-i āhūlar mıdur / Pister-i gülde **yatur** yā iki şayrular mıdur
G885-2. Ġıdā ḳıl ey hümāyuñ gel bugün bu üstüḫʷānumdan / Maḥabbet berrine düşmiş senüñ **yatur** nevālüñdür
G891-6. **Yatur** ḳapuñda ḫaste görenler Muḥibbī'i / İdüp ḳıyās dir ki bu dārü'ş-şifāsıdur
G894-2. Deşt-i belāda kim göre senden cüdā beni / Cānından ayrudur ki **yatur** ḳurı gövdedür
G912-4. Ḳapuñ dārü'ş-şifā ey dil ṭabībi / **Yaturlar** ehl-i dil bīmāre beñzer
G923-3. Nice yıldur şeb-i hecr içre **yatur** ḫaste göñül / Vuṣlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
G925-1. Pister-i ḫākide gördüm bir gedā ʿuryān uyur / Mesned-i şāhīde **yatur** şanasın sulṭān uyur
G925-2. Ekṣeri ʿāṣıḳlarun tā ṣubḥa dek bīdār olur / Kim ki ʿışḳdan bī-ḫaberdür ol **yatur** her an uyur
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle zülfinden ḥaẕer / Pīç piç olmış **yatur** ṣanma ki ol ṣu bān uyur
G1039-5. Efġānı ḳo gel itme Muḥibbī şeb-i firāḳ / Nāz uyḫusında yār **yatur** mest-i ḫʷābdur
G1059-5. İçeli ʿışḳuñ şarābın bu Muḥibbī ḫaste-dil / Giceden gündüzi farḳ itmez **yatur** ḳanzildürür
G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir kendüzini bilmez / Yıllardurur **yatur** mest tā ḥaşre dek ayılmaz
G1209-3. Ey ṭabībā ser-i kūyunda yataġı ḫastalara / İtmedüñ çāre **yatur** cümlesi bī-çāre henüz
G1264-4. Ḳonup dil ḫānesine leşker-i ġam / Nice yıllar **yatur** vīrāne olmış
G1268-1. Şu kim gül bisteri içre **yatur gülzāra** yaṣdanmış / Ne bilsün ʿāṣıḳuñ ḫālin ki seng-i ḫāre yaṣdanmış
G1272-4. Kūyuñda bunca gündürür ol ḫaste-dil **yatur** / Gönder cevāb derdine çünkim devā imiş
G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / Yıllarla derdüñ ile **yatur** mübtelā imiş
G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste **yatur** ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʿlüñ ile bulısar şifā yetiş
G1373-3. Sīnemüñ dāġın gören kūy-ı ḫarābāt içre dir / Pullar ile tekye-i ġamda **yatur** bir eski def
G1440-4. Ḫākipāy oldum yolında ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh **yatur** ol gerde baḳ
G1576-3. Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā / Nice yıllardur **yatur** dil ḫāk-sāruñdur senüñ
G1674-3. Leblerüñ dār-ı şifāsında **yatur** ḫaste göñül / Bir cevāb eyle benüm derdüme gel dermān ol
G1704-1. Ḫʷāb-ı ġafletde **yaturken** oldı çün bīdār gül / Ḳudret-i Ḥaḳḳ ile būyın eyledi iżhār gül
G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına ṣu / Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste **yatur** bīmār gül
G1791-6. Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev-şecer peydā / **Yaturdum** maʿnīi bir berke naḫl-i meyve-dār oldum
G1856-3. Ey ṭabībüm di neden vinneyesin baña cevāb / Ser-i kūyuñda **yatur** derd ile bīmāruñ olam
G1861-3. Genc-i vaṣlın ister iseñ anı dilde iste kim / Nice yıllardur ḫarāb olmış **yatur** vīrāneyem
G1946-1. Giçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm / Nice yıldur ḫaste-dil **yatur devāyı** görmedüm
G1974-3. Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ / Ḳamusı derd-mend olmış **yatur** bīmāra beñzetdüm
G2111-5. Yollar üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı **yatur** / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden ṣor sen
G2234-4. Lebüñ dārü'ş-şifāsında **yatur** ʿāṣıḳlaruñ ḫaste / Ṭabīb-i dilsin ey dilber idüp tīmār ile eglen
G2302-2. Bu ʿişve **yatur** arada ger cān ise maḳṣūd / Ālūde-i ḫūn eyleme gel saʿīd ü bāzū
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe beste / **Yatur** ḳalmış zeḳan çāhında ḫaste
G2381-4. Laʿl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh / Meyḫānelere düşdi **yatur** ḳanzil içinde
G2460-4. Gömgök oluban düşdi **yatur** serv ayaġında / Aşmış gibi kendüzini bes dāre benefşe
G2508-3. **Yatur** ol pister-i gülde cihāndan cümle bī-pervā / Senüñ ḫāline hīç vāḳıf olur mı ġam bucaġında
G2621-4. Pister-i ḫāk üzre rāḫuñda **yatur** dil-ḫasteyem / Seng-i ḫārā giceler tā ṣubḥ bālinüm gibi
G2664-7. Muḥibbī ḫastedür **yatur** lebüñ dārü'ş-şifāsında / Ya öldür anı ḳurtulsun ya gönder bir cevāb ulı

yavlaḳ [2] *T.* Pek, çok, gayet. (TS, 2009: 4402)

G1960-4. Bu dehre ṣıġmaz iken dil ki nāgāh ʿışḳa tuş oldı / Maḥabbet ḫāk-sārına düşüp **yavlaḳ** ḫaḳīr oldum
G2139-2. Ṣaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ yigrek olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı **yavlaḳ** ḳoyup ṭaşsun

yavrı [3] *T.* Her nevi hayvanın küçüğü, peçe. (Ş. Sami, 2010: 1317)

G2079-5. Saña beg dirse bir ḳaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma / Senüñ gibi nice **yavrı** uçurmış āşiyānından
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi nice **yavrı** uçurmışdur yuvasından
G2504-4. **Yavrı** şāhindür ḳo ögrensün göñüller almasın / Dir uçurma ḳapa ṭursun göñli ol şehbāzuma

yavuz [2] *T.* Şiddetli, şedit, pek sert ve tünd, yaman. (Ş. Sami, 2010: 1317)

G769-2. Olma hicrāna melūl ü vaṣlına daḫi feraḥ / Eyü **yavuz** ḫayr ü şer dünyāda çün āḫır giçer
G2073-5. Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre / Eyü **yavuz** giçer ādem başından

yāy [36] *T.* Ok atmaya mahsus eğri ve esner silâh ki barutun icadından evvel pek müstamel idi, kavs, keman. (Ş. Sami, 2010: 1317)

bk. ḳaşı yā/yāy, oḳ u yā, oḳ u yāy, yā, yāy aşmaḳ, yāy çekmek, yāy gibi, yāy kirişlemek

(yāy [2], yāya [3], yāyı [9], yāyıdur [1], yāyın [2], yāyına [6], yāyından [5], yāyını [5], yāyile [1], yāylar [1], yāyun [1])

G320-4. Doymaya ġamzeleri tīrine sīnem siperi / Her ḳaçan vire ḳaşı **yāyına** ol çeşmi küşād
G384-2. Görünen bu felek üzre gehi ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanma / Atar āh oḳların ʿāşıḳ anuñla ḳatı **yāyıdur**
G387-4. Ḳaşı **yāyı** ġamze oḳın gizlü atar sīneme / Baña bu bendi giçen bilsem ki ebrūlar mıdur
G576-3. Ḳaşı **yāyından** uran tīre nice doysun yürek / Mūma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden ṣol çeşm-i cādūlar mıdur / **Yāylar** reh-zen elinde yoḫsa ebrūlar mıdur
G617-1. Ḳaşı **yāyın** ele almış yine ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G696-1. Ṣular kim bu cihān içre o ḳaşı rāyı bilmezler / İrişen tīr-i miḫnetdür ya niçün **yāyı** bilmezler
G733-5. Muḥibbī ḳaşı **yāyından** dile eksük degül tīri / Ṭutar müjgān ile ḫāżır anuñ çeşmi ṣadaġıdur
G753-2. Çeşmi eline **yāyını** alup kimin ider / Cān ḳaṣdine oḳını gizler kiriştedür
G776-5. Muḥibbī ḳaşı **yāyından** irişse sīneme tīri / Baṣar dil baġrına anı görüp reşk ile cān ditrer
G881-3. Ḳatı **yāyı** mıdur iden sīnem içre dil nişān / Bir yañadan ġamzeler bir yaña ebrūlar mıdur
G1349-2. Her ḳaçan kim çeşmüñ ele ala ḳaşuñ **yāyını** / Ben degül ġamzeñ oḳından ḳalmaya bir kimse ṣaġ
G1430-2. Hīç ḫalāṣa yir mi ḳalur anı menʿitmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan **yāya** baḳ
G1490-4. Ġamzeñ oḳlarına cānā ḳılaldan dil nişān / Cānı ḳaṣd itdüm ḳaşuñ **yāyına** ḳurbān eylemek
G1609-5. Ol ḳaşı **yāyı** almış ele ġamz oḳların / Dostlar Muḥibbī sinesin aña nişān ṭutuñ
G1684-6. Çarḫ **yāyından** ḳaçan atılsa miḫnet oḳları / Sīne meydānında dikilmiş nişānıdur göñül
G1744-2. Ḳurbān olayım dirdi ḳaşuñ **yāyına** göñlüm / Kiş oldı müjeñ tīrine bu sīneñe müşkil
G1946-5. Ṭañ degül giçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dost / Ḳaşları gibi anuñ ben saḫt **yāyı** görmedüm
G2051-6. ʿIşḳ **yāyı** ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı ger Zāl ü Rüstem bil ten
G2092-2. Çekmedi Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ yāyını / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol **yāya** ben
G2120-1. Rüstemāne **yāyını** almış o çeşm-i ġamze-zen / Her kime doġr'atsa lā-büd ḳalbini eyler şiken
G2124-2. Müjesi tīrile sīnem siperin deldi didi / Saña kim didi ḳaşum **yāyına** ḳurbān olasın
G2233-5. ʿIşḳ meydānında çün ḳıldı Muḥibbī dil-nişān / Ol ḳaşı **yāya** diñüz kirpiklerin tīr eylesün
G2266-3. Tīr-i ġamzeñ atasın ġayriye ey ḳaşı kemān / Baña geldükce neden ḳurulı **yāyun** yasasın
G2361-5. Muḥibbī ġamzesine dil nişān it / Ḳaşı **yāyını** dilber aldı deste
G2384-4. ʿIşḳuñ kemānı saḫtdur degme kimsene / Almasun ele başa çıḳamaz o **yāyile**
G2411-4. Ḳaşı **yāyından** ḳaçan ġamz oḳlarıñ atsa nigār / Cān buña ider ki ḳurbān olayın ebrūlara
G2433-1. Ġamzelerden yine tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı **yāyına** ḳoyup ola ki baġrum deline
G2446-3. Ḳaşı **yāyını** ele aldı yine çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini ṣundı kişe
G2464-4. ʿIşḳ **yāyı** key ḳatıdur degme kes el urmasun / Bilür mi kimse taḥammül eylemez ol yālara
G2581-2. Ġamzeñ oḳlariyle sīnem ṭolıdur terkeş gibi / Cānı ḳurbān ideyin emr itse ḳaşı **yāyına**
G2700-2. ʿIşḳ **yāyı** oḳ gibi pertāb ideliden beni / Ay ü gün menzillerinden giçdüm oldum ilerü
G2746-3. Ḳaşı **yāyın** ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa gider öñce iki zülf-i siyeh-pūşı
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına / Zülf-i bendine giriftāram ḳosun **yāyı** ḳaşı
G2783-3. Kemān ebrūñ ile çeşmüñ görelden / Büküldi oldı ḳaddüm ṣanasın **yāy**
G2792-4. Ḥarāmī gözleri ḳan itmek ister / Müje tīrine ḳılmış ḳaşların **yāy**

yāy aşmaḳ [1] Bin defa okunu hedefe isabet ettiren, bin kere av avlayan kahraman, yayını duvara asıp artık nişan atmaz, ava gitmezmiş. (ONAY, 2000: 460)

G1296-4. Nāvek-i ġamzeñ nice bī-dilleri itdi helāk / Ḳana girme şimdiden ṣoñra ḳaşuñ **yāyını aş**

yāy çekmek [12] Yay ḳurmaḳ, yay doldürmaḳ, ītād etmek, oḳ atmaḳ. (Tulum, 2011: 1878)

G295-2. Ḳaşlaruñ **yāyını** cānā Zāl u Rüstem **çekmeye** / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār güc
G525-4. Ey kemān-ebrū **çeker** iller viṣālüñ **yāyını** / Tīr-i cevrüñle hemān bu ḫastenüñ hicrānı var
G826-4. Ḳaşı **yāyı** saḫtdur **çekmez** anı Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir zordur
G1532-5. Degme kimse ḳatı **yāyını** Muḥibbī **çekemez** / Hele bir kerre dege al elüñe sīneye çek
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa yine ol ṣūḫ-ṣeng / Ḳaşları **yāyın çeküp** Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1845-5. ʿIşḳuñ Muḥibbī **yāyını** kim **çekmek** istese / Derd ü belāyı atmasa dāim kebādeñem
G2092-2. **Çekmedi** Ferhād u Mecnūn Gerçi ʿışḳuñ **yāyını** / Himmet eyleñ el urayın dostlar ol yāya ben
G2274-5. ʿIşḳ **yāyın** ey Muḥibbī ḫoş **çeker** merdānesin / Kimdürür ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

G2327-6. ʿIşḳ **yāyı** ḳatıdur kimsene **çekmez** didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp zūr eyle
G2358-5. **Çekem** dirseñ Muḥibbī ʿışḳ **yāyın** / Gerek ḳavs-i ḳuzaḥ ola kebāde
G2481-5. **Çekilmeye** dimişler ʿışḳ **yāyı** / Gerek derd ü belā aña kebāde
G2779-2. Ḳavs-i ḳuzaḥ egerçi baña kebādedür / Ammā ki ḳatı **çekemedüm** ʿışḳ **yāyını**

yāy gibi [1] Eğri. (TDK, 2011: 2554)

Mr11-6. Ḳaşı yāsıdur iden ḳāmetümi **yāy gibi** / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

yāy kirişlemek [1] Tetvir eylemek, zıh etmek. (Ş. Sami, 2010: 1318)

bk. yāy ḳurmaḳ

G908-4. Ḳaddümi dütā eyleyüp āh oḳların atdum / Rengīn yaşumı eyledüm ol **yāya kirişler**

yāy ḳurmaḳ [1] *bk. yāy kirişlemek*

G2560-2. Ḳaşları **yāyın ḳurup** almış ele müjgān oḳın / Diller almaġa olur hindū-yı zülfi cevşene

yayılmaḳ [1] *T.* Açılmak, genişlemek, büyümek... (Ş. Sami, 2010: 1318)

G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye yir yoḳ / Ġam leşkeri dil mülkine **yayıldı** çerī-vār

yaymaḳ [2] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1319)

(yayasın [1], yaydı [1])

1. Sermek, döşemek, açmak, farş etmek.

G1010-2. Nice bir olup mülebbes **yayasın** ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata āḫır yiründe gūr

2. Neşir ve işâ'a etmek, herkese duyurmak, tamim etmek.

G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını ʿāleme **yaydı**

yaz [5] *T.* Senenin sıcak bir mevsimi ki üç ve diğer bir taksimde altı aydır, sayf, tâbistân. (Ş. Sami, 2010: 1319)

(yaz [4], yazını [1])

G601-1. Çün rebīʿ irdügi dem gül açılur **yaz** gelür / Nāle bülbüller ider her ṭaraf āvāz gelür
G1029-1. Açuban yār yüzin dehri ḳamu **yaz** eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G2084-1. ʿĀrıż-ı cānāne baḳsun gülşen ü **yaz** isteyen / Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫoş-avāz isteyen
G2575-1. Yine vaḳt oldı güller açılup **yaz** gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele
G2788-4. Ḫārını ḫoş görmeyince būy-ı gül girmez ele / Ḳışına eyler taḥammül isteyenler **yazını**

yazabilmek [1] *T.* Yazma gücü bulunmak. (TDK, 2011: 2558)

G1239-4. Eli ditrer olur ḫayrān u medhūş / **Yazamaz** şūret-i naḳşını naḳḳāş

yazı [1] *T.* Ova, düz yer. (Ş. Sami, 2010: 1319)

G49-1. Yārsüz **yazı** vü ṭaġ u bāġ zindāndur baña / Ġayre ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña

yazılu [5] *T.* Yazılmış, yazılı olan, yazıyı havi. (Ş. Sami, 2010: 1319)

(yazıludur [1], yazılu [4])

G1407-1. Dest-i ḳudretle ezelden **yazıludur** her varaḳ / Her ki ʿārifdür naẓar ḳılup alur andan sebaḳ
G805-2. Oḳudum ʿışḳuñ kitābın gördüm anda **yazılu** / ʿĀşıḳa evvel ḳademde lāzım olur terk-i ser
G1299-1. Kim göre ʿārıżuñı olmaya ġamdan ol ḫalāṣ / **Yazılu** ḫaṭṭ-ı ġubār ile ezelden bu ḫavāṣ
G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre **yazılu** ġam raḳamı / Yoġ idi nām u nişānum daḥi levḥ ü ḳalemüñ
G1815-2. Geşt ḳıldum bu cihān tekyesinün her ṭarafın / Çār dīvārına gördüm **yazılu** āh şāhum

yazılmaḳ [34] *T.* Yazma işi, yapılmak. (TDK, 2011: 2561)

(yazılan [4], yazıldı [1], yazılısar [1], yazılmadan [2], yazılmaya [1], yazılmaz [2], yazılmış [8], yazılmışdur [2], yazılsa [1], yazıludur [1]yazılupdur [2], yazılur [9])

G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma yirden başuñı / ʿIşḳ kitābında **yazılmış** secde itmek müstecāb
G196-3. Ġam u derd ü belā olmasa gerʿışḳ / **Yazılur** mıydı bir miḫnet maḥabbet
G1987-1. **Yazılan** levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm / Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G441(a)-4. **Yazılısar** her ne eylerseñ bugün sen ḫayr ü şer / Cedd ü cehd ile ne taḥṣīl olsa bu ʿālemdedür
G441-5. Ehl-i ḥāl alur Muḥibbī bir varaḳdan biñ sebaḳ / Dest-i ḳudretle **yazılmış** āyet-i Yezdānıdur
G603-2. Ezelden her ne **yazıldı** başuña / Gelür göñlüñi sen geñ ṭut gerek ṭar

G691-5. Bu Muḥibbī zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña ḳılmaz naẕar / **Yazılan** levḥ-i dilinde naḳş-ı rūy-ı sādedür
G782-3. Gūyiyā iki ḫaddi bir cilde / **Yazılur** Gülistān u būstāndur
G791-4. Ezelden çün **yazıldı** saʿd ü ger naḥs / Ḫaṭādur dime bunı itdi aḫter
G793-5. ʿIşḳ ile cānın virüp kūyında kim medfūn ola / **Yazılur** anuñ mezārında ki bu maġfūrdur
G831-2. Her ne taḳdīr oldı ol lā-büd gelür / Başuña her ne **yazıldı** ḫayr ü şer
G860-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ naḳşı bu sīnemde benüm / Göz yaşından maḥv olmaz **yazılan** naḳş-ı żamir
G868-5. Muḥibbī her varaḳ üzre **yazılur** dest-i ḳudretle / Feraḥ bāḳi degül ʿömrüm feraḥsuz daḥi bil ġamlar
G968-5. Öldürür her dem Muḥibbī'yi anuñ içün ol ḥabīb / Bildi **yazılmaz** günāhı kim daḥi nev-restedür
G983-5. Elifler işbu sīnem levḥasında / **Yazılmış** ṭıfl içün taʿlīme beñzer
G1026-2. Yüzüñ ḫūrşīdine zülf-i siyāhuñ / **Yazılmış** ḫaṭṭ ile ḫoş sāye-bāndur
G1060-3. ʿIşḳ ile olduñsa Mecnūna mu ʿādil ey göñül / Her neye baḳsañ **yazılmış** ṣūret-i Leylāyı gör
G1064-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl lā-büd gelür / Her ne kim başa **yazıldı** ḫayr ü şer
G1258-3. Deyr içre egerçi **yazılur** ṣūret-i dil-keş / Teşbīh idemez ṣūretüñe nakşını naḳḳāş
G1296-3. Ḫāne-i dil olmadan vīrāne ābād eyle gel / **Yazılupdur** defter-i ʿışḳa ezelden saña ḫāş
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile yazmış meger yāḫūd **yazılmışdur** ġalaṭ
G1331-3. Başa **yazıldı** ezel ʿışḳuñ hevāsı dostlar / Çare vü tedbīr ile hīç kimse ḳılmaz müntefiʿ
G1509-3. Deyr- i ḥüsnüñde ṣanemler cümlesi oldı ḳadīd / Çünki gördiler **yazılmış** anda taṣvīrüñ senüñ
G1584-3. Anuñ içün sīneme **yazıldı** şekl-i zü'l-fiḳār / Tā görenler diyeler kim sīne-çākuñdur senüñ
G1698-3. Her varaḳda **yazılupdur** çün ezel erbāb-ı ʿışḳ / Cān gözüñ aç her birinden oḳuyup bir ḥikmet al
G1789-3. ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum / **Yazılur** ḳanda baḳsam āh şāhum
G1846-3. Ḫaşre dek ger yazsalar **yazılmaya** derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem
G1881-6. Her ne yirde baḳarsam görürem şāhum seni / Āh şāhum **yazıludur** her der ü dīvār hem
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda **yazılmadan** ḫaṭ-ı ġubār / Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḫayrān idüm
G1883-5. Ey Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam **yazılmadan** cān levḥine / Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm
G2029-5. Metn-i ḥüsne **yazılmış** ey Muḥibbī ḥāşiye / Kim bunuñ ḥallinde ʿāciz fehm-i ʿaḳl-ı ḥurde-dān
G2225-2. **Yazılan** başa gelürmiş ey göñül āh eyleme / Dāmına düşdüñ anuñ raḥm umma ol ṣayyāddan
G2344-2. Gözüm nemdür dili ġam ehl-i ʿışḳuñ / Ezelden böyle **yazılmış** serine
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda ey dost / Yuyılmaz her ne kim **yazıldı** serde
G2405-3. Ġamzeñ oḳı cā itdügi bu cānum içinde / **Yazılur** elif ḳanda ise cān arasında
G2470-6. Çün ḫaṭuñ cānā görindi ṣanuram geldi ecel / Anı defʿ itmek ne mümkin çünki **yazıldı** sere
G2496-2. Naṣīb imiş cefā vü cevri yārüñ / Yolımaz her ne kim **yazıldı** serde
G2539-1. Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulınmaz dār-ı dünyāda / Maḥabbet miḥnet anuñçün **yazılur** birdür imlāda
G2554-2. Cānā ġamuñla sīne-i pür-derde **yazılur** / Her kim naẕar iderse oḳur anda āh şāh
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün **yazılsa** birdür imlāsı
G2725-2. El uzadur ise zülfüñe dil aşma anı / Çün **yazılmaz** dilinüñ deftere cürm ü günehi
Mr30-4. Yoḳ vefā būyı **yazılmışdur** gülüñ evrāġına / Baḳduġumca nakş-ı hicrān gösterür devrān baña

yazmaḳ [153] *T.* (TDK, 2011: 2562-2563)

bk. alnına yazmaḳ, ola yazmaḳ, öle yazmaḳ, ṭola yazmaḳ, yola yazmaḳ,

(yaz [4], yaza [3], yazalar [2], yazaldan [4], yazalı [2], yazam [1], yazan [3], yazar [12], yazaram [1], yazarken [3], yazarlar [2], yazayım [4], yazdı [20], yazdılar [3], yazdıysa [1], yazduḳda [2], yazdum [21], yazduñ [2], yazıcaḳ [2], yazma [1], yazmadı [2], yazmadın [1], yazmaġa [5], yazmaḳ [7], yazmaya [2], yazmaz [1], yazmazam [1], yazmış [13], yazmışam [1], yazsa [4], yazsalar [3], yazsam [2], yazsañ [2], yazsun [2], yazsunlar [1], yazuban [1], yazup [12])

1. Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.

G60-4. Gidüpdür külli dil benden diger-gūn gün-be-gün ḥālüm / Nice taḳrīr idem **yazup** derūn-ı derdi der-dilhā
G70-7. Böyle şīrīn **yaz** Muḥibbī bu meʿani naḳşını / İşidenler oḳuyanlar diyeler Mānī saña
G75-2. Ayet-i ḥüsnündeki müşkilleri keşf eyleyüp / **Yazdı** ḫaṭṭı bir ġubārı ḫaṭla tefsīr aña
G76-3. Çün ḫaṭuñ ḥüsnüñ kitābın **yazdı** taḥrīr eyledi / Kākülüñ müşki siyāhlar çekdi ḫoş cevdel aña
G110-4. **Yazayım** bir bir ḳamu eşkümle dil aḥvālini / Rūy-ı zerdüme baḳup maʿlūm ola tā ḥāl aña
G135-5. **Yazdı** dehr-i çarḫ Muḥibbī varaḳlara / Şerḥ oldı metn-i ḥüsni tamām oldı bir kitāb
G146-3. Göz ḳarasın ḥall idüp **yazdum** nigārā nāmesin / Oḳunduḳca büse cerr eyle leb-i ḫandānın öp
G173-3. Metn-i ḥüsnüñe şehā ḫaṭuñ **yazaldan** ḥāşiye / Faṣl bābın oḳudum didüm ki ḫatm oldı kitāb
G178-3. Nice bildüm derdi **yazdum** irmedi itmāmına / İrdi ancaḳ faṣl u bāba āḫır olmadı kitāb
G188-5. Bu Muḥibbī hal-i dil derdini **yazmaḳ** istedi / Nāmeye ṣıġmadı barmaḳ ḳodı aġzına devāt
G190-4. Şuʿle virdi metn-i ḥüsnüñde senüñ nūr āyeti / Geldi ḫaṭuñ **yazdı** tefsīr eyledi anı dürüst
G206-6. Bu defter-i ḥadīṣüm ḫūn-ı cigerle **yazdum** / Her kim oḳursa lā-büd ider aña sirāyet
G235-5. Her dem ki müje ḥālümi ruḥsāruma **yaza** / Yur maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G237-4. Gerçi kim yāḳūt içün ḫaṭṭāṭ dirler dehr-ārā / **Yazmadı** ḫaṭṭuñ miṣāli ḫaṭṭ-ı reyḥānı dürüst
G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil defter ü dīvān baña / Derd ü miḥnet sözlerin **yazdum** yeter ʿünvān baña
G282-3. **Yazdı** aḥsen ḥüsnüñi ey dost ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫūblarda ḳalmadı bāzār-ı ḥüsn içre revāc

G291-5. N’eylesün n’itsün Muḥibbī yā nice **yazsun** ġamı / Seni cāndan sevdügi çünki yanuñda oldı ṣuç
G298-5. Mecnūn çıḳardı gerçi ki ʿışḳ metnini ezel / Geldi Muḥibbī **yazdı** aña nice bin şürūḥ
G304-4. Bir ḥarf keşf olmaya ḥüsnüñ kitābınuñ / Tefsīr **yazup** eyleseler aña bin şürūḥ
G311-5. Lāle ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine **yazar** ḳanlu yaş ile āh ruḫ
G313-3. **Yazma** raḳīb adını gel sehv ile ṣaḳın / Başdan ayaġa yoḫsa olısar kitāb-ı telḫ
G360-1. Derd-i dil ḥālini alsam ele **yazmaḳ** kāġıẕ / Ḳanlu yaşumdan o dem sürḫe döner aḳ kāġıẕ
G360-5. Bu Muḥibbī **yazup** ʿarż eylese sūz-ı dilin āh / Kül olup elde muḳarrer oda yanmaḳ kāġıẕ
G365-1. Egerçi kim dehānuñla meyānuñ sırrı mücmeldür / Velīkin **yazsalar** ḫāl ü ḫaṭ ü zülfüñ mufaṣṣaldur
G382-5. Naḳş-ı ḥüsnüñi göñül levḥine **yazsun** bu Muḥibbī / Ṣanmasun böyle nuḳūş ṣafḥa-i idrāke gelür
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāra **yazsam** zülfinüñ evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G501-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşinde ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi **yazar** naḳḳāşlar
G516-5. Ey Muḥibbī nāme-i ḥüsnini **yazduḳda** ḫaṭı / Ḳaşlarından üstine misk ile ḫoş ṭuġrā çeker
G528-4. Metn-i ḥüsnin **yazdı** ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Ḫāl ü ḫaṭṭı noḳṭa vü i ʿrābıdur
G547-1. Gerçi kim ḥüsnüñ şehā ḫaṭṭuñı ṣīrīn-ter **yazar** / Līk ol āṣıḳların başına derd-i ser **yazar**
G547-2. Ḳaşlaruñ ṭuġrā çeküp ey şeh berāt-ı ḥüsnüñi / Bu cihān sulṭānların cümle saña çāker **yazar**
G547-3. Ḳıl naẓar ḫaddüñ ḫayālin dīdem üzre dir gören / Od naḳş-ı āb üzre ḳanḳı ṣūret-ger **yazar**
G547-4. Cām-ı la ʿlüñdür açan āṣıḳlaruñ ġam-kīn dilin / Nitekim başdan ḫumārı bāde-i aḥmer **yazar**
G547-5. Hāle-i ḫaṭṭuñı gördükde Muḥibbī aġlasa / Ṭañ mıdur bārān olur diyü müneccimler **yazar**
G550-5. Bu Muḥibbī her ḳaçan **yazsa** ṣıfat-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G606-4. Derd-i dili levḥ-i dile **yazmaḳ** istedüm / Ḳanlu yaşumdan oldum levḥ-i pür-nigār
G651-4. Ṣafḥa-i ruḫsārum üzre eşk-i çeşmüm kātibi / Ḫūn-ı dilden bu derūnum ḥālini durmaz **yazar**
G680-5. Eger derd-i dilin **yazsa** Muḥibbī / Gümānsuz her varaḳ bir dāstāndur
G817-7. Bu Muḥibbī zülfüñüñ **yazsa** muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G885-5. Gözüñ ḳanı ile nāme nigāra **yazuben** gönder / Oḳuyuban ola diye Muḥibbī vaṣf-ı ḥālüñdür
G942-6. Bu Muḥibbī her ḳaçan **yazsa** berāt-ı ḥüsnini / Ruḫları vaṣfında her bir beyti bir dīvān olur
G1036-1. Nāme **yazmış** ġonce aġzından güle mażmūndur / Ḥasbiḥāl-i bülbül ü şerḥ-i dil-i pür-ḫūndur
G1058-2. Zülf-i ʿanber-bārınuñ naḳşında ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi **yazar** naḳḳāşlar
G1069-2. Zeyn ider altun ḳalemle ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın **yazup** inşā ḳılur
G1141-3. Levḥ-i dilde **yazmışam** cānā ḫayālüñ naḳşını / İtdügüm naḳşı benüm Mānī de taṣvīr eylemez
G1144-1. Kesilür şem ʿ gibi itme zebānuñı dırāz / ʿĀḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine **yaz**
G1179-4. Göz ḳarasın ḥall idüp dildāra **yazdum** nāmei / Dostlar luṭf eyleyüp eşkümle taḥrīr eyleñüz
G1197(a)-1. Āhū göz ile yā ḳaşı bir ḳaşa beñzemez / **Yazan** anuñ naḳşını naḳḳāşa beñzemez
G1209-6. Oldı ʿālemlere destān Muḥibbī ḳıṣṣam / **Yazmadın** ben anı bu defter ü ṭūmāra henüz
G1256-2. Metn-i ḥüsnüñe ḫaṭuñ ḫaṭṭāṭı **yazmış** ḥāşiye / Şerḥ idüp evrāḳ-ı gülde tāze defter baġlamış
G1278-2. Ḫaṭuna **yazmış** berāt-ı ḥüsnüñi / Ḳaşlarun üstine ṭuġrā eylemiş
G1279-2. Var ey ṭabīb eyleme ʿışḳ ehline ʿilāc / Levḥ üzre **yazdı** anı ḳalem bī-devā imiş
G1315-5. Nāme içre nāmunı añmış Muḥibbī dilberüñ / Sehv ile **yazmış** meger yāḫūd yazılmışdur ġalaṭ
G1320-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḫaṭṭuñı ḥakk eyleme / Çün bilürsin dest-i ḳudret **yazmadı** anı ġalaṭ
G1339-2. Tiredür gerçi şeb-i hicrān ammā **yazaram** / Derd-i dil ḥālini āhum baña olmışdur şu ʿā ʿ
G1341-1. Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭuñ **yazalı** ḫaṭṭ-ı bedi ʿ / Ḳaşlaruñ oldı cemāl üstine ṭuġrā-yı refi ʿ
G1341-6. Ḫusrevā gördi muḥaḳḳaḳ ḳuluñ oldı bu Muḥibbī / Varaḳ-ı ḥüsnüñe ḫaṭṭuñ **yazalı** ḫoş tevḳī ʿ
G1379-5. Tekye-i dilde Muḥibbī **yazmaḳ** içün şekl-i āh / Dāġdan ṣufr eyleyüp üstine çekmişdür elif
G1409-4. **Yazıcaḳ** ʿuṣṣāḳı **yazsunlar** beni ser-defteri / Oḳuyanlar diyeler kim var imiş ser-dār-ı ʿışḳ
G1413-6. Neler **yazmış** neler bu dest-i ḳudret / Muḥibbī ḳıl naẓar al ele evrāḳ
G1417-1. Endūh-ı derdümi dile **yazdum** varaḳ varaḳ / ʿIşḳ ehli tā gelüp ala benden sebaḳ sebaḳ
G1434-3. **Yazsañ** ʿuṣṣāḳı bu ben ʿāṣıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1461-3. **Yazsañ** ʿuṣṣāḳı bu ben ʿāṣıḳuñı yāda getür / Dimesünler ser-i kūyuñda senüñ yād ancaḳ
G1463-4. Derd-i dil ḥālin **yazarken** nāgehān āh eyledüm / Ṭutuşup elde ḳalem yandı kül oldı hem varaḳ
G1472-5. Ser-nigūn ola Muḥibbī göreyim hemçü ḳalem / Kim ki **yazmaḳ** dileye vaṣfını çāh-ı ẕeḳanuñ
G1506-3. Nāme **yazdum** göz ḳarasından yine dildāruma / Ola kim bu nev ʿile yāri görem ālüm görüñ
G1519-4. Tā ki **yazdum** ḫaṭ-ı mihr-i ʿārıżuñ levḥ-i dile / Oldı andan naḳş-ı nām-ı sāde-rūyān cümle ḥakk
G1532-4. Gerçi ser-defter-i ʿuṣṣāḳ idi Mecnūn ezelī / **Yazdılar** adumı nāmın idüben anları ḥak
G1549-3. Sırrumı kāġıda **yazdı** beni fāş itdi yine / Göreyim ḳaṭ ʿola başı iki dillü ḳalemüñ
G1594-4. Göz ḳarasın ḥall idüp beñzer ki **yazduñ** nāmei / Görmege dildārı bu nev ʿile irsāl eyledüñ
G1631-3. **Yazdı** Mecnūn ezel serdār-ı ʿışḳ / Beni **yazdı** şimdi itdi anı ḥakk
G1658-3. Aġzuñı mühr eyledüm ey nāme **yazdum** rāzumı / Tā seni çāk ide dilber sen de keşf-i rāz ḳıl
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı **yazmaġa** bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm yüzüm altunın ḫal itdi ḫal
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser māni-vār / **Yazdı** yapraḳları Ḫıṭā Rūmı olup rūzgār gül
G1697-1. Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ **yazduḳda** ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel
G1715-4. Şerḥ **yazmış** varaḳ-ı ḥüsnine yārüñ ḫaṭı / Ḫaṭṭ-ı reyḥān ile ol ṣafḥa muḥaṣṣā mi degül
G1752-5. Girmesün kimse araya ḫālüñi **yaz** nāmeye / Biñ āhuñ ile Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāye ṣal
G1785-7. Altun ṣu ile şi ʿr-i Muḥibbī’yi **yazalar** / Zer-dūz-vār ṣan ʿat-ı naẓm içre zer-keşem
G1794-6. **Yazdılar** ʿışḳun sicilini ezel Ferhād u Ḳays / Baña irişdi çü nevbet ben de imżā eyledüm
G1806-5. Didüm ʿışḳuñ yolında cān virürsem / Mezāruña didi bu beyti **yazam**
G1829-1. Ḫūn-ı dilden **yazayım** ḥālümi dildāra didüm / Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm
G1829-2. Dem-i eşkümle ġam u derdümi çehremde **yazup** / ʿArż-ı ḥāl itmege göndereyüm yāre didüm
G1846-3. Ḥaşre dek ger **yazsalar** yazılmaya derd ü elem / Olsa deryālar mürekkeb cümle aġaçlar ḳalem

G1863-5. Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī **yazmaġa** gül-berkine / Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem
G1864-4. İstedüm ʿarż eyleyem dildāra **yazup** ḥālini / Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi ṭutuşdı ḳalem
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet bańa / **Yazayım** miḥnet maḥabbet farḳ yoḳ imlā ḳılam
G1945-1. Derd-i dilümi **yazmaġa** aldum ele ḳalem / Evvel ḥurūfı kāġıẓa **yazdum** görindi ġam
G1962-2. ʿĀrıżum levḥinde **yazmaġa** derūnum levḥini / Gözlerüm ṭolu devāt u kirpügüm ḳıldan ḳalem
G1998-2. Nice taḥrīr eyleyem derd-i dilüm aḥvālini / **Yazmaḳ** itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına **yazdı** ḥaṭṭı tezvīr ile ḥaṭṭ/ Dostlar añа revā yüzi ḳaradur dir isem
G2008-1. Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm / Ḫarābāt ehlini **yazup** sipāh itdüm ʿalem çekdüm
G2029-4. Yā **yazaldan** ḥüsn-i evrāḳa ġubār-ı ḥaṭṭ ile / Vaḳf ider esmā-ı ḥüsnāyı olur taʿviż-i cān
G2048-7. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller **yazup** itsünler kitāb eglenmesün
G2049-4. Her sözüñde nice maʿnī var nihān u āşikār / Ehl-i diller **yazup** itsünler kitāb eglenmesün
G2074-5. Muḥibbī **yazmaḳ** ister derd ḥālin / Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden
G2076-4. Her ne eylerseñ **yazar** anı kirāmen kātibin / Her kişi artura ṭursun cehd ḳılsun ṭā ʿatin
G2138-2. **Yazmaġa** aldum elüme yine miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm yazsam / Meger şimdengirü nāme **yazdum** berr-i semenderden
G2168-2. Elümde ṭutuşup kāġıd yanar derd-i dilüm **yazsam** / Meger şimdengirü nāme yazdum berr-i semenderden
G2170-7. Ol lebi şīrīn elinden ger olam Ferhād-veş / Meşhedüme **yazalar** haẕā şehīdü'l- āşiḳīn
G2182-1. Ḳaçan taḥrīre el urup **yaza** derdin dil-i maḥzūn / Elinde ṭutdıġı kāġıd olur eşk ile gülgūn
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine **yazdum** yine derd ü elemi / Göz ḳaresiyle degül belki ciger ḳanumdan
G2204-3. Şerr eyleme ki **yazmaya** tā deftere kātib / Cehd eyle ki her n'eyler iseñ ḫayr-ı ʿamel olsun
G2244-5. **Yazdı** ḫaṭṭuñ nāme ḥüsne ḳaşuñ ṭuġrā çeker / ʿĀleme ḥükm ide dirdüm işbu fermān ile ben
G2304-2. Gördiler ben mübtelāyı sen perī-ruḫsār ile / **Yazdılar** birisi ʿAẕrā biri Vāmıḳdur diyü
G2304-4. Anuñ içün **yazmazam** derd-i dilüm ben kāġıda / Ṣaḳlamaz sır iki yüzlüdür münāfıḳdur diyü
G2310-3. Ḳādir olmadı **yaza** ḥālümi ḫaṭṭāṭ-ı felek / Her ḳılum aġız açup derdümi didi mū-be-mū
G2322-2. Servüñ ḥurūfını çü **yazan** noḳṭa ḳomadı / Āzādeligle bulduġıçün iştihār serv
G2331-1. Gāh elif geh dāġ çekdüm sīne-i efkāruma / Dād elinden diyüben **yazdum** der ü dīvāruma
G2331-2. Nāmeler āhum odından baġladı reng-i ḥazān / Eşk-i ḥasret birle **yazdum** ḥālümi dildāruma
G2397-4. Dil ṣafḥasında āyet-i raḥmet gibi gelür / Tefsīr idüp bu cismüñi **yazdum** ʿiyān ile
G2409-5. Her ne kim **yazduñ** Muḥibbī işbu sīneñ levḥine / Sūz-nāk-ı āh ile yaḳup anı bād eyleme
G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālümi / Nāme **yazdum** peyk-i āhum ilete dildāruma
G2424-5. Sözi eş ār-ı Muḥibbī'yi **yazup** ol varaḳa / Ṣaḥn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret **yazmış** bunı ezelde / Ḥüsnüñ senüñ mużāʿaf derdüm benüm ziyāde
G2502-4. Derd-i dil ḫālini **yaz** şāyed ala yār eline / Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe
G2542-6. İşidüp şiʿrümi ehl-i maḥabbet / **Yazarlar** levḥ-i dilde tāze tāze
G2584-1. Ḳanum ile **yazdı** dīdem bu ruḫ-ı zerd üstine / Bī-vefāya dil virenler derd alur derd üstine
G2645(a)-2. Berāt-ı nāme-i ḥüsnüñ **yazaldan** ḫaṭuñ ey dilber / Olupdur kaʿbe ḳavseynüñ anuñ üstinde ṭuġrāsı
G2647-1. Naḳḳāş-ı cihān naḳşını çün sen güle **yazdı** / Āh ile fiġān itmegi ben bülbüle **yazdı**
G2664-4. Nice bir **yazayım** derd-i derūnum bir kitāb oldı / Oḳumaz ḳorḳaram dilber idersem intiḫāb ulı
G2678-3. Cevrüñüñ faṣl u bābını **yazdum** / Deftere ṣıġmadı kitāb oldı
G2698-7. Muḥibbī işbu şiʿr-i sūz-nākı / **Yazarken** yandı nāme ḫāme düşdi
G2714-6. Muḥibbī merd olanlar levḥ-i dilde / **Yazarlar** ḳan ile bu mācirāyı
G2731-2. Derd-i dil ḫālini **yazdum** ṣıġmadı bir nāmeye / Anuñ içün yāre taḥrīr eyledüm ṭūmār iki
G2734-4. Sīne levḥine **yazaldan** naḳşını meh-rūlaruñ / Āferīn idüp gören taḥsīn ider naḳḳāşumı
G2751-1. Ḫāne-i dilde ezelʿışḳuñ uran bünyādını / Ḳapusı üzre ḫarāb-ābād **yazmış** adını
G2786-4. **Yazarken** yāre aḥvālüm ṭutuşup āhum özümden / Kül oldı eldeki kāġıd elümde bir ḳalem ḳaldı
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini **yazdum** yine cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
Mr4-4. Tā ḳıyāmet şerḥ olınmaz **yazsalar** taḥrīr ile / Ḳankı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur
Mr7-1. ʿIşḳ cāmın nūş iden bī-ṣabr u sāmānīlerüz / Ḫūblar taṣvīrini dilde **yazan** mānīlerüz
Mr21-7. Nāme **yazdum** eşk-i çeşmümden yine cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma
Mr26-1. Naḳşını meh-rūlaruñ sīnemde **yazdum** cān ile / Anuñ içündür degişdüm derdini dermān ile
D23-2. Öldügiyçün dil ü cān laʿl-i lebinden ne umar / Fuḳahā çün **yazmaz** ʿışḳ ḳātiline ḳışāş
B22. Lāle-ḫaddi ḥasretinden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Sīne levḥine **yazar** ḳanlu yaş ile āh-ruḫ
B189. Bunı **yazmış** yapdıġında İbn-i Āzer Kaʿbeye / Ḫāne-i dil kim yapar olur berāber Kaʿbeye

2. *mec.* İnsanın geleceğini belirlemek.

G11-1. Çün ezel ressām-ı ḳudret **yazdı** ḥüsnüñ ber-kemāl / Ṣunʿ-ı naḳşıdur irişmez añа hīç vehm ü ḫayāl
G28-4. Kime ġam kime feraḥ **yazmış** çü ḫaṭṭāṭ-ı ezel / Bunı **yazmış** başuma senden olam dāim cüdā
G157-2. Nāme-i ḥüsni ezelde kilk-i ḳudret **yazıcaḳ** / Cümlesinden eylemiş ḥüsnüñ kitābın intiḫāb
G343-1. Selḫ-i şaʿbān ile oldı ʿıyş u ʿişret nā-bedīd / Ġurre-i şevvāl ile **yazdı** felek menşūr-ı ʿīd
G844-3. Metn-i ḥüsnüñ gerçi ḫaṭṭāṭ-ı ezel evvel **yazup** / Ṣoñradan ḫaṭı gelür şerḥ eyleyüp iʿrāb ider
G952-4. Şöyle **yazmış** ruḫları naḳşını naḳḳāş-ı ezel / **Yazmaya** bir ḫarfini āciz ḳala naḳḳāşlar
G1380-3. Kātib-i ḳudret **yazup** ruḫsāruña nūr āyetin / Olmaya ḫaṭṭuñ gibi hīç bir ḫaṭ-ı zībā laṭīf
G1442-3. Alma istersen eger ḥikmet kitābından sebaḳ / Gör ne **yazmış** dest-i ḳudret ṣafḥa-i eşcāra baḳ
G1710-1. Ḥüsnüñi ressām-ı ḳudret **yazdı** evvel ber-kemāl / Ol muḳanniʿ naḳşa hergiz iremez vehm ü ḫayāl
G1911-5. Ey Muḥibbī şükr ḳıl artur Ḫudāya ḥamdüñi / Çāre ne çünki gelür başa ne **yazdıysa** ḳalem

yazu [3] *T.* Talih, nasip, kader, alın yazısı. (TS, 2009: 4454, 4460)

bk. alın yazusı, alın yazusı, ḳara yazu

(yazu [1], yazudan [1], yazuyı [1])

G1731-4. Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol **yazudan** / Oḳımaz ol **yazuyı** illā meger kim ehl-i ḥāl
G2477-3. Ḫaṭṭ-ı dilber ṣan eceldür anı defʿe çāre yoḳ / Çün ezel **yazu** imiş elbette ol gelür başa

ye'cūc [1] *Ar.* Me'cûc ile beraber kasîrü'l-kâme bir kavm. (Ş. Sami, 2010: 1321) *bk. ye'cūc-ı nefs*

G1260-5. Gelse ġam **ye'cūcı** yaġmāya vire dil kişverin / Ey Muḥibbī var mıdur ḳarşı aña der baġlamış

ye'cūc-ı nefs [1] Nefsin Yecuc'u (bozguncusu).

D46-2. Bulmasun **ye'cūc-ı nefsüñ** yol dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḥīd ile anı sedd-i İskender gibi

yed-i beyżā [1] Beyaz el demek olan bu tabir Musa Aleyhisselam'ın mucizelerindendir.

G1704-8. Dehr Firʿavnın meger īmāna daʿvet itmege / Gösterür muʿciz **yed-i beyżāyı** Mūsi-vār gül

yedi [3] *T.* Altıdan sonra gelen sayı. (TDK, 2011: 2564) heft, seb'a. *bk. yedi iḳlīm*

G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc / **Yedi** kişverden aldı beglerüñ bāc
G516-2. Niceler bir-ḳaṭre ṣuya düşüben ġarḳ oldılar / Niceler var bir nefesde kim **yedi** deryā çeker
G2100-4. Gözlerüm yaşına dirsem ṭañ mıdur ṭūfān-ı Nūḥ / Ḳaṭredür yanında cemʿitsem **yedi** deryāyı ben

yedi iḳlīm [2] Yedi kıta. *bk. heft iḳlīm*

G9-8. **Yedi iḳlīmi** musaḫḫar idesin himmet ile / Emr-i Ḥaḳḳ ile melekler saña çün oldı cünūd
G1809-1. Kūy-ı dilberde gel gedā olalum / **Yedi iḳlīme** pādişā olalum

yedilmek [2] *T.* Yedekte götürülmek, birinin kılavuzluğunda gitmek. (TS, 2009: 4468)

G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh zencīr olaldan göz yaşı / İki yañadan **yedilür** oldı dil mānend-i şir
G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / Şāh-ı ʿışḳuñ **yedilür** şīr-i neri oldum yine

yeg [91] *T.* Daha iyi, müreccah, şayan, tercih. (Ş. Sami, 2010: 1322)

bk. yeg almaḳ, yeg gelmek, yeg ṭutmaḳ

(yeg [64], yegdür [24], yegdürür [3])

G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi yine şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand uʿaselden gördi **yeg** ehl-i ṣafā
G95-6. Baña bu dünyāya sulṭān olmadan / **Yegdür** olmaḳ āsitānuñda gedā
G211-6. Söyleseñ bir ḥaḳ sözi ḥalḳ anı alurʿaksine / Olıcaḳ bu vech ile **yegdür** Muḥibbī bil sükūt
G215-4. Gel beni öldür baña **yegdür** bu dirlikden ölüm / Çün raḳīb-i rū-siyāhı maḥrem itdüñ ʿāḳıbet
G230-2. Söyler iseñ ey göñül elbette rāzuñ fāş olur / **Yeg** degül mi urasın aġzuna sen mühr-i sükūt
G253-5. Muḥibbī sözleri **yegdür** bugün dürr ü cevāhirden / Ṭaḳup cānā ḳulaġuna giderme anı mengūş it
G284-5. Cevri **yeg** görür Muḥibbī mihrden / İtdi anuñla ezelden imtizāc
G306-5. Bu Muḥibbī'ye cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsinʿadl **yegdür** ẓulm ise cevr-i şarīḥ
G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ ẓulm ile baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar **yegdür** yaḫşi ad
G328-4. Pādişāh-ı ʿālem olmaḳdan ise **yegdür** baña / Ḫidmet idüp āsitānuñda olam kemter-iʿabid
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan **yeg** görinür yoḫsa dārūlar mıdur
G434-5. Degül perr-i mekesden **yeg** bu dünyā / Muḥibbī çekdügüm āḫiri ġamıdur
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur yoḳ alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme **yegdür** ki ḫāmūşuñdadur
G822-4. Taḥammül **yeg** tecemmülden diyenler sāye-i ḫārı / Bulıcaḳ oldılar ḳānīʿ dimeñ ser sāye-bān gözler
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden **yeg** bilüp / Görme kendü kendüzün zīrā ki şeyṭānlıḳ budur
G978-6. Oldı cihānda çünki Muḥibbī gedā-yı ʿışḳ / **Yegdür** aña ki ʿāleme ol pādişā giçer
G1043-5. Dürr ü cevherden daḥi **yegdür** Muḥibbī sözleri / Vireyim gūş eyleñüz ol laʿl-i kānından ḫaber
G1064-1. Ḫāk-i pāyuñdur şehā kuḥl-ı baṣar / Ṭūṭiyādan **yeg** görür ehl-i naẓar
G1103-6. Ol ki dildāruñ cefāsını vefādan **yeg** bilür / Minnet itmez kimseye derdine dermān istemez
G1144-3. Her ne gelse saña **yegdür** ki ḳanāʿat idesin / Bir görine gözüñe ger çoḳ ola vü ger az
G1164-3. Cefā vü cevri dildāruñ baña mihr ü vefādan **yeg** / Ġam-ı ʿışḳından olmasun bu cān u dil cüdā hergiz
G1204-3. İgen medḥ itme ey zāhid ṣarāb-ı kevṣeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḫāżırdur ki bundan **yeg** ṣarāb olmaz
G1255-2. Şāh kim olup gitdi ise aṭlas u dībā ḥarīr / **Yegdürür** saña ḳalender gibi olmaḳ jende-pūş
G1340-2. Hecr ile yanmaḳdan ise didi **yeg** baş oynamaḳ / Baş ḳoyup ortaya itdi ʿışḳını iżhār şemʿ
G1357-4. Başuña alduñ dilā sen bu cihān ġavġāların / **Yeg** degül midür saña itseñ bu sevdādan ferāġ
G1464-4. Giçer gün hafta ay ü yıl yüzüñi görmezem cānā / Bu dirlikden ölem **yegdür** nedür bu intiẓār olmaḳ

G1479-1. Dimişlerdür egerçi rūz-ı rūşendür ʿArabdan **yeg** / Taẕarruʿ itmege ʿāşıḳ olur mı aña şebden **yeg**
G1479-2. Gözüm yaşın şarāb idüp göñülden nāleler ḳılsam / Degül mi meclis-i ġamda bular ʿıyş u ṭarābdan **yeg**
G1479-3. Yüri bir ṣanʿatı tekmīl idüp olup ḫarābāṭī / Kemāl ehli gedā olsa olur ʿālī-nesebden **yeg**
G1479-4. N'ola rengīn ise sözüñ selef şiʿrine daḫl itme / Dimişler ʿālem içinde bulunmaz hīç edebden **yeg**
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden **yeg** / Naẕardan gel dirīġ itme cemālüñ yoḳ keremden **yeg**
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm yoluñdaʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi ol diremden **yeg**
G1496-3. Giyüp iḥrāmı ʿāşıḳlar gelür her biri ḳurbāna / Ṭavāf itmek diler kūyun ḫarim-i muḥteremden **yeg**
G1496-4. Cihānda müstedām olsun ḳomaz bir dem beni tenhā / Anuñla eglenür göñlüm baña olmaya ġamdan **yeg**
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda yoḳ şehā luṭf u keremden **yeg**
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki yoḳdur kime benden **yeg** / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden **yeg**
G1501-2. Naẕar ʿuşşāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda yoḳdur ehrimenden **yeg**
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda yoḳ ḫaremden **yeg**
G1501-4. Ribāṭ-ı köhnedür ʿālem ḳonanlar tīz göçer andan / Velī bilmez anuñ aḥvālini ḳonan göçenden **yeg**
G1501-5. Muḥibbī ḳapuña varsa getürür cān u ten tuḥfe / Ḳabūl it yaḳdurur bir özge nesne cān u tenden **yeg**
G1559-1. Görenler dāne-i eşküm didi mā-i ʿinebden **yeg** / İşiden nāle vü āhum didi sāz u ṭarābdan **yeg**
G1559-2. Lebüñden kim söz işitse bulur ol ʿömr-i cāvidi / Bulunur mı bu vech ile cihān içinde lebden **yeg**
G1559-3. Ḳaçan ki tire-şeb olsa irür maṭlūbına ʿāşıḳ / Gözine ʿāşıḳuñ nesne görinmez hīç şebden **yeg**
G1559-4. Yanında müddeʿī n'eyler gel ol ʿuşşāḳa hem-ṣoḥbet / Dimez bir kimse anuñçün ki ola bū Lehebden **yeg**
G1559-5. Edeb çün tāc-ı devletdür Muḥibbī götürür başa / Bulınmaz nesne ʿālemde ola hergiz edebden **yeg**
G1572-1. Siyeh zülfüñ gelür cānā baña mülk-iʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mışrı şehā ol şehd-i lebden **yeg**
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün yoġ imiş hīç ṭalebden **yeg**
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā ẕehebden **yeg**
G1572-4. Gelüp ġam leşkeri ister ide dil mülkini ġāret / Bulınmaz defʿine çāre anuñ mā-i ʿinebden **yeg**
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan **yeg**
G1572-6. Ne ḥaddüñdür gelüp ḫāl-i siyāhın müşke beñzetmek / Anı bilmez misin ey dil degül bir şey edebden **yeg**
G1572-7. Muḥibbī ḫʷāb-ı ġafletden şaḳın her gice bīdār ol / Dilerseñ iresin vaṣla bulınmaz saña şebden **yeg**
G1585-5. Ey Muḥibbī **yeg** görinür çünki aṭlasdan palās / İtmezsem ṭañ mıdur şimdengirü āmādelik
G1598-1. Boyuñ servden yüzüñ gülden tenüñ berk-i semenden **yeg** / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden **yeg**
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup zülfine bend itdüm / Olur mı ʿāşıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı ẕeḳandan **yeg**
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir bilür yoḳ kimse benden **yeg**
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ālemde dikenden **yeg**
G1598-5. Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿından kemāle ireli naẓmuñ / İşiden gören eşʿāruñ didi şiʿr-i Ḥasandan **yeg**
G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol / Saña **yegdür** ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol
G1940-2. Şāh-ı ʿālem olmadansa dostlar **yegdür** baña / Ḳapusında ol güzeller şāhının derbānlıġum
G1969-5. Bu Muḥibbī sözi güherden **yeg** / Olsa ṭañ mı çün oldı ṭabʿ-ı Selīm
G2045-5. Gevher-i naẓmına eyle gel Muḥibbī'nüñ naẓar / Gūşına daḳ her sözi **yegdür** anuñ dürdāneden
G2074-3. Nice vaṣf eyleyem ruḫsāruñ ey dost / Baña **yeg** görinür bāġ-ı İremden
G2099-1. Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb dirin serv ü semenden / Dil-cū ḫaṭuñı **yeg** görürem bāġ ü çemenden
G2099-4. Bir laḥẓa ḳoya ger ser-i kūyına beni yār / **Yeg** görinür ol ravżа-ı rıżvān vaṭandan
G2099-5. Kim görse bu elfāẓ ile naẓmuñı Muḥibbī / Taḥsīnler ide diye ki **yeg** dürr-i ʿAdenden
G2130-5. Ey Muḥibbī pādişehlıḳ çün ulı ġavġā imiş / **Yegdür** andan ehl-i dillerden olasın sen hemīn
G2151-5. Muḥibbī naẓmumı her kim ki gördi / Didi şiʿrümi **yeg** Fürs-iʿAcemden
G2190-5. Muḥibbī sözleri **yegdür** bugün çün dürr ü gevherden / Nigāra gūşvār idüp ḳulaġuña anı ṭaḳın
G2194-5. Ey Muḥibbī ṣabra ṭāḳat ḳalmadı **yegdür** sefer / Göndere vādileri göñlini seyrān eylesün
G2227-2. Virürsin bāde çün ʿömri ḳadeḥ nūş eylegil her dem / Elinde ṭutduġuñ peymāne **yegdür** sāġar-ı Cemden
G2250-3. Şu zülf-i müşk-būyuñı gel boynuma bıraḳ / Ey dost hezār **yeg** yaraşur ʿanberīneden
G2258-4. Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan **yeg** baña / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen
G2284-4. Vefā ister egerçi cümle ʿuşşāḳ / Velī cevri baña **yegdürür** vefādan
G2379-1. Leb-i dilber mi **yegdür** yā piyāle / Yañaġı rengi mi **yeg** yoḫsa lāle
G2379-2. Dişi mi **yegdür** veyā dürr-i şeh-vār / ʿAceb beñzer mi ki fülfül o ḫāle
G2379-3. Boyı mı **yeg** anuñ ya serv üʿarʿar / Anuñ cevri mi çoḳ yā bende nāle
G2379-4. Siyeh zülfi mi **yegdür** yoḫsaʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle
G2573-1. Dirīġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne / Bu ḫasretle bu miḥnetle baña **yegdür** ḳıyām cāne
G2607-4. Cefādan cevr-i dildārı vefādan ol ki **yeg** bilmez / Aña ʿāşıḳ dimeñ hergiz ki ʿāşıḳ istemez şādı
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan **yeg** sever / Cān virün yolında hergiz eylemez güftār iki
G2770-3. Cefādan ḳangı ʿāşıḳ kim vefāyı **yeg** bilür ister / Dilegüm budur ʿālemde añılmasun anuñ adı
Mr22-7. Ḫānḳāh içre nice bir ben riyā ile ḳalam / Rāh-ı kūyında nigāruñ **yegdürür** ḳurbān olam
Mr25-4. ʿĀşıḳa ṣabr eylemek mümkin degül **yegdür** sefer / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / Yüzüme bir ḳadem başmaz **yeg** andan işigi ṭaşı

yeg almaḳ [1] Üstün tutmak.

G2168-5. Muḥibbī sözlerin ṭaḳsañ n'ola gūşuña ey dilber / **Yeg alurlar** anuñ ḳadrin bilenler dürr ü güherden

yeg gelmek [8] Yeğlemek, bir şeyi öbürüne göre daha iyi, üstün veya önemli saymak.

G41-3. Cennet ü ḥūrāyı n’eyler ṭālib-i dīdār olan / **Yeg gelür** bir ravżadan bir gūşe-i vīrān aña
G258-2. İtdügi cevr ü cefā baña vefādan **yeg gelür** / Ḳıymet-i derdi bilen ider mi dermān ile baḥş
G267-2. Ey şeker-leb leẕẕeti şehd ü şekerden **yeg gelür** / Nükte-i laʿlüñden itsem ehl-i ʿirfān ile baḥş
G602-3. Didüm ey dilber vefādan **yeg gelür** cevrüñ baña / Didi çünki böyledür yā bu temennālar nedür
G1572-1. Siyeh zülfüñ **gelür** cānā baña mülk-i ʿArabdan **yeg** / Degüldür şekker-i Mıṣrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G2215-3. Tek şarāb olsun sifāl ile bugün meyḫāneye / **Yeg gelür** her vech ile ol sāḳar-ı Cemşīdden
G2225-4. Sīm ü zer kimde olursa şayd olur maḥbūblar / **Yeg gelür** Şīrīne Ḫusrev ol gedā Ferhāddan
G2797-3. Āşinālıḳ olmaya idi ezelden kāşki / Āşinālıḳdan saña çün **yeg gelür** bīgāne key

yeg ṭutmaḳ [1] Yeğlemek. (TDK, 2011: 2565)

G1479-5. Ḫaṭāsı çoḳ Muḥibbī’nüñ muḳırrdur eylemez inkār / Biḥamdillah **ṭutar** şāhum ʿaṭāsını ġażabdan **yeg**

yegāne [2] *Far.* Tek, münferit, mücerret, yekta. (Ş. Sami, 2010: 1322)

G454-1. Kim gūş iderse naẓmumı aydur **yegānedür** / Her beyt-i sūz-nākı anuñ ʿāşıḳānedür
G1027-1. Şāḥib-dilānuñ işleri hep ʿāşıḳānedür / ʿIşḳuñ yolında her biri zīrā **yegānedür**

Yehūdi [1] *Ar.* Yahudi. (Devellioğlu, 2000: 1158)

G2256-4. Kimi Naṣrānı kimi didi **Yehūdi** kim Mecūs / Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

yek [2] *Far.* Bir, vahit. (M. Nâcî, 2009: 754)

G178-5. Çünki ḫayrān yoḳ Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın **yek** olur senden devāb
Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṯerden laṭīf / ʿĀşıḳa **yek** nesne yoḳdur kūy-ı dilberden laṭīf

yek-bār [1] *Far.* Bir kere, bir defa. (M. Nâcî, 2009: 754)

G1881-2. Gel yiter ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā **yek-bār** hem

yek-be-yek [2] *Far.* Teker teker, arka arkaya... (Steingass, 1892: 1533)

G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı yir yüzi encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña diñle imdi **yek-be-yek**
G1636-4. Derd-i dil aḥvālüñi vardum ḥikāyet itmege / Ḳorḳaram ki ḳıṣṣamı yār diñlemeye **yek-be-yek**

yek-dāne [3] *Far.* Bir nevi gerdanlık. (M. Nâcî, 2009: 754)

bk. dürr-i yek-dāne, gevher-i yek-dāne

(yek-dāne [1], yek-dānedür [1], yek-dānedürür [1])

G161-1. Gerçi raʿnā görinür mülk-i ʿArāb / Līk **yek-dānedürür** şehr-i Ḥaleb
G2238-4. Ey Muḥibb ḫāl-i siyeh **yek-dānedür** / Tuḫm-ı mihr-veşdür derūn-ı dil-fiken
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı yine naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ gūşuña **yek-dāne** ṣalınsun

yek-sāle [1] *Far.* Bir sene, bir senelik. (M. Nâcî, 2009: 755)

G2546-5. Muḥibbī zühd ü taḳvādan giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey daḫi **yek-sāle**

yeksān [1] *Far.* Aynı, eşit. (Steingass, 1892: 1534)

bk. ḫāk ile yeksān, ḫāk ile yeksān eylemek, ḫāk ile yeksān olmaḳ, vaṣl-ı yeksān, yeksān eylemek

G538-2. Maḥabbet rāhınuñ gördüm nişīb ile firāzın ben / Olıcaḳ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ yimez ġam cümle **yeksāndur**

yeksān eylemek [1] Mu ʿādil etmek, düz etmek. (Tulum, 2011: 1885)

G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen zāġı **yeksān eyledüñ**

yek-ser [1] *Far.* Baştan başa, hep, cümle, bütün. (Ş. Sami, 2010: 1322)

G303-1. Sāḳī olup meclise alsa ele dilber ḳadeḥ / Cān bağışlar mürde-dil olanlara **yek-ser** ḳadeḥ

yektā [1] *Far.* Yalnız, eşi akranı yok. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 561)

bk. dürr-i yektā

G1884-4. Nitekim ḫüsn ile sen **yektāyisün** / ʿIşḳuñ içre ben daḫi bir dāneyem

yeldā [1] *Far.* Kışın en uzun gecesi... (Steingass, 1892: 1535) *bk. şeb-i yeldā*

G377-4. Zülfüñi refʿit cemālüñden görinsün āfitāb / Gice ger **yeldā** olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür

yelmek [12] *T.* Koşmak, şitap etmek, acele yürümek, esmek. (TS, 2009: 4505)

(yeler [9], yelerem [1], yelerken [1], yelüp [1])

G747-2. Āhum yili nesim-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı **yeler** giçer
G1176-2. Nice yıldur ki **yeler** zülfi hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1570-4. İşitdi meger zülfi hevāsında **yelerken** / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi ġazāluñ
G1828-3. Nice bir zülfi hevāsına **yelüp** şām u seḥer / Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine ber-dār idelüm
G2060-3. Sevdüginüñ her kişi ister vefāsına **yeler** / Ben cefāsın isterem hergiz vefāsın istemen
G2323(a)-3. Ten ġubārını ṣavursa ṭañ degüldür bād-ı ʿışḳ / Bu hevā ile **yeler** bir bādam oġlandan berü
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz **yelerem** / Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī **yeler** yürür / Bu nevʿile o āhūyı umar şikār ide
G2519-2. Nice yıldur ki **yeler** zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür zülfi perīşānlar ile
Mr13-13. Her kişi sevdüginüñ mihr ü vefāsına **yeler** / Bu Muḥibbī neʿaceb cevr ü cefāsına **yeler**
Mr13-14. Leẕẕet-i derdi bilen ṣanma devāsına **yeler** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm

yelken [2] *T.* Geminin rüzgâra maruz olarak o kuvvetle tahrikine medar olan bezi ki direklere merbut serenlere gerilir, şirâ', bâdbân. (Ş. Sami, 2010: 1323)

G773-2. Nāzikāne el ṣalar yārāna **yelken** tuḳyānı / Nāz ile başına alsa anı key mevzūn giyer
G2748-2. Ṣaḳın aldanma eser bir gün muḫālif rūzgār / Kibr ü kīni terk ḳıl germe gögüs **yelken** gibi

yelkensüz [1] Yelkeni olmayan.

G985-3. Gözüm yaşı içinde zevraḳ-ı dil / Yürür āvāre **yelkensüz** gemidür

yelmān [1] *T.* Yırtmaçlı zırh, yekpare olmayan çokal. (Ş. Sami, 2010: 1323)

G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ yelmenür / Gel içür ben istedügüm tīġüñün **yelmānıdur**

yelmenmek [2] *T.* Telaş ve acele ile hareket etmek.

G644-4. Teşnedür cānum göricek āb-ı tīġüñ **yelmenür** / Gel içür ben istedügüm tīġüñun yelmānıdur
G1143-1. **Yelmenür** ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz / Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz

yeltenebilmek [1] *T.* Meyletme, heves etme ihtimalı ve imkânı bulunmak.

G2543-1. Nice bir aldanasın dünyāda bir ḳaç nefese / Nice bir **yeltenesin** bunca hevā vü hevese

yeltemek [2] *T.* Teşvik ve tergip etmek, tahrik etmek, harekete getirmek...(TS, 2009: 4516) *bk. sevdālara yeltmek*

(yelter [1], yeltme [1])

G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını **yeltme** beni bīgāneye
Mr10-6. Ol cefākārum ṣalar ferdālar **yelter** beni / Āh elinden dilberüñ feryād elinden dilberüñ

Yemen [2] *Ar.* Cezîretü'l-Arab'ın garb-ı cenûbî köşesini ve en mümbir ve güzel cihetini teşkil eden hıtta-i ma'rûfe. (Ş. Sami, 2010: 1325) *bk. ʿAḳīḳ-i Yemen*

(Yemen [1], Yemen'de [1])

G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri yine deryāya ġarḳ itdi / Sirişkindenʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil **Yemen** sensüz
G2552-4. Gözüm yaşına beñzer dürr-i ṣāfī / Arayup bulımasuz siz **Yemen'de**

yeñ [1] *T.* Esvap ve çamaşır kolu, âstîn, küm. (Ş. Sami, 2010: 1325)

G1388-4. **Yeñ** ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh zer-beft ü gehi ḫilʿat-i şāhāne ṣadaḳ

yeñebilmek [12] *T.* Dayanma, karşı durma veya galebe çalma ihtimalı ve imkânı bulunmak

G1107-1. Serv-ḳaddüñ göreli göz yaşı kendin **yeñemez** / Dūd-ı āh ile bu dil nāle kemendin **yeñemez**
G1107-2. Ṣalınur her yaña biñ nāz ile āh eyler isem / Nitekim serv-i sehī ḳadd-i bülendin **yeñemez**
G1107-3. Naṭʿ-ı ḥüsnüñde yine çignedür üftādeleri / At ṣalup her ṭarafa yaʿni semendin **yeñemez**
G1107-4. Yiter aġlatma beni dost yaşumdan ḥaẕer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin **yeñemez**
G1107-5. Cām-ı ʿışḳı bu Muḥibbī içeli rūz-ı ezel / Çāk ider sīne girībānını kendin **yeñemez**
G1135-1. Göreli dide ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın **yeñemez** / Āh ider derd ile baġrındaki başın **yeñemez**
G1135-2. Didiler gözlerinüñ ālını terk itdi nigār / Dil didi gözlerine hey dise ḳaşın **yeñemez**
G1135-3. Tīr-i müjgānı ile ṭurmaz aḳar ḫūn-ı ciger / Bu iki ḫūnīlerüñ kimse savaşın **yeñemez**
G1135-4. Ṭutuşup şemʿ ruḫı şevḳine pervāne gibi / Dil-i şūride olup içi vü ṭaşın **yeñemez**
G1135-5. Dem-be-dem aġlar ise ṭañ mı Muḥibbī ḫasteye / Göreli dide ḫaṭ-ı sebzüñi yaşın **yeñemez**

yeñi [5] *T.* (Ş. Sami, 2010: 1325)

1. Kullanılmamış, cedit, müceddit, nev.

G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol yola gitmez benüm yārüm **yeñi** āyin ṭutar
G2371-4. Kūyında yār cemʿidüp ʿāşıḳlaruñ serin / Beñzer ki yapa kendü içün bir **yeñi** ḳule

2. Cedit olarak, müceddeden.

G1913-7. Cāmi vü Ḫusrev eger bulsa Muḥibbī **yeñi** cān / Baña taḥsīn idelerdi işidüp bu ġazelüm

3. Az evvel, ahîren.

G2378-2. Ḫār elindendür dile eyler şikāyetʿandelīb / Şöyle beñzer kim **yeñi** gelmiş misāfir gülşene
G2608-4. İñleyüp aġlayalum döne döne şām u seḥer / **Yeñi** ḳonmış şular üstündeki ṭolāb gibi

yeñiden [3] *T.* Tekrar, baştan başlayarak. (Ş. Sami, 2010: 1325)

G1469-5. Yıḳılursa ġam degül bu cān u dil maʿmūresi / ʿIşḳ ile anı **yeñiden** üstüvār itsem gerek
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / **Yeñiden** yine o vīrānemi ābād ideyin
G2239-4. Ġam-ı hecrüñ bu göñül kişverini ḳıldı ḫarāb / **Yeñiden** anı meger luṭf ile ābād idesin

yeñile [1] *T.* Yeni, henüz, yeniden, pek yani. (TS, 2009: 4529)

G2778-4. Ḫışm ile gelüp gözlerümüñ yaşını gördi / Raḥm eyleyüben **yeñile** yaşum sile düşdi

yeñilmek [10] *T.* Durulmamak, dinmemek.

(yeñilmedi [1], yeñilmez [9])

G750-4. Gözlerüm yaşı **yeñilmez** oldı başdan aşdı āh / Rūy-ı zerdüm ḳalmış ol ortada nīlüfer giçer
G804-3. Ḫayme ḳursa ʿışḳ şāhı gelse dil şaḥrāsına / Gözlerüm yaşı **yeñilmez** her yaña Ceyḥūn olur
G994-3. Gözüm yaşı revān oldı **yeñilmez** her yaña aḳar / Meger seyr eyleyen tenhā sehī serv-i revānumdur
G1087-5. Ol serv-ḳaddi gördi çıḳdı Muḥibbī gözden / Gülgūn-ı eşk düşdi ṭutup **yeñilmez**
G1132-4. Sırruñı ketm eyle didüm göñlüme āh eyleyüp / Didi çün yaşum **yeñilmez** ider āḫır ḳaş göz
G1163-4. Gözlerüm yaşı **yeñilmez** gice vü gündüz aḳar / Müstedām ola ki artar eşk ile demümüz
G1700-4. Gözlerüm yaşı **yeñilmez** Çehrem üzre āl olur / Her ḳaçan başdan başa görsem giyersin seni āl
G1894-4. Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥasretinden āh kim / Gözlerüm yaşı **yeñilmez** oldı çeşmüm nem benüm
G1966-3. Göreliden yüzüñi **yeñilmedi** gözüm yaşı / Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm
G2670-2. Ḳıldı zemīni deryā yaşum **yeñilmez** oldı / Āhumʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa düşdi

yeñmek [1] *T.* Dayanmak, tahammül etmek... (TS, 2009: 4531)

G478-2. Dil teşne olup dil ile **yeñmezden** öñürdi / Ḫālümi benüm çeşme-i ḥayvāna disünler

yesir [1] *T.* Esir, tutsak. (TS, 2009: 4550)

G1857-4. Ṭutulsam zülfüñüñ bendine āḫır / Ebed ḳurtulmasam ben **yesir** olsam

yetīm [1] *Ar.* Babası veya babası anası ölmüş çocuk. (Ş. Sami, 2010: 1329)

bk. dürr-i yetīm, yetīm-i eşk

G2505-4. Dilā ṭopraġa şalduñ dürr-i eşki / Teraḥḥum itmedüñ bir ḳaç **yetīme**

yetīm-i eşk [1] Nadir, eşsiz gözyaşı.

Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā **yetīm-i eşkümüñ** kim āfitāb / Düşdigince ayaġa yirden gösterdi şebnemi

yetīmāne [1] Yetim gibi.

G856-3. **Yetīmāne** benefşe başın egmiş / Bu ḳayġular aña bilsem nedendür

yetişmek [16] *T.* Ulaşmak, ermek, vasıl olmak. (Ş. Sami, 2010: 1329)

(yetiş [15], yetişdüñ [1])

G331-5. Ey ṭabīb-i dil **yetiş** ḥālüm mükedder olmadan / Bu Muḥibbī'nüñ gel it derdine dermānum meded
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel **yetiş** / Yoḫsa cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G834-5. Ger şorarsañ dostum ḥāli Muḥibbī ḫastenüñ / Bir nefes ḳaldı **yetiş** kim intiḳāl üstindedür
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile dilden beri **yetiş** / Terk itmeden yoluña bu cān u seri **yetiş**
G1257-2. Eyle ṭulūʿgün gibi bulsun żiyā cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri **yetiş**
G1257-3. Gel cilve eyle gözlerümüñ çeşme-sārına / Bir dem vaṭan ḳıl anda hemān ey perī **yetiş**
G1257-4. Oldum żaʿīf derdüñ ile ey ṭabīb-i dil / Bir üstüḫᵛān ḳaldı bile bir deri **yetiş**
G1257-5. Cānā Muḥibbī sözlerini daḳ ḳulaġuña / Nādān eline düşmeye ol gevheri **yetiş**
G1294-1. Öldürdi fırḳatüñ beni ey bī-vefā **yetiş** / Dirgür Mesīḥ gibi beni ḳıl duʿā **yetiş**
G1294-2. Gāhi gözüm bu yaş ile geh ḳan ile ṭolar / Ḫāk-i derüñi gönderüp it ṭūṭiyā **yetiş**

G1294-3. Dil ʿışḳun ile ḫaste yatur ey ṭabīb-i cān / Dārū-yı laʾlüñ ile bulısar şifā **yetiş**
G1294-4. Senden cefā ki gelse baña ol vefā gelür / Bārī vefāyı ḳılmaz iseñ ḳıl cefā **yetiş**
G1294-5. Hep ümmet-i Muḥammedʾe itdüñ şefāʿati / Mücrim Muḥibbī bendene ey Muṣṭafā **yetiş**
G1522-2. Saña yitmez mi bu devlet **yetişdüñ** pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ

yetürmek [2] *T.* (TS, 2009: 4551-4553)

(yetürdüm [1], yetüre [1])

1. Yetiştirmek, büyütüp yetiştirmek.

G1872-5. Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā / Kelāmum meyvesin andan **yetürdüm** ābdār itdüm

2. Ulaştırmak, eriştirmek.

G2380-5. Bu Muḥibbī **yetüre** ṭāʿat ü zühd ü veraʿı / İç diyü yār işāret ide ebrūlar ile

yevm-i cezā [6] Ḳıyāmet güni, hısāb güni, cezā güni, ʿáht ü mīsāḳ güni, háşr ü neşr güni...(Tulum, 2011: 1896)

G9-9. Umaruz bize şefāʿat idesin **yevm-i cezā** / Tā ola menzilimüz dār-ı sürūr ile ḫulūd
G26-2. Senʿinayet kānısın çek cürmümi ʿafve ḳulam / Umaram senden şefāʿat idesin **yevm-i cezā**
G1407-5. Çün şefāʿat kānısın **yevm-i cezāda** ümmete / Bu Muḥibbī derd-mendüñ ḥāline luṭf eyle baḳ
G1465-4. **Yevm-i cezāda** umaram ide şefāʿati / Ol iki mīm ü ḥā ile dālı Muḥammedüñ
G1768-4. Umaram **yevm-i cezāda** olasın baña şefīʿ / Cürm ü ʿışyān ile gerçi ki yüzi ḳare benem
B84. Emr-i Ḥaḳḳı ṭutuban itmeyigör bunda ḫilāf / Tā seni eyleyeler **yevm-i cezā** içre muʿāf

Yezdān [1] *Far.* Hak Taalâ hazretleri. (Ş. Sami, 2010: 1330) *bk. āyet-i Yezdān*

G100-2. Dāmen-i ʿışḳı ṭutupʿaḳlı ferāmūş eyledüm / Böyle yazdı tā ezelden alnuma **Yezdān** baña

yıġmaḳ [1] *T.* Toplayıp küme etmek, biriktirmek...(Ş. Sami, 2010: 1330)

G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar **yıgdı** cefā sengini dil / Yeñiden yine o vīrānemi ābād ideyin

yıḳıḳ [4] *T.* Yıkıntı, enkaz. (TS, 2009: 4574)

G1123-6. Genc-i vaṣl ister iseñ ara göñül ḫānesini / Bulunur anı **yıḳıḳ** çün Ebū Derdā bilürüz
G1972-4. Ger yaparsa bu **yıḳıḳ** göñlüm evin bir seng ile / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2009-4. Ger yaparsa bu **yıḳıḳ** göñlüm evin ol seng-dil / Tā ḳıyāmet Kaʿbe-iʿulyā ḥaḳḳı ābād olam
G2516-5. Bu Muḥibbī'nüñ **yıḳıḳ** göñlin ʿimāret eyle gel / Dostum irmek dilersen ger ṣevāb-ı Kaʿbeye

yıḳılmaḳ [9] *T.* (TDK, 2011: 2589) *göñül yıḳılmaḳ*

(yıḳılasıdur [1], yıḳıldı [1], yıḳılduġın [1], yıḳılmasun [1], yıḳılmış [1], yıḳılsa [1], yıkılsun [1], yıḳılur [1], yıḳılursa [1])

1. Herhangi bir sebeple çökmek, göçmek.

G570-3. Göñli yıḳılsa müddeʿinüñ eylemez żarar / Beñzer **yıḳıldı** olduġıçün mescid-i żarar
G891-5. Dil kişverinde eylemedüm bir nefes ḳabūl / Ġam leşkeriyle āh bu bir **yıḳılasıdur**
G1139-4. Çünki āḫır **yıḳılur** ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden yüksek ola bāmumuz
G2209-4. Yār ister çün Muḥibbī ola bu göñlüñ ḫarāb / Ḳo **yıkılsun** hergiz ol vīrāne maʿmūr olmasun

2. Devrilmek, yığılmak.

G1268-5. Gögermiş yir yirin cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / **Yıḳılmış** mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaşdanmış

3. *mec.* Yok olmak, mahv olmak.

G2252-2. Eşk-i çeşmümden **yıḳılsa** şehr-i dil olmazʿaceb / Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan
G1356-3. İstemezseñ ey göñül ʿarżuñ senüñ **yıḳılduġın** / Sen sen ol gel degme bir kişi ile eyleme lāġ
G1360-2. İster iseñʿarżuñı **yıḳılmasun** / Olur olmaz kimse ile itme lāġ
G1469-5. **Yıḳılursa** ġam degül bu cān u dil maʿmūresi / ʿIşḳ ile anı yeñiden üstüvār itsem gerek

yıḳmaḳ [11] *T.* (TDK, 2011: 2590) *bk. dil (ḫānesi) yıḳmaḳ, göñül (evi/ḫānesi) yıḳmaḳ*

(yıḳ [1], yıḳaldan [1], yıḳalıdan [1], yıḳan [1], yıḳar [5], yıḳarsın [1], yıḳmadı [1],)

1. Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek.

G464-1. Bir sehī serve gözüm yaşı aḳar / Bildüm āḫır sedd-i müjgānum **yıḳar**
G688-1. Şehr-i dilden gözlerüm yaşı dem-ā-dem kim çıḳar / Nehr olup bir gün ṭaşar ol şehri ser-tā-ser **yıḳar**

G988(b)-1. Gözlerüm yaşı dem-ā-dem şehr-i göñlümden aḳar / Nehr olup bir gün daşup ol nehr ser-tā-ser **yıḳar**
G1530-4. Cefā taşiyle şındı ṣabr ayaġı / **Yıḳaldan** başuma cevrüñ ile seng
G2202-4. Yıḳdı göñlüm ḫānesin itmez ḥaẕer hīç āhdan / Kendü beytin mi **yıḳar** dūd-ı siyāhı sevmeyen
G2343-3. Gel göñül ḫānesi maʿmūresini itme ḫarāb / Miḥnetüñ dāġın **yıḳ** şemse-i eyvān eyle

2. *mec.* Yıkımına yol açmak, mahvına sebep olmak.

G1175-2. Şanmañuz bir daḫi maʿmūr ola bu dil kişveri / Leşker-i ġam **yıḳalıdan** daḫi vīrāndur henüz
G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin yār / Döner ol dem **yıḳar** yine ṣabi-var
G2285-5. Muḥibbī ḫastenüñ göñli evini / Ṣabi-veş hem yaparsın hem **yıḳarsın**
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki **yıḳan** yine yapar miʿmār ola
G2657-2. Virmeyince bir ṣaçı Leylāya dil Mecnūn gibi / Leşker-i ġam **yıḳmadı** bu cān u dil bünyādını

yıl [10] *T.* Küre-i arzın şemsin etrafını bir kere devretmesi müddeti ki on iki ay itibar olunup mevâsimin teakubunu havi olur, sene, âm, sâl. (Ş. Sami, 2010: 1331)

bk. ay ü yıl, bunca yıl, hafta vü ay ü yıl, her yıl, nice yıl, yılda bir, yıllardur, yıllarla, yüz yıl

(yıl [4], yıldurur [1], yıllar [5])

G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme **yıl** hergiz gel ol zāġ u zaġandan geç
G298-4. Biñ **yıl** olursa ʿömr giçer anı da hemān / ʿĀḳil odur ki fikrin ide ḳanda gitdi Nūḥ
G642-2. Dūr olaldan işigüñden gündüzüm ṣan gicedür / Bir nefes senden cüdālıḳ ʿāşıḳa biñ **yıldurur**
G1092-1. Giçdi **yıllar** āh dilber göñlümi yād eylemez / Şāh kim ẓālim ola mülkini ābād eylemez
G1153-1. **Yıllar** giçer üftādeye dilber naẓar itmez / Beñzer ki dil-i saḫta āhum eṣer itmez
G1744-5. **Yıllar** giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr yine ne müşkil
G1873-3. Günde bir kez görmesem ḫālüm n'olur dirken benüm / Bir **yıl** oldı görmez oldum anı añdum aġladum
G2415-6. Ay olur **yıllar** giçer görmem nigārā gün yüzüñ / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2614-2. Egerçi dil ṭabībisüñ velī bī-raḥmsın ġāyet / Ḳapuñda ḫasteyem **yıllar** gözetmezsin bu bīmārı

yılda bir [2] Senede bir defaya mahsus olmak üzere.

G2400-3. Nice feryād itmesün bī-çāre bülbül her seḥer / **Yılda bir** gül açılur ol da meyān-ı ḫārda
G2647-4. Sen gül gibi **bir yılda** gülince yüze bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı

yıllardur [3] Yıllar boyu, senelerce. *bk. yıllarla*

G1087-1. Cām-ı maḥabbet içmiş bir kendüzini bilmez / **Yıllardurur** yatur mest tā ḫaşre dek ayılmaz
G1199-1. Ḫasteyüz kūyuñda **yıllardur** ki miḥnet beklerüz / Ey ṭabīb-i dil lebüñden yaʿni şerbet beklerüz
G2226-2. **Yıllardurur** bu ḫaste göñül ḳapusındadur / Bir kez dimez ki ḫaste-i miskīn ne demdesin

yıllarla [3] *bk. yıllardur*

G1279-5. Eyle Muḥibbī ḫasteye ey dil ṭabībi em / **Yıllarla** derdüñ ile yatur mübtelā imiş
G2158-5. Şād idersen bir nefes **yıllarla** eylersin ḥazīn / El-emān ey bī-emān devrān elünden el-emān
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey perī / **Yıllarla** yata nice zamāndur ḫarāb ola

yılan [3] *T.* Hayvânât-ı zâhifenin en uzunu olan maruf zehirli ve soğuk hayvan... (Ş. Sami, 2010: 1332)

(yılan [2], yılandur [1])

G746-4. Ḳadem başmamaġ içün genc-i ḥüsne / Ṭılısm olmış ser-i zülfi **yılandur**
G943-2. Gencine-i cemāle ṭılısm oldı ṣaçları / Ey dil ṣaḳın ki her bir ejder **yılan** olur
G2745-5. Zülfi sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez **yılan** ayaġını

yıldırım [1] *T.* Yağmur ve fırtına esnasında bulutlardaki elektriğin patlayıp bir yere isabet etmesi, sâ'ika. (Ş. Sami, 2010: 1332)

G2719-3. Bārān olursa başına oḳ **yıldırım** ḳılıc / Gerçek er olana gelür ol gün ʿīṭā güni

yılduz [10] *T.* Necm, kevkeb, sitâre, ahter. (Ş. Sami, 2010: 1332)

bk. yılduzı barışmamaḳ, yılduz ṣaymaḳ

(yılduz [5], yılduzum [3], yılduzumuñ [1], yılduzuñ [1])

G951-4. Rāżıyam devr-i felekden şād olupdur **yılduzum** / Ol melek-manẓar perī-ruḫsārı gördüm bir naẓar
G1072-4. Gözüm yaşı içindeʿaks-i rūyı / Müneccim didi eyü **yılduzuñ** var
G1577-4. Bir gice olmadum ol māha muḳārin-i nedīm / Naḥs imiş ḳatı sitāresi meger **yılduzumuñ**
G1769-3. Saʿd ola **yılduzum** ṭoġa devlet güni başa / Yüz gösterürse baña o mihr-i sa ādetüm

G1868-5. Çün Muḥibb oldı Muḥibbī ālına evlādına / Şād-mānam ṭoġdı çün burc-ı şerefden **yılduzum**

yılduzı barışmamaḳ [1] Görüş, duygu ve düşünce bakımından uyuşmamak. (TDK, 2011: 2592)

G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿ el virmez sitārum yoḳ gibi / Senüñ ile **yılduzı barışmaz** ol meh-pārenüñ

yılduz şaymaḳ [4] Gözleri uyku uyuyamamak. (TDK, 2011: 2592)

G780-2. **Yılduz şayar** her gice ṣubḥa dek gözüm / Görmem o māhı bilsemʿaceb ne sitāredür
G1328-3. Her gice **yılduz şayar** yummaz gözini ṣubḥa dek / Tā göre bir kez cemālüñ olur bīdār şemʿ
G1346-3. Her gice **yılduz şayar** yummaz gözini ṣubḥ-dek / Tā göre bir kez cemālüñi olur bīdār şemʿ
Mh1-5. Görmezem gün yüzini ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek **yılduz şayar** bu çeşm-i giryānum benüm

yidürmek [2] *T.* Yemeye sevk yahut icbar veya müsaade etmek. (Ş. Sami, 2010: 1321)

G2072-3. Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle / **Yidür** bu üstüẖᵛānumı seg-i kūyuña aş olsun
G2134-5. Yaşuñı şarāb bağrı kebāb eyle Muḥibbī / Mihmān idegör derd ü ġamı **yidür** aşumdan

yigrek [7] *T.* Daha iyi, müreccah, efdal, elyak, üstün. (TS, 2009: 4597, 4484)

(yigregi [6], yigrek [1])

G2139-2. Şaçuñ şebdīzi gerçi kim baş açuḳ **yigrek** olmışdur / Umaram eşk-i gülgūnum anı yavlaḳ ḳoyup ṭaşsun
G2713-1. Aldum göñlüm öñdülin bir nev-cevānuñ **yigregi** / Olalıdan ḥüsn ile mülk-i cihānuñ **yigregi**
G2713-2. Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne ṭañ / Āciz olmaz çün şikārında ṭoġanuñ **yigregi**
G2713-3. Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi / Gerçi dirler bülbüle āh u fiġānun **yigregi**
G2713-4. Niceler meydān-ı naẓma geldiler ammā ki ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle zamānuñ **yigregi**
G2713-5. Ey Muḥibbī zülf-i şeb-dīzine oldı hem-ʿīnān / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgūn ü anuñ **yigregi**

yil [26] *T.* Harekette bulunan hava, rüzgâr, rîh, bâd. (Ş. Sami, 2010: 1322)

bk. ḥazān yili, ṣabā yili, yile virmek, yil gibi

(yil [4], yile [2], yildür [2], yili [7], yilin [1], yilinden [5], yiline [1], yilini [1], yiliyle [3])

G15-4. Sīne-i ṣad-pārede olmaz nihān āhum **yili** / Nitekim ḫāṣāk u ḫāṣ içre degül pinhān ṣabā
G276-5. ʿIşyān **yilini** üstine esdürme kerem ḳıl / Yoḫsa idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc
G341-3. Açılur āhum **yilinden** dāġ-ı sīnem gül gibi / Pes bunuñ gibi hevāda açılur bu nev verd
G365-4. Göñül virme bu dünyāya bilürsin pāy-dār olmaz / Giçer ṭurmaz ḳarār itmez ṣanasın bir eser **yildür**
G383-2. Cūş ide āhum **yilinden** eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel zevraḳ-ı gerdündur
G384-4. Aḳar ṣuya eser **yile** ṭayanma göñlüme dirdüm / Meger çeşmüm ise ābı imiş āhum hevāyidür
G449-2. Seyl-i eşkümle eṣer itmedi ābum **yili** āh / Bunca yıldur ṭoḳınur ol dil-i sengine gelür
G681-3. Mevc ururs a bir yaña deryā-yı eşküm ṭañ degül / Çünki bu āhum **yilinden** aña her dem bād irür
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda ẕülfi ḫāl ile / Ṣaḳınur āhum **yilinden** anda çin-der-çīndür
G747-2. Āhum **yili** nesim-i ṣabā gibi kūyını / Ṭurmaz ṭavāf eyleyüp anı yeler giçer
G962-2. Her ḳanda isem derd ü ġamıdur baña hem-dem / Āhum **yili** olur baña her yirde hevā-dār
G1017-1. Şular kim dār-ı dünyāyı vefā-dār ola ṣanmışdur / Aḳar ṣuya bend idüp eser **yile** ṭayanmışdur
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden **yil** gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G1173-5. ʿIşḳ āteşiyle yandı kül oldı bu cān u dil / Āḫır ṣavurdı ġam **yili** geldi ġubārumuz
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / Zīrā çoḳ gördüm **yil** evrāġın ṣavurmışdur gülüñ
G1660(b)-3. Bülbülüñ āhı **yilinden** her seḥer / Serv gibi ṣalınur raʿnā-yı gül
G1678-3. Āhum **yiliyle** itdi temevvüc gözüm yaşı / Ġarḳ oldı dil sefīnesini dir ki çāre ḳıl
G1903-1. Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum / Semāya çıḳarup āhum **yilin** ʿālī-cenāb oldum
G2001-2. Ṣavurur āhum **yili** merdüm ġubārum göklere / Kūy-ı dilberde özüm ḫāk ile yeksān eylesem
G2190-1. Bu gün çün ḫırmen-i gülsin nigārā āhdan ṣaḳın / İşitmedüñ mi gülşende **yil** alduġın gül evrāḳın
G2245-1. Gülşende diñ ol serv-i ḫırāmāna ṣalınsun / Āhum **yiline** ḳarşu ḳo her yaña salınsun
G2448-2. Ḳanlu yaşum ki pençe-i mercān olaldan āh / Āhum **yiliyle** lücce-iʿummān girih girih
G2512-6. Baş egeli ġam **yili** yoḳ zerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür zevraḳ-ı dilüm / Āhum **yiliyle** ġarḳ olur āḫır gemüm gibi
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan yire seḫāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ **yil** ṣavurur ṭoprāġını
B71. Zīver-i dünyāya dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir **yildür** giçer nedür buña bunca heves

yile virmek [4] Yoġ etmek, yıḳmaḳ, bozmaḳ, telef etmek, ber-bād etmek, heybā etmek...(Tulum, 2011: 1886)

G1859-6. Ey Muḥibbī āhun ile **yile virdüñ** ʿālemi / Bilmedün mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam
G1918-5. Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hecr-ārā gördüm göñül / **Yile virdüm** āhum ile anı berbād eyledüm

G2682-2. Sevdā-yı zülf varını ʿömrüñ **yile virüp** / Başdan çıḳarmaz iseʿacebdür hevā bizi
D47-2. ʿIşḳ nārına yaḳup kül it vücūduñ ser-te-ser / **Yile vir** tā kim ola ol ehl-i ʿışḳun ʿibreti

yil gibi [2] Çok hızlı bir biçimde, çabucak, hızla. (TDK, 2011: 2566)

G388-4. Ger süvār olsa semend-i nāz ile ol şeh-süvār / Aç gözüñ eyle naẓar **yil gibi** ol düldül giçer
G2645-5. Zülfüñ hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / **Yil gibi** eyledi anı āvāre perçemüñ

yimek [37] *T.* (TDK, 2011: 2569)

bk. belā yimek, derd ü belā/elem yimek, derd ü ġam yimek, esrār-ı ġam yimek, ġam yimek, ġam yimemek, germ-i belā yimek, miḥnet ü derd ü belā yimek, mirāṣ yimek, pervā yimemek

(yidi [1], yidügü [1], yidügüm [1], yidügün [1], yime [2], yimek [5], yimekdedür [1], yimekden [1], yimemiş [1], yimeñüz [1], yimeseñ [1], yimeyenden [1], yimeyenler [1], yimiş [2], yir [2], yirler [3], yirsin [1], yise [2], yiye [2], yiyeli [2], yiyesin [1], yiyiserdür [1], yiyüp [2])

1. Ağızda çiğneyerek yutmak.

G62-4. **Yime** dehrüñ niʿmetini aldanursıñ ḥırṣ ile / Anı çoḳ yiyen olur elbette āḫır imtilā
G176-2. ʿĀrifüñ gülgün şarāb ile ḳurumış çehresi / Ḥab **yimekden** zāhidüñ beñzi şararmış ḫuşk-leb
G202-4. ʿAceb midür şarābı ẕemm iderse / **Yidügi** zāhidüñ her laḥẓa bengest
G330-5. Dir ġazel şīrīn lebüñçün bu Muḥibbī / Söyledi ṭūṭi gibi şan **yidi** ḳand
G412-4. Bir belā-keş ʿāşıḳam çün ḫūn-ı dildür **yidügüm** / Bişirüp ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aşlar
G435-4. ʿÖmr murġı rızḳını **yimekdedür** / Çünki her güni anuñ bir dānedür
G518-5. Dāġlarla bir gören şaḥrā-yı miḥnetde tenüm / **Yimek** içün cismini üşmiş ġurāb üstindedür
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / Zāhidā ḥayvān gibi lāyıḳ saña **yimek** ʿalaf
G1367-2. Niʿmet-i dünyāya gel aldanma perhīz üzre ol / Gice gündüz **yime** ḥayvānāt gibi ṭurmaʿalaf
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ feraḥ kimisi ġam-kīn / Kimisi zehr **yimiş** kimi tiryāḳ
G1475-4. Şarābı zāhidā ẕemm ile añduñ / Sözüñden añlanur **yirsin** meger beng
G1513-5. Ey Muḥibbī var iken ʿışḳ eyleme zühdi ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururken ʿaḳlı kemdür **yiye** seng
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ keyfiyyetini / Şarāb içsen **yimeseñ** zāhidā beng
G1883-2. ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭ-ı ġubār / Ben **yiyüp** esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören şanur beni / Zāġlardur her yañadan üşüben **yirler** etüm
G1924-1. **Yiyeli** esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam / Her ne emr itseñ şehi bende-i fermānuñam
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳun mey yirine / Dostlar ile pürdür **yimeñüz** aşum benüm
G2089-3. Dāġlarla kim göre şaḥrā-yı ġamda cismümi / Zāġlar şanur ki üşmiş mürdenüñ **yirler** etin
G2182-4. Ezelden baña şunuldı şarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da zāhid **yiyesin** ḫab ile afyon
G2235-5. Şöyle ḥayrānam Muḥibbī bilmezem hīç kendümi / Tekye-i ʿışḳ cürʿa-dānından **yiyüp** esrārı ben
G2270-4. Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı / Şöyle bil **yimiş** olursın cīfe vü murdār etin
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / Zāġlar şaḥrāda **yirler** üşüben meyyit etin
G2357-4. Her kim ki vefāʿahdin iderʿahdine ṭurmaz / **Yir** nān u nemek ḫaḳḳını ol dizi gözinde
G2463-5. Birbirinüñ etini **yir** dönüp ḳanın içer / Merḥamet ḳalmadı hergiz kese ḳardaşında
G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ ẕerrece ḥırṣ / Ṭoymaya gözi cihān niʿmeti cümle **yise**
G2631-3. İçdügüm mey zāhidā baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen **yidügün** dāimā ḥayvānleyin erzen gibi
G2751-5. Ey Muḥibbī leẕẕet-i derd ü belāyı baña şor / **Yimeyenden** şorma bilmez ol ṭaʿāmuñ dadını
G2768-2. Her kim ki dehr niʿmetini **yiye** ḥırṣ eyleye / Anuñ şoñında çekse gerek imtilāsını
B114. Baş açuḳ yalın ayaḳ şūrīde-dil abdāldur / **Yiyeli** esrār-ı ʿışḳı şöyle ḥayrān olmışam

2. Hoşa gitmeyen kötü bir duruma uğramak.

G485-2. Müjde olsun ey refīḳān belā kim **yise** yār / Ḳaṣd-ı cān-ı ʿāşıḳ-ı zār-ı helā-keş gösterür
G2507-3. Degme kimse şofrasına ʿışḳuñuñ el şunmasun / **Yimeyenler** miḥnet aşın vāḳıf olmaz rāzuma
G2548-2. Bulımadum aradum bu cihānı / **Yimemiş** ola bir kimse ṭabanca

3. Isırmak.

G1010-3. Şaḳınursın ḳonmasun üstüme dirseñ bir meges / Bilür iken **yiyiserdür** seni āḫır mār u mūr

4. Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam, ekmek.

G1470-3. Zāhidüñ göñlinde şek ʿāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek şunuldı kimine **yimek**
G1636-6. Dār-ı dünyānuñ Muḥibbī ḥāli çün bu nevʿadur / Kimine ḫalḳuñ emek olur naṣīb kime **yimek**
G1523-1. Gerçi kim ʿışḳuñ yolında çekmişem bī-ḥadd emek / Ḥamdülillah kim naṣīb oldı baña vuṣlat **yimek**

yinür [1] *T.* Yiyecek, yiyilebilen şey. (TS, 2009: 4606)

G1675-3. İkl eyleme zevāde-i ʿışḳı şanup **yinür** / Ḳorḳum budur ki ide seni imtilā göñül

yine [501] *T.* Yeniden, tekrar, bir daha, gene. (TDK, 2011: 2596)

G25-5. Muḥibbī her gelen gitdi bu ʿālem **yine** ʿālemdür / Dirīġā vü dirīġ itdi eger Cemşīd eger Dārā
G31-2. Açılsa sāġar-ı çeşmüm ṭolu bir laḥẓa eksilmez / Olupdur ṣanasın şimdi **yine** bir cām-ı Cem peydā
G34-1. Laʾl-i lebüñe ger dir isem nʾola Mesīḥā / Bir ġamze ile öldürüp eyler **yine** iḥyā
G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı **yine** zār baña / Çözdi sünbül ṣaçını aġladı kūhsār baña
G50-1. **Yine** çün sīnede ʿışḳ oldı peydā / Olursa ḫaste göñlüm ṭañ mı şeydā
G56-1. Ey göñül nʾolduñ **yine** bīgāne söylersin baña / Beñzer ʿışḳına ṭolaşduñ ya ne söylersin baña
G57-2. Dürr dişi fikr ile düşdüm **yine** bir ʿāleme / Her ṭarafdan eşk-i çeşmüm görinür deryā baña
G72-5. Bu Muḥibbī ṣāf-dil didi **yine** şīrīn ġazel / Leẕẕetin ḳand u ʿaselden gördi yeg ehl-i ṣafā
G78-2. Dürr ü cevherdür gözüm yaşı niṣār itdüm **yine** / Ḥᵛāce-i ʿışḳam ġam u ġuṣṣa tecemmüldür baña
G91-1. Eşk itdi ḫarābe bu göñül şehrini ḫayfā / Bu ḫāneyi seyl eyledi gūyā **yine** ifnā
G93-1. Bir kemān-ebrū güzel ẕāhirde cānāndur baña / Līk maʿnīde **yine** ol āfet-i cāndur baña
G94-6. Āb-ı ṣāfiye müṣābih **yine** bir şiʿr didüm / Didi taḥsīnler anı göricek ehl-i ṣafā
G116-3. Bir perī-rū laʾl-i şevḳinden **yine** āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut yürüt gülgūn ṣarāb
G121-3. Zülf -i müşk-giysūña doḳındı meger bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar **yine** ṭīb
G125-4. ʿĀrif oldur ki cihān revnaḳına virmeye dil / Evveli pest olanun āḫırıdur **yine** ḫarāb
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle **yine** sevdāya düşüp / Yürürem derd ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G135-1. Zülfüñi gün yüzüne **yine** eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı baña āh ol ḥicāb
G171-5. **Yine** teşrifler baña inʿām idüp sulṭān-ı ġam / Eşk-i çeşmümden giyürdi egnüme altunlı şīb
G197-5. Muḥibbī cedd ü cehd ile el irmez / Meger ola **yine** andan ʿināyet
G212-5. Ḳapumda itlerümden kimdür dimiş bizi yār / Ömri çoḳ olsun itmiş **yine** bizi riʿāyet
G215-6. Nice kez yapduñ Muḥibbī göñlini yıḳduñ **yine** / Sīnede bünyād-ı ʿışḳı muḥkem itdüñ ʿāḳıbet
G221-4. Āteş-i ruḫsārı içinde vaṭan ṭutmış **yine** / Ṣanasın olmış semender kākül-i miskīn dost
G224-1. Eline aldı **yine** seng-i cefā ol çeşm-i mest / İdiser derdā dirīġā şīşe-i göñlüm şikest
G228-5. Gözleri tārāca virdi **yine** bu dil şehrini / Şöyle beñzer kim Muḥibbī olmış ol küffār mest
G235-3. Ser çekdi **yine** āteş-i dil çarḫa ʿālem-vār / Yitmez mi şehīd-i ġama bu deñlü ʿalāmet
G246-3. Müʾezzinler **yine** ḳāmet getürdi / Ḳıyām itdi meger ol serv-i ḳāmet
G251-3. Cellād-ı müjeñ teşne olupdur **yine** ḳane / Ḥışḳ ehlini ḳarşuña getür bir bir ʿaẕāb it
G255-4. Ol serv pāyına **yine** ey dide merdümi / Olsun revān yaşuña gel eyle terbiyet
G275-4. Meger luṭfı ola baña muʿāvin / Ki ehl-i şirkden alam **yine** bāc
G278-5. Baş ḳoşdı birbiri ile ebrūları **yine** / Beñzer Muḥibbī arbedeler eyler iki ḳuc
G290-2. Gizlü rāzum āşikār oldı **yine** / Ṣaḳlayamaz göñlüm olmışdur zücāc
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm **yine** eşküm güherin / Lebüñüñ ẕikri ile oldı baña ol tercīḥ
G307-3. Yir yüzi ḳanlu yaşumla lālezār oldı **yine** / Öpeli ḫaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G315-1. Cilve eyler bāġda gördüm **yine** bir serv-ḳadd / Bed-naẓardan saḳlasun didüm seni Ḥayy-i Aḥad
G317-4. Naẓm meydānına girdüm **yine** cevlān eyledüm / Ṭabʿ-ı çālākuma taḥsīn itdi eşḥāb-ı ḥacend
G317-5. Ey Muḥibbī sūz-ı Ḥusrevden **yine** yaḳdun çerāġ / Kimki rūşen gördi maʿnī cevherin itdi pesend
G344-1. Çünki oldı gülşen-i ḥüsnüñde ḫaddüñ verd verd / **Yine** bülbüller gibi feryāda gelsün ehl-i derd
G347-3. Feyż uma geldi **yine** pīr-i muġān dergehine / Eyle ey muġbeçe gel bu dil-i ġam-ḫᵛāre meded
G350-6. Muʿaṭṭar oldı **yine** cān dimāġı / İrişdi zülfine yārüñ meger bād
G354-1. Müselmānlar **yine** bir şūḫ dil-bend / Bıraḳdı gerdenüme nāgehān bend
G355-1. Aldı bir kāfir **yine** göñlüm müselmānlar meded / Zülfinüñ her bir ḳılında çaġrışur cānlar meded
G356-5. Zaḫm-ı çeşm irmemek içün **yine** sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek gerdenine bāzū-bend
G363-5. Maḫzen-i dilden çıḳarduñ **yine** söz gevherlerin / Oldı söz ehli yanında maʿnī gevherden leẕīẕ
G382-3. Genc-i ḥüsnüñe ṣaçuñ ejder olursa da ne ġam / **Yine** dīvāne dil ol rāh-ı ḫaṭar-nāke gelür
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi **yine** leşker-i ġamı / O ẓulm idici ḥusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G402-1. ʿĀlemde ṣabānuñ **yine** müşkīn nefesi var / Yārüñ ser-i zülfine meger dest-resi var
G403-1. Ey dil **yine hecr** ile göyinmiş cigerün var / Derdüñe devā olmaya bir derd-i serüñ var
G413-4. Tāze cān buldı **yine** bu mürde cismüm Ḥaḳḳ bilür / Cān ḳatılur cānuma çünki gelen cānānumdurur
G420-3. **Yine** būy ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemün / Anuñ içün zülfinüñ bād-ı ṣabā yanındadur
G426-2. Şevḳ ü feraḥla bülbül-i cān sīne-çāk ider / Beñzer ki nāz ile **yine** ol bī-vefā giçer
G430-5. Tuḥfe iletür şiʿr-i şirinin **yine** cānāneye / Rind olan maḥbūbına kāġıẕ ile şeker ṣunar
G432-4. Cān u dilden deyr-ārā sevdüm **yine** bir muġbeçe / Deyrden dūr oluban çıḳmam meger cānum çıḳar
G448-5. Çeşmi **yine** bu Muḥibbī ḳaṣdine / Elde ḫūnın dökmege ḫançer ṭutar
G450-2. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum **yine** gülgūn yaşumı / İşidelden berü kim laʾl-i lebüñ öñdülidür
G456-1. Vaşlını heves eyledi ʿazm ol ṭaraf eyler / Cān naḳdini bildüm **yine** bu dil telef eyler
G458-2. Yine ʿıyd oldı bezendi her ṭaraf cānāneler / Ṣanasın kim her biri ḫūrşīd-i raḫşān oldılar
G459-1. Aldı destine **yine** deste-i zülfini nigār / Siḥr ile eyledi gencine-i ḥüsne acı mār
G459-2. Çeşmi ṣayyādı **yine** aldı eline oḳ u yā / Sīneme zaḫm urup murġ-ı dili itdi şikār
G467-5. Bir māh-rūya virdi Muḥibbī göñül **yine** / Geh cevr ü geh cefā vü gehi ʿizz ü nāz ider
G471-1. Şol ʿāşıḳa ki sevdüginüñ biñ belāsı var / Her bir belāsına **yine** biñ biñ devāsı var
G472-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / **Yine** bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli **yine** zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G472-5. Muḥibbī derd ü miḥnetle **yine** sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasuñ buʿaḳl içün yasaġum var
G476-1. **Yine** aḫşamlamadan nʾeyleyem ol māh gider / Cānum aġzuma gelüp ḫasret ile āh gider
G478-5. Mecnūn gibi tüşdi **yine** ṭaġlara Muḥibbī / Çeksin ser-i zülfine ki uşlana disünler
G489-4. Gördüm ol yāri bugün cāmesini sürḫ itmiş / Şöyle beñzer ki **yine** göz göre bir ḳan eyler
G491-1. Başladı **yine** şīve ile nāze güzeller / ʿĀlemlere şalsa ne ṭañ āvāze güzeller

G492-5. Bu ḫarāb olmış göñül maʿmūr olısardur **yine** / Ey Muḥibbī nāz ile çün ol şeh-i ḫūbān gelür
G493-1. Kūh-ı dilden **yine** aḳdı ṭaşdı eşk-i Cūybār / Sīne bāġında bitüp gül lāle oldı āşikār
G494-5. Muḥibbī **yine** yārāna meʾānī dürlerin dökdüñ / Bu şiʿrüñ ṭarzını ancaḳ **yine ṣāḥib-kemāl** anlar
G496-5. Çeşm-i ṣayyādı **yine** eyledi çīn-i zülfini dām / Murġ-ı dil ṣaydına ḫālin döküben dāne çeker
G505-1. **Yine** mest oldı cānānum ele aldı revān ḫançer / İçelden ḫūn-ıʿuṣṣāḳı olupdur ḫūn-feşān ḫançer
G505-6. Muḥibbī cān-ı şirini bugün teslīm idiserdür / Çü ḫışm ile ele aldı **yine** ol ḳahramān ḫançer
G506-3. **Yine** būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül zülfi muʿanber geliser
G512-1. Ḳadd ḳıyāmet çeşmi āfet ġamzesi ġammāzdur / Ḫūblar içre **yine** āh ol perī mümtāzdur
G522-3. Gözlerüm segrür **yine** göñlüm ider cūş u ḫurūş / Ol saʿādet menbaʿı derdlü dile dermān gelür
G530-2. **Yine** meclisde ey ney nāliş eyle / Degül bāḳi cihān āḫırʿademdür
G561-1. **Yine**ʿazm itdi göñül cān atuban yāre gider / Bülbül-i ḫaste gibi şevḳ ile gülzāra gider
G561-2. Bezm-i ḫüsninde anuñ şemʿ-i cemāline **yine** / Bāl ü per yaḳmaġa pervāne gibi nāre gider
G561-4. Didiler būse metāʿın virür imiş cāna / Naḳd-i cānı aluban dil **yine** bāzāre gider
G561-5. Ser-i kūyına Muḥibbī **yine**ʿazm itdi bugün / Andan öñdin bilürem kim dil-i āvāre gider
G563-4. Şuʾle-i āh ile zeyn itdi **yine** dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G566-1. **Yine** biñʿişve vü biñ nāz ile ol şāh gelür / Olmaġa ḳullaruñ aḥvāline āgāh gelür
G568-1. Āh bir dilber ġamından **yine** göñlüm ḫastedür / Ol sebebden dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G571-5. Bilmeye ḫālin Muḥibbī'nüñ **yine** Mecnūn gerek / Kimse bilmez ḫālini kendüye şor gör ol ne dir
G576-4. Maġzını itdi **yine** dehrüñ muʿaṭṭar bū ile / Kim nesim-i ṣubḥ beñzer kūy-ı dilberden giçer
G586-1. Göñlümi aldı ḳaşdı **yine** şimdi cānedür / Ḳanlar içici gözlerinüñ meyli ḳanedür
G611-4. Ṣaḥn-ı gülşende **yine** dīvān idüp sulṭān-ı gül / Ayaġ üzre servler kendü nihāl üstindedür
G613-4. Pāyuña tuḥfe getürdi **yine** çeşmüm tāciri / Gel ḳabūl eyle iki kāse dür ü mercān çeker
G615-5. Yār beñzer yañılup baḳmış **yine** āyīneye / Ey Muḥibbī eyleyen kendüyi ḫod-bīn kendidür
G617-1. Ḳaşı yāyın ele almış **yine** ol bī-emān gözler / Atar ġamze oḳın her dem bu sīnem her zamān gözler
G627-5. **Yine** bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī ẕevḳ ile / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur
G630-2. Cū gibi gözlerümüñ yaşı revān oldı **yine** / Meger ol serv-i sehī dilber-i dil-sūz gelür
G630-3. Ẓulm eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / **Yine** taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür
G636-4. Gel itme āşıḳa pendi **yine** öz başuña eyle / Eṣer çün eylemez zāhid hemān ancaḳ ṣudāʿ eyler
G649-4. Bu kebūter **yine** göñlümi alup **yine** minḳārına / Hīç ḫalāṣa yir mi var çeşmini leçin gösterür
G654-2. Ḳaṣd eyledi dil **yine** meyānın ide taḳrīr / Ṣūrīdei gör ince ḫayāl eylemek ister
G654-4. Ebrūlarını bir yire çatdı **yine** dilber / Bu āşıḳı **yine** helāk eylemek ister
G659-4. Seḥerde derd ile dilden **yine** göknüklü āh idem / Ṣafaḳ ṣanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān yir yir
G665-4. Gözlerüm baḫrine baḳ āh ile mevc urdı **yine** / Ḳorḳaram zevraḳ-ı dil bād ile deryāya düşer
G669-1. Baş egmeseler pes nʾola sulṭāna güzeller / Bir būse ṣatarlar **yine** biñ cāne güzeller
G671-1. **Yine** gül devridür ālem Biḥamdillah münevverdür / Dimāġı bāġ-ı dehrüñ **yine** būy ile muʿaṭṭardur
G690-3. Göñlümi zencīr-i zülfinde görenler dilberüñ / Didiler kim baş ile ḫüsnüñ **yine** ṭutsaġıdur
G692-3. Ġamzeñ eger öldürse lebüñle **yine** dirgür / Ey ʾIsi-ṣıfat mürdeler sende çü dem var
G700-4. İçdi çeşmi ḳanumı yaḳdı hem-ān-dem baġrumı / Meylin ol mestüñ **yine** bildüm kebāb üstindedür
G703-4. Ḳana girse ṭañ degül giydi **yine** gülgün libās / Sürḫ giyse ḫilʿatin ḳan dökmek ister şāhlar
G711-5. Leylī zülfine Muḥibbī **yine** Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G718-5. **Yine** Ḫusrev gibi şiʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti ẕevḳin senüñ ehl-i kemāl añlar
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber **yine** / Yüzini āyīne vü laʾlini şekker gösterür
G731-4. **Yine** bezm-i belā içre bu göñlüm / İñiler şanki nāy-ı ḫoş-nevādur
G738-2. **Yine** ṣaḳlar neye bilsem beni bu ġamzelerüñ / ʿĀşıḳ öldürmegi gel kesme ezel ḫūyuñdur
G751-5. Meskenet yolın gözedür **yine** beñzer āfitāb / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür
G755-4. Gözi ṣayyādı ṣayd itdi **yine** bu göñlüm bāẕın / Dü-zülfini esiriyem iki yanumda bendümdür
G764-1. Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa yanar sīnemde dāġum var / **Yine** bu tekye-i ġamda söyinmez bir çerāġum var
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi **yine** bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḫüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G764-6. Muḥibbī derd ü miḥnetle **yine** sulṭān-ı ʿışḳ oldı / Göñül şehrine başmasun buʿaḳl içün yasaġum var
G801-4. Ṣaḥn-ı gülşen ṭopṭolu olmış **yine** ezhār ile / Raḳṣa girmiş servler hem ellerin ḳırsar çenār
G801-6. Reşk-i firdevs-i berīn oldı **yine** ṣaḥn-ı çemen / ʾIyş u ʿişret vaḳtidür it bir kenārı iḫtiyār
G802-3. Bir nefesle **yine** iḥyā eyledüñ dil mürdesin / Böyle muʿciz kimsene göstermedi ʿīsā meger
G816-1. **Yine** dil murġı şehā gün yüzüñi yād eyler / Giceler ṣubḥa degin nāle vü feryād eyler
G816-4. Dil perīşān idi āh oldı **yine** daḫi beter / Sünbülüñ çünki müşevveş doḳunup bād eyler
G827-5. Dimāġı ālemüñ pürdür Muḥibbī **yine** būy ile / Meger beñzer ki zülfine ṣabādan şāne olmışdur
G840-4. Āh kim cellād-ı çeşmüñ ḳan içer / Eline almış **yine tiġ** ü teber
G851-2. Muʿaṭṭardur **yine** ālem dimāġı / Ṣabānuñ yār zülfinde eli var
G855-3. ʾIşḳuñ rümūzı neydügini zāhid añlamaz / Ḳuş dilidür bu **yine** bunı söyleyen bilür
G861-8. Ey Muḥibbī sūz-nāk itdüñ **yine** eş āruñı / Oḳuyanlar şevḳ ile anı hemān ol dem yanar
G875-4. Levḥ-i sīnem üzre dökmiş noḳṭa eşküm kātibi / Cümle ḳılmış ġam metāʿın **yine** defter gösterür
G889-4. Şeh-per açmış sidreye ṭāvūs-ı ḳudsīdür ṣaçı / ʿAzm-i gülzār eylemiş beñzer **yine** cevlānı var
G891-2. Ṭopṭolu oldı **yine** dimāġum hevā ile / Başdan çıḳaran āşıḳı nāyuñ ṣadāsıdur
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz ḫālüme yüri / Ehl-i maḥabbetüñ **yine** derdi devāsıdur
G901-1. Göñül şehrin ider tārāc ḳara ḳaşlar elā gözler / Dil-i dīvāne i gör kim **yine dāim** anı gözler
G917-1. Bülbüli gördüm **yine** ders-i gülistānı oḳur / Geh döner gül defterinden virdi sübḥānı oḳur
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle zeyn itdi **yine** faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā cennet-i ṣānı oḳur
G917-5. Ḳatlüme fetvā virür beñzer Muḥibbī ġamzeler / Eline almış **yine** gördüm Tātār ḫānı oḳur

G928-1. **Yine** göñlüm şehrini ġam ceyşi itdi tār u mār / Ṣāh-bāz-ı zülfi cān murġın nite eyler şikār
G930-4. Cān naḳdi ile geldi ḳapuña **yine** göñül / Virdi metāʿ-ı vuṣlatuñı iştirādurur
G931-1. Biḥamdillah ḳamer-ṭalʿat **yine** bir māhımuz vardur / Anuñçün göge peyveste seḥer-gāhumuz vardur
G957-3. Egerçi kim yapar dil ḫānesin yār / Döner ol dem yıḳar **yine** ṣabi-var
G963-5. Açup çün muṣḥaf-ı ḥüsnin tefeʿül eyledüñ yārüñ / Elifdür ḳāmeti geldi **yine** ferḫunde-fālum var
G965-1. Kān-ı dilden **yine** dürler eyledi iẓhār şiʿr / Ḳıldı meh-rūlar ayaġına anı īṣār şiʿr
G968-1. **Yine** dil bir-dilberün ʿışḳı ġamından ḫastedür / Cān u dil bend ü belā-yı zülf ile peyvestedür
G981-2. Ol hümā-pervāza irişmek murād idem **yine** / Ḫor baḳmañ göñlüme kim himmetiʿālidedür
G985-4. İlāc itme ṭabībā derdüme gel / Baña dermān **yine** derdüm ġamıdur
988(a]-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil murġın **yine** ṣayd itmege / Zülfi aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G1006-5. **Yine** dil murġı Muḥibbī düşe dām-ı zülfüñe / Ṭañ mı ḫāl-i dānesin görür duzaġ üstindedür
G1007-3. Gözüm bu eşk-i çeşmümden **yine** cemʿitdi gevherler / Gelürse şāh-ı ʿışḳ anuñ ayaġına niṣārum var
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne urmış zülfine / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını **yine** būy-ı baḫūr
G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur **yine** Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil zār u zūr
G1013-3. Gösterdi **yine** şemʿ-i cemālin didi dilber / ʿUşşāḳ ḳamu yanmaġa pervāneme beñzer
G1013-4. Genc oldı viṣāl anı **yine** dilde ṭaleb ḳıl / Vīrāne ḳamu bu dil-i virāneme beñzer
G1022-4. **Yine** sen meh-pārenüñ şevḳine bu dīvāne dil / Eyleyüp çāk-ı girībān tāb-ı dāmānuñ gelür
G1024-1. Gördüm ol yārı **yine** nāz ile terkeş bestedür / Tīr-i müjgān şan kemān ebrūsına peyvestedür
G1027-4. Ḫūn ile itdi **yine** münaḳḳaş ʿīẕārumı / Bu naḳşı baña āh giçen bu zemānedür
G1029-5. Gülşen içre giceler āh idüben ṣubḥa degin / Medḥüñ oḳur **yine** dil bülbüli āvāz eyler
G1051-5. Gözlerüm yaşı Muḥibbī **yine** cū oldı aḳar / Beñzer olʿārıżı gül serv-i ḫırāmān görinür
G1052-1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm bir serv-dālum var / Biḥamdillah kiʿışḳ ile **yine** bir özge ḫālüm var
G1053-1. Ruḫları şemʿüñ **yine** ʿarż eyledi cānāneler / Ḳo ṭutuşsun cān u dil şemʿe nite pervāneler
G1063-2. Dīdeden aḳdı gözüm yaşı revān oldı **yine** / Ey dil-i ġam-zede ol serv-ḳadi yāda getür
G1063-5. Vādi-iʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi **yine** / Dimezem ġamdan ulu bile saña zāde getür
G1065-1. Gördüm ki **yine** bād-ı şāhānun eṣeri var / Uġradı meger kūy-ı nigāra ḫaberi var
G1081-2. Ḳarż ile **yine** dīdelerüm ḫūn-ı cigerden / Ṣanma dükene dirhem ü dinār ele girmez
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı yoḳ **yine** siz evvelinden başlañuz
G1107-3. Naṭʿ-ı ḥüsnüñde **yine** çignedür üftādeleri / At ṣalup her ṭarafa yaʿni semendin yeñemez
G1112-1. Ġam ile bu ḫālüm **yine** aḥvālümi ṣormaz mısuz / Yārān nedür ḫālüñ diyü aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1112-5. Bī-kes Muḥibbī derd ile bir derde düş oldı **yine** / Ḳullar başıña gelmesün aḥvālümi ṣormaz mısuz
G1131-4. Şād ol **yine** ki cevr ile andı seni nigār / Dirdüñ anı ki ḳatı ferāmūşlardanuz
G1138-4. Gözlerüm yaşına ṣaldum **yine** bu dil zevraḳın / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1143-5. Yüz çevirse ḳaçsa düşmen **yine** tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G1154-5. Dil ḫānesini yıḳsa Muḥibbī **yine** dildār / Anı da yapar böylece miʿmār ele girmez
G1158-5. Muḥibbī'yi dişüñ fikri **yine** deryāya ġarḳ itdi / Sirişkindenʿaḳīḳ olur olıcaḳ bil Yemen sensüz
G1179-3. Ḳatlüm içün ḫaṭ getürmiş ol şeh-i ḫūbān **yine** / Ġam beni şimdengirü öldürdi taḳrīr eyleñüz
G1182-1. Zeyn olup giyinde **yine** ḫilʿatı eşcār sebz / Düşdi ṣaḥn-ı çemen-i ḫilʿat-i jengār sebz
G1182-3. Serv beñzetdi **yine** cāmesini cāmesine / İtde gülşende libāsın meger ol yār sebz
G1182-4. Aḳıdur dürr ü cevāhir **yine** bārān-ı bahār / Anuñ içün görinür her yaña kūh-sār sebz
G1182-5. Ölmiş iken bu zemīn buldı **yine** tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1190-4. Ṣıġmadı ḫumlara mey eyledi çün cūş u ḫurūş / Çıḳdıʿayyūḳa **yine** naʿra-i mestāne birūz
G1197(b)-2. Bu göñlüm ḫānesin yıḳduñ **yine** maʿmūr iden sensin / Binā aḥvālini dirler ki miʿmār olmayan bilmez
G1200-6. Ḫāk-i pāyuñla pür idem **yine** çeşmüm şīşesin / Hey ḳıyāmet ḳāmet it vaḳt oldı sāʿat beklerüz
G1208-4. Bir gördi **yine** itleri ile bizi ḥabīb / Devlet irişdi başa dilā uşlulardanuz
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm **yine** / Yoḳdur andan ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1227-4. Būy-ı zülfini gelürdüñ tāze cān buldum **yine** / Müstedām ol ey ṣaba dünyā içinde ṭurma es
G1233-1. İtdi pervāne göñül **yine** ruḥ-ı yāre heves / Yaḳmayınca ḳomaz āḫır kim ider nāre heves
G1233-3. Baġrumı gerçi ki biñ pāre ḳılur tīġ-i cefā / Eksük olmadı bunuñla **yine** bir pāre heves
G1235(b)-4. Kūy-ı yāre uġraduñ beñzer **yine** ey bād-ı ṣubḥ / Eyledüñ ʿālem dimāġını muʿaṭṭar ṭurma es
G1250-1. Ol ṭabīb-i dil **yine** bu ḫastesin yād eylemiş / Bir ḫarāb itmiş lebinden göñlümi ṣād eylemiş
G1256-5. Devr-i gülde bu Muḥibbī **yine** yārān şevḳine / Tāze tāze gül gibi rengīn ġazeller baġlamış
G1260-3. Berk-i gül üzre **yine** kāküllerin cedvel çeküp / Gül yüzüñ vaṣfında cānā tāze defter baġlamış
G1265-1. Dil urup dilber **yine** zülfin girih-gīr eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1271-2. İstedüm dīvāne göñlüm ḫālini bilmek **yine** / Bulamadum ol cünün deştinde nā-peydā imiş
G1298-2. Zülf-i dildāra ṭolaşdı **yine** dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden ol ḫalāṣ
G1300-4. Baḫr-i ṭabʿumdan çıḳardum **yine** maʿni gevherin / Dil **yine** ġavvāṣ olup buldı o baḥre iḫtiṣāṣ
G1306-2. Nice yıllar ḫaste iken **yine** bir bir ḫālini / Dil ṭabībin gördi itdi derdini bīmārʿarż
G1349-3. Tekye-i dilde **yine** yaḳmaġa dil ḳandilini / Baġrum ile göz biri şu iledür birisi yaġ
G1351-1. Yaḳdı ʿāşıḳ sīnesine lāle gibi tāze dāġ / Yār ḳurdı şaḥn-ı gülşende **yine** gülden otaġ
G1355-2. Nār-ı ʿışḳı içer ol māh-pārenüñ göñlüm **yine** / Eylemezdi olmasa idi semender-veş ṭuraġ
G1358-1. **Yine** bir zühre-cebīn ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1382-5. **Yine** Muḥibbī vādi-iʿışḳa başup ḳadem / Ḳaṭʿ-ı menāzil eyledi yürür ḳonaḳ ḳonaḳ
G1388-5. Niceler terk ide rezm içre **yine** cān ile baş / Ḳana ger teşne olup ḳaṣd ide meydāne ṣadaḳ
G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi **yine** baḫr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1417-5. Ġamze oḳiyle baġrumı itdi delik delik / Baġlandı ḳaṣdüme **yine** dilber ṣadaḳ ṣadaḳ
G1430-5. Çeşm-i ḫūn ile ṣuvardum **yine** sīnem dāġını / Bir naẓar eyle temāşā ol gül-i ḫamrāya baḳ

G1431-4. Pāy-māl itdi **yine** ġam leşkeri / Eyledi dil mülkini yaġma-yı ʿışḳ
G1436-2. Ṣan ṣafaḳ içinde gögde ẓāhir olmış aydur / Allar giymiş **yine** ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1438-1. Ḳaynadı ṭaşdı yineʿummān-ı ʿışḳ / Ġarḳ idiser ʿālemi ṭūfān-ı ʿışḳ
G1450-3. Cilvesin görmek dilerseñ ol gül-endāmuñ **yine** / Gülşen ü bāġ içre ey dil cilve-i ṭāvūsa baḳ
G1471-3. Boyaduñ ḳan ile ey dīde **yine** pīrehenüñ / Bilmezem n'oldı saña ṭolu **yine** ḳan eyledüñ
G1473-2. Gül yüzüñ üzre **yine** zülfüñ perīşān eyleyüp / Bu dil-i şūrīdemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ **yine** bu dil murġına / Zülf didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1480-1. **Yine** eşkümle oldı laʿl-i hem-reng / Cefādan başuma eksük degül seng
G1484-1. **Yine** siḥr eyledi seḥḥāre zülfüñ / Nice dil baġladı bir tāra zülfüñ
G1490-5. ʿArż-ı ḥāl itme ṭabībe çünki anda çāre yoḳ / Derdüñi virenden olur **yine** dermān eylemek
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük **yine** kāfir ṣaçuñ / Kesüben zünnārını anı müselmān eyledüñ
G1500-5. Zülf-i dildārı **yine** depretdüñ ey bād-ı ṣabā / İşbuʿālem içre anıʿanber-efşān eyledüñ
G1506-3. Nāme yazdum göz ḳarasından **yine** dildāruma / Ola kim bu nevʿile yāri görem ālüm görüñ
G1511-6. Yaḳa çāk itse Muḥibbī **yine** şevḳ ile ne ṭañ / Sinesin andı meger ol gül-i nāzik-bedenüñ
G1517-4. Ġamze-i mestüñ **yine** ṭurmaz ciger ḳanın içer / Nice nā-ḥaḳ ḳan içüpdür **yine** bī-pervā gözüñ
G1518-1. Tāb-ı meyden **yine** cānā ruḥı gülgün itdüñ / **Yine** ey ġonce-dehim yüregümi ḫūn itdüñ
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ **yine** zülfüñde cānā / Göñül murġına anı dāne ṣalduñ
G1533-1. Sīneme revzenler açmaġa **yine** ol ṣūḫ-şeng / Ḳaşları yāyın çeküp Kirpüklerin ḳılmış ḫadeng
G1533-3. Küfr-i zülfüñi livā ḳılup ḫaṭuñ leşker çeküp / Ṭolısar iḳlīm-i ḥüsn içre **yine** āşūb u ceng
G1539-3. Gözlerüm yaşı teraḳḳi ide başladı **yine** / Var ise başı ciger dāġıdurur ol ṣunuñ
G1548-5. Ey Muḥibbī beñzer ol maḥbūb-ı cānumdur gelen / Kim bugün ṭurmaz **yine** segrür kenārı çeşmümüñ
G1549-3. Sırrumı kāġıda yazdı beni fāş itdi **yine** / Göreyim ḳaṭʿola başı iki dillü ḳalemüñ
G1552-1. Düşdüm hevā-yı zülfe hevā-dāruñam senüñ / **Yine** belā-yı zülfe giriftāruñam senüñ
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün **yine** cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu yolda ben dilü cānuñ
G1561-5. Ey Muḥibbī ḳaldurup **yine** livā-yı āhumı / ʿĀleme rāyāt-ı ʿışḳı ser-bülend itsem gerek
G1588-3. N'eyleyem bir yaña āh ġamzelerüñ oḳa diger / Öldürür bir yañadan **yine** girişme ile ḳaşuñ
G1588-5. Zülfi çevgānına el urdı Muḥibbī **yine** yār / Ne sa ʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1589-5. Baḥr oldı yaşum fülk-i dil irmedi kenāra / Beñzer ki Muḥibbī **yine** deryāyı büyütdüñ
G1602-1. **Yine şaflar** eylemişdür leşkerini kirpügün / Veh ki tārāc idiser dil kişverini kirpügün
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ **yine** zünnārını / Dostum ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1607-3. Şu gibi aḳduñ **yine** bir serv-ḳaddüñ pāyına / Müstedām ol ey göñül eksilmesün aḳışlaruñ
G1607-5. Bir cefā-cūya **yine** oldı Muḥibbī mübtelā / Dād elüñden ey göñül çoḳdur baña bu işlerüñ
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey ṣaçı Leylī **yine** / Çek anı zencīre derdine devādur kākülüñ
G1625-1. Ḥālümi āh göñül **yine** diger-gün itdüñ / Bir boyı servi görüp yaşumı Ceyḥūn itdüñ
G1625-3. Leylī zülfini **yine** boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1626-5. Ey Muḥibbī **yine** bir mihr-i münevver şemʿine / Eyleyüp çāk-ı girībān tā bed-emān eyledüñ
G1627-1. Dil düzdini ṭutup **yine** āh ḳare perçemüñ / Aṣ dāre diyü söyledi gör yāre perçemüñ
G1637-3. Pādişāh-ı ʿışḳsın giydüñ **yine** nūrdan külāh / Şuʿle-i āhuñ alup başına ser-pūş eyledüñ
G1649-1. **Yine** bir luʿb ile ol āhūyı bend itsem gerek / Ele alup dūd-ı āhumı kemend itsem gerek
G1661-1. Ḥamdülillah tāze bitürdi **yine** gülzār gül / ʿandelīb-i ḫasteye tā göstere dīdār gül
G1665-2. Naḳş-ı çīn itdi **yine** bāġı ser-ā-ser māni-vār / Yazdı yapraḳları Ḥıṭā Rūmı olup rūzgār gül
G1675-1. Zülfini görüp oldı **yine** mübtelā göñül / Başına aldı kendü eliyle belā göñül
G1689-2. Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi **yine** / Dostum bir görmege degmez mi seyrān eyle gel
G1711-3. Kān-ı dilden **yine** çıḳardum bu sözüm gevherlerin / Bilmek istersen bahāsını anuñ ṣarrāfa gel
G1714-1. **Yine** ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iżhār gül / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār gül
G1741-1. **Yine** evvel bahār oldı ġanīmetdür ele al mül / Cemāl-i gülsitānında fiġāna başlasun bülbül
G1742-1. **Yine** ḳul görmemek ḫānı ne müşkil / Göñül taḫtına sulṭānı ne müşkil
G1744-3. Ṣaḳın didügümce siper-i zülfe ṭolaşdı / Düşvār işe el urdı göñül **yine** ne müşkil
G1744-5. Yıllar giçer añmaz bu Muḥibbī'yi derinde / Unıdıla bu ʿāşıḳ-ı deyr **yine** ne müşkil
G1755-1. Baş ḳadem rāst-reh-i ʿışḳa **yine** merdān ol / Yaʿni gelʿahd-şiken olma dürüst-peymān ol
G1768-3. **Yine** dīvāne gibi şevḳ ile yanup yaḳılup / Eyleyen cübbe vü destārını ṣad-pāre benem
G1780-1. **Yine** ʿālemde bī-vefā sevdüm / Cevri çoḳ yaʿni pür-cefā sevdüm
G1782-1. Ġamdan hilāle döndi büküldi **yine** bilüm / Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm
G1787-2. Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti / Derd ile gözlerüm yaşıdur **yine** ḫāṣılum
G1790-5. Bu Muḥibbī **yine** kūyuñdan yaña ʿazm eyledi / Çeken anı bilmezem ābum mıdur yāḫūd gilüm
G1797-2. Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servüñ **yine** / Dāġlar ile sīnede biñ dīde peydā eyledüm
G1800-2. Gitdiʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik / Ol perīyi bilmezem n'oldum **yine** yād eyledüm
G1800-6. Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm **yine** / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm **yine** ser-mest ü ḫoş-ḫālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi ḳalem
G1804-3. **Yine** bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki zīrā nāy-veş nālem
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi **yine** zülfüñ / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1807-5. Muḥibbī her yaña çeşmüm **yine** cūlar revān itsün / Şalınur bir lebi ġonce boyı serv-i revān gördüm
G1809-4. Atalum **yine** āh oḳlarını / Büküben ḳaddümüzi yā olalum
G1813-5. Ey Muḥibbī **yine** kūyuñdan yaña ʿazm eyledüm / Bilmezem beni çeken ṣuyum mıdur yāḫūd gilüm
G1819-1. **Yine** ġavvāṣ-ı dehr oldum meʿānī baḥrine ṭaldum / İdüp taḥṣīl-i gevherler **yine** āvāzeler ṣaldum
G1824-1. **Yine** ben bülbülinden ār ider āh ol gülüm bālum / N'olısar bilmezem Yārab anuñla işbu aḥvālüm
G1827-6. Yāri gördüm **yine** ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm yoġ imiş yanında benüm raġbetüm

G1828-1. Vaḳt-i gül irdi **yine** niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile bülbülleri hem zār idelüm
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle **yine** zeyn eyledüm / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ içün ḫil ʿatüm
G1838-1. Ol şāh-ı cihān oldı çün ben bendeye hem-dem / Daḫi **yine** ben ʿālem içinde çekerem ġam
G1852-4. Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm **yine** sīne levḥine / Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam
G1871-1. Dil seririn **yine** feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam / Miḥnet ü derdi vezīr idüp ḳılup dīvān-ı ġam
G1874-3. Gitdi didi ṣabr ḳıl gelem **yine** ferdāya dek / Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem
G1880-3. Başuma gelse ser-i zülf ile sevdālar **yine** / ʿĀleme Mecnūnleyin kendümi rüsvā eylesem
G1885-5. Ey Muḥibbī **yine** eşk oldı çü deryāya şebīh / Bād-ı āh ile ṭaşup ḳaynayalum cūş idelüm
G1890-2. İki yirden ḳuşanalum **yine** ġayret ḳuşaġın / Buluşup toz ile ṭopraġa bu rāhı çekelüm
G1895-2. Ṣalup dil şāhinin **yine** bugün ʿışḳuñ hümāsına / Degül iken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb ala şikār oldum
G1895-3. **Yine** ʿummān-ı eşkümden çıḳardum nice gevherler / Olaldan ʿışḳ ile ġavvāṣ belā deryāsına ṭaldum
G1898-4. Būsesin meclisde almış **yine** sāġar dilberüñ / İçmeyince sāġaruñ ḳanını hergiz ḳanmayam
G1906-2. Esb-i nāz üzre **yine** mestāne çeşmüñ tīġ alup / At ṣalup ʿāṣıḳlarun çignetme şehbāzum benüm
G1908-1. **Yine** cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum / Ṭutuşdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum
G1910-5. Nigārı seyr ider gördüm **yine** gülzār-ı ḫüsn içre / Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm
G1926-2. Varup diyār-ı ʿışḳa **yine** şehriyār olam / Āhum livāy göz yaşın eger sipāh çekem
G1932-1. Dikdi livā-yı sīneye çün ābdan ʿālem / Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam
G1939-1. Ferāġum var **yine** dehrüñ gülinden sünbülinden hem / Uṣandum bülbülüñ dāim çemende ġulġulından hem
G1976-3. Şāh-ı ʿışḳ oldum **yine** āhum livāsın ḳaldurup / Seyl-i eşküm eli bayraḳlu sipāhumdur benüm
G1989-5. Şevḳ-i ʿışḳ ile Muḥibbī **yine** deryālar gibi / Ṣarṣar-ı āhumla her dem ḳaynayup cūş eyleyem
G2001-5. Gül-ruḫuñ vaṣfında **yine** ter ġazeller baġladum / Vaḳt-i gülde yaraşur ger tāze dīvān eylesem
G2002-2. Sipāh itsem n'ola yaşum **yine** sulṭān-ı ʿışḳ oldum / Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm **yine** yüzüm / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2006-5. Beni sevdālara ṣaldı **yine** zülfi hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi **yine** inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var ben üm
G2018-3. Zülfi zencīrine ṭolaşduñ **yine** bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2018-4. Aldayup bir būsesin virdüm **yine** ben cān u dil / Didüm ey ārām-ı cān bir daḫi aldanmaz mısın
G2023-3. ʿIşḳ şāhı virdi yaġmāya **yine** dil kişverin / Gönderüp ġam leşkerin yaġmā ider eyler aḳın
G2023-4. Ḳana girmişsin **yine** beñzer giyüp al cāmeler / Nev-cevānsın dostum gel ḳana girmekden ṣaḳın
G2023-5. Ey Muḥibbī baḫr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine **yine** dil zevraḳın
G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum **yine** ābum hevāsından / Telāṭumlar ẓuhūr itdi cihān ṭoldı ṣadāsından
G2043-4. Dāmānuma yapışdı **yine** kūyuñ itleri / Eski ḫuḳūkı añdı vü hem āşinā yolın
G2067-5. Ey Muḥibbī şu ḳadar yıġdı cefā sengini dil / Yeñiden **yine** o vīrānemi ābād ideyin
G2070-1. **Yine** ezhār ile zeyn oldı ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2071-1. Gün gibi **yine** ṭulū ʿitdi o meh-rū ḫāneden / Ummaz idüm bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden
G2071-4. Şāne ile zülfüñi **yine** perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden
G2072-2. Giyürdi dīdeler baña **yine** ḫil ʿat-i ser-ā-ser / Didüm pāyında ol her dem girer nigīn-ḳumaş olsun
G2080-1. Güller ile zeyn olındı **yine** bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2087-2. Elüme aldum **yine** çün ben kemend-i āhı / Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben
G2089-6. Bu cihāna bir kez aldandum **yine** aldanmazam / İçmişem ben ḫaste anuñ döne döne şerbetin
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı ḳurdı **yine** zülfüñ aġına / Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2103-5. Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī **yine** ṣāfī gevhere / Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan
G2117-1. Mey içüp **yine** bu ġam-kīn dilümi ṣād ideyin / Anı bir laḥẓa hele ġuṣṣadan āzād ideyin
G2117-2. Seyl-i eşk n'ola göñül ḫānesin itdiyse ḫarāb / Seng-i miḥnetle **yine** nev yapup ābād ideyin
G2133-6. Ẓāhir itdi bu Muḥibbī **yine** söz gevherlerin / Nice yıllar ṣaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2137-1. Zaḫmuñ ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı **yine** gülsitān
G2138-2. Yazmaġa aldum elüme **yine** miḥnet nāmesin / Ḳan ile çeşmüm devātıdur benümle mihribān
G2141-1. Derd-i derūnı cānā bu dil ḥikāyet itsün / **Yine** senüñ elüñden saña şikāyet itsün
G2144-2. **Yine** terkeş ḳaşları yāsına dil ḳurbān idem / Ġamzesin tīrin ata yā gibi olan ḳaşdan
G2159-4. Eşk-i çeşmüm noḳṭa dökdi **yine** sīnem levḥine / Kāyinātuñ ḫālini bilmekde remmālem bugün
G2190-3. Süzüp çeşmini öldürdüñ **yine** kūyuñda ʿuṣṣāḳı / Ṭoḳınsun destine bārī ḳanından al ḥına yaḳın
G2193-1. Cevr ü cefāya ṣundı **yine** rūzgār elin / Var mı cihānda menʿ ile kimse ṭutar elin
G2203-2. Ṣafḥa-i zerdine yazdum **yine** derd ü elemi / Göz ḳaresiyle degül belki ciger ḳanumdan
G2206-3. **Yine** dil bülbülini ṣubḥa degin zāra getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2208-7. Kaʿbe-i kūyuñı varup **yine** ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı yoluña ḳurbān olsun
G2220-2. Ne umarsın ey göñül sen naḫl-i ḳaddinden anuñ / Meyve kim gördi **yine** hīç serv ile şimşāddan
G2226-5. Ġarḳ itdi eşk fülk-i dili başdan aşdı āh / Beñzer Muḥibbī **yine** ki sen baḫr-i ġamdesin
G2227-3. Göñül alınca ol meh-rū baña mihr ü vefā ḳıldı / Dönüp **yine** cefā tīrin çıḳardı bir bir arḳamdan
G2240-3. Ṣūret-i Ferhādı naḳş itdüm **yine** müjgān ile / Ḥışt-ı bālinüm ḳılup yārān anı seng eylesün
G2245-5. Çün dürr-i yetīm oldı **yine** naẓm-ı Muḥibbī / Cānā anı daḳ gūşuña yek-dāne ṣalınsun
G2249-1. Ḥamdülillah ki **yine** ṭālib-i cānānum ben / Bende-i ʿışḳ olalı ʿāleme sulṭānum ben
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre **yine** zülf-i perīşānı görüp / Āh sevdāya düşüp ḫāl-i perīşānum ben
G2259-3. Eline ḫançer almışdur **yine** cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāṣıḳların nā-ḥaḳḳ döker yoḳ yirler çoḳ ḳan
G2261-1. Aldı dildār eline çün **yine** kim pīşelerin / Uşadur seng-i cefā ile göñül şīşelerin
G2261-4. Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri / Ṭutdı başdan **yine** āvāreligi pişelerin
G2262-2. Nāzuñ arturduñ **yine** günden güne ey serv-i nāz / Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

G2267-1. Yā ḳaşı alup ele tīr **yine** dil ḳıldı nişān / Çeşm-i mesti tīġ ele almış diler kim döke ḳan
G2268-1. Vāz gelmem ölür isem **yine** cānānumdan / Gāh olur uşanuram gerçe ki bu cānumdan
G2268-4. Vādi-i ġamda **yine** sūz ile āhumʿalemi / Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan
G2282-2. ʿĀşıḳ oldum **yine** zülfine giriftār oldı dil / Dostlar düşmen daḫi ʿışḳa giriftār olmasun
G2282-4. Cāna beyʿider **yine** virmez metāʿ-ı būseye / Ḥüsn-i devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun
G2286-3. Tīġ-i hecr ile **yine** ḫaste göñül / Şerḥa şerḥa cerāḥāt olmışsın
G2289-4. Şāne ile zülfüñi **yine** perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2303-4. Zülf-i müşk-efşān ile añduñ **yine** şekker lebin / Lezzet alsa oḳuyan şiʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū
G2305-3. Eline almış **yine** cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ yire dökmek ḳanın eyler ārzū
G2308-5. Dil ü cān ḳomadı ġamzeñ bu Muḥibbī'de **yine** / Nice mekkār niceʿayyār nice cādūdur bu
G2316-6. Zülf-i şeb-dīz ile ḳoşdum **yine** gülgün yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2317-1. Sūfi tezekkür eyleme māh-ı siyāmı ḳo / ʿıyd irdi **yine** bāde-i gülfām-i cāmı ḳo
G2326-4. Gözlerüm baḫrine şaldum **yine** dil zevraḳını / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2347-1. Dilā rūşen naẓar eyle **yine** sen zülf-i cānāne / Ruḫı üstinde rūşendür ki ḳaşdı vardur īmāna
G2359-3. Göñül şehbāzını himmetle **yine** / Şikār itmege şaldum ol hümāya
G2368-1. Söyler çemende derdini bülbül **yine** güle / Līkin gül eylemez naẓarı ḥāl-i bülbüle
G2369-9. Cūş idüp ey Muḥibbī **yine** göñül / Didi bu şiʿri ḫoşca rindāne
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne **yine** zülfi aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḫāli nice ola
G2373-3. Ḫaymesin şaḥrāya ḳurdı **yine** sulṭān-ı ʿışḳ / Cemʿiderʿāşıḳları beñzer kiʿarż eyler sipāh
G2377-2. ʿIşḳ dersin oḳıyanlar iremez itmāmına / İntihā itdüm diyenler **yine** başdan başlaya
G2378-1. Bir şaçı Leylāyı gördüm aña dil virdüm **yine** / Dostlar şimdengirü ben bī-dile Mecnūna döne
G2387-3. Ġamzeñ eger ki öldüre vir laʾlüñ aġzuma / Dirgür bu mürdei **yine** bir tāze cān ile
G2393-1. Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen eyyām-ı şaḥrādur **yine** / Mevsim-iʿıyş u şafā ādān-ı şahbādur **yine**
G2393-2. Jālelerden gūşına dürler ṭaḳupdur şāh-ı gül / Cāmesin sürḫ eylemiş bil yār-ı raʿnādur **yine**
G2393-3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minādur **yine**
G2393-4. Ṣatmaġa gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider / Şaḥn-ı gülşen her ṭaraf feryād u ġavġādur **yine**
G2393-5. Didiler yaşum görenler kim alur eṭrāfumı / Şehr-i Ḳostāntin ḫoş ḳuşadı deryādur **yine**
G2393-6. Gül yüzi vaşfında didi bu Muḥibbī bir ġazel / Didiler bülbül gibi şūrīde gūyādur **yine**
G2394-3. Sehv ile yārüm bu ben dil-ḫasteye itüm dimiş / Bir düşişdür bu daḫi ey dil **yine** düşmez başa
G2405-5. Pāyına revān eyle Muḥibbī **yine** yaşun / Ḳaddi gibi serv olmaya büstān arasında
G2410-5. Zülfindeki ḫālin görüp **yine** Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
G2411-1. **Yine** baġlandı bu göñlüm zülf-iʿanber-būlara / Gözlerüm yaşıʿacebdür dönmez ise cūlara
G2412-1. Māh-rūlar vaṣlına çün müşterī oldum **yine** / Ḫarc idüp cān naḳdini dilden beri oldum **yine**
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine
G2412-3. ʿIşḳ meydānında Mecnūn ile miḥnet oḳların / Atışup bir ḳaç ḳadem ben ilerü oldum **yine**
G2412-4. Nūş ḳılsam kāse-i çeşmüm **yine** anı ṭolar / Ṣanki cām-ı sāġar-ı İskenderi oldum **yine**
G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf zencīr olup / Şāh-ı ʿışḳuñ yedilür şīr-i neri oldum **yine**
G2420-1. Zülfi sevdāsı getürdi başuma sevdā **yine** / Ol Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā **yine**
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā **yine**
G2420-3. Ḫaṭuñuñ nīşini ḫoş görsün lebüñ nūş isteyen / Dūda lā-büd ḳatlanur kim isteye ḥelvā **yine**
G2420-4. Şemʿher şeb kül ider yaḳup nice pervāneler / Bunca nā-ḥaḳḳ ḳan iderken yana bī-pervā **yine**
G2420-5. Bu Muḥibbī giceler tā ṣubḥ efġān eyleyüp / Gülşen-i ḥüsnüñde oldı bülbül-i gūyā **yine**
G2421-2. Bezm-i ġamda lebini yād idüben **yine** göñül / Sāġar-ı çeşmini döndürdi ṭolı cāmlara
G2422-2. Tīr-i müjgānuña ḳarşu dil **yine** gögsin gerer / Her kiʿāşıḳdur ezel dirler ki bī-bāk ola
G2423-3. Ḫūn-ı dilden rūy-ı zerdüme **yine** aḥvālümi / Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
G2424-1. Yir yirin oldı çemende **yine** peydā lāle / Eline aldı gelüp bāde-i ḥamrā lāle
G2424-5. Sözi eşʿār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varaḳa / Şaḫn-ı gülşende **yine** eyledi inşā lāle
G2432-1. Ṭolaşdı **yine** dil şaçınuñ silsilesine / Başındaki sevdā ḳomaz ister anı sīne
G2432-6. Ḫışm eyler ise ġam yime ey dil **yine** oḫşar / Efendi olan ḳaḳır u oḫşar gülesine
G2433-1. Ġamzelerden **yine** tīr aldı nigārum eline / Ḳaşı yāyına ḳoyup ola ki baġrum deline
G2446-3. Ḳaşı yāyını ele aldı **yine** çeşm-i nigār / Atısar ġamze oḳın elini şundı kişe
G2446-4. Rūy-ı zerd ile **yine** olalı deşt arslānı / Dāġ ile olsamʿaceb ʿışḳ-ı peleng-i pīşe
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş zülfini ol dilber **yine** / Bende çekmiş luʿb ile göñlümi ol kāfir **yine**
G2459-2. Ol kemān-ebrū atar bu sīneme cevr oḳların / Bir yañadan ḳaşduma çeşmi ṭutar ḫançer **yine**
G2459-3. ʿÖmr el virse çenāruñ irse başı göklere / Cānı mı var dirile ḳaddüñe hem hem-ser **yine**
G2459-4. Bu ümīde ḳocmaḳ içün sen güzeller şāhını / Ḳolların dāġ ile ʿāşıḳ eylemiş çenber **yine**
G2459-5. Çeşm-i cellādı Muḥibbī öldürürse ġam degül / Dirgürür bir laḫzada ol laʾl-i cān-perver **yine**
G2460-1. Ḥüzn ile gelüpdür **yine gülzāra** benefşe / Gelürseʿaceb eylemeñüz zāre benefşe
G2460-5. Gözleri açuḳ līk **yine** uyḫuya varmış / İrmezseʿaceb devlet-i bidāre benefşe
G2472-3. Derd-i ʿışḳa bulımadum bu cihānda çāre / Bildüm āḫır ġam imiş **yine** o derde çāre
G2488-1. Göñül virdüm **yine** bir meh-cebīne / Ki oldur faḫr-i ʿālem ben kemīne
G2512-1. Rindāne gelüpdür **yine** çün bāġa benefşe / Al ile gülüñ būyını almaġa benefşe
G2524-1. **Yine** hengām-ı güldür devr-i lāle / Ṭutar nergis eli üzre piyāle
G2524-3. **Yine** taʿviż içün gülşende ġonce / Aşar zer heykelin nāzik nihāle
G2526-1. **Yine** ḳaṣd eyledi bu ġamze görüñ cānumuza / Ḫançerüñ şusadı içmege gelür ḳanumuza
G2526-5. Şiʿr-ārā andı Muḥibbī **yine** Leylī şaçuñı / Ola Mecnūn naẓar iden kişi dīvānumuza
G2527-1. Ol kemān-ebrū **yine** ḳaṣd itdi ʿāşıḳ cānına / Ġamzelerden nice oḳlar cemʿḳıldı yanına

G2529-1. Naḳd-i cānı **yine** dil aldı bugün āyāsına / Sen şehüñ tā ki niṣār ide hemīn pāyesine
G2531-1. Zülfini añdum **yine** düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
G2538-1. Eyyām-ı bahār olsa **yine** güller açılsa / Gül şevḳine gülşende ḳızıl müller açılsa
G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse **yine** serv-i sehī-veş / Yir yir Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa
G2551-1. Rāzını şaḳla dime ʿālemde hergiz bir kese / **Yine** ol fāş ider anı ağız açup söylese
G2558-1. Ey gözüm yaşlar döküp baḳ **yine** cānān oynına / Nitekim cūlar baḳar serv-i ḫırāmān oynına
G2560-3. ʿAḳlumı tārāca virdi ol Moġolçin gözleri / Başuma geldi ser-i zülf ile sevdālar yine
G2564-3. **Yine** ruḫsārum üzre vaṣf-ı ḥālüm / Gözüm taḥrīr ider ḫūn-ı cigerle
G2575-1. **Yine** vaḳt oldı güller açılup yaz gele / Her yana bülbül-i şūrīdeden āvāz gele
G2576-4. Ġam geldi **yine** kişver-i dilde vaṭan ister / Ḫāli ideyim göñlümi ger ḫāne gerekse
G2576-5. Ḫūn ile **yine** ṭopṭoludur sāġar-ı çeşmüm / Nūş eyle dilā içmege peymāne gerekse
G2588-3. Ġamzeñ eger öldüre vir la ʿlüñ aġzuma / Nādir göresin beni **yine** tāze cān ile
G2593-3. Eylemek ister **yine** ḫaṭṭuñ ʿurūc / Oldı her mūyı dile cānā belā
G2594-2. Göñlümi seng-i cefā ile n'ola yıḳsa nigār / Ġam degül çünki yıḳan **yine** yapar mi ʿmār ola
G2604-2. Ey ṭabībā çek elüñ olmaz şifā ḳānūn ile / Ḫaste-i ʿışḳa meger derdi **yine** dermān ola
G2611-1. Tīġ alup mestāne çeşmüñ **yine** çoḳ ḳan eyledi / Girdi dil şehrine başdan başa vīrān eyledi
G2613-3. Dem-be-dem yükseklere ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum **yine** ṭurna gibi
G2618-2. ʿIşḳ devletinde **yine** irişdüm bir ʿāleme / ʿĀlem içinde olmaya ol ʿālemüm gibi
G2620-1. **Yine** biñ nāz ile cānāne geldi / Görüp derdüm benüm dermāne geldi
G2626-1. **Yine** nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye zehīf
G2628-4. **Yine** ezhār ile zeyn oldı gülşen / Aralarında güldür tāc-dārı
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm **yine** / Pūte-i hicrān içinde ḫāliş oldum zer gibi
G2639-5. Meclis içre **yine** dilber būse en ʿām eyledi / Ey Muḥibbī şimdi gördüñ anuñ iḫsānını
G2644-3. Bir naẓarla ʿaḳl u ṣabrum gitdi cān u dil **yine** / Gitdiler miḥnet şebinde ḳodılar şehā beni
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ **yine** āvāresi / Ġamzesinüñ līk var sīnemde yüz biñ pāresi
G2654-2. Eşk-i çeşmümden **yine** cūlar revān oldı benüm / Anuñ içündür ki şınmışdur bu göñlüm şīşesi
G2663-1. Dil itdi **yine** bir göz ile mübtelā beni / Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni
G2664-1. **Yine** bu meclis-i ġamda gözüm yaşı şarāb ulı / O bezme iñleyüp her dem olursa dil rübāb ulı
G2669-2. **Yine** cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki zīrā bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı **yine** cānān büyidi / Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyidi
G2681-4. Zāhidā baḳduñ ḫaḳāretle **yine** ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskīn kendüñi
G2684-1. Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere **yine** göñül zülfine dīvāneligi
G2687-5. Bülbül gibi şūrīde olup **yine** Muḥibbī / Gül-ruḫsāruñun vaṣfını āleme yaydı
G2689-5. Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı **yine** dāmı
G2703-1. **Yine** dil bülbüli gül-ruḫlarını yād itdi / Şebi ṣubḥa çıḳarup nāle vü feryād itdi
G2710-1. İder mest oldı çeşmüñ **yine** cengi / Atar dīvāne diyü baña sengi
G2712-4. Tāzelendi būy-ı zülfinden meşām-ı dil **yine** / Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler beni
G2716-5. Belā tīġiyle biñ kez öldürürsüñ / Muḥibbī'nüñ sañadur **yine** meyli
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış **yine** diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde dānesi
G2721-1. Gün gibi itdüñ ṭulū ʿ gördüm çü ey meh-rū seni / **Yine** tīz girdüñ seḥāba örtdi ol gisū seni
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī zülf-i dildāra / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ **yine** müşk-i ʿabir itdi
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḫları dūrında **yine** / ʿAcebā per-i semender mi ki zülf-i siyehi
G2725-4. Ḫūn ile ḫāne-i dilde **yine** taṣvīr itdüm / Cāme-i zer-beft ile bir büt-i zerrīn külehi
G2726-5. Gel dirīġ eyle ḳıl tāze **yine** cānumuzı / Mey-i gülgūnuñ eger var ise nevʿa günehi
G2736-1. Eger olmasa sīnemde nigārā ʿışḳuñuñ odı / **Yine** çıḳar depemden şemʿ-veş her gice yā dūdı
G2742-5. ʿIşḳ kitābını Muḥibbī **yine** ezber oḳıdı / Hīç ḥarf bilmez iken elif ü bādan ġayri
G2753-4. **Yine** ġavvāṣ-ṣıfat baḥr-i meʿāniye ṭalup / Nice dürler çıḳarup oldum anuñ ṣarrāfı
G2754-2. Gelüp baġa **yine** şāh-ı reyāḥin / Döşendi her ṭaraf naṭʿ-ı pelengi
G2754-4. Ṣunup bir bāde ʿaḳlum bāda virdi / **Yine** bir muġbeçe aşlı Firengi
G2757-4. İdüp āh oḳların pertāb **yine** ḳaddüm kemānından / Giçüp Mecnūnı ḫoş dökdüm belā şaḥrāsına ṭaşı
G2773-3. Zülfini ḳodı ʿārıżı üzre **yine** dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim ṣuya bıraḳdı
G2782-2. Leşker-i ġam virdi yaġmāya **yine** dil kişverin / Her ṭarafdan girdi göñlüm şehrine yaġı gibi
G2782-5. Kūy-ı cānāna Muḥibbī **yine** dil oldı revān / Beñzer ol miskīni çeken ṣuyı ṭopraġı gibi
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür **yine** meydān-ı ḫüsn içre / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyler elinde zülf-i çevgānı
G2795-1. Bend itdi **yine** zülfine dilberā bizi / Her ḳanda ise aradı buldı belā bizi
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh **yine** bin pāre olur / Ol perī zülfine ger ide ṣabā şāneligi
Mh1-7. Derd-i dil aḥvālini yazdum **yine** cānānuma / Giçdi hicrān ḫançeri bir yandan bir yanuma
Mh5-9. Vaʿde-i vaṣl ile aldadı bizi yār **yine** / Derdimüz artuḳ idüp eyledi düşvār **yine**
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār **yine** / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār **yine** / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Mh11-11. Al ele ey sāḳī-i meh-rū **yine** cām-ı ḫamı / Giderelüm gel bu dem āyīne-i dilden ġamı
Mh16-7. **Yine** seyr-i gülşen itmiş ol sehī servüm meger / ʿĀrıżından gül ḫacel ḳıldı **yine** serv baş eger
Mr2-1. Ne dimiş **yine** benümçün ol raḳīb-i bed-nihād / Nice demlerdür ki itmezsin bu ben miskīni yād
Mr17-5. Eşk ile gel idelüm gül **yine meyḫāneleri** / Tāc idüp başımuza sāġar u peymāneleri
Mr21-7. Nāme yazdum eşk-i çeşmümden **yine** cānānuma / ʿArż-ı ḥāl itdüm derūn-ı dilde olan cānuma
Mr21-12. Āh kim beñzer Muḥibbī'ye **yine** kīn eyledüñ / Ā benüm çoḳ sevdügüm çoḳ böyle nāz itmek neden
Mr27-1. Ṭolaşdı dil **yine** zülf-i nigāra / Ṭutuldı cān ile dil ʿışḳ-ı yāra

Mr29-10. Derdi sendendür Muḥibbī'nüñ **yine** sensin devā / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim
D16-1. Cān dimāġına **yine** bād-ı ṣabā bū getürür / Zülf-i müşkīnüñe uġradı meger bū getürür
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ **yine** biz bülbüliyüz / Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz
D23-1. Baḥr-i ġam ʿumḳına ṭaldum **yine** oldum ġavvāṣ / Şükr kimʿışḳ gibi girdi ele gevher-i ḫāṣṣ
D29-1. Rūz-ı ʿıyd oldı **yine** irişdi eyyām-ı şerīf / Dostum bāde getür tā olalum saña ḫarīf
D29-2. Būse alduñ leblerinden bir ẓarāfetle **yine** / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẓarīf
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yineʿarż ide cemāl / Mey içmege kimde ola ẕerrece mecāl
B58. Mescide varmış iken vardum **yine** meyḫāneye / ʿĀṣıḳı ʿayb itme ṣūfi çünki ġavġādan ḳaçar
B83. Dāġ-ı ġamdan sīneme vażʿeyledüm bir tāze dāġ / Tekye-i derd ehline yaḳdum **yine** rūşen çerāġ
B88. Dil diler pinhān ola ḫalḳdan **yine** esrār-ı ʿışḳ / Çehrem üzre görinürken gün gibi āṣār-ı ʿışḳ
B91. Eyledi miḥnet sarāyın **yine** menzil-gāh-ı ʿışḳ / Āteş-i āhumdan efser giydi oldı şah-ı ʿışḳ
B127. Āh kim sevdüm **yine** bir māhı didüm yār-ı men / Öldürür ġayret beni muṭrib didükce yār-ı men
B133. ʿIşḳ dārında **yine** gönlümi ber-dār eyledüm / Dostlar ʿışḳa ṣala gelsün berü dār isteyen
B167. Gördükde yār beni **yine** çīn ider ḳaşın / Zülfi egildi ne didi bilmem ḳulaġına
B177. Sāyesin her bir dıraḫt ṣaldı **yine** āb üstine / Küp küp düşsemʿaceb midür mey-i nāb üstine
B182. Ārzū-yı mey idüp gitdüm **yine** meyḫāneye / Mest olup yāḫūdidüm ol gözleri mestāneye
B200. Geldi gül devri **yine** bülbül fiġāna başladı / Āh ü efġān eyleyüp gül oldı yana başladı

yir [132] *T.*

bk. āhı(nı) yirde ḳalmamaḳ/ḳomamaḳ, ara yir, arḳası yire gelmek, bir yirde/yire, bir yirde ḳarār (hīç) itmemek/ṭutmamaḳ, bir yire cemʿeylemek/itmek, bir yire cemʿolmaḳ, bir yire gelmek, bu yir, her ne yir, her yire/yirde, iki yir, ḳara yir, ḳurı yire, nā-ḫaḳḳ yire, ne yir, ol yirde, ol yire, yir bulmaḳ, yir eylemek/itmek, yir göstermek, yir virmek, yir yir, yir yoḳ, yir yüzi, yirce gökce, yire çalmaḳ, yire giçmek, yiri gögi, yiri var, yirin od itmek, yirini bilmek, yirüñ ḳulaġı var, yirine getürmek, yirine giçmek, yirini ṭutmaḳ, yoḳ yire, yüzi yirde, yüzüñi yirlere sürmek

(yir [18], yirde [17], yirdedür [1], yirden [32], yirdesin [2], yire [18], yiri [9], yirimüz [1], yirin [6], yirinden [2], yirini [2], yirler [1], yirlerde [2], yirlere [10], yirleri [1], yirüm [2], yirümüz [2], yirüñ [5], yiründe [1])

1. Bir şeyin veya bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği mahal, mekân. (TDK, 2011: 2575)

G5-3. Kimine virdüñ bihişt ü ḫilʿat ü tāc u kemer / Kiminüñ **yirin** cehennem menzilin nār eyledüñ
G16-3. Nice **yirden** boynuma zencīr-i zülfi var iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler baña
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ **yiri** niçün bend ile zindān olmaya
G66-5. Hīç olur mı bend-i zülfinden Muḥibbī ben ḫalāṣ / Nice **yirden** bend ü zencīr oldı her bir mū baña
G75-3. Göñderürse ol kemān-ebrū eger ġamze oḳların / Giçürüp sīnemde idem cān içinde **yir** aña
G102-3. Rāh-ı ʿışḳuñda olam ol dem ṣabā ṭopraġumı / Götürüp **yirden** şehā ilte meger bir dem saña
G132-1. Ḫayme ḳursa gelse ḳarşumda ger olʿālī-cenāb / Eylerem bu rişte-i cāndan aña **yir** ṭınāb
G150-2. Yüce görme kendüñi ʿaceb ü tekebbür eyleme / Kim ki kendüñi görür **yiri** olur āḫır leheb
G189-4. Deyr içinde gördiler reftāruñ ey serv-i ḫırām / Durduġı **yirde** ḳadīd oldı vü ḳıldı büt sükūt
G279-4. Ümīdüm yoḳ ḳapundan ġayri **yirden** / Şefaḳatinden beni gel itme iḫrāc
G315-5. Virmedi kimse Muḥibbī hīç meyānından ḫaber / Gerçi bir ḳılı nice **yirde** yarar ehl-i ḫıred
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider yoḳdur dile bir **yir** baʿīd
G376-4. Gözlerüm yaşı aḳar cūlar gibi deryālara / Çıḳsa āhum sīneden anuñ **yiri** eflākdür
G403-4. Varduḳca ser-i kūyına yārüñ seg-i dilber / Ḳarşu gelüben bir berü gel bunda **yirüñ** var
G405-3. Ḳonmaġa yir ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı **yirler** ḳamu vīrān olur
G422-5. Genc-i vaṣlını Muḥibbī arayup bulmayasın / Ġayr **yirde** arama ol dil-i vīrānda yatur
G427-3. Şöyle ṭoldı ḫāne-i dil bu ciger ḫūnī ile / Ḳalmadı bir **yiri** daḫi bu dīdeden bīrün aḳar
G470-2. Ol sebebden kim olupdur çeşme perīler **yiri** / Ol perinüñ meskeni bu dīde-i ġam-dīdedür
G497-6. Ger ḳıyām itseñ ḳıyāmet ṣanuban / Ṭura **yirinden** ehl-i ḳubūr
G579-3. Ruḫında kākülin görseñ ḥaẕer ḳıl ey göñül murġı / Senüñ şayduña düzülmiş nice **yirden** o çenberdür
G634-2. Bülbül yiridür nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ **yiri** dikendür
G648-5. Kāha dönmiş tenümi āhla ġam deştinde / Ey Muḥibbī götürüp **yirden** anı bāde getür
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī zülfin götürdi **yirden** / Ṭañ mı olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G846-1. Depredürse zülfinüñ her bir ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice **yirden** āh ü efġānlar ḳopar
G888-4. ʿĀḳil iseñ istedügüñ iste āḫır sendedür / Ġayr **yirden** ister iseñ belki ḫayvānlıḳ budur
G975-3. Aradum kevn ü mekānı bulmadum senden nişān / Sen de iste didi ol ṣanma ki ġayri **yirdedür**
G999-5. Kāh idinmiş cismüñi ġam ḫırmeninde āh ile / Ey Muḥibbī götürüp **yirden** anı bāde getür
G1010-2. Nice bir olup mülebbes yayasın ḳaṣr u sarāy / Saña ḳalan bir kefendür yata āḫır **yiründe** gür

G1075-5. Genc-i ʿışḳun çü Muḥibbī **yiri** vīrānedürür / Yā ḫarāb olmaġa niçün dil-i pür-tāb iñiler
G1088-5. Ey Muḥibbī ṣabr u ṭāḳat cümle bir **yirden** gidüp / İtdi bir **yirden** füsūn u siḥr ol ḫummāş göz
G1132-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳun gör ne gelüpdür başına / Nice biñ **yirden** anuñ baġrında çıḳdı baş göz
G1140-2. Āh ḳılsam irişür nālem melekler gūşına / Ṭañ degül dirler gider şebde ırak **yire** āvāz
G1143-4. Ḫaşmınuñ ḳanın şarāb u kellesin sāġar ḳılup / Ṣoḥbet-i ḫāṣ itmege meydān olupdur **yirümüz**
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde **yirüm** yoḳdur / Meyḫāneye de varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G1162-5. Āh kim bezm-i ġam içinde bir nefes hīç gülmedük / Ey Muḥibbī ʿālem içre miḥnet oldı **yirümüz**
G1174-2. Gāh kūh-sār u gāhi vādī göñül eglencesi / Degme **yirlerde** ḳarār itmez dil-i dīvānemüz
G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör / Ezelden kibr olan **yirde** dimişlerdür ki dīn olmaz
G1330-1. Mihr-i ḥüsninde o māhuñ oldı çün pervāne şem ʿ / ʿArż-ı ḥüsn itsün de görsün nice **yirden** yane şem ʿ
G1343-1. Ḳılsa ger vuṣlat şebinde ʿārıżın cānāne şem ʿ / Pertev-i ḫūrşīd olan **yirde** ne ḥācet yana şem ʿ
G1419-1. Nice **yirlerde** kelāmında buyurmış çünki Ḥaḳḳ / Her ne kim emr eyledise cān u dilden ṭut ḳulaḳ
G1429-3. Her ne kim **yirde** bulınur baḥrde biñ ol ḳadar / ʿĀlemi çepçevre ḳuşanmış ulu deryāya baḳ
G1467-1. Var ol ey eşk evvelā bu sīnemi āl eyledüñ / **Yire** ṣalduñ ṣoñradan kendüñi pā-māl eyledüñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey o miskīnüñ **yirin** zencīr ü zindān eyledüñ
G1557-3. Nice **yirden** ney gibi bel baġladum feryād içün / İdeli bu bülbülin ol yüzi gül gülzār terk
G1565-1. Ulı devletdür ṣadā-yı ʿāşıḳı gūş eylemek / Ṣabr u ʿaḳlı külli bir **yirden** ferāmūş eylemek
G1611-1. Ey ḳaşı yā çün elif gibi gele tīrüñ senüñ / Çaġırup dil dir aña cān içre gel **yirüñ** senüñ
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ **yiri** ṣaġı benefşenüñ
G1647-2. Ḳullanursañ bu cihān içre tecerrüd ʿālemin / Umuram İsi gibi eflāk ola **yirüñ** senüñ
G1672-2. Genc-i ḥüsnin bulmaḳ ister iseñ eger cānānenüñ / Bulamazsın ġayri **yirde** bu dil-i vīrāne gel
G1712-2. Bulmaḳ isterseñ viṣāli gencini meh-rūlaruñ / Ġayri **yirde** isteme ṭoġrı dil-i vīrāne gel
G1732-3. Kūyuña varmaġa gönderdüm levend-i göñlümi / Ḳaldı gelmedi anı bir **yire** ṣalmalı degül
G1751-2. Bulmaġ istersen eger yārüñ viṣāli gencini / Ġayri **yirde** arama ancaḳ dil-i vīrāne gel
G1899-3. Mecnūn gibi bu deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf / Ferhād-vār kūh-ı belāda **yir** isterem
G1902-2. Ka ʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir **yirüm** yoḳdur ġarīb üftādeyem
G1927-6. Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi / Varımaz bir **yire** ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm
G1928-6. Ṣabr u ʿaḳl u hūş bir **yirden** ferāmūş eyleyüp / ʿIşḳ cāmın nūş idüp kendümi lā-ya ʿḳıl ḳılam
G1928-7. Gönderürse ġamzesi tīrüñ Muḥibbī sīneme / Giçirüp ṣadra anuñ **yirini** cān u dil ḳılam
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāha ʿarż-ı ḥāl içün / Andan özge varacaḳ bir **yirimüz** yoḳdur bizüm
G2012-1. Sīnem nişāne ḳıldı yā ḳaşın atdı tīrin / Cānum ʿurūc idende teklīf itdi **yirin**
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / **Yir** olur ẓulmet içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar / Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir **yirde** olmaz kīn ü dīn
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi çü selāmet yiridür / Ḳo ḫarābāt **yirin** rind ile bed-nāmlara
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ **yiri** niçün bend ili zindān olmaya
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña **yire** her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde giçsün ol yire
G2542-1. Bahār irişse güller bitse tāze / Nice **yirden** gele bülbül niyāza
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını zeyn eyledüm / Ḳalmadı bir **yirde** ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine
G2602-4. Āh eyledükce derd-i dilüm āşikār olur / Hīç ṣaḳlanur mı dūd ki bir **yirde** nār ola
G2640-1. Uyḫuya varduḳda dil cennetde gördi **yirini** / Bir mu ʿabbir kūy-ı yār eyle didi ta ʿbirini
G2671-1. Her ḳaçan ʿāşıḳa feṭḥ ola maḥabbet ḳapusı / Nice **yirden** açıla üstine miḥnet ḳapusı
G2797-4. ʿAḳl u ṣabrı külli bir **yirden** ferāmūş eyledüm / ʿĀşıḳam dīvānelikdür ḫāṣılum dīvāne key
Mh4-5. Dūr itdi çün ben ḳulım ol şeh naẓarından / Gitmeye kişi degme belā ile **yirinden**
Mh16-6. Ṣanma göñlümi benüm ol ʿārıż üzre ḫāl olur / Olalı ʿāşıḳ göñül her gördüginden ḥal olur / Ehl-i ʿışḳuñ var imiş bir nice **yirden** ʿālemi
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / Yoḫsa hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ **yiri** sen
Mr6-8. ʿAḳl u ṣabrı külli bir **yirden** ferāmūş eyledük / Anuñ içün bu vücūd ile ʿademden fāriġuz
Mr25-6. ʿAḳl u ṣabrı külli bir **yirden** ferāmūş eyledüm / El-emān ey şu ʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B158. Māh-rūlar meclisinde bellüdür **yirüñ** senüñ / Çün ṭulū ʿide güneş raġbet ḳalur mı aḫtere

2. Arz, zemin, gök mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1327-1328)

G79-2. Yollaruñ üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḫayf ola kim ḳurı **yir** üzre ḳoyasın kef pā
G121-4. Ḫaddüñüñ dün ẓikrin itdüm gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden **yire** düşdi vālih oldı ʿandelīb
G176-4. Ṭāḳ-ı ebrūsın görüp ḳaldurma **yirden** başuñı / ʿIşḳ kitābında yazılmış secde itmek müstecāb
G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse **yir** gibi ḥazm eyle yut
G443-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm **yire** / Bu cihānı ser-te-ser dinār u dirhem ṣandılar
G443-4. Cūları aḳıtdılar **yir** üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmedüm nem ṣandılar
G708-4. Yüz uruban kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā **yir** üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G1076(b)-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm göz yaşın dökdüm **yire** / Bu cihānı ser-te-ser dinār ü dirhem ṣandılar
G1076(b)-4. Cūları aḳıtdılar **yir** üzre bu yaşum gibi / Aġladup ol derd-mendi bilmezem nem ṣandılar
G1143-3. Kellesin ḳaldurmaġa **yirden** ʿadūnuñ her zamān / Ḳomaz elden nīzeler ḫāżır ṭutar her birimüz
G1297-2. Uyumaz nālemle çünki **yirde** māhi gökde murġ / Olmadum ben mübtelā bu āh u efġāndan ḫalāş
G1335-3. Ol perī-rūyı görenler ʿaḳldan olur beri / Ditreyüp **yire** düşer gūyā ki ṭutar ayı şar ʿ
G1376-4. Çekerem eşk sipāhını idüp āhum ʿalem / **Yirde** gögde iderem baḫt-ı siyāhumla meşāf
G1382-2. Gözden aḳıtdı ḫūn-ı dili **yire** ehl-i ʿışḳ / İçdi o ḳanı lāleler ol dem çanaḳ çanaḳ
G1411-4. Semend-i bād-ı pāyuñla getür gel ḫākümi **yirden** / İder kuḥl- ı baṣar anı melekler çeşmidür müştāḳ
G1511-4. Budur ey dost güzellikde vefā ḳā ʿidesi / Dökesin **yirlere** ḳanın seni cāndan sevenüñ

G1546-5. Revā mıdur benüm ḳanum ḳarasın **yirlere** ḳanum / Benüm māhum benüm cānum niçün dün gice gelmedüñ
G1560-4. Göñül virme bu dünyāya vefāsı bir iki gündür / Kim andan merḥamet gelmez döker āḫır **yire** ḳanuñ
G1596-2. Şöyle ḫāk itdi beni **yirden** götürdi rūzgār / Göklere peyveste olmasun ġubārı kimsenüñ
G1715-2. N'ola bārān ile dirilse **yirüñ** mürdeleri / Nefes-i bād-ı ṣabā nefḥa-i Ḫṣi mi degül
G1902-3. Acıduġumdan gözüm yaşın bıraḳdum **yirlere** / Dir beni ḫ^vār eyleme ben daḥi merdüm-zādeyem
G1965-4. Yaşumuñ itāmunuñ **yirlere** dökdüm ḳanını / Ḳorḳaram maḥşerde ṭuta dāmenüm ol ḳan benüm
G2057-5. Çünki terk itdüñ Muḥibbī'yi dilā var fāriġ ol / Ben daḥi bilmem seni ne gökde ne ḫod **yirdesin**
G2128-2. Nūş-ı cām ile göñül āyīnesini eyle ṣafā / Ne revādur ki ʿabes **yirlere** maḥzūn olasın
G2148-2. **Yirde** seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / Görmege gelür melekler ol yüce ḫargāhdan
G2193-5. Düşdi Muḥibbī **yirlere** pā-māl-ı ʿışḳ olup / Derdā dirīġ ṣunmadı bir kere yār elin
G2195-1. Gün yüzine baḳabilmem ey yaşum sen perdesin / Ey göñül bilmem seni de gökde yāḫūd **yirdesin**
G2219-5. İçmez Muḥibbī **yire** ine zühre-i felek / Ṣuna ṣarābı ger ḳadeḥ-i āfītābdan
G2220-4. Ḳopdı ṣandılar ḳıyāmet ḳalḳdı **yirden** nice baş / Kūy-ı dilberde olan bu nāle vü feryāddan
G2250-2. Urma göñül şīşesin ey dost **yirlere** / Ṣaḳın ki batar ayaġuña ābgīneden
G2305-3. Eline almış yine cellād-ı çeşmi ġamzeler / Ehl-i ʿışḳuñ **yire** dökmek ḳanın eyler ārzū
G2391-2. Serv baş egüp çenār el arḳasın **yirde** ḳoya / Her ḳaçan cilve ḳıla yārüm ḳadd-i bālā ile
G2438-5. Rāżıyam öldür beni ḳanum ḥelāl olsun saña / Başumı **yirden** getür tek baġla anı terkeşe
G2440-3. Fāş itdi cihān ḫalḳına çün sırrumı yaşum / Gözden bıraḳam **yirlere** ger sīm ü zerse
G2745-2. Ṭan degül gülgün olup yaġdursa ḳan **yire** seḥāb / Çün şehīd-i ʿışḳunuñ yil ṣavurur ṭopraġını
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden yiter ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir **yirlere** başı
G2761-4. Ḳanına girdüm **yire** ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram yolum ṭutar āḫır alur ol ḳan beni
G2767-3. Gözlerüm yaşı gelürse beni **yirden** getüre / Nitekim ḫār u ḫāşı her yaña seylāb gibi
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ yükin / Mest-i üştürdür çeker dil **yirde** ḳomaz bārını
Tb1-27. Ḥasret ile eşk-i çeşmüm **yirleri** nem-kīnider / Firḳat-i hecrüñ dem-ā-dem cān u dil ġam-kīn ider
Mr15-2. Ẓulmi ʿādet eyleyüp dökme **yire** ḳanum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm
Mh15-4. Göñlümi yap bulasın tā Kaʿbe yapmışca ṣevāb / Al elin cānā yetīm-i eşkümüñ kim āfītāb / Düşdigince ayaġa **yirden** gösterdi şebnemi

3. Vüs'at, genişlik, sığacak mahal. (Ş. Sami, 2010: 1327-1328)

G405-3. Ḳonmaġa **yir** ḳalmadı dil ḫānesinde şādiye / Leşker-i ġam ḳonduġı yirler ḳamu vīrān olur
G649-4. Bu kebūter yine göñlümi alup yine minḳārına / Hīç ḫalāṣa **yir** mi var çeşmini leçin gösterür
G1057-2. Aña beñzer bir perī yoḳ ḳanda ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir **yir** baḥr ü berr
G1202-2. Cemāli dūr olalı gözlerümden / Cihānda **yir** mi ḳaldı kim nem olmaz
G1430-2. Hīç ḫalāṣa **yir** mi ḳalur anı menʿitmez siper / Ṣol ḫadeng-i ġamzesin çeşm ile atan yāya baḳ
G1700-2. Hīç ḫalāṣa **yir** ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl
G2643-2. Ṣol ḳadar atduñ baña cefā sengin ey seng-dil / **Yir** mi ḳaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı

4. Bir işe mahsus mahal. (Ş. Sami, 2010: 1327-1328)

G721-4. Ḥarāmī çeşmüñi göñlüm göricek n'ola vehm itse / Göricek ḳorḳılı **yiri** muḳarrer kārbān ditrer
G1766-3. Gerçi kim tīġ-i cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege / Anı ïzzet ile alup **yir** aña gerden ḳılam

yir bulmaḳ [1] Oturulacak yir sağlamak. (TDK, 2011: 2575)

G2133-2. Mürde idi **buldı yir** ebr-i bahār ile ḥayāt / Ḳullarına ṣunʿın iżhār itdi Rabbü'l-ʿālemīn

yir eylemek/itmek [11] (TDK, 2011: 2575)

1. İyice yerleşmek.

G739-3. Ḥāṣā ḫayāl-i ġayriye dīdemde **yir idem** şehā / Ol āşinā cāyı iken bīgāneye cā mı olur
G832-2. Cānda **yir idem** gelürse ġamze-i peykān-ı dost / Leşker-i derd ü ġama āḫır cigerde baş olur
G1085-4. Āheni nerm eyledi **yir itdi** seng-i ḫāreye / Āhum ammā ḳatı göñline anuñ kār eylemez
G1129-4. Giçer āhum oḳı çarḫ-ı felekden / ʿAcebdür ḳatı göñlüñe **yir itmez**
G1808-4. Ey kemān-ebrū eger atsañ baña ġamze oḳın / ʿİzzet idüp sīne ṣadrına aña **yir eyleyem**
G2163-5. Tīr-i ġamze geldi muḥkem sīnede **yir eyledi** / Gitmeyiserdür Muḥibbī tā ölince sīneden
G2306-3. Ḫūblar göñli ḳatıdur çünki seng-i ḫārādan / Göz yaşı **yir eylemez** nite ki seng-i ḫāre su
G2722-3. Egerçi sīne ṣadrında ḳarār itmedi müjgānuñ / Velī giçdükce ey ḳaşı kemān ḳalbümde **yir itdi**
G2750-2. Müjeñ tīrine cān içre **yir itdüm** ey kemān ebrū / Elinden düşmesün bir dem giderme yā gibi ḳaşı

2. İz bırakmak.

G700-3. Naʿl-i esbi yüzümüñ üstinde **yir itse** n'ola / Ekşeri naʿlüñ dilā nakşı türāb üstindedür
G1265-5. Āh ü efġānuñ feleklerde senüñ **yir eyledi** / Ey Muḥibbī ṣanma ki dildāra te'şir eylemiş

yir göstermek [2] Oturulacak yir göstermek, buyur etmek.

G730-6. Her ḳaçan gelse Muḥibbī ḳonmaġa sulṭān-ı ġam / Cān çıḳar taʿẓīm idüp dil ḫānesin **yir gösterür**
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen yüri ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḥall ide saña **göstere yir** mey-fürūş

yir virmek [1] Önemli saymak... (TDK, 2011: 2575)

G368-4. Biḥamdillah ki kūyında baña **yir virdi** dildārum / Şikāyet itmez hergiz egerçi biñ ḥasūdum var

yir yoḳ [9] Gerek veya mahal yok.

G406-5. ʿĀlemde Muḥibbī ne ʿaceb şādiye **yir yoḳ** / Ġam leşkeri dil mülkine yayıldı çerī-vār
G1385-1. Geldi benefşe ḥaṭuñ bāġ u bahāra **yir yoḳ** / Ḳaddüñ yiter çemende serv ü çenāra **yir yoḳ**
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra **yir yoḳ**
G1385-3. Hicrān şebinde cānā ḥālüm ḳatı diger-gün / Ben ḥasret ile öldüm gel intiẓāra **yir yoḳ**
G1385-4. La'l-ı lebüñ şifādur dārü'ş-şifā işigüñ / Yā niçün anda bu ben bīmār-ı zāra **yir yoḳ**
G1385-5. Çün içdi cām-ı ʿışḳ oldı Muḥibbī ser-mest / Ṭañ mı melāmet olsa nāmūs u ʿāra **yir yoḳ**
G1423-6. Kūh-ı ġamda ḳondı başum üstine murġ-ı belā / Didi bundan özge **yir yoḳ** ola baña oturmaḳ
G2510-3. ʿIşḳuñ rehine girdüm pür-seng-i ḫāre gördüm / Gördüm küşāde **yir yoḳ** āh olmayınca tişe

yir yir [77] Şunda bunda, cā-be-cā, sū-be-sū, her yerde, ekseriyā. (Tulum, 2011: 1894)

G110-3. Dāġlar yaḳdum vü hem çekdüm elifler **yir yirin** / Sīnemüñ çākin görse reşk ide her abdāl aña
G152-1. Ḫayme ḳursa sīnemüñ şaḥrāsına ol āfitāb / Eyleyem cān riştesinden **yir yir** aña ṭınāb
G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki yoḳ būy-ı vefā / Dāġlar cismünde **yir yir** verd-i ḫandān oldı ṭut
G253-3. Dilā şevḳ ile bāġ-ı sīneñe **yir yir** elifler çek / Şeb-i ḥayretde ol servüñ ḫayāliyle der-āġūş it
G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / Yüridi **yir yir** meger ḳaṣdı anuñ İrānadur
G461-1. Sīnem üzre görinen **yir yir** benüm ġam dāġıdur / Gözlerümden yaş degül aḳan belā ırmaġıdur
G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / **Yir yirin** ḳonmış şanur Mecnūnuñ üzre zāġlar
G553-3. Ḥabāb-ı eşkümi her kim göre çeşmüm kenārında / Maḥabbet şāhınuñ **yir yir** ḳurulmışdur otaġı var
G585-3. ʿĀrıżuñda ḫāller midür görinen **yir yirin** / Gülşen içre güldürür bir nice hindūlar mıdur
G607-1. **Yir yirin** cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / Yoḫsa yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G612-2. Ġamuñla dāġlar yaḳdum bu sīnem üstine **yir yir** / Görenler didiler anı ki her birisi bir güldür
G627-4. Bāġda **yir yir** açılan şanma lāle güldürür / Ḫār elinden bülbülüñ baġrından aḳan ḳanıdur
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā zebān **yir yir** / Derūnum ḫālini itmek degül mümkin beyān **yir yir**
G659-2. Başumda mūy-ı jülīdem görüp şanmañ anı mūlar / Çıḳar derd ile āh itsem depemdendür duḫān **yir yir**
G659-3. Ḳonup şaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar yiridür ḳılmış degül dāġ-ı nihān **yir yir**
G659-4. Seḥerde derd ile dilden yine göknüklü āh idem / Şafaḳ şanmañ dutuşmışdur kenār-ı āsumān **yir yir**
G659-5. Leb-i la'lüñ firāḳiyle reh-i ʿışḳuñda cān virsem / Bite ḳabrümde ḫākümden emīr-i ʿāşıḳān **yir yir**
G659-6. Bükilüp ḳāmetüm āḫır belā bezminde çeng oldı / Muḥibbī anuñ içündür ḳılur her mū fiġān **yir yir**
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet **yir yirin** baş ḳaldurup ezhār / Zebān-ı ḫāl ile eydür bu demler özge demlerdür
G690-1. Şaçları sünbüldür ol gül-çehre cennet bāġıdur / Görinen **yir yir** ʿaraḳ üstinde şīr ırmaġıdur
G712-3. Ḳonmaġa gelse göñül şaḥrāsına sulṭān-ı ʿışḳ / Bu ḥabāb-ı eşk aña **yir yir** ḳızıl ḫar-gāh olur
G719-1. Kūy-ı dilber var ise la'l-i bedaḫşān kānıdur / Ehl-i ʿışḳuñ dökilen **yir yir** çün anda ḳanıdur
G733-4. Nüzūl itse ḳaçan şaḥrā-yı dilde pādişāh-ı ġam / Ḥabāb-ı eşk-i gülgūnum anuñ **yir yir** otaġıdur
G762-4. Ṣorarsam sīnem üstine elifler çekdügüm **yir yir** / Maḥabbet şehrine andan varılur ṭoġrı rāhıdur
G762-5. Belā-kūhsār olmışdur Muḥibbī kelle-i ʿuşşāḳ / Görinen **yir yir** üstinde ġamām-ı dūd-ı āhıdur
G807-2. Kenārında görinenler bu çarḫuñ ser-i şafaḳ şanmañ / Derūn-ı sīnede **yir yir** çıḳan her dem duḫānumdur
G898-3. Noḳṭalar kim āl evrāḳ üzre **yir yir** görinür / Ṣanasın gül-ruḫlaruñ ḫaddinde müşkīn-ḫāl olur
G922-2. Kūh-ı belā serümdür çeşmüm anuñ buñarı / Üstinde dūd-ı āhum **yir yir** seḥāba beñzer
G992-2. Ḫaṭ degüldür leblerüñ üstinde **yir yir** görinen / Mūrlar şükr-i hevāsı ile anda üşmedür
G1006-2. Sīnem üzre görinen **yir yir** elifler servler / Āḳ-ı güldür penbe-i dāġum ki dāġ üstindedür
G1053-3. Murġ-ı dil ṣaydına almışdur ser-i zülfin duzaġ / **Yir yirin** ḫāli anuñ içinde dökmiş dāneler
G1069-5. Ey Muḥibbī her ṭarafdan üşüben murġ-ı belā / Ḳonmaġa Mecnūnleyin başumda **yir yir** cā ḳılur
G1169-2. Ey göñül gülzāra varma gel temāşā it bugün / Servler **yir yir** elif dāġ ile gülşen sīnemüz
G1183-2. Baġrını **yir yir** delüp feryāda çün bel baġladı / İşidelden dostlar ney nāle vü efġānumuz
G1268-5. Gögermiş **yir yirin** cismi yanup dil āteş-i ʿışḳa / Yıḳılmış mest-i ʿışḳ olmış düşüp dīvāra yaṣdanmış
G1270-2. Sīnede **yir yir** elifler serv ü dāġum lāleler / Kim temāşā eyledi didi müzeyyen bāġ imiş
G1270-7. Ey Muḥibbī sīnede gören ḥabāb-ı eşkümi / Ḳonmaġa ġam şāhına **yir yir** didi otaġ imiş
G1278-5. Delmek içün sīnemi **yir yir** benüm / Ġamzesin oḳ ḳaşların yā eylemiş
G1351-6. Ḫāller şanmañ anı **yir yir** dökilmiş dānedür / Ehl-i diller şaydı içün eylemişdür zülfin aġ
G1352-2. Her elifler serv **yir yir** daġlardur gül gibi / Devlet-i ʿışḳuñda oldı şaḥn-ı sīnem tāze baġ
G1354-1. Ḫaste-ḫālem hecr elinden **yir yir** oldı sīne dāġ / Şerbet-i la'lüñ umar çün oldı pür-sevdā dimāġ
G1364-3. Penbe-i dāġum görenler sīnem üzre didiler / **Yir yirin** berf-i zemīnden oldı gūyā bu ḫalef
G1379-1. Sīnemi dāġ eyleyüp çekdüm aña **yir yir** elif / Şanki bir bāġ içre bitmiş serv ü lāle muḫtelif
G1383-3. Bu göñül bāl ü perümdür yandı **yir yir** ḳalmadı / Murġ-ı zirek gibi kim ṭutdı anı dām-ı firāḳ
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde **yir yir** sāye baḳ
G1792-2. Naḫl-i ḳaddine göñül **yir yir** aşılmış ġoncedür / Ben ki ol bālā-ḳadüñ vaṣfın dil-āvīz eyleyem
G1811-4. Dāġlar sīnemde güldür servler **yir yir** elif / Ḳıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ı ābādıyam
G1885-3. Ḥasret ile çekelüm sīnemüze **yir yir** elif / Serv-ḳaddler yirine anı der-āġūş idelüm
G1892-1. Uyaldan yāre bu ḳalb-i ḥāṣınüm / Görinür **yir yir** āh-ı āteşüm

G1927-2. Nokṭalardur muṣḥaf-ı rūyunda **yir yir** ḫāller / Tār-ı zülfüñ her biri müşk-i Tātārumdur benüm
G1947-3. Zülfüñ ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre **yir yir** belürdi kej-düm
G2000-5. Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber / Ciger ḫunın şaçup **yir yir** bitürdüm gül ʿīẕār oldum
G2028-4. Yaḳalum dāġlar **yir yir** bu cism-i nā-tüvān üzre / Temāşā itmege ḥüsnüñ baña her biri dīd olsun
G2213-1. Yürekde yāreme ḳanlu yaşum **yir yir** nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2274-4. Sīnemüñ üstinde **yir yir** dāġumı eydür gören / Zāġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin **yir yir** elif / Serv ü gül yirine ey dil anı seyrān eyle
G2394-4. Dāġlar **yir yir** ki vardur sīnem üstinde benüm / Zāġlardur şanasın ṣaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2422-5. Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf / Beñzer ol aña ḥarāretden ki **yir yir** çāk ola
G2424-1. **Yir yirin** oldı çemende yine peydā lāle / Eline aldı gelüp bāde-i ḥamrā lāle
G2475-3. Ruḥı tābı yiter rūşen ḳıla bu cāmi ʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup **yir yir** ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2477-2. Lāleler şanmañ ki **yir yir** görinür kūh-sārda / Baġrı ḫūnın kūh-ken şaçmışdurur ṭaşdan ṭaşa
G2538-3. Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş / **Yir yir** Güher-i eşküm ayaġına şaçılsa
G2546-2. İçüp mey geldi tābından ʿīẕārına ʿaraḳ **yir yir** / Seḥer vaḳtinde şan düşmiş gülüñ eṭrāfına jāle
G2560-4. Cān göziyle görmek olmazdı cemāl-i dilberi / Açmasa ger ġamzesi sīnemde **yir yir** revzene
G2563-3. Neşāṭ esbābını cümle müheyyā itseler **yir yir** / Gehi nūş eylesem bāde gehi būse-kenār olsa
G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek **yir yir** elif / Zeyn-i bāġ olsun gül ile serv ile şimşād ile
G2661-3. Servlerdür sīnem üzre çekdigüm **yir yir** elif / Lāleler bitmiş şanur kim görse baġrum dağını
G2662-1. Seyr idenler bir naẓar derdüñle sīnem bāġını / Lāleler bitmiş şanurlar **yir yir** anuñ dāġını
G2680-3. Dil ḫānesine gelse ġamuñ sāde şanmasun / **Yir yir** bu eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş-in daḥi
G2720-4. Zülfinüñ aġını ḳurmış yine diller şaydına / Ḫāller **yir yir** görinür şan içinde dānesi
G2737-2. Sīnemde dāġum üzre **yir yir** dökildi yaşum / Neẓr aḳçesi şanasın geldi çerāġa düşdi
G2759-5. Olup sulṭān-ı ʿışḳ evvel ḥişār-ı ḳalbüme mālik / Gelüp mi ʿmār-ı ġam āḫır aña **yir yir** beden kesdi
G2775-4. Lāleler ṭutmış çemen eṭrāfını görüp didüm / Sīneden **yir yir** dökilen ḳana beñzetdüm seni
Mh3-4. Çün şükūfeyle bezendi her ṭarafdan bāġ u rāġ / Gülşene geldi çiçekler **yir yirin** ḳurdı otaġ
Mh18-3. Ḳapusında dün gice āh ol güzeller şāhınuñ / İtdi eflāke eşer **yir yir** bu tīr-i āhumuñ
B118. Tīr-i āhumdan delinmişdür bu çarḫ-ı lāciverd / Görmen **yir yir** ḫākda anı siz şanmañ nücūm

yir yüzi [8] Dünya. (TDK, 2011: 2582)

G307-3. **Yir yüzi** ḳanlu yaşumla lālezār oldı yine / Öpeli ḥaḳḳa dehānın dilberüñ meygūn ḳadeḥ
G678-3. Ser-te-ser **yir yüzini** eşk-i siyāhum ṭutıcak / Dūd-ı āhum ʿālemin de ser-i eflāke çeker
G710-4. La ʾl-i nābuñ ḥasretinden aġlasam ey pür-cefā / **Yir yüzini** eşk-i çeşmüm ser-te-ser nem-kīnider
G1519-3. Sensüzin çeşmümden oldı **yir yüzi** encüm-miṣāl / Diyem aḥvālümi saña diñle imdi yek-be-yek
G2133-3. Ruḫ-baḫşını şaça **yir yüzine** ebr-i bahār / Ḫᵛāb-ı ġafletden çiçekler ḳalduralar başların
Mh3-5. **Yir yüzi** çayır çemen eṭrāf olupdur lāleler / Cūşına gevherler aşmışdur seḥer-geh jāleler
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd yüregüm üstinde baş / Āhum odından yanupdur **yir yüzinde** ḳuru yaş
B27. **Yir yüzinde** ḳanlu yaşumdan bitübdür lāleler / Dūd-ı āhumdan boyanup āsumān oldı kebūd

yirce gökce [2] Yerden göğe kadar.

G2331-3. Kimsenem yoḳ ġam şebinde üstüme aġlar benüm / **Yirce gökce** minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2456-4. Şāne urur zülfine būyın getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem **yirle göklerce** lāyıḳ şāneye

yire çalmaḳ [2] Yere atmak. (TS, 2009: 4535)

G1887-3. Leylī zülfüñi ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı **çaldum yire** bī-ār olmışam
G2735-4. Atuban seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / **Yirlere çaldı** beni dökdi yüzümüñ şuyını

yire giçmek [3] Yok olmak.

G1163-2. Yār çünkim naẓar itmez bu gözüm ḳarasına / Māl-ı Ḳārūn ise de ḳo **yire giçsün** demümüz
G2281-3. Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü Ḫsi / Her kim ṭamaʿda ḳaldı **giçdi yire** çü Ḳārūn
G2470-1. Ḫākipāyuñı ḳoyup aña yire her kim dil vire / Dilerem Ḳārūn-veş tīz günde **giçsün** ol **yire**

yiri gögi [1] Bütün âlem.

G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa buʿde'l-meşrikin / **Yiri gögi** seyr ider yoḳdur dile bir yir baʿīd

yiri var [1] "Uygundur, iyidir" anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 2576)

G406-4. Ṣalınsa eger gelseʿaraḳ yüzine yārüñ / Gül üzre eger jāle disem aña **yiri var**

yirin od itmek [1] Sıkıntı çekmek; sıkıntı çektirmek; zor durumda kalmak; dertler içinde bırakmak; acı çektirmek; hayatını cehenneme çevirmek. (TDK, 2011: 2576)

G1934-4. Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı bihişti / Kiminüñ külli **yirin od iden** kim

yirine getürmek [1] İstenileni, gerekeni yapmak. (TDK, 2011: 2577)

G625-2. ʿIşḳ şāhı ne getürdiyse **getürdüm yirine** / Didi taḥsīnler idüp bende-i fermānumdur

yirine giçmek [1] Görevden alınan birinin yerini almak. (TDK, 2011: 2577)

G1377-4. Eyledi Mecnūn vaṣiyyet baña ʿışḳuñ tekyesin / Ṭañ mıdur **giçsem yirine** olmışam aña ḫalef

yirini bilmek [1] Durumunun farkında olmak.

G450-4. Şāh-ı ġam sīneme geldükce hemān ṣadra giçer / Lā-cerem **yirini bilür** kim ezelden ulıdur

yirini ṭutmaḳ [6] Bulunmayan bir nesnenin yirini almak, onu aratmamak. (TDK, 2011: 2577)

G388-1. Esse çün bād-ı ḫazān gülşende ḳalmaz gül giçer / **Yirini** zāġ u zaġan **ṭutar** ḳamu bülbül giçer
G890-4. Ġam yime ger ġamzeler gelürse cānun ḳaṣdına / Ḳarşu gönder cānuñı cānuñ **yirini ṭuta** tīr
G1292-3. Beni ṣorduñ ḳapunda ḳıldı aġyār / **Ṭutar** mı hīç şīrüñ **yirini** mūş
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / Āṣikāra bülbülüñ **yirini ṭutdı** çünki zāġ
G1362-2. Gitdi Mecnūn tekye-i ʿışḳı baña ışmarladı / Ṭañ mıdur **ṭutsam yirini** olmışam aña ḫalef
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün ʿālem yüzi / Ḥayfdur **ṭutmaḳ yirini** ʿāḳıbet rūy-ı ḫazān

yirüñ ḳulaġı var [1] Gizli konuşulan bir şeyin umulmadık bir yoldan başkalarınca duyulabileceğini anlatan bir söz. (TDK, 2011: 2577)

G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ / Ḳorḳum budur ki işide **yirüñ ḳulaġı var**

yiridür [32] *T.* Layıktır, münasiptir, sırasıdır. (TS, 2009: 4537)

G31-7. Eger luṭf u kerem ḳılsañ **yiridür** cümle ʿuṣṣāḳa / Ne var şimdi mi olmışdur bu ʿālemde kerem peydā
G274-3. Cüdā eyler beni kūyunda görse / Raḳībe **yiridür** dirlerse ḫāriş
G352-4. Cürʿa-i la ʾlüñ içen ḫastelere ola şifā / **Yiridür** eyler iseñ bu dil-i bīmāre meded
G603-6. **Yiridür** ḳalbine āhen dir isem / Ki zīrā eylemez āhum aña kār
G634-2. Bülbül **yiridür** nāle ey eflāke çıḳarsa / Her ḳanda ki gül bite anuñ yiri dikendür
G659-3. Ḳonup ṣaḥrā-yı sīnemde sipāh-ı ġam yaḳup āteş / Ocaḳlar **yiridür** ḳılmış degül dāġ-ı nihān yir yir
G703-1. Dil virüp zülfe cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ **yiridür** itse göñlüñ āhlar
G830-3. **Yiridür** dir isem şīrīn lebüñe / Ki Ferhāde dil-i āvāre beñzer
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün **yiridür** ʿāşıḳlara / Zīrā senden geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1355-1. Eşküñi aḳar ṣu elifler servlerdür lāle dāġ / Ey sehī servüm **yiridür** eyler iseñ geşt-i baġ
G1398-5. **Yiridür** seng-i melāmet itse sīneñde nişān / Kim didi saña varup ol şāhid-i bāzāra baḳ
G1551-6. **Yiridür** çün saña uydı ey göñül oldı muḥāl / Dü-cihānı bu Muḥibbī başına dār eyleseñ
G1553-5. Ger gülāb itsen Muḥibbī eşk-i çeşmüñ **yiridür** / Ḥāşılı baş aġrısıdur pādişehlıḳdan ḳuluñ
G1703-5. Ey Muḥibbī bulunur şi ʾrüñde çün ṭarz-ı Ḥasan / **Yiridür** şimdengirü ger diyeler saña Kemāl
G1704-2. Göñli ḳātilar bulursa **yiridür** neşv ü nemā / Ẓāhir itdi çü n bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1762-2. Kūh u ṣaḥrāda çalınsa **yiridür** nevbet-i ġam / Giçdi Ferhād ile Ḳays irdi benüm devrānum
G1815-4. Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül / Gözlerümden **yiridür** aña ḳuram ḫargāhum
G1886-5. Ey Muḥibbī tā ölince işbu derde çāre yoḳ / Baḥr olsa **yiridür** şimdengirü yaşum benüm
G1961-5. **Yiridür** oḳlara dikerse beni / Ġamzesi tīr u ḳaşı yā sevdüm
G2006-3. Bir naẓar eyledi bu sīnemi baġrumı delik / **Yiridür** ġamzeñe ol ḳaşuna yā dir isem
G2335-5. Ey Muḥibbī ḳo saña cevr ü cefālar ḳılsun / **Yiridür** göñlüñi çün baġladun ol meh-rūya
G2345-2. Cefā vü cevrüni çeksem **yiridür** / Göñül virdüm senüñ tek Nāzenīne
G2408-2. Bülbül **yiridür** āhını eflāke çıḳarsa / Gül kim açıla ḫārı görür ol bile sence
G2421-4. Künc-i mescid saña ṣūfi çü selāmet **yiridür** / Ḳo ḫarābāt yirin rind ile bed-nāmlara
G2559-1. **Yiridür** saña göñül virdüñ vefāsuz dilbere / Giçse yaşuñ yasemenden āhun irse göklere
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn-seḥer-geh zār ola / **Yiridür** pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2729-3. La ʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / **Yiridür** zülfüñ nişān içün dinürse çenberi
G2799-3. Ol perī göñlümi ger mesken idinse **yiridür** / Çün perī mesken ider bulduġı vīráneligi
M1-3. Güneh-kārem baña oldı güneh kār / Gice gündüz olursam **yiridür** zār
En1-15. Đat Đarb ursa **yiridür** baña bu çarḫ-ı felek / Dil-i āṣüfteye pend eylediler itmedi kār
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ **yiridür** zamān / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr11-9. **Yiridür** ḫāk iderse seni ol zülf-i siyāh / Göñül ucından irür cism ile bu cāna tebāh

yirine [63] Bedel, muḳābelesinde, üzre, göre, hásebince...(Tulum, 2011: 1893)

bk. yirine gelmek

(yirine [60], yirinedür [3])

G85-4. Gözlerümden yaş **yirine** ḳan gelür / Ḫākipāyuñ gönder olsun ṭūṭiyā
G96-1. Gözlerümden her gice ey pādişāh-ı meh-liḳā / Yaş **yirine** ḳan aḳar raḥm eyle gel cānā aña

G177-3. Çeşm-i maḫmūrı içelden mey **yirine** ḳanumı / Sīne ṭanbūrında itdüm ben daḫi baġrum kebāb
G270-4. Mey **yirine** ḳanun içer ġamzesinden ṣorma gül / Meste uyup eylemek lāyıḳ degül hüşyār baḫş
G370-1. Yaş **yirine** gözlerümden dem-be-dem demler gelür / Gelmesün mi bu dil-i ġam-dīdeme ġamlar gelür
G374-5. Çirk-i dünyā ile olmışdur mülevveṣ bu göñül / Cehd ḳıl tevḥīdle anuñ **yirine** ṭola nūr
G376-3. Mey **yirine** ḳanum içe ṭañ mıdur ol çeşm-i mest / Māh-rūlar ḫūn-ı ʿāşıḳ dökmede bī-bākdür
G381-5. Ḳalmadı yaşı Muḥibbī'nüñ gözinde ḳaṭrece / N'eylesün ancaḳ gözinden yaş **yirine** dem gelür
G426-1. Bir māh-rūya cān u dilüm mübtelā giçer / Cevri vefā **yirine** vü derdi devā giçer
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki ʿāşıḳları / Kim şümār idebilür şu **yirine** ẕü'n-nūn aḳar
G483-3. Çeşmi mesti mey **yirine** ḳanumı nūş eyledi / Gözini açmaduġı bu kim ḳatı maḫmūrdur
G492-4. Firḳat ile ḥālümi ṣorsañ şehā ger sensüzin / Dem olur kim gözlerümden yaş **yirine** ḳan gelür
G496-1. Ḳanumı mey **yirine** ol gözi mestāne çeker / Dili tennūra ḳoyup baġrumı büryāne çeker
G559-2. Çeşmine ḫūnīn dirsem dostlar olmaz ʿaceb / Ḳapusında şu **yirine** gördüm anuñ ḳan aḳar
G562-5. Pāyuña revān itmege ey serv Muḥibbī / Gözi yaşını **yirine** aḳduġı demidür
G605-5. Gözlerüm yaşını gördüñ baña raḥm itmez misin / Aġladum şol deñlü şimdi yaş **yirine** nem düşer
G620-5. Muḥibbī dil ne ġam gitme **yirine** çün ḳalur ʿışḳı / Virürler ʿışḳı ʿuṣṣāḳa olur dil dil-rübālardur
G681-2. Yaş **yirine** gözlerümden belki ḫūn-ı dil gelür / Cāme-i sürḫ ile görsem ol boyı şimşād irür
G843(a)-2. Bāġ-ı ḥusn içre eger seyr itse ol serv-i ḫırām / Cū **yirine** gözlerüm yaşı benüm aḳmaḳdadur
G959-1. Ol cefākāruñ cefāsı göñlüme her dem gelür / Ol sebebden gözlerümden yaş **yirine** dem gelür
G1012-1. Gözümden aḳan yaş **yirine** ḫūn-ı cigerdür / Şükrüm budurur ḫāk-i derüñ kuḫl-ı başardur
G1014-1. Ḫak-i derüñ ey dost baña kuḫl-ı başardur / Gözümden aḳan yaş **yirine** ḫūn-ı cigerdür
G1077(a)-5. Pāyuña revān itmege sen serv Muḥibbī / Gözinden aḳan yaş **yirine** belki demidür
G1121-2. İncinür şanmañ cefādan cevre muʿtād olmışuz / Süd **yirine** zehr-i ġamla başlamışdur anemüz
G1123-5. Ṭutaruz sāġarı elde gül-i ḥamrā **yirine** / Şīşeler ġulġulını bülbül-i gūyā bilürüz
G1131-1. Ġam meclisinde çün dili nūşlardanuz / Nāyuñ **yirine** nāle-i dil-gūşlardanuz
G1252-4. Dil fitilin yaḳmaġa ḳandīl-i ʿışḳ içre müdām / Yaş **yirine** baġrı yaġı ile üstin baġlamış
G1309-2. Ġamzesin gönderdi dilber cān giderse ġam degül / Tek baña cānum **yirine** tīrini virsün ʿivaż
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül **yirine** ḫār gör bülbül **yirine** zāġa baḳ
G1630-1. Āşikār olsa ne ṭañ rāz-ı nihānı bülbülüñ / Yaş **yirine** dökilüp gülşende ḳanı bülbülüñ
G1885-3. Ḥasret ile çekelüm sīnemüze yir yir elif / Serv-ḳaddler **yirine** anı der-āġūş idelüm
G1897-4. Ḥasret ile ġam şebinde sīneme çekdüm elif / Serv-ḳaddler **yirine** anı der-āġūş eyledüm
G2005-4. İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳun mey **yirine** / Dostlar ile pürdür yimeñüz aşum benüm
G2045-3. Ol melāḥatle leṭāfet sende vardur kimde var / Şekker emmişsün meger süd **yirine** sen aneden
G2048-2. Mey **yirine** çün içdi mestāne çeşmi ḳanumı / Mā-ḥażar ḳılsun bu dil baġrın kebāb eglenmesün
G2123-3. Bu göz yaşını cū **yirine** eyleyen revān / Bāġ-ı cihānda serv-i ḫırāmān degül misin
G2126-3. Leblerüñ mey **yirine** içdi gine ḳanumuzı / Bize şāhid mi degül işbu dehānuñdaki ḳan
G2275-2. Nihān olalı gün yüzüñ gözümden / Aḳıdur dīdeler yaş **yirine** ḳan
G2291-1. Olupdur ḥasret ile eşk-i gülgūn / ʿAceb mi şu **yirine** aḳıda ḫūn
G2334-4. Görürem zülfüñi misk ḫālüñi ʿanber **yirine** / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2340-4. Dāġ idüp sīnemüñ üzre çekeyin yir yir elif / Serv ü gül **yirine** ey dil anı seyrān eyle
G2344-1. Göñül maḥzendür ʿışḳuñ gevherine / Anı ṣarf eyleme Allah **yirine**
G2344-4. Baña kūyı saña firdevs zāhid / Virürsen virmeyem ḫuld **yirine**
G2368-3. Mey-ḫʷāre çünki olmasa gül sāġarı yiter / Bülbül **yirine** var ṣürāḥīde ḳulḳule
G2419-4. Açıldı bāġ-ı sīnemde ḳabūl gül **yirine** dāġum / Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür pes bu gülşende
G2438-7. Mey **yirine** göz göre ḳanuñı içsün senüñ / Niye uyarduñ Muḥibbī sen o çeşm-i serḫoşa
G2510-2. Şıma şehā bu göñlüm mümkin degül **yirine** / Bir daḫi gelmek olmaz olsa şikeste pīşe
G2562-4. Ehl-i ʿışḳ mey **yirine** ḫūn-ı ciger nūş eyler / Miḥnet ü derd ü belālar bulınur aşında
G2567-1. Nigārā ḳalmışam derdüñle ġamda / Döker yaş **yirine** bu dīde demde
G2610-1. ʿIşḳ bünyādına cemʿiden melāmet ṭaşını / Şarṭdur evvel temel **yirine** ḳoya başını
G2640-4. Ġamzesi geldükce çıḳar ḳarşu bu cānum benüm / Ḳoyuban cānum **yirine** şaḳlayayım tīrini
G2653-4. Ḳıble ḥaḳḳı eyler idüm Kaʿbe **yirine** ṭavāf / Ger naṣīb olsa nigāruñ görebilsem kendini
G2774-1. Kūh-ken geldi bu ʿışḳ bünyādına bir ṭaş ḳodı / Ḳaldurup ol ṭaşı **yirine** bu göñlüm baş ḳodı
G2795-3. Dermān **yirine** derdi alur mübtelālaruz / Biñ ararsa bulmaya hergiz devā bizi
En1-23. Lām Laʾl olduġiçün leblerüñ ey dost senüñ / Meyl-i laʾlüñ **yirine** nūş iderem vaḳt-i ḫumār
Mh4-8. Hīç göze yasaġ olmadı ʿālemde be kāfir / Cān virdi gözi būse virem diyü çün āḫır / Cānum **yirine** cān olan āḫır o nefesdür
Mh17-8. Cū **yirine** iki ʿaynüm n'ola dökerse nemi / Gül yüzüñ ayrulıġı ey lāle-ruḫ her dem Cemi / Gülşen-i ḥusnüñ ġamından bülbüli gūyā ḳılur
Mr13-3. ʿĀşıḳa sevdüginüñ cevri vefā **yirinedür** / Merve ḥaḳḳı dile ne gelse ṣafā **yirinedür**
Mr13-4. Ne şikāyet ideyim dirdi devā **yirinedür** / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār gözüm / Yaş **yirine** yürüyüp ḳan döker aġlar gözüm
Mr29-9. Gerçi kim dünyāda gördüm miḥnet ü derd ü cefā / **Yirine** her birinüñ lākin irişdi ben ṣafā

yirine gelmek [4] Yerine geçmek. *bk. yerini almak* (TDK, 2011: 2577)

G381-1. Eksük olmaz gitse bir ġam **yirine** biñ ġam **gelür** / Ancaḳ anuñ defʿini ḳılmaġa cām-ı Cem gelür
G1123-7. Gitdi Mecnūn didiler **geldi** Muḥibbī **yirine** / Kişver-i ḥüsne giçerse anı uḫrā bilürüz
G1773-3. Zaḫm-ı tīrin sīnem içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān **yirine geldi** oldur fī'l-meṣel şānum benüm
G1800-2. Gitdi ʿaḳlum **yirine geldi** anuñ dīvānelik / Ol perīyi bilmezem n'oldum yine yād eyledüm

yiter [186] *T.* İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi. (TDK, 2011: 2584)

(yiter [185], yiterken [1])

G4-5. Bu libās ü hāy hūy u ṭanṭana nedür dilā / Egnüñe ḫil ʿat **yiterken** bir palās ü bir ʿabā
G9-3. Da ʿvet-i Ḥaḳḳa **yiter** gerçi bugün iki güvāh / Ḥaḳ resūl olduġuna çār-kitāb oldı şühūd
G27-1. Pādişāh-ı ʿışḳam u dil defter ü dīvān baña / Derd ü miḥnet sözlerin yazdum **yiter** ʿünvān baña
G40-2. Ben şāh-ı ʿışḳ olduġuma bu **yiter** delīl / Her dem yanumca göz yaşı olur sipeh baña
G42-3. Sifāl-ı köhne rindāne **yiter** meyḫāne küncinde / Elin şunmaya ger olsa öñinde cām-ı Cem peydā
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī yüri ıyş / Sīnemüñ bāġı **yiter** çün gül ü gülzār baña
G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi zād içün / Ḫūn-ı dil **yiter** şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G52-5. Sāye-i ḳaddüñ Muḥibbī'ye **yiter** / Ṣāḫ-ı ṭūbā sensüzin letdür baña
G122-3. Tā ḳıyāmet kūyı içre āh u efġān eylesem / Bir işāretle **yiter** dimez baña ḳolın şalup
G149-3. Ẕerrāt-ı cümle ḥüsnüñe şāhid **yiter** senüñ / Gün şu ʿlesine itmedi kimse gümān u reyb
G192-3. **Yiter** ʿuşşāḳa yaşı rūy-ı zerdi / Ki bunlar içre olmaz sīm ü zer dost
G241-2. Baña bāde **yiter** şāhid-perestem / Budur rind olana evrād ü evḳāt
G241-5. Eger ḫāk-i derüñ mesken olursa / **Yiter** dünyāda baña bu maḳāmāt
G281-2. Olupdur her kişi bir gence ṭālib / **Yiter** baña o yār-ı mihribān genc
G287-1. Olup bu çīn-i zülfinden dilā müşk-i Ḫutenden geç / Görüp gülzār-ı ḥüsnüñi **yiter** şaḥn-ı çemenden geç
G293-1. Ṭaleb ḳılmaz bu cān-ı nā-tüvān genc / Baña mihrüñ **yiter** ey dil-sitān genc
G323-2. Ġam baña mūnīs **yiter** ġayr ile yoḳ insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḫi benümle şād
G323-4. Baña **yiter** kūy-ı dilberde ger olsam bir gedā / İstemem ben taḫt-ı Keykāvus ile mülk-i Ḳubād
G372-1. Serv n'eyler bāġda ol serv-ḳadd-i bālā **yiter** / Diñ güle açılmasun ol ruḫları ḥamrā **yiter**
G372-2. Olmışam ʿuryān-ı ʿışḳ geçdüm libās u ḫāneden / Mesken ü me'vā bu ben dīvāneye şaḥrā **yiter**
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḥācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / Zülfi ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā **yiter**
G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege ol zülf-i ʿanber-sā **yiter**
G372-5. Ey Muḥibbī gel maḥabbetden ʿalāmet isteme / Terk idüp nāmūs u ʿārı ol daḫi rüsvā **yiter**
G391-4. Zāhidā saña **yiter** ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı melāmet gözlemez nāmūs u ʿār
G424-2. Ruḫları **yiter** baña gülşen temāşāsın göñül / İstemez ol ġonce-leb çün bir gül-i nev-restedür
G431-1. Dil yanduġına ʿāşıḳa āhı eşer **yiter** / Şāhid gerekse ʿışḳına bu çeşm-i ter **yiter**
G431-2. Hem-ser olur isem seg-i kūyuñla her gice / Yanuñda ḳadr ü ḥürmet ise bu ḳadar **yiter**
G431-3. Cānā kimem ki saña suḫan diyem āşikār / Şeb-i tār içinde eyle baña bir naẓar **yiter**
G431-4. Var ey ṭabīb sen beni ḳo kendü ḥālüme / Hicrān ġamı bu ḫaste-dile derd-i ser **yiter**
G431-5. Oldı Muḥibbī zühd ü ṣalāḥ ʿışḳ erine ʿayb / ʿUşşāḳ içinde bī-ser ü pālık hüner **yiter**
G495-1. Ey pādişāh-ı ḥüsn güzellik saña **yiter** / Ṣorma benüm bu derdümi derdüm baña **yiter**
G495-2. Çal sīne ṭablını ʿalem-i āhı çek dilā / Ġam kişveri virildi saña bu livā **yiter**
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḫaşre deñlü saña bu ẕevḳ ü ṣafā **yiter**
G495-4. Çünki necātı ört ü döşek būriyā diler / Bilmez anı ki ʿāşıḳa bir ḳurı cā **yiter**
G495-5. Ġarḳ itdi göz yaşiyle Muḥibbī bu ʿālemi / Ey dīde daḫi gel kerem it dökme mā **yiter**
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı zülf **yiter** çün belā baña / Bir yañadan bu daḫi gelür bir belā olur
G616-3. **Yiter** aḳıtduñ gözüm yaşını gel eyle ḫaẓer / ʿĀlemi ġarḳ ider āḫır ser-te-ser deryā olur
G670-1. **Yiter** eşküm yanumca baña leşker / Olursam ṭañ mıdur ʿuşşāḳa server
G713-1. Dostum kūyuñ bu ben dil-ḫasteye mesken **yiter** / Bülbül-i bīçāreye cā olmaġa gülşen **yiter**
G713-2. Ṭoġsa ḫūrşīd açılur ʿāşıḳlarun göñli gözi / Göñlüm açmaġa benüm ol ʿārıż-ı rūşen **yiter**
G713-3. Ḫār batsa itlerüñüñ pāyına ey şāh-ı gül / Anı çıḳarmaġa müjgānum baña sūzen **yiter**
G713-4. Bir yañadan ẓāhir olsa ḳaplasa şehri fiten / Gūşe-i meyḫāne olmaġa baña me'men **yiter**
G713-5. Ey Muḥibbī ġāfil olma nefs şerrinden şaḳın / Ṭoġrı yoldan seni çıḳarmaġa ol düşmen **yiter**
G739-1. Gülzār-ı ḥüsnüñ var iken ʿālem temāşā mı olur / Lāle gibi dāġum **yiter** gül-geşt-i şaḥrā mı olur
G744-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil **yiter** bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca ʿaşḳ sipehümdür
G766-5. Bir naẓar ḳıl eşke baḳ andan rūḫ-ı zerdümi gör / Bu Muḥibbī ʿışḳına bunlar güvāh olmaḳ **yiter**
G797-4. **Yiter** ḥabs oldı dil çāh-ı zenaḫda / Kemend-i zülfini şun anı ḳurtar
G800-4. Sirişk ü çehre-i zerdüm **yiter** çün ʿışḳuma şāhid / Ne yirde eylesem da ʿvi benüm ḥāżır güvāhumdur
G823-4. Ser-çeşme-i ḥayvāna ben meyl itmezem la ʿlüñ **yiter** / Ol çeşmeye meyl eyleyen ancaḳ hemān ḥayvān olur
G863-4. Mevsim-i güldür mey ile tāze ḳıl dil mürdesin / Çün bilürsin gülşen içinde biten lā-büd **yiter**
G863-5. Ey Muḥibbī kim alur gül defterinden bir sebaḳ / Bülbül-i gūyā olur bu ʿālem aña ḥikmet **yiter**
G870-1. Kūh-ı ġamda olmaġa ey dil saña tenhā **yiter** / Başına Mecnūna bu şeş dāmen-i şaḥrā **yiter**
G870-2. Çün Süleymān minneti murġāna hergiz itmeyem / Başum üzre sāye-bānum āh-ı dūd-efzā **yiter**
G870-3. Bezm-i ġamda ehl-i ḥāle cām-ı zer ḥācet degül / İçmege ḫūn-ı dili bu dīde-i binā **yiter**
G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm / Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā **yiter**
G870-5. Ḥaḳḳ olursa mihr ü meh naḳşı felekden ġam degül / Naḳş-ı eş ʿāruñ Muḥibbī künbed-i minā **yiter**
G870-6. Ey ecel ten şehrini ışmarla seyl-i eşküme / Anı vīrān itmege gözümden aḳan mā **yiter**
G897-2. Olduġuma şeh-i ġam ey dil **yiter** bu şāhid / Āhum ʿālem elümde yanumca eşk sipehdür
G900-1. Mey ü maḥbūb ola ger cān u cihān baña **yiter** / Kime rūşen degül kevn ü mekān baña **yiter**
G900-2. Olmışam dāġ-ı melāmetle bugün çāker-i ʿışḳ / Bu ḳadar bes olıcaḳ nām u nişān baña **yiter**
G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı zer / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān baña **yiter**
G900-4. Nevbet-i şāhı degül derd-i ser oldı ḥāṣıl / Nāle-i ṣubḥ-dem ü āh u efġān baña **yiter**
G900-5. Rām olup şi ʿrüme naẓm ehli egeler n'ola baş / Ṭutmaġa ʿālemi bu tīġ-i zebān baña **yiter**

G900-6. Dest-i ġam bükeli ḳaddini Muḥibbī ider āh / Rāh-ı ʿışḳ içre hemīn tīr ü kemān bana **yiter**
G921-4. Gerekmez efser-i Dārā **yiter** çün ḫāk-i dergāhuñ / Yaradan ḥaḳḳı ol bana hemān tāc-ı saʿādetdür
G929-1. Şāh-ı ʿışḳam bir ḳadeḥ mey başuma efser **yiter** / Āhumuñ dūdı livāsı ejdihā peyker **yiter**
G929-2. Pister-i gülden yaraşur saña cānā tekye-kār / Seng-i ḫārādan baña bālin ile pister **yiter**
G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele zerrīn ḳadeḥ / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar **yiter**
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / Zülfüñüñ çevgānına ṭūp olmaġa bu ser **yiter**
G929-5. Pāy-māl itdürme gel mülk-i dili ceyş-i ġama / Ger murāduñ cān ise ġamzeñ aña gönder **yiter**
G929-6. Kūyuna varmaz göñül eyler viṣālin ārzū / ʿāşıḳ-ı dildāra şanmañ cennet ü kevṣer **yiter**
G929-7. Ey Muḥibbī ayaġı ṭopraġına īṣār içün / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm baña sīm ü zer **yiter**
G931-4. Ḳosun kāfirligin ġamzeñ **yiter** ḳaṣd eyledi ḫūna / Ṭamar ḳanlar ḳılıcından şaḳınsun şāhımuz vardur
G940-4. Yitürdüm ʿaḳl-ı dil külli revān oldı yaşum gibi / **Yiter** gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G986-1. Cānā cefālar eyleme cevr ü cefā **yiter** / Her ne gelürse cānuma senden ṣafā **yiter**
G986-2. Hīç bir ṭabīb itmeye dil-ḫastesine em / Bīmār-ı ʿışḳ olana derdi devā **yiter**
G986-3. Sevdā-yı zülfi gitmeye dilden ölem daḥi / İki cihānda çünki baña bu hevā **yiter**
G986-4. Alma gözüñe kuḥl-ı Ṣifāhānı ẕerrece / Ḫāk-i der-i nigār saña ṭūṭiyā **yiter**
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ żiyā **yiter**
G986-6. Zülfi şebinde her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külā **yiter**
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol yüri terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā **yiter**
G1086-1. Gülşen-i ḫüsnüñ **yiter** biz gül ʿiẕārı n'eylerüz / Zārı ḳılsun cān u dil anda bezārı n'eylerüz
G1104-5. Kūy-ı dilberde Muḥibbī'ye gedā olmaḳ **yiter** / Bu cihāna ser-te-ser olmaġa sulṭān istemez
G1107-4. **Yiter** aġlatma beni dost yaşumdan ḥaẕer it / ʿĀlemi ġarḳa virür kimesne bendin yeñemez
G1136-1. Çün yüzüñ şevḳinde cānā āfitāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ **yiter** biz māhitāba baḳmazuz
G1175-6. Sevdügüm kimdür anuñ adını çün almaz dimeñ / Bu ḳadar bilmek **yiter** kim nā-müselmāndur henüz
G1184-1. Eşk-i çeşmümüz **yiter** cām-ı şarāba baḳmazuz / Dil ġıdāsı var iken sīḫ-i kebāba baḳmazuz
G1184-3. Gün yüzüñ birle ḳamer alnuñ **yiter** ʿāşıḳlara / Gice gündüz āfitāb u māhitāba baḳmazuz
G1191-3. Kim ki nūr-ı ḥaḳḳ ile dil ḫānesin rūşen ḳılur / **Yiter** aña hergiz ol şemʿ-i şebistān istemez
G1195(a)-2. Ey cefā-ḫū niceye dek idesin cevr ü sitem / **Yiter** itdüñ tīġ-i hicrānuñla göñlüm rīze rīz
G1234-4. İşigüñde dilberüñ saña gedā olmaḳ **yiter** / Olmaġa mülk-i cihāna pādişā ḳılma heves
G1306-3. Leblerin ẕikr eylesem ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz **yiter** ḥācet degül tekrār ʿarż
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḫüsnüñde ʿuṣṣāḳuñ **yiter** / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda zāġ
G1355-5. Bu Muḥibbī'ye **yiter** hicrān şebinde şemʿ-i dil / Dostlar ḥācet degüldür yaḳmañuz anda çerāġ
G1383-2. Ḫāme vü nāme **yiter** ger eylesem taḥrīr-i ḥāl / Ḫażrete nice idem taḳrīr ü i'lām-ı firāḳ
G1385-1. Geldi benefşe ḥaṭuñ bāġ u bahāra yir yoḳ / Ḳaddüñ **yiter** çemende serv ü çenāra yir yoḳ
G1385-2. Şām oldı çünki zülfüñ rūz olalı cemālüñ / **Yiter** cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1388-2. ʿĀlemi ḳırmaġa **yiter** müjesi ḫançeri çün / Ne içün pes ṭaḳınur ol gözi mestāne ṣadaḳ
G1437-5. Lebi **yiter** Muḥibbī zehr-i ġamdan / Ölürsem eyleyem aġzuma tiryāḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿaynuma almazam / **Yiter** baña çü zülf ile ḫāli Muḥammedüñ
G1465-5. **Yiter** Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim / Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ
G1503-4. Derdüm baña **yiter** yüri var sen de ey ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1522-1. Gelüp ey Türk-i çeşm-i mest dil ü cānum ḫarāb itdüñ / Beni sen odlare yaḳduñ **yiter** nāz u ʿitāb itdüñ
G1532-1. Giysün ol ḫūr-ı cihān nāz ile gülgūnı benek / ʿĀşıḳām ḫaste-dilem baña **yiter** bir kepenek
G1539-6. Cevher-i ʿışḳ Muḥibbī saña sermāye **yiter** / Almazam mālını bir ḥabbeye ben Ḳārūnuñ
G1571-5. Gözüm yaşiyle baña **yiter** çünki rūy-ı zerd / Dime Muḥibbī ʿāşıḳa ġayri nişān gerek
G1583-4. Didüm ey servüm **yiter** itdüñ gözüm yaşın revān / Gül gibi güldi didi bu nehri ḫoş görmek gerek
G1629-4. Gözüme ey şabā hinde iderem ḫāk-i dildārı / Gözüme ḳomazam hergiz **yiter** kuḥl-ı Ṣifāhānuñ
G1634-4. Baña bu devlet **yiter** dil istemez sulṭān ola / Ḥamdülillah ḳapuñda beni derbān eyledüñ
G1654-5. Cām-ı Cem olmaz ise ḫaste Muḥibbī'ye ne ġam / **Yiter** ol muġbeçe destindeki bir pāre sifāl
G1676-1. ʿĀşıḳa yaşı **yiter** hīç āb aña ḥācet degül / İñlesün derd ile dil ṭolāb aña ḥācet degül
G1676-5. İki ʿālemde Muḥibbī'ye **yiter** cānā ḳapuñ / Andan özge olmaya hīç bāb aña ḥācet degül
G1689-3. Gün yüzinden dūr olalı key perīṣān olmışam / Kākül-i müşkīnüñi **yiter** perīṣān eyle gel
G1690-1. Serv-ḳaddüñ var iken serv-i revān ḥācet degül / Gül yüzüñ **yiter** nigārā gülsitān ḥācet degül
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden yücedür / Çıḳmaġa āhum **yiter** hīç rismān ḥācet degül
G1704-6. Çekdi bülbül mest olup gülşende çün āvāzeler / Didi ḳoñ ḳan aġlayam gelsün **yiter** her-bār gül
G1734-4. **Yiter** aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / Kūyuña ola żarar kim aḳa aḳa ola sil
G1741-5. Cihān gülzārına baḳup Muḥibbī ṣaḳın aldanma / Meşeldür ālem içinde **yiter** çün ʿārife bir gül
G1746-1. Ey perī mihr ile luṭfuñı hemān aġyāre ḳıl / Ḫançer-i cevr ile **yiter** sīnemi ṣad-pāre ḳıl
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına / Ey göñül **yiter** bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G1772-3. Nām u nāmūs istemem **yiter** baña bed-nāmlıḳ / Añıla tā ʿışḳ-ārā bu nevʿile nāmum benüm
G1793-7. Penbe-i dāġum **yiter** çünki ġamuñ sulṭānıyam / Vādi-i miḥnet şebinde ey Muḥibbī ḫil'atüm
G1799-2. Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm / Ḫoşem derdüñle **yiter** baña ġam hem
G1817-1. **Yiter** ʿālemde nigār ile mey-i nābum benüm / Ḫūr u kevṣer istemem çünkim degül bābum benüm
G1881-2. Gel **yiter** ḳılduñ beni vaṣluñ ḥariminden cüdā / Nice bir cevr ü cefālar ḳıl vefā yek bār hem
G1891-3. Gözüme kuḥl idinem baña **yiter** ḫāk-i deri / Ṭūṭiyā eceli için şanma Ṣifāhāna varam
G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān / Selāmet ḳala **yiter** baña dīnüm
G1923-2. Āh kim **yiter** cefādan key ölümlü ḫasteyem / Ḳaddümi lām eyleyelden ol ḳaşı yālar benüm
G1926-4. Dostlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma **yiter** / Ṣanmañuz kim heves-i manṣıb ile cāh çekem
G1978-2. Baña būyuñ **yiter** cānā n'iderem fāriġam gülden / Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

G1980-4. Giymem libās-i fāḫiri **yiter** bu naẓm-ı pāk / Göñlüm güher defīnesi ben bir ḳalenderem
G2016-3. Dün beni öldürdügine ḫançeri şāhid **yiter** / Dönüben inkār ider hīç kimseler işitmesün
G2028-1. **Yiter** bu rūze-i hicrān yüzüñ göster ki ʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā baḫtuñ sa ʿīd olsun
G2060-1. Ġam elinden sīne-çāküm ṣanmañ ancaḳ pīrehen / Penbe-i dāġum **yiter** çün küşte-i ʿışḳam kefen
G2074-2. Gider ġam meclisinde çengi muṭrib / **Yiter** dil nāle ḳılsa zīr ü bemden
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ **yiter** / N'eylerem zülfüñ ṭururken ʿanber-sārāyı ben
G2136-4. Bisterüm ḫāk yaṣduġum seng kūy-ı dilberde **yiter** / Ehl-i ʿışḳa n'eylesün bālin olan sincābdan
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer laʿl ü cevāhir / Baña **yiter** yaşum sīm yüzüm altun
G2187-2. Ḳāmetüñ serv-i revān ü baña ḫaddüñ gül **yiter** / Bāġ-ı servi n'eylerem neme yarar gül gülsitān
G2213-3. Giyelden cāme-i sürḫi boyunca ḳana girmişsin / Çıḳar billāh luṭf eyle **yiter** kūyuñda ḳan olsun
G2239-3. Gül gibi gūşına çün āh u fiġānuñ girmez / **Yiter** ey bülbül-i dil nāle vü feryād idesin
G2260-3. Sīnem üzre penbe-i dāġum **yiter** pīrāhenüm / Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳaḳum ü sincābdan
G2282-1. Dostum ḫaddüñ **yiter** gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi zār olmasun
G2286-4. İtme zāhid melāmet ehline ṭañ / Saña **yiter** selāmet olmışsın
G2351-4. Sefer ḳılsam **yiter** derd ü belā ġam / Ki bundan ġayri gerekmez zevāde
G2368-3. Mey-ḫʷāre çünki olmasa gül sāġarı **yiter** / Bülbül yirine var şürāḫīde ḳulḳule
G2375-4. **Yiter** ḳatlüme tīr-i ġamzeñ āḫır / Nigārā destüñe gel virme rence
G2376-3. ʿĀrife ʿālemde bir loḳma vü bir ḫırḳa **yiter** / Nāle eyle dönegör ey dil ṭolābuñ ʿaynına
G2399-5. ʿĀşıḳ Muḥibbī bulsa **yiter** ol sa ʿādeti / Ḫāk-i derinde ola muḳadder varup öle
G2434-4. Bir ḳadeḥ mey saña bu ʿālemde bir şāhid **yiter** / Ḫoce-i dünyā gibi kef çekme gel māl üstine
G2449-1. Ḫāl ü ḫaddüñ senüñ ey gül-çehre / Fitneler ṣalsa **yiter** biñ şehre
G2452-4. N'eylerem mülket-i Dārā'yi vü Ḫusrev tācın / Ḳapusında baña dildār **yiter** bende dise
G2468-2. **Yiter** ögretdün cefā fennini ögret gel vefā / Ey muʿallim luṭf idüp taʿlīm-i bed-ḫū eyleme
G2475-3. Ruḫı tābı **yiter** rūşen ḳıla bu cāmi ʿ-i ḥüsni / Degül ḥācet yaḳup yir yir ḳoyasuz siz çerāġ anda
G2477-4. **Yiter** aġlatduñ beni ṭūfān-ı eşkümden şaḳın / Ḳaynasa ḫūn-ı ciger tennūr-ı dil din taşa
G2499-3. Ḳaşuña ġamzeñ ey dost **yiter** cihāna fitne / N'eyler girüp bu siyeh giysūlaruñ fütāde
G2534-2. Yüzüñ ʿuşşāḳa gösterseñ n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ **yiter** nā-mihribān olma
G2551-4. İki ʿālemde Muḥibbī baña bu devlet **yiter** / Bārī bir gün yañılup ḳapumda bendemdür dise
G2557-3. Cānā **yiter** ḳo nāzı ki şāhān-ı rūzgār / Ḳılsa ʿitāb ü ḫışmı ṣoñında kerem ḳıla
G2564-4. **Yiter** āh ile eyle yaşlaruñ sīm / Güzeller şayd olur çün sīm ü zerle
G2583-4. Kūyına varsam o ṭıfluñ baña bu devlet **yiter** / Kim bu Mecnūnı ide bāziçe aṭa ṭaş ile
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil **yiter** saña revān olsan / Gözüñ yaşın şu ile ġamı derd ile ḳıl zārı
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña **yiter** / ʿĀşıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḫi
G2634-5. Ḫāç diyü eger sürse Muḥibbī'yi ḳapudan / İtüm didügi **yiter** aña gözlemez ārı
G2667-7. Ey Muḥibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā / Saña bu ʿibret **yiter** İskender ü Dārā gibi
G2676-7. Dilberüñ ḳaddi Muḥibbī serv ḫaddi gül **yiter** / N'eylerem şimdengirü ben gülşenüñ seyrānını
G2699-4. Gedāñ olsam **yiter** ʿizzet ḳapuñda / Gerekmez dehrüñ olam pādişāhı
G2711-2. Ḳaṭre ḳaṭre eşk-i çeşmümdür nücūma ḳıl naẓar / Penbe-i dāġum **yiter** arama çarḫuñ māhını
G2753-2. Meclis-i ʿışḳda cān yaḳmaġa pervāne **yiter** / Bülbül-i gülşeni añma gider ol lifāfı
G2756-1. Nişān-ı ḳavs-i Rüstemden **yiter** ol dilberüñ ḳaşı / Ḫadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı
Mh11-10. Ḳorḳaram āyīne-i ḥüsnüñi āḫır mū ṭutar / Çīn-i zülfüñ Mışr-ı ḥüsnüñde Ḫıṭā mülki **yiter** / Tek ṣabā çözsün girihler şām-ı zülfüñden senüñ
Mr11-10. Nice bir eyleyesin gice vü gündüz **yiter** āh / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül
Mr13-2. Beni aġlatma **yiter hecr** ile her gāh didüm / Göz görüp sevdi göñül n'eyleyem Allāh didüm
D18-1. Şuʿle-i āh **yiter** yaḳma çerāġı giceler / Āteş-i āh ile yandı yanısardur niceler
B8. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye derdüñ **yiter** dermān aña / Tā ebed ḳurtulmasun derdden eger dermān aña
B42. Çünki cihānı ister imiş yur riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā **yiter**
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā **yiter**

yitmek [43] *T.* Kâfi ve vâfî olmak, elvermek. (Ş. Sami, 2010: 1330)

(yiterdi [2], yiterken [1], yitmemi [1], yitmez [38], yitmişdür [1])

G13-4. Gözlerüm eşk döker dil de ider āh u fiġān / ʿIşḳa **yitmez** miʿaceb iki güvāhum şanemā
G40-4. Şāhid degül mi ʿışḳuma zāhid bu rūy-ı zerd / **Yitmez** mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G84-3. Dostlar **yitmez** mi bu deñlü numūne ʿışḳuma / Dest-i ġamla çāk olan ceyb ü girībāndur baña
G185-2. Eflāke çıḳar āteş-i dil giceʿalem-vār / **Yitmez** mi şeh-i ʿışḳ olana böyleʿalāmet
G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tāc-ı şeref başumda / Āhum livāsı elde **yitmez** mi buʿalāmet
G205-2. Saña **yitmez** mi bir jende şarıl aña ḫayātuñda / Olınca tā anı ḫoş gör gel itme kimseye minnet
G205-3. Ṭoġar gör zindeden mürde gelür hem mürdeden zinde / Gözüñ aç saña **yitmez** mi cihān içinde bu ʿibret
G206-4. Zāhid nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāşıḳ **yitmez** mi buʿalāmet
G233-2. ʿIşḳ āteşiyle dūd-ı dilüm elde ʿālem-vār / Sulṭān-ı ġam-ı ʿışḳa bu **yitmez** miʿalāmet
G233-3. Öldürse eger ġamzesi eyler lebi iḥyā / Meh-rūlara **yitmez** miʿaceb bunca kerāmet
G235-3. Ser çekdi yine āteş-i dil çarḫa ʿālem-vār / **Yitmez** mi şehīd-i ġama bu deñlüʿalāmet
G240-2. İder seyrin cihānuñ bir ḳadeḥle / Ne **yitmez** rinde bu keşf kerāmāt
G246-1. Ne **yitmez** ehl-i ʿıyşa bu saʿādet / Ola her cām içene būseʿādet
G316-5. İstemeñ ʿışḳa Muḥibbī'den delīl / Eşk ü āhı aña **yitmez** mi şühūd
G505-2. Beni öldürdi cevr ile dönüp inkār ider şimdi / Bu **yitmez** mi ki şāhiddür elinde cümle ḳan ḫançer

G580-5. Bī-güneh öldürme didüm bu Muḥibbī bendeni / Sevdügüñ **yitmez** mi dir baña günāhı gösterür
G1015-4. Baña **yitmez** midür cevr ü cefāsın ġamzenüñ cānā / Ne idi bir yañadan de belā-yı bend-i kāküller
G1168-3. Fiġān u āh u nālem gülşen içre / **Yiterdi** bülbüle ġulġul gerekmez
G1219-3. Dilā **yitmez** mi bir peşmīne-jende / N'idesin isteyüp dībā vü aṭlas
G1365-4. Çeşm-i cādūsı **yiterken** ʿāleme / Bes ne ḥācet siḥr ide seḥḥāre zülf
G1522-2. Saña **yitmez** mi bu devlet yetişdüñ pāy-ı dildāra / Biḥamdillah müyesser oldı çün būs-ı rikāb itdüñ
G1654-2. Ḳalmadı māl ü menāl ḳaldı meger naḳd-i ġamuñ / Didi **yitmez** mi saña işbu ḳadar māl ü menāl
G1671-3. **Yitmez** mi ḳare başuma zülf-i belāları / Niçün getüre her yañadan de belā-yı dil
G1694-2. Gözüm yaş sīne āteş dūd-ı āhum / Bular **yitmez** mi ʿışḳuma delāyil
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma **yitmez** mi dāl / Būte-i ġamda eridüp olmışam zer gibi ḳāl
G1709-4. Senden aşaġadan yüri eyle ḳabūl pend / **Yitmemi** saña ḥışşe Süleymān u mūra gel
G1709-6. Cellād-ı çarḫ virmeyiser kimseye emān / **Yitmez** mi saña n'eyledi Behrām-ı gūra gel
G1734-5. ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen / Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña **yitmez** mi delīl
G1736-4. Zāhidā bilmek dilersin ʿışḳ ḥālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña **yitmez** mi delīl
G1763-4. Zāhidā **yitmez** mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1799-5. Muḥibbī saña **yitmez** mi bu örnek / Ciger-ḫūn itdi Ferīdūn u Cem hem
G1841-5. Şāh-ı ışḳ oldum Muḥibbī baña **yitmez** mi delīl / Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm
G1899-4. **Yiterdi** baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ / Bālin idem birini birin pister isterem
G1930-7. Muḥibbī ʿākil iseñ saña örnek / Bu **yitmez** mi ne oldı ġūr-ı Behrām
G1939-3. Saña **yitmez** mi kim āhuñ duḫānı piç piç oldı / Nice bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem
G1940-4. Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm ṭolu ḫūn-ı ciger / Nūş ḳıldum bāde **yitmez** mi ciger büryānlıġum
G1945-4. Sulṭān-ı ʿışḳ olmama **yitmez** mi bu delīl / Yaşum sipāh u āteş-āhum ola ʿalem
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña **yitmez** mi ey zāhid / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2419-2. Cefā vü cevr çekmek ile benem ḫod baña **yitmişdür** / ʿAceb n'itdüm saña ey ġam gelürsin bir yaña sende
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi zülfīn ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña **yitmez** mi idi beyżā yine
G2464-5. Ey Muḥibbī saña **yitmez** mi cihānda bir palās / Meyl itme aṭlas u zer-beft ile dībālara
G2518-2. Ġamdan özge reh-i ʿışḳından gözümde nem-ola / Neme **yitmez** bu gözüm yaşın benüm daḫi neme
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi **yitmez** mi ki çehrem zerd ola

yitürmek [7] *T.* Kaybetmek, zayi etmek, telef etmek, mahvetmek. (TS, 2009: 4609) *bk. kendüni yitürmek*

(yitürdüm [4], yitüre [1], yitürmiş [1], yitürsem [1])

G918-4. Bir naẓarda cān u dil naḳdin **yitürdüm** dostlar / Müflis oldum varum elden dil-sitānlar çekdiler
G940-4. **Yitürdüm** ʿaḳl-ı dil külli revān oldı yaşum gibi / Yiter gülzār-ı ʿālemde benüm bir serv-dālum var
G1587-1. Göñlümi elden **yitürdüm** ʿazm-i yār itsem gerek / Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek
G1627-7. ʿAḳlın **yitüre** bilmeye kendin Muḥibbī āh / Ṣalınca gāh zülf ile ruḫsāre perçemüñ
G1857-6. Muḥibbī bir naẓar görüp nigārı / **Yitürsem** özümi vü ṣābir olsam
G1861-1. Göñlümi elden **yitürdüm** āh bir dīvāneyem / Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uşlaneyem
G2711-4. Ḥamdülillah kim getürdüm ṭoġrı yola anı ben / Bunca yıl **yitürmiş** idüm göñlümüñ gümrāhını

yiv [1] *T.* Dikiş, dikiş yeri. (Tulum, 2011: 1901)

G2666-4. Hem-nefes olmaz idi nāleme hīç nāy benüm / Sīnesi ʿışḳdan olsa idi **yiv** ile tehī

yoġ/yoḳ [373] *T.* (TDK, 2011: 2599-2600)

bk. çāre yoḳ, ḥācet yoḳ, ḥaddi yoḳ, īmānı yoḳ, imkān yoḳ, varın yoġın, var u yoġ, var yoḳ, yir yoḳ, yoġ ile varından giçmek, yoġ ise, yoġ itmek, yoġ u var/yoġ ile var, yoḫ/yoḳ olmaḳ, "yoḳ" dimek, yoḳ yire, żarar yoḳ

(yoġ [23], yoḳ [350])

1. Bulunmayan mevcut olmayan (nesne, kimse v.b.) var karşıtı.

G2-2. Eger ẓāhir göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña **yoḳ** ḫāyil
G5-1. Dest-i ḳudretle **yoġ** iken ʿālemi var eyledüñ / Kimini müslim ḳılup kimini küffār eyledüñ
G21-7. Ey Muḥibbī çünki dildāruñda hīç inṣāf **yoḳ** / Çāre ne ṣabr eyle Tā kim Ḥaḳḳ vire inṣāf aña
G22-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdine dermān umar / Derd-mend olanlara **yoḳ** senden özge çün ṭabīb
G54-1. Sevdā-yı zülfi serdedür bildüm ki **yoḳ** pāyān aña / Göñlümde var çün derd-i ʿışḳ olmaz ebed dermān aña
G60-7. Bugün ġam derdine bundan dimişler özge **yoḳ** dermān / الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
G78-5. Dār-ı dünyāda Muḥibbī çünki **yoḳ** ġamdan ḫalāṣ / Çāresi nedür ṣorarsañ nūş ḳıl müldür baña
G82-4. Gördi Mecnūn kim vefā būyı beni ādemde **yoḳ** / Vuḫş ile ülfet ṭutup ādemden oldı hem cüdā
G97-3. Çünki raḥmuñ **yoḳ** nigārā bārī gel öldür beni / Bu dil-i bī-çārenüñ ḫālini ey le bir yaña
G136-3. Yāri gözler dem-be-dem ḳıble-nümādur gözlerüm / Fāyide **yoḳ** çün ezelde baña olmadı naṣīb
G173-4. Var mıdur cānā dehānuñ diyü çoḳ itdüm suāl / Ṣoñra bildüm **yoġ** imiş anuñ içün virmez cevāb

G176-5. Yüz suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / **Yoḳ** disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G178-5. Çünki ḫayrān **yoḳ** Muḥibbī bārī gel şerden şaḳın / Ger bu sözüm ṭutmayasın yek olur senden devāb
G181-5. Bu Muḥibbī ḫaste-dildür derdüñe dermān umar / Derd-mend olanlara çün senden özge **yoḳ** ṭabīb
G184-5. Dehr bāġında Muḥibbī çünki **yoḳ** būy-ı vefā / Dāġlar cismünde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut
G192-4. Baña şor yārden ġayri ḫaber **yoḳ** / Benüm ḥālümden ammā bī-ḫaber dost
G197-3. Bu ʿışḳıñ evveli var āḫirine / İrişilmez dinür **yoḳ** aña ġāyet
G202-2. Uzaḳ menzil ü **yoḳ** elde zevāde / Ḳatı müşkil olupdur pāda lengest
G203-5. Ey Muḥibbī yaşunı sen de aḳıt cūlar gibi / **Yoḳ** ḳarārı şuyuñ olmış ʿāşıḳ-ı dīdār mest
G208-2. Deyr-ārā bir muġbeçe gördüm ki anuñ miṣli **yoḳ** / Anı bir yüzden daḥi ḫalḳ itdi lā-yemut
G208-4. Biñ suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / **Yoḳ** dehānı yā urulmuş aġzına mühr-i sükūt
G209-4. Didüm lebüñ bahāsına cānum alur mısın / Didi bahā **yoḳ** aña ki yāḳūt-ı aḥmerest
G250-5. Ṭoġrut yoluñı pendümi güş eyle Muḥibbī / **Yoḳ** fā'ide şoñra dökesin eşk-i nedāmet
G254-4. Ṣaḳın aldanma göñül virme bu ʿālem naḳşına / Çünki fānīdür beḳāsı **yoḳ** hemān vīrāne ṭut
G258-4. Ruḫlarını bāġ-arā gördükde didüm miṣli **yoḳ** / Oldı mülzem itdügümde ben gülistān ile baḥṣ
G279-4. Ümīdüm **yoḳ** ḳapundan ġayri yirden / Şefaḳatinden beni gel itme iḫrāc
G280-2. Görüp her serv-i bālāyı gözüñ yaşın revān itme / Gül ü dehrüñ vefāsı **yoḳ** ṣafā virmez çemenden geç
G289-1. Ṣāh-ı ışḳam şu ʿle-i āhum benüm başumda tāc / Giymişem ġam ḫilʿatini kimseye **yoḳ** iḫtiyāc
G323-2. Ġam baña mūnīs yiter ġayr ile **yoḳ** insüm benüm / Ben ġam ile şādmānam ġam daḥi benümle şād
G332-2. Ey göñül şeydā olup irmek dilersen vaṣlına / Mümteniʿ sevdāya düşdüñ ʿaḳlı **yoḳ** hey derd-mend
G340-2. Ḥālümi kime diyem kim **yoḳ** cihānda ṭoġrı yār / Vāḳıf olmasun göñül esrārına hīç bir eḫād
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende **yoḳ** zerre ḫarāret var hemān bir āh-ı serd
G347-1. Ḥālümi kimsene **yoḳ** ʿarż ide dildāra meded / Āh kim bulımadum derdüme bir çāre meded
G359-3. Cihānda her kişinüñ mesnedi var / Baña **yoḳ** senden özge hīç mesned
G362-3. Pādişāhā tuḥfe itdüm cān u dil eyle ḳabūl / Çünki **yoḳ** ḳatumda bir nesne benüm serden leẕīẕ
G363-3. Şemʿe gör pervāneler varın yaḳup eyler fedā / **Yoġ** iken yanında anuñ billāh perden leẕīẕ
G391-5. Pādişāhā senden özge **yoḳ** benüm bir kimsenem / Bu Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ bende var
G419-3. Gördüm cefā vü cevrüñe **yoḳ** ṣabr u ṯāḳatum / Ḳıldum diyār terkini āḫır men iḫtiyār
G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei / ʿAḳlı **yoḳ** cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G441-3. Sensüz ey gül-çehre **yoḳ** zerre ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre şānidür
G452-5. Olmış idi bu Muḥibbī ʿışḳuñ ile āşinā / **Yoġ** idi bu nüh-felek külli bu ʿālemden ḫaber
G497-4. Kim diyebilür meleksin yā perī / Kim saña mānend **yoḳ** cennetde ḥūr
G508-2. ʿĀlemi başdan başa ġarḳ idiser bir ḳaṭresi / Işḳuñuñ emvācı çoḳ pāyānı **yoḳ** deryāsı var
G564-5. Ḳanāʿat **yoḳ** cihān ḫalḳında hergiz / Virürseñ māl-ı dünyāyı hep ister
G614-3. Fikr ider bilüñ ile aġzuñı dil / Anı bilmez **yoġ** ortada görinür
G614-4. Farḳ **yoḳ** ʿışḳ içinde bāy ü faḳīr / Birdürür pādişā gedā görinür
G615-4. Ḫaṭṭına kāfir dir isem **yoḳ** bu sözümde ḫaṭā / Çünki dīne ḳaṣd ider göz göre bī-dīn kendidür
G628-1. Başda sevdā-yı zülfünüñ hevāsı **yoḳ** mıdur / Kākülüñe kim ki bend oldı belāsı **yoḳ** mıdur
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları ẓulm ile öldürdüñ bugün / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı **yoḳ** mıdur
G628-3. Niceye dek ḥasret-i laʿlüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm yoḳsa bu derdüñ devāsı **yoḳ** mıdur
G628-4. Gönlümi hicrān şebinde şanduñuz tenhā ola / Eksük olmaz derd ü ġam hīç āşināsı **yoḳ** mıdur
G628-5. Lebleri vaṣfında şiʿrüm yār taḥsīn eyleyüp / Bu Muḥibbī'nüñ dimiş şīrīn-edāsı **yoḳ** mıdur
G635-4. Cān göziyle ḳıl naẓar meh-pārelerleʿāleme / **Yoḳ** beḳāsı naḳş olunmış şanki āzer deyridür
G642-4. Senden özge kimsenem **yoḳ** umaram senden ʿaṭā / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi ḳapuñda dil sāildürür
G646-4. Kim ʿāşıḳ ola derdine dermāne çāre **yoḳ** / Dermāne çāre olmaya derde ne çāredür
G658-4. Mū meyānından ḫaber **yoḳ** zerre aġzından nişān / Ara yirde ehl-iʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G662-1. ʿĀşıḳ idüm **yoġ** iken hergiz maḥabbetden ḫaber / Mübtelā-yı derd idüm **yoġ** idi miḫnetden ḫaber
G662-5. Ey Muḥibbī hecr-ārā gördüm nice biñ ʿāşıḳı / Ḥasrete ḳāniʿ **yoḳ** anlar içre vuṣlatdan ḫaber
G691-4. Serv-ḳaddine müşābih serv yoḳdur bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi **yoḳ** deryāda dür
G695-4. ʿĀlemde anuñ gibi benüm pādişehüm **yoḳ** / Biñ ola ḳapusında benüm gibi kesi var
G703-3. Çoḳ güzeller līk **yoḳ** içinde ol meh-rū gibi / Görmez oldum gün yüzini giçdi nice māhlar
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre **yoḳ** ḳudret dehānumda zebān ditrer
G728-4. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir ġonce / Arada nesne **yoḳ** ancaḳ hemān ḫalḳuñ gümānıdur
G729-2. Güftāre gelse ġonce güler gül cigerde āh / **Yoḳ** diñler anı bülbül işi āh u zārıdur
G739-4. ʿĀşıḳ dirilen çoḳ velī līkin fiġāndan **yoḳ** eli / Ṣaḥrāda çoḳʿarʿar biter hep nāy-ı gūyā mı olur
G752-2. Ḫaber ṣorma dehānından ḫabībüñ / Ne aña **yoḳ** dinür ne ḫod beli var
G765-5. Biñ suāl itse Muḥibbī dönüben virmez cevāb / Var mı aġzı **yoḳ** mıdur diyü gümānum tāzeler
G768-6. ʿĀlem içre senden özge pādişāhum **yoḳ** benüm / Līk ḳapuñda benüm tek nice yüz biñ bende var
G772-4. Bilsem cefā kitābını kimden oḳurʿaceb / Şimdi cihānda sencileyin **yoḳ** cefā bilür
G778-5. Ey Muḥibbī bī-bahādur **yoḳ** alur söz gevherin / Rāygān ḫarc eyleme yegdür ki ḫāmūşuñdadur
G802-4. Dişleriüñe beñzemez nesne meger dürr-iʿAden / Leblerüñ mānendi **yoḳ** ancaḳ mül-i ḥamrā meger
G805-3. Berre düşmiş ṣanmañuz Mecnūn bir dīvānedür / Gördi **yoḳ** būy-ı vefā insānda anuñçün ḳaçar
G850-2. Geh ʿişve gāh şīve gehi cevr ü gāh nāz / Didüklerince **yoḳ** mıdur ol pür-cefāyı gör
G851-5. Anuñ gibi benüm **yoḳ** pādişāhum / Benüm tek nice biñ biñ ḳulı var
G852-4. Lebi dārü'ş-şifā bīmār-ı ʿışḳa / Ruḥı mānendi **yoḳ** cennetde bir ḥūr
G866-2. Ġam ḫırmeninde cānā bir ḫūba ḥāşılum **yoḳ** / ʿIşḳ āteş ine yanmış dil anda bir kiyehdür
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde **yoḳ** būy-ı vefā / Yoḳsa gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G889-5. ʿĀr **yoḳ** nāmūs **yoḳ** diyü melāmet eyleme / Zāhidā āşıḳlaruñ şanma ki ad u şanı var

G963-2. Meyānına kimi ḳıl dir lebine kimi dir noḳṭa / Arada nesne **yoḳ** gördüm benüm ḳıyl ü ḳālūm var
G1046-5. Ḳapuñda nice yüz biñ ʿāşıḳuñ var / İçinde **yoḳ** Muḥibbī gibi kemter
G1055-3. Vefā vü mihr **yoḳ** meh-pārelerde / Velīkin cevrinüñ oranı yoḳdur
G1057-2. Aña beñzer bir perī **yoḳ** ḳande ḳaldı ādemi / Görmedüm geşt eyledüm ḳalmadı bir yir baḥr ü berr
G1084-5. ʿIşḳınuñ ne evveli vardur ü ne ḫod āḫırı / İntihāsı **yoḳ** yine siz evvelinden başlañuz
G1094-1. Cevri çoḳ pür-cefāyı kim sevmez / Mihri **yoḳ** bī-vefāyı kim sevmez
G1128-4. Ẕerrece gūş itmedi ol mihri **yoḳ** feryādumı / Lik ʿālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1139-3. Vaṣl ile şādān olup hecr ile ġam-kīn olmazuz / ʿĀşıḳ u rind-i ḫarābātuz bizüm **yoḳ** kāmumuz
G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide **yoḳ** ger felekden yüksek ola bāmumuz
G1145-3. Ne ḳılsun ʿāşıḳuñ baḫt-ı siyāhı şām-ı miḥnetde / Şeb-i hecre nihāyet **yoḳ** ki hīç ṣubḥ-ı viṣāl olmaz
G1161-5. Ṣabr eylemege çünki Muḥibbī'de **yoḳ** mecāl / Gitdi dükendi ḳalmadı dilde ḳarārumuz
G1183-7. Ey Muḥibbī derd-i ʿışḳa **yoḳ** mıdur didüm devā / Didiler ölmekden özge **yoḳ** aña dermānumuz
G1209-5. Hecr-ārā gelmiş iken cān lebüme ḥasret ile / Kimsene **yoḳ** diye bu ḥālümi dildāra henüz
G1223-4. Vaḳtidür kim sāḳiyā devr eylesün laʿlin ḳadeḥ / Devr-i gül vaḳt-i cevānı dilde **yoḳ** bīm-i ʿases
G1232-5. **Yoḳ** meyānından eser gelmez dehānından cevāb / Kimse **yoḳ** virür ḫaber andan Muḥibbī sözi kes
G1237-5. Ġāyet-i ʿışḳa Muḥibbī ireyüm dimek muḥāl / Ḥaddi vü pāyānı **yoḳ** bir ince müşkil rāh imiş
G1244-5. ʿIşḳuñ meyine kimse de **yoḳ** gerçi taḥammül / Sen eyle dilā ger ḳadeḥ-i çarḫ ise de nūş
G1271-1. Kūh-ı ġamda hūşı **yoḳ** göñlüm ʿaceb şeydā imiş / Kūh-ken anuñ ḳatında ʿaḳl ile dānā imiş
G1283-1. Yaḳma cevr ile cefā ile beni ey baġrı ṭaş / Çünki raḥmüñ **yoḳ** baña niçün olursın dil-ḫırâş
G1302-1. ʿĀşıḳam derdā dirīġā olmadum ġamdan ḫalāş / Derd-i ʿışḳ içün dimişler mergden özge **yoḳ** ḫalāş
G1302-2. Ḥāşılum **yoḳ** cevher-i eşkümdür ancaḳ ḫāṣılum / Nice yıllar baḫr-i ʿışḳ içinde kim oldum ġavāş
G1304-2. Dil zevraḳını şaldum derdā ki baḫr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler **yoḳ** aña ṭūl ileʿarż
G1307-2. Vādi-i ʿışḳa düşüp dil-teşneyem Mecnūn-vār / Cehd ḳıldum bulmadum **yoġ** imiş anda ṭūl uʿarż
G1320-5. Bu Muḥibbī'nüñ murādını ṣorarsañ sen hemān / **Yoḳ** murādı ġayri mihrüñdür bu ʿālemde faḳaṭ
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri **yoḳ** bu sīmle zerden ne ḥaẓẓ
G1325-3. Çünki baña mihrüñ **yoḳ** eksiltme cefāñı gel / İdem göricek ḳahrun cānā dil ü cāndan ḥaẓẓ
G1344-5. Söyleden ʿışḳdur Muḥibbī'yi müdām / Kendüzinden bir söze **yoḳ** iḫtirāʿ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış zülfini ol meh niḳāb / Ey Muḥibbī **yoḳ** siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1360-4. Bu cihān ḫalḳ ḳamusı mübtelā / Arasañ bir kimse **yoḳ** içinde ṣaġ
G1361-2. Yüzüñe baḳsam beni ʿavf eyle gel / **Yoḳ** begüm dīvāne olmışdur mu ʿāf
G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger ẕerre ḳadar **yoḳ** inṣāf
G1384-1. Göñül eglencesi ʿālemde bir ārāim-ı cānum **yoḳ** / Maḥabbet mülkine şāham velī bir mihribānum **yoḳ**
G1384-2. Ne dünyā guṣṣāsı bende ne ʿuḳbā fikrin eyler dil / Hemān dīdāra ʿāşıḳ u ne hevā-yı īn u ānum **yoḳ**
G1384-3. Ḫarid-i ʿışḳam ey ḫᵛāce cihān bāzārına irdüm / Nükūd-ı ʿışḳı ṣarf itdüm benüm sūd u ziyānum **yoḳ**
G1384-4. Maḥabbet cāmını içdüm dü-ʿālemden ḳamu giçdüm / Cefā-keş ʿāşıḳam benüm cān u cihānum **yoḳ**
G1384-5. Maḥabbet nārına yandum vücūdum külli maḥv oldı / Muḥibbī'den nişān ummañ benüm nām ü nişānum **yoḳ**
G1387-1. Nigārā ḫüsnüñe bildüm senüñ hergiz nihāyet **yoḳ** / Velī o ḫüsne baḳmaġa dirīġā bende ṭāḳat **yoḳ**
G1387-3. İderdüm āsitānuñda giceler āh u feryādı / Ḳomazsın itlerüñ deñlü meger bende liyāḳat **yoḳ**
G1387-4. Ṭulūʿ itmez neden bilsem saʿādet necmi başuma / Yāḫūd bī-ṭāliʿem beñzer yā dilberdeʿināyet **yoḳ**
G1387-5. Muḥibbī kūyuña geldi didüm bir būse iḥsān it / Didi resm olmadı ḫūblar ṭarīḳinde bu ʿādet **yoḳ**
G1389-1. Ol şeh-i ḫūbānı gör hīç ḳullarına dādı **yoḳ** / Ḫoş bilür cevr ü cefā fennin velī üstādı **yoḳ**
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī zülfini / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir vaʿdi **yoḳ**
G1389-3. Ḥasretiyle dün gice şol deñlü dökdüm göz yaşın / Kevkebi şımaḳ olur lākin anuñ aʿdādı **yoḳ**
G1389-4. Gülşen-i ḫüsnine ḳarşu ey dil artur nāleñi / Dimesünler bülbül-i şūrīdenüñ feryādı **yoḳ**
G1389-5. Dilber-i mihrüñ görüp itme Muḥibbī iʿtimād / Ḫāṭırı ʿāşıḳ gibi bir ḳaşrdur bünyādı **yoḳ**
G1390-2. Göz ucıyla bir naẓar ḳılmaz giçer ʿāşıḳlara / Görmedüm işitmedüm anuñ gibi iġmāzı **yoḳ**
G1391-1. Ne ḳılsun ʿāşıḳ-ı bī-dil ki bezm-i vaṣla rāhı **yoḳ** / Anı ṣanmañ gözi yaşlu dilinde āh u vāhı **yoḳ**
G1391-2. Eger cürm ise ʿāşıḳlıḳ yanuñda ey kemān-ebrū / Sen alduñ cebr ile anuñ çendān günāhı **yoḳ**
G1391-3. Benüm gibi ḳuluñ çoḳdur egerçi āsitānuñda / Velīkin ehl-i ʿışḳuñ hīç senüñ tek pādişāhı **yoḳ**
G1391-4. Felekden yücedür ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿāşıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı **yoḳ**
G1391-5. Muḥibbī daʿvi-i ʿışḳ itse şāhid āh u yaşıdur / Yaḳındur ʿāşıḳun bunlardan özge bir güvāhı **yoḳ**
G1392-3. Şehā çün eyledüñ ẓulm ü cefāñı kendüñe ʿādet / Yanuñda **yoġ** imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ
G1393-5. Fikr ḳılsam ḫayret olur bilmezem ḫālüm n'ola / **Yoḳ** zevāde leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1395-1. Ġonce dirdüm aġzuna līkin anuñ güftārı **yoḳ** / Serv dirdüm ḳadduñe ammā anuñ reftārı **yoḳ**
G1395-2. Nice teşbīh ideyin zülfüñe ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı **yoḳ**
G1395-3. Māhtābı kimdürür kim diye beñzer alnuña / Çünki anuñ lāle-ḫaddüñ gibi gül-ruḫsārı **yoḳ**
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca zārı **yoḳ**
G1395-5. Bu Muḥibbī'ye raḳībüñden idersin kem naẓar / Kim ki ʿāşıḳ oldı itden kem diseñ de ʿārı **yoḳ**
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿarʿar **yoḳ** / Yücelsün müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser **yoḳ**
G1396-2. Bugün gülzār-ı ḫüsn içre yüzi gül ġonce-lebler çoḳ / Leṭāfetde velī cānā saña beñzer gül-i ter **yoḳ**
G1396-3. Melāḥat Mışrıdur laʿlüñ ṣorarsam ṭañ mıdur tekrār / Lebüñ şehrine ey meh-rū bedel ḳand-i mükerrer **yoḳ**
G1396-4. Yüzüñ envārına beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver **yoḳ**
G1396-5. Egerçi ʿāşıḳ olmışlar bulunur deyr-i ʿālemde / Muḥibbī gibi ʿālemde velī ḥāl-i mükedder **yoḳ**
G1403-1. Dimeñ o māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı yoḳ / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı **yoḳ**
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün yüzüñe güler / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı **yoḳ**
G1403-3. Baġlar göñül bu ʿışḳa baḳup ibtidāsına / Līkin bilür ki ṣoñra anuñ intihāsı **yoḳ**

G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki ẕevḳ u ṣafāsı **yoḳ**
G1410-1. Her kimüñ kim bu cihān bāġında bir cānānı **yoḳ** / Fi'l-ḥaḳīḳa mürdedür cisminde anuñ cānı **yoḳ**
G1410-2. Ka'be-i vaṣla irerdüñ ey göñül ḳaṭ' eylesen / Deşt-i hicrānuñ velīkin ḥaddi yoḳ pāyānı **yoḳ**
G1410-3. Derd-i 'ışḳı ṣor baña bilmez anı bī-derd olan / Bir devāsuz derddür hergiz anuñ dermānı **yoḳ**
G1410-4. Göz göre ḥaṭı gelüp ḳaṣd eyledi īmānuma / Hey ne kāfirdür meded ol dīni **yoḳ** īmānı yoḳ
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü ẕeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi **yoḳ** zindānı **yoḳ**
G1414-1. Beñzemez bir mūyuña ey dost Leylī sence **yoḳ** / Ḳayse Mecnūn didiler Mecnūnlıḳ içre bence **yoḳ**
G1414-2. Noḳṭa dirdüm aġzuña olsa dehānuñdan eṣer / Bilüñe mū dir idüm mū incelikde anca **yoḳ**
G1414-3. Virmeden maḥṣūl ḥüsnüñ gitdi 'ömrüm ḥāṣılı / İstedükce küfr-i zülfüñdür baña ispence **yoḳ**
G1414-5. Ẕikr idersin duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi 'ışḳ ehline işkence **yoḳ**
G1414-6. Ġarḳa virse eşk-i çeşmi ṭañ mı göñlüm kişverin / Gözlerüm yaşına nisbet çün bilürsin Ṭunca **yoḳ**
G1414-7. Zūr-ı bāzūsiyle 'ışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i 'uṣṣāḳda ol pence **yoḳ**
G1415-1. Zülf-i ṭarrāruñ gibi 'ālemde bir ṭarrār **yoḳ** / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi ḫummār **yoḳ**
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i 'anber-bār **yoḳ**
G1415-4. Gel beni öldür cefā vü cevrden eyle ḫalāṣ / Kim cefā vü cevri içinde saña beñzer yār **yoḳ**
G1415-5. Men' ḳılmaz ger naẓar ḳılsa cemālüñe müdām / Bu Muḥibbī gibi çün bir 'āşıḳ-ı dīdār **yoḳ**
G1420-1. Saña beñzer bir melek-rū cennetü'l-me'vāda **yoḳ** / Bir benüm tek 'āşıḳ-ı dil-ḫaste de dünyāda **yoḳ**
G1420-2. Sen güzeller şāhını sevmek degül ḫaddüm velī / İḫtiyārı n'eylesün çünki dil-i şeydāda **yoḳ**
G1420-4. Āşikāra būseñi iḫsān idersen ey ṣanem / Bu 'aceb sırrdur ki idersen baña tenhāda **yoḳ**
G1420-5. Bu Muḥibbī tāc idelden ḫākipāyuñ cevherüñ / Kim göre ider bu gevher efser-i Dārā'da **yoḳ**
G1422-1. Egerçi dilde varlıḳdan eṣer **yoḳ** / Velī cevr ü belā vü derd-i ser **yoḳ**
G1422-2. Bu güne ḫarc içün ol sīm-endām / Gözüm yaşumdan özge sīm ü zer **yoḳ**
G1422-3. Göñül mir'āt-ı ṣāfīdür velī āh / Temāşā ḳılmaġa ṣāḥib-naẓar **yoḳ**
G1422-4. Cemālüñ görüp itdüm cānı teslīm / Bahār irişdi çünkim der-sefer **yoḳ**
G1422-5. Firāḳ-ı yāre ṣabr itmek hünerdür / N'idem kim bende hergiz bu hüner **yoḳ**
G1422-6. Eger bulsam seni tenhāda cānā / Ḳolumdan ġayri bilüñe kemer **yoḳ**
G1422-7. Muḥibbī gördügi ḫūbı sever āh / Anı 'ālemde hergiz bir sever **yoḳ**
G1423-1. Şem'-veş gel āteş-i 'ışḳı dili başuñda **yoḳ** / Dāne dāne dürr-i eşki rişte-i cān üzre ṭaḳ
G1424-1. Servi kimdür beñzeden ḳaddüñe kim reftārı **yoḳ** / Ġoncei aġzuña kim teşbīh ider güftārı **yoḳ**
G1424-2. Dest-i ḳudret urdı 'ışḳuñ çün ezel bünyādını / Oldı muḥkem tā ebed kimdür diyen mi 'mārı **yoḳ**
G1424-4. Dūd-ı āhumdur başumdan göklere iden 'urūc / Gice vü gündüz yanar sīnemde ṣanmañ nārı **yoḳ**
G1424-5. Ehl-i 'ışḳ ister melāmet bil selāmetden ḳaçar / Ey Muḥibbī 'āşıḳuñ odiyle hergiz 'ārı **yoḳ**
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi zamānuñ / Ġamzeñde **yoḳ** teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ
G1427-1. Şāhid ü şem' ü şarāb u nuḳl hergiz bāde **yoḳ** / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ dime hey üftāde yoḳ
G1427-3. Sen lebi şīrīn içün düşdüm belā kūh-sārına / Ḫusrevā bilsem neden meylüñ bu ben Ferhāda **yoḳ**
G1427-4. Gülşen-i ḥüsnüñ gibi dehr içre gülşen görmedüm / Serv-ḳaddüñ gibi bir serv bu dünyāda **yoḳ**
G1427-5. Ey Muḥibbī Mānī' olsa pīrehen vuṣlat demi / Anı bir āh ile yaḳ tā olsun ol arada **yoḳ**
G1439-2. Ḳa'rına irişdüm māhi olup ḳaṣd eyledüm / Ṭūl u 'arżı **yoḳ** 'aceb 'ummān imiş deryā-yı 'ışḳ
G1450-4. Ey ṭabībā ol Mesīḥī-demden olmazsa 'ilāc / Fāyide **yoḳ** günde biñ kez ṭıbb-ı Cālinūsa baḳ
G1453-4. Eylemez hergiz vefā eyler cefā 'āşıḳlara / Raḥmi **yoḳ** nā-ḥaḳḳ yire ḳanlar döken bed-ḫūya baḳ
G1454-1. Her kimüñ yanında bir sīmīn-beden dildārı **yoḳ** / Müflise beñzer ki anuñ 'ālem içre varı **yoḳ**
G1454-2. Çeşm-i mestidür bugün bīmār iden 'āşıḳları / Ḥasretā derdā dirīġā derdümüñ tīmārı **yoḳ**
G1454-3. Şem'-i ruḫsāruña cānā cān ü dil yaḳsam n'ola / Bāl ü perden ġayri çün pervānenüñ hīç yārı **yoḳ**
G1454-4. Ābü gül serv-i çemen sāḳī elinde bāde pür / Cümle 'ıyş esbābı var illā münāsib bārī **yoḳ**
G1454-5. Biñ benüm gibi belā-keş işigine mübtelā / Bu Muḥibbī'nüñ cihānda andan özge varı **yoḳ**
G1455-1. 'Ālem içre ḳıl naẓar ey dil cihānda yār **yoḳ** / Aña beñzer kim cihānda bir gül-i bī-ḫār **yoḳ**
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola zülf-i siyāh / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār **yoḳ**
G1455-4. Āteş-i 'ışḳı ser-ā-ser yaḳdı 'ālem mülkini / Gerçi baḳsan ẕāhirā görinür anda nār **yoḳ**
G1455-5. Ey ṭabīb-i dil buyur ḫālüm nedür şāfī cevāb / Ḫasteler çoḳdur Muḥibbī gibi bir bīmār **yoḳ**
G1456-1. Bāġa vardum āh ol serv-i ḫırāmān anda **yoḳ** / Ol leb-i ġonce 'ıẕārı verd-i ḫandān anda **yoḳ**
G1456-5. Ey Muḥibbī cilve eyler māh-rūlar her ṭaraf / Reşkden cān yandı gördi Şāḫ-ı ḫūbān anda **yoḳ**
G1457-1. Felekde bir saña beñzer benüm mihr ile māhum **yoḳ** / Güzeller hep saña bende senüñ tek pādişāhum **yoḳ**
G1457-2. Eger cürm ise yanuñda seni sevmek benüm 'ömrüm / Sen alduñ göñlümi benden benüm çendān günāhum **yoḳ**
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez yolum olmışdur aña varmaġa rāhum **yoḳ**
G1457-4. Giyürdi gözlerüm yaşı ser-ā-ser ḫil'at-i şāhı / Başumdan şu'le-i āhum benüm ṣanmañ külāhum **yoḳ**
G1457-5. Muḥibbī çoġ ise cürmüm ümīdüm kesmezem andan / Ḳul isem pādişāhumdur binüm ġayri İlāhum **yoḳ**
G1458-1. Elümden gitdi sermāye ümīdi āh sūdum **yoḳ** / Beni şeydā mı ṣanursuz vücūdum belki būdum **yoḳ**
G1458-2. Biḥamdillah ki 'ışḳuñla libāsumı palās itdüm / Ne ġam ger aṭlas-ı iḳbālden tār ile pūdum **yoḳ**
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḫālet / Bu yüzden ṣanmañuz ẕevḳ ü ṣafā ile sürūdum **yoḳ**
G1458-4. Nigārā āteş-i 'ışḳuñ yanaldan sīnem üstinde / Eger āh eylesem dilden çıḳar ṣanma ki dādum **yoḳ**
G1458-5. Muḥibbī mescid-i ḥüsnüñde görüp ṭāḳ-ı ebrūñı / Anı miḥrāb idinmişdür anuñ ġayre sücūdum **yoḳ**
G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir seḫḫāre **yoḳ** / Zülfi ṭarrārı gibi 'ālemde bir ṭarrāre **yoḳ**
G1459-2. Zülfine baġlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre **yoḳ**
G1459-4. La'l-ı cān-baḫşuñla cānā mürdeler bulur ḫayāt / N'eyleyem derdā hemān ben 'āşıḳ-ı bīmāre **yoḳ**
G1459-5. Ey Muḥibbī ruḫlarından bū alur her ḫār u ḫāş / Bir naṣīb andan niçün ben bülbül-i pür-zāre **yoḳ**
G1462-1. Saña benüm işüm **yoḳ** bir ẕerrece muvāfiḳ / Sen daḫi işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ

G1472-1. Cīm zülfüñ elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / Līk **yoḳ** nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1476-4. Sen eyü olmaz iseñ senden ṣorılmaz hīç neseb / Faḫr ḳılma ışşı **yoḳ** saña atanuñ ananuñ
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿel virmez sitārum **yoḳ** gibi / Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1496-1. Nigārā gülşen-i ḥüsnüñ baña bāġ-ı İremden yeg / Naẓardan gel dirīġ itme cemālüñ **yoḳ** keremden yeg
G1496-5. Güneh-kāruñsa redd itme Muḥibbī derd-mendüñdür / ʿAṭā-baḫş ol cihānda **yoḳ** şehā luṭf u keremden yeg
G1501-3. Ḳatumdan bir nefes gitmez ḳomaz bir dem beni ḫāli / Bulınmaz ġam gibi maḥrem cihānda **yoḳ** ḥaremden yeg
G1530-3. Uzaḳ menzil elümde **yoḳ** zevāde / Varabilmem olupdur merkebüm leng
G1546-6. Ḥabībüm kebk-i reftārum vefāsı **yoḳ** cefākārum / Benüm ʿömrüm benüm varum niçün dün gice gelmedüñ
G1572-2. Nice yıllar ṭaleb ḳıldum irişdüm şükr maṭlūba / Bilen ḫoş belmeyen bilsün **yoġ** imiş hīç ṭalebden yeg
G1572-5. Şarāb içer diyü zāhid ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña **yoḳ** nesne ḥabdan yeg
G1573-1. Demine reşk ider şehler gedānun / Ki zīrā **yoḳ** ḫużūrı pādişānuñ
G1593-1. Çīn-i zülfinden meşām-ı cān alurken būy-ı müşk / Çīn ü Māçin u Ḫutende **yoġ** idi āhū-yı müşk
G1595-3. Var idi levḥ-i dil üzre yazılu ġam raḳamı / **Yoġ** idi nām u nişānum daḫi levḥ ü ḳalemüñ
G1598-3. Rümūz-ı ʿışḳı gel ṣorma ne bilsün Ḳays ile Ferhād / Baña ṣor ideyin bir bir bilür **yoḳ** kimse benden yeg
G1613-3. Bugün öldürem seni dirdüñ ḳomayam yarına / Āh kim bildüm **yoġ** imiş ʿahd ü peymānuñ senüñ
G1615-5. ʿIşḳa düşdüm çünki **yoḳ** bu varṭadan baña ḫalāṣ / Baḥr-i ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ-ı āb olmaḳ gerek
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi **yoḳ** yiri ṣağı benefşenüñ
G1639-3. ʿAḳldan dūr ṣabrı **yoḳ** bir ʿāşıḳ-ı dīvānedür / Ol sebebden fāş olur rāz-ı nihānı bülbülüñ
G1644-4. Ögrenüpsin hecr odına yaḳmaġı ʿāşıḳlaruñ / Hīç naẓirüñ **yoġ** idi olmasa bu ḫūyuñ senüñ
G1650-5. Āteş-i ruḥsāruña yaḳsa Muḥibbī dil ne ġam / Şemʿe yanmaḳdan görün pervāsı **yoḳ** pervānenüñ
G1655-1. Saña beñzer cihān içinde **yoḳ** gül / Benüm tek daḫi bir bī-çāre bülbül
G1664-1. **Yoḳ** aġzuña bilüne disem kim ḫaber degül / Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül
G1702-3. Ḳıla döndüm ḥasretiyle ince bilüñ görmedüm / Ḳılca raḥmüñ **yoḳ** baña nā-mihribānum gitme gel
G1732-1. Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿl hīç ḫāli degül / Kişi **yoḳ** nesne içün ġuṣṣaya ṭalmalı degül
G1733-5. ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum **yoḳ** benüm / Var Muḥibbī gibi ḳapuñda senüñ biñ nice ḳul
G1745-2. Laʿl-i lebümi andı diyü ḫışm ide zülfi / **Yoḳ** nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1762-3. Gūş ider **yoḳ** kime taḳrīr ideyim derd ü elem / Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum
G1765-3. Bu cevr ẓulmi baña ṣorma kim nihāyeti **yoḳ** / Ṣayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1767-4. Dostlar olsam melāmet ṭañlamañ Mecnūn-vār / **Yoḳ** özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm
G1775-4. Yañılup göstermedün bir gün baña mihrüñ yüzin / Sende **yoḳ** bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1781-6. Senden özge baña **yoḳ** ʿālem içinde bir şāh / Var işigüñde benüm gibi senüñ nice ġulām
G1784-2. Benüm gibi senüñ yüz biñ ḳuluñ var / Senüñ gibi benüm **yoḳ** pādişāhum
G1793-6. Sen güneş ruḥsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü yoḳsa **yoḳ** dünyā-yı dūna raġbetüm
G1801-3. Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde **yoḳ** / Ṭālibüz dīdāra biz özge hevāmuz var bizüm
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil zevāde **yoḳ** dirīġā rāhda ḳaldum
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı yoġsa **yoḳ** andan nişān / Bilmedüm bu baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1827-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ eger meyl eylesem / Bu cihānda **yoḳ** mıdur bir mūr deñlü ġayretüm
G1827-6. Yāri gördüm yine ḳarşuda raḳībe oş didi / İtce bildüm **yoġ** imiş yanında benüm raġbetüm
G1833-3. Meyānuñla lebüñçün var mı **yoḳ** mı diyü baḫş itdük / Eşer **yoḳ** bildüm anlardan egerçi ḳıyl ü ḳāl itdüm
G1837-2. Sen lebi şīrīn şaçı Leylīye cān virmek nedür / Bir iki dīvāne deñlü **yoḳ** mı cānā ġayretüm
G1846-2. Öpdi dirler bale laʿlüñ **yoġ** iken andan nişān / Gerçek olur ʿāşıḳ olan ḳanda ise müttehem
G1849-2. Gözlerüm yaşından acır özge baña kimse **yoḳ** / Müstedām olsun göreyim arta dursun bu demüm
G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned **yoḳ** tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1866-2. **Yoġ** iken daḫi gülistān u çemen bāġ u bahār / Sen boyı serv-i sehī lāle-ruḫa dil baġladum
G1869-2. Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet baña / Yazayım miḥnet maḥabbet farḳ **yoḳ** imlā ḳılam
G1883-1. Tende cānum **yoġ** iken ben ṭālib-i cānān idüm / ʿIşḳ şaḥrāsına düşmiş zār u ser-gerdān idüm
G1893-4. Rızḳ içün maḳsūm ola elbette saña irişür / Pes dimek lāzım degül **yoḳ** sīm ile zerdüm benüm
G1907-4. Ṭañlamañ gül-ruḫları yārine efġān eylesem / **Yoḳ** mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm
G1910-2. Yanaldan āteş-i ʿışḳa ḳurudı nāme-veş baġrum / Çü gördüm ṣabra ṭāḳat **yoḳ** hemān terk-i diyār itdüm
G1921-3. Ey ṣabā merdümlik it dildāre ʿarż it ḫālümi / Çün bilürsin bende **yoḳ** hergiz beyāna ḳudretüm
G1932-5. Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı **yoḳ** / N'oldı göre Sikender ü Dārā vü ḳanı Cem
G1934-1. Cihānı **yoḳ** iken mevcūd iden kim / Ḫaṭāsın ḳullarına cūd iden kim
G1957-2. Ol sāḥir çeşmi siḥr ile dil-i dīvāne itmişdür / Dükendi ṣabr ile ʿaḳlum daḫi yanumda **yoḳ** varum
G1958-3. Çeşmüñ itdügini itmez dīni **yoḳ** kāfir daḫi / Öldürürsin bārī bildür şuçın ey merdüm benüm
G1975-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri **yoḳ** nā-mihribānum var benüm
G2001-6. Ḳanlu yaşını Muḥibbī itdi cürmine şefīʿ / **Yoḳ** mıdur ʿafv ü kerem ben ṭutalum ḳan eylesem
G2010(a)-4. Hafta olur görmezem gün yüzini aylar giçer / Āh kim bir mihri **yoḳ** nā-mihribānum var ben üm
G2024-1. **Yoġ** idi ʿālemde hīç mihr ü maḥabbetden nişān / Olmış idüm bu cihānda ʿışḳ ile ben dāsitān
G2026-3. Buldı ʿömr nihāyet **yoḳ** mı cefāya ġāyet / Dimez misin hey āfet cevre nihāyet olsun
G2034-5. Ey Muḥibbī bu şeb-i hecre nihāyet **yoḳ** imiş / Ḫānesinden hīç ṭulūʿ itmez mi ol meh-rū diyen
G2057-2. ʿĀşıḳuz dīdāra andan ġayri **yoḳ** maḳṣūdumuz / Bilürüz zāhid seni sen ṭālib-i kevşerdesin
G2059-2. Hīç kes virmiş degül yārüñ dehānından ḫaber / Ehl-i ʿışḳ içre anuñ **yoḳ** kimse olmış maḥremin
G2066-4. Ṣanma var bu cihān içinde ḳarār / Şöyle bil bunda **yoḳ** ḳarār ṣaḳın
G2085-3. Sīnem üzre çekmiş idüm ben elifler şevḳüñe / **Yoġ** iken gülşende gül daḫi nişān hem ṭaḳdan
G2090-5. Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī ḳıl ḥaẓer / Kimse **yoḳ** vire ḫaber Behrām-ı şāh-ı gūrdan
G2151-2. Günāhum **yoġ** iken kendüm ḳadar āh / Neden dār eyledün bāġ-ı İremden

G2157-3. Derd-i ʿışḳa ey göñül ʿālemde çün dermān **yoḳ** / Eyleme hergiz ṭaleb giçmek gereksin çāreden
G2160-4. ʿĀlemde benüm sencileyin pādişehüm **yoḳ** / Ḳapuñda benüm gibi senüñ var hezārān
G2161-1. Mihri **yoḳ** meh-rūlaruñ ey dil ḫayālinden şaḳın / Ġāfil olma nāgehān atar saña ġamze oḳın
G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım / Didüm çün ṣabra ṭāḳat **yoḳ** hemān terk-i diyār itdüm
G2162-5. Feraḥ şādī giçer bir dem Muḥibbī aña aldanma / Ġam u ġuṣṣa velī gelse dimişler **yoḳ** aña pāyān
G2181-5. ʿĀlemi gezdi Muḥibbī bulmadı ehl-i vefā / Kimsesi **yoḳ** senden özge ya İlāhil-ʿālemīn
G2185-1. Virür ʿālemde bir kes **yoḳ** ḫaber yārüñ vefāsından / Velī şekvā ḳılan çoḳdur anuñ cevr ü cefāsından
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül yol **yoḳ** saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2237-3. Baḳup meyl eylemez ʿārif bu dehrüñ māl ü cāhına / Beḳāsı **yoḳ** bilür per-i meges deñlü cihān ḳadrin
G2268-2. Yāre ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene **yoḳ** / Nice rāżı olayım gerdiş-i devrānumdan
G2284-1. Naṣibüñ **yoġ** imiş ṣūfi ṣafādan / Anuñçün giçmedüñ bir dem riyādan
G2295-3. Bulınur māh-rūlarda egerçi mihri **yoḳ** meh-rū / Velīkin ortalarında ʿaceb nā-mihribāndur bu
G2303-2. Gördiler būy-ı vefā dünyāda **yoḳ** Ferhād u Ḳays / Anuñ içün gitdiler mülk-i ʿālemde arayu
G2331-3. Kimsenem **yoḳ** ġam şebinde üstüme aġlar benüm / Yirce gökce minnetüm var dīde-i ḫūn-bāruma
G2333-2. Ka be-i kūyun nigāra ḳıble-i ʿuṣṣāḳdur / ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫasteye **yoḳ** andan artuḳ secde-gāh
G2357-1. **Yoḳ** gülde ṭarāvet ki var ol yār yüzinde / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2365-3. Dirlerdi māh-rūlar hep cümle bī-vefādur / Gezdüm cihānı gördüm **yoḳ** sen tek cefāde
G2375-1. Cefā vü cevri çekmiş var mı bence / Nitekim **yoḳ** güzeller içre sence
G2427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bir gevherdür eksük olmasun / Ḳıymetin bilür anuñ **yoḳ** kimse şeyḫ ü şābda
G2450-2. Gün yüzüñ görmege varsam biledür sāyem benüm / Ḳurtuluşum **yoḳ** dirīġā āh bu nāşı gelmişe
G2512-6. Baş egeli ġam yeli **yoḳ** zerre mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2517-4. Ādem mülkine gitsem zād-ı ġamdur / Kim andan özge **yoḳ** baña nevāle
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı **yoḳ** / Ṭaġlara düş yüri şimdengirü ḥayvānlar ile
G2520-4. Ḥasretinden vādi-i ġamda be-ġāyet ḫasteyem / **Yoḳ** mecālüm dönmege bir yañadan bir yanuma
G2521-5. Derdā ki Muḥibb ʿār ile dil pārelenür / Bir kimesne **yoḳ** ʿārı çeke āh benümle
G2525-3. Kim ki başdı ʿālem-i ʿışḳa ḳadem ādemdür ol / Her kimüñ kim ʿışḳı **yoḳ** aşlā aña ādem dime
G2546-3. Kenār-ı baḥr-i ʿışḳun **yoḳ** irişmez ʿumḳına kimse / Dilā gel imtiḥān içün o baḥre sen de bir ṭala
G2548-5. Muḥibbī bu cihānuñ **yoḳ** ṣebātı / Hemān ancaḳ gözüñ açup yumınca
G2550-1. Virme dil dehre ṣaḳın baḳma hevā vü hevese / Beñzedüp sīm ü zerin ḳıymeti **yoḳ** ḫār u ḫāṣa
G2586-3. Dehānuñ var mı **yoḳ** mı ḫurde-bīnā / Görinmez nice diyeler yaḳında
G2606-4. Gāh olur añlar rümūzı kāyinātı ser-te-ser / Gāh olur bir nuṭḳı **yoḳ** ḥayvān ider gönlüm beni
G2615-2. Bu derdüme nihāyet **yoḳ** cefā vü cevre nihāyet **yoḳ** / Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efkārı
G2627-1. Ḫalḳ içinde mu ʿteber bir nesne **yoḳ** devlet gibi / Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel ʿaksin it **yoḳ** ʿaḳlı anuñ zen gibi
G2636-5. Benüm **yoḳ** senden özge pādişāhum / Muḥibbī'nüñ şuçın ʿafv it ilāhi
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine yol **yoḳ** Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz / Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
G2650-5. Gülşen-i ḫüsnüñ Muḥibbī eylese ṭañ mı vaṭan / **Yoḳ** maḳāmı bülbülüñ illā gülistān arası
G2662-4. Zāhidā ẕikr eyleme cennet hevāsı bizde **yoḳ** / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan n'eyler İrem uçmaġını
G2712-3. Var mıdur **yoḳ** mı meyānuñ bilmedi bī-çāre dil / Bezm-i ġamda rūz u şeb işbu ḫayāl egler beni
G2739-5. Ey Muḥibbī ḳanġı dilde **yoḳ** maḥabbetden eṣer / Cān gözini açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi
G2742-4. Bī-kesem kimesne **yoḳ** dest-i ġamında ölicek / Üstüme aġlaya bir kimse semādan ġayri
G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde **yoḳ** per-i ʿamel yolda ḳalur sekrān gibi
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cem ʿ olsa devā **yoḳ** zinhār
Mh3-9. İşbu demlerde kimüñ kim ünsi **yoḳ** şahbā ile / Yā şalınmaz bir semen meh-rū ḳad-i bālā ile
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında ẕerrece **yoḳ** kibr ü kīn
Mh9-9. Derde dermān itmeyüp derdümi arturdı ḥabīb / La ʾl-i nābından Muḥibbī ḫasteye **yoḳ** mı naṣīb
Mh14-12. Şimdi bildüm dostum ben sende şefḳat ḳalmadı / **Yoḳ** bahāya ṣatılur yāḳūta ḳıymet ḳalmadı / Gösterelden ey Ḫayālī la ʾl-i cānān cevherin
Mh15-1. Şādide gördüm beḳā **yoḳ** iḫtiyār itdüm ġamı / Ol sebebdendür gözümüñ eksük olmaz hīç nemi
Mh15-8. Çünki mihrüñ **yoḳ** cefā vü cevri ḳılma muttaṣıl / Yaḳma gönlüm ḫānesin raḥm eyle kim ey seng-dil / Ḥaḳḳ maḥabbet üzre yapmışdur bīnā-yı ʿalemi
Mh18-11. Gün yüzüñ mānendi ʿālem içre bir meh-pāre **yoḳ** / Rāh-ı ʿışḳ içre benüm tek daḫi bī-çāre **yoḳ**
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān yürür āvāre **yoḳ** / Işḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr9-1. Āh kim āvāre oldum çünki cānum bende **yoḳ** / Bir ḳurı tendür görmen belki cānum bende **yoḳ**
Mr9-2. N'eyleyem ey dostlar şāh-ı zamānum bende **yoḳ** / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-4. Çünki bu dil-ḫastei terk itdi ol şīrīn-dehān / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-6. Kim görürse gözlerüm yaşın şanur Nīl ü Aras / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz zindān olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-10. Dostlar günden güne ḫālüm diger-gün eyledi / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-12. İñlerem tā ṣubḥa dek bu sīnem olmışdur rübāb / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr9-15. Ey Muḥibbī ḫastenüñ ḥālin ne bilsün ṣaġlar / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende **yoḳ**
Mr30-4. **Yoḳ** vefā būyı yazılmışdur gülüñ evrāġına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña
D14-2. Leblerüñden būse iḳrār eyledüñ cān naḳdine / Ṣoñra bildüm virecegün baña bir **yoḳ** nesnedür
B33. ʿIşḳdan kim ki dilinde **yoḳ** eṣer / Belki ḫayvāndur anı şanmañ beşer
B90. Zamāne ḥālini hergiz cihānda kimse bilmiş **yoḳ** / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş **yoḳ**
B119. **Yoġ** imiş ölmekden artuḳ derd-i ʿışḳa çāre ne / Dimeyem şimdengirü bir daḫi bildüm bilmezem

2. “Hayır” anlamında kullanılan bir söz.

G1414-4. Āl idersin gösterürsin al ile evvel yüzin / Bu ʿacebdür şoñra dirsin göñlümi alınca **yoḳ**

yoġ ile varından giçmek [1] Mâl ü menâlinden vaz geçmek, feda etmek.

G2098-6. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd / Yanında bir ola anuñ **giçe yoġ ile varından**

yoġ itmek [1] ...máhv etmek, ber-bād etmek...(Tulum, 2011: 1901)

G323-1. Rāz-ı ʿışḳum fāş oldı eşk-i çeşm-ḫūn-nihād / **Yoġ itmiş** bu merdümān-ı çeşme hergiz i ʿtimād

yoġ u var/yoġ ile var [3] Yokluk ve varlık.

G1196(a)-3. Dehān ile meyānından ḫaber-dār olmadı kimse / Göñül ḫayretde ḳalmışdur **yoġ ile varını** bilmez
G2617-5. Ey Muḥibbī ruḫları ile dehānı yādına / Cān u dilden özge ne ḫarc eyle **yoġ u varuñı**
G2655-5. Naḳd-i cān ile irişmedüm viṣāl-i dilbere / Ey Muḥibbī ḫarc ḳıldum gerçi **yoġ u varumı**

yoġ ise/yoġsa/yoḫsa/yoḳsa [66] *T.* “Aksi takdirde” anlamında kullanılan bir söz. (TDK, 2011: 2601)

(yoġ ise [1], yoġsa [4], yoḫsa [42], yoḳsa [19])

G32-3. Ḫalḳa ḫalḳa ʿāşıḳa dām-ı belādur kākülüñ / **Yoḫsa** ḥüsnüñ gencini bekler olupdur ejdihā
G106-1. Hīç eṣer itmez niçün feryād ile āhum saña / **Yoḫsa** āhenden mi virdi ḳalbi Allāhum saña
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu yüzünüñ ḳaresin / **Yoḫsa** yanmaġa cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G276-5. ʿİṣyān yilini üstine esdürme kerem ḳıl / **Yoḫsa** idiser ḫırmen-i ṭāʿatını tārāc
G313-3. Yazma raḳīb adını gel sehv ile ṣaḳın / Başdan ayaġa **yoḫsa** olısar kitāb-ı telḫ
G325-5. Göz yaşiyle nice yıldur itmedi āhum eṣer / Seng midür bilmedüm ḳalbüñ şehā **yoḫsa ḥadid**
G326-4. Nāle ḳılma ʿışḳ ögren gel bugün pervāneden / Hīç ḳaçar mı şemʿden feryād ider mi **yoḳsa** od
G387-1. Cān uġurlar gözlerüñ bilsem ki uġrular mıdur / Dilleri teshīr iderler **yoḳsa** cādūlar mıdur
G387-5. Ey ṣaba irgür Muḥibbī çeşmine ḫāk-i derin / Ṭūṭiyādan yeg görinür **yoḫsa** dārūlar mıdur
G390-3. Şemʿ-veş ḳarşuñda yandum eridüm raḥm itmedüñ / Seng-i ḫārādan mı göñlüñ **yoḫsa** mermerden midür
G390-4. Fitneler peydā ider zülfüñ ile ebrūlaruñ / **Yoḫsa** bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G463-4. Ḳoma elden iç şarāb tā bula ḳalbüñ ṣafā / Jeng-i ġam **yoḫsa** gelür āyīne-i pāke düşer
G479-3. İki gözüm yaşı kerem ḳıl dest-gīr ol gel yetiş / **Yoḫsa** cānum sīnem üzre āteş-i sūzān alur
G585-1. Cān u dil ḳaṣdın iden şol çeşm-i cādūlar mıdur / Yāylar reh-zen elinde **yoḫsa** ebrūlar mıdur
G585-4. Görmedüm būy-ı vefā gördüm velī bī-ḥadd cefā / **Yoḫsa** meh-rūlar ʿaceb hep böyle bed-ḫūlar mıdur
G587-2. Jāleler üzre görinen ṣubḥ-gehde jāle mi / Gül yüzinde **yoḫsa** yārüñ ḳaṭre ḳaṭre midür
G600-1. Ruḫlaruña baş egen bilsem ki giysūlar mıdur / Āteşe secde iderler **yoḫsa** hindūlar mıdur
G607-1. Yir yirin cānā lebüñ üzre görinen mū mıdur / **Yoḫsa** yañlış añladum ol sāye-i ebrū mıdur
G607-3. Noḳṭa mıdur leb midür yā **yoḳsa** laʾlin ḥoḳḳadur / Diş midür pinhān olan ol ḥoḳḳada lü’lü’ midür
G607-5. Dil ṭabībidür gelüp ṣormaz Muḥibbī ḫastei / **Yoḫsa** cevr itmek cefā aña ezelden ḫū mıdur
G628-3. Niceye dek ḥasreṭ-i laʾlüñle olam ḫaste-dil / Ey ṭabībüm **yoḳsa** bu derdüñ devāsı yoḳ mıdur
G739-5. Dökdüñ Muḥibbī göz yaşın şol deñlü serv ayaġına / Kim görse diye cū degül bu **yoḫsa** deryā mı olur
G756-3. Ol gül-i ḥamrāda şebnem mi seḥer-geh görinen / **Yoḫsa** ruḫsārında yārüñ ḳaṭre ḳaṭre ter midür
G773-3. Cāme-i ʿışḳı bütün dünyāya virme ey göñül / **Yoḫsa** dünyā ḫalḳın görmez misin her dün giyer
G793-3. Sāye-i zülfi midür ḥaddinde yārüñ **yoḳsa** ḫaṭ / Lebleri ḳandine cemʿ olmış veyāḫūd mūrdur
G842(a)-3. Kim bend olursa zülfine ol ḥabs olur ebed / **Yoḫsa** anuñ bu maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G877-4. Nice yıldur baḥr-i eşk içre şināverlik ider . / **Yoḳsa** ol deryāda bu göñlüm benüm balıḳ mıdur
G881-5. Bilmezem ancaḳ senüñ yārüñde yoḳ būy-ı vefā / **Yoḳsa** gül-ruḫlar Muḥibbī böyle bī-būlar mıdur
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi ẓāhir görinen düş midür / **Yoḫsa** ṣaḳlu ḥoḳḳa-i laʾl içre lü’lü’lar mıdur
G920-1. Genc-i ḥüsnüñ mesken itmiş çeşmi cādūlar mıdur / Görinen siḥr ile ejder **yoḫsa** giysūlar mıdur
G920-6. Gülşen-i ḥüsnüñi ḥıfẓ içün mi bu ḥaṭ- ı siyāh / Kimse başmasun diyü ya **yoḫsa** bārūlar mıdur
G927-3. Kimine nāz u ezel kimine virilmiş niyāz / **Yoḫsa** ʿışḳuñ ibtidāsı gül midür bülbül midür
G945-4. Zāhidā ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḫaḳḳuñ faẓlıdurur **yoḫsa** ʿamelden ne gelür
G954-2. Sāḳiyā cām-ı ṣafā ṣun tā vire ḳalbe cilā / Ġam buḫārı **yoḳsa** dil āyīnesini jeng ider
G1042-3. Sebze ḫaṭṭı arasında gizlüdür āb-ı ḥayāt / Gel söz açma leblerinden **yoḫsa** nādān ögrenür
G1287-1. Dilümden ʿāleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle ider **yoḫsa** ziyān āteş
G1592-5. Müddeʿiler raġmınadur ṣād u ḫandān olduġum / **Yoġsa** ben efġānum ile murġı zār itsem gerek
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra ide bir gün żarar / **Yoḳsa** seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G1641-5. Kāha dönmişdür ża ʿīf oldı Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme **yoḫsa** anı berbād eyledüñ
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki ṭīmār eylesün / Gül yüzine ḳarşu **yoḳsa** ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1702-1. Ṣalınup nāz ile ey serv-i revānum gitme gel / Ölürem **yoḳsa** düşer boynuña ḳanum gitme gel
G1739-2. Dilber oldur ki vefāda olmaya eksükligi / **Yoḳsa** cevr ü ẓulmi çoḳ nā-mihribān eksük degül
G1793-6. Sen güneş ruḫsārı görmekdür cihān içre müdām / Ẕerre deñlü **yoḳsa** yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1826-4. Ḳıldan ince mi meyānı **yoġsa** yoḳ andan nişān / Bilmedüm bu baḫş-arā ḳıldı gümānum var benüm
G1860-4. Şöyle ża ʿf oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden bulurlar **yoḳsa** nā-peydā benem
G2119-2. Miḥrāb-ı büt-perest mi ṭuġrāy **yoḫsa** şāhi / Yāḫūd kemān-ı Rüstem ol ebrūvān-ı fettān

G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp / Zülfüñe uyup **yoġsa** müselmān degül misin
G2163-1. Daḥi uṣanmaz mısın cānā ʿaceb bu kīneden / **Yoḫsa** hīç gitmez mi bilsem kīne hergiz sīneden
G2284-3. Ömr oldur giçe maḥbūb u meyle / Ne ḥāṣıl **yoḫsa** bu mülk-i fenādan
G2303-1. Ṭāliʿ ümdendür şikāyet ḳılduġum ey tünd-ḫū / **Yoḳsa** senden görmedüm cevr ü cefādan ġayri rū
G2355-5. Ġam yime eger **yoġ ise** ṣalāḥuñ Muḥibbī'yā / Olur kerīme cürm-iʿuṣāt anda ʿöẕr-ḫᵛāh
G2379-1. Leb-i dilber mi yegdür yā piyāle / Yañaġı rengi mi yeg **yoḫsa** lāle
G2379-4. Siyeh zülfi mi yegdür **yoḫsa** ʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey Yūsuf-ı Mıṣri / Raḥm eyle baña **yoḫsa** ḳalursın NīÎl içinde
G2391-5. Vuṣlat-ı cānān gerekse ḳıl Muḥibbī terk-i cān / **Yoḫsa** bu olmaz müyesser bu ḳurı sevdā ile
G2411-2. Naḳd-i cān almaḳ hünerdür ʿışḳ elinden dostlar / **Yoḫsa** dil virmek igen āsāndur meh-rūlara
G2426-4. Lebüñde ḫaṭ mıdur **yoḫsa** görinen sāye-i ebrū / Yāḫūd pāy-ı meges midür yapışupdur ḳalup bāle
G2465-3. Bir çāre eyle sāḳī ṣarāb-ı ṣafāyı ṣun / Ġam öldürür **yoḫsa** beni bil ḫumār ile
G2590-2. Dil derdi ḥāletin çü bir bir didüm saña / Laʿlüñ **yoḫsa** cānā umaram ṭabīb ola
G2706-4. Gözlerüm eṭfālını sürme naẕardan raḥm ḳıl / **Yoḫsa** ayaḳlarda ḳalur bī-ser ü pālar gibi
G2764-2. Bilmezem ḳaṣdı helāk itmek midür ʿāṣıḳları / Muḳteżā-yı ḥüsn **yoḳsa** nāz ü istiġnā mı ki
G2764-5. Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yek-dānedür / Ey Muḥibbī **yoḳsa** bu gönlüñ senüñ deryā mı ki
En1-17. Ẕı Ẓālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / **Yoḳsa** ẓulm ile bu ben ʿāṣıḳ ider ġubār
Mh11-9. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā cā-be-cā ḫaṭṭuñ biter / Gel ḳazıtma dostum **yoḳsa** gelür daḥi beter
Mh18-9. Hey vefāsuz bu cefā vü cevri ḫū itmek neden / **Yoḫsa** hīç añmaz mısın āḫır varıcaḳ yiri sen
B175. Zühd ü istiġnāyı gider **yoġsa** ʿışyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest ile zāhidʿarbede

yoġrulmaḳ [1] *T. mec.* Özellikleri, nitelikleri birbirne karıştırılmak. (TDK, 2011: 2598)

G1816-1. Çünkim şarāb-ı ʿışḳ ile **yoġruldı** bu gilüm / Āh ü fiġānı çarḫa çıḳarsa ne ṭañ dilüm

yoġurmaḳ [3] *T.* Bir kişiye istenilen nitelikleri kazandırmak, yeteneklerini geliştirmek. (TDK, 2011: 2598)

(yoġırmış [1], yoġurdılar [2])

G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem kim zāhidā / Āb-ı ʿışḳ ile **yoġurdılar** ezelden ṭıynetüm
G2012-4. Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çeke gelüpdür / Āb-ı maḥabbet ile **yoġurdılar** ḫamirin
G2640-2. Dest-i ḳudret mebde-i fıṭratda beñzer ʿāşıḳun / ʿIşḳ ābı ile **yoġurmış** anuñ taḫmīrini

yoḫ/yoḳ olmaḳ [2] *mec.* Varlığı sona ermek. (TDK, 2011: 2600)

G314-5. Bu Muḥibbī sevdügi bir ḫūbdur / Dilerem miṣli cihānda **ola yoḫ**
G170-5. Zevāde **yoḳ olupdur** dūr-ı menzil / Varılmaz menzile leng ola merkeb

yoḫsul [2] *T.* Fakir, yoksul. (TS, 2009: 4640)

G2783-5. Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm / Viṣāle ire ger **yoḫsul** eger bāy
G2792-2. Bu dünyā heft-ser bir ejderhādur / Yudar dimez bu **yoḫsul** u budur bāy

"yoḳ" dimek [30] ...redd etmek, inkār etmek...(Tulum, 2011: 1902)

G97-1. Baḫṣdür yārüñ meyānı çün ezelʿuṣṣāḳ-ārā / Kimi inkār eyleyüp **yoḳ dir** kimi dir mū aña
G174-2. Aġzınuñ esrārını ṣorduḳca **yoḳ dimez** nigār / Görmedüm anuñ gibi ʿālemde bir ṣīrīn-cevāb
G220-5. Muḥibbī lezzeti ışḳı bilenler / **Didiler yoḳ** şekerde bu ḥalāvet
G362-1. Ḫalḳ-ı ʿālem dir bulınmaz şehd ü şekerden leẕīẕ / Ṣorsalar **yoḳ dir** idüm ben laʾl-i dilberden leẕīẕ
G429-4. Būseyeʿahd itmiş iken **yoḳ dime** / Teng-dil itme beni ey dil-peẕir
G945-2. Gerçi noḳṭa lebüñe ḳıl didiʿuṣṣāḳ bilüne / Ben **didüm** nesne **yoḳ** arada cedelden ne gelür
G1271-3. Didüm ister būseñi al cānumı andaʿivaż / Ḫāṣılı **yoḳ didi** başunda bu bir sevdā imiş
G1295-4. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı būseñe oldum ḫarīd / Aramızda **yoḳ dime** olsun bizüm alış veriş
G1329-5. **Yoḳ dime** inkārı ḳo zāhid şaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1403-1. **Dimeñ** o māh-rū ṣanemüñ siz cefāsı **yoḳ** / Her ne diseñ bulınur vü illā vefāsı yoḳ
G1403-4. Dil zevraḳı çün düşdi yine baḫr-i eşküme / Āhumdan özge **didüm** anuñ hīç hevāsı **yoḳ**
G1420-3. Gül yüzüñden dūr olalı giçeler tā ṣubḥa dek / Gūş iden efġānumı **dir** bülbül-i gūyāda **yoḳ**
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḫr-i eşke bu dil zevraḳın / Ẓāhir oldı mevcler **dinür** mi hīç āṣārı **yoḳ**
G1427-1. Şāhid ü şemʿ ü şarāb u nuḳl hergiz bāde yoḳ / Ḳıl ṭaleb virmek Ḫudānuñ **dime** hey üftāde **yoḳ**
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı ṣu olmış ġam ġıdā / Böyle niʿmet var iken ʿāşıḳ **dimez** bu zāde **yoḳ**
G1452-4. **Dimeñüz** Ferhāda beñzer kūh-ārā dīvāne **yoḳ** / Eksilür mi kūh-sār içre pelengden mīşe baḳ
G1456-2. Şanki ebr-i nev-bahārīdür saña ḳarşu gözüm / Yaġdurur her dem sirişki **dime** bārān anda **yoḳ**
G1456-3. Şöyle maḥv itdi bu ʿışḳuñ āteşi küli benüm / Kim baḳarsa **dir** ki dil yandı bile cān anda **yoḳ**
G1456-4. Gülşen içre gördi gül hem-ser olupdur ḫār ile / Bülbülüñ ḥālin bilen **dir** mi ki efġān anda **yoḳ**
G1815-5. Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini / Bu Muḥibbī **diye yoḳ** bundan ulı dergāhum
G1824-4. **Didüm** bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ **yoḳ** / Didi miskīn perī-zādum iki zülfümdürür bālum
G2178-2. Ben benümçün **dimezem** ey ḳaşı ya müjgānı **yoḳ** / Ḳan bulaşur ḫūn-ı dilden tīr-i müjgānun şaḳın

G2308-2. Kimse bulmadı anuñ ince bilin diḳḳat ile / Kimi **yoḳ didi** kimisi didi kim mūdur bu
G2343-5. Bu Muḥibbī nice bir cān eridür būseñ içün / Başuñ içün güzelüm **yoḳ dime** iḥsān eyle
G2415-4. Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem **yoḳ dime** / Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine
G2447-3. Nice bir cān vireyin yalvarayın būseñ içün / Kerem it luṭf ḳılup **yoḳ dime** iḥsān eyle
G2682-4. Bezm-i ġam içre ʿāşıḳa eglence **yoḳ dime** / Dil nāle ḳılsa ney gibi egler ṣadā bizi
G2738-1. **Dime yoḳ** kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi / Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi
G2740-5. Baḳup Muḥibbī ʿibret alup **dir** vefāsı **yoḳ** / Neler getürdi ʿāleme dünyā benüm gibi
Mr7-11. Zāhidā inkār idüp **yoḳ dime** ʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḥte ḳaçan idrāk ider bu megrebi

yoḳdur [128] *T.* Olmaz. (TS, 2009: 4647) *bk. iḥtimāl yoḳdur*

(yoḳdur [110], yoḳdurur [18])

G55-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ-ārā çün **yoḳdurur** ġamdan ḫalāṣ / Çāresi anuñ hemān ancaḳ tevekküldür baña
G65-5. Evveline ʿışḳuñuñ her kim ki başdıysa ḳadem / Dimesün ġavrına irdüm **yoḳdur** aña intihā
G71-5. Derd-i ʿışḳuñda Muḥibbī ne belā çekdügini / Kimsenem **yoḳdur** ide ḥālimi āgāh saña
G89-4. Zāhidā şanma esāsı **yoḳdur** bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G115-4. İlet kūy-ı nigāra cānı tuḥfe / Ki **yoḳdur** cāndan özge nesne merġūb
G119-3. **Yoḳdurur** şekkerde leẕẕet ol ki vardur bādede / Sür yüzüñi sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G145-2. **Yoḳdur** nāẕīr ḥusnüñe olduñ ḥabīb-i Ḥaḳḳ / ʿĀlem içinde ḳıldı Ḫudā seni münteḫab
G193-2. Bī-vefā dilberlerüñ ʿahdinde **yoḳdur** hīç ṣebāt / Anda kim ʿāhd olmaya olur mı īmānı dürüst
G216-5. Bilür dünyāda **yoḳdur** ṣādmani / Muḥibbī eyler anuñ içün ferāġat
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḥāl / Bildüm ki saña ẕerrece **yoḳdur** naẕar ey dost
G221-7. Bir nefes **yoḳdur** Muḥibbī zār u ḥayrān olmaya / Eyledi ḥālin mükedder kākül-i miskīn dost
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ **yoḳdur** baña gel vir zekāt
G243-3. Ḳoma ḥüsnüñ gülşeninde dilberā dil bülbülin / **Yoḳdurur** bir vech ile redd eylemek mihmān dost
G245-2. Sa ʿādet buldı ḳoyan pāyına ser / Benüm başumda **yoḳdur** bu sa ʿādet
G252-2. Tīġ-i ġam çāk itse göñlüm **yoḳdurur** aña ʿilāc / Kim dürüst eyler ḳaçan kim ola bir şīşe şikest
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi zāhid biz müṣelleṣ içmezüz / Cānı **yoḳdur** eyleye ol bāde-i ḫām ile baḥṣ
G270-6. Kimisi **yoḳdur** lebüñ kimisi dir kim noḳṭadur / Eksük olmaz anuñ içün ʿışḳ-ārā ey yār baḥṣ
G271-4. Bir güzel **yoḳdur** gelüp ola muḳābil ḥusnüñe / Eylemek bence ne lāyıḳ māh-ı tābān ile baḥṣ
G289-3. Ḫaste-dilven nabżuma el urma pestem ey ṭabīb / La ʿl-i dilber olmasa **yoḳdur** baña hergiz ʿilāc
G290-1. Çünki sevdāñ ile sevdā-yı mizāc / Oldı dil **yoḳdur** aña hergiz ʿilāc
G325-4. Ġam degül gel aramızda olsa bu ʿde'l-meşrikin / Yiri gögi seyr ider **yoḳdur** dile bir yir ba ʿīd
G329-2. Melūl olma dilā ġam gelse her dem / Cihānda kimse **yoḳdur** ġamdan āzād
G332-3. Żāyi ʿ itme nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim **yoḳdur** ḳılam dīvāneye yoḳ daḥi pend
G361-4. Çünki miḥnetsüz maḥabbet **yoḳdurur** ʿömre feraḥ / Ehl-i dil olan anuñçün şādmān görmez leẕīẕ
G363-2. Naḳd-i cān ile metā ʿ-ı vaṣluña oldum ḫarīd / Geh ḳabūl it çünki **yoḳdur** cān ile serden leẕīẕ
G370-6. Āsiyāb-veş çarḫ nevbetle ögidür herkesi / Raḥmi **yoḳdur** birine gör nice ādemler gelür
G480-4. Şular kim āsitānuñda ümīdin ḳaṭ ʿ ide āḫır / Ḫıredden behresi **yoḳdur** bil anlar ḫayli nā-dāndur
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / **Yoḳdur** bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G546-5. Ṣor ḳıymetini söz güherinüñ Muḥibbī'ye / **Yoḳdur** bahāsı var ise dünyāca māladur
G677-4. Serv-i sebzüñ **yoḳdurur** bār-ı ta ʿalluḳdan eli / Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāddur
G691-4. Serv-ḳaddine müṣābih serv **yoḳdur** bāġ-arā / Arasañ lü'lü' dişüñ mānendi yoḳ deryāda dür
G801-3. Gözlerini açmaġa **yoḳdur** mecāli nergisüñ / Giceden beñzer ki mey içmiş başında var ḫumār
G812-2. Bīmār-ı zehr-i firḳatüm **yoḳdur** ümīd-i ṣıḥḥatüm / Telḫ oldı ʿıyş u ʿişretüm şīrīn-dehānum ḳandadür
G830-2. Perīde **yoḳdurur** ādemde hergiz / Eger ḫūrī disem bir pāre beñzer
G923-5. Ey Muḥibbī yüzine baḳmaġa **yoḳdur** ṭāḳat / Ṭaġıdup ʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm zülfini almış ele / Murġ-ı diller ṣaydına **yoḳdur** anuñ aġın çeker
G983-2. Didüm ki yārümüñ **yoḳdur** naẕiri / Eger var ise eydüñ kime beñzer
G1024-2. Bir naẕar bu dīdemi açmaġa **yoḳdur** ṭāḳatum / Çoḳ zamāndur ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi bī-ḥadd / **Yoḳdurur** sencileyin bir ẕeḳanı nāzik-ter
G1055-1. Bu ʿālemde kimüñ cānānı **yoḳdur** / Muḳarrer ḳurı tendür cānı **yoḳdur**
G1055-2. Maḥabbetden ola bir dil ki ḥāli / O şehre beñzeye sulṭānı **yoḳdur**
G1055-3. Vefā vü mihr yoḳ meh-pārelerde / Velīkin cevrinüñ oranı **yoḳdur**
G1055-4. Ṭabībā ṣorma ḥālin ehl-i ʿışḳuñ / Bularuñ derdi vü dermānı **yoḳdur**
G1055-5. Muḥibbī'yi didi öldürmelüdür / Didüm öldür nigāra ḳanı **yoḳdur**
G1087-4. Maġrūr olup cihāna aldanma māl ü cāha / Terk ide seni āḫır **yoḳdur** cihānda olmaz
G1102-5. Bir feraḥ gelse Muḥibbī ġam hemān ardıncadur / Anuñ içün bu fenā dārında **yoḳdur** ṣādımuz
G1105-1. Dilber benümle bir dem olduġı **yoḳdur** olmaz / Mūnīs perīye ādem olduġı **yoḳdur** olmaz
G1105-3. Cevr ü cefāya māyil çoḳdur güzeller ammā / ʿAhd ü vefāsı muḥkem olduġı **yoḳdur** olmaz
G1105-4. Mihr umma dehr-i dūndan andan gelen cefādur / Kimse cihānda ḫurrem olduġı **yoḳdur** olmaz
G1105-5. Āh it Muḥibbī her dem olmadı yār maḥrem / ʿĀşıḳ olur mı bī-ġam olduġı **yoḳdur** olmaz
G1136-3. Şerbet-i la ʿlünden özge āşıḳa **yoḳdur** devā / Gel ṭabībā ḳo ʿilācı biz cevāba baḳmazuz
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı zülf-i yāre dil / Ol sebebden yil gibi **yoḳdur** bizüm ārāmumuz
G1148-2. Rüsvā-yı cihān oldum mescidde yirüm **yoḳdur** / Meyḫāneye de varsam meyḫāne ḳabūl itmez
G1164-1. Emān virmez baña bir dem ġam ü derd ü belā hergiz / Kimesne **yoḳdur** ālemde benüm tek mübtelā hergiz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir ẕerre **yoḳdur** kinemüz

G1181-4. Zāhidā ʿışḳ ehlinüñ gel meẕhebi **yoḳdur** dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1184-4. Raġbeti **yoḳdur** yanuñda birdürür pīr ü cevān / Didi biz meh-rūlaruz şeyḫ ile şāba baḳmazuz
G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz / Ol sebebden **yoḳdurur** hīç bir kişiye kinemüz
G1193-3. Żiyā-ı şemʿe **yoḳdur** iḥtiyācum / Olaldan şuʾle-i āhum şeb-efrūz
G1221-4. Ḳalmadı ṣabr u ḳarārum ʿazm-i yār itdüm yine / **Yoḳdur** andan ġayri çün bu derd-mende dest-res
G1224-2. Nice bir feryād idersin ey göñül bülbül gibi / Bu gülistān içre **yoḳdur** saña bir feryād-res
G1228-2. Bir nefes senden cüdā **yoḳdur** ben urmaġa mecāl / Çünki cānumsın gelür mi cānsuzdan bir nefes
G1296-5. Çünki öldürdüñ Muḥibbī'yi ser-i kūyunda gel / Būse iḥsān it ṭarīḳ-i ʿışḳda **yoḳdur** ḳışāş
G1320-4. Kim ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ **yoḳdur** dimişler evveli / Bulmadılar arayıp aña nihāyet yā vasaṭ
G1331-1. ʿĀşıḳam derdā degül aḥvāle kimse muṭṭaliʿ / Āh ü feryād eylesem **yoḳdur** aña hem müstemiʿ
G1347-2. Görürem **yoḳdur** beḳāsı hem vefāsı ʿālemüñ / Māl ü cāhından anuñ içün eyledüm ferāġ
G1380-5. Bu Muḥibbī gül-ruḫuñ medḥinde olsa ʿandelīb / Diyeler gülşende **yoḳdur** böyle bir gūyā laṭīf
G1386-5. Vir zekāt-ı ḥüsnüñi itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam **yoḳdur** aña benden eḥaḳḳ
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervīşe baḳ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **yoḳdur** aña benden eḥaḳḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe **yoḳdurur** benden eḥaḳḳ
G1468-3. Ḳocam didüm meyānuñ ḳorḳum budur ki ammā / **Yoḳdur** nişānı anca ḳıldan daḥi meyānuñ
G1501-1. Ġurūr ile baḳup dime ki **yoḳdur** kime benden yeg / Baḳarsan bu cihān ḫalḳı olupdur cümle senden yeg
G1501-2. Naẓar ʿuşşāḳa ḳılmazsuñ raḳīb-i rū-siyeh ḫāṣuñ / Perī-rūsın senüñ yanuñda **yoḳdur** ehrimenden yeg
G1503-5. **Yoḳdur** Muḥibbī gibi selīmi ṣādıḳ-ı ʿışḳ / Çoḳdur egerçi pādişehüm āşināları
G1595-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Dir idüm şikve ḳılup luṭf ile **yoḳdur** keremüñ
G1598-4. Ḳo bülbül eylesün zārı anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod **yoḳdur** yārı bu ʿālemde dikenden yeg
G1622-2. **Yoḳdur** mecāl ḳaldura baş zemīnden āh / Hep ḫaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G1697-4. Baḫr-i ʿışḳuñ nitekim **yoḳdur** nihāyet ṭūlına / ʿArż ḳılmaḳ ḳıṣṣa-i zülfüñ daḥi ṭūl-ı emel
G1714-2. Bāġa gel senden vefā būyın umar ʿāşıḳlaruñ / Bu cihānda gerçi kim virdügi **yoḳdur** bār gül
G1793-3. Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būse almaḳdayım / ʿIşḳ bāzārında **yoḳdur** bundan artuḳ şanʿatum
G1817-3. Āteşüm cānā irişdi kār ide mi bilmezem / **Yoḳdurur** eşkümden özge dīde-i ābum benüm
G1849-1. Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum / **Yoḳdurur** derd ü belādan ġayri artuḳ hem-demüm
G1902-2. Kaʿbe kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña / Andan artuḳ bir yirüm **yoḳdur** ġarīb üftādeyem
G1902-5. Zülfinüñ sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş **yoḳdur** uzun sevdādeyem
G1904-8. Muḥibbī derd-i ʿışḳ ile düşelden baḫr-i hicrāna / Ġamından özge hīç **yoḳdur** anuñla āşinā ḳıblem
G1920-4. Nitekim olmadı hem-tā saña ḥüsn içre begüm / **Yoḳdurur** derd ü belā içre benüm de bedelüm
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm / Żerre deñlü kimseye ʿālemde **yoḳdur** minnetüm
G1930-4. Ṭaḳaldan boynuma zencīr-i zülfi / Dil-i dīvāneme hīç **yoḳdur** ārām
G1935-5. **Yoḳdur** Muḥibbī ṭāḳat / جانرا جازا بنومی سپارم
G1942-2. İşidür **yoḳdur** ṣorar çoḳdur derūnum ḥālini / Dir idüm bir kimse ger güş eylese derdüm benüm
G2003-3. Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā / Dönüşüm **yoḳdur** bu sözden birdürür benüm sözüm
G2003-4. Gelmişüzdür ol ulı dergāhaʿarż-ı ḫāl içün / Andan özge varacaḳ bir yirimüz **yoḳdur** bizüm
G2005-8. Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ ile dīvānedür / Didi **yoḳdur** saña beñzer rind-i ḳallāşum benüm
G2036-4. Ey büt-i çīnüm bugün ḥüsn ile sen Ayāzsın / Eksügüm **yoḳdur** benüm de ʿışḳ ile Maḥmūd'dan
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / **Yoḳdur** güzeller içre bilür merḥabā yolın
G2051-5. Geldi ḫaṭūn **yoḳdurur** şimdengirü baña ḥayāt / Āh ölsün mi ecelsüz cān ile seni seven
G2058-3. ʿĀlem içre ʿāşıḳa **yoḳdur** ʿilāc ez-ġayr-i merg / Ölmege cehd eylesün kendüye tīmār isteyen
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş **yoḳdur** meger zülfüñde anı aşasın
G2154-4. Kimse **yoḳdur** ki dem içre çeke ʿışḳuñ meyini / Sāḳiyā nūş idelüm rıṭl-ı girānı baña şun
G2171-7. ʿIşḳdan özge ʿāşıḳa **yoḳdur** Muḥibbī çün kemāl / ʿĀşıḳ olan ʿışḳdan özge kemāli n'eylesün
G2307-3. Çemende açmaġa **yoḳdur** mecāli / Gözini nergis ol şehlāya ḳarşu
G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli nigāruñ / Ol istiḥkām **yoḳdur** şehr-i Pecde
G2366-4. Derd ü ġamdan ġayri **yoḳdur** ʿālem içre ḫāṣılum / Dostum çün bilmedüñ ḫālüm benüm pes kim bile
G2414-4. Bāġda serv-i sehī ḳaddüñ görüp öykinmesün / Ḳudreti **yoḳdur** anuñçün bir ḳadem reftāre de
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Vefā **yoḳdur** bilürsin çünki zende
G2552-6. Muḥibbī **yoḳdurur** sükkerde leẕẕet / Melāḥat ki ḳomış Ḫaḳḳ ol dehende
G2610-5. Raḥmi **yoḳdur** çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma yoḳ yire bu iki gözüñ yaşını
G2631-1. Arasalar bu cihānı içinde **yoḳdur** sen gibi / Ḳanda baḳsañ işbu ʿālem ṭopṭoludur ben gibi
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña **yoḳdur** fāyide / Tek kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi
G2650-4. Öldürürseñ gel beni öldür ḳapuñdan sürme tek / Ḳanda varsun senden artuḳ **yoḳdur** yalvaresi
G2654-1. ʿIşḳ-ārā cānın revān itmekdür ʿāşıḳ pīşesi / Bundan özge ʿālem içre **yoḳdurur** endīşesi
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı şūfi idrāk eylemez / Zīrā kim ʿāşıḳ degüldür **yoḳdur** anuñ meşrebi
G2707-2. Eger dirsem mi renc ey meh ġam-ı dil / Ki bundan özge **yoḳdur** güft ü gūyı
G2719-4. Yol **yoḳdur** beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni
G2740-3. Ol pādişāh-ı ḥüsnüñ işiginde ḳulları / Çoḳdur içinde **yoḳdur** eñ ednā benüm gibi
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime **yoḳdur** ben gibi / Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi
Tb1-24. Leblerüñ ṣorduḳca bildüm āb-ı kevṣerden laṭīf / ʿĀşıḳa yek nesne **yoḳdur** kūy-ı dilberden laṭīf
Mh13-1. Baġrumı ḫūn eyleyen bir çeşmi kāfirdür bugün / Raḥmi **yoḳdur** ḥālüme şan ḳalbi mermerdür bugün
Mr1-9. Ḥüsnüñe beñzer şehā cennet içinde var mı bāġ / Lāle-ruḫsāruñ gibi ʿālemde **yoḳdur** bir çerāġ
Mr4-11. Ḫaste -dilven **yoḳdurur** bir maḥremüm kim ben aña / Şerḥ idem rāz-ı derūnum derdini öñden ṣoña
Mr27-7. Cihān içinde oldı nāle işüm / Ki **yoḳdur** ġamdan özge bir bilişüm
Mr29-6. Senden özge kimsenem **yoḳdur** ide raḥmet baña / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

B10. Bāre-i laʿlüñ devādur derdüme cānā didüm / Güldi dilber didi kim **yoḳdur** saña andan naṣīb
B45. Ḳanāʿat gencdür pāyānı **yoḳdur** / Ṭamaʿ bir derd-verdür yaʿni **yoḳdur**
B132. Cānumı al raḥm idüp bir būse vir didüm didi / Bu bahāya virmezem çün **yoḳdurur** anda semen

yoḳ yire [28] Boş yere, bī-máʿnī yere, bātılen, ʿábes yere, fāidesiz yere...(Tulum, 2011: 1903)

G89-3. Didiler **yoḳ yirlere** ḫarc itmeʿömrün naḳdini / Bilmedüm ḫayf anları ḫaḳ birāderdür baña
G121-5. Ey Muḥibbī çāre yoḳ bīmār-ıʿışḳa bilmiş ol / Dutmasun nabżuñ gelüp **yoḳ yire** bī-çāre ṭabīb
G228-4. Laʿlüñ añdum feraḥdan **yoḳ yire** ḳan aġladum / Gāh olur meclis içinde **yoḳ yire** aġlar mest
G265-6. Degmeñüz virmez murādın kimseye devr-i zamān / **Yoḳ yiredür** her kim eylerse bugün kām ile baḫş
G285-6. **Yoḳ yire** ḫarc itme cānā ḫākipāyuñ cevherin / Nice şehler başına āḫır olısardur bu tāc
G332-3. Żāyiʿ itme nāṣiḥā **yoḳ yirlere** söz naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ daḥi pend
G335-4. Bilmedün ġonce-dehānı sırrını / Açma aġız **yoḳ yire** eyleme ḫand
G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḥi / El urup n'eylersin ey dil **yoḳ yire** bir zordur
G1050-4. Cān viren bir būsem alur gerçi dilber dir velī / Līk durmaz vaʿdesine **yoḳ yire** cān oynadur
G1375-4. Genc-iʿömrün ḫāṣılı her bir sözüñ gevherdürür / Ḥayf ola anı ki sen **yoḳ yire** idesin telef
G1435-2. Āh kim ḳaṣd eyledi ḳanum döke **yoḳ yirlere** / Neşterin almış ele çeşmüñ gibi fesādlıḳ
G1485-4. Aġzı içün dil ile cān çekişür / Bilmedüm **yoḳ yire** nedür bu ceng
G1529-4. Utanmaz ḫırḳasından ṣūfī miskīn / Bize **yoḳ yire** gör ṭaʿnını anuñ
G1605-1. N'eyledüñ n'itdüñ lebüñ aġzuñda pinhān eyledüñ / Öldürüp ben ḫastei **yoḳ yire** bir ḳan eyledüñ
G1619-2. muṭīʿüñdür ser-i-ser cümle ʿālem / İder çeşmüñ hemān **yoḳ yirlere** ceng
G1626-1. Gösterüp aġzunda laʿlüñ ṣoñra pinhān eyledüñ / Öldürüp ʿāşıḳları **yoḳ yirlere** ḳan eyledüñ
G1734-2. Ömri żāyiʿ eyleyüp **yoḳ yirlere** ḫarc eyleme / Zīrā ārām eylemez giçmekdedürür ay ü yıl
G1782-5. İtme Muḥibbī ḳuluña gel **yoḳ yire** ġażab / Sulṭān olan kimseye lāyıḳdurur ʿilüm
G1893-5. Ey Muḥibbī oynar oyunı bu nerrād-ı felek / **Yoḳ yire** çekmege elüm gelmez dime nerdüm benüm
G2176-4. Nice bir öldürürsin ʿışḳ ehlin / Döküp **yoḳ yirlere** ḳanı n'idersin
G2222-5. Çün kenār olmaḳ müyesser olmadı ol serv-ḳadd / Ey Muḥibbī **yoḳ yire** bu çeşmi yaş itmek neden
G2259-3. Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi / Ḳırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳḳ döker **yoḳ yirler** çoḳ ḳan
G2479-5. Diler Muḥibbī vaṣluñı bilmez velī bunı / Ömrin giçürdi **yoḳ yire** sevdā-yı ḫām ile
G2559-6. Ḳatıdur göñli nigāruñ çünki seng-i ḫāreden / Eyleme āh u fiġānı ey göñül gel **yoḳ yire**
G2610-5. Raḥmi yoḳdur çün bilürsin ey Muḥibbī dilberüñ / Gel aḳıtma **yoḳ yire** bu iki gözüñ yaşını
G2691-4. İdem vefā diyü āh dönüp cefā ḳılursın / Ḳorḳmaz mısın Ḫudādan **yoḳ yire** içüp andı
Mr11-4. Bu göñül **yoḳ yire** her dem ḳuru sevdāya düşe / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

yoḳlamaḳ [2] *T.* Bakmak, gözden geçirmek, kontrol etmek. (TDK, 2011: 2601)

(yoḳla [1], yoḳlasam [1])

G441(a)-5. Ey Muḥibbī ġamdan özge yār-ı ṣādıḳ bulmadum / Her ne dem kim **yoḳlasam** yanumda ġam-ḫānemdedür
G2528-4. Ġam meclisine ḥācet olursa şarāb ey dil / **Yoḳla** bulunur lā-büd bu dīde ḳabaġında

yoḳluḳ [1] *T.* İhtiyaç, fakr, zaruret, varlık mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1335)

G2722-4. Yolında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı varı beni **yoḳluḳ** faḳīr itdi

yol [204] *T.* (TDK, 2011: 2602-2603)

bk. egri yol, gözü yol gözetmek, gözü yollarda ḳalmaḳ, Ḥaḳ yol, ṭoġrı yol, yol almaḳ, yol irgürmek, yol ṭutmaḳ, yola gitmek, yola/yoluña cān u ser/baş ḳomaḳ, yola yazmaḳ, yol bulmaḳ, yol degül, yolda ḳalmaḳ, yolda ḳomaḳ, yoldan/yolın azmaḳ, yoldan çıḳarmaḳ, yoldan dönmek, yoldan ṣapmaḳ, yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak), yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān virmek, yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ, yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek, yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek, yolına ṣaçmaḳ yolına urmaḳ, yolın bilmek, yolın gözetmek, yolu düşmek, yoluña/yoluñda ḳurbān olmaḳ, yoluñda ölmek, yoluñı beklemek, yoluñı uġramaḳ, yoluñ ṭoġrultmaḳ/ṭoġrutmaḳ, yol virmek

(yol [7], yolda [45], yoldur [2], yolı [1], yolıdur [1], yolın [12], yolına [18], yolında [48], yolından [2], yollar [8], yollarda [1], yolları [5], yolların [10], yollarına [2], yollarını [1], yollaruñ [5],

yollaruñda [2], yolum [5], yoluma [1], yolumda [2], yoluñ [4], yoluña [4], yoluñda [17], yoluñdadur [1])

1. Karada, havada, suda bir yirden bir yere gitmek için aşılan uzaklık, tarik.

G30-5. Didi Muḥibbī ey püser **yoluñdadur** cān ile ser / Bir būse luṭf itseñ eger olurdı aña çün bahā
G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde **yollaruñ** zeyn eylesün / Ḥayfdur cānā ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G79-2. **Yollaruñ** üzre yüzümi döşeyüp ferş ideyim / Ḥayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā
G94-3. **Yollaruñ** üzre nigārā yüzümi ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G113-1. Gördiler ḫāk olduġum **yoluñda** ey ʿālī-cenāb / Reşk idüp dir ehl-i dil يا لَيتَنى كنت تراب
G180-2. Yüzüm üzre ola kim pā ḳoyasın / **Yoluñ** üzre budur olduġum türāb
G279-3. Senüñ **yoluñda** her ḫār-ı muġaylān / Görinür baña zer-bāft ü dībāc
G350-5. Ġubār itdüm özümi **yollar** üzre / Ümīdüm bu ki ilete kūyuña bād
G503-6. Yüzüme yaşuma baḳdı didi yār / **Yoluma** ḫarc içün sīm ü zeridür
G538-1. Dilā ḳat eylemek ʿışḳuñ yolını şanma āsāndur / Belā der-bendidür **yolları** rīk ü beyābāndur
G557-5. Dirhem-i eşki aḳıtsan **yollarına** ey Muḥibbī / Bir ḳızıl menḳūre şaymazlar seni meh-pāreler
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña zīrā ki **yollar** göldürür
G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var zülf ü zenaḫdān ḳıl ḥaẕer / Dün ḳarañu ġāfil olma **yolda** vardur çāhlar
G744-3. Eyler heves lebinden şeftālūye irem dir / Bī-çāre dil ne bilsün **yol** uġraġında çehdür
G796-2. Eger **yoluñda** ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G806-2. Üstüme seng-i cefā şol deñlü yaġdurdı nigār / Varmaz oldum ser-i kūyına **yollar** ṭaşludur
G832-5. Aġlayup sürse Muḥibbī rūy-ı zerdin ṭaşlara / **Yollaruñ** eṭrāfı cānā laʿl ü altun ṭaş olur
G956-6. Kirpügüñ cārūb idüp eşkini saḳḳā eylemiş / **Yollarını** süpürür çeşmüm olup ferrāşlar
G1032-4. Gözlerüm saḳḳāsı her **yollarına** şu seper / Gerçi uyḫu her kişiye sevgüli maḥbūbdur
G1133-4. Ol perī-rū yüzüm üzre bir ḳadem başşun diyü / Yüzümi ḫāk eyleyüp **yollarda** pā-mālem henüz
G1153-2. Ben ḫāk iderem yüzümi tā başa **yol** üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẕer itmez
G1257-1. Oldum cefā vü cevr ile dilden beri yetiş / Terk itmeden **yoluña** bu cān u seri yetiş
G1276-4. Ḫāk-i rehine dökeli bu dīdeler eşki / Gören didi kim **yolları** hep sīm ü zer olmış
G1319-4. Ol yār-ı Nāzenīn ola kim bir ḳadem başa / **Yolları** üzre eyleyeyüm yüzümi bisāṭ
G1417-6. Kūyına yārüñ irmege bir çāre bulmadum / İtmiş anuñ çü **yolların** eşküm bataḳ bataḳ
G1457-3. Nigārā kūyun eṭrāfın yaşum deryāya döndürdi / Giçilmez **yolum** olmışdur aña varmaġa rāhum yoḳ
G1469-7. Seyre gelsün tek Muḥibbī yār sīnem bāġına / **Yolların** ḳanlu yaşumla lālezār itsem gerek
G1514-3. Dile sulṭān-ı ġam geldükce çeşmüm / Şular müjgānum eyler **yolların** pāḳ
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger zülfüñi çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem **yoluñda** gel çal anı tek
G1581-2. Bunca istiġnā ile gör āfitāb-ı ʿālemi / ʿIşḳ ile üftāde olmış **yollar** üzre sūz-nāk
G1616-5. Bu Muḥibbī derd-mendi ḫāke yeksān eyledüñ / Anuñ içün **yollaruñda** pāy-mālüñdür senüñ
G1615-4. İster iseñ esb-i dilber pā ḳoya ruḫsāruña / **Yolları** üzre düşüp anuñ türāb olmaḳ gerek
G1634-2. Esb-i nāz üzre el urduñ zülfüñüñ çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp **yoluñda** ġılṭān eyledüñ
G1651-2. Cism-i zārum **yollar** üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm yüzüme ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1733-1. Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicrān ilinde nice **yol** / Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz viṣāl
G1760-3. Zülfini çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden **yoluña** ṭūp olmayan ser ser degül
G1812-5. Bu Muḥibbī anuñ içün **yollaruñda** ḫāk olur / Ola kim birgün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm
G1851-5. Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārunuñ / Baġlıdur **yollar** giçilmez ḳanlu yaşumdan benüm
G1852-1. Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perīşān-ḥāl olam / **Yollar** üzre ḫākipā olup düşüp pā-māl olam
G1855-2. Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün **yollaruñ** üzre yüzümi ḫāk-rāh itdüm
G1910-1. Güzeller içre ey servüm seni çün iḫtiyār itdüm / Aḳıtdum gözlerüm yaşın **yoluñda** cūybār itdüm
G2000-2. Ola ki bir ḳadem başa gelüp ruḫsāruma diyü / Düşüben **yolları** üzre ben anuñ ḫāk-sār oldum
G2111-5. **Yollar** üstinde Muḥibbī nice ḫāk oldı yatur / Kūyuña ileticek bād-ı seḥerden şor sen
G2153-3. Yüzümi süreyim çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile **yoluñda** bir kiyāham ben
G2248-2. Cānum bile **yoluñda** senüñ dil nedür ey dost / Tek güşe-i çeşmüñ ile baña bir naẕar olsun
G2358-1. Giderken kūyuña oldum fütāde / Dirīġā olmadı **yolum** küşāde
G2645(a)-6. Maḥabbet şehrine **yol** yoḳ Muḥibbī bāb-ı miḫnetsüz / Maḥabbet miḫnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı
En1-10. Re Revā görme ḳapuñda baña cevr ide felek / Luṭfuñ olmaya **yoluñda** ben olam şöyle ġubār
Mr11-8. İḫtiyār ile senüñ **yoluña** varmalu degül / Gönül eyvāy gönül vā gönül eyvāy gönül
D40-1. **Yolından** ṭoġrı iken oḳ gibi āb / Benüm ḳaddümi döndürdi kemāne

2. Yolculuk.

G707-4. İsteyüp vaşlın ʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol **yolda** baña zāddur
G1321-2. Evvel refīḳ şoñra ṭarīḳ bu meşeldür / **Yol** ḳorḳuludur eyle dil ʿışḳ ile iḫtilāṭ
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi / Görüñ **eceli** yolı varup dāre ṭapındı

3. Uyulan ilke, sistem, usul, tarz, tarik.

G109-3. Zāhidā şanma ki senüñ gibi **yolum** yañılam / ʿIşḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G450-5. Rāh-ı ʿışḳ içre Muḥibbī n'ola terk eylese cān / Dostlar olmaz ʿaceb çünki maḥabbet **yolıdur**
G685-2. ʿIşḳ bir **yoldur** buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı zāhid anı çünki şaşıdur
G779-5. Rāhı kecdür zāhidüñ ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbī ʿāşıḳam **yolum** ṭarīḳim ṭoġrıdur

G1074-3. Ḳāfile ṭoġruldı gitdi rāh-ı ʿışḳa ey göñül / Cān u ser virmek gereksin işbu **yoluñ** bācıdur
G1369-2. ʿIşḳdur **yolum** ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben ẕāhidā senüñ gibi her dem güẕāf
G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı şu ʾb-nāk olur / Ben ol **yoluñ** zemānde bī-vehm ü pākıyam
G1904-1. Yüzüm ger döndürem dönsün cefādan bir yana ḳıblem / **Yoluñda** ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G2043-1. Gözler hemīşe cevr ile dilber cefā **yolın** / Beñzer cihānda görmedi mihr ü vefā **yolın**
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / ʿĀlem yüzinde bulmaya ehl-i ṣafā **yolın**
G2043-3. Varsam elini öpmege el virmeyüp döner / Yoḳdur güzeller içre bilür merḥabā **yolın**
G2043-4. Dāmānuma yapışdı yine kūyuñ itleri / Eski ḥuḳūkı añdı vü hem āşinā **yolın**
G2043-5. Ḫāk-i der ile gözlerümi rūşenā ider / Varmaz Muḥibbī kimsene hergiz ṣabā **yolın**
G2044-1. Yār taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ **yolların** / Ẕerrece ögrenmemiş mihr ü vefānuñ **yolların**
G2044-2. Ḳāmetüm çeng olmayınca uymadum ḳānūna āh / Bulımadum nāle ḳılmayınca nāyuñ **yolların**
G2044-3. ʿIşḳ-ārā Ferhāda taḥsīn eyle Ḳayse āferīn / Ḫoş gözetmiş her biri bulmış belānuñ **yolların**
G2044-4. Derd-i ʿışḳa ey ṭabīb ḳānūnla olmaz şifā / Oḳumaduñ anda bu derde devānuñ **yolların**
G2044-5. Göñlümi gönderdüm evvel kūyına dildāruñ / Ey Muḥibbī ögrene ol bī-vefānuñ **yolların**
G2103-3. Kaʿbeye varmaz o kim görmeye **yoluñ** zaḥmetin / ʿIyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik **yolın** / Eylesün dilden tırāş ṭutsun ḳalenderlik yolın
G2131-2. ʿIşḳ meydānında şunlar kim serinden giçmeye / Ḳullanıbilmeye ol ʿālemde serverlik **yolın**
G2131-4. Eşk-i çeşmüm baḥrine tüşeli māhiler gibi / Ṭūl u ʿarżın seyr idüp bildüm şināverlik **yolın**
G2131-5. Āteş-i ruḥsār-ı yāre bu Muḥibbī cān yaḳar / Ehl-i ʿışḳ ögredür beñzer semenderlik **yolın**
G2533-2. Vādī-i ʿışḳa düşen bulur maḥabbet **yolların** / ʿĀşıḳ oldur ʿışḳ-ārā Mecnūnleyin ol ferd ola
G2545-2. Jeng-i ġam ṭutdı göñül āyīnesin pīr-i muġān / Vaḳtidür meygede **yolın** baña irşād eyle
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir **yoldur** iki ṣandı anı zāhid / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür şaşı
B50. Her ḳaçan hicrān **yolın** ḳat itmege ḳılsam sefer / Hem-rehüm derd ü belā vü menzilüm ḥayretdürür

4. *mec.* Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.

G1904-3. Didüm **yolumda** ger ölsem dirildüm laʾl-i nābumla / Ölürem günde yüz biñ kez ḳanı ʿahd ü vefā ḳıblem
G2191-2. Ehl-i diller meclisinde ey göñül **yol** yoḳ saña / Tā ki bir görinmeye senüñ birūnuñla derūn
G2304-5. Bu Muḥibbī şiʿrini yārā güẕāfın ekleme / Ṣıdḳı var iḳrār ḳıl **yolumda** ṣādıḳdur diyü
G2719-4. **Yol** yoḳdur beḳāya eger irmeye ecel / Peymāne pür ola meger oldur fenā güni

5. *mec.* Gaye, uğur, maksat.

G24-10. Şehīd-i ʿışḳ olsa ger **yoluñda** / Muḥibbī'ye budur maṭlūb-ı aʿlā
G25-4. Leb-i şīrīnüñi gördüm belā kūhında Ferhādem / **Yoluñda** n'ola elin virsem bugün ben bī-ser ü bī-pā
G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri / Eyleyem dīnüñ **yolında** cān u dil ile ġażā
G43-3. Yüzümüñ zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu **yolda** nice dinār baña
G47-5. Bu Muḥibbī hecr ile oldı bugün Mecnūn-ṣıfat / Olmaduñ bu **yolda** sen de baña hem-rāh ey ṣabā
G54-4. Çevgān idüp zülfini nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā **yolında** ḳıl ġılṭān aña
G131-4. ʿIşḳdan özge bugün ögrenmedüm bir ḥarf-i rāst / Baña irşādı bu **yolda** böyle virmişdür edīb
G193-1. Bulmadum ʿālemde bir yārʿahd ü peymānı dürüst / Gerçi cān virdüm bu **yolda** aradum anı dürüst
G225-5. Ne ġam **yolında** ger ölse Muḥibbī / Nigārā tek sen ol ṣaġ u selāmet
G234-1. Dün gice geşt eyledüm ben kūy-ı cānānı dürüst / Bir ramaḳ ḳaldı bu **yolda** kim virem cānı dürüst
G355-3. Dostluḳ ḥaḳḳı mıdur **yoluñda** Ferhād olduġum / İtmeyesin bu benüm derdüme dermānlar meded
G368-5. Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur olur ʿışḳ içre ol nā-būd / Dimez hiç ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ benem bu **yolda** būdum var
G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse **yolında** / Cömerd zerin ṣaḳlamayup tehī kef eyler
G458-3. Zülfüñüñ çevgānını görse ḳaçan ʿāşıḳlarun / Başını ṭūp eyleyüp **yolında** ġılṭān oldılar
G479-1. Her kimüñ kim göñlini bir luʾb ile cānān alur / Cān virür bu **yolda** ṣanmañ derdi ḳor dermān alur
G500-4. Māl ü menāl ü cān ü serüm yoluña fedā / Evvel bu **yolda** saña fedā ata anedür
G538-5. Muḥibbī kim ki ʿāşıḳdur bu **yolda** terk-i cān itmez / Ḳosun ol daʿvi-i ʿışḳı aña ol ḳurı bühtāndur
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu **yolda** çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle yüzüñ göster ya ṣorma şuçumı öldür
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil **yolında** terk ider biñ ʿaḳl u dil / Zülfinüñ ḳaşdı eger īmān olursa çoḳ mıdur
G720-4. Cānān **yolında** her ki bugün terk-i cān ide / Ferhād-vār ʿālem içinde be-nām olur
G783-3. Ne ġam cān terk idem cānān **yolında** / Gelür ortaya her kimde ciger var
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez mısın ṣems-i felek / Pāyuña yüzler sürüp **yolında** ḥaḳ olmış yatur
G800-5. Muḥibbī derd ile oldı **yolında** ḫāk ile yeksān / Dimedi yañılup bir dem benüm ḫāżır güvāhumdur
G911-2. Serv-ḳadsin pāyuña itdüm gözüm yaşın revān / Yalıñuz başum degül **yoluñda** böyle cān aḳar
G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ bu **yolda** ʿāşıḳa hergiz ziyān olur
G982-2. Olsañ **yolında** ḫāk saña eylemez naẓar / Ey dil ne çāre senden anuñçün ferāġı var
G1003-3. Ḫāk olursam da **yolında** sāye ṣalmaz üstüme / Gün-be-gün cevr baña ol serv-ḳāmet arturur
G1005-1. Pīr-i muġāna virmem ezelden ḥavāledür / Ḳısmet bu **yolda** destüme gülgün piyāledür
G1050-2. Şöyle ḫāk itdi reh-i ʿışḳuñ **yolında** rūzgār / Bād-ı āhumla beni her yaña her an oynadur
G1059-3. Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı ḥüsne kim ola ḫarīd / Aña bu **yolda** belā vü derd ü ġam ḫāṣıldurur
G1122-5. Çevgān idüp zülfine el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa **yolında** anuñ degme ser olmaz
G1137-3. Düketdi ḳalmadı **yolında** varum / Ḳalursa ġam degül āḫır kefensüz
G1162-2. Gerçi **yolında** nigāruñ cān u dil ḳıldı sebīl / Müstedām olsun ki cevrüñ eylemez takṣīrümüz
G1195(b)-2. Pāy-būsın isteyü **yolında** ben oldum helāk / Hergiz ol bed-ḫū başup üstine rāhı eylemez
G1223-1. Dil-rübālar **yolına** dil nitekim ḳıldı heves / Bulmadı ʿālemde hergiz kendüye feryād-res

G1224-4. İrmedüñ ol serv-ḳadüñ vaṣlına ey cūy-ı eşk / Yüz ṣuyın dökdüñ bu **yolda** nitekim ḳılduñ heves
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse zülf-i çevgānın alup / Ṭūp olup ġılṭān olısardur **yolına** nice baş
G1283-5. Baḥr içinde bu Muḥibbī key ölümlü ḫastedür / Ger bu **yolda** cān vire ʿālemde sürsün nice yaş
G1307-1. Hīç aḥvālüm dirīġā olmadı ḍarż / Oldı şimden ṣoñra cān virmek baña bu **yolda** farż
G1368-1. Māh-rūlar **yolına** itdüm dime ʿömri telef / Öyle gelmişler ezelden öyle ʿuṣṣāḳ-ı selef
G1377-1. Dürrler ile gözlerüm ṭolu idi hemçün ṣadef / Bī-vefā dilberlerüñ **yolında** hep oldı telef
G1393-4. Kimdürür senüñ **yoluñda** baş u cān terk itmeye / Yaradılmadan bu ʿālem sen idüñ maḥbūb-ı ḥaḳḳ
G1440-4. Ḫākipāy oldum **yolında** ey ṣabā luṭf it getür / Kūy-ı dildāra ilet billāh yatur ol gerde baḳ
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek zülfini çevgān eylesün / Borcum olsun başumı **yolında** ġılṭān eylemek
G1496-2. Dükendi gevher-i çeşmüm **yoluñda** ʿayne almazsın / Güzeller sīme māyildür degül mi ol diremden yeg
G1526-4. Ẕerre-veş ser-geştesin çün ol güneş ruḫsāre sen / Bu hevā-yı ʿışḳ ile itdi özüñi **yolında** ḫāk
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / **Yolına** bir cān nedür biñ cān fedā cānānenüñ
G1528-1. Vuṣlata irmege ger var ise ey dil hevesüñ / Terk-i cān eyle **yolında** pes ol Ḫsi-nefesüñ
G1529-5. Muḥibbī **yolına** terk eyleye cānı / Eger görmezseñ ol rūḥ-ı revānuñ
G1538-3. Ruḫ-ı şem ʾine yaḳan bu dil ile cān u seri / Her kişi sevdüginüñ **yolına** pervāne gerek
G1560-1. Ḳapusında ḳul oldum çün yine cān ile cānānuñ / ʿAceb mi terkini ursam bu **yolda** ben dilü cānuñ
G1562-5. Başını ṭūp itmeyen bu **yolda** bilmez anı kim / İḫtiyar ile degüldür cünbişi merdānenüñ
G1575-3. Borcum olsun **yolına** cānı virem dimiş idüñ / Ḳıl edā borcı dilā vaʿde vefā ister iseñ
G1581-3. Başasın bir gün gelüp yüzüme ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam **yolında** ḫāk
G1597-5. Senüñçün ey ārām-ı cān hemçü Muḥibbī nā-tüvān / Terk eyledüm bu **yolda** cān sen di ki yārisin kimüñ
G1626-3. Zülfini çevgān idelden berü ey ṣāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp **yolında** ġılṭān eyledüñ
G1719-3. Kim ki ʿāṣıḳdur ḳılur cānān **yolında** terk-i cān / Kūh-ken Ṣīrīne ʿāṣıḳdur velī Ḫusrev degül
G1722-2. Seni sevmek günāh ise ḥabībüm / Beni öldür bu **yolda** müttehem ḳıl
G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu **yolda** yüri ol
G1738-2. Cān virmek anuñ **yolına** āsān gelür ammā / Ayrulıġına doymaḳ anuñ āh ne müşkil
G1742-4. Sikender-veş ümīd ile bu **yolda** / Virürsem teşne-leb cānı ne müşkil
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ zülf-i ʿanber-bārına / Ey göñül yiter bu **yolda** kendüyi āvāre ḳıl
G1746-5. Cān u dil terk itdi **yoluñda** Muḥibbī bilmedüñ / Ey ṣanem şimdengirü mihrüñ hemān aġyāre ḳıl
G1761-4. Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar aḳıdup / Āḫır **yolında** cemʿ olup ʿummān olan yaşum
G1762-1. Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum / Çoḳdan eyler idüm **yolına** terk-i cānum
G1775-3. Bulmadum bir çāre çāre çāre çārevāṣluna / ʿĀḳıbet bu **yolda** ben kendümi nā-çār iñledüm
G1793-5. Ger şehīd-i ʿışḳ olam **yolında** ol meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola ziyāret-gāh-ı ʿuṣṣāḳ türbetüm
G1794-7. Ey Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü ġamdur ḥāṣılı / Anuñ içün ölmegi bu **yolda** ben rā eyledüm
G1800-6. Ol cefākāruñ **yolında** terk-i cān itdüm yine / Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm
G1834-1. Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş āṣıḳām / Cān ile dilberlerüñ **yolında** ammā ṣādıḳam
G1835-1. Her ḳaçan eş ārum içre leblerin yād eyleyem / Nice şīrīn lebleri bu **yolda** Ferhād eyleyem
G1843-3. Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyına / Aḳıtdum gözlerüm yaşın **yolında** cūybār itdüm
G1875-1. Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil ḳılam / Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu **yolda** ġam ḥāṣıl ḳılam
G1899-5. Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-i tīz alup / Ben de bu **yolda** virmege çoḳdan ser isterem
G1925-1. İdelüm vaṣluñı heves n'idelüm / Cān virelüm bu **yolda** bes n'idelüm
G1931-6. Rāyum oldur cān virem bu **yolda** ey ārām-ı cān / ʿĀlemi fānīde ṣanma ġayri rāyı isterem
G1932-3. Cānān **yolında** her ne gelürse gelür sürūr / Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem
G1939-5. Günāhuñdan seni pāk eylemez illā göz yaşı / Muḥibbī aġlayup gülmek gerek her dem **yolından** hem
G1968-4. Evvel iḳrār eyledüm **yoluña** cān terk itmegi / Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam
G1971-4. Māh-rūlar **yolına** ben baş u cān terk eyledüm / Var ise gelsün bu dehr içinde emṣālüm benüm
G1986-4. Cānı terk eyleyin **yolına** cānānelerüñ / Olaʿuṣṣāḳ-ārā vaṣlına anuñ dest-resüm
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül laʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu **yolda** bir zülf-i siyeh-kār isteyen
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü yüzüñe gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu **yolda** ʿöẕr-ḫᵛāham ben
G2112-3. ʿArż ḳıl ḫālümi ol gül-ruḫa ey bād-ı ṣabā / İşbu **yolda** yaraşur çāpük ü çālāk olasın
G2146-2. Laʾlüñi anduḳca añsam n'ola cām-ı mey gibi / Varumı virem bu **yolda** ṭālib-i peymāneyin
G2174-2. Cān eyleyeyim **yolına** teslīm didüm evvel / Serden giçeyim giçmeyem āḫır bu sözümden
G2175-4. Ḫarc ḳıl dil naḳdini yārüñ dilerseñ vaṣlını / Belki cān virmek gerek bu **yolda** bāzār isteyen
G2178-1. ʿĀṣıḳ iseñ ṣaḳlama bu **yolda** gel cānun ṣaḳın / Dimeye bir cān nedür ḳıymadı cānānuñ ṣaḳın
G2182-3. Lebüñçün ḳalmadı varum bu **yolda** baş daḥi virdüm / Nitekim mey içün müflis ider destārını merhūn
G2209-2. Dūr düşdüm ay ü yıllar giçdi görmem gün yüzin / Hey müselmānlar bu **yolda** kimse mehcūr olmasun
G2396-1. Sevdügüm bir serv-ḳadd nāzik-meyāndur tāzece / Anuñ içün **yolına** başum revāndur tāzece
G2469-5. Cān u dilin Muḥibbī sen şāha tuḥfe çekdi / Bundan ulı nesi var **yolında** ḳıydı cāna
G2527-3. Anuñ içündür **yolında** başumı ṭūp eyledüm / Ola kim ġılṭān idem ben zülfinüñ çevgānına
G2529-3. Gözlerüm ḫᵛācesi **yolında** ḳamu cevherini / Ḫarc idüp baḳmadı sūdına sermāyesine
G2533-4. Sevdügi **yolında** kim virmezse cān nā-kesdür ol / Cān viren cānān **yolında** şüphesüz cömerd ola
G2569-1. Dirīġā bilmedüm virdüm göñül ben ol perī-zāda / Düşüp **yolında** ḫāk oldum getürmez hīç beni yāda
G2598-2. Şöyle ḫāk oldum **yolında** kim meger bād-ı ṣabā / İrgüre kūyuña raḳṣa girüben şādān ola
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme zāhid saña yiter / ʿĀṣıḳ bu **yolda** eyledi ser terk-i cān daḥi
G2625-3. Ḥamdülillah ser-firāz itdürmedüñ dünyā ile / Çoḳ şükür meh-pāreler **yolında** ḫāk itdüñ beni
G2646-2. Kimdür ol sevdüginüñ **yolına** terk ide serin / Aña bir bencileyin cāna ḳıyar merd gerek
G2672-4. ʿĀṣıḳ mıdur ki döndire ser-tiġ-i ʿışḳdan / Olmaz bu **yolda** hergiz anuñ istiḳāmeti
G2682-5. Umar Muḥibbī būse ḳıla pāy-ı dilberi / Devrān **yolında** eyledi çün ḫāk-i pā bizi

G2722-4. **Yolında** merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki / Dirīġā ḳalmadı varı beni yoḳluḳ faḳīr itdi
G2727-4. Ḫāk ol **yolında** derd ile āh itme ey göñül / Ḳorḳum budur ki aña gide bir yaña beni
G2732-1. Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu **yolda** āmennā dimeyem cānān iki
G2732-1. **Yolına** bir cān nedür terk idem olsa cān iki / Cān virem bu yolda āmennā dimeyem cānān iki
G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan zülfini çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide **yolında** ʿāşıḳ serleri
G2744-1. **Yolında** her kim ölmezse añılmasun anuñ adı / Eger cān virmese ʿışḳ içre kim añardı Ferhādı
G2772-2. Bir naẓar ḳılmaz dönüp **yolında** bir āh eylesem / ʿĀşıḳı nā-ḥaḳḳ yire öldürmek anuñ ḫūları
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm döker **yolına** hem zer benüm gibi
G2796-2. Şöyle ḫāk oldı **yolında** cismüm ey serv-i ḫırām / Derd ile āh eylesem eflāke ilete gerdümi
G2799-2. Būy-ı zülfüñi dimāġuma getürdi çü ṣabā / Virelüm cān u dili **yolına** şükrāneligi
En1-27. He Hebā oldı **yolında** her ki ben çekdüm ise / Terk-i cān eylemişem baña ne ʿizz ü ne vaḳār
Mr12-14. Baña bu **yolda hemān** feryād u efġān oldı bes / Bir vefāsuz yār sevdüm n'ola ḫālüm bilmezem
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar **yolına** itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu yolda oldı saña ḥayf
B34. Giç cihāndan terk-i cān eyle **yolında** dilberüñ / Māl ü mülk ü ʿizz ü cāh ü manṣıbı ʿāşıḳ n'ider
B86. Nakd-i ʿömri māh-rūlar yolına itdüm telef / Gelmedi ammā dimeñ bu **yolda** oldı saña ḥayf

yol almaḳ [1] Yolda ilerlemek. (TDK, 2011: 2602)

G1113-3. Seyr ḳılmaġa yaşum mānīʿ olur ruḫlarına / N'eylesün **yolın alur** dīde o mādan giçemez

yol bulmaḳ [6]

1. Fırsat bulmak. (TS, 2009: 4652)

G1-4. Ṣoñ nefesde ṣaḳla īmānum benüm / **Bulmaya yol** aña şeyṭān-ı racīm
G322-4. **Yol bulmadı** hīç seng-dil imiş ḳatı ṣīrīn / Ṭaġlar kesüb eyledi reh gerçi ki Ferhād
G1720-3. Ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm **yol bulmasun** anda raḳīb / Bir ṣürāḥī bir ḳadeḥ bir ben olayın bir sen ol
D46-2. **Bulmasun** ye'cūc-ı nefsüñ **yol** dilerseñ ḳalbüñe / Baġla tevḥīd ile anı sedd-i İskender gibi

2. Çare bulmak. (TDK, 2011: 2602)

G199-5. **Bulmaz** Muḥibbī kimsene **yol** genc-i ḫüsnine / Tā ḳılmayınca göñlini vīrāne ʿāḳıbet
G1016-5. Ey Muḥibbī ṣaç aġardı cürmüñ al inṣāfa gel / Saña ḫālüñi gören ʿāḳil **bulur** bir **yol** güler
G2431-4. Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i viṣāle / **Yol bulma** aña müşkil olur ṣīr arasında

yol degül [2] İnsafa sığmaz; lâyık değildir; yakışık almaz. (Zülfe, 2011: 235)

G1476-2. Bezm-i ġamda key şaḳın ʿaḳl ile olma āşinā / **Yol degüldür** meclis-i ḫāṣa gire bīgānenüñ
G1666-2. Baḳmadı benden yaña dildāra dün virdüm selām / Almamaḳ Tañrı selāmın didüm aña **yol degül**

yol irgürmek [1] Yol açmak, yapmak, oluşturmak.

G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün **irgürmişem** maḳṣūda **yol** / Ṣavmaʿa küncinde zāhid daḫi ṭurur muʿtekif

yol ṭutmaḳ [4] *bk. rāh ṭutmaḳ*

1. Bir yoldan kimseyi geçirmeyecek biçimde düzen kurmak. (TDK, 2011: 2602)

G2761-4. Ḳanına girdüm yire ṣaldum yaşum itāmını / Ḳorḳaram **yolum ṭutar** āḫır alur ol ḳan beni

2. Bir yola, bir mesleğe sâlik olup gitmek. (Ş. Sami, 2010: 1246)

G2131-1. Māyil-i dünyā olanlar varımaz erlik yolın / Eylesün dilden tırāş **ṭutsun** ḳalenderlik **yolın**
G2131-3. Ḥamdülillah kim bugün ʿışḳ ile oldum mübtelā / Başuma **ṭutmış** iken āzāde mehterlik **yolın**
G2665-6. Ey Muḥibbī **ṭut** yüri ʿālemde istiġnā **yolın** / Dün-himmet olma elden sen ḳomaʿanḳālıġı

yola gelmek [1] İstenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak. (TDK, 2011: 2603)

M1-6. Keremden luṭfuñı ḳıl baña hem-rāh / **Yoluma gelmeye** şeyṭān-ı gümrāh

yola gitmek [1] Yolculuğa çıkmak. (TDK, 2011: 2603)

G437-3. Māh-rūlar öldürürler cevr ile ʿāşıḳları / Ol **yola gitmez** benüm yārüm yeñi āyin ṭutar

yola/yoluña cān u ser/baş ḳomaḳ [9] Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek. (TDK, 2011: 2603)

G217-5. Göñlümi alup şimdi eger ḳaṣduñ ise cān / Çoḳdan **ḳomışam yoluña** ben **cān u ser** ey dost
G636-2. Eger cān isteseñ ḫānum **yoluña ḳomışam cānum** / Degül ol ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ ki cān içün nizāʿeyler

G1474-7. **Baş u cānı yoluma ḳomaz** Muḥibbī dir iseñ / Ol reh-i ʿışḳ içre ancaḳ iḫtimālüñdür senüñ
G1515-8. Görelden ol gözi ḳaşı Muḥibbī'nüñ aḳar yaşı / **Ḳomışdur yolına başı** niçün dün gice gelmedüñ
G2253-2. **Başumı ḳodum** tīşe-i ġam **yolına** āḫır / Kūh-sār-ı belā içre ʿaceb kūh-kenem ben
G2652-5. ʿIşḳuñ ṭarīḳi key ḳatı müşkil ṭarīḳdür / Gel **ḳo** Muḥibbī işbu **yola cān ile seri**
G2704-4. Senüñ ʿışḳuñla olan mübtelālar / **Ḳomışlardur yolında baş u cānı**
Mh17-5. Ṣanmañuz gidem ben ol ṣīrīn-zebānı terk idüp / **Ḳomışam** çoḳdan **yolına baş u cānı** terk idüp
B198. Hevā-yı ʿışḳa çün uydum **ḳodum yolına** bu **başı** / Ciger biryān u dil-ḫaste aḳar durmaz gözüm yaşı

yola yazmaḳ [1] Az daha/kalsın, nerdeyse yoluvermek.

G2647-2. Teşbīh ideli zülfine ḳendüzini sünbül / Uġradı ṣabā ṣaçını anuñ **yola yazdı**

yolda ḳalmaḳ [2] Kaza, doğal afet v.b. sebeplerden dolayı yolda ilerleyememek, gideceği yere varamamak. (TDK, 2011: 2603)

G37-6. Āh kim menzil baʿīd bār-ı girān arḳamdadur / Ḳorḳaram **yolda ḳalam** olmaya ol menzil baña
G2748-4. Oḳ gibi ṭoġrulmayınca varımazsın menzile / Kimde yoḳ per-i ʾamel **yolda ḳalur** sekrān gibi

yolda ḳomaḳ [1] Yolda, yarı yolda bırakmak. (Ş. Sami, 2010: 671)

G1365-2. Nice yıllardur beni ḥasretle āh / **Ḳodı yollarda** ḳılup āvāre zülf

yoldan/yolın azmaḳ [3] Yolunu şaşırmak, doğru yoldan sapmak, yanlış yola gitmek. (TS, 2009: 4653, 4650)

G19-3. **Yolın azıtmış** iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi
G2510-7. Her işde Muḥibbī Ḥaḳḳa tevekkül itdüm / Göstere rāh-ı taḥḳīḳ bu **yoldan azmışa**
G2659-3. **Yolın azıtmış** iken ṭoġrı yola / Getürdüñ nice biñ ehl-i ṣalibi

yoldan çıḳarmaḳ [7] *mec.* Doğru yoldan ayrılmak. (TDK, 2011: 2603)

G1494-4. Cān u dilden eyle gel iḫrāc dünyā çirkini / Seni **yoldan çıḳaran** māl ü menāluñdur senüñ
G1703-4. Her ne gelse ḳāniʿ ol ger gelmese göster rıżā / Ġāfil olma kim seni **yoldan çıḳarur** ḥubb-ı māl
G2072-5. Muḥibbī virmeyem dirdüm dili meh-rūlara hergiz / Beni **yoldan çıḳaran** āh bu göz ile ḳaş olsun
G2129-1. Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāṣıḳı **yoldan çıḳasın** / Bir bu ki ḳana girüp bir bu ki ḳuldan çıḳasın
G2352-5. Seni **yoldan çıḳarur** bil Muḥibbī / Eger dil baġlu ḳala zülf-i kecde
G2471-2. Ṣaḳın aldanma cihān ḳılmaz saña hergiz vefā / Seni aldayup hemān **yoldan çıḳarur** āl ile
G2672-2. **Yoldan çıḳaran** ādemi ḫūblar selāmıdur / Ey dil selāma baḳma dilersen selāmeti

yoldan dönmek [1] Yolunu çevirmek, başka tarafa yönelmek.

G471-5. Görse Muḥibbī ḫastei **yoldan döner** ḥabīb / Bilmez ki nāz ider aña yāḫūd cefāsı var

yoldan şapmaḳ [1] Sapmaḳ, saptürmaḳ, dönmek, tenkīb etmek. (Tulum, 2011: 1904)

G1407-2. Nice bir **yoldan şaparsın** ey göñül inṣāfa gel / Gir ṣırāṭ-ı müstaḳīme çün saña emr itdi Ḥaḳḳ

yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak) [23] Birinin uğruna ölmek. (TDK, 2011: 2603)

bk. yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān virmek

G7-6. **Cān fedā itmez** dimiş **yolına** bī-dīn raḳīb / Bāver itme dostum vallah bühtāndur saña
G26-3. Çeşm-i ʿālem cümle nūrundan münevverdür senüñ / Olsa biñ **cānum idem yoluñda** ser-cümle **fedā**
G201-2. **Yoluña cān fedā ḳılsam** ʿaceb mi / Ġamuñ taḫt-ı dile sulṭāndur ey dost
G215-5. Sāḳiyā biñ **cānum** olsa **yoluña olsun fedā** / Bir ḳadeḥ meyle bizi sen bī-ġam itdüñ ʿāḳıbet
G223-4. **Cān u başum** ister ise **yoluña olsun fedā** / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ʿāṣıḳ gerek-dil-ḫᵛāh dost
G367-2. Ger zer-i rūyumla sim-i eşk maḳṣūduñ ise / **Cān u dil olsun fedā yolında** bulur sīm ü zer
G500-4. Māl ü menāl ü **cān** ü serüm **yoluña fedā** / Evvel bu yolda saña fedā ata anedür
G625-1. Baña dildār ne cevr eylese cānānumdur / Ben de **yolında fedā eyledügüm cānumdur**
G645-1. Ger **fedā** cānān **yolında cān olursa** çoḳ mıdur / Başa devletdür ḳanı imkān olursa çoḳ mıdur
G1345-1. Cān ise cāna murāduñ bu göñül itmez nizāʿ / **Yoluña olsun fedā** bunuñ gibi nice metāʿ
G1527-5. Vaṣlına cānuñ dilermiş ey Muḥibbī ol perī / **Yolına** bir cān nedür biñ **cān fedā** cānānenüñ
G1700-3. Ben **fedā ḳıldum yoluñda** çün senüñ **cān** ü seri / Dostum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl
G1760-1. **Yoluña cānum fedādur** ṣanma sīm ü zer degül / Dem mi vardur hecr elinden işbu çeşmüm ter degül
G2003-3. Dimiş idüm **eylesem yoluña cānumı fedā** / Dönüşüm yoḳdur bu sözden birdürür benüm sözüm
G2172-1. Vaṣl-ı cānān isteyenler ġam yimezler cān içün / **Yolına** bir cān nedür biñ **cān fedā** cānān içün
G2172-5. Ger buyursañ **cān fedā ide** Muḥibbī **yoluña** / Ādem olan ad u ṣanın terk ḳılmaz cān içün

G2183-1. Ḳandasin ey cān-ı cānān-ı cihān u cān-ı men / **Yolına olsun** hezārān **cān fedā** cānān-ı men
G2246-1. Bū getürdüñ būy-ı zülfinden ṣabā gerçek misin / **Yoluña olsun** hezārān **cān fedā** gerçek misin
G2366-6. **Cān fedā itmez** Muḥibbī **yoluña** dimiş raḳīb / Ṣümme vallah yalandur dostum tek sen dile
G2639-1. Gösterür dilber çü her dem ḫançer-i ʿuryānını / Ehl-i diller de **fedā eyler yolına cānını**
G2742-3. Rāyüñ oldı **idesin yolına** sen **cānı fedā** / Sen sen ol biñ daḫi rā itme bu rādan ġayri
Mr14-9. Muḥibbī ṭoġrıdur ʿışḳuñda ḫānum / **Fedādur yoluna** bu ḳuşca **cānum**
Mr27-9. Beni āşüfte ḳılan dil-rübādur / Dil ü **cān yolına** anuñ **fedādur**

yolına/yolında/yoluña/yoluñda cān virmek [20]

bk. yolına/yolında/yoluña/yoluñda can fedā (itmek/ḳılmaḳ/olmak)

G193-4. Şöyle mecrūḥ itdi bu dil-ḫastei ʿışḳun şehā / Bir nefes ḳaldı ki **vire yoluña cānı** dürüst
G218-3. Yārüñ gümānı bu idi **yolında cān vire** / Şükr-i Ḫudā ki rāst olupdur gümān dost
G345-1. **Yolında cān virem** ey ruḫları verd / Gerekdür ʿāşıḳ olan ola cömerd
G402-2. Cānum virürem **yoluña cān virmege** cānā / Bir sencileyin ölmege kimüñ hevesi var
G634-5. Kimüñ **yolına cān u seri virdi** Muḥibbī / Maḥmūd-ṣıfat īsi-nefes ḫūy-ı Ḥasandür
G705-5. Ey Muḥibbī ister iseñ vaṣl-ı yār / **Yolına virmek** gereksin **cān u ser**
G918-5. Bu Muḥibbī **yoluña** nice senüñ **cān virmesün** / Ehl-i diller gördiler sen cānı cānlar çekdiler
G960-3. Terk-i cān itmek revādur terk-i yār itmek degül / **Yolına cān virmegi** çoḳdan göñül iḳrār ider
G1030-4. ʿĀşıḳ olmaz ʿışḳ yolında **virmeyince baş u cān** / Aña pervāne dimezler yaḳmayınca bāl ü per
G1083-1. **Yolına cān virdügümi** gerçi cānān istemez / ʿĀşıḳuñ faḫrıdur ol ṣanmañ anı cān istemez
G1166-2. Güzeller gerçi bī-ḥaddür cefā vü cevre māyiller / Eger **yolında cān virsem** senüñle biri yār olmaz
G1233-4. Ṣanma her ʿāşıḳ olan **cān vire** cānān **yolına** / Degme Manṣūr daḫi eylemeye dāre heves
G1838-3. Bu ḫaste göñül irmez ise vaṣluña cānā / **Cān virse** gerek **yoluña** çün ḳaldı hem-ān-dem
G1986-2. Eger istemez iseñ **yoluña cān virdügimi** / Yüzüñ āyīnesini aġzuma ṭut gör nefesüm
G2201-3. Sen ḫarām itdüñ viṣālüñ beni maḥrūm eyleyüp / Ben **yolında cān virüp** ḳanum ḥelāl itmek neden
G2432-7. Cevrüñle eger **cān vire yoluñda** Muḥibbī / Terk eylemeye ʿışḳuñı ilete bile sīne
G2702-2. Dinür ölmez **yoluñda cān virenler** / Budur ʿāşıḳlaruñuñ iʿtiḳādı
G2731-4. Sözi birdür bu Muḥibbī seni cāndan yeg sever / **Cān virün yolında** hergiz eylemez güftār iki
G2736-2. Ziyān idem diyü her kim **yolında cān u ser virmez** / Dilegüm iki ʿālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
B96. Şu bir kim **virmedi cānı yolında** bir cefā-kāruñ / Ne bilür çekdügin miḥnet deminde ʿāşıḳ-ı zāruñ

yolına/yolında/yoluña/yoluñda ḫarc eylemek/itmek/olmaḳ [13] Birinin uğruna bir şeyler harcamak.

G327-2. **Yoluña** cümle varını **ḫarc eyledi** gözüm / Merd olsa kişi dirler aña kim budur cömerd
G450-3. Nice yıl **ḫarc iderem** gevher-i eşki **yolına** / Şükrilillah ki daḫi kīse-i çeşmüm ṭolıdur
G761-5. Nice yıldur ki **ḫarc olur yolına** ol cefākāruñ / ʿAceb bu kīse-i çeşmüm dükenmez sīm ile zerdür
G895-2. **Yolına ḫarc eyledüm** cānā gözüm gevherlerin / Ṭutma bī-ḳıymet anı her biri bir dürdānedür
G1008-4. **Yoluña ḫarc ider** baş ile cānın / Nigārā bu dil-i cömerdümi gör
G1175-3. Nice yıldur cevher-i eşküm **yolında ḫarc olur** / Kāse-i çeşmüm ṭolu yāḳūt u mercāndur henüz
G2129-3. Varuñı **ḫarc idegör yolına** cānānelerüñ / Ele girmezse daḫi aḳçe vü puldan çıḳasın
G2213-2. Göñülde gözde nem varsa **yoluña ḫarc eyledüm** külli / Eger cāndur eger serdür ikisi de revān olsun
G2334-5. Gözlerüñ yaşını **ḫarc eyle** Muḥibbī **yolına** / Ey gözüm merdümi fikr eyleme deryā tükene
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ **ḫarc itmek** içün **yolına** / sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere
G2691-2. Dil naḳdini **yoluñda ḫarc itdi** belki cānda / Bīçāre derd-mend āh yār ola seni ṣandı
G2716-4. **Yolına** cān metāʿın **ḫarc ḳıldı** / Añar mı nev-bahārı gör Süheyli
Mh9-7. **Yolına ḫarc eyledüm** çeşmümle eşküm varını / Görmedüm bir laḥẓa ben ol meh-liḳā dīdārını

yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ [7] Birinin uğruna bir şeyler dağıtmak, saçmak, vermek.

bk. yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek, yolına ṣaçmaḳ,

G300-3. Eli boş varma ṣaḳın ṣoḥbetine muġbeçenüñ / **Eyle** cān u dilüñi **yolına īṣār** ḳadeḥ
G491-5. Cān naḳdini **yolına** Muḥibbī **ide īṣār** / Ṭāvus-ṣıfat gelse çü pervāze güzeller
G2017-4. Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin / Ger ḳabūluñ var ise **yoluña īṣār eylesün**
G2214-2. Şāh-ı ġam dil ḫānesine her ḳaçan ḳılsa nüzūl / Gevher-i eşki göñül **ḳıl yolına īṣār** sen
G2248-6. Cān naḳdini **yolında** Muḥibbī **ide īṣār** / Ol yār gelür diyü baña tek ḫaber olsun
G2567-2. Şehā **yoluña īṣār itmek** içün / Yüzüm dinār olur yaşum diremde
G2788-3. Gözlerüm **īṣār ider yolına** eşküm gevherin / Gör ne merdümdür dirīġ itmez çoġını azını

yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek [3] *bk. yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yolına ṣaçmaḳ*

G2367-5. Güher-i eşki Muḥibbī **yolına eyle niṣār** / Ola ide naẓar çeşm-i güher yaşımuza
G1837-1. Şimdilik hecrüñle cānā ṭaḳ olupdur ṭāḳatum / **Yoluña** cānum **niṣār itmekdür** āḫır niyyetüm

G1576-4. Cān **niṣār itdüm** didüm **yoluñda** ey ārām-ı cān / Didi ne minnet gerek bu eski kāruñdur senüñ

yolına/yoluña (cān) revān eylemek/itmek [5] Birinin uğruna bir şeyler (can) akıtmak, feda etmek, vermek.

G738-5. Ger **revān itse** Muḥibbī **yoluña** baş ne ʿaceb / Cüy iden yaşını serv-ḳad-i dil-cüyuñdur
G1575-5. Ey Muḥibbī **yolına cānı revān it** ṣu gibi / Bir boyı serv-i sehī māh-liḳā ister iseñ
G1764-1. **Yolına** bir boyı servüñ gözüm yaşın **revān itdüm** / Giçersem cümle varumdan Muḥibbī terk-i cān itdüm
G2687-1. Ol serv-i sehī nāz ile bir kez ṣalınaydı / **Yolına** anuñ **cān revān itmege** neydi
G2689-1. Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ḫırāmı / Göz yaşını **yolına revān ide** tamāmı

yolına ṣaçmaḳ [2] *bk. yolına/yoluña īṣār eylemek/itmek/ḳılmaḳ, yolına/yoluña/yoluñda niṣār eylemek/itmek*

G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki sürem pāyına yüz / **Yolına ṣaçmaġa** göz yaşı da dirhem görinür
Mr17-10. Māh-rūlar **yolına** eşk-i revānı **ṣaçalum** / Mest-i lā-ya ʿḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

yolına urmaḳ [1] Yol kesmek, yol vurmak. (TS, 2009: 4661)

G1620-4. Baş u cān terkini **ur yolına** ol ṣīrīn-lebüñ / Añıla tā küh-ken gibi bugün nāmun senüñ

yolın bilmek [1] Yöntemini biliyor olmak. (TDK, 2011: 2603)

G65-2. Ẓulmet-i maḥşerde **yolın bilmeyen** ʿāṣilere / Şefḳat idüp olasın her birine sen reh-nümā

yolın gözetmek [1] Gelmesini beklemek. (TDK, 2011: 2603) *bk. yoluñı beklemek*

G751-5. Meskenet **yolın gözedür** yine beñzer āfītāb / Kendi göklerde yürür ammā ki yüzi yirdedür

yolu düşmek [4] Bir yirden geçmesi gerekmek. (TDK, 2011: 2603)

bk. rāhı düşmek

G139-2. **Düşdi yolum** bir āẕine güni vardum mescide / Minber üzre ḫuṭbe-i ḥüsnüñ oḳınur gördüm ḫaṭīb
G200-5. Ger **yoluñ düşer** ise varma tehī-dest ʿaceme / Bu Muḥibbī ġazelin ḳum ile kāşāne ilet
G772-3. **Düşüp yoluñ** ki kūyına uġrarsañ ey ṣabā / Ḫāk-i derin getür ki gözüm ṭūṭiyā bilür
G974-7. Görüp ol laʾl-i şirini ne ḳan yudar Muḥibbī'nüñ / Belā kühında ger **yoluñ düşerse** küh-kenden ṣor

yoluña/yoluñda ḳurbān olmaḳ [5] Uğruna kendini feda, kurban etmek.

G663-3. Kaʿbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi **yoluña ḳurbān olur**
G953-4. Kaʿbedür kūyuñ varur ʿāşıḳlaruñ sürin sürin / Cān u dilden her birisi **yoluña ḳurbān olur**
G2208-7. Kaʿbe-i kūyuñı varup yine ṭavāf eyleyüben / Ḳo Muḥibbī ḳuluñı **yoluña ḳurbān olsun**
G2347-4. Buyursan ey şeh-i ḫūbān **olalum yoluña ḳurbān** / Saña biñ cān fedā olsun ne minnet işbu bir cāne
Mr14-1. Senüñ gibi güzeli ḳanda bulayım / **Yoluñda** isterem **ḳurbān olayım**

yoluñda ölmek [10] Sana feda olayım. (Ş. Sami, 2010: 947)

G88-2. Gönderürsüñ ġamzeñ oḳların cefā ṣanma anı / Hey **yoluñda öldügüm** ol rāḥat-ı cāndur baña
G88-3. Benüm içün **yoluña ölmez** dimiş bī-dīn raḳīb / Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña
G910-5. Nigārā ṣanma ʿışḳ içre Muḥibbī terk-i ser ḳılmaz / **Yoluñda öldügüm** billāh reh-i ʿışḳuñda ṣādıḳdur
G933-4. **Yoluñda ölmek** ey dilber saʿādet / Bu dehr-i bī-vefā içün ne ġamdur
G1004-4. Ḳo **yoluñda öleyim** ben daḥi bir ad ideyim / Çün gider her kişi ammā ad ile ṣan iñler
G1173-3. **Ölsem yolında** āteş-āhum ʿālem olup / Gökler yüzine irgüri her dem şerārumuz
G1590-3. Kimdürür bir kez yüzüñ görüp **yoluñda ölmeye** / Ḥüsnine ḥayrānken şems ü ḳamer ḥūr u melek
G1876-3. Öldürürseñ gel beni öldür günāhın añma hīç / Dostum **yoluñda ölmek** iḫtiyārumdur benüm
G2022-2. Eylemezsin ʿıyd-ı eḍhā irdi ger ḳurbān beni / Hey **yoluñda öldügüm** ölmek muḳarrerdür bugün
Mh8-8. **Öleyin yoluñda** olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem zindegi / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz

yoluñı beklemek [1] *bk. yolın gözetmek* (TDK, 2011: 2603)

G1832-5. Nice yıldur **beklerem yoluñı** virmezsin selām / Ummazam bir nesne cānā merḥabā olsun dirüm

yoluñ ṭoġrultmaḳ/ṭoġrutmaḳ [3] Doğru, hak yolda ilerlemek.

G233-5. **Ṭoġrut yoluñı** egri yola gitme Muḥibbī / Tā dökmiyesin şoñra varup eşk-i nedāmet
G250-5. **Ṭoġrut yoluñı** pendümi gūş eyle Muḥibbī / Yoḳ fā'ide şoñra dökesin eşk-i nedāmet
G1372-2. Sen ṭarīḳ-i ḥaḳḳı gözle çıḳma ṣaḳın şerʿden / Sen **yoluñ ṭoġrult** egerçi var meẕāhib muḫtelif

yoluñ uġramaḳ [2] Tesadüf etmek, rastlamak, rastgelmek.

G1926-5. Rūz-ı maḥşerde eger **uġrasa** Mecnūna **yoluñ** / Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

B171. Ḥadiṣ-i Leylīden eyle kelāmı / Ṣabā **uġrarsa yoluñ** kūh-ı Necdde

yol virmek [3] Geçivirmek. (Tulum, 2011: 1906)

G2386-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk **yol virmeñ** ṣaḳın bu meclise bīgāneye
G2587-2. Ḫūn-ı dil nūş eylerüz yārāna diñ gelsün berü / Līk **yol virmeñüz** bu meclise bīgāneye
G2756-2. Ciger ḫūnīnı nūş eyle dilā çeşmün ḳabaġından / Ṣaḳın **yol virme** gelʿaḳla olur ol meclise nāṣī

yolabilmek [1] *T.* Koparmaya, çıkarmaya gücü yetmek, muktedir olmak.

G2496-2. Naṣīb imiş cefā vü cevri yārüñ / **Yolımaz** her ne kim yazıldı serde

yoldaş [21] *T.* Yoł yołdaşi, refīḳ, mürāfıḳ, hem-rāh, hem-reh, hem-pāy, hem-ḳádem...(Tulum, 2011: 1904)

(yoldaş [11], yoldaşa [2], yoldaşı [1], yoldaşına [1], yoldaşum [3], yoldaşuma [1], yoldaşumı [1], yoldaşuñ [1])

G44-1. Bezm-i ġamda nāle ḳıl ey nāy ḥāl-dāş ol baña / Çarḫ elüñden iñleyem bir laḥza **yoldaş** ol baña
G44-4. Gülşen-i kūyı ṭolanmaġa nigāruñ ṣubḥa dek / Ey ṣabā merdümlik it bir gice **yoldaş** ol baña
G83-2. Ṣanmañuz tenhā gide ʿışḳuñ beyābānında dil / Ḳanda gitse miḥnet ü derd ü belā **yoldaş** aña
G217-6. Zād-ı ġamuñı eylemişem kendüme **yoldaş** / İtdükdeʿadem mülkine tenden sefer ey dost
G832-4. Deşt-i ġamda ḳalmışam gelmedi Mecnūn yanuma / Ṣanma ol dīvāne ʿışḳ içre baña **yoldaş** olur
G1061-2. **Yoldaş** oldur ki ḳoparmaya ḳılın **yoldaşuñ** / Bu zamān **yoldaşı** gör tīġini **yoldaşa** çalar
G1743-3. Ol lebi Şīrīnden ayru düşeli ṭaġlara kim / Dostlar kimdür diyen Ferhādı **yoldaşum** degül
G1770-3. Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı / Ancaḳ olur kūh-kenlik içre **yoldaşum** benüm
G2005-3. Vādi-i miḥnetde Mecnūn baña pādāş olmadı / Bulımadum dehr-ārā ġam içre **yoldaşum** benüm
G2064-2. ʿIşḳa düşdüm cān u dilden giçdüm āh / Kimseler ʿışḳ ile **yoldaş** olmasun
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda yürür bir laḥza ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye **yoldaş** eyleyen
G2438-2. ʿĀşıḳ oldum gitdi göñlüm bir yaña ben bir yaña / Gitmez imiş ʿışḳ vādisinde **yoldaş yoldaşa**
G2474-2. ʿIşḳ vādisine gitdüm baña pādāş olmadı / Didi Mecnūn kūyumuñ olmaz mı **yoldaşına**
G2643-3. Deşt-i ġamda gerçi kim Mecnūnı **yoldaş** eyledüm / Bir iki menzil varınca baña pādāş olmadı
G2734-3. Deşt-i ġamda baña **yoldaş** olamazsın sen yüri / Göricek ben bilürem Mecnūn benüm **yoldaşumı**
Mr20-10. Ḥaḳḳ Teʿālā virmesün bu derdi bir **yoldaşuma** / El-emān ey şuʿle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

yolunmaḳ [1] *T.* Çekilip koparılmak, nez' ve kal' edilmek. (Ş. Sami, 2010: 1337)

G1182-2. Bir şeref virdi cihāna irişüp faṣl-ı rebīʿ / Her diken tāze **yolındı** olup ezhār sebz

yormaḳ [1] *T.* Bir anlam vermek, yorumlamak. (TDK, 2011: 2608)

G497-7. Düşde gördüñ dün gice dildārı çün / Ey Muḥibbi anı sen vaṣl ile **yor**

yönelmek [4] *T.* Teveccüh etmek, yüz tutmak, yüzünü belli bir yere çevirmek. (TS, 2009: 4685)

(yöneldi [2], yöneldüm [2])

G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa **yöneldi** zād içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G368-3. Degüldür ġayre dil māyil **yöneldüm** ḳıbledür kūyuñ / Bī-ḥaḳḳın Kaʿbe-iʿulyā dimeñ ġayre sücūdum var
G2210-4. Dönülmez ben reh-i ʿışḳa **yöneldüm** / Du ʿā-yı ḫayr ḳılsun baña yārān

yöre [1] *T.* Etraf, çevre, civar, daire, muhit, havali. (TS, 2009: 4693)

G2432-4. Güş eylemedüñ pendümi ḥālüñ beter olsun / Ḳaç kerre didüm uġrama ʿışḳuñ **yöresine**

yumaḳ [32] *T.* Yıkamak. (TS, 2009: 4708)

(yu [4], yudum [1], yuma [1], yumaḳ [3], yumam [1], yumasaydı [1], yumaya [4], yumaz [1], yur [5], yusam [1], yusun [1], yuya [5], yuyasın [1], yuyasuz [1], yuyuban [1], yuyup [1])

G23-3. Ṣefāʿat ābı ile **yu** sefīd it / Günāhumdan yüzüm olmaya esved
G86-4. Yüz ḳarasını **yuyup** gidermeye / Olsa ger bu göz yaşı ırmaḳ saña
G134-4. **Yuya** yüzüm ḳarasını āb-ı istiġfār ile / Umaram ki pāk ide maḥşerde Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle **yu** yüzünüñ ḳaresin / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G153-5. **Yu** gülāb ile Muḥibbī aġzuñ andan nāmın al / Ṣoñra medḥ eyle ne deñlü dir iseñ gözle edeb
G235-5. Her dem ki müje ḥālümi ruḫsāruma yaza / **Yur** maḥv ider anı hemān eşk-i nedāmet
G583-4. Şöyle naḳş oldı ġamuñ eşkāli kim sīnemdedür / **Yumasaydı** eşk-i çeşmüm görinür māfi'ż-żamir

G584-6. Muḥibbī cürmi ile yüz ḳarasın / Dem-ā-dem gözleri yaşı ile **yur**
G1007-2. Yüzümden **yuma** ey eşküm vefā ʿ ıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda **yu** / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1407-3. Aġla ey çeşm aġla tā kim **yuyasın** ʿisyānuñı / İñle ey dil iñle her dem başını ṭaşlara ḳaḳ
G1416-4. **Yumaya** idi deñiz daḫi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme baḳ
G1419-2. Hīç düşer mi alasın nām-ı şerīfin aġzına / Evvelā lāyıḳ budur aġzuñ gülāb ile **yumaḳ**
G1481-4. Zülfüñi **yusam** gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / Bil daḫi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile **yur** yüzin / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa seḥer bīdār gül
G1789-1. Meded artmaḳdadur her gün günāhum / Deñizler **yumaya** rūy-ı siyāhum
G1979-4. Umaram ʿafv ide **yuya** işbu yüzüm ḳarasın / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G2079-1. Göñül teslim-i cān eyler elin **yur** kendü ḳanından / Ṭarīḳ-i ʿışḳa kim girse giçer nām u nişānından
G2096-4. Göz **yumam** ẓulmet ṣuyından āb-ı kevṯer adını / Añmayam laʾl-i lebüñ gibi zülālüñ var iken
G2155-3. Günāhum çoḳ yüzümüñ ḳarasını / **Yumaya** dükene Ceyḥūn Seyḥūn
G2322-3. Degme kimesne ṣuyına baḳmaz yüzin **yumaz** / Nisān ṣuyıyla ancaḳ ider iftiḫār serv
G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla **yuya** yüzüm olmaya siyāh
G2387-5. Ölse Muḥibbī ʿışḳ ile ḳan ile **yuyasuz** / Maḥşer güninde ḳalḳa bile tā o ḳan ile
G2550-4. Yüzüñüñ ḳarasını **yumaya** bu dīdelerüñ / Tā ki beñzetmeses göz yaşını cūy-ı Arasa
G2588-5. ʿIşḳ ile ölse Muḥibbī ḳan ile **yuya** seni / Maḥşer güninde ḳalḳabilem tā o ḳan ile
G2625-2. Ṣol ḳadar dökdün yaşuñ ġarḳ eyledüñ göz yaşına / Ġıll u ġışdan **yuyuben** ey dīde pāk itdüñ beni
G2636-4. Gözüm yaşiyle **yumaḳ** baña lāyıḳ / Ola kim giderem rūy-ı siyāhı
G2666-3. Şu döker ʿārıżum üstine benüm dīdelerüm / Ola bu nev ile **yuya** bile rūy-ı siyehi
G2726-4. Gül yüzüñ **yumaḳ** için şebnem ile çin-seḥer / Nergisüñ ḥāżır elinde ṭutar altun legeni
Nş3-2. Gözlerüñ yaşını dök **yusun** günāhuñ çirkini / Rāżı ḳıl her gice ḳılsun ṣubḥa dek bu dil enīn
B42. Çünki cihānı ister imiş **yur** riyā düşün / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
B124. Bugün dīvāne ʿāşıḳam baña bir pīrehen besdür / Gözüm yaşiyle el **yudum** şarāb-ı ʿışḳ ile mestem

yummaḳ [2] *T.* Kapamak. (TS, 2009: 4714)

bk. göz açup yumınca, göz yummamaḳ, gözini yummaḳ

(yummaz [1], yumup [1])

G367-1. Ruḫlaruñ ḥayrānıdur her gice ey reşk-i ḳamer / Tā seḥer **yummaz** kevākib çeşmini eyler naẓar
G951-3. Ḥaḳḳ bilür kim göz yaşın ben bir **yumup** bin dökmişem / Tā ki ol meh-rū melek-ruḫsārı gördüm bir naẓar

yumışaḳ [1] *T.* Katı ve sert olmayan, dokunuldukta mukavemet etmeyen ve batmayan, nâ'im, nerm, lâtif, leyyin. (Ş. Sami, 2010: 1339)

G2063-3. Görinür cismi dildāruñ egerçi penbeden **yumışaḳ** / Bilenler ḳalbini anuñ didiler ḳatı mermerden

yunmaḳ [5] *T.* Yıkanmak. (TS, 2009: 4725)

(yuna [2], yunmaġ [1], yunmuşum [1], yunur [1])

G338-2. Nice yıllardur **yunur** eşkümle çeşmüm merdümi / **Yunmaġ** ile olmaz imiş dostlar hindū sefīd
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile şaçuñ yüzüme āb / Ola ki gözüm açıla tā gide **yunmuşum**
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola **yuna** yüzüm
G2536-4. Muḥibbī ṣol ḳadar dökdüñ gözüñ yaşı geçe virmez / Görenler didiler beñzer biʿaynihi bu ṣuya **yuna**

Yūnus [1] *Ar.* Enbiyâ'-i benî İsrâ'îl'den olup Ninova şehr-i kadîminde yaşamış ve bir büyük balık tarafından yutulup yine sağ çıkmıştır. (Ş. Sami, 2010: 1340)

G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an yārüñi / Kesmedi ẓikrini **Yūnus** miskīn iken baṭn-ı Ḥūt

yurt ṭutmaḳ [1] Mesken edinmek, tavattun etmek. (TS, 2009: 4732)

G183-5. Senüñ ey bü'l-heves n'eyler başuñda bunca ġavġālar / Muḥibbī bir gün ölürsin ḳayur irkence **yurdun ṭut**

Yūsuf [11] *Ar.* İsrâiloğullarından Hz. Yâ'kub'un oğlu olup kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. Mısır'da köte diye satılan, sâhibinin karısı Zelîha'nın sevgisine karşılık göstermediği için zindana atılan, Mısır hükümdârının rü'yâsını yormakla zindândan çıkıp Mısır'ın idâresini ele alan meşhur peygamber. Güzelliğin sembolüdür. Yusuf ve Zelîha hikâyesi, Kur'an'da da anlatıldığı gibi, şark müelliflerinin mühim mevzûlarından biri olmuştur. (Devellioğlu, 2000: 1162)

bk. cemāl-i Yūsuf-ı Ken ʿān, Mışr-ı Yūsuf, Yūsuf-ı cemāl, Yūsuf-ı gül, Yūsuf-ı Ken ʿān, Yūsuf-ı Mışr, Yūsuf-ı Mışrī

(Yūsuf [6], Yūsuf'a [1], Yūsuf'ı [1], Yūsuf'ından [1], Yūsuflar [1], Yūsuf'um [1])

G304-2. Ḥüsnüñ görse idi eger kim ʿaziz-i Mışr / Añmaġa **Yūsuf** adın ider tevbe-i naṣūḥ
G425-5. Cüdā olalı Mışruñ **Yūsuf'ından** / Göñül Yaʿḳūb-veş maḥzūna beñzer
G441-2. **Yūsuf'a** kim beñzedür seni berāber ṭartıla / Al ḫaber benden ḥabībüm gözlerüm mizānıdur
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse **Yūsuf** yüzüñi ḳulluġına iḳrār ider
G878-4. Dartılsa n'ola **Yūsuf** eger sīm ü zerle / Sen cāna dartılursın o kemter degül midür
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de **Yūsuf** gibi zindāna varup mihmān ol
G1848-6. Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm / ʿAzīzüm **Yūsuf'um** varum göñül Mışrındaki ḫānum
G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya **Yūsuf** gibi ṭartsañ / Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū
G2492-3. Işḳ bāzārında ger ḥüsnüñ ola senüñ murād / Nice **Yūsuflar** ideler kendüzin efruḫte
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi **Yūsuf'ı** görüp elini cümle zen kesdi
Mr16-1. Ey güzeller kişverine şāh-ı ḫūbānum benüm / Ey melāḥat Mışrına **Yūsuf** gibi cānum benüm

Yūsuf-ı cemāl [10] Güzel yüzlü Hz. Yusuf.

G535-3. Ḥasret ile Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey **Yūsuf-ı cemāl** / Ḥüzn ile Yaʿḳūb-veş gözden yaşum gör ḫūn aḳar
G920-3. Senden ayru giceler tā ṣubḥ ey **Yūsuf-ı cemāl** / Çekdügüm Yaʿḳūb-veş ḥüzn içre ḳayġular mıdur
G1044-3. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey **Yūsuf-ı cemālüm** dem-be-dem / Gözlerüm yaşı aḳar kūyuñda Nīl ırmaġıdur
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḥüsne gelse ey **Yūsuf-ı cemāl** / Başumı ṭūp idiser ol zülf-i şeb-dizüñ senüñ
G1681-3. Mışr-ı ḥüsnüñde senüñçün itdüm ey **Yūsuf-ı cemāl** / Bir temāşā eyle çeşmümden aḳar şan cūy-ı Nīl
G1695-2. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ey **Yūsuf-ı cemāl** / Kūyuñ içre aḳdı yaşum hemçü Nīl
G2020-4. Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru ey **Yūsuf-ı cemāl** / Gözlerümden cūlar aḳup Nīl ü Ceyḥūn olmasun
G2212-3. Ḥasret ile āh senden ayru **Yūsuf-ı cemāl** / Eyledüm Yaʿḳūb-veş dil ḫānesin beytü'l-ḥazen
G2541-4. Şāh olaldan bu göñül Mışrına ol **Yūsuf-ı cemāl** / Eşk-i çeşmüm biri Nīl biri Ceyḥūn olmada
G2759-3. Senüñ **Yūsuf-ı cemālüñi** görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini cümle zen kesdi

Yūsuf-ı gül [1] Gül (yüzlü) Hz. Yusuf.

G2521-3. Ey bād-ı ṣabā ḥüznini Yaʿḳūb-ı dilüñ di / Hem-rāh olasın **Yūsuf-ı gül** pīrehenümle

Yūsuf-ı Ken ʿān [7] Kenan ilinin Hz. Yusuf'u.

G378-3. Aġırınca dürr ü cevher birle ṭartılsa n'ola / Ol ʿāzizüm Mışr-ı ḥüsnüñ **Yūsuf-ı Ken ʿānıdur**
G492-2. Girye ile gözlerüm Yaʿḳūb-veş aʿmā idi / Rūşen oldı gün gibi çün **Yūsuf-ı Ken ʿān** gelür
G522-2. Būy-ı zülfinden ḫaber-dār oldı cānum dostlar / Şöyle beñzer kim bugün ol **Yūsuf-ı Ken ʿān** gelür
G1098-2. Ḳılur Yaʿḳūb-veş dil āh u zārı / Ḳaçan ol **Yūsuf-ı Ken ʿān** görinmez
G1305-2. Ḥüzn içinde ey ṣabā Yaʿḳūb-ı dil aḥvālini / Mışr-ı ḥüsn içre var it ol **Yūsuf-ı Ken ʿāna** ʿarż
G2305-5. Gözlerüm Yaʿḳūb-veş ḳatı ile ṭolsa ṭañ degül / Ḥüzn-ārā dil **Yūsuf-ı Ken ʿānın** eyler ārzū
G2346-4. Rūşen idegör gözlerümi pīrehenüñle / Bu ʿāşıḳı ey **Yūsuf-ı Ken ʿānum** unutma

Yūsuf-ı Mışr [1] Mısır'ın Hz. Yusuf'u.

G941-3. Geldi bu ʿāleme ḥüsn ile nice **Yūsuf-ı Mışr** / Görmedi kimse senüñ gibi terāzūya gelür

Yūsuf-ı Mışrī [6] Mısırlı Hz. Yusuf.

G231-2. Olupsın **Yūsuf-ı Mışrīden** ayru / Dil-i Yaʿḳūb-veş maḥzūnam ey dost
G1212-2. Gözüm yaşı ile gitdi gidüp ol **Yūsuf-ı Mışrī** / Bu dil Yaʿḳūbı ḥüzn içre ḳalur şanma ḫazīn olmaz
G1502-2. Gözi açılsa Yaʿḳūbun n'ola ey **Yūsuf-ı Mışrī** / İrişdi çün senüñ pirehenüñle ẕerrece būyuñ
G1729-1. **Yūsuf-ı Mışrīye** nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen gün yüzüñ göster aña rūşen delīl
G2230-4. Gele ey **Yūsuf-ı Mışrī** göñül taḫtında sulṭān ol / İki yirden aḳıtdum Nīl'igözüm mācirāsından
G2382-4. Gözüm yaşı ṭuġyān ider ey **Yūsuf-ı Mışrī** / Raḥm eyle baña yoḫsa ḳalursın Nīl içinde

Yūsuf-cemāl [1] Hz. Yusuf yüzlü.

G97-2. Şöyle ḫayrān olmışam ʿışḳuñla ey **Yūsuf-cemāl** / Ḥālümi her kim görür ise olur ḫayrān aña

Yūsuf-cemīl [1] Hz. Yusuf güzelliğine sahip.

G1687-1. Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā **Yūsuf-cemīl** / Ṭañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

yutdurmaḳ [1] *T.* Boğazdan aşağı indirmek, bel' olunmak. (Ş. Sami, 2010: 1341)

G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde **yutdurur** seni zülfi ejdihāsına

yutmaḳ [6] *T.* Boğazdan aşağı indirmek, bel' eylemek. (Ş. Sami, 2010: 1341)

bk. ḳan yutmaḳ

(yudar [3], yudısar [1], yut [1], yutmaġa [1])

G230-4. Yüz çevirme gelse derd ü miḥnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir gibi ḥazm eyle **yut**
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem zülfi girür araya / **Yutmaġa** bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder ṣunar
G567-2. Siḥr ile mār iderse ser-i zülfini nigār / Āhum ʿaṣāsını **yudar** anı ejdihālanur
G2708-5. Ṣaḳın aldanma cihāna zīrā **yudar** ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2792-2. Bu dünyā heft-ser bir ejderhādur / **Yudar** dimez bu yoḫsul u budur bāy
Mr3-11. Ger naẓar ḳılsañ bu çarḫa heft-ser bir ejdihā / **Yudısar** ḫalḳ-ı cihānı bulımaz kimse rehā

yuva [2] *T.* Kuşların vesair bazı hayvanatın çekilip barınmak veya yavrulamak yahut yumurtlayıp palaz çıkarmak üzere suver-i muhtelifede hazırladıkları yer, lâne, âşiyâne, vekr. (Ş. Sami, 2010: 1341)

bk. yuva ṭutmaḳ, yuva yapmaḳ

G2040-2. Görüp āvāre Mecnūnı gezer derd ile āh itdüm / Uçurdum ḳalmadı ḳuşlar anuñ başı **yuvasından**
G2185-4. Ṣaḳın dünyāya dil virüp içinde āşiyān itme / Senüñ gibi nice yavrı uçurmışdur **yuvasından**

yuva ṭutmaḳ [1] Yuva edinmek, yuva yapmak. *bk. āşiyān ṭutmaḳ*

G72-2. Dest-i ġamda Leylī zülfüñden Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde murġān **ṭutdı** başumda **yuva**

yuva yapmaḳ [2] Kuş yuvası hazırlamak, yuva oluşturmak. (TDK, 2011: 2619) *bk. āşiyān yapmaḳ*

G2242-5. Vādi-i ʿışḳa düşeli Muḥibbī Mecnūn-vār / Başı üstinde **yapar** ḳuşlar **yuvayı** n'eylesün
G2762-4. Ṣol deñlü itdi Ḳays vuḥūş ile ülfeti / Ḳuşlar başında **yapdı** melāmet **yuvasını**

yuvalamaḳ [3] *T.*

(yuvaladı [1], yuvalar [1], yuvalaruz [1])

1. Yuva yapmak. (Ş. Sami, 2010: 1341)

G1117-3. Mecnūn-vār başuma murġ-ı belā gelüp / Ṭutup mekān her biri didi **yuvalaruz**
G2568-5. Vireliden bu Muḥibbī bir ṣaçı Leylāya dil / Olmışam Mecnūn-ṣıfat ḳuşlar **yuvalar** başuma

2. Yuvarlamak. (TS, 2009: 4735)

G2448-4. Zülfi **yuvaladı** ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar ṣanası ṭūp ile çevgān girih girih

yuvalanmaḳ [3] *T.* (TS, 2009: 4736, 4738)

1. Yuva edinmek.

G686-2. Gül ṣormadı meger ki anuñ ḥāl-i zārını / Bülbül çemende ḫaste olupdur **yuvalanur**
G686-4. Āvāre dil ṭuyūr ile ṭutalı ülfeti / Mecnūn-vār başına ḳuşlar **yuvalanur**

2. Yuvarlamak.

G567-5. Çevgān ide zülfine el uzada nigār / Meydān içinde başı Muḥibbī **yuvalanur**

yuyulmaḳ [1] *T.* Zail olmak, silinmek, bozulmak. (TS, 2009: 4741, 4678)

G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi yüzümüñ ḳarasın / Cürm çoḳ benden **yuyulmaz** şefḳat it ḥālüme baḳ
G2404-3. Ḫaṭuñ yazu imiş başumda ey dost / **Yuyulmaz** her ne kim yazıldı serde

yüce [24] *T.* Yüksek, büyük, ulu, ulvi. (TDK, 2011: 2621)

bk. kendüñi ʿyüce/yüksek görmek, yüce itmek

(yüce [8], yücedür [15], yücelerde [1])

G5-4. Kiminüñ ḳaddini ḳıldun serv ü ʿarʿardan **yüce** / Gözleri yaşın kiminün cūy-ı enhār eyledüñ
G222-3. Çün saña ḳalmaz ne lāzım ṭaḳuñı ḳılmaḳ **yüce** / Ḫışt-ı eyvānuñ kimi sīm ü kimi zer buldı ṭut
G366-2. **Yücedür** cānānenüñ ḳaṣrı feleklerden **yüce** / Anuñ içün kimseler virmez mekānından ḫaber
G650-5. Ḳaṣd budur ki Muḥibbī ire ṭūbī boyına / Himmeti ʿışḳ erinüñ güzele felekden **yücedür**
G728-2. **Yücedür** dergeh-i ʿışḳa çıḳılmaz hīç bunlarsuz / Belā vü miḥnet ü derd ü ġam anuñ nerdübānıdur
G807-4. Felekden **yücedür** dirler egerçi ḳaṣruñ ey meh-rū / Elümde bir kemend-i āh çıḳdur nerdübānumdur
G1029-2. Ol hümā ḳaṣrı saña gerçi felekden **yücedür** / Himmetüm bāzı irür göklere pervāz eyler

G1391-4. Felekden **yücedür** ḳaṣruñ egerçi ey ḳamer-ṭalʿat / Ṣanursun ʿāṣıḳuñ elde kemend-i dūd-ı āhı yoḳ
G1397-3. Ehl-i ʿışḳa ẕerrece gelmez felekle mihr ü māh / Rifʿātiyle nüh-felekden **yücedür** eyvān-ı ʿışḳ
G1494-3. **Yücelerde** seyr iderken şems istiġnā ile / Yüz sürür ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür senüñ
G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı **yücedür** aña çıḳılmaġa / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek
G1690-2. Āsitānuñ gerçi kim çarḫ-ı felekden **yücedür** / Çıḳmaġa āhum yiter hīç rismān ḫācet degül
G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden **yücedür** ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm
G1806-4. Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā / Didi andan **yüce** ben ser-firāzam
G1913-1. Sidreden **yüce** görinür baña ḳaṣruñ güzelüm / Meger āhum eli ile irişe aña elüm
G1975-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden **yücedür** / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2010(a)-3. Her ne deñlü ḳaṣruñ ey meh-rū felekden **yücedür** / Çıḳmaġa āhum kemendiyle fiġānum var benüm
G2024-4. **Yücedür** ḳaṣr-ı maḥabbet çıḳmaġa imkān yoḳ / Olmayıcaḳ miḥnet ü derd ü belādan nerdübān
G2148-2. Yirde seyr-i gülşen itse ol güneş yüzlü nigār / Görmege gelür melekler ol **yüce** ḫargāhdan
G2187-3. Umaram vaṣluña irem gerçi ḳaṣruñ **yücedür** / Rismān-ı āhdan itdüm ben aña nerdübān
G2192-3. Yār olma her leʾime ḳadrüñi **yüce** gözet / Dimesünler gül gibi ḫār ile olmış hem-nişīn
G2744-2. Felekden **yücedür** beñzer senüñ ey māh-rū ḳaṣruñ / Anuñçün ʿāṣıḳun aña irişmez āh u feryādı
Mr25-13. Nüh-felekden **yüce** iken büʾl-ʿaceb dergāh-ı ʿışḳ / Ḳurdılar bir demde dil ṣaḥrāsına ḫargāh-ı ʿışḳ

yüce itmek [1] Yükseltmek. (TS, 2009: 4742)

G87-2. **Yüce itmişdür** felekden ḳaṣrını beñzer o māh / Anuñ içün irişemez nāle vü efġān saña

yücelmek [3] *T.* Yükselmek, yüce bir duruma gelmek. (TDK, 2011: 2621)

(yücelsün [1], yücelüp [1], yücelür [1])

G711-3. Kim yüzin yire sürüp ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri anuñ **yücelür** menzilin eflāk eyler
G1396-1. Ḳıyāmet ḳaddüñe beñzer cihān bāġında ʿarʿar yoḳ / **Yücelsün** müntehā ḳaddüñ aña ʿālemde hem-ser yoḳ
G2112-1. Ey göñül rāh-ı vefā üzre ḳaçan ḫāk olasın / Umaram ki **yücelüp** ḳadr ile eflāk olasın

yüceltmek [3] *T.* Yükseltmek, yüce bir duruma getirmek. (TDK, 2011: 2621)

(yüceldüp [1], yücelt [1], yüceltme [1])

G6-3. Ḳalur bu ṭāḳ-ı eyvānuñ **yüceltme** / Nedür bu hāy u hū kūs-ı girīvān
G71-3. Şāh-ı ʿışḳ sīneñi dög didi **yücelt** āh ʿālemin / Gördi lāyıḳ ʿālem ü ṭablı dilā şāh saña
G182-3. Çünki **yüceldüp** bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi / Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān best

yük [6] *T. mec.* Çok yorup ezen ve sıkan iş, sıklet, sıkıntı. (Ş. Sami, 2010: 1342) *bk. yükin çekmek*

(yükdür [1], yüke [1], yükin [2], yükinden [1], yüklerin [1])

G865-2. Ḫāṭıruñdan **yükdür** ṭarḥ eyle dünyā keşretin / İresin maḳṣūdına ẕevḳ u ṣafā vaḥdetdedür
G975-5. Bu Muḥibbī ṭañ mıdur götürse hicrānuñ **yükin** / Bu meşel meşhūrdur dirler ki ḳuvvet erdedür
G1857-3. Şikāyet itmez idüm ġam **yükinden** / Eger çekmege anı ḳādir olsam
G2084-2. İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet **yüklerin** / Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen
G2776-4. Ne ḳadar ursañ cefā vü cevr ü hicrānuñ **yükin** / Mest-i üştürdür çeker dil yirde ḳomaz bārını
Mh18-10. Ḳomayam dāmānuñı maḥşerde çāk idüp kefen / Ṭāʿna ṭaşın atduġınca saḳladuġum **yüke** ben / Āḫır anı kendüme seng-i mezār itsem gerek

yükin çekmek [1] Bütün ağırlığını taşımak, her türlü eziyete katlanmak. (TDK, 2011: 2622)

G875-2. Dil **çeker** hicrān **yükin** itmez taḥammül Ḳāf aña / Mest-i üştürdür anuñ içün kendüzin ner gösterür

yüksek [3] *T.* (TDK, 2011: 2623) *bk. kendüñi yüce/yüksek görmek, yüksek uçmaḳ*

(yüksek [2], yükseklere [1])

1. Belirli bir yere göre daha yukarıda bulunan.

G1139-4. Çünki āḫır yıḳılur ḫāk ile ol yeksān olur / Fāyide yoḳ ger felekden **yüksek** ola bāmumuz
G2613-3. Dem-be-dem **yükseklere** ṣaldum bu dil şehbāzını / Ol hümā pervāzı aldırdum yine ṭurna gibi

2. *mec.* Erdemli, faziletli.

G150-4. İster isen ʿālem içre idesin dāim ḥużūr / Senden alçaḳ **yüksek** ile cehd eyle olma ḫabeb

yüksek uçmaḳ [4] Yükseklerde uçmak. (TDK, 2011: 2623)

G750-3. **Yüksek uçarsa** hümā gibi ʿaceb midür nigār / İki yañadan iki zülfini bāl ü per giçer
G1390-1. ʿĀşıḳ oldum bir melek-ruḫsāre ġāyet nāzı çoḳ / **Yüksek uçar** bir hümādur dāimā pervāzı çoḳ

G2211-5. Ol hümā **yüksek uçarsa** iderem bir gün şikār / Himmetüm bāzı benüm alçaḳ degül ṣunġurdan
G2513-3. Ol hümā **yüksek uçarsa** göñlümüñ şehbāzını / Dest-i himmetle ṣalup anı şikār itmek nice

yükselmek [1] *T. mec.* Yüce duruma gelmek, yücelmek. (TDK, 2011: 2623)

G2667-4. Sāye gibi yüzüñi sürseñ meẕellet ḫākına / Tā ki ḳadrüñ **yüksele** mihr-i cihān-ārā gibi

yürek [33] *T.* Ḳálb, ciger, göñül, dil, füād, füvād, cān, cenān, ḫātır, derūn...(Tulum, 2011: 1913)

bk. yürek yaġı erimek/yaḳmaḳ, yüregi āhen, yüregi biñ pāre/ṣad-pāre ḳılmaḳ/olmaḳ, yüregi ḳan olmaḳ, yüregi pārelenmek, yüregi pāre pāre ḳılmaḳ, yüregi yanmaḳ, yüregini daġlamaḳ

(yüregi [1], yüregini [1], yüregüm [7], yüregümde [2], yüregüme [2], yüregümi [3], yürek [13], yürekde [4])

G572-4. Nice bir ṣabr ideyin cevrüñe ey ḳaşı kemān / Bilürem ġamzeñ oḳı **yüregümi** ḫūn idiser
G576-3. Ḳaşı yāyından uran tīre nice doysun **yürek** / Müma dönmiş nerm olupdur ol ḫū mermerden giçer
G605-3. Tīġ-i hecr ile şu deñlü yārelenmişdür **yürek** / Her ḳaçan āh eylesem her yaña bir pārem düşer
G729-3. Peykānuñı **yürekde** bulup ṣordı dil didüm / Bir ḳaşı yā vü kirpügi oḳ yādigārıdur
G793-7. Müdde īnüñ acı sözinden Muḥibbī bu **yürek** / Zehre doymaz yarılur ṣan kāse-i faġfūrdur
G1076(a)-3. Her ḳaçan derd ü firāḳuñ ḳıṣṣasın ṣerḥ eylesem / Ṣem ʿe yaḳar **yüregini** odlar aġzından düşer
G1087-3. Cevr oḳlarını durmaz her dem atar o meh-rū / Ḥayfā dirīġ ü derdā giçer **yürekde** ṭurmaz
G1197(a)-2. ʿĀlem içinde başa virem dime ʿışḳ ile / Çıḳar **yürekde** biñ ola baş başa beñzemez
G1286-3. Uralı sīneme ġamze oḳını / **Yüregüm** baġrum olupdur ṭolu yaş
G1358-4. Derdüme dermān olur bilmezem Yārab ʿaceb / Işḳuma pāyān olur mı **yüregüm** ṭopṭolu dāġ
G1358-5. Firḳat ü hecrüñ odından **yüregüm** pür-sūzdur / Bu ḥarāret def ʿine içdüm Muḥibbī ben ayaġ
G1399-2. Hecrüñ odı şu ʿle virdi **yüregümde** ʿāḳıbet / Cismümi ḫākister itdi dostlar feryād-ı ʿışḳ
G1518-1. Tāb-ı meyden yine cānā ruḫı gülgün itdüñ / Yine ey ġonce-dehim **yüregümi** ḫūn itdüñ
G1520-3. **Yüregüm** ney gibi deldüñ düşürüp nālelere / Ey cefā-pīşe senüñ böyle midür ḳānūnuñ
G1568-1. Delinüpdür ġam-ı müjeñle **yürek** / Birüz ey ḳaşı yā oḳuñ çekerek
G1602-3. **Yüregüme** ḳanlu ḳanlu yāreler urmaġ içün / Nice ser-tīz eylemişdür ḫançerini kirpügüñ
G1829-4. Didügümce baña gel raḥm eyle ey āfet-i cān / Ḫançer-i cevr ile gel **yüregümi** yāre didüm
G1848-9. Ḳapunda çünki meddāḥum seni medḥ iderem dāim / **Yürek** pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbī'yem ḫoş-elḥānum
G1993-3. Gözüm yaşlu **yürek** başlu daḫi dünyāyı terk itdüm / Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem
G2015-3. Sīne-çāk ü dīde pür-ḫūn **yüregüm** üstinde dāġ / Işḳ şāhı devletinde eksügüm ne lāleden
G2199-3. Āteş-i ʿışḳ eridür anı / Gerek ise **yürek** ḥadīd olsun
G2213-1. **Yürekde** yāreme ḳanlu yaşum yir yir nişān olsun / Yanup dil āteş-i ġamla bu āhumdan duhān olsun
G2217-2. **Yürek** pür-āteş ḥasret aḳar ḫūn-ı ciger gözden / Dīdiler ʿayn-i cāridür bu çeşm-i ḫūn-feşānumçün
G2268-5. Ḥālüme raḥm idiserdür **yüregi** āhen ise / Ey Muḥibbī oḳıyan defter-i dīvānumdan
G2495-2. Nice doysun bu **yürek** cevrine āhın diñle / Sīne yā tīr-i cefā yā nice ṭāḳat getüre
G2521-1. Sīnem görinür gül gibi bir dāġ-ı tenümle / Döndi **yüregüm** lāleye ḳanlu kefenümle
G2680-4. Cevr oḳlariyle āh olalı ṭopṭolu **yürek** / Hir kim görürse beni ṣanur tīr-keş-in daḫi
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı **yüregümde** ḳomadı bir ẕerre yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr4-13. Hecri ile çıḳdı bī-ḥadd **yüregüm** üstinde baş / Āhum odından yanupdur yir yüzinde ḳuru yaş
Mr10-9. Ṣalınur ol serv-ḳad çün dem-be-dem aġyār ile / Āhen olursa **yürek** gördükde anı nār ile
Mr20-3. Çoḳ zamāndur mücmer olmışdur **yürek** bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme āteş düşe
B31. Firḳatüñ tīġi urupdur **yüregüme** yāreler / Vaṣluñ ile dostum eyle bu derde çāreler

yürek yaġı erimek/yaḳmaḳ [3] Şiddet ve sabırsızlıkla arzu etmek. (Ş. Sami, 2010: 1343)

G1170-2. Dil tekyesinde yaḳalı ʿışḳuñ çerāġını / Yandı **eridi** ḳalmadı **yürekde yaġumuz**
G2081-3. Dir iseñ ʿışḳ çerāġı yana söyinmeye hīç / Sūz ile **yüregüñüñ** her gice **yaġın yaḳasın**
G2745-3. Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı şu ʿlenmez mi eger / **Yaḳmasam** dem dem ben anda bu **yüregüm yaġını**

yüregi āhen [1] *mec.* Acınacak durumlar karşısında duygusuz kalabilen (kimse). (TDK, 2011: 2626)

G541-5. Şi ʿr-i dil-sūzumı her kim ki Muḥibbī işidüp / **Yüregi āhen** ise daḫi hem ol an ezilür

yüregi biñ pāre/ṣad-pāre ḳılmaḳ/olmaḳ [3] Yüreği bin parçaya bölmek, pek çok acıtmak. (TDK, 2011: 2627)

G1531-1. Ey ḳaşı yā kirpügi oḳ ne ʿaceb āl eyledüñ / **Yüregüm ṣad-pāre ḳılduñ** ḳaddümi dāl eyledüñ

G2021-2. Tīġ-i hecrüñle şehā **şad-pāre olmışḳen yürek** / Bād-ı āhum geldi ṭaġıtdı anuñ her pāresin
D25-1. Cā-be-cā çünki belürdi ṣafḥa-i ruḫsāre ḫaṭ / Derdümi arturdı **ḳıldı yüregüm biñ pāre** ḫaṭ

yüregi ḳan olmaḳ [2] Aşırı üzüntüden sarsılmak. (TDK, 2011: 2627)

G2208-1. Nice bir ḫāne-i dil cevr ile vīrān olsun / Yā nice tīr-i cefādan **yüregüm ḳan olsun**
Mr28-13. Rūz-ı vaṣlı añlamaz derd ile nālān olmayan / Ḥālüñi bilmez Muḥibbī **yüregi ḳan olmayan**

yüregi pārelenmek [2] Çok acımak. (TDK, 2011: 2627)

G889-2. **Pārelenmişdür yürek** müjgān oḳından āh kim / Günde biñ kez öldürür dimez ki bunuñ ḳanı var
G2411-5. **Pārelense** şāne-veş ṭañ mı Muḥibbī bu **yürek** / El uzadur āh her dem şāne ol giysūlara

yüregi pāre pāre ḳılmaḳ [2] Pek çok acımak. (TDK, 2011: 2627)

G780-3. Ey ḳaşı yāy eylemişem sīnemi siper / Ġamze oḳlariyle gerçi **yürek pāre pāredür**
G1745-4. Hicrān elemi **pāre ḳılurken yüregüm** āh / Bir yaña ura ḫançer-i ġam-pāre ne müşkil

yüregi yanmaḳ [1] Çok acımak. (TDK, 2011: 2627)

G1259-5. Çarḫ tennūrında māhuñ **yüregi yanmış** iken / Germ idüp daḥi beter anı oda yaḳar güneş

yüregini dağlamaḳ [1] Acıyla ve özlemle içi yanmak, acıyla kıvranmak. (TDK, 2011: 2628)

G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm baġlamaġ içün / Yüzini açdı **yüregümi dağlamaġ** içün

yüri [73] *T.* Haydi. (TS, 2009: 4773)

(yür [1], yür'ey [1], yüri [71])

G150-7. **Yür** çekişme ḳanda varsañ zir ü bālā isteme / Tāc u devletdür Muḥibbi kimde var ise edeb
G1188-1. Ḫırāmān ol **yür'ey** serv-i ser-efrāz / Yaraşur her ne deñlü eyleseñ nāz
G43-5. Dāġı gül göz yaşı mül eyle Muḥibbī **yüri** ıyş / Sīnemüñ bāġı yiter çün gül ü gülzār baña
G91-5. Dil virme Muḥibbī **yüri** bu dehr-i ʿacūze / Gör başa çıḳabildi mi anuñ ile dānā
G118-3. Naḳşınuñ naḳḳāşına ey dil hezārān āferīn / ʿAyn-ı raḥmetdür **yüri** her dem ḫaṭ-ı jengārın öp
G185-5. Şer işi ḳoyup ḫayra düriş **yüri** Muḥibbī / Tā olmayasın şoñra varup ehl-i nedāmet
G198-1. ʿIşḳuñla beni ḳo olayın ḫalḳa melāmet / ʿĀlemde hemān tek **yüri** ṣaġ u selāmet
G250-1. Zāhid yaraşursın **yüri** ol ṣaġ u selāmet / ʿĀşıḳ olanun faḫrı olur olsa melāmet
G251-7. Ola ki gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī yüzüñi **yüri** türāb it
G301-3. **Yüri** ṭaʿn eyleme zāhid mey içen ʿāşıḳa gel / ʿAvn-i Ḫaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it zāhid **yüri** / ʿāşıḳ-ı dīvāne hīç ṭutar mı pend
G426-4. El virdi çün zamān **yüri** fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer
G438-5. Ġıll u ġışdan **yüri** pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / Zer gibi ḫāliṣ olan kendüzini pāke çıḳar
G534-1. Dil baña eydür **yüri** her yaña kim cānān gider / Tende ḳuvvet ḳalmadı ammā anuñla cān gider
G683-5. Ey Muḥibbī ġam-ı dildār ile şād ol **yüri** sen / Aña ādem mi dinür dünyede bī-ġam görinür
G709-1. Didüm bir būse vir laʿlüñden ey yār / Didi dīvānesin beñzer **yüri** var
G891-4. Var ey ṭabīb ḳo beni öz ḫālüme **yüri** / Ehl-i maḥabbetüñ yine derdi devāsıdur
G907-5. Ey Muḥibbī ṣāf-dil hem pāk-meşreb ol **yüri** / Kim ṭarīḳi ṭoġrıdur lā-büd anı Ḫāliḳ sever
G928-5. Bir ḳadeḥden diler iseñ keşf ola esrār-ı ʿışḳ / Ey Muḥibbī **yüri** var eyle ḫarābāt iḫtiyār
G931-5. **Yüri** Mecnūn gibi tenhā düşüp vādi-i ʿışḳa / Muḥibbī sāyeden ġayri dimez hem-rāhımuz vardur
G984-3. ʿİlāc itme **yüri** var derd-i ʿışḳa / Ṭabībā çünki derdüm bī-devādur
G986-7. Tecrid-i ʿışḳ ol **yüri** terk eyle cānuñı / Saña Muḥibbī penbe-i dāġuñ ḳabā yiter
G1059-2. Gāh gözde gāh dilde ḳurdı cānān ḫaymesin / **Yüri** sen menzil-be-menzil cān aña menzildürür
G1061-4. Cān virem yāre dir iseñ **yüri** ḳallāş ola gör / Ḳanda bulursa cefā tīġini ḳallāşa çalar
G1089-2. **Yüri** pervāne-veş şem ʿ-i cemālin / Bulursın yanmaġa nār eksük olmaz
G1149-5. Ölince **yüri** yārı ṭaleb it Muḥibbī / ʿĀşıḳ olana dünyede ārām gerekmez
G1232-2. El uzadam ol boyı serve dimişsin ey ṣabā / Bu saña ḳalursa ʿömrüm olduġunca **yüri** es
G1244-2. Fikr eyleme ey dil **yüri** vuṣlat ele girmez / Cān gibi nihāndur kim ider anı der-āġūş
G1275-4. Mürşid-i kāmil dilerseñ sen **yüri** ḫum-ḫāneye / Müşkilüñ ḥall ide saña göstere yir mey-fürūş
G1307-3. Aġlamaġla ḳalmadı ey dīde yaşun ḳan ile / **Yüri** var şimdengirü ḫūn-ı cigerden eyle ḳarż
G1308-4. Sen selāmet ol **yüri** ālemde zāhid zühd ile / ʿĀşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1376-1. Kūyını ʿāşıḳ iseñ Kaʿbe gibi eyle ṭavāf / Terk-i cān itmeyesin eyleme ʿışḳdan **yüri** lāf
G1479-3. **Yüri** bir şanʿatı tekmīl idüp olup ḫarābātī / Kemāl ehli gedā olsa olur ālī-nesebden yeg
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / Zāhidā ferdā ġamın yi sen **yüri** endīşe çek
G1503-4. Derdüm baña yiter **yüri** var sen de ey ṭabīb / ʿArż itme baña bir yaña acı devālaruñ
G1580-3. Zinhār söyleme **yüri** ʿışḳ-ı mecāzīden / Dilden gelen bu cümle ḫaḳīḳī edā gerek
G1643-5. Cāna ḳalma ey Muḥibbī merd-i meydān ol **yüri** / Kişiye añılmaġa āḫırda ad u şan gerek
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḫaḳḳa tevekkül / Ey zāhid-i ḫod-bīn **yüri** sen ṭālib-i nān ol
G1679-2. **Yüri** ṭaḳ boynuña zencīr-i ʿışḳı / Özüñi ālem içre mübtelā bil
G1709-4. Senden aşaġadan **yüri** eyle ḳabūl pend / Yitmemi saña ḥişşe Süleymān u mūra gel

G1733-2. İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi / Didi vaṣla çāre isterseñ bu yolda **yüri** ol
G1751-6. ʿĀṣıḳ iseñ ṣemʿ-i ḥüsne yaḳ **yüri** cān u seri / Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel
G1755-3. Sen de ey dil sevüben cān ile bir laʾl-veşini / **Yüri** Mecnūnleyin ʿāleme sen destān ol
G2040-5. Giyürdi şāh-ı ʿışḳ gelüp baña ġam ḫilʿatin lāyıḳ / Muḥibbī baş çıḳar her dem **yüri** miḥnet yaḳasından
G2081-5. Ey Muḥibbī **yüri** di bülbüle āh eyleme kim / Nev-ʿarūs-ı gülüñ el vara ṭuvaġın yaḳasın
G2114-1. **Yüri** dīvāne göñül kākül-i cānāne degin / **Yüri** pervāne-ṣıfat āteş-i sūzāne degin
G2135-4. Sırr-ı ʿışḳı **yüri** ṣaḳla didiler baña didüm / Nice ṣaḳlayabilem çāk-ı girībānam ben
G2173-6. Ey Muḥibbī beniādemde vefā ḳalmadı hīç / Sen de Mecnūn-ṣıfat u ṭut **yüri dağlar etegin**
G2184-2. Ṣıyup cihānda ʿār ile nāmūs şīşesin / Mest ü melāmet ol **yüri** terk eyle nāmı sen
G2219-2. Akıtdı gözümüñ yaşını dil ḥarāreti / Bu remzi **yüri** fehm idesin şu gülābdan
G2311-1. **Yüri** ey bād-ı ṣabā ḥālümi var yāre be-gū / Nice bir ḳanum içer ol gözi ḫūn-ḫʷāre be-gū
G2360-3. Biḥamdillah ki cānāna irişdüm cān buldum / **Yüri** ey sāye yanumdan benümle hem-ʿinān olma
G2462-3. Yā eyle ḳaddüñi **yüri** at nāle oḳların / Ol seng-dil perīye ola kār ger düşe
G2487-5. Zāhid **yüri** ḳo ʿāṣıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi kendü başına
G2500-4. Ey Muḥibbī **yüri** ʿālemde tecerrüd ehli ol / Tā ki hem-ser olasın göñüllerde sen ʿĪsā ile
G2505-1. Beni cellād-ı ġamzeñ iki nīme / Ḳo ḳılsun redd idüp tek **yüri** dime
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī **yüri** var / Yüz sürerler çün bilürsin ḥarem-i muḥtereme
G2519-4. Vaṣlına irişmezsin **yüri** dīvāne göñül / Kim görüpdür ki gedā ʿıyş ide cānānlar ile
G2519-5. Ey Muḥibbī beni ādemde vefānuñ adı yoḳ / Ṭaġlara düş **yüri** şimdengirü ḥayvānlar ile
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / **Yüri** var meygede de yüzüñi pā-māl eyle
G2645(a)-5. Ḳanāʿat gūşesin ey dil **yüri** var āşiyān eyle / İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāfuñ ʿanḳāsı
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ **yüri** meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini
G2665-6. Ey Muḥibbī ṭut **yüri** ʿālemde istiġnā yolın / Dūn-himmet olma elden sen ḳomaʿanḳālıġı
G2672-3. Zāhid ḳo bizi sen **yüri** ṣaġ u selāmet ol / ʿĀṣıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti
G2734-3. Deşt-i ġamda baña yoldaş olamazsın sen **yüri** / Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşumı
G2765-1. Ḫūblar encüm ḳamusın māh-ı tābān ol **yüri** / Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḫşān ol **yüri**
G2765-2. Çünki olmışdur viṣāle ara yirde ten ḥicāb / Cān ile terk it anı müştāḳ-ı cānān ol **yüri**
G2765-3. Her ne deñlü gelse ġam aksa belā cūlar gibi / Eylesen ey dil taḥammül baḥr-iʿummān ol **yüri**
G2765-4. Ġamzeler ḫançer çeküp ey dil seni öldürmeden / Bir gün öñdin var anuñ kūyında ḳurbān ol **yüri**
G2765-5. Ey Muḥibbī yāre şevḳüñ var ise bülbülleyin / Gül-ruḫuñ yād eyleyüp her gice mihmān ol **yüri**
Mr17-15. Ey Muḥibbī **yüri** ʿıyş eyle zamān bulmış iken / Dest-i ġamdan bu zamān bir dem emān bulmış iken

yürimek [76] *T.* (TS, 2009: 4775-4776)

(yüridi [1], yürimez [1], yüriyeyim [1], yüriyüp [1], yürüdi [1], yürümez [2], yürür [51], yürürem [2], yürürken [2], yürürrem [1], yürürsün [1], yürürüz [1], yürüsün [3], yürüyem [2], yürüyüben [2], yürüyüp [4])

1. Gezmek, dolaşmak.

G15-1. Gül yüzine olalı āşüfte vü ḥayrān ṣabā / Ṣan **yürür** dīvānedür gülşende ser-gerdān ṣabā
G50-6. N'ider ʿāṣıḳ olan nāmūs u ʿārı / **Yürür** şūrīde-veş mecnūn u rüsvā
G128-1. Leyl-i zülfi hevesiyle yine sevdāya düşüp / **Yürürem** derd ile Mecnūn gibi ṣaḥrāya düşüp
G317-3. Gördi kūyunda **yürür** şūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ zencīrini didi idüñ boynuma bend
G354-5. Muḥibbī zülfine dil vireliden / **Yürür** dīvānedür Mecnūn-minend
G356-4. Ḳamer alnuña vü gün yüziñe ʿāṣıḳ olalı / Ser-i kūyuñda **yürür** şām u seḥer ṣanki levend
G579-5. Muḥibbī tekye-iʿışḳa girelden oldı abdāli / ʿAlāyıḳdan tırāş olmış **yürür** rind ü ḳalenderdür
G674-1. Görelden zülf-i Leylāsı göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā **yürür** ṣaḥrāya düşmişdür
G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfītāb / Kendi göklerde **yürür** ammā ki yüzi yirdedür
G762-1. Dimeñ dīvāne Mecnūna maḥabbet mülki şāhıdur / Yanınca ṭayr ile vaḥşı **yürür** cümle sipāhıdur
G762-3. Bu çeşmüm ḳanlu yaşından cihān deryāya dönmişdür / **Yürür** dil çıḳmaz içinden ṣanasın anda māhidür
G887-2. Gülgūn-ı eşk ḫʷācesi seyyāḥ olup **yürür** / Sen şāha pīş-keş diyü dürr ü güher çeker
G973-4. Rişte-i cāndur bu meydān içre ḳurılan şehā / Cān ele alup **yürür** dilʿışḳuñuñ cānbāzıdur
G1028-3. Olmadı Mecnūn saña pādāş / **Yürür** dil vādide şehā rehidür
G1029-1. Açuban yār yüzin dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde **yürür** serv gibi nāz eyler
G1198-2. **Yürür** āzāde iken ʿışḳa düşdüm / Ḳılayım terk-i ser ne dirsüz
G1242-3. Almamış başına terk itmiş cihān ġavġāların / Vādide Mecnūn **yürür** Mecnūn dimeñ uşlu imiş
G1247-3. İsterem kim ben olam ḳapunda bir kemter gedā / İstemem kim **yürüyem** ʿālem içinde bibir-veş
G1248-1. Maḥabbet cāmını itdüm ezel nūş / **Yürürrem** tā ebed ser-mest ü medhūş
G1259-4. Ṭaña ḳaldı ferri gitdi meh görüp bu heybeti / **Yürüyüp** döndi cihān mülkini ser-tā-ser güneş
G1266-3. Nice kim eyledi pend ü naṣīḥat ṭutmadı göñlüm / **Yürür** kūyında dildāruñʿacāyib derd-mend olmış
G1369-1. Ṣāf bāde nūş ḳıl eyle anuñla ḳalbi ṣāf / **Yürüyüp** mestāne ile gülşeni cümle ṭavāf
G1382-5. Yine Muḥibbī vādi-iʿışḳa başup ḳadem / Ḳaṭʿ-ı menāzil eyledi **yürür** ḳonaḳ ḳonaḳ
G1417-2. Göñlüm gözini gūşe-be-kūşe arar **yürür** / İster ki bula diyü o düzdi yataḳ yataḳ
G1426-1. Başdan ayaġa ʿāṣıḳ **yürür** melāmet ancaḳ / Bu ṭavr-ıʿışḳ içinde bir özge ḥālet ancaḳ
G1433-3. Kendü ḥālümde **yürürken** başuma sulṭān idüm / Eyledi derd ü belāya mübtelā ġavġā-yı ʿışḳ
G1504-3. Berḳ urur āteş-i dil āh ile eflāke çıḳar / Ṣāh-ıʿışḳsın biledür ḳanda **yürürsün** ʿālemüñ

G1844-1. Bulmadum çāre bu dil derdine bī-çāre benem / Ṭaġ u şaḥrālara düşmiş **yürür** āvāre benem
G1865-2. Leylī zülfin bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde **yürür** dīvāne bir abdāl olam
G2032-6. Ḫākipāyuñda yüzin sürsün yire ʿāşıḳlaruñ / **Yürüsün** sāyeñ gibi revānuñ duymasun
G2218-5. Rāh-ı ʿışḳuñda **yürür** bir laḥẓa ārām eylemez / Bu Muḥibbī'dür ġamuñ kendüye yoldaş eyleyen
G2339-4. Zāhidüñ türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan **yürümez** ger ola nādānlar ile
G2390-3. Kimi ḫoş-dil **yürür** şādān u ḫandān / Kimi maḥzūn ṭutar ġam ile enīse
G2399-4. Atı öñince **yürüyüben** ḳanberi olam / Binse o yār çünki ʿAli gibi Düldüle
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda **yürür** zencīr ile āvāre de
G2476-4. Virdüm selām almadı Tañrı selāmını / **Yürür** ġurūr-ı ḫüsn ile aña selām ola
G2494-4. Bu ben dīvānei görenler eydür / **Yürür** Mecnūn oluban kūh-ı Necde
G2519-2. Nice yıldur ki yeler zülfi hevāsında göñül / Ḳara sevdāda **yürür** zülfi perīşānlar ile
G2547-5. Atı öñince **yürüyeyim** ḳanberi olup / Binse Muḥibbī nāz ile ol şān düldüle
G2559-2. Kendü ḫālümde **yürür** āzāde iken āh kim / Ol ucından ne belālar geldi āḫır bu sere
G2579-1. Ḫālüm ne ola bilmezem ol āfitāb ile / Açmaz yüzini ʿāşıḳa **yürür** niḳāb ile
G2658-7. **Yürür** Muḥibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür / Bibr-veş şanur başında gören āh u vāsını
G2698-4. **Yürür** āzāde dil tilmezken ārām / Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi
G2759-4. Görelden serv reftāruñ **yürümez** ḳalmadı ḳudret / İşidüp ġonce güftāruñ hemān ol dem suḫan kesdi
G2789-1. Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i ḫırāmānı / **Yürür** gülşende nāz ile ḫırāmāni ḫırāmāni
Mh5-2. Būseye cānum alup daḫi ṭurur nāzlanur / Çeşm-i şehbāzı göñül murġı ḳapar nāzlanur / Gül gibi **yürüyüben** şām u seḥer nāzlanur
Mr14-7. **Yürürem** hecr elinden ḥasret ile / Gicem zaḫmetle günüm miḥnet ile
Mr29-1. ʿIşḳ ile şaḥrālara düşdüm **yürür** āvāreyim / Çāresüz derde şataşdum āh bir bī-çāreyim
D43-2. **Yürimez** merd olanlar egri yolda / Varur anlar ṭarīḳ-i müstaḳīme

2. Ayrılmak, uzaklaşmak.

G72-1. Niceye dek **yürüyem** ʿışḳuñla olup mübtelā / Gitmese sevdā-yı zülfüñle başumdan bu hevā

3. Hareket etmek, dönmek.

G98-2. Pādişāh-i ʿışḳ olalı āhum almışdur ʿalem / Leşkerümdür eşk-i çeşmüm kim **yürür** şaġa şola
G958-7. Şāh-ı ġam gelse Muḥibbī ḳonmaġa dil mülkine / Öñce bu eşküm ḳaṭārı **yürür** otaġın çeker
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī yüzüp **yürür** / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı var
G985-3. Gözüm yaşı içinde zevraḳ-ı dil / **Yürür** āvāre yelkensüz gemidür
G1127-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumla telāṭumlar urur / **Yürürüz** içinde bī-pervā anuñ balıḳlaruz
G1430-6. Bād-ı āhumla **yürür** dil fülki baḥr-i eşk-ārā / Ḥadd ü pāyānına el irmez gel ol deryāya baḳ
G2189-2. Ser-ā-ser ʿālemi ṭutsun gözüñ yaşını deryā ḳıl / **Yürüsün** fülk-i dil anda aña āhum hevā olsun
G2306-1. ʿĀşıḳ olmışdur meger ol ʿārıż-ı cānāne şu / Anuñ içün ṭaġlara düşüp **yürür** āvāre şu
G2319-2. Zülfüñüñ zencīrine dil baġlayup dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp **yürür** ṭaġlara şu
G2466-6. Āhın kemend itdi Muḥibbī yeler **yürür** / Bu nev ʿile o āhūyı umar şikār ide
G2478-2. Sünbül şaçınuñ būyını beñzer ki alupdur / Gülşende anuñ içün **yürür** āvāre benefşe
G2618-4. Deryā-yı eşk içre **yürür** zevraḳ-ı dilüm / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm gibi
Mr13-7. Görmedi çünki seni bir ney yār gözüm / Yaş yirine **yürüyüp** ḳan döker aġlar gözüm

4. Hücum etmek, saldırmak.

G451-3. Şām-ı ḫaṭṭuñ leşker-i zülfüñ livāsın ḳaldurup / **Yüridi** yir yir meger ḳaşdı anuñ İrānadur
G753-3. Fettāne çeşmi fitneleri uyarup **yürür** / Sāḥir göz ile ġamzesi her gün bir iştedür
G771-3. ʿĀrıżında dāne-i ḫālına el şunma şaḳın / Her ṭarafdan **yürüdi** ḳaşdı meger īmānadur
G1023-5. Yaşı leşker livā olalı āhı / **Yürür** dil her yañe ʿışḳuñ şehīdür
G1429-4. Leşker-i encümle cem ʿolmış **yürürken** āfitāb / Ṭoġsa ḳalmaz maḥv olur mihr-i cihān-ārāya baḳ
G1890-1. Allah Allah diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm / **Yüriyüp** her yañadan Şarḳa sipāhı çekelüm
G1890-5. Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü Ömer / Ey Muḥibbī **yürüyüp** Şarḳa sipāhı çekelüm
G2027-5. Livā-yı āhı ḳaldurdum Muḥibbī şāh-ı ʿışḳ oldum / Vezīrüm ġam olup eşkümle **yürür** bir sipāhum ben
G2259-1. Süvār-ı esb-i nāz olmış **yürür** ol Ḫusrev-i ḫūbān / Ḫaṭ ü ḫāli belā-yı dil dü-çeşmi kāfir-i fettān
Mh15-10. Deşt-i ġamda her yaña düşmen **yürür** āvāreler / Dūd-ı āhumdan giyüp şaḥrā-yı dilde ḳareler / Cem ʿiyet Mecnūn içün ṭutdı Ḫayālī mātemi
Mh18-12. Vādi-i miḥnetde ser-gerdān **yürür** āvāre yoḳ / ʿIşḳa yā ṣabr u seferdür ṣabra çünki çāre yoḳ / Baş u cān terk eyleyüp terk diyār itsem gerek
Mr8-1. Leşker **yürüsün** ṣaf ṣaf / Her yana itsünler meşāf
B44. ʿAlem āhum sipāhum ġam olaldan / **Yürür** bu dil şeh-i iḳlīme beñzer

yürütmek [3] *T.* (TS, 2009: 4777)

(yürüdür [1], yürüt [2])

1. Gezidirmek, dolaştırmak.

G2665-5. Ḳudret-i Ḥaḳḳı temāşā eyleyüben ʿibret al / **Yürüdür** murġı hevāda şu içinde balıġı

2. Akıtmak.

G116-3. Bir perī-rū laʿl-i şevḳinden yine āşüfteyem / Sāḳiyā cām-ı leb-ā-leb ṭut **yürüt** gülgün şarāb
B208. Meded öldüm ḫumārum derd-i serdür / **Yürüt** sāḳī şarāb-ı cān-fezāyı

yüsr [1] *Ar.* Kolaylık, âsânlık, suhulet. (M. Nâcî, 2009: 757)

G914-2. Cān virmeyicek **yüsr** ile girmez leb-i dilber / Ancaḳ bu daḫi çeşme-i ḥayvānuma beñzer

yüz [6] *T.* Doksan dokuzdan sonra gelen sayı. (TDK, 2011: 2631)

bk. nice yüz biñ, yüz biñ, yüz yıl

G176-5. **Yüz** suāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb / Yoḳ disem aġzı Muḥibbī eksük eylemez ehl-i ṭaleb
G566-5. Ey Muḥibbī yāri cān u dilüñi pişkin it / Çünki biñ ʿişve vü **yüz** nāz ile ol şāh gelür
G895-3. Būsesine nice ben **yüz** cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir būsesi ʿālemde yüz biñ cānedür
G1936-1. **Yüz** cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem / Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem
G1936-5. Ey Muḥibbī şorma gel derdüm idersin āşikār / **Yüz** cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
G2061-1. Egerçi görmedüm senden vefā ben / Velī çekdüm ḳapunda **yüz** cefā ben

yüz biñ [33] *T.* Yüzbin. *bk. nice yüz biñ*

G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḫüsnümde benüm **yüz biñ** duzaġum var
G664-5. Gerçi dilber gösterür ʿuşşāḳa **yüz biñ** dürlü nāz / Gāh olur bir dem düşer ʿāşıḳ da istiġnā ṣatar
G758-1. Cānāne açan ġamzelerin mest-i ḫᵛāb ider / Her bir naẓarda cānuma **yüz biñ** ʿitāb ider
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ aġına / Didi gülzār-ı ḫüsnümde benüm **yüz biñ** duzaġum var
G895-3. Būsesine nice ben yüz cānla olanı ḫarīd / Kim anuñ her bir būsesi ʿālemde **yüz biñ** cānedür
G969-2. Aġlayup zārılıḳ ile eylesem **yüz biñ** niyāz / Yār nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol zülf-i ʿanber-sāyı gör / Her ḳılında baġlu **yüz biñ** ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1164-2. Ser-i zülfinde her bir mū bilür **yüz biñ** cefā vü nāz / Velī bir mū ḳadar bilmez bu ʿālemde vefā hergiz
G1181-5. Bilmedüm ḳalbi Muḥibbī dilberüñ āhen midür / Raḥm idüp ḳılmaz naẓar itsem eger **yüz biñ** niyāz
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / Zāhid-i ṣad-sāle irmez çekse **yüz biñ** i ʿtikāf
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā **yüz biñ** belā / Leylī zülfine neden kendüñ perīşān eylemek
G1784-2. Benüm gibi senüñ **yüz biñ** ḳuluñ var / Senüñ gibi benüm yoḳ pādişāhum
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyler iseñ günde **yüz biñ** baġrumı dilüm dilüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem / Eyleseñ ger günde **yüz biñ** baġrumı dilüm dilüm
G1904-3. Didüm yolumda ger ölsem dirildüm laʿl-i nābumla / Ölürem günde **yüz biñ** kez ḳanı ʿahd ü vefā ḳıblem
G1993-2. Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi / Eger gönderse **yüz biñ** kez ben ol Leylā'dan el çekmem
G2017-3. Çaġırur dellāl-ı ʿışḳ bir būse **yüz biñ** cānedür / Ehl-i dil bir cāne mālik nice bāzār eylesün
G2344-5. Muḥibbī'ye ezelden naẓm ʿaṭādur / Deger her sözi **yüz biñ** āferine
G2600-6. İşiginden günde **yüz biñ** kez eger menʿ itseler / ʿĀşıḳ oldur kim yüzin döndürmeyüp bī-ʿār ola
G2650-1. Olmışam bir çeşm-i āhunuñ yine āvāresi / Ġamzesinüñ līk var sīnemde **yüz biñ** pāresi
Mr22-9. Vaşluñ ister cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā / Zülf-i şeb-rengüñ olupdur başuma **yüz biñ** belā
Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını görüp ḳılma zinhār āşikār / Günde **yüz biñ** ʿaybun örterken İlāh-ül-ālemīn

yüz yıl [1] Yüzyıllık süre, asır. (TDK, 2011: 2636)

B87. Zāhidā **yüz yıl** eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf

yüz [361] *T.* (TDK, 2011: 2630-2633)

bk. bir yüzden, bu yüzden, ḫᵛāb yüzi görmemek, her yüzden, gök yüzi, gül yüz, gün yüz, māh/meh yüz(lü), ne yüzden/ne yüz ile, rāḥat yüzi görmemek, uyḫu yüzi görmemek, uyḫu yüzi ḥarām olmaḳ, uyḳu yüzin görmemek, yir yüzi, yüz bulmaḳ, yüz çevirmek, yüz döndürmek, yüz göstermek, yüz nūrı, yüz ṣuyı, yüz ṣuyı dökmek, yüz sürmek, yüz ṭutmaḳ, yüz urmaḳ, yüz virmek, yüze gülmek, yüze ḳarşu, yüzi aḳ, yüzi bek, yüzi ḳalmamaḳ, yüzi ḳara, yüzi ḳara ḳılmaḳ, yüzi ḳıbleden dönmek, yüzi olmamaḳ, yüzi yirde, yüzinde güller açılmaḳ, yüzine baḳmamaḳ, yüzini görmemek, yüzini ḫāke sürmek, yüzüñden niḳāb gitmek, yüzüñi yirlere sürmek

(yüz [1], yüzde [1], yüzden [5], yüze [1], yüzi [25], yüzidür [1], yüzin [20], yüziñ [1], yüzinde [8], yüzinden [5], yüzine [33], yüzini [33], yüziñi [1], yüzüm [28], yüzümden [1], yüzüme [16], yüzümi [15], yüzümle [1], yüzümüñ [5], yüzüñ [68], yüzüñde [5], yüzüñden [5], yüzüñdür [1], yüzüñe [43], yüzüni [2], yüzüñi [33], yüzüñle [1], yüzüñüñ [2])

1. Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat.

G9-10. Baḳ Muḥammed **yüzine** baḳma yüzüm ḳarasına / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefīʿ ey Maʾbūd
G24-5. Münevverdür dü-ālem gün yüzüñden / N'ola dirsem **yüzüñe** ʿālem-arā
G29-1. Ḫaṭuñı cānā görenler didiler reyḥān aña / **Yüzüñe** iden naẓar da dir gül-i ḫandān aña
G38-1. **Yüzüñi** gördüm ben evvel mübtelā oldum saña / Çekmek ile cevrüñi āḫır fedā oldum saña
G43-3. **Yüzümüñ** zerdine baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc için virdi bu yolda nice dinār baña
G60-2. Zekāt-ı ḥüsnüñi kāmil olupdur gel edā eyle / **Yüzüñden** berkiʿüñ keşf it ki var ḳapuñda ṣāilhā
G79-2. Yollaruñ üzre **yüzümi** döşeyüp ferş ideyim / Ḫayf ola kim ḳurı yir üzre ḳoyasın kef pā
G92-5. **Yüzini** gördüm Muḥibbī gitdi benden ʿaḳl u hūş / Cān daḥi gitse naẓar ḳılmaz o sīmīn-ten baña
G94-3. Yollaruñ üzre nigārā **yüzümi** ferş ideyin / Sehv ile ey gül-i nāzik ḳoyasın üstine pā
G102-2. Baġrumuñ ḫūnı aḳar her dem gözümden cū gibi / Ol zamāndan ki **yüzüñ** görüp göñül virdüm saña
G118-2. Yüzine sür **yüzin** eyle dil kim müyesser bir daḥi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın öp / Geh yüzine sür **yüzüñ** gāhi gözi fettānın öp
G123-1. Dostum alnuñ ḳamer olmasa **yüzüñ** āfitāb / Olmaz idi kim naẓar eylerse çeşmi ṭolu āb
G134-3. **Yüzüñe** gül şaçuña sünbül disem ʿayb eyleme / Eksük olmaz çünki ademde ḫaṭā ileʿuyūb
G143-2. **Yüzüñ** gördükce ey meh-rū gözüm yaşı bulur teskīn / Ki şan mihr-i cihān-ārā ṭoġar pinhān olur kevkeb
G146-5. Kaʾbe-iʿulyā **yüzidür** örtüsi zülf-i siyāh / Ey Muḥibbī perde keşf it ruḫ-ı raḫşānın öp
G162-4. Gül dimek **yüzine** çün degül edeb / Bī-edeb maḥrūm şüd ez-fażl-ı Rāb
G166-1. Nūr uġurlar **yüzüñe** gelse muḳābil āfitāb / Nitekim olur şuʿāʿ-ı şemsden de māhitāb
G179-1. Āsitānuñda **yüzümi** eyledüm çün ben türāb / Ṭāliʿüm mesʿūd olup ḳapuñda oldı feṭḥ-i bāb
G180-2. **Yüzüm** üzre ola kim pā ḳoyasın / Yoluñ üzre budur olduġum türāb
G180-4. Gün yüzünden çün münevverdür cihān / Ṭañ mıdur dirsem **yüzüñe** āfitāb
G198-4. Mey içdi **yüzi** eyledi o demʿaraḳ iżhār / Didüm ki gelür derdeʿarak bulsa ḥarāret
G251-5. Dil murġı **yüziñ** bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ zülfüñi aş per-i ġurāb it
G251-7. Ola ki gele pāyuña ol yār-ı cefā-ḫū / Rāhında Muḥibbī **yüzüñi** yüri türāb it
G277-2. **Yüzüñ** ve'ş-şems alnuñ ve'ḍ-ḍuhādur / ʿAceb mi zülfüñ olsa leyl-i miʿrāc
G283-1. Zülfüñi keşf it nigārā gel ḥabībim **yüzüñ** aç / Dehri tā ḳılsun münevver ʿālemi ṭutsun sirāc
G302-1. Görmedüm sencileyin bir mehi ʿālemde melīḥ / Eylesem ṭañ mı **yüzüñ** mihr ile mehden tercīḥ
G311-4. Ṣaḳın aldanma cihān nuṭʿına āḫır māt ider / Nāgehān açmaz **yüzinden** saña diye şāh ruḫ
G312-1. Ey göñül incinme olsa ger raḳībüñ sözi telḫ / Her kimüñ telḫ ola sözi lā-büd olur **yüzi** telḫ
G328-1. Rūze-i hicrān gidüp **yüzüñ** görindi oldı ʿid / Devletüñ pāyende olsun daḥi ʿömrüñ ber-mezīd
G333-5. Görse **yüzüñi** Muḥibbī kūyuna varmaz senüñ / ʿĀṣıḳ-ı dīdār ḳılmaz cennet-i aʿlāyı yād
G343-5. ʿIyd ile olmaz feraḥ göñli Muḥibbī bendenüñ / Her ḳaçan **yüzüñ** görem ol gün olur baña ʿīd
G350-3. Olur şermende gül görse **yüzüñi** / Ṭapu ider boyuña serv ü şimşād
G351-1. **Yüzüñ** aç kim cümle ʿālem olalar şādānʿıyd / Merḥabā ḳıl dostum kim budur erkān-ıʿıyd
G353-3. Ādeminüñ **yüzüñe** itdügi cümle riş-ḫand / Anuñ içün ḳalmadı kimseye hergiz iʿtimād
G369-2. Görsem **yüzüñi** gözlerüm ol demde yaş döker / Faṣl-ı bahār olsa şular cūybār olur
G379-4. Ġarḳ olalı sirişküme oldum çü nīlüfer / Gören **yüzümi** dir ki gül-i nesterin ṭutar
G380-2. Ruḫlaruñla ḥüsnüñüñ hengāmesi germ olıcaḳ / Ḫacletinden **yüze** ebrūsın meh-i gerdūn çeker
G406-4. Ṣalınsa eger gelseʿaraḳ **yüzine** yārüñ / Gül üzre eger jāle disem aña yiri var
G422-2. Dil **yüzüñ** seyrin idüp eyledi zülfüñde vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G425-10. Niṣār içün Muḥibbī pāy-ı yāre / Yaşum sīme **yüzüm** altuna beñzer
G440-4. Geh niḳāb eyler **yüzine** zülf ile gehi açar / Gice zülfidür baña gündüz daḥi mehtābıdur
G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde **yüzüñ** baña çü cennet gülidür / Zār olup nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G465-5. Nev-ʿarūs-ı ḥüsne aldanmaz Muḥibbī merd olan / Gerçi kim her kişiye **yüzin** bu dehr-i zāl açar
G468-1. Cennetüñ ḥūrīleri vaṣfın melek iżhār ider / Görse ger **yüzüñ** senüñ sözinden istiġfār ider
G468-4. Mışr bāzārında ḥüsnüñe bulınmaz çün bahā / Görse Yūsuf **yüzüñi** ḳulluġına iḳrār ider
G480-1. Lebüñ ġonce **yüzüñ** güldür ser-i zülfüñ de reyḥāndur / Aña şāne el urduḳca dil-i ʿāṣıḳ perīşāndur
G484-3. **Yüzine** ḳızdurup germ olduġiyçün / Ṭabanca ṭoḳınan **yüzine** defdür
G490-3. Eyledüm **yüzümi** zer tā ki sürem pāyına yüz / Yolına ṣaçmaġa göz yaşı da dirhem görinür
G503-6. **Yüzüme** yaşuma baḳdı didi yār / Yoluma ḥarc içün sīm ü zeridür
G507-3. Niçün ayaġun ṭopraġına / Yaşum gevher **yüzüm** altun ṭolupdur
G510-3. **Yüzini** köm görürse cān viriser / Ol eger şeyḫ eger şāb olısar
G524-1. **Yüzüñe** beñzemez hīç bir gül-i ter / Boyuña eşk ider serv ü ṣanavber
G526-3. Her kim ol sāye-i zülfüñe varur rāḥat olur / Her ki **yüzüñe** naẓar ide gelür aña sürūr
G533-1. Gördüm **yüzini** ol ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol yüzüñ ʿālemde ol bir dānedür
G533-1. Gördüm yüzini ol ṣanem billāh ki ḫoş cānānedür / Yoḳdur bahāsı ol **yüzüñ** ʿālemde ol bir dānedür
G533-2. **Yüzüñ** açarsın gāh olur tīġ çekersin gāh olur / Yaḳsañ n'olaʿāṣıḳlaruñ sen şemʿ ol pervānedür
G537-2. Aldanma dehr-i dūna beş gün güler **yüzüñe** / Kime vefā ḳılupdur saña ide o ġaddar
G543-4. Cürʿasını şaça diyü **yüzümi** ḫāk eyledüm / Çünki gördüm yār elinde ṭutduġı peymānedür
G562-1. Niçün **yüzine** gün dimeyem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G569-1. Görsem **yüzüñi** cān u dilüm pür-żiyā olur / Ḫaḳdan ne ḫācet istesem ol dem revā olur
G573-1. Zülfüñ ʿiẕāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş **yüzine** gelmiş seḥāba beñzer
G584-1. Saña kimdür melek diyen yāḫūd ḥūr / **Yüzüñden** cümle ʿālem çün olur nūr

G586-2. Açdı **yüzini** nāz ile didi o dil-firīb/ Biñ cān deger mi bir naẓarına bahā nedür
G588-1. Siyeh zülf ile ol meh-rū **yüzini** çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G626-3. Her ḳaçan iẓhār ḳılsa **yüzini** maḥbūb-ı ʿışḳ / Zülfinüñ bendine nice sulṭān baġlanur
G636-3. Ḳamerdür alnuña diyen **yüzüñ** ḫūrşīde beñzetmiş / Bunı kim gördi ay ü gün ṭoġuban ictimāʿ eyler
G637-2. Gözüm yaşını iden sū-be-sū cihānda revān / O boyı serv-i bülendüm **yüzi** bahārumdur
G640-2. Serv-ḳaddüñ ile daʿvi eylemiş / Bid işidüp **yüzine** ḫançer çeker
G640-4. Çün niḳāb açduñ **yüzüñden** āfitāb / Utanup şeb çadırını ser çeker
G652-4. Geh seḫāb-ı zülf maʿnī **yüzine** gāhi sirişk / İşbu maʿnīden dil-i bī-çāre her dem ġam ḳapar
G661-1. Lebüñe mül didüm zülfüñeʿanber / Dehānuñ ġoncedür **yüzüñ** gül-i ter
G663-2. **Yüzi** üzre pā ḳoyasın diyü her dem ehl-i ʿışḳ / Rāh-ı kūyuñda senüñ bil ḫāk ile yeksān olur
G664-4. Yāre ṣundumʿıyd-gehde göñlümi elma diyü / Ol gül-i ter **yüzüme** baḳdı didi ayvā ṣatar
G670-3. Cihāndan götürüldi cümle ẓulmet / **Yüzüñden** oldı çünʿālem münevver
G673-2. Nice teşbīh eyleyem **yüzin güne** alnın mehe / Gice gündüz her biri naḳş u zevāl üstindedür
G680-2. **Yüzüñ** bir mihrdür kimʿālem-efrāz / Seḫāb-ı zülfüñ aña sāye-bāndur
G696-3. Güneş **yüzüñ** ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir ẓerreye teşbīh idüben ayı bilmezler
G700-3. Naʾl-i esbi **yüzümüñ** üstinde yir itse n'ola / Ekşeri naʾlüñ dilā naḳşı türāb üstindedür
G711-4. Nūr yaġdursa seḥer-geh neʿaceb gök yüzine / Yār işigine varup **yüzini** çün ḫāk eyler
G724-4. Pāk ḳılmış ḫaṭṭuñ ile küfr-i zülfüñden **yüzüñ** / Ruḫlaruñ küffāre ġālib Rūm ilinüñ ḫānıdur
G730-4. Ṭūṭi gibi söylesün dir göñlümi dilber yine / **Yüzini** āyīne vü laʾlini şekker gösterür
G731-3. **Yüzüñ** ḳıble ḳaşuñ miḥrāb olaldan / Gözüm gözler anı ḳıble-nümādur
G731-5. Didüm zülfüñ neden gitmez **yüzinden** / Didi bekler öñince ejdihādur
G760-2. Ṭañ mı **yüzini** görüp ʿışḳ ehli düşe pāyuña / Yanıcaḳ şemʿ ayaġına dökilür pervāneler
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar görmezem cānā yüzüñ / Anuñ içün kim **yüzüñ** ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G777-3. Münevver eyle dil vīrānesini / **Yüzüñe** ehl-i dil çün māh dirler
G783-1. Kimüñ ʿışḳdan göñülde bir eşer var / Olur elbette **yüzi** nīlüfer-vār
G791-2. **Yüzümüñ** üzre baş naʾl-i semendüñ / Bulur seg ile artuḳ çün şeref zer
G791-3. **Yüziñi** ḫaṭuñ ile itme ziynet / Ki şunʿ-ı lā-yezāl ister mi zīver
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam **yüzüme** bir ḳadem başsañ / Zihī devlet zihi ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G797-1. Lebi ġonce olaldan **yüzi** gülzār / İder reşk sünbüline müşk-i Tātār
G805-1. Keşf ḳıl **yüzden** niḳābın ḳılsunʿuşşāḳuñ naẓar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan gelmez çü ḫūrşīde żarar
G814-4. Beni bülbülleyin her dem getüren āh u feryāda / Senüñ ey lebleri ġonce **yüzüñüñ** gülsitānıdur
G821-3. Beni düş eyleyen dām-ı belādur / **Yüzüñde** dāne dāne fülfülüñdür
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / **Yüzini** gördükce cānā bu zebānum lāl olur
G827-2. Eger ben nisbet eylersem **yüzüñi** mihr ile māha / Beniʿayb eyleme lillāh bu dil dīvāne olmışdur
G829-4. Pāyuña dökmege benüm servüm / Yaşumı sīm idem **yüzümi** zerler
G834-2. **Yüzüñe** nice senüñ teşbīh idem kim āfitāb / Her gün aḫşamlar anı gördüm zevāl üstindedür
G876-1. Görsem **yüzüñi** gün gibi göñlüm żiyā olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G879-1. Nigārā ʿārıżuñ her kim göre āşüfte-bāl olur / **Yüzüñ** bedrine ger baḳsa ḳamer ol dem hilāl olur
G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ nigārun **yüzine** ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ zevālüñdür
G899-3. Zerd oldı ḥasretiyle **yüzüm** hemçü nīlüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G904-2. **Yüzüñe** kimdür ki teşbīh eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G909-4. Ḳaddüñ ṭūbā özüñdür ḫūr-ı ravżа / **Yüzüñ** cennet lebüñdür āb-ı kevṯer
G910-1. Benüm gibi meger cānā **yüzüñe** lāleʿāşıḳdur / Anuñçün dāġ-ı miḥnetle dem-ā-dem baġrı yanıḳdur
G916-3. İşitdüm māla māyil māh-rūlar / Yaşumı sīm itdüm **yüzümi** zer
G923-5. Ey Muḥibbī **yüzine** baḳmaġa yoḳdur ṭāḳat / Ṭaġıdupʿaḳlumı kendüm yitürdüm gibi gelür
G951-1. Ol şaçı sünbül **yüzi** gülzārı gördüm bir naẓar / Yanaram tā ol **yüzi** envārı gördüm bir naẓar
G954-1. Zülfi ile **yüzini**ördükce göñlüm teng ider / Āh ḳılsam zülfüñi keşf itseʿaḳlum deng ider
G955-3. Ḳaşuñ miḥrābına ḳāmet getürdüm / Görüp **yüzüñ** didüm Allahuekber
G955-6. Ola kim raḥm idüp meyl ide dildār / Gözüñ yaşını sīm it **yüzüñi** zer
G963-1. Ḳulaḳdanʿāşıḳamʿāşıḳ ʿaceb düşvār ḫālüm var / Degül mümkin **yüzüñ** görmek ne ḫod ṣabra mecālüm
G965-3. Bir güzel maḥbūbdur **yüzden** niḳābın almazam / Ḳıymetin bilmezlere göstermeye dīdār şiʿr
G967-4. **Yüzini** görse gele īmāna küfr ehli ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin zāhid-i şād-sāleler
G977-2. Göre ve'l-leyl diye kālüline / Baḳsa **yüzine** ve'ḍ-ḍuhā görinür
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / **Yüzine** cān virse ṭañ mı cennet içre ḫūrlar
G985-2. Ḫaṭā ile **yüzüñe** gül didümse / Ḫaṭā itse n'ola ḳul ādemidür
G992-3. **Yüzüm** üzre umaram ey māh-rū kim baṣasın / Ḫāk idüp cismüm reh-i kūyuñda ḳaṣdum düşmedür
G994-5. Muḥibbī n'ola ḳarşuñda iderse nāle vü efġān / Dil-i şūrīde bülbüldür **yüzüñ** gül gülsitānumdur
G995-3. Güzeller ṣayd olalı sīm ü zerle / **Yüzüm** altuna yaşum sīme beñzer
G1007-2. **Yüzümden** yuma ey eşküm vefā ʿıṭrıdurur girdi / Benüm çün sem-i esbüñden gelüpdür yādigārum var
G1019-1. Her ḳaçan görsem **yüzin** ṣabr u ḳarār elden gider / Dilde ḳalurʿışḳ ġayri cümle kār elden gider
G1026-2. **Yüzüñ** ḫūrşīdine zülf-i siyāhuñ / Yazılmış ḫaṭṭ ile ḫoş sāye-bāndur
G1029-1. Açuban yār **yüzin** dehri ḳamu yaz eyler / Gülşen içinde yürür serv gibi nāz eyler
G1033-4. **Yüzüñe** mescid ü ḳadde mināre / Diyen ebrūlaruñ miḥrāb idüpdür
G1044-2. ʿArż ḳıl cānā **yüzüñ**ʿuşşāḳuñ olsun müşterī / Ṣata gör ḫüsnüñ metāʿını ki ḫüsnüñ çaġıdur
G1045-5. Ṣubḥdur **yüzi** Muḥibbī dilberüñ / Gicesi beñzer ki şām-ı zülfidür
G1046-2. Baḳar mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi **yüzüm** zer
G1072-1. Didüm cānāʿaceb rūşen **yüzüñ** var / Didi taḥsīn idüp yaḫşi sözüñ var

G1077(a)-1. Niçün **yüzine** gün diyemem ẕerre femidür / Üstinde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1086-3. **Yüzüñe** ve'ş-şems dinmiş zülfüñe ve'l-leyl çün / Ḥadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1129-3. **Yüzüm** zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda var mı bir iş kim zer itmez
G1133-4. Ol perī-rū **yüzüm** üzre bir ḳadem baṣṣun diyü / **Yüzümi** ḫāk eyleyüp yollarda pā-mālem henüz
G1136-1. Çün **yüzüñ** şevḳinde cānā āfītāba baḳmazuz / Çün ḳamer alnuñ yiter biz māhitāba baḳmazuz
G1149-1. La ʾlüñ var iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme **yüzüñi** zülfüñ ile şām gerekmez
G1151-1. **Yüzüñe** beñzemek hīç aya düşmez / Özini görmek ol bedr aya düşmez
G1153-2. Ben ḫāk iderem **yüzümi** tā baṣa yol üzre / Ser-keşlik idüben gelüp andan güẕer itmez
G1155-1. Dostlar hicrān şebinde kim rehāyı istemez / Görüben cānān **yüzüni** rūşenāyı istemez
G1174-3. Aç **yüzüñ** çāk-ı girībān eylesün ʿāṣıḳlaruñ / Güm güm ötsün hāy u hūdan gūşe-i meyḫānemüz
G1195(a)-5. İşigüñde **yüzini** ḫāk itmek ister bu Muḥibb / Umar anı kim ola sen bāde içsen cürʿa-rīz
G1195(b)-3. Ol ki yaşın sīm ü derd ile **yüzin** zer eyleye / Māla māyil oluban sevdā-yı cāhı eylemez
G1196(a)-2. Güneş **yüzine dildāruñ** muḳābil olmaḳ ister imiş / Zevāli görinür beñzer neden miḳdārını bilmez
G1198-1. **Yüzine** ben ḳamer didüm ne dirsüz / Lebine gül-şeker didüm ne dirsüz
G1219-2. Şeb-i ṭūr içre **yüzüñ** meşʿal-i nūr / Görindi şuʾleden vādi-i muḳaddes
G1245-3. Zāhid ister cenneti görmek diler ḥūrā **yüzin** / Giçdi ʿāṣıḳ cümleden ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1249-5. ʿIşḳ ketm ister Muḥibbī līk baḳın **yüzine** / Dergeh-i ʿışḳdur anuñ beñzini gör ṣaru imiş
G1251-2. Keşf-i berḳiʿ eyle **yüzden** nūra ġarḳ it ʿālemi / Tā görenler diyeler mihr-i cihān-ārā imiş
G1264-1. Göñül zülfüñ görüp dīvāne olmış / **Yüzüñ** şemʿine cān pervāne olmış
G1269-2. Sevdüm didükce **yüzini** örterdi ol perī / Sevmek ḳatında dilberüñ ulu günāh imiş
G1276-2. Zülf-i siyehüñ fikrini dün gice iderken / Añduḳda hemān **yüzüñi** gördüm seḥer olmış
G1278-1. **Yüzüñe** kim gün dimiş rā eylemiş / Ḫoş naẕar ḳılmış ne ḫoş rā eylemiş
G1285-3. **Yüzüñi** kimdür görüp dil virmeye / Dest-i ḳudret-çünki taṣvīr eylemiş
G1292-2. **Yüzüñ** güldür ideyim ben de feryād / Aña bülbül olımaz gül vaḳti ḫāmūş
G1319-4. Ol yār-ı Nāzenīn ola kim bir ḳadem baṣa / Yolları üzre eyleyeyüm **yüzümi** bisāṭ
G1325-4. Cānā **yüzüñi** görsem incinme yüzüm sürsem / Muṣḥaf göricek mü'min eyler meger andan ḫaẕẕ
G1338-1. Meclisde gördi çünki **yüzüñ** nāgehāni şemʿ / Yandı oda çıḳardı başından duḫānı şemʿ
G1338-3. İster **yüzüñi** görmege meclise varur ol / Başda bulam diyü çoḳ arar her mekānı şemʿ
G1345-4. Zülfi ile kim görürse dil-rübānuñ **yüzini** / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1361-2. **Yüzüñe** baḳsam beniʿavfʿeyle gel / Yoḳ begüm dīvāne olmışdur muʿāf
G1387-2. **Yüzüme** baḳsañ ey meh-rū ʾiyān olur saña ḫālüm / Baña bu derdi söyletme beyāna çünki ḫācet yoḳ
G1396-4. **Yüzüñ** envārına beñzer güzellik āsumānında / Şarḳdan bir ṭulūʿ itmiş meh ü mihr-i münevver yoḳ
G1400-4. Kaʾbe-i kūyuñ naṣīb olsa varup görsem **yüzüñ** / Merve ḫaḳḳiyçün Ṣafādan oluram ḳurbān-ı ʾışḳ
G1404-2. **Yüzden** alup berḳi ʾin dāmānın itmiş der-miyān / Nāz ider gelmiş meger ol serv-ḳad-i reftāre şevḳ
G1437-3. **Yüzüñ** mescid daḥi çeşmi imām it / Ḳaşun miḥrāb olsun dideler ṭāḳ
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu ẕarāfet kim göre senden cānā / Elbette cān u dilden **yüzüñe** olaʿāṣıḳ
G1478-3. Aç **yüzüñ** āṣüfte olsun ḥüsnüñe ay ü güneş / Ṣāne ur zülfüñe ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1488-1. Nāz ile çün ol yār-ı dil-ārāyı büyütdüñ / Beñzetmek içün **yüzine** bedr ayı büyütdüñ
G1500-1. Zülfüñ içre **yüzüñi** ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ
G1506-4. Niçün evvel **yüzini** gördükde cān terk itmedüm / Göz göre öldürmelüdür beni ihmālüm görüñ
G1507-5. Ey Muḥibbī **yüzini** gördüñ olup bī-iḫtiyār / Sırruñı fāş eyledi çāk-ı girībānuñ senüñ
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme şol deñlü seng / Ṣaçılup ḳanlar zemīnüñ oldı **yüzi** lāle-reng
G1514-4. Umaram başasın bir kez **yüzüme** / Anuñçün rāhuñ üzre olmışam ḫāk
G1515-4. Ezelden olmışam ʿāṣıḳ **yüzüñe** gün disem lāyıḳ / Ki senʿAẕrā vü ben Vāmıḳ niçün dün gice gelmedüñ
G1522-3. Cihān meh-rūları encüm gibi bir demde maḥv oldı / Ḳaçan senʿarż-ı ḥüsn idüp **yüzüñi** māhtāb itdüñ
G1546-3. **Yüzüme** burn ile baḳduñ beniʿışḳ odına yaḳduñ / Ḳanı benüm ileʿahduñ niçün dün gice gelmedüñ
G1556-2. Var ise sende heves görmege rūy-ı yāri / Meşrebüñ āb-ı revān gibi **yüzüñ** ḫāk gerek
G1562-3. Ṣaçmaġ içün **yüzüm** üzre cürʿasın ol muġbeçe / Ḫākipāyı olsa idüm kāşki meyḫānenüñ
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey zühre-cebīn / Deridendür **yüzi** ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçünʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü **yüzüm** cānā ẕehebden yeg
G1577-1. Göreyim girye ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / Zerd levḥini görüp itdi münaḳḳaş **yüzümüñ**
G1581-3. Başasın bir gün gelüp **yüzüme** ey meh-rū diyü / Bu ümīde nice yıldur olmışam yolında ḫāk
G1590-3. Kimdürür bir kez **yüzüñ** görüp yoluñda ölmeye / Ḫüsnine ḫayrānken şems ü ḳamer ḥūr u melek
G1598-1. Boyuñ servden **yüzüñ** gülden tenüñ berk-i semenden yeg / Bu vech ile cihān içinde bulınmaz kimse senden yeg
G1604-6. Düşde görse **yüzüñi** olsa Muḥibbī ḳānīʿ / Ḳanı ṭāliʿseni görmege göze ḫᵛāb gerek
G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḥāl olup / Görürem örter **yüzin** zülf-i perīşānuñ senüñ
G1616-1. ʿĀlemi enver ḳılan cānā cemālüñdür senüñ / Noḳṭa-i dāġ-ı maḥabbet **yüzde** ḫālüñdür senüñ
G1620-5. Görmeden yāri Muḥibbī eyledüñ sen terk-i cān / N'olısar ger **yüzini** görseñ ser-encāmuñ senüñ
G1625-4. Kaʾbe-i kūyunı ṭavāf eylemek oldı baña farż / Gözlerüm yaşını sīm çün **yüzüm** altun itdüñ
G1629-5. Muḥibbī bādenüñ öpmek ayaġını muḳarrerdür / Görebilse idüm bir kez **yüzin** cām-ı muṣaffānuñ
G1639-2. **Yüzüñe** ḳanını sürdüñ beñzer ol ṣūrīdenüñ / Ḫayr ḳılmaz ey gül-i ter saña ḳanı bülbülüñ
G1651-2. Cism-i zārum yollar üzre ḫāk olaydı kāşki / Ölse idüm **yüzüme** ṭoḳınsa dāmānuñ senüñ
G1660(a)-4. Mācerā-yı ʿışḳumı yazmaġa bu dil-ḫastenüñ / Kātib-i eşküm **yüzüm** altunın ḫāl itdi ḫal
G1664-1. Yoḳ aġzuña bilüne disem kim ḫaber degül / **Yüzüñe** mihr ü meh disem eksük naẕar degül
G1665-3. Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur **yüzin** / Her ḳaçan kim ḫᵛābdan olsa seḥer bīdār gül
G1682-5. **Yüzine** baḳup Muḥibbī zülfine dil baġlama / Derd-i serdür ḥāṣıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel

G1714-1. Yine ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi **yüzin** iẕhār gül / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi zār gül
G1716-4. Mürlar gibi reh-i kūyında pā-māl olayın / **Yüzüm** üzre pā ḳoyup diye behey üftāde gel
G1726-2. Kim ki görse **yüzüñüñ** üstindeki ebrūlaruñ / Āfitāb üzre ʿaceb ṭoġmaḳ diye iki hilāl
G1728-3. Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye / **Yüzüñe** kim ki naẓar ide diye ferḫunde-fāl
G1735-5. Oldı ḥācet-mend Muḥibbī cān ile ol **yüzüñe** / Gösterüp dervīşe yüz kendüyi ḥācet-mend ḳıl
G1740-3. Şöyle ḥayrān olmışam cānā görelden **yüzüñi** / Kimse mi vardur benüm bu ḥālüme ḥayrān degül
G1748-4. Umaram ki **yüzümüñ** üstinde bir kez pā ḳoya / Anuñ içün āsitānında türāb ister göñül
G1748-5. Iżṭırāb eyler Muḥibbī görmege **yüzin** erür / N'eylesün elde degüldür ıżṭırāb ister göñül
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler zībā **yüzüñ** / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G1777-3. Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez / Āfitābum **yüzüñe** mihr-i cihān-ārā disem
G1779-1. **Yüzüñi** göreliden ʿışḳuñ ile ḥayrānum / Düşüben vādilere derd ile ser-gerdānum
G1790-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey ḳamer-ṭalʿat **yüzüñ** / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1791-5. **Yüzüñe** ve'ḍ-ḍuhā didüm şaçuña daḥi ve'l-leyl / Anuñçün āteş-i ʿışḳı gice gündüz yanar oldum
G1813-2. Nāgehān gördüm senüñ ben ey perī-behcet **yüzüñ** / Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum ḳalmadı hergiz bilüm
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın / Ṣaçını kāfiristāna **yüzin** īmāna ṭapşırdum
G1827-1. **Yüzine** baḳduḳca yārüñ her dem artar ḥayretüm / ʿĀlem içre ṭañ mıdur ʿışḳ ile ola şöhretüm
G1845-2. Her kim ki göre **yüzini** cāndan beri olur / Zülf-i ḫam ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G1855-1. Şuçum budur ki ey dilber **yüzüñi** gördüm āh itdüm / Muḳırrum ben günāhuma bilürem çoḳ günāh itdüm
G1855-2. Semendüñ bu **yüzüm** üzre gelüp bir gün başa diyü / Anuñçün yollaruñ üzre **yüzümi** ḫāk-rāh itdüm
G1857-1. **Yüzüni** görmege ger ḥāżır olsam / Ölince gitmez idüm nāẓır olsam
G1863-4. Ol semend-i nāz ile baḳmaz gelüp ruḫsāruma / Ben ne deñlü **yüzümi** ḫāk ile yeksān eylesem
G1874-2. Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eyle gel **yüzden** niḳāb / Ben kimem ki isteyem **yüzüñi** tenhāyi görem
G1904-2. **Yüzüñ** beytü'l-ḥarāmında imām olmış meger çeşmüñ / Ki müjgānlar urup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem
G1904-4. Giderme **yüzüñi** cānā ḳo ḥaddüñ üzre ṣalınsun / Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem
G1930-2. **Yüzüñ** gerçi bu göñlüm rūşen eyler / Velī zülfüñ ḳılur bu baḫtumı şām
G1949-2. Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler / Olupdur **yüzüñe** ʿāṣıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşam
G1966-3. Göreliden **yüzüñi** yeñilmedi gözüm yaşı / Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm
G1967-6. Rūz-ı hicrāna şükr irdi Muḥibbī pāyān / Ḥamdülillah **yüzini** ṣaġ u selāmet gördüm
G1974-1. Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde **yüzüñ** gülzāra beñzetdüm / Aña ḳarşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm
G1983-2. Bī-ḫūd olursam ʿışḳ ile şaçuñ **yüzüme** āb / Ola ki gözüm açıla tā gide yunmuşum
G1988-1. Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdur göñlüm / Yaşum eflākde irse **yüzümle** ḫāḳdur göñlüm
G1991-2. Ḳıyāma gelüp ol servüm **yüzinde** nūr berḳ urdı / Ne ṭāḳat görmege anı hemān ʿaḳlumı aldurdum
G1992-5. **Yüzüñde** ḫaṭṭını görüp āh eyleyüp Muḥibb / Mir'āt-ı ḥüsn viriser āḫır ḫalel didüm
G2003-1. Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine **yüzüm** / Bu ümīde ḳoyasın üstine pā göre gözüm
G2003-5. Gerçi cürm ile Muḥibbī oldı evvel rū-siyāh / Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna **yüzüm**
G2007-4. Ola kim başasın diyü **yüzüme** / Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam
G2020-3. Gāh zerd olur **yüzüm** gāhi gözüm yaşından āl / Kimseler bencileyin ḫāli diger-gūn olmasun
G2041-5. **Yüzinde** berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile bu ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2042-2. **Yüzüñde** berḳ urur nūr-ı Muḥammed ey Mesīḥā-dem / Bu ḥüsn ile ḫulḳ ile Ḥüseyn ü ya Ḥasensin sen
G2062-5. Yañıldum ḳaddüñe serv ü **yüzüñe** gül didüm sehven / Ben ol demden berü cānā bu yolda ʿöẕr-ḫʷāham ben
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī ol **yüzüñe** / İdiser şoñra seni zār şaḳın
G2068-2. Görünelden **yüzüñ** ḫayrānuñ oldum / Benüm bu ḥālüme hep ḫalḳ ḫayrān
G2069-2. Ḫākipāyuña niṣār itmek içün ey serv-ḳadd / **Yüzümi** zer eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2075-7. ʿIşḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / Ẓāhir görür **yüzine** baḳanlar ʿalāmetin
G2083-2. Baş virem şemʿ gibi ger baḳabilsem **yüzine** / Aḳıdam göz yaşını ḳomayam ol yār etegin
G2086-3. **Yüzüni** gördükde cān virmek muḳarrerken baña / Hīç revā mıdur çekem āh-ı eninüñ minnetin
G2088-1. **Yüzine** ḳılan naẓar yārüñ görür islām u din / Olmamaḳ lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn
G2103-4. Şu ʾle virür gün gibi **yüzüñde** çün nūr-ı Ḫudā / Ḳanḳı bī-dindür seni görüp müselmān olmayan
G2110-2. Pāyına yüzler eger sürmek dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm **yüzüm** üzre başasın
G2149-1. Dāmenine yüz süreyim pāyuña sürdi yüzin / Ḳomayam āyīnei elden ki çün gördi **yüzin**
G2155-6. Gerekmez sīm ü zer laʾl ü cevāhir / Baña yiter yaşum sīm **yüzüm** altun
G2168-3. **Yüzüñe** şöyle ʿāṣıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz yüzin sürüp gider mi hīç beri derden
G2171-4. Öykinürmiş **yüzüñ** gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi gelür zevāli n'eylesün
G2196-1. Şaḳın āhumdan āfitāb şaḳın / Olmasun **yüzüñe** seḥāb şaḳın
G2205-1. ʿArż eyle **yüzüñ** gülşene güller ḫacil olsun / Gül nāz ile tā ġonce görüp münfaʿil olsun
G2227-5. Muḥibbī **yüzini** görüp ferāmūş eyleyüp ʿaḳlın / Ayaġuña niṣār eyler güherle eşk-i pür-nemden
G2253-4. Ey dost n'ola **yüzüme** ger bir güle baḳsan / Bu cevr ü cefā āteşine nice yanam ben
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre / Dönmeye **yüzüm** benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan
G2276-1. Zülfini çözdi cān u dilüm baġlamaġ içün / **Yüzini** açdı yüregümi daġlamaġ içün
G2292-2. Kūyuña varup **yüzüñ** görmek dilerʿāṣıḳlaruñ / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi kesme o miskīnler ḫaḳın
G2296-1. **Yüzüñ** gül bülbül olmışdur göñül ḳo / Eger şemʿine ol pervānedür bu
G2298-2. **Yüzüñe** gül beñzerem dimiş ḫacel / Olduġiyçün dirler aña sürḫ bu
G2308-4. Bir naẓar gördi **yüzüñ** oldı hemān māh hilāl / Gören āṣüfte olur kim neʿaceb rūdur bu
G2311-4. Giceler bülbül-i şūrīde gibi nālelerüm / Çin-seḥer ol boyı serv ü **yüzi gülzāra** be-gū
G2316-3. Didiler baña nedendür böyle zerd oldı **yüzin** / ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi ṣaru
G2339-4. Zāhidüñ türş **yüzinden** n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar ile
G2340-1. Ey ṭabīb-i dil ü cān derdüme dermān eyle / Bir kele baḳ **yüzüme** göñlümi şādān eyle

G2352-3. İrişdüm kūyuña gördüm **yüzüñi** / Müyesserdür görinmek nūr ḥacda
G2355-3. Ol bir kerīmdür umaram maḫz-ı luṭf idüp / Raḥmet ṣuyıyla yuya **yüzüm** olmaya siyāh
G2357-1. Yoḳ gülde ṭarāvet ki var ol yār **yüzinde** / Hem beñzedimez şekkere de kimse sözinde
G2359-2. **Yüz** ne beñzedür **yüzin** güzeller / Şebīh olur mı encüm bedr aya
G2360-1. Dilerem ey sehī servüm giriftār-ı ḥazān olma / **Yüzüñ** gün gibi ʿarż eyle seḥāb içre nihān olma
G2362-4. Özin beñzetdügiçün bu **yüzüme** / Ḳılur kendüzini gör zer şikeste
G2371-5. Baḳsa Muḥibbī **yüzüñe** aḳar gözi yaşı / Gün yüzine naẓare iden kişiye n'ola
G2381-5. Der-yūze ide geldi **yüzüñ** göre Muḥibbī / Maḥrūm anı eyleme gel sāil içinde
G2383-3. Temāşā itmege gökden melekler / **Yüzüñ** görmege inerler zemīne
G2402-2. Emān virmez baña cellād-ı ġamzeñ / Ḳomaz baḳmaġa **yüzüñe** oyınca
G2408-5. Ḳazdırma **yüzüñ** ʿārı şaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya yüzüñe ṭabanca
G2408-5. Ḳazdırma yüzüñ ʿārı şaḳın ol edeb üzre / Tā def gibi ṭoḳınmaya **yüzüñe** ṭabanca
G2416-2. **Yüzüñe** nola dirsem şāh-ı ḥāver / Ezelden nūr ile olmış sirişte
G2419-3. Döginüp seng-i miḥnetle anuñ içün ḥāk-rāh oldum / **Yüzüme** başıcaḳ pāyuñ diler öpmek bu efkende
G2443-5. Muḥibbī gün yüzine ḳarşu āhı / Şaḳın ḳılma olur **yüzine** perde
G2460-2. Āh eylemekden çıḳdı duḫānı depesinden / Dil virdi meger bir **yüzi** envāra benefşe
G2460-7. Öykindigiyçün zülf-i siyeh-kāruña ey dost / Bildi şuçını oldı **yüzi ḫire** benefşe
G2494-2. Gel ʿarż it **yüzüñi** kūyuña vardum / Görürler ḥācı olan nūr ḥacda
G2508-6. Ḳara zülfi arasında ṭulūʿ itdi **yüzin** gördüm / Ayuñ ondördi şandum tamāmı ḫüsn çaġında
G2509-2. Bir ḳadeḥ meyle benüm çün göñlümi ḫoş eyledi / **Yüzüñi** ḫāk itmege vardum ḫarābāt ehline
G2523-1. Boyuñ serve **yüzüñ** gülzār-ı çīne / Dişüñ beñzer senüñ dürr-i şemine
G2532-3. Cürʿası ola naṣīb ister iseñ muġbeçenüñ / Yüri var meygede de **yüzüñi** pā-māl eyle
G2534-4. Emān vir **yüzüñi** bir dem göreyim şoñradan öldür / Teraḥḥum eyle luṭf eyle ḥabībüm bī-emān olma
G2536-3. Raḳībüñ şimdi maḳṣūdı beni senden cüdā ḳılmaḳ / Göreyim anı mesḥ olsun döne tā **yüzi** meymūna
G2538-4. El ursa ṣabā gibi giderse ser-i zülfin / Refʿitse sübḥānı **yüzi** ḫūrşīdi açılsa
G2541-5. Ol boyı serv-i sehīnüñ pāyına īṣār içün / Gözlerümüñ yaşı sīm ü **yüzüm** altun olmada
G2555-4. Alma bu dünyā metāʿın virseler bir ḥabbeye / Bir iki gün **yüzüñe** gerçi senüñ ḫandān giçe
G2559-4. Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler / Firḳatiyle dönse ṭañ mıdur **yüzüm** nīlüfere
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / Sīme döndi gözlerüm yaşı **yüzüm** döndi zere
G2567-2. Şehā yoluña īṣār itmek içün / **Yüzüm** dinār olur yaşum diremde
G2578-3. **Yüzüñ** gül olalı ḫaṭuñ benefşe / Ḳoḳlasun bülbül-i dil unutma
G2579-1. Ḥālüm ne ola bilmezem ol āfitāb ile / Açmaz **yüzini** ʿāşıḳa yürür niḳāb ile
G2603-1. Zülfin o meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören **yüzini** diye meger āfitāb ola
G2626-4. **Yüzine** gün ḳamer alnına anuñ beñzemeye / Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi
G2648-2. Ger göreydi **yüzüñi** zāhid senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
G2656-1. Perī misin melek misin ya ḫūrī / **Yüzüñde** berḳ urur Allah nūrı
G2678-1. Meh dime **yüzi** āfitāb oldı / Baḳduġumca gözüm pür-āb oldı
G2679-1. Seyr-i tenhā ider oldı yine cānān büyidi / **Yüzini** görmek olur çün meh-i tābān büyidi
G2679-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ **yüzüñi** ḫāk idegör / Üstine sāye ṣalar serv-i ḫırāmān büyidi
G2680-2. Yalġuz beni ṣanma **yüzüñe** ʿāşıḳam / Bend ü belā vü zülf esiri kāş-in daḫi
G2694-1. Çözüp zülfin **yüzine** indi düşdi / Bulutdur gün yüzine indi düşdi
G2718-2. **Yüzine** bir naẓarla ʿāşıḳ oldum / Gidiserdür buʿaḳlum varı varı
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre **yüzüñ** / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye zehīf
G2739-1. **Yüzümi** zerd eyledi ʿışḳuñ benüm ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḫamrā gibi
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-iʿAḳsā **yüzüñdür** Kaʿbe-iʿulyā /ʿAceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh-pūşı
G2751-3. Bir naẓar görse **yüzüñ** zāhid senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
G2777-2. Dūr olalı gül yüzinden ḫastedür cān bülbüli / İñlerem āh ol **yüzi** gülzārı görsem bir daḫi
G2783-2. Dü-ʿālem çün münevverdür yüzinden / Ne ṭañ dirsem **yüzine** ʿālem-ārāy
G2783-2. Dü-ʿālem çün münevverdür **yüzinden** / Ne ṭañ dirsem yüzineʿālem-ārāy
G2783-4. Zevāli olmasa ḫūrşīd ü māhuñ / **Yüzüñe** gün dir idüm alnuña ay
G2790-1. **Yüzüñe** gün dimişem beñzedüp alnuña mehi /ʿAfv it pādişehüm ḳuluñ olur çoḳ günehi
G2794-5. Gördi Muḥibbī **yüzüñi** cān terkin eyledi / Meydān-ı ʿışḳa gelmeye bir er benüm gibi
En1-2. Be Bir gün ola mı kim **yüzüm** üzre başasın / Ayaġuñ ṭopraġına eyleyeyin cānı niṣār
Tb1-9. Lāleler güller **yüzüñden** sürḫ olup şermendedür / Teşne dilven çün Sikender laʿl-i nābuñ ḳandadür
Tb1-23. Laʿl-i nābuñ ḥumreti yāḳūt-ı aḥmerden laṭīf / **Yüzüñe** her kim baḳarsa dir gül-i terden laṭīf
Mh2-7. Gün yüzine beñzemezken **yüzüñi** māh eyleme / Ṭāḳ-ı ebrūsın ḳoyup sen secde-gāh eyleme
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña olmadı māyil n'ideyin / Ebr-veş zülfin ider **yüzine** ḫāyil n'ideyin
Mh12-7. Ol ḳıyāmet serv gibi ṣalınur her bir yaña / **Yüzini** her kim göre cān ile olur mübtelā
Mh18-4. Līk olmadı **yüzüñ** görmek müyesser māhumuñ / Ṣol dil-i senginüñe kār ide diyü āhumuñ / Tir-i peykānuñ yaşumla ābdār itsem gerek
Mr10-7. Ḳanda ol dilber beni görse hemān ḳılur güẕār / Bārī bu bī-çāre dil **yüzini** görse bir naẓar
Mr22-1. Ey **yüzi** gül-berk-i ter vey ḳāmeti serv-i semen / Ey lebi şīrīn güzeller ḫusrevi sīmīn-beden
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol **yüzi** bedr-ay imiş / Zülfüñ sevdāsı başumda ḳuru ġavġā imiş
Mr27-3. İrişmiş vaḳti **yüzinde** gülinüñ / Figānın güş ḳılmaz bülbülinüñ
D48-1. Alnuña yā **yüzüñe** ʿāşıḳ degülse āfitāb / Yā ne bekler āsitānuñ ʿāşıḳ-ı şeydā gibi
B37. Ṭaʿn eyleyüp dime şarardı **yüzüñ** neden / Dehrüñ ġamını ʿālem içinde çeken bilür
B47. **Yüzüñ** gündür ḳamer alnuñ boyuñ bir serv-ḳāmetdür / Dil ü cān derdine laʿlüñ şorarsamʿayni rāḥatdur

B68. **Yüzüñ** gibi gülşende şehā verd-i ter olmaz / La'l-i leb-i Şīrīnüñe beñzer şeker olmaz
B75.Gözümden dökilen dürdānelerdür / **Yüzüme** ṭoḳınaldan esfer olmış
B140. Ger ölem gitmez ḫayālüñ çeşm-i pür-ḫūn-ābdan / Ka'bedür kūyuñ **yüzüm** dönse dönem miḥrābdan
B199. Ser-i kūyında dildāruñ ḳodum āvāre bu başı / **Yüzüme** bir ḳadem başmaz yeg andan işigi ṭaşı

2. Kesici araçlarda ağız.

G384-3. Görelden tīġ-i çeşmüñi gidildi **yüzi** şemşīrüñ / Ḳaşuñ vaṣfın işidelden kemānun başı ḳayıdur
G2010(a)-2. Gör o ẓālim ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri **yüzinde** ḳanum var ben üm

3. Yüzey.

G471-3. 'Ālem **yüzinde** yāri 'aceb rāygān ḳocar / Güzeller ile zer-kemerüñ ḫoş ṣafāsı var
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün 'ālem **yüzini** / Gün yüzüñ göremezem hafta giçer māh gelür
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / 'Ālem **yüzine** gün yüzi yārüñ żiyā yiter
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler işbu zülf-i 'anberīn / Kim görüpdür kim günüñ **yüzini** ṭuta paş
G1896-5. Ey Muḥibbī ṭañ mı görinse **yüzi** çarḫuñ kebūd / Dem-be-dem iden 'urūc aña duḫānumdur benüm
G2043-2. Āyīne gibi ḳalbini kim eylemeye ṣāf / 'Ālem **yüzinde** bulmaya ehl-i ṣafā yolın
G2158-6. Ey Muḥibbī ḫoş müzeyyenken bugün 'ālem **yüzi** / Ḫayfdur ṭutmaḳ yirini 'āḳıbet rūy-ı ḫazān
Mh12-9. Eksük olmaz sīneden dem dem benüm çün āh u dūd / Ol sebebden görinür çarḫuñ **yüzi dāim** kebūd
Mr8-17. Elde ḳılıçlar şanki od / Çıḳsun felek **yüzine** dūd
D9-1. Āteş-i 'işḳ ile çıḳar sīneden her laḥẓa dūd / Anuñ içün görinür çarḫuñ **yüzi** her dem kebūd
B49. 'Ālem **yüzine** ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ żiyā yiter

4. Yan, taraf.

G831-3. Zāl-ı dehri almaya bir ḥabbeye / Aña ger himmet **yüzinden** baḳa er
G843(b)-1. Görinen ẓāhira maḥabbetdür / Līk ma'nī **yüzinde** miḫnetdür
G1130-5. 'Āşıḳuz gerçi Muḥibbī tutduḳ istiġnā **yüzin** / Ne vefā-yı yār ü ne ḫod ḳahr-ı aġyār isterüz
G1304-1. Germ olmasun igen gün ḥüsnini ḳılmasun 'arż / Nisbet **yüzüñle** günde بين السّماء والارض
G1366-5. Ey Muḥibbī gözle istiġnā **yüzin** / Nitekim gözler anı 'anḳā-yı Ḳāf
G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi şıḥḥat **yüzin** içdügi zehr-i derde baḳ
G1988-2. 'Ināyet **yüzini** görem diyü pür-şevḳdür cānum / Viṣālüñ fikri ile şeb-tā-seḥer idrākdur göñlüm
G1988-4. Bu 'işyān u bu cürm ile n'ola aḥvālümi bilmem / Feraḥ **yüzini** görem mi diyü ġam-nākdur göñlüm
G2260-2. Düşde görem uyḫu **yüzini** meger şimdengirü / Ḫ'āba varmaḳ mı gele bu çeşm-i pür-ḫūn-ābdan

yüz bulmaḳ [2] İlgi ve yakınlık görmek. (TDK, 2011: 2630)

G385-3. Serv-ḳaddüñe eger 'āşıḳ degülse kākülüñ / Gerdenüñe ya neden **yüz buldı** her an şarmaşur
G972-4. Yüz virelden zülfüñe şalındı cānā boynuma / **Yüz bulıcaḳ** bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar

yüz çevirmek[13] *T.* Gösterdiği ilgiyi kesmek. (TDK, 2011: 2631)

G58-5. Bu Muḥibbī **yüz çevirmez** gelse müjgān oḳların / Ey ḳaşı yā eyledi çün sinesin ḳalḳan aña
G230-4. **Yüz çevirme** gelse derd ü miḫnet ḳahr u sitem / Her ne kim gökden inerse yir gibi ḥazm eyle yut
G751-4. Āsitānından **çevirme yüzüñi** itse cefā / Çünki derdüñe devā ey dil hemān ol derdedür
G759-1. Her ki 'āşıḳdur cefā vü cevrüñe ṣābir giçer / **Yüz çevirmez** her ne kim senden gele şākir giçer
G848-5. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ görüp her kim **çevirse yüzini** / Ey Muḥibbī bil anı āḫırda bī-imān ḳopar
G1143-5. **Yüz çevirse** ḳaçsa düşmen yine tīz girür ele / Çünki olmışdur bizüm bir yārelü naḫcirümüz
G1177-2. Bülbül gibi n'ola dil iderse fiġān u āh / Çünki **çevirdi yüziñi** ol gül 'iẓārumuz
G1247-1. Müstaḳīm ol her ne emr itse nigāruñ tīr-veş / Ḫidmetinden **yüz çevirme** tīz olup şemşīr-veş
G1363-1. Ḳarşuda leşker olsa eger Ḳāf-tā-be-Ḳāf / Nā-merd ola **yüz çeviren** göricek meşāf
G1605-5. Gösterüp evvel yüzüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Yüz **çevirdüñ** ṣoñradan ẓulm-i fırāvān eyledüñ
G1614-5. **Yüz çevirmez** Muḥibbī her ne kim ḥükm eyleseñ / Tīġüñe teslīm ider boynını fermānuñ senüñ
G2184-3. 'Uṣṣāḳdan **yüzin çevirürsin** revā mıdur / İslām içinde virmeyesin bir selāmı sen
G2202-2. **Yüz çevirme** gün yüzinden zāhidā inkārı ḳo / Kāfir olmaz mı 'aceb nūr-ı İlāhı sevmeyen

yüz döndürmek [26] Yüz çevirmek, terketmek, iltifat etmemek. (TS, 2009: 4780)

G16-4. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem **yüz döndürem** / Çün ezelden cevrüñe mu'tāddur dirler baña
G187-1. Öldürürse derd ile bu ḫastei hicrān dost / **Yüzümi döndürmezem** her ne ise fermān dost
G254-5. Tīġ-i cevrinden Muḥibbī key ṣaḳın **döndürme yüz** / 'Işḳ meydānına girdüñ kendüñi merdāne ṭut
G393-4. Mihr ü ḳahrından **yüzin döndürmeye** 'āşıḳlaruñ / Sen ṭururken ḫusrevā varup kime yalvareler
G445-5. Muḥibbī **dönderürseñ yüz** nola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet 'işḳ ile zīrā müsellemdür
G636-5. Dilā gel **yüzüñi döndür** yüzine baḳma dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice dürlü metā' eyler
G920-4. Uġrasam **yüz döndürür** Tañrı selāmından ḳaçar / Ḫūblar maḥbūblar hep böyle ḫod-rūlar mıdur
G952-5. Bu Muḥibbī başını açup **yüzin döndürmeye** / Kūy-ı dilberden eger başına yaġsa ṭaşlar
G1079-2. Eyleseñ cevr ü cefāyı şanma kim **yüz döndürdüm** / Derdüñ ile ġuṣṣañı şādī bilüp ḫurremlerüz
G1111-4. Ser-i kūyına varduḳca **yüzini döndürür** benden / Dirīġ ol seng-dil itmez benümle merḥabā hergiz

G1124-2. Dostum cevr ü cefādan ṣanma kim **yüz döndürem** / Bu ṭarīḳ-i ʿışḳda ṣābit-ḳadem-i muḥkemelerüz
G1362-4. ʿĀṣıḳ olmışdur meger deryā ider cūş u ḫurūş / Üştür-i ser-meste **dönmişdür yüzini** ṭutdı kef
G1363-4. Düşmen **yüzini döndüre** bir demde ardına / Ger ola Ḥaḳ mu ʿin ḥikem-i tīġi ez-ġılāf
G1369-3. Dostlar düşmen görinse **yüzümi döndürmezem** / Mevc urup deryāleyin olursa ʿasker ṣaf ṣaf
G1371-6. Bu Muḥibbī ṣanmañuz kim dostlar **yüz döndüre** / Leşker-i aʿdā eger olsa hezārān ṣaf ṣaf
G1790-4. Tīġi cevrüñden nigārā **yüzümi döndürmezem** / Eyler iseñ günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1813-4. Tīġ-i cevrüñden nigārā **yüzümi döndürmezem** / Eyleseñ ger günde yüz biñ baġrumı dilüm dilüm
G1904-1. **Yüzüm** ger **döndürem** dönsün cefādan bir yana ḳıblem / Yoluñda ṭoġrıyam vallah benüm a Kaʿbem a ḳıblem
G1904-7. Ölürsem derd ile ġamdan **yüzüm döndürmeyem** senden / Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigündür baña ḳıblem
G1921-5. Ṣanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi **yüz döndüre** / Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatum
G1931-2. **Yüzümi döndürmezem** ben ḳıble-i maḳṣūddan / Rū-siyeh zāhid gibi ṣanmañ riyāyı isterem
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar **yüzümi döndürmezem** / Her ne kim gökden yaġar anı ḳabūl eyler zemīn
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī zerreler **yüz döndüre** / Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan
G2323(a)-2. Ṣanma kim cevr ü cefādan ey ṣanem **yüz döndürem** / Çekmege çünki anı muʿtādam oġlandan berü
G2600-6. İşiginden günde yüz biñ kez eger menʿ itseler / ʿĀṣıḳ oldur kim **yüzin döndürmeyüp** bī-ʿār ola
D37-1. Gösterüp evvel **yüzüñ dönüp** nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ baġrını ḳan itmek neden

yüz göstermek [81] Nasip olmak, kısmet olmak, kendini göstermek, meydana gelmek. (TS, 2009: 4785)

G37-1. Gün **yüzüñ göster** didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭāliʿ olmaya zülfüñ gelüp ḫāyil baña
G57-1. **Göstерelden** gün **yüzin** āh ol gül-i raʿnā baña / Olmuşam şūrīde dirler bülbül-i şeydā baña
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa ḳaçan ʿāşıḳlarun / Bu ümīde **gösterüp yüzüñi** viresin zekāt
G248-2. **Gösterme yüzüñ** bī-baṣar olanlara luṭf it / Ruḫsāruñı āyīne-i ṣāḥib-naẓārān it
G248-5. **Göster yüzüñi** tā her kişi bula murādın / Ṣīrīn sözüñi kām-ı dil-i pīr ü cevān it
G251-1. Ey yār-ı cefā-cū dile gel anı ḫarāb it / Gün **yüzüñi göster** gözümi ṭopṭolu āb it
G262-1. Gül **yüzüñ göstermedüñ** ey vird-i ḫandān elġıyāṣ / Bülbül-i dil oldı her şeb zār u giryān elġıyāṣ
G389-3. **Gösterürsen yüzüm** cānumı şükrāne virem / Dimiş idüm bu sözi dönmezem iḳrārumdur
G393-3. Nice kez vardum ḳapuña baña **yüz göstermedüñ** / N'eylesün derdine çāre bulmadı bī-çāreler
G548-1. Baña **göstermez yüziñ** ol āfītāb üç günde bir / Ṭañ degüldür gözlerüm görmese ḫᵛāb üç günde bir
G572-3. Evelā mihr **yüzin gösterüben** ṣoñra cefā / Āh kim ḫūblara bidʿati ḳānūn idiser
G591-2. Zülfüñ şebinde hecr ile gönlüm ḳarardı āh / **Göster yüzüñ** ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G596-4. Seni sevmek günāh ise bu yolda çoḳ günāhum var / Yaʿafv eyle **yüzüñ göster** ya ṣorma şuçumı öldür
G698-2. Zülfi ucından görüp ḥāl-i perīşānum benüm / **Gösterüp** mihri **yüzin** ol dem derūnum şen ḳılur
G744-6. Vīrānedür Muḥibbī gönlini rūşen eyle / **Göster yüzüñi** rūşen vīrāneye çü mehdür
G796-5. Ḥabībüm gün **yüzüñ göster** viṣālüñ ṣubḥına irsün / Şeb-i hecrüñde aḥvāli Muḥibbī'nüñ mükedderdür
G820-2. Ḥaṭ gelüpdür diyü buʿāşıḳa **göstermese yüz** / Diñüz ol ṣūḫa cihānda buña kim ḳāyil olur
G840-1. Gün **yüzüñ göstermedüñ** sen bir naẓar / Baḳmadan güne gelür mi hīç żarar
G897-4. Vīrānedür Muḥibbī gönlini rūşen eyle / **Göster yüzüñi** rūşen vīrāneye çü mehdür
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce gönlüm pāyına īṣār içün / Gözleri yaşını sīm idüp **yüzin** zer **gösterür**
G975-1. Āfītāb-ı ḥüsnüñe zülfüñ seḥābı perdedür / Gün **yüzüñ göstermeyen** bildüm ki āh ol perdedür
G1078-4. Ay olur hafta giçer **göstermez** oldı gün **yüzin** / Göklere irseʿaceb mi nāle vü efġānumuz
G1095-1. **Gösterelden** gün **yüzin** ol mihr-i ʿālem-tābımuz / Āh kim ḳalmadı dilde ṣabr u gözde ḫᵛāhımuz
G1139-1. Ḫūn-ı dilden bezm-i ġamda elde pürdür cāmumuz / Gün **yüzüñ göster** nigārā rūşen olsun şāmumuz
G1173-1. **Göstermez** oldı gül **yüziñ** ol gül ʿiẓārumuz / Eksük degüldür anuñ içün āh u zārumuz
G1274-1. Zeyn ḳılmış özin ol ṣūḫ-ı cihān ḫūb olmış / **Gösterüp yüzini** ʿāşıḳlara merġūb olmış
G1342-2. Gerçi ḳādirsin **yüzüñ göstermeyesin** ʿāşıḳa / Līk ḳādir olamazsuñ ʿışḳı dilden ola ḳamʿ
G1392-2. Bu dil derdine sen dermān çü āḫır itmeyicekdüñ / Ne idi **gösterüp** evvel **yüzüni** mübtelā ḳılmaḳ
G1408-1. **Yüzüñ göstermeyüp** cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu ẓulm ile olur mı hīç müselmānlıḳ
G1414-4. Āl idersin **gösterürsin** al ile evvel **yüzin** / Buʿacebdür ṣoñra dirsin gönlümi alınca yoḳ
G1443-1. Dostum **göster yüzüñ** itdürme baña zārlıḳ / İster iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1514-1. Ḫayāl-i zülf ile her gice ġam-nāk / Olayım gün **yüzüñ göster** feraḥ-nāk
G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün ṭapuña dervāzeye / Vir zekāt-ı ḥüsnüñi **göster yüzüñ** iḥsān senüñ
G1552-3. Düşdüm ayaġa şu gibi ey serv-ḳadd meded / **Göster yüzüñi** ʿāşıḳ-ı dildāruñam senüñ
G1605-5. **Gösterüp** evvel **yüzüñ** alduñ Muḥibbī gönlini / Yüz çevirdüñ ṣoñradan ẓulm-i firāvān eyledüñ
G1621-3. Gün **yüzüñ göster** vefā ḳılʿahdüne ey bī-vefā / Hīç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp oş eylemek
G1652-3. Gün **yüzüñ göster** vefā ḳılʿahdüñe ey bī-vefā / Hiç düşer mi vaʿdei terk eyleyüp uş eylemek
G1657-3. Ben ẓerre gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün **yüzüñi gösterüben** baña ʿiyān ol
G1673-3. Nigārā berḳıʿüñ keşfʿit cihāna gün **yüzüñ göster** / Gele mihr ü mehe dehşet felek çeşmini ḫayrān ḳıl
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā meh-liḳā meded / Eyle ṭulūʿ **yüzüñi göster** żiyāda ol
G1712-4. Gördügümde oḳudum zülfini ve'l-leyl āyetin / **Gösterüp yüzin** didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel
G1717-2. Sen baña vaṣluñ ḫarām itdüñ **yüzüñ göstermedüñ** / Çeşm-i ḫūn-rīzüñe içür ḳanum itdüm ben ḥelāl
G1729-1. Yūsuf-ı Mışriye nisbet ḥüsn ile sensin cemil / İsterisen gün **yüzün göster** aña rūşen delīl
G1731-1. Rūze çıḳdı çün saña **gösterdi yüzini** hilāl / Ṭurma ey dil sāḳī-i meh-veş elinden būse al
G1735-5. Oldı ḥācet-mend Muḥibbī cān ile ol yüzüñe / **Gösterüp** dervīşe **yüz** kendüyi ḥācet-mend ḳıl
G1769-3. Saʿd ola yılduzum ṭoġa devlet güni başa / **Yüz gösterürse** baña o mihr-i saʿādetüm

G1775-4. Yañılup **göstermedüñ** bir gün baña mihrüñ **yüzin** / Sende yoḳ bildüm teraḥḥum ey cefākār iñledüm
G1778-2. Vaʿde ḳıldun **yüzüñi göstermege** gösteremeyüp / Bülbül-āsā arturursın āh ile zārum benüm
G1778-4. **Gösterüp** evvel **yüzüñi** eyledüñ āḫır nihān / Bu ne ṣīve bu ne ʿīşvedür meded yārüm benüm
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr içre ẓulmetde ḳoma / Rūşen it **göster yüzüñ** çün māh-ı tābānsın begüm
G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / **Yüzüñi göster** ḳamu ʿālem żiyā olsun dirüm
G1929-5. Kūyuña vardı Muḥibbī aña **yüz göstermedüñ** / Vāh ki میداری دریغ ازبیدلان ریدار هم
G2023-2. Aç **yüzüñ göster** zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın
G2028-1. Yiter bu rūze-i hicrān **yüzüñ göster** kiʿıyd olsun / Şeb-i tārüm olup rūşen şehā baḫtuñ saʿīd olsun
G2041-2. **Yüzüñi gösterüp** evvel giriftār eyledün ʿışḳa / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2042-1. **Yüzüñi gösterüp** evvel giriftār eyleyensin sen / Ḳoyup tenhā beni derd ü belā ile gidensin sen
G2051-1. Baña **göstermez yüzin** gerçi ol sīmīn-beden / Eksük itmez gönderür dāim velī derd ü miḥen
G2143-2. Ey gözüm yaşı varup ol serv-i bālāya diye / **Gösterüp yüzini** maḥrūm itmesün dīdārdan
G2154-2. Ol perī ʿışḳ ile çün baña **gösterdi yüzin** / Ḥāṣıl olursa baña itmeñ ʿaceb ṭavr-ı cünün
G2157-1. Raḥm idüp **yüz göstere** umma sen ol meh-pāreden / Anı bil cevr ü cefā içün yaratmış Yaradan
G2189-4. Vireyim cānı borc olsun didüm bir kez seni görem / Kerem ḳıl luṭf idüp **göster yüzüñ** borcum edā olsun
G2194-3. Ḫānesinden ṣubḥ-veş ʿuşşāḳa **göstersün yüzüñ** / Maṭlaʿ-ı ḫūrşīddür çāk-ı girībān eylesün
G2248-1. **Göster yüzini** alnuñı şems ü ḳamer olsun / Damsun lebüñüñ yāri deñizler şeker olsun
G2280-2. Laʿl-i nābın istedükce **gösterür** ferdā **yüzin** / Ḳorḳum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben
G2389-2. **Gösterüp** evvel **yüzüñ** dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ zencīrine gel ol delüyi baġlaya
G2433-2. Dergehinde nice yıldur baña **göstermedi yüz** / Naẓar itmez n'ideyim āh naẓar ben ḳulına
G2445-2. **Yüzüñi göster** didüm şükrānum olsun cān u dil / Didi bu olmaz n'idersin eyleyüp iḫrāmda
G2532-1. **Göster** evvel **yüzüñi** göñlümi al al eyle / Pūte-i hecre ḳoyup āḫır anı ḳıl eyle
G2534-2. **Yüzüñ** ʿuşşāḳa **gösterseñ** n'ola gün gibi ey meh-rū / Demidür güzelüm mihrüñ yiter nā-mihribān olma
G2573-1. Dirīġ ay oldı **göstermez yüzini** çünki cānāne / Bu ḥasretle bu miḥnetle baña yegdür ḳıyām cāne
G2576-3. Bir kez **yüzüñi göstereyim** dirseñ ey dost / Cānum vireyim bu söze şükrāne gerekse
G2620-4. **Yüzüñ göster** odur ḥüsnüñ zekātı / Ḳapuna bu gedā iḥsāna geldi
G2623-2. **Gösterüp** gül **yüzin** ḳıldı nihān / Bülbül-āsā işümi zār itdi
G2625-1. Gün **yüzüñ göstermek** ile sīne-çāk itdüñ beni / Ṣoñradan zülfüñ niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2649-1. **Gösterüp** evvel **yüzüñi** derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı zülf ile āḫır helāk itdüñ beni
G2685-3. Naḳd-i cān ile metāʿ-ı dehre olmam müşterī / Dostum **göster yüzüñ** aña ḫarīdār it beni
G2690-1. **Yüzin gösterdi** göñlüm ḫurrem itdi / Dönüp zülf ile örtüp pür-ġam itdi
G2695-2. Teng oldı ḫāne-i dil **göster yüzüñi** māhum / Vīrānelerde çün şeb yaḳar ḳamer çerāġı
G2761-3. Ey şaçı Leylī dil-ı Mecnūna **yüz göstermeyüp** / Eyledüñ ʿışḳuñ beyābānında ser-gerdān beni
Mr30-1. Āh kim bir gün **yüzüñi göstermez** ol cānān baña / Bir yañadan daḥi mānīʿ dīde-i giryān baña
D37-1. **Gösterüp** evvel **yüzüñ** dönüp nihān itmek neden / Bu dil-i şūrīdenüñ baġrını ḳan itmek neden

yüz nūrı [6] Yüzün parlaklığı/şeref ve şanı.

G830-1. **Yüzüñ nūrına** kim dir nāre beñzer / Ya kimdür kim diye gül-nāre beñzer
G862-2. Görse zāhid şaçınuñ küfrini zünnār id ine / Kibr eger baḳsa **yüzi nūrına** īmān getürür
G909-1. **Yüzüñ nūriyledür** çeşmün münevver / Meşāmum būy-ı zülfinden muʿaṭṭar
G1002-2. Görse ʿābid şaçınuñ küfrini zünnār idine / Kim eger baḳsa **yüzi nūrına** īmān getürür
G1411-1. Ḫām-ı ebrūlaruñ gördüm felege ḳalmadı hīç ṭāḳ / **Yüzüñ nūrı** ile rūşen olupdur dīde-i āfāḳ
G1840-3. **Yüzüñüñ nūrı**ʿaksinden bu cānum şu ʿle-dār oldı / Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdur göñlüm

yüz şuyı [4] Ar, hicap, hayâ, namus, şeref, haysiyet, itibar. (TS, 2009: 4787)

bk. yüz şuyı dökmek

G39-3. Ṭañ mıdur Mecnūnleyin terk eyler iseñ **yüz şuyın** / Ḫāk-i Leylā'dan ire efserdürür ol toz baña
G1867-2. Oluban cürme muḳırr senden umaruz raḥmeti / **Yüzi şuyına** ki var nām-ı şerīfinde dü-mīm
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı **yüzüñ şuyına** cümle semā ile zemīn
G2322-3. Degme kimesne **şuyına** baḳmaz **yüzin** yumaz / Nisān şuyıyla ancaḳ ider iftiḫār serv

yüz şuyı dökmek [2] Kendi haysiyetini pâymâl edip zilletle yalvarmak. (Ş. Sami, 2010: 269)

G1224-4. İrmeduñ ol serv-ḳaduñ vaşlına ey cūy-ı eşk / **Yüz şuyın dökdüñ** bu yolda nitekim ḳılduñ heves
G2735-4. Atüben seng-i cefā ṣıdı bu göñlüm şīşesin / Yirlere çaldı beni **dökdi yüzümüñ şuyını**

yüz sürmek [64] Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek. (TDK, 2011: 2631)

bk. ḫākipādan/ḫākipāya yüz sürmek, işigüñe yüz sürmek

G9-5. Ḫāk-i rāhuna varup cān ile kim **sürdi yüzin** / İkiʿālemde saʿādet buluban eyledi sūd
G56-4. Pāyuña gel **süreyim yüzüm** didüm ol şeh didi / Bir gedāsın sözi küstaḫāne söylersin baña
G102-4. Ḫaḳ müyesser eylese bir kez daḥi görsem seni / **Yüz sürüp** ayaġuña dirdüm ḳamu derdüm saña
G118-2. **Yüzine sür** yüzin eyle dil kim müyesser bir daḥi / Ola mı pes kim bilür varup gül-i ruḫsārın öp
G119-1. Dest-res bulmış iken yārüñ leb-i mercānın öp / Geh **yüzine sür** yüzüñ gāhi gözi fettānın öp

G119-3. Yoḳdurur şekkerde leẕẕet ol ki vardur bādede / **Sür yüzüñi** sāḳīnüñ ayaġına dāmānın öp
G200-3. Cūy ḳıl ḳanlu yaşun tā ki ire işigine / Pāyına **yüz sürüp** ol serv-i ḫırāmāne ilet
G244-2. Nice yıldur **yüz sürer** ṭurmaz ser-i kūyuñda dil / Görmedi bir kez seni cānāne oldı ʿāḳıbet
G261-2. **Yüzümi** pāyuña **sürsem** beni pā-māl eyleme / Mūr olur kim pend idüp eyler Süleymān ile baḥş
G276-4. Ḳapuña ḥicāb ile **yüzin sürdi** Muḥibbī / Kimseye degül līk saña cān ile muḫtāc
G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī diledi **süre yüzin** / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ aña ẓulm-i ṣarīḥ
G304-3. **Yüzüñi süren** ayaġuña devlete irür / Derbān olan ḳapunda bulur ʿāḳıbet fütūḥ
G473-5. Yār istersen Muḥibbī ḳoma elden dāmenin / Nāzenīn dilberlerüñ ayaġına **yüz süri** var
G490-3. Eyledüm yüzümi zer tā ki **sürem** pāyına **yüz** / Yolına şaçmaġa göz yaşı da dirhem görinür
G534-4. Serv gibi bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan kim ṣalına / Pāyına **yüz sürmege** bu dīde-i giryān gider
G573-2. Sen serv-i nāzı görsem olur revān sirişküm / Serv ayaġına **sürer yüzini** āba beñzer
G625-5. Bāġ-ı ḥüsn içre ḳaçan eylese ol serv ḫırām / Pāyına **yüz süreyin** dīde-i giryānumdur
G653-4. Daş işigüñ bekleyüp her gün **yüzin sürer** güneş / Ferr ü şevketle egerçi çarḫ-ı minādan giçer
G702-3. Seyr-i gülzār eyleyüp dilber ṣalınsa serv-tek / **Yüz sürer** ayaġın öpmege bu çeşm-i eşk-bār
G798-2. Bunca istiġnā ile görmez misin ṣems-i felek / Pāyuña **yüzler sürüp** yolında ḫaḳ olmış yatur
G801-7. ʿArż-ı ruḥsār eyledi ṣādlıġ ile nesterin / **Yüz sürer** serv ayaġına her ṭarafdan cūybār
G825-3. **Yüzini sürmek** diler pāyuña cānā bu göñül / Rāh-ı kūyuñda anuñçün ḫāk ile yeksān olur
G886-2. Sünbülüñ şūrīde rüsvāyī olupdur ben gibi / **Yüzini sürer** ayaġuña velī pāmāldur
G1083-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi gördüm ḳo **yüzümi süreyim** / Mü'min ol kişi midür k'āyāt-ı Ḳur'ān istemez
G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp **sürmek** dilerdüm **yüzüme** / Mānīʿ olup ara yirde zülf-i zünnārum ḳomaz
G1237-2. **Yüz sürerler** her yañadan gelüben ʿāṣıḳları / Bāb-ı istiġnāda gördüm bir ulu dergāh imiş
G1325-4. Cānā yüzüñi görsem incinme **yüzüm sürsem** / Muṣḥaf göricek mü'min eyler meger andan ḫaẓẓ
G1374-4. Yanmayınca şemʿ-i ḥüsne **sürmezem** pāyına **yüz** / Dökinür pervāne yansa bāl ü perler her ṭaraf
G1494-3. Yücelerde seyr iderken şems istiġnā ile / **Yüz sürür** ḳapuñda şimdi pāy-mālüñdür senüñ
G1642-5. Muḥibbī dostlar **sürsin yüzin** ḳoñ ḫāk-i pāyına / Bilür ol ḳadrini anuñ siz anı baña ögretmeñ
G1679-4. **Yüzüñ sürer** ehl-i diller ayaġına / Gözüñe ḫākipāyın ṭūṭiyā bil
G1710-4. Göreliden dostum ser-çeşme-i laʿlüñ senüñ / Pāyuña oldı revān **yüz sürmege** āb-ı zülāl
G1727-4. Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm / **Yüzini sürür** olmışdurur dāmān ḫacel
G1750-4. Ehl-i ʿirfānuñ ayaġına **yüzüñ sür** dāimā / Devlet isterseñ eger varup metāʿ-ı himmet al
G1760-5. Ḫāk-i pāyına Muḥibbī **yüzini sürmek** diler / Midḥat-i ḥüsni dilinde dem mi var ezber degül
G1815-5. Eger el virse **süre** ḫāk-i derine **yüzini** / Bu Muḥibbī diye yoḳ bundan ulı dergāhum
G1906-4. Pāyuña ḳo **yüzini sürsün** yaşum cūlar gibi / Ḳılma ser-keşlik aña servi ser-efrāzum benüm
G1957-5. Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi / Bu ümmīde ki bir gün pāyuña **yüz süre** dildārum
G1958-1. Pāyuña **yüz sürebilsem** budurur derdüm benüm / Bir naẓar ḳıl ḫālüme ey nāz-perverdüm benüm
G1983-4. Meyḫāne ḳapusında **yüzüm** ṭopraġa **sürem** / Bu nevʿ ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın **yüzüm sürüp** nice biñ bedre zer çekdüm
G2022-6. ʿIyd-gehde ol şehüñ pāyına çün **sürdüñ yüzüñ** / Devlet el virdi Muḥibbī baḫt-ı yāverdür bugün
G2110-2. Pāyına **yüzler** eger **sürmek** dilersen dilberüñ / Bir ḳadem ey eşk-i çeşmüm yüzüm üzre başasın
G2149-1. Dāmenine **yüz süreyim** pāyuña **sürdi yüzin** / Ḳomayam āyīnei elden ki çün gördi yüzin
G2153-3. **Yüzümi süreyim** çekme ayaġuñ ey sehī servüm / Ḳarışmış āb u ḫāk ile yoluñda bir kiyāham ben
G2168-3. Yüzüñe şöyle ʿāşıḳdur senüñ şems ü ḳamer cānā / Gice gündüz **yüzin sürüp** gider mi hīç beri derden
G2173-5. **Yüz sürüp** pīr-i muġān ḥidmetine ṭutma şaḳın / Ḫānḳāh içre varup zāhid-i mekkār etegin
G2204-2. Ḫāk-i derüñe **yüz sürüp** itmeye tefaḫḫur / Budur dilegüm anı ki mübteẕil olsun
G2243-1. **Sürdi yüzüme** Allah bir kerre yār elin / Ḳaṣṣāb ṣandı ḳan ile gören nigār elin
G2265-2. Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın / Pāyına **yüz sürmege** serv-i bülendin gözlesin
G2311-5. Gözleri yaşı Muḥibbī'nüñ aḳar cūlar olup / **Yüz sür** ol serv-i sehī ger gele reftāre be-gū
G2356-2. Naʿl-i esbini zemīn üzre anuñ her ki göre / **Yüz sürüp** hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2430-1. Gel maḥabbet şehrinüñ ḳıl bir naẓar yapusına / **Yüz sürüp** müjgānı cārūb it dilā ṭapusına
G2485-5. Ey bād-ı ṣubḥ yāre irişdür selāmuñı / Bendinde **yüz süri** ser-i kūyı türābına
G2516-1. Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Kaʿbeye / **Yüz sürerler** ekşer anuñçün türāb-ı Kaʿbeye
G2518-5. Ser-i kūyını ṭavāf eyle Muḥibbī yüri var / **Yüz sürerler** çün bilürsin ḫarem-i muḫtereme
G2528-1. Ol servi görüp sevdüm bālālıġı çaġında / Ḫāk üzre **yüzüm sürdüm** ṣu gibi ayaġında
G2554-3. Deryüze-i cemālüñ idüp rūz u şeb senüñ / **Yüzüñi sürdi** ḫāk-i dere āfītābu māh
G2563-2. Aḳup cūlar **yüzün sürse** dem-ā-dem serv ayaġına / Açılsa her ṭaraf güller ḳamu ḳuşlar hezār olsa
G2585-2. Esb-i naʿlin zemīn üzre anuñ her ki göre / **Yüz sürüp** hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2657-6. Rūz-ı maḥşerde gelüp **yüz süre** Mecnūn pāyuma / Muḳbil-i şāgird olan taʿẓīm ider üstādını
G2667-4. Sāye gibi **yüzüñi** sürseñ meẕellet ḫākına / Tā ki ḳadrüñ yüksele mihr-i cihān-ārā gibi
Mh11-7. Giceler şemʿ-i ruḫına ṭutuşup pervāne-vār / Düşdüm pāyına yārüñ **yüz sürüp** mestāne-vār

yüz dutmaḳ/ṭutmaḳ [12] Yönelmek, teveccüh etmek, meyletmek, rağbet etmek. (TS, 2009: 4789)

G39-1. Āh kim bu ṭāliʿüm **ṭutmadı** hergiz **yüz** baña / Ayrılalı gün yüzüñden gicedür gündüz baña
G168-2. Gül yüzine nāz ile zülfini efşān eylese / Aña beñzer āfītābuñ **yüzini ṭuta** niḳāh
G208-3. Āteş-i ʿışḳuñ düşelden dil ḫarāba **ṭutdı yüz** / Nice vīrān olmasun düşdi göñül şehrine ot
G791-1. **Yüzüñi** kim **ṭutar** aya berāber / Diyebilür mi āḫker-i nūra beñzer
G1986-2. Eger istemez iseñ yoluña cān virdügimi / **Yüzüñ** āyīnesini aġzuma **ṭut** gör nefesüm

G2195-3. Gül yüzine ḳarşu **ṭut** cānā **yüzüñ** āyīnesin / Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2390-4. Kiminüñ cismi gülden tāze olmış / Kiminüñ **yüzini ṭutmışlar** ise
G2332-5. İtdüm günāh şoñra dönüp tevbe eyledüm / **Ṭutdum** ümīd-i ʿafvı bu **yüzüm** ḳarasına
G2604-4. Pādişāh-ı ḫüsn olasın hīç revā mıdur saña / **Yüz** ḫarāba **ṭuta** dil mülki ḳamu vīrān ola
G2688-6. İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ʿışḳı / Biri kūh-sārı **yüz dutdı** biri varup beyābānı
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun **yüzini dutdı** / Görinmez ise ṭañ mı göklerde zer çerāġı
Mr8-18. **Ṭutsun** cihān **yüzin** kebūd / Olsun ḳılıçlar bī-ġılāf

yüz urmaḳ [4] Yüz sürmek, secdeye kapanmak, yere kapanmak. (TS, 2009: 4793)

G687-3. Ḫākipāyuña **yüz uran** ey boyı servüm benüm / Ḥasretüñden cū olan bu çeşm-i giryānumdurur
G708-4. **Yüz uruben** kebbeküñ naḳşını ḳapsam ṭañ mıdur / Çün gedā yir üzre görse dirhemi her dem ḳapar
G1970-2. Kesmesün nālesini bir laḥẓa / **Yüz urup** āh u zāre yalvareyim
G1978-4. **Yüz urup** āsitānına çaġırdum dāda dād eyle / Didi dīvāneyin beñzer bilürsin beni bī-dādam

yüz virmek [8] (Tulum, 2011: 1917)

G487-2. ḥaṭṭuñ gelürse ḫaddüñe **yüz virme** ey ṣanem / Kāfir ṣaçuñla āḫır ol īmāna ḳaṣd ider
G876-2. **Virme** bu ḫaṭṭ-ı sebzüñe **yüz** kākülüñ gibi / Çünki başuña ol da belā-her-belā olur
G972-4. **Yüz virelden** zülfüñe ṣalındı cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G1226-4. Ben ṭuram kūyuñda n'eyler gel raḳībe **virme yüz** / Bülbüle gülşen virilmiş mākiyānede kümes
G1590-4. **Yüz virürsin** anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿālem içre yüzi bek
G2122-1. Zülfüñe **yüz virme** cānā boynuña aşılmasun / Ḫāli hindūñi ṣaḳın ḫüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2584-5. Bu Muḥibbī var iken cānā raḳībe **virme yüz** / Degme bir nā-merdi tercīḥ eyleme merd üstine
En1-11. Ze Zemānun işi budur kime bir an **vire yüz** / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār
D25-2. **Virme yüz** ḫaṭına dirdüm sözümi diñlemedüñ / Ḥüsnüñüñ āyīnesinüñ jeng itdi eyle çāre ḫaṭ
B136. Dāimā mekr ü ḫiyeldür senüñ işüñ ey cihān / Kime bir an **yüz virürsin** aġladursın bir zamān

yüze gülmek [8] Sevimli, alımlı görünmek. (TDK, 2011: 2631)

G1166-4. Ne ḫoş idi eger dünyā **yüze gülmese** birḳaç gün / Buña dil virmesün kimse ki dünyā pāy-dār olmaz
G1403-2. Aldar seni cihān nice gün **yüzüñe güler** / Dünyāya baġlama göñül anuñ beḳāsı yoḳ
G1954-3. Gülşen-i ḫüsninde zār itdi bu göñlüm murġını / Gül gibi **güldi yüzüme** bir gül-i ḫandān benüm
G1965-1. Ḳana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm / **Gülmedi** çünkim **yüzüme** ol gül-i ḫandān benüm
G2256-5. Dār-ı dünyā **yüzüñe gülse** dilā aldanma gel / Gösterür āḫır saña ol dürlü dürlü miḥnetin
G2481-4. **Yüzüñe gülse** bir ḳaç gün bu ʿālem / Ṣaḳın aldanmaġıl bu bed-nihāda
G2647-4. Sen gül gibi bir yılda **gülince yüze** bir kez / Derdā ki firāḳ ile dil ü cān öle yazdı
Mr29-11. Bir nice gün gerçi **güldi yüzüme** dünyā benüm / Bilmedüm ḥālümi āḫır n'olur ferdā benüm

yüze ḳarşu [9] Muvacehede, rû-be-rû, vicahen. (Ş. Sami, 2010: 597)

G476-4. **Yüzüñe ḳarşu** ḫacel olsa güneş ṭañ mıdur / Ol sebebden ser-i kūyuña gelür gāh gider
G1591-6. Gül **yüzine ḳarşu** her dem giceler bülbül gibi / Ṣubḥ olınca ey Muḥibbī āh u zār itmek gerek
G1668-2. Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün / Gül **yüzine ḳarşu** yoḳsa ḳaṣd-ı cān eyler göñül
G1952-1. Bāġ-ı ḫüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem / Gül **yüzüñe ḳarşu** bülbül gibi efġān eylesem
G2195-3. Gül **yüzine ḳarşu** ṭut cānā yüzüñ āyīnesin / Anuñ ile bilesin ʿışḳ ehlinüñ sen mürdesin
G2443-5. Muḥibbī gün **yüzine ḳarşu** āhı / Ṣaḳın ḳılma olur yüzine perde
G2796-4. İñlerem bülbül gibi gül **yüzine ḳarşu** velī / Bir nefes gūş eylemez dildāra serdümi
En1-12. Sin Söyler ruḫuñuñ medḥin oḳur bülbül-i dil / **Yüzüñe ḳarşu** olur şām u seḥer ḫoş güftār
Tb1-6. Şevḳ-i ruḫsār-ı güle ʿālem tā ebed tābendedür / Gün **yüzüñe ḳarşu** meh bir bende gün efkendedür

yüzi aḳ [7]...sāfī, ārī, temiz, pāk, pākīze, tāhir, sāde, ḫālıs...(Tulum, 2011: 1916) *mec.* Suçu ve utanılacak bir durumu olmayan (kimse). (TDK, 2011: 2636) Namus, ab-rû, muvaffakiyet. (Ş. Sami, 2010: 38)

G86-5. Ey Muḥibbī ḫayr eyle ḳıl şerden ḥaẕer / Didiler maḥşerde **yüzi aḳ** saña
G564-6. İki ʿālemde olmaġa **yüzi aḳ** / Muḥibbī cürmi çoḳdur Yārab ister
G1357-5. Ey Muḥibbī añ günāhuñ tevbeye gel tevbeye / Olasın maḥşer güninde ḫalḳ içinde **yüzi aġ**
G1393-6. Yüz ḳarasını Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer **yüzin aḳ**
G1437-1. Dilerseñ kim ola senüñ **yüzüñ aḳ** / Gözetme kimse ḫālin ḫālüne baḳ
G2148-5. Ol ḳamer-ṭalʿat nigārā ey Muḥibbī gün didüñ / **Yüzüñ aḳ** olsun hemīşe alnuñ aydın māhdan
G2591-2. Erlik degül mi tīġ-i cefāya gögüs ṭutar / Ey dil seni gören kişi dir **yüzi aġ** ola

yüzi bek [1] Katı suratlı, yüzü tutan. *bk. bek yüzli* (TDK, 2011: 41)

G1590-4. Yüz virürsin anuñçün öykinür ruḫsāruña / Olmaya āyīne gibi ʿālem içre **yüzi bek**

yüzi ḳalmamaḳ [1] Bir kimseden daha önce birçok ricada bulunduğu için yeni bir şey istemeye sıkılmak. (TDK, 2011: 2631)

G2174-4. **Ḳalmadı yüzüm** vara gele yār işigine / Raḥm eylemedi şerm ide dirdüm bu yüzümden

yüzi ḳara [25]...rüsvā, rüsvāy, ʿayblü, bed-nām, hákīr, siyeh-rū, nām-sız...(Tulum, 2011: 1916). *mec.* Utanacak bir durumu olan (kimse). (TDK, 2011: 2636)

G6-6. Muḥibbī aġla añ **yüzüñ ḳarasın** / Günāhuñ ʿafv ide ol şāh-ı şāhān
G9-10. Baḳ Muḥammed yüzine baḳma **yüzüm ḳarasına** / Ola ol nūr Muḥibbī'ye şefīʿ ey Maʿbūd
G65-6. Elüme alup nice kez baḳaram āyīneye / Añaram ʿişyānumı ḳorḳum bu ola **yüz ḳara**
G86-4. **Yüz ḳarasını** yuyup gidermeye / Olsa ger bu göz yaşı ırmaḳ saña
G134-4. Yuya **yüzüm ḳarasını** āb-ı istiġfār ile / Umaram ki pāk ide maḥşerde Ġāffirü'ẕ-ẕünūb
G153-3. Tevbe eyle göz yaşiyle yu **yüzünüñ ḳarasın** / Yoḫsa yanmaġa cehīm içre olursın bir ḥaṭab
G523-2. Cigerden dil çekerse n'ola āhı / Anuñ içün ki bilür **yüz ḳaradur**
G584-6. Muḥibbī cürmi ile **yüz ḳarasın** / Dem-ā-dem gözleri yaşı ile yur
G631-4. Şaç şaḳal aġardı hey miskīn biraz inşāfa gel / Nice bir dirseñ baña **yüz ḳaralıḳ** göñlüm diler
G1393-6. **Yüz ḳarasını** Muḥibbī göz yaşiyle bunda yu / İster iseñ yarın ola rūz-ı maḥşer yüzin aḳ
G1416-4. Yumaya idi deñiz daḥi **yüzümüñ ḳarasın** / Cürm çoḳ benden yuyulmaz şefḳat it ḥālüme baḳ
G1706-5. **Yüz ḳarasın** bu Muḥibbī gözlerüñ yaşı ile / Bulasın bir çāre çün cismüñde mā eksük degül
G1768-4. Umaram yevm-i cezāda olasın baña şefīʿ / Cürm ü ʿişyān ile gerçi ki **yüzi ḳara** benem
G1819-5. Günāhum çoḳ **yüzüm ḳara** Muḥibbī oldum āvāre / Şefāʿatle meger çāre idesin ḳapuña geldüm
G1844-3. Seni cān ile eger sevmek ise baña günāh / Başdan ayaġa günāh ile **yüzi ḳara** benem
G1979-4. Umaram ʿafv ide yuya işbu **yüzüm ḳarasın** / Luṭfı çoḳ iḥsāñı cömerd İlāhumdur benüm
G2006-4. Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīr ile ḫaṭṭ/ Dostlar aña revā **yüzi ḳaradur** dir isem
G2155-3. Günāhum çoḳ **yüzümüñ ḳarasını** / Yumaya dükene Ceyḥūn Seyḥūn
G2251-4. Umaram **yüz ḳarasına** olasın sen şefīʿ / Senden umarlar şefāʿat evvelin ü āḫirīn
G2310-5. Ey Muḥibbī sen sen ol baḳma şaḳın āyīneye / **Yüz ḳarasın** göresin ḳorkum bu ola rū-be-rū
G2332-5. İtdüm günāh şoñra dönüp tevbe eyledüm / Ṭutdum ümīd-i ʿafvı bu **yüzüm ḳarasına**
G2484-1. Beñzer dirilür zülf-i siyeh-kāre benefşe / Anuñ içün oldı çü **yüzi ḳara** benefşe
G2550-4. **Yüzünüñ ḳarasını** yumaya bu dīdelerüñ / Tā ki beñzetmeses göz yaşını cūy-ı Arasa
G2708-2. Gözleri aḳ oluban āḫır olur **yüzi ḳara** / Kim ki dünyāda maḥabbetle seve sīm ü zerı
Mr29-2. Cürm ü ʿişyānum başumdan aşdı **yüzi ḳarayım** / Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvareyim

yüzi ḳara ḳılmaḳ [1]...rüsvā, rüsvāy, bed-nām...(Tulum, 2011: 1916)

G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh zülfinden ayırdı beni / Yā İlāhi müddeʿī **yüzini** her dem **ḳara ḳıl**

yüzi ḳıbleden dönmek [2] Dinden çıkmak. (TS, 2009: 4797)

G1412-5. **Ḳıbleden dönsün yüzi** ġamdan ebed ḳurtulmasun / Kūyunı ḳoyup kim ide Kaʿbe-i envāra şevḳ
G2202-6. Çünki gördün ṭāḳ-ı ebrūsın Muḥibbī secde ḳıl / **Ḳıbleden dönsün yüzi** ol ḳible-gāhı sevmeyen

yüzi olmamaḳ [1] Utanmak. (TDK, 2011: 2631)

G23-3. Şefāʿat ābı ile yu sefīd it / Günāhumdan **yüzüm olmaya** esved

yüzi yirde [1] *mec.* Alçak gönüllü (kimse). (TDK, 2011: 2637)

G751-5. Meskenet yolın gözedür yine beñzer āfitāb / Kendi göklerde yürür ammā ki **yüzi yirdedür**

yüzine baḳmamaḳ [16] Önem vermemek, ilgilenmemek. (TDK, 2011: 2632)

G136-1. Sevdügümi bileli hīç **yüzüme baḳmaz** ḥabīb / Bu muḳarrerdür ölümlü ḫasteye varmaz ṭabīb
G554-5. **Baḳmaz** Muḥibbī **yüzine** devr-i zemāneñün / Bilür ki ādemi ildür ol pīre-zen giçer
G594-3. Āḫır **yüzine baḳmaya** bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G636-5. Dilā gel yüzüñi döndür **yüzine baḳma** dünyānuñ / Seni aldamaġa kendin nice dürlü metāʿ eyler
G689-2. **Baḳmadı yüzüm** zerdine yaşum güherine / Meh-rūları bildüm ki hemān sīm ü zer ister
G694-4. **Baḳmaz yüzüme** giçdi günüm āh u vāh ile / Derdā dirīġ ol meh-i tābān gelür gider
G697-2. Eger kūyına varursam **yüzü** meh bir kele **baḳmaz** / Muḳarrer ʿāşıḳ-ı meh-rū olanlar derd-mend ister
G915-3. Āḫır **yüzine baḳmaya** bīgāneler gibi / Her kim güzeller ile ezel āşinā olur
G923-2. Aġlamayınca benüm **yüzüme baḳmadı** nigār / Eşk-i çeşmüm aña dinār u direm gibi gelür
G1245-5. Eşk ü rūyı olmasa **baḳmaz** Muḥibbī **yüzine** / Beñzer ol yāre gelür bu dirhem ü dinār ḫoş
G1323-3. **Yüzüme** ʿār ider **baḳmaz** baḳar āyīneye dilber / Budur meşhūr meh-rūlar ider ṣūret-nümādan ḥaẕẕ
G1604-5. Şaḳla şoḥbet edebin **baḳma** nigāruñ **yüzine** / Çünki ʿālemde hemān kişiye ādāb gerek
G1759-4. Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesen daḥi raʿnālıḳ / **Yüzüñe** kimesne **baḳmaz** gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol
G1976-2. Seni sevdügüm günāh ise günāhum ḥaddi yoḳ / **Baḳmaduġuñ yüzüme** bildüm günāhumdur benüm
G2304-1. **Baḳmadı yüzüme** dilber baña āşıḳdur diyü / Deldi baġrum cevr ile bu buña lāyıḳdur diyü
G2384-1. **Baḳmaz yüzüme** yār giçer hafta ayile / Olmaz ʿaceb giçerse günüm āh u vāyile

yüzinde güller açılmaḳ [2] Çok mutlu olmak, bahtiyar olmak.

G901-2. Gelürse ṭañ mı feryāda bugün bülbül gibi göñlüm / Görür gülzār-ı ḥüsninde **açılmış gül gibi yüzler**
G2297-3. **Yüzinde güller açılmış** ḳızılı aġı aġ olmış / İrem gülzārıdur güyā ya gül-berk-i teridür bu

yüzini ḫāke sürmek [3] *bk. yüzüñi yirlere sürmek*

G10-5. Bu Muḥibbī gice gündüz **yüzini ḫāke sürüp** / Şefḳati senden umar dökilüben ḳanlu yaşı
G920-7. Meyl idüp her sürüra **yüz ḫāke sürer** cūlar gibi / Çıḳaran başdan Muḥibbī seni bu ḫūlar mıdur
G1784-5. Muḥibbī kemterem ednādan ednā / **Yüzini ḫāke sürmiş** bir kiyāhum

yüzüñden niḳāb gitmek [1] Yüzünü göstermek, açmak.

G167-1. Her ḳaçan kim **gide yüzüñden niḳāb** / Münfaʿil olur cemāl-i āfitāb

yüzüñi görmemek [46] Uzun süre görmemek. (TDK, 2011: 2632)

G74-1. Gün **yüzüñ görmezem** zülfüñ olur ḥāyil baña / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil baña
G110-5. Ay olur āh gün giçer **görmez** Muḥibbī gün **yüzüñ** / Ġam şebinde görinür her laḥẓa her dem sāl aña
G135-1. Zülfüñi gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / **Görmem yüzüñi** oldı baña āh ol ḥicāb
G352-1. **Yüzüñi görmeyeli** bu dil-i āvāre meded / Öliser derdi ile irmeden ol yāre meded
G396-2. **Yüzini görmezem** hafta gelür gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine zülfi ḳaçan ḫāyil olur
G566-3. Dūd-ı āhum nice bürümesün ʿālem yüzini / Gün **yüzüñ göremezem** hafta giçer māh gelür
G595-3. Kimse **yüzin görmedi** ammā cihān pür-güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿalem ṭolu ġavġāyı gör
G657-1. Yār zülfini ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / **Görmezem** gün **yüzini** şanki seḥāb ile giçer
G703-3. Çoḳ güzeller līk yoḳ içinde ol meh-rū gibi / **Görmez** oldum gün **yüzini** giçdi nice māhlar
G712-5. Dilberā rūşen güni nice şeb-i tār olmasun / Gün **yüzüñ görmez** Muḥibbī hafta giçer māh olur
G766-4. Gözlerüm yaş ile ṭolar **görmezem** cānā **yüzüñ** / Anuñ içün kim yüzüñ ḫūrşīddür alnuñ ḳamer
G803-3. Kimse **yüzin görmedi** ammā şöhre bir güft ü gū / Ol derūn-ı perdede ʿālem ṭolu ġavġāyı gör
G903-5. Ġam degüldür **görmez** ise ẓāhirā cānān **yüzin** / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G968-3. Gün giçer gün **yüzüñi görmem** nigārā ay olur / Anuñ içün dūd-ı āhum göklere peyvestedür
G1074-4. Kaʿbe kūyında olur **görmez** nigāruñ gün **yüzin** / Aña beñzer nūr **görmez** adı ammā ḫācıdur
G1286-2. **Yüzüñi görmesem** itme taʿaccüb / Güneşe baḳanuñ olur gözi yaş
G1443-3. Gün **yüzüñi göremem** ṭolar bu gözüm yaş ile / Gāh āhum geh seḥāb-ı zülf ider settārlıḳ
G1464-4. Giçer gün hafta ay ü yıl **yüzüñi görmezem** cānā / Bu dirlikden ölem yegdür nedür bu intiẓār olmaḳ
G1523-5. Gün **yüzüñi görmeyelden** bu Muḥibbī ḫaste-dil / Ḳarañu oldı görinmez gözine çarḫ-ı felek
G1562-1. Gül **yüzini görmeyelden** dostlar cānānenüñ / Ḳalmadı bülbül gibi ṣabrı dil-i dīvānenüñ
G1586-5. Ẕerre-veş āhum ile ʿālemi biñ kez ṭolanur / **Görmedüm** gün **yüzini** āh ben ol meh-rūnuñ
G1725-5. Gün **yüzini göremem** yārüñ Muḥibbī n'eyleyem / Baña düşmenlik ider mānīʿolur bu eşk-i āl
G1738-1. Bir dem **yüzüñi görmemek** ey māh ne müşkil / Kim bendesini redd ide bir şāh ne müşkil
G1749-4. Bilmezem Yārab ṭoġar mı hīç saʿādet kevkebi / **Görmezem** gün **yüzini** yārüñ giçer gün ay ü yıl
G1796-1. **Görmem yüzini** gerçe ki ol yār-ı māh-veşüm / Līkin anuñ ḫayāli ile dāimā ḫoşum
G1803-3. **Görmeyelden** gün **yüzini** dilberüñ bir haftadur / Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm
G1853-4. **Görmez** oldum gün **yüzüñ** meh alnuñı / Gice gündüz sākin-i ġam-ḫāneyem
G1878-1. **Görmezem** cānā **yüzüñ** budur benüm maḥzūnluġum / Zülfüñüñ şeydāsıyam olmazʿaceb Mecnūnluġum
G1921-4. Naḫs-i ṭālīʿdür ḳılan her dem beni andan cüdā / **Görmezem** gün **yüzüñi** beñzer gidüpdür devletüm
G1935-1. ʿIşḳuñla bī-ḳarārum cān ne dil-fikārum / **Yüzüñi** çünki **görmem** pervāyı kes nedārum
G1966-1. Gün **yüzüñi görmeyelden** tār olupdur gözlerüm / Ṭoġasın bir gün diyü bī-dār olupdur gözlerüm
G1975-4. Hafta olur **görmezem** gün **yüzini** aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2010(a)-4. Hafta olur **görmezem** gün **yüzini** aylar giçer / Āh kim bir mihri yoḳ nā-mihribānum var benüm
G2064-4. **Görmeyüp** gün **yüzini** inkār ider / Zāhidi görüñ ki ḫuffāş olmasun
G2197-2. Zülf-iʿanber-bārı örtelden bulut-veş ḫaddüñi / Gün **yüzini görmez** olmışdur dirīġā āteş ü cān
G2209-2. Dūr düşdüm ay ü yıllar giçdi **görmem** gün **yüzin** / Hey müselmānlar bu yolda kimse mehcūr olmasun
G2281-6. Dü-māh olupdur ey māh **görmez yüzüñ** Muḥibbī / Ol bī-sitāre n'itsün dūr itdi çarḫ-ı gerdūn
G2378-5. Ṭañ degül dil mezraʿın bārān-ı eşk itse ḫarāb / Gün **yüzüñ görmez** Muḥibbī oldı bir nice sene
G2415-6. Ay olur yıllar giçer **görmem** nigārā gün **yüzüñ** / Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine
G2431-5. Gün ʿarīżına mānīʿolur āh Muḥibbī / **Görmem yüzini** ḳaldum ebed hir arasında
G2440-1. **Görmem** n'ideyin **yüzini** ger şems ü ḳamerse / Emmem bīgāne lebleri ger şehd ü şekerse
G2461-1. **Görmezem** vuṣlat **yüzin** ḳaldum meded hicrān ile / Dostum hicrān daḫi olmaḳ gerek oran ile
Mh1-5. **Görmezem** gün **yüzini** ey māh-ı tābānum benüm / Ṣubḥa dek yılduz ṣayar bu çeşm-i giryānum benüm
Mr13-1. **Görmedüm** gün **yüzüñi** çün senüñ ey māh didüm / Seven ölsün mi seni derd ile ben āh didüm
Mr13-11. Dilberüñ gün yüzine sehv ile ben māh didüm / **Görmezem** gün **yüzini** hafta giçer māh didüm
B30. Dūr olalı āsitānuñdan olupdur māhlar / Gün **yüzüñi görmezem** ṭañ mı ḳılursam āhlar

yüzüñi yirlere sürmek [12] Yüz sürmek, secdeye kapanmak, yere kapanmak. (TS, 2009: 4793) *bk. yüzini ḫāke sürmek*

G73-3. Ṣu gibi ṣāf eyle ḳalbüñ **yüzüñi sür yirlere** / Kimsenüñ ḥaḳḳında şaḳın eyleme çün ü çirā
G711-3. Kim **yüzin yire sürüp** ḫāk-i meẕelletde ḳodı / Ḳadri anuñ yücelür menzilin eflāk eyler

G1140-1. Durma ey dil **yüzüñi sür yirlere** eyle niyāz / Ḳılınur çünkim bilürsin bunı her yirde namāz
G1140-5. Her ḳaçan görsen Muḥibbī nāz ider ol nāzenīn / Ḳarşusında **yüzüñi sür yirlere** eyle niyāz
G1445-6. Cürʿasından ister iseñ ola tā saña naṣīb / **Yüzüñi** ḫāk eyleyüp **sür yirlere** ṭopraġa baḳ
G1709-7. Vādi-i ʿışḳa ʿazm ider iseñ Muḥibbī'yā / Her bir ḳademde **yüzüñi sür yire** ṭūra gel
G1777-5. Ey Muḥibbī ḫāk ile yeksān olur āḫır bu ten / **Yire yüz sürüp** n'ola kendüme ḫākipā disem
G1865-4. Serv-ḳaddler pāyına yaşum revān itsem ne ṭañ / **Yüzü** mi ṣu gibi **sürüp yirlere** pā-māl olam
G2032-6. Ḫākipāyuñda **yüzin sürsün yire** ʿāşıḳlaruñ / Yürüsün sāyeñ gibi revānuñ duymasun
G2208-5. Ola kim cürʿa-i laʿlinden ola baña naṣīb / **Süreyim yire yüzüm** ḫāk ile yeksān olsun
G2327-7. Göklere irse başuñ gelmeye göñlüñe ġurūr / **Yüzüñi yire sürüp** kendüzini mūr eyle
G2631-4. Göklere başuñ irirse saña yoḳdur fāyide / Tek kim olur **yüzüñi sürseñ yire** dāmen gibi
G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben gibi / **Sür yüzün yire** tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi

yüzinden [5] *T.* -den ötürü. (TDK, 2011: 2636)

G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / Ẓāhirā şeker ṣunar maʿnī **yüzinden** sem gelür
G620-1. Ser-i kūyuñ gedāsını gören ṣanur gedālardur / Velī maʿnī **yüzinden** ger bilürse pādişālardur
G2062-1. Egerçi ẓāhira baḳsan cihān mülkine şāham ben / Naẓar maʿnī **yüzinden** ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2153-1. Baḳarsañ ẓāhirā dirsin benümçün pādişāham ben / Velī maʿnī **yüzinden** gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2428-2. Düşürme āḫır elden gülgün şarābı nūş it / Maʿnī **yüzinden** ammā laʿl-i nigārı gözle

yüzlü [4] *T.* Yüzü herhangi bir nitelikte olan. (TDK, 2011: 2635)

bk. gül yüzlü, gün yüzlü, güneş yüzlü, iki yüzlü

(yüzlü [2], yüzlülerüñ [1], yüzlüm [1])

G334-5. Dostlar bu cān u dil çıḳmazdan öñdin bir nefes / Ol Mesīḥā-dem melek **yüzlü** nigārumdan meded
G768-7. Ḥālüñi bilmez Muḥibbī dilberüñ nev-restedür / Ol ḳamer **yüzlüm** benüm ancaḳ çehārdeh sende var
G1959-3. Velī fāriġ iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī **yüzlülerüñ** zülfi ḫamından kākülinden hem
G2325-2. Ey ḳamer **yüzlü** ḫayālüñ gelse dil eyler kelām / Ṭañ degül dīvāneler itse tekellüm māh ile

yüzmek [3] *T.* Kol, bacak, yüzgeç vb. organların özel hareketleriyle su yüzeyinde veya su içinde ilerlemek, durmak. (TDK, 2011: 2635)

(yüzer [2], yüzüp [1])

G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül zevraḳı āh / Bād-ı āh ile **yüzer** her yana deryāya düşüp
G553-2. Düşüben baḥr-ı ʿışḳ içre kenāre irmese bu dil / Ne ġam ṭurmaz **yüzer** çeşmüm gibi iki ḳabaġı var
G982-6. Deryā-yı ʿışḳa düşdi Muḥibbī **yüzüp** yürür / İki ṭarafda çeşmden iki ḳabaġı var

yüzüñsüz [2] Yüzü olmaksızın, yüzü olmadan.

G1202-1. Göñül cānān **yüzüñsüz** ḫurrem olmaz / Döker göz yaşını ol bī-ġam olmaz
G2180-1. Çemen irişdi **yüzüñsüz** bahārı n'eyleyin / Lebinsüz olsa mey-i ḫoş-güvārı n'eyleyin

ża ʿaf [2] *Ar.* Zayıflık, nâ-tüvânlık, dermansızlık, kuvvetsizlik. (Ş. Sami, 2010: 1347) *bk. ża ʿf*

(ża ʿaf [1], ża ʿafdan [1])

G315-2. Gün yüzüñe baḳmaḳ ile **ża ʿaf** geldi çeşmüme / Ḫākipāyuñ ḳomañ ile def ʿ oldı ol remed
G2685-2. Dil ṭabībi **ża ʿafdan** görmez gelür tīmār ide / Nāle it ey ḫaste-dil anuñla iżhār it beni

żabṭ itmek [1] ...tutmaḳ, durġutmaḳ, usłatmaḳ...(Tulum, 2011: 1919-1920)

G1655-6. Dil-i dīvānei **żabṭ idemezler** / Meger zencīr ola boynuma kākül

żabṭ-ı nefs itmek [1] Nefsine sahip olmak.

G888-5. Nefs-i ḥaẕẕın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-ṣıfat / **Żabṭ-ı nefs it** ʿārif ol ālemde insānlıḳ budur

zād [10] *Far.* Azık, kût, tûşe, yiyecek, rızık. (Ş. Sami, 2010: 1348)

bk. zād-ı ġam

(zād [3], zāddan [1], zāddur [2], zāde [2], zādı [1], zādunuz [1])

G44-5. Bu Muḥibbī vādi-i ʿışḳa yöneldi **zād** içün / Ḫūn-ı dil yiter şarāb ey ġam gelüp aş ol baña
G349-3. Ṭarīḳ-i ʿışḳ müşkildür varılmaz / Belā vü derd ü miḥnet olmasa **zād**
G707-4. İsteyüp vaṣlın ʿadem mülkine itdükde sefer / Ġuṣṣa vü derd ü ġamuñ ol yolda baña **zāddur**
G869-2. Cem ʿ ḳıldum miḥnet ü derd ü elem / Rāh-ı ʿışḳ içre baña ol **zāddur**
G1063-5. Vādi-i ʿışḳa Muḥibbī bu göñül düşdi yine / Dimezem ġamdan ulu bile saña **zāde** getür
G1102-1. Dostlar rāh-ı ʿademde ġam olaldan **zādunuz** / Ol sebebden ehl-i ʿışḳ içre anılur adımuz
G1427-2. Vādi-i miḥnetde göz yaşı şu olmış ġam ġıdā / Böyle ni ʿmet var iken ʿāşıḳ dimez bu **zāde** yoḳ
G2223-5. Gideli kūh-ı belāya bu Muḥibb dostlar / Almadı yanınca hergiz ġamdan özge **zāddan**
G2545-5. Ḳaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn-ṣıfat / Şimdengirü Muḥibbī ġamı sen **zād** eyle
Mh10-5. Āh kim dād olmadı ḥālüme dādı ʿāşıḳuñ / Ġuṣṣa vü ġamdur reh-i ʿışḳ içre **zādı** ʿāşıḳuñ

zād-ı ġam [3] Gam azığı.

G217-6. **Zād-ı ġamuñı** eylemişem kendüme yoldaş / İtdükde ʿadem mülkine tenden sefer ey dost
G1103-1. İḫtiyār-ı faḳr iden dergāh u eyvān istemez / **Zād-ı ġamdan** özge hergiz kendüye nān istemez
G2517-4. Ādem mülkine gitsem **zād-ı ġamdur** / Kim andan özge yoḳ baña nevāle

zāde [2] *Far.* Husule gelmiş, hâsıl, mütekevvin. (Ş. Sami, 2010: 1348)

bk. perī-i zāde, zāde-i ʿışḳ

(zāde [1], zādedür [1])

G674-3. Gel ey serv-i ḫırāmānum gözüm yaşına raḥm eyle / Ki merdüm **zādedür** āḫır görürsin pāya düşmişdür
G2269-3. Gözümüñ çeşme-sārına gelüp līkin görinmezsin / Enīs olmazsın ādemle perīden **zāde** beñzersin

zāde-i ʿışḳ [1] Aşktan doğmuş.

G1432-1. Çün ezeldür kişiye dāde-i ʿışḳ / Tā ebed olsa ṭañ mı **zāde-i ʿışḳ**

zādelik [1] *mec.* Hoppalık. (Ş. Sami, 2010: 1348)

G1585-4. Ādem olmaz ad ile ger ādemiyyet olmasa / Işşı itmez ādeme dünyāda her dem **zādelik**

ża ʿf [5] *bk. ża ʿaf*

(ża ʿf [2], ża ʿfile [1], ża ʿfum [2])

G548-4. Ḫasteyem **ża ʿfum** ḳatı şorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam / Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir
G1630-2. Giceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād ideli / **Ża ʿfile** dil-ḫaste cism-i nā-tüvān-ı bülbülüñ
G1860-4. Şöyle **ża ʿf** oldum ki ḳalmadı vucūdumdan nişān / Beni nālemden bulurlar yoḳsa nā-peydā benem
G1913-5. Şi ʿr bünyādına el urduñ ise muḥkem ḳıl / Ṣoñradan dime ki **ża ʿf** üzre imiş bu temelüm
G2091-4. Teşne oldum leblerine dostlar **ża ʿfum** ḳatı / Ol ṭabībe cān meded virsün cevāb eglenmesün

zāġ [20] *Far.* Karga, gurab. (E. Tevfîk, 1890: 519)

bk. zāġ u zaġan, kār-ı zāġ, per-i zāġ

(zāġ [6], zāġa [1], zāġı [1], zāġlar [8], zāġlardur [4])

G511-3. Dāġlar ile kim göre deşt-i belāda cismümi / Yir yirin ḳonmış ṣanur Mecnūnuñ üzre **zāġlar**
G1021-6. Olımazam kūyına varsam raḳībāndan ḫalāṣ / Beñzerem o bāza kim üstine üşe **zāġlar**
G1351-5. Gülşen-i ḥüsnüñde n'eyler ḳo raḳībi dostum / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda **zāġ**
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi zülfin dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye **zāġ**
G1353-2. Ḳo raḳībi gülşen-i ḥüsnüñde ʿuṣṣāḳuñ yiter / Bülbül-i gūyā ṭururken lāyıḳ olmaz anda **zāġ**
G1358-2. Ben nice bī-ḫūş olup feryād u efġān itmeyem / Āşikāra bülbülüñ yirini ṭutdı çünki **zāġ**
G1359-3. Tār-ı zülfüñ ḫaṭ-ı sebzüñle neden cemʿ eyledün / Bāġ-ı ḥüsnüñde revā mı ṭūṭiler yanında **zāġ**
G1445-7. Gülsitāna var Muḥibbī ʿibret ister iseñ eger / Gül yirine ḫār gör bülbül yirine **zāġa** baḳ
G1540-4. Bir görüp ben ʿāşıḳı dāim raḳībe şūm ile / Bülbül ile neʿaceb sen **zāġı** yeksān eyledüñ
G1588-4. Dāġlar ile tenümi kim göre ṣaḥrāda ṣanur / **Zāġlardur** ṣanasın ḳonıla üstinde leşüñ
G1907-2. Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören ṣanur beni / **Zāġlardur** her yañadan üşüben yirler etüm
G2089-3. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismümi / **Zāġlar** ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin
G2262-4. Var iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel / **Zāġlar** ṣaydın n'idersin sen ki şāhbāz olasın
G2274-4. Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören / **Zāġlar** ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin
G2394-4. Dāġlar yir yir ki vardur sīnem üstinde benüm / **Zāġlardur** ṣanasın ṣaḥrāda ḳonmışlar leşe
G2498-4. Gel beni öldür raḳībi görmeyem kūyuñda tek / Bu meşeldür bülbül olmaz bir ḳafesde **zāġ** ile
G2549-3. Dāġlar yaḳdum şu deñlü sīneme eydür gören / **Zāġlar** ḳonmışdurur ṣan cism-i bī-cān üstine
G2582-4. Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismi / **Zāġlar** üşmiş ṣanur Mecnūn-ı ʿuryān üstine
Mr9-14. Ḥasret ile sīneme şol deñlü urdum dāġlar / Döndüm ol Mecnūna kim üstine ḳonmış **zāġlar**
B7. Mürde-i vādi-i hecrem ḳalmadı aʿża baña / Dāġ-ı tāzem **zāġlardur** üşdi ser-tā-pā baña

zāġ u zaġan [6] Karga ve çaylak.

G126-5. Ḥüsn-bāġın ṣaḳlayup **zāġ u zaġandan** dilberüm / Aşup anda eylemişdür zülfini per-i ġurāb
G280-4. Göñül şehbāzına pervāz vir āfāḳı seyr itsün / Bu süfli dām-gehden per açan **zāġ u zaġandan** geç
G287-5. Muḥibbī bāġ-ı ḥüsn içre biter bülbül gibi gūyā / Raḳībe virme yıl hergiz gel ol **zāġ u zaġandan** geç
G388-1. Esse çün bād-ı ḥazān gülşende ḳalmaz gül giçer / Yirini **zāġ u zaġan** ṭutar ḳamu bülbül giçer
G1418-5. Bülbülüñdür bu Muḥibb **zāġ u zaġandur** müdde ī / Nār-ı hicrānuñla ol kāfirleri odlare yaḳ
G2385-5. Herkesüñ ḳonmış Muḥibbī ṭāli ʿindedür ezel / Bülbüle şūrīdelik **zāġ u zaġan** ḳona leşe

zāġlamaḳ [1] Keskinletmek. (TS, 2009: 4803)

G1252-5. Ey Muḥibbī bī-emāndur öldürür virmez emān / Anuñ içün sürme ile tīġ-i çeşmin **zāġlamış**

zāhid [149] *Ar.* Kaba sofu, zâhit. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçınan kişi. Bunlar dinî konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişiler olarak anılır. (Pala, 1999:421)

bk. be-raġm-ı zāhid, hāy u hūy-ı zāhid, zāhid-i bārid-nefes, zāhid-i dil-teşne, zāhid-i efsürde-dil, zāhid-i ġaddār, zāhid-i ḫod-bīn, zāhid-i ḫod-rū, zāhid-i mekkār, zāhid-i murtāż, zāhid-i peşmīne-pūş, zāhid-i rubāh, zāhid-i ṣādıḳ, zāhid-i ṣad-sāl, zāhid-i ṣad-sāl

(zāhid [117], zāhide [8], zāhidi [5], zāhidlere [1], zāhidüñ [18])

G5-7. **Zāhide** erzānı ḳılduñ kevşer ü ḥūr u bihişt / Bu Muḥibbī bendeñi müştāḳ-ı dīdār eyledüñ
G8-4. Pend ider her dem baña geç diyü **zāhid** ʿaşḳdan / Her ne dirse görünir bād-ı hevā **zāhid** baña
G40-4. Şāhid degül mi ʿışḳuma **zāhid** bu rūy-ı zerd / Yitmez mi saña göz yaşı olsa güveh baña
G73-2. Ṣoḥbetine **zāhid** ile vāʿıẓuñ aldanma kim / Gelmez anlardan riyā ehlidürür illā riyā
G77-4. Dimiş ḥūrāya beñzer yārı **zāhid** / Berāber ḳandadür ḫāşā vü kellā
G115-2. Diler **zāhid** cinān u ḥūr u kevşer / Veli ʿāşıḳlara dīdār maṭlūb
G149-2. ʿĀşıḳ irişdi şıdḳ ile eflāke seyr ider / Ancaḳ hemān başını **zāhid** çeker bī-ceyb
G151-4. Kevşer ü ḥūrā murād **zāhidüñ** / Fikr ü ʿāşıḳ şāhid ü mā-i ʿineb
G176-2. ʿĀrifüñ gülgün şarāb ile ḳurumış çehresi / Ḥab yimekden **zāhidüñ** beñzi şararmış ḫuşk-leb
G177-4. Ṣorma mey keyfiyyetin **zāhid** neylesün rinde ṣor / Ābdan ġayri şarābın leẕẕetin bilmez devāb
G186-3. Gerçi **zāhid** künc-i mescidde olur ḫalvet-nişīn / Bu riyā ile velī olmaz müselmānı dürüst
G202-4. ʿAceb midür şarābı ẕemm iderse / Yidügi **zāhidüñ** her laḥẓa bengest
G204-4. Mey-ḫʷāre rinde göz göre **zāhid** ne ṭañ ider / Ol mey-perest oldı ise kendi ḫod-perest
G206-4. **Zāhid** nedür bu ġaflet ışḳa nedür bu inkār / Cān terkin urdı ʿāşıḳ yitmez mi buʿalāmet
G225-4. Ufatmaḳ sāġarı **zāhid** hüner mi / Bütün ḳılmaḳdurur anı kerāmet
G226-6. Ṣūreti ḳo baḳ Muḥibbī sīrete / Olma **zāhid** gibi sen ṣūret-perest
G232-2. Şevḳ-i lebüñle mest geçinür cümlesi müdām / Ger şeyḫ-i şehr ü **zāhid** ü ger rind-i mey-perest

G232-4. **Zāhid** gibi şükr ki denī himmet olmadum / İtdüm bülend-i himmeti buldum murāda dest
G246-2. Olur ẓāhir ḳadeḥle içme **zāhid** / Sebū ile anı içmek ẓarāfet
G250-1. **Zāhid** yaraşursın yüri ol ṣaġ u selāmet / ʿĀṣıḳ olanun faḥrı olur olsa melāmet
G257-3. Cevher-i eşküme **zāhid** ṭaʿn iderse ṭañ degül / Ṭālib-i ḥūr-mihriye çün laʾl ü mercāndur ʿabeş
G265-2. Puḫte ṭutmaz bizi **zāhid** biz müşelleş içmezüz / Cānı yoḳdur eyleye ol bāde-i ḫām ile baḫş
G293-3. Baña şemʿ ü şarāb u nuḳl u şāhid / Saña **zāhid** ser-ā-ser bu cihān genc
G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme **zāhid** mey içen ʿāṣıḳa gel / ʿAvn-i Ḫaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur zühd ü ṣalāḥ
G330-2. Nuṣḥuñ öz başına it **zāhid** yüri / ʿāṣıḳ-ı dīvāne hīç ṭutar mı pend
G337-4. Sāḳī ṣarāb-ı ṣāfı getür cānı tāze ḳıl / Ḳo ḫalvetinde ḥubb ile **zāhid** ola ḳadīd
G338-4. ʿIşḳ bir gevherdürür **zāhid** ne bilsün ḳıymetin / ʿĀṣıḳa göster anı cān ile olmışdur ḫarīd
G383-3. Herkese ḳısmet güninde oldı bil nesne naṣīb / Rinde cām-ı bāde vü **zāhidlere** afyondur
G420-4. **Zāhidüñ** zerḳine uyma aldanup tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur
G436-2. **Zāhid** özine zerḳ ü riyā pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān her an ṭutar
G441(a)-3. **Zāhidüñ** giydügi gökdür dāimā yāḫūd siyāh / Hīç anı bilmedüm ʿālemde ne mātemdedür
G460-5. **Zāhidüñ** maḳṣūdı cennet ʿāṣıḳuñ dīdār-ı yār / Ey Muḥibbī herkesüñ göñlinde başḳa kāmı var
G467-4. Her kim ki ṣuna pīr-i muġān biʿatine el / **Zāhid** sözini diñlemez ol iḫtirāz ider
G468-3. Görse idi deyr-ārā **zāhid** seni ey muġbeçe / Ḫırḳa vü seccādesin rehn-i der-i ḫummār ider
G471-2. ʿĀṣıḳ viṣāl-i dilber ü **zāhid** diler naʿim / Lā-büd cihānda her kişinüñ bir hevāsı var
G503-2. Maḥabbet ehlinüñ ḫālini **zāhid** / Ne bilsün ṣanur anı serseridür
G533-4. **Zāhid** ṣarāb-ı nābdan gerʿāṣıḳı menʿeylese / Gūş itmezüz sözin anuñ yā bengi yā dīvānedür
G636-4. Gel itme ʿāṣıḳa pendi yine öz başuña eyle / Eşer çün eylemez **zāhid** hemān ancaḳ ṣudāʿeyler
G654-3. Meyḫāne bize mescid aña iki ulaşduñ / Mey-ḫʷār ile **zāhid** ne cidāl eylemek ister
G666-4. Ebrūsı ṭāḳı anuñ ḥaḳ ḳıbledür dimezsün / Bu itdügüñ ʿibādet **zāhid** ḳamu riyādur
G676-4. **Zāhidüñ** fikrinde cennet kūy-ı dilberʿāṣıḳuñ / Bir degüldür herkesüñ başında bir sevdāsı var
G685-2. ʿIşḳ bir yoldur buña dirler ṭarīḳ-i müstaḳīm / İki görse ṭañ mı **zāhid** anı çünki şaşıdur
G691-2. **Zāhidüñ** maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀṣıḳuñ göñli gözi ol zülf-i ʿanber-şadādur
G696-4. ʿAẕāb-ı nāz ile **zāhid** igen rindānı ḳorḳutma / Bu güni ḫoş görür bunlar ġam-ı ferdāyı bilmezler
G716-3. **Zāhid** bulursa ṣavmaʿada leẕẕet-i semā / Rindānun işiʿıyş ile çeng ü çegānedür
G722-2. Ḫalvet oldum yār ile gitdi ikilik perdesi / Ben irişdüm birlige **zāhid** daḫi ġavġā çeker
G749-4. **Zāhid** ṣarāb-ı nābuñ ẕemmine oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün ṣanur ki benge beñzer
G754-5. Muḥibbī ṣıdḳ ileʿāṣıḳ irişdi rāh-ı maḳṣūda / Riyā vü zerḳ ile **zāhid** hemān bir ḳurı lāf eyler
G774-2. **Zāhidüñ** fikri hemān cennet ü ḥūride ḳalur / Līk göñlümi benüm şevḳ ile dīdār çeker
G779-5. Rāhı kecdür **zāhidüñ** ʿışḳuñ velīkin müstaḳīm / Ey Muḥibbīʿāṣıḳam yolum ṭarīḳim ṭoġrıdur
G787-4. Bādei rinde virüpʿāṣıḳa maʿṣūḳ etegin / Ṣūfiye zerḳ-i riyā **zāhide** taḳvāyı getür
G822-2. Bu vādide muġāyirdür naẓar ḳıl herkesüñ fikri / Diler dil kūy-ı dildārı velī **zāhid** cinān gözler
G854-3. Ṭālib olma ey göñül **zāhid** gibi sen cennete / Dūn-himmet olma cedd ü cehd idüp dīdārı gör
G855-3. ʿIşḳuñ rümūzı neydügini **zāhid** añlamaz / Ḳuş dilidür bu yine bunı söyleyen bilür
G862-2. Görse **zāhid** ṣaçınuñ küfrini zünnār id ine / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G864-5. İstemez **zāhid** gibi cennet temāşāsın göñül / Ṭālib-i dīdār olan bilür ki dīdār özgedür
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb için **zāhid** / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez ẓarāfetdür
G921-5. Añarsaʿışḳ ehlini ne ġam **zāhid** melāmetle / Selāmet görülmezʿāṣıḳ işi anuñ melāmetdür
G940-2. Ne oldum mescide ṭālib ne deyr ü ne ṣoḥbete rāġıb / Ne **zāhid** bildi ne rāhib benüm özge meālüm var
G957-5. Tarīḳ-i ʿışḳa gel ṭaʿn itme **zāhid** / Anuñ daḫi senüñ tek meşrebi var
G963-3. Senüñ fikrinde ey **zāhid** bihişt ü ḥūr u kevṣerse / Şarāb u ḫūbdan ġayri benüm ṣanma ḫayālüm var
G963-4. N'ola sevdümse maḥbūbı ne var göñlümde ey **zāhid** / Aña çün vāḳıf olmaduñ neden dirseñ vebālüm var
G1028-2. Ḥarim-i āsitānun ḳodı **zāhid** / İder ḫuldun hevāsın eblehidür
G1041-6. ʿÖmri ġavġā ile giçür **zāhid** / ʿIşḳ eri hūy u hāyı bilmezler
G1073-5. **Zāhid** eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme zīrā sözinüñ serdi var
G1088-4. Ṣun ʿı Ḥaḳḳa añlamaz gün yüzine ḳılmaz naẓar / **Zāhidi** ḳılmañʿaceb çün anda var ḫuffāş göz
G1118-5. ʿĀṣıḳuz ancaḳ hemān dīdārdur maḳṣūdumuz / Ṣanma cennet isterüz **zāhid** ya ḥūrāsındayuz
G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde **zāhid** / İder mi hīç meye zühd ehli perhīz
G1122-3. Münkir dirülürse n'ola gün yüzine **zāhid** / Ḫuffāş-ṣıfatdur aña hergiz baṣar olmaz
G1192-4. Āsitān-ı ʿışḳunun **zāhid** ne bilsün ḳadrini / Biz bilürüz ḳıymetin anda saʿādet beklerüz
G1204-3. İgen medḥ itme ey **zāhid** ṣarāb-ı kevṣeri her dem / Ṣarāb-ı nāb ḥāżırdur ki bundan yeg ṣarāb olmaz
G1209-4. Gün gibi rūşen olurʿāleme ʿışḳuñ nūrı / Buʿaceb gelmiye **zāhid** daḫi iḳrāra henüz
G1225-1. **Zāhid** egerçi cennet ü ḥūrā ḳılur heves / Ben isterem viṣālini ʿālem içinde bes
G1245-3. **Zāhid** ister cenneti görmek diler ḥūrā yüzin / Giçdi ʿāṣıḳ cümleden ancaḳ gelür dīdār ḫoş
G1271-5. Gün yüzine **zāhidi** göz göre inkār ider / Ey Muḥibbī ġam yime ol çünki nā-bīnā imiş
G1288-3. Kimi ʿāṣıḳ kimi **zāhid** bu ḫalḳuñ / Gelür çün her kişiye bir hevā ḫoş
G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde **zāhid** zühd ile / ʿĀṣıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G1329-5. Yoḳ dime inkārı ḳo **zāhid** ṣaḳın rişüñ yanar / Sīnesine ehl-i ʿışḳuñ yaḳdı çün Allāh şemʿ
G1362-5. Cām-ı laʾl-i dilberi bilmez ġıdā-yı rūḥdur / **Zāhidi** gör dāimā ḫayvān-ṣıfat isterʿalaf
G1366-4. Ḳorḳutur nār ile her demʿāṣıḳı / Ṣanki **zāhid** kendi olmışdur muʿāf
G1369-4. Ehl-i ʿışḳa **zāhidüñ** her dem melāmetdür işi / Ṣanasın kim kendüsi olmış berāt ile muʿāf
G1372-3. Bir ḳadeḥ meyle bugün irgürmişem maḳṣūda yol / Ṣavmaʿa küncinde **zāhid** daḫi ṭurur muʿtekif
G1418-4. ʿĀṣıḳa rūz-ı ezel ṣunuldı ṣıdḳ ile ṣafā / İşüñ ey **zāhid** riyā vü kibrdür ḫālüñe baḳ
G1437-4. Bozarduñ tevbeni sen daḫi **zāhid** / Eger bāde ṣuna bir sīm-ten-i ṣāḳ

G1470-3. **Zāhidüñ** göñlinde şek ʿāşıḳ irişdi vuṣlata / Böyledür kime emek ṣunuldı kimine yimek
G1489-3. Eñ evvel ʿışḳun oynı terk-i serdür / Daḫi var mı be **zāhid** imtiḥānuñ
G1536-3. Duzeḫ ü nār ile **zāhid** ʿāşıḳı ḳorḳutma kim / Duzeḫe iletür seni āḫır bu perḥīzüñ senüñ
G1563-5. ʿĀrıżuñ nūrına **zāhid** baḳmasa olmaz ʿaceb / Çıḳ da şor ʿālemde dir ḫūrşīd-i ḫāver görmedük
G1572-5. Şarāb içer diyü **zāhid** ider ṭaʿnı bu ʿāşıḳa / Velī ʿālemde ger ṣorsañ aña yoḳ nesne ḥabdan yeg
G1619-3. Şarāb u şāhidi ḳadeḥ itdi **zāhid** / Sözini bilmeyüp söyler imiş beng
G1640-4. **Zāhid** eylerse eger cennet ü firdevsin ṭaleb / ʿĀṣıḳām baña hemān ʿışḳ ile dīdār gerek
G1659-2. Raṭb u yābis her ne söylerse ḳo **zāhid** söylesün / Gūşa alma ey dil-i şūrīde sen deryā-dil ol
G1685-4. Deryā-yı ʿışḳa düşeli ʿışḳ ehli ġarḳ olur / **Zāhid** selāmet ister iseñ var ḳarada ol
G1696-2. **Zāhid** şarāb-ı kevṣeri içsün mübāreki / Ey dil şarāb-ı ʿışḳı içüp sen şafāda ol
G1731-3. **Zāhidüñ** fikriyle żikri dāimā uçmaġadur / ʿĀṣıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola **zāhid** ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol żevḳ irişür baña müdām
G1798-4. Ezelden ʿāşıḳām **zāhid** baña dīdārdur maḳṣūd / Ben aña olmışam ḳāniʿ seni rıżvāna ṭapşırdum
G1855-5. Dayanursa n'ola **zāhid** bugün ger zühd ü taḳvāya / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G1856-4. İsteyüp cenneti **zāhid** gibi ḫūrā dilemem / Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳı dīdāruñ olam
G1931-2. Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳṣūddan / Rū-siyeh **zāhid** gibi ṣanmañ riyāyı isterem
G1934-6. Cinān **zāhide** vü ʿārife dīdār / Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim
G1937-3. **Zāhide** kevṣer ü baña leb-i yār / Var herkesde bir heves n'idelüm
G2026-4. Tek almasun diline **zāhid** melāmet ehlin / Dārü's-selām içinde varsun selāmet olsun
G2057-2. ʿĀṣıḳuz dīdāra andan ġayri yoḳ maḳṣūdumuz / Bilürüz **zāhid** seni sen ṭālib-i kevṣerdesin
G2064-4. Görmeyüp gün yüzini inkār ider / **Zāhidi** görüñ ki ḫuffāş olmasun
G2095-4. **Zāhidüñ** biñ sözi te'ṣir itmeye itmeñ ʿaceb / Hīç eṣer eyler mi bir söz dise anı serd olan
G2125-2. Şanmañuz şūfi ya **zāhid** bir ḳalender meşrebem / Tekye-i ʿışḳun tırāşı belki abdālem bugün
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo **zāhid** zühdine / Ḥāşā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden
G2180-3. Güzel sever diyü ṭaʿn eyledi baña **zāhid** / Elümde olmayıcaḫ iḫtiyārı n'eyleyin
G2182-4. Ezelden baña ṣunuldı ṣarāb-ı ʿışḳı nūş itmek / Virildi saña da **zāhid** yiyesin ḥab ile afyon
G2186-4. Yaşum sürḫ u ruḫ-ı zerdüm saña yitmez mi ey **zāhid** / Gel inkār eyleme ʿışḳa getürdüm dü-güvāhı ben
G2214-6. Cennete aldanma **zāhid** gibi baḳma kevṣere / Ey göñül olduñ bugün çün ʿāşıḳ-ı dīdār sen
G2237-5. Muḥibbī ʿāşıḳ-ı dīdār oldun saña devletdür / Yanuñda añmasun **zāhid** senüñ ḫūr u cinān ḳadrin
G2240-4. Almasun **zāhid** şarāb-ı nābı düşmez aġzına / Ḫalvetinde oturup dāim hemān beng eylesün
G2278-5. Māverā-yı āferiniş rinde olmış cilve-gāh / **Zāhide** virildi ancaḳ ola şāḥib-erba ʿin
G2286-4. İtme **zāhid** melāmet ehline ṭañ / Saña yiter selāmet olmışsın
G2294-4. **Zāhidi** gör der-be-der geşt eyler olmış jende-pūş / Künc-i ḫalvetde niçün başına çekmez perdesin
G2315-2. **Zāhid** sen ol selāmet ben olmışam melāmet / ʿĀṣıḳ varur mı hergiz nāmūsu ʿāra ḳarşu
G2339-4. **Zāhidüñ** türş yüzinden n'ola ʿışḳ ehli ḳaça / ʿĀrif olan yürümez ger ola nādānlar ile
G2344-4. Baña kūyı saña firdevs **zāhid** / Virürsen virmeyem ḫuld yirine
G2350-4. Cürm ü ʿiṣyāna olam cān ile ben muʿterif / **Zāhide** budur düşen her dem riyā vü zerḳ ide
G2374-2. Eger bed-nām-ı ʿışḳ olsam ben ʿayb eyleme **zāhid** / Riyā vü zerḳ ile sen ṣala gör var ṣöhreti şehre
G2410-1. **Zāhid** senüñ tek uymazam insāndan insāneye / Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye
G2429-4. **Zāhidüñ** mescide hāy u hūyına ḳılma naẓar / Var ḫarābāt ehlinüñ baḳ anda nūş-ā-nūşına
G2469-2. **Zāhid** be-künc-i mescid el ḳaldurur duʿāya / ʿĀṣıḳ da secde eyler ol ṭāḳ-ı ebrūvāna
G2487-5. **Zāhid** yüri ḳo ʿāşıḳı olsun melāmeti / Saña ne her ne ide kişi kendü başına
G2491-3. ʿĀṣıḳ belāya ḳāyil **zāhid** cināna māyil / Her isteyen bulımaz lā-büd gerek sitāre
G2503-1. **Zāhid** olan giçirür ḫalvetde ʿömriñi beng ile / ʿIyş ider gülşende ʿārif bāde-i gül-reng ile
G2510-4. Ben ṭālib-i nigāram maḳṣūd baña dīdār / Gör bu riyāyı **zāhid** cennet umar hemīşe
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ ile işi çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye **zāhid** żürefāya
G2536-2. Mey-i gülgūna ṭaʿn eylerse kendin bilmeyüp **zāhid** / Ne ġam muʿtād olmışdur ezelden ḥab u mācūna
G2569-4. Beni meyḫāne küncinde görüp ṭaʿn eyleme **zāhid** / Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada
G2589-4. **Zāhid** şarāb u şāhide ʿarż ider / Tevbe olur mı bir kişi bī-iḫtiyār ola
G2594-6. Cennet ü ḫūrāyı virüñ **zāhide** biz n'eylerüz / Ehl-i ʿışḳuz fikr ü żikrümüz bizüm dīdār ola
G2599-3. **Zāhid** şarāba tevbe ne vaḳtin olur ʿaceb / Gül mevsiminde lāle gibi elde cām ola
G2624-4. ʿIşḳa ʿalāmet isteme **zāhid** saña yiter / ʿĀṣıḳ bu yolda eyledi ser terk-i cān daḥi
G2646-4. Biz içüp cām-ı muṣaffā virelüm cāna ṣafā / **Zāhidüñ** göñli gözi ṭopṭolu hep gerd gerek
G2648-2. Ger göreydi yüzüñi **zāhid** senüñ ey meh-liḳā / Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-meʿvāsını
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü **zāhid** ide pendi / ʿAceb mi leẕẕet-i rūḥ ki żīrā añlamaz pendi
G2671-5. Ey Muḥibbī ger melāmet itse **zāhid** ġam degül / Çün ezel açılmadı ʿuṣṣāḳa şöhret ḳapusı
G2672-3. **Zāhid** ḳo bizi sen yüri ṣaġ u selāmet ol / ʿĀṣıḳ hemīşe ister ola ol melāmeti
G2673-4. **Zāhid** o rāh-ı müṣelleṣ saña olmışdur ḥelāl / Ehl-i ʿışḳ içsün şarāb-ı cāmı bayram ertesi
G2698-3. Şunuldı **zāhide** genc-i selāmet / Melāmet ʿāşıḳ-ı bed-nāma düşdi
G2750-4. Ṭarīḳ-i ʿışḳ bir yoldur iki şandı anı **zāhid** / İki görse biri ṭañ mı biri iki görür şaşı
G2751-3. Bir naẓar görse yüzüñ **zāhid** senüñ ey muġbeçe / Rehn-i mey ḳılur külāhın yañılup evrādını
Mh7-8. Āsān görinür evvel ʿışḳuñ ṣoñı yamān / **Zāhid** kelām-ı ʿışḳ degül ḳābil-i beyān / Her kimse anı anlayabilmez bilen bilür
Mh14-7. Diñleme mescidde varup **zāhidüñ** sen lāfını / Deyre var pīr-i muġānuñ al şarāb-ı ṣāfını
B166. Şarāb içmegi **zāhid** ḳande bulsun / Meger ancaḳ ḳoruḳ ṣıḳsa gözine
B175. Zühd ü istiġnāyı gider yoġsa ʿiṣyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest ile **zāhid** ʿarbede

zāhid-i bārid-nefes [2] Soğuk nefesli sofu. (Kaba sofu)

G1414-5. Ẕikr-idersin duzeḫi ey **zāhid-i bārid-nefes** / Duzeḫ-i hicrān gibi ʿışḳ ehline işkence yoḳ
G2657-4. Ol güzeller şāhını ger görse idi bir naẓar / Unudurdı **zāhid-i bārid-nefes** evrādını

zāhid-i dil-teşne [1] Gönlü kurumuş sofu.

G516-1. Rind olan meyḫānelerde bāde-i şahbā çeker / **Zāhid-i dil-teşne** ḥayvān gibi her dem mā çeker

zāhid-i efsürde-dil [1] Duygusuz/hissiz sofu.

G970-4. **Zāhid-i efsürde-dil** inkār-ı ʿışḳ itse ne ṭañ / Gün yüzüñ mihriyle çünkim germdür hengāmeler

zāhid-i ġaddār [1] Zalim sofu.

G2460-6. Beñzer ki riyā ile libāsını gök itmiş / Öykindi meger **zāhid-i ġaddāre** benefşe

zāhid-i ḫod-bīn [4] Bencil sofu.

G494-2. Rümūz-ı nükte-i ʿışḳı ne bilsün **zāhid-i ḫod-bīn** / Bu bir müşkil mesāildür mücerred ehl-i ḥāl anlar
G931-2. Dime ey **zāhid-i ḫod-bīn** ben irdüm menzile ancaḳ / Sen aña vāḳıf olmaduñ göñülden rāhımuz vardur
G1657-4. Biz eyleyelüm her ne gelür Ḥaḳḳa tevekkül / Ey **zāhid-i ḫod-bīn** yüri sen ṭālib-i nān ol
G2357-3. ʿUşşāḳa ḳomaz ṭaʿnı görün **zāhid-i ḫod-bīn** / Dimez idi ol miskīn eger bilse sözinde

zāhid-i ḫod-rū [1] Yabani sofu.

G256-3. Bu zerḳ ü riyā ile diler cennet ü ḥūrā / Bu devlete lāyıḳ mıdur ol **zāhid-i ḫod-rū**

zāhid-i mekkār [1] Düzenbaz sofu.

G2173-5. Yüz sürüp pīr-i muġān ḫidmetine ṭutma şaḳın / Ḫānḳāh içre varup **zāhid-i mekkār** etegin

zāhid-i murtāż [1] Alıştırılmış sofu.

G1312-5. Keşf oldı Muḥibbī'ye cihān bir ḳadeḥ ile / Bulmadı görüp erbaʿine **zāhid-i murtāż**

zāhid-i peşmīne-pūş [2] Keçe örtünmüş sofu.

G2500-2. Gel şarāb-ı ʿışḳı nūş it **zāhid-i peşmīne-pūş** / Niceye dek ḳalasın bu hāy u bu ġavġā ile
G2797-2. Ḥālet-i ʿışḳı ne bilsün **zāhid-i peşmīne-pūş** / Cilve ṭāvūs hīç añlar mı murġ-ı ḫāne key

zāhid-i rubāh [1] Tilki sofu.

G1859-2. Dest-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng / Ḫiyle-ger şanmañ ki dehrüñ **zāhid-i rubāhıyam**

zāhid-i ṣādıḳ [1] Sadık zahid.

G2274-3. **Zāhid-i ṣādıḳ** degüldür baña ṣatmasun riyā / Bilmişümdür çünki ben çoḳdan anuñ māhiyyetin

zāhid-i ṣad-sāl [5] Asırlık sofu.

G461-3. Gül yüzinde diñ perīşān itmesün sünbül ṣaçuñ / **Zāhid-i ṣad-sāl** eger görse ʿaḳlın daġıdur
G557-3. **Zāhid-i ṣad-sāle** olsañ bir naẓarda ey göñül / Siḥr ile meftūn iderler gözleri mekkāreler
G582-3. ʿIşḳ cāmın nūş idüp ʿāşıḳ irişdi vaḥdete / **Zāhid-i ṣad-sāle** gör daḫi ġam-ı ferdā çeker
G967-4. Yüzini görse gele īmāna küfr ehli ḳamu / Ḳuşana zünnār-ı zülfin **zāhid-i ṣād-sāleler**
G1371-4. Bir ḳadeḥ meyden irişür ʿışḳ eri bir menzile / **Zāhid-i ṣad-sāle** irmez çekse yüz biñ iʿtikāf

zāhidā [109] Ey sofu.

G39-5. Bu Muḥibbī cān virür sevdā-yı zülf-i yār içün / **Zāhidā** itme naṣīḥat ışşı itmez söz baña
G63-4. ʿIşḳ ehli **zāhidā** eyler melāmet iḫtiyār / Dem-be-dem ʿarż eyleme gel ʿār ile nāmūs aña
G70-4. ʿĀşıḳam rindem melāmet eyledüm derdi ḳabūl / **Zāhidā** olsun mübārek cümle dermānı saña
G89-4. **Zāhidā** şanma esāsı yoḳdur bu ʿışḳumuñ / Şöyle muḥkemdür ki bir sedd-i Sikenderdür baña
G109-3. **Zāhidā** şanma ki senüñ gibi yolum yañılam / ʿIşḳ çün rehber olup gösteriser rāh baña
G159-4. Rāh birdür iki şanma **zāhidā** inkārı ḳo / Bu sebebden key şaḳın boynuña aşılur şalup
G224-3. **Zāhidā** şanma beni mest-i mey-i engür olam / İçmişem cām-ı maḥabbet cürʿasın rūz-ı elest
G270-1. **Zāhidā** mey ḫürmetinden eyleme her-bār baḫṣ / Ebleh olma şaḳla şoḥbet ḫürmetin be-güẕār baḫṣ
G288-4. ʿĀşıḳam rindem çün itdüm ben ḫarābāt iḫtiyār / Ġam degüldür **zāhidā** olsam ḳamu ḫalḳa gülünc
G292-3. Ṭañ ḳılma **zāhidā** dāim ḫarābāt ehline / Rūz-ı maḥşerde riyā ile olursın çün gülünc
G342-3. Ehl-i ʿışḳa **zāhidā** şanma sözüñ teʾşir ide / Nice yıllar gitmedi āyīne-i dilden bu gerd
G356-3. Ḳulaġum ṭopṭoludur ʿışḳ ile tā rūz-ı ezel / **Zāhidā** itme naṣīḥat baña kār itmez pend
G357-3. ʿIşḳa ṭolaşdı göñül dönmez mey ü maḥbūbdan / **Zāhidā** itmez eṣer baña naṣīḥat ḳılma pend
G391-4. **Zāhidā** saña yiter ehl-i selāmet olduġuñ / ʿĀşıḳuñ faḫrı melāmet gözlemez nāmūs u ʿār
G541-4. **Zāhidā** ṭaʿne idüp ʿāşıḳa bī-ār dime / Bilmedüñ ʿışḳ nedür maḥv olur o şan ezilür
G578-3. **Zāhidā** şanma beni cennet ü ḥūrā dileyem / Göñlini ʿāşıḳ olan ṭālib-i dīdār eyler
G610-4. ʿAşḳuz rindüz biz itdük çün melāmet iḫtiyār / **Zāhidā** sen sālim ol saña selāmetler gelür
G648-3. **Zāhidā** ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G706-2. Kaʿbe kūyuñ **zāhidā** her dem ṭavāf itsem nʾola / Kūy-ı dilber çünki cennetden baña aʿlā gelür

G707-5. **Zāhidā** ṭaʿn eyleme maʿnīde pīr-i meygede / Her ayıḳ kim bu Muḥibbī'ye ṣunar irşāddur
G715-2. Pend idersin **zāhidā** maḥbūb u meyden giç diyü / Līk bilmezsin derūn-ı sīnede göñül ne dir
G718-2. Ne bilsün **zāhidā** ṣorma rümūz-ı ʿışḳı benden ṣor / Bu bir sırdur bunı ancaḳ cihānda ehl-i ḥāl añlar
G759-4. Sen ṭarīḳ-i ʿışḳı bir gör iki görme **zāhidā** / Sevdügine kim iki dirse ol kāfir giçer
G794-4. **Zāhidā** gel dime ʿāşıḳı selāmet eridür / ʿĀr u nāmūsı ḳoyan aña ḫacālet mi gelür
G813-4. **Zāhidā** ol sen selāmet biz melāmet ehliyüz / Kim görüpdür gözleye ʿāşıḳ olan nāmūs u ʿār
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz **zāhidā** dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile żikrüñi hemān cennetdedür
G889-5. ʿĀr yoḳ nāmūs yoḳ diyü melāmet eyleme / Zāhidā ʿāşıḳlaruñ ṣanma ki ad u ṣanı var
G934-6. **Zāhidā** ṭāʿat degüldür gel riyādan vāz gel / Bu riyā ile yanarsın ṣanma ṭāʿat arturur
G939-1. **Zāhidā** ṣanma rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler bilür / Bādenüñ żevḳ ü ṣafāsını müdāmīler bilür
G945-4. **Zāhidā** ṣanma ki aʿmāl ile cennet bulasın / Ol Ḥaḳḳuñ fażlıdurur yoḫsaʿamelden ne gelür
G999-4. **Zāhidā** ister iseñ pīr-i muġāndan ḳadeḥi / Rehn içün ḫırḳa vü tesbīḥ ile seccāde getür
G1085-5. İḫtiyār itdi ḫarābātı Mubibbi ʿışḳ-ārā / **Zāhidā** itme melāmet andan olʿār eylemez
G1118-1. **Zāhidā** ṣanma bizi biz nefs iġvāsındayuz / Yā cihāna meyl idüp dünyā temennāsındayuz
G1130-1. **Zāhidā** ṣanma bizi cennet ya gülzār isterüz / Ṣāf-ḳalbüz görmege ṣu gibi dīdār isterüz
G1142-3. **Zāhidā** ṣanma senüñ uçmaġuña biz ṭālibüz / Çöpe ṣaymaz ravżа-i ʿışḳ ile dīdār isterüz
G1162-3. **Zāhidā** menʿeyleme maḥbūb u meyden dönmezüz / Çün mey-i nāb ile olmışdur bizüm taḫmīrümüz
G1172-4. **Zāhidā** mescidde rindānı igen żemm eyleme / Ġāfil olma biz seni meyḫāne içre dillerüz
G1181-4. **Zāhidā** ʿışḳ ehlinüñ gel meżhebi yoḳdur dime / Ḳanḳı mescidde senüñle ḳıldı bunlar di namāz
G1185-1. **Zāhidā** ṣanma senüñ tek biz selāmet ehliyüz / Bende-i ʿışḳ olalı şehr-i melāmet ehliyüz
G1200-1. **Zāhidā** ṣanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Çün ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1213-1. **Zāhidā** ṣanma senüñ tek biz selāmet beklerüz / Biz ḫarābāt ehliyüz dāim melāmet beklerüz
G1218-4. **Zāhidā** ṣu üzre ṣalsañ ger bugün seccādeni / Rind olanlar diyeler saña nihāyet ḫār u ḫas
G1246-4. **Zāhidā** ʿışḳuñ ṭarīḳin añlamaz kec-tābsın / Diñlemezsin ḫaḳ sözi sende meger var saḫt gūş
G1255-3. **Zāhidā** vāʿıẓları gördüm ki ḫırş-ı cām içün / Rehne aldı her birinüñ ḫırḳasını mey-fürūş
G1339-5. **Zāhidā** bārid-i nefs her sözidür çün riyā / Ḳalbe teʾşir eylemez ancaḳ virür başa şudāʿ
G1364-4. ʿĀrife rūḥa ġıdā dirler şarāb u şāhidi / **Zāhidā** ḫayvān gibi lāyıḳ saña yimekʿalaf
G1369-2. ʿIşḳdur yolum ṭarīḳ-i müstaḳīmden dönmezem / Söylemem ben **zāhidā** senüñ gibi her dem güzāf
G1372-5. Dürlü dürlü ʿilm-i ġaypdan **zāhidā** virme ḫaber / Olmamışdur ʿilm-i ġaybı kimseye çün münkeşif
G1379-4. **Zāhidā** ʿaceb ile ger sen çekdüñ ise iʿtikāf / Ben daḥi künc-i ḫarābāt içre oldum muʿtekif
G1405-4. **Zāhidā** alma ele tek sen şarāb u şāhidi / Var saña olsun mübārek kevşer iç ḥūrāya baḳ
G1442-2. **Zāhidā** ḳo çeksün ol cevr o cennet ġuṣṣası / Sen dilā ṣu gibi ṣāf ol dāimā dīdāra baḳ
G1475-4. Şarābı **zāhidā** żemm ile añduñ / Sözüñden añlanur yirsin meger beng
G1483-2. Bu güni ḫoş görelüm biz minnet olsun Ḫāliḳa / **Zāhidā** ferdā ġamın yi sen yüri endīşe çek
G1491-5. **Zāhidā** pend eyleme ṭutmaz Muḥibbī pende gūş / ʿĀşıḳ olanʿār u nāmūsı nedür rüsvā gerek
G1492-2. Ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥı **zāhidā** Mecnūnleyin / Bādeye rehne ḳoyup kendüñi ʿuryān eyledüñ
G1530-2. Bilürdüñ ʿışḳumuñ keyfiyyetini / Şarāb içsen yimeseñ **zāhidā** beng
G1543-3. Puḫte ṭutmaz içelüm cām-ı şarāb-ı erġuvān / **Zāhidā** añma müṣelleṣ sözlerüñ ḫām eyledüñ
G1677-2. Pā-birehne ʿāşıḳam olmaḳ melāmet pes baña / **Zāhidā** ol sen selāmetʿālem içre şöhret al
G1688-4. **Zāhidā** gel buḫlı ḳo dime benümdür cenneti / Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl
G1706-3. **Zāhidā** şerʿe muḫālif mi degül bu işlerüñ / Ḫānḳāh içinde her dem hūy u hāy eksük degül
G1711-1. Ḥaḳḳı gözle ḳo riyāyı **zāhidā** inṣāfa gel / Saña kim didi ki meclislerde her dem lāfa gel
G1736-4. **Zāhidā** bilmek dilersin ʿışḳ ḫālinden ḫaber / Ölmegi āsān ider ol buña yitmez mi delīl
G1758-4. Key ḳatı maʿẕūrsın kendüñi gördüñ **zāhidā** / Saña ancaḳ bu ṣunulmışdur hemān sen lāfa gel
G1763-4. **Zāhidā** yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī zülfi fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1792-3. ʿĀşıḳam rindem bugüni virmezem ben yarına / **Zāhidā** şāhidle meyden ṣanma perhīz eyleyem
G1793-4. Ben nice maḥbūb ile meyden giçem kim **zāhidā** / Āb-ı ʿışḳ ile yoġurdılar ezelden ṭıynetüm
G1795-3. **Zāhidā** inkārı ḳo gel ʿışḳuma / Āh ile eşküm güvāhumdur benüm
G1801-3. **Zāhidā** ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yoḳ / Ṭālibüz dīdāra biz özge hevāmuz var bizüm
G1818-3. Gülşen içre **zāhidā** içdüm şarāb-ı lāle-reng / Ṣanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm
G1876-1. **Zāhidā** zühd ü salāḥı ṣanma kārumdur benüm / ʿIşḳ ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G1877-7. **Zāhidā** eyler Muḥibbī ḫidmetin meyḫānenüñ / Nezdüñe varmaz anuñçün kim riyādan ḳorḳaram
G1884-5. **Zāhidā** ister cennet ü ḥūrā müdām / Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyem
G1923-4. Reʾy iderseñ **zāhidā** maḥbūb u meyden giç diyü / Ṭoġrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rālar benüm
G1944-3. Eylerem Ḥaḳḳa tevekkül yimezem ferdā ġamın / **Zāhidā** ṣanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam
G1961-4. Baña ṭaʿn itme **zāhidā** saña ne / Anı ben sevmedüm veyā sevdüm
G1962-4. Menʿḳılma **zāhidā** maḥbūb u meyden dönmezem / Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel ḳılmış raḳam
G1997-4. Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif / **Zāhidā** ṣanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam
G2005-7. Bī-ḫabersen **zāhidā** aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī / Añlamadan içümi bilmeyesin daşum benüm
G2031-5. **Zāhidā** olsun mübārek saña bu ḥūr u bihişt / ʿĀşıḳam maṭlūb idindüm cān ile dīdārı ben
G2036-5. **Zāhidā** kendüñ görüp her bī-kese ṭaʿn eyleme / Örnek al kendüñi görüp şūret-i merdūddan
G2052-3. **Zāhidā** ʿuṣṣāḳa ṭaʿn itme bu hāy u hū ile / Ṭutmadı hīç kimse sen ṭutduñ bu ġavġā meşrebin
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ **zāhidā** destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel żevḳ it meyüñ keyfiyyetin
G2114-3. **Zāhidā** ḫalvete gir ʿömri riyā ile giçür / Gidelüm yār ile biz ṣaḥn-ı gülistāna degin
G2148-4. Ṭoġrı yoldur **zāhidā** ben ʿışḳı bildüm fāriġ ol / Nuṣḥ ḳılma ṭutmazam senüñ gibi kemrāhdan
G2178-4. ʿĀşıḳ olan **zāhidā** eyler melāmet iḫtiyār / Sen selāmet ehli ol var ad ile şānuñ ṣaḳın
G2202-2. Yüz çevirme gün yüzinden **zāhidā** inkārı ḳo / Kāfir olmaz mıʿaceb nūr-ı İlāhı sevmeyen

G2273-3. Gel mey ü maḥbūbdan **zāhidā** beni menʿ eyleme / Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān
G2330-3. **Zāhidā** itme naṣīḥat kim eşer itmez baña / Pāk-meşreb rind olan uymaz iken efsāneye
G2388-3. **Zāhidā** görseñ melāmet ʾāşıḳı ṭaʿn eyleme / İçine eyle naẕar sen baḳma anuñ ṭaşına
G2417-3. Şarābı **zāhidā** terk itmek olmaz / Olupdur ṭıynum anuñla sirişte
G2420-2. **Zāhidā** muʿciz degül mi zülfin ejder gösterüp / Ḥaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine
G2467-4. İkilikden **zāhidā** ḳurtulmaduñ birdür ṭaraf / Çāre bulunmaz ebed dünyāya şaşı gelmişe
G2468-3. **Zāhidā** menʿ eyleme gel cām u ṣāhidden bizi / Ɨyşumuzı telḫ ü kendüni ters-rū eyleme
G2485-4. **Zāhidā** ʿaceb ki beng ile giçürdi ʿömrini / Dehrüñ bugün o baḳmadı hergiz şarābına
G2495-3. **Zāhidā** añma baña virme ḳıyāmet ḫaberin / Her ḳaçan yār ḳıyām itse ḳıyāmet getüre
G2513-1. **Zāhidā** zühd ü riyāyı iḫtiyār itmek nice / Ehl-i diller meclisin gördükce ʾār itmek nice
G2613-4. Menʿ idersin ʾāşıḳı ammā riyādur ṣatduġuñ / **Zāhidā** ʿaceb ile gördün kendüñi dānā gibi
G2631-3. İçdügüm mey **zāhidā** baña ġıdā-yı rūḥdur / Sen yidügün dāimā ḥayvānleyin erzen gibi
G2639-3. ʿAyb ḳılmazduñ bu ben dīvānei ṭaʿn eyleyüp / **Zāhidā** görsen eger bir kez ol ādem cānını
G2653-2. Kem naẕarla **zāhidā** baḳma igende ʾāşıḳa / ʿAceb ile şeyṭān olur bir kişi görse kendini
G2662-4. **Zāhidā** ẕikr eyleme cennet hevāsı bizde yoḳ / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan n'eyler İrem uçmaġını
G2668-4. Ger bihişte **zāhidā** meyl itmesem ʿayb eyleme / Şu gibi çün ʾāşıḳ-ı dīdār gördüm kendümi
G2670-4. **Zāhidā** saña şunuldı rūz-ı ezelde tiryāḳ / Gülşende bāde içmek ehl-i meẕāḳa düşdi
G2681-4. **Zāhidā** baḳduñ ḥaḳāretle yine ʿışḳ ehline / ʿAcep idüp gördüñ tekebbürle ey miskīn kendüñi
Mh12-10. **Zāhidā** pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʾārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān ẕevḳ būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm
Mr7-11. **Zāhidā** inkār idüp yoḳ dime ʿışḳuñ meẕhebi / Ser-i nā-puḫte ḳaçan idrāk ider bu megrebi
D44-1. **Zāhidā** ḳılsañ naẕar yārüñ gözine ḳaşına / Ṣad-hezārān āferīn dirdüñ anuñ naḳḳāşına
B87. **Zāhidā** yüz yıl eger ṭurmaz ʿibādet eyleseñ / İremezsin menzile tā ḳılmayınca ḳalb-i ṣāf
B165. **Zāhidā** maḥbūb u meyden gel beni menʿ eyleme / Mey ile taḫmīr olındum ḳo sertim maḥbūb ile

ẓāhir [24] *Ar.* Meydanda olan, açık, aşikâr. (Ş. Sami, 2010: 1349)

bk. dīde-i ẓāhir, ẓāhir eylemek/itmek, ẓāhir ḳılmaḳ, ẓāhir olmaḳ, ẓāhir ü bāṭın, ẓāhir ü pend

(zāhir [22], ẓāhirdedür [1], ẓāhire [1])

G2-2. Eger **ẓāhir** göz ile ben ne ġam cānānı görmezsem / Biḥamdillah ki çeşmi cān açıḳdur aña yoḳ ḫāyil
G68-4. Gelse biñ tīġ-i cefā **ẓāhir** görinmez yāresi / Yaḳsa biñ nār-ı sitem dāġ-ı nihānıdur baña
G342-1. Yaşum ile gerçi kim **ẓāhir** görindi rūy-ı zerd / Bilmedi aḥvālümi illā meger kim ehl-i derd
G583-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün gibi eş ʾāruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ ile sensin **ẓāhir**
G666-2. Bīgāne şanduñ ey dost **ẓāhir** göz ile baḳduñ / Cān gözi ile baḳsañ ʿışḳ ehli āşinādur
G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye ẓāhir ü bāṭın ġayr dost / Ehl-i ḫāl olan bilür işbu sözüm **ẓāhirdedür**
G759-5. Ey Muḥibbī söyle söz virsün ḥaḳīḳatden ḫaber / Şimdiki şā ʾirlerüñ her bir sözi **ẓāhir** giçer
G860-5. Ey Muḥibbī ẓāhir itdüñ gün-be-gün eş ʾāruñı / Dehr içinde anlaram şi ʿrüñ ile sensin **ẓāhir**
G883-3. Ḫande ḳılsa gül gibi **ẓāhir** görinen düş midür / Yoḫsa şaḳlu ḥoḳḳa-i la ʿl içre lü ʿlü'lar mıdur
G910-4. Ne ġam cānā eger **ẓāhir** göz ile görmesem vechüñ / Bu cān gözi uyur şanma seni gözler uyanıḳdur
G968-4. Cān u dil almaz mısañ bir būsene didüm didi / Cān virem dir saña **ẓāhir** şanasın bir nesnedür
G1217-3. Yandı cānum ʿışḳ ile ger āh idem Maʿẕūr ola / Dūd olur ol yirde **ẓāhir** düşicek āteş neces
G1322-5. Ey Muḥibbī bil **ẓāhire** rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle zerden ne ḥaẕẕ
G1490-2. Gül-ruḫında ḫaṭṭını **ẓāhir** görüp āh eyledüm / Ḫār elinden yaraşur bülbül-tek efġān eylemek
G1890-4. Bize farż olmış iken olmaz islāma **ẓāhir** / Nice bir oturalum bunca günāhı çekelüm
G2012-5. **Ẓāhir** göz ile baḳduñ sen beni şāh şanduñ / Bāṭın göz ile baḳsañ bir kemterin ḫaḳīrin
G2073-3. Derūnum ḫālini bir kimse bilmez / Degüldürür içi **ẓāhir** ṭaşından
G2075-7. Ɨşḳı Muḥibbī her nice kim ketm itmek istese / **Ẓāhir** görür yüzine baḳanlar ʿalāmetin
G2190-4. Ḫudānuñ şanʿatı **ẓāhir** muʿayyen görmek istersen / Muḳābil eyle rūyuña ele al āyīne baḳın
G2259-4. Egerçi ḳatl ider çeşmi ḳılur ol Ɨsi-dem iḥyā / Cefā vü cevr ider **ẓāhir** velī luṭf u vefā pinhān
G2401-3. Eger **ẓāhir** gözi görmezse yāri / Ne ġam cān gözini aç ḳıl naẕāre
G2489-4. Bāde-i şevḳ-i leb ile ben ezel ser-mest idüm / Bāġ-ı ʾālemde eşer **ẓāhir** degülken ṭāḳda
G2664-6. İstedüm çeşm-i fettānı uyur ʾālem olur rāḥat / Uyarmañ fitnedür **ẓāhir** ḳo ṭursun aña ḫʷāb ulı
Mh9-4. Her seḥer-geh dil nice feryād u zārı itmesün / Eydüñüz ʿuşşāḳı **ẓāhir** nār ile ḳorḳutmasun / ʿĀrif olan irteye ḳalan belādan ḳorḳmaz

ẓāhir eylemek/itmek [19] Açmaḳ, belürtmek, ızhār itmek, āşikāre etmek, ʿáyān etmek, fāş etmek...(Tulum, 2011: 1923-1924)

G70-5. Şanma ancaḳ pīrehen bil sīnemi çāk eylerem / **Ẓāhir itdüm** lāle-veş bu dāġ-ı pinhānı saña
G195-3. **Ẓāhir itdi** kūy-ı ʿışḳ içre cünūnum ʾāleme / Naḳş olan seng-i cefādan cism-i ʿuryān ʾāḳıbet
G341-4. Sırr-ı ʿışḳı şaḳlamaḳ ḳaṣd eyledüm ammā çi sūd / **Ẓāhir eyler** āh u eşk ü bir yaña ruḫsār-ı zerd
G389-5. Dürre beñzerse Muḥibbī sözümi itmeʿaceb / **Ẓāhir iden** çün anı ṭabʿ-ı kehribārumdur
G392-4. Ɨşḳımuñ şıyt u şadāsın **ẓāhir itdi** ʾāleme / Ṭurra-i ġamla çalınur sīnem üzre küsa şor
G467-1. Ol ġonce sözde la ʾlini çün siḥr-sāz ider / Esrār-ı ġaybı **ẓāhir idüp** keşf-i rāz ider
G583-5. Ey Muḥibbī **ẓāhir itdüñ** gün gibi eş ʾāruñı / Dehr içinde añlaram şi ʿrüñ ile sensin ẓāhir
G703-5. Ey Muḥibbī **ẓāhir eyle** gel bugün söz gevherin / Ola kim anı tereddüdsüz ala dil-ḫʷāhlar

G860-5. Ey Muḥibbī **ẓāhir itdüñ** gün-be-gün eş ʿāruñı / Dehr içinde anlaram şiʿrüñ ile sensin ẓāhir
G1097-5. Kimse bilmezdi Muḥibbī sūz-ı ʿışḳumdun ḫaber / **Ẓāhir eyler** ʿāleme bu sırr-ı eş ʿārum ḳomaz
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu sīnesi / Olmasa nice **ẓāhir ider** zer-miyānı şemʿ
G1375-3. Gözlerümüñ yaşını ʿummāna beñzetdi gören / **Ẓāhir eyler** dürleri çeşmüm olupdur çün ṣadef
G1376-2. Sırr-ı ʿışḳ bu göñül **ẓāhir iderse** ne ʿaceb / Gösterür her ne ki içinde ola şīşe-i ṣāf
G1704-2. Göñli ḳātilar bulursa yiridür neşv ü nemā / **Ẓāhir itdi** çü n bu faṣl-ı seyrde dīdār gül
G1783-3. Eşḳ-i sürḫ u rūy-ı zerdüm eyledüm sırrum ʿiyān / **Ẓāhir itdi** āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm
G1893-1. Ġam ḥazānın **ẓāhir itdi** çehre-i zerdüm benüm / Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm
G2095-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı çün / **Ẓāhir eyler** çehresinüñ sebze-gāhı zerd olan
G2133-6. **Ẓāhir itdi** bu Muḥibbī yine söz gevherlerin / Nice yıllar ṣaḳlu idi dilde bu genc-i defin
G2244-4. Sırr-ı ʿışḳuñ ṣaḳlar iken sīnede cānum gibi / **Ẓāhir itdüm** ʿālemde bu āh u efġān ile ben

ẓāhir ḳılmaḳ [2] Ortaya çıkarmak.

G191-4. Şundı be-raġm-ı zāhid mey pīr-i deyr baña / Her kimde kim kerem var **ẓāhir ḳılur** kerāmet
G1047-1. Göklere peyveste olan āh-ı tāb-nākumdurur / ʿIşḳumı **ẓāhir ḳılan** bu sīne-i çākumdurur

ẓāhir olmaḳ [51]

1. ...gözükmek, görünmek, belürmek, zuhūr etmek...(Tulum, 2011: 1924)

G142-2. Pāre pāre göz yaşından laʿle döndi dāmenüm / **Ẓāhir oldı** derd-i dil çāk-ı girībānum görüp
G165-5. Ey Muḥibbī **ẓāhir olur** kendüzin ḳandayse ʿışḳ / Ṣaḳlayalum dime virme kendüzüne gelʿaẕāb
G230-7. Ey Muḥibbī derd-i dilden ṣabr ḳıl āh eyleme / ʿĀlemi efsürde eyler **ẓāhir olursa** ol ut
G246-2. **Olur ẓāhir** ḳadeḥle içme zāhid / Sebū ile anı içmek ẓarāfet
G598-3. **Ẓāhir olsa** her ḳaçan sīnemde buʿaşḳ āteşi / Göklere iletür benüm āhum duḫānından ḫaber
G606-1. Ḥüsnüñ bahārı **ẓāhir olalıdan** ey nigār / Cān ʿandelībi eyledi ḳarşunda āh u zār
G713-4. Bir yañaden **ẓāhir olsa** ḳaplasa şehri fiten / Gūşe-i meyḫāne olmaġa baña me'men yiter
G882-1. ʿĀrıẓuñda **ẓāhir oldı** zülf ü ḫaṭ ey gül ʿiẓār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G934-4. Ger kıyām itse **olur ẓāhir** ʿalāmet ḥaşrden / Ṣalınursa serv-veş ḳopar ḳıyāmet arturur
G979-1. Zülfini keşf eyledüñ çün **ẓāhir oldı** nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre ḥūrlar
G1006-1. **Ẓāhir oldı** fitneler ḫaṭuñ ayaġ üstindedür / Ġāret-i ḥüsn itmege dāim yaraġ üstindedür
G1284-1. Gül yüzüñde çünki ḫaṭṭuñ **ẓāhir oldı** mūr-veş / Çarḫ elinden iñler isem ṭañ mıdur ṭanbūr-veş
G1425-3. Saḳf-ı çarḫ-ı bī-sütūna dūd-ı āhumdur sütūn / **Ẓāhir olsun** bir naẓar bu ḳubbe-i mināya baḳ
G1463-3. Āhum odından yanar her dem kenār-ı āsumān / Bilmeyen ṣanur anı kim **ẓāhir olmışdur** ṣafaḳ
G1505-2. Āh ḳılsam ḳanlu yaşum **ẓāhir olsa** ṭañ degül / Kim şeb-i tār içre encüm āşikār olmaḳ gerek
G1567-2. Ġoncenüñ aġzını açmaġa mecālin ḳomadı / Gülşen-i ḥüsnüñ ile **ẓāhir olaldan** dehenüñ
G1617-2. Sebz-i ḫaṭuñ **ẓāhir olmış** bāġ-ı ḥüsnüñde velī / Bilmedüm ʿanber mi yā misk-i Ḫıṭādur kākülüñ
G1982-1. Gözüñden fitneler **ẓāhir olur** ḳaddüñ ḳıyāmet hem / Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem
G2029-3. Getürür peyk-i ecel ṣan baña riḥlet nāmesin / Her ḳaçan **ẓāhir olur** ḫaddinde ol ḫaṭ-ı nihān
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / Zīrā āteş **ẓāhir olur** ḳand ise oddan
G2085-1. Çıḳsa āhum ṭañ mıdur bu sīne-i ṣad-çākdan / **Ẓāhir olur** dūdlar āteş ḳona ḫāşākdan
G2136-1. Dilberüm gösterse ḫaddin sünbül-i sīrābdan / **Ẓāhir olur** ṣan cihān ḫūrşīd-i ʿālem-tābdan
G2211-6. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī ʿālemi anı yaḳar / Şuʿleler kim **ẓāhir olur** sīne-i tennūrdan
G2397-5. Görse Muḥibbī cevrüñi artuḳ sever seni / Artur cefāñı **ẓāhir olur** imtiḥān ile

2. ...çiḳmaḳ, meydāne çiḳmaḳ, zuhūre gelmek...(Tulum, 2011: 1924)

G276-3. Küfr ile cihān ṭolmış iken şer-ī şerefüñ / **Ẓāhir olalı** ehl-i küfrden alınur bāc
G300-6. Mey miḥekdür kişinüñ içerisin ṭaşra ḳılur / Nīk ü bed **ẓāhir olur** böyledürür kār-ı ḳadeḥ
G327-3. Çeşm-i siyāh ḫūn-ı cigerle görindi sürḫ / Mūy-ı sefīd **ẓāhir olup** oldı rūy-ı zerd
G370-4. Ḥamdülillah kim lebüñ tiryākı **ẓāhir olalı** / Ġam degüldür mār-ı zülfüñden eger semler gelür
G455-2. Benden ne söz ki **ẓāhir olur** bil ḫaḳīḳīdür / Efsāne-i zamānei ehl-i zamāne ṣor
G842(b)-2. Ser-keşler idi ḫüsn ile meh-pāreler velī / **Ẓāhir olalı** ḫaṭları bir pāre yatdılar
G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī **olalı ẓāhir** benüm / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı didürsem zer bī-bes
G1229-2. **Ẓāhir olur** yansa ten āteş dehānumdan benüm / Şuʿle virür her yaña çünküm düşe āteş be-ḫas
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu dil zevraḳın / **Ẓāhir oldı** mevcler dinür mi hīç āşārı yoḳ
G1960-5. Olaldan ḫusrev-i Rūmūn kemāle irdi eş ʿārum / Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne ṭañ disem **ẓāhir oldum**
G2029-1. Görinen ḫaṭı mıdur ya fitne-i āḫır zamān / Yāḫūd kāfir leşkeridür **ẓāhir olur** nāgehān
G2109-2. **Ẓāhir olsa** ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ / Āhum ile ey sirişk çün ʿışḳumuñ ġammāzısın
G2200-1. Bildüñ ise ḥālümi içimde yanan oddan / Bir naẓar ḳıl **ẓāhir olsun** dilde olan dūddan
G2325-4. Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlayam didükce **ẓāhir olur** āh / Hīç olur mı āteşi pinhān ḳılmaḳ kāh ile
G2489-1. Şuʿleler kim görinür bu sīne-i ṣad-çākda / Ṣubḥ şāmʿaksidür **ẓāhir olur** eflākde
G2592-5. **Ẓāhir olmaz** mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki sürḫ u çehresi hem zerd ola
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī ṣaḳla dilden çıḳarma zinhār / **Ẓāhir olur** o lā-büd çünki dudaġa düşdi
G2793-4. Ey dil mecāzī ʿışḳa göñül virmeden ṣaḳın / Ṣoñra yanuñda **ẓāhir olur** çün nedāmeti

3. ...má ʿlūm ołmaḳ, ʿáyān ołmaḳ...(Tulum, 2011: 1924)

G18-3. Oḳuduñ levḥ-i ezelde her ne kim menḳūş idi / **Oldı ẓāhir** saña ʿilm-i evvelīn ü āḫirīn

G2181-1. Bilmedüm sükker midür laʿlüñ veyāḫūd abkenīn / **Ẓāhir olurdı** baña görsem anı ʿayne'l-yaḳin
G2463-6. Gizlüdür ḥāli kesüñ kimse Muḥibbī bilmez / **Ẓāhir olmaz** anuñ içi nedürür ṭaşında

4. ...doġmaḳ, tulū ʿetmek...(Tulum, 2011: 1924)

G1436-2. Şan şafaḳ içinde gögde **ẓāhir olmış** aydur / Allar giymiş yine ol dilber-i bedr-ayı baḳ
G1686-4. **Ẓāhir olsa** gün gibi rāz-ı nihānum ṭañ mıdur / Dil ise dīvāne olmış yār ise maḥrem degül

5. ...vücūda gelmek, vucūd bulmaḳ...(Tulum, 2011: 1924)

G2169-1. **Ẓāhir oldı** kün didüñ bir dem semā ile zemīn / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ʿālemīn
G2220-1. Her ṣadānuñ ʿaksi kim **ẓāhir olur** feryāddan / Bir eşerdür kūh içinde nāle-i Ferhāddan
G2473-3. İbret al gör nice ḫalḳ itmiş anı Perverdigār / Mārlar kim **ẓāhir olmış** gerden-i ḍuhhākda

6. Yayılmak.

G158-4. **Ẓāhir ola** her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre ẕikr ide nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb

ẓāhir ü bāṭın [1] İç dış.

G737-2. ʿĀşıḳ oldur görmeye **ẓāhir ü bāṭın** ġayr dost / Ehl-i ḥāl olan bilür işbu sözüm ẓāhirdedür

ẓāhir ü pend [1] Açık gizli.

G1848-5. Ḫıred-mendüm ḫüdā-vendüm nihānum **ẓāhir ü pendüm** / Ḳubādum Ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine cānum

ẓāhirde [8] Taşrada, dışardan, zāhiren, sūretā. (Tulum, 2011: 1923)

G93-1. Bir kemān-ebrū güzel **ẓāhirde** cānāndur baña / Līk maʿnīde yine ol āfet-i cāndur baña
G336-3. Ayāz **ẓāhirde** Maḥmūd'uñ ġulāmı / Velī maʿnīde ḳuldur aña Maḥmūd
G485-1. Kim ki bir dilber sevüp **ẓāhirde** dil ḫoş gösterür / Līk maʿnīde ṭolu ol sīne āteş gösterür
G605-2. Sīnemi mecrūḥ ider **ẓāhirde** gerçi ġamzeler / Līk maʿnīde göñül zaḫmına ol merhem düşer
G934-2. Sīnemi mecrūḥ ider **ẓāhirde** gerçi ġamzeler / Ol baña olmaz cerāḥāt belki rāḥat arturur
G1189-5. Bu Muḥibbīʾnüñ murādı benden olmaḳdur hemān / Gerçi kim **ẓāhirde** biz de memleket sulṭānıyuz
G1980-1. **Ẓāhirde** gerçi pādişeh-i heft-kişverem / Maʿnīde līk ḫāk-i ḳademden kemterem
G2778-5. Bir būse tevaḳḳuʿiderem didi Muḥibbī / **Ẓāhirde** ḳabūl itmedi ammā güle düşdi

ẓāhirā [16] Süreten, sūretā, muʿāmele-i sūret, zāhiren. (Tulum, 2011: 1923)

G333-4. Ġayre inʿām itdi Leylī ṣıdı Mecnūn kāsesin / **Ẓāhirā** göstermedi maʿnīde itdi aña yād
G381-4. Ṣaḳın aldanma vefāsuzdur bu dünyā-yı deni / **Ẓāhirā** şeker ṣunar maʿnī yüzinden sem gelür
G446-1. **Ẓāhirā** ṭaşum görüp içüm de ḫurrem ṣandılar / Her ne kim bī-ġamdur anı ṣanma ādem ṣandılar
G526-4. **Ẓāhirā** dūram u maʿnīde yaḳınam ḳapuña / ʿĀşıḳa bir görinür ḳandase nezdik ile dūr
G843(b)-1. Görinen **ẓāhirā** maḥabbetdür / Līk maʿnī yüzinde miḫnetdür
G903-5. Ġam degüldür görmez ise **ẓāhirā** cānān yüzin / Cān göziyle çün Muḥibbī dost dīdārın görür
G1192-1. Kūy-ı dilberde egerçi biz maḥabbet beklerüz / **Ẓāhirā** egerçi maḥabbet līk miḫnet beklerüz
G1455-4. Āteş-i ʿışḳı ser-ā-ser yaḳdı ʿālem mülkini / Gerçi baḳsan **ẓāhirā** görinür anda nār yoḳ
G1859-1. **Ẓāhirā** baḳsañ egerçi berr ü baḥruñ şāḥıyam / Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam
G2027-1. Egerçi **ẓāhirā** baḳsan bugün şāḥib-ḳülāhum ben / Velīkin kūy-ı ʿışḳ içre bir avuç ḫāk-ı rāhum ben
G2062-1. Egerçi **ẓāhirā** baḳsan cihān mülkine şāham ben / Naẓar maʿnī yüzinden ger ḳılursañ ḫāk-i rāham ben
G2132-1. **Ẓāhirā** baḳar iseñ ʿāleme sulṭānam ben / Olmazam ġırra velī ḫāk ile yeksānam ben
G2153-1. Baḳarsañ **ẓāhirā** dirsin benümçün pādişāham ben / Velī maʿnī yüzinden gör bir ednā ḫāk-i rāham ben
G2161-3. **Ẓāhirā** görmek dilersen ger ki ṣunʿ-ı ḫāliḳi / Al ele āyīne ḥamd it kendü ḫüsnüñe baḳın
G2769-4. **Ẓāhirā** gördüm ʿīẓāruñdaʿaraḳ / Güller üzre çīn seḥer şebnem gibi
D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz /**Ẓāhirā** pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz

ẓāhire [1] *Ar.* Vaktinde sarf olunmak üzere tedarik ve ambara vazolunan me'kûlât. (Ş. Sami, 2010: 1349)

G705-3. Ne bilür ʿālemde ol **ẓāhiresin** / Pister-i devletde ol kim şīr emer

zaḫm [16] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1349)

bk. zaḫm itmek, zaḫm-ı çeşm, zaḫm-ı dost, zaḫm-ı ḫançer, zaḫm-ı hicrān, zaḫm-ı müje, zaḫm-ı nigār, zaḫm-ı peykān, zaḫm-ı sinān, zaḫm-ı tīr, zaḫme

(zaḫm [5], zaḫmı [2], zaḫmına [3], zaḫmını [3], zaḫmum [1], zaḫmumuñ [1], zaḫmuñ [1])

1. Vurma, darp, darbe.

G57-4. Aġlamaḳdan nermdür müjgānum ey serv-i ḫırām / **Zaḫm** ura şanma ayaḳ baş raḥm ḳıl cānā baña

G459-2. Çeşmi şayyādı yine aldı eline oḳ u yā / Sīneme **zaḫm** urup murġ-ı dili itdi şikār
G2422-4. ʿAḳrebi zülfüñ egerçi **zaḫm** urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2670-6. Efʿī-i zülfüñ ey dost **zaḫm** ursa baña ġam mı / Tiryāk-ı laʿlüñ emdüm cānā āfāḳa düşdi

2. Yara, ceriha.

G605-2. Sinemi mecrūh ider ẓāhirde gerçi ġamzeler / Liḳ maʿnīde göñül **zaḫmına** ol merhem düşer
G767-4. Bu göñül **zaḫmına** merhem urayım dime ṭabib / Ne bilürsin kim anuñ derdini dermāne giçer
G795-3. **Zaḫmum** benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri ṣad olmada zaḫm-ı sinānum ḳandadür
G810-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken **zaḫmını** bülbül götürür
G1000-3. Yāreler ursa ne ġam sen gül içün baña raḳīb / Bu meṣeldür ki diken **zaḫmını** bülbül getürür
G1647-1. Serv şeklin naḳş ider sīnemde şemşīrüñ senüñ / Bāġ-ı dilde gül bitürür **zaḫm** ile tīrüñ senüñ
G1989-2. Sīne **zaḫmına** anuñçün acı yaşlar dökerem / Dimesünler ki nemek ḥaḳḳın ferāmūş eyleyem
G2058-4. Ol gülüñ çoḳ olsa aġyārı dilā ʿayb eyleme / Götürür **zaḫmını** ḫāruñ bāġ u gülzār isteyen
G2137-1. **Zaḫmuñ** ile sīneme kim baḳa ey nā-mihribān / Saña güllerle müzeyyen oldı yine gülsitān
G2176-5. Anuñ derdi devādur **zaḫmı** merhem / Muḥibbī derde dermānı n'idersin
G2497-4. Sīnemde anuñ **zaḫmı** gelür çün baña merhem / Derdümi ḳabūl eylemişemdür em içinde
G2728-1. ʿArż-ı ḥüsn ile ḥicāb eyleme cān-pāracügi / **Zaḫmumuñ** merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

zaḫm itmek [1] Dar etmek, darlamaḳ, sıḳmaḳ...(Tulum, 2011: 1925)

G1195(b)-4. ʿĀşıḳ oldur yār eger yaġdursa ṣad seng-i cefā / Başına biñ **zaḫm iderse** hergiz āhı eylemez

zaḫm-ı çeşm [1] Göz değmesi.

G356-5. **Zaḫm-ı çeşm** irmemek içün yine sulṭān-ı gülüñ / Ġonceden daḳdı felek gerdenine bāzū-bend

zaḫm-ı dost [1] Dost yarası.

G980-5. Yāreme merhemdürür çün **zaḫm-ı dost** / Cānuma tīr-i ḳażāsı ḫoş gelür

zaḫm-ı ḫançer [1] Hançer yarası.

G602-5. İstedüm pinhān idem dildeki **zaḫm-ı ḫançerüñ** / Didiler yā göreyin sīneñde yaralar nedür

zaḫm-ı hicrān [1] Ayrılık yarası.

G1612-3. Gerçi tīrüñ merhem urmışdur dil-i mecrūḥuma / Bir oñulmaz yāredür bu **zaḫm-ı hicrānuñ** senüñ

zaḫm-ı müje [1] Kirpiğinin yarası.

D45-1. Cānā göñlümde **zaḫm-ı müjeñ** nice var ola / Bilsem ki lebüñ öpmede cānāne var ola

zaḫm-ı nigār [1] Sevgilinin yarası/eziyeti.

G964-4. **Zaḫm-ı nigār** yāreme merhemdürür benüm / Urma ṭabīb yāreme gel merhem öldürür

zaḫm-ı peykān [3] Okun ucundaki demirin yarası.

G48-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüñe / Sīnem içre dem mi vardur **zaḫm-ı peykān** olmaya
G980-4. **Zaḫm-ı peykānı** ḳızıl güldür baña / Bülbülem ḫār-ı belāsı ḫoş gelür
G2442-3. Ey kemān-ebrū alaldan tīr-i ġamzeñ destüne / Sīnem içre dem mi vardur **zaḫm-ı peykān** olmaya

zaḫm-ı sinān [1] Mızrak yarası.

G795-3. Zaḫmum benüm bed olmada ḫūn-āb-ı bī-ḥad olmada / Derdüm biri ṣad olmada **zaḫm-ı sinānum** ḳandadür

zaḫm-ı tīr [3] Ok yarası.

G1773-3. **Zaḫm-ı tīrin** sīnem içre ṣaḳlasam olmaz ʿaceb / Cān yirine geldi oldur fi'l-meṣel ṣānum benüm
G2314-1. Gözümden ḳanlu yaşumı görüp dime ki ḳandur bu / Nigārā **zaḫm-ı tīrüñden** aḳar ṭurmaz nişāndur bu
G2319-3. **Zaḫm-ı tīrüñe** anuñçün dökerem göz yaşını / Tā ebed onulmaya dirler olıcaḳ yara şu

zaḫme [2]

1. *bk. zaḫm (2)*

G82-2. Sīneme gelmezse tīrüñ görmezem rāḥat yüzin / Vāy ol **zaḫme** ki üstünden ola merhem cüdā

2. Telli çalgıların tellerine dokunmaya mahsus boynuz ve tüy vesaireden çöpçük, tezene (tâziyâne), mızrap.

G2455-2. Göñlümüñ nāleleri eyledi çün nāyı ḥazīn / Muṭribā **zaḫme** uram dime şaḳın ḳānūna

zaḫmet [7] *Ar.* Sıkıntı, eziyet, mihnet, rahatsızlık. (Ş. Sami, 2010:1349)

bk. belā vü zaḫmete ḳatlanmaḳ, zaḫmet çekmek, zaḫmet virmek, zaḫmete girmek, zaḫmet-i ḫār-ı muġilān

(zaḫmet [4], zaḫmetdedür [1], zaḫmetin [2])

G865-1. Dāimā cevr ü cefāñ ile göñül rāḥatdadur / Çün baña senden gelür şanma anı **zaḫmetdedür**
G1003-2. Eksük itme nāvek-i ġamzeñ nigārā sīneden / Ol baña **zaḫmet** degüldür belki rāḥat arturur
G1340-4. Ġam şebinde ḳalmış idüm añmasam ruḫsārını / Gitdi **zaḫmet** ḥamdülillah eyledüm bīdār şemʿ
G2103-3. Ka ʾbeye varmaz o kim görmeye yoluñ **zaḫmetin** / ʿIyd-ı vaṣla iremez cān ile ḳurbān olmayan
G2242-2. Her ne **zaḫmet** kim gele andan baña rāḥat gelür / ʾāṣıḳ-ı ṣādıḳ olan mihr ü vefāyı nʾeylesün
Mh2-3. Kūh-kenden bū-sütūn içinde ṣordum **zaḫmetin** / Didi miḥnet görmedüm ʿışḳ ile dāim rāḥatın
Mr4-14. Başda sevdā cānda **zaḫmet** dilde firḳat gözde yaş / Ḳanḳı birin diyeyüm biñ dürlü derdüm vardur

zaḫmet çekmek [1] Güçlükle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak. (TDK, 2011: 2640)

G956-3. Ġamzeñe di ʿāṣıḳuñ ḳatline **zaḫmet çekmesün** / Anı hicrān öldürüpdür saña uzun yaşlar

zaḫmet virmek [1] Sıkıntı vermek. (TDK, 2011: 2640)

G428-3. Ḫançerin ṭurmaz biler ister ki nübtiz eyleye / Ḳatle **zaḫmet virmeyem** diyü bu rāyı çekdürür

zaḫmete girmek [4] Biri için yorulmak...(TDK, 2011: 2640)

G139-4. Her ki ʿāṣıḳdur ezel mest ü ḫarābātī olur / **Zaḫmete girüp** aña pend eyleyüp nʾeyler edīb
G741-5. Gel ey ṭabīb çek elüñi **girme zaḫmete** / Ölmekden özge ʿāṣıḳa ṣanma devā olur
G2021-4. Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā ḳanuñ ile / Bulımazsın **zaḫmete girme** ṭabībā çāresin
G2098-4. Ṣümāre gelmeye cevr ü cefāsı ʿışḳuñ çoḳdur / Kerem ḳıl **zaḫmete girme** anuñ gel giç şümārından

zaḫmet-i ḫār-ı muġilān [1] Deve dikeninin eziyeti.

G400-2. ʿIyd-ı vaṣl istersen ey dil çoḳ raḳībüñ ḳahrını / **Zaḫmet-i ḫār-ı muġilānı** çekenler ḥācıdur

zaḫmetle [1] Cefā ile, güc ile...(Tulum, 2011: 1925)

Mr14-7. Yürürem hecr elinden ḥasret ile / Gicem **zaḫmetle** günüm miḥnet ile

zaḫm-nāk [1] *Far.* Mecruh, yaralı. (E. Tevfîk, 1890: 521)

G798-1. Tīr-i ġamzeñle bu sīnem zaḫm-nāk olmış yatur / Dir gören meydān-ı ʿışḳ içre helāk olmış yatur

ża ʿīf [1] *Ar.* Kuvvetsiz, zebun, arık, nizâr. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 564)

bk. ża ʿīf olmaḳ, ża ʿīf ü nātüvān, zār u ża ʿīf

G424-1. Cān **ża ʿīf** olduḳca göñlüm nālesi āhestedür / N'eylesün söze mecāli ḳalmadı dil-ḫastedür

ża ʿīf olmaḳ [2] Arıḳlanmaḳ, ʿācīf olmaḳ...(Tulum, 2011: 1927)

G1257-4. **Oldum ża ʿīf** derdüñ ile ey ṭabīb-i dil / Bir üstüḫvān ḳaldı bile bir deri yetiş
G1641-5. Kāha dönmişdür **ża ʿīf oldı** Muḥibbī ʿışḳ ile / Ey göñül āh itme yoḫsa anı berbād eyledüñ

ża ʿīf ü nātüvān [2] Zayıf ve güçsüz/takatsiz.

G340-4. Olmışam hicrān şebinde key **ża ʿīf ü nātüvān** / Ey ṭabīb-i dil ne çāreñ var ise öldüm meded
G2423-5. Hecr ile oldı Muḥibbī key **ża ʿīf ü nātüvān** / Ey ṭabīb-i dil meded ḳıl bu dil-i bīmāruma

zāil olmaḳ [1] Yok olmak, ortadan kalkmak. (TDK, 2011: 2640)

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ ẕikr ü fikridür / Eṣer ḳalmaya ger benden o ḥālet **olmaya zāil**

ẕākir [2] *Ar.* Zikreden, zikir ve virt ve tespihle meşgul. (Ş. Sami, 2010: 1350)

G769-1. Ġamze-i ḫūn-rīzüñi añup bu dil **ẕākir** giçer / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā şākir giçer
G2169-4. Giceler tevḥīdi elden ḳoma her dem **ẕākir** ol / Rūz-ı maḥşer derdüñe oldur devā iden hemīn

zāl [5] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1350)

bk. dehr-i zāl, Rüstem-i Zāl, zāl-i çarḫ, zāl-ı dehr, Zāl ü Rüstem

(Zāl [1], zāl [2], Zālem [1], zāli [1])

1. Yaşlı ve ak sakallı adam.

G11-5. Ey Muḥibbī merd iseñ aldanma dehrüñ ālına / Māl ü cāh ile seni aldamasun şaḳın bu **zāl**

G1700-5. Ey Muḥibbī bağlama dünyā denīdür dil aña / Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet işbu **zāl**
G2171-6. İşbu dehrüñ nevʿ-arūs-ı ḥüsnine alınmaya / Baḳıcaḳ ʿālī-naẓar bu köhne **zāli** n'eylesün

2. İranîlerin kahramân-ı şehîri Rüstem'in pederi.

G2159-2. Ber didüm rāḥat olam aldanmayam dünyā saña / Didi dünyā niceleri elde ben **Zālem** bugün
Mh3-10. ʿÖmrini żāyiʿ giçürür ol ḳurı sevdā ile / Dehr **Zāl** n'eyledi Cemşīd'e gör Dārā ile / ʿIyş u nūş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaḳtidür

zāl-ı çarḫ [1] İhtiyar felek.

G310-4. ʿİbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden göñül / Kimseye meyl itmemişdür ẕerrece bu **zāl-ı çarḫ**

zāl-ı dehr [2] İhtiyar dünya.

G831-3. **Zāl-ı dehri** almaya bir ḥabbeye / Aña ger himmet yüzinden baḳa er
G2733-5. **Zāl-ı dehre** ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / Zen nedür ki meyl ide ki cihān serverleri

Zāl ü Rüstem [3] Zal ve Rüstem.

G295-2. Ḳaşlaruñ yāyını cānā **Zāl u Rüstem** çekmeye / ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastelerde var mı bu miḳdār güc
G2051-6. ʿIşḳ yāyı ḳatı yādur degme kes el urmasun / Ṣor baña çekmez anı ger **Zāl ü Rüstem** bil ten
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden **Zāl ü Rüstemler** zebūn / Dostlar inṣāf idüñ bu dil nice başılmasun

żalāl [1] *Ar.* Azmaḳlıḳ, azġunlıḳ...

G673-5. Bir ʿacūze köhnedür dünyā Muḥibbī virme dil / Ḫayra irşād eylemez dāim **żalāl** üstindedür

ẓalām-ı ġam [1] Gam karanlığı.

D4-2. Dil ḫānesini ḳapladı sāḳī **ẓalām-ı ġam** / Ṣun bir piyāle luṭf idüp anı münevver it

ẓālim [14] *Ar.* Haksızlık ve zulmeden, haksız, gaddar, kıyıcı, merhametsiz...(Ş. Sami, 2010: 1350) *bk. çarḫ-ı ẓālim, nefs-i ẓālim, şāh-ı ẓālim, ẓālim ü bī-dād*

(ẓālim [8], ẓālimdür [4], ẓālimsin [2])

G264-2. Ṣaçı **ẓālim** ḥabībüñ çeşmi āfet / Olur her birisi fitneye bā ʿiş
G681-5. Dāda varma ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Hey ne **ẓālimdür** Muḥibbī şanma andan dād irür
G817-6. Hey ne **ẓālimsin** varup ḳapuña ger dād istesem / Yā şoruñ yā öldürüñ diyü o dem fermān olur
G1092-1. Giçdi yıllar āh dilber göñlümi yād eylemez / Ṣāh kim **ẓālim** ola mülkini ābād eylemez
G1102-3. Hey ne **ẓālimdür** ʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Ṣöyle ẕann eyler ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne **ẓālimdür** ki ẓulm ḫoş görür dād istemez
G1435-1. Ṣanma ey şeh kim ḳapuñda nāle vü feryādlıḳ / Hey ne **ẓālimsin** senüñ beñzer ḳapuñda dārlıḳ
G1506-2. İñlesem āh eylesem gūş eyleyüp ḳılmaz naẓar / Hey ne **ẓālimdür** o yār şol fārigü'lbālum görüñ
G1335-5. Āsitānuñda Muḥibbī ḳanuñı itdüm heder / Ḳanda gitdi ḳanı inṣāfuñ be **ẓālim** ḳanı şerʿ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp zülfin suāl itdüm didi / Hāy **ẓālim** boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1975-2. Gör o **ẓālim** ḳanumu dökdi dönüp inkār ider / Baḳadursañ ḫançeri aġzında ḳanum var benüm
G2010(a)-2. Gör o **ẓālim** ḳanumı dökdi yine inkār ider / Baḳa ṭursun ḫançeri yüzinde ḳanum var ben üm
G2287-2. Şāne urduñ zülfüñe şād-pāre ḳılduñ göñlümi / Ḫāni **ẓālim** nice bir göñlüm perīşān idesin
En1-17. Ẕı **Ẓālim** gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa ẓulm ile bu ben āşıḳ ider ġubār

ẓālim ü bī-dād [1] Zalim ve adaletsiz.

G1984-2. Ḳaşlaruñ altında cānā nergis-i cādūlaruñ / Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı **ẓālim ü bī-dād** hem

zamān [35] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1351)

bk. āḫır zamān, āşūb-ı zamān, bir zamān, devr-i zamān, ehl-i zamān, ḫalḳ-ı zamān, her zamān, ol zamān, Mecnūn-ı zamān, müfti-i zamān, Selmān-ı zamān, Süleymān-ı zamān, şāh-ı zamān, zamānı/zamānın giçmek/giçürmek, zamān ile, zemīn ü zamān

(zamān [15], zamāna [3], zamāndur [9], zamānı [4], zamānıdur [1], zamānum [1], zamānuñ [2])

1. Vakit, hengâm, çağ.

G426-4. El virdi çün **zamān** yüri fevt itme sāġarı / Meysüz giçürme ʿömrüñi çünki hebā giçer
G447-4. Didüm zekāt-ı ḥüsnüñi ʿarż it ḥaḳumdurur / Didi daḫi irişmedi saña **zamānı** var
G453-3. Var mı cihānda bir baña beñzer ya bī-nevā / Var ise ey **zamān** anı göster baña getür
G532-1. Çoḳ **zamāndur** kim nigārā bu dil ü cān sendedür / Işḳuñı terk itmezem nite ki cānum tendedür

G567-3. Kūyuñ kilābı ḳarşu gelür ḫāṭırum ṣorar / Görmedi bizi ḫayli **zamān** āşinālanur
G681-4. Hecr-ārā gelse cefā vü cevri göñlüm şād olur / Çoḳ **zamāndur** ġuṣṣa vü ġamda bu dil muʿtād irür
G694-3. Ḥüsnüñ **zamānı** var diyü aldanma ey perī / Bāḳi degül çü ḥüsn ile devrān gelür gider
G714-1. Bańa her dem ġamuñ mihmān-ı cāndur / Anuñla eglenür dil çoḳ **zamāndur**
G721-3. Cihānı odlare yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan zemīn iñler **zamān** ditrer
G726-4. Durma aġla ey gözüm ola ki dilber raḥm ide / Senge çün bārān ider giçe **zamān** te'şirler
G1024-2. Bir naẓar bu dīdemi açmaġa yoḳdur ṭāḳatum / Çoḳ **zamāndur** ʿışḳa düşdüm cān u bu dil-ḫastedür
G1061-2. Yoldaş oldur ki ḳoparmaya ḳılın yoldaşuñ / Bu **zamān** yoldaşı gör tīġini yoldaşa çalar
G1146-4. Fitne ta'līmin ider gözlerine ġamzeleri / Çoḳ **zamāndur** görürem ol gözi fettān uyumaz
G1281-1. Hecr içinde ölmedüm ne ḳatı cānum var imiş / Derd ü miḥnet çekmege beñzer **zamānum** var imiş
G1660(b)-6. Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger / Ger **zamān** olmasa berāy-ı gül
G1692-4. Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem Yārab neden / Çoḳ **zamān** idi ki ḳanum itmiş idüm aña ḥill
G1755-4. Ṭanıyup ḳuvvetüñ ṭutma **zamān** ile güreş / Başar āḫır seni ger Rüstem ü Nerimān ol
G1984-5. Ey Muḥibbī bu **zamāna** ḳalsa ger Ferhād u Ḳays / Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem
G2012-2. Ḳalsaydı bu **zamāna** Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden ṣorardı her biri ʿışḳ żamirin
G2087-4. Tāze cān virdün getürdüñ būy-ı zülfin ey ṣabā / Çoḳ **zamāndur** özlemişdüm ol ṣaçı gül-būyı ben
G2314-4. İder feryād bülbüller açılmış her ṭaraf güller / Açılur her yańa müller ele girmez **zamāndur** bu
G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş **zamān** gibi / Ola ki anı bir gün añasın zamān ile
G2398-5. Ne tīz unutduñ eyā dost Muḥibbī ḳuluñı / Çoḳ **zamān** idi müşerref idi dīdāruñ ile
G2603-2. Mesken ne içün itmeyesin göñlüm ey perī / Yıllarla yata nice **zamāndur** ḫarāb ola
G2610-4. Ne **zamāna** ḳalduḳ oldı var ise āḫır zamān / Gör ḳıyar dünyā içün ḳardaş olan ḳardaşını
G2623-3. Çoḳ **zamān** sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar iken / Dil-i dīvāne āşikār itdi
G2713-4. Niceler meydān-ı naẓma geldiler ammā ki ben / Olmışam ṭabʿ-ı semendümle **zamānuñ** yügregi
Mr3-6. İñleyüp derd ile aġlarsañ yiridür **zamān** / İl güler ben aġlaram bir ḫoş temāşādur gider
Mr17-15. Ey Muḥibbī yüri ʿıyş eyle **zamān** bulmış iken / Dest-i ġamdan bu **zamān** bir dem emān bulmış iken
Mr20-3. Çoḳ **zamāndur** mücmer olmışdur yürek bu āteşe / Ḳorḳaram āhum odından ʿāleme āteş düşe

2. Devir, ahit.

G728-5. Giçürdi ʿışḳ ile Mecnūn zamānın kūh-ken daḫi / Görinen şimdi ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ **zamānıdur**
G1426-4. Cemmāş çeşmüñ ey dost ser fitnesi **zamānuñ** / Ġamzeñde yoḳ teraḥḥum göz göre āfet ancaḳ

3. Mevsim.

G927-4. Devr-i gül bir haftadur bülbül **zamānı** tīz giçer / ʿĀlemüñ ʿibret-nümāsı gül midür bülbül midür
G944-1. Bülbüli gülşende gördüm nāle vü efġān oḳur / Tīz giçer dir gül **zamānı** defter-i hicrān oḳur

zamānı/zamānın giçmek/giçürmek [3] Bir işin yapılması için tanınan süreyi doldurmak. (TDK, 2011: 2641)

G728-5. **Giçürdi** ʿışḳ ile Mecnūn **zamānın** kūh-ken daḫi / Görinen şimdi ʿışḳ ile Muḥibbī'nüñ zamānıdur
G1493-3. Devrānuñı sür gül gibi bir tāze güzelsin / Ḫaṭṭuñ gelicek kim göre dir **giçdi zamānuñ**
G1639-4. Evḳādı gül defterinde devr-i gül bir haftadur / Budur āh u zār ile **giçer zamānı** bülbülüñ

zamān ile [1] Vaktiyle, bir zamanlar. (TS, 2009: 4803)

G2397-3. Adum unutduñ öyle mi giçmiş zamān gibi / Ola ki anı bir gün añasın **zamān ile**

zamāne [11] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1351)

bk. dest-i zamāne, efsāne-i zamāne, ehl-i zamāne

(zamāne [10], zamāneden [1])

1. Zamân-ı hâzır, şimdiki zaman, dehr.

G100-1. Ḳanda beñzer dostlar Mecnūn-ı ser-gerdān bańa / Bu **zamāne** ḳalsa ger ḳalurdı ol ḫayrān bańa
G1796-5. Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şeh-vār / Aşsun **zamāne** gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm
B90. **Zamāne** ḫālini hergiz cihānda kimse bilmiş yoḳ / İçinde nice biñ ādem velī bir kimse gülmiş yoḳ

2. Baht, talih, felek.

G211-5. Çünki gördüñ kim **zamāne** diñlemez feryāduñı / Gönder āhuñ āteşin yaḳsun ser-ā-ser anı ot
G878-5. Girmez **zamāne** gūşına āh u fiġānum āh / ʿAyb eylemeñ sözümi ol gerd degül midür
G1816-2. Bir kimse fehm itmeye ʿışḳuñ rümūzını / Söyler ise **zamāne** gelüp anı her bir ḳılum
G1903-2. **Zamāne** desti buraldan ḳulaġum meclis-i ġamda / Yaḳup bir deri sīnemde iñiler bir rübāb oldum
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül ẓulm itmesün hezāre / Ḥüsnin alur **zamāne** doymaz o rūzgāre
D36-1. Ṣanma seni ki ḳurtulasın bu **zamāneden** / Kimse murāda irmedi bu kār-ḫāneden
D38-2. Dostum viṣāle irmedi ṣundum firāḳa el / Bańa **zamāne** uymadı uydum **zamāne** ben

żamir [1] *Ar.* İç, dahil, her şeyin iç yüzü, batın. (Ş. Sami, 2010: 1351)

bk. naḳş-ı żamir

G2012-2. Ḳalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ / Benden şorardı her biri ʿışḳ **żamirin**

ẓann eylemek/itmek [3] ...sanmaḳ, sezmek, tesávvur etmek, ḫayalłamaḳ...(Tulum, 2011: 1930)

G1102-3. Hey ne ẓālimdür ʿaceb ferdāyı hīç añmaz mı yār / Şöyle **ẓann eyler** ki maḥşerde alınmaz dādımuz
G1237-1. **Ẓann iderdüm** ol perī-rūyı beşer ol māh imiş / Cümle ʿālem bende aña ol bir ulu şāh imiş
G2798-3. Dostum nāz uyḫusından daḫi bīdār olmadun / Şöyle **ẓann itme** ḳapuñda āh u feryād olmadı

ẕānu [1] *Far.* Diz, rükbe. (Ş. Sami, 2010: 1353)

En1-9. Ẕel **Ẕānuñı** senüñ nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem ol demde zebān oda yanar

zār [59] *Far.* Sesle ağlayan, inleyen, nâlân. (Ş. Sami, 2010: 1353)

bk. āh u vāh u zār, āh u zār, āh u zār eylemek/itmek, āh u zār ḳılmaḳ, ʿāşıḳ-ı zār-ı belā-keş, ʿāşıḳ-ı zār, bīmār-ı zār, bülbül-i zār, cism-i zār, dil-i zār, enis-i āh u zār Ferhād-ı zār, feryād u zār, feryād u zār eylemek/itmek, feryād u āh ü zār, fiġān u zār, fiġān u zār itmek, fiġān u āh ü zār, ḥāl-i zār, ḥāl-ı zār-ı şehīdān-ı ʿışḳ, ḥālet-i zār, ḫʷār u zār, ḥayrān u zār, Mecnūn u zār, murġ-ı zār, nāle vü zār, ten-i zār, zār eylemek/itmek, zār ḳılmaḳ, zār olmaḳ, zār-ı medhūş, zār u giryān, zār u ḥaḳir, zār u ḥayrān, zār u maḥzūn, zār u meftūn, zār u mehcūr, zār u nālān, zār u nevā, zār u ser-gerdān, zār u şeydā, zār zār/zār u zār, zār u ża ʿif, zār u zūr, zūr u zār, zārı zārı iñlemek

(zār [21], zāra [1], zārdur [2], zāre [7], zārı [15], zārın [1], zārını [3], zārum [5], zārumdan [1], zārumı [1], zāruñ [2])

G14-5. Gül yüzünüñ ḥasretinden bu Muḥibbī ṣubḥ-dek / İñlesün bülbül gibi kim yaraşur ol **zār** aña
G43-1. İşidüp nālemi ebr oldı yine **zār** baña / Çözdi sünbül şaçını aġladı kūhsār baña
G300-4. Baña nevbet gelicek eyledi sāḳī ihmāl / Nice bir ḳatline dil ölübeni **zārı** ḳadeḥ
G334-1. Olmaya bir dem eger ol gül ʿiẕārumdan meded / İñlerem bülbül gibi her gice **zārumdan** meded
G415-1. Gözlerüñ nergis nigārā gül yüzüñ gülzārdur / Anuñ içün giceler dil ṣubḥ olınca **zārdur**
G421-4. Vāḳıf olmadı göñül daḫi benüm esrāruma / Ey refīḳān-ı ṭarīḳat ṣormañ ol ne **zārdur**
G537-1. Añup günāhuñ ey dil ol gice ṣubḥa dek **zār** / ʿAfv ide tā ki cürmüñ setr eyleye ol Settār
G592-2. Kūyında benüm **zārumı** her kim işide dir / Geldi dimege ḥālini sulṭāna dimişler
G624-1. Gül gibi cevr ü cefāya ruḫların yār ögredür / Ḳılmaġa ʿāşıḳların bülbül gibi **zār** ögredür
G709-5. Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñe ḳarşu / Ḳo olsun dem-be-dem bülbül gibi **zār**
G854-1. Rūy-ı gülzārı görem dirseñ ʿaẕār-ı yāri gör / Ṣorma bülbül nālişin dil-ḫaste bu ben **zārı** gör
G867-1. Her kimüñ kim gül gibi her-cāyi bir dildārı var / Giceler bülbül-ṣıfat tā ṣubḥ olınca **zārı** var
G903-1. Bir naẓar ḳılmaz o meh-rū ʿāşıḳın **zārın** görür / Bir nefes olmaz cüdā yanından aġyārın görür
G912-1. Nigārā gül yüzüñ gülzāra beñzer / Öter bülbülleyin dil **zāre** beñzer
G913-3. Bir sencileyin ḥüsn gülistānına ḳarşu / Bülbüllerini eyleyici **zār** kimüñ var
G962-4. Ser-geşte ḳılup naṭ ʿ-ı zemīn üstine āḫır / Nerrād-ı felek oynaduban ḳıldı beni **zār**
G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi **zār** imiş
G1007-1. Egerçi kim ġam-ı ʿışḳa düşüp āh ile **zārum** var / Biḥamdillah senüñ gibi cihān içinde yārüm var
G1089-1. Cihān bāġında çün yār eksük olmaz / Anuñçün āh ile **zār** eksük olmaz
G1106-1. Görmeden dil baġladum āh ol cefākārı henüz / Ol sebebden gice gündüz eylerem **zārı** henüz
G1142-1. ʿĀşıḳuz ʿālemde bir gül yüzlü gülzār isterüz / Ḳarşusında şevḳ ile dil bülbülüñ **zār** isterüz
G1142-6. Didüm ey dilber nedür bu şīve vü cevr ü cefā / Güldi didi nāz ile ʿāşıḳları **zār** isterüz
G1196(a)-1. Seḥerden gülşene bülbül varur gül **zārını** bilmez / Ne deñlü eylese nāle güler gül **zārını** bilmez
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zāri ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi **zār** imiş
G1328-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur her-bār şem ʿ / Ol sebebdendür ki olur ṣubḥ olınca **zār** şem ʿ
G1395-4. Düşeli hicrān şebinde gün yüzüñden ayru āh / Ṣanma kim cān bülbülinüñ ṣubḥ olınca **zārı** yoḳ
G1640-1. Baña bir ġonce-leb ü ʿarżı gülzār gerek / Ṣubḥa dek ḳarşı aña bülbül-i dil **zār** gerek
G1714-1. Yine ʿarż-ı ḥüsn idüp itdi yüzin iẓhār gül / İdiser bülbüllerini vaḳti geldi **zār** gül
G1724-5. Ḳo Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde efġān eylesün / ʿĀdet olmışdur ider çün ʿandelībin **zār** gül
G1775-2. Gül yüzüñ şevḳine cānā bu dil-i şūrīdei / Giceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi **zār** iñledüm
G1778-2. Va ʿde ḳıldun yüzüñi göstermege gösteremeyüp / Bülbül-āsā arturursın āh ile **zārum** benüm
G1791-2. Bu gün gül şevḳine bülbül ider feryād ile **zārı** / Görelden gül yüzüñ cānā saña ḳarşu hezār oldum
G1844-4. Bülbül-āsā n'ola gül şevḳi ile iñler isem / Ḫār elinden irişen nāle ile **zāre** benem
G1856-1. Gül-ruḫuñ şevḳine ister ki göñül **zāruñ** olam / Tā ölince reh-i ʿışḳ içre hevā-dāruñ olam
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa zinde çıḳup nāle ile **zārı** çekem
G1935-2. Her şeb tenhā ḳapuñda / Tā ṣubḥ olınca **zārum**

G1957-4. Ne deñlü iñlesen bülbül miṣāli ol gülüñ hergiz / ʿAcebdür gūşına girmez benüm āhumla bu **zārum**
G2058-1. Lāyıḳ oldı derd ü miḥnet bī-vefā yār isteyen / Aña dil virsün hemīşe kendüzin **zār** isteyen
G2093-3. Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş / Ey göñül gice **zār** imişsin sen
G2177-1. Ey dil sevüp ol ṣūḫ-ı sitem-kārı n'idersin / Tā ṣubḥa degin eyleyüben **zārı** nidersin
G2177-5. Gül gibi Muḥibbī gerekmez anuñ gūşına feryād / Bülbül gibi sen daḫi ḳılup **zārı** nidersin
G2180-2. Dirīġ gūşına girmez fiġānumuz yārüñ / Ḳurı yire bu fiġān ile **zārı** neyleyin
G2206-3. Yine dil bülbülini ṣubḥa degin **zāra** getür / Lebi ġonceyüzi gül lebleri ḥamrā göresin
G2235-1. Ḫᵛāb içinde görmiş oldum nāgehān ol yāri ben / Nice yıllar ḫᵛāb görmem ḳullanuram **zārı** ben
G2269-4. Didüm bildün mi ey dilber belā kūhında ben **zārı** / Didi ol ḫusrev-i şīrīn-dehen Ferhāde beñzersin
G2460-1. Ḥüzn ile gelüpdür yine gülzāra benefşe / Gelürse ʿaceb eylemeñüz **zāre** benefşe
G2478-1. ʿĀşıḳ eger olmasa idi yāre benefşe / Boynın egüben gelmez idi **zāre** benefşe
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / Ẕerre gibi anuñçün āvāre düşdi **zāre**
G2502-1. Murġ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe / Ya ʿni bülbül gibi ḳaṣd itdi göñül **zāre** düşe
G2615-1. Niḳābın keşf idüp ol gül eger gösterse ruḫsārı / İderdüm nāle bülbül-veş ḳılurdum āb ile **zārı**
G2622-1. Göñül gül yüzlü bir dildāra düşdi / Anuñçün bülbül-āsā **zāre** düşdi
G2629-1. İder bülbül bahār olduḳda **zārı** / Gül ile çün görür bir yirde ḫārı
G2634-3. Ey bād-ı ṣabā ger varasın kūy-ı nigāra / Bir bir diyesin eyledügüm āh ile **zārı**
G2668-1. Gül yüzine dil virelden **zār** gördüm kendümi / Derde bildüm çāre yoḳ nā-çār gördüm kendümi
G2741-3. Dehenüñ **zārını** bu dilde nihān itmiş idüm / Geldüñ ey dost ʿiyān oldı baña sırr-ı ḫafī
M1-3. Güneh-kārem baña oldı güneh kār / Gice gündüz olursam yiridür **zār**
Mr19-9. Cān ile oldum giriftāruñ senüñ / Giceler bülbül gibi **zāruñ** senüñ
Mr24-7. Beni terk itdi çün gül yüzlü yārüm / Ne ṭañ artarsa bülbül gibi **zārum**

zār çekmek [2] İnlemek, inilti koparmak.

G774-3. Güldi üstüme benüm ḫaste idüm yār didi / Bir uzun añlayamaz nāle ile **zār çeker**
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine zülfini dildār çeker / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil **zār çeker**

zār eylemek/itmek [25] Ağlayıp inletmek.

G5-6. Güller ile gülşen içre ḫārı ḳılduñ hem-nişīn / Giceler tā ṣubḥa dek bülbülleri **zār eyledüñ**
G389-4. Seni gülşende raḳībüñ ile gördükde didüm / Bülbül-āsā beni **zār eyleyen** ol ḫārumdur
G578-1. Ḳaçan ol yār ruḫın ḳarşuma gülzār eyler / Giceler ṣubḥa degin bülbül-i dil **zār eyler**
G589-1. Gül gibi meh-pāreler çün ʿarż-ı dīdār itdiler / ʿĀşıḳ-ı bī-dilleri bülbülleyin **zār itdiler**
G590-4. İderler gün gibi her-cāylıḳ āh / Bu göñlüm bülbüline **zār iderler**
G828-3. Gül gibi dāmenini yār virür aġyār eline / Giceler ʿāşıḳı bülbül gibi ol **zār eyler**
G1109-2. Ṭañ degüldür nāle ḳılsa kūyuña varduḳca dil / Var mıdur gülşende bir gül bülbülin **zār eylemez**
G1186-5. Gülşen-i ḥüsnüñde **zār itme** Muḥibbī'ye didüm / Didi bir gül var mıdur kim bülbül-i zār istemez
G1592-5. Müdde ʿīler raġmınadur ṣād u ḫandān olduġum / Yoġsa ben efġānum ile murġı **zār itsem** gerek
G1598-4. Ḳo bülbül **eylesün zārı** anı terk itdi dildārı / Gülüñ ḫod yoḳdur yāri bu ʿālemde dikenden yeg
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi seni **zār itsem** gerek / Ṣubḥ olınca zārlıḳ eyler hezār itsem gerek
G1656-5. Bu Muḥibbī göñlin alup **zār iden** bülbül gibi / Ṣanmañ ol ruḫsārı gül o ḳāmeti bālā degül
G1666-1. **Zār iden** ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül / ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül
G1828-1. Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm / Āh ü feryād ile bülbülleri hem **zār idelüm**
G1882-1. Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh ile **zār eylemem** / ʿIşḳı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem
G1954-3. Gülşen-i ḥüsninde **zār itdi** bu göñlüm murġını / Gül gibi güldi yüzüme bir gül-i ḫandān benüm
G1958-4. Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi **zār eyledüm** / Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i pür-gerdüm benüm
G2013-2. Sen gül-i raʿnāyı gördüm gülşeni seyr eyledüm / Āh idüp didüm budur dil bülbülini **zār iden**
G2013-3. Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem / Nāle feryādumdur ol meclisde çengi **zār iden**
G2017-5. Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile **zār eylesün**
G2041-6. Beni derd ü belā ile bugün gülzār-ı ʿālemde / Fiġān u āh ile **zār eyleyen** ey dost sensin sen
G2066-5. Gülüp evvel Muḥibbī ol yüzüñe / **İdiser** ṣoñra seni **zār** ṣaḳın
G2623-2. Gösterüp gül yüzin ḳıldı nihān / Bülbül-āsā işümi **zār itdi**
Mr1-11. Göz göre ey muġbeçe ʿāşıḳlaruñ **zār eyleme** / Rū-siyehdür gel raḳībi kendüñe yār eyleme
B173. N'ola deyrüñden bu göñlüm **itse zār** ey muġbeçe / Küfr-i zülfüñ eyledüm çün iḫtiyār ey muġbeçe

zār ḳılmaḳ [5] Ağlamak.

G991-4. Zār olup gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / **Zār ḳılsun** ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş
G1086-1. Gülşen-i ḥüsnüñ yiter biz gül iẓārı n'eylerüz / **Zārı ḳılsun** cān u dil anda bezārı n'eylerüz
G1180-1. Bulınmaz gül enis-i ḫār ḳılmaz / Ya bülbül var mıdur kim **zār ḳılmaz**
G2214-1. Gülşen-i ḥüsnüñde ḳılduñ ruḫlaruñ gülzār sen / Baña dirsin anuñ içün bülbül ol **ḳıl zār** sen
G2607-5. Belā ṣaḥrāsına ey dil yiter saña revān olsan / Gözüñ yaşın ṣu ile ġamı derd ile **ḳıl zārı**

zār olmaḳ [19] Ağlayıp inlemek.

G450-1. Bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ baña çü cennet gülidür / **Zār olup** nāle ḳılan ḳarşu bu cān bülbülidür
G643-1. Gül mevsiminde murġ-ı çemen **zār zār olur** / Ḳalmaz ḳarārı şevḳ ile bī-iḫtiyār olur
G896-1. Dil ruḫlarını yād idicek işi **zār olur** / Ṣankim çemende şevḳ-i gül ile hezār olur
G991-4. **Zār olup** gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zār ḳılsun ʿāşıḳuñ çünki naṣibi zār imiş

G1004-5. Bu Muḥibbī gibi bir bülbül güle **zār olmadı** / Gülşen içinde nice nice hezārān iñler
G1293-4. **Zār olur** gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / Zāri ḳılsun ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G1332-1. Giceler ṣubḥa dek bīdār olan şemʿ / Döküp göz yaşlarını **zār olan** şemʿ
G1337-1. Mihr-i ruḫsārını görmişdür meger ey yār şemʿ / Odlare yanup firāḳuñdan **olupdur zār** şemʿ
G1346-1. Şevḳ-i ruḫsāruñla yanup yaḳılur ey yār şemʿ / Ol sebebdendür ki **olur** ṣubḥ olınca **zār** şemʿ
G1505-1. Bülbül-i cān meskeni bir gül ʿiẕār olmaḳ gerek / Şevḳine bir gül-ruḫuñ dil murġı **zār olmaḳ** gerek
G1900-3. **Zār zār ol** ey dil-i şūrīde var nālişler it / Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam
G1947-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu bülbül gibi Muḥibbī / Tā ṣubḥ olınca **zār ol** ḳıl dem-be-dem terennüm
G2231-1. Mübtelā-yı ʿışḳ olup hīç kimseler **zār olmasun** / Ġam şebinde miḥnet ü derd ile bīmār olmasun
G2282-1. Dostum ḥaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun / Dilden özge ḳarşuña bülbül gibi **zār olmasun**
G2342-5. Ey Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde nigāruñ **zār ol** / İşidüp nāleñi tā ol gül-i ḫandān acıya
G2348-2. Yaḳsa maḥv itse beni pervāne-veş şemʿ-i cemāl / Ḳarşusında bülbül-āsā murġ-ı dil **zār olmasa**
G2589-1. Ruḫlaruñ anılsa göñül **zār zār ola** / Bülbül çemende nāle ḳılur nev-bahār ola
G2594-1. Bülbüle lāyıḳ budur kim çīn seḥer-geh **zār ola** / Yiridür pervānenüñ her şeb mekānı nār ola
G2602-1. Ger bāġ-ı ḥüsn içre ḥadüñ gül ʿiẕār ola / Lāyıḳ budur ki bülbül-i dil anda **zār ola**
Tb1-16. Gül yüzüñ şevḳine her dem bülbül-i cān **zār olur** / Dāmenüñe el uran dāim görür aġyār olur

zār-ı medhūş [1] Şaşkın inleme, ağlama.

G513-4. Ol ṣaçı Leylī görüp vādide ben dīvānesin / Didi zencīr-i belā bu **zār-ı medhūşumdadur**

zār u giryān [9] Ağlayıp inleme.

G48-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim **zār u giryān** olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde şādān olmaya
G262-1. Gül yüzüñ göstermedün ey vird-i ḫandān elġıyāṣ / Bülbül-i dil oldı her şeb **zār u giryān** elġıyāṣ
G1336-1. Āteş-i ʿışḳa yanup ḫāl-i perīşānum çü şemʿ / Giceler tā ṣubḥ olınca **zār u giryānum** çü şemʿ
G1444-2. Olup hicrān şebinde **zār u giryān** / Baña göstermedi ṣubḥ hem-dem-i ʿışḳ
G1614-1. Ruḫlaruñda bāġbān oldı gülistānuñ senüñ / Olmışam bülbül gibi ben **zār u giryānuñ** senüñ
G1900-1. Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam / Serv-ḳaddüñ añılup yā **zār u giryān** olmayam
G2103-2. Gül gibi açılmasun irmez baḥr-ı vaṣluña / Āhını bād eyleyüben **zār u giryān** olmayan
G2442-1. Gül yüzüñ şevḳine her kim **zār u giryān** olmaya / Dilegüm budur anı ʿālemde şādān olmaya
G2453-2. Hicrān şebinde dost ger ṣorarsañ nedür-ḫāl / Bī-ḫᵛāb u **zār u giryān** uydum dil-i enīne

zār u ḥaḳir [1] Ağlayan ve itibarsız.

G890-1. Dīde rūyuñ oldı ḥayrān oldı bu göñlüm esīr / Çāresüz bī-çāre oldum ḳalmışam **zār u ḥaḳir**

zār u ḥayrān [2] Ağlayan ve şaşırmış.

G221-7. Bir nefes yoḳdur Muḥibbī **zār u ḥayrān** olmaya / Eyledi ḫālin mükedder kākül-i miskīn dost
Mr28-4. Gice gündüz **zār u ḥayrānam** daḥi dil-besteyem / Pādişāhum sevdügüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

zār u maḥzūn [1] Ağlayan ve üzgün.

G6-5. Bugün ger bunda olsañ **zār u maḥzūn** / Olursın yarın anda şād u ḫandān

zār u meftūn [1] Ağlayan ve büyülenen.

G1968-1. Leylī zülfüñi görelden **zār u meftūn** olmışam / Çek ṣaçuñ zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam

zār u mehcūr [2] Ağlayan ve ayrı düşen.

G584-3. Degülsin ḫaste göñlümden ḫaber-dār / Yatur ṭaş işigüñde **zār u mehcūr**
G788-1. Göñül hecr ile olmış **zār u mehcūr** / Dil ez-men dūr u men ez-dilsitān dūr

zār u nālān [1] Ağlama ve inleme. *bk. zār u nevā*

G480-2. Yanuñda ey gül-i raʿnā raḳībi ḫāre beñzetdüm / Bu göñlüm bülbüli her dem anuñçün **zār u nālāndur**

zār u nevā [1] *bk. zār u nālān*

G1931-7. Gül yüzüñsüz Muḥibbī istemez bāġ u bihişt / Nāle ḳılur bülbülem **zār u nevāyı** isterem

zār u ser-gerdān [9] Ağlayan ve başı dönmüş/sersem.

G90-3. Ẕerre gibi eylerem ḳarşu semā ey āfitāb / Tā diyesin dāimā ol **zār u ser-gerdān** baña
G100-6. Vādi-i ġamda ḳalup bī-çāre dil Mecnūn gibi / Kim dimez bilmem Muḥibbī **zār u ser-gerdān** baña
G107-1. Ne müferriḥ virdi gevherden ṭabīb-i kān aña / Baḳmaġ ile olmışam ben **zār u ser-gerdān** aña
G193-5. Ẕerre gibi **zār u ser-gerdān** olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G378-2. Bir lebi şīrīn-suḫan meh-pārenüñ Ferhād-veş / Bu göñül kūh-ı belāda **zār u ser-gerdānıdur**
G848-1. Ḳanda kim şīrīn-zebān bir dilber-i fettān ḳopar / Ḳarşusında ehl-i diller **zār u ser-gerdān** ḳopar
G1189-1. Ẕerre gibi gün yüzünüñ **zār u ser-gerdānıyuz** / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1883-1. Tende cānum yoġ iken ben ṭālib-i cānān idüm / ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş **zār u ser-gerdān** idüm
G2019-3. Ẕerre deñlü ḥaḳḳ budur kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş ruḫsāruñ oldum **zār u ser-gerdānı** ben

zār u şeydā [1] Ağlayan ve divane

G2039-1. ʿIşḳ mıdurʿaḳl u ṣabrum külli yaġmā eyleyen / ʿIşḳ mıdur ben ġarībi **zār u şeydā** eyleyen

zār u ża ʿīf [1] Dermansiz ve zayıf

G1778-5. Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı **zār u ża ʿīf** / Naḳş-ı dīvār ile farḳ olmaz ten-i zārum benüm

zār zār/zār u zār [6] Sesle ağlaya ağlaya, inleye inleye, figan ve nâle ile. (Ş. Sami, 2010: 1352)

G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben **zār u zār** / Zārılıġum eylemez bir ẕerre ol mekkāre kār
G544-4. Bildi gülüñ viṣāli hemān firḳate döner / Bīçāre bülbül anuñ içün **zār u zārdur**
G702-2. Dūr olaldan gün yüzüñden ey leṭāfet gülşeni / Aġlaram bülbül gibi tā ṣubḥ olınca **zār u zār**
G768-4. Aġlasam bülbül gibi kūyunda ṭañ mı **zār zār** / Bu benüm efġānuma gül gibi sende ḫande var
G926-1. Vādi-i hecre düşelden oldı bu dil bī-ḳarār / İñleyüp tā ṣubḥ olınca aġlaram ben **zār zār**
G1927-4. Aña şādum ṣordılar ben bülbülüñ ol gül didi / Gülşen-i ḥüsnüme ḳarşu **zār u zārumdur** benüm

zārı zārı iñlemek [1] Sesli ağlaya ağlaya inlemek.

B131. ʿAceb bilsem ne şehden ayrusın sen / Ki **zārı zārı iñler** ṣayrusun sen

zār u zūr [1] Zayıflık ve güç.

G1010-4. Vaṣla irmek dād-ı Ḥaḳdur yine Ḥaḳdan iste sen / Pādişehlıġa çün itmez fāyide bil **zār u zūr**

ẓarāfet [3] *Ar.* Naziklik, nazikâne tavır ve hâl ve ifade, terbiyeli muamele, letafet. (Ş. Sami, 2010: 1352)

(ẓarāfet [2], ẓarāfetdür [1], ẓarāfetle [1])

G246-2. Olur ẓāhir ḳadeḥle içme zāhid / Sebū ile anı içmek **ẓarāfet**
G921-2. Ṭolaşur ehl-i ʿirfāna şarāb u ḫūb içün zāhid / Şarāb içmek güzel sevmek velī bilmez **ẓarāfetdür**
G1462-2. Bu ḥüsn ü bu **ẓarāfet** kim göre senden cānā / Elbette cān u dilden yüzüñe ola ʿāşıḳ

ẓarāfetle [1] ...zárifāne...(Tulum, 2011: 1931)

D29-2. Būse alduñ leblerinden bir **ẓarāfetle** yine / Saña beñzer var mı ey dil hīç bir merd-i ẓarif

żarar eylemek/itmek [5] Maddi ve manevi bakımdan kayba uğramak. (TDK, 2011: 2644)

G570-3. Göñli yıḳılsa müdde ʿīnüñ **eylemez żarar** / Beñzer yıḳıldı olduġıçün mescid-i żarar
G1567-7. Ḥaẕer itme müjeden baş bu Muḥibbī gözine / **Żarar itmez** baticek şuda kişiye dikenüñ
G1618-2. Ḳorḳum oldur kūy-ı dildāra **ide** bir gün **żarar** / Yoḳsa seyl-i eşkümi ne idi ṭūfān eylemek
G2298-5. Ey Muḥibbī la ʿlin añup aġlama / Çün **żarar eyler** şeker tengine şu
G2422-3. Çeşmüme gel pā ḳoyup ḫār-ı müjemden ġam yime / Pāyuña **itmez żarar** yaşumla çün nem-nāk ola

żarar irmek [1] Kötü bir duruma uğramak.

G2341-3. Ḫalel bir ṭaşına gelmez esās-ı mihrüñüñ ey meh / Bu çarḫ-ı bī-sütūnun ger **żarar irse** bināsına

żarar gelmek [6] Kötülük gelmek. (TDK, 2011: 2644)

G805-1. Keşf ḳıl yüzden niḳābın ḳılsun ʿuşşāḳuñ naẕar / Ḫalḳ-ı ʿālem baḳmadan **gelmez** çü ḫūrşīde **żarar**
G840-1. Gün yüzüñ göstermedüñ sen bir naẕar / Baḳmadan güne **gelür** mi hīç **żarar**
G1030-5. Gün yüzüñi bu Muḥibbī ḳo temāşā eylesün / Çünki **gelmez** bir naẕardan hīç ḫūrşīde **żarar**
G1918-4. Seyl-i eşkümden **żarar geldükce** bu dil şehrine / Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm
G2513-4. Seyl-i eşkümden **żarar geldükce** bu mülk-i dile / Seng-i miḥnet birle yapup üstüvār itmek nice
G2776-2. Seyl-i eşkümden **żarar gelmez** meger bīnā-yı ʿışḳ / Seng-i miḥnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını

żarar olmaḳ [1] Kötülüğe sebebiyet vermek.

G1734-4. Yiter aġlatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer / Kūyuña **ola żarar** kim aḳa aḳa ola sil

żarar yoḳ [1] Kötülüğe yol açmamak.

G2385-1. Sīnem odına **żarar yoḳ** ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı żıdd iken ol āb beñzer āteşe

żarb ile [1] ...zárbī, zárbīce...(Tulum, 2011: 1933)//vuruşta.

G2109-5. Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir **żarb ile** / ʿArşa aşduñ tīġüñi bil ey Muḥibbī ġāzisin

żarb itmek [1] ...vurmak...(Tulum, 2011: 1933)

G456-2. Ney gibi ḳaçan nāle ḳıla bezm-i ġam içre / **Żarb itmek** içün sīnesini anda def eyler

żarb-ı şemşīr [1] Kılıç darbesi.

G1611-2. Dostum ger döndürem seng-i cefādan başumı / Uġrasun boynuma āḫır **żarb-ı şemşīrüñ** senüñ

zārılıḳ [25] ...çağırış, sáyhá, feryād, fiġān...(Tulum, 2011: 1931, 1933)

(zārılıġ [1], zārılıġı [1], zārılıġum [4], zārılıḳ [19])

G42-1. Göñül **zārılıḳ** itdükce olur bu gözde nem peydā / Oñulmaz derde ṣataşdum olur her laḥẓa ġam peydā
G65-3. Giceler **zārılıḳ** ile dök gözinüñ yaşların / Raḥmetünden dür ḳılma ḳullaruñ Yārabbenā
G124-4. Gülşen-i ḥüsnüñde görsem gül yüzüñ āh eylerem / Devr-i gülde nitekim **zārılıḳ** eyler ʿandelīb
G139-5. Gördi gülşende güli olmış müşābih ḫār ile / Ṣubḥa deñlü iñleyüp **zārılıḳ** eyler ʿandelīb
G289-4. İncinür āh eyleyüp **zārılıḳ** itsem ol ṣanem / Dostlar gül yapraġından terdür ol nāzik-mizāc
G398-3. Şol ḳadar **zārılıḳ** itdüm dün gice kūyında kim / Ney işidüp iñleyüp dimiş bu efġān ḳandadür
G443-2. Şol ḳadar **zārılıḳ** itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār u dirhem ṣandılar
G462-5. Kūyuñda bu Muḥibbī **zārılıḳ** itse ṭañ mı / Gül şevḳine çemende bülbül işi fiġāndur
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / **Zārılıġum** eylemez bir ẕerre ol mekkāre kār
G518-2. Derd ile **zārılıḳ** itse göñlümi ʿayb itmeñüz / N'eylesün hecr içre dāim ol ʿāẕāb üstindedür
G670-5. Muḥibbī gül yüzüñe dil virelden / Öter bülbül gibi **zārılıḳ** eyler
G855-1. Ġam meclisinde **zārılıġum** iñleyen bilür / Ney gibi nice iñiledügüm diñleyen bilür
G906-1. Bezm-i ġamda nāle ḳılsam nāylar dem-bestedür / Ūd iñler **zārılıġum** işidelden ḫastedür
G913-2. Bir bencileyin bezm-i belā vü ġam içinde / **Zārılıḳ** ider derd ile bīmār kimüñ var
G969-2. Aġlayup **zārılıḳ** ile eylesem yüz biñ niyāz / Yār nāzın arturur biñ dürlü istiġnā ider
G1076(b)-2. Şol ḳadar **zārılıḳ** itdüm göz yaşın dökdüm yire / Bu cihānı ser-te-ser dinār ü dirhem ṣandılar
G1715-1. Gül ile ṣaḥn-ı çemen naḳşı muṣaffā mı degül / Bülbülün **zārılıġı** ḥayret-i dünyā mı degül
G1740-5. Aġlayup **zārılıḳ** itsem her seḥer bülbül gibi / Gül gibi ṣanmañ ki dilber ḫālüme ḫandān degül
G1800-3. Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i güyā gibi / Tā seḥer **zārılıḳ** itdüm āh u feryād eyledüm
G1818-2. Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm / İñleyüp **zārılıḳ** itdüm ḳaddümi çeng eyledüm
G2051-7. Ey Muḥibbī **zārılıġum** işidüp dilber dimiş / Eksük itme nāle ḳıl ey bülbül-i güyā-yı men
G2483-2. Şol ḳadar **zārılıḳ** itdüm ẕerrece raḥm itmedi / Bulmadum vaṣlın dirīġā irmedüm meh-veşe
G2639-4. Şol ḳadar **zārılıḳ** itdüm baḳmadı bir kez baña / Nitekim gül bülbülüñ güş eylemez efġānını
G2665-3. İñleyüp **zārılıġ** itse ṭañ mıdur cān bülbüli / Laḥẓa laḥẓa çünki artar ol gülüñ raʿnālığı
G2683-5. Gülzār-ı ḥüsne ḳarşu Muḥibbī bulınmadı / **Zārılıḳ** ider bülbül-i güyā benüm gibi

zārī eylemek [1] Ağlamak, ağlayıp inlemek. *bk. zārī ḳılmaḳ*

G2167-7. Günāhuñ añ Muḥibbī **eyle zārī** / Ola ki cürmini ʿafv ide Raḥmān

zārī ḳılmaḳ [6] *bk. zārī eylemek*

G405-5. **Zārī ḳılsun** ḳo Muḥibbī ḳarşuña bülbül gibi / Şanma her gülşende bülbül ile ḫoş-elḥān olur
G874-3. Ola kim luṭf u keremden cürmüñi ʿafv eyleye / Giceler tā ṣubḥ olınca **zārī ḳıl** yalvarı gör
G1238-3. Her ne deñlü **zārī ḳılsam** āh u feryād eylesem / Eylemez benden yaña bir kez naẓar ol baġrı ṭaş
G1293-4. Zār olur gülşende bülbül dem-be-dem gül şevḳine / **Zārī ḳılsun** ʿāşıḳuñ çünkim naṣibi zār imiş
G2529-5. Dil Muḥibbī gözümüñ yaşı içün nāle ḳılur / Şiʿr umup **zārī ḳılur** ṭıfl gibi dāyesine
Mr9-5. Andan ayru olmaġa rāżı degüldüm bir nefes / Şimdi dil **zārī ḳılur** hecr ile mānend-i ceres

ẓarīf [1] *Ar.* Nazik, letafetli, hoş eda. (Ş. Sami, 2010: 1353) *bk. merd-i ẓarif*

G1027-6. Nāziklik ile būsesin aldum uyurdı yār / Her kim **ẓarīf** ola işi nāzikānedür

zārlıḳ [4] Aġlamaḳlıḳ, aġlayiş, aġlama...(Tulum, 2011: 1934)

(zārlıḳ [3], zārlıġum [1])

G813-1. **Zārlıġum** diñlemezsin didüm ey gül yüzlü yār / Didi kūyumda senüñ tek var nice yüz biñ hezār
G1435-4. Rāh-ı ʿışḳa ṭoġrulup ʿazm eyleyüp ḳılsam sefer / Ġamdan özge āh ol varmada hergiz **zārlıḳ**
G1443-1. Dostum göster yüzüñ itdürme baña **zārlıḳ** / İster iseñ bulasın ʿālemde berḫudārlıḳ
G1648-1. Gülşen-i ḥüsnümde didi seni zār itsem gerek / Ṣubḥ olınca **zārlıḳ** eyler hezār itsem gerek

żarr [2] *Ar.* Zarar. (M. Nâcî, 2009: 761) *bk. nefʿü żarr*

(żarr [1], żarrdur [1])

G1057-6. Gel naẓar ḳılsun Muḥibbī ḳo cemālüñ ayına / Kem naẓardan dostum gelmez bilürsin aña **żarr**
Mr24-9. Nigārā gün yüzüñ alnuñ ḳamerdür / Naẓar ḳılmaḳ aña bilsem ne **żarrdur**

zārsuz [1] Ağlamasız, inlemesiz.

G1091-2. Ḳaşlaruñ çīn eyleme kūyuñda nālem işidüp / Ey yüzi gül çün bilürsin bülbül olmaz **zārsuz**

żarūrī [1] *Ar.* İster istemez olacak olan, naçar, mecburî. (Ş. Sami, 2010: 1353)

G1764-4. Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳadrüñ / Kemend-i āha yapışdum **żarūrī** nerdübān itdüm

ẕāt [1] *Ar.* Kendi, nefis. (Ş. Sami, 2010: 1353)

bk. fikr-i ẕāt, ḥadd-i ẕāt, mu ʿteḳid-i ẕāt-ı pāk

Mh7-12. Baḳsun Muḥibbī sözine tā bile **ẕātını** / Ṣor şān-ı nükte-dāna Necātī nükātını / Ḫusrev meʿānī-i kelimātı ḥasen bilür

żāyiʿ eylemek/itmek [4] ...tüketmek, israf etmek, telef etmek...(Tulum, 2011: 1936) *bk. ʿömri żāyiʿ eylemek /itmek/giçürmek/ḳılmaḳ*

G332-3. **Żāyiʿ itme** nāṣiḥā yoḳ yirlere söz naḳdini / Nitekim yoḳdur ḳılam dīvāneye yoḳ daḥi pend
G1367-1. Her ki insāndur kemālāta irüp bulur şeref / **Eylemez żāyiʿ** demini eylemez ʿömrin telef
G1729-4. Şūr u şirküm var cihānda cümle hep dilden gelür / Ādemi başdan çıḳarup **żāyiʿ itmez** illā dil
G2115-1. **Żāyiʿ itme** ey dil-i şūrīde gel gül ṣoḥbetin / Cān u dilden tā seḥer güş eyle bülbül ṣoḥbetin

żāyiʿ olmaḳ [1] Yitmek, elden çiḳmaḳ, ġāib olmaḳ...(Tulum, 2011: 1936)

G1235(a)-3. Māh-rūlar mihri dilden **żāyiʿ olmaz** pend ile / Nāṣiḥā virür ṣudāʿ luṭf eyle gel bu sözi kes

zāyil olmaḳ [2] Kaybolmak.

G820-4. Günde biñ kerre beni cevr ile ger öldüresin / Şanma mihrüñ bu göñülden güzelüm **zāyil olur**
G886-3. Niceʿarzuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / Hūş uʿaḳlum **zāyil olur** bu zebānum lāldur

zebān [35] *Far.*

bk. ḥāl-i zebān, remz-i zebān, tīġ-i zebān, vird-i zebān, zebān-ı āteş-i ʿışḳ, zebān-ı ḥāl

(zebān [8], zebāna [2], zebānı [2], zebānın [2], zebānından [4], zebānını [2], zebānum [10], zebānumda [1], zebānumdur [1], zebānun [1], zebānuñ [1], zebānuñı [1])

1. Dil. (M. Nâcî, 2009: 762)

G436-4. Ḫurd eyledi zemīni göñül āteşi hemān / Şimdengirü **zebāna** reh-i āsumān ṭutar
G443-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar leb-i tiryākına / Mār-ı zülfinüñ **zebānını** görüp sem ṣandılar
G575-1. Kimse virmez bülbülüñ āh u fiġānından ḫaber / Yanduġın pervānenüñ şemʿüñ **zebānından** ḫaber
G659-1. Tenümde her ḳılum olsa benüm gūyā **zebān** yir yir / Derūnum ḥālini itmek degül mümkin beyān yir yir
G721-2. Ḳaçan derd-i derūnum dimege dildāra ḳaṣd itsem / Anı taḳrīre yoḳ ḳudret dehānumda **zebān** ditrer
G765-3. Ḫuşk olupdur āteş-i dilden dehānumda **zebān** / Vaṣf-ı ruḫsāruñ ḳaçan ḳılsam **zebānum** tāzeler
G796-3. ʿAceb mi şiʿr ü eş ʿārum leẕīẕ olursa şekkerden / Nigāruñ lebleri vaṣfı **zebānumda** mükerrerdür
G989-5. Degül taḳrīr çün mümkin Muḥibbī cevri dildāruñ / Ḳaçan taḳrīre ḳaṣd itsem dehān içre **zebān** ditrer
G824-3. Derd-i dil aḥvālini dirdüm ki taḳrīr eyleyem / Yüzini gördükce cānā bu **zebānum** lāl olur
G886-3. Niceʿarzuḥāl idem gördükce ey meh-rū seni / Hūş uʿaḳlum zāyil olur bu **zebānum** lāldur
G969-5. İdeli şekker lebi şīrīn **zebānuñ** vaṣfını / Bu Muḥibbī ṭabʿını ṭūṭi gibi gūyā ider
G1043-2. Ehl-iʿışḳa şordum derdi devāsuz derd imiş / Böyle aldum ben ezel ʿāşıḳ **zebānından** ḫaber
G1076(b)-6. Ey Muḥibbī ṭālib oldılar lebi tiryākına / Mār-ı zülfinüñ **zebānını** görüp sem ṣandılar
G1144-1. Kesilür şemʿ gibi itme **zebānuñı** dırāz / ʿāḳil iseñ bu sözüm levḥ-i dilüñ üstine yaz
G1158-3. Ḥabībüm şorma gel şerḥ-i ġam-ı hicrānı sen benden / **Zebānum** lāl olur ḳudret mi var diyem suḫan sensüz
G1328-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi **zebānın** itmedi iḳrār şemʿ
G1338-5. Şemʿ-i ruḫuña ḳarşu senüñ dil uzatmasa / Kesdürmez idi meclis içinde **zebānı** şemʿ
G1346-4. Sırr-ı ʿışḳı meclis ehli içre fāş itdüñ diyü / Kesdiler gerçi **zebānın** itmedi iḳrār şemʿ
G1630-3. Güllerin medḥin oḳır gāhi Ḥicāz gāh ʿIrāḳ / Rūz u şeb anuñ içün ṭurmaz **zebānı** bülbülüñ
G1774-2. ʿArż-ı ḥāl itmege yāre bende ṭāḳat ḳalmadı / Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum **zebānum** n'eyleyem
G1896-3. Giceler tā şubḥa dek ṭañ mı ṭutuşsam şemʿ-veş / ʿIşḳ ile evvel yanan başdan **zebānumdur** benüm
G2032-1. Yāre dil gönder nihānī anı cānuñ duymasun / Ḥālüñi taḳrīr eyle kim **zebānuñ** duymasun
G2079-4. İşitdüm cumʿa gün vāʿıẕ şerār-ı duzeḫi añmış / Olupdur duzeḫi kendü yaḳar odlar **zebānından**
G2079-6. Gözüm yaşını dökdükce feraḥlar kesb ider göñlüm / Muḥibbī şemʿ olupdur şan güler kendü **zebānından**
G2213-6. Tenümde dāġlar göz göz oluban güzlesin yāri / Dimege derd-i dil ḥālin ḳamu mūlar **zebān** olsun
En1-9. Ẕel Ẕānuñı senüñ nice beyān eyleyeyim / Her ḳaçan söylesem ol demde **zebān** oda yanar
M1-2. Derūnum ḳıl münevver fikrüñ ile / **Zebānum** dāim eyle ẕikrüñ ile

2. Dil, lisan. (Ş. Sami, 2010: 1354)

G1590-2. Çekdügüm cānā firāḳ ile belā vü miḥneti / Şerḥ olınmaz biñ **zebānum** olsa ḥālüm ḥaşre dek
G1808-3. Nice yıllardur çekerem dostum hecrüñ senüñ / Bir **zebān** ile olur mı anı taḳrīr eyleyem

G1880-5. Ey Muḥibbī ol gülüñ medḥin sen bülbül gibi / İdemezsin biñ **zebānum** olsa gūyā eylesem
G1936-2. Biñ **zebānum** olsa taḥrīr itmeye derd-i dilüm / Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem
G2050-5. Ey Muḥibbī ḫᵛābdan açup reyāḥinler gözin / Fırşatı fevt itme dir her biri açuban **zebān**
Mr4-3. Ol ḳaşı yā kirpügi oḳ deldi sīnem tīr ile / Biñ **zebānum** olsa ḥālüm söylesem taʾbir ile

3. Konuşma.

G2669-3. Erisün şu olup baġrı **zebāna** bulmasun ḳudret / Şeker güftārına her kim şehā teşbīh ide ḳandi

zebān-ı āteş-i ʿışḳ [1] Aşk ateşinin lisanı.

G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīşi şanma dilümde fesānedür / Gūyā **zebān-ı āteş-i ʿışḳum** zebānedür

zebān-ı ḥāl [7] Hal dili.

G318-3. **Zebān-ı ḥāl** ile her biri tesbīḥ / İder çeng ü eger nāy ü egerʿud
G671-2. Yaġup bārān-ı raḥmet yir yirin baş ḳaldurup ezhār / **Zebān-ı ḥāl** ile eydür bu demler özge demlerdür
G917-4. Şalınur her bir aġaç söyler **zebān-ı ḥāl** ile / Her ki ʿārifdür bugün derdine dermānı oḳur
G1910-3. Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi / **Zebān-ı ḥāl** ile derd-i derūnum āşikār itdüm
G2569-3. Dönelden ḳāmetüm çenge şeb-i hecrüñde ey dilber / **Zebān-ı ḥāl** ile ḫūlar gelür derd ile feryāda
G2693-3. Derd-i dil aḥvālini bir bir **zebān-ı ḥāl** ile / Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sāzum var idi

zebāne [1] *Far.* Alev, yalın. (Ş. Sami, 2010: 1354)

G439-1. ʿIşḳuñ ḥadīşi şanma dilümde fesānedür / Gūyā zebān-ı āteş-i ʿışḳum **zebānedür**

ẕebh [1] *Ar.* Kurban kesmek. (Ş. Sami, 2010: 1355)

G2530-5. Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür / ʿĀdetdür ezel **ẕebh** ile başlansa bināya

zebūn [7] *Ar.* Zayıf, kuvvetsiz, nâ-tüvân. (Ş. Sami, 2010: 1355)

bk. zebūn itmek, zebūn olmaḳ

G263-5. Ey Muḥibbī dehr elinden pādişehlerdür **zebūn** / Eyledi Keyḫusrev ü Cemşīd ü Şeddād elġıyāş
G342-5. Ey Muḥibbī eyledüñ sen şīr-i dünyāyı **zebūn** / Ehl-i diller anuñ içün saña dirler şīr-i merd
G2056-1. Pür-ḥarāret cān u dil ġāyet zebūn oldum **zebūn** / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn
G2191-1. Şabra ṭāḳat ḳalmadı ġāyet zebūn oldum **zebūn** / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm nʾolur āḫır benüm / Ḳalmadı şabra ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum **zebūn**
G2122-4. Geşt-gīr-i ʿışḳ elinden Zāl ü Rüstemler **zebūn** / Dostlar inṣāf idüñ bu dil nice başılmasun
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm nʾolur āḫır benüm / Ḳalmadı şabra ṭāḳatum ġāyet **zebūn** oldum zebūn

zebūn itmek [1] Záʿf getürmek, záʿf virmek. (Tulum, 2011: 1937)

G2137-4. Fikretin ebrūlaruñ **itdi** beni ġāyet **zebūn** / Māh-ı nev şeklin ʿiyān itdi tenümde üstüḫᵛān

zebūn olmaḳ [6] Nā-tüvān ołmaḳ, záʿīflanmaḳ, záʿīf ołmaḳ. (Ş. Sami, 2010: 11937)

G2056-1. Pür-ḥarāret cān u dil ġāyet **zebūn oldum** zebūn / Gözlerümden ol sebebdendür aḳar deryā-yı ḫūn
G2191-1. Şabra ṭāḳat ḳalmadı ġāyet **zebūn oldum** zebūn / Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
G2255-5. Bilmem Muḥibbī ʿışḳ ile ḥālüm nʾolur āḫır benüm / Ḳalmadı şabra ṭāḳatum ġāyet **zebūn oldum** zebūn
G2632-5. Merd-i meydān ol Muḥibbī **olma** dünyāya **zebūn** / Maddeye dil virmeyüp olmaḳ gerekdür ner gibi
Mr23-4. Ṭāḳ olupdur ṭāḳatum ġāyet zebūn **oldum zebūn** / El-emān ey şuʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān
B153. Baġrumı ḫūn itdi fırḳat **oldı** dil ġāyet **zebūn** / Sāḳiyā ben bī-dile cām-ı sürūr-encāmı şun

Zebūr [1] *Ar.* Hazret-i Dâvûd'a vahyolunan kitâb-ı semâvî ki nebî-i müşârun ileyhin ilâhileriyle münacaatlarını havi olup, "Mezâmîr-i Dâvûd" ismiyle de maruftur... (Ş. Sami, 2010: 1355)

G497-2. Dün ser-āġāz eyledi meclisde yār / Şanasın kim oḳudı Dāvud **Zebūr**

zecr ü cezā [1] Eziyet ve ceza.

G428-2. Bir yañadan ẓulm ider dād eylemez ol şāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam gelür **zecr ü cezāyı** çekdürür

zecr ü hecr [4] Eziyet ve ayrılık.

G477-3. Ḫoş gelür cānān cefālar ḳılsa ger bu ḫasteye / **Zecr ü hecr** ü derd ü ġam her nesne kim andan gelür
G2648-5. Bilmeden ḳadrüm benüm öldürdi **zecr ü hecr** ile / Bir gün ola kim Muḥibbī dimeye aña seni
Mh5-10. **Zecr ü hecr** ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme zinhār yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur

Mr4-5. **Zecr ü hecr** ü firḳat ü derd ü belā ile elem / Yaḳdı ḥasret āteşi cān u dilüm ser-tā-ḳadem

zecr ü ʿınā [1] Eziyet ve kovulma.

G2742-1. İstemez ʿāşıḳ olan **zecr ü ʿınādan** ġayri / Nitekim ḫaste olan derde devādan ġayri

zecr ü ḳahr [1] Eziyet ve kahır.

G2347-2. Murāduñ cān ise al kim ben andan giçmişem cāna / Nice bir **zecr ü ḳahr** ile yaḳasın nār-ı hicrāne

zecr ü miḫnet [1] Eziyet ve sıkıntı.

G2583-3. Yidügi derd ü belā vü **zecr ü miḫnetdür** bu dil / Giçinür ġam muṭbaḫında dürlü dürlü aş ile

zecr ü sitem [1] Eziyet ve sitem.

G2016-4. Yārden her ne gelür derd ü belā **zecr ü sitem** / Rāżıyuz lā dimezüz tek bize yārān küsmesün

ẕeheb [1] *Ar.* Altın, zer. (Ş. Sami, 2010: 1355) *bk. ḫāk ü ẕeheb*

G1572-3. Güzeller sīme māyildür niçün ʿaynuña almazsın / Degül midür yaşum sīm ü yüzüm cānā **ẕehebden** yeg

zehī [2] Ne güzel! Ne mutlu! Tûbî. (Ş. Sami, 2010: 1356)

G2626-1. Yine nāz ile ḫırām eyle gel ey serv-i sehī / Kim göre nāz ile bu ḳāmetüñi diye **zehī**
G2724-5. Ey ṭabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzüñ / Hecr ile cān vire bu ḫaste Muḥibbī'ye **zehī**

zehr [28] *Ar.*

bk. bīmār-ı zehr-i firḳat, zehr-i bī-bāk, zehr-i derd, zehr-i felek, zehr-i ġam, zehr-i helāhile, zehr-i hecr, zehr-i ʿışḳ

(zehr [15], zehrden [2], zehre [3], zehri [3], zehrin [2], zehrini [2], zehrümden [1])

1. Ağu. (M. Nâcî, 2009: 764)

G262-4. Şehd-i viṣālüñ var iken gel ṣunma hecrüñ **zehrini** / Derd-mendem ḳıl benüm derdüme dermān elġıyāş
G373-3. **Zehre** beñzetmiş cefā vü cevrini ehl-i ḫıred / Çün gelür andan ne **zehr** olsun ki tiryākumdurur
G758-3. Gül mevsiminde sāḳī elinde ḳadeḥ ṣuna / Nūş ide anı **zehr** ise kim ictināb ider
G784-3. Bakışuñdan tīr-i ġamzeñ gelse buña acıram / Birisi sīnemdedür ḫū cümle **zehrümden** çıḳar
G785-4. **Zehr** olur ger ġayr elinden içeyim āb-ı ḥayāt / Yār elinden **zehr** nūş itsem baña cüllābdur
G793-7. Müdde īnüñ acı sözinden Muḥibbī bu yürek / **Zehre** doymaz yarılur ṣan kāse-i faġfūrdur
G831-5. Sīne bilür ʿālemde ol **zehr** acısın / Pister-i devletde her kim şīr emer
G837-2. İstesem laʾl-i lebi tiryākını ʿayb eylemeñ / Gün mi var **zehrin** baña içürmeye ol zülfi mār
G959-3. Yār elinden **zehr** eger nūş eylesem tiryāk olur / Yād elinden ger içem tiryākı baña sem gelür
G1047-3. Rāżıyam cevr ü cefāña istemem mihr ü vefāñ / **Zehr** ise senden gelen ol baña tiryākumdurur
G1126-5. Lezzet-i vaṣlı ṭatanlar didiler ḳand ü nebāt / Līk hecre **zehr** ile tīz-āb beñzer beñzemez
G1291-3. Didiler cevr ü cefāyı **zehrden** acu dili / Ṣor baña şehd ü şekkerden lezzeti ṭatlu imiş
G1411-5. Muḥibbī tār-ı zülfinden irürse **zehri** bī-bāk ol / Lebi çün dil ṭabībidür bulınur anı da tiryāḳ
G1413-4. Kimi ḫalḳuñ feraḥ kimisi ġam-kīn / Kimisi **zehr** yimiş kimi tiryāḳ
G1473-1. Eyledüñ cevr ü cefālar beni ḫoş-ḥāl eyledüñ / **Zehr** ṣunduñ anı ṣanma şekker ü bāl eyledüñ
G1515-7. İçürdüñ ʿālemüñ **zehrin** aḳıtduñ gözlerüm nehrin / Ḫarāb itdüñ göñül şehrin niçün dün gice gelmedüñ
G1526-2. Niʿmeti vaṣluñı ġayre baña hicrān şerbetin / Hīç eḥibbāsın kişi **zehr** ile eyler mi helāk
G1583-1. Yārden gāhi cefā geh cevri ḫoş görmek gerek / Nūş idüp her ne gelürse **zehri** ḫoş görmek gerek
G1885-1. Dehr elinden nice bir **zehr** ile ġam nūş idelüm / Der-i meyḫānedeʿaḳl u dili medhūş idelüm
G2210-2. Lebüñ tiryākdur kim içe **zehri** / Ne ġam ḫayr ḳılsun baña yārān
G2449-2. Lezzet-i vaṣlını bilen tiryāk / Beñzedür hecr acısın **zehre**
Mh2-6. Vird idüp gördüm oḳur bu beyti bir ṣāḥib-dili / Didiler cevr ü cefāyı **zehrden** acı velī / Ṣor baña şehd ü şekkerden lezzeti ṭatlu imiş
Mh11-13. Ṭañ degüldür āşıḳuñ ger gözleri olursa nem / Yidügi derd ü belādur içdügi **zehr** ile ġam
Mh17-3. Kim ki umarsa vefā cāmını senden mihr ile / İçürürsin sen ciger ḫūnını aña **zehr** ile
Mr1-16. **Zehr** ṣunduñ bu Muḥibbī'ye anı ṣād itmedüñ / Bī-vefā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā

2. *mec.* Pek acı şey. (Ş. Sami, 2010: 1356)

G460-3. Vuṣlatuñ şehdin gören ansun firāḳuñ **zehrini** / Rūz-ı rūşen kim ola lā-büd ṣoñında şāmı var

zehr-i derd [1] Dert zehri.

G1440-5. Şerbet-i hecrüñ içelden bu Muḥibbī ḫaste-dil / Göre mi ṣıḥḥat yüzin içdügi **zehr-i derde** baḳ

zehr-i felek [1] Feleğin zehri.

Mr11-14. Ey Muḥibbī nice bir **zehr-i felek** nūş idesin / Göñül eyvāy göñül vā göñül eyvāy göñül

zehr-i ġam [10] Gam zehiri.

G143-3. Muḳarrerdür helāk itmek beni āḫır bu **zehr-i ġam** / Eger tiryāk-ı laʿlinden devā itmezse şeker-leb
G363-7. Ey Muḥibbī dil meẕāḳı **zehr-i ġamdan** telḫdür / Defʿine anuñ bulunmaz bāde-i terden leẕīẕ
G1121-2. İncinür şanmañ cefādan cevre muʿtād olmışuz / Süd yirine **zehr-i ġamla** başlamışdur anemüz
G1437-5. Lebi yiter Muḥibbī **zehr-i ġamdan** / Ölürsem eyleyem aġzuma tiryāḳ
G1846-5. Lebleri tiryākına irdi Muḥibbī çün elüm / **Zehr-i ġamdan** çekmeyem şimdengirü hergiz elem
G1981-1. Gehi **zehr-i ġam** içdüm gehi ḫūn-ı ciger çekdüm / Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm
G2224-4. **Zehr-i ġam** öldürmeden bu ʿāşıḳ-ı dil-ḫastei / Sāḳiyā irgür meded şol mey diyen tiryākdan
G2257-2. Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde ṣun / Didiler **zehr-i ġama** tiryākdur ṣahbā içün
Mr25-5. ʿIşḳdan çünki ezel ben bir ṣadā güş eyledüm / Ṣanasın **zehr-i ġam** u derd ü belā nūş eyledüm
D19-2. Gerçi kim eksük degüldür dilde her dem **zehr-i ġam** / Defʿ ider vardur anı elde mey-i tiryākımuz

zehr-i helāhil [1] Öldürücü zehir.

G2372-2. Vuṣlat leẕīẕ gerçi ki ḳand ü nebātdan / Beñzer ṣaḥīḥ hecrde **zehr-i helāhile**

zehr-i hecr [1] Ayrılık zehri.

G775-5. **Zehr-i hecrin** gönderür dilber Muḥibbī'ye ne ġam / Līk çün andan gelür bir gevher-i nā-yābdur

zehr-i ʿışḳ [1] Aşk zehri.

G375-3. **Zehr-i ʿışḳuñı** ṣunmaʿuṣṣāḳa / Ṣehd-i vaṣluñı ṣun ki fā'idedür

ẕeḳan [4] *Ar.* Çene, ağzın altında iki enek kemiğinin birleştiği yer, zenehdân. (Ş. Sami, 2010: 1356) *bk. çāh-ı ẕeḳan, fikr-i ẕeḳan, zenaḫ, zenaḫdān, zeneḫ, zeneḫdān, zülf ü ẕeḳan*

(ẕeḳan [3], ẕeḳanı [1])

G1023-4. **Ẕeḳan** sībin diler dil bāġ içinde / Naṣīb olan baña çehrem mehidür
G1037-2. Māh-rūlar bu cihān içre egerçi bī-ḥadd / Yoḳdurur sencileyin bir **ẕeḳanı** nāzik-ter
G1260-2. Zülfi zencīrine aşmış ṣan **ẕeḳan** ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki mücmer bağlamış
G2361-1. Nice diller ser-i zülfüñe beste / Yatur ḳalmış **ẕeḳan** çāhında ḫaste

zekāt [3] *Ar.* Mal ve nakdin şer'an paklığı ve helâlliği temin olunmak için senede kırkta birinin tasadduk edilmesi. (Ş. Sami, 2010: 1356)

bk. ḥüsn-i zekāt, zekāt virmek, zekāt-ı ḥüsn, zekāt-ı ḥüsn virmek

(zekātı [1], zekātın [1], zekātını [1])

G2620-4. Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ **zekātı** / Ḳapuna bu gedā iḥsāna geldi
G820-5. Dimedüñ ḥüsn **zekātın** bu Muḥibbī'ye eḥaḳḳ / Nice gündür ṭolaşur kūyumı ol sāil olur
G1483-4. İster iseñ bu güzellik ola sende pāy-dār / Dostum ḥüsnüñ **zekātını** bu ben dervīşe çek

zekāt virmek [9] Sádáḳá virmek, tesádduḳ etmek, tezekkī etmek. (Tulum, 2011: 1939)

G123-3. **Vir zekātı** ḥüsnüñi menʿitme bu dervişden / Hem benüm göñlüm yapılsun hem saña olsun ṣevāb
G188-3. Baş açarlar kūyuña varsa ḳaçan ʿāşıḳlarun / Bu ümīde gösterüp yüzüñi **viresin zekāt**
G229-4. ʿIşḳuñ ile cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Benden özge müstaḥaḳ yoḳdur baña gel **vir zekāt**
G236-3. Virmek istersen zekāt-ı ḥüsnüñi / Ben faḳīrem müstaḥaḳam **vir zekāt**
G238-3. ʿIşḳuñ içre cān u dil şöyle faḳīr oldı bugün / Şehriyār-ı ḥüsnsin luṭf eyle **vir** aña **zekāt**
G1117-5. Görsün Muḥibbī **vir** aña ḥüsnüñ **zekātını** / Zīrā ki aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1879-4. Ḳapuna geldi göñül sāilini eyleme redd / **Vir** baña ḥüsn **zekātını** ki ḥācet-mendem
G2161-2. Farż olmışdur **zekātın virmek** her nesnenüñ / Ḥüsnüñiʿarż eyle gel ketm itme dervişden şaḳın
Mh7-11. Ol şāh-ı ḥüsn nāz ile diñ sürsün atını / ʿArż eylesün cemālini **virsün zekātını**

zekāt-ı ḥüsn virmek [10] Sahip olunan güzelliği sadaka olarak dağıtmak.

G236-3. **Virmek** istersen **zekāt-ı ḥüsnüñi** / Ben faḳīrem müstaḥaḳam vir zekāt
G457-2. Geldi dil dervāzeye kūyuña şey'ullah içün / **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** menʿitme iḥsān vaḳtidür
G522-5. **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** itme Muḥibbī'den dirīġ / Çünki rūz-ıʿıyddur miskīnlere iḥsān gelür
G642-4. Senden özge kimsenem yoḳ umaram senden ʿaṭā / **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** ḳapuñda dil sāildürür
G1172-5. **Virmedi** ol māh-rū bir kez **zekāt-ı ḥüsnini** / Ey Muḥibbī nice yıl kūyında biz sāillerüz
G1278-7. Farżdur gel **vir zekāt-ı ḥüsnüñi** / ʿĀşıḳuñ görmek temennā eylemiş
G1386-5. **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** itme Muḥibbī'den dirīġ / Çün gedā-yı ʿışḳuñam yoḳdur aña benden eḥaḳḳ
G1401-1. Ġırra olma gel cemāl ü ḥüsne ben dervişe baḳ / **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** yoḳdur aña benden eḥaḳḳ
G1521-2. Gelmişem şey'ullah içün ṭapuña dervāzeye / **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** göster yüzüñ iḥsān senüñ

G1832-2. Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle **virür zekāt-ı ḥüsnüñi** / Gir ṣevāba dostum saña duʿā olsun dirüm
G2292-2. Kūyuña varup yüzüñ görmek diler ʿāşıḳlaruñ / **Vir zekāt-ı ḥüsnüñi** kesme o miskīnler ḥaḳın

zekāt-ı ḥüsn [9] Güzelliğin zekatı.

G60-2. **Zekāt -ı ḥüsnüñi** kāmil olupdur gel edā eyle / Yüzüñden berki ʿüñ keşf it ki var ḳapuñda ṣāilhā
G447-4. Didüm **zekāt-ı ḥüsnüñi** ʿarż it ḥaḳumdurur / Didi daḥi irişmedi saña zamānı var
G476-5. Gel Muḥibbī'ye edā eyle **zekāt-ı ḥüsnüñ** / Ḥayf sermāye-i ḥüsnüñe ki nāgāh gider
G620-2. **Zekāt-ı ḥüsnüñ** ʿarż eyle şehā borcuñ edā olsun / Ele al gönlin ʿuşşāḳuñ buyur hep bī-nevālardur
G1523-2. Ḥayra gir ʿuşşāḳa gel göster **zekāt-ı ḥüsnüñi** / Dostum senden ḳabūl itmek anı benden dimek
G1694-4. Güneş gördüm gelür her gün ḳapuña / **Zekāt-ı ḥüsnüñ** umar oldı sāil
G2023-2. Aç yüzüñ göster **zekāt-ı ḥüsnüñi** ʿāşıḳlara / Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın
G2104-3. Berḳ ʿin keşf eylemişdür her şükūfe bāġda / Tā **zekāt-ı ḥüsnini** eyleye iḥsān içün

ẕelil olmaḳ [2] Hor görülmek, aşağılanmak. (TDK, 2011: 2650)

G205-4. **Ẕelil olup** gedā-yı ʿışḳ dünyāda çeke miḥnet / Beḳā mülkinde ol sulṭān olup bulur niceʿizzet
G1734-3. Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḥilāf / Kimde kim kiẕb olsa āḫır **olısardur** ol **ẕelil**

zelzele [1] *Ar.* Alâ'im-i arziyye-i ma'lûmeden toprağın titremesi, hareket-i arz. (Ş. Sami, 2010: 1356)

G776-4. Bīnā-yı ṣabr u ḳaṣr-ı ʿaḳl ḳatı muḥkemdürür ammā / İrişse **zelzele** ʿışḳuñ hevāsından hemān ditrer

zemān [2] *Ar.* Asr u dehr manasınadır ki vaktin azına da çoğuna da ıtlak olunur. (E. Tevfîk, 1890: 523)

(zemānde [1], zemānun [1])

G1810-5. Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣu ʿb-nāk olur / Ben ol yoluñ **zemānde** bī-vehm ü pākıyam
En1-11. Ze **Zemānun** işi budur kime bir an vire yüz / Dönüp aġlatmayıcaḳ ḳomaz anı āḫır kār

zemāne [8] *Ar.* (E. Tevfîk, 1890: 523) *bk. devr-i zemāne*

(zemāne [5], zemānedür [3])

1. Zamanın ahval-i fasıdası...

G394-3. Çözüp ṣaçını itse ne ṭañ dehri pür-ʿabir / Būyı **zemāne** ḫalḳına çün şāneʿarż ider
G500-2. Ferdāyı ḫāṭıra getürüp ẓulmi ḳo bugün / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur **zemānedür**
G554-4. Ey dil vişāle şād oluban hecre ġam yime / Budur **zemāne** ʿādeti şād ü miḥen giçer
G741-1. Kimden vefā vü mihr umaram bī-vefā olur / Bildüm **zemāne** ḫūbları hep pür-cefā olur
G815-2. Ḥüsnüñ **zemāne** ḥüsnidür ey yār-ı dil-firīb/ Aldanma gel bu ḥüsne ki devrān gelür giçer
G876-5. Olma Muḥibbī cevr ü cefā gelse muẓṭarib / Ekṣer **zemāne** ḫūbları hep bī-vefā olur

2. Vakit, devir, asır.

G439-5. Dünyādan umma būy-ı vefā gel Muḥibbī'yā / Raḥm eylemez kimesneye köhne **zemānedür**
G1027-4. Ḫūn ile itdi yine münaḳḳaş ʿiẕārumı / Bu naḳşı baña āh giçen bu **zemānedür**

zemherir [1] *Ar.* Pek soğuk, berd-i şedid, mevsim-i şitanın en soğuk zamanı. (E. Tevfîk, 1890: 523)

G2116-1. **Zemherir** irdi ne mümkin eylemek gül ṣoḥbetin / Āteşi aña bedel ḳılmaḳ gerek mül ṣoḥbetin

zemīn [31] *Ar.* Yer, arz. (Ş. Sami, 2010: 1357)

bk. berf-i zemīn, ḫūn-ı zemīn, ḳaʿr-ı zemīn, naṭʿ-ı zemīn, rūy-ı zemīn, zemīn-i ʿışḳ, zemīn ü āsumān zemīn ü zamān

(zemin [16], zeminden [1], zemine [3], zemini [9], zeminüñ [2])

G60-5. Şu deñlü dīdeler dökdi **zemīn** üzre gözüm yaşı / Ḳomadı bir ḳadem başam ḳalupdur pāy-ı der-gilhā
G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ zeyn eylesün / Ḥayfdur cānā ḳoyasın sen **zemīn** üstine pā
G379-3. Kim māyil ola dīni metāʿını cemʿide / Ḳārūn-vārʿāḳıbet anı **zemīn** ṭutar
G436-4. Ḫurd eyledi **zemīni** göñül āteşi hemān / Şimdengirü zebāna reh-i āsumān ṭutar
G559-6. Mürde iken iḥyā eyler gör **zemīni** rūzgār / Emr-i Ḥaḳḳ ile bulutdan her ḳaçan bārān aḳar
G611-3. Bād-ı şarṣardan Biḥamdillah ki ḳuruldı **zemīn** / Mevsim-i güldür hevālar iʿtidāl üstindedür
G617-4. Firāḳuñla döküp yaşlar eger āh eylesem cānā / **Zemīni** ġarḳ ider yaşum çıḳar āh āsumān gözler
G721-3. Cihānı odlare yaḳar dilümden ger çıḳa āteş / Ṣadā-yı ṭūp-ı āhumdan **zemīn** iñler zamān ditrer

G874-2. Ḳubbe ḳılmış gökleri itmiş **zemīni** aña ferş / Dest-i ḳudretle ne yüzden yapmış ol miʿmārı gör
G1182-5. Ölmiş iken bu **zemīn** buldı yine tāze ḥayāt / Ṭañ mı ger olsa Muḥibb gülşen gülzār sebz
G1451-2. Çün döşendi bu **zemīn** üzre zümürrüdden bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G1513-1. Ġam beyābānında urdum gögsüme şol deñlü seng / Şaçılup ḳanlar **zemīnüñ** oldı yüzi lāle-reng
G1556-4. Āteş-i āhuñ ile gel bu **zemīni** oda yaḳ / Dūd-ı āhuñ ki çıḳa menzili eflāk gerek
G1622-2. Yoḳdur mecāl ḳaldura baş **zemīnden** āh / Hep ḥaste gibi yoḳ yiri ṣaġı benefşenüñ
G2056-2. Her **zemīni** ḳanlu yaşumdan benüm nakş eyledi / Giçmedi bu nakşı baña kimse illā çarḫ-ı dūn
G2086-4. Olmışdur çünki istiġnā ileʿanḳā-yı Ḳāf / Baña ʿarż itmeñ semā ile **zemīnüñ** minnetin
G2088-2. Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam / Her ne yaġarsa semādan götürür lā-büd **zemīn**
G2133-1. Ḫārdan güller bitürdi emr-i Ḥaḳḳ ile **zemīn** / Gūş ider kim ehl-i ḥāl ola varup bülbül ünin
G2142-3. Eşk-i çeşmüm ger benüm deryāya dönse ṭañ mıdur / Derd ne āh eylesem yanar semā ile **zemīn**
G2169-1. Ẓāhir oldı kün didüñ bir dem semā ile **zemīn** / Ḥamd-i bī-ḥadd şükr-i bi-ʿadd saña Rabbü'l-ʿālemīn
G2170-3. Ne ḳadar cevr ü cefā itse göñül eyler ḳabūl / Dostlar gökden ne yaġarsa götürür çün **zemīn**
G2181-4. Eyleseñ cevr ü cefālar yüzümi döndürmezem / Her ne kim gökden yaġar anı ḳabūl eyler **zemīn**
G2251-3. Olmasayduñ sen Ḫudā ḥalḳ itmez idi ʿālemi / Oldı yüzüñ ṣuyına cümle semā ile **zemīn**
G2356-2. Naʿl-i esbini **zemīn** üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2383-3. Temāşā itmege gökden melekler / Yüzüñ görmege inerler **zemīne**
G2488-5. Nedür bu ʿaceb u bu kibr ü teġāfül / Bilürken gireceksin sen **zemīne**
G2563-1. Zümürrüd naṭʿı düşünse **zemīne** nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa
G2585-2. Esb-i naʿlin **zemīn** üzre anuñ her ki göre / Yüz sürüp hīç ola mı ki sücūd eylemeye
G2670-2. Ḳıldı **zemīni** deryā yaşum yeñilmez oldı / Āhum ʿurūc idelden çarḫa ṭıraḳa düşdi
Mh3-7. Çünki döşendi **zemīn** üzre bisāṭ-ı heft reng / Sāyesini gösterür her bir şecer naṭʿ-ı peleng
Mh18-8. Diñleseñ efġānumı bülbül gibi şūrīdeyen / Gül yañaġuñ yādına bu ḳan olası dīdeden / Ḳanlu yaşumla **zemīni** lālezār itsem gerek
Mr6-6. Her **zemīni** rāh-ıʿışḳ içre yā hem-rāh eylerüz / Mest-i şahbā-yı elestüz cām-ı Cemden fāriġuz

zemīn-iʿışḳ [1] Aşkın toprağı (yer).

G1816-5. Ekdüm **zemīn-i ʿışḳa** Muḥibb dāne-i sirişk / Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

zemīn ü āsumān [4] Yer ve gök.

G776-2. Cefā vü cevrüñi añsam göñülden āh u zār itsem / İñiler kūhlar cümle **zemīn ü āsumān** ditrer
G989-3. Güzelüñ burcınaʿurūc itdüñ ẓulm [itme] / Şaḳın ʿāşıḳlar āhından **zemīn ü āsumān** ditrer
G1287-4. Elini mār-ı āhumdan gül-i terdür ki sen şaḳla / Ki āhumdan benüm pürdür **zemīn ü āsumān** āteş
G2070-3. Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen / Şimdilik ġāyet müşerrefdür **zemīn ü āsumān**

zemīn ü zamān [1] Bütün dünyā, kevn ü mekān. (Tulum, 2011: 1941)

G570-4. ʿIşḳ āteşini sīneme şol deñlü yaḳdı kim / Āh eylesem **zemīn ü zamān** dūd ile ṭolar

ẕemm [2] *Ar.* Yermek, yerilmek. (M. Nâcî, 2009: 765)

(ẕemm [1], ẕemmine [1])

G749-4. Zāhid şarāb-ı nābuñ **ẕemmine** oldı meşġūl / Keyfiyyetin ne bilsün şanur ki benge beñzer
G1475-4. Şarābı zāhidā **ẕemm** ile añduñ / Sözüñden añlanur yirsin meger beng

ẕemm eylemek/itmek [4] Kınamak, ayıplamak, kötülemek.

G62-2. **Eyledi** dünyāyı **ẕemm** ol ḫāliḳi perverdigār / Didi her kim āḫiret isterse ol baḳmaz buña
G202-4. ʿAceb midür şarābı **ẕemm iderse** / Yidügi zāhidüñ her laḥẓa bengest
G1115-4. **Ẕemm ider** gül gibi her demde şarābı ṣūfi / Ḥürmetin añlamayup līk içer kendü de nīz
G1172-4. Zāhidā mescidde rindānı igen **ẕemm eyleme** / Ġāfil olma biz seni meyḫāne içre dillerüz

zemzem [4] *Ar.* Ka'be-i Şerîfe'nin yanında meşhur bir kuyu ki suyu mübarek olup memâlik-i İslâmiyyenin her tarafına naklolunur. (Ş. Sami, 2010: 1357)

bk. ġarīḳ-i zemzem

(zemzem [3], zemzeme [1])

G489-1. Gözlerüm yaşını **zemzem** gibi giryān eyler / Kaʿbe-i kūyı meger ʿāşıḳı ḳurbān eyler
G1243-2. Ser-i kūyuñ olaldan baña Kaʿbe / Gözümüñ yaşı anda **zemzem** olmış
G2525-4. Kaʿbe-i vaṣlın añup her gice āh u vāh ḳıl / Aġla yaşlar dök gözüñ yaş ile dönsün **zemzeme**
G2769-2. Kaʿbe kūyına varup buldum ṣafā / Anda çeşmüm görinür **zemzem** gibi

zen [13] *Far.* Karı, kadın, mer'e. (Ş. Sami, 2010: 1357)

bk. merd ü zen, zen-i mekkār

(zen [6], zende [1], zendedür [1], zendür [1], zene [4])

G399-4. Dinür dünyāya ey dil aldanup meyl eyleme / Bu meṣeldür kim **zene** meyl eylemez merdāneler
G532-2. **Zen** nedür ki merd olanlar vireler aña göñül / Ey püser sevdüm seni ṣanma ki göñlüm **zendedür**
G698-5. Ṣaḳın aldanma Muḥibbī eylemez dünyā vefā / Bunı kim gördi işitdi ki vefāyı **zen** ḳılur
G717-5. Ey Muḥibbī virme dil dünyāya **zendür** bilmiş ol / Hīç işitmedük **zene** meyl eyleye merdāneler
G924-7. Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya göñül / Hīç dil virmez **zene** meyl eylemez merdāneler
G2338-6. Bivedür gel cihāna dil virme / **Zene** göñül virür mi merdāne
G2511-5. Muḥibbī virme dil dünyā denīdür / Vefā yoḳdur bilürsin çünki **zende**
G2631-5. Ey Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun / Danış evvel ʿaksin it yoḳ ʿaḳlı anuñ **zen** gibi
G2733-5. Zāl-ı dehre ey Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme / **Zen** nedür ki meyl ide ki cihān serverleri
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel ziynet ile **zen** gibi
G2759-3. Senüñ Yūsuf-ı cemālüñi görenler terk-i cān itdi / ʿAceb mi Yūsufı görüp elini cümle **zen** kesdi

zen-i mekkār [3] Düzenbaz kadın.

G641-3. Baḳuban çarḫuñ ʿarūsına ṣaḳın itme ḳabūl / ʿAḳdine meyl eyleme kim bir **zen-i mekkāredür**
G1404-6. Ey Muḥibbī merd iseñ gel vir bu dünyāya ṭalāḳ / Bilmeyüp gösterdi çoḳlar bu **zen-i mekkāre** ṣevḳ
G1412-7. Nev-ʿarūs-ı ḥüsnine aldanma dünyā bivedür / Ey Muḥibbī merd olan itmez **zen-i mekkāre** ṣevḳ

zenaḫ [4] *Far.* *bk. çāh-ı zenaḫ, ḥabs-i zenaḫ, ẕeḳan, zenaḫdān, zeneḫ, zeneḫdān*

(zenaḫ [2], zenaḫda [2])

G867-3. Nice bir çāre **zenaḫda** ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ anı zülfinüñ çün dārı var
G1081-4. Ṭutsañ çü gönül düzdini ḥabs eyle **zenaḫda** / Zülfüñ gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1795-4. İncinür ṣanma **zenaḫ** çāhında dil / Ṭurduġınca ʿizz ü cāhumdur benüm
G2527-7. Zülfine el ṣun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün seni **zenaḫ** zindānına

zenaḫdān [5] *Far.*

bk. çāh-ı zenaḫdān, ḥabs-i zenaḫdān, ẕeḳan, zenaḫ, zeneḫ, zeneḫdān zülf ü zenaḫdān

(zenaḫdān [1], zenaḫdāna [1], zenaḫdānı [1], zenaḫdānuñ [2])

G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ **zenaḫdānuñ** diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G983-4. Ḳurulmışdur **zenaḫdānı** ki ṣan ṭūp / Ḫaṭı yārüñ ḥışār-ı Rime beñzer
G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy **zenaḫdān** çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma zencīr-veş
G2242-4. Zülfine bend eyleyüp ṣalar **zenaḫdāna** velī / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ **zenaḫdānuñ** diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya

zenbūr-veş [1] Eşek arısı gibi.

G1284-2. Laʾl-i şīrīnüñi cānā almadın ben aġzuma / Ġamze oḳın sīneme urduñ benüm **zenbūr-veş**

zencīr [116] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1358) *bk. bend ü zencīr, dūd-ı zencīr, ṣavt-ı zencīr, tedbir-i zencīr, zencīr-i ʿadil, zencīr-i belā, zencīr-i ġam, zencīr-i ʿışḳ, zencīr-i ser-i zülf, zencīr-i zülf, zencīr-i zülf-i yār, zencīr ü zindān, zincīr zülf-i zencīr*

(zencīr [44], zencīrdür [2], zencīre [3], zencīri [3], zencīrin [7], zencīrinde [3], zencīrine [29], zencīrini [17], zencīrle [1], zencīrler [1], zencīrlerin [1], zencīrüm [1], zencīrümüz [1], zencīrüñ [2], zencīrüñle [1])

1. Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip ve bağ, silsile.

G14-2. Çün ṣaçı **zencīrine** baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek zinhār aña
G50-2. Belā **zencīrlerin** Mecnūnleyin āh / Daḳar boynuma āḫır zülf -i Leylā
G56-2. Zülfüñüñ **zencīrine** bend eyle didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey dīvāne söylersin baña
G97-5. Zülfüñüñ **zencīrine** baġlandı çünki cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G194-2. Baġlıyaldan dil ṣaçı **zencīrine** pervāne-veş / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bī̇gāne oldum ʿāḳıbet
G244-1. Dil ṣaçuñ **zencīrine** dīvāne oldı ʿāḳıbet / Cān u dil elden gidüp bī̇gāne oldı ʿāḳıbet
G317-3. Gördi kūyunda yürür ṣūrīde bir dīvānesin / Zülfinüñ **zencīrini** didi idüñ boynuma bend
G340-1. Zülfüñüñ **zencīrine** dil çaġrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G464-3. Zülfinüñ **zencīrini** almış ele / Bu dil-i dīvāne boynına ṭaḳar
G533-6. Bend oldı çünki cān u dil yārüñ ṣaçı **zencīrine** / Ḳalsun Muḥibbī tā ebed çünki göñül dīvānedür
G540-5. Zülfinüñ **zencīrini** bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G571-3. Bend içinde ḥālümi ṣor zülfüñüñ **zencīrine** / Ḥabse bā ʿīş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil zülfinüñ **zencīrini** / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı gör
G660-5. Bu Muḥibbī zülfinüñ **zencīrine** bend olalı / ʿışḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G723-1. ʿAceb dīvānedür göñlüm anı ṣanmañ ki pend ister / Görelden zülfi **zencīrin** ṭaḳup boynına bend ister
G725-1. ʿIşḳ vādisinde göñlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp **zencīri** zülfüñ bendine fermān olur

G735-1. Şaçı **zencīrine** kim dil vire dīvāne olur / Şem ʿ-i ḥüsnine de kim cān yaḳa pervāne olur
G767-1. Zülfi **zencīrine** kim dil vire dīvāne giçer / Şem ʿ-i ruḫsārına kim per yaḳa pervāne giçer
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük zülfinüñ **zencīrini** / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G838-3. Zülfi **zencīrini** ṭaḳdum gönlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G847-1. Dil şaçuñ **zencīrine** dīvānedür / Cān cemālüñ şem ʿine pervānedür
G883-2. İrmek ister zülfinüñ **zencīrine** dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū n'idersin zülfi **zencīrin** / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G994-1. Şaçı **zencīri** beynümde benüm Mecnūn-ı zamāndur / Görinen mūy-ı jülīdem degül belki duḫānumdur
G1090-1. Zülfi **zencīrinde** gönlüm kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1121-3. Zülfi **zencīrinde** çün baġlandı bu cān u gönül / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1162-1. İtdi ol zülf-i muʿanber kākülin **zencīrümüz** / Ġam yimek dīvāneler oldı bizüm tedbīrümüz
G1241-1. Dil virelden zülfinüñ **zencīrine** dīvāne-veş / Meclis içre söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1260-2. Zülfi **zencīrine** aşmış şan zeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki mücmer baġlamış
G1278-8. Bu Muḥibbī zülfi **zencīrüñ** görüp / Kendüzin dĮvāne şeydā eylemiş
G1463-5. Ey şaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / Zülfüñüñ **zencīrini** luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1566-3. Zülfüñ ucını her yaña **zencīri** ʿadl idüp / Olır serīr-i ḥüsnüñe Nūşirevān ḳaşuñ
G1659-3. Yā şaçı **zencīrini** daḳ boynuña yā göz yaşın / Ġarḳa-i baḥr-i cünün ol saña kim dir ʿāḳil ol
G1780-4. Zülfi **zencīrine** virüp gönlüm / Ben baña eyledüm belā sevdüm
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı gerʿaḳlı ferāmūş eyleyem / Zülfi **zencīrin** görüp gönlümi şeydā eyledüm
G1884-2. Boynuma ṭaḳ zülfüñüñ **zencīrini** / Baş açıḳ yalın ayaḳ dīvāneyem
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek şaçuñ **zencīrine** zīrā ki Mecnūn olmışam
G2011-1. Şem ʿ-i ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı pervāne sen / Zülfi **zencīrüñle** ḳılduñ gönlümi dīvāne sen
G2018-3. Zülfi **zencīrine** ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2094-1. Bir şaçı **zencīre** beñzer ey gönül dīvānesin / Yanmaġa şemʿi cemāline anuñ pervānesin
G2100-6. Ey Muḥibbī ṭolaşaldan dil şaçı **zencīrine** / Mesken itdüm rūz u şeb Mecnūn gibi şaḥrāyı ben
G2206-2. Zülfi **zencīrini** ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu gönlümi şeydā göresin
G2207-1. Ḳaş olsam şem ʿ-i ḥüsne yanmaġa pervāne ben / Yā şaçı **zencīrine** Mecnūnleyin dīvāne ben
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey gönül pervānesin / Zülfi **zencīrine** dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2255-4. Leylī şaçuñ **zencīrini** ṭaḳ boynuma ey serv-i nāz / Çünkim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünün
G2277-1. Şem ʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa pervāne ben / Zülfi **zencīrin** görelden olmışam dīvāne ben
G2319-2. Zülfüñüñ **zencīrine** dil baġlayup dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara şu
G2389-2. Gösterüp evvel yüzüñ dīvāne ḳılduñ sen beni / Kākülüñ **zencīrine** gel ol delüyi baġlaya
G2395-3. Ṭālib olduñ zülfi **zencīrine** ey şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma
G2410-3. Mecnūnam ṭaḳ boynuma Leylī şaçuñ **zencīrini** / Mirāṣdur ṭavḳ-ı belā her ḳandase dīvāneye
G2436-3. Zülfi **zencīrinde** bend ebedi gönül dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī zülfi dāmına
G2501-4. Baġlanalı zülfinüñ **zencīrine** dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez degül ki ṣol u ṣaġına

2. Mücrimlerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga.

G37-3. ʿÖmr naḳdin vaṣl içün ḫarc eyledüm ammā çi sūd / Ola ki **zencīr** ola boynuma ol kākül baña
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma **zencīr** olan zülf ile kāküldür baña
G270-5. Zülf-i Leylā olalı boynuma **zencīrüm** benüm / Eylerem dīvāne-veş bāḥir der ü dīvār baḫş
G294-2. Gönlümi şeydā ḳılupdur şol müselsel kākülüñ / Bu delü gönlüme siz **zencīrle** itmeñ ʿilāc
G596-3. Eger dīvāne olursam görüp zülf-i dil-ārāyı / Beni benddür çeken bende baña **zencīr** kāküldür
G615-2. Leylī zülfini ṭolar boynuma geh **zencīr** ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı ʿışḳam zülfini **zencīrler** / Yaraşur ʿādetdürür çün bend içinde şirler
G743-5. Ey Muḥibbī kim ḫalāṣ eyler dil-i dīvānei / Boynına **zencīr** olan ol kākül-i miskīndür
G768-2. Leylī zülfini görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda **zencīr** ayaġumda kende var
G804-5. Leylī zülfiñ vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma **zencīr** ola diyü varup Mecnūn olur
G854-4. Zülfini elde gehi **zencīr** ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G859-1. Gāh olur **zencīr** idüp zülfüñ dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G881-2. Çarḫa başın egmez iken işbu gönlüm tevseni / Rām idüp **zencīr** iden mūlar mı giysūlar mıdur
G1062-4. Zülfini ider gāh kemend ü gehi **zencīr** / Bildüm ki ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol şaçı Leylī neden zülfini **zencīr** eylemez
G1256-1. Genc-i ḥüsne zülfini dilber girihler baġlamış / Şanasın **zencīr** ile biñ başlu ejder baġlamış
G1285-5. Leyl-i zülfüñ bu dil-i vīrānenüñ / Bend idüp boynuma **zencīr** eylemiş
G1418-1. Deşt-i ġamda göz yaşın **zencīr** idüp boynuña daḳ / Kim göre diye ki bu Mecnūndan dīvāne-raḳ
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben zülfüñüñ dīvānesi / Boynuma **zencīr** ḳıl gel ol müselsel kākülüñ
G1561-1. Gönlümüñ şīrine zülfüñden kemend itsem gerek / İki yirden yaʿni **zencīr** ile bend itsem gerek
G1606-3. Zülf-i piç-ā-pīçüni **zencīr** idüp gāhi kemend / Hey niceʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G1625-3. Leylī zülfini yine boynuma **zencīr** ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma **zencīrdür** zülf-i perīşānuñ senüñ
G1655-6. Dil-i dīvānei żabṭ idemezler / Meger **zencīr** ola boynuma kākül
G1617-5. Oldı Mecnūnuñ Muḥibbī ey şaçı Leylī yine / Çek anı **zencīre** derdine devādur kākülüñ
G1663-3. **Zencīr** olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey zülf benüm gerdenüme dest-res ol gel
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfin ucı / Didi hey dīvāne ol **zencīrdür** kākül degül
G1808-2. Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur / Boynuna ṭaḳup ser-i zülfüñi **zencīr** eyleyem
G1916-3. ʿIşḳ ile cān rişṭesin boynuma **zencīr** eyleyüp / Mihrin ol nā-mihribānum dilde muḥkem eyledüm

G1922-2. Leylī şaçuñ nigārā boynuma olsa **zencīr** / Mecnūn gibi cihānda kendüm melāmet itsem
G1923-1. Boynuma **zencīr** olaldan zülf-i Leylālar benüm / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn gibi şaḥrālar benüm
G2065-1. Leylī zülfin ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki **zencīr** itdiler Mecnūn içün
G2080-2. Cūylar dīvāne olmışdur ki **zencīrin** sürür / Anı bu ḥāle bıraḳmadı meger serv-i revān
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / Zülfini **zencīr** idüñ boynuma ben şeydā içün
G2382-2. Boynına daḳaldan berü zülfinüñi bu-dil / **Zencīr** ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2386-4. Didi dilber bu kemend-i zülfini **zencīr** eyledüm / Didüm uşlanmaz ṭaḳarsan da dil-i dīvāneye
G2414-2. Dil virelden zülfinüñ Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda yürür **zencīr** ile āvāre de
G2431-1. Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında / Dīvāneye ḫoşdur dura **zencīr** arasında
G2587-5. Didi dilber bu kemend-i zülfi **zencīr** eyledüm / Didüm uşlanmaz daḳarsan da dil-i dīvāneye
G2645(a)-1. Olaldan boynuma **zencīr** yārüñ zülf-i Leylāsı / Ne ṭañ āşüfte olursa dil Mecnūn u şeydāsı
G2720-1. Şu ʾle-i ʿışḳuñ ezelden olmışam pervānesi / Dūd-ı dil **zencīr** idinmişdür göñül dīvānesi
G2775-2. Mübtelāsın ey göñül gördüm şaçı **zencīrine** / Bir dili dīvāne ser-gerdāna beñzetdüm seni
G2797-1. Zülfi **zencīrüñ** görüp buldı göñül dīvāne key / Ḥāşıl itdi şemʿ-i ḫüsne cān yaḳup pervāne key
Mh11-1. Oldı **zencīrin** sürür bed-nām zülfüñden senüñ / Gireliden göñlüme evhām zülfüñden senüñ
Mr20-1. Sīnemüñ şadrına giçdi ʿışḳ şāhı nāgehān / Boynuma ṭaḳdı belā **zencīrini** ol dem hemān
B142. Dem mi var āteş-i hecr ile beni yaḳmayasın / Boynuma bend-i belā **zencīrini** ṭaḳmayasın
B206. Eşk-i çeşmüm bir ṭarafdan dūd-ı āhum bir ṭaraf / Ey göñül **zencīr** ile arslāna beñzetdüm seni

3. Altın ve gümüş vesair kıymetli bir madenden muhtelif eşkâlde halkalardan mürekkep saat vesaire bağı, kordon.

G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / Zülfini **zencīr** ider gördüm çün ol giysūyı ben
G2133-4. Āteş-i dil şuʾlesin altun **zencīr** eyleyüp / Göklere çeker melekler işbu āhum ejderin
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḫüsn-i tedbīr eylesün / Leylī zülfinden bu ben Mecnūna **zencīr** eylesün

4. Zincir gibi birbiri arkasında sıralanmış, müselsel şey, silsile.

G75-5. ʿIşḳ meydānında gūyā bu Muḥibbī şīr olup / Āhı ṭavḳ u göz yaşı olmışdur **zencīr** aña
G767-3. Ṭoḳ idüp āhını **zencīr** idinüp göz yaşını / Dil-i dīvānei gör kim nice şīrāne giçer
G890-2. Ṭavḳ olup boynuma āh **zencīr** olaldan göz yaşı / İki yañadan yedilür oldı dil mānend-i şir
G1247-5. Āhını ṭavḳ eyleyüp göz yaşı **zencīr** olalı / Tekye-i ʿışḳ içre oldı bu Muḥibbī şīr-veş
G1256-4. Āhdan **zencīr** idüp bu göñlümüñ ḳandiline / Yaḳmaġa ġam meclisinde yaʿni mücmer baġlamış
G1543-4. Boynuma ṭaḳduñ belā **zencīrini** Mecnūn-vār / Dehr-ārā dīvāne ḳılduñ ḫalḳa bed-nām eyledüñ
G1547-4. Göñlümi mücrim diyü daḳduñ belā **zencīrine** / Ḥamdülillah ḳulluġundan daḫi āzād itmedüñ
G2038-2. ʿIşḳ mıdur boynuma ṭaḳup belā **zencīrini** / Gezdürüp Mecnūnleyin ʿālemde rüsvā eyleyen
G2078-1. Baġlamışdur göñlümi **zencīre** ol gisū diyen / Daġlamışdur lāle gibi baġrumı āh o diyen
G2285-2. Belā **zencīrini** Mecnūnleyin āh / Muḳarrer boynuna āḫır ṭaḳarsın
G2412-5. Ey Muḥibbī göz yaşı iki ṭaraf **zencīr** olup / Şāh-ı ʿışḳuñ yedilür şīr-i neri oldum yine
G2662-3. Āhumuñ **zencīrine** aşup göñül ḳandilini / Rūşen olsun diyü yaḳdı anda baġrum yaġını
G2771-1. Leylī zülfüñ dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ **zencīrin** ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi
Mr19-1. ʿIşḳuñuñ **zencīrine** dīvāneyem / ʿAḳl u ṣabr u hūşdan bīgāneyem

zencīr-i ʿadil [1] Zincire akran, eş, müsavi.

G1695-3. Lebleriüñe dineli Nūşirevān / Oldı zülfin aña **zencīr-i ʿadil**

zencīr-i belā [1] Bela zinciri.

G513-4. Ol şaçı Leylī görüp vādide ben dīvānesin / Didi **zencīr-i belā** bu zār-ı medhūşumdadur

zencīr-i ġam [2] Gam zinciri.

G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup zülfine ide iḫtişāş / Bulmayısardur ezel **zencīr-i ġamdan** ol ḫalāş
G2113-1. Zülfinüñi çöz āteş-i ḫüsn üzre ḫam olsun / Gel anı bıraḳ boynuma **zencīr-i ġam** olsun

zencīr-i ʿışḳ [5] Aşk zinciri.

G1386-1. Boynuma **zencīr-i ʿışḳı** ey dil-i dīvāne daḳ / Cānumı pervāne-veş şemʿ-i maḥabbet içre yaḳ
G1679-2. Yüri ṭaḳ boynuña **zencīr-i ʿışḳı** / Özüñi ʿālem içre mübtelā bil
G2336-4. Olmışam şeydā ṭaḳaldan boynuma **zencīr-i ʿışḳ** / Ṭāʿna ṭaşın dostlar atmañ bu ben dīvāneye
G2722-1. Serīr-i mülk-i ḫüsn üzre seni ol ki emīr itdi / Beni **zencīr-i ʿışḳuñla** ḳapuñda bir esīr itdi
Mr6-11. Dostlar **zencīr-i ʿışḳı** boynumuza ṭaḳmışuz / Nār-ı āh ile bu ten mülkini cümle yaḳmışuz

zencīr-i ser-i zülf [2] Saçının ucunun zinciri. *bk. zincīr-i ser-i zülf*

G634-3. Didüm dil-i dīvāneye āḫır olıcaḳ cā / **Zencīr-i ser-i zülfi** ile çāh-ı ẕeḳandur
G1822-1. **Zencīr-i ser-i zülfüñi** dīvānede buldum / Şemʿ-i ruḫunuñ şevḳini pervānede buldum

zencīr ü zindān [1] Zincir ve zindan.

G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan zülfe dil / Hey o miskīnüñ yirin **zencīr ü zindān** eyledüñ

zencīr-i zülf [19] Zülfünün zinciri/ipi.

G16-3. Nice yirden boynuma **zencīr-i zülfi** var iken / Ḫalḳ-ı ʿālem bilmeyüp āzāddur dirler baña
G332-1. Çīn idüp **zencīr-i zülfüñ** boynuma daḳduñ kemend / Ḳanda kim dīvāne olsa lāyıḳ olur aña bend
G451-1. Cān cemālüñ şem ʿine yanmaġa bir pervānedür / Göreli **zencīr-i zülfüñi** göñül dīvānedür
G651-3. Her yaña yaşın açar dīvāneler boynın şunar / El uzadup her ḳaçan **zencīr-i zülfini** çözer
G690-3. Göñlümi **zencīr-i zülfinde** görenler dilberüñ / Didiler kim baş ile ḥüsnüñ yine ṭutsaġıdur
G793-6. Geh diler **zencīr-i zülfüñ** dil umar gāhi lebüñ / Dostum dīvānenüñ mestüñ işi ma ʿẕūrdur
G827-1. Cemālüñ şem ʿine ḳarşu bu dil pervāne olmışdur / Görüp **zencīr-i zülfüñi** göñül dīvāne olmışdur
G843(a)-1. Boynuma **zencīr-i zülfin** dāimā daḳmaḳdadur / Şem ʿ-i ḥüsnine göñül pervānesin yaḳmaḳtadur
G849-2. Bilmek isterseñ eger **zencīr-i zülfi** ḳıymetin / Zülfi sevdāsında olan ʿāşıḳı Mecnūna ṣor
G924-1. Her ḳaçan **zencīr-i zülfe** el ura cānāneler / Baş açup boyun uzadur ʿāşıḳ-ı dīvāneler
G1405-5. Ey şaçı Leylā Muḥibbī oldı Mecnūndan beter / Boynuma **zencīr-i zülfüñ** ṭaḳ dil-i şeydāya baḳ
G1423-4. Leylī zülfüñ gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum **zencīr-i zülfe** yoḳdurur benden eḥaḳḳ
G1447-3. Çün dil-i dīvānesi itdüñ şehā ḥabs-i zenaḫ / Luṭf idüp **zencīr-i zülfüñi** benüm boynuma daḳ
G1861-1. Göñlümi elden yitürdüm āh bir dīvāneyem / Çek anı **zencīr-i zülfe** ola kim uşlaneyem
G1877-6. Göreli **zencīr-i zülfüñ** bir ʿaceb dīvāneyem / Dostlar şanmañ ki ben dām-ı belādan ḳorḳaram
G1930-4. Ṭaḳaldan boynuma **zencīr-i zülfi** / Dil-i dīvāneme hīç yoḳdur ārām
G2033-1. Nice bir **zencīr-i zülfine** göñül dīvānesin / Nice bir şem ʿ-i cemāle per yaḳar pervānesin
Mr12-9. Tā ki ben **zencīr-i zülfüñ** rişte-i cān eyledüm / Göñlümi Mecnūnleyin ser-mest ü ḥayrān eyledüm
Mr15-3. Gösterüp **zencīr-i zülfüñ** beni Mecnūn eyleme / Vādi-i ġamda gözüm yaşını Ceyḥūn eyleme

zencīr-i zülf-i yār [1] Sevgilinin saçının zinciri.

G254-2. Baġladum **zencīr-i zülf-i yāre** dil Mecnūn-vār / Nāṣiḥā beni gerek ʿāḳil gerek dīvāne ṭut

zencir-veş [1] Zincir gibi.

G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / Ḫalḳa ḥalḳa eyle zülfüñ boynuma **zencīr-veş**

zeneḫ [1] *bk. ẕeḳan, zenaḫ, zenaḫdān, zeneḫdān*

G2537-4. **Zeneḫ** çāhında ʿuṣṣāḳı esirge leblerüñ göster / Bir içim şu ile ḥayrüñ irişsün ehl-i zindāna

zeneḫdān [6] *bk. ẕeḳan, zenaḫ, zenaḫdān, zeneḫ, zülf ü zenaḫdān*

(zeneḫdān [4], zeneḫdānuñ [1], zenehdānuñı [1])

G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / **Zeneḫdānuñ** baña zindāndur ey dost
G244-3. Dil ser-i zülfün ile düşdi **zeneḫdān** çākına / Gör o miskīn mār ile hem-ḫāne oldı ʿāḳıbet
G588-2. İderken dili lebi ḳaşdın **zeneḫdān** çāhıma düşdi / Urur ġamze oḳın cāna bu sīnem ṭolu ḳan eyler
G655-4. Olaldan cām-ı la ʿlüñ nūş-ı cānum / **Zeneḫdān** sībi göñlümüñ behīdür
G728-3. Görüp gülzār-ı ḥüsn içre **zenehdānuñı** ey ġonce / Didüm dil ʿandelībinüñ ne ra ʿnā āşiyānıdur
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy **zeneḫdān** çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

zer [66] *Far.*

bk. cām-ı zer, cāy-ı zer, heykel-i zer, ḫışt-ı zer, ḫil ʿat-i zer, ḳāse-i zer, ḳaṣr-ı zer, māl ü sīm ü zer, sāġar-ı zer, sīm ü zer, tāc-ı zer, tīġ-i zer, zer-i rūy, zīver ü zer

(zer [54], zerden [3], zere [1], zeri [2], zerin [1], zerler [4], zerleri [1])

1. Altın, zeheb. (Ş. Sami, 2010: 1358)

G104-5. Yaşuñı sīm it Muḥibbī rūyı **zer** / Māyil olur ḫūblar **zerden** yaña
G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān şürāḫī ziynetin / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd **zer** ḳadeḥ
G438-5. Ġıll u ġışdan yüri pāk eyle Muḥibbī ḳalbüñ / **Zer** gibi ḫāliş olan kendüzini pāke çıḳar
G456-3. Varını n'ola çeşmüm eger dökse yolında / Cömerd **zerin** ṣaḳlamayup tehī kef eyler
G593-3. Ebrler āh eyleyüp dökdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ **zerler** niṣār
G675-1. ʿIşḳ çeşmin ʿāşıḳun ter ruḫların **zer** gösterür / ʿĀlemi āhı şu ʿā ʿından münevver gösterür
G779-4. Ġonce hemyānından alsa **zer** ʿaceb midür ṣabā / Nergisüñ çeşminden alur sürmesin bir uġrudur
G791-2. Yüzümüñ üzre baş na ʿl-i semendüñ / Bulur seg ile artuḳ çün şeref **zer**
G798-5. Pūte-i hicrāna yaḳaldan Muḥibbī'yi nigār / Ġıll u ġışdan ḳurtulup **zer** gibi pāk olmış yatur
G805-4. Sen şeh-i ʿālī-cenābı ḳocmaġa bir āl ile / Pul pul itdüm dāġlar ile ḳolum bir **zer** kemer
G824-5. Ġıll u ġışdan ḳurtulıp olur Muḥibbī ṣāf-ḳalb / Būte-i hicrān içinde **zer** gibi çün ḳāl olur
G826-3. Ġoncenüñ pāyuña īṣār itmege ey gül ʿiẕār / Kīse-i sürḫi içinde **zerleri** mestūrdur
G829-4. Pāyuña dökmege benüm servüm / Yaşumı sīm idem yüzümi **zerler**
G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / Ne **zer** dermān ider aña ne ḫod zūr
G875-3. Almaġa ṣabrı metā ʿın bülbül-i bī-çārenün / Ġonce hemyānın açup gül tāciri **zer** gösterür
G900-3. Baḳmazam maḥzen-i eflāk olursa ṭolı **zer** / Ḳaṣr-ı zer ġayrler ile deyr-i muġān baña yiter

G916-3. İşitdüm māla māyil māh-rūlar / Yaşumı sīm itdüm yüzümi **zer**
G938-5. Şāh-ı ġam gelduḳce göñlüm pāyına īṣār içün / Gözleri yaşını sīm idüp yüzin **zer** gösterür
G955-6. Ola kim raḥm idüp meyl ide dildār / Gözüñ yaşını sīm it yüzüñi **zer**
G996-3. Ebrūlar āh eyleyüp degdükce dem dem yaşlar / Pāyına her bir şecer eyler gülüñ **zerler** niṣār
G1046-2. Baḳar mıydı baña ol yār-ı bed-ḫū / Yaşum sīm olmasa idi yüzüm **zer**
G1129-3. Yüzüm zerd eyledüm buldum viṣālin / Cihānda var mı bir iş kim **zer** itmez
G1130-2. Pūte-i ʿışḳ içre yanup ḫāliş olduḳ **zer** gibi / Olmazuz dünyāya ṭālib şanma dinār isterüz
G1168-5. Muḥibbī oldı çün bir **zer** ḫarīdüñ / Revā mıdur diyesin ḳul gerekmez
G1226-7. Şi ʿr-i pür-sūzum Muḥibbī olalı ẓāhir benüm / Şimdiki şā ʿirlere ṭañ mı didürsem **zer** bī-bes
G1322-5. Ey Muḥibbī bil ẓāhire rūy-ı zerdüñle yaşuñ / Var vebāli ġayri yoḳ bu sīmle **zerden** ne ḥaẕẕ
G1338-4. Ger kimyā-yı ʿışḳ ile ṭopṭolu sīnesi / Olmasa nice ẓāhir ider **zer** miyānı şem ʿ
G1466-5. Ḫāliş giçer Muḥibbī çü ʿışḳuñ ile **zer** gibi / Niçün cefā ṭaşıyla ider imtiḥān ḳaşuñ
G1594-3. Āteş-i hicrāna yaḳduñ ʾāḳıbet ben ʾāşıḳı / Ḫāliş itdüñ ġıll u ġışdan **zer** gibi ḳāl eyledüñ
G1621-4. Söz giçer gevher velī ammā ki almasa **zeri** / Şeble bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1636-2. **Zer** gibi ḫāliṣliġum bilmek dilersen ey perī / At cefā sengini olsun ortamuzda ol miḥekk
G1652-4. Söz giçer gevher velī ammā ki olmasa **zeri** / Şöyle bil mümkin degüldür anı der-āġūş eylemek
G1671-4. **Zer** gibi hecr āteşine yanmasam eger / Hergiz cihānda bulmaz idüm ben ṣafā-yı dil
G1703-1. Ṭalib-i iksīr-i ʿışḳ olduġuma yitmez mi dāl / Būte-i ġamda eridüp olmışam **zer** gibi ḳāl
G1804-1. Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem / Dutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm **zer** gibi ḳalem
G1824-3. Girelden būte-i ʿışḳa ben oldum **zer** gibi ḫāliş / Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdan ey ruḫı ālum
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı zeyn eyledüm bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir **zer** kemer çekdüm
G1930-3. Dilā **zer** gibi yan ġam tevbesinden / Olasın ṣaf sen de ḳalmaya ḫām
G1951-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳāl olmayam / Būte-i hecr içre ben **zer** gibi nārı görmişem
G1977-5. Tā ki yaḳdum büte-i hecre Muḥibbī cān u dil / Ġıll u ġışdan **zer** gibi ḳāl olmışam pāk olmışam
G1981-4. Ḳoluma dāġlar urdum senüñ içündürür cānā / İdüp tuḥfe meyānuñ çün saña bir **zer** kemer çekdüm
G1990-3. Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı / Ayaġın yüzüm sürüp nice biñ bedre **zer** çekdüm
G1992-3. Tāb-ı maḥabbet eylemeden **zer** gibi ruḫum / ʿIşḳuñ odiyle anı erit eyle ḥall didüm
G2010(b)-5. Ey Muḥibbī ġıll u ġışdan nicesi ḳal olmayam / Pūte-i hecr içre ben **zer** gibi nārı görmişem
G2069-2. Ḫākipāyuña niṣār itmek için ey serv-ḳadd / Yüzümi **zer** eyleyüp ḳıldum gözüm gevher-feşān
G2125-1. Ḫamdülillah ʾāşıḳam ʾālemde ḫoş-ḥālem bugün / Āteş-i ʿışḳa yanaldan **zer** gibi ḳalem bugün
G2362-4. Özin beñzetdügiçün bu yüzüme / Ḳılur kendüzini gör **zer** şikeste
G2425-2. Nev-bahār ile bezendi sebze-zār oldı çemen / Bu ṣafādan **zer** ṣaçar mihr-i cihān-tāb üstine
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki zīrā ḫāliş olmaz **zer** ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2451-4. Ḳāmetüm **zer** ḫalḳa ḳıldum ola ki birgün nigār / Ḳulaġına daḳa anı beñzedüp mengūşına
G2524-3. Yine ta ʿviż için gülşende ġonce / Aṣar **zer** heykelin nāzik nihāle
G2559-5. Ol vefāsuz dilberüñ ḫarc itmek içün yolına / Sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi **zere**
G2632-4. ʿIşḳa düşdüm ġıll u ġışdan cānı pāk itdüm yine / Pūte-i hicrān içinde ḫāliş oldum **zer** gibi
G2695-4. Āhum duḫānı düpdüz çarḫun yüzini dutdı / Görinmez ise ṭañ mı göklerde **zer** çerāġı
G2763-5. **Zerden** serire baḳmaya Muḥibbī ide ʾār / Faḳruñ kişi ki pister ide bu riyāsını
G2794-3. Gözüm yaşiyle eyle naẓar rūy-ı zerde / Hem sīm döker yolına hem **zer** benüm gibi
Mh3-15. Ḳıldı pāyına gülüñ bir bir dıraḫt **zerler** niṣār / Ṭut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer nigār
Mr19-7. Bār-ı ʿışḳı çekmek içün ner benem / Ḫāliş olmış būte içre **zer** benem
D46-1. Gāh cān yaḳ āteş-i ʿışḳa girüp sen **zer** gibi / Gāh ġarḳ ol eşk-i çeşmüñ içre nīlüfer gibi

2. Sarı. (Devellioğlu, 2000: 1180)

G490-3. Eyledüm yüzümi **zer** tā ki sürem pāyına yüz / Yolına şaçmaġa göz yaşı da dirhem görinür
G1017-5. Egerçi **zer** idi çehrem yaşumla anı āl itdüm / Görenler didiler ancaḳ ḳızıl ḳana boyanmışdur
G1519-2. Dostum ʿışḳuñ ġamından oldı çehrem hemçü **zer** / İmtihān it gönder olsun seng-i bī-dāduñ miḥekk
G1786-3. Pūte-i hecr içre yaḳdum nār-ı ʿışḳa cān u dil / Ġıll u ġışdan külli cismüm **zer** gibi ḳāl eyledüm
G1994-4. Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi şoñra ḳıldı **zer** / Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini **zer** eyleyem

zer-i rūy [1] Yüz (çehre) altını.

G367-2. Ger **zer-i rūyumla** sīm-i eşk maḳṣūduñ ise / Cān u dil olsun fedā yolında bulur sīm ü zer

zer-bāft ü dibāc [1] Altın işlemeli ve ipekli kumaş

G279-3. Senüñ yoluñda her ḫār-ı muġaylān / Görinür baña **zer-bāft ü dibāc**

zer-beft [1] *Far*. Sırma ile dokunmuş, üstüfe. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 569)

bk. aṭlas u zer-beft, cāme-i zer-beft, zer-beft ü dībā vü ḥarīr, zer-beft ü dībā vü ḥarīr

G1388-4. Yeñ ile Rūma gelüp şöhreti artduḳca giyer / Gāh **zer-beft** ü gehi ḫil ʿat-i şāhāne ṣadaḳ

zer-beft ü dībā vü ḥarīr [1] Sırmalı, süslü ve ipek kumaş.

G475-5. Göñlüm olmaz giymege **zer-beft ü dibā vü ḥarīr** / Faḫrum oldur ki diyeler baña şāl üstindedür

zer-beft ü ḥarīr [1] Sırımlı ve ipek kumaş.

G2096-5. Ey Muḥibbī aṭlas ü dībā vü **zer-beft ü ḥarīr** / Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var iken

zerd [12] *Far.* ...Soluk, solgun, benzi atmış. (Steingass, 1892: 614)

bk. cism-i zerd, çehre-i zerd, eşk-i rūy-ı zerd, rūy-ı zerd, ruḫ-ı zerd, ruḫsār-ı zerd, ṣafḥa-i zerd, vird-i zerd, zerd eylemek, zerd olmaḳ

(zerd [7], zerde [1], zerdine [2], zerdini [2])

G43-3. Yüzümüñ **zerdine** baḳdı bu gözüm merdümi çün / Ḫarc içün virdi bu yolda nice dinār baña
G345-3. Gözi yaşlu olur ḫūn-ı cigerle / Daḥi hem ehl-i ʿışḳuñ çehresi **zerd**
G689-2. Baḳmadı yüzüm **zerdine** yaşum güherine / Meh-rūları bildüm ki hemān sīm ü zer ister
G898-1. Gülşen içre her varaḳ geh **zerd** ü gāhi āl olur / Ehl-i ḥāl olan bilür anı ḥazāna dāl olur
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm **zerdini** / Eyle aña gel siyāset dostum zülfüñe aş
G1368-2. Sitem-i esbüñle başup gel eyle rūyumda nişān / Sikke olmayınca olmaz didiler **zerde** şeref
G1534-1. ʿĀşıḳuñ çehresi **zerd** ü gözi nem-nāk gerek / ʿAşḳ da ʿvāsın iden sīnesi hem çāk gerek
G1577-1. Göreyim girye ile yaşı çoḳ olsun gözümüñ / **Zerd** levḥini görüp itdi münaḳḳaş yüzümüñ
G2578-4. Göñül **zerdini** ṭutdı çünki çeşmüñ / Anı ḳıl zülfüñe ber-dār unutma
G2646-1. ʿĀşıḳuñ gözleri nem çehresi de **zerd** gerek / Ṭaşrası dāġ ile pür içi ṭolu derd gerek
Mr26-5. Ṣormaġa geldi bu ben dil-ḫastei derd ü elem / Eyledi ruḫsārumı **zerd** ü iki çeşmümi nem
B191. ʿĀşıḳ oldur çehresi **zerd** ü yaşı hem āl ola / Derd ü miḥnet aña lāyıḳdur ki ṣāḥib-ḥāl ola

zerd eylemek [2] Sarartmak, solgunlaştırmak.

G1129-3. Yüzüm **zerd eyledüm** buldum viṣālin / Cihānda var mı bir iş kim zer itmez
G2739-1. Yüzümi **zerd eyledi** ʿışḳuñ benüm ayvā gibi / Baġrumı ṭaş itdi hecrüñ lāle-i ḥamrā gibi

zerd olmaḳ [9] Sararmak, solgunlaşmak.

G899-3. **Zerd oldı** ḥasretiyle yüzüm hemçü nīlüfer / Çeşmünden aḳan göz yaşı da dāne dānedür
G1153-3. **Zerd oldı** ruḫum sīm yaşumdan baña ne sūd / Çün yār gelüp bir naẓar sīm ü zer itmez
G2020-3. Gāh **zerd olur** yüzüm gāhi gözüm yaşından āl / Kimseler bencileyin ḫāli diger-gün olmasun
G2095-5. Ey Muḥibbī ṣaḳlamaḳ mümkin degüldür ʿışḳı çün / Ẓāhir eyler çehresinüñ sebze-gāhı **zerd olan**
G2316-3. Didiler baña nedendür böyle **zerd oldı** yüzin / ʿāşıḳ-ı dil-ḫastenüñ didüm olur beñzi ṣaru
G2329-3. Görmeyelden berü ey dost ṭurunc ġabġabını / ʿĀrıżum **zerd oluben** döndi tenüm limona
G2533-5. Didiler gel vir Muḥibbī bize ʿışḳında nişān / Didüm eşküm sürḫi yitmez mi ki çehrem **zerd ola**
G2592-5. Ẓāhir olmaz mı Muḥibbī olmaya pinhān-ı ʿışḳ / Ehl-i ʿışḳuñ eşki sürḫ u çehresi hem **zerd ola**
G2793-2. Gözüm yaşardı āh ile **zerd oldı** ruḫlarum / Bunlar olınca bellüdür ʿışḳuñ ʿalāmeti

zer-dūz [1] *Far.* Sırma işleyici, sîm-keş. (A. Nazîmâ-F. Reşad, 2002: 569)

G1363-3. Tīġ ile tīre az bulınur gögsini ṭutar / **Zer-dūz** işin işleyemez her ḥaṣīr-i bāf

zer-dūz-vār [1] Sırma işleyici gibi.

G1785-7. Altun ṣu ile şiʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / **Zer-dūz-vār** ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

zerḳ [1] *Ar. mec.* Riya, mürailik. (Ş. Sami, 2010: 1359)

bk. ḫırḳa-i zerḳ, riyā vü zerḳ, zerḳ-i riyā, zerḳ ü riyā

G420-4. Zāhidüñ **zerḳine** uyma aldanup tezvīrine / Her ne eylerse yaḳın bil kim riyā yanındadur

zerḳ-i riyā [1] İki yüzlülük.

G787-4. Bādei rinde virüp ʿāşıḳa maʿşūḳ etegin / Ṣūfīye **zerḳ-i riyā** zāhide taḳvāyı getür

zerḳ ü riyā [2] Hile ve iki yüzlülük.

G256-3. Bu **zerḳ ü riyā** ile diler cennet ü ḥūrā / Bu devlete lāyıḳ mıdur ol zāhid-i ḫod-rū
G436-2. Zāhid özine **zerḳ ü riyā** pīşe eylemiş / Elden ḳomaz piyālei rindān her an ṭutar

zer-kemer [2] Altın kemer.

(zer-kemer [1], zer-kemerüñ [1])

G471-3. ʿĀlem yüzinde yāri ʿaceb rāygān ḳocar / Güzeller ile **zer-kemerüñ** ḫoş ṣafāsı var
G498-3. Dāġ eylesem n'ola ḳolumı **zer-kemer** ḳılup / Diler ki ḳoca ḳaṣdı o nāzik meyānadur

zer-keş [1] *Far.* Altın tel işleyen... (Steingass, 1892: 615) *bk. libās-ı zer-keş*

G1785-7. Altun ṣu ile şiʿr-i Muḥibbī'yi yazalar / Zerdūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre **zer-keşem**

zer-külāh [1] Saray kapıcılarının başlarına giydikleri üsküf. (Develliođlu, 2000: 1181)

G2102-3. Şāh-ı ḫūbān **zer-külāhın** kec-rū itmiş başına / Şiʿrüñi ezberlemiş şūḫ-ı ġazel-ḫʷāndur gelen

zer-libās u aṭlas [1] Altın elbise ve atlas.

G1191-2. Ol ki dest-i himmet ile cāme-i cān ide çāk / **Zer-libās u aṭlas** u dībā-yı sulṭān istemez

zer-miġfer [1] Altın miğfer.

G1259-3. Oldı şīrāne bu çarḫ-ı esb-i gerdūna süvār / Ol sebebden başına urundı **zer-miġfer** güneş

zerrāḳ [1] *Ar.* Mürai, riyakâr, riyâ-mutat. (M. Nâcî, 2009: 766)

G1411-3. Girev ḳıl ḫırḳa-i zerḳuñ bugün gel bādeye ṣūfī / Görenler bu libās ile saña dirler hemān zerrāḳ

ẕerrāt [1] *Ar.* Zerreler, ufak parçalar.

bk. ẕerrāt-ı cümle, ẕerrāt-ı vücūd

G241-4. Sen olduñ ḥüsn ile ḫūrşīd-i enver / Ḳapuñda cümle-i ʿuşşāḳ **ẕerrāt**

ẕerrāt-ı cümle [1] Bütün zerreler.

G149-3. **Ẕerrāt-ı cümle** ḥüsnüñe şāhid yiter senüñ / Gün şuʾlesine itmedi kimse gümān u reyb

ẕerrāt-ı vücūd [1] Vücudun zerreleri.

G316-3. ʿĀlemi nūruñ münevver ideli / Raḳṣ ider her yaña **ẕerrāt-ı vücūd**

ẕerre [56] *Ar.* Pek küçük parça...(Ş. Sami, 2010: 1357)

bk. ẕerre-i nāçiz, ẕerre deñlü, ẕerre ḳadar, ẕerreye almaḳ

(ẕerre [41], ẕerreden [3], ẕerredür [1], ẕerreler [4], ẕerrelerdür [1], ẕerresi [1], ẕerresin [2], ẕerreye [3])

G90-3. **Ẕerre** gibi eylerem ḳarşu semā ey āfītāb / Tā diyesin dāimā ol zār u ser-gerdān baña
G108-1. Sen gül içün ḫalḳ-ı ʿālem cümle düşmendür baña / **Ẕerre** gelmez ʿaynuma ger yār olasın sen baña
G126-4. Düşde gördüm gün yüzini olmışam ḥayrān u zār / Nice yıl andan berü görmez gözüm bir **ẕerre** ḫʷāb
G164-2. Gün yüzin görür idüm düşde eger / Gire idi gözüme bir **ẕerre** ḫʷāb
G169-1. Gün yüzinden her ḳaçan kim ala ol dilber niḳāb / **Ẕerre** gibi ʿayb olmaz eyler isem ıżṭırāb
G169-5. Ṭāḳat olur mı Muḥibbī ʿışḳına ṣabr eylemek / ʿIşḳ ḳor mı ehl-i ʿışḳa **ẕerre** ne ṭāḳat ne ḫʷāb
G188-1. Derdüme nisbet benüm bir **ẕerredür** bu kāyināt / Yaşumuñ yanında ḳaṭre görinür Nīl ü Fırāt
G193-5. **Ẕerre** gibi zār u ser-gerdān olup gün şevḳine / Bu Muḥibbī virdi cān bulmadı cānānı dürüst
G242-2. Ne ġam ḫalḳ-ı cihān düşmen olursa / Eger senden ola **ẕerre** ḥimāyet
G272-1. Ḥaddi mi var mihr ü māhūñ ide sen cān ile baḫş / **Ẕerre** nice eylesün ḫūrşīd-i raḫşān ile baḫş
G342-4. Zülfüñe misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ **ẕerre** ḥarāret var hemān bir āh-ı serd
G436-5. Görsün Muḥibbī gün yüzüñ āvāre eyleme / Bir **ẕerreden** de kendüyi ol nā-tüvān ṭutar
G441-3. Sensüz ey gül-çehre yoḳ **ẕerre** ṣafāsı gülşenüñ / Külḫān olursa senüñle cennet içre şānidür
G473-1. Düşeliden derd-i ʿışḳa aġlaram ben zār u zār / Zārılıġum eylemez bir **ẕerre** ol mekkāre kār
G521-5. Mā'il olmasa Muḥibbī aña sen itme ʿaceb / **Ẕerreden** daḥi gözine bu cihān kem görinür
G562-1. Niçün yüzine gün dimeyem **ẕerre** femidür / Üstünde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G658-4. Mū meyānından ḫaber yoḳ **ẕerre** aġzından nişān / Ara yirde ehl-i ʿışḳ ancaḳ gümānın gezdürür
G696-3. Güneş yüzüñ ḳamer alnuñ temāşā eyleyen ʿāşıḳ / Güni bir **ẕerreye** teşbīh idüben ayı bilmezler
G880-5. Gördiler sen meh-rūyı araya almış ehl-i ʿışḳ / **Ẕerreler** içre görinür mihr-i nūr-efsāndur
G948-2. İntiẓār ile lebüñden bulmadum bir **ẕerre** kām / Bir söz imiş ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā
G1020-2. Gün yüzüñe irişmege bu cism-i nā-tüvān / Bir **ẕerre** gibi ol daḥi ser-geşte ḫāldür
G1075-3. Hāy u hū ṭanṭanadan ḳalmadı bir **ẕerre** eşer / Şimdi bir çāh düşüp derd ile dārāb iñiler
G1077(a)-1. Niçün yüzine gün diyemem **ẕerre** femidür / Üstünde anuñ māh-ı nev ebrū-yı ḫamıdur
G1103-3. Şuʾle-i āhı kimüñ kim ʿāleme pertev ṣalar / **Ẕerreye** almaz güni ol māh-ı tābān istemez
G1160-2. Bir **ẕerre** degül ḳıymet-i dünyā yanumuzda / Baş terkin urup dünyede evbāşlaruz biz
G1169-1. Ḥamdülillah gün gibi çün ṣāfdur āyīnemüz / Ol sebebden kimseye bir **ẕerre** yoḳdur kinemüz
G1189-1. **Ẕerre** gibi gün yüzünüñ zār u ser-gerdānıyuz / Ṣubḥa dek sen gül-ruḫuñ biz bülbül-i nālānıyuz
G1334-3. Āfītāb-ı dehr ey māhum görür her şeb zevāl / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir **ẕerre** dilden ide ḳamʿ
G1334-4. Şevḳ ile tā ṣubḥa dek her gice yanmazdı eger / Şemʿe nūr-ı ʿārıżuñdan irmese bir **ẕerre** lemʿ
G1436-3. **Ẕerreler** içinde kendin şaḳlamış ḫūrşīdi gör / Ḳaṭrelerden nice cemʿ itmiş özin deryāyı baḳ
G1491-3. **Ẕerre** gibi gün yüzüñ şevḳine ser-gerdān iken / Senden ayru düşicek ʿālemde nā-peydā gerek
G1500-2. ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler bulmadılar bir **ẕerre** kām / İt raḳībi dāimā sen şād u ḫandān eyledüñ
G1549-5. Ger müyesser ola kūyuñda Muḥibbīʾye vaṭan / Gelmeye **ẕerre** heves göñline bāġ-ı İremüñ

G1578-5. Şol ḳadar çekdi Muḥibbī Miḥnet ü derd ü ġamı / Ḳalmadı **ẕerre** mecāli āh ol miḥnet-keşüñ
G1657-3. Ben **ẕerre** gibi eyleyeyim ʿālemi seyrān / Tek gün yüzüñi gösterüben baña ʿiyān ol
G1771-4. ʿAynuma **ẕerre** kuḥlı ekmek baña gerekmez / Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm
G1799-2. Vefāñı istemez bir **ẕerre** göñlüm / Ḫoşem derdüñle yiter baña ġam hem
G1839-4. Bār-ı ġamını çekmege dil kūh-ı Ḳāf ise / Ṣabrum dükendi ḳalmadı bir **ẕerre** ṭāḳatum
G1894-3. **Ẕerre** gibi gün yüzüñüñ olalı āvāresi / Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm
G1997-5. Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī **ẕerresin** / Mihri ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam
G2037-3. Gel ṭulūʿ it gün gibi görsün seni ʿāşıḳlaruñ / **Ẕerrelerdür** ehl-i dil dūr olmasunlar nūrdan
G2077-2. Yaġmāya virdi ṣabr metāʿını gözleri / Varumı aldı ḳomadı bir **ẕerre** dānesin
G2091-2. **Ẕerre** gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları / Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfītāb eglemesün
G2260-5. Mihr-i ʿālemden Muḥibbī **ẕerreler** yüz döndüre / Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan
G2261-3. Kimde kim **ẕerresi** ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez zülfüñüñ endīşelerin
G2491-5. Gün yüzüñi Muḥibbī görüp ṭaġıtdı ʿaḳlın / **Ẕerre** gibi anuñçün āvāre düşdi zāre
G2500-3. **Ẕerre** gibi gün yüzi şevḳine ser-gerdān olup / Giceler tā ṣubḥa dek efġān iderem nā ile
G2512-6. Baş egeli ġam yili yoḳ **ẕerre** mecāli / Dil-ḫaste Muḥibbī gibi ṭurmaġa benefşe
G2514-4. Bār-ı ġam ṭaġlarcadur dil aña ṭāḳat gösterür / **Ẕerresin** ger ṭaġa ursalar taḥammül itmeye
G2598-6. **Ẕerre** gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / Zülfüñe bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2602-2. Mihr eylese ṭulūʿ olur **ẕerreler** ʿiyān / Her ḳanda kim gül açıla lā-büd hezār ola
G2622-5. Muḥibbī **ẕerre** gibi gün yüzüñden / Olalı dūr iken āvāre düşdi
Mr1-3. Ruḫlaruñdan çün münevverdür bugün mülk-i cihān / Āfītāb-ı ḥüsnüñi bu **ẕerreden** itme nihān
Mh5-5. **Ẕerre** miḳdārı baña olmadı māyil n'ideyin / Ebr-veş zülfin ider yüzine ḫāyil n'ideyin
Mr1-10. ʿIşḳuñ odı yüregümde ḳomadı bir **ẕerre** yaġ / Meh-liḳā dilbersin ammā bī-vefāsın bī-vefā
Mr16-4. **Ẕerreye** pertev ṣalar ʿār eylemez çün āfītāb / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

ẕerre-i nāçiz [2] Çok küçük zerre.

G2509-3. Gün yüzüñ bir **ẕerre-i nāçize** pertev ṣalmaya / Bu düşer mi dostum andan semāvāt ehline
G2606-7. Gāh olur bir **ẕerre-i nāçizden** kemter ḳılur / Geh döner ḫūrşīd-veş raḫşān ider göñlüm beni

ẕerre deñlü [8] Hiç ile hiç, zerre ḳádár, bir ḳıł, ḳıłce, ḳıł ḳáder. (Tulum, 2011: 1944)

G135-4. Vardum nigāra ḥāl-i dilüm ʿarż idem diyü / Bir **ẕerre deñlü** baḳmadı hīç vire mi cevāb
G741-4. Bir **ẕerre deñlü** kuḫle göñül raġbet eylemez / İzüñ tozıyla dīdelerüm rūşenā olur
G1261-2. Ger bulına **ẕerre deñlü** dilde dünyā sevgüsi / İdemezsin sen ṭarīḳ-i ḥaḳda bil hergiz maʿāş
G1793-6. Sen güneş ruḫsārı görmekdür cihān içre müdām / **Ẕerre deñlü** yoḳsa yoḳ dünyā-yı dūna raġbetüm
G1921-1. Ḫākipāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm / **Ẕerre deñlü** kimseye ālemde yoḳdur minnetüm
G1954-4. Dostum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur / **Ẕerre deñlü** ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm
G2019-3. **Ẕerre deñlü** ḥaḳḳ budur kim ḳalmadı bende ḳarār / Ol güneş ruḫsāruñ oldum zār u ser-gerdānı ben
Mh11-2. **Ẕerre deñlü** bulmadum ben kām zülfüñden senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām zülfüñden senüñ / ʿanberīn itmek dilerler kām zülfüñden senüñ

ẕerre ḳadar [5] (TDK, 2011: 2657)

1. Hiç.

G1376-3. Cān u dil aldı baña virmedi bir būsesini / Māh-rūlarda meger **ẕerre ḳadar** yoḳ inṣāf
G1838-4. Dil hecr-i leb-i laʿlüñle ölse gerekdür / Ger laʿlüñ aña **ẕerre ḳadar** itmez ise em

2. Bir parça, çok az.

G1488-5. Bir **ẕerre ḳadar** girmedi guşına Muḥibbī / Kūyına varup āh ile ġavġāyı büyütdüñ
G1504-1. Dāim olmasa eger bu dile ey yār ġamuñ / Görmedüm **ẕerre ḳadar** disem olurdı keremüñ
G2452-2. Çöpce gelmez bu cihān gözlerüme **ẕerre ḳadar** / Beñzedürsem ben anı itmeñ ʿaceb ḫār u ḫāşa

ẕerreye almaḳ [1] Değer vermemek.

G1432-4. **Ẕerreye almaya** cihān mülkin / ʿĀşıḳuñ maṭlabı ziyāde-i ʿışḳ

ẕerrece [31] Zerre kadar. (TDK, 2011: 2657) *bk. ẕerre-veş.*

G13-5. Başı eflāke irüp yimez idi **ẕerrece** ġam / Eşigüñ olsa Muḥibbī'ye penāhum şanemā
G125-2. Dili yaġmā ḳılalı ʿarżı yaġmacıları / Gelmedi şām u seḥer gözlerüme **ẕerrece** ḫᵛāb
G135-2. Ẓevḳ eylemeye ʿışḳı ile **ẕerrece** Muḥibb / Aña ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G217-7. Bir gün dimedüñ ḫaste Muḥibbī'ye nedür ḫāl / Bildüm ki saña **ẕerrece** yoḳdur naẓar ey dost
G219-5. **Ẕerrece** ārzū ḳalmaz dil-i ʿāşıḳda yaḳın / Ey Muḥibbī bir olur aña göre nīst ü hest
G310-4. ʿİbret al İskender ü Dārā vü Ḫusrevden göñül / Kimseye meyl itmemişdür **ẕerrece** bu zāl-i çarḫ
G401-1. ʿĀlemde kimüñ sencileyin bir ṣanemi var / Kāfirdür eger **ẕerrece gönlinde** ġamı var
G418-3. Mest-i mey ide kuḥl-ı Ṣifāhāna **ẕerrece** / İzüñ tozını çeşmine kim ṭūṭiyā ṣanur
G986-4. Alma gözüñe kuḥl-ı Ṣifāhānı **ẕerrece** / Ḫāk-i der-i nigār saña ṭūṭiyā yiter

G1036-2. Ḳaṣd ile Leylī ṭurup ca῾d-ı müselsel ῾arż ider / **Ẕerrece** ġam mı çeker ῾ālem eger Mecnūndur
G1123-2. İtmezüz kimseye bir **ẕerrece** biz kim naẓarı / Zīrā biz kendümüzi cümleden ednā bilürüz
G1128-4. **Ẕerrece** güş itmedi ol mihri yoḳ feryādumı / Lik ῾ālem ṭopṭoludur nāle vü efġānumuz
G1397-3. Ehl-i ῾ışḳa **ẕerrece** gelmez felekle mihr ü māh / Rif῾atiyle nüh-felekden yücedür eyvān-ı ῾ışḳ
G1462-1. Saña benüm işüm yoḳ bir **ẕerrece** muvāfıḳ / Sen daḥi işle işüñ her ne ki saña lāyıḳ
G1502-2. Gözi açılsa Ya ḳūbun n'ola ey Yūsuf-ı Mışri / İrişdi çün senüñ pirehenüñle **ẕerrece** būyuñ
G1567-1. Revnaḳı ḳalmadı bir **ẕerrece** ṣaḥn-ı çemenüñ / Ḫaṭ-ı sebzüñ biteli ῾ārıżuñ üstinde senüñ
G1591-3. Cānda ṭāḳat ḳalmadı dilde taḥammül **ẕerrece** / Ḳuru ġayretden n'olur ῾azm-i nigār itmek gerek
G1691-3. Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram / Aġlamaḳdan ḳalmamışdur bende **ẕerrece** mecāl
G1945-3. Mihr ü vefāña **ẕerrece** ben ṭālib olmadum / Gönder cefā vü cevrüñi tek baña dem-be-dem
G2017-5. Almadı gül gibi senden **ẕerrece** būy-ı vefā / Ṭurmasun bülbül gibi feryād ile zār eylesün
G2044-1. Yār taḥṣīl eylemiş cevr ü cefānuñ yolların / **Ẕerrece** ögrenmemiş mihr ü vefānuñ yolların
G2239-5. Ḳalmaya **ẕerrece** ġam başı ire eflāke / Ger keremden bu Muḥibbī ḳulunı yād idesin
G2263-3. Zülfinüñ ṣor ḳıymetini **ẕerrece** ḳadrin bilen / Virmeye ῾ālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2398-2. Düşde gördüm dir idüm gün yüzüñi ben senüñ āh / Görmezem uyḫu yüzin **ẕerrece** efkāruñ ile
G2483-2. Şol ḳadar zārılıḳ itdüm **ẕerrece** raḥm itmedi / Bulmadum vaṣlın dirīġā irmedüm meh-veşe
G2550-2. Her kimüñ ki ola ḳalbinde anuñ **ẕerrece** ḥırṣ / Ṭoymaya gözi cihān ni῾meti cümle yise
G2634-4. Yaş dökmege gözüm eyleme ey dil güle nāle / Ol seng-dile itmedi bir **ẕerrece** kārı
G2687-2. Şīrīn lebüñe beñzemese **ẕerrece** ey dost / Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker ḳanda bulaydı
Mh6-5. Ol ḫarābāt ehli eyledi göñül gel nem-nişīn / Kim bula berk arasında **ẕerrece** yoḳ kibr ü kīn
D33-1. Ṣaḥn-i çemende gül yine ῾arż ide cemāl / Mey içmege kimde ola **ẕerrece** mecāl
D49-1. ῾Ālem içinde kimüñ sencileyin var ṣanemi / Göñül içre῾acaba **ẕerrece** var mı ki ġamı

ẕerre-veş [8] *bk. ẕerrece.*

G1526-4. **Ẕerre-veş** ser-geştesin çün ol güneş ruḫsāre sen / Bu hevā-yı ῾ışḳ ile itdi özüñi yolında ḫāk
G1537-4. **Ẕerre-veş** ṭolaşuban gün yüzi şevḳine göñül / Cān vire irmeye vaṣlına ol meh-rūnuñ
G1586-5. **Ẕerre-veş** āhum ile ῾ālemi biñ kez ṭolanur / Görmedüm gün yüzini āh ben ol meh-rūnuñ
G2092-4. **Ẕerre-veş** ḳıldı hevā-yı ῾ışḳ ser-gerdān beni / İrmedüm derdi ki ol mihr-i cihān-ārāya ben
G2422-1. **Ẕerre-veş** her kim meẕellet ṭopraġında ḫāk ola / Ṭañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola
G2596-1. Sīnesinde her kimüñ mihr-i ruḫ-ı cānān ola / **Ẕerre-veş** olmaz ῾aceb ῾ālemde ser-gerdān ola
G2738-3. **Ẕerre-veş** ḳaldur nigārā bu ġubārı ḫākdan / Çünki oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi
Mr30-14. **Ẕerre-veş** bir kez naẓar ḳılsam güneş ruḫsārına / Baḳduġumca naḳş-ı hicrān gösterür devrān baña

zerrīn külāh [3] Saray kapıcılarının başlarına giydikleri üsküf.

G1795-5. Şu ῾le-i āhum Muḥibbī dem-be-dem / Başumda **zerrīn külāhumdur** benüm
G2606-10. Geh virür aṭlas ḳabā hem başuma **zerrīn külāh** / Geh ḳalender eyleyüp ῾uryān ider göñlüm beni
G2724-1. Kim ki ṣaḥrā-yı ġamuñ her dem ola mihr ü mehi / Āteş-i āhı olur başına **zerrīn külehi**

zerrīn ḳadeḥ [2] Güzel kokulu bir cins sarı çiçek. (Ş. Sami, 2010: 1359)

G929-3. Sen mey iç gülşende cānā al ele **zerrīn ḳadeḥ** / İçmege ḫūn-ı dili çeşmüm baña sāġar yiter
G972-2. Şebnem ile pür olupdur her seḥer **zerrīn ḳadeḥ** / Sīm ü zer almış niṣār içün ele her ṣāḫlar

zerrīn-῾alem [2] Altından bayrak.

G144-3. Şāh-ı ῾ışḳam şu ῾le-i āhum baña **zerrīn-῾alem** / Ḫil῾atümdür eşk-i çeşmümden ser-ā-ser gāh ṣīb
G1830-1. Nār-ı āhuñ dikdi ey dil göklere **zerrīn-῾alem** / Pādişāhısın cihānuñ saña dindi mülk-i ġam

zer-tāc [2] Altın taç.

(zer-tāc [1], zer-tācı [1])

G801-1. Gice vü gün bir olup irişdi eyyām-ı bahār / Başına **zer-tāc** giydi güller oldı tāc-dār
G837-1. Şāh-ı ῾ışḳam eyledüm āhum livāsın āşikār / Şu ῾le-i dil başum üzre dir gören **zer-tācı** var

zevāde [6] *Ar.* Azık, erzak stoku. (Devellioğlu, 2000: 1182) *bk. zevāde-i ῾işḳ*

G170-5. **Zevāde** yoḳ olupdur dūr-ı menzil / Varılmaz menzile leng ola merkeb
G202-2. Uzaḳ menzil ü yoḳ elde **zevāde** / Ḳatı müşkil olupdur pāda lengest
G1393-5. Fikr ḳılsam ḥayret olur bilmezem ḥālüm n'ola / Yoḳ **zevāde** leng merkeb āh kim menzil uzaḳ
G1530-3. Uzaḳ menzil elümde yoḳ **zevāde** / Varabilmem olupdur merkebüm leng
G1819-4. Hevā-yı nefse uydum elüm irişmedi yāre / Uzaḳ menzil **zevāde** yoḳ dirīġā rāhda ḳaldum
G2351-4. Sefer ḳılsam yiter derd ü belā ġam / Ki bundan ġayri gerekmez **zevāde**

zevāde-i ῾işḳ [1] Aşk azığı.

G1675-3. İki eyleme **zevāde-i ῾işḳı** ṣanup yinür / Ḳorḳum budur ki ide seni imtilā göñül

zevāl [6] *Ar.* *bk. naḳṣ u zevāl, zevāl gelmek, zevāl görmek, zevāli olmaḳ*

(zevāl [4], zevāledür [1], zevālüñdür [1])

1. Zail olma, fena bulma.

G475-4. Ṣaḳın aldanma görüp dehrüñ na īm ü niʿmetin / Çün degül bāḳi anı bilseñ **zevāl** üstindedür
G611-5. Baġlanup virmez Muḥibbī dār-ı dünyāya göñül / Anuñ içün kim bilür anı **zevāl** üstindedür

2. Güneşin nısfu'n-nehâr hatt-ı mefrûzundan garba doğru inmesi, meyli.

G885-3. Ne yüz ile sen öykündüñ nigāruñ yüzine ey gün / Anuñçün günde bir kerre gelen senüñ **zevālüñdür**
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīh eyleye mihr ü mehi / Zīrā bunlar gice vü gündüz **zevāl** üstindedür
G1054-4. Beñzetti çünki ʿārıżuña kendüzini gün / Gün başına anuñ içün işi **zevāledür**
En1-4. Ṣe Ṣenālar idelüm olmaya ol ḥüsne **zevāl** / Nitekim mihr ü meh ile ola bu leyl ü nehār

zevāl gelmek [2] Batmak; son bulmak, yok olmak.

G1725-1. Mihr idüp āṣıḳlara gün gibi gel göster cemāl / Çün naẕardan **gelmedi** ḫūrṣīd-i raḫṣāna **zevāl**
G2171-4. Öykinürmiş yüzüñ gün alnuña cānā ḳamer / Bilmediler ḫaddüñi **gelür zevāli** n'eylesün

zevāl görmek [3] ...ġāib ołmaḳ, gitmek, yitmek...(Tulum, 2011: 1945, 1927)

G834-2. Yüzüñe nice senüñ teşbīh idem kim āfitāb / Her gün aḫşamlar anı **gördüm zevāl** üstindedür
G1196(a)-2. Güneş yüzine dildāruñ muḳābil olmaḳ ister imiş / **Zevāli görinür** beñzer neden miḳdārını bilmez
G1334-3. Āfitāb-ı dehr ey māhum **görür** her şeb **zevāl** / Ḳādir olmaz ʿışḳuñı bir ẕerre dilden ide ḳamʿ

zevāl olmaḳ [1] Batmak.

G2783-4. **Zevāli olmasa** ḫūrşīd ü māhuñ / Yüzüñe gün dir idüm alnuña ay

ẕevḳ [11] *Ar. bk. eṣḥāb-ı ẕevḳ, ṣafā vü ẕevḳ, ẕevḳ ehli, ẕevḳ eylemek/itmek, ẕevḳ ile, ẕevḳ ü maḥabbet, ẕevḳ ü ṣafā*

(ẕevḳ [3], ẕevḳin [4], ẕevḳinden [1], ẕevḳini [3])

1. Lezzet duyma, mütelezziz olma, haz, mahzûziyet, hoşlanma.

G85-6. Pādişāh olan ḳurı ġavġā çeker / ʿĀlemüñ **ẕevḳin** sürer ḳānīʿgedā
G381-3. Her ne deñlü eylese cevr ü cefālar rāżıyam / Her ne itse cānuma **ẕevḳ** ü dile merhem gelür
G443-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ **ẕevḳini** ʿālem ṣandılar
G1076(b)-1. Bilmeyüp ḫalḳ-ı cihānı cümle bī-ġam ṣandılar / Bu beḳāsuz ʿālemüñ **ẕevḳini** her dem ṣandılar
Mh11-12. ʿĀlemüñ **ẕevḳin** bilenler gördiler ḫoş bir demi / Sünbülüñ bendini açduḳca meşām-ı ʿālemi / Pür ider būy-ı vefā in ʿām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-10. Zāhidā pend eyleme itmez Muḥibbī'ye çü sūd / Şeb merā bā-ʿārıż u ḫaṭṭeş sezā-rān **ẕevḳ** būd / Oḳuram her gice şemʿüm hem kebābum var benüm

2. Tatma, tat, lezzet.

G718-5. Yine Ḫusrev gibi şi ʿrüñ Muḥibbī sūz-nāk itdüñ / Kelāmun leẕẕeti **ẕevḳin** senüñ ehl-i kemāl añlar
G966-4. Gerekmez seyr-i şaḥrāsı ne ḫod güller temāşāsı / Cihānuñ güli **ẕevḳinden** dil ü cānum uşanmışdur
G974-1. Nigāruñ gün yüzi şevḳin dilā şems ü ḳamerden şor / Ṣorarsañ lebleri **ẕevḳin** varup şehd ü şekerden şor
G1781-2. Künc-i mescidde n'ola zāhid ola mest-i semāʿ / Der-i meyḫānede ol **ẕevḳ** irişür baña müdām
G1846-4. Bilse idi nice olurmış gedālıḳ **ẕevḳini** / Ṭaġıdup dārātını dervīş olurdı şāh Cem

ẕevḳ ehli [2] Zevk sahibi.

G298-2. **Ẕevḳ ehlinüñ** ḳatında şu kim mey ṣabūḥ ide / Hem ḳuvvet-i cism olur aña vü hem ġıdā-yı rūḥ
G1323-4. Ḳulaḳ ṭut bir nefes nālişlerüme bezm-i ġam içre / İder **ẕevḳ ehli** ʿālemde çü nāy-ı ḫoş-nevādan ḥaẕẕ

ẕevḳ eylemek/itmek [6] ...lezzet almaḳ, dād almaḳ... (Tulum, 2011: 1945)

G135-2. **Ẕevḳ eylemeye** ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb / Aña ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb
G404-5. Ömrüñi her dem giçür **ẕevḳ it** mey ü maḥbūb ile / Çünki dünyā-yı deni bildüñ Muḥibbī fānidür
G2076-3. Bilse idüñ rehne ḳorduñ zāhidā destāruñı / Bir ḳadeḥ nūş eyle gel **ẕevḳ it** meyüñ keyfiyyetin
G2478-6. Biz daḥi bugün **ẕevḳ idelüm** şaḥn-ı çemende / Iyş itmegeʿazm eyledi kūh-sāre benefşe
G2530-4. Ey dost meyānuñla meger **ẕevḳ iderken** / Bilsem ne seheb düşdi girer ḫançer araya
Mh7-4. Hicrān şebinde görmezem illā ki ḫʷāb-ı telḫ / Dil **ẕevḳ ider** lebinden işitse cevāb-ı telḫ / Ḥaẕẕ-ı nebātı ṭūṭi-i şekker-şiken bilür

ẕevḳ ile [1] Sáfā-ile, sürūr ile...(Tulum, 2011: 1945)

G627-5. Yine bir şīrīn ġazel didi Muḥibbī **ẕevḳ ile** / Oḳuyan dir mülket-i Rūmuñ bugün Selmānıdur

ẕevḳ ü maḥabbet [1] Zevk ve muhabbet.

G100-5. İrgürürdüm göklere **ẕevḳ ü maḥabbet** ṭūpını / Ey güzeller şāhı olsañ bir gice mihmān baña

ẕevḳ ü ṣafā [11] Eğlenme, keyif ve eğlence.

G382-4. Ger olam tīġ-i ġamuñ küştesi ey serv-i ḫırām / Ḥaşre dek **ẕevḳ ü ṣafā** sīne-i ṣad-çāke gelür
G437-4. Her kişi **ẕevḳ ü ṣafāda** gice gündüz ṣādmān / Çarḫ-ı ẓālim ya niçün dāim beni ġam-kīn ṭutar
G495-3. Kūyında didi sehv ile ol mübtelā ḳanı / Tā ḥaşre deñlü saña bu **ẕevḳ ü ṣafā** yiter
G865-2. Ḫāṭıruñdan yükdür ṭarḥ eyle dünyā keşretin / İresin maḳṣūdına **ẕevḳ u ṣafā** vaḥdetdedür
G927-1. Gülşenüñ **ẕevḳ ü ṣafāsı** gül midür bülbül midür / Derdlü göñlümüñ devāsı gül midür bülbül midür
G939-1. Zāhidā ṣanma rümūz-ı ʿışḳı ḫāmiler bilür / Bādenüñ **ẕevḳ ü ṣafāsını** müdāmīler bilür
G1403-5. Gelse cefā vü cevr ile bu göñlüm eglenür / Ṣanmañ ṣanur Muḥibbī ki **ẕevḳ u ṣafāsı** yoḳ
G1458-3. Ṣadā-yı tīġüñ işitdüm irişdi baña bu ḥālet / Bu yüzden ṣanmañuz **ẕevḳ ü ṣafā** ile sürūdum yoḳ
G1573-3. Cihān bāḳi degül dār-ı fenādur / Ne ışşı var olan **ẕevḳ u ṣafānuñ**
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz **ẕevḳ ü ṣafā** / Gele baña o merḥabā ẓulm senüñ sitem senüñ
G2719-1. Merdāne er görse ḳılıc oḳ u yā güni / Ol gün gözine görine **ẕevḳ ü ṣafā** güni

zevraḳ [31] *Ar.* Kayık, ufarak sandal. (M. Nâcî, 2009: 767)

(zevraḳı [14], zevraḳın [9], zevraḳını [8])

G60-3. Dıḳanup bād-ı āhumdan gözüm deryāsı mevc urdı / Ḳalup dil **zevraḳı** anda görinmez aña sāḥilhā
G128-5. Eşküm içinde Muḥibbī bu göñül **zevraḳı** āh / Bād-ı āh ile yüzer her yana deryāya düşüp
G168-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum zülfüñ ucından dostum / Ġarḳa virdi vücūdum **zevraḳın** ḳıldı tenāb
G334-3. Baḥr-i ʿışḳa bilmeden dil **zevraḳını** ṣaldum āh / Düşdi ġam girdābına bu rūzgārumdan meded
G412-2. Ġarḳ idiser baḥr-i ġam āḫır bu göñlüm **zevraḳın** / Çünki başdan aşdı bu gözümden aḳan yaşlar
G629-2. Eşk-i çeşmüm ġarḳ iderse ṭañ degül dil **zevraḳın** / Mevc urur deryāleyin āh eyledükce cūş ider
G969-3. Baḥr-i ġamdan hīç ḫalāṣ olur mı bu dil **zevraḳı** / Her ṭarafdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
G990-1. Çeşm-i giryānumla göñlüm ıẓṭırāb üstindedür / N'eylesün dil **zevraḳı** her demde āb üstindedür
G1060-4. Baḥr-i eşkümde nice ġarḳ olmasun dil **zevraḳı** / Bād-ı āhumla temevvüc eyleyen deryāyı gör
G1093-3. Baḥr-i ʿışḳuñdan ḫalāṣ olur mı bu dil zevraḳı / Eşk-i çeşmüm oldı deryā ortada girdāb göz
G1138-4. Gözlerüm yaşına ṣaldum yine bu dil **zevraḳın** / Rūzgār-ı āhla kimdür aña deryā dimez
G1176-4. Gözlerüm yaşına gel ṣalma göñül **zevraḳını** / Bād-ı āh ile muḫālif anı deryā bilürüz
G1304-2. Dil **zevraḳını** ṣaldum derdā ki baḥr-i ʿışḳa / Gerçek imiş diyenler yoḳ aña ṭūl ileʿarż
G1403-4. Dil **zevraḳı** çün düşdi yine baḥr-i eşküme / Āhumdan özge didüm anuñ hīç hevāsı yoḳ
G1424-3. Bād-ı āhum ṣaldı baḥr-i eşke bu dil **zevraḳın** / Ẓāhir oldı mevcler dinür mi hīç āṣārı yoḳ
G1449-5. Baḥr-i eşkümden ne mümkin ḳurtıla dil **zevraḳı** / Ey Muḥibbī eşk-i çeşm içre olan girdāba baḳ
G1776-4. Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücūdum **zevraḳı** / Baña lāzım āhumı şimdengirü bād eylesem
G1794-1. Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm / Ġarḳ idüp dil **zevraḳın** içinde ifnā eyledüm
G1951-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm **zevraḳın** / Ṣalalıdan dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2004-2. Tüşdi dil **zevraḳı** çü baḥr-i ġama / Āh ile bir kenāraʿazm idelüm
G2010(b)-3. Baḥr-i ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm **zevraḳın** / Ṣalāḥdan dostlar ṣanmañ kenārı görmişem
G2023-5. Ey Muḥibbī baḥr-i eşküm ṭaşdı başdan aşdı āh / Bād-ı āhum ṣaldı engine yine dil **zevraḳın**
G2292-3. Baḥr-i eşküm bād-ı āhumdan temevvüc eyleyüp / Başdan aşdı ġarḳa virdi āh cismüm **zevraḳın**
G2326-4. Gözlerüm baḥrine ṣaldum yine dil **zevraḳını** / Bād-ı āhum anı ġarḳ ide eger bir gün ese
G2497-2. Dem dem dökilen göz yaşı bil ḫūn-ı cigerdür / Dil **zevraḳı** ġarḳ oldı şehā ol dem içinde
G2518-1. Dostlar düşeli dil **zevraḳı** girdāb-ı ġama / Vaṣf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz ḳaleme
G2550-5. Baḥr-i eşk içre Muḥibbī bu göñül **zevraḳını** / Ġarḳ ider ṣarṣar-ı āhum eger ol bir gün ese
G2570-4. Baḥr-i ġamda eşk-i āhumdan ḫalāṣ olmaz göñül / Ġarḳ ider dil **zevraḳını** bād ile bārān ile
G2771-5. Ey Muḥibbī ṭañ mıdur ġarḳ ola göñlüm **zevraḳı** / Her ṭarafdan gözlerüm yaşını deryā eyledi
D48-2. Ṣol ḳadar dökdüm firāḳuñla gözüm yaşını kim / Ortaya dil **zevraḳını** aldı ol deryā gibi
B161. Düşeli baḥr-i ġama dil **zevraḳı** olmaz ḫalāṣ / İrmedi hergiz o baḥrüñ kimseler pāyānına

zevraḳ-ı dil [4] Gönül kayığı.

G665-4. Gözlerüm baḥrine baḳ āh ile mevc urdı yine / Ḳorḳaram **zevraḳ-ı dil** bād ile deryāya düşer
G985-3. Gözüm yaşı içinde **zevraḳ-ı dil** / Yürür āvāre yelkensüz gemidür
G1596-3. **Zevraḳ-ı dil** āh ile düşdi yaşum girdābına / Olmasun böyle muḫālif rūzgārı kimsenüñ
G2618-4. Deryā-yı eşk içre yürür **zevraḳ-ı dilüm** / Āhum yiliyle ġarḳ olur āḫır gemüm gibi

zevraḳ-ı gerdūn [1] Feleğin kayığı.

G383-2. Cūş ide āhum yilinden eşk-i çeşmüm ḳorḳaram / Ġarḳ olan ol dem eñ evvel **zevraḳ-ı gerdūndur**

zeyn [2] *Ar.* Ziynet. (M. Nâcî, 2009: 767)

bk. zeyn eylemek/itmek zeyn ḳılmaḳ zeyn olmaḳ

G968-2. Sāġar-ı çeşmümde cānā lāle ruḫsāruñ senüñ / Cūy-ı āb içre ḳomışlar **zeyn** içün güldestedür
Mr5-9. Oldı gülşen **zeyn** ile ṣanki gülistān-ı İrem / Her aġaçlar şāḫ-ı gül pāyına dökdiler direm

zeyn eylemek/itmek [18] ...bezemek, donatmak, tezyīn etmek, zārāfet ile geydürmek...(Tulum, 2011: 1946, 1931)

G5-5. Rūzı rūşen eyledüñ emrüñle gün itdi ṭulū ʿ / Giceyi encümler ile **zeyn idüp** tār eyledüñ
G63-3. Zülfüñ ile şöyle **zeyn itdüñ** nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña
G72-3. Bāġbān evrāḳ-ı gülde yollaruñ **zeyn eylesün** / Ḥayfdur cānā ḳoyasın sen zemīn üstine pā
G563-4. Şu ʾle-i āh ile **zeyn itdi** yine dil ḫānesin / Beñzer ol derd ü belā ile ġamı mihmān oḳur
G787-5. Ey Muḥibbī bi giceler meclisi **zeyn itmek** içün / Sāġar u bāde vü şemʿ ü gül-i ḥamrāyı getür
G917-2. Bāġ u rāġı şöyle **zeyn itdi** yine faṣl-ı rābiʿ / Eyleyen anı temāşā cennet-i ṣāni oḳur
G1069-2. **Zeyn ider** altun ḳalemle ol güneş ruḫsārını / Kātib-i ḳudret ḳaçan ḫaṭṭın yazup inşā ḳılur
G1260-4. Başına şancup çiçek **zeyn eylemiş** dil-bendini / Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher bağlamış
G1421-4. Zülfini ārāyiş itmiş ḫāller **zeyn eylemiş** / Kim gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1451-1. Lālezār oldı çemenler ey göñül ṣaḥrāya baḳ / Kendüzin gülşende **zeyn itmiş** gül-i ḥamrāya baḳ
G1660(b)-1. Bāġ u rāġı **zeyn idüp** her-cāyi gül / Ḫūb idi ger olmasa her-cāyi gül
G1698-5. Dāġlar ile ey Muḥibbī cismüñi **zeyn eyleyüp** / Ṣāh-ı ʿışḳuñ devletinde egnüñe bir ḫilʿat al
G1837-5. Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine **zeyn eyledüm** / Vādi-i miḥnet şebinde olmaġ içün ḫilʿatüm
G1914-4. Ḳoluma dāġlar yaḳdum anı **zeyn eyledüm** bir bir / Ḳuşañ bilüñe ey meh-rū saña bir zer kemer çekdüm
G2116-3. Tāze dāġ ile sifāl-i sīnemi **zeyn eyledüm** / Dostlar eyleñ gelüp bir dem ḳaranfil ṣoḥbetin
G2154-3. Zülf-i pür-çīnüñi **zeyn eyledi** meşşāṭa-i ṣunʿ / Ruḫlaruñ meh görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gün
G2412-2. Laʾl-i yāḳūt ile **zeyn itdüm** gözüm dükkānını / ʿIşḳ şāhı devletinde cevheri oldum yine
G2553-4. Dāġlarla sīnemüñ eṭrāfını **zeyn eyledüm** / Ḳalmadı bir yirde ḳoyam bir dāne ḫaşḫaş üstine

zeyn ḳılmaḳ [1] Bezemek, donatmak, süslemek.

G1274-1. **Zeyn ḳılmış** özin ol ṣūḫ-ı cihān ḫūb olmış / Gösterüp yüzini ʿāşıḳlara merġūb olmış

zeyn olmaḳ [10] Bezenmek, donatılmak, süslenmek.

G988(a)-3. Gel temāşā eyle bu ṣırça sarāyın göñlümüñ / Eşk-i sürḫ ile münaḳḳaş **zeyn olunmış** ḫānedür
G1182-1. **Zeyn olup** giyinde yine ḫilʿatı eşcār sebz / Düşdi ṣaḥn-ı çemen-i ḫilʿat-i jengār sebz
G1429-1. Giceler encümler ile **zeyn olınmış** aya baḳ / Başı ayaġa ṭuran ḳudretle hem ṭūbāya baḳ
G1436-6. Ne ḳadar ġam-kīn olursa açılur göñlüm gözi / Ḫilʿat-i sebz ile **zeyn olmış** seḥer ṣaḥrāyı baḳ
G1762-4. Āh itdükce gözümden dökilür ḫūn-ı ciger / **Zeyn olur** lāle vü güller ile her bir yañum
G2070-1. Yine ezhār ile **zeyn oldı** ser-ā-ser būstān / Bir birin itdi müşerref çü gülistān gül-ruḫān
G2080-1. Güller ile **zeyn olındı** yine bāġ u gülsitān / Gülde var her-cāylıḳ bülbülde de āh u fiġān
G2138-1. Çeşm-i pür-ḫūnumla sīnem **zeyn olınmış** būstān / Kim göre dir lāle vü güller bitürmiş gülsitān
G2393-3. Şöyle **zeyn oldı** çiçeklerle bugün ṣaḥrā vü bāġ / ʿAks düşmişdür gören dir çarḫ-ı minādur yine
G2628-4. Yine ezhār ile **zeyn oldı** gülşen / Aralarında güldür tāc-dārı

zeyn-i bāġ [1] Bağın süsü.

G2572-5. Sīnede dāġ ur Muḥibbī aña çek yir yir elif / **Zeyn-i bāġ** olsun gül ile serv ile şimşād ile

zeyn-i gülistān [1] Gül bahçesinin süsü.

G2289-3. Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz ey ārām-ı cān / Lāleler güller bitüp **zeyn-i gülistān** olmasun

żıdd [2] *Ar.* Bir şeyin aksi... (M. Nâcî, 2009: 767)

G1327-5. Gāh olur mey-ḫʷāreler eyler şarāb u ābı cemʿ / Ey Muḥibbī **żıdd** iken itdi şu āteş ictimāʿ
G2385-1. Sīnem odına żarar yoḳ ger yaşum ḥadden aşa / Revġān oldı **żıdd** iken ol āb beñzer āteşe

Ẓıll-ı Ḫudā [1] Cenabıhakk'ın gölgesi.

G915(a)-2. Fitne-i cāndur Āb-ı revāndur / Dāġ-ı nihāndur **Ẓıll-ı Ḫudādur**

zibā [7] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1363)

bk. ʿārıż-ı zibā, ḫaṭ-ı zibā, ḥüsn-i zibā, muġbeçe-ı zibā, rūḫ-ı zibā, ṭalʿat-ı zibā, vech-i zibā

1. Yakışıklı, güzel.

G961-1. Görmişem **zībā** cemālüñ olmışam cāndan esīr / Göreli düşdüm ayaḳdan al elüm ol dest-gīr
G1127-1. Biz ezel **zībā** cemālüñe senüñ ʿāşıḳlaruz / Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā lāyıḳlaruz
G1766-2. Dīdeler rūşen olur ger görseler **zībā** yüzüñ / Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen ḳılam
G1831-1. Her ḳaçan **zībā** cemālüñe olam düş ey ṣanem / Gözlerüm kām ider deryāleyin cūş ey ṣanem
G2258-2. Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā ḳaşuñ / Ḫaddüñe **zībā** dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen
G2489-5. Kendiden giçdi Muḥibbī āhı gelmez başına / Gördi **zībā** ṣüretin āyīne-i idrākda

2. Bezekli, süslü, müzeyyen.

G1312-4. Ḫaṭṭını ḥadi üzre gören diye gerekdür / Kim cevheri insānda ne **zībā** imiş i ʿrāż

zibā-cemāl [1] Güzel yüz.

G1691-1. Gözlerümden ger nihān oldunsa ey **zibā-cemāl** / Sīneden nakşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

zibālıḳ [1] Güzellik.

G2665-1. Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ **zibālığı** / Dem dem artsa ṭañ mıdur bu göñlümüñ şeydālığı

zidā [1] *Far.* Pası ovalamak, silmek, temizlemek... (Steingass, 1892: 612)

G2768-5. Virmez Muḥibbī kūy-ı ḫarābāt içinde rind / Cām-ı Ceme piyāle-i miḥnet **zidāsını**

zihī [9] *Ar.* (M. Nâcî, 2009: 768)

(zihī [8], zihīdür [1])

1. Ne güzel! Ne hoş!

G239-1. Pervāne ḳılur şemʿ-i ruḫı mihr ü mehi dost / Her kim ki göre ḫüsnini ider ki **zihī** dost
G337-2. Cān terk eylese **zihī** ʿışḳ içre ṭañ mıdur / Her kim ki pīr-i ʿışḳa ola cān ile mürid
G796-2. Eger yoluñda ḫāk olsam yüzüme bir ḳadem başsañ / **Zihī** devlet **zihi** ʿizzet baña ger bu müyesserdür
G2358-3. **Zihī** devlet kilābından ideʿadd / Ḳıla boynuma zülfini ḳılāde
D8-1. Çünʿarż-ı cemāl itdi baña gün gibi ol rūḥ / **Zihī** baḫt-ı ḫāceste vü **zihī** ṭāliʿ-i ferruḫ

2. Ne garip! Ne acîp!

G1023-7. İşidüp şiʿrümi yāḫūd görenler / Dirler her sözüm içün **zihīdür**
G2010(b)-4. Didi cevr itdüm cefā ḳıldum **zihī** uşlanmaduñ / Her ne didüñ ḫaḳ buyurduñ didüm eri görmişem

ẕihn [1] *Ar.* Fehm, akıl, müdrike. (E. Tevfîk, 1890: 498)

G947-5. Şiʿrümi görür ḫasen naẓmuma dir taḥsīn kemāl / Diseler ṭañ mı bu **ẕihnüm** çün kemāl üstindedür

żik [1] *Ar.* Dar olma, darlık. (M. Nâcî, 2009: 768)

G1894-5. Bu Muḥibbī dāġ ile kūh-ı belā ḳaplanıdur / Duymasa ger ḫamleme olmazʿaceb **żikum** benüm

ẕikr [40] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1364)

bk. fikr ü ẕikr, ẕikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm, ẕikr-i ḫabā'iṣ, ẕikr-i Ḥaḳḳ, ẕikr-i İlāhi, ẕikr-i laʾl-i leb, ẕikr-i leb, ẕikr-i naʿīm, ẕikr ü fikr, ẕikr ü tevḥīd, zühd ü ẕikr ü ṭāʿati

(ẕikr [4], ẕikre [1], ẕikri [11], ẕikrin [5], ẕikriñ [1], ẕikrinden [1], ẕikrini [11], ẕikriyle [1], ẕikrüm [1], ẕikrüñ [2], ẕikrüñi [1], ẕikrümüz [1])

1. Anma, hatıra getirme, yâd, tezkâr.

G230-6. Ġaflet itme ẓulmet-i şebde uyan an yārüñi / Kesmedi **ẕikrini** Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt
G302-2. Rişte-i cānuma dizdüm yine eşküm güherin / Lebüñüñ **ẕikri** ile oldı baña ol tercīḥ
G305-5. Bu Muḥibbī'ye lebüñ **ẕikrini** evrād ideli / Didiler mīr-i kelām şiʿrine hem şiʿr-i faṣīḥ
G452-3. Leblerin **ẕiḳr** ile añmaʿaḳreb-i zülfini ḳo / Var iken laʾl-i müferraḥ virme gel semden ḫaber
G482-2. Rāstī ḳaddi ḫayāli ṭabʿumı mevzūn idüp / Lebleri **ẕikri** dem-ā-dem sözlerüm şīrīn ider
G568-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Leblerin **ẕikrin** işitmiş ġonceler dem-bestedür
G590-1. Olar kim fikr-i zülf-i yār iderler / Güzeller **ẕikrini** tekrār iderler
G618-1. Görelden ṭāḳ-ı ebrüñı nigārā ṭāḳatum ḫamdur / İdelden laʾlüñüñ **ẕikrin** gözümün yaşları demdür
G629-1. Leblerüñ **ẕikri** şehā cān u dilüm medhūş ider / Kim şarāb-ı ʿışḳ içe lā-büd anı serḫoş ider
G682-5. Bī-dār oluban **ẕikri** Muḥibbī ḳoma elden / Ḫayvān olan her gice uyḫuya segirdür
G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur / Gitmesün hergiz dilüñden **ẕikrüñ** olsun ya ṣābir
G699-1. Mest ider lebleri **ẕikri** beni sekrān eyler / Añıcaḳ ḫaṭṭı ġubārını da ḫayrān eyler
G865-3. Ehl-i ʿışḳuz zāhidā dīdārdur maḳṣūdumuz / Añladuḳ fikr ile **ẕikrüñi** hemān cennetdedür
G946-2. Fikri **ẕikri** ʿāşıḳuñ gerçi viṣāl-i yārdür / Līk hīç mümkin degül fikri muḥāl üstindedür
G1001-2. ʿĀrıżı añılsa gül gülşende olur şerm-sār / Lebleri **ẕikrin** işitmiş ġonceler dem-bestedür
G1101-4. Dehenüñ fikri ile ince bilün **ẕikri** ile /ʿAḳlımuz teng olup ḳalmadı hergiz bilimüz
G1145-5. Muḥibbī leblerüñ **ẕikrin** meyānuñ vaṣfını itse / Diyeler böyle bir şīrīn-kelām ince ḫayāl olmaz
G1150-3. Noḳṭa dehenüñ **ẕikrini** fāş itmeye hergiz / Terk-i dil ü cān eyleye açılmaya bu rāz
G1408-6. Lebüñ **ẕikrinden** ey dilber be-ġāyet mest iken göñlüm / Ġubār-ı ḫaṭṭuñı gördüm irişdi baña ḫayrānlıḳ
G1412-2. Şevḳüm artar leblerüñ **ẕikrini** mükerrer eylesem / Nitekim artar şekerden ṭūṭi-i güftāre şevḳ
G1486-5. Ey Muḥibbī lebleri **ẕikrin** mükerrer eyledüñ / Anuñ içün oldı şīrīn naẓm u eş'āruñ senüñ
G1624-1. Ey ruḫları gül-lebleri şekker daḫi nāzik / **Ẕikrini** anuñ eyler mükerrer daḫi nāzik
G1674-4. Geh göñül **ẕikri** ile göñül rindin mest / Geh ġubār-ı ḫaṭṭını fikr idinüp ḫayrān ol
G1731-3. Zāhidüñ fikriyle **ẕikri** dāimā uçmaġadur / ʿĀşıḳuñ ammā dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl
G1825-4. Budur **ẕikrüm** budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam / Cihānuñ ziynetinden hem biḥamdillah ki bī-zāram
G1882-3. Bilmedüm ḳand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt / Ṣanma laʾlüñ **ẕikrini** ey dost tekrār eylemem
G2135-3. Geh lebüñ **ẕikri** ile cān u dili mest iderem / Geh ḫaṭuñ fikri ile vālih ü ḫayrānam ben

G2159-1. Ḥamdülillah leblerüñ **ẕikriyle** ḫoş-ḥālem bugün / Ḫaṭṭuñun fikriyle ġāyet de pā-mālem bugün
G2324-3. Zülfini fikr idüben leblerini **ẕikre** getür / Ḫūb olur ṣoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa
G2343-2. Geh lebi **ẕiḳr** ile mest ü ḫarābāt̄ olup / Geh ḫaṭın fikr idüben kendüñi ḫayrān eyle
G2403-1. Lāle-ḫadler fikri ile baġruñı dāġ eyleme / Serv-ḳadler **ẕikri** ile yaşuñ ırmaġ eyleme
G2689-7. Şīr̄īn lebüñüñ **ẕikrini** tekrār Muḥibb̄ī / Ḳılduġı içün ḳand ü nebāt oldı kelāmı
G2703-6. Bu Muḥibb̄ī lebüñüñ **ẕikrini** elden ḳomayup / Giceler ṣubḥa degin kendüye evrād itdi
G2773-1. Şevḳ-i ruḫuñuñ fikri ser-ā-ser dili yaḳdı / Şeker dehenüñ **ẕikr** ile aġzum ṣuyı aḳdı
M1-2. Derūnum ḳıl münevver fikrüñ ile / Zebānum dāim eyle **ẕikrüñ** ile

2. Tespihle ve muhtelif surette esmayıhüsnayı söyleme, virt çekme.

G189-5. Var iken ḳudret giçür ʿömrüñi ḥubbu'l-lahile / Ey Muḥibb̄ī **ẕikriñ** olsun dilde ḫayy-i lā-yemut
G934-7. Ey Muḥibb̄ī lebleri **ẕikrini** tekrār eyle kim / Olıcaḳ şekker mükerrer çoḳ ḫalāvet arturur
G1805-5. Gözüm yaşın idüp tesbīḥ ide dil **ẕikrini** tekrār / Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna ṭapşırdum
G1942-4. Bulmış iken leblerüñ **ẕiḳr** ile cānum ṣafā / Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

ẕikr eylemek/itmek [41] Añmak, yāda getürmek, zebāne getürmek, tezekkür...(Tulum, 2011: 1949)

G48-4. Bāġ-arā-ger ʿārıżuñ **ẕiḳr itseler** ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G121-2. Leblerüñ **ẕiḳr eylesem** cānā gözüñ ḫışm olmasun / N'eylesün mey-ḫʷāredür ey pādişāhum bu ġarīb
G121-4. Ḫaddüñüñ dün **ẕikrin itdüm** gülşen içre ḫusrevā / Şāh-ı gülden yire düşdi vālih oldı ʿandelīb
G125-5. Ey Muḥibb̄ī nice bir cām ile mül **ẕiḳr idesin** / Āḫiret fikrini ḳıl çünki odur ʿayn-ı ṣevāb
G158-4. Ẓāhir ola her yaña mescidde nām-ı Aḥmedi / Minber üzre **ẕiḳr ide** nām-ı şerīfin fer ḫaṭīb
G234-5. Derd idinmişdür ʿiẕāruñ **ẕiḳr ider** dāim Muḥibb̄ī / Ṭutar aġzında ʿacebdür nār-ı sūzānı dürüst
G299-1. Bu dil-i ġam-kīnümi ṣanmañ ṣarāb eyler feraḥ / Leblerin **ẕiḳr eylesem** ol laʾl-i nāb eyler feraḥ
G362-7. Ey Muḥibb̄ī dişleriyle leblerin **ẕiḳr eyledüñ** / İşiden didi kelāmuñ dürr ü gevherden lezīẕ
G465-1. Gerçi kim dirler ġamı dilden ṣarāb-ı āl açar / Līk ben **ẕiḳr eylesem** laʾl-i lebin fīʾl-ḥāl açar
G678-2. Göricek zülfini cānā lebüñi **ẕiḳr iderem** / Sem-i efʿiyi gören himmeti tiryāka çeker
G747-4. **Ẓikr itseler** baña eger olʿIṣi-dem lebin / Ben bilürem kim ḫaste göñülden neler giçer
G893-3. **Ẓikr eyle** leb-i laʾlin vü **ẕiḳr eyle** meyānın / ʿĀlemde hüner olmaya idrāke berāber
G904-5. Geh dehānuñ fikr ider gāhi meyānuñ **ẕiḳr ider** / Anuñ içün sözlerüm ince ḫayāl üstindedür
G944-5. **Ẓikr ider** hicrān şebinde bu Muḥibb̄ī leblerüñ / Nʾeylesün bir ḫaste-dildür derdine dermān oḳur
G955-8. Muḥibb̄ī **ẕiḳr ider** şeker-lebüñ çün / Olur her bir sözi ḳand-i mükerrer
G950-5. Ruḫlariyle lebleri **ẕikrin ider** dil dilberüñ / Anuñ içün bu Muḥibb̄ī laʾl ü gevher-sāz olur
G1004-3. Ḳanda kim zülfin añup leblerinüñ **ẕikrin idem** / Bir uzun ḳışṣa olur hem şekeristān iñler
G1049-3. **Ẓikr eyle** leb-i laʾlüñ u fikr eyle meyān / ʿĀlemde güher olmaya idrāke berāber
G1086-2. Añmazuz ḫāl ü ḫaṭuñ dāim lebüñ **ẕiḳr eylerüz** / İçerüz cām-ı şarābı biz ġubārı nʾeylerüz
G1306-3. Leblerin **ẕiḳr eylesem** ḳaṣdum nedür eyler ḫayāl / ʿĀrife bir söz yiter ḫācet degül tekrār ʿarż
G1326(a)-5. Nūr āyetidür dilde **ẕiḳr eyle** ruḫın bir dem / Kim dir ki Muḥibb itmez bu virdi zebāndan ḫaẓẓ
G1414-5. **Ẓikr idersin** duzeḫi ey zāhid-i bārid-nefes / Duzeḫ-i hicrān gibi ʿışḳ ehline işkence yoḳ
G1514-5. Gice **ẕiḳr itse** dür dişün Muḥibb̄ī / Şaçar başına gevher ol dem eflāk
G1567-5. Açıla ḳabrine cennetden anuñ revzeneler / Ruḫlaruñ fikri lebüñ **ẕikrin iderken** ölenüñ
G1649-3. Ḳıl miyānuñ fikri ile eyledüm ince ḫayāl / Leblerüñ **ẕiḳr eyleyüp** şiʿrümi ḳand itsem gerek
G1903-3. Meyānı fikrini ḳılup dehānı **ẕikrin idelden** / Baña sizʿilm-i ġaybdan şoruñ ḫāżır-cevāb oldum
G1952-2. Geh lebüñ **ẕiḳr eyleyüp** mest eylesem bu göñlümi / Geh ḫayāl-i ḫaṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem
G1956-1. Nice bir **ẕiḳr eyleyüp** laʾl-i lebüñ sekrān olam / Nice bir esrār-ı ḫaṭuñ fikr idüp ḫayrān olam
G2066-2. **Ẓikr idersem** ġubār ḫaṭṭuñı ger / Gelmesün ḫāṭıra ġubār ṣaḳın
G2103-1. Leblerüñ **ẕiḳr itmesün** ser-mest ü sekrān olmayan / Ḥubb-ı ḫālüñ almasun aġzına ḫayrān olmayan
G2198-4. **Ẓikr itdi** laʾl-i nābuñ oldı Muḥibb̄ī ser-mest / Şoñra ġubār-ı ḫaṭuñ añduḳda oldı ḫayrān
G2249-5. Mest olur gāh Muḥibb̄ī lebüñi **ẕiḳr idicek** / Geh ġubār-ı ḫaṭı fikrüñ ile ḫayrānum ben
G2304-3. Şiʿrüm içre her ḳaçan şekker lebüñ **ẕiḳr eylesem** / Bir birinden ḳapuşurlar ḫulḳ-ı fāyıḳdur diyü
G2352-1. Lebüñ **ẕiḳr eyledüm** dil geldi vecde / Ḳaşuñ miḥrābın añdum ḳıldı secde
G2442-4. Bāġ-arā ger ʿārıżuñ **ẕiḳr itseler** ey ġonce-fem / Ḳala mı gülşende gül çāk-ı girībān olmaya
G2494-1. Seni **ẕiḳr eyledüm** dil geldi vecde / Hemān bī-iḫtiyār eyledi secde
G2607-3. Ruḫın fikr eyleyüp yārüñ leb-i laʾlin **ẕiḳr itdüm** / Nice yıllardurur gitmez dimāġumdan anuñ dadı
G2662-4. Zāhidā **ẕiḳr eyleme** cennet hevāsı bizde yoḳ / ʿĀşıḳ-ı dīdār olan nʾeyler İrem uçmaġını
G2698-1. Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi / Lebüñ **ẕiḳr itdi** cānum cāma düşdi
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende eger **ẕiḳr itsem** / Zühresi var mı açа ġonceler anda deheni

ẕikr ḳılmaḳ [1] Anmak, dile getirmek.

G320-1. **Ẓikr ḳıl** laʾl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / Zülfine baġla göñül tā bulasın ʿömr-i ziyād

ẕikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm [1] Besmelenin zikri.

G1-1. **Ẓikr-i bismillahirraḥmānirraḥīm** / Āşikār u gizlüye sensinʿalīm

ẕikr-i ḥabā'iş [1] Şeytanın zikri.

B19. Gider dilden raḳībi añma zinhār / Gider dir derd ile **ẕikr-i ḥabā'iş**

ẕikr-i Ḥaḳḳ [1] Cenabıhakk'ın zikri. *bk. ẕikr-i İlāhi*

G62-1. Cān ḳulaġına irişdürdi seḥer bād-ı şabā / **Ẕikr-i Ḥaḳḳı** ḳoma elden olmasun ʿömrüñ hebā

ẕikr-i İlāhi [1] *bk. ẕikr-i Ḥaḳḳ*

G2699-1. Dilüñden gitmesün **ẕikr-i İlāhi** / Anuñla bulasın tā gizlü rāhı

ẕikr-i laʿl-i leb [1] Kırmızı dudağını anma.

G1150-2. **Ẕikr-i laʿl-i lebüñ** olalı vird-i zebānum / Her bir yañadan gūşuma irür benüm āvāz

ẕikr-i leb [1] Dudağının zikri.

G1666-1. Zār iden ruḥsārıdur dil bülbülini gül degül / ʿĀşıḳı ser-mest iden **ẕikr-i lebidür** mül degül

ẕikr-i naʿīm [1] Cennetin zikri.

G1969-1. Būyını gülşene getürse nesīm / İtmeyem fikr-i ḫuld u **ẕikr-i naʿīm**

ẕikr ü fikr [1] Anma ve düşünme.

G2-4. Gice vü gündüz endīşem nigāruñ **ẕikr ü fikridür** / Eşer ḳalmaya ger benden o ḥālet olmaya zāil

ẕikr ü tevḥīd [1] Zikir ve tevhit.

G2327-1. **Ẕikr ü tevḥīd** ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder ẓulmetini dūr eyle

ẕikrüllāh [1] Cenabıhakk'ı anma/zikir/tespih etme.

G2525-2. Ḳıl muşāḥib her gice ḳalbüñi ẕikrüllāh ile / Uyma nefs-i şūma irmez çün-bilürsin dem deme

zil [2] *Far.* Parmağa veya dairenin çemberine takılan çift pullar ve sallanarak çalınan küçük çan. (Ş. Sami, 2010: 1364)

G1729-2. Himmetüm bāzını şaldum sen hümāyı şayd içün / Baġlayup bu göñlüm ayaġına itdüm aña **zil**
G1928-5. Bend ḳılduñ ey şeh-i ḫūbān göñül şehbāzını / Nālemi pāyına lāyıḳ budur anı **zil** ḳılam

ẕillet [3] *Ar.* Alçaklık, mezellet, denaet, fürumayelik.

(ẕillet [1], ẕilletdür [1], ẕilletüm [1])

G52-3. Ḳapusından baña dūr olsun dimiş / Anı **ẕillet** şanmaʿizzetdür baña
G386-1. Nesi var dār-ı dünyānuñ hemān içinde cān ṣıḥḥatdür / Benüm yanumda bu rifʿāt degüldür belki **ẕilletdür**
G1827-2. ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd imiş / Dostlar günden güne artsun cünün u **ẕilletüm**

zī-men [1] Sahibi.

G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah **zī-men** luṭf-ı dost / Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme

zincīr [1] *Far.* *bk. zencīr, zincīr-i ser-i zülf*

G2080-4. ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭaḳduñ belā **zincīrini** / El-emān ey pādişāh-ı ʿışḳ elüñden el-emān

zincīr-i ser-i zülf [1] *bk. zencīr-i ser-i zülf*

G787-3. Baġla **zincīr-i ser-i zülfine** dīvāne dili / Yaʿni Mecnūn-ṣıfat başuña sevdāyı getür

zindān [14] *Far.* Eski zamanki karanlık ve müthiş mahbes, sicn. (Ş. Sami, 2010: 1365) *bk. ehl-i zindān, meyl-i zindān eylemek, zencīr ü zindān, zindān-ı ġam*

(zindān [5], zindāna [1], zindāndur [4], zindāne [2], zindānı [1], zindānına [1])

G7-2. Gül açılsa ḫalḳ-ı ʿālem gün gibi ḫandān olur / Sensüzin gülzār-ı ʿālem cümle **zindāndur** baña
G49-1. Yārsüz yazı vü ṭaġ u bāġ **zindāndur** baña / Ġayre ger cennet gelürse beytü'l-aḥzāndur baña
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile **zindān** olmaya
G201-3. Ḳara zülfüñ ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña **zindāndur** ey dost
G613-1. Zülf-i ḳıllābı ile göñlüm Muḥibbī cān çeker / Baġlanur bend-i belāya ḥabs ile **zindān** çeker
G880-3. Gülşen içre her kişi gerçi ṣafālar kesb ider / Baña sensüz şaḥn-ı gülşen gūyiyā **zindāndur**
G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken zülf ü ẕeḳan / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ **zindānı** yoḳ
G1600-2. Dilā zülf ü zeneḫdānı ucından / Nice kez bend ile **zindāne** girdüñ
G1755-5. Ṣabr ḳıl nefse Muḥibb eyleme rüsvā özüñi / Sen de Yūsuf gibi **zindāna** varup mihmān ol
G2405-2. Zülfine dolaşan dili ḳor cāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile **zindān** arasında
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān zülfüñ zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili **zindān** olmaya

G2245-3. Bend olsa göñül zülfine ḳor çāh-ẕeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile **zindāne** ṣalınsun
G2527-7. Zülfine el ṣun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün seni zenaḫ **zindānına**
G2761-2. Zülfüñe bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḥabs itsün ol **zindān** beni
Mr9-8. Baña ʿālem cennet ise yansuz **zindān** olur / Göñlüm ārām eylemez ārām-ı cānum bende yoḳ

zindān-ı ġam [1] Gam zindanı.

G1779-3. Eyle **zindān-ı ġamuñdan** beni luṭf eyle ḫalāṣ / Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

zinde [10] *Far.* (Ş. Sami, 2010: 1365)

bk. Ḫıżr-ı zinde, zinde eylemek, zinde ḳılmaḳ, zinde olmaḳ

(zinde [8], zindeden [1], zindedür [1])

1. Diri, canlı, berhayat, yaşayan.

G191-5. Çün Kaʿbe kūyı yārüñ oldı Muḥibbī menzil / Geh **zinde** gāh mürde ḳıl anda sen iḳāmet
G205-3. Ṭoġar gör **zindeden** mürde gelür hem mürdeden **zinde** / Gözüñ aç saña yitmez mi cihān içinde bu ʿibret
G250-4. Dil mürdesini eyledi bir lafẓla **zinde** / Ḫsāda da ancaḳ bulınur böyle kerāmet
G353-4. İster iseñ ölmeyüp tā ḥaşr **zinde** ḳalasın / Cedd ile cehd eyleyüp dünyāda ḳazan yaḫşi ad
G2079-2. Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed **zinde** / Lebinden cürʿa nūş itse birez içsem dehānından

2. *mec.* Ruhlu, canlı, çevik.

G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān ẓulmetini nūruñ ile / **Zindedür** āb-ı ʿaṭāñ ile bugün bāġ-ı vücūd
G248-6. Ferdāya degin ey dil eger **zinde** ḳalursan / Kendüñi hemān ışḳ ile rüsvā-yı cihān it
G1943-1. Niceye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yāri çekem / Ṣabāḥa **zinde** çıḳup nāle ile zārı çekem
G2511-1. Budur fikrüm benüm olınca **zinde** / Olam ḳapuñda boynı baġlu bende

zinde eylemek [1] Canlandırmak, diriltmek. *bk. zinde ḳılmaḳ*

G1946-3. **Zinde eyler** bir cevāb ile göñüller mürdesin / Dostum laʿlüñ gibi dār-ı şifāyı görmedüm

zinde ḳılmaḳ [4] *bk. zinde eylemek*

G235-4. Her ḫaste-dili **zinde ḳılur** bir ḳadeḥ ile / Bu deñlü olur kūy-ı ḫarābāta kerāmet
G305-1. **Zinde ḳıldı** nice ʿışḳ mürdesini hemçü Mesīḥ / Dirsem olmaya ʿaceb ben leb-i cānāne melīḥ
G2415-1. Ġamzeler öldürdi gerçi itdi ḳan ḳan üstine / Döndi laʿlüñ **zinde ḳıldı** virdi cān cān üstine
G2749-5. Muḥibbī muʿciz-i naẓmuñ ʿAcem iḳlīmine irse / **Ḳılursa zinde** ḳabrinde ʿaceb rūḥ-ı Selmānı

zinde olmaḳ [5]

1. Saġ olmaḳ, yaşamaḳ, ʿumūr sürmek... (Tulum, 2011: 1951)

G2697-1. Āb-ı ḥayvāndur naṣīb olsa kim emse ol lebi / Tā ḳıyāmet **zinde ola** nitekim Ḫıżr lebi

2. ...dirilmek... (Tulum, 2011: 1951)

G477-1. Cān u dil ārāmıdur ḳāṣid ki cānāndan gelür / **Zinde olur** mürde-dil çün āb-ı ḥayvāndan gelür
G1549-2. Vaḳtidür gel beni öldür şanemā cevrüñ ile / Mürdeler **zinde ola** ger irişe Ḫsi-demüñ
G2147-5. **Zinde olsa** sāġar-ı lebden Muḥibbī ḫaste-dil / Ṭañ degül bulur ḥayāt āb ileʿömr-i cāvidān

3. Dinç olmak.

B108. Göñlüm ister rāstī bir serv-ḳadd-i bālā ḳocam / Ara yirde bir **zinde olmaya** tenhā ḳocam

zindegi [1] *Far.* Hayat, hayatı boyunca canlılık. (Steingass, 1892: 626)

Mh8-8. Öleyin yoluñda olmazsam çekem şermendegi / Mürde-em bī-yār ü bī-dārem ki dārem **zindegi** / Cān-ı men reftet ü men bā-höd nemi-ārem henüz

zinhār [18] *Far.* Sakın! Aman! (Ş. Sami, 2010: 1365)

G14-2. Çün şaçı zencīrine baġlandı dil Mecnūnleyin / Dostlar şimdengirü pend eylemek **zinhār** aña
G256-4. Dünyāya bugün meyl ideyim dime ḫaṭādur / Dil ḫānesini eyleme **zinhār** mülevveṣ
G797-3. Dilā çün ḫufte gördüñ çeşm-i yāri / Uyanur fitnedür āh itme **zinhār**
G1557-1. Eyledi düşmen sözi ile çün ol yār terk / Günde biñ kez öldüre itmem anı **zinhār** terk
G1580-3. **Zinhār** söyleme yüri ʿışḳ-ı mecāẕiden / Dilden gelen bu cümle ḫaḳīḳī edā gerek
G2358-2. Bu dehrüñ luṭfına aldanma **zinhār** / Ṭayanmaḳ ola mı āb ile bāde
G2491-2. **Zinhār** şaḳla rāzuñ keşf eyleme cihāna / İfşā çü itdi Manṣūr aşdılar dāre
G2574-4. Dime göñlüñe de sırrını **zinhār** / Çıḳan dilden düşer lā-büd ḳulaġa
G2578-2. Aramuzda olupdurʿahd ü peymān / Benüm çoḳ sevdügüm **zinhār** unutma
G2702-4. Bozarsın şiʿrüñi **zinhār zinhār** / Añarsañ ol raḳīb-i bed-nihādı

G2731-1. Sen sen ol pendüm budur ṭutma göñülde yār iki / Bir olur yār iki olmaz olmasun **zinhār** iki
G2737-5. Sırruñ Muḥibbī Şaḳla dilden çıḳarma **zinhār** / Ẓāhir olur o lā-büd çünki dudaġa düşdi
G2754-5. Muḥibbī fırṣatı fevt itme **zinhār** / Ḳoma elde şarābı lāle-rengi
En1-22. Kef Göñlüm evi bir vech ile vīrān oldı / Kim eṭibbā aña cemʿ olsa devā yoḳ **zinhār**
Mh5-10. Zecr ü hecr ile ide seni bīmār yine / Ey Muḥibb terk-i vefā eyleme **zinhār** yine / Saña cevr eylemez illā ki meger nāzlanur
Nş3-3. Kimsenüñ ʿaybını görüp ḳılma **zinhār** āşikār / Günde yüz biñ ʿaybun örterken İlāh-ül-ʿālemīn
B19. Gider dilden raḳībi añma **zinhār** / Gider dir derd ile ẕikr-i Ḥabā'iş

zīr [1] *Ar.* Sazın en ince teli "bam" mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1365)

G618-2. Dönelden ḳāmetüm çenge aña tār eyledüm yaşum / Ḳo ḳılsun nāle vü nāzı aña çün **zīrle** bemdür

bk. zīr ü bem

zīr ü bem [5] En ince ve en kalın tel.

G31-5. Ġamuñ ḳaddümi çeng itdi birez nālişlerüm diñle / Gözüm yaşını tār itdi ider gör **zīr ü bem** peydā
G215-2. Ḳaddümi çeng eyleyüp ṭaḳduñ aña cān riştesin / Nāle vü feryādumı **zīr ü bem** itdüñ ʿāḳıbet
G1210-4. Yaşum tār u ḳadüm çeng olalı āh / Fiġān ü nāle **zīr ü bemsüz** ḳılmaz
G2074-2. Gider ġam meclisinde çengi muṭrib / Yiter dil nāle ḳılsa **zīr ü bemden**
G2567-5. Muḥibbī ḳāmetüm çeng olaldan / Fiġān eyler bu göñlüm **zīr ü bemde**

zīr [1] *Far.* Alt, aşağı. (E. Tevfîk, 1890: 529)

bk. zīr-i leb, zīr-i kefen, zīr-i peleng, zīr ü bālā

G2780-1. O kim ey serv-ḳad-i bālā felekde saña tīr itdi / Beni pā-māl-ı ʿışḳ idüp ayaḳ altında **zīr** itdi

zīr-i felek [2] Feleğin altı.

G1796-2. **Zīr-i felekde** şanma görinen nücūm ola / Çıḳar şerār-ı āhdurur dilde āteşüm
G2535-4. Aradum **zīr-i felek** baḥr ü beri bulımadum / Saña mānend güher bir ṣadef-i pāke düşe

zīr-i leb [1] Dudağın altı.

G117-1. Noḳṭa ʿādetdür ḳonur çün **zīr-i leb** / Noḳṭa-i ḥālün nedür bālā-yı leb

zīr-i kefen [1] Kefenin altı.

G2566-4. Kefen pür-ḫūn ide her dem gözümüñ ḳanlu yaşından / Eger derdüm bile Ferhād ola **zīr-i kefen** āgeh

zīr-i pehlü [2] Sırtın altı.

G583-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eylesem / **Zīr-i pehlüme** görine nerm ü mānend-i ḥarir
G860-2. Seng-i ḫārāyı eger kūyında pister eyleyem / **Zīr-i pehlüme** görine nerm mānend-i ḥarir

zīr ü bālā [1] Alt üst

G150-7. Yür çekişme ḳanda varsañ **zīr ü bālā** isteme / Tāc u devletdür Muḥibbī kimde var ise edeb

zīrā/zīre [62] *Far.* Sebebiyet ve talil beyan edip, dahil olduğu cümle merbut bulunduğu cümle-i asliyyeden sonra gelir. (Ş. Sami, 2010: 1365)//Çünkü.

(zīrā [60], zīre [2])

G88-1. Ṭolıdur dürlerle baġrum ḫūni mercāndur baña / Bulınur **zīrā** gözümüñ yaşı ʿummāndur baña
G150-3. Her ne ekerseñ dilā āḫır biçersin sen anı / **Zīre** ḥaḳḳ virmişdürür her şeye bir dürlü sebeb
G210-2. Hicrān şebi āşıḳlara biñ dürlü belādur / **Zīrā** ki aña eylemez ṣubḥ sirāyet
G377-1. Yāre ḳıldum bir naẓar gördüm ki āhū gözlüdür / Yaḳdı mihr ile beni **zīrā** ki ol gün yüzlüdür
G434-2. Ġam-ı hecrüñ beni bir laḥẓa ḫāli / Ḳomaz **zīrā** ki eski hem-demidür
G445-5. Muḥibbī dönderürseñ yüz n'ola rāh-ı selāmetden / Saña olmaḳ melāmet ʿışḳ ile **zīrā** müsellemdür
G500-5. Her kim oḳursa şi ʿrümi būy-ı vefā alur / **Zīrā** Muḥibbī sözleri ʿāşıḳānedür
G586-3. Dürler dökerse ṭañ mı gözümüñ ṣadefleri / **Zīrā** aḳan sirişki anuñ dāne dānedür
G603-6. Yiridür ḳalbine āhen dir isem / Ki **zīrā** eylemez āhum aña kār
G642-5. Ḥasretüñle şol ḳadar dökdi Muḥibbī göz yaşın / Varabilmez kūyuña **zīrā** ki yollar göldürür
G694-2. Bir ḥabbeye de almadı dünyā sarāyını / **Zīrā** ki buña her gice mihmān gelür gider
G747-5. Her ne cefā iderse Muḥibbī ḳabūl ider / **Zīrā** nigārı cān u göñülden sever giçer
G753-5. Baḳma Muḥibbī ḫūba dilerseñ selāmeti / **Zīrā** ki meyl kişide evvel görüştedür
G769-5. Fikr-i bikrinden Muḥibbī ḫarc ider söz gevherin / **Zīrā** ḳādirdür ġazel ṭarzında ol māhir giçer
G858-5. Gūş itse ger bu şi ʿrümi ʿıyş ile ehl-i dil / **Zīrā** Muḥibbī sözleri hep ʿāşıḳānedür
G873-2. Gözlerüm yaşı dükenmezse baña olmaz ʿaceb / **Zīrā** ol ṭaġ cigerdeki olan ḳandan gelür
G888-2. Her kim ki ḳılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp / Görme kendü kendüzün **zīrā** ki şeyṭānlıḳ budur

G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara ẓulm itmesün / Ṣorılur **zīrā** ki āḫır memleket sulṭānı var
G894-4. Muṭrib terāne başla ḥüseynī nevaḫt ḳıl / **Zīrā** ki göñül çoḳdan ol pīşrevdedür
G904-2. Yüzüñe kimdür ki teşbīh eyleye mihr ü mehi / **Zīrā** bunlar gice vü gündüz zevāl üstindedür
G1027-1. Ṣāḥib-dilānuñ işleri hep ʿāşıḳānedür / ʿIşḳuñ yolında her biri **zīrā** yegānedür
G1073-5. Zāhid eydür giç Muḥibbī bāde vü maḥbūbdan / Hīç yaḳışmaz göñlüme **zīrā** sözinüñ serdi var
G1117-5. Görsün Muḥibbī vir aña ḥüsnüñ zekātını / **Zīrā** ki aña müstaḥaḳuz hem gedālaruz
G1118-3. Olmaduḳ dünyā-yı dūna cān ile biz müşterī / **Zīre** bir ḳaç gün hemān ancaḳ temāşāsındayuz
G1118-6. Naḳş-ı dünyāya Muḥibbī dil virüp aldanmazuz / Ṣūretle meyl itmezüz **zīrā** ki maʿnāsındayuz
G1123-2. İtmezüz kimseye bir ẕerrece biz kim naẓarı / **Zīrā** biz kendümüzi cümleden ednā bilürüz
G1170-4. Dil hāy u hūy-ı zāhidi almadı gūşına / **Zīrā** ṣadā-yı ʿışḳ ile perver ḳulaġumuz
G1201-2. Saña ger ḥūr u perī dirsem olur bu söz ḫaṭā / **Zīrā** kim ehl-i baṣiret anlara ādem dimez
G1230-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ bünyādına binā olmışam / Gelmeyiserdür ḫalel **zīrā** ki muḥkemdür esās
G1231-1. Cihān içre baña kūyuñ çemen baṣ / Ki **zīrā** herkese cennet vaṭan bes
G1308-2. Gāh gāhi mihr idersün yiridür ʿāşıḳlara / **Zīrā** senden geh cefā gāhi vefādur çün ġaraż
G1309-1. Laʾl-ı dilberdür bugün ʿālemde cevherden ġaraż / **Zīrā** ol maḳṣūd-ı dildür ġayri cevher biʾl-ġaraż
G1326(b)-4. Göricek gün yüzüñi şād oluram / **Zīrā** eyler göñül şafādan ḫazz
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / **Zīrā** anda ḫāl ü ḫaṭ ü zülf-i ʿanber-bār yoḳ
G1423-3. Baḫr-i eşk içre düşüp bu dil şināverlik ider / Ḳorḳma **zīrā** dü-çeşmi aña olmışdur ḳabaḳ
G1438-5. Hecri ṭururken Muḥibbī vaṣlını / Ammā **zīrā** ḫoş gelür hicrān-ı ʿışḳ
G1558-5. Ey Muḥibbī di yāre ḥüsnine maġrūr olmasun / **Zīrā** çoḳ gördüm yil evrāġın şavurmışdur gülüñ
G1569-5. Gelse Muḥibbī derd ü belā ḳarşu cān çıḳar / **Zīrā** bilür ḳadrini ol āşināларuñ
G1573-1. Demine reşk ider şehler gedānun / Ki **zīrā** yoḳ ḫużūrı pādişānuñ
G1617-4. Ġāfil olma ṣalınur nāgāh bir gün boynuña / **Zīrā** çoḳdan ʿışḳuñ ile mübtelādur kākülüñ
G1719-4. Çün kirā ile girüben işbu dünyā ḫānına / Tīz göçersin saña bu **zīrā** muḳarrer ev degül
G1734-2. ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yoḳ yirlere ḫarc eyleme / **Zīrā** ārām eylemez giçmekdedürür ay ü yıl
G1804-3. Yine bezm-i ġama ḳıldum gözümüñ kāsesin sāġar / Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣṣ it ki **zīrā** nāy-veş nālem
G1968-1. Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam / Çek şaçuñ zencīrine **zīrā** ki Mecnūn olmışam
G1979-5. Ḳahr u luṭfın bu Muḥibbī eylemişdür iḫtiyār / **Zīrā** kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm
G2036-1. Bildiler ʿāşıḳlıġum sīnemde olan oddan / **Zīrā** āteş ẓāhir olur ḳand ise oddan
G2089-2. Müşkilāt-ı ʿışḳı müfti-i zamān fehm itmedi / ʿĀşıḳ olup çekmedi **zīrā** ki anuñ şiddetin
G2169-3. Māl ü cāh u mülke baḳmaz oldı dīdār ʿāşıḳı / **Zīrā** bir loḳmaya ḳāni ʿdür yimez dünyā ġamın
G2237-2. Ḫadeng-i ġamzeñ ey dilber nişāndur sīneme gönder / Ki **zīrā** bilürem anuñ ben ey ḳaşı kemān ḳadrin
G2426-3. Girüp dil pūte-i hecre yanaldan külli pāk oldı / Ki **zīrā** ḫāliṣ olmaz zer ḳaçankim gelmeye ḳāle
G2592-4. Ne ḳadar itsen günāhı umaram kim ʿafv ide / **Zīrā** baḳmaz kişinüñ cürmine kim cömerd ola
G2669-1. Baña maḥbūb u meyden giç diyü zāhid ide pendi / ʿAceb mi lezzet-i rūḥ ki **zīrā** añlamaz pendi
G2669-2. Yine cān naḳdini virmek muḳarrerdür saña ey dil / Ki **zīrā** bācsuz hergiz giçilmez ʿışḳ der-bendi
G2697-2. ʿIşḳ bir meşrebdür anı ṣūfi idrāk eylemez / **Zīrā** kim ʿāşıḳ degüldür yoḳdur anuñ meşrebi
G2708-4. Ger ḫaṭā ḳuldan gelürse gele sulṭāndan ʿaṭā / Raḥmetüñe **zīrā** ṭutmışlar efendi her yeri·
G2708-5. Şaḳın aldanma cihāna **zīrā** yudar ʿāḳıbet / Göñlüñe ḳoyup Muḥibbī besleme gel ejderi
G2724-3. Sevdügüm seni günāh ise ḳatında güzelüm / Ṣorma öldür ṣuçını **zīrā** ki çoḳdur günehi
G2770-4. Cefā vü cevri terk itmez taẕarruʿ eyleseñ yāre / Ki **zīrā** ḳatı müşkildür kişi terk ide muʿtādı
G2791-4. Varsa meger ki tīġüñe ḳarşu ʿaceb midür / **Zīrā** ki ʿışḳ kişide ḳomaz tevehhümi
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı ʿışḳ müşkili ʿiyān / **Zīrā** bu sırrı degmede keşf idemez ziyān
Mr8-155. Ol gün gerek āhen ciger / **Zīrā** dökilür bāl ü per
B149. Dostum bildüm seni sen menzil-i aʿlādasın / Nice irişem saña ben **zīrā** sen bālādasın

zīrem-i ġam [1] Üzüntünün sonu.

Mh12-4. Alıbilmem zülfe ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʾl ü çeşm-i mestidür / **Zīrem-i ġam** u ne ḫod pervāyı ḫʷābum var benüm

zirih [1] *Far.* ...Zırh manasınadır ki cenkte giyilecek libastır. (M. Âsım Efendi, 2000: 847)

B169. Ol büt-i tersā ḳaçan kāküllerin eyler girih / Ṣan giyer ol sīm-ten üstine **zirih**

zirih-pūş [2] *Far.* Cevşen giyen, zırhla kendini muhafaza eden. (Ş. Sami, 2010: 1365)

G558-5. Ey Muḥibbī nefs-i emmāre ile ceng itmege / Ehl-i diller göz yaşın döküp **zirih-pūş** oldılar
G672-4. Māh-rūlar ḳatline ḳaṣd eyleyüp ʿāşıḳlarun / Ṭaġıdup sünbüllerin şankim **zirih-pūş** oldılar

zīver [3] *Far.* Süs, ziynet, zîb. (Ş. Sami, 2010: 1366)

bk. zīver-i dünyā, zīver ü pīrāye, zīver ü zer, zīver ü ziynet

(ziver [2], ziverden [1])

G448-2. Ḫāli şanmañ ḥüsninde **zīverden** anuñ / Anberine zülfine **zīver** ṭutar

G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ ile itme ziynet / Ki ṣunʿ-ı lā-yezāl ister mi **zīver**

zīver-i dünyā [4] Dünya süsü.

G786-4. **Zīver-i dünyāya** aldanma görüp dil baġlama / Sen gözüñ açup yumunca key ṣaḳın dünyā giçer
G2015-5. **Zīver-i dünyāya** dil virme Muḥibbī key ṣaḳın / Kime ḳılmışdur vefā saña ḳıla bu pīre-zen
G2495-5. Aldanup **zīver-i dünyāya** göñül virme ṣaḳın / Bu muḳarrerdür anuñ ṣoñı nedāmet getüre
B71. **Zīver-i dünyāya** dil virme ṣaḳın ey bü'l-heves / Ömr bir yildür giçer nedür buña bunca heves

zīver ü pīrāye [1] Süs ve ziynet//Süs püs.

G2529-4. Ḥaḳḳ senüñ ḥüsnüñi bir vech ile aḥsen yaradup / Ḳomadı ḥācet ola **zīver ü pīrāyesine**

zīver ü zer [1] Süs ve altın.

G587-5. **Zīver ü zerle** müzeyyen itdi dünyā kendüzin / Aldanan ḥüsnine anuñ ey Muḥibbī er midür

zīver ü ziynet [1] Süs ve ziynet.

G1215-1. Olmamış idi cihān **zīver ü ziynetle** ʿārūs / İtmemiş idi serīr-i fülke şems cülūs

żiyā [9] *Ar.* İşık, aydınlık, nur. (Ş. Sami, 2010: 1366) *bk. żiyā bulmaḳ, żiyā virmek*

(żiyā [5], żiyāda [1], żiyādur [2], żiyāyı [1])

G61-1. Her ḳaçan gün gibi ṭoġsa ṣubḥ-dem ol meh-liḳā / Ḫāṭırum mesrūr olur ʿālem bulur cümle **żiyā**
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi göñlüm **żiyā** olur / Zülfüñe baġlayan göñül ol mübtelā olur
G915(a)-8. Mār-ı dütādur Çeşme **żiyādur** / ʿAyn-ı vefādurʿAnber-i sādur
G986-5. Gökden eger ki ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / ʿĀlem yüzine gün yüzi yārüñ **żiyā** yiter
G1090-4. Māhı gördüm gün yüzüñden dem-be-dem alur **żiyā** / Kim ola bilsem saña mihr-i cihān-ārā dimez
G1308-1. Ey meh-i nā-mihribān senden vefādur çün ġaraż / Meh-rū-mehden ʿālem içinde **żiyādur** çün ġaraż
G1696-3. Hicrān şebinde ḳaldum ayā meh-liḳā meded / Eyle ṭulūʿ yüzüñi göster **żiyāda** ol
G1832-3. Ḫasteyem hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem / Yüzüñi göster ḳamu ʿālem **żiyā** olsun dirüm
B49. ʿĀlem yüzine ṭoġmasa mihr ile meh ne ġam / Çünki cihāna gün yüzi yārüñ **żiyā** yiter

żiyā bulmaḳ [4] Aydınlanmak, ışımak.

G688-5. Ṣan ṭulūʿ eyler Muḥibbī gün **bulur** ʿālem **żiyā** / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G988(b)-5. Ṣan ṭulūʿ ider Muḥibbī gün **bulur** ʿālem **żiyā** / İzz ü nāz ile ḳaçan ol meh sarāyından çıḳar
G1257-2. Eyle ṭulūʿ gün gibi **bulsun żiyā** cihān / Ey burc-ı āsumān-şeref aḫteri yetiş
G1359-2. Mihr ü mehden hīç **bulur** mıydı bu ʿālem **żiyā** / Yaḳmasaydı nūr-ı ḥüsnüñden gelüp anlar çerāġ

żiyā virmek [2] Işık saçmak, aydınlatmak.

G95-5. Ḫākipāyuñ gözlerüme sürmedür / Sürme çeşmümden anı **virsün żiyā**
G1721-4. **Virse żiyāyı** ʿāleme ruḫsārı ṭañ degül / Kim dir ki gün yüzi anuñ alnı ḳamer degül

żiyā-ı şemʿ [1] Güneş ışığı.

G1193-3. **Żiyā-ı şemʿe** yoḳdur iḫtiyācum / Olaldan şuʿle-i āhum şeb-efrūz

ziyād [4] *Ar.* Fazlalık, çokluk. (Devellioğlu, 2000: 1189) *bk. ömr-i ziyād*

G324-1. Her zamān eyler dil-i sevdā-zede dildārı yād / Anuñ içündür olur günden güne ʿışḳum **ziyād**
G377-3. Niʿmet-i vaṣla **ziyād** aḳıtma hicrān milḥini / İdemez kimse taḥammül çünki ġāyet tuzludur
G1580-2. Dil şuʿlesini seyl-i sirişküm ider **ziyād** / Dilden çıḳan bu derd ile āhum hevā gerek
G1658-2. Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳüm **ziyād** / Ey göñül murġı viṣāli bāġına pervāz ḳıl

ziyāde [5] *Ar.* (Ş. Sami, 2010: 1366) *bk. ziyāde-i itmek, ziyāde-i olmaḳ, ziyāde-i ʿışḳ*

1. Çok, kesir miktarda olan.

G232-5. Meclisde būsene bu Muḥibbī olursa germ / Maʿẕūr ola ki şevḳ ile oldı **ziyāde** mest
G567-4. Düşnām ile añsa eger dilber benüm / Rūḥum **ziyāde** şād oluban dil şafālanur
G2481-7. Muḥibbī eyle ḫayr ile taṣadduḳ / Senüñ ömrüñ ola tā kim **ziyāde**

2. Diğer bir şeyden çok, daha çok...

G1771-2. Mecnūndan olsa ṭañ mı derdüm benüm **ziyāde** / Ol Leylī-zülfe baḳdı ben müşk-būyı sevdüm
G2499-4. Levḥ üzre dest-i ḳudret yazmış bunı ezelde / Ḫüsnüñ senüñ mużāʿaf derdüm benüm **ziyāde**

ziyāde itmek [4] Artürmaḳ...(Tulum, 2011: 1953)

G172-5. Muḥibbī naḳd-i cāna derd-i yāri / **Ziyāde** ışşı **itdi** anı alub
G2351-3. Baña raḥm eyle dirsem ol cefā-ḫū / **İder** cevr ü cefāsını **ziyāde**
G2597-1. **İtzün ziyāde** nāzını yār Nāzenīn ola / Lāyıḳ degül mi ḥüsn ile çünkim güzīn ola

G2791-1. Ḥālümi görüp itmedi dilber teraḥḥumı / Günden güne **ziyāde ider** dil taẕallumı

ziyāde olmaḳ [9] Artürılmaḳ, artmaḳ... (Tulum, 2011: 1953)

G40-1. Sevmek seni egerçi olupdur güneh baña / Her gün **ziyāde olur** ise āh veh baña
G1394-5. Kūyuñda ben ġarībe itmem dimiş çü dildār / **Olsun ziyāde** luṭfı bize ri'āyet ancaḳ
G1579-4. Bezm-i ġamda pür iderseñ gözümüñ sāġarını / Dilegüm bu ki **ziyāde ola** aya dīde demüñ
G1769-1. Artdı şarāb-ı 'ışḳı içelden melāmetüm / Ṭañ mı **ziyāde oluben** artarsa ḥāletüm
G1839-2. Miḳrāż-ı cevri kesse eger gelse başumı / Saña daḥi **ziyāde olısar** maḥabbetüm
G2089-5. Pādişāh iken ḳapuñda benden olmaḳdur murād / Kim ki ol istemeye **ola ziyāde** devletin
G2155-7. Benüm 'ışḳum **olur** günü gün **ziyāde** / Bir iken beş olupdur beş iken on
G2289-2. La'le dönsün baġrumuñ ḫūnī benüm ey seng-dil / Ḳısmeti **olsun ziyāde** dürr ü mercān olmasun
G2793-3. Ey dil ṭabībi derdüme bir çāre eyle gel / Günden güne **ziyāde olur** dil sakāmeti

ziyāde-i 'ışḳ [1] Aşkın artması.

G1432-4. Ẕerreye almaya cihān mülkin / 'Āşıḳuñ maṭlabı **ziyāde-i 'ışḳ**

żiyāfet [1] *Ar.* Misafir kabul etme, misafire taam yedirip ikram etme. (Ş. Sami, 2010: 1366)

G2508-5. Gözüm yaşın şarāb itdüm yanıḳ baġrum kebāb itdüm / **Żiyāfet** eyledü şāh-ı ġam çeşmüm otaġında

ziyān [6] *Far.* Zarar, hasar, kâr zıddı...(Ş. Sami, 2010: 1366)

bk. sermāye-i sūd u ziyān, sūd u ziyān, ziyān eylemek/itmek, ziyān olmaḳ, ziyān u sūd

(ziyān [1], ziyānı [3], ziyānına [1], ziyānuñ [1])

G758-2. Işşı **ziyānı** gözde sermāyesin virüp / 'Ömrini anuñ kimdür 'ömrden ḥesāb ider
G1329-3. Yanduġınca āteş-i 'ışḳa göñül ḫandān olur / Nitekim kendü **ziyānına** güler her gāh şem'
G1489-4. Virüp cān naḳdini bir būse alduñ / Dilā ṣād ol ki olmaya **ziyānuñ**
G2241-5. Naḳd-i cāna aldı āḫır dilberüñ bir būsesin / Işşı idi bu Muḥibbī dostlar ṣanmañ **ziyān**
D15-2. Niceye dek yapasın ḳaṣruñı sīm ü zer ile / Ol **ziyānı** añ ki menzil olısardur saña gür

ziyān eylemek/itmek [8]

1. Yersiz, boş yere harcamak.

G1338-6. 'Işḳuñ yolında dökdi benüm gibi göz yaşı / Ḥaḳḳa Muḥibbī **itmedi** hergiz **ziyānı** şem'
G2306-5. Naḫl-i ḳaddüñi nigārā eşk-i çeşmümden ṣaḳın / Keşret itse didiler **eyler ziyān** eşcāra ṣu
G2736-2. **Ziyān idem** diyü her kim yolında cān u ser virmez / Dilegüm iki 'ālemde bu ki hīç bulmasun sūdı
Mh7-7. Çün her kişiye olmadı 'ışḳ müşkili 'iyān / Zīrā bu sırrı degmede keşf **idemez ziyān**

2. Zarara uğratmak.

G1011-1. Sīnemde murġ-ı tīri ḳaçan āşiyān ider / Cān rāḥat olur anı dime kim **ziyān ider**
G1240-1. Nigārā sūz-ı 'ışḳuña yār dil her zamān āteş / Ṣaḳınġıl bād-ı āhumdan **ider** bir gün **ziyān** āteş
G1287-1. Dilümden 'āleme düşdi ṭururken nāgehān āteş / Söyindür vaṣluñ ābiyle **ider** yoḫsa **ziyān** āteş
G1764-5. Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur / Dimez bāzār-ı 'ışḳ içre muḳarrer ben **ziyān itdüm**
G2692-5. Zülfine göñül virme Muḥibbī ḥaẕer eyle / Elbette **ziyān eyler** o kim māre ṭapındı

ziyān olmaḳ [1] Boşuna harcanmak, zarar görmek. (TDK, 2011: 2662)

G943-3. Bir būsesine virse eger naḳd-i cānı dil / Ṣanmañ bu yolda 'āşıḳa hergiz **ziyān olur**

ziyān u sūd [2] Zarar ve kâr.

G346-4. Nā-būd olursa añmaya 'ışḳ ehli būdını / Anuñ yanında bir görinür çün **ziyān u sūd**
G2036-2. Naḳd-i cān ile buluna bil maḥabbet cevheri / 'Işḳ bāzārında giç sen de **ziyān u sūddan**

ziyān-kār [1] *Far.* Ziyan edici. (E. Tevfîk, 1890: 568)

G1219-5. Muḥibbī bāz olup olma **ziyān-kār** / Kim azar ol bulasın 'ömr-i kerkes

ziyāret itmek [1] Bir kimesneye varmak...(Tulum, 2011: 1954)

G1769-5. 'Işḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd / 'Uşşāḳa ola vācib **ideler ziyāretüm**

ziyāret-gāh-ı 'uşşāḳ [1] Âşıkların ziyaret yeri.

G1793-5. Ger şehid-i 'ışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ / Ḥaşre-dek ola **ziyāret-gāh-ı 'uşşāḳ** türbetüm

ziynet [12] *Ar.* Bezek, süs, zîb. (Ş. Sami, 2010: 1367)

bk. zīver ü ziynet, ziynet-i dünyā

(ziynet [9], ziynetin [1], ziynetinden [1], ziynetine [1])

G303-2. ʿAyne almaz n'eylesün rindān şürāḥī **ziynetin** / Mey gerek birdür sifāl ola veyāḫūd zer ḳadeḥ
G542-5. Şiʿr-i dil-sūza Muḥibbī öyle **ziynet** virdi kim / Ehl-i derd olan ḳomaz elden anı her an oḳur
G791-3. Yüziñi ḫaṭuñ ile itme **ziynet** / Ki şunʿ-ı lā-yezāl ister mi zīver
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülfi gelür ʿārızına / Meclise **ziynet** içün sünbül ü reyḥān getürür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan zülf gelür ʿārızına / Meclise **ziynet** içün sünbül ü reyḥān getürür
G1315-1. Muṣḥaf-ı ḥüsnine yārüñ virdi **ziynet** ḫāl ü ḫaṭ / Ḫaṭ daḫi rūşen görinür olsa iʿrāb u nuḳaṭ
G1725-4. **Ziynetine** ṣaḳın aldanma bu dehrüñ şimdi Līk / Olısardur anı fikr eyle kim āḫır pāy-māl
G1825-4. Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam / Cihānuñ **ziynetinden** hem biḥamdillah ki bī-zāram
G2729-1. Ruḫları üzreʿaraḳ mı yā melāḥat dürleri / Şebnem ile yāḫūd **ziynet** buldı gül-berk-i teri
G2739-4. Bī-vefālıḳda müṣābih olduġiyçün ʿāleme / Kendüye **ziynet** virür ol bī-vefā dünyā gibi
G2748-5. Ey Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye ḳılmaz vefā / Gösterür kendüyi evvel **ziynet** ile zen gibi
Mh11-4. Sāyesin ṣalsa n'ola ben ḫāke ol serv-i ḫırām / Vuṣlat-ı raḥmet umar **ziynet** ṭırāzına müdām / Perde mest illā ḥarām iḥrām-ı zülfüñden senüñ

ziynet-i dünyā [1] Dünya ziyneti.

G1215-4. İstemem **ziynet-i dünyāyı** gerekmez cāhı / Budurur līk murādum ki ideyin pā-būs

zor [1] *Far.* Zahmetli, meşakkatli. (Ş. Sami, 2010: 1367)

G826-4. Ḳaşı yāyı saḫtdur çekmez anı Rüstem daḫi / El urup n'eylersin ey dil yoḳ yire bir **zordur**

ẓuhūr iden [1] Çiḳan, sudūr eden, zuhūre gelen, sādir...(Tulum, 2011: 1956)

G132-2. Her ne yirde menzil eylerse bu eşk-i ḫūn-feşān / Ḫaymelerdür cā-be-cā anda **ẓuhūr iden** ḥabāb

ẓuhūr itmek [1] Meydāne çıḳmaḳ, meydāne gelmek...(Tulum, 2011: 1956)

G2040-1. Temevvüc eyledi yaşum yine ābum hevāsından / Telāṭumlar **ẓuhūr itdi** cihān ṭoldı ṣadāsından

ẓuhūra getürmek [1] Çiḳarmaḳ, meydāne getürmek...(Tulum, 2011: 1956)

G2076-1. Kātib-i dil destine ala ḳalemden āletin / Dürlü maʿnīler **ẓuhūra getürür** gör ṣanʿatın

ẓulm [27] *Ar.* Haksızlık, gadir, sitem, cevir, adl mukabili. (Ş. Sami, 2010: 1368) *bk. cefā vü ẓulm, cevr ü ẓulm, fitne vü ẓulm ü sitem, ẓulm eylemek/itmek, ẓulm ile, ẓulme uġramaḳ, ẓulm-i firāvān eylemek, ẓulm-i ṣarīḥ, ẓulm-ı Timūr, ẓulm-ı ʿuşşāḳ eylemek, ẓulm ü cefā eylemek, ẓulm ü ḍalāl, ẓulm ü nāz ḳılmaḳ, ẓulm ü sitem*

(ẓulm [9], ẓulmden [1], ẓulme [2], ẓulmı [2], ẓulmıdur [1], ẓulmına [1], ẓulmi [9], ẓulmümi [1], ẓulmüñi [1])

G51-3. Ḳorḳaram āhı ṭutupʿāṣıḳlaruñ ḫaṭṭuñ gele / Ḳoya mı **ẓulmüñi** hīç mazlumuñ Allahı saña
G245-5. İden **ẓulmi** aña çün pādişehdür / Muḥibbī kime eylesün şikāyet
G273-4. Ḳulların ḫālin bilür dād eylemez / **Ẓulmi** bī-ḥadd ḫān elinden elġıyāş
G306-5. Bu Muḥibbī'ye cefālar eyleme eyle vefā / Çün bilürsinʿadl yegdür **ẓulm** ise cevr-i ṣarīḥ
G397-4. Göñlüm ḫarāba virdi yine leşker-i ġamı / O **ẓulm** idici ḫusrev-i ḫūbān ne yirdedür
G476-3. Rūz u şeb āh u fiġānumı benüm diñlemeyüp / **Ẓulme** dād eylemeyüp ḫışm ile ol şāh gider
G577-2. Mestāne çeşmi eyledügi **ẓulmı** ʿāşıḳa / Hīç ġayre ṣorayım dime anı bilen bilür
G630-3. **Ẓulm** eli yaḳmış idi āh bu dil ḫānesini / Yine taʿmīrine ol ḫusrev-i birūz gelür
G707-3. **Ẓulmi** terk eyle behey çoḳ sevdügüm didükce āh / Yañılup bir kez dimedüñ hey bu ne feryāddur
G500-2. Ferdāyı ḫāṭıra getürüp **ẓulmi** ḳo bugün / Ḳomaz kimesne ḥaḳḳını alur zemānedür
G1005-5. Devrān içinde kim göre **ẓulmi** Muḥibbī'yā / Virsün muġān deyre ki dār-ıʿadāledür
G1009-4. Ne ḳadar cevr ü cefā **ẓulm** dostum ḳılsañ / Olmayam āsitānundan senüñ bir laḥẓa dūr
G1066-5. Cevr elinden cān u dil oldı ı perākende Muḥibb / **Ẓulme** ṭāḳat itmese dervīş ü miskīn ṭaġılur
G1092-2. İctināb eyler **ẓulmden** dostum kāfir daḫi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ ẓulm ider dād eylemez
G1157-4. Kūyuña varsam nedendür baña eylersin cefā / Çün kerīm olan bilürsin **ẓulm** mihmān eylemez
G1196(b)-1. Göñlümüñ vīrānesin ol şāh ābād istemez / Hey ne ẓālimdür ki **ẓulm** ḫoş görür dād istemez
G1547-1. Ey güzeller şāhı gördüñ **ẓulmümi** dād itmedüñ / Bu ḫarāb olmış göñül mülkini ābād itmedüñ
G1596-1. **Ẓulm** elin uzatmasun ʿālemde yāri kimsenüñ / Cevri ādet itmesün Yārab nigārı kimsenüñ
G1635-4. Eyle dile cefāları tā sürevüz ẕevḳ ü ṣafā / Gele baña o merḥabā **ẓulm** senüñ sitem senüñ
G1693-3. **Ẓulm** elinden ḳapusına ol güzeller şāhınuñ / Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫi var dāda gel
G1765-3. Bu cevr **ẓulmi** baña ṣorma kim nihāyeti yoḳ / Ṣayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre ḳılam
G1773-2. **Ẓulm** gördük ḳapuña geldük şehā dād isteyü / Ḳullaruñaʿadl ḳıl devletlü sulṭānum benüm
G2279-4. Görinen boynında yārüñ **ẓulmıdur** ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿanberīn

G2313-2. Peşimāndur meger **ẓulmına** zülfüñ / Nedāmetden ḳomışdur ser be-zānu
G2687-3. Ḥadden aşırur **ẓulmı** döker ḳanları çeşmüñ / Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüñe ḥaydi
Mh1-6. Göklere peyveste olsa ṭañ mı efġānum benüm / Ḫāli olmaz derd ü ġam bekler atup bānum benüm / Kime dād idem kim **ẓulmi** sulṭānum sever
Mr15-2. **Ẓulmi** ʿādet eyleyüp dökme yire ḳanum benüm / Ā begüm ā pādişāhum a güzel ḫānum benüm

ẓulm eylemek/itmek [13] ...cevr etmek, cefa etmek, eziyet etmek, ġádr etmek...(Tulum, 2011: 1957)

G428-2. Bir yañaden **ẓulm ider** dād eylemez ol şāh-ı ḥüsn / Bir yañadan ġam gelür zecr ü cezāyı çekdürür
G645-4. Kim severse **ẓulm idersin** öldürürsin cevr ile / Günde ḳapuñda eger biñ ḳan olursa çoḳ mıdur
G810-2. İdelüm cevre taḥammül elümüzden ne gelür / Şāh olan **ẓulm idicek** lā-büd anı ḳul götürür
G889-7. Diñüz ol meh-rū ḳatı āşıḳlara **ẓulm itmesün** / Ṣorılur zīrā ki āḫır memleket sulṭānı var
G903-3. Ey güzeller şāhı **ẓulm itme** bugün ʿuşşāḳa gel / Bu meṣeldür her ne kim ḳılsa kişi yarın görür
G989-3. Güzelüñ burcına ʿurūc itdüñ **ẓulm [itme]** / Şaḳın ʿāşıḳlar āhından zemīn ü āsumān ditrer
G1000-2. İdelüm cevre taḥammül elimüzden ne gelür / Şāh olan **ẓulm idicek** lā-büd anı ḳul getürür
G1018-3. Cefā vü cevr ü **ẓulmi eyleme** ḫū / Ṣaḳın kim memleket sulṭānı vardur
G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir daḥi / Yā nedendür zülf ü ġamzeñ **ẓulm ider** dād eylemez
G1497-1. **Ẓulm idüp** ʿāşıḳlara dād itmeyen şāhı görüñ / Ḳapusında rūz u şeb feryād ile āhı görün
G2090-3. Pādişāh iseñ bu pendüm gūş ḳıl **ẓulm eyleme** / Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendin mürdan
G2491-1. Maġrūr-ı ḥüsn olup gül **ẓulm itmesün** hezāre / Ḥüsnin alur zamāne doymaz o rūzgāre
G2598-7. Dostum **ẓulm eyleme** gel bu Muḥibbī bendene / Lāyıḳ oldur şāhlardan ḳullara iḥsān ola

ẓulm ile [11] Nā-háḳḳ yere, ġádren, zālimāne, zulmen. (Tulum, 2011: 1957)

G321-3. Gözi yaşın her faḳīrüñ **ẓulm ile** baḥr eyleme / Pādişāh-ı dehr olmaḳdansar yegdür yaḫşi ad
G480-3. Ḳara yire ḳırarsın **ẓulm ile** ʿāşıḳlarun ḳanın / Ucından ḫançer-i ḫūn-rīzüñüñ her dem ṭaman ḳandur
G628-2. Cevr idüp ʿāşıḳları **ẓulm ile** öldürdüñ bugün / Yarını añmaz mısın rūz-ı cezāsı yoḳ mıdur
G1408-1. Yüzüñ göstermeyüp cānā idersen dürlü fenālıḳ / Be kāfir işbu **ẓulm ile** olur mı hīç müselmānlıḳ
G1510-1. **Ẓulm ile** ʿāşıḳlarun göñlin yıḳan şāhı görün / Gice gündüz ḳapusında āh ile vāhı görüñ
G1516-2. Kākülüñe şāne urduñ ṭaġıdup bī-dilleri / Nice diller ḫānesin **ẓulm ile** vīrān eyledüñ
G1535-4. **Ẓulm ile** ben ʿāşıḳa kūyuñda ḳılduñ çoḳ cefā / Ġayriler varduḳca cānā luṭfuñı ʿām eyledüñ
G2097-1. Ḳullaruñuz nice bir **ẓulm ile** bī-dād idesin / Pādişehsin demidür ʿadl ḳılup dād idesin
G2197-5. Ġamzeler **ẓulm ile** öldürürse laʿlüñ dirgürür / Ey Mesīḥā-dem Muḥibbī'de gel eyle imtihān
En1-17. Ẓı Ẓālim gözüñe hey di ki ḳan eylemesün / Yoḳsa **ẓulm ile** bu ben ʿāşıḳ ider ġubār
Mr18-7. Alalıdan göñlümi āh ol şeh-i ʿālī-cenāb / **Ẓulm ile** dil kişverini eyledi cümle ḫarāb

ẓulme uġramaḳ [1] Kendisine eziyet edilmek.

G1340-3. **Ẓulme uġradı** meger gelmişdürür dād isteyü / Anuñ içün ḳarşuña başına yaḳar nār şemʿ

ẓulm-i firāvān eylemek [1] Çokça zulüm etmek.

G1605-5. Gösterüp evvel yüzüñ alduñ Muḥibbī göñlini / Yüz çevirdüñ soñradan **ẓulm-i firāvān eyledüñ**

ẓulm-i ʿuşşāḳ eylemek [1] Âşıklara zulüm etmek.

G2223-4. Ḫusrevā çün ḥüsn ile cānān-ı-ʿālemsin sen / **Ẓulm-i ʿuşşāḳ eyleme** āḫır şorılur dāddan

ẓulm-i şarīḥ [2] Açık (aleni) zulüm.

G302-5. Ḫākipāyuña Muḥibbī diledi süre yüzin / Dūr ḳılduñ güzelüm itdüñ aña **ẓulm-i şarīḥ**
G305-4. Cümle ʿuşşāḳı ḳatl eyledi dilber didiler / Ḳıymadı ben ḳulına itdi baña **ẓulm-i şarīḥ**

ẓulm-i Timūr [1] Timur'un zulmü.

G2641-5. Cefā vü cevr ile cānā ḫarāb itdüñ göñül mülkin / Görenler didiler elḥaḳḳ başupdur **ẓulm-i Timūrı**

ẓulm ü cefā eylemek [1] Zulüm ve cefa etmek.

G1392-3. Şehā çün **eyledüñ ẓulm ü cefāñı** kendüñe ʿādet / Yanuñda yoġ imiş ḳullaruña luṭf u vefā ḳılmaḳ

ẓulm ü ḍalāl [1] Zulüm ve sapkınlık.

G11-4. İtmeseñ nūr-ı şeriʿatle münevver ʿālemi / Ṭutar idi bu cihānı ser-te-ser **ẓulm ü ḍalāl**

ẓulm ü nāz ḳılmaḳ [1] Zulüm ve naz etmek.

G1189-3. İtse biñ cevr ü cefā ḳılsa hezārān **ẓulm ü nāz** / Rāżıyuz ol şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz

ẓulm ü sitem [3] Zulüm ve kötülük.

G1159-2. Bu ḳıṣṣa-i pür-ġuṣṣamı bu **ẓulm ü sitemden** / Bir bir dir idüm n'eyleyem ol şāh görinmez
G1846-1. Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem / Dāimā cevr ü cefā ile ider **ẓulm ü sitem**

G2593-4. Eylese cevr ü cefā **ẓulm ü sitem** / ʿĀḳıbet dir gelmez ol baña belā

ẓulmāt-ı nefs [1] Nefsin karanlıkları.

G81-4. **Ẓulmāt-ı nefs** içinde ḳoma dest-gīrüm ol / Rūşen ḳılup derūnumı Yārab vir ṣafā

ẓulmet [17] *Ar.* Karanlık, tîregî, târîkî. (Ş. Sami, 2010: 1368)

bk. ḫaṭṭ-ı ẓulmet, jeng-i ẓulmet, şeb-i ẓulmet, vādi-i ẓulmet, ẓulmet-i ḫaṭ, ẓulmet-i hicrān, ẓulmet-i küfr, ẓulmet-i maḥşer, ẓulmet-i şeb, ẓulmet-i zülf

(ẓulmet [12], ẓulmetde [2], ẓulmetini [3])

G3-2. Ḳaplamışdı ʿālemi **ẓulmet** ser-ā-ser virdi nūr / Şemʿ-i ruḫsārı anuñçün didiler vehhāc aña
G9-4. Rūşen itdüñ bu cihān **ẓulmetini** nūruñ ile / Zindedür āb-ı ʿaṭāñ ile bugün bāġ-ı vücūd
G145-1. Rūşen-ter itdüñ işbu cihān **ẓulmetini** hep / روحی فداك ای صنم ابطحی لقب
G259-6. Lebleri virür Muḥibbī mürde cisme çün ḥayāt / Ṭālib olma **ẓulmet** içre āb-ı ḫayvāndur ʿabeş
G670-3. Cihāndan götürüldi cümle **ẓulmet** / Yüzüñden oldı çünʿālem münevver
G733-2. Bulanlar āb-ı ḥayvānı dimişler **ẓulmet** içinde / Ḫaṭ-ı sebz içre var ise o dildāruñ ṭudaġıdur
G880-7. Añdı zülfüñ bu Muḥibbī ṭutdı **ẓulmet** göñlini / Dökilür āhı seḫābından yaşı bārāndur
G1337-4. İstese zülfüñ şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül **ẓulmetde** ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1688-2. **Ẓulmet** içinde ḳalurdı cümle ḫalḳ-ı kāʾināt / Anlara olmasa idi şer ʿüñ envārı delīl
G1802-6. Bu Muḥibbīi şeb-i hecr içre **ẓulmetde** ḳoma / Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm
G2096-4. Göz yumam **ẓulmet** ṣuyından āb-ı kevşer adını / Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zilālüñ var iken
G2172-3. Leblerüñ eṭrāfını cānā n'ola ṭutsa ḫaṭuñ / Yir olur **ẓulmet** içinde çeşme-i ḥayvān içün
G2179-4. Leblerüñ ayırasın ṭutsa ḫaṭuñ olmaz ʿaceb / **Ẓulmet** içredür dimişler āb-ı ḥayvān cevherin
G2327-1. Ẕikr ü tevḥīd ile gel ḳalbüñi mesrūr eyle / Ḳalmasun dilde keder **ẓulmetini** dūr eyle
G2777-5. Ḳurtulup **ẓulmet** şebinde gün ṭoġurdı başuma / Ey Muḥibbī ol güneş ruḫsārı görsem bir daḥi
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü zülf-i ʿanberīn / Ṣanmasun nūr ile olmışdur şehā **ẓulmet** ḳarin
Mr6-9. Refʿ idüp aġyārı varup yār ile yār olmışuz / Terk idüp **ẓulmet** ḥicābın ġarḳ-ı envār olmışuz

ẓulmet-i ḫaṭ [1] Ayva tüylerinin karanlığı.

G188-2. Leblerüñden bir nişān bulmadı dil İskenderi / **Ẓulmet-i ḫaṭuñda** çünkim gizlüdür āb-ı ḥayāt

ẓulmet-i hicrān [1] Ayrılığın karanlığı.

G47-4. Fitne-dilden **ẓulmet-i hicrān** içinde ḳalmışam / Ḫıżr olup ben ḳalmışa gel göstere rāh ey ṣabā

ẓulmet-i küfr [1] Küfrün karanlığı.

G2766-1. Giderdüñ **ẓulmet-i küfri** yaḳuban şemʿ-i kāfūrı / Ḥaḳīḳat bu ki nūruñdan alur mihr ile meh nūrı

ẓulmet-i maḥşer [1] Mahşerin karanlığı.

G65-2. **Ẓulmet-i maḥşerde** yolın bilmeyen ʿāṣilere / Şefḳat idüp olasın her birine sen reh-nümā

ẓulmet-i şeb [1] Gecenin karanlığı.

G230-6. Ġaflet itme **ẓulmet-i şebde** uyan an yārüñi / Kesmedi ẕikrini Yūnus miskīn iken baṭn-ı Ḥūt

ẓulmet-i zülf [1] Saçının siyahlığı.

G7-1. **Ẓulmet-i zülfüñde** laʿlüñ āb-ı ḥayvāndur baña / Ey Mesīḥi sözlerüñ derdüme dermāndur baña

zūr [4] *Far.* Kuvvet, güç, dinçlik... (Steingass, 1892: 628)

bk. ten-i zūr, zār u zūr, zūra gelmek, zūr eylemek, zūr-ı bāzū, zūr u zār ile

(zūr [2], zūrdan [1], zūrı [1])

G852-3. Viṣāline irişmek mümkin olmaz / Ne zer dermān ider aña ne ḫod **zūr**
G853-7. Muḥibbī saḫtdur ʿışḳuñ kemānı / Özini bilmeyenler itmesün **zūr**
G2211-4. Ḳatı yādur ḳaşlarına kimesne el şunmasun / Ḥāṣıl olmaz ḫāṣılı ancaḳ taʿabbüd **zūrdan**
G2656-4. Başuñ eflāke irürse ġırra olma / Cihāna ṣatabilmez kimse **zūrı**

zūra gelmek [1] Zora gelmek, baskıya ve sıkıntıya katlanmak.

G1709-5. Bu geşt-gīr-i dehrle kimesne ṭutuşmadı / Bī-fāidedür aña çün biñ kerre **zūra gel**

zūr eylemek [1] Güç göstermek.

G2327-6. ʿIşḳ yāyı ḳatıdur kimsene çekmez didiler / İmtihān eyle dilā sen de gelüp **zūr eyle**

zūr-ı bāzū [3] Kol kuvveti.

G374-6. Tāc u taḫt u **zūr-ı bāzūya** Muḥibbī baḳma gel / Hīç bilür misin ki şimdi ḳandadür Bāhrām-ı Gūr
G1357-3. Baş ditrer pīr oldum bāda ḳudret ḳalmadı / **Zūr-ı bāzū** ḳanda gitdi ḳanı ol evvelki çaġ
G1414-7. **Zūr-ı bāzūsıyla** ʿışḳuñ kimseler ṭutuşmaya / Ey Muḥibbī cümle-i ʿuşşāḳda ol pence yoḳ

zūr u zār ile [2] Zor kullanarak.

G1582-5. İrmez viṣāli yāre kişi **zūr u zār ile** / Dirler viṣāle irmek içün sīm ü zer gerek
Nş1-1. **Zūr u zār ile** viṣāline irem dime şaḳın / Dilberüñ vaşlı hemān sīm ile zerden açılur

ẕübāb [2] *Ar.* Sinek, mekes. (Ş. Sami, 2010: 1368) *bk. cāy-ı ẕübāb*

G154-4. Leblerüñ üzre nigārā ḫālüñi gören dimiş / Engübīn üzre eger ḳonsa ʿaceb olmaz **ẕübāb**
G2603-4. Ḫālüñ ḫayāli ḳomadı uyḫu gözümde āh / Uyḫu yüzini kim göre anda **ẕübāb** ola

zücāc [4] *Ar.* Sırça, cam, şişe. (Ş. Sami, 2010: 1368) *bk. cāy-ı zücāc*

(zücāc [3], zücācı [1])

G282-2. Gerçi kim seng-i cefā şıdı bu gönlüm şīşesin / Ḳorḳaram āḫır batar pāyuña ol şınmış **zücāc**
G284-4. Dil nice doysun cefā sengine āh / Hīç taḥammül ide mi senge **zücāc**
G290-2. Gizlü rāzum āşikār oldı yine / Şaḳlayamaz gönlüm olmışdur **zücāc**
G294-4. Gönlümüñ şınduġını ey dostlar ʿayb eylemen / Seng-i ḫārāya taḥammül idemez nāzik **zücāc**
B11. Bu gönlüm şīşesin şıduñ aḳar durmaz gözüm yaşı / **Zücācı** çün şikest itmek içinde hīç ṭurur mı āb

zücāce [1] *Ar.* Cam, şişe, sırça,. (Ş. Sami, 2010: 1368) *bk. zücāce-i ḳalb*

G554-1. Mestāne çeşmi ol güzelüñ pür-fiten giçer / Ḳalbüñ **zücācesini** deler tīr-zen giçer

zücāce-i ḳalb [1] Gönül sırçası.

G842(b)-1. Seng-i cefāyı her yaña dilberler atdılar / ʿĀşıḳlaruñ **zücāce-i ḳalbin** üşütdiler

ẕü-fünūn [2] Oḳumuş, ḳātib...(Tulum, 2011: 1959)

(ẕü-füñūn [1], ẕü-füñūnuñ [1])

G841-3. Bülbül terānesin gūşa getür gülşene varup / Her kim ki bile ḳuş dilini **ẕü-fünūn** giçer
G2471-5. Laʿl oldı ey Muḥibbī **ẕü-füñūnuñ** dilleri / Fehm olınmadı Muḥibbī hīç ḳıyl u ḳāl ile

zühd [4] *Ar.* Perhizkârlık, menhiyattan tevakki ile ibadete hasr-ı evkât etme, takva. (Ş. Sami, 2010: 1369)

bk. ḫırḳa-i zühd ü ṣalāḥ, kār-ı zühd, perde-i zühd, ṣalāḥ ü zühd, ṭāʿat ü zühd, ṭāʿat ü zühd ü veraʿ, zühd ü istiġnā, zühd ü riyā, zühd ü ṣalāḥ, zühd ü taḳvā, zühd ü ẕikr ü ṭāʿat

(zühdi [2], zühdine [1], zühdüñe [1])

G374-3. Eyleme kibr ü ḥased merdūd olan şeyṭāna baḳ / **Zühdüñe** ṭayanma gel gör n'oldı Belʿām-ı Baʿūr
G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp **zühdi** didüm bu zühd ü taḳvādan n'olur
G1513-5. Ey Muḥibbī var ikenʿışḳ eyleme **zühdi** ḫayāl / Gül gibi bāde ṭururkenʿaḳlı kemdür yiye seng
G2127-4. Tekye ḳalsun bu riyā ile ḳo zāhid **zühdine** / Ḥāşā kim nevmīd olam ben vuṣlat-ı cānāneden

zühd ehli [1] Takva sahipleri.

G1119-4. Bahār eyyāmı gül devrinde zāhid / İder mi hīç meye **zühd ehli** perhīz

zühd ile [3] Sofuligile, ḳunūt ile, zāhidāne. (Tulum, 2011: 1959)

G1308-4. Sen selāmet ol yüri ʿālemde zāhid **zühd ile** / ʿĀşıḳ-ı bī-dil olanlara belādur çün ġaraż
G2611-2. **Zühd ile** taḳvā bināsın çarḫa irgürmiş iken / Geldi çün ṭūfān mı ḫāk ile yeksān eyledi
Mr17-7. Gel berü mey içelüm nergis-i maḫmūr olalum / Nice bir oturalum **zühd ile** mestūr olalum

zühd ü istiġnā [1] Takva ve kanaatkârlık.

B175. **Zühd ü istiġnāyı** gider yoġsa ʿişyān u nāz / Bu kelām üzre ider mest ile zāhid ʿarbede

zühd ü riyā [1] Takve ve ikiyüzlülük.

G2513-1. Zāhidā **zühd ü riyāyı** iḫtiyār itmek nice / Ehl-i diller meclisin gördükceʿār itmek nice

zühd ü ṣalāḥ [5] Takva ve iyilik/salih olma.

G301-3. Yüri ṭaʿn eyleme zāhid mey içenʿāşıḳa gel / ʿAvn-i Ḫaḳ olmayıcaḳ ışşı mıdur **zühd ü ṣalāḥ**
G431-5. Oldı Muḥibbī **zühd ü ṣalāḥ** ʿışḳ erineʿayb / ʿUşşāḳ içinde bī-ser ü pālıḳ hüner yiter
G1661-4. Çeng ileʿūdaʿamel virdi mey-i engür ile / Eyledi **zühd ü ṣalāḥı** cümle tār u mār gül

G1876-1. Zāhidā **zühd ü salāḥı** ṣanma kārumdur benüm / ʿIşḳ ile olmaḳ melāmet iftiḫārumdur benüm
G2054-3. Terk idüp **zühd ü ṣalāḥı** ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost zünnār isteyen

zühd ü taḳvā [4] Takva.

G411-2. Mey-perest oldum lebüñ devrinde ey ārām-ı cān / Terk idüp zühdi didüm bu **zühd ü taḳvādan** n'olur
G1855-5. Dayanursa n'ola zāhid bugün ger **zühd ü taḳvāya** / Muḥibbī baña mesned yoḳ tevekkel-ber-İlāh itdüm
G2546-5. Muḥibbī **zühd ü taḳvādan** giçerdi ṣaḥn-ı gülşende / Eger ondört yaşar sāḳī ola mey daḥi yek-sāle
G2616-3. Urmış idüm **zühd ü taḳvānuñ** ezel bünyādını / Āh kim ṭūfān mı ḥaḳ ile yeksān eyledi

zühd ü ẕikr ü ṭāʿat [1] Takva, zikir ve itaat.

G361-1. **Zühd ü ẕikr ü ṭāʿati** ehl-i zamān görmez leẕīẕ / Gerçi nāfiʿdür velī cān-ı girān görmez leẕīẕ

zühhād [2] *Ar.* Zahitler.

(zühhād [1], zühhāda [1])

G2214-5. Biz selāmet köşesin **zühhāda** teslīm eyledük / İḫtiyār itdük melāmet ol göñül bī-ʿār sen
G2254-4. Oldum hemīn cān ile dīdār ʿāşıḳı / **Zühhād** gibi göñli ḥūrāya virmezin

zühre [3] *Ar.* Seyyare-i marufa, her yerde akşam veya sabah yıldızı, taşralılar beyninde Kervankıran namıyla maruf olan Zühre, kevakib-i seyyarenin en parlağıdır... (E. Tevfîk, 1890: 533)

(zühre [1], zührei [1], zühresi [1])

G1953-3. **Zührei** muṭrib-i meclis idelüm meclise gel / Ḳameri bende vü ḫūrşīdi ġulām eyleyelüm
G2726-2. Dehenüñ vaṣfıñı gülşende eger ẕikr itsem / **Zühresi** var mı açа ġonceler anda deheni
G2755-2. Şaḳın meyl itme aldanma şarāba / Eger ol bezme **zühre** ola çengi

zühre-i felek [1] Gökyüzünün Çoban Yıldızı.

G2219-5. İçmez Muḥibbī yire ine **zühre-i felek** / Şuna şarābı ger ḳadeḥ-i āfitābdan

zühre-cebīn [3] *Ar.* Yüzü Zühre yıldızı gibi parlak olan. (Devellioğlu, 2000: 1193)

G1101-3. Müşkilüm çoḳ benüm ey **zühre-cebīn** sāḳī / Cām-ı laʿlüñle meger ḥall ola bu müşkilimüz
G1358-1. Yine bir **zühre-cebīn** ḳarşuma ḳurdı benüm aġ / Pehlevānam ben ol aġdan ḳurtarursam cānı saġ
G1567-4. Zülfüñe ne yüz ile öykünür ey **zühre-cebīn** / Deridendür yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ

zühre-çehre [1] Zühre yüzlü.

G2645-3. Dirseñ dimāġ-ı ʿālem eger ṭola müşk ile / Ey **zühre-çehre** şāne ile tāra perçemüñ

zülāl [6] *Ar.* Sâf ve hâlis ve hoş-güvâr su. (Ş. Sami, 2010: 1369)

bk. ʿayn-ı zülāl, āb-ı zülāl, laʿl-i zülāl, zencīr-i zülf, zülāl-i laʿl, zülāl-i leb

(zülāl [1], zülāle [1], zülāli [1], zülālin [1], zülālüñ [2])

G1333-1. Eyledüm olʿiẕārı ala ṭamaʿ / Teşne olan ider **zülāle** ṭamaʿ
G1610-3. Ṭatmayanlar ʿışḳ cāmını ne bilsün leẕẕetin / İçmeyenlerden ḫaber şorma **zülālin** dostuñ
G1700-1. Teşneyem hicrān şebinde ḳalmamışdur bende ḥāl / Dil ṭabībisin meded gönder lebüñden çün **zülāl**
G2055-4. Ḫacletindendür görinmez şanki Ḫıżr-ı zinde-dil / Bilmeden ḫayvān şuyın içmiş **zülālüñ** var iken
G2096-4. Göz yumam ẓulmet şuyından āb-ı kevşer adını / Añmayam laʿl-i lebüñ gibi **zülālüñ** var iken
G2171-1. Laʿl-i nābuñ var iken ʿāşıḳ **zülāli** n'eylesün / Mū-meyānuñ var iken özge ḫayāli n'eylesün

zülāl-i laʿl [1] Kırmızı dudağın suyu.

G2319-5. Bu Muḥibbī teşne-dil olur ḥarāretden helāk / Virmez iseñ ger **zülāl-i laʿlden** bir pāre şu

zülāl-i leb [1] Dudağın suyu.

G992-1. Ey Mesiḥi-dem **zülāl-i leblerüñ** ser-çeşmedür / Kim anuñ yanında Ḫıżruñ şuyı şan bir eşmedür

zülf [957] *Far.* Mahbûbe saçı ve alehusus yüzüñ iki tarafına sarkan saç bölükleri. (Ş. Sami, 2010: 1369) Bölük saç, sarḳık saç, turre, ferḫāl, keysū, kākül, ferḫār, perçem. (Tulum, 2011: 1959)

bk. ʿaḳreb-i zülf, belā-yı zülf, bend-i zülf, bend ü belā-yı zülf, būy-ı ser-i zülf-i dilber, *būy-ı zülf, būy-ı zülf-i siyeh,cim-i zülf, çeşm ü zülf, çevgān-ı zülf, çevgān-ı ser-i zülf, çin-i zülf, dāl-ı zülf, dām-ı zülf, dām-ı belā-yı zülf, dār-ı zülf, deste-i zülf, efʿī-i zülf, esir-i zülf, evhām-ı zülf, fikr-i zülf, firāḳ-ı zülf, ġāyet-i zülf, ḫadd ü zülf, ḥadiṣ-i zülf-i dildār, ḥāl ü zülf, ḫam-ı zülf, ḫaṭ ü ḫāl ü zülf, ḫayāl-i zülf, ḫayāl-i mār-ı zülf, ḫayāl-i ser-i zülf, ḫayāl-i zülf-i dost, hevā-yı ser-i zülf-i yār, hevā-yı zülf, hecr-i zülf, ḫil ʿat-i zülf-i siyāh, hindū-yı zülf, hümā-yı zülf-i dilber, ibrişim-i zülf, iḥāṭ-ı zülf, iḥrām-ı zülf, in ʿām-ı zülf, itmām-ı zülf, kām-ı zülf, kemend-i zülf, kemend-i zülf-i çevgān, ḳıṣṣa-i zülf, ḳıṣṣa-i zülf-i nigār, ḳullāb-ı zülf, leşker-i zülf, leyl-i zülf, mār-ı zülf, meyl-i ḫam-ı zülf, müşk-i fām-ı zülf, nām-ı zülf, niḳāb-ı zülf, pāyān-ı zülf, rām-ı zülf, resen-i zülf, rismān-ı zülf, ruḫ u zülf, rūy-ı zülf, sāye-i zülf, seḥab-ı zülf, ser-i zülf, ser-i zülf-i dütā, ser-i zülf-i kec, ser-i zülf-i nigār, sevdā-yı būy-ı zülf, sevdā-yı ḫaṭ ü zülf, sevdā-yı ser-i zülf, sevdā-yı zülf, sevdā-yı zülf-i dilber, sevdā-yı zülf ü ḫāl, sevdā-yı zülf-i yār, siper-i zülf, şām-ı zülf, şeb-i zülf, şeb-dīz-i zülf, şehbāz-ı zülf, tār-ı zülf, ṭūl-ı zülf, ṭurra-i zülf, ṭurra-i zülf-i siyāh-kār, vaṣf-ı zülf, zencīr-i ser-i zülf, zencīr-i zülf, zencīr-i zülf-i yār, zer-i zülf, ẓulmet-i zülf, zülf-i aġ, zülf-i ʿanber, zülf-i ʿanber-bār, zülf-i ʿanber-bū, zülf-i ʿanber-efşān, zülf-i ʿanber-feşān, zülf-i ʿanberīn, zülf-i ʿanber-nīz, zülf-i ʿanber-rīz, zülf-i ʿanber-sā, zülf-i belā, zülf-i bend, zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i cīm, zülf-i çelipā, zülf-i çevgān, zülf-i dār, zülf-i dil-ārā, zülf-i dil-āvīz, zülf-i dilber, zülf-i dilber-veş, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i dütā, zülf-i ejdihā, zülf-i fettān, zülf-i girih-gīr, zülf-i ḫam, zülf-i ḫam-der-ḫam, zülf-i hevā, zülf-i hindū, zülf-i ḫoş-bū, zülf-i kāfir, zülf-i kec, zülf-i kemend, zülf-i kemend-endāz, zülf-i ḳıllāb, zülf-i Leylā, zülf-i mār, zülf-i mekkār, zülf-i miskīn, zülf-i mu ʿanber, zülf-i müşk-āsā, zülf-i müşk-bār, zülf-i müşk-būy, zülf-i müşk-efşān, zülf-i müşk-giysū, zülf-i müşkīn, zülf-i müşkīnāb, zülf-i nigār, zülf-i perçem, zülf-i perīşān, zülf-i perişāne, zülf-i pīç-ā-pīç, zülf-i pür-çīn, zülf-i pür-ḫam, zülf-i reyḥān, zülf-i selāsil, zülf-i semen-sāy, zülf-i ser-keş, zülf-i sevdā, zülf-i sitem-kār, zülf-i siyāh/siyeh, zülf-i siyeh-kār, zülf-i siyeh-pūş, zülf-i şeb, zülf-i şebdīz, zülf-i şeb-reng, zülf-i ṭarrār, zülf-i yār, zülf-i zencīr, zülf-i zünnār, zülf ü çeşm, zülf ü dehen, zülf ü ebrū, zülf ü fem, zülf ü ġamze, zülf ü ḫadd, zülf ü ḫāl, zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭ, zülf ü ḫaṭ, zülf ü ḫaṭṭ ü kākül, zülf ü leb, zülf ü kec-ḳaş, zülf ü mūy, zülf ü nergis, zülf ü ruḫ, zülf ü ruḫbār, zülf ü ruḫsār, zülf ü rūy, zülf ü tār u mūy, zülf ü ẕeḳan, zülf ü zenaḫdān/zeneḫdān, zünnār-ı zülf*

(zülf [45], zülfe [16], zülfi [176], zülfidür [4], zülfime [1], zülfin [48], zülfinde [18], zülfindeki [4], zülfinden [14], zülfine [92], zülfini [108], zülfinin [1], zülfinüñ [72], zülfinüñi [4], zülfiyle [1], zülfüm [2], zülfümde [1], zülfümdürür [1], zülfümüñ [1], zülfüñ [161], zülfüñde [5], zülfüñdeki [1], zülfüñden [14], zülfüñdür [1], zülfüñe [58], zülfüñi [67], zülfüñle [3], zülfüñüñ [38])

G34-2. Uġradı meger bād-ı şabā **zülfine** yāruñ / Pür itdi dimāġını dilüñ ʿanber-i sārā
G35-2. Hey ne kāfirdür gelür īmāna şanmañ **zülfini** / Dem mi vardur ruḫları ʿarż itmeye īmān aña
G36-4. Ṭūp ḳılunsun **zülfi** çevgānına ʿāşıḳlar serin / Çün şunulmışdur ezelden Ṭūp ile çevgān aña
G37-1. Gün yüzüñ göster didüm āh olmaduñ ḳāyil baña / Ḳanı ṭālīʿ olmaya **zülfüñ** gelüp ḥāyil baña
G38-2. Perçemüñ **zülfüñ** hümā-veş sāye şaldı üstüme / Pādişāh-ı ʿālem oldum çün gedā oldum saña
G48-2. Gitmedi **zülfüñ** ḫayāli ḳılca yādumdan benim / Ey şaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G48-5. Bu Muḥibbī her zamān **zülfüñ** zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ile zindān olmaya
G54-4. Çevgān idüp **zülfini** nigār çün nāz ile ola süvār / Ṭūp eyle başuñ al dilā yolında ḳıl ġılṭān aña
G55-4. Düşürüp sevdāya şeydā eyleyen Mecnūn-vār / Boynuma zencīr olan **zülf** ile kāküldür baña
G56-2. **Zülfüñüñ** zencīrine bend eyle didüm göñlümi / Didi hey şūrīde hey dīvāne söylersin baña
G56-5. **Zülfi** ile dün gice didüm muṭavvel ḳıṣṣamı / Didi dilber bir uzun efsāne söylersin baña
G58-3. Ḫālini ṭūp eylemiş meydān-ı ḥüsn içre nigār / **Zülfini** almış ele tā kim ura çevgān aña
G59-4. **Zülfini** añduñ perīşān-ḫāṭır olduñ ey göñül / Ḫaṭṭ-ı fikrinden gelen dāim melāmetdür saña
G61-2. Tīre **zülfüñden** vire her laḥẓa ve'l-leyl ḫaber / ʿĀrıżuñ tefsīrini key rūşen itmiş ve'ḍ-ḍuhā
G63-3. **Zülfüñ** ile şöyle zeyn itdüñ nigārā cismüñi / Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp reşk eyledi ṭāvūs aña

G66-3. Ṣādmānam kim ṣabā urduḳca ṣāne **zülfine** / Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū bana
G67-5. Gün yüzini görmege varsam Muḥibbī dilberüñ / **Zülfi** girür ara yire gösterür ṣāmı bana
G68-1. Sīnem üzre daġlar ʿışḳuñ nişānıdur bana / **Zülfüñ** uzun fikr ü ʿömr-i cāvidānıdur bana
G69-5. **Zülfüñe** göñlüm bestedür āhum göge peyvestedür / Cānā Muḥibbī ḫastedür sen derde dermānsın bana
G72-2. Dest-i ġamda Leylī **zülfüñden** Mecnūn-vār / Ḳalmışam ḥayretde murġān ṭutdı başumda yuva
G74-1. Gün yüzüñ görmezem **zülfüñ** olur ḥāyil bana / Giçdi bu ʿömrüm dirīġā olmaduñ māyil bana
G75-4. Cevri ʿādet ḳılmasun ʿuṣṣāḳa **zülfüñ** key ṣaḳın / Bir gün ola irişe bir nāle-i ṣeb-gīr aña
G80-4. **Zülfüñi** ref it görinsün gün yüzüñ / Niceye dek ol niḳāb ile ṭura
G85-5. Genc-i ḥüsnüñe el irmez rāygān / Anı **zülfüñ** bekler olmış ejdihā
G97-5. **Zülfüñüñ** zencīrine baġlandı çünki cān u dil / Ey Muḥibbī tā ebed ḳurtulmaḳ olmaya saña
G98-1. Dilde āteş gözde nem başumda **zülfinden** hevā / N'ola ḥālüm bilmezem ʿışḳ ile oldum mübtelā
G101-1. **Zülfüñüñ** būyı nigārā rāḥat-ı cāndur bana / ʿĀrıżun ter-tāze güllerle gülistāndur bana
G104-2. Mārdur **zülfinden** ey dil ḳıl ḥaẕer / Ṣunma el ol sünbüli terden yaña
G109-2. **Zülfi** sevdāsı ile başına neler getüreyim / Bu ḳara baḫtum ile ṭāli ʿ-i gümrāh bana
G110-2. Yār ṭañ mıdur perī-veş olsa bu gözden nihān / İki **zülf iki yañadan** olupdur bāl aña
G113-4. **Zülfüñi** refʿ eyle göster gül cemālüñ ka ʾbesin / Niceye dek anı mestūr ide ol müşkīn-niḳāb
G114-4. ʿAceb bu ġamze midür yā çü ḫançer / ʿAceb bu **zülf** midür ya çü ḳıllāb
G122-2. Ṭaġıdup gül-ruḫları üstine ser-keş **zülfini** / Ehl-i Rūm üzre dem-ā-dem kāfiri bī-dīn ṣalup
G122-4. **Zülfi** şehbāzına ḳapdurmak diler dil murġını / Bülbül-i bī-çāreye n'eyler ʿaceb ḳolın ṣalup
G126-1. Hep güzeller necm Ḥāliḳ seni ḳılmış māhitāb / Gül cemālüñ ʿarż ḳıl **zülfüñi** eyleme niḳāb
G126-5. Ḥüsn-bāġın ṣaḳlayup zāġ u zaġandan dilberüm / Aşup anda eylemişdür **zülfini** per-i ġurāb
G128-2. Baġla evvel bilüni **zülfini** zünnār gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G134-2. Her ḳaçan kim **zülfi** çevgān eylese meh-pārelere / ʿĀṣıḳa lāyıḳ budur kim eyleye başını ṭūp
G135-1. **Zülfüñi** gün yüzüñe yine eyledün niḳāb / Görmem yüzüñi oldı baña āh ol ḥicāb
G140-2. **Zülfi** sevdāsı iden baş terkin ursa ṭañ mıdur / Çün hevā ile anuñ yaşı ṭolu hemçün ḥabāb
G141-3. **Zülfini** ḳaçan elde o çevgāna beñzede / Meydān içinde başı dilā sen de eyle ṭūp
G144-1. Gördi kūyunda göñül dīvānesini ol ḥabīb / Daḳdı **zülfinüñ** kemendinden hemān boynına ib
G146-2. ʿIşḳ meydānında ṭūp it oynasun dilber serüñ / Fırṣat el virduḳca maḥfī **zülfinüñ** çevgānın öp
G155-5. Leylī **zülfüñ** olalı dīvānesi / Virdiler Mecnūn diyü baña laḳab
G156-4. Gözlerüme gāh mānī ʾdür sirişk / Gāh gün yüzine **zülfidür** niḳāb
G161-4. **Zülfüñ** el virse ırürdüm ḫaddüñe / ʿĀṣıḳuñ güni ṭoġar irişse şeb
G168-2. Gül yüzine nāz ile **zülfini** efşān eylese / Aña beñzer āfitābuñ yüzini ṭuta niḳāh
G168-3. Ṣol ḳadar ḳan aġladum **zülfüñ** ucından dostum / Ġarḳa virdi vücūdum zevraḳın ḳıldı tenāb
G172-2. Ḳaçan yārüñ göre **zülfini** çevgān / Gerekdür eyleye başın hemān ṭūp
G172-3. İder **zülfiyle** pinhān gün yüzini / ʿAceb midür güzeldür olsa maḥcūb
G173-1. Gün yüzüñe dostum çün eyledüñ **zülfüñ** niḳāb / Ḥayrete vardum hemān ṣandum ṭutuldı āfitāb
G199-3. Ḫālin ḳoyup **zülf** ṭuzaġını ʿarż ider / Başdan çıḳardı murġ-ı dili dāne ʾāḳıbet
G200-4. Ola oyuna gelüp **zülfini** çevgān ide yār / Ṭūp idüp sen de dilā başını meydāne ilet
G201-3. Ḳara **zülfüñ** ne ġam dīvāne ḳılsa / Zeneḫdānuñ baña zindāndur ey dost
G204-2. Pervāz iderken evc-i hevā üzre murġ-ı dil / Ḥalüñi gördi dāne ṣanup **zülfe** oldı best
G212-2. Bir ḳışṣadur muṭavvel **zülfüñle** derdüm ey dost / Tā ḫaşre dek dinilse dinmeye bu ḥikāyet
G214-1. ʿĀrıżuñda **zülfüñi** gördüm senüñ ey yār mest / Ḫaḳ dimişler günde yatsa olur imiş mār mest
G221-3. **Zülfi** gibi gördi bu ḥāl-i perīşānum benüm / Egilüp gūşına söyler kākül-i miskīn dost
G227-1. Eger **zülfüñden** eylersem şikāyet / Olur cānā muṭavvel bir ḥikāyet
G227-2. Ḫatuñ tezvīrine kaşuñla **zülfüñ** / Görüñ eyler mi bir ṭoġrı şahādet
G229-1. **Zülfine** göñlüm ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G229-3. Ḳaṣd iderken la ʾline **zülfi** ṭolaşdı boynuma / Dām-ı ejderde ḳalur kimi isteye āb-ı ḥayāt
G229-5. Ey Muḥibbī yār **zülfine** ṭolaşdı çünki dil / Çoḳ belālar getüre başına senüñ kāyināt
G238-1. **Zülfüñe** cānum ṭolaşaldan bulımadum necāt / Dostlar benden ḥayāt ummañ ki ben oldum memāt
G238-2. Ḳaṣd iderken la ʾline **zülfi** ṭolaşdı boynuma / Ben degülem nice şehler ḫāk ider āb-ı ḥayāt
G239-4. Dil düzdini ʿadl eyleyüben **zülfüñe** gel aş / Boynuña senüñ düşmeye hergiz günehi dost
G249-3. Niceye degin ṣaḳlayasın çāh-ı zeḳanda / Gel ḥayra girüp ḳurtara ki **zülfüñi** dār it
G249-4. Olmasun ʿiyān genc-i dürer ḥüsnüñi ṣaḳla / Siḥr ile ṭılısm ile aña **zülfüñi** mār it
G251-5. Dil murġı yüziñ bāġına girmeye dilerseñ / Üstine anuñ **zülfüñi** aş per-i ġurāb it
G259-3. Başum ile ʿışḳ meydānında **zülfin** oynasun / İtme ġayri bāzı çün ṭūp ile çevgāndur ʿabeş
G265-3. Dāne-i ḫālüñ görüp dil murġı **zülfüñ** dāmına / Çünki düşdi itmesün ḳurtulmaz ol dām ile baḫş
G266-1. Ḳāmetüm dāl eyledi bir **zülfi** ʿanber elġıyāş / Kim ʿaceb āl eyledi ol çeşmi ʿabher elġıyāş
G277-2. Yüzüñ ve'ş-şems alnuñ ve'ḍ-ḍuhādur / ʿAceb mi **zülfüñ** olsa leyl-i mi ʿrāc
G283-1. **Zülfüñi** keşf it nigārā gel ḥabībüm yüzüñ aç / Dehri tā ḳılsun münevver ʾālemi ṭutsun sirāc
G283-3. Ruḫlaruñla **zülfüñi** gördüm iderler ʿarbede / Görmeyen ḳılsun naẓar bilsün nedür ceng-i Mohāç
G283-4. Ḫaddüñ üzre **zülfüñi** ḳomaḳ revā mı dostum / Kimde islām olsa ḳomaz muṣḥafuñ üstine ḫāç
G285-4. Ṭañ mı ruḫsāruñ görüp **zülf** içre cān terk eylesem / Gicelerde per yaḳar pervāne ger görse sirāc
G285-5. Mārdur **zülfi** dilā ḳaṣd itse her dem cānuña / Ġam degül tiryākdur la ʾl-i lebüñden yaña kaç
G286-2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı ben ṭoġruyam ḳaddüñ gibi / Kāfirem **zülfüñ** gibi ger var ise göñlümde kec
G304-1. ʿİsi lebüñi göre idi dirdi ʿayn-ı rūḥ / **Zülfüñ** dırāzına n'ola dinilse ʿömr-ı Nūḥ
G312-4. **Zülfüñüñ** fikri ile her gice göñlüm tār olur / Gün yüzüñsüzdür görinür ʾālem içre rūzı telḫ
G317-3. Gördi kūyunda yürür ṣūrīde bir dīvānesin / **Zülfinüñ** zencīrini didi idüñ boynuma bend

G320-1. Ẕikr ḳıl laʾl-i lebin eyle bu ġam-kīn dili şād / **Zülfine** bağla göñül tā bulasın ʿömr-i ziyād
G330-4. Umaram kim **zülfüñe** ber-dār olam / Her kişinüñ himmete olsun bülend
G333-2. **Zülfi** zünnārını itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum dehr-ārā bu dilber-i tersāyı yād
G334-2. Gün yüzine gāh eşküm gāh **zülf** olur ḥicāb / N'eyleyem bu baḫt-ı naḥs-i bī-ḳarārumdan meded
G335-2. Gördi ḫālin dil ṭolaşdı **zülfine** / Dāne ile ekşer olur murġ bend
G340-1. **Zülfüñüñ** zencīrine dil çağrışup ider meded / Kim düşe çāh-ı zeneḫdān içre ol çıḳmaz ebed
G342-4. **Zülfüñe** misk-i Ḫıṭā didüm ḫaṭāsın bilmedüm / Sende yoḳ ẕerre ḫarāret var hemān bir āh-ı serd
G347-2. Ṭutdı reh-zen diyü kūyında göñül merdümini / Anı nā-ḫaḳ yire **zülfinde** aşar dāre meded
G349-2. Olur her bir ḳılı **zülfinüñ** ejder / Ḳaçankim ḳılsa çeşmi siḥre bünyād
G350-6. Muʿaṭṭar oldı yine cān dimāġı / İrişdi **zülfine** yārüñ meger bād
G351-2. Ol yüzi gül **zülfini** çevgān idüp aldı ele / Ṭūp olısar nice serler ger ḳıla meydān-ı ʿıyd
G352-2. Dimiş idüñ ki seni **zülfime** ber-dār ideyim / Hīç emān virme hemān aş beni ol dāre meded
G354-2. Ṭolaşdı murġ-ı dil **zülfi** aġına / Ḫalāṣ olmaz nite cehd eylese çend
G354-4. Dimişdi **zülfe** idem sīne ber-dār / İnanmam ben aña ger ide sükend
G354-5. Muḥibbī **zülfine** dil vireliden / Yürür dīvānedür Mecnūn-minend
G355-1. Aldı bir kāfir yine göñlüm müselmānlar meded / **Zülfinüñ** her bir ḳılında çağrışur cānlar meded
G356-1. Şaldı dil gerdenine **zülfüñ** ayā dost kemened / Eyledi ʿömri dırāz ola bu dīvāneye bend
G357-2. **Zülfi** çevgānın alup meydān-ı ḥüsn içre nigār / Bir bölük bīçāreler üzerine şaldı semend
G357-4. Ey göñül **zülfine** dil virdüñ ʿaceb dīvānesin / Bir ʿaceb ḳuru uzun sevdāya düşdüñ derd-mend
G370-3. Leylī **zülfüñ** görüp olsam ne ṭañ Mecnūn-ı ʿışḳ / ʿĀleme dīvānelerle nice sersemler gelür
G372-3. Ḥüsni gencīne degül ḫācet ola ḫaṭṭı ṭılısm / **Zülfi** ḥıfẓ içün aña biñ başlu ejderhā yeter
G377-4. **Zülfüñi** refʿ it cemālüñden görinsün āfitāb / Gice ger yeldā olursa ʿāḳıbet gündüzlüdür
G390-4. Fitneler peydā ider **zülfüñ** ile ebrūlaruñ / Yoḫsa bu āfetler ol çeşm-i sitem-gerden midür
G396-1. Yār **zülfini** görüp çünki bu dil māyil olur / Her ḳılından dilüme nice belā ḫāṣıl olur
G396-2. Yüzini görmezem hafta gelür gün giçer āh / Ebrūsın gün yüzine **zülfi** ḳaçan ḫāyil olur
G399-1. Tār u mār-ı ʿaḳl u cān u dil ḳılur cānāneler / Her ḳaçan kim ruḫları üstinde **zülfin** şāneler
G400-3. Yār eger **zülfinde** ber-dār eyleye dil düzdini / Ġam yime şād ol göñül ʿışḳ ehlinüñ mirācıdur
G403-3. Olmasa eger mihr ü meh ey dil saña ne ġam / Bir **zülfi** siyeh yüzi gün alnı ḳamerün var
G405-4. Fitne taʾlīm eyleyen çeşmine her dem **zülfidür** / Āh kim devr-i ḳamerde ne ʿaceb fettān olur
G406-1. Gördükce seni yār ne ġam ḳaçsa perī-vār / Çün iki ṭaraf **zülfi** gibi bāl ü peri var
G407-2. **Zülfinüñ** her bir ḳılında bağludur şād cān u dil / Göñlümi alan benüm ol çeşm ü zülfi ḳaredür
G407-3. Leylī **zülfi** ḥasretinden bu göñül Mecnūnleyin / Gözi yaşlu bağrı başlu ʿāşıḳ-ı āvāredür
G408-1. Göñlümi iden perīşān **zülfinüñ** her mūyıdur / Ṭaġıdan her laḥẓa ʿaḳlum dil-rübānuñ rūyıdur
G409-3. Leylī **zülfüñe** didüm cān bağladum Mecnūnleyin / Didi hey miskīn bu uzun ḳuru sevdādan n'olur
G410-3. **Zülfüñi** refʿ it görinsün ruḫlaruñ / Küfri n'itsün cān u dil īmān sever
G417-3. Ḫālin gözetdi **zülfine** bend oldı bu göñül / Ḳanda olursa murġ hemān dāne seyr ider
G418-2. ʿAnber şaçuñı ʿārıżuñ üstinde ey şanem / Her kim görse **zülfüñi** misk-i Ḫıṭā şanur
G420-3. Yine būy ile muʿaṭṭardur dimāġı ʿālemün / Anuñ içün **zülfinüñ** bād-ı ṣabā yanındadur
G421-2. Oḳ u yā alur ele ki **zülfini** eyler kemend / Yāre uran sīneme ol ġamze-i ġammāzdur
G422-2. Dil yüzüñ seyrin idüp eyledi **zülfüñde** vaṭan / Her ne yirde ki şeb irişe ġarīb anda yatur
G430-3. Genc-i ḥüsnin görmek itsem **zülfi** girür araya / Yutmaġa bu bī-dili ḳaṣd eyleyüp ejder şunar
G432-2. Ṣıġmaya ṭūmāra yazsam **zülfinüñ** evṣāfını / Gül yüzi medḥinde her yıl tāze dīvānum çıḳar
G433-5. Baḫr-i eşkümden Muḥibbī göñlümi māhi gibi / Luʾb ile şayda çeken **zülfindeki** ḳıllābdur
G435-2. Bağladı dil gerçi Leylī **zülfine** / Bilmedi Mecnūn velī Leylā nedür
G437-1. **Zülfüñe** kāfir dimişler yā ne içün kīn ṭutar / Küfr ile cemʿ idebilmez kīn her kim dīn ṭutar
G440-4. Geh niḳāb eyler yüzine **zülf** ile gehi açar / Gice **zülfidür** baña gündüz daḥi mehtābıdur
G448-2. Ḫāli şanmañ ḥüsninde zīverden anuñ / Anberine **zülfine** zīver ṭutar
G448-3. Gülşen-i ḥüsninde **zülfi** cilve-ger / Her yaña ṭāvūs-veş perler ṭutar
G449-3. **Zülfini** kesse nigārum göricek anı diyem / Ḳaṭʿ-ı zünnār idüben müslim olup dīne gelür
G455-3. Ḫālüñi gördi **zülfüñe** bend oldı dil şehā / Murġ-ı ḥarişi saña disün dām-ı dāne şor
G457-1. Ṭabl-ı sīnem dögülür ʿazm ile meydān vaḳtidür / **Zülf** ile çal başumuñ ṭūpını çevgān vaḳtidür
G458-3. **Zülfüñüñ** çevgānını görse ḳaçan ʿāşıḳlarun / Başını ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān oldılar
G460-2. Murġ-ı dil meyl itmesün ḫāli görüp ḳolsun ḫaẓer / Çeşmi şayyādı elinde **zülfi** gibi dāmı var
G462-1. Ḫaddüñi gördüm ey dost bir tāze gülsitāndur / Cān bülbüline **zülfüñ** üstinde āşiyāndur
G464-3. **Zülfinüñ** zencīrini almış ele / Bu dil-i dīvāne boynına ṭaḳar
G465-2. Çāre mi vardur ḫalāṣa ḳurtulur mı murġ-ı dil / **Zülfi** şehbāzı ḳaçan ḳaṣdına perr ü bāl açar
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / **Zülfinüñ** her tārını ʿāşıḳlara zünnār ider
G472-3. Didüm cān bülbüli düşeli yine **zülfüñ** aġına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G473-3. Mār-veş ṭolaşdı boynuma benüm kākülleri / Ḳurtulımaz cān u dil bağladı **zülfi** tār tār
G473-4. Tāru mār itdi beni **zülfi** perīşānı gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre yār
G475-2. Gāh ider **zülfin** taḫayyül geh meyānın fikr ider / Bu göñül ṭūl-ı emel ince ḫayāl üstindedür
G478-4. Çevgān idüben **zülfini** alduḳda ele yār / Kim başını ṭūp eyleye meydāne disünler
G482-1. Gösterür ḫatını evvel şoñra **zülfin** çīn ider / Beñzer ol küffāre kim göz göri ḳaṣd-ı din ider
G485-3. Gerçi ʿāşıḳ hecr-i yār ile perīşān-ḥāl olur / **Zülfi** ol ḫāli görüp kendin müşevveş gösterür
G487-4. **Zülfüñ** içinde ḫālüñi dil görse meyl ider / Pervāne görse şemʿi daḥi yana ḳaṣd ider
G488-4. Genc-i ḥüsni ḥıfẓıma **zülfini** ejder eylemiş / Çeşmi sāḥirdür ne istersen o fettāndan gelür
G488-5. Şāne ursa **zülfine** ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu zülf-i perīşāndan gelür

G493-2. Ruḫlaruñ üzre nigārā **zülfüñi** görüp didüm / Rūz-ı nev-rūz olsa lā-büd bir olur leyl ü nehār
G498-6. Binse semend-i nāza ḳaçan cilve eylese / Dutar elinde **zülfini** ṣan tāziyānedür
G498-7. **Zülfinde** göñül bend ile gör mübtelā yatur / Kūyı Muḥibbī ʿāṣıḳa bīmār ḫānedür
G499-1. Her ḳaçan kim **zülfini** ol māh-peyker depredür / Cān u dil sevdāların ṭurmaz ser-ā-ser depredür
G499-4. **Zülf** ile çeşmi elinden nice bulsun dil ḫalāṣ / Bir ele almış kemend bir elde ḫançer depredür
G502-5. Gel muʿanber **zülfüñe** bend it Muḥibbī bendeñi / Leylī **zülfüñ** ḫasretinden belki ol Mecnūn olur
G506-3. Yine būyı ile pür oldı meşām-ı dil ü cān / Meger ol ruḫları gül **zülfi** muʿanber geliser
G507-5. Muḥibbī Leylī **zülfüñ** ḫasretinden / Ṣorarsañ ḥālini Mecnūn olupdur
G512-2. Ey göñül çünki ṭolaşduñ **zülfinüñ** sevdāsına / Günde biñ kerre ölürsen bu da saña azdur
G517-2. Genc-i ḥüsne aldanup el ṣunma olursın helāk / Bekler anı **zülfinüñ** her ḳılı ejderhā giçer
G526-2. Genc-i ḥüsnine ṭılısm itdi anuñçün **zülfin** / Mālik olmaya añа irmeye her müflis ü ʿūr
G529-4. Helāka varmadan **zülfüñ** semendin / Baña tiryāk-ı laʿl-i nābuñ emdür
G536-5. Ṭaġıdup **zülfin** Muḥibbī nāz ile seyr itse yār / Ṣanasın ṭāvūs-ı ḳudsī cilve eyler per ṭutar
G538-4. Başumdan gitmedi **zülfüñ** hevāsı gerçi ey dilber / Gözüm pür-nem göñül pür-ġam bu dil nār ile sūzāndur
G540-5. **Zülfinüñ** zencīrini bend it Muḥibbī boynına / Ḳanda kim dīvāne vardur bendi senden ögrenür
G542-4. **Zülfini** ṣalar diler ṭutmaḳ bu göñlüm murġını / Ulı devletdür ki dil şehbāzını cānān oḳur
G550-3. **Zülfi** altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G551-1. Nigārā ḥüsnüñ içinde ruḫuñ genc-i melāḥatdür / İki **zülfüñ** iki ejder o genc üstinde rāḥatdur
G552-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş **zülfinüñ** aġın görüp / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G560-1. Göñül derd ü ġam ile ḫaste-ḫoşdur / Dil ü cān **zülf** ile peyveste ḫoşdur
G565-4. Bu meṣeldür **zülfine** el urma kim / Mār-gīri ʿāḳıbet mār öldürür
G567-5. Çevgān ide **zülfine** el uzada nigār / Meydān içinde başı Muḥibbī yuvalanur
G569-2. Ḳazıt ḫaṭuñı **zülf** yiter çün belā baña / Bir yañadan bu daḥi gelür bir belā olur
G569-4. Şāhā uzatma **zülfüñi** kes ḫalḳa fitnedür / Dirler ḳaçan ki yaşaya mār ejdihā olur
G571-3. Bend içinde ḥālümi şor **zülfüñüñ** zencīrine / Ḥabse bā ʿiş bir günāh itmişdürür kākül ne dir
G573-1. **Zülfüñ** ʿiẕāruñ üzre müşkīn niḳāba beñzer / Yāḫūd güneş yüzine gelmiş seḥāba beñzer
G579-1. İçer ʿuşşāḳ ḳanını meger çeşmüñ ġażanferdür / Dimişler **zülfüñe** efʿī ne efʿī belki ejderdür
G579-2. ʿIẕārında vaṭan ṭutmış görüp **zülfini dildāruñ** / Didüm bu nāre bī-pervā girür beñzer semenderdür
G585-2. Çeşmüñüñ **zülfüñe** meyl itdügini gören didi / Sünbül otlayan Ḫuten mülkinde āhūlar mıdur
G586-5. Didüm Muḥibbī boynına daḳ **zülfini** didi / Dīvānesin gibi bu sözüñ hep yābānedür
G588-1. Siyeh **zülf** ile ol meh-rū yüzini çün nihān eyler / Perin Cibril ḫūrşīde ṣanasın sāye-bān eyler
G588-3. Ḳaçan çevgān idüp **zülfin** eline alsa ol dilber / Serini ṭūp idüp göñlüm o yāre armaġān eyler
G591-2. **Zülfüñ** şebinde hecr ile göñlüm ḳarardı āh / Göster yüzüñ ki rūzını seyrāne ḳaṣd ider
G591-3. Ḳazıt ḫaṭuñla **zülfüñi** yaġı gibi gelür / Ḥüsnüñ ilini urmaġa īmāna ḳaṣd ider
G592-1. Şemʿ-i ruḫa kim cān yaka pervāne dimişler / Kim baġlaya dil **zülfine** dīvāne dimişler
G594-1. Kim baġlar ise **zülfine** dil mübtelā olur / Başda belāsı üstine ol da belā olur
G595-1. Ey gözüm gel bir naẓar ol ṭalʿat-ı zibāyı gör / **Zülfinüñ** bendinde bend olmış dil-i şeydāyı gör
G595-6. Naḳd-i cānla diler dil **zülfinüñ** zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynına başındaki sevdāyı gör
G612-4. Girilmez genc-i ḥüsnine iki **zülfi** iki ejder / Bu ʿışḳdan bī-ḫaber olan görüp dir añа kāküldür
G615-2. Leylī **zülfini** ṭolar boynuma geh zencīr ider / Bu dil-i dīvāne ṣan Mecnūn-ı miskīn kendidür
G616-1. Gelse başa **zülfi** sevdāsı göñül şeydā olur / Ṭaġıdurʿaḳlını külliʿāleme rüsvā olur
G619-3. Ḫātırum olur müşevveş şāne ursan **zülfüñe** / Pāre pāre eyleyen baġrumı bildüm şānedür
G621-1. Göñlümüñ cānbāzını **zülfi** resen her sü çeker / Ṣanki mıḳnatısdur ṭurmaz anı her mū çeker
G626-3. Her ḳaçan iżhār ḳılsa yüzini maḥbūb-ı ʿışḳ / **Zülfinüñ** bendine nice nice sulṭān baġlanur
G631-3. Ḳara giysem dūd-ı āhumdan n'ola **zülfüñ** gibi / Būseni almaġ içünʿayyārelıḳ göñlüm diler
G633-3. Kim bend olursa **zülfine** ol ḫabs olur ebed / Maḥbes olanʿaceb aña çāh-ı ẕeḳan mıdur
G635-2. Ey dil-i sevdā-zede **zülfinden** umma sen vefā / Hey ne kāfirdür sitemden ṣanma ḳaṣdı ġayridür
G639-1. **Zülfinüñ** bendi bu göñlüm dāmıdur / Terk-i cān itmek deʿāṣıḳ kāmıdur
G642-1. Gün yüzüñi görmege bu cān u dil māyildürür / Līk **zülfüñ** çün seḥāb ol niʿmete ḫāyildürür
G644-6. ʿIşḳ meydānında diñ ʿuşşāḳa ser ṭūp eylesün / Māh-rūlar ṭutduġı çün **zülfinüñ** çevgānıdur
G645-2. ʿĀşıḳ-ı bī-dil yolında terk ider biñʿaḳl u dil / **Zülfinüñ** ḳaṣdı eger īmān olursa çoḳ mıdur
G649-2. Deyr içinde **zülfini** zünnār idüp ol muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḫāçın gösterür
G649-3. Hey ne sāḥirdür gözi ol dilber-i Keşmiri kim / **Zülfinüñ** her bir ḳılında Rūm ilin çīn gösterür
G657-1. Yār **zülfini** ṭarar rūy-ı niḳāb ile giçer / Görmezem gün yüzini ṣanki seḥāb ile giçer
G660-5. Bu Muḥibbī **zülfinüñ** zencīrine bend olalı / ʿışḳ-ārā her kim göre Mecnūn diyü nāmum virür
G661-1. Lebüñe mül didüm **zülfüñe** ʿanber / Dehānuñ ġoncedür yüzüñ gül-i ter
G664-1. Ḫaṭ-ı laʿlüñ müşk ü **zülfüñ** ʿanber-i sārā ṣatar / Dişlerüñ dürr-i ʿAden ṣīrīñ lebüñ ḥelvā ṣatar
G666-1. Boyununda yār **zülfin** gördüm didüm dütādur / Hey ne dütāy olsun bin başlu ejdihādur
G666-5. Pā-māl ider Muḥibbī **zülfin** götürdi yirden / Ṭañ mı olursa sulṭān çün sāye-i hümādur
G667-2. ʿĀşıḳları nı esb-i cefā ile çignedür / Yārüñ elinde **zülfi** meger tāziyānedür
G669-4. Dimeñ ne ʿaceb ḫātır-ı ʿuşşāḳı perīşān / **Zülfine** ura el uzadup şāne güzeller
G670-4. Ṭılısm olmış meger kim genc-i ḥüsne / Görenler didiler **zülfüñe** ejder
G675-5. Ey Muḥibbī ben nice irem viṣāli gencīne / Siḥr ile cāẕū gözi **zülfini** ejder gösterür
G678-2. Göricek **zülfini** cānā lebüñi ẕikr iderem / Sem-i efʿīyi gören himmeti tiryāka çeker
G691-3. Laʿl-i nābı yādına küp küp düşüp meyḫāneye / İrmek ister **zülfine** göñlüm uzun sevdādadur
G693-2. ʿAceb siḥr eylemiş çeşmüñ ḫaddüñi **zülfüñ** içinde / Gören āḳil olur mecnūn u mecnūn görseʿāḳildür
G695-2. Uġradı meger bād-ı ṣaba **zülfine** yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var

G697-1. Uġurlamaġa la'linden bu göñlüm düzdi ḳand ister / Aña hīç ola mı ḳudret meger **zülfinde** bend ister
G698-2. **Zülfi** ucından görüp ḥāl-i perīşānum benüm / Gösterüp mihri yüzin ol dem derūnum şen ḳılur
G699-2. 'Anberiñ **zülfini** ger şāne ile daġıda yār / Bāġda beñzer o ṭāvūsa ki cevlān eyler
G703-1. Dil virüp **zülfe** cefādan olmaduñ āgāhlar / Aġlasa didüñ yiridür itse göñlüñ āhlar
G704-1. Ḥaddi üzre her ḳaçan **zülfini** dilber ṭaġıdur / İḫtiyār elden gider kim görse 'aḳlın ṭaġıdur
G709-3. Didiler **zülf** içün İslāma geldi / Ya niçün eylemez ol ḳaṭ'-ı zünnār
G710-1. Yār çün **zülfin** girih ebrūların çīn ider / Hey müselmānlar meded göz göre ḳaṣd-ı din ider
G711-5. Leylī **zülfine** Muḥibbī yine Mecnūn didi / Kişi Mecnūn olıcaḳ pes bunı idrāk eyler
G715-4. Daḳdı boynuma kemendi **zülfini** dilber didüm / Şāh fermānın ḳabūl itmekden özge ḳul ne dir
G719-4. Ruḫları şevḳidür iden göñlümi āşüfte-ḥāl / Cānumı ḥayrān iden de **zülfinüñ** reyḥānıdur
G723-1. 'Aceb dīvānedür göñlüm anı şanmañ ki pend ister / Görelden **zülfi** zencīrin ṭaḳup boynına bend ister
G725-1. 'Işḳ vādisinde göñlüm gāh ser-gerdān olur / Geh görüp zencīri **zülfüñ** bendine fermān olur
G726-1. Eylesün Mecnūn-ı 'ışḳam **zülfini** zencīrler / Yaraşur 'ādetdürür çün bend içinde şirler
G727-1. Perīşān **zülfüñi** 'āşıḳ görüp ḥāli perīşāndur / Ġubār-ı ḫaṭuñuñ fikri ile ġāyet de ḥayrāndur
G730-2. Şāne ile **zülfini** her yaña yārüm ṭaġıdur / Cilve eyler bāġ-arā ṭāvūs-veş per gösterür
G730-3. Ḥüsn gencīne ḫaṭı bir vech ile eyler ṭılısm / Başmasun ayaḳ diyü **zülfini** ejder gösterür
G731-5. Didüm **zülfüñ** neden gitmez yüzinden / Didi bekler öñince ejdihādur
G732-2. Ḥüsn meydānında ṭūp itmiş seri 'āşıḳları / **Zülfini** çevgān idüp atına cevlān ögredür
G735-4. Yāreler baġrumı **zülfini** perīşān göricek / Arturur yāresini göñlümüñ ol şāne olur
G743-2. Ruḫları evrāḳ-ı güldür anda **zülfi** ḫāl ile / Şaḳınur āhum yilinden anda çin-der-çīndür
G745-1. Ruḫları **zülfine** her dem ṭurmış īmān 'arż ider / Kesdürüp zünnārını ṭarz-ı müselmān 'arż ider
G750-3. Yüksek uçarsa hümā gibi 'aceb midür nigār / İki yañadan iki **zülfini** bāl ü per giçer
G756-2. Gözleri āhū olaldan oldı **zülfi** müşk-i çīn / Yā leṭāfet baḥri üzre görinen 'anber midür
G759-3. Vaṣl gencin ḥıfẓ ider **zülfin** olmış ejdihā / Ġāfil olma ey göñül çeşmi anuñ sāḥir giçer
G761-1. Nigeh-bānı olup ḥüsne iki çeşmi ġażanferdür / Yāḫūd **zülfi** ṭılısm olmış o genc üstinde ejderdür
G761-6. Ḳaçan çevgān ide **zülfin** süvār-ı esb-i nāz ola / Muḥibbī 'ışḳ meydānı ser-ā-ser ṭūp olan serdür
G763-3. Bād-ı müşk-āmīz 'anber yaġdurur / **Zülfüñe** beñzer ki dāim şānedür
G764-3. Didüm cān bülbüli düşdi yine bu **zülfüñ** ağına / Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzaġum var
G767-1. **Zülfi** zencīrine kim dil vire dīvāne giçer / Şem'-i ruḫsārına kim per yaḳa pervāne giçer
G768-2. Leylī **zülfini** görelden dostum Mecnūnuñam / Baġludur boynumda zencīr ayaġumda kende var
G769-3. Ḥüsninüñ gencinde **zülfin** çeşm-i ejder gösterür / Siḥr ile Hārūt ile Mārūtdan sāḥir giçer
G771-2. **Zülf** ile beñzer eli bir eyledi kāfir ḫaṭı / Ādemi cennet içinde çıḳaran çün dānedür
G771-4. **Zülfini** biñ cānla isterseñ olmaz rāygān / Kim anuñ her tārı ey dil nice yüz biñ cānedür
G774-1. Her ḳaçan el uzadup **zülfini** dildār çeker / 'ışḳ Manṣūrın aşup kendüzini dār çeker
G775-3. Baḥr-i eşküm içre gerçi düşmişem māhi gibi / Līk ṣayd iden beni **zülfüñdeki** ḳıllābdur
G776-1. Göñül āh eylese **zülfüñ** hümāsı nāgehān ditrer / Nice ārām ide ḳuş kim hevādan āşiyān ditrer
G785-5. Göñlini **zülfi** çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem zülfüñ kemendi çün senüñ ṭolābdur
G786-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma dil eyle ḫazer / Görinen **zülfi** anuñ biñ başlu ejderhā giçer
G789-3. Kevkebi kūyuñda didüm bu serüm ġılṭān ned… / Eyledi **zülfe** işāret didi bu çevgāna ṣor
G797-2. Kemend ile ṭurur **zülfi** ḳafada / Dil alur ġamzesi olmış kemāndur
G803-1. Ey gözüm gel bir naẓar ḳıl ṭal'at-ı zibāyı gör / **Zülfinüñ** bendine bend olmış dil-i şeydāyı gör
G803-6. Naḳd-i cān ile dilerdük **zülfinüñ** zencīrini / Ṭaḳmaḳ ister boynuma başındaki sevdāyı gör
G804-5. Leylī **zülfüñ** vaṣfın işitdi meger dīvāne dil / Boynuma zencīr ola diyü varup Mecnūn olur
G806-3. Ṭañ degüldür cānuma ger ḳaṣd iderse ġamzeler / **Zülfi** kāfir çeşmi ḫūnī dilberüm yā ḳaşludur
G806-4. **Zülfine** dil baġlayup itme öñünde i'timād / Kimse başa çıḳmamış anuñla bir çoḳ başludur
G809-2. Uġradı meger bād-ı ṣabā **zülfine** yārüñ / Her kim ki göre dir ki ne müşkīn nefesi var
G810-4. **Zülfi** ucını alur aġzına mest olsa nigār / Def'-i būy-ı mey içün ya'ni ḳaranfül götürür
G812-6. **Zülfi** ruḫında destedür göñlüm aña peyvestedür / Çoḳdan Muḥibbī ḫastedür rūḥı revānum ḳandadür
G817-7. Bu Muḥibbī **zülfüñüñ** yazsa muṭavvel ḳıṣṣasına / Her ḳılun şerḥinde başḳa defter-i dīvān olur
G819-5. Ey Muḥibbī **zülfi** çevgānına el ursa nigār / Ṭūp olur meydān-ı 'ışḳ içinde nice başlar
G820-1. Dilberüñ 'ārıżını görmege dil māyil olur / Çāre ne **zülfi** gelür gün yüzine ḫāyil olur
G827-5. Dimāġı 'ālemüñ pürdür Muḥibbī yine būy ile / Meger beñzer ki **zülfine** ṣabādan şāne olmışdur
G837-2. İstesem la'l-i lebi tiryākını 'ayb eylemeñ / Gün mi var zehrin baña içürmeye ol **zülfi** mār
G838-3. **Zülfi** zencīrini ṭaḳdum göñlümüñ gerdānına / Bildüm āḫır bu dil dīvānei bed-nām ider
G838-5. Mışr- ı ḥüsnüñ ḫaḳḳiyçün cānā Muḥibbī ḫastedür / Her ḳaçan kim **zülfüñi** añsa ol 'azm-i Şām ider
G840-6. **Zülfin** anma çün muṭavvel ḳıṣṣadur / Der-dehānından sözüñ ḳıl muḫtasar
G842(a)-3. Kim bend olursa **zülfine** ol ḥabs olur ebed / Yoḫsa anuñ bu maḥbesi çāh-ı zeḳan mıdur
G846-1. Depredürse **zülfinüñ** her bir ḳılın cānlar ḳopar / Her ṭarafdan nice yirden āh u efġānlar ḳopar
G849-2. Bilmek isterseñ eger zencīr-i zülfi ḳıymetin / **Zülfi** sevdāsında olan 'āşıḳı Mecnūna ṣor
G850-1. Ben mübtelāya n'eyledi ol bī-vefāyı gör / Göñlüm ṭolaşdı **zülfine** tā ki belāyı gör
G851-2. Mu'aṭṭardur yine 'ālem dimāġı / Ṣabānuñ yār **zülfinde** eli var
G854-4. **Zülfini** elde gehi zencīr ider gāhi kemend / Ey dil-i dīvāne ṭaḳsun boynına yalvarı gör
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider **zülfüñi** / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol zülf-i ḫam yanar
G862-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan **zülfi** gelür 'ārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G867-3. Nice bir çāre zenaḫda ḥabsüñ ola derd-i dil / Yā ne ṣaḳlarsın aṣ anı **zülfinüñ** çün dārı var
G867-5. Ey Muḥibbī key ṣaḳın el ṣunma genc-i ḥüsnine / Anı bekler ṣad-hezārān **zülfi** gibi mārı var
G868-4. Oḳ u yā aluban çeşmi çıḳar dil almaġa dāim / Pusūya girüben **zülfi** ḳafada dürdi perçemler

G872-2. Ġam şebinde **zülfini** añsam gelür cānum lebe / Giceler olsa uzun nite ki bīmār incinür
G876-3. Mālik olur mı kimsene hīç genc-i ḥüsnine / **Zülfini** anuñ iki yaña ejdihā olur
G785-1. Dostum **zülfüñ** şebinde ruḫlaruñ mehtābdur / Ṣun lebüñ cāmın baña çünki şarāb-ı nābdur
G785-5. Gönlini zülfi çekerse bu Muḥibbī'nüñ ne ṭañ / Ey ṣanem **zülfüñ** kemendi çün senüñ ṭolābdur
G813-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde nedür **zülfüñle** cānā ḫaṭ didüm / Gülşen içinde olursa ṭañ mı didi mūr u mār
G819-3. Bilmedüm **zülfüñ** midür boynumdaki dām-ı belā / Cānuma ḳaṣdeyleyen ġamzeñ midür yā ḳaşlar
G839-1. İki çeşmüñ iki ʿayyāre beñzer / İki **zülfüñ** de iki māre beñzer
G840-5. Murġ-ı dil tā ki ṭutuldı **zülfüñe** / اه أذ اجاء القضى البصر
G852-5. Muḥibbī Leylī **zülfüñ** ḥasretinden / Olur Mecnūn-ṣıfat ey çeşmi maḫmūr
G859-1. Gāh olur zencīr idüp **zülfüñ** dil-i şeydā çeker / Gāh tīr atup müjeñ ebrūların geh yā çeker
G866-5. **Zülfüñ** düninde varsa kūyuña bu Muḥibbī / Giydügi dūd-ı dilden başına şeb-külehdür
G876-1. Görsem yüzüñi gün gibi gönlüm żiyā olur / **Zülfüñe** baġlayan gönül ol mübtelā olur
G880-7. Añdı **zülfüñ** bu Muḥibbī ṭutdı ẓulmet gönlini / Dökilür āhı seḥābından yaşı bārāndur
G883-2. İrmek ister **zülfinüñ** zencīrine dīvāne dil / Bilmez ṭūl-ı emel yā olmaz ārzūlar mıdur
G883-5. Ey Muḥibbī bir ḳıl ile bend iden dil merdini / Çeşmi sāḥir siḥr ile **zülfindeki** mūlar mıdur
G884-2. ʿAceb olmış görüp ʿanber şaçın müşk / Bu ne **zülf** bu ne kākül ü ne mūdur
G894-1. Cān ile gönül ʿışḳuñ elinde girevdedür / **Zülfüñ** hevāsı çünki ezel başa sevdādur
G895-1. **Zülfine** dil baġladı gönlüm benüm dīvānedür / Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ister cān daḫi pervānedür
G903-4. İrişilmez **zülfi** devrinde viṣāli gencīne / Kimse gence mālik olmaz her ḳaçan mārın görür
G907-1. Baġlanup dil **zülfüñüñ** bendine şeydālıḳ sever / Ey şaçı Leylī olan Mecnūn rüsvālıḳ sever
G908-3. Dil virme didüm **zülfine** gel pendümi gūş it / Dīvāne gönül söz mi ṭutar bildügin işler
G910-3. Gider boynuñdan ey meh-rū n'idersin **zülfi** zencīrin / Çü men dīvāne-i ʿışḳam benüm boynuma lāyıḳdur
G913-4. Bir bencileyin **zülfi** hevāsına ṭolaşmış / Āşüfte vü ser-geşte dil-fikār kimüñ var
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide **zülfin** / Geh göstereʿuşşāḳına zünnār kimüñ var
G913-6. Bir bencileyin **zülfi** hevāsıyla Muḥibbī / Dil-dāde vü āvāre siyeh-kār kimüñ var
G915-1. Her kim ki göre **zülfini** ol mübtelā olur / ʿAḳlun alup başından aña bir belā olur
G915-2. Ḳomaz teferrüc eylemege genc-i ḥüsnini / **Zülfini** anuñ her biri bir ejdihā olur
G924-6. Şāne gibi pārelense ṭañ mıdur bu cān u dil / Her seḥer bād-ı ṣabā **zülfini** yāruñ şāneler
G925-5. Genc-i ḥüsne ṣunma el gel eyle **zülfinden** ḥaẕer / Pīç piç olmış yatur ṣanma ki ol ṣu'bān uyur
G929-4. Ger semend-i nāz ile ey dost cevlān eylesen / **Zülfüñüñ** çevgānına ṭūp olmaġa bu ser yiter
G932-2. Murġ-ı diller ṣaydın itmiş **zülfinüñ** aġın ḳurup / Ḫāller içinde anuñ dānesidür kim bilür
G935-1. Her ḳaçan gün yüzine **zülfini** dildār çeker / Āh idüp nāle ḳılup bülbül-i dil zār çeker
G938-1. **Zülfi** çevgānın ḳaçan ʿuşşāḳa dilber gösterür / Ṭūp idüp meydānı ʿışḳ içre bular ser gösterür
G938-2. Bilmezin seḥḥār çeşmi siḥri kimden ögrenür / **Zülfinüñ** her bir ḳılın biñ başlu ejder gösterür
G938-3. Ḫalḳa ḫalḳa **zülfini** bād esse ditrer her ṭaraf / Ṣanki bir ṭāvūsdur cevlān idüp per gösterür
G938-4. Gāh olur **zülfinde** bend eyler bu gönlüm şeb-revin / Ḳatlüme cellād-ı çeşmi gĀh ḫançer gösterür
G939-4. **Zülfine** irsem ṭavāf olurdı ḥüsnüñ kaʿbesi / Kaʿbeye varmaḳ ṭarīḳin çünki Ṣāmīler bilür
G942-4. **Zülfi** altında meger görmiş nigāruñ rā ḳaşın / Ol sebebden ebr içinde māh-ı nev pinhān olur
G945-1. **Zülfinüñ** fikrini ḳo ṭūl-ı emelden ne gelür / İtmeyen cevr ü cefā ṣīve güzelden ne gelür
G949-5. Her ḳaçan kim **zülfi** çevgānına el ursa ol nigār / Kelle-i ʿuşşāḳdan ser-cümle meydān baġlanur
G950-4. **Zülfüñ** ile beñlerün el bir ider dil almaġa / Vāy niceʿayyār u mekkār u kemend-endāz olur
G951-5. Cān u dil **zülfi** ġamından bir dem ārām eylemez / Ruḫları üstinde şeb-veş tārı gördüm bir naẕar
G954-1. **Zülfi** ile yüzini ördükce gönlüm teng ider / Āh ḳılsam **zülfüñi** keşf itseʿaḳlum deng ider
G955-1. ʿAceb sünbül midür **zülfüñ** yaʿanber / Dimāġ-ı dehr olur andan muʿaṭṭar
G955-5. El urmaḳ mümkin idi genc-i ḥüsne / Eger **zülfini** olmasaydı ejder
G957-7. Leb-i tiryākına irdi Muḥibbī / Ne ġam dirlerse **zülfüñ** ʿaḳrebi var
G958-3. Çeşmi ṣayyādını gördüm **zülfini** almış ele / Murġ-ı diller ṣaydına yoḳdur anuñ aġın çeker
G958-4. Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būy ile / Kim meger bād-ı ṣabā **zülfindeki** bāġın çeker
G960-1. Her ḳaçan kim ruḫları üstinde **zülfin** tār ider / Her ḳılında nice biñ ʿāşıḳları ber-dār ider
G970-2. Ṭaġıdaldan **zülfüñi** ṭaġıldıʿaḳl u ṣabr u hūş / Şeb irişe ṭaġılurʿādet budur hengāmeler
G972-4. Yüz virelden **zülfüñe** ṣalındı cānā boynuma / Yüz bulıcaḳ bī-edeblik çoḳ ider küstāḫlar
G975-1. Āfitāb-ı ḥüsnüñe **zülfüñ** seḥābı perdedür / Gün yüzüñ göstermeyen bildüm ki āh ol perdedür
G976-1. Esb-i nāz üzre ṣunup el **zülfüñe** çevgān alur / Ṭūp ider ʿāşıḳlaruñ başını hemān meydān alur
G978-3. El urayın dime ṣaḳın genc-i ḥüsnine / İki ṭarafda **zülfi** anuñ ejdihā giçer
G979-1. **Zülfini** keşf eyledüñ çün ẓāhir oldı nūrlar / Yüzine cān virse ṭañ mı cennet içre ḥūrlar
G979-2. Bend-i zülfinden nigāruñ dilince bulsun ḫalāṣ / Aṣılur **zülfi** ḳılından nice bin Manṣūrlar
G986-6. **Zülfi** şebinde her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külā yiter
G988(a)-7. Gülşen-i ḥüsnüñde dil murġın yine ṣayd itmege / **Zülfi** aġında Muḥibbī ḫāli anuñ dānedür
G990-3. Bāġ-ı ḥüsni üzre asmış **zülfi** per-i ġurāb / Bāġbān-ı çeşm yatmış ṣanki ḫʷāb üstindedür
G993-2. Gönlümi şeb-rev diyü **zülfi** şebinde bend idüp / Ḳaṣdını bildüm anuñ **zülfinde** āḫır aşmadur
G995-1. Dehānı mīme **zülfi** cīme beñzer / Teni billūra yāḫūd sīme beñzer
G1000-4. **Zülfi** ucını alur aġzına mest olsa nigār / Defʿ-i būy-ı mey içün yaʿni ḳaranfil getürür
G1002-3. Bezm-i ḥüsninde ḳaçan **zülf** gelür ʿārıżına / Meclise ziynet içün sünbül ü reyḥān getürür
G1004-3. Ḳanda kim **zülfin** añup leblerinüñ ẓikrin idem / Bir uzun ḳıṣṣa olur hem şekeristān iñler
G1009-5. Ey Muḥibbī yār beñzer şāne urmış **zülfine** / ʿĀlemüñ ṭutdı dimāġını yine būy-ı baḫūr
G1011-2. **Zülfin** giderse gün yüzin iżhār eylese / Ṭāḳat mı ḳalur ʿāşıḳı hep nā-tüvān ider
G1015-2. Ḫaber virdi gülistāna ṣabā bir şemme **zülfinden** / Anuñçün oldı gülşende perīşān-ḫāl sünbüller

G1019-3. Giceler fikr eylesem yārüñ perīşān **zülfini** / ʿAḳl āşüfte olup dil tār u mār elden gider
G1024-5. Nāgehān gördi Muḥibbī şekl-i şehr-āşūbını / Ol zamāndan berü **zülfinde** bu göñlüm bestedür
G1027-3. Ḫālini gördi **zülf** duzaġına düşdi dil / Murġı hemīşe bende çeken ḥubb-ı dānedür
G1030-1. Ulı devletdür seḥer -geh yārden gelse ḫaber / Cān dimāġına muʿanber **zülfi** irgürse eşer
G1031-1. Ruḥuñda cādū **zülfin** ḫam-be-ḫamdur / Hezār ʿāşıḳlaruñ içinde kemdür
G1034-2. Nigeh-bānı olupdur genc-i ḥüsne / İdüpdür **zülfini** biñ başlu ejder
G1040-3. Baḫr-i eşküme beni ġarḳ olduġum gördi nigār / Raḥm idüp şundı baña **zülfi** elinde ḳancadur
G1042-5. Ey Muḥibbī ideli **zülfi** perīşān göñlümi / Benden āyet-i cünūnı her perīşān ögrenür
G1044-1. Tāb-ı ruḥsāruñ nigārā ṭurmaz ʿaḳlum ṭaġıdur / Līk **zülfüñüñ** kemendi daḥi bu dil bāġıdur
G1044-5. Bu Muḥibbī'yi neden ḥabs eyledüñ yāre didüm / Didi dīvāne ḳulumdur **zülfümüñ** ṭutsaġıdur
G1047-5. Gel Muḥibbī göñlüñi **zülfinde** bend eyle didüm / Didi her şayd şanmañuz iḥrā-yı fitrākumdurur
G1051-4. Genc-i ḥüsnüñe senüñ nice varup mālik olam / **Zülfüñüñ** her ḳılı ejder baña şu ʾbān görinür
G1056-2. **Zülfinüñ** sevdāsı ile ṭolalıdan bu dimāġ / Başı üstine gelüp murġ-ı hevālar per ṭutar
G1062-2. Dil murġı görüp ḫālüñi **zülfüñe** ṭutuldı / Bu bend ü belālar baña hep dāne içündür
G1062-4. **Zülfini** ider gāh kemend ü gehi zencīr / Bildüm ki ḳamu bu dil-i dīvāne içündür
G1065-3. **Zülfine** şaḳın dil vireyin dime ṭolaşma / Bir baş ile biñ dillüdürür fitneleri var
G1069-1. Giderüp **zülfi** seḥābın gün yüzin peydā ḳılur / Kim aña ider naẓarı āşüfte vü şeydā ḳılur
G1070-2. Leylī **zülfüñe** göñül vireli dīvāne olup / Deşt-i ġam içre şanup ḫaste vü Mecnūn añılur
G1071-1. Dilberüñ **zülfinde** baġlu nice bin şeydāsı var / Ger niyāz itse olur nāz eyler istiġnāsı var
G1074-1. Ḫāk-i pāy-ı dost çün derd ehlinüñ ser-tācıdur / Ehl-i ʿışḳuñ **zülfi** ḳullābı daḥi mi ʿrācıdur
G1074-5. Ey Muḥibbī mülk-i dil külli ḫarāb itse ne ṭañ / **Zülfi** kāfir ġamzesi Tātār-veş yaġmacıdur
G1081-4. Ṭutsañ çü göñül düzdini ḥabs eyle zenaḥda / **Zülfüñ** gibi aşmaġa anı dār ele girmez
G1082-1. Tīredür **zülfüñ** ġamından bu dil-i dīvānemüz / Gün yüzüñ ʿarż eyle tā rūşen ola kāşānemüz
G1082-2. Bir ḳıl ile bend idüp **zülfi** ṭutar bu göñlümi / Bend ü zencīr ṭutmaz iken bu dil-i dīvānemüz
G1086-3. Yüzüñe ve'ş-şems dinmiş **zülfüñe** ve'l-leyl çün / Ḫadd ü zülfüñ var iken leyl ü nehārı n'eylerüz
G1090-1. **Zülfi** zencīrinde göñlüm kim görüp şeydā dimez / Yā şarāb-ı ʿışḳ ile ser-meste kim rüsvā dimez
G1090-2. Göñlümüñ feryād elinden kime varup dād idem / İrmek ister gördügi **zülfe** uzun sevdā dimez
G1091-5. Ḳıl ḥaẓer **zülfinden** el şunma Muḥibbī ḥüsnine / Bu muḳarrerdür ki genc olmaz cihānda mārsuz
G1094-3. Görinür **zülf** içinde ʿārıż-ı yār / Şeb-i tār içre ayı kim sevmez
G1094-5. Sāye şalsa gedāyı şāh eyler / Pes ol **zülfi** hümāyı kim sevmez
G1068-2. Leylī **zülfüñi** fikr ideli senüñ / Dil-i Mecnūn ʿaceb ki şeydādur
G1104-4. Nāz ile el ursa dilber **zülfinüñ** çevgānına / Ḳanġı bī-dil ṭūp idüp başını ġılṭān istemez
G1106-3. Leblerüñ meyḫānesinden bir ḳadeḥ mey içmeden / Olmışamdur şıḥne **zülfüñüñ** giriftārı henüz
G1111-2. Hezārān cevr ider **zülfi** ḳılınuñ her biri cāna / Velī bir mū ḳadar ḳılmaz baña mihr ü vefā hergiz
G1113-1. Cānuma giçdi oḳı dil ḳaşı yādan giçemez / **Zülfine** bend olalı daḥi belādan giçemez
G1119-1. Ḫatuñ ser fitne **zülfüñ** fitne-engīz / Ciger-ḫūn oldı ġamdan dide ḫūn-rīz
G1122-5. Çevgān idüp **zülfine** el ursa nigārum / Ṭūp olmaġa yolında anuñ degme ser olmaz
G1121-3. **Zülfi** zencīrinde çün baġlandı bu cān u göñül / Dostlar hüşyār ola şanmañ dil-i dīvānemüz
G1123-4. **Zülfine** dil vireli ṭoldı hevā ile dimāġ / Dest-res irmez aña bir ḳurı sevdā bilürüz
G1126-3. Dostlar çıḳarmaġa çāh-ı zenaḥdān dilleri / **Zülfinüñ** ḳullābına ḳullāb beñzer beñzemez
G1126-6. **Zülfüñi** gördükce cānā ben şeb-i yeldā dedüm / Ol şeb içre alnuña mehtāb beñzer beñzemez
G1141-4. ʿIşḳ ile dīvāneyem kūyında Mecnūndan beter / Ol şaçı Leylī neden **zülfini** zencīr eylemez
G1142-4. Sırr-ı ʿışḳı çünki fāş itdi göñül Manşūr-veş / **Zülfi** dārında anuñ olmaġa ber-dār isterüz
G1146-3. Şānelü görsem eger **zülfini** uyḫum aparur / Bu meşeldür olıcaḳ kişi perīşān uyumaz
G1147-2. Gider mi **zülfinüñ** sevdāsı serden / Dükenmez böyle bir endīşe olmaz
G1149-1. Laʾlüñ var iken ġayri baña cām gerekmez / Örtme yüzüñi **zülfüñ** ile şām gerekmez
G1151-2. Muʿanber **zülfüñüñ** cānā kemendi / Neden bilsem bu ben şeydāya düşmez
G1154-2. Niceye dek ḥabs olasın çāh-ı zenaḥda / Aşsun ḳo seni **zülfi** gibi dār ele girmez
G1155-3. Ey şabā **zülfine** el şun ḳıl anı ʿanber-feşān / Kim meşām-ı cānı ʿıṭr-ı müşg-sāyı istemez
G1160-3. Geh mest olup cürʿa şaçar **zülfüñ** üzre / Miḥnet ġamını içici ʿayyāşlaruz biz
G1167-3. Baş eg **zülfe** resendür cān u dilden / Disünler saña ʿuşşāḳ içre cānbāz
G1168-2. Giderme **zülfüñi** gel gül yüzüñden / Kim ola diye kim kākül gerekmez
G1176-2. Nice yıldur ki yeler **zülfi** hevāsında göñül / Başdan giçmeye olınca bu sevdā bilürüz
G1176-3. **Zülfüñi** boynuma daḳduñ didüm ol yār didi / Seni dīvāne-şıfat vālih ü şeydā bilürüz
G1179-5. Leylī **zülfidür** iden her dem beni Mecnūn-şıfat / Bu Muḥibbī'ye hemān tedbīr-i zencīr eyleñüz
G1186-3. **Zülfini** añsam nigāruñ ḫālini medḥ eylesem / Kimseʿanber adın añmaz misk-i Tātār istemez
G1186-4. Eyledüm iżhār ʿışḳuñ gerçi ben Manşūr-vār / Dostum **zülfüñden** özge bu göñül dār istemez
G1199-3. Göreli **zülfüñde** ḥüsnüñ şem ʿini pervāne-veş / Cān u dilden yanmaġa ey māh nevbet beklerüz
G1201-4. Ḳo uzansun şāne ile **zülfüñe** ʿömrüm dir ol / ʿÖmrinüñ uzunlıġın bir kimse var mı istemez
G1204-1. Cemālüñ ʿālem-ārādur muḳābil āfitāb olmaz / Ḳara **zülfüñ** şeb-i tārdur velī aña ḥicāb olmaz
G1205-3. Geh ruḫın ʿarż eyledi çün gülşende geh **zülfini** / Güllere haclet gelüp sünbül perīşāndur henüz
G1225-2. Didüm dile ki **zülfine** meyl itme dilberüñ / Dīvānedür n'idem ki eşer eylemez nefes
G1225-5. ʿAzm-i şikār eyledi ol zülf-i ʿanberīn / İtse olur Muḥibbī'ye **zülfinden** ol meres
G1229-4. **Zülfinüñ** būyın getürdüñ ḫoş-dimāġ itdüñ beni / Müstedām ol ey şabā dünyā ṭurınca ṭurma es
G1231-3. Eger ber-dār iderseñ **zülfe** āḫır / Olur cān gerdeninde bu resen bes
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp **zülfini** ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola zünnāre heves
G1233-6. **Zülfüñ** ister bu Muḥibbī aña el şunduġı bu / Mār-gīr olmasa eyler miydi ol māre heves

G1234-3. Bend olsun **zülfinüñ** her bir ḳılında cān u dil / Zülf-i sevdāsından özge gel hevā ḳılma heves
G1240-2. ʿAceb seḥḥārdur **zülfüñ** ki yanmaz şevḳ-i rūyunla / Semender gibi olmışdur aña her dem mekān āteş
G1241-1. Dil virelden **zülfinüñ** zencīrine dīvāne-veş / Meclis içre söylenür miḥnetlerüm efsāne-veş
G1242-4. Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ eyle **zülfinden** ḥaẕer / Başma dünbālini ejderdür ki yatmış uyumış
G1245-4. Ruḫlaruña ḳarşu **zülfin** dem-be-dem efzūn olur / Günde yatsa ḳuvveti artmaġla olur mār ḫoş
G1247-4. Ben esir-i ʿışḳ oldum ḳoy zenaḫdān çāhına / Ḥalḳa ḥalḳa eyle **zülfüñ** boynuma zencīr-veş
G1249-2. Ḥüsn bāġına irişdüñ eyle **zülfinden** ḥaẕer / Ġaflet itme mārdur yatmış güneşde uyumış
G1252-1. Kim ki Mecnūn gibi Leylī **zülfüñe** dil baġlamış / Lāle gibi sīnesini şevḳden ol daġlamış
G1256-1. Genc-i ḥüsne **zülfini** dilber girihler baġlamış / Ṣanasın zencīr ile biñ başlu ejder baġlamış
G1260-1. Siḥr ile cādū gözüñ **zülfe** girihler baġlamış / Genc-i ḥüsnin ḥıfẓ içün gūyā bir ejder baġlamış
G1260-2. **Zülfi** zencīrine aşmış şan ẕeḳan ḳandilini / Cān u diller yaḳmaġa yaʿni ki mücmer baġlamış
G1261-4. Çekmek içün **zülfüñüñ** sevdālarını cān u dil / Başum üzre bir ḳara yazu imiş ol iki ḳaş
G1263-2. ʿIşḳ meydānında ḳoşdum eşkümüñ gülgūnını / **Zülfi** geldi ortaya ol da meger şeb-dīz imiş
G1263-4. **Zülfini** depretdügince dökilür müşk üʿabir / Ol sebebdendür ṣabānuñ būyı müşk-āmīz imiş
G1264-1. Göñül **zülfüñ** görüp dīvāne olmış / Yüzüñ şemʿine cān pervāne olmış
G1265-1. Dil urup dilber yine **zülfin** girih-gīr eylemiş / Bu dil-i dīvāneye tedbīr-i zencīr eylemiş
G1265-3. Nergis-i mestüñle **zülfüñden** göñül olmaz ḫalāṣ / Cān u dil yaġmāsına anlar çün el bir eylemiş
G1266-2. Muʿaṭṭar **zülfine** yārüñ n'ola baġlansa cān u dil / Muʿanber kāküli mihr ü mehe çünki kemend olmış
G1269-4. **Zülfi** dünında her gice şeb-revlik itmege / Dūd-ı siyāh başuma bir şeb-külāh imiş
G1270-1. Ehl-i diller ṣaydına **zülfini** gördüm aġ imiş / Yaḳılı cān pervānesin çeşmi meger çerāġ imiş
G1272-1. **Zülfüñe** bu dil āh senüñ mübtelā imiş / Bildüm ki anı başuma derd ü belā imiş
G1277-5. Bu Muḥibbī **zülfini** ḫaddi ile görüp didi / Ḥamdülillah kim gicem ḳadr ü günüm nev-rūz imiş
G1278-6. Bāġda **zülfüñ** benefşe göreli / Boynın egmiş baş aşaġa eylemiş
G1278-8. Bu Muḥibbī **zülfi** zencīrün görüp / Kendüzin dĮvāne şeydā eylemiş
G1288-2. Didüm dīvāneyem **zülfüñe** bend it / Gülüp gül gibi didi mübtelā ḫoş
G1296-1. Ḳanḳı dil kim baġlanup **zülfine** ide iḫtişāṣ / Bulmayısardur ezel zencīr-i ġamdan ol ḫalāṣ
G1296-2. Çünki ṭutduñ bāġ-ı ḥüsnüñde bu göñlüm zerdini / Eyle aña gel siyāset dostum **zülfüñe** aṣ
G1298-4. Genc-i ḥüsnüñde göñül düzdini ṭutduñ çünkim / Ḥabs ḳıl çāh-ı zenaḫdānda anı **zülfüñe** aṣ
G1302-3. Bāġ-ı ḥüsnüñde göñül düzdin giriftār eyledüñ / Çeşm-i cellādun yā ḳatl itsün anı yā **zülfe** aṣ
G1305-4. **Zülfini** çīn eyledi dil murġını ṣayd itmege / Ḫālini ḳodı içinde eyledi ṣan dāneʿarż
G1313-2. **Zülfüñ** bir uzun ḳıṣṣadur degeri ne mümkin / Şerḥ eyleyeme ḫaşre degin ṭūl u egerʿarż
G1316-1. Didüm ey dilber nedür görindi ruḫsār üzre ḫaṭ / Didi **zülfüm** sāyesidür itdüñ ey miskīn ġalaṭ
G1320-1. Ḫoş yaraşmış ʿārıżun üstinde ol reyḥān ḫaṭ / **Zülfüñ** iʿrābı olupdur aña ḫālikdür niḳaṭ
G1321-4. **Zülfi** egerçi cān u dili ḳıldı münḳabıż / Laʿli velī ki ḫande ile virdi inbisāṭ
G1328-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh **zülfüñ** gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semender-vār şemʿ
G1337-4. İstese **zülfüñ** şebinde ʿārıżuñ bu ḫasta-dil / Ṭañ degül ẓulmetde ister ḳalıcaḳ tīmār şemʿ
G1345-4. **Zülfi** ile kim görürse dil-rübānuñ yüzini / Dir ʿaceb şām u seḥer bir yirde itmiş ictimāʿ
G1346-6. Ruḫlaruñ üstinde cānā ol siyeh **zülfüñ** gibi / Ṭutdı od içre vaṭan oldı semendi var şemʿ
G1348-5. Şemʿ-i ruḫsārına ḳılmış **zülfini** ol meh niḳāb / Ey Muḥibbī yoḳ siyāh olduġı vālā-yı çerāġ
G1349-1. Dostum **zülfüñ** kemendidür ṭaḳan boynuma bāġ / Lāle-ḫaddüñdür yaḳan bu sīneme her laḥẓa dāġ
G1351-6. Ḫāller ṣanmañ anı yir yir dökilmiş dānedür / Ehl-i diller ṣaydı içün eylemişdür **zülfin** aġ
G1352-4. Ḫaṭṭı geldigini gördi kesdi **zülfin** dilberüm / Ki degüldür hem-nişīn olmış didi ṭūṭiye zāġ
G1353-3. Āh kim ṣayyād-ı çeşmi murġ-ı dil ṣayd itmege / Ḫāllerden dāne dökmiş eylemişdür **zülfin** aġ
G1360-3. Hīç olur mı ḳurtda bu murġ-ı dil / Dāne ide ḫālini **zülfini** aġ
G1365-1. Ḫālümi ʿarż itmedi dildāra **zülf** / Raḥmi kem kāfirdürür ol ḳare **zülf**
G1365-2. Nice yıllardur beni ḥasretle āh / Ḳodı yollarda ḳılup āvāre **zülf**
G1365-3. Küfrini işbāt idersem ṭañ degül / Kendüzin teşbīh ider zünnāre **zülf**
G1365-4. Çeşm-i cādūsı yiterken ʿāleme / Bes ne ḥācet siḥr ide seḥḥāre **zülf**
G1365-5. Mānīʿ olur gün yüzine baḳmaġa / Ey Muḥibbī ebr gibi ḳare **zülf**
G1374-1. Ḳaddi üzre **zülfin** açmış sīm-berler her ṭaraf / Aşmaġa her bir ḳılında cān u serler her ṭaraf
G1385-2. Şām oldı çünki **zülfüñ** rūz olalı cemālüñ / Yiter cihāna bunlar leyl ü nehāra yir yoḳ
G1389-2. Şöyle Mecnūn olmışam göreli Leylī **zülfini** / Deşt-i ġamda ser-te-ser seyr itmeyem bir vaʿdi yoḳ
G1392-4. Didümse **zülfüñe** ʿanber ḳılup yā nāfeye teşbīh / Ḫaṭā mıdur bu ben miskīn ʿaceb midür ḫaṭā ḳılmaḳ
G1394-4. Seccāde ṣaldı **zülfi** ab-ı īẓārı üzre / Çeşmi imāmet eyler ulu kerāmet ancaḳ
G1394-6. Görüp Muḥibbī **zülfüñ** ġamzeñle didi cānā / Biri cihāna āşūb birisi āfet ancaḳ
G1395-2. Nice teşbīh ideyin **zülfüñe** ben sünbülleri / Rişte-i cāna müşābih hergiz anuñ tārı yoḳ
G1399-3. Leylī **zülf** ile lebi şīrīnüñ aldı cān u dil / Çekdügümi çekmedi Mecnūn ile Ferhād-ı ʿışḳ
G1401-5. Leylī **zülfin** görüp didüm ki ey ārām-ı cān / Ben anuñ sevdā ile Mecnūnıyam boynuma daḳ
G1412-3. Gün yüzinde ḫalḳa ḫalḳa **zülfüñi** görüp didüm / Ḳuvveti artar gelür yatduḳca günde māre şevḳ
G1417-3. **Zülfüñ** uzandı boynuna ister ki ṣalına / Çeşmüñ didi ki ḫālini bilmez yataḳ yataḳ
G1421-1. **Zülfini** ḳaṭʿ it ḫaṭuñ ḫakk it ruḫ-ı rengīne baḳ / Ḳaṣd-ı īmān eylemişler ol iki bī-dine baḳ
G1421-4. **Zülfini** ārāyiş itmiş ḫāller zeyn eylemiş / Kim gören dir ey göñül bu vech ile tezyīne baḳ
G1423-4. Leylī **zülfüñ** gösterüp āh eyledüñ Mecnūn beni / Dostum zencīr-i zülfe yoḳdurur benden eḫaḳḳ
G1431-1. Gördi göñlüm **zülfüñi** sevdā-yı ʿışḳ / Olur şimdengirü rüsvā-yı ʿışḳ
G1443-2. **Zülfüñüñ** bendinde baġlu nice serverler seri / Çıḳ serīr-i ḥüsne virildi saña ser-dārlıḳ
G1448-1. Gördi **zülfini** bu dīde-i perīşān ancaḳ / Didi ʿāşıḳlar bu ḥāl-i perīşān ancaḳ
G1453-1. Ḫūblar encümdürür içinde ol meh-rūya baḳ / Nice diller mübtelā **zülfi** ucında mūya baḳ

G1459-1. Bu cihānda ruḫları mānendi bir seḫḫāre yoḳ / **Zülfi** ṭarrārı gibi ʿālemde bir ṭarrāre yoḳ
G1459-2. **Zülfine** baġlanma dirdüm pendümi gūş itmedüñ / Dār-ı dünyāda saña beñzer göñül āvāre yoḳ
G1463-5. Ey ṣaçı Leylī Muḥibbī oldı Mecnūnuñ senüñ / **Zülfüñüñ** zencīrini luṭf eyleyüp boynına daḳ
G1464-3. Nigāruñ genc-i ḥüsnine girilmez **zülf** olur mānīʿ / ʿAceb midür ki genc üzre ṭılısm olup yā mār olmaḳ
G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberi ʿaynuma almazam / Yiter baña çü **zülf** ile ḫāli Muḥammedüñ
G1466-2. **Zülfüñ** ḳulaġuña egilüp ne didügini / Fehm itmez idi olmasa ger tercemān ḳaṣuñ
G1467-2. Dām idüp **zülfinüñi** ṭutmaġa bu dil murġını / Dāne dökdüñ **zülfüñ** içre adını ḫāl eyledüñ
G1467-4. Baḫr-i ḥüsnüñde senüñ ʿışḳ ehli māhiler gibi / Anları ṣayd itmege **zülfüñi** çengāl eyledüñ
G1472-1. Cīm **zülfüñ** elif ol ḳāmet ü mīm ol dehenüñ / Līk yoḳ nām u nişān o dehenden suḫanuñ
G1473-3. Dāne ṣaçduñ dām ḳurduñ yine bu dil murġına / **Zülf** didüñ birine adın birin ḫāl eyledüñ
G1473-2. Gül yüzüñ üzre yine **zülfüñ** perīşān eyleyüp / Bu dil-i şūrīdemi āşüfte-aḥvāl eyledüñ
G1474-2. Düşüren dil murġını dām-ı belāya nāgehān / Görinen **zülfüñ** içinde dāne ḫālüñdür senüñ
G1474-4. Gerdeninde **zülfini** gösterdi dildārum didüm / Ehl-i ʿışḳa itdügüñ beñzer vebālüñdür senüñ
G1476-5. Yār ele almış Muḥibbī şāne **zülfin** şāneler / Göreyim baġrum gibi biñ pāre olsun şānenüñ
G1478-3. Aç yüzüñ āşüfte olsun ḥüsnüñe ay ü güneş / Şāne ur **zülfüñe** ḳalmasun ḳarārı kimsenüñ
G1481-4. **Zülfüñi** yusam gülāb-ı eşküm ile ey ṣanem / Bil daḥi revnaḳ bulur gitmeye andan būy-ı müşk
G1484-1. Yine siḥr eyledi seḫḫāre **zülfüñ** / Nice dil baġladı bir tāra **zülfüñ**
G1484-2. Muʿaṭṭar eyle gel dehrüñ dimāġın / Ele al şāne eyle dāre **zülfüñ**
G1484-3. Disem ben çeşmüñe kāfirʿaceb mi / İdüpdür biline zünnāre **zülfüñ**
G1484-4. Didiler ravżada ṭāvūsa beñzer / Ṣalınsa her ḳaçan ruḫsāre **zülfüñ**
G1484-5. Aşup dil şīşesin **zülfe** Muḥibbī / Ṣıyup ḳıldı anı ṣad-pāre **zülfüñ**
G1485-2. N'ola **zülfüñ** ḫayāli gelse göze / Nīl içinde bulınur çünki neheng
G1485-3. **Zülfine** ḫışm iderse ṭañ mı gözi / Ceng ider ebrū ḳaçan görse peleng
G1488-4. **Zülfüñ** hevesin eylese dīvāne ʿaceb mi / Günden güne başındaġı sevdāyı büyütdüñ
G1490-1. **Zülfüñe** mi ḳaldı her dem dil perīşān eylemek / Ġamzeñe lāyıḳ mıdur bes dem-be-dem ḳan eylemek
G1490-3. Ḥüsn meydānında tek **zülfini** çevgān eylesün / Borcum olsun başumı yolında ġılṭān eylemek
G1491-2. Ḳanġı bī-dildür görüp **zülfüñi** ber-dār olmaya / Ehl-i ʿışḳuñ dostum pes himmeti bālā gerek
G1492-4. ʿAhd ḳılduñ gün yüzüñi bir dem idesin ʿiyān / Ṣoñra n'olduñ bilmezem **zülfüñle** pinhān eyledüñ
G1495-1. Ṣayd iden dil murġını **zülf** ile ḫālidür anuñ / Baġrumı ḫūn eyleyen de çeşm-i ālıdur anuñ
G1497-3. İrmek ister **zülfinüñ** pāyānına ṣeydā göñül / Ne uzun sevdāya düşmiş ʿömr-i kütāhı görüñ
G1498-3. Leylī **zülfüñdür** nigārā göñlümi tār eyleyen / Rūşen iden ʿālemi cānā ʿiẕāruñdur senüñ
G1498-5. Görinen **zülfüñ** midür didüm yāḫūd dām-ı belā / Didi yañlış añladuñ bī-çāre dāruñdur senüñ
G1500-1. **Zülfüñ** içre yüzüñi ey dost pinhān eyledüñ / Küfr-i zülfüñ gibi bu ḫālüm perīşān eyledüñ
G1502-4. Nigārā genc-i ḥüsnüñde ṭılısm itseñ eger **zülfüñ** / Görine her ki ḳaṣd itse gözine mūr ile müyuñ
G1508-3. **Zülfini** ḳosa ʿārıżı üzre ʿaceb degül / Her ḳanda ki genc ola aña pāsbān gerek
G1516-4. Fitne-i devr-i ḳamerdür gösterüp kāfir ḫaṭuñ / **Zülfüñi** dām eyleyüp ṣayd-ı müselmān eyledüñ
G1517-5. Leylī **zülfüñ** ḥasretinden bu Muḥibbī bendeñi / Eyledi Mecnūn gibi ʿālemlere rüsvā gözüñ
G1518-4. **Zülfüñi** cīm ḳılup leblerüñi mīm idüben / Elif iken bu benüm ḳāmetümi nūn itdüñ
G1521-1. Bin semend-i nāza eyle cilveler meydān senüñ / Başumı ṭūp eyledüm **zülfüñi** ḳıl çevgān senüñ
G1523-4. ʿIşḳ meydānında ger **zülfüñi** çevgān eylesen / Başumı ṭūp eyleyem yoluñda gel çal anı tek
G1524-3. Ḳoduñ ḫālüñ yine **zülfüñde** cānā / Göñül murġına anı dāne ṣalduñ
G1527-4. Ḳanḳı dil kim ṭolaşa **zülfine** ol olmaz ḥalāş / Bend ü zencīre olur lāyıḳ işi dīvānenüñ
G1531-2. Ḳaṣd-ı ruḫsār itdi dil düşdi eñegüñ çāhına / Dostum çıḳarmaġa **zülfüñi** çengāl eyledüñ
G1531-3. Çīn idüp ḳaşlaruñı alduñ ḳarār u ṣabrumı / Gül-ruḫuñ üstinde cānā **zülfüñi** dāl eyledüñ
G1535-1. **Zülfüñi** ḫalḳa ḳılup dil almaġa dām eyledüñ / Dāne-i ḫālüñ döküp dil murġını rām eyledüñ
G1535-2. Leylī **zülfüñ** ḥasretinden düşeli sevdālara / Sen beni Mecnūnleyin dīvāne bed-nām eyledüñ
G1535-3. **Zülfüñi** göstermeyüp ḫālüm perīşān eyleyüp / Gün yüzünden dūr idüp ṣubḥum benüm şām eyledüñ
G1538-2. Murġ-ı dil ṭolaşalı **zülfine** ol muġbeçenüñ / Dir baña başuñı ṭūp eyle ki çevgāne gerek
G1540-1. Gün yüzüñde çünki **zülfüñi** perīşān eyledüñ / Ḫālini bī-dillerüñ ġāyet perīşān eyledüñ
G1540-2. Eñegüñ çāhıma düşdi ṭolaşaldan **zülfe** dil / Hey o miskīnüñ yirin zencīr ü zindān eyledüñ
G1550-2. Ṭañlama **zülfüñ** görüp ḫālüm perīşān oldugın / Dil perīşān eylemekdür çün perīşānuñ senüñ
G1553-4. **Zülfüñüñ** ʿahdine cānā ben senüñ aldanmazam / Bir başı vardur velī biñ var dili ol sünbülüñ
G1557-5. Leylī **zülfüñi** ḳabūl itdi Muḥibbī çün ezel / Eyledi cümle cihān mülkini Mecnūn-vār terk
G1558-4. Olmışam Mecnūn-veş ben **zülfüñüñ** dīvānesi / Boynuma zencīr ḳıl gel ol müselsel kākülüñ
G1561-1. Göñlümüñ şīrine **zülfüñden** kemend itsem gerek / İki yirden yaʿni zencīr ile bend itsem gerek
G1562-2. Ben ırāḳlarda dem-ā-dem dāim oynar **zülf** ile / Pārelensün göreyim baġrı hemīşe şānenüñ
G1564-2. Gülşenüñ ʿıṭrına bāʿiṣ gül degül sünbül degül / Aña olmışdur sebeb bu **zülf** ile rūyuñ senüñ
G1566-3. **Zülfüñ** ucını her yaña zencīriʿadl idüp / Olır serīr-i ḥüsnüñe Nūşirevān ḳaşuñ
G1567-4. **Zülfüñe** ne yüz ile öykünür ey zühre-cebin / Deridendür yüzi ger var ise müşk-i Ḫutenüñ
G1570-4. İşitdi meger **zülfi** hevāsında yelerken / Ṣaḥrā-yı Ḫutende göbegi düşdi ġazāluñ
G1572-1. Siyeh **zülfüñ** gelür cānā baña mülk-iʿArabdan yeg / Degüldür şekker-i Mışrı şehā ol şehd-i lebden yeg
G1575-1. **Zülfi** sevdāsını al başa belā ister iseñ / Sīneñi çāk idegör derde devā ister iseñ
G1585-2. Dime ṣaçına ṭolaşdum olmadum bir dem küşād / Yā perīşān **zülfine** āsān mıdur dildārelik
G1587-2. Çün perīşān itdi **zülfin** ruḫları üstinde yār / Dil perīşānʿaḳl u ṣabrum tār u mār itsem gerek
G1588-5. **Zülfi** çevgānına el urdı Muḥibbī yine yār / Ne saʿādetdür eger kim aña ṭūp ola başuñ
G1592-2. Leylī **zülfinüñ** hevāsına anuñ Mecnūn-vār / ʿAḳl u ṣabr u ārı cümle tār u mār itsem gerek
G1592-3. Fāş oldı ʿālem içre çün bugün esrār-ı ʿışḳ / Ol perinüñ **zülfine** kendümi dār itsem gerek

G1593-4. **Zülfini** çoḳ başlu cānā çeşmüñi ʿayyār ider / Ḥüsn-i Baġdādına ḫaṭuñ eyledi bārū-yı müşk
G1598-2. Göñül düzdini kūyında ṭutup **zülfine** bend itdüm / Olur mı ʿāşıḳa maḥbes ʿaceb çāh-ı ẕeḳandan yeg
G1604-4. Dil oḳurken ḫaṭṭuñı **zülf** ile ḥālüñ göricek / Didi lā-büd o ḫaṭā noḳṭa vü iʿrāb gerek
G1605-2. ʿĀrıżuñda **zülfüñüñ** kesdüñ yine zünnārını / Dostum ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1608-2. Çeşm-i cellāduñ eline tīġ alup ḳanlar döker / **Zülfüñüñ** kim pīşesi diller perīşān eylemek
G1609-2. **Zülfi** benefşe ʿārıżı gül ġoncedür lebi / Eyleñ naẕāra bār-ı gül ü gülistān ṭutuñ
G1613-2. Buldı göñlüm düzdini kūyında **zülfüñ** bend idüp / Ḥabse şaldı ʿāḳıbet çāh-ı zenaḫdānuñ senüñ
G1616-2. Çeşm-sār-ı ʿaynuma geldükce itmezsin ḳarār / Ey perī **zülfin** u gisū per ü bālüñdür senüñ
G1618-5. Başuña Mecnūnleyin gelse sezā yüz biñ belā / Leylī **zülfine** neden kendüñ perīşān eylemek
G1625-3. Leylī **zülfini** yine boynuma zencīr ḳılup / Ehl-i ʿışḳ içre beni göz göre Mecnūn itdüñ
G1626-2. Bāġ-ı ḥüsnüñde gezerken buluban dil düzdini / **Zülfüñe** bend eyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledüñ
G1626-3. **Zülfini** çevgān idelden berü ey ṣāḥib-cemāl / Başumı ṭūp eyleyüp yolında ġılṭān eyledüñ
G1627-4. **Zülfüñ** ḳatında ḳıymeti ḳalmaya sünbülüñ / Raġbet mi ḳoya nāfe-i tātāre perçemüñ
G1627-7. ʿAḳlın yitüre bilmeye kendin Muḥibbī āh / Ṣalınca gāh **zülf** ile ruḫsāre perçemüñ
G1632-4. Gerdeninde gösterüp **zülfin** suāl itdüm didi / Hāy ẕālim boynuña düşmiş vebālüñdür senüñ
G1634-2. Esb-i nāz üzre el urduñ **zülfüñüñ** çevgānına / Başumı ṭūp eyleyüp yoluñda ġılṭān eyledüñ
G1644-3. Çöz muʿanber **zülfüñi** ṭaġıt ruḫuñ üstinde kim / İster iseñ ṭuta cümleʿālemi būyuñ senüñ
G1648-2. Gün yüzüm üzre dönüp **zülfüm** perīşān eyleyüp / Rūşen ikenʿālemi dün gibi tār itsem gerek
G1650-4. Pārelerse bu göñül kendüzini olmaz ʿaceb / Her nefes görür cān **zülfüñ** ucında şānenüñ
G1651-3. Leylī **zülfüñi** görüp dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür zülf-i perīşānuñ senüñ
G1655-5. Gice tā ṣubḥa dek bīdār oluram / Ḳaçan kim eylerem **zülfüñ** taḫayyül
G1657-2. Ṭūp eyle başum al elüñe **zülfüñi** çevgān / Geh ġamze oḳın sīneme at gāhi kemān ol
G1663-3. Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil / Ey **zülf** benüm gerdenüme dest-res ol gel
G1666-3. Görinen sünbül midür yāḫūd didüm **zülfin** ucı / Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül
G1672-4. **Zülfüñüñ** çevgānına ṭūp eyledüm didüm seri / Didi merd iseñ bu daʿvāda hemān meydāne gel
G1672-5. Virmeyüz **zülfine** cānā kesmez ol zünnārını / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G1672-7. Bu Muḥibbī gibi eylersen nice dilleri helāk / Ḳıl teraḫḫum dostum **zülfüñe** urma şāne gel
G1675-1. **Zülfini** görüp oldı yine mübtelā göñül / Başına aldı kendü eliyle belā göñül
G1682-5. Yüzine baḳup Muḥibbī **zülfine** dil baġlama / Derd-i serdür ḫāṣıluñ aḳ u ḳaradan vāz gel
G1689-1. Çöz muʿanber **zülfüñi** ey dost çevgān eyle gel / Başumı ṭūp eyledüm benʿazm-i meydān eyle gel
G1689-6. Ger günāh ise Muḥibbī seni cāndan sevdügi / **Zülfüñe** bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eyle gel
G1695-3. Leblerüñe dineli Nūşirevān / Oldı **zülfin** aña zencīr-iʿadil
G1696-5. Başdan çıḳarsa **zülfi** Muḥibbī ġam degül / Kim didi bunı aña ki dāim hevāda ol
G1700-2. Hīç ḫalāṣa yir ḳalur mı dostum dil murġına / ʿĀrıżun üzre ḳaçan dām olsa **zülfüñ** dāne ḫāl
G1701-2. Yār çevgān itse **zülfin** başuñı ṭūp it dilā / Sen de meydān-ı maḥabbetde eyü ad eyle gel
G1705-5. **Zülfini** çevgān idelden ey Muḥibbī dilberüm / Başını ṭūp eyleyüp girdi bugün meydāne dil
G1710-5. Ey Muḥibbī ṣayd olur mıydı bu dil murġı aña / Dām olup **zülfi** içinde olmasaydı dāne ḫāl
G1712-4. Gördügümde oḳudum **zülfini** ve'l-leyl āyetin / Gösterüp yüzin didi ve'ş-şems oḳu ḳur'āne gel
G1714-5. Gülşen-i ḥüsnine gördüm **zülfi** şoḳmış başını / Kim görüpdür bunı kim aġzına ala mār gül
G1718-3. Bu elif ḳaddüm dilerseñ dāl ola / Gösterüp **zülfüñ** tekerrüm eyle gel
G1727-1. Gülşen-i kūyuña nisbet ravżа-ı rıżvān ḫacel / Ḫadd-i gülgūnuñla **zülfüñden** gül ü reyḥān ḥacel
G1728-3. **Zülfüñi** kim ki göre aña şeb-i yeldā diye / Yüzüñe kim ki naẕar ide diye ferḫunde-fāl
G1731-5. Ey melek-sīmā Muḥibbī başını ṭūp eyledi / ʿIşḳ meydānında çevgān eyle **zülfüñ** anı çal
G1735-1. Ḳūt-ı cāndur ʿāşıḳa ey ġonce-leb gel ḫande ḳıl / **Zülfüñüñ** tārını āşıḳ başına gel bend ḳıl
G1745-2. Laʿl-i lebümi andı diyü ḥışm ide **zülfi** / Yoḳ nesne içün aşıla ber-dāre ne müşkil
G1746-4. Ol şeh-i ḫūbān siyeh **zülfinden** ayırdı beni / Yā İlāhi müddeʿī yüzini her dem ḳare ḳıl
G1749-3. Muttaşıldur **zülfüñ** ile rişte-i cān çün ezel / Şāne idüp dostum luṭf eyle ḳılma münfaʿil
G1752-2. Leylī **zülfüñi** kemend eyle gel ey serv-i ḫırām / Gerdenineʿışḳ ile Mecnūn olan şeydāya şal
G1760-3. **Zülfini** çevgān idüp nāz ile cevlān eylese / Cān u dilden yoluña ṭūp olmayan ser ser degül
G1763-4. Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuña delīl / Leylī **zülfi** fikri ile kendümi Mecnūn idem
G1768-1. **Zülfine** ṭolaşup olan dili āvāre benem / Baġrını tīġ-i cefā ile ḳılan yāre benem
G1772-5. Ey Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Bend oldı bilmedi **zülfi** imiş dāmum benüm
G1775-5. Nice bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res / Görinen **zülfinüñi** iki ṭaraf mār iñledüm
G1780-4. **Zülfi** zencīrine virüp göñlüm / Ben baña eyledüm belā sevdüm
G1780-5. **Zülfi** sevdāsı olmasa serde / Hīç dir mi idüm hevā sevdüm
G1781-3. Bende düşsem neʿaceb ḫālini **zülfinde** görüp / Ḳanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām
G1785-5. **Zülfüñ** ṣabā yili ki perīşān idince āh / Gördükce anı ben daḥi ġāyet müşevveşem
G1797-6. Ey Muḥibbī ṭañ mı gerʿaḳlı ferāmūş eyleyem / **Zülfi** zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm
G1800-4. Leylī **zülfinüñ** sevādını görüp Mecnūnleyin / Ṣuya ṣaldum nām u nengiʿārı berbād eyledüm
G1801-2. Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem benüm baġrumı ḫūn / Ol siyeh zülf ile bī-ḥadd mācerāmuz var bizüm
G1802-3. Pāy-māl itsen beni **zülfüñ** gibi olmazʿaceb / Görürem her dem seni **zülfi** perīşānsın begüm
G1804-4. Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine **zülfüñ** / Ayaḳdan düşdüm anuñçün reh-i kūyuñda pā-mālem
G1805-4. Diledüm ser-te-serʿālem muʿaṭṭar ola būy ile / Didüm gel tār ile **zülfüñ** getürdüm şāne ṭapşırdum
G1822-3. İḳdām idüben **zülfüñe** el şunmadı kimse / Bu himmeti bu cüreti ben şānede buldum
G1824-4. Didüm bir gün gözümüñ çeşme-sārında ḳarāruñ yoḳ / Didi miskīn perī-zādum iki **zülfümdürür** bālum
G1828-3. Nice bir **zülfi** hevāsına yelüp şām u seḥer / Dili Manṣūr-ṣıfat **zülfine** ber-dār idelüm
G1838-5. Göreli ḫam-ı zülfüni cānā bu Muḥibbī / **Zülfüñ** gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

G1849-3. Açma ṣubḥuñ ey ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin / Vardurur **zülfi** ḫayāli ile bu şeb ḫoş ʿālemüm
G1850-5. Ol serv-ḳad-i nev-restedür **zülfinde** göñlüm bestedür / Miskīn Muḥibbī ḫastedür n’idem n’idem āh n’idem
G1852-2. Baġlayup dil **zülfine** geh ḫaṭına ḫayrān olup / Gāh dīvāne vü geh şūrīde bir abdāl olam
G1844-2. Boynu baġlu ḳulunam **zülfüñe** bend eyle beni / Kendümi aşmaġ içün ḳarşu gelen dāre benem
G1854-2. Danışmadan baña ṭolaşup çü **zülfüñe** / Ey dil belā vü miḥneti saña muḥāl didüm
G1857-4. Ṭutulsam **zülfüñüñ** bendine āḫır / Ebed ḳurtulmasam ben yesir olsam
G1860-1. Leylī **zülfine** ṭolaşmış vālih ü şeydā benem / Dostum Mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem
G1864-5. Ol elif-ḳadd lām **zülf** ü aġzı mīmden ıraġ / Ey Muḥibbī hecr-ārā eksük degül saña elem
G1865-2. Leylī **zülfin** bend idüp boynuma ben Mecnūn-vār / Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam
G1869-1. Leylī **zülfüñ** mihrini dilde ḳaçan peydā ḳılam / Ser-bürehne kendümi Mecnūnleyin rüsvā ḳılam
G1878-1. Görmezem cānā yüzüñ budur benüm maḥzūnluġum / **Zülfüñüñ** şeydāsıyam olmaz ʿaceb Mecnūnluġum
G1878-3. **Zülfi** āfet fitne-i āḫır zamāndur gözleri / İḫtiyār ile degüldür **zülfine** meftūnluġum
G1878-6. Pā-birehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama / **Zülfüñüñ** şeydāsıyam ʿayb eyleme Mecnūnluġum
G1884-2. Boynuma ṭaḳ **zülfüñüñ** zencīrini / Baş açıḳ yalın ayaḳ dīvāneyem
G1887-3. Leylī **zülfüñi** ṭaḳaldan boynuma Mecnūn-vār / Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam
G1891-2. Umaram **zülfüñ** ile cān u dili bend idesin / Olmaġa ḫabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāne varam
G1902-5. **Zülfinüñ** sevdāsına çünki ṭolaşdı cān u dil / Ey Muḥibbī ḳurtuluş yoḳdur uzun sevdādeyem
G1919-1. **Zülfine** virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm / Her ḳılında var imiş biñ mübtelāsın bilmedüm
G1920-6. Māh ü sāl ile irem **zülfine** anuñ dir idüm / Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm
G1930-2. Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler / Velī **zülfüñ** ḳılur bu baḫtumı şām
G1937-4. Mānī ʿoldı ruḥına irmege āh / **Zülfi** imiş anuñ ʿases n’idelüm
G1944-4. Leylī **zülfüñe** göñül baġlayalı Mecnūn-vār / Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿuryān olmışam
G1947-3. **Zülfüñ** ḫayāli ile uyḫu ḳalur mı gözde / Ṣaḥra-yı sīnem üzre yir yir belürdi kej-düm
G1953-4. Bu göñül murġını ger diler iseñ ṣayd idesin / Ḫālüñi dāne dizüp **zülfüñi** dām eyleyelüm
G1959-3. Velī fārig̱ iden her gün bu ḫalḳa ḫalḳa āhumdur / Perī yüzlülerüñ **zülfi** ḫamından kākülinden hem
G1962-3. Aġzı mīm ü **zülfi** lām u olalı ḳaddi elif / Eksük olmaz dostlar şimdengirü baña elem
G1968-1. Leylī **zülfüñi** görelden zār u meftūn olmışam / Çek şaçuñ zencīrine zīrā ki Mecnūn olmışam
G1969-3. Kim ki gördi lebüñ ile **zülfüñ** / Birine mīm didi birine cīm
G1971-1. Nice yıldur bilmedüñ ḳapunda aḥvālüm benüm / Ben perīşānam meger **zülfüñ** bile ḫālüm benüm
G1976-1. Ṣalınan boynuñda **zülfüñ** ṣanma āhumdur benüm / ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm
G1987-4. Giceler **zülfi** ḫayāli ile ger seyr eylesem / Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm
G1999-5. Esb-i nāz üzre binüp **zülfüñi** çevgān eyleseñ / Bu Muḥibbī ṭūp idüp başın gelür meydāne hem
G2000-1. Ḳara **zülfüñi** görelden nigārā bī-ḳarār oldum / Gelelden başuma sevdā perīşān-rüzgār oldum
G2006-5. Beni sevdālara ṣaldı yine **zülfi** hevāsı / İrmez el aña Muḥibb bād-ı hevādur dir isem
G2011-1. Şemʿ-i ḥüsne ḳarşu itdüñ cānumı pervāne sen / **Zülfi** zencīrüñle ḳılduñ göñlümi dīvāne sen
G2011-5. Ṭarayup **zülfini** yārüñ yārelersin baġrumı / Baña bu işleri giçen şāne sensin şāne sen
G2017-2. Ġamzeñ ile **zülfüñe** ey dost ben ṣundum boyın / Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün
G2018-3. **Zülfi** zencīrine ṭolaşduñ yine bir dilberüñ / Ey dil-i dīvāne hīç bu ʿālemde uşlanmaz mısın
G2023-1. Mār-gīrem diyü ey dil varma ol **zülfe** yaḳın / Heft-ser bir ejdihāsını helāk eyler hemīn
G2025-2. Didüm **zülfüñ** midür cānā nedür ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar o zülf ü ḫāla bilmezsin
G2028-2. Egerçi **zülfüñi** kesdüñ kesildi ʿömri ʿuşşāḳuñ / Dilegüm budur Ḥaḳdan senüñ ʿömrüñ mezīd olsun
G2029-2. Sāyesidür **zülfinüñ** yāḫūd zümürrüd rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān
G2046-4. Bir ḫaṭā ile didüñ **zülfine** anuñ misk-i çīn / Daḫi ol demden dilā ḫacletde hem şermendesin
G2052-5. **Zülfi** sevdāsı ezelden başuma yazu imiş / Anuñ içün ṭutaram olanca sevdā meşrebin
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam **zülfüñ** ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost zünnār isteyen
G2063-2. Görelden dāne-i ḫāli ṭolaşdum **zülfi** aġına / Ḫalāṣ olur mı murġ-ı dilʿaceb bilsem bu çenberden
G2065-1. Leylī **zülfin** ger kemend itse dil-i meftūn içün / Kim göre ider ki zencīr itdiler Mecnūn içün
G2065-3. Gizlenür **zülfi** şebinde ḫaṭ-ı dilber cā-be-cā / Ḳaṣd ider İslāma kāfir ceyşidür şeb-ḫūn içün
G2065-4. Her ḳılını **zülfinüñ** biñ başlu ejderhā ḳılur / Her ḳaçan sāḥir gözüñ siḥr oḳıya efsūn içün
G2071-4. Şāne ile **zülfüñi** yine perīşān eyledüñ / Ben perīşān-dil şikāyet itmeyem mi şāneden
G2094-2. Çeşmüñüñ ṣayyādı ḳurdı yine **zülfüñ** aġına / Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden itdüñ dānesin
G2100-2. Gülsitān-ı dehr içinde baña gül yüzüñ yiter / N’eylerem **zülfüñ** ṭururken ʿanber-sārāyı ben
G2104-6. Yār ele alsa Muḥibbī **zülfinüñ** çevgānını / Ben daḫi ṭūp eyleyem başumı ol çevgān içün
G2107-1. Gülşen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i şūrīdeyin / **Zülfüñe** dil baġlamış Mecnūn belā-gerdideyin
G2110-3. Ṭolaşur her dem kemend-i zülfüñe dīvāne dil / Ḳurtuluş yoḳdur meger **zülfüñde** anı aṣasın
G2113-1. **Zülfinüñi** çöz āteş-i ḥüsn üzre ḫam olsun / Gel anı bıraḳ boynuma zencīr-i ġam olsun
G2115-4. Daḳdı **zülfinüñ** kemendin boynuma dilber didüm / Ölmeden itdüm beḫamdullah kākül şoḥbetin
G2118-5. Ey Muḥibbī nice Mecnūn olmasun dīvāne dil / **Zülfini** zencīr ider gördüm çün ol giysūyı ben
G2120-2. Aldı bu dilden ḳarārum eyledi Mecnūn-vār / Çeşm ü ebrū-yı siyāh ü **zülf** ol çāh-ı zeḳan
G2122-1. **Zülfüñe** yüz virme cānā boynuña aşılmasun / Ḫāli hindūñi şaḳın ḥüsnüñ görüp yaḳılmasun
G2123-5. Alduñ Muḥibbī göñlini īmāna ḳaṣd idüp / **Zülfüñe** uyup yoġsa müselmān degül misin
G2127-5. **Zülfi** çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başuñı / Doġıcaḳ lā-büd kişi murādına gerek aneden
G2130-2. Çünki sensin esb-i nāz üzre güzeller serveri / Dostum şorġuç ideyin yaşuña **zülfüñ** perin
G2143-5. Ḥüsn baḫrinde Muḥibbī ṣunma el **zülfe** didüm / Didi deryāya giren hīç şaḳınur mı mūrdan
G2146-1. Dehr içinde dostum ṣanma beni ferzāneyin / **Zülfüñüñ** sevdāsı başumda delü dīvāneyin
G2163-4. Dām ḳıldun **zülfüñi** ḫālüñi itdüñ çineler / Ṭut göñül murġını maḫrūm itme anı çineden

G2170-6. Gönlümüñ peymānesin **zülfüñ** gibi itdüñ şikest / Cevr ise senden hemān u ṣabr ise benden hemīn
G2170-8. Ṭolaşaldan **zülfüñüñ** sevdāsına dil-ḫastedür / Leblerüñ dārü'ş-şifāsından buyur sirkencübīn
G2171-5. Ġam şebinde **zülfüñ** efkārı bizüm eglencemüz / Böyle giçer ehl-i ʿışḳuñ māh ü sāli n'eylesün
G2177-4. Bend içre gören gönlümi **zülfi** kereminde / Ṣaḳlama didi aṣ bu giriftārı n'idersin
G2188-5. **Zülfi** bendinde görüp ṣormaz Muḥibbī ḫālini / Ḥālini bilmez giriftāruñ giriftār olmayan
G2193-4. Öpdüm lebini varsam olur **zülfine** yaḳın / Tiryāk olınca ṭañ mı ṭuta kişi mār elin
G2194-1. Yār alsun destine **zülfini** çevgān eylesün / Ṭūp idüp ʿışḳ ehli de başını ġılṭān eylesün
G2195-4. Leylī **zülfüñ** ḥasretinden düşeli hicrāna āh / Ey gönül bildüre seni Mecnūnleyin efserdesin
G2198-1. ʿĀrıż mıdur yāḫūd meh yā āfitāb-ı tābān / Kākül midür yāḫūd **zülf** yā sünbül-i perīşān
G2201-1. Firḳat ile bu elif ḳaddümi dāl itmek neden / Gönli **zülfüñ ġamıyla** pāy-māl itmek neden
G2206-2. **Zülfi** zencīrini ṭaḳ boynuma ey dost benüm / Her ḳaçan ḳarşuña bu gönlümi şeydā göresin
G2207-3. Ḳıṣṣa-i ġuṣṣam uzun **zülfüñ** gibi bir ḳıṣṣadur / Diñle anı cān ile kim söylemem efsāne ben
G2216-2. **Zülfüñ** ile ḫālini çünki baña ʿarż eyledüñ / Ḳo ṭutulsun murġ-ı dil men ʿitme āb u dāneden
G2232-1. Āteş-i ḥüsnine yārüñ ey gönül pervānesin / **Zülfi** zencīrine dil vir dil ʿaceb dīvānesin
G2232-4. **Zülfinüñ** görsem perīşānın perīşān oluram / Pāre pāre ola dāim göreyim ben şānesin
G2232-7. **Zülfi** çevgānına ṭūp eyle Muḥibbī başını / Çünki meydān-ı maḥabbetde bugün merdānesin
G2233-1. Yāre diyn dīvāne oldum ḥüsn-i tedbīr eylesün / Leylī **zülfinden** bu ben Mecnūna zencīr eylesün
G2233-2. **Zülfini** gider cemālüñ rūşen olsun gün gibi / Ḫaste-dillller Niceye dek āh-ı şeb-gir eylesün
G2233-4. Gāh deler baġrumı gāh eyler perīşān ḫāṭırum / Niceye dek ġamzelerle **zülfi** el bir eylesün
G2242-1. Gönlüme derdi devā ġayri devāyı n'eylesün / Başuma **zülfi** hevā ġayri hevāyı n'eylesün
G2242-4. **Zülfine** bend eyleyüp şalar zenaḫdāna velī / Nice yıllar ḥabsdür ol mübtelāyı n'eylesün
G2245-3. Bend olsa gönül **zülfine** ḳor çāh-ẕeḳanda / Ḳalsun dir ebed bend ile zindāne şalınsun
G2247-1. Bir ʿaceb dīvāneyem başumdaki sevdā içün / **Zülfini** zencīr idüñ boynuma ben şeydā içün
G2251-1. Reşk eylerse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn / Āsitānuñda ider cārūb **zülfin** ḥūr-ı īn
G2258-3. Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre ḳomış çün çelīpā **zülfüñi** / Ġamzenüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen
G2261-3. Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿışḳuñ / Tā ölince kesmez **zülfüñüñ** endīşelerin
G2263-3. **Zülfinüñ** şor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen / Virmeye ʿālemṭolu māl olsa anuñ bir ḳılın
G2264-3. Dil murġı düşdi aġına bend oldı **zülfi** bāġına / Āḫır düşüp ayaġına ḫalḫal olayın bir zamān
G2265-1. Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözlesin / Ehl-i ʿışḳa bend içün **zülfi** kemendin gözlesin
G2266-1. Niceye dek çekeyim hecr ile cevrüñ tasasın / Daḫi vaḳt olmadı mı **zülfüñe** beni aṣasın
G2268-3. **Zülfi** sevdāsı ile ḫālümi gel ṣorma benüm / Göricek anlayasın ḫāl-i perīşānumdan
G2272-1. Giderse **zülfini** ol meh yüzin açsa niḳābından / Ṭulū ʿitmeye bir ḳaç gün güneş ṭura ḥicābından
G2276-1. **Zülfini** çözdi cān u dilüm baġlamaġ içün / Yüzini açdı yüregümi daġlamaġ içün
G2277-1. Şem ʿ-i ḥüsne ḳarşu oldum yanmaġa pervāne ben / **Zülfi** zencīrin görelden olmışam dīvāne ben
G2277-5. Ey Muḥibbī rāygān **zülfine** bulur dest-res / Kāşki olsam şabā ālemde yāḫūd şāne ben
G2279-2. Binse esb-i nāza **zülfin** yār çevgān eylese / Ṭūp ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḫazīn
G2282-2. ʿĀṣıḳ oldum yine **zülfine** giriftār oldı dil / Dostlar düşmen daḫi ʿışḳa giriftār olmasun
G2286-2. Ġamzelerle cihāna fitne iken / İki **zülfine** āfet olmışsın
G2287-2. Şāne urduñ **zülfüñe** şād-pāre ḳılduñ gönlümi / Ḫāni ẓālim nice bir gönlüm perīşān idesin
G2289-4. Şāne ile **zülfüñi** yine perīşān eyledüñ / Bu sebebden ehl-i dil nice perīşān olmasun
G2292-1. **Zülfüñüñ** olduġı budur bāġ-ı ḥüsnüñe yaḳın / Güllerüñ dermek diler bir uġrı servdür şaḳın
G2295-2. Ḳara **zülfüñ** hevāsından dil ü cān ḫastedür ġāyet / Görinmez çeşmüme uyḫu ölümlü nā-tüvāndur bu
G2298-1. Ṭañ mıdur **zülfüñe** dirsem müşk-bū / Anadan alur çün hemīşe müşk bu
G2299-1. Ṭaḳalı **zülfi** kemendin boynuma ol müşk-bū / Dönmişem Mecnūna ben āvāreyem jülīde-mū
G2301-4. Ne ṭañ ḳurulsa **zülfüñ** ʿārıżuñda / Olur elbette āteş görse ḫam mū
G2302-3. **Zülfinüñ** arasında gören ḳaddüñi eydür / Tesḫīr-i meh ü mihr ḳılupdur iki hindū
G2310-4. **Zülfinüñ** befte-resin şalup bu gönlüm bāzına / Anı şayd itmek murādı çaġırup dir ḫū-be-ḫū
G2313-2. Peşimāndur meger ẓulmına **zülfüñ** / Nedāmetden ḳomışdur ser be-zānu
G2316-1. Ḫānesinden nāgehān itdi ṭulū ʿbir māh-rū / ʿĀrıżından gül ḥacel **zülfüñden** alur müşk-bū
G2317-3. **Zülfi** uzun ḳıṣṣadur ey dil söz açma gel / İrmez anuñ ġayrine kimse kelāmı ḳo
G2317-4. Dil murġını şikār ise cānā murād eger / Ḫālüñi idüp dāne vü **zülfüñi** dāmı ḳo
G2319-2. **Zülfüñüñ** zencīrine dil baġlayup dīvānedür / Kim başın ṭaşdan ṭaşa dögüp yürür ṭaġlara şu
G2323(b)-4. Didiler **zülfi** mārından ḥaẕer ḳıl / Heves ḳılında olmaz gence ḳor ḫū
G2324-3. **Zülfini** fikr idüben leblerini ẓikre getür / Ḫūb olur şoḥbet-i mey didiler aḫşam olsa
G2329-4. Leylī **zülfi** ḫaberin düşer ise iledesin / Āh ü vāh ile gezen vādideki Mecnūna
G2332-1. Baḳmadı yār gerçi ki ben mübtelāsına / Bend itdi beni **zülfinüñ** āḫır belāsına
G2332-3. Ġālib degülse **zülfine** ḫaṭṭı ʿaceb degül / Cem ʿolsa mūr ġālib olur ejdihāsına
G2334-4. Görürem **zülfüñi** misk ḫālüñi ʿanber yirine / Ġam degül misk ü eger ʿanber-sārā tükene
G2335-4. **Zülfi** gör göz göre aşılmaġa boynına gelür / Başdan giçdi meger şaldı kilimin şuya
G2336-3. Pārelendi dil işitdi **zülfüñe** āl ḳurduġın / Pārelerdüm baġrını irse elüm ger şāneye
G2334-1. Hevesi **zülfüñ** ile şanma ki sevdā tükene / Yāḫūd ʿışḳuñla şehā sīnede ġavġā tükene
G2344-3. ʿAceb sünbüldür boynunda **zülfüñ** / Ya müşk ile ḳarışmış ʿanberīne
G2349-4. Dime şaḳın ki el uzadam genc-i ḥüsnine / Bir demde yutdurur seni **zülfi** ejdihāsına
G2353-1. **Zülfinüñ** bendinde dil tenhāda ben bu ḫāl ile / Āh kim baḫtum benüm uyanmadı iḳbāl ile
G2353-3. Ehl-i ʿışḳuñ ḫālini **zülfüñ** perīşān eyledi / ʿĀrıżuñ anları külli oda yaḳdı āl ile
G2358-3. Zihī devlet kilābından ide ʿadd / Ḳıla boynuma **zülfini** ḳılāde
G2367-4. ʿÖmrimüz dirse **zülfüñi** igen ḳaṭ ʿitme / Nev-cevānsın gele ḳaṣd eyleme bu yaşımuza

G2368-4. Ḳalur hemīşe bend-i belālar içinde ol / Her kim ki baġlaya dili ol **zülfi** sünbüle
G2369-5. Dil degül belki cān da pārelenür / Yār eger ursa **zülfine** şāne
G2371-3. Ḫālini dökdi dāne yine **zülfi** aġına / Dil murġınuñ bu dām ile ḥāli nice ola
G2375-3. ʿAceb mi göñlümi çekseñ nigārā / Olupdur **zülfüñüñ** her tārı ḳanca
G2376-2. Ey güneş yüzlüm gider gel ʿārıżundan **zülfüñi** / Kimseler beñzetmesün anı niḳābuñ ʿaynına
G2377-3. Görseler **zülfüñ ġamıyla** bu dil-i āşüftemi / Kūyuñ eṭfālı uşup dīvāne diyü ṭaşlaya
G2377-5. Ey Muḥibbī götürürse yār **zülfinden** niḳāb / Gözlerüm yaşı o dem pāyına aḳa başlaya
G2378-3. İstedüñ çün genc-i vaşlın eyle **zülfinden** ḥaẕer / Ey göñül ejderden itmişler ṭılısm ol maḥzene
G2379-4. Siyeh **zülfi** mi yegdür yoḫsa ʿanber / Anuñ derdiyle ben döndüm hilāle
G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem / Ṭolaşup **zülfine** dil ol gözi āhūlar ile
G2382-1. Kim **zülfe** naẕar eyleye cān u dil içinde / Ṣanur ki mekesdür ki ḳalupdur ḳıl içinde
G2382-2. Boynına daḳaldan berü **zülfinüñi** bu-dil / Zencīr ile Mecnūna dönüpdür il içinde
G2395-3. Ṭālib olduñ **zülfi** zencīrine ey şūrīde dil / Bilmedün dīvānelik derdā getürdüñ başuma
G2396-2. Genc-i ḥüsne dest-resin nice bula ʿāşıḳları / Her ṭarafdan **zülfi** anuñ pāsbāndur tāzece
G2400-2. Sīne-i sūzānda **zülfi** ḫayāli dilberüñ / Ṣan ḳarār itmiş semenderdür derūn-ı nārda
G2402-1. Nigāruñ **zülfin** gördüm boyınca / Düşer sevdāya dil aña uyınca
G2403-4. Nice diller benddür billāh çözme **zülfüñi** / Pāy-māl olur göñüller anı duzaġ eyleme
G2405-2. **Zülfine** dolaşan dili ḳor cāh-ı zenaḫda / Ḳalur ebed ol bend ile zindān arasında
G2406-2. Bulur idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ dest-res / **Zülfini** mār eyleyüp çeşmin eger şīr itmese
G2407-2. Şehā **zülfüñ** ʿikābından dil ü cānum olmaz ḫalāṣ / Esīr olmış kebūterdür şanasın dest-i lāçine
G2407-3. Ṣalībi **zülfine** ta ʿlīm iderse ṭañ mıdur çeşmi / Ġarāmet mi olur kibre sücūd eylerse ḥāçine
G2410-5. **Zülfindeki** ḫālin görüp yine Muḥibbī murġ-ı dil / Oldı giriftār-ı ḳafes ḳaṣd itdi beñzer dāneye
G2414-2. Dil virelden **zülfinüñ** Leylāsına Mecnūnleyin / Vādī-i ġamda yürür zencīr ile āvāre de
G2419-1. Atup **zülfüñ** kemendini düşürdün göñlümi bende / Ḳapuñda umaram olam ki boynı baġlu bende
G2420-1. **Zülfi** sevdāsı getürdi başuma sevdā yine / Ol Moġolçin gözleri itdi göñül yaġmā yine
G2420-2. Zāhidā muʿciz degül mi **zülfin** ejder gösterüp / Ḫaddi nūrı saña yitmez mi idi beyżā yine
G2422-4. ʿAḳrebi **zülfüñ** egerçi zaḫm urdı cānuma / Ey ṭabīb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola
G2430-2. Gider ʿaḥum **zülfini** depretdügince bād-ı ṣubḥ / Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ ṭāvūsına
G2434-1. Murġ-ı dil ḳaṣd itdi atdı dāne ḫāl üstine / **Zülfi** aġın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḫāl üstine
G2436-3. **Zülfi** zencīrinde bend ebedi göñül dīvānesi / Düşmeden Mecnūn-ı bī-dil Leylī **zülfi** dāmına
G2442-2. Gitmedi **zülfüñ** ḫayāli ḳılca yādumdan benüm / Ey ṣaçı sünbül göñül niçün perīşān olmaya
G2442-5. Bu Muḥibbī her zamān **zülfüñ** zenaḫdānuñ diler / Pes anuñ yiri niçün bend ili zindān olmaya
G2446-5. Çāre olamdı n'idem açıla **zülfi** girihi / Aña ḳaldı ki Muḥibbī uram anı dişe
G2448-4. **Zülfi** yuvaladı ser-i ʿuşşāḳı her ṭaraf / Oynar ṣanası ṭūp ile çevgān girih girih
G2454-4. Dil bülbüli ḳurtulmaḳ ṣanma ki ola ḫāṣıl / Dām eyledi **zülfini** ḫālini idüp dāne
G2456-2. **Zülfüñüñ** bendine dil murġı ṭutulsa ṭañ degül / Bāġ-ı ḥüsninde görüp ḳaṣd itdi lā-büd dāneye
G2456-4. Şāne urur **zülfine** būyın getürür bād-ı ṣabā / Minnet itsem yirle göklerce lāyıḳ şāneye
G2459-1. ʿAnberīne eylemiş **zülfini** ol dilber yine / Bende çekmiş luʿb ile göñlümi ol kāfir yine
G2464-1. **Zülfine** dil baġladum düşdüm uzun sevdālara / Virmişem kendü elümle başumı ġavġālara
G2464-2. Şāneye diñ bir ḳılına **zülfinüñ** el ḳomasun / Ölür isem virmeyem anı bütün dünyālara
G2466-2. Hīç ola mı el irişe genc-i ḥüsnine / Sāḥir gözi çü siḥr ile **zülfini** mār ide
G2472-4. Ḥüsn deryāsına düşen n'ola **zülfe** ṣuna el / Ġarḳ olan olmaz ʿaceb el ṣunar ise nāre
G2475-2. Ḳara **zülfüñ** midür cānā görmen bāġ-ı ḥüsninde / Yāḫūd ḥıfẓ içün aşmışlar per-i zāġ anda
G2479-4. Bend itse göñli **zülf** ile ḫāli ʿaceb degül / Ḳuşlar ṭutula ḳanda göre dāne dām ile
G2480-1. **Zülfüñüñ** bendinde göñlüm bende ben bu ḫāl ile / Beni düşürdün belā vü miḥnete bu āl ile
G2486-2. El ṣunma genc-i ḥüsnine **zülfinden** it ḥaẕer / Kim başa çıḳa bile bugün ejdihā ile
G2490-1. Dem mi var dīvāne dil boynına **zülfin** ṭaḳmaya / Laḥẓa mı var şemʿ-i ḥüsn pervāne-i cān yaḳmaya
G2494-5. Muḥibbī **zülfinüñ** kāfirligi çoḳ / Ben anuñ görmedüm ḳatlini Pecde
G2496-1. İder **zülfini** gün yüzine perde / Beni uġradur ol biñ dürlü derde
G2501-4. Baġlanalı **zülfinüñ** zencīrine dīvāne dil / Kendüzin farḳ eylemez degül ki şol u şaġına
G2503-4. Ḫaddi ile **zülfini** gördüm iderler ʿarbede / Rūm şāhı ceng ider şankim Efreng ile
G2508-6. Ḳara **zülfi** arasında ṭulūʿ itdi yüzin gördüm / Ayuñ ondördi şandum tamāmı ḥüsn çaġında
G2508-7. Muḥibbī murġ-ı dil ancaḳ yalñız şanma bend olmış / Neler vardur aransa ger anuñ **zülfi** duzaġında
G2514-5. Ṭūp-ı ser ḳıldı Muḥibbī **zülfinüñ** çevgānına / Ola kim ġılṭān idüp dilber teġāfül itmeye
G2516-3. Ḫāller hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi / **Zülfüñ** olaldan nigārā ḫalḳa bāb-ı Kaʿbeye
G2519-2. Nice yıldur ki yeler **zülfi** hevāsında göñül / Ḳara sevdāda yürür **zülfi** perīşānlar ile
G2527-3. Anuñ içündür yolında başumı ṭūp eyledüm / Ola kim ġılṭān idem ben **zülfinüñ** çevgānına
G2527-7. **Zülfine** el şun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp / Ṣala āḫır ḥabs içün seni zenaḫ zindānına
G2529-2. Nāb-ı ḥüsnüñde ḥarāret bulalı cān u göñül / **Zülfinüñ** rāḥat olam diyü varur sāyesine
G2530-7. **Zülfüñ** gibi ayaḳlara düşdi çü Muḥibbī / Ṭut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya
G2531-1. **Zülfini** añdum yine düşdüm uzun sevdālara / Dür dişi fikri beni ġarḳ eyledi deryālara
G2531-3. Leylī **zülfi** ḥasretinden olmışam Mecnūn-ı zār / Ol sebebden düşmişemdür vādī vü şaḥrālara
G2541-2. Ṭolaşaldan bir perī-rū **zülfinüñ** sevdāsına / N'eyleyem şeydā göñül varduḳca Mecnūn olmada
G2554-4. **Zülf** hevāsı ṭūl-ı emeldür başumda āh / Ḳıldum ṭaleb velīk bulımadum anda rāh
G2556-5. Muḥibbī didi aġzuñ mīme beñzer / ʿAceb mi beñzede **zülfüñi** cīme
G2560-5. **Zülfi** devrinde Muḥibbī umma vaṣl gencini / Çün ṭılısm itmişdür ejder görinür ol maḥzene
G2565-1. Ṭutup dil düzdini **zülfi** şebinde / Ebed ḥabs itdi cāh-ı ġabġabında

G2568-2. Şerḥ ḳılsam Leylī **zülfinüñ** muṭavvel ḳıṣṣasın / Cemʿolur cūş itmege bāy u gedālar başuma
G2572-2. Ḫālini **zülfinde** ḳoyup itdi dil murġın şikār / Bilmezem ḥālüm nʾolur āh ol gözi ṣayyād ile
G2574-1. Görüp **zülfüñde** ḫālüñ düşdüm aġa / Ṭutulur murġ dāneyle duzaġa
G2576-1. Bend eyle dili **zülfüñe** dīvāne gerekse / Yaḳ cānumı ruḫsāruña pervāne gerekse
G2576-2. Dil murġı diler **zülfi** duzaġına ṭutulmaḳ / Ḫāline naẓar ḳılsun aña dāne gerekse
G2576-6. **Zülfüñe** el ur nāz ile meydāna gel ey dost / Kes başumı ṭūp itmege çevgāne gerekse
G2577-1. **Zülfine** göñül bend ola eyvāna giçerse / Şemʿ-i ruḫına cān yaḳa pervāne giçerse
G2577-2. **Zülfinde** görüp ḫāline dil murġı ṭutuldı / Biri neʿaceb dām biri dāne giçerse
G2577-4. Ṣād-pāre ola baġrı Muḥibbī görem āḫır / Nāziklügile **zülfine** ger şāne giçerse
G2578-4. Göñül zerdini ṭutdı çünki çeşmüñ / Anı ḳıl **zülfüñe** ber-dār unutma
G2591-4. Dil murġı gördi dāne-i ḫālüñi meyl ider / Bilmez anı ki bend ola **zülfüñ** duzaġ ola
G2593-2. **Zülf** ile ġamzeñ bile ebrūlaruñ / Oldı bunlar cümle ser-tā-pā belā
G2594-4. Genc-i ḥüsnüñ üzre itmişler meger **zülfüñ** ṭaleb / Bekler anı kimi ejder dir kimisi mār ola
G2598-6. Ẕerre gibi gün yüzüñ şevḳine dil āvāredür / **Zülfüñe** bend it anı ḳoma ki ser-gerdān ola
G2600-3. Āh kim **zülfi** şebinde ṭutdı çün dil derdini / Dilegüm budur ki **zülfinde** anuñ ber-dār ola
G2601-5. Sīne sūzında **zülfi** ḫayālin didi dil / Kim gördi Muḥibb āteş anuñ ini ola
G2603-1. **Zülfin** o meh ḳaçan giderüp bī-niḳāb ola / Gören yüzini diye meger āfītāb ola
G2605-4. Yād ide **zülfüñ** hevāsı külli cismümi hebā / Ya viṣālüñ ʿıydına irüp bu dil ḳurbān ola
G2611-4. Leylī **zülfinüñ** hevāsı ile ben Mecnūn-vār / Düşürüp vādilere ḫayrān u ʿuryān eyledi
G2616-6. Ey Muḥibbī genc-i ḥüsne **zülfin** idüp ṭılısm / Ḥıfẓ içün her tārın bir mār u şu ʾbān eyledi
G2625-1. Gün yüzüñ göstermek ile sīne-çāk itdüñ beni / Şoñradan **zülfüñ** niḳāb idüp helāk itdüñ beni
G2642-2. **Zülfine** el vurduġınca pāreler göñlüm beni / Dilegüm bu pāre pāre görem āḫır şāneyi
G2645-5. **Zülfüñ** hevāsı ḳıldı Muḥibbī'yi bī-ḳarār / Yil gibi eyledi anı āvāre perçemüñ
G2646-5. Ey Muḥibbī nitekim ʿışḳ ile mümtāz olduñ / Ḥüsn ile **zülfine** dil baġladuġuñ ferd gerek
G2647-2. Teşbīh ideli **zülfine** ḳendüzini sünbül / Uġradı şabā şaçını anuñ yola yazdı
G2648-4. Ṭolaşaldan **zülfüñe** cān u göñül olmaz ḫalāṣ / Ne belāya şaḳlar ey dil ol ḳadd ü bālāsını
G2649-1. Gösterüp evvel yüzüñi derd-nāk itdüñ beni / Örtüp anı **zülf** ile āḫır helāk itdüñ beni
G2653-1. Diñlemedüñ ey dil-i dīvāne kimse pendini / Ṭaḳ yüri meh-rūlaruñ boynuña **zülfi** bendini
G2661-2. **Zülfine** bendeyleyüp ḥabs-i zenaḫdān eyledi / Ṭutdı cāsūs añlayup bu göñlümüñ o lāġını
G2662-5. Ey Muḥibbī murġ-ı diller ṣaydına ol dil-firīb / Çeşm-i şayyādı eline virdi **zülfi** aġını
G2677-3. Görüp **zülfüñi** sevādını göñül sevdāya düşmişdür / ʿĀceb mi baña dirlerse eger Mecnūn-ı şeydāyi
G2668-2. **Zülfine** ṭolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma / Ġam şebinde tā seḥer bīdār gördüm kendümi
G2681-1. **Zülfine** dil baġladuñ çünki unıtduñ pendüñi / Mübtelā-yı ʿışḳ olup boynunda ḫoş gör bendüni
G2681-3. Dolaşup **zülfine** geldi başa çün sevdā-yı ʿışḳ / Ger helāk olsañ dilā kesme şaḳın peyverdüñi
G2682-3. Ṣabrum apardı ʿaḳlumı **zülf** itdi tār u mār / Dutdı cefā tīrine ol ḳaşı yā bizi
G2684-1. Cān diler şemʿ-i ruḫa eyleye pervāneligi / Göstere yine göñül **zülfine** dīvāneligi
G2684-5. **Zülfüñüñ** bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm / Didi şimdengirü aşlın ḳoya dīvāneligi
G2689-5. **Zülfini** ele aldı kemend eyledi geh çīn / Dil murġını avlamaġa ḳurdı yine dāmı
G2690-1. Yüzin gösterdi göñlüm ḫurrem itdi / Dönüp **zülf** ile örtüp pür-ġam itdi
G2691-1. Binüp semend-i nāza **zülfin** idüp kemendi / Ben mübtelā-yı ʿışḳun boynına daḳup bendi
G2691-3. **Zülfüñ** şebinde cānā şemʿ-i ruḫuñ görelden / Pervāne gibi göñlüm dutuşdı oda yandı
G2692-4. Dil ḳaçdı görüp ġamzelerin **zülfine** düşdi / Görüñ eceli yolı varup dāre ṭapındı
G2692-5. **Zülfine** göñül virme Muḥibbī ḫaẓer eyle / Elbette ziyān eyler o kim māre ṭapındı
G2694-1. Çözüp **zülfin** yüzine indi düşdi / Bulutdur gün yüzine indi düşdi
G2698-1. Göñül fikr itdi **zülfüñ** dāma düşdi / Lebüñ ẕikr itdi cānum cāma düşdi
G2698-2. Göñül şeker-lebün cān **zülfüñ** ister / Biri Mışra birisi Ṣāma düşdi
G2701-2. ʿIşḳ meydānında dilber **zülf** çevgān eylese / ʿĀṣıḳa lāzım gelür ṭūp eylemek ol dem seri
G2706-5. Şāne el uzatmasun yārüñ Muḥibbī **zülfine** / Virmezem bir ḳılına götüri dünyālar gibi
G2715-5. Başuñı ṭūp it Muḥibbī **zülfinüñ** çevgānına / Ṭūpuñ aġsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi
G2717-4. Oldı dimāġ-ı dehr mu ʿaṭṭar nesīm ile / Yārüñ meger ki çözdi ṣabā **zülfi** bāġını
G2720-4. **Zülfinüñ** aġını ḳurmış yine diller ṣaydına / Ḫāller yir yir görinür ṣan içinde dānesi
G2721-3. Dil virürsin **zülfi** sevdāsına her bir dilberüñ / Bilürem başdan çıḳarur ʿāḳıbet bu ḫū seni
G2725-2. El uzadur ise **zülfüñe** dil aşma anı / Çün yazılmaz dilinüñ deftere cürm ü günehi
G2727-2. **Zülfüñ** hevāsı başuma bildüm belā imiş / Çekdi kemend-i miḥnete āh ol belā beni
G2729-3. Laʾlüñ olmış cān u dil meyḫānesi ey muġbeçe / Yiridür **zülfüñ** nişān içün dinürse çenberi
G2731-3. Ḫalḳa olmış ḥüsnüñüñ gencinde **zülfinin** görüp / Didüm ol gence ṭılısm olmış ezelde mār iki
G2733-3. Esb-i nāz üzre ḳaçan **zülfini** çevgān eyleye / Ṭūp idüp ġılṭān ide yolında ʿāşıḳ serleri
G2735-3. Gizlese **zülfinde** ḳādir gözlerümden gün yüziñ / Cān dimāġından nice şaḳlaya **zülfi** būyını
G2737-1. **Zülfinde** gördi ḫālin dil murġı aġa düşdi / Olmaz ebed ḫalāṣ ol bendile bāġa düşdi
G2738-5. **Zülfi** çinüñde görenler dir yañaġı tābını / Her ṭaraf odlar şaçar aġzından ejderhā gibi
G2745-5. **Zülfi** sevdāsında bilmezler Muḥibbī nüktesin / Çünki kimse görmemiş görmez yılan ayaġını
G2746-2. Ḳaşuñdur mescid-i ʿAḳsā yüzüñdür Kaʾbe-i ʿulyā / ʿAceb mi **zülfüñ** olursa anuñ her dem siyeh-pūşı
G2749-4. Süvār ol esb-i nāz üzre ele al **zülfi** çevgānın / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyle senüñdür ḥüsn meydānı
G2758-3. ʿIşḳla çün olmışam dīvāneler ser-defteri / Bend idüp boynuma ṭaḳsun **zülfinüñ** fitrākını
G2758-4. Genc-i ḥüsnüñde beni çün urı **zülfüñ** ʿaḳrebi / Aġzuma şun luṭf idüp laʾl-i lebüñ tiryākını
G2759-2. Didüm gel **zülfüñi** kesme benüm ʿömrüm dırāz olsun / Didi devr-i ḳamerdür bu senüñ ʿömrüñ kesen kesdi
G2761-2. **Zülfüñe** bend olmış gel ḳoy zeneḫdān çāhına / Tā ebed ḳurtarmasun ḫabs itsün ol zindān beni

G2764-4. Gitmedi başından ey dil **zülfinüñ** sevdāsı āb / Bilmedüm dīvāne mi yāḫūd bu dil şeydā mı ki
G2771-1. Leylī **zülfüñ** dil-i Mecnūnı şeydā eyledi / ʿIşḳ zencīrin ṭaḳup boynuma rüsvā eyledi
G2772-3. Şöyle beñzer ki şabā **zülfine** buldı dest-res / Eyledi dehrüñ dimāġını muʿaṭṭar būları
G2773-2. Dīvāne kim ey dost didüm bir naẓar eyle / **Zülfini** kemend eyleyüben boynuma daḳdı
G2773-3. **Zülfini** ḳodı ʿārıżı üzre yine dilber / Ḫāçını gör ol fikri kim şuya bıraḳdı
G2782-3. Dostlar ʿayb eylemeñ ayruḳ dil-i dīvāneye / Derdümüñ dermānı ancaḳ **zülfinüñ** bāġı gibi
G2787-3. Leylī **zülfini** görelden olmışam Mecnūn-ı zār / ʿAḳlumı ṭaġıtdı āh ol āhüvāne gözleri
G2787-4. Bend-i zülfinden nice olsun göñül murġı ḫalāṣ / **Zülfini** dām itdi ḫālin ḳıldı dāne gözleri
G2791-3. **Zülfin** giderürdi ḥüsnini ʿarż itdi dil-firīb / ʿĀşıḳlar itdi cān ile dilden tena ʿumı
G2795-1. Bend itdi yine **zülfine** dilberā bizi / Her ḳanda ise aradı buldı belā bizi
G2797-1. **Zülfi** zencīrün görüp buldı göñül dīvāne key / Ḥāṣıl itdi şem ʿ-i ḥüsne cān yaḳup pervāne key
G2799-4. Bu göñül şāne gibi āh yine bin pāre olur / Ol perī **zülfine** ger ide şabā şāneligi
En1-1. Elif Ey **zülfi** siyeh ebrūsı çīn çeşmi Tātār / Nice feryād ideyin ḳarşuña ey dost hezār
En1-6. Ha Ḥayāt-ı ebedidür saña kim vāṣıl ola / N'ola Manṣūr gibi **zülfüñe** ḳılsañ ber-der
En1-14. Ṣat Ṣundum elümi **zülfi** kemendine irem / Bilmedüm siḥr ile her tārını ḳılmış ol mār
Tb1-4. Ḳan yudar **zülfüñ** ḳoḳusın işidüp āhū-yı çemen / **Zülfüñe** ber-dār olan bulur murādını hemān
Tb1-14. Her ḳılına **zülfüñüñ** diller şikār olmışdur / Ol sebebdendür ki bu dil bī-ḳarār olmışdur
Tb1-26. Gāh olur **zülfin** girib ebrūlarını çīn ider / Hey müselmānlar ḳoman göz göre ḳaṣd-ı din ider
Mh2-1. Göñlümi bend eyleyen **zülfinde** gördüm mū imiş / Çeşmüni āhū ṣanurdum bilmedüm cādū imiş
Mh3-13. Seyr ider gülzārı gördüm ol gözi āhūları / **Zülfini** ḳılmış perīşān ṭaġıdup giysūları
Mh4-9. Ey bād-ı ṣabā **zülfine** gel dest-res eyle / Bu dehr dimāġını muʿaṭṭar nefes eyle
Mh5-5. Ẕerre miḳdārı baña olmadı māyil n'ideyin / Ebr-veş **zülfin** ider yüzine ḫāyil n'ideyin
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāṣıḳuñ / **Zülfüñe** aṣılmadur aʿlā murādı ʿāṣıḳuñ / Boynuña ṣalınmadur zülf-i semen-sādan ġaraż
Mh11-1. Oldı zencīrin sürür bed-nām **zülfüñden** senüñ / Gireliden göñlüme evhām **zülfüñden** senüñ
Mh11-2. Ẕerre deñlü bulmadum ben kām **zülfüñden** senüñ / Meclis-i meyde ekenler nām **zülfüñden** senüñ / ʿanberīn itmek dilerler kām **zülfüñden** senüñ
Mh11-8. İstedüm **zülfine** el ḳomaḳ anuñ ben şāne-vār / Nūş-vārdı lebüñ men ʿ itme kim dīvāne-vār / Uyḫu gelmez göñlüme evhām-ı zülfüñden senüñ
Mh12-4. Alıbilmem **zülfe** ulaşmış göñül peyvestidür / Giceler dilde ḫayāl-i laʿl ü çeşm-i mestidür / Zirem-i ġam u ne ḫod pervāyı ḫ ʿābum var benüm
Mh12-6. **Zülfinüñ** bendin gören boynumda ider dāl o / Sīne sūzān çeşm giryān olmışam abdāl / Tekye-i dilde kebābum hem şarābum var benüm
Mh12-8. **Zülfine** dil baġlayan olur belā üzre belā / Ḫışm ile benden suāl idüp dirʿāṣıḳ kim baña / Dir idüm ḫavf iderem nice cevābum var benüm
Mh13-4. Didi **zülfümde** benüm vardur hezārān mübtelā / Bend-i zülfüñden meger kim bir kere açmış ṣabā / Bāġ u būstān dil ü cānuñ muʿaṭṭardur bugün
Mh16-5. Nergis-i şehyāsını her kim görürse āl olur / **Zülfini** fikr eyleyen her dem ḳıyl ü ḳāl olur
Mh17-2. Leylī **zülfinüñ** beni Mecnūnleyin rüsvā ḳılur / Āteş-i ruḫsārı eşk-i çeşmümi deryā ḳılur / Anuñ içün bu dil-i ġam-dīde yanar yaḳılur
Mh17-4. Dostum yaḳduñ ser-ā-ser bu cihānı ḳahr ile / Hey ne siḥr-engīzdür cāẕū gözüñ kim siḥr ile / Hā diyince **zülfüñi** biñ başlu ejderhā ḳılur
Mh18-2. Miḥnet ü derd ü belā ġam iḫtiyār itsem gerek / Göñlümi **zülfüñ** ġamından bī-ḳarār itsem gerek / Ol perīşānlıḳda ʿaḳlı tār u mār itsem gerek
Mr1-7. Murġ -ı dil naḳdine çün **zülfini** çengāl eyledüñ / Cānumı almaġa cānum neʿaceb āl eyledüñ
Mr9-9. Leylī **zülfi** ḥasretinden beni Mecnūn eyledi / Hecr elinden āh kim baġrum benüm ḫūn eyledi
Mr10-5. **Zülfi** sevdāsı ḳomaz sevdālara yelter beni / Ṭurmadan olmaz ḳuru ġavġālara yelter beni
Mr18-9. **Zülfini** anup bu dil olup perīşān aġlasun / Laʿlini fikr eyleyüp bu gözlerüm ḳan aġlasun
Mr21-9. Leylī **zülfüñ** ḥasretinden senüñ ey serv-i ḫırām / Deşt-i ġamda ġarḳa virdi göz yaşı cismüm tamām
Mr23-9. Göñlümi āvāre ḳıldum **zülfini** yād eyledüm / ʿAḳl u fikrüm ḫırmenin ser-cümle ber-bād eyledüm
Mr23-13. Göñlümi āşüfte iden ol yüzi bedr-ay imiş / **Zülfüñ** sevdāsı başumda ḳuru ġavġā imiş
Mr28-7. Ḳan yudaram dem-be-dem ben sāġar-ı gülgūn gibi / Leylī **zülfüñ** ḥasretinden olmışam Mecnūn gibi
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel **zülfinüñ** zünnārına / Māh-rūlar çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına
D1-1.Şem ʿ-i ruḫını kim göre pervāne olmaya / **Zülfi** ḫamını kim göre dīvāne olmaya
D4-1. Ey dost laʿlüñ ile dehānumı şekker it / **Zülfüñ** küşāde eyle cihānı muʿaṭṭar it
D22-1. **Zülfine** teshīr-i cān itmek ezelden ḫūyimiş / Bir ḳıl ile ʿālemi baġlar cādūyimiş
D41-1. **Zülfüñden** ol ṣabāya būy-ı nişāne virme / Yaʿni seḥerde ey dost **zülfüñi** şāne virme
B18. Yār eger **zülfin** giderse gün yüzinden ġam degül / Çün Muḥammed devridür küfre gerekmez iltifāt
B24. **Zülfini** dildār eyledi bir luʿb ile müşkīn-kemend / Ben ʿāşıḳ-ı dīvāneyem lāyıḳ degül mi baña bend
B103. Göñül ṭolaşa ger **zülfi** aġına / Ebed maḥbūsdur olmaz ḫalāṣ ol
B167. Gördükde yār beni yine çīn ider ḳaşın / **Zülfi** egildi ne didi bilmem ḳulaġına
B174. ʿArşa-i ḥüsn içre ger binse semend-i nāz ile / Ṭūp ide mihr ile māhı **zülfinüñ** çevgānına

zülf-i aġ [1] Saçının ağı.

G717-2. **Zülf-i aġında** görelden ḫālini bu murġ-ı dil / Bilmedi bende sebeb oldı aña ol dāneler

zülf-i ʿanber [3] Saçının güzel kokusu.

G89-5. Kāküline kimi reyḥān dir Muḥibbī kimi misk / Ḳo ne dirlerse disünler **zülf-i ʿanberdür** baña
G363-4. Serv gibi ṣalınup ʿarż-ı cemāl itse nigār / Nesne görinmez baña ol **zülf-i ʿanberden** leẕīẕ
G691-2. Zāhidüñ maḳṣūdı cennet bülbülüñ maṭlūb-ı gül / ʿĀṣıḳuñ göñli gözi ol **zülf-i ʿanber** ṣadādur

zülf-i ʿanber-bār [12] Amber kokusu/güzel koku yayan saç.

G474-1. Āh kim cāna bıraḳdı bir yüzi gül-nār nār / Bende çekdi göñlümi bir **zülf-i ʿanber-bār** bār
G501-2. **Zülf-i ʿanber-bārınuñ** naḳşinde ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G589-3. Aşmaġ içün her ḳılında nice yüz biñ ʿāşıḳ ı / Dil-rübālar **zülf-i ʿanber-bārını** dār itdiler
G848-3. El urup depretdükce **zülf-i ʿanber-bārını** / Ḥaşre dek şan ʿālem içre ebr-i müşk-efşān ḳopar
G1058-2. **Zülf-i ʿanber-bārınuñ** naḳşında ʿāciz ḳaldılar / Deste-i sünbülleri gerçi yazar naḳḳāşlar
G1241-4. Kim ki el ḳomaḳ dilerse **zülf-i ʿanber-bārına** / Göreyün kim pārelensün baġrı anuñ şāne-veş
G1415-3. Āfitābı kimse teşbīh eylemez ruḫsāruña / Zīrā anda ḫāl ü ḫaṭ ü **zülf-i ʿanber-bār** yoḳ
G1442-4. Kākülini dār ḳılmış nice biñ bī-dilleri / Çeşmi nergis yüzi gül ol **zülf-i ʿanber-bāre** baḳ
G1746-3. El irişmez çün nigāruñ **zülf-i ʿanber-bārına** / Ey göñül yiter bu yolda kendüyi āvāre ḳıl
G2197-2. **Zülf-i ʿanber-bārı** örtelden bulut-veş ḫaddüñi / Gün yüzini görmez olmışdur dirīġā āteş ü cān
G2310-2. **Zülf-i ʿanber-bārunuñ** būyın meger bād-ı ṣabā / Arayup bulmaḳ diler gezdügi budur kū-be-kū
G2561-1. **Zülf-i ʿanber-bārını** görsem ruḫ-ı dildārda / Destine sünbül aşılmış şanuram gülzārda

zülf-i ʿanber-bū [1] Amber kokulu saç.

G2411-1. Yine baġlandı bu göñlüm **zülf-i ʿanber-būlara** / Gözlerüm yaşı ʿacebdür dönmez ise cūlara

zülf-i ʿanber-efşān [1] Amber kokusu/güzel koku saçan saç.

bk. zülf-i ʿanber-feşān, zülf-i ʿanber-nīz, zülf-i ʿanber-rīz

G2119-1. ʿĀrıż mıdur bu cānā yā āfitāb-ı raḫşān / Sünbül midür ya kākül yā **zülf-i ʿanber-efşān**

zülf-i ʿanber-feşān [1] *bk. zülf-i ʿanber-efşān, zülf-i ʿanber-nīz, zülf-i ʿanber-rīz*

G989-1. Ḳaçan kim bād-ı āhumdan ol **zülf-i ʿanber-feşān** ditrer / Gidüp ʿaḳlum gelür ḫayret bu cismüm içre cān ditrer

zülf-i ʿanberīn [9] Amber gibi kokan saç, amber kokulu saç.

G720-3. Ol ḫāl-i müşk-bār ile bu **zülf-i ʿanberīn** / Murġ-ı dilüñ şikārına dāneyle dām olur
G1225-5. ʿAzm-i şikār eyledi ol **zülf-i ʿanberīn** / İtse olur Muḥibbī'ye zülfinden ol meres
G1303-2. Ruḫlaruñ üstinde n'eyler işbu **zülf-i ʿanberīn** / Kim görüpdür kim günüñ yüzini ṭuta paş
G1566-4. Dil düzdini ṭutup ser-i kūyuñda aşmaġa / İtdi o **zülf-i ʿanberīni** rismān ḳaşuñ
G1752-1. İki **zülf-i ʿanberīnüñ** çöz ruḫ-ı zibāye şal / Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir bir pāya sal
G2165-2. Bū virüp dīvāne eyler anı **zülf-i ʿanberīn** / Yañılup tā ki dimāġın müşk-būya virmesün
G2170-2. Ḥaydāriler gibi ṭaḳdum gūşa ḳulluḳ ḫalḳasın / Boynuma ḫalḳa olalıdan o **zülf-i ʿanberīn**
G2279-4. Görinen boynında yārüñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ / Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña **zülf-i ʿanberīn**
Tb1-1. Ḫaddüñ üzre tār u mār olmış dü **zülf-i ʿanberīn** / Şanmasun nūr ile olmışdur şehā ẓulmet ḳarin

zülf-i ʿanber-nīz [1] *bk. zülf-i ʿanber-efşān, zülf-i ʿanber-feşān, zülf-i ʿanber-rīz*

G1263-1. Göñlümi sevdāya viren **zülf-i ʿanber-niz** imiş / Cānumı ḳurbān iden ol ġamze-i ḫūn-rīz imiş

zülf-i ʿanber-rīz [1] *bk. zülf-i ʿanber-efşān, zülf-i ʿanber-feşān, zülf-i ʿanber-nīz*

G41-2. Her ṭarafdan nice serler kevkebi ġılṭān ola / **Zülf-i ʿanber-rīzini** ḳılsa eger çevgān aña

zülf-i ʿanber-sā [5] Amber kokulu/güzel kokulu saç.

G372-4. ʿIşḳıñuñ bī-ḫūşıyam dārū ne ḥācetdür baña / Beni bī-ḫūş itmege ol **zülf-i ʿanber-sā** yeter
G1060-1. Cān gözin aç bir naẓar ol **zülf-i ʿanber-sāyı** gör / Her ḳılında baġlu yüz biñ ʿāşıḳ-ı şeydāyı gör
G1405-1. Ney belā-engīzdür şol nergis-i şehlāya baḳ / Fitne ta ʿlīmin ider ol **zülf-i ʿanber-sāya** baḳ
G2092-1. Bilmedüm dil virmiş oldum **zülf-i ʿanber-sāya** ben / Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben
G2280-5. Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş / Virmeseydüm dil Muḥibbī **zülf-i ʿanber-sāya** ben

zülf-i belā [1] Saçının belası.

G1671-3. Yitmez mi ḳare başuma **zülf-i belāları** / Niçün getüre her yañadan de belā-yı dil

zülf-i bend [3] Saçının tuzağı.

G208-5. Ey Muḥibbī **zülf-i bendinde** gören dil murġını / Dir meges gibi ṭolaşmış aña dām-ı ʿānkebūt
G1040-2. **Zülf-i bendinde** bulup bu göñlümi cellād-ı çeşm / Sevdügüñ kim diyü baña itdügi işkencedür
G2747-3. Ḫālini dāne dökelden ehl-i diller ṣaydına / **Zülf-i bendine** giriftāram ḳosun yāyı ḳaşı

zülf-i cānān [4] Sevgilinin saçı.

bk. zülf-i cānāne, zülf-i dilber, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i nigār, zülf-i yār

G385-1. Her ḳaçan bād-ı seḥerden **zülf-i cānān** ṣarmaşur / Dehşet alur ʿaḳlı dil olur perīşān ṣarmaşur
G626-1. Bāġ-ı ḥüsninde ḳaçan kim **zülf-i cānān** bağlanur / Beñzer ol gence k'anuñ üstinde ṣu ʾbān bağlanur
G1042-1. Gözlerinden siḥri beñzer **zülf-i cānān** ögrenür / Her ḳılını itmege biñ başlı ṣu ʾbān ögrenür
G2244-1. Bend ḳıldum boynumı çün **zülf-i cānān** ile ben / Tā ölince ḳapusında ḳul olam cān ile ben

zülf-i cānāne [2] *bk. zülf-i cānān, zülf-i dilber, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i nigār, zülf-i yār*

G2338-1. Kim ki dil virdi **zülf-i cānāne** / Lāzımıdur ki ola civāne
G2347-1. Dilā rūşen-naẓar eyle yine sen **zülf-i cānāne** / Ruḥı üstinde rūşendür ki ḳaṣdı vardur īmāna

zülf-i cīm [2] Kıvrımlı saç.

G1290-2. Ḳomış ol **zülf-i ciminüñ** içinde noḳṭa ḫālin / Bu göñlüm murġına ḳarşu ne ḫoş vech ile dām itmiş
G2505-2. Elifken ḳāmetüm dāl itdüñ āḫır / Göñül vireliden sen **zülf-i cīme**

zülf-i çelīpā [1] Put gibi saç.

G2723-3. Deyr-ārā **zülf-i çelīpāñı** görüp ey muġbeçe / Baġlamazsam kāfir-i ʿışḳam bile zünnāruñı

zülf-i çevgān [14] Saçının çevganı/ciriti.

G56-7. **Zülf-i çevgānına** ṭūp it başunı meydāna gir / Çün Muḥibbī kendüñi merdāne söylersin baña
G137-1. **Zülf-i çevgānı** elinde görse dil bir yār-ı ḫūb / Ol zamān meydān-ı ʿışḳ içre ide başını ṭūb
G829-3. **Zülf-i çevgānına** el ursa nigār / Ṭūp olup dökile nice serler
G1274-4. **Zülf-i çevgān** ile bāziçeye geldi o nigār / Ser-i ʿuşşāḳ aña her yañadan ṭūp olmış
G1283-2. Ḥüsn meydānına gelse **zülf-i çevgānın** alup / Ṭūp olup ġılṭān olısardur yolına nice baş
G1507-2. Başumı ṭūp eyleyüp geldüm vefā meydānına / Ola kim ġılṭān ide bu **zülf-i çevgānuñ** senüñ
G1564-4. Esb-i nāz üzre el ursa **zülf-i çevgāna** nigār / Ehl-i ʿışḳ serden giçüben diye kūyuñdur senüñ
G1614-2. Ḥüsn meydānına geldüñ çünki ey çāpük-süvār / Başumı ṭūp eyle oldı **zülf-i çevgānuñ** senüñ
G1751-3. Didüm ey dilber dilersen başumı ṭūp eyleyem / Didi **zülf-i çevgānı** ḫāżırsan hemān meydāne gel
G1914-3. Semend-i nāz ile dildār el ursa **zülf-i çevgāna** / Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir ṭūp-ı ser çekdüm
G2025-3. Başum ṭūp eyledüm cānā bugün meydān-ı ʿışḳ içre / Elüñde **zülf-i çevgānı** neden sen çalabilmezsin
G2369-1. Kim bile diye **zülf-i çevgāne** / Başı ṭūp ola gire meydāne
G2789-2. Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı ḥüsn içre / Ser-i ʿuşşāḳı ṭūp eyler elinde **zülf-i çevgānı**
Mh10-10. **Zülf-i çevgānına** gūyā başumı göstermedür / Ṣubḥiyā dürr-i yetīmüm yaşumı göstermedür / Evvel-i ḫilḳatde āḫır neydi deryādan ġaraż

zülf-i dār [2] Saçının darağacı.

G1487-4. Çün göñül Manṣūrı fāş itdi maḥabbet sırrını / Tā ki ber-dār ola anda **zülf-i dārumdur** gerek
G1970-5. Ola kim yār aṣa Muḥibbī seni / Baş açup **zülf-i dāre** yalvareyim

zülf-i dil-ārā [2] Gönül alan saç.

G596-3. Eger dīvāne olursam görüp **zülf-i dil-ārāyı** / Beni benddür çeken bende baña zencīr kāküldür
G2421-1. Bilmedi virdi göñül **zülf-i dil-ārāmlara** / Dil-i āzāde düşer idi varup dāmlara

zülf-i dil-āvīz [2] Gönlün asıldığı saç.

G1536-1. Hey ne şirindür şehā laʾl-i şeker-rīzüñ senüñ / ʿĀleme fitne virür **zülf-i dil-āvizüñ** senüñ
G1624-3. Bend olmaḳ idi **zülf-i dil-āvizine** göñlüm / Aşılmaḳ aña da müyesser daḥi nāzik

zülf-i dilber [2] *bk. zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i nigār, zülf-i yār*

G199-2. Biñ pāre ola el uzadur **zülf-i dilbere** / Ġamdan dilümi pāreledü şāne ʿāḳıbet
Mr23-8. **Zülf-i dilber** gibi bu cānum perīşān eyledüñ / El-emān ey şu ʾle-i şevḳ-i maḥabbet el-emān

zülf-i dilber-veş [1] Sevgilininki gibi saç.

G1852-1. Göñlüm ister **zülf-i dilber-veş** perīşān-ḥāl olam / Yollar üzre ḫākipā olup düşüp pā-māl olam

zülf-i dildār [6] *bk. zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i dilber, zülf-i dost, zülf-i nigār, zülf-i yār*

G588-4. Dil-i sevdāyı kim ister irişmek **zülf-i dildāra** / ʿAceb dīvāne olmışdur ki ḳaṣd-ı āsumān eyler
G612-3. Göñül baġlansa bend olsaʿaceb mi **zülf-i dildāra** / Beni dīvāne vü şeydā iden ol ṣaçı sünbüldür
G1298-2. **Zülf-i dildāra** ṭolaşdı yine dīvāne göñül / Ḳaçan ola kim ola ḳayd ile benden ol ḫalāṣ
G1500-5. **Zülf-i dildārı** yine depretdüñ ey bād-ı ṣabā / İşbu ālem içre anı ʿanber-efşān eyledüñ
G1815-4. **Zülf-i dildār** ḫayāli gelicek didi göñül / Gözlerümden yiridür aña ḳuram ḫargāhum
G2722-5. Meger bād-ı ṣabā irdi Muḥibbī **zülf-i dildāra** / Dimāġın ṣubḥ-dem dehrüñ yine müşk-i ʿabir itdi

zülf-i dost [3] *bk. zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i dilber, zülf-i dildār, zülf-i nigār, zülf-i yār*

G101-3. Kimeʿanber kimine çenber görinür **zülf-i dost** / Çeşmüme her tārı anuñ mār u şuʾbāndur baña
G878-1. Ḫadd-i nigār baña gül-i aḥmer degül midür / Ya **zülf-i dost** müşk-i muʿanber degül midür
G2732-3. Genc-i ḥüsni seyrin isterken görindi **zülf-i dost** / Bilmedüm aña ṭılısm olmış meger şuʾbān iki

zülf-i dütā [9] İki kat olmuş saç.

G420-1. Ḥüsnini itme ṭaleb **zülf-i dütā** yanındadur / Kim olur ol gence mālik ejdihā yanındadur
G466-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol **zülf-i dütā** ikide bir
G1077(b)-6. Bāġ-ı ḥüsnüñde alur būseñi nāziklik ile / Ṣalınur boynuna ol **zülf-i dütā** ikide bir
G1113-2. Bu cihāndan giçüben belki bile cānumdan / Buʿacebdür ki göñül **zülf-i dütādan** giçemez
G1877-1. Laʾline el ṣunmaġa **zülf-i dütādan** ḳorḳaram / Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdihādan ḳorḳaram
G1904-6. Nigārā Kaʾbedür kūyuñ olup ḫālüñ aña āsūd / Aṣılmış ḫalḳadur gūyā ṣan ol **zülf-i dütā** ḳıblem
G1919-5. ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger / Yā niçün her dem keser **zülf-i dütāsın** bilmedüm
Mh9-2. Nār-ı ʿışḳa ṭolaşan bād-ı hevādan ḳorḳmaz / Şevḳ-i ruḫsāruñla dil **zülf-i dütādan** ḳorḳmaz / Ārzū-yı genc idenler ejdihādan ḳorḳmaz
Mr24-5. Göñül virdüm ben ol **zülf-i dütāya** / Düşüp nāgāh kām-ı ejdihāya

zülf-i ejdihā [1] Ejderha saçı.

G614-5. Genc-i ḥüsnine Muḥibbī ṣunma elin / Her ṭaraf **zülf-i ejdihā** görinür

zülf-i fettān [2] Fitneci saçı.

G732-1. Çeşm-i meste içmegin ḳan ṣanma müjgān ögredür / Aġz açup gūşına ol **zülf-i fettān** ögredür
G1381-5. Fitne-i devr-i ḳamerdür çün Muḥibbī rūy-ı yār / **Zülf-i fettān** fitne başı olsa ṭañ mı her ṭaraf

zülf-i girih-gīr [3] Düğüm düğüm/karışık saç.

G320-3. Düşüp ayaḳlara pā-māl ola nice dil ü cān / Ger perīşān ide ol **zülf-i girih-girini** bād
G1611-5. Ser-te-ser mūyuñ Muḥibbī'ye reh-i sevdā imiş / Ḳılmış āvāre anı **zülf-i girih-gīrüñ** senüñ
G2431-1. Dil dutdı vaṭan **zülf-i girih-gīr** arasında / Dīvāneye ḫoşdur dura zencīr arasında

zülf-i ḫam [4] Kıvrılmış saç.

G652-1. Göñlini ʿāşıḳlarun ol çeşm ü **zülf-i ḫam** ḳapar / Hey ne sāḥirdür gözüñ siḥr eyleyüp ādem ḳapar
G861-4. Ruḫlaruñ tābına ḳarşu ḳoma gider zülfüñi / Ḳorḳum oldur āteşe doymaz ol **zülf-i ḫam** yanar
G964-3. Bir yaña cevr-i yār u bir yaña ṭaʿn-ı ḫalḳ / Bu ara yirde ḳalmışı **zülf-i ḫam** öldirür
G1845-2. Her kim ki göre yüzini cāndan beri olur / **Zülf-i ḫam** ile boynına ṭaḳmaz ḳılādeñem
G2226-1. Ey dil hevā-yı kākül içün **zülf-i ḫamdesin** / Şād ol göñül ki silsile-i bend-i ġamdesin

zülf-i ḫam-der-ḫam [1] Kıvrım kıvrım saç.

G82-3. Hey neler eyler bu ḳara günlüye firḳat şebi / Ḫaṭ cüdā kākül cüdā ol **zülf-i ḫam-der-ḫam** cüdā

zülf-i hevā [1] Saçın sevdası.

D51-2. Şūrīde göñül **zülf-i hevāsıyla** düşelden / Deryā gibi gitmezse ʿaceb mi ḫafaḳānı

zülf-i hindū [1] Siyah saç.

G2601-4. **Zülf-i hindūsına** anuñ nice kāfir dimeyem / Göz göre ṭapa öñinde būt-i simini ola

zülf-i ḫoş-bū [1] Hoş kokulu saç.

G2086-1. Çekeli bir **zülf-i ḫoş-bū** Nāzenīnüñ minnetin / Almazʿaynuma müşkiʿanberīnüñ minnetin

zülf-i kāfir [1] Kafir saç.

G640-3. Türk-i çeşmün mülk-i dil tārācına / **Zülf-i kāfir** kiş ile leşker çeker

zülf-i kec [2] Eğri, büklüm saç.

G2352-5. Seni yoldan çıḳarur bil Muḥibbī / Eger dil baġlu ḳala **zülf-i kecde**
G2494-3. Benüm bend olduġum itmeñ taʿaccüb / Ne diller benddür bu **zülf-i kecde**

zülf-i kemend [3] Kement saç.

G915(a)-7. **Zülf-i kemendüñ** Nergis-i mestüñ / ʿĀşıḳa cevrüñ Ḫāl-i siyehüñ
G2682-1. Dīvāne ḳıldı **zülf-i kemendi** dütā bizi / Pervāne itdi yaḳdı ol āteş-liḳā bizi
D39-1. Ṭaḳalı **zülf-i kemendin** boynuma ol müşk-bū / Eyledi āvāre vü Mecnūn beni jülīde-mū

zülf-i kemend-endāz [1] Kement atan saç.

G2504-1. Şu gibi ger meyl idersem ṭañ mı serv-i nāzuma / Bağludur çoḳdan göñül **zülf-i kemend-endāzuma**

zülf-i ḳıllāb [1] Saçının çengeli.

G613-1. **Zülf-i ḳıllābı** ile göñlüm Muḥibbī cān çeker / Bağlanur bend-i belāya ḥabs ile zindān çeker

zülf-i Leylā [8] Leylâ'nın saçı. Siyah saç.

G50-2. Belā zencīrlerin Mecnūnleyin āh / Daḳar boynuma āḫır **zülf-i Leylā**
G270-5. **Zülf-i Leylā** olalı boynuma zencīrüm benüm / Eylerem dīvāne-veş bāḥir der ü dīvār baḫş
G674-1. Görelden **zülf-i Leylāsı** göñül sevdāya düşmişdür / Olup Mecnūn gibi şeydā yürür şaḥrāya düşmişdür
G1237-3. Düşmemişken aña raḥmine daḫi Mecnūnı zār / **Zülf-i Leylādan** dil-i dīvānemüz āgāh imiş
G1266-4. Beni Mecnūn-ṣıfat itdi nigāruñ **zülf-i Leylāsı** / Dil-i dīvāne deprenmez ṣanasın pāy-bend olmış
G1883-4. Virmeden bir kimse daḫi **zülf-i Leylādan** ḫaber / Gelmeden Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm
G1923-1. Boynuma zencīr olaldan **zülf-i Leylālar** benüm / Mesken olsa ṭañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm
G2645(a)-1. Olaldan boynuma zencīr yārüñ **zülf-i Leylāsı** / Ne ṭañ āşüfte olursa dil Mecnūn u şeydāsı

zülf-i mār [1] Yılan (gibi) saç.

G31-6. Lebüñi aġzuña alsañ aña tiryākdur ṣaḳla / Ṣaḳın sen **zülf-i mārından** ṭurmaz o sem peydā

zülf-i mekkār [2] Hileli/hilekâr saç.

G2231-3. Ruḫlarında dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil / Öldürüñ eger o **zülf-i mekkār** olmasun
G2231-4. Bir naẓarla cān alup itdi göñül mülkini ḫarāb / Öldürüñ eger o **zülf-i mekkār** olmasun

zülf-i miskīn [1] Misk kokulu saç.

G615-1. ʿAnber ü zülfe naẓar ḳıl **zülf-i miskīn** kendidür / Ger nebāt isterseñ ey dil laʾl-i şīrīn kendidür

zülf-i muʿanber [2] Amber sürülmüş saç.

G690-2. İki yanında iki **zülf-i muʿanber** ṣalınup / Ġāfil olmañ andan ey dīvāneler dil bāġıdur
G1162-1. İtdi ol **zülf-i muʿanber** kākülin zencīrümüz / Ġam yimek dīvāneler oldı bizüm tedbīrümüz

zülf-i müşk-āsā [1] Miskle donatılmış saç.

G2723-1. **Zülf-i müşk-āsā** ile örtme ḳamer-ruḫsāruñı / Dostum maḥrūm ḳılma ʿāşıḳ-ı dīdāruñı

zülf-i müşk-bār [1] Misk yağdıran saç.

G391-1. Fitne-i ʿālemdürür her dem o **zülf-i müşk-bār** / Ḥʸāb-ı rāḥat gözüme göstermez ol çeşmi ḫumār

zülf-i müşk-būy [1] Misk kokulu saç.

G2250-3. Şu **zülf-i müşk-būyuñı** gel boynuma bıraḳ / Ey dost hezār yeg yaraşur ʿanberīneden

zülf-i müşk-efşān [2] Misk saçan saç.

G243-2. Cān u dil olur müşerref būy ile ʿālem ṭolar / Deprenicek ruḫlarında **zülf-i müşk-efşān** dost
G2303-4. **Zülf-i müşk-efşān** ile añduñ yine şekker lebin / Lezzet alsa oḳuyan şiʿrüñde yāḫūd ṭañ mı bū

zülf-i müşk-giysū [1] Misk kokulu elbisenin ucu.

G121-3. **Zülf-i müşk-giysūña** doḳındı meger bād-ı seḥer / Ḳıldı bu ʿālem dimāġını muʿaṭṭar yine ṭīb

zülf-i müşkīn [10] Misk kokulu, miskli saç.

G424-5. **Zülf-i müşkīne** Muḥibbī el uzat tā iresin / Ruḫlarında dilberüñ iḳbāl ü devlet bestedür
G808-1. Leblerüñ ʿuṣṣāḳa ṭurmışdur mey-i ḥamrā ṣatar / **Zülf-i müşkīnüñ** maḥabbet ehline ḥelvā ṣatar
G1066-1. Şāne ile her ḳaçan kim **zülf-i müşkīn** ṭaġılur / Şöyle kim ʿālem olar ṣan nāfe-i çīn ṭaġılur
G1347-4. Ḫalḳa ḫalḳa kākülüñ boynuma olmışdur kemend / **Zülf-i müşkīnüñ** hevāsı ile pür-sevdā dimāġ
G1599-3. Ṭañ degüldür **zülf-i müşkīnin** eger tār eylese / Ḫam olup bezm-i belāda ḳāmetüm olduḳda çeng
G1741-4. Ruḫı üstinde dildāruñ görenler **zülf-i müşkīnin** / Ṣanurdum ḫırmen-i gülde ḳomışlar deste-i sünbül
G2222-1. **Zülf-i müşkīnüñi** ey dilber tırāş itmek neden / Çeşminüñ yaşın döküp baġrumı baş itmek neden
G2400-1. **Zülf-i müşkīn** kim görinür nūr-ı ʿārıż-ı dildārda / Deste-i sünbül aşılmış ṣanasın gülzārda
D16-1. Cān dimāġına yine bād-ı ṣabā bū getürür / **Zülf-i müşkīnüñe** uġradı meger bū getürür
B13. Olup şirāzesi ol **zülf-i müşkīn** / Kitāb-ı ḫüsne alnuñ oldı miḳlāb

zülf-i müşkīnāb [1] Misk kokulu saf saç.

G157-1. ʿĀrızun üzre didüm ḫamdur bu **zülf-i müşkīnāb** / Didi āteş üzre düşse mū da olur pīç ü tāb

zülf-i nigār [3] *bk. zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i dilber, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i yār*

G1051-3. Yāduma gelse ḳaçan ḫāl ü ḫaṭ u **zülf-i nigār** / Göñül āşüfte vü cān vālih ü ḥayrān görinür
G2465-5. **Zülf-i nigāra** göñlüm aşılsa ʿaceb degül / Çoḳlar Muḥibbī kendin aṣar iḫtiyār ile
Mr27-1. Ṭolaşdı dil yine **zülf-i nigāra** / Ṭutuldı cān ile dil ʿışḳ-ı yāra

zülf-i perçem [1] Zülfün perçemi.

G2683-2. Her kim ki naẓar eyleye ol **zülf-i perçeme** / Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi

zülf-i perīşān [17] Dağınık saç.

G84-2. Ḫāṭırum cem ʿiyyetini ṣorma benden ey ṭabīb / Çün ḫayāl ü fikr ol **zülf-i perīşāndur** baña
G473-4. Tāru mār itdi beni **zülfi perīşānı** gibi / Eyledi cevr ü cefādan yārem üzre yāre yār
G488-5. Şāne ursa zülfine ḳalmaz Muḥibbī dilde hūş / Bu perīşānlıḳ ḳamu **zülf-i perīşāndan** gelür
G545-3. Aradum **zülf-i perīşānuñda** göñlümi didüm / Didi bulmazsın anı çāh-ı zeneḫdānumdadur
G1104-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp **zülf-i perīşān** istemez
G1105-2. Bu ser-i ser-geşte sevdāñ ile āşüfte olan / Ḫāṭırın cemʿeyleyüp **zülf-i perīşān** istemez
G1297-5. Key perīşān-ḫāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül **zülf-i perīşāndan** ḫalāṣ
G1331-5. Ey Muḥibbī āh kim **zülf-i perīşānın** görüp / Dil perīşān oldı vü olmadı hergiz müctemiʿ
G1612-2. Nice pā-māl olmasun göñlüm perīşān-ḫāl olup / Görürem örter yüzin **zülf-i perīşānuñ** senüñ
G1651-3. Leylī zülfüñi görüp dil nice Mecnūn olmasun / Boynuma zencīrdür **zülf-i perīşānuñ** senüñ
G1933-3. Göreli **zülf-i perīşānuñ** perīşān olmışam / Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḥayrān benüm
G2249-4. Ruḫlaruñ üzre yine **zülf-i perīşānı** görüp / Āh sevdāya düşüp ḫāl-i perīşānum ben
G2405-1. Ol çeşm-i siyeh **zülf-i perīşān** arasında / Nergis gibidür kim bite reyḥān arasında
G2448-1. Olmış ḫadinde **zülf-i perīşān** girih girih / Mū görse olur āteş-i sūzān girih girih
G2526-3. Siḥr idüp didi ki her tārını bir mār itdüm / Kimse el ṣunmaya tā **zülf-i perīşānumuza**
G2558-3. Ol perinün dil perīşān eylemek şānındadur / Anuñ içün meyl ider **zülf-i perīşān** oynına
B78.Key perīşān-ḫāl olupdur bu Muḥibbī hecr ile / Pes ḳaçan olur göñül **zülf-i perīşāndan** ḫalāṣ

zülf-i perīşāne [1] Dağınıklık içindeki saç.

G2311-3. Söyle ol **zülf-i perīşāne** perīşānlıġumı / Nice bir cevr ide ol **zülf-i perīşāne** be-gū

zülf-i pīç-ā-pīç [2] Kıvrım kıvrım saç.

G1606-3. **Zülf-i pīç-ā-pīçüni** zencīr idüp gāhi kemend / Hey nice ʿāḳilleri ʿışḳuñ ile Mecnūn eyledüñ
G2429-1. **Zülf-i pīç-ā-pīçini** dilber bıraḳdı gūşına / Āh kim şimdengirü feryād girmez gūşına

zülf-i pür-çīn [1] Kıvırcık saç.

G2154-3. **Zülf-i pür-çīnüñi** zeyn eyledi meşşāṭa-i ṣunʿ / Ruḫlaruñ meh görinür oldı ḫaṭuñ ġāliye-gün

zülf-i pür-ḫam [1] Kıvrık saç.

G734-2. Dilberā ʿārıżun üstindeki **zülf-i pür-ḫam** / Mārdur ḫalḳa ḳılup cismini gülşende yatur

zülf-i reyḥān [1] Fesleğen saç.

G398-5. Çünki dil Mecnūn olup düşdi belā ṣaḥrāsına / Bu Muḥibbī bilmedi ol **zülf-i reyḥān** ḳandadür

zülf-i selāsil [1] Zincir gibi saç.

G1694-5. Ḫalāṣ olmaḳ ne mümkindür bu bendden / Ṭaḳıla boyna çün **zülf-i selāsil**

zülf-i semen-sā [6] Yasemin döşeyen, yaseminimsi saç.

G128-3. Serv-ḳaddini görüp oldı gözüm yaşı revān / Göñlüm āvāredür ol **zülf-i semen-sāya** düşüp
G787-2. Ey ṣabā müşk ileʿanber ḳoḳusından ne biter / Getürürseñ baña ol **zülf-i semen-sāyı** getür
G790-1. Dem-be-dem bu göñlüme **zülf-i semen-sālar** gelür / Uzun uzaḳ dürlü dürlü başa ġavġālar gelür
G2706-1. Beni Mecnūn eyleyen **zülf-i semen-sālar** gibi / İñleden ġam meclisinde göñlümi nālar gibi
Mh10-6. Nāle olmayınca añılmadı adı ʿāşıḳuñ / Zülfüñe aşılmadur aʿlā murādı ʿāşıḳuñ / Boynuña ṣalınmadur **zülf-i semen-sādan** ġaraż
Mr11-3. Ben dimezdüm ki göñül **zülf-i semen-sāya** düşe / Her ḳaçan göre perī-rūyı hemān pāya düşe

zülf-i ser-keş [2] İnatçı/karışık saç.

G663-5. Ḫaṭṭı bir yaña çeker bir yaña **zülf-i ser-keşi** / Kendü kārında Muḥibbī n'eylesün ḥayrān olur
G873-4. Her ne deñlü var belā ol **zülf-i ser-keşden** ḳopar / Fitne vü ẓulm ü sitem ol çeşm-i fettāndan gelür

zülf-i sevdā [5] Saçının sevdası.

G550-1. Gāhʿaḳlum **zülf-i sevdāsiyle** ser-gerdān olur / Geh ġubār-ı ḫaṭṭı ile bu göñlüm ḥayrān olur
G1124-3. Baña beñzer key perīşān-ḫāl gördüm dil seni / **Zülf-i sevdāsına** düşmiş ṭālib-i pür-ḫamlaruz
G1234-3. Bend olsun zülfinüñ her bir ḳılında cān u dil / **Zülf-i sevdāsından** özge gel hevā ḳılma heves
G1973-5. **Zülf-i sevdāsı** Muḥibbī yārüñ / Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem
G2021-5. **Zülf-i sevdāsı** ile düşdüñ Muḥibbī vādiye / N'olısar ḫālüñ ḳatı Mecnūnleyin āvāresin

zülf-i sitem-kār [1] Sitemkâr saç.

G1109-1. Dem mi var cevr ü cefā **zülf-i sitem-kār** eylemez / Laḥẓa mı vardur beni ol çeşm bīmār eylemez

zülf-i siyāh/siyeh [22] Siyah saç.

G146-5. Ka ʾbe-i ʿulyā yüzidür örtüsi **zülf-i siyāh** / Ey Muḥibbī perde keşf it ruḫ-ı raḫşānın öp
G401-4. Tiryākdur çün leb-i dilber ne ġam ey dost / **Zülf-i siyehüñ** mār-ṣıfat gerçi semi var
G473-2. Kār-ı bārum ḳalmadı ṭaġıldı ʿaḳlum ser-te-ser / Gün yüzinde ideli **zülf-i siyāhın** tār u mār
G560-2. Beni bend itdi ol **zülf-i siyāha** / Dil-i Mecnūn hemīşe yasta ḫoşdur
G580-1. Gāh olur mehtāb-ı rūyını kemāhi gösterür / Geh dönüp örter anı **zülf-i siyāhı** gösterür
G643-3. Mümkin midür ki görine genc-i cemāl-i yār / **Zülf-i siyāhı** her yaña biñ başlu mār olur
G695-5. Düzd oldı göñül **zülf-i siyāhuñ** gicesinde / Miskīni görüñ bilmedi anuñ ʾāsesi var
G1026-2. Yüzüñ ḫūrşīdine **zülf-i siyāhuñ** / Yazılmış ḫaṭṭ ile ḫoş sāye-bāndur
G1276-2. **Zülf-i siyehüñ** fikrini dün gice iderken / Añduḳda hemān yüzüñi gördüm seḥer olmış
G1455-2. Ruḫları üstin vaṭan ḳılsa n'ola **zülf-i siyāh** / Ḳanda genc olsa anuñ üstinde kim dir mār yoḳ
G1584-2. Gice kim vardur şehā **zülf-i siyāhuñdan** eşer / Gün ṭulū ʿ eyler seḥer-geh rūy-ı pākuñdur senüñ
G1744-1. Ol **zülf-i siyeh** bağlaya dil kīne ne müşkil / Ṣunarsa eger küfr elini dīne ne müşkil
G1795-1. Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm / Tār-ı şeb **zülf-i siyāhumdur** benüm
G2285-4. Göñül virdüñ çü ol **zülf-i siyāha** / Muḥaḳḳaḳ belki başdan da çıḳarsın
G2372-3. Mecnūn ola kim göre **zülf-i siyāhı** / Sevdāyi ola ṭola dimāġı hevā ile
G2380-3. Gül yüzüñ üzre ḳaçan ṭaġıla **zülf-i siyehüñ** / Görinür baña bu cān gülşeni şeb-būlar ile
G2501-2. ʿĀrıżuñ üstinde düşmişdür meger **zülf-i siyāh** / Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāġına
G2608-1. Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi / Anda **zülf-i siyehüñ** sünbül-i sīrāb gibi
G2724-4. Ṭutdı od içre vaṭan ruḥları dūrında yine / ʿAcebā per-i semender mi ki **zülf-i siyehi**
Mr11-9. Yiridür ḫāk iderse seni ol **zülf-i siyāh** / Göñül ucından irür cism ile bu cāna tebāh
B54. Ḳalb-i şikeste **zülf-i siyāhuña** bestedür / Bī-ḥadd cefālar eyleme göñül şikestedür
B159. Başdan ayaġa olursa da günāh / Boynuma ṣalımaz ol **zülf-i siyāh**

zülf-i siyeh-kār [8] Günahkâr/kötü niyetli saç.

G565-1. Geh beni **zülf-i siyeh-kār** öldürür / Gāh ol çeşm-i sitem-kār öldürür
G1745-1. Dil bağlamaḳ ol **zülf-i siyeh-kāre** ne müşkil / Bil bağlaması göz göre zünnāre ne müşkil
G2054-1. Ḳan yudarsa ṭañ degül la ʾl-i leb-i yār isteyen / Cān virür bu yolda bir **zülf-i siyeh-kār** isteyen
G2097-3. İsterem **zülf-i siyeh-kārı** içün cānum virem / Ey şeb-i ġam n'ola ben bīmāre imdād idesin
G2398-1. Kim çıḳar başa şehā **zülf-i siyeh-kāruñ** ile / Oda yana dil ü cān āteş-i ruḫsāruñ ile
G2460-7. Öykindigiyçün **zülf-i siyeh-kāruña** ey dost / Bildi ṣuçını oldı yüzi ḫīre benefşe
G2484-1. Beñzer dirilür **zülf-i siyeh-kāre** benefşe / Anuñ içün oldı çü yüzi ḳare benefşe
G2779-4. Her kim ki vara **zülf-i siyeh-kāre** bend ola / Kendü eliyle başına alur belāsını

zülf-i siyeh-pūş [2] Karalar giymiş saç.

G513-1. Ehl-i diller bendi ol **zülf-i siyeh-pūşumdadur** / ʿĀşıḳun āḫır helākı çeşm-i serḫoşumdadur
G2746-3. Ḳaşı yāyın ele alsa ḳafada perçemi ḫāżır / Dil almaġa gider öñce iki **zülf-i siyeh-pūşı**

zülf-i şeb [2] Saçın karanlığı/gölgesi.

G605-6. Ḳayġuludur gerçi kim **zülf-i şebinde** bu göñül / Añsa ammā ʾārıżuñ ṣubḥuñ hemān ḫurrem düşer
G2428-5. **Zülf-i şebine** irdüñ şem ʿ-i cemāle ḳarşu / Pervāne-veş Muḥibbī yanmaġa nārı gözle

zülf-i şeb-dīz [11] Karayağız, arap atı gibi saç.

G58-4. **Zülf-i şeb-dīzi** öñine gerçi kimse giçmedi / Eşk-i gülgūnumla ḳarşu vireyin meydān aña
G87-3. **Zülf-i şeb-dīz** ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Olmadı hem-pām egerçi virmişem meydān aña
G450-2. **Zülf-i şeb-dīz** ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / İşidelden berü kim la ʾl-i lebüñ öñdülidür
G502-4. **Zülf-i şeb-dīzüñ** görüp ey ḫusrev-i şīrīn-dehen / Ḳoşmaġ içün eşk-i çeşmüm dem-be-dem Ceyḥūn olur
G723-5. Nigāruñ **zülf-i şeb-dizi** Muḥibbī eşk-i gülgūnum / Görüp ḳoşmaġa gelmege gelüpdür bir semend ister
G1536-4. Her ḳaçan meydān-ı ḫüsne gelse ey Yūsuf-ı cemāl / Başumı ṭūp idiser ol **zülf-i şeb-dīzüñ** senüñ
G2030-3. **Zülf-i şeb-dīzi** ile ḳoşdum yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñdür cehd ḳıl giçilmesün
G2121-3. **Zülf-i şeb-dīz** ile ḳoşdum bu yaşum gülgūnını / Ey gözüm ġayret senüñkiden yaşın giçilmesün
G2316-6. **Zülf-i şeb-dīz** ile ḳoşdum yine gülgūn yaşumı / Öñdül aldum çünki çoḳ geldüm ben andan ilerü
G2508-4. Ḳoşalum eşk-i gülgūnın ḳanı ol **zülf-i şeb-dīzüñ** / Ḳosañ ger būseni öñdül yaşuḳ ġāyet yaraġında
G2713-5. Ey Muḥibbī **zülf-i şeb-dīzine** oldı hem-ʿinān / Raḫş-ı āh u eşk-i gülgūn ü anuñ yügregi

zülf-i şeb-reng [3] Gece renkli saç.

G834-1. Çeşm-i ḳattāluñ senüñ mekr ile āl üstindedür / **Zülf-i şeb-rengüñ** de her dem ḳıyl ü ḳāl üstindedür
Tb1-21. **Zülf-i şeb-rengüñ** şehā reyḥān ü ʾanberden laṭīf / Dişlerüñ lü'lü'-yi terden çeşmüñ ʾanberden laṭīf
Mr22-9. Vaṣluñ ister cān u dilden bu Muḥibbī mübtelā / **Zülf-i şeb-rengüñ** olupdur başuma yüz biñ belā

zülf-i ṭarrār [3] Yan kesici saç.

G1415-1. **Zülf-i ṭarrāruñ** gibi ʿālemde bir ṭarrār yoḳ / Çeşm-i mestüñe müşābih bir gözi ḫummār yoḳ
G1500-4. **Zülf-i ṭarrāruñı** cānā ṭaġıdup gül yüzüñe / Bir siyeh hindūçei sen Rūma sulṭān eyledüñ
G1778-3. Nice diller baġlup āḫır beni bend eyledüñ / Hīç teraḥḥum itmedüñ ey **zülf-i ṭarrārum** benüm

zülf-i yār [5] *bk. zülf-i cānān, zülf-i cānāne, zülf-i dilber, zülf-i dildār, zülf-i dost, zülf-i nigār*

G144-4. **Zülf-i yāre** uġrayup beñzer gelür bād-ı ṣabā / Ol sebebdendür dimāġ-ı ʿālemi pür itdi ṭīb
G605-4. Tāb-ı ḫaddinden eger ḳurulsa ṭañ mı **zülf-i yār** / Āteşe ḳarşu olıcaḳ lā-büd aña ḫam düşer
G916-6. Ṣabā el urdı beñzer **zülf-i yāre** / Dimāġ-ı ʿālemüñ oldı muʿaṭṭar
G1139-2. Olacaḳ iş çün degül ṭolaşdı **zülf-i yāre** dil / Ol sebebden yil gibi yoḳdur bizüm ārāmumuz
G2395-1. **Zülf-i yāre** baġlanup sevdā getürdüñ başuma / Nice dürlü ey göñül ġavġā getürdüñ başuma

zülf-i zencīr [9] Saçının zenciri. Sevgilinin saçına bağladığı/taktığı ip.

G105-1. **Zülf-i zencīrine** ṭolaşdı dil oldı mübtelā / Eksük olmaz ḳandase dīvāneye derd ü belā
G665-3. **Zülf-i zencīrin** daḳarsa n'ola boynuma nigār / Gördi dīvāneligi bu dil-i şeydāya düşer
G750-5. **Zülf-i zencīrin** anuñ içün daḳdı dilber boynuma / Bu Muḥibbī'yi bilür ʿışḳında şīr-i ner giçer
G1611-3. Tekye-i ʿışḳ içre ṭaʿn ider bugün Mecnūna dil / Boynuma bend olalıdan **zülf-i zencīrüñ** senüñ
G1672-1. Boynuña daḳ **zülf-i zencīrin** dil-i dīvāne gel / Şemʿ-i ḥüsne cānuñı pervāne eyle gel
G1754-1. **Zülf-i zencīrine** yārüñ mübtelā oldı göñül / Başdan ayaġa belā üzre belā oldı göñül
G2128-4. **Zülf-i zencirini** boynuma niçün daḳmaya yār / Ser-i kūyında dilā sen daḥi Mecnūn olasın
G2129-4. **Zülf-i zencīrine** düşdünse ḫalāṣ isteme gel / Bu delülikle dilā nicesi ġuldan çıḳasın
G2669-4. Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne iderler / Anuñçün **zülf-i zencīrüñ** olupdur boynumuñ bendi

zülf-i zünnār [1] Saçının kuşağı.

G1097-3. Muṣḥaf-ı ḥüsnin öpüp sürmek dilerdüm yüzüme / Mānīʿ olup ara yirde **zülf-i zünnārum** ḳomaz

zülf ü çeşm [1] Saç ve göz.

G921-3. Baña şor **zülf ü çeşmüñden** neler gördüm neler gördüm / Biri ser-fitne-i ʿālem birisi ʿayn-i āfetdür

zülf ü dehen [1] Saç ve ağız.

G1472-2. İlm-i ġayb oldı meger çeşm ile **zülf ü dehenüñ** / Şerḥ-i maʿnāsına kim ḳādir olur böyle fenüñ

zülf ü ebrū [1] Saç ve kaş.

G2059-4. **Zülf ü ebrū** çeşm ü müjgān ḫāl ü ḫaṭ ʿasker çeküp / Pāy-māl eyler eger Ḫusrev eger cāmın Cemin

zülf ü fem [1] Saç ve dudak. *bk. zülf ü leb*

D27-1. Dostum **zülf ü femüñ** eyler bu cān çün nizāʿ / Ancaḳ eyler tīr-i ġamzeñ bu nizāʿı inḳitāʿ

zülf ü ġamze [1] Saç ve gamze.

G1092-2. İctināb eyler ẓulmden dostum kāfir daḥi / Yā nedendür **zülf ü ġamzeñ** ẓulm ider dād eylemez

zülf ü ḫadd [1] Saç ve yanak. *bk. zülf ü ruḫ, zülf ü ruḫbār, zülf ü ruḫsār*

G1510-5. Ey Muḥibbī **zülf ü ḫaddin** fikr ḳıl şām u seḥer / Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ

zülf ü ḫāl [2] Saç ve ben (yüzdeki siyah leke).

G1737-2. Bilmezem kendüm yitürdüm bir ʿaceb dīvāneyem / Gözlerümle düş olalıdan benüm ol **zülf ü ḫāl**
G2025-2. Didüm zülfüñ midür cānā nedür ol dāneler didi / Esirümsin nice yıllar o **zülf ü ḫāla** bilmezsin

zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭ [1] Saç, ben (yüzdeki siyah leke) ayva tüyü.

G691-5. Bu Muḥibbī **zülf ü ḫāl ü ḫaṭṭuña** ḳılmaz naẓar / Yazılan levḥ-i dilinde naḳş-ı rūy-ı sādedür

zülf ü ḫaṭ [2] Saç ve ayva tüyü.

G882-1. ʿĀrıżuñda ẓāhir oldı **zülf ü ḫaṭ** ey gül ʿiẓār / Gülşen içinde bulunsa ṭañ mı didüm mūr u mār
G887-5. Her şeb Muḥibbī **zülf ü ḫaṭuñ** ḥasreti ile / Yummaz gözini nāle vü āh-ı seḥer çeker

zülf ü ḫaṭṭ ü kākül [1] Saç, ayva tüyü ve kâkül.

G1516-3. **Zülf ü ḫaṭṭ ü kākülüñ** her yañadan idüp hücūm / ʿĀrıżuñ dīn şehri iken kāfiristān eyledüñ

zülf ü kec-ḳaş [1] Saç ve eğri kaş.

G779-2. Gözle ey dil ḳaddini fikr itme **zülf ü kec-ḳaşın** / Kim ḳılursa egrilik ḳılsun hemān sen ṭoġrıdur

zülf ü leb [1] *bk. zülf ü fem*

G661-4. Görüp **zülf ü lebüñi** secde itdüm / Oḳudum āyeti والیل کوثر

zülf ü mūy [1] Saç ve kıl.

G1564-1. Cānumı pervāne iden şemʿ-i rūyuñdur senüñ / Göñlümi vīrāne ḳılan **zülf ü mūyuñdur** senüñ

zülf ü nergis [1] Saç ve nergis.

G2323(b)3. Teraḥḥum eylemez ol **zülf ü nergis** / Ḥayāl ile dil ü cān oldı ṣayru

zülf ü ruḫ [1] *bk. zülf ü ḫadd, zülf ü ruḫbār, zülf ü ruḫsār*

Mh12-2. İñlerem tā ṣubḥa dek sīne rübābum var benüm / Rūz u şeb **zülf ü ruḫuñdan** pīç ü tābum var benüm / Ḫoş rıfḳum ḫoş şebüm ḫoş māhitābum var benüm

zülf ü ruḫbār [1] *bk. zülf ü ḫadd, zülf ü ruḫ, zülf ü ruḫsār*

Mr1-13. **Zülf ü ruḫbāruñ** ḫayālinden dile ġamlar gelür / Firḳat ü hecrüñle gözden gāh olur demler gelür

zülf ü ruḫsār [3] *bk. zülf ü ḫadd, zülf ü ruḫ, zülf ü ruḫbār*

G412-5. Nice medḥ itsün Muḥibbī **zülf ü ruḫsāruñ** senüñ / Bir ḳılun resminde çün ʿaciz ḳalur naḳḳāşlar
G1823-2. Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ **zülf ü ruḫsārın** / Ṣaçını kāfiristāna yüzin īmāna ṭapşırdum
B155. **Zülf ü ruḫsāruñ** firāḳiyle çü oldum nā-tüvān / Giceler ney gibi nāle eylerem gündüz fiġān

zülf ü rūy [1] Saç ve yüz.

G155-2. Olmışam ḥayrān **zülf ü rūyına** / İñler isem ṭañ mıdur ben rūz u şeb

zülf ü tār u mūy [1] Saç, tel ve kıl.

G2165-3. Şāne gibi olmayınca pāre pāre bu göñül / Bilmesün irmez eli **zülf ü tār u mūya** virmesün

zülf ü ẕeḳan [1] Saç ve çene çukuru. *bk. zülf ü zenaḫdān/zeneḫdān*

G1410-5. Ey Muḥibbī ḫūblarda var iken **zülf ü ẕeḳan** / Anlara kimdür diyen kim bendi yoḳ zindānı yoḳ

zülf ü zenaḫdān/zeneḫdān [1] *bk. zülf ü ẕeḳan*

G703-2. Ḥüsn-i gülzārına var **zülf ü zenaḫdān** ḳıl ḥaẕer / Dün ḳarañu ġāfil olma yolda vardur çāhlar
G1600-2. Dilā **zülf ü zeneḫdānı** ucından / Nice kez bend ile zindāne girdüñ

ẕü'l-fiḳār [1] *Ar.* Fahr-i kâ'inât efendimizin meşhur bir kılıcı ki Bedir Gazasında ol hazrete geçip, irtihâl-i nebevîlerinden evvel Hazret-i Aliyyü'l-Murtaza efendimize ita buyurulmuş idi. (Ş. Sami, 2010: 1369)

bk. şekl-i zü'l-fiḳār

G1841-4. Bir Ḥasen-ḥüsn ü Ḥüseyni-bū şehüñ abdālıyam / Yāreler sīnemde kim var **ẕü'l-fiḳārumdur** benüm

zümürrüd [9] *Ar.* Yeşil cevher, maruf ve muteber. // Zümrüt renginde. (E. Tevfîk, 1890: 532) *bk. taḫt-ı zümürrüd*

(zümürrüd [8], zümürrüdden [1])

G593-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı **zümürrüd** cāmesini kūh-sār
G801-5. Düşdi **zümürrüd** besāṭīni benefşe bāġda / Nev-bahār ile bu demde oldı ālem lālezār
G972-1. Gül bahār oldı **zümürrüd** cübbe giydi şāḫlar / Seyr-i bāġ it kim bezendi her ṭarafdan kāhlar
G996-1. Muʿtedil oldı hevālar irişüp faṣl-ı bahār / Egnine aldı **zümürrüd** cāmesini kūh-sār
G997-5. Ey Muḥibbī gülşenüñ gördüñ **zümürrüd** pisterin / Ṣalan anda bu ferrāşı gül midür bülbül midür
G1451-2. Çün döşendi bu zemīn üzre **zümürrüdden** bisāṭ / Gösterür kendin peleng şeklinde yir yir sāye baḳ
G2029-2. Sāyesidür zülfinüñ yāḫūd **zümürrüd** rīzesi / Yā sevād-ı müşkdür dökilmiş anda rāygān
G2321-4. Bildi ḥazān leşkeri āḫır eşer gelür / Ṣaḥn-ı çemende yapdı **zümürrüd** ḥışār serv
G2563-1. **Zümürrüd** naṭʿı düşünse zemīne nev-bahār olsa / Gülistān seyrine varsam bile ancaḳ nigār olsa

zünnār [19] *Ar.* Vaktiyle Hristiyan keşişlerin esbâb-ı riyâzetten olmak üzere çıplak tenin üzerine kuşandıkları kıldan kaba ve sert kuşak. (Ş. Sami, 2010: 1369)

bk. ḳaṭʿ-ı zünnār, zülf-i zünnār, zünnār itmek, zünnār-ı zülf

(zünnār [3], zünnāre [6], zünnārem [1], zünnārına [1], zünnārını [6], zünnārumı [1], zünnāruñı [1])

G128-2. Baġla evvel bilüni zülfini **zünnār** gibi / Secde ḳıl ol ṣaneme deyr-i Mesīḥāyā düşüp
G333-2. Zülfi **zünnārını** itsem ārzū ʿayb olmasun / Çünki ḳıldum dehr-ārā bu dilber-i tersāyı yād
G745-1. Ruḫları zülfine her dem ṭurmış īmān ʿarż ider / Kesdürüp **zünnārını** ṭarz-ı müselmān ʿarż ider
G913-5. Bir sencileyin gāh çelīpā ide zülfin / Geh göstere ʿuṣṣāḳına **zünnār** kimüñ var
G1233-2. Süzdi çeşmini görüp zülfini ol sīm-beden / Çeşmi kāfirdür iderse n'ola **zünnāre** heves
G1268-6. Muḥibbī irmek isterdi ser-i zülfine dildāruñ / Aña deyr-i cihānda dinmese **zünnāre** yaṣdanmış
G1365-3. Küfrini iṣbāt idersem ṭañ degül / Kendüzin teṣbīh ider **zünnāre** zülf
G1484-3. Disem ben çeşmüñe kāfir ʿaceb mi / İdüpdür biline **zünnāre** zülfüñ
G1492-3. Ḳaṣd-ı īmān eyledüñ gördük yine kāfir ṣaçuñ / Kesüben **zünnārını** anı müselmān eyledüñ
G1605-2. ʿĀrıżuñda zülfüñüñ kesdüñ yine **zünnārını** / Dostum ol kāfiri beñzer müselmān eyledüñ
G1672-5. Virmeyüz zülfine cānā kesmez ol **zünnārını** / Nice kerre dimiş iken aña sen īmāna gel
G1745-1. Dil baġlamaḳ ol zülf-i siyeh-kāre ne müşkil / Bil baġlaması göz göre **zünnāre** ne müşkil
G2054-3. Terk idüp zühd ü ṣalāḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabūl / Rūz-ı maḥşerde benüm ey dost **zünnār** isteyen
G2194-2. ʿArż ḳılsun küfr-i zülfe ārızı īmānını / Kesdürüp **zünnārını** anı müselmān eylesün
G2655-4. Bend-i zülfüñde ebed ḳaldum beni eyle ḫalāṣ / Mü'min-i ʿışḳam daḥi kesmez misin **zünnārumı**
G2692-3. Ḫāl-i siyehi meyl-i ḫam-ı zülfine eyler / Kāfir gibi gör ḥāç ile **zünnāre** ṭapındı
G2723-3. Deyr-ārā zülf-i çelīpāñı görüp ey muġbeçe / Baġlamazsam kāfir-i ʿışḳam bile **zünnāruñı**
Mh8-10. Mest-i ʿışḳ oldı Muḥibbī ṭañ mı eylerse ḫurūş / Merdümān gūyend ḫusrev cāme-i şeyḫi be-pūş / Çün be-pūşem ger meyān ne-küşūde **zünnārem** henüz
Mr30-13. Aldanup dil baġlamaġa gel zülfinüñ **zünnārına** / Māh-rūlar çün Muḥibbī ṭurmadı iḳrārına

zünnār itmek [5] Kuşanmak.

G93-3. Bilüm **zünnār iderdüm** küfr-i zülfüñ ey ṣanem / Diyeler ḳorḳum budur kim nā-müselmāndur baña
G468-2. Hey ne kāfirdür gözüñ mestāne çıḳmış ḫānedür / Zülfinüñ her tārını ʿāşıḳlara **zünnār ider**
G649-2. Deyr içinde zülfini **zünnār idüp** ol muġbeçe / Baña ṣunduḳca ḳadeḥ üstine ḥāçın gösterür
G862-2. Görse zāhid ṣaçınuñ küfrini **zünnār idine** / Kibr eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür
G1002-2. Görse ʿābid ṣaçınuñ küfrini **zünnār idine** / Kim eger baḳsa yüzi nūrına īmān getürür

zünnār-ı zülf [4] Saçının kuşağı.

G749-3. ʿAḳlumı alup evvel īmāna Ḳaṣdı āḫır / **Zünnār-ı zülfüñ** ile çeşmüñ firenge beñzer
G967-4. Yüzini görse gele īmāna küfr ehli ḳamu / Ḳuşana **zünnār-ı zülfin** zāhid-i ṣād-sāleler
G2347-3. Senüñ **zünnār-ı zülfüñe** şehā dil baġladum cāndan / Anuñ içün dem-be-dem ḳaṣdum olupdur kāfiristāne
G2642-3. Bilüme **zünnār-ı zülfüñ** baġlayaldan ey ṣanem / Mesken itduġum ʿaceb midür eger teb-ḫāneyi

zünnārsuz [1] Kuşaksız.

G1096-4. Diler idüm küfr-i zülfinden anuñ dür olmayam / Olur isem bu cihānda olmayam **zünnārsuz**

ẕü'n-nūn [3] Balığın karnında yaşamış Hz. Yunus peygamberin bir lakabıdır.

(ẕü'n-nūn [1], ẕü'n-nūna [2])

G425-8. Yaṣum deryā olalı aġlamaḳdan / İçinde bu göñül **ẕü'n-nūna** beñzer
G427-5. Ey Muḥibbī ʿışḳ deryāsındaki ʿāṣıḳları / Kim ṣümār idebilür ṣu yirine **ẕü'n-nūn** aḳar
G2329-5. Mürşid-i ʿışḳ olalıdan bu Muḥibbī maʿrūf / Beñzedi baḥr-i maḥabbetde bu dil **ẕü'n-nūna**

ẓürefā [2] *Ar.* Zarifler.

(ẓürefā [1], ẓürefāya [1])

G94-5. Laʾl-i dildāra Muḥibb beñzedügiyçün mey-i nāb / Bezm-i şevḳ içre düşürmez anı elden **ẓürefā**
G2530-6. Bu ḫırḳa vü tesbīḥ ile işi çü riyādur / Ne yüzle ṭaʿn eyleye zāhid **zürefāya**

SONUÇ

Coşkun Ak tarafından hazırlanan Kültür Bakanlığı Yayınlarından 1987 yılında çıkan *Muhibbî Dîvânı* adlı eser esas alınarak hazırlanan Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük çalışması, *Muhibbî Dîvânı*'nda yer alan yaklaşık 211.700[1] verinin ayıklanıp düzenlenmesiyle oluşturulmuş sözlük biçimidir. Bu sözlük, *Muhibbî Dîvânı*'nın hem bağlamlı dizinini hem de işlevsel sözlüğünü ortaya koymaktadır.

Muhibbî Dîvânı'nda son gazele 2799 numarası verilmesine rağmen 2803[2] gazel, 1 kaside, 1 terci'bend, 18 muhammes, 30 murabba, 5 nazım şekli parçası, 51 dörtlük ve 271 beyit/müfred incelendiğinde, şairin mahlasının yanı sıra "Olmak, itmek, eylemek, bu, ben, ile, ol, ey, dimek, görmek, bir, kılmak, dil, gönül ve gibi" kelimelerinin en fazla kullanılan kelimeler olduğu saptanmıştır.

211.700 verinin ayıklanıp düzenlenmesiyle elde edilen veriler neticesinde 14.480'in üzerinde sözlük maddesi tespit edilmiş ve tespit edilen bu maddelerden 6900 civarındaki madde ise Dîvân'da bir kez yer almıştır.

Muhibbî Dîvânı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) çalışmamızda sözlük maddelerinin çoktan aza doğru yapılan dağılımı şu şekildedir: H/Ḥ/Ḫ (1196), M (1160), S/Ṣ/Ş (1113), B (1024), D/Ḍ (949), K/Ḳ (947), A/Ā/ʿA(895), T/Ṭ (849), G/Ġ (742), N (633), Ş (570), E (488), Z/Ż/Ẓ/Ẕ (453), C (447), Y (423), R (416), İ/ʾİ (377), P (370), F (300), L (267), Ç (264), V (223), U/Ū/ʿU/ʿŪ (97), Ö/ʿÖ (83), O/ʿO (74), I/ʾI (57), Ü (52), J (15).

Muhibbî Dîvânı'nda yer alan kelimelerin örnek bağlam ışığında asıl anlamları, yan ve mecaz anlamları tespit edilmiştir. Dîvânda yer alan kelime grupları dışındaki kelimelerin yaklaşık 4100 adeti isim soylu ve yaklaşık 600 adeti fiil soyludur.

---

[1] Her bir beyit kaç kelimeden teşekkül ettiyse program tarafından ilgili beytin o kadar kez tekrarlanması sonucu elde edilen rakamdır.

G2427-4. Deyr-i ḥüsnüñde gören baḳışlaruñ kec-rū didi / Egrilik olsa ʿaceb mi kāfiri miḥrābda

12 kelimeden oluşan örnek beyit program tarafından her bir kelime için 12 yerde geçmektedir.

[2] 441a, 842b, 843b, 915a, 988b, 1076b, 1077b, 1195b, 1196b, 1197b, 1235b, 1326b, 1660b, 2010b, 2323b, 2645a, 2646a numaralı gazeller harf ilavesiyle (a veya b) mükerrer yer alırken 111, 112, 247, 1314, 1428, 1544, 1545, 1554, 1555, 1645, 1646, 1662, 2675 numaralı gazeller ise muhtemelen dizgi esnasında yazarın dikkatinden kaçmıştır.

Çalışma neticesinde terkipler, anlamca kaynaşmış ve deyimleşmiş birleşik fiiller, birleşik kelimeler, atasözleri ve deyimler, kalıplaşmış ifadeler ve ikilemeler tespit edilerek Dîvân'da yer alma sıklığına göre grafikte şu şekilde sıralanmıştır.

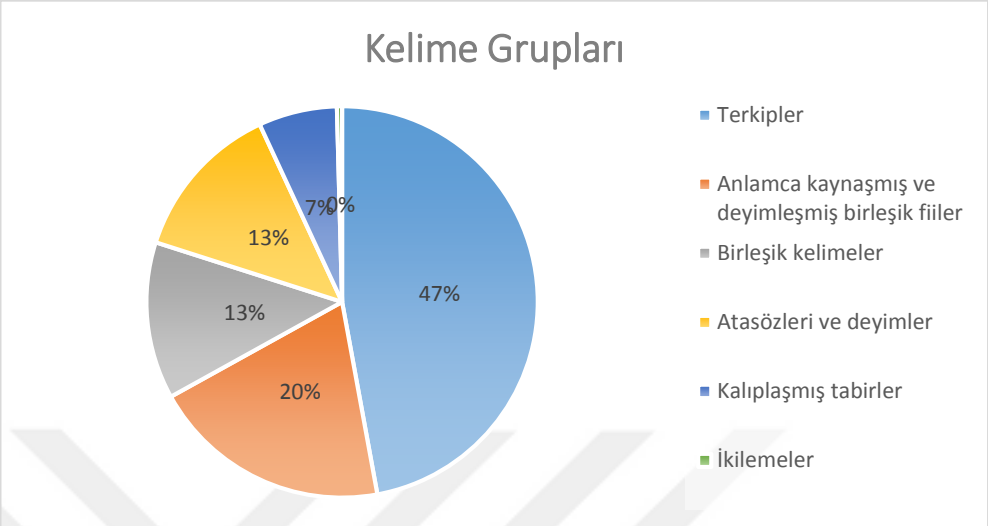

Tek kelimeden ya da bitişik yazılan kelimelerden oluşan maddelerde verilen bilgilere göre Türkçe ve diğer diller ile ilgili bilgiler ise şu şekildedir: 1952 adet Arapça kelime, 1487 adet Farsça kelime, 1272 adet Türkçe kelime, 6 adet Rumca kelime, 2 adet İtalyanca kelime, 2 adet Ermenice kelime, 1 adet Yunanca kelime ve 1 adet Çağatayca kelime bulunmaktadır.

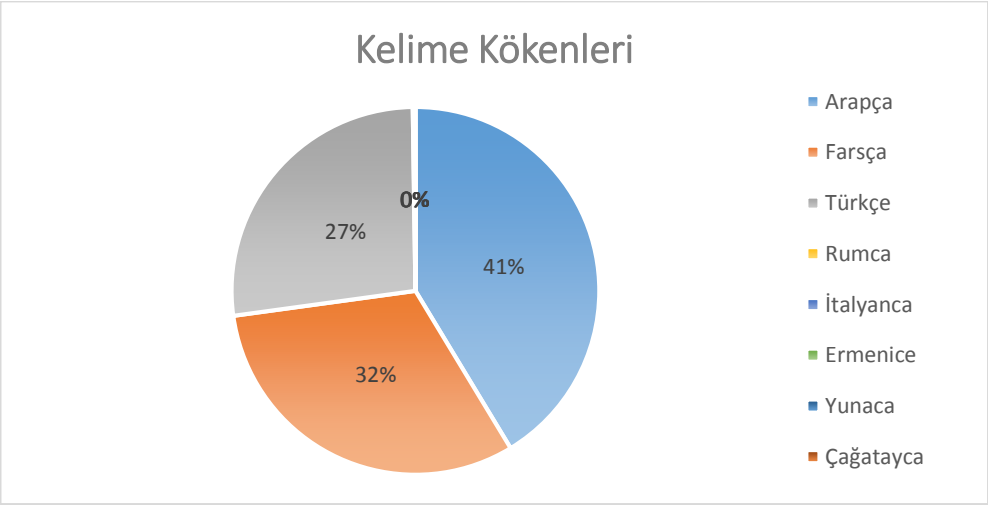

Dîvân'daki kelimelerin kullanım sıklıkları şu şekilde dağılım göstermiştir: 12292 yerde 1-9 kez, 1942 yerde 10-99 kez, 231 yerde 100-999 kez, 16 yerde 1000-6000 kez.

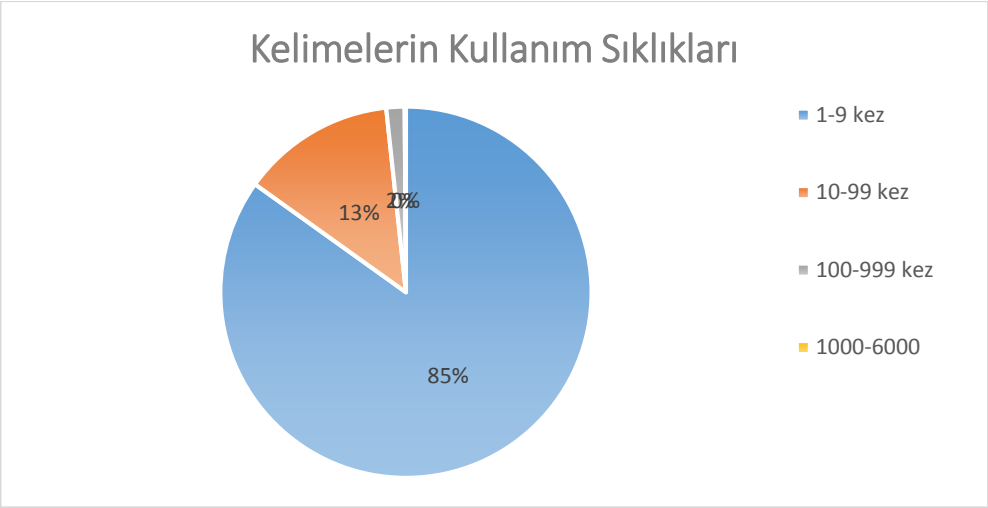

Muhibbî Dîvânı üzerine yaptığımız çalışma neticesinde şairin üslubuna ve kelime seçimine dair şu tespitler yapılmıştır:

Hükümdar şair, divan şiirinin vazgeçilmezleri arasında yer alan aşk mefhumunu kuşatan âşık, sevgili ve rakîp üçgenini ele almıştır.

G88-3. Benüm içün yoluña ölmez dimiş bī-dīn raḳīb

Sözine inanma anuñ ḳurı bühtāndur baña

G277-4. Çıḳardı Ādemi cennetden İblis

Raḳīb itdi beni kūyından iḫrāc

G2221-1. Sevdügüme dostum ḫışmuñ neden

N'eylesün göz göre ölsün mi seven

Bunların yanı sıra sevgilinin fiziki yapısını içeren kelimeleri (saç, yüz, göz, yanak, kaş, kirpik, dudak, ağız, gamze, ben, diş, boy, endam...) ustalıkla kullanmış, zihnindeki sevgili tipini canlandırmıştır.

G66-3. Şādmānam kim ṣabā urduḳca şāne zülfine

Cān dimāġın ter ḳılup irişür ol ter-bū baña

G1510-5. Ey Muḥibbī zülf ü ḫaddin fikr ḳıl şām u seḥer

Ḳadr ü nev-rūzı bir eyler ḳudret-i Allāhı görüñ

G2228-3. Seyre çıḳsañ ḳadd ü reftāruñ temāşā itmege

Gülşen içre servler baş ḳaldurur dīvārdan

Sevgilinin fiziki yapısının dışında âşığa tesirini işleyen beyitlerle de karşılaşmaktayız.

G107-2. Ṣorma göñlüme cefā vü cevrini ol dilberüñ

Nūḥ devrinden uzundur bu şeb-i hicrān baña

G485-4. Çeşm-i dilberden pey-ā-pey nāvek-i hicrān gelür

Sīne-i pür-zaḫmanı ʿışḳ ehli terkeş gösterür

G2575-4. Oḫ diyem ġamzelerüñ sīneme geldükce benüm

Ben niyāz eyledügüm saña ḳamu nāz gele

İdeal sevgili tipine şiirinde yer verirken aşk kahramanları (Leyla-Mecnun, Leyla-Kays, Husrev-Şirin, Ferhat-Şirin, Vamık-Azra) da sıklıkla şiirinde yer bulmuştur.

G1121-5. Diñlemezdi Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın

Ey Muḥibbī yār işitse naʿra-i mestānemüz

G2737-4. Arayu ʿışḳ rāhın Ferhād u Ḳaysı görkim

Birisi deşte varup birisi ṭaġa düşdi

G2798-2. Leylī vü Mecnūnla var Ḫusrev ü Şīrīn velī

Cān u baş terk itmede hīç biri Ferhād olmadı

Bütün dîvânlarda olduğu gibi Kânûnî Sultan Süleyman da aşkı terennüm etmiştir.

G103-2. ʿIşḳı ben āsān ṣanurdum ḳatı müşkil kār imiş

Cān u serden kim ki giçmez bağlamasun dil aña

G794-3. Ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam cevrüñ ile

ʿIşḳ ile ʿāşıḳ ölürse de ferāġat mi gelür

G1261-1. ʿIşḳ içün eyler gözüm göñlüm benüm ṭurmaz savaş

Ġālib oldı göñlüm āḫır egdi gözüm aña baş

G1508-2. ʿIşḳuñ sarāyı yücedür aña çıḳılmaġa

Derd ü belā vü miḥnet ü ġam nerdübān gerek

Ayrıca pek çok peygambere (Âdem, Davud, Eyyub, Hızır, İbrahim, İsa, Musa, Nuh, Süleyman, Yakup, Yunus, Yusuf) ve peygamberlerin kıssalarına değinir.

G172-1. Gerek ʿāşıḳ olana ḥüzn-i Yaʿḳūb
Gelen cevr ü belāya ṣabr-ı Eyyūb

G575-3. Tār-ı zülfüñ ejderi Mūsāʿaṣāsından nişān
Cān bağışlar leblerüñ ʿīsi dehānından ḫaber

G2312-3. Ḥüsnüñe bahā olmaya Yūsuf gibi ṭartsañ
Lāyıḳdur ola mihr ile meh saña terāzū

Zikredilen peygamberler dışında Hz. Muhammad ise özel bir yere sahiptir. Kırk civarındaki gazeli na't türündedir. Kânûnî Sultan Süleyman, Dîvân'ında Hz.Peygamber'in kulu-kölesi olması, emanetine sahip çıkma fikri, şefaatine nail olma arzusunu ve mucizelerini de işler.

G1465-1. Artarsa n'ola nūr-ı cemāli Muḥammedüñ
Kesbi degül cemʿ-i ḫiṣāli Muḥammedüñ

G1465-2. Gördük düşümde gice mübārek cemālini
Dilden gider mi hīç ḫayāli Muḥammedüñ

G1465-3. Miski vü būy-ı ʿanberiʿaynuma almazam
Yiter baña çü zülf ile ḫāli Muḥammedüñ

G1465-4. Yevm-i cezāda umaram ide şefāʿati
Ol iki mīm ü ḥā ile dālı Muḥammedüñ

G1465-5. Yiter Muḥibbī saña bu devlet cihānda kim
Oldun Muḥibbī cān ile ālı Muḥammedüñ

G182-3. Çünki yüceldüp bülend itdüñ livā-yı Aḥmedi
Tā ḳıyāmet olısardur ser-te-ser edyān best

G1407-4. Gör ne muʿciz gösterüpdür ol Resūl-ı kāyināt
Kim mübārek barmaġiyle eyledi bedr ayı şaḳḳ

Tarihî ve efsanevi kahramanlar da (Aristo, Calinus, Cem-Cemşîd, Dârâ-Dârâb, Ferîdun, Husrev, İskender, Karun, Keyhusrev, Keykavus-Kavus, Rüstem, Nûşirevân, Şeddad, Zal) şiirinde yer edinmiştir.

G263-5. Ey Muḥibbī dehr elinden pādişehlerdür zebūn

Eyledi Keyḫusrev ü Cemşid ü Şeddād elġıyāṣ

G321-5. Ey Muḥibbī itme dünyā fikrini añ āḫirün

Ḳanda gitdi Ḫusrev ü Cemşīd ü Dārā Keyḳubād

G724-2. Kim içerse cürʿa-i laʿlin bulur tāze ḥayāt

Dimiş anuñçün Aristo aña rūḥ-ı ṣānidür

Muhibbî'nin şiirlerinde ilgi duyduğu şairlere (Cami, Hafız, Hasan, Hucend, Husrev, Kemal, Nevayî, Nizami, Selman) de yer verir.

G261-5. Eyledüñ ṭarz-ı Niẓāmī'de Muḥibbī naẓmuñı

Şiʿr ile şimdengirü var eyle Selmān ile baḥṣ

G384-5. Muḥibbī her sözin dil-keş özinden iḫtirāʿitdi

Velī nādān olan bilmez ṣanur ṭarz-ı Nevāyidür

G1516-5. Ey Muḥibbī ḫusrev-i mülk-i suḫansın var ise

Şiʿrüñi ṭarz-ı Ḥasānda naẓm-ı Selmān eyledüñ

Şiire dair görüşünü ve şiir yazma sebebini de özenli bir üslupla sunar.

G394-4. Derd-i dilini şiʿr ile bir bir beyān idüp

Ḥālin meger ki āl ile yārāna ʿarż ider

G624-5. Sūz-nāk eyler Muḥibbī anuñ içün şiʿrini

Şimdiki şāʿirlere üslūb-ı eşʿār ögredür

G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur

Bunı kim diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür

Bin civarında atasözü ve deyimin Dîvân'da yer bulması Kânûnî Sultan Süleyman'ın dil ve kültür zenginliğine işaret eder.

G374-4. Ṣabr ḳıl kim ṣabr ile dirler ḳoruḳ ḥelvā olur

Gitmesün hergiz dilüñden ẕikrüñ olsun ya ṣābir

G437-2. Bir perī-ruḫsār sevdüm kim göre bu ḫastei
ʿAḳlı yoḳ cin ṭutmışa beñzer diyü başın ṭutar
G475-6. Dīdesi ṭoymaz meger kim olısar ṭopraġ ile
Her kişinün kim meāl-i fikri māl üstindededür
G508-1. Her kimüñ başında ʿışḳ ile ʿaceb sevdāsı var
Görmez ol rāḥat yüzi nice biñ ġavġāsı var
G901-3. Nigārā kūyuña varsam seg-i kūyun gelür ḳarşu
Ezelden āşinā diyü tuz ekmek ḥaḳḳını gözler
G956-5. Āteş-i ʿışḳ ile yandı dil yanıca cān daḫi
Ḳurı yanınca bile yana gelüpdür yaşlar
G931-3. İgen cevr itme ʿuşşāḳa vefā ḳıl ey şeh-i ḫūbān
Ġarībüñ āhını yirde ḳomaz Allāhımuz vardur
G962-3. Ḫışm ile naẓar ḳılma idüp ḳaşlaruñı çīn
Kim didi saña kim gözüñ üstinde ḳaşuñ var
G982-4. İtdüm ḫaṭāyı gün yüzine gül didüm anuñ
Ḳorḳum budur ki işide yirüñ ḳulaġı var
G1084-1. Dostlar luṭf eyleyüp aḥvālümi yāre diñüz
Derd ile dil-ḫasteyem ḳalmadı bende bet beñiz
G1477-5. Ey Muḥibbī ṭāliʿel virmez sitārum yoḳ gibi
Senüñ ile yılduzı barışmaz ol meh-pārenüñ
G1660(a)-2. Ḳala ḥayret barmaġı aġzında her kim ki göre
Naḳşını bir vech ile naḳş itdi naḳḳāş-ı ezel
G2236-2. İctināb eyle ṣaḳın şerr itme fikrüñ ḫayr ola
ʿAḳl virdi Ḥaḳḳ saña aḳı ḳaradan seçesin
G2498-2. Bir ayaġ üzre gelüp bil baġlayupdur ḫidmete
Servüñ indi ayaġına ḳara ṣu ṭurmaġ ile
G2511-2. Ḳanı luṭf u kerem yā ḳanı iḥsān
İki elüm bulundı ṭut ki ḳanda

Günümüz Türkçesinde kullanımdan düşmüş Eski Anadolu Türkçesinde karşılaşılan bazı kelimeler de Muhibbî Dîvânı'nda yer bulur.

G36-3. Ḳahr ile ger öldüre luṭf ile gine dirgüre
Dimezüz çün ü çīrā çün olmışuz fermān aña

G179-2. Döne döne sīḫ-i ġamla āteş üzre çekrenür
Göz yaşı āb-ı nemekdür baġrum olaldan kebāb

G135-2. Ẕevḳ eylemeye ʿışḳı ile ẕerrece Muḥibb
Aña ḥabīb eger ḳaḳıyup itmeye cevāb

G548-4. Ḫasteyem żaʿfum ḳatı ṣorduḳca ḥālüm dāġ-ı ġam
Penbe ile damzurur aġzuma āb üç günde bir

G712-4. Evveli gerçi ki ʿışḳuñ görinür āsān velī
Başa kimse iltemez vardükce müşkil āh olur

G719-5. Ṣıma nāzikdür Muḥibbī göñlini didüm didi
Ṣınmayınca ḥāṣıl olmaz çünki gevher kānıdur

G748-4. Ġam bārına ger ide taḥammül ʿaceb degül
ʿĀṣıḳ ḳaṭār-ı ʿışḳ içinde çöner giçer

G945-6. Şiʿr ile çünki Muḥibbī nice dilber ḳoculur
Bunı kim diyebilür şiʿr ü ġazelden ne gelür

G1143-1. Yelmenür ḳan içmege her dem-be-dem şemşīrümüz
Ṭoġrulup gitdi ʿadūnuñ cānın ala tīrümüz

G1144-5. Ey Muḥibbī dürişüp ʿışḳ-ı ḥaḳīḳī ṭaleb it
Sözlerüm cümle ḥaḳīḳīdür anı ṣanma mecāz

G1260-4. Başına ṣancup çiçek zeyn eylemiş dil-bendini
Bir gören tācına yaʿni dürr ü gevher bağlamış

G1418-2. Her ne söz ki söyleseñ cehd it anuñ icrāsına
Saña düşmez söyleyüp ḫalḳ-ı cihānı aldamaḳ

G1448-7. İñlerem yāri görem gibi Muḥibbī seḥeri
Dīdeler segreyüben dil daḫi cūşān ancaḳ

G1708-4. Penbe eyle jāleden bād-ı seḥer aġzına ṣu

Ṭamzur ʿışḳuñla dil-ḫaste yatur bīmār gül

G1798-1. Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna ṭapşırdum

Emānet idi cān anda velī cānāna ṭapşırdum

G2045-1. Cān aparur şemʿ gördüm her gice pervāneden

Şemʿ-i ḥüsne yanmaḳ ögren ey göñül pervāneden

G2380-4. Deşt ü vādilere Mecnūn gibi ṭurmaz yelerem

Ṭolaşup zülfine dil ol gözi āhūlar ile

G2410-1. Zāhid senüñ tek uymazam insāndan insāneye

Dil bildi çün maṭlūbını yeltme beni bīgāneye

G2698-4. Yürür āzāde dil tilmezken ārām

Sevüp bir serv-i dil-ārāma düşdi

Hükümdar bir şair olması hasebiyle saltanata işaret eden kelimeleri (alem, asker, devlet, ferman, han, ikbal, leşker, mülk, padişah, sipah, sultan, şah, tac, taht, tabl, tuğra...) dîvânda sıklıkla bulmak mümkündür.

G191-2. Ben şāh-ı taḫt-ı ʿışḳam tāc-ı şeref başumda

Āhum livāsı elde yitmez mi buʿalāmet

G277-1. Ḫaṭuñ itdi mülkini tārāc

Yedi kişverden aldı beglerüñ bāc

G987-4. Cān alup bir būse virdüm diyü ben emr eyledüñ

Pādişāhsın pādişāhlaruñ olur fermānı bir

G1617-3. Diller alup her ṭarafʿasker yanınca ġamzeler

Başuñ üzre ḫusrevā ṭuġ u livādur kākülüñ

Seferden sefere çıkmakla ömür sürdüren Hükümdar'ın fetih hazırlıkları, fetih güzergâhındaki yerler ve fetihleri de beyitlerinde yer bulmuştur.

G275-5. Mübārek eyle Yārab bu ġazāmı

Muḥibbī bula furṣat nite Mohāc

G1524-2. Revāfiż ḳaṣdına alup ele tīġ

Çeküp ʿasker bizi İrāna ṣalduñ

G1890-1. Allāh Allāh diyelüm sancaḳ-ı şāhi çekelüm

Yüriyüp her yañadan Ṣarḳa sipāhı çekelüm

G2354-5. Muḥibbī ḳatıdur göñli nigāruñ

Ol istiḥkām yoḳdur şehr-i Pecde

G2370-6. Beni aṣġar ḫaṭuñ İslāma ḳaṣdın

İşitdüḳ ʿazm itdük Engūrūsa

Nş2-2. Fetḥ idüp Tebriz'i giçdük çünki Sulṭāniyeden

Tāze düşdi bir heves fetḥ itmege Baġdād içün

Kânûnî namını neden aldığını âdeta ispat niteliğindeki beyitler de Dîvân'ında yer bulur.

G321-1. Şāh olup ey dil eger ḳılmayasın ʿadl ile dād

İki ʿālemde muḳarrer olusarsın nā-murād

G1103-5. Pādişāh-ı ʿışḳ dergāhı açıḳ gelsün gelen

Men ʿolınmaz hiç kes ʿışḳ ehli derbān istemez

G2704-5. Muḥibbī ġaflet itme dāda dād it

Oluban çünki ḫalḳuñ pāsbānı

Kânûnî'nin cihan hâkimi olması mütevazı bir tavırda olmasına engel değildir.

G1859-1. Ẓāhirā baḳsañ egerçi berr ü baḥrüñ şāhıyam

Bir ulı dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

G1980-1. Ẓāhirde gerçi pādişeh-i heft-kişverem

Maʿnīde līk ḫāk-i ḳademden kemterem

D20-1. Ol hem bāġı gülinüñ yine biz bülbüliyüz

Ẓāhirā pādişehüz maʿnīde ammā ḳulıyuz

Hayatının pek çok noktasında izine rastladığımız aklı ile aşkı arasında yaşadığı ikilem şiirlerine de yansımıştır.

G870-4. ʿIşḳa düşdüm ʿaḳlı külli külli ben terk eyledüm

Pür-hevā oldı dimāġum baña bu sevdā yiter

G1115-1. Leşker-i ʿışḳ ḳaçan eyleye dil mülkine ḫīz

Sipeh-i ʿaḳl hem-ān-demde ṭutar rāh-ı gürīz

G2727-5. ʿAḳl ile ʿışḳ sīnede ṣıġmaz Muḥibbī'yā

Her biri dir ki anı ḳabūl eyle yā beni

Kanûnî Sultan Süleyman'ın şiirinde hayatındaki çekişmelerin izlerini ve bu çekişmelerden kaçış yolu aradığını görmek mümkündür.

G37-6. Āh kim menzil baʿīd bār-ı girān arḳamdadur

Ḳorḳaram yolda ḳalam olmaya ol menzil baña

G263-4. Eksük olmaz başda sevdā dilde āteş gözde yaş

Ana raḥminden berü ben olmadum şād elġıyāş

G882-5. Ey Muḥibbī ʿāşıḳa ya ṣabr dirler yā sefer

Çünki ṣabra çāre yoḳ lāzım gelür terk-i diyār

G1955-4. Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım

Didüm çün ṣabra ṭāḳat yoḳ hemān terk-i diyār itdüm

Aynı zamanda işlediği günahlardan ötürü Allah katında bağışlanma dilerken Hz. Muhammed'in şefaatine sığınır.

G4-6. Cürm ü ʿisyānum bīrūndur gerçi ḥadden serverā

Sen şefāʿat kānısın geldüm saña şefḳat uma

G137-5. Ey Muḥibbī çoḳdurur diyü günāhum ġam yime

Çün kerem kānı efendüñdür ol Ġāffirü'z-zünūb

G143-5. Muḥibbi cürm ü işyānın añup her dem duʿā eyler

Duʿāmı müstecāb eyle dilegüm budur Yārab

Şiirlerinde tebaasına adaletle hükmetme prensibi ve zulme karşı tavrı da işlenmiştir.

G1748-2. Başa buyruḳ istemez kim ʿāleme sulṭān ola

Līk ḳul olmaġa birʿālī-cenāb ister göñül

G1759-1. Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol

Saña yegdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

G1342-5. Sürme ḳapuñdan Muḥibbī gelse ʿarżuḥāl içün

Şāh-ı ʿādil dergehinden olımaz hīç kimse menʿ

Bütün ihtişamıyla gözler önünde olan cihan hükümdarı, Yalnızlık, kimsesizlik ve değer bilinmezlik hususlarına şiirlerinde sıklıkla yer vermiştir.

G1603-5. Bu Muḥibbī'ye cefā ġayre vefālar idesin

Var imiş ḳadri yanuñda ni'deyin her dūnuñ

G2014-1. Ġam ġuṣṣa ile niceye dek böyle yanam ben

Olmaya ʿaceb ṭatlu cānumdan uṣanam ben

G2762-2. ʿĀr eyler ise ṭañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn

Ḫāk-i derinde görse meẕellet gedāsını

Bir cihan sultanı olduğunu hissettiren söyleyişlerinin yanında manevi değerleri de şiirlerinde sıklıkla görebilmekteyiz.

G1187-1. Ḥamdülillah ġıll u ġışdan pākdur āyīnemüz

Ol sebebden yoḳdurur hīç bir kişiye kīnemüz

G2399-3. Her işi eyleyen çün odur iḫtiyār anuñ

Virür mi hīç irādeti sulṭān olan ḳula

G292-4. Ġurrra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḫānedür

Anuñ içün ehl-i diller didiler aña sipenc

Hükümdar'ın şiirlerinde öğüt veren beyitler ve ahlaki nasihatler de yer almaktadır.

G1719-5. Ne ekerseñ anı biçersin Muḥibbī ḫayr ü şer

Cev eküben kendüm umup dime ekse cev degül

G2350-2. Ḥaḳḳ üzre ḳıl ticāret māsta gel ḳatma şu

Ḳorḳaram kim seni bir gün cemʿoluban ġarḳ ide

G2748-1. Māl ü cāha ġırra olma dime yoḳdur ben gibi

Sür yüzüñ yire tevāżuʿ ehli ol dāmen gibi

Döneminde tasavvufa ilginin artması ile Hükümdar da bu hususa bîgâne kalmamıştır.

G774-1. Her ḳaçan el uzadup zülfini dildār çeker

ʿIşḳ Manṣūrın aṣup kendüzini dār çeker

G2506-1. Birlige irmez kişi iki cihāndan giçmeye

Ḳurtılamaz ikilikden īn ü āndan giçmeye

Mr29-8. Baña göster reh-nümā ol tā ki bulam ṭoġrı rāh

Pādişāhum sen ṭururken ben kime yalvarayım

Kânûnî Sultan Süleyman'ın hayatını özetlediğimiz bölümde de belirttiğimiz üzere son dönemlerinde dine yönelişi ve bağlılığı da şiirlerinde görülebilmektedir.

G26-5. Ṭut elümi ayaġa düşdüm gel ey dīn serveri

Eyleyem dīnüñ yolında cān u dil ile ġażā

G230-1. Emr-i Ḥaḳḳı gözleyüp erkān-ı dīni bunda ṭut

Kim ʿadem mülkine gitseñ ola anda saña ḳūt

G1212-5. Tekebbür eyleyüp kendüñi yüksek görme alçaḳ gör

Ezelden kibr olan yirde dimişlerdür ki dīn olmaz

G1892-3. Ne ġam kāfir gözüñ alsa dil ü cān

Selāmet ḳala yiter baña dīnüm

G2515-2. Mü'min-i ʿışḳam biḥamdillah zimen luṭf-ı dost

Ḳılca noḳṣān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnüme

Mutasavvıf bir kimlikle ön plana çıkmamasına rağmen şiirlerinde dinî bilgileri kullanmıştır.

G1580-5. Ḥākimdürür çü ḥükm anuñ iḫtiyār anuñ

Ḳulsın Muḥibbī her ne gelürse rıżā gerek

G2192-4. Ṣāf-ḳalb ol her kişiye eyle şefḳatle naẓar

Faḫr-i ʿālem çün dimiş bir yirde olmaz kīn ü dīn

G1315-2. Dimezem mihr ile yāri cevr ḳıl oran ile

Faḫr-i ʿālem çün dimiş ḫayrü'l-ümūr olur vasaṭ

Çok yazmanın beraberinde tekrarı da getirmesi kaçınılmazdır. Kânûnî Sultan Süleyman'ın Dîvân'ında aynen tekrarlanan gazeller olduğu gibi, birkaç kelime ya da bir beyit dışında tamamı aynı olan gazeller ve başka gazeller içerinde tekrarlanan beyit ve mısralar da mevcuttur. [3]

Siyasetnâmelere ve Süleymannâmelere konu edilen âdil bir hükümdar olma vasfı Muhibbî mahlasıyla yazdığı şiirlerinde de yer bulmuştur. Adaletle yönetme çabası ile Kânûnî unvanını alan Sultan Süleyman'ın bu hassasiyeti şiirlerine sıklıkla konu olmuştur.

Kendisine sunulan kasidelerde İran tarihindeki kudretli padişahlardan dahi üstün tutulmasına rağmen Kânûnî, Muhibbî mahlasıyla yazdığı şiirlerinde, saltanatın verdiği güçle meydan okuyan bir tavırla karşımıza çıkmaz. Kânûnî Sultan Süleyman şiirlerinde, geçmiş asırlarda yaşamış hükümdarlara telmihte bulunarak, tacın ve tahtın geçici olduğunu, asıl olanın göçüp gittikten sonra geride hayırla anılan bir isim bırakmak olduğunu vurgular.

Kânûnî Sultan Süleyman, şiirlerinde saltanatın gücünü değil tam aksine Allah ve Resul'ünün rızasını arzuladığını ve tebaasına karşı sorumluluğunu belirtir. Kötülükten, haksızlıktan, zalimlikten ve adaletsizlikten uzak durup hayır işlemek hususunda nasihatlerde bulunur. Şiirlerinde gurur, kibir ve zulüm gibi kötü hasletlere yer vermeyen Muhibbî, tevazuyu, alçak gönüllü olmayı, lütuf ve ihsanı öğütler.

Sultan'ın şiirlerinde, kırk altı yıllık saltanatına sığdırdığı fetihleri, ağır siyasi havadan kaçış arzusu, günahlarından duyduğu pişmanlıkları yer bulmuştur. Tutkulu bir âşık olarak da adından söz ettiren Kânûnî Sultan Süleyman şiirlerinde, aşk ve âşık ile ilgili düşüncelere klasik üsluptaki tarzın yanı sıra kendine has bir üslup ile de yer vermiştir.

Divan şiirine kaynaklık eden dinî bilgileri ve kültürel birikimi şairlik yeteneği ile harmanlayarak şiirlerine yansıtmıştır. Muhibbî şiirlerini toplumun en üst

[3] Tamamı aynı olan gazeller: 552/932; 595/803; 892/1049; 1328/1346; 1975/2010(a); 2386/2587. Birkaç kelime ya da bir beyit dışında tamamı aynı olan gazeller: 22/181; 229/238; 472/764; 562/1077(a); 583/860; 593/996; 744/897; 1200/1213; 1434/1461; 1621/1652; 1972/2009; 2030/2121; 2387/2588. Birkaç beyti aynı olan ya da bir mısraı aynı olan gazeller: 17/99; 58/87; 127/142; 461/690; 861/874; 1113/1725; 1131/1208; 1169/2033; 1351/1353; 1356/1360; 1504/1579; 1527/2172; 1912/2005; 1952/2001; 2087/2188; 2048/2049; 2172/2558; 2464/2531.

kademesinde padişah edasıyla değil sosyal hayatın bir parçası şair Muhibbî tavrıyla kaleme almıştır. Bu nedenle onun şiirleri yalnızca sayı bakımından çokluğu ile değil aynı zamanda muhtevası bakımından da değerlidir.

Bütün bu verilere bakarak şiirlerindeki atasözlerini ve deyimleri seçimindeki özen, kullandığı mazmunlar, ses, söz ve ahenk uyumu için harcadığı çaba ve şiir dilindeki hassasiyet Kânûnî Sultan Süleyman'ı diğer şair sultanlardan ayrı bir yere koymakta ve onun Klasik Türk Edebiyatı'nın usta isimlerine yaklaştığını göstermektedir. Canlı, renkli ve anlaşılır bir dili olan Kânûnî Sultan Süleyman Türkçe dil unsurlarını çok iyi kullanmış, ağır ve ağdalı Arapça ve Farsça tamlamalara şiirinde fazlaca yer vermemiştir.

Bütün bu tespitler neticesinde somut verilere dayandırdığımız çalışmamızın şair üzerinde yapılacak metin tabanlı bütün ilmî çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir. 16. asır şairlerinden olan Kânûnî Sultan Süleyman'ın Dîvânı'nda yer alan bütün kelimeleri geçtiği beyitlerle birlikte anlamlandıran bu çalışma, Osmanlı dönemi Türkçesinin söz varlığının tespiti için yapılacak tarihî sözlük çalışmalarına da katkı sunacak olması sebebiyle önemlidir.

KAYNAKLAR

Ahmet Vefik Paşa, ***Lehçe-i Osmânî***, hazırlayan: Recep Toparlı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.

Ahterî, Mustafa bin Şemseddin, ***Ahterî-i Kebîr***, hazırlayanlar: Ahmet Kırkkılıç, Yusuf Sancak, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Ak, Coşkun, ***Muhibbî Dîvânı***, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.

_____, "Süleyman I: Edebî Yönü", ***Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,*** 38. C., 2010, s. 74-75.

Akkaya, Nevin, "Muhibbi Divanı'nda Kişi Kadrosu", **The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science**, C. 5, S. 2, s. 1-13, Elazığ, 2012.

Aksan, Doğan, ***Anlambilim [Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi]***, Engin Yayınları, 4. baskı, Ankara, 2006.

_____, ***Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dil Bilim)***, Türk Dil Kurumu Yayınları, 5. baskı, Ankara, 2009.

_____, ***Şiir Dili ve Türk Şiir Dili***, Engin Yayınları, Ankara 1999.

_____, ***Türkçenin Sözvarlığı [Türk Dilinin Sözcükbilimiyle İlgili Gözlemler, Saptamalar]***, Engin Yayınları, Ankara, 2000.

Aksoy, Ömer Asım, ***Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü***, 2 C., İnkılâp Kitabevi, genişletilmiş 5. baskı, İstanbul, 1989.

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S.1, s. 81-94., Sivas, 1995.

Akün, Ömer Faruk, "Divan Edebiyatı", ***Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,*** 9. C., 1994, s. 389-427.

Albayrak, Nurettin, ***Gönül Çalab'ın Tahtı: Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü***, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014.

_____, "Gönül Çalab'ın Tahtı Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü'ne Saldırı", **Türk Dili**, S. 760, s. 94-101, Ankara, 2015.

Ali Nazîmâ-Faik Reşad, ***Mükemmel Osmanlı Lügatı***, hazırlayanlar: Necat Birinci, Kâzım Yetiş, Fatih Andı, Erol Ülgen, Nuri Sağlam, Ali Şükrü Çoruk, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002.

Alvan, Türkân, "Kânûnî Sultan Süleyman Han'ın Dîvânı'nda Siyaset ve Ahlak Düşüncesini İşleyen Beyitler", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, C. 43, S. 43, s. 19-33, İstanbul, 2010.

And, Metin, ***16. Yüzyılda İstanbul (Kent-Saray-Günlük Yaşam)***, Akbank Yayınları, İstanbul, 1993.

_____, ***Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası***, Akbank Yayınları, İstanbul, 1998.

Andrews, Walter G., ***Şiirin Sesi Toplumun Şarkısı***, çeviren: Tansel Güney, İletişim Yayınları, İstanbul, 2000.

Armağan, Zöhre, "Muhibbî Dîvânı'nda Aşk ve Âşığa Dair Benzetmeler", **TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi**, S. 3, s. 84-98, Bolu, 2014.

_____, "Muhibbî Dîvânı'nda Dinî Terim ve Kavramlar", **Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 5, S. 9, s. 66-100, Kilis, 2015.

_____, "Muhibbî Dîvânı'nda Eğlence Meclisleri ve Çeşitli Unsurları", **TEKE Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, S. 6/4, s. 2322-2343, Erzurum, 2017.

_____, "Muhibbî (Kânûnî Sultan Süleyman) Dîvânı'nda Peygamberler, **Asia Minor Studies İnternational Journal of Social Sciences**, C. 3, S. 5, s. 171-188, Kilis, 2015.

Arslan, Mehmet; ***Osmanlı Tarih-Kültür-Edebiyat Makaleleri***, Kitabevi, İstanbul, 2000.

Atasoy, Nurhan, ***15. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Bahçeleri ve Hasbahçeler***, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2005.

_____, ***Derviş Çeyizi, Türkiye'de Tarikat Giyim-Kuşam Tarihi***, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2005.

Atay, Hüseyin, Atay, İbrahim, Atay, Mustafa, ***Arapça Türkçe Büyük Lûgat***, Bayrak Matbaası, Ankara 1964.

Aybet, Nahit, ***Fuzûlî Dîvânı'nda Maddî Kültür***, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.

Aynur, Hatice, ***Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları***, Mas Matbaacılık, İstanbul, 2005.

Ayvazoğlu, Beşir, ***Aşk Estetiği***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2002.

_____, ***Güller Kitabı***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1995.

_____, ***Kuğunun Son Şarkısı***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2000.

Ayverdi, İlhan, ***Asırlar Boyu Târihî Seyri İçinde Misalli Büyük Türkçe Sözlük***, Redaksiyon - Etimoloji: Ahmet Topaloğlu, Etimoloji (Arapça-Farsça): Hayri Bilecik, İmlâ (Uygulama) - Etimoloji (Arapça-Farsça): Mustafa Tahralı, Tahsis - Ekler Kısmı:

Fahrünnisa Bilecik, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 2005.

Bağdatlı ‘Ahdî, ***Gülşen-i Şu‘arâ***, Millet Ktp. Ali Emirî Tarih 774, s. 7; hazırlayan: Süleyman Solmaz, ***Ahdî ve Gülşen-i Şu‘arâsı (İnceleme-Metin)***, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR.201251/ahdi-gülsen-i-suara.htlm, Ankara, 2018.

Banarlı, Nihat Sami, ***Resimli Türk Edebiyatı Ansiklopedisi***, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1971.

_____, ***Şiir ve Edebiyat Sohbetleri***, Kubbealtı Yayıncılık, İstanbul, 2002.

Başkan, Özcan, ***Bildirişim, İnsan Dili ve Ötesi***, Multilingual Yayınları, İstanbul, 2003.

Batislam, Dilek H., “Divan Şiirinin Mitolojik Kuşları: Hümâ, Anka ve Simurg”, **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi**, S. l, s. 185-208, İstanbul, 2002.

Bayram, Yavuz, “Klasik Türk Şiirinde Duyguların Dili: Çiçekler”, **Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, C. 2/4, 2007.

Beliğ, ***Güldeste-i Riyâz-ı ‘İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân***, İstanbul Üniversitesi Ktp. TY 1182; hazırlayan: Suat Konuk, ***Türk Edebiyatında Vefeyâtnâme ve İsmail Beliğ’in Güldeste-i Riyâz-ı ‘İrfân’ı***, Gece Kitaplığı, İstanbul, 2016.

Berfe, Süreyya, ***Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü***, [Nüket Güz, Emel Huber, Osman Semenoğlu, Erdim Öztokat], Multilingual Yayınları, İstanbul 2002.

Beyatlı, Yahya Kemal, ***Edebiyata Dair***, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1970.

Büyük Türk Klâsikleri, Ötüken-Söğüt Neşriyat, İstanbul, 1985-1992.

Cevat Rüştü; ***Türk Çiçek ve Ziraat Kültürü Üzerine Cevat Rüştü’den Bir Güldeste***, hazırlayan: Nazım H. Polat, Kitabevi, İstanbul, 2001.

Ceylan, Ömür, ***Böyle Buyurdu Sufi [Tasavvuf ve Şerh Edebiyatı Araştırmaları]***, Kapı Yayınları, İstanbul, 2005.

_____, ***Kuş Cenneti Şiirimiz / Klâsik Türk Şiirinde Kuşlar***, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2003.

Çabuk, Vahit, ***Dîvân-ı Muhibbî (Kanunî Sulatn Süleyman’ın Şiirleri) 1-2-3***, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul, 1980.

Çağbayır, Yaşar; ***Ötüken Türkçe Sözlük I-V***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2007.

Çakır, Cemal, “Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim”, **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 24, S. 3, s. 245-255, Ankara, 2004.

Çavuşoğlu, Mehmed, ***Divanlar Arasında***, Kitabevi, İstanbul, 2003.

_____, ***Necati Bey Divanı'nın Tahlili***, Kitabevi, İstanbul 2001.

Çelebioğlu, Âmil, ***Kanuni Sultan Süleyman Devri Türk Edebiyatı***, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1994.

Çınarcı, Mehmet Nuri, "Söz Meydanında İki Hükümdar: Kanuni Sultan Süleyman ve Şah Tahmasb'ın Müşâ'aresi", **Tarih Okulu Dergisi**, S. 23, s. 187-210, İzmir, 2015.

Değirmenci, Özlem, ***Muhibbî Divânı'nda Kozmik Unsurlar***, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2015.

Develi, Hayati, "Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü'ne Dair Dervîş Yûnus bu sözü eğri büğrü söyleme", **Türk Dili**, S. 757, s. 83-94, Ankara, 2015.

_____, "Dua ve Yas Motifi Olarak baş aç- Tabiri", **Türkiyat Mecmuası**, S. XX, s. 85-111, İstanbul 1996.

Devellioğlu, Ferit, ***Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat Eski ve Yeni Harflerle***, yayına hazırlayan: Aydın Sami Güneyçal, Yeniden Düzenlenmiş ve Genişletilmiş 17. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 2000.

Dilçin, Cem, "Türk Kültür Kaynağı Olarak Divan Şiiri", **Türk Dili**, Temmuz S. 571, s. 618-626, Ankara, 1999.

_____, "Divan Şiirinde Paralel ve Ortak Söz Yapılarından Metin Eleştirisinde Yararlanma", **Türkoloji Dergisi**, C. XIII, s. 33-66, Ankara, 2000/1.

Düzcan, Nagehan, ***Muhibbî Divânı'nın Dinî ve Tasavuufî Açıdan Tahlili (1-250 No'lu Gazelleri)***, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2006.

Ebû'z-ziyâ Tevfîk, ***Lügat-i Ebû'z-ziyâ***, Matbuat-ı Ebû'z-ziyâ, Costantiniyye, 1890.

Eke, Uçan, Nagehan, "Muhibbî Dilinden Kânûnî Sultan Süleyman'ın Adalet Anlayışı", **TÜBAR Türklük Bilimi Araştırmaları**, S. 37, s. 145-167, Niğde, 2015.

Ekmekçi, Gülistan, "Muhibbi Divanı'nda Renkler", **The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science**, S. 49, s. 467-483, Elazığ, 2016.

Eliot, T. S.; ***Edebiyat Üzerine Düşünceler***, çeviren: Sevim Kantarcıoğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.

Emecan, Feridun, "Süleyman I", **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,** 38. C., 2010, s. 62-74.

Erkal, Abdülkadir; "Divan Şiirinde Afyon ve Esrar", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)**, S. 33, s. 25-60. Erzurum, 2007.

Eyduran, Aysun, "Klâsik Türk Edebiyatında Bir Güzellik Unsuru Olarak Hâl/Şâme",

Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turcic, C. 5/3, Ankara, 2010.

Eyduran, Aysun, "Türk Kültürü ve Edebiyatında Çevgan Oyunu", **Erdem Dergisi**, S. 53, s. 83-114, Ankara, 2009.

Eyüpoğlu, E. Kemal, **Onüçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler-Tabirler**, 2 C., İstanbul, 1973.

Gibb, W. E. J.; ***Osmanlı Şiir Tarihi***, tercüme: Ali Çavuşoğlu, Akçağ Yayınları, Ankara, 1999.

Gelibolulu Mustafa 'Âlî, ***Künhü'l-Ahbâr ve Levâkkihü'l-Efkâr***, Süleymaniye Ktp. Fatih 4225; hazırlayan: Mustafa İsen, ***Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı***, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR.194288/kunhul-ahbar-tezkire-kismi.htlm, Ankara, 2017.

Gölpınarlı, Abdülbaki, ***Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri***, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 2004.

Guiard, Pierre, ***Anlambilim***, çeviren: Berke Vardar, Multilingual Yayınları, İstanbul, 1999.

Hançerlioğlu, Orhan, ***İslâm İnançları Sözlüğü***, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2005.

Hengirmen, Mehmet, ***Güvâhî, Pendnâme [Öğütler ve Atasözleri],*** Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.

Holbrook, Victoria R., ***Aşkın Okunmaz Kıyıları***, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.

Hüseyin Kâzım Kadri, ***Türk Lugatı Türk Dillerinin İştikakı ve Edebi Lugatları***, 3. cilt ve 4. cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, İstanbul, 1943-1945.

Hüseyin Remzî, ***Lugat-ı Remzî***, 2 C., İstanbul, 1305.

İbrahim Cûdî Efendi, ***Lügat-ı Cûdî***, hazırlayanlar: İsmail Parlatır, Belgin Tezcan Aksu, Nicolai Tufar, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2006.

İlaydın, Hikmet, "Sözlüklerimize Dair", **Türk Dili**, Aralık S. 27: s. 127-132, Ankara, 1953.

İsen, Mustafa, Bilkan, A. Fuat, ***Sultan Şairler***, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.

Kahraman, Mehmet, ***Divan Edebiyatı Üzerine Tartışmalar***, Beyan Yayınları, İstanbul, 1996.

Kaplan, Mahmut, ***Klasik Türk Şiirinde Hz. Muhammed***, Etkileşim Yayınları, İstanbul, 2010.

Karaman, Fikret, Karagöz, İsmail, Paçacı, İbrahim, Canbulat, Mehmet, Gelişgen,

Ahmet, Ural, İbrahim, ***Dinî Kavramlar Sözlüğü***, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.

Kartal, Ahmet, ***Klâsik Türk Şiirinde Lâle***, Akçağ Yayınları, Ankara, 1998.

Kazan, Şevkiye, "Klâsik Türk Şiirinde Nazar: Göz Değmesi", **Milli Folklor**, Yıl 17, S. 68, s. 166-179, 2005.

Kestelli, Necdet Raif, ***Resimli Türkçe Kamus***, hazırlayanlar: Recep Toparlı, Belgin Tezcan Aksu, Canan Selvi Kanoğlu, Seyfullah Türkmen, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.

Kılıç, Filiz, ***XVII Yüzyıl Tezkirelerinde Şair ve Eser Üzerine Değerlendirmeler,*** Akçağ Yayınları, Ankara, 1998.

Kılıç, Filiz, ***Şehzade Bayezid Şâhî Hayatı ve Dîvânı***, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000.

Kınalızâde Hasan Çelebi, ***Tezkiretü'ş-Şu'arâ***, Atıf Efendi Ktp. 281, s. 34; hazırlayan: Aysun Sungurhan, ***Tezkiretü'ş-Şu'arâ***, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR.194494/kinalizade-hasan-celebi-tezkiretus-s-uara.htlm, Ankara, 2017.

Kocatürk, Vasfi Mahir, ***Divan Şiiri Antolojisi***, Varlık Yayınları, 2. baskı, İstanbul, 1949.

Koçu, Reşat Ekrem, ***Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü***, Sümerbank Kültür Yayınları, Ankara, 1967.

Korkmaz, Zeynep, ***Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü***, Türk Dil Kurumu Yayınları, gözden geçirilmiş ve genişletilmiş 5. baskı, Ankara, 2017.

Kortantamer, Tunca, ***Eski Türk Edebiyatı Makaleler***, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993.

Köksal, M. Fatih, ***Klâsik Türk Şiiri Araştırmaları***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.

_____, ***Sana Benzer Güzel Olmaz Divan Şiirinde Nazire***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

Kurnaz, Cemal, ***Divan Dünyası***, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

_____, ***Divan Edebiyatı Yazıları***, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.

_____, ***Hayâlî Bey Divânı'nın Tahlîli***, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1996.

_____, ***Osmanlı Şair Okulu***, Birleşik Dağıtım Kitabevi, Ankara, 2007.

Kuzubaş, Muhammet, "Muhibbî Dîvânı'nda Aşk Üzerine Teşbihler", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 3, S. 10, s. 409-419, Samsun, 2010.

Küçük, Sabahattin, ***Bâkî Dîvânı***, Türk Dil Kurumu Yayınları, gözden geçirilmiş 3. baskı, Ankara, 2015.

Latifi, ***Tezkire-i Latifi***, İkdam Matbaacılık, İstanbul, 1314; hazırlayan: Mustafa İsen, ***Latîfî Tezkiresi***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

Levend, Agâh Sırrı, ***Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1984.

_____, ***Türk Edebiyatı Tarihi I. Cilt***, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. baskı, Ankara 1988.

Mehmed Salâhî, ***Kâmûs-ı Osmânî***, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul, h. 1313-1322.

Mengi, Mine, "Bağlam ya da Şiirde Sözün Gelişi Üzerine", **Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu 15-16 Mayıs 2009 Bildiri Kitabı**, Adıyaman Üniversitesi Yayını, Ankara, 2010.

_____, ***Divan Şiiri Yazıları***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

_____, ***Eski Türk Edebiyatı Tarihi***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003.

_____, "Necati'nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı", **Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi**, C. II, S. 4, s. 47-58, Ankara, 1986.

Mermer, Ahmet, Koç Keskin, Neslihan, ***Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.

Mecdü'd-dîn Ebû Tâhir Muhammed b. Ya'kûb el-Fîrûzâbâdî, ***Okyânûsü'l-Basît fî-Tercemeti'l-Kâmûsi'l-Muhît***, çeviren: Cenânîoğlu Mütercim Ahmed Âsım, İstanbul, 1805-1810.

Muallim Nâcî, ***Lügat-i Nâcî***, hazırlayan: Ahmet Kartal, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Muhibbî, ***Dîvân-ı Muhibbî***, yayımlatan: Âdile Sultan, Matbaa-i Osmaniyye, İstanbul, h. 1308.

Mütercim Âsım Efendi, ***Burhân-ı Katı***, hazırlayanlar: Mürsel Öztürk, Derya Örs, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.

Okuyucu, Cihan, ***Divan Edebiyatı Estetiği***, L&M Yayınları, İstanbul, 2004.

Onan, Necmettin Halil, ***İzahlı Divan Şiiri Antolojisi***, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1991.

Onay, Ahmet Talât, ***Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü***, hazırlayan: Cemal Kurnaz, Birleşik Dağıtım Kitabevi, Ankara, 2007.

_____; ***Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı***, hazırlayan: Cemal Kurnaz, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

Özkan, Abdullah, ***Başlangıcından Cumhuriyete Türk Şiiri Antolojisi***, Boyut Yayın Grubu Dosya Yayınları, İstanbul, 2003.

Özkırımlı, Atilla, ***Türk Edebiyatı Tarihi***, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2004.

Öztürk, Furkan, ***Bâkî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]***, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

_____, "İşlevsel Sözlük ve Osmanlı Şiirinde Bağlam", **Turkish Studies, International Periodicial For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, C. 3/1, Ankara, 2008.

Padişahlar Albümü Adım Adım Osmanlı Tarihi, Boyut Yayın Grubu Dosya Yayınları, İstanbul, 2003.

Öztuna, Yımaz, ***Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi I-II***, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.

Pakalın, Mehmet Zeki, ***Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü***, 3 C., Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları, İstanbul, 1. cilt 1946, 2. cilt 1951, 3. cilt 1954.

Pala, İskender, ***Akademik Divan Şiiri Araştırmaları***, L&M Yayıncılık, İstanbul, 2003.

_____, ***Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü***, 5. baskı, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1999.

Palmer, F. R., ***Semantik [Yeni Bir Anlambilim Projesi]***, çeviren: Ramazan Ertürk, Kitâbiyât Yayınları, Ankara, 2001.

Pekyürek, H. Emre, ***Bâkî Dîvânı'nda Maddî Kültür***, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, 2007.

Redhause, Sir James W., ***A Turkish And English Lexicon***, Constantinople, 1890.

Redhause, James W., ***Müntahabât-ı Lügât-ı Osmâniyye***, hazırlayanlar: Recep Toparlı, Betül Eyövge Yılmaz, Yaşar Yılmaz, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Sağırlı, Abdurrahman, "Süleymannâme", **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi,** 38. C., 2010, s. 124-127.

Sefercioğlu, Nejat, ***Nev'î Divanı'nın Tahlîli***, Akçağ Yayınları, Ankara 2001.

Sertoğlu, Midhat, ***Osmanlı Tarih Lügati***, Enderun Yayınları, İstanbul, 1986.

Sev, Gülsel, ***Etmek Fiiliyle Yapılan Birleşik Fiiller ve Tamlayıcılarla Kullanılışı***, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2001.

es-Seyyid Pîr Mehmed bin Çelebi, ***Meşâ'irü'ş-Şu'arâ***, İstanbul Üniversitesi Ktp., TY 2406, s. 23; hazırlayan: Filiz KILIÇ, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler

ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR.210485/asik-celebi-mesairus-suara.htlm, Ankara, 2018.

Steingass, Francis Joseph; **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, London, 1892.

Şemseddin Sâmî, ***Kâmûs-ı Türkî***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1989.

_____, ***Kâmûs-ı Türkî***, hazırlayan: Paşa Yavuzarslan, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2010.

_____, ***Kâmûsu'l-A'lâm I-VI***, Mihrân Matbaası, İstanbul, 1306-1316.

Şen, Fatma Meliha, "Kanuni Sultan Süleyman (Muhibbi) ve Baki", **Osmanlı Araştırmaları/The Journal of Ottoman Studies:** Prof. Dr. Mehmet Çavuşoğlu'na Armağan IV, S. 28, s. 183-193, İstanbul, 2006.

Şenödeyici, Özer, ***Nâilî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)***, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.

Şentürk, Atilla, "Üslûp Araştırmaları Açısından Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışmaları: Nâilî Örneği", **Journal of Turkish Language and Literature**, C. 3, C. 1, Bayburt, 2017.

_____, "Klasik Osmanlı Edebiyatı Işığında Günlük Hayattan Sahneler", **Türk Dili**, S. 495, s.175-188, Ankara, 1993.

_____, "Klasik Osmanlı Edebiyatı Işığında Eski Adetler ve Günlük Hayattan Sahneler II", **Türk Dili**, S. 500, s.211-223, Ankara, 1993.

_____; ***Klasik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Râkib'e Dair***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1995.

_____; ***Klasik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî Yahut Zâhid Hakkında***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1996.

_____; ***Osmanlı Şiiri Antolojisi***, Yapı Kredi Yayınları, 3. baskı, İstanbul, 2006.

Şentürk, Atilla, Kartal, Ahmet, ***Eski Türk Edebiyatı Tarihi***, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2004.

Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi, ***Lehçetü'l-Lügat***, hazırlayan: Ahmet Kırkkılıç, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.

Şinasî, ***Durûb-ı Emsâl-i Osmâniye***, hazırlayan: Süreyya Beyzadeoğlu, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2003.

Tahir'ül-Mevlevî, ***Edebiyat Lugatı***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1973.

Tanyeri, M. Ali, ***Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler***, Akçağ Yayınları, Ankara,

1999.

Tarlan, Ali Nihat, ***Edebiyat Meseleleri, Edebiyat Üzerine, Edebî San'atler, Metinler Şerhine Dâir, Metin Tamiri***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1981.

Tolasa, Harun, ***Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001.

Toven, Mehmet Bahaettin, ***Yeni Türkçe Lügat***, hazırlayan: Abdülkadir Hayber, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.

Tökel, Dursun Ali, ***Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar Şahıslar Mitolojisi***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.

Tulum, Mertol, ***17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı***, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

Tunç, Semra, "Muhibbî Dîvânı'nda Şiir ve Şâir ile İlgili Değerlendirmeler", **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S. 7, s. 265-283, Konya, 2000.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler, Dergah Yayınları, 1976-1977, İstanbul.

Türk Dil Kurumu, ***Tarama Sözlüğü XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklariyle Tarama Sözlüğü***, 3. Baskı (birleştirilmiş tıpkıbasım), 8 cilt, Ankara, 2009.

Türk Dil Kurumu, ***Türkçe Sözlük***, 11. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011.

Türk Dil Kurumu, ***Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü***, 3. Baskı (birleştirilmiş tıpkıbasım), 6 cilt, Ankara, 2009.

Türk Dil Kurumu, ***Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)***, Türk Dili Dergisi Sayı: 415-417, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1986.

Türk Dil Kurumu, ***Yeni Tarama Sözlüğü***, düzenleyen: Cem Dilçin, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1983.

Uludağ, Süleyman, ***Tasavvuf Terimleri Sözlüğü***, Kabalcı Yayınları, İstanbul, 2005.

Ünver, İsmail, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Turkish Studies, International Periodicial For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, C. 3/6, Ankara, 2008.

Vardar, Berke (yönetiminde), N. Güz, E. Öztokat, M. Rifat, O. Senemoğlu, E. Sözer, ***Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü***, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1980.

Yavuz, Kemal, Yavuz, Orhan, ***Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri***, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2016.

Yavuz, Orhan, ***Muhibbî Dîvânı Kendi Hattıyla***, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2014.

Yavuz, Orhan, Direkçi, Bekir, Gülmez, Mevlüt, Yastı, Mehmet, Duyar, Hidayet, ***Muhibbî Dîvânı Bölge Yazma Eserler Nüshası***, Palet Yayınları, Konya, 2014.

Yılmaz, Mehmet, ***Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler Ansiklopedik Sözlük***, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992.

Zavotçu, Gencay, ***Kişiler Kişilikler Sözlüğü***, Aydın Kitabevi, Ankara, 2006.

Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ, ***Tezkire-i Rızâ***, İkdam Matbaacılık İstanbul, 1316; hazırlayan: Gencay Zavotçu, ***Tezkire-i Rızâ***, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR.195955/riza-tezkiresi.htlm, Ankara, 2017.